ENGELSK-SVENSK ORDBOK

UTARBETAD AF **EDMUND WENSTRÖM** och **ERIK LINDGREN**

ANDRA STEREOTYPERADE UPPLAGAN

STOCKHOLM P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

ANDRA TRYCKNINGEN.

STOCKHOLM KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER 1905

Förord till den elektroniska utgåvan

Projekt Runeberg digitaliserar ordböcker som denna under antagandet att de inte omfattas av upphovsrätt i 70 år, utan enbart av katalogskydd i 15 år. Boken digitaliserades i april 2013.

Index: A - B - C - D - E - F - G - H - I - J - K - L - M - N - O - P - Q - R - S - T - U - V - W - X - Y - Z - Egennamn

Förord till första upplagan.

Den engelsk-svenska ordbok, som härmed framlägges för allmänheten, är ämnad så väl till hjälpreda vid läsning af modern engelsk litteratur i allmänhet som till ledning för den studerande, äfven vid öfversättning *till* det främmande språket. Denna sistnämnda användning hafva vi velat främja genom att upptaga ordens konstruktionssätt samt i synnerhet genom att anföra talrika exempel, s. k. »fraser». Härigenom hafva vi äfven, och i främsta rummet, velat gifva en möjligast fullständig uppfattning af de engelska ordens begreppsskiftningar, på samma gång vi sökt framvisa och förklara engelska språkegendomligheter, särskildt sådana som tillhöra det friare talspråket. I rikedom på dylika *exempel* tro vi att det nu föreliggande arbetet kan uthärda jämförelse med de fullständigaste ej blott inhemska utan äfven utländska lexika; såsom ock förhållandet torde vara i afseende på talrikheten af upptagna sammansättningar, hvarutinnan de rent engelska ordböckerna, äfven de största, ofta lämna den rådfrågande utländingen i sticket.

Hvad öfver hufvud *fullständigheten* beträffar, gör ordboken ingalunda anspråk på någon sådan — något som alltid måste förblifva oupphinneligt, i synnerhet då det gäller ett språk, hvilket i så hög grad som det engelska kan kallas »lefvande» —, men vi hafva låtit oss angeläget vara att, såsom ofvan är antydt, gifva en tillräckligt rikhaltig profkarta på det ordförråd, som förekommer i nyare engelska skrifter af olikartadt, ej alltför speciellt innehåll, för att en svensk hjälpsökande här sällan skall finna sig hafva sökt förgäfves. För att ernå detta mål, utan att låta ordboken utsvälla till en alltför ohandterlig eller kostsam volym, hafva vi däremot mindre eftersträfvat fullständigbet i upptagandet af ord, som blott tillhöra den egentliga facklitteraturen eller förgångna tiders litteratur, utan hänvisas i fråga om dylika till fack- och special-lexika.

Angående nyttan och behöfligheten af ett nytt arbete i samma väg en jämförelsevis så kort tid efter utgifvandet (1875) af ett till storlek och syfte med detta jämförbart (Engelsk-Svensk Ordbok af Nilsson, Widmark m. fl.) — ett ifrågasättande, som härvid själfmant synes erbjuda sig — må, om det ock till en del besvarats genom ofvan gifna upplysningar om föreliggande ordbok, här ytterligare anföras, att berörda sistförflutna tidsskifte varit utmärkt för sin lifliga verksamhet i engelsk lexikografi; och må nämnas (jämte Webster, sista uppl. 1864) bland dess alster, såsom begagnade till grund och ledning för vårt arbete, i främsta rummet: The Imperial Dictionary of the English Language (sista uppl. 1882—1883), The Encyclopædic Dictionary (1879—1888),Stormonth, A Dictionary of the English Language, Pronouncing, Etymological, and Explanatory (sista uppl. 1884). Talrika fackböcker, uppsatser i tidskrifter m. m., hvilka det vore för vidlyftigt att här uppräkna, äfvensom egna studier af den nyaste litteraturen må ock angifvas såsom flitigt begagnadt material.

I afseende på de engelska ordens stafning och uttal hafva vi sökt följa det bästa och allmännaste bruket, i de flesta fall representeradt af The Encyclopædic Dictionary eller Stormonth, med upptagande i allmänhet af de varianter, som förekomma hos de förnämsta af öfriga källor. I de svenska ordens stafning torde man finna en anslutning till Stockholms Läraresällskaps förslag till svenska språkets rättskrifning.

Ännu kvarstående tryckfel och inkonsekvenser, hvilka sistnämnda till stor del må anses såsom en följd af den oförutsedt långa tiden för utgifvandet, torde benäget ursäktas.

Oaktadt ordboken med icke mindre än trettio tryckark öfverskrider ursprungligen utlofvade åttio ark, har priset likväl icke blifvit höjdt, utan bibehållits vid det från början angifna beloppet.

Visby och Stockholm i september 1889.

Edmund Wenström. Er. Lindgren.

Anvisningar för begagnandet.

Under rubrikord upptagas i regeln först sammansättningar och efter dem dithörande afledningar, om den alfabetiska ordningen tillåter; i annat fall anföras dessa senare särskildt hvar för sig i bokstafsföljd.

Tecknet ~ angifver, att närmast föregående med fetstil tryckta ord eller ock artikelordet bör upprepas i oförändrad form, t. ex. under **aback** : *to be taken* (*cast, thrown*) ~ står i stället för *to be taken* (*cast, thrown*) *aback*; under **abandon : ~ed** står i stället för **abandoned.**

Tecknet **-** utgör dels bindestreck vid sammansättningar, t. ex. under **above : ~-board** står i stället för **above-board;** dels antyder det, att af näst föregående uppslagsord, uttalsbeteckning eller betydelse så mycket bör oförändradt upprepas, som behöfves för att ifylla det som fattas för ett fullständigt ord, t. ex, under **academy :** (*pl.* **-ies,** -iz) står i stället för (*pl.* **academ|ies** akad'em|iz).

Parentesen i sådana fall som under **Abigail : (a) f** kammarjungfru, eller under **act : (A) ~-Sunday** betecknar, att det förra ordet, egentligen ett nomen proprium, i angifna betydelse stafvas med liten begynnelsebokstaf, och att det senare, en sammansättning med act, alltid stafvas med stor begynnelsebokstaf.

För uttalsbeteckningen (hvarvid Walkerska systemet följts, ehuru något modifieradt och utvidgadt) finnas typiska exempel gifna under sidorna. Stormonth, A Dictionary of the English Language, Pronouncing, Etymological, and Explanatory (sista uppl. 1884). Talrika fackböcker, uppsatser i tidskrifter m. m., hvilka det vore för vidlyftigt att här uppräkna, äfvensom egna studier af den nyaste litteraturen må ock angifvas såsom flitigt begagnadt material.

I afseende på de engelska ordens stafning och uttal hafva vi sökt följa det bästa och allmännaste bruket, i de flesta fall representeradt af The Encyclopædic Dictionary eller Stormonth, med upptagande i allmänhet af de varianter, som förekomma hos de förnämsta af öfriga källor. I de svenska ordens stafning torde man finna en anslutning till Stockholms Läraresällskaps förslag till svenska språkets rättskrifning.

Ännu kvarstående tryckfel och inkonsekvenser, hvilka sistnämnda till stor del må anses såsom en följd af den oförutsedt långa tiden för utgifvandet, torde benäget ursäktas.

Oaktadt ordboken med icke mindre än trettio tryckark öfverskrider ursprungligen utlofvade åttio ark, har priset likväl icke blifvit höjdt, utan bibehållits vid det från början angifna beloppet.

Visby och Stockholm i september 1889.

Edmund Wenström. Er. Lindgren.

Anvisningar för begagnandet.

Under rubrikord upptagas i regeln först sammansättningar och efter dem dithörande afledningar, om den alfabetiska ordningen tillåter; i annat fall anföras dessa senare särskildt hvar för sig i bokstafsföljd.

Tecknet ~ angifver, att närmast föregående med fetstil tryckta ord eller ock artikelordet bör upprepas i oförändrad form, t. ex. under **aback** : *to be taken* (*cast, thrown*) ~ står i stället för *to be taken* (*cast, thrown*) *aback*; under **abandon : ~ed** står i stället för **abandoned.**

Tecknet **-** utgör dels bindestreck vid sammansättningar, t. ex. under **above : ~-board** står i stället för **above-board;** dels antyder det, att af näst föregående uppslagsord, uttalsbeteckning eller betydelse så mycket bör oförändradt upprepas, som behöfves för att ifylla det som fattas för ett fullständigt ord, t. ex, under **academy :** (*pl.* **-ies,** -iz) står i stället för (*pl.* **academ|ies** akad'em|iz).

Parentesen i sådana fall som under **Abigail : (a) f** kammarjungfru, eller under **act : (A) ~-Sunday** betecknar, att det förra ordet, egentligen ett nomen proprium, i angifna betydelse stafvas med liten begynnelsebokstaf, och att det senare, en sammansättning med act, alltid stafvas med stor begynnelsebokstaf.

För uttalsbeteckningen (hvarvid Walkerska systemet följts, ehuru något modifieradt och utvidgadt) finnas typiska exempel gifna under sidorna. Förkortningar.

a. adjektiv.

ackus. ackusativus.

ad. adverb.

adj. adjektiv.

adv. adverb.

a/s. afseende.

akust. akustik.

algebr. algebraisk term).

allm. allmän; allmänhet.

allmht allmänhet.

Am. (i) Amerika.

amer[ik), amerikansk.

anat. anatomi(sk term).

ang. angående.

Anm. Anmärkning.

antik, (i) den romerska eller

grekiska antiken. ap. appositivt. arab. arabiska. art. artikel, artilleri(term). astrol. astrologi(sk term). åström, astronomi(sk term). Austr. (i) Australien. bem(ärk). bemärkelse. best. bestämd. bet. betydelse(r). bibi. bibliskt. bild. bildligt. bildh, bildh uggarterm. bilj. biljardterm. bolcb. bokbindarterm. bokh. bokhålleri. bokst. bokstaf. boktr, boktryckarterm. bot. botanik. brukl, bruklig. byg. byggnadskonst. bärg. bärgshandtering (omfattande metallurgi etc.). Camb[r). Cambridge. d. den, det; denna, detta,

dessa. dansk, danskonst. demonstr[at). demonstrativt. determiin). determinativt. dets. detsamma. d. o. detta ord; dessa ord. drf däraf.

drfr därför. drgnm därigenom. cl. v. s. det vill säga. eg. egentlig; egentligen, i

egentlig betydelse. ekon(om). (allmän) ekonomi. el. eller.

elekt[r). elektricitet. eng. engelsk(a). Eng. (i) England. etc. et cetera. etnogr, etnografi. ex. exempel. /. för.

farm. farmaci. feodal, feodalväsen. fil. filosofi. fin(ans). finanslära. fi. flere. fonet, fonetik. fornf. fornforskning. fort. fortifikation. fr. fransk, -t, -a; från. Fr., Frankr. (i) Frankrike. fren. frenologi. fyrv. fyrverkarterm. fys. fysik. fysiol, fysiologi. fäktk, fäktkonst. färg. färgarterm. följ. följande. för akti. föraktligt. föreg, föregående. fören. förenad(t). förk. f örkortad(t); förkortning.

förvr. förvrängd(t); förvrängning. g arf. garfvarterm. gen. genitivus. geogr. geografi. geol. geologi. geom. geometri. gml gammal. gnm genom. gr. grekisk(a). gram. grammatik; grammatisk term.

gruf. grufterm.

hand. handelsterm.

her. heraldik.

hind. hinduiska.

hist, historia.

hnm honom.

koll. holländska.

hv. hvilken, -et, -a.

hvrf hvaraf.

hvrfr hvarför.

imp. imperfektum.

Ind. (i) Indien.

ind. indisk.

ind. indikativ.

indef. indefinit.

inf. infinitiv.

ingen[iör), ingeniörsterm

interj. interjektion.

interr(og). interrogativt.

iron, iropiskt.

is. isynnerhet.

Isl. (på) Island.

isl. isländska.

i st. f i stället för.

it. italiensk(a).

jagt. jagtterm.

jfr jämför.

jur. juridik, juridisk term. järnv. järnvägsterm. kat.kyrk. (i) (romersk-)katol

ska kyrkan. kem. kemi(sk term). kin[es). kinesiska. kir. kirurgi(sk term). kokk. kokkonst. koll[ekt). kollektivt. komp. komparativ. konj. konjunktion: konjunl< tiv.

konst, konstterm. kort(sp), kortspel. kristall, kristallografi kyrk. kyrkligt. kyrkoh. (i) kyrkohistorien. lat. latin. log. logik.

lok. lokalt.

mask. maskinlära.mat. matematik.

med. medicin.

mek. mekanik.

metr. metrik.

m. fl. med flere.

mil. militärterm.

min. mineralogi.

mots, (i) motsats (till).

mur. murarterm.

mus. musik.

viyntv. myntväsen.

myt[ol), mytologi.

mål. målarkonst.

naturv. naturvetenskap(lig

term). ned. nedan.

ngn, ngt någon, något. nygr. nygrekiska. o. och; ord. obest. obestämd. obj. objekt. objekts/objektsform Obs. Observera. o. d. och dylikt. öfv. ofvan. opers. opersonligt. opt. optik. ordn. ordning. ordspr. ordspråk. o. s. v. och så vidare. Oxf. Oxford. paleont. paleontologi. part{ic). participium. pass. passivum. patol. patologi. pers. persiska; person; personligt. p(e)rs. person. pl., plur. pluralis. poet. poetiskt. polit. (i) (i fråga om) politik.

port. portugisiska. poss. possessivt. pp. participium perfektum. pr. (nomen) proprium. prep[os). preposition. pres. presens. pron. pronomen. prov. i provins-dialekter. prt. participium presens. reflex, reflexivt. reg(elb). regelbundet. relat[iv). relativt. relig. religion. ret[or). retorik. ridk. ridkonst. rom. romersk. ry. ryska. räkn. räkneord. s. substantiv. S. Am. Sjrd-Amerika. sanskr. sanskrit. själ/st. själfständig(t). sjö. sjöterm. skeppsb. skeppsbyggeri. skogsv. skogsvetenskap. skol[t). skolterm. skom. skomakarterm. Skotl. (i) Skotland. skrädd, skräddarterm. skämts, i skämtsam stil. si. slang (se detta ord i ordboken) ; (vid naturvetenskapliga benämningar) slägtet.

smdr. sammandraget; sammandragning. sms. sammansatt; sammansättning(ar). snick. snickarterm. sp. spanska. spelt, spelterm.

sport, sportterm, idrottsterm

ss. såsom.

subst, substantiv(t).

sup(erl). superlativ.

sv. svenska.

sv arf v. svarfvarterm,

säl. således; sålunda.

särsk. särskildt.

teat, teater (term).

tek. teknisk term.

teol. teologi.

t. ex. till exempel.

timvi[erm). timmermansterm.

trädg. trädgårdsmästarterm.

turk. turkiska.

ty. tyska.

univ. universitetsterm. univ. si. universitetsslang, d. v. s. (tillhörande) studenternas särskilda samtalsspråk. urm. urmakarterm. urspr, ursprunglig(en). uttr[yclc). uttryck(ande), -er). v. verb.

va. transitivt verb. vanl. vanlig(en). vetensk[apl). vetenskap(lig). veter. veterinärvetenskap. vid. vidare. vidstr. vidsträckt. vn. intransitivt verb. väf. väfveriterm. zool. zoologi. åkerbr. åkerbruk(sterm). ångm. ångmaskin(lära). århundrade. åtsk. åtskilliga. äfv. äfven.

öfvers, öfversättning, -es; öfversatt.

Öfriga, med lätt hand gjorda förkortningar, i synnerhet sådana som beteckna fack, till hvilka anförda ord och betydelser höra, torde vara för själf klara för att behöfva här uppräknas; t. ex. språkv, för språkvetenskap. A.

A, a, k s. bokst. a; mus. noten, tonen a; a flat, ass; a sharp, ais; Förk.: A,, accepted på vexlar: advance (i förskott); a., aa., ana; A 1., första klass (i Lloyd); si. bästa sort; A. B., (lat. Artium Baccalaureus) Bachelor of Arts; able-bodied; abbr., abbreviated; abbreviation; Abp., archbishop; abl*., abridged; A. C., Arch-Chancellor; (iat. ante Christum) before Christ (år före Kristus); hand, account current; Alpine Club; aC., accepted på vexlar; account; a/C, aCC., aCCt., account; AD., (iat. anno Domini) in the year of our Lord (år efter Kr. f.); ad,, adv., adverb; adj., adjective; A. F., (iat. anni futuri) (of) the following year (följande år); A. Ml,, (iat. anno mundi) in the year of the world (år efter verldens skapelse); (iat. ante meridiem) before noon (på förmiddagen); (iat. artium magister) Master of Arts; Æ.j Æt., 86tat., e'tat, (lat. ætatis) of age (i en ålder af); Amt., a: mt., amount; ans., answer; A. P., (lat. anni præce-dentis) {of the) last year (förlidet år); A. R. A., Associate of the Royal Academy; arr., arrivals; arrived; A. R. S., (lat. academiæ regalis socius (dets. som A. R. A.); A. R. S. 8., (lat. antiquariorum regiæ societatis socius) Fellow of the Royal Society of Antiquarians; art., article; A. S., AngloSaxon; a. S. f., and so forth (och så vidare); a. S. 0., and so on (ocli så vidare); as., assign; Att., atty., attorney, A. V., authorized version; av., avenue; average; avoir,, avoirdupois. a, 1. à, F a, art. en, ett (framför vokalljud den äldre formen atl); they are of a size (en och samma twice a week, 2 gånger i veckan; a {day) or two, ett par (dagar).

a, 2. ä, prp. på, i, till i sms. och talesätt, t. ex: afoot, till fots; to go a hunting, gå på jagt. a, 3. å, † i st. f. he, have, always. Aaron's-rod, a'runzrod, s. byg. aronsstaf (med en orm), abaca, ab'aka, s. Manillahampa. abacist, ab'asiet, s. (jfr abacus) räknare, räknekarl.

aback, åbåk\ ad. tillbaka, bakåt, sjö. back; to be taken (cast, thrown) få back i seglen; öfverraskas, vara häpen; taken (ali) helt oväntadt.

abacot, ab åkét, afv. abocock(ed), ab'o-

kok(ëd), s. statsmössa, fordom buren af förnäma män.

abactor, abak'tur, s. jur. en som stjäl en boskapshjord.

abacus, lat. ab'akus, s. (pl. abaci, -si) sidobord; räkneram (medkulor); byg. Öfversta plattan på en kolonn; (sten-)skifva till väggbeklädnad; vasktråg; ett spel hos romarne.

abaddon, abad'on, .
abaft, aba'ft, ad. sjö. akter ut, akter öfver; prp. akter om; ~ the beam, akter om tvärs, iåringsvis. abaisance, aba'sans, se obeisance. abalienate, abà'ljénàt, va. jur. afhända sig, afyttra; gorafrämmande †. abalienation, -a'sjun, s. jur. afhändande. abandon, aban'dun, va. lemna, öfvergifva (for, för); Öfverlemna (ofta med reflex.; to, åt); afstå ifrån; svika; sjö. abandonnera, jfr foment; bannlysa; s. † Öfvergif-vande, öfvergif vare. ~ed,-d, jøp,; a. »som gått förlorad», förderfvad; försänkt i utsväfningar; samvetslös. ~ee, -è', s. en åt hvilken ngt öfverlemnas. ~er, -ur, s. en som lemnar, etc. ~ment, -mènt, s. öfvergif vande; öfvergifvenhet; sjö. afträdande åt assuradörerna af alt som kan bärgas, abandonnering. abannition, abanisj'un, s. jur. landsförvisning (på ett ell. två år) för våda dråp. abarticulation, åbårtikülà'sjun, se diar-throsis.

abase, aba's, va. sänka; förnedra,-förödmjuka. ~ment, -mënt, s. förnedring, förödmjukelse; nedslagenhet, abash, åbåsj', va. förvirra, komma att blygas. ~ed, -t, pp.; a., förlägen, brydd (at). ~ment, -mènt, s. blygsel, abatable, aba'tabl, a. jur. som kan upphäfvas; a. writ, klagoskrift yrkande påupp-häfvande af ngt. abate, aba't, va. slå ned >j<; minska, dämpa; slå af (of, på), nedsätta, rabattera; jur. upphäfva; vn. aftaga, minskas, sakta sig; sjö. mojna; jur. förlora sin kraft; taga besittning af egendom till laglig arfvinges skada; ~ in price, falla i pris. 'v/røent, -ment, s. aftagande, minskning; afdrag, rabatt; jur. annulering; orättmätig in-kräktning; ber. vanhederligt märke på en sköld; plea of ~ jur., yrkande att käromålet må tills vidare förfalla, -r, -år, s. ngn, ngt som minskar, lindrar, 0. s. v.

k: fate, å: far, h fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: her, i: fine, 1: fin, {: fir.

Engelsk-svensk ordbok. 1àbatis

P Talspråk. 2 P Lågt sprfik.

abide

abat(t)is, ab'atls, fr. abate', s. mii. förhuggning. ^ed, -izd, -ist, a. försedd med förhuggning.

abatjour, fr. abasjo'r, s. ljusöppning (källarglugg, fönster), hvars sidor slutta inåt. abator, aba'tur, s. jur. inkräktare af arf; se vid. abater.

abattoir, fr. abatoa'r, s. offentligt slagtar-hus.

abature, ab'atur, s. nedtrampadt gräs utvisande hvar hjorten gått fram. abb, ab, s. väfn. (garn till) ränning, varp.

~W00l, s. ull ämnad till varpgarn. abbacy, ab'asi, s. en abbots värdighet, rättigheter och privilegier, abbatial, -à'sjal, a. hörande till ett abbotstift, abbatical, -at'lkal, a. se föreg. abbé, åb'è, fr. åbà', s. abbé. ~SS, ab'es, s. (pl. "6S, -iz) abedissa. ab'i.s. kloster; klosterkyrka; abbotsresidens; bot. en varietet af silfverpoppeln. abbot, ab'ut, s. abbot. <^ship7 -sjip, s. ab-

botsvärdighet. abbreviate, abre'viat, va. förkorta; a. bot. afkortad; s. † sammandrag, abbreviation, -à'sjån, s. förkortande; förkortning (äfv. gram. o. mat.); mus. fana på skaftet af en not (som utmärker Vs18? Vi6:s etc* n°t)* abbreviator, abre'viatur, s. en som förkortar; tjänsteman i en viss afdelning af påfliga kansliet. ~y, -i, a. förkortande, förkortnings-, abbreviature, -tur, 5. förkortningstecken; kort sammandrag. A. B. C., àbèsè', s. abc (biidi. ss. i sv.), ^book, abcbok.

abderian, abdè'riån, a. abderitisk; afvita. Abderite, ab'derit, s. invånare i Abdera;

»Telge-tok». abdicant, ab'dikant, a. afsägande sig, från-trädande (of); s. en som afsäger sig, af-går. abdicate, -kàt, va. afsäga sig; jur. göra arflös; vn. abdikera, abdication, -ka'sjun, s. afsägelse, abdicative, -kàtiv, a. innebärande, orsakande afsägelse, afsägelse -.

abditory, ab'dituri, s. gömställe, förvaringsplats.

abdomen, abdo'men, s. anat. underlif; buk;

insekters abdomen, abdominal, abdominal, a. hörande till buken; S. (vanl. i pl. -S, -Z, ell. -eS, -nà'lèz,

eii.-ia,-na'lia) bukfenig fisk. abdominous, -us, a. hörande till underlifvet, buk-; storbukig)j<. abduce, abdu's, va. afleda, afsöndra; frånskilja. ~nt, -ènt, a. anat. tillbakadragande, förande utåt. abduct, abdukt', va. föra bort (en person med våld ell. list). ~ion, -k'sjun, s. bort-

förande; jur. en persons bortförande (jfr föreg, v.); anat. förande utåt; med. benbrott; log. slutledning med obevisad undersats. ~0r, -ur, s. jur. den som begår abduction; anat. muskel som rörer en lem utåt från kroppen, abeam, abe'm, ad. sjö. tvärs, abearance, åbà'rans, abearing, -ing, s.

uppförande, abecedarian, abeseda'rian, a. hörande till alfabetet; s. skolmästare som lär a-b-c; barn som läser a-b-c; nybörjare, abecedary, -se'dari, a. alfabetisk; s. (pl. -ies, -iz) a-b-c-tabel]. abed, åbèd', ad. (i st. f. in bed, on bed, to bed, jfr bed) till sängs.

abele, åbè'i, abel-tree, à'bëitrè, s. bot. hvitpoppel (Populus alba). abelmosk, a'belmosk. s. bot. en syrisk malvaart (Hibiscus), hvars frön -grains) begagnas i st. f. mysk. Aberdeen, aburde'n, s. pr. stad i Skotland ; ~ fish, saltad kabiljo; ~ hose, stickade yllevaror från Aberdeen, aberdevine, aber'devin, s. grönsiska. aberr >j<, abe'r, äfv. ~ate,)j< ab'èràt, vn. afvika; vilsefara. ^anC6, % aber'ans, ~an-Cy)(C, aber'ansi, s. afvikelse, ^ant, abër'-ant, a. afvikande, abnorm, utgörande ett undantag, ^ation, abera'sjun, s. afvikelse, astr. fys. aberration; villfarelse; sinnesrubbning (mental aberuncate †, åbërung'kåt, va. upprycka med rötterna, aberuncator, -ur, s. maskin för bortrensning af ogräs, abet, åbët', va. uppegga; gynna; anstifta. ~ment, -mënt, ~tal, % -al, s. bistånd; anstiftan, upphetsning. ~t0r, -ur, s. uppviglare; anstiftare, abeyance, aba'ans, s. jur. afvaktande tillstånd under väntan på hemfall; titels, rättighets upphörande tills vidare ; fys. etc.., om krafter etc. tillstånd af hvila; to be in o*, hvila; ligga nere; få anstå, jfr följ. abeyant, -ant, a. om gods tills vidare utan egare.

abhor, abhè'r, va. afsky, hata. -rence, -hor'-ëns, s. afsky (of,for, för), -rent, -hor'ënt, a. afskyende; motbjudande, oförenlig (to, from)j<, med), -rently, -hor'ëntli.«d. med afsky; -rer, -ur, s. hatare. -ring, -ing, s. afsky; styggelse †. abidance >j<, abi'dans, s. vistelse, qvarblif-vande.

abide, abl'd, va. (imp. o. pp. abode, abo'd) vänta, (af)bida; fördraga, lida, uthärda, bära följderna, underkasta sig följderna af, plikta för; vn, dröja, stanna; vistas (with, hos); fortfara, förblifva; a. by, hålla

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, u: fast, k\ meto, ë: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,àbidë

Mindre brukligt.

3 † Föråldradt.

fast vid; vidblifva; låta sig nöjas med (äfv. ~ with), uthärda, bära, jfr ofvan va.-, ~ for bibi., vänta på. ~r, -ur, s. en som bidar, etc.

abiding, abi'ding, prt.; a. fortfarande; 5. boende, vistande; fortfarande, bestånd. ~ly, -li, ad. fortfarande, abientine, abien'tin, a. af gran, gran-, abietic, abiet'ic, a. gran-; ~ acid, abie-tinsyra.

Abigail, ab'igal, s.pr.; (a.) Fkammarjungfru, abiliment abil'iment, se ability. abiliments ^C, abil'iments, se habiliments. ability, abil'iti, s.(pZ.-ieS,-iz)]förmåga, skicklighet, duglighet (/or, till; to, att); vederhäftighet, befogenhet; pl. förmögenheter, själsgåfvor, anlag; talanger, abintestate, abintes'tat, a. o. s. jur. ärfvande (arfvinge) efter en som dött utan testamente; se vid. intestate. abirritate, abir'itat, va. med. minska känsligheten, försvaga, abirritation, -a'sjun s. med. känslolöshet; slapphet, abject, ab'djekt, a. förkastad; föraktlig; usel; låg; hopplös, s. eländig stackare; usling, slusk; va. >|< (- -') bortkasta, stöta ifrån sig, förkasta. <^edneSS, % -'èdnes, ~neSS, -nes, s. uselhet, låghet, förnedring. ~ion, -ek'sjun, s. ödmjukande, nedslagenhet; se vid. föreg. ~ly, -li ad.; ~ poor, utfattig, abjudicate)fc, abdjo'dikat, va. jur. fråndöma. abjudication, -a'sjtin, s. jur. fråndömande, frånkännande. abjuration, abdjora'sjun, s. afsvärjande; oath of *\t, äfv. ~-oath, s. eden mot Stu-artska huset, abjuratory, -o'raturi, a. afsvärjande; afsvärjnings-. abjure, abdjo'r, va. afsvärja, förneka; ~ the realm (kingdom), svärja att lemna riket och att aldrig återvända. ~ment,>|< -mènt, 8. afsvärjande. -ur, s. en som afsvärjer. ablactate ifc, ablak'tat, va. af vänja (ett barn), ablactation, ablakta'sjun, s. afvänjande

(från bröstet); trädg. % se inarching. ablaqueation, ablakwia'sjun, s. trädg. luckring kring träds rötter, ablation, abla'sjun, s. borttagande ; med. jfr evacuation, ablative, ab'lativ, a. borttagande a. o. s. gram, ablativ, ablaze, abla'z, ad. o. ap. i låga, glödande

äfv. bildh: af ifver, etc. ; (to, att).

able, a'bl, a. duglig, skicklig, i stånd (for, till, to, att); kraftig (in body); va. sätta i stånd; seaman, matros; ^ to pay,ve der-häftig; as one is efter (ngns) tillgångar. ^-bodied, a. stark, arbetsför; sjö. duglig till sjötjenst; befaren, ^-tree, se abel-tree.

ablegate, ab'legat, va. f afsända; s. vikarie för påflig legat, ablegation, -a'sjun, s. afsändande, ablen, ab'len, ablet, ab'let, s. prov. löja. ableness, a'blnes, s. duglighet, kraft, ablepsy, åb'lëpsi, s. blindhet; förblindelse. abligate, åb iigàt, va. tiiiknyta. abligation,

-a'sjun, s. tillknytande. abligurition, abligonsj'un, s. yppighetimat

och dryck, fråsseri. ablocate, ab'l6kàt, va. uthyra, utarrendera, ablocation, -a'sjun, s. uthyrande, bort-arrenderande. abloom, ablo'm, ap. blomstrande, abluent, ål?'loènt, a. renande; s. med. renande medel, ablution, åblo'sjån, s. (af)tvättning; sköljning; tvättvatten, skölj vatten. ~ary, -ari, a. tvättnings-, abluvion, -ablo'viun, s. tvättning, bortskölj-

ning; det af(:bort)tvättade. ably, a'bli, ad. (jfr able, a.) skickligt, abnegate, >)< åb'nègàt, va. neka, afslå; förneka. abnegation, -a'sjftn, S. förnekelse; vägran, abnegative, ‡ -IV, förnekande, abnegator, -4r, s. förnekare. abnodation, abji6dà'sjun, s. trädg. borthuggande af kvistknölar på träd. abnormal, abn&r'mål, a. oregelbunden, abnorm, regeliös; mot naturlagarna. ~ity, -åriti, abnormity, -mitl, s. oregelbundenhet, ovanlighet, missbildning, abnor-mOUS, -mus, a. se abnormal. aboard, abo'rd, ad. om bord; prp. om bord på; (to go ~); ~ main tack! sjö. hala storhals! tO fall ~ of, Stöta ihop med ett annat fartyg; ~ ship, om skeppsbord, abode, abo'd, l. imp. o. pp. af abide; s. vistelse; bostad, abode, åbè'd, 2. va. se bode; ^ment, -ment, 5. se följ. 5.; aboding, -mg, prt.-, s. förebud, aning.

abolete, † ab'olet, - - -', a. kommen ur bruk. abolish, åbérisj, va. afskaffa; indraga (an office)-, utplåna, /x^able, -abl, a. som kan afskaffas. ~er, -ur, s. en som afsk^ifar. ^ment, -mènt, s. afskaffande, abolition, abolisj'un, s. utplånande, tillintetgörande ; upphäfvande, afskaffande af lagar, bruk, etc.; Am. is. upphäfvande af negerslafveriet. ~ism, -Izm, s. slafbe-friarnes grundsats. ~ist, -ist, s. anhängare af negerslafveriets upphäfvande, si af v än.

abomasum, abomà sum, abomasus, -sus, 5.

löpmage (hos idislare), abominable, abom'inabl, a. afskyvärd, vederstygglig (to, för); P oerhörd. "t<neSS, -nes. s. styggelse, abominably, -1, ad.

i: note, o: do, o: nor, o: not, i'i: tube, Ä: tub,

u: bull, th: tiling, dh: this,\v: will, z: ha.9.abominate

t Tsilspr&k;

4 P Lagt språk.

abroad

abominate, abom'mat, va. fasa för, afsky, hata. abomination, -na'sjun, s. afsky; styggelse; to have (hold) in se föreg. va. abord % abo'rd, va. närma sig, tilltala; s.

cg. fr. tilltal; sätt att bemöta folk. aboriginal, aboridj'inal, a. ursprunglig, uråldrig; s. urinvånare; ~ tribes, urfolk;

-ii, ad. aborigines, eg. iat. -hz,s.pl. urinvånare, abort, åbè'rt, vn. få missfall; s. missfall †. ~ed, (eg. pp.) a. -ëd, felslagen, ofullständigt utvecklad. ^icide, -lsid, s. se feticide. ~ion, abor'sjun, s. missfall; i förtid födt foster; felslående. ~ive, -iv, a. född i förtid, ofullgången ; felslagen, ofullständigt utvecklad; abortiv-; s. i förtid födt foster; abortivmedel; ~ flower, gallblomma; ~ vellum, pergament af ofödda kalfvars skinn. ~ively, -ivli, ad.; ^ive-ness, -ivnès, s. missfall; felslående, abound, abau'nd, vn. finnas i öfverflöd; öf-verflöda, ha öfverflöd (in, with, på); ^ing, -ing, prt.; s. öfverflöd, about, abau't, prp. omkring; i närheten af;

Omkring i staden, etc., Omkring på gården, etc.; omkring, ungefär; om, angående; i fråga om, i afseende på, för ... skull; på, hos, med (om pers., jfr nedan ex.); ad. Omkring (: här och där, hit och dit); ute (i rörelse); (efter vända sig en. d.) om; i omkrets; skiftevis (jfr turn, s.); ungefär; ali ad. öfveralt, på alla sidor, rundt omkring; prp. öfveralt i, på; ~andöfveralt, här och där; hit och dit, härs och tvärs &fv. biidi.: om det ena och det andra: ~ it and ~ it; ~ right, P riktigt; duktigt; ~ the house, (någorstädes) i huset; a man ~ town, en man som lefver med; to be ~ (a thing), vara sysselsatt med (ngt); om ting handla om, röra sig om (ngt); what are you ~ ? hvad har ni för er ?to be^ to.., vara i begrepp att, ämna; vara nära att, komma att; to have ~ one, hafva omkring sig, i sin omgifning; hafva med. på sig, Jfr följ. ex.; to have money ~ one, hafva pengar på sig; he has something suspicious ~ him, han har ngt misstänkt med sig (i sitt utseende); there is no pride ~ him, det fins intet högmod, hos honom; to. have one's wits (brains) ~ one, hafva tankarna med sig; (to beat, bring, come, m. fi. v., afvens. left, right, round, etc. med se under dessa ord l). <X/Sledge, S. grof slägga.

above, åbuv', prp. öfver; ofvan, ofvanför; mer än; ad. ofvan; där ofvan (: i himmelen); a. ofvanstående (t. ex. the ~ observation)-, the i bref o. d. ofvanstående; <v ali, framför alt; ~ me, ~ my reach, öfver

min förmåga; öfver mitt förstånd; to be ~ (a person), vara (ngn) öfverlägsen, öfverträffa (ngn); (a thing) vara höjd öfver; anse under sin värdighet; hålla sig för god för (äfv. to feel a.)-, to be ~ the world, stå öfver folks prat; to get ~ (aperson), öfverträffa ngn; as 'v, som ofvan; as ~ stated etc. jfr ned. sms., som ofvan nämdt är; ofta ap. efter ett subst.: nämda, besagda; the court jur. öfverrätten; the powers de himmelska makterna. ~-board, ad. (cg. ofvan (spel-)bordet) ärligt, öppet; ap. ärlig, öppen. ~-deck, ad. sjö. på däck; ap. bild. se föreg. a. ~-men-

tioned, a. ~-said, a. ^-Stated, a. ofvan

nämd, anförd, ^-ground, ad. ännu i lifvet. ~ stairs, ad. uppför trappan; en trappa upp (till), i öfre våningen, abracadabra, abrakadab'ra, s. abrakadabra

(besvärjelseformel), abrade, abra'd, va. af skrapa, af skaf va. Abraham, a'braham, s. pr.; to sham jfr följ. låtsa sig vara sjuk. ^-man, s. tiggare som ställer sig vansinnig. ~ic, -'ik, -itical, -it'ikal, a. hörande till Abraham, abrasion, abrà'sjån, s. afskafning, skrubb-

ning; ngt afskafvet. abraum, abra'm, s. röd lerjord (till färgning af trä).

abreast, abrest', ad. i bredd, sida vid sida; i frontlinie; prp. sjö. tvärs för, midt emot (äfv. ~ of). abrenunciationf, åbrenunsià'sjån,s. afsvär-jande.

abreption, abrèp'sjån, s. bortförande, abreuvoir, fr. abrovoa'r, vattningsställe; by g. fog mellan stenar, att fyllas med murbruk.

abridge, abridsj', va. förkorta, sammandraga; inskränka; mat. reducera, bringa till enklare form; to ~ apersonof(from †) beröfva ngn (ngt), ^ment, (oftast abridgment), -mënt, s. förkortning, sammandrag; inskränkning. ~r, -år, s. en som förkortar; kompendieförfattare, abroach, abrè'tsj, ap. o. ad. uppslagen om våtvarukärl; i omlopp; va. % se föreg. ; to set slå upp ölfat o. d. ; utsprida; anstifta, abroad, abrè'd, ad. o. ap. vidt, vidt omkring; ut, ute, utomhus: bort, borta (äfv.: »bortkommen», förbryllad, villrådig, i okunnighet, vilse); utomlands; i omlopp om rykten o. d. ; S. nyare F Utlandet, jfr ex. nedan; to be (get) vara (blifva) allmänt utspridd (känd); to go gå ut (hemifrån); fara utrikes; to set »sätta ut», utsprida; to walk gå ut för att promenera; to do business with <x/, göra affärer på utlandet.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, u: fast, k\ meto, ë: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,abrogable

% Mindre brukligt. 5 † Föråldradt.

abstractedly

abrogable, ab'rogabl, a. som kan afskaffas, upphäfvas, abrogate, -gàt, va. afskaffa, upphäfva lagar o. d. abrogation, -ga'sjun, s. afskaffande, abrood †, abro'd, ap. rufvande; to sit

ligga på ägg; rufva, abrupt, abrupt', a. afbruten, brant; tvär; plötslig; osammanhängande; va. † afbryta; störa; s.) (Cbrant. ~ion,-rup'sjån,s. plötsligt åtskiljande. ~ly, -li, ad.-, pinnate, bot. parbladig utan uddblad. ~neSS, -nes, s. ojämnhet; branthet; brist på sammanhang; tvärt sätt. abSCeSS, ab'ses, s. {pl. -es, -èz) med. bulnad, varböld. abSCind %, åbsind', va. afskära, afhugga. absciss, ab'sis (pl. -es, -èz), -a, -'å, lat. (pl. •3ß, -è, -isses, -is'sez) s. geom. abscissa, ^ion, -sizj'un, s. afskärning; kir. bort-skärning; ret. afbrott, abscond, åbskond', va. % dölja; vn. dölja sig; afvika, hålla sig undan (för att undvika lagakallelse, efterspaning); ~ance, -ans, s. undandöljande, afvikande; ~er, -ur, 5. en som håller sig undan, absence, ab'sens, s. frånvaro; uteblifvande; brist; tankspriddhet, ouppmärksamhet (äfv. ~ of mind); on leave of mil. etc. på permission, absent, ab'sent, a. frånvarande; aflägsen; tankspridd; förströdd (: ~minded); va. % (- -') aflägsna; ~ one's self, aflägsna sig. ~ee, -è' s. en som vanligen vistas frånvarande från sitt gods ell. land, sin post (ämbete), ^eeism, -e'izm, s. seden att vistas frånvarande etc., se föreg. ~er, -'ur, s. en som aflägsnar sig; anient,){(-'mènt, s. frånvaro, absinth, -e, absinth' (-' -), 5. absint (mal-örtslikör). ~ian, -lan, a. malörtsartad. ^iated, -làtèd, a. försatt med malört, /vine, -in, s. kem. bitterämne i malört; ~ium, lat. -ium, s. bot. malört, absis, ab'sis, (pl. absides, -sidèz), 5. se apsis. absist, absist', vn. afstå (from, från), absolute, ab'solut, a. vetensk. absolut; oinskränkt, obetingad, självständig, fullkomlig; ren, idel; oantastlig: myndig; bestämd, viss)f<; fri †. ~ly, -li, ad. ovilkorligt; i och för sig, absolut. ~neSS, -nes, s. oinskränkt makt, självständighet; fullkomlighet. absolution, åbsélu'sjun, s. frikännande; teol. aflösning.

absolutism, ab'solutizm, s. absolutism, despotism, envälde; en våldssystem; teol. läran om det ovilkorliga nådavalet, absolutist, ab'solutist, s. anhängare af absolutism. ~ic, -'ik, a. absolutistisk.

absolutory, absoi'uturi. absolvatory, -vå-

turi, a. frikännande, absolve, åbsolv', va. frikänna, lösa (from, of

från, t. ex. en förbindelse, en skuld); teol. meddela aflösning; fullborda >jC. ~r, -ur, s. en som frikänner, absonant, ab'sènånt, absonous, ab'sonus, a.missljudande; stridande (to, mot: oförenlig med); orimlig; oförnuftig, absorb, åbsè'rb, va. absorbera, insuga, uppsuga; uppsluka, uteslutande upptaga upp-

märksamheten etc. ^ability, -abil'ltl, S. Upp-

sugbarhet. ^able, -abl, a. som kan uppsugas. ~ed, -d, a. försjunken, fördjupad

(in, i, tankar, läsning o. d.). ~6nt, -ènt, Cl.

insugande; s. med. absorberande medel; anat. lymf-kärl, absorberande kärl; ~ paper, läskpapper; ^ing, -mg, pr t; ~ well, afledningsbrunn (för orent vatten), absorpt †, åbsè'rpt, a. se absorbed; ~ion, -p'sjun,5.insugning; försjunkenjiet, ständig sysselsättning (in). ~ive, -iv, a. uppsugande. ~ivity, -iv'iti, s. kraft att uppsuga, att absorbera, absquatulate, abskwot'ulat, vn, Am. P »schap-pa», ge sig af (rymma); bort! försvinn !

abstain, absta'n, va. hindra; vn. afhålla sig

(from)-, ~er, -ur, s. nykterhetsvän. abstemious, abste'mius, a. återhållsam, måttlig (i mat och dryck); måttligt njuten; befordrande måttlighet)jC ~ly, -li, ad. ^ness, -nås, s. återhållsamhet, måttlighet.

abstention, absten'sjun, s. afhållande, återhållsamhet, absterge, abste'rdj, va. aftorka, rena; ^nt, -ent, a. renande; med. renings-; s. renande medel, absterse, abste'rs, va. aftorka, rena. ab-stersion, -sjun, s. aftorkning; med. rening, rensning, abstersive, -iv, a., s. se abstergent. abstinence, ab'stinens, s. afhållande (from)', återhållsamhet; nykterhet; total absolut nykterhet, abstinent, ab'stinent. a. afhållande sig, återhållsam, måttlig, nykter. ~ly, -li, ad. abstract, ab'strakt, a. afskild från, afsön-drad; ei., abstrakt (tänkt i och för sig); djupsinnig, svårfattlig; s. abstrakt begrepp, det abstrakta (the sammandrag, utdrag; ~ mathematics, ren matematik; in the i och för sig, abstrakt; va. (- -') skilja, afsöndra; abstrahera; sammandraga; undansnilla; kem. från-destillera (vani. extract). ~ed, -'ed, pp. • a. afskild; abstrakt; förfinad; svårfattlig; tankspridd. ~edly, -'èdli, ad.; ~

b; note, do, è; nor, o; not, A: tube, å: tub, u; bull, th; thing, dh; this, w: will, z; bas.abstractedly

F Talspråk. 6 P Lågt språk.

accentor

from, oafsedt. *vedneSS, -'èdnes, s. abstrakthet. ~ion,-stråk'sjun,s. afsöndring; abstraktion; tomt begrepp; nyare bet. försnillning; själsfrånvaro, tankspriddhet. <vive, -'iv, a. abstralierande; abstraktions-. lively, -'ivli, ad. ~ly, -li, ad. jfr abstract, a. ~neSS, -nes, 5. abstrakthet; det abstrakta; spetsfundighet, abstruse, abstro's, a. förborgad; svårfatt-lig, djup, mörk. ^neSS, -nes, s. svårfatt-lighet.

absurd,absl'rd, a.orimlig, oförnuftig; dum, tokig, narraktig. ~ity, -Iti, ~neSS, -nes, s. orimlighet, abundance, abun'dans, s. öfverflöd, mängd

(of); ~ o/*.., mycken, mycket, abundant, abun'dånt, a. öfverflödande, rik (in, with, på); öfverflödig, ymnig, ^ly^-li, ad. i öfverflöd, rikligen, abuse, abu's, s. missbruk; misshandel; skymford, ovett, smädelse; (orättvist) tadel, förtal; kränkning; ordvrängning; va. (abu'z) missbruka; misshandla; förfördela; missfirma, skymfa; vara ovettig på; förtala; vilseleda, bedraga, förföra; förvränga ord; våldföra)}(.accentor

‡ Mindre brukligt. 7 † Föråldradt, accommodation-train

centor). ^ual, -'ual, a. beträffande accenten. dilate, -'uàt, va. accentuera, betona; utsätta accent, illation, -ua'sjun, s. jfr föreg, accentuering.

accept, aksept', va. (välvilligt) mottaga, antaga (ofta yn.medo/'); uppfatta; godkänna; erkänna (för giltig, för god); hand. acceptera. ^ability, -ablriti, 5. se "vable-ness. <-vab!e, -abl, a. antaglig; välkommen, behaglig (ito, för). ^ableneSS, -åblnès, s. antaglighet. ^ab!y, -abli, ad. ~aiice, -ans, 5. antagande; acceptering af en vexei; accepterad vexel, accept. ^ation, -a'sjun, s. uppfattning, betydelse om ord; äfv. so föreg. ~er, -ur, s. en som antager, etc., is. hand. acceptant af en vexel. ^llatiOtl)fs, -llà'-ßjun, s. jur. borgenärs muntliga kvitterande af obetald fordran; teol. antagande af ngt otillräckligt som fullt tillräckligt; ~ion †, -sep'sjun, s. se oration. ~0r, -ur,

se

aCCeSS, åksës',-' s. tillträde, tillgång (to); äktenskapligt umgänge; jfr vid. ~ion; of easy easy of tillgänglig. ~ary, -åri, 'urmès,

(afv. ----) s. delaktighet; egenskap att

vara tillagd eii. tillkommen; oväsentlighet. ~0ry, -uri, (äfv. -'---) a. åtföljande, bifogad (bi-); tillkommen, oväsentlig; bidragande, biträdande; medhjälpande, delaktig (to); medbrottslig; s. deltagare, medbrottsling (to, i); bihang, bisak, tillbehör; oväsentlig sak.

accidence, ak'sidens, s. liten (is. latinsk)

grammatika för nybörjare, accident, ak'sident, s. tillfällighet, händelse, is. olycksfall (to, med); fii. accidens, oväsentlig egenskap; bibestäm-nirig; pl. gram. ett ords förhållanden och böjningsformer (t. ex. genus, numerus och kasus); by tillfälligtvis; to trust to the chapter of lita på god tur, på slumpens hjälp. ~al, -'al, a. tillfällig; oväsentlig ; s. bisak; mus. tillfälligt förtecken; mål. tillfällig effekt i belysningen (afv. ~ light), ~alism, -'alizm, s. (egenskap af) tillfällighet; mål. verkan af tillfälliga belysningseffekter. ~ality, -al'iti, s. se föreg. ~ally, -'ali, ad.

accipient, aksip'ient, s. mottagare; hand. acceptant.

accipiter, iat. åksip'itår, s. (pl. äfv. accipitres, -ltrèz) zool. roffågel; kir. bandage öfver näsan, accipitrine, aksip'itrm, a. hörande till en roffågel; ~ order, roffåglarnas ordning, acclaim, akla'm, va. gifva högljudt bifall åt, välja med acklamation; s. bifallsrop, acclamation, aklama'sjun, s. bifallsrop; acklamation. aCClamatory, aklam'aturi, a. högljudt bifallande, bifalls-, acclimatable, akli'matabl, a. somkan acklimatiseras. acclimate, -mat, va., vänja vid klimat, acklimatisera, acclimation, -ma/sjun, s. acklimatisering. acclimatisation, aklimatiza'sjun, s. se föreg, acclimatise, akli'matiz, va. acklimatisera, acclimature, akli'matur, 5. se föreg. S. acclivity, akiiv'iti, 5. markens höjning, stigning (uppförsbacke); fort. dossering. ac-clivous, -vus, a. höjande sig, uppåt stigande om marken.

accloy >|<, akloj', va. öfverfylla; art. förnagla. aCCOil †, åkojl', vn. skocka sig, tränga sig fram omkring ngn.

accolade, akola'd, fr. akola'd, s. omfamning vid riddarslag; dubbning; mus. klämmer öfver flere notplan. accolent, ak'olent, s. gränsbo, accombination, akombina'sjun, s. förening, accommodable)(C, akom'odabl, a. användbar (to, på); som kan lämpas, jämkas. ~neSS)j<, -nes, s. användbarhet, accommodate, akom'odat, a. passande, lämplig (to); va. lämpa, göra bekväm, anordna, jämka, foga, passa (to, efter); tillgodose, göra till nöjes; hjälpa; förse (with, med); hysa, härbärgera; rymma; bilägga, förlika; vn.)j< passa (to, för); to o» a person with money (a loan), försträcka ngn pengar; to be well ~ d, hafvn det väl anordnadt; bo bekvämt. ~|y -li, ad. lämpligt. ~neSS, -nes, s. lämplighet.

accommodating, akom'odating, prt.; a.

foglig, tillmötesgående.

accommodation, akomoda'sjun, s. afpassande (to, efter); anordning; lämplighet; förlikning; hand. lån, försträckning; tillgodoseende, understöd, hjälp; logis, rum, bostad, hytt; utrymme (att hysa, härbärgera); pl. nödiga bekvämligheter

i fråga om logis, kost, o. d., härbärge. ~

-bill, s. ~-note, s. hand. ackommodations-ell. proformavexel, -revers (lemnad ej som betalning, utan till belåning för att hjälpa ngn). ~-coach, s., ~-train, s. vagn (diligens), tåg, som afgår efter pas-

i: note, o: do, o: nor, o: not, i'i: tube, Ä: tub, u: bull, th: tiling, dh: this,\v: will, z: ha.9.accomodation-train F Talspråk. 8 P i,agt »pHiic. accountantship

sagerarnes bekvämlighet. ~-ladder, s. sjö. fallrepstrappa, accommodative, akom'odativ, a. lämpande, biläggande; tillgodoseende. aCCOITimO-dator, -tur, s. en som lämpar, förmedlar, anordnar, etc. jfr accommodate, va. accompanier, åkum'påniur, s. ledsagare; mus. se accompanist, accompaniment, -ni-mënt, s. ledsagande; tillbehör; mus. ackompanjemang. accompanist, -nist, -s. mus. en som ackompanjerar, accompany, -ni, va. ledsaga, åtfölja; mus. ackompanjera. vn. sällskapa. accomplice, åkom'plis, s. medhjelpare; med-brottsling. accomplicity, -'iti, s. medbrottslighet, accomplish,akom'plisj, va. fullborda, sluta; uppfylla; fullgöra; ernå; smycka; utrusta. ~ed, -t, pp.; a. fulländad; fint bildad. ~er, -ur, s. en som fullbordar, etc. ~ment, -mënt, 5. fullbordande, uppfyllelse {of a prophecy); ernående; fulländning; utbildning, försköning; färdighet; pl. talanger; behag; kunskaper. aCCOmpt †, akau'nt, se account. aCCOrd, åko'rd, va. göra öfverensstämmande {to, med) >)<; sammanjämka, förlika, bilägga †; bevilja, bifalla; vn. stämma öfverens {with, med); vara ense {on, om); mus. stämma; s. samstämmighet,endrägt, öfverensstämmelse, harmoni; öfverenskommelse; jur. förlikning; mus. ackord, jfr concord, chord; of one's own af egen drift, af sig sjelf; as {of laio), lagenligt skoti.; with one enhälligt, ^able, -abl, a. öfverensstämmande {to, med). ~ance, -ans, ~ancy, -ånsi, s. öfverensstämmelse. ~ant, -ånt, a. samstämmig, motsvarande; villig. ~antly, -åntli,ad. -ur, s.hjälpare, gynnare.

~ing, -ing, prt.; a. öfverensstämmande {with); ~ as, i den mån, alt efter som; ~ to, enligt, efter, singly, -ingli, arf. i enlighet därmed; därefter; således, följaktligen. ~ion, -ion, s. ackordion, draghar- | monika. zionist, -ionist, s. en som spelar på dragharmonika. aCCOSt, akost', va.närma sig; tilltala, helsa, ^able, -abl, a. tillgänglig, vänlig; ^ed,

-ed, a. ber. städ sida vid sida (jfr cottised). aCCOUCheur, fr. akosje'r, s. läkare som biträder vid förlossning; aCCOUCheuSe fr. -sje'z, s. barnmorska, account, akau'nt, s. beräkning, räkning äfv. haudi.; kostnadsförslag; räkenskap, redogörelse, förklaring; förteckning; underrättelse; berättelse, beskrifning; anseende, värde, vigt; fördel, vinst {in, vid, i); orsak, grund; va. beräkna; akta,

anse; vn. göra upp räkning {with, med, äfv.: betala); aflägga räkenskap, redogöra, ansvara {to, inför; for, för); göra sig reda {for, för); ^ current, running konto kurant, löpande räkning; ~ of sales, se "»-sales; ~ of settlement, sluträkning; n* of time, tidräkning, »stil» (æra); his ~ against me, min räkning hos honom ; open oafslutad (obetald) räkning; to find one's ~ in, finna »sin räkning vid», sin fördel i; to give an ~ of, redogöra för; to have no of, ej hafva (haft) några underrättelser från en person ; tO keep ~ wnth, föra konto med; to keep föra böcker; to make ~ of, högt värdera; to make no ^ of, ej fästa afseende vid, ej fråga efter, ringakta; to to make out one's utskrifva ngns räkning; to open ~ to, upplägga konto för (ngn); to take ~ of, notera, uppskrifva; göra sig underrättad om; taga (med) i beräkning, i betraktande; to take into hand. upptaga i räkning; taga i beräkning, jfr föreg.; to call {bring) to kalla till räkenskap, ställa till ansvar; to place {put, carry) to one's uppföra på ngns konto äfv. biidi.; to put to föra upp i räkning; to send to one's döda (jfr fras under long); to turn to va. vända till sin nytta, draga fördel af; vn. utfalla fördelaktigt, löna sig, löna mödan; beyond öfver ali beskrifning; (a man) of {good) ansedd, betydande; of no {not of any af ingen vigt; obetydlig; ej att räkna på {for, i och för); on hand. på räkning; on ~ of {on — 's on my etc. för ngns räkning (: for one's ~); i afräkning på; angående; med afseende på, med anledning af, på grund af, för ... skull; ... was purchased on American uppköptes för amerikansk räkning ; on all i alla händelser; on no {not on any ^), i intet fall, på intet vis, på inga vilkor; on that af det skälet; on what på hvad grund, af hvad % anledning? to one's**, hand. på ngns konto; v to pay to one's betala för ngns räkning; to ~ for, förklara (äfv.: begripa); to ~ of, >js skatta, akta; that a right, jag anser det för en rättighet; JÅ£^Js^ r>*ed {a learned man), JJJL_anses^ vara. ~ ^ Tjoolf, kontobok. ~-saleS, försaljnings-konto. ^able, -abl, a. ansvarig {for, för; to, inför); förklarlig. ~ ableness, -åbi-nés, s. ^ability, -åbil'iti, s. ansvarighet. ~ant, -ånt, s. räkenskapsförare, bokhållare ; A.- General, förste räkenskapsförare, kamrer (i vissa ambets- o. penningverk), förr depositarien i Court of Chancery. ~antship,

k; fate, å: far, k: fall, a; fat, å; fast, b; mete, è: met, è; ber, 1: fine, i: fin, i: fir,accountantship

Mindre hrukligt.

9 † FörMdradt.

acetone

-åntsjip, s. jfr föreg, kamrersbefattning. ~ing, -ing, pvt.; s. beräkning, accouple, akup'l, va. sammanbinda; para. ~ment -mènt, s. hopbindning, förening; vagnsrem. accouter, accoutre, ako'tur, va. rnsta, kläda, smycka. ~ment, -mènt, s. drägt med tillbehör, utstyrsel; mundering; prydnad; P gammal, besynnerlig drägt; mii. ofta pl. (remtygs- och) utredningspersedlar, accoy †, akoj', va. lugna; kufva. accredit, åkrëd'it, va. sätta förtroende till;

befullmäktiga (ett sändebud, en minister; to,

hos), sända med kreditiv (ito, till); mottaga (som sändebud); hand. skaffa (öppna) kredit åt (to, hos). ~ed, -éd, a. befull-mäktigad; betrodd, accrescent, akrès'ènt, a. tillväxande, accrete, åkrè't, a. bot. hopväxt, accretion, akre'sjun, s. tillväxt; tillökning; hopväxande ; jur. rättighet till ökad andel t. ex. arfvinges vid medarfvinges frånfälle. accretive, -iv, a. tillväxande, tillöknings-, accroach †, akro'tsj, va. draga till sig,

fiska åt sig; tillskansa sig. aCCrue, åkro', vn. tillkomma; tilläggas (to); tillfalla (to one, ngn); härröra, uppkomma (from). accubation, akuba'sjun, s. (de gamles) liggande till bords, accumbent, akum'bent, a. halfliggande, lutande.

accumulate, aku'mulat, va. lägga i hög, hopsamla, hopa, föröka; vn. ökas. accumulation, -a'sjun, s. hopande; samling; jur. sammanträffande (af flere omständigheter). accumulative, -iv, a. hopande; hopnings-; hop-; hopad, accumulator, -ur, s. ngn, ngt som samlar, etc., jfr accumulate; tekn., elektr. ackumulator, accuracy, ak'urasi, s. noggrannhet, omsorg, riktighet (of, in). accurate, ak'urat, a. riktig, noggrann; omsorgsfull (in, i), punktlig; fastställd. ~ly, -li, ad. ~ness, -nes, se accuracy. accurse, ake'rs, va. förbanna. ~d, -èd (som pp. -t) a. förbannad, afskyvärd, accusable, aku'zabl, a. som kan anklagas (of, för), tadelvärd. aCCUSant, -zant, s. anklagare, accusation, -za'sjun, s. anklagelse.

accusative, aku'zativ, a. anklagande; anklagelse-; gram. ackusativ; s. ackusativ. ~ly, -li, ad. på ett anklagande sätt; gram. rörande ackusativen. accusatorial, akuz åto'rial, a. se följ. aCCUSatOry, aku'zaturi, a. anklagande; anklagelse-; ~ libel, klagoskrift.

aCCUSe, aku'z, va. anklaga, tadla (of, for)j<, för); s. † anklagelse. ~r, -ur, s. anklagare; jur. is. allmän åklagare i mål rörande tjänstefel, accustom, akus'tum, va. vänja (to, vid); i?;?. † hafva köttsligt umgänge. ~ary -Ari, a. sedvanlig. ~arily, -arill, ad. ~ed, -d, a. sedvanlig; van (to, vid); mycket besökt. ^edness, -dnès, s. inrotad vana (to, vid).

ace, às, s. äss, etta; bild. prick, grand, obetydlighet; not an icke det ringaste; to be within an ~ of, vara nära däran att. ~-pOint, S. äSS i kort o. på tärning.

aceldama, åsèl'dåma, s. bibi. hakeldama,

blodsåker. acentric, asen'trik, a. ej central, acephal, åsèf'ål, g. (pl. -a, -å) zool. blötdjur utan hufvud. ~an, -an, 5. dets. ~ist, -1st, s. en som icke erkänner ngt öfverhufvud. ~0US, -us, a. utan hufvud, huf-vudlös is. naturv.; metr. ofullständig i början om vers.

acer, lat. a'sur, s. lönn. acerb, ase'rb, a. bitter, kärf äfv. bild.; bask, syrlig; smärtsam. ~ate, -at, va. förbittra, göra sur. litade)j<, -itüd, ~ity, -iti, s. bitterhet, syra; skärpa; stränghet, aceric, aser'ik, a. lönn-; ~ acid, lönnsyra. acerose, as'uros, acerous, as'urus, a. bot.

nålformig; lik agnar; ~ leaves, barr. acervate, ase'rvat, a. hopad, (växande) i hopar, i klunga; va.% hopa. acervationf, -a'sjun, s. hopande, acescence, åsës'ëns, acescency, -i, s. syr-ning, syrlighet. acescent, -ènt, a. syrlig, surnande.

acetabulum, Iat. åsètåb'ülum, s. (pl. -la, -lå) flaska (för ättika); våtvarumått; anat. ledskål; zool. sugkopp på vissa blötdjurs armar; bot. ett algslägte; ett svampslägte. acetarious, åsètà'rius, a. bot. passande till salad, acetary, ås'ètåri, s. bot. sur substans i vissa frukter, acetate, as'etat, s. kem. ättiksyradt salt, asetit; ~ of potash, ättiksyradt kali. ~d, -èd, a. ättiksyrad, acetic, åsèt'ik, ase'tik, a. kem. ättik-; ~

acid, ättiksyra, acetifÈCation, asètifikà'-sjun, s. ättiksbildning, ättiksjäsning; ät-tiksberedning. acetify, åsètflfi, va. förvandla till ättika, syra; vn. öfvergå till ättika, surna, acetimeter, åsètim'ëtur, acetimetry, -tri, s,

ättiksprofning. acetite, as'etit, se acetate. aceto-, åsèto- (jfr acetum) kem. i sms. ättik-,

~meter, -tom'etur, s. ättiksprofvare. acetone, as'eton, s. se pyro-acetic spirit.

i: note, o: do, o: nor, o: not, i'i: tube, Ä: tub, u: bull, th: tiling, dh: this,\v: will, z: ha.9.acetose

F Talspråk. 10 P Lågt språk.

acquisitiveness

acetose, aseto's, acetOUS, ase'tus, a. ättiksur ; fer mentation). acetum, ase'tum, s. kem. ättika, ache, àk, s. värk; vn. värka, göra ondt. achievable, atje'vabl, a. utförbar, görlig, achievance atje'vans, s. se achievement. achieve, atje'v, va. utföra, fullända, af sluta; förvärfva (genom arbete, t. ex. en talang); erhålla)(C. ^ment, -mënt, s. utförande, verkställande: arbete, (fullbordadt) värf, (lifs)gärning; verk, idrott, bedrift; her. vapensköld, sköldemärke ss. belöning för ngn lysande bragd.

aching, a'king, prt. af ache; s. värk, smärta, achor, lat. gr. a'kor, S. (pl. -es, -'ës) med.

mjölkskorf. achromatic, akromat'ik, a. opt. färglös, ej brytande ljuset i färger. ~ity, -tis'iti, s. färglöshet. achromatism, akr^'matizm, s. opt. aflägsnande af färgskiftning, achromatize,

-tiz, va. opt. akromatisera jfr föreg, acicula, iat. åsik'üiå, s. (pl. -læ, -lë) bot. zool. tagg. -ur, ~te, -lät, a. nålformig, syliik. aciculiform, -llform, a. se föreg, acid, as'id, a. sur, bitter; s. kem. syra. ~iferOUS, -if'urus, a. innehållande ell. frambringande syra. ~ify, -'lfi, va. göra sur, syra; förvandla till syra. ~ity, -'lti, ~neSS,-nes,5.syra, surhet. ~ulæ,-'ulë,s. pl. surbrunn (kolsyrehaltig källa). "uUlate, -'ülàt, va. göra syrlig; drops, »engelska karameller». ^U|OUS, -'ulus, a. syrlig jfr sub-acid; kolsyrehaltig, aciform, as'iform, a. nålformig. acinaceous, asina'sjus, a. kornig; full af kärnor.

acinaciform, asinas'iform, a. bot. sabellik. aciniform, asm'iform, a. druf(klas)formig;

jfr vid. följ.

acinose, as'inos, acinous, as'inus, a. kornig, grynig. j acknOW †, åkno', va. känna, igenkänna; to be of (on), erkänna, fledge, aknol'-édj, va. erkänna, bekänna; vara erkänsam för. ^ledgment, åknol'ëdjmënt, 5. erkännande; erkänsla; kvitto; tacksägelse.

aclinic, aklln'ik, a. fys. utan lutning (inklination).

acme, gr. ak'me, s. höjd, höjdpunkt; högsta

grad; med. kris. acne, gr. ak'ne, s. med. (liten hård) finne, hudutslag.

acockbill, akok'bil, ap. sjö. för krän om

ankaret då det hänger under kranbalken klart att fällas.

acolyte, ak'olit, acolyth, ak'olith, gr. 5. följeslage; kyrkoh. lägre kyrkotjänare.

aconite, ak'onit, s. bot. stormhatt; poet. gift. aconitine, åkonltin, 5. kem. akonitin. aCOpiC, åkép'ik, a. med. stärkande, förtagande trötthet, acorn, a'korn, a'kurn, s. ekållon; knapp på

flaggstång; zool. långhals (Lepas äfv. ~ -fish), vn. beta ekållon. ^-shell, ekållon-skal; zool. se ofvan. ~ed, -d, a. försedd med ållon jfr ofvan; gödd med ållon, acorus, lat. ak'orus, s. bot. kalmus; zool. blå

korall; bot. se galanga. acosmia, gr. akos'mia, s. med. sjukligt utseende.

acotyledon, akotile'don, s. bot. växt utan hjärtblad. <^0US, -us, äfv. -led'onus, a. saknande hjärtblad. aCOUStiC, akau'stik, a. akustisk; hörsel-; the ~ duct, hörselgången; ~ instrument, hörlur (för döfva). ~S, -s, s. pl. akustik, ljudlära; med. läkemedel mot dålig hörsel, acquaint, akwa'nt, va. lära, göra bekant (med), underrätta (om), meddela (~ a person with, of †, a thing); to ~ one's self with, göra sig bekant med, lära känna. ~ance, -åns, s. bekantskap (with),kunskap (of); umgängeskrets, (alla ens) bekanta; en bekant (i d. bet. äfv. med^?7.: ngns bekanta, umgängesvänner); upon what på hvad grund? ~ed,-ëd, a. bekant (with, med), förtrogen; hemmastadd {with, i); kunnig, känd. ^edneSS, -ëdnès, s. bekantskap.

aCqueSt, åkwëst', s. vinst,förvärf; eröfring; jur. (genom köp, gåfva etc., d. v. s. ej genom arf) förvärfvad egendom, acquiesce, åkwiës', vn. (in) underkasta sig, gifva efter (för), låta sig nöjas (med); bifalla; this measure has been ~d in, man har låtit sig nöja med (gått in på) denna åtgärd. ~nce, -ens, ~nCy, -ënsi, s. eftergifvenhet, undergifvenhet, samtycke (in). ~nt, -ënt, a. eftergifvande, medgörlig; samtyckande (in, till). ~ntly, -ëntli, ad. acquirable, akwi'rabl, a. förvärfbar. acquire, åkwi'r,m. förvärfva, vinna, uppnå; tillegna sig, inhemta, lära sig. ~ment, -mènt, s. förvärfvande; förvärf, vinst; framsteg; (förvärfvad) färdighet; pl. kunskaper, talanger. ~r, -ur, s. en som förvärfvar, etc. acquisition, akwisisj'un, s. vinnande; förvärf vande; vinst; köp; eröfring; lärande, inhemtande; förvärfvad skicklighet; talang.

acquisitive, akwis'itlv, a. förvärfvad; för-värfslysten. ~ly, -ii, ad.; used ~ (gram. sa-ges om verb, som, följda af to el. for, uttrycka förvärfvande af ngt). ~nCSS, -nës, S. fÖrvärfs-sinne.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, u: fast, k\ meto, ë: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,acquisitor

>|< Mindre brukligt. 11 † Föråldradt.

actress

acquisitor, akwls'ltur, se acquirer. acquit, åkwit', va. befria, frikänna, fritaga (offrom†, från); fullgöra; ~ one's self, utföra sitt åliggande; uppföra sig; ~ one's self of', fullgöra; uppfylla. ~ment)}C, -mènt, ~tal, -ål, s. frikännande (inför rätta); ~tance, -åns, s. befriande; kvittens, kvitto (for). acre, a'kur, 5. fält; ett ytmått (4840 kv. yards — 0,82 sv. tunnland, — 40,5 ar); ^ fight, tvekamp på gränsen (mellan engelsmän och skottar). ~age, -adj, s. vidd, areal af jordegendom, ac?*e-tal; uppmätning i acres. ~d, -d, a. (i sms. t. ex. large-a.), egande.. jord. acrid, åk'rid, a. bitter, skarp; kärf, bitande. ~ity, -'iti, ~ness, -nes, s. skärpa, bitterhet.

acrimonious, akrimo'nius, a. bitter, skarp,

kärf ofta bild. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, ! s. skärpa, bitterhet, acrimony, åk'rimuni, s. skärpa, sträf het; bitterhet (ofta wiai., of language, of temper).

acritude, ak'ritud, acrity, åk'riti, s. kärfhet; bitterhet.

acroamatic, åkroåmåtlk, ~al,-åi, acroatic,

-at'ik, a. ämnad att böras (ej läsas); strängt vetenskaplig, abstrakt; hemlig, acrobat, ak'robat, ~e, -bat, s. lindansare,

akrobat. ~ic, -bat'ik, a. akrobatisk, acrospire, ak'rospir, s. bot. se plumule.

~ed, -d, a. aCrOSS, åkros', ad. i kor^, korsvis: tvärs, på tvären; prp. tvärs öfver; ~ country. ~ the fields, tvärs öfver fälten, öfver stock och sten. acrostic, åkros'tik. s. versk. akrostikon, »namndikt». ~a!ly, -ali, ad. såsom ett akrostikon. acroter, åk'rotur, el. ~ium, -torium, (pl. -ia, -te'ria) anat. yttersta delen af en extremitet (fingerspets o. d.); byg. akro-terium, fotställning för statyer; prydnad (staty o. d.) på toppen af en byggning. ^ial, -te'rial, a. act, åkt, s. handling, gärning, verk, åtgärd; arbete; dokument, akt; lag, stadga; univ. disputationsakt; teat, akt; m. verklighet, aktualitet; produktion af en konstnär is. konstberidare o. d.; vn. handla (for, för ngn; towards, by, mot ngn); verka, inverka (upon, på); tjäna (as, som); gå, arbeta om maskiner; uppföra sig; spela om skådespelare; VCL. utföra, göra; Uppföra ett skådespel; uppträda som, spela (a part, en roll [bild.: förställa sig]; the lover, älskare); sätta i rörelse †; the of the Apostles, Apostlagärningarna; ~ of faith, autodafé; ~ of God, jur. Guds hemsö-

kelse, försynens skickelse (om ngt oförv&i-ladt, t. ex. bråddöd); ~ of grace (oblivion), amnesti; ~ of parliament, parlamentsakt; ~ of Settlement, successionsstadgande (is. det af år 1701); in the very på bar gerning; in ~ to, i begrepp att; in the ~ of, i det ögonblick då; an ~ of charity, ett barmhertighetsverk; to ~ up to, handla i enlighet med; uppfylla, motsvara; to ~ upon, jfr ofvan vn. handla i enlighet med en plan, o. d. ~-drop, s. ridå. (A) ~-Sunday, univ. Oxf. sista söndagen i höstterminen (efter hållen promotion), ^able, -abl, a. som kan sättas i rörelse, ""ing, -ing, a. handlande; verklig, aktiv (partner)) tjänstförrättande, interims-; s. verkan; skådespelarkonst; teat, spel; ~ board, verkställande utskott (direktion), actinic, aktin'ik, a. strålande; ~ force, se följ. actinism, åk'tnnzm, s. opt. kemisk kraft hos solens strålar, action, åk'sjun, s. handling, gärning; rörelse, verksamhet; verkan; mil. strid, drabbning, sjö. mii. aktion; måi., biidb. ställning, hållning, uttryck; ämne i en tafla; gång (of a horse); jur. rättegång, process, åtal; drifverk i ett maskineri; mekanik på ett klaver; utförande, spel, gester; hand. import och export; aktie)(C; to bring [enter, institute, lay, raise) an ~ against, stämma ngn; börja rättegång mot ngn; to hold an processa; fit for praktisk; in i rörelse, i verksamhet; ~ upon an appeal, vädjad sak; a charitable se act of charity, quantity of fys. lefvande kraft. ~-S0rmOn, s. nattvards-predikan skoti. ~-ttireatener, s. en som (ständigt) hotar med process, process-makare. ~able, -abl, a. som kan lagforas. ~ably, *åbli, ad. på ett sätt som kan hafva rättegång till följd; genom rättegång. ~ary -åri, ~ist, ‡ -ist, s. aktieegare. active, ak'tiv, a. verkande; verksam; reel; flitig; rörlig, vig; liflig äfv. handel; praktisk; aram. aktiv; ~ capital, rörligt kapital; ~ commerce, en nations handel med egna fartyg; ~ property, aktiva i konkurs; ~ voice, gram. aktivum, aktiv form.

-ii, ad. ~ness, -nés, activity, åktiv'-iti, s. verksamhet, driftighet; verkningskraft; verkan; liflighet; färdighet. aCtleSS, akt'les, a. oförmögen, själlös, actor, ak'tur, s. utförare; aktör, skådespelare äfv. biid.; jur. kärande ombud, aktör is. i civila må,l. aCtreSS, -tres, s. kvinna som handlar, utför ngt; skådespelerska, aktris.

actual, ak'tual, a. verklig, sann,faktisk; nuvarande, pågående; praktisk; ~ service, nål. aktiv tjänst; ~ sin, verksynd. ~ist, -1st, s. verklighetsman mots, idealist. ~ly, -i, ad. ~ity, -'iti, ~ness, -nes, s. verklighet. ^ization, -iza'sjun, s. förverkligande. ~ize, -iz, va. förverkliga. -z, S. pl. finans. Verkliga inkomster mots, beräknade.

actuary, ak'tuari, s. aktuarie, registrator;

verkställande direktör is. för försäkringsbolag; matematiker som biträder försäkringsbolag.

actuate, ak'timt, va. sätta i rörelse, inverka på, drifva, actuation, -a'sjun, s. inverkan, actuose)j<, ak'tuos, actuous -us, a verksam, kraftfull. aCtUOSity)j<, -os'iti, s. verkningskraft, verkan, acuate åk'üåt, va. skärpa, upphetsa, aculeate, aku'llat, a. taggig, hvass; zool-försedd med gadd; va. spetsa. ~d, -èd,

a. sc föreg.

aCumen, lat. akü'mën, s. spets; skarpsinnighet, ^snille, acuminate, -minàt, va. spetsa, skärpa; vn. resa sig i en spets; a. bot. spetsig. aCUmination, -mma'sjun, s. tillspetsning, spets. aCUminOUS, -minus, a. se föreg. a.

acupuncturation, aküpungktürà sjun, acu-puncture, akupungk'tjur, s. med. stickande med nål. acute, aku't, a. uddhvass, spetsig; skarp,

fin äfv. bildl. om sinnen, förstånd, etc.; skarp,

häftig; hög, gäll, genomträngande; fyndig, skarpsinnig; gram. med. akut; va. gifva akut accent åt ett ord; an ~ angle, spetsig vinkel. angled, a. mat. spetsvinklig. ~ly, -li, ad. ~ness, -nes, s. jfr föreg. a. hvasshet, skärpa; klyftighet, fyndighet of wit). adage, ad'adj, s. ordspråk, tänkespråk. Adam, ad'am, s.pr.) P fångvaktare. ~'S-ale, s. F skämts, vatten. ~'S-apple, s. paradisäpple, ett slags pomerans; anat. struphufvud (äfv. ~'s-bit). ~'s-flane!l, s. bot. kungsljus (Yerbascum Thapsus). ~'S-needle, 5. bot. Yucca. ~'s-wood, ett slags hårdt, svart trä. ~ic, -'ic, ~itiC, -lt'ik, a. adamitisk; ~ earth, en röd lera. adamant, ad'amant, s. diamant; magnetsten. ~ean, -è'ån, ~ine, -'in, a. af diamant; diamanthård; ~ spar, min. dia-mantspat (en art korund); ~ tie, valknut. adapt, adapt', va. foga, hopjämka; lämpa, afpassa (to, for, efter, till); to ^ one's self to, foga sig efter, ^ability, -abil'iti, ^ableness, -åblnës, s. lämplighet; förmåga att foga sig efter omständigheterna. ~able, -abl, a. lämplig; använd-

bar. nation, -a'sjun, s. tillpassning; jämkning; bearbetning. ~ed, -ed, a. tjänlig, lämplig (to, för, till); to become ~ to, blifva förtrogen med, vänja sig vid. ~er, -år, s. passare, lämpare; kem. sammanbindande glasrör. ~ive, -iv; a. fogande, lämpande. ~iveneSS, -ivnës, ^neSS †, -nës, s. passlighet, lämplighet, adays †, ada'z, ad. dagligen; vanligen blott i:

now ~ (now-a-days), nu för tiden, add, ad, va. tillägga (to, till); förena (to, med); addera, summera (up, ihop); vn. (med to) öka, bidraga till, förhöja; to ~ to, till råga på; ~ed to, tillika med; ^able, -abl, se addible. ~er, -ur, s. den el. det som tillägger, förenar, ökar. addecimate, adës'lmàt, va. uttaga (hvar)

tionde af, jfr decimate. addendum, lat. aden'dum, s. (pl. -da, -då)

tillägg, bihang, adder, ad'ur, s. huggorm (Yipera); orm i allin.; se vid. Sea- adder. ~-bolt, ~-fly, 5. trollslända. ~-gem, s. ett slags trollmedel. ~'s-grass, s. bot. yxne (Orchis). ~-stone, s. ett slags amulett. ~'s-tongue, 5. bot. ormtunga (Ophioglossam). ~-Stung, a. ormstungen. ~'S-WOI*t, s. bot. ornmäfva (Polygonum bistorta). addibility, adibil'iti, s. tilläggbarhet. addible, ad'ibl, a. tilläggbar; som kan ökas. addict, adikt', va. ~ one's self, egna sig åt, öfverlemna sig (to, åt: slå sig på). ~ed, -èd, a. begifven (to, på); to be ~ to, hafva öfverlemnat sig åt, vara hängifven åt, tycka om. ^edneSS, -ëdnës, ^ion, adik'-sjun, s. hängifvenhet, böjelse (to, för), additament)^, ådifåmènt, s. tillägg, tillsats, addition, adisj'un, s. tilläggning, tillägg, tillökning, tillsats (to)-, vinst (fördelaktigt tillägg); addition; mus. punkt efter en not; jur. fullständig titel, adress, o. d. efter en persons namn; hcr. tillagdt hederstecken; in därjämte; in ~ to, förutom. ~al, -ål, a. tillagd, tillsatt; förhöjd, ökad, ny; s. tillsats; ~ payment, fyllnadslikvid; ~ duty, förhöjd tull. ~ ally, -ali, ad. såsom tillsats, addititious >j<, aditisj'us, a. med orätt tillagd, tillsatt, additive, ad'itiv, a. som kan ei. skall tilläggas; tilläggande, förökande, addle, åd'i, 1. prov.; va. (med up) förtjäna med arbete; vn. växa; frodas; s. dagspenning, arbetslön, addle, ad'1, 2. s. vinsten; a. gall, ofruktbar; tom, kal; förderfvad, skämd; virrig; va. göra ofruktbar; göra virrig; förderfva; cm ~e<7<7, ett rötägg, ^-brained, ~-headed, ~-pated, a. som har tom

k; fate, å: far, k: fall, a; fat, å; fast, b; mete, è: met, è; ber, 1: fine, i: fin, i: fir,addle-pated)(c Mindre brukligt. 13 † Föråldradt.

hjärna, tanklös, virrig, dum. ~-plot, 5. en som förstör ett nöje. ~d, -d, pp.; a.

se föreg. a.

addorsed, ad6'rst, a. her. stående rygg mot rygg. +

address, adres', va. rikta, ställa (a request to); adressera (to); inlemna en skrift; hålla ett tai; hand. afsända, konsignera; vända sig till, tilltala, helsa (ofta ~ one's self to); uppvakta, fria till, jfr ~es, ex.; (med reflex.) göra sig färdig; s. inlaga, böneskrift; poüt. högtidlig skrifvelse från en representation till regenten (ss. svar på trontalet); tal, tilltal, anhållan; utanskrift, adress, bestämmelse (-ort); sätt att vara, umgängessätt; skicklighet, färdighet (in); pl. (-es, -èz) kur, uppvaktning; anbud; to pay (make) one's to a lady, göra en dam sin kur. ~er, -ur, s. en som adresserar, etc.; petitionär. adduce, adu's, va. anföra, andraga. ~llt, -ènt, a. anat. förande inåt, jfr adductor. ~r, -ur, s. en som anför, etc. adducible, -ibl, a. som kan anföras, andragas. adduction, aduk'sjun, s. anförande; anat. förande inåt, jfr adductor. adduCtive, -tiv, a. anförande, andragande. adductor, -tur, s. anat. inåtförande muskel, adeling, ad'eling, s. ädling (hederstitel för anglosachsiska konungasöner och andra förnäma ynglingar), adelphous, ådèl'fus, a. bot. hopvuxen (stamens).

ademption, ådèm'sjun, s. borttagande, upphäfvande; jur. återkallande af en donation el. d.

aden-, gr. ad'en, s. i sms. körtel-, ^iform, -'iform, "uOid, -ojd, a. körtelformig. ~

ography, -ég'rafi, ~o!ogy, -6l'èdji, s. läran om körtlarna. ~0Se, -6s, ^OUS, -&s, a. lik en körtel; hörande till en körtel, adept, adept', a. fulländad i sin vetenskap; invigd, erfaren, skicklig; s. kännare, mästare (in, at, i); guldmakare adequacy, ad'ekwasi, se adequateness. adequate, åd'èkwàt, a. m. adekvat, fullständig, riktig; jämlik, fullt svarande mot (£o); passande, tillräcklig, behörig; to be ~ to, visa sig motsvara; om pers., vara (ngt) vuxen, gå i land med. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. proportion, motsvarighet, lämplighet, tillräcklighet (to, för), adfected, ådfékfèd, se affected mat. adhere, adhe'r, vn. sitta fast, klibba fast (to, vid: vidhänga, vidlåda bild.); fasthålla, stå fast vid, (troget) hålla sig till, vara tillgifven. ~nce, -èns, ~ncy, -ènsi, vidhängande, klibbande vid; fasthållande, tillgifvenhet, trohet; m&i. verkan

af sådana delar, som i brist af relief synas sitta fast vid duken. ~nt, -ènt, a. (to) fastsittande; tillgifven; bot. vid.vuxen; fil. tillfällig; s. anhängare; envelope se under adhesive. ~ntly, -èntli, ad. ~r, -ur, s. anhängare, adhesion, adhe'zjun, 5. adhesion, vidhäftande; vidhållande (to, vid); anslutning (to, till).

adhesive, adhe'siv, a. vidhängande; klibbig; fasthållande; ~ envelope, gumme-radt kuvert som föl-seglas utan lack; ~ felt, skeppsförhydningsfilt; inflammation, inflammation med sammanväxning af de inflammerade ytorna; ~ label, gummerad etikett på, koffertar, reseffekter o. d.; ~ piaster, häftplåster. ~d, -d, a. se föreg., ~ letter, bref i gummeradt kuvert. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nës, s. klibbighet; fren. sällskapsbegär, adhibit, adhib'it, va. använda, bruka)|(; bifoga. tillägga. ~ion -bisj'un, s. användning.

adhortation, adhorta'sjun, se exhortation. adhortatory, adho'rtaturi, a. uppmanande,

förmanande, adiaphanous, adiaf'anus, a. ogenomskinlig, adiaphorous, adiaf'orus, a. likgiltig; kem.

neutral, adiaphory †, -ri, 5. likgiltighet, adieu, adu', interj. farväl; s. farväl, afsked;

to bid ~ to, säga farväl till, taga afsked af. adipocere, ad'ip^ser, s. kem. fettvax i lik. adipoceriform, -'iform, a. liknande fettvax. adipocerous, -pos'urus, a. hörande till fettvax. adipose, åd'ipès, adipous, -pus, a. fet,ister-aktig, bestående af fett (membrane, tissue).

adit, ad'it, s. tillträde; stollgång i en grufva

för ledning af vatten el. luft.

adjacence, ådjà'sèns, adjacency, -i, s. närbelägenhet, grannskap, adjacent, ådjà'sènt, a. närgränsande; närliggande, tillstötande (to). ~ly, -li, ad. adject ådjèkt', va. lägga till, öka. ^ion, -k'sjun, .?. tillägg. ^itiOUS, -isj'us, a. tillagd. ~ive, -'-iv, s. adjektiv; a. adjekti-visk; ~ colours, färger som måste fästas genom betning. ~ively, -'-ivli, ad. såsom adjektiv.

adjoin, ådjojn', va. tillfoga; gifva till biträde ; vn. gränsa, stöta (to, intill), ""ing, -ing, prt.; a. tillstötande, angränsande; 5. bifogande, adjourn, adje'rn, va. ajournera, utsätta (court, session) till (to) annan dag, uppskjuta; vn. åtskiljas (för bestämd och kortare tid); förflytta sig, begifva sig. ~ment,-mënt, s. uppskjutande; ajourne-

i: note, o: do, o: nor, o: not, i'i: tube, Ä: tub, u: bull, th: tiling, dh: this,\v: will, z: ha.9.adjournment

F Talspråk. 14 P L> språk,

admiref

ring, uppskof; den tidén en församling (icourt, etc.) är ajournerad, adjudge, ådjudj', va. tilldöma, tillerkänna (ito a person); ådorna; afdöma; döma, fälla (to till), adjudgment, -mint, 5. till-dömande; ådömande; dom. adjudicate, adjo'dikat, Va. se föreg. VCl.\ VII. döma (upon, öfver; i en sak), adjudication, -ka'sjun, s. jfr föreg. s.; domfällande, (ransakning och) dom. adjudicator, -år, s. en som tilldömer, domare, adjunct, adj'ungkt, a. förenad, bifogad, förknippad (to, med) 5. ngt bifogadt, tillsats (extra hjälpmedel, hjälpverktyg); bihang, biomständighet; (tillfällig) egenskap; biträde (i ämbete); bisittare, medhjälpare; gram. biord, bestämning, attribut, apposition. ~ion, -gk'sjun, s. bifogande, tillägg. ~ive, -'iv, a. förenande, bifogande; s. ngn, ngt som tillfogas; ~ively, -'ivli, ad. ~|y, -'11, ad. i förening (to, med); följaktligen, adjuration, adjorà'sjun,s.besvärjning; högtidlig, enträgen uppfordran; edsformu-lär; åläggande af edgång, adjure, adjo'r, va. besvärja (by, vid); ålägga edgång; åkalla, anropa ‡ (God, the devil). ~r, -ur, s. en som besvärjer, etc. adjust, adjust', va. rätta, sätta i ordning, ordna; afpassa (to, efter), passa ihop (with); justera instrument SS. teleskop; bilägga; uppgöra räkningar o. d.; ~ the dints, slå ut buglorna. ~able, -abl, a. som kan afpassas (justeras, »ställas om», skrufvas, dragas etc. in och ut, förlängas och förkortas, etc. etc.), »mekanisk», »inventions»-soffa, etc. ~er, -ur, s. en som afpassar, etc.; justerare. ~ing, -ing, prt.; s. afpassning, hoppassning; justering; ~ balance, justervåg, myntvåg; ~ screw, ställskruf. ~ment, -mënt, s. anordning, afpassning; ajustering, hoppassning, iordningsätt-ning af ett instrument; biläggande, uppgörelse, förlikning, adjutage, ad'jotadj, se ajutage. adjutancy, ad'jotansi, 5. adjutantsplats;

skicklig anordning af hjälpmedel, adjutant , ad'jotant, s. regementsadjutant; zool. en indisk stork (Ciconia argala); ~-general, s. generaladjutant; Am. generalstabschef, adjuvant, ad'jovant (adju'vant) a. behjälplig, medverkande; s. medhjälpare; med. medverkande medel; hjälpmedel, adlocution, adloku'sjun, se allocution. admeasure, ådmësj'år, va. mäta, tillmäta. ~ment, -mènt, s. mätning; sjö. drägtig-het; jur. fördelning af andelar; bill of mätarebref. -ur, s. (skepps-)mätare.

admensuration admensiira'sjun, se admeasurement. adminicle, admin'ikl, 5. hjälp, stöd †; jur. otillräckligt bevis; Skot. jur. dokument som åberopas, adminicular, -nik'ular, a. hjälpsam, behjälplig, administer, admin'istur, va. förvalta, utöfva, handhafva; skipa rattvisa; förrätta gudstjänsten, utdela nådemedlen; gifva; räcka, erbjuda; gifva in läkemedel; jur. administrera, taga vård om egendom, jfr administration; vn. sörja för, bidraga till, förhöja (to); vara utredningsman (upon an estate): ~ an oath to, f örestafva (ngn) en ed. ~ial, -te'rial, a. tillhörande (stats)-förvaltningen, administrativ, administrate †, admin'istrat, se administer. administration, administra'sjun, s. förvaltning ; förvaltningsdistrikt särskildt i Indien ; styrelse; handhafvande; skipande (of justice); utdelning; med. användning af läkemedel; jur. utredning i en aflidens bo is. då ngn därtill förordnad kompetent executor ej finnes.

administrative, administrativ, a. förvaltande, förvaltnings-; utdelande; behjälplig.

administrator, administra'tur, 5. förvaltare, föreståndare; förrättare, utdelare; jur. (af domstol förordnad) utredningsman i dödsbo; förmyndare skoti. ^ship, -sjip, s. förvaltning; förmynderskap, administratrix, -triks, s. förvalterska; förestån-derska.

admirable, ad'mirabl, a. beundransvärd (for, för); s. ett slags plommonlikör Am. ~ness, -nes, admirability, -biriti, s. beundransvärdhet; admirably, -1, ad. admiral, ad'miral, s. amiral; amiralskepp; Lord High A., ^ of the ßeet, storamiral; full a., dets. som vice vice amiral; rear kontreamiral; <x/s of the red, white, blue, förr amiraler af (den röda, hvita, blåa flaggan:) flottans olika eskadrar med rang i ordning som här nämnes ; en art

dagfjäril. ~-shell, s. zool. amiralsnäcka (Conus admirabilis). ^ship, -ship, % s. amiralskap. ~ty, -ti, s. amiralitet; First Lord of the A., sjöminister (under honom förvaltas marinen af 4 lords commissioners of the ; court of öfverdomstol i öjömål.

admirance †, admi'rans, admiration, ådmi-

ra'sjun, s. förundran; beundran; utropstecken äfv. point el. note of poet. under; to beundransvärd(t). admire, admi'r, va. beundra (i aiia sv. ordets bet.; for, för; of, above, framför); vn. undra (at, på öfver); Am. F gerna vilja, »bli förtjust», glad, (to, öfver att).

i: fate, å: far, il: fall, a: fat, å: fast, è: mete, c: met, è: ber, 1: fine fm, i iir,admirer

Mindre brukligt.

15 † Föråldradt.

ådullamy

-ur. .5. beundrare; F älskare, admiringly, -ingli, ad. med beundran, admissibility, admisibil'iti, $. tillåtlighet; antaglighet. admissible, -mis'ibl, a. tillåtlig, antaglig; som kan medgifvas tillträde; ~ in society, »presentabel».

admissibly, -mis'ibli, ad. admission, admisj'un, s. emottagning; upptagande, tillträde, inträde, intagning (to, till, into, i); medgifvande (of, af); to gain an få tillträde, företräde, blifva mottagen, upptagen; to pay for betala inträdesafgift. ~-fee, ~-mOney, s. inträdesafgift. ~-ticket, s. inträdeskort, admit, admit', va. (imp. o. pp. ~ted, -èd), lemna tillträde (rum; to, för); släppa in, emottaga, intaga, upptaga (among, bland; to, into, till, i); inrymma, antaga, medgifva, tillåta; tillstå (ofta vn. med of); ~ into orders, prestviga; it of no doubt, det lider intet tvifvel; this rule will ~ of exceptions,... medgifver (»tål vid») undantag, stable, -abl, a. som kan medgifvas, tillåtlig. ~tance, -ans, s. tillåtelse att inträda, tillträde, inträde; jur. öfverlemnande af ett copyhold (s. d. o.) estate; medgifvande)|<; no förbjuden ingång; a man of ~ †, en man som eger tillträde äfven till de förnämsta kretsar. ^tion, -tjun, ~ture, -tjur, s. blandning; tillsats, admonish, admon'isj, va. förmana, före-hålla, varna; påminna; förebrå (of, för). ~er, -ur, s. förmanare. admonition, admonisj'un, s. (lindrig) förebråelse, förmaning, varning; påminnelse. ~er, -ur, s. en som tillrättavisar etc.; skämts. mentor.

admonitive, admon'itiv, a. varnande, var-

nings-; påminnande, admonitor, admon'itur, s. förmanare. ~y, -1,

a. förmanande; varnings-, förmanings-, admor, ad'mor, s. jur. förk. af administrator. admortization, admortiza'sjun, s. jur. egendoms öfvergående till mortmain s. d. o. adnascent, ådnas'ènt, a. bot. växande på

(ngt annat), adnate, adna't, a. bot. vidvuxen. adnominal, adnom'inal, a. gram. adjektivisk. adnoun, ad'naun, s. gram. adjektiv.

ado, ådo', s. möda (to, att), besvär, väsen, bråk (about, för, om); without anymore utan vidare omständigheter, adobe, åd6'bë, s. soltorkadt tegel, adolescence, ådèiës'ëns, adolescency, -i,

s. ynglingaålder, ungdom (tiden mellan pubertetsperioden och full utveckling), adolescent, ådölës'ènt, a. ung, ungdomlig. Adonic, adon'ik, a. adonisk; s. adonisk vers

adopt, adopt', va. upptaga i barns ställe, adoptera; upptaga ett ord; gifva företräde åt; antaga (for, as, till, såsom);

tillegna sig; välja, omfatta en åsigt. ~ed, -èd, pp.-, a. adoptiv-(child). ~edly, -ëdli, ad. genom adoption. ~er, -år, s. en som upptager etc.; kem. se adapter. ~ion, ådép'sjun, s. upptagande till barn, adoptering; upptagande (into a society); (in) val; omfattande (of an opinion); antagande. ~i0US †, adop'sjug, a. se ~ec7. ~ive, -iv, a. upptagande el. upptagen i barns ställe; adoptiv-; val-; ~ father, fosterfader; ~ son, fosterson, adorable, ado'rabl, a. tillbedjansvärd, dyrkansvärd. ~ness, -nès, s. tillbedjans-värdhet. adorably, i, ßd. adoration, -ra'sjun, s. tillbedjande, dyrkan; djup vördnadsbetygelse. adore, adè'r, va. tillbedja, dyrka; afguda.

~r, -ur, s. dyrkare; tillbedjare; älskare, adoring , åd6'ring, prt. af föreg. v. ~ly, -li,

ad. med tillbedjan, adorn, ado'rn, va. pryda, smycka. ~er, -ur, s. en som pryder. ~ment, -mënt, s. försköning; prydnad; smycke. ad0SCulati0n,adoskulà'sjun, s. befruktning, adown, adau'n, prp. utför; ad. ned. adraganth, ad'raganth, s. gummi dragant. adread †, adrëd', ap. förskräckt, adrift, adrift', ad. o. ap. vind för våg, bort (ut) på måfå; sjö. i drift; to be P ej veta till sig; to be sent (turned) sändas vind för våg; stötas ut i verlden, adroit, adrojt', a. skicklig (med at o. prt., i att; in, i), hurtig, flink; fintlig, behändig. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nës, s. skicklighet, behändighet. adry, adri', ap. torr; törstig, adscititious, adsitisj'us, a. ytterligare tillagd, senare tillkommen. ~ly, -li, ad. adstriction, ådstrik'sjun,s. åtdragning, hopbindning; med. förstoppning, adulation, adulà'sjån, 8. smicker, kryperi. adulator, ad'ulatur, s. smickrare. ~y, -i, a. smickrande, krypande, adulatress, -trës, s. smickrerska. adullamy, adul'ami, s. nyare, poiit. affall från sin partichef.

adult, adult', a. fullvuxen; s. fullvuxen person (jur. enl. civil law, gosse, som fylt 14, flicka 12 år); ~ school, skola för fullvuxna.

adulter †, adul'tur, vn. begå äktenskapsbrott. ~ate, -at, a. befläckad med äktenskapsbrott; förfalskad; ra.förfalska; förderfva; besmitta bild. ~ately, -åtli, ad. ^ateness, -àtnës, s. förfalskadt tillstånd; förfalskning, ^ation, -a'sjun, s. äktenskapsbrott; försämring genom tillsats, förfalskning af varor. ~er, -ur, s. äktenskapsbrytare; kränkare; bibi. afgudadyrkare. ~eSS, -ès, s. äktenskapsbry-terska. ~ine, -in, -In, a. oäkta; s. barn födt af äktenskapsbrott. ~0US, -us, a. skyldig till äktenskapsbrott; korisk; bibi. afgudisk; gudlös; oäkta, falsk. ^OUSly, -usli, ad. -i, s. äktenskapsbrott;

okyskhet, brott mot sjätte budet; bibi. afguderi, ogudaktigliet.

adultness, adult'nes, s. manbarhet, mogen ålder.

adumbrant, adum'brant, a. skizzartad, skiz-zerad. adumbrate, -bràt, va. gifva en svag afbild af, göra ett flygtigt utkast till, skizzera. adumbration, -bra'sjun, s. utkast, skizz; her. skuggbild, aduncity, adån'siti, (adungk'siti), s. krokighet. aduncous, adung'kås, a. krokig.

adust, adust', afv. ~ed, -ed, a. förbränd, förtorkad. ^ible, -lbl, a. brännbar. ~ion, -jun, s. förbränning; förtorkning; kem. antändbarhet; kir. bränning med järn. advance, adva'ns, va. föra framåt; påskynda; befordra (äfv. in, i, t. ex. ett ämbete; to, till); förbättra, höja; upphöja (in dignity)-, prisa; framsträcka; komma fram med, uppställa, framställa en åsigt; göra gällande (ett anspråk, upon, to, på); gifva i förskott, förskottera, försträcka, lägga ut (money for one, on a cargo)-, öka priset, vn. gå framåt, närma sig, afv. bild.: visa sig tillmötesgående, etc. jfr s.; mil. framrycka (to, toicards), rycka an (against, mot fienden); göra framsteg, tilltaga, förkofra sig (in age, in wisdom)-, stiga (in price, in rank), s. framåtgående; framryckande (of an army)-, framsteg, befordran, förkofran {in); försök (»steg») till närmande, tillmötesgående (towards, emot; ofta i pl.); erbjudande; förskott (of in, money; on goods), försträckning (lån); stegring af priser, tillökning (i kostnad, on, på); öf-

verbud (on, öfver ngn); ~ arms! i armen gevär! an ~ on the last bidder, vid auktion öfverhud öfver den som sist bjudit; to make an >kj, jfr ofvan v.; to make göra de första stegen (till öfverenskommelse, förbindelse, o. d.); in före, framför, förut; i förskott; in ~ of, framför, före; I am in ~ to him one hundred dollars, jag ligger i förskott för honom med 100 dollars; prices are on the priserna stiga; ~ guard, förtrupp ; ~ money, förskott, handpenning; ~ sheets, prof ark af en bok, hvilka utgifvas innan arbetet utkommer; »rentryck».

-t, a. försigkommen; framskriden (in years, i ålder); tillhörande (passande för) ett mera framskridet stadium (t. ex. ~ handbook); ~ guard, se under föreg.; ~ work, mil. framskjutet verk. ~ment, -mènt, s. framryckande; befordrande; framsteg; förkofran; framställande jfr ofvan va.; förskott; föräldrars donation till ett barn (i förskott å el. oberoende af blifvande arf). ~r, ur, s. en som för eller går framåt; befordrare, gynnare; förlagsman (of a business); andra grenen af en hjorts horn.

advancing, adva'nsing, prt.; s. framåtgående; framryckande. ^-Chain, s. art. se breast-chain.

advantage, advan'tadj, s. företräde (of, over, framför); öfverlägsenhet, öfvertag (over, öfver); försprång (of, framför); förmån, fördel, vinst, nytta (from, of, af; to, för); gynsamt tillfälle; öfverskott; va. hjälpa, befordra, gagna; to have the ~ of (over) a person, vara ngn öfverlägsen; F igenkänna ngn utan att af honom vara igenkänd (»you have the ~ of me»); to take (make) ~ of, draga nytta af; bearbeta för sina intressen; to expect (reap) ~ from, vänta (draga, skörda) nytta af; to take at afv. to take the ~ ofbegagna sig af sin öfverlägsenhet (öfvertag) öfver ngn; öfverrumpla; to medfördel, fördelaktigt, förmånligt; i fördelaktig dager; to an med ngn fördel; to the best på det fördelaktigaste; i bästa dager; to find one's ~ in, o. to tum to se motsvarande under account. ~-gP0Und, S. mil.

fördelaktig terräng. ~able, -abl, a. se "oous. ~d, -d, pp.; a. utrustad med företräden. "wOUS, -'us, a. fördelaktig, förmånlig (to, för), indrägtig. sv/OUSly, -'usli, ad. ^ousness, -'usnès, s. förmånlighet, det fördelaktiga (of, i).

advent, ad'vent, s. (efterlängtad) ankomst, inträffande; kyrk. advent. ^itiOUS, -isj'us, a. utifrån tillkommen, tillfällig; oegentlig; ~ roots, bot. luftrötter. <vJti0USly, -isj'usli, ad. ~ive, -'iv, a. tillfällig †; tillfälligtvis förekommande om växter. -Ml, a. tillhörande adventstiden.

adventure, ådvën'tür (-tjur). 5. äfventyr, vågsamt företag, vågstycke; händelse, tillfällighet; band. företag, spekulation, risk: vara, skickad på af sändarens risk; grufdrift, bearbetning (af en grufva); sjö. fartygsbesättnings egna medförda tillhörigheter ei. gods; va. äfventyra, våga, försöka sig på; vn. vara vågsam, våga (ito, att); gross bodmeri; at ali i hvarje fall, kosta hvad det kosta vill.

-ur, s. äfventyrare; våghals; lycksökare, spekulant; en som bearbetar en grufva; smugglare. ^SOme, -sum, a. vågsam, djärf, ^someness, -såmnës, s. våg-samhet, djärfhet. ~SS, -ës, s. äfventy-rerska.

adventurous, ådvën'turus, a. om pers. o. sak äfventyrlig, vågsam; dristig. ~|y, -li, acl. ~neSS, -nës, s. äfventyrlighet, vågsam-het, djärfhet. adverb, ad'verb, s. adverb. ~ial, -'iål, a.

adverbiel. oJally, -'låli, ad. adversaria, lat. advursa'ria, s. pl. minnesbok, klädd, konceptbok. adversary, ad'vursari, a. fiendtlig; s. motståndare ; vederpart, vedersakare; ~ fortune, oblidt öde, motgång; the teol. djäfvulen.

adversative, ådvë'rsåtiv, a. gram. betecknande en motsats, adversativ; s. adver-sativ partikel, adverse, ad'vers, a. motsatt, stridig, stridande (to, mot); fiendtlig; obenägen (to, för); motig, vidrig; olycklig, bedröflig; va. † (--') motarbeta; ~ fortune, motgång; ~ party, motparti. ~|y5 -li, ad. ~neSS, -nës, s. motsats, stridighet;, fiendskap, motighet; misslyckande, adversity, -'iti, s. motgång, olycka, elände, advert, ådvè'rt, vn. rikta (fästa) uppmärksamhet på, vid (to); gifva akt på (to); göra en antydan om, hänsyfta på (to). ~ence, -èns, ~ency, -ënsi, s. uppmärksamhet. ~ent, -ënt,a.uppmärksam; vaksam. ^ently, -ëntli, ad. advertise el. -ize, ad'vertiz, (—'), va. underrätta (of, om); tillkännagifva; annonsera (om) varor till salu (for Sale), el. ngt bortkommet: efterlysa i tidningarna; vn. annonsera (for, efter). ~ment, ådve'rtizmënt, -ti'zmënt, s. tillkännagifvande; annons; erinran, varning. -ur, s. en som underrättar, tillkännagif vare, annonsör; annonsblad. advertising, -ing, prt. af föreg. v.; s. annonsering; ~ office, annonsbyrå; ~ van, annonsvagn. advice, advl's, 5. råd (on, angående, i en sak); underrättelse (vani. pl.)-, hand, avis; va. ge avis om; to take taga (följa)

råd; to take ~ with (of), inhämta råd af; as per enligt avis; by (enligt) my by of..-, upon vid närmare öfverläggning; upon good**, på goda grunder; letter of hand. avis-bref; a piece of ett litet (välment) råd. ^boat, s. sjö. avisofartyg. advisability, advizabil'iti, s. se följ. s. advisable, advl'zabl, a. rådlig, välbetänkt, klok, nyttig (for, för; to, att); mottaglig för råd %. ~neSS, -nës, s. rådlighet, förmånlighet; mottaglighet för råd >|C adyisably, -i, ad. advise, advi'z, va. råda (m, ajigående), tillstyrka (to, till, till att); underrätta (of, om), jfr advice; vn. öfverlägga (with, med). ~d, -d, pp.-, a. medveten (of, om); klok, välbetänkt; eftertänksam; be ~ by me, låt råda dig af njlg, lyd mitt råd, tro mig; as enligt avis, efter uppgift. ~dly, -ëdli, ad. välbetänkt; med full vetskap. ^dneSß, -ëdnës, s. betänksamhet, försigtighet; mogen öfverläggning. ~ment †, -mëjit,^, råd; öfverläggning. ~r, -ur, s. rådgifvare, adviso †, ådvl'z6, $. råd; hand. avis. ~ry, -zur!, a. berättigad att gifva råd; rådgifvande, innebärande råd. advocacy, ad'vokåsi, s. försvar inför rätta;

försvarsskrift, advocate, ad'vokat, s. advokat, sakförare, (jfr counsel)', förespråkare, försvarare (for, för); va. försvara, tala för, förfäkta; vn. uppträda som advokat; Lord Skoti. generalprokurator; ~ for, föra ngns talan. rx/Ship, -sjip, s. advokatsyssla; försvar, advokatyr, advocation, advoka'sjun, s. försvar, försvarstal; förberedande vad tin högre dom-stol; bill of skoti. besvärsskrift, vadskrift.

advoutry †, advau'tri, s. äktenskapsbrott, advowee, ådvauè', s. innehafvare af jus patronatus. advOWSOn, advau'sun, s. kallelserätt till pastorat, jus patronatus; ~ appendant, j. p. fäst vid egendom; ~ in gross, personlig j. p. adynamic, adinam'ik, a. med. kraftlös, adynamy, adin'ami, s. med. kraftlöshet, adz, ~e, adz, s. skärf j^xa; va. tillyxa.

Anm. Ord börjande på 36, hvilka här ej återfinnas, sökas under e.

ægilops, e'djilops, ëd'jilops, s. vagel i ögonvrån; bot. ett slags sydeuropeiskt gräs. ægis, e'djis, s. sköld, egid; med. en sjukdom i ögat.

ægrotat (lat.: han är sjuk), egro'tat, s. univ. sjukbetyg; ~ degree %, examen, tagen (hemma) af en sjuk.

i: note, h\ do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.

Engelsk'Svensk ordbok. 2JÉgyptiacum

"f Talspråk- 1& P Lågt språk.

àfårfli

Ægyptiacum, edjipti'akum, s. ett slags salva.

Æolian harp, e^'lian hårp, s. eolsharpa, aerate, a'urat, va. förbinda med luft ei. kolsyra; ~cZ waters, kolsyrade vatten, aeration, -a'sjun, S. förening med luft; förvandling genom (utsättande för) luftens inverkan, aerial, ae'rial, a. luft-; af luft, luftig; ~ acid%, kolsyra.

aerie, è'ri, (e'uri, ä'ri) s. roffågelsnäste (jfr ey.Vy}\ 2

aeri-, ä'uri-, å'ri-, i sms. luft-. ~ferOUS, -'furus, a. luftförande, ^fication, -fikä'sjån, s. iörflygtigande; fyllning ei. uppblandning med luft. ~form, -form, a. luft-formig, gasformig. ~fy, -fi, va. förbinda med luft.

aero-, ä'urè-, i sms. luft-. ~graphy, -rog'rafi, s. beskrifning öfver luften. ~lite, -lit, ~lith, -lith, s. meteorsten. ~lit(h)ic, -lit(h)'ik, a. meteor-. ^logiC, ^logical, lodj'ik(al), a. hörande till luftläran. logy, -rol'odji, s. läran om luften. mancy, -mansi, s. spådom på grund af väder och vind. ~meter, -r6m'ëtur, s. aerometer, instrument till mätning af luftens och gasers täthet. ~metry, s. -rom'etri, aerometri. ^naut, -nat, s. luftseglare. nautic, -na'tik, a. jfr föreg. o. följ. aeronautisk. ~nautiCS,-nå'tiks, s.pl. luftseglingskonst. ~phyte, -fit, s. bot. växt som hämtar sin näring ur luften. ~Stat, -stat, s. luftballong, ^static, ^statical, -stät'-

lk(al), a. jfr föreg, aerostatisk. ^StatiCS, -stat'iks, s. pl. läran om luftens tyngd och tryck samt om gasers jämvigt. ^Station, -sta'sjun, s. luftvägning)|<; luftseglings-konst.

ærugineous, erodjm'ius, æruginous, éro'-

djinus, a. ärgig. afar, afa'r, ad. fjärran; ~ off\ långt bort;

from fjärran ifrån, ur fjärran, afeard †, åfè'rd, se afraid. affability, afabil'iti, s. artighet, vänlighet,

tillgänglighet, affable, aff abl, a. tillgänglig, umgängsam; artig, vänlig (to, towards, with, mot). ~ness, -nes, se affability, affably, -i, ad. affair, åfä'r, s. göromål, angelägenhet, ärende, affär; åliggande; sak i aiim. abstr. bet.: förhållande, tillställning, F. äfv.: ting; duell (~ of honour); träffning; kärlekshandel; of state, state [-statsangelägenheter,-] {+stats- angelägenheter,+} regeringsärenden; as stand, på den punkt sakerna nu stå; at the head of i spetsen för ärendena (styrelsen), affear †, åfè'r, 1. sZ frighten. 2. se affeer.

affect, åfèkt', va. göra intryck på, inverka på; beveka, röra (to, till); beträffa; om förlust drabba; om sjukdom o. d. angripa; eftertrakta; låtsa, affektera; hafva naturlig benägenhet för, tycka om)fC; anklaga †; s. böjelse, lidelse †. ^ation, -a'sjun, s. traktan >j<; förkärlek (for, för); tillgjordhet. ~ed, -ed, a. angripen (with, af en sjukdom: behäftad med); rörd, upprörd (at, vid; by, with, af); sinnad, stämd (to, towards, mot); tillgifven (to); till-gjord, konstlad; besvärad (with, med, af); mat. innehållande flere potenser af den obekanta. ~edly, -edli, ad. på ett tillgjordt, konstladt sätt. 'vedneSS, -èd-nës, s. tillgjordhet. ~er, -ur, s. en som affekterar, som »lägger an» på (ngt); älskare (of), nihility, -lbil'iti, s. möjlighet att röras, ^ible, -ibl. a. som kan röras. ~ing, -ing, a. rörande, gripande. ~ingly, -mgli, acl. affection, åfëk'sjun, s. sinnesrörelse; sympati, tillgifvenhet (for, to towards för); böjelse, lidelse; med. affektion, sjuklighet (of, i); vetensk. egenskap. ~ate, -ät, a. tillgifven, öm; bevågen, ^ately, -ätli, ad. ~ed, -d, a. tillgifven; inbilskf. affective, äfëk'tiv, a. rörande, gripande.

~|y, -Ii, ad. affector, se affecter. affectuosity, åfëktu6s'iti, s. lidelsefullhet. affectuous, af ek'tuus, a. lidelsefull, patetisk, affeer, affére, åfè'r, va. fastställa†; num. blott jur. jämka, bestämma böters storlek, ^ment, -mënt, s. bestämmande. ~er, ~0r, -ur, s. jur. edsvuren bisittare till böters bestämmande, afferent, åfurënt, a. anat. tillförande (nerves, etc.).

affiance, afi'ans, s. förtroende; trolofning; va. ingifva förtroende (in, till); trolofva (to, med); vn. >)< förtrösta (in, på). ~r, -ur, s. en som trolofvar. affiant, afi'ant, s. jur. en som afger ett affidavit.

affidation †, åfidä'sjun, s. ömsesidig förpligtelse, fördrag, affidavit lat., afida'vit, s. jur. edligt intyg; edlig skriftlig försäkran. ~-men, fala (falska) vitnen. affiliate, äfiriät, va. upptaga (som barn); society, filial af ett sällskap, affiliation, -a'sjun, s. upptagande till barn ei. medlem; jur. erkännande af oäkta barn. affinage, åfinädj, s. rening af metaller,

raffinering, färskning; skedning, affinity, afin'iti, s. (pl. -ies, -iz) slägtskap genom giftermål; likhet; kem. frändskap, affirm, åfë'rm, va. intyga, bekräfta, bejaka; vn. påstå; jur. göra en affirmation; (med

to) sc va.-, he was ~ed to the fact, han fick aflägga intyg om saken, ^able, -abl, a. som kan påstås, bekräftas (of, af). ~ably, -abl!, ad. ~anee, -ans, s. stadfästelse, bekräftelse. ~ant, -ånt, s. person som intygar jfr föreg. v. is. jur. ^ation, -a'sjun, s. bekräftelse; påstående, is. jur. högtidlig försäkran i st. f. en ed. ~ative, -åtiv, a. bekräftande, jakande, positiv is. aigeb. s. bejakande; ett ja; ~ sign, plustecken (+); in the jakande, att svara med ja; to be for the rösta ja. ^atively, -ativli, ad. ~er, -ur, s. försäkrare, en som jakar, bekräftar, affix, afiks', va. tillägga, vidfoga (to, vid); 5. (-'-) gram, affix. ~ion, afik'sjun, s. vid-fästande. ~ture>|<, -tur, s. tillägg, bihang, afflation, afla'sjun, s. blåsande på. afflatus, afla'tus, 5. fläkt, luftdrag; ingifvelse, inspiration; med. ett slags ros. afflict, åflikt', va.

nedslåf; bedröfva, plåga, hemsöka; ~ one's self, gräma sig (at, öfver). ~ed, -èd, a. bedröfvad (at, öfver, by, genom, i följd af); angripen (with, af en sjukdom), hemsökt (with, by, af), ^edly, -ëdli, ad. smärtsamt; sorgset. ~er, -ur, s. en som bedröfvar, plågar, etc. ^ion, aflik'sjun, s. sorg, bekymmer; olycka, nöd, trångmål; lidande, sjukdom. ~ingy -ing, ~ive, -iv, a. bedröfvande, plågande, pinsam, nedslående, bekymmersam. ingly, -ingll, lively, -ivli, ad. affluence, åfioëns, affluency, -!,, s. tillopp; öfverflöd (of, på); rikedom, affluent, -ënt, a. öfverflödande; riklig; rik (in, på); s. tillflöde (to, till), biflod, affluently, åflo-ëntli, ad. i öfverflöd, afflux, af'luks, s. tillflöde, tillströmning.

~ion, afluk'sjun, dets. afford, afo'rd, va. gifva, anskaffa (to); frambringa, kunna åstadkomma; vara i stånd till; förmå; hafva råd (utväg) till, komma ut med (to, att); bestrida (the expense); hand. aflåta, lemna (en vara, at a price); I cannot ~ it, jag har ej råd därtill, afforest, åf6r'ëst, va. förvandla till kronoskog.

affranchise, afran'tjiz, se enfranchise. affray, afrà', l. 5. fruktan†; va. förskräcka; 2. s. jur. slagsmål, oväsen; tumult, handgemäng.

affreight, afra't, va. befrakta ett fartjg. ~er, -ur, -s. befraktare. ~ment, -mënt, s. befraktning.

affright, afri't, va. förskräcka; s. förskräckelse, fasa; skräckbild. <v,ed, -ed, pp. förskräckt (at, with, öfver). ~edly, -ëdli, ad. med förskräckelse. <vful, -fnl, a. förskräcklig.

affront, åfrunt', va. möta (ansigte mot ansigte) †; trotsa; skymfa; förolämpa, förnärma; s. &kymf, (grof) förolämpning, angrepp (of, mot); to be ~ed (to take at (with), känna sig förnärmad öfver; to pocket (ptit up with) an /-v, svälja (: med tystnad fördraga) en skymf; to put an ~ upon a person, tillfoga ngn en skymf. ~ee, -è', a. her. ställd midt emot; s. en förolämpad. ~er, -ur, s. en som förolämpar. ~ing, -ing, prt., ~ive, -iv, a. skymf-lig, skymfande, singly, -ingly, ~ively, -ivli, ad.

affuse, afii'z, va. pågjuta (upon, på, öfver: begjuta), affusion, afu'zjun, s. pågjut-

ning, öfvergjutning is. med. affy †, åfi', vn. förlita sig (in, på); va. för-lofva; förena (to, med); s. i uttr. by (his, their) hand. per procura. afghan, af'gan, s. ett slags vagnsfilt. afield, afe'ld, ad. på fältet; utpå landet;

vilse, bort (från rätta vägen); i fält. afire, afi'r, ad. o. ap. i brand, aflame, afla'm, ad. o. ap. i låga; strålande, afloat, aflo't, ad. o. ap. flott, flytande; gängse; i gång, i farten, i omlopp; ostadig; to keep one's self hålla sig uppe (eg. i vattnet, äfv. bild.); to set (news) utsprida.

afoam, åfè'm, ad. o. ap. skummande. afOOt, åfut', ad. o. ap. till fots; på fötter;

i rörelse; i gång. afore, afo'r, prp. före; framför; inför; sjö. för Om inom bords; ad. † o. P förut; sjö. för ut inom bords; konj. % förr än, innan; to be ~ the mast vara simpel matros, /^hand, ad. förut, i förväg (with, för); ap. väl beredd; väl försedd; försigkommen, väl bärgad in the world). handed, a. dets. ^mentioned, ^named, Said, a. förut nämd (bemälte). ^thought, a. jur. uppsåtlig, öfverlagd. o^time, ad. tillförne.

afoul, afau'1, ad. o." ap. sjö. oklar(t), i beknip, afraid, afra'd, ap. rädd (of, för; lest, att; to med infin., att).

afresh, afrësj', ad. ånyo, på nytt. african, afrikan, s. bot. ett slags afrikansk ringblomma (Tagetes erecta, äfv. (A) ~ marigold); (A) ~ broom, bot. Aspalathus; (A) ~ lily, bot. Agapanthus. ~ize, -iz, va. Am. göra afrikansk, lägga under färgade rasens välde, afront, afrunt', ad. midt emot. aft, åft, ad. efter; sjö. akter ut, akter öfver; a. akterlig; prp. sjö. akter om inom bords; ~ sheets! hal an skoten! ~-gate, s. nedre slussporten. ~ward, -wurd, ad. sjö. akter ut, akter öfver.

6: note, è: do, h: nor, t: not, i: tube, à: tub, u: bull, tlis tiling, dh: this, w: will, z: bas.aristaröh

F Talspråk. 20 P Lågt språk.

army-wörm

after, å'ftår, (i.) prp. om rum, tid, ordning, syftemål efter; bakom; näst; enligt; i följd af; ad. sedan, efteråt; a. i sms. senare, följande; efter-, akter-; konj. sedan; (2.) Jcomp. (af af t) akterligare. ~ ali, ändtligen; ändå, i alla fall, emellertid; när alt kommer omkring, på det hela taget; it is ~ one o'clock, klockan är öfver ett; to be förfölja; eftertrakta; söka efter (truth); hafva för sig, hålla på med. ~ -acceptation, s. senare antagen betydelse; hand. senare accept. ~-ageS, s.pl. efterverlden. ~-birth, s. efterbörd. ~ -body, bakdel; sjö. akterskepp. ~-Clap, s. F (obehaglig) eftersläng, efterräkning, oväntadt streck i räkningen. ~-C0St, s. ökad kostnad; F eftervärk, smärta efteråt. ~-Crop, s. en andra skörd samma år. ~-date, va. datera senare än rätta tiden. ^-days, s. pl. kommande dagar, framtid, jfr ~-dinner, s. eftermid-

dag (tid efter middagsmåltiden). ~-eye, va. följa med ögonen, ^-game, s. revanche, nytt spel; nytt försök, en annan utväg; ~ at Irish, ett slags brädspel. ~-graSS, se ^math. rs,- growth, s. hvad som växer upp efteråt; ungskog; efter-ßkörd; jfr föreg. guard,« . sjö. SKansgastar; captain of the skanskorpral, r^-hold, s. sju. akterrum. ^-hours, s.pl. följande timmar is. efter slutadt arbete, jfr time; ad. efter slutadt arbete. ~-life, s. återstod af ens lif, framtid räknadt från viss tidpunkt, mognare år; det tillkommande lifvet; in i framtiden, längre fram i lifvet.

liver, 5. en som öfverlef ver en annan. ~math, s. efterslåtter på hösten. ^mOSt, a o. ad. sjö. akterst inom bords. ~n00n, s. eftermiddag. ^-painS, s. pl. med. eftervärkar. ~-part, s. senare delen; sjö. akterskepp. ~-peak, s. sjö. akter-skarp

inom bords, akterpik. ^-piece, s. tcat. efterpjes; sjö. rorhäl. ^-proof, s. efteråt kommande bevis, ^-reckoning, s. efterräkning, tillskott (utöfver beräknad utgift), ^sails, s. pl.

sjö. aktersegel. ~ -State, s. kommande tillstånd, ^-supper, s. tiden efter aftonmåltiden. ~-SWarm, s. eftersvärm. ~-taste, eftersmak. ~ -thought, S. tankar efteråt efter en handling; efteråt kommande, för sen eftertanke, efterklokhet (äfv. ~-wit); ursäkt, skäl, som man hittat på efteråt. ~-time, s. framtid, kommande tid(er) (oftare i pl.); bland arbetare

öfvertid. ^-tOUCh, s. konst, retouchering. ^-twelve, s. middagslof i skolan. ~-wise, ~-witted, a. efterklok, klok efteråt. ~-yearS, s. pl. kommande (senare) år. <xJngS, -ingz, s. pl. lok. se

strippings. ~ward, ^wards, -wurd(z), ad. efteråt, sedermera, aftward, se under (lf t.

again, agèn', ad. igen, åter, ånyo; vidare; återigen, å den andra sidan i ett räsonne-mang; tillbaka, till svar; [Anm. again slår ofta F vid verb blott förstärkande och kan öfversättas med: fram, starkt, klart, högt, o. dyl., t- ex- smoke shine ; ~ and gång på gång, oupphörligt ; half as large en half gång till så stor; as much en gång till så mycket, against, ågènst', prp. mot; gentemot, jfr nedan over i riktning mot, nära, vid; emot (i jämförelse med); inemot; hand. mot kvitto, i afräkning på kreditivbref, etc.; konj. till den tiden da så att något är i beredskap då, i af vaktan på att, till dess; ~ the collar, ~ the grain, ~ the hair, bild. mot naturen, motvilligt, motigt, med svårighet; to dry ^ the fire, ... vid elden; ~ (the) time, inom bestämd tid; så fort som möjligt; the picture is hanging ~ the wall, ... på väggen; over midt emot.

agalloch, ag'alok, --'-um, s. ett slags mjukt, kådigt, välluktande trä från Ostindien (Exccecaria agallocha). agal-WOOd,

a'galwud, se föreg.

agamist, ag'amist, s. en som förkastar äktenskapet; en ogift, agamous, ag'amus, a. bot. kryptogamisk. agapæ, agape, 1. åg'åpè, s. kärleksmåltid

hos de första kristne, agape, 2. aga'p, Am. aga'p, ap. o. ad. gapande, med gapande mun; to stand oj, stå och gapa af förvåning o. d. agaric, ag'arik, s. bot. skifsvamp (Agaricus); drog af en art rörsopp (female Boletus igniarius) begagnad till läkemedel och färgning; male Boletus laricis. ^-mineral, min. stenmärg (en art porslinsjord), agast, se aghast.

agate †, 1. aga't, ad. O. ap. i gång. agate, 2. ag'at, s. agat; boktr, en stil mellan pari- och nonpareilstil Am.; (gulddraga-res) polersten; marmorkula till lek. agave, ag'av, aga'vi, s. bot. amerikansk aloe

(Agave americana). age, àdj,s. ålder; lifstid; tid, tidehvarf, tidsålder, geoi. period; århimdrade; slägte; lång tid (is.

i pl.); myndig ålder; fruktsam ålder hos kvinnor; ålderdom; vn. åldras, bli gammal; the ~ of man, geoi. människans period (kvartärformationen); the middle hist, medeltiden; to be an vara af en ålder; F jfr ock ned.; to look one's hafva utseendet för sin ålder;

for an ~ F, (se'n) en evighet; (this boy is) tall for his 'v, ... stor för sin ålder; to be of vara myndig; to come of blifva myndig; ten years of 10 år gammal; (of) full (vid) myndig ålder; (person) of middle medelålders-; under minderårig; öfvermage; what ~ was he f huru gammal var han; what an ~ you are F, hvad ni dröjer länge. ~-W0rn, a. tärd af ålder, trött af år. ~d, -èd, a. åldrad; gammal, åldrig, bedagad; så och så gammal, t. ex. ~ 40 years; the de gamla, gammalt folk. ~dly, -èdli, ad. som en ålderstigen. ~ing, aging, -ing, a. som håller på att blifva gammal, åldrande. ~leSS, -lës, a. utan ålder, tidlös.

agency, a'djensi, s. verksamhet, förrättning; verkan; åtgörande; inflytande; förmedling; agentur, jfr sms. ~ -business, s. agenturaffär; faktorihandel. ~-0ffiC6, s. agenturbyrå; kommissionskontor, agenda, lat. adjen'da, s. pl. (eg. saker som skola göras) anteckningsbok, promemoria (list of ritual, agent, à'djënt, a. % verksam; s. verkande väsen; agent (hand.: kommissionär, spedi-tör), ombud (for, för); förvaltare; verkande medel, kraft; ^ of a regiment, regimentsintendent; ~ victualler, sjö. proviantmästare. svShip, †, -sjip, s. agent-skap, agentur, aggerf, adj'ur, s. (rom. antiq. agger) försvarsverk, skans; jordvall. ~ate †, -àt, va. lägga i hög, hopsamla, ^ation, -a'sjun, s. hopande, hög. agglomerate, agl6m'urat, a. bot. hopgyttrad; va. nysta ihop, gyttra; hopa tillsammans; vn. hopa sig i massa; löpna. agglomeration, -ra'sjun, s. hopgyttring, agglomerative, -iv, a. hopande, agglutinant, aglo'tinant. a. sammanbindande, hoplimmande; s. lim-medel; sammanhäftande läkemedel, agglutinate, -nàt, va. limma ihop; förena, agglutination, -na'sjun, s. hoplimning; förening, agglutinative, -nativ, a. hoplimmande; helande, sårläkande, aggrandization, agrandiza'sjun, s. förstorande.

aggrandize, ag'randiz, va. förstora, utvidga; (upp)höja; vn. förstoras. ~ment, -'dizmënt, (äfv. ag'randizment, agrandi'z-mënt) s. upphöjelse, förstoring. ~r, -ur, s. en som upphöjer, etc. aggravate, ag'ravat, va. betunga; försvåra, förvärra; öfverdrifva, förvränga; nyare bet.

F förarga, aggravation, -va'sjun, s. försvårande, tillökning (of); öfverdrift; för-

värrande; försvårande omständighet(er) (ofa crime); missförhållande; nyare bet. F förtret, förargelse, aggravating, -ing, prt. försvårande, etc.; a. retsam, förarglig, aggravator, -ur, s. P liten hårlock vid tinningen, »husarkrok», aggregate, åg'rëgàt, a. församlad; hopsamlad; förenad; samfäld; bot. gyttrad; s. sammanhopning, hop, massa; aggregat, (hop)gyttring; va. hopa, församla, sam-mangyttra; upptaga till medlem i ett samfund; in the se följ. ~ly, -li, ad. på det hela, i klump taget, aggregation, -ga'sjun, s. sammanhopning; mängd; gyttring, aggregat; kohesion af likartade kroppar; upptagning i ett sällskap, aggregative, -iv, a. kollektiv; kollektivt tagen, aggregator, -ur, s. samlare, hopar e.

aggreSS, ågrës', vn. gå anfallsvis till väga, anfalla; s. seföij. ~ion, -gresj'un, s. (första) anfall, angrepp (on, på). ~ive, -iv, a. angripande, görande första angreppet; anfalls-, offensiv; to act upon the gå anfallsvis till väga. ~ively, -ivli, ad. anfallsvis. ~iveneSS, -ivnës, s. stridslystnad; inkräktningsbegär. ~0r, -ur, s. angripare.

aggrievance, agre'vans, s. se grievance. aggrieve, agre'v, va. förtrycka; oroa, plåga,

besvära; kränka, aggroup, agro'p, va. gruppera, aghast, aga'st, ap. förskräckt, häpen, bß-

stört (at, öfver), agile, adj'il, a.hurtig; snabb, lättrörlig, vig; behändig. ~ly, -i, ad. agility, ^'iti, s. hurtighet, rörlighet; smidighet, vighet, agio, a'djio, adj'io, s. hand, agio, uppgäld.

<x4age, -tàdj, s. kursvingleri. agist, ådjist', va. jur. taga emot boskap på bete för betalning, ^age, -adj, ~ment, -mènt, s. underhåll af boskap mot betalning; afgift därför; skatt till underhåll af fördämning, dam, jordvall. ~at0r, -

a'tur, ~er, ~0r, -ür, s. uppsyningsman vid statens skogar öfver agistment. agitable, adj'itabl, a. rörlig; som kan diskuteras.

agitate, adj'itat, va. sätta i rörelse, uppröra; oroa, skaka; uppvigla; ifrigt bearbeta; betrakta på alla sidor, taga i noga öfvervägande, diskutera, afhandla, dryfta en fråga, agitation, -ta'sjun, s. rörelse, svallning; häftig sinnesrörelse, (upp)skakning; oro, jäsning; orolighet; undersökning, öfvervägande, diskussion; skötande (of a business), agitative, -iv, a. uppskakande, upprörande, åstadkommande oro etc. jfr föreg, agitator, -ur. 5.

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.asquint

F Talspråk. 22 P Lågt språk.

orostiftare, ledare af folkrörelse, uppviglare ; siktningsmaskin. aglet, ag'let, s. stift på snodder, snören o. d.; mil. aiguillette; bot. ståndarknapp †. aglOW, åglè', ap. glödande (with, af), het. agminated, ag'minated, a. hopad; tätt packad.

agnail, ag'nal, s. nagelböld, fulslag. agnate, ag'nat, a. beslägtad (på fädernet); s. fädernefrände. agnatic, -nat'ik, a. (som hör till härstamning) på fädernet, på manliga linien, på svärdssidan, agnation, -na'sjun, s. blodsfrändskap på fädernet, agnomen, lat. agno'men, s. rom. antiq. binamn

(tillnamn, vedernamn), agnomination, ågnéminà'sjun, s. ljudordlek; se vid. föreg. Agnus, (lat, eg.: lam) ag'nus, S. kat. kyrk. bild af ett lam. ~-CastUS, -kåstus, s. bot. kyskhetsträd. ~-Dei, -dé'i, s. Guds lam; en bön som börjar med: »Agnus Dei»; vax-kaka ei. oblat med bild af ett lam. ago, ågo', ad. för... sedan; long för länge sedan, en lång tid tillbaka; a while nyss, för en stund sedan, agog, agog', ap. F lysten, ifrig (for, efter), pickhågad (to med infin., att få...); i gång, jfr agoing; to set ~ on (for), göra ngn lysten efter, ^gled, -Id, ap. stirrande

om ögon.

agoing, agölng, ap. i rörelse, i gång (to be,

to set i farten, gängse, jfr going. agonism, ag'onizm, s. pristäflan uti idrott, agonist, ag'onist, s. prisfäktare, kämpe. ~ic, ~ical, -'ik(al), a. ~|"CS, -'iks, s. pl. prisfäktningskonst. agonize, ag'onlz, va. pina; vn. ligga i själtåget, kämpa i dödskampen; lida kval, våndas. ~d, -d, pp.; a. som våndas; som utmärker, tillhör dödskampen; ~ writhings, vridningar i dödskvalen, agonizing, ag'onizing, prt.; a. pinsam. ~ly, -li, ad.

agony, ag'oni, (pl. -ies, -iz) s. stridt; dödskamp (oftapl.); (döds)ångest; vånda, pina, kval.

agrarian, agra'rian, a. hörande (till åker)

till jord skifte, agrarisk; bot. vild; ~ laws, åkerlagar (eg. hos romarne rörande åkerjordens rättvisa fördelning). ~ism, -lzm, s. åsigt som fordrar jordens lika fördelning mellan befolkningen. ~ize, -iz, va. fördela jord.

agree, agrè', vn. vara af samma åsigt, vara ense (in, as to); vara förenlig, passa ihop, öfverensstämma (with, med), hålla med (with); komma öfverens (on, upon, about, for, om; with, med; together, med hvarandra) ; betinga sig (for); medgifva, sam-

tycka (to, till), gå in på(fo); aftala (upon); va. medgifva (the fact); bilägga en tvist, försona (:to make to ~); ^ with, äfv. passa för; bekomma ngn väl. ^ability)^, -åbil'-iti, s. förnöjsamhet, o^able, -abl, a. öfverensstämmande, förenlig, enlig (to, med); angenäm (to, för); F villig att samtycka, öfverens; ~ to (jfr följ. ad.), i öfverensstämmelse med; you are ~ ? F ni har ingenting däremot? to make anbefalla, ^ableness, -ablnès, 5. öfverensstämmelse; behaglighe^t, det behagliga (in, of, i). ~ably, -åbli, ad. passande, angenämt; i öfverensstämmelse, i enlighet (to, med). ~d,-d,pp. a. afgjord,beslutad; bra, topp, kör! ^ upon, aftalad, afgjord, fastständ; to be vara ense. ^ing, -ing, prt.; a. öfverensstämmande, enig; s. öfverensstämmelse, endrägt; aftal. ~ment, -ment, s. öfverensstämmelse, likhet; endrägt, harmoni, »godt förstånd»; förlikning, kompromiss; betingande, aftal, ackord, kontrakt; nöje, behag; to come to an ~ (make an ~) (with), förlikas, enas (med); träffa aftal (med) (about, om); få ackord uppgjordt (med fordringsegare). agrestic, agres'tik, /val, -al, a. landtlig;

grof, rå; ~ nobility, landtadel. agricultor, ag'rikultur, (---'-), 5. jordbrukare. agricultural, -'tural, a. jordbrukande, jordbruks-; ~ society, hushållningssällskap. agriculture, -tür (---'-), s. jordbruk, agriculturism -'turizm,

s. landthushållning såsom vetenskap, agriculturist, -'turist, s. (vetenskapligt utbildad) jordbrukare, agronom, agrimony, ag'rimuni,s.bot. åkermönja (Agri-

monia). agrin, ågrin', ap. grinande, agriot, ag'riot, s. weichselkörsbär. agronomic, agronom'ik, ~al, -ål, a. agronomisk. agronomy, agron'omi, s. landt-bruksvetenskap. agrostography, agrostog'rafi, s. beskrifning

öfver grässlagen, aground, agrau'nd, ad. på grund; to be stå på grund; F vara i klämman; vara pank; to get (run) komma på grund; to run a ship sätta ett fartyg på grund.

agroupment, ågro'pment,s.måi. gruppering, ague, à'gu, s. rysning(ar), fross-skakning; frossa; feber; va. framkalla rysningar ei. feber hos. ~-Cake, s. sjuklig uppsväll-ning af lefver och mjälte. ~-fit, s. frossbrytning. ~-pOWder, s. frosspulver. ~-pr00f, a. säker för frossa; härdad mot frossa. <v-spell, s. trollmedel mot frossa. ~-StruCk, a. angripen af frossa. ~-tree,s.

se Sassafras. -d, a. sjuk i frossa;

skälfvande; feberaktig, aguish, å'guisj, a. frossaktig, fross-; feberaktig; darrande af köld; kall. ^neSS, -nes, s. feberaktighet; frosskyla.

ah, å, interj. ah! o! ack! ~ me, o ve! aha, åhå,', interj. aha! åhå! s. se hah-hah. ahead, åhëd', ad. framåt; före, förut; hals

öfver hufvud; sjö. för ut, för öfver om

föremål utom bords och om fartygets rörelse; emot

om vinden; ~ of, framför, framom, före; sjö. för om; to go gå på; gå framåt (äfv. bild.: get ~); to get ~ of, öfverträffa, öfverflygla, få öfvertaget öfver; to make komma sig fram, hafva framgång, aheightf, åhl't, ahighf, åhi', se aloft. ahem, å-hm', interj. hm! ahoi, ahoy, åhoj', interj. sjö. ohoj! ahold †, åho'ld, ad. sjö. dikt bidevind, ahull, åhui ad. sjö. för tackel och tåg. ahungered †, åhung'gurd, ap. hungrande.

ai, å'i, i, à'i, s. zool. tre-tåad sengångare (Bradypus).

aid, åd, s. hjälp, bistånd; biträde, medhjälpare ; adjutant (äfv. på fr. satt uttal lika); subsidier; skatt, bevillning;^?, ridk. hjälper; va. hjälpa, bistå (in, i); ~ and abet, räcka hjälpsam hand; by the ~ of, med tillhjälp af; in ~ of..., för att hjälpa..., till ...s bästa; to pray in jur. inkalla till biträde vid försvaret af en sak ngn som äfven är intresserad däri; rate in extra bevillning. ~ance †, -åns, s. bistånd, hjälp. ~ant>K, -ånt', a. hjälpande; ~(e)-de-camp, fr. -dë-kång,s. (pl. aid(e)s-de-camp) (generals)adjutant. ~-major, s. förr regimentsadjutant. ~-prayer, s. jur. inkallande till biträde, etc., jfr ofvan pray in aid. ~e, fr. se ofvan. ~er, -ur, s. medhjälpare. ~!eSS, -lës, a. hjälplös, aiglet, å'glet, s. se aglet. aigref, å'gur, s. se eagre. aigret, å'grët; -te, --', se egret. aiguille, fr. å'gwil, ågwè'l, s. syllik bärg-spets; bärgborr.

aiguillette, fr. ågwiiët, ägwiiët', aigulet,

å'gülët, s. se aglet. aikraw, å'krå, s. bot. en art laf. ail, ål, va. impers. plåga, besvära; vn. plågas; vara opasslig; s. sjukdom, illamående; oro, bekymmer; what you? hvad går åt er? hvad fattas er? ""ing, -ing, ».sjuklig; smärtsam. ~ment,-mënt, s. se ail.

aim, åm, vn. o. va. måtta, sigta, syfta (at, åt, på); s. sigte, syftemål; korn på gevär; mål, afsigt; ~ to, sträfva att; I see where he will ~ for, ... vill hän; to miss one's skjuta miste, förfela målet äfv.

wid.; to take sigta, måtta (at, på); 1 was r^ed at, det gälde mig, det var mig man åsyftade. ~er, -ur, s. en som måttar; fingervisning, vink. ~ing, -ing, s. syftning, måttande; sträfvan (at). ~leSS,-les, a. utan mål.

ain't, ånt, se a'nt. 2.

air, år, s. luft; gas; ånga; fläkt; luftväxling i grufvor; sjö. kåre; utseende, min (pl. förnäma miner); melodi, aria; koust. ställning (attityd), uttryck; mài. luftperspektiv; ridk. en ridhästs gång och rörelser; va. utsätta för luftens inverkan, vädra; värma, torka; kylslå drycker; låta veta, sprida ut; F visa (på skryt), »vifta med»; to give ~ to, sprida ut; to give one's self (to put on, to show, to take) taga sig en förnäm min, spela förnäm, vara högdragen; to take bli kunnig, utspridas; to take the hemta frisk luft; high in högt upp i luften; in the open i fria luften. ~-bay, s. bot. fröhylsa; zool. se f^i-sac. balloon, 5. luftballong. ~-bath, s. luftbad till torkning. ~-bed, s. lång luftfyld dyna af tätt tyg. ~ -bladder, 5.luftblåsa; simblåsa. ~-brake, s. broms verkande genom komprimerad luft. ~-brick, 5. ihåligt tegel, /v-built, a. bygd i luften; inbillad, chimärisk; ~ castle, luftslott, 'v-cane, s. luftbössa som kan nytjas ss. spatserkäpp. ~-Case, s. huf på ett ventilationsrör. ~-Case, ~ -Casing, s. med luft fyldt fodral kring ett rör o. d. ~cell, s. natury. luftcell, luftblåsa. ^-Chamber, s. väderlåda på en pump etc.; bot. zool. se r^-ceii. ^-channel, ^-conduit, s. luftrör, jfr escape. ~-C0l0Ur, s. måi. luftfärg. ~-C0ne, s. öfre delen af en varmvattencistern. ^crossing, s. se shaft. ~ -current, s. luftström. ~-CUShion, s. luftdyna. drain, s. lufttrumma till yttermu-rars skyddande mot fukt. drawn †, a. målad i luften, inbillad. ~-dried, a. luft-torkad. ^-engine, s. varmluftsmaskin, ^-escape, s. byg. rör till lufts bortförande. ~-flue, s. luft(inlednings)kanal; varm-luftsrör. ^-formed, a. bildad af luft. ^-fountain, s. fontän som drifves af sammanpressad luft. ~-furnace, s. flamugn, reverberugn; vindugn. ~-gun, s. luftbössa. ~-head, se ivay, bärg. ~-holder, s. luftbehållare; gasometer. ~-hole, 6-. lufthål, draghål; bärg. luftgöt. ~-jacket

s. lufttröja till bruk vid simning.

luftlampa. ~-level, s. vattenpass r luftblåsa, doslibell. ~-line, s. rät rakt dragen genom luften; the ~ r7 af ståndet fågelvägen. ~-machi tileringsmaskin, luftrör särsk. i

i: note, o: do, o: nor, o: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w:air-pipe

F Talspråk. 24 P Lågt språk.

pipe, s. sjö. etc. ventileringsrur. ~-plant, s. växt som blott hemtar sin näring ur luften. "v-poise, s. luftvåg. ^-proof, s. se tight. ^-pump, s. luftpump; ventilationspump i grufvor. ~-SaC, S. luftkärl hos fåglar. ~-Shaft, S. luft schakt i grufvor. ~-StOve,

s. kaiorifer, luftugn. ^-thermometer, s. lufttermometer. ~-threadS, s. pl. som-marträd, spindelväf. ~-tight, a. lufttät. ~-trap, s. luftspärr, vattenlås tin afstang-

ning af mefltiska ångor från kloaker, kanaler o. d.

~-trunk, s. ventilering sr ör i byggnader. ~ -tube, 5. luftrör. ~-valve, s. luftventil i cn ångpanna. ^-vessel, 5. bot., zool. luftkärl; mek. luftbehållare. ~-way, s. luftgång i en luftpump; bärg. ventilationsledning. ~er, -ür,5. en som vädrar; torkställning. ~ily, -ill, ad. jfr finess, -inës, s. luftighet; friskhet; bild. liflighet etc., jfr ~ing, -ing, s. vädring; värmning ei. torkning framför elden; promenad i fria luften; to give an föra ut på promenad; låta gå, af skeda; to take an hemta frisk luft. ~leSS, -lës, a. utan luft; i saknad af frisk luft. ~y, 1. -i, a. luftar-tad; luft-; luftig; overklig, tom; liflig, munter; lättsinnig; ledig, ogenerad, airy, 2. a'ri, se eyry. aise, äz, s. bot. snarrefva (Cuscuta). aisle, il, 8. byg. flygel; korsarm, korsflygel; sidoskepp,-gång i en kyrka. ~d, -d, a. försedd ined flyglar etc. ait, at, 5. liten låg holme vanl. planterad med vide.

ajar, adja'r, ad. o. ap. på glänt, halföppen;

delade, stridiga (opinions). ajutage, adj'otadj, s. ansatsrör, pip tin

ett vattenledningsrör el. vattenkonst.

ake, åk, se ache.

akimbo, akim'bo, ap. krökt; with one's arms

med händerna i sidorna, akin, akin', ap. slägt, beslägtad (to, med);

befryndad, liknande, aknee >f<, anè', ad. o. ap. på knä. alabandine, åiåbån'din, alabandite, -dit, s.

min. alabandin (manganblende). alabaster, alabast'ur, s. alabaster;

parfymvas. ^-glaSS, s. mjölkglas, benglas. alabastrian, -rian, a. af alabaster; lik alabaster, alabastrite, -rit, s. oäkta alabaster; parfymvas. alabastrum, lat. -rum, s. (pl. -Stra, -strå), el. vanl. alabastrus, -rus, s. bot. blomknopp. "Hack, alak', inter/. ack! o ve! ^aday -adå'. interj. o ve! hjälp himmel! ^ri0US, alak'rms, a. glad, liflig. ~ly, ^d. alacrity, -l-iti, 5. glädtighet, liflig-hurtighet; ifver.

fr. alamo'd, ad. o. a. på modet, .; s. ett slags svart taft.

a-la-mort, tv., ålåm6'rt, ap. djupt bedröfvad, modfäld, nedslagen. : aland †, aland', ad. i land; på det torra, j alantiné, alan'tin, se inuline. alar, à'lår, a. hörande till vingar, vin g-;

vingad; bot. sittande i ett grenveck. alarm, ala'rm, s. ropet »till vapen»; mil. etc. larm, larmsignal; alarm, tumult; bestörtning (at, öfver); oro, ängslan; väckarverk i ett ur; väckarur; va. kalla till vapen; mil. alarmera; förskräcka, oroa; to give väcka oro; to sound an göra (blåsa, etc.) larm; to take (the) oroa sig, råka i ångest; F ana oråd; under i oro, ängslig, ~bell, s. stormklocka, ^-clock. s. väckarklocka, ^-drum, s. larmtrumma, ^-gauge, s. inrättning i en ångmaskin, som angifver torrkokning ei. för högt ångtryck. ~-gun, s. larmskott; larmkanon. ~-pOSt, s. mii. larmpost. ^-watch, s. ur med väckarverk. ~ed, -d, a. oroad, förskräckt, uppskrämd (at, by, with)', orolig, bekymrad (for, för), ^ing, -ing, a. oroande; F förskräcklig, singly, -ingli, ad. ~ ill, farligt sjuk. ~ist, -1st, s. orostiftare; en som söker oroa med ei. en som lätt blir orolig af politiska olycks-rykten.

alarum^, ala'rum, s. väckarklocka; se för öfr. alarm.

alary, al'ari, a. vingformig, vinglik. alas, ala's, interj. ack! ty värr! ~ the day (the while), % olyckliga dag! (stund!); ~ for (such)..., o ve, hvilken (: det är illa beståldt med...)! alate f, l. ålà't, ad. nyligen, alate, 2. al'at, a. vingad; bot. vingkantad;

~d, -ëd, dets.

alatern, al'atern, s. bot. en buskväxt (Rhamnus alatern us), alb, alb, lat. -å, s. katolsk mess-skjorta. albacore, årbåkèr,zool. bonit (fisk af makrillslägtet).

albata, äib&tå, ett slags nysilfver afv. kalladt British plate (Sheffield plate) o. German silver. albatrOSS, al'batros, s. zool. albatross (Diomedea exulans). albeit, albe'it, a'lbelt, konj. ehuru, fastän, albescent, ålbës'ënt, a. hvitnande. albeScence, -ens, s. hvitnande. albicore, al'bikor, s. se albacore. albification, albifika'sjun, s. hvitgörning;

tekn. hvitsjudning. albinism, arbmizm, se albinoism. albino, albi'no, albe'no, s. zool. albino ; helio-fob. ^ism, -lzm, s. en albinos tillstånd; sjuklig färgförändring hos växter och djur.

Albion, ål'bi6n (-fåll) s. poetiskt namn på

England. ~-metal, s. förtent bly. albite, al'bit, s. min. albit, natronfältspat. albuginea, albudjin'ia, s. hvithinnan på ögat; hvita, albugineous, -lås,a.liknande ägghvita; hörande till hvitögat. albugo, albu'go, s. med. hvit starr, album, aPbum, s. album, minnesbok; min.

bärgsmör (äfv. native albumen, ålbü'mën, s. ägghvitsämne; bot. fröhvita, albuminoid, -minojd, seproteid. albuminous, -minus, a. innehållande ägg-hvitesubstans. alburn, 1. (a'lbiirn), al'burn, 5. zool. löja. album, 2. al'burn, äfv. ~um, -'um, s. hvit-ved, splint (yttre delen af veden). ^OUS, -'US, a. hvitveds-. Alcaic, alka'ik, a. alkäisk; s. alkäisk vers. alcaid, alka'd, Sp. Port. etc. s. kommendant,

ståthållare; fångvaktare, alcalde, ålkål'dë, Sp. s. domare, borgmästare, alcali, se alkali. alcanna, alkan'a, se henna.

alchemic, (skrifves, liksom följ. ord, äfven med y (i) i mellersta stafvelsen) ålkëm'lk, ~al, -ål,

a. hörande till alkemi. ~ally, -ali, ad. alchemist, årkëmist, s. alkemist, guldma-kare. ~ic, -'ik, ^ical, -'lkål, a. idkande guldmakeri; alkemistisk. alchemy,-këmi, s. guldmakeri; ett slags kompositionsmetall.

alCO, al'ko, s. zool. vestindisk hund (Canis

americanus). alcohol, al'kohol, s. alkohol, absolut ren sprit; ett slags svart pulver tin ögonlockens färgning; finaste pulver)}C. ~ate, -at, s. kem. alkoholat. ~ic, -'ik, a. alko-holisk; spritförgiftad.; s. alkoholist. ism, -izm, s. alkoholism, spritförgiftning, ^ization, -iza'sjun, s. förvandling till alkohol; rektifiering af sprit; pulverisering†. ~ize, *iz, va. förvandla till alkohol; rek-tifiera; pulverisera †. dimeter, -im'etur, ~meter, -'mëtår, ~ometur7 -om'ëtur, s. spritprofvare. ~0metry, -6m'ëtri, s. sprit-profning. Alcoran, se Alkoran.

alcove, alko'v, -'-. s. alkov; nisch; löfsal.

Alcyon, al'sion, se Halcyon.

alder† 1. a'ldur, a. i sms. allra.

ålder, 2. a'ldur, s. bot. al (Alnus). ^buck-

thorn, se black-aldertree. alderman, åidurmån, s. (pl. -men, -men) ålderman, rådman; si. benämning på half-crown och turkey, s. d. o. ~iC, -'ik, a. åldermans-. ~like, -lik, ~|y, -li, a. lik en ålderman, gravitetisk. ~Cy, -si, ~ry, -ri, ~ship, -sjip, s. åldermanskap.

åldern, å'ldårn, a. af al.

Alderney, al'durni, s. mjölkko från ön Al-

derney i engelska kanalen, ale, ài, s. Öl (vanl. ljust, svagt och sött i motsats mot beer)', gille. ~berry, s. ölsoppa kryddadt öl med brödbitar. ^COnner, S. tjänsteman som har tillsyn öfver ölmåtten. ~C0St†, se costmary. ~-draper†, s. krögare. ~-gill, s. öl försatt med ~-h00f, s. bot. jordrefva jfr ground-ivy. <v-hOUSe, s. ölstuga, bier-stuga. ^-keeper, s. krögare. knight †, s. krogkund. ~-pole,~-post, ~-stake†, s. stång som skylt framför en ölstuga. ~ -pot, s. ölmugg. ~-shot, s. ölräkning. ~-Silver†, S. afgift till Londons lordmayor för ölförsäljning. ~-taSter, tjänsteman som har tillsyn öfver ölförsäljningen. ~-tub,s. ölfat. ~-vat,s.bryggkar. ~-wife, s. (1.) krögerska; (2.) zool. en art liten amerikansk sill (Clupea serrata). aleak, ålè'k, ad. o. ap. bjö. läck. aleatory, a'liaturi, a. jur. till sin giltighet beroende af en möjligen inträffande händelse, vilkorlig. alee, ale', ad. sjö. i lä; heim ror i lä! alegar, årëgår, (-gur), s. surt öl; ättika

gjordt af öl. alembic, ålëm'bik, s. destillerkolf. alength†, ålëngth', ap. O. ad. på längden;

i sin fulla längd, alert, ale'rt, a. vaksam, beredd; liflig, hurtig, rask, flink, pigg, munter; on the på sin vakt. ~neSS, -nës, s. vaksamhet; liflighet, hurtighet, alexanders, åiëgzån'dårz, Se aiisander. Alexander's foot, s. bot. väggört (Parietaria). Alexandrian, -driån, a. tillhörande Alexander, ei. Alexandria (library). Alexandrine, -drin, a. alexandrinsk; s. alexandrinsk vers).

alexipharmic, åièksifå'rmik, alexiteric,

-tèr'ik, a. verkande som motgift; s. mot-gift.

alga, lat. ål'gä, (pl. -gøB, -dje) s. bot. alg; tång,

~l, -gal, a. hörande till algerna, alg-, algaroba, algaro'ba, se carob. algates †, ål'gàts, a'lgats, ad. lok. alltid, för alltid; alldeles; i alla händelser, algebra, årdjèbrå, s. algebra; F ngt obegripligt. ~ic, ~ical, -brà'ik(ål), a. algebraisk. ~ist, -bra'ist, s. en som är kunnig i algebra, ^ize, (-iz), -bra'lz, va. bringa till algebraisk form; uträkna med algebra.

algid, årdjid, a. mycket kall. ~ ity, -'iti,

~ness, -nës, s. kyla. algific, åldjifik, a. förorsakande kyla. algor, lat. al'gor, s. med. stark kyla i ngn

kroppsdel.

algous, al'gfts, a. rik på alger; algartad; alg-.

Alhambraic, aihambra'lk, Alhambresque,

alham'bresk, a. i Alhambra- (: morisk) stil. alias, a'lias, ad. o. ap. jur. annars, eljest (kallad); den sig ock... kallar; s. (pl. ~es, -èz) antaget (falskt) namn; förnyad häktningsorder, alibi, lat. al'ibi, s. jur. (bevis om) den anklagades vistande på ett annat ställe, när brottet begicks (to prove an al i Cant, al'lkant, s. alic ante vin. alidad, al'idad, ~e, -dàd, s. alidad, diopter.

~-rule, s. diopterlineal. alien, a'ljen, a. främmande (from, to, för); främlings-; s. främling, utländing, bosatt i ett land men icke där naturaliserad; va. se ~*ate; ~ duty, extratull för skepp ei. varor som tillhöra utländingar; ~ jury, jury som till hälften består af utländingar (för anklagad utländing); ~ office, passbyrå.

~ability, -abiriti, s. öfverflyttbarhet, af-händelighet. ^able, -abl, a. förytterlig, afhändelig. ~age, -adj, s. främlingsskap. ~ate, -àt, s. † främling; a. aflägsnad, främmande; va. öfverflytta, öfverlåta, föryttra, afhända sig; göra främmande, aflägsna, bortvända (from), ^ation, -a'sjun, s. öfverlåtelse, afhändande; aflägsnande, kallsinnighet, ovilja; ~ of mind, mental sinnesrubbning. ~atOr, -a'tur, s. öfverlåtas, afyttrare. ~e, àljè'n, va. se f^ate. ~ee, -e\ s. jur. den till hvilken ngt öfverlåtas, afhändes. ~ism, -izm, se r^age. ~0r, -6r, -å'r, jur. se flätor.

aliferous, alif'erus, aligerous, alidj'erus, a.

vingad.

aliform, al'iform, a. vingformad. alight, l. ali't, ap. brinnande, i låga (to set alight, 2. ali't, vn. stiga ned, af, ur (from a horse, a carriage; at an inn)-, falla (slå) ned (on, på; in a ditch). align, ali'n, va. utsticka (efter snöre), utstaka; ställa upp i (rak) linie; mil. rätta; vn. mil. bilda (rak)linie; iakttaga rättning; göra planritning tin en väg. ~ment, -ment, s. uppställning på linie; rättning(slinie); rät linie; planritning tm en väg, utstakning. alike, ali'k, ap. lik; ad. likaledes, på samma

sätt; i lika mån. aliment, al'iment, s. näring, näringsmedel; föda, underhåll; foder; stoff. ~al, -'al, a. närande, närings- (t. ex. sap). ~arineSS, -'armes, näringskraft. ~ary, -'ari a. närande, närings-; ~ canal (duct), tarmkanal. nation, -a'sjun, s. näring, underhåll, förplägning; näringskraft; mek. matning af en maskin. ~iveneSS, -'lVnès, S. fren. (organet för) matlust.

alimonious %1 ållmè'niås, a. närande, alimony, al'imunl, s. jur. underhåll som till-dömes en hustru vid äktenskapsskilnad, aliped, åripèd, a. vingfotad; s. vingfotadt

djur (läderlapp), aliquant, al'ikwant, a. mat. om ett tal Sa beskaffadt, att det icke går jämt upp i ett visst annat större tal (4 is an ~ part of 7). aliquot, al'ikwot, a. mat. om tai jämt uppgående i ett större; s. jämn part; ~ part, dets.

alisander, alisan'dur, s. en växt (Smyrnium)

förr brukad till salad och som krukväxt.

alish, a'lisj, a. ölaktig, lik öl.

alitrunk, 4'litrångk, al'itrtingk, s. zool. vingsegment hos insekterna, alive, ali'v, ap. i lifvet, lefvande, vid lif; som lefver, som finnes, jfr ex.; liflig; verksam; lifskraftig; mottaglig, känslig (to, för); medveten (to, om); ad. F med lifvet; (the streets are all) ~ with, liflig(a), fyld(a) af; ali upprymd; i lif och rörelse; to be teol. vara på nytt född; blood kors bevars! heart kära hjärtandes! man F »kära vän», kära ni; no man ingen i hela världen, alizari, åiiz'åri, s. hand. kräpp. ~ne, -n, s. alizarin.

alkalescency, alkales'ensi, s. öfvergång till, benägenhet att blifva alkalisk, alkalescent, -ènt, a. som håller på att blifva alkalisk; svagt alkalisk, alkali, al'kali (-'-i), s. (pl. -es, -z) alkali, lutsalt. ~fy, -fi, --'--, va. förvandla till alkali; vn. blifva alkali. ^genOUS, -dj'enüs, a. alkalibildande. ~meter, -'mètur, instrument till mätning af alkaliers styrka. ~ne, -n, ~0US, alka'lius, a. alkalisk. ~ zation, -za'sjun, s. alkalisering. ~ze, -liz, va. göra alkalisk, alkalisera. alkaloid, -lojd, a. innehållande alkali; s. kem. alkaloid.

alkanet, al'kanet, s. alkanna (röd färg af Anchusa tinctoria). alkekengi, alkeken'dji, se winter cherry. alkermes, alke'rmes, s. äldre farmakop. hjärtstyrkande dryck af hermes jfr d. o. Alkoran, al'koran, (bl and orientalister äfv. 4'n)

s. koran. ~"lC, -'ik, ~ish, -'isj, a. ali, ål, a. ali, alla; hel och hållen; s. alt, det hela; pl. si. ali ngns egendom; tappskvättar af bränvin, o. d.; ad. alldeles; helt och hållet; idel, bara; ~ (the) day ((the) night), hela dagen (natten) i ända, till slut (äfv. ~ d. (n.) long); ~ of us, vi alla; of ~ of us, allas vår; ~ about, rundt omkring; ~ along,hela vägen,längs utåt; i hela sin längd; hela tiden, städse; ~ around (round jfr d. o.), rundt omkring,

öfveralt; ~ at once, med ens, på en gång; ~ hut, alla (alt) utom ; icke fullt så godt som, nästan; ~ in helt och hållet; endast och allenast; inalles; alt i allom (ito, with, för); take him ~ in när man tager (betraktar) honom med alla hans egenskaper, goda och dåliga; ~ in the wind, sjö. upp i vind, så att seglen lefva; ~ one, ~ the same, alldeles det samma (likgiltig, »egal») (to, för); it is ~ one, det kommer på ett ut; ~ manner of, alla slags; ~ over, öfver hela (t. ex. the town); öfver hela kroppen; från början till slut; »upp i dagen» F; alldeles förbi; ~ out,

si. Ojämförligt; ~ the (med subst, i sing.)

hela...; ~ the (better) så mycket (bättre); ~ there the way there), si. stilig, slängd, duktig; he is ~ there, si. han är icke bortkommen ; he isn't ~ there, si. »han är ej klar i skallen»; ~ t,o\, helt och hållet; ~ lühicll, hvilket allt; ...and F efter uppräkning allesamman, alltihop ; and ~ that, med mera (dylikt); to be ~ things to ~ men, rätta sig efter alla, söka göra alla till viljes; it is ~ up with him, det är alldeles slut med honom; they were 57 told (counted), de voro 57 inalles; five SIX ~ i räkning vid biljard o. d. fem Offi fem, sex om sex; when ~ comes to när alt kommer omkring (: after jfr after); at efter nekande uttr. alls (t. ex. nothing at i viikoriiga uttr. öfverhufvud; verkligen, på något sätt; by ~ means, på alt vis; för all del; kosta hvad det kosta vill; for ~ I care, gerna för mig; for ~ I know, så vidt jag vet; for ~ that, det oaktadt; for ~ the world, alldeles, helt och hållet ; för alt i världen; for good and för godt, »på fullt allvar», för beständigt, »defini'tift»; in inalles; in ~ the month of May next, under loppet af nästkommande maj; once for en gång för alla. (Anm. I de många sammansättningarna (hvaraf här blott ett urval upptages), där ali vanligen öfversattes med ali-, alt-, t. ex. all-iüise, ali-giv er; el. med: i alt, allmänt, helt och hållet, o. d., t. ex. all-hapjjy, har ali aldrig akcent, utom i sms. med några enstafviga subst.) ~-mOrt, se a-la-mort och amort. ~-fools'--day, -'--, s. första april. ~-fourS, s. alla fyra (fötterna); ett kortspel; jämvigt; to go (be) on ~ (with), bild. vara fullkomligt adekvat, lika (med); ~-g00d, a. allgod; s. bot. en art molla, lungrot (Blitum ei. Chenopodium bonus Henricus). ~-hail? inter j. hell! va .>)(helsa. ^-hallOW(S), -hål'-o(z), s. allhelgonadag (1 nov.). ~-hallow-mas(s), 'v-hallow-tide, s. tidén omkring 1 nov. ~-heal, s. bot. räfklor; guldris m. m.; universalmedel. ~-0Ver, ~-0Verish, a. Si. illamående,, »sjuk i hela kroppen»; kväljande. ~-rOlinder, s. si. hög skjortkrage, ståndkrage; cylinderhatt, »skorsten». ~-saints'-day, , (--'-) se hallow. ~-seed, -'-, s. en art molla (Chenopodium polyspermum). ~ -SOrtS, -'-, 5. si. blandningsdryck af hvarjehanda skvättar spirituösa. ~-S0uls'-day, ("")> s• (katolsk fest å) d. 2 november. ~-Spice, -'-, s. Jamaikapeppar. ~

-tO †, se ofvan ~ to.

Allah, al'å, s. pr. muhamedanernas benämning på Gud. allay, 1. ala', se alloy.

allay, 2. ålå', va. stilla, mildra, dämpa, minska; släcka törst; vn. stillas, lugna sig, aftaga; s. se följ. ~er, -ur, s. den, det som lugnar, lindrar etc. ~ment, -ment, s. lindring; lugn, ro; lindrande medel, alledge, se allege.

allegation, alega'sjun, s. anförande, utsago; jur. påstående inför rätta; åberopande, ställe som åberopas; andraget bevis; ursäkt, undflykt, allege, åledj', va. andraga, anföra (a reason, an excuse); bestämdt påstå (a fact). ~able,-abl, a. som kan anföras. ~ment†, -mènt, s. se allegation. ~r, -ur, s. en som påstår, etc.

allegiance, ale'djans, s. länspligt, undersåtlig tro och lydnad; oath of tro- och huldhetsed; to pay one's ~ to, egna ngn sin hyllning, allegoric, alegor'ik, ~al, -ål, a. allegorisk; -ally, -ali, ad.', -alneSS, -ålnës, s. det allegoriska (o/^i). ^ allegorist, al'egorist, s. en som talar i liknelser. allegorize, -riz, va. allegoriskt uttyda, framställa; vn. begagna allegorier, allegory, -ri, s. allegori, bildlig framställning.

allegro, it. ala'gro, ad. o. s. mus. allegro (raskt), alleluiah, alelo'ja, interj. o. s. hallelujah! s.

bot. se wood-sorrel. allemande, fr. ållemånd', s. en tysk dans (vals).

allerion, ale'riun, s. her. liten örn med utbredda vingar utan näbb och klor. alleviate, ale'viat, va. lätta, förminska, lindra. alleviation, -à'sjun, s. lättnad, minskning, lindring; lindringsmedel; mildrande omständighet(er). alleviator, -ur, s. den, det som hindrar; F styrkedryck, »tröstare».

alley, al'L l. s. allé, gång, gränd; förr aktiebörs i London äfv. kallad Change

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.asquint

F Talspråk.

28 P Lågt språk.

alley, åri, 2. s. (oftast i pl.) stor marmorkula

till lek, äfv. ~-tawS, -tåz, ~-tOrS, -tors. alliaceous, ållà'sjäs, a. lökaktig, alliance, ali'ans, s. förbindelse; förbund, allians (between, with); slägtskap gnm giftermål, frändskap; to make an ingå ett förbund (äfv..- gifta sig), allied, ali'd (pp. af ally) a. förbunden, allierad; slägt, befryndad (ito, med), allies, -z, pl. af ally. alligator, årigàt va. binda samman, alligation, -ga'sjun, s. hopbindning; legering; mat. (rule of blandnings- (alligations-) räkning; ~ alternate, beräkning huru ingredienser till olika pris skola blandas för att blandningen skall ega ett visst pris; ~ medial, beräkning af blandningens pris, när ingrediensernas är kändt, alligator, årigàtur, s. zool. alligator, amerikansk krokodil, ^-apple, s. vestindisk frukt (af Anona palustris). ~-pear, s. vestindisk frukt (jfr avocado). ~-torU)ise, s. zool. en art stor nordamerikansk sköldpadda (Chetydra serpentina). alligature)j(, ålig'åtiir, se ligature. allignment, allinement, se alignment. allision, alizj'un, s. slående emot, stöt. alliteration, alitura'sjun, s. alliteration, stafrim. alliterative, ålitfuråtiv, a. började med samma bokstaf, allitererande, alliterations-, alliterator, ålitfuràtur, s. en som begagnar alliteration, allocate al'okat, va. anvisa, tilldela, allocation, -ka'sjun, s. anvisning, fördelning; jur., hand. tillägg; i engelska exchequer godkännande af en räkning; betalningsanvis-ning; ersättning, allocatur, -ur (lat.: det erkännes), s. jur. godkännande; intyg att en kostnadsräkning godkännes, allocution, aloku'sjun, s. tilltal, högtidligt

tal is. af påfven, af en härförare till sina trupper el. d.

allodial, ålo'diål, allodian, -n, a. odal, oberoende, länsfri. allodium, -dium, s. odal-gods, allod, fritt arfgods. allonge, åiundj', 5. fäkt. utfall; ridk. språng-lina; papper som vidfästes en vexelj vn. fäkt. göra ett utfall, alloo, ålo', se halloo.

allopathic, alopath'ik, a. allopatisk. ^ally, -ali, ad. allopathist, alop'athist, s. med. allopat. allopathy, alop'athi, s. med. allo-pati.

alloquy †, al'okwi, se allocution. allot, alét', va. fördela genom lott; tilldela, bevilja (to); anvisa, bestämma (for an end, till ett ändamål); to be r^ted to, om pers. få (ega) på sin lott. ~ment, -mënt, s. fördelning; lott, andel; afdelning (in a

field : jordlott; in a garden : kvarter); hand. post, parti (of goods), ^ment garden, s. egolott, täppa. ~tee, -è, s. en som erhåller ngt genom fördelning, allotropic, al^trop'ik, a. kem. allotropisk. allotropism, alot'ropizm, allotropy, -pi, 5.

kem. allotropi. allow, ålau', va. erkänna (såsom riktig); medgifva, tillåta; bevilja; bestämma, anslå (for, till); tillerkänna, tilldela (to); afräkna, afdraga; godtgöra, ersätta (for, för); Am. F påstå; vn. ~ for, taga i betraktande, fästa afseende vid, taga med i beräkning; ~ of, antaga; medgifva. ~able, -abl, a. tillåtlig, billig; tillåten, laglig, ^ableness, -åblnës, i. tillåtlighet, laglighet. ^ably, -åbli, ad. ^ance, -åns, s. erkännande, medgifvande; hänsyn, undseende (for); tvångslöshet; eftergift; (viss summa i) underhåll (för viss tid), anslag; (dag)traktamente; (kostnadsersättning ; pension; understöd; sjö. ranson; förknappning (short ~); hand. afdrag; ersättning, refakti; mynt. remedium; va. sjö. sätta på ranson (äfv. to put on ~); to give ~ to, ge efter för; to make ~ for, taga hänsyn till, fästa afseende vid; hafva öfverseende med; with grains of (jfr lat.: 'cum granö salis') med en viss varsamhet

(så att man ej obetingadt antager ett påstående). 'V'-

er, -ur, s. en som medgifver, etc. ^ing, -ing, prt.; ~ for, med fäst afseende på; med undseende för. alloy, åloj', va. beskicka, legera; genom tilibiandning försvaga, försämra; s. legering, blandning af metaller; halt; tillsats af ngt dåügt; sämre beståndsdel, ^age, -adj, s. legering, jfr föreg. s. allspice, a'lsp IS, se under all. allude, alu'd, vn. hänsyfta, anspela (to, på: åsyfta).

alluminorf, alu'minur, s. färgläggare, målare (jfr limner o. illuminator). allure, alu'r, va. locka, förleda, förföra, (from, från; to till); intaga. ~ment, -ment, s. lockelse, lockbete; frestelse, retelse. ~r, -ur, s. förledare; smickrare, alluring, alu'rmg, prt.; a. retande, intagande. ~ly, -li, ad. Seness, -nes, s. lockelse, förföriskhet. allusion, alu'zjun, s. hänsyftning, anspelning; in ~ to, med hänsyftning på. allusive, ålu'siv, a. syftande (to, på), full af anspelningar. ~ly, -li, ad. på ett förblom-meradt sätt. alluvial, alu'vial, a. upplandad, uppkommen genom öfversvämning.

alluvion, alluvium, alu'viun(-m), s. (pl. alluvia, -å), upplandning, jords tillväxt

genom de ämnen vattnet ditför; sväm-bildning.

ally, ali', va. (imp. o. pp. allied, jfr ofvan) sammanbinda, förena (to, med); s. (pl. allies, -z) bundsförvandt; frände; bekant †. alma-mater, (lat.: huld moder), al'må-inà'tur, s. namn på universitetet af dess lärjungar. almanac(k), å'lmånåk, a'lmanak, (F a'lmu-nak), s. almanack; kalender; that's an old ~ F, det är en gammal historia, almandine, armåndm, s. min. ädel granat,

vani. kallad precious garnet. almery, ai'muri, se almonry o. ambry. almightiness, åimi'tmès, s. allmakt, almighty, -ti, a. allsmäktig; F väldig, stor; the(A) den Allsmäktige (Gud); the ~ dollar, Am. si. »penningen»(s makt), penningväldet, almond, å,'mund, s. mandel äfv. anat.; slipadt (mandelformigt) glas tin ljuskronor o. d.. ^-furnace, (eg. Alman — German ~) s. bärg. smältugn, tyskhärd. sv-milk, s. mandelmjölk. ~-nutS, s. pl. ett slags pepparnötter. txi-oil, s. mandelolja. 'v-paste, s. mandelpasta. ~-pOwder, s. mandelkli. ~ -SOap, s. mandeltvål. ~-

tree, s. bot. mandelträd (Amygdalus). ^-willow, s. bot. mandelpil (Salix amygdalina). almondine, al'mundin, se almandine. almoner, al'munur, s. allmoseutdelare; hus-

kaplan hos furstar och högre andlige, almonry, al'munri, almryt, a'mri, s. en almoner1 s boställe; ställe där allmosor utdelas; se vid. ambry. almOSt, å'lmèst, ad. nästan; vid pass. alms, åmz, s. (pl. = sg.) allmosa, barmhertighetsverk. ^-basket, s. korg för insamling åt de fattige. ~-bOX, ~-chest, s. fattigbössa. ~-deed, s. bibi. barmhertig-hetsverk. 'v-house, s. fattighus, ^-knight, s. invalidofficer (riddare af strumpebandsorden) med 800 £ i årlig pension. ~-man, s.tiggare; allmosegifvare %. ^-people, ^-folk >fc, s. kollekt, fattighushjon.

almuce, al'mus, s. pälshufva buren af and-lige.

alnage, al'nadj, s. mätning med aln; alnmått; skatt på alngods. -r, -ur, s. mätare med aln; jnsterare af alnmått; förr kontrollör öfver klädestillverkningen, alnight a'lnit, s. nattlampa (vaxkaka med veke).

aloe, al'6, s. bot. aloe; pl. (-S, -z) inkokad aloesaft (läkemedel); American Century se agave. ~S-W00d, se agallochum. ~ -tic, -et'ik, ^tical, -et'ika], a. bestående af, tillhörande aloe el. aloes. ~tic, s. (vani. i pl.) läkemedel innehållande aloes.

aloft, aloft', ad. i höjden; högt upp; sjö. till

väders; prp. >|< ofvan, alone, alè'n, ap. ensam, allena; ad. endast; to leave öfvergifva; to let låta bli, låta vara; lemna i fred, låta hafva sin frihet; ej blanda sig i en sak,ej nämna; to let well ~ F, lugna sig, låta sakerna hafva sin gång; let F, för att nu ej

nämna... (»mycket mindre» .., »mycket mer...»); let me ~ for that, låt mig sköta den saken.

along, along', ad. på längden; framåt; å stad; prp. längs efter, utmed; «x, of (on †) (somebody, something) P, prp. (ngns, ngts) »fel», (ngn, ngt) »skulden till»; ~ with, tillsamman med, jämte; to lie sjö. ligga öfver, kränga; jfr för öfr. under ali, cpme, get, go etc. ~sll0re, ad. längs kustep. ~ man, boys, sjö. kustfarande; kustho(r). ~Side, ad. utmed; sjö (äfv. ~-ship), långsides; ~ off långsides med, bredvid, utefter.

aloof, 1. alo'f, se alewife (2). alOOf, 2. alo'f. ad. på afstånd; sjö. till lofvart; prp. fjärran från; to keep va. hålla på afstånd (: hold ; vn. hålla sig på afstånd, hålla sig undan, ej deltaga (: stand ~neSS, -nes. s. hållande (sig) på afstånd; tillbakadragenhet i sätt, högdragenhet.

alopecy, al'opesi, s. med. hårets affallande, alose, åràz, s. zool. staksill (Clupea alosa). aloud, alau'd, ad. högt, med hög röst, ljud-ligen; to think tänka högt, tala för sig sjelf. aloW/|C, ålo', ad. o. ap. långt nere. Alp, alp, (aljD) s. alp, högfjäll, snöfjäll, alpaca, alpak'a, s. zool. ett sydamerikanskt

idislande djur; tyg af dess ull. Alpen al'pen, a. se Alpine. (a)~StOCk, ty.

-stok, s. alpstaf. Alpestrine, ålpëstfrin, a. fjäll-, snbalpin. alpha, gr. ål'f å, s. första bokstafven i grekiska alfabetet; A. and Omega, bibi. A och O, begynnelsen och änden, alphabet, ål'fabët, 5. alfabet; a-b-c-bok; va. ställa i alfabetisk ordning, ^arian, -a'rian, se abecedarian. ~iC, -'ik, ~ical, -'ikal, a. alfabetisk; bokstafliga, ^ically, -'ikåli, ad. ~ize, -iz, va. se föreg. va.

alphenic, åifën'ik, alphenix, åifè'niks, s.

med. hvitt bröstsocker, alphonsin, alfon'sin, s. kir. instrument hvarmed kulor uttagas ur sår. (A) (uttal lika) a. astr. alfonsisk om vissa tabeller.

alpia, al'pia, alpist, al'pist, s. kanariefrö. Alpine, al'pin, al'pin, a. hörande till Alperna, alp-; naturv. alpin; s. bärgsbo; bot. en art smultron; ~ Club, en engelsk klubb af

i: note, è: do, 6: nor, i: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Alpine

f Talspråk. 30 P Lågt Språk.

bärgbestigande turister som varit 13,000 fot högt.

alquifou, al'kifo, s. ett slags blyglans tin

lerkärls glasering, äfv. potter's Ore.

already, alred'i, ad. redan; nu, nyss. Alsacia, Alsatia, alsa'sjia, -sjå, s. pr. geogr. Elsass; förr ett' distrikt i London som hade asylrätt för förrymda gäldenärer o. d. ~n, -sjan, a. geogr. elsassisk; s. el-sassare, elsassiska. alsine, al'sin, al'sin, s. bot. fågelnarv (Alsine). also, a'ls6, ad. likaså, också, äfven, alt, àlt, se alto.

altar, a'ltur, s. altare. ~-cloth, s. altarduk. ~-piece, s. altartafla; altardekoration. ~ -screen, 5. altarskåp, ^-wise, ad. som ett altare. ~age, -adj, s. en prästs inkomster genom gåfvor på altaret, offer. ~ist, -1st, ~-thane, s. förr präst som skötte altartjänsten och mottog offret; kaplan.

alter, a'ltur, va. ändra; förvandla (to, into, till); vn. förändras; ~ one's condition, gifta sig; ~ one's mind, komma på andra tankar,ändra beslut, ^ability, -abil'iti, s. föränderlighet. ^able, -abl, a. föränderlig. ~ably, -åbli, ad. ~ant, -ånt, a. förändrande, ombytande; s. se native. ation, -a'sjun, s. förändring. ~ative, àtiv, a. förorsakande förändring; s. om-Stämmande läkemedel (som verkar endast småningom). /V/Cd, -d, pp. a. förändrad;~ for the worse, försämrad. ~er, -ur, s. en som förändrar, altercate, årturkàt, vn. gräla, träta, altercation. -ka'sjun, s. ordväxling, kif, träta, altern, al'turn, (i afledn. alte'rn) a. omväxlande, skiftevis följandet; kristallogr., mat. alternerande. ~ant, -te'rnant, a. geoi. med omväxlande lager. ~ate, -te'rnat, a. omväxlande; ömsesidig; bot. skiftevis sittande; S. växling)(<; Am. presbyt. kyrk. duplikant; va. (äfv. al'turnat) växelvis utföra; låta omväxla; vn. (uttal jfr va.) växla ; omväxla; ~ angles, geom. växel(alternat)-vinklar; ~ generation, zool. bot. generationsväxling. ~ately, -te'rnatli, ad. ~ ateneSS, -te'rnatnes, s. omväxlande, växling; ömsesidighet. ^ation, -a'sjun, växling; församlingens svarande vid liturgiens läsande; mat. omflyttning, permutation. ~ative, -te'rnativ, a. omväxlande; medgifvande val mellan två möjligheter; s. alternativ, val mellan två möjligheter; ~ writ, jur. skrift som fordrar att något skall göras ei. att orsaken till underlåtandet angifves, ^atively, -tl'r-nåtivli, ad. alternativt. ~ity, -tè'rniti, se mation.

althaea, iat. althea, åithè'å, s. bot. ibisrot, altéört.

although, åldho', konj. ehuru, oaktadt, altimeter, altim'etur, s. instrument till höjdmätning (kvadrant, teodolit, o. d). altimetry, -mètri, s. höjdmätning, altisonant, altis onant, altisonous, -nus, a. högljudande; högtrafvande, bombastisk, svulstig. altitude, al'tltud, S. höjd, äfv. astron.; bild. höjdpunkt, spets; F vani. ipl. »lyftning», lifvad sinnesstämning; to observe (take) the (sun's) taga solhöjden; he is in his F, han är 2lifvad», alto, al'to, (it. a.: hög) s. mus. alt. ~-clef, s. altklaf. ~-0ttaV0, s. oktaven högre. ~ -relievo, -rèiè'vo, ~-rilievo, -rilia'vo, s. hög relief. ~-viola, -ve'ola, s. altfiol, altogether, altogedh'ur, ad. tillsammans; helt och hållet; samt och synnerligen; ~ with, tillika med; for för alltid.

altruism, al'troizm, s. nyare oegennytta, välvilja; altruistic, -ist'ik, a. oegennyttig, välvillig.

alum, al'um, s. alun; va. behandla (beta, koka, bestryka) med alun. ~-boiler, s. akmsjudare; alunkittel; ~-earth)‡C, s. alunjord, vittrad alunskiffer. ~-hOUSe,s. alunbruk. ~-pit, s. alunbrott. ^-schist, shale, ^slate, s. alunskiffer. ~-ore, Stone, alunsten. ~-water, s. alunvatten; tekn. alunbad. ~-well, s. alunhaltig källa. ~-W0rk, s. ofta ipl. alunbruk. ~ed, -d,pp. a. blandad, försatt, betad med alun. ~en, lat. alu'men, s. kem. alun. ~ina, alu'mina, ~ine, al'umin, al'umin, s. kem. ren lerjord, ^ing, -ing, prt.; s. alunbetning; alunbeta, alunlag. "JniC, -in'ik, a. kem. alun-, aluminium-. finite, alu'minit, s. min. alumi-nit. vinous, alu'minus, a. alunhaltig, alun-, lerjords-, ^inum, alu'minum, ~ inium, alumin'ium, s. min. aluminium, lerjordsmetall. ~ish, -isj, a. alunartad. alumnus, lat., alum'nus, s. (pl. -ni, -ni)

alumn, lärjunge, alunite, al'unit, s. se alum-stone. alure ål'ür, s. byg. gång; galleri, täckt gång; trottoar.

alutaceous, ålütà'sjus, a. läderbrun; alutation, -sjun, s. hvitgarfning, alva marina, al'va mari'na, s. hand. torkad

hafstång, krollspint. alveary, al'veari, s. bikupa; gropen i det yttre örat; alveated, -àtèd, a. formad som en bikupa, alveolar, ål'vèolur, ålvè'6lur, ~y, -i, a. hörande till tandhålan, alveolate, -lat, a.

pip ig som en honungskaka.

Å: fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fa.st, b: mo te, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, 1: fir,apogean

)j< Mindre brukligt. 48 † Föråldradt.

appearance

alveole, årvèoi, alveolus, iat., aivè'6iås, {pl.

-li, -li) s. hålighet; bicell; tandhåla. alveus, lat., al'veus, s. anat. kanal, rör; flodbädd.

alvine, al'vin, al'vin, a. hörande till undei-lifvet ei. buken.

alway poet., å'iwä, always, -z, ad. alltid,

städse, beständigt, am, am, 1 pers. sg. pres. ind. af be, (jag) är. amability, amabil'ili, se amiability. amadou, fr., åm'ädo, s. fnöske, amain, ama'n, ad. med all kraft; sjö. på en gång, raskt; let go ~/loss! lower fira! strike ~ r låt löpa! amalgam, amal'gam, s. amalgam, kvick-silfverlegering; blandning af olikartade beståndsdelar. ~a, -å, s. se föreg. ~ate, -at, va. blanda metaller med kvicksilfver; blanda; vn. blanda sig. ^ation, -a'sjun, s. blandning; amalgamering; bärg. utdragande af guld eller silfver ur malmen medelst kvicksilfver, amandine, fr. am'andin, s. mandelpasta, jfr

cold-cream. amanuensis, iat. amånuën'sis, s. {pl. -ses, -sèz) amanuens, handsekreterare, kopist.

amaranth, åm'årånth, äfv. ~US, -'ås, s. bot. amarant; poet. ett blomster som aldrig vissnar; en art röd färg. ~-W00d, s. pa-lissander, rosenträ. ~ine, -'in, a. af amarant; amarant-; purpurröd; poet. oförviss-nelig.

amaSS, ama's, va. samla, lägga i hög; s. >js hop, massa. ~ment, -mënt, s. hög, hop.

amate †, åmà't, va. förskräcka; göra häpen, försagd.

amateur, fr. am'ater, am'atur, amato'r, s. amatör; konstälskare; dilettant. ~ish, -tu'nsj, a. dilettantisk. ^ship, -tu'rsjip, s. dilettantism, amative, am'ativ, a. öm, kär; kärleks-. ~

neSS, -nes, s. frcn. könsdrift, amatorial, amato'rial, amatorian, -riån, amatorioUS/fC, -rius, a. älskogs-, kärleks-, hörande till kärlek, erotisk; kär, öm. amatory, am'aturi, a. se föreg.; ~ potion, kärleksdryck, amaurosis, gr., lat., amaro'sis, s. med. svarta starren.

amaze, ama'z, va. förvåna, öfverraska, göra häpen, bestört, förskräcka; s. poet. bestörtning, häpnad, förvåning. at (by, with), bestört, förvånad öfver. ~dly -ëdli, ad. häpet, med häpnad. ~ful, -ful, a. full af bestörtning; häpnadsväckande. ~ment, -mënt, s. bestörtning, häpnad, förvåning (at).

amazing, ama'zing,a.förvånande, häpnadsväckande; s. förvåning. ~ly, -li, ad. på ett förvånande sätt, häpnadsväckande.

amazon, am'azun, 5. amazon, sköldmö;karlavulen kvinna; (A) Amazonfloden, ^ian, -zd>'nian, a. amazon-; manhaftig om kvinnor; (A) hörande till Amazonfloden; o^stone, en grön fältspat, ambages, lat. åmbà'djèz, s. pl. omsvep; undanflykter; ambagious % -djås, amba-ginous>|c, -bådj'inås, ambagitory>|<, bådj -

ituri, a. vidlyftig, mångordig, kringgående.

ambassador, åmbås'ådår, s. sändebud, ambassadör, gesandt. ~ial, -dè'riål, a. ambassadörs-; ambassad-. ambassadress, -drës,s. ambassadris: kvinligt sändebud ei. en ambassadörs fru.

ambassage>)(, am båsàdj, ambassyt, åm'-

båsi, se embassy. amber, am'bur, s. bärnsten; bärnstensfärg; ambra a. af bärnsten; ambrafärgad (gul); va. parfymera med ambra; yelloio ~ bärnsten; the (A) ~ Stream, Am. Ohiofloden. ^-beads, s.pl. bärnstenskoraller. ~ -drink, s. dryck af ambrafärg. ~-grease, ~gris, -grès, s. österländsk (grå)ambra. *v-oil, s. bämstensoija. ~-pine, ~-

tree, s. bot. ambrabusken (Anthospermum). seed, se musk-seed. 'v-WOOd, s. ambradof-tande trä. ~-yell0W, s. en art ambrafärgad ockra.

ambidexter, åmbidëks'tår, a. O. s. skicklig att nytja båda händerna; (en) som bär kappan på bägge axlarna; (juryman) som tar mutor af bägge parterna. oJty,-tër'iti, s. förmåga att nytja båda händerna lika; bedräglighet, besticklighet. ambidextrous, åmbidëks'trus, a. se ambidexter. ~neSS, -nës, se ambidexterity. ambient, åm'biënt, a. omgifvande som luften, ambigu, fr. am'bigu, s. måltid hvarvid alla rätterna äro på en gång framsatta; röra, mischmasch. ~ity, -'iti, s. tvetydighet; otydlighet. ~0US, - -'-ås, a. tvetydig, oviss; otydlig. ^OUSly, --'-åsli, ad. ~0USneSS, - -'-usnës, s. tvetydighet, ambilogy*, ambii'odji, ambiloquy^, -okwi, s. tvetydigt, dunkelt tal; ambil0qU0US)f:, -okwås, a. tvetydig, dunkel i uttrycken, ambit am'bit, s. omkrets, omfång, ^ion, ~bis'jån, s. ärelystnad, äregirighet;liflig önskan; Am. F hat, groll (against, till); va.)j\ ifrigt eftertrakta. ^ionleSS, -bisj'-ånlës, a. utan äregirighet. ~i0US,-bisj'ås, a. ärelysten; ifrigt traktande (of, efter, to, att), piously, -bisj'usli, ad. ~ude)jC, -ud, s. se ambit. ^US, lat., ~us, s. omkrets;

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.asquint

F Talspråk. 38 P Lågt språk.

ytterkant, kontur; öppen plats kring en byggning.

amble, am'bl, vn. gå i passgång; hoppa fram, gå lätt ei. tillgjordt, trippa; s. passgång. -ur, s. passgångare. ambling, åm'bling, prt. af föreg. v.; s. passgång (äfv. ^pace). 'vly, -ii, acl. i passgång. trippande.

amblotic. amblo'tik, a. fosterfördrifvande;

s. fosterfördrifningsmedel. amblygon, am'bligon, s. trubbvinklig triangel. ~al, amblig'unal, a. trubbvinklig, amblyopy, am'bliopi, s. med. skumögdhet,

början till svarta starren, ambo, gr. am'bo, -n, s. läktare, pre-

dikstol, kateder i äldre kyrkor, ambodexter, åmbodëks'tur, se ambidexter. ambreada, åmbrèå'då, s. oäkta bärnstens-

korall (gul glaspärla), ambreine, am'brein, s. fettart i österländsk ambra; ambreic, ambre'ik, a. kem. am-brein-.

ambrosia, ambro'zjia, -zjå, s. ambrosia, gudaspis; bot. molla (Chenopodium). -al,a.ambrosisk; välluktande; läcker. n, -ån, (1.) se föreg.)|<; (2.) (A) a. ambrosi-ansk, tillhörande ei. härledande sig från S:t Ambrosius (St. Ambrose). ambry, am'bri, s. (1.) nisch, skåp ei. d. förvaringsrum i kyrkor; skänk; skafferi; (2. jfr almonry) ställe där allmosor utdelas; en almoners boställe, ambs-ace, åmz'ås, (- -'), s. ässen par, ässor ali.

ambulance, am'bulans, s. mil. ambulans;

ambulans vagn (äfv. ~ cart, ~ waggon). ambulant, am'bulant, a. kringvandrande, ambulate -låt, vn. vandra af och an; ambulation, -lå'sjun, s. kringvandring; ambulative, -låtiv, a. vandrande, flyttande sig.

ambulator, åm'bülåtur, s. kringvandrare; zool. en art tropisk kackerlacka, »det vandrande bladet» (Phyllium); ett instrument till att mäta afstånd, se perambulator. -i, a. gående, rörlig, flyttbar, ambulatorisk; flyktig, »i förbifarten»; jur. föränderlig; zool. formad till gående; s. byg. galleri, pelargång, arkad; koromgång; promenadplats, ambuscade, ambuska'd, 5. bakhåll; va. o.

vn. se följ.

ambush, am'busj, s. bakhåll, försåt; va. lägga i försåt (: to lay in ; från ett bakhåll lura på, öfverfalla; vn. ligga i bakhåll (:to lie in lura (for, på); ~ed, -t, a. på lur, i bakhåll, ameer, å'mèr, se emir. amel †, åm'ël, se enamel.

amel-corn, ånr èlkorn. s. säd hvaraf gjordes

stärkelse, spelt (Triticum spelta). ameliorable, ame'ljorabl, a. förbätterlig. ameliorate, -råt, va. förbättra; vn. blifva bättre; amelioration, -ra'sjun, s. förbättring.

amen, åmën', (åmën' i sång) interj. amen. amenability, åmènåbil'iti, s. ansvarighet, amenable, ame'nabl, a. ansvarig (to, inför; for, för); fogande sig (to, efter); eftergifvande (to, för); eftergifven, lätt ledd; ~ to reason, mottaglig för skäl. ^neSS, -nès, s. se föreg. 5. amenably, ad. amend, åmënd', va. bättra, förbättra, upphjälpa, rätta; vn. bättra sig, förbättras. ~able, -abl, a. förbätterlig; straffbar. ~at0ry« -åturi, a. förbättrande; straff-. ~e, fr., ama'ngd, s. böter, skadeersättning; ^ honorable, jur. offentlig afbön. ~er, -ur, s. förbättrare. ^ment, -mënt, s. förbättring; föreslagen ändring i ett lagförslag; jur. rättelse af ett i en process begånget fel. >v>S, -Z, S. pl. (ofta brukadt som sg.) vederlag, skadestånd, godtgörelse (for, för); upprättelse; to make o* for, gifva upprättelse för; godtgöra, ersätta

förlust, skada.

amenity, amen'iti, s. behaglighet (is. om ett

lands belägenhet, klimat, o d.), behag, ljufhet.

ament, åm'ènt, ei. iat. ^um, -'um, (pl. ~a, -å), s. bot. hänge. ^aceOUS, -a'ejus, a. försedd med hänge; lik ett hänge, amerce, aml'rs, va. pliktfälla (in the sum of); straffa, ^able, -abl, a. förfallen till böter. ^ment, -mënt, s. plikt, böter

hvilkas belopp ej är genom lag bestämdt.

American, åmër'ikån, a. amerikansk; s. amerikan(are); ~ cloth, guttaperkatyg. ~ism, -izm, s. amerikanism, amerikansk språkegenhet, ^ize, -iz, va. amerikanisera, göra amerikansk, amethyst, åm'ëthist, s. ametist, violblåbärg-kristall; her. purpurfärg. ~ine, -'in, a. af ametist; ametistfärgad. amiability, amiabil'iti, älskvärdhet, amiable, å'miåbl, a. vänlig; älskvärd (to, mot). ~ness, -nes, s. älskvärdhet, amiably, -1, ad. amianth, am'ianth, el. ~US, -'us, s. min. amiant, en art asbest (äfv. earth-flax). ~0l"d, -'ojd, a. lik amiant; s. min. olivgrön asbest, amicable, am'ikabl, a. vänlig, vänskaplig. ~ness, -nès, s. vänlighet; amicably, -1, ad.

amice, am'is, amict, am'ikt, s. mantel >|<;

mässkläde för katolska prester, amid ei. poet., åmid', vani. ~St, amidst', prpt midt i; ibland, ^ships, ad. midskepps.

amide, am'id, s. kem. stärkelse, amidine,

-in, s. kem. amidin, stärkelseämne. amiss, amis', ad. o. ap. orätt, illa, förfelad; olämplig(t), illa till pass, ej på sin plats, »nr vägen», på tok; s.% olycka; fel; to come, go, happen jfr d. o.; to do handla illa, orätt; to take taga illa upp; she artt ~ F, »hon är inte illa»; nothing comes ~ to hirn, allting passar honom, han håller till godo med alt. amity, am'iti, s. vänskap, vänskapligt förhållande; endrägt. amman(t), åm'ån(t), s. det tyska Amtmann. ammid, se amide.

ammite, am'it, 5. min. oolit, romsten. ammO-, åm'o-, s. isms. sand. ~chryse, -kris, I S. min. guldsand (kattguld). ~dyte, -dit, I s. bot. växt som trifves i sand; zool. se sand-eel.

ammonia, åmo'niå, s. kem. ammoniak. powder, s. ammoniakkrut. ^C, -åk, s. äfv. gum ammoniakgummi, ett slags persiskt gummiharz; a. se följ.; sal (iat. säl) salmiak. ~Cal, -ni'akal, a. ammoniakalisk, ammoniak-, ~CUm, -ni'akum, s. se ammoniac. ammonite, am'onit, 5. pal. ammonshorn (en

fossil snäcka).

ammonium, amo'nium, s. kem. ammonium, ammony, åm/oni, se ammonia. ammunition, amunisj'un, s. krigsförråd is. skjutf ömödenheter: kulor, krut, o. d., ammunition. ~-b00tS, s. pl. kommisstöflar. 'vz-bread, s. kommissbröd. ^shoes, s.pl. kommisskor. amnesia, amne'sia, s. med. förlust af minnet, amnesty, am'nesti, 5. allmän tillgift, amnesti; va. benåda, gifva amnesti åt. amnion, gr. am'nion, amnios, -6s, s. anat. vattenhinnan omkring fostret i moderlifvet; bot. groddsäck. amniotic, -ot'ik, a. hörande till amnion. amomum, åmè'mum, s. kardemumma, among, amung', ~st, -st,prp. ibland; ~ themselves, sinsemellan; from utur; to get komma in ibland; komma i lag med.

amorett, am'oret, amorettef, -rët', s. älskare, en förälskad; kärleksknut; kärleksvisa; flyktig kärlekshandel. amOrOUS, am'orus, a. älskande; kärlig; kär (of, on, i); kärleks-. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. kärlighet. amorphism, åmè'rfizm, s. amorft tillstånd, jfr följ. amorphous, -fus, a. min. amorf, ej kristallisk, oregelbunden, amort, åmè'rt, a. (eg. liksom död) nedslagen, sorgsen, modfäld, ^isation, ^ization, -iza'sj&n, s. jords öfvergående till en

inrättning el. stiftelse, som anses ej kunna upphöra; kapitals amortering. ize, -iz el. -iz, va. öfverlåta jord åt en korporation; amortera, ^izemeilt, -iz-mënt, se -isation. amotion, amo'sjun, s. ‡ el. jur. aflägsnande,

afsättning jfr amove. amount, åmau'nt, vn. stiga, uppgå, belöpa sig (to, till); va. ‡öka; s. (slut)summa, belopp; mängd, massa; hufvudinnehåll; to the ~ of. . ., till ett belopp af. . . amOUr, fr. amo'r, s. kärlekshandel, amove, åmo'v, va. jur. aflägsna, afsätta; beveka %.

ampersand, åm'pursånd, (förvr. af and per

se lat. and) s. tecknet &. amphi-, åm'fi-, gr. i sms. på två sidor, tve-; omkring. ~bia, -fib'ia, s. pl. zool. am- „ fibier. ^bial, -fiViål, a. se røj. ^bian, -fib'ian, a. amfibie-; s. amfibie. ^biOUS, -fib'ius, a. amfibisk. ^biouSneSS, -fib'-, s. amfibisk natur, ^bole, -bil, s. min. amfibol (hornblende etc.). ^bolic, -bol'-ik, a. liknande hornblende, ^boiite, -fib'6iit, se trap min. ^bological, -bol-odj'ikål, ^bolous, -fib'èlus, a. tvetydig, dunkel; dubbeltydig. <v/boly -fib'èli, s. tvetydigt tal. ~bractl, -bråk, ~brachys, -fib'rakis, s. metr. amphibrachys — -'). ~macer, -fim'åsur, s. metr. amphimaker (— ~ —). ~pod, -pod, s. sg., ^poda, -fip'6då, s. pl. zool. märldjur (en ordning af skalkräftorna). "uSbc&na, -sbe'na, S.

zool. ett slags ödla, svanshufvud (Amphis-bæna). ~SCianS, -fisj'iånz, ^SCii, -fisj'ii, s. pl. invånare mellan tropikerna. ~ theatre, -thè'åtår, s. amfiteater. ~ theatral, -thé'åtrål, ~theatric(al), -thèåt'rik(åi), a. amfiteatralisk. ^theatrically, -thèåt -rikåli, ad.

amphora, iat. åm'forå, s. (pl. amphoræ, -rè)

lat. an ti kv- amfor, kärl med två öron och smal hals; romerskt våtvarumått. -rål, a. hörande till ei. lik en amfor. ample, åm'pl,a. vid, bred, rymlig, utsträckt, vidsträckt; ymnig, mycken, rik, riklig; frikostig; vidlyftig. ^neSS, -nës, s. vidd, rymlighet, ymnighet, fullhet; prakt; frikostighet.

amplectant, åmplëk?tånt, a. bot. omfattande, amplexicaul, åmplëks'ikål, a. bot. stjälkom-fattande.

ampliate, am'pliat, va. utvidga, förstora, utlägga, ampliation, -a'sjun, s. utvidgning)j< jfr följ. s.; rom.-jur. uppskjutande med dom. ampliative, -iv, a. utvidgande; syntetisk.

amplification, åmplifikå'sjun, s. utvidgning; förstoring; utförlig ei. öfverdrifven skil-

dring; vidlyftigliet; amplificative, am'-plifikåtiv, amplificatory, åm'plifikåturi,

a. förstorande, öfverdrifvande. amplifier, åm'plifiür, s. en som förstorar, öfverdrifver; loftalare. amplify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid), förstora, utvidga; vidlyftigt framställa; vn. utvidga sig; utbreda sig, tala vidlyftigt (on, öfver), amplitude, am'plitud, s. is. vetensk. vidd, storhet, omfång, bredd; glans, värdighet; fullhet, öfverflöd; skottvidd; artill, kastvidd of range); astr. amplitud, amply, åm'pli, ad. rikligt jfr ample. ampulla, lat. ampul'a, s.iat. antikv. smalhalsad, bukig flaska; kyrk. altarkärl för vinet, den heliga oljan o. d.; anat. bot. flaskformig el. blås-artad bildning. ^CeOUS, -å'sjus, a. flaskformig, blåsartad. amputate, am'putat, va. amputera, afskära; trädg.

kvista, beskära, amputation, -tå'-sjun, s. kir. amputation, amuck, maiayska amük', s. mord; to run |

rasa vildt, råka i bärsärkaraseri. amulet, am'ulet, s. amulett. ~ic, -'ik, a. amuse, åmu'z, va. roa, underhålla; uppehålla (with fair {idle) promises), gä eka; ~ one's self, roa sig (at, åt; in med pvt., with, med); at, som har roligt åt ngt; f^jd with (by), road af. ~ment, -mént, s. nöje, tidsfördrif, förlustelse.

-ür, .9. en som roar. aniUSing, -mg, prt. a. roande, underhållande, rolig, amusingly, -ingli, ad. amusive^, -iv, «. se föreg. a. amusively -ivii, ad. amygdalate, åmig'dålåt,a. gjord af mandel; s. mandelemulsion, mandelmjölk; amygdalic, -dal'lk, a. mandel-, amygdaline,

-lin, a. mandel-; mandelartad; s. kem. amygdalin.

amylaceous, amila'sjus, a. stärkelsehaltiga

lik stärkelse, amyie, åm'il, 5. kem . amyl. amylic, -'ik, a. amyl-. amyline, "in, s. kem. den olösliga delen i stärkelse, an, an, 1. art. se a, 1.; 2. % Jconj. om (äfven ~

if); 3. %prp. (i st. f. on) jfr a, 2. ana, gr. å'na, ån'å, ad. på recepter af hvarje slag (likamycket); a. o.s.pl. hvarjehanda, anabaptism, ånåbåp'tizm, s. vederdöparnes lära.

anabaptist, anabap'tist, s. vederdöpare.

ic, -'ik, ical, -'ikål. a. anabaptistisk. anacamptic, ånåkam(p)'tik, a. återkastande; återkastad, reflekterad. ~ally, -ali, ad. genom reflektion. -s, s. pl. (ei. sg.)

läran om ljudets (ei. ljusets)j<, jfr catoptrics) återkastande, anacathartic, anakathar'tik, a. med. (rensande uppåt) befordrande uppkastning

ei. slemupphostning; a. kräkmedel, slem-afförande medel.

anachoret ånåk'urët, anachorite -rit,

se anchoret.

anachronism, anak'ronizm, s. fel mot tidsföljden, anakronism, anachronistic(al), -nis'tik(al), a. anakronistisk. anaclastic, ånåklås'tik, a. (]jus)strålbrytande. -s, s. pl. se dioptrics. anaconda, ånåkon'då, s. zool. afgudàorm,

jätteorm (Eunectes murinus). Anacreontic, ånåkrèon'tik, a.anakreontisk;

s. anakreontisk sång. anadem, ån'ådëm, äfv. -dèm, s. poet.

krans ei. band (kring hufvudet), anadromous, ånåd'romus, a. som regelbundet går från hafvet upp i floderna

(fisk).

anæmia, ånè'miå, s. med. blodbrist, anemi.

anæmic, ånè'mik, a. blodfattig, anemisk. anæsthetic, ånësthëfik, a. med. verkande el. hörande till känslolöshet (: anæsthesis,

-the'sis); s. sådant medel (t. ex. kloroform), anaglyph, ån'åglif, 5. half upphöjdt ornament; drifvet arbete. ~ic, -'ik, ^ical, -'ikål, anaglyptic, -glip'tik, a. i låg relief.

anagoge, (el. -gy ån'ågodjë(-i), 5. svärmeri, extas; mystisk bibeltolkning; med. uppkastning af blod. anagogical, ånågodj'ikål, a. mystisk, försättande i svärmeri. ~ly, -li, ad. anagO-giCS, -lks, s. pl. mystiska tolkningar, anagram, ån'ågråm, s. bokstafsomflyttning; va. se föij. va. ~matic, -mat'ik, ^matical, -mat'ikal, a. anagrammatisk. ~mati-cally, -måfikåii, ad. ^matize, -'åtiz, va. o. vn. göra anagram (öfver), anal, à'nåi, a. anat. hörande till anus, anal-,

analecta, ånåiëk'tå, analects, ån'åiëkts s.

pl. kvarlefvor)^; valda stycken ur författares arbeten, analepsis, ånålëp'sis,.?.med. krafternas återvinnande.

analepsy, ån'ålèpsi, s. med. en art fallandesot. analeptic, -lëp'tlk, a. o. s.stärkande (medel), analogical, ånålodj'ikål, a. analog, likartad, likformig, ^ly, -li, ad. ^ness, -nës, s. analog beskaffenhet, analogism, ånål'odjizm, s. fil. analogislut; undersökning enligt analogi, analogize, -djiz, va. göra analogislut; förklara enl. analogi, analogon, -gon, s. se analogue. analogous, ånål'ogus, a. analog (to, med). ~ly, -li, ad. analogue, ån'ålég, s. ngt snarlikt, analogt, analogy, anal'odji, s. analogi, en viss likhet, motsvarighet i vissa förhållanden, likställighet (with, med); geom. proportion.

analysis, analysis, (pl. -lyses, -isèz), s. upplösning, analys, undersökning, analyst, an'alist, s. mat. analytiker, analytic, ånålifik, ~al, -ål, a. analytisk.

~S, -s, s.pl. analytisk metod; mat. analys, analyzable (el. -ys-), ånåli'zåbl, a. som kan analyseras, analyzation (el. -yS-),-zå'sjun, s. analysering, analyze (el. -ys-), ån'åliz, va. analysera. ~r, -ur, s. den, det som analyserar; opt. analysator. anamnestic, ånåmnës'tik, a. o. s. minnesstärkande (medel), anamorphosis, ånåmè'rfosis, s. teckning med förvridna linier, som sedd från ett visst håll ei. i en spegel synes riktig; bot. zool. successiv omgestaltning; sjuklig utveckling, ananas, ånä'nås, s. bot. ananas (vani. pineapple).

anapest, anapaest, ån'åpëst, s. metr. anapäst ~—). ~ic, -'ik, a. äfv. ~ical, -'lkål, ana-pästisk; s. anapästisk vers ei. anapästiskt versmått.

anarch, ån'årk, s. poet. orostiftare, uppviglare. ~ic, -'ik, ~ical, -'lkål, a. anarkisk, laglös. ~ism, -lzm, s. anarki. ~"lSt, -1st, s. anarkist. -i, s. anarki, anasarca, ånåså'rkå, s. med. hudvattusot.

anasarcous, -kus, a. vattusiktig. anastatic, ånåståfik, a. med upphöjda linier; ~ printing, zinkografi, anastomosis, gr., ånåst0mc>'sis, S. anat. bot. (blod)kärls förening, anastomos. anastomotic, -mot'ik, a. tillhörande anastomos; s. med. medel som öppnar tillstoppade blodkärlsmynningar, anathema, gr., ånåth'ëmå, s. bannlysning, förbannelse; bannlyst person, ^tical, -mafikål, a. bannlysnings-, ^tically, -måtfikåli, ad. ~tize, -måtiz, va. bannlysa, förbanna. ~tizer, -måtizur, s. en som uttalar en bannlysning ei. förbannelse.

anatomic, ånåtom'ik, ~al, -ål, a. anatomisk. anatomist, -'omlst, s. anatom, anatomize,-'omiz, va. anatomisera, dissekera, anatomy, -'omi, s. anatomi; skelett, ben-rangel äfv. F: ytterst mager människa, anatron, ån'åtron, s. glasgalla (skum på

smält glas); salpeter som afsätter sig på väggar etc.

ancestor, an'sestur, s. stamfader; föregående besittare af arfgods; pl. förfäder. ~ial, -to'rlai, a. se föij. ancestral, -trål,

ei. - a. ärfd (ärftlig) från förfäderna, fäderneärfd; ~ estate, stamgods, an-cestress >fc? -tres, el. - s. stammoder, ancestry, -tri, s. ätt, anor, börd.

anchor†, ång'kur, 1. se anchoret. anchor, ång'kur, 2. s. (skepps-)ankare äfv. i

byggnader och i ur samt bild. (byg. jfr vid. egg and

anchor); va. förankra; bild. fästa (on, på, vid); vn. gå till ankar; the ~ comes home, skeppet drifver för ankar; to cast, drop, throw (the) kasta ankar; to weigh (the) lyfta (lätta) ankar; at för ankar; to ride at äfv. to lie at (an) ligga för ankar; to come to (an) gå till ankar, ^-escapement, s. ankargång (affall) i ur. ^-ground, s.ankargrund. ~-hold, s. ankartag. ~-ice, 5. bottenis. ^-lining, s. ankardyna. ~-Smith, s. ankarsmed. ~-St0Ck, .s*. tvärstocken på ett ankare. watch, ankarur; sjö. ankarvakt. o^age, -adj, s. ankring; ankargrund; ankaret med tillbehör ; hamnpenningar. ~ed, -d, a. ankrad; i form af ett ankare; her. försedd med utåt böjda spetsar, ""ing, -ing, s. ankring; ~ ground (hold, place), ankargrund, ankarplats. anchoreSS, ång'kurës, s. kvinlig eremit, anchoret, ång'kurët. anchorite, -rit, s. ana-koret, eremit. ~ic, -'ik, ^ical, -'ikål, a. anakoretisk. anchoring, se under anchor, 2.

anchovy, antjo'vi, s. zool., kokk. ansjovis, ^v -paste, s. ansjovissmör. ~-pear, S' en vestindisk frukt (Grias). ~-sauce, s. ansjovissås.

anchylosed, ang'kilost, pp. a. med. behäftad medledstyfhet. anchyl0SiS,gr.ångküo'sis, s. med. styfhet i lederna, ancient, a'nsjent, l. s.)fc se enseigne; 2. a. gammal; urgammal; forn, forntida; .
tveeggad om stam. ancle, ång'kl, se ankle. ancon, lat. gr. ån'kon, s. anat. armbåge; byg. hörn; hörnsten. ~e, -kèn, s. byg. konsol, kragsten (jfr console, truss); utsprång, 'vy7 -i, s. bärg. platt stångjärn ännu ej utsmidt i ändarna, and, ånd, konj. (1.) och; (2.) >fC(jfr an, 2.) om, äfven om; ~ so forth, ~ so on, och så vidare; ~ the like, med mera; there are loomen ~ icomen, det är skilnad på kvinnor; ~ (jfr ofvan 2.)]<) please you, om det behagar er, med er tillåtelse, med förlof. andante, it. andan'te, ad. o. s. mus. andante.

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.andarac

« Talspråk. 36 P Lågt språk.

angry

andarac, an'darak, s. se realgar. andiron, and'iurn, s. järnställning hvari ändan af stekspettet hvilar; liten flyttbar järnbock att lägga bränslet på i en öppen eldstad (äfv. fire-dog); pl. se fire-irons.

Andrew's cross, an'dros kros, 5. Andreaskors, snedt kors; byg. se cross-stay. and ro-, gr. an'dro-, s. i sms. man-, ^gynal, -drodj'inal, ^gynOUS, -drodj'inus, a. två-könad, hermafroditisk. ~gyne)(s, -drod'-jinè, ^gynus, -drodj'inus, s. hermafrodit. ~id, -dröjd, (pl. ~ides, -'èz) s. automat i form af en människa. ^petalous, -pëtfa-lus, a. bot. dubbel genom förvandling af ståndare i kronblad. ^sphinx, 5. lejon med hufvud af en man. ~US, -drus, a. bot. han-, anecdote, an'ëkdot, s. anekdot, anecdotic-(al), -dot'ik(al), a. hörande till anekdot; anekdotartad. anecdotist, -ist, 5. anekdotberättare, anelectrode, anelek'trod, se anode. anemo-, gr. an'ëmo-, s. i sms. vind-. ~logy, -mol'odji, s. läran om vindarna. ~meter, -mom'etur, s. vindmätare. ~ne, ~ny. anem'one, -ni, s. bot. sippa. ~SC0pe, -em'oskop, s. vindflöjel, vindvisare, anend, ånënd', ad. (jfr an, 3, sài.: on end) sjö. upp ocli ned, på ända om rundhuit; till sist

anent, ånënt', prp. Skoti. midtemot; angående.

aneroid, an'erojd, an'urojd, a. aneroid-; s.

aneroidbarometer. aneurism, an'urizm, s. pulsåderbråck. ~al, -'al, a.

anew, ånu', ad. å nyo, återigen; på ett nytt sätt.

anfractuose, anfrak'tuos, el. -UOUS, -uus,

a. krokig is. bot.; bugtig, slingrande.

anfractuosity, -os'iti, s. krokighet, bugt, slingring.

angel, a'ndjel, s. ängel; gammalt engelskt mynt (omkr. 10 sh.). ~-bed, s. öppen säng.

-fish, zool. en art haj (Squatina). shot, 5. länkkulor. ~-water†, s, ett slags

luktvatten på rosor, orange och myrten med mysk och ambra. ~et, -ët, s. gammalt engelskt guldmynt (omkr. 5 sh.). ~ic(al), andjërik-(al), a. änglalik. ~ica, åndjël'ikå, s. bot. tjuton (Angelica), ^ically, andjël'ikali, ad. ^icalness, andjël'ikalnës, s. änglalikhet, änglanatur. ^icize, andjël'isiz, ify, åndjërifi, va. göra änglalik. ~olatry, -ol'atri, s. ängladyrkan, ^ology, -ol'odji, 5. läran om änglarna. ~0t, ån'djëlèt,s. an-gelique (ett slags luta); gammalt engelskt guldmynt (omkr. 5 sh.); ett slags normandisk ost. ~US, lat., ån'djëlus, 5. en katolsk

bön till den heliga jungfrun; klämtning som gifver tecken därtill. änger, ang'gur, s. vrede; smärtava. reta, förarga (into, till). ~ly, -ii, se angrily•

angina, andji'na, 5. med. strypsjuka. angio-, ån'djlO-, S. i sms. anat., bot. kärl; t. ex. nw|ogy, -ol'odji, s. anat. läran om kärlen i människokroppen. ^SpermOUS, -spe'rmus, a. bot. med frögömme. angle, ang'gl, s. vinkel; tekn. knä; hörn; (utstående) kantighet äfv. bild.; vrå; metkrok; metref, metdon; vn. meta (forfish); bild: »fiska», sträfva, fika, intrigera (for, efter, för att få); va. ‡ locka, »fiska»; at right ~ s, i rät vinkel. ~-bar, ~-iron, s. vinkeljärn, hörnjärn. ~-bevel, 5. tekn. smyg, rörligt vinkelmått, ^-block, s. sjö. klyfblock. ~-brace, s. vinkelband; vinkelborr. ~-meter,s.geoi. instrument hvarmed skikts stupningsvinkel mätes. rod, s. metspö. ~d, -d, a. i sms. -vinklig. ~r, -ur, s. metare; zool. marulk (:~r-fish, Lo-phius piscatorius). Anglic, ang'glik, ~an,-an,a. engelsk; anglikansk; s. medlem af engelska statskyrkan, ^anism, -ånizm, s. (fasthållande af) engelska statskyrkans grundsatser; förkärlek för England och dess förhållanden. ~e,iat.,-glisè, ad. på engelska; på engelskt sätt. -—-ify)}c, -glis'ifi, va. se <^jise. ^isrn, -glisizm, s. engelskt talesätt; engelsk språkegenhet. ~ise, ~ize, -glisiz, va. införa i engelska språket; förengelska, angling, ang'gling, prt. af angle; s. metning.

metkrok. ~-line, s. metref. ~ -rod, s. metspö. Anglo-, ang'glo-, a. i sms. engelsk. ~-Amer-ican, s. en i Amerika född afkomling af engelsk slägt; a. anglo-amerikansk. ~ -Catholic, a. högkyrklig, ritualistisk; s. högkyrklig person, ritualist, puseyit. mania, -må'niå, s. vurm för alt engelskt, ^maniac, -ma'niak, a. vurmande på engelskt; s. en som vurmar på alt engelskt. ^-Norman, a. anglonormandisk; s. anglo-normand; anglonormandiska dialekten. ~-SaX0n, a. anglosaxisk; s. anglosaxiska (språket); anglosaxer. angola, ango'la, s. se angora. angör, lat. ang'gor, s. med. smärta, is. hjärt-ängslan.

Angora, ango'ra, s. pr. geog.; (a) garn ei. tyg af angoraull; äfv. dets. som: ~-goat, s. angoraget. ~-rabbit, s. silkeshare. ~-W00l, s. angoraull. angrily, ang'griii, ad. af föij. angry, ang'gri, a. ond, vred, förbittrad, vredgad (at a thing; with a person); sträng, skarp >|<;

retad, liflig)|<; med. inflammerad; to grow , bli ond. anguilliform, angwil'iform, a. ålformig. anguine, an'gwin, ~al, -'ëal, a. ormlik, orm-.

anguish, ång'gwisj, s. ängslan ; va. fängsla, angular, ang'gular, a. vinkel-; vinklig; kantig äfv. wid. ~ity, -'iti, s. vinklighet, kantighet. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes. s.

se föreg.

angulate,ång'guiàt, ~d,-ëd, angulous,-ius, a. vinklig. angulation, -la'sjun, angulo-sity, -lés' lti, s. se angularity. angust ångust', ~ate, -at, a. hopträngd. ~ation, -a'sjun, s. hopträngning, inskränkning. ~ifoliate,-ifo'iiàt, ^ifolious, -ifo'lius, a. bot. smalbladig. anhelation, anhela'sjun, s. flämtning; kort

andedrägt, andtäppa, anhydrite, an'hidrit, anhi'drit, 5. min. an-hydrit. anhydrous, -hi'drus, a. kem. vattenfri.

anight ani't, ~S, -s, ad. nattetid, om natten.

anil, an'il, s. bot. vestindisk indigo (In-

digofera anil), anile, an'il, a. ålderdomssvag; käringaktig.

anility, anii'iti, 5. skröplighet hos en gumma, aniline, an'ilin, s. kem. anilin, animadversion, animadve'rsjun, s. förnimmelse)^; anmärkning, klander; tillrättavisning.

animadversive, animadve'rsiv, a. förnimmande, förnimmelse-; ~neSS, ~nës, s. iakttagelseförmåga; omdömeskraft, animadvert, animadve'rt, vn. förnimma; ~ on, upon, anmärka på, göra anmärkningar öfver; kritisera. ~er, ~ur, s. an-märkare, tadlare. animal, an'imal, s. lefvande varelse; djur; dum, rå människa; a. animalisk; ~ economy, lifsprocess; ~ heat, kroppsvärme; ~ kingdom, ~ system, djurriket; ^ power, tekn. användning af hästkraft; ~ spirits, lifskraft, jfr nervous fluid; lif sandar, lef-nadsfriskhet; fysiskt mod. ^Cule, -'kul, s. (pl. ~cules, -Z el. ^cula, lat. -a) zool. infusionsdjur. ~ism, -izm, s. djuriskhet, sinlighet. ~ity, -'iti, s. animalisk natur ei. tillvaro, "wization, -iza'sjun, s. förlänande af animaliskhet; förvandling till animaliskt stoff. ~ize, -lz, va. gifva ani-maliskt lif åt; förvandla till animaliskt stoff; förnedra till djur. animate, an'imat, a. lefvande; va. gifva lif åt, besjäla; upplifva (to, till). -ëd, a. begåfvad med lif, lefvande; lifaktig; lifvad (with, af).

~r, äfv. animator, -ur, s. lif gif vare. animation, -ma'sjun, s. upp-

lifvande; liflighet, animative, -iv, a. lifgifvande, anime, an'ime, s. gulbrunt harts af ett sydamerikanskt träd (Hymenea courbaril). animose, an'imos, —', a. liflig, häftig, hetsig. animosity, -més'iti, s. häftig ovilja, hat, vrede, förbittring (against, to, mot), anion, an'iun, s. gal v. elektronegativ kropp, anise, ån'is,s.bot. anis. ~-seed, äfv. aniseed,

-èd, anisfrö; äfv. dets. som ~tte, fr. -ët', s. anisett ükör. anker, ang'kur, höll. s. ankare (: 10 gallons). ankle, ång 'kl, s. fotled, fotknöl. bone,

anat. Språngbenet i vristen. ~d, -d, a. i sms. egande fotknölar; wellmed goda (vackra) fotleder. ~t, -èt, s. ring om fotleden.

annalist, an'alist, s. krönikeskrifvare, författare af tideböcker, annalize, -liz, va. införa i årsböckerna, annals, an'alz, s. pl. tideböcker, krönika; annaler, årsberättelse.

annats, ån'åts, annates, ån'àts, s.pl. första årets inkomst af en prestsyssla; Skoti. ett halft nådår åt afliden prests arfvingar, annatto, ånat'6, se annotta. anneal, ånè'1, va. tekn. upphetta och långsamt afkyla: aducera, utglödga; inbränna färg (in, i, på); bränna glas, tegel o. d. ~er, -ur, s. glasmålare, ^ing, -ing, s. glasmålning (inbränning af färger); upphettning och långsam afkylning af glas, stål o. d., aducering, utglödgning; anlöpning af ståi; ~ colour, anlöpningsfärg. annectant, ånëk'tånt, a. bifogande, annex, ånëks', va. tillägga, bifoga (to, till); förknippa (to, med); annektera, inför-lifva; vn. tilläggas; s. tillägg; se vid. ~ation, -a'sjun, ~ion)}C, anek'sjun, ~ -ment)K, -mënt, 5. tillägg; bifogning; annektering; införlifvande. ~e, ånëks', s. byg. flygel, tillfogad byggning, annihilable, ani'hilabl, a. som kan tillintetgöras. annihilate, -lat, va. tillintetgöra, förstöra; upphäfva, annihilation, -la'sjun, s. tillintetgörelse; undergång; upphäfvande. annihilator, -làtur, s. is. i sms. den, det som tillintetgör, förstör; fire extinktör; smoker, rökförtärare. anniversary, anivl'rsari, a. årligen återkommande; s. (pl. -ies, -iz) årsdag; årlig åminnelsedag; ~ week, Am. de religiösa årsmötenas vecka (jfr i Sverige).

annomination, anomina'sjun, s. ordlek; alliteration.

annotate, an'otat, va. anteckna, anmärka; kommentera, förse med förklarande noter; vn. göra anteckningar, annotation, -ta'sjun, s. anteckning, skriftlig anmärk-

ning; kommentar; med. första symptom af en intermittent feber, annotator, -ur, anmärkare, kommentator, utläggare. ~y, -nè'tåturi, a. innehållande anteckningar, anteckningens-, annotta, anot'a, annotto, ånot'o, s. orleana

(rödgul färg af Bixa Orellana tropiskt träd).

announce, anau'ns, va. förkunna, tillkännagifva (to, för); kungöra, anmäla; bebåda, beteckna. ~ment, -mënt, s. kungörelse, tillkännagifvande; anmälan, annons. ~r, -ur, s. förkunnare, annoy, ånoj\ va. besvära; förarga, förtreta, oroa, skada; plåga; s. >j< se <^ance; at, förargad öfver; with (by), be-

svärad af. ~ance,-åns, s. besvär, plåga, förtret: skada. ~er, -ur, s. en som besvärar etc., plågoande, ^ing, -ing, prt. a. plågsam, förarglig, annual, an'ual, a. årlig, års-; som varar ett år, bot. enårig; s. bot. enårig växt; årsskifte; julkalender; F en som har års-biljett på järnväg; årsabonnement; ~ poetry, julkalenderpoesi; ~ rings, bot, årsringar; ~ set, årgång. ~ist, -1st, s. utgifvare af el. författare för en julkalender. ~ly, -li, ad. årligen, annuent, ån'üënt, a. nickande, nicknings-

(muscles); bifallande, annuitant, ånü'itånt, s. egare af en årsränta. annuity, -iti, s. årsränta, årligt underhåll; lifränta. annul, ånul', va. tillintetgöra, upphäfva,

afskaffa; återkalla, kontramandera. annular, ån'ulår, a. ringformig; ring-; försedd med ringar; ~ finger, ringfinger.

~y, -i, a. ringformig, annulate, ån'ülåt, ~d, -ed, a. naturv. försedd med ringar (med ringformiga bälten); ~ animals, ringmaskar, annulation, -lå'-

sjun, s. bot. zool. ringformig bildning, bälte, annulet, ån'üiët, 5. is. her. liten ring; byg. smal platta, list på doriska kolonnhufvud.

annulment, an&l'ment, s. upphäfvande jfr annul.

annulose, ån'ulos, se annulate. annumerate, ånu'muråt, va. tillägga, medräkna, upptaga med i räkningen (to, till,

jämte), annumeration, -å'sjun, s. tillägg-ning, upptagande (med) i antalet, annunciation, ånunsjiå'sjun, s. förkunnande.

(A)~-day, s. Jungfru Marie bebådelsedag. annunciator, ånun'sjiåtur, s. förkunnare; mekanik som tillkännager att ngn signalerar t. ex. i ett hotell, hvilken visar nummern på den klocksträng man ringt på. ~y, -1, a. förkunnande.

anode, ån'öd, s. gaiv. anod (stapelns positiva pol).

anodyne, ån'èdin, a. med. smärtstillande, döfvande (narkotisk); s. smärtstillande medel; ~ necklace, halsband af pionkärnor doppade i Slagvatten nyttjadt för bara som få tänder. anodynous, -US, a. se föreg, anoint, ånoj'nt, va. smörja; helga, inviga (to, till); si. ge smörj åt, klå. ~ed, -èd, a. smord; si. inpiskad, ärke-; the Lord's Herrans smorda. "Jng, -ing, ~ment, -ment, s. smörjelse; si. smörj, stryk, anomal)(s, ån'omål, s. gram. oregelbundet ord. ~ism, -'ålizm, >s. oregelbundenhet. ~istic, -is'tik, mistical, -is'tikål, a.

jfr följ.; astron, anomalistisk (year, etc.). ~0US, -'ålus, a. oregelbunden; olikfor-mig. ~y, -'åli, s. afvikelse från regeln, anomali, undantag; oregelbundenhet; mus. temperatur, anon, ånon', ad. genast, strax; en annan gång, åter; ever and tidt och ofta jfr under ever.

anonyma, ånon'imä, s. Si. »går-an-dam». anonymous, ånon'imus, a. anonym, namnlös. ~ly, -li, ad. ~ness, -nes, s. namnlöshet, anonymitet, anormal, åno'rmål, se abnormal. anorthite, ano'rthit, s. min. anortit (en art

fältspat).

another, ånüdh'ur, indef. pr. en annan, en olika (from, än, mot); ännu en, en till, »en ny»; you are ~ F, det kan ni vara själf; not ~ word, icke ett ord mer; one hvarandra; take ~ (cup, cigar), tag en ...till! anotta, anO(t)tO, se annotta. ansated, ån'såtéd, a. försedd med handtag (öron).

anser, lat., ån'sur, s. {pl. ~es, -èz) gås.

ated, -åtéd, a. her. säges om kors med ändar formade till djurhufvuden. ~ine, -in, a. hörande till en gås; gås-; ~ skin, »hönsskinn» (skroflighet i huden), answer, ån'sur, (a'nsur), vn. svara (to a person, to a question; for, i ngns ställe, t. ex. inför rätta); »räsonnera», opponera sig, göra inkast; ansvara (for, för); svara mot (to)\ vara tillräcklig, ändamålsenlig; göra nytta, duga (as, såsom); hand. rendera, gifva vinst: va. svara (a person something); besvara (a letter, a visit etc.); motsvara; följa en befallning; tillfredsställa ; svara för; hand. honorera växel; räcka till (duga) för; lösa problem; s.

Svar (i allm. ngt som besvarar ngt, jfr följ.) (tO,

på); svaromål (ön, angående); inkast; helsning (till svar), motbesök; lösning af gåtor, uppgifter; ansvar (for); ~ the bell (the door), passa på ringklockan (dörren) (: vara till reds att öppna för besökande); ~

a debt, betala en skuld; gå i borgen för en skuld; ~ ali exspectations, motsvara alt hvad man kunnat vänta; ~ the heim, sjö. lyda rodret; ~ to the name of..., lyda namnet. ..; it the purpose, det är ändamålsenligt; it no purpose, det tjänar till ingenting; to send an skicka svar; for till svar, som svar; in ~ to, till (som) svar på; to motsvarande, passande. ~able, -abl, a. som kan besvaras; ansvarig (to, inför; for, för), motsvarande (to); passande, användbar. ~ab!eness, -åblnës, s. möjlighet att besvaras; ansvarighet; motsvarighet; användbarhet. ~ably, -åbli, ad. motsvarande, proportionsvis. ~er, -ur, s. en som svarar. ~ing, -ing, a. svarande, svars-; ~ flag, pendant, signal, sjö. svarssignal. ~leSS, -lès, a. svarslös. an't†, 1. ånt, förk. af an it, om det. an% 2. å'nt, P förk. af am not, are not, ei. is not.

ant, ånt, s. myra. ~-bear, s. stor myrslok, jfr följ. ~-eater, s. zool. myrslok (Myr-mecophaga). ~-egg, s. s. k. myrägg, myrlarv. ~-hill, ^-hillock, s. myrstack. ~ -juice, s. myrättika. ~-lion, s. zool. myrlejon (larv tin Myrmeleon). ant-, ånt- (jfr anti) part. i sms. mot; ~acid, as'id, a. tjänlig mot syra; s. medel mot magsyra, ^agonism, -ag'onizm, s. motstånd; strid;motverkan. ~agOn"lSt,-åg'o-nist, s. motståndare, ngn som motverkar; anat. muskel som verkar i motsatt riktning mot en annan, ^agonistic(al), -ågonist'ik(ål), a. stridig, motverkande, ^agonize, -åg'oniz, va. O. vn. strida (mot ngn), motstå, ^algic, -åldj'ik, a. smärtstillande; s. smärtstillande medel. aphrodisiac, -åfrodiz'iåk, ~aphroditic,

-afrodit'ik, a. med. dämpande könsdriften; 5. medel som dämpar könsdriften. ~arC-tiC, -a'rktik, a. hörande till södra polen; sydlig; ~ circle, södra polkretsen. asthmatic, -åsthmåtfik, a. tjänlig mot andtäppa; s. medel mot andtäppa, ante-, lat., ån'të, part. i sms. före. ~act, s. föregående handling. ~al,-al, a. framför varande. ^Cedent, -se'dent, a. föregående (to, framför); s. ngt föregående; gram. föregående ord (korrelat till ett relativ); försats äfv. log. is. i ett entymem; mat. föregående term i en analogi; pl. föregåenden, antecedentier. ~Cedently,-sè'-döntli, ad. förut; ~ to, före. ~CeSS0r, -ses'ur, s. föregångare. ^Chamber, -tjambur, s. förmak; förstuga. ~ chapel, -tjapel, s. platsen framför koret i en kyrka.

antecians, åntè'sjiånz (-sjånz), s. pl. se an-toeci.

(ante)cursor, -kur'sur, s. förelöpare, förebud. ~date, -dåt, va. sätta äldre datum på; hafva försmak af; gripa i förväg. diluvial, -dilöViål, (el. -an) a. o. 5. befintlig före syndafloden, antelope, an'telop, s. zool. antilop, antelucan, åntëlo'kån, a. som sker före

dagningen, antemeridian, åntemerid'iån, a. hörande

till förmiddagen, förmiddags-, antemetic, åntèmëfik, se antiemetic. (ante)mundane, -mem'dån, a. före världens skapelse. ~mural, -mu'ral, s. förr utanverk.

antenna, åntën'å, 5. (pl. -nse, -nè) spröt, antenn på insekter. antenniferous, -if'urus, a. sprötbärande. antenniform, -'lform, a. sprötformig. (ante)number, -num'bur, s. siffra framför en annan, ^nuptial, -nup'sjal, a. föregående bröllopet. ~pagment, -pag'ment, s. med ornament prydd dörrpost. paschal, -påsk'ål, a. inträffande före påsken. ~past, -past, s. försmak. ~ penult, -penult', ^penultimate, -pënurtimåt, s. tredje stafvelsen från slutet, antepenultima.

antepileptic, åntëpilëp'tik, a. med. tjänlig mot fallandesot; s. medel mot fallandesot.

(ante)port, -port, s. yttre port, ytterdörr, ^position, -posisj'iin, s. gram. sättning af ett ord framför ett annat.

anterior, åntè'riur, a. till tidén föregående (to, före); äldre; tin rummet främre. ~ity, -or'iti, s. företräde i tiden; främre läge i rummet; prioritet. ~ |y, -li, ad. (ante)room, -rom, 5. försal. ~stomach,

-stumåk, s. förmage, kräfva, anthelion, ånt-hè'lion, 5. (pl. -lia, -å) vädersol.

anthelmint(h)ic, ånt-hëlmin't(h)ik, a. med. tjänlig mot mask; maskfördrifvande medel.

anthem, an'them, s. växelsång †; kyrkomusik till ord ur bibeln, motett; hymn. anther, an'thur, s. bot. ståndarknapp; ~ -dust, s. frömjöl. ~al, -ål, a. ståndarknapp-. ~ifer0US, -if'urus, a. frambringande, bärande ståndarknappar. ~ iform, -'lform, a. med form af ståndarknapp. ~0ld, -ojd, a. liknande ståndarknapp. antho, gr., an'tho, s. i sms. blomma. ~ dium, -'dium, s. bot. svepefoder, holk. ^logical, -lodjikål, a. jfr följ. s. ~logy, -thol'odji, s. blomstersamling)f<; afhandling om blommorväld samling skaldestycken.

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.Anthony's fire

Anthony's fire, an'th
anthraciferous, anthrasif urus, a. antracit-förande. anthracite, an'thrasit, s. min. antracit, kolblende, (hårdt) rent stenkol som brinner utan låga (äfv. blind-coal). anthracitic, -sit'ik, a. anthracolite, anthrak'olit, s. min. trådig antracit (äfv. stone-coal). anthrax, gr., an'thraks, s. med. ett slags böld, karbunkel; min. antracitkol (äfv.pit-coal). anthr0p0-,gr , ån'thr6p6-, s. i sms. människa; ~id, -pojd, a. människolik t. ex. om apan.

^logic(al), -lodj'ik(al), a. antropologisk. ^logy, -pol'odji, s. antropologi, läran om människan, ^morphism, -mo'rfizm, ~ -morphitizm, -mo'rfitizm, s. uppfattning af Gud med mänskliga egenskaper, ^morphist, -mo'rfist, ~morphite, -morfit, s. en som uppfattar Gud under mänsklig form och med mänskliga egenskaper, amorphous, -mo'rfus, a. med mänsklig form. ~phagi, -pof'adji, s.pl. människo-ätare. ~jjhagOUS,-pofåj|us, a. människoätande. ^phagy, -péfådji, s. kannibalism.

antiar, åntfiår, antjar, ant'jar, s. den giftiga saften af Upasträdet. anti-, an'ti, gr. partik, emot; i sms. anti-, motsatt; stridande emot; ställd, belägen emot; stående i stället för. ^abolitionist, -abolisj'unist, s. en som är emot slafveriets afskaffande. ~acid,-ås'id se antacid. "^biiiOUS, -bil'ius, a. tjänlig mot gallsjuka. antic, an'tik, a. underlig, narraktig, löjlig, besatt, grotesk; s. gycklare, underlig figur; gyckel, Upptåg (vanl. i pl.)) pl. byg. människa ei. djurfigur till ornamente-ring; va.† göra narraktig. ~|y, -ii, ad. ~neSS, -nes, s. narraktighet, löjlighet. (anti)carnivorous, -kårniv'érus, a. mot köttätande, vegetariansk. ^Catarrhal, -kata'ral, a. tjänlig mot influensa, mot snufva. ~Christ, -krist, s. antikrist. ^Christian, -krist'jan, a. stridande mot Kristi lära; okristlig; s. kristendomsfiende. ^chronical, -kr6n'ikål, a. falskt daterad. ~Chr0nism,antik'r6nizm. s. tid-räkningsfel, fel mot tidsföljden, anticipant, antis'ipant, a. se anticipatory. anticipate, antis'ipat, va. O. vn. i förtid göra, säga ngt, handla, inträffa; använda, taga ut på förhand; njuta i förväg; vänta (sig), hafva försmak af; förutse, motse; förekomma, komma i förväg för; hand. betala, inlösa före förfallotiden (a bill). anticipation, -pa'sjun, s. anticipering, ngts inträdande före vanlig tid; kommande i förväg; förutfattad mening;

förkänsla; försmak; förväntan, hopp; mus. föruttagning; by in i förväg; in ~ of, förekommande; i förväntan på. anticipative, -iv, a. se anticipatory. anticipator, antis'ipatur, s. en som gör ngt i förväg jfr föreg. v. ~y, -i, a. anticipe-rande; förutseende; uttagande, njutande på förhand; i förtid skeende, inträdande; kommande i förväg, anticor, ån'tik6r, s. bröstböld hos hästar, anticous, an'tikus, a. bot. inåt vänd. (anti)dotal, -do'tai, ^dotary, -d^'tari, ~ dotical, -détfikal (-dè'tikal), a. verkande som motgift, ^dote, -dot, s. motgift, ^dysenteric, -disenter'ik, a. tjänlig mot rödsot; s. medel mot rödsot, ^emetic, -emet'ik, a. med. tjänlig mot kräkning; s., medel mot kräkning, ^epilectic, -epi-lek'tik, se antepileptic. ~epiSCOpal,-èpisk'-opal, a. fiendtlig mot biskoparne. face, -fàs, s. ansigte midt emot. afebrile, -feb'ril, a. tjänlig mot feber; s. feber-fördrifvande medel. ~ federal, -fed'urai, a. fiendtlig mot federativ styrelseform ei. mot ngn särskild förbundsstyrelse. friction, -frik'sjun, s. ämne som förminskar friktion; a. i sms. motverkande friktion; ~ metal, mek. lagermetall. ~-Gal-lican, -gal'ikan, a. fiendtlig mot Frankrike ei. fransmännen, ^graph, -graf, s. afskrift, ^guggler, -gug'lur, s. ett slags häfvert hvarmed en vätska tappas ur en flaska, utan att bottensatsen uppgrum-las. ~hysteric, -hister'ik, a. tjänlig mot hysteri, 'v-incrustator, -inkrustà'tår, s.

medel (kem. blandning el. mekan. apparat) föl* att motverka pannstensbildning. "JithiC, -lith'ik, a. tjänlig mot stenpassion. antilope, åntiropè, se antelope. (anti)logarithm, -logarithm, 5. mat. tal motsvarande en logaritm, ^mask, -mask, s. ett skämtande interlude mellan afdelningar af ett maskspel, ^-macassar, -må-kas'ar, (eg..- mot makassarolja) s. antima-kassar. ~mason, -ma'sun, s. motståndare mot frimureriet. ^ministerial, -mi-niste'rial, a. fiendtlig mot ministeren. antimonial, antimo'mal, a. kem. antimon-; s.

med. antimonpreparat. antimoniate, antimo'niat, s. kem. antimon-syradt salt. ~d, -ëd, a. antimonhaltig. antimonic, -mon'ik, a. antimon-; ~ acid, antimonsyra. antimonious, -mo'nius, a. antimon-; ~ acid, antimonsyrlighet. antimonite, an'timonit, s. kem. salt innehållande antimonious acid-, min. antimonit, antimonglans. antimony, -rnoni, s. kem. min. antimon, spetsglans; white min. antimonblomma.

à: fate, å: far, å: fal], å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine fin, i fir,apogean

)j< Mindre brukligt.

48 † Föråldradt.

appearance

antinomy, antin'^mi, -'---, 5. motsägelse mellan två lagar ei. lagbestämmelser; m. antinomi.

(anti)papal, -pa'pal, ^papistical, -papist'-

ikåi, a. antipapistisk. ^parallel, -paralel, a. löpande parallelt, men i motsatt riktning (to, emot), ^paralytic, -parå-lit'ik, a. tjänlig mot lamhet; s. medel mot lamhet, ^pathetic(al), -pathet'ik(al), spathic, -path'ik, ^pathous, -tip'athus,

a. ej sympatisk, antipatisk (to, emot). pathy, -tip'athi, s. motvilja (ito, against%). ^phlogistic, -flédjistfik, a. kem. hist, riktad mot eldämneteorin; med. tjänlig mot inflammation; s. medel mot inflammation, antiphon, an'tifon, se ~al, -tif'onal, a. jfr sjungen växelvis; s. se följ. ~ary, -tifonari, s. rom. kat. sångbok innehållande psalmer, messan etc. ~ic, -'ik, ~ical, -'ikål, se ^al. ~y, -tif oni, s. kyrklig växelsång (af dubbel kör); mus. anti-foni.

(anti)physical, -fis'ikal, a. stridande mot naturens lagar, ^podal, -tip'odal, a. af följ. ^pode, -pod, S. (pl. -S, -z, af lärde uttaladt -tlp'odez) antipod (invånare på motsatta sidan af jordklotet). ^p0d6an, -pode'an, a. jfr föreg, ^poison, -poj'zn, s. motgift. ~po-pe, -' -pop, s.motpåfve. ~priest, -' -prest, s. presthatare, ^puritan, -pu'ritan, s. fiende till puritaner, till puritanism. antiquarian, antikwa'rian, a. antikvarisk, hörande till forntiden; s. fornforskare; ett slags ritpapper (i format: 52,/2X30,/2 tum). ~ism, -Izm, s. kärlek för forn-forskning. antiquary, an'tikwari, s. fornforskare, antikvarie; antikvitetshandlare ; a. † forn, ålderdomlig, antiquate, an'tikwat, va. göra föråldrad; afskaffa, upphäfva. ~d, -ed, a. föråldrad. ^dness, -ëdnës, ~ness, -nës, se följ. antiquation, -a'sjun, 5. gammalmodighet; afskaffande, antique, ante'k, a. antik, gammal, forntida

is. tillh. den romerska o. grekiska kulturen; gammaldags; fornartad; underlig, löjligt, se antic; s. fornlemning, fornsak, antik; ~ gold, tekn. gult guld (legering af guld och silfver). ~ly, -ii, ad. ~neSS, -nës, s. uråldrighet; fornt utseende. antiquist)fc, an'tikwist, s. fornforskare. antiquity, -tik'witi, s.forntid; fornlemning; fornsed; uråldrighet, hög ålder. (anti)renter, -rën'tur, s. motståndare till grundskatter. ^Sabbatarian, -såbatà'-rian, s. en som är emot sabbatens stränga helighållande, jfr sabbatarian. ~SCianS, -isj'ianz, -is'jånz, ^SCii, -lsj'ii, -is'ü, s. pl. folk, sora bo på ömse sidor om

ekvatorn, så att deras skuggor middagstiden falla åt motsatta håll (dets. som antæci). ^SCOrbutiC, -skérbu'tik, a. med. tjänlig mot skörbjugg; s. medel mot skörbjugg. ^-scriptural, -skrip'tural, a. fiendtlig ei. stridande mot den heliga skrift; s. P plumpt språk. ^Septic, -sëp'tik, a. o. s. (medel) med. motverkande förruttnelse. ~slavery, -sla'vuri, s. o. a. kämpande mot slafveri. ^SOCial, -so'sjal, a. samhälls-fiendtlig, ^spasmodic, -spazmod'ik, a. med. krampstillande; s. medel mot kramp. ~splenetic, -spiënëtflk, a. tjänlig

mot mjältsjuka; s. medel mot mjält. juka. ~theist, -the'ist, s.gudsförnekare. ~the-sis, -tith'esis, s. (pl. ^theses, -sèz) antites; kontrast; motsats. ~thetic, -thët'-ik, ^thetical, -thëtfikål, a. motsättande, antitetisk. ~type, -tip, s. motbild, urbild, förebild sarsk. teol.; aftryck. typical, -tip'ikal, a. motbilden tillhörig, antitypisk. ^VaCCifliSt, -vak'sinist, s. motståndare till vaccinering, ^venereal, -vënè'rëål, a. med. tjänlig mot veneriska sjukdomar, antler, ant'lur, s. horn på hjortdjur; gren af hjorthorn. ~ed, -d, a. hornprydd, grenig.

antoeci, lat., ante'si, s. pl. antoiker (de som bo på samma meridian, men på motsatta sidor af ekvatorn och lika långt därifrån), antrorse, antro'rs, a. bot. vänd framåt

(uppåt). anUS, iat., a'nus, s. anat. anus, anvil, an'vil, s. städ äfv. bild.; va. % forma på städ; it is on the det är under arbete, i görningen, anxiety, ångzi'ëti, s. ängslan, bekymmer, oro; längtan; klämma; med. beklämdhet. anxiOUS, angk'sjus, a. ängslig, bekymrad, orolig (about, for); ängslig, beledsagad af oro (labour, etc.); ifrig, längtande, angelägen (to, att); med. beklämd. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nës, s. ängslighet, ängslan.

any, en'i, indef. (a.) pron. en, någon, några (jfr some)-, hvilken som hälst, hvarje, alla möjliga; ad. något, i någon grad, alis; ~ longer, något längre, vidare; ~ more, något mer, ytterligare. <^body, ~One, indef. (s.) pron. någon; hvem som hälst, en hvar; F en som »är» ngt, person af betydenhet. ~hOW, ad. F på något sätt, huru som hälst; i alla fall; P »si och så», ^thing, indef. (s.) pron. något, hvad som hälst, alt; ~ but, alt utom, ingenting mindre än; as med ett adj. as ~ F, så ... som möjligt (»som ... kan bli»); for ~ I know, så vidt jag vet;

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.anything

F Talspråk. 42 P Låg* språk.

apodictically

if (ellipt.) om det är ens ngt: på sin höjd;

like ~ F, (det gick) »som en dans», »som en olja», »som bara tusan» ei. d. ~where, ad. någonstädes, hvar som hälst. ~way, ~wise, ad. på något sätt, på hvad sätt (ei.huru) som hälst; i hvad fall som hälst, i alla fall, likaväl, aorist, a'orist, s. gram. aorist. ~IC, -'ik,

ical, -'ikål, a. aoristisk. aorta, ao'rta, s. anat. aorta, stora pulsådern, -tål, aortic, -tik, a. hörande till aorta.

apace, åpå's, ad. hastigt; häftigt, starkt.

apagoge, gr., apagogy, åp'àgodjë(i), s. iog. - indirekt bevis. apagogiCal, -godj'ikål, a. medelbar; ~ demonstration, indirekt bevisföring), apart, apa'rt, ad. åt sidan, afsides, för sig själf; i sär, sönder; ~ fr om(of), oafsedt, utom; to set ~ for, särskildt bestämma (aflägga, anslå) till. ~ment, -mènt, s. rum, kammare; våning (-.suit of^s);pl. bostad, logis; to live in hyra möblerade rum. apathetic, åpåthefik, ~al, -ål, a. känslolös, apathist, åp'åthist, s. känslolös människa.

apathy, -thi, s. känslolöshet, likgiltighet, apatite, ap

'ätit, s. min. apatit (fosforsyrad kalk jord).

ape, àp, 5. (stor) apa; va. efterapa, härma. ~r, -ur, s. efterapare. ~ry, -uri, s. efterapning.

apeak, apeek, åpé'k, ad. med spets färdig att stickas; formad i (till) spets; sjö. lodrätt, upp och ned om ankaret; the yards (med) rårna toppade, kajade.

apepsia, åpëp'siå, apepsy, åpëp'si, s. med.

oförmåga att smälta maten, aperient, åpè'nënt, a. med. öppnande, afförande; s. afförande medel, aperitive,

åpër'itiv, a. se föreg.

aperture, åp'urtür, s. öppning; geom. (of an angle) vinkelöppning; glugg, lucka; objektivglasets diameter i en kikare, apetalous, åpëfålus, a. bot. utan blomblad, apex, å'pèks, s. (pl. ~es, -ëz, ei. lat. apices,

ap'isez), bot. etc. spets, topp; gram. C) tecken för en lång vokal; zool. hufvudtofs; hjälmkam, hjälmprydnad.

aphasia, åfå'zjiå, aphasy, åfåzi, s. med. förlust af talförmågan, förlust af ordminnet och förmågan af ordens rätta bruk. aphæresis, gr., åfè'risis, apherisis, åfër'isis,

S. gram.

borttagande från början af ett ord; kir. amputation.

aphelion, åfè'iiån, 5. (pl. aphelia, -lia) astr.

aphelium.

aphis, lat,, å'fis, s. (pl. aphides, åfidèz)

zool.

bladlus.

aphlogistic, åflodjis'tik, a. aflogistisk, utan låga; ~ lamp, kem. glödlampa, platinalampa.

aphonic, åfon'ik, aphonous, åfènus, a. ljudlös, mållös, aphony, åf'oni, s. med. mållöshet, stumhet. aphorism, åforizm, .s. kort lärosats, tänkespråk. ~atic, -åt'ik, ~ic, -'ik, a. afo-ristisk.

aphorist, åforist, s. en som nytjar aforismer. ~ic, -'ik, ~ical, -'ikål, a. aforistisk. ~ ical |y, -'ikåli, ad. aphrodisiac, åfrodiz'iåk, ~al, -diz'iakal

(-dizi'åkål) a.med. eggande könsdriften; s. medel som eggar könsdriften, aphyllous, åfil'us, åfilus, a. bot. bladlös. apiarian, àpià'riån, a. hörande till bin, bi-; s. se foij. apiarist, ä'piårist, s. biskötare, biodlare, apiary, a'piari, s. bistock, bikupa, bihus. apical, åp'ikål, a. spets-, apices, se under apex.

apiculate, åpik'ulåt, el. ~d, -ëd, a. bot. med

en kort, skarp spets, apiculture, åpikul'tur, a'pikultur, s. biodling.

apiece, åpè's, ad. för stycket; hvar för sig,

i sänder; på hvar. apish, a'pisj, a. apaktig, narraktig. ~|y,

-li, ad. ~neSS, -nes, s. tokrolighet, apitpat, apit'pat, ad. tick-tack om hjärtats slag el. dyl.

aplanatic, aplanat'ik, a. opt. fri från sfärisk aberration, aplanatism, åplån'åtism, s. frihet från sfärisk aberration, apocalypse, åpok'ålips, s. uppenbarelse;

upp enb ar elseb oken. apocalyptic(al), åpokålip'tik(ål), a. jfr föreg, apokalyptisk. ~ally, -ali, ad. apokalyptiska genom uppenbarelse, apocarpous, åpokå'rpus, a. bot. med fria pistiller.

apocope, åpok'öpè, s. gram. apokope (borttagande från slutet af ett ord); kir. amputation.

apocrypha, lat. gr., åpok'rifå, s. pl. apokryfiska böckerna (i bibeln). -ål, a. apokryfisk, ej kanonisk; af tvifvelaktig källa, tvifvelaktig, föga trovärdig; s. apokryfisk skrift. ~lly, -ali, ad. finess, -ålnës, s. egenskap att vara apokryfisk.

apod, a'pod, ~al, åp'odål, ^OUS, ap'odus,

a. zool. fotlös; utan bukfenor. ~e, åp'od, fotlöst djur; fisk utan bukfenor.

apodeictic, åpodi'ktik, ~al, -ål, Se foij. apodictic, åpodik'tik, ~al, -ål, a. oemotsäglig, öfvertygande; apodiktisk. ^ally, -ali, ad.

apogean, åpèdjè'ån, a. af föij. apogee,

ap'odje, s. astr. apogæum.

apologetic, åpolodjèfik, ~al, -ål, a. försvarande, ursäktande: apologetisk. ally, -ali, ad. -s, s. pl. (ei. sg.) teol.

apologetik, apologize, åpol'odjiz, vn. försvara (for); göra ursäkt; be om ursäkt, urskulda sig (to a person; for, för). ~r, -ur, s. en som försvarar, ursäktar (sig), apologue, åp'olog, s. sedelärande fabel, apology, ap6l'6djl, s. försvar, ursäkt, afbön (to a person; for, för); nödhjälp, surrogat; ersättningsord för ett starkare uttryck; to make an bedja om ursäkt, jfr apologize; in ~ he pleaded, som ursäkt anförde han. apophthegm, se apothegm. apophyge, åpofidjè, s. byg. cirkelformig ur-hålkning som omärkligt förbinder en del med en annan, is. den insvängda (indragna) delen af en kolonn, där den utgår från basen (äfv. scape, spring of a column).

apoplectic, apoplek'tik, a. med. hörande till slag, slag-; fallen för slag; tjänlig mot slag; s. en som är rörd af slag ci. har anlag för slag. ~al, -ål, a. se föreg.; ~ft (stroke), slaganfall, apoplexed, ap'oplekst, a. rörd af slag. apoplexy, ap'opleksi, s.

med. slag. apostasis, åpostfåsis, se aposteme. apostasy, åpos'tåsi, s. teol. affall (from). apOState, -ståt, a. affällig; s. affälling, apostatical, -tat'ikal, a. affällings-; af-fällig. apostatize, -tåtiz, vn. teol. affalla (from, från). apOSteme, åp'ostèm, 5. med. bulnad, abscess, apostle, åpos'l, s. apostel. ~S'-CI*eed, s. trons artiklar. ~-Sp00n, s. förr förgyld silfver-sked, hvars skaft slutar i en apostlafi-gur. ~ship, -sjip, se foij. apostolate, åpos'tolåt, s. apostlaämbete;

apostolisk värdighet, apostolic, åp6stol'ik, ~al, -ål, a. apostolisk, apostrophe, fr. lat., åpos'trofè, s. ret. talets vändande till någon särskild (ej närvarande); tilltal, harang; gram. apostrof ('), (tecken för) utelemning af bokstaf, apostrophic, -trof'ik, a. apostrofisk. apostrophize, -trofiz, va. vända sitt tal mot, fara ut emot; förkorta med apostrof.

.apothecary, åp6th'ëkåri, s. (pl. -ries, z)

apotekare (praktiserar i Engl. ofta som läkare);

bill, apotekarräkning; öfverdrifven räkning; latin, kökslatin; ^'s shop, apotek; (apothecaries') weight, medicinalvigt.

apothegm, åp'6thëm, s. kort sinnrikt tänkespråk, kärnspråk. ~atiC, ^atical, -thèg-

måt'ik(ål), a. innehållande tänkespråk, apotheosis, gr., åpothè'ösis, s. apoteos, för-gudning.

apotome, gr., åpofömè, s. mat. skilnaden mellan två inkommensurabla storheter; mus. % stor halfton.

apozem, åp'6zëm, s. dekokt. ~ical, -'ikål, a. appal, appall, åpå'l, va. komma att blekna †; förskräcka, förfära, slå med fasa; försvaga †; vn. blifva förfärad; s. poet. skrämsel. ~ing, -ing, a. förskräcklig, förfärande. ~ingly, -ingli, ad. appanage, åp'ånädj, s. underhållsanslag åt furstesöner; bihang; tillhörighet, lott.

appanagist, -an'adjist, s. en som har apanage.

apparatus, åpårå'tus, (pl. nka ci. ~es,

-ëz) apparat; (samling af) redskap, tillbehör, förnödenheter; uppsättning af instrument; organer kollektivt; kir. stenope-ration.

apparel, åpår'ël, s. klädnad, drägt, kläder; ståt;kir.förband; is. sjö. utrustning,förråd; va. (imp. o. pp. ~led, -d) kläda; pryda; utrusta.

apparent, apa'rent, a. vetcnpk. apparent; synbar; ögonskenlig, uppenbar; skenbar; ~ death, skendöd; heir närmaste, obestridlig arfvinge. ~ly, -li, ad. synbarligen; till utseendet, skenbarligen, apparition, åpårisj'un, 5. synligblifvande, framträdande särsk. astron.; företeelse; syn; uppenbarelse; spöke. ~al, -ål, a. apparitor, apar'itur, s. rättstjänare, pedell. appeal, åpè'l, vn. vadj a eg. jur. (from, från; to, till, äfv.: åberopa, taga till vittne for the truth of it); taga sin tillflykt till, anropa (jfr call on); va. (in)stämma, utfordra)j<; jur. hänskjuta ettmåltill högre rätt; företaga ettmål; anklaga, åtala (of, för, brott); s. jur. appell, vad, besvär; anklagelse (jfr approvement); vädjande, upprop, uppfordran (to, till; for); to make an ~ to, se ofvan to ~ to; court of appellations-domstol. ^able, -abl, a. underkastad vad ; om domstol från hvilken kan vädjas; om pers. som kan åtalas. ~ant >f<, -ånt, ~er, -ur, s. vädjare,- anklagare. ~ing, -ing, prt.; s. vädjande, singly, -ingli, ad. appear, ape'r, vn. vara (blifva) synlig, vara till finnandes, visa sig, framträda, komma fram; framgå, synas, tyckas, se ut (by, from, af; to, för); uppträda (against, offentligen mot), inställa sig (at a place; before, in a court). ~ance,-åns, s.uppenbarelse, företeelse, anblick; uppträdande; utsigt (of, till); utseende; yttre sken

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.appearance

F Talspråk. 44 P Lågt språk.

(ofta i pl.); sannolikhet; spöke, skenbild; jur, inställelse inför rätta; are against me, jag har skenet emot mig; are deceitful, skenet bedrager; at first vid första anblicken; for sake, för syns skull; from efter skenet; in (to) ali efter alt utseende; to make one's r>j, visa sig, infinna sig, uppträda (as, som), framträda, jfr ofvan vn.) to make one's first ~(ow the stage), debutera; to make an jfr ofvan to make one's äfv. väcka uppseende; to put in an inställa sig personligen; äfv. visa sig, uppträda så o. så; to save (keep up) rädda skenet; there is no ~ of, det ser icke ut, som om det blir (t. ex. fine weather); default of uteblifvande (från rätten); great stort tillopp (af folk). ~er, -ur, s. en som visar sig, inställer sig. ~ing, -ing, s. prt.-, a. synbar; s. företeelse, singly, -ingli, ad. (vani. apparently).

appeasable, åpè'zåbl, a. lätt att lugna, stilla;

försonlig. ~neSS, -nes, s. försonlighet. appease, åpè'z, va. stilla, lugna, blidka, försona, bilägga; släcka törst; to ~ the stomach, stilla hungern, ^ment >|<, -ment, s. lugnande; stillande (of hunger). ~r, -ur, s. försonare, fredsstiftare, appea-sive, -iv, a. lugnande, appellancy, åpël'ånsi, s. vad, vadbarhet. appellant, -ånt, a. vädjande; vad-; s. vädjande part, kärande, appellate, -åt, a. vad-; ~ court (judges), rätt (domare) hvartill vädjas, appellation, -å'sjun, s.benämning; jur. vad appellative, åpèråtiv, a. o. 5. gram. appella-tiv. ~|y, -li, ad. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara appellativ. appellatory, åpël'åturi, a. vädjande, vad-, appellee, åpëlè', s. part mot hvilken vädjas,' svarande, appellor, apelo'r, apel'ur, s. en som vädjar)j<; anklagare, krono-vitne (jfr approver). append, åpënd', va. vidhänga, vidfoga, bi-• foga, tillägga (to); upphänga (to a column). ~age, -ådj, ~ance >j<, -åns, s. bihang äfv.

bot. etc.; tillbehör, ^ant, -ånt, a. vidhängande ; tillhörande, underlydande (to); s. bihang, tillbehör. ~icle, -ikl, s. litet bihang. ~icular, -ikulår, ^iculate, -ik'ulåt, a. bot. försedd med små bihang. ~ix, -'lks, (pl. ~ixes, -iksëz, el. lat. ~ices, -isèz) s. bihang, bilaga, tillägg, appense, åpëns'. a. bot. nedhängande, apperception, åpürsëp'sjun, s. förnimmelse;

själf medvetande, appertain, apurta'n, vn. (to) tillhöra, röra, angå. ~ment)j<7 -mënt, s. tillbehör; privilegier.

appertenance, åpå'rtënåns, se appurtenance. appertinent, åpè'rtinënt, se appurtenant. appetence, åp'ëtèns, appetency, s. is.

vetensk. lust,begär (for, efter), naturdrift; fys. attraktion, sträfvan; känslighet, mottaglighet, appetibilitv, åpëtibiriti, s. begärlighet. appetite, apatit, s. lust, böjelse, håg (for, för); matlust, aptit; begärelse, åtrå; föremål för begärd; to get (up) an

få, skaffa sig genom kroppsrörelse etc. aptit; to

give an gifva matlust, appetize, åp'ètiz, vn. reta aptiten; va. jfr vn.; biidi. krydda. ~r, -ur, s. ngt som retar aptiten, appetizing, -tizing, prt. a. ap-titlig.

applaud, åplå'd, va. klappa händerna åt, applådera; prisa, gilla. ~er, -ur, s. en som applåderar; en som prisar, loftalare. applause, åplå'z, s. handklappning, högljudt bifall, applåd, applausive, -iv, a. applåderande, bifalls-, apple, åp'1, s. äpple; va. o. vn. forma (sig) likt ett äpple; ~ of discord, tvistefrö, trätoäpple; ~ of the eye, pupill; ~ of love, se love-apple; ~ of Sodom, bot. Sodomsäpple (Solanum Sodomeum ei. Asclepias procera). ^blight, s. en art bladlus. brandy, 5. Am. äppelbränvin (afv. cider-brandy), abutter, s. äpplen stufvade i cider Am. ~COre, s. kärnhus i äpple. ~ -C0rer,s. äppelrensare(maskin). dumpling, s. äppelmunk. ~-f00l, se sauce. ~ -fritter, s. äppelbakelse (fr. beignet). ~ -graft, s. äppelträdsymp. ~-jack, Am. se ~ -brandy. ~-john, s. paradisäpple; pl. arma riddare (bakverk). ~parer, s. äppelskalare-(maskin). ~-pear, s. gult höstpäron. -pie, s. äppelpaj; ~ bed, bädd så tillredd att man ej får fötterna mellan lakanen order si.,fullkomlig ordning (»så fint som i ett dockskåp»). ~-rOSe, s. bot. nyponblomma (Rosa villosa). ~-sauCe,s. äppelmos. ~-Snail, s. zool. en art snäcka (Ampul-laria). ~-Squire)j(, s. älskare; kopplare; page; hanrej. ~-tart, s. äppeltårta. ~ -thorn,s. bot. spikklubba (Datura). ~-tree, s. äppelträd. ~-W0man, s. fruktmångler-ska. ~-W00d, s. äppelträ, apel (virke), appliable >j<, åpli'åbl, a. se applicable. appliance, -åns, s. användning; använd sak; tillbehör; hjälpmedel, applicable, åp'likåbl, a. användbar, passande, tillämplig (to, för, på). ~neSS, -nës, applicability, -åbiriti, .<?. användbarhet, lämplighet, applicably, -i, ad. applicancy, -kånsi, s. användbarhet, applicant, -kånt, s. sökande (till en tjänst), kandidat; besökande; flitig stu-

dent Am.)(<. applicate, -kat, a. använd, tillämpad; s. mat. körda skuren midt itu af en diameter; ~ numbers, benämda (konkreta) tal. application, -ka'sjun, s. påläggning, anbringande; användande, tillämpning (to, på); anmodan, anmälan, ansökan; trägen sysselsättning, ansträngd uppmärksamhet; förband, plåster; to make ~ for a situation, söka en plats; to make ~ to, vända sig till ngn for att få ngt; on ~ to, å anmälan hos, om man vänder sig till, applicative, -kàtiv, a. tillämpande, applioatory, -kàturi, a. användande; praktisk; s. medel.

applier, apli'år, 5. en som använder, etc. jfr följ.

apply, apil', va. (impf. 0. pp. ~lied, -d)

lägga, sätta, anlägga, anbringa (to, på); använda (to, till); rikta, vända, tillämpa (to, på); tekn. pålägga guld, färger o. d. (to); vn. låta använda sig, passa in, ega tillämplighet (to, på); söka, anmäla sig hos, vända sig till (to; for, för att erhålla; at a place); egna sig åt (to); ~ one's self, one's mind to, slå sig på, egna sig åt, vinnlägga sig om. ~ing, -ing, s. tekn. påläggning.

appoint, apojnt', va. bestämma (for, till); utsätta tid; berama möte; fastställa; aftala (with, med); tillsäga (to, att); beställa, förordna; utse, tillsätta, utnämna (to); utrusta, ekipera trupper etc.; jur. genom en ny anordning (testamentstillägg o. d.) göra ändring i öfverlåtelse el. afträdelse; vn. bestämma, aftala (to, att); s. hand. tillskott för att få en jämn summa; to ~ one to an office, ~ one (as a) minister, utnämna ngn till ett ämbete, till minister; well ~ec?, i godt stånd; väl utrustad; to draw per trassera per saldo. ~able, -abl, a. bestämbar; anställbar. ~ee, -è', s. en som är utnämd, tillsatt, förordnad, jur. insatt i rättigheter; förr i Frankr. distinktions-korporal. ~ment, -mént, s. öfverenskommelse, aftal (is. ~ to meet-, möte); befallning, bestämmelse; anordning; (is. pl.) utrustning, mil. ekipering; (is. pl.) anslag, underhåll, gratifikation, arvode; utnämning, anställning (to, vid), plats; Am. hedersuppdrag, åliggande (särsk. att hålla tal vid en examen o. d.); jur. donation till välgörande ändamål; sekundär öfverlåtelsehandling; by efter aftal; he made an ~ for me to come, han stämde möte med mig.

apportion, apè'rsjun, va. fördela propor-tionerligt, skifta, tilldela. ~er, -ur, s. skiftare. ~ment, -mènt, s. skifte, fördelning.

appose)|s, apo'z, va. förhöra. ~r, -år, examinator; en ämbetsman i the Court of Exchequer (: foreign ~ vani. kallad the poser).

apposite, ap'ozit, a. väl lämpad, lämplig, passande (to, för). ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. lämplighet, apposition, apozisj'un, .5.tillsats;gram. apposition. ~al, -al, a. appositions-, appositive, apoz'itiv, CL. lämplig, svarande (to, mot); i apposition (to, till). ~ly, -li, ad.

appraisal, apra'zal, se appraisement. appraise, apra'z, (apri'z Am.) va. värdera, sätta värde (pris) på; taxera. ~ment, -mënt, s. värdering; taxering. ~r, -ur, s. värderingsman, taxeringsman. appreciable, apre'sjiabl, a. uppskattbar; märkbar, appreciant, -sjiant, a. se appreciative. appreciate, -sjlàt, uppskatta, värdera; Am. öka värdet på; vn. Am. stiga i värde; to be ~d with, hafva sitt värde äfven vid sidan af. appreciation, -sjià'-sjun, s. värdering, uppskattning; Am. stigande i värde, appreciative, -sjiàtiv, appreciatory, -sjiàturi, a. (uppskattande, erkännande, apprehend, aprehend', va. gripa, häkta; fatta, begripa; tro; frukta, befara (from, af); vn. fatta, tro; frukta. ~er, -ur, s. en som griper etc. apprehensible, aprehen'sibl, a. begriplig, fattlig. apprehension, -sjun, 5. häktning; fattande, förnimmande; fattningsgåfva; uppfattning, föreställning, mening; misstanke, farhåga, fruktan (of danger; for one's life); dull (quick) of som har trögt (lätt) för att fatta; to be under the ~ of. . . hysa farhågor för, frukta ngt. apprehensive, aprehen'siv, a. som har lätt för att fatta)j<; böjd för att tro ei. misstänka; fruktande, orolig, rädd (of, för; for, för . . . skull); medveten)(C (of, om); känslig)|(; förnimmelse-; to be ~ of, frukta, befara. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. fattningsgåfva; farhåga; ängslighet, apprentice, apren'tis, s. lärling, lärgosse; elev, nybörjare; va. sätta i lära (to, hos); bound (put) an ~ to, satt i lära hos. fee, s. lärpenningar. ~d, -t, pp. jfr ofvan; to be vara lärling etc.; göra sina första lärospån. ~ship, -sjip, s. lärlingsskap; lärotid.

appressed, apprest, aprest', a. bot. om blad tilltryckt (to the stem). apprise, apri'z, s. † underrättelse; va. underrätta (of, om); se äfv. appraise. apprizal, apn'zal, se appraisement. apprize, apri'z, se appraise o. apprise, va.

: note, è: do, 6: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.approach

F Talspn\k. 46 P Lågt språk.

apteras

approach, apro'tj, vn. närma sig, nalkas

(vani. utan prep.; någon gäng med tO, towards) ; komma nära, likna (vani. med to; någon gång utan prep?); va. (jfr vn.) närma (to, till) >)<; tradg. se inarch; s. (pl. ~es, -éz), närmande (towards), annalkande, ankomst; tillträde (to, till); infart, uppfart; mil. (pl.) löpgraf(var), belägringsarbeten; method of mat. approximationsmetod.

able, -Abl, a. åtkomlig, tillgänglig. ~er, ! *ur, ,s\ en som nalkas etc. ~ing, -mg, prt., a. annalkande; s. närmande; tradg. (äfv. grafting by approach) se inarching; ~ to, nära. ~leSS, -lès, a. otillgänglig.

approbate!, ap'robat, a. gillad, antagen

Skoti.; va.)fC gilla, godkänna; Am. se license. approbation, -a'sjun, s. gillande; bifall, samtycke; pröfning, klosternovi-ciat %. approbative, -1 v, a. gillande; bifalls-. approbativeness, -ivnës, 5. fren. begär efter bifall, approbatory, -uri, a.

se föreg. a.

appropriate, apro'priat, a. (to) anslagen, bestämd till ngt särskildt ändamål, åt ngn särskild per- I son; egen; egendomlig; egentlig; lämplig, ändamålsenlig; va. anslå, tillegna (to); använda (to, åt, till); bestämma (for); tillvälla sig (vani. ~ to one's self), tillskansa sig; göra till sitt (sin egendom); to ~ a benefice, jur. lägga ett prästgäll under en andlig korporation. ~d, -ëd, pp. bestämd för ett visst ändamål, (redan) upptagen; that money is dessa penningar äro redan bestämda till ett visst ändamål. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes. s, lämplighet, appropriation, -a'sjun, s. (jfr föreg, v.) egnande, anslående, bestämmande (of a thing, to a use, of a piece of ground for a park); tillvällande, tillskansande; användning; tillämpning (to, på); öfverlåtande; prästgälls läggande under en andlig korporation, appropria-tive, -iv, a. tillegnande, användande, appropriator, -ur, 5. en som tillegnar sig, använder ngt; innehafvare af an appro-• priated benefice, approprietary, -ëtari, lekman som åtnjuter inkomsterna af ett prästgäll.

approvable, apro'vabl, a. värd att gillas: lofvärd, berömlig. approval, -val, s. bifall, gillande; on på prof, till påseende.

approve, apro'v, va. gilla, godkänna, samtycka till, skänka sitt bifall åt (äfv. vn. med of); stadfästa en dom; jur. inhägna för odling; bringa jord till högre afkastning jfr improve; ~ one's self, visa sig värd gillande (to a person). ~d, -d, pp.; a. gillad, godkänd, lofvärd; allmänt er-

känd, ansedd. ~dly, -ëdli, ad. ~ment, -mënt, s. gillande)^; inhägning af jord till åker; förbättring; jur. † dets. som turning king's (queen's) evidence jfr följ. ~r, -ur, s. en som gillar, pröfvar)|<; jur. en för brott anklagad som erkänner anklagelsens riktighet och angifver sina med-brottslingar (äfv. kallad king's (queen's) evidence); förvaltare på kungligt gods >|<. approving, ing,prp.; a. gillande, approvingly, -ingli, ad. approximate, aprok'simat, a. nära. närmande sig; mat. approximativ; va. närma, föra närmare (to, till); vn. nalkas (to). ly, -li, ad. approximation, -a'sjun, s. närmande; mat. approximation; med. smitta genom beröring, approximative, -iv, a. närmande sig; approximativ, appulse, apuls', ap'uls, s. stöt; astr. himlakropps närmande till konjunktion med en annan; ankomst }j<. appulsion, -'sjun, s. stötande emot. appillsive, -'iv, a. stötande emot. appurtenance, ape'rtënåns, s. tillbehör;^/, jur. tillhörigheter, de en egendom medföljande byggnader, rättigheter o. d. appurtenant, -nånt, a. jur. tillhörande, medföljande (to). apriCOt, a'prikot, s. bot. aprikos (Prunus Ar-meniaca).

April, a'pril, s. april. ~-fool-day, s. första april.

apron, a'prun, F a'purn, s. förkläde; förskinn (eg. leatherbiskopskaftan; fot-sack; nedre fönsterkarmen; plankbädd i en docka; sjö. kri, förstäfsföljare; art. täckblyet öfver fänghålet på en kanon, låskapell. ~-man, s. handtverkare. ~ -String, s. förklädsband. ~ed, -d, a. försedd med förkläde etc. apropos, fr., apropö', ad. o. a. lämplig(en); på tal (of, om); interj. hör på! det var sant!

apse, åps, se apsis, apsidal, -idal, a. af följ.

apsis, -'is, s. (pl. apsides, -idèz) byg.

absid, kor-rundel; hvälfdt tak, tronhimmel; relikskrin; astr. absid, apt, apt, a. böjd, fallen, benägen (to, för, för att); lämplig, duglig (to, för; att); skicklig (scholar); träffande anmärkning o. d.; to be ~ to, äfv. lätt blifva el. göra ngt; ~ to break, skör; ~ to learn, läraktig. ~itude, -itüd, 5. lämplighet; benägenhet; skicklighet, duglighet; fallenhet (for, för; to, för att); läraktighet. ~ly, -li, ad. ness, -nës, se aptitude. aptera, lat. gr., ap'tura, s. pl. zool. vinglösa insekter. -ral, a. zool. utan vingar;

byg. utan sidopelare om ett grek. tempel. ~n,

Li fat o, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, b: mete, è: met, è: lier, i: fine 1: fin, i fir,apterad

% Mindre brukligt. 47 † Föråldradt.

-ran, s. vinglös insekt. apterOUS, -us, a. zool. utan vingar, aptitude, aptly, aptness, se under apt. aptote, ap'tot, s. gram, oböjligt nomen. aqua, lat., a'kwa, S.farm. kern. vatten. ~-fOPtiS, -fo'rtis, s. kem. skedvatten. ~marine, -mare'n, s.min. aquamarin (sjögrönberyll). ~-regalis, -règà'iis, ~-regia, -re'djla, s. kem. kungsvatten. ~tint, -tint, ~tinta, -tm'ta, s. gravyr liknande tuschritning. ~-vitæ, -vite, s. bränvin. ~rium, åkwå'-rium, s. (pl. ~ria, -riå) akvarium. ~NUS, akwa'nus, s. Yattumannen i djurkretsen. ~tiC(al), akwat'ik(al), a. naturv. som lefver (växer) i vatten; som älskar att vistas på vattnet ei. vid »sjön» (jfr följ. s. pl.), vatten-(fowls); s. vattenväxt; pl. nöjen på (i) vattnet (segling, rodd, simning, etc.).

aqueduct, åk'wëdukt, s. akvedukt, vattenledning; anat. kanal, aqueous, a'kweus, a. vattenaktig; ~ rocks, geoi. bärglager bildade genom vatten-aflagringar. ~neSS, -nes, s. vattnighet, fuktighet.

aquiline, ak'wilin, (-lin), a. örn-; krokig;

~ nose, örnnäsa, aquosit^, åkwos'lti, se aqueousness. Arab, ar'ab, s. arab; si. gatstrykare (vani. kallad street a. arabisk. ~esk, ~esque, -èsk, s. mål. byg. arabesk, slinga. ~ian, ara'bian, a. arabisk; s. arab; ~ bird, fogeln Fenix; ~ nights, Tusen och en natt. ~ic, -ik, a. arabisk; s. arabiska (språket). ~ical, -'ikåi, a. se föreg. ~ine, -in, SQ gum-arabic. ~ism, -lzm, s. arabiskt ord ei. talesätt. ~ist, -1st, s. kännare af arabiska språket, arable, ar'abl, a. lämplig till plöjning, odlingsbar; under plogen, odlad, arachnida, lat. gr., arak'nida, s. pl., ~n, -ån, s. sa. zool. spindeldjur, arachnoid, -nojd, a. naturv. lik spindelväf; bot. spindelväf s-hårig; the ~ tunic, anat. spindelväf s-hinnan (omkring hjärnan), arack, se arrack.

aragonite, s. år'ågonit, s. min. aragonit (en

art sprudelsten).

araignee, fr. årå'njå, s. fort. mingalleri, system af minor, araneous, årå'nëus, a. naturv. lik spindelväf.

aratory, år'åturi, a. hörande till plöjning, till åkerbruk.

arbalet, å'rbåiët, arbalest, -lëst, arbalist,

-list, se arcubalist o. cross-bow. arbiter, å'rbitur, s. skiljedomare; envålds-herre. arbitrable, -träbi, a. godtycklig; som kan afdömas. arbitrably, -tråbli, ad. arbitrament, årbitfråmënt, s. fri vilja,

självbestämmelse; afgörande; skiljemans dom. arbitrarily, -tvårili, ad. af följ. a. arbitrariness, -trårmës, .<?. egenmäktighet, självrådighet; godtycklighet, arbitrary, -trår!, a. oansvarig, oinskränkt, enväldig; egenmäktig; godtycklig, arbitrate, -tråt, va. af döma efter godtfinnande; bilägga, bemedla; vn. döma som skiljedomare (betioeen, mellan; on, öfver), arbitration, -trå'sjun, s. skiljemans dom; förlikning; kompromiss; ~ and award, mätismannaord i sjösaker; ~ of exchange, hand. växelarbitrage; <^bond, förbindelse att rätta sig efter skiljemans dom. arbitrator, -tråtur,s. skiljeman, god man; bild. domare, envåldsherre. arbitratrix, -trätriks, arbitress,-tiës, s. skiljedomarinna.

arblast, a'rblast, se cross-boio.

arbor, å'rbur,s. (1.) träd; mek. spindel, axel; (2.) se arbour. ~-vine, s. bot. en art konvol-vulus Am. ~-VitSB, lat. -vitè, S. anat. lif stl'ä-det; bot. tuja (Thuja). ~-wheel, s. mek. spindelhjul. ~-W0rk, s. gallerverk, spa-lier för klängväxter. ~eal, -txVrëål, ~eOUS, -bo'rëus, a. träd-; trädlik; växande på träd. ~ed, -d, a. (1.) försedd med spindel ei. axel; (2.) se arboured. ~escence, -borés'ëns, s. trädlik krystallisering. escent, -bores'ent, a. trädartad; trädlik. ~et‡, -borët,s. buske. ^etlim,-borè'tiim, (pl. ~eta, -è'tå),trädplantering, trädskola. ~icultlire, -borikiil'tur, s. trädodling. ~iform, -bor'iform, a. trädformig. ~iSt, -boristf, s. trädkännare, ^ization, -boriza'sjun, s. trädlik bildning af ett mineral. ~0US, -borus, a. bildad af träd.

arbour, arbor, a'rbur, s. löfsal, löfhvalf, spalier. ~ed, -d, a. försedd med löf-sal(ar), med spalier, öfvertäckt af löfhvalf.

arbuscle, a'rbusl, s. dvärgträd, större buske, arbuscular, -bus'kular, a. buskartad. ar-buStive,-bus'tiv, a. träd- ei. buskbevuxen. arbustum, lat. -bustüm, s. lund; trädgård, arbute, a'rbut, arbutus, iat. årbü'tus, s. bot.

smultronträd, se strawherry-tree. ~an, -'ëån, a.

arc, ark, s. cirkelbåge; båge, hvalf)}(. ~ boutant, fr., -bota'ng, s. sträfbåge. ~ade, -å'd, s. arkad, rad af hvalfbågar, hvalf-gång; hvalfbåge ~aded, -à'dèd, a. försedd med arkader.

Arcadian, årkå'diån, a. arkadisk; bild. herde-, idyllisk, landtlig.

arcanum, årkå'num, s. (pl. arcana, -nå)

hemlighet; läkemedel hvars tillredning hemlighålles.

arch, 1. årtj, (ark-) (haraldrig tonen i sms.), a. illmarig, slug, »inpiskad»; skälmsk,

6: note, do, 6: nor, 6: not, A: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.asquint

F Talspråk. 48 P Lågt språk.

assiduousness

skalkaktig, lustig; ärke-, förnämst, hufvud-. mangel, årkà'ndjèl, s. ärkeängel; bot. blindnässla (Lamium). ^angelic, årk-andjel'ik, a. hörande till ärkeänglarne. ~beaC0nv5. förnämsta (högsta) signalstation. ~bishop, s. ärkebiskop, ^bishopric, s. ärkestift; ärkebiskoplig värdighet. deacon, s, ärkediakon, ärkedjäkne (i rang näst biskoparne). ^deaCOIiry, s. en ärkedia-kons ämbete, jurisdiktion, bostad ei. stift. ^deaCOnship, s. en ärkediakons ämbete, ^diocese, s. ärkestift. ^duCheSS, s. ärkehertiginna. ^duchy, 5. ärkehertigdöme. ~duke, s. ärkehertig. ~enemy, s. ärkefiende (djäfvulen). ~-pillar, s. hufvud-pelare. ^primate, s. ärkeprimas.

arch, 2. årtj, s. (pl. ~es, -èz), (jfr arc) båge, böjning, hvalf; va. betäcka med hvalf; hvälfva; kröka; vn. hvälfva sig, bilda en båge; kröka sig;Court of (A)r^es ei. court, öfverkonsistorium under

ärkebiskopen af Canterbury; Dean of(Ä)^es, præ-ses i c-t. ~-brace, s. krökt stötta. buttress, s. byg. sträfbåge. ^headed, a.

byg. slutande med en båge om murar. ~like, a. bågformig. ~lllte, s. ett slags stor luta, teorb. ~-pier, s. se impost byg. ~-stone, s. byg. hvalfsten; jfr äfv. Jcey-stone. ~-wall, s. byg. stenfot. ~way, s. hvalfgång, port-hvalf, brohvalf. ~wise, ad. i hvalfform.

archæologian, arkeolodj'ian, s. arkäolog. achæologic(al), -lodj'ik(al), a. arkäo-logisk. archaeologist, -ol'odjist, s. arkäolog. archaeology, -ol'odji, 5. fornkunskap.

archaic, arka'ik, cl. ~al, -ål, a. föråldrad, arkaistisk. archaiological, -olodj'ikal, se archæological. archaiology, -ol'odji, se archæology.

archaism, a'rkaizm, s. gammalt ord ei. talesätt,

arched, årtjt, pp. (af arch, 2); a. hvälfd, bågformig; prydd med båglinier; ~ moulding, bågfris.

archer, å'rtjår, s. bågskytt. ~-fish, s. zool. en fiskart i ostindiska hafvet (Toxotes jaculator). ~ess, -es, s. kvinlig bågskytt. ~y, -i, s. bågskjutning; ~ hat, amazonhatt; ~ meeting, bågskyttemöte; skjutfest.

arches-court, se under arch, 2.

archetypal, a'rketipal, a. hörande till urbilden, ursprunglig, archetype, -tip, s.

urbild, förebild; likarevigt is. för mynt.

archiater, ä'rkiàtur, s. lifmedikus, arkiater.

archidiaconal, arkidiak'onal, a. som tillhör en archdeacon.

archiepiscopacy, årkièpis'k6pasi, archi-episcopate, -pàt, se archbishopric.

archiepiscopal, årkièpis'kopål, a. ärkebiskoplig. ~ity, -'iti, s. ärkebiskoplig värdighet.

archil, a'rkil, a'rtjil, s. se orcliil. Archimedean, arkime'dean, a. af Archimedes (-mè'dès, s. pr.); ~ screw, mek. Arkime-des' skruf, vattensnäcka, arching, a'rtjing, prt. (af arch 2); a. krökande sig bågformigt; s. krökning, svängning, bugt.

archipelagic, årkipèiåd'jik, a. af föij. archipelago, årkipërågo, s. arkipelag, ögrupp.

architect, a'rkitekt, s. arkitekt, byggmästare. ~0nic, -on'ik, ^onical, -on'ikal, a. arkitektonisk; kunnig i arkitekturen, ^onics, -én'iks, s. pl., ~ure, -'ur, -'jur, s. byggnadskonst, ^ural, -'ural, a. arkitektonisk, architrave, a'rkitrav, s. byg. arkitrav, archival, arki'val, a'rkival, a. arkiv, jfr följ. archive, a'rkiv, .9. (el. -S, -z,s.pl.) urkundsamling, arkiv, archivist, arki'vist, a'rki-vist, s. arkivarie, archivolt, a'rkivolt, s. byg. arkivolt. archly, a'rtjli, ad. illmarigt etc. se arch, 1. archneSS, -nes, s. illmarighet, skälmak -tighet. archwise, se under ar ch, 2. archy, a'rtji, a. se arched o. arching. arCO, ä'rko, s. rå mässing i stycken, arkomässing.

arctation, arkta'sjun, arctitude, a'rktitud,

s. med. hopdragning; förstoppning, arctic, a'rktik, a. nordlig, arktisk; ~ circle, norra polcirkeln. ~S, -s, s. pl. Am. höga yllefodrade gummigaloscher, guttaper-kakängor (: s. k. half-boots).

arcuate, a'rkuat, ~d, -ed, a. böjd, bågformig, hvälfd, arcuation, -à'sjån, s. böjning, krökning; plantering genom af-läggare.

arcubalist, a'rkubalist, s. armbost (: crossbow); kastmaskin. ~er, -ur, äfv. -'ur, s. armbostskytt. arcubus, a'rkubus, se arquebuse. ardassine, fr., ardas'in, s. fint persiskt silke, ardency, a'rdensi, se ardor. ardent, a'rdent, a. het, häftig; ifrig (in); eldig, brännande (with, af); sjö. lofgirig; ~ spirits, spirituösa; eldiga sinnen; eldigt sinne. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, se föij. ardor, Am., el. ardour, Engl., å'rdur, s. hetta, brand; eld, eldighet; ifver; häftighet.

arduous, a'rduus, a. brant, svårbestiglig; svår, mödosam, full af mödor. ~ly, -li, ad. ^neSS, -nes, s. branthet; svårighet; besvärlighet.

are, år, 1, 2, 3. pers. pl. pres. ind. af be, äro, ären.

area, å'rèà, s. yta; ytinnehåll; öppen plats; sänkt gårdsplan mellan ett hus och gatan; med. en hårsjukdom. -al, a.

areal-, yt-.

areca, årè'kå, s. bot. arekapalm; dess frukt,

betelnöt (äfv. ~ nut). areek, årè'k, ad. o. ap. rykande, arefaction, årëfåk'sjun, s. torkning, uttorkning. arefy, år'èfi, va. torka, uttorka, arena, årè'nå, s. (pl. äfv. lat. -nae, -nè) arena, stridsbana i en amfiteater; täflingsplats. ~ce0US, -na'sjus, ^riOUS, -na'rius, a. sandaktig, sandig. ~tion, -na'sjun, s. med. sandbad.

areniiitic, årënilifik, a. sandstens- (t. ex. harg).

arenose, år'ënos, arenous, år'ënus, a.

sandig.

areola, lat., årè'olå, S. (pl. -IcB, -le) naturv. litet fält, maska, mellanrum; anat. ringen kring bröstvårtan, kringblemmor o. d. ~r, -lår, a. hörande till, liknande en areola; ~ tissue, anat. bot. cellväfnad. ~te, -låt, a. naturv. nätlikt indelad i små fält. areole, a'reol, se areola. areometer, årèom'ëtur, s. sänkvåg, instrument att mäta vätskors specifika vigt. areometrical, -mëfrikål, a. areometrisk, areometry, -tri, s. areometri. areopagite, årèop'ådjlt, s. medlem af Areo-

pagus, -ågus, S. areopag (domstol i Aten), argal, a'rgal, se argol. Argandlamp, å'rgåndlåmp, s. argandisk lampa.

argent, å'rdjënt, s. her. silfverfärg; biidi. silfver; a. silfverhvit, silfverglänsande. ~al, -'tål, a. silfverhaltig; silfver-. an, -'-ån, ~ane, -'-ån, s. nysilfver. ation, -å'sjun, s. försilfring. ~ic, -'tik, a. silfver-. ^iferOUS, -if'urus, a. silfver-förande, silfverhaltig. ~ine, -' - in, a. silfver-; lik silfver; s. zool. silfverfisk (en art lax, Argentina); min. skifferspat; hvit försilfrad metall (afv. German silver). ~ite, -'-it, min. silfverglans, argil, a'rdjil, s. krukmakarlera; lerjord. laceous, -å'sjüs, a. lerhaltig. ^liferOUS, -if'urus, a. lerhaltig, innehållande mycket lera. ~lite, -it, s. lerskiffer. ~litic, -lt'ik, a. lerskifferhaltig. ~lo-, -djil'6-, i sms. ler- (t. ex. ~ -ferruginous, innehållande järn och lera). 'X/|OUS, -'us, a. lerhaltig, lerartad.

Argive, a'rgiv, a'rdjiv, a. geog. hörande till

Argos, argivisk; grekisk; s. grek. argo|, a'rgol, s. rå vinsten; torkad dynga

till bränsle.

argosy, ä'rgosi, s. förr stort spanskt ei. portugisiskt handelsfartyg, arguable, å'rguåbl, a. bevislig; mottaglig för skäl.

argue, a'rgu, vn. anföra grunder, tala (in favour of ', för; against emot); räsonnera, disputera (against, with, med); döma, sluta (from, af); va. anföra skäl för, bevisa; visa (ngt, ngn vara), röja; vittna om; undersöka, dryfta, diskutera; be-skyllaf; to ~ a person into (out of) an opinion, genom räsonnemang få ngn att omfatta (frångå) en åsigt; to ^ a thing into another, bevisa att ngt är ngt annat. ~r, -ur, s. en som räsonnerar etc. arguing, -ing, prt. af föreg.; s. räsonnemang, dispyt.

argument, a'rgument, s. slutsats, bevis; slutledning; bevisföring; stridsfråga; ämne som afhandlas; hufvudinnehåll, »kort begrepp» af en bok; mat. astr. kvantitet på hvilken en serie af tal i en tabell beror; vn.)(< se argue; to hold an förfäkta en åsigt, disputera. ~al, -'ål, a. bevisande; bevisnings-, ^ation, -a'sjun, s. bevisföring; räsonnemang, dispyt. ~ative, -'åtiv, a. bevisande, innehållande bevis (of, för); följdriktig; disputerande, gräl-

sjuk. natively, -'ativii, ad. ~ativeness,

-'åtivnës, s. egenskap att vara bevisande; begär att disputera. Argus, a'rgus, s. pr. myt. Argus; vaksam människa. ~-eyed, a. somhar Argus-ögon (hvars vaksamhet intet undgår). ~-shell, s. zool. en art porslinssnäcka, argute, argu't, a. skarpsinnig; gäll,skarp†. ~ly, -li, ad. ~ness, -nës, s. skarpsinnighet.

argyle, a'rgil, s. dubbelbottnad te- ei. kaffekanna af bleck, aria, it., a'ria, s. sångstycke, melodi, aria. Arian, å'riån, a. ariansk; s. teol. anhängare

af Arii lära: ~ism, -izm. arid, ar'id, a. torr om jord; äfv. bild. förbränd. ~ity, -'iti, ~ness, -nës, 5. torrhet; torka; med. utmagring; bild. känslolöshet, stelhet.

aright, åri't, ad. rätt, riktigt; väl. aril, år'il, ~lus, lat., åril'us, s. bot. fröhylle. ~late, -åt, elated, -åtëd, ~led, -d, a.

försedd med fröhylle. ariose, ar'ios, a. melodisk, aripple, årip'l, a. krusig, krusande sig. arise, åri'z, vn. (imp.

arose, kro'z.pp. arisen, ariz'n) stiga upp, resa sig upp äfv. wid. (against, mot); uppgå om solen etc.; uppstå i alla bet.; uppkomma; härröra (from). arista, lat., åris'tå, S. bot. borst på gräsens blomfjäll. ~te, -tåt, a. försedd med borst.

aristarch, ar'istark, s. sträng granskare, aristocracy, åristok'råsi, s. adelsvälde, aristokrati.

aristocrat, år'istokråt, årisfokråt, s. aristokrat. ~iC, -'ik, ~ical, -'ikål, a. aristokratisk. ^icaily, -'ikåii, ad. ~icalness,

-'ikålnes, s. aristokratiskt väsen. Aristotelian, årist6tè'liån, a. aristotelisk; s. anhängare af Aristoteles' lära: ~ism, -izm.

arithmetic, årith'mëtik, s. räkning, räknekonst. ~al, —'- ål, a. aritmetisk. ~ally, - - -'- åli, ad. ~ian, -tisj'ån, s. räknemästare.

ark, ark, s. ark; låda, kista; stor fruntimmerskappsäck; Am. stor flodbåt; ~ of the Covenant, bibi. förbundets ark. ~-shell, s. zool. arkmussla (Area Noæ).

arle, årl, va. Skoti. Norra Engi. gifva handpenningar, städsla. ~d, -d, pp. a. städslad. ~S, -z, s. pl. handpenningar, städsel.

arm, arm, 1. S. arm; ngt ss. lyftarm, vågarm, del af redskap, etc. som liknar en arm; hafs-arm; arm af en flod; karm; sjö. nock; bild. t. ex. lagens arm, makt; va.† omfamna; to keep (hold) at length (end, reach), hålla på (armslängds) vederbörligt afstånd, ej låta ngn komma sig inpå lifvet; (to walk) ou in arm i arm. ~ -bone, s. armpipa. ~-Chair, s. länstol. ~ -file, s. grof fyrkantig fil,bestötfil. ~hole, s. armhåla; ärmhål. ~s'-length, s. armslängd, jfr ofvan. ~pit, s. armhåla; grenveck.

arm, arm, 2. S. vapen (i sg. sällsynt utom i bet.: vapenslag); pl. vapen; mii. i kommando gevär I her. vapen; bot. taggar; jagt. ben på en roffågel; va. väpna, bevära, utrusta ; förse med; beslå (a beam)', armera en magnet, jfr äfv. arming sjö.; vn. gripa till vapen, väpna sig; the cavalry kavallerivapnet, rytteriet; to bear against, föra vapen (strida) mot; to be in (up in, under) vara (stå) under vapen; to get under ~s, gå i gevär; companion in vapenbroder; by force of med vapenmakt, med väpnad hand; to ~s! till vapen! i gevär! to beat to ~s, slå generalmarsch ; slå ställning; to take (up) gripa till vapen, ^ada, sp., -ä'då, s. stor flotta, is. (the invincible ~) spanska armadan år 1588. ^adillO, -ådil'6, s. zool. bälta (Dasypus). ~ament, -åmènt, s. krigsrustning; beväring; krigsmakt, krigsflotta. ~amentary -amen'tari, s. tyghus, arkli jfr armory. ~atlire, -åtur, s. beväpning; skyddsvapen, rustning; bot. taggar, törnen o. d.; järnstycke tin armering af en magnet; byg. järnband, järnbeslag till stärkning. ~ed, (1.) -d, pp. a. beväpnad (äfv. bild. ss. ~ at all points, i full rustning, oåtkomlig, ~ with patience etc.); rustad, bevärad; armerad bjälke, magnet; her. väpnad om djur, hvilkas tänder, klor, horn o. d. äro af annan färg än det öfriga; ~ COaSter, sjö. utliggare (rekognosceringsfartyg); ~ force, truppstyrka; ~ load-stone, armerad magnet; ~ ship, bevärадt handelsfartyg, armed, (2.) a'rmed, a. försedd med armar etc. jfr arm, 1.; ~ chair, se arm-chair.

Armenian, åraiè'niån, armenisk; ~ böle, röd bolus; ~ stone, kopparlasur. armful, a'rmful, s. famn, fång. armiger, a'rmidjur, s. vapendragare. 'vOUS,

-idj'urus, a. bärande vapen, vapenför, armilla, årmirå, 5. armband; mek. järnring hvari tapparna af ett hjul röra sig; anat. ligament vid handlofven. ~ry, uri, a. armbandslik; bestående af ringar; ~ sphere, astr. armillarsfär (ihålig glob med cirklar).

armillet, a'rmilet, s. litet armband, arming, a'rming,^?^. af arm, 2.; s. beväpning, utrustning; gripande till vapen;

sjö. ett stycke talg satt till lodet för att vid lödningen erhålla bottenprof; pl. sjö. skanskläder. Arminian, årmin'iån, a. arminiansk; kyrkoh. s. anhängare af ~ism, -izm, s. Arminii lära.

armistice, a'rmistis, s. vapenhvila, stillestånd.

armleSS, a'rmles, 1. a. armlös; 2. a. vapenlös; hjälplös, armlet, a'rmlet, s. ärm; armskena; armband, armring; liten hafsvik, armor, a'rmur, se armour. ~ial, -6'rial, a. hörande till vapenskölden; heraldisk; s. vapenbok; ~bearings, ~ensigns, signs adligt vapen, sköldemärke. Armoric, årmér'ik, a. armorikansk; s. bretagneska dialekten. ~an, -ån, se föreg. a. armory, a'rmuri, s. tyghus; gevärsförråd, arkli, rustkammare; rustning; sköldemärke ; heraldik; vapenfabrik Am. armour, å'rmår, s. vapenrustning, pansar; to buckle on one's äfv. biidi. rusta sig till strid. ~-bearer, vapendragare. ~-Clad, a. pansarklädd; 5.pansarfartyg. ~-plate, 5. pansarplåt. ~-Cased, ~-plated, a. bepansrad om fartyg etc. jfr föreg. ~er, -ur, S. vapensmed, svärdfäjare; vapendragare. ~y, -i, se armory. arms, arms, se arm, 2. pl.

army, a'rmi, s. här, armé; hop. ~-Cloth, s. kommisskläde. ^-contractor, s. arméleverantör. ~-list, s. arméns rulla.arnattö

^ Mindre hrukligt. 51 † Föråldradt.

arrive

arnatto, årnåtfo, jfr annatto, se annotta. åmot, arnut, a'rnut, se earthnut. arnotto, årnotfo, 5. se annotta. ar n't, årnt, förk. af are not, el. am not. aroint se aroynt.

aroma, aro'ma, s. arom, vällukt. ~tic, -mat'ik, a. välluktande, doftande, aromatisk; s. aromatisk ört, drog, krydda el. d. ^tical, -mat'lkal, a. se föreg. ~tize, -matlz, va. krydda, fylla med vällukt, arose, år6'z, imp. af arise. around, arau'nd, ad. rundt omkring; omkring, hit och dit Am.; i närheten Am.; prp. rundt omkring; omkring i (på) Am.; those ~ one, ngns omgifning, dagliga sällskap.

arOUSe, arau'z, va. väcka, uppväcka (from

sleepy, egga, lifva; uppröra, arow, ar6', ad. i rad; å rad. aroynt årojnt', interj. bort! bort med!

undan! va. schasa bort. arpeggio, it., årpëdj'o, s.mus. arpeggio; harp-

ackompanjemang. arquebusade, årkwëbusà'd, årkëbozà'd, s. arkebusadvatten; hakeböss-skott. ar-quebuse, å'rkwëbus, a'rkeboz, s. hakebössa. arquebusier, -zè'r, s. förr bösseskytt, musketör. arquifou(x), a'rkifo, se alquifou. arrach, ar'ak, se orrach. arrack, ar'ak, s. arrak. arraign, 1. ara'n, se araignee. arraign, 2. ara'n, va. anordna†; jur. uppställa (a writ); draga inför rätta (before the bar), instämma; taga i förhör; anklaga (for); s. se följ. ~ment, -mënt, s. jur. dragande inför rätta; stämning; anklagelse, arrange, ara'ndj, va. ordna (in a series, etc.), sätta i ordning, anordna; uppgöra, fastställa; bilägga; mus. arrangera; vn. komma till uppgörelse, förlikas (with, med); ~ one's self with, komma öfverens med; ~ for battle, ordna till strid. ment, -mënt, s. ordnande, anordning (for, i och för); inredning, anläggning, inrättning; åtgärd, anstalt; uppgörelse; ordning, system; ords ställning; mus. arrangemang; hand. ackord; to make for, vidtaga åtgärder för (till); to make (enter into) with, jfr föreg, vn.; to come to an ~ with one's creditors, få ackord, -ur, anordnare etc. jfr ofvan v. arrant, ar'ant, a. ärke-, värst, argast; nedrig, oförskämd. ~ly, -li, ad. arras, år'ås, s. ett slags väfd (ci. virkad) tapet,

gobelin (äfv. hanging). arraswise, ar'aswiz, ad. her. i sådan ställning att öfre ytan och två sidor äro synliga

om en tärning el. d.

array, åra', s. stridsordning; position vid fäktning; rad, ordnad skara; truppstyrka, manskap; anordning; klädnad, skrud; jur. förteckning på jurymän; jury; va. ordna; mönstra; kläda (in, i), pryda (with, med); utrusta; jur. Uppropa jurymännen; to ~ a panel, jur. sätta upp en förteckning på jurymän; commission of fullmakt att mönstra manskapet i ett grefskap. ~er, -ur, s. ordnare; mönsterherre.

arrear, are'r, ad.f efteråt; baktill, bakåt; s. »rest» jfr ex.; (vani. i pl.) resterande skuld, restantier; eftertrupp(er)†; in efter, »på efterkälken»; resterande,ännu ogulden; to be in ~ for (ivith), vara efter med; ännu vara skyldig. ~age, -

adj, s. resterande skuld; restlängd. arrect†, årëkt', a. upprättstående; uppmärksam. ~ed†, -ëd, a. (eg. pp.) dets. arrentation, arentas'jun, s. jur. rätt att mot årligt arrende inhägna jord på en skog (allmänning); stängselrätt. arreptitious, årëptisj'us, a. (1.) bortsnappad; besatt; förryckt; (2.) † hemligt insmugen.

arrest, arëst', va. hämma, hindra, häjda; gripa, häkta; lägga beslag på; fängsla (bild. one's attention, etc.); s. hämmande, hinder, uppehåll; beslag på gods; häktning; häkte; jur. uppskof (of judgment, med doms verkställande); spritt (ett slags skabb på hästar); ~ for debt, bvsättning; to place (put) under häkta, arrestera. ~àtion)|<, -à'sjån, ~ment,-mënt, s. häktning; Skoti. kvarstad på (on) en borgenärs lösegendom, arret, arët', fr. årà', s. utslag, dom; se vid.

föreg.

arriere, fr., are'r, (arja'r), s. eftertrupp(er) (nu vani. rear). ~-ban, s. uppbåd af adelsfanan (kronvasallerna) till krig. ~-fee, ~-fief, s. länsgods under hufvudlänet. ~ -vassal, s. en vasalls vasall, undervasall, arris, ar'is, s. kant utmed hvilken två planer luta mot hvarandra. ~-beam, s. kantbjälke. ~-fillet,s.byg. trekantigt trästycke som lägges under skiffer i vinkeln mellan två ytor (t. ex. mellan en skorsten och takytan). ~-gutter, s. byg. takränna utefter takkanten i form af ett Y. ~-rafter, s. hörnsparre på ett tak. ~-vault, s. byg. valmtak.

arrival, ari'val, S. ankomst, framkomst, inträffande (at, in, on, jfr arrive); uppnående; ankommande person ei. sak; pl. hand. tillförsel; on, at, one's vid ankomsten. arrive, ari'v, vn. anlända,

(fram)komma (at a place, at a town, at

i: note, è: do, è: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.annotation

F Talspråk. 88 P Lågt språk.

answer

the harbour [i hamn] etc.; äfv. biid.: at a conclusion, at an end etc.; in a country, in an island, in town, in the road [på [-redden]-] {+red- den]+} etc.; on aground, on the field of battle etc.); inträffa, hända † (to a person); uppnå (at, to)((; at one's end [sitt mål], at perfection etc.). arriving, -ing, prt. s. framkomst; upon vid framkomsten.

arrogance, år'ögåns, arrogancy, -i, 5.

förmätenhet; öfvermod, högmod; inbilskhet.

arrogant, år'ogånt, a. förmäten; öfvermo-dig; inbilsk; påflugen; oförskämd. |

-11, ad. ~neSS, -nès, S. se föreg. s. j

arrogate, år'ogåt, va. öfvermodigt göra j anspråk på, (förmätet) tillvälla sig; to ~ to one's self, dets. arrogation, -a'sjun, s. orättmätigt tillvällande; förmätet anspråk; jur. adoption af en fullväxt person. arrogative -iv, a. förmäten, anspråksfull.

arrow, år'o, s. pil; landtmät. stake, liten påle. ~-graSS, s. bot. sälting (Triglochin). ~ -head, s. pilspets; bot. pilört (Sagittaria). ^-headed, a. kilformig; ~ letters, ~ characters, kilskrift (äfv. cuneiform c-s). . ~-r00t, S. bot. arrow-rot (vestindisk växt, Maranta); ett af dess rötter beredt mjöl.

anat. pilsömmen på hufvudskålen. ~-W00d, s. bot. en amerikansk art af Viburnum. ~y, -1, a. pil-; pil-lik; pilsnabb.

arse, års, s. säte, ända, bakdel; to hang an P söla; vara rädd. ~-f00t, s. zool. . smådopping (simfågel, Podiceps minor). ~

-Smart, P se smart-weed. arsenal, å'rsënål, s. tyghus, arsenal, arsenate, å'rsènàt, arseniate, årsè'niåt, 5.

kem. arseniksyradt salt. arsenic, a'rsemk, s.

min. arsenik (metall); . hand. hvit arsenik, råttgift (eg. crude white oxide of dets. som arsenious acid); a. (--'-) arsenikhaltig; ~ acid, arseniksyra. ~-bl00m, s. min. arsenikblomma, hyttrök (naturlig arseniksyrlighet). ~-mirror,

s. kem. arsenikspegel

(vid test of arsenic, arsenikprof). ~-red, se realgar. ~-WOrkS, s. pl. arsenikhytta. ~al, - -' - al, a. arsenikhaltig, arsenikbun-den. ~ate, - -' - åt, va. förena med arsenik.

arsenious, arse'nius, arsenous, a'rsenus, a.

kem. arsenikhaltig; ~ acid, kem. arseniksyrlighet.

arsenite, ä'rsënit, kem. arseniksyrligt salt. arseniuret, årsën'üret, arseni'uret, s. kem. förening af arsenik med en bas; ~ of nickel, arseniknickel. ~ted, -èd, a. förenad med arsenik.

arsis, lat. gr., ä'rsis, s. prosodi, mus. ar sis, uppslag, röstens höjning.

arson, a'rsun, s. jur. mordbrand, art, art, 1. 2 pers. sg. pres. ind. af be, är. art, art, 2. s. konst; slöjd; id, värf; skicklighet; finhet, förslagenhet; pl. konstgrepp ; to be (have) ~ and part, jur. Skoti. vara deltagare i plan och utförande af en förbrytelse, bild. hafva del (in. i); the liberal (polite, fine, elegant) de fria (sköna) konsterna, mots.: the industrial (mechanical, manufacturing) handaslöjder, handtverk; Bachelor of (.4)~s, filosofie kandidat. ~Spun, a. konstgjord. ^-UniOII, s. konstförening, arteriac, årtè'riåk, a. se följ. arterial, årtè'riål, a. hörande till pulsådrorna, arteriel (blood); ~ navigation, segling på floder och kanaler, ^ization, -izà'sjün, s. blodets förvandling i lungorna från venöst till arterielt. ~ize, -iz, va. förvandla till arterielt blod. arteriotomy, arteriot'omi, s. pulsåderlåt-ning.

artery, a'rturi, 5. pulsåder (äfv. bild.: ~ of trade).

artesian, årtè'ziån, -zjån, a. artesisk; ~

well, artesisk (borrad) brunn, artful, a'rtful, a. konstrik, konstfärdig; konstlad; skicklig, förslagen, fin, listig. ~ly, -1, ad. ~ness, -nes, s. konstfärdighet; listighet, förslagenhet. arthritic(al), årthrit'ik(ål), a. hörande till

lederna; gikt-, arthritis, gr-, arthri'tis, s. med. ledvärk; gikt. arthrodynia, årthr6d!n' iå, s. med. kronisk reumatism.

arthrosia, arthro'sia, s. med. svår ledvärk, gikt*.

arthrosis, arthro'sis, se articulation anat. artiad, å'rtiåd, å'rsjiåd, s. kem. element med

jämn ekvivalens, artichoke, a'rtitjok, s. bot. kronärtskocka (Cynara); Jerusalem ~,bot. jordärtskocka (en art solros Helianthus tuberosus). article, årtiki, s. gram. etc. artikel; (hufvud-) punkt, post, moment; stycke, del, afdelning is. af en bok, tidskrift etc.; skriftlig Upp-

sats (on, om, öfver); beting, vilkor vid ett aftal; hand. sak, vara; stycke, persedel, äfv. si. om person: stympare, kräk; bot. led; ögonblick)^; pl. lärlingskontrakt; va. uppsätta under vissa punkter, specificera, uppräk-napunktför punkt; uppgöra vilkor; anklaga; förbinda till vissa vilkor; gnm kontrakt anställa, sätta i kondition (£o,hos); vn.% träffa aftal; komma öfverens (with, med); ~ of faith, trosartikel; ~ of food, födoämne; of war, krigs artiklar; a prime

à: fate, ä: far, a: fall, å: fat, à: fast, è: mete, ë: met, ë: her, i: line, 1: fin, i: fir,article

% Mindre brukligt. 53 † Föråldradt.

ascaunt

prima vara; the thirty-nine de 39 artiklarna (i) anglikanska kyrkans trosbekännelse; the next F någonting annat (som behagas)? ~d, -d, a. kontraktsenligt anstäld som lärling, elev, biträde, o. d. (to, hos), articular, årtik'ulur, a. med. hörande till

lederna, led-, articulate, årtik üiàt, a. naturv. försedd med leder; fysiol, artikulerad; om ljud klar, tydlig; indelad i artiklar)^; s. leddjur; va. förena genom leder; artikulera, tala ut tydligt; framställa punkt för punkt †; vn. tala tydligt; aftala†. ~ly, -li, ad. punkt för punkt, i detalj; tydligt uttaladt. ~ness, -nès, s. tydlighet, articulation, -a'sjun, s. anat.ledning, ledfogning, ledgång; bot. ledknöl, knä; fysiol, artiku-lering, tydligt uttal; gram. konsonant, artifice, å'rtifis, s. konst, konstfärdighet, skicklighet; sinnrikt verkf; konstgrepp, list, påfund; pl. ränker (bad ~r,

-tif'isur, s. konstnär †; handtverkare; mekanikus; artilleri-handtverkare; uppfinnare; upphofsman, skapare, ränksmi-dare)(<.

artificial, artifisj'al, a. vetensk. etc. artificiel; icke naturlig, konstgj ord, ef ter gj ord; konstrik, konstfärdig(t gjord) †; konstlad, diktad, tillgjord; ej inhemsk, odlad (plant)-, skicklig, förslagenf jfr artful; ~ lines, linier på en skala som visa logaritmerna för sinus och tangenter; ~ numbers, logaritmer; ~ sine, tangent etc., logaritmerna för sinus, tangent o. s. v.; ~ teeth, löständer. ~ity, -'iti, s. se <^ness.

-I, ad. konstgjordt; konstrikt; skickligt. ~neSS, -nes, s. jfr föreg. a. konstgjordhet, förkonstling; list)jC artillerist, artil'urist, s. artillerist, artillery, artil'uri, s. artilleri aiiabet.; piece of artilleripjes, kanon. ~-man, s. artillerist, kanonier. ~-park,s. artilleripark.

artisan, a'rtizan, (---') s. handtverkare;

konstnär †. artist, a'rtist, s. yrkesman, handtverkare †; bildad (lärd) man†; konstnär, artist (is. målare). ~e, fr., arte'st, s. konstnär af lägre rang t. ex. sångare, dansös; en som är utmärkt skicklig i ett praktiskt fack

kock, hårfrisör, modist o. d. ~iC, -'lk, ~ICal,

-'ikal, a. artistisk; konstnärlig. ~ry)j<, -ri, s. konstverk. artleSS, a'rtles, a. konstlös; okonstlad; enkel, naiv; okunnig, oskicklig. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. konstlöshet, jfr föreg. a.

arum,lat., a'rfim, s. bot. dansk ingefära (Arum;

äfv. Oalla, T äro, m. fl).

arundinaceous, arundina'sjus, a. rörlik, rör-, arundineous, arundin'ius, a. rörbevuxen. aruspex, lat., arus'peks, aruspice, arus'pis, s. (pl. aruspices, -pisèz) rom. antik, spåman jfr följ. aruspicy, -pisi, S. rom. antik. Spådom af djurs inelfvor. Aryan, a'rian, a. arisk; s. arier.

as, 1. as, S. ass romersk vigt o. mynt. as, 2. az, ad. o. konj. så (jfr ned. as... as); likaså, äfvenså; (framför ad. utan jämförelse jfr ex.)

helt, mycket; såsom, som (på samma sätt som; i egenskap af; som till exempel) ; i den mån som, alt efter som; (bäst) som, medan, då, när; för så vidt som, så vida, i bedyranden så sant; eftersom, enär, då, emedan; † el. P (i st. f. that he, it, etc. efter so) att han, det etc.; som om†; än†; prn. som efter such, P äfv. eljes; [Anm. as † cl. P ofta pieonatiskt ss: when ~; where ~; as if (jfr dock nedan): om, huruvida];

så.. . som; (so) ~ to framför infin., (så)att; such ~ to med infln., sådan . . att; ~ far så långt som, ända till; så till vida som, så vidt (t. ex. . . . I know, . . . jag vet); ~ good så god(t) SOm, jfr vid. good; ~ med adj. el. ad. ~ (samma adj. el. ad. upprep.) Cail be, så ... som möjligt (t. ex. ~ poor ~ poor can be, så fattig som någon kan vara); ~ med ett adj. again, en gång till så...; ~ for, ~ to, angående, beträffande; ~ how ?, huru, hurusom; att; ~ if /v though, som om; ~ much etc.), se under much; ~ per, haad. enligt (advice, etc.); ~ such, såsom sådan, i och för sig; ~ well, också, äfvenså, likaså, äfven, dessutom; ~ well äfvensom, jfr vid. under well; ~ what P, nåå, hva' ä' de'? ~ yet, hittills, ännu; ~ it were, likasom, så att säga; ~ you were, mil. tag tillbaka; äfv. P om öfverdrifna yttranden o. d. ; ~ cleverly,

helt behändigt; ~ I live, så sant jag lefver; ~ you value life, . . , om lifvet är dig kärt (gör det el. det); ~ I may say, om jag så må säga; ill ~ he was, sjuk som han var; old ~ I am, så gammal jag (än) är.

asa, ås'a, s. förr gummi, ^dulcis, -dul'sis, se benzoin, ^fetida, ^foetida, -fëtfidå, fe'tida, s. dyfvelsträck. asarabacca, åsåråbåk'å, s. bot. hasselört

(Asarum europæum). asbestic, asbes'tik, asbestine, -'tin, -'tin. asbeStOUS, -'tus, a. asbest-, innehållande asbest; oförbrännelig. asbestos, gr., -tos, asbestus, lat. -tus, s. min., asbest, bärglin.

ascaris, as'karis, s. (pl. -des, -'idéz) zool.

spolmask, springmask. ascaunce, ascaunt †, se askance, askant.

ascend, åsënd', va. bestiga; fara (gå, klättra) uppför, upp i üfv. en flod; vn. stiga uppåt (ito, till), gå uppför; uppstiga äfv. astron.; gå tillbaka i tidén; mus. gå uppåt till en högre ton. ^able, -abl, a. som kan bestigas, tillgänglig. ~ant,-ant,a.astr. uppstigande; herskande, öfverlägsen; s. höjd; öfverlägsenhet, inflytande (over, öfver); inflytelserik person)|<; slägting i uppstigande led, (pl. förfäder); astrol, stjärnbild dominerande vid ngns födelse; to be in the vara öfverlägsen, hafva makten. ~ancy>|<, -ånsi, ^ency, -ënsi, s. öfverlägsenhet, makt, inflytande (over, öfver). ~ible, -ibl, se -able, ^ing, -ing, a. uppstigande is. vetensk.; ~ line, uppstigande (slägt)led.

ascension, åsèn'sjun, s. stigning; uppstigande; Kristi himmelsfärd; astron, ascension. (A) ~day, s. Kristi himmelsfärdsdag. ~al, -al, a. stignings-; ascensions-; uppstigande, ascensive, -siv, a. uppstigande; höjande; gram. % augmentativ, intensiv. ascent, åsënt', s. uppstigning; stigning, höjning; byg. ramp, sluttande plan tjänande till uppgång, uppfart; backe, sluttning, höjd. ascertain, åsurtà'n, va. bekräfta, göra säker, bestyrka; bestämma; förvissa sig om, utröna, taga reda på; fixera, fastställa)^; tillförsäkra sig †; försäkra, öfvertyga (of, om) †; it was that, man förvissade sig om att..; ^able, -abl, a. möjlig att utröna. ~er, -ur, s. en som utröner etc. ~ment, -mënt, s. bekräftande; fastställande; utrönande; fastställd regel, rättesnöre.

ascetic, åsëtlk, a. asketisk; s. asket. ~ism, !

-isizm, s. asketisk lefnad. aSCi, as'ki, s. pl. se ascus. ascian, åsj'iån, ås'iån, s. (pl. ~s, -z, ascii, asj'li) (egentl, skugglös) invånare i den heta ZOnen (som vissa tider ej kastar någon I skugga från sig).

ascidium, åsid'ium, s. bot. bladhålk. ascites, åsl'tèz, s. med. bukvattusot. ascitic, asit'ik, ~al, -ål, a. vattusigtig. ascititious, åsitisj'us, se adscititious. ascribable, åskri'båbl. a. som kan tillskrif- | vas (to), ascribe, åskri'b, va. (to) till- j skrifva, tillräkna, tillägga. !

ascription, åskrip'sjun, s. tillskrif vande, tillräknande. aSCriptitiouS, -tisj'us, a. (lifegen) bunden vid torfvan; tillskrifven, tillagd.

ascus, ås'kus, s. (pl. aSCi, ås'ki) bot. sporsäck.

aseptic, åsëp'tik, a. icke ruttnande; motverkande förruttnelse.

asexual, åsëk'suål, a. könlös; bot. kryptogam.

~ly, -i, ad. ash, åsj, 1. S. (ofta oförändradt i bot. ask (Fraxinus äfv. ~-tree); askträ (äfv. ~ -WOOd); a. af ask(trä); ~ keys, askhängen. ash, åsj, 2. S. [sällan (näml. dels F, dels i sms. o. kem., ss. bone- iSff., vani. ~CS, -èz,

aska; bild. en aflidens stoft; va. beströ med aska. ~-bin, s. askbinge, asklår. ~ -blue, se zaffer. ~-fire, s. glödeld. ~fur-nace, ~-hole, ~-0Ven, S. askugn vid glas-fabriker etc. ~-pan,~-pit,s. asklåda, askugn, askhål. (A) ^-Wednesday, s. askonsdag. ~-weed, s. bot. kirskål, kväller (Aegopo-dium).

ashamed, åsjà'md, ap. flat, blyg, brydd, skamsen ;tobe ~ of (at), blygas, skämmas för (öfver; to, öfver att, för att); you ought to be ^ of yourself, ni borde blygas, »veta skam»; I am ~ of you, jag blyges öfver dig (»på dina vägnar»); to make komma ngn att blygas. ~ly, -mèdli, ad. ashelf †, åsjëlf', ad. sjö. på grund, ashen, åsj'ën, 1. a. af askträ, ask-; ~keys, se ash-keys.

ashen, asj'en, 2. a. liknande aska, ask-.

ashery, åsj'uri, s. askgrop; pottaskfabrik.

ashes, se ash, 2.

ashine, åsji'n, ap. lysande.

ashlar, ashler, åsj'iur, s. byg. sten (oarbetad,

sådan den kommer från stenbrottet); kvadersten; fasad af kvadersten, beklädnad af plattor af huggen sten. ~-masonry, ~-stone-WOrk, s. murning med kvadersten; beklädnad af stenplattor. ~ing, -ing, s. korta stockar mellan vindsgolfvet och taksparrarna; se vid. föreg, ashore, åsjo'r, ad. sjö. i land; mot land; på grund; ap. strandad; äfv. bild. F, »strandsatt»; to come (get) landa; to run stranda, jfr äfv. aground. ashy, asj'i, a. af aska; askgrå; ask-. ~-pale, a. likblek.

aside, ås^d, ad. o. ap. åt sidan, på sidan; afsides; åsido; prp. † vid sidan af; s. is. teat, ngt taladt afsides; this is ~ from the purpose, detta hör icke till saken; to draw (lay, set, turn, etc.) se under dessa ord.

asinary)j(, as'inari, asinine, -nin, a. åsne-aktig. åsne-. asininity, asinin'iti, s. åsne-aktighet.

asitia, gr., åsi'tiå, åsit'iå, asisj'ia, s. med. matleda.

ask, åsk, 1. va. o. vn. äska, fordra; begära; bedja; anmoda; inbjuda (to dine; to dinner); fråga (om, efter); to ~ a person something, fråga ngn om ngt; to ~ a thing of (from) a person, el. ~ a person for

something, begära ngt af ngn, bedja ngn om ngt; to ~ after (about), fråga efter, underrätta sig om ngt; ~ about! F dra så långt vägen räcker! to ~ for, fråga efter ngn el. ngt; begära ngt, bedja om ngt; you are for, man frågar efter er; to ~ in marriage, begära till äkta]to^o (people) in (the) church, lysa (till äktenskap) för; to ~ in, inkalla, nödga ngn in; to ~ one's advice, fråga ngn till råds; to ~ one's pardon, bedja ngn om förlåtelse; to ~ one's way, fråga sig fram; to ~ a question, framställa en fråga, askance, aska'ns, askant aska'nt, ad. på sidan, på tvären; (to eye, to looJc) snedt, på sned, skelande, asker, 1. a'skur, s. en som frågar, fom beder om ngt etc. asker, 2. a'skur, s. water-newt. askew, åskü', ad. snedt, skeft. ~-arcll, 5.

byg. ensidig båge. asking, a'sking, prt. af ask; s. frågande: bedjande; begäran; lysning; to have for one's kunna få när man vill (»säger till»), »kunna taga på hyllan». ~ly, -li, ad.

aslant, åslå'nt, ad. på tvären, på sned;^>rp.

snedt igenom, snedt öfver, asleep, asle'p, ad. o. ap. i sömn, sofvande; till sömns; i domning, domnad om lemmar; döfvad; bild. död; sjö. om segel som nätt och jämt fylles af vinden; to be (lie) sofva; to fall (get) insomna (with fatigue); domna; fast djupt insomnad, i djup sömn; to put (lay, make) söfva-

aslope, åslè'p, ad. o. ap. sluttande, lutande, asmear^, åsmè'r, ap. nedsmord. asoak, åsè'k, ap. insugande vatten, asp, 1. asp, s. zool. egyptisk huggorm (Vi-

pera (Naja) haje); äsping. asp, 2. asp, s. se aspen. asparaginous, åspårådj'inus, a. sparrisar-

tad, sparrisliknande. asparagus, lat., åspår'ågus, s. bot. sparris, aspect, as'pekt, s. anblick, åsyn, utseende ; ansigte, uttryck, min; blick †; utsigt äfv. bild.; belägenhet, läge ; astrol, aspekt; va. † (- -') skåda, ^able, -'abl, a. synlig. ~ant, -'ånt, a. her. ansigte mot ansigte. ~ion†, -spek'sjun, s. åskådning, aspen, ås'pèn, s. bot. asp (äfv. ~-tree); a.

asp-, af aspträ, asper, as'pur, a. sträf, ojämn; s. gram. spi-ritus asper. ~ate, .-at, va. göra sträf, ojämn, nation, -a'sjun, s. görande ei. blifvande sträf, ojämn. ~ity, -sper'iti, s. sträf het, skroflighet; amperhet, kärf het, skärpa.

aspergill, ås'purdjil, s. vigvattenskvast; bot. mögelsvamp. ~iform, -'ifèrm, a. bot. liknande en vigvattenskvast, pensellik om märket. ~UU1, -'um, ~US, -'us, S. se föreg. S.

asperifoliate, åspurifo'iiåt, asperifolious,

-lius, a. bot. sträfbladig.

aspermatous, åspè'rmåtus, aspermous,

-mus, a. bot. utan frö. aspernationf, aspurna'sjun, s. ringaktande, asperse, åspè'rs, va. bestänka; smutsa, nedsvärta, vanfräjda, illa berykta, smäda, förtala. ~r, -ur, s. smädare, baktalare, aspersion, -sjun, s. bestänkning (s&rsk. med vigvatten); smädelse, ärerörig beskyllning, förtal (to cast ~ upon), asper-sive, -iv, äfv. aspersory, -uri, a. ärerörig, baktalande, smädlig, aspersively, -ivli, ad.

aspersorium, lat., åspårso'rium, s. vigvattenskvast; vigvattenskärl. asphalt, asfalt', 5. jordbeck; asfalt jfr äfv. r^e; va. belägga med asfalt. ~e, fr. (uttal lika) s. artificiel asfalt, asfalt-cement. iC, -ik, ~ite, -it, a. asfalt-. ~um, -um, ~US, -us, s. asfalt, asphodel, ås'fodël, S. bot. afodill (en art lilja,

Asphodelus). asphyxia, åsfik'siå, äfv. asphyxy, -ik'si, s.

med. blodomloppets hämmande; kväfning; skendöd. ~l, -ål, a. hörande till skendöd. ~ted, -äted, a. skendöd; död af kväfning, af slag o. d. ~tion, -å'sjun, s. I hämmande af lifsverksamheten; tillstånd ! af skendöd, asphyxied >}<, -sid, se föreg. a. i aSpiC, ås'pik, s. (1.) zool. äsping; förr ett slags kanon; ett slags kallrätt af kött ei. fisk i gelé; (2.) se spik e-l av end er. aspirant, åspi'rånt, s. en som eftersträfvar, söker (after), kandidat, aspirant (£ø,till). aspirate, ås'piràt, a. gram. uttalad med aspiration; va. aspirera; vn. vara aspirerad; s. aspirationstecken; aspirerad bokstaf; a.spireradt ljud. aspiration, -å'sjun, s. andning; gram. aspiration; ifrig önskan; längtan (after, to, at, for); sträfvande, syfte, aspiratory, aspi'raturi, a. andnings-, aspirations-, aspire, åspi'r, vn. längta, sträfva (to, after, efter); bild. svinga sig upp, höja sig (to). ~r, -ur, s. en som eftersträfvar ngt. aspiring, åspi'ring, prt.; a. högtsträfvande, uppåtsträfvande; äregirig; s. traktan, begär (after); ~ pump, sugpump. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. traktan efter ngt

stort.

asportation, åsp6rtå'sjun, s. jur. olofligt

undanförandß af gods. asquat, åskwot', ap. nedhukad, hopkrupen, asquint, åskwint', ad. o. ap. på sned, snedt,

skeft; skelande^ ringaktande; to loolc skela.

ass, ås, S. (pl. ~es, -ës) åsna äfv. bild.; tekn. se dropping-board; to make an ~ of one's self begå dumheter; åsninna. ~

-driver, s. åsnedrifvare. ~-head, s. åsnehufvud, äfv. bild. ~-Skin, ä. åsnehud; ett slags pergament. ear, s. åsneöra. assafetida, se asafetida. assagai, ås'agà, S. kastspjut nyttjadt af kaffrer etc.

assail, asà'1, va. anfalla, öfverfalla, angripa ofta bild. (with, med), ^able, -abl, a. an-griplig. ~ant, -ånt, a. anfallande; s. angripare. ~er, -ur, S. se föreg.

assapan(ic), asapan'(ik), s. flygande ekorre, assassin, asas'in, s. lönmördare; va. † se följ. ~ate, -at, va. mörda försåtligt; mordiskt öfverfalla †; vn. mörda jfr va.; s. † lönmord; lönmördare, ^ation, -a'sjun, s. lönmord. ~atOr, -àtur, s. lönmördare, assault, asa'lt, s. angrepp, anfall (upon, på; äfv. bild.); mil. stormning; jur. försök till misshandel, hot (jfr battery); va. angripa, anfalla, öfverfalla; to carry (take) by mil. taga med storm, storma; ~ of (at) arms, militäruppvisning, ^able, -abl, a. angriplig. ~er, -ur, s. angripare, våldsverk are.

assay, asa', s. försökt; pröfning; pro-bering af metaller; ngt som undersökes, prof -,va. o. vn. pröfva, undersöka, probera metaller; försöka †; ~ of weights and measures, justering af mått, mål och vigt. ^balance, ^scale, 5. probervåg. ~ -furnace, 5. proberugn, muffelugn. ~ -mark, s. kontrollstämpel. ~-master, s. myntproberare, myntmästare, myntvar-dein. ~-teSt, s. kem. skärfvel, test, kapell. ~er, -ur, s. en som undersöker metall-prof; myntproberare. ~ing, -ing, s. pro-bering; mineralanalys; mus. preludium, assegay, se assagai.

assemblage, asëm'blàdj, s. samling, hop; förening, sammanställning; byg. förbindning, förband; tekn. se vid.

assembling.

assemblance †, -blåns, s. församling; utseende, likhet, assemble, asëm'bl, va. församla, sammankalla: samla, sammandraga (troops); byg. tim. förbinda; tekn. hoppassa maskin- el. instrumentdelar; likna †; vn. komma tillsammans, samlas. ~r, -ur, s. en som församlar. assembling, -ing,prt.; s. församlande etc.; hoppassning, assembly, asëm'bli, s.församling; sammankomst, möte; mil. samling(ssignal), för-gaddring; representant-församling; underhus, ss. i Am., Kanada o. a., jfr council;

förbund, sällskap; gille; gillebal (äfv. ~ -ball); General (A) ^, Skoti., Am. presbyterianska kyrkans öfverstyrelse. ~-rOOITl, s. societetslokal, gillesal, danssal.

assent, asènt', vn. samtycka (to, till); instämma (to, i); (med to) gå in på, bejaka, biträda åsigt; s. samtycke, bifall (to, till); gillande; royal kunglig stadfästelse; with one enhälligt, ^ation, -a'sjun, s. smickrande bifall. ~atOr -a'tur, s. smickrare. ~er, -ur, s. en som samtycker. ~ient, asën'sjënt, a. samtyckande. ~ing-ly, -ingli, ad. till tecken af samtycke; bifallande. ~ive >j<, -iv, a. samtyckande.

assert, ase'rt, va. (o. vn.) med bestämdhet påstå, försäkra; försvara, häfda, förfäkta (rights and liberties)', göra anspråk på, kräfva; ~ one's self, göra sig gällande, »framhäfva sig»; framträda. ~ion, åsë'rsjån, s. förfäktande (of one's rights)', utsago, försäkran. ~er, -ur, se ^ional åsë'r-sjunål, a. innehållande en försäkran. ~ive, -iv, a. bestämdt försäkrande; bestämd, positiv, lively, -ivli, ad. ~or, -ur, s. en som påstår etc. ~0ry, -uri, a. påstående; förfäktande; bestyrkande; filos, assertorisk.

assess, åses', va. beskatta; taxera, uppskatta; fastställa, bestämma (ett belopp, t. ex. damages), ^able, -abl, a. som kan beskattas. ~ably, åbli, ad. genom taxering. ~ed, -t, pp. O. a. jfr föreg. va.; ~ taxes, vissa direkta pålagor ss. på hästar, hundar, tjänare, pensioner, arf, m. m. till skilnad från skatterna på inkomst. ~iOnary >fC, -sjunåri,

a. bisittande, jfr ~orial. ~ment, -ment, s. taxering; beskattning, uttaxerad summa. ~0r, -ur, s. bisittare i en rätt; taxeringsman; biträde åt^en mayor vid val. ~0rial, -o'rial, a. hörande till en bisittare ei. en rätt af bisittare.

asset, as'et, S. (vanl. i pl.) jur. hand. tillgång

is. i dödsbo o. konkursmassa; and debts,

hand. aktiva och passiva, tillgångar och skulder.

asseverf, åsëv'ur, vanl. ~ate, -at, va. be-tyga, bedyra, ^ation, -a'sjun, s. bedyrande; högtidlig förklaring.

assident, as'ident, a. med. åtföljande; ~ signs, ~ symptoms, symptomer vanligen, men ej alltid, åtföljande en sjukdom, assiduity, asidu'iti, s. trägenhet, flit, ihärdighet; artighet, (oftai^Z.) uppvaktning, kur, trägna besök; efterhängsenhet, kryperi.

assiduous, asid'uus, a. trägen, oförtruten, ihärdig (at, in, i). ~ly, -li, ad. ^neSS, -nës, s. trägenhet, oförtrutenhet, ihärdig flit.

assign, åsi'n, va. bestämma, anvisa, anslå (as, såsom',for, till; to,åt); angifva,uppgifva (a reason); påpeka; utse; jur. afträda, öfverlåta egendom; jur. bevisa, uppvisa, konstatera; s. den till hvilken en egendom öfverlåtes ei. kan komma att öfverlåtas; rättsinnehafvare; tillbehör†; to ~ a dower, anvisa lif stidsränta åt enkan efter den man ärfver. ~able, -abl, a. bestämbar; angiflig (reason); som man kan gifva anvisning på; som kan påvisas; som kan anslås, öfverlåtas på en annan. ~at, (fr. åsirijå/) as'ignat, s. Frank, assignat, anvisning på statsegendom. ~ation, åsignà'-sjun, s. angifvande, anvisande; Skoti. öfverlåtelse af egendom; Ryssi. assignation, invisning; mötesaftal, möte. ~ee,åsmè', s. den till hvilken ngt öfverlåtes ei. åt hvilken ngt uppdrages; fullmäktig; god man; kurator; official af rätten förordnad god man. ~er, asi'nfir, s. se assignor. ~ment, åsi'nmënt, s. bestämmande, utseende;

öfverlåtelse, afträdande; öfverlåtelsehandling; anslag, anvisning; hand. invisning, tratta; uppgifvande, uppvisande, konstaterande. ~0r, asino'r, s. jur. en som öfverlåter, afträder

egendom.

assimilable, asim'ilabl, a. som kan assimileras. assimilate, -làt, va. göra lika;

fysiol, etc. assimilera; vn. blifva lika; assimileras, assimilation, -la'sjun, s. likhet; bringande därtill; fysiol.födoämnens förvandling, assimilation; gram. assimilation. assimilative, -làtiv, assimilatory,

-låturi, a. assimilerande, assimilations-.

assist, asist', va. bistå, biträda (in doing, to do); hjälpa; vn. bivista, öfvervara (at); bidraga (to, towards, till); to ~ a person to something, servera ngn (en bordsgranne) ngt. ~ance, -åns, s. hjälp, bistånd, handräckning; to lend gifva hjälp, handräckning. ~ant, -ånt, a. biträdande; i sms. under- (~ surgeon, underläkare); 5. medhjälpare, biträde, assistent; underlärare ; deltagare; hand. handelsbiträde ; ~ engine, hjälpmaskin. ~antly, -åntli, ad. ~er,-ur, s.hjälpare,biträde. ~leSS‡, -lës, a. hjälplös.

assizer, asi'z, jur. nämd i frågor om jord-eganderätt †; sådan nämdsutslagf; Skotl. jury i kriminella mål; domstol, domstolssession ; stadga, taxa†; byg. (sten)skikt; vani. i pl. (~S, -ez, hv. form äfv. brukas ss. singularis) lagtima ting, som hvarje höst och vår hållas i landsorten af domare från the High Court of Justice, assisrätt [/fr»häradsrätt»] i^m.courtof ~); tingstermin; va. fastställa, reglera, bestämma mätt, mål, vigt af ngt, taxa ; O f

bread, brödtaxa; rent of grundränta, grundskatt. ~-ball, s. bal efter tingets afslutande. ~-sermOn, s. tingspredikan. ~ment, -mënt, s. undersökning af mått och vigt; fastställelse af brödpris o. d. -ur, s. justerare; se vid. följ. assizor, -ur, s. Skoti. juryman. associability, åsosjåbil iti, se associableness. associable, ås6'sjåbl, a. förenlig; sällskaplig; med. känslig för sympatisk inverkan. ~neSS, -nes, s. förenlighet; jfr föreg. a. associate, åso'sjiàt, a. förenad, förbunden; associerad; s. kamrat, stallbroder, säll-skapare; associé (of a society); medbröder; bolagsman, medintressent; deltagare, bundsförvandt, medhjälpare; va. förena, förbinda äfv. i tanken (with, med); upptaga ngn i sällskap, i bolag, ingå bolag med; bifoga; följa†; vn. ingå i förening, i bolag, i samfund (äfv.tone's self, with, med); sällskapa, umgås (with, med); med. afficieras sympatiskt; ~ in war, bundsförvandt; ~ Professor, extraordinarie professor; ~d press, förening af

tidningar för telegrafiska meddelanden o. d.; to

be with, stå i samband med. ~ ship*, -sjip, s. kamratskap, association, åsosjià'sjun, s. förening; förbund, sällskap, samfund; anslutning; bolags ingående; (of ideas) idéförbindelse; minne (som väckes af (of) pgt); Memorandum of bolagsordning. ~al, -ål, a. Amer. förenings-, sällskaps-, associative, aso'sjiativ, a. förenande, förbindande; förenings-, förbindelse-. aSSOnance, as'onans, s. assonans, vokalrim. aSSOnant, -nånt, a. assonerande; s. assonans.

aSSOrt, aso'rt, va. ordna, hoppassa; sortera; förse med alla sorter; vn. öfverensstämma; passa; umgås (with, med). ment, -mënt, s. sortering; klass, sort; hand. sorteradt lager, sortiment; urval. aSSliage, åswà'dj, va. mildra, lindra: stilla törst; dämpa, lugna, blidka; vn. sakta sig, lägga sig, aftaga. ~ment, -mënt, s. lindring, mildring; aftagande. ~r, -ur, s. en som mildrar etc. assuasive^, aswa'siv, a. lindrande; mildrande, lugnande, assuetude, åsVëtud, s. vana. assume, asu'm, va. antaga, taga (form, name etc.), taga på sig (a look, airs etc.); åtaga sig, ansvara för (äfv. ~ upon one's self); tillegna sig, tillvälla sig, tilltro

Sig (äfv. ~ to One's Self); utan bevis

förutsätta, antaga; taga åt sig, tillämpa på sig; bild. anlägga, ikläda sig (a garb,

a masJc etc.), låtsa; vn. vara anspråksfull,

i: note, h: do, h-, nor, o: not, à: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.assume

F Talspråk. 58 P Lågt språk.

uppträda öfvermodigt; jur. åtaga sig en förbindelse; ~ the chair, intaga talare-stolen; åtaga sig ordförandeskapet; too much to one's self, hafva för höga tankar om sig själf. ~d, -d, pp.; a. antagen, låtsad. -ur, s. en som antager etc.; inbilsk person, assuming, -ing, prt.; a. anspråksfull, inbilsk, förmäten; s. förmätenhet, inbilskhet. aSSUmingly, -ingli, ad.

assumpsit, iat., asum'sit, s. jur. frivilligt löfte ei. åtagande; rättegång för löftes(kon-trakts)brott. assumption, asum'sjtin, s. påtagande, iklädande; upptagande,, antagande; tillvällande, förmätenhet; förutsättning; (Jungfru Marias) upptagande till himmelen; log. undersats i en kategorisk slutledning, assumptive, åsum'tiv; a. antaglig; förutsatt, antagen. ~!y, -li, ad. genom antagande; antagligen, assurance, åsjo'råns, s. försäkran; visshet, tillförsigt; fast öfvertygelse (of om); ståndaktighet, fasthet; självförtroende; självsäkerhet, dristighet; oblyghet; fräckhet, förmätenhet; försäkring (against, mot; is. lifförsäkring: ~ on lives, jfr insurance); hand. jur. (skriftlig) säkerhet; pl. fastebref. assure, asjo'r; va. försäkra, förvissa (of om); tillförsäkra (something to one); trygga; assurera (is. one's life; jfr insure).

-d, pp.; assurerad etc.; a. säker, betryggad, viss; öfvertygad (of, om); tillitsfull; dristig, oblyg; to res£~,trygt lita på ngt. ~dly, -ëdli, ad. ^dneSS, -èdnës, s. jfr föreg, a., visshet; säkerhet. -ur,

s. en som försäkrar etc. aSSUrgenCy åsë'rdjènsi, s. uppstigande, assurgent, -ënt, a. bot. bågformigt uppstigande.

assuringly, asjo'ringli, ad. försäkrande, asswage, se assuage. astatic, åståtfik, a. ostadig om en magnet. ally, -ali, ad.

astay, åstå', ad. sjö. stagsvis om ankaret när

kettingen står i spetsig vinkel mot vattenytan.

asteism, åstfëizm, s. fin ironi, aster, ås'tur, s. bot. aster. ~iated, aste'ri-åtëd, a. stjärnformig. ~isk, -isk, s. boktr, stjärna (*). ^ism, -izm, s. stjärnbild; boktr. * * *. ~ite, -it, S. min. se Star-Stone.

~oid, -ojd, s. (pl. -S, -z, el. -es, -oj'dez) liten planet; a. stjärnlik. ^Oidal, -oj'dal,

a. af föreg. S.

astern, åstë'rn, ad. sjö. akter ut; akter öfver om föremål utom bords och om fartygets rörelse ;

~ of akter om; to bach backa; to be

~ of the reckoning, vara förut med besticket; to drop <>*, sacka akter ut. asthenia, gr., astheni'a, astheny, as'theni, S. med. svaghet, kraftlöshet, asthenic, asthen'ik, a. svag, kraftlös, asthma, ast'ma, (Am. as'ma) s. andtäppa. ~tic, ^tical, -mat'lk (-ål), a. andtäpt;

astmatisk.

astir, åstë'r, ad. o. ap. i rörelse, på benen lefvande.

astonish, aston'isj, va. förvåna, göra häpen ei. bestört, öfverraska. *v,ed, -t, pp. förvånad, häpen, bestört (at, öfver; to med inf. öfver att; that, öfver att); to be förvånas. "Jng, -ing, prt.; a. förvånande, märkvärdig, singly, -ingli, ad. <vment, -mënt, s. förvåning, häpnad, bestörtning (at, öfver; to, öfver att); ngt som väcker förvåning etc.; to one's till ngns förvåning.

aStOUnd, åstau'nd, va. bedöfva, förfära; slå med häpnad, ^ing, -in%,prt. a. häpnadsväckande, astraddle, åstråd'l, se astride. astragal, ås'trågål, s. byg. etc. rundstaf, rad-bandslik list på en pelare etc.; anat. se ankle-bone; bot. kloärter, astrakhan, ås'tråkån, åstråkån', s. ett slags skinn af ofödda lam, siberiskt lamskinn; a. (A) från ei. hörande till staden Astrakan; lamskinns-, astral, ås'trål, a. stjärnlik, stjärn-; ^ lamp,

astrallampa. astray, åstrà', ad. vilse, på afvägar äfv. bild.

(to go, lead, turn astrict, åstrikt', va. hopdraga; Skoti. inskränka nyttjanderätten. ~"lOn, -ik'sjun, S. hop-dragning, hopbindning; med. underbindning; hämmande af blödning; förstoppning. ~ive, -iv, a. se astringent. astride, astri'd, ad. o. ap. med utspärrade ben; grensle; prp. grensle öfver, tvärs öfver.

astringe, åstrindj', va. sammandraga }|<; förbinda, nödga †. ~ncy, -ènsi, s. sammandragande (hämmande) kraft. ~nt, -ënt, a. sammandragande; kärf; med. astrin-gerande; s. astringerande medel. ~ntly, -ëntli, ad.

astrite, ås'trit, (jfr asterite), astroit, -trojt,

se star-stone. astro-, gr., lat., ås'tro-, s. i sms. stjärn-, ^gnosy, -og'nosi, s. stjärnkunskap. ^ g rap hy, -èg'råfi, s. stjärnbeskrifning. ^labe, -låb, s. astron, astrolab. ~latry, -ol'åtri, s. stjärn-

dyrkan. eloger, -érèdjur, ^logian‡, -l6'djiån, s. astrolog, stjärntydare. <v,lo-gize, -ol'odjiz, vn. öfva astrologi, ^logy, -ol'odji, s. astrologi, ^meter, -om'etur,

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, è: met, I: lier, 1; fine, i; fin, i: fir,astrometer

% Mindre brukligt. 59 † Föråldradt.

atlantic

s. Btjärnmätare. ~nomer, -6n'èmur, -nomianf, -ni'mian, 5. astronom, ^nomic, -nom'ik, ^nomical, -ném'ikål, a. astronomisk. ~nomy, -on'6mi, s. astronomi, astrut, åstrut', acl. struttande, pösande. aStllCiOUS, astu'sjus, a. se astute. ~ly, -ll, se astutely. aStllCity, -siti, s. se astuteness. astute, astu't, a. slug, skarpsinnig, listig, förslagen. -li, ad. ~neSS, -nes, s.

skarpsinnighet, slughet, asunder, asun'dur, ad. i sär, sönder, åtskils, asylum, lat., asi'luin, s. (pl. ~S, -s, el. lat. -la, -lå) fristad, asyl; dårhus (:lunatic ; idiothem (: idiotic ; institut för döfstumma for the deaf and dumb); institut för blin da (: ~ forthe blindt i. blind •v); incurable hem för obotligt sjuka, asymmetrical, asimet'rikal, a. osymmetrisk; mat. † inkommensurabel. asymmetry, asim'etri, s. brist på symmetri, missförhållande; mat. † inkommensurabilitet. asymptote, as'W>t, (--'-) 5. mat. asymptot; a. asymptotisk. asymptotic, -tötfik, a. asymptotisk. asyndetic, asindet'ik, a. asyndetisk, med utelemnadt bindeord. asyndeton, gr., asin'deton, s. gram. utelemnande af bindeord, asyndeton, at, at, prep. uttr. i allin, en närhet och nyttjas om rum, tid, sätt, tillstånd, sysselsättning vid, i, på; riktning, syfte till, åt, på; gripa etc. efter; pris till, för; anledning, yttre orsak till sinnesstämning öfver, för; skicklighet i. [Anm. ^ fö re k. äfv. framför adverb, med hvilka det då bildar ett sms. adverb, jfr nedan 'X/

once, ~ unawares.] ~ two o'clock, klockan 2; ~ about six o'clock, omkring kl. 6; ~ ten, kl. 10; vid 10 års ålder; ~ noon, vid middagstiden; ^ night, nattetid; ~ once, på en gång, med ens; ~ a place, på en ort; anlända till en ort; church, i kyrkan jfr church; ~ the court (in Stockholm, of Sweden), vid hofvet; ^ a distance, på afstånd; ~ the door, vid dörren; knackning o. d. på dörren; genom dörren ; ~ home, ad. hemma; s. mottagning; ~ the house, i huset eller någonstädes i dess granskap, »hemikring» (jfr in the house); ~ sea, till sjös, på hafvet; ~ table, vid bordet, till bords; we live ~ Upsala in Sweden; he looked out ~ the loindow,... genom fönstret; he is ~ Paris, han vistas i Paris i den traktep (jfr have you been in Paris)-, ~ the North Pole, ~ the Cape of Good Hope; ~ my cost, på min bekostnad; ~ a price, till ett pris; ~ ease (leisure), i lugn, i ro, i maklighet; ~ his suit, på hans ansökan; ~ unawares, oförvarandes, oförmodadt, oförhappan-

des; to be

ataghan, åtfågan, se yataghan.

ataunt, ata'nt, -o, ap. sjö. hög om resning;

färdigriggad. atavism, at'avizm, s. atavism (förfädraiikhet). ataxia, gr., atak'sia, ataxy, åtfåksi, s. is. med. oordning, oregelbundenhet, ataxic, -'ik, a. med. oregelbunden, ate, (ät) ët, ini]), af eat. atelier, fr., åtèljà', s. atelier; verkstad, atheism, a'theizm, s. ateism, atheist, a'theist, s. ateist. ~ic, -ist'ik, ~ical, -ist'ikal, a. ateistisk. 'vically, -ist'ikali, ad. ^icalneSS, -ist'ikalnes, s. gudsförnekelse. atheize^, -iz, va. göra till ateist, athelingt, åth'élmg, se adeUng. athenæum, atheneum, åthénè'um. s. (i)i. lat. -næa, -nè'å) läroanstalt; literär klubb, läseförening, läsesalong. athermancy, athe'rmansi, s. fys. egenskapen att icke vara värmeledande, atherma-nOUS, -nus, a. icke värmeledande, atheroma, gr., atheroma, s. med. grötsvulst, athirst, åthè'rst, ap. törstig; bild. törstande,

längtande, traktande (for, efter), athlete, ath'let, 5. (pl. -s, ei. -etæ, -è'tè)

eg. antik, prisfäktare, kämpe äfv. bild. athletic, -let'ik, a. atletisk; kämpalik, stark; s. pl. kroppsöfningar; idrott, athletically, -let'ikali, ad. athrob, athrob', ad. o. ap. med klappande hjärta.

athwart, åthwå'rt, ad. på tvären, på sned, snedt; orätt, galet, bakvändt, olägligt; prp. tvärs öfver; sjö. midt för; tvärs för; f>u hawse, sjö. tvärs för stafven; ~ the fore-foot, tvärs för bogen om skarpt präj-ningsskott som befaller stoppande eller bidrejning;

~ ships, tvärskepps, atilt, åtilt', ap. o. ad. fäkt. i position med fäldt vapen för att göra en stöt; i lutning, lutande, på häll om fat o. d.

a-tiptoe, atip'to, ad. på tå; bild. i spänd väntan.

atlant, atlant', s. (vani. i pl.: ~es, -ez) byg. hel ei. half mansfigur tjänande som stöd, atlant. (A) ~ean,-è'ån,«. hörande till bärget Atlas ei. till ön Atlantis, atlantisk; bild. gigantisk. (A) ~ic,-ik, a. atlantisk, hörande

till bärgot Atlas ei. till atlantiska oceanen:

i: note, o: do, è: nor, o: not, A: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.atlantio

F Talspråk. 60 P Lågt språk.

attar

the (^4) ei. the (A) ~ ocean. ~ides, -lan'tidez s. pl. astr. sjustjärnorna; at-lanter)(C.

atlas, aflas, S. (pl. ~es, -èz), atlas samling af kartor cl. upplysande planscher; stort foliofor-

mat (äfv. ~-folio); ett slags stort ritpap-per; anat. öfversta halskotan; byg. se atlant (med pl. lika detta ords); atlas siden; silkespapper, atmo, at'mo-, s. gr. i sms. dunst, ånga. meter, -6m'ètur, s. fys. afdunstningsmä-tare (instrument). ^Sphere, -sfer, s. luftkrets, atmosfär; fys. luftkretsens tryck på enheten af ytmått vanl. på en kvadrattum.

~spheric(al), -sfër'ik(ål), a. atmosfärisk; ~ railway, järnväg där tåget fram drifves i ett rör genom luftens tryck; ~ stones, meteorstenar, atoll, åt6r, at'ol, s. ringformigt korallref ei. krans af korallöar som innesluter en lagun.

atom, at'om, at'um, s. atom; partikel,(minsta) smådel; solgrand, obetydlighet, »smula» (to crush to ~"lCal, atom'ik(al),

a. atom-; sammansatt af atomer; atomi-stisk (theory, philosophy, ztc.). ~ism, -izm, s. atomism, atomlära; atomistisk filosofi. ~ist, -1st, s. anhängare af den atomisti-ska filosofien. ~istic, -is'tik, a. atomistisk. ^ization, -iza'sjun, s. upplösning i atomer. ~ize, -Iz, va. upplösa i atomer. ~izer, -izur, s. med. atomiseringsapparat

för inhalation o. d.

atonable, ato'nabl, a. som kan godtgöras, försonas.

atone, ato'n, ap. † ense; vn. komma öfverens †; försona, lida för, uppväga (for); godtgöra (to a person, for something); plikta för (for; by, med); va. försona; förlikaf. ~ment, -mènt, s. förlikningf; försoning, godtgörelse (for). -ur, s. en som försonar, atonic, aton'ik, a. tonlös; ej ljudande; med. utan spänstighet, slapp; s. gram. ord utan tonvigt; klanglöst ljud. atony, at'om, s. med. slapphet. atOp, atép', ad. i toppen, öfverst, atrabilarian, atrabila'rian, s. melankoliker, hypokondriker; a. se följ. atrabilariOUS, -rius, atrabiliar(y), -blriar(i), atrabilious, -bil'ius, a. gallsjuk; melankolisk, hypo-kondrisk. atrabilariOUSneSS, -riusnës, 5. gallsjuka; melankoli, atramental, atråmën'tai, atramentous, -tus, a. svart som bläck; bläck-, atramenta-rious, -ta'rius, a. lämplig till bläckberedning.

atrip, åtrip', ap. sjö. uppdraget, lätt om ankaret; under upphissning om segel.

atrocious, atro'sjus, a. hisklig; skändlig; gräslig, gruflig. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. skändlighet, gräslighet, atrocity, atros'iti, s. skändlighet; gräslighet; styggelse. 2 4

atrophy, at'rofi, s. med. atrofi, aftäring, ut-

märgling, tvinsot, attach, åtåtj', va. fästa (to, vid, på, till etc.) ; (med to) vidhäfta; intaga, tjusa, draga till sig; anställa; mil. beordra (to, hos); jur. häkta, lägga beslag på; vn. vara fästad (to, vid); vidlåda, medfölja; ~ blame to, lägga ngn till last, tadla; ~ credit to, sätta tro till; ~ importance to, fästa vigt vid. ~ab!e, -abl, a. som kan häktas ei. tagas i beslag; lätt att fästa sig (vid).

fr., -sjä', s. attaché. ~ed, -t, pp.; a. (to) (vid)fäst; bilrl. fästad vid ngn, ngt, tillgifven; anstäld, särskildt kommenderad (vid en kår, etc.), ~ment, mènt,s. hopfästning; ngt som fäster; ngt som vidfogas ss. tillsats, hjälp apparat som vidfästes en maskin, ett instrument; häktning; beslag, konfiskation; tillgifvenhet; böjelse, förkärlek (to); screw, klämskruf; foreign beslag på gäldenärs egendom i tredje mans hand. attack, åtak', va. angripa, anfalla; öfver-falla {with, med); s. anfall i alia bet. (on, på). ~able, -abl, a. som kan angripas. ~er, -ur, s. angripare, attain, ata'n, va. uppnå, hinna, nå (an end, a place); vinna, förvärfva; vn. med to, dets. -viable, -abl, a. uppnåelig, möjlig att nå; åtkomlig, ^ability, -abiPiti, ableness, -åblnës, s. uppnåelighet; åtkomlighet, attainder, ata'ndur, s. fläck, skamfläck, vanära, skämmande, beläggande med vanära; jur. förlust af medborgerliga rättigheter, »blodetsskämmande» (:j>corruption of bloocl») samt egendoms konfiskation

en följd af hvarje fällande dom i lifssak, enkanne-ligen för högmålsbrott; bill parlaments-

lagförslag innebärande någons beläggande med attainder. attainment, ata'nment, s. uppnående, ernående; ngt förvärfvadt; pl. insigter, talanger; above oupphinnelig, attaint, ata'nt, ap. fäld i lifssak, vanärad; va. fläcka, vanära, brännmärka; jur. fälla med påföljd af attainder; s. fläck †; åkomma, opasslighet †;'veter. skrubbsår på en hästs bakfot; jur. anklagelse mot eu jury för orätt utslag. ~ment†, mënt, ~ure †, -ur, -jur, s. besmittelse, skämmande; fällande; ärans förlust gnm laga dom. attal, åt'ål, s. bärg. affall se attle. attar, åtfår, åtfår, s. afv. ~ of roses, orientalisk rosenessens.

k', fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: lier, 1: fine i: fin, i fir,attemper

>|< Mindre brukligt. 61 † Föråldradt.

attemper^, åtèm'pur, va. mildra, moderera; utblanda, tillblanda, (with, med); afpassa. ~ate, -at, a.f behörigen blandad, afpassad; va. se attemper†; tekn. reglera temperaturen. ~ment, -mënt, s. mildring; blandning i behörig proportion.

attempt, atëmt', va. försöka, bjuda till (to, att; stundom med prt.); företaga; fresta)j<; angripa, förgripa sig på; s. försök (at, till, to med inf. att) företag, tilltag; angrepp, attentat (upon, against). able, -abl, a. som kan försökas; blott-ställd för angrepp etc. ~er, -ur, s. en som försöker etc.

attend, åtënd', va. uppmärksamma)j<; följa (äfv. bild.: a class, a course); åtfölja, ledsaga; följa efter, i spåren, vara en följd af; uppvakta, passa upp på, betjäna; vårda, sköta patienter; ombesörja; bevista, besöka föreläsningar, kyrkan (: to ~ church) etc.; passa på, spionera på, vänta på†; vn. gifva akt på, lyssna till (to); vara tillstädes, infinna sig (at, on, upon, vid, hos); passa upp (on, upon: ledsaga, uppvakta); sysselsätta sig med (to); egna omsorg åt, sköta om, se till, passa på (to); sjö. vara klar; väntaf; to ~ school, gå i skola; to ~ to one's devotions, förrätta sin andakt; to ~ to one's duty, uppfylla sin pligt; to ~ to formalities, iakttaga aiia formaliteter; I cannot ~ to every thing F, jag kan icke räcka till för alt; the theatre (church) tvas ivell fued, det var ganska mycket folk på teatern (i kyrkan), ^ance, -ans, s. uppmärksamhet † (to); tjänstgöring; ledsagande, uppvaktning (upon); skötsel, vård (on, upon); närvaro, besök (at); tillsyn; församling, publik, folk (at a meeting etc.); betjäning, följe; in ^, i tjänst, tjänstgörande, uppvaktande, närvarande; to be in ~ on, uppvakta, tjänstgöra hos; to be regular in one's ~ at church, regelmässigt gå i kyrkan. ~ant, -ånt, a. ledsagande, åtföljande; närvarande (at, vid); uppvaktande (on); jur. underordnad, beroende; s. tjänare, följesven, uppvaktande person, ledsagare (on a person); deltagare (at a meeting), besökare, gäst (at the theatre etc.); beroende person; följd; biomständighet; pl. följe, uppvaktning, betjäning. ~ed, -ëd, pp. åtföljd (by, af en person), förknippad (with, med). ~er, -år, s. följeslagare, ^ing, -ing, a. uppmärksam; uppvaktande; ~ on, åtföljande, härrörande från. singly, -ingli, ad.

attentates, åtën'tåts, attentats, -tåts, s.pi.

jur. olagliga tilltag af en domareei. domstol.

attention,atën'sjun, s.(to) uppmärksamhet; omtanke, sorgfällighet; höflighet, artighet, vänlighet; pl. artigheter, uppmärksamhetsbevis jfr ex.; ~! mil. gif akt; to attract väcka uppmärksamhet; to cail (direct) ~ to, fästa ngns uppmärksamhet på; to draw one's ~ to, rikta ngns uppmärksamhet på; to give (bestow) ~ to, egna uppmärksamhet åt; uppmärksamt följa (åhöra etc. jfr attend); to pay ~ to, se föreg. o. (äfv. följ.; to show ~ to (a

guest etc.) visa ngn uppmärksamhet, bemöta med uppmärksamhet; to pay one's to, uppvakta, jfr under addresses. attentive, atën'tiv, uppmärksam (to, på; mot ngn); omsorgsfull, påpasslig; to be ~ to a discourse, af höra ett föredrag med uppmärksamhet; to makefängsla ngns uppmärksamhet. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nës, s. uppmärksamhet, attenuant, åtën'uånt. a. förtunnande; s. med. utspädande medel, attenuate, -at, a. förtunnad; va. förtunna, utspäda; försvaga, förminska; göra smal, draga utpå längden; utmärgla; vn. förtunnas, minskas, aftaga, attenuated, -àtëd,^. förtunnad; spenslig; utmärglad, afmagrad. attenuation, -a'sjun, s. förtunning; ut-märgling; f örvittring >jC atter(r)ate, at'urat, va. bilda nytt land gnm uppslamning. atter(l*)atiOn †, -a'sjun, S. upp-landning, uppvallning, nybildning af land

gnm uppslamning o. d.

attest, atëst', va. bevittna, intyga; kalla till vittne; s. † intyg, vittne, ^ation, -a'sjun, s. skriftligt el. muntligt intyg; vittnesbörd, besked; attest. ~er, ~0F, -ur, s. en som intygar, vittne. Attic, at'ik, a. attisk; fin, kvick, smakfull; s. byg. (äfv. ~ story) attika, låg våning med pilastrar; vindsvåning, vindskammare; ~ salt, attiskt salt, fin kvickhet. ~ism, -isizm, s. fint och klassiskt rent uttryck. ~ize, -isiz, vn. bruka atticismer; uttrycka sig fint och klassiskt rent. attire, atl'r, s. skrud, (prydlig) klädedrägt, klädsel; prydnad; hufvudbonad; hårklädsel; her. jagt. horn på en hjort; va. pryda, kläda. ~d, -d, a. prydd; klädd; her. be-hornad. attiring, -ing, prt.; s. drägt, skrud; hufvudbonad (ofta i pl.). attitude, at'itud, s. hållning, ställning äfv. Mid. (towards mot, i förhållande till); to strike an antaga en (viss) hållning, jfr attitudinize, attitudinal, -'inål, a. af föreg. S. attitudinarian, -ina'rian, s. en som poserar, studerar sina attityder, attitudinize, -'iniz, vn. posera, antaga en till-gjord hållning och min.

attle, atl, s. bärg. affall; ofyndigt »gråbärg» (bortskrädd sten); öfvergifven anledning; slagg(var^). attolent, atol'ent, a. anat. upplyftande; s.

lyftmuskel (dets. som elevator). attone †, se atone.

attorney, ate'rni, s. ställföreträdare!; advokat, praktiserande jurist: public ~ at laiu (cg. vid domstolar, som följa Common Läto, numera äfv. vid Courts of Equity, jfr sofo'c«£or);lagaombud,ombudsman:j9Wm£e ~ in Jaet; va. † uträtta genom ombud; använda som ombudsman; power (letter, warrant) of fullmakt som ombud. (A)~-General (of the Crown), s. kronju-rist, generalprokurator. ^ship, -sjip, s. en attorney's syssla; ombudsmanskap, attract, åtråkt', va. fys. attrahera; aiim. o. bild. draga till sig; ådraga sig uppmärksamhet, blickar etc.; locka. fängsla, vinna, intaga; his eyes were ~ed by.., hans ögon fäste sig vid. ^able, -abl, a. som kan attraheras ar ngt. ~ing, -ing, prt.; a. jfr five. singly, -ingli, ad. på ett tilldragande sätt. 'vion, -k'sjun, s. fys. attraktion,dragning; dragningskraft; lockelse, behag (for, för). ~ive, -iv, a. attraherande, attraktions-; tilldragande, intagande, lockande; s. se föreg. s. ~ively, -ivli, ad. ~iveneSS, -ivnes, 5. dragningskraft; det lockande, det retande (of, i, hos). ~or, ~er, -&r, s. ngn ei. ngt som drager till sig, fys. attraherande kropp, attrahent, åtfrahènt, a. attraherande; tilldragande; lockande; s. ngt som drager till sig†; med. dragande medel, attribute, åfribàt, 5. fil. konst etc. attribut: egenskap, kännetecken; tillhörighet; gram. bestämning; va. (--'-) tillägga, tillräkna, tillskrifva (to), attribution, -bü'-sjån, s. tillräknande;

egenskap, attribut; beröm, godt vitsord †. attributive, atrib'utiv, a. tilläggande en egenskap; s. ord som uttrycker en närmare bestämning (äfv. adverbial etc. men särsk.:) attribut. -li, ad. attributivt,

attrite †, atri't, a. af nött; teol. förkrossad (slagen af fruktan för syndens straff, jfr contrite), attrition, atrisj'un, s. nötning

genom gnidning; teol. ånger jfr föreg. a.

attune, atu'n, va. mus. komma att ljuda i harmoni; stämma arv. bild. (to, till, efter), atwain, atwa'n, ad. † ei. poet. i tu. atween, atwe'n, ad. † ei. poet. se between. aubin, a'bin, s. rid. ett slags kort galopp

(vani. Canterbury-gallop). auburn, å'burn, a. rödbrun, kastanjebrun. auction, a'ksjun, s. auktion (of, på); saker sålda på auktion; va. sälja på auktion;

Dutch auktion i upp- och afslag; to buy at an köpa på auktion; a sale by (Am. at) (försäljning på) auktion (äfv. nv-sale); to sell (to be sold) by (at) försälja (säljas) på auktion; to put up (set up) for (to) göra auktion på. ary, -åri, a. auktions-. ~eer, -è'r, s. auktionsförrättare; auktionskommissarie, auktionist; va. sälja på auktion, audacious, ådà'sjus, a. djärf, oförvägen)|<; fräck, oförsynt, oförskämd. ~|y7 -li, ad. ~neSS, -nes, s. djärfhet, fräckhet, auda-City, adas'iti, s. djärfhet, tilltagsenhetj fräckhet, oförsynthet, trots, audibility, ådibil'iti, s. hörbarhet. audible, å'dibl,a.hörbar; högljudd. ^neSS,

-nès, s. se »reg. s. audibly, -i, ad. audience, a'diens, s. hörande; uppmärksamhet som egnas en talare; företräde, audiens (with, hos); (samtliga) åhörare, auditorium; to give ~ to, lemna gehör åt; to give (grant) an ~ to, lemna audiens åt; court of ~-C0Urt, s. förr domstol under ärkebiskoparne af Canterbury 0. York. audient, -ènt, a. åhörande, lyssnande, audit, å'dit, 5. jur. granskning af räkenskaper; revision; afhörande af parter och vittnen därvid; bild. räkenskap; sluträkning; va. afhöra mål; granska, revidera; verificera; vn.göra upp räkning(en); commissioners of audit, »kammarrätt(en)». ~ -ale, S. utsökt Öl från det bryggeri som tillh. Trinity College i Cambridge. ~-day, s. festdag vid universitetet i Cambridge. ~ -house, s. ett till en domkyrka hörande hus för dess världsliga angelägenheter. ^-Office, s. revisionskontor; Englands kammarrätt. ~or, -ur, s. åhörare; revisor. torium, lat., -o'rium, s. åhörareplatser i en teater, i en föreläsningssal o. d. ~0r-

Ship, -ursjip, s. revisorsskap. ~0ry, -åri, a. anat. hörsel-; s. församling af åhörare; auditorium, hörsal; domaresäte; ~ passage, hörselgång. ~reSS, -res, s. åhörar-inna.

au fait, fr., 6fà', a. fullt hemma i en sak. Augean, ådjè'ån, a. myt. Augias'(staii); bild.

mödosam; smutsig, auger, å'gur,s.nafvare; jordborr, bärgborr.

~-bit, s. borrjärn. ~-hole, s. borrhål, aught, at, prn. indef något; is. i följ. uttr.: for ~ T care, gärna för mig; for ~ I know, så vidt jag vet. augite, a'djit, s. min. augit (grön pyroxen).

augitic, -it'ik, a. augment, å'gmènt, s. tillökning, tilläggf;

gram, augment; med. en sjukdoms tilltagande; va. (- -') föröka, förstora, utvidga; vn. ökas, tilltaga, ^able, -'abl, a. som kan

förökas, utvidgas, ^ation, -a'sjun, s. förökning, tillökning; tillväxt; tillsköts; förhöjning (of price)-, med. se augment, 5.; her. särskildt hederstecken; mus. fördubbling af noternas valör i en fuga. ~ative, -'ativ. a. förökande; s. gram. augmentati-Vlim (mots, deminutivum). ~atively, -'atlvll, ad. ~er, -'ur, s. en som förökar, augur, a'gur, s. augur; teckentydare; va. o. vn.

Spå (eg. af fåglars flygt och läten), förutsäga;

ana, gissa, sluta (by, from, af); båda, förebåda: to ~ well for, båda godt för. ~al, a'gural, ~ial, agu'rial, a. hörande till en augur, augur-. ~ate % å'güråt, se augur, v. ^ation, agura'sjun, s. spådom, förutsägelse (af tecken el.

förebud). ~er)]<, a'gurur, se augur, s. ~0US†, a'gurus, a. förebådande, ^ship, -sjip, s. en augurs syssla ei. värdighet. ~y, a'guri, s. spådomskonst; järtecken; förebud; förutsägelse.

august, ågust', a. upphöjd, vördnadsvärd. August, a'gust, 5. pr. augusti. (A) ~an, -'ån, a. augustisk, klassisk (literature); ~ Confession, augsburgiska trosbekännelsen. (A) ~in, ~ine, -'in, ^inian, -m'iån, s. augustinermunk; anhängare af Augustini lära. ~ly, -'li, ad. ~neSS, -'nës, s. majestät, höghet, auk, åk, s. zool. alk (Alca). aularian, ålà'riån, a. Oxford univ. hörande till en hall; s. medlem af en hall s. d. o. auld*, åld, (skoti. för old) a. gammal; ~ lang-syne (skoti. för old long since), (en sång om) den gamla, goda tiden, au lic, a'lik, a. hörande till ett hof; s. i Tyski. etc. teologie doktors-disputation; ~ council, förr, tysk hofrätt; ~ counsellor, tyskt hofrättsråd, auln, ån, se aune. ~age, se alnage. aum, åm, s. holländsk åm (romkr. 40 gallons). aumbry, a'mbri, aumry, å'mrë, se ambry. aumuce, a'mus, se almuce. auncel, å'nsël, s. förr ett slags besman; to sell by r^-weiglit, lok. sälja kött för hand utan våg. aune, fr., 6n, S. gammal fransk aln. aunt, ånt, s. faster, moster; käring†; ~ Sally, docka med lerpipa i st. f. näsa mot hvilken käppar kastas till måls (folklek vid marknader o. d.); äfv. på skjutbanor den figur som kommer upp då man träffar pricken. ~ie, ~y, -i, s. F lilla tant. aura, lat., å'rå, s. (pl. aurSB, -ré) (utströmning af) ånga, doft, dunst; med. (känsla af) drag, ström; zool. en art korp. aural, å'rål, (1.) a. hörande till luften; (2.) a. hörande till örat ei. hörseln; ~ nerve, hörselnerv; ~ surgeon, öronläkare.

aurate, å'rät, s. guldpäron; kem. guldsyradt salt. ~d, -ëd, (1.) a. kem. förenad med guld; innehållande guld, guldfärgad, gyllene ‡; (2.) a. försedd med öron. aureate, å'r!åt, a. gyllene, aurelia, are'lia, s. zool. puppa; en art fosforescerande manetdjur. -ån, a. pupp-; s. insektsamlare. aureola, lat., are'ola. aureole, å'ri6l, s. strålkrans, gloria, auric, a'rik, a. kem. guldhaltig, guld-; ~

acid, guldoxid. auricle, a'rikl, s. yttre örat; hjärtörat; hörlur. ^d, -d, a. försedd med (yttre) öron, ei. med bihang liknande öron.

auricomous, arik'omus, a. gullhårig; guldfärgande håret, auricular, årik'ulår, a. hörande till örat ei. hörseln; hörbar; åhöra; ryktesvis meddeladt; hörande till hjärtörat; s. fjädertofs vid öppningen af en fågels öra (afv. ~ feathers); lillfinger (äfv. ~ finger); ~ confession, öronbikt; ~ evidence, åhöra vittne; ~ tradition, tradition; ~ tube, talrör. ~ly, -li, ad. i örat, hviskande, hemligt, auriculate(d), -làt(ëd), a. naturv. öronformig; öronflikad; försedd med bihang liknande öronflikar. auriferous, arif'urus, a. guldförande; guldhaltig.

auriform, a'riform, a. öronformig. auriga, lat., ari'ga, s. astron, kusken; med. fjärde

lefverfliken; kir. ett slags bandage, auripigmentum, årip!gmèn'tåm, se orpi" ment.

auriscalp, å'riskålp, s. öronrensare, örslef

is. ss. kirurg, instrument.

aurist, å'rist, s. öronläkare. aurited, å'ritëd, a. se auriculate. auro-, å'rè-, s. i sms. guld. ^cyanide, -si'å-nid, s. kem. guldcyanid, ^tellurite, -tël'ii-rit, s. se sylvanite. aurochs, ty., a'roks, s. zool. uroxe (Bos urus)

ei. bison (Bos bison), aurora, aro'ra, s. morgonrodnad; ~ austra-lis (lat., astra'lis) sydsken; ~ borealis (lat., boria'lis) norrsken. ~l, -ål, a. tillhörande el. liknande morgonrodnaden ei. norrskenet; bild. rosig, aurum, lat., a'rum, s. kem. gnid; ~ fulminans (lat., ful'minåns), knallguld; ~ musivum (musi'vum), ~ mosaic-um (mèså'ikum), musivguld (tennsvafla). auSCult, askult', vn. lyssna)j(; med. au kul-tera. ^ation, -å'sjun, s. åhörandet; med. undersökning medelst lyssnande, auskul-tation med stetoskop. ~at0r, -' - åt år, S. med.

en som auskulterar. ~at0ry, -åtåri, a. auskultations-.

à-. note, o: do, 6: nor, 6: not, à: tube, à: tub, t\: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.auspicate

r Talspråk. 64 i Lågt språk.

autumnal

auspicate, a'spikat, a. f se auspicious; va. förebåda, antyda)(C; gifva gynsamt uppslag åt ngt, inviga, auspice, a'spis, s. spådom af fåglar; förebud, järtecken; pl. (~S, -èz) auspicier; lyckosamt inflytande, hägn, beskydd; under the ausjrices of.. . auspicious, åspisj'ås,a. af lycklig betydelse, lyckobådande; lycklig, gynnad af lyckan; gynnande, bevågen, gynsam. ~ly, -li, acl. ~ness, -nes, s. gynsamt utseende; bevågenhet ; lycka, austere, åstè'r, a. kärf, bitter; sträf ; hård, sträng. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. se följ.austerity, aster'iti,s. stränghet; sträf-het; sträng tukt. Austin, å stin, a. i sms. augustiner-. ~-friar, s. ~-nun, s. ~-order, s. augustiner-munk, -nunna, -orden, austral, a'stral, a. sydlig; ~ signs, astron, de sex sista tecknen i djurkretsen söder om ekvatorn.

authentic, athen'tik, ~al -al, a. trovärdig; vittnesgill; i behörig form, laggill; tillförlitlig; äkta; oförfalskad; egande auktoritet, myndighet; mus. autentisk

mots, piagaiisk. ~ally, -ali, ad. ^alness -alnës, s. äkthet; trovärdighet. ~ate, -at, va. göra rättsgiltig; dokumentera; bevisa äktheten af, bestyrka, ^ation, -a'sjun, s. äkthetsbevisning; bestyrkande; legalise-ring. ~ity, -tis'iti, s. trovärdighet; laggiltighet; äkthet, author, a'thur, s. upphof, upphofsman (of, af, till); författare, skriftställare; författarinna ~eSS,-es, s. kvinna som är upphof till ngt; författarinna. ial*, -thè'rial, a. tillhörande författare. ~itative, athor'itativ, a. hafvande behörig auktoritet, myndighet; bemyndigad; afgörande, befallande, bestämd, myndig (air etc.). ^itatively, åthorltàtivli, ad. med behörig myndighet; på ett myndigt sätt; ur godkälla. ~ity, athor'iti, s. myndighet (pl. myndigheter, auktoriteter, styrande personer); (högvederbör-lig) laga makt (over a person; to do); befogenhet, anseende, inflytande, respekt; trovärdighet; vittnesbörd, stöd, hemul, auktoritet (for); berättigande, bemyndigande, fullmakt, tillåtelse (to, att); jur. prejudikat; pl. skrifter hvilka ega auktoritet; by the ~ of, på befallning, bemyndigande af; from good från säker hand, ur säker källa; to be in ha makten i händerna, vara vid makten; on (under) the <%/ of, på ngns auktoritet; på uppdrag af; berättigad genom; upon the <^of the samples, hand. enligt prof; printed

with "v, tryckt med behörigt tillstånd, ^ization, athoriza'sjun, 5. berättigande, bemyndigande, tillåtelse. ~ize. a'thoriz, va. bemyndiga; legalisera; berättiga, stadfästa, gifva stöd, helgd åt (to). leSS, -lës, a. utan författare; utan hemul, ej trovärdig. ~let, -let, ^ling, s. liten författare, pennfäktare, »skriblér». ship, -sjip, s. författarskap, auto-, å'tè-, gr. pron. i sms. själf-. ~biogra-pher, -biog'rafur, s. självbiografi *vbiO-grafic(al), -biogråfik(ål); a. självbiogra-flsk. ^biography, -biog'rafi, s. självbiografi. ^Chthon, atok'thon, s. (pl. -es, -èz) urinföding. ^chthonic, -tokthon'ik, chthonous, atok'thonus, a. ursprunglig, infödd. ~Crasy, atok'rasi, s. envälde. crat, -kråt, s. självherskare. ~cratic, cratical,-krat'ik(al), a. autokratisk, själf-herskande. ~cratrice, atok'ratris, ^Cra-trix, atok'ratriks, s. självherskarinna.

auto-da-fe, autè-då-fà\ (portug.: tros-akt) s. (pl. autOS-da-fe) förbränning af kättare ei. kätterska böcker.

(aUtO)genOUS, åtodj'ènus, a. självframbragt. ~graph, -graf, s. egenhändig skrift, handskrift; själf skr if vande maskin; a. se följ.

~graphic, ~graphical(al), -gråfik(åi), a.

egenhändigt skrifven, egenhändig; tekn. autografisk (ink, paper, press, telegraph). ~graphy, atog'rafi, s. handskriftskännedom; egenhändig skrift; litografiskt öfvertryck jfr föreg. tekn. "flTiath, -måth, S. autodidakt. ~matic(al), -mat'ik(al), a. automatisk; självrörlig; maskinmässig; fysiol, ofrivillig (action), ^matism, åtom'-atizm, s. själf rörlighet; fysiol, ofrivillig

rörelse. ~matOn, åtém'åton, s. (pl. -mata, -mata, ei. -matons, -måtonz)^ självrörlig maskin; automat, ^nomian, -no'-mian, a. självstyrelse-, ^nomic, -nom'ik, ^nomous, aton'omus, a. själf sty rande, oafhängig. ~n0mist, aton'omist, s. förfäktare af självstyrelse. ~nomy, åtén'o-mi, s. självstyrelse; själf bestämning, r^-psia, atop'sia, ~psy, a'topsi, s. mystiskt själf skådande; seende med egna ögon, personlig iakttagelse; med. medikolegal likbesigtning. ~pt'lC(al), atop'tik(al) a. sedd med egna ögon; grundad på hvad man själf sett. atheism, -the'izm, 5. själf-förgudning. atheist, -the'ist, s. självför-gudare. ~type, -tip, s. fotografiskt tryck, ljustryck.

autumn, a'tum, s. höst (äfv. bild. of life); in på (om) hösten; in the ~ of 1884. al, atum'nal, a. höstlig, höst-; s. (oftast pl.) höstblomma(-mor); ~ equinox, höst-dagsjämningen.

auxiliar †, ågzlriår(-jur), a. hjälpande, behjälplig; hjälp-. ~ly, -li, ad. med hjälp. <vy, -i, a. jfr föreg, hjälp- (engine, forces, troops, verb, etc.); s. medhjälpare, biträde; hjälpverb; mat. hjälp kvantitet; pl. (~ies,-iz) bundsförvandter; hjälptrupper; förstärkningsmanskap vid en kanon, avail, åvà'1, va. gagna, hjälpa; vn.gagna, vara till nytta; s. gagn, nytta (to a person; in, i, vid); pl. vinst, inkomst}fC; to ~ one's self of, begagna sig af (t. ex. the opportunity)', it you nothing, det tjänar dig till ingenting; it not,itnothing, it is of no det tjänar till ingenting; what it? of what ~ is itf hvartill tjänar det? of no fruktlös; to be ed of Am., veta om, vara öfvertygad om. ^ability, -åbiriti, is. Am. se ^ableness. 'viable, -abl, a. gagnelig, nyttig (to, till, att); gällande (for, för en viss tid), giltig, verksam; användbar (for, till); åtkomlig, som kan bekommas, som man kan begagna sig af. ^ablenßSS, -åblnes, s. gagnelighet, tjänlighet, förmånlighet, nytta, verkan; giltighet, laga kraft.

ably, -abl!, ad. avalanche, fr., åv'ålånsj, s. lavin, snöskred. avant†, ava'nt, s. se van; interj. se avaunt. ^-courier, fr., avang'korer, s. förelöpare, förebud, ^-{juard, s. förtraf, förtrupp, avanturine, avan'turin, se aventurine. avarice, av'aris, s. girighet, (is. penning-) snålhet.

avaricious, avarisj'us, a. girig, snål (of, efter). ~ly, -li, ad. ~neSS, -nes, s. girighet.

-avast, ava'st, interj. sjö. stopp, vast, håll an. avaunt, ava'nt, interj. bort! ut! Ave-Mary, àvèmàri, Ave-Maria, å'vëmårè'å,

S. Ave-Maria (en katolsk bön till Jungfru Maria); ringning morgon och afton till Ave-Maria.

avenacious, avënà'sjus, a. hafrelik, hafre-, avenage, åv'ënàdj, s. hafretionde. avengë, åvèndj', va. O. vn. taga (rättvis) hämd (för), hämnas en person ei. sak; straffa; ~ one's self of (on), hämnas på ngn (for, för). ~ment, -mènt, s. hämnande; rättvist straff; vedergällning, ^r, -ur, s. hämnare.

aven(i)0US, åvè'n(i)us, a. bot. utan bladnerver.

avens, åv'ëns, s. bot. kummer (Geum, is. G. urbanum).

aventuref, åvën'tjur, s. jur. olycksfall som

förorsakar ngns död, vådadöd.

aventurine, avën'tunn, 5. min. aventurin (kvarts); ett slags rödaktig skimrande

glasfluss; a. aventurin-.

avenue, åv'ënu, s. ingång, passage; väg, uppfart, allé; is. Am. aveny, bulevard (bred trädplanterad gata); bild. tillträde.

aver, åvl'r,t?<x. bestämdt förklara, försäkra;

jur. intyga, erbjuda sig att bevisa, average, åv'årädj, a. i medeltal, medel-, medeltals-; F ordinär, sådan som arten är i allmänhet; s. medeltal, medelproportion; beräkning efter medeltal, medelpris; jämn fördelning; hand. sjö. haveri

(sjöskada, el. omkostnader som träffa fartyg el. last); va. jämt fördela beloppet af; beräkna efter medeltal; bestämma medeltalet af; F leverera (göra, producera) i medeltal; vn. utgöra, hålla i medeltal; petty (small) det lilla haveriet, ordinärt haveri, mindre

omkostnader (gemensamma för skepp och last, ss. för lotsning o. d.); general (gross) gemensamt (stort) haveri; particular (simple) enskildt (enkelt) haveri; adjustment °f dispache; ~ bond, fullmakt fölen dispachör; arbitrator of judge for matters of f^-stater, dispachör; upon (on) an i medeltal, aver-corn, a'vurkorn, s. förr jur. afradsspanmål.

averment, åvè'rmènt, s. bestämd förklaring, försäkran; bekräftelse, bevis (medels yittnen); jur. parts erbjudande att skaffa bevis (numera verification).

averruncate åvërung'kàt, va. afvända; utrota, averruncator, -ka'tur, s. stor trädgårdssax. averse, åvè'rs, a. bortvänd; obenägen (from, för); afvog, ogynsam (to, mot, för). ~ly, -li, ad. bakåt; jfr vid. a. ^neSS, -nes, s. ovilja, obenägenhet (to, from †). aversion, -sjun, s. motvilja, afsky (to, from †, a thing; to, for %, from †, towards †, a person); föremål för motvilja, afsky; to have an ~ to, to hold in hafva (hysa) motvilja mot; to take an ~ to, fatta motvilja mot.

avert, ave'rt, va. vända bort, afvända (from)

i alla betydelser ; vn.)J< vända sig bort. ~er, -ur, s. den, det som afvänder. avian, a'vian, a. zool. hörande till fåglarna, fågel-, aviary, -ari, s. fågelhus, volière. aviculture, -kåltur(-tjur), s. fågelskötsel, avid av'id, ~iouS)j<, -'ius, a. sniken (of, efter), girig, snål. ~ity, -'iti, s. häftigt begär, lystnad (for, efter), glupskhet; ifver, begärlighet; ~ to know, vetgirighet, avigato, åvigà?tè, se avocado. Avignon-berry, åv^injéng-bër'!, s. avignonbär, bär af Rhamnus infectorius hv. gifva ett gult färgämne (krysoraninin).

avocado, avèkå'dö, avocato, -to, s. bot. ett vestindiskt träd (Laurus Persea ei. Per-

6: note, 6: do, è: nor, 6: not, à: tube, ü: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: lias.

Engelsk-svensk ordbok. 5body-physician

F Talspråk. 66 P Lågt språk.

bolster

sea gratissima), hvars frukt äfven kallas alli" gator-pear ei. F midshipmen's butter. avocate †, åv'èk.åt, va. bortkalla; jur. hänvisa till högre rätt. avocation, -kå'sjtin, s. bortkallande †; jur. hänvisande till högre rätt; mellankommande (störande) göromål, förströelse, småbestyr; värf, lefnadskall (förväxling med vocation). avocet(te), åv'èsët, äfv. ~ta, -'tå, S. zool. skärfläcka (en vadare, Recurvirostra avo-cetta).

avoid, åvojd', va. uttömma, afföra†; utrymma, lemnat; undvika, sky, undgå (ito do, doing); jur. upphäfva, göra ogiltig, annullera; vn. draga sig undan; jur. bli ledig; (examples) to be f^ed, som ej bör(a)följas. ~-f!akeS,s. maskin hvarmed silkets hoptofvande vid spinning före-kommes. ~able, -abl, a. undviklig; som bör undvikas; som kan bli ledig, ogiltig. ~ance, -åns, s. afledande, aflopp †; utrymmandet; skyende, undvikande; ledighet, vakans; upphäfvande, annulle-rande. ~er, -ur, s. en som afleder, undviker etc.; kärl o. d. hvarmed ngt bortförest. ~ing, -ing, s. ~ of blood, blodförlust. ojess, -lès, a. oundviklig avoir-du-pois, åvårdupojz', s. vanlig vigtberäkning, viktualievigt (1 pound = 16 ounces), jfr troy. avOSet se avocet.

avOUCh, åvau'tj, va. öppet förklara, bestämdt påstå, försäkra; anföra till försvar (Jör; för); intyga, bekräfta, stadfästa, försvara; svara för; s. }|C förklaring; vittnesbörd, ^able, -åbl, a. som kan påstås, intygas. ~er, -år, s. en som påstår, etc. svment, -ment, s. förklaring, bekräftelse; garanti, avoutry, se advoutry.

aVOW, åvau', va. tillstå, erkänna; försvara; stå för; öppet förklara, öppet bekänna; jur. vidgå i afsigt att försvara, jfr nedan; to ~ one's self a ..., erkänna sig vara en .... /vable, -abl, a. som kan erkännas, försvaras, rättfärdigas, ^ably, -åbli, ad. öppet, erkändt. ~al, -ål, s. öppen förklaring; frimodig bekännelse; erkännande. ~ant, -ånt, s. jur. svarande i självpantningsmål hvilken försvarar sitt åtgörande. ~ßdly, -ëdll,

ad. efter eget erkännande; öppet, erkändt. ~ee, -è', s. se advowee. ~ry, -ri, S. jur. svaromål, försvar i självpantningsmål.

avulsed, åvulst', a. lössliten, bortrifven. avulsion, -M'sjun, s. frånslitning, bort-

ryckningt; jur. lösryckning af mark gnm vattnets inverkan; lösslitet stycke †.

avuncular, åvång'külår, a. tillhörande farbror ei. morbror.

await, åwå't, va. afvakta, vänta (på); vara i beredskap för, vara ngn förbehållen; 5. † bakhåll, awake, åwå'k, ap. vaken; bild. vaksam, uppmärksam; si. hemma i ensak, kunnig; va.

[imp. awoke, åwè'k, awaked, -t; pp.

awaked] väcka, uppväcka (from, out oj sleep; to, till) äfv. bild.: egga, lifva; vn. väckas, vakna (from, to) afv. bild.: få nytt lif; to be ~ to, si. vara vaken för, bevaka (one's interests); inse, genomskåda. ~n, -n, va. se föreg, va.; vn.)fc se föreg. vn. ~ner, -nur, s. väckare. ~ning, -ning, prt.; a. väckande äfv. bild.; s. uppväckande, uppvaknande äfv. wid.; religiös väckelse, awanting, åw6n'ting, ap. som felas, fattas, award, åwå'rd, va. tilldöma, tillerkänna; förskaffa, skänka, bestå (to); vn. fälla dom; s. dom, skiljedomares utslag; tillerkännande; anslag, föräring. ~er, -ur, s. en som tilldömer, skiljedomare, aware, åwå'r, ap. varse, varskodd; öfvertygad, medveten (of, om); varsam, på sin vakt; interj. se upp! akta er! to be ~ of veta, veta af, känna till, hafva reda på, hafva sig bekant; bli varse; märka, inse; to become ~ of, varsna, bli varse, förnimma; to be ~ that, veta (redan) att, märka att, inse (nog) att; to make ~ of, göra uppmärksam på, varsko, förbereda på.

awash, åwésj', ap. o. ad. sjö. i vattenbrynet

om ankaret el. om ett grund.

away, åwå', ad. bort, undan, ur vägen, sin väg; borta; interj. bort! bort med! låtom

OSS gå! (Anm. "v ny t jas ofta som förstärkning el. uttrycker en fortsättning af en handling: på; t. ex.: fre ~! skjut af! »brassa på»! laugh ~! skratta »på» bara! skratta fritt! eat ät »på»! ät upp!); ~ with ! bort med ...! tag bort...! and ~ F, OCh »gifva sig i Väg» elliptiskt efter verb som uttrycka rörelse; I Cannot ~ with..., jag kan ej tåla, smälta...; to do undanrödja, afskaffa; to drinks, supa upp; to make ~ with, göra af med; döda; far långt bort; F vida, allra (vani. by far), ^-going, a. bortgående, lemnande, afträdande is. om arrendator (tenant) som lemnar sitt arrende; S. bortgång; ~ crops, vid afträdet växande gröda, awe, å, s. fruktan, bäfvan; skräck; vördnad; va. ingifva vördnad, fruktan, imponera på; skrämma (into, till); to command (insjnre) bjuda (ingifva) vördnad, respekt; to fill (impress, strike) with fylla med vördnad, bäfvan; to influence by imponera på; to keep in hålla i respekt; to stand in ~ of, hysa

vördnad (skräck) för. ~-StrilCk, a. slagen af bäfvan, fyld med vördnad. ~d,

-d, pp.; a. se föreg.

aweary, åwè'ri, ap. poet. se weary. aweather, awedh'ur, ad. sjö. i lofvart; heim

upp med rodret! aweigh, åwà', ad. sjö. lätt om ankaret. aweSOme, å'såm, a. Skoti. förfärlig, awful, å'ful, a. fruktansvärd, häpnadsväckande, skräckinjagande; vördnadsbjudande, imponerande; dyster, allvarlig, högtidlig; ängslig, räddhågad †; F liksom i sv. hvardagsspråk »förskräcklig», »ryslig»; ad. si. »rysligt» handsome, o. d.). ~ly, -I, ad. ^neSS, -nes, s. vördnadsbjudande el. skräckinjagande karakter; det imponerande (of, i); högtidlighet; vördnadsfull skräck †. awhile, åhwi'1, ad. en tid bortåt; en stund, awk, åk, a. vänster, vänsterhändt †; bakvänd, galen, oriktigt; lok. klumpig, oskicklig. ~ward, -'wård, a. »vänster-vriden», tafatt, tölpig, oskicklig, generad, förlägen om personer; bakvänd, ovig, drumlig, klumpig, smaklös om personer o. saker; brydsam, kinkig, »kitslig», otreflig, obehaglig, förarglig, »genant», »fatal» om saker; förvänd, vrång, förstockad †; motig, olyckligt. ~wardly, -'wurdli, ad. ~wardneSS, -'wårdnës,5.tafatthet; bakvändhet; brydsamhet etc. jfr föreg. a. awl, ål, s. skomakares etc. syl; pryl; boktr. al.

~-bird, s.zooi. grön hackspett, ^-shaped, a. sylformig. ~W0rt, s. bot. sylört (Su-bularia).

awleSS,v a'les, a. utan vördnad, utan fruktan, oförskräckt, förmäten; som ej förmår väcka vördnad; utan respekt med sig. awm, se aum.

awn, ån, s. bot. borst på blomfjäll, agnborst, snärp. ~ed, -d, a. försedd med agnborst. ~er, -ur, s. sädesvanna. awning, å'ning, s. solsegel, soltält; markis på fönster; sjö. en del af hyttdäck. awnless, å'nlës, a. utan agnar, awny, å'ni, a. full af, försedd med agnar, awoke, åwo'k, impf. af awake. awork †, awl'rk, ~ing, -ing, ap. i arbete, i gång.]

awry, åri', ap. skef, sned; skelande; förvänd^ vrång; ad. vridet, på sned, förvändt, ax, åks, va. † el. P se ask. axe, äfv. Am. ax, åks, s. yxa, bila; broad bila. ~-form(ed), ^-shaped, a. bot. yxformig. ~-head, s. yxhammare. ~ -helve, s. yxskaft. ~-StOne, s. min. en art nefrit. ~-vetCh, ~W0rt, s. bot. kronärt (Coronilla).

axial, ak'slal, a. axel-. ~ly,-i, ad. i axellinien. axil, ak'sil, el. lat. ~la, -'å, s. (pl. ~læ, -'è)

s. armhåla; bot. bladvinkel, bladveck. lar, -ur, ~lary, -Åri, a. hörande till armhålan; sittande i bladvecket, axinite, ak'sinit, s. min. axinit. axiom, åk'siåm, s. själf klar sats; allmänt antagen grundsats. ^atic, ~atical, -omat'ik(al), a. själfklar, axiomatisk.

atically, -omåtfikåli, ad. axis, lat., ak'sis, (pl. axes, -ëz) s. axel jfr följ.; geom. min. etc. axellinie; anat. andra halskotan; ~ of a gun, en kanons kärnlinie. axle, ak'si, s. hjulaxel; leading järnv. framaxel; trading 'v, bakaxel. ~-arm, s. hjulnål. ~-bar, s. hjulstock. ~-b0X, s. hjulbössa. ~-grease, s. hjulsmörja. ~ -guard, s. axelhållare. ~-journal, ~ -neck, s. axeltapp, hjultapp. ~-pin, s. se linch-pin. ~-tree, s. hjulaxel af trä. ~d, -d, a. i sms. försedd med axel. axunge, åk'såndj, s. svinister. ay, aye, 1. aj, ad. ja (is. to vote ja visst, jaha; verkligen? huru? interf ah, ack; S. (pl. ays, ayes, ajz, 6jz parlamentsuttal) ett ja; en som voterar »ja»; the ~s have it, ja är Öfvervägande i omröstningen; ~ me, se ah me.

aye, 2. å, ad. is. Poet. alltid. ~green, se house-leek.

aye-aye, åj'åj, s. zool. ai-ai (afrikansk gnagare,

Cheiromys). ayry, à'ri, se eyry.

azarole, åz'år6l, s. bot. en art hagtorn (Crataegus azarolus). azimuth, åz'imåth, 5. astron, azimut; ~ circles, horisontalcirklar. ~äl, -ål, a. azoic, åzcHk, a. geoi. utan organiskt lif,

utan spår af lefvande varelser. azot(e), åz'6t, (- -'), s. kem. kväfve. ~ic, åzotfik, a. kväfvehaltig; ~ gas, kväfgas. ~ite, -It, s. kem. salpetersyrligt salt. ~ize, -iz, va. kem. försätta med kväfve, ^ized, -izd, a. kväfvehaltig; ~ food, kväfve-haltiga näringsmedel. ~0US, -'ås, a. kväfvehaltig jfr nitrous. azure, å'zjår, a'zjor, åzj'ur, a. himmelsblå; s. himmelens blåa färg (fält); himmelsblått; her. blått fält; va. färga himmelsblå; ~ of copper, se copperore. ~-blue, s. måi. kem. smalts. ~-C0pper0re, s.koppar-lasur. ~-Spar, s. min. se azurite. ~-StOne, s. min. lasursten (lapis lazuli), äfv. jfr följ. s. ~d, -d, pp.-, a. himmelsblå, azurite, -it, s. min. azurit, lazurit, kopparlasur. azygous, åz'igås, a. anat. enskild, ej i par. azyme †, åz'im, s. osyradt bröd; pl. (~S, -z), sötebrödshögtiden hos judarne, azymous, -US, a. osyrad.

<*>: note, o: do, è: nor, Talspråk.

68 r Lågt språk. tiaok

B.

B, b, bè. s. bokstafven b; mus. noten, tonen h; si. brandy; ~ fiat, mus. noten, tonen b; P vägglus; Förk. B., mus. bass, base; booh; b., born; B. A., Bachelor of Arts; British America; bar., barrel; Bart., Bt., Baronet; B. C., bad character (dåligt betyg); before Christ; Board of Control; B. C. L., Bachelor of Civil Law; B. D., Bachelor of Divinity; Bd., bond; bound; bds., in boards (kartonerad); B. I., British India; Bib., Bible, biblical; Biog., Biography, biographical; Bk., bank; book; B. L., Bachelor of Laws; B / L., hand, bill o f lading; bl., barrel; B. L. L., (iat. Baccalaureus Legum) se B. L.; B. M., Bachelor of Medicine; British Museum; Bot., botanical, botanist, botany; Bo't., i räkningar bought; Bp., bishop; B. R., (iat. banco regis, ei. reginæ) King's, ei. Queen's Bench; Br., BrO., brother; Bt., se Bart.; bil., bushel; B. V., (iat. beata virgo) Blessed Virgin (den heliga jungfrun); (iat. bene vale) farewell. baa, bå, vn. bräka; s. bräkande. Babbit's metal, bab'its met'al, s. tekn. en

lagermetall (legering), babble, bab'l, vn. babbla, jollra; pladdra, prata hit och dit, skvallra; jagt. vara lös-gläfst, skälla för tidigt om hund på slag; sorla om en bäck; va. pladdra om; s. pladder, prat; sorl. ~ment)|(, -ment s. se föreg. ~r, -ur, s. sladdrare, pratmakare; zool. en art trast, babbling, -ing, prt.; s. se babble. babe, bab, $. dibarn, spädt barn; docka †. Babel, ba'bel, s. pr. Babel; (b) bild. förbistring.

babiroussa, babiro'sa, s. zool. hjortsvin (Sus

babirussa). babish)(C, ba'bisj, a. barnslig. -li, ad.

baboon, babo'n, s. zool. babian (Cynoce-phalus).

baby, ba'bi, s. spädt barn, dibarn, »barnunge» ;docka; a. i sms. barnslig, barna-; va. behandla som ett litet barn, kela med. ~-farm, s. ställe där späda barn mottagas till inackordering, ^-farmer, s. kvinna som mottager späda barn etc. se föreg, ^-farming, s. affären att mottaga späda barn till inackordering. housè, 5. dockskåp. ~-in-armS, s. lindebarn. ~ -jumper, s. ett slags i taket fäst gunga på elastiska band. ~-pin, s. säkerhetsnål. ^ -things, s. pl. leksaker, ^hood, -hud, s.

späd barndom, ^ish, -lsj, a. barnslig. ishness, -isjnës, s. barnslighet. ^ism, -izm, s. se uhood; barnsligt talesätt. ship, -sjip, s. se f^hood. Babylonian, båbil
Babylonic, Babylonical, babiion'ik(ai), Babylonish, -^'nisj, a. babylonisk; förvirrad.

bac, back, bak, s. färja, pråm; kar, mäskkar, kylfat. Baccalaureate, bakålå,'rèàt, s. baccalaureat, lägsta akademiska grad; B. sermon, Am. afskedstal till en afgående klass, baccate, bak'ât,a.bärartad, saftig; försedd med bär. ~d, -ed, a. bärrik; besatt med pärlor †.

bacchanal, bak'anal, n. bakkanalisk, rumlande, svirande; s. rumlare, fyllbult;^»?. (~S, -z, o. ~ia, -na'lia) bakkanalisk fest, rummel, supkalas, sx/ian, -na'lian, a. o. s. se föreg. ~ i an |y, -na'lianli, ad. bacchant, bakant', s. Bakkosdyrkare; dryckesbroder. ^e, bakant', s. (pl. ~es, -èz), Bakkosprestinna, bakkant. bacchic, bak'ik, ~al, -al, a. bakkisk; vinberusad, yr, uppsluppen, bacciferous, båksifurus, a. bot. som har

bärfrukt; bärrik. baccivorus, baksiv'orus, a. bärätande (t. ex. birds).

'bacco, bak'è, 'baCCy, bak'i, P = tobacco. bachelor, batj'elur, s. ungkarluniv. baccalaureus (of arts, of law etc.), en som tagit Baccalaureate, kandidat; lägre (ung) riddare; ungmästare i ett skrå †; current en som blifvit baccalaureus af gunst och nåd blott genom diplom, mots, formed Knight en som blifvit upphöjd till Knight utan att blifva medlem af ngn riddarorden. ^'S-buttOn, s. bot. växtnamn som tillägges flere arter, ss. : en Lychnis; dubbel Ranunculus acris; en art klint (Centaurea nigra); to wear s, vara ungkarl, gå ogift. ~'S-fare, s. ungkarlsko st (ost, bröd och kyssar). ^hood, -hud,

svism, -izm, s. ungkarlsstånd, ^ship, -sjip, s. se föreg.; baccalaureat. back, 1. se bac.

back, 2. bak, s. bak, rygg äfv. biidi. (of a chair etc.), baksida; ryggstycke af en hud, (pl.) sulläder; byg. (of an arch) se extra-dos; insida af mur; stjärt på katt-gineblock; jfr vid. nedan; ad. tillbaka i alla

bet. bakåt, bakefter, baktill; baklänges; igen; a. bakåt el. bakom liggande; aflägsen; va. stiga upp på ryggen på; föra bakut, draga tillbaka, ridk. rygga, stryka; hålla tillbaka; stöta intill på baksidan

(om byggnader; äfv. VTl. med upon): hålla ngn

ryggen fri, understödja, bistå; påskrifva på baksidan, påteckna, genom påskrift göra giltig; endossera växel; hålla penningar på; förse med rygg; sjö. brassa back, backa; katta ankare; vn. röra sig baklänges, gå tillbaka; om en häst stryka; sjö. backa (äfv. astem, jfr nedan); of a letter, baksida af ett bref; ofta utanskrift, adress; ~ of the rudder, sjö. förstärkning af rodret; ~ of the sternpost, sjö. akterstäfsföljare; ~ to rygg mot rygg, med ryggarna mot hvarann; to beat ~ and belly P, genomprygla; to keep ~ and belly P, kläda och föda; to break one's (the) bryta ryggen af sig; F göra bankrutt; to make (give, proffer) a ~ F, kröka ryggen åt ngn att sitta på el. hoppa öfver ; to put (set) one's ~ against F, visa ovilja (»borsta sig») mot; to tum one's ~ on.., vända ryggen åt, äfv. bild. ss. i sv. ej bry sig om, lemna i sticket; at the ~ o/, på baksidan (ryggen) af; bakom; to have at one's hafva bakom ryggen, bild. ega ett stöd i...; to be on another's ~ F, strängt tadla; förlöjliga; to be on one's (ozon) ~ F, vara »på kneken»; to have no clothes (shirt, coat) to one's icke hafva kläder (»en trasa») på kroppen; ~ of bakom; to draw, go se dessa ord; to ~ the field, se under field; to ~ a letter, skrifva på baksidan af ett bref hvarifrån det kommer, jfr ock ~ of a letter; £ø ~ a rope, sjö. tira en ända med finare garn; I'll <%/ hirn fora..., jag vill våga hvad som hälst på hans skicklighet såsom ...; I'll ~ him to do it, jag slår vad att han gör det; to ~ astern, ~ the oars, ~ water, backa, stryka med årorna; to ~ down, Am. draga sig undan etc. jfr följ.; to ~ out, va. stryka med en vagn, en båt; vn. aflägsna sig baklänges; F draga sig undan (from, of från, ur, jfr go back from); draga sig ur spelet, gifva sig, afstå från ngt; to ~ up, understödja, bistå; häjda, slå tillbaka (a ball), stanna. (Anm. back

har i sms. alltid tonen, utom i nedan särskildt betecknade undantag, och uttrycker: bak-, tillbaka, etc. jfr ofvan a. o. ad.; eller i fråga om rum i ett hus: belägenhet åt baksidan, »åt gården», t. ex. ~ -room, ^-parlour, etc.) ^-balance, s. mek. ångm. motvigt, ^-band, s. ryggband, ryggrem på seldon; jur. förbindelse som upphäfver en annan. ~-bar, s. stång

i en spis att hänga kokkärl på. ^-basket, s. korg som hänger på ryggen, ^bite, va. baktala. ~biteP, s. baktalare. ~biting, a. o. s. förtalande. ^-blOW, s. slag i ryggen; slag med handens afvigsida. aboard, s. ryggbräde i en båt, el. ss. ortopediskt instrument; tekn. formbräde i gjuterier; sjö. hackbräde; sjö. slag som man förlorar på. svbone, s. ryggkota, ryggrad; topogr. vattendelare; biid. ngt som håller uppe, stöd; kraft; karaktärsstyrka; to the ända igenom,helt och hållet; ända intillhjärt-roten. ~-center, s. dubb i löparedockan å en svarf. ~-Chain, se band. ~-CloutS, s. pl. blöjor. ^-COmb, s. nack-kam. ~ -dOOr, s. bakport; mil. utfallspost; bild. smygväg. ~-eddy, s. bakström, ^-end, s. bakdel; lok. ei. si. slutet af hösten. faller†, s. affälling. ~-fare, s. återfärds-ei. afhemtningspengar. ~-freight,s. åter-frakt. ^gammon, -gam'ån, s. triktrak

(ett slags brädspel); Va. slå jnotståndaren dubbelt i triktrak. ^grOWld, S. bakgrund i alla betyd. ~-half,s. bakdel af kreatur. ~hand, va. visa bort med handep; s. bakÉj,t lutande handstil; a. se föij. ^handed, fl. O. ad. med afvigsidan af handen; bak^t lutande; indirekt, på sidovägar, oärlig(t). ~hander, s. slag med afvig hand; bild, sidohugg. ^hOUSe, s. hus inpå gården; afträde. ~lash, s. mek. glapprum. ^-light, ljus bakifrån; fönster ofvanom baksätet i en vagn. 'v/ -lining, S. ryggfoder. *v-look,5. återblick. ~ -painting, s. ett slags glasmåleri, poticho-mani. ~-part, ». baksida; bakdel. ~-pay-ments, s. pl. kvarstående utbetalningar. ~-pie6e, s. ryggstycke t. ex. af ott harnesk; bakstycke. ~-preSSUre, s. ångm. mottryck, -went, s. Skoti. arrende som betalas efter skörden. ~-rope, s. sjö. stampdävertsgaj, kirskänkling. ~-Saw, s. ryggsåg, tysk fogsvans. ~set, a. † anfallen i ryggen; s. bakström; Skoti. motighet; recidiv. ~ -settlements, s. pl. aflägset liggande

gränskolonier, nybyggen gränsande till vildmarken. ~-Settler, s. gränsbyggare. ~-ShOp, s. bodkammare. ~-sllOW, s. tittskåp som bäres på ryggen, ^side, s. baksida; bakdel, ända P. ^Sided, a. tekn. försedd med vankant, snedvuxen. ~ -sight, s. sigte på gevär; syfte bakåt vid niellering. ^-sinews, s. pl. senor på baksidan af benet is. hos hasten. ~-Slang, s. sätt att tala med bokstafsordningens omkastning. ^Slide, - -', vn. glida tillbaka; afvika; teol. affalla, ^-slider, -affälling, ^sliding, - -, a. bakåt glidande; affällig; s. undflykt; affall. ~ -Slum, s. (tjuf)näste, håla. ^-Snatch,s. ett

slags klumpig dans bland de lägsta folkklasserna. rv-speed, s. andra drifhjulet å en svarfstol. ^-Square, s. vinkelhake med tjockt anslag. ~-Staff, s. Jakobsstaf

(förr bruklig middagshöjdmätare). ~Stail*(S),S.bak-

trappa; kökstrappa; löntrappa; a. från baksidan; indirekt, på bakvägar, oärlig. ~ -Stay, s. sjö. bardun. ~-Stitch, s.

efter-styng; stickning. ~-Strap, s. stropp på seldon; pl. se Hessians. ~-Stream, s. bakström. ~-Street,s. bakgata. ~-Stl*0ke, s. mek. bakslag. ^-Swanked, a. svank-ryggig- ~-SWeep (of the waves), s. mot-sjö, svallvåg från stranden. ~-SW0rd, s. huggvärja; fäktkäpp med korgfäste jfr single-stick. ~-t00ls, s. pl. bokbindar-stämplar, filetter. ~-train, s. jämv. återvändande tåg. ~-trick, s. anfall bakifrån; knep vid brottning hvarigenom man kommer åt sin motståndare bakifrån. ~velvet, s. kyprad sammet. ~water, s. bakvatten; uppdämdt flodvatten; det af ett vattenhjul bakåt kastade vattnet. ^WOOdS, s. pl. aflägsna skogstrakter på gränserna af nyodladt land, is. de vestliga urskogarna i N. Amerika. woodsman, 5. nybyggare i de vestliga urskogarna i N. Amerika. ~-W00l, s. ryggull (bästa slags uii). ~W0rm, s. trådmask hos falkar etc. ^-wounding, a. sårande i ryggen, bakifrån; baktalande. ~ed, -t, pp.; a. med ...rygg (t. ex. broadly broad-med bred rygg); sittande på ryggen af ngn el. ngt. ~er, -ur, s. en som för bakåt; en som bestiger (ryggen af ngn ei. ngt); »ryggstöd», en som understödjer ngn, som »håller ngn ryggen fri»; en som »håller»(vad) på ngn, etc. jfr back, v.; byg. smalt skiffer lagdt på de andra. ~ing, -ing, häckning;

stöd, bistånd; utanskrift, adress på ett bref; förseende med rygg; tekn. rygg På en bok etc.; fyllningsmur; träverk (»häckning») bakom pansarplåt; bottenväf i sammet etc.; inridning; grönt till blombuketter; ~ of the wind, vindens dragning motsols. ~ward, -wård, a. bakvänd; bakåt vänd; långsam, sen, trög (in, i; to, att); ej långt försigkommen, »på efterkälken»; försumlig (in payments); ovillig; tveksam; förgången; ad. (äfv. ~WardS, -wurds) baktill, bakpå, bakåt, baklänges; tillbaka; to be ~ in the world, vara i klena omständigheter. ~wardSy,-wurdli, ad. bakvändt; motsträfvigt; förvändt. wardness, -wurdnës,s. långsamhet, tröghet; senfärdighet; egenskap att ej vara nog försigkommen (in, i); motvillighet. baCOn, ba'kn, s. fläsk, skinka saltad o. rökt; svin; to save one's slippa helskinnad

undan, ^-faced, a. F med fylligt ansigte. ~-fed, a. gödd, fet. *v-hog, s. gödsvin. Baconian, bàk6'niån, a. hörande till filosofen

Bacon (Baco af Verulam). baculometry, båkul6m'ëtri, s. mätning med stänger.

bad, bad, a. (komp. WOrSß, wërs; sup. WOrSt, wlrst), dålig; ond, elak; osund; sjuk; ankommen, skämd; fördärfvad, lastbar; falsk om mynt; skadlig (for); oskicklig; olycklig; si. svår; ~ courses, dålig vandel; ~ egg, rötägg äfv. bild.; ~ fortune, olycka; ^ growth, missväxt; ~ papers,hand. F »sämre (värdelösa) papper» växlar, etc.; ~ weeds, ogräs; ~ words, skymford; ~ blood, ~ hours, ~ odour, etc. se under dessa subst.; ~ of a fever, febersjuk; it is ~ °f you> dßt är elakt (illa gjordt) af er;

the best (F förk. af it is a ** one at the best), i bästa fall ganska dålig; things are (go) ~ with hirn, det är illa ställdt (går illa) för honom; to make ~ worse, förvärra saken; (to go) from ~ to worse, (blifva) alt värre; to go to the si. komma på förfall, på villovägar; bli ruinerad. ~ly, -li,ad.illa, dåligt; F is. Am. svåra, mycket; ~ off, illa däran. ~neSS, -nes, s. ondska, elakhet; dålighet, dålig beskaffenhet; osundhet; skadlighet. bade, båd, imp. af bid.

badge,bådj, s. kännetecken som bäres, (tjänste-) märke; äretecken, ordenstecken; mii. distinktionstecken; sjö.nedre sidogalleri; va.% beteckna, utmärka med särskildt (äre)tecken. ~leSS, -lës, a. utan badge. ~r, (1.) -ur, s. en som är berättigad att bära badge. badger, (2.) bådj'ur, 5. zool. gräfling (Meles taxus); måi. pensel af gräfsvinshår; pri-viligierad spanmålshandlaref; va. ansätta, plåga, ^-legged, a. med ben af olika längd, ^ing, -ing, a. o. s. plågande, badigeon, badidj'un, båd'izhun, s. bild-huggarkitt; snickarekitt af sågspån och lim att fylla sprickor i trä; ett slags gulaktig färg hvarmed murar bestrykas, badly, båd'li, badness, båd'nës, se under bad. badminton, bad'mintun, s. ett slags spel i fria luften liknande laion-tennis; ett slags dryck af kryddadt och sötadt rödvin.

baffaty, båf åti, baffetas, baftas, båf'tås, 5.

ett ostindiskt bomullstyg, baffle, båfl, va. gäcka, svika; bedraga, lura; omintetgöra förhoppningar; göra flat, förvirra; Öfvergå ngns förväntan el. förmåga; trotsa ali beskrifning el. alla bemödanden; vn. † begå bedrägeri; sjö. kasta om vinden. ~r, -ur. s. den, det som gäckar, etc.; ngt som bringar en ur fattningen, som kommer en att tiga. baffling, -ing, pvt.; winds, ostadiga vindar, kastvindar.

bag, båg, s. säck, påse, pung; resväska, nattsäck; jagtväska; hårpung; hand. bal; en viss mängd af somliga varor; pl. vida benkläder; va. (imp. o.pp. ^gcd, -d) stoppa i en säck (påse, i fickan, etc.); sätta öfverdrag på möbler; F stoppa på sig, Stjäla; bild. drifva in i en återvändsgränd, instänga, fånga som i en säck ; göra en boll i biljard; belasta med säckar; fullproppa; meja prov.; vn. vara (blifva) fullproppad, svälla, pösa; ~ and baggage, (med) pick och pack; >v ofbones F, »benrangel», mycket mager människa; to make a good göra en god fångst; the servant has got the tjänaren har fått afsked; to give a person the ~ F, lemna i sticket; afskeda; to ~ one's self biij. förlöpa sig. *f-l0Ck, s. nattsäckshänglås. ^man, s. (F för commercial traveller) handelsresande, »profryttare». ~-net, s. håf. <x,pipe, s. säckpipa; va. sjö. ~ the mizzen, backa mesan; ~piper, s. säckpipbiåsare. ^pudding, s. klimppudding kokad i påse. ~reef, s. sjö. nedersta ref vet när fyra finnas. ~-truSS, s. bråckband, suspensorium. ~-wig, s. peruk med hårpung, pungperuk.

bagasse, fr., bågås', s. utpressadt sockerrör

till bränsle.

bagatelle, fr., bågåtèl', s. småsak, lappri;

spel liknande biljard, baggage, båg'àdj, s. bagage, packning, tross; is. Am. en resandes saker (Eng. lug~ gage); liderlig kvinsperson; F »stycke», slinka, jänta. ~-bill, s. kontramärke å resgods. ~-maSter, s. Am. tillsyningsman för bagaget. ~-train, s. godståg. waggon,s.järav. täckt godsvagn; mii. packvagn, trossvagn.

bagging, båg'ing, prt. &tbag; s. instoppande i en bag, inpackning; säckväf, packduk; uppblåsning, svällande; afmejning. biil, ~-h00k, s. skära.

baggy, båg'i, a. lös som en säck ei. påse; säcklik; ~ cheeks, kinder som hänga som påsar.

bagnio, it-, ban'jo, s. badhus; Turk. slafhus; it., Frankr. etc. kasern för galerslafvar; bordell; ^ keeper, badmästare; bordellvärd.

baguette, fr., bågët', s. käpp, spö; laddstock; byg. smal rundstaf.

bah, bå, interj. bah!

bail, i. bål, 5. (eg. flere ord af olika härledning) signaleld, vårdkas; spiltbalk; rågång i skog; grepe, handtag, jfr äfv. wicket se vid. bale 1.

bail, 2. bål, s. borgen, borgensman (ei. -män) för inställelse inför rätta; frigifning mot

borgen (i dessa bet. utan pl. jfr ex.); pl. personer som mot betalning tjäna som borgen inför rätta; va. gå i borgen för (äfven vn. med for)\ frigifva mot borgen; anförtro varor under ngn särskild förpligtelse (t. ex. to ~ cloth to a sailor); deponera; (äfv. bale) ösa en båt; (äfv. ~ out) ösa ut, uttömma vatten; a couple of ett par borgesmän; to stand (be, become) gå i borgen (for, for); to find (give) to put in ställa borgen; out on os, fri mot borgen; to hold to tvinga att ställa borgen; to be »*ed out (admitted to släppas fri mot borgen; to be <^ed for trial, tvingas att ställa borgen för sin inställelse inför rätta; to be over to keep the peace, tvingas att ställa borgen, då man blifvit ertappad vid försök att begå en våldsam handling (dueii o. d).

bond, ~piece, s. skriftlig borgen. <^able, -åbl, a. för hvilken kan ställas borgen, tvage, -adj, s. hamnfogdetjänst; ett slags utförseltull till staden London. ~ee, -è', s. depositarius; förvaltare. ~er, -ur, s. en som deponerar gods som säkerhet; öskar. ~ey,-i,s. förr fästningsgård; nu fängelsegård); Old (B)<^, fängelse i London, säte för the Central Criminal Court. ~ie, -i, s. skoti. magistratsperson i en royal burgh (motsv. eng. alderman). ~iff, -lf, s. fogde, befallningsman; länsman, lägre rättstjänare, exekutionsbetjänt; gårdsfogde, rättare; High öfveramtman; ~ of a port, hamnfogde, ^iwick, -iwik, s. en bailiff's område. ~ment, -mènt, s. deposition af egendom ss. bail;

anförtrodt gods, inlagsfä. ~y †, -l, smdr. af bailiff ei. bailiwick. bain-marie, fr., bång-måré'. s. kokk. imkok-

ningsgryta, dubbel kastrull för vattenbad, bairn, bårn, s. Skoti. barn. bait, 1. bat, va. hetsa (t. ex. a bull with dogs), uppreta; anfalla; vn. slå med vingarna; <N/ anfalla om roffåglar, bait, 2. båt, va. sätta bete på; beta, fodra; locka med bete; vn. beta hästarne; intaga förfriskningar under en resa; s. bete, lockmat. ~-W0rm, s. metmask. ~ing, -ing, prt.; s. betes sättande på kroken; betande, förfriskning under en resa; ~ place, rastställe; värdshus vid vägen, baize, båz, S. boj (groft ylletyg), bake, bàk, (reg.; pp. äfv. ~n, -n) va. genom värme göra torr, hård: baka, grädda; (ugns)torka, -steka; rosta; bränna tegel (äfv. the sun the ground); vn. torka, hårdna; baka ihop sig. ~d, -t, pp. äfv. a. naturv. som bakat ihop sig; ^ work, byg. se coffer-work. ^hOUSe, s. bageri, bagar-

stuga. -ur, s. bagare; liten potatisugn af plåtjärn; dozen, bagardussin (13 ei. 14); shop, bageri; bagarbod;

salt, hjorthornssalt; legged, ko-bent. ~ry, -uri, s. bageri; bagaryrke.

baking, bå'king, prt.; s. bakning, gräddning etc. jfr föreg.; bränning; bak, så mycket som sättes i ugnen hvarje gång; bagareyrke. ^-apple(-pear, etc.), s. matäpple (etc. : vinterfrukt), ^-disll, s.baktråg. ~-heat,

S. stekvärme äfv. bild. om luftens temperatur. ~

-pan, ~-tin, S. form till tårtor o. d. ~-pow-der, s. jästpulver.

balaam,ba'låm,5. (eg. J5. bibi. pr.) si. tidningsnotis af vidunderligt innehåll tjänande som spaltfyllnad.

balan, bål'ån, s. zool. en art gyltra (en fisk, Labrus).

balance, bål'åns, s. våg, vågskål; jämvigt (äfv. even motvigt; öfvervigt, öfverskott; hand. balans, bokslut; saldo, behållning; Am. F återstod; öfvervägande; ovisshet, tvekan; mek. balans, motvigt; oro i ett ur; astron, vågen; va. göra lika; bringa ei. hålla i jämvigt; uppväga, motväga; öfverväga; jämföra; afsluta räkenskaper ; sjö. svigta ett segel; i dans figurera mot; vn. balansera; »stå och väga»; vara i jämvigt; ut j ämna sig; besinna sig, tveka (about, i afseende på); figurera i dans; ~ of trade, handelsbalans; ~ due to me, ~ in my favour, saldo mig till godo; to strike (draw) a göra upp ett saldo, afsluta ett konto; bild. göra upp räkningen, göra en jämförelse; taga ett medeltal; (to be) off one's ~ F, bragt ur jämvigt, ur fattningen, villrådig; upon a efter närmare öfvervägande; in account, saiderad i mot-räkning. ~-bridge, s. vindbrygga med motvigt. ~-fish, s. zool. hammarhaj (Car-charias zygæna). ~-fly, s. zool. trollslända. ~-frame, s. motvigt på en vindbrygga; sjö. balanseringsspant. ~-gate, s. sväng-port i en sluss. ~-knife, s. balansknif. ~-pole, ~-rod, s. balanserstång. reef,

S. sjö. kryssref (diagonalt, ref på gaffelsegel). "V/ !

-sheet, s. hand. summariskt utdrag ur j hufvudboken, balanskonto, öfverslag. ~ -Stay, s. väghållare. ~-wheel, s. steghjul i ur. ~d, -d, pp. a. i jämvigt, stadig; (väl) afvägd, symmetrisk. ~r, -ur, s. en som väger, balanserar, etc.; vågmästare; zool. svängkolf hos inscktordningen tvåvingar

(flugor), balancing, -mg, prt. af föreg. v.; s.

jämvigt, balansering; hand. saldering, bokslut; ~pole, balanserstång; ~ board, gungbräde.

balas, balass, bål'ås, ärv. ~-ruby, s. en art

(ljusröd spinell-)rubin.

balaustine, bålå/stin, s. vildt granatäppleträd.

balcher, bårtjur, s. ung lax. balconied, bårkénid, a. försedd med balkong etc. jfr följ. balcony, -ni, s. balkong, altan; sjö. galleri; in the på balkongen.

bald, båld, a. skallig, kal, bar, naken; slät, dålig, torr, platt om stil o. d. ~-buZZard, s. se osprey. ^head, s.

flintskallig person, ^headed, a. skallig, ^kite,zool. orm-vråk (Buteo vulgaris), ^pate, s. kält hufvud; a. se följ. ~pated, a. flintskallig.

baldachin, baldaquin, bårdåkin, baldachino,

it., -ke'no, s. baldakin, tronhimmel, sänghimmel.

balderdash, ba'ldurdasj, s. något hoprördt utan reda och urskilning; mischmasch, smörja, svamlande tal, gallimatias; va. † blanda, förfalska dryckesvaror.

baldly, ba'ldli, ad. bart, naket; rent ut. baldmony, ba'ldmuni, s. bot. stålört (Meum

athamanticum), baldness, bå'ldnës, s. kalhet, skallighet,

nakenhet; platthet (of style o. d.). baldric, baldrick, ba'ldrik, s. rikt smyckadt

bälte; gehäng. bale, 1. bål, s. bal, packe, bundt; va. inpacka, emballera; ~ of cotton, bomullsbal. ^-QOOdS, s. pl. varor i balar, bale, 2. bal, s. (äfv. nv-fire) signaleld, vårdkas jfr bail, 1. bale, 3. bål, va. ösa, jfr bail 2. bale †, 4. bål, s. ondt, olycka, baleen, bålè'n, 5. hand. (hval)fiskben. baleful, ba'lful, a. olycklig, bedröflig; olycksbringande, skadlig, fördärflig. ly, -1, ad. "^neSS, -nës, s. olycklighet, bedröfvelse; skadlighet, fördärflighet. baler, bå'lur, s. öekar (äfv. bailer). baling, bå'ling, s. (I.) packning i balar; (2.) uttömning, ösning, länsning. ~-engine, ^-machine, s. ett slags mudderverk. ~ -preSS, s. press hvarmed balar sammanpackas.

balister, bållstur, (l.) se baluster; (2.) se cross-boiv.

balize fr., bålè'z, s. stång, båk, träställning ss.

sjömärke ei. gränsmärke, balk, bå(l)k, s. balk, bjälke, timmerstock; rygg mellan plogfåior; tvärstreck; »streck i räkningen», oförmodadt hinder; va. grofhugga, skräda timmer-, lemna åsido orörd (eg. vid plöjning, äfv. bild.); tillintetgöra; gäcka (jfr baff le); bedraga, narra, (of, på); vn. vägra att hoppa om hästar, tvärstanna Am.; to have a fine (sad) ~ F, missräkna sig betydligt; to ~ a shop, göra att kunderna öfvergifva en bod. ~

-book, s. bok med tygprofver. ~-Staff, s. kort knölpåk. ~er, -ur, s. en som sviker etc., jfr v.; utkik på stimmen vid sillfiske, jfr conder. singly, -ingli, ad. på ett gäckande, hindrande sätt. ~y, -i, a. fallen för att tvärstanna Am.

ball, bål, 1.5. bal, dansnöje. ~-r00m,s. danssalong.

ball, bål, 2. S. (i allm. ngt klotrundt) kula, klot, båll, äfv. jfr bolus; veter. ball i hästens hof; bållspel; nystan; mil. gevärskulor (kollekt.); pendelskifva; boktr, färgbåll (förr bruklig); bärg. se bloom; va. göra klotformig; nysta; vn. bilda sig till bållar; om en häst få (ler-, snö-)klumpar under hofvarna; fre granat; sweet bisamknopp; wash tvålkula; the ~ of the eye, ögonsten; the ~ of the hand, det tjocka köttet under tummen; the ~ of the kingdom, riksäpplet; the ~ of the knee, knäskålen; to keep up the to keep the ~ rolling, Mid. hålla konversationen uppe, »målron vid makt», leken i gång. ^-and-SOCket, s. anat. ledhufvud med ledskål; ~joint, mek. fog, led med nötrörelse, kulscharnér. ~ -Cartridge, s. skarp patron. ~-C0Ck, s. krän som regleras af en flytande kula. ~-draw-er, ~-screw, s. plunderskruf. ~-flower, s. ett ornament inom gotiska byggnadskonsten. ^-gudgeon, ~-pivot, s. mek. kui-tapp. ^-proof, a. kulfast. ~-S0da, se blackash. ~-Valve, s. mek. kulventil. ~ -vein, s. min. en art järnmalm (limonit) i lösa bållar, ballad, båråd, s. ballad, folkvisa; gatvisa. ~-monger, s. vissäljare; rimsnidare. ~ -Singer, s. gatsångare. ~er,-ur, s. balladförfattare ei. -sångare. ~ry, -ri, s. balladpoesi; balladstil. ballarag, båråråg, P se bullyrag. ballast, bal'ast, s. sjö. järnv. ballast äfv. bild. : ngt som gifver nödig jämvigt (styrsel); va. ballasta fartyg, järnväg. ~-bed, S. byg. stenkista. ~-Car, s. järnv. grusvagn. ~ -heaver, s. mudderverk, ^-lighter, s. lastpråm; mudderpråm. ~-road, s. makadamiserad väg. ^age, -adj, s. afgift för ballast. ~ing, -ing, s. ballastning; ämne som nytjas till ballast; grusning af en vag.

ballatry †, bål'åtri, s. dansvisa; balladsjungande; balladpoesi, ballet, fr., bål'et, bårå, s. balett; dansskådespel.

balliage, båriådj, s. en tullafgift i London

(jfr bailage). halliards, bårjurdz, se billiards. balling, ba'ling, prt. af ball; s. formande till bållar etc.; tekn. jfr blooming. ~-furnace, s. vällugh. 'v-machine, s. nystmaskin.

ballister, båristår, - -, s. (i.) se cross-bow: (2.) % se baluster.

ballistic, bålistfik, a. ballistisk, hörande till kastmaskiner ei. kastade kroppar. -s, s. pl. ballistik, läran om kastade kroppars bana.

ballium, bal'ium, s. förr fästningsgård, jfr bailey.

balloon, bålo'n, s. (luft)ballong; glaskula; kem.sfäriskglasrecipient; fyrverkerikula; byg. kula, knopp t. ex. ofvanpå en pelare; ett slags bållspel †; captive luftballong fäst vid marken. ~ed, -d, a. uppsväld lik en ballong. ~ery, -uri, ^ing, -ing, ~ry, -ri, s. konsten att förfärdiga och handtera luftballonger. ~ist, -ist, s. Am. en som gör ballonger; luftseglare.

ballot, bål'ot, s. liten kula som nytjas vid omröstning; (s'uten) valsedel; sluten omröstning; vn. rösta med kulor ei. slutna sedlar. ~-bOX, s. valurna. ~er, -år, s. en som röstar. ~ing, -ing, s. sluten omröst-ning.

balm, båm, s. balsam äfv. bild.; bot. citron-meliss (Melissa); va. lägga balsam på; balsamera; lindra, stilla; ~ of Gilead, mekkabalsam. - gentle, ~-mint, s. bot. citronmeliss. ~-tree, se motsv. under

balsam. ~ily, -ili, ad. jfr füij. a. ~y, -i, a. af balsam, balsamisk; doftande; lindrande, mild; vederkvickande; ljuf sömn; si. fånig; s. si. sömn. balmoral, bålmor'ål,a.från kungliga slottet Balmoral i Skotland; s. tjock underkjol af randigt ylle; (pl.) ett slags frun-timmers-(snör)kängor; segelduksskor. balneal)(<, bårnèål, a. hörande till bad. balneary -nè&ri, 5. badrum, balnea-tory*, -nèåtåri, a. se balneal, balneology, -érédji, s. läran om bad.

balsam, ba'lsam, s. balsam; bot. jfr **tree;se äfv. f^ine; va.‡se balm. <v;-pear, s. muskat-päron. ~-tree, s. bot. Copaifera; Abies balsamea (äfv. ~-fir), m. fl. trädslag. ~ic, ~ical†, -såm'ik(ål), a. balsamisk; med. balsamiskt medel. ^iferOUS, -ifårås, a. frambringande balsam. ~ine, -in, s. bot. balsamin (Impatiens balsamina). ~OUS, -ås, a. balsamartad, balsamisk.

Baltic, ba'ltik, a. baltisk, hörande till Östersjön (the ei. the ~ Sea); ~ wood, hand. furu.

Baltimore-bird, bå'ltimèrbird, 5. zool. en art amerikansk gylling (äfv. golden robin, Oriolus).

baluster, bål'åstår, s. docka, liten kolonn i en balustrad. ~ed, -d, a. försedd med

balustrad, balustrade, -stråd, - - s.

balustrad, genombrutet skrank, bam, båm, s. si. knep, bedrägeri; va. lura. bambOO, hambo', s. bamburör, spanskt rör; ett slags porslin; va. prygla med bamburör. ~-habit, s. ett slags simgördel af bamburör. ~-ware, s. ett slags fint gult lergods. ~ing, -ing, s. bastonad, si. stryk.

bamboozle, bambO'zl, va. P bedraga, lura, (into, till); förbrylla, vilseleda. ~r, -ur, s. bedragare, ban, ban, 1. s. bann; offentligt påbud; förbannelse; pl. (~nS ci. ~S, -z), lysning till äktenskap; va. förbanna; förbjuda, ban, ban, 2. s. fin indisk bomull; (3.) s.

förr ungersk, nu kroatisk guvernör, banana, bånà'nå, bånå'nå, s. banan, frukt

af Musa sapientum. banCO, bang'ko, s. bank; a. banko; (to sit) in »i fullsutten rätt», in pleno, säges om domarne vid ngn af the Superior Courts of Common Law (jfr court), då de gemensamt döma i ett vigtigt civilt mål (trial at bar). band, band, 5. band, äfv. byg. tekn. sjö.; bindel, bändsel, snöre; (fruntimmers)bälte, skärp; prestkrage; uppslag på rockar; mek. dragrem jfr belt; ring, rörka; hjulring; trupp, skara; (of music) musikkår; byg. platt list; bot. åsdäld På delfrukt; va. sätta band på; binda; linda; samla ihop, förena; vn. samla sig, rota sig tillsammans. ^bOX, s. (fruntimmers-)hattask, kartong för toalettsaker. ~master, s. musikanförare. ~-Saw, s. bandsåg (ändlös såg). ^Sman, s. medlem af ett band; musikant. ~ -String, s.bokb. häftsnöre; kragband. ~age, -adj, s. kir. bandage, bindel, förband; bråckband (suspensory ~); va. förbinda. ~agist, -ådjist, s. en som förfärdigar band äger.

bandan(n)a,bandan'a,bandannoe,bandan'o,

5. ett slags »ostindisk» (silkes)näsduk. banded, ban'ded, pp. af band; a. ombunden, försedd med band etc.; förenad, sammansluten (i ett parti, en skara, trupp etc.)

bandelet, bån'dèlet, s. litet band ; byg. smal, slät list.

bandelore (-lorum, -ilore, -loir), bån'dë-

S. ett slags leksak mycket i bruk i börj. af detta årh.

bander †, bån'dur, 8. en som förenar, samlar ett band; medlem af ett band.

banderol,

se bandrol.

banding-plane, bån'dingplàn, s. tekn. staf-hyfvel.

bandit, bån'dit, banditto>fc, it., båndifo, s.

(pl. ~S, -s, ei. ~ti, -'i) bandit, bandiet, bånd'lèt, se bandelet.

bandog, bån'dég, S. bandhund, bandoleer, bånd6lè'r, s. förr brukligt gehäng,

bantler (med) patronkök, bandoline, bån'd6lin, s. ett slags hårvatten, bandore, bån'dor, - s. ett slags luta. bandrol, bånd'rol, s. liten flagga, vimpel;

trumpettofs. bandy, ban'di, a. krokig om ben, se nedan sms. : s. bållträ, sällträ; ett slags bållspel; si. sex pence; va. (imp. o. pp. -ied, -d) slå fram och åter en bail; kasta (ikring); växla blickar; utbyta ord; vn. ordväxla, tvista; täfla, strida; ~ together, rota sig tillsamman; ~ about F, draga i tvifvelsmål. ~-jig, s. ett slags dans (»bagar-valseri»). ~-leg, s.krokigt ben. ^-legged, a. med krokiga ben, hjulbent. bane, ban, s. (jfr sv. bane) dödligt gift; undergång, fördärf; en sjukdom hos får (vani. kallad rot); va. † förgifta, fördärfva. ~berry, s. bot. trolldrufva, paddbär (Actæa). ~ WOrt, s. bot. belladonna (Atropa). ~ful, -ful, a.giftig; skadlig, fördärflig (to, för). ~fully, -fuli, ad. ~fulness, -fulnës, s. giftighet; skadlighet, fördärflighet. bang, bang, 1. .s. se bhang. bang, bang, 2. va. banka, slå, dunka på, slå på; smälla igen dorr; misshandla; P öfverträffa; s. slag, stöt; duns, smäll; örfil; interj. pang! ~-up, som a. o. ad. si. för ßrst-rate, skön; präktig, »vräkig»; klok. 'ving, -ing, a. P stor, stark; öfverlägsen; s. smällande; stryk, bangle, bång'gl, s. arm- el. fotring hos vilda folkslag. ~-ear, s. hängande öra, sloköra

på häst.

bangue, bång, s. se bhang. banian, bån'jån, --', s. indisk köpman; (ostindisk) nattrock; se vid. f^-tree. ~ -days, s. pl sjö. dagar då skeppsfolket ej får kött. ~-tree, s. heligt fikonträd i Indien.

banish, ban'isj, va. landsförvisa; fördrifva; bannlysa. ~ment, -ment, s. landsförvisning, bannlysning, banister, bån'istur, förvr. af baluster. banjo, bån'jo, S. ett slags af negrer brukad gitarr; sjö. propelleraxellager. bank, bångk, s. (sand)bank; vall; (jord)-upphöjning; dam, fördämning; (väg)-bank, chaussée, bankett äfv. fort.; strand-(sluttning), älf brink; rabatt; (roddar)-bänk; (penning-, spel-)bank särsk. äfv. för savings banko; jur. domarebänk; sittande rätt; utlagsbord vid en tryckpress; va. dämma (up), sjö. ångm. »banka upp», (: minska, släcka eldarna, the fires); kasta upp en vall; omgifva med en vall (bank); kupa plantor; sätta in i en bank;

vn. sätta in penningar (in a bank; with, hos); drifva bankaffär; ~ for loans, lånebank; 'v for savings, savings^, sparbank; *»qf circulation, girobank; ~ of deposit, depositobank; ~ of issue, sedelutgifvande bank; ~ on shares (äfv. joint-stock aktiebank; to break the spränga banken; to touch at the lyfta penningar på banken; in se in banco; to ~ up, hopa sig. ~ bill, s. växel utgifven af en bank, bankanvisning Eng.; banksedel Am. ~-book, s. en persons kontobok i en bank. ~-char-ter, s. bankoktroj. ~-Credit, s. kreditiv i en bank, ^-holder, s. bankör vid hasardspel. ^-martin, ^-swallow, 5. zool. strandsvala. ~-nOte, s. banksedel. ~-pOSt, s. tunt postpapper. ~-pr0teCt0r, S. vattenbyg. skyddsdam. ~-share, s. bankaktie. ~ -Stock, s. kapital i bankaktier; pl. bankaktier. ^able, -abl, a. som mottages i en bank. ~ed, -t, pp.-, a. sjö. som grundstött och fastnat på en bank. ~er, -ur, s. bankir, växelmäklare; bankör; arbetare vid bankanläggning; stolsdyna)fC; tekn. modelleringsbord; sjö. fartyg användt till fiske på sandbankar; commission, bankirprovision. ~ing, -ing, s. uppdäm-mande; växelhandel, bankiraffär; bankväsende; sandbanksfiske; ~ account, ngns räkning i en bank; ~ company, bankbolag; ~ house, bankirhus. bankrupt, bångk'rupt, a. bankrutt; s. en (is. köpman) som gör konkurs; jur. bedräglig gäl-* denär; va. göra bankrutt, ruinera, försätta i konkurs (: to make ~); vn.%blifva bankrutt (: to turn, become 'v-commissjon, S. kollekt, gode män i en konkurs. ~-laWS,

s. pl. konkurslag. ~JS estate, s. konkursmassa. ~Cy, -si, s. konkurs; act of afträdande af egendom till borgenärers förnöjande, banner, ban'ur, s. banér, fana. ~ed, -d, a. fanbärande, fiaggbeprydd. ~et, -et, s. liten fana †; förr riddare af viss rang meiianbarono.knight (äfv. knight banér-herre. ~ol, -ol, se bandrol. bannister, bån'istur, se baluster. bannock, bån'ok, s. Skoti. hafre- ei. kornmjölskaka. ~fluke, s. Skotl. se turbot.

banns ei. bans, s. pl. se ban, 1. pl. banquet, bång'kwèt, s. dessert †; gästabud, festmåltid;)j< se ~te; va. festligt undfägna; vn. kalasa, festa. ~er, -ur, s. festtillställare; festdeltagare; »festare ». ~-ing, -ing, prt.; s. kalasande; ~ room (house), gästabudslokal. ~te,fr., bångkèt', s. fort. bankett, bank, afsats att stå på på inre sidan af ett bröstvärn ei. ingeniör, på en vägkant.

banshee, bån'sjè, s. iri. Skotl. skyddsande; dödsfé.

banstickle, ban'stikl, se stickleback. bantam, ban'tåm, s. en art javanesiskahöns; (äfv. ~ work) utskuret och rikt måladt träarbete efterhärmande japanskt.

banter, ban'tur, va. förlöjliga, göra narr af, skämta, retas med; s. skämt, gyckel, stickord; he ~ed him about (the girl), ... brydde honom för .... ~er, -ur, s. gyckelmakare. ~ing, -ing, s. skämt, gyckel, bantingism, ban'tingizm, s. Bantingskur

mot korpulens, bantling, bånfling, s. P (jfr sv. 'batting') litet

barn; oäkta barn. banyan, se banian-tree. baobab, bå'obåb, s. bot. apbrödsträdet (Adan-

sonia digitata). baptism, båp'tizm, s. dop, döpelse. ~al, -'al, a. döpelse-, dop-; ~ font, dopfunt; ~ voiv, döpelselöfte. ~ally, -'ali, ad. baptist, bap'tist, s. döpare; teol. baptist. John the Johannes Döparen.

ery, -uri, s. dopkapell. ~ic,~ical, -'ik(al), a. dop-; baptistisk. baptize, båpti'z, va. döpa; F skämt, utspäda,

utblanda. ~r, -ur, s. döpare. bar, bår, s. stång af trä ei. metall, spak; bom, tvärslå, rigel; plants, tacka af ädel metall; strimma; (tvär)streck i skrift etc.; hinder; sjö. grund, bank tvärs öfver farleden; skrank; disk; skänkrum; domstol; advokatstånd; mus. taktstreck; (en) takt(s längd); rid. veter. den del af en hästs käk där betslet ligger, (pl.) läder, laner; (of the hoof) hörnstöd; (of a saddle) sadelbåge; her. tvärbalk; boktr, pressbängel; jur. tillfyllestgörande svaromål, exception; va. (imp. o. pp. ~red, -d) förse med bommar etc.; stänga, bomma till; öfverkorsa med flere tvärstreck; hindra, utesluta (from, från); underbinda en åder; undantaga; jur.hämma en rättegång, excipiera; vn. göra ett förbehåll; a case at ett mål under handläggning; trial at vigtigare, rättegångsmål vid ngn af the Superior Courts inför domstolen »in pleno», jfr banco; to sit at the jfr in banco; to be called to the upptagas i advokatståndet, erhålla befogenhet att plädera inför rätta; to ~ out, utestänga, jfr barring-out; to ~ up the lüindow, stänga fönstret. ~-frame, s. rostram. ~-g0Wn, s. en barrister's ämbets-drägt. ~-irOn, ~-C0pper, etc. s. järn, koppar etc. i stänger. ~-keeper, (äfv. se ~ -maid), ~man, S. krögare som står vid disken ; öfverkypare. ~-l00IT1, s. bandstol. ^ -maid, s. skänkmamsell. ~master, s. se bergmaster. ~-p0St, s. grindstolpe. ^

-room, s. skänkrum, källarsal. "v-sh06, s. veter. rundsko. ~shot, s. stångkula, länk-skott. ^-sinister, s. her. tvärband öfver

vapensköld ss. tecken af oäkta börd. ~-S0ap,

s. tvål i stänger. ~-tender, se cheeper. 'v-way, —-wise, ad. som ett galler. s. en barrister"s peruk. -^WOOd, s. bot. ett afrikanskt träslag, Angolaträ, afrikansk rödholts till stråkar o. rödrärgning; bot. slägtet Baphia. baratry, se barratry.

Barb, bårb, s. häst ei. dufva från Berberiet. barb, bårb, s. något som liknar skägg; hulling; förr nunnors (enkors o. a.) hak-kläde; förr hästharnesk jfr barbe; bot. hår i knippen; zool. se barbel;pl. zool. (fransar på) barderna på en hvalfisk; tömmar; va. raka †; förse med hullingar; kläda en häst i harnesk; bild. hvassa; to fire in art. (af]skjuta öfver bank. barbacan, bå'rbåkån, s. utanverk vid en fästning; vakttorn, skans vid ett brohufvud el. en stadsport; skottglugg i en mur.

barbacue, bå'rbåkü, se barbecue. Barbadian, bårbå'diån, s. invånare på ön Barbados.

Barbadoes, bårbå^öz, s. pr. Barbados. ~ -cedar, se under C. ~-Cherry, s. frukten af Malphighia glabra. ~-leg, s. med. ett slags elephantiasis (ett slags spetälska tn'arvid benen svalna). ~-nilt, S. frukt af Jatl'Opha curcns. ~-tar, s. (ett slags) bärgstjära. Barbarian, bärbå'riån, 1. a. från Berberiet; berber.

barbarian, bårbå'riån, 2. a. barbarisk; s. barbar.

barbaric, bårbår'ik, a. barbarisk; tillhörande, utmärkande barbarer ei. obildade folkslag, barbarism, bår'bårizm, s. barbarism, grymhet; vildt tillstånd; råhet; språkfel.

barbarity, bårbår'iti, s. omänsklighet, vildhet ; språkfel †. barbarize, bår'båriz, va. förvilda, göra

grym; vn. † begå språkfel. barbarOUS, bår'bårus, a. vild, omänsklig, grym; grof, ohyfsad; språkvidrig, ojy, -li, ad. ^neSS, -nes, s. se barbarism.

barbate, bå'rbåt, ei. ~d, -èd, a. försedd med

hullingar; bot. med hår i knippen, barbe, bårb, s. hästharnesk, barbecue, ba'rbeku. s. v. ind. helstekt svin (oxe o. d.); folknöje i fria luften med kalasande på helstekta djur 0. d. Am.; terrass kring ett hus; platform hvarpå kaffe soltorkas; va. helsteka, barbed, bår'bèd, bårbd, a. skäggig; försedd med hullingar; väpnad, järnklädd om

stridshäst.

barbel, bå'rbèi, s. zool. barbfisk (Cyprinus barbus); skäggtöm på fiskar; pl. veter. utväxter under tungan på hästar o. boskap. ~late, -åt, a. bot. se barbate. barber, bå'rbiir, s. barberare; va. raka och klippa, ^-monger †, s. sprätt. ~-chi-rurgeon, † ~-surgeon, s. fältskär (och barberare), »badaremästare». ~'s-basin, s. rakfat, barberarbäcken. ~'s-pole, ~'S -Sign, s. barberarskylt. <N/eSS, -ès, s. bar-bererska. barberry, bå'rbèri, s. se berbery. barbet, bår'bèt, s. zool. pudel; en tropisk fågel (Bucco); ett slags mask. ~te, fr., bårbët', s. fort. upphöjning hvarpå en kanon står som skjuter öfver bank; styckevärn utan skottgluggar, barbican, bå'rbikån, se barbacan. barbies, bå'rblz, s. pl. se barbel, pl. barcarolle, bår'kårol, s. (eg. venetiansk) fiskarsång.

bard, bård, 1. s. fläskskifva till späckning; hästharnesk (förvr. af barbe). ~ed, -ed, a. klädd i harnesk, rustad is. om stridshäst, bard, bård, 2. S. bard, skald (eg. hos kelterna). ~ic, -ik, ~ ish, -isj, a. —ism, -izm, s. bardernas troslära och vishetsregler, bare, bår, a. bar, naken; kal; barhufvad; luggsliten; fattig, utblottad (of, på); okonstlad; blott och bar; allena; s. mål. det nakna, nakna delar; va. göra bar, kal; blotta (t. ex. the breast)-, beröfva {of); (to be) under ~ poles, sjö. under topp och tackel (utan segel). ~back, ad. barbacka.' ^backed, a. osadlad, barbacka, ^bone, s. mager menniska, ^boned, a. ytterligt mager, ^bones, s. F religiös fanatiker, »läsare ». —f aced, a. med blottadt ansigte; oförstäld; oblyg, oförskämd, fräck. facedly, ad. ^facedness, s. oförstäldhet;

oförskämdhet, ^foot, a. o. ad. barfota, ^footed, a. barfota, ^handed, a. bar-händt. -headed, a. barhufvad; med blottadt hufvud, ^legged, a. barbent, ^necked, a. barhaisad. —picked ribbed)|<, a. utmagrad. —WOrn, a. barsliten. ~ly, -li, ad. naket; torftigt; blott och bart, bara; knapt, nätt och jämnt, med svårighet. ^neSS, -nes, s. nakenhet, kalhet: fattigdom; magerhet)|<. bäret, bar'et, s. katolsk prästmössa, se vid. biretta.

bargain , bå'rgen, s. handel, köp; beting; entreprenad; köpe vilkor; fördelaktig handel, vinst; godt pris; vn. handla, köpslå; ackordera, träffa aftal (for a thing, om en sak; with a person); pruta; va. F sälja, afyttra; pruta på; by enligt aftal; into the på köpet; to get (buy) a thing a ~

à: fate, ä: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, à: her, 1: fine 1; fin, f fir,bargain

}j< Mindre brukligt. † Föråldradt.

barracaü

(a great a dead få något för (mycket) billigt pris; to relinquish (give up. set aside) a upphäfva (låta gå tillbaka) ett köp; to sell a ~ (~s), sälja för godt pris; bild. gifva fyndiga (och grof-korniga) svar†; to strike (close) a sluta, uppgöra ett köp; to take (give) for the taga (gifva) i afträde; (it is) a det är afgjordt! I had a hard (tight) ~ of it, jag måste pruta duktigt; ... töas no det var ingen vinst att medhafva (taga, skaffa sig etc.)...; I didn't ~ for that F, det väntade jag mig icke. ~-maker, s. mäklare. ee, -è', s. jur. köpare. ~er, -ur, -o'r, jur. s. säljare, barge, bårdj, l. (i sms., förvr. af verge). ~

-board, ^-couple, ~-course, se under verge. barge, bårdj, 2. s. slup; praktslup; chefsslup; pråm, barkass; flodbåt som bogseras Am. ~man, s. slupstyrare; skut-skeppare. ^master, s. skeppare, egare af en barge. ~e, -è', -ur, s. se ~man. baria, ba'ria, se baryta. baric, ba'rik, a. kem. innehållande barium, barilla, sp., bårirå, S. hand. spansk soda af sjöväxten Salsola kali.

barillet, bår'ilët, fjäderhus i ett ur; pump-stöfvel.

baring, ba'rlng, prt. af bare; s. blottande, baritone, se barytone. barium, ba'rium, s. barium (en metall), bark, bark, 1. vn. skälla (at, på, äfv. bild.);

s. skällande, bark, bark, 2. s. sjö. barkskepp; bark, liten

farkost, båt, jolle äfv. <>»-boat (1.). bark, bårk, 3. s. bark, bast; (Peruvian Jesuit's kinabark; va. barka; af barka, af skala, skrapa skinnet af; betäcka med bark. ^bared, a. afbarkad. ~bed, s. drif-bänk af bark. ^-boat, (2.) 5. barkbåt. /%/ -bound, a. tryckt af för trång bark om träd. <x/-galled, a. skadad i barken, <v/-mill, s. barkkvarn. ~-paper, s. barkpapper. ~-pit, s. garfvargrop. ~-StOVe, s. bädd af garfvarbark i drifbänkar. barkantine, bå'rkåntèn, s. sjö. barkantin,

skonertskepp, barker,bå'rkur, l.s.en som skäller, gläfsar; grälmakare; P utropare vid auktion på skräp varor; en som trugar in kunder i klädmäklarbodar; si. pistol, barker, ba'rkur, 2. s. afbarkare; B-s (uppfinnarens namn) mill, se reaction-wheel. -i, s. se tan-house. barking, bå'rklng, 1. prt. af bark, 1.; s. gläfsande; skällande, skall; ovett. ~iron, (1.) s. si. pistol, barking, bå'rking, 2.prt.&tbark,3.; s.afbark-ning. /N^-iron, (2.) s. afbarkningsverktyg.

barkless, bårkiës, a. utan bark. barky,

-kl, a. af bark, bark-; barkbetäckt. barley, bå'rii, s. korn, bjugg. ~-bird, s. zool. grönsiska (Fringilla spinus); grönfink (F. Chloris). ^-brake, ^-break, s. en lek vid skörden. ~-broth, s. soppa på korn, kål och kött; P starköl. ~C0rn, s. bjugg-korn; helgryn; ett längdmått (V3 tum); lok. öl; John personifikation af maltdrycker. ~-mill, s. helgryns- o. pärlgryns-fabrik. ~-SUgar, s. bröstsocker. ~-water, s. dekokt på korn gryn. barm, barm, s. jäst; skum på vört. ~y, -l, a.

barn †, barn, 1. s. se bairn. barn, barn, 2. s. lada, loge; fähus; va. lägga i lada. ~-d00r, s. ladu-, logdörr; ~ fowl, fjäderfä (is. vani. höns). ~-fl00r, s. loggolf. ~-0Wl, 8. zool. uggla (Strix flammea). ~ -Swallow, s. zool. ladusvala (Hirundo ru-stica). ~-yard, s. ladugård, stallgård på landet; a. ladugårds-; ~fowl sc under ^-door. barnacle, bå'rnåki, s. zool. långhals (Lepas); en gås enligt fabeln uppväxande från Lepas;pl. nosklämma, broms för hästar; si. glasögon, barney, bå'rni, s. si. folkhop, bamful, ba'rnful, s. så mycket som rymmes i en lada.

barograph, bår'ogråf, s. självfregistrerande

barometer, barolite, bår'èiit, 5. kem. kolsyrad baryt, barometer, bårém'ëtur, s. barometer. barO-metric(al), -mèt'r!k(ål) a. barometer-, barometrically, -mëfrikåli, ad. förmedelst barometer, barometry, -ëtri, s. konsten att förfärdiga barometrar, baron, bår'ån, s. baron (förr : omedelbar kronvasall), friherre (jfr nobility); titel på domare i Court of Exchequer; jur. äkta man; of beef, de två sammanhängande ländstyckena på oxen. ^age, -adj, s. friherrevärdighet; baroni; samtliga baroner. ~eSS, -ès, s. baronessa, friherrinna. ~et, -ët, s. baronet, jfr pseudo-nobility. ~etage, -ëtàdj, s. samtliga baroneter; se vid. följ. ~etcy, -ëtsi, s. en baronets titel och värdighet. ~ial, bår6'niål, a. hörande till en baron; ~ hall, herresäte.

bår'oni, s. en barons värdighet; baroni; samtliga baroner; iri. härad, underafdelning af ett county (ungef. motsv. eng. hundred).

baroque, fr-, bårok', a. skef, sned, löjlig. barOUChe, båro'sj, s. ett slags öppen fyrhjulig vagn med sufflett. barque, bårk, se bark, 2. barracan, bår'åkån, s. berkan (ett slags grof

kamlott).

<*>: note, h: do, o: nor, 6: not, à: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.barrack

barrack, bår'åk, 5. (vani. i pl.) barack, lägerkoja; oftast kasern. ~-bed, s. brits, fältsäng. ~-master, s. kvartermästare, barras, bar'as, s. grankåda (äfv. gallipot) ; säckväf.

barrator, bår'åtur, s. processmakare; krån-gelmakare; skeppare som begår barratry. barratrous, bar'atrus, a. skyldig till barratry, barratry, baratri, s. oredligt förfarande; skot. jur. tagande af mutor; underslef af skeppare (ei. besättning) un

redarnes el. assuradörcrnas förfång.

barred, bård, pp. af bar; a. randad, öfver-korsad med (flere) tvärstreck, randig, strimmig; tillbommad, reglad, stängd; försedd med stänger, barrel, bar'el, s. fat, tunna (såsom mått: 31 V2 gallons vin ; 36 gallons 01; 196 pounds mjöl; 1000 st. sin etc.); den cylindriska delen af ngt; (ihålig) vals, cylinder, jfr drum; gevärspipa, -lopp ; trumman i örat; bålen hos hästar; fjäderhus i ett ur; {of a pump) pumpstöfvel; va. (imp. o. pp. ~ed ei. led, -d) inpacka i tunnor; tekn. göra en väg kullrig; to ~ up, packa in (i tunnor); ~ up sleep P, sofva sig fullsöfd. ~-bel-lied, a. med måge som en tunna. ~ -boiler, s. cylindrisk ångpanna. ~-bulk, s. ett mått (5 eng. kub.-fot). ~-drain, s. (af-iopps-)trumma. ~-forger, ~-welder, s.

gevärssmed. ~-h0Wel, S.däxel (tunnbindare-verktyg). ~-maker, s. tunnbindare. ~-0r-gan, s. positiv. ~-vault, s. bvg. tunnhvalf. ~ed, -d, pp. inpackad i tunnor; a. försedd med en barrel (vanl. i sms. t. ex. doublegun, dubbelbössa), barren, bar'en, a. gall, ofruktsam, ofruktbar; fattig, arm, mager, torr; s. högländ ; med småskog bevuxt landsträcka, mo | Am. ~-ivy, s. vanlig murgröna. ~-0ak, s. se blackjack, bot. ~-privet, s. bot. taklök (Sempervivum tectorum). ~-W0rt, s. bot. biskopshatt (Epimedium). ~ly, -li, ad. ~neSS, -ës, s. ofruktsamhet; fruktlöshet; torrhet; andefattigdom; brist i (of, på).

barret, bar'et, äfv. ~-Cap, 5. förr ett slags militärmössa utan skärm; se vid. biretta.

barricade, bårikå'd, s. barrikad; hinder; sjö. räcke, bröstvärn; pl. tornerskrank; va. barrikadera; förbomma, tillspärra, barricado, o, s. se föreg. |

barrier, bår'iur, s. skrank, (afstängnings-) balk, -bom; gräns(be)fästning(ar); tullbom vid vägar; hinder, gräns. ~-gate, s. gallerport. ~-reef, s. korallref jämlöpande med kusten, barring, bå'ring,^>r£. af5ar;s.tillbo;mmande; prep. si. med undantag af, utom. ~-0Ut,

S. utestängande (is. en lärares af upproriska skolpojkar).

barrister, bar'istur, s. jurist, advokat, som

blifvit upptagen i advokatståndet och eger rättighet att utföra i-ättesrfmgar vid högre domstolar.

barrow, bår'6, (1.) s. (kastrerad) gält; (2.) s. kummel, ättehög; bärg. varp (jfr attle); (3.) s.bår(jfr/mwc?-~); skottkärra (jfr wheel

-~); korg till salts gradering. ~-bunter, S.

fruktsäljare. ~-pump, s. sug- och tryckpump. ~-W0man, s. fruktmånglerska. barruly, ba'ruli, barry, bå'ri, s. her. ett genom flere tvärband afdeladt fält. barse, bårs, 5. zool. hafsaborre (Perca la-brax).

barter, bå'rtur, vn. idka byteshandel; va. utbyta, byta bort (away) (for, emot); s. byteshandel; bytesvara; aritm, bytesräkning. ~er, -ur, s. byteshandlare, barth, bårth, s. prov. kalfkätte, fårkätte, bås.

Bartholomew-tide, bårth6r6mutid, 5. tidén

kring 24 aug. bartisan, bartizan, ba'rtizan, ---', 5. byg. litet öfverhängande (vakt)torn vid takkanten.

barton †, bå'rtn, s. gårdar under ett gods ;

manbyggnad med uthus, bartram, bå'rtråm, s. se bertram, 2. baryta, bari'ta, baryte, bårl't, s. kem. baryt ; sparry ~ (ei. barytes, -èz), svafvelsyrad baryt (tungspat), barytic, barit'ik, a. hörande till baryt, baryt-, barytone, bår'iton, a. låg, djup om toner; gram. utan accent på sista stafvelsen; s. mus. bariton; ett gammalt violoncellen snarlikt instrument, barytum, bån'tum, se barium. baryum, se barium. basal, bå'sål, a. bas-; kem. basisk, basalt, basa'lt, s. min. basalt; ett slags svart porslin. ~ic, -ik, a. basaltisk, basalt-. ~-ine, -in, s. min. basaltiskt hornblende: b as altpelare, basan, bås'ån, ~e, fr., baza'n, s. beredt

(brunt) fårskinn tm bokband. basanite, båz'ånit, se touchstone. base, bås, (1.) a. låg; lågbördigf; oäktaf; lågsinnad, ovärdig, nedrig; oädel äfv. om metaller; underhaltig om mynt; djup ton; S. mus. bas (jfr bass); (2.) mat. kem. etc. bas; byg. äfv. bild. grundval, postament, sockel, fot (äfv. of a mountain); fotpanel; betningsämne vid färgning; »bo», gränslfrlie vid lekar, se vid. prison-base; va. (1.) % sänka, nedsätta, försämra; (2.) grunda, stödja (on, på, äfv. bild.) ~-ball, s. ett slags båll-spel (en mera utvecklad långbåll, jtrrounders).

~-born, a. oäkta, lågbördig. ^-bfOOm, s.

k: fate, A: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, met, her, 1: fine, 5: fin, j: fir,baöe-broom

% Mindre brukligt. †9 † Föråldradt.

bastard-saffrofc

bot. färgginst (Genista tinctoria). ~-bur-ner, s. självmatande kamin ei. ugn. ~ -COin, s. underhaltigt mynt. ~-C0UI*t, s. bakgård, stallgård, jfr farm-yarcl; jur.

underrätt. ~-(corner ei. ^edge-orna-

ment, 5. byg. hörnblad. ~-knotgrass, 5. bot. fågelört, gårdsgräs (Polygonum avicu-lare). ~-line, s. landtm. etc. baslinie. ~

-minded, a. lågsinnad. ^-moulding, s.

byg. sockelgesims. ~-part, s. mus. bas-parti. ~-plate, s. fotplåt i en maskin. ~ -ring, S. art. platt (bakersta frisen pä en kanon).

^-rocket, s. bot. oäkta vau, vildreseda (R. lutea). ^-souled, ^-spirited, a. modlös, feg; lågsinnad, föraktlig. ~-

String, s. bassträng. ~-table, s. byg. sockelplatta. ~-tree,s. bot. gullregn(Cytisuslaburnum). ~-viol,s. se under bass. ~d, -d, (1.) a. dålig, underhaltig; (2.)pp. baserad, grundad (on, på). ~leSS, -lës, a. grundlös; ogrundad, overklig. ~|y, -li, ad. lågt, nedrigt, jfr ofvan a. ~ment, -mënt, s. grundmur, sockel; jordvåning, källarvåning (äfv. story). ness, -nes, s. låghet, uselhet; oäkta börd †; underhaltighet; toners djup. bash, basj, va. F slå, klå; vn. † skämmas. ful, -ful, a. blyg, skygg; försagd. ~fully, -full, ad. ~fulneSS, -fulnës, 5. blyghet. ~less †, -lës, a. skamlös, bashaw, båsiå', se pasha. basic, ba'sik, a. kem. basisk, basify, bà slfi, va. kem. förvandla till en bas. Basil, baz'il, (1.) s.pr. Basilius; (b) bot. basilikeört (Ocymum); (2.) s. sned egg på verktyg; va. snedslipa; (3.) se basan. ~ -weed, s. bot. bärgmynta (Clinopodium). basilic, båzMk, s. se fa; a. se ^al. -a, s. anat. armens hufvudådra; byg. antik, basilika, domsal, saluhall o.'a.; (dom)kyrka med platt tak utan kor. ~al, -al, a. hörande till en basilika, jfr föreg. s. ~0n, -on, s. basilike salva, basilisk, baz'llisk, S. basilisk (fabelaktig ödla) ; zool. en art leguan (ödla); fordom slanga (ett slags grof kanon).

basin, bàsn, 5. skål, kärl; fat, handfat; vigtskål; bäcken; bassäng; dam; skeppsdocka; flodområde. ~ed, -d, a. innesluten i en skål (i en bassäng etc.). basis, lat., ba'sis, s. (pl. -ses, -sèz) grundval, bas. basist †, ba'sist, 5. mus. oasist. bask, bask, va. värma i solen el. framför elden ; vn. sola sig äfv. bild., badda sig (in the sun), »gassa sig» ; »uing shark, zool. hästhaj (Squalus maximus), basket, bå'skët, s. korg; mil. skanskorg; ytterplatspåen diligens; va. lägga i korg; to make tip a samla gåfvor (gamla kläder,

o. d.) för de fattiga; to be in the ~ F, vara efter («på efterkälken») med ngt arbete. ~ -fish, s. zool. sjöstjärna(Asteracanthion).~ -hilt,s.korgfäste, sabelfäste som skyddar hela handen. ~-maker, s. korgmakare. ~-man, s. korgbärare; förman för coal-whippers. ~-Salt, s. bordsalt. ~-W0man, s. kvinna som säljer varor i en korg. ~ -WOrk, s. korgarbete; flätverk. ~ry, -ri, s. korgarbeten; korgar, bason, se basin.

Basque, bask, (1.) a. baskisk; s. basker; (2.) (b) fruntimmerskofta med korta skört; skört.

bas-relief, bårèlè'f, se bass-relief under bass, 3. bass, 1. bås, S. (jfr bar se) gös (m. fl. arter af Perca).

baSS, 2. bås(bås), s. bot. lind; lok. bastmatta (i kyrkor, äfv. ~mat), döiTmatta, bordsmatta. ~W00d, s. lindträ; bot. amerikansk lind (Tilia americana). baSS, 3. bas (jfr base) a. låg, djup; s. mus. bas; violoncell. ~-clef, s. mus. basklav. ~-relief,båsrèlè'f, s. halfupphöjdt arbete. ~-trombone, s. basbasun, ^-viol, s. violoncell, bassa, bås'å, se pasha. basset, bås'èt, s. geoi. ett lagers trädande i dagen; (äfv. - -') ett slags kortspel; a. riktad uppåt; vn. träda upp i jordytan. ~ -horn, 5. mus. bassetthorn, krumhorn, F-klarinett. ^ing, -ing, s. geoi. riktning uppåt. ~t0, it., -'o, s. mus. ett slags liten basviol.

bassinet, ~te, fr., bas'inèt, s. barcelonette, korgsäng med sufflett för små barn; liten bål; förr lätt hjälm, bassock, bas'ok, s. bastmatta, jfr bass 2. bassoon, baso'n, s. mus. bassong, fagott.

ist, -1st, s. fagottblåsare. baSSO-relieVO, it., båsorëlià'v6, se bass-relief. bast, bast, s. bast; bastrep; bastmatta, jfr bass 2.

basta, it., bas'ta, interj. håll! nog! s. klöfver eSS i rhombre-spel.

bastard, bas'turd, s. oäkta barn; djur afladt af två olika arter; pannsocker; stor sockerform; ett slags sött vin †; sjö. stor galèr; bredfock, storsegel på en galèr; a. oäkta; va. /js se fize. ~-alkanet, s. bot. sminkrot (Lithospermum arvense). ~-cl0Ver, s. bot. alsikeklöfver. ~-(CUt)-file, s. medelfln fil. ~-hemp, se hemp-agrimony, ^-indigo, s. bot. nordamerikansk buskväxt (Amor-pha fructicosa). ~-oatS, s. pl. bot. vild-hafre (Avena fatua). ^parsley, s. bot. rödfloka (Torilis). ~-ribS, 6'. pl. anat. falska refbenen. ~-rOCket, se dyers-weed. ~-Saffron, s. bot, safflor (Carthamus).

A: note, S: do, o: nor, b: not, A: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, av: will, z: has.bastard-sugåtf

F Talspråk. 80 P Lågt språk.

battening

~-SUgar, s. paimsocker. ~-title, s. boktr, smutstitel, ^-toadflax, s. bot. spindelört (Thesium). ~-wing, s. zool.

lillvingen (smärre styfva fjädrar på foglarnes tumme). "IZ6,

-iz, va. göra till el. förklara för oäkta. ism †, -izm, s. oäkta börd. baste, bast, (1.) va. prygla; kok. fräsa upp en stek med smör o. d. ; (2.) va. tråckla (ihop); lok. märka får. -ur (1.) s. össlef jfr ofvan va. kok.; (2.) F (käpp)rapp. hasten, bås'tn, a. af bast, bast-, basti|e, båsté'1, -, s. befäst slott; Bastiljen

i Paris.

bastinade, båstinå'd,s. bastonad på fotsulorna, prygel; va. prygla, bastinado, -6, sc

föreg. S.

basting, ba'sting, prt. uf baste; s. (1.) pryglande; uppfräsande med smör; (2.) tråck-ling.

bastion, bast'jun, s. fort. bastion. ~ed, -d,

a. bastionerad. baston, bås'ton, s. förr staf, klubba; byg. se torus; her. bastardsträng (sträng el. kafle lagd ginbalksvis öfver sköldemärket, antydande oäkta börd).

basyle, bà sli, bas'il, s. kem. basradikal, bat, båt, 1. s. flädermus, läderlapp. ~-fOW-ling, s. nattlig fågeljagt (fackeljagt). 's-wing, ~wing, s. läderlappsvinge; benämning på den i gatlyktor vanliga gaslågan af unger, halfcirkelform, samt på gasbrännaren som åstadkommer den (: ~ burner). bat, båt, 2. s. påk; sällträ; min. bituminös skiffer; tegelbit jfr brickbat; vadd; dålig stöfvel; va. o. vn. slå med ett sällträ. ^Sliian, s. den som för sällträet i cricket-spelet.

batatas, båtå'tås. s. bot. batat (amcr. jordfrukt

Convolvulus batatas). Batavian, båtå'viån, a. batavisk; holländsk;

s. batavier; holländare, batch, båtj, 5. bak, så mycket som gräddas cl. sättes in i en ugn på en gång; tekn. sats, massa;

kull. rw-ChapS, -tjops, s. rökt svinhufvud. bate, båt, va. slå af, förminska; borttaga; vn. minska (of); (with) <\>d breath, (med) tillbakahållen andedrägt; (med) dämpad röst.

bath, båth, s. bad, badhus, -inrättning, -anstalt, etc.; badkar; (B) Bathorden; (B) ^freestone, se stone; to have a taga sig ett bad, bada i kar o. d. (B) ~-brick, s. berömd tegelstenssort från Bath; skursten rör knifvar. (B^-bruSSelS,*.^. en sorts engelska spetsar. "v-can, s. vattenkanna med pip, sprutkanna, trädgårdskanna. 'V-Chair, 8. rullstol med sufflett för barn ei. sjuka. "^-Coating, s. tyg till badskjortor.

^-keeper, s. badmästare. (B)^-metal,

s. en blandning af zink och koppar. (B)~

-note(-paper). s. skrifpapper af visst format. ~-r00m, s. badrum. (B) ^-StOne, s. min. en art mjuk kalksten, romsten. bathe, bàdh, va. bada, fukta, badda ; vn. bada i öppna sjön, taga bad; s. Skoti. bad. er, -år, s. badare, badgäst, bathing, ba'dhing, prt. af bathe; s. bad, badning; i sms bad-. "w-bOX, s. afkläd-ningsrum. ^-machine, ~-Van, s. badvagn (afklädningsrum på hjul som drages ut i vattnet vid hafsbad). ~-Cap, S. badmössa. ~

-dress, ~-suit,baddrägt. ~-establish-ment, s. badinrättning, ^-place, s. badställe; badort. ~-r00m, s. badrum. ~-tub, s. badkar, badbalja. ~-van, se ofvan. ~ -WOman, s. baderska, bat-horse, ba'hors, båfhors, s. trosshäst, bathos, ba'thos, s. ret. (löjligt) nedfallande

från det sublima till platthet, bating, ba'tmg, prt af bate; s. minskning;

prp. % med undantag af. batist, båtfist, s. batist (ønt lärft), batlet, båt'lët, s. klappträ, batman, bå'mån, båfmån, s. trosskarl, batmoney, ba'muni, båtfmuni, s. trosskarls aflöning.

baton, fr., båtong', batoon, båto'n, s. klubba, staf; kommandostaf; taktpinne; her. se baston.

batrachia, gr-, båtrà'kiå, s. pl. zool. groddjur. ~n, -ån, a. hörande till grodorna; s. groddjur.

batster, båfstur, «<?. se batsman under bat 2. batta, båt'å, s. ind. tillägg till officerarnes lön vid tjänst i Ostindien; dry sold i pengar; net sold in natura, battalia †, båtå'liå, s. slagordning; här;

drabbning, battalion, båtårjun, s. slagordning, träff †; bataljon. ~ed, -d, a. formerad i bataljoner, i slagordning, battel, 1. †, båt'l, S. jur. envig såsom gudsdom.

battel, 2. båt'1, a. † bördig; va. † göra bördig; göda; vn. blifva fet †; Oxf. ligga vid universitetet; vara skyldig för mat och dryck från the buttery; s. varor tagna från the buttery; räkning därför. ~er, ~ler, båfèlår, battler, -ur, s. Oxf. student, is. en som är skyldig för battel. batten, båt'n, 1. vn. fetma; göda sig, äfv.

bild.; smörja sig, möja sig; va. göda. batten, båt'n, 2. s. planka (7X2 V2 ei. S t.); ribba, list, läkt; riktlineal; slagbom i en väfstol; sjö. latta, skål; mindre bärling; va. beslå med ribb; klappa bomull; down, sjö. lägga fast pressenningen öfver luckorna med träslåar, skalka. ^ends, s. pl. furuläkter. ~fl00r, s. brädgolf. 'x/ing, -ing, prt.; s. byg. ribb (: träribbor kollekt.); ribbeslagning.

A: fate, å: far, å: fall, A: fat. å: fast. é: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir.battel*

‡ Mindre brukligt. 81 f Föråldradt.

batter, båt ur, i. se batsman under bat 2. batter, båtfur, 2. va. slå, oupphörligt stöta; slå ned; krossa, demolera; starkt beskjuta; tillknöla, buckla, fara illa med; nöta ut; kok. arbeta (vispa etc.) en deg; vn. bugta sig, luta bakåt om en mur; S. kok. deg, smet; häftig beskjutning; en murs utskjutande, lutning (bakåt); dossering; ~ at, angripa, förgripa sig på; ~ in, slå in en dörr, o. d.; ~ in breach, skjuta bresch (i); on the si. utom hus, ute »på vift», på rummel, ^-head, s. slagskinn på en trumma. ~ed, -d, pp. jfr ofvan illa medfaren, tillbucklad, utsliten (t. ex. hatt). er, -ur, s. en som slår etc. ~itig, -ing, prt.; s. (oupphörligt) slående, stötande; beskjutning; en murs lutning; ~ ram, murbräcka; tekn. (upphängd) slägga, hejare; ~ train, belägringsartilleri(park).

-I, s. mil. sjö. fys. tekn. batteri; uppsättning af t. ex. kokkärl; slagsmål, jur. misshandel, öfvervåld; bärg. etc. stampho; tekn. hattmakares valktafel; hand. hamrade mässingskärl; in art. till valls, färdig till af skjutning; from out of art. indragen till laddning; <x/ gun, kulspruta, batting, båtfing, s. slående, piskande; (i cricket, etc.) bållträts förande; bållspel; vadd. ^-machine, s. klappmaskin, jfr blower, 1. ~-Staff, s. klappträ, battle, båt'1, s. slag, drabbning, batalj; hufvudhärf; armékår †; vn. strida, kämpa (for, om); va. besätta med trupper; (mest i pp. se ned.) förse med tinnar; ~ royal, afgörande strid; allmänt slagsmål; to givß leverera batalj (angripa); to join leverera batalj (mottaga angrepp); at the ~ of.., i slaget vid.... ^-array, s. slagordning, ^-axe, s. stridsyxa. ~-cry, s. stridsrop; fältskri. ~-d00r, ~dore,-dèr, S. Sällträ i fjäderbållspel. ~-fl6ld, S. slagfält. <%<-gr0Und, s. stridsfält äfv. bild. ~ -holder, se bottle-holder, ^-piece, s. bataljmålning. ~d, -d, pp. a. försedd med tinnar, krenelerad; befäst; ~ wall, fästningsmur. tvinent, -mënt, S. bröstvärn med tinnar; pl. tinnar, kreneler. ^men-ted, -mëntëd, a. krenelerad. battling, båtfling, prt. af battle; s. strid, kamp.

battology, båtél'odji, s. upprepande af det

samma, svammel, tomt prat, ordsvall, batton, båtfun, s. (1.) se batten, 2.; (2.) se baton.

battue, fr., båtfo, s. klapp jagt; genom klapp-

jagt uppdrifvet vildt, batty t, båtfi, (1.) a. läderlapps-; (2.) s. si.

sportler, lön. batwing, se under bat, 1.

baubee, se bawbee. bauble, se bawble.

baudekin, baudkin, ba'dkin, .<?. (drägt af)

guldbrokad, baudric †, ba'drik, se baldric. bauge, bådj, s. ett slags groft ylletyg, bauk, baulk, bak, Skoti. se balk. bavaroyt, båv'åroj, (---') s. ett slags öfverrock.

bavin, båv'in, s. spö; ris, risbundt; lok. oren

kalksten; pl. mil. faskiner. bawbee, båbè', s. Skoti. se halfpenny. bawble, bå'bl, s. lappri, småsak; glitter; leksak;

förr (a fooVs käpp med utskurna åsneöron, bawd, båd, s. kopplaref; kopplerska; vn. idka koppleri. ~ily, -|li, ad. otuktigt. iness, -inës, s. otukt, skörlefnad. ~ry, -ri, s. koppleri; otukt, lösaktighet; otuktigt tal. ^vShip, -sjip, s. kopplares yrke. ~y, -i, a. otuktig, lättfärdig; house, bordell, bawdric, se baldric. bawhorse, ba'hors, se bathorse. bawk, se bauk.

bawl, bil, vn. (jfr »bålhoja», böla), ropa med full hals, skråla, skrika; va. (äfv. ~ out) (offentligen) utropa, högt förkunna; s. skrål, skrän. ~er, -ur, s. en som ropar-etc. bawman, bå/mån, se batman. bawrel, bå'rël, s. «n falkart, bawsin, bawson, bå'zn, s. (1.) gräfsvin; (2.)

se basan.

bay, bå, 1. a. rödbrun, fuxröd om hästar, äfv.

^-coloured 5 a ~ horse, en fux. ~-yarn, s. ullgarn.

bay, bå, 2. s. nödställdt läge; försvar när man ej kan undkomma, nödvärn; vn. skälla (at, på); tjuta om vargar; va. skälla på; to bring to förmå att fatta stånd, anfalla (och hindra från flykt), drifva till självförsvar; drifva till det yttersta (: drive to ; to hold (keep) at bjuda ngn spetsen, söka afvärja; to stand at eg. jagt. bjuda spetsen, hålla stånd; vara hårdt ansatt, bay, bå, 3. s. lagerbär †; bot. lager (Laurus); pl. lagerkrans; Am. lagerlund, -häck. berry, s. bot. lagerbär; vaxbuske (Myrica cerifera); vaxbuskens frukt; ~ tallow, se f^-wax. ~-cherry, ^-laurel, s. bot. en art körsbärsträd (Prunus lauro-cerasus). ~ -leaf, s. lagerblad. ~-rum, s. likör på lager(bärs)blad. ~-wax, s. grönt vax, myrtenvax. bay, bå, 4. s. hafsvik, *bugt; fördjupning; dam, vattenbehållare; slussgraf; byg. afdelning i en vägg mellan pelare etc., fack, fält; mellanrum mellan tvärbjälkar; ok

è; note, è: do, nor, not, i!i: tube, å: tub, ii: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engel sk-sv ensk ordbok. 6bay

P Talspråk.

82 t Lågt språk.

beadleship

af en brygga; (dörr-, fönsteröppning; skjutglugg; afdelning i en lada, logrum; va. so, embay. ~-ice, s. nybildad is. ^-Salt, s. hafssalt; hand. »grått» salt, grofkornigt salt. ~-Stall, s. bänk i en fönsternisch. (B) ~-State, Am. F Massachusetts. ~-win-d0W, s. utbvgdt månghörnigt fönster. ~ -WOrk, s. vägg indelad i afdelningar, fackverk.

bayadere, bajade'r, s. bajader, indisk danserska.

bayard †, ba'urd, s. (1.) brun häst; häst (is.

en blind häst omtalad i gamla romqner); (2.) närgången åskådare. ~ly†, -li,-a. blind, dum. bayed, båd, a. (jfr bay, 4) byg. delad i afdelningar, försedd med mellanrum, fält. baying, ba'ing, prt. af bay, 2; s. skällande; tjutande.

bayonet, bà'ènët, s. bajonett; va. bruka bajonetten mot, (för)drifva med bajonetten; nedstöta med bajonetten. ~ -clutch, s. mek. bajonettkoppling. ^-Stud, s. bajonettklack, bayoo, bayou, bio', s. Am. en sjös utlopp,

flodränna, kanal, bays, (1.) se bay, 3. pl.; (2.) äfv. ~e, se baise. bazaar, bazar, båzåv, 5. basar, (eg. österländsk)

saluplats, byggnad med salubodar, bdellium, del'ium, del'jum, s. ett ostindiskt

välluktande gummiharts, bdellometer, del6m'etur, s. åderlåtningsinstrument som mäter blodmängden, be, bè, (1.) prefix is. till bildande af transitiva verb, t. ex. becollar, förse med halskedja, jfr collar.

be, bè, (2.) lijälpv. (pres. am, åm; impf. was, wéz; pp. been, bin, bèn, jfr d. o.) vara; blifva; själf st. vn. vara, finnas, ega tillvaro, existera; befinna sig {at a place), tiu helsan: må; med tidsuppgift räcka, vara, pågå; med taluppgift, hand. kosta, gälla; (3.) pres. konj. af samma v.; (Anm. 1. Om bruket af hjälp v. be med prt. (: hålla på att; stå i begrepp att: to be going to...); med pp. (: blifva) passivbildande; med to o. inf in. (: skola, komma att, böra, kunna) etc., se gram. Anm. 2. be med samma subst, som subj. o. pred. uttrycker att föremålet omtalas såsom varande fö r handen i högsta grad af fuiikomiighet, t. ex. engines are engines now, nu för tiden har man maskiner »som (heta) duga», ... »som göra skäl för namnet»); (his wife) that is to (hans) »tillkommande», blifvande, tillämnade ; to ~ ten, etc. (an age), vara tio, etc. år (så och så gammal); to ~ six feet, vara 6 fot lång; to eight (nothing), spel. »stå på», räkna åtta poäng (ingenting); salmon was a penny a pound, laxen gälde

1 penny skålpundet; how are you f huru mår ni? ....it is, sjö., ... »var det, ja» (i

sjöfolkets upprepande af en hörd befallning); (he

has) been and... (pp.) F, ...»varit åstad och ...», »gått och...»; let låt vara, låt bli;

it so, må så vara; ske altså; antaget att så är; ~ that as it may, därmed vare huru som hälst, i hvilket fall som hälst; (Anm. be i talesätt, åtföljdt af adj., adv. eller prep., ss. ^ about, ~ above, etc., se under dessa senare ord i)

beach, bètj, s. strandbrädd (is. sandig); flack (hafs-, sjö-, äfv. större flod)strand; va. sätta ett fartyg på land. "u-COmber, s. vrakplun-drare; Am. lång hafsvåg som rullar in öfver en flack strand, ^-glasses, s. pl. mörka glasögon (eg. till skydd mot de från en sandstrand tillbakakastade solstrålarna). ~ed, -d, pp. uppkastad på stranden, strandad; a. försedd med strandbrädd; utsatt för vågslaget. ~y, -i, a. jfr föreg, a.; strand-.

beaCOn, bèkn, s. vårdkas; bild. ledstjärna; sjo. sjömärke, båk, prick; landmärke; mil. larmstång; va. tända vårdkas; lägga ut sjömärke; upplysa. ~-fire, s. signaleld, jfr öfv. mil. ~age, -adj, s. sjö. båkpengar. ed, -d, a. försedd med en beacon. ^leSS, -lés, a. utan beacon.

bead, bèd, s. liten genomborrad kula tin halsband o. d., pärla; droppe, bubbla; korn på gevär (to draw a taga sigte); by&. liten kula i en list; rundstaf, list, jfr astragal; pl. radband; byg. pärlstaf, kullist; va. afrunda timmer i kanten; pryda med pärlor etc.; to be at (to say over* to tell) one's läsa sina böner (eg. bedja pater noster etc. efter radband). ~-CuffS, s. pl. pärlstickade manschetter. ^-hOUSe, s. bönhus; fattighus (äfv. bedehouse). ~ -mould, s. bot. ett slags mögelsvamp.. ~ -moulding, s. byg. kul-iist. ~-proof, a. som

håller pärlprofvet (ett sätt att pröfva spritdrycker). ~-roll, s. kat. kyrk. förteckning på dem för hvilkas själar böner skola läsas; lista. ^S-man, s. böneman; fattighushjon (äfv. bedesman). ^S-WOman, s. bönekvinna; fattigstuggumma (äfv. bedeswo-man). ~-tOOl, s. svarfvareverktyg med konkav egg. ~-tree, s. bot. paternoster-träd (ett ostindiskt nötbärande träd, Melia azeda-rach). 'ving, -ing, prt.; s. hand. pärlande hos spritdrycker; pärlor, droppar, o. d. kollekt, (t. ex. fukt som »rinner af väggarna»); byg. listverk. beadle, bè'dl, s. pedell; kyrkvaktare, kyrkstöt; stadstjänare. ~dom,-dum, s. samtliga rättstjänare. ~ry, -ri, s. en pedells etc. tjänst ei. distrikt. ^Ship, -sjip, s. pe-dellstjänst.

beady, be'di, a. pärlformig, pärlande om

skum etc.; klar, tindrande om ögon.

beagle, be'gl, s. stöfvare, harhund (äfv. ^ -hound).

beak, bèk, s. näbb; spets; udd, pynt (äfv. geogr. : spetsig udde); horn på städ; hake; pip; sjö. skägg; si. fredsdomare, polisbetjänt; va. tuppfäktn. med näbben fatta tag i. ~-head, s. sjö. främsta delen af skägget. ~-irOn, s. spetsigt järn; tekn. sparrhorn (städ med horn : spets); horn på städ. ~ed, -t, a. försedd med spets etc.; näbbformig.

beaker, be'kur, s. kopp med pip; stor (dryckes)bägare.

beal, bel, s. blämma, finné; vn. mogna, vara sig.

beam, bèm, s. bjälke, balk, bom ; sjö. däcks-balk; bredd på fartyg; vågbalk; väfbom; plogtistel; vagnstistel; stam i hjortens horn; stock å ett ankare; balans på en ångmaskin; (sol- etc.) stråle; vn. stråla äfv. bild. (with, af); va.

utstråla; väfn. uppbomma; to kick (strike) the Stiga Upp om en vågskål; F bild. vara för lätt, »ej väga tungt i vågskålen», ej hafva mycket att betyda; abaft the sjö. akter om tvärs, lårings-vis; before the sjö. för om tvärs, kran-balksvis; on the s.;ö. tvärs ut, tvärs; breadth of sjö. bredd öfver däcket; to <n» a tub, täta ett laggkärl med varmt vatten.

zool. grå flugsnappare (Musei-capa grisola), ^-board, s. stor vågskål af trä. ^-COmpaSS, s. stångcirkel. ~ -ends, s. pl. sjö. däckstvärbalksändar; to be on the sjö. ligga med ena relingen under vattnet; bild. vara i nöd. ^-engine, s. ångm. balansmaskin. ~-feather, s. lång vingfjäder hos roffåglar.

~-knife, s. garfvares skafknif. ~-tree, s. bot. hvit oxel (Sorbus aria). ~let, -let,s.liten stråle. ~ed, -d, a. med fullt utväxta horn. ^ing, -ing, prt. a. strålande (with af); s. (ut)strålning; uppbomning. -i, a.bjälklik; strålande;

behornad om hjortar.

bean, bèn, s. bot. böna (Faba); si. pengar. ~-Caper, s. bot. bönkapris (Zygophyllum fabago). ~-C0d, s. bönskida; Portug. liten fiskarbåt. ~-flat, s. bönfält. ~fly, s. zool. en fluga som trifves på bönblommor

(hvars larv kallas mida). ~-gOOSe, S. zool. sädgås (Anser segetum). "w-mOUSe, s. zool. skogsråtta. ~-ShOt, S. vid mässingsbruk (små runda) kopparkorn hvaraf tråd drages. ~

-Stalk, s. högt klängande böna. ~-tree, s. bot. Cytisus-arter: gullregn, oäkta eben-holts, m. fl. ^-trefoil, s. bot. ett slags bönträd (Anagyris). ~-tressel, s. bot. kyndel (Satureja).

bear, bér (bår), 1. se bere.

bear, bår, 2. S. björn äfv. astron, o. bild.; sjö. ett trästycke till renskrapniug af däcket; bärg. massa som samlar sig i botten af en blästerugn; hand. si. börsspelare som spekulerar på prisfall, säljaren, jfr bull; she björninna; va. si. drifva ned priset på. -baiting, 5. hetsning af hundar på björn. ~-berry, s. bot. mjöion. ~-bind, s. bot. skogsvinda (Convolvulus sepium). ~-gar-den, s. björngård; bild. ställe där det går vildt till. ~-herd, s. björnvaktare. ~ •leader, s. björnförare; F (beledsagande) informator, resehofmästare, -guvernör. ~ -pit, s. björngrop. ~'s-breech, bot. björnklo (Acanthus). ~-'S-ear, s. bot. björnöra (Primula auricula). ~'S-f00t, s. bot. prust-rot (Helleborus). ~'S-garliC, s. bot. ramslök (Allium ursinum). ~'s-grease, s. björnister. ^skill, ~'S-Skin, s. björnhud; ett slags kläde med lång lugg (kalmuck); björnskinnsmössa. ~'S-W0rt, 5.bot. björn-fioka (Heracleum). ~ward, se herd.

bear, bår, 3. va. (imp. bore, bor [bare †, bår, födde]; pp. bome, bèrn; born, born

[blott i betyd, född]) bära (i allm. lika sv. ; is. ngt tungt, jfr carry), föra; bära upp, förmå uppbära; uppehålla; ega, hysa; uthärda, fördraga; tillåta, medgifva;innebära;alstra, föda, bära frukt; vn. vara tålig; vara fruktbar; lyckas; sjö. bära om skeppets direktion; styra kosan, hålla af (upon, mot); sträcka sig, ligga, vara riktad (äfv. biid.; upon, jfr nedan); ~ arms, föra (bära) vapen; ~ authority, hafva anseende; ~ a body, mål. om rarg blanda sig med olja, täcka, hafva korpus; ~ company, hålla sällskap; ~ a grudge (malice) to, hysa agg till; ~ a hand, hjälpa till, hugga i, is. sjö.: skyndasig; ~ an office, bekläda en syssla; ~ apart, deltaga; ~ hard on, hårdt ansätta, hårdt behandla; ~ in mind, hafva i minnet, städse ihågkomma, fasthålla; väl betänka; ~ it, segra; ~ a due proportion (to), stå i riktigt förhållande (till); vara pro-portionerlig; ~ resemblance (to), likna; ~ rule, ~ sway, hafva makten; ~ testimony, vittna, intyga; ~ witness, afgifva vittnesmål; bära vittnesbörd; jfr föreg.; ~ to sea, hålla sjön; there is no n»ing this, det är odrägligt; ~ one's self, föra sig, uppföra sig; ~ one's self upon, skryta med; this tree r^s well, detta träd bär mycken frukt; ~ away, va. bortföra; vinna pris; Vn. sjö. hålla undan för vinden; hålla af; ~ away large, låta gå fördevind; ~ back, drifva tillbaka; ~ down, va. nedtrycka, öfverväldiga; vn. sänka sig; slå ned (upon); sjö. hålla ned (upon,

på, mot); ~ forward, föra, drifva framåt; ^ in with, sjö. hålla ned mot; 'v off, va. bära bort; skjuta undan, parera;

sjö. bära af; vn. sjö. hålla ut till sjös; ~ on, va. bära framåt; understödja; vn. hvila på, stödja sig på äfv. byg.; syfta på, hafva afseende på, jfr ~ upon; ~ ont, va. understödja, försvara; visa som resultat; vn. byg. skjuta fram; ~ up, va. understödja, hålla uppe; vn. härda ut; hålla sig uppe (against : göra motstånd mot, trotsa); sjö. hålla af; ~ up the heim, sjö. lägga upp rodret, falla ned (to, towards, mot, till); ~ upon..., se ~ on, vn.; mil. bestryka; bild. hafva inverkan på; vara af betydelse i afseende på; (kunna) tillämpas på; ~ with, stå ut med, hafva tålamod med, fördraga. ~ -Cloth, se bear ing-cloth, ^able, -abl, a. som kan bäras, dräglig, ^ably, -abli. ad. beard, bèrd, s. skägg; murrhår; hulling; nyckelax; timmerm. skarp kant; bot. snärp; agn; zool. gälar på ostrou o. d.; barder på en hval; fan på en fjäder; veter. ganascher på en häst; astr. en komets strålar framåt; va. rycka i skägget; (bort)rensa (gälarna på) ostron, o. d.; trotsa, reta; to ~ cloth, öfver-skära kläde. ^-graSS, s. bot. flere gräsarter (Polypogon o. Andropogon). ~ed, -ed, a. försedd med skägg, etc. <xJeSS, -lès, a. skägglös. bearer, ba'rur, s. bärare, öfverbringare; innehafvare (of a bill); stöd,bärande del, underlag; fruktbärande träd; her. sköldhållare ; ~ waits, budet väntar på svar. bearing, ba'ring, prt. a. bärande, uppehållande; s. bärning; hållning; uppträdande, uppförande; ställning, förhållande; syftning, afseende (on, på);-verkan, tillämpning, betydelse (on, på, i och för); vidd, omfattning, omfång (blid. t. ex. af en fråga, en sats; &fv. pl.); fruktsättning, födande; geogr. o. sjö. läge, riktning efter kompassen af ett (varskodt) föremål, bäring, päj-

ling; byg. fri längd, spann, sträckning

af en bjälke (den del som icke är understödd);

mek. understödspunkt; (axel- etc.) lager; sadelbågar; her. figur på vapensköld, sköldemärke; pl. se armorial bearings; to take <\jS, sjö. bestämma läget (efter kompassen) af ett föremål; bild. orientera Sig; to lose one's förlora ali kännedom om hvar man är; blifva vilsekommen. ^-Cloth, s. dop-klädning. ~-line, s. sigtlinie. ^-rein, s. rldk. stup tygel, bearish, ba'risj, a. björnaktig, plump, beast, bèst, s. fyrfota djur; fä, kreatur; bild. best, rå människa. "Jsh, -isj, —like, -lik, a. djurisk; oförnuftig. "wlinOSS, -lines, s. djuriskhet; råhet. -li, a.

djurisk; brutal, rå; F otäck äfv. om saker, beastings, se biestings. beat, bet, va. (impf beat, bèt; pp. beaten, be'tn, beat,bèt)slå; bulta,bänka,klappa, stampa; smida; piska; tröska; stöta,krossa; kokk. frappera, vispa,omröra; trampa, bana väg; gå öfver terräng, genomströfva, -söka; jagt. afdrifva; »klå», besegra i strid, i täflan, öfvervinna, öfverträffa, »stuka»; F öfvergå ngns förmåga; F gäcka ansträngningar; F utmatta; vn. slå; klappa äfv. om hjärtat; picka, knäppa om ett ur; ströfva; sticka om solen; grubbla (on, på); vara orolig; sjö. kryssa, göra slag; strida (against, mot); mus. slå takt; s. slag; mus. taktslag; mus. förslag; en klockas knäppande; mil. trumslag; den sträcka ngn passerar framo, tillbaka: rund, ronde, polisbetjänts pass; tillhåll; ap. F utmattad af ansträngningar, genomtrött; ~ an alarm, a charge, a retreat, the troop (to arms) etc., mil. slå larm, slå (: gifva signal) till anfall, till reträtt, till samling etc.; ~ the air, slå i luften, fäkta i vädret, anstränga sig förgäfves; ~ one's brains (head) about, bråka sin hjärna med; ~ hollow F, grundligt besegra, »grundklå»; ~ the hoof P, traska till fots; ~ to quarters, sjö. slå »ställning till kanonerna»; ~ time, slå takt; ^ the wing, flaxa; ^ about, vn. söka öfveralt (for, efter); göra (en) omväg(ar), försöka olika vägar; «jö. lovera; ^ about the bush, se bush; ^ back, drifva tillbaka äfv. mil.; down, va. slå ned; undertrycka (opposition etc.), jfr bear down; slå af; bjuda mindre än; söka få ngn att slå ned priset; vn. vara obeslutsam; ~ in, va. slå in en spik, en tunnbotten o. d.; drifva in; köra in; vn. bita in, tränga in; ~ into F, plugga in i, med möda »få i ngn ngt»; ~ off\ slå tillbaka, afslå; boktr, afklappa; ^ out, slå ut; ut-hamra; nttröska; uttrötta; markera (sià,

stampa, trumma etc.) en melodi o. d.; one OUt of, »få ngn från ngt» (äfv. ~ a thing out of one's heart), få ngn att lägga bort; ~ up, genomströfva, genomsöka; jagt. afjaga, afdrifva (a wood etc.); uppdrifva; uppsöka; röra om, skaka om; vispa ägg; mii. plötsligt öfverfalla, alarmera; ^ up recruits (for a work) F, söka få hjälpare (i och för ngt arbete); ~ up for soldiers, värfva soldater; ~ up and down, jagt. springa af och an om hjorten; ~ upon, upprepa, inskärpa genom upprepande; the clock is out of klockan haltar; dead — F, »alldeles förbi», »uppgifven» af trötthet; »grundstukad». ^en, -n, pp. jfr va.; a. banad; utnött; bepröfvad†; the ~ track, biid. den gamla vanan; slentrianen;

~ out, genomtrött F; utan arbete om arbetare. ~er, -år, s. en som slår etc., (tegel-, guld-)slagare; tekn. klubba, slagträ etc. (verktyg el. maskin hvarmed ngt slås, kro?sas etc.); mortelstöt; jungfru (stenläggareverktyg); ~ up, jagt. en som drifver upp; pl. dreffolk. beatific(al), beatif'ik(al), a. saliggörande, nation, -a'sjun, s. saligförklarande af

påfven.

beatify, beat'ifi, va. saliggöra; förklara salig.

beating, bé'ting, af beat; s. slående, piskande, klappning; slag; stryk; pickning; trumning; boktr, påläggning af tryckfärg; sjö. kryssning; mus. sväfvande af två toner som ej riktigt stämma; ~ up, jagt. afdrifning; to give one a »klå upp» ngn; besegra ngn. ^-machine, S. slagmaskin i bomullsspinnerier.

beatitude, bèätfitud, s. salighet, sällhet, beau, fr., bo, s. (pl. ~X, -z) sprätt; kavaljer (a girl's ^-ideal, -ide'al, s. skönhetsideal. 'v-monde, fr., -'mongd, s. den fina världen.

beaufet, bo'fet, s. skänk, skänkrum. beaufin, b6'fln, se biffin. beauish, bo'ish, a. sprättig, elegant, beauteous, bu'tiusr«. skön. -il, ad. reness, -nes, s. skönhet, beautifier, bu'tifiår, s. förskönare; skönhetsmedel, beautiful, bu'tiful, a. skön, fager; förträfflig. ~ly, -i, ad. ^ness, -nes, s. skönhet, beautify, bii'tifi, va. försköna, pryda; vn. % blifva skön. beautiless, bu'tllës, a. utan skönhet, oskön, beauty, bu'ti, 5. (pl. -ies, -iz) skönhet; skön person; F ngt utsökt vackert (t. ex. en vacker bukett, etc.); F iron, »skön juvel» ; F det lustiga (t. ex. of the story, i historien). ~-Sleep F, s. sömnen påförnatten. ~-SpOt, 8. musch, skönhetsplåster, beäver, be'vur, 1. s. visir, hjälmgaller;

hjälm. ~ed, -d, a. hjälmprydd, beaver, bé'vår, 2. s. bäfver; bäfverskinn; kastorhatt; filthatt (äfv. ~-hat); ett slags kläde (äfv.

beblubbered bebiub urd, a. uppsvullen af gråt.

becafico, it., bëkafè'ko, s. (pl. ~es, -z) se ßg-eater.

becalm, beka'm, va. sjö. hålla i stiltje, tvinga att ligga stilla för stiltje; bild. hålla i stillhet, i lugn, stilla; ^ a sail, taga

vinden ur ett segel; to be «*ed, komma i (ligga i) stiltje. ~ing, -mg, s. sjö. stiltje, became, blka'm, imp. af become. because, bëkå'z, konj. emedan; ~ of, prp. för, för... skull, med anledning af. i beccabunga, bekabung'ga, se brook-lime. beccafico, bëkåfè'kå, se ßg-eater. bechance)f(, bètjå'ns, vn. ske, inträffa; va.

vederfaras; ad. † händelsevis, becharm)jc, bëtjå'rm, va. tjusa, locka, beck, bëk, (1.) † se beak; (2.) 8. lok. bäck. beck, bëk, (3.) s. vink, nick; vn. se beckon; at one's vid (på) ngns vink; till ngns förfogande, becket, bëk'ët, 5. sjö. liten stropp, (fast) refsejsing; knäfring; fotboja; torfspade. beckon, bek'n, vn. göra tecken, vinka, nicka (to, åt); va. vinka, locka; he n*ed him back (near, over, etc.), han vinkade åt honom att komma tillbaka (närmare, öfver, etc.).

becloud >fs, bëk"lau'd, va. omtöckna, fördunkla.

become, bëkum', vn. (imp. became, -ka'm ; pp. become) blifva; skicka sig för, passa, anstå, kläda; what has (is) ~ of...; hvad har blifvit af...? becoming, bëkum'ing, prt. af föreg.; a. passande, tillbörlig; artig; klädande om drägt. ~ly, -li, ad. ^ness, -nès, s. anständighet, det passande (o/); artighet, bed, bëd, s. bädd; säng; sofplats; lag, skikt; lager; underlag; trädgårdssäng; flodbädd; (ostron)bank; järnv. ballastning; äkta säng; äktenskap; va. (imp. o. pp. ~ded, -èd) bädda ned, inbädda; begrafva, gömma; föra till sängs; lägga; plantera; lägga hvarftals; byg. tekn. förse med underlag, uppsätta (t. ex. en ångpanna); fästa med murbruk, bly o. a.; slå ned säden, om oväder; vn. ligga till sängs, sammanbo (with a woman); ~ of èoarcfø,b rits; ~ of ease, latbänken; ~ o) a gun-carriage, rikt-planka; ~ of a lathe, vangstycken på en svarfstol; ~ of a stone, mur. ligg; ~ and board, kost och husrum; (to be separated) from ~ and board, jur. förr till säng och säte; to get (go) to gå och lägga sig; to keep one's vara sängliggande (sjuk); to lie in ligga till sängs; to make the bädda sängen; to be brought to nedkomma (of med); to put to lägga (a child); förlösa (a woman, äfv. to bring to r*S); to put up (take down) a slå upp (slå ihop) en säng; to take to lägga sig sjuk; a child of the second <x/, ett barn i andra giftet, "w-bug, s. vägglus. ~-Carpet, 5. sängmatta. ~-Chair, s. hvil-stol. ^-chamber, s. sängkammare; ladies

of the statsfruar; ~ women, kammarfruar; lords (grooms) of the kabinettskammarherrar (kammarjunkare). ~ -clothes, s. pl. sängkläder. ~-corner, s. mellanrum mellan sängen och väggen; alkov för sängen. ^-Curtains, s. pl. sparlakan. ^fellow, ^mate, s. sängkamrat. ~-frame, s. sängstomme, ^-hangings, s. pl. se curtains. ~joillt, s. byg.1 hori-sontel fog mellan stenar, flinen, s. sänglinne (lakan o. örngått). <x;-maker, s. städerska. ^-moulding, s. byg. karnis. ~rpan, s. sängvärmare. ~-piece, ~-plate, s. fotplåt i en maskin. ~-pOSt, S. sängstolpe. ~

-presser, s. lathund. ~rid, ^ridden, a.

af sjukdom sängliggande; medtagen. ~ -right, ~-rite †,.<?. äktenskapsrätt. ~room, s. sofrum. ~side, s. sidan af sängen; sängkant. ~site, s. alkov. ~-S0reS, s.

pl. liggsår, ^spread, s. Am. sängtäcke. ~stead, s. Säng utan sängkläder; sängställ. ~-Step, s. (vani. i pl.) trappsteg till en

hög bädd (ofta tjänande till nattduksbord el. d.)

~-StOne, s. undre kvarnsten. ~-Straw, s. sänghalm; bot. Jungfru Marie sänghalm (Galium verum). ~SWerver †, s. äktenskapsbrytare. ~-tick, s. bolstervar. ~-time, s. tid att gå och lägga sig, sängdags. ~-W0rk % s. lätt arbete. ~ward, -würd, ad. till (åt, mot) sängen, bedabble, bedab'i, va. blöta, nedstänka:

nedsmörja. bedad, bëdåd', Irl. svordom, förvr. af by God. bedaggle, bèdågi, va. nedsmutsa (t. ex.

kläder).

bedarken, bëdå'rkn, va. förmörka, bedash, bëdasj', va. blöta ned, stänka ned. bedaub, bëdåb, va. nedsöla, nedsmutsa,

nedkludda. bedazzle, bëdåz'1, va. blända, bedder, bëd'ür, s. undre stenen i en (olje-) kvarn.

bedding, bëd'ing, s. bäddning; sängkläder; strö för boskap; flackt underlag; geoi. ett lagers läge.

bede, bèd, chouse, ~sman, se under head. bedeck, bèdëk', va. pryda, smycka, bedegar, bedeguar, bëd'égår, 5. galläpple

på vilda rosenbusken, bede|, se beadle.

bedevil, bëdëv'l, va. {imp. o. pp. ~led, -d) förhäxa, fördärfva; misshandla, tilltyga, bringa i oordning, ^ment, -mënt, s. stor oreda.

bedew, bëdu', va. daggstänka, fukta. ~er,

-ur, s. ngn ei. ngt som stänker. bedight(ed), bëdi't(ëd), pp. (af bedight\, va.) klädd, smyckad, prydd; ill illa tilltygad, vanstäld.

bedim, bëdim', va. (imp. o. pp. ^med, -d)

förmörka, fördunkla, bedizen, bedi'zn, bëdiz'n, va. grant, osmakligt utstyra. <vment, -mënt, s. grann utstyrsel, »bondgrannlåt».

Bedlam, (förk. af Bethlehem) bëdiåm, 5.

dårhuset i London; (b) dårhus äfv. bild.; galning †; a. dårhus-. ~like,-lik, a. dårhusmässig. ~ite, -it, 5. dårhushjon. Bedouin, bëd'oin, s. beduin, bedrabble, bëdråb'i, bedraggle, bèdråg'1,

va. nedsmutsa kläderna på smutsiga vägar, etc.

bedrench, bëdrënsj', va. dränka, blöta, bedrop, bëdrop', va. bestänka, beduck, bëduk', va. doppa ned; vn. dyka ned.

bedung, bèdung', va. gödsla; orena, bedust, bëdust', va. damma ned. bedward, bëd'wurd, se under bed. bedwarf, bëdwå'rf, va. göra liten, dvärgaktig.

bee, bè, s. zool. bi (Apis); Am. möte till understöd åt behöfvande genom gåfvor eller gemensamt arbete (: syföreningar o. d.), ei. till öfning och täflan uti hvarjehanda intellektuell idrott (t. ex. spelling ; mus. rör till munstycket på en oboe; sjö. följare på sidorna af bogsprötet med skifgatt för stängstagen; to have a ~ (~s) in one's head el. bonnet, skoti. vara orolig; vara virrig, litet vriden, »yr i mössan». ~-bird, se beambird. <v;-bl0Ck, s. sjö. fiol-block. ~-bread, s. bibröd, frömjöl in-samladt af bin. eater, s. zool. biätare (fågel, Merops). ~-flower, 5. bot. honings-blomma (Ophrys apifera). ^-garden, s." plats där bikuporna stå. glue, s. bi-harts, förvax. ~-hawk, se honey'buzzard. ~-llive, s. bikupa; stol af flätad halm. ~ -holder, se master. ^-hOUSe, s. bihus. ~-line, s. rak linie, fågelvägen. ~-ma-Ster, s. biodlare, »bigubbe». ~S'-wax, s. vax; si. sämre mjuk ost. ~s'-waxed, a. bonad medterpentin och vax. ~s'-wing, s. hårlik bildning i gammalt portvin; pl. rynkor kring ögonen, beech, bètj, s. bot. bok (Fagus). ~-maSt, s. bokållon, kollekt.; bokållonbete. ~-nut, s. bokållon. ~-0il, s. olja af bokållon. ~en, -n, ~y, -i, a. af bokträ, bok-, beef, bèf, s. (pl. beeves, bèvz) OXe; (utan pl.) ox- (ei. ko)kött. ~-brained, a. se ~ -witted. <v-eater, s. stark och fet karl; P [förvr. af fr. baffetier] lifgardist; stinghacka (fågel, Buphaga). ~-fork, s. förskäraregaffel. ^-headed, a. se loitted. ~-knife, s. förskärarknif. ~-Steak, s. biffstek. ~ -tea, s. klar buljong for sjuka. a. kokvick, dum ei. trög, tjockhufvad.

ki fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,beef-wood

)((Mindre brukligt.

† Föråldradt.

~-W00d, se Botany-Bay-wood. ~ing, -ing, s. prov. slagtoxe; ugnstorkadt äpple, beemol †, se bemoi. been, bin, bèn, pp. af be. beer, ber, s. öl, dricka; pl. P ölglas; ~ for keeping, lageröl; small table svagdricka. ^-chiller, s. kärl att kylslå öl. 'v-cock, s. krän på ölfat, ^-engine, ~ -machine, <v-pull, s. maskin hvarmed öl uppumpas ur fatet. "w-hOUSe, ~-ShOp, s. ölstuga. money, 5. drickspengar. ~ * -pOSSet, s. ölost. ~y, -1, a. våt af öl, öl-; berusad.

beest, best, 2 pers. sg. pres. konj. af be. bees'-wax, bees'-wing, se under bee. beestin gs, be'stmgz, se biestings. beet, bèt, s. bot. beta (Beta); red rödbeta; røAføe fvh.vitbeta. radish, ~-rave,

-ràv, s. rödbeta ss. salad. ~-r00t, s. hvit-beta. ^root-sugar, s. hvitbetssocker. beetle, be'tl, l. s. stor (trä)klubba (knoster,

ramm, etc.); jungfru (gatuläggningsverktyg); klappträ; va. slå, stöta. ~-head, (1.) s. pålklubba i en pålkran. ~-StOCk, s. handtag till en beetle. beetle, be'tl, 2. s. zool. skalbagge (ordningen Coleoptera, is.) tordyfvel (Scarabæus). ~ -crusher, s. P stor platt fot. ^-head, (2.) s. dumhufvud. ~-waferS, s.pl. små kakor mot ohyra, beetle, be'tl, 8. vn. hänga fram; skjuta ut, luta. ~-brOW, s. framskjutande (buskiga) ögonbryn; dyster min. ~-brOWed, a. som har buskiga ögonbryn; dyster; sur-inulen.

beeve bèv, s. (säiian i sg., jfr beef) oxe;pl. (~S, -z) nötboskap (vanl. black cattle).

befall, (befäl), bëfå'i, vn. 0. va. {imp. befell, -fel, pp. befallen, -en), hända, ske, vederfaras (ofta om ngt ondt), drabba. <%<ing, -ing, ' s. (oväntad) händelse, befit, bëfit', va. förse, utrusta (with, med);

passa, anstå, beflatter, bëflafur, va. smickra; vinna genom smicker, beflower, bèflau'ur, va. beströ med blommor; betäcka med fläckar (blemmor). befogged, bëfogd', a. (eg. pp.) insvept i dimma.

befool, bëfo'1, va. narra, dåra; göra narr af. before, bèfè'r, prp. framför i rum, rang, värde; före; innan; inför; sjö. för om inom bords; ad. framtill; framför; förut; fordomdags; hittills; redan; konj. innan; förrän; ~ long, inom kort, snart; ~ now, tillförene, förut; to be (go) ~ the mast, sjö. vara simpel matros; ~ the wind, sja. fördevind; we have 5 minutes ~ us, vi ha 5 minuter på oss. ~-cited, ^-mentioned, a. förut

nämd, ofvan nämd. <vhand, ad. o. ap. framför, förut; tillförene; på förhand; till er. början; i förskott; framom; före sin tid, sina likar; i goda omständigheter;

with, framom, före ;tobe ~ with, förekomma. <v4ime %, ad. fordomtima. befoul, bèfau'1, va. orena, smutsa ned. befriend, befrènd', va. vara vänlig emot; gynna, understödja, 'vment, -mènt, s. gynnande, understödjande, befringe, bëfrindj', va. befransa; pryda, befur, bëfè'r, va. pelsfodra; pryda med

pelsverk. ~red, -d, pp. beg, beg, bà, 1. se bey. beg, bèg, 2. va. (imp. o. pp. ^ged, -d) begära; fordra; be, tigga (om) (one's bread; one's life); utbedjasig; spelt, köpa kort; vn. tigga (from, of, af; for, om), bettla; ~ a thing of. (from) a person, bedja ngn om ngt; ~ the question, antaga en sats utan bevis, utan grund taga ngt för afgjordt; I beg (leave) to, jag tager mig friheten att..., jag ber att få...; / ~ your pardon, jag ber om förlåtelse; »hvad befalls» ? (när man ej hört riktigt), began, began', imp. af begin. begem, bèdjëm', va. smycka med ädelstenar. ^med, -d, pp.

beget, bègèt', va. (imp. begot, bègét', begat*, bègåt', pp. begotten, bëgétfn, ei. begot)

afla, föda; frambringa. <vter, -fays, af-lare, fader, ^ting, -ing, s. aflande, af-lelse.

beggar, beg'fa*, s. tiggare; stackare, usling; en som antager ngt utan bevis; va. göra till tiggare; utblotta (of på); uttömma (t. ex. all description, jfr baffle); to go by the bush, ruinera sig. "u-my-neighbour, S. ett slags »svälta räf» (kortspel). ~'S-Iace, s. grofva spetsar. ~'S-lice,s. munklöss, piggfrö (taggiga frukter af vissa växter, Cynoglossum,

Echinospermum m. fi.). ~'s-velvet, s. plys. ~-tick, s. bot. brunskära (Bidens). ~ed, -d, pp.]Drägt till tiggarstafven, ruinerad. ^liness, -lines, s. fattigdom, usel-het; låghet. ~ly, -li, a. tiggaraktig; fattig; futtig, usel, ringa; ad. † eländigt; fattigt. ~y, -i, s. tiggeri, (yttersta) armod.

begging, beg'ing, prt.; a. tiggande, fattig; s. tiggeri; to go a gå och tigga; bild. »gå med håf ven», ej finna gehör, ej lyckas vinna bifall; ~ letter, tiggarbref; ^ friar, tiggarmunk. ~ly, -li, ad. begild*, bégild', va. förgylla. begilt,-lt',£p. förgyld.

begin, begin', vn. (imp. began, began', pe-gun, poet., begun'; pp. begun) börja, begynna (with, med; to, att; by (with) jämte

ott prt., med att); uppkomma; va. begynna; ~ the world, göra sitt inträde i världen; börja som sin egen. 'v/ner, -Är, s. nybörjare, ^ning, -ing, s. begynnelse, ursprung; pl. de första grunderna; at by, on (in) the ~ of, vid (i) början af. ^ningless, -ingles, a. utan början, begird, bègè'rd, va. (imp. o. pp. ~ed, -ëd, ei, begirt, bege'rt) omgjorda; omgifva; mil. innesluta, blockera, belägra, begnaw bënå', va. gnaga på, fräta på. begone,bègon'(eg. imper. af be o. gone) inter].

bort! undan! begored, bego'rd, a. sölad med blod. begot, ~ten, m». o. pp. af beget, bégrease, begre'z, va. smörja (med fett), begrime, begri'm, va. sota ned; nedsmutsa, begrudge, bëgrådj', va. missunna, beguile, bëgl'1, va. bedraga, lura (ngn of, på : afnarra ngn ngt); komma ngn att glömma ngt;. (listigt) undvika, undandraga sig; fördrifva (tidén, with, med; ledsnad, bekymmer, by, med); tjusa, locka, förleda; afväpna wid.; to ** the way,- förkorta tiden under vägen, ^ment, -mènt, s. bedrägeri. -ur, s. bedragare, beguine, bègwin', bègè'n,s.barmhertighets-

syster (af en viss andlig orden).

begum, be'gum, l. s. o. Ind. prinsessa, hög-

förnäm dam. begum, bëgum', 2. va. öfverstryka med

gummi, begun, imp. >|< o. pp. af begin. behalf, bèhå'f, s. fördel; nytta, bästa; hjälp, försvar; in, on ~ of, till förmån för; på ngns vägnar; för... skull, behave, bèhà'v, va. † styra, leda; vn. uppföra sig (äfv. to be... <\jd) (towards, to, emot); ~ one's self, uppföra sig; veta att skicka sig; om barn vara snäll; well med godt uppförande, behaviour, bëhà'v j ur, s.uppförande (towards, to, emot); sätt, skick, hållning bild.; du-ring good om ämbetsmän så länge de fullgöra sin pligt (faktiskt dets. som »pålifstid*); to be (be put) upon one's (good, best) taga sig i akt, visa sig från sin bästa sida F;, jur. stå under (polis-)uppsigt. behead, bëhëd', va. halshugga, ^ing, -ing,

halshuggning; machine, guillotine, beheld, imp. o. pp. af behold, behen, be'hen, s. bot. white en art Centaurea; red ormrot (Statice Limonium); se vid. ben.

behest, bëhëst', s. befallning poet.; löfte †. behind, behi'nd, prp. bakom; efter (äfv. uttr.

underlägsenhet); bakpå (t. ex. en vagn); ad. bakom, bakpå, baktill, bakåt, tillbaka; ap. blifven efter, kvar; to be ~ in, vara

efter i ngt; the age, efter sin tid, »som ej följt med sin tid», gammaldags, okunnig; urmodig; ~ one's back, bakom ryggen på ngn bild, ss. i sv. \ to be f one's time, hafva försinkat sig, komma för sent, vara för sent ute. ""hand, ad. o. ap. bakut, tillbaka, bakom; efter; (för-) sen(t); efter sin tid, på efterkälken (in, i); ~ in one's circumstances, ~ in (with) the world, afsigkommen, i dåliga omständigheter; ~ with, efter, ej i jämbredd med; efter med, försumlig i. ~time)(<, acl. för sent, efter sin tid. behold, bëho'id, va. (imp. o. pp. beheld, bëhèld') se, skåda; åse; interj. (imper.) si! ~en, -ën, a. (to) förbunden, (tack) skyldig (for, för). ~er, -ur, s. åskådare, betraktare. "wing, -ing, s. åskådande; förbindelse, behoof, bëho'f, s. fördel, förmån, behoove*, behove, bèhèv, vn. nu endast

opers. höfvas, passa, tillkomma, behung, behäng', pp. o, ap. behängd, draperad.

being, be'ing, prt. af be; s. tillvaro, existens; varelse, väsen; uppehållsort; it ~ thus, då så förhåller sig; for the time för det närvarande, tills vidare; 'v that, då så är att, emedan; to cail (bring) into gifva tillvaro åt, kalla till lifs. bejewel, bèdjö'èl, va. pryda med juveler, beiumble, bedjum'bl, va. förvirra, belabour, bëlà'bur, va. bearbeta; P klå, prygla.

belace, bela's. va. pryda med spetsar; P

klå, »randa»; sjö. göra fast, belägga. beläte bèlà't, va. försena; uppehålla in på natten. ~d, -ëd, pp.; a. försenad, uppehållen. ^dneSS, -ëdnës, s. försenande, dröjsmål, belay, bëià', va. (imp. o. pp. ~ed, äfv. belaid, -d) lura på†; spärra, besätta, blockerat; sjö. belägga, göra fast (a rope). ing-cleat, s. sjö. hornklamp. ^ing-pin, s. sjö. koffernagel. belch, bëlsj, vn. rapa; va. stöta upp, utspy; s. rapning; P dåligt öl †. ~er, -ur, s. en som rapar, tölp; si. blå hvitprickig halsduk (äfv. bird's eye wipe)-, ett slags oäkta guldringar, beldam, bel'dam, -dàm, s. skön dam †;

farmor ei. mormor †; käring, häxa. beleaguer, bëlè'gur, va. belägra, blockera, belecture, bëlëk'tjur, va. hålla föreläsning för; plåga med förmaningar; läxa upp; mästra.

belflower, belfounder, se under bell. belfrey, belfry, bël'fri, s. klocktorn; klockstapel; klockrum i kyrktorn; klockstol (ställ-

ning hvari (kyrk)klockor hänga); sjö. klockgalge;

förr mii. belägringstorn; vårdtorn, 'v- arch, s. byg. ljudöppning i klocktorn (jfr louver-window).

Belgravia , belgra'via, s. pr. förnäm stadsdel i London. ~n, -an, s. o. a. aristokratisk); fin och förnäm (person). Belial, be'llal, s. pr. bibi. Belial; ond ande;

bild. ond människa; fördärf, belibel, beli'bl, va. smäda (i skrift), belie, bèll', va. (prt. belying, -ing) beljuga; beskylla för lögn; motsäga; beslå med lögn; baktala; misstyda; gäcka; poet. härma; ~ one's self, motsäga sig. belief, bèlè'f, s. tro (on, in, på); öfvertygelse; easy (light) of lättrogen; beyond otrolig.

believable, bèlè'våbl, a. trovärdig; trolig, believe, bëlè'v, va. tro, sätta tro till; vn. tro (in, på t. ex. God)-, tänka, mena; ~ on, tro på grund af, tro på (~ on a person's loord). ~r, -ur, s. (en) troende (in, på); rättrogen (true believing, -ing, prt.; a. troende; s. tro. believingly, -ingli, ad. troende; i tron. belike bèli'k, ad. sannolikt; förmodligen

(ofta ironiskt); kanske, belime, bèli'm, va. bestryka med fågellim;

bild. insnärja, få fast. belittle, bëlit'1, va. Am. förminska; göra

liten; nedsätta, bell, bel, s. klocka, bjällra, skälla; i aum. kiockformig kropp; blomklocka; mus. klockstycke (nedre öppningen) på blåsinstrument (äfv. <v-mOUth); byg. tambur (jfr corbel); si. sång; sjö. glas (: halftimme); pl. klockor som höras, ringning; va. sätta klocka på; vn. växa klockformigt; bröla, skria som en brunstig hjort; to bear the 'x; F, vara ledaren, gå i spetsen; vara ypperst; to bear (carry) away the rv, vinna priset; to ~ the cat, (eg. sätta klocka på katten) försöka att göra en öfverlägsen motståndare oskadlig, djärft gå en öfverlägsen inpå lifvet; to ~ out, göra pösig; pösa, svälla ut. 'v-animal, s. zool. klockdjur (Yorticella). ~-arch, sebel-frey-arch. ~-bird, s. zool. en sydamerikansk fågel (Procnias); en australisk fågel (Myzantha). ~-bit, s. klockformigt munstycke på betsel. ~-buoy, s. boj med

klocka (till varning under tjocka), se »^-handle. ^-Clapper, s. klockkläpp. ~-Crank, s. rätvinkelformigt järn på kiock-strängar; vinkelhäfstång. "w-end, s. klock-ei. trattformig ända. ~-flower, s. bot. (blå)klocka (Campanula), ^founder, s. klockgjutare. ~-gable, s. gafvel krönt af ett klocktorn (jfr ~-turret). ~-glaSS, s.

glaskupa för växter o. d. ^-handle, s. ring-ledningsknapp. ^-hanger, s. en som sätter upp ringklockor- ~man, s. offentlig utropare; förr nattväktare, "w-IYietal, s. klockmetall, -malm. <-v-ltl0Uthetf, a. med klocklikt vidgad mynning, ^-pepper, S. bot. ett slags rödpeppar (en trädgårdsväxt, Capsicum), 'v-pull, 5. klocksträng; ring-knapp. "w-ringer, s. ringare. ~-r00f, s. byg. klockformigt torntak, kupol. ~-r00t, s. bot. ålandsrot (Inula helenium). ~-rope, ~-string, s. klocksträng. ^-shaped, a. kiockformig. "u-SWipe, se crank. ~ -tongue, se ^-clapper. <v40Wer, s. klocktorn (icke på kyrkor). ~-trap, S. ett slags Vattenlås i öppning som nedför ytvatten i en kloak. ~-turret, S. litet klocktorn på taket. ~-Wire, s. klocksträng af mässingtråd, o. d. ~weed, ~-W0rt, s. Am. bot. en lökväxt (Uvularia). ~-wether, s. skällgumse. belladonna, it., bëladèn'a, s. bot. farm, belladonna; en lilja (Amaryllis belladonna), belle, fr., bel, s. skön kvinna; skönhet på modet (reigning lettres, (fr., bël-

lèt'r), vitterhet, skönliteratur, belled,bëld, a. försedd med klocka, behängd

med klockor, bellicose, bel'ikos, a. krigisk.

bellied, bërid, a. oftast i sms. bukig.

belligerent, bëlidj'årënt, a. krigförande; krigisk; s. krigförande makt. bellig$-rOUS †, -årås, a. krigförande, belling, bëring, s. hjortens skriande under

brunsttiden, bellon, i.ëron, 5. med. blykolik, bellow, bel'o, vn. böla, råma, skria; om stormen ryta; om åskan dundra; s. råmande; tjut; rytande; brus. ~er, -år, s. en som råmar etc. ~ing, -ing, s. råmande, jfr bellow.

bellows, bèl'oz, bel'ås, S. (egentl, pl. men brukas äfven som sg.) blåsbälg, pust; si. lungor; a pair of en bälg. ~-blower, s. bälg-dragare, bälgtrampare. ~-fish, s. en fisk med lång snabel (Centriscus scolopax). ~er,-år,s. P slag i maggropen; kippande efter andan, belly, bel'i, s. (pl. -ies, -iz) buk, måge, un-derlif; bukighet; buktiga delen af ngt, buk (of a retort, a sail etc.); ljudbotten på instrumenter; Vn. svälla ut; bukta sig. ~

-ache, s. P kolik, »bukref». ~-band, s.

gördel; bukgjord; sjö. bukband På segel. ~-board, S. trä till resonnansbottnar; resonnansbotten. a bound, a. P förstoppad. ~-cheat†, s. P förkläde. ~-cheer†, s. god mat; vn. frossa, ^-fretting, s. bukref hos hästar; skafsår orsakadt af buk-gjorden. ~-god, s. matgud. ^-pinched)|<,

i: note, b: do, à: nor, bi not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.belly-pinched

F Talspråk. 90 P Lågt språk.

bending

a. utsvulten, »svång». ~-roll, s. ett slags vält. ^-timber, s. si. mat. 'v-worm, s.

spolmask. ~ful, s. P bukfylla; lystmäte. ~ing, -ing, a. bukig; uppsväld. belman, se bell-man. belmetal, se bell-metal. belomancy, bël'6månsi, s. spådom af pilars flygt.

belone, bel'one, s. zool; näbbgädda, belong, bëlèng', vn. tillhöra, tillkomma, passa, beträffa (to); to ~ to el. in a place, vara från (hemma å) en ort. ^ing, -ing, a. tillhörande; s. tillbehör; egenskap; pl. ngns omgifning, anhöriga F; tillhörigheter ; det-som tillhör, angår ngn. beloved, bëluv'ëd, (ss. pp.&fbelove‡, bèl&vd),

a. älskad, omtyckt, below, beio\ prp. Under (äfv. om rang, värde) ; nedom, nedanför; ad. nedanför, nere, på marken; härnere på jorden; i afgrunden ei. underjorden; sjö. under däck; it is ~hirn,' det är under hans värdighet; ~criticism, under ali kritik; ^ par, hand. under pari; bild. otillräcklig; ~ stairs, en trappa ned; i jordvåningen, jfr under stairs; trial undersökning vid en underrätt (court belringer, se bell-ringer. belfOpe, se bell-rope. belsire †, bël'sir, s. farfar, morfar; stamfar, belt, belt, 5. bälte (i aiia bet.), gördel; bandage; bråckband; dragrem i ett maskineri; upphuggen linje i skogen, glad; öppen plats i en park; en sjukdom hos får; her. tecken till ridderlig värdighet; bvg. murband; kranslist; va. omgjorda; klippa bakdelen på får; the great (little, lesser) (B) geogr. Stora (Lilla) Bält. ~-Saw, s. bandsåg, såg utan ända. ~ed, -ëd, a. omgjordad,- prydd med (tvär)bälte; buren i bältet, ~ing, -ing, s. material för bälten, dragremmar o. d,; remmar kollektivt, beluga, bèlo'gå, s. zool. hvithval (B. catodon) ; stör (Accipenser huso).

belvedere, belvidere, bèivëdèr, bërvidèr,

s. lusthus med vacker utsigt; utbyggnad (utkik) på ett tak; öppet galleri öfverst i en byggnad, bemask % bema'sk, va. dölja, maskera, bemaze, bëma/z, va. förvirra, bemire, bëmi'r, va. nedsöla, bemoan, bëmo'n, va. begråta; beklaga†. bemoisten, bëmoj'sn, va. fukta, bemock, bëmok', va. bespotta, håna, drifva gäck med.

bemol†, bè'mél, s. mus. halfton; noten, tonen b.

bemuffle, bëmuf'1, va. insvepa (with, i), bemused, bemu'zd, (eg. pp.) a. försjunken i drömmerier; berusad, omtöcknad, vir-. rig (in, with, af).

ben, bèn, (1.) s. (jfr behen) bot. (nöt af) Mo-ringa-trädet (äfv. ~-nut); (2.) si. (förk. af benefit) recett; (3.) Skoti. se under but, 1. bench, bënsj, s. bänk, säte; domarebänk, -säte; domstol; verkbänk, hyfvelbänk; af sats, terrass; ingen, bankett, berm; landtm. fixpunkt: samling af utställda hundar; va. förse med bänkar; bänka †; vn. sitta på bänk; the (sacred) (B)<\>, biskoparnes bänk i öfverhuset; to be raised to the utnämnas till domare. ~ -axe, s. handyxa. ^-cheek, s. tångbräde i en hyfvelbänk. ~-C0al, s. öfversta sten-kolsflötsen. ~-Cramp, s. snickares knekt, ^-hammer, s. bänkhammare, slägga. ~ -hole, s. fjol. "^-hook, s. bänkhake, bänknagel (-kloss). ~-mark, s. fixpunkt; jämv. hinderpåle. ^-plane, s. hyfvel till slätande (aiim. benämning), ^-plank, 5. bänkblad i en hyfvelbänk. ~-Teel, S. en sorts nystfot att fastskrufva i bord o. d. ~-SaW,S. cirkelsåg fästad vid en verkbänk. ~-SCrCW, S. täng pä en hyfvelbänk. shears, se stock-shears. ~-shOW, s. hundutställning.

~-St0p, S. dubb å hyfvelbänk, jfr f^-hook.

~-Vice, s. skrufstäd; äfv. se f^-screw. ~ -warrant, s. utslag afgifvet af en rätt. er, -ur, s. ålderman i ett skrå)J<; direktionsmedlem i en inn of court; domare †; krogkund †. ^ership, -ursjip, s. ämbete ei. värdighet af bencher. bend, bënd, va. (imp. pp. bent, bënt, bended -ëd) böja, kröka, bända; tekn. bocka; spänna en båge; bild. spänna, anstränga; vrida sönder, fördärfva (t. cx. en nyckel); rynka pannan; böja, kufva; luta; vända, rikta (one's eyes, frowns, etc. on ...; one's steps towards (to)...; one's attention, mind, etc. to...); styra (one's course, kosan, to, till); sjö. sticka på, fastgöra; slå under segel; vn. buga sig (before, to, inför, för); bågna; svigta; vara krokig, vara (sitta, stå etc.) nedlutad, luta; bild. böja sig, foga sig (to, för, efter); s. böjning; bugt; våg-linie; sjö. bändning, stek; her. balk (sned-bjälke gående från öfre högra till nedre vänstra hörnet af vapenskölden); pl. tillskurna Sulläder-stycken; sjö. se wales; ~ the fist, knyta näfven (at, åt); ~ sinister, her. ginbalk (snedbjälke från vänster till höger antydande oäktabörd);

[jfr vidare bent]. ~-hides, s.pl., ^-leather,

s. prov. bästa sorts sulläder. *v-ware,s.prov. smiden, järn- o, stålvaror, ^able, -abl, a. böjlig, smidig. ~er, -ur, s. en som böjer; maskin till böjning, bockningsmaskin; böjande muskel; Am. arm, ben; si. sex-pencestycke; P Am. gladt lag, fest. ^ing, -ing, s. böjande, krökning; sluttning; spänning, ansträngning; ~ machine,

à: fate, ä: far, å: fall, ä: fat, it; fast, è: mete, è: met, é; ber, i: fine h fin, i fir,bending

% Mindre brukligt. 91 † Föråldradt.

bockningsmaskiii för plåt. ~let, -lèt, s. her. smalt bälte anbragt balkvis (snedt). ~y, -i, a. her. delad med sneda balkar.-bene, bën'è, 1. s. bot. sesam, bene, lat., bé'nè, 2. ad. väl; si. a. o. ad. bra. beneaped, bënè'pt, se neaped. beneath, bëné'th, prp. under (om rum, läge, ofta med bibegrepp af tryck; om rang, värde); nedanför;

ad. nedantill, nere; ~ one, ~ one's dignityunder ngns värdighet; ~ one's notice.1 ej värd(t) att uppmärksammas af ngn; ~ one's station, under (ovärdigt) ngns rang.

benedicite, lat., bènèdis'itè, s. sång nytjad vid morgonbönen i engelska kyrkan.

benedick, bën'ëdik, se föij. benedict, bën'ëdikt, s. F äkta man; F äfv. ungkarl. (B)~ine -'tin, a. 0. s. benediktiner(munk). ~ion, -dik'sjun, s. välsignelse (välsignande). ~ive, -'iv, ~0ry, -'uri, a. välsignande, välsignelse-, benefaction, bënëfåk'sjun, s. välgärning; nåd. benefactor, -fak'tur, s. välgörare, gynnare, benefactress,-tres, s. välgörarinna.

benefice, bën'ëfis, s. prestgäll, pastorat, prebende; välgärning †; feodal, län. ~d, -t, a. innehafvande en benefice. ~nce, -nëfisëns, s. välgörenhet. ~nt, -nëf'isènt, a. välgörande. ~ntly, -nëfiséntli, ad. beneficial,benefisj'al, a. välgörande, gagne-lig, fördelaktig, nyttig, helsosam (to, för); jur. som har afseende på, om pers. berättigad till, afkomst af ngt. ~|y, -i, ad. ~neSS, -nes, s. nyttighet, välgörande beskaffenhet, beneficiary, bènëfisj'uri, a. egande något genom särskild gunst; beroende, feodal; s. innehafvare af ett prestgäll; under-stödstagare; stipendiat, benefit, bën'ëfit, s. välgärning, ynnestbevisning; nytta, fördel, vinst, gagn; privilegium; recett, benefice (äfven ~ play); va. göra godt åt, gagna,befordra;gynna; vn. draga nytta (by, from, af; äfv. to be ~ed by); for the ~ of, till nytta, förmån för; för att draga nytta (njuta) af bad, luft, o. d.; to confer a ~ on, bevisa ngn en ynnest; tillskynda ngn en förmån; to give one the ~ of, jfr föreg.; räkna ngn till förtjänst, hålla ngn räkning för; to derive (reap) ~from, to, find — by (from), draga nytta af.; to take a få en recett; to take the ~ of, draga nytta af, begagna sig af; to take the ~ of the Act (nämi. A. of Bankruptcy), blifva sinafordringsegare kvitt genom att göra cession; ~ of clergy, presterskapets frihet från svaromål inför ^världslig domstol; of nature ?, öppet lif.

benevolence, bènëv'6lëns, s. välvilja, godhet (towards, to, emot); människokärlek, benevolent, bënëv'olënt, a. välvillig; välgörenhets-; ~ fund, understödsfond. ly, -li, ad. beng, bëng, se bhang.

Bengal, bëngå'l, s. pr. Bengalen; hand. en sorts tyg af hår och silke; a. bengalisk; ~ heat, tropisk värme. ~-beanS, s. pl. en art galläpplen. ~-Cane, s. spanskt rör. ~-fire,~-light, s. bengalisk eld. ~ -StripeS, s. pl. ett slags randigt bomullstyg. ~ee, -è', bën'gålè, bëngå'lè, a. bengalisk; s. bengaliska språket. ~ese, -è'z, bèngalè'z, a.bengalisk; s. (pl. = sg.) bengaler.

benight, bènl't, va. omtöckna; inhölja i natt, i mörker. ~ed, -ëd, pp.; a. öfverraskad af natten; beröfvad ljuset äfv. bild.; to be lefva i mörker biia., is. teol. benign, bëni'n, a. välvillig, gynnande; helsosam, nyttig, välgörande (t. ex. medicine); godartad (disease). ~!y, -li, ad. ~ant, bënig'nånt, a. ädelmodig; välvillig. ~ity, bënig'niti, s. välvilja; mildhet hos luft, klimat, välgörande inflytande, helsosam-het.

benison, ben'izn, poet. se benediction. Benjamin, bën'djamin, (1.) s.pr. Benjamin; si. stor öfverrock; mess, »brorslotten»; (2.) (b) (forvr. af benzoin) s. bot. träd på Sumatra (Styrax benzoin) hvars harts är benzoe; farm. benzoe. ~-bush, 5. bot. en nordamerikansk buskväxt (Laurus benzoin). ~*tree, s. bot. se bägge föreg. s.; en art fikonträd (Ficus balsamina), benjy, ben'dji, s. si. väst; lågkullig halmhatt

med mycket breda brätten, bennß, se bene, 1. bejHiet, bën'èt, s. bot. se av ens. benshie, bën'sjè, se banshee. ben't, bènt, förk. af be not; P i st. f. is not. bent, bënt, 1. imp. o. pp. af bend; a. tekn. böjd, krokig, krum; bot. nedhängande; ap. (on) beredd på; böjd, hågad för; be-gifven på, »pickhågad», »lifvad» för; ifrigt upptagen af; besluten för;-a. böjning; spänning, ansträngning; riktning; sinnesriktning, afgjord böjelse, benägenhet (towards); vilja; sluttning %. bent, bënt, 2. 5. bot. ängshven (Agrostis, äfv.

~-graSS); visset gräs, stubb. benti(n)ck, bën'ti(n)k, s. sjö. Am. förr Engl. ett slags triangelformigt undersegel nytjadt ss. gaffeiapa. ~-boom, s. råfocksbom.' ~ -shroud, s. borgvant. benting, bën'ting, a. se följ.; mager, eländig. ~-time, s. tid innan ärterna äro mogna, då dufvorna få lefva på stubben.

à: note, o: do, 6: nor, : not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.benty

F Talspråk. 92 P Lågt språk.

beside

benty, bèn'ti, s. bevuxen med grässtubb 5

liknande grässtubb, benumb, bënum', va. göra stel, känslolös; isa äfv. bild. ~ed, -d, a. stel (with cold).

^edness, -ëdnès, ^ment, -ånt, ~ness,

-nes, s. känslolöshet, stelhet; dvala, benzene, benzine, bën' zèn, se benzole. benzoate, bën'zèat, s. kem. benzoesyradt salt, benzoic, -z6'ik, a. kem. benzoehal-tig; 'v acid, benzoesyra. benzoin, -zà'in, -'z6in,s. benzoeharts; kem. se benzoic acid. benzole, ben'zoi, benzoline, -in, S. kern.

benzol, benzin, bepinch, bëpinsj', va. nypa. beplaited, bëpla'tëd, a. flätad, beplaster, biplas't&r, va. amor j a öfver; sminka.

bepowder, bepau'dur, va. pudra, bepraise, bëprà'z ,va. (öfvermåttan) lof orda, beprisa.

bequeath, bëkwé'dh, va. testamentera; efter-lemna åt arfvingar. ~er, -år, s. testator. ment, -ment, s. testamente, bequest, bëkwëst', s. testamente, legat,

donation, bequote, bëkwö't, va. ofta citera, berate, bera't, va. häftigt banna, gifva ovett.

berberis, bë rburis, berberry, bè rburi, s.

bot. berberis, here, bèr, s. Skotl. sexradigt korn. bereave, bërèv, va. (imp. o. pp. bereft, bë-

reft\ el. reg.) röfva ngt fr. ngn, plundra ngn på ngt, beröfva (a person of a thing). ~ment, -mënt, s. beröfvande; förlust (is. gnm döden). -ur, s. en som beröfvar, bereft, se under föreg.; 'v of reason, beröfvad

förnuftets bruk. ber(r)etta, bèrèt'å, se biretta. berg, ty., sv., berg, s. isbärg. ~-fall, ty., s. bärgras, jordskred. ~ master, s. bärg-mästare (i Derbyshire), ^Ilieal, ^mehl, ty., -mel, s. min. bärgmjöl. ~mOte, -mot, bärgsting, grufrätt (i Derbyshire), bergamo, it., be'rgamo, s. hand. ett slags grofva mattor från Bergamo. -mét, s.

bergamottcitron (Citrus bergamia, trädet

och frukten); af bergamottcitron beredd berga-

moessence (äfv. essence of ~); ett slags med bergamoessence parfymeradt snus; bergamottpäron. ^tted, -mot'ed, a. parfymerad med bergamoessence. berganbder, be'rgandur, s. zool. grafand

(Anas tadorna). Berlin, be'rlin, bërlin', 5. berlinare (resvagn); se vid. wool; pl. se "»-gloves;a. berliner-. ^-blue, se Prussian blue, ^-gloves, s. pl. trådvantar, ^-repository, ~-Shop, ~-warehOUSe,s.tapisserihandel. ~-W00l,

s. brodergarn; double ~ kastorgarn, bottengarn; single zefirgarn. ~-W0rk, s. tapisseriarbete. berme, bërm, s. fort. berm, afsats ei. gång mellan ett bröstvärn och en graf; ingeniör, afsats etc. på väg- ei. kanalbank, bernacle, be'rnakl, se barnacle. Bernard, be'rnard, s. pr. Bernhard; ~ the hermit, zool. eremitkräfta (Pagurus). ine, -in, s. bernhardinermunk, -nunna, bernouse, burno's, se burnoose. berried, bër'id, a. betäckt med bär; försedd med rom; pp. jfr följ. va. berry, bër'i, s. (pl. -ies, -z), bär; fiskrom; vn. (imp. o. pp. -ied, -d) bära (frambringa) bär; plocka bär; va. befrukta. -wax, s. vegetabiliskt vax. ~ing, -ing, prt.; s. bärplockning; to go a F, gå och plocka bär. berserker, isl., be'rsurkur, s. bärsärk, berth, berth, 5. sjö. ankarplats; svajrum; mäss; hytt; kojplats; sofplats i en järnvägsvagn; plats, anställning; va. anvisa hytt- ei. ankarplats åt; lägga för ankar; to give a wide (good) lemna godt svajrum; hålla långt ut ifrån; bild. hålla sig på vederbörligt afstånd från. ^-deck, s. sjö. bunkdäck. ~age, -adj, s. sjö. afgift för ankarplats i en docka el. hamn. ^fag, -ing, s. sjö. reling, brädgång, brädklädsel öfver skarndäck. bertram, be'rtram, s. bot. hvit tusenskön

(Achillea ptarmica). beryl, ber'il, s. min. beryll, ^line, -in, a. beryllartad; klargrön, ^lium, -'ium, s. kem. beryllium (metall).

bescreen, bëskrè'n, va. skyla, dölja, skydda, bescribble, bèskrib'1, va. klottra ner. beseech, bese'tj, va. (imp. o. pp. besought,

besa't, ei. reg. †) anropa, besvärja (to, att); enträget bedja om‡. ~ing, -ing,prt.; a. bönfallande, bedjande, singly, -ingli, ad. ^ment, -mënt, s. enträgen bön. beseem, bësè'm, va. passa (sig för), anstå, tillkomma, ^ing, -ing, a. passande; anständig; belefvad; s. skick, hållning. ingly, -ingli, ad. beset, bësët', va. (imp. o. pp. beS6t) (with) besätta, beslå; innesluta, belägra, omringa; angripa, plåga; ansätta, anfäkta; bringa i förlägenhet, ^ting, -ing, prt.; a. (ständigt) anfäktande; herskande, inrotad; ~ sin, skötesynd, ^ment, -mënt, s. inne slutning; hufvudfel, skötesynd, beshrew †, bësjro', va. förbanna; interf

ve (öfver...)! beside, bësi'd, prp. vid sidan af, bredvid; bild. på sidan om, utom, ej hörande till; jämte, utom >|C (vani. besides)', the pur-

it: fate, à: far, å: fal], à: fat, å: fast, 4: mete, è: met, è: her, i: fine l: fin, i fir,beside

)|< Mindre brukligt. † Föråldradt.

bestow

pose, ej hörande till saken, olämplig; it is ~ my business, det är ej min sak; things ~ nature, öfvernaturliga ting; to be ~ one's self, vara utom sig (for, öfver; with, af). -z, ad. dessutom; prp.

utom, jämte [öfriga bet. se det i dessa vanligare beside]; ~ that, utom det att; dessutom, besiege, bese'dj, va. belägra; wid. bestorma, ansätta (with), ^ment, -mènt, s. belägring. -år, s. beiägrare. besieging,

-ing, prt. af föreg. va.; a. i sms. belägrings-(army, battery, etc.); enträgen, besieg-ingly, -lf, ad. beslaver, bëslåv'år, va. drägla ned, nedsöla.

beslobber, bësiob ur, beslubber f, -slåb ur,

se föreg.

besmear, bësmè'r, va. smörja ned. besmoke, bësmo'k, va. röka, torka i rök ; nerröka.

besmut, bèsmåt', va. sota ned, svärta; smutsa.

besnow, bësno', va. betäcka med snö; ned-snöa.

besom, bè'zåm, s. kvast, viska; va.)(C sopa.

~er, -år, s. sopare. besoothment >)C, bëso'dhmënt, s. tröst. beSOt, bèsot', va. (imp. o. pp. ~ted, -ed) försupa, förslöa, försoffa (by drink, etc.); bedåra. ^ment, -mènt, s. dagligt supande, skåpsupande.beötow

T Talspråk. Lågt språk.

a person)] använda, påkosta (<on, på), egna (t. ex. möda åt); bevilja, bevisa en tjänst (on, åt), bete, visa godhet, välvilja; gifta bort (upon, med); lägga, ställa (undan), placera; förvara. ~al, -al, ^ment, -mënt, s. tilldelande; gåfva. ~er, -ur, s. gifvare. bestraddle, bëstrad'l, va. se bestride. bestrew, bëstro', va. (reg .,pp. äfv. bestrown^,

-stro'n) beströ; fukta; bestänka, bestride, bèstri'd,ra. (imp. bestrode,-str6'd. bestrid, -strid'; pp. bestridden, -strid'n. bestrid) stå öfver; sitta grensle öfyer, rida på; sätta sig upp på; stiga öfver, bestuck, bëstuk', imp. o. pp. af bestick. bestud, bèstud', va. besätta med knappar, ädelstenar o. d., smycka, besure besjo'r, ad. F säkert, visst, bet, bët, (1.) † pp. af beat; (2.) s. vad, vadhållning; va. slå vad om, hålla (six to oner sex mot ett; on, på); to lay a hålla vad (that, att), hålla (on, på); to take: a antaga ett vad;; / ~ you a dollar, j ag slår vad med er om en dollar; ... I ~ you, det slår jag vad med er om. betail, bëtà'l, va. förse med svans (ei. stångpiska); F skämts, hugga svansen af.

betake, bëtà'k, va. (imp. betook, -tuk'; pp. betaken, -n) taga†; gifva †; ~ one's self to, bege sig till (sleep, ro); taga sin tillflykt till, gripa till; öfverlemna sig åt (drinking, bad habits)', ~ one's self to one's heels, »ta till fötters», bege sig på flykten.

betel, bé'tl, s. betelpeppar (Piper betel, äfv. ~-pepper). ~-nut, s. nöt af areka-

p al men (som tuggas tills, med betel).

Bethel, bèth'ël, s. bönehus för dissenters;

(Betel)kapell .för sjöfolk, bethink, bëthink', va. O. vn. % (imp. o. pp. bethought, -thå't) (be)tänka; vanl. reflex. : <x# one's self (of), betänka (sig), besinna (sig); pirinrp. p-- få ett infall; företaga sig.

Bethlehem, bëth iëhëm, 5. pr.; se vidare Bedlam; ~ star, bot. st järnlök (Ornithogalum). ~ite, -It, bethlemite, -lëmit, s. invånare i Betlehem; dårhushjon. bethought, se under bethink. betide, bëti'd, vn. (med to) o. va. (imp. o. pp. ~d, -ëd, ei. betid, -tid') hända, tillstöta, möta, vederfaras; ske (äfv. of, med), betime †, bëtl'm, ~S, -z, ad. tidigt, bittida;

snart; i (god) tid. betle, se betel.

betoken, bëtà'kn, va. beteckna, utvisa, föreställa; förebåda; bebåda, beton, fr, be'tn, bëtong', s. byg. beton, betony, bët'6ni, s. bot. humlesuga (Betonica;

lemnar en fin mörkgul färg).

betook, bëtuk', imp. af betake. betray, bëtrà', va. förråda; upptäcka; utlemna (to the enemy)', röja; förleda, förföra (into, till); bedraga; svika. ~al, -al, ~ment †, -mënt, s. förrådande, förräderi. ~er, -ur, s. förrädare (of mot); förförare.

betrim, bëtrim', va. pryda, smycka, sira. betroth, bëtroth' (betro'th), va. förlofva (to, med); the ~ed, brudparet. ~al, ral. ~ing, -ing, ~ment, -mënt, s. trolofning, betrust bëtrust', va. betro, anförtro. ment)fc, -mënt, s. anförtroende; ngt anförtrodt, better, bet'ur, 1. se bettor. better, bët'ur, 2. a. o: ad. (komp. af good o. well) bättre; F längre, mer, därutöfver; s. fördel, öfverhand; en förnämare, en »yppare», en öfverlägsen (vani. i pl. o.

med possess. pron., jfr nedan ex.); Va. förbättra;

gynna vn. blifva bättre; to be (ali) the ryjfor, hafva nytta af, vinna på, »hafva det bättre för *;for for worse, ordspr. det må gå väl eller illa, »på Guds försyn» (beredd på både goda och onda

följder; i brudvigseln jfr svenska : »i lust Och

nöd»); for the till det bättre; so much the så mycket bättre; to get blifva bättre till helsan; to get the ~ of besegra, öfvervinna; vinna i ngt; hemta sig efter ngt; to give the ~ of it, gifva ngn företräde; you had ~ (go), ni (gör) gjorde bäst i att (gå); to have the ~ of, besegra, vara öfverlägsen; you have the ~ of it, ni har fördelen, »ni ligger öfver» ; to like tycka mer om; to think ~ of, (it), tänka närmare på (saken), besinna sig, komma på andra tankar, åtra sig; which is the ~ mani hvem är starkast (rikast, öfverlägsen)?; one's personer af högre stånd (rikedom, ålder, förtjänst, begåfning o. d.) än en själf; to ~ one's self F, komma sig upp (före), komma i bättre omständigheter, få det bättre (förmånligare, trefligare: to be ~ off). ~ing, -ing, s. förbättring; ~ house, korrektionshus. ~ment, -mënt, s. förbättring; jur. (oftapl.) grundlig förbättring af en egendom, betting, bët'ing, s. vad, vadhållning. ~ -book, s. vadbok. ~-man, s. en som idkar vadhållning (vid kapplöpningar o. d.) såsom affär, bettor, -ur, s. en som slår vad. Betty, bët'i, s. F man som lägger sig i frun-timmersgöromål; P brytjärn, kofot; si. öfverflätad olje- ei. vinflaska, betu|ine, bèfulin, s. kem. ett ämne i björkbark (ryssolja), hvarmed juftläder beredes.

between, bètwè'n, prp. emellan (eg.meiiantvå); bland; s. midt;^Z. hand, taker af medel-sort, särsk. halflånga synålar; ~ the lights, i skymningen; ~ wind and water, i vattengången; (to hit) ~ wind and water, wid. på ett ömtåligt, farligt ställe; ~ whiles, emellanåt, då. och då; ~ you and me (P ... and J), ~ ourselves, oss emellan sagdt; *vus (you, them, the two, etc.) tillsammans, gemensamt (om egande, om samverkan); far se under f; there is nothing in the det fins ingen medelväg, ^-decks, s.pl. mellandäck, betwixt, bëtwikst', prp. emellan, bevel, bev'el, s. sluttning; lutning af två ytor mot hvarann; tekn. gir, giring, jfr mitre; smyg, vinkelmått med rörliga ben (äfv. ~-rule, ^-square); snedslipad kant'; fasett; a. sluttande, sned, skef;ra. snedhugga; af-fasa, aftrubba; snedslipa; mata med smyg; vn. bilda en vinkel; slutta; ~ angle, sned vinkel (hvarken en rät eller en halfrät); bad vankant. ~-gear, S. mek. kugghjul som gripa i hvarandra och bilda en vinkel, koniska hjul. ~-wheel, s. koniskt hjul. ~ing, ~ling, -ing, a. sned, skef; s. snedskärning, skefning; standing trubbig vinkel; under spetsig vinkel. ^ment, -mènt, s. sned sida ei. vinkel; affasning af en kant; snedslipning. bevile,bèv il, S. her. ginstam (öfre tredjedelen af en vapensköld) nedtill bruten i en spetsig vinkel.

bever†,bèv'ur, be'vur, s. lätt måltid mellan huf vudmålen; vn. intaga ett mellanmål. age, bèv'urådj, s. dryck; utspädd cider, lemonad; traktering vid inträde ei. tillträde, då man fått nya kläder o. d.

bevy, bèv'i, S. flock, svärm is. om fåglar [vakt-

lar, lärkor] o. kvinnor.

bewail, bëwà'l, va. högljudt (be)klaga, begråta; vn. klaga. ~ing,-ing, ~ment -mènt, s. klagan, singly, -ingli, ad. klagande.

beware, bewa'r, vn. (nu blott i inßn. o. imper.)

akta sig, taga sig till vara (of för), beweep bëwè'p, va. (imp. o. pp. bewept,

-wèpt') begråta; fukta med tårar. -bewilder, bewil'dur, va. förvilla; missleda; göra häpen, förvirra. ^edneSS, -dnès, ~ment, -mènt, s. förvirring, bewitch, bèwitj', va. förtrolla; förtjusa, ^ing, -ing, a. förtrollande; troil-; s. förtrollning. ^ingness, -ingnès, ~ment, -mènt, s. tjusning, trollkraft, bewrap bèråp', va. insvepa, bewray >j<, berå', va. förråda; röja.

bey, bà, s. bey (turkisk ståthållare), ^lick, -lik, s. provins styrd af en bey.

beyond, bèj6nd', ad, där borta; förbi; prp* på andra sidan (om), bortom; utöfver (äfv. om tid); mer än; »utan, utom ali» ...; (jfr ex.); ~ me, öfver mina krafter, jfr , nedan ~ the reach; ~ one's self, utom sig; /v bearing, odräglig; ~ compare, ~ comparison, utom ali jämförelse, ojämför-lig(t); 'x; dispute, obestridlig(t); ~ doubt. otvifvelaktig(t); ~ expression, obeskrifligt); ~ the reach of, oupphinnelig för ..., öfver ngns a horisont»; ~ recovery, obotlig(t); ~ retreat, för långt fram; se för öfr. under vederb. S.; to go gå Utöfver ngt; öfverskrida;öfverträffa;öfverlistas föra bakom ljuset; jfr vid. under depth.

bezan, bèz'ån, s. ett slags bengaliskt (randigt) bomullstyg. Bezant, bèz'ånt, bëzantV^.bysantisktmynt

jfr Byzant; her. bysantin framstäld ss. en cirkel af guld. bezel, (bezil), bèz'l, s. infattning På en ring. bezoar, bè'zèr, s. bezoarsten. ~-goat, s: zool, bezoarget. ~-mineral, s. min. anti-monblomma. ~-r00t, s. bot. roten af Dorstenia (nytjas mot ormbett). ~diC, bèzoå/rdik, a, innehållande bezoar; s. läkemedel af bezoar. "vtic(al) %, bëzoå'rtik(al), a. verkande som motgift, bhang, bang, S. haschisch (ett orientaliskt rusmedel

beredt af vild hampa), bi-, bi, ad. (jfr bis) i sms. dubbelt, två-; kem.

tvåfaidt. ~angular,-ång'güiur, ^angu-late, -ång'gulåt, ^angulous, -ång'gulus,

a. tvåvinklig, tvåhörnig. bias, bl'ås, s. lutning, sluttning; snedd; riktning; benägenhet; fördom, partiskhet; inverkan, (sido)inflytande; tyngd; bly instöpt i en båll (jfr bowling)', intagen kil i klädesplagg; ad. snedt öfver; va. böja åt en sida, gifva en viss lutning, vända, rikta; inverka på, leda; intaga, förleda; to cut afsnedda; to put out of bringa ur fattningen. S) drinkare ; vn. grina (gråta). ~ler, -lår, S. se föreg. S.

bibble, bib'l, se babble, ^babble, s. slidder-sladder.

bibbs, bibz, s. pl. sjö, se cheeks (of a mast). bible, bi'bl, s. bibel. ~-Oath, s. ed på bibeln. ; biblical, bib'likål, a. biblisk. ~|y, -i, ad.

6: note, è: do, b: nor, o: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.bibliolsm

f Talspråk. 96 P Lågt språk.

big

biblicism, bib'lisizm, s. biblisk lärdom ei.

literatur. biblicist, -sist, s. bibelkännare, biblio-, blb'liè-, t. i sms. bok-, ^grapher, -og'rafftr, s, bokkännare, ^graphy, -og'-råfi, s. bokkännedom, ^latry, -ol'åtri, s. afgudande af böcker, is. af bibeln, *v|o-gical, -lod'jikal, a. af raij. ^logy, -oPédji, s. bokkännedom; biblisk litteratur. mancy, bib'lièmånsi, s. spådom genom bibelns uppslående. <vmania, -ma'nia, many, -om'åni, s. bokvurmeri. ~maniac, -må'niåk, ~manist,- om'ånist, s. bokvurm, biblioman. ^phile, -fil, ~philist, -éfilist, s. bokvän. ^polc, -pil, ~polist, -ép^list, s. bokhandlare. ~poliC, -pél'ik, a. bokhandels-. ~theca, -thèkå, ~theke†, -thèk,

s. bibliotek, ^thecal, -the'kal, -éth'èkål; a. biblioteks-, biblist, bib'list, s. bibelkännare; en som

håller sig strängt till bibeln, bibulous, blb'ulus, a. som insuger vätskor, porös, svampaktig ; F som gärna »dricker», supig; paper, läskpapper, bicameral bikåm'àrål, a. poiit. tvåkammar-.

bicarbonate, bikå'rb6nàt, s. kem. bikarbonat; of potash, dubbelt kolsyradt kali; ^ of soda, dubbelt kolsyradt natron (sodapulver).

bice, bis, s. måi. bärgblått; green bärg-grönt.

bicephalous, bisef'alits, a. tvåhöfdad.

biceps, lat., bi'seps, a. tvåhöfdad; s. anat. tvåhöfdad muskel i öfverarmen el. låret.

bicipital, bisip'itai, bicrpitous, -us, a. anat. jfr

föreg.; bot. tvåhöfdad. bicker, bik'iir, l. s. Skoti. liten träskål;

stånka; jfr beaker. bicker, blk'ur, 2. vn. smattra, klappra; gnabbas, träta, munhuggas; vara i orolig rörelse, bölja, porla om vatten, fladdra om en låga; susa; skärmytsla, slåss †; s. Sko ti. slagsmål, is. stenkastning mellan skolpojkar. ~er, -ur, s. grälmakare. bickern, bickorn, bik'urn, se beak-iron. bicolour, bi'kulår, bikul'&r, a. tvåfärgad. ed, -d, dets.

biconjugate, bikon'djogat, a. bot. dubbelt parbladig.

bicorn(ed), bi kèm(d), bicornous, -kè rnus, biCOrnute, -ko'rnut, a. is. naturv. tvåhornad, försedd med två hornlika utväxter, bicuspid, bikus'pid, s. anat. mindre kindtand;

a. se följ. ~ate, -at, a. dubbelspetsad, bicycle, bl'siki, s. tvåhjulig velociped, bicycling, -ing, s. velocipedåkning, bicy-CliSt, -1st, s. velocipedåkare, bid, bid, va. (imp. bid, bade, båd (båd); pp. bidden, bid'n, bid) bjuda, befalla; tillönska, helsa (farewell, etc.); erbjuda; kungöra †; bedja (om); s. bud, köpeanbud; ~ the hanns of matrimony, af kunna lysning; ~ beads, bedja efter radband; ~ defiance to, trotsa; ~ fair, se bra (lofvande) ut om saker, arta sig väl; lofva, se ut (to be ..., att blifva ...); ~ for, bjuda på vid auktioner; vinnlägga sig om; rw over, ~ up, bjuda öfver, stegra på auktioner. ale, -ål, ~all, -ål, s. lok. bjudning till en fattig mans hus (för att där vid ett glas öl åt hnm göra en insamling), ^dable, -åbl, a. lok. lydig,

beskedlig. ~der, -ur, s. en som befaller; spekulant, en som gör anbud på auktioner; the highest <v, den mestbjudande. ding, -ing, s. befallning, påbud; af kunnande jfr öfv.; anbud; inbjudning; bud; begäran; ~ prayer, bön för aflidna välgörare; to do one's lyda ngns bud, uppfylla ngns begäran; at the of, på begäran (befallning) af. biddy, bid'i, s. F liten höna, pulla; tjänstflicka; interj. pull! pull! bide)|(, bid, v. bida, se vid. abide; to 'v one's time, bida sin tid, afvakta gynsamt tillfälle.

bident, bi'dent, s. bot. brunskära (Bidens).

~al, -'ål, ~ate, -'at, a. bot. etc. tvåtandad. bidet, fr., bldèt', bida', s. liten" häst, klippare ; bidöt (ett slags tvättfat).

bidhook, bld'hok, s. sjö. båtshake, biding †, bi'ding, s. vistelse; bostad, hemvist (äfv. rv-place). biennial, biën'iål, a. tvåårig; inträffande hvart annat år; s. tvåårig växt. ~ly, -1, ad. en gång hvart annat år. bier, ber, s. likbår; likvagn, biestings, bè'stingz, s. pl. råmjölk. bifarious, bifa'rius, a. tvåfald, tvetydig;

bot. tvåradig. ~ly, -li, ad. bifer bl'får, s. växt som bär frukt två gånger om året. ^OUS, bifurås, a. bärande frukt två gånger om året. biffin, blf'in, S. ett slags äpple från Norfolk;

ugnstorkadt, plattryckt äpple, bifid, bl'fid, a. bot. tvåklufven. ~ate, bifidåt,

a. se föreg, bifold, bl'fAld, a. tvåfald, dubbel, bifoliate, bifè'liåt, a. bot. tvåbladig. biform(ed), bi'fèrm(d), a. med dubbla former.

bifurcate(d), bifè'rkåt(èd), bifurcous, -kås, a. gaffelformig, tvåklufven. bifurcation, -ka'sjun, s. tveklyfning. big, big, (1.) va. Skoti. bygga; (2.) se bigg. big, big, (3.) a. (komp. ~ger, -år, superi. gest, -est) fullvuxen, »stor»; stor, grof, tjock; drägtig (with young), hafvande (äfv. wid.); full (with, med, af); F uppblåst, pösig; hög, förnäm, jfr sms.; stolt, (öfver)modig; (B) ~ Ben P, det stora uret i parlamentsbyggnadens torn; to look se stolt (»morsk») ut, »sätta näsan i vädret» ; to talk vara

stortalig; to get the ~ bird, si. bli ut-hvisslad. ^-bellied, a. tjockmagad. ~ -bodied, a. korpulent. ~-bonnets,~-bugs,

s. pl. P se ^-toig, pl. ~hom, s. tjock-hornsfår, vildt amerikanskt får (Ovis canadensis), ^-knives, s.pl. indianskt namn på de hvite, ^people, s. storfolk. ~ -sounding, a. »som låter stort». ~-whi-skered, a. långskäggig. ~-wig, s. si. domare, ämbetsman; höglärd ei. konservativperson, »perukstock»; vigtig person, »matador»;^/. »storgubbar», storfolk. ~ -wigged, a. si. betydande, vigtig, dryg. bigamist, big'amist, s. en som begått tve-gifte. bigamy, -mi, s. tvegifte; månggifte ; eng. kyrkolag, gifte för andra gången.

bigaroon, bigaro'n, s. bigarå.

bigg, big, s. bot. (sv. bjugg) sexradigt korn.

bigger, biggest, se under Mg, s.

biggin, big'in, (l.) s. t ei. prov. byggning; (2.) s. advokatmössa; barnmössa; nattmössa; (3.) s. liten träkanna; kaffedosa i kaffekokare.

bight, bit, s. bugt, böjning; sjö. bugt af en

tågända; vik, liten hamn. bigly, big'li, ad. jfr big, 3. bigneSS, -nes, s.

storlek, groflek, tjocklek, jfr big, 3. bigot, big'ut, s. bigott människa; blind dyrkare, ofördragsam ifrare. 'v.ed, -ed, a. blindt fästad (to, vid); ofördragsam; ~ to an opinion, blindt tillgifven en mening. ~edly, -ëdli, ad. ~ry, -ri, s. blind ifver; skenhelighet. bijOU, fr., bizjo', s. juvel, smycke, prydnad äfv. bild. ~try, -tri, s. juveler; nipper.

bijugate, bidjo gcàt, bijugous, -gås,-'--,

a. bot. parbladig med två par småblad, bilabiate, blla'biat, a. bot. tvåläppig. biländer, bil'andur, 5. litet (holländskt) kanal- o. kustfartyg, bilateral, biiåt urâi, a. naturv. tvåsidig, 'v-

ity, -'iti, s. tvåsidighet. bilberry, biPbèri, s. blåbär; ttdon. bilbo, bil'bo, s. (pl. ~es, -z) värjklinga frän

staden Bilbao; (oftast pl.) is. sjö. (fot)black. bilboquet, fr., bil'boket, s. bilboquet (äfv. cup and ball).

bile, bil, (1.) 5. >t< se boil, 1.; (2.) s. galla äfv. bild.: vrede, bitterhet, ^duct, s. anat. gallförande kärl. ~StOne, s. med. sten i gallblåsan.

bilge, bildj, S. sjö. slag i Skepp (bredaste delen af ett skepps skrof); buk på ett fat; vn. Springa läck. ^-keel, s. slagköl. ^-keelson, s.

systerkölsvin. ^-plank, s. slagvägare. ~ -pump, s. slagpump, lastpump. ~-water,

S. »slagvatten» (ruttet vatten i kölrummet). ~

-watery, a. skadad af slagvatten. ~-wayS,

s.pl. släpplankor vid aflöpning från stapeln. ~d, -d, a. läck. bilgy, -i, a. luktande som (ei. af) ruttet vatten, biliary, bil'juri, a. anat. gall-; kolerisk; ~

calculus, gallsten; ~ duct, gallgång, bilingual, biling'gwai, bilinguar, -gwur, bi-linguous, -gwus, a. tvetungad; som är skrifven på ei. talar två språk, bilious, bil'jus, a. hörande till gallan; gall-; gallsjuk; full af galla, bild. argsint, het-lefrad; F »äcklig i magen» af för mycket sötsaker o. d.; ~ complaint, gallsjuka; F ondt i magen. ^neSS, -nès, s. gallsjuka, bilk, bilk,va. narra, lura; s.)j< knep; tomma

ord; bedragare, bill, bil, 1. s. näbb; en fågels läte; hillebard; stenhacka; skära, trädgårdsknif; faskin-knif; sjö. pynt på ett ankare; vn. näbbas, kyssas. ~-board, s. ankardyna. <v,-fish, s. makrillgädda (Scomber esox). ^-hook, s. stor bredbladig knif med krökt spets; mil. faskinknif. 'v|Yian, s. en som brukar en yxa, etc.; timmerman; en som kvistar häckar; hillebardier. bill, bil, 2. s. skrifven uppgift; skrift, förteckning; räkning (of, på); anslag posted, put up), annons; affisch (of the play); biljett; sedel; växel (for a sum; 011 London); bevis för aflemnad vara o. d. ; motion i parlamentet, lagförslag; (skriftlig) anklagelse of indictment); va. bekantgöra medelst anslag, affischera, annonsera; ^payable, tratta; ~ receivable, (ingående) remissa; ^ after date, datoväxel; ~ at six months' date, sex månaders växel; ~ at sight, ^ on demand, à-vista-vä-xel; ~ at usance, usoväxel; ~ in chancery, ~ in equity, klagoskrift ingifven till chan-cery-court (jfr court); ~ in sets, växel in duplo; ~ of adventure, mottagningsbevis för varor som på egarens risk fraktas i fartyg; of bottomry, bodmeribref; ~ of carriage, fraktsedel för foror; ~ of credit, kreditbref; statsobligation, ss. sedel Am.; ~ of divorce, skiljebref; ~ of entry, tullspecial; ~ of exceptions, jur. besvärsskrift; ~ of exchange, växel; ^ of exchequer, skattkammarinvisning; ~ of fare, matsedel; teat. F program; ~ of fount, boktr, gjutsedel; ~ of freight, ^ of lading, fraktsedel, konnossement; ~ of health, sundhetspass; ~ of indemnity, indemnitetsbill till skydd för regeringen o. dess agenter; ~ of mortality, mortalitets-

lista; ~ of parcels, faktura; ~ of pre-

: note, o: do, 8: nor, o: not, i\: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: has.

scription, med. recept; ~ of rights, engelsk grundlag af 1688—89; ~ of sale, köpebref; saluannons; ~ of sight, interimsbevis, tillåtelse att lossa utan faktura; ~ of store(s), provianteringssedel

(tillstånd fur köpmän att tullfritt proviantera ett fartyg) ; ~ of tonnage, intyg om ett fartygs drägtighet, mätarebref (: ~ of admeasurement:); long (long-sighted) växel på lång sigt; short (short-dated) växel på kort sigt; single (sole, only) solaväxel; true ~,jur. anklagelse som af en grand jury befunnits grundad; to bring a^before the House, to bring in (introduce) a rsj, pari. väcka en motion; to post (set up) a göra (sätta upp) ett anslag; to put in a sätta upp på räkning, upptaga i räkning. ~ account, ~-book, 5. växelkonto. broker, 5. växelmäklare, ^-brokerage, 5. växelkurtage. ~-Case, 5. plånbok; växel-portfölj. ~-doer, s. diskontör; växelryt-tare. ^holder, s. växelinnehafvare. ~ -jobber, 5. växelryttare. ~-jobbing, s. växelrytteri. ~mOney, s. växelkurtage; växeistämpeiafgift. ~-poster, ~-sticker, s. annons- ei. affischuppklistrare. ~Stamp, s. stämpel på växlar, räkningar o. d. ^-wallet, s. plånbok, växelportfölj, billage, bil'adj, se bilge.

billed, bild, a. (i sms. jfr bill, 1.) försedd med näbb.

billet, bil'et, 1. 5. litet bref, biljett; sedel, nota; inkvarteringssedel; kvarter (bostad

för soldater) ; her. biljett (liten aflång fyrkant); VCl.

utdela inkvarteringssedel åt, inkvartera (upon, hos); vn. vara inkvarterad (äfv. to be upon one's ~); every bullet has its ordspr. hvarje kula har sin pollet. ~-dOUX, fr., bilädo', s. kärleksbref. ~-maSter, s. mil. kvartermästare, billet, bil'et, 2. s. vedträd; pinne, kafle, kloss, brädstump, träknubb; byg. cylinderformigt ornament (i den normandiska stilen); se vid. billot. ~-head, sjö. (enkel) galjon. ^-moulding, s. byg. urhålkad list, hålkel med afväxlande billets, jfr öfv. byg. billiard, bil'jurd, a. hörande till biljard. -z, s. pl. (ei. sg.) biljard(spel). ~-ball, s.

biijardbåii. ~-cue, (~-queue), ~-stick, s. biljardkö. ~-marker, s. markör. ~-table, s. biljard(bord). Billingsgate, bil'ingzgat, s. pr. fisktorg i London; (b) P ovett; pöbelspråk, groft tal (äfv. ~ eloquence, ~ language). billion, birjün, S. billion (en million millioner Engl. ; ett tusen millioner enl. franskt beräkningssätt). billman, so under bill, 1. billon, fr., bil'on, s. myntmetall. ~-mint, s. skiljemynt.

billot, bil'ut, s. guld- ei. silfvertacka. billow, bil'o, s. bölja, våg; vn. bölja. ~ -beaten, a. kastad hit och dit af vågorna. ~ed, -d, -i, a. gående i vågor, böljande.

billy, bil'i, (1.) ett slags spinnmaskin, jfr stretcher; (2.) Skoti. kamrat, »gosse»; (3.) P järnskrot; P näsduk; si. nattvakts staf, polisbetjänts battong. ~-boy,s.flodbåt, litet kustfartyg. ~-C0Ck, s. P bred-skyggig hatt (äfv. ~ hat).

bilobate, blio bàt, bilobed, bi'lobd, a. bot.

tvåflikig.

bilocular, bilok'ulur, a. bot. tvårummig. bimane †, bl'man, bimanous, bima'nus, a.

zool. med två händer, hörande till ordningen bimana (bima'na). bimensal, bimen'sal, a. inträffande hvarannan månad, bimetallism, bimet'alizm, s. dubbel myntfot (grundad på både guld och silfver).

bimonthly, bimunth'li, a. se bimensal: äfv. inträffande två gånger i månaden, bin, bin, (1.) † i St. f. be O. been; (2.) 5. kista, lår, binge for mjüi o. d.; öppen förvaringsplats, fack ror vinbuteljer; va. lägga i en kista etc. binacle, se binnacle.

binary, bi'nari, a. bestående af två enheter, dubbel; ~ number, tvåsiffrigt tal. binate, bi'nat, a. bot. tvåfingrad om blad. bind, bind, va. (imp. o. pp. bound, baund) binda, fästa (to, vid); hopbinda; binda till, hopsnörpa, sammandraga; omgifva; omgjorda; förbinda sår; byg. binda murar med ankare, bjälkar ctc.; binda in (books in C alf, etc.); kanta med band, o. d. ; beslå ett hjul; bild. binda (äfv. med kontrakt o. d.); hämma; nödga, förpligta (to, till, till att); vn. ega bindande kraft; binda; vara bunden; sammandragas, tjockna, hårdna; vara kram om snö; med.

hafva förstoppande verkan;

humleranka, ref va; kollekt. 250 st. ål (r^j of eels)', mus. båge; bärg. se clunch; ~ (out) a servant, städja en tjänare; ~ (a person) apprentice to (äfv. ~ ap. out to ...) sätta (ngn) i lära hos; ^from, hindra från; ~ in, instänga; hämma; ~ over, jur. förpligta (till inställelse för rätta); stämma ; ~ up, binda ihop; ombinda; fängsla, instänga; förbinda. ~-weed, s. bot. åkerbinda (Convolvulus). ~er, -ur, s.bindare; bokbindare; ngt som binder, förbindning; byg. murankar, sc vid. bond-stone; bokh. lösa pärmar för noter, tidningar, papper o; d. ery, -uri, 5. Am. bokbindarverkstad. ^Ilig, -ing, a. bindande; s. bindning; förband; inbindning af böcker; (bok)band; bård; beslag; mus. båge; byg. se bond; pl. skeppsb. ge-

à: fate, å: far, å: fall, å,: fat, à: fast, k: mete, è: met, ë: her, i: tine i: fin, i fir,binding

% Mindre brukligt. 99 † Föråldradt.

birthhour

mensamt namn på aiiaförstärkande ei.sammanbindande delar; ~ beam (joist, piece), byg. bindbjälke; ~ gold, bladguld; ~ screw, klämskruf; ~ stone, se bond-stone. ~ stråke, sjö. skärstock, lifhult; ~ wire, utglödgad järntråd; ~ and loosing, teol. binde- och lösenyckeln, bine, bin, s. ranka, refva (jfr bind, s.) bing, bing, s. binge, hög; vn. prov. surna, binnacle, bin aki, s. sjö. nakterhus. ~-C0m-paSS, s. styrkompass. ~-list, s. sjö. förteckning på sjuka, binocle, bin'okl, 5. dubbelkikare; dubbel-lornjett. binocular, binok'ulur, a.försedd med, afsedd för två ögon. binomial, blno'mial, a. alg. binomisk, bino-

mial-; s. binom, bi not, binot', S. ett slags plog med två fjölar. binous, bi'nus, se binate. biographer, biog'rafur, s. biograf, biographical), -graf'ik(al) a. biografisk, biography, -fi, s. lefvernesbeskrifning. biologic(al), biolodj'ikal, a. biologisk, bio-logy, biol'odji, s. biologi, läran om lifvet, biparous, bip'arus, bipa'rus, a. födande två

foster på en gång. bipartible, bipå rtibi, bipartile, -til, a. som kan delas i två (lika) delar, bipartite, -tit, bip'artit, a. jur. bestående af två motsvarande delar, uppsatt i två exemplar; bot. tvådelad, bipartition, -tisj'un, s. tudelning.

biped, bi'ped, s. tvåfotadt djur; a. se följ. al, bip'edal, bipe'dal, a. tvåfotad; två fot

hög, lång etc.

bipennate, bipën'àt, a, zool. tvåvingad; bot. se bipinnate.

bipennis, bipen'is, 5. dubbelyxa; hillebard;

sjö. änterbila. bipinnate, bipin'at, a. bot. dubbelt par-bladig.

bipolar, bipo'lur, a. egande två poler. ~ity, -lar'iti, s. dubbel polaritet. ~y, -i, a. se föreg. a.

biquadrate, blkwod'rat, 5. mat. bikvadrat, fjärde dignitet, biquadratic, -drat'ik, a. bikvadratisk, af 4:de graden, birch, bertj, s. björk; björkris (äfv. rod); va. piska med ris; ~ of Jamaica, en art pistacie. ~-bark, .5. björkbark; näfver, ^-camphor,se betuline. ~-juice, ~-water, s. björklake. ~-0il, s. ryssolja. ~-wine, s. dryck af björklake. ~en, -n, a. af björk, ^ing, -ing, s. risbastu, bird, berd, s. fågel; vn. fånga (jaga, skjuta) fågel; ~ of calm, isfågel (Alcedo); ~ of passage, flyttfågel; to kill two with one stone, ordspr. slå två flugor i en smäll, ^-bolt, s. förr ett slags trubbig pil;

zool. lake. ^cage, s. fågelbur. cail, lockpipa af metaii. ~-CatCher, s. fågelfän -gare. ~-cherry, s. bot. hägg. ~-clapper, s.

väderskramla ss. fågelskrämma. ~-éye, se -s-eye. ~-eyed, a. skarpsynt; piggögd. ~ -fancier, s. älskare af fåglar; fågelhandlare som säljer lefvande fåglar. ~"fly, S. zool. kolibri. ~-graSS,s.bot. ängsgröe (Poapraten-sis). ~-like, a. fågellik. ~-lime, 5. fågellim. ~-man, s. fågelfängare; fågelhandlare. ~-note(S), s. (pl.) fågelkvitter, -sång. ~ -pepper, s. en skarp art Cayennepeppar (Capsicum minimum). ~-seed, s. frö åt fåglar. ~'s-eye, s. bot.kastlöser (Adonis); majvifva (Primula farinosa); ett slags tobak; a. tagen i fågelperspektiv; allmän (ej ingående i detaljer); brokig (i ~ wipe P, halsduk med hvita prickar, jfr belcher, si.); masur-, masurerad on> trädslag; ~ maple, sockerlönnträ; ~ vieiu, fågelperspektiv. ~'S-f00t, s. bot. fågelfötter (Ornithopus); ~ trefoil, bot. gigelsärt (Lotus cornicu-latus). ~-ShOt, S. dunst (fina hagel). ~'S -mOUth, s. byg. klo, hak i ändan af en

stock till att mottaga kanten af en annan. S

-nest, s. fågelbo; kinesiskt (ätligt) svalbo; sjö. förr mastkorg; bot. vild morot; nästrot (Neottia nidus avis). ~s'-nesting, s. plundrande af fågelbon. ~-spider, s. zool. fågelspindel (Mygale). ~'S-tareS, s. bot. kråkvicker (Yicia cracca). <v/s -tongue, s. bot. en art boört (Seneciopalu-dosus). ~-witted, a. obetänksam, oför-sigtig, flygtig, lättsinnig. ~er, -ur, s. fågelfängare. ~ing, -ing, s. fågeljagt; ~ piece, fågelbössa; ~ pouch, skjutväska; ~ shot, dunst (fina hagel). bir(r)etta, biret'a, s. fyrkantig mössa buren

af katolska andlige.

birgander, se bergander. birk, bérk, se birch.

Birmingham, be'rmingam, s. pr. Birmingham; ~ h, ett i uttalet orätt tillsatt ei. utelemnadt h. birostrate(d), biros'trat(ed), a. bot. tvånäbb ad.

birr, ber, vn. surra; rassla om kvarnstenar; s.

surr, rassel, birt, bert, s. zool. en art hvar (flundra, Rhombus), birth, 1. se berth.

birth, 2. berth, s. födelse, födsel; börd, slägt; foster; kull; förlossning; början, ursprung; new teol. nya födelsen; to give ~ to, gifva lif åt, föda, nedkomma med; gifva upphof åt; föranleda; at a i en kull; på en gång; by till börden; (a man) of af (hög) börd. ~day, s. födelsedag; to keep (fira) the ~hOUI%

A: note, ö: do, b\ nor, not, à: tube, à: tub, ii: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.birthhour

F Talspråk. 100 P Lågt språk.

bitingly

s. födelsetimme, —-mark, s. födelsemärke. —night, 5. födelsenatt. — place, s. födelseort, —-proud, a. andryg. —right, s. förstfödslorätt; bördsrätt. — root, s. bot. en amerikansk växt (Trillium). —Sin, &. arfsynd. — WOrt, s. bot. hållrot (Aristolochia). —dom †, se right. —leSS, -lës, a. ofödd; utan börd, af låg härkomst, birthing, se berthing.

bis, lat., bis, ad. två gånger; mus. (upptaget fr. franskan) da Capo ! ss. bifall.

hiscotin, bis'kotin, s. ett slags sockerbröd. biscuit, bis'kit, s. skeppsskorpa (äfv. —-Cake); kollekt, skorpor; skorpa af hvete ei. majs (biskuit, »cakes»); liten rund kaka af ngt annat ämne; oglaseradt äkta porslin; sweet —s, sockerbröd. bisect, bisèkt', va. skära i tvänne lika delar; vn. dela sig (i tu). — i Oil. bisek'sjun, s. geom. delning i två lika stora delar. —-rix, -riks, s. miner, opt. etc. linje som skär polarisationsvinkeln i tu.

bisexous†, bisëk sus, bisexual, -suåi, bot.

tvåkönad.

bishop, bisj'op, bisj'up, s. biskop; löpare i schack; F biscllоff (dryck); haklapp; fruntimmers turnyr; va. konfirmera; högtidligen upptaga; boktr, fukta; P lura; narra; genom konstgrepp gifva en hast ett yngre utseende; to — milk P, låta mjölk brännas vid. —like, a. biskoplig; lik en biskop. —'S-Cap, s. bot. biskopsmössa (Mitella). —'S-finger, i'. P vägvisare vid korsvägar. —'S-weed, s. bot. en umbellat (Sison amomum). —'s-W0rt, s. bot. svart-kummin (Nigella). —dom, -dum, — ric, -rik, s. biskopsdöme, -ämbete; biskopsstift. —ing, -ing, prt.) s. konfirmation, jfr

vid. föreg. V.

bisk, bisk, 5. ett slags köttsoppa; fördel

gifven åt svagare spelare i tennis-spel. bisket, bis'ket, se biscuit. ' bismuth, biz'muth, s. min. vismut; sulphur et of —, äfv. —-glance, —ine, -in, s. vismut-glans.

bison, bi'sun, bi'zun, (biz'un), s. bisonoxe, s. k. amerikansk buffel (F äfv. buffalo) (Bos ei. Bison americanus), bisque, fr., bisk, s. biskuit, oglaseradt äkta

porslin; kräftsoppa. bissextile, biseks'til.s. skottår; a. skottårs-;

—-day, s. skottdag, hiss|ings, bis'lingz, se biestings. bister, bis'tllr, S. bister (en mörkbrun färg) ;

(ljust) smutsbrunt, bistort, bis'tort, 5. bot. ormnäfva (Polygonum

bistorta). bistoury, bis'tori, s. kirurgisk knif. bistre, se bister.

bisulcate, bisul'kat, bisulcous, -us, a. zool.

tvåklöfvad. bisulphate, bisul'fat, s. kem. bisulfat.

bit, (1.) se bitt; (2.) impf. o. pp. af bite, jfr d. o.

bit, bit, (3.) s. bit, smula; munlag på betsel; betsel; tekn. löst järn (borrjärn, hyfveljärn, etc. se äfv. copper —); käft på en tång o. d. ; àrt. se primer; si. litet silfvermynt is. Am. v8 dollar; ett vestindiskt mynt (= 6 pence); si. pengar; va. betsla; tygla; — of a key, nyckelax; Adam's —, anat. adamsäpple ; to give a person a — of one's mind, låta ngn förstå sin me ling, säga ngn sin tanke rent ut, »sjunga ut» för ngn; to take the — between the teeth, vara istadig, skena; — by —, bit för bit, litet i sänder, småningom; by —s, bitvis, styckevis; not a — F, »inte en smul», icke det ringaste; not a — of it, ingenting ditåt; every — of it, »hvar enda smul», helt och hållet. —-brace, s. borrskaft, hand-lira. —-maker, s. en som gör betsel. — -mouth, 5. munlag på betsel, —-ring, s. tygelring. — -Stock, se —-brace. bitartrate, bita'rtrat, s. tvåfaldt vinsyradt salt; — of potash, vinsten, jfr tartar.

bitch, bit], s. hynda; hind; hona; skällsord på sämre kvinfolk; si. Oxf. té; vn. P bete sig klen modigt, kvinligt, tafatt »som ett höns», »hyppja» ; förrätta kvinfolkssyss-lor om män; — in wlielp, drägtig tik; the

— goes, hyndan är löpsk. —-booby, s. lättfärdig bondjänta. ~ery, -uri, s. lättfärdighet, otukt.

bite, bit, va. (imp. bit, bit, pp. bitten, bit'n ei. bit) bita; åstadkomma smärta i, sticka i (på), bränna (på) ansigtet, tungan; fatta tag i om ankare o. d.; si. lura; si. stjäla; vn. bita om en knif; bitas; nappa (at the hook, äfv. F bild.); taga om skruf, ankare o. d.; Smärta, sticka; s. bett, bitande; napp; bit, beta, en mun full; det urbitna, inskärning; tag (jfr va.); si. bedrägeri, knep; bedragare;

— on the bridle F, »suga på ramarna» (lefva i nöd); — the dust (ground), bita i gräset; — one's thumb at, räcka lång näsa åt; ej bry sig om, ej fråga efter; — in, etsa; bita in sig, fräta; — off, bita af (sig). — r, -ur, en som biter, nappar, etc. bedragare; the — bit, en som är fångad i sin egen snara; ordspr. »den som gräfver en grop åt andra faller själf däruti».

biternate, bite'rnat, a. bot. dubbelt tredelad (-fingrad).

biting, bl'ting, prt. af bite; a. bitande, skarp

(äfv. bild. om köld, vind, tadel, skämt); S, bett;

bedrägeri; — in, etsning, —|y, -li, ad. bitande, sarkastiskt.

bitleSS, bit'les, a. utan betsel, jfr bit, 3. bitt, bit, s. sjö. (ofta i pl.) beting, betingsknekt; pall; va. föra till betings, lägga fast kabel, ketting. ~-liead, S. sjö. betingS-hufvud. bittacle, bitfåkl, se binnacle. bitten, bit'n, pp. af bite; a. F fången (äfv. af

ngns behag: förälskad), »fast»; lurad, bitter, bit'ur, 1. s. sjö. slag af en ända kring betingen.

bitter, bit'ur, 2. a. bitter, bitande (ofta bild., jfr biting)-, häftig, svår; hård (to, mot); s. bittert ämne, (oftast pl.)

bitter dryck, »bäsk» ; med. bittervatten;pl. bitterheter; va. förbittra; a ~ child, ett styfsint barn. ~-almond, s. bittermandel. ~-apple, ~ -cucumber, ~-gourd, 5. bot. kolokvint. ~ -CreSS, s. bot. bäckkrasse (Cardamine amara). earth, s. min. bitterjord (talk-jord). ~-Oak, s. bot. ett slags ek (Quercus cerris). ^-principle, s. kem. bitterämne. ~ -Salt, S. min. engelskt Salt. ~-Spar, S. min. bitterspat. ~-SWeet, a. sötsur; s. sötsurt äpple; bot. kvesved (Solanum dulcamara). ~-vetCh, s. bot. gökmat (Orobus). ~-wa-ter, s. bittervatten. ~-W00d, s. bot. o. farm. kvassia. ~-W0rt, s. bot. gul baggsöta (Gentiana lutea). ^ ing, -ing, prt. af föreg. va.; s. bitterämne. ~ish, -isj, a. bitter. ~ly, -li, ad. (jfr ofvan a.) svårt, starkt. ~n, -n, (1.) 5. moderlut i saltverk; bitterämne

(koekelkärnor, m. m.) till förfalskning af öl. bittern, blt'urn, (2.) S. zool. rördrum (en vadare,

Ardea stellaris), bitterness, bit'urnes, s. bitterhet; förbittring (towards, against). bitters, se under bitter, 2.; se äfv. bittern, (1.) bittock, bit'ok, s. skoti. liten bit, litet stycke, bitume †, bitu'm, ~n, -en, s. bitumen, asfalt, jordbeck, bituminate, -inåt, va. impregnera, mätta med jordbeck, bitumi-nize, -iniz, va. förvandla organiska ämnen till bitumen; äfv. se föreg. bituminOllS, -mus, a. bituminös; ~ wood, träartadt brunkol.

bivalve, bi'valv, a. tvåskalis:; s. zool. tvåska-lig mussla; bot. tvåskaligt frögömme. ~d,

-d, a. se föij. bivalvous, - ås, bivalvular,

-'ulur, a. zool. bot. tvåskalig.

bivaulted, biva'lted, a. dubbelhvälfd. bivious †, bi'vius, a. förande på tvänne vägar.

bivouac, biv'oak, 5. mil. bivack; vn. bivackera.

biweekly, biwe'kli, a. inträffande hvar fjortonde dag; äfv. inträffande två gånger i veckan.

bixwort, biks'wurt, s. en brasiliansk växt. biz, biz, Am. F förk. af business.

bizarre, fr-, biza'r, a. sällsam, besynnerlig, blab, blåb, va. (imp. o.pp. ~bed, -d) pladdra, skvallra; va. pladdra om, sprida ut, förråda; s. pratmakare. ~ber, -ur, s. skräf-lare; skvallrare; vn. skräfla; pladdra; hvissla åt en häst när han skall stanna. ~bing, -ing, prt.: a. skvallrande; s. prat, skräfvel.

black, blåk, a. svart; mörk (with, af), bild. sorglig, dyster; F otäck, »svår», elak, afskyvärd; F trumpen, vresig, dyster, ond; s. svärta; svart (tryck-)färg; kimrök (burnt ~); F sorgdrägt (ofta i pl.); neger; svart fläck; P öknamn;pl. sot; va. svärta; borsta skodon; sjö. lappsalva; a ~ eye, ett af slag blått öga; a ~ man, neger; ~people, svarta, negrer; ~ pig-iron, bärg. mycket nödsatt, öfvergart tackjärn; ~ tea, brunt té; ~ type-, fetstil; a ~ woman, neg-rinna; to beat ~ and blue, slå ngn gul och blå; to ivear ~ (be in go in F, bära sorgdrägt (for, efter); in (under) ~ and white, skriftligt; to go into (put on) ~ F, anlägga sorg. ~-aCt, s. engelsk lag mot tjufskyttar. ~-alder(-tree), s. bot. brakved (Rhamnus frangula). ~-am-ber, s. min. gagat. ^amOOr, -'åmor, s. morian, neger. ~-art, s. svartkonst, besvärjningskonst, trolldom, spådomskonst. ash, s. hand. naturlig soda. ~-ball, s. svart kula, nejsedel; blanksmörja; pl. ett slags bakverk; se vid. oj-ash; va. genom omröstning utesluta, förvägra inträde. ~-band, s. bärg. kolhal-tig järnmalm i stenkolsförande lager. ~-beetle F, se cockroach. ~berry, s. björnbär, i aiim. frukt af slägtet Eubus; ~ summer, eftersommar. ~bird, s. koltrast; ~ catching, si. (neger)slafhandel. ~-blende, s. min. uranin. ~-board, s. svart tafla; an-slagstafla. ^-boding, a. olycksbådande. ~-boil, s. i skedvatten upplöst koppar till

blankskurning, zool. säf sparf

(Emberiza schæniclus). ~-b00k, s. svartkonstbok; syndaregister; skoi. anmärk -ningsliggare; namn på vissa gamla författningssamlingar; to be in a person's vara illa anskrifven hos ngn. ~-box, s. P advokat. ~-br0wed, a. som har svarta ögonbryn; surmulen. ~-buCk, s. en antilopart. ~-Cap, s. zool. svarthuf-vad sångare (Sylvia atricapilla); entita (Parus palustris); äfv. namn på en mås (Larus vidibundus) m. fi. fåglar; brunstekt äpple. ~-Cat, S. genott (skinn af svart katt). ~-Cattle, s. hornboskap till slägt. ~ -Chalk, s. svartkrita. ~-Cherry, s. bot. få-gelbär(sträd) (Prunus avium). ~-Choler, s. F melankoli. ~-C0at, s. F svartrock.

prest. ~-C0Ck,s. orrtupp; orre. ~-C0pper, s. råkoppar. ~-C0pper-0re, s. min. fahl-erz. ^-country, s. manufakturdistrikten i mellersta England. ~-CUrrant, s. svarta vinbär, ^-damp, s. grufgas, jfr choke-damp. ~-day, s. olycksdag. ~ -death, s. digerdöden på 1300-taiet. ~-dia-monds, s. pl. oarbetade ädla stenar; si. stenkol. ~-diver, s. zool. sjöorre (Fuli-guia nigra). ~-dose, ^-draught, s. ett

laxermedel af eng. salt o. sennablad. drop, s. vinättika med opium. ~-eagle, s. skoti. (ung) kungsörn (Aquila fulva). ~-earth, s. svartmylla. extract, s. extrakt på kockelkärnor. ~-eyed, a. svartögd. ~ -faced, a. mörklagd. ~-fish, s. zool. en nordamerikansk hafsfisk se tautog\ en art liten hval; kolaborre (Perca atraria); Skoti. fiskyngel. ~-fisher, s. Skoti. tjuf-fiskare. ~-flag, s. svart flagg tin tecken att ingen pardon gifves; sjöröfvarflagg. ~ -flea, S. zool. en art jordloppa som är skadlig för rofvor (Haltica nemorum). ~-fluX, blandning af kol och kolsyradt kali till metallers skedning. ~-fly, S. zool. bönlus (Aphis fabæ). ~-f00t, s. ett slags äktenskapsmäklare Skoti. ; (B) svartfot (en indianstam). ~friar, s. dominikanermunk. ~ -furniture, s.ebenholtsmöbler. ~-aame, ~ -grouse, s. orrfågel. ^guard, blag'ard (F

-gård), s. (egentl, kollekt.) lägsta tjänstepersonalen †; kökspojke †; hundsvott, slyngel, hamnbuse; skojare; ett slags snus; a. bild. låg, rå, gemen, ovettig; va. P hundsfottera, okväda, skällapå. ~guard-ly, ad. ~-guardism, (jfr ofvan) s. låghet, råhet, gemenhet, o vett; skojeri. skurkstreck. ~-gum, s. bot. ett amerikansk träd (Nyssa multiflora). ~-heart, s. ett fint mörkt träslag. ~-hearted, a. elak, hat-full. ~-hole, s. mörk arrest; hundhål. ~ iron, s. svartbleck; smidesjärn; ~ work, grofsmide. ~-jack, s. läderflaska; bärg. zinkblende; bot. en art ek (Quercus nigra). ~-japan, s. mål. asfalt-lack. ~ -knot, s. knut som ej löper. ~-lead, (-ei. -) s. blyerts; sjö. pottlod; va. svärta med blyerts. ~-leg,s. en sjukdom hos får o. kalfvar (vaui. i pl.); spelare tin yrket, bedragare, skojare. ~-letter, s. boktr. gammal engelsk frakturstil; fetstil; ~ man, en som vurmar för gamla böcker; a. skrifven ei. tryckt med frakturstil ei. fetstil; bild. föråldrad. ~-list, s. sjö. svarta taflan; hand. förteckning på cessionänter, insoiventa o. d. ~-maiden-hair, s. bot. lånke (Asplenium adiantum nigrum). mail, s. förr skyddsafgift till röfvare på

skotska gränsen o. i Högländerna ; Am. utpressning

af pengar genom att hota med anklagelse el. skandal i tidningar; se vid. ^-martin,

s. zool. tornsvala (Cypselus apus). match, s. fnöske. ~-meat, s. harkött, hjortkött. ~-mettle,s. svart skiffer. (B) ~-Monday,s.

annandag påsk; olycksdag; första skoldagen efter ferierna. ~-monk,s. benedik-termunk. ~-m00r, se~<rnoor.~-mÖUthed, a. »ful i mun». ~-neb, s. Skoti. en med regeringen »missnöjd» person, rabulist. ~-nob,s. si. arbetare som vägrar att ingå i en arbetareförening ei. som fortsätter att arbeta när hans kamrater strejka. ~-oak, se quercitron. ^-Oakum, s. tjäradt dref. ~-0USel, s. koltrast, ^-peopled, a. bebodd af svarta. ~-pepper,s. svartpeppar, ^-pigment, s. kimrök. ~-pinS, s.pl. hårnålar. ~-plateS, s. pl. oförtent järnplåt. ~-pointS, s. pl. svarta glasperlor. ~-pot, ^-pudding, s. blodpudding; blodkorf. ~ -rent,5. jordränta utgjord in natura (sad ei. kött). ~-rod, s. svart staf; en hög hoffunk-tionär, ceremonimästare vid strumpebandsorden och högste tjänsteman (ceremonimästare) hos öfverhuset (fullständigt Gentleman Usher of the (B)~). ~ -rust, s. sot, brand på hvete. ~-Salt, s. rå pottaska. ~-sheep, s. bild. förloradt får, olycksbarn, »mauvais sujet». Smith, s. grofsmed; hofslagare. ~-Snake, s. zool. en art amerikansk snok (Coluber constrictor); Jamaika en svart orm (Na-trix atra); Austr. en svart giftig orm (Trime-resurus). ~-S0ap, s. grönsåpa. ~-Spaul, s. en kreaturssjukdom. ~-St0ne, s. min. svart jaspis. ~-Stråke, s. sjö. fläckplanka

(bordläggning strax öfver o. under bärghultet). ~ -Strap, s. si. (is. bland sjömän) dåligt pOl't-vin ei. spanskt vin; Am. sirapsbränvin. ~ -tail, s. zool. gers (Acerina). ~thom, s. bot. slån (Prunus spinosa); en hagtornsart (Cratægus tomentosa). ~-tin, s. bokad och vaskad tennmalm. ~-vamish,s. stenkolstjära. ~-V0mit, s. svart kräkning iguia febern. wad, s. min. liausmannit, en art brunsten (manganmalm). ^wall-hitch, s. sjö. enkel taljerepsknop. ^-walnut, s. bot. en amerikansk valnötsart (Juglans nigra). ~-wash, 5. svärta, svart färg; ett slags vatten för sårnader; va. svärta. ~-water, s. F magsyra; en fårsjukdom. ~-witCh, s. bot. ängshven (Agrostis alba). ~-W00d, s.

ebenholts; Am. äfv. virke af hemlocks-tallen; hand. falskt (smugglings)namn på blåholts (logwood). ~-W0rk, s. grofsmide. ~en, -n, va. svärta (äfv. bild.); vn. svartna. ~ener, -nur, s. (ned)svärtare. ~ening, -ning, prt.; S. svärta is. för gjutformar; järnlösning för att svärta läder.

A: fate, å: fax-, å: fall, à: fat, å: fast, mete, ë: met, è: her, 1: fine, i: fin, 1: fir,blackey

)j(Mindre brukligt.

† Föråldradt.

~ey, -!, s. F sc ^amoor. ~ing, -mg,prt.; s. svärtande; svärta; blanksmörja; sjö. lappsalfning; brush, skoborste. ~ish, -isj, a. svartaktig. ~ly, -li, ad. svart, nedrigt, afskyvärdt. ~neSS, -nës, s. svärta, svarthet; mörker, bladapple, blad'apl, s. bot. en art kaktus, bladder, blad'ur, s. blåsa, bläddra; blemma; urinbiåsa; simblåsa; bot. frögömme; va. blåsa upp. ~-fern, s. bot. slägtet Cystop-teris. ~-kelp, se wrack. ~-nut, s. bot. vild pistacie (Staphylea). pod, s. bot. Yesicaria. ~-Senna, s. bot. blåsärt (Co-lutea). ~-tree, s. bot. en amerikansk nötbuske (Staphylea trifolia). ~-W0rt, s. bot. blåsört (Utricular i a). ~-wrack, s. bot. biås-tång (Fucus vesiculosus). ~-ed, -d, a. uppsväld; uppblåst äfv. bild. -i a.

lik en blåsa; full af blåsor, blade, blad, s. blad, grässtrå; blad (knifbiad, årbiad, sågblad o. d.), klinga; anat. skulderblad; F >)< dugtig (bra) karl; lustig (munter) ture, »kurre»; va. förse med klinga, blad, etc.; a ßne ~ F)((, en ståtlig karl; to ~ it'?, yfvas; skryta. ~-bone, s. anat. skulderblad, ~-fish, s. zool. en indisk fisk (Xiphichthys). ~-mill, s. slipverk. ~-Smith †, s. svärdfejare. ~d, -ed, a. försedd med blad: min. bladig. blae, blå, s. skoti. tunn plåt, skifva; skroflig yta efter sågning, o. d.; a. Skoti. blå, blåfrusen, blåblek. ~berry, s. Skoti. blåbär jfr bilberry. b|ain, blàn, s. böld; tungsjuka hos får. blamable, bla'mabl, a. tadelvärd, straffbar. ~neSS, -nës, s. tadelvärdhet, felaktighet, b|arnab|y, -i, ad. blame, blàm, s. tadel, skuld (of, för); va. tadla, förebrå, klandra (for, för); to lay the <v on, skjuta skulden på; to be to vara att klan dra, vara tadelvärd. ~ worthy, a. tadelvärd. ~ful, -ful, a. tadelvärd. less, -lës, a. oförvitlig. ~leSSneSS, -les-nës, s. oförvitlighet, oskuld. ~r, -ur, s. tadlare.

blancard, blangk'ard, s. hand. ett slags normandiskt linne, blanch, biånsj, va, göra hvit genom färgens borttagande, bleka; hvitkoka; hvitlimma ; skala mandel, skålla; kok. afkoka; bild. stryka öfver, skynda öfver, undvika †; vn. hvitna, blekna (with fear; äfven to be ~ed); göra undflykterf. ~-farm, ~-holding, s. arrende med afgift i penningar (ofta obetydligt, blott pro forma). ~er, -ur, s. blekare; hvit-garfvare, hvitkokare; se vid. blencher. ing, -ing, .<?. blekning; förtenning; hvit-kokning; ~ liquor, klorkalklösning till

blekning.

blanc-mangé, fr., blåinångzj', blåmongzj', blanc -manger, blångmångzjå', s. blanc-manger, ett slags efterrätt.

bland, bland, a, ljuf, blid, smekande. iloquence †, -il'okwèns, s. fagert, smickrande tal. ~ish, -isj, va. smeka, smickra. ~ishment, -isjmènt, s. smicker, smek, inställsamt tal, »söta ord»; vänlighet. ~neSS, -nës, s. mildhet, saktmod, ljufhet.

blank, blangk, a. blank, hvit, blek; tom, oupptagen, öde; oskrifven deed, torit, o. d. betyder blankett för en handling af ifrågavarande art, jfr ned. sms.) ; nedslagen, förbluffad, »snopen» ; hjälplös, hopplös (despair)-, ren, pur, oblandad, fullständig; orimmad; s. tomhet, lucka, tomrum; oskrifven plats på ett papper; rent blad; i st. f. obekant förnamn N. N.; blankett; blanko-fullmakt; prick vid målskjutning; nit i lotteri (äfv.bild.:) felslagen förhoppning, ngt misslyckadt; uttryckslöshet (on a face, i ett ansigte); hacka i kortspel; tekn. oarbetadt metallstycke, »ämne» (t. ex. liten platta till stålpennor, tin mynt); ett gammalt underhaltigt engelskt silfvermynt; ett gammalt franskt kopparmynt; va. hvitkoka; förvirra, göra flat; utplåna; upphäfva; a ~ day, en dag då man ej får ngt (jagtbyte, ej uträttar ngt; to look »bli lång i synen» (bestört, förbluffad, snopen); m~,jur,hand.in blanko; how in ~ can you . . .? hur i ali verlden kan ni .. .? to leave in lemna tomrum för namn; ~ me, jfr confound. ~ -bond, 6-. förr blankett till förbindelse, ^-charter, s. förr blankett, oskrifvet formulär is. under Rikard II.s reger. book, skrifbok. ^-cartridge, s. lös patron, löst skott. ~-C0Ver, s. brefkuvert utan adress. ~-door, s. byg. blinddörr,

^-indorsement,

s. växel med blott utställarens namn. ~-verSe, s. orimmad vers is. femfotad jambisk : blankvers. ^-window, 5. blindfönster.

blanket, blång'kët, s. (ylle)filt, ylletäcke; ett slags päron (jfr blanquet); pl. mil. materiel till brännare; va. betäcka med en filt)fs; (äfv. to toss in a <v) prälla, kasta af och an i ett täcke tiii straff ei. hån; a wet bild. afkylning, kall dusch öfver förhoppningar; to be born on the wrong side of the rv, vara af oäkta börd ~ed, -èd, pp.; a.; ~ cattle, ett slags holländsk nötboskap, jfr cattle. ~ing, -ing, ylletyg till täcken; kastande i en filt. blankly, biangk'ii, acl. af blank, blankness, blångk'nès, s. blekhet; tomhet; förlägenhet.

blanquet, fr., blang'kèt, ~te, - -', s. ett slags frikassé; ett slags hvitt vin; ett slags

i: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.blanquette

F Talspråk. 104 P Lågt språk.

bleeding

päron; hand. naturlig soda från Provence.

blare, blår, 1. vn. böla, råma, skrika;

skalla; skära om ton, färg; s. larm; skall, blare, blår, 2. s. sjö. tjära och hår till kal-fatring.

blarney, bla'rni, (eg. s. pr. ett slott i Irland) s. hala, inställsamma ord; groft smicker ; lögnaktigt snack, skräfvel, humbug; va. groft smickra; snärja ngn med smicker och hala ord. blaspheme, blåsfè'm, va. häda, förbanna; smäda; vn. utstöta hädelser, förbannelser. blasphemous, -'fëmus, a. hädisk, blaspheming, -ing, blasphemy, -'fëmi, 5.

smädelse, hädelse, blast, blåst, s. (häftig) blåst, vindstöt; stöt af biåsinstrument; andetag; luftdrag, luftström; bärg. bläster (äfv, ~-air); blåsning; förbrukad ånga i en ångmaskin; pestånga; fördärf; olycka; sprängning, explosion; åskskada; sprängsats; inflammation; mjöldagg, brand i säd; en sjukdom hos

får; va. blåsa på (eg. om en het vind, o. d.), förbränna, förtorka, fördärfva, härja; plåga; nedsätta; fläcka (a character); spränga; skymfa, förbanna; utsprida †; vn. vissna; flåsa Skoti.; skräfla Skoti. ~ you! ... annamma dig! in full on the ~ F, i full sväng(fart), pågående som bäst. ~-engine,5.biåsmaskin. ~-furnace, s. blästerugn, is. masugn. ~-hole, s. hål i botten på en pump; borrhål för sprängning. ^-nozzle, ~-orifice, 5. bärg. mynning(sstycke) af en pipe. ^-ointment, s. salva mot brännsår. ~-pipe, s. tekn. ångafloppsrör; blåsbälgsrör, blästerrör; tätta. ~ed, -ëd, a. förvissnad, förbränd; förstörd, härjad; fläckad; förbannad; full af mjöldagg om sad. ~er, -ur, en som blåser etc.; stensprängare. "Jng, -ing, a. fördärflig, förhärjande, förstörande; s. pestånga; fördärf, fläck; explosion; sprängning; ~ pipe, blåsrör. o^ing-pOW-der, s. sprängkrut. blatant, blå'tånt, a. bräkande, bölande, Mia.

jfr babbling. blatter †,blat'ur, wi.pladdra, larma; smattra. ~er †, -ur, s. pratmakare, skräflare. ing †, -ing, s. pladder, snatter, blay, blå, s. se bleak, s. blaze, bläz, 1. s. bläs på hästar; finné; bläcka i träd; Vd. märka, bläcka träd till fällning el. vägvisning ; utstaka en väg.

blaze, blåz, 2. s. låga, flamma; ljusstråle; ljus (the full "v of day); ära, glans (of a name, of fame); utspridande af rykte; larm, buller; pl. P helvete; vn. låga, flamma, lysa, skina, stråla; va. utsprida; utbasuna (äfv. ~ about, abroad) ; all in a i ljusan låga äfv. bild.; like P, »af helvete», förbannadt, rysligt; ~ away, underhålla gevärseld; bild. »fyra på», gå på; ~ off, bärg. afbränna stål. -ur, s. en som utsprider rykten, blazing, blå'zing, prt. af blaze, 7. o. 2.; a. lågande, flammande; P förbannadt, helvetes-. ~-off, s. bärg. afbränning (of steel); ~-Star, s. komet; bot. Chamælirium m. a. blazon, bla'zn, va. uttyda ett sköldemärkes betydelse, blasonnera, kolorera en vapensköld; framställa, skildra; smycka; pråla med; utmåla, utbasuna; vn.)(C skina, lysa; s. heraldik; vapensköld; skildring; prål; utbasunande. ~er, -ur, s. heraldiker; bla-sonnerare; utspridare, is. baktalare. ~ry, -ri, s. blasonnering; heraldik, blea, biè, 5. hvitved, splint. ~berry, s.

Skoti. odon.

bleach, blètj, va. bleka; vn. blekas, blekna; hvitna. —'-field, ~-green, ~-yard,

bleke, blekplats. ~-W0rkS, s. pl. blekeri. ~er, -ur, s. en som bleker, blekare, blekerska. ~ery, -uri, s. bleke, blekeri. ing, -ing, s. blekning; ~ ground, bleke; o* powder, blekningspulver (klorkalk), bleak, blek, a. blek†; utsatt för kalla vindar, blåsig; kal; kall, kulen, ruskig; dyster, kuslig; nedslagen; s. zool. löja. 'v-ish, -isj, a. kylig, rå. ~ly, -li, ad. ness, -nës, s. blekhet†; kyla; öppet läge, blear, bier, a. rinnande, sur, röd om ögon (from weeping, from disease); dimmig; förblindande †; va. göra skum; göra sur-ögd. ~-eye, s. med. ögonfluss. ~-eyed, a. surögd, skumögd äfv. mm. 'v-eyedness, s. surögdhet; skumögdhet. ~y, -i, s. vattgröt. ~ed,-d,pp.; a. jfr blear. ^edneSS, -ëdnës, s. egenskap att vara rinnande (of eyes : surögdhet). bleat, blèt, vn. bräka; s. bräkning. ^ out, Mia. pladdra om. ~er, -ur, s. en som bräker; får. ^ing, -ing, s. bräkning. bleb, blèb, s. blemma; bläddra, luftblåsa i vatten, i glas etc. ~by, -1, a. full af luftblåsor.

bleed, bléd, vn. (imp. o. pp. bled, blëd) blöda äfv. bild.; förblöda; droppa; åderlåtas (: to be bled); bild. F ge ut (mycket) pengar; va. åderlåta (in the arm); tappa safven ur ett. träd; si. aftvinga pengar; ~ at the nose, blöda näsblod; ~ to death, vn. förblöda; va. låta förblöda. ~er, -ur, s. åderlåtare, fältskär, ^ing, -ing, a. blödande (äfv. wid. t. ex. heart); s. blödning; blodflöde; blodstörtning; åderlåtning; tappning af träd; ~ case, kir. åderlåtningsbestick.

blemish, blëm'isj, va. vanställa, skämma, fördärfva; fläcka, skända; förtala; s. (pl. ~es, -ëz) fläck (011); fel, brist, ofullkomlighet, vank; skam (to, för). ~leSS, -lès, a. fläckfri, utan vank, tadelfri, blench, blënsj, vn. tveka; studsa, rygga tillbaka (at, för); blinka (at); va. hindra, mota; rygga, återtaga †; s. † tvekan; förvirring. ^-holding, se Uanch-holding. 'v-er†, -år, s. ngn ei. ngt som skrämmer; djurgårdsvaktare; djurgårdsstängsel. blend †, blènd, 1. se blind, va. blend, blind, 2. va. (imp. o. pp. reg. el. blent †, blènt) blanda; hopblanda; vn. blanda sig. ~-water, s. ett slags lefversjukdom hos boskap. ~er, -år, s. en som blandar, etc. ~ing, -ing, s. blandning; färgblandning.

blende, blënd, s. min. zinkblende, blende.

blendous, -ås, a. min. blendehaltig. Blenheim, biën'ë m, s. en ädel hundras från Blenheim Castle i Oxfordshire (hörande till the spaniels, se d. o.) blenny, blen'i, s. zool. tånglake (Blennius). bless, blës, va. {Imp. 0. pp. reg. ei. blest, blëst), välsigna, lyckliggöra (with, med); inviga; prisa, lofva; ~ one's self at, korsa sig vid, af häpnad o. d. öfver; ~ One's Self with, prisa sig lycklig öfver; göra sig glad med; ~ me (my soul, my life, my heart, my eyes), kors bevare mig! Gud bevare oss! (är det möjligt?); God ~ you, farväl! gu'hjälp! ~ from, skydda för. ed, -t, pp.; a. (-ëd) välsignad; lycklig, säll; salig; helig; himmelsk; lyckliggörande; kär, älskad; the de saliga. ' ed|y, -ëdli, ad. ^edness, -ëdnës, s. sällhet; single se under single, ^ing, -ing, s. välsignelse äfv. bibi.: nåd; lycka (to, för); fördel; F hvad man får på köpet på bröd, o. d.; pl. välgärningar, skatter, blest, blëst, imp. o. pp. af bless. Fil be ~ P, jag vill vara fördömd; Arabia the Lyckliga Arabien.

biet, blèt, s. fläck på frukt som förvarats länge. ~ted, -ëd, a. fläckig om frukt, 'vting, -ing, s. fläckighet, jfr biet. bletonist, blé'tånist, s. en som eger förmågan att upptäcka källor, blew, bio, imp. af bloiu, 1 o. 3. bleyme, blèm, s. inflammation i foten på en häst.

blight, blit, s. skada på växter; frostskada; mjöldagg, rost, brand; skadlig insekt, bladlus; bild. pest, fördärf, skada, olycka; skamfläck; Am. ett hudutslag; va. skada (eg. om rost, brand, o. d.); fräta, fördärfva, härja; gäcka, bringa på skam (hope). blind, (äfv. ~e) blind, "i. se blende.

blind, blind, 2. a. blind (of, på; bild. to, för;

with, af) äfv. om döda ting (ss. map, window, etc. jfr sms.); mörk; dunkel; hemlig, osynlig; okunnig (of, om);

oförnuftig; utan urskilning, utan besinning; va. göra blind; förblinda; förmörka; mystifiera; bedraga; mil. blindera; s. (ofta i pl.) blindbåge, flacknisch (äfv. ~-ai*Ch); blindfönster; mii. blindverk; skygglapp; hölje; fönsterlucka; fönsterskärm; stående jalusi; spånjalusi, persienne(Venetian ~s); rullgardin (rolling wid. tomt sken; bländverk; förevändning, omsvep, undflykt; ~ alehouse, lönkrog; ~ excuse, dålig ursäkt; ~ school, skola förblinda; writing, oläslig skrift; to go it si. rusa blindt åstad; to strike slå med blindhet. ~-alley, s. återvändsgränd. ~-beetle, ^-blizzard, s. zool. ållonborre. ~-C0al, s. min. antracit, ^-dttink, a, F dödfull. ^-fittings, s. pl. rullgardinstillbehör. ^fold, va. binda för ögonen på äfv. wid.; a. med förbundna ögon; äfv. bild.: besinningslös. ~-flirnace, s. muffelagn. ~-gut, s. blindtarm. ~-HaiTy, se

man's-buff o. ~man's-ball. ~-ll00key, s. ett slags hasardspel, ^-lane, se ~ -alley, ^man, s. en blind; posttjänsteman som utletar otydliga adresser. man's-ball, s. bot. stor röksvamp (Lyco-perdon bovista). ^man's-buff, s. blindbock. ^-nettle, s. bot. flenört (Scrophu-laria nodosa). ^-Operator, s. mekanism för fönsterluckor. ~-l*0ller, s. rullgardinskäpp. ~side, s. F biid. svag sida, fördom, ^-staircase, s. löntrappa. ~ -Story, s. (1.) käringsaga; (2.) byg. trifor, blindarkad. ~-wall, s. flyttbar afdel-ningsskärm; byg. blindfasad. ~-way, se alley. ~-W0rm, s. zool. kopparorm, ormslå. ~age, -adj, s. fort. blindverk. ~er, -år, s. ngn ei. ngt som förblindar; pl. skygglappar, ^ish, -isj, a. tämligen osynlig. ~ly, -li, ad. ~ness, -nës, s. blindhet

(äfv. bild., to, för); villfarelse, blink, blingk, va. blinka; plira; blinka fram; tindra svagt; se otydligt; jagt. förlora spåret; va. blinka, blunda med ett öga; (biid. äfv. vn. med at) blunda för, ej låtsa om, undvika; sticka under stolen med, dölja (to, för); s. blinkning; blink, hastigt sken; sjö. klara, klar fläck på en mulen himmel; ~ of the ice, isblink. ~ -beer, s. gammalt lageröl. ~ard †, -ård, s. något som (svagt) tindrar; en som plirar med ögonen; en skelögd. ~er, -år, s. blinkare; ngt som skymmer synen ;pl. skygglappar; si. glasögon. ~ing, -ing, prt.; s. blinkning.

bliss, blis. s. sällhet, salighet, *vful, -f&l, a. lycksalig, säll. <vfulneSS, -fulnës, s.

se föreg. S.

blister, blis'tur, 5. bläddra, blåsa, blemma; dragplåster; va. draga upp blåsor på; vn. draga upp blåsor; få blåsor; falla af SOm fjäll om färg på taflor, o. d. ^-beetle, ~ -fly, s. spansk fluga (äfven ~ing fly). ~ -COpper, s. blåskoppar. ~-Steel, 5. blåsstål, cementstål. ~ed, -d,pp.; a. se följ. a. ~ steel, se föreg. ~y, -1, a. full af blåsor, bläddrig.

blite, blit, ei. ~S, -s, s. bot.rödmålla(Blitum). blithe, bildh, a. blid; munter, glad, lustig. ~ful †, -ful, ~S0me, -sum, a. se föreg. ~ly, -li, ad. ~ness, -nes, ^SOmeneSS, -sum-

nës, s. lustighet, glädje, blizzard, blizz'urd, s. Am. plötslig, häftig (is.

snö-)storm. bloach, blètj, s. blemma, blåsa, bloat, bl6t, 1. va. blåsa upp; vn. svälla, vara uppblåst. ~ed, -éd, Q..) pp..; a. upp-sväld, uppblåst (äfv. ma., loith pride). edness, -ëdnës, s. uppblåsthet, svullnad, bloat, bl6t, 2. va. röka, torka i rök (jfr blöte). ~-herring, ~er, -ur, s. rökt sill, böckling.

~ed, -èd, (2.) pp.; a. rökt om sill o. d. blob, blob, (1.) vn. si. prata; klaga; s. si. jämmer, klagolåt hos tiggare; (2.) s. liten klump, droppe, blåsa, trubbig ända. ~ -cheeked, a. pussig. ~-nose, s. tjock näsa. ^ber, -ur, s. bubbla, blåsa. ~ber -lip, s. tjock hängande läpp. ~ ber-lipped, a. med tjocka läppar; storordig, block, blok, S. block af sten o. d. ; Stock äfv. för träsnitt; kloss, kubbe; (hiss-)block; stupstock; ett sammanhängande helt af sådant som plägar bestå af flere delar; hand. parti is. af aktier, o. d.; kvarter, hus, byggnadskomplex, husrad, länga; hattform; perukstock; hinder; dumhufvud; si. hufvud; va. spärra, stänga, blockera (vani. med up); hindra, mota (t. ex. båiien i cricket med bånträt); stärka med block ei. klossar; to ~ the wheels, bild. lägga hinder i vägen; ~ out, såga Ut timmer till plank; tillhugga, (groft) tillforma, tillyxa, äfv. bild. gÖra Utkast till. ~-b0nd, S. byg. se English-bond. ~-b00k, s. boktr, bok med träsnitt. ~-furnace, s. färskningsugn. ~ -hammer, se stamp-hammer. ^head, s. trögskalle, dumhufvud. ^headed, a. tjockskallig, dum. ^hOUSe, s. blockhus. ~like, a. lik en kloss; dum. maker, s. blockmakare. ~-pritlting, s. tryck af träsnitt; se vid. handprinting; ~-Sight, s. fast sigte på en bössa, ^-sketchbook, s. skizzbok med i kanten hopfästade blad för akvarell. system, 5. järnv. signaleringssystem för att hindra sammanstötning mellan två på hvarandra följande tåg. ~-tin, S. blocktenn, tenn i tackor; rent, massivt tenn. ~-wheel, s. solidt hjul i e 11 stycke, ej med ekrar. ~-W00d, s. kampeschträd; koll. träkubbar. ~ade, -à'd, s. blockad; va. blockera; ~ man, kustbevakare. ~ader, -a'dur, s. en som blockerar. ~er, -ur, s. ngn, ngt som spärrar etc., jfr ofvan va.) timmermansbila. ~ing, -mg, s. blockering, blockad (äfv. 'v up)) stockar, klossar o. d. tin stöd. ing-course, s. byg. afslutande lager af mursten öfver en kranslist. "wish, -isj, a, trög, dum, drumlig. bloke, blok, s. P man, karl. biomary, blo'muri, se bloomery. blond, blond, a. ljuslett, blond. ~-laCe, s.

blonder (ett slags spetsar). ~-$ilk, s. silkes-blonder. ~e, fr., blond, a. se föreg, a.; s. blond person (is. kvinna), blondin; blonder. ness, -nës, s. ljusletthetjblondtutseende, blood, blud, s. blod; härkomst, blodsband; slägt, ras; sinnelag, natur; människa, varelse; si. hetsig, liflig (ung) man†; ung man på modet †; utgjutet blod; mord, dråp; va. bloda ned; åderlåta; vänja vid blod; upphetsa †; vn. blöda; ~ and breeding, god familj; his ~ is up, hans blod kokar, han brusar upp; bad ond blod; bild. osämja, groll (between, mellan); full fullblod; in cold med kallt blod, kallblodigt; of half af (blott) samma far ei. samma mor; of the whole af samma far och mor; to breed ill 'v, väcka ond blod; to let (a person) åderlåta (ngn) ; to make one's ~ run cold, komma blodet att stelna i ådrorna på ngn; it runs in the det ligger i blodet; to wash with aftvå i blod. baptism, S. kyrkoh. martyrers bloddop. ~-bespotted,

~-boltered†,«. biodbefläckad. ^-bought, a. köpt med blod. ^-brother, s. köttslig broder. ~-dock, s. bot. blodsyra (Bumex sanguineus); blodnäfva (Geranium san-guineum). ~-flower, s. bot. en lökväxt (Hæmanthus). ~-guiltineSS, s. blodskuld. ~-heat, s. blodvärme. ~-horse, s. fullblodshäst. ~-hot, a. blodvarm. ~ -hound, s. blodhund, spårhund. ~let)J<, va. åderlåta, tappa blod af ngn. ~letter, s. åderlåtare. ^letting, s. med. blodaftappning, åderlåtning. ~-money,s. blods-pengar. ~-rain, s. blodregn; bot. en svampart (Palmella prodigiosa). ^-pudding, s. blodpudding; blodkorf. ~-red, a. blodröd. ^-relation, s. slägting. ~-root, s. bot. Sanguinaria; Potentilla; Geum cana-dense. ~ shed, ~shedding, blodsutgjutelse; mord; dråp. ~ shot, ~shotten†,

a. blodsprängd. ~-Snake, s. zool. en art snok (Coluber cenastes). ^-Spavin, s. blodspatt hos hästar. ~-Spilling, s. blodsutgjutelse; a. utgjutande blod. ^-Stained, a. blodbefläckad äfv. bild. ~-St0ne, s. min. blodstens malm; heliotrop (cn art grön rödfläckig kalcedon). stroke, 5. med. blodslag. ~ Slicker, s. blodsugare äfv. bild.; mördare })<; blodigel; vampyr. ^-Slicking, a. blodsugande. ~-SWelled, ~-SW0ln, a. uppsvullen af blod. ~-thirsty, a. blodtörstig. ~-vessel, s. blodkärl. ~-warm, a. blodvarm; s. blodvärme. ~-wite †, s. blodvite, böter för blodsutgjutelse. ~ WOn, a. vunnen med blodsutgjutelse. ~ -WOOd, s. blodträ, kampeschträ. ~W0rt,

S. bot se f^-doch o. <*v-rOOt; äfv. namn på växter

af ordningen Hæmodoraceæ. ~ed, -ëd, a. i sms. med... blod (t. ex. cold-ou). ~ily, -ili, ad. blodigt, grymt. ~ineSS, -inës, s. blodighet; grymhet. ~leSS, -lës, a. blodlös; ej fläckad af blod; oblodig (victory); liflös; andefattig. ~y, -i, a. blodig; mordisk; gruflig; grym; P förbannad; ad. P rysligt; Va. † göra blodig. ~y-baCk, S. P öknamn på engelsk soldat. ~y-eyed, a. som har vilda, grymma ögon. ~y-faced, a med grymt utseende. ~y-flllX, s. rödsot. ~y-fHuxed, a. som har rödsot. ~y -hunting†, ~y-minded, a. blodtörstig. ~y-red, a. blodröd. ~y-sweat, s. blodsvett (»engelska svetten»). ~y-Thursdays. första torsdagen i fastan, bloom, blom, (1.) s. blomma (äfv. tekn. t. ex. svafvelblommaetc.), blomning (äfv. bild.); blomstrande färg; det fina stoftet ei. fjunet (: »dagg»)

på drufvor, plommon, o. s. v., äfv. fint stoft på ny-präglade mynt o. medaljer; blomstring, friskhet; (2.) bärg. smälta, lupp; smältstycke; vn. blomma, blomstra; ~oz^,utspricka(buds ~out into flowers). ~ary, se ~ery. ~er, -ur, (eg. s. pr.) s. ett slags mansdrägt för kvinnor; fruntimmer som bär dylik drägt. ~ery, -uri, s. bärg. färskhärd. ing, -

ing, a. blomstrande; s. blomstring; bärg. färskning; måi. dunkelhet i fernissan å-en tafla; ~ machine, se rotatory squeezer under sq.; ~ rolls, se puddle-rolls. -1,

a. full af blommor; blomstrande. blOSSOm, blos'um, s. blomma, blom; blomkrona; veter. persikofärg på hästar; VII. blomstra. ~ed, -d, a. blomsterprydd, blomstrande. ~ing, -ing, s. blommande, blomstring. ~y, -i, a. blomsterprydd; blomstrande, blot, blot, va. (imp. o.pp. ~ted, -ëd) plumpa, sudda ner ett papper; stryka ut ngt skrifvet, (äfv ~ out); utplåna; torka (a page) med plånpapper; svärta; fläcka; vn. slå igenom

om papper; fläcka; sudda, plumpa; s. plump; fläck; klick; utstrykning; blotta i brädspel; bild. (skam)fläck. blotch, bl6tj, s. blemma, finne, fläck; va. betäcka med blemmor; fläcka ned. ~ed, -t, a. finnig, fläckig; a. måi. om färgen samlad i tjocka fläckar. ~y, -i, a. finnig, blöte, blot, va. torka i rök, röka. blotter, blétfur, s. ngn ei. ngt som plumpar

etc., jfr blot; läskpapper; hand. kladd, blotting, blot'ing, prt. s. plumpande, ned-suddande etc., jfr blot; ~ in, ett bredt manér i akvarellmålning. ~-b00k, s. hand. kladd; se vid. följ. ~-Case, ~-pad, s. en bok af läskpapper till underlag vid skrifning. ~-paper, s. läskpapper, blouse, blauz, s. blus för män;)(< blusman, arbetare is. fransk. ~d, blaust, a. blusklädd.

blow, bio, 1. (imp. blew, bio; pp. blown,

bion) vn. blomma, blomstra äfv. bild.; s. blom, blomning; blomstersäng, blow, bio, 2. s. slag, stöt äfv. bild.: plötslig (oväntad) olycka; at a at one med ei. i ett slag, på en gång; to maJce (deal) a ~ at, måtta ett slag åt; anfalla; to be at slåss, hafva kommit i slagsmål; to come to komma till (råka i) slagsmål, blow, bio, 3. vn. (imp. blew, bio, pp. blown,

bion), blåsa; flåsa; ljuda om biåsinstr.; Am. F skräfla; va. blåsa, äfv. tekn.: smälta metaller ; blåsa på, i (the fire; a trumpet; one's fingers); blåsa upp en blåsa c. d., äfv. bild.; göra andfådd, spränga en häst; utsprida; P angifva; si. gräla på; om flugor lägga ägg i, fylla med maskar, smutsa ned; s. blåsning på ett instrument; blåsning, sprutning af en hval, delfin o. d.; (häftig) blåst; flugäggs kläckning i kött; flugägg; si. ovett; P se r^-out; ~ the bellows, draga bälgen; trampa orgeln; ~ glass, blåsa glas; ~ hot and cold, än gynna (tala för), än motarbeta (tala mot); vackla; the wind a hurricane, det blåser en orkan ; <v, a Jciss to F, gifva ngn en slängkyss; ^ me! P kors bevare mig! ~ one's nose, snyta sig; ~ one's self, bli andfådd; ~ away, ~ off, blåsa af, bort; förjaga; utblåsa, släppa ut ånga; läska en kanon; ~ down, va. blåsa omkull; bärg. se ~ out; ~ in, elda upp, påblåsa en ugn; ~ out, va. blåsa ut; släcka; bärg. nedblåsa masugn; vn. pusta ut; svälla upp; si. skräfla, vara ovettig; S. se nedan bland sms.; ~ Ollt one's brains, skjuta sig för pannan; ~ over, lägga sig om storm; skingra sig, gå förbi utan verkan; ~ up, vn. explodera, springa i luften; va. blåsaupp, görauppblåst; underblåsa; spränga i luften; göra om intet;

F gräla (»skälla») på (to — one up sky-

high)] S. se nedan bland sms.; — upon,

blåsa på; tadla, kritisera; nedsätta; bringa i misskredit; skämma, göra osmaklig; si. skvallra om, förråda, angifva. — -ball, s. bot. blomkorg af maskros o. d. med långa fröfjun; maskros i frö. —-fly, s. spyfluga. —-gun, s. luftbössa för fjäderpilar. --hole, s. salars o. hvalars, etc. lufthål i isen ; Spruthål hos hvalar. — - milk, 5. biå-

skummad mjölk. —-0ff-C0Ck,(—-Off-pipe),

s. ångra, utblåsningskran(rör). —-Ollt, s. P kalas, rummelfest. —-pipe, s. kem. blåsrör; äfv. jfr bloicer, (2.) tekn. —-point, s. ett rör hvarigenom små nålar blåsas (leksak). — -through-valve, s. se sms. under blowing. — -tube, s. se >Ki-gull] se äfv. under blowing. —-Up, s. explosion, utbrott; bannor, o vett; — pan, klarpanna i sockerraffinaderi, —ed, blod, a. P fördömd; ... be —, må f-n ta ... —en, -ën, —eSS, -ës, s. P glädjeflicka, blower, blo'ur, s. (1.) (jfr blow, 2.) battör, slagmaskin till piskning ei. klappning i spinnerier; (2.) blåsare; glasblåsare; (tenn-) smältare; draglucka i eldstad; tekn. bläster (fläkt, bälg, etc.); ångm. ventilator; utströmning af gas i cn grufva; P flickslinka; P uppbrusande människa; sjö. F hval. blowing, blo'ing, prt. (jfr blow, 1. O. 3.); s. blåsning; a. blåsig, blåsande; — in, off, etc., jfr blow, 3. in, off, etc. —-engine, s. blåsmaskin, —-hole, s. munhål på en flöjt, —-horn, s. alphorn. —-house, 5. tennhytta. —-iron, —-pipe, —-tube, s. glasblåsares blåsrör. —-machine, (1.) se blower, 1.; (2.) se —-engine. —-Snake, s. zoo', en amerikansk giftig orm som blåser upp sig innan han stinger. -through(valve), s. mek. genomblåsning(s-ventil). blown, blön, 1. pp. af blmu, 1; Juli —. i full

blomning arv. bild. blown, bion, 2. pp. af blow, 3; a. uppblåst;

(upp)sväld (äfven af vinden); väderstinn, plågad af väderspänningar om hästar etc.; sprängd om hästar; andfådd; alldeles uttröttad; F angripen, fördärfvad; full med blåsor om gjutjärn; värdelös; — glass, vanligt glas (i mots, mot cut-glass, slipadt g.); — hisses, slängkyssar; — up, uppblåst (with, af); sprängd; illa beryktad, ned-skäld (äfv. — upon); — up by water, under-gräfd af vatten om murar o. d. blowth, bloth, S. Am. blomning, blomstring, blowze, blauz, (1.) s. se blouse] (2.) s. † trind och rödbrusig flicka. —d, -d, blowzy, -i, a. solbränd, väderbiten, rödbrusig; med trinda och röda kinder, blubber, blub'ur, 5. blåsa †; zool. sjönässla (en art Medusa); hvalfiskspäck, -tran; vn.

gråta och tjuta så att kinderna svullna; Va komma kinderna att Svullna genom gråt. —

-cheeks, s.pl. P tjocka kinder, — lipped, a. med tjocka läppar, —ed, -d5 a. upp-sväld, uppsvullen. —ing, -ing, prt.; s. gråt och tjut.

B|ucher, blo'tjur, blo'kür, s. pr. Bliicher. — -bOOtS, o. —S, -z. s. pl. ett slags starka, grofva manskängor, snörhalfstöflar. bludgeon, blud'jun, s. kort käpp med blykula.

blue, bio, a. blå; wid. äkta; nedslagen; F nedslående, ledsam; förvirrad, skamsen; sträng, konservativ, pedantisk; lärd, litterär om fruntimmer; F slipprig, »lätt»; si. äfv. blott förstärkande ; S. blått, blå färg; blå-

else; blånad; blåstrumpa;pl. (the [B] —S, -z), engelska lifgardet till häst; si. se — -devils; va. färga blå; blåna; göra förlägen; si. pantsätta; — blood, blått (aristokratiskt) blod, gammal oblandad härkomst; a — day, en ledsam dag; a true —>, se under true, sms. ; to look — upon P, Se snedt på; to come o/'—, komma illa från en sak. —-apron statesman, s. kannstö-pare. —-ashes, a. pl. kopparblått, bärg-biått. (B)—-beard, 5. blåskägg, —-bell,

s. bot. blåklocka skoti.; blådrufva (Scilla nutans) Engl, —-berry, s. Am. blåbär. ~ -bird, s. zool. en art amerikansk sidensvans (Sialis). —-billy, 5. tekn. rostad kis vid svafvelsyretillverkning; P blåhvitprickig halsduk. —-black, s. ritkol; ett slags svart akvarellfärg, —-blanket, s. F grof kavaj, —-bonnet, s. zool. blåmes (Parus coeruleus); bot. blåklint; tjock, blå yllemössa; däraf i pl. öknamn på skottarne. — -book, s. samling af inför parlamentet framlagda offentliga aktstycken; adelskalender Kngi.; statskalender Am. —-bottle, s. bot. blåklint; zool. blå spyfluga; si. polisbetjänt. —-boy, s. barnhusgosse, jfr - breast, s. zool. blåhakesångare (Lusciola suecica). —-Cap, s. F skotte; zool. en art lax; äfv. blåmes se —-bonnet; bot. blåhattar, ängsvädd (Succisa praten-sis). —-COat, s. F gosse i the (B) — School (dets. som Christ's Hospital). —-Curls, s. bot. Trichostema dichotomum (äfv. bastard pennyroyal). — -devils, s.pl. si. nedslagenhet, missmod; (»smådjäflar» sedda under) f3rllerigalenskap. —-eyed, a. blåögd. — -fire, s. (blå) bengalisk eld. —-fish, s. zool. en art makrillfisk (Temnodon saltator);

äfv. se

coryphene. — - glass, s. smalts (blå färg). —-gOWnS, s. pl. Skoti. ett slags privilegierade tiggare. —-grass, s. bot. bärggröe (Poa compressa). —-gum, s. bot. australiska gummiträdet, feberträdet (Eucalyptus globulus), ^-jacket, s. F blåtröja, sjöman. ~-john, s. min. fluss-spat. ~ -knight, s.riddare af blåa bandet, strumpebandsriddare. ~-laWS, s. pl. Am. F stränga

lagar (is. en äldre lagsamling i Connecticut). ~

-lead-ore, 5. blå blyerts, f light, s. jfr i^j-ßre; sjö. brännare (nattsignal). mantle, s. rikshärold i Engi. ~-maSS, jfr piil. ~ -metal, s. bärg. blå koncentrationssten vid koppartillverkning. ~-|T100n, S. si. obegränsad tid. ~-nOSe, S. Am. F öknamn på invånare i Nova Scotia, ^-ointment, s. merkurialsalva. ~-Peter, s. sjö. blå

flagg med hvit fyrkant (signal till afsegiing). ~-pill, s. merkurialpiller; pl. F blykulor, hagel. ~-riband, ~-ruin, s. P se gin. ~-rib-

bon, s. strumpebandsorden; strumpebandsriddare; nykterhetsmärke; bild. högsta äretecken, målet för ngns högsta ärelystnad. ~ spar, s. min. blå fältspat, lazulit. ~-StOCking, 5. blåstrumpa; zool. amerikansk skärfläcka (Recurvirostra americana). ~ -stockingism, s. blåstrumpeaktighet. ~

-Stone, s. min. galmeja, zinkspat; kem. se ~ -vitriol. ~-throat, se ^-breast. ~-vat, s. blåkyp. ~-veined, a. blåådrig; bild. högadlig. ~-verditer, s. bremerblått, bärg-blått. vitriol,s. kem. kopparvitriol. ~d, -d, a. förbluffad; si. full. ~ing, -mg, se bluing. ~ish, -isj, se bluish. ~ly, -li, ad. blått; P dåligt, illa. ~neSS, -nes, 5. blånad, blå färg; F slipprighet, anstötlighet. ~tS, -ëts, s. pl. örter med blå blommor. ~y)fC, -i, a. blååaktig; s. si. bly. bluff, bluff, a. tjock och lunsig; trubbig; tvär; rättfram, butter; plump, grof, ohöf-lig; tvärbrant; s. brant klippstrand; brant bank ei. backe; F ursäkt; Am. ett slags kortspel;^?/. prov. skygglappar; va. Am. afsnäsa (ofta med o ff), afskrämma från att; P ursäkta; prov. binda för ögonen på.

~ly, -li, ad. ~ness, -nes, lunsighet; tvärhet; barskhet; plumphet. a.

full med branta, framskjutande klippor; P komisk, lustig, bluing, blo'mg, prt. af blue; s. blåning, blånad; blåelse till stärkning.

bluish, blo'isj, a. blåaktig. ~ly, -li, ad.

ness, -nes, s. svag blå färg, blåaktighet. bluism, blo'izm, s. se blue-stockingism. blunder, blun'dur, vn. begå ett groft misstag; förgå sig, förplumpa sig (in, i); krångla in sig, »stannai stöpet»; stappla; s. groft misstag, svårt fel, missgrepp, bock; ~ about, famla; plumpa åstad; ~ out, framstamma, »hacka» fram; ~ through, stappla sig igenom; ~ upon, stupa på; oförvarandes stöta på. ^buSS,

s. muskedunder; drummel, tölp. ~head,

~er, -ur, s. tanklös varelse; drummel. ~ing, -ing, a. tanklös, obetänksam, dumdristig; drumlig, oredig, vårdslös, blunger, blun'djur, se plunger. blunk, blungk, (ofta i pl.) hand. skotskt

kattun. ~er, -ur, s. kattun tryckare, blunt, blunt, a. slö; trubbig; stympad (cone, kon); trög, oläraktig, dum; rättfram; tvär; grof (luith, mot); känslolös; s. florett; si. penningar;^/, hand. korta synålar; va. göra slö, aftrubba; mattslipa glas; försvaga, hämma (jfr under edge); ~ file, halfspetsig fil. ~-witted, a. slö, dum. ing, -ing, s. hämmande. ~ish, -isj, a. något slö; grof; rättfram. ~|y; -li, ad. ness, -nes, s. slöhet, grofhet; tvärhet, rättframhet, blur, bier, s. fläck, plump; oredig bild; skamfläck; va. (imp. o. pp. ~red, -d) fläcka äfv. bild.; fördunkla; öfversudda; öfverstryka med pennan.

blurt, blërt, va. yttra obetänksamt; ~ at, tala med förakt om; förlöjliga; ~ out, pladdra om; låta undfalla sig, löst framkasta ett ord, en fråga.

blush, blusj, s. (pl. ~es, -èz) rodnad; blekröd färg (is. i sms.); plötslig syn; skymt; vn. rodna (at, vid, öfver; from, with, af); blifva blyg, förlägen; blygas (at, for, för, öfver; for, inför); blomma, blomstra; va. % komma att rodna (: to put to the ; at the first vid första anblicken, vid hastigt påseende. ^-Coloured, a. blekröd. ~-rOSe, s. blekröd ros. ~et †, -èt, s. blyg flicka. ~ful, -ful, a. rodnande; blyg. ~ing, -ing, prt. a. rodnande; blomstrande; s. rodnad, singly, -ingli, ad. ~leSS %, -lès, a. fräck. ~y -1, a. rödlett, rodnande, bluster, blus'tur, vn. eg. om vinden dåna, brusa; bullra, larma; prata stort och högljudt, skräfla, »skräna»; va. blåsa ned; 6'. dån (dånande vindstötar), buller, oväsen, larm; skräfvel, »skrän». ~ation, -a S]Un, S. prov. o. Am. larm, stoj; skräfvel. ~er, -ur, s. stojare; skräflare, »skränare». ~ing, -ing, a. brusande, stormig; stojande, skräflande; s. larm, buller; skräfvel etc. jfr ofvan. ~ingly, "ingli, ad.

bo, bo, inter j. bu! peep titt ut! ~-peep,

- 5. »titt-ut» en lek.

boa, bo'å, s. jätteorm; lång halsduk af pälsverk, boa. ^-constrictor, 5. zool. kungsorm (Boa constrictor), boar, bor, s. fargalt; vildsvin; vn. om hästar hålla nosen högt, kasta med hufvudet. ~-Cat, s. lok. katthane. ~-pig, s. ung fargalt. ~-spear,s. vildsvinsspjut, ^-thistle,

s. bot. vägtistel (Cirsium lanceolatum).

bi note, ö: do, o: nor, i: not, à: tube, ü: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.board

F Talspråk. 110 P Lågt språk.

bob

board, börd, s. bräde (eg. tunnare än batten, deal, etc.); skifva, bricka; bord, bänk; sjö. bordläggningsplanka, skeppsbord, -sida; papp; papp-pärm, kartong; bord, kost, inackordering; rådsbord, domarbord; ämbete; rätt, kollegium; komité, nämd, styrelse, direktion; univers. i Cambridge tafla i hvarje college med namnen på medlemmarne; sjö. slag vid kryssning; bärg. se stall; pl. teatertiljor, scen; studentkatalog; va. täcka med bräder, brädfodra; lägga golf i (aroom); gå ombord på; äntra; hafva som inackorderad; inackordera; tokn. krusa, sätta narf på läder; vn. spisa, vara inackorderad (at, in a house; at a price; with, hos); ~ and sjö. bord om bord, långsides med hvarann; ~ and lodging, bed and kost och logis; ~ and men, bräde och pjeser; ~ of commissions, komité, utskott; ~ of conference, pröfnings-komité; ~ of customs, tullverket; ~ of directors, is. järnv. styrelse, direktion; ~ of green cloth, riksmarskalksämbetet; spelbord; biljard; ~ of guardians, styrelse för en välgörenhetsinrättning; ~ of health, sundhetskollegium; sundhets-nämd (private ~ of h.); ~ of officers, officerskår; ~ of trade, kommerskollegium, handelskammare; ~ of visitors, universitets-senat Am.; ~ of ivork, bygg-nadsnämd i London; above se sms. under above; (to sell) free from ... fritt ombord; in inom bords; in karton-nerad, styfhäftad om böcker; on ombord; ombord på (äfven on ~ of); to be a member on a to have one's name ona^,vara medlem af en nämd etc.; to be on the ^s, vara inskrifven såsom student; over by the öfver bord; to deal over handla öppet; to make a stern sjö. förlora på slaget; to put (out) to inackordera. ~-land, ~-load (~-lode), ^-service,

se under bord. ~-ITian, s. en som försäljer visor o. d. vid öppet stånd, ^-officer, utskottsmedlem, ^-partition, s. brädvägg, cloisonvägg. ~-r00f, s. brädtak. ~-rille, s. skala som utvisar ytinnehållet af en bräda. ~-SCh00l, s. folkskola. ~-trunk, s. kista, lår. ~-wageS, s. pl. kostpengar at tjänare; to be on åtnjuta kostpengar. ~able, -abl, a. möjlig att äntra. ~ed, -ëd, pp.; a. is. i sms. af bräder, bräd-(ceiling, partition etc.); jfr sms. ofvan. ~er, -ur, s. kostgängare; en inackorderad, pensionär; sjö. äntergast; half (full) half-(hel-)pensionär. ^ing, -mg, prt.; s. ställning af bräder; brädfodring, golfläggning; sjö. äntring; inackordering; föda, kost. ^ing-axe (-nettings,

-pike, etc.), s. sjö. änterbila (-nät, -pik, etc.).

~ing-house, ~ing-place, s. hus där inackordering mottages, inackorderings-ställe; spiskvarter. ~ing-j0ists, se bridging-joists. ~ing-0Ut, s. utackordering. ~ing-SCh00l, s. helpension (fiick- ei. gosskola

med inackordering).

boarish, bo'nsh, a. svin-; grof, rå, ohyfsad, boast, bost, vn. skryta, yfvas (of in%, öfver, med); va. skryta med; prisa; berömma; berömma sig af (att ega) (vanl. ~ of); bildh. mur. grofhugga; v. reflex, yfvas (of, in)j<, af, öfver); s. skryt; fåfänga, stolthet (of, öfver); föremål för ngns stolthet; ~ off, upphöja till skyarna; to make a ~ of, skryta med; to be the ~ of, vara ngns stolthet. ~ed, -ëd, a. beprisad. er, -ur, s. storskrytare; tekn. grof mejsel (äfv. ~ing-tool). ~ing, -ing, prt.; s. tekn. grofhuggning. ~ful, -ful, a. stortalig; högfärdig. ~leSS, -lës, a. utan skryt, anspråkslös, boaston, bo'stim, s. boston (ett slags kortspel), boat, böt, s. båt (äfv. om större fartyg, ss. i sv., jfr packet etc.), färja; sjö. jolle; va. föra, frakta i båt; befara med båt; vn. fara (ro, segla) i båt; open öppen, odäc-kad båt; to be (roio) in one (in the same) ordspr. vara i lika belägenhet; to ~ the oars, lägga in årorna (: upphöra att ro). ~-bill, s. zool. en art sydamerikansk häger (Cancroma); en art ostindisk kråka (Eurylaimus). ~-bridge,s.pontonbrygga. ~-buiIder, 5. båtbyggare. ~-CleatS, se s-chocks. ~-Cloak, 5..kavaj. ~-davit, 5. sjö. båtdäfvert. ~-expreSS, s. snälltåg stående i förbindelse med och tin tidén be-roende af en ångbåt. ~"fly, ~"inSeCt, S. zool. ryggsimmare (en insekt Notonecta glauca). ~-Hook, s. båtshake. ~-h0USe, s. båthus (-skjul). ~-keeper, s. båtförare, båtegare. ~man, s. båtkarl, roddare. ~-race -racing), s. kapprodd. ~-rope, s. fånglina (vani. painter). ~-shell, s. zool. en art musselkräfta (Cymba). sling, . sjö. båt-brok. ~'S"Ch0CkS, s. pl. sjö. båtklampar. ~?S-gripe, s. sjö. båtbrok. ~-Staff, s. båtshake. ~swain, bo'tswan, vanl. F bosn, s. högbåtsman, öfverskeppare; cail,

öfverskepparens pipa; mate, båtsmansmat, underskeppare. ~-tackle, s.sjü. båtgina. ~-taiI, zooi. en amerikansk stare (Quiscalina). ~-wright, s. båtbyggare. ~able, -abl, a. farbar för båt. ~ing, -ing, s. rodd, roende; båtsegling; båtfart; varors fraktande i båt; ~ excursion, utfärd i båt. bob, bob, 5. ngt som dinglar; örring; sänk-lod; skifvan på en pendel; vimpel; förr

à: fate, h: far, å: fall, à: fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: her, 1: fine U fin, i fir,bob

)j< Mindre brukligt. 111 † Föråldradt. body-physiciail

metmask(ar), bete vid ålfiske ; flöte; stöt, knuff, ryckning; knyck; vid metning napp ; ett visst antal slag vid klockringning; refräng, omkväde†; stickord, gyckel;korthårig peruk; si. i st. f. shilling; si. in-fanterist, knekt; va. rycka på, nicka med; svänga, slänga; knycka, skaka, knuffa; »trumfa på», slå; klippa, stubba; håna; lura, aflura; vn. svänga, dingla; fara upp och ned, fram och tillbaka ryckvis; meta åi; »knixa», göra små knyckar

på kroppen vid nigning, på metspöet vid Aske etc.;

dry Eton si. gosse som egnar sig åt cricket, foot-ball o. d., motsats: wet gosse som slår sig på rodd o. d.; ~ into, ~ one's head into, sticka in hufvudet i och hastigt draga det tillbaka; ~ it, si. lemna, ej vidare bry sig om ngt. ~-chei*ry, s. en barnlek (ett

äpple el. körsbär hänges så, att det slår mot munnen o. skall fångas med tänderna). ^-lincoln, se bob-link. ~-sled, ~-sleigh, s. Am. släde sammansatt af två kälkar, timmerkälke. Stay, s. sjö. vaterstag; F hattsnodd att

fästa vid rockknappen. ~Stay-pißC6, S.sjö. Stag-stycke (stafven). ~tail, s. stubbsvans; pack. ^tailed, a. stubbsvansad; ~ coat?,frack. ~tail-wig, ~wig, s. kort peruk, ^-white, s. Am. nordamerikansk rapphöna. ~b6P, -ur, s. Skoti. flöte, bobbin, bob'in, s. (knyppel)pinne; trådrulle; spole; bobin; teiegr. induktionsspiral. ~ -block, 5. F prov. driftkuku. ~-frame, .5. spolmaskin. ~-t00ls, s. pl. knyppeldon. ~-W0rk,S. knyppladt arbete (spetsar, snören, o. d.). ~et, -et, s. spetsbotten; spetsar förfärdigade på maekin. bobbish, bob'ish, a. si. nätt och fin; mycket bra till helsan, »vid sunda vätskor»; lustig, upprymd.

bobby, bob 'i, s. si. polisbetjänt. ~-WP6n, s.

zool. gärdsmyg (Troglodytes europæus). bob(o)link, bob'(o)lmk, s. zool. nordamerikansk risfågel (Emberiza oryzivora). bOCal, bo'kal, bok'al, s. glasburk med kort, vid hals.

bocasine, bok'asin, s. ett slags fin parkum. boce, bos, s. zool. hafsruda (Sparus). bockey, bok'i, s. Am. kärl af en kurbits, kalebass.

bocking, bok'ing, (l.) s. prov. böckling; (2.)

s. ett slags grof boj ei. fris. bockiand, bok'land, se bookland. bOC(k)man, bok'man, s. innehafvare af ett bookland.

bode, bod, va. (före-)båda, förespå; ana, förutse; vn. vara ett förebud; båda (evil, ondt, ill, illa; ivell, godt). ~flll, -ful, a. förebådande; ominös. ~ment†, -mènt, s.

förebud, omen.

bodice, (boddice), bod'is, s. snörlif, lif-stycke; klädningslif; full rynkadt lif; plain (tight) slätt lif. bodied, bod'id, a. (i sms., ss. big-f, korpulent) försedd med ... kropp; gestaltad, formad.

bod(l)ikinS †, bod'(l)ikinz, interj. för tusan! bodiless, bod'iles, a. kropplös, utan kropp, bodily, bod'lli, a. kroppslig; materiel, timlig; verkligt; ad. kroppsligt; med, till hela sin massa, helt och hållet; duktigt; sjö. på sidan; in ~ fear, jur. hotad med våld, i fara för misshandling; ~ oath, liflig ed; she went off ^ to leeward, hon (skutan) dref tvärs ned i lä. boding, bo'ding, prt. af bode; s. förebådande, förebud, omen; aning. ~ly, -li, ad. betydelsefullt, bodkin, bod'kin, (i.) s. se baudekin; (2.) syl, pryl; boktr, ål; trädnål; hårnål, hårpil; dolk †; to be (ride, sit) ~ between two, sitta mellan två andra på ett säte som är bestämdt endast för två; family ~ F, familjevän. bodle, b^dl, s. förr ett skotskt skiljemynt

(: % penny). body, bod'i, s. (pl. -ies, -iz) kropp (äfv. fys. geom.: solid figur); bål; hufvudmassa, hufvud del; död kropp, lik; jur., F person, människa; massa, materia; verklighet; innehåll, kärna; det inre af ett land, etc.; styrka hos vin; fasthet, en viss konsistens; mål. korpus; persona moralis: stat(skropp), korporation (jfr ned. ~ politic)-, samfund, kår, myndighet; mil. hufvud styrka; afdelning, skara, samling; system; lif på en klädning; (vagns)stomme; (fartygs)skrof; byg. långhus; tekn. lermassa; va. gifva kropp åt, bilda, forma; ~ and bones F, helt och hållet, alldeles; ~ and soul, (med) lif och själ, jfr äfv. föreg.; ~ corporate, moralisk person, korporation; F (människo)kropp; ~ politic, stat(skropp); korporation; ~ of a book, den egentliga texten (i mots, mot förklaringar, bihang, etc.): ~ of a column, pelarskaft; ~ o/ divinity, teologiskt system; ~ of laws, lagsamling, kodex; open ~ F, öppet lif; to keep ~ and soul together, »hanka sig fram», hafva helsan; ~ for en och en; in a ~ (fr.: en corps), i sluten massa (trupp), samt och synnerligen; på en gån g-, fruit ei. issue of the body, is. jur. lifs-frukt, afkomma. ~-Cloth, s. hästtäcke. ~-Cl0theS, s. pl. gångkläder. ~-C0at, s. lifrock. ~-C0l0Ur, s. mål. tjock färg, täckfärg; ~ drawing, gouachemålning. ~ -guard, s. lifvakt. ~-|inen,s. linne som bäres p& kroppen. louse,s. flatlus. /^-physician,

6: note, è: do, o: nor, é: not, i\: tube, å: tub, ii: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.body-physician

F Talspråk. 112 P Lågt språk.

s. lifmedikus. ~-plan, s. sjö. spantritning. ~-pOSt, S. akterstäf i skruffartyg. ^-servant, s. kammartjänare. ~-SnatCher, s. liktjuf: P länsman, rättstjänare. Boeotian, beo'sjan, a. bæotisk; bild. slö,

dum; s. bæotier; slö, dum människa, bog, bég, s. kärr, träsk; myr, mosse; Am. tufva i träsk; byg. se absorbing-well; si. af-träde; va. (imp. o. pp. ^ged, -d) nedsänka i ett träsk ei. i dy; vn. nedsjunka i dy. ~-bean, s. bot. vattenväpling (Menyan-thes trifoliata). ~-berry, s. bot. tranbär (Oxycoccus). ^-bumper, s. se bittern. ~ -earth, s. myr jord. ~-hole, s. latringrop ; dyngstad. ^-house, s. afträde. ~-land, s. sumpland. ~-lander, s. träskbyggare; si. irländare. ~-mOSS, s. rödmossa (Sphagnum). ~-myrtle, 5. se sweet-gale. ~-0ak, s. träskek (Quercus palustris). ~-0rchiS,5. bot. myggblomma(Malaxis). ~ -ore, (~iron-ore), s. myrmalm. ~-reed, s. rör, vass. ~-rush, s. bot. knappag(Shoe-nus); zool. säfsångare (Calamoherpe schoe-noboenus). ~-Spavin, s. veter. blötspatt. ~-trOtter, S. träskbyggare ; föraktlig benämning på skotsk gränsröfvare o. På irländare. ~-W00d, s. se f^-oah. ^-whort, s. bot. odon. bog(e)y, bo'gi, 1. s. varulf, spöke, buse; black sotarmurre; old »den lede» (djäfvulen). ^iSMl, -izm, S. spökväsen; barns skrämmande genom spökhistorier, o. d. bogey, bo'gi, 2. s. se bogie, 2. boggle, bog'l, vn. vackla, tveka, rygga tillbaka; göra svårigheter, »krumbugta»; hyckla; va. Psätta i trångmål; fördärfva; s. se bogey, 1. ~r, -lur, s. en som tvekar; P fuskare, boggling, -ling, a. oskicklig, tafatt.

boggy, bog'i, a. sumpig; sump-, bogie, 1. se bogey, 1.

bogie, bo'gi, 2. järnv. bogie-vagn; se vid. trolley.

bogie, bo'gi, bogy, bo'gi, se bogey, 1. bogus, bo'gus, s. Am. ett slags rusdryck af

rom och sirap; a. Am. falsk, oäkta, bohea, bohè', s. sämre brunt té (af Thea bohea).

Bohemian, bohe'mian, a. bömisk; »bohémi-en-»; s. bömare; zigenare; »bohémien» (litteratör, konstnär, o. d. som för en äfventyrlig tillvaro) ; ~ chatterer, ^ warbler, zool. sidensvans (Ampelis garrula). ~ism, -izm, s. »bohémien »-lif. boiar, boj'ar, se boy ar.

boil, bojl, 1. med. spikböld; blind böld

som går tillbaka utan att mogna, boil, bojl, 2. va. sjuda, koka (äfv. wid. with, af); brusa upp; va. koka, upphetta; basa plank; stöpa, smälta; s. uppvärmning;

kokning; ~ed beef (ei. blott ~ecZ), salt »oxbringa»; ~ away, kokain; afdunsta; ~ down, koka ihop; wid. reducera, sammandraga; ~ over, koka öfver; biid. koka (with rage)', ~ up, va. värma upp. ~er, -ur, s. kock; kokkärl, kittel, gryta; ångpanna; pl. lättkokta grönsaker (ärter etc.).

~er-maker, kopparslagare. ~er-iron, tekn. pannplåt. ~ery, -un, s. saltsjuderi. ""ing, -ing, prt.; a. kokande; s. kokning; kok; sjudning; ~ point, kokpunkt; the whole ~ F, «hela baket», singly, -ingli, ad. boisterous, bojs'turus, a. våldsam, häftig, stormande; bullersam, larmande; intensiv -—-|y, -li, ad. ~ness, -nès, s. våldsamhet, obändighet; bullersamhet. bolary, bo'luri, a. lerartad jfr böle, 2. bold, bold, a. djärf; dristig; käck; fri; säker; framfusig, fräck; öppen; med djupa former, framstående, i ögonen fallande, stark, hög relief; brant (coast); as ~ as brass, oblyg, oförskämd; as ~ as a lion, modig som ett lejon; ~ of heart, behjär-tad; to make to be drista sig, taga sig »friheten» (to, att), ärv. taga sig »friheter» (with a person); to be so ~ as to taga sig den friheten att... ~-faCe,s. fräck människa; fräckhet. ~-faced, a. fräck, ^-spirited, a. käck, dristig. ~en t, -n, va. göra djärf. ~ly, -li, ad. ~neSS, -nès, s. djärfhet, käckhet; fräckhet; branthet. böle, bol, (1.) 5. trädstam; (2.) s.

min. bolus

(ett slags lerjord); farm. % piller, dosis; (3.) S. urhålkning, nisch, glugg; (4) † se bowl, l.;(5.)† Se boll, (2.). bolection, böiëksjån, äfv. ^-moulding, s.

byg. tekn. list som skjuter ut (står fram) utanför ramen i en dörr. boletUS, lat., bole'tus, s. bot. rörsopp. bo|is, gr., bo'lis, äfv. bolide, bo'ild, 5. (pl. bolides, boli'dez) meteorsten, eldkula, boll, bol, (1.) s. bot. frögömme; (2.) s. skoti. förr torrvarumått om 6 bushels; vn. gå i frö. ~-W0rm, s. en mask på bomull.

bollard, boi ård,

sjö. påle; pållare; pl. duc d'aibe. ~-head, s. pållare. ^-timber,

se knight-head. boiling, bo'ling, s. afkvistadt träd, jfr pollard.

bolster, bo'lstur, s. kudde (is. en lång rund hufvudkudde under the pilloios), dyna, puta, pöl; kompress; tekn. byg. (i allm. namn på vissa utskjutande eller bärande delar) Valk, Vulst; underlag, kort tvärsyll o. d.; smed. lock-ring, hålskifva; mittra på en knif; art. bröst-nagelsbank; tvärbjälke i ett vagnsunderrede; sjö. kalf å långsalningen för godset; Va. lägga kudde (underlag, etc.) under; understödja

(ofta med up); komma att svälla. ~-bolt, ~-pin, s. art. bröstnagel. ~er, -ur, s. försvarare, hjälpare; P tjufgöminare. ~ing, -ing, s. understöd; slagsmål med kuddar

(skollek).

bolt, bolt, 1. va. sålla, sikta; rensa; pröfva, undersöka; s. sikt, såll; ~ out, sålla fram, bortrensa; wid. utforska, bringa i dagen.

bolt, bolt, 2. s. stor spik, nagel, bult äfv. art.: cylindrisk projektil; stor skruf; lås-kolf, regel; trubbig pil, skäkta; åskvigg; boja, black; ett stycke (28 alnar) segelduk; F sväljning, tugga; en hasts skyggande och kastning åt sidan; Am. F omsadling i politik o. d.; va. fästa med en bult; förbulta; regla till; »slå igen» butiken; fjättra; hastigt uttala; F »sluka», svälja utan att tugga; Am. plötsligt öfvergifva sitt parti; jagt. drifva upp; vn. störta (rusa) fram, upp;

skygga och kasta sig åt sidan; si. »smita», rymma; Am. F sadla om i politik o. d. ; ad. F plötsligt, tvärt; jfr vid. ~ -upright; ~ in, va. stänga in; vn. störta in. ~ out, vn. rusa ut; ge sig af; va. oförsigtigt yttra. ~-auger, s. vindborr. ~-boat, s. starkt bygd båt. ^-handle,

S. tekn. »angrepp» för en regel.body-physician

bone, bon, s. ben, knota; (is. i pl.) småsaker gjorda af ben (ss. tärningar, ett slags kastanjetter, knyppelpinnar, spelmarker, etc.); va. bena, taga nt benen nr kött; sätta hvalfiskben uti; landtmät. sigta; si. stjäla; ~ of contention, tvistefrö; a ~ to pick (gnaw) F, biid. ngt att göra, att fundera på; 1 have a to pick with you F, »jag har en gås oplockad med dig»; to break no ordspr. vara oskadlig (beskedlig); to make no F, ej göra några svårigheter ei. betänkligheter (of, about, at, vid, i afseende på); bred in the ~ F, medfödd; to be (fall) upon the of P, öfverfalla ngn med hugg och slag; body and (med) hull och hår. ~-ace, s. ett kortspel. ~ -ache, s. ledvärk, gikt; veneriska sjukan †. ~-bed, s. jordlager innehållande fossila ben. ~-binder, s. en art kalktuff (osteocolla). ~-black, s. bensvärta. ~ -breaker, s. hafsörn; stormfågel. ~-duSt, ~-manure, ~-powder, s. benmjöl. ~ -earth, s. de oorganiska ämnenaiben, återstod vid bens brännande; kem. kapellaska. ~-fish,s.koffertfisk (Ostracion). ~-glaSS, s. benglas, mjölkglas. ~-glue, s. benlim. ~-lace †, s. oäkta knypplade spetsar. ~ -mill, s. benkvarn. ~-picker, s. F betjänt. ~-Set, va. sätta ben i led, läka benbrott; s. bot. en art floks (Eupatorium perfolia-tum). ^-setter, s. kirurg. ~-shave, s. höftvärk. ~-Spavin, s. veter. benspatt. ~ -tired, a. genomtrött. -å,pp. benad, utan ben; a. i sms. med ... ben (t. ex. big strong-**, med grof benbyggnad, stor, stark; highmed framstående kindknotor). ~less, -lës, a. benfrij benlös. Boniface, bon'ifas, s. F treflig värdshusvärd.

bonfire, bon'fir, s. lusteld, bonetta, bonëtfå, se bonito. boniform f, bon'iform, a. välskapad, boning, bo'ning, prt.; s. benande; tekn. syftande, sigtande, inriktande. ~-rod, ~ -Stick, s. landtmätarstång. bonito, bone'to, s. en makrillart (Scomber ei. Thynnus pelamys, äfv. striped tunny). bonnet, bon'et, s. mans-mÖSSa†; fruntimmers-hufva, kapott-hatt; fort, bonnett; sjö. bonnett (äfv. ~-Sa.il); tekn. huf, fodral;gnister-släckare på lokomotivskorsten; si. bulvan i affärer, i spel; va. sätta mössa på †; taga af mössan på ngn, för ngn; slå ned hatten öfver ögonen på ngn; locka in i spel; drawn rynkhatt. box, s. fruntimmers-hattask. ~-pepper, s. bot. en art spansk peppar (Capsicum). ~-shape, s. hatt-stock. ~ -trimmings, s. pl. klädsel på en hatt. ed, -èd,pp.; a. försedd med bonnett; iklädd

bolster

mössa etc. ~er, -ur, s. si. lockfågel, bulvan is. i spel.

bonnibel †, bon'ibel, bonnilass f, -lås, s.

vacker flicka, bonnily, bon'ili, ad. muntert, trefligt, gladt|; vackert, täckt, nätt skoti. bonniness, -nes, s. munterhet †; täckhet, nätthet, skönhet Skoti. bonny, -i, (l.)a.munter, förnöjd, treflig|; vacker, täck, frodig, skoti. bonny, bén'i, (2.) s. bärg. malmkörtel. ~ -Clabber,s. sur tjärnmjölk; Am. sur mjölk, filmjölk.

bonten, bon'ten, s. ett slags ylletyg, bonum magnum, lat. bo'num mag'num (eg. någonting mycket godt) s. ett slags stora plommon; modenamn på åtskilliga varor, ss. ett slags stålpennor m. m. bonus, bè'nus, s. hand. premium för ett lån;

extra utdelning; extra provision, bony, bo'ni, a. af ben; benig; af stark benbyggnad; stark; knotig; »bara ben och skinn».

bonze, bènz, s. ostindisk is. buddhistisk prest.

booby , bo'bi, s. tölp, drummel; skoi. si. den siste i klassen; zool. sula (en hafsfågei, Sula); a. drumlig, dum. ~-hatCh, s. sjö. akterkapp, akterlucka. ~-hut, s. Am. ett slags täckt släde. ~-hutCh, s. simpel täckt vagn. ~ish, -isj, a. drummelaktig. ism, -lzm, s. drummelaktighet. Boodhism, bo'dizm, se Buddhism. boody, bo'di, vn. F vara misslynt, se sur ut (with, på).

book, buk, 5. bok; handels-, antecknings-, vadbok; (afdelning af) literärt arbete;

hand. se f^-muslin ; spel. Sex Spel i whist;

pl. si. ett spel kort; va. inskrifva i en bok; bokföra; inregistrera; polettera (one's luggage, to a place); beställa plats; a heavy si. vadbok med betydliga summor; ~ in sheets, bok »i exemplar», ohäftad bok; ~ of accounts, kontobok; of cargo, fraktbok; ~ of commissions, bok öfver bestälda varor; of fares, åkartaxa; ~ of rates, tulltaxa; ~ of receipts and expenditures, inkomst-och utgiftsbok; ~ of the four kings F, kortlek; to keep föra böcker; to make (up) a <\>, si. (slugt) anordna sina kapplöpningsvad; to be at one's sitta vid boken, studera; to be in a hålla på med, studera en bok; to be in a person's stå i skuld till ngn, stå till boks hos ngn; äfv. bild. stå väl hos ngn; to be in a per son's good (bad) vara (stå) väl (illa) anskrifven hos ngn; to bring to kalla till räkenskap; to go to t^ for, få ansvara för; to speak by tala som en

F Talspråk.

Lågt språk.

k: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, A: mete, ë: met, å: her, 1: fine, 1: fin, i: iir,book

Mindre brukligt. † föråldradt.

bok; without utantill; »utan papper», extempore; utan auktoritetsstöd; to ~ one's self to, taga biljett till en ort; to ~ one to his word, binda ngn vid hans ord (löfte); ~ down, anteckna, jfr va. ~ -account, s. ngns konto i handelsbok. der, s. bokbindare. bindery, 5. bokbin-darverkstad. binding, 5. bokbindar-yrke. ~-CaSe, 5. bokskåp; bokfodral; bokväska. ~-claim, ~-debt, s. hand. fordran, skuld enl. bok. ^-Club, s. läseför-ening. ~-C0Ver, s. bokband : bokfodral. ~ -fair, s. bokmarknad. ~-fashion, a. i bokform.

holder †, se prompter. ~-keeper, s. bokförare, bokhållare; F skämts, en som ej återlemnar lånta böcker, ^-keeping, s. bokföring, bokhålleri; ~ by double (single) entry, dubbelt (enkelt) bokhålleri, ^-knowledge, s. beläsenhet, bokvett, jfr learning. ^land, s. jur. förr frälsehemman. ~-learned, a. beläst, boksynt; boklärd, jfr följ. ^-learning, s. beläsenhet, boklärdom; kunskap inhämtad, genom böcker i mots, till erfarenhet.

~(-)linen, s.

lärft till bokband; hand. ett slags saxiskt lärft hopviket i bokform.

louse, s. zool. boklus (Troctes). ^-madneSS, s. bokvurmeri, bibliomani.

maker, s- bokskrifvare, kompilator, bokmakare; si. vadhållare vid kapplöpningar, ^-making, s. bok-makeri; jfr vid. ofvan to make a book, samt hedging. ~-man, s. en lärd man, läskarl; bokkännare. ~-mark, ~-marker, s. bokmärke. ~-market, s. bokmarknad(en). ~ -mate, s. skolkamrat, <^-mindedness % s. kärlek till böcker. ~-monger, s. (anti-kvarisk)bokhandlare. ^-muslin, s. ett slags fin muslin, organdin. ^-oath, s. ed på bibeln. ~-p0St, s. paketpost för böcker; per under korsband. ~-rack, s.

bokställ hvarpå boken ligger uppslagen.

s. bokförsäljning; bokauktion. ~-seller, s. bokhandlare; shop, se shop; trade, se följ. "^-Selling, s. bokhandel ss. affär, yrke; commissionary sortimentsbokhandel. ~-shelf, s. (bräda i en) bokhylla; pl. bokhylla med flere hyllbräden. ~-shop, Eng., ~-StOre, Am. s. bokhandel, boklåda. ~-slide, se *»-tray. ~ -stall, 5. bokstånd, ^-stand, s.

se föreg.;

bokställ. ~-StitCher, s. bokhäftare, -er-ska. ~-trade, s. Se selling. ~-tray, s.

bokställ att skjuta ihop. ~-tripe, s. zool. bladmage hos idislare.

se buckwheat. ~-WOrk, s. boktr, boktryck (i mots, till accidenstryck). ~-W0N11, S. zool. bokmal (Anobium), äfv. bild. ~ed, -t, pp.; a. bokförd, uppskrifven; F bestämd (to, åt ;for, till); dömd; to be F, vara utan hopp om

en sjuk; to be ~ for, vara säker om; ej kunna undgå ngt. ~ery -uri, s. boksamling; smak för böcker. ~ful †, -ful, a. full med inproppad lärdom; s. så mycket som en bok innehåller. ~ing, -ing, prt.; s. bokföring, inskrifning; biljettförsäljning vid järnvägar o. d.; ~ clerk, biljettförsäljare; ~ office, inskrifningsbyrå; biljettkontor. ~ish, -isj, a. begifven på böcker, som hänger näsan öfver boken; kammarlärd, pedantisk; a ~ man, pedant, bokvurm. ^ishness, -isjnës, 5. läs-girighet, hängande öfver boken. ~leSS)|s, -les, a. utan böcker; obeläst, olärd. booley, bo'li, s. M. förr nomad, lös (ej bofast)

person, boolwork, se buhlwork.

boom, bom, 1. S. sjö. bom; stängsel i farvatten, framför en hamn; ledsegelsspira; Stång, prick (sjömärke); pl. sjö. kobrygga; va. ut-hala ett segel på bommen. ~-brace, s. sjö. spirebrass. ~-iron, s. sjö. ledsegelsbygel. ~-lift, s. sjö. dirk, ^-mainsail, s. skonerts storsegel;briggsegel. ~-Sail,s.bomsegel. ~age, -adj, s. (hamn-)bompengar. boom, bom, 2. vn. dåna, dundra; brusa,

svalla om vågor; skallaj skrika som en rördrum; (äfv. ~ along) rusa fram, gå för fulla segel (äfv. to come, to go ~ ing along); s. dån, dunder (of cannon, etc.); brus; rördrummens skri; hand. si. »feber», »rusning», boomerang, bo'merang, s. ett slags kastvapen af trä (Nya Holland).

booming, bo'ming, (l. O. 2.) jort.; a. snäll-seglande, jfr boom, 2.; s. (1.) tillsättande af (bom)segel; (2.) brusande; dånande, boon, bon, s. (1.) bön, anhållan †; gåfva, välgärning, ynnest; (2.) skäfvor, linboss; a. umgängsam, treflig, glad (companion); vänlig.

bOOr, bor, s. bonde, landtman; rå, obildad människa, tölp. ~ish, -isj, a. bondaktig; ~ work, se rustic w. ~ishly, -isjli, ad. ishness, -isjnës, s. tölpaktighet. boose, boz, 1. s. lok. bås. boose, boz, 2. vn. F supa. ~r, -ur, s. supare, fyllbult, boosy, -i, a. F lindrigt berusad, småfull, »knöl», boost, bost, va. Am. P skjuta på en klättrande, lyfta; hjälpa »på trafven»; s. hjälp på väg, »på trafven». boot, bot, 1. s. båtnad, vinst, fördel; mellan-gift; byte, rof †; va. (oftast impers. : what it?) båta, gagna, tjäna till; rikta; to make ~ of, draga nytta af; to därtill, (till) på köpet. ~-hale †, va. 0. vn. draga ut efter byte, röfva, boot,båt, 2. s. stöfvel, känga,pl. skodon i aum.; vagnslåda; fotmagasin (vid ei. under kusk-

bocken); kuskbocksplats på diligens; fot-sack; spanska stöfveln (tortyrredskap); läderfodral för flaskor vid korkning; pl. (använd ss. sg.) F skoborstare, springpojke på värdshus; si. öknamn på yngste officeren vid ett regemente; si. (med ett adj.) karl, person; va. sätta stöflar på, förse med stöflar; — and saddle, (förvrängdt af fr. boute-Selle) trumpetsignal: »till lläst!» —-falaCk †,

—-catcher †, se ofvan boots, —-closer, s.

en som nåtlar »resefter». —-Crimp, s. stöfvelläst. —-garter, s. stöfvelstropp. —-hook, 5. stöfvelkrok. —-hose, 5. (rid-) damasker. —-jack, s. stöfvelknekt. — -lace, s. kängsnöre. —-last, se — -tree. — -letl, s. stöfvelskaft. —-Nek, Am. r, smickrare, jfr toady, —-maker, s. skomakare. —-rack, s. hylla hvari stöflar hängas upp och ned. —-StOCkingS, s. pl. se f^-hose. —-Strap, s. stropp. —-top, s. stöfvelkrage. — topping, 5. sjö. fartygs halfkrängning för bottens skrapning. — -stretcher, —-tree, 5. stöfveibiock. — -vamps, s.pl. »resefter». —-webbing, .<?. band till stöfvelstroppar. —ed, -ed, a. försedd med stöflar. —ee, -è', s. (1.) half-stöfvel; (2.) ett slags muslin. bOOth, bodh, s. bod, skjul, salustånd, barrack.

bootikin, bo'tlkin, 5. liten stöfvel el. känga;

skinnsocka ei. skinnvante mot gikt. bootless, bo'tles, a. (1.) onyttig, fåfäng; (2.) utan stöflar. —|y, -li, ad. förgäfves, utan nytta, boots, se boot, 2. pl.

booty, bo'ti, s. byte, rof; to play —, spela

Oärligt (tappa afsigtligt).

booze, boozy, se boose, boosy. bo-peep, se under bo.

borachio †, boratj'o, s. vinlägel; suput. boracic, boras'ik, a. kem. som innehåller

borax; — acid, borsyra. borage, bor'ad j, bur'adj, s. bot. stoff erblomma

(Borago officinalis), borate, bo'rat, s. kem. borsyradt salt. borax,

-råks, s. kem. borax, borcer, bo'rsur, s. stenborr. bord †, bord, s. jur. i sms. bord, kost. —-half-penny, s. förr torgskatt för rättighet att sälja i stånd, —land, s. förr taffelgods. —load, —-lode, —-service, 5. förr skogskörsior samt skatt in natura till egare af taffelgods, —man, s. förr brukare af taffelgods, —age, -adj, se —load.

border, bo'rdur, s. bård; kant, rand, brädd; stad på tyg; gräns, gränsland (is. engelskskotska gränsen); strand; list, ram, infattning; rabatt; vn. (med on, upon) gränsa, stöta intill; närma sig äfv. bild.; va.

kanta; infatta; begränsa, gränsa till; his age —s upon fifty, ei. he is —ing upon fifty, han närmar sig 50-talet; a f^ing town, en gränsstad; a colour <^ing on blue, en färg som stöter i blått, —er, -ur, s. gränsbo (is. inbyggare på engelskskotska gränsen); en som står nära (on, till), —ing, -mg, s. infattning, bordure, bo'rdur, s. her. bård, sköldkant. bore, bor, 1. imp. af bear. bore, bor, 2. s. borr; borrhål; kanal, lopp i ett skjutvapen, kaliber; besvär, plåga; ngt odrägligt, uttråkande; långtrådig människa, plågoande; flodvattnets häftiga inrusande i en älfmynning; va.borra; urhålka; genomtränga; besvära, plåga, uttråka; tränga en medtäflare vid kapplöpning, kapprodd, o. d. mot stängslet; vn. intränga om en borr, borra sig fram; låta borra sig; borra med hufvudet om en häst; — d to death, ut-ledsen; to be —d, vara (blifva) uttråkad, ledas, hafva tråkigt. —-chips, s.pl. borrspån. —-COle, s. bot. blåkål. —-bit, — -frame, - rod, se sms. af boring. —-hole, s. borrhål, —-tree, se elder. —-doitl, -dum, s. tråkighet, långtrådighet; utledsenhet.

Boreal, bo'rèål,a.nordlig, nordisk. Boreas,

lat., -èås, s. nordanvind, Bore. bore|, bor el, 5. ett slags halfsidensars. borer, bo'rur, s. borrare; (större) borr (bärg-

borr etc.).

boring, bo'rmg, prt. af bore; s. borrning; borrhål; pl. borrspån, borrmjöl. —-bench, —-frame, s. borrbänk. —-bit, s. borrspets, borr, borr järn (af en större borr, jordborr, etc.). — machine, — mill, s. olika slags borrmaskin, —-table, s. borrbord; äfv. jfr föreg. —-bar, —-rod, s. borrstång. —- head, —-wheel, s. borrhufvud. born, born, pp. af bear; a. född; medfödd; F inkarnerad, »äkta» ; — again, teol. pånyttfödd; (all one's) — days F, lifsdagar; base —, oäkta född; lowly —, af vinga börd; luell —, af god härkomst; the eldest —, den förstfödde. börne, born, (1.) pp. af bear, buren; a. sjö.

(äfv. — up) flott; (2.) s. afvisare. bornite, bo'rmt, s. min. bornit, kopparlefver,

tellurvismut. bornous, —e, borno'z, se bournous. boro', förkorta, för borough. boron, bo'ron, s. kem. bor. borough, bur'o, s. köping, småstad; stadskommun ei. stadsvalkrets som eger valrätt till parlamentet i Engi.; rotten — s, afsig-komna köpingar. —- English, s. jur. stadgande hvarigenom egendom öfvergår till yngste sonen, —-elder, —-head, —-holder, s. förr »tiondeman», byfogde, ^-master,

ki fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,borough-master ‡ Mindre brukligt. 117 † Föråldradt.

bottle-rack

s. borgmästare. ~-!T10nger, s. valkrämare, röstsäljare. ~-rate, s. kommunalskatt. ~-tOWn, se corporate town. borrow, bor'o, va. borga, låna äfv. bild. {of, from, af; on, på); s. † lån; pant. ~6r, -ur, 5. en som lånar af ngn, låntagare. ing, -ing, s. lånande, borsella, borsel'a, s. instrument hvarmed glas uttänjes ci. sammanpressas, glassax. borsholder, bo'rsholdur, se borough-holder. bort, bort, s. tekn. affall viddiamantslipning. bOSCage, bos'kadj, s.

buskar; lund i småskog; snår; mål. skogslandskap, bosh, bosj, (1.) s. † kontur, figur; (2.) turk., s. F nonsens, dumheter; (3.) s. (ei. ~es, -ëz, s. pl.) öfverställ, ställband i en masugn, boshbok, bosj bok, se bushbok. bosk, bosk, s. † ei. poet. småskog. ~et, -ët, s. berså. -i, a. buskig, skogig; si.

drucken, »lurfvig», bosom, buz'um, bo'zum (P büz'm), s. bröst, barm,famn, sköte (oftabild.: in the ~ o/ one's family)-, va. gömma i barmen; omsorgsfullt, troget bevara partner (wife) of one's äkta hälft, hjärtevän. ~-enemy, s. hemlig fiende. ~-friend, s. förtrogen vän; barmkläde. ~-interest,s. dyrbart intresse. ^-pOCket, s. bröstficka. ~-Sin, s. skötesynd. ~ snake, s. bild. en orm man närt vid sin egen barm (otacksam, förrädisk skyddsling; äfv. om ngt smygande ondt, t. ex. sjukdom).

s. hustjuf. bOSOn, bo'sn, se boatswain under boat. bOSquet, bos'kët, se bosket. boSS, bos, 1. s. Am. bisonoxe. bOSS, bos, 2. s. Am. arbetsförman, förgångsman, »bas»; si. »gubbe»; Eng. lok. öfverman; a. Am. si. utmärkt, »bussig»; va. o. vn. Am. si. mästra, spelahusbonde (öfver, i). bOSS, bos, 3. s. buckla, knöl, knapp, knopp; upphöjdt arbete; utstående prydnad, beslag; murbrukstråg; mek. förstärkning, tjock del af en axel; se vid. swage; va. utarbeta till ei. pryda med bucklor ei. knappar, drifva; the ~puzzle, »femtonspelet». ~-eyed, a. P med ena ögat »igen-muradt». ~-head-bolt, s. stor spik med platt rundt hufvud. ~age, -adj, s. byg. framspringande sten i en mur; se vid. rustic work. ~ed, -t, a. prydd med bucklor, knappar, upphöjdt ei. drifvet arbete, ^et, -ët, s. hornsprång på råbock.

bOSSy, bos'i, S. Am. barnnamn på kalf; a. se bossed.

boston, bos'ton, se boaston. bot, bot, 5.

zool. larv af häststyng; pl. däraf orsakad sjukdom. ~-fly, s. zool. häststyng (Oestrus equi).

botanic(al), botån'ik(ål), a. botanisk; ~physician, läkare som använder blott vegetabiliska läkemedel. ~S, -s, 5.^/.botanik.

botanist, -'ånist, 5. botanist, botanize,

-'åniz, vn. botanisera, botanizing-box, -'anizing-boks, s. portör. botany, -'åni, s. botanik.

Botany-Bay, botfånibå, s. pr.; ~ resin, gummiharts af australiska grästrädet; ~ wood, ett hårdt, tungt, svart träslag (af Achras sapota) till finsnickeri, botargo, bota'rgo, s. ett slags kaviar (inlagd

rom af mullet).

botch, botj, s. (1.) böld, svulst; (2.) lapp, klut; fuskverk; va. lappa, flicka, fuska ihop; ~ up, lappa ihop. ~edly, -ëdli, ad. fuskigt. ~er, -ur, s. lappare (skoflickare, lappskräddare); fuskare. ~ erly)K, -urli, a. oskicklig; fuskande. ~ery >j<, -uri, s. fuskverk. ~y, -1, a. full af bölder, bote, bot, 5. jur. numera bio+t i sms. bot, skadeersättning. ~less, -lës, se bootless. both, both, prn. båda, bägge; ad. både; o* of us, vi båda; ... of ~ of us, bägges vår. bother, bodh'ur, va. F plåga, förbrylla; besvära (about, med, i afseende på); vn. »bråka»; s. F bryderi, förlägenhet,plåga;

besvär, brak; (nytjas ofta som en mildare svordom)

~ ! ~ it! ~ take it! jag ger strunt i tusan...! anamma...! what a ~! dumt prat! sådant bråk! ~er, -ur, s. F plågare. ~ation, -a'sjun, F, ^ment >}(, -mènt, s. se bother, s.

bothie, bothy, both'!, s. Skoti. koja, stuga;

drängstuga, botryoäd, bot'riojd, ~al, -'ål, a. min. druf-

klasformig. bott, bot, s. (1.) knyppeldyna; (2.) se bot. bottle, bot'l, 1. s. knippa (hö); va. bund-ta ihop.

bottle, bot'], 2. s. flaska, butelj; va. tappa på butelj; ~ up, buteljera; bevara, gömma; hålla inne med, hålla tillbaka. ~ -bottom, .«?. butelj bricka, -ställ. ~-bump,

s. zool. rördrum (Ardea stellaris). ^-CaSC, s. flaskfoder. ~-CaStOr, s. flaslcställ. ~ -companion, ~-friend, s. supbroder. ~ -flower, bot. blåklint. ~-gourd, s. bot.

flaskkurbits, kalebass (Lagenaria). ~ -grass, s. bot. grön kafvelhirs (Setaria viri-dis). ~-green, a. buteljgrön; s. butelj-grönt. ^-hamper, s. buteljkorg. ~-head,

s. dumhufvud; se vid. nose, zool. ~-hol-der, s. si. sekundant vid boxning; medhjälpare; försvarare; stöd. ~-jack, s. lodrät stekvändare. ~-nOSe, s. bränvins-näsa; zool. ett slags svärdfisk (Hyperoo-don). ~-nOSed, a. tjocknäst, rödnäst. ~ •rack, s. ställning (hylla) för (tom)buteljer.

i; note, 6: do, 6: nor, o: not, à: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, w; will, z: has.bottle-screw

F Talspråk. 118 P Lågt språk.

bounding

~-SCrew, s. korkskruf. <v/-Stand, se bottom. ~-tlt, s. zool. flaskmes (en art Parus). ~-tray, s. buteljbricka. ~d, -d,pp.; a.bu-teljerad; tjockbukad)J<. -ur, s. en som tappar på buteljer, (öl-, vin-)tappare. bottling, bétfling, s. tappning på buteljer, bottom, bot'um, 1. s. nystan; va. nysta.

nysta upp; ~ of a silkworm, kokong. bottom, bét'um, 2. s. botten; djup; däld, lågland; mark, grund; grundval, bas; skeppsskrof vet under vattnet; skepp, fartyg, »köl» ; nedersta delen, nedre ändan af ngt, underkant; slut, ände; bottensats; sits i en stol; bärg. såla; mil. spegel i en patron; art. stötbotten; det väsentliga af ngt; styrka, uthållighet, energi, mod; grund, orsak, upphof; ändamål; va. grunda; stödja på; sätta botten (sits etc.) i; tekn. däcka socker; utgrunda; vn. stödja sig (on, upon); ~ of the table, nedre ändan af bordet (där värden sitter); ~ of the belly, underlifvet; ~ upwards, upp- och nedvänd^); at i grund och botten; at the ~ of the page, nederst på sidan (is. under linien där noter stå, sål. : »1 noten»); to be at

the ~ of, biid. ligga under (bakom) ngt (en plan o. d.); vara upphof, orsak till; from the ~ of one's heart, af innersta hjärta; on one's own på egen grund ochbotten, självständig(t); to go to (get at) the ~ of, biid. gå till botten med en sak; a horse of good <\>, en starkt bygd häst; to take advance money on a ship's upptaga ett bodmerilån. (Anm. ~ uttr. i sms. ofta, is. i tekniska ord: nedre, under-, t. ex. ~ -ßask, r^-plate). ^-clack, s. sugventil. ~ -fishing, s. metning endast med sänke, »på känn». ~-fuller, s. tekn. ansatssänke. ~-glade, s. lågt liggande öppen plats. ~ •heat, s. markens konstgjorda värme i drifhus. ~-land, s. alluvialland närmast en flod, sidländ jord. ~-pit, s. afgrund, djup. ~ed, -d, a. i sms. -bottnad; stor; stark, rv/ing, -ing, s. isättning af bottnar, jfr ofvan. ~less, -lès, a. bottenlös; outgrundlig; the ~ pit, afgrunden. ~ry, -n, s. sjö. bod-meri; P Botany-Bay; letter of ~ bond, bodmeribref. bottony, bètfoni, a. her. om kors med knappar ei. knoppar i ändarna; cross klöfver-bladskors.

bouch, afv. (fr.) ~e, bosj, s. mynning; art. tärning i fänghåi; va. art. tärna, ^ing, -ing, s. sjö. bussning i block, boud, baud, s. mältmask. boildoir, fr., bo'dwor, s. litet rum, (fruntim-

mers)kabinett. bough, baU, S. från stammen utgående gl*en med vidsittande löf; löfruska.

bought, 1. bot, imp. o. pp. af buy. ~en, -n,

a. Am. lok. köpt (ej hemgjord).

bought, 2. baut, s. bugt, böjning; länk†;

slinga, lycka på en snara, bougie, fr., bo'zje, s. med. vaxad veke, vax-vele.

bouilli, fr., bo'ljè, 5. kokt kött. bouillon,

fr., bo'ljong, s. köttsoppa; veter. köttaktig utväxt i en hästs hof. boulder, sc bowlder.

boulevard, boulevart, fr., bo'lvar, s. förr fästningsvall, bastion; nu bulevard. boulimy, bo'limi, se bulimy. boult †, bolt, va. se bolt. ~el †, -el, ~in, -in, s. byg. skaft af en knippepelare; ett slags rundstaf (: torus, vulst, echinus), bounce, bauns, vn. slå, klappa, bulta; tungt hoppa; rusa, springa (in, at, in, genom; out of, ut från; upon, på: öfverraska); studsa; stöta mot ngt; dunsa, knalla; skrälla, larma; F skräfla, skryta, ljuga; va. stöta (at, mot); drifva; P lura, bedraga; s. häftigt slag; hopp, skutt; skräll; F skryt, grof lögn; interj. (ss. ljudhärmning) bums! bom! ~ the door open, slå in dörren. ~r, -ur, s. F en som slår, bultar, hoppar etc.; storskrytare, lögnare; grof lögn; P ngt Stort, dugtigt, klumpigt om personer o. saker; »madusa»; P en som stjäl i bodar, bouncing, baun'sing, prt.; s. bultande; hoppande; larm; skryt; fyrv. »tyskt slag», knallsats; a. F stor, dugtig, stark; effektfull; ~ of a gun, se jumping. ~ly, -li, ad. skrytsamt.

bound, baund, 1.5. gräns, råmärke; skranka; landtmät. långsida af ett rektangelformigt fält; va. innesluta, begränsa; inskränka {to, efter); vn. gränsa (on, till); to set to, sätta en gräns för; to be d by, gränsa till (on the west, i vester); beyond the of (reason, possibility, etc.), utom (alla ...s) gränser (omöjlig(t); within inom gränser(na); med måtta. ~-Setter, s. en som sätter råmärke, landtmätare. ~ -StOne, (1.) s. gränssten, råmärke. ~ary, -åri, s. gräns, landamäre; ~ line, geogr. gränslinie. ~er, -ur, (1.) s. begränsare; landtmätare; gräns †. ~ilig, -ing, (1.) s. inskränkning; begränsning; a. närgränsande; ~ stone, (1.) gränssten. <v,|ess, -lès, a. gränslös. ~lessly, -lésli, ad. lessness, -lësnës, s. gränslöshet, bound, baund, 2. vn. hoppa, skutta; elastiskt fara upp, studsa (back, tillbaka); s. hopp, skutt. ^-Stone, (2.) S. se nedan ^ing Stone. ~er, -ür, (2.) s. si. ett slags droska. ing, -ing, (2.) s. hoppande; a. springande snabt, hoppande; yster; ~ stone, (2.) sten att leka ei. spela med.

jà: fate, à: far, å: fall, a: fat, å; fast, è: mete, è: met, è; Ler, i: fijie, i: fin, i: fir,oalandra

>fC Mindre brukligt. 119 † Föråldradt.

caliatour-wood

bound, baund, 3. imp. o. pp. af bind; a. bunden; ombunden, försedd med band; förbunden, tack skyldig (to one, for); för-pligtad, skyldig (to, till); F viss, säker (to, att); sjö. bestämd, destinerad till, på väg till (for, to); ~ up in, nära förenad med, varmt tillgifven; »uppgående» i; ~ in honour, se under h.; ~ into a knot, bunden tillhopa i en knut; ... I'll be F, (det) kan jag försäkra, (det) är jag öfvertygad om, »(det) vill jag lofva». ~ -bailiff, s. jur. af ensAe?'^förordnadrättsbetjänt. ~en, -n, a. förbunden †; ålagd, tvingande (duty); his ~ duty, »hans förbaskade skyldighet», boundary, se under bound, 1. bounder, se under bound. 1. o. 2. bounding, se under bound, 1. o. 2.

bounteous, baun'teus, bountiful, -tiful, a.

god, välgörande, gifmild, frikostig (of, på, to, mot). ~ly, li, ad. ~neSS, -nes, s. välgörenhet, frikostighet. bounty, baun'ti, s. godhet †; välgörenhet, frikostighet; gåfva; hand. premie tin uppmuntran för industri- el. handelsföretag (t. ex. ~

on exportation, utförselpremie); hand-penningar vid värfning. bouquet, fr., bo'ka, s. bukett; doft af vin,

blommor, parfymer.

bourgeois, burdjojs'. s. boktr, borgis (ett slags

stil emellan petit och korpus); (fr., borzjwå') borgare.

bourgeon, be'rdjun, s. knopp; vn. slå ut, knoppas.

bourn, born, (born), s. (1.) gräns; (2.) s.

bäck. ~leSS, -lès, a. gränslös, bournous, borno'z, s. arabisk burnuS: fruntimmers-kappa med kapuschong, bourrans, bo'ranz, s.pl. häftiga nordostliga

snöstormar på Rysslands stepper, bourse, fr., bors, (jfr burse) s. börs (byggnad)

is. den i Paris.

bouse, bousy, se boose, boosy. bOUt, baut, (1.) s. hvarf, gång, tur; dust; dryckeslag, rummel (: drinking (2.) (jfr about) va. sjö. ~ ship, vända; at one med ens, i ett tag. bovine, bo-vin, a. tillhörande oxslägtet, ox-. bOW, bau, va. böja, kröka; kufva, nedtrycka; under bugningar ledsaga; med en bugning ei. böjning på hufvudet uttrycka; tekn. fakta (jfr ned. s.); vn. böja sig; kröka sig; bocka (sig), buga sig (to, för); segna ned; s. böjning, bugning; sjö. (ofta i pl. ~S, -z) bog, äfv. i st. f. foar; (i följ. bet. bo) rundning, krökning; båge; regnbåge; gradbåge; pilbåge; båglinial; i aiim. hvarje böjd ei. bågformig sak; sadelbom; bygel; stråke; ok;

ögla, slejf; bandrosett of ribbon)-, ring på en nyckel; byg. båge; sträfbåge; tekn. hattmakares faktbåge; ~ assent, samtycka bugande; ~ down, va. nedböja; vn. böja sig ned (before a person; upon one's knees)-, ~ one's self, se ofvan vn.-, ~ out, va. bugande ledsaga till dörren; vn. under bugningar bege sig ut; on the sjö. på bogen, [obs! sms. hafva uttalet bè-, där ej annorlunda är anmärk t], ^-bearer, s. extra öfverj ägare. (B) ~-bell, s.pr. klockan i ^-church, s.pr. St. Mary le Bow i Londons

City. ~-bent, a. krokig. ~-Chaser, bau'-tjàsur,s.sjö. bogkanon. ~-COmpaSSeS,s.^Z. passare (cirkel) hvars ena ben löper på en graderad båge af mässing; liten passare med en <^-pen (s. d. o.) i ena benet. ~-drill, s. drillborr. ~-dye, s. en skarlakansfärg. ~-faSt, bau'fast, s. sjö. bogförtöjning. -grace, bau'gras, s. sjö. friholt af tågvirke. ~-hand, s. venstra handen för bågskyttar; högra handen för violinspelare, 'v- instrument, s. stråkinstrument. knot, 5. ögleknut. ~-leg, s. krokigt ben. ~-legged, a. krokbent. ~-length, s. båghåll. ~line, s. båge, kroklinie; (sjö.) (bau'lin, bo'lm, bo'lin) bolin; on a dikt bidevind; ~ on the bight, dubbelt pålstek; ~ bridle, bolinspruta; ~ hitch, ~ knot, pålstek; man, s. bågskytt; sjö. (bau'man) en som för bogåran, plikthuggare. ~-net,s.ryssja, mjärde. ~-0ar, bau'-or, s. sjö. bogåra; äfv. se finan. ~-pen, s. dragstift till liniering; rostral. ~-piece, bau'pes, se chaser. ~-pOt, bau'pot, s. F blomkruka; bukett. ~-Saw, s. rundsåg, jfr frame-saw. ~-shot, s. b ågskott i aiia bet.; pilhåll. ~Sprit, bcrsprit, bau'sprit, s. sjö. bogspröt. (B) ~-Street, S. pr. gata i London där detektiva polisen har sitt kontor, därför ofta i st. f. denna is. i sms. ('v

officers, etc.). ~-String, s. bågsträng; (i

Turkiet) snara till strypning; Va. strypa. 'V;

-wheel, sef-net. ~"WindOW,s. bågformigt utskjutande fönster (jfr bay-window, hvarmed det ofta förväxlas), ^able, a. bau'abl, a.

böjlig; eftergifvande. ~ed, -d, pp.; ~ down, nedböjd; nedtryckt, förödmjukad.

bowel, bau'el, s. (vani. i pl.) inelfvor, innanmäte; bild. hjärta, medlidande; F måge; va. taga ut inelfvorna ur; tränga in i; how are the med. har ni öppning? ^

-complaint, 5. kolik. ~led, -d, a. bukig; urhålkad. ~leSS †, -es, a. känslolös.

bower, ty., bau'ur, 1. s. knekt i euchre-spei; right ~ trumfknekt; left knekt i lågtrumf.

bower, bau'ur, 2. s. en som böjer, bugar; böjmuskel|; sjö. bogankare; best dag-lig-ankare; small töjankare.

bower, bau'ur, 3. s. löfsal; lusthus; landtlig hydda †; landtlig tillflyktsort, tillbakadragenhet †; gemak, budoar, kabinett†; va. † omhägna, skydda, härbärgera. ~ -bird, s. zool. en australisk fågelart (Ptilo-norynchus). ~ed, -d, a. försedd med löf-sal(ar). -i, a. se föreg.; skuggrik.

bowess, bau'es, bowet, bau'et, s. ung falk. bowge, se bouge.

bowie-knife, bo'inif, s. Am. stor knif (10—15

tum lång o. 2 tum bred) brukad ss. jagtknif el. vapen.

bowing, bau'ing. prt. af bow; s. böjning; bugning; (bo'ing) stråkföring. ~ly, -li, ad. under bugningar. boWl, bèl, 1. s. (dryckes)bål, skål, spilkum; bägare poet.; cistern, bäcken, bassäng †; i aiim. urhålkad del af ngt (skedblad o. d.); piphufvud; sjö. (mat)back. bowl, bol, 2. s. båll, klot; pl. se bowling, 2.; va. kasta, rulla båii, klot; bålla; vn. se va.; rulla om vagnar o. d.; ~ out, i cricket slå the batsman (s. d. o.) ur spelet gnm att med den åt hnm kastade bållen träffa hans wicket (s. d.

off, si. gå bort, »rulla i väg», dö; ~ over, si. slå omkull. ~der, 'dur, s. rullsten, klappersten, fältsten; geoi. erratiskt stenblock (äfv. ~der-St0ne); ~ clay, glacial-lera. ~er, -ur, s. en som kastar båii, klot; i cricket den som kastar bållen att spelas af the batsman; en som spelar bowling. bowleSS, bo'les, a. utan båge. bowline, se under bow.

bowling, i. se boiu-line.

bowling, bo'ling, 2. prt. af bowl; s. kastande med båll (särsk. i cricket)-, »ett spel med afplattade och ensidigt belastade (jfr bias) klot hv. rulla i kroklinier. alley, s. täckt bana för boivling-sipel. ~-green, s. gräsplan för bowling-spel; trädg. anläggning med gräsplaner i olika form. ~ -ground, s. plats för bowling-spel. bowse, bauz, 1. se boose. bOWSe, bauz, 2. vn. sjö. hala (upon a tack); va. baxa kanonerna; ~ away, hala alla på en gång. bowtell, bo'tel, se boultel. b0W-W0W, bau'-wau, s. hundskall, vov-vov. bowyer, bo'jur, s. bågskytt †; en som förfärdigar bågar, box, boks, 1. S. slag med handen; va. slå med handen; vn. slåss, boxas; (to hit (give) one) a ~ on the ear, (gifva ngn) en örfil; to ~ one's ears, gifva ngn örfilar, box, boks, 2. s. (pl. ~es, -èz) bot. buxbom (Buxus, äfv. ~-tree); låda, kista, dosa, ask; skrin, schatull; koffert; fack; hylsa, fodral; sparbössa; fattigbössa; kassakista; (tärnings)bägare; formflaska;

kuskbock; afplankning(»bås»); spilta, jfr loose-box; (teater-, vittnes)loge; (vakt-) kur; (jägar-, fiskar)koja, (jagt)hydda; (hjul)bössa, (hjulaxel)hus, jfr vid. journal pumpkanna; skofvel på vattenhjul; gåfva (jfr Christinasva. lägga in (i dosa, etc., äfv. med up); förse med (hjul, etc.); segla rund; ~ and needle, sjö. kompass; ~ for letters, breffack; ~ of a screio, skruf mutter; in a ~ F, i klämman; to be in the wrong ~ F, hafva hoppat i galen tunna; to ~ a tree, tappa lake ur ett träd; to ~ it, repa upp ngt bakfram; to ~ the compass, repa upp kompassens streck; to ~ off, va. afplanka, af dela genom af plankningar; vn. sjö. dräj-vända; to go ~ing, gå ut vid jultiden och hämta upp frivilliga gåfvor. ~-barrOW, s. skottkärra. ~-bed, s. sängskåp. ~-C0at, s. kuskkappa; stor, grof öfverrock. ~ -drain, s. täckt afloppstrumma. ~-elder, s. bot. en nordamerikansk lönnart (Negun-dium americanum, äfv. ash-leaved maple).

sjö. dräjvända. ~-iron, s. strykjärn med stryklod. ~-keeper, s. loge vaktmästare. ~-lobby, s. logekorridor. ~ -lock, s. kist-(skrin- etc.)lås; tekn. se case-lock. ~-money, s.fattigbösspengar; drickspengar. ~-0ffice, s. teat, biljettkontor. ~-r00m, s. skrubb, kontor för lådor etc. ^-Staple, s. slutkappa vid lås. bot. bocktörne (Lvcium). ^-ticket, s. logebiljett. ~-turtle, s. en amerikansk sköldpadda. ~-Waggon, s. järnv. (täckt) godsvagn, bagagevagn. ^-WOOd, s. buxbom (virke). ~en, -n, a. af buxbom; lik buxbom. ~er, -ur, 1. s. järnv. stoppare för syllar.

boxer, bok'sur, 2. s. (jfr box, 1.) knytnäfs-kämpe, boxare; en som utdelar örfilar.

boxing, bok'sing, 1. prt. af box, 1.; s. boxning, knytnäfskamp. ~-glove, s. boxningshandske (stoppad, som nytjas vid öfningar).

~-match, s. boxningskamp.

boxing, bok'sing, 2. prt. af box, 2.; s. inläggning i, förseende med en box (jfr box, 2.)', järnv. grusning; bvg. dörr-ei. fönsterfoder; pl. byg. fördjupningar i väggen för fönsterluckorna; grofsigt (mjöi). ~-day, (~ -night), S. annandag jul (då i Engl. julgåfvorna utdelas).

shutter, s.

se folding-shutter.

boy, boj, s. gosse, pojke; from a alt-' sedan gossåren; when a såsom gosse, (redan) i gossåren, i barndomen; that's the ~ for me, si. det passar just förträffligt för mig. ~-God, s. Cupido. ~'S-love, s. bot. abrodd, åbrodd (Artemisia abrota-num). ~'s-play, s. barnlek äfv. biid. ~'S -marbles, S. marmorkulor att leka med.

caliatour-wood

boyar, boj'ur, boj'ar, S. bojar (adelsman i Ryssland, m. fi. slaviska länder).

boyau, fr., boj'o, s. fort. rak del af kommunikation simier mellan löpgrafvar. boyer, boj'ur, s. ett slags holländsk slnp. boyhood, boj'hud, s. barndom, gossår, boy-ish, -isj, a. tillhörande gossar, goss-; barnslig, pojkaktig, boyishly, -isjli, ad. boyishness, -isjnës, s. barnslighet, pojkaktighet. boyism -izm, s. barndom; barnslighet.

boyship †, -sjip, s. barndom; barnslighet. brabble †, bråb'l, s. träta, käbbel; vn. gräla, braccate, brak at, a. zool. fjösbent (med Qäder-

beklädda tarser).

brace, bras, s. ngt som håller tillsamman,

som stärker (eg. för att motverka tryck), is. byg. timmer tvärs öfver ett hörn: snedstötta, tvärband, bindbjälke (äfv. ankar), sträfva; band, rem som håller ngt uppe : stropp; hängrem, fjäderrem på vagn; sjö. brass; tekn. borr ställning, borrskaft (jfr crank hand-**); bärg. schaktöppning; boktr, klämmer, klauderingstecken; jagt. ett

koppel hundar, ett par af vissa djur (t. ex. a — of ducks, a — of partridges, tfr couple, pair; äfv. F a — of pistols, etc.; ordets pluralform i denna bet. jfr ned. ex.); bild. spänning; armskena †; pl. hängslen; streck hvarmed en trumma spännes; sjö. rattspakar; va. sammanbinda, binda om; draga till, spänna; förstärka med tvärband etc.; Spänna, stärka (t. ex. nerverna); sjö. braSSa; tWO —, två par; in —S, parvis; — aback, brassa back; o* about, ~ round, brassa rund; — forward, — sharp, — up, brassa skarpare (mera) bidevind; — in, brassa upp; ~ to, släcka på läbrassar och hala upp i förbrassarna i 0.

för vändning. snickares boiT-

skaft (handlira) med borrjärn. —-band, s. hängsle. —-bit, se boring-bit. —-button, s. byx(hängsle)knapp. —-pendant, s. sjö. brasskänkling. —-ribbon, 5. stroppband. ^-springs, s. p>l. fjäderremmar på en vagn.

-let,

-let, s. armband; armskena. —r, -ur, s. bindel, gördel, hängsle; armskena; nervstärkande medel, brach, brak, s. hynda; ett slags spårhund, brachial, brå'kiål, brak'ial, a. anat. hörande till armen, arm-; armlik.

brachiate,

brak'iat, a. bot. med grenarna korsvis: korsvis växande.

brachiopod, brak'iopod, s. (pl -op'oda)

zool. armfoting, brachman, bråk'mån, se brahmin. brachy-, bråk'!-, gr., i sms. vetensk. ord kort-. ~graphy, -kig'råfi, s. stenografi, kort-skrifningskonst. —logy, -kil'odji, s. ret. kort, koncis framställning.

bracing, brå'sing, prt. af brace; a. spännande, stärkande (air, exercise, etc.); s. spännande; spänning; byg. förstärkning med tvärband o. d.; sjö. brassning. brack †, bråk, s. bräcka, bresch, spricka, lucka; afbrutet stycke; utskottsvara; brist, bracken, bråk'ën, s. bot. se brake, 1. bracket, bråk'ët, s. byg. stöd utskjutande från muren; kragsten, konsol; kloss som stöd, hörnpost, uppståndare; sjö. knä; sidoplanka på en lavett; se vid. sms.;pl. klämmer [ ]; va. förena med, innesluta inom klämmer; sammanföra, ställa ijämbredd, likställa; stödja med konsoler etc.; —s of the head, sjö. galjonsträn. —-lamp, s. lampett. —-light, s. gasarm framskjutande från en vägg; äfv. se föreg. —-Shelf, (— -table), s. hylla (bord) uppburen af en konsol, —-tail, s. lavettsvans. —ed,-ëd; pp.; a. likstäld. —ing, -ing, prt.; s. byg. rad af stöd (konsoler etc.). brackish, bråk'isj, a. saltaktig, »bräckt» ; — water, brackvatten. —neSS, -nes, s. sälta, kärf (bitter) smak.

bract, bråkt, äfv. (lat.) —ea, -ëå, (pl. -eae, -ëè) s. bot. skärmblad, —ea|, -èål, —eate, -ëåt, —ed, -ëd, a. försedd med skärmblad. —eates, -ëåts, s. pl brakteater

(tunna antika mynt). —eole, -ëol, —let, -lèt,

s. enskildt skärmblad. —leSS, -lës, a. utan skärmblad, brad, bråd, s. trossbottenspik, dykert; stift; pl. si. pengar. —-awl, s. tekn. bred syl : flatspetsborr; sadeim. bindal, bradoon, brado'n, s. bridong, trens. brae, brå, s. Skoti. kulle, jfr bray, 3. brag, bråg, vn. (imp. o. pp. — ged, -d) braska, skräfla, skryta (of, öfver, med); s. skryt, skräfvel; stolthet; ett slags kortspel; a. † stolt; liflig. —gadOCiO, -ådo'sjio, s. skryt; se vid. följ. —gart, -urt, a. skrytsam; s. se foij. —ger, -ür, s. storskrytare, skräf-lare. — ging, -ing, prt.; a. skrytsam; s. skryt.

bragget †, bråg'ët, s. ett slags mjöd. Brahman, brå'mån, s. bramin, Bramas prest, hindu af högsta kasten. —ee, -

nè'. —eSS, -ës, s. en bramins hustru. —ic, -mån'lk, a bramansk, braminisk. —jsm, -izm, se Brahminism. Brahmin, bra'min, s. bramin, jfr ofvan. —ism, -izm, 5. Brama-kulten, braminska religionssystemet. —iC, -'ik, a. se Brahmanic. braid, bråd, va. (1.) fläta, sno, väfva snörma-keriarbeten; besätta, kanta med snören o. d.; (2.) utblanda (t. ex. stärkelse med vatten); S. fläta; snörband, snodd, kordong; ganser, (kant)band, garnering; kant, bård; mil. trens, beläggningssnöre, passpoal. —er,

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.braider

-år, s. en som kantar etc.; snoddapparat på symaskin. ~ing, -mg, s. flätning; kantning; snörmakeri; garnering, bård. brail, bràl, s. jagt. rem hvarmed en falks fötter bindas; sjö. gigtåg på gaffelsegel, brok, gårding; va. up) giga. brain, brän, s. hjärna; (ofta i pl.) hj ärna såsom tankeverksamhetens organ, förstånd; vett; va. slå ut hjärnan på ngn; döda, förstöra; to blow out one's se under blow ; to break (cudgel) one's about ..., to rack one's to med infin., bråka sin hjärna med att. ~-C0ral, s. en art korall (Melan-drina). ~-fever, s. hjärnfeber. ~-pan, s. hufvudskål, ^-racking, a. förbryllande, brydsam. ~-Sick, a. sjuk i hjärnan; fånig, »rubbad»; tanklös, dåraktig. ~-sickly, ad. ^-sickness, s. fånighet; tanklöshet. ~-StOne,se f^-coral. ~-throb, s. dunkande hufvudvärk. ~-WOrk, s. tankearbete. ed, -d, a. i sms. försedd med ... hjärna. ~ish -isj, a. hetsig. ~leSS, -lès. a. utan hjärna; obetänksam, enfaldig, braird, bràrd, s. Skoti. brådd; vn. spira upp. braise, bras, va. kok. steka i ångtätt kärl; s. kött stekt i ångtätt kärl. braising-pan, s. ångtät kastrull för stekning, brait, bråt, s. tekn. oslipad diamant, brake, brak, 1. s. bot. bräken; ormbunke;

ormbunkssnår; taggigt snår. brake, brak, 2. imp. af break; s. (hamp-, lin-) bråka; tung harf; nödspilta; veter. broms; skarpt betsel; skolvagn för hästars inkörning (jfr break); framvagn; baktråg med knådningsapparat; mek. jämv. etc. broms(apparat); häfstång,häftyg; pumpvipp; va. bråka lin, hampa; bl'Omsa en vagn.

block, s. bromsskokloss (den del af en broms som håller bromsskon). rubber, ~

-shoe, s. bromssko. ~man, ~sman, s.

bromsare. ~-van, s. jämv. bromsvagn. ~-wheel, s. bromshjul; urmak. steghjul. braken †, bra'kn, se brake, 1. bot. braker, bra'kur, (jfr brake, 2. v.) s. en som bråkar lin etc.; se vid. brakesman, braking, -ing, prt.; s. (lin)bråkning. braky, bra'ki, a. bevuxen med ormbunkar,

törnig, taggig; full af snår. Bramah, bra'ma, s. pr. ~-|ock, s. ett slags dyrkfritt konstlås. ~-desk, s. pulpet med dylikt lås. ~-preSS, s. hydraulisk press, bramble, bram'bl, s. bot björnbärsbuske (Rubus, is. R. fruticosus); taggig buske, törnbuske (äfv. ~-bush); zool.

(äfv. bramb-

ling) bärgfink (Frigilla montifringilla); pl. (taggiga) busksnår. ~-berry, s. björnbär, svarthallon, blåhallon. ~-net, fågelnät. ~d, -d, äfv. b rambly, -i, a. öfvervuxen med hallonbuskar; snårig.

Bramin, se Brahmin.

bran, bran, s. kli, sådor. ~-faCed, a. F finnig; fräknig.

bran -new, bran'-nu, se brand-new.

branch, brånsj, 5. gren, kvist; utgrening; biid. gren, arm; tekn. skänkel, skälm; bärg. (malm)åder; del, afdelning, fack; Am. lotsfullmakt;pl. grenverk; (insekt)spröt; betselstänger; armstake; byg. gördlar, ribbor i ett gotiskt hvalf; vn. grena sig, breda ut sig; va. dela i grenar, i afdelningar; förse med grenar etc.; ~ of wine, vinstock; <v» of business, (yrkes)fack, affärsgren; ~ off, grena ut sig; bild. afvikande från ämnet vidlyftigt utbreda sig (on, öfver), ^-bank, s. filialbank. ~ -establishment, 5. filialkontor, filial. ~ -line, s. sidolinie, bilinie; se äfv. följ. ~ -road, s. biväg; jämv. bibana. ~-pease,

s. pl. störade ärter (sockerärter). s. Am. lots med fullmakt att lotsa alla slags fartyg (: a full branch, jfr ofvan, s.). ~-W00d, s. trä, ved af grenar. ~ed, -t, a. försedd med grenar, armar; grenig; fördelad; ~ candlestick, armstake; ~ velvet,, blommigt sammet; ~ work, byg. grenverk som prydnad. ~ei*, -ur, S. ngn el. ngt som grenar sig; bild. stamfader; jagt. ung falk (ei. annan fågel) som börjar lemna boet. ~ery, -uri, s. grenverk; bot. kärlförgreningar i fruktens köttiga del. ~ing, -ing, prt.; a. förgrenande sig; s. förgrening. ~leSS, -lès, a. utan grenar. ~let, -lèt, s. grenskott, späd gren. ~y, -1, a. grenig; lummig.

branchiæ, lat., brangk'ie, .<?. pl. anat. gälar, branchial, -kiål, a. tillhörande gälar; som sker medelst gälar (respiration), branchiate, -kiåt, a. försedd med gälar.

brand, brand, s. eldbrand; brännmärke ofta bild.; poet. svärd; åskvigg; bot. åkerbr. brand på växter; hand. inbrändt märke på kärl, låda, etc. (angifvande varans kvalitet, fabrikant o.

d.); slag, sort, sändning; pl. halfbrända träkol; va. märka med hett järn, brännmärka äfv. bild. (: to cast a ~ upon); to ~ with infamy, stämpla med vanära. ~-f0X, s. zool. brandräf (Canis alopex). ~-gOOSe, s. zool. prutgås (Anser torquatus). ~-irOn, s. brännjärn; trefot. ~-new, a. spritt ny, splitter ny. ~ed, -èd,pp.; a. hand. försedd med inbrändt märke; ~ with infamy, brännmärkt, vanärad. ~er, -ur, s. en som brännmärker; brännjärn; Skoti. halster;Ty. univ. »Brandfuchs», student på andra terminen. ~ied, -id, a. försatt med konjak; P styrkt med en konjak, ""ing, -ing, s. brännmärkande; ~ iron, brännjärn. ish, -isj, va, svänga ett vapen; s. svängning.

k: fate, å: far, i: fall, i: fat, å? fast, è; mete, è: met, I: her, 1: fine, i: fin? f: fir;oalandra

>fC Mindre brukligt. 123 † Föråldradt.

caliatour-wood

~ling, -ling, 5. daggmask. ~rith, -rith, s. lok. trefot; järnring; brunnsskrank. ~y, -i, 5. Engi. konjak; Am. konjak cl. bränvin af cider ei. persikor o. d.; destillerad spritdryck, bränvin; ~ and water, konjak och (kallt) vatten; ~ balls, konfektkulor med konjak; ~ faced, rödbrusig; ~ fruits, frukt inlagd i konjak; ^ pawnee, ind. si. för ~ and water; ~ wine †, konjak, brangle /(C, brang'gl, se wrangle. brank, brångk, (1.) se buckwheat; (2.) lok. se

scolding-bridle; Skotl. ett slags grimma. brankursine, brångk'ursin, se bear's-breech. bran I in, brån'lin, s. ett slags liten forell, branny, brån'i, a. af kli; kliartad. brant, brant, s. (äfv. ~-gOOSe)scbrand-goose;

äfv. i st. f. följ. ~-fOX, se br and-fox.

brasen, se braxen.

brash, bråsj, (l.) a. häftig, hastig, obetänksam; (2.) a. Am. skör; s. isstycken, krossis; afbrutna kvistar; geoi. krosstenslager; med. häftigt sjukdomsfall Skotl. brasier, se brazier. brasil, se brazil.

brasque, brask, 5. bärg. blandning af kol-

stybb och lera tin stybbeshärd. braSS, bras, s. legering af koppar och zink : mässing (yellow malm; brons; koppar (red ~ äfv.: röd mässing, tombak); bild. F oförskämdhet; mek. lagerpanna, pl. tapplager; si. pengar; pl. (~es, -ez) metallkärl, -redskap; mek. tapplager; i graf-stenar inlagda plåtar med inskrift; min. stycken af svafvelkis i stenkol; va. öfverdraga med ~-ball, 5. mässingskula (3

sådana äro i Engl. vanlig skylt för pantlånekontor).

~-band, s. mässingskvartett (-kvintett etc.). ~-battery, 5. mässingsbleck; mässingskärl kollekt. ~-beater, s. mässings-slagare. ~-bell, se eccentric bell, ^-clippings, s. pl. mässingsskrot, -spink. ~ -dust, s., ^-filings, s. pl. metallfilspån. ~-foil, s. oäkta bladguld. ~-forge, s. mässingsbruk. ~-founder, ~-maker, s. gelbgjutare. ~-leaf, s. flittermässing; äfv. se "»-foil. ~-ore, s. min. galmeja, zink-spat. ~-plate, s. mässingsplåt. ~-plate -merchant, s. agent för kolhandel. ~ -Shruff, s.mässingsskrot. ~-S0der,~-S0l-der, s. mässingslödning; slaglod. ~ -visaged, a. fläck, ^-works, s. pl. mässingsbruk. ~age, -adj, s. förr skatt till bestridande af myntningsomkostnader. brassart, bras'urt, s. öfverarmskena nå rustning.

brasse, brås, s. zool. gös (Lucioperca). brasset, brås'èt, s. förr hjälm, brassiness, bra'sines, s. likhet med mässing, jfr följ. a. brassing, -sing, s. öfverdragning

med mässing, brassy, -si, a. mässings-, malm-; lik mässing; hård; F oförskämd, fräck.

brat, bråt, s. barnunge; lok. förskinn; iok. skinn på mjölk o. d.; hud; Skotl. drägellapp; zool. se turbot; pl. lumpor; afföda†. brattice, bråtfis, s. bärg. afplankning i ett schakt.

brattle, bråt'1,5. prov. smattrande; våldsamt slag, häftig rörelse; vn. dundra, skrälla, smattra; va. kvista träd. brauls, brålz, s. pl hand. blå- och hvitran-

diga bomullsdukar, braunite, bra'nit, s. min. braunit (manganoxid), bravado, bråvå'do, s. skryt, trots, brave, bråv, a. modig, tapper, vågsam, djärf; ädel, förträfflig, rättskaffens; ståtlig, präktig, härlig; prydlig, grann, prunkande)^; lok. bra, vid god hälsa; s. våghals ; indiansk krigare; öfversittare †; trots†; skryt†; va. trotsa, bjuda spetsen; yfvas öfver †; göra skön †. ~|y, -li, ad. ~neSS, -nes, s. djärfhet, mod. ~ry, -un, s. mod, tapperhet, oförskräckthet, storsinthet; prakt, ståt; skryt †. braving, -ing, prt.; a. trotsande; s. trots, bravo, it., brå'v6 (brå'vo), s. (pl. ~es, -z) bandit, lejd lönmördare; interj. bravo! bravura, it., bravo'ra, s. mus. bravuraria;

mus. bravur, braw, brå, a. Skotl. fin, vacker; elegant, brawl, brål, vn. gräla, skrika; larma, bullra; va. bortskrämma genomlarm; s. (högljudd) träta, skrik, larm; oljud, oväsen; upplopp; ett slags runddans †. ~er, -ur, s. grälmakare; en som gör oväsen. ~ing, -ing, prt.; a. grälande; sorlande; s. gräl; oväsen; jur. »förargelseväckande beteende» inom kyrka el. dess område, brawn, bran, s. fläsk af vildsvin; salt fläsk; pressylta; köttig del af kroppen, (framstående) muskel; muskelstyrka†; arm†; va. göra muskelstark †; nedsalta (viid-svius)fläsk. ~-fallen †, a. afinagrad. ~er, -ur, s. vildsvin(sstek). ~iness, -inës, s. köttighet, fasthet; styrka. -i, a. köttig, muskulös; stark; bild. härdad, braws, bråz, s. pl. Skotl. bästa kläder, »stass». braxy, bråk'si, s. ett slags inflammation hos får; får(kött) angripet af ~; a. sjuk af ~ bray, brå, (1.) va. stöta, krossa, mala sönder; rifva färg; (2.) vn. skria om åsnor; skrälla; smattra; s. åsneskri; skräll; (3.) s. † jordkulle; sluttning, höjning; jordvall; torn, blockhus. ~er, -ur, s. (1.)

mål. boktr, löpare hvarmed färgen omröres; (2.) s. en som skriar som en åsna. ~ing, -ing, (1.) prt., a. stötande; skrällande; s. skräll, smattrande, larm; (2.) prt.; a.;s. skriande.

brayle, se brail.

braze, bràz, va. öfverdraga med koppar etc. (jfr brass), bronsera over)-, löda samman (jfr hard-solder); bild. härda, stålsätta. ~n, -n, a. af malm, mässing etc. (jfr brass); oblyg, fräck; vn. vara oförskämd, trotsa (ito ~ it); the — age, myt. kopparåldern; the ~ sea, jud. antikv. kopparhafvet; to — out, oförskämdt trotsa; fräckt vidhålla; fräckt förneka. ~n-browed, ~n-faced, a. »med panna af koppar», fräck; oblyg, skamlös. ~nly, -nil, ad. ~nneSS, -nnès, s. se brassiness; oblyghet, fräckhet, brazier, bra'zjur, s. (1.) gelbgjutare, mässingsarbetare; kopparslagare; bleck- och plåtslagare; (2.) fyrfat, glödpanna. ~y, -i, s. mässingsvaror.

brazil, brazil', s. bresilja (äfv. ~-W00d); bot. bresiljeträd (Cæsalpinia echinata, m. fi.) ~-ink, s. rödt bläck. ~-nut, s. brasiliansk nöt (frukten af Bertholletia excelsa). ~ -tea, s. maté. ~ettO, -ët'o, s. sämre bresilja från Jamaika. (B)~ian, -jan, a. brasiliansk; ~ pepper, spansk peppar; ~ root, kräkrot (Ipecacuanha). ~in, braz'ilin, se breziline.

brazing, bra'zing, prt. af braze; s. tekn. bras-ning, lödning med slaglod; bronsering, breach, brètj, s. brytning (äfv. bild. : börjande oenighet; between, emellan); brytande, brott (of faith, of law, of promise etc.); öfverträdelse; bräcka, remna, lucka, öppning, bresch; sjö. bränning; va. o. vn. mil. göra bresch (i); ~ of duty, pligtförgätenhet; ~ of privilege, kränkning af endera parlamentshusets värdighet ei. privilegier ; ~ of the peace, störande af allmän ordning; the ~ of the sea, hafvets förtärande inverkan på kusterna; ~of trust, missbrukadtförtro.ende. ~ing, -ing, prt.; s. breschskjutning; ~ battery, breschbatteri. -i, a. orolig om boskap som vill flöja.

bread, bred, s. bröd, äfv. bild. : föda, uppehälle; black surt rågbröd (sur limpa, ankarstock); brown bröd af samman-målet mjöl; white hvetebröd. ~-and -butter, s. smörgås; F nödtorftigt uppehälle, utkomst; a. F känslosam, romanesk. ~ -basket, s. brödkorg. ^-berS'y, s. skorp-välling. ~-Chipper, s. brödskärare; tjänare. ^-COril, s. spanmål; blandsäd. ~-fruit, S. brödfrukt (frukten af följ.). ~-fl*Uit-tree, s. bot. brödfruktträd (Artocarpus). ~-nut, frukt af det vestindiska koträdet (Bro-simum). ~-r00m, s. sjö. bröddurk. ~-r00t, s. en ätlig, betlik amerikansk växt (Pso-ralea esculenta). ~-SauCe, s. sås af hvetebröd, mjölk, lök, etc. ~Stuff, s. Am. spanmål. ~-tree, se fruit-tree; Saint John's i-v, Johannisbrödträd. ~-winner, s. försonare (t. ex. familjefadern). ~en, -n, a. af bröd. -^leSS, -lës, a. saknande bröd. breadth, brëdth, s. bredd (äfv. mål. : ~ of effect), vidd, äfv. : vid yta. ~leSS, -lës, a. utan bredd, break, bråk, va. (imp. broke, brok, brake †, brak; pp. broken, brokn) bräcka, bryta i aiimiit; knäcka nötter, etc.; sönderbryta (to pieces, i stycken), hafva sönder, slita af, slita, rifva, rycka i tu; krossa (äfv. bild. the heart); bryta af sig (the neck, the leg, etc.); bryta upp, öppna, göra en öppning i; skära för vildt; bryta (sig) (fram) genom, bana sig (a way); skingra (t. ex. molnen); afbryta äfv. bild.: göra afbrott i, störa; upplösa (a knot; äfv. bild.) förstöra, ruinera; försvaga; minska styrkan af en stöt, ett fail, o. d.; bild. kufva, tämja, dressera (jfr ~ in); bringa å bane, å tal, (plötsligt) komma fram med, yttra, framkasta (a jest); afvända, af vän ja (of, från); afskeda, afdanka; bryta löfte, vana, etc.; br}rta mot lag; tekn. bråka, jfr brake; vn. brista (äfv. bild. om lijärtat, etc.; With SOrrOlO, af SOrg); bräckas, spricka sönder ; gå af, gå i tu, gå sönder, falla sönder; störta; öppna sig (äfv. bild. upon one's view, för ens blickar); bryta sig (out, ut; through, genom; into, in i); bryta sig, förändras (t. ex. om väderleken) ; bryta fram (om solen etc.), skina fram; inbryta, gry; lösslita sig (from, från); skingra sig, mil. bryta leden, göra höger och venster om marsch; utbryta, bryta lös; sjö. bryta om sjön; öfvergå från ett till ett annat, falla (ini,into;is. om hästar i eu annan takt (allyr)); komma i målbrottet om rösten; ändra sig om vädret; skära sig om vätskor; försvagas, tyna af; misslyckas i affärer, bli ruinerad, göra bankrutt; bryta (with a person); komma till en förklaring (with a person); s. brytning (äfv. bild. with a person); (dag)bräckning; öppning; brott, bräcka, spricka; afbrott; paus; lucka, mellanrum; tankstreck; boktr, spa-tie, mellanslag; byg. etc. afbrott från en gifven riktning: vinkel, fördjupning, af-sats, af Språng, Utsprång; tekn. järnv. etc. se brake; ett slags rak (fyrsitsig) vagn med kuskbock och betjäntsäte (jtr brake); åkerbr. nyplog; to ^ the back, bryta ryggen af; wid. ruinera; sjö. bräcka kölen och kölsvinet; bild. gå igenom den värsta delen af ngt: £o ~ « bank, spränga en bank; ~ ~ bond, se ~ joints; ~ one's brains, se under d. o.; ~ company, bry ta laget; ~ cover, jagt. lemna sitt gömställe om vildt; ~ the fast, bryta fastan, äta frukost; ~ ground, bryta upp marken, börja gräfningar till {for) planteringar, vägar, löpgrafvar, o. s. v.; sjö. lätta ankaret från botten; bild. taga i tu med ngt; ~ One's head, se under h.; ~ the heart, komma hjärtat att brista; ~ jail (prison), bryta sig ut ur fängelset; ~ joints, byg. lägga mursten i förband; ~ a matter to a person, varsamt meddela ngn ngt, förbereda ngn på ngt; ~ one's mind, yppa sina tankar; utgjuta sitt hjärta (to, för); ~ a set, skämma ett helt genom att taga bort en del; ~ sheer, sjö. bryta skäret, svaja orätta vägen; ~ short, knäcka af, bryta tvärt af ngt skört; bild. tvärt afbryta (äfv. med off); ~ small, bryta i små bitar; ~ wind, släppa väder; ~ lüind upward, rap a; ~ upon the wheel, rådbråka; ~ wool, sortera ull; ~ loose, bryta (sig) lös; rymma; göra sig fri (from, från, ur); ~ open, bryta upp, öppna; ~ away, lösrycka sig; hastigt aflägsna sig; rymma; skingra sig; ~ doion, va. nedrifva; nedbryta, nedslå äfv. bild.: bryta, krossa; vn. falla sönder; om vagnar välta OCll gå SÖnder; om hästar störta; bild. öfverväldigas, blifva bruten (förkrossad) (t, ex. tni hälsan, af sorg o. d.); misslyckas; blifva »kuggad»; ^ forth, plötsligt framträda, bryta fram; utbrista (into, in, i t. ex. tårar, skratt); ~ in, Va. slå in en dörr; rida in, köra in, dressera, tämja; vn. inträNga; inbryta, (häftigt) inträda; to ~ in upon ..., störta in öfver; gå löst på; afbryta, öfverraska, störa; hemsöka; ~ off, afbryta (äfv. bild. t. ex. ett samtal); afslita; upphöra med (t. ex. business, rörelsen); lägga bort en ovana; vn. plötsligt upphöra; to ~ offfrom ..., rycka sig lös från; skilja sig från sitt sällskap; bild. bryta med ngn; upphöra med, lägga bort att (t. ex. smoking); ~ out, va. bryta ut; vn. bryta sig ut; bryta ut (ofta bild.); utbrista (into, i); om sjukdom utbryta, is. bryta fram uti utslag, »slå ut» ; få utslag (he has broken out with smallpox); spricka sönder; om vetten öfversvämma; to ~ out of the trot, falla ur traf ven; ~ over, bryta, handla mot; »v through, bryta (sig) genom; bryta mot en vana; Öfvervinna hinder; ~ up, va. bryta upp stenar, en dörr, etc.; bryta sönder, i bitar; upplösa ett möte, bolag,enhär,o. d.; skära upp (för); sjö. slopa; åkerbr. is. Am. upplöja; vn. bryta upp om sällskap etc.; gå upp (sönder), »gå åtskils», sönderslås; dela sig (into, i); skingra sig om dimma; upplösa sig om möten, församlingar, skolor etc.: upphöra, sluta; skära sig, ej hålla sig, surna; om väder ändra sig; om köld slå sig; tina upp; ~ up one's quarters, mil. bryta upp (från sina

kvarter); a. o. s., se nedan sms.; a ~ in the horizon, en ljusning på mulen himmel; wid. en (liten) förhoppning under svåra omständigheter; ~ of day, dagbräckning; ~ of the voice, målbrott. ~bone-fever,seJew-gue. ~-d0Wn, s. vältning, omstörtning; förstörelse; missöde, olycka; misslyckande, »kuggning»; si. is. Am. häftig dans som afslutar en bal; munter fest; a. halsbrytande, häftig. ~faSt, brek'fast, s. frukost; vn. äta frukost; frukostera (on coffee, etc.); va. gifva frukost åt; at vid frukosten; to have (tea, etc.) for ... till frukost; ~ parlour, ~ room, frukostrum (tarfligare matrum åt husets baksida, ofta i st. f. library); ~ things, frukostservis (tallrikar m. m. som nytjas vid frukosten), ^fasting, s. frukosterande; frukostsällskap. ~-iron, s. tekn. kappa i ett dubbelt hyfveljärn. ~man, se brakeman. ~neck, s. halsbrytning; stalp, brådstupa; svår landningsplats; fördärf; a. halsbrytande. ~share, s. en fårsjukdom. ~S-man, se brakesman. ~ -Stone, s. bot. stenbräcka (Saxifraga). ~ -up, s. uppbrott; upplösning; skoi. afslutning; ände, slut; a. hörande till uppbrott, afslutnings-, slut-. ~-van, se brake-van. ~water, s. vågbrytare, hamnarm; sjö. vakarboj. ~able, -abl, a. som kan brytas (sönder), bräcklig, skör. ~age, -adj, s. sönderbrytning; hand. »bräckage», re-fakti, ersättning för under forsling skadadt gods. ~er, -ur, s. ngn, ngt som bryter (of the law, lagbrytare), etc.; isbrytare; vågbrytare; blindskär; störtsjö, brottsjö; vattenfat till ballast; pl. bränningar, ^ing, -ing, prt.; s. brytning; upplöjning etc., jfr ofvan va. o. vn.; bankrutt; ~ of the king's peace, edsörebrott; ~ of wine, vinprofning i ett för luften utsatt glas; ~ in, inbrott (t. ex. höstens); inbrytande (of waters); inkörning, inridning, dressering; ~ off, afbrytande; skilsmässa; uppslagning af förlofning; ~ out, utbrytande, utbrott; öfversvämmande; ~ up, uppbrytande (of ground); uppbrott; upplösning äfv. kem.; ~ up of school, terminsafslut-ning, skolferiernas inträdande; ~ up of the ice, islossning, bream, brèm, l. s. braxen (Cyprinus Brama).

bream, brèm,-2. va. sjö. bränna, genom sved-ning rengöra ett fartygs botten. ~ing, -ing, s. svedning jfr föreg.

breast, brëst, s. bröst, barm, bringa; tekn. byg. art. etc. framsida, bröst, bröstning; bild. hjärta, sinne; sångröst †; va. gå rakt emot (the current); bild. manligt möta, bjuda spetsen, trotsa; to make a clean ~

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.breast

P Talspråk.

126 P Lågt Språk.

breeches-pöcket

(of it), lätta sitt samvete genom afgifvande af fullständig bekännelse, »omtala alltsamman»; at the vid bröstet

om ett barn; to ~ up, klippa en häck. ~

-backstays, s. pl. sjö. främsta stängbar-dunerna. ~-band, s. sjö. lodhyfvaresej-sing. ^-beam, S. bröstbom på en väfstol; sjö. hufvuddäcksbjälke; se vid. buffer

-beam. ~-bone, s. bröstben. ~-borer, ~

-drill, s. bröstlira, handborr, drillborr. ~-Chain, s. art. prolongekedja. ~-Cloth, s. bröstlapp. ~-deep, a. o. ad. så djup(t) som upp till bröstet. ~-faSt, s. sjö. mid-skeppsförtöjning; landfästa. ^-fountain, ~-glass, s. spengias, dinapp. ~-gasket,

s. sjö. beslagssejsing p& en rå. ^-harness, s. bröstsele. ~-height, s. fort. bvg. inre sluttningen af ett bröstvärn; bröstnings-höjd. "u-high, a. o. ad. jämhög(t) med bröstet. ^-hook, s. sjö. stäfband, spant i bogen; stockhake; art. bröstnagel. ~-knOt, s. bröstrosett. ~-pad, s. fàktares bröstdyna. ~piece, bröststycke (i alleh. bet.); bröstbild; sjöart. bröstkolf. ~pin, s. bröstnål. ~-pipe, se glass. ~-plate, s. bröstharnesk; bröstplåt (äfv. tekn.), bröst-skifva (borrskifva); brösta (seldon). ~ -plough, ~-plOW, s. torfskärningsplog som man skjuter framför sig. pocket, s. bröstficka. ~-rail, 5. räcke, öfre kanten af en barrier, balustrad o. d. ~-rope, s. sjö. se rv-band; racktalja. ~-Strap, s. bröstrem; bogrem. ~-SUmmer, s. byg. underlag, liggande bärbjälke öfver en öppning i en mur (t. ex. dörr). ~-wall, s. bröstningsmur. <v-wheel, 5. bröstfallshjul. ~-work, s. bröstvärn; barrier, balustrad; sjö. räcke, ledstång. ~ed, -èd, a. i sms. försedd med ... bröst, bröstad (t. ex. broadbredbrö-stad; well-^j †, med skön stämma). ing, -ing, s. häckklippning; ränna för ett bröstfallshjul; pl. se biestings. breath, brèth, s. anda, andedrägt; andetag -drag; lif; andrum, hvila; kort mellanskof, paus; ögonblick; (of air) fläkt; hviskning, ord; last sista suck; rank elak andedrägt; to catch the kippa efter andan; to draw (fetch) hemta andan, andas; to give (the horses) låta (hästarne) pusta ut; to take hemta andan, pusta ut; below one's under the with bated med dämpad röst; (ali) in a in the same ~ i ett (samma) andetag (ögonblick); på samma gång; out of andtruten (lüith, af); short of and-täppt, andfådd; shortness of kort andedrägt; andfåddhet. ^-SOUnd,*. språkljud. ^able, bre'dhabl, a. som man kan inandas.

breathe, brèdh, vn. andas ut (from, efter: hvila); dofta (of, af); va. andas (t. ex. hämd); inandas; utandas; inblåsa (into, i); ingifva; låta andas ut, låta hvila (from, efter); göra andfådd; hviska fram; gifva luft åt, Uttrycka, Uttala; blåsa ett instrument; framdofta; öppna en åder; ~ after, sträfva, trakta efter; ~ one's self, hemta frisk luft, taga motion; ~ (out) one's last, utandas sin sista suck ; (not to) ~ a word, (icke) yttra ett ord (to, till); (icke) knysta; ~ out, utandas; utdunsta. ~d, -èd, pp.; a. andfådd; uthvilade sms. med... andedrägt; språki. utandnings-, klanglös, stum, hård (mots, voiced). ~r, -ur, s. en som andas, som lefver; en som yttrar ngt; ingifvare; ngt

t. ex. slag, promenad, häftig ridt o. d. SOm beröfvar

en andan, breathing, -ing, prt.; a. doftande; lefvande, talande om bilder; s. andning, andedrägt; ingifvelse; fläkt; »luft», uttryck (to, åt); hemlig önskan, bön; hvila; språki. gram. utandning, aspiration (rough spiritus asper; smooth spi-ritus lenis); ~ courtesy, tom artighet; ~ hole, andhål, lufthål; ~place, hviloplats; hvilopunkt, takthvila, cäsur i vers; ~pore, bot. andhål; ~ space (time, while), andrum; hvilotid, rast. breathless, brëth'lès, a. andfådd; utan att kunna andas (with, af), andlös (äfv. expectation, etc.); död; a ~ pace, en fart som gör att man »tappar andan». ^neSS, -nes, s. andfåddhet etc., jfr föreg. a. breccia, it., brëtj'iå, s. geoi. breccia (ett slags

bärgart). ~ted, -àtëd, a. breccia-artad. bred, bred, imp. o. pp. af breed; ofta i sms. (t. ex. half-**, illwell-rv, s. d. o.); to be ~ a soldier, uppfostras till soldat; ~ out of Barnabas by a Middleton mare, om en häst fallen efter B. undan ett M. sto. ~S0re, s. rötsår; nagelböld; fulslag. breech, britj, brètj, s. säte, bakdel, gump; bakstycke på kanon, på ett gevär (: svans-skruf, kammarstycke, stötbotten); sjö. yttre bugten på krumtimmer; pl. (~es, britj'ëz) knäbyxor, äfv. stundom (lång)byxor (jfr trowsers, pantaloons); vn. kläda i byxor; gifva stut; förse (a gun) med bakstycke, jfr ofvan s.; fästa med brok (jfr rving); sjö. art. se bowse, 2. ~-band, s. hindertyg på seldon. ~-knob, s. drufva å en kanon, ^-loader, s. bakladdare, bakladd-ningsvapen (-kanon, -gevär etc.). ~-loa-ding, a. bakladdnings-gevär etc.; s. bakladdning. ~-pin, ~-SCrew, s. svansskruf.

~-Sight, S. sigte (mots, mot korn). ~CS, -èz, S. pl. se ofvan; to wear the hafva husbond-

väidet. "wes-bearers, ^es-slings, s. P

byxhängslen. ^es-pocket, s. byxficka;

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, b: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,breeches-pocket ‡ Mindre brukligt. 12† † Föråldradt.

to carry in one's ~ F, »ha på sina fem fingrar», förfoga öfver, ^ing, -ing, s. bakdel; risbastu; hindertyg; lårull; sjö. kanonbrok. breed, brèd, va. (imp. o. pp. bred, bred), afla, föda; uppföda; utkläcka; uppfostra (to, för); upptänka; alstra, förorsaka, frambringa; vn. afla; föda barn; vara hafvande (drägtig); fostras, födas, uppstå; tillväxa, förökas;

s. foster; afvel, ras, slag, slägte; kull†; börd, »blod», härkomst; to ~ teeth, få tänder; ~ in and in, uppföda en ras, fortplanta en djurart i samma ras (d. v. s. utan korsning med andra raser). bate †, s. orostiftare. ~er, -ur, 5. ngn, ngt som föder, frambringar; uppfostrare; uppfödare (of horses etc.). ing, -ing, s. fostrande, uppfödande; afvel; uppfostran, bildning, lefnadsvett, umgängessätt; a. födande, afvelsam; frambringande; ~ cage, ~ mare, se under brood; ~ sore, se bred-sore. breeks, brèks, s. pl. Skoti. se breeches. breeze, brèz, l. s. kolstybb, koksaffall. breeze, brèz, 2.5. zool. broms, styng (Taba-

nus, äfv. Oestrus). ~-fly, s. dets. breeze, brèz, 3. s. bris, fläkt, kultje; F hetsig stämning, träta; vn. fläkta, blåsa. less, -lës, a. vindlös, stilla, lugn. breezily, bre'zili, ad. af följ. breezy, bre'zi, a. blåsig, luftig; sval, frisk (äfv. wid. om personer:) rask, hurtig, »lifvad», brehon, brè'hén, bra'hon, s. iri. förr domare. ~-lawS, s. pl. de gamla oskrifna irländska lagarna, brent, brent, jämte sms., se brant, med sms. bressumer, brès'umur, se breast-summer. brest, brèst, s. byg. se torus, ^-summer, se

breast-summer. bret, brët, prov. se birt.

brethren, brëdh'rèn, 5. pl. se under brother. Breton, brit'un, a. bretagnisk;s.bretagnare. brett, brèt, s. se britzha. brettice, bret'is, s. bärg. timmer, planka använd såsom stöd i grufvor; jfr äfv. brattice.

breve, blèv, 5. jur. se brief; äldre mus. not |ö| af 2 takters tidsvärde; boktr, tecken för kort vokal brevet, brev'et, brèvët', s. öppet (kungligt) bref; mil. (fullmakt på) rang i armén (~ rank) högre än den verkliga tjänstegraden ; va. utnämna till en viss rang inom armen. ~-maj0r, s. major i armén. ~Cy, -si, s. rang inom armén (jfr ofvan), breviary, bre'viari, s. katolsk handbok, bönbok.

breviate, brè'viåt, s. sammandrag; va. †

förkorta.

brevier, brëvè'r, s. boktr, petitstil. breviped, brevlpëd, a. zool, med korta ben:

s. fågel med korta ben. brevipen, brèv'ipën, s. zool. fågel med korta

vingar, ^nate, -at, a. kortvingad. brevity, brev'iti, s. korthet; kortvarighet. brew, bro, va. brygga; blanda, tillaga; tillreda, »koka ihop»; vn. draga sig tillhopa; om oväder o. d. vara i annalkande (ofta ~ up), vara å bane; s. brygd. ~-h0USe, s. bryggstuga, bryggeri. ~age, -adj, s. brygd; blandning. ~er, -ur, s. bryggare;

copper, bryggkittel. o^ery, -uri, s. bryggeri. ~ing, -ing, prt.; s. bryggning; brygd; sjö. stormförebud; Jiotande moln. ~iS †, -is, s. spad; flottbröd, »dopp». ~Ster, -stur, s. lok. bryggare; bryggerska. brezilin(e), brëzirin, s. rödt färgämne i

bresilja. briar, se brier.

bribable, bri'babl, a. mutbar, besticklig. bribe, brib, s. bestickning, mutor; lockelse; va. muta; öfvertala; to receive a ~ (ei.

taga mutor. ~|eSS, -lès, a. obestick-lig. ~r, -ur, s. en som mutar. ~ry, -uri, s. bestickning; ~ oath, edlig försäkran att man ej tagit mutor, brick, brik, s. tegel; tegelsten; kaka, stycke

som till formen liknar en tegelsten, (t. ex. af tvål, etc.); ett slags bröd; si. bra karl, treflig pojke, »hederspascha», »hedersgumma»; va. mura, belägga med tegel; gifva utseende

af tegel medelst rödstrykning och fogstrykning;

with a f>j in one's hat, Am. F »ihatten», med »blyhatt» (drucken); to ~ in, ~ up in..., innesluta inom en mur, inmura; ~ out, utestänga genom murar, ^bat, s. tegelflisa, tegelstensbit. 'v-clay, ~-earth, s. tegel-lera. ~-C0Urse,s. tegelstensskikt. ~-dllSt, s. tegelmjöl. ^-facing, s. en murs beklädning med tegel. ~-field, s. fält af tegellera. fielder, Austr. stort dammoln. ~-grave, s. murad graf. kiln, s. tegelugn; tegelbruk. ~layer, ~-mason, s.

murare, ^laying, s. murning (med tegelsten). ~maker, s. tegelslagare, tegel-brännare. ^/-moulder, s. tegelslagare. ~ •nogging, s. murverk mellan resvirke. ~ -ore, s. min. tegelmalm (en kopparmalm). ~ -tea, S. tegelté (karavanté sammanpressadt till

kakor), ^-trimmer, s. båge af tegel under en spishäll, ^-trowel, s. murslef. ^-wall, s. tegelstensmur. ~W0rk,s. murning med tegel; ngt muradt af tegel; (oftapl.) tegelbruk. ~-yard, s. tegelbruk, bricole, fr-, brikè'1, s. biljardbolls återstuds-ning mot vallen; hängsle, sele för manskap som drager kanoner; va, biij. bri-kollera.

i: note, bi do, 6: nor, 6: not, à; tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.bridal

F Talspråk. i28 P Lågt språk.

brill

bridal, bri'dal, a. brud-; bröllops-; s. bröllop. ~-day, s. bröllopsdag. ~-flowers,

s. pl. brudkrans. bride, brid, s. brud;.nygift fru; fästmö; va. f göra till brud; to ~ it F, uppträda som brud, spela brud. ~-ale †, s. (bond)bröllop. ~-bed)j<, s. brudsäng. ~('S)-Cake, bröllopskaka. ^-chamber)|C, s. brudgemak, nygiftas sängkammare. ~-eleCt, s. »utkorade», fästmö. ~-faV0Ur, s. vid bröllop buren bandros. ~gr00m, s. brudgum; nygift man. ^maid, ~'S-maid, s. brudtärna. ^man, ~'s-man, s. brudsven, bröllopsmarskalk. ~-Stake f, s. stång att dansa omkring vid bröllop. Bridewell, bri'dwel, s. pr. ett tukthus i

London; (b) i aiim. tukthus, bridge, bridj, s. brygga arv. bild., bro; näs-rygg °f the nose); stall på fiol; sjö. kommandobrygga på hjulångare; tvärregel å en kanonlavett; gjut. damhäll; Voit ss. knep i kortspel; va. slå bro öfver (äfv. ~ over); sammanbinda genom en bro; ~ over, se ofvan; bild. undanrödja hinder för öfverenskommelse (: bana väg till förlikning, förening); ~ of boats, pontonbrygga. ~ -board, 5. byg. vangstycke (sidostycke i en trappa). ~-boat,s. p«nton. ~-deck, se bridge, sjö. ~-head, s. brofäste; fort. brohufvud. ^-master, s. brovaktare. ~-Stone, s. liten bro, spång öfver en area, s. d. o. ~-tOll, bropengar. ~-train, s. mil. pontonträng. ~less, -lës, a. utan bro. bridging, bridj'mg, prt. &t föreg, v.; s. byg. spännbjälke (äfv. ~-piece). ~-joiSt, s. se binding-joist; mindre golf bjälke hvilande på andra; långsyll i en brygga, bridle, bndl, s. betsel, ridtyg; tygel äfv. bild. : tvång; anat. band, ligament; studel i bösslås; sjö. förtöjning med lekare; jfr äfv. bowline vn. betsla upp; tygla; vn. kråma sig, sätta näsan i vädret; morska sig, bli stursk (äfv. ~ up). ~-bit, s. bett, munlag. ~-Cutler, ~-maker, s. en som förfärdigar betsel, sporrar, o. d. 'v-hand, s. venstra handen. ~-path, road, ~ -way, s. ridväg. ~-port, s. sjö. klys, port för en bridle. ~-rodS, s. pl. styrstänger i en ångmaskin. ~r, -år, s. en som tyglar, bridling, -mg. prt.; a. som sätter näsan i vädret, morsk, stursk. bridoon, brido'n, s. ridk. bridong, trens. brief, bref, a. kort, kortvarig; sammanträngd, kortfattad; s. kort skrift; jur. skrifvelse från laga myndighet; kungörelse om tillstånd till insamling för välgörande cl. allmännyttigt ändamål; protokollsutdrag; en af en attorney till ledning för advokaten (jfr barrister) uppsatt framställning af en

klients mål; påfligt ei. apostoliskt bref; mus. se breve; va. i korthet sammanfatta; in a. kortfattad (t. ex. news in ~); ad. i korthet sagdt; to ~ apersonwith..., i korthet meddela ngn nödiga fakta. ~man >)<, s. en som uppsätter a brief; förr bokafskrif-vare. ~leSS, -lës, a. som ej har ngn klient, utan kunder om en advokat. ~ly, -li, ad. kortligen, i få ord; inom kort, snart. ness, -nës, s. innehållsrik korthet, sam-manträngdhet. brier, bri'ur, s. törnbuske. ~-teeth, se gullet -teeth. ~ed, -d, a. beväxt med törnbuskar.

-1, a. törnig, full af törnbuskar; s. † törnhäck, -snår. brig, brig, 1. s. Skoti. se bridge. brig, brig, 2. s. sjö. brigg; hermaphrodite

skonertbrigg. brigade, bnga'd, s. mil. brigad; va. formera i brigader, förena regementen till en brigad; ~ major, brigadmajor, brigadgenerals adjutant.

brigadier, brigade'r, (äfv. ^ general), 5. brigadgeneral, brigand, brig'and, s. fribytare, stråtröfvare; förr lättbeväpnad fotsoldat, ^age, -adj, s. stråtröfveri, plundring, rof; stöld. ine, -in, s. förr lätt pansarskjorta, brigantine, brigantin, -tén, s. förr sjöröf-varefartyg; brigantin, skonertbrigg; äfv.

† se föreg. S.

Bright, brit, l. s.pr.; s disease, ägghvitssjuka (Morbus Brightii). bright, brit, 2. a. klar, ljus, blank, lysande, glänsande äfv. biid., genomskinlig; ögon-skenlig; ärofull; glad, glädjestrålande ansigte, lycklig (äfv. dag, tid, etc.); hoppfull; skarpsinnig; begåfvad; kvick; munter; ~ and early, i dagbräckningen, bittida på morgonen; it is det är ljust (dager); to look at the ~ side, betrakta saken från den ljusa sidan; thought, lycklig tanke, »ljus idé», kvickt infall. ~-eyed, a. klarögd. ~-haired, s. ljushårig. ~en,

-n, va. göra klar, ljus, glänsande (jfr ofvan); klara, glätta, polera; förklara, belysa, utveckla, kasta ljus öfver; göra lysande; uppmuntra, glädja; vn. blifva klar, glänsande, etc.; ljusna, klarna om väderlek etc., äfv. biid.; glänsa; stråla äfv. om ansigte, etc.; ~ up, ljusna, lifvas. ^enilig, -ning,j9r£.;

S. jfr föreg. , silfvers* blicklling vid smältning.

~|y, -li, ad. ~neSS, -nës, s. klarhet, glans; genomskinlighet; skarpsinnighet; munterhet. ^SOme †, -sum, a. se bright. briguef, fr., brèg, s. tvist, träta; intrig; vn.

tvista; intrigera, brill, bril, S. zool. släthvar (en art flundra, Rhoni-bus levis).

brilliance, brii'jans, brilliancy, -1,5. glans,

lysande sken, prakt; eld hos ädelstenar. -brilliant, bril'jant, a. strålande, glänsande, praktfull; lysande, ärofull; — zaea, se bright thought; s. briljant; glanskattun; boktr. minsta stilsort. —|y,-li, arf. —neSS, -nes, s. glans, prakt, brills, brilz, s. pl. bår på en hästs ögonlock, brim, brim, s. bräm, brätte, kant, brädd, rand: bryn; vn. vara bräddfull, rågad; va. fylla till brädden, råga; förse med bräm; — over, flöda öfver, -ful, -ful, a. bräddfull, rågad; bild. öfverfull. —flil-neSS, -fulnes, s. öfverfullhet; råge. —-less, -lës, a. utan bräm, utan brätten; ej infattad, — med, -d, a. i sms. -bräddad; med ... bräm ei. brätten, —mer, -ur, s. bräddfull bägare, fyldt glas; hatt)|<. —-ming, -ing, a. bräddfull, skummande, brimstone, brim'ston, s. svafvel; a. svafvel-, brimstony, -i, a. svafvel-, svafvelhaltig; lik svafvel, brinded bnn'ded, se brindled. brindle, brindl, s. strimmighet, brokighet. —d, -d, a. (is. om djur) brokig, strimmig, spräcklig.

brine, brin, s. saltvatten; saltlake: saltlösning vid saltsjuderier; poet. haf; tårar; Va. lägga i saltlake; insalta; salta; stöpa säd. —-COpper, s. kittel för saltsjudning. — -pan, S. saltpanna; salt(kristalliserings)-darn. —-pit, s. saltkälla; salt(lösnings)-grop; saltdam i en hafs-saiin. —-pond, s. saltdam (anrikningsdam). —-prover, s. saltprofvare. —-pump, s. ångm. sältpump, utblåsningspump. —-spring, s. saltkälla, bring, bring, va. (imp. o. pp. brought, brot) bringa (into, i, till; to, till, till att); bära, föra (till den talande, mots. : take); medföra, hafva med sig; hemta, skaffa, taga (med); sätta fram ei. in; förmå, få (ngn tin att göra ngt, to do ...); åstadkomma, medföra, föranleda; inbringa i försäljning, betinga pris; rendera, af kasta i ränta; — fruits,h'i\T& frukt; — (a person) low, nedslå, förödmjuka (ngn); — one's self to, förmå sig att; ^profit, gifva vinst, löna sig; r^asuit, börja rättegång, väcka åtal (against, mot); nu witnesses, framskaffa vittnen; — word (to), meddela, underrätta (jfr vid. word)-, ^ a bill before (t. ex. the House), väcka en motion, framlägga ett förslag inför; — (a ship) by the lee, gira åt lä under ram-skotssegling så att seglen slå back ; — (a ship) by the wind, lofva så nära vinden som möjligt; — into, bringa, föra till, i (disrepute, misskredit; poverty, fattigdom; trouble, besvär, obehag, förargelser; etc.); — into the books, hand. föra in i böc-

kerna; — into court, draga inför rätta; — into execution, sätta i verket; — into motion, sätta i gång; — on one's self ådraga sig; — (a matter) on the tapis (upon the carpet), föra på tapeten (bringa å tal, å bane); — aperson on his way, följa ngn till vägs; — to account, föra upp på räkning; jfr vid. account; — a person to himself (to his senses), återföra ngn till medvetande, till sans äfv. biid.: »till förnuft»; — to justice (trial, the bar) draga inför rätta; to light, bringa i dagen; — bear, använda, tillämpa, jfr — to pass; — cannon to bear upon ..,, placera artilleri så att det bestryker, rikta artilleri på, mot; — to pass, drifva igenom, utföra, åvägabringa, åstadkomma; — upon the stage, teat, uppföra; bild. framföra; understödja (t. ex. en valkandidat). (Anm. bring med adj., med subst, med el. utan prep., se iallm. under dessa ord). — about, åvägabringa, åstadkomma; genomdrifva; verkställa; — along with one (him, it, etc.), föra med sig; — away, bortföra; skaffa bort; — back, återkalla; återföra; åter-bära; komma tillbaka med; återställa; — before, framföra (draga) inför; — doun, taga, föra, hemta, etc. ned (åt den talande); få ngn ei. ngt ned; trycka ned priser, nedsätta krafterna; jagt. mil. »plocka ned», fälla, skjuta ned (from a tree, from the horse, etc.); sjö. hala ned; bärg. smälta; bild. försvaga; nedslå, förödmjuka; — down the house F, »taga ner taket», taga publiken med storm, rycka församlingen med sig så att den applåderar; — down tO the present (time, ei. year etc.), fullfölja, fortsätta en skildring o. d. ända till närvarande tid; — forth, frambringa, producera, bringa till världen, framföda; framlägga, framställ a; framföra, utföra; draga fram i ljuset; jur. inställa för rätta; — forward, föra framåt; hjälpa, befordra;framställa, visa,utställa (jfr — out); anföra; införa; föreslå; hand. öfverföra till annan sida, el. bok; — hl, föra in (i allm., jfr in), taga in (åt den talande); draga in ngn i ngt, inleda; införa i aiim. (ett bruk, ett mod, varor), importera; inbringa; framlägga (a bill, a petition); förebringa (argument); invälja (i parlam., for a county); kufva, tämja; — in (not) guilty, döma skyldig (frikänna); — the hand in, vänja handen vid ett arbete; — off, bortskaffa, bortföra; befria, förhjälpa ngn från ngt, rädda; få ngn från ngt, afråda ngn; laga att ngn blir frikänd; — off one's word, taga sitt ord tillbaka; — on, föra fram, framåt; föra med sig (framåt); sätta i gång, åvägabringa; förorsaka, åstadkomma, föranleda, medföra; åsamka; —

out, föra (hemta, draga), ut (äfv. bud.: ur svårighet, jfr ~ o ff); draga (få) fram; utbringa (a toast); föra ut i världen (särsk. en ung flicka i sällskapslifvet); utbreda, Utsprida rykte, bekantgöra, omtala; uppdaga, upptäcka, framställa, visa; låta ngn Uppträda på tiljan; uppföra ett teaterstycke; få ngn att tala, att säga ut; utgifva, publicera, förlägga bok, etc.; sätta i verksamhet, i gång; frambringa, orsaka; ~ over, öfverföra (äfv. hand. : en post på följ. sida); Omvända, öfvertala, bringa ngn till öfvergång (öfver till motpartiet); öfverbevisa; ~ over again, försona; <x/ to, återföra till medvetande en afsvimmad, till sans, till förnuft (kufva); sjö. {the ship) dre ja bi; lägga kabeln till spels; ~ together, sammanbringa, föra ihop, samla; sammanföra; försona ovänner; ~ under, underkufva, tygla; bringa till lydnad; ~ up, hemta, föra upp; föra fram, framdraga (arguments); uppresa, bringa (åter) på benen; uppföda, uppfostra (children; to a trade); röra upp en historia; komma upp med, bringa å bane, införa ett bruk, ett mod, ngt i modet; taga in, sätta fram, servera maten, en måltid; uppkasta slem; jur. draga för rätta; mil. låta rycka fram; sjö. lägga för ankar; uppbringa ett fartyg; tekn. rödglödga en degel; ~ up short, tvärt hejda; ~ upon (jfr ~ on), ådraga, förorsaka. ~er, -ur, s. bärare, öfverbringare; ~ in, införare; ~ up, uppfostrare; ^s up, mil. sista ledet, kö'n. ~ing, -ing, s. förande; ~ forth, frambringande ; framfödande; produkt, alster; 'v/ up, uppfostran, brinish, bri'nisj, a, salt, saltaktig. ~neSS,

-nës, s. saltaktighet, sälta, brink, bringk, s. brink, rand, kant, brädd; on the ~ of, påranden (branten, brädden) af, nära. briny, bri'ni, a. salt-, saltaktig, brisk, brisk, a. liflig i alla bet., hand. etc. (t. ex. /X; fire, liflig eld äfv. mil.); kry, frisk, rask, munter; hurtig, flink, kvick (at, in, i); skummande; eldig om vin; va. (ofta med up) upplifva; vn. se följ. ~en, -n, vn, blifva liflig, munter. ~ly, -li, ad. ~n6SS, -nës,

S. liflighet etc., jfr ofvan a.; eldighet hos vin. brisket, bris'kët, s. bringa På aiagtkreatur. ~

-plate, s. pannrem På betsel, bristle, bris'l, s. borst; svinborst; va, resa hår, borst på ända, »borsta upp»; sätta borst på; vn. resa sig som borst, stå på ända; vara fullsatt (betäckt) af (with) så att »det står som borst», jfr nedan bristling; ~ up, va. uppmuntra; vn. »borsta sig», morska sig, vara trotsig (to, mot). ~-fern, s. bot. enarthällebräken(Woodsia hyperborea).

~-grass, s. bot. kafvelhirs (Setaria). ~ -Shaped, a. bot. borstlik. ~d, -d, a. borstig; grof, styf. bristliness,-inës, s. borstighet. bristling, -ing, prt. af bristle; ~ with arms, späckad med vapen, bristly, 4, a. borstig, full af borst; borstlik. Bristol, bris'tol, s. pr. ^-board, s. ett slags fint hvitt papp (kartong). ~-brick, s. ett slags skursten för stålvaror. ~

-diamond, se stone. ^-flower, 5. bot. gökblomma (Lychnis). ~-paper, s. fint ritpapper, velin. ~-St0ne, s. en art bärg-kristall, oäkta diamant. ~-water,s.hälso-vatten från Bristol.

brit, brit, s. zool. en liten fisk af sillslägtet (Clupea minima).

Britannia, britan'ia, s. (eg. pr.) pläter (legering

af tenn, antimon, vismut o. koppar, äfv.

brite, brit, vn. lok. blifva öfvermogen.

British, brit'isj, a. britisk (vanl.: engelsk); cfta i sms. varunamn inhemsk (: eftergjord, oäkta); the ~ Association, ett engelskt naturvetenskapligt samfund; the ~ language (tongue), walesiska, språket i Wales; His (Her) ~ Majesty, Hans (Hennes) Majestät Konungen (Drottningen) af Storbrita-nien. ^-built, a. bygd i England. ~-gum, s. en art rostgummi, dextrin. ~-oil, s. ett slags (mineral)olja (medel mot gikt), ^-oint-ment, S. ett slags salva (mot utslag). ~ -plate, se albata o. German silver. ~-t0-bacco, se colt's-foot. ~er, -ur, s. Am. F engelsman.

brittle, brit'1, a. spröd, skör, bräcklig; bild. svag, förgänglig. ~ly, -ëli, ad. ~neSS, -nës, s. bräcklighet, sprödhet.

britzka,

rysk., bnfskà, s. lång fyrhjulig resvagn.

brize, briz, (l.) 5. † broms (jfr breeze); (2.) va. Skoti. krama, trycka, pressa.

broach, bröt j, s. stekspettf; bröstnål, brosch; tekn. rymnål, upprymmare, rifvare, skärborr; prov. Syl; dorn; lira (niusikinstr.); jagt. tagg på hjorthorn; prov. tillspetsad trästicka, jfr vid. candle-rod; prov. tornspira; va, spetsa, träda Upp på spett, el. ngt spetsigt †; tekn. upprymma ett hål; slå upp en tunna, tappa; öppna ett förråd, äfv. bild. om talämne ;

yttra, utsprida; komma upp med, bringa å bane, börja; ~ to, vn. sjö. fånga uggla (köra upp i vinden o. få seglen back). ~er, -ur, s. stekspett, etc. jfr föreg. †; en som slår upp, bringar å tal, etc.; upphofsman (of, till).

broad, brod, a. bred, vid, stor; omfattande, allmän; frisinnad, liberal; öppen; oförtäckt, otvetydig, tydlig, klar; betydlig, dugtig (ofta ss. ad.); okonstlad, oförbehållsam, »ej noga», »ogenerad»; lättfärdig,

à: fate, å: far, i: fall, å: fat, å: fast, ë: mete, ë: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,:broad

broken

djärf, fräck,- rå, grof; 5. (the ~ of...) flatan af svärd, åror-pl. si. Spelkort; to be CIS "» dS long, »komma på ett ut», vara enahanda, likgiltig^) ; "» awake, alldeles vaken, »klarvaken»; 'v» daylight, stora, ljusa dagen; a "» laugh, flatskratt; at "» noon, midt på ljusa dagen. ~-arrOW, s. trubbig pil; eng. regeringens stämpel på statsegendom. ~-axe, s. förr stridsyxa; timmeryxa,

bila. ^-backed, a. bredryggig. ~-bean,

s. bondböna. ~-bill, s. zool. hvitbuk (en vadarefågel, Fuligula marila). ^-blowil se full-blown, 'v/-brim, s. bredskyggig hatt; F kväkare, ^-brimmed, a. bredskyggig. ~CaSt, s. såning för hand; va. så med handen, sprida omkring vidt och bredt (: to soiv "»); a. sådd med hand; vidt spridd; ad. vidt, ymnigt, »med riklig hand». ~-cheSted, a. bred öfver bröstet. (B)~-ChurCh, s. kyrkligt parti som håller en medelväg mellan High- o. Low-church; i aiim. frisinnad och fördragsam religiös riktning; (oftast ss. adj. i sms., t. ex. ~ opinions). ~-Cloth^. fint kläde (af mer än 29 eng. tums bredd). ~-eyed %, a. vidt seende. ~-faced, a. bred i ansigtet; orädd, rättfram. ~-glasS, s. taffelglas, fönsterglas. ~-hearted, se large-hearted. ~-gauge, s. järnv. bred spårvidd (6—7 eng. fot). ~-horned, a. med vidt utstående horn. ~-leaf, s. bot. ett träd på Jamaika (Terminaiia). ~-leafed, ~-leaved, a. bredbladig; bredskyggig. ^-pendant, s. sjö. toppstandert (liten kommodorsflagga). -piece, s. gammalt engelskt guldmynt, is.

ett fr. Jakob I, värdt omkr. 24 sh. ~-Seal, S. stats-

sigill. ~-Set, a. undersätsig. ~-sheet, s. ngt tryckt på ett helt oviket ark, plakat; tidning. ~side, s. bred, utsträckt yta (framsida af ett hus, o. d.); sjö. (fartygs) sida; sjö. bredsida, glatt lag; boktr, liggande kvart etc., äfv. se "»-sheet; to fire, to pour in a gifva ett glatt lag; to take on the "», behandla utan krus, »ogene-radt». ^-sighted, a. långsynt. ^sman, s. si. se card-sharper. "»- speaking, -Spoken, a. som för ett rått språk, »grof i mun»; rättfram; med simpelt uttal. ~

-spread, a.

vidt utspridd, utbredd. ~ -StitCh, s. plattstvng. ~-Stone, s. kvader-sten. ~SW0rd, s. bredsvärd, huggvärja; ~ exercise, "» play, huggning på sabel. ~ -Weaver, s. sidenväfvare. ~wise, ad. på bredden, tvärs öfver. ~-W0rm, s. binni^. kemask. ~en, -n, vn. blifva bred, vidga sig; va. göra bred, mera vidsträckt. ISh, -isj, a. (tämligen) bred; fri, slipprig. ~ly, -li, ad. ~ness, -nes, s. bredd; råhet,

grof het; platthet. -i, s. P se cloth.

brob, brob, s. tränagel, dymling. Brobdi(n)gnagian, brobdi(n)gnåg'iån, a.

jättelik, kolossal; s. jätte, koloss (jfr Guiii-vex-s resor).

brocade, broka'd, s. brokad (siden med inväfda guld- el. silfverblommor). ~d, -èd, a. väfd så-som brokad, gnid- el. silfverstickad; klädd i brokad, brocage, bro'kadj, se brokerage. brocard, brok'urd, s. maxim, regel, brocatel, brok'atel, ~lo, it., -tërö, s. gröfre

(bomulls)brokad (tin tapeter, o. d.); strim-mig marmor. brOCCOli, it., brok'oli, s. sparriskål. broche, se broach.

brochure, fl-., brosjo'r, s. broschyr, häfte, strö skrift.

brOCk, brok, s. gräf svin; tvåårig hjort

(äfv. ~et, -ët). brodekin, brodequin, bro'dkin, brod'ekin, s.

förr ett slags halfstöfvel. brog)|(, brog, s. snickares pinnsyl, spetsborr. brogan, bro'gan, brégan', s. grof sko el. känga.

brogue, brog, S. (1.) grof sko af ett enda ogarf-

vadt el. halfberedt stycke läder; (2.) dålig (vani.

irländsk) dialekt, stark brytning; pl. byxor †.

b ro i der, ~y, † el. poet., se embroider, "»y. broil, brojl, 1. s. buller, oväsen, »bråk», gräl, strid; oroligheter. ~er, -år, (i.) grälmakare; bråkmakare. broil, brojl, 2. va. halstra, rosta; vn. vara (blifva) halstrad; bild. stekas, upphettas, glöda; s. halstradt kött; "»eel bones, uppstekta lemningar efter stek, fågel etc. er, -år, (2.) s. halster, rost. ^ing, -ing, prt. jfr v.; a. stekhet, glödande; 5. hal-string.

brokage, bro'kadj, se brokerage. broke, brok, 1. vn. mäkla; koppla †. broke, brok, 2. impf. af break. broken, brè'kn,rø>. &f break; a. bräckt, bruten, krossad; sönder, i tu; kasserad; i målbrottet om rösten; nedslagen; bankrutt, ruinerad, afsigkommen; ~ beer, ölskvättar; "»coals, kolstybb; ~ colours,biandfärger, tertiärfärger; ~ English, bruten engelska; a "» hint, en »liten vink», »half-kväden visa»; ~ meat (victuals), öfver-lefvor af (kött)mat; ~ metal, metallskräp, skrot; ~ money, löspengar, slantar; ~ mouth, mun hvari flere tänder fattas; ~ number, brutet tal, bråk; ~ reed,krossadt rö bibi.; något otillförlitligt; ~ soldier, invalid; ~ stones, makadam; ~ voice, bruten, svag stämma; ~ ware, gammalt skräp; ~ week, vecka med helgdag; "»

down, bräckt etc. och nedfallen; bruten

i: note, bi do, 6: nor, 6: not, à; tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.broken

brougham

bild.; utmattad; lam; om häst boglam; förkrossad; ruinerad; ~ in, dresserad, in-riden, inkörd. ^-backed, a. ryggbruten äfv. sjö. ~-bellied>|<, a. som har tarmbråck; vanslägtad. ~-f00ted, ~-handed, a. lam i foten, i handen, ^-hearted, ^-spirited, a. förkrossad, djupt bedröfvad. ~-wind, S. vcter. kvickdrag. ^-winded, s. om häst sprängd; andtäpt. ~ly, -li, ad. ~neSS, bro'kenes, 5. brutenhet; ojämnhet; bild. förkrosselse of heart). broker, bro'kur, s. underhandlare, »mellanhand», mäklare äfv. hand.; agent, kommissionshandlande; klädmäklare; kopplare †;

certificate (contract, memorandum, note), mäklarebevis, slutsedel. ~age,-àdj, s. mäklaresyssla; mäklare-arvode, -provision, kurtage; ocker. ~ly †, -li, a. låg, krypande. ~y †, -i, s. mäklaresyssla, jfr f^age.

broking, broking, a. mäklare-, mäkleri-, brom, brém, 5. munlag på betsel-broma, bro'ma, s. chokolad, bromal, bro'mal, s. kem. en färglös oljig vätska frambragt af brom och alkohol, bromate. -åt, s. kem. bromsyradt salt. brome, brom, (l.) fr., s. se bromine. (2.) ~ -grass, s. bot. låsta (ett gräs, Bromus), bro-mic, -lk, a. kem. brom-; ~ acid, bromsyra. bromide, -id, s. kem. bromid; ~ of potassium, bromkalium. bromine, -in, s. kem. brom. bromize, -iz, va. bereda, försätta med brom.

bronchial, brong'kial, bronchic, -kik, a. anat.

hörande till luftgången, bronze, bronz, s. brons; arbete, konstverk (liten staty, medalj, o. d.) af brons; kanonmetall; bronsfärg, bronsering; va. bronsera, gifva bronsfärg; öfverdraga, betäcka med brons, o. d.; wid. göra hård, förhärda, jfr brazen. ~d, -t, pp.; a. bronserad, brons-färgad, jfr va. bronzine, -in, a. bronsfär-gad; bronslik. bronzing, -ing, s. bronsering; ~ liquid, salt, ämnen hvarmed bronseras (kiorantimon). bronzy, -i, a. lik brons, jfr <*^ine. brOOCh, br^tj, s. brosch, bröstnål, jfr broach;

konst, målning i en färg (sepia, tusch, o. d.), jfr camaieu; va.)j< pryda med brosch; grey tafla målad grått i grått. brOOd, brod, s. (jfr breed) afvel, kull; aff öda; bärg. gångart; vn. ligga på ägg, rufva äfv. bild.: grubbla (on, over); om oväder draga ihop sig; ligga, hvila (öfver, over : betäcka) ; va. rufva ut, utkläcka äfv. bild.: rufva på; omhulda (eg. SS. hönan sina kycklingar), vårda. ^-Cage, s. häckbur. ~-hen, s. ligghöna. ~-mare, afvelssto. ~ing, -in-, prt.; a. rufvande; liggvarm; grubb-

lande; rotfast. ~y -i, a. rufvande; lok. vresig.

brook, bruk, 1. va. tåla, fördraga (restraint, etc.). brOOk, bruk, 2. bäck, rännil. ~lime, s. bot. bäckböna (Veronica Beccabunga). ~mint, s. bot. vattenmynta (Mentha aqua-tica). ~weed, s. bot. strandpunge (Samolus Valerandi). ~let, -let, s. liten bäck. ~y -i, a. full af bäckar. brOOm, brom, 1. va. se bream, 2. brOOm, brom, 2. s. bot. ginst (Genista); äfv. Cytisus, is. C. scoparius(dyer's^, Spanish etc., se under (/., S., etc.); kvast; ruska ei. d. till tecken att ngt är till salu. ~ -bind weed, s. bot. »rosenträd» (Convol-volus scoparius). ~-C0rn, se durrha. ~ -girl, s. flicka som säljer kvastar o. d. ~ -graSS, s. bot. luddtåtel (Holcus lanatus). ~-h00k,s. trädgårdsknif för häckar. ~-land,

s. ginsthed. ~-rake, s. skorf. ~-rape, s.

bot. snyltrot (Orobanche, äfv. andra liknande, ss. Lathræa, Monotropa etc.). ~Staff, ~ -Stick, s. kvastkäpp; ~ match, ~ loedding, ett slags giftermål bland det lägsta folket (to be married over a ~-W0man, s. kvastgumma. -i, a. ginstbevuxen. brose, broz, 5. Skoti. ett slags hafre-, korn- el.

ärtmjölsgrÖt.

broth, broth, broth, 5. (kött)spad; kraftsoppa; si. a ~ of a boy (ei. d.), en dugtig, rask pojke (for doing ... till att göra det ei. det). ~-CakeS, s. pl. bouillon de poche. brothel, brodh'el, 5. bordell (äfv. ~-h0USe). ~ler, -ur. s. liderlig människa. ~ry, -ri, s. liderlighet, brother, brudh'ur, s. (pl. ~S, -z ; numera blott bild. ei. i högtidlig stil brethren, bredh'ren) broder; medbröder; ens nästa; ~ Jonathan, skämtsam benämning på Nordamerikanska Förenta Staternas folk; ~ in arms, vapenbroder; ~ of the buskin, skådespelare; ~ of the coif, jurist; ~ of the gusset, kopplare; ~ of the quill, skriftställare; half-rv, rv of the half-blood, halfbror; full helbror. ^-biade, s. si. medbröder, kamrat (eg. krigskamrat). ~-german, 5. (pL ~S-g.) helbroder. ~-in-law, s. (pl. ~S-in-l.) svåger. ^-Officer, s. ämbetsbroder; officerskamrat. ~-twin, s. (pl. ~S-t.) tvillingbroder. ~-uterine, s. (pl. ~S-ll.) halfbror af samma moder. ~h00d, -hud, s. broderskap; brödraskap, samfund, gille. ^lineSS, -lines, 5. broderlighet. ~ly, -li, a.

broderlig; ad.)|(broderligt.

brougham, bro'am, brom, s. ett slags lätt vagn, »kupé», (single tvåhjulig, ei. (double »J] fyrhjulig.

caliatour-wood

brought, brèt, imp. O. pp. af bring. brOW, brau, s. (skogs)bryn; rand, kant af ett bråddjup, o. d.; ögonbryn j panna; bild. oförskämdhet; ansigtsuttryck, utseende; topp; va. bit"3a~én"facrnffLomkring, innesluta; begränsa; to bend (knit) the rynka, draga ihop ögonbrynen; to contract (purse, wrinkle) the rynkapannan. ~-ague, S. migrän (ett slags hufvudvärk). ~ -antler, s. första skottet på hjortens horn. ~beat, va. se bittert ei. högdraget på ngn; behandla öfvermodigt; (söka) skrämma, afsnäsa, »stuka». ~beater, s. öfversittare. ^beating, s. öfvermodigt väsen, öfversitteri. ^bound)|(, a. bekrönt.

a. i sms. med ... ögonbryn. ~leSS)|(, -lès, a. utan ögonbryn; skamlös, oförskämd.

brown, braun, a. brun; mörk; oblekt; s. brun färg; brunhet; si. halfpenny; va. brunfärga, göra brun; tekn. brunera gevärspipor, etc.; kok. bryna; vn. blifva brun; to do ~ F, klå (gul och blå); lura, narra. ~-beetle, s. ållonborre. ~-blll, s. hillebard. ~-bread, s. groft bröd af osik-

tadt hvete- (el. råg)mjÖl (s. k. Graham-bröd); Am. limpa af majsblandadt (hvete-) mjöl. ~-Chalk, F se umber. ~-C0al, s. brunkol. ~-George, s. P kommissbröd; handfat af lera; opudrad peruk. ~-hol-

land(s), s.

ett slags oblekt lärft (kanfas). ~-0Wl, s. kattuggla. ~-paper, s. gråpapper, karduspapper; tjärpapper; ett slags packlärft. ~-pink, s. en gulbrun (målar)färg. ^-quadruples, 5. pl.

hand.

ett slags groft schlesiskt lärft. ~-rat, s. stora husråtban. ~-TUSt, s. rost i hvete. ~-Spar, 5. brunspat. ~-StOne,s. min. brunsten (pyroiusit). ~-StOUt, s. stark porter. ~-Study, s. grubbel, djupa tankar; tankspriddhet, drömmerier. ~-SUgar,s.brunt farinsocker. ~-Tommy, s. P kommissbröd. ~-ware, s. (bruna) lerkärl, »sten-kärl». ~W0rt, s. bot. en art flenört (Scro-phularia vernalis); brunört (Prunella). ~ie, -i, s. skoti. tomte. ~ing, -ing, prt.; s. brunfärgning, brunering af järn, etc.; brändt socker (»kulör»). ~ish, -isj, ~y †, -i, a. brunaktig. ~neSS, -ès, s. brunhet, brun färg.

browse, brauz, va. afbeta; afbita, nafsa af löf, kvistar; vi i. beta; föda sig (on, af); s. kvist, skott, jfr foij. ~-W00d, s. späda buskar, kvistar o. d. hvaraf djur beta. ~r, -ur, s. djur som (af)betar. browsing, -ing, s. (af)betande jfr ofvan v.; buskrik plats, bruin, bro'in, s. F eg. i djurepos brunpels, nalle, bruise, broz, va. krossa; slå, bulta, stöta (äfv. 1 mortel), grof mala, skrota, rifva; kra-

ma, klämma sönder; söndertrampa; gifva krossår (kontusion); »mörbulta»; vn. boxas; s. slag, stöt; (kross)skada, kontusion, blånad. ~-r00t, s. bot. svalört (Che-lidonium). ~W0rt, s. växt som anses helande för krosskador, j:r comfrey,soap-wort, etc. -ur, s. ngn, ngt som krossar etc.; tekn. slipskål; P boxare; slagskämpe, öfversittare; bot. se föreg. bruising, -ing, prt.; s: krossning; slag, stöt; ett kok stryk; bula, blånad; boxning; ~ mill, gröpkvarn. bruit, bro'it, brèt, s. rykte; va. utsprida rykten;

äfv. ~ about, göra allmänt bekant, brumal, brå'mal, a. vinterlig, vinter-. Brummagem, brum'adjem, a. si. ei. F från Birmingham; oäkta, falsk; ~ button, knapp af guld-imitation, brunel, brun'el, S. brunell (ett slags [torkade]

plommon).

brunion, brun'jun, s. nektarin (en fruktart mellan

plommon och persika).

Brunswick, brunz'wik, s. pr. Braunschweig, black, s. en svart fernissa för järnvaror. ~-CIOCkS, s.pl. tyska (trä)väggur. ~-green, s. ett grönt färgämne (basisk kiorkoppar). ~-mum, s. B. mumma, brunt, brunt, s. (strids-)hetta, våldsamhet; (plötslig) ansträngning, (våldsam) beröring)^; anfall, slag, stöt)}C. brush, brusj, s. borste; (grof) pensel; kvast; blomkvast; räf- ei. ekorrsfans; lunta; ris, risknippa; fys. elektriskt strålknippe; småskog, snår; skärmytsling, angrepp, »nappatag» (häftig ordväxling, o. d.); rask vändning; kort o. snabb resetur; si. målare; va. borsta; sopa; stryka (öfver) med pensel; fara öfver, vidröra; bärg. lok. bryta koi; vn. fara af, skynda bort, ge sig i väg (äfv. med along, away, off); sväfva (over, öfver); ila, snudda, »skymta» (by, förbi); after the first sedan början väl är öfverstånden; to give some one a ~ P, anfalla, slå, kullkasta ngn; ~ aside F, wid. undantränga; ~ away, va. borsta af (bort); bortsopa; drifva på flykten; vn. jfr ofvan; ~ by, jfr ofvan; lätt vidröra; ~ off, bortsopa, jfr ~ away; tekn. lossa sockertoppar ur formarna; ~ up, borsta upp, snygga upp; måla öfver; bild. uppfriska kunskaper; vn. F taga mod till sig. ~-board, s. (insättnings-) trä i en borste. ~head, s. brushufvud. ~

-iron-ore, s. tågig järnmalm. ~maker,

5. borstbindare. ~-turkey, s. zool. Austr. buskhöna (Talegalla Lathami). ~-wheel, S. mek. hjul som genom friktion sätter ett annat i rörelse; tekn. roterande poler-borste. <^W00d, s. småskog; ris, ved af grenar. ~er, -ur, s. en som borstar, etc.

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.brushinéss

F Talspråk. 134 P Lågt språk.

buckler

"fineSS, -inès, s. borstighet, jfr ~ing, -ing, prt.; s. borstning, jfr brush; a. i sms. borstnings-(røacA?we, etc.); lätt, snabb, rask; ~ gallop, sträckt gallopp. ~ment, -mënt, s. småskog, skogssnår. ~y, -i, a. borstig, raggig; ohyfsad, grof. brusk, brusque, fr., brusk, brusk, a. tvär, . häftig, grof, barsk, vresig. ~neSS, -nës,

s. tvärhet, häftighet, vresighet. Brussels,brus'ëlz, s.^r. ~-carpet, 5.brysselmatta. ~-SprOUtS, s. pl. brysselkål. brustlef, brus' 1, vn. knastra, rassla, frasa; gorma, skräfla; ~ up to one, fara upp mot ngn, gå hotande mot ngn. brutal, bro'tal, a. djurisk; rå, grof, brutal; grym, omänsklig. ~ism, -izm, ~ity, -'iti, s. djuriskhet; omänsklighet; råhet. ize, -iz, va. förfäa, göra (sällan vn. vara, blifva) djurisk, vild, rå. ~ly, -i, ad. brute, brot, a. känslolös; oförnuftig, oskälig; djurisk, vild; rå (force) matter : materien); s. oskäligt djur, fä; vild, rå människa. ~ly †, -li, ad. brutify, -lfi, va. förfäa; göra vild, rå. brutish, bro'tisj, a. oskälig, djurisk; djuriskt omåttlig, sinlig, låg; slö; rå, vild. 'V-Iy, -li, ad. ~ness, -nës, s. oförnuftighet, djuriskhet; råhet, brutism, -tizm, s. djurisk själsslöhet, fäaktighet; råhet, brutto-weight, brut'o-wàt, 5. bruttovigt. bryology, brioi odj i, s. läran om mossorna, bryony, bri'oni, s. bot. hundrofva (Bryonia); rough white vanlig hundrofva (B. alba); black slägtet Tamus. bub, bub, (1.) 5. P starköl; surdeg; ~ and

grub, mat och dryck; (2.) se bubby. bubble, bub'l, s. bubbla; tomt prat; tom inbillning; humbug, svindel(afEär); enfaldig människa†; bubbla, porla; va.)f< lura, bedraga; to make a ~ of P, dra ngn vid näsan; ~ and squeak P, kallt kött uppstekt med grönsaker. -ur, s. svindlare, bedragare; ett slngs amerikansk flodfisk. bubbling, -ing, prt.; a.; s. bubblande, porlande, bubbly, -i, a. full af bubblor.

bubby, bub'i, s. (1.) Am. F lille bror; (2.) P

kvinnobröst, bubo, lat. bü'bt>, 5. (pl. ~es, -z) med. ljumsk-böld. ~noeele, -bon'osel, s. med. ljumskbråck.

buccal, buk'al, a. anat. hörande till kinden. buc(c)aneer, (el. -ier), bükanè'r,s. sjöröfvare

(eg. i Central-Am. i föreg, århundraden); VII. idka

sjöröfveri.

bucentaur, büsën'tår, s. mytol, bucentaur; förr

statsslupen i Yenedig. buck, buk, 1. s. bock (afv. ~-goat); råbock (äfv. røe-~); dofhjort (äfv. fallow-*»)-, har-

hane (äfv. ~-hare), kaninhane (äfv. ~-C0ny, ^-rabbit); sprätt, »lejon»; »vildbasare»; sågbock; vn. pära sig om harar, etc.; stångas. ~-bean, se bog-bean. ~-board, s.

(vagns-, kärr)rede. ~-eye, s. bot. ett slags amerikanskt kastanjeträd (Aesculus flava; red Ae. pavia); Am. P Ohiobo. ~-eyed, s. surögd. ^-hound, s. hjorthund; Master of the (B) öfverhofjägmästare. ~mast, se beech-mast. ~-Saw, s. handsåg i järnbåge med skaft, losåg. ~'s-horn, s. hjorthorn; bot. en art notblomster (Lobelia coronopifolia); ~ plantain, bot. en art groblad (Plantago coronopus); ~ tree, bot. virginisk sumak (Rhus glabra). ~-shot, s. grofva hagel. ~Skin, s. hjort-, rådjursskinn; Am. F soldat under frihetskriget; Virginia- ei. Marylandsbo; P flabb, ung narr; buckskinn (ett slags tjockt byxtyg, kypert); pl. buckskinns-byxor; a. hjortläder-; buckskinns-. ~ -Stall, s. rådjursnät. ~thorn, s. bot. getapel (Rhamnus catharticus). ^-waggon, s. rede, simpel fyrhjulig kärra. ~weed, bot. videört (Lysimachia nummularia). wheat, 5. bohvete, buck, buk, 2. byk; bykkläder; byklut; va. o. vn. byka; bärg. boka (och skräda) malm. ~-ashes, s. pl. lutaska. ~-basket, s. korg för orena kläder. ~-Stage,s. tvättbräde. ^-washing, s. bykning. ~er, -ur,

S. bärg. en som bokar malm. bucket, buk'et, (1.) vn. si. skynda, rida fort; (2.) s. ämbar, pyts, hink; hjulskofvel; pumpkolf; to kick the P, dö. ~ful, -ful, s. ett ämbar fullt. ~ing, -ing, s. ämbar

etc. kollekt.

buckety, buk'ëti, s. väfklister. bucking, buk'ing, prt. af buck, 1., 2.; 5. (1.) parning; (2.) bykning; blekningslut; malms bokning o. skrädning. ~-St00l, s. tvättbänk. ~-tub, s. bykkar; tvättbunke, buckish, buk'isj, a. bocklik; okysk; narraktig, sprättig. buckle, båk'1, 5. buckla; spännbuckla; spänne; hårlock; sjö. bugt på en mast; förvridning af ansigtet; va. spänna, knäppa ihop, igen (äfv. med up); Skoti. hop viga; vn. böja sig, kröka sig, knollra sig; »spänna ihop», drabba tillsamman (with, med, äfv. to be ~cZ); to ~ one" s self (to, for) rusta sig. bereda sig (till); »taga i tu» (med); »lägga sig på» (study)-, ~ in, innesluta, begränsa; Am. fatta om lifvet; ~ in with, börjahand-gemäng med; ~ on, spänna på (om) sig; ~ to, spänna till, ihop; vinnlägga sig om, gripa sig an med; si. ansluta sig till, gå in på; Skoti. hopvigas, gifta sig (med). r, -ur, s. sköld; sjö. klystafla. ^r-mu.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: line, i: fin, i: fir,buckler-mustard % Mindre brukligt. 135 † Föråldradt.

bugler

stard, s. bot. Biscuteiia. ~r-thorn, s. tot.

se Christ's-thorn. buckra, buk'ra, s. (biand negrer) hvit man:

a. hvit människa o. d.

buckram, buk'ram, 8. styf kanfas;^Z. bot. ramslök (Allium ursinum); a. styf; stel, pedantisk, kruserlig; va. göra styf, stel; Styfva med kanfas.

buck-shot, buckskin, buckweed, buckwheat,

se under buck 1.

bucolik, bukél'ik, a. idyllisk, herde-, landtlig; s. herdedikt. ~al, -al, a. se föreg. a. bud, bud, S. knopp (äfv. bild. t. ex. F Am. ung flicka nyss utkommen i sällskapslifvet); öga på en växt; ädelsten; vn. {imp. o. pp. ~ded, -èd) knoppas äfv. bild.; spricka ut; va. okulera, ympa med knoppar; to crush in the biid. kväfva i lindan. ~ded, -ëd, a. full med knoppar. ~ing, -mg, prt.) a. i knoppning; s. knoppning; okulering. 'vjngness, -ingnès, s. knoppning(s-tillstånd).

Buddhism, bud'izm, Buddaslära. buddhist,

-1st, s. buddist. buddle, bud'1, s. bärg. slamgraf, vaskhärd

(tråg för vaskning af tennmalm) ; Va. Vaska malm.

buddling, -ing, s. malmvaskning. budge, budj, l. vn. röra sig ur stället; a. † munter, glad. -ur, s. en som rör sig ur stället.

budge, budj, 2. s. (beredt) fårskinn; a. † stel, pedantisk, ^-bachelors, s. pl. förr officiantervid Lord-Mayorns installering

(klädda i långa skinnbrämade rockar).

s. krutkagge med läderpåse. ~t, -et, s. säck, pung, påse, skinnväska; förråd i*, af nyheter; riksstat, budget (»statsverkets tillstånd och behof»); to open the pari. framlägga budgetförslaget, budgy †, -i, a. af pälsverk; lurfvig; si. drucken, budlet bud'let, s. liten knopp, småknopp. buff)(C, buf, 1. 5. o. va. se buffet, 2. buff, buf, 2. s. buffel †; sämskad hud, sämskskinn (äfv. ~-skin); kyller; skinntröja; F bara skinnet (native ~); sämskgul färg; med. se buffy-coat; tekn. skifva klädd med sämskskinn (jfr sms., tekn.);j9?. öknamn på 3:dje engelska linieregementet; a. läder-färgad; ogenomtränglig; osårbar; orubblig, morsk, dugtig; to be all in ~ F, vara spritt naken; to ~ it P, kläda af sig. ~ -belt, s. läderbälte. ~-C0at, s. kyller. ~ -jerkin, s. skinntröja, sämskskinnsväst. ~-leather, s. sämskskinn; tekn. polerläder.

tekn. polerpinne klädd med skinn. ~-wheel, s. tekn. polerskifva. buffalo, buf'alo, s. (pl. ~es, -z) zool. buffel (Bubalus); amerikansk buffel, bisonoxe (jfr bison); hud af bisonoxen beredd med

kvarsittande hår (äfv. ~-r0be); zool. Am. en sötvattenfisk (Taurichtys, äfv. ~-fish)> ~-ChipS, s. pl. Am. torkad spillning efter bufflar nytjad som bränsle. ~-ClOVer, S. bot. Am. ett slags klöfver (Trifolium penn-sylvanicum). ~-graSS, s. bot. Am. ett slags elfgräs (Sesleria dactyloides). ~-head, se buffel-ducTc. ~-nut, s. bot. Am. Pyrularia oleifera (&fv.oil-nut). ~-Snake,s.boa-orm. buffel, buf'1 (annan form af bllffle). o^-dUCk, S. zool. en art amerikansk dykand (Anas bucephala, ei. Clangula albeola). buffer, båfur, 5. järnv. buffert; P boxare; hästtjuf †; hudafdragare †; en som svär falskt †; P »glad själ», »treflig pojke». ~ -beam, s. järnv. buffertplanka. ~-head, s. stötkudde på en buffert, buffet, buf'et, 1. 5. serveringsbord, skänk;

buffet; pall (äfv. ~-St00l)†. buffet, buf'et, 2. s. stöt, knuff, slag äfv. büd. (t. ex. fortune's ~s); örfil; va. stöta mot, »buffa» till, slå till; kämpa mot; vn. boxas, slåss; knuffas, kämpa sig fram; to ~ a bell, dämpa ljudet af en klocka gnm att omlinda kläppen. ~er, -ur, s. boxare. ing, -mg, s. stöt, slag; slagsmål; kamp; motstånd.

buffing, buf'ing, prt. af buff, 1; s. se buffeting. ^-apparatus, s. järnv. buffert, buff|e †, buf'1, (1.) (dets. som buffalo) s. buffel; (2.) vn. vara förbluffad, villrådig. ~ -headed, a. tjockhufvad; dum. buffoon, båfo'n, 8. narr; gycklare, pajas; a. narraktig; va. % förlöjliga; vn. % spela narr, gyckla. ~ery, -uri, ""ing, -ing, ism, -izm, s. (groft) gyckel, narraktigt upptåg, tokrolighet. ~ish, -isj, ~ly)K, -li, a. gycklaraktig, pajasartad, toklustig. buffy, buf'i, a. läderfärgad; med. belagd med en gulaktig hinna om blod; P berusad. ~ -coat, s. se buff-coat; med. gul hinna på blod. bug, bug, (1.) 8. lus, vägglus; (2.) s. † se bear; (3.) a. P inbilsk, dryg. ~bear, s. buse, skräm bild, skråpuk; a. förskräcklig, skrämmande; va. skrämma, ^bane, ~W0rt, s. bot. vägglusört (Cimicifuga). ~ab00, -åbo, s. buse(n). bugginess, bug'ines, s. jfr följ. a. buggy, bug'i, (l.) a. full af vägglöss ; (2.) 5. lätt åkdon för en häst (tvåhjuligt : gigg, schäs, Engi.; fyrhjuligt med ett säte o. med ei. utan suflett Am.), ^-plough, s. dubbel plog med säte för den plöjande, bugle, bu'gl, (1.) s. † buffel, vildoxe; (2.) s. (äfv. ~-horn) jägarhorn, mii. signalhorn; dryckeshorn †; (3.) s. (svart) stråpärla; a. svart; (4.) s. bot. käringruka (Ajuga), ~-weed, s. bot. strandklo (Lycopus virginien s). -ur, s. hornbiås are.

bugloSS, bu'glés, s. bot. oxtunga (Anchusa). buhl, bul, bol-, s. pärlemor, sköldpadd, mässing, matt guld o. d. till inläggning vid finsnickeri, ^-furniture, s. möbler med inläggningar. ~-Saw, s. löfsåg. ~-W0rk, s. arbete af sköldpadd ei. trä inlagdt med pärlemor, mässing, guld etc. buhr-stone, be'rston, s. min. en art kvarts

nytjad till kvarnstenar, build, bild, va. (imp. o. pp. built, bilt, ei. reg. bygga äfv- bild- : grunda (upon, på); hopsätta (äfv. ~ up), förfärdiga; uppresa, uppstapla; uppgöra (a fire, en brasa); vn. bygga äfv. biid. : lita (on, på);

~ up, jfr ofvan; biid. främja, stärka, stadga; s. byggnadssätt, form, fason, modell; si. kroppsbyggnad; stil, smak. ~er, -ur, s. byggmästare; timmerman; ~ in general, byggnadsentreprenör; certificate, sjö. bilbref. ~ing, -ing, s. byggande; byggning, byggnad; ~ society, bostadsförening. ~ing-up, S. uppbyggande, (t. ex. kanoners) sammansättande af flere delar. ~ing -yard, s. skeppsvarf.

built, bilt, pp. af föreg. V.; a. bygd särsk. i sms. : liknande till formen (t. ex. clipper ship), formad, skapad; tekn. sammansatt af flere stycken (mast, gun, etc.). bulb, bulb, s. rundt utsvällande del (kula, klot, knöl, etc.); utväxt; bot. lök; vn. skjuta fram, svälla ut (out); ~ of the eye, ögonglob: ~ of hair, hårrot. ~-iron, s. tekn. däcksbjälkjärn. ^aceOUS, -a'sjus, a. se ~ed, -d, a. försedd med en lök; lökformig; trindskallig. ~iferOUS, -ifå-rus, a. bot. lökbärande. ~0SÖ, -os, ~0US, -us, a. lök-; lökformig; utsvällande, bulge, buldj, s. buk på en tunna; utbugt-ning; sjö. se bilge; vn. skjuta fram, svälla ut, vara bukig; springa läck. bulging, -ing, prt.; s. se ofvan, bulgy -i, a. F bu-• kig, utsvällande; ~ legs, hjulbentliet. bulimy, bu'limi, 5. med. hungersjuka, bulk, bulk, s. bål; storlek, omfång, massa; hop, hög, klump; hufvudmassan, största delen; det hela; flertal; utsprång på en byggnad; sjö. ett fartygs hela last; vn. svälla ut äfv. biid.; cargo (goods) in skeppslast utan särskild inpackning (ss. kaik o. d.); to break sjö. börja lossa; by (in) the på det hela taget, i klump, i parti; ~ for proportionsvis. ~head, S. sjö. skott; träbackning (t. ex. bakom en pansarplåt). ~-load, se ofvan cargo in bulk. -i, a. stor, tjock, skrymmande, bull, bull, 1. s. sigillkupa på påflig bulla; . påflig skrifvelse, bulla, bull, bull, 2. s. tjur; hane af stort djur; hand. si. börsspelare som spekulerar på

prisstegring, köparen (i mots, mot bear, 2. jfr); löjlig motsägelse, kokvickhet, (yttrad) dumhet, »bock»; va. hand. si. drifva upp priset på; John (J3)~, typisk personifikation af det engelska folket; to take the ~ by the horns, ordspr. »taga oxen vid hornen». ~-bait, va. hetsa hundar på tjurar; förfölja. ~-baiting, s. tjurhetsning; si. börsintriger mot bulls, jfr ofvan. ~-bee, S. broms, fäfluga. ~-beef, s. groft oxkött. ~-beggar, s. tiggare med licens af påfven; buse, jfr bugbear. ~-Calf, s. tjurkalf; dumhufvud. ~-chin, s. tjock hängande haka; tjockt pussigt barn. ~-C0mber, -komur, s. en skalbagge. ~-dog, s. bull-dogg; bärg. puddelslagg; P pistol; si. rättstjänare, »griphummer». ~-eyed, a. storögd. ~-faced, a. med stort, groft ansigte. ~-feast, se fight. ~-feist, -fèst, ~fice,

-fis, s. bot. storröksvamp (Bovista). ~-fight, s. tjurfäktning. ~finch, s. zool. domherre; lok. höghäck. ~-fly,se ~-&ee. ~-frog,s.zooi. bölgroda (Rana pipiens). ~-head, s. en tjurs hufvud; dumhufvud; zool. simpa (Cottus); hvirfvel bill (en liten svart vatteninsekt,

Gyrinus). ~-hide, s. oxhud. ~-ring, s. inhägnad plats vid tjurhetsning ei. i slag-terier. ~-rOpe, s. sjö. en ända från bog-sprötet för att hålla en boj klar från bogen. ~ rush, se bulrush. ~'s-eye, s. byg. rund ljusöppning, »oxöga»; prick på målskjutningstafla; astr. Oxens öga, Aldebaran ; glastillv. OXÖga (linsformig tjock skifva); fönster af tjockt glas i däck ei. skott; det enda glaset i en (blind)lykta; fys. samlingslins ; stort fickur, »röfva»; ett slags bakelse; sjö. klot, träkaus; litet moln med rödaktig center (stormförebud). ~'s-n0se, s. byg. yttre vinkeln af en månghörning. ~-trOUt, s. zool. grå lax (Salmo eriox). ~ •weed, se knapweed. ~-W0rt, se bishop's--iveed.

bullace,bul'as, s. bot. krikon (frukt: ~-plum, o. träd: ~-tree, Prunus insititia); se vid. bully-tree.

bullary, bål'åri, s. (I.) samling af påfliga bullor; (2.) (i st. f. boilary) saltsjuderi.

bullate, bul'at, a. bot. bläddrig.

bullen, bår n, S. prov. hampskäfvor. ~-nail, s. möbelspik, platthufvud.

bullet, bul'et, s. (liten) metallkula; gevärskula; kanonkula †. ^-Compasses, ~-di-viders, 5. pl. koifcirkei. ^-headed, a. rundhufvad; biid. tjockhufvad. ~-iron, s. svenskt stångjärn, ^-mould, s. kulform, ^-proof, a. som står mot gevärskulor, skottsäker. ~-shell, s. exploderande kula. ~-shot, s. skarpt skott (kulpatron). ~ -valve, s. kulventil. ~-W00d, 5. ett hårdt

à: f.itc, ä: far, å: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine h fin, f fir,bullet-wood

)fs Mindre brukligt.

† Föråldradt.

brungrönt vestindiskt träslag af bully -tree, se d. o.

bulletin, bårètin, s. bulletin, kort offentligt

meddelande; rapport, bullion, burjun, s. omyntadt, oarbetadt guld ei. silfver; guld- ei. silfvertacka; hand. metallisk valuta; buljon, kantilj; giastiiiv. se bulVs-eye. —ist, -1st, s. ifrare mot pappersmynt. bullirag, bul'irag, va. P skälla ned, vara

ovettig mot, jfr bully. bullish % bul'isj, a. löjlig, misslyckad om

uttryck.

bullock, bui'ok, s. stut (ung oxe). —'s-eye,

litet tjockt takfönster, bully, bul'i, s. skräflare, grälmakare; öfversittare; a. P rask, präktig, »bussig» ; vn. (imp. o.pp. -Hied, -d) skräfla, gräla, larma; va. spela öfversittare mot, skälla ner, okväda, öfverrösta med skräfvel ei. larmande prat; pocka sig till (out ofaf); genom pockande drifva ngn (into, till). — -fly, s. zool. ekoxe (Lucanus). —-gamester, s. P ficktjuf. —rag, se bullirag. —-tree, bot. ett vestindiskt träd (Chrysophyllum cainito); ett träd (Sapota Muelleri) i Guyana hvaraf fås ballata (en art kautschuk). —-

ing, -ing, s. skräfvel; öfversitteri, bulrush, bul'rusj, s. bot. säf (Scirpus lacu-stris); kafveldun (Typba); Am. vass, säf (Scirpus, Juncus, etc.). —y, -i, a. gjord af ei. full af vass. bult, bult, S. tekn. plåtlask på järnfartyg; Vtt.

nagla, nita piåt. bulwark, bul'werk, s. bålverk äfv. bild.; bastion; sjö. reling, brädgång; skanskläde; va. befästa, skydda, —-netting, s. sjö. finknät.

bum, bum, (1.) s. P bakdel, säte; (2.) vn. dåna, sorla; surra; s. sorl; surr. — bags, s. pl. P byxor, —bailiff, se bound-bailiff.

barge, -boat, s. stor klumpig båt; sjö. kattdrejarbåt, proviantbåt. bumbard, se bombard. bumbast, se bombast.

bumble, bumb'l, vn. surra; s. prov. se bittern,

2. —-bee, s. zool. mjödhumla. bumkin, bum'ldn, s. sjö. i aiim. kort utskjutande bom, utriggare; halsdävert, brass-dävert. —-braces, — shrouds, s. pl. bu-tellionsstag. bummaree, bumarè', .<?. mellanhandlare mellan fiskare ocli fiskförsäljare på Bii-

lingsgate-torget i London, bummer, bum'ur, S. Am. lätting som lefver på andras bekostnad, lösdrifvare som följer en trupp soldater,

marodör.

bump, bump, s. (tungt) slag, stöt, duns; doft buller (jfr vn.); svulst, knöl, kula, bula;

frenologi »organ»; vid kapprodd torn med bogen mot föregående båt; vn. stöta, dunsa; törnå mot; låta som en rördrum; va. slå, stöta ngt emot ngt (t. ex. the head against a wall); slå samman; — up, uppsvälla. —er, -ur, (1.) s. ngn, ngt som stöter, etc.; järn v. se buffer (-head); sjö. isbrytare.

bumper, bum'pur, (2.) s. bräddfullt glas, bägare; teat, fullt hus; spel. alla poäng, (stick, etc.) vunna af ena parten, bumpkin, bum'kin, s. sjö. se bumkin; F drummel, lurk, tölp. bumptious, bum'sjus, a. F inbilsk, öfvermo-dig, dryg, »nosig». —neSS, -nes, s. dryghet, »nosighet». bumpy, bum'pi, a. knölig, bucklig, ojämn, bun, bun, 5. semla (ett slags bakverk), bunch, bunsj, s. knöl, puckel; klase; knippa, bundt; tofs, buske (af hår, fjädrar o. d.); klunga äfv. bild. F; bärg. se bonny, 1 .;vn, svälla ut; tof va ihop sig; va. bundta ihop. —-backed, a. puckelryggig, krokig. — -grass, s. bot. svingel (Festuca). —-iness, -inès, s. knölighet; växande i klasar; tofvighet. —y, -i, a. knölig; växande i klasar; bärg. om en grufva som har malmen i körtlar, ojämt gifvande, buncombe, bung'kum, 5. Am. (cg. namn på ett county, derför äfv. B.) tal för syns skull utan sakinnehåll; (tal för) lokala ei. partiintressen (to speak for (B) —). bundle, bundl, s. bundt, knippa, knyte, bylte, packa; paket, äfv. jämtiiiv.; rulle; hand. (viss mängd af vissa varor, t. ex.) två ris papper, tjugu bundtar garn, etc.; va. bundta ihop, binda samman (ofta med up); »fösa», »skjutsa» undan; vn. packa in, ihop; F ge sig af faicay); Am. sofva i syskonbädd, ligga klädd (with, tillsammans med ngn); — off, va. visa på dörren; »fösa» undan; vn. packa sig i väg; — on, »kila» i väg, skynda (vidare, framåt); — out, köra ut, utkasta, —-pillar, s. byg. knippepelare, bung, bung, s. sprund; tapp, propp; tjuf|; va. sprunda, täppa igen; — up, tilltäppa; instänga, inspärra; P »ta ett tag» för att utföra ngt. —-bore, —-hole, s. sprundhål. bungalow, bung'galo, s. ind. lätt sommarboning ; gästgifvaregård, bungle, bung'gl, vn. fuska, klåpa; bära sig tafatt åt; va. fuska, flicka ihop, hoplappa; bortfuska; s. fusk, fel, oskicklighet. —r, -ur, s. fuskare; — in politics, politisk kannstöpare. bungling, -ing, prt. af föreg. v.; a. klumpig, tafatt; fuskig, illa gjord; s. fusk, fuskverk, bunion, bun'jun, s. med. svulnad i stortåleden.

bunk, b&ngk, s. fållbänk; brits, koj (där flere

äro som hyllor ordnade öfver hvarann); Am. tvärbjälke på en timmersläde; vn. sofva i en ~; krypa till kojs. ~er, -ur, s. (kol-) lår, kista; Skoti. fönsterbänk med lock, äfv.

tjänande ss. kista.

bunkum, se buncombe. bunn, se bun.

bunnian, bunnion, se bunion.

bunny, bun'i, s. bärg. se bonny; lok. kanin.

bunsing, bun'sing, s. zool. en sydafrikansk

mård (Mustela putorius). bunt, bunt, s. sjö. buk (midten) af ett segel; sot i hvete (Tilletia caries); giastiiiv. se bull's -eye; vn. svälla, pösa; F stöta, buffas. ~ -line, s. sjö. bukgårding. ~-line-cloth, S. foderduk för bukgårdingarna. ~er, -ur, (1.) s. si. lumpsamlerska; gatnymf. hunter, bun'tur, (2.) s. geoi. öfre ny röd sandsten.

buntine, bun'tin, s. flaggduk; kollekt, flaggor, bunting, bun'ting, (l.) prt. af bunt; (2.) s. se buntine; (3.) s. zool. sparf (Emberiza). ~-iron, s. glasblåsares rör. bunyon, se bunion.

buoy, boj, (bwoj), s. sjö. boj; va. sjö. boja (upp); hålla uppe i luften el. vattnet, hålla flott; bild. bära upp, hålla uppe (ofta med up, t. ex. the spirits, modet); fästa vid en boj; utmärka, utpricka med bojar (äfv.

~ °ff)i vn" hålla Sig Uppe i luften el. vattnet ;

flyta ofvanpå. ~age, -adj, s. rad (samling) af bojar. ~ancy, -ånsi, s. egenskap att flyta upp, hålla sig uppe; farkosts bärkraft; biid. lätthet, liflighet, spänstighet. ~ant, -ånt, a. flytande uppe; bärande om vätskor; lätt, liflig, spänstig, hoppfull, bur, ber, s. taggig frukt (ss. kardborre, kastanj m. fl.); se vid. burr, 'vdock, S. bot. kardborre (Lappa). ~-flag, ~-rèed, s. bot. igelknopp (Sparganium). ~-graSS, s. bot. Cenchrus. ^-marigold, s. bot. brunskära (Bidens). ~-weed, se r^dock. burbot, be'rbot, 5. zool. lake (Lota). burdelais, be'rdela, s. ett slags drufvor, burden, be'rdn, 1. s. mus. omkväde, refräng; säckpipans brumbas; biid. hufvudinnehåll; ständigt talämne, »gammal trall»; to beat the sjunga basen ei. instämma i refrängen till en sång. burden, be'rdn, 2. s. börda, last, tunga, tyngd (to, för); fartygs drägtighet; skeppslast; lifsfruktf; bärg. beskickning; en viss vigt (120pounds) stål; (3.)† seburdon; va. belasta; nedtynga (with, med), besvära; belamra; påbörda)j<; ~ of proof, jur. bevisningsskyldighet (the ~ of ... rests upon, ... åligger); beast of lastdjur, ök. ~-Car, s. godsvagn. ~-er, -ur, |

s. en som pålägger bördor. 'vOUS †, -üs, ~S0me, -sum, a. tung, betungande, besvärlig, tryckande (to för). ^SOmeneSS, -sumnes, s. tyngd, besvärlighet, burdock, be'rdok, se under bur. burdon †, be'rdn, s. pilgrimsstaf. bureau, fr-, buro', -' -, s. skrifbord; Am. byrå, dragkista; ämbetsrum; ämbetsverk; ett slags tjockt tyg. ~cracy, -rok'rasi, ä*. ämbetsmannavälde. ~CratiC(al), -kråt'ik(ål), a. byråkratisk. ~Crat(iSt), -r6k'rat(ist), s. byråkrat, burette, fr., buret', S. kem. byrett (graderadt glasrör).

burg, berg, se borough, burgh. ~W3rd †, s. borgvakt. ^age, -adj, s. jur. ett slags tenure (jfr d. o.) för städer o. köpingar, burgall, be'rgal, s. zool. en liten nordamerikansk art snultra (en fisk, Ctenolabrus cæruleus). burgamot, se bergamot. burganet, be'rganet, s. ett slags hjälm, burgeois, se bourgeois. burgee, burdjè', 5. ett slags små kol; sjö.

trekantig namnvimpel; tvåtungad flagg, burgeon, se oourqeon.

burgess, be'rdj es, S. borgare i en stadskommun ; (magistratsperson ei.) kommunalman i en borough : »rådman», »stadsfullmäktig»; parlamentsledamot för en borough %. list, ~roll, s. vallängd i en stadskommun. Ship, -sjip, s. burskap, burggrave, ty., be'rgrav, S. borggrefve. burgh, bur'u, s. skoti. se borough. ~-mote, bë'rg-, s. domstol(ssession). »allmän rådstuga». ~-master, be'rg-, se burgomaster. ~al, be'rgal, a. hörande till en köping med valrätt. ~er, be'rgur, s. borgare; Skoti. kyrkoh. medlem af ett visst religiöst parti, burglar, be'rglur, s. jur. inbrottstjuf. ^ -proof, a. dyrkfri. ^iOUS, -gla'rius, a. inbrotts-. ~y, -1, s. jur. inbrott (Eng. jur. nattligt inbrott), inbrottsstöld, burgomaster, be'rgomastur, s. borgmästare

i Ty.sk 1. etc. ; zool. stortrut (arktisk fågel, LarUS glaucus).

burgoo, burgout, be rgö, 5. hafregröt. burgrass, se under bur. burgrave, se burggrave. Burgundy, burgund!, 5. (eg. pr.) Bourgog-nevin. ~-pitch, s. (renad) kåda af lärkträdet.

buriable, ber'iabl, a. som kan ei. får begrafvas.

burial, ber'ial, s. begrafning; graf †. ~-Case, s. lufttät likkista. ~-Crape, s. ylleflor till liksvepning, ^-ground, ~-place, s. begrafningsplats. ^-Service, begrafning ss. kyrklig akt.; jordfästning; begraf-

ningsritual. buried, -id, (imp. o.) pp. af bury, begrafven (äfv. bild. in, i), burier, -iur, s. en som begrafver, burin, bu'rin, s. grafstickel. burke, bèrk, (eg. S. pr.) va. kväfva (eg. människor för att sälja liken till anatomi -salen).

burl, bérl, s. knut på tråd, noppa på tyg; va. noppa kläde, o. d. ~er, -ur, s. noppare; pl. nopptång. burlace, bë'riàs, se burdelais. burlap, be'rlap, ~se, -s, S. buldan till säckar o. d. ; jute- el. hampväfnad till gardiner o. d.

burlesque, fl-., burlesk', a. groft komisk; tokrolig, »besatt»; s. putslustig förvrängning; fars; va. förlöjliga, travestera, burliness, be'rlinës, s. tjockhet, fetma, omfång; dugtighet; buller, burling, be'rling, (jfr burl)prt.; s. noppning.

~-iron, s. nopptång. burly, be'rli, a. grof till kroppsbyggnad, frodig, fet, dugtig; fyld, full; bullrande, larmande, bum, bërn, 1. s. Skoti. bäck. bum, bërn, 2. va. (imp. o. pp. reg. ei. ~t, -t) bränna i alia bet. (with, med,på); tekn. äfv.inbränna t. ex. en bokstaf; afbränna äfv-: glödga vin; jfr carbonize; bränna vid, upp; förbränna; brännmärka; (ibowling-spe\et)tillfälligtvis rubba (the boiol); vn. brinna äfv. bild. (with, af ; to med inf., af begär att ...); bränna(s); lysa; glöda; förbrännas om stål etc.; F i lek vara nära; s. bränning af tegel o d.; brännsår; brand; brandskada; brännmärke; ~ daylight, bränna ljus medan det ännu är dager; ~ one's fingers, bränna fingrarna på sig äfv. bild.; the light blue (dim), ljuset brinner matt, »sömnigt»; ~ away, (vn.) brinna ut; ^ down, (va.) bränna upp, lägga i aska; (vn.) brinnaned; ~ in, (va.) innebränna; (vn.) brinna inne; ~ on, (vn.) fortfara att brinna; ~ together,

tekn. löda ihop med smält metall af samma slag; ~ up, (va.) bränna upp; (vn.) brinna upp; torka; (to feel etc.) all of a alldeles glödhet. ~er, -ur, s. en som bränner

kol, tegel, o. d.; brännare på lampor, gasrör, o. d.

burnet, be'rnet, s. bot. namn på pimpinell o. beslägtade (Poterium, Sanguisorba etc.). ~-mOth, s. zool. en skymningsfjäril (Sphinx). ~-rOSe, s. skotsk ros. ~-Saxi-frage, s. bot. anis (Pimpinella). burnettize, bë'rnëtiz, va. tekn. inpregnera

trä, väfnader, tågverk o. d. med klorzinklösning. burning, be'rning, prt. af burn, 1.; a. brännande; brinnande, i låga, i eld och lågor, glödande, häftig äfv. bild.; förtorkad)J<; s, brand; brännande, bränning, tekn. jfr

baking; scent, jagt. färskt spår. ~-bush, s. bot. Euonymus atro-purpureus. ~-glaSS, s. solglas. ~-hOUSe, s. bärg. rosthus. ~ -in, s. innebrännande; tekn. inbränning af

färg i gias. ~-mirror, ~-reflector, &. brännspegel. ~-point, s. antändningstempera-

tur för petroleum, o. d.

burnish, be'rnisj, va. göra blank, blänkande; polera; uppdraga i svarfstol; vn. blifva blank; växa ut, utveckla sig; s. >|< glans, polityr. ~ed, -t, pp.; a. blank, blänkande; ~ gilding, förgyllning med bladguld. ~er, -ur, s. polerare; poleringsverktyg (stål, sten, fil, etc.). ~ing, ing, prt.; polering etc., jfr föreg. V.; ~ Stick, polerstål; skomakares 'putsholt.

burnoose, be'rnoz, burnos, -noz, s. burn us,

(eg. arab.) kapprock med kapuschong; lätt fruntimmerskappa, burnt, pp. af burn; ~ ear, sot på säd; ~ liquor (wine), glödgadt vin, glögg; ~ offering, ~ sacrifice, brännoffer; ~ sorrel, svartbrun (häst); ~ out (out of house and home) husvill genom eldsvåda, brand skadad; ned-, utbrunnen; ~ to, vidbränd, burr, ber, s. grad (skarp kant); kant på metallarbeten, gjutsöm; järnring på en kanon ei. lans; tekn. metallstycke som slås ut genom punsning; nitbleck; örsnibb; hornknopp på rådjur; flocksilke; gutturalt uttal af r, skorrning; taggig frukt, jfr bur; se vid. clinJcer; vn. skorra. ^-millstone, ~-StOne, se buhrstone. ~-0ak, s. bot. en amerikansk ek (Quercus macrocarpa). ~-pump, se bilgepump. ~-W0fk, se rustic work.

burrage, bur'adj, se borage. burraspipe, bur'aspip, s, flaska för frätande ämnen.

burrel, bur'ël, s. rödt smörpäron. ~-fly, s.

broms. ~-Shot, s. skrotskott. burrock, bur'ok, s. liten dam tm fiskfångst, burrow, bur'o, l. se borough. burrow, bur'o, 2. S. jordkula för kaniner, o. d.; potatisgrop, jfr camp; bärg. hög af ofyndigt bärg; afskräde; vn. gräfva i jorden; bo i jordkulor, gräfva ned sig äfv. bild.; gömma sig. ~-duCk, s. zool. grafand (Anas tadorna).

blirry, be'ri, a. full med kardborrar; lik en kardborre.

bursar, be'rsur, s. skattmästare i ett kloster el. en skola; univ. stipendiat, ^ship, -sjip. s. skattmästarsyssla. -i, (kloster- ei. skol-) kassa; univ. is. Skoti. stipendium, burse, bërs, s. börs†; Skoti. univ. stipendium; börs (byggnad) †.

burst, bërst, vn. (imp. burst; 7?/?. burst, en †, -n) brista, remna, spricka, springa

sönder; (med adv. el. prep, jfr nedan) riisa, störta; slita sig lös {from, out of); störta fram (from, från); instörta (into a room); bild. brista (with grief), spricka (with laughing, o. d.); va. spränga, slita sönder, spräcka; a. brusten; behäftad med bråck†; s. remnande, sprickande; utbrott (häftigt

uttryckande af känslor, etc. jfr ex.); remna; med. bråck †; jagt. fullt dref; full fart (fläng); ~ forth, bryta ut; plötsligt frambryta; ~ in upon, falla öfver, öf-verraska; ^ into a fit of ..., få ett anfall af ~ open, bryta upp, spränga (a door); ~ out, utbrista (laughing, ei. into laughter, i skratt; crying, ei. into tears, i tårar, i gråt); ~ up, hand. F göra bankrutt, gå öfver ända; ~ upon the sight, plötsligt visa sig; ~ upon the wing, flyga upp om fåglar; a ~ of applause, en bifallsstorm; a ~ of tears, en ström af tårar; a ~ of thunder, åskslag. ~W0rt, s. bot. knytling (Herniaria). ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som spränger sönder. ~ing, -ing, prt.; s. bristande, sprängning; explosion, urladdning, utbrott; ~ into leaf, löf-sprickning. ~ing-Charge, s. sprängsats;

tändsats af fint krut i en sprängladdning, burt, se hirt.

burthen, be'rdhn, se burden.

burton, be'rtn,s. sjö. mindre, fyrskuren talja.

~-ale, s. ett slags starkt öl. bury, ber'!, (1.) S. (is. i namnändelser) se borough;

(2.) se burrow. bury, ber'i, 3. va. (imp. o. pp. ~ied, -d) begrafva, jorda; nedgräfva, gömma (in, i). ~ing, -Ing, prt.; ~ ground, ~ place, begrafningsplats, kyrkogård, bury, ber'i, 4. s. smörpäron (äfv. ~-pear). bus, bus, S. F förk. för Omnibus. ~man, s. P

omnibuskusk. busby, bus'bi, s. mii. björnskinsmössa utan

plåt (för husarer etc.).

bush, busj, 1. s. (hjul)bössa;mek. lagerpanna; metallbussning i en biockskifva; tärning i fänghåi; syring Am.; va. förse med lagerpanna etc.; bössa hjul. ~-metal, s. lagermetall (en blandning af tenn och koppar).

bush, busj, 2. s. buske (äfv. of hair); busksnår; småskog; ruska; skogstrakt, utmark, obygd; räfsvans; värdshusskylt (eg. en murgrönsranka); va. plantera med buskar; störa med buskar (peas, etc.); harf va, jfr harrow; vn. växa i buskform, vara (blifva) buskig; to beat (go) a,bout the ordspr. »gå som katten kring het gröt»; to take to the rymma till skogs, blifva en r^-ranger; a bird in the hand is worth two in the ordspr. »en fågel i handen är bättre än tio i skogen» ; däraf birds in the

ovissa förhoppningar. ~-bean, se kid-ney-bean. ~-buck, s. en sydafrikansk an-tilopart. ^-fighting, s. »lilla kriget» i skogsbygd, tiraljering i skogsmark. ~ -harrow, s. ett slags (enkel) harf. <v*man, s. skogsman; kolonist i de inre delarna af Australien; äfv. bosjesman i Afrika. ~ -ranger, s. skogsströfvare, is. förrymd brottsling i Australien. ~-whacker, s. skogsströfvare; bondtölp; stark lie till buskars afskärande. 'v.-whacking, s. färd genom skog, vildmark, etc. bushel, busj'el, 1. se bush. 1. bushel, busj'el, 2. S. skäppa (torrvarumått = 8 gallons = 36,348 liter). 'V age, -adj, skatt utgående efter bushel. ~er, ~ler, -ur, s. Am. lappskräddare, bushiness, busj'ines, s. buskighet, yfvighet;

grenars täthet, bushy, -i, a. buskig; tät om grenar o d., yfvig; tofvig, full af snår. bushing, busj'ing, prt. af bush, 1.; s. isätt-ning af en bush, bössning, bussning; syring Am. busily, biz'ili, ad. af busy, a. business, biz'nes, S. (pl. ~es, -ëz, förekommer sällan) sysselsättning, göromål; ärende; »göra», syssla, yrke; angelägenhet; händelse; affär; affärer(na), handel(n); to do (transact, carry on) göra affärer (in, i en vara); what is your ~ with me, hvad är ert ärende till mig; it is none of my it is not my det är en sak som icke angår mig, det är icke min sak; it-was my ~ tö be gone, nu gälde det (för mig) att komma undan; it is a ~ of time, det fordrar tid; to have no ~ to med infin., ej hafva rätt ei. befogenhet att; you have no ~ here, ni har här ingenting att göra; to make it one's ~ to med infm., låta sig angeläget vara att, med allvar söka att; what ~ had you to med. infin? hvarför skulle du ...? hvad orsak hade du att ...? mind your own go about your ~ F, sköt du ditt göra (och bry dig ej om mitt)! packa dig bort! to do the ~ for one, döda, fördärfva el. ruinera ngn; to send one about his business, affärda ngn; on i (och för) affärer;full o/'~, som har mycket att göra; man of affärskarl, praktisk man; ngns »homme d'affaires, agent. ~-Card, s. affärskort från handlande. ~-hand, S. kontorsstil. 'Vz-Nke, a. affärsmässig; praktisk; ordentlig. busk†, busk, 1, va. rusta, göra färdig, kläda; vn. P gå omkring och bjuda ut varor ei. prestationer (om akrobater o. d.). busk, busk, 2. s. planschett i ett snöriif. ~ -Case, s. platsen för planschetten. ~ed, -èd, -t, a. försedd med planschett(er).

busket‡, bus'ket, s. liten buske; träddunge;

knippe (af blad, ris, o. d.). buskin, bus'kin, s. hög snörstöfvel rör jägare; koturn, bild. tragedi(en). ~ed, -d, a. klädd i "»s; tragisk, patetisk. buSS, bus, 1. se bus.

buSS, bus, 2. puss, kyss; va. pussa; (3.) s. litet tvåmastadt fartyg till sillfiske; (4.) s. kisse.

bust, bust, s. byst, bröstbild; bröst, bål. bustard, bus'tard, s. zool. trapp (Otis), buster, bus'tur, s. Am. si. färsk bulle; ngt ovanligt stort; bullersam sälle; munter fest, »svyck». bustle, bus'l? vn. vara i ständig rörelse; vara beskäftig; brådska, fjäska; göra väsen; va. }fs sätta folk i rörelse, »skjutsa hit och dit»; s. (1.) oro, brådska; »bråk», rörelse, buller och bång; (2.) fruntimmers »turnyr» ; to be in a vara orolig, jfr vn. ~r, -ur, s. orolig människa, bråkmakare. bust-ling, -ing, prt.; a. brådskande, fjäskig, beställsam; orolig; liflig (t. ex. stad); »bråkig» (äfv. om tid o. d.), bråd. buStO, it., bus'to, se bust. busy, biz'i, a. sysselsatt (•with, in, about, at, med); flitig, idog; ifrig, rörlig, beställsam, beskäftig; fjäskig; liflig, bråd (season, etc. jfr nedan); Va. {imp. o. pp. -ied, -id) sysselsätta (ofta reflex.); ~ day {season, hour), »het», bråd dag (tid, timme); {to be) ~ working (ei. at work), (vara) ifrigt sysselsatt med arbete; don't "»yourself, »bekymra er inte» om den här saken. ~body, s. beskäftig människa, fjäsk, ^-brain, s. oroligt hufvud; förslagsmakare. ~-min-ded, a. driftig. ~-Sack, s. si. nattsäck, but, but, 1. konj. men, (efter negation:) men däremot, utan; (ss. subordinerande konj., ellipt. i st. f. det nu vanligare ~ that, efter nekande el. frågande satser el. sådana som uttrycka tvifvel) utom

det att, att ju (icke), utan att; förrän (jfr ex.); {iüho knows "»? whom did I meet "»?)

Om ej ; (efter nekande el. frågande satser, i st. f. relativ med negation) som ej; annat än; ad. endast, blott, bara; prp. undantagande, utom; så när som på ...; s. »men», invändning; ~ for ..., om ej ... hade varit; ~ just, alldeles nyss, just nu; ~ lately, först helt nyligen, på allra sista tiden; ~ now, nu först, just nu; ~ that, annat än att, utom att, om än icke, så vida icke; förrän; I don't doubt "» that..., jag tviflar icke att (ju); ~ though, dock, likväl; ~ to (med inf.), om ej för att; ~ yet, icke dess mindre; not icke ... mer än; not "» that, icke som om icke, ehuruväl; no sooner ..., ~ ..., (i st. f. riktigare than), knapt, förrän ...; the last "» one, näst den

siste; the last "» two, den tredje från slutet; "» (i dess älsta bet. : utantill) and ben (ben), skoti. utan och innan (is. om yttre och inre rummet i en dublett).

but, but, 2. se blitt, 2.

butcher, butj'ur, s. slagtare äfv. bild.; va. siaata. "»- bird, 5. zool. törnskata (Lanius). ~-hall, s. slagtarhus. ~-T0W, s. rad af köttstånd. ~'S-brOOITl, s. bot. mustörne (Ruscus aculeatus). ~('s)-l†ieat, s. slag-tadt kött af (tam)kreatur (i möts. tin vildt, fågel, fisk o. d.). ~'s-sleeves, s. pl. lösärmar

af linne för slagtare, kirurger, o. s. v. ^ilig,

-ing, s. slagtaryrke. ~HneSS, -lines, s. slag-taryrke; grymhet, barbari. ~ly, -li, a. blodtörstig, grym. ~y, -i, s. slagtaryrke; slagtande äfv. wid.; slagteri.

butler, but'lur, S. munskänk (tjänare som har vård om vinkällaren); hofmästare (förste dome-stiken i förnämare hus), taffeltäckare. ~age, -adj, s. förr jur. vinskatt. ~eSS, -ës, s. hushållerska. ~ship, -sjip, s. taffeltäckare-tjänst.

butment, but'ment, s. byg. stöd, vederlag; sträf pelare; landfäste. ~-Cheek, s. snick. träet omkring ett tapphål.

butt, but, 1. s. liggare, pipa, fat (ss. mått: 108 gallons öl, 126 g. vin). ~-beer, s. starköl, porter. ~-howel, s. liggaredexel

(tunnbindareverktyg).

butt, but, 2. s. stöt, puff, stångning; utfall i fäktning ; mål, gräns; skottafla, bild. föremål för (allas) skämt, »driftkuku»; ett stycke land lemnadt oplöjdt vid ändan af ett åkerfält, landtm. kortsida af ett rektangulärt fält; (tjock)ända; plankända; läpp i en lask; dörrhake, jfr "»-hinge; tjockt läder (rygg- el. sidostycke af en hud), pl. Sulläder; va. byg. stödja med sträfvor; vn. {to) stöta intill, gränsa till; va. o. wrø.Jätöta med hufvudet, buffa(s), stånga(s); ~ and ~ (äfv. ~-joint), tekn. stum fog (med ändarna ihop utan foglist) ;

s length, skottlängd; to meet full stöta ihop med; to run fall rusa med hufvudet mot ngn (ngt); to stand the vara skottafla för skämt, o. d. ~-end, s. tjockända; plankända som stumt (jfr butt -joint) stöter till en annan; (gevärs)kolf; Vn. utdela kolfstötar. ~-hinge, s. dörrhake

fastskrufvad i kanten. skeppsb. Stuf-

lask; jfr vid. "»-joint.

butter, but'ur, s. smör; ämne liknande smör (ss. ~ of antimony, "» of cacao, etc.); bild. smekande tal, smicker; va. bestryka med smör, breda smör på; P smickra (vani. med up); vn. si. fördubbla insatsen; "»ed ale, ett slags äggöl; to know the "»ed side, ordspr. vara klok, vara om sig. ~-and-eggS, s. bot. en art narciss (Narcissus incom-

by

parabilis); F »surkålstrampning» (när man

åker kana med ena foten och sparkar på med

den andra). ~-bird, se bobolink. ~-boat, s. skål (»snipa») för skiradt smör. ~ -boom, ~-bump, se bittern, i. ~-bOX, s.

smörask. ~-bur, s. bot. slägtet Petasites. <^Cup, ~-flower, s. bot. smörblomma (is. Ranunculus bulbosus). ~-fingerS, s. pl. si. »mjölkfingrar» (klena fingrar). ~fly, s. fjäril äfv. biid.; ~ shell, en snäcka (Vo-luta); ~ valve, mek. ventil som består af tvänne lock förenade med gångjärn; ~ weed, en amerikansk medicinalväxt (Asclepias tuberosa), ^man, ^monger, s. smörhandlare, ^milk, 5. kärnmjölk. ~ -lilit, s. bot. en art nordamerikansk valnöt (: hvit valnöt) (Juglans cinerea, äfv. oil-nut)', sydamerikansk suwarranöt (Caryo-car); a. i sms. Am. brun (coat). ~-pat, s. fasonerad smörklimp för bordet. ~-print, ~-Stamp,5. smörstämpel (-form). ~-t00th, s. bred framtand, »bet». ~-tree, s. bot. smörträd (Bassia butyracea). ~-wife, ~ -WOman, s. smörförsäljerska. ~WOI*t, s. bot. fetört (Pinguicula). ~ine,-in,5.konstgjordt smör. -i. a. lik smör, smörig, smörartad; s. skafferi; univ. mess (rum där förfriskningar tillhandahållas studenterna).

butteris, but'uris, s. verkjärn för hofvar.

butting, but'ing, l. prt. af butt, 2.; s. (jfr butt, 2.) stötande, stångande; gränslinie. ~ -joint, se butt-joint.

butting, but'ing, 2. s. (jfr butt, 1.) tappning

på fat af vin, etc.

buttOCk, but'ok, s. bakdel, säte; sjö. ett fartygs rundning i aktern, låring. ~-beef, s. ländstycke af oxe.

button, but'n, s. knapp, knopp; dörrvred, -handtag; korn på skjutgevär; korn vid metallers probering; kem. bottensats vid smältning; ridk. löpare (liten läderring som kan skjutas fram och tillbaka på tygeln); dl'llfva på en kanon; zool. sjöborre (Echinus); P medhjälpare vid trollerier o. d. ; pl. jfr ned. ; Va. knäppa; besätta med knappar; long knapp med ögla; to hold by the ~ F, hålla fast vid knapphålet; biid. uppehålla med onödigt prat; »pumpa» (on a subject); to put the horse under the ~ (jfr ofvan ridk.), förkorta tygeln; he has not all his F, han har icke alla skrufvar i behåll; ~ on, knäppa på sig; ~ up, knäppa igen; F noga förvara, hemlighålla. ~ -ball-tree, se "u-wood. ^-blank, se mould. ~-bush, s. bot. en nordamerikansk busk-växt (Cephalantus occidentalis). ~-fish, s. zool. sjöborre (Echinus). ~ hole, knapphål; F blomma ei. bukett som bäres i knapphålet; va. F Se ofvan to hold by the

~-h00k, s. handskknäppare. maker, s. knappmakare. ^-mould, s. knappform. ~-0Ver, a. med dubbla slag om en röck o. d. shank, s. knappögla. ~-solder, s. hvitt slaglod. ~-t00l, s. ett slags centrumborr för utskärning af knappformar. ~-W00d,s.bot. enartnordamerikansklönn (Platanus occidentalis, äfv. sycomore); äfv. se "»-bush.

~er, -ur, s. knappmakare. ~S, -z, s. (eg. pl.) F betjäntgosse. ~y, -i, a. F med knappar rikt utstyrd, buttress, but'res, (1.) s. sträfpelare, stöd; va. stödja med (2.) se butteris; flying se arch-buttress. butty, but'i, s. mellanhand, entreprenör vid grufvor, jfr charter-master; si. kamrat, biträde, medhjälpare, butyraceous, butira'sjus, a. kem. smörartad. butyric, butir'ik, a. kem. smör-; smörsyrad; "o acid, smörsyra, butyrin(e), -rin, s. kem. smörämne. butirous, bu'tirus, a. se butyraceous. buxeous, buk'sius, a. buxbom-, buxom, buk'sum, a. frisk, fryntlig, glad o. treflig; munter, lustig; kärlig †; eftergifvande †; lydig, foglig †. ~ly, -li, ad. ~neSS, nes, s. raskhet, fryntlighet, munterhet, jfr föreg. a.

buy, bl, va. (imp. o. pp. bought, bot) köpa, äfv. biid.; tillhan dia sig (at a price; of, af; with, för); vn. köpslå (with, med), handla; ~ (at the) flrst hand, köpa ur första hand; ~ the refusal, betala för rättigheten att vid viss tid få köpa för ett visst pris; for cash, köpa kontant; »v on credit, taga (köpa) på kredit; ~ in, köpa andel i ngt; göra inköp; återköpa; vid auktion ropa tillbaka; ~ off, friköpa; afvända; muta, köpa ngns tystnad ei. medhåll; ~ off counsel, muta en advokat att ej hjälpa ens motpart; ~ out, lösköpa; inlösa; out a person, köpa ngns andel i ngt; ~ up, uppköpa; besticka för att själf vinna mannamån. ~er, -ur, s. köpare; spekulant; ~ of a bill, växeltagare, växelköpare, buz, buz, s. F en räknelek; vn. P stjäla om nek tjuf var. ~man, s. P angifvare. ~-napper,

s. P ung ficktjuf. buze, buz, s. luftledningsrör i grufvor, buzz, buz, s. surr, sorl, hviskning; sladder, prat, rykte; vn. surra, sorla, mumla, hvi-ska; tissla och tassla; va. hemligen utsprida; ~ a bottle, si. dela ut återstoden i en butelj. ~-Saw, s. cirkelsåg. ~er, -ur, s. örontasslare. buzzard, buz'urd, s. zool. vråk (Buteo); Am.

öknamn på invånare i Georgia; dumhufvud. by, bi, prep. vid (äfv. om tid, jfr ex.), bredvid, hos; förbi; af (uttryck, upphofsmannen, agenten,

t. ex. it was done ~ him; a novel, a statue by ...); genom, med (uttryck, medlet o. orsaken); undan jfr bred; vinna; förlora på; vid (i eder); att döma efter, enligt (<\> my watch; ~ his account; to live, build, etc. ^ rules); räknadt efter, for (^ the yard, ~ the dozen, ~ the year; ^ the hundred, i hundratal); på the hour, per timme); till, med (i

jämförelser, framför taluppgifter; öfversattes ofta ej i

sv., t. ex.: larger a half, en half gång större; oMer ^ five years, fem år äldre; lessen ** a third, minska (med) en tredjedel); på, med, öfver (vid färder: ~ railway; ~ stage-coach; ~ sea, sjövägen; ~ the fields); öfver, »via» (a letter ~ England); om, under (~ day, ~ night);

till tid to-morrow); i anseende till birth,

~ profession, ~ trade); mot (to do ... ~ one); ad. nära; tillstädes; förbi; åt sidan, undan, bort; s. se bye; ~ and snart, oförtöfvadt, innan kort; sedermera, efter hand, en annan gång, vid (lämpligt) tillfälle ; the se under bye; ~ far, vida, i hög grad; not ~ far, ej på långt när; ^ name, vid namn, till namnet; ~ that name, under det namnet; ~ one's self (himself, itself, etc.) för sig själf; ensam; afsides; på egen hand (utan hjälp af andra); ~ twos or threes, två eller tre i sänder; ~ one o'clock, klockan ett, vid ett-tiden ; ^ now F, vid det här laget; ~ Sunday, om söndag; ~ this, på det viset, härigenom, jfr vid. under this; ~ this morning, i dag på morgonen; ~ this time, vid denna tid, nu, jfr under this; six yards ~ two, sex yards lång, två y-s bred (hög); north-west ~ luest, sjö. nordvest till vest; I have no money ~ me, jag har inga pengar på mig (ei. : till hands); a son of my brother ~ Mary ... son med M.; /v. the board, sjö. öfver bord; (to work) ~ candlelight, (arbeta) vid ljus; <x/ the head, sjö. »på näsan» (på fören); ~ heart, utantill; ~ inches, tum för tum, småningom; ** letter,lei. med bref, skriftligen; (to write, send) ~ the post, ... med posten; ~ the stern, sjö. på aktern (styriastighet); ~ the way, se by the bye; the wind, bidevind. [Anm. 1. ~medföij.

subst, se föröfrigt under dessa senare. Anm. 2. ~ i sms. motsv. ofta vårt bi-]. ~-bidder, s. Am. en som vid en auktion söker dyrka upp priset. ~-blOW, s. sidohugg; tillfällighet; P oäkta barn. ~-bu-siness, s. bisyssla; bisak, ^-corner, s.

vrå, krypin; alkov. 'v-COUrt, s. åt sidan belägen gård ei. kringbygd plats. ~-de-pendence, 5. biomständighet. <^-dish, s. mellanrätt, ^-drinking, s. skåpsupande. ~gone, a. förfluten, förgången; s. endast i pl. (t. ex. let be f^s, låt det förflutna vara glömdt). ~-lane, s. sidoväg; afsides liggande gränd. ~-law, s. reglemente; lokal lag; stadgar för korporationer, o. d., statuter för enskilda sällskap, provincialloger, etc. ^-Fliatter,

s. bisak, ^-name, s. öknamn, ^-passage,

$. biväg. ~-patH, s. biväg; bild. omväg. <v-place, s. öppen plats vid sidan af en gata; afsides liggande plats. ~-piay, s. teat, stumt spel. ~-p!ot, s. (1.) afsides belägen jordlott, utjord; (2.) biintrig. ^-profits, s.pl. biförtjänst(er). ^-purpose, ^-respect, s. biafsigt. ~-road, se <^-way. ^-Ständer, s. närstående; åskådare. ~ -Street, s. bakgata. ~-Stroke, s. tillfälligt slag, sidohugg, ^-turning, s. biväg; afväg, tvärväg. ~-view, s. biafsigt, egoistisk hänsyn. ~-wash, s. (afloppsränna för) öfverloppsvatten. ~-way, s. biväg; afväg. ~-W0rd, s. ordspråk, ordstäf; skymford, öknamn. <v,-W0rk, s. biarbete; sidobyggnad, byard, bl'urd, S. dragrem för arbetare i kolgrufvor. bye, bi, 5. (1.) boning, hemvist; i åtsk. lekar en medspelares bestämda plats; (2.) ngt som ligger på sidan om hufvudsaken, bisak; F i st. f. sms. (t. ex. ball); by the on the <v, i förbigående sagdt; på tal härom, »apropos», »vet du hvad», »det var sant»; good se under good. ~-altar, s. sidoaltare. ~-ball, s. (i cWcÆeJ-speiet) en boll som ej motas, hvilket gerthebatsman tid att springa, jfr crossing. ~-day, s. ledig dag. ~-time, s. ledig tid; in på lediga

stunder, (öfriga sms. se under by). byre, bir, s. Skoti. fähus, byssine, bis'in, a. byssusliknande, byssus-. bySSUS, -us, s. (pl. -Si, -Si) antik, byssus

(ett slags fint tyg af linne, bomull el. silke) ; naturv.

byssus; dammossa, violmossa; min. asbest. Byzant, biz'ant, s. se <vme, s. ^ian, -'ian,

a. bysantinsk. ~ine, -'in, (-' - -) a. se föreg. a.; s. ett stort guldmynt från Bysanz.

C

C, C, sè, s. bokstafven c: ngt böjdt i form af ett C; mus. noten, tonen c; tecken för 4/4 takt; P se aggravator; ~ flat, mus. cess; ~ sharp, mus. ciss. ^Shaped, a. C-formig. ^-spring, s. C-fjäder.Pörk. C.,(lat. centum) a hundred; cent; lat. Cæsar, etc.; chapter; Congress; Consul; C. A., Chief Accountant; Controller of accounts; Ca., California; Cal., calendar; California; Cam., Caillb.. Cambridge; Cant., Canterbury, jfr äfv. can-tab; bibi. Canticles; Cap., capital; capital letter; (iat. caput) chapter; Caps., capitals; Capt., Captain; Cash., cashier; Cath., Catharine; cathedral; catholic; C. B., Companion of the Bath; C. C., lat. tecken mr 200; County Commissioner; County Court; hand, contra, credit; (fr. compte courant) account current; C. C. C., Corpus Christi College; Christ's College, Cambridge; C. C. P., Court of Common Pleas; CCy, CCy, currency; C. E., Canada East; Civil Engineer; Cf, Cf, (iat. confer) compare; C. G., Captain of the Guard; Coast Guard; Commissary General; Consul General; C. H., Court-House; Custom-House; Ch., chaldron; Charles; Charlotte; chapter; church; Chan., ChanC., Chancellor; chap., chapter; Chem., chemistry; Chr., Christian; Christopher; Chr. Ch., Christ Church: ChrOn., bibi. Chronicles, chronology; chronometer; Cif., se texten; Cit., citation; citizen; city; Civ., civil; C. J., Chief Justice; CI., clergyman; clerk; C. M., common metre; C. M.G., Companion of the Order of St. Michael and St. George;Q. 0., Colonial office; Criminal Office; Crown Office; CO., company; county; court; C. 0. D.,hand. cash on delivery; Col., Colonel; colonial; bibi. Colossians; boktr, column; Coll., colleague; collection; collector; college; (äfv. Colloq.) colloquial; Com., commentary; commerce; commission; Commissioner; committee; Commodore; common; Comp., comparative; compare; compass; Com., Ver., Common Version; COn., (iat. contra) against; in opposition; hand, consols; Cong., Congress; Conn., Connecticut; Cor., bibi. Corinthians; Cor.

Mem., Corresponding Member; Cor. Sec., Corresponding Secretary; COS., cosine; COSS., (iat. consules) Consuls; Coil., cousin; C. P., Clerk of the Peace; skoi. common penal mark; Common Pleas; Court of Probate; C. P. C., Clerk of the Privy Council; C. P. 8., (lat. custos '

privati sigilli) Keeper of the Privy Seal; C. R., (iat. custos rotulorum) Keeper of the Rolls; Cr., hand, credit; creditor; Cl't., current; C. S., Clerk to the Signet; Court of Sessions; (iat. custos sigilli) Keeper of the Seal; C. S. A., Confederate States of America; C. 8. I., Companion of the Star of India; C. 8. N., Confederate States Navy; Ct., Connecticut; Count; Court; se vid. fuij.; Ct., cent; (iat. centum) a hundred; CtS., cents; Cll., (iat. cuprum) copper; Clir., CUrt., current; C. V., se Com. Ver; C. W., Canada West; Cwt., CWt., (iat. centum : 100 och wt för eng. weight) a hundredweight; CyC., Cyclopædia. Cab, kab, s. (eg. förk. af cabriolet) enspändt täckt åkdon (två- ei. fyrhjuiigt), (åkar)droska ; kur för lokomotivföraren; äfv. si. förk. f. man; vn. (ofta i förbindelse med it) F, åka (i droska). ~-fare, s. åkartaxa; drosklega. ^man, s. droskkusk, åkare, f stand, s. åkarestation. Cabal, kåbål', s. kabul, ränksmideri; hemligt förbund; se vid. vn. smida ränker, intrigera. ~a, - à, s. Kabbala (judarnes hemliga lära); hemlig kunskap. ~ist, -1st, s. kabbalist, en som är hemma i, ei. förklarar Kabbala. ~istic. mistical, -ist'ik(al), a. kabbalistisk. ~ler, -ur, s. ränksmidare, konspiratör, caballine, kab'alin, a. häst-; s. en hästkur af aloe; ~ spring, myt. källan Hippokrene. cabaret, fr., kab'aret, s. krog. Cabbage, kab'adj, s. bot. kål (Brassica); P klädesspint; vn. knyta sig om kål; skoi. tjufläea; va. stjäla undan tyg vid tillskärning af kläder. ~-bark, s. barken af vestindiska trädet Andira inermis förr använd SS. maskmedel. ^-garden, 5. kålgård. ~-head, s.

kålhufvud; sköre på oputsadt ljus. ^-headed, a. lik ett kålhufvud; med sköre jfr föreg. ~-lettUCe, s. hufvudsallat (Lactuca sati-va). ~-net, s. nät hvari kål kokas. ~ -palm, se ftree. ~-rOSe, s. en art stor tät ros (Rosa centifolia). ~-S0Up, s. hvitkål(ssoppa). ~-tree, s. bot. kålpalm (Areca oleracea). ~-turnip, s. kålrot. ~ -WOOd, s. trä af kålpalmen; bot. liguster. ~-W0rm, s. kålmask, cabbling, kab'lmg, s. bärg. sönderhuggning af skrot järn för omsmidning till stänger, cabby, kab 1, si. se cabman. Cabin, kab'in, s. kammare, litet rum; hydda; koja; sjö. kajuta; hytt; vn. bo i en /v;

lefva knapt; va. † instänga i en — -boy, s. kajutvakt. Cabinet, kab'inet, s. kabinett, kammare, mindre skåp med lådor; (skåp för) samling jfr ned.; skrifpulpet; skrin; kabinett, ministär (A 11m.the (C) — består fa k tiskt skildt från Privy Council, ehuru aldrig lagligen erkändt); — ministers, medlemmar af ministären; — of minerals, mineralsamling. — council, s. konselj, ministeröfver-läggning, kabinettsråd. —-maker, s. sja-tullmakare, konstsnickare, —-making, s. konstsnickeri. —-Organ, s. kammarorgel, orgelharmonium. — -piano, s. pianino. — -picture, — specimen, s. kabinettstycke

(mindre, men dyrbar målning).

Cable, ka'bl, s. sjö. kabel; ankarketting; byg. repstaf (äfv. —-moulding); telegrafkabel

is. den mellan Engi. o. Am.; va. fästa med kabeltåg; nyare telegrafera, sända med —. —-gram, s. nyare kabeltelegram, —-laid, a. sjö. kabelslagen. —'s- length, s. sjö. kabellängd (120 famnar). — Stage, S. sjö. kabel-gatt. —-tier, s. sjö. se föreg.; bugter af en kabel. —d, -d, pp.; a. se **-laid. —t, -et, s. sjö. smäcker kabel, pertlina. cabling, -ing, prt.; s. byg. (prydande med) repstaf. Cabob, kabob', s. (i Orienten) kött stekt på spett; fårbog tillagad med sill, kryddor och grönsaker; va. rosta, halstra.

caboched, caboshed, kåbosjt', cabossed,

-bost',a. her. prydd med djurhufvud fram-åtvändt och utan hals. Caboodle, kåbo'dl, s. Am. F the whole —,

»hela surfven», »hela konkarongen». caboose, kåbo s, 5. sjö. kabyss; järnv. finka. CabOS, kab'os, s. ett slags lake. cabotage, fr., kåb'6tådj, s. sjö. kustfart. Cabriole, kab'riol, se capriole, —t, fr., -et',

-à',S.kabriolett (lätt enspändt åkdon medsufflett.).

caburn, kåb'urn, s. sjö. kabel garn. cacao, kåkä'6, s. bot. kakao (Theobroma

cacao); chokolad, jfr cocoa. cachalot, kasj'alot, s. zool. kaskelot, pottfisk,

spermacetihval (Physeter). cachectic(al), kåkèk'tik(ål), a. med. kakek-tisk, full af osunda vätskor, cachexy, -si, s. med. kakexi, osundhet. cachinnate, kakin'at, vn. gapskratta. Ca-chinnation, -å'sjun, s. gapskratt, våldsamt (hysteriskt) skratt; gnäggning †. cacholong, kåsj'olong, kak'olong, s. min. en

art mjölkhvit kalcedon. cachou, fr., kasjo', s. kasjupastilj. cack, kåk, vn. kacka, göra sitt tarf. —erel, -urël, s. zool. ett slags hafsruda (Sparus mæna).

cackle, kåk'l, vn. kackla, pladdra; fnittra; s. kackel, pladder. —r, -ur, s. fågel som

kacklar; pladdrare; komisk clown iencircus.

cackling, -ing, prt.; s. kacklande.

caco-, gr., kåk'6-, a. i sms. vetensk. eg. gr. ord dålig. —Chymy, -kimi, s. med. osunda vätskor. -daemon, —demon, -dè'mun, s. ond ande; med. † maran. —ethes, -e'thez, s. dålig vana; med. elakartad beskaffenhet hos en sjukdom; rötsår; — scribendi (lat. skri-

ben'di), skrifklåda. -graphic(al), a. jfr följ. — graphy, -kog'råfi, 5. dåligt (förvändt) skrif- ei. stafsätt. — photlQllS. -kof'-onus, a. missljudande. —phony, -kof'oni,

s. ret. mus. missljud; med. dålig beskaffenhet (bristande klang) hos rösten, —trophy, -kot'rofi, s. med. dålig nutrition, cactaceous, kåktå'sjus, a. bot. kaktusartad. cactus, lat-, kak'tus, s. (pl. —es, -èz, el. (lat.)

-ti, -ti) bot. kaktus, cad, kåd, s. springpojke, i aiim. en som tillfälligtvis uträttar lägre sysslor; omnibus-pojke; gatpojke, si. »sämre karl», slusk;

univ. si. bracka (en icke akademisk medborgare).

cadastral, kådåstfråi, a. jordeboks-, cadastre, fr., -stur, ,<?. jordebok. Cadaver, lat., kådå'vur, s. lik. —ic, -dav'urik, a tillhörande kadaver, lik-. —OUS, -dåv'-urus, a. lik-; med utseende af ett lik. likblek, spöklik (äfv. —ous-looking). —ous-neSS, -dåv'urusnes, s. utseende af ett lik. cad bait, kåd'båt, se caddice. cadbotefly, kåd'botfli, se caddis-ßy. caddice, caddis, kåd'is, l. s. zool. husmask (äfv. —-worm, larven af följ.), —-fly, S. zool. nattslända (Phryganea); äfv. asfluga. caddis, kåd'is, 2. s. ett slags träns ei. kyp-radt band af ylle; remsa af engelskt charpi; mjukt finludet tyg. Caddish, kåd'isj, a. vulgär, simpel, oborstad, jfr cad, si. caddow, kåd'6, s. prov. kaja. caddy, kådl, s. (I.) téask; (2.) skoti. (spring-)

pojke, jfr cady. Cade, kåd, 1. a. % hemtam; va. tämja, uppföda djur ur hand inom hus. —-lamb, 5. ett inom hus uppfödt lam; bild. morsgris, favorit.

cade, kåd, 2. s. kagge, fjärding: 500 styck.

sill, el. 1000 styck, hvassbuk.

cadence, kå'dëns, cadency, -1, S. ret. mus. slutfall, rytmiskt tonfall; kadens; ridk. -mil. takt; va. kadensera, taktmässigt af-mäta.

cadene, kade'n, s. ett slags gröfre turkiska mattor.

cade-oil, kå'dojl, S. olja af en art en (Oxy-

cedrus). cad er, kå'dur, s. mil. kader. Cadet, fr., kådet', s. kadett; officersaspirant; yngre broder †.

cadew, kådu', se caddice. cadge, kadj, va. lok. bära på ryggen till salu; vn. lok. gå omkring och sälja; si. gå och tigga, lefva på andras bekostnad. ~r, -ur, s. en som bär ägg, smör o. d. till torgs; si. en som lefver på andras bekostnad, tiggare, lösdrifvare, cadgy, kadj'i, a. lok. munter (af välfägnad),

uppsluppen, cadi, ka'di, s. turkisk ei. arabisk domare; cadism, kad'izm, s. ohöfligt sätt. cadmean, kådmè'ân, a. hörande till Kad-mus; ~ letters, de af Kadmus i grekiska alfabetet införda 16 enkla bokstäfverna, cadmia, kad'mia, s. bärg. ugnsbrott; förr gal-meja. Cadmium, -miüm, s. min. en hvitblå metall; zinkmalm †; ~ yellow, en höggul färg.

Cadre, fr., se cader.

caducean, kadü'sèån,---' -, a. af följ. cadu-

ceus, iat., -us, s. myt. Mercurii staf, kaducé. caducous, kadii'kus, a. bot. tidigt affallande, cady, lead'!, s. Skoti. bärare, stadsbud. Cæ ... se ce ...

caffeic, kåfélk, a. kaffe-, caffeine, -in, 5.

kem. kaffein. Caftan, kaftan, - -', österländsk fotsid röck.

cag, kåg, (1.) 5. (jfr d. vanl. heg) kagge, fjär-

ding; (2.) va. förarga, reta. Cage, kadj, s. bur; inhägnad kring ngt, skyddande omklädnad, huf, foder; förtimring; bärg. uppfordringskorg; »kurra», arrest, lindrigt fängelse; va. sätta i bur; inspärra; ~ of a staircase, trapphus. ~-bird, s. fågel i bur. ~-W0rk, s. genombrutet arbete.

cagg, kåg, s. P löfte is. nykterhets-; vn. P

aflägga (nykterhets)löfte. caggy, kag'i, a. om matvaror smakande af kärlet.

cag mag, kag'mag, s. P gammal seg gås;

segt, dåligt kött; en småväxt fårras. cahier, fr-, kåiä', s. häfte; skrif bok; ett sällskaps handlingar, (års)berättelse; memorial, betänkande. Cail, kal, s. kål, jfr cole, håle. Caiman, se cayman.

Caique, turk., kae'k, s. ett slags lätt farkost

begagnad i Bosporen, caim, kärn, s. skoti. stenhög, röse, (graf-) kummel, ^gorm, s. (cg. prop.) min. röktopas (gulaktig bärgkristall). CaiSSOn, kaso'n, ka'son, s. mil. underjordisk bombkista såsom mina; kisttorpedo, sjömina; ammunitionsvagn; byg. djupare insänkt del i ett innantak; brokista; sjö. flytande docka, docksätt; ponton hvarmed sjunkna fartyg göras flott.

Caitiff, ka'tlf, s. krigsfångef ; usling, skurk; a. eländig, skurkaktig.

cajeput(-oil), kadj'eput, s. kajeputolja af the ~ tree, ett ostindiskt träd (Melaleuca).

Cajole, kadj al, va. smickra, ställa sig in hos; genom inställsamt tal förleda, Öfvertala (into, till), vinna (out of af). ~r, -ur, s. smickrare. ~ry, -üri, ~ment)|<, -mënt,s. smicker, halt o. fagert tal, inställsamhet.

Cake, kàk, s. kaka i aiia bet.: rund och platt massa, stycke, skifva, klump; ett bröd (bulle, limpa), bakelse; (tvål)kula; (kop-par)sprita; isstycke; va. forma till kakor; vn. bilda (flyta ihop till) en sammanhängande massa; hårdna; sintra ihop, baka ihop sig; one's ~ is dough, ens plan har misslyckats; you can't eat your ~ and have it (too), ordspr. »den som spar han har»; the land of ~s F, Skotland. bread, s. ett slags fint, hvitt bröd. ~-C0al, s. hop-sintrade stenkol. -d, a. hopbakad,

tät. caking, -ing, prt.; s. hopsintring, ~

coal, se ofvan sms. ; jfr äfv. forge-Coal.

cal, kal, 5. lok. bärg. wolfram.

Calabar, kal'abar, s. siberisk ekorre. ~ -bean, s. en giftig böna (fro af afrik. ärtväxten Physostigma). ~-SkinS, s. pl. äkta gråverk.

calabash, kåråbasj, s. kalebass. ~-tree, s. bot. kalebassträd (Crescentia cujete).

calade, fr., kala'd, s. ridk. en rid banas sluttning.

calaite, kala'it, se turquois.

calamanco, kalamang'ko, s. kalmink (eft

slags glansigt ylletyg).

calamar, kåråmår, -!, zool. bläckfisk (Loligo vulgaris).

calambac, kåråmbäk, s. ett fint, välluktande indiskt trä(d)slag (ofta oriktigt kalladt aloeträ) jfr agallocll.

calambour, kal'ainbor, s. grönt aloeträ jfr

föreg.

calamiferous, kalamif'urus, a. alstrande

rörväxter; bot. med ihålig stängel, rörlik.

Calamine, kåramin, s. min. (ädel) galmeja.

Calami nth, kåråmint, s. bot. hartimjan (Ga-lamintha).

calamit, karåmit, oftare e, -mit, s. min. hornblende; pai. en fossil fräkenartad växt.

CalamitOUS, kalåm'itüs, a. olycklig, eländig. ~ness, -nès, 5. djupt elände, calamity, -ti, s. stor (och allmän) olycka, calamus, iat., kåråmås, s. (pl. ~es, -èz, ei. -mi, -ml) rör, strå; penna af, rör; bot. kalmus (Acorus calamus); rottingpalm (Calamus).

calander, kårandür, (l.) se calender, 2.; (2.)

se följ.

calandra, it., kalan'dra, s. ett slags lärka;

se vid. corn-weevil. calash, kålåsj', 5. kalesj, lätt promenadvagn; i Kanada ett slags gigg med kuskbock; snfflett (äfv. ~tOp); väderhufva, kråka; galosj.

calcar, kal'kar, s. (1.) bot. sporre; (2.) kem. kalcinerugn. ~e0-, -kå'rëö-, a. i sms. kaik-

haltig, kaik-. ~eo-argillaceous, -årdji-

la'sjus, a. innehållande kalk och lera. eOUS, -ka'reus, a. kalkartad, kalk-. ~ earth, kalkjord; ~ fur, pannsten; ~ röck. kalksten; ~ spar, kalkspat, calceated †, kål'sèàtëd, a. klädd i skor, skodd, calceiform, -sèiform, calceolate,

-sèölàt, a. bot. toffelformig. calcedon, kål'sëdon, s. ful åder i en ädelsten. ~ic, ~y, se ch... calces, iat., kårsëz, pl. af calx, calcic, -sik, a. kem. innehållande calcium, kalk-; ~ hydrate, kalkhydrat; ~ oxyde, calciumoxid, kalk. calciferous, -sif'urus, a. kalkhaiti g. calcify, •sifi, va. förvandla till kalk, kalkvandla; vn. öfvergå till kalk, kalkvandlas. calcimine, kåi'simin, 5. ett slags finputs

(finaste murbruk till rappning): Va. finrappa, af-putsa med

calcination, kålsinå'sjun, s. kem. kalsinering, oxidering; bärg. röstning af malm. calcina-tory, -sin'åturi, s. kalsineringsdegel. calcine, kålsi'n, -'-, va. kalsinera; rosta malm; vn. kalsineras; oxidera och sönderfalla i pulver;

s. blandning af tennoxid och blyoxid. -ur, s. en som rostar

etc.; kalsineringsugn; rostugn, calcining, -ing, prt.; s. se calcination; ~ pot, kalsi-nerdegel.

calcite, kårsit, 5. min. kalsit (kalkspat), calcium, kal'sium, S. kem. calcium (enkel metall, basen i kalk); hydrate of se calcic hydrate. ~-light, s. kalkljus. calcographical, kålkogråfikål, a. jfr reij. calcography, kålkog'råfi, s. ritning med krita; svartkritmanér. CalC-Sinter, kålk'sintur, s. min. droppsten (kalkspat). CalC-Spar, -spår, s. kalkspat, calc-tuff, -tuf, s. min. kalktuff, dets. som calcite.

calculable, kal'kulabl, a. beräknelig. calculary, kårküiåii, a. med. hörande till

stenpassion; s. hårda gryn i frukter, calculate, kål'külàt, va. beräkna, uträkna; afpassa, afse (for, för); vn. räkna, görabe-räkningar; räkna, lita (on, på); Am. F förmoda, mena; ämna. ~d, -èd, pp.; a. beräknad, afsedd (for, för); af naturen egnad (to, att), calculating, -ing, prt.; a. räknekunnig; beräknande; s. beräkning; ~ machine, räknemaskin, calculation,

-a'sjun, s, beräkning; of exchange, växelkursberäkning; to act from handla med (af) egennyttig beräkning, calculative, -IV, a. beräknande, calculator,

-ur, s. en som beräknar ngt, räknekarl; räkenskapsförare., kontrollant, calcula-tory, -uri, a. hörande till räkning, calculose, kål'kulos, calculous, -lus, a. stenig, grusig, stenartad; plågad af sten. calculus, iat., -lus, s. (pl. -Ii, -li) sten att

räkna med; med. Sten, gl'US (sjuklig bildning) ;

(pl. ~es, -ëz) mat. kalkyl, uträkning; räknesätt; the infinitesimalkalkylen (: infinitesimal

caldron, ka'ldrun, 5. kittel. Caledonian, kålëdö'niån, a. skotsk; s. skotte;

pl. ett slags kadrilj. calefaction, kålëfåk'sjun, s. uppvärmning, calefactor, -tur, s. ett slags liten ugn. calefactory, -turi, a. uppvärmande; s. rum till uppvärmning; hvardagsrum i ett kloster; varmpanna, handvärmare för den rid altaret tjänstgörande presten; ~ apparatus,

varmapparat. Calefy, -'-fi, va. värma, upphetta; vn. † blifva varm, het. Calendar, kårëndur, s. kalender; förteckning, register; va. inregistrera. ~-niOnth, s. kalendermånad. ~ial, -da'rial, a. kalender-.

Calender, kårëndur, l. s. medlem af en viss tiggarorden i medeltiden; ett slags österländsk dervisch. calender, kål'ëndur, 2. s. mangel; varmpress; (afv. pl.) satineringsmaskin for papper; va. mangla, pressa i varmpress; glätta, satinera. ~er, -ur, Caleildrer, -drur, s. en som sköter en calender, manglare. CalendS, kårëndz, s. pl. lat. antik, calendæ

(första dagen i hvarje månad).

calenture, kål'ëntur, s. en klimatfeber i

varma luftstreck, liknande solstyng.

calescence, kålës'ëns, s. upphettning, calf, kåf, s. (pl. calves, kåvz) (1.) kalf; hjort-kalf; sälunge, hvalunge; kalf skinn; F dum-hufvud, våp; sjö. isstycke som lösgör sig från isbärg eller kustglacier; liten ö ei. holme bredvid en större: (2.) vad på benet; in om kor ikalf; om bok bunden i kalf-skinn(srygg ei. -band), ^-binding, s. kalf-skinnsband, franskt band. ~lick, se cowlick. ~-like, a. lik en kalf; dum. ~-love, s. skolpojkskärlek, barnbalsinklination. ~'S-f00t, s. bot. dansk ingefära (Arum).

~'s-pluck, 5. kaifränta. ~-skin, ~'s-skin,

s. kalf skinn. ~'S-Sn0ut, s. bot. skalleblomma (Antirrhinum). ~-ward, s. Skoti. kalfkätte.

caliatour-wood, kål'jåtorwud, s. ett ostin-diskt rödt färgträ.

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Caliber

F Tabpråk. 148 P Lågt språk.

caliber, calibre, kal'ibur, s. kaliber : lop-pets tvärlinie i ett (eld)rör; en projektils (kulas) diameter; pelares genomskärning; art, beskaffenhet, halt, värde; förmåga. "^-compasses, s. pl. krumcirkel, mätcirkel, jfr calipers. ~-rille, s. kaliberstock, -tolk att mäta inre diameter. ~-St|Uare, se sliding-square. -d, a. uppmätt med mätcirkel ei. tolk. Calibrate, -bràt, va. kalibrera, mäta inre tvärlinien af ngt,särsk. termometer. calibration, -bra'sjun, 5. jfr föreg , kalibrering.

calice †, kärls, se chalice. -èz, se ca-lyx. pl.

calico, kårikö, 5. Eng. kallikå ; Am. kattun; a. lik kattun; Am. F om djur med stora fläckar af starkt afstickande färg. ~ -printer, s. kattuntryckare. ^-printing, s.

kattuntryckning.

Calif, se caliph.

caligraphic, calipash, calipee, se calli ...

caliper-, kår Ipur-, (annan form af Caliber och förekom, blott i sms. hvilka ses under detta ord). ~S, -z, S. pl. krumcirkel till mätning af bu-kiga kroppar.

caliph, kalif, 5. kalif. ~ate, -åt, ~ship,

-sjip, s. kalifat. calisthenic, kålisthëirik, a. af föij. ~S, -s, s. pl. fristående (estetisk) gymnastik.

CaliX, se calyx.

Calk, kåk, 1. va. kalkera en ritning. ~ing, -ing, s. kalkering.

Calk, kåk, 2. va. dikta, drifva och becka

nåtcn i ett fartyg; brodda hästskor Am. ; S. Am. se ~er, -ur, s. sjö. kalfatrare; (is-)

brodd; P skepparhistoria; sup, snaps; iron, se ~ing-iron. ~in, -in, s. brodd, is-hake på hästskor. ~ing, -ing, s. broddning; byg. fästande af bindbjälkarna i golf och tak; sjö. kalfatring. ^ing-mallet, s. drif-klubba. ^ing-iron, s. diktjärn, drifjärn.

Cail, kål, va. kalla (för), benämna (after, efter; by [a] name, vid namn); uppkalla (after, efter); säga ngn, ngt vara ngt, jfr ex.; kalla (ngn io, till t. ex. till ordning, till vittne ; till ett ämbete: utnämna); tillkalla; påkalla, skicka efter; inbjuda; sammankalla (ofta med together)-, kalla (på), ropa (på), ropa fram en vagn; uppropa (jfr ~ over); anropa; utropa, högt uttala; begärai kortspel one's-, game); väcka ur sömn, sjö. purra (ut); påkalla, erfordra; uppsäga (a bond) till inbetalning; vn. ropa (after, efter; to a person for help, etc.); (med on jfr nedan) anropa; om fåglar locka; gala; göra visit, komma på besök (at a place, at Mr N's, on a person : helsa på); taga in (at an inn); sjö. anlöpa (at a port); s. rop, skri; teat, inropning; upprop (of, af, med), mil.-

appell; hörhåll; åkallan; uppfordran, fordran, bud (of duty), anspråk (on, på); kallelse (i alla bet., äfv. jfr calling; to, till); kall, ämbete † jfr calling; jagt. lock; lockpipa; kommandopipa; signal med pipa ei. horn; vink, jfr ex.; påhelsning, visit, kort besök; kortsp. invit, bud; hand. efterfrågan (for, på); tillskott, inbetalning å aktie; förköpsrätt på värdepapper; ~ a card, fordra utspelandet af ett visadt kort (»utslaget kort skall ligga»); ~ one names, ropa öknamn på ngn; ~ in question, sätta i fråga, draga i tvifvelsmål; ~ in våln, missbruka Guds namn; ~ to account, kalla till räkenskap; ställa till ansvar;

to mind, påminna (sig) (om); ~ to remembrance, erinra sig; how far do you ^ it from this to ..., huru långt mer ar ni det är härifrån till ...; ive will ~ him about 50, låt oss säga att han är 50 år; ivhat age do you ~ that child, huru gammalt tror ni detta barn är? I ~ cousins with him, vi kalla hvarann kusin; that I ~ running, det kallar jag att springa; ~ away, bortkalla, jfr ~ off; ~ bach, ropa tillbaka; återkalla, återtaga löfte, sitt ord; ~ down, ropa ned; nedkalla (curses upon, ... öfver); sänka, sätta ned priset; ~ for, ropa på (efter); teat, inropa; efterfråga, begära, beställa (befalla) fram; göra anspråk på; påkalla, äfv. om ting : kräfva, nödvändiggöra; besöka, komma för att träffa; (komma ocli) afhemta. ~ forth, framkalla; frambringa; uppbjuda (all one's faculties, hela sin förmåga); bild. sätta i rörelse krafter etc.; ~ home, hemkalla, tillbakakallar draga sig till minnes; ~ va. ropa in,inkalla; inbjuda; kalla till hjälp, tillkalla; anlita (the aicl of ..., ngns bistånd); hand. indraga ur cirkulationen; infordra; uppsäga; inkassera; återtaga sitt ord; återkalla lag, förordning; mil. inkalla, draga tillsammans trupper; vn. göra visit, »titta in», helsa på (at a house, on a person); ~ off, kalla bort, ut; af-hålla, afvända (one's attention, etc. from, från); ~ on (upon), anropa, bedja (for, om), vända sig till ngn (for, för att få); vädja till; uppmana, uppfordra (to, att); påkalla, taga i anspråk; ~ out, ropa högt, utropa; kalla, ropa ut; uppbåda, inkalla (militia); utmana på duell; ~ out to ..., tillropa ngn; ~ over, högt uppläsa en lista; uppropa namn; genomgå; genomgå i minnet; ~ up, uppkalla; uppropa; upptaga till behandling (a bill etc.); framkalla, väcka; frammana (spirits, andar, spöken); återkalla i minnet, erinra om; a ** to the bar, utnämning till barrister; to get a

teat, blifva inropad; to give a göra en påhelsning (at a place, on a person)} to give a ~ to, tillropa; kalla (to an office); what had he to (do it), hvarföre skulle han göra det, hvad skäl (befogenhet) hade han att ... ? to make a göra visit jfr ofvan vn.-, hand. infordra ny inbetalning på aktier; at o», till hands; genast, på stället; hand. vid anfordran; (to have) at one's till sitt förfogande; to be ready at a stå färdig (tillreds) vid minsta vink; on på kallelse; vid anfordran; (to be) within inom hörhåll, till hands, till tjänst. Oj- bell, bordklocka med fjäder att knäppa på. ~-bird, s. lockfågel. ~-boy, s. teat, gosse som kallar aktörerna att infinna sig; sjö. gosse som upprepar befälhafva-rens kommando. ~-loan, s. lån mot säker-het af värdepapper att betalas vid anfordran. ~-i10te, s. lockton. ~ed, -d, pp.; to be heta; much ~ for, hand. som röner stark efterfrågan; so så kallad; Post Office, till ~ for, på bref pöste restante. ~er, -ur, s. en som kallar, ropar etc.; väckare; en besökande, callid kal'id, a. slug. ~ity, -'iti, s. slughet, calligrapher, kalig'rafur, s. skönskrifvare. calligraphic(al), -graf'ik(al), a. skönskrif-nings-, kalligrafisk. Calligraphist, -fist, skönskrifvare. Calligraphy, -fi, s. skön-skrifningskonst. callimanco, kalimang'ko, se calamanco. calling, ka'ling, prt. af call; s. kallelse (äfv. till ett ämbete, etc.), rop; fram-, på- etc. kallande, jfr cail; benämning, titel; kall, yrke; skrå, klass; hand. infordring, anfordran, uppsägning; ~ on,"» over etc., if v c all. Calliope, kåli'
sköldpaddas ryggsköld, catlipee, kalipè', s. köttet närmast en sköldpaddas buksköld, callipers, se calipers.

callose, kal'os, a. bot. förhårdnad. Callosity,

-los'iti, s. valk, hårdnad. Callot, kal'ot, se calotte. Callous, kal'us, a. förhårdnad Pg. om hud, valkig; håra, ofta bild..- känslolös (to, för). ~ness, -nes, s. hårdnad; känslolöshet. Callow, kål'6, a. ofjädrad, naken; bild. omogen; ung, oerfaren. Callus, lat., karås, s. valk, förhårdning i huden; ny benbildning; trädg. ny barkbildning.

Calm, kåm, a. lugn, Stilla (om väder, sjö, etc. ; äfv. in temper, in manner); lidelsefri; s. lugn, stillhet; ?jö. stiltje (a dead, ßat va. lugna, stilla; mildra, lindra; it (the

wind) fell vinden bedarrade (stillnade

af), det mojnade ut. ~-brOWed, a. med lugn uppsyn. ~er, -år, s. ngn, ngt som lugnar; rogif vande medel. ~neSS, -nes, s. stillhet; ro, lngn; själslugn, saktmod. ~y, -i, a. poet. lugn. calography, kaiog rafi, se calligraphy. calomel, kåromëi, s. farm. kalomel (kvicksilf-

verklorur).

CaloriC, kalèr'ik, a. fys. värme-; s. värme. ~-engine, s. varmluftsmaskin. ~ity, -ris'iti, s. fys. egenskap att utveckla värme. calorie, fr., se calory, calorifere,

-ifèr, s. kalorifär, varmapparat med hett vatten, calorific, -rif'ik, a. utvecklande värme; uppvärmande; värme- (rays), calorification, -fika'sjun, s. utvecklande af värme. Calorimeter, -rim'etur, s. fys. instrument som mäter kroppars värme. Calori-metry, -rim'etri, s. fys. värmemätning (mätning af antal värmeenheter). calorimotor, -

mo'tur, s. ett slags galvaniskt batteri, deflagrator. Calory, kal'ori, s. fys. värmeenhet. calote, calotte, fr., kalot', 5. kalott; rygg-

skifva, på svärdfäste; byg. flat lcupol. caiotype, kal'otip, s. fotografi på papper. Calp, kalp, s. min. järnhaltig kalksten; kalk-

m är gel. caique, kalk, se calk, 1. caltrap, kårtråp, caltrop, -trop, s. fotangel; vargspjut; bot. stjärntistel (Tribulus, äfv. ~S, -s).

Calumet, kal'iimet, s. indiansk rökpipa,

tecken till fred eller krig.

calumniate, kalum'niat, va. falskligen anklaga, baktal a, förtala, smäda. Calumniation, -à;sjun, se calumny, calumniator,

-ur, s. falsk anklagare, baktalare. Calumniatory, -uri, se följ. Calumnious, kalum'nius, a. smädande, smädlig, ärerörig; baktalande. ~neSS, -nes, s. smädlighet: smädelse, förtal, calumny, kal'umni, s. falsk anklagelse, förtal, smädelse (against, upon). calvary, kal'vari, s. (eg. C. pr. Kalvarie-bärget, Golgata); kat. kyrk. litet kapell däri pinohistorien är afbildad; her. kors på fot (: cross "»). Calve, kåv, vn. kalfva; föda >|C calver, kål'vår, va. kok. göra skåror i lefvande

fisk för att få köttet fastare; vn. draga hop sig om färsk fisk hvari skåror göras.

calves, kavz, pl. af calf. -snout, se calfs-snout.

calville, fr-, kaFvil, - -', s. ett slags äpplen. Calvish, ka'visj, a. lik enkalf, drumlig, tafatt, calvity, kal'viti, s. skallighet is. ofvanpå liiässan. calx, iat., kalks, s. (pl. ~es, -ëz, ei. (iat.) calces, -sèz) kalk; kalcinerad metall, metall-

aska; tekn. glasskärfvor som kastas tillbaka i degeln; crude osläckt kalk. calycinal, kåiislnåi, calycine, kårisin, a.

hörande till blomfodret, calycle, kal'ikl, s. bot. foderholk. ~d, -d,

caiyculate, -'kulàt, a. med foderholk. calypter, kaiip'tur, calyptra, iat., -trå, s. bot

mössa på morsors fruktkapsel. calyx, lat., k a'liks, s. (pl. ~es, -ëz, el. (lat.) CalyCeS, kårisèz) bot. blomfoder; zool. skal

hos skaldjur.

Cam, kam, s. mek. excenterkam, kam på hjui-stock, lyftarm, friskel. ~-wheel, 5. mek. hjul med excenterkam(mar) ei. lyftarmar

som meddelar en afväxlande rörelse.

camaieu, kama'jo, s. tvåfärgad, skuren

ädelsten (vanligen onyx), kamé; målning i en enda färg (t. cx. grått i grått), camail, kami'1, s. kort prestkappa; hals-

brynja; ett slags kofta. Camber, kåm'bür, s. hvälfning, krökning

is. byg. af en bjälke (t. ex. åeu bjälkförstärkning); krumtimmer; sjö. kattrygg. ~-ai*Ch, s. hvälfd (fönster)båge. ~-nOSe, s. örnnäsa. ~-VVind0W, s. hvälfdt fönster. ~ed, -d, a. böjd uppåt. ~ing, Cl. se föreg.; S. jfr ofvan, tekn. böjning uppåt, cambial, kam'bial, a. växlings, växle-. cambist, kam'bist, s. växlare, bankir. ~ry, -ri, s. växelaffär; kännedom om växel -och kursförhållanden. Cambium, kam'bluin, bot, säf ring; med.

förr kambium ott antaget närande ämne i kroppen.

camblet, se camlet. camboge, kambo'dj, se gamboge. camboose, kambo's. se caboose. cambrasine, kam'brasin, s. fint egyptiskt

linne, jfr cambric. Cambrel, kam'brel. s. krok att hängaköttpå. Cambrian, kam'brian, a. (1.) walesisk; (2.) från Cam bray; (3.) från Cambridge; s. walesare (äfv. Cambro-Briton). CambriC, ka'mbrik, s. kambrik,kammarduk, batist ; kammarduksklädning. ~-muSlin, s. finaste muslin. ~-needle, s. kammar-duksnål. ~-paper, s. silkespapper. Came, kam, l. imp. af come. came, kàm, 2. s. fönsterbly. camel, kam'el, s. kamel; ponton med häfin-rättning att lyfta fartyg; ställning för strump-väfningsmaskin. ~-backed, a. puckel-ryggig. ~-bird, s. struts. ~-driver, s. kameldrifvare. ~-hair, ~'s-hair, s. kamelhår; hand. vanl. lamallår(-ull) ; ofta i sms. a. kamelhårs-, liknande kamelhår (t. ex. ~ pencil, fin målarpensel). ~'S-Hay, s. bot. slägtet Andropogon. ~0pard, -'öpård, s. zool. giraff. ~0t †, kam'lot, se camlet. ry, -n, s. ställe där kameler lastas.

k: fate, å: fai-, å: fall, å: fat, å: fast, i:

cameleon, se chameleon.

Cameo, kam'ëö, s. kamé, jfr camaieu. ~-type, s. medaljongvignett.

Camera, kam'ura, s. byg. hvälfdt tak; en fotografs kamera. ~listics^, -list'iks, s.pl. kameralvetenskap. ~te, -rät, va. hvälfva, förse medhvälfdttak. ~ted,-ràtëd,-a. hvälfd; om snäckor afdelad i kammare, ration, -ra'sjun, s. hvälfning, hvalfbygg-ning.

Cameronians, kamuro'nianz, s. pl. skotsk sekt i slutet af 17:de århundradet; F ett engelskt infanteriregemente: officielt Cameron High landers. Cameroon, kamero'n, s. ett ylletyg.

Camion, fr-, ka'mion, s. art. kanondrög, -kärra.

Camis †, kam'is, s. tunn klädnad, -ade, -a'd, ~ado, -a'do, s. förr mil. skjorta som vid nattliga anfall drogs utanpå kläderna; nattlig öfverrumpling. ~ated, -åtëd, a. iklädd hvit skjorta utanpå kläderna. Ole, -öl, s. åtsittande (under)tröja, väst; tvångströja.

camlet, kam'lët, S. kamlott (tyg af silke, ylle och gethår). ~ed, -ëd, a. randig, väfd i upphöjda ränder.

cammas, kam'as, s. bot. en nordamerikansk växt med ätliga rotknölar (Camassia esculenta).

cammock, kam'ok, s. bot. se rest-harrow.

Camomile, kam'omil(-mil), 5. bot. kamomill, is. romersk k. (Anthemis nobilis).

camouflet, fr., kamo'fla, s. mil. fladdermina, kväfmina.

camp, kamp, s. läger (både om platsen, tälten och den lägrade styrkan :) häl'; åkcrbr. gl'Op el.

jordhög till förvaring af rotfrukter; Eng. lok. ett bållspel; va. förlägga i läger; förvara i grop; vn. slå läger; kampera, vara lägrad; to break up (raise) a bryta upp (från ett läger); to pitch a slå läger; to ~ out, bo i tält, föra lägerlif. ~ -bedstead, tältsäng, ^-ceiling, s. brutet

(innan)tak liknande tält, ofta i vindsrum. ~

-equipage, 5. fältutrustning, utrednings-och beklädnadspersedlar för fälttjänst, ^-equipment, s. lägerinventarier, -persedlar. ~-fight, S. förr envigeskamp SS. gudsdom, ^-follower, s. civil (lös) person som utan anställning följer en krigshär (market.cn-tare, etc). ~-forge, 5. fältsmedja, -^-meeting, s. Am. möte is. till gudstjänst -service) på fria fältet. ~-St00l, 5. fäll-stol. ^-vinegar, .5. en sås (blandning af ättika

cayennepeppar, ansjovis, soja, valnötsaft o. hvitlök).

campagnol, kampag'nol, se meadow-mouse.

Campaign, kampa'n, s. fält; fälttåg, kampajn, (äfv. biid. poiit. hand.:) den tid af året ett arbete drifves; vn. >j< ligga i fält, göra

mete, è: met, ë: her, i: line, 1: fin, i: fir,oalandra

>fC Mindre brukligt. 151 † Föråldradt.

caliatour-wood

fälttåg; to open a begynna ett fälttåg, draga i fält (om en härëlY befälhafvare). ~eP, -ur, s. gammal krigserfaren soldat, veteran. ~ing, -ing, 5. fälttåg; ~ boots, fält-stöflar; ~ song, stridssång.

campana, lat., kampa'na, s. kyrkklocka; bot. se pasque-flower. Campaned, -nd, a. her. prydd med klockor. Campaniform, -pan'i-form, a. bot. klocklik, campanology, -pa-nol'odji, s. klockringningskonst.

campanula, kampari'ulll, s. bot. klocka, se hell-floioer. ~te, -at, a. bot. klocklik.

campeache, kåmpè'tj, campeachy. -i, ~

-WOOd, s. kampesjträ (vani. logioood).

campestral, kåmpès'tråi, campestrian, -ian, a. fält-; växande på öppna fältet; vild

blomma.

Camphene, camphine, kam'fen (- -'), s. kam-

fin, ren terpentinolja tin lyse. Camphogen,

-fodjèn, se föreg.

camphor, kam'fur, s. kamfer. ~-oil, s. kam-ferolja. ~-tl*ee, s. bot. kamferträd (Laurus camphora o. Bryobalanops camphora). ~ -wood, s. virke af kamferträd. ~ace0US, -a'sjus, a.kamferartad, innehållande kam-fer. ~ate, -åt, s. kamfersyradt salt; va. försätta med kamfer; a. af kamfer, jfr föreg. o. füij. ~iC, -for'ik, a. innehållande kamfer,' kamfer- acid, -syra); liknande kamfer.

Camping, kam'ping,prt.; s. tältande; lok. ett bållspel; ~ out, nattens tillbringande i tält ei. under bar himmel.

Campion, kiim'piun, 5. namn på flere örter ss. Cucubalus, Lychnis, Silene.

camptulicon, kamtu'likon, s. tekn. en vattentät komposition af pulveriserad kork och

' kautsjuk till golfläggning i badrum, etc.

Camwood, kam'wud, se bar-wood.

Can, kan, 1. va. kunna, förstå †; kunna, förmå †; ss. hjälpv. (näml. pr. ind. ; infinit. saknas; imp. could, kild; pp. saknas) kan (uttr. förmåga); ~ hut, kan blott (ej mer än, på sin höjd); (F för cannot but) kan ej annat än; (to do ...) as best (one) så godt man kan; how ~ that be? huru är detta möjligt? lohat ~ this mean f hvad (i ali världen) betyder väl detta?

Can, kan, 2. s. kanna, burk af metall; va. inlägga i burk, jfr s. ~-bU0y, s. sjö. stor konisk boj. ~-ll00kS, s. pl. sjö. löshakar att hugga om fat. ~hook-sling, s. sjö. fatlänga

(tåg med löshakar).

Canada, kån'ådå, s.pr. ~-balm, ^balsam,

s. finaste terpentin (som fås af följ.). ~-fir, 5. bot. Abies balsamea. ~-rice, s. bot. ett gräs (Zizania aquatica) växande i Nord-Amerikas sötvatten. Canadian, -na'dian, a. kanadisk; s. invånare i Kanada.

canakin, kån'åkin, s. liten kanna, jfr can, 2. canal, kanal', s. (gräfd) kanal äfv. anat. o. bild. ; vattenledning; ränna, rör; kir. spjäla. ~ -boat, S. kanalbåt (is. som drages af hästar). (-' -)~-C0al, se cannel-coal. ~-lift, s. hydropnevmatisk elevator ei. sluttande plan med vindspel hvarmed fartyg höjes från en lägre vattenyta till en högre. ~-l0Ck, 8. sluss. tion, -iza'sjun, s. kanalisering. Canard, fr., kana'r, kana'rd, s. ticlningsanka. Canary, kana'ri, a.

tillhörande ei. kommande från Kanarieöarna: (C)**Islands; s. ka-nariesekt (: -vin), -fågel, -trä; ett slags dans †; va. f dansa kanariedans. ~-bird, ~-finch, s. kanariefågel (Carduelis Cana-ria). ~-grasS, s. bot. kanarieflen (Phalaris canariensis) (hvaraf fås följ.). ~-Seed, s. ka-nariefrö. ~-StOne, s. min. ett slags gul karneol. ~-weed, s. orselj, jfr orchil. ~ -WOOd, s. ett slags mahogny. Canaster, kanas'tur, s. eg. rörkorg för tobak;

knaster (äfv. ~-t0baCC0). cancel, kan'sel, va. {imp o. pp. ~led, -d) stryka ut, öfverkorsa; utplåna; upphäfva, förklara ogiltig, återkalla testamente etc.; makulera trycksaker; s. boktr, makuleradt ark; makulering. ~late, -at, elated, -àtëd, a. förgallrad; gallerformig, rutig; naturv. nätformig, nätlik. ~lation, -a'sjun, s. utstrykning, öfverkorsning;. mat. förkortning, utstrykning af gemensamma faktorer i tälj are och nämnare. ~Ung, -mg, prt.; S. se föreg.; ~ oj an insurance, hand. ristorno. ~li, lat., -'i, s. pl. gallerfönster. ^loUS, -us, a. anat. cellformig, nätlik, cancer, lat., kan'sur, S. zool., oftast med. astron, kräfta. ~ate, -àt, vn. med. blifva kräftar-tad. ~ation, -a'sjun, s. med. kräftbildning. ~ite, -it, s. pai. fossilt kräftdjur. ^OUS, -us, a. med. kräftartad. cancriform, kang'kriform, a. kräftlik, äfv. se föreg. CanCrine, -in, a. lik en kräfta i egenskaper; ~ verses, verser som kunna läsas både rättfram och bakfram. Can-croid, -rojd, a. hörande till kräftdjuren, kräftlik; med. kräftartad, kräft-. Candelabrum, lat., kandèlà'brum, s. (pl. ~S, -z o. -bra, -brå) kandelaber, prydlig armstake; ställning för ljusstakar, candent, kan'dent, a. hvitgiödande. Candescence, -des'ens, s. hvitglödgning. Candid, kan'did, a. hvit|; öppen, uppriktig (with, mot); opartisk; frimodig; enkel, naturlig. ~acy, -asi, s. kandidatur. ate, -àt, s. kandidat, sökande (for, till); ~ for St. Luke's (Hospital i London), dårhuskandidat. ^ateship, -àtsjip, ~ature, -àtur, s. kandidatur. ~neSS, -nès, s. uppriktighet, jfr candour.

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Capitol

F Talspråk. 152 P Lågt språk.

captivated

candied, kan'did, a. kanderad, inkokt med socker; förvandlad till likhet med socker; biid. insockrad, honingssöt; ~/>eeZ, syltade pomeransskal. Candify)j<, -fi, va. o. vn. kandera(s).

canditeer, kandite'r, s. mil. skyddstak för

skansgräfvare.

candle, kand'1, s. lj US af talg, vax, stearin o. d. ; to burn the ~ at both ends, slösa; slösa med hälsan, öfveranstränga sig, storma på sin hälsa; to hold a ~ to a person (ofta med negation), (icke) vara en värdig medtäflare till ngn, kunna mäta sig med ngn (in, i); bargain (sale) by inch oauktion där buden få pågå så länge en ljusbit brinner. ~-berry(-tree), s. bot. vaxbuske jfr bayberry; se vid. fiiut. ~-bomb, s. knallglas (liten kula innehållande vatten som sättes i ett ljus och exploderar vid uppvärmning).

~-Case, s. ljuslåda, ^--branch, s. arm på armstake; lampett. ^-broach, se ^-rod. ~-C0al, se cannel-coal. ~-end, se s-end. ^-extinguisher, s. ljussiäckare. ~-fixer, s. pappholk hvarmed ljuset hålles rakt i staken. ~-grease, s. ljustalg.

holder,

s. ljushållare; medhjälpare, biträde. ~ -jack,.?, vaxstapel ss. ljuständare. ~-light, 6'. ljuslåga: ljussken; by vid ljus. ~ -lighter, s. ljuständare, jfr ~-jack; ett slags

fidibus till cigarrtändning. ~-maker, S. ljusstöpare. (C)^maS, -mas, s. kyndels-messa. ~-mOuld, s. stöpform for ljus. ~ -nut, s. bot. frukten af en euphorbiacé (Aleurites triloba) på Stilla hafvets öar, hvilken brinner med klar låga. ~-paper, S. Omslagspapper om ljus; pl. ljusmanschetter. ~-rod, s. ljusspett, ljussticka. ~-Safe,s. ljusmanschett. ~-saver, s. ljusknekt. ~'s-end, s. ljusbit, ljusstump; pl. lemningar som tagas vara på; sportler. ~-ShearS, s. pl. ljussax. ~-Snuff, s. ljusbrand. ~-Snuffer, s. ljusputsare; ljussax. ~-Stand, s. se candelabrum. ~stick, s. ljusstake. ~-stone, s. en art gul karneol. ~-Stuff, s. ljusämne (talg, vax, o. d.). ~"thief, S. tjuf på ljus. ~-waster, s. ljusödare; lok. tjuf På ljus; nattrucklare†. ~-

wedge,s.ljusknekt, jfr f fixer. ~-wick, s. ljusveke. ~W00d, s. s. k. citronträ. ~W0rkS, s. pl. ljusfabrik.

candock, kan'dok, s. ett slags sjögräs (Equisetum; äfv. Nymphæa, Nuphar).

Candour, kån'dår. s. redlighet, uppriktighet; öppenhet, öppenhjärtighet, frimodighet; naturlighet, enkelhet.

candroy, kan'droj, s. tekn. utbredningsapparat för bomullstyger som skola tryckas.

Candy, kan'di, s. kandisocker (äfv. ~-Sugar); kanderad frukt; va. (imp. o. pp. -ied, -id)

kandera, inkoka med socker, öfverdraga med socker; kristallisera; öfverdraga med kristaller; vn. öfverdragas med socker; kristallisera; blifva hård och genomskinlig. ~tuft, s. bot. Iberis. ~ing, -ing, prt.; s. kandering. cane, kän, s. rör; sockerrör; spatserkäpp; spö, rotting o. d. tin prygel; skoi. lindrigare aga; kastspjut; hand. ett längdmått (5—7 fot): va. rappa, prygla; sätta rör (rotting) i. ~-blinds, s. pl. rörjalusier. ~-brake, s. rörsnår; bot. ett slags rör (Arun din aria). ~-chair, s. rörstol, rottingstol. ~-eyes, s. pl. hål för käpptofsen. ~-head, s. käppkrycka (-knapp). hole, 5. fåra hvari sockerrör planteras. ~-juice, ~-liqu0r, s. rå sockerrörsaft. ~nian, s. käpphandlare. ^-mill, s. sockerrörskvarn. ~-pen-CiL s. blyertsstift. ~-platting, s. flätad rotting i stolar. ~ spirit, s. sockerrörs-bränvin, rom. ~-String, s. käpptofs. ~ -sugar, s. rörsocker. ~-trash, s. urpres-sade sockerrör till bränsle. Caned, kand, (1.) pp. af cane-, (2.) a. grumlig, tjock om ättika.

canescent, kånës'ènt, s. hvitnande. canicula. lat., kanik'ula, ei. canicule, kan'i-

kul, s . astr. hundstjärnan (Sirius). ~r, -är, a. hörande till hundstjärnan; ~ days, hunddagarna, rötmånaden. Canine, kani'n, a. hund-; hundaktig; ~ appetite, omättlig hunger, varghunger; ~ letter, bokstafven r; ~ madness, vattuskräck; ~ teeth, ögontänder. caning, ka'ning, prt. af cane; s. prygel, ba-

stonad, stryk; aga. Canister, kan'istår, S. flätad korg; kanister, dosa af bleck för té o. d.; P hufvud. ~-shot, s. skrot(kappe), skråskott, kartesch(er), ~ed, -d, se canned. Canker, kång'kår, s. kräftsår; med. veneriskt sår; biid. kräfta, frätande ondt; fördärf; rost; kräftsjukdom hos träd; kräftsvulst i en hästs hofvar; nyponbuske †; vn. frätas; rosta, oxiderat; fördärfvas, ruttna bort; va. fräta; fördärfva. ~-bit, a. biten af en giftig tand. ~-bl00m, ~-bl0SS0m, s. nyponblomma; biid. frätande mask. ~ -fly, s. skadlig insekt på träd. ~-like, a. tärande som en kräfta. ~-rash, s. med. sårighet i halsen som åtföljer skarlakansfebern. ~-W0rm, s. en skadlig mask på träd (larven af Geometra brumata); biid. kräfta; »frätande mask» (bekymmer o. d.). ~ed, -d, pp.; a. elak, illvillig, led. ~QUS, -ås, a. frätande; kräftartad. ~y, -i, a. uppfrätt; rostig; illvillig, elak. Canned, kand, pp. af can, 2.; a. inlagd i en can; ~ goods, konserver i bleckburkar.

cannel-coal, kån'elk
[: bituminösa] stenkol).

cannequin, kan'ekwin, s. ett hvitt ostindiskt

bomullstyg. Cannery, kan'uri, s. fabrik för konserver. Cannibal, kan'ibal, s. människoätare. —iSITl,

-hm, s. människoätande; mordiskhet. Cannikin, kan'ikin, se canakin. canniness, kan'!nes, s. klokhet etc., jfr canny. cannipers, kan'ipurz, se calipers. cannon, kan'un, S. (pl. lika när stycken i en artilleripark räknas) kanon, stycke, (artil-leri)pjes; mek. cylinder, rör som sitter fritt omkring en rörlig axel; (of a hell) »öra», krona på en ringklocka; veter. se shank; kir. boktr. o. biljard., se canon. —

-ball, —-bullet, s. kanonkula. —-bone, s.

mellanfotsbenet hos hästar. —-hole, s. styckeport. — lock, s. perkussionslås på kanon. —-metal, s. kanonmetall. —-pinion, s. tapp för minutvisaren på ett ur. —-proof, a. skottfri; skottfast (som motstår kanonskott). —-Shot, s. kanonskott; kanonkula; skotthåll för kanoner. — S -mOUth, s. kanonmynning. — -StOVe, S. kanonugn (cylindrisk järnkamin). —ade, -à'd, s. kanonad; va. o. vn. (be)skjuta med kanoner. —ading, -a'ding, prt.; s. kanonad. — eer, —ier, -è'r, s. kanonier, styckjunkare. — ry, -ri, s. artilleri.

cannot, kan'ot, sammanskrifning af Cail not; I ~ hut äfv., jag kan ej underlåta att; it (that) — be, det är omöjligt, cannutar, kan'ular. a. ihålig, rörformig.

canny, kan'l, a. Skoti., Nord Engl. (med bet. skiftande på olika ställen) skicklig; vacker, prydlig, nätt; passande; lycklig; pålitlig; (Eng. is.) klok, slug. Caiioe, kåno', s. kanot, liten indiansk båt: to paddle one's own —, F, taga sig fram i världen på egen hand; (C)— Indian, eldsländare. Canon, kan'un, s. regel, rättesnöre; föreskrift; farm. recept; mat. formel; mus. kanon; ordens-(kloster-)stadga; kanoniska böckerna; kyrk. kanik, kanonikus; helgonförteckning; biij. carambolage; kir. nål att hopsy sår med; boktr, grof titelstil (flat —, grof kanon; lean ei. little 'v,, liten kanon); regular (secular) —, kanik som lefver i (utom) sitt kloster, —-bit, s. munlag på betsel. ~-laW, s. kanoniska lagen, —-lawyer, s. kännare af kanoniska lagen, —ess, -ës, s. stiftsfröken. —ic, —ical, -non'ik(al), a. kanonisk; kyrklig; — hours, timmar för vissa kyrkliga förrättningar (kl. 8 f. m.—12 e. m.); däremot svarande delar af handboken. — icalneSS, -non'ikalnes, s. enlighet med kanoniska

lagen; kanoniskt anseende. —icals, -n6n'ikåls, s. pl. en kaniks drägt vid full ornat; mässkrud. —icate, -nén'ikàt, se —-ship. — icity,kanonis'iti,se— icalness. —ist, -onist, s. en som är kunnig i kanoniska lagen. —istiC, -is'tik, a. kanonistisk. —-ization, -iza'sjun, s. kanonisering. —ize, -noniz, va. kanonisera, förklara för helgon. —ry, -ri, —ship, -sjip, s. kaniks ämbete ei. inkomster.

Canopied, kan'opid, a. försedd med canopy; — bed, säng med tak. Canopy, kan'opi, s. (pl. -ieS, -iz) tronhimmel, baldakin; (cftast pl.) byg. framskjutande listverk omkring spetsen af en gotisk båge (dörr, fönster etc.); — of heaven, himlahvalfvet; va. (imp. o. pp. -ied, -id) täcka med en baldakin.

Canorous, kano'rus, a. sångfull, välljudande.

Can't, kant F, förk. af cannot.

Cant, kant, 1. s. auktion, utbjudning till salu; va. bjuda ut (sälja) på auktion; bjuda på.

Cant, kant, 2. s. gnällande tal hos tiggare; skrymtaktigt (tillgjordt) tal; konstspråk

för särskilda yrken, sekter el. partier; 1'Otväl-

ska, tjufspråk, pöbelspråk; jargon; a. tillgjord, vulgär om språket; vn. tala i gnällande ei. tillgjord ton; tala konstspråk, pöbelspråk; skrymta, förställa sig, hyckla.

Cant, kant, 3. s. vinkel, kant; sned riktning; stöt, knuff; hörn†, vrå†; a. af-sneddad, affasad; va. resa på kant; välta, stjälpa omkull, stöta öfverända (äfv. — over)-, kanthugga; sjö. kantra; — ed column, månghörnig kolonn. —-Chisel, s. spjäl-stickel, kantbetel. —-file, s. ryggfil. — -hook, Am., s. kantringsstake, handspak med krok i ena ändan, —-frame, —-timber, s. sjö. kantringsspant, —-wall, s. byg. mur som bildar vinkel med annan.

Cantab, kåntåb', s. F förk. af foij. —rigian,

-ridj'ian, a. från Cambridge; s. Cambridgestudent.

cantaleup, se cantaloupe.

cantaliver, kan'talivur, se cantilever.

Cantaloupe, kan'talop, s. en art ljus melon, cantankerous, kantang'kurus, a. F bitter, elak, giftig, gemen.

Cantata, it., kanta'ta, -à'tå, s. mus. kantat.

Canteen, kante'n, s. fäitflaska; kantin; matsäcksskrin; marketenteri, soldatkrog.

cantel, kan'tl, se cantle.

canteloup, kan'telop, se cantaloupe.

Canter, kan'tur, 1. (jfr cant, 2) s. gnällande tiggare; en som talar pöbelspråk; hycklare.

canter, (förk. af Canterbury) kan'tur, 2. s. kort galopp; biid. hastigt öfverfarande: ' vn. galoppera i kort galopp; to unn in (at) a segra (vid kapplöpning, utan att rida i karrier) med största lätthet; it is a ~ for him, det är en småsak för honom. Canterbury, kån'turbëri, s. (eg. pr.) étagère, is. notbord. <v-bell, s. bot. ett plags blåklocka (Campanula media), ^-gallop, se canter, 2. ~-tale, s. fabelaktig berättelse, saga (eg. en diktcykel [Canterbury Tales] af Chaucer).

cantharides, kånthåridèz, pl. af följ. s.; ~ plaster, dragplåster. ConthariS, lat., kån'-thåris, s. zool. spansk fluga, canthus, kan'thus, 5. anat. ögonvrå; greater inre, lesser yttre ögonvrån.

cantica, kån'tikå, canticoy, -koj, 5. Am. F

soaré med dans; högljudt samtal, canticle, kan'tikl, 5. sång †; koral; pl. Salomos höga "visa. cantilation kantila'sjun, s. mässande

(föredrag som liknar det musikaliska recitativet).

cantilever, kån tilèvur, cantilivur, -livur, s.

byg. konsol; utskjutande stöd;bjälkhufvud. canting,kan'ting, 1.(jfr cant, 2) a. gnällande; skrymtande, gudsnådlig; ~ arms, her. talande vapen (vapen med figurer hvilka såsom en rebus uttrycka namnet). ~nCSS, -nës, S. gnällande, gudsnådlig ton. Canting, kan'ting, 2. (jfr cant, 3) s. vältning, omstjälpning; kantring. ~-wheel, s. urm. kronhjul.

cantle, kan'tl, s. kant, hörn; bit, stycke; bakre sadelbågen, sadelbom; bakhuf-vud; va. stycka, dela. -lët, s. kant; stycke, bit.

CantO, it., kan'to, S. sång (del af ett skaldestycke);

mus. sopran. Canton, kan'tun, s. kanton, distrikt; trakt;

afdelning; her. fyrkant (afskild del af annan färg i öfra hörnet af en vapensköld); Va. (mil. ofta

kanton') dela i småaf delningar, af dela; mil. kantonera, inkvartera; ^ed building, byggnad prydd i hörnen med pelare o. d.; ~ed columns, små kolonner i hörnen af en större fyrkantig pelare. ~ai, -ål, a. hörande till en kanton; indelad i kan -• toner. ~ize, -iz, va. dela i kantoner. ' ment, -mènt, kanton'ment, s. kantone-

ring, inkvartering, cantoon, kanto'n, s. ett slags starkt bom-

ulls(byx)tyg. Cantor, kan'tur, s. kantor, ledare af kyrkosång. ~al, -ål, a, kantors-; ~ staff, en kantors taktpinne, cantrap, kån'tråp, cantrip, -trip, 5. skoti.

förtrollning, »förgörning», »otyg», ill-fundigt dåd.

cantred, kan'tård, 8. i waies härad, canty, kan'ti, a. Skoti., Eng. lok. liflig, munter. Canvas, kan'vas, s. kanfas; hårduk; stra-malj; groft linne ei. hamptyg; sjö. segelduk, smarting; duk, segel ofta kollekt.; tältduk ; duk till målningar; Utkast till ett konstverk; topografiskt nät; va. öfverkläda med~. ~-aCtOr, ~-ClOWn,s. aktör, konst-makare som uppträder på en marknadsteater (: ^-theatre). ~-back, s. zool. en art dykand (Fuligula valisneriana). ~ -blind, s. fönstermarkis. climber)j<, s. en sjöman som går till väders för att manövrera segel. ~-paper, s. kartonnage. ~-W0rk, s. tapisserisöm. ~-yarn, s. segelgarn.

CanvaSS, kån'vås, va. sålla, sikta; pröfva, granska; undersöka; häckla, tadla; värfva röster af ngn (~ a person for his vote); genomströfva (a district for votes); vn. värfva röster (for, föl* en person, till en plats); genom bearbetning arbeta (for); S. pröf-• ning, granskning; diskussion; röstvärf-hing (for votes), subskribentsamlande; gunstsökeri; se vid. canvas, s. ~er, -ur, s. en söm pröfvar en valförrättning 0. d.; röstvärfvare, lycksökare, ""ing, -

mg,prt.; s. se canvass, s.; ~ agent, subskribent-samlare; röstvärfvare åt andra, cany, ka'ni, a. full af rör; rör-. Canyon, kån'jün, s. Am. jättestor klyfta ci. remna

i ten-ängeu, ravin, lång, smal, djup dal. Canzonet, kanzonët', s. liten visa. caoba-wood, kàÖ'bå-Wud, S. sockerkist (brasilianskt trä(d)slag).

caoutchouc, ko'tjok, s. kautschuk. ~-tube,

kautschukslang. Cap, kap, s. mössa, barrett; i allmänhet ngt som liknar en mössa: tekn. täckande och sammanhållande öfverdel, hatt, hätta, huf, hylsa, kappa, krona (jfr capping); det öfversta af ngt : topp, spets; mil. slaghuf, knallhatt; byg. kapitäl; sjö. esel-hufvud; sjö. mössa på en tamp; hand. strut; va. (imp. o. pp. ~ped, -t) sätta mössa (äfv. tekn.) på; betäcka; hälsa på; tåstöta skor; öfverträffa; F slå mössan af; sjö. sätta ett eselhufvud på; vn. † taga af sig mössan (to, för); ~ and bells, narrmössa; ~ of a cannon, täckbly, plattlod, jfr apron; ~ of maintenance, statsmössa vid kröning buren framför konungen ; ~ of the knee %, knäskål; military sjakå (s. k. kepi); to set one's ~ at, om ett fruntimmer göra sig till för ngn, »lägga an på ngn», »lägga sina krokar för»; to ~ a bottle, binda öfver en butelj, öfverdraga korken och halsen af en butelj med ngt (stanniol o. d.); to ~ verses, växelvis framsäga verser; to ~

texts, i täflan draga fram bibelspråk; to ~ the climax, öfvergå alt hvad man kan föreställa sig. -^-acquaintance^. F bekant på hvilken man blott hälsar. ~-a-pie, -å-pè', ap.; ad. (väpnad) från topp till tå. ~-bridle,.s. mössrem. ~-mOney)fC,s. pengar som insamlas åt the huntsman. när räfven är dödad. ~-paper, s. brunt omslagspapper. karduspapper; se vid. foolscap. ~-peak, s. mösskärm. ~-piece, s. byg.

Öfverstycke, tvärträ öfver en dörr o. d. : mek. stycke som täcker ngt annat. ~-Sheaf, s. hatt på en sädesskyl. ~-shore, .9. sjö. eselhufvudstötta. ~-square, s. art. tapp-

öfverfall för att fasthålla en kanon vid lavetten. ~StOne, s. byg. se coping; pai. fossil sjöborre. ~-tin, 5. tenn till kapsuler; hand. finaste Malakkatenn. capability, kapabil'iti, 5. skicklighet, förmåga {of till, to, att); fattningsgåfva; pl. anlag; egenskaper. Capable, ka'pabl, a. i stånd, duglig, skicklig : (öf till : mäktig); egnad; mottaglig (of); rymlig)}C; ~ of duty, t jan st duglig; the whole ~ of duty, mil. hela tjänstbara styr-" kan. ~neSS, -nes, s. skicklighet, förmåga "(o/, till, i).

capacious, kåpà'sjus, a. rymlig; omfattande . (äfv. memory, mind o. d.); stor, vidsträckt. ' ~ness, -nes, rymlighet, vidd, omfattning äfv. bild.

capacitate, kåpås'itàt, va. göra skicklig, duglig, jur. görabefogad,kompetent; sätta i -stånd (for, till), capacity, kåpas'i ti, s. rymlighet, vidd; ge om. kubikinnehåll; sjö. drägtighet; mottaglighet; duglighet (for, of); jur. befogenhet, kompetens; förmåga (of, af; to, att); fattningsgåfva; samhällsställning; egen-" skap; hänseende;^. anlag, egenskaper; in the ~ of, i egenskap af; ~ for heat, fys. värmekapacitet; ~ of weight, bärkraft.

Caparison, kåpårisun, s. hästtäcke, sja-brak; mii. hästmundering; rik klädsel; flugnät; va. pryda (med mundera; rikt och präktigt kläda. Cape, kåp, 1. s. (kapp)krage, »pelerin»; Spanish kapusjong. ~-line, 5. ampu-tationsbindel. Cape, kåp, 2. .
i en hästs hof).

Caper, kà'pur, 1. s. kapare(fartyg). Caper, ka'pur, 2. s. bot. kapris. ~-bush, ~-tree, s. kaprisbuske. "»-congou, ~

tea, s. en art brunt té. ~-sauce, s. kaprissås.

Caper, ka'pur, 3. s. skutt, luftsprång, ka-priol; vn. göra luftsprång, glädjesprång, »hoppa och dansa» (äfv. to cut ~s) (upon, af glädje öfver). ~er, -ur, s. en som gör luftsprång. ~ing, -ing, prt.; s. hopp, skutt.

capercailye, kåpurkà'ijè äfv. caper-cailzie,

-zi, s. Skoti. tjäder. Capful, kap'ful, s. en mössa full; obetydlighet, smula, capias, lat., kà'piås, s. jur. (äfv, writ of*»)) order till en sheriff att försäkra sig om ngns person, capillaceous, kåpilå'sjus, a. se capillary. Capillaire, fr., kapila'r, s. saft af Adiantum;

Capillus Veneris (en ormbunke : »jungfruhår») med tillsättning af pomeranssaft; sirap med orangevatten, capillament, kåpiråmënt, s. naturv. trådlikt organ.

capillariness, kåp iiårines, --'---, capillarity, -lar'iti, s. hårfin beskaffenhet; hår-rörskraft, kapillaritet. capillary, kåp'ilåri, --'--, a. hårlik, hårfin; s. fint rör, hårrör (äfv. ~ tube); ~ attraction, hårrörskraft.. capilliform, kapil'iform, a. hårformig. caping, ka'ping, 5. jfr capping, coping. Capital, kap'ital, a. hufvud-; hufvudsaklig; förnämst; F utmärkt, förträfflig, ypperlig-, präktig; tillhörande stora alfabetet; s. byg. pelarhufvud, kapitäl; hufvudstad; hand., äfv. fort. kapital ; stor bokstaf, versal; tekn. se capitulum; kapitel; ~ crime (offence), lifssak; ~ letters, stora alfabetets bokstäfver, versaler; cubical ~,tärningskapi-täl; indented veckkapitäl; to make ~ of F, vända sig till nytta, »slå mynt af». : ~-StOCk, 5. grundfond. ~-title, s. boktr.

hufvudtitel. ~ist, -1st, s. kapitalist. ~ize, . -iz, va. kapitalisera; trycka med stora bokstäfver. ^ization, -izå'sjun,s.kapitali-sering; bruk af stora alfabetets bokstäfver. ~ly, -i, ad. jur. till lifvet; hufvudsakligen; utmärkt, förträffligt; ~ convicted, dömd till döden. ~neSS >J<, -nes, s. utmärkthet; jur. egenskap att vara lifssak. Capitaté, kåp'itåt, a. bot. växande i hufvud. Capitation, kapita'sjun, s. folkräkning; personskatt, mantalspengar (vani. ~-tax). ~ -Stuff, s. ett slags half ylle. capite, lat., kap'ite, S. in jur. om besittning af

jord omedelbart från konungen, capiteilate, kåpifëlàt, a. bot. växande i små hufvud.

Capitol, kåp'itol, s. Capitolium i Rom; Am. det hus hvari kongressen sammanträder ;

senatens hus i hvarje stat. ~ian, -tè'liån, ~ine, -in, a. hörande till Capitolium, capitular, kapit'ular, a. hörande till domkapitel; bot. jfr capitellate; s. domkapitels beslut; samling af sådana beslut; lagsamling; konsistorieledamot; hufvuddel.

-1, a. O. S. (pl. ~ies, -iz) se nästföreg. capitulate, kapit'ulat, vn. upprätta ett skriftligt aftal|; mil. dagtinga. Capitulation, -la'sjGn, s. skriftligt uppsatt aftal; mil. dagtingan. CapitulatOr, -ur, s. en som kapitulerar, capitulum, lat., kåpitfulüm, s. bot. blomhufvud; tekn. hatt, hjälm öfver en distiller-kolf.

Capivi, kape'vi, se copaiba. caplan, kap'lan, caplin, kap'lin, 5. zool. lödda (en norsiik fisk, Mallotus villosus); lok. läderrem på en slaga. capnomor, kap'nomor, s. färglös olja ur trätjära.

CapOC, ka'pok, - -', s. en art tin kort ostindisk bomull (använd till stoppning).

capoch, se capouch.

Capon, ka'pn, .<?. kapun; va. se ^ize. ~ize, -iz, va. kastrera tupp o. d. ~ier, ~niere, fr., kapone'r. s. fort. kaponier. caporal, fr., kap'oral, s. ett slags röktobak, capot, kåpot', s. siam i piquetspei; va. göra ngn siam i piquet.

capote, fr., kapo't, s. (fruntimmers)regn-

kappa; soldatkappa, CapOUCh)fC, kapo'tj, s. munkhufva; kapu-

sjong; va. sätta hufva på; förblinda. Capped, kåpt, imp. o. pp. af cap; a. kap'ed, krönt, betäckt; ~ hock, voter, piphas; ~ rail, järnvägsskena med stålhnfvud. Capper, -ür, s. mössmakare, mösshandlare; F en (ngt) som öfvergår alla andra (alt annat). Capping, -ing, s. påsättande af mössa etc. jfr cap, v.; tekn. betäckning; öfverstycke; se vid. coping; ~ day, promotionsdag. capreolate, kåprè'olàt, a- bot. försedd med klänge.

capric, kap'rik. a. get-; ~ acid, kem. kaprin-syra.

caprice, fr., kapre's, s. nyck, infall, kapris, capricious, kaprisj'us, a. nyckfull; ostadig.

~neSS, -nes, s. nyckfullhet, capricorn, kap'rikorn, s. astr. stenbocken;

pl. en skalbaggsfamilj (Tetramera). caprid, kap'rid, a. get-, caprification, kaprifika'sjun, s. ett sätt att med konst påskynda mognad (af fikon) ei. med konst befrukta (dadlar), caprifole, kap'rifoi, .?. bot. se honey-suckle. caprine, kap'rin, a. liknande en get, get-. Capriole, fr., kap'riol, s. ridk. dans, kapriol. Caprizant, kap'rizant, a. med. ojämn om puis.

CaproiC, kapri'ik, se capric. capsicum, lat., kap'sikum, s. bot. spansk peppar.

Capsize, kapsi'z, va. sjö. kantra, vända upp och ned på; vn. kantra; s. (-' -) kantring. ~d, -d, pp. a. kantrad.

capstan, kåp'stån, äfv. mindre riktigt capstern,

-stürn, s. mek. bärg. vind, liaspel; sjö. gångspel. ~-bar, s. spelbom, handspak. Capsular, kap'sular, ~y, -i, a. kapsellik; kapsel-.

capsulate, kap'sulat, -ed, a. innesluten i en dosa ei. kapsel, inkapslad.

capsule, kap'sul, s. bot. anat. med. kapsel (äfv. på en butelj), kem. liten smältdegel, probér-degel; liten flat (porslins)skål, afdunst-ningsskål; mil. knallhatt.

Captain, kap'tin, s. mil. sjö. kapten; förman; anförare, ledare, befälhafvare; fältherre; sjö. i krigsflottan, jfr ex. nedan, korpral; Am. F äfv. titel för järnvägskonduktör; a.)j<förnämlig; tapper; ~ of the after-guard, skanskorpral; ~ of the eight, båtstyrare för en åttaårad kapproddbåt; ~ of the eleven, ledare för ett cWcÆe£-parti; ~ of the fleet, flaggkapten; ~ of foot, kapten vid infanteriet; ~ of the forecastle, backskorpral; ~ of the foretop, utkik på förmärsen; ~ of a gun, kanonkommendör; ~ of horse, ryttmästare; ~ of a top, märs-korpral; ~ Hackum, si. storskrytare; ~ Tom, bi. anförare för en pöbelhop. ~ -general, s. general-en-chef; generalkapten; guvernör öfver en koloni. ~ -generalcy, S. generalkaptens ämbete, myndighet, område, ^-lieutenant, s. löjtnant med kaptens rang, kaptenlöjtnant. ^-Pascha, s. kapudan-pascha (turkisk stor-amirai). ~Cy, -si, s. kaptens tjänst. -x.Cy -general, se generalcy. ~ry †, -ri, Ship, -sjip, s. kaptenstjänst; militärisk (strategisk, taktisk) skicklighet, fältherretalang; befälhaf vareförmåga, ledareförmåga.

Captationf, kapta'sjun. 8. sökande efter bifall, lycksökeri, inställsamhet, smicker.

Caption, kap'sjån, s. jur. arrestering †; jur. attest, intyg; Am. F inledning tm ett kapitel, en bokafdelning etc.

CaptiOUS, kap'sjfts, a. snärjande, försåtlig; kitslig, kritisk, tadelsjuk; gnatig, grälig; stingslig, kinkig, snarsticken (about, i afs. på); rymlig †. ~ly, -li, ad. stingsligt, »med humör». ~neSS, -nes, s. spetsfundighet; tadelbegär etc., jfr föreg. a.

Captivate, kap'tivat, a. † tillfångatagen; va. fängsla, taga till fånga†; vinna(apersorfs favour); intaga, förtjusa. ~d, -ed,pp.;to be vara (blifva) fängslad af ngn ei. ngt,för-

tjust i (with, by). captivating, -ing, prt.; a. fängslande, intagande. Captivation, -vå'sjun, s. fängslande wid.; tillfångatagande †.

Captive, kap'tiv, a. fången; hörande till en fånge; wid. intagen; s. krigsfånge; wid. en som är fängslad, intagen; tillbedjare; va. † se captivate; to lead bortföra i fångenskap; to take taga till fånga, captivity, -tiv'iti, 5. fångenskap. CaptOP, -tur, s. tillfångatagare; gripare; sjö. upp-bringare; kapare. Capture, -tur, s. gripande, tillfångatagande; uppbringande af fartyg; rof, byte, pris; va. taga med våld, bemäktiga sig; bortsnappa, uppbringa ett fartyg.

CapUChin, kapusje'n, kap'osjin, s. hufva, ka-pusjong; kapusinermunk (: ~ friar); (fruntimmers-)kappa med kapusjong; zool. mössdufva; bot. vild balsamin (Impa-tiens); äfv. dets. som 'v»- monkey, Se mj. capu-Cine, kay'usin, 5. zool. kapusinapa (Cebus).

Capulet, kap'ulet, se capellet.

Caput, iat., kå'put, s. förr en högsta myndighet vid universitetet i Cambridge; ~raor-tuum (lat. mè'rtuum), kem. värdelös återstod ; en dunkel brun färg.

Car, kår, s. kärra; triumfvagn, char; spårvagn (: tramAm. äfv. järnvägsvagn; gondol tin en luftballong; astron, kaliavagnen. rsj- basket, s. Am. järnv. nät för passagerar-nes småeffekter. ~-Cab, s. Am. kur på lokomotivet. ~mail, s. forman. ~-trUCk, s. Am. järnvägsvagnsunderrede mod axlar, hjul, etc. 'v- wheel, >•. Am. järnvägsvagnshjul.

carabine, kår åbin, se carbine. ~er, -e'r, se carbineer.

carac(k), kår'åk, s. förr stort portugisiskt handelsfartyg.

caracole, fr., kåråkol, s. ridk. half voit; byg. spiraltrappa; vn. göra halfvolt(er), tumla sin häst.

caracoli, kår'åkoli, s. en legering af guld, silfver och koppar.

Carafe, fr-, kåråf', s. vattenkarafE.

caragheen, se carrageen.

Caramel, fr., kår'åmël, s. karamell, brändt socker; konfekt af chokolad, smör och sirap.

carapace, kår'åpås, carapax, -påks, 5. ryggsköld af en sköldpadda; öfre skalet på kräftdjur.

Carat, kår'åt, s. karat (24 k. = rent guld); diamant* och pärlvigt (= 4 gran); värde>j<.

Caravan, kår'åvån, - - s. karavan; stor resvagn, Öfvertäckt rustvagn för kringresande konstmakare o. d. ~eer, -è'r, s. karavan -förare. ~Sary, -'suri, ~Sera, -'sura, s. karavanserai (österländskt härbärge för resande).

Caravel, kår'åvèl, s. förr litet spanskt ei. portugisiskt fartyg; fransk sillfiskarbåt. Caraway, kår'åwà, s. bot. kummin (Carum carvi); ett slags äpple; konfekt med kummin. ~-Seed, s. kummin (krydda), carbide, ka rbid, 5. kem. förening af kol med en bas.

carbine, ka'rbin, s. karbin. ~er, -è'r, s.

karabinier. carbohydrate, kå'rbohidråt, 5. kem. kolhydrat.

carbolic, karbol'ik, a. ~ acid, karbolsyra, carbon, kar'bon, s. kem. kol. ~aceous,

-a'sjus, a. kem. kolhaltig. ~ade †, -åd, ado †, -a'do, s. kok. karbonad (ett slags kot-lett); va. hacka sönder äfv. wid. ~ate, -åt, s. kem. kolsyradt salt; tekn. kalcinerad soda; ~ of ammonia, kolsyrad ammoniak, luktsalt; ~ of p otass a, pottaska; ~ of soda, soda, kolsyradt natron; yellow rå (ej renad) soda. ~ated, -åtèd, a. försatt, behandlad med kolsyra, kolsyrehaltig. ~ic, --'ik, a. kem. kolhaltig, kol-; ~ acid, kolsyra; ~ oxide, koloxid. ~ife-rous, -lf'urus, a. geoi. kolförande. ~iza-tion, -iza'sjun, s. kolning; kanonisering, jfr följ. ~ize, -iz, va. förkola; behandlas med kolsyra; karbonisera, mätta lysgas med ångor af kolväten för att öka lyskraften.

^ohydrous, -ohi'drus, a. kem. kol- och vätehaltig. ~0US, -us, a. kolhaltig. Carboy, ka'rboj, s. stor omflätad glasflaska (för syror o. d.), dame-jeanne; kem. ballong.

carbuncle, ka'rbungkl, 5. karbunkel (högröd ädelsten); elakartad böld. ~d, -d, a. besatt med rubiner; full af bölder, carbuncu-lar, -'kulur, a. karbunkelröd; inflammerad. carbunculation, -külå'3jun, 5. knoppars Vissnande genom hetta el. köld. carburet, ka'rburet, 5. kem. förr se carbide; ~ of iron, koljärn. ~er, -ur, s. apparat för karbonisering af lysgas. ~ted, -ed, a. förenad med kol; ~ hydrogen(gas), kolväte ; sumpgas, grufgas. carburization, kårbürizå'sjun, s. karbonisering, jfr följ. carburize, -riz, va. karbonisera lysgas, jfr carbonize. carcanet, kà'rkånet,

s. juvelband. carcass, (carcase %), kå'rkås, 5. död kropp,

lik, as; benrangel; skrof, stomme; ruiner; brandbomb (round kassolett, rökelsekar, -urna. ~-butCher, s. slagtare i stor skala, "^-composition, S. art. fyrv. brandsats. ^-rocket, s. brandraket. carcel-lamp,kå'rsl-låmp, s.moderatörlampa

(med urverk), carcer, iat., ka'rsur, s. fängelse; skrank. Card, kard, 1. s. karda, ullkam; hagelform; va. karda, kamma ut. ~-board, (l.)bord

à: note, b: do, è: nor, o: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.Card-board

caribou

ei. bänk för ullkammar. Cloth, s. filt (till hattar o. d.). ~-maker, (1.) kard-m ak are.

Card, kard, 2. s. (spel-, visit-, bjudnings-) kort; pl. kortspel; kompasskifva: (P med ett adj.) person; vn. spela kort; a knowing*», en kännare; losing small dåliga kort, hackor, mots.: tv inning such an olcl en sådan gammal lufver; a queer ~ P, en underlig kurre; to play one's *»s well, sköta sina kort väl, äfv. bild.; to play one's last spela ut sitt sista kort. äfv. biid.; it is on the *»s, det är bestämdt, enligt planen; it is (about) the ~ F, det är (väl) det rättaste, det bästa, det mesta man kan få (ei. d.); it is (the likeliest thing) upon the det är det mest sannolika, ^-assembly, s. spelsällskap, ^-basket, s. korg för visitkort, aboard, (2.) s. kartong, fint papp. ~-bOX, ~-Case, s. ask, fodral för kort; visitkortlåda. ~ -castle, s. korthus. ^-Catalogue, s. förteckning med hvarje nummer på ett särskildt kort. ~-COlinterS, s. pl. spelmarker. ~-match, 5. strykplån (för svafvelstickor); spelparti. ~-maker, (2.), ~ -printer, 5. kortfabrikör. ~-party, 5. spelparti (spelande personer). ~-player, s. (kort-) spelare. ~-rack, s. ställ, hållare för visitkort, bref O. d. ^-sharper, 5. falskspelare. ~-table, s. spelbord, cardamine, kä'rdåmm, s. bot. ängskrasse. Cardamom, ka'rdamum, äfv. ~um, -mö'müm, s. bot. kardemumma.

carder, ka'rdur, (1.) 5. ullkardare; (2.) †, s.

kortspelare, cardia, ka'rdia, s. anat. magmun; hjärta. ~c, -åk, a. hjärt-, jfr föreg.; hj ärtstyrkan de; ~ wheel, hjärt(formigt)hjul. ~cal, -di'akal, a. se föreg. ~lgy, -diåldji, s. med. kardialgi. Cardinal, ka'rdinal, a. hufvudsaklig, främst; 5. kardinal; förr ett slags fruntimmerskappa; glödgadt rödvin; ~ numbers, kardinaltal; points, de 4 väderstrecken; ~ signs, astr. väduren, vågen, kräftan och stenbocken; ~ virtues, de (4) förnämsta dygderna; ~ winds, de 4 hufvudvindarna. ~-bird, se grosbeak. ~-flower, s. bot. kardinalblomma (Lobelia cardinalis). ~ -grosbeak, 5. zool. rödhufvad gråspink (Fringilla erythrina). ~ate, -at, ~sllip, -sjip, s. kardinalsvärdighet, carding,ka'rding, (jfr card, 1, 2;) (1.) s.'kard-ning; (2.) † s. kortspel. ~-engine, ~ -machine, s. kardmaskin. ~-frame, s. ullkarda. ~-W00l, s. kort fin ull. cardioid, ka'rdiojd, s. mat. hj ärtkurva. Carditis, lat., kardi'tis, s. med. hjärtinfiam-mation.

cardoon, kardo'n, s. bot. en art liten ärt-

skocka till sallad (Cynara cardunculus). Care, kår, s. sorg, bekymmer; omsorg, sorgfällighet; vård; föremålet för omsorg ei. vård; vn. ängslas; bekymra sig, »bry sig» (about, om; for, om : fråga efter, äfv. F tycka om, vara kär i; to, om att); (to the)

~ of, på bref efter utanskriften »adreSS» den ei. den, »medföljer ...s post»; to have take akta sig, taga sig i akt (to, att); have a ! take ~ ! akta er! se opp L to take ~ of (for), akta, vara rädd om; dra försorg om, sköta om; to take ~ of one's self, sköta om sig, akta sig; sköta, reda sig själf; with utanpå paketer o. d. »aktas noga»; I don't ~ (if I do), det gör mig detsamma, må göra! I don't ~ a fig (button, pin, rush, strato, twopence) for it F, jag bryr mig ej ett fnask (ett dugg, två styfver) om det; what do P what ~ I? hvad bryr jag mig om det? hvad rör det mig? ~-Crazed, a. rubbad af sorg och bekymmer. ~-taker, s. vårdare; uppsyningsman. ~-taking, a. vårdande, sig (of, om); s. omvårdnad. ~-tired, ~

-troubled, ~-worn, ~-wounded, a. nedtyngd, medtagen, tärd, utsliten af sorg och bekymmer. Careen, kårè'n, va. sjö. kölhala, kränga, kullvinda ett fartyg; vn. sjö. kränga, »ligga öfver» (äfv. ~ over, äfv. taga en öfver-halning). ~age, -adj, s. plats ei. omkostnader för kölhalning. ~ing, -ing, prt.; s. kölhalning; krängning. Career, kare'r, s.

rännarebana; bild. bana; fullt lopp, karrier; vn. i full fart springa; ila, skynda; to pass the *»s, öfverskrida skrankorna; at full i full karrier. Careful, ka'rful, -a. bekymrad, bekymmersam; omsorgsfull, sorgfällig, försigtig, aktsam, rädd (of, about, om; to, att). ~ness, -nës, s. bekymmersamhet; noggrannhet, omtänksamhet, etc. jfr ofvan. Careless, ka'rles, a. sorglös, obekymrad, likgiltig (of, about, om, för); obetänksam, oförsigtig; oaktsam, vårdslös (in, i). ness, -nës, s. sorglöshet, oaktsamhet, etc. CareSS, karés', va. smeka; s. smekning. ing, -ing, a. smekande; smeksam. ingly, -ingli, ad. smeksamt, på ett smekande sätt. Caret, kå'rèt, (eg. lat : det fattas); S. inskjut-

ningstecken i skrift (f\ ). cargo, ka'rgo, s. (pl. ~es, -z) (skepps)last,

laddning, fraktgods. cargoose, ka'rgos, s. zool. tofslom, dopping,

(Podiceps cristatus). Cariboo, el. -bou, kar'ibo, s. amerikansk ren (Cervus silvestris).

caricature, kar'ikatur, s. karikatyr;" va.

----', karikera, förlöjliga, caricaturist,

- - - -'ist, s. karikatyrtecknare, caricous, kår'ikus, a. med. fikonlik. caries, lat., kå'rièz, med. benröta. Carillon, kårilun, s. klockringning (-spel). Carina, lat., karl'na, S. bot. köl i ärtblomman.

~te, -nåt, ~ted, -nåtëd, a. bot. kölformig, cariole, kår'iöl, s. karriol, trilla, carion, se carrion. cariosity, kårios'iti, se caries. Carious, ka'rius, a. med. angripen af caries. anfrätt.

cark kårk, s. bekymmer; vn. bekymra

sig; va. bekymra, tära ing care). carl~e,karl,s. (1.)(grof,rå)karl;(2.) hon-(eg. han)stånd af hampa; vn. † uppföra sig brutalt. ~in, -in, s. lok. dugtig käring; P kona. carlic, ka'rlik, se charlock. carline, ka'rlin, 1. s. karlin, neapolitanskt silfvermynt (omkr. 20 öre); sicilianskt guldmynt (= 25 fiaucs).

carline, ka'rlin, 2. s. se thistle; (3.) se carling. ~-thistle, s. bot. stjärntistel (Car-lina).

Carling, ka'rling, s. sjö. k arf v el (kort timmer

mellan balkarna långskepps under däcksplankorna).

~-knee, S. sjö. vinkelknä till understöd för däcksbalkarna.

carlings, ka'rlingz. s. pl. en art gråa ärter

som ätas söndagen före palmsöndagen.

carlock, ka'rlok, s. ett slags fin husbiås (tin

vins klarnande) ; bot. se charlock.

carman, se under car.

carmelin, kå rmèiin, a. karmelit-, carmelite, -it, s. karmelitmunk; ett slags päron; a.

se föreg. a.

carminated, kå'rminåtëd, a. karminfärgad; karmin-.

carminative, kårmin'åtiv, a. med. väderför-delande; s. medel mot väderspänningar. Carmine, ka'rmm, ka'rmin, s. karmin (röd färg), carminic, -min'ic, a. karmin-.

Carnage, ka'rnadj, s. blodbad; slagtning. Carnal, kä'rnål, a. köttslig, sinlig; blodtörstigt; ~ intercourse, ~ knowledge, teol. jur. köttsligt umgänge. ~-minded, j a. köttsligt sinnad. ~ism, -lzm, ~ity, -nal'iti, s. köttslighet; köttslig lusta, (rå) sinlighet. ~ist, -ist, ~ite -it, s. köttsligt sinnad människa. ~ize, -iz, va. göra köttslig, sinlig;

befläcka med köttets synder.

carnary, ka'rnari, se charnel-house. carnassial, kårnås'iål, a. om tänder lämpad för köttätning; s. sådan tand (äfv. ^ tooth). Carnation, karna'sjun, s. köttfärg, liffärg;bot. trädgårdsnejlika (Dianthus caryophyllus,

m. fl. arter, äfv. ~-pihk); mål. karnation.

~ed, -d, a. köttfärgad. carnaval †, kå'rnåvål, se carnival. carnel †, ka'rnel, a. formlös. ~-W0rk, se

carvel-work. camelian, (-on) kårnè'liån, -iun, 5. karneol. cameous, ka'rneus, a. köttig, kött-. Carney, ka'rne, s. munsjuka (torsk) hos föl; si. lismande tal; vn. si. lisma.

carnification, kårrnfikå'sjun, s. köttbildning. carnify, ka'rnifi, va. förvandla till kött.

Carnival, ka'rnival, s. karnaval äfv. bild. Carnivorous, karniv'orus, a. köttätande, carnose, karno's, CarnOUS,kå'rnus, a. köttig, carnosity, karnos'iti, med. köttig utväxt;

köttighet. camy, vn. se carney.

carob, kår'ob, s. minsta handelsvigt (: V21 gran); bot. frukt af johannisbrödträdet -tree, Ceratonia siliquä) äfv. ~-bean, ~ -bread. Carol, 1. se carrol, 2.

Carol, kår'6l, 2. s. förr danslek med sång; visa, is. lofsång, hymn, kväde; vn. sjunga; va. lofsjunga; besjunga, carolin, kår'èlin, S. karolin (benämning på fler;

faldiga mynt, sv., ty., etc.).

carolitic, kårölifik, a. byg. sirad med skulpterade blomstergirlander ei. löffestoner, caromel, se caramel. caroon, kåro'n, 5. en art körsbär, carot, se carrot.

caroteel, kårötė i, 5. hand. stort fat för torkad

frukt o. d.

carotic, kårofik, a. med. dvallik; anat. se följ. carotid, karot'id, s. anat. halspulsåder; a. (äfv. ~al)j<, -ål) hörande till halspuls-r ådern.

CarOUSal, kårauz'ål, s. (1.) fest, kalas, dryckeslag; (2.) † karusell, ringränning. CarOUSe, kårauz', vn. hålla dryckeslag, rumla, pokulera; va. † dricka, tömma; s. bräddad pokal, »bottenbägare»†;rummel, dryckeslag; to quaff ^s, tömma bräddade bägare. ~r, -ur, s. festare, rumlare. Ca-r 011 sin g, -ing, prt.; s. rumlande. Carp, kårp, 1. s. zool. karp (Cyprinus carpio).

bream, se bream. Carp, kårp, 2. vn. hacka, häckla (at, på : klandra utan skäl); va. † klandra, häckla.

carpal, kå'rpål,

a. anat. hörande till handleden.

carpel,ka'rpel, -'um, s. bot. fruktblad,

karpell. ~lary, -'uri, a. fruktblads-; ~ leaf, fruktblad. Carpenter, ka'rpentur, s. timmerman, grof-snickare; vn. snickra; bench, hyfvel-bänk; gauge, strykmått; ~'s level,

bi note, h: do, h: nor, i: not, à: tube, å: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.Capitol

vattenpass, lodtafla; f's mate, sjö. undertimmerman; rule, tumstock; scene, se front-scene. ~-bßG, s. zool. trästekel (Xvlocopa). 'v-ing, -ing, s. se foij. Carpentry, -tri, s. timmermans (snickar-jfr ofvan) yrke, -konst, -arbete; hoptimring, ngt hoptimradt.

Carper, ka'rpur, s. häcklare, klandrare.

carpet, kå'rpët, s. (golf-, blomster-)matta; v a. förse med matta; to be on the vara på tapeten. ~-bag, s. nattsäck. ~ -bagger, s. Am. F politisk lycksökare inom

sydstaterna efter inbördeskriget, kommande från de norra staterna. ~-danCe, S. anspråkslöst dansnöje, inproviserad bal med mattorna på. ~-knight f, s. riddare som vunnit sina lagrar i salongerna o. ej i krig; salongshjälte. ^-monger, matthandlare; vekling †. ~-rod, ~-wire, s. mattkäpp (smai

stång el. metallten hvarmed en matta fasthålles vid trappstegen). ~-Wa!k†, s. gräsbevuxen gång. ~-way †, s. jfr föreg.; åkerren. ~-weed, s. bot. en slingerväxt (Mollugo). ~ed, -ëd, a. mattbelagd. ~ing, -ing, s. material till mattor, mattväfnad(er), mattor kollekt.

Carping, ka'rping, pvt.; a.; s. häcklande.

carpology, kårpol'6dji, s. bot. läran om frukten.

Carpus, iat., ka'rpus, s. anat. handlofve.

carpy, ka'rpi, s. bot. afvenbok, annbok (Car-pinus Betulus).

carrack, kar'ak, se c ar ack.

Carrageen, kar'agen, ~-mOSS, s. bot. karra-genmossa (ett slags tång, Chondrus).

carrat, carraway, se cava ...

Carrel, kår'ël, (l.) s. skäkta, armbostpil,

jfr quarrel; (2.) se carrol.

Carriage, kar'idj, 5. förflyttande, förande, fortskaffande, forsling, transport; fys. fortplantning af ljud etc.; fordon, åkdon, vagn; Engi. järnvägsvagn; tekn. rörligt underlag : vagn, släde, släpa; äfv. tapplager, lagerstol; art. lavett; boktr, presskärra; byg. (of stairs) vangstycke, särsk. extra bjälke som i midten uppbär trappstegen (äfv. ~ -piece); forlön, frakt; gån g, hållning, sätt; tillvägagående; ledning; ~ and six, ekipage med sex hästar; ~ paid, fraktfritt; ~ of a coach, underrede på en vagn; of a waist-belt, mil. »stolpar», »stöt- och släprem» på sabelkoppel; to keep one's (own) hålla eget ekipage; beast off, ök, dragare, lastdjur. ~-body, ~-frame, s. vagnsstomme. ~-builder, s. vagnmakare. ~-drive, s. uppfartsväg. ~ -horse, 5. vagnshäst, ^-linker, 5. häm-kedja. ~-lock, ^-Stopper, s. järnv. bromsinrättning. ^-people, s. (pl.) F rikt folk med eget ekipage. ~-Shed, S. vagnslider. ~

-Stand, s. åkarstation. ~-Step, s. vagnssteg. ~-t0p, s. vagnstak. ~-wall, se string-wall. ~-Way, 5. körbana, (se för öfrigt stns. under car). ~able -abl, a. körbar, farbar för åkdon; som kan föras på åkdon, carrick-bend, kår'ik-bènd, s. sjö. kabelstek (ett slags knut). carrick-bit, 5. sjö. brottspels-beting.

Carried, kar id, imp. o. pp. af carry; to be ~ away, föras bort, ryckas bort, biid. hänföras (by passion, etc.); sjö. springa om spiror, o. d. carrier, -lur, bärare; budbärare, öfverbringare; i aiim. en som åtager sig varutransport (: jur. common forman; åkare för gods; speditör; mång-

lare som för omkring sina varor på en kärra; mek.

maskindel (hjul, etc.) som öfverflyttar rörelse; tekn. svarfklofve; brefdufva (äfv. ~

-pigeon), carrigeen, kår'igèn, se carrageen. Carrion, kar'iun, s. as, kadaver, luder; uselt kött: a. i sms. lefvande på as. ^-beetle, s. zool. asbagge (Silpha). *>*-CrOW, s. zool. askråka (Corvus corone). ~-flower, s.

bot. asblomma (ett sydafrikanskt örtslägte, Stapelia). ~-lean, a. mager som ett skelett. Carrol, kar'ul, s. liten afskild plats för studier o. d.; fönstersmyg, fönsterbänk, jfr bay-stall.

carrom, kar'um, s. biij. karambolage. carronade, karuna'd s. karronad (kort skeppskanon).

carroon, karo'n, (1.) s. åkarskatt i London;

(2.) se caroon. Carrot, kar'ot, s. morot; pl. si. rödt hår. iness, -inës, s. morotsfärg; rödhårighet. o*y, -1, a. morotsfärgad; rödgul om hår. ~y-headcd, a. rödhårig, carry, kar'i, va. (imp. o. pp. -ied, -d) föra, bära; forsla, befordra; draga, leda;framföra (a message); öfverföra (äfv. hand..- to account, på räkning), öfverflytta; bedrifva (jfr ~ 011); innebära, innefatta, visa; drifva igenom, vinna; hand. Am. hålla i förvar värdepapper o. d. för annan persons räkning; mii. eröfra, taga; med reflex, (upp)föra sig)(C; vn. gå om skjutgevär; föra sig, stå om hållning is. hos hästar; S. Skoti. molnens rörelse ; Am. born (sträcka mellan två båtleder öfver hvilken båtarna måste dragas); f ali (f the ICOrUl)

before one, slå ned alt i sin väg, hafva oerhörd framgång; ~ arms, bära vapen; mii. i armen gevär! ~ a candidate, drifva sin kandidat igenom vid val; ~ the day (jfr ock bell), vinna slaget, behålla platsen, segra; ~ double, bära två personer om hästar; räcka till för två (t. ex. om paraplyer); ~ a matter

(a question), ^ one's point, vinna sitt mål, drifva en sak igenom, lyckas i sitt syfte;

— pins, slå (fälla) käglor; — a price, betinga ett pris, komma att kosta, stå till;

— the prize, vinna priset; — a suit, i kortspel hålla en färg; — at the point of the bayonet {by storm), mii. taga med bajonetten (med storm äfv. bild.); — into effect(execu-tion), sätta i verket, verkställa, utföra;

— too far, drifva för långt, gå för långt i; — it, få öfverhanden, segra; med ad. handla, bete sig, uppföra sig (high, stolt);

— it fine, taga saken noga; — away, bära, föra bort; sjö. komma att springa, segla af master etc.; hänföra, jfr under carried; — forth, leda fram, visa; uttala; o*forward, föra framåt; hand. öfverföra en post i bok;

— off, bortbära, bortföra; rycka bort om döden o. d., taga bort; vinna pris; utföra, bringa till slut; — it off well, komma från saken med heder, vinna seger, bifall; — things off, draga sig ur spelet; — on, va. föra vidare, framåt; fullfölja, fortsätta; uträtta; föra, leda, bedrifva (a business), sköta (a farm), idka, handhafva; hjälpa, understödja; befordra; vn. F »gåpå», »fara fram», »lefva vildt» ; — on heavily, jfr föreg. F gå på »värre»; sjö. föra för mycket segel; — out, bära, föra ut; utföra, sätta i verket, genomföra, fullborda; tillämpa; hålla uppe, understödja (ända till slut); kasta Ut pengar; — out the bat, (i cricket) gå ut ur spelet utan att vara utdrifven (out)\

— over, öfverflytta, transportera, öfverföra äfven i räkenskaper; — through, föra igenom; fullborda; stödja, uppehålla ngn under ett värf, en tid (t. ex. this sum will — me through this month), —-all, förvrängning af cariole. —-tale †, s. skvallrare. —-up, a. hand. motstående, —ing, -mg, prt.; s. förande, ledande; forslande, transport, varutrafik; bedrifvande; exploatering : (skogs)afverkning, bärg. grufdrift, malmbrytning (och -uppfordring); spedition;

— establishment, godstrafikbyrå, spedi-tionskontor, speditionsaffär; — places, landsträckor mellan två båtleder jfr ofvan carry, s.; — trade, sjö. (utrikes) fraktfart; se vid följ. ; — traffic, godstraflk (särskildt järnv.); speditionsaffär; — van, godsvagn. —ing-On, s. fortsättande; vildt uppförande. sus och dus; sjö. förande af alla segel. —ing-out, — ing-through, s. utförande, genomförande. (jfr för öfrigt carry

med ad. o. prep.)

Carse, kårs, s. Skoti. bördig strandremsa utmed en flod. —-land, s. odladt alluvial-land.

cart, kårt, s. kärra, (eg. tvåhjul i gt) fordon, lastvagn, forvagn; rackarkärra; va. föra, forsla å kärra; järnv. schakta jord; vn. nytja

kärra; to put the — before the horse, ordspr. säga ei. göra ngt i orätt ordning, bak-vändt. —-body, s.kärrskrof, rede. —-bote, s. jur. virke till husbehof. —-horse, s. draghäst, arbetshäst. —-house, s. kärrlider. —-jade, s. gammal hästkrake, utsliten kamp. —-load, s. vagnslast. —-rack, s. vagnsstege. —-road, s. körbana å landsväg, —-rope, s. rep hvarmed ett kärrlass fasthålles. —-rut, s. hjulspår. —'s-tail, —-tail, s. bakdel af en kärra, —-tire, s. hjulskena, —-track, 5. hjulspår; byväg, —-way, s. körväg; jfr —-road. —-wheel, s. vagnshjul; mynt om 5 sh.; to tumble — s, hjula. — -Whip, s. formanspiska (stor, grof piska). — -wright, s. vagnmakare för arbetsåkdon. —-

age, -ådj, s. bruk af kärra; forslande, körning; forlön; järnv. schaktning af jord.

carte, fr., kart, (l.)s.fäktk, kvart; (2.)5. (visit-) kort; matsedel, —-blanche, fr., blånsj, s. blankofullmakt.

Cartel, fr., ka'rtel, s. fördrag om utväxling af fångar; utmaningsbref †; parlamen-tärfartyg (äfv. —-Ship).

Carter, ka'rtur, s. forman, (gods)åkare.

Cartesian, karte'z(j)ian, s.; a. kartesian(sk); — devil (diver), »gubben i flaskan».

Cartful, ka'rtful, s. kärrlass, vagnslast såsom mått.

carthamin, ka'rthamin, s. kem. rödt färgämne i safflor. CarthamuS, -mus, s. bot. safflor.

Carthusian, kårtu'z(j)!ån, s.; a. kyrkoh, kar-tusian(sk).

cartilage, kå'rtiiådj, s. brosk, cartilaginian,

-lådjin'jån, Cartilaginous, -lådj'inus, a. broskartad, brosk-.

Carting, kå'rting,^?*£.; s. forsling med kärra, körning.

cartographer, kårtog'råfur, s. kartritare. cartographic(al), -'ik(ål), a. kartografisk. cartographically, -'lkåli, ad. (framstäldt) med ei. på karta. Cartography, -fi, s.kart-ritning(skonst).

carton, fr., ka'rtun, s. kartong : papp, pappask; äfv. se cartoon. —-pierre, fr., -piå'r, s. stenpapp.

CartOOn, karto'n, s. kartong (utkast på styft papper till en målning o. d.); teckning ss. illustration.

cartouch, karto'sj, s. mil. patron; skrot-kappe, karteschdosa; patronkök (äfv. — -bOX); permitteringssedel; byg. utsprång i takfoten; (infattning omkring en) tafla för inskrift.

cartridge, ka'rtridj, s. patron, kardus. — -bag, s. tom kardus. —-belt, s. rem med hylsor för patroner; lif rem (med ei.) för patronkök. ~-b0X, —-holder, s. patron-

kök; sjö. art. se följ. ~-Case, s. (kardus-) koger. ~-chest, 5. ammnnitionskista för infanteri: karduskista. ~-form, s. patronstock (pinne att forma patroner). ~-needle, s. art. rymnål. ~-paper, s. patronpapper, karduspapper; tjockt ritpapper. ~-wire, se priming-loire.

cartulary, ka'rtulari, s. register, arkiv i kyrkor o. kloster; klosterskrifvare, -arkivarie.

caruncle, kårungki, s. med. anat. mjuk, köttig, naken ntväxt; bot. nafveltäcke (bihang betäckande froäarret). caruncular, -'uiur, carun-culate, -'niàt, a. nf föreg.

Carve, kårv, s. uthugga, skära ut (äfv. ~ out); snida; gravera, sticka; skära för; bild. skära, yxa till, planlägga; fördela (ofta med out); vn. karfva, skära i trä (vara bildhuggare, träsnidare); skära för kött (stundom med for); ~ one's living, själf sörja för sin utkomst, jfr ex. under carverone's way, tränga sig, med möda arbeta sig fram (äfv. biid. i världen). ~d, -d, pp.; -ed, a. utskuren, genombruten, uthuggen, snidad, skulpterad; ~ worJc, bildhuggeri-arbete, jfr carving; masverk i gotik.

Carvel, kå'rvèl, (1.) se caravel; (2.) bot. sjönässla (Urtica marina). <^-built, a. bygd på kravél. ~-W0rk, s. sjö. kravél (då bordläggningsplankorna läggas kant mot kant).

Carver, ka'rvur, s. bildhuggare, skulptör (vani. träsnidare o. elfenbensskärare); förskärare; förskärarknif; ~ in wood, träsnidare, äfv. i bet. xylograf; to be one's own »vara sin egen svältare» (försörja sig själf), vara sin egen lyckas smed. Carving, -ving, prt.; s. snidande; bild-huggeriarbete, snideri is. i trä (: ~ in toood) o. ben;

förskärning; ^ chisel, skräddjärn med sned egg; ~ fork, förskärargaffel; ~ knife, förskärarknif.

caryate, kana't, s. [pl. -èz) se föij. caryatid, -at'id, 5. {pl. ~s, -z, el. ~es, -èz) byg. karyatid; a. (äfv. CaryatiC, -at'ik) ka-ryatid-.

caryophyllaceous, kår!6fiià'sjus, caryo-phylleous, kåiiofirëus, caryophyllous,

-fll'us, a. bot. nejlikeartad om blomkrona.

Casa|, ka'sal, a. gram. beträffande kasus, kasus-.

casarca, rysk., kåså'rkå, s. zool. rödgul graf-and (Yulpanser rutilus ei. Tadorna casarca).

cascabel, cascable, kas'kabel, s. art. bottenförstärkning på kanon; drufva (äfv. ~

-button).

cascade, kaska'd, s. kaskad äfv. fyrv. o. biid.; vattensprång, mindre vattenrikt vattenfall; vn. spruta fram)j(; lok. P spy.

cascarilla, kaskaril'a, s. farm. bot. kaskarill.

Case, kàs, 1. s. gram. etc. kasus; fall, händelse, förhållande, tillstånd; med. (sjukdomsfall; en patient; jur. sak, mål; rättsgrund, rätt; ~ in point, se under p.; ~ of conscience, samvetssak, samvetsfråga; as is the as the ~ stands, this being the som saken nu står; as the ~ may be, alt efter omständigheterna så ei. så, hvilketdera det nu är; such (that) is the ~ (with), så står det till, så förhåller det sig (med); it was a ~ of. .., det var fråga om . . . ; (this boy is) a hard (. . .) svårhandter-lig; to put the ~ (any way), göra ett antagande angående ngt, uttyda ngt (så ei. så); put the »ponera kasus», antag (att så förhåller sig); in ~ of, (prep.) i händelse af; in ~ (that), (konj.) i fall; in any i hvilket fall som hälst; (to be) in good i godt stånd, vid god hälsa, vid full kraft; were you in my om du vore i min ställning; there is .. . in the /x/, det är. .. med i spelet, ^-ending, s. gram. kasusändelse.

Case, kàs, 2. skrin, låda, ask; hand. större låda, äfv. fat för torra varor; fodral, slida, hylsa; bestick, etui; boett; breffack; låd-fack; låskast; stilkast; öfverdrag; tekn. beklädnad(smur etc.), huf, foder, mantel

(äfv. art., af bly omkring en granat); mil. se ^>-shot;

va. lägga in, packa in i en ~; öfverdraga, bekläda, omkläda; beslå ett hjul; marmorera; beröfva omhölje, flå f. ~-bag, s. byg. tvärtimmer mellan bjälkarna i ett ej brädbelagdt golf. ~-bay, byg. bjälkfack

(mellanrum mellan bjälkar). ~"bottle, S. resflaska, jagtflaska öfverklädd med flätning el. läder. ~

-cope, s. gjut. formkappa. ~-harden, va.

göra hård på ytan : ståla, härda, särsk. sätthärda, kokillhärda. ^-hardening, s. härdning, jfr föreg. ~-knife, s. slidknif; stor bordsknif. ~-lock, s. tekn. omklädt lås. ~-man, s. boktr, sättare. ~-paper, s. ytterark i en bok ei. ett ris. ~pr00f, a. som står mot kartescher; bild. härdad, hård.

art. skrot, kartesch(er). ^-wine, s. buteljeradt vin På lådor. ~-W0rm, s. larv som spinner in sig, se caddice. ~d, -t, pp.; a. infattad, omklädd, beklädd; flådd†.

casein(e), kà'sèin, s. kem. kasein, ostämne.

Casemate, ka'smat, s. kasematt, bombfritt hvalf; byg. se cavetto. ~d, -ëd, a. försedd med ei. bygd såsom kasematt.

Casement, ka'sment, s. fönsterram; fönster

(lika

med de hos oss vanliga att öppna som en dörr, mots, sash-iüindoio); French espagno-lettfönster. ~-Stay, s. (fönster)storm-hake. ~ed, -èd, a. försedd med fönsterram).

caseous, kå'sèus, a. kem. ost-. Casern, ka'zurn, (kaze'rn), s. kasern. Caseum, ka'seum, se caseine. Cash, kåsj, s. kassa j reda penningar, kontanter; a. i sms. kontant; va. förvandla i penningar, inväxla; diskontera växel; inlösa; running cirkulerande mynt;/br mot kontant; in inkasserad, betald; per kassa, kontant; F om person stadd vid kassa; out of utan kassa, pank. ^-account, s. kassakonto; kreditiv i en bank. ^-balance, s. kassabalans, saldo å kreditsidan. ~-book, s. kassabok. ~-bOX, s. kassaskrin, -skåp, -låda. ~-Credit, s. kassakreditiv. ~-day, s. betalningsdag; förfallodag; aflöningsdag. ~-keeper, s. kassör. ~-nOte, s. invisning. ~-offiCG, s. kassa (lokalen). ~-price, s. pris pr extra kontant, "^-purchase, s. kontant handel. ~ed, -t, pp.; a. i kassan, cashew, kåsjo', s. bot. elefantlusträd i v.

Ind., hvaraf fås hvit mahogny (Anacardium, äfv.

~-tree). ~-nut, s. frukt af elefantlus-trädet.

Cashier, kasje'r, 1. s. kassör. Cashier, kasje'r, 2. va. kassera, förkasta)^; afskeda. ~er, -ur, s. en som kasserar etc. o^ing, -ing, prt.; s. afskedande. Cashmere, kasj'mer, s. kasjmirsjal; ett fint ylletyg liknande kasjmirsjal; a. i sms. kasjmir-, cashoo, kåsjo', se catechu. casimere, casimire, kås'Imèr, s. kasimir

(fint kläde), ^-nanking, s. bomullskasimir. casing, ka'sing, prt. af case 2.; s. inläggande i fodral etc.; omklädande; öfverdragande; betäckning, omhölje; inpackning, omslag; hylsa, låda, huf, mantel, jfr case; byg. beklädning; förtimring; fodermur; brädfodring; rappning; tekn. öfverdra-gande af färgadt glas med hvitt glas ei.

tvärtom (hvarigenom fås öfverfångsglas); ångm. se

air-case. ~-paper, s. omslagspapper. Casino, it., kase'no, s. landthus, villa; klubb

(med danssalong); se vid. cassino. cask, kask, S. (vatten-, vin-, hand. äfv. för torra varor, t. ex. socker-)fat; tunna; se vid. casque; si. se brougham; f se ~et; va. tappa på fat. ~-bridge, s. pontonbrygga flytande på tunnor. ~-Staff, s. kim, la gg-, pl. {-staves) stäfver. ~-SUgar, s. råsocker. ~-wine, s. vin på fat. ~-W00d, s. virke till stäfver. ~et, -et, s. (juvel)skrin, sjatull; bvg. kassett (fördjupadt fält i tak); sjö. se gasJcet; Am. likkißta; va. skrinlägga, ^ing, -ing, prt.) s. tappning på fat. Casque, fr., kask, s. hjälm, pickelhufva, stormhatt.

CaSS f, kås, (1.) se cassino; (2.) se cashier.

cassada, kås'ådå, kåsà'då, se cassava. cassareep, kås'årèp, s. inkokt saft af ma-

niok, jfr cassava. Cassation, kåså'sjun, 5. upphäfvande. Cassava, kas'ava, kaså'va, s. näringsämne af maniokrot (af Manihot, en euphorbiacé)» ^

•bread, s. maniokbröd. cassaware, kås'åwår, se cassowary. casse-paper, kås^åpur, se case-paper. Cassia, kasj'a, kas'ia, s. bot. kassia (österländskt

träd af ärtväxternas familj hvaraf sennesblad erhållas);

kanelkassia (Laurus cassia); ~ in the cane, se "»-stick. ~-bark, s. kassiabark, oäkta kanel. ~-budS, s. pl. kanelblom-mor. ^-lignea, -lig'nea. se bark. ~-Stick, s. kassiarör, oäkta kanel i stänger.

cassideous, kåsid'ëås, s. bot. hjälmformig. cassidony, kas'idoni, s. bot. ett slags eternell (Gnaphalium stæchas); ett slags lavendel (Lavandula stæchas); min. se chalcedony. CaSSimere, se casimere. cassinette, kåsinët', s. kasinett (ett halfylletyg).

CaSSinO, kase'no, s. kasino (ett kortspel), cassio-berry, kas'ioberi, s. frukten af en nordamerikansk buske (Yiburnum lævi-gatum).

CaSSOCk, kas'ok, s. soldatkappa †; katolska

presters kaftan. CaSSOWary, kas'owari, s. zool. kasuar. CaSt, kast, va. (imp. o. pp. Cast) kasta (ofta bild.: blickar, tankar, ljus, glans, etc.: at, on, på; to, åt, till); kasta bort, aflägga (t. ex. kläder), fälla (t. ex. frukt, tänder); kasta upp † ; utströ, sä; sprida omkring sig (heat, light, smell)) utdela roller; afgifva röster; kullkasta, fälla omkull (särsk. hästar, kreatur) ; fälla, äfv. bild. döma skyldig; förkasta; beräkna, öfverväga; öfverträffat; gjuta, stöpa, forma; vn. kasta ut metrefven; kasta sig, slå sig om trä; gruf. förkasta sig; låta forma sig; krökas; räkna; tänka (med about : öfverväga); sjö. falla af; s. kastande, kast; kastvidd; gjutning; gjutform; gjutet arbete, aftryck; form, utseende ; min, blick; skiftning, nyans, anstrykning; prof, profbit; slag, art, sort; rollfördelning, rollbesättning; drag, streck, knep; a. som (för)kastat sig, vind, skef; gjuten, stöpt; utmönstrad, utskotts-; ~ accounts, räkna; ~ an account, sätta upp en räkning; ~ anchor, kasta ankar; ~ the balance, tynga ned vågskålen; gifva utslaget; ~ clothes, byta om kläder; ~ a drapery, konst, ordna draperiet, drapera; ~ lots, kasta lott; ~ one's lot, bestämma ngs öde; one's self on, slå sig på; öfverlemna sig åt t. ex. ngns nåd; a person's

nativity, ställa ngs horoskop; ~ a piece, teat, fördela rollbesättningen i ett stycke; ~ seed, så; ~ a shoe, om hast tappa en Sko; ~ young, om djur kasta (få missfell); ~ about, jagt. söka efter spåret; ~ àbout for, se sig om efter, söka efter; ~ aside, kasta bort; åsidosätta, förakta; ~ aioay, va. kasta bort; stöta ifrån sig; förvisa; förspilla; a. o. S. se nedan sms. ; tO be ~ away, förolyckas, särsk. sjö. förlisa; behind one, kasta, stöta bort ifrån sig; ej (mer) vilja tänka på; ~ by, försmå; ~ down, kasta ned; slå ned ögonen; nedslå, bedröfva; ~ forth, fördrifva, förjaga; utstöta, utkasta; kasta fram; sprida omkring sig, utdunsta; ~ in, taga med på köpet; ~ in one's lot with, förena sitt öde med; ~ in one's teeth (dish, nose), slunga ngn (en beskyllning) i ansigtet; förevita ngn ngt; ~ off, kasta af sig, afkasta börda, ok; aflyfta maskor, afmaska; fälla fjädrar, skinn; aflägga kläder; stöta ifrån sig, tillbakavisa; förkasta, öfvergifva; af skeda, afdanka; sjö. kasta loss, låta gå; jagt. släppa lös; ~ off copy, boktr, genom prof bestämma antalet trycksidor för ett manuskript; ~ on, lägga upp maskor; se vid. ~ Upon; ~ out, kasta ut; framkasta; förkasta; ^ up, va. kasta upp; uppkasta äfv. en vall o. d.; slå Upp ögonen; sätta Upp en räkning; SUmmera

ihop, göra ett öf verslag öfver; förehålla ngn ngt; vn. kräkas; ~ upon, hänskjuta till; kasta skulden på; sätta alt på ett tärningskast o. d.; to be ~ upon, vara hänvisad (bragt) till; to be ~ in . .., vara (blifva) dömd, bötfäld, till...; to be new vara omgestaltad; ~ of countenance, ansigts-bildning, fysionomi, uttryck; ~ of drapery, veckning på ett draperi, drapering; a ~ in (of) the eye, skelande; a ~ of the eye, ögonkast; a ~ of green, en skiftning (dragning) i grönt; ~ of mind, sinnesart; first utkast, början; a whimsical ~, böj else för excentricitet; ~ glass, gjutet glas; ~ knitting, af vig stickning. ~ away, a. bortkastad; förkastad; aflagd; utskjuten ur samhället, olycklig, förolyckad äfv. sjö.; s. ngt bortkastadt, bild. utskott, afskrap; förolyckad, förskjuten människa; afslag, vägran. ~-braSS, s. rå mässing. ~-irOll, s. gjutjärn, tackjärn (äfv. ~-metal). ~-0ff, a. bortkastad, aflagd; 8. so r^away. ~-shad0W,s. mål. slagskugga. ~-steel, s. gjutstål. ~-work, s. gjutet arbete, gjutgods. Castanet, kås'tånët, s. kastanjett.

Caste, kast, s. eg. i Indien kast, ärftlig samhällsklass; to lose förlora sin samhällsställning.

Castellan, kås'tèlan, s. kastelian, slottsfogde. ~y, -i, s. kastellani.

Castellated, kås'tëlàtëd, a. kringbygd; försedd med torn och tinnar.

Caster, ka'stur, s. en som kastar, gjuter etc., jfr cast; beräknare; teckentydare; rollfördelare; flaska för peppar o. d. som skakas ut genom hål i locket; bordställ (äfv. ~S, a set of se vid. castor, 1.

Castigate, kas'tigat, va. näpsa, tukta, straffa, rätta, förbättra. CaStigation, -ga'sjun, s. näpst, bestraffning; rättande. Castigator, -ur, s. tuktare. CaStigatory, -uri, a. tuktande, bestraffande ; s. se ducking-stool.

castile-soap, kastè'1-sop. s. ett slags fin marmorerad tvål. Castilian, -stil'jan, a. kastiljansk; s. kastiljanare (spanjor); ka-stiljanska (spanska språket).

Casting, ka'stmg, prt.\ s. kastande; gjutning; (ljus)stöpning; fällande af horn o. d., ombyte af skinn; mål.

drapering; teat, rollfördelning; gjutet, arbete, pl. gjutgods; aftryck; falskt silfvermynt; rappning, jfr rough-cast; ~ of wood, virkes kastning (»att det slår sig»). ~-bOX,s. gjutflaska. house,,S\ gjuteri. ^-ladle, s. stöpsief. ^-mould, s. gjutform. ~-net, s. fisknot, ^-plate, ~

-slab, S. gjutskifva för smält glasmassa vid tillverkning af spegelglas, etc. ~-pOt, S. smältdegel. ^-shovel, s. kastskofvei. ^-table, e f^-plate. ~-V0ice, ~-V0te, s. utslagsröst. ^-weight, s. något som gör nyslag

på en våg (kommer v&gskålen att sjunka).

Castle, kåsl, s. kasteli, borg, slott; iri. F (the (C) regeringen, hofvet; torn i schackspel; sjö. back, skans; vn. o. va. rockera i schackspel; ~ in the air, ~ in Spain, luftslott. ^-builder, s. en som bygger luftslott, projektmakare. ^-Crested, a. slotts-krönt. ~-Crew, s. sjö. backsgastar. ~ -guard, s. garnison; förr län mot (riddar-) tjänst; fästningsområde; skatt på boning inom fästningsområde (äfv. ~-ward). ~ -keeper, s. slottsfogde, ^-soap, förvr. af castile-soap. ~-yard, s. borggård. ~d, -d, a. försedd med fäste, kastell, etc.; »slottsprydd». ~ry, -ri, 5. slottsförvaltning; garnison. ~t, -ët, s. litet slott, kastell. castling, -mg, l.prt.; s. rockad i schackspel.

castling †, ka'stling, 2. s. i förtid födt foster af djur. ~"SkinS, s. pl. skinn af ofödda lam.

Castor, ka'stur, 1. s. (fothylsa med) trissa

på möbler.

Castor, ka'stur, 2. s. pr.; ~ and Pollux, astron, tvillingarne; meteor. St. Elmseld, irrbloss, lyktgubbar.

Castor, ka'stur, 3. s. bäfver; bäfvergäll; en sorts tjockt kläde; F (kastor)hatt. <v

-bean, ~-nut, s. frö, frukt af kristuspalme n hvaraf fås ricinolja. ~-hat, S. kastorhatt. ~-0il, s. ricinolja. ~een, -érè'n, s. ett ylletyg. <^eum, lat., -sttVrèum, s. fam. bäfvergäll. ~ine, -in, s. kem. ett egendomligt ämne i bäfvergäll. Castrate, kas'trat, va. kastrera, gälla; bild. stympa; rensa en bok. Castration, -a'sjun, s. kastrering; stympning; rensning, castrensial /|n, kastren'sjal, a. hörande till läger.

Casual, kazj'oal, a. tillfällig; s. (: ~ hand) tillfälligt antagen arbetare; ~ expenses, oförutsedda utgifter (omkostnader); ~ loages, tillfällig arbetares aflöning; ~ ward, gesällhärbärge, fattighärbärge för vandrande tiggare o. d. ~neSS, -nes, S. tillfällighet. ~ty, -ti, s. tillfällighet, händelse; olycksfall; vådadod; sportler; mil. förlust i döda och sårade; ~ list, return of -ties, mil. förlustlista.

Casuist, kazj'oist, s. teolog som löser samvetsfrågor. ~ic(al), -'ik(al), a. kasuistisk. ~ry, -ri, s. kasuistik; fyndighet i tvistiga mål; sofisteri.

Cat, kat, S. (anses oftast ss. feminint, således:

katta) katt; dubbel trefot för bröds röstning; pinne hvarmed spelas i tip-cat; äfv. spelet tip-cat, se d. o.; sjö. dagg; ett slags kolfartyg; kattgina (äfv. ~-tackle); va. sjö.

katta ankaret (: lyfta det till kranbalken); ~ and dog, ställning framför elden att hålla mat varm; se vid. tip-cat; to lead a ~ -and-dog life, lefva som hund och katt; ~ of nine tails, sjö. »niosvansade katten», dagg af nio tågändar; a ~ and a fiddle F, struntprat, dumheter; as (however) the ~ jumps F, huru saken än må utfalla; to let the ~ out of the bag, ordspr. »skvallra ur skolan» (förråda hemligheter); to tum a ~ in the pan (äfv. to turn a in-pan), (af låga bevekelsegrunder) blifva ÖfverlÖpare, vända kappan efter vinden. ~-bird, s. zool. en nordamerikansk trast (Mimus Carolinensis). ^-block, s. sjö. kattgine-block. ~-boat, s. segelbåt med ett enda segel på en mast så långt förut som möjligt. ~Call, s. hvisselpipa. ~-eyed, a. med kattögon; med förmåga att se i mörkret. ~-fall, s. sjö. kattginelöpare. ~-fish, s. zool. hafskatt (Anarrhichas lupus); se vid. horned pout under p. ~gold, s. min. kattguld (glimmer), ""gut, s. tarmsträng; ett slags gles hårduk; (silkes)stramalj; ~ scraper F, birfilare. ^-harpingS, s. pl. sjö.

svigtningar. ~-head, s. katthufvud; sjö. kranbalk; ~ stopper, sjö. penterlina; ankarlås på kranbalken. ~-hole, s. sjö. katt-

h.ål i aktern för kabel. ~~HOOk, S. sjö. katt-

hake hvarmed ankaret kattas. ~lap, s. P té-slask. ~like, a. lik en katt. svlllint, nip, s. bot. kattmynta (Nepeta). ~nap, s. F tupplur, 'v-o'-nine-tails, se ofvan ^ oj nine tails. ~-pipe, se ~ca/Z. ~-rake, s. borrsock. ~-rope, se fall. ^-salt, s. finkornigt (hafs)salt. ~'S-Cradle, s.

»vagga», »skel» (lek med en mellan händerna spänd tråd). ~'S-ear, s. bot. slåtterfibla (Hy-pochæris). ~'s-eye, s. kattöga; min. katt-'

Ögon (grönaktig kvarts, en ädelsten); ~ gum, dammarharts. ~'s-f00t, s. kattfot; bot. jord-refva (G-lechoma); to live under the ~ F, stå under toffeln. ~-silver, s. min. ett slags glimmer, ~'s-meat, se dog's-meat. ~'S-milk, s. bot. räfmjölk (Euphorbia). ~'S-paw, s. kattass; F en som låter narra sig att vara en annans verktyg, »att krafsa kastanjerna ur elden»; sjö. lätt krusning på vattenytan; sjö. bondstek (knut), ^-squirrel, s. zool. grå ekorre (Sciurus cinereus). ~-Stick, s. sällträ i tip-cat; pl. vedpinnar; F smala ben. ~'s-tail, ~-tail, S. kattsvans; bot. kafvel-dun (Typha); timotej (Phleum pratense, äfv. ~ grass)) se vid. cirrus, bot. o. meteor. ~-thyme, s. bot. gamander, löksuga (Teu-crium).

cataclysm, kat'aklizm, s. öfversvämning, alt öfversvämmande flod äfv. bild.; med. dusch. ~al, -ål, a. catacomb, kat'akom, s. katakomb, catacoustics, kåtåkau'stiks, s. pl. läran om

ljudets återstudsning. catadr0me,kat'ådrom, s. kapplöpningsbana; mek. hiss(kran).

catafalco, it., kåtåfåPko, catafalque, fr.,

kat'afalk, s. katafalk. CatagmatiC, katagmat'ik, a. med. tjänligmot

benbrott; s. medel mot benbrott, catalectic, katalek'tik, a. metr. ofullständig, en stafvelse för kort om vers.

catalepsy, kåtfålèpsi, (äfv. gr., -psis, -lep'sis), S. med. stelkramp, nervförlamning, cataleptic, -lep'tik, a. stelkramps-; fallen för stelkramp.

catalogue, kat'alog, s. katalog, register,

förteckning; va. katalogisera, catalysis, katal'isis, 5. kem. förr upplösning genom beröring; bild. upplösning, förstörelse, förfall, catalytic, -lit'ik, a. upplösande.

catamaran, katamaran', s. flotte af tre stockar nytjad i Ostindien etc.; Stor flatbottnad båt; brännare; F trätgirig käring, catamenia, gr., kåtåmè'niå, s. med. månadsrening. -ål, a. menstruations-, catamount, kat'amaunt, ^ain, -in, S. zool.

puma, kuguar (Felis concolor); vildkatt.

CataphraCt, kat'afrakt, s. fjällpansar äfv.zool.; fullständig rustning för häst och karl; ryttare i full rustning >|<. ~ed, -ëd, a. äfv. zool. beklädd med fjällpansar.

cataplasm, kåtfåplåzm, s. med. uppmjukande omslag (plåster, deg, gröt).

Catapult, kat'apult, s. antik. mil. katapult

(kastmaskin för stenar, pilar etc.).

cataract, kåfåråkt, s. större vattenfall; med. starr (grå ei. hvit); mek. ett slags hydraulisk regulator; fort. fällgaller; F bred halsduk med nedhängande ändar. ~0US, -'us, a. med. hörande till starren, starr-.

Catarrh, kåtå'r, s. med. katarr, Huss; snufva.

~al, -ål, ~0US, -us, a. flussartad, fluss-. Catastrophe, gr., kåtås'trofê, s. katastrof, omhvälfning, våldsamt slut; upplösning af ett drama. catastrophic, -strof'ik, a.kata-strofisk.

catawampous, katawom'pus, a. Am. P häftigt ei. plötsligt anfallande.

catawba, kåtä'bå, s. en nordamerikansk drufart.

catch, kåtj, 1. 5. liand. se catechu.

catch, kåtj, 2. va. (imp. o. pp. Caught, kat,

äfv. reg. †) fatta (tag i eg. med handen; ngn by the hair, i håret, etc.); fatta i om elden; gripa äfv. biid.; fånga; uppfånga äfv. ljud, biid, etc.; uppsnappa; uppsamla, upptaga t. ex. regnvatten; hinna fatt; hinna (att komma) med t. ex. ett bantåg; träffa ögat, örat, jfr ex.; få fast, ertappa, öfverraska (at, in o. prt., ei. ock blott prt.); taga in, in-svänga ett plagg; ådraga sig smitta, död, uppmärksamhet, etc.; fatta, begripa; fängsla, intaga, tjusa; snärja, lura; få, taga, göra

(jfr ned. ex. samt under vederbörande subst.); VII.

fatta tag; fatta i, haka i; gå igen, smälla igen om lås; fastna, förblifva i ett iråkadt läge; vara smittsam; s. (pl. ~eS, -ëz) grepp, tag; fångande, ertappande; uppfångande; fång, fångst, (fiska)fänge, notvarp; byte, vinst; begagnadt tillfälle, fördel; smitta; lindrig åkomma; plötsligt infall; hastigt, lätt intryck; ryck, stund, kort mellanrum; bit, stycke; snärjande, bedrägeri, knep; ordlek, gåta; mus. kanon, rundsång; mek. tekn. (spärr-) hake; griphake, griptång; lyftarm,knagg; klinka; angrepp, sluthake å lås; ångm. stoppare; boktr, tenakel; skål på en bil-boquet; i cricket båll som uppfångas af motspelare; uppsamladt ytvatten; dike till öfversilning, jfr drain; sjö. seJcetch; boktr., teat., se loord; plötsligt innehållande af andedrägten, jfr *»ing; ~ cold, förkyla sig; ~ one's eye, falla ngn i ögonen; ~ a fall F, snafva, falla omkull; ~ fire, fatta eld; ~ the foot, om en häst slå mot

med foten vid språng öfver ngt; ~ hold of fatta tag i; ~ one in a lie, komma på ngn med en osanning; ~ the point, fatta (den egentliga) meningen; ~ a scent, jagt. få väder af ett vildbråd; ~ sight of, få sigte på, få i sigte; ~ it F, få en upp-sträckning, få stryk; ~ me (at that) F, »har du sett mig flyga!»; ~ me coming here F, pass på om jag kommer hit mer

(: jag kommer aldrig mera hit); at, gripa, nappa efter; trakta efter; söka få ngn fast; fästa sig vid biid.; ~ in, gripa i hvarann om hjul, om maskindelar; ~ Oil, fastna, blifva hängande; ~ up, rycka till sig; uppfånga; upplyfta, upprycka; rädda, bärga; afbryta; ~ up with F, hinna fatt; a great ~ F, ett godt kap; ett godt parti om en person; by ryckvis, skoftals, då

och då; to be (lie) upon the ligga på lur. ~-all, s. F skräpgömma, skräprum. ~-baSin, S. se cess-pool; äfv. se ~7lient, geogr. ~-Club, 5. sångförening. ~-drain, s. grop ei. (sido)dike till uppsamlande af ytvatten. ~-'em-alive, s. P fälla; flugpapper; finkam. ~-fake, s. sjö. kink på tåg. ~-f!y, s. bot. växt med klibbiga blad (Yiscaria m. fl.). ~-land, s. Eng. landstycke tvistigt mellan två områden t. ex. socknar. ~-line, S. boktr, slutrad, ^match, s. i hast uppgjord handel vid hvilken man blifvit narrad. ~-mead0W, s. äng med öfvervattning. ~-motion, s. omkastningsväxel På en svarf. ~-penny, s. F ngt blott anlagdt på att locka till sig den stora hopens pengar (panorama etc.); skräp (is. skräpbok o. d.) för godt pris; a. anlagd på att locka till sig folks pengar; ytterst värdelös. ~-pit, 5. slamgrop i kloak. poll, ~-rogue, s. F griphummer, bygel (polisbetjänt). ~-water, se *»-drain. ~-weed, s. bot. snärjmåra (Galium Aparme) och liknande växter, ^weight, s. sport, fri vigt; ad. jfr to ride rida utan tillsats af vigt (i mots, mot handicap). ~wise, ad. (jfr ofvan 5.) mus. växelvis. ~-W0rd, s. lystringsord, replik i skådespel; polit. etc. slagord; boktr, kustod. ~-W0rk, s. öfversilningsverk, ängs vattning, liable, -abl, a, som låter gripa sig, lätt-fångad. ~er, -ur, s. ngn, ngt som griper etc., (upp)fångare, gripare; snara; nät; ~ bargain, se under följ. ~Wg, -ing, prt.; a. fängslande; smittsam; s. fångande; fångst; mek. ingripande af hjul etc.; kippande efter andan; häftig snyftning; ~ bargain, lån mot hög ränta åt omyndig arftagare. ment, -mënt, 5. ställe där ytvatten uppsamlas; geogr. flod-, vattenområde. ~y, -i, a. si. benägen för att kapa åt sig; lekfull; Svår att lära el. utföra.

catchup, katj'up, s. pikant sås af champinjoner, tomater, valnötsaft m. m. catechetic(al), kåtěkět'ik(ål), a. kateketisk, affattad i frågor och svar. ~S, -s, s. pl. kateketisk undervisningsmetod, catechine, kafësjin, s. kem. adstringerande

ämne i kateku, katechin. catechisation, kåtěkizà'sjun, s. kateketise-ring, jfr catechetic. catechise, -' - kiz, vn. kateketisera. catechism, kat'ekizm, s. katekes; undervisning ei. lärobok i frågor och svar. al, -'al, a. katekes-; se vid. catechetic. Ca-techist, -kist, a. kateket. cathechu, kåtfësjo, s. kateku ei. terra japo-

mca (brunt extrakt af en akacieart, användt ss. adstringerande läkemedel, garf- o. rärgämne). *v|C, -'ik, a. kateku-. catechumen, katěku'mën, s. kyrk. en som undervisas i kristna läran för att upptagas i kyrkan, neofyt äfv. bild. ~ical, -'lkal, a. katekumenisk. categorical, katěgor'ikal, a. log. tillhörande en kategori; kategorisk, bestämd, ovilkorlig, oemotsäglig. ~ly, -i, ad. kategoriskt, bestämdt, afgörande. ~ness, -nes, s. ovilkoriighet. categorize^, -' - liz, va. ordna i kategorier; klassificera; katalogisera. category, -' - - ri, s. kategori; klass; tillstånd, belägenhet, förhållande, catelectrode, kåtèiëk'trod, se cathode. Catena, lat., kat'ena, s. (pl. -næ, -nè) kedja, följd af citat o. d. ~rian, -nà/riån, a. kedje-; kedjeartad. ~ry, -nari, a. se föreg.; s. mat. kedjekurva (äfv. ~ curve), ^tion, -na'sjun, s. sammanlänkning, följd, cater, ka'tur, 1. s. fyra på kort, tärningar etc.; va. skära diagonalt. ~-C0rnered, a. Engi. lok. o. Am. diagonal. "w-COUSin, s. aflägsen slägting i fjärde led (: brylling ei. pysling). Cater, ka'tur, 2. vn. anskaffa föda; draga försorg, sörja (for, för); s. † se fer. ^er, -ur, s. skaffare, pro viantmästare, inköpare. ~eSS, -ës, s. inköperska. cateran, kat'uran, s. Skoti. irregulier soldat;

högländsk fribytare, röfvare, caterpillar, kat'urpilur, s. fjärilslarv, kålmask, löfmask. ~-catcher, ~-eater, s.

zool. en art törnskata (Campephaga). caterwaul, katfurwål, vn. jama, skrika om kattor. ~ing, -mg, s. kattskrik; kattmusik, olat.

CateS, kàtz, s. (läcker) föda, undfägnad.

CatgUt, se under Cat.

Catharine med sms., se Catherine. catharist, kath'arist, s. en som gör anspråk

på mera renhet än andra, puritan, cathartic, katha'rtik, a. med. renande, afförande; s. afförande medel. ~al, -al, a. se

föreg. ~alness, -ålnès, 8. egenskap att verka afförande. Cathartina, -tina (ei. -ne, -tin), s. kem. bitterämne i senna.

cathedra, lat., eg. gr., kåthè'drå (-'edra), 5. kateder, lärostol; biskopsstol. -ål, s. katedral, domkyrka; a. tillhörande en domkyrka ei. biskopsstol; utsagd med biskoplig myndighet, afgörande; ~ glass, färgadt glas hvaraf kyrkfönsterhopsättas; f walks, poet. gångar liknande skeppen i en kyrka.

Catherine, kath'urin, s. pr. ~-pear, s. ett slags små päron. ~-wheel, s. byg. rosettfönster; fyrv. sol, hjul; P hjulande.

cathetal, kåth'ëtal, a. tillhörande en katet, perpendikulär.

Catheter, kath'ëtur, s. kir. kateter.

CathetUS, lat., katll'ëtus, 8. (pl. -ti, -ti) mat. katet.

cathode, kåth'èd, s. fys. den negativa polen af en galvanisk stapel (ei. batteri).

catholic, kath'olik, a. allmännelig; frisinnad, liberal; katolsk; s. katolik. ~ism, -ol'isizm, ~ity, -lis'iti, s. allmännelighet (i kyrkligt afseende); religiös frisinthet; katolicism; omfattande af den (romerskt ei. grekiskt) katolska trosläran. ~neSS, -nës, s. allmännelighet. ~0n†, gr., -thol'ikon, s. med. universalmedel.

Catkin, kat'kin, s. bot. hänge.

Catling, kat'lmg, s. kattunge; kir. tveeggad, skarpspetsig knif; fin skäggmossa på träd; tarmsträng.

catmint, catnip, se under Cat. catocathartic, katèkåthå'rtik, s. med. purger* medel.

Catonian, kato'nian, a. katonisk; sträng, allvarlig.

catoptric, katép'trlk, a. optik, katoptrisk, reflekterande, reflexions-; ~ telescope, spegelteleskop. Mil, "ål, a. dets. ~S, -s, s. pl. läran om ljusets reflexion.

catsup, kat'sup, se catchup.

Cattish, kat'isj, a. kattlik, katt-.

cattle, kåt'1, S. (kollekt., alltid i sing, form, jfr ex., men med plural betydelse) boskap, kreatur, is. nötkreatur : black horned belted blanketed holländsk boskap med ett rundt om gående hvitt bälte på den eljes svarta kroppen; ten head off, ten 10 stycken

nötkreatur. ~-box, ~-truck, ~-waggon,

s. järnv. kreatursvagn. breeder, s. kreatursuppfödare. disease, se f -plague. ~-fair, s. kreatursmarknad, 'v -feeder, s. se f-breeder; inrättning för kreaturens utfodring, ~-guard, s, järnv. stängsel ei. dike vid vägöfvergång för att afhålla boskap från banan; väg-undergång. <v-leader, s. kreatursförare;

bi note, h: do, h: nor, i: not, à: tube, å: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.cattle-leader

F Talspråk. 168 P Lågt »pr&k.

cavazion

nosring på kreatur, <v-plague, s. boskaps-pest. ~-range, 5. Am. öppen landsträcka där kreaturen få gå, »fälad». ~-rearing, s. boskapsskötsel. ~-sllOW, s. kreatursutställning. ^-stable, s. kostall. ~-stall, 5. kreatursbås. ~-tie, s. bom el. d. hvarvid kreatur bindas, caucus, ka'kus, s. Am. F förberedande valmöte.

Caudal, ka'dal, a. ZOoi. svans-, stjärt-. caudate(d), kå'dåt(ëd), a. zool. försedd med svans.

caudex, lat., ka'deks, (pl. ~es, -ëz, ei. lat.

-dices, -disèz) s. bot. trädstam, caudle, kà'dl, S. stärkande dryck för barnsängskvinnor o. sjuka af kryddadt vin ei. öl med ägg och bröd. cauf, kåf, s. fisksump; korg för stenkolsuppfordring. Caught, kat, imp. o. pp. af catch. cauk, kåk, s. min. tät tungspat. -1, a.

tungspats-. cauker, kå 'kur, se calker. cauking, ka'king, (l.) se calking, (2); (2) se

cogging, (2.). Caul, kål, s. hårnät; anat. isterhinna (omentum); fosterhinna; segerhufva; botten

(nät, skinn etc. hvarpå löshåren) i en peruk (äro fästade); snick. tolaga.

cauldron, se caldron.

cauli-, lat., kå'ii- i sms. stjälk-. ~-flower, s. blomkål. ~Cle, -kl, s. bot. kort stjälk. cole, -köl, ~culus, lat., -'külus, s. byg. liten böjd (acanthus)stängel i korintiskt kapitäl. ~ferOUS, -'furus, a. försedd med stjälk. ~ne, -in, a. bot. hörande till stjälken; fästad (omedelbart) på stjälken. ~S, lat., -s, s. örtstam, stjälk.

caulk, ~er, ~ing, se under calk, 2. causal, kå'zål, a. gram. kausal; se vid. causa-tive; s. kausal konjunktion. ~ity, -'iti, s. kausalitetsförhållande (förhållandet mellan orsak o. verkan); fren. förmåga att utfinna or-sak. ~ty, -ti, s. bärg. lättare, jordaktiga malmpartiklar som bortgå genom vask-ning. causation, -zå'sjun,s.förorsakande; jfr vid. causationism, -za'sjunizm, s. läran att alt har en orsak. Causationist, -za'sjunist, s. en som har den åsigt att allting kan härledas från en orsak. Cau-sative, -zativ, a. kausativ äfv. gram., uttryckande orsak ei. verkande som orsak. Cause, kåz, s. orsak, grund (of, till); anledning (of, for, till); angelägenhet, sak; parti, sak; rättegång, mål; förolämpning som leder till duell †; va. orsaka, föran1-låta, föranleda, låta, laga; efficient verkande orsak, grund; final ändamål; material ngts materie; formal form (idé) i ngt; proximate närmaste orsak, anledning; to show jur. angifva sina rättsgrunder; to ~ a person to be (to do), laga att ngn blir (gör) ngt, låta ngn ...; to ~ a thing to be done, låta göra ngt. ~ful, -ful, a. egande (tillräcklig) grund. ~leSS, -lés, a. utan orsak, grundlös; utan (bestämdt) ändamål, tillfällig. ~leSS-neSS, -lèsnës, s. grundlöshet. <%T, -ur, s. ngn ei. ngt som förorsakar; föranledare; (an)stiftare. causeway, kå'zwå, causey, ka'zi, 5. chaussëe, upphöjd (brolagd, stenlagd) väg; vägdam; brobänk för båtar. ~ed, -d, a. stenlagd; brolagd.

causidical, kåzid'ikål. a. advokat-, juridisk, rättegångs-.

causson, kå'sun, se cavezon.

CauStiC, kå'stik, a. brännande, frätande; skarp äfv. biid. : satirisk, sarkastisk; 5. frätmedel; geom. brännlinie (äfv. ~ curve). ~al, -ål, a. se föreg. a. ~ity, -stis'iti, neSS, -nes, s. frätande verkan; skärpa, sarkasm.

Cautel †, ka'tel, s. försigtighet; list, förslagenhet.

cauter, ka'tur, s. brännjärn. ~ant, -ånt, s. frätmedel. ~ism, -izm, se ^izatiOH, -iza'sjun, s. med. bränning. ~ize, -iz, va. med. bränna. ~y, -1, s. bränning (med järn, actual med frätmedel, potential frätmedel; brännjärn. Cauting-iron, ka'tingiurn, s. veter. brännjärn.

Caution, ka'sjun, s. försigtighet, varsamhet; varning, råd (to a person); mil. lystringsord; jämv. varningssignal; Skoti. säkerhet, borgen; Am. F hotande åtbörd af otålighet; va. varna (against, för; not to, att icke). ~ary, -uri, a. gifven som säkerhet; varnande; s. se ~er, -ur, s. varnare; Skoti. löftesman, borgensman. ~ry, -ri, s. Skoti. borgen, säkerhet.

Cautious, ka'sjus, a. varsam, försigtig (in, i); grannlaga; to be ~ of a person, akta sig för, misstro ngn. ^neSS, -nës, s. varsamhet; försigtighet, cavalcade, kåv'ålkàd, s. högtidligt ryttartåg.

Cavalier, kåvålè'r, s. ryttare, riddare; be-lefvad krigsman; kavaljer i alla betyd., äfv. hist, och fort.; a. krigisk, ridderligt; stolt, trotsig, öfvermodig; fri, ogenerad, munter; hist. Engi. hörande till kavaljerspartiet (Karl I:stes parti). ~iSITl, -izm, S. kaval-jerskap; kavaljeriskhet. ~neSS, -nës, s. ridderligt, stolt ei. högmodigt väsen.

Cavalry, kåv'ålri, s. rytteri, kavalleri, cavate †, kå'våt, se excavate, cavazion, -va'zjun, s. byg. grundgräfning.

Cave, kàv, s. håla, grotta; källare; hålighet †; va. urhålka; vn. vistas i hålor ei. källare)((; (oftast med in) falla in och bilda en grop om jord; si. gifva tappt, gifva med sig; si. komma af sig. caveat, (eg. lat. : må han akta sig), ka'veat, S. jur. försigtighetsmått; protest, gensaga; varning; Am. interimspatent; va. inlägga protest (äfv. enter a —); Am. taga ut ett interimspatent; — emptor, lat. jur. må köparen se sig före. —ing, -àting, s. fäktk, »spetsunderflyttning» (dégagement)hastigt öfverförande af värjan från ena sidan om motståndarens värja till den andra. — eT, -atår, s. en som inlägger protest. Cavendish, kav'ëndish, s. tobaksblad pressade i aflånga kakor, caver, kà'vår, s. Derbyshire malmtjuf; grufjänsteman. Cavern, kav'årn, s. håla, jordkula, —ed, -d, a. hålig, full af hålor; boende i hålor †. —OUS, -us, a. full af hålor ei. af håligheter.

caves(s)0n, kåv'ëson,caveZ0n, -ëzon,s.kapson på hästar, äfv. bild. CavettO, it., kåvët'0, S. byg. hålkel af V4 cirkels profil, is. i en kornisch.

Caviare, kave'r, kavia'r, kavia'r, s. kaviar, cavicorn, kav'ikorn, s. zool. idislare med ihåliga horn. Cavil, kav'il, vn. göra retsamma inkast; klandra spetsfundigt, häckla, anmärka, tadla (at); va. † tadla; s. spetsfundigt inkast. häcklande; sofism; lagvrängning; tekn. liten murarhacka. —lation †, -a'sjun, se föreg. s. —ler, -år, s. klandersjuk person; sofist; ordryttare, —ling, -ing, a. tadlande, häcklande; s. se cavil, s. cavin, kav'in, s. mil. fördjupning i terrängen, Sänka, hålväg (passande till betäckning).

cavings, ka'vingz, s. pl. agnar jfr chaff. cavitied, kav'itid, a. af följ. cavity, kav'iti, s. hålighet; ihålighet; kavitet, urhålk-ning; håla. Cavi, ka'vi, s. zool. marsvin (Cavia, jfr Guinea-pig).

Caw, ka, vn. kraxa; s. kraxande (äfv. —ing, -ing).

cawk, —y, se cauJc, — y. cawker, se calker. cawl, se caul.

caxon †, kak'sn, s. si. peruk, caxoo, kak'so, s. bärg. (en tunna) malm färdig för hyttan. Cayenne, kàjën', kàën', s. cayennepeppar

(äfv. - pepper).

Cayman, ka'man, s. zool. kajman, alligator.

cazik, kåzik', casique, kaze'k, s. kazik, indiansk höfding.

Cease, sès, vn. upphöra (to do ei. doing, att göra ngt); sluta (from, med); va. göra slut på; upphöra med; s. † slut, död. —-leSS, -les, a. oupphörlig; ändlös. —leSS-ness, -lësnës, s. beständighet; ändlöshet. Ceasing, -ing, prt.; s. upphörande (from). cecchin, sëkè' n, se zechin. cecils, se'sllz, s. pl. kok. köttbullar, cecity †, se'siti, s. blindhet. Cedar, se'd&r, s. bot. ceder (eg. Larix cedrus : — of Libanon); a. af ceder; ceder-; American Barbadoes —, Ilavannah —, Cuba-ceder (Cedrela odorata; hvaraf socker-kist, »cigarriådsträ»); Bermuda —,pencil —, red —, Spanish —, virginisk en (Juniperus Yirginiana ei. J. Bermudiana, hvaraf »biy-ertspennträ» fås). — - bird, s. zool. amerikansk sidensvans. —-WOOd, s. cederträ (vani. trä

af de nämda amerik, trädarterna), —ed, "d, a.

prydd med cedrar. —n -n, a. ceder-. Cede, sèd, vn. gifva vika; tillfalla; va..öfverlemna, öfverlåta, afträda, afstå (to, åt). —r, -år, s. en som öfverlåter, etc. cedilla, sëdlrå. s. Cedilj (tecknet under 9). cedrat, se'drat, s. bot. ett slags citronträd

(Citrus medica). cedrine, se'drin, a. af ceder; ceder-, cedri-um, -driåm, s. cederbalsam. Cedry †, -dri, a. cederartad; cederlik; cederfärgad. Ceil, sèl, va. (bräd)bekläda innantak; förse ett rum med (innan)tak. —ing, -mg, s. innantak, tak i ett rum; sjö. inre brädbe-klädnad, garnering; on the —, i taket. —ing-joist, s. takläkt i mellantak. —ing-piece, s. takmålning. —ing-plank, s. sjö. garneringsplanka, vägare. — ing-plate, s. takrosett. Celadon, fr., sèrådon, s. ljust sjögrön färg. Celandine, sëråndm, s. bot. svalört (Cheli-donium).

celature †, se'latur, s. gravering i metall. Celebrant, sërëbrånt, s. tjänstförrättande

(katolsk) prest: äfv. se celebrator. Celebrate, sërëbràt, va. lofva, prisa; högtidligen fira, begå; hålla gudstjänst. —d, -ëd, a. berömd, fräj dad, ryktbar (for, för), celebration, -bra'sjun, s. pris, beröm, ära; firande, högtidlighållande; begående af nattvarden. celebrator, -år, s. lofprisare; festfirare; se vid. celebrant. Celebrity, së-leb'riti, s. rykte, ryktbarhet, namnkunnighet; ryktbar person, celeriac, sëlër'iàk, s. bot. en art selleri (Apium

rapaceum). Celerity, sëlër'iti, s. snabbhet, hastighet. Celery, sëràri, s. bot. selleri (Apium gra-veolens).

Celestial, sëlësfial, a. himmels-, himla-; himmelsk, öfverjordisk; s. himlainvånare;

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.celestial

F Talspråk. 170 P Lågt språk.

centennial

(is. pi.), himmelska rikets invånare (kines); (C)~ empire, Kina. ~ize, -lz, va. göra himmelsk, celestine, sel'estin, 5. (1.) (C) celestinermunk; (2.) min. celestin.

celiac, se'liak, a. anat. hörande till buken, underlifs-; ~ passion, svår diarré.

celibacy, sel'ibasi, 5. ogift stånd, celibat, celibate, -båt, a. ogift; s. celibat †; en som lefver ogift. Celibatist -lib'atist, s. en som lefver ogift.

Cell, sel, s. cell, litet rum; bot. zool. cell; boktr, fack i en stilkast; opt. infattning kring en lins; byg. kappa, hvalffält; bvg. (tempel)cella (äfv. ~a, -å); äfv. se galvanic ~; va. % innesluta i en cell. ~ar, -ur, s. källare; a. kallar-; ~ book, bok som föres af the butler öfver vinåtgången. arage, -urådj, s. källarrum (: rum för ei. i källare); rad af källare; varors inläggande i källare; källarhyra; afgift för (vin)lager. ~arer, -urür, s. spismästare i ett kloster; ämbetsman som har vården om ett domkapitels ekonomi: domkyrkosyssloman; källarmästare. ~aret, -uret, s. buteljskåp; flaskfoder. ~arist, -urist, se rearer. ~ed, -d, a„ i sms. försedd med cell(er). ~iferOUS, -lf'urus, a. naturv. cell-frambringande ; egande celler. it.,

tjel'o, se violoncello, ovular, -ulur, S. naturv. cellulär, cellformig; egande celler; cell-; ~ envelope, den yttre gröna barken; ~ tissue, cellväfnad; ~ vault, byg. gördel-hvalf; ~ loheel, tekn. vattenhjul med celler (skopor); skofvelverk för vattenuppfordring. elated, -ülåtèd, a. cellformig, byggd af celler. ~ule, -ul, s. naturv. liten cell. ~uline, -ulin, s. se "sjuiose, s. ~uloid, -ülojd, s. tekn. celluloid. ~ulose, -ülos, a. innehållande ei. bestående af celler; s. cellsubstans.

Celt, sëlt, S. kelt (folkslag); (C) fornf. Celt (ihålig brons- el. stenyxa). ~iC, -lk, a. keltisk; S.

keltiska (språket). ~icism, -isizm, s. keltisk sed ei. språkegenhet.

CeltiS, sel'tis, se lote, bot.

Cement, sëmënt', s. cement; kitt; bindemedel; cement(erings)pulver; bild. föreningsband; va. kitta, sammanfoga (eg- tekn. med cement), förbinda; bild. befästa; cementera stål; vn. hänga samman; binda om cement, murbruk o. d., äfv. bild. stopping, s. kittning, spattling. ~al, -al, a. cement-. ~ation, -a'sjun, s. kittning, sammanfogning; cementering; ~ steel, cementstål. ~atory, -åturi, a. tjänande till att hop-kitta, cementera, etc.; förbindande, fast förenande, befästande. ~er,'-år, s. hop-kittare; sammanfogare; bindemedel.

ing, -ing, prt.; s. cementering etc.; ~ furnacebränn(ståls)ugn. ~itiOUS, -isj'us, se ~atory.

cemeterial, sëmëtè'riåi, a. af föij. cemetery,

sem'etun, s. kyrkogård, cenatory, sè'nåturi, a. hörande till aftonmåltiden.

cenobite, sen'obit, s. klostermedlem (i mots, till eremit). cenobitic(al), -bltik(ai), a. kloster-.

cenotaph, sën'otåf, s. »tomgraf», grafvård

åt ngn som är begrafven annorstädes, cense †, sèns, l. s. skatt, afgift; uppskattning; rang. Cense, sens, 2. va. röka med rökelse. ~r, -ur, s. rökelsekar; genomborrad parfymflaska; kolpanna. Censor, sen'sur, s. censor, granskare (af seder, af böcker); sededomare; läroverkscensor; skoi. ordningsman; kritiker, häcklare. like, -lik, a. lik en censor, sträng. ~ial, -so'rial, ~ian, -so'rian, a. censors-; sededomare-. 0J0US, -so'rius, a. granskande; kritisk, sträng; tadelsjuk. piousness, -sèVmsnës, s. stränghet; kritiskhet. Ship, -sjip, s. censorskap; censur (of the press).

censual, sèn'sjoål, a. census-;beskattnings-;

underkastad beskattning, censurable, sen'sjorabl, a. tadelvärd, straffvärd. ~neSS, -nës, s. tadelvärdhet. Censure, sën'sjor, sèn'sjur, s. klander, tadel; näpst; straffdom >f<; kyrkligt straff)|C; omdöme, granskning †; va. tadla, klandra, ogilla, anmärka på (äfv. to pass ~ on); granskat; döma†; vn. t fälla dom (o?j, öfver). ~r, -ur, s. tadlare; kritiker, census, sen'sus, s. folkräkning; förmögenhetsuppskattning; mantalslängd. ~-pa-per, s. blankett till mantalsskrifning. cent, sent, räkn. (blott i vissa förbindelser el. fraser, se ex.)hundra; s. cent (amerik, mynt:0,01 dollar)-, äfv. centime (0,Ol af en fransk franc el. en itai. lira)-, per »för hundra», procent; ~ per hundra procent. ~age‡, -adj, s. räntefot; procent (vani.percentage). al, -ål, a. grundad på hundra, på centner system); s. centner.

Centaur, sën'tår, s. myt, centaur. Centaury, sen'tari, s. bot. klint (Centaurea), centenarian, sentena'rian, s. hundraåring, centenary, sën'tënåri, a. innehållande

ett hundratal (af år etc.), hundra-; se vid. centennary; s. hundratal)j<; århundrade)J<; hundraårsfest. Centennary, sëntën'åri, a. inträffande hvart hundrade år; hundraårig; hundraårs-, till minne af ngts 100-åriga tillvaro. Centennial, senten'ial, a. se föreg.; s. hundraårsfest.

à: fate, à: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, 1: fir,center

>|< Mi a dre brukligt. 171 † Föråldradt.

cereous

center, sèn't&r, med sms., se centre. ~ing, -ing,prt.; s. uppsökande af medelpunkten etc., jfr centre, v.; byg. hvalfstomme.

centesimal, sentes'imal, a. hundrade-; s. hundradel.

centi-, sen'tl, i sms. eg. vetensk. ord hundra-. grade, -gràd, a. hundragradig; s. (the den hundragradiga (Celsii) termometern, ^gramme, fr., -gram, s. centigram, ^v/-liter, ~litre, fr., -til'itur, -létur, s. centiliter. ~meter, fr., -tim'ëtur, -mètur, s. centimeter, ^ped, -pëd, ~pede, -pèd, s. mångfoting (insekt); a. hundrafotad.

Centner, sëntfnur, s. centner.

Cento, sen'to, s. (pl. ~S, -z) dikt sammanplockad af verser från flere författare; mus. potpourri, ^nism)}(, -nizm, s. hopplockning, kompilation.

Central, sën'trål, a. center-, central;belägen midt uti; (C)~ Kingdom, Midtens rike (Kina). ~ism, -izm, ~ity, -'it!, s. centra-litet, centralt läge. ^ization, -iza'sjun, s. centralisation, jfr följ. ~ize, -iz, va. centralisera, sammanföra till, hopa på en medelpunkt.

Centre, sën'tur, s. medelpunkt, midt, centrum, center (äfv. mil.); byg. se centering; tekn. dubb på svarf; va. opt. art. centrera; söka medelpunkten för ngt; ställa, sätta i en midtpunkt; sammanföra, koncentrera (in, i); vn. vara (blifva) central, (kon-) centreras; hafva sin medelpunkt (afv. biid. : tyngdpunkt, styrka), samla sig (in, i; round, omkring); ~ of gravity, tyngdpunkt; ~ of a picture, ögonpunkt; dead död punkt å en kurva; fast dubb. ^ -bit, s. centrumborr. board, sjö. centerbord. ^-lathe, s. dubbsvarfstol. ~ -piece, s. borduppsats. ~-punCh, s. tekn. midtsökare, körnare. ~-table, s. rundt (divans)bord på en fot.

centric(al), sën'trik(al), a. central; rätt borrad om skjutvapen. ~ity, -tris'iti, s. cen-tricitet.

Centrifugal, sëntrifügal, a. mek. etc. centrifugal (sträfvande från medelpunkten) ; ~ drill,

borr som skär åt ett håll.

Centring, sën'tring, prt. af centre; s. centrering, etc., se centering.

Centripetal, sëntrip'ëtal, a. mek. etc. centripetal (sträfvande mot medelpunkten).

centumvir, iat., sentum'vir, s. med-

lem af hundramannaråd. ~al, -al, a. hundramanna-. ~ate, -at, s. hundramannaråd; centumvirat.

Centuple, sën'tupl, a. hundrafald; va. föröka hundrafaldt.

Centurion, sentii'riun, s. rom. antik, centurion

(kapten); bibi. »höfvitsmän».

Century, sen'turi, s. hundratal)j<; århundrade, sekel; rom. antik. CentUl'ia (afdelning af 100 man); ~ plant, s. k. hundraårig aloë. amerikansk aloë. cephal-, sèfål, s. i sms. hufvud-, ^algic, -al'djik, a. hörande till hufvudvärk; s. medel mot hufvudvärk, ^algy, -al'dji, s. med. hufvudvärk. ~ate, -at, s. zool. snäckdjur. ~ic, -'ik, a. hufvud-. ~itis, -l'tis, s. med. hjärninflammation. ~iza-tion, -iza'sjun, s. vetensk. hufvudets öfvervägande i djurs organism, ^opod,

-'opod,

5. (pl. äfv., gr., ~0p0da, -op'oda) zool. huf-vudfoting (en klass af blötdjuren). ~0US, -US, a. zool. försedd med hufvud om en viss afdelning af molluskerna.

ceraceous, sera'sjus, a. vaxartad.

cerago, sèrà'gè, s. se bee-bread.

ceramic, seram'ik, a. hörande till lergods; ~ art, keramik; ~ loare, lergods (vaser etc.). ~S, -s, S. pl. se båda de föreg. ex.

Cerate, se'rat, s. med. cerat. ~d, -èd, pp.; a. öfverdragen med vax.

Cere, ser, s. naken hud vid näbbroten hos roffåglar; va. vaxa, öfverdraga med vax. ^Cloth, s. vaxadt tyg, vaxduk; liksvepning; farm. häfta.

Cereal, se'real, a. hörande till sädesslagen; s. (äfv. ~ grass) sädesslag. ~ia, -à'liå, s. pl. sädesslagen; rom. antik, fest till Ceres' ära.

cerebel sër'ëbël, ~lum, lat., -'um, s. lilla hjärnan. ~lar, -'ur, ^|0US, -'us, a. hörande till lilla hjärnan.

Cerebral, sër'ëbrål, sërè'brål, a. hörande till hjärnan, hjärn-. ~ism, -izm, 5. fysiol, åsigt enl. hvilken psykiska företeelser äro funktioner ei. produkter af hjärnan.

Cerebrate, sèr'ëbråt, vn. hafva hjärnan verksam. Cerebration, -bra'sjun, s. hjärnans verksamhet. CerebriC, sërè'brik, a. hörande till hjärnan, hjärn-. cerebrum, sèr'ëbrum, sërè'brum, s. stora hjärnan.

Cerement, sè'rmënt, s. (vaxad) liksvepning.

Ceremonial, sërëmö'niål, a. högtidlig, ceremoniet hållande på etiketten, kruserligf, jfr ceremonious; s. ceremoniel; formalitet; högtidlighet; ~ laiu, ceremonialla-gen, levitiska lagen. ~ism, -izm, ~ness, -nës, s. afmätt värdighet; kruserlighet.

Ceremonious, sërëmo'nius, a. ceremoniös; högtidlig; kruserlig; afmätt, stel, omständlig. ~neSS, -nës, s. högtidlighet; kruserlighet; af mätthet.

ceremony, sër'ëmuni, 5. (pl. -ies, -iz) ceremoni, högtidlighet; formalitet; artighet; without ~ (ei. -ies), utan krus; Master of -ies, ceremonimästare.

cereous % sé'rëås, a. af vax; bot. vaxartad.

i: note, è: do, 6: nor, 6: not, à: tube, à: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.ceriferous

F Talspråk. 172 P Ligt språk.

chaffing

CeriferOUS, sèrif'årås, a. vaxalstrande. cerine, sè'rin, 5. kem. cerotinsyra (ämne i vax); min. cerin.

cerite, se'rit. s. min. cerit(Bastnäs tungsten), cerium, sé'riüm, s. cer (metall). cerographic(al), a. ar rau*. cerography, sè-

rog'rafi, s. skrifning ei. gravering i vax; vaxmålning, enkaustik. ceroplastic, sëroplås'tik, a. modellerad i

vax; s. modellering i vax. Certain, se'rtan, se'rtm, a. viss, säker (of, om, på; to med infin., om att, på att); tillförlitlig, obestridlig; tydlig, bestämd; (en) viss, någon; for helt säkert; to a ~ degree (extent), till en viss grad (utsträckning). -li, ad. säkert, bestämdt, helt visst; sannerligen, javisst. ~neSS, -ës, ~ty, -ti, s. säkerhet, visshet; to (of) a si. for a dead alldeles visst, säkert och bestämdt, certificate, sërtifikåt, s. skriftligt bevis, intyg; (afskeds-, afgångsbetyg; attest of baptism, o. d.); tullsedel; certifikat

(till rättighet att föra fartyg ; till jagträtt); V a. gifva

ett intyg (betyg) åt; bekräfta gnm intyg; ~ of health, sundhetspass; medical läkarebetyg; bancrupt, gäldenär hvars konkurs inför rätten är afslutad; ^d attorney (conveyancer), jurist som eger rätt att åtaga sig privata uppdrag men ej är called to the bar. certification, -kå'-sjun, s. intygande, intyg; betyg; pass. Certified, se'rtifid, imp. o. pp. af certify. certifier, -fiur, s. en som intygar, certify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) försäkra; betyga, intyga (äfv. vn. med to); bekräfta (to, inför); underrätta (of om); ^ under one's hand, skriftligen intyga. Certiorari, iat., sersjiora'ri, s. jur. infordran från underdomstol af protokoll i ett mål. Certitude, se'rtitud, s. visshet, säkerhet, cerule †, sè'röl, ~an, -'ëån, ~0US, -'ëus, a. blå, himmelsblå. Cerulin, -in, s. ett indi-gopreparat. Cerumen, lat., sëro'mën, s. örvax. Ceruse, se'ros, s. blyhvitt, cervical, se'rvikal, a. anat. nack-. Cervine, se'rvin, a. hjort-, cesarean, cesarian, sèzà'riån, a. hörande till Cæsar; kejserlig; ~ section, kir. kejsarsnitt. Cesarism, sè^årizm, s. poiit. cæsa-rism.

Cesius, se'zius, a. bot. blågrå.

Cespitose, ses'pitos, a. bot. växande i tufvor.

CeSS, ses, 1. s. F o. Skoti. skatt, pålaga; Skoti.

jordränta; va. förvr. af assess, se d. o. CeSS †, ses, 2. vn. försumma en skyldighet; upphöra. ~ant)j<, -ånt, a. upphörande. ation, -å'sjün, s. upphörande (from, med;

oft af), inställande; afbrott, stillestånd; slut; ~ of arms, mil. vapenhvila. ~avit, (eg. lat. : han har upphört), -a'vit, S. jur. utpant-ningsansökan på grund af «*er, -år, s. försummadt utgörande af arrende i 2 år. ~ible †, -ibl, a. eftergifvande; för-vtterlig. ~ion, sesj'un, s. eftergifvande †; öfverlåtande; afträdande (of a province; of rights and property:) cession ; hand. endossering. ~ionary, sësj'ånåri, a. innebärande ei. angående afträdande (af egendom); s. cessionant (vani. ~ bankrupt). ~or, -ur, s. (1.) jur. egendomsinnehafvare som ej fullgör åtagna förbindelser, jfr r\>er; (2.) † en som beskattar, taxeringsman.

cess-pipe, sës'pip, s. afloppsrör, kloakrör. CeSS-pOOl, s. (äfv. sess-pool) latringrop;

kloakbrunn (grop som upptager de fasta beståndsdelarna i afloppsvatten); äfv. bild. : dypÖl.

cestus, ses'tus, s. rom. antik, kvinnogördel; handske af läderremmar för knytnäfskämpar.

cesura, sèzu'rå, 5. (pl. ~s, -z, ei. iat. cæsuræ,

-è) cesur i vers. ~l, -al, a. cesur-.

cetacean, seta'sjan, -sëån, a. hval-; s. hval. cetaceous, -sjus, a. hvalartad.

cetin(e), se'tin, s. kem. cetin, ren hvalraf.

cetology, sétoFodji, s. zool. läran om hvalarne.

chace, se chase.

chack, t jak, vn. om hästar kasta med hufvudet.

Chafe, tjàf, va. upphetta (genom gnidning); bild. upphetsa, reta, uppröra; skafva, gnida; sjö. skamfila; vn. skafvas; skamfilas; få ridsår; upphettas; bli het, brusa upp; s. hetta gnm gnidning; uppbrusning. ~-WaX, S. vaxvärmare (förr vaktmästare i kansliet som värmde sigillvaxet). 'xT, -Ur, (1.) 5. en

som gnider, upphetsar; fyrfat, (kol-) panna †. ~ry, -ur!, s. härd, ässja.

chafer, tja'fur, (2.) se cock-chafer.

Chaff, tjåf, 1. s. bot. agnblad, fästefjäll; agnar, boss, skäfvor; hackelse; skräp, strunt, lappri; he is not to be caught with ~ F, han är ej lätt att lura. ~-CUtter, s. en som skär hackelse; hackelseknif; hackel-selåda; se vid. föij. ~-engine, s. hackelse-maskin. ~-finCh, se chaffinch. ~-weed, s. bot. kattfot (Gnaphalium); äfv. knutarv (Centunculus minimus).

Chaff, tjåf, 2. s. F gyckel, retsamt tal, nojs; va. F gyckla med, retas med; vn. F gyckla, nojsa (at, med), bjäbba (mot). ~er, -ur, (1.) s. F en som retas, gyckelmakare.

Chaffer, tjåfur, (2.) vn. schackra, köpslå (for, om); prata, slamra; va. † köpa,byta; s. † vara. ~er, -ur, s. köpare, säljare, bytare. ""ing, -ing, s. schackrande; prat.

A: fate, å: far, k: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,oalandra

>fC Mindre brukligt. 173 † Föråldradt.

chaffinch, tjaf'insj, s. bofink.

Chaffing, tja'fing,prt.; s. gyckel, jfr chaff\ 2. chaffless, tja'fles, a. fri från agnar. Chaffy, -fi, a. full af agnar, etc., jfr chaff, 1.; lik agnar; värdelös, strunt-.

chafing, tja'fing, prt. af chafe; s. gnidning, skaf ning; ridsår; upphettning; uppbrus-ning. ^-board, s. sjö. skålning, latta mot skamülning. ~-dish, 5. glödpanna att värma tallrickar och fat vid bordet. ~-gear, s. sjö. slabbning ei. mattor (: ~-matS) mot skamfilning.

chagreen, se shagreen.

Chagrin, sjagre'n, -rin', s.förtret; förargelse, harm (at, öfver); va. förtreta, förarga.

Chain, tjån, s. kedja (of silver etc.; of mountains)-, ketting; sammanhängande rad, följd (of ideas, of events)-, girland, krans; landtmätarkedja (såsom mått 22 yards)-, varp i en väf; pl. sjö. röst; puttingar; va. fastkedja (to, vid); fastlänka; (samman-) binda; (äfv. med wi;) fjättra, lägga i bojor äfv. bild; stänga t. ex. en hamn med kedjor; mäta med landtmätarkedja. ~-boat, s. barkass

med spel till upptagande af ketting o. d. ~"bOnd, s. inmurad ketting ei. ankare (järnstång); se vid. bond-timber. ~-bridge, s. hängbro på kedjor; vindbrygga, ^-bullets, s. pl. länkkulor. ~-Cable,s.sjö. ankarketting. ~-C0akS, s.pl. skeppsbyg. fasta heldammar, sicksackdammar. ~-COUrse, s. byg. skikt af ^-bonds. ~-gang, s. en trupp sammanlänkade fångar. ~-lace, s. snodd som döljer en söm. 'v-mail, s. ringbrynja. ~ -moulding, s. byg. kedjeformigiist. ~-pipe, 5. sjö. däcksklys. ~-plate, 5. sjö. röstjärn; puttingsjärn. o~-pump, s. kedjepump; se föij. ~-pumpW0rk, s. paternosterverk. ~ -rule,s.kedjeräkning. ~-shot,se ^-bullets. ^-Stitch, s. kedjemaska i virkning; kedje-stygn; f**ed seam, kedjesöm. ~-test, s. kettingsprof. ^-wales, sjö. se channels. ~ •wheel, s. hjul som drifves af en ändlös kedja. ~-W0rk, s. kedjelikt arbete; kedjesöm. ~leSS, -lès, a. utan kedja; ohejdad, otyglad. ~let, -let, s. liten kedja.

Chair, tjàr, s. stol; ämbetsstol; kateder, lärostol, professur; presidentstol; ordförandeskap (ordförande, jfr ex.); gigg†; bärstol; tekn. stol; axellager; jämv. skenstol; va. sätta i stol, bära i stol; to be in, to sit in, to hold, (to be ca,lied ei. elected to, to be put into) the vara (väljas till) ordförande; the ~ is taken, sessionen (mötet, sammankomsten) är började; to address the tilltala ordföranden;

uppmaning till ordföranden att kalla ngn till Ordningen! ~-blt, s. cylindrisk pinnborr med tillspetsning, ^-bottom, s. stolsits, ^-bottomer, s. en som insätter sitsar i stolar; rottingsitsflätare. ~-maker, s. stolsnickare. ~man, s. förr portchäsbärare; ordförande. ^manship, s. ordförandeskap. ~-pans, s. pl. stolsrygg. ~-saw, rundsåg. ~-StepS, s. pl. trappstol.

Chaise, sjàz, s. schäs (med sufflett); ~ and pair (and four),... med två (fyra) hästar. ~ -Cart, s. fjäderkärra, 'v-lounge, s. schäslång (ett slags soffa).

chalaza, kala'za, äfv. -ze, -là'z, s. bot. nafvelfläck på fröet.

chalcedonic, kaisedon'ik, a. af föij. chalcedony, -sed'oni, s. kalcedon (en haifäkta ädelsten).

chalcography, kalkog'rafi, s. kopparstickar-konst. chalcographer, -ur, 5. kopparstickare.

chalcopyrite, kålkèpi'rit, 5. kopparkis. Chaldaic, kaidä ik, Chaldee, kåidè', Chaldean, kalde'an, a. kaldäisk; s. kaldäiska språket.

chalder, tja'ldur, s. ett torrvarumått för sad,

o. d. (: 8 [för hvete o. mjöl] el. 1 1 V2' [för frukt,

potatis o. d.J imperial quarters).

chaldron, tja'ldrun, s. (i London) ett torrvaru-mått för kol (: 36 bushels); en vigt (: 25 Y2 cwt kol).

chalice, tjal'is, s. bägare †; kalk. ~d, -t, a. bägarlik.

Chalk, tjåk, s. krita; F kritstreck såsom märke, (däraf) räkning, jfr ex.; va. krita, be-stryka med krita; beteckna, märka (med krita); kritslå; göda med krita, märgla; brown ~ F, umbra; French Spanish skräddarkrita; min. steatit; grey krit-märgel; ~ for cheese, i ordspr. något värdelöst i stället för något dugligt; to walk one's (ei. the) ~ P, gå sin väg; få afsked ur tjänsten; by a long ~ F, vida; ~ down, ~ up F, (eg. med krita) skrifva upp på räkning (jfr vårt »på krita»); ~ ont, rita upp, utstaka, göra utkast till. ~ -cutter, 5. kritbrytare. ^-drawing, s. pastellritning. ^-ground, s. mål. kritgrund. ~-holder, s. kritstift. ^-line, S. timmermans kritsnöre. ~-marl, s. oren krita, krit-märgel. ^-painting, s. pastellmålning. ~ ~-paper, s. (ton)papper till ritning med krita. ~-pipe, s. kritpipa. ~-pit, s. krit-brott. ~-StOne, S. större kritstycke; med. giktknöl. ~ing, -ing, prt.; s. kritning, jfr ofvan v.; ritning, utkast i krita. ^ineSS, -inès, s. krithalt, kritaktighet. ~y, -i, a. af krita; kritaktig, krithaltig; nedkritad; ~ clay, märgel; ~ cliffs, kritbärg, -klippor.

challenge, tjårëndj, s. utmaning (to, till); uppfordran; anspråk (to, mot); mil. en skiidtvakts anrop; jagt. första skall; jur. jäf;

va. utmana (to, till); trotsa; göra anspråk på, kräfva, taga i anspråk; ropa an; jagt. ge an, väcka; bestrida, sätta i fråga; jur. jäfva en jury to the array), el. enskilda jurymän to the poll), Am. äfv. en valman. ~ -CUp, s. pokal ei. d. som täflingspris. able, -abl, a. ansvarig. -ur, s. utmanare; en som gör anspråk på ngt; en som bestrider ei. jäfvar. challis, chally, sjåri(s), 5. ett fint tyg af

ylle (och silke), chalybeate, kallb'eat, a. järn- ei. stålhaltig; s. järnhaltigt läkemedel ei. helsovatten; ~ spring, stålkälla; ~ water, stålvatten till härdning. chalybite, -'-it, s. min. järnspat. chamade, sjama'd, s. mii. parlamenterings-

ei. kapitulationssignal. Chamber, tja'inbur, s. kammare (äfv. poiit.

tekn., jfr nedan), 1'Um is. enstaka, el. i öfre våningen ; mil. krutkammare å en mörsare, i en mina; liten salutkanonf; afdelning af lagstiftande församling; F Se <^>-pot; pl.

affärsbyrå (is. en domares el. jurists privata);

lokal för räkenskapsverk, för domstol, etc.; (omöblerade) hyrda rum; va. innesluta i en kammare; vn. bo i kammare, jfr ofvan; lefva »i kamrar och okyskhet» †; (C) ~ of Commerce, handelskammare, köpmannaförening; (C)*» of London, Londons stadsränteri; ~ of a pump, pump-stöfvel; ~ of state, praktrum, gemak; to live in hyra (omöblerade) rum is. om ungkarlar; to sit at jur. privat åhöra

mål, etc. jfr följ. business, 5. en jurists (äfv. domares) privata praktik. ~-Candle-Stick, S. låg ljusstake, lik en skrifbordsstake. ~-closet, s. nattstoi. "^»convenience, s. nattkärl. ^-COUnCil, s. privat ei hemlig rådkammare. ~-C0Unsel, ~-C0Unsellor, s. jurist som på sin privata byrå meddelar råd (ej för talan inför rätta). ~-fellow, s. rumskamrat. ~-hanging(s), s. (pl.) tapeter. ~lie †, ~lye †, 5. urin. ^maid, s. kammarjungfru; städerska för ungkarlar. ~ master, s. skomakare som arbetar på styck för ett större magasin; »självför-sörjare»; »fuskare». ^-ITlUSiC, s. kammarmusik. ~-0il, s. spermacetiolja. ~-Organ, s. kammarorgel. ~-pot, s. nattkärl. ~ -practice, se business. ~-St00l, s. nattstol. ~ed, -d, a. is. naturv. afdelad (i kammare), försedd med celler. ~er †, -ur, s. kammartjänare; intrigör; vällusting. ing †, -ing, a. lösaktig; s. lösaktigt lefverne. ~lain, -lan, -lin, s. kammarherre ; kamrer; kammartjänare f; (C)~ °f the Exchequer, kunglig räntmästare; (C)~ of London, stadskamrer i London; Lord Great (C) ~ of England, öfverste-kammarherre; Lord (C)~ of the Household, chefen för hofförvaltningen, ^lainship, -lånship, -linsjip,5. kammarherretjänst, -värdighet; kamrerssyssla, chambrel, kam'brel, se gambrel. chameleon, kåmèiëun, s. zool. kameleont, äfv. biid.; kem. se månganate of potassium. ~-like, a. kameleontisk, skiftande i alla färger. ~ize)j(, -iz, va. göra skiftande i färg.

chamfer, tjam'fur, s. byg. tekn. reffla, fåra; sned afskärning af en kant, affasning, jfr bevel; snick, äfv. not; va. byg. tekn. snedt afskära en kant, affasa; reffla, fåra. 'vz-clamp, s. tekn. kantklofve, riffklofve. ~ing, -ing, 5. afsneddning, affasning. Chamfret, -fret, s. se chamfer, chamfretting, s. se ofvan »jing; byg. (fönster)smyg.

chamfrain, tjåm frän, chamfron, -frun, s. harnesk för hästhufvud. chamlet, se camlet.

Chamois, fr-, sjam'wa, -oj', s. zool. stenget (Rupicapra); sämskskinn (äfv. ~-leather). ^-dressing, s. sämskgarfning. ~e, -ojz', va. sämska. ~er, -oj'zur, s. sämskmakare. ~ing, -oj'zing, s. sämskning. Chamomile, se camomile. Champ, tjamp, (1.) vn. bita, tugga (upon, på); va. tugga, bita i; ~ up, tugga, bita sönder; (2.) äfv. ~e, (uttal lika) s. byg. fält för sniderier. ~er, -ur, s. en som tuggar, etc.

Champagne, fr., sjampa'n, s. champagnevin, äfv. ~-wine). Champaign, sjampa'n, (-'-), s. öppet slättland; a. slät, Öppen om en trakt, champain, sjampa'n, s. her. vanhedrande märke på dens sköld som dödat en krigsfånge hvilken bedt om pardon, champertor, tjåm'pårtur, s. jur. en som öfverfar ett rättsanspråk ei. en process på egen bekostnad mot andel i vinsten. Champerty, -ti, s. jur. köp af en process, jfr föreg.

champignon, fr., champinion, sjampin'jun, s. bot. champignon. ~-rail, s. järnv. skena med kullrigt, hvälfdt hufvud, champion, tjam'piun,s. kämpe, väldig stridsman, hjälte; förkämpe, representant för ett land (förening etc.) vid idrottstäflin-gar (~ of England, of th e world: den ypperste i ngn viss idrott); a. erkändt ypperst; va. utmana †; försvara,förfäkta, uppträda såsom kämpe för. ~eSS, -ës, s. kvinlig kämpe. ~ship, -sjip, s. egenskap af champion ; öfverlägsenhet, chance, tjåns, s. slump, händelse, tillfällighet; sammanträffande; »öde»; möjlighet, sannolikhet, utsigt (of, af, till; for, för;

to, att; with, hos); risk; utgång; lycka, lyckträff {lucky f); olycka, olycksfall (ill ~); a. tillfällig; ad.)J< tillfälligtvis; vn. hända, ske; äfv. lyckas (tö, att); tillfälligtvis komma, råka (to, att; upon, på : stöta på); va. riskera, våga; an even lika utsigt för och emot; fair, good f, goda utsigter; an odd en egen tillfällighet; större möjlighet mot än för ngt; poor föga utsigt; to give one a låta ngn få försöka; to have one's få försöka sin lycka; they had no ~ for their lives, de hade ingen möjlighet att kunna rädda lifvet; to run (stand, take) one's våga försöket, stå sitt kast; to stand a hafva tillfälle, möjlighet, utsigt (of ... ing, att ...); to take the ~ of, utsätta sig för möjligheten af; by af en slump, en tillfällighet (mot ei. utan beräkning, afsigt); game of f, hasardspel; theoi^y (doctrine) of fS, probabilitetskalkylen. ~ -COmer, s. en (gäst) som kommer oväntadt. ~-game, s. hasardspel; vågspel. ~ -guest, s. oväntadt främmande. ~-med-ley, s. jur. vådadråp (vid självförsvar). ~ -fight, s. allmän strid, allmänt slagsmål. ~ful)jc ei. poet., -ful, a. vågsam. ~leSS, -les, a. utan utsigt till framgång, hopplös.

chancel, tjan'sel, s. korskrank; högkor; domstolskrank. ~-arch, s. triumfbåge i en kyrka. ~-table, s. nattvardsbord, chancellery /fe, tja'nseluri, s. se chancellorship.

chancellor, tja'nselur, s. kanslär, en regents förste rådgifvare; högste styresman ei. ämbetsman; Lord (C)~, fullständigt Lord High (C)~ of England, lordkanslär, Englands justitieminister (högste juridiske ämbetsman, president i the Chancery division [se d. o.] af högsta domstolen, talman i öfverhuset, samt med rang bland världsliga pärer närmast kongl, husets medlemmar); (C)f of the Exchequer, skatt-kammarkanslär, finansminister, ^ship, -sjip, s. kanslärsämbete, kansleriat.

chancery, tja'nsuri, s. kansli; justitierevi-sion ; court of f, numera blott Am. domstol som dömer efter equity, jfr d. o.; Court of (C)f, förr Englands högsta domstol, numera uppgången i the High Court of Justice division), jfr court; bill in suit in f, klagan, process inför court off, ~ suit, se föreg.; F biid. ngt som drar ut på tiden; ~ man, advokat vid court of ~; ~ ward, se luard of court; to f ali (get) into ~ F, komma i bekymmer, i klämman, råka illa ut; to get (ei. hold) in vid boxning få motståndarens hufvud fast under sin venstra arm så att man fritt kan bearbeta det med högra näfven; biid. få i sitt våld, få

ngn fast, i klämman; in under behandling i the oafgjord; i klämman, chancre, ft-., sjang'kur, s. med. (veneriskt)rötsår, chanker. chancrOUS, -krus, a. behäftad med chanker. chandelier, fr., sjandele'r, s. armstake; ljuskrona; förr fort. rörligt faskinskydd. Chandler, tjå/ndlur, s. ljusstöparef; oftast i sms. handlande, krämare. ~y, -i, s. varor som säljas af en chandler; ljusbod. chandry †, tja'ndri, s. ljusskåp, -låda. chanfrin, tjan'frm, s. framdelen af ett häst-

hufvud; se äfv. chamfron. change, tja'ndj, va. byta, utbyta (for, mot; with, med); byta om; ömsa kläder; ändra, förvandla (from ... into, to, från ... till); Yäxla (into, i); förväxla, förblanda; vn. förändras (for the better, for the worse); ändra sig; växla, skifta; s. ändring, förändring; byte; ombyte; omkastning; skifte; växling; teol. bättring, omvändelse; omgång af kläder o. d.; sjö. reservgods; mellangift, pengar som fås tillbaka vid köp; »växel», småmynt, slantar (: small f); hand, agio; (F för exchange, cfta skrifvet 'Change) börs; växelkurs; mus. variation, enkel melodi ringd med klockor, jfr nedan ex.; ~ and f about, oupphörligt växla, skifta; ~ berth, sjö. förhala; ~ colour, blekas ur; äfv. se följ.; ~ countenance, skifta färg (rodna, blekna); ^ hands, byta om händer i dans; hand. byta om egare; ~ a horse (~ hand), ridk. böja hästens hufvud åt andra sidan; ~ lodgings (quarters), flytta; ~ one's mind, ändra åsigt, komma på andra tankar; ~ white, kläda sig i hvitt; hvitna om djur under vintern; the milk has been ... har surnat; ~ for a coach, hästombyte; to experience a undergå förändring, jfr ofvan vn.; to get få växladt; to give one ~ jör, växla ngt åt ngn; F betala med samma mynt, ge lika godt igen; will you give me the vill ni ge mig tillbaka (for, på); have you f for ..., kan ni växla ...? to put the ~ upon, bedraga ngn; to return the gifva tillbaka vid likvid; to ring the fs, ringa med klockor melodiskt (såsom klockspel); (med upon) variera ett tema, ständigt repa upp samma sak; bedraga; as a f,for a till ombyte, för ombytes skull; (to be, to go) on (vara, gå) på börsen. ~-hOUSe, s. skoti. bier-stuga, värdshus. ~-ringers, s. pl. (ett särskildtsällskap)klockringare, utförande ^-ringing, s. ett slags klockspel, jfr ofvan to ring the ~«<?. ~-wheel, s. mek. utväxlings-

hjul som utbytes för att få olika hastighet. ~abi-

lity, -abil'iti, s. föränderlighet, ombytlighet, ostadighet. ~able, -abl, a. skiftande, äfv. om tyger som »changera» ; föränderlig; ombytlig, ostadig, obeständig, ^able-neSS, -åblnès, se ~ability. <v/ful, -ful, a. obeständig, ombytlig. MulneSS, -fulnës, s. ombytlighet, jfr föreg. ^leSS, -lës, a. oföränderlig. ^ling, -ling, s. bortbyting; obeständig människa; dumhufvud, idiot; a. † bortbytt; obeständig. -ur, s. för-ändrare; växlare; ombytlig människa, changing, -ing, prt.; a. växlande, skiftande, ombytlig; s. växling.

channel, tjan'el, S. kanal (naturlig; äfv. bild.); ränna; fåra, reffla särsk. byg. på en kolonn; fals; sund, gatt; strömfåra; segelränna (: navigable ^);pl. sjö. röst (äfv. boards); va. fåra, reffla, byg. kannelera en kolonn; ~ of a bloch, skifgatt; the (C) Engelska kanalen. (C) ^-islands, s. pl. öarna i engelska kanalen, ^-leaved, a. bot. med rännformiga blad.

Chant, tjånt, vn. sjunga is. recitativmässigt, särsk. om sång i kyrkan : mässa; Va. sjunga, jfr vn.; besjunga; s. sång, mässande. ~er, -ur, s. sångare; kantor, försångare i ~ry; tenorstämma i en säckpipa. <v/icleer,

-iklèr, s. eg. i djursagan, poet. (galande) tupp. ^ing, -ing, prt.; s. sång, mässande. ~0r, -ur, s. kantor, jfr ~er. ~reSS, -res, s. sångerska, ^ry, -ri, s. kapell för själamässor.

Chanterelle, fr., sjånturël', s. kantarell (Can-tharellus cibarius).

chantlate, tjåntflàt, s. byg. trälist vid takfoten.

Chaos, ka'os, s. kaos, förvirring, chaotic, -ot'ik, a. kaotisk, förvirrad.

chap, tjåp, tjop, i. vn. (imp. o. pp. ^ped, -t) spräcka, komma att spricka; Skoti. slå; vn. spricka, få sprickor; remna; Skoti. slå, klappa, knacka; s. spricka, ritsa (t. ex. i bark, i marken, i skinnet); remna (t. ex. i jorden); Skoti. slag, knackning.

Chap, tjop, 2. (vani. i pl.) käk, käft (äfv. P : mun); mek. käft, mule (platt fasthållande del af en tång, ett skrufstäd o. d.). ^fallen, a. med hängande käk; nedslagen.

Chap, tjap, 3. vn. handla, köpslå †; s. (förk. af f^man) köpare, krämaref; F karl,pojke, jfr fellow, customer; old <x/, gamla gosse! ~-book, s. bok såld af kolportörer, flygskrift; litet häfte (bok), ^man, s. köpare ei. säljare, handlandet; gårdfari-handlande, månglare.

Chaparral, sp., tjåpårål', s. is. Am. snår af törnbuskar ei. låga ekar.

Chape, tjäp, s. hake, bygel som håller ngt fast på sin plats (t. ex. på ett spänne); dopp-sko på en värjslida ei. sabelbalja; klyka på en vågbalans.

Chapel, tjap'el, s. kapell; en sekts samlings- • hus, »bönehus»; förening ei. sammankomst af boktryckeriarbetare; boktryckeri †; mus. kapell (kör el. orkester); P af-träde; vn. sjö. »fånga uggla» (oförmodadt gå öfver stag och vända genom vinden); ~ of ease,

annexkyrka, en andra kyrka i en folkrik församling. ~-rOyal, s. slottskapell. ~et, -et, s. mek. paternosterverk; se vid. chaplet, ridk. ~lany, -åni, ~ry, -ri, s. kapellförsamling. ~ling, -ing, prt.; s. sjö. ofrivillig vändning genom vinden. Chaperon, fr., sjåp'åron, -ron, s. hufvudbonad; strumpebandsriddares barett; hllfvud-

prydnad på likvagnshäst; F skyddande ledsagarinna, »förkläde» (to a lady); ett fruntimmers beskyddare, kavaljer; ra. (äfv. ~e, -r6n) ledsaga, uppvakta is. ss. »förkläde». ~age, -adj, s. ledsagande af ett ensamt fruntimmer, »förklädesskydd», chapfallen, se under chap, 2. Chapiter, tjåp'itur, 5. jur. föredragningslista

på mål; byg. † se capital. Chaplain, tjåp'làn, (-lin), s. kaplan, kapellpredikant; (domestic huspredikant, äfv. hofpredikant (: ~ to the Queen ei. King); fältprest, skeppsprest. ~Cy, -si, ~ry -ri, ~ship, -sjip, s. kaplans etc. syssla ei. gäll, sacellani. chaplesstjap'les, a. utan käk; med insjunkna kinder. Chaplet, tjap'let, s. krans; radband, pärlband; byg. radbands-, pärllist; fjädertofs på påfågeishufvud; ridk. ett par stigbyglar med remmar; litet kapell; va. pryda med chapped, tjåpt, tjopt, pp. af chap; a. (äfv. Chapt, tjapt) söndersprucken, sprickig (skin). Chapping, -ping, prt.; s. sönder-sprickning. Chappy, -pi, a. full af sprickor; remnad, klufven. Chapter, tjåp'tår, 5. kapitel i alia bet. (on, om); sändeskrifvelse; domkapitel; ordenskapitel; ordensfilial; bestraffningsplats; va. † tillrättavisa, tukta; ~ and verse, bild. regler, alt hvad som kan åberopas som stöd för ngt (t. ex. he can give ~ and verse for it;

the established ~ and verse of conventionality); se vid. under accident. ~ -hOUSe, s. kapitelhus; kapitelrum i en domkyrka, ^al, -ål, a. kapitel-. ~ly, a. o. ad. i kapitel, chaptrel, tjåp'trël, S. byg. impost (kapitäl som

stöd för en hvalfbåge).

char, tjår, 1. s. zool. alpforell (Salmo alpinus,

i Am. S. fontinalis). Char, tjår, 2. va. (imp. o. pp. ~red, -d) köla; förkola; bränna; S. tekn. is. i sms., se sms. af följ. ~C0al, s. brännkol, träkol; va. filtrera genom träkol; ~ blacks, fina svarta

k: fate, å: fai-, å: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, ë: her, i: line, 1: fin, i: fir,charcoal

)J\ Mindre brukligt.

17? T Föråldradt.

chargeable

färger (elfenbensvart, kolsvart etc.); — burner, kolare; ~ cone, ~ point, kolspets för elektriskt ljus; ~ crayon, ~ pencil, ritkol, kolstift; — dust, ~ powder, kolstybb; ~ filter, kolfiltrum: ~ furnace, ugn för kolning; masugn för träkol; ~ heap, ligg-mila; ~ pile, resmila; ~ stack, liten kol-mila; ~ steel, råstål; ~ works, (större anläggning med många) kolmilor.

Char, tjar, 3. s. göromål; småarbete af tillfälligt legdt hjon, dagsverksarbete (äfv. ~ -WOrk); vn. göra dagsverksarbete; »gå i hjälp i husen»; va. † arbeta; utföra. ~ -woman, s. hjälphustru, »hjälpmadam». character, kar'åktur,s. karaktär; skaplynne, egendomlig prägel; utmärkande beskaffenhet, egenskap(er); karakterisering (is. Engi.); kännetecken; skriftecken, bokstaf; handstil; siffra (mimeral titel, samhällsklass, Stånd, yrke; roll; framstående person; F original om en person; rykte, anseende (for, för); sinnelag; vitsord, intyg, betyg äfv. kollekt, (for a servant); va. inskrifva, inristat; karakterisera; a bad dåligt vitsord, betyg; dåligt anseende; illa känd person, »mauvais sujet» (: loose loio to act (perform, play) the ~ of ..., spela ...s roll, rollen af ...; to bear a good hafva godt vitsord om sig, hafva godt anseende, vara en välkänd person; to give a good (high) förmånligt vitsorda; gifva ampla loford, prisa, berömma (of, för); to hold a high ~ for ..., hafva högt anseende för ...; by the ~ of, under the ~ of, i egenskap af, såsom ; in one's ~ as (a ...), i (sin) egenskap af; to act in handla i enlighet med sin roll; to act out of falla ur sin roll äfv. bild.; it is out of ~ for a judge to ..., det anstår ej en domare att ... . ~istic, -ist'ik, a. karakteristisk, utmärkande, egendomlig (of, för); s. kännetecken, kännemärke (of, på); karakteristik, (ka-raktärs)skildring; gram. karaktärsbokstaf; mat. exponent; index; karakteristika.

istical, -ist'ikal, a. se föreg. ~isticalnes$^,

-ist'lkalnes, s. egenskap att vara karakteristisk; det karakteristiska i (of) ngt. ^ization, -iza'sjun, s. karakterisering; kännetecknande, beskrifning, angifvande af utmärkande kännetecken. ~ize, -iz, va. karakterisera; utmärka; beteckna (as, såsom); beskrifva; to be by, utmärka sig för (genom). ~leSS, -lès, a. utan karaktär, utan egendomlighet; karaktärslös.

†, -i, s. märke, tecken; karakterisering, kännetecknande.

Charade, fr., sjara'd, sjara'd, s. charad; acted »charade en action».

charcoal, se under char, 2.

chard, tjård, 5. en art hvitbeta; blekta blad

af ärtsko ekor o. d. chare, tjàr, (l.) se char, 3; (2.) s. lok. gränd,

trång gata. charfron, tja'rfrun, se chamfron. Charge, tjårdj, va. lasta, belasta; öfverlästa, betunga; ladda; pålägga (skatt, etc., on land, etc.); (a person with something) ålägga ngn ngt, uppdraga, anförtro ngt åt ngn; anbefalla, inskärpa; tillräkna, tillskrifva (med on ei. against); anklaga, beskylla (with, för : påbörda ngn ngt); belägga med afgift, jfr ex.; hand. påföra (i räkning); debitera (ngn, for, för; to one's account), notera (at, till ett pris); taga i betalning (two shillings for ...); mii. anfalla, storma fram mot; vn. göra anfall, storma fram, gå på fienden; hand.

låta betala sig, taga betaldt; s. last, börda; laddning äfv. i skjutvapen; bärg. uppsättning i en masugn, kaikugn etc.; anförtrodd sak; myndling, skyddsling; uppsigt, vård (of, öfver); förvar (in ~); fängsligt förvar; uppdrag, pligt; anställning, ämbete; åläggande, anmaning, uppmaning; (förmanings)tal af domare till en jury, af biskop till sitt presterskap, o. d.; anklagelse, beskyllning (against); afgift, pålaga; åsätt (noteradt) pris; fordran, räkning; läkares, jurists honorar; utgift, kostnad, vani. pl. kostnader (of, för), hand. speser, umgälder; mii. anfall, särsk. kavallerichock; ett vapens anfallsställning; veter. ett slag3 plåster; mål. öfverdrift i framställning, karikering; her. vapenbild, sköldemärke; to ~ one with, anförtro åt ngn; ålägga ngn; anklaga, beskylla ngn för; debitera ngn för; to ~ the glasses, fylla glasen; a ~ of lead, 36 tackor bly; ship of djupt lastadt fartyg; to bring a ~ against, framkomma med en anklagelse mot ngn, tillvita ngn ngt; to take ~ of taga »hand» (vård) om; to be at the bestrida omkostnaderna (of, för); bayonets at the (med) fäld(a) bajonett(er); to live at the ** of, lefva på ngns bekostnad; in ""v (oj), om person, som har vård om ngt; som fått ngt sig ombetrodt; tjänstgörande; to give in ~ to a person, gifva åt ngn i förvar; anbefalla åt ngn; anförtro åt ngn; to take in taga i förvar; arrestera; to lay to one's lägga ngn till last, påbörda ngn ngt. ^ability, -abil'iti, se **ableness. ^able. -abl, a. som kan belastas; som kan beläggas (with, med afgift, t. ex. wine is ~ with a duty); om afgift o. d. som kan påläggas (on, på; t. ex. a duty is ~ on wine); som kan beskyllas, anklagas (with, för); som kan tillskrifvas (on); besvärligt;

6: note, è: do, l; nor, o: not, A: tube, ft: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-sv ensk ordbok. 12öhargeable

r Talspråk. Its p Lågt språk.

chase

kostsam †. ^ableneSS, -ablnës, 5. egenskap att kunna påläggas, beläggas med afgift etc., jfr föreg.; kostsamhet, dyrhet †. ably †, -åbli, ad. kostsamt. ~IeSS †, -les; a. kostnadsfri; billig. -ur, s. en som lastar etc.; laddskyffel; laddningsapparat för hageigevär; stridshäst; stort fat †.

Charily, tja'rili, ad. varsamt, försigtigt; sparsamt. Chariness, -nes, s. försigtighet; sparsamhet, tarfiighet.

Charing, tja'ring, prt.; s. se char, 3.

Chariot, tjåriut, s. förr stridsvagn; fyrhjulig (stats)vagn med ett säte; va. † föra i vagn; Gentleman's se break. ~-raC6, s. kappkörning. ~ee, -è', s. fyrhjulig lätt vagn med två säten. ~eer, -è'r, s. poet. körsven.

Charitable, tjar'itabl, a. kärleksfull, barmhertig, öm mot medmänniskor, välgörande (to, mot); välgörenhets-, för välgörande ändamål (bazar o. d.). ~neSS, -nes, s. välgörenhet.

Charity, tjar'rti, s. människokärlek, kristlig kärlek; barmhertighet, välgörenhet; kärleksverk; almosa; from stiftelse, välgörenhetsinrättning; ~ begins at home, ordspr. man är sig själf närmast; in ~ with, i frid med; ont of ~ to, af kristlig kärlek till; out of ~ with, i oenighet med; sister of barmhertighetssyster. ~ -School, s*. fattigskola; friskola.

Charivari, fr., sjariv'ari, sjariva're, s. kattmusik.

Charlatan, sja'rlatan, s. charlatan, kvacksalvare; bedragare. ~ic, ~ical, -'ik(al); a. lik en charlatan, humbugsartad, bedräglig. ~ism, -izm, ~ry, -ri, s. charlatanen.

Charles's-wain, tjå'rlzëzwàn, s. astron, kar-lavagnen. Charly, Charlie, -li, s. pr. di minutiv Kalle; P nattväktare †; jagt. si. räf.

charlock, tjå riok, s. bot. åkersenap (Sinapis arvensis); åkerrättika (Raphanus Rapha-nistrum).

Charm, tjårm, s. trollformel; trollmedel; amulett; förtrollning, förtjusning, behag {for, för); pl. behag; F berlocker; va. o. vn. trolla, förtrolla, tjusa; bedraga; hänföra, hänrycka; ~ atvay, trolla bort; down, fängsla, kufva, stilla gnm behag, genom magnetisk kraft el. moralisk öfverlägsenhet; ~ it

wisely, ~ it with all loisdom F, gifva sig ali möjlig möda. ~ed, -d, pp. förtrollad; a. (-ed) hänförd, förtjust (at, vid, öfver; by, af; with, af, öfver; to med infin., öfver att). ~er, -ur, s. förtrollare; trollkarl †; förtjusande varelse, tjusare, tjuserska. eress)fc, -urës, s. förtjuserska. ""ing, -ing, prt.; a. förtrollande, förförisk, förtju-

sande; intagande; F »charmant», präktig, utmärkt. ^ingneSS, -ingnës, s. tjusningskraft, behag. ~leSS, -les, a. utan behag.

charnel, tja'rnel, a. % i sms. innehållande lik ei. dödas ben; 5. benhus (äfv. ~

-house).

charpie, fr., tja'rpi, s. med. charpi, linneskaf. charr, sc char, 1.

charre, tjår, se charge (of lead).

Charred, tjård, pp. af char, 2.; ~ wood, ko-ladt trä (brändt på ytan). Cfiamng, -ring, prt.; s. kolning; ~ place, kolbotten, charry, -ri, a. kolad, bränd; kolaktig.

Chart, tjårt, (1.) s. karta, oftast sjökort; tabell; va. förse med karta; kartlägga; (2.) s. lok. hed. ~a, lat., kå'rtà, s. papper etc. hvarpå ngt är skrifvet; se vid. ~er. ~el, se cartel. ~er, -ur, S. af regering utfärdadt öppet bref, fribref, privilegium; oktroj; (järnvägs)koncession; poiit. karta, oktro-jerad författning; uthyrande ei. förhyrande af fartyg, befraktning; förr jur. handling, kontrakt, numera blott särsk. med en ~ -master; v a. förse med c harter; privilegiera; sjö. uthyra ei. befrakta (for, till); People's kartisternas petition af 1842. (C)~er-H0USe, s. (förvr. Chartreuse) en storartad välgörenhetsinrättning i London med kyrka, skola, hospital m. m. se book -land. <N,er-maSter, s. entreprenör af en kolgrufva. ~er-party, s.Sjö.certeparti,be-fraktningsbref. ~er-SChoolS, s. pl. engelska protestantiska skolor i Irland. ~erer, -urur, s. befraktare; prov. innehafvare af freehold. ~ism, -izm, S. det gamla engelska demokratiska partiets radikala åsigter. ~ist, -ist, eng. hist, kartist (anhängare af People's charter), radikal. ~leSS, -lès, a. utan karta, ej kartlagd. ^Ograpliy, -og'-råfi, se cartography. ~0meter, -om'etur, s. instrument till kartmätning, ^ulary, -ulåri, se cartulary. Chartreuse, fr., sjartro'z, s.kartusiankloster; chartreuse (en likör).

Chary, tja'ri, a. varsam, försigtig, rädd (of, om); tarflig, sparsam, måttlig (of, i, med, på).

chasable, tjå'såbl, a. som kan bli föremål

för jagt om vildt.

chase, tjås, l. va. infatta t. ex. ädelsten i guld; ciselera, drifva metaller: s. boktr, formram för uppsatta kolumner; art. långa fältet af en. kanon; rad af träd ei. buskar; tekn. bred ränna, fals; work, drifvet arbete. ~r, -ur, (1.) s. ciselör.

Chase, tjàs, 2. va. jaga i hack o. häl, göra jagt på, förfölja; förjaga (~ away, off)-, s. jagt (äfv. bild. of, efter t. ex. lyckan), förföljelse ;

jagadt villebråd; jagadt fartyg; (i tennis) ställe där bållen nedfallit; oinhägnad, privat jagtmark; the jagt(en) ss. sport ei. yrke; to give ~ to, göra jagt på, förfölja ett fartyg, en tjuf, etc.; to be in ~ of, äfv. bild. vara på jagt efter, förfölja. ~-gun, s. Sjö. bogkanon. ~-port, s. sjö. kanonport för ei. akter. ~r, -ur, (2.) s. jägare, förföljare; förföljande fartyg; bog- ei. akterkanon, chasing, tja'sing, l. prt. af chase, 1.; s. infattning; ciselering; drifning; uppkup-ning af bleckarbeten ; drifvet arbete, ^-hammer, s. drifhammare. chasing, tja'sing, 2. prt. af chase, 2.; s.

förföljande, jagande. Chasm, kåzm, s. gapande remna, svalg, afgrund. ~ed})<, -d, -1, a. full af remnor.

chasseias, fr., sjås'ëlas, s. en drufsort. chasseur, fr-, sjase'r, sjas'or, s. mil. jägare,

äfv. : betjänt hos en förnäm person.

chassy, tjas'i, s. tekn. byg. ram, infattning (of a window, etc.). Chaste, tjäst, a. kysk, ren äfv. om språk, om stil : vårdad, smakfull. ~-tree, se agnus -castus. ~n, tjàsn, va. tukta, straffa; rena, luttra. ~ner, tja'snur, s. tuktare. ~neSS, -nës, se chastity, ^ning, tja'sning, s. aga, tuktan, bestraffning, chastisabie, tjasti'zabl, a. straffbar. Chastise, tjasti'z, va,, tukta, straffa, aga; rätta, rensa, korrigera om skrift o. d. ment, -'tizmënt, s. tuktan, straff. ~r, -ur, s. tuktomästare; en som rättar etc., jfr ofvan, chastity, tjas'titi, s. kyskhet; renhet bild. chasuble, tjaz'ubl, s. mässhake. Chat, tjat, 1. s. kvist, liten gren; pl. (hög af) malmstycken; äfv. se följ. ^-potatoes, s. pl. småpotatis, grispotatis. ~-mill, ~(S)-roller, s. se crushing-mill. ~W00d, S. ris till bränsle. Chat, tjat, 2. vn, språka, prata (on, om); s. prat, småprat; förtroligt samspråk öfver likgiltiga ämnen; zool. ett nordamerikanskt sång-fågelslägte (Icteria), äfv. jfr stone-chat; let us have a kom så få vi språka litet, chatelain, ~e, fr-, sjåfëlàn, s. nyckel- ei.

urhake af guld, buren af fruntimmer vid midjan.

chatellan, sjafèlan, s. kastelian; slottsfogde; borggrefve; ståthållare på ett slott. ~y †, -i, s. kastellani, en kastelians ämbete ei. ämbetsområde. Chatoyant, fr., sjatoj'ant, a. skimrande, färgskiftande ; s. min. skimrande sten. Chattel, tjat'ël, s. jur. alt slags egendom som ej är freehold; is. pl. lösören, lösegendom. Chatter, tjat'ur, vn. skallra om tänderna; skramla; krasa; snattra; pladdra; prata; va. skramla, skallra med; sladdra; s. pladder.

~-basket, ~-bOX F, s. sladdertaska, pratmakare (-kerska). ^ation †, -a'sjun, s. pratsamhet. ~er, -ur, s. pratmakare; zool. sidensvans (Ampelis garrula). ~ing, -ing, prt.; s. skallrande ljud; prat, slammer; ~ plover, zool. pipare, brockfågel, chatty, -ti, a, (1.) pratsam, pladderaktig; språksam, talför; (2.) P full af ohyra, chaud-medley, sjo'dmëdii, s. jur. dråp i bråd skilnad.

chauffe, fr., sjåf, s. tekn. bärg. eldstadslucka.

~r, -ur, s. kem. liten flyttbar ugn. chaunt, tjånt, se chant. ~er, -ur, s. si. gat-sångare (is. en patterer som gör musik för att samla folk); hästskojare, chavender, tjav'ëndur, s. zool. se chub. chaw, tja, va. F ei. P is. Am. se chew; ~ over, omtugga, idisla ngns yttrande för att håna; <>»up, Am. si. ge ngn sin beskärda del. ^-baCOn, s. P tölp, bondlurk. Chay, sjà, s. P se chaise. chay-root, tja'rot, s. chayaver-rot (af en ostindisk växt, Oldenlandia umbellata). Cheap, tjèp, s. † köp; a. godtköps-, billig; af ringa värde; värdelös; skräpaktig, futtig; ad. billigt; ~ Jack, ~ John P, en som på marknaden afyttrar sina varor (nåistoiskram o. d.) genom Dutch auction; ~ shop, godtköpshandel, ramprisbod; to feel si. känna sig stukad; to go gå för rampris, säljas billigt; to hold anse värdelös, ringakta, »ej hålla (mycket) på»; on the o* F, billigt; sparsamt. ~en, -n, va. köpslå om, efterfråga priset på†; pruta på; sätta ned värdet på. ener, -nur, s. en som köpslår, prutar, etc.; gnidare, smulgråt. ~ly, -li, ad. billigt, ofta bild. lindrigt, för godt köp. ^neSS, -nës, s. billighet, billigt pris; godt köp. Cheat, tjèt, (1.) s. † hvete; ett slags hvetebröd : ~ bread; (2.) se chess, 1. Cheat, tjèt, (3.) va, bedraga ngn i smått, narra, lura (into, till; of, out of, på : afnarra ngn ngt); vn. öfva bedrägeri, göra knep, skälmstycken; s. bedrägeri, knep; skälm, bedragare, skojare; fuskare; ett slags kortspel; to put a ~ upon, se ofvan va. ~able, -abl, a. som kan bedragas, som lätt låter lura sig. ~er, -ur, s. bedragare, skojare; äfv. † se escheater. ~ing, -ing, prt.; s. bedrägeri. singly, -ingli, ad. bedrägligt, chebacco-boat, tjèbåk'èbot, s. ett slags

amerikanskt fiskarfartyg för bankfiske vid Newfoundland.

check, tjëk, s. schack (-drag, -ställning i schackspel) ; hämmande, hinder, ngt som håller tillbaka, hejdar; bild. band, tvång, tygel (on, to, på, för); förebråelse; förargelse; förtret; anstöt; märke i kanten, förprick-

6: note, è: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.check

ning; kontramärke; mottagningsbevis, -polett; rnta i ett mönster; rutigt tyg; tekn. letterstål (myntpräglingsverktyg); se vid. cheque; a. i sms. rutig; va. hämma, hejda; tygla, kufva, hålla tillbaka, lägga band på passioner o. d.; återhålla (one's self from); mek. jämv. bromsa, stoppa, (af)stanna; sjö. stoppa ankarketting; skräcka, släcka på en ända; sätta märke vid, förpricka namn o. d., en lista (äfv. ~ off); märka järnvägsbiljett;

kollationera, kontrollera räkning o. d.; banna, ge snubbor; vn. schacka; äfv. med reflex, hejda sig, stanna (at, vid); råka i strid, vara stridig (with, med); ~ to the Jcing, schack! to give ~ to, schacka kungen; to give a ~ to, hejda, hämma; to take ~ at, stöta sig på, taga illa upp; to be at a to come to jagt. tappa spåret; to fly at om jagtfaik flyga efter orätt villebråd; to keep in hålla i schack, wid. hålla i styr, kontrollera; to ~ a yard, sjö. brassa en rå mer fyrkant; to ~ round, om vinden springa om. ~-aC-COUnt, s. moträkning. ~-b00k, s. hand. kontrollbok; häfte af växelblanketter, (bank)anvisningsbok. 'vz-brace, s. vagnsrem (förr i St. f. liggfjäder), ^-bridge, se firebridge. ~-Clerk, S. kontrollant öfver inträdesbiljetter o. d. mek. spärrhake, 'v-key, se latch-key. ~-|0Ck, s. lås med spärrigel. ~-nut, s. mek. ställmutter. mate, s. schackmatt; afgörande nederlag; va. göra ngn schackmatt; fullständigt besegra, göra slut på. ~-rail, s. jämv. ledskena. ~-rein, S. stuptygel som håller häst-hufvudet uppe. ~-roll, s. lista på (hof)betjä-ning. ~-Strap, s. hakrem På en hjälm. ~ -String, s. dragsnöre inifrån vagnen till kuskbocken. ~-taker,s.biljettmottagare, (loge)vaktmästare. ~-valve, se stop-valve. ~ed, -t, a. rutig. ~er, -ur, s. en som tyglar etc.; ruta; schack- el. dambräde; rutmönster; Am. bricka, pjes idamspel;;;/. Am. damspel; va. göra rutig; göra brokig, omväxlande. ~er-berry, se partridge-berry o. wintergreen. ~er-board, s. schack-ei. dambräde. ~er-wise, ad. i rutor. ~er -work, s. rutigt mönster, rutverk. ~ered, -urd, pp.; a. rutig; brokig, omväxlande. ~less, -lès, a. som ej kan hejdas; hejdlös, tygellös. ~y, -i, a. rutig; s. (äfv.

checqu(e)y)

her. rutverk, schackspelsru-

tadt fält.

Cheddar, tjed'ur, s. (&fV. ~-cheese) ost från byn i Somersetshire.

Cheek, tjèk, s. kind, kindben; sjö. kindback, task; si. »panna», djärfhet, fräckhet, oblyghet; si. del, portion; is.pl. tekn. delar af ngt som förekommer parvis och mot-

svarande : skänklar på en sax o. d., sidoväggar i ett block, etc.; dörrposter; sidoplankor i en lavett, i en tryckpress; gruf. hängande ocll liggande (tak och botten); sluss-tröskel; mellandel af en tredelad gjutfla-ska; klyka på en våg hvari tungan rör sig; va. si. behandla oförskämdt; trotsa, förarga, reta; ~ by joiul, »kind vid käk», tätt invid hvarann äfv. om ting, i förtrolig närhet, i förtroligt lag; I couldn't ~ it, jag hade ej panna till att göra det; P ett

hånande utrop. ~-bone, s. kindben, käkben. ~-piece, s. kindstycke, sidostycke. ~-rail, se check-rail. ~-t00th, s. kindtand. ~-Varnish, s. F smink. ~ed, -t, pp.; a. med käkar etc.; förd in till kinden. ~y, -i, a. si. oblyg, djärf, fräck, oförskämd.

Cheep, tjèp, va. o. vn. pipa, kvittra; s. pip, kvitter.

Cheer, tjèr, s. ansigtsuttryck, minf; mod, sinnesförfattning †; munterhet, glädje; jubel; bifallsrop, hurrarop (vani. i pl.); gästabud, traktering, undfägnad; kost; va. uppmuntra, glädja, lifva (äfv. ~ zip); hälsa med glädjerop, med hurrande; tillropa bifall, uppmuntran; vn. fatta mod; vara, blifva glad up); jubla, hurra; to make good lefva godt; what ~, hoiü ~ you F is. sjö,, huru står det till? of good vid godt mod; ~ up! friskt mod! ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som uppmuntrar etc ~flil, -ful, a. glad, gladlynt, g]ädtig; glädjande (tidings), lifvande; rolig, treflig, vänlig, ^fulness, -fulnës, s. glädtighet, gladt, godt lynne. ~ily, -ili, ad. glädtigt, lifligt, finess, -ines, s. se föreg. s. ~ing, -ing, prt.; a.; s. glädjande; lifvande; jublande. ~leSS, -lès, a. glädjelös, bedröflig. ~ly †, -li, a. glad, liflig; ad. se ~ily. ~up, -up, va. F muntra, lifva; se äfv chirrup. ~y, -i, a. munter, liflig, jfr~/W.

Cheese, tjèz, s. ost; ostlik massa (t. ex. särsk. af pressade äpplen för ciderberedning); P någonting utmärkt,ngt roligt; ngt bra, värdefullt (se fras under chalk); ~ it! P håll mun! tyst! ~-bOV/l, s. ostkar, ostform; ostfat. ~-cake, 5. ostkaka. ~-cement, s.

cement för porslin etc. af gammal ost, kalkvatten och ägghvita. ^-Colouring, s. ostfärg (orleana). ~-CUrdS, S. pl. ostmysja (lös halffärdig ost). ~"fly, S. zool. OStfluga (Pio-

phila casei). ~-frame, ^-mOllld, s. ostform. ~-glue, s. kem. kaseinlim. ^-hOOp, ~-preSS, s. ostpress. ~-lep, s.

ystpåse. ~-mite, s. zool. ostmask (Acarus siro). ~ -monger, s. osthandlare. ~-pale, S. ost-profvare, ostborr. ^/-paring, s. ostkant; a. F i sms. snål, knusslig ways). ~-ren-net, s. löpe; bot. gulmåra, löpegräs, Jung-

fru Maria sänghalm (Galium verum). ~ -running, s. vassia. ~-scoop, ~-taster, se "v-pale. ^-toaster, s. spett hvarpå ost rostas; skämts, värja, »stekspett». ~-vat, s. ostkar, cheesy, -i, a. ostaktig, ostlik; P präktig, utmärkt. Cheet, tjèt, vn. kvittra, pipa. cheeta(h), tj e'tä, s. zool. jepard(Felis jubata). Chef, fr., sjef, s. öfverhufvud, chef; (fransk) mästerkock (äfv. ~ de cuisine). ~-d'©UVre, fr., sjado'vr, s. mästerverk, chegoe, tjëg'è, chegre, -ur, 8e chigoe. cheiropter, gr., kirép'tur, s. {pl. ~a, -å) zool. flädermus. <^0US, -ås, a. hörande till flä-dermössen(s ordning), chekoa, tjek^'a, s. kinesisk porslinslera. chelifer, kèrifur, s. zool. klokrypare (en liten skorpionart). ~0US, - - ås, a. zool. med tångformiga bihang, cheiiform, -f6rm, a. zool.

tångformig (ss. en kräftklo).

chelonian, kèi6'niån, s. zool. sköldpadda; a.

tillhörande sköldpaddorna, chemic, këm'ik, ~al, -ål, a. kemisk. ~ally, -ali, ad. kemiskt; i enlighet med kemiens principer; på kemisk väg. ^als, -ålz, s. pl. kemikalier, chemise, fr., sjeme'z, s. lintyg; byg. fort. beklädnadsmur. ~tte, fr., -et', s. chemisett, fruntimmers underkrage, chemism, kèm^zm, s. kemisk kraft, attraktion, frändskap. Chemist, kèm'ist, s. kemist; farmaceut, apotekare; shop, apotek. ~ry, -ri, s. kemi. Chemitype, këm'itip, s. kemitypi. Chenille, fr., sjènè'l, s. snilja, sniljor. cheque, tjek, s. hand. bankanvisning, -invisning, växel (on a bank, for a sum). se checker. exchequer. ~y, se checky. cherif(f), sjër'if, s. muhammedansk öfverste-prest; hederstitel för Muhammeds efterkommande, cherimoya, tjenmoj'a, ei. -yer, -jur, s. ett peruanskt träd (Anona cherimolia) samt dess frukt: chirimoya, honungsäpple. Cherish, tjer'isj, va. hålla af, hålla kär, omhulda, ömt vårda; smeka; nära i sitt sinne, hysa; ~ one's memory, behålla ngn i kärt minne. ~er, -ur, s. vårdare; välgörare; älskare af ngt; uppmuntrare. ing, -ing, prt.; s. vård, understöd, uppmuntran, chermes, se kermes.

CherOOt, sjero't, s. (lång Manilla)cigarr. Cherry, tjëri, s. körsbär; tekn. kulförsänkare. kulfräsare; a. körsbärslik; röd »som körsbär» (kind, mun); körsbärsfärgad (rödbrun); to make two bites of a ordspr. huttia, krusa, »taga i två vännor». ~-bay, se ~ •laurel, ^-bounce, 5. sött körsbärsbränvin. ^-brandy, s. körsbärsbränvin. -Cheeked, a. rödblommig. ~-jam, s. körsbärssylt. ~-juice, s. körsbärssaft. laurel, s. bot. ett slags lager (Laurocerasus): ~-pepper, s. bot. en art spansk peppar (Capsicum cerasiforme). ~-pit, s. lek med körsbärskärnor som kastas i en grop. -Stick, S. weichsel (välluktande trä till pipskaft). ~-StOne, s. körsbärskärna. ~-tree, s. körsbärsträd. ~-water, s. körsbärslikör (Kirschwasser). Chersonese, ke'rs6nès, s. halfö.

chert, tjèrt, 5. min. hornsten (ett slags kvarts),

~y, -1, a. hornstensartad. cherub, tjer'ub, s. (pl. ~s, -z, äfv. ~im, hebr., -im) kerub. ~iC(al), -ro'bik(al), ~imiC, -im'ik, a. kerubisk, änglalik; ängla-. cherup, tjer'fip, se chirp, chirrup. Chervil, tje'rvil, s. bot. svensk körfvel (Anthriscus Cerefolium). Cheslip, tjes'lip, s. zool. ett slags gråsugga

(Oniscus). chesnut, se chestnut.

Chess, tjès, 1. s. bot. råglosta (Bromus seca-linus).

Chess, tjès, 2. s. schack(spel). ^-apple, s. bot. en art hagtorn (Crataegus terminalis), 'v-board, s. schackbräde. ~-man, s. schackpjes. ~-player, s. schackspelare. ~-tree, s. sjö. halsklamp, större belägg-ningskrysshult. chessel, tjës'1, s. ostform, ostpress, chessom, tjès'um, s. lös, lucker lerjord, »pinnmo».

Chest, tjëst, s. kista, låda; bröstkorg, bröst; va. lägga i en kista ei. låda; ~ of drawers, dragkista, byrå. 'v-bellOWS,

s. pl. väderlåda på en orgel. ~-founder(ing), s. veter. muskelreumatism i bringan hos hästar jämte andtäppa. ~ed, -ëd, a. i sms. -bröstad, med ... bröstkorg (t. ex. narrow trångbröstad). chesterfield, tjes'turfeld, 5. (eg. pr.) lätt, vid röck.

Chestnut, tjës'nåt, s. äkta kastanje (frukt, träd o. trä); a. kastanjebrun (äfv. ~-C0l0Ured); a ~ horse, fux. ^-mountain-oak, s. bot. en ekart (Quercus prinus). ~-tree, s. bot. äkta kastanjeträd (Castanea). cheston, tjes'tun, s. ett slags plommon, chetah, se cheetah.

Chettik, tjëtfik, s. upasträd; upasgift. cheval, fr., sjëvår, 5. (pl. chevaux, -v6')

häst; pl. kavalleri; tekn. bock, ställning.

fr., -dëfrè'z (vanl. i pl. : che-vaux-de-frise) 5. fort. spansk(a) ryttare. ~ -glaSS, s. stor på golfvet stående toalettspegel, »psyke». ~ier, -è'r, -' - 5. kavaljer. riddare.

6: note, o: do, è: nor, o: not, i'i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.changeable

cheven, tjev'en, chevinf, -in, s. zool., se chub. cheviot-wool, tjè'viåt-wul, s. cheviot-ull

(eg. af får från Cheviot i Skotland).

chevisance, sjev'izans, s. handling, bragd †;

jur. (is. otillåtet) aftal, uppgörelse; vinst, chevrette, fr., sjèvrèt', s. art. vagnsvind. Chevron, sjev'run, s. her. sparre; mil. chevron, distinktionsmärke af 2 galoner i vinkel; byg. sicksackformigt ornament. ~ed, -d, a. försedd med chevron etc. ~el, -el, s. liten chevron etc. chevrotain, fr., sjevrota'n, s. zool. dvärghjort,

myskhjort (Moschus). chevy, tjev'i, se chivey. Chew, tjo, va. tugga; bild. (oupphörligt) tänka på, grubbla på, rufva på t. ex. hämd; vn. grubbla {upon, på); s. P tugga; (to-baks)buss; to ~ the cud, idisla; grubbla (oj, på). ~ing, -ing, pvt.; s. tuggande; grubblande, ^ing-ball, s. veter. medika-mentskula (bolus) för hästar mot bristande matlust. "wS, -z, s. pl. stenkol i små stycken, chewink, tje'wmk, s. Am. se ground-robin. Chiar(0-)0SCUr0, it., kiår(o-)osko'ro, se clare-obscure.

chiasm, kl' azm, ~a, -'a, s. anat. korsställning. ~US, -'us, s. gram. ret. korsställning.

chibouk, chibouque, turk., tjibo'k, s. turkisk rökpipa.

chica, sp., tje'ka, s. rödt färgämne af en art

Bignonia; majs-öl. chicane, sjika'n, s. advokatknep, lagvräng-ning; vn. bruka knep, krångla. ~r, -ur, s. lagvrängare, ränkmakare. ~ry, -uri, s. se chicane. chiccory, se chicory.

chich, tjltj, se chick-pea. ^ling, -ling, ~ling

-VetCh, s. bot. vial (en ärtväxt, Lathyrus). chick, tjik, 1. vn. gro, skjuta upp. chick, tjik, 2. s.kyckling; »pulla»; interj. pull! pull! ~-pea, s. bot. kikärt (Cicer). ~-r00t, s. bot. portulak (Portulaca). ~-weed, s. bot. nate, narv (Alsine, Stellaria o. d., is. Stel-laria media). ~aberry, -abëri, se winter-green. ^abiddy, -åbidi, 5. Am. F is. barnspr. kyckling. adee, -adè', s. Am. se black -cap, zool. ~aree, -are', s. zool. nordamerikansk röd ekorre (Sciurus Hudsonius). ~en, -n, s. (pl. i kollekt, bet. lika) kyckling; fågelunge; barnunge, ordspr. »dufunge». ~en-breasted, a. med platt, trång bröstkorg. ~en-bjtcher, s. fjäderfähandlare, ^en-grape, s. bot. en amerikansk vinranka (Vitis cordifolia). ^en-hatching, s. (höns-) äggkläckning; ~ oven, äggkläcknings-apparat. ~en-hearted, a. »harhjärtad», rädd, feg. ~en-hazard, ~en-play, 5. lågt hasardspel. ~en-StakeS, s. pl. jfr föreg. ;

låga insatser. ^en-pOX, s. vattenkoppor. ling, "ling, s. liten kyckling; ^ vetch, se chichling. chicory, tjik'ori, s. bot. (hand.) cikoria, chide, tjid, va. (imp. chid, tjid, chode†, tjod; pp. chid, chidden,tjid'n)banna, förebrå; tillrättavisa, näpsa, bestraffa (med ord); tadla (for, för); vn. bannas; kif vas; larma ~r, -ur, s. en som bannar, tillrättavisare, näpsare, tuktomästare. Chiding, -ing, prt.; s. förebråelse; bannor, näpst, tillrättavisning. Chief, tjèf, s. chef, anförare, ledare; höfding; hufvudman, öfverhufvud; hufvuddel af

ngt; her. ginstam (öfversta tredjedelen af en vapensköld) ; a. hufvud-, hufvudsaklig, förnämst; i titlar öfver-; ad. % förnämst; (Lord) (C)~ Baron, förr president i the Court of Exchequer; ~ clerk, förste sekreterare i vissa ämbetsverk; ~ commander, commander in öfverbefälhafvare, general en chef; ~ constable, högste polistjänstemannen i ett grefskap; (Lord) (C) ~ Justice, öfver-domare, president i en rätt, förr särsk. president i the Court of Common Pleas; Lord (C) ~ Justice of England, president i Queen's (King's) Bench Division af högsta domstolen; ~ justiceship, öfverdomareämbete; in i spetsen; förnämst, hufvud-, jfr ofvan a.,-jur. om län omedelbart af konungen. ~leSS, -lës, a. utan öfverhufvud; utan ledare. ~ly, -li, ad. hufvudsakligen, förnämligast; öfverst, högst. ~rie †, -ri, s. liten jordränta till länsherren, "utain, -tàn, -tin, s. höfding, anförare; hufvudman för en ätt, is. skotsk klanhöfding. ^taincy, -tinsi, ^tainship, -tinsjip, s. höfdingevär-dighet, anförarskap. ^taineSS % -tines, s. anförarinna. chiel, tjèl, ~d, -d, s. lok. ung karl, pojke, chiff-chaff, tjiftjåf, s. zool. gransångare (Ficedula).

chiffonier, fr-, sjifone'r, 5. förvaringsrum för lappar, trasor o. d.; skåp; lumpsamlare, chignon, fr., sje'njong, 5. chignon, chigoe, tje'go, chigre, tjig'ur, s. zool. en ame-riskansk loppa som lägger sina ägg under skinnet (Pulex penetrans), chilblain, tjil'blan, 5. kylskada, frostknöl,

kylsår; va. åstadkomma kylsår på. child, tjlld, s. (pl. children, tjil'dren, tjil'-

durn) barn (i aiia bet.); gosse ei. flicka; afkomling, ättling is. i pl.; lok. flickebarn; vn. † o. va. † föda; from a från barndomen; when a såsom barn, i barndomen; to get with bli hafvande; to be (go) with vara hafvande ; P vara lysten, ifrigt åstunda ngt. ^-bearing, ~birth, s. barnsbörd, nedkomst. ~-bed, s. barnsäng;

k: fate, å: fai-, å: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, ë: her, i: line, 1: fin, i: fir,child-bed

Chiliad, kil'iad, s. tusental; årtusende, chi-liasm, -åzm, s. läran om Kristi tusenåriga rike. Chiliast, -äst, s. kiliast, anhängare af läran om tusenåriga riket, chiliastic, -as'tik, a. jfr förg. kiliastisk.

chilifactive, se chylifactive.

Chili, tjil, a. kall, kylig, afv. biid.; frusen (af sig); känslolös; nedslagen, modlös; nedslående, nedtryckande: s. köld, kyla, äfv. biid.; känsla af kyla, frusenhet, rysning; bärg. kokill, tackjärnsform; va. kyla, is a biid.; göra modfäld; kylslå; tekn. härda genom plötslig afsvalning, jfr case-harden; vn. † rysa, vara frusen. ~ed, -d,pp.; a. kokillhärdad; stel; mål. dunkel, jfr blooming; ~ work, kokillgjutning; kokillgods (Hartguss). ~er, -ur, s. afkylare; kall, känslolös människa som verkar kylande på sin omgifning. ~ineSS, -inès, ^neSS, -nes, s. kyla, kylighet; frusenhet, rysning. ~y, -i, (1.) a. kall, kylig, kulen; frusen af sig, ömtålig för kyla; ad. (äfv. ~ingly, -ingli) kallt, med köld, kyligt, »afky-lande».

chilli, chilly, 2. tjiri, s. se capsicum.

chilopod, kil'opod, 5. zool. tusenfoting (Iulus). Chiltern Hundreds, tjirtum hun'dredz, s.

ett distrikt i Buckinghamshire med kritbärg och skogar som tillhöra kronan, [üen nominela förvaltningen däraf gifves som en sinekur åt ledamot af underhuset, hvilken önskar nedlägga sitt mandat, enär detta kan ske endast genom att erhålla ett ämbete under kronan. Däraf] to accept the Steioard-ship of the afsäga sig riksdagsmanna-skåpet.

Chim, tjim, va. vaska guldsand.

chimb, ~e, se föij.

Chime, tjim, l. s. tunnb. kim, lagg; krös (kant af laggkärl). ~-ll00p, s. öfversta bandet på en tunna o. d.

Chime, tjim, 2. s. samklang; klockljud, harmonisk klockringning; klockspel (ett helt af flere klockor stämda i samklang); VII. klinga, ljuda i samklang; ringa, slå om slagverk i ur; öf-

verensstämma; va. låta klinga; låta ljuda, om klockor ringa (a f); f in with, harmoniera med; passa tillsammans med; taga del i; hålla med. ~r, -ur, s. klockspelare.

Chimera, lat., gr., kime'ra, s. mytol, ett fabelaktigt vidunder; hjärnspöke, inbillningsfoster, chimär; zool. hafsmus. chimerical, -mer'ikal, a. inbillad, ogrundad.

chimley, tjim'ii, iok. se föij.

Chimney, tjim'ni, s. skorsten; rökledning; dragrör; lampglas; kamin, spisel †. ~ -board, s. spiselskärm som täcker öppningen när ej eldas. ~-Can, se f-pot. ~-C0mer, S. spiselvrå, den »husliga härden» (one's own ^-doctor, s. en som lagar spisar o. d. som röka in (kakelugnsmakare). ~-dreSS" ing, s. ornamenterad spiselinfattning. ~ -flue, s. skorstenspipa. ~-glaSS, 5. spegel öfver en spisel. ~-head, s. skorstenshuf. ~-h00d, s. rökfång. ~-fl00k, 5. krok i spisen att hänga grytor o. d. på; krok för eldtång 0. d. ^-ornaments, .§. pl. spisei-

kransprydnader (vaser o. d.) ~-piece, s. prydlig spiselkrans, spiselram. ~-pOt, s. rökhatt af lera; F »skorsten», cylinderhatt. ~ -shaft, s. skorstenens ofvan taket synliga del. ~-Stack, s. massa af sammanbygda skorstenar; skorsten på lokomotiv, ångfartyg etc. ~-SWall0W, s. zool. en svalart (Cypselus pelasgius). ~-Sweep(er), s. sötare, skorstensfäjare. ~-tile, s. kamin-häll. ^-tongue, s. byg. skiljetunga. ~-tOp, se fhead. ~-valve. s. draglucka i ett skorstensrör. ~-vent, se ffiue.

Chimpanzee, tjimpan'ze, s. zool. chimpans

(svart afrik. orangutang, Troglodytes niger).

Chin, tjin, s. haka; double isterhaka. ~ -Cloth, 5. haklapp. ~-SCab, s. en fårsjukdom. ~-Strap, s. hakband. China, tjl'na, s. pr.; (c) porslin. ~-aster, s. bot. Aster Chinensis. ~-blue, s. porslins-

blått (koboltoxidoxidul). ~-Clay, S. porslins-lera, kaolin. ^-graSS, se Chinese grass. ~man, s. kines F; porslinshandlare. ~ -Orange, s. apelsin. ~-pink, s. bot. kinesisk nejlika (Dianthus chinensis). ~-r00t, s. bot. farm. kinarot (Smilax China). ~ -rose, s. bot. kinaros (en maivacé, Hibiscus rosa-sinensis). ~-shop, s. porslinshandel; téhandel; a bull in a ordspr. en som genom otymplig våldsamhet förstör ngt, »en som trampar i klaveret«. ~-silver, s. nysilfver, jfr electroplate. ~ware, s. porslin. ~-wareh0USe, S. porslinslager. ~-water, s. ett slags fin fernissa.

chincapin, tjing'kapin, s. bot. dvärgkastanj (Castanea pumila).

chinch, tjintj, s. zool. vägglus; bärfis (slägtet Cimex).

chinchilla, tjlntjirå, s. zool. chinchilla (sydamer. gnagare med fin pels, Chinchilla).

ChinCGUgh, tjin'k6f, s. med. kikhosta. Chine, tjin, (1.) se chime, 1.; sjö. öfre delen af vaterbordsplankorna; (2.) s. lok. klyfta, dalkjusa.

Chine, tjin, (3.) s. ryggrad; ryggstycke på slagtkreatur; va. hugga ut ryggbitar af kreatur. ~d, -d, a. i sms. ryggrads-; med ... ryggrad. _

Chinese, tjine'z, a. kinesisk; s. (pl. lika) kines; kinesiska (språket); ~ bells, mus. turkisk halfmåne; ~ crane, mek. ett slags enkel men kraftig hissinrättning; ~ grass, spå-nadsväxt af nässleslägtet (Urtica tena-cissima m. fi. arter); ~ reed, jute, ostindisk hampa; ~ shades, kinesiskt skuggspel; ~ white, mål. kinesiskt hvitt (hvit zinkoxid). Chink, tjingk, 1. s. spricka, remna; vn. spricka; vara sprucken; gapa, öppna sig om sprickor; va. spräcka, göra sprickor i; fylla sprickorna i t. ex. en mur. Chink, tjingk, 2. s. klang, skrammel af metaller, mynt etc.; bleck, tunt metallstycke; si. slantar, pengar; vn. klinga, pingla, skramla om slantar o. d.; va. skramla med slantar o. d. ^ei*. -

ur, 5. ngn, ngt som skramlar; pl. si. pengar, chink-bug, tjingk bug, se chinch. chinky, tjing'ki, a. full af sprickor, remnad, gapande.

chinned, tjind, a. i sms. med ... haka. chinse, tjins, va. sjö. dikta, täta med dref. chints, Chintz, tjints, s. sits, brokigt kattun, chioppine t, tjope'n, se chopin, 2. Chip, tjip, va. skära i små stycken; spänta, kåta, tälja, hugga sönder; tekn. hugga bort små stycken af, aftälja, afsnibba (äfv. ~ off); afskrota, afputsa, mejsla me-taiivaror, (af)skafva; vn. gå sönder i små stycken; F inbringa något; s. affall, spån (ofta pl.); spillra; litet stycke, smula; F fnasker, strunt(karl); sjö. F timmerman; pl. P pengar; it is a ~ of the old block, »han är sin fars son», det är fadern upp i dagen; it is like ~ in porridge, det gör hvarken till eller från, det är som »hvita plåstret», ^-axe, s. späntyxa, bila. ~ -bonnet, s. fruntimmers spånhatt. ~-bOX, s. träask, spånask. ~-Chop, a. bruten, suddig, sluddrande om tal. —hat, s. spånhatt, panamahatt. ^monk, ~milCk, -muk, ^munk, -rnungk, s. zool. amerikansk jordekorre (Tamias). ~per, -ur, (1.) s. en som skär, täljer etc. Chipper, tjip'ur, (2.) vn. lok. kvittra; knarra;

a. Am. F munter, liflig, språksam, »frisk». Chipping, tjip'ing, prt. af chip; s. spåntning; metal larb. skrotning; afputsning; porslins

sönderstötning i kanten; spån, spillra. ~-bird, se chippy, s. —piece, S. liten smal list. Chippy, -pi, a. full af spånor, splitter etc.; s. zool. en nordamerikansk sparf (Zonotrichia socialis). chiragon, gr., kir'agén, s. skrifställning för blinda.

chiragra, lat., gr., kira'gra, kir'agra, s. med. handgikt. chiragrical, -rag'rikal, a. lidande af handgikt. Chirk, tjirk, vn. † kvittra; knarra; gnissla;

a. Am. se chipper, 2. a. chiro-, Kr., ki'ro, 5. i sms. hand-. ~grapher, -règ'rafur, s. skriflärare; ämbetsman i the Court of Common Pleas, som uppsätter kontrakter : fines, jfr d. o.; en som spår i i hand, ^graphical, -gråfikal, a. handskrifvet ^graphist, -r6g'råfist, s. (skön-) skrifvare; en som spår af handens linier. ~graphy, -rog'rafi, s. handskrift; skrif -konst; se vid. ~mancy. ^gymnast, -djim'-nåst, s. mekanik till finger öfningar för pianospelare. ~logy, -rol'odji, s. fingerspråk, teckenspråk, ^mancy, -månsi, s. konst att spå i händerna, ^mantic(al), -mån'-tik(al), a. kiromantisk. ^pod, -pod, s. zool. däggdjur med händer. ~podist,-rop'-édist, s. hand- och fotläkare; liktorns-operatör.

Chirp, tjlrp, vn. kvittra, surra, pipa; knarra om syrsor; s. kvitter, surr; syrsans knarr; va. se chirrup, (1.). ~er, -ur, s. kvittrande fågel. ~ing, -ing, prt. kvittrande; lifvande, muntrande; s. kvitter. Chirrup, tjir'up, (l.) va. muntra, lifva, göra glad; vn. vara glad; interj. hej! lustigt! (2.) vn. kvittra, surra; s. kvitter. ~y, -i, a. kvittrande, språksam, munter »som en lärka».

chirurgeon †, kire'rdjun se d. o. jämte öfriga af

samma stam under Surgeon etc.

Chisel, tjizl, s. mejsel, huggjärn, stämjärn, slätjärn, plattmejsel; i aiim. hvarje verktyg att hugga eller skära med, »järn»; P orätt vinning, uppskörtande; va. mejsla, uthugga, ciselera; F »klå», uppskörta i handel; ~ off, afmejsla. chisley, tjiz'li, a. grusblandad lerjord, chissels, tjis'els, 5. pl. kli. Chit, tjit, s. brodd; F barn, unge; kattunge; litet bref, breflapp; fräkne; vårta; verktyg till att klyfva träribbor; vn. † gro. ~Chat, s. prat, snack, småskvaller. ~lin, -lin, s. bit, stycke, chiton, gr., kl'ton, grek. antik, kiton. chitter †, tjit'ur, vn. skälfva, 'v|ing, -ling, s. bröstkråsf; pl. krås, innanmäte af svin etc.; små (fläsk-)korfvar, siskonkorf var. Chitty, tjit'i, a. barnslig †; s. breflapp.

chivalric:^,sjlvålrlk, chivalrous, -rus, (tjiv'-) a. hörande till ridderskapet; ridderlig, ädel. chivalry, -ri, (tjiv' - -) s. ridderskap, riddarorden; ridderlighet; län mot russtjänst.

Chive, tjiv, s. bot. ståndaref; gräslök (Allium Schoenoprasum).

chivey, chivy, tjiv'i, interj. ett yiast rop vid hetsjagt; s. si. hetsjagt; ovett; va. si. jaga. hetsa; gräla, vara ovettig på. ~-chase, s. en lek lik »jägare och hund».

chloral, kio'rai, s. kem. kiorai. ~-hydrate,

s. kem. kloralhydrat; med. kloral ss. sömnmedel. Chlorate, -rät, s. klorsyradt salt. ChloriC, -rik, a. innehållande klor. Chloride, -rid, s. klorid; ~ of ammonium, salmiak, jfr muriate of ammonia; ~ of Ume, klorkalk; ~ of potash, klorkali. Chlorine, -rin, -rin, s. kem. klor, klorgas, chlorite, -rit, s. kem. klorsyrligt salt; min. klorit. chloritic, -rit'ik, a. klorithaltig sand. chlorodyne, -rodin, s. farm. ett klo-ralmedel. Chloroform, -roform, s. kloroform; va. kloroformera. Chlorophane, -ré-fàn, s. min. fosforescerande flusspat. Chlorophyll, -rofil, s. bot. kem. klorofyll (det

gröna färgämnet i växter). ChlOrOSiS, gr., -ro'sis, s. med. bleksot (kloros); se vid. etiolation.

chlorotic, -rot'ik, a. bleksots-, bleksiktig. chlorous, -rus, a. kem. klor-, klorhaltig.

choak, se choke.

choca, tjo'ka, s. blandning af kaffe och choldad.

chock, tjok, s. tekn. kil, kloss att lägga under ngt; bromssko på hjul; sjö. kalf, klamp; va. lägga en kil under; vn. fylla jämt upp, passa noga in (into a hole); ad. sjö. dikt; ~ aft, ~ home, ~ out, sjö. dikt för. ~-a-bl0Ck, ad. block om block. ~-full, a. F proppfull.

chocolate, tjék'oiàt, s. choklad. ~-house,

s. förr förfriskningsställe där choklad serverades. ~-nut, s. kakaoböna.

choice, tjojs, s. val, urskilning; val, det som väljes af ngn (some one's sortiment, urval äfv. hand.; det bästa af ngt, »kärna»; a. utvald, utsökt, förträfflig; omsorgsfull; noggrann, granntyckt; sparsam (of); to have one's hafva fritt val, få välja, få göra som man vill; I have no ~ F, det gör mig detsamma; to make ~ of utvälja, utsöka; to take one's välja efter behag; it was a matter of ~ which Ishould take, jag kunde fritt välja hvilken(t) jag ville; men of utval dt folk. ~leSS)fC, -lës, a. utan valfrihet; tvungen. ~ly)j<, -li, ad. med urskilning; noggrant; förträffligt. ~ness, -nes, s. utsökthet, förträfflighet ; sorgfällighet.

choir, kwir, S. sångkör is. vid en kyrka; kor Äfv. byg. ss. del af kyrka; sångläktare; vn. sjunga i kör. ^man, s. korsångare. ~ -Organ, s. mus. svaga stämmor i en orgel. ~-SCreen, s. korskrank.

Choke, tjèk, va. kväfva, strypa; (ofta med up) tillstoppa, tillspärra; kufva, hämma; fyrr. strypa en rakethylsa; Vn. kväfvas äfv. bild. (with, af); kikna; spärras; s. stocken af en ärtskocka; si. stor hvit halsduk, jfr choker; ~ a tackle, sjö. beknipa en talja; ~ off F, bringa till tystnad; tränga ut (ur ett sällskap). ~-berry, s. bot. en äpp-elart (Pyrus arbutifolia). ~-cherry, s. bot. en art vildt körsbär (Prunus borealis).

choler, kél'ur, s. galla, vrede, ilska. ~a, -à. s. asiatisk kolera (äfv. ~ asphyxia, ~ morbus, Asiatic malignant ~); common British English ~ nostras, inhemsk kolera, kolerin. ~aic, -à'ik, «. kolera-. ~ic, -ik, a. gallsjuk; hetlefrad; ilskefull. ~ine, -in, s. kolerin, ej fullt utbildad kolera.

CholiC, kol'ik, a. gall-.

chondrin(e), kon'drin, s. brosksubstans. chondroid, -dröjd, a. liknande brosk, chondropterygian, -dropturid'jian, 5. zool.

broskfisk; a. med broskartadt skelett om

fiskar.

chonkey, tjéng'ki, s. ett slags bakelse, choose, tjoz, va. (imp. chose, tjoz; pp. cho-sen, tjozn, chose †) välja, utvälja (for, till; out of, from among, bland); föredraga; behaga, hafva lust till (to, att), finna för godt, taga sig för (to, att); vn. välja (betioeen, mellan); ~ sides, vid täf-lingslekar dela sig i 2 partier; ~ another card, begära annat kort, begära »bättre»; I cannot ~ but, jag kan ej låta bli att, jag kan ej göra annat än; I don't to F, det faller mig icke in, jag har icke lust; you don't ~ him to come, ni vill icke att han skall komma; there is nothing to ~ betioeen A and B, det är just ingen skil-

}>: note, o: do, å: nor, è: not, A: tube, ft: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.choose

r Talspråk. 186 i Lågt språk.

chrismatory

nad mellan A och B, de äro lika goda.

-ur, en som väljer; valman; beggars cannot be ordspr. den fattige får ta'

hvad han får. choosing, tjo'sing, prt.; s. val, väljande. ly, -li, ad. genom val, frivilligt.

Chop, tjép, 1. va. köpa, byta (bort); utbyta, växla (jfr bandy); vn. köpslå †; gräla, ordväxla †; skifta, växla, ändra sig, kasta om vinden (äfv. ~ about); S. köp, byte si.; växling, skifte (endast i frasen and changes F, omkastningar, »upp och ned»); ~ logic, disputera med pedantiskt iakttagande af logiska termer. ^-church, s. si. handel ci. byte med kyrkliga prebenden; en som schackrar med prebenden.

Chop, tjop, 2. va. hugga, slå af (vani. med off)-, hacka sönder; klyfva, splittra; spräcka, göra sprickor i; tälja med yxa, spänta; vn. snappa, gripa, slå, hugga {at, efter); spricka, remna (jfr chap, 1); s. slag, hugg; stycke, skifva; (får)kotlett; spricka, remna, öppning† (jtrchap l.);~w,komma in plötsligt; afbryta en talande, falla in, »hugga sig in» ; ~ in with, lämpa sig efter; ~ off, afhacka; bärg. afskrota, af-hugga; ~ out with, bryta ut med, gifva plötslig luft åt; ~ up, hugga sönder, sönderhacka; % sluka, snappa bort; P häkta; ~ upon, stöta på; begärligt kasta sig öfver; at the first »i första hugget», med ens. ~-hammer, s. skrothammare. ~-h0USe, (1.) 5. spiskvarter, näringsställe, gårkök.

Chop, tjép, 3. s. käk, käft (jfr chap, 2.); P mun, »käft»; en munsjukdom hos hästar; (vani.ipl") kanal- ei. flodmynning. allen, a. F med hängande läpp, nedslagen, modfäld.

Chop, tjop, 4. s. Kina stämpel, varumärke; slag, sort; utklareringssedel; a ~ of tea, ett parti té af en sort; first si. prima vara, första klass, första plats. ~-boat, S. pråm i Kina. house, (2.) s. tullhus i Kina. ~Stick, s. kinesisk ätpinne; P gaffel.

Chopin, tjop'm, 1. s. ett äldre våtvarumått (i Frankr. = 3/4pint; i Skotl. = 2 pints).

Chopin, tjop'm, 2., äfv. ^e, -pè'n, s. hög träsko (eg. blott sula med klossar) förr buren af fruntimmer och fastspänd under annan fotbeklädnad.

chopness, tjop'nes, s. ett slags spade.

Chopper, tjop'ur, s. en som hugger, etc.; köttyxa; hackknif; hackelseknif.

chopping, tjop'ing, prt. af chop; a. (1.) sjö. kommande från olika riktningar, om »sjön» (vågorna) krabb; (2.) † stor, dugtig, frodig; s. (1.) se chopin, 2.; (2.) handel, byte, uppgörande; ordväxling, tvist; (3.) huggning; sönderstyekande; (sönder)hackning; täl-

jande. ^-block, s. huggkubbe. ~-board, s. skärbräde, hackbräde för kött. ~-knife, s. (kött-)hackknif. Choppy, tjép'i, a. full med sprickor el. skråmor; krabb om sjön.

choragus, lat., eg. gr., kèrå'gus, s. korag, koranförare.

Choral, ko'ral, a. tillhörande en kör, kör-; sjungen i kör; s. koral. ~ist, -ist, s. korsångare. ~|y, -i, ad. i kör. chord, körd, s. sträng; mus. ackord; harmoni; geom. körda; va. stränga, förse med strängar.

Chore, kor, 5. (ofta i pl.) Am. småsysslor, jfr char, 3.

Chorea, gr-, k6'rèå, korè'å, s. med. St. Veits-

dans, danssjuka, choregrafy, kérèg'råfi, s. konsten att beteckna dans med skrifna tecken. Choriamb, ko'riamb, äfv. ~US, iat., -am'bus, s. metr. koriamb (——). ~"lC, -'ik, a. koriambisk; s. koriamb. choric, ko'rik, a. se choral.

Chorion, gr., ko'rion, s. anat. yttre hinnan som

omgifver fostret; bot. fröhinna. Chorister, kor'istur, s. korsångare; Am. anförare för en kyrkokör; sångare i aiimht. chorography, korog'råfi, s. beskrifning o. kartläggning af landsdelar ei. af ett särskildt land. Chorus, iat., ko'rus, s. (pl. ~es, -ez, ei. -ri, -ri)

gr. antik, kor, körsång; kör mus. o. dram, äfv. bild.; va. falla in i kör: instämma (i refrängen) ; ropa i korus. Chose, fr., sjoz, 1. s. jur. sak; ~ in action, sak som man ej eger i handom, men kan lagligen utkräfva (mots, 'v in possession). chose, tjoz, 2. imp. ~n, -n, pp. ut choose; a. utvald, utsökt; he had been ~ leader, han hade blifvit väld till anförare. Chough, tjuf, s. zool. alpkråka (Pyrrhocorax,

äfv. red-billed jackdaw). ChOUSe, tjaus, va. skoi. si. lura, bedraga (of, out of, på); s. narr, enfaldig stackare † ; knep, bedrägeri))<. chowchow, kines., tjau'tjau, a. blandad af hvarjehanda; s. ett slags blandad pickles. Chowder, tjau'dtir, s. Am. en rätt af fisk, fläsk, lök etc.; lok. fiskmånglare; va. Am. göra ~ af. ~-beer, s. ett slags dryck af tallstrunt och sirap.

chowry, hind-, tjaivri, s. o. Ind. Aug vifta, choy-root, tjoj'rot, se chay-root. chrestomathy, krestom'athi, 5. läsebok. Chrism, krizm, s. invigd olja. ~al, -ål, a. invigd om olja; s. kärl för invigd olja; dopkläder; dopkläde, ^ation, -å'sjun, s. smörjning med invigd olja. ~atory, -åtüri, s. förvaringskärl för invigd olja.

chrisom †, kriz'um, s. barn som dör strax efter döpelsen; dopkläder; duk smord med invigd olja (äfv. ^-Cloth). ~-calf, s. F månadsgammal kalf (slagtad), »nykterdansare».

Christ, krist, s. pr. Kristus. ~-Cr0SS-r0W,

kns'krosro, s. alfabet, abc-bok. -thorn, s. bot. judetörne (Rhamnus spina Christi ei. Paliurus australis). Christen, kris'n, va. kristna, döpa; uppkalla (by a name), o^dom, -dum, s. (utan art.) kristenhet; kristendom †. ~ing,-ing, s. kristning, dop. Christian, krist'jan, a. kristen; kristlig; kyrklig; s. kristen; ett slags unitariansk baptist; va. † kristna; ~ name, dopnamn, förnamn. <^like, a. lik, passande en kristen. ~ism †, -izm, se följ. o. Christendom. ~ity, kristian'iti, s. (utan art.) kristendom, kristna religionen, läran. (C)~ize, -iz, va. kristna, omvända till kristnaläran. ~ly)j(, -li, a. kristlig; ad. kristligt. Christless){s, kri'stles, a. utan (sann tro på) Kristus.

Christmas, kris'mas, s. jul, juldag; äfv. F prydnader (grönt) som brukas om julen jfr va.; va. F pryda en kyrka etc. tin julen med järnek och mistel; ~ season, ~ tide, ~ time, jultiden; at i jul, om julen\ to spend nsj, tillbringa julen. ~-box, s. julklapp; julklappslåda)j(. ~-Carol, s. julvisa; julsaga. <v-day, s. juldag. ~eve, 5. julafton. ~-flower, se f*o-rose. ~-holy-dayS, s. pl. julhelg; julferier. ~-log, 5. julkubbe. ~-pie, s. ett slags ragoutpastej och ^-pudding, s. ett slags plumpudding

äro stående julrätter i England. o^-rOSe, S. bot.

svart prustrot (Helleborus niger). ~-tree, s. julträd, julgran, ^ing, -ing, s. handel ei. prydande med järnek och mistel, ch ro mate, kro'mat, s. kem. kromsyradt salt; ~ of iron, s. kromjärn(sten); ~ of lead, kromsyrad blyoxid; ~ of potassa, kromsyradt kali. chromatic, kromat'ik, a. hörande till färger, färg-; mus. kromatisk; printing,

i ristryck. ~s, -s, s. färglära. chromatism, -'måtizm, s. bot. abnorm färg hos växter, chromatography, -tog 'rafi, s. färglära; se vid. chromo-lithography. chromatometer, -tom'etur, s. färgskala. Cliromatrope, -'-trop, s. opt. färgsnurra. chromatype,-' -tip, s. beredt papper till fotografering; fotografering med beredt papper; färgtryck; fotografi i naturliga färger (äfv. a. i sms.). chrome, krom, s. kem. krom; kem. tekn. bikro-mat, tvåfaldt kromsyradt kali. ~-C0l0lir, s. kromfärg; färg i pulverform. ~-red, s. kromrödt. ~-yellOW, s. kromgult, dets. som

chromate of lead, chromic, -ik, a, innehållande krom; ~ iron, se följ. Chromite, -it, s. min. kromit (kromjärn). Chromium, -ium, s. kem. krom.

chromo-, kro'mo, s. i sms. färg-; F förk. för ~ -lithograph, s. (tafla i) färgtryck. ~-Htho-graphy, -lithog'rafi, s. färgtryck (konst), ^-photography, -fétog'råfi, s. kromofotografi, fotografering i naturliga färger.

sphere, -sfer, s. astron, solens kromosfär. ~type, se chromatype.

chromule, kro'mul, s. (icke-grönt) färgämne i växter.

chronic(al), kron'ik(al), a. hörande till tid,

tid-; med. kronisk sjukdom.

chronicle, kron'ikl, s. krönika; pl. bibi. Krönikeböckerna; va. anteckna i krönika; uppteckna. ~r, -ur, s. krönikeskrifvare, häfdatecknare.

chrono-, gr., krén'6, s. i sms. tid-. ~gram,

-gram, S. kronogram (ett slags gåta grundad på bokstäfvers valör såsom romerska siffror). ^graph, -graf, s. se föreg.; tidmätare, eloger, -nol'-odjur, ^logist, -nol'odjist, s. kronolog. ~logy, -nol'odji, s. tidräkning. ~meter,

-nom'etur, s. kronometer(ur); mus. me-

tronom. ~metric(al), -met'rik(al), a. kronometrisk. ~ Hie try, -nom'etri, s. tidmätning. ~SC0pe, -skop, s. tidmätare (för finare vetensk. iakttagelser).

chrysalid, kris'alid, 5. se följ.; a. jfr följ.

chrysalis, iat., gr., kris'aiis, s. (pl. -lides, -såri-

dèz) zool. puppa.

chryso-, gr., kris'o, s. i sms. guld-. ~-chlore,

zool. afrikansk guldmullvad. graphy, -sog'rafi, s. skrifning i guld. ~lite, -lit, s.

min. krysolit (ädelsten). ~praSe, -pras, s. krysopras, äppelgrön kalcedon (ädelsten). ~type, -tip, s. fotografi förmedelst guldklorid.

chub, tjub, 5.

zool. bredpannad id (Leuciscus cephalus); P tjockskalle, dumhufvud,tölp.

cheeked

~faced a. pussig. ~bed, -båd){(, ~by, -i, a. tjockhufvad; pussig; knubbig; kort och tjock. ^bedneSS, -ëd-nès, s. pussighet; knubbighet.

Chubb-lock, tjub'lok, s. ett slags säkerhetslås.

chuck, tjuk, vn. kackla om höns; skrocka; skratta (jfr chuckle); va. locka (som hönan sina kycklingar); Sakta klappa under hakan ; F kasta, slänga, »hyfva»; tekn. sätta fast i en patron; s. kackel; kyckling, »pulla», »snut» †; lindrigt buller; klapp under hakan; kastning; mek. patron på en svarf; borrhufvud; ~ and toss, sapitch and toss; ~ up F, gifva tappt, ^a-biddy, ~aby, -åbi, se chick-a-biddy. ~-farthing,se^c/?-/. ~fllll, a. P proppfull. ~-hole, s. hål i ett hjul-

Å: note, è: do, è: nor, o: not, A: tube, å: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.chuck-steak

r Talspråk. 188 P Lågt språk.

cicatrization

spår. ~-Steak, s. F biffstek ur balsstycket. ~-will's-widOW,s.zooi. en amerikansk nattskärra (Caprimulgus carolinensis). ~ie, -1, s. Skoti. fjäderfä, pulla äfv. biid. ~ie -stones, s. pl. Skoti. en kastlek med små stenar.

chuckle, tjuk'l, vn. skrocka om en höna; skratta (ljudlöst, liksom invärtes); Va. locka om en höna; kela med; s. skrockande; (dämpadt, ljudlöst) skratt, ^head, s. F tjockskalle, ^headed, a. tjockhufvad; dum. chuck-ling, -ing, pvt.; s. kackel, hönas lock, skrockande; kväfdt skratt, chufa, tjo'fa, s. bot. jordmandel (Cyperus

esculentus). Chuff †, tjuf, s. drummel, lurk; grobian; knarrig människa; a. lok. drumlig; knarrig. rvineSS, -ines, s. tölpaktighet. -i, a. tölpig, grof; fet, lunsig; knarrig,led. chum, tjum, 5. F is. univ. rumkamrat; skötevän; vn. bo tillsammans together)-, va. föra ihop (i samma rum) (on, with, med). Chummy, tjum'i, s. P sotarpojke; låg filthatt. Chump, tjump, s. träklabb, kubbe, kloss. ~-énd, S. kok. steken (tjockaste delen af lårstycket) på kalf ei. får. chunk, tjungk, S. univ. jfr chum ; Eng. lok. o. Am. F ngt kort o. tjockt, klump; kloss, jfr föreg. ~y, -i, a. Am. kort och tjock, church, tjërtj, S. kyrka (i alla bet. af det sv. ordet); presteståndet; gudstjänst (utan art.); nattvardsgäster Am.; va. hålla tacksägelse efter; kyrktaga; ~ is done, ~ is over, gudstjänsten är slut; to attend a bevista vanligen gudstjänsten i en viss kyrka; to be at vara i kyrkan; to ask at lysa för; to go to gå i kyrkan (bevista gudstjänsteu); to be of the tillhöra det andliga ståndet; to be kyrktagas;

vigas. ~-ale, s. årlig kyrkinvigningsfest. ~-attire, s. mässkrud. ~-bench, s. bänk i vapenhuset. ~-bred, s. uppfostrad till kyrkanstjänst.~-bug,s.ett slags gråsugga (Oniscus asellus). burial, 5. begrafning enligt kyrkans ritual, ^-going, a. (regelmässigt) besökande kyrkan; kallande till kyrkan (till gudstj änst); s. kyrkogång. ~-law, s. kanoniska lagen, ^ITian, s. prest; medlem af engelska statskyrkan. ~manly, a. presterlig; högkyrklig. ^manship, 8. egenskap att vara prest ei. medlem af engelska statskyrkan. ~-mili-tant, s. stridande kyrkan. modes, 5. I pl. mus. gregorianska kyrkotonarter. ~ -mOUSe, s. kyrkråtta (i ordsp. as poor as a r outed †, a. bannlyst, ^-plurality, s. innehafvande af flere kyrkliga befattningar. ^-preferment, s. prestlägenhet, pastorat; befordran (inom kyrkan). ~

rate, s. kommunalskatt till kyrkliga behof. ~-rule, s. kyrklig styrelse. ~-ser-vice, s. offentlig gudstjänst, ^warden, s. kyrkvärd; kyrkofullmäktig; P lång tobakspipa. ~-W0rk, s. arbete på ei. för en kyrka; F långsamt arbete. ~-Writ, s. skrifvelse från kyrklig myndighet. ~yard, s. kyrkogård; ~ cough, ihålig (lungsots-) hosta (jfr »att hyfla på sin likkista»). dom †, -dum, s. kyrkans myndighet. ing, -ing, s. kyrktagning. ~ism)fC, -lzm, s. kyrklighet, strängt fasthållande vid kyrkan. ~ly, -li, a. kyrklig; kyrkligt sinnad; kyrksam. ~ship, -sjip, s. kyrkoförfattning. ~y, -i, a. F kyrklig. Churl, tjèrl, s. bonde; tölp, drummel; gni-dare. ~ish, -Isj, ~y †, -1, a. rå, ohyfsad, drumlig; girig; led, vresig, surmulen, sträf, oböjlig; svår att arbeta (t. ex. om metaller); Spröd om mineralier. fislweSS, -lsjnës, S. tölpighet, snålhet etc., jfr föreg, churn, tjèrn, s. smörkärna; va. kärna smör; skaka, skvalpa, sätta i häftig rörelse (ss. smör i kärnan); vn. kärna smör; svänga, snurra omkring; genom häftig rörelse, skakning o. d. blifva (into, till; t. ex. the snow under the hoofs into mire, snön trampades under hofvarna till sörja). -Owl, se goat-sucker. ~-Staff, s. kärnstaf; bot. reformsört (Euphorbia Helioscopia). ~ing, -ing, s. kärning; så mycket som kärnas på en gån g. Chute, fr., sjot, s. vattenfall; damlucka i en floddam, timmerränna; trumma hvarigenom ngt nedsläppes. chutnee, tjut'ne, -ney, -ni, s. kok. ind. ett

slags »pickles» af söta frukter, cayennepeppar etc. chyle, kil, s. fysiol, chylus (mjölksaft). Chyli-faction, -ifak'sjun, chylification, -ifikà'-sjun, s. chylusbildning. ChylifaCtive,-ifåk'-tiv, a. chylusbildande. chyliferOUS, -if-urus, a. chylusförande. chylific, -lf'ik, a. chylusbildande. Chylous, -us, a. bestående af mjölksaft; chylus-. chyme, klm, s. fysiol, chymus (»matgröt»), chymic, kim'ik, chymist, etc. se chem ... chymification, kim(kim)ifikà'sjun, 5. förvandling till chymus. chymify, -fi, va. förvandla till chymus. ChymOUS, ki'mus, a. hörande till chymus. cibarius, siba'rius, a. mat-, ätlig, cibol, sib'ol, Ciboul, -bo'1, 5. gräslök, cicada, lat. sika'da, s. zool. strit. cicala, it., s!kå'lå, S. se föreg, cicatrice, sik åtris, s. ärr. cicatricle, -triki, s. zool. ärr på ägg; bot. froärr. cicatrisive, -tri'siv, a. ärrbildande, cicatrizant, -trl-zånt, .s. med. läkemedel som bildar ärr. cica-trization, -triza'sjun, s. ärrbildning, sår-

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å; fast, 4: mete, è: met, è: ber, i: fine, i: fin? i: fir.cicatrize

)j(Mindre brukiigt.

† Föråldradt.

läkning, cicatrize, -triz, va. läka ett sår; vn. läka ihop, ärra sig. cicely, sis'eli, s. bot. körfvel (Scandix, Osmorrhiza, m. fi. umbeiiater); sweet spansk körfvel (Myrrhis odorata). cicero, sis'uro, S. (eg. lat. pr.) boktr, cicero (en stiisort). ~ne, it., -'nè (tjitjero'ne), s. ciceron, förevisande ledsagare, ^nian, -'nian, a. ciceroniansk. ^nianism, -

'niånizm, s. ciceroniansk stil, ciceronianskt uttryck.

cichoraceous, sikorà sjus, a. af föij. cichory,

sik'ori, s. se chicory. cicisbeo, it., tjitjisba'o, sisis'beè, s. cicisbé, uppvaktande kavaljer hos en fru; tofs på

promenadkäpp, svärdfäste o. d.

Cider, sl'dår, s. cider, äppelvin; hard surt cider; small se ~-brandy,

s. ciderbränvin. ~-eager, s. ciderättika. ~kin, -kin, s. äppeldricka. ~-man, s. ciderbryggare; ciderförsäljare. ~-mill, ~ -preSS, s. äppelkrossningsmaskin. ~jst, -1st, s. ciderbryggare. Ci-devant, fr., sèdèvå'ng, a. fördetta; s. fördetting.

cif, sif, ad. (teiegraflförkortning för cargo, insurance,

freight) att levereras tull- o. fraktfritt, cigar, siga'r, s. cigarr. ~-bOX, s. cigarrlåda. ~-Case, s. cigarrfodral. ~-holder, ~ -tube, s. cigarrmunstycke. ~ette, -èt', s. cigarett.

cilery, sii'uri, s. byg. löfverk på pelarhufvud. cilia, iat., sir ia, s. pl. anat. ögonhår; cilier; bot. kanthår; frans; zool. flimmerhår. ry, -j&ri, a. hörande till ögonhåren etc. të, -at, ~ted, -àtèd, a. bot. hårbräddad; anat. försedd med cilier. Cima, se cyma.

Cimbia, Sim'bia, S. byg. list, band (t. ex. omkring ett kolonnskaft).

Cimbric, sim'brik, a. cimbrisk; s. cimbriska språket.

ci meter, sim'et&r, s. kort turkisk kroksabel. Cimia, sim'ia, se cimbia. cimiss †, si'mis, s. vägglus. Cimmerian, sime'rian, a. poet. mörk, svart, försänkt i natt; darkness, cimmeriskt mörker.

cinchona, sinko'na, s. sydamerikanskt träd

hvaraf kinabarken fås; kinabark. "^CeOUS,

-na'sjus, a. jfr föreg. cinchonia, -niå, cin-chonine, sin'konin, s. kinin, cincture, singk'tjur, -tur, s. bälte, band; gördel; inhägnad; byg. list, ring kring pelar-skaft is. vid bas och hals. ~d, -d, a. omgjordad, cinder, sin'dur, s. sinder, smidesslagg, glödspån; afsläckta, utbrända kol; askmörja, kol och aska; tekn. koksaffall. ~-frame, s. gnistrost. ~-StOne, s. slaggtegel.

-wench, ~-W0man, s. kvinna som ur ask-mörjan uppsamlar kol; askunge, ^ella, -ël'a, s. »askunge(n)». ~y, -1, a. innehållande ei. lik sinder etc. Cind(e)rOUS % -drus, a. se föreg.

cineraceous, sinura'sjus, a. lik aska, ask-färgad.

Cinerary, sin'urari, a. hörande till aska, ask-; ~ urn, antik, urna med en aflidens aska. cineration, -ra'sjun, s. förvandling till aska. cinereous, -nè'rëus, cineritious,

-risj'us, a. asklik, askfärgad, askgrå. Cinnabar, sin'abar, s. cinober; drakblod (saften af Calamus draco). ~ine, -in, a. innehållande cinober. cinnamic, sinam'ik, cinnamomic, -mom'ik,

a. kanel; ~ acid, kanelsyra. Cinnamon, sin'amon, s. kanel (af Laurus sinnamomum); bastard oäkta kanel (Cassia). ~-StOne, s. min. kanelsten (ett slags granat). <x,-water, s. med. kanelvatten. cinque, singk, S. femma på kort; på tärningar : »sinka». ~-foil, s. bot. Potentilla is. P rep-tans; byg. prydnad liknande fem fingerblad. ~-pace, s. dans i a/4 takt. ~-pOrtS, s. pl. fem af Vilhelm I privilegierade hamnar å Englands sydöstra kust (sedan ökade med 3), ~-quatre, -kåtur, s. tärningssp. sinkafyra. cintre, sin'tur, se centering, byg. ciper-tunnel, si'pur-tunl, s. byg. blindskorsten.

Cipher, si'fur, 5. siffra †; nolla, äfv. bild. om person; skriftecken; namnchiffer, monogram af hopflätade bokstäfver ; märke ; pris Ut-satt på en vara; stämpel; hemligt skriftecken; chifferskrift (to write in vn. skrifva chiffer; räkna; va. skrifva med chiffer; beteckna †; what's the ~ F, hvad kostar det? ~-key, s. nyckel till en chiffer, ^ing, -mg,prt.; s. räknande; räknekonst; ~ slate, räknetafla, cipolin, sip'olin, S. cipolin (grön, ådrig romersk marmor).

Circassian, sirkas'ian, a. tscherkessisk; s. tscherkess; ett slags tunt ylletyg, cir-cassienne; ~ circle, circassienne (en dans). Circean, sirse'an, a. tillhörande, lik Circe; förtrollande, förförisk, lockande i fördärf.

circinal, sl'rsinai, se wij. a. circinate, -nàt,

a. bot. snäckformigt hoprullad om stamblad före utvecklingen; va. † göra rund; vn. † gå rundtomkring. CirCinationf, -na'sjun, s. kretsrörelse, circle, sirkl, S. cirkel i alla bet., äfv. log. (to reason in a kretsgång; krets, omkrets ; ring; cirkus; logerad, galleri i en teatersalong; samling, sällskapskrets; område;

omskrifning >fC5 va. % omkretsa, kringgå; omgifva; vn. gå i kretsgång; kretsa, slingra sig; ~ in, innesluta. ~d, -à,pp.; a. poet. rund. ~t, -et, s. liten cirkel; rund tébricka; lok. rund bricka att ställa under fat på bordet. circling, -ing, prt.; s. kretsrörelse.

circuit, si'rkit, 5. kretsgång, omlopp; krets, omkrets; elektrisk strömledning; område; distrikt; krans, ring, diadem >{<; omväg, omsvept; jur. (jfr assizes) domares rundresa; område för domares rundresa, »domsaga»; vn. † röra sig i krets; va. † sätta i kretsrörelse; drifva omkring i. ~-e!oser, s. teiegr. nyckel, strömslutare. ~-C0Urt, se court of assizes under a. eer)J<, -è'r, s. en som går rundt omkring; resande domare. ~0US, -ku'itus, a. kringgående; vidlyftig, indirekt, på omvägar; a ~ road, en omväg. ~y, -ku'iti, s. kretsrörelse; omväg, omsvep, omständlighet.

circulable sl'rkulabl, a. som kan omkretsas ; som kan bringas i omlopp; gångbar.

circular, si'rkulur, a. cirkel- (t. ax. arc, sector); cirkelrund, kretsformig; gående i krets; cirkulerande; regelmässigt återkommande; cyklisk)j<; hvardaglig, simpel †; s. rundskrifvelse, cirkulär (afv. ~ letter); notifikationsbref; ~ head, byg. rundbåge; ~ letter of credit, ~ note, kredit-cirkulärbref, resekreditiv (dets. som blott l. o. c.); ~ mind, oredigt hufvud, inskränkt förstånd; ~ sailing, sjö. segling utefter en storcirkel; ~ saw, cirkelsåg; ~ style, rundbågsstil; ~ staircase, spi- i raltrappa; ~ sweep, mek. art. pivot. ~ity, -lar'iti, s. cirkelformighet. ~ly, -li, ad. i krets, kretsformigt. circulate, si'rkulat, vn. gå i kretsgång; vara i omlopp; cirkulera; vara gångbar, gälla; va. resa rundt omkring; låta cirkulera; bringa i omlopp, hand. girera växlar; kringsprida; bärg. afdrifva bly; s. mat. periodiskt decimalbråk, circulating, -ing, prt.; ~ decimal, decimal (ei. decimalgrupp) som återkommer i en viss ordning i ett periodiskt bråk; ~ library. lånbibliotek; ~ medium, hand. valuta (mynt, växlar, o. d.) 1 omlopp, circulation,-la'sjun, 5. kretsgång; cirkulation; omlopp; omsättning; spridning (t. ex. af en tidning); bärg. afdrifning af bly; bank of girobank; ~ of air, luftväxling; ~ of the blood, blodomlopp; to put in sätta i omlopp, circulative -iv, a. tillhörande cirkulation; förorsakande omlopp, circulator, -ur, s. ngn ei. ngt som cirkulerar. CirCU-latory, -ur!, a. cirkelrund, gående i krets; cirkulerande; s. kem. cirkulationskärl.

circum, si'rkum, lat. prep. omkring (Obs.

'v ingår som prefix i många eng. ord självförklarliga på grund af delarnas betydelse, hvadan här nedan blott ett urval

upptages).

circumbendibus, sirkumben'dibus, 5. P,

omsvep, krokväg, circumcise, sl'rkumsiz, vn. omskära. Cir-

cumcision, -sizj'un, s. omskärelse, circumduct, sirkumdukt', va. föra omkring, leda vilse †; förr jur. upphäfva, göra ogiltig. ~ion, -duk'sjun, s. förande omkring; omväg >fC 5 förr upphäfvande, circumference, sirkum'furens, s. omkrets; krets, rund yta; va. † innesluta i ei. med en cirkel, circumferential, -en'sjal, a. hörande till omkretsen. CirCUmferentOr, -'tur, s. kompass för landtmätare, circumflex, si'rkumfleks, s. gram. cirkumflex; va. utmärka med cirkumflex; a. kringgående. ~ion, -flek'sjun, 5. böjning (till bågform), krökande; kretsgång.

circumfluence, sirkum'floens, s. kringflytning af, inneslutande med vatten, circumfluent, -ënt, circumfluous, -floås, a.

kringflytande, circumfuse, sirkumfu'z, va. kringgjuta, utbreda. circumfusion, -fu'zjun, s. kring-gjutande; utspridning, circumgyration, sirkumdjira'sjun, 5. hvirfvelrörelse, rullning (kring en axel), circumjacence, sirkumdja'sens, s. tillstånd att vara kringliggande, circumjacent, -dja'sent, a. kringliggande, omgifvande, circumlocution, sirkumloku'sjun, s. omskrifning, vidlyftigt uttryck; omsvep. al, -al, a. omskrifvande, perifrastisk, omständlig. ~ist, -1st, 5. en som brukar omskrifningar ei. omsvep, circumlocu-tory, -lok'lituri, se ofvan ~al.

circumnavigable, sirkumnav'igabl, a. som kan kringseglas. circumnavigate, -gàt, va. kringsegla, circumnavigation, -gå'sjun, s. kringsegling; världsomsegling, circumnavigator, -gàtur, 5. kringseglad; världsomseglare, circumpolar, sirkumpo'lur, a. belägen rundt omkring polen; cirkumpolar om stjärnor.

circumposition, sirkumpozisj'un, s. uppställning i cirkel, circumrotary, siikumro'turi, a. kringrul-lande, roterande, hvirflande. CirCumrOta-tion, -ta'sjun, s. kringrullning, omhvälfning. circumrotatory, -ro'taturi, seföreg. a. circumscissile, sirkumsis'll, a. bot. kringskuren, öppnande sig med lock om frögömme.

circumscribe, si'rkumskrib, va. skrifva rundt omkring †; geom. omskrifva; begränsa, inskränka inom vissa gränser, circumscription,-skripsj un, s. omskrift)^; omkrets, kontur(er); inskränkning, begränsning. circumscriptive, -skrip'tiv, a. omskrif vande, konturbetecknande; begränsande, circumspect, s!'rkumspèkt, a. omsigtig, uppmärksam, varsam, försigtig, grannla-ga. ~iOI1, -spëk'sjun,s. omsigt, uppmärksamhet; försigtighet. ~ive, -'iv, se circumspect. lively, -'ivli, ~ly, -li, ad. med omsigt, försigtigt. ~neSS, -nës, s. omsigt; försigtighet, circumstance, si'rkumstans, s. omständighet; förhållande; tillfällighet; biomständighet; detaljer, omständlighet(rani.koiiekt. blott i sing.); pl. sakernas tillstånd, läge; lefnadsomständigheter, förmögenhets-vilkor; va. försätta i (vissa) omständigheter, i visst läge; foga biomständigheter till; omständligt beskrifva; aggravating (extenuating) fs, försvårande (förmildrande) omständigheter; according to fs, efter omständigheterna; to be in bad (low, narrow, straitened) vara i dåliga (knappa, betryckta) omständigheter; (to be) easy in one's in good, easy i goda omständigheter; in(under) the (these) under dessa omständigheter; fd as we were, i det läge i hvilket vi voro. circumstantial, sirkumstan'sjal, a. som beror på, ligger i omständigheterna; jur. indirekt (evidence); omständlig; oväsentlig; tillfällig; s. (oftast i pl.) tillfällighet, biomständighet. ~ity, -sjial'iti, s. en saks beroende på omständigheterna; omständlighet. ~ly, -i, ad. beroende på omständigheterna; omständligt.^ circumstantiate, sirkumstan'sjiat, \a. försätta i särskilda omständigheter^; omständligt beskrifva; detaljeradt bevisa, circumvallate, sirkumval'at, va. kringskan-sa. circumvallation, -la'sjun, 5. mil. cir-cumvallationslinie, kringskansning tin skydd för en belägringskår mot anfall utifrån.

circumvent, sirkumvënt', va. snärja, öfver-lista, narra, MOn, -n'sjun. s. öfverlistande, förande bakom ljuset; svek. ~ive, -iv, a. snärjande, listig, svekfull, circumvolution, sirkumvohi'sjun, s. rullande, kringhvälfning; ngt som rullas omkring ngt annat; biid. omsvep, krumbug-ter; pl. anat. hjärnans vindlar. CfrCUS, si'rkås, s. (pl. ~es, -ëz) cirkus;

rundt torg; konstberidartrupp. cirl, sirl, el. ^-bunting, s. häcksparf (Em-.

beriza cirlus). cirque, sirk, se circle o. circus.

cirrose, sir'os, cirrous, -us, a. bot. försedd

med klängen. Cirrus, iat., slr'us, s. (pl. -ri, -ri) bot. klänge;

meteor, fjädermoln; zool. flimmertråd.

Cisalpine, slsårpin, -pin, a. belägen på

denna sidan Alperna (fr. Rom räknadt), cisatlantic, sisatlan'tik, a. belägen på denna

sidan Atlantiska hafvet, cismontane, sismon'tan, a. belägen hitom

bärgen (Alperna el. Pyreneerna).

cist, sist, s. antik. byg. kista, låda; keltisk graf (stenkista); fysiol, se cyst.

Cistercian, siste'rsjan, s. cistercienser-munk.

Cistern, sis'tern, s. cistern, reservoar, behållare, kar. CistiC, se cystic.

cit, sit, s. (förk. af citizen) univ. si. kälkboi"

gare, bracka. Citable, si'tabl, a. som kan citeras. Citadel, sit'adel, s. citadell, cital si'tal, s. jur. stämning, kallelse;

åberopande, citerande; förebråelse. Citation, sita'sjun, s. jur. stämning, kallelse inför rätta; åberopande, citerande; citat, anfördt ställe (from). citatory, si'taturi, a. stämmande, inkallande; kallelse-; stämnings-, cite, sit, va. jur. stämma, inkalla; åberopa; anföra, citera ett ställe i en bok etc.; to f for (ei. as) one's authority, anföra ngn som sin källa; to ~ a passage from an author, anföra ett ställe ur en författare; to ~ a person, åberopa som sagesman, som källa, som vittne (as evidence); to f a law, åberopa sig på en lag. -ur, s. en som instämmer; en som citerar etc. Cithern, sith'lrn, se cittern. citicism /|s, sit'isizm, s. en stadsbos sätt och vanor.

citied, sit'id, a. tillhörande, ei. lik en stad. Citizen, sitfizën, s. borgare; stadsbo; medborgare; ~ of the world, världsborgare, kosmopolit. ~ize -iz, vn. göra till (med)borgare. o^ship, -sjip, s. borgarrätt, burskap.

Citrate, sit'ràt,s,kem. citrat, citronsyradtsalt. CitriC, -rik, a. kem. citron-; oj acid, citronsyra. citril-finch, -trllfinsj, s. zool. citron-fink (Fringilla citrinella). Citrine, -rin, a. citrongul; s. min. bömisk topas, gul bärgkristall; mål. en gröngul färg; ~ ointment, farm. ett slags kvicksilfversalva. Citron, sit'run, s. citron. ~-tree, s. bot. citronträd (Citrus medica). ~-water, s. likör på citronskal. citrul, sit'rul, s. bot. vattenmelon (Citrullus). Cittern, sit'ern, s. cittra. ~-head, s. F tjock-. skalle.

City, sit'i, s. (pl. -ies, -iz) stad; stor stad

(eg. en som är el. varit biskopssäte) ; [the (C) den äldsta delen af London (affärslifvets medelpunkt); stadsbefolkning, borgerskap; a. hörande till en ~ ei. the (C) ~ (i London); ~ article, börsberättelse i en tidning; ~ editor. författare af börsberättelser; ~ commissioners, medlemmar af komité som har uppsigt öfver renhållningen i ~ court, Am. rådsturätt; ~ freedom, borgarrätt; ~ hall, rådhus; ~ mission, inre missionen; <-x/ remembrancer, ämbetsman som afger berättelse öfver hvarje parlamentsbill som berör the City's intressen; ~ solicitor, stadsfiskal; ~ loard, stadsvakt.

Cives, sivz, bot. gräslök (Allium Schæno-prasum).

Civet, Siv'et, S. zibet (en parfym som fås af zibetkatten); zool. zibetkatt (Viverra civetta, äfv. —Cat); va. % parfymera med zibet. ~ -box, s. parfymdosa.

civic, siv'ik. a. medborgerlig; medborgar-.

Civil, siv'il, a. hörande till ett ordnadt samfund, stad ei. stat; medborgerlig; världslig, lekmanna-; civil (mots, militär); jur. civil; inhemsk, inbördes; belefvad, höflig (to, mot); ~ action, jur. civilmål; ~ death, jur. borgerlig död; ~ disability, förlust af vissa medborgerliga rättigheter; ~ engineering, väg- och vatten-, samt maskinbyggnad (mots, military e.); ~ law, civilrätt, romersk rätt; ~ list, statsutgifterna med undantag af dem som gå till försvaretf; samtliga civila tjänstemän; civillista (till regentens underhåll); to be (placed) on the ~ list, åtnjuta pension af allmänna medel; *uLord, den siste af de 5 L-s of Admiralty; ~ service, äm-betsmannatjänst i statens (förvaltande) verk, civilförvaltning; ~ service commission, ämbetsmyndighet som har att pröfva kandidater för ämbetsmannabanan; ~ state, civilståndet (samtliga medborgare som ej höra till militära och presterliga stånden); ~

suit, civilprocess; to say ~ things, säga artigheter; ~ trial, (handläggning af) civilmål; war, inbördes krig; ~ year, borgerligt år. ~ian, -'jan, s. en som är hemma i ei. studerar civil law; lekman, ' civil person. ~ist, -ist, s. se föreg. †; författare i civilrätt, ^ity, -'iti, s. borgerlighet †; belefvenhet, höflighet, artighet (to, mot); civilisation t- ~izable, -l'zabl, a. som kan civiliseras, ^ization, -izå'-sjim, s. civilisering; civilisation, kultur, odling; hyfsning, bildning; jur. ett kri-minelt måls förvandling till civilt †. ize, -iz, va. civilisera, odla, bilda, hyfsa,

förfina, ^ized, -izd, pp.; a. civiliserad. ~izer, -izur, s. ngn ei. ngt som civiliserar. civism siv'izm, s. medborgarrätt; medborgaranda. Clabber, klab'ur, s. tjock sur mjölk, filmjölk;

vn. om mjölk stanna, surna och tjockna, clack, klåk, s. slammer, skrammel; smäll; F pladder, sladder; mek. ventilklapp; kvarnklapp, kvarnleka; skallra, skramla (tin fågelskrämma); vn. skramla, smälla, klappa om ljudet; F pladdra, slamra; va. skramla, klappa, smälla med; F pladdra om, fram; to -x; wool, skära bort fårmärket på ull för att minska vigten. —box, 5. mek. ventillåda: P slammertacka, »sladdra». —dish †, s. en tiggares träfat med lock hvarmed slamrades.

~-valve, 5. mek. klappventil. ~er, -ur, .<?. portklapp; kvarnklapp, ^ing, -ing, prt-; s. smällande, skrammel; slammer, prat. clad, klåd, imp. o. pp. af clothe; a. (mest brukl.

i sms. ss. iron-nv, moss-»», etc.) klädd. Claim, klàm, va. göra anspråk på; begära, fordra, kräfva (såsom rättighet, äfv. ~ as a property); påkalla; bjuda upp till dans ; kallat; vn. göra anspråk; hafva en rättighet; s. fordran (against, on a person, for a sum); anspråk (to, on, på); rättighet; sak hvarpå anspråk göres; Am. Austr. jordlott, inmutning; to have a ~ to (on) hafva anspråk på; to lay, make ~ to (to put in, set up a ^ to), göra anspråk på; a substantial ett grundadt anspråk; to substantiate, to make good a grunda, bevisa ett anspråk; bevaka sin fordran i konkurs (: to ~ upon an estate). ~able, -abl, a. som kan fordras. ~ant, -ant, s. jur. en som gör anspråk (for, på ngt); en som anför besvär öfver ngt honom olag-ligen undanhållet; krafställare, pretendent; f ordringsegare; sökande (for, till). ~er)js, -ur, s. en som fordrar, etc. ~leSS)js, -les, a. utan rättighet, clair, fr., klår, a. i sms. klar, t. ex. —obscure,

se clare-obscure. "wVOyance, -voj'ans, s. förmåga att under magnetisk sömn se med själens ögon. —VOyant, -voj'ant, a. o. s. clairvoyant. elam, klam, 1. s. larm; klockringning; vn.

larma; ringa med alla klockorna. elam klam, 2. vn. (imp. o. pp. ~med, -d) vara fuktig, vara klibbig, klibba (upon, vid); va. smeta fast, Öfversmeta (ivith); fånga med limspö; 5. klibbig massa; klibbighet. elam, klam, 3. vn. o. va. vara uthungrad, svälta.

elam, klam, 4. s. zool. flere arter musslor (round venusmussla; long tråg-mussla, My a); pl. (jfr clamp) stor hoftång,

à: fate, å: far, ä: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fia, i: fir,elam

/|s Mindre brukligt. † Föråldradt.

skruftving. ~-bait, s. mussla som bete.

. Am. anrättning af musslor stekta på stenar; folkfest hvarvid musslor förtäras. ^-catcher, s. Am. P öknamn på inbyggare i New-Jersey. ~-SCrew, s. tekn. klämskruf. «v-shell, s. musselskal; pl. P käft, mun.

clamant klam'ant, a. poet. klagande; bedjande.

Clamber, klam'bur, vn. klättra; va.% klättra upp på, klänga sig upp i, på (äfv. ~ up).

Clamminess, klam'ines, s. klibbighet, en vätskas

seghet, clammy, -mi, a. klibbig, seg.

Clamorous, klam'urus, a. skrikande, högljudd, bullersam, larmande. ~neSS, -nes, 5. högljuddhet, bullersamhet.

Clamour, klam'ur, 5. rop, skrik;larm, buller; vn. skrika {for, på, för att få); larma; högljudt yttra sig (against, mot); va. utropa, framskrika; öfverrösta †. ~er, -ur, s. en som skriker, bullrar etc.

Clamp, klamp, s. träklamp; kloss, kafle; krampa; tekn. öfverfall; bygel; sverklist; skålning; skruftving; klofve; spännbleck i skrufstäd; Sats tegel, malm, kol SOm brännes på en gång; sjö. balkvägare; klampande, tungt tramp; va. förstärka; hopfoga (med betäcka plantor med jord; vn. klampa, gå tungt. ~-ironS, s. pl. järngaller i en kamin; skjutbara järnskifvor på sidorna af en kamin. ~-nail, s. bordläggningsnagel; grof spik. ~er, -ur, s. isbrodd på skor. ~ing, -ing, s. hopfogning, klampande.

clams, se elam, 3. pl.

Clan, klan, s. stam, klan i Skoti.; skara, parti, klick; vn. }f< sälla sig tillhopa {together') i en klan. ^Sman, s. en som tillhör en klan.

Clandestine, klåndës'tin, a. hemlighållen, lönlig; ~ trade, smyghandel. ~neSS, -ës, s. hemlighet, löndom.

Clang,klang, s. klang, skall; vn. klinga, skalla; va. klinga, skramla med metaller o. d.; ~ of arms, vapenbrak. ~OrOUS, -gorus, a. klingande, gäll. ~0Ur, -gur,s.klang, skall (t. ex. of trumpets).

dank, klangk, s. skrammel; rassel (t. ex. af kedjor); va. skramla med; vn. skramla; slamra, ramla.

Clannish, klan'isj, a. klanartad; benägen för sammanslutning, för stark sammanhållning (ss. i en elan). ~neSS, -nes, s. samm anhållning.

clanship, klan'sjip, s. förening i en klan ei. d.; klanskap.

Clap, va. {imp. o. pp. ~ped, -t) (1.) klappa; smälla, slå (till, igen, ihop etc.); hastigt

lägga, kasta, Slå; Slå med vingarna o. d. ;

beklappa; applådera; (2.) P smitta ned, jfr s.; vn. klappa, slå, smälla, skallra; applådera; raskt gripa sig an med (to, into); sladdra, prata†; s. (1.) klapp, slag; handklappning; knall (t. ex. of thunder), skräll, smäll; plötslig rörelse, handling, ei. händelse; en falks undre näbb; (2.) P gonorré; ~ one's hands, klappa (i) händerna; ~ hold of, fatta tag i; taga i beslag; ~ a lock on the door, sätta lås för dörren; ~ spurs to a horse, gifva en häst sporrarna; ~ a trick upon one, spela ngn ett spratt; ~ a writ on one1 shack, låta häkta ngn; ~ in (into), va. hastigt drifva ngt in i ngt; skuffa in; slå in en spik o. d.; vn. raskt träda in; börja; ~ on, va. hastigt pålägga; sjö. sätta an, göra fast; räcka ut en ända; vn. rida på, gå på; ~ on all sails, sätta till alla segel; ~ to, slå igen, slå till; ~ up, hastigt afsluta, uppgöra; inspärra, häkta; ~ up together, packa in; at one i ett tag, plötsligt; ~ on the shoulder, va. klappa ngn på axeln; biid. tala väl vid ngn; s. slag, klapp på axeln; F häktning för skuld, aboard, klab'ord, s. Eng. lagg, kim; Am. planka till brädfodring; va. Am. brädfodra. ~

-bread, ~-Cake, 5. tunt hafrebröd. ~-dish, se clack-dish. ~-net, s. lärknät. ~-trap, s. knep att fånga applåder, att »taga publiken» †; stora ord, slagord, tomma fraser; a. anlagd på effekt; falsk, tom, ytlig. ~-valve, se clack-valve. ~per, -ur, s. ngn, ngt som klappar etc.; kläpp; port-, pump-, kvarnklapp; slagträ på en slaga; lock till en clap-dish;

skramla S3, fågelskrämma; P tunga, ^perclaw, -urklå, va. klå, klösa; vara ovettig på. ^ping, -ing, prt.; s. handklappning, claque, fr., klåk, 5. teat, klack, lej da klappare. clarence, klår'ëns, s. (eg.pr.); täckt fyrhjulig vagn med ett säte. clare-obscure, kla'r-obskur, s. mâi. klärob-skyr, ljusdunkel; teckning i två färgtoner.

Claret, klar'et, s. rödt franskt (Bordeaux-) vin; si. blod. ~-C0l0UI*ed, a. vinröd. ~ -CUp, s. »sommarbål», rödvinsbål. ~-jug, s. rödvinskanna, clarichord, klar'ikord, s. ett slags klavér

ei. spinett.

clarification, klarifika'sjun, s. klarning. clarifier, klar'ifiur, s. den, det som klarar; klarpanna (t. ex. i sockerbruk). clarify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d), klara vin, etc.; upplysa^; vn. klarna, clarinet, klår'inët, s. klarinett, clarion, klar'iun, S. klarin (ett slags gäll trumpet); »krigstrumpet». ~et, -ët, s. klarinett.

b-, note, o: do, è: nor, 6: not, i: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Kugel sk-sv en sk ordbok. 13cordeüng

F Talspråk. 194 P Lågt språk.

öorn-öuttei4

claro-obscuro, klårè-obsko'ro, se clare-ob-scure.

Clary, klå'ri, 5. bot. salvia (Salvia sclarea). ~-water, s. salviebränvin.

Clash, klåsj, s. skräll, smäll, klang, skram-mel; disharmoni; oenighet; strid; vn. slå mot hvarann med skräll; skrälla, klinga; skramla; komma i kollision (with); vara oense (in); ej stämma öfverens, vara oförenlig, »skrika» mot hvarann; va. slå ihop, skramla med; ~ of arms, vapenbrak. ~ing, -ing, prt.; a. skrällande, skramlande; skärande, stridig, oförenlig: s. jfr föreg, singly, -ingli, ad. med skräll; disharmoniskt; skärande.

Clasp, klåsp, s. hake, häkta; knäppe; spänne;

haspe, (liten) krampa (t. ex. för en regel); omfamning; va. häkta, haka, spänna ei. knäppa till, ihop; fatta om, omfamna; trycka (in one's arms, to one's breast). ~ -fork, s. gaffel som kan fällas ihop. ~ -hooks, s. pl. sjö. syskonhakar. ~-knife, s. fällknif. ~-lock, s. lås inrättadt att smälla igen; knäppe. ~-nail, s. båtspik, takspånsspik. ~-SpOOn, s. sked som kan fällas ihop. ~er, -ur, s. ngn, ngt som omfattar, etc.; hake, krampa; haspe; bot. klänge; klängväxt. ~ered, -urd, a. bot. klängegrenig. ~ing, -ing, prt.; a. klängande, slingrande.

ClaSS, klås, s. (pl. ~es, -ez) klass i alla sv. ordets bet.,; art, slag; samhällsklass, stånd; skolklass; ofta i pl. lärokurs; va. indela, ordna i (into) klasser; räkna, anse såsom tillhörande en viss klass (to ~ ... among ...); afternoon aftonskola, aftonlektioner; junior lägre klasserna i en skola; upper ~es, högre stånden; skoi. öfre klasserna; to attend a genomgå en lärokurs. ~(-)b00k, 5. lärobok, skolbok. ^-fellOW, ~-mate, s. klasskamrat. ~-man, s. Oxford univ. en kandidat som vid examen (jfr greats) placeras i ngn af de olika hedersklasserna. ~-rOOm, s. (skol-)klassrum. ~ible, -ibl, a. som kan hänföras till ngn klass.

classic, klås'ik, a. klassisk; s. person hemma i klassiska studier; klassisk författare; pl. klassiska språk, den klassiska (rom. o. grek.) literaturen; ~ orders, de grekiska byggnadsordningarna. ~al, -ål, a. klassisk; tillhörande en klass; ~ education, klassisk bildning, lärd uppfostran. alism)j<, -ålizm, s. klassisk stil; klassiskt uttryckssätt. ~ality, -åriti, ^alness, -ålnës, s. egenskap att vara klassisk, klassicitet. ~ally, -åli, ad. i klasser, sy-8tematiseradt †; på ett klassiskt sätt. ism, -isizm, se t^alism. ~ist, -isist, s. en

som har klassisk lärdom, en som är hemma i klassiciteten. classif ic klåsif ik, a. hörande till klass, till klassindelning. ~ation, -a'sjun, 5. klassificering, indelning i klasser. ~atOry, klås'-lfikàturi, a. hörande till ei. medgifvande klassificering. Classifier, klas'ifiur, s. en som klassificerar, classify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) klassificera, ordna i klasser. Classis, lat., klås'is, S. (pl. -ses, -sèz) kyrk.

möte, konvent ss. kyrklig domstol inom franska o. holländska reform, kyrkorna.

classman, classmate, se under dass. Clathrate, klåth'råt, a. bot. gallerformig. Clatter, klåtfur, vn. rassla; larma, slamra, smattra; prov. låta tungan löpa, pladdra; träta; skallra (med tänderna); va. slamra etc. med ngt; s. rassel; slammer; smattrande; prov. pladder. ~er, -ur, s. ngn, ngt som rasslar, slamrar, etc.; sladdrare; ~ing, -ing, prt.; s. se clatter. Clause, klåz, s. klausul, särskild bestämmelse, förbehåll såsom tillägg i förordnande, testamente, fördrag, etc.; artikel, paragraf.

claustral, klå'strål, o. kloster-, klosterlik, clausular, klå'zülur, a. som har klausuler;

som utgör klausul, clavate, klå'våt, ~d, -èd, a. naturv. klubblik; knölig.

Clave, klåv, 1. † imp. af cleave. clave, klåv, 2. S. borrblock (blockmakares borrbänk).

clavecin, fr., klåv'èsin, se harpsichord. Clavel, kla'vel, se clavy o. clevy. clavellated, klåv^låtèd, a. (blott i :) ~ ashes, pottaska.

claver, kla'vur, vn. Skotl. o. norra Engi. prata dumheter, slamra; s. sladder, slammer, claviary, klà'viåri, s. mus. notsystem, linie-

system; klaviatur, clavichord, klåv'ikord, se clarichord. clavicle, klåv'ikl, 5. anat. nyckelben, clavicorn, klåv'ikorn, s. zool. skalbagge med

klubblika antenner, clavicular, klavik'ulur, a. nyckelbens-. Clavier, kla'viur, s. mus. klaviatur, claviform, klåv'!form, a. naturv. klubblik. ClavUS, klå'vus, s. mjöldryga, brandkorn

på säd; med. »hysterisk spik>. davy, klå'vi, s. byg. spiselkrans, spisel-kappa.

claw, klå, 5. klo (på djur, särsk. kräftor o. d. ; på tänger etc.; äfv. bot.); ram, tass; tag, gripande; tekn. kloformigt klufven pen på en hammare; jfr äfv. wrench; va. klösa, rifva, sönderslita; rispa; krafsa på; klå (äfv. P : gifva stryk); smeka, smickra)|<; ^ away P, vara ovettig på, »hunsa upp»; »klå i

väg» med, hastigt undanstöka ett arbete; se vid. följ.; ~ off, slita af; P utskälla, »hunsa upp»; sjö. pressa med segel för att komma klar från lägervall (ei. iä land); kila undan. ~

-back†, s. smickrare. ~-f00ted, a. med

kloformiga fötter. ~-hammer, s. klohammare; skämts, »gåspenna», »svalstjärt» (gammalmodig frack). sick, a. klöfsjuk om får. ~

•sickness, 5. klöfsjuka. ~-wrench, s. hof-tång; kofot. ~ed, -d, a. försedd med klor. ~ing, -ing, s. klösande etc.; ~ off, sjö. pressning för att gå klar från land. ~leSS, -lès, a. utan klor.

Clay, klå, s. lera; lerjord; biid. jord, stoft; F förk. för "»-pipe; va. betäcka (göda), be-stryka, tillstoppa, med lera; tekn. däcka socker; ^ed sugar, kassonad. COld, a. liflös, iskall.

-iron-ore, ~-iron-stone, s. min. lerhaltig

järnockra (järnlera); lerblandad sphero-

siderit (järnspat) (järnmalm vanlig i stenkolslagren i Eng.). ^-land, ~-S0il, s. lergrund, lerbotten, alf af lera, lerjord(mån). ~ -marl, s. lermärgel. ~-pipe, s. lerpipa. ~-Slate, s. lerskiffer. ~-StOne, s. lerhaltig kalksten.

clayes >|s, klàz, s. pl. fort. spjälverk, flätverk till skydd.

Clayey, klå'1, a. ler-; rik på lera; lerig, clayish, -isj, a. lerhaltig, leraktig.

Claymore, kla'mor, s. skotskt slagsvärd.

cleading, kle'dlng, se clothing, maskin.

Clean, klèn, a. ren (i aiu bet. äfv. biid.:) obe-smittad, obefläckad, oskyldig; omängd; snygg; nyputsad, ny tvättad; fri från skada ei. fel; kvistfri; glatt, blank; sjö. skarp(bygd) (jfr äfv. ^-shaped); skicklig, händig, behändig; nätt; fullständig, hel och hållen; lyckligt utförd (: som går klar för hinder, t. ex. leap, o. d.); genomgående, »reel»; ad. rent; klart, skickligt, lyckligen; helt och hållet, alldeles; va. rena; rengöra, putsa, skura, snygga; rensa; upprensa, muddra hamn o. d.; ~ bill of health, rent sundhetspass; ~ breast, se under b.; a ~ hand, (be)händighet, skicklighet; ~ hands, rena händer,biid.: oskuld, oförvitlighet; ~ proof, boktr, nytt (2:dra) korrektur (jfr revise); ~ sweep, rensop-ning, fullständig omhvälfning, »table rase» på ngt; ~ water, sjö. rent (far)vatten (fritt från grund, o. d.); ~ gone, totalt borta, »putsweg»; to ~ boots, borsta skodon; ~ down, skura af; ~ out F, »renskrapa», »pungslå», länsa på pengar; städa, ställa i ordning (äfv. ~ up). ~ -handed, a. bild. »med rena händer», redlig, oförvitlig, ^-hearted, a. renhjärtad. ~-limbed, ^-shaped, ^-timbered †, a.

välväxt, smärt. ~er, -ur, s. ngn, ngt som renar; putsmedel; putsbräde, rif bräde; rensningsmaskin, ^ing, -ing, prt.; s. rening; rengöring; veter. efterbörd hos boskap; ~ rod, mil. läskstång. ^lineSS, klen'lines, s. renhet; renlighet, snygghet. ~ly, (1.) -li, ad. snyggt, jfr clean, a.; (2.) klen'li, a. renlig, snygg; ren; renande †; behändig, skicklig †. ^neSS, -es, s. renhet; felfrihet; oskuld. ^Sable, klen'zabl, a. som kan renas, snyggas. ~se, klënz, va. rensa, (af)putsa, snygga, feja, tvätta upp; sopa ren by sweeping). ~Ser, klen'zur, s. ngn, ngt som rensar; med. renande medel. ^Sible, klen'zibl, se sable. ^Sing, klen'zing,prt.; a. renande ; purgerande; s. rening, rengöring, putsning; rensning; pl. sopor, clear, kièr, a. klar (i alla bet., ss. om ljus, ljud, etc., äfv. bild.), ljus; genomskinlig; tydlig, uppenbar, otvetydig; redig; ren, fri (of, from, från hinder, fel), fläckfri; kvistfri; obemängd; biid. lidelsefri; fördomsfri, opartisk; otadlig, ostrafflig, oförvitlig, oskyldig; sjö. klar (: fri, färdig, to, att); hand. behållen, netto, ren vinst; ad. klart, tydligt; F helt och hållet, alldeles; va. göra klar, bild. jfr nedan, sjö. ; klara, äfv. tekn. : rena, rektiflcera; raffinera; afdrifva guld, silfver; förklara, göra tydlig; rensa (of, from, från, äfv. mil. med beskjutning); frigöra; biid. fritaga, frikänna (from, från); rödja land, väg; afrödja; afstöka, rödja ur ett rum o. d.; gallra skog; upplöja jord; bärg. afrymma; undanrödja, aflägsna, jfr ~ away, off; upprymma ett hål, ett varulager; sjö. klara, göra klar (for action, till strid, etc.; äfv. F om andra förhållanden); sjö. gå klar för, komma klar (från) land etc.; sjö. klarera (at the customhouse); hand. »klarera», uppgöra, saidera, likvidera; taga in i ren vinst, förtjäna i ren behållning (by, på); vn. klarna (ofta med prep., jfr nedan); blifva klar, tydlig, fri jfr ofvan a.; gå klar, fri; komma lös; sjö. klarera (in, in; out, Ut); Utklarera (for, till); hand. om banke etc. uppgöra mellanvarande affärer; s. byg. fritt rum mellan väggarna af ett hus, ett rum, ett kärl, etc. ; ~ COast, se under COast; 'N/ complexion, frisk ansigtsfärg, klar hy; ~ day, klar, vacker dag; ledig dag; (4, 5, 9 ete.) ~ days, jur. (4, 5, 9 etc.) mellandagar som räknas, med uteslutande af begynnelse-o. afsiutningsdagen; ~ debt, obestridd fordran; ~ estate, ograverad egendom; ~ gauze, skirt flor; ~ head, klart, redigt hufvud, godt förstånd (: ~ reason); sundt, oför-villadt omdöme (: ~ judgment); ~ majority, absolut majoritet; ~ mind, jf* head;

è: note, è: do, o: nor, o: not, Å: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.clear

rent sinne; ~ reputation, rent rykte; ~ sight, klarsynthet; fri utsigt; ~ title, ojäfaktigt anspråk; ~ water, klart vatten; öppet (: isfritt) vatten, jfr äfv. clean water; ~ weather, klart väder; ren, genomsigtlig luft; ~ as clay (ei. noonday), klar(t) som dagen; ~ of charges, kostnadsfri; (a brook) 16 feet ~ of water, ... 16 fot bred i vattenytan; to get ~ (from, of) komma lös, bli (gå) fri (från); gå klar (för ngt, t. ex. of land); to get (ei. come) ~ off, komma lyckligt från saken; to keep hålla fri; (med of, from), undvika, gå ur vägen för, akta sig för; underlåta; ej blanda sig i; to stand gå ur vägen, lemna plats; vara fristående; to leap (jump) ~ over, hoppa öfver utan att fastna i; to ~ an account (business, debt), göra upp en räkning etc. \to ~ the bowels, laxera; to ~ a hedge, hoppa (sätta) öfver en häck; to ~ a port, klargöra en hamn; utlöpa från en hamn; ~ the road (track, way)! ur vägen! to ~ the shop, realisera sitt varulager; to ~ the table, duka af; to ^ a title, bevisa ett rättsanspråk; ~ away, va. rödja undan; borttaga; undan-städa; göra sig fri från; sjö. kasta loss; vn. om dimma o. d. skingra sig, klarna; sjö. göra (segel)klar; ~ in, sjö. inklarera; ~ off, jfr ~ away; afbetala skulder; afputsa; afdraga, afskumma; ~ out, va. rödja ur; bortskaffa; sjö. utklarera; F laga sig i väg; ~ up, va. klargöra, utreda (äfv. affärer), reda svårigheter; förklara; göra klar, färdig; äfv. afsluta räkning; vn. klarna om vädret; komma på det klara med saken; to ~ up to a day, afsluta löpande räkning till en viss dag; 12 inches in the 12 tum innantill. ~C0le, -köl, s. krita utrörd i lim vatten tiii grundning; va. bestryka med ^-headed, a. begåfvad med redigt hufvud, klartänkt, förståndig. head-edness, s. godt förstånd, redigt hufvud, ^-seeing, ~sighted, a. klarsynt, skarpsinnig. ~-Seer, s. en som ser klart; clairvoyant. ^-sightedness, S. skarpsynthet. ~-Starch, va. stärka (och finstryka) linne. ~-Starcher, S. fintvätterska, strykerska. ~-Starching, s. fintvätt, stärkning och strykning. ~-St0ry, s. byg. del af en kyrkas hufvudskepp (med fönster) som höjer sig öfver sidoskeppen. ~-Stllff, s. felfritt virke. ~-tOned, a. medklarton. ^-voiced, a. med klar stämma. ~ance, -åns, s. klarande; rensning, undanrödjande, af-, ur-rödjning; förklaring; upplysning; sjö. klarering(ssedel); hand. ren vinst, nettobehållning; slutförsäljning, realisation (äfv. ~ sale); ångm. spelrum (»skadligt rum»)

mellan pistonen och cylinderns lock ei. botten; se vid. ~ing. ~e, klèr, s. tekn. klarad sockersirap. ~ed, -d, pp. klarad etc. jfr ofvan va.; a. (~ in, ~ out) in-, utklarerad vid tullen. ~edness))c, -dnès, 5. tillstånd att vara klarad, frikänd etc.; renhet. ~er, -ur, s. ngn, ngt som gör klar, rensar, etc.; tekn. hamphäckla; vändare(vals) på en kardmaskin. ~ing, -ing, prt.; s. klarning; (upp)klarnande; rensning; bärg. skrädning; rödjning; åkerbr. upplöjning; planering af terräng; afrödd mark; bärg. (af)rymning; rättfärdigande, försvar, fritagande; jfr vid. clearance; mek. mellanrum mellan två kuggar å ett hjul; hand. uppgörelse af löpande räkningar mellan banker ei. bankirer; ~ of the throat, harkling, harsk-ning. ^ing-house, s. (Bankers' ~) afräk-ningsbyrå, likvidationskontor; kontrollbyrå för telegram; järnv. tariffkontor. ing-nut, s. en indisk frukt (af Strychnos

potatorum) hvarmed dricksvatten renas. ~ly, -li, ad. klart, rent; tydligt; öppet, utan omsvep; ärligt, redbart; utan afdrag, netto; helt och hållet. ~neSS, -nes, s. klarhet; renhet; tydlighet; redlighet, oförvitlighet.

Cleat, klèt, s. slå, klamp (äfv. sjö.) till förstärkning; järnskålla (t. ex. på skor), klack-järn; sjö. krysshult, knap; va. förstärka, förse med

cleavable, kiè'våbi, a. kiyfbar. cleavage, -vådj, s. klyfning; min. klyfbarhet, genomgång; ~ plane, min. genomgångsyta.

cleave, kiev, 1. va. (imp. cleft, klèft, clove f, klöv, clave †, kiåv; pp. cleft, cleaved †,

-d, Cloven †, klövn) klyfva, fläka, spalta, spräcka; vn. klyfva sig; remna, spricka. ~-SaW, 5. kransåg. -ur, (1.) s. ngn,

ngt som klyfver; vedhuggare; (kött)yxa. cleave, kiev, 2. vn. (reg.; imp. äfv. clave †, klåv) klibba fast, »låda» (to, vid); hålla sig fast, hänga fast, vara fästad (to, vid).

-ur, (2.) s. klängväxt; pl. se catch-weed. cleaving, -ing, (1.) prt.; s. fast-klibbande, vidlådande.

Cleaving, kle'ving, (2.) prt. deleave, 1.; s. klyfning, ^-block, s. huggkubbe. ~ -grain, S. en (kvader)stens naturliga liggyta. ~

-plane, 5. min. genomgångsyta. ~-Saw, se cleave-saw.

cledge, klèdj, s. bärg. öfversta lagret valk-lera. Cledgy, -i, a. lerartad, styf om jord.

Clef, klef, 5. mus. klav.

Cleft, klèft, imp. o. pp. af cleave, 1.; s. klyfta, spricka; spillra, sticka; veter. hornspalt. ~-f00ted, a. försedd med klöfvar. ~ -graft, va. klyfympa. ^-grafting, s. klyf-ymp. ^-Stick, s. F trångmål, knipa.

Cleg, klëg, s. norra Engi. Skoti. hästfluga;broms;

tusenkonstnär, trollkarl, clemency, klem'ensi, s. mildhet äfv. om årstider etc.; förbarmande, nåd. Clement, klem'ent, a. mild; barmhertig, nådig. (C)~ine, -in, a. kyrkoh. klementinsk. clench, klënsj, (i vissa betydelser hos många författare den vanligare formen) se clinch.

clepsydra, lat., gr., klep'sidra, -si'dra, s. antik.

vattenur. clere-story, se clear-story. Clergy, klè'rdji, s. presterskap is. engelska statskyrkans; andliga ståndet; lärdom †; se vid. benefit of ~ under b.; twenty ~ F, 20 prester. ~man, s. prestman is. tillhör, eng. statskyrkan. ~able, -abl, a. berättigad till ei. (om sak) medgifvande benefit of clergy (t. ex. ~ felony). cleric, kler'ik, s. prest; a. se följ. ~al, -ål, a. presterlig; tillhörande ei. utmärkande presterskapet; tillhörande en cleric; ~ agent, mäklare mellan en prest och en innehafvare af jus patronatus som vin sälja sin rätt tiii presentation, ei. mellan prester som vilja byta ut sina platser; ~ error, afskrif-

vares fel, skriffel; ringa, förlåtligt fel, förbiseende; ~ labour, skrifven. ~alism, -ålizm, s. presterskapets makt, inflytande ei. anspråk. ~ity, -ris'iti, s. egenskap att vara prest, andligt stånd. clerisy,klër'isi, s.kleresi, andliga ståndet; det lärda ståndet.

Clerk, klårk, (Am. klerk) s. lärd man †; prest

(numera blott vid sökande, i mots, till patronus) ;

(skrifvar)biträde; notarie; kanslist; sekreterare (titel äfv. för mången ämbetsman af betydenhet); bokhållare, kontorist; Am. handelsbiträde; klockare (jfrparish-^); articled juris studiosus anstäld hos en praktiserande jurist; lawyer's advokatsbiträde; (C) ~ of the Crown, expeditionschef i the Chancery Department; (C) ~ of the House of Commons, förste sekreterare i underhuset; (C) ~ of Parliaments, förste sekreterare i öfverhuset; (C) ~ of the Peace, sekreterare vid quarter sessions. ~-ale †, s. Eng. klockarfest. leSS -lès, a. olärd. ^lineSS, -lines, s. egenskap att vara ~ly. ~ly, -li, a. lik en lärd; skrifvarmässig (a ~ hand)-, ad. † lärdt. ~ship, -sjip, s. lärdom; andligt stånd; en clerk's befattning, cleromancy, kler'omansi, s. spådom medelst tärnings- ei. lottkastning. cleronomy, kleron'omi, s. arf, arfslott. Clever, klev'ur, s. skicklig, kunnig, dugtig, duglig (at, in, i); intelligent, talangfull; fyndig, sinnrik, nätt, behändig; lämplig, passande †; välskapad, vacker †j Am.

snäll, godmodig, hygglig, vänlig; a ~ fellow, en flink fyr; too ~ by half F, full af hin. ~ness, -nes, s. skicklighet, dug-

tighet, särsk. teknisk färdighet (i mots. äfv. till djupare insigt och förmåga); Am. godmodig-het, vänlighet, artighet, clevis, klev'is, Clevy, -vi, s. lok. O. Am. förvåg

på ändan af en plog ei. vagnstistel, clew, se clue.

click, klik, vn. klicka (ljudet) om hanen på ett gevär, klappra, knäppa, picka; sakta smälla, slå; raspa om en penna; knastra, spraka; slå i med hofvarna; va. (1.) knäppa, smälla med; (2.) lok. snappa åt sig; s. knäpp, knäppning etc., jfr vn.; tungsmäll i sydafrikanska språk ; lok. dörr klink a; spärrhake På

kugghjul; sjö. pall. and-ratchet-wheel,

S. mek. spärr(hjul med hake). ~er, -ur, s. boktr, ombrytare; skom. tillskärare; P bodbetjänt ei. bodmamsell som lockar in kunder. ~et†, -et, s. portklapp; se vid. latch-key; P tunga, »sladdra»; vn. pladdra. ~ing, -ing,p>rt.; s. knäppning etc. cliency, kli'ensi, s. klientskap. Client, kli'ent, s. klient, skyddsling; en som anlitar en jurists biträde. ~age, -adj, s. klientel, samtliga klienter. ~ al -ål, a. klient-. ~ed, -ed, a. egande klienter. ~ele, -è'l, s. klientel, samtliga klienter, skyddslingar; äfv. † se följ. ~ship, -sjip, s. skyddslingsskap, klientskap. Cliff, klif, s. (1.) brant klippa, bärgklint;

(2.) † se clef. ~y, -i, a. klippig, clift †, klift, s. (1.) se cleft; (2.) se cliff.

climacteric, klimåk'turik, -ter'ik, s. med. kli-makteriskt år, kritiskt lefnadsår (hvart 7:de, is. det 63:dje : the grande)-, a. kli-makterisk (kritisk om lefnadsår). ~al, -ikål, a. se föreg.

climatal, kii'måtåi, a. klimatisk, climate, -mat, s. klimat; to adapt (inure) to a vänja vid ett klimat, acklimatisera.

climatic(al), -måt'ik(åi), a. climaticity,

-tis'iti, s. förmåga af acklimatisation. cli-matize, -tiz, va. acklimatisera; vn. vänja sig vid klimatet, climatological, -tolodj'-ikål, a. klimatologisk, jfr följ. Climatology, -tol'odji, s. klimatlära. climax, kli'maks, s. retor. klimax, stegring

i uttryck; höjdpunkt. Climb, klim, vn. (imp. o. pp. reg. ei. Clomb † ei. poet., klom) klättra, klifva (over, öfver; to, upp till); klänga upp (into a tree); klifva upp (upon, på); va. (äfv. ~ up) klättra uppför, klifva upp i (a ladder, a hill, a tree); s. † klängande, klättrande. able -åbi, a. som kan klättras uppför, upp i. ~er, -ur, s. klättrare; zool. klätter-

fågel (ordningen Scansores) ; bot. klängväxt;

vn. † klättra, ^wing, -ing, prt.; s. klättrande; uppstigning; ~ boy, förr sotarpojke; ~ irons, järnkrampor som bindas under sulorna för klättring; ~ plant, kläng-växt; ~ pole, såpad stång till klättring, clime, kiim, poet. se climate. clinch, klinsj, va. omfatta, gripa tag om; knyta näfven, bita hop tänderna; klinka, nita en spik; fastgöra, fästa, biid. stärka, (afgörande) bekräfta (t. ex. an argument); s. tag, grepp, fasthållande; krampa; nitning; tvetydighet, ordlek)j<; .cjö. kabelstek, ankarstek; to ~ a cable, inbända en kabel i ankaret, fastgöra en kabel med ankarstek; in order to o» matters, för att få saken obestridligt afgjord. ~er, -ur, s. ngn, ngt som håller fast, som (be-) fäster; kramla, krampa; afgörande ei. dräpande svar; ovedersägligt argument; si. grof lögn, Münchhausiad. ~er-built,«. sjö. bygd på klink (: ~er-work). ~ing,

ing, prt. ; S. nitning; bordbeläggningsplankors, bräders läggande kant öfver kant. cling, kling, vn. (imp. o. pp. clung, kl&ng) sluta sig tätt (about, omkring; to, intill); klänga sig, fästa sig, hålla sig fast (äfv. biid. to, till, vid); fastna, klibba (to, vid); va. klämma fast; hopkrympa, förtorkaf. ~-StOne, s. en art persika hvars kött sitter fast vid kärnan. ~y, -i, a. fasthängande, fastklibbande. clinic, klin'ik, a. se s. en sängliggande sjuk; förr en som mottog döpelsen på dödsbädden; med. klinik. ~al, -al, a. sjuksängs-; klinisk, ^ally, -ali, ad. vid sjuksängen. clinique, fr., kline'k, s. med. klinik. Clink, klingk, vn. klinga, skrälla, skramla, pingla; va. komma att klinga; skramla med; s. klingande, klang, skräll, skram-mel; Skoti. smäll (slag); Skoti. pengar. ~ -Stone, S. min. fonolit (en art fältspat). ~eP, -ur, s. klinkert, hårdbrändt tegel; (smi-des-, masugns-, vulkaniskt, etc.) slagg; pl. (stenkols)slagg kollekt.; P bojor, fängelse. ~ery, -uri, a. liknande slagg, clinker-built, kling'kurbilt, se clincher-built. clino-, gr., kli' no, i sms, mest vetensk. termer lutande, lutnings-. ~meter, -nèm'ëtur, s. bärg. etc. instrument till mätning af bärg-lagers lutningsförhållanden, ^metric, -met'rik, a. min. klinometrisk. Clinquant, fr., kling5kant, s. glitterguld;

glitter †; a. glittrande. Clip, klip, va. (imp. o. pp. ^ped, -t) klippa; afklippa äfv. biid., stympa, afhugga; af-stubba; tekn. afknipa, afskrota; rådbråka ett språk ; Omfamna †; vn. förr falkonerarterm flyga bort; numera P ila, skynda, (oftast ~ it) »kila i väg>; s. klipp, klippning; så

mycket afklippt ull som fås i en klippning; omfamning †; tekn. (järn)band, beslag; kappa, grepp på hästsko; F slag med handen; pl. sax; ~ the King's (Queen's) English, stappla på målet äfv. af rus; ~ one's words, »svälja (delar af) orden», jfr föreg. ex. ~peen, -è'n, s. P slag. ~per, -ur, s. en som klipper, is. myntklippare; barberare ; Stor Sax (t. ex. för att klippa hästar); sjö. klipper (fartyg bjgdt för snällsegling);

F ngt utmärkt, ngt dugtigt, »klippare», »huggare»;^. affall efter klippning. per-built, a. sjö. bygd som klipper, ^ping, -ing, prt.; a. F snabb; F utmärkt, präktig, »kilig»; s. (af)klippning; afklippt stycke, spink; pl. jfr föreg, pl.; omfamning †. ping-time, s. fårklippningstid; to come in komma i rättan tid, alldeles lägligt. Clique, fr., klèk, s. clique, kotteri, »ring», cliquish, -isj, a. kotteri-, cliquism, -izm, s. kotterisystem, -anda, -väsen, clish-clash, klisj'klasj, 5. slidder-sladder, clivers, kli' vurz, s. pl. (dets. som cleavers), se

catch-weed. clivity)((, kliv'iti, s. lutning, sluttning, cloaca, lat., kloa'ka, s. (pl. -C36, -sè) kloak is. anat. o. patol.

Cloak, klök, s. kappa, mantel; biid. täckmantel (under the ~ of)-, va. betäcka, inhölja; bemantla, dölja. ~-bag, s. kappsäck. ~-bearer, s. en som bär upp ngns släp. ~-pin, s. klädhängare (krok). ~ -room, s. kapprum, tambur. ~ ed|y)(c, -ëdli, ad. förtäckt,ihemlighet. ~ing,-ing, s. inhöljande; bemantling; kapptyg. ClOCk, klék, 1. s. brodering ei. utsydd svickla (kil) på en strumpa; va. brodera, utsy en strumpa. ^-Stocking, s. broderad strumpa.

ClOCk, klok, 2. s. klocka, (vägg-, torn-, pen-del-)ur is. med slagverk; fickur †; zool. timmerman, »dödsuret» (Cerambyx); by the

vid tidsuppgift precis; an hour by the en full timme; o'~ förk. för .* of the it is (a quarter past) ten klockan är (en kvart öfver) tio; a quarter to eleven (ø'~), tre kvart på elfva; what's ei. what ø'~ is it? hvad är klockan? ~-beetle, s. tordyfvel. ~-Case, s. klockfodral. ~ -Casting, 5. verket i ett större ur. ~-dial, ~-face, s. urtafla. ~-finger, s. mindre visare (minut- och sekundvisare). ~-hand, s. (tim)visare. ~-maker, s. urmakare. ~ -movement, s. urverk, ^-setter, s. en som ställer klockor. ~-Stand, s. klock-ställ, klockfodral. ~-StarS, s.pl. stjärnor efter hvilka astronomiska ur ställas. ~ -WOrk, s. urverk; ~ lamp, se carcel-lamp; like as regular as punktlig.

Clod, klod, s. klimp, kluns, (jord-, ler-) klump; (jord)koka; torfva, mark; bild. jord, stoft; drummel; vn. klimpa sig, samla sig i klump(ar); va. kasta kokor på. ~-beetle, s. klubba hvarmed kokor sönderslås. ~-C0al, s. stenkol i stycken. ~headj s. tjockskalle, drummel, chopper, s. bondtölp; se äfv. föij. ~pate, ~poll, s. tjockskalle, drummel, ^pated,a. drumlig, dum. ^-thumper, s. se hopper. ~ded, -id, a. stelnad, tjocknad,klimpig. ~dish, -isj, a. klumpig, drumlig, dum. ~dy, -i, a. klimpig, full af kokor; biid. grof, simpel, gemen. Cloff, klöf, se clough, 2. Clog, klég, s. klump; tyngd; klamp, black; mid. hinder, (ngt som är till) besvär; trä-toffel med ofvanläder; träsko; lok. se clay; va. (imp. o. pp. ~ged, -d) nedtynga med ngn tjock vidhängande massa; Öfverlästa magen; betunga; besvära, vara hindersam för, hämma, stocka; stoppa till, igen up); vn. nedtyngas; blifva tillstoppad; klimpa ihop sig; stocka sig. ~-dance, se f hornpipe. ~-dancer, ^-hopper, s. en som utför träskodans, jfr följ. ~-horn-pipe, s. grotesk träskodans. ~ger, -ur, s.' träskomakare. ~gineSS, -mes, s. hin-derlighet; besvär; tillstånd att vara tillstoppad, hämmad; klibbighet, klimpig-het. ~ging, -ing, prt.; s. ngt som nedtynger, tillstoppar etc.; hinder. ~gy, -i, a. hinderlig, hämmande; tillstoppande; tjock, klimpig, klibbig, cloister, kloj'stur, s. klosteromgång, pelargång kring en (kloster)gård; kloster; va. instänga, sätta i kloster; biid. inspärra, inmura. ~ed, -d, pp.; a. kringbygd; instängd i kloster; afstängd från världen, enslig. ~er, -ur, s. klostermedlem, cloi-stral, -stral, a. kloster-, klosterlig. cloi-stress †, -strès, s. nunna, cloke, se cloak. clomb †, klom, se under climb. clonic, klon'ik, a. med. krampaktig (spasm). Cloof, klèf, s. Skoti. hof. Cloot, klot, s. Skoti. klöf.

doom, klom, va. lok. kitta, smeta till, igen. Cloop, klop, s. klonk, kluck. Close, klès, a. sluten, tillstängd; instängd; undangömd; mii. betäckt, skyddad; dold, hemlig; förtegen, pålitlig; tät, fast; knapp, trång; tätt packad; tilltäppt; kvaf, kvalmig, tung (air, weather); nära, närbelägen (to, by); förtrolig, intim; noggrann, sträng (inquiry, investigation-.prison, confinement); ifrig, trägen, flitig (student, study)-, uppmärksam; tät, sammanträngd stil, äfv. biid. : koncis †; strängt lo-

gisk, konsekvent (reasöner, reasoning); noggrann, trogen efterbildning; småaktig, snål; nästan lika i rösteantal på hvardera sidan, tvifvelaktig, svårafgjord (contest, election, vote)-, ad. nära, tätt, sjö. dikt (by, to, intill, bredvid); noga, noggrant, strängt; s. (klèz) slut äfv. mus. : dubbelt taktstreck; afslutning; hopfogning, fog; mii. skytteiinies anslutning och inryckning; handgemäng, F (lif)tag, brottning; (klös) inhägnad plats, jordlott, täppa; gårdstomt; skolgård med lekplats, kyrkplats, klosterområde; prov. smal gång, gränd

ledande från gatan till en kringbygd gård (jfr COUrt); jur. rätt till (inkomst af) äfven icke inhägnad jordlott; va. (kloz) sluta (tillsammans) (arv. mii. leden), stänga, tillsluta (the door upon, dörren om; äfv. bild.: ögon, öron, etc., against, for, to, för, mot); afsluta (äfv. särsk. hand, an account, a bargain)-, omsluta, innesluta; hopfoga, nåtla;

vn. (klÅz) sluta, afslutas; sluta sig tillsammans; ansluta sig (on, till); draga ihop sig t. ex. om sår; stängas, tillslutas (upon, om); komma ihop i strid, taga liftag, brottas; göra upp, öfverenskomma (on, om; with, med, jfr nedan); ~ ball, biij. båll invid vallen; ~ betting, vad där utsigterna äro lika på båda sidor; ~ borough, köping (valkrets, jfr b.) där val till parlamentet ligger helt och hållet i en jordegares hand; ~ breeding, fortplantning inom samma stam, jfr breed in and in-, ~ carriage, täckvagn; f coat, åtsittande röck; ~ communion, nattvardsförening; kom-munion af blott lika tänkande; ~ corporation, samfund i hvilket inträde sker blott genom kooptation; ~ encounter, sammandrabbning man mot man, handgemäng; ~ fight, handgemäng; pl. se ~ quarters, sjö.; ~ jest, bitande skämt; ~ order, mii. sluten ordning; ställning med slutna led; ~ prison, strängt fängelse (cell); ~ prisoner, en som hålles i strängt fängelse; ~ quarters, direkt beröring; trångt utrymme; sjö. skyddsskott; to (be at) come (get) to ~ quarters, eg. om militära förposter (vara) komma i handgemäng; bringa saken till afgörande; ~ ways, knussel; ~ work, massivt i mots, tin genombrutet arbete; ~ at hand, nära för handen; tätt invid; ~ upon, strax efter, (to tread) tätt i spåren; to keep gömma noga, hålla på, bevara, hemlighålla; hålla sig dold; sjö. hålla dikt bidevind; to lie ligga nedhukad, dold; om enhundkusja; at the ~ of (the) night, vid nattens (inbrott ei.) slut; to ~ a seam, fästa en söm med öfverkast; ~ to the right! mil. rättning till höger! ~ to the wind,

6: note, b: do, 8: nor, o: not, à: tube, u: tub, ü: bull, th: thing, dh: this, w: -will, z; has.close

F Talspråk. 200 P Lågt språk.

clotty

sjö. dikt bidevind; to ~ in, va. innesluta; vn. sluta sig närmare tillhopa; om dagarna på hösten blifva kortare; to ~ in upon, (från alla sidor) sluta sig omkring, om mörkret, etc. omhölja; to ~ in with, sluta sig till; komma i handgemäng med, gå ngn in på lifvet; the evening has in, aftonen har inbrutit; to ~ on (upon), vn. tillslutas (om); enas, öfverenskomma (om); to ~ round, omringa; to ~ up, va. tillsluta; lägga ihop, försegla ett bref; tillstoppa, tillspärra; foga tillsamman: vn. sluta sig närmarte tillsamman, maka ihop sig; to ~ with, (jfr ofvan vn.) gå in på, antaga vilkor; öfverenskomma, enas med; kämpa i handgemäng, brottas med; to ~ with the land, sjö. komma tätt under land, —bodied a. tätt åtsittande klädesplagg. fisted, —handed a. snål, sniken. —hauled, a. sjö. (halad, brassad) dikt bidevind; om fartyg med seglen brassade dikt bidevind, —pent, a. tätt tillsluten; inspärrad. reefed, a. sjö. bot-tenrefvad. —set, a. tätt (be)satt; tätt planterad. —StOOl, s. nattstol. —time, s. förbjuden tid för jagt ei. Aske. —tOnguedf, a. förtegen, tystlåten. —writs, s. pl. jur. kungligt (tillstånds)bref under stora sigillet (mots, letters patent). ~ly, -li, ad. tätt, nära; säkert, noga, noggrant; flitigt, ifrigt; intimt; hemligt †; snålt. ~neSS, -nës, s. slutenhet; afskildhet; närhet: trånghet, instängdhet; täthet, fasthet; noggrannhet; konsekvens (in reasoning); liemlighetsfullhet, förbehållsamhet; förtrolighet; samhållighet; snålhet; ~ of a vote, nära lika röstetal för olika partier, ringa majoritet vid en omröstning, ^r, klo'zur, s. en som slutar, afslutar, tillstänger etc.; en som nåtlar; byg. slutsten i ett hvalf; smal tegelsten till fyllning i ett skikt. ~t, kloz'ët, s. litet sidorum, kammare, kabinett; alkov; väggskåp, (kläd-) skåp; korridor; klosett; va. förvara, instänga i en mottaga i enrum, öfverlägga i enrum med; ~ sin, hemlig synd; to be (with), vara i enrum (med ngn).

Closh, klosj, s. veter. se founder.

Closing, klo'zing, pvt. af close; a. slutande, slut-; s. slut; slutning af en elektrisk ström; sammanslutning, mil. anslutning (jfr close, S.)', tillslutning; Stängning särsk. allmänna lokalers; skiljevägg, cloison-vägg; sammanslagning af tåg; nåtling. closure, -zjur, s. tillslutning; ngt som tillsluter, fäster till; afslutning; afslutande af en angelägenhet, is. af debatten i en rådplägande församling; inhägnad.

clot, klot, klimp, kluns af ngt mjukt o. klibbigt; vn. (imp. o. pp. ~ted, -ëd) klimpa sig,

tjockna, löpna, koagulera. ~-blir, se burdock. ~p0ll, se clodpoll.

cloth, kloth, s. (pl. S, -S, i vissa betyd. clothes, klèdhz, se nedan) tyg i aiimht; kläde; duk, tygstycke ; bokb. klot; segelduk†; målarduk; bordsduk; täcke; ämbetsdrägt, uniform, prestdrägt; stånd, klass, is. andliga ståndet, presterskapet (: the ~); broad se under b. sms.; long Am. bomullstyg;

~ of state †, tronhimmel; to draw (take away) the duka af; to lay the duka bordet; dealer in klädeshandlare. ~ -

bag, s. nattsäck, —beam, s. väfbom. ~ -binding, s. klotband, —boot, s. tygkänga. —fair, s. klädesbasar, —filter, s. siktduk, —grass, se Chinese grass. ~ -hall, s. börs för klädeshandeln, —hcit, s. oappreterad hatt. ~maker, s. klädes-väfvare; klädesfabrikör. ~man F, ^ -merchant, s. klädeshandlare, —measure, s. särskildt mått för kläde, —paper, s. groft papper mellan kläde som pressas. ~-peg, se clothes-peg. —prover, s. lupp till undersökning af kläde. rasll, s. halfkläde. —shearer, 5. öfverskärare. —shrinker, s. (klädes)krympare, dekaterare. —Stretcher, s. klädessträckmaskin. —trade, s. klädeshandeln, —weaver, s. klädesväf-vare. —worker, s. klädesväfvare, arbetare på en klädesfabrik. —yard,†s. alnmått för kläde.

Clothe, klödh, va. (imp. o. pp. reg., äfv. Clad klåd) kläda, äfv. : gifva kläder åt, hålla med kläder; bekläda äfv. biid. (with, med); täcka, hölja; vn. † kläda sig, bära kläder. ~S, -z, F kloz, s.pl. kläder, beklädnad; sängkläder; long barns linda; small knäbyxor; a suit o/ en drägt, en omgång kläder. ~s-basket, s. klädkorg. ~s-brush, 5. klädesborste. ^s-cleaner, s. fläckuttagare. ~S-Cl0Set,s. klädskåp, garderob. ~s-h0rse, s. klädhängare; torkställning för kläder. ~S-I i ne, s. klädstreck. ~S-man, s. klädmäklare som säljer gamla kläder. ~S-peg, ~S-pin, s. »nape>, klädklyka, torkpinne på klädstreck. ~s-press, s. kista för kläder; klädskåp; linneskåp. Clothier, -lår, s. Eng. klädesväfvare, klädesfabrikör: Am. klädesvalkare, -appreterare; klädeshandlare; klädesmäklare, handlande med färdiggjorda kläder. Clothing, -ing, prt.; s. kläder, klädsel; tekn. beklädnad, om-klädnad; hand. kläden.

Clotted, klot'ëd,pp. af clot-, a. stelnad, tjocknad, koagulerad, löpnad; lefrad blod; ~ cream, skinn på uppkokt mjölk; ~ milk, sur mjölk, filmjölk. Clotting, -ting, prt.; s. ngt koaguleradt, klimp etc., jfr clot, s. Clotty, -ti, a. klimpig.

j\: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, i: fin, f: fir,cloud

Cloud, klaud, s. moln äfv. bild., sky; slöja, spetssjal; mörk fläck, ådring i trä, i marmor; svärm, massa, skara; va. betäcka med moln, • förmörka; fördunkla äfv. bild., fördystra; förtala)fC; (is. i pp.) ådra, marmorera; vattra; to blow a si. röka en pipa, cigarr; in the bild. sväfvande i molnen, försänkt i drömmeri er, »frånvarande»; to be under a lefva i vanrykte; vara i onåd; vara i svårigheter ei. nöd. ~berry, s. hjortron. ~-capped, ~-capt, a. poet. molnhölj d, skyhög om bärg; bild. sväfvande i molnen. ~-C0mpeller, s. poet. molnskockare om Jupiter. ~-rack, s. töckensky(ar). ~-topt, se capt. ~-wrapt, a. insvept i, höljd af moln; bild. försänkt i tomma drömmar; dunkel. ~ed, -ed, pp.; a. se ; ~ tiger, zool. en ostindisk tigerart (Felis nebula). ~ily, -ili, ad. mulet, mörkt. ~ineSS, -inës, s. mulenhet, mörker; dunkelhet, bristande glans hos en ädelsten. ~ing, -ing, s. fläckighet, ådring; vattring. ^leSS, -lès, a. molnfri, klar. ~let, -let, s. litet moln. ~y, -i, a. molntäckt, moln-; fördunklad, mörk, mulen, dyster; bild. dimmig, dunkel, oklar (notion); grumlig; fläckig, ådrig; vattrad. Clough, kluf, 1. s. klyfta, kjusa; sluss till

öfversilning (ängsvattning), clough, klöf, 2. S. hand. god vigt (rabatt af 2 & på 100).

llout, klaut, (1.) s. klut, trasa; lapp; blöja; järnband, skoning af plåt is. på hjulaxel; förr prick på skottafla; P slag med handen is. örfil; va. lappa äfv. bild., (hop)flicka; beslå med järnband; P slå, örfilaupp; (2.) s. se föij. ~-nail, s. hjulspik; skospik. ~ed, -ëd, pp.; a. lappad; spikbeslagen; ~ cream, se clotted cream. ~ing, -ing, prt.; s. lappning, hopflickning; P stryk, clove, kl o v, 1. s. kryddnejlika (torkad knopp af ~-tree, Caryophyllus aromaticus). ~ -bark, ^-cinnamon, s. ett slags kanel af nejlikmyrten (Myrtus caryophyllus). ~ -coloured, a. nejlikbrun. ^-gillyflower, ~-pink, se carnation-pink. Clove, klov, 2. imp.\ deleave, 1.; s. Am. oftast i ortnamn klyfta, kjusa>j<; lökklyfta; prov. en vigt (för smör, ost = 8 pounds; för ull = 7 pounds). ~-hitch, s. sjö. dubbelt halfslag.

sjö. hake som fäster skotet i skothornet. ~n, -n, pp. af cleave, 1.; a. klufven; ~ foot, ~ hoof, klöf; P fan; to betray (spy) the ~ hoof, ordsp. röj a (varsna) satans arga list; to show the ~ hoof »visa hästhofven». ^n-footed. ~n-hoofed, a. tveklöfvad. Clover, klo'vur, bot. klöfver, väppling (Trifolium, äfv. ~-graSS); byg. klöfverblad,

trepass (ornament i gotik); common red rödklöfver (T. pratense); Dutch white hvitklöfver (T. repens); to live in <v, lefva i yppighet och öfverflöd. ~ed, -d, a. betäckt med klöfver.

Clown, klaun, s. bonde; tölp, grobian; clown, komisk akrobat, pajas; vn. (to ~ it) uppträda som en tölp; spela clown i en cirkus. ~ish, -isj, a. bondaktig; töl-pig; grof, ohyfsad, ^ishness, -isjnës, s. bondaktighet; tölpighet; ohyfsadt sätt.

Cloy, kloj, va. fylla, tillstoppa %, jfr clog; (öfver)mätta, öfverlästa; förnaglaf; genomborra †; sömsticka en häst †. ~leSS †, -lës, a. ej mättande.

Club, klub, 1. s. klubb, slutet sällskap, förening, gille; bidrag till, anpart i gemensamma (klubb)utgifter; vn. (imp. o. pp. ~faed,

-d) bilda en klubb, förena sig, »slå sig tillsamman» (äfv. ~ together); samverka; bidraga, repartisera (for, till, om); va. fördela proportionsvis, dela (gemensam utgift : to ~ the expense), slå sig tillsamman om; slå tillsamman, förena tin gemensamt mål. hOUSe, s. klubblokal, gillehus. ~land, s. F den trakt af London där de fashionabla klubbarna hafva sina lokaler. ~-!aw, (i.) s. klubbstadga. ~master, s. »klubbmästare», entreprenör af en klubb. ~-r00m, s. klubbrum.

Club, klub, 2. s. klubba, grof påk; (hår)pung, knut; (vani. i pl.) klöfver i kortspel; vn. sjö. drifva för strömmen (ei. tidvattnet) med ankaret ute; va. klubba; begagna som klubba; to ~ the musket, vända gevärskolfven upp för att slåss med. ^-Compasses, s. pl. kolfcirkel. ~-fist, 5. grof näfve, labb. ~-f00t, s. klumpfot. ~-graSS,s. bot. klubbgräs, sandborst (Corynephorus). ~-head-ed, a. tjockhufvad. ~-haul, va. sjö. grundvända medelst ankarets fällande. law, 5. (2.) näfrätt; spel. en variation i Zoø-spe-let. ~man, s. klubbärare. ~-mOSS, s. bot. mattlummer (Lycopodium clavatum). ~ -rush, s. bot. säf (Scirpus). ~-shaped, a. klubbformig, klubblik. ~-tail, s. Am. zool. en sillart (Clupea alosa). ~-tOp, s. bot. fingersvamp (Clavaria). ~bed, -d, pp.; a. klubblik; begagnad ss. klubba; knuten (fist). ~bing, -ing, (l.)prt.;s. klubbande etc.; sjö. drifvande för strömmen. bish †, -isj, (1.) a. grof, tölpig, rå.

Clubbable, klub'abl, a. F lämplig att vara medlem af en klubb; passande för klubblifvet. clubbing, -ing, (2.) prt.; s. klubbildande; repartisering; samverkan. Clubbish, -isj, (2.) a. benägen att sluta sig tillsamman, hängande ihop »som ler och långhalm», hållande ihop; passande för klubblifvet.

6: note, b: do, 8: nor, o: not, à: tube, u: tub, ü: bull, th: thing, dh: this, w: -will, z; has.clubbist

F Talspråk.

ClubbiSt, -1st, s. klubbmedlem; flitig klubbesökare, cluck, kl&k, vn. kackla; va. locka om en höna; s. tungsmäll, jfr click, ^ing, -ing, prt.; s. kackel, lock. ^ling, -ling, s. smackning. clue, klå, s. nystan; bild. ledtråd, »uppslagsända», ledning, klav, »nyckel»; sj». skot-horn; pl. skärlinor; va. leda på spåret; sjö.

up) giga. ~-garnet, s. sjö. gigtåg på undersegel. ~-line, s. sjö. gigtåg på märs-segel. ~-rope, s. sjö. skotlöddra. Clump, klump, s. klump, klimp; klabb, kloss; klunga af buskar ei. träd; F lat drummel; packad lera i kollager; vn. lok. se clamp; va. slå. 'v-boot, S. storstöfvel för jägare etc. ~ed, -d, pp.; a. dubbelbottnad om skodon. ^S, -s, s. P pundhufvud, dumskalle; F en förståndslek. ~y, -i, a. prov. bestående af klumpar; oformlig, klumpig. Clumsily, klum'sili, ad. klumpigt, jfr följ. a. clumsiness, -sinès, s.klumpighet, otymplighet. Clumsy, -si, a. klumpig; klumpigt gjord; otymplig; tafatt, drumlig; a ~ tea F, (servering af) té med stadig mat. ClunCh, klunsj, 5. bärg. lok. hårdt lager af (järnhaltig) lera; geoi. tätkornigt kalklager.

Clung, klung, (1.) imp. o. pp. af cling; vn. † se cling; (2.) a. »utfaren», medtagen af hunger (ei. köld). Cluniac, klè'niåk, a. o. 5. kyrkoh. (benediktinermunk) från Cluny. Cluster, klus'tur, s. klunga; klase, knippa; snår, rugge; svärm; skock, hop, grupp (t. ex. af folk); vn. växa i knippor, i klasar; skocka sig; svärma; va. samla i klunga, i knippor, etc.; ~ed column, byg. knippepelare. ~-grape, s. en liten svart drufva hvaraf korinter fås. ~-pine, se pinaster.

ingly, -lngli, ad. i klasar, skocktals. ~y, -i, a. växande i klasar, knippen; full af klasar, etc.

ClutCh, klutj, va. gripa, fatta om; knyta handen; vn. nappa, gripa (at, efter); s. grepp, tag; mek. koppling; kopplingsstycke; ångm. cylindertvärstycke; pl. eS, -ëz) »klor» bild. {in the of). ing, -ing, prt.; s. sjö. ankarhals. clutter, klut'ur, s. hop af saker kastade huller om buller, oreda, oordning (the room is in a ~); buller, oväsen; va. kasta huller om buller, om hvartannat; »vända upp och ned på», ostäda, »skräpa ned» ; fylla med en mängd saker i oordning; vn. F skräpa ned, ostäda; väsnas, clypeate, klip'eat, a. bot. sköldformig. clyster, kiis tur, 5. med. klistir, lavemang; P apotekare. ~-pipe, s. lavemangspruta. ~-wiSe, ad. som klistir.

CO-, kè, 1. lat. prefix : tillsammans med, i förening, sam-, ömsesidig o. d.

CO, kè, 2. s. hand. F förk. af company.

COaCh, k6tj, S. (åk)vagn (Anm. Ordet, likasom saken (jfr nästföl j. be t.), är i sin al 1 m. bet. numera utträngdt af Carriage, se därför fraser och sms. under detta senare ord),

is. täckt fyrhjulig vagn med två säten (jfr sv. kaross); hyrvagn (jfr cab o. hackney postdiligens (jfr mailstagestatsvagn ; bland järnvägsmän (jfr dock anm. ofvan) järnvägsvagn; sjö. på äldre större krigsfartyg akterhytt, kampan, kampanj; univ. skoi. si. informator, privatlärare som ger »duf-ningar» ei. pluggar i ngn ngt, »kollegii-hingst» ; sport si. »tränare» för kapprodd: va. köra, forsla; si. plugga lexor i ngn, plugga med ngn, »dufva»; sport si. »träna», jfr ofvan ; vn. åka (äfv. ~ it), is. »fara ut och åka», göra en promenad i vagn; ~ and six, vagn med sex hästar; wid. pomp och ståt; slow se under slow; to alight (get out) from a stiga ur en vagn; to get into a stiga upp i en vagn; to go (drive, ride)js) in a åka i vagn; äfv. jfr följ.; to keep one's hålla eget ekipage; to order the ~ (to the door ei.) round, säga till om framkörning. ~-body, s. vagnsstomme, vagnskorg. ~-b00t, s. låda i kuskbocken, jfr b. ~-box, s. kuskbock. ~-braces, s. pl. vagnsremmar. ~-d00r, s. vagnsdörr, ^•fare, s. skjutspengar; diligenstaxa. ~ -fellow, s. spannhäst; kamrat †. ~-gate, 5. inkörsport. ~-hire, s. hyrvagnslega. ~ -horse, s. vagnshäst ;pl. sjö. chefsslupens besättning. ~-horser, s. en som hyr ut vagnshästar. ~-h0USe, s. vagnshus, finare vagnslider. ~man, s. kusk, körsven. ^manship, s. körkonst, skicklighet som körsven. ~-maSter, s. hyrkusk. ~-0ffice, s. diligenskontor. ~-pole, s. vagnstistel. ~-shed, s. vagnslider. ~-top, s. vagnstak. ~-wheel, s. vagnshjul; si. se crown-piece. ~-wrench, s. universalskrufnyckel. ^-wright, s. vagnmakare. ~ed, -t, a. sittande i vagn; up) innesluten, inspärrad; up) si. ipluggad, »dufvad» till en examen; I'll see you jag skall följa er till vagnen. ~ee, -è, ~ey, -i, S. F kusk. ~ful, -ful, s. vagnslast. ~ing, -\s\g,prt.; s. körande, åkande ; si. enskilda lektioner, »dufningar», repe-tionskurs under privat lärare till en examen; sport si. Hräning» ; the ~ days, den tiden man for med diligens.

COaCt †, koakt', va. tvinga; vn. handla gemensamt. ~ion †, -ak'sjun, s. tvång. ive, -iv, a. tvingande; samverkande. ivity, -iv'iti, s. samverkan.

coadjutor, koadjo'tur, 5. medhjälpare, is. en

biskops el. högre prelats: koadjutor. ~SHip,

-sjip, s. en koadjutors befattning.

coadnate, k6åd'nàt, coadunate, -ünåt, a.

bot. sammanhängande vid basen.

coagency †, kèà'djënsi, s. medverkan, samverkan. coagent, -djënt, s. medverkare, medhjälpare; medagent.

coagulant)^, k6åg'ulånt, s. ämne som åstadkommer koagulering. Coagulate, -làt, vn. koagulera, tjockna, löpna, ysta sig; va. komma att koagulera. Coagulation, -lä'-sjån, s. koagulering, löpnande; koagulerad massa. COagulative, -làtiv, a. verkande koagulering. C0agulat0r)j(, -låtur, $. se coagulant. COagulatOry, -làturi, a. se coagulative. COagulum, lat., -lum, s. löp-nadt, lefradt ämne; löpe, yste; blodlef-ver; se vid. coagulant.

coak, kok, s. tekn. tapp, dymling; skeppsb. runddam; bussning i blockskifva; va. hopfoga med tappar. ~ing, -mg, prt.; s. hopfogning med tappar, hopdamning.

COal, kol, s. kol, is. stenkol; si. pengar; va. köla; märka med kol>js; förse med kol (a steamer); vn. sjö. köla, intaga kol om en ångare; ~ of fire, live eldkol, glödande kol; to carry F, med undergifvenhet lida förödmjukelser, »tiga och taga mots; to carry to Newcastle, ordspr. gå öfver ån efter vatten; to call (haul, pull) over the ställa till räkenskap, »ta i förhör», »ge en skarp lexa». ~-baCker, s. kolbärare, jfr föij. ^-backing, s. kols lossning från fartyg medels säckar. ~-baIls, s. pl. koltegel. ~-basket, kolfat, stor kolkorg. ~-black, a. kolsvart. ~-b0X, s. kollår, kolbinge; sjö. kolbox. ~-brand, 5. brand på hvete, broker, mäklare i kolaffärer. ~-bunker, s. sjo. kolbox. cargo, s. koiiäst(: 12 tunnor), ^-cellar, 5.

kolkällare; kolhus. ~-Crimp, se ^-fitter.

~-dust, 5. kolstybb. (C)~-Exchange, 5.

börs för kolhandeln i London. ~-factor, s. tjänsteman vid Exchange, som har uppsigt öfver kols tillförsel, lossning etc.; kolagent. ~-field, s. kol(gruf)fält; kolflöts. ~-fire, s. koleld. ~-fish, s. zool. en art sej (torsk) (Gadus carbonarius). ^-fitter, s. Eng. mäklare mellan kolgruf-veegare och kolskeppare, kolagent. ~ -formation, s. geoi. stenkolsformation. ~ -gas, s. stenkolsgas, vanlig lysgas. ~-hea-ver, s. kolbärare, eg. förr kolhyfvare vid loss ning. riw- hod, se ^-scuttle. ~-ho!e, s. kolhål; kolkällare; kolrum i fartyg. ~-h0USe, s. kolrum; kolhus. ~-hulk,s. fartyg ss. koldépöt. ~man, s. kolbärare; kolhandlare (i minut); kolare, ^-master,s. kolgrufveegare.

^-measure, s. kolmått; geoi. kolförande lager. ~-merchant, s. grosshandlare som gör i (sten)kol. ~-meter, s. kolmätare, tjänsteman vid Exchange. ~-mine, s. stenkolsgrufva. ~-miner, 5. arbetare i en stenkolsgrufva. ~-mOUSe, s. zool. kolmes (Parus ater). ~-0il, s. stenkolsolja; petroleum, gasolja. ~-paSSer, s. kolläm-pare på ångfartyg. ~-pile, s. resmila. ~-pit, s. kolgrufva; Am. kolmila. ^-plant, s. geoi. fossil växt som bildat stenkol. ~-poker, s. eldgaffel. ~-porter, s. kolbärare. ~ -rake(r), s. eldraka, ugnsraka. ~-SCUttle,

S. kolpyts, liten kolhållare för eldning i rum.

man, s. minuthandlare som gör i kol. ~-Shäp, s. kolfartyg. ~-SlaCk, ~ -Smut, s. koldam. ~-St0ne, s. antracit;

hårdt stenkol till prydnadsarbeten. ~-tar, S. stenkolstjära. ~-tip, s. järnv. kolbinge, kollastningsplats. ~-tit,

se oo-mouse.

-trimmer, 5. sjö. koilämpare. ~-whipper,

s. kolsjåare som upphissar kolkorgar ur lastrummet; s office, hamnkontor i och för kollossningen. ~-WOI*k, 5. stenkolsverk, -grufva. ~ery, -uri, s. se colliery. ~ey, -i, s. P (förk. för ^-heaver, porter) kolbärare, coalesce, koalës', vn. sammanväxa, blanda sig, sammansmälta; förenas (with, med). ~nce, -ëns, s. sammanväxande, sammansmältning, förening. ~nt, -ënt, a. sammansmältande, förenande sig. COaling, ko'lmg,prt. af coal; s. kollastning,

intagande af kol, sjö. »kolning». Coalition, koalisj'un, s. sammansmältning, förening af partiklar, atomer; polit. koalition, tillfällig förening mellan partier el. stater (ofta i klandrande mening :) Sammanrotning. ~er,

-ur, ~ist, -ist, s. deltagare i ei. anhängare af en koalition, coalsey, ko'lsi, s. yngel af coal-fish. coaly, k6'li, a. lik kol, kolsvart, kol-; innehållande kol. COaming, ko'ming, s. sjö. luckkarm. Coaptation, koapta'sjun, s. hoppassning, hopjämkning is. anat. Coaptator, -ta'tur, s. hoppassare; kir. sammanpressningsapparat vid benbrott, coarctation, koårktà'sjun, s. hopträngning,

is. med. en kanals

sammandragning, afsmalnande; inskränkning †; tryck, tvång †. coarse, kors, a. grof om ämnen ss. sand, tyg, bröd, etc., äfv. bild. : rå, plump, ohyfsad; simpel, tarflig; om metaller rå, ej raffinerad; ~ meal, grofsikt, sammanmalet mjöl; ~ metal, vid kopparsmältning skärsten; ~ stuff, grof sand; byg. groft murbruk med inblandadt nöthår tin rappning; ~ sugar, se clayed sugar. «u-C0pper, s. råkoppar. ~

i; note, b: do, è: nor, not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z; bas.coarse-grained

F Talspråk. 204 P Lågt språk .

oobble

-grained, a. af grof textur, grofkoriiig, grof äfv. bild. ~-minded, a. rå, ohyfsad; lågsinnad. ~ness, -nes, s. grof het; råhet, coarticulation, koartikula'sjun, s. anat. ledbildning.

COaSt, kost, s. kust; sida, kant†; gräns †; trakt (on our vn. segla längs kusten (äfv. ~ along)-, idka kustfart; Am. åka kälkbacke; va. segla utmed; hålla sig tätt intill, närma sigf; föra, frakta längs utmed en kust†; bold iron-bound brant, klippig kust; clear kust med rent farvatten; the ~ is clear, bild. »kusten är klar», ingen fara hindrar; foul farlig kust full af skär, bränningar o. d. (i aiim. mots, till clear ~); to hug the krypa utefter kusten. battery, s. strandbatteri. ~-guard, s. kustbevak-ning(spost mot smuggling); kust vakt, »strand-ridare», »kustroddare»; kustbevakningsfartyg. ~-line,s. geogr. kustiinie. ~-survey, s. sjökartmätning. ~-trade, se ^ing trade. ^-waiter, s. tulltjänsteman för kustfarten. ~-wards, ad. åt kusten till. ways, ~wise, ad. kustvägen; utmed kusten. ~er, -ur, s. kustfarare (sjöman ei. fartyg). ~ing, -ing, prt.; s. segling längs kusten, kustfart; Am. kälkåkning; ~ bark, ~ vessel, kustfarare (fartyg); ~ trade, kusthandel, kustfart.

COat, köt, s. röck; kjol; kolt (vani. i pl.) †; ämbetsdrägt (jfr cloth), stånd; betäckning; Öfverdrag, lager af rappning, af fernissa, o. d. ; anstrykning; hinna; djurs beklädnad af liår, fjäder etc.; skinn, hud, skal; sjö. krage; se vid. † armour, card; va. ikläda röck ei. d.; taga på sig plagg; täcka; öfverdraga med ett tunt lager af ngt, bestryka (with plaster etc.); ~ of arms, riddares vapenrock; hcr. vapensköld; sköldemärke; ~ of cheese, ostskal; ~ of fence, pansar; ~ of mail, ringbrynja; ~ of proof, pansar; ~ of tar, lappsalvning; ~ of tin, förtenning; the ~ fits, rocken passar; bild. anmärkningen (liknelsen) passar in, är träffande; to cut one's ~ according to one's cloth, ordspr. rätta munnen efter matsäcken; to turn (one's) bild. sadla om, gå öfver till motpartiet, bli öfverlöpare. ~-armour, s. her. vapen(sköid). ~-card, s. målare i kortspel. ~-link, ~-Stlld, s. lös dubbel rockknapp. ~-tail, s. rockskört. ~ed. -èd, a. klädd i röck, etc.; öfverdragen med ett tunt lager af ngt, med en tuun hinna, etc.; bestående af skal, hinnor om en lök o. d. ~ee, -è', s. kort, snäf röck, jaquette; soldatspens. ~ing, -ing, prt.; s. betäckning, öfverdrag; beläggning, (betäckande) lager; öfverstrykning; anat. hud, skinn;

hand. rocktyg is. fris, doffel; transparent mål. lasur.

COati, koa'ti, 5. zool. snabelbjörn (Nasua).

COax, koks, va. lisma, lirka med; genom lämpor (öfvertalning, inställsamhet) förmå (ngn into, till ngt; into doing)-, blidka; narra (ngn out of a thing : aflocka ngn ngt); smickra, smeka, kela med; ~ up, upplifva. ~er, -ur, s. lismare, smickrare. ~ing, -ing, prt.; a. lismande, inställsam; s. lismande, smicker, fagert tal. singly, -ingli, ad. inställsamt, med fagert tal.

COb, kob, 1. va. slå, örfila, lugga; bärg. sönderslå (tenn)malm för skrädning; sjö. prygla med en rem ei. d.; s. sjö. »arsprygel» (med rem).

COb, kob, 2. s. topp, hufvud; kobbe; knopp; spole ; stort stycke, klump af sten, stenkol el. d.; klump af halmblandad lera; obrändt tegel (äfv. ~-brick); snål, rik knesf; spansk daler; spindel; fiskmås; piller, kula att mata fåglar med; ett slags videkorg för sådd; starkbent (oädel) ridhäst, klippare (äfv. ~-horse); en art stor nejlika (äfv. ~ -pink); Am. majskolf (fröfäste), majsax; sill †; kort vågbrytare af stora runda stenar. ~C0alS,s.pZ. stora runda stenkol. ~-ir0n, s. spisel järn med knappar. ~-loaf, s. stor oregelbunden brödbulle. ~-nut, s. stor hasselnöt; en lek med nötter. ~Stone, se cobble, 1. ~SWan †, s. stor svan (anförare för andra). ~-wall, s. mur, vägg af obränd halmblandad lera. ~web, s. spindelväf, äfv. bild.; a. tunn, fin, skir; va. betäcka med (ngt som liknar) spindelväf;

fint öfverstrecka. ^webbed, a. betäckt med spindelväf; bot. spindelväfshårig. webby, a. se föreg.; spindelväfslik. ~-W0l'k, s. mur verk af obränd halmblandad lera; beaten pisé, stamplera.

CObalt, ko'balt, -bélt, 5. min. mål. kobolt: arsenical speiskobolt; black-earthy so black ~-ore; (bright) white se ~ine;red se följ. sms. blooni, s. koboltblomma, röd kobolt (en koboltmalm). ~-b!ue, se ultramarine. ~-CruSt, s. koboltbeslag. ~-glance, se ~me. ~-green, s. grön cin-nober, Emmåns grönt. ~-0re, s. kobolt-malm; black koboltsvärta; grey speiskobolt. ~-llltramarine, s. koboltultramarin, Thenards blått. ~-yell0W, s. koboltgult, indiskt gult. ~ic, -'ik, a. innehållande kobolt, kobolt-; ~ oxide, koboltoxid. ~ine, -in, s. koboltglans

(malm inneh. kobolt, arsenik o. svafvel). ~0US, -US,

a. kobolt-; ~ oxide, koboltoxidoxidul.

CObbing, kob'ing, prt. af cob, 1.; s. sjö. prygel.

CObble, kob'1, (1.) s. rullsten, fältsten (ej tuktad »gatsten», äfv. ~-StOne); vippgunga; pl. se cobcoals; (2.) se coble.

CObble, kob'l, (3.) va. o. vn. flicka, lappa; fuska ihop. ~r, -ur, s. skoflickare; fuskare; Am. dryck af vin, socker, citron och krossad is som insuges gumrör(jfr»sherry-kobbel»); Monday, frimåndag; thread, beckträd. Cobbling, -ing, prt.; a. lappande, hopflickande; fuskig, klumpig.

cobby †, kob'i, a. rask, dugtig; envis, co-bishop, kobisj'op, s. vice biskop, koad-jutor.

CObIe, kob'l, 8. liten flatbottnad fiskarbåt

vid torsk- o. sillfiske.

C0b0b, kobob', se cabob. coboose, kobo's, se caboose.

COCa, ko'ka, s. narkotiska blad af Ery-

throxylon COCa som tuggas af infödingarne i

Peru etc. (äfv. leaves).

cocagne, cocaigne, cockayne, koka'n, s.

»förlofvadt land», Schlaraffenland; London för inbitna Londonbor (cockneys).

cocalon, kà'kalon, s. stor kokong. cocciferous, koksif'urus, a. bäralstrande. cocculus Indicus, lat., kok'ulus in'dikus, 5. kockeljkärnor.

COCCUS, lat., kok'us. s. (pl. -ci, -si) bot. torr karpell; zool. konsjonellsköldlus.

COCCyX, kok'siks, s. anat. gökben.

cochineal, kosj'inel, s. konsjonell (rödt färgämne). ~-f Ig, s. bot. konsjonellkaktus (Opuntia cochinillifera).

COChlea, lat., kok'lèå, s. anat. snäckan i örat; mek. arkimedisk skruf, vattensnäcka. ~n, -an, se ~rifOI*m, -ar'iform, a. bot.

skedformig. ~re, lat., -à'rë, s. med. skedblad. ~-ry, -ån, ~te, -àt, ~ted, -àtëd,

a. naturv. snäckformig, spiral-. COCk, kok, (1.) s. skåra på en pil. ~-feather, (1.) s. fjäder på en pil.

COCk, kok, (2.) s. liten båt, jolle (äfv. ~-boat). ~SWain, vanl. F koksn, s. slupstyrare.

COCk, kok, (3.) s. hövålm; va. vålma hö; (4.) va. brådda hästskor.

COCk, kok, (5.) S. tupp, hane is. af höns- och tamfågel, jfr nedan sms.; hanegäll †; hane på gevär; väderhane, vindflöjel; tapp, krän; tungan på en våg; visare på ett solur; genombruten plåt öfver oron i ett ur; biid. skämts, ledare, främste man i en skolklass, en klubb, etc. ; si. sq fellow; uppdiktad sensationshistoria på vers el. prosa, utbjuden till salu på gatorna; uppskjutning, Uppvik-ning, framskjutning, knyck; va. sätta upp i vädret, skjuta upp, fram ei. åt en sida, gifva en knyck åt en hatt, etc.; göra en knyck med (äfv. ~ up); blinka med (one eye); spänna hanen; vn. kråma sig, strutta, pösa, se morsk ut, sätta näsan i vädret (: to ~ one's nose); resa sig, stå rätt upp, jfr ex.; a and-bull story ei. story of a

~ andabull, dum, orimlig, tråkig historia; ~ of the eye, blinkning med ena ögat; ~ of a hat, uppvik et hörn på en mjuk hatt gjordt med handen; ~ of the head, knyck på nacken; ~ on the hoop (whoop), se *»-a-hoop; the ~ of the roost (walk), »högsta hönset i korgen»; at full (half) på hel-(half-) spänn; to ~ the ears, spetsa öronen; to ~ up the heels, slänga upp fötterna på stolar o. d.; the float flötet står rätt upp och ned. ^a-doodle-doo, -ådodldo', s. härmningsord kukeliku. ~-a-h00p, a. triumferande, stoltserande, morsk; uppstyltad. ~-ale, s. starkt öl. ^aleekie, -ålè'ki, s. Skoti. en starkt kryddad hönssoppa med lök och sviskon. "w-bead, s. tyg- 3,U rundstaf. bill, sjö., se a-cock-bill; va. fira ankaret för kranbalken; pika rårna (äfv. to put the yards a-~).

brained, a. tanklös, yr. ~chafer, s. zool. ållonborre (Melolontha). ~-Cr0W, crowing, s. hanegäll. ~eye, s. skelande öga; tekn. litet hål hvari ngt är instucket [t. ex. på en liggare (undre kvarnsten)]; pl.

krokar på seltyg. ~-feather,(2.) s. tuppfjäder. ~-fight, s. tuppfäktning. ~-fight-ing, 5. tuppfäktning såsom sport, 'v-horse, s. gunghäst, käpphäst; a. † till häst; »på sina höga hästar», stoltserande; to ride a-~, rida på gunghäst; rida ranka. ~-laird, s. Skoti. gårdsegare på landet. lobster, 5. hummerhane. ~ -loft, s. vindsrum uppe under taket, loft. ^-master, s. stridstuppuppfödare. ~ -match, s. tuppfäktning; vad vid tuppfäktning. ~-paddle, s. skon. se lump-ßsh. ^-partridge, s. rapphönstupp. ^-pigeon, s. dufhane. ~pit, s. tuppfäktningsarena; Privy Council's samlingsrum i Westminster; teaterparterr †; sjö. aktre delen af

banjerdäcket afsedd för de yngre officerarne samt under aktion för de sårade. zool.

kakerlacka (Blatta). robin, s. zool. hane af rödhakesångaren (Sylvia rube-cula); P beskedlig, godmodig karl; (C) hjälten i en barnhistoria med rim; ~ shop P, litet boktryckeri. ~-saw, s. löfsåg. ~SC0mb, S. tuppkam; bot. namn på åtskilliga växter ss. Rhinanthus crista galli, Pedicularis, m. fl.; se vid. coxcomb. ~Sfoot, s. bot. hundäxing (Dactylis glo-merata); äfv. Ranunculus; äfv. åkerhirs (Panicum). ~shead, (-s-hëd) s. bot.helghö (Hedysarum, Onobrychis). 'v-Shy, s. en

kastlek (stenar kastas mot föremål på toppen af en

stolpe). ~-sparrOW, s. sparfhane; F liten morsk karl. ~spur, s. sporre på en tupp; bot. en art hagtorn (Crataegus crus-galli); en snäckart; metmask; pl. fossila fisk-

tänder. ~Sure, a. F tvärsäker, ^tail, s. halfblodshäst; ett slags skalbagge (ordningen Brachelytrå) ; Am. iskyld kryddad grogg; Austr. likör af konjak, bitters och socker. ~-water, s. bärg. vaskvatten. ~ -weed, 5. se pepperwort.

COCkade, koka'd, s. kokard. -ed, a.

prydd med kokard.

cockalorum, k6kalè'rum, S. en lek liknande »spänna kyrka».

COCkatOO, kok'ato, s. zool. kakadu (ett slags papegoja).

cockatrice, kok'atris, s. basilisk, cockav ne, se cocagne.

cockchafer, se under cock, (5.).

cocked, kokt,pp. af cock, (3.) o. (5.);*» head, se cock-bead; ~ hat, trekantig hatt; ~ nose, uppnäsa; ready med hanen på helspänn.

COCker, kok'ur, (1.) s. älskare af tuppfäktningar; ett slags fågelhund; (2.) ett slags höga, grofva snörstöflar †; (3.) va. ‡ klema med; (4.) (C) 5.pr. namn på författaren till en förr allmänt brukad räknebok; according to si. säkert, enligt alla regler, »enligt Seseman».

COCkerel, kok'urel, s. tuppkyckling, ungtupp äfv. bild.

COCket, kok'et, (1.) s. tullsigill; förtullnings-bevis; tullkontor för importen; (2.) † a. yr, påflugen, näsvis; (3.) s. liten båt; (4.) (äfv. ~-bread) † s. fint hvetebröd; fin skeppsskorpa.

cockey, kék'i, s. täckdike.

cockeye, se under COCk, (5.).

COCking, kok'ing, (1.) se cogging-, (2.) prt. af cock, (3.) o. (5.); s. hanens spännande; mor-kullsjagt; tuppfäktning; hövålmning.

COCkle, kok'l, (1.) 5. tuppkyckling †; (2.) bot. åkerklint, rödklint(AgrostemmaGithago, äfv. ~-weed); äfv. se darnel; bärg. skörl, turmalinsten.

COCkle, kok'l, (3.) 5. zool. hj ärtmussla (Cardi-um); (eldstad i en) lufttät ugn; enklare järnkamin särsk. i »luftvärmningsventilationssy-stem»; kölna för torkning af humle; va. sno, rynka; gänga en skruf i svarfstol; vn. rynka sig, krusa sig; the of heart F, hjärtrötterna; hot »spänna kyrka» (en lek). ~-0aSt, s. eldstad i en humle-kölna. ~-Shell, s. mussleskal, jfr ofvan. ~ -StairS, s. pl. byg. spiraltrappa med brunn (: utan spindel). 'v.-Stone, sc coggle-stone. Stove, s. torkugn, jfr ofvan; kakelugn. ~d, -d, a. snäckformig, spiralformig; rynkad, skrynklig. -ur, s. insamlare och

försäljare af musslor (cockles). COCkling, -mg, prt.; a. skrynklig, krusad; krabbsjö.; s. krusning; ngt hopsnodt.

ckney, kok'ni, s. öknamn på en infödd Londonbo (från självfva City)', veklig stadsbo; vekling, morsgris, bortklemadt barn †; a. i sms. tillhörande, utmärkande en ~dom, -dum, s. cockneys' hembygd (London City). ~fy, -fi, va. F förvandla till likhet med en cockney, göra »stadsaktig». ~ish, -isj, a. lik en cockney; cockney-. ism, -izm, s. en cockney's dialekt, seder, sätt att vara (veklighet, etc.).

cockpit, cockroach, cocksure se under COCk,

(5.).

COCky, kok'i, a. F näsvis, »tuppnosig», kavat.

COCOa, ko'ko, 1. 5. bot. kokospalm (Cocos nucifera, äfv. ~-pa!m, ~-tree); kokosnöt [äfv. ~-nut, (i.)]. ~-(nut)-oil, s. kokos-olja. ~-plum, s. en art vestindiskt plommon (Chrysobalanus Icaco).

COCOa, kè'ko, 2. (förvr. &t cacao) kakao; kakaomassa, -pulver; chokolad (dryck). ~ -bean, ~-nut, (2.) s. kakaoböna. ^-butter,

s. kakaosmör (fett i kakaobönor). ~-n"lbS, S. pl. skalade kakaobönor. ~-pod, s. frukthylsa som innesluter kakaobönorna. ~ -shells, s. pl. kakaoskal tin chokoladté. ~tina, -ti'na, s. hand. ren kakao (chokoiad-

(pulver) befriadt från fettämnen).

COCOOn, koko'n, S. kokong (en (silkes)puppas spunna omhölje). ~ery, -uri, s. förvaringsrum (ei. -hus) för silkesmaskar under inspinningen; silkesmaskafvel.

COCtible, kok'tibl, a. kokbar. COCtile, -til, a. bränd; gräddad; kokad. COCtion, kok'-sjån, s. kokning; matsmältning †.

C0CUS-W00d, kè'kus-wud, s. ett vestindiskt, hårdt, svartnande träslag (användt af svarfvare till flöjter etc.).

Cod, kod, 1. F interj. i st. f. by God.

COd, kod, 2. zool. torsk (äfv. ~fish, Morrhua vulgaris; Am. M. americana); kabiljo (eg. salted ~); vn. idka torskfiske; cured dried klippfisk, stockfisk. ~-fisher, s. torskfiskare; torskfångstfartyg. ~-fishe-ry, s. torskfiske. ~-line, s. lång ref till torskfiske. ~liver-0il, s. fisklefvertran. ~-sounds, s.pl. insaltade simblåsor af torsk.

COd, kod, 3. s. is. bot. (frukt-)hylsa, balja, skida; testikelpung; kudde †; va. innesluta i en hylsa ei. pung. ~(-)pepper, s. kryddpeppar, ^ded, -èd, pp. innesluten i balja ei. hylsa; ~ grains, skidfrukter. ~der, -ur, s. insamlare af (ärt)skidor. ~dy, -i, a. hylsig, baljig.

COddle, kod'l, va. koka, förvälla; kela med,

bortklema; s. vekling, coddy-moddy, kéd'imédi, s. ej fullfjädrad mås.

COde, kèd, s. kodex; lagsamling, lagbok, lag; allmänt antaget alfabet ei. signal-

system; Morse Morses telegrafiska alfabet; ~ of signals, sjö. internationelt flaggsignalsystem. ~X, lat., -eks, s. (pl. codices, kod'isez) manuskript is. af klassiskt arbete; biblisk kodex; äldre lagsamling, codger, kodj'ur, s. gnidare, smulgråt; si. gammal tvärvigg, gammalt original, »gubbstyffel»; si. i tmtai »gubbe lilla!» codical, kéd'ikål, a. hörande till en codex ei. code.

codicil, kod'isil, s. kodicill, tillägg till ett testamente. ~lary, -'ari, a. hörande till kodicill, utgörande kodicill. codification, kodlflka'sjun, s. lagars o. d. sammanfattande till ett helt. COdifier, - fiur, s. en som sammanfattar lagar o. d. till ett helt. COdify, -' - fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) sammanföra till en kodex, bringa i system. COdilla, kodil'a, 5. blånor, codille, kodil', s. kodilj (spelterm), codiniac, kodin'lak, s. kvittenmarmelad. COdist, kodlist, se codißer. codle, se coddle.

codlin, kod'lin, s. omoget äpple †; matäpple, syltäpple.

codling, kod'llng, (l.) se föreg.; (-2.) s. ung

torsk. ~S, -z, s. pl. gröna ärter. COdpepper, se under cod, 3. coefficiency, kèëfisj'ènsl, s. samverkan, coefficient, -ent, a. samverkande; s. sam-verkare, medverkare; mat. koefficient, coehorn, k6'h6m, s. (eg. pr.) förr liten brons-

mörsare, handmörsare (äfv. ~-mortar). cæliac, m. &. börjande med CCe, se under ce ... coemption, k6èm'sjun, S. uppköp af hela förrådet.

coequal, kèè'kw6l, a. fullt jämlik. ~ity,

-'lti, s. full jämlikhet, coerce, kol'rs, va. betvinga; hålla inom skrankorna; nödga; tilltvinga sig. ~r, -ur, s. betvingare. coercible, -ibl, a. som kan ei. bör betvingas, hållas tillbaka, coercion, -e'rsjun, 5. betvingande; tvång, tygel; tillbakahållande, coercive, -iv, a. (be)tvingande, tvångs-, co-essential, köësèn'sjal, a. af samma väsen (with, som). ~ity, -'lti, s. väsensen-het, delaktighet af samma väsen, co-establishment, koëstab'llsjmënt, s. gemensam grundläggning af en affär o. d. ; gemensam inrättning, hushållning, affär, co-estate, köëstà't, s. lika stånd; gemensam egendom.

COeval, kèé'vål, a. samtidig, af lika gammalt ursprung, jämnårig (with, äfv. to)((, med); s. jämnåring; ngns samtida. CO-exiSt, kÄëgzist', vn. vara till på samma

tid ei. jämte (with) ngn annan, ngt annat.

~ence, -èns, s. samvarelse. ~ent, -ënt, a. samvarande. CO-extensive, köëkstën'siv, a. egande lika

utsträckning (with, med, som), coff, kéf, s. prov. sardin-affall. coffee, kéf'è, kaffe (växt, dryck); to grind mala kaffe; to roast bränna kaffe; to take dricka kaffe. ~-bean, s. kaffeböna. ~-berry, s. kaffebär; äfv. se föreg, ~-biggin, s. kaffekokåre med sil ei. dosa. <v-drum, s. cylindrisk kaffebrännare. ~-filter, s. kaffesil, jfr biggin, ^-grounds, 5. pl. kaffesump; to cast the spå i kaffe. ~ -house, s. kafé, kaffehus; restaurant. manf, 5.kafévärd;

kaffehandlare. <x/-mill, s. kaffekvarn. ~-pOt, s. kaffepanna; kaffekanna. ~-pOwder, s. målet kaffe. ~-roa-Ster, s. kaffebrännare. ~-r00m, s. skänkrum, kafferum i ett värdshus ei. hotell, 'v-shop, s. kaffehandel; sämre kaffehus, kafé; P afträde. ~-tray, s. kaffebricka. ~-tree, bot. kaffebuske (Coffea). ^-urn, s. kaffekokare. Coffer, kéfur, s. koffert, kista, is. penningskrin, kassakista; ofta pl. kassa, skatt(er), skattkammare; byg. kassett, fördjupadt fält i tak; fort. betäckt gång tvärs öfver en torr graf; slussgraf; sjö. flytande docka; bärg. tråg för malmbokning; va. lägga, innesluta i en kista etc.; kassettera; ^ up, samla på kistbotten, ^-dam, s. ingen, kajdam, hålldam (tät förtimring i en flod för uppmurning därinom af bropelare el. d.). ~

-work, s. byg. mur af ohuggen fyllnads-sten beklädd med slät sten. ~ed, -d, pp.; a.; ~ ceiling, byg. kassett-tak. ~er, -år, s. en som skrinlägger ngt; Engi. förr hof skattmästare: (C) ~ of the King's Household.

COffin, kéf'in, s. likkista; strut †; veter. hof-dosa; boktr, ram på presskärra; bärg. pall-brytning i dagen; uppstående skorpa på en pastej †; va. lägga i en likkista. ~ Oj- bone, veter. hofben. maker, s. lik-kistsnickare. ~-slab, s. liggande grafsten. ~|eSS, -lës, a. utan likkista, coffle, kof'1, 5. karavan af fängslade slafvar, cog, kog, (1.) s. Skoti. träskål, träspilkum,

bunke; (2.) s. liten (fiskar)båt. COg, kog, (3.) s. träkugg, friskel, lyftarm; dymling, tapp; P tand; bärg. igensättning, fyllning med sten mellan stenkolspelare; va. (imp. o. pp. ~ged, -d) förse med kuggar etc.; hoptappa timmer; queer f P, igeltand; fged wheel, se f wheel. ~-shaft, s. hjulstock. wheel, 5. mek. kllgghjul äfv. bild. ~-W00d, se greenheart. COg, kog, (4.) va. % (imp. o. pp. ^ged, -d)

lura åt sig, vinna genom list ei. falskt

i: note, b: do, S: nor, b: not, i: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.clubbist

F Talspråk. 208 P Lågt språk.

coactivity

smicker; vn. % smickra, ljuga, bedraga; spela falskt; s. † knep; P afsigtligt förlorade spelpengar; to ~ a die, belasta en tärning så att den faller åt en viss sida; spela falskt med tärning; to ~ in a word, bedrägligt smyga in (»smuggla in») ett ord; to ~ a thing upon a person, lura (»kugga») ngt på ngn {for, såsom varande), o^man, s. † handlande med ~ware, s. förr brukligt groft, raggigt kläde, cogency, ko'djensi, s. bindande, öfvertygande kraft ei. styrka (of an argument etc.). COgent, ko'djent, a. tvingande, bindande; obestridlig; mäktig %. cogger, kog'ur, l. s. af cog, (3.), bärg. igen sättare.

cogger †, kog'ur, 2. s. af cog, (4.), lismare, bedragare; falskspelare. ~y†, -i, s. knep, bedrägeri, lismande, falskhet, cogging, kog'ing, (l.) † se coggery; (2.) hopfogning medelst tappar; öfverskärning (ett slags förbindning af timmer); mek. tandning, hjuls förseende med cogs; bärg. grof-el. förvalsning af smältstycken. —rolls, se roughing-rolls. coggle, kég'l, (l.) s. liten fiskarbåt, jfr cock, (2.) o. cog, (2); (2.) s. småsten, kiselsten

(äfv. —stone), cogitability, kodjitåbil'iti, s. tänkbarhet. cogitable, -'-tåbl, a. tänkbar, cogitate, -' - tät. vn. tänka, begrunda. Cogitation, -ta'siu n, s. tänkande, begrundande. COgi-tative, - tåtiv, a. tänkande, tanke-; tankfull, fallen för begrundande. COgnaC, fr., ko'njåk, s. fransk konjak, druf-bränvin. —brandy, s. konjak af sämre drufsorter.

cognate, kog'nåt, a. beslägtad jur. is. på mödernet ; äfv. om språk, vetenskaper, etc. (tO, med);

s. slägting; samslägting, ngt beslägtadt. ~ness, -nës, s. slägtskap, cognati, iat.,

-na'ti, s. pl. slägtingar på mödernet. COg-nation, -nå'sjun, s. slägtskap, jfr ofvan; slägtskap, likhet, delaktighet af samma natur, cogniac, se cognac. cognis..., se cogniz... Cognition, kognisj'un, s. kännedom; erkännande; ngt förnummet. Cognizable, kog'nizåbl, kon'-, a. förnimbar (by, af, för); jur. som kan blifva föremål för undersökning ei. laga behandling, som kan handläggas (in a court). COgni-zance, -zåns, 5. förnimmande, förnimmelse; kännedom, vetskap; jur. upptagande till laga behandling; domstols behörighet, jurisdiktion, domvärjo; medgifvande, erkännande; her. kännetecken, sköldemärke; this court has ~ of such

causes, ei. such causes fall under the ~ of this court, denna domstol har behörighet i sådana mål, sådana mål höra under denna domstols domvärjo: Cognizant, -zånt, a. egande vetskap (of, om); jur. kompetent; to be ~ of', ega vetskap om, känna till; to become ~ of, få vetskap om, blifva medveten om. COgnizee, -zè', s. jur. den hvilken omtvistad jord tiller-kännes, tilldömes. COgniZOr, jur.

svarande som medgifver kärandens (jfr föreg.) rätt.

Cognomen, lat., kogn6'mèn, s. tillnamn, familjenamn. cognominal, -nom'inal, a. tillnamns-; s. † namne. Cognomination, -nomina'sjun, s. tillnamn, binamn.

! COgnOSCe, kognos', va. Skoti. jur. anställa efterforskning efter ei. undersökning om, taga reda på genom undersökning. — nte it-, -en'te, s. (pl. -ti, -ti) (konstkännare. cognoscible, -ibl, a. vetbar; jur. se cognizable.

cognovit, lat. (: han har erkänt), kognÖ'vit, s. jur. svarandens erkännande af kärandens rätt.

COgue, kög, s. träskål, jfr cog, (1.); F sup, snaps; vn. P ta sig en sup.

COhabit, kèhåb'it, vn. bo tillsamman (with, med)†; sammanbo, lefva tillsamman som man och hustru. ~ant, -ånt, s. medin-byggare. ^atioil, -a'sjun, s. sammanboende †; (olaglig) sammanlefnad.

COheir, köä'r, s. medarfvinge, samarfvinge. ~eSS, -ès, s. kvinlig medarfvinge.

Cohere, kohe'r, vn. sammanhänga, hänga ei. häfta ihop; vara sammanhängande, i sammanhang äfv. biid.; öfverensstämma (with, med) †. ~nce, -ens, ~ncy, -ënsi, s. sammanhängande, sammanhang äfv. biid.; samband, enhet. ~nt, -ent, a. sammanhängande; följdriktig, logisk; passande, öfverensstämmande (to, with, med) †. ~ntly, -èntli, ad. i sammanhang.

cohesibility, kohèzibiriti,

se cohesiveness.

cohesible, -he'zibi, se cohesive, cohesion,

-he'sjun, s. fys. kohesion, sammanhangskraft mellan kroppars smådelar; frändskap; sammanhang (t. ex. mellan ideer) >)<. Cohesive, -he'ziv, a. som kan hänga ihop, sträfvande till kohesion; kohesions- (t. ex. attraction). Cohesiveness, -he'zivnes, s. sträfvan till kohesion; kohesionskraft.

cohorn,

se coehorn.

Cohort, ko'hort, s. rom. antik, kohort; tl'Upp, krigarskara.

COif, kojf, s. hufva, kalott is. en som bäres af en Sergeant-at-Law (därför

äfv. förr kallad

S. of the se vid. ~fette; va. ikläda koaffera, frisera; to be of the vara

Sergeant-at-Law. ~ed, -t, pp.; a. iklädd coif. ~fette, -ët', 5. förr stål- ei. järnhufva för soldater. ~fure, fr., -ur, -ur, s. hårklädsel, coigne †, kojn, 5. hörn, kil, jfr coin o. quoin. COil, kojl, va. rulla, ringla, sjö. skjuta upp (i ringar) ett tåg; vn. rulla ihop sig; s. ring, bugt af ett tåg; ring (bundt) metalltråd; hoprullad lina; kabelrulle, sjö. »uppskjuten» kabel; spiral; telegraf, induktions-rulle; tumult †; ~ up, rulla ihop (sig). ~er, -ur, s. kanna i spinneri. ~ing, -ing, • prt.; S. kink (knorra) på tåg. ~ed, -å,pp.; ~ spring, spiralfjäder. COin, kojn, s. utåtgående hörn; kil, jfr quoin; sjö. ställhult; myntstämpel; mynt; pengar kollekt.; va. prägla, mynta; bild. hopsmida, uppfinna, »göraihop», nybilda {a word); to pay one in his own ordspr. betala ngn med samma mynt, gifva ngn lika godt igen; to ~ a man, göra ngt af en man; to ~ money, mynta; F »göra stora pengar», lätt förvärfva förmögenhet; ~

again, ompräglа. ~age, -adj, s. prägling, myntning; mynt; myntväsen, myntningskostnader; slagskatt; nybildning (of words), uppfinning, coincide, koinsi'd, vn. sammanfalla; inträffa på samma gång, sammanträffa (with, med); stämma öfverens (with, med; in, i). ~nce, -in'sidens, ~ncy -in'si-dënsi, s. sammanfallande, sammanträffande; öfverensstämmelse, identitet; beröringspunkt -. point of ~nt, -in'si-dënt, ~lltal, -sidën'tål, a. sammanträffande; öfverensstämmande. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt sammanträffande, öfverensstämmande, etc.

coindication, koindikå'sjun, s. med. sammanträffande af flere symptomer. Coined, kojnd,^. af coin; a.hopsmidd,hop-gjord; ~ money, äfv. falskt mynt. COiner, -nur, s. myntare, myntslagare; falskmyn-tare (: ~ of base money)-, uppfinnare, nybildare (of words)-, mark, myntstämpel; stamp, präglingsstock. Coining, -ning, prt.; s. myntning; ~ press, myntpress, coir, kojr, s. kokosnötbast; kokosnötfiber till tågvirke, s. k. grästross (äfv. ~ -fibre). COit, kojt, se quoit. Coition, koisj'un, s. samlag, parning. COix, kojks, s. bot. j obstårar (tropiskt gräs). Cojuror, kodjo'rur, s. jur. medvitne som intygar en annans trovärdighet, COke, kok, 5. afsvafladt, utglödgadt stenkol, oftast pl. koks; va. bränna stenkol till koks, köla. ~-kiln, ~-0Ven, s. koksbrännings-ugn. coking, -ing, prt.; s. förkoksning; koksbränning.

Coker, ko'kur, s. daglönare, arbetskarl; båtkarl; P grof lögn, »dalmas»; pl. lok. fiskarstöflar.

coker-nut, ko'kurnut, s. hand. (forvr. af COCOa -nut) kokosnöt.

COl, fr., kol, s. bärgpass. colander, kul'andur, s. blecksil, durkslag. eolation % kolå'sjun, s. silning. COlatu-re>K, kol'atj ur, 5. se fore?.; filtrerad vätska.

CO-latitude, kolåtfitüd, s. latitudkomplement.

colcannon, se cole-cannon.

colcothar, kol'kothar, s. kem. kolkotar: mål. engelskt rödt.

COld, kold, a. kall i alla bet.; frusen; wid. lugn, kallsinniga ointresserad, liknöjd, känslolös (to, towards, för, mot); matt, ointressant, tråkig, fadd; kysk; 5. köld. kyla; frossbrytning; förkylning; snufva (: ~ in the head)-, ~ blood, kallt blod äfv. bild. (in ~ blood, med kallt blod); ~ coffee, bi. missräkning, motgång; ~ comfort, klen tröst; sviken förhoppning; ~ meat P, lik; ~ meat cook P, dödgräfvare; ~ shoulder, se under sh.; ~ steel, »kallt stål» (blottadt svärd, o, d.); ~ sweat, kallsvett; ~ or, fine, i hvad väder som hälst; ~ without, si. kall grogg utan socker; to be frysa; to catch to get to take bli kall; förkyla sig, få snufva; to have a ~ (in the head), hafva snufva; to feel frysa; to leave lemna åhöraren, läsaren kall, ej göra intryck på; to leave (out) in the kallsinnigt vända sig från ngn. ~-air-Chamber, s. kylrum, refrigerator. ~-beat, ~-hammer, va. kallhamra, ^-blooded, a. kallblodig; om häst«r etc. af oädel ras. ~-blaSt, s. bärg. kallbläster. rVi- chisel, 5. tekn. kallmejsel. ~-cream,

s. kylpomada för ansigtet, etc. drawn, a. tekn. kallpressad. ~-finch, se wagtail. ~ -hearted, a. kallhjärtad, känslolös. ~ -served, a. serverad kall om mat; tråkig om föredrag o. d. Short, a. kallbräckt järn. ~-SlaW, -slå, S. se sms. af cole. ~-S0r6, S. med. sårighet kring näsborrarna som åtföljer snufva. ~-water-eure, s. kall vattenkur. ~ish, -isj, a. kylig, sval. ~neSS, -nës, s. kyla äfv. bild., jfr cold.

Coldstreams, ko'ldstremz, ei. Coldstream

Guards, s. pl. ett engelskt fotgardesrang-regemente.

COle, kol, s. bot. kål (Brassica);^Z. si. pengar. ~-Cannon, s. en rätt af potatismos med hackad hvitkål (ei. spenat) stekt tillsamman. ~-fish, ~-mOUSe, se sms. af coal. ~-flOWer, s. blomkål. ~-perch, s. en liten aborrart. ~-rape, s. bot. kålrabbi (B. rapa). ~-Seed, s. kål- ei. roffrö; bot. rap-

i: note, è: do, è: nor, 6:. not, A: tube, i\: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 210 P Lågt språk.

satkål (B. Napus). ~-slaw, s. rå hackad kål till sallad; surkål. ~-Staff, se COwl-Staff. ~W0rt, s. grönkål; ung kålplanta (afskuren

innan den knutit sig).

coleopter, koiëop'tur, 5. (pl. ~S, -3, el. lat.,

~a, -å) zool. skalbagge; pl. ordningen Coleoptera. ~al, -ål, a. hörande till skalbaggarne. /x.an, -ån, s. skalbagge. ~ist, -1st, s. entomolog som är kännare af skalbaggarne. ~0US, -us, a. se

COliC, kol'ilc, s. kolik, bukref; a. (äfv. ~al,-ål) kolik-, kolikartad. ~ky, -i, a. F se föreg.

Colin, kol'in, s. zool. amerikansk rapphöna (Ortyx Virginianus).

COll, se COl.

collaborator, kolåb'oråtur, (ofta i fransk form: -teur, -rate'r) s. medarbetare is. i literärt ei. vetenskapligt arbete.

Collapse, kolaps', vn. falla tillhopa eg. om

väggar i ett rör o. d., bild. om en lefvande kropp; skrumpna ihop; instörta om väggar; bild. blifva till intet, totalt misslyckas; 5. hopfallande ; med. krafternas plötsliga aftagande, kraftlöshet is. vid dödens annalkande; bild. misslyckande, undergång. ~d, -t, a. hopfallen; förfallen, ruinerad; misslyckad. collapsion, -låp'sjån, 5. hopfallande; hopfallet tillstånd, jfr föreg. s. med.; sammantryckning af väggarna i ett kärl, rör, etc. : hopskrumpning.

Collar, kol'ur, s. halsband; (skjort-, röck-) krage, halskrage äfv.på fåglar; halsjärn; ordenskedja; iaiim.ngt som liknar en krage; tekn. flens; krans, sammanhållande (metall-ring, hylsa. sär.«k. som förstärkning omkring trävirke (handtag o. d.); koller, lokor,bogträn; ngt hoprulladt; is. rullsylta; byg. se beam; byg. ring, band, jfr astragal; bot. rothals; ring kring foten på en svamp; zool. ringlik kant kring ett blötdjurs mantel; sjö. stagöga, stropp;^/, i aiim. svårare stroppgods; va. förse med krage, etc.; fatta i kragen; hoprulla och ombinda skifvor af kött o. d.; P stjäla; to keep well up to the »lägga åt manken», ligga i selen, dra dugtigt om hästar: to slip the <-v, dra halsen ur oket, slingra sig undan, komma lös; against the uppför backen, mot svårigheter, trots hinder; to be in (out of) si. »vara i (ur) donen». ~-bcUld, s. löskrage. ~-beam, s. byg. sammanhållande tvärbjälke; han(d)bjälke i takstol. ~-bla-des, s. pl. bogträn, lokor. ~-bone, 5. anat. nyckelben. ~-braceS, s.pl. bröstremmar

på seldon. ~day, S. galadag då ordenskedjan bäres. hjälpdocka på en svarfstol.

~-W0rk, s. dragande uppför backe; F drygt arbete. ~age, -ådj, s. förr skatt på arbetshästar, <v.ed, -d, pp.; a. försedd

med krage etc.; hoprullad; ~ beef kött-rullad; ~ eel, ålrullad; ~ up P, »i selen», i tjänst. ~et, -et, s. fruntimmers-halskrage.

collard, kol'urd, s. Am. F ett slags kål som ej knyter sig.

Collate, kola't, va. kollationera, jämföra (to, with, med); genomse reviderark, »afrevi-dera»; lägga i ordning ark tin bindning; förläna, gifva|; om en biskop insätta, befordra (tO, till en andlig syssla); vn. tillsätta en prestsyssla. Collateral, kolat'ural, a. befintligpå ei.kommande från sidan, sido-; på sidolinien,

i sidoled (i motsats till rätt upp- el. nedstigande

led); parallel; motstående; medelbar, indirekt, bidragande, samverkande; extra; s. slägting i sidoled; hand. extra säkerhet, underborgen (: ~ security). ~neSS, -nes, s. indirekt (med)verkan; slägtskap i sidoled.

Collation, kolå'sjun, s. jämförelse, kollationering; gifvande, meddelande, gåfva|; kyrk. ett pastorats, ett prestgälls tillsättande af biskopen, jfr collative advowson; Skoti. jur. en arfvinges rätt att dela lika mellan lika nära slägtingar; (intagande af) en lätt måltid (is. af kan mat), förfriskningar, »sexa». ~er, -ur, s. en som kollationerar; boktr, en som genomser reviderark. Collative, -lå'tiv, a.; ~ advowson, ~ living, prestsyssla hvartill biskopen har patronatsrätt. Collator, -la'tur, s. en som jämför, etc., jfr collate. Colleague, kol'eg, s. kollega, ämbetsbroder; va.%

(--') förena i samma tjänst; vn. † vara kollega (with, med). ~ship, -sjip, s. kollegaskap.

collect, kolëkt', va. samla (into, ihop i, till); inkassera (ofta ~ in); uppbära skatter, medel; sluta, draga (som slutsats))(C; vn. samla sig; hopas; draga slutsats (that, at t; from,

af)))C; S. (-'-) kollekt (kort bön vid altaret);

insamling!; to one's self, hämta sig från öfverraskning o. d.; samla tankarna (: ~ one's thoughts). ~anea, lat., å'nèa, s. pl. samlade anteckningar ur lästa författare. ^aneous †, -å'nëus, a. hopsamlad. ~ed, -ed,pp. samlad; a. Mid. samlad, med samlade tankar; lugn, sansad, fast. ~edly, -ëdli, ad. lugnt, sansadt, med fattning. ^edneSS, -ëdnës, s. bild. samling, fattning, lugn, sans. 'vib|e, -lbl, a. som kan samlas; hvartill man kan sluta (from, of, af))jC ~ing, -hig,prt.; a. samlande, (upp)samlings-; s. (in-, uppsamling. ~ion, -lèk'sjun, s. samlande; insamling (for the poor), kollekt; inkassering; skatteuppbördsdistrikt; samling (af mynt,

af bref, etc. etc.), hop, maSSa; slutsats†j univ. examen inom ett college. ~ive, -iv, a. kollektiv, äfv. gram.; sammanfattande; inbegripande flere; samfäld; samlad; dragande slutsatser †; ~ fruit, bot. sammansatt bär ss. hallon; ~ note, samfäld diplomatisk not (sändebref) från flere makter. ~iveness, -ivnes, s. samfäldhet; sammanfattning, samling. ~or, -ur, s. samlare; kompilator; (biljett)mottagare; in-kasserare; skatteuppbördsman; pl. bot. hår på vissa blommors pistiller. ~0rate, -uråt, ~0rship, -ursjip, s. en collector's syssla ei. distrikt, collegatary, kolëg'åtåri, s. medarfvinge genom testamente, college, kol'edj, S. kollegium (förening af personer med samma ämbete el. åliggande); högre läroverk; Am. högre undervisningsanstalt (mellanting mellan akademi o. gymnasium); Eng. univ. Samfund af akademiska medborgare (lärare och studerande) som bo tillsammans; ett sådant samfunds byggnad; si. gäldstuga.

-ur, s. medlem af ei. lärjunge vid ett college.

collegial, k6lè'djiål, a. hörande till ett college; kollegial; akademisk. Collegian, -lån, s. medlem af ett college; si. en bysatt. Collegiate, -låt, a. hörande till ei. liknande ett college; s. † se föreg.; ~ church, kollegiatkyrka (domkyrka utan residerande biskop); Skoti. Am. kyrka med flere pastorer; /k/ school (for girls), högre undervisningsanstalt (för flickor). COllet, kol'et, s. halsband, krage; infattning omkring en ädelsten; bot. rothals; se vid. collar. COlletiC, kolet'ik, 5. se agglutinant. colley, kol'!, (I.) se collie; (2.) P se collegian. Collide, koli'd, vn. stöta tillsamman, stöta

ihop, råka i kollision (with, med), collie, kél'i, s. skotsk vallhund (äfv. ~-dog). Collier, kol'jur, s. arbetare i en stenkols-grufva, kolbrytare; kolhandlare i stort; sjö.

»koljare» (fartyg som går med stenkolslast). ~y,

-1, s. stenkolsgrufva, -bärgverk; kol-handeln), colliflower t, kél'iflauur, se cauliflower. Colligation, koligå'sjun, s. sammanbindning, collimating, kol'imåting, a. af följande, colli-mation, -må'sjun, 5. sigtning; opt. etc. kollimation(slinie), sigtlinie, syftlinie (äfv. line of Collimator, -måtur, s. teleskop med apparat för att rätta kollima-tionsfel.

collineate, k6lin'ëåt, va. rikta, sigta. COlli-

neation, -å'sjun, s. sigtning, syftning, collingual, kéllng'wål, a. talande ei. tillhörande samma språk (with, som).

colliquable, kolik'wåbl, a. smältbar, upp-löslig. colliquant, kol'ikwånt, a. smältande, upplösande. COlliquate, kél'ikwåt, vn. smälta, öfvergå till flytande form; va. smälta. Colliquation, -a'sjun, s. smältning. colliquefaction, -kwèfåk'sjån, s. sammansmältning, collision, kolisj'ån, s. kollision; sammanstötning mellan fartyg, etc.; fys. i allm. bet. stöt; bild. Strid mellan intressen, pligter, etc.; tO COme into ~ with, råka i kollision med. COllOCate †, kol'okat, a. ställd, förlagd, anbragt; va. ställa, gifva en plats; placera t. ex. kapital; anbringa, använda ord, uttryck.

collocation, -kå'sjun, s. placerande; kapitals anbringande; anordning, sammanställning.

collocutor, kolok'utur, s. deltagare i ett

samtal ei. en dialog, collodion, kolo'dion, 5. kem. tekn. kollodium. ~-film, s. kollodiumhinna (i fotografi). ize, -iz, va. behandla, öfverdraga med kollodium.

Collogue, kolo'g, va. † smickra, fjäsa för; »ra. F tala hemligen tillsammans, lägga råd (with, med). Colloid, kolojd', a. kem. med. lik gelé; S. kem. oorganisk förening som ej är kristallisk utan geléartad (afv. ~ body, ~ substance). ~al, -ål, a. se föreg.

Collop, kol'op, s. köttskifva, litet köttstycke; i allm. stycke af ngt.

Colloquial, kolö'kwiål, a. samtals-; hörande till, utmärkande dagligt tal. ~ism,- lzm, s. uttryck som tillhör det dagliga talet (i mots, till skriftspråket). ~ize)(C, -iz, m.lämpa

(forma) efter umgängesspråket. ~ly, -1, ad. samtalsvis. Colloquist, kol'okwist, s. deltagare i ett samtal ei. en dialog, colloquy, -kwi, s. (pl. -ies, -z) samtal. Collude, kolii'd, vn. vara i hemligt förstånd, spela under samma täcke (with, med).

-år, s. en som är i hemligt förstånd med ngn. Collusion, -lu'zjun, s. hemligt förstånd, is. jur. med motparten till förfång för andra. Collusive, -lu'siv, COllu-sory, -lu'suri, a. sveklig, förrädisk, colluvies, lat., kolli'viez, S. (pl. lika med sg.)

(flytande) orenlighet; geoi. flytande massa, colly, kol'i, (1.) † va. sota, svärta med kol;

s. sot; (2.) se collie. Colmar, kol'mar, 5. ett slags päron, colocynth, kol'osinth, s. bot. kolokvint (gurk-

växt). ~ine, -in, s. kem. kolocyntin. Cologne, kélè'n, s. (eg. pr.) eau de cologne (äfv. ~-water). ~-earth, s. ett slags jordaktigt brunkol; af brunkol beredd brun färg. ^-powder, s. ett slags dynamit.

cordeüng

F Talspråk.

212 P Lågt språk.

öorn-öuttei4

colombier, kolüm'biur, s. ett slags engelskt ritpapper af stort format.

Colon, k6'lon, s. kolon [:]; anat. stortarmen.

Colonel, kë'rnël, s. öfverste; ~ general, kommenderande general. ~Cy,-si, ^ship, -sjip, s. öfverstes rang ei. tjänst, colonial, kolo'nial, a. kolonial-. Colonist, kol'onist, s. kolonist. Colonization, -zà'-sjun, s. kolonisation; Am. samma personers röstande på flere ställen vid val.

Colonize, kol'oniz, va. kolonisera, anlägga

nybyggen i ett främmande land; vn. utflytta ocb slå sig ned i främmande land. -ur, s. grundläggare af en koloni; ny-byggare, kolonist.

Colonnade, kolona'd. 5. kolonnad, kolonnrad, colony, kol'oni. s. (pl. -ies, -lz) nybygge,

koloni i alla betydelser.

colophany, kol 'ofani, se colophony.

Colophon, kol'ofon, s. boktr, förr slutet 1 en bok angifvande boktryckarens namn, tryckort ocb tryckår; se vid. ~ite,

-it, (- -it), s. min. ett slags granat. ~y, -i, (- -i), s. kolofonium, stråkharts.

coloquintida, kolokwin'tida, s. farm. kolokvint.

color, Am., kui'ur, se colour. ~ado beetle, kolora'do be'tl, se potato-bug. ~ate†, -at, a. färgad, ^ation, -a'sjun, s. färgning; färggifning; kolorit. ~atlire, -àtur, s. mus. koloratur. ~ific, -if'ik, a. gifvande (alstrande) färg, färgande. ~imeter,-im'-ètur, s. instrument till mätning af färgstyrka. (Se öfriga afledningar under Colour.)

colossal, kolos'al, Colossean †, -se'an, a.

kolossal, gigantisk, väldig.

Colossian, kolos'ian, -osj'ian, s. bibi. invånare i Colosse (-lo$'è); pl. Kolosser.

COlOSSUS, lat., kolos'us, s. (pl. ~es, -ëz, el. lat., -Si, -si) koloss, jättestaty is. den på

Rhodus.

Colostrum, lat., kolos'trum, s. råmjölk; emulsion af terpentin och äggula.

Colour, kui'ur, s. färg i aiia bet.; färgämne; hy; utseende; sken, förevändning; sannolikhet; nyans; slag, art; oftast i pl. fana, flagga; ett partis färger; pl. äfv. aktiva armen (i mots, till reserven, milisen och de frivilliga); va. färga; färglägga äfv. wid: försköna; gifva anstrykning af; bemantla; vn. rodna (äfv. ~ up); to have a ~ F, vara röd i ansigtet; to show one's »visa sina färger» (åsigter); to be in F, vara klädd i kulört (klädning); to play in ~s, skifta (i alla färger); to serve with the f>»s, tjäna under fanorna, i hären. ~ -blind, a. färgblind, ^-blindness, 5. färgblindhet. ~-bOX, s. färglåda. ~-Chest, s. sjö. flaggkista. ~-Cup, s.tuschkopp. ~

-glaSS, s. färgadt glas (t. ex. för att se på solen). ~-grinder, s. färgrifvare; löpare. ~-guard, 5. mu. fanpiuton. ~man, s. färghandlare; färgmästare i kattuntryc-keri. ^-marble, s. färgsten, rifhäll. ~ -printing, .5. färgtryck; kattuntryckning. ~ -saucer, s. färgkopp, ^-sergeant, s. fanjunkare. ~-shell, s. färgmussla. ~-top, s. färgsnurra (optisk leksak). ~able, -abl, a. skenbart riktig, antaglig; (skeende) blott för syns skull; skenfager; tvetydig. ~ed, -d, a. färgad; kulört; skenfager, jfr föreg.; is. Am. tillhörande färgade rasen (med negerblod: ~ gentleman, ~ people); ~ beam, ~ ray, fys. färgad ljusstråle; spectrum, fys. färgspektrum. ~ing, -ing, prt.; s. färgläggning, äfv. biid.; mål. färgbehandling, kolorit; öfverdrift i skildring, försköning; bemantling, falskt sken (: false ~); ~ matter, färgämne. ~ist, -ist, s. mål. kolorist, en som är skicklig i färgbehandling; tekn. färgberedare. ~leSS, -lës, a. färglös äfv. biid; genomskinlig, colportage, kol'portadj, s. kolportering,

spridning, försäljning is. af böcker, tidningar

o. d. genom kolportörer. Colporteur, fr.,

-te'r, S. kolportör (kringvandrande försäljare is. af religiösa skrifter).

COlstaff, kol'staf, se cowlstaff.

COlt, kolt, 1. s. (eg. pr.) revolver af äldsta

konstruktion (äfv. (C) jristol). COlt, kolt, 2. s. föl, fåle; biid. ung, oerfaren, obetänksam människa; sjö. dagg; vn. † vara yr, skalkas; footsticlcs, ett bröstmedel. ~?S-f00t, s. bot. hästhof (Tussilagö Farfara). ~?S-tOOth, s. en fåles (outvecklade) tand; mjölktand. ~'s-veal, s. dåligt kalfkött.

colter, ko'itur, 5. piogknif, -rist. ~-beam,

s. plogås.

Coluber, lat., kol'ubår, s. ett ormslägte. C0-

lubrine, -brin, a. orm-; ormlik, columba, lat., kolum'ba, ZOoi. (pl. -bæ, -bè) dufva. ~rium, -ba'rlum, s. (pl. -ria, -lå) byg. antik, kolumbarium, grafkammaremed nischer; pl. byg. fyrkantiga hål i murar. ~ry, kol'umbari †, s. dufhus, dufslag, columbiad †, kolum'biad, s. Am. ett slasks grof bombkanon; grof kanon. Columbian, -biån, a. hörande till Columbus; hörande till Columbia; poet. hörande till Förenta Staterna, amerikansk, columbier, se colombier. columbine, kèl'umbin, l. a. du flik; violett som en dufvas hals; s. bot. akleja (Aqui-legia) ; (C) (pr.) Colombine (hjältinnan i pantomimen).

columbine, kolum'bin, 2. s. kem. farm. bitterämne i columbo.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, bx mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, f: fir,columbite

COlumbite, kolum'bit, s. min. columbit. CO-lumbium, -bium, 5. min. en metall.

columbo, kolum'bo, s. farm. Columborot (af

Cocculus palmatus), columella, iat., kàiumèrå, s. (pl. -læ, -iè)

bot. axel i en sammansatt pistill; centralt stift i mossors fruktkapsel; zool. anat. spindel i en snäcka, äfv. i örat. columelliform, -lform, a. lik en liten pelare, naturv. jfr föreg.

Column, kol'um., s. byg. mii. kolonn; pelare i aiim., äfv. fys.; stod; kolumn, spalt; bot. ståndarstam (Monadelphia); könpelare (Gy-nandria). 'vaP, -'nur, a. pelarlik. ~ated, -'nàtëd, ^ed, -d, a. försedd med kolonner. ~iation, -nia'sjun, s. byg. kolonnställning (kolonners anordning).

colure, kolo r, 5. astron. kolur.

Colza, kol'za, s. bot. rapsat (Brassica cam-pestris oleifera). ~-oil, s. colzaoljaj »holländsk» rofolia till lampor.

coma, gr., ko' ma, 1. s. med. sömnsjuka, letar gi, djup dvala.

COma, lat., gr., kö'må, 2. s. bot. (hår)tofs; trädkrona; astron, kometsvans, ^te, -mät, (1.) a. bot. hårig.

CO-mate, ko'màt, (2.)5. kamrat, följeslagare, comatose, kö'måtös, comatous, -tus, a. med.

letargisk.

comb, kom, (1.) se co om b; (2.) sc coombe.

comb, kom, (3.)s. kam, äfv. på en tupp, Oil våg etc.; karda; hästskrapa; gren på gevärshane; tekn. kullrig bokrygg; honungskaka; va. kamma; karda; häckla; vn. sjö. bryta sig, »bränna» om vågkammar. ~-broach, s. tand på en karda. ~-brush, s. kamborste till rengöring af kammar. ~-CaSe, S. kamfodral.

sjö. hålklamp. ~-CUttCr, s. kammakare. ~-frame, s. ställning i en bikupa för honungskakor.

maker, se ~

-cutter. ~-tray, s. kamlåda. ~-tringle,

s. väfstolsskaft, -redskap.

Combat, kom'bat, kum'bat, s. kamp, strid äfv. biid. (between, mellan); mil. strid mellan mindre »styrkor», träffning; vn. kämpa, strida (for, för, om; with, med); va. bekämpa, strida mot: close strid man mot man, handgemäng; single envig, tvekamp. ~able, -'abl, (-' - -), a. stridig. ~ant, -ånt, a. stridande, strids-färdig; her. om två djurbilder Upprättstående mot hvarann; s. en stridande; kämpe. er)|<, -ur, s. stridsman, kämpe. ~ive, -iv, a. stridslysten. ~iveneSS, -Ivnës, s. stridslystnad eg. fren.

combe, kom,

se coombe.

COmber, ko'mur, 1. s. en som kammar; ullkammare, kardare; lång brytande våg.

COmber, kom'bur, 2. s. zool. en art rödryg-gig snultra.

combinable, k6mbi'nåbl, a. förenlig. Combination, kombina'sjun, s. mat. etc. kombination; sammanställning, sammansättning; förening; förbindelse, &fv. af tankar etc.; ~ room, univ. Cambr. sällskapsrum i ett college. uze, s. artii. enhets(brand-) rör. ~-l0Ck, s. kombinationslås. Combine, kombi'n, va. sammanställa; sammansätta, förena; jämföra; vn. förena sig. ~d, -d, pp.; a. förenad; sammansatt, kombinerad; kem. äfv. bunden. -ur, s. ngn ei.

ngt som förenar, etc. Combing, ko'ming, l. se coaming. Combing, körning, %.prt; s. kamning, kardning; löshår, tur; pl. affall vid kamning ei. kardning; afkammaclt hår. ~-cloth, s. kamkofta (»peignoir»); pudermantel. ~-W00l, s. kamull, lång ull. Combining, kombi'ning, prt. af combine; a. kem. kombinerande, kombinations-; ~ capacity, kemisk kraft, attraktionskraft mellan atomer, combless, ko'mles, a. utan kam. COmbuSt †, kombust', a. astron, »i brand» (mindre än 8 1/2 ° aflägsen från solen). ~ ibility,

-ibil'iti, se r^ibleness. ~ible, -lbl, a. brännbar; lättantändlig, biid. »som lätt fattar eld», hetsig; s. brännbart ämne; brännmaterial. ^ibleness, -lblnès, s. brännbarhet, antändlighet. ~ion, -jun, s. förbränning; spontaneous självförbrän-ning. ~ive †, -iv, a. eldfängd, come, kum, vn. (imp. came, kàm ypp. come)

komma (jrom, från; into, in i; to, till, äfv. : vederfaras, drabba ngn; running, springande etc.), ankomma; fara, begifva sig, gå, jfr ex.; komma, råka (to. att); komma därhän, börja (to, att); komma med ngn, följa; komma (sig), härröra (from, of out of, af); härstamma (of, af, från); framkomma, uppstå, blifva till jfr ex.; gro, växa, »ta sig-», »gå till»; mogna; »slå ut», utfalla så el. så, lyckas; va. F utföra, göra; »komma (ut) med» ; spela, jfr ex.; s. † grodd, skott; kom (med)! välan! se så; jfr vid. följ.; nå, nå! nej, håll! sakta, vackert! ~ and go, komma och gå i alla bet. som i sv. (her colour came and luent, hon rodnade och bleknade ömsom); ~ now! »nej, hör på nu då!» ~ then! nå, nå; »nå, än se'n då»; ~ what may, hända hvad som vill; ~ to pass, se under p.; the butter det »vrider» sig, det blir smör; the malt det mältar sig; how this, huru kommer det till, hvadan kommer detta? that well from you, iron, det passar just dig

att säga, göra så; ~ (: part. perf. satsförkortn.) this day fortnight F, i dag 14 dagar

till; Wednesday F, om onsdag; how came you to be so ... (F &fv. : how came you so ... ett adjektiv)? hur kom det till att ni ...; at length I came to regard ..., slutligen började jag betrakta ...; to ~ it F, lyckas i ngt tilltag, i ngt knep; komma ut med ngt, äfv. pengar, jfr följ.; I can't ~ it, jag kan ej komma ut med det (: jag kan ej göra det, ej förmå mig därtill, ei. jag har ej råd därtill); he will not it), han vill icke fram med det; to ~ (it) over a person F, (söka) imponera på ngn; »få ngn dit man vill»; ~ it fat, ~ it strong F, slå på stort, »gå på i ullstrumporna» ; öfverdrifva, »ta till i växten»; to ~ the noble Lord, the old soldier?, spela förnäm herre, gammal praktikus; ~ no tricks herel F kom inte med några dumheter! ~ a walk, gå (med) ut och gå; ~ your ways F, kom hit! to ~ efter ett subst., kommande, framtida; the life to det tillkommande lifvet; ~ about, komma (i och) för ett ärende o. d.; »komma till», »komma sig»; tillgå, hända, inträffa; förändras, ändra sig; vända sig om vinden, sjö. gå rund, jfr ~ round; F »komma på bättre tankar», ändra åsigt, sadla om; sprida sig; va. öfverlista; ~ across, »råka på», påträffa; it came across my mind, det kom mig före, den tanken kom för mig (that, att); ~ after, komma, följa efter; komma för att söka ngn; komma och hämta ngn, ngt; förfölja; P »springa» efter en flicka; ~ again, återkomma; ~ along, gå bort; komma med; ~ along! »kom på!» gå på! ~ along with me/kommed mig! ~ amiss, gå olyckligt; inträffa olägligt; ej passa; ~ asunder, gå sönder; ~ at, komma åt (till, öfver), få, ernå; uppnå kunskap etc.; komma emot tin anfall; ~ away, gå sin väg; bege sig af; bortfalla, lossna, afsöndras; skjuta upp, gro; ~ back, komma tillbaka i alla bet., återvända; ~ behind, komma efter, stanna efter; icke upphinna; biid. vara underlägsen; ~ between, komma emellan i alla bet.; ~ by, komma (gå) förbi; komma åt, (öfver : »få tag i»); ernå, förvärfva, få (äfv. : ådraga sig); ~ by shame, komma på skam; ~ by the worst, misslyckas; ~ down, komma (gå, fara, slå) ned, jfr ock down; falla om pris; nedsättas, förödmjukas; F gifva med sig, bli ödmjuk; si. »bestå», »spendera»; betala för andra, (få) »punga ut (med slantarna)»; ~ down upon, »vara på» ngn, öfverfalla ngn med häftiga förebråelser; ~ for, komma för att hämta, af hämta; ~ forth, komma fram, ut; framträda, uppkomma, visa sig; ~ forward, framträda; komma fram, uppträda; erbjuda sig (sin tjänst); göra framsteg; komma sig före; ~ home, se under h.; ~ in, (jfr in) komma in; anlända; inkomma, ingå, äfv. hand. : inflyta; sjö. inlöpa; träda in (i sin tur); inträda (i tjänst), tillträda; tillkomma såsom bidragande, medverkande; komma på modet; gifva (med) sig; om tidvattnet sätta inåt land, vara i stigande; ~ in as, uppträda såsom; in for, (komma med för att) få sin andel af ngt; göra anspråk på; ~ in to, tillträda; gå in på; ~ in well, om växter, säd etc. blifva lyckligt och väl inbärgad; ~ into ..., komma i, till (operation, användning, play, gång); komma in uti; råka i ett sällskap, obehag, etc.; tillträda arf, etc. ; blifva förtrogen med en sak; gå in på; ~ near, <v/ nigh, närma sig äfv. bild.: likna; ~ off, gå (falla) af, lossna; komma undan, undslippa; komma (gå) ifrån ngt ([a] conqueror, såsom segrare; [a] loser, med förlust; with credit, med heder; clear, utan förlust, helskinnad); aflägsna sig, afvika från en riktning; konst, framträda, hafva relief; sluta, utfalla; F försiggå, »gå af stapeln», blifva af, ega rum; ~ off from, lemna, låta fara; ~ on, »komma på» i alla bet., jfr on ; gå framåt i alla bet.;

börja, »taga till»; nalkas, »vara i antågande» ; om ett mål, en sak komma före, upptagas till behandling; inbryta om natten, etc., inträda om ett tidehvarf; tillstöta; växa, gå till, trifvas; komma öfver, anfalla, jfr ~ upon; ~ out, komma (gå etc.) ut, äfv. om en bok ; om en nyhet o. d. : blifva

allmänt bekant; komma i dagen, »dyka upp», yppas, framträda, visa sig; uppträda, särsk. om en skådespelare (: ~ OUt in public) debutera; slå ut om blommor; falla af, ur om hår, tänder; föras ut i världen om en ung flicka; ha sin utkomst, bärga sig (with, med, på); utfalla, sluta, aflöpa; si. duellera; (in his examination) he came out first of twenty, han blef den förste af tjugu stycken; ~ out strong (strongly) F, visa sig dugtig, utmärka sig (as, som; with, med); ~ out in pimples, få utslag; ~ out of, komma ut ur; härstamma från, härröra af, jfr ofvan vn.; ~ out with, komma fram med, gifva offentlighet åt; <v» over, Vn. komma Öfver, gå Öfver till en annan sida, till den talande; Öfvergå till motpartiet; rinna öfver; öfverdestillera; va. öfverträffa; få bugt med, öfverlista; ~ round, se round; ~ short, se short; ~ to, komma till (med följ. subst., se under detta; med for, jfr ned. ~ upon; med följ. to o. infin. anlita ngn för att få ngt uträttadt); belöpa sig till (a large sum);

Å: fate, å: far, i: fall, å: fat, å: fast, è: mete. è: met. é: her. 1: fine. 1: fin, i: fir,collection

% Mindre brukligt. 215 † Föråldradt.

cologne-powder

komma i besittning af , tillträda arf, etc.; gå in på (saken); föra till, leda till, ge för handen; hämta sig, lugna sig, komma

till sans (t. ex. efter en svimning, ofta <v to one's self), kvickna till; sjö. dreja till, lova, komma närmare vinden; förtöja; ~ to nothing, ej bli (vara) något bevändt med; bli ingenting af; ~ to the same (thing), komma på ett ut; it to this, slutsumman af saken är; ~ up, komma upp äfv. om plantor, uppstå; komma fram (to, till); komma i bruk, i modet, på tal; sjö. komma närmare vinden; va. sjö. ge efter på, skräcka på ett tåg, på gångspelet; ~ up to, jfr föreg, ex.; närma sig; uppgå till; uppnå; motsvara; ~ up to the challc, the scratch P, bestå profvet, uppfylla förväntan; ~ up with, upphinna, komma i jämbredd med; ~ upon, komma öfver ngn, öfverraska, anfalla; vända sig till ngn (for, för att få), hand. »hålla sig till ngn» (for the payment). —day gO-day people, s. (pl.) F folk som tar dagen som den kommer. —down, s. bild. fall, sjunkande. —off, - s. undflykt; F ngt som blir af. —Outer, - -, s. Am. F radikal reformifrare; separatist, ratability, -åtå-bil'iti, s. F åtkomlighet, tillgänglighet. — atable, -åtfåbl, a. F åtkomlig, tillgänglig. Comedian, komè'diån, s. komisk skådespelare; aktör, aktris; lustspelsförfattare.

Comedy, kom'ëdi, s. komedi, lustspel; broad fars.

Comeliness, kum'linës, s. behaglighet, behag; anständighet. COmely, -li, a. (komp. -lier, -år; sup. -liest, -ëst) vacker, täck, däjlig, behaglig; anständig; passande

tid, person, omständigheter.

COmer, kum'ur, s. ngn, ngt som kommer; ankommande, anländande; deltagare; ali rißе shooting contest, allmänprisskjut-ning; the last den sist ankommande; new en nykommen; swift and hasty plantor ei. träd som skjuta hastigt upp (af »bråda» slaget); open to ali fri(tt) för hvem som vill. Comestible, komëst'ibl, a. † ätbar; s. näringsmedel, ofta i pl.: matvaror.

comet, k6mJèt, S. komet, äfv. kortspelet; fyrv. komet, raket med svans; ~ wine, vin från ett »kometår». —finder,

—seeker, s. ett slags teleskop med stort synfält, ^arium, lat., -a'rium, s. astr. instrument som åskådliggör en komets omlopp. — ary, -åri, ~ic, - ik, «. komet-, ^ography, -og'rafi, s. kometbeskrifning.

COmfit, k&m'fit, s. konfekt, kanderad frukt ei. d., is. »brända mandlar» ei. sockergryn; va. † insockra (och torka) jfr s. —maker,

sockerbagare (som gör konfekt). ~ure †, -ur, s. konfekt, jfr ofvan.

Comfort, kim'furt, va. stärka, upplifva; trösta, lisa; jur. gifva bistånd, uppmuntran åt en brottsling efter brottet: S. styrkande, vederkvickelse; tröst, hugsvalelse; understöd, uppmuntran, hjälp särsk. jur. jfr ofvan; tillfredsställelse (to, för); välbefinnande, ro; välstånd; hemtrefnad; bekvämlighet äfv. konkret, pl. bekvämligheter; Am. stop-padt täcke; to £a&e~,låta trösta sig, fatta mod. ~able, -abl, a. som låter trösta sig †; stärkande, upplifvande; trösterik, lugnande; bekväm; behaglig, hemtreflig, angenäm; välmående, »som har det bra», jfr ex.; fri från plågor om en sjuk; stundom »hygglig», ej oäfven; S. Am. se föreg. Am.; ett slags vagn; ytterhalsduk; to be »ha det bra», särsk. sitta, ligga etc. bekvämt; må förträffligt; in ~ circumstances, i goda omständigheter, välbärgad. ableness, -ablnès, s. tröst, ro; trösterikhet; behaglighet; bekvämlighet. ~ably, -åbli, ad. trefligt, bekvämt, etc., jfr <^able; i godt mak. ~ed, -id, pp.; be låt trösta dig, var vid god tröst. ~er, -ur, s. tröstare; bibi. hugsvalare(n); långhalsduk, stickad ytterhalsduk af ylle, »ami»; Am. stoppadt täcke. ~leSS, -lës, a. tröstlös, bedröfvad; obehaglig, oangenäm; torftig, otreflig. ~leSSneSS, -lësnës, s. tröstlöshet; obehaglighet; otreflighet, brist på bekvämlighet.

comfrey, comfry, kum'fri, 5. bot. vallört (Symphytum officinale).

COmiC, kém'ik, a. komisk; löjlig, lustig s. komiker. ~al, -ål, a. löjlig, lustig; komisk if; s. i pl. skämttidning. ~ality, -al'iti, s. ngt som är komiskt; lustigt upptåg, se vid. föij. ~alness, -åinès, ~ry

-ri, s. komiskhet, komik, lustighet.

COming, kåm'ing, prt. af come; a. kommande; tillkommande, stundande; medgörlig, villig, färdig if; s. ankomst; annalkande; en plantas uppskjutande; a ~ man F, en framtidsman; ~ Sir! kypares o. d. »kommer strax», —in, s. inkommande; ingående, inkomst; inträffande; eftergifvande †. —Off, s. aflöpande, försiggående. —on, a. † medgörlig; s. annalkande, inträffande; tillväxt, förkofran. —tO, —lip, s. sjö. bidrejning.

COmitia, lat., komisj'ia, S. pl. rom. antik, ko-mitier, folkförsamling. ~l, -al, a. hörande till en folkförsamling.

COmity, kom'iti, s. höflighet, artighet, be-lefvenhet; ~ of Nations, internationel

höflighet (staters ömsesidiga respekterande af hvarandras lagar o. inrättningar).

comma, kém'å, s. komma; mus. enharmonisk intervall (: 1/9 ton); inverted anföringstecken.

Command, koma'nd, va. befalla (to do), låta: styra; beherska äfv. om ett högre beläget ställe, särsk. fort.; bjuda, kräfva, framkalla, ingifva vördnad, beundran; mil. kommendera, anföra; förfoga öfver, hafva tillgång till; hand. beställa, förskrifva; erbjuda, hafva (a view)-, vn. kommendera, hafva befäl, styra, herska; s. befallning, bud; befäl, makt (of, over, öfver); välde (over, öfver); förfogande; mii. order; kommando (distrikt); kommendering; hand. beställning, order, uppdrag; fri utsigt öfver ngt, beher-skande, äfv. fort. : bestrykande läge; a ~ of language, of luords, välde öfver språket (ordförråd, ledighet att uttrycka sig) ; at One's

till ngns (sitt) förfogande; at to ~ F, till er tjänst; by the ~ of, på ngns befallning; to have the ~ of, jfr ofvan va.; äfv. fullkomligt känna, vara fullt hemmastadd i (t. ex. ett språk); to have the ~ of one's self, one's feelings, one's passions, kunna beherska sig; to be in föra befälet. ~able -abl, a. som kan beher-skas. ~ant, -ant, s. mil. befälhafvare; kommendant. ~er, -ur, 5. se föreg.; kommendör af en orden (Knight [C]~); sjö. kaptenlöjtnant (i krigsflottan, högste befälhafvare på ett mindre, sekond på ett större fartyg); kapten, befälhafvare ; jungfru (stenläggningsverktyg); hattmakares formband; kir. benlåda †; ~ in chief, öfverbefälhafvare. ~ership, -ur-sjip, s. jfr föreg, befälhafvareplats; kom-mendantskap. ~ery, -uri, s. samtliga riddare i en orden; kommendant-, kom-mendörskap(-svärdighet); komthuri, ordensgods; guvernörskap)j<. ~ilig, -ing, prt.; a. befallande; kommenderande (förande befäl); herskande, med ett beher-skande läge; ~ in chief, förande högsta befälet öfver armén. ~ment, -mènt, s. befallning, bud, föreskrift; makt, myndighet; the ten (C)~s, de tio budorden; si. de 10 fingrarna (ei. naglarna). ~reSS, -res, s. herskarinna. ~ry, -ri, se -ery. commatic kornat'ik, a. bestående af, uttryckt i korta meningar om tai och skrift, cömmatism †, -' - tizm, s. korthet i uttryckssätt.

commeasurable, komezj'urabl, se commensurable.

commemorable, komem'orabl, s. minnesvärd, märkvärdig, commemorate, -ràt, va. fira en åminnelsefest öfver; tjäna till åminnelse af. Commemoration, -ra'sjun, s. erinrande, åminnelse; åminnelsefest, särsk. Oxf. univ. (C) årlig minnesfest i slutet

af juni (fday) öfver universitetets välgörare; in o» of till åminnelse af. commemorative, -ràtiv, a. tjänande till åminnelse (of, af), commemorator, -ràtur, 5. åminnelsefirare. Commemoratory, -rà-

turi, se föreg. a.

commence, kornens', vn. börja, begynna (doing ei.)j< to do), taga sin början; begynna att blifva, börja såsom; univ. taga en grad ei. den första graden; va. börja, begynna (a thing; with, med); påbörja; anträda, företaga. ~ment, -mënt, s. början, begynnelse; Cambr. univ. promotions-dag (motsv. Act ei. Commemoration i Oxf.); at the i början (of, af); for a f, till en början.

COmmend, komënd', va. anbefalla, rekommendera, anförtro (to, åt); lof orda, berömma; anbefalla i ngns hågkomst, jfr ex.; ~ me to your parents, jag ber om min hälsning till edra föräldrar; (of ali ...) ~ me to ... F, föredrager jag, »tacka vet jag ...». ^able, -abl, a. värd att anbefallas, lofvärd, berömlig. ~am, eg. lat. -åm, s. ledigt prestgäll; innehafvande af ett ledigt prestgäll under vakansen. atary, -atari, ~at0r, -atur, 5. innehafvare af ett ledigt prestgäll under vakansen. nation, -a'sjun, s. rekommendation, lofordande; hälsning (vani. i pl.). ~atOry, -aturi, a. anbefallande, rekommendations- (letter)-, förvaltande en ledig presterlig syssla; s. rekommendation; loftal;

prayer, förbön. ~er, -ur, s. en som anbefaller etc.

Commensal †, komen'sal, s. bordskamrat. ~ity †, -'iti, commensation †, -sa'sjun, s. ätande vid samma bord. commensurability, komensiirabil'lti, s.kom-mensurabiiitet, jfr föij. commensurable, -men'surabl, a. mat. kommensurabel, som kan mätas med samma mått. COmmen-surate, -mën'süràt, a. kommensurabel; jämförlig; proportionel; jämlik (with, med); va. bringa till gemensamt mått. commensuration, -ra'sjun, 5. proportion; jämförlighet.

Comment, kom'ent, s. anmärkning; utläggning, förklaring; upplysande anmärkning, not; vn. (äfv. - -') kommentera, göra (bifoga, skrifva) anmärkningar (upon, om, öfver, till); va. † kommentera; dikta, låtsa. ~ary, -åri, s. kommentar, utläggning, anmärkningar (on, öfver, till). ation, -a'sjuii, s. kommenterande, förseende med, författande af anmärkningar; se vid. föreg. ~at0r, -àtur, ~er, -'ur, s. kommentator, en som författar (upplysande) anmärkningar.

commerce, kém'èrs, s. handel(n i stort); varu-utbyte (äfv. of ideas); umgänge, förbindelser; ett slags kortspel; vn. (--') handlaf; pläga umgänge (with, med), commercial, -me'rsjal, a. handels-, kom-mersiel; s. (the ~) handeln, köpmansyrket; ~ advices, ~ notes, handelsberättelser; ~ court, handelsdomstol; kommerskollegium; ~ directory, handelskalender; ~ establishment, handelsfirma; handelsinstitut; ~ harbour, faktori i främmande hamn; ~ house, handelshus; ~ law, handelslag; (the) ~ line, köpmansyrket; ~ note-paper, skrifpapper af ett visst litet format; ~

room, särskildt rum i engelska värdshus för handelsresande, som där få billigare pris; ~ style, affärsstil; ~ traveller, handelsresande; ~ union of Germany, tyska tullföreningen (Zollverein). commination, komina'sjun, s. hot; kyrk. (uppläsande på vissa dagar [askonsdagen etc.] af) skriftställen innehållande gudomliga straffdomar. Comminatory, -min'aturi, a. hotande, bestraffande, varnande.

Commingle,körning'gl, va. blanda; vn. (hop-) blandas, förenas.

Comminute, k6m'inüt, va. fint sönderdela, stöta, mala etc. sönder, pulverisera. COm-minution, -nu'sjun, s. förminskning genom borttagande efter hand af smådelar; krossning, pulverisering; kir. sönder-skärfning.

Commiserate, komiz'urat, va. hysa medlidande med, ömka, beklaga, commiseration, -ra'sjun, s. medömkan, medlidande, commiserative -iv, a. ömkande, full af medlidande (of, med). COmmiseratOr, -år, s. en som hyser medömkan, commissarial, komisa'rial, a. hörande till en kommissarie. Commissariat, -at, s. mil. kommissariat; kommissariebefattning.

Commissary, kom'isari, s. kommissarie, fullmäktig; kyrk. andlig domare i biskops ställe; oambr. univ. domare under universitetskanslern; mil. krigskommissarie, intendent; ~ of horse, inspektör öfver ridande artilleriet; ~ of musters, mön-stringskommissarie; ~ of stores, Am. ~o/* subsistence, rau. intendent. ~-general, s. generalkrigskommissarie. ~ship, -sjip, s. en kommissaries etc. jfr föreg, befattning.

Commission, komisj'un, s. begående (of a sin, etc.); uppdrag, förordnande; bemyndigande; utnämning; fullmakt; mil. officersfullmakt; beställning, värf, syssla, post; kommission, utskott, komité, regeringsbyrå; hand. kommission; kommissionsarvode, -provision; va. befullmäk-

tiga, förordna, bemyndiga; gifva i uppdrag (to, att); afsända med uppdrag; ~ officer, se ~ed officer-, ~ of bankruptcy, konkursstämma; ~ of the peace, fredsdomarekollegium; a ~ in succession, fullmakt som får öfverlåtas på annan person; to hold a innehafva (kunglig) fullmakt, särsk. om en officer : vara officer; to lose one's mil. förlora sin grad; to throw up one's taga afsked från tjänsten; to be in the vara fredsdomare; officer in kommenderad officer; a ship in ett (krigs)fartyg utrustadt till expedition; to put a ship into utrusta ett fartyg; to put into <v», öfverlemna åt tillförordnade fullmäktige (under vakans); On i kommission; to sit under a säges om Assize Judges, då de på sin circuit utöfva domarekallet på grund af 5 särskilda vissa för

civila, andra för brottmål. ~ed, -d, pp. sänd,

som fått uppdrag (to, att); a. befullmäk-tigad; ~ officer, officer med kunglig fullmakt (i mots, till underofficer : nonofficer). ~-agent, s. hand. kommissionär. ^-business, s. kommissions-agenturaffär. ~-day, s. första tingsdagen (of the Assizes), ^-merchant, s. kommissionshandlande. ^-traveller, s. handelsresande mot provision. ~aire, fr., -à'r, S. hand. kommissionär; stadsbud. ~er, -ur, s. fullmäktig, ombud; kommissions-, komitéledamot; kommissarie (titel för många, äfven högre ämbetsmän); of Customs, tullstyrelsen, ^ship, -sjip, s. en commissioner's befattning; uppdrag, förordnande, tjänst, plats, commisural, komisj'orai, a. af föij. commi-

sure, -sjor, S. fog anat. naturv. tekn.

COmmit, komit', va. anförtro, öfverlemna (to, at); begå, föröfva (ett brott; murder, violence on ...), göra sig skyldig till F

skämts, äfv. oskyldig? saker (t. ex. a poem) ; pari. hänvisa (a bill) till ett utskott; jur. låta häkta; blottställa, kompromettera (the honor of...; one's self); blanda om hvartannat †; vn. † begå sedlighetsbrott; ~ one's self, äfv. förbinda sig (to, till; to do, att göra); ~ to custody, ~ to prison, låta häkta, förklara skyldig att träda i häkte; ~ to memory, lägga på minnet, inlära; ~ to paper, ~ to writing, uppteckna, nedskrifva. ~ment, -mënt, ~tal, -al, s. anförtroende, öfverlemnande; jur. häktande, häktningsorder; begående af ett brott; hänvisande till utskott; blottställande, komprometterande; förpligtelse, förbindelse; ~ for reexamination, fredsdomares dom att ngn skall hållas i häkte i förväntan på vidare ransakning under

committal

högst 8 dagar; ~ for trial, fredsdomares dom att ngn skall hållas i häkte till nästa lagtima ting. ~tee, -è', s. jur. förmyndare för en vansinnig; (-'è) utskott, komité; ~ of the whole House, pari. hela underhuset sammanträdande under friare former till behandling af vissa is. anslagsfrågor of supply, »bevillningsutskott»; ~ of ways and means, »statsutskott»); the ~ of somebody (t. ex. Mr. N*s personer som gemensamt arbeta på någons val till parlamentet; ~ of selection, utskott af elektorer för val till de särskilda utskotten; selects, särskildt utskott af underhusmedlemmar. ~tee-ship, -'èsjip, s. ledamotskap i ett utskott. ~ter, -ur, s. en som anförtror, begår, etc.

commix, komiks', s. (hop)blanda; vn. blanda sig. "ftion -tjun, s. (hop)blandning. ~tlire, -tjur, s. blandning; förening af olikartade ting; Skoti. jur. förvärfvande på en gång af olika egares egodelar.

Commodate, kom'odat, s. Skoti. jur. räntefria lån.

COmmOde, fr., komo'd, s. förr ett slags hög håruppsättning för fruntimmer; liten byrå; nattstol.

Commodious, k6mo'dius, a. bekväm, be-kvämlig, rymlig, lämplig, passande (for, för, till). ~neSS, -nes, 5. bekvämlighet, lämplighet. Commodity, -mod'iti, s.

se föreg. †; fördel, nytta †; is. hand. vara, gods.

Commodore, kom'odor, s. chef för en mindre eskader; kommendör i flottan; ordförande i ett segelsällskap; konvojskepp.

Common, kom'un, a. gemensam (to, för) samfäld; gram. generis communis, jfr vid. ex. nedan; allmän, vanlig (among, with, bland), gängse; hand. ordinär; ofrälse; »lägre» folket, gemen (i gemene man), menig; simpel; allmän om kvinnor, liderlig; s. allmänning; jur. (gemensam) rätt till ngt på annans mark; pl. se nedan vn. hafva gemensam rätt med andra till allmänning o. d. ; spisa tillsamman; öfverlägga (of, om) †; deltaga (of, i)†; ~ bail, fingerad borgen; ~ chord, treklang; ~ council, se sms.; 'V/ crier, allmän utropare; ~ divisor, se ^measure; ~ hall, stadshus, rådstuga; ~ law, allmän civilrätt; oskrifven (ej kodifice-

rad) lag grundande sig på gammal häfd och prejudikat ; förr all lag som ej hänfördes till Equity, ei. var grundad i Canon Law; ~ lawyer, jurist erfaren i common law; ~ learning, jur. allmänbekant stadga ei. rättsregel; ~ measure, mat. storhet som jämt delar flere andra storheter; mus., se time; ~ noun, gram. slägtnamn,

appellativ; (the) ~ people, alla ofrälse, folket i mots, tin nobility; arbetarebefolkning; gemene man, vanligt simpelt folk; (CPleas, vanliga civila mål som falla under ~ law; förk. för Court of ~ Pleas, förr en af de tre höga domstolarna i Westminster, nu öfvergången i ~ Pleas Division af Högsta domstolen; (C)**Prayer, engelska episkopala kyrkans liturgi; Booh of (CPrayer, engelska kyrkohandboken; ~ school, folkskola; ~ sense, vanligt sundt förstånd; »redigt hufvud», »praktiskt» förstånd; »sundt förnuft»; ~ spirit, samfundsanda; ~ time, gemensam (borgerlig) tid; mus. enkel jämn taktart (2/2'dels ei. 4/4:dels takt); mil. vanlig (långsam : 90 steg i minuten) marsch;

man,---' -, s. anhängare af (den Crom-

wellska) republiken. ~

able, -abl, a. ega, nytjad gemensamt af flere om jord, all-männings-; berättigad till bete på allmänning (beasts); ~ land, en till större delen odlingsbar allmänning, ^age, -adj, s. rätt till (bete på) allmänning. alty, -ålti, s. menighet, stora allmänheten, gemene man. ~er, -ur, s. ofrälse

person (hvarje engelsman som icke har säte och stämma i öfverhuset); medlem af underhuset; en som eger rätt att deltaga i val till parlamentet; oxf. univ. student af andra rangen; sköka †. ~ey, -1, s. biand gossar vanlig marmorkula (i mots, tin alleytaws), ~ly, -li, ad. vanligen, ofta, allmänt; gemensamt †. ~ness, -ès, s. vanlighet; allmänhet; alldaglighet; gemensamhet†. ~S, -z, s. pl. menighet, det lägre folket; Engi. underhuset; föda, kost, eg. gemensam spisning (to board in ~); Doctors' byggnad i London där de andliga domstolarna hade sitt säte; House of (C)~, underhuset; to be kept at (on) short hållas på klen kost, sjö. på half ranson. ~ty, -ti, s. skoti. allmänning.

commorance, kém'oråns, commorancy, -i,

s. jur. boende, vistande; hemvist; Am. tillfälligt kortare vistande på en ort. COm-morant, -ränt, a. jur. boende, uppehållande sig.

Commotion, komo'sjun, s. skakning, häftig rörelse; förvirring, uppror, upprördhet; sinnesskakning.

Communal, kormi'nal, a. kommunal, jfr commune, s.

commune, komu'n, vn. meddela sig; samtala, rådslå (with, med); Am. begå nattvarden; s. (-' -) förtroligt umgänge, vänligt samspråk, samråd; Frank, kommun, communicability, -ikabil'iti, 5. meddel-barhet. communicable, -ikabl, a. med-delbar; meddelsam. COmmun'lCant,-ikant, a. meddelande}^; s. deltagare †; nattvardsgäst; medlem af ett kyrkligt samfund. communicate, -ikàt, va. meddela (to, åt); kungöra; vn. meddela sig; stå i förbindelse (with, med); begå nattvarden; deltaga (with, med; in, i) †; to ~ with one's own heart, gå in i sig själf, anställa betraktelser, communication, -ika'sjun, s. meddelande i aiia bet., underrättelse; mek. fortplantning af rörelse; umgänge; beröring; förbindelse,kommunikation (between, emellan; with, med); nattvardsgång; ~ by railway, by steamers, järnvägs-, ångbåtsförbindelse; ~ valve, pådragningsventil. communicative, -ikà-tiv, a. gifmild; meddelsam, öppenhjärtig; ~ of meddelande ngt. communicativeness, -ikàtivnës, s. meddelsamhet, communicator, -lkåtur, s. en som meddelar; förbindelsemaskin som fortplantar en rörelse, communicatory, -ikàturi, a. innebärande ett meddelande.

Communion, komu'njun, s. gemenskap, umgänge, förening, samråd; kyrkosamfund, en kyrka (t. ex. episkopaikyrkan); nattvardsgång, kommunion (to administer the to partake of the ~ cloth, altarduk; ~ table, nattvardsbord. ~ist -ist, s. församlingsmedlem.

communism, kom'unizm, 5. egendomsgemenskap, kommunism. Communist, -nist, s. kommunist.

Community, komu'niti, s. gemenskap; gemensamhet, gemensam besittning; samfund (vani. the samhället).

commutability, komutabil'iti. s. utbytlighet.

commutable, - abl, a. -utbytlig {for,

mot), commutation, -ta'sjun, s. utbyte (for, mot); ersättning; förändring; förvandling is. af realonus el. tjänstepligt i pengar; jur. (mildrande) förvandling i straff (t. ex. från dödsstraff till förvisning) ; Am. betalning på

en gång på förhand och med rabatt i st. f. efter hand; ~ ticket, Am. tidsbiljett för järnväg etc., löst på förhand med rabatt. COmiTIU-

tative, - tiv, a. bytes-; ömsesidig; växlande. commutator, -' - tàtur, s. elektr. strömomkastare. Commute, -mu't, va. utbyta (for, mot); jur. (mildrande) förvandla straff; förvandla i pengar; Am. betala på förhand och med rabatt på en gang, särsk. en järnvägstidsbiljett. commuter, -mu'tur, s. Am. en som utbyter etc., is. en som löser med rabatt tidsbiljett.

COmpaCt, kompakt', a. fast sammanfogad; fast, tät, solid; kortfattad, koncis; poet. sammansatt, gjord (of, af); sammanhållen (with, med, af) †; va. fast sammanfoga; göra fast, tät; ordna, sammansluta till ett helt (system); s. (-'-) öfverenskommelse, fördrag. ~ ed|y, -edli, —'|y, -li, ad. tätt, fast. ~edness, -èdnës, ~ness, -nes, s. täthet, fasthet. Companion, kompan'jun, s. kamrat, sällskapsbroder; deltagare, följeslagare; kompanjon; sjö. kapp, huf öfver kajut-trappan (äfv. ~ hatch); ~ ladder, trappa upp till halfdäck; ~ way, kajuttrappa; Knight (C) riddare af en orden i mots, till kommendör. ~able, -abl, a. sällskaplig. leSS, -lès, a. utan kamrat. ~ship, -sjip, s. sällskap, kamratskap. Company, kum'pani. s. (pl. -nies,-z) sällskap i alla bet., umgänge; kamratskap; »främmande», jfr ex.; skrå, gille; mängd, skara, hop; (skådespelar)trupp; hand. mil. kompani; hand. bolag; sjö. ett fartygs befäl och besättning; va. † se accompany; vn. † pläga umgänge; to be ~ F, vara sällskaplig; med ett adj. vara en ... sällskapsmänniska, vara så och så i sällskap; to bear hålla sällskap; beledsaga; to have ~ F, hafva främmande, hafva bjudning; to keep ~ (with), hålla sällskap; ledsaga; sällskapa med, särsk. P göra ett fruntimmer sin uppvaktning i friare ärenden, ungef. : vara »fästman» åt; to part åtskiljas; to see taga mot främmande; to see much ofta se folk hos sig, hafva mycket främmande; in ~ with, i sällskap med; i bolag med; in c-ies, i skaror, hoptals. comparable, kom'parabl, a. jämförlig (to, med), comparates, -råts, s. pl. log. två med hvarandra jämförda ting. Comparative, - åtiv, a. relativ, jämförelsevis

stor ei. liten etc. (t. ex. warmth,cold)jYék rafö-

Å: fate, ä: far. å: fall, a: fat, å: fast. è: inete. è: met, è: her, i: fine, l: fin, i: fir,comparative

rande, komparativ; s. gram, komparativus; the rxj degree, gram, komparativus. Compare, -pa'r. va. jämföra (loith, med : anställa jämförelse för att finna likhet eller olikhet);

ställa i jämbredd, förlikna (to, med, vid:

finna likhet i godhet etc. mellan två); gram. komparera ett adjektiv; kollationera skrifter; förskaffa sig, få†; vn. (kunna) jämföras, uthärda jämförelse, täfla (with, med; in, i); s. jämförelse %; liknelse †; snötes, anställa jämförelser, »slå sina kloka hufvud ihop» ; as with, i jämförelse med. Comparer, -pa'rur, s. en som jämför. Comparing, -pa'ring, prt.; s. jämförelse. Comparison, kompar'isn, s. jämförelse (between, mellan; with, med); gram. komparation; to institute (maize, state) a anställa jämförelse; beyond without r>u, utom all jämförelse, compart kompa'rt, va. afdela. ~ition, -isj'un, s. indelning, afdelande; afdelning, jfr följ. ~ment, -mènt, s. afdelning ; fack; her. byg. mål. fält; sjö. afdelningar fartyg skild frän andra genom (vattentäta) skott; trädg. kvarter †; jämv. etc. kupé. ~ner †, -nur, s. delegare.

COmpaSS, kum'pas, va, omgifva, omfatta, omringa; gå rundt om; belägra; erhålla, uppnå, bringa till stånd; jur. stämpla, trakta efter; skeppsb. kröka timmer; s. krets, omkrets; omfång; område; rymd; utsträckning; kompass; mus. omfång; pl, passare, cirkel(instrument, vanl. a pair of ~es); proportional transportör; in

a small i sammandrag, i korthet; within inom sitt område; (håiia) i styr; utan öfverdrift. ~-Card, s. kompass-skifva. ~-dial, s. handkompass, kompassur. ~-plane, s. skeppshyfvel för inbugtiga ytor. se rosin-weed. ~

-point, s. spets på en passare; kompassstreck. ~-saw, s. sticksåg. ~-signal, s. sjö. strecksignal.

timber, s. krumtimmer. ^-window, s. byg. cirkelformigt utbygdt fönster. ~able, -abl, a. som kan omgifvas, uppnås, etc. ~ing, -ing,prt.; s. krökning af timmer.

Compassion, kompasj'un, s. medlidande, deltagande, förbarmande; va. † hysa medlidande med; in (out of) ~ to, af medlidande med. ~ate, -at, a. medlidsam, deltagande; ra. känna deltagande för, hysa medlidande med, ömka. compatibility, kompatibil'iti, s. förenlighet. Compatible, -pat'ibl, a. förenlig, öfverensstämmande (with, med); lämplig.

Compatriot, kompa'triot, s. landsman; a. ‡ från samma land. ~ism)j<, -izm, s. landsmanskap.

COmpeer, kompè'r, (1.) vn. † se appear; (2.)s. like, kamrat, medbröder; va. † likna, vara jämgod med. Compel, kémpèl', va. tvinga, nödga, drifva; framtvinga, tilltvinga sig; betvinga; kufva, öfverväldiga %. liable, -abl, a. som kan tvingas, ei. betvingas, betvinglig. compellation, kompela'sjun, s. tilltal, titel, compellatory, % kömpèråturi, compelling, -ling, a. tvingande. COmpeller, -lår, s. en som tvingar; betvingare. compend)fc, kom'pènd, s. sammandrag. iate †, -'lät, va. sammanfatta, ^iosity †, -ios'iti, s. korthet. ^i0US, -'ius, a. kort, summarisk, sammandragen, 'MOUSneSS, -'iusnès, s. korthet, summariskhet, sammandragenhet. ~ium, eg. lat., -'ium, s. (pl.

~S, -z) sammandrag, sammanfattning; kortfattad handbok, lärobok, compensate, kompèn'sàt, va. uppväga; godtgöra, ersätta; vn. bilda en ersättning; ~ for, uppväga; ersätta, compensation, -sa'sjun, s. uppvägande; ersättning; godtgörelse, vederlag, gengäld (for, för); jur. afkvittning genom mot-fordran; fys. utjämning af en krafts verkan; ~ balance, ~ pendulum, kompensationspendel. compensative, -sativ, a. ersättnings-, godtgörelse-. Compensator, -' - -tur, s. godtgörare, ersättare; vederlag, gengäld; fys. etc. kompensator, compensatory, -såturi, a. uppvägande, godtgörelse-; ersättande, jämgod. COmpen-Se †, -pèns', se compensate. Compete, kompè't, vn. täfla (for, om; with, med), mäta sig; vara rival; hand. konkur-rera. ~nce, ~ncy, kom'pètèns(i), s. skicklighet, lämplighet; tillräcklighet; utkomst, nödtorftig bärgning; jur. behörighet, kompetens. ~nt, kom'petent, a. duglig; tillräcklig; kompetent, befogad, behörig; rätteligen tillkommande (to)-, ~ party, jur. sakkunnig person tillkallad att afgifva utlåtande; it is ~ Jör any member to hvarje medlem är befogad att ... competition, -petisj'im, s. täflan (for, to, om); rivalskap; hand. konkurrens. Competitive, -pèt'ltiv, a. täfiings-. competitor, -pet'itur, s. medtäflare; anhängare†; medhjälpare †. Compilation, kompilà/sjun, s. sammanställning, samling; sammandrag från olika författare.

Compile, kompl'1, va. kompilera, sammanskrifva, sammanplocka från olika källor. ~r, -ur, s. kompilator, complacence, complacency,kompià'sèns(i), s. välbehag, tillfredsställelse; artighet, förbindlighet, complacent, -sent, COm-

placential, †-sen'sjal, a. tillfredsstäld; förbindlig, artig, vänlig, förekommande, complain, kompla'n. vn. klaga, knota, beklaga sig, besvära sig (of, öfver; to, för ngn). ~ant, -ant, s. klagande; sjuk-ling; jur. klagande; kärande (i Equity).

-nr, s. en som klagar, knotar, etc. ^iny, -ing, prt.; a. klagande, knotande; s. klagan, knot. ~t, -t, s. klagan; ondt hvaröfver klagas; lidande, åkomma, pl. (små)krämpor; jur. klagomål, käromål; anklagelse; to lodge ingifva klagomål inför domstol.

complaisance, kom'plazans, - - -', 5. förbindlighet, artighet, villfarighet; undseende. complaisant, -zånt, a. artig, förbindlig, villfarig. tjänstvillig, complement, kom'pi ement, S. mat. mus. etc. komplement; fyllnad i fulla antalet ; fullt antal; fullständighet; arithmetic fyl-

nad i 10, 100 ci. 1,000. ~al, -'ål, ~ary,

-'åri, a. görande fullständig, fyllnads-, komplement-färger, tal, etc. complete, komple't, a. fullständig; afslutad,

färdig; hel och hållen; äfv. om personer: fulländad, »durkdrifven», » genompiskad» (a knave ~); va. göra fullständig; uppfylla; fullborda, afsluta. ~ness, -nes, s. fullständighet. Completion, -ple'sjun, s. fullbordan, fulländning, afslutning; fullständighet; fullständigande; ifyllande af hvad som fattas. completive, -iv, a. kompletterande, fullständigande. COmpletO-ry, -ån, a. (of) fullbordande, uppfyllande; s. se compline. Complex, kom'pleks, a. sammansatt; invecklad; s. sammanfattning. ~ed †, -t, a. se föreg. ~edneSS†, -'ëdnës, s. sammansättning, sammanfogning; invecklad beskaffenhet, complexion, komplëk'sjun, s. hopfogning, sammansättning, invecklingf; kropps-beskaffenhet †; temperament †; hudfärg, hy; utseende i aum. (of circumstances, of the sJcy, etc.). ~al, -ål, ~ary, -åri, a. hörande till kroppsbeskaffenhet †, till tem-perament†, till hyn. ~ed, -d, a. i sms. med... hy, med ... utseende (t. ex. darkmörkhyad; fair-rv, ljuslett; well-**, af godt utseende; med vacker hy). Complexity, komplëks'iti, s. sammansatt beskaffenhet, invecklad sammansättning, compliable, kompii'abi. se compliant, compliance, -åns, s. medgifvande, villfaran-de; eftergifvenhet (with, för); beredvillighet, villfarighet; in ~ with, i enlighet med, enligt, efter. Compliant, -ånt, a. eftergifven, fogande sig(fo, efter); foglig, beskedlig, villfarig.

complicate, kom'plikat, a. sammansatt; invecklad; bot. hopvikt; va. inveckla, hoptrassla; sammanfoga, sammanväfva af flere olikartade delar. ~d, -ëd, pp.; a. invecklad, intrasslad; sammansatt af två el. flere saramall-väfda tin ett. ~neSS, -nes. invecklad beskaffenhet. complication, -ka'sjun, s. in-veckling, hoptrassling, förveckling; sam-manväfning, sammanställning; invecklad sammansättning; klunga, virrvarr; med. komplicerad sjukdom, complicative, -iv, a. tjänande att inveckla, complicity, komplis'iti, s. medbrottslighet, compiler, kompli'ur, 5. en som håller med,

som (lätt) gifver med sig, »jaherre». Compliment, kom'plimënt, s. (yttrad, visad) artighet; lyckönskning, hälsning, ofta pl. (my rsjs to ...., min hälsning till ...!); va. hälsa; lyckönska (on, upon, about, till, med anledning af); säga artigheter åt, smickra; skoti. artigt begåfva (with, med); vn. >j< vara artig, uttömma sig i artigheter; »krusa»; the of the season, de vid

en viss tid, vid ett tillfälle passande Sedvanliga

hälsningarna, lyckönskningarna; no ^s ! intet krus! in ~ to, af artighet mot; to be under no ~ to, ej vara skyldig ngn ngn särskild uppmärksamhet. ~al †, -'ål, ary, -'åri, a. komplimenterande; gjord (afsedd, sagd etc.) för att visa ngn en artighet, egna ngn sin hyllning; hyllnings-, artighets-. ~er, -ur, s. öfverdrif-vet artig, kruserlig människa. complin(e), kom'plin, 5. en aftonbön i katolska

kyrkan.

Complot, kom'plot, s.; va. o. vn. (- -') etc., se plot, etc.

comply, kompli', vn., (imp. o. pp. -lied, -d) (med with) ge efter, ge vika (för); foga sig (efter), villfara, efterkomma, samtycka (till), compo, kom'po, S. tekn., byg. etc. F förkortning för:(l.) composite (order)-, (2.) composition, särsk. metallkomposition, is. legering af tenn och bly; sjö. månadshyra; (3.) compost, särsk. bruk till rappning; (4.) compound.

componé, kompo'na, ~d, -pö'nd,secompony. Component, kompo'nent, a. sammansättande, bildande, Utgörande om beståndsdelar; s. beståndsdel; fys. komposant (: ~ force); ~ part, beståndsdel, compony, kompo'ni, a. her. bestående af växlande metall- och färgrutor (bor du-re etc.).

Comport, kompo'rt, vn. stämma öfverens, passa tillsammans (with, med); va. (äfv. vn. med with) fördraga †; ~ one's self, uppföra sig; s. † (-' -) uppförande.

comportable

compressor

able †, -abl, a. förenlig, passande. ment, -mènt, s. hållning, skick, uppförande.

Compose, kompo'z, va. sammansätta, bilda; utgöra; affatta, författa, utarbeta; mus. komponera; (an)ordna, afpassa, lämpa (to, efter); lugna, stilla; bilägga; boktr, sätta; ~ one's self, lugna sig, sansa sig, tillkämpa sig fattning; laga sig i ordning (for, till); finna sig (to, i). ~d, -d, pp. sammansatt, bestående (of, af); a. samlad, lugn, värdig; to be ~ of, bestå af. ~dly, -ëdli, ad. med lugn, med fattning. ~dneSS, -ëdnès, 5. lugn, fattning.

-ur, s. författare; kompositör; boktr, sättare|; en som lugnar, bilägger, ordnar. composing, -ing, prt.; s. boktr, sättning; ~ frame, regal, ställning för stilkast; ~ galley, sättskepp; ~ room, sätteri; ~ rule, sättlinie; ~ stick, boktr, vinkelhake; tekn. hörnbeslag.

Composite, kém'pozit, a. sammansatt af olika beståndsdelar; byg. tillhörande, utmärkande ~ order, »composita-»pelare etc.; bot. tillhörande naturliga familjen COmpOsitæ; sjö. se nedan ex.; s. sammansättning; ~ candles, stearinljus; ~ carriage, järnv. vagn med kupéer af olika klass; ~ number, mat. tal som ej är primtal; ~ order, byg. romersk (italiensk) pelarordning; ~ ship, ~ vessel, sjö. fartyg bygdt af trä på järnspånt.

composition, kompozisj'un, s. mus. kem. etc. komposition; anordning; sammansättning, hopsättning, förening; F skämts, natur; affattande, utarbetande; literärt arbete, konstverk; kria, öfningsuppsats; öfverenskommelse, aftal)j<; biläggning)j<; log. syntes †; tekn. »massa», (tänd)sats; jur. tiondefrihet; hand. ackord (with creditors)-, ackordssumma; boktr, sättning; ~ face, ~ plane, min. kontaktsplan; ~ ornament, ornament af egentligt pastellage, »trägjutning» ei. stenpapp. Compositive, -poz'itiv, a. sammansättande; sammansatt. Compositor, -poz'itur, s. samman-sättare; anordnare; boktr, sättare; sätt-maskin; board, sättbräde. COmpOSi-tOUS, -poz'itus, a. se composite, bot.

COmpOSt, kom'post, a. † sammansatt; s. blandning!; åkerbr. kompost, gödsel; byg. (massa till) puts, bruk till rappning; va. göda; rappa. Composure, kompo'zjor, s. sammansättning †; anordning †; fattning, (sinnes-) lugn, sans.

compotation, kémp

compotator, -ta'tur, 5. dryckesbroder. Compound, kom'paund, 1. s. ind. (inhägnad) gårdstomt.

Compound, kom'paund, 2. a. sammansatt (of af); s. sammansättning, blandning; pl. afv. F »blandare»; va. (--') sammansätta, blanda tillhopa; förlika, uppgöra, bilägga; vn. (- -') träffa aftal, uppgöra, ackordera (for, om; with, med), hand. göra ackord (with one's creditors)-, (med for) ersätta, godtgöra; ~ addition etc., addition (räkning) i sorter ; ~ crystal, min. tvillingskristall; ~ flower, bot. blomster, blomkorg, sammansatt blomma; ~ fraction, bråk af ett bråktal; ~ interest, ränta på ränta; ~ leaf, bot. sammansatt blad; ~ metal, metallegering; ~ number, benämdt tal med flere sorter; se vid. composite number; ~ pier, ~ pillar, byg. knippepelare; ~ plate, pansarplåt af järn och stål; ~ quantity, alg. polynom; time,mus. 6/8:dels takt; ~ word, gram. sammansatt ord; to ~ a felony, mot godtgörelse afstå från att åtala ett brott (en stöld ei. d.). ~able, -abl, a. som kan sammansättas. ~er, -ur, s. tillblandare, särsk. (: ~ of drugs) apotekare; skiljeman, fredsstiftare >j<; en som gör ackord; en som träffar aftal (med en tjuf); univ. Öfverbetalare för sin grad.

comprehend, komprehënd', va. omfatta, innefatta (in, i); omfatta, inbegripa; begripa, fatta, inse. comprehensible, komprëhën'sibl, a. som kan innefattas, inbegripas; begriplig, fattlig. ~ness, -nës, begriplighet. comprehension, komprëhën'sjun, s. sammanfattning, inbegripande; sammandrag, hufvudinnehållf; fattningsförmåga. Comprehensive, komprèhën'siv, a. sammanfattande ; vidt omfattande ; innehållsrik; begåfvad med god (rik, vidt omfattande) fattningsgåfva. ~neSS, -nës, s. (vidsträckt) omfattning; rymlighet; vidt omfattande förstånd; innehållsrikhet, innehållsrik korthet i uttryck.

compress, komprës', va. pressa ihop; sammantrycka, hopklämma; komprimera; hoptränga, sammantränga; häfda|; s. (-' -) tekn. hydraulisk press för bomulls-balar : med. kompress, hopviket omslag. ~ed, -t, pp.; a. komprimerad; bot. zool. tilltryckt, nihility, -ibil'iti, s. samman-tryckbarhet. ~ible, -ibl, a. sammantryck-bar, som kan komprimeras, sammantryckas, -pressas. ^ibleneSS, -iblnës, se ~ibility. ~ion, -prësj'un, s. sammantryckning, -pressning; sammanträngning; tryck. ~ivë, -iv, a. hoppressande. ^Or, -ur, s. hoppressare; ngt som sammantrycker; instrument till hoppressning; klämmare; anat. hoptryckande muskel.

à: fate, å: far, å: fall, ii: fat, å: fa.st, i: mete, è: met, à: lier, 1: fine, i: fin, f: fir,öompressure

‡ Mindre brukligt. Ö2B † Föråldradt.

conceit

~ure >(C, -prësj'èr, s. sammantryckning

etc., jfr f^ion.

comprint, k6m'print, 5. boktr, (oärligt) eftertryck; vcl.% (--') boktr, trycka tillsammans ei. på samma gång; jur. eftertrycka.

comprisai kompn'zal, s. sammanfattande, inbegripande. Comprise, -pri'z, va. omfatta, inbegripa, innefatta (t. ex. much matter in few words; in, under, i).

Comprobate †, kom'probat, va. samfäldt bestyrka.

compromise, k6m'promiz, s. hänskjutande till gode män; kompromiss, förlikning genom ömsesidiga eftergifter;

va. förlika genom kompromiss, genom ömsesidiga eftergifter; sätta i fara, blottställa, komprometttera; vn. % ingå på förlikning; göra upp ackord (for SO per cent). ~r, -ur, s. en som ingår förlikning; skiljedomare. compromising, -ing, prt.; a. komprometterande.

compromit, kom'promit, va. förbinda sig, utlofva, tillförsäkra)j(; Am. blottställa, sätta i fara, kompromettera, comprovincial, k6mpr6vin'sjal, a. tillhörande samma provins ei. stift; s. landsman (som är från samma provins el. stift).

comptt, (1.) se count, 5. O. v.; (2.) komt, a. nätt, prydlig.

Comptrol, kontrd)'!, se control, ^ler, -ur, .<?. kontrollör; se vid. controller; (£)~ of Accounts, ungef. hofkamrer; (C)~ of the King's (Queen's) Household, ungef. hofmarskalk.

Compulsion, kémpuPsjun, s. tvingande, tvång; on af tvång (tvingad). COm-pulsive -siv, a. tvingande, tvångs-, compulsiveness -sivnès, 5. tvingande beskaffenhet, tvång, compulsory, -suri, a. tvångs-, nödtvungen; tvingande (med on, för : utgörande en tvångssak för ngn).

compunctf, kompungkt', a. stucken; aggad af samvetskval. ~ion, -pungk'sjun, s. stickande, retning †; samvetsagg. iOUS, -pungk'sjus, a. ångerfull, ånger-; åtföljd af ei. verkande samvetsagg; ~ visitings, känningar af samvetsagg.

compurgation, kompurga'sjun, s. jur. förr bestyrkande af en anklagads oskuld gnm andras edliga intyg om hans sannfärdighet. compurgator, -ga'tur, s. vitne som intygar ngns sannfärdighet ei. oskuld.

Computable, kompu'tabl, a. beräknelig. Computation, -ta'sjun, s. beräkning; öf-verslag, kostnadsförslag.

Compute, kémpü't, va. beräkna, anslå, uppskatta (at, till; to amount to, att uppgå till); s. † beräkning. *vr, -ur, s. beräk-nare; värderingsman.

Comrade, kém'ràd, s. kamrat, "vShip, -sjip,

s. kamratskap. COmS, korns, s. pl. mäsk. COn, kon, 1. lat. prefix, med, sam-, samman-. COn, kèn, 2. ad. förkortn. af contra, emot; s.

jtrpro; P slag, stöt; va. slå, stöta. COn, kon, 3. va. veta, känna, kunna †; studera, begrunda, »gå igenom» (a lesson, äfv. ~ over); sjö. varsko rodret, styra, conacre, kona'kur, va. utarrendera mindre lotter af en farm för en enda skörd; a. i ~ system, utarrenderande i smålotter. Conation, kona'sjun, s. fii. förmåga af frivillig handling. COnative, kén'ativ, a. försökande, sträfvande, handlande. C0-natUS, lat., -na'tus, s. försök, sträfvan; fys. sträfvan hos en kropp i rörelse att fortgå i samma riktning, concamerate konkam'urat, va. öfver-

hvälfva, slå ett hvalf öfver, concatenate, konkåtfënàt, va. hoplänka,

sammankedja, oftast biid. sammanbinda, concatenation, -nà'sjün, 5. sammanlänkning, kedja, sammanhängande serie, concavation, konkava'sjun, s. urhålkande. concave, kon'kav, a. hålig, inbugtig, in-

hvälfd, skålformig; skålslipad rakknif; s. skälighet; hvalf; va. }|< urhålka, skålformigt urtaga; ~ mirror, brännspegel; ~ plane, se compass-plane. ~neSS, -nes, s. hålighet, skälighet, concavity, -kav'lti, s. urhålkning, skålighet. C0nCaV0-C0n-Cave, -'okonkäv, a. bikonkav, skålig på båda sidor. COnCavO-COnvex, -'okonvèks, a. konkav-konvex, skålig på ena sidan, bukig på den andra. COnCaVOUS †, -'us, se concave, a. conceal, kénsè'l, va. dölja (from, för); fördölja; hemlighålla, förtiga; ~ from observation, dölja för allas blickar, ^able, -abl, a. som kan fördöljas. ~ed, -d,pp.; a. dold, hemlig. ~edly, -edli, ad. hemligt. ~er, -ur, s. en som döljer, förtiger ngt, hemlighållare. ~ment, -mënt, s. fördöljande; fördoldhet, hemlighet; gömställe, tillflyktsort; jur. fördöljande af sanningen.

concede, konse'd, vn. gifva efter, göra eftergifter (to, för); va. medgifva; bevilja, conceit, kènsè't, s. föreställning, tanke †; falsk föreställning, tom inbillning; nyck, grill, påfund; själfklokhet, inbilskhet; sökt kvickhet, affekteradt uttryck, »concetto»; va. tro, tänka †; inbilla sig (äfv. ~ one's self) >}<; vn. † hafva en föreställning; tänka (of, om); out o/~ with, ej längre nöjd med ei. böjd för, »trött på» ; to put one out of ~ with, draga ngns känslor från, göra missnöjd med, ingifva leda för. ~ed, -ëd, a. begåfvad med fantasi †; självklok, egenkär, inbilsk (of, öfver), redness, -ëdnës, s. inbilskhet, fåfänga. ~|eSS†, -lès, a. fantasilös, dum. conceivable, konse'vabl, a. fattlig, tänkbar, conceive, konse'v, va. afla, blifva hafvande med; bilda sig (an idea of)-, inbilla sig; fatta (a thing as probable; a suspicion; a hope; a passion for; a thing to be ..., att ngt är...; a plan, a purpose : uppgöra; a desire, an idea : få); »förstå», fatta tänkbarheten af ngt; affatta i ordalag; vn. afla, blifva hafvande; hafva föreställning (of, om), tänka; this is not to be fd, detta är ofattligt.

concent†, konsènt', s. samljud, harmoni;

öfverensstämmelse, concentrate, konsen'trat, - -, va. koncentrera; sammanföra i ei. mot en medelpunkt, sammantränga; kem. etc. förtäta;

vn. koncentreras, concentration, -tra'-sjun, s. koncentrering; förtätning. COn-centrative, -'tråtiv, a. koncentrerande, concentrator, - -ur, s. bärg. koncentreringsapparat, concentre, konsën'tur, va. o. vn. samla(s) i ei. mot en medelpunkt, koncentrera(s). concentric, -trik,a. koncentrisk, concen-tricity, -tris'iti, s. koncentricitet. concept, kon'sept, s. idé, begrepp, ^acle, -'åkl, s. förvaringsrum; bot. fröhylsa. ion, -sep'sjun, s. aflelse; bildande af föreställning; inbillningskraft; fattningsgåfva; föreställning, uppfattning (of, om, af); begrepp, idé; fantasialster; beyond f, ofattlig, concern, konse'rn, va. angå, röra, tillkomma; gälla, vara angelägen för, intressera; s. angelägenhet, sak; affär, hand. äfv.: affärsföretag, -firma, -hus; intresse, delaktighet; vigt, betydelse; hänsyn; bekymmer, oro, beråd; deltagande (for, in, för); F »persedel» äfv. om person, tingest, »inrättning», »historia» ; to f one's self, bekymra (äfv.: »bry») sig (about, om); intressera sig (in, för), befatta sig (with, med); inblanda sig (in, i); so far as fS (me), hvad (mig) angår; to be fed, vara delaktig, vara med om ngt (med at); vara inblandad (in, i); vara bekymrad, i beråd, orolig (about, at, öfver; for, för); vara deltagande, ömma (for, för); vara angelägen (for, om); he is not fed to o. inün., han behöfver icke...; the parties fed, dem som vederbör, i saken intresserade personer; it is no f of mine (none of my fs), det angår mig icke; to give one's self no f about, ej fråga efter, ej intressera sig för. <^edly, -ëdli, ad. med

deltagande, med intresse. ~ing, -ing, prt.; a. † vigtig; s. † vigtig angelägenhet; prep. beträffande, angående. ment, -mënt, s. åliggande, angelägenhet, affär; intresse; vigt, betydelse; inblandning, deltagande; bekymmer, oro för ngn. concert, konse'rt, va. aftala, komma öfverens om; uttänka; vn.)jC rådslå, samråda (on, om; with, med); s. (-' -) öfverensstämmelse, samråd, »godt förstånd»; harmoni; konsert; in f, enigt, i samråd. f pitch, 5. mus. orkesterton, normalhöjd för en viss ton. ~ed, -ëd, pp.; a. aftalad öfverenskommelse ; mus. flerstämmig för flere röster el. instrument. ~jna, -te'llà, S. drag-harmonika. it., -o, kontjër'to, s. mus. konsert såsom kompositionsart.

concession, konsesj'un, s. beviljande, medgifvande; eftergift (to, åt); koncession (t. ex. for the construction of a railway). ~er, -ur, s. koncessionssökande. ~ist, -ist, s. en som är för eftergifter, concessive, konsës'iv, a. medgifvande; gram. koncessiv. ~ly, -li, ad. såsom medgifvande, medgifningsvis. COnCeSSOry -suri, a. eftergifvande, medgifvande. COnCh, kongk, s. zool. mussla, snäcka, särsk.

vingsnäcka (Strombus); F invånare på ' Bahama-öarna; (äfv. ~a, -a) anat. yttre liå-ligheten i örat; byg. kor-rundel, absid. ~ifer, -lfur, s. zool. (p{. -a, -lf'ura) musseldjur. ~ite †, -it, 5. förstenad mussla. itiC, -lt'lk, a. innehållande förstenade musslor. ~0id, -ojd. s. mat. en viss kurva, oology, -ol'odji, s. läran om musslorna.

~ylaceous, ~yliaceous, -ii(i)à'sjus, yliOUS, -irius, a. tillhörande musslor(na), mussel-. ,

conciator, kon'siatur, s. tekn. den som i en glashytta afväger och blandar ingredienserna för glasmassan. conciliar(y), konsirjur(i) a. generalförsamlings-; koncilii-. conciliate, konsil'iat, va. vinna för sig, för sitt parti; tillvinna sig; försona; förlika.

conciliating, -mg, a. vinnande, conciliation, -a'sjun, s. förlikning; tillvinnande; försoning, conciliator, -ur, s.

försonare, fredsstiftare, conciliatory, -un, a. försonande, fredsstiftande. concise, konsi's, a. koncis, kort och innehållsrik. ~neSS, -nës, s. korthet i uttryck, concision, konsizj'un, s. skism, sekt; omskärelse)}C; korthet i uttryck)|<. concitation †, konsita'sjun, se excitation. conclave, kon'klav, s. konklav; kardinalsförsamling; hemligt råd. conclude, konklo'd, va. sluta, gifva ngt en afslutning, afsluta by med prt., med att;

à: fate, å: far, i: fall, a: fat, à: fast, è: mete, è: met, é: her, i: tine, 1: fin, 1: fir,Conclude

t Mindre brukligt. m † Föråldradt.

condemnable

äfv. ett köp, fred o. d.) | sluta till (ngt; by, from, af, från); utestänga)(C; innesluta†; jur. hindra, binda; vn. sluta (in, med); draga slutsats(er), sluta (on, upon, till; from, från); besluta sig, bestämma sig (on, för); ~ a thing to be ..., anse att ngt är ...; to eiiipt. slutligen, till slut; he by saying, till slut sade han; to be on, afgöras. ~r, -ur, s. en som afslutar, etc.; en som drager slutsatser, concluding, -ing, a. afslutnings-, slut-, conclusion, konklo'zjun, s. afslutande, slut; det som afslutar, slutdel, afslutning; afgörande, jfr ex.; resultat; slutledning; slutsats; jur. hinder, invändning; to arrive at (come to) a komma till en slutsats, ett resultat; afslutas, afgöras; to bring to a bringa till ett slut, till ett slutligt afgörande; to try göra experiment; (med with) pröfva krafterna med (jfr vid. try).

conclusive, konklo'siv, a. bringande till slut,slutlig; afgörande,bindande(£o,för); log. syllogistisk; (a fact) that is~ against, som talar afgörande mot ... ~ly, -li, ad. afgjordt, bestämdt, på ett bindande sätt. ~ness, -nes, s. afgörande egenskap, bindande kraft. COnCOCt, konkokt', va. smälta mat †; bringa till mognad †; uttänka, planlägga. ~er, -ur, s. anstiftare. ~ion, -kok'sjun, s. smältning af föda †; bringande till mognad †; planläggning; anstiftan. ^Ive, -Iv, a. bringande till mognad, concomitance, äfv. -ney, kénkom'itåns(i), 5. åtföljande, beledsagande, gemensamhet; in ~ with, tillsammans med, medverkande med. concomitant, -ant, a. beledsagande, åtföljande; medverkande; s. ledsagare, följe, concomitantly, -åntli, ad. i sällskap, gemensamt. COnCOrd, kong'kord, s. öfverensstämmelse; samdrägt, endrägt; samljud, harmoni; gram. kongruens; vn. † (- -') öfverensstämma. ^able, -'abl, a. samstämmande. ance, -'åns, s. öfverensstämmelse; enighet; konkordans(bok), is. teol. : bibellexikon. ~ant, -'ånt, a. öfverenstämmande; mus. konsonerande; s. † ngt som samstämmer. ~at, -'åt, s. öfverenskommelse,

is. konkordat mellan påfven och en regering.

ist, -'1st, s. konkordansförfattare. COnCOUrse, kong'kors, s. sammanlopp, sam-manflytning; sammanträffande af omständigheter; samling, möte, tillopp; klunga; föreningspunkt %. concrementf, kong'krëmënt, s. (massaupp-kommen genom) sammangyttring.

concrescence, kénkrës'ëns, s. förening till

en massa; förstoring genom samman-

gyttring. concrescive, -iv, a. tillväxande genom sammangyttring; sammangytt-rande.

concrete, kong'kret, a. förenad till en fast massa, sammansatt; log. konkret; s. massa bildad genom smådelars sammanslutning; fast massa; log. konkret begrepp; gram. konkret substantiv; tekn. »konkret»: konstgjord sten af stenflisor o. d. med cement el. murbruk (ett slags finare beton till golf etc.); vn.

(konkre't) blifva till en fast massa; hårdna; koagulera; anskjuta om kristaller; va. bilda genom konkretion; bilda till ett konkret begrepp. ~neSS, -'nes, s. konkret tillstånd; hårdnande, concretion, konkre'sjun, s. förening till en massa; öfvergående till fast form; konkretion, massa, gyttring. ~al, -ål, ~ary, -åri, a. konkretions-; hopgyttrad. COn-cretive, -tiv, a. förenande till en massa; hopgyttrande; koagulerande.

concubinacy †, konku binåsi, concubinage,

-ådj, s. konkubinat. COnCubine, kong'ku-bin, s. frilla, concupiscence, konkii'pisèns, s. sinligt begär, lusta. COnCUpiSCent % -sent, a. full af sinlig lusta, lysten, vällustig.

COnCUr, konke'r, vn. sammanlöpa †; sammanträffa bild.; samverka (in, i; to, till; with, med), bidraga; stämma öfverens, instämma; geom. sammanfalla; hand. konkurrera. ~rence, ~rency, -kur'ëns(i), 5. sammanträffande;

förening, samverkan, medverkan; öfverensstämmelse, samtycke, bifall; lika rätt; täflan, konkurrens. ~rent, -kur'ënt, a. sammanträffande; sammanstämmande; gående ut på det samma; samfäld om beslut etc.; samverkande; bild. gående i jämbredd, åtföljande hvarann; konkurrerande; s. någon, något som samverkar; medtäflare; samverkande orsak; biomständighet; en som har lika anspråk †; en af de dagar som i året öfverskjuta jämna 52 veckor. rently, -kur'ëntli, ad. samtidigt, i jämbredd (with, med); i förening. ~rentneSS, -kur'ëntnës, s. egenskap att vara samverkande etc., jfr föreg, a.; samverkan. ring, -mg, prt.; a. sammanträffande; samverkande; öfverensstämmande; geom. sammanfallande.

concussion, konkusj'un, s. skakning orsakad af stöt ei. fail, nervskakning; hjärnskakning of the brain). COnCUSSive,-kus'iv, a. skakande, försättande i skakning.

Condemn, kondèm', va. fördöma; förklara skyldig, fälla; döma (for, för; to, till); utdöma; konfiskera, förklara förbruten, tvable, -nåbl, a. fördömlig, tadelvärd,

h: note, å: do, nor, 6: not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

EngeJsk-svensk ordbok. 15ööMemnatioii

F Talspråk. 226 P Lågt språk.

öönductre&s

nation, -na'sjun, s. (fällande) dom; dömande; fördömande; fördömelse; ut-dömning, konfiskering. ~atOry, -natur!, a. fällande, dömande. ~6tJ, -d, pp.; a. dömd, förklarad skyldig; utdömd is. om fartyg : kondemnerad; afsedd för till döden dömda förbrytare (cell, ward). ~er, -nur, s. fördömare, utdömare, ogillare. condensability, kondënsåbil'iti, 5. förtät-barhet. condensable, -den'sabl, a. för-tätbar. Condensate)fc, -dën'såt, va. o. vn. se condense. Condensation, -sa'sjun, s. förtätning; sammanträngning (t. ex. of style)-, fys. kem. tekn. kondensering. COn-densative, -dën'såtiv, a. kondenserande, condensator, -dèn'såtur, s. fys. tekn. kondensator sarsk. : elektricitetsamlare; luft-förtätningspump, jfr vid. condenser. Condense, kondens', va. förtäta; sammantränga; sammanpressa; fys. kondensera

gas el. ånga till vätska, vätska till fast form; Vn.

förtätna; kondenseras; a. † tät, fast.

-Ur, S. en SOm förtätar m. m. ; fys. tekn. kondensator, förtätningsmaskin, i flere förbindelser »samlare»; kem. tekn. kylande förlag; eiektr. se accumulator; ångm. kondensor; ~ by contact, surface ångm. ytkondensor; ~ oauge, ångm. vacuum-meter. condensing, -ing, prt.; a. förtätande, kondenserings-; ~ chamber, bärg. kondenseringskammare, gnisterhus; ~ engine, ångmaskin med kondensor; ~ lens, optik, samlingslins. COnder, kon'dur, s. förr en som varskodde sillstimmens ankomst †; en som varskor rodret.

condescend, kondësënd', vn. nedlåta sig (to, till), underkasta sig. ~ence, -ens, s. Skoti. jur. skriftliga upplysningar i ett mål; (äfv. ~ency†, -ënsi) se vid. condescension. ""ing, -ing, prt.-, a. nedlåtande; s. se rdij. condescension, -sën'sjun, s. nedlåtenhet; eftergifvenhet. Condign, kondi'n, a. värdig; välförtjänt straff. ~ity †, -dig'niti, 5. is. teol. förtjänst, värdighet. ~ly, -li, ad. efter förtjänst. ~neSS, -ës, s. välförtjänthet, lämplighet. Condiment, kén'dimënt, s. krydda i aiimht. condisciple kondisi'pl, s. medlärjunge. condite †, kondi't, va. lägga in, sylta; a.

(-' -) inlagd, syltad. Condition, kondisj'un, s. tillstånd, belägenhet, läge, skick ; egenskap, beskaffenhet; stånd, (lefnads)ställning, -vilkor is. i ekonomiskt afseende; vilkor, förbehåll, fordran; vn. uppställa vilkor; träffa aftal; va. öfverenskommo om, aftala; Am. underkasta en lärjunge ny examen såsom vilkor att få behålla sin klass; ~ of sale, köpe vilkor;

the first ~ of a good booh is ..., första vilkoret för att en bok skall vara god är ...; in bad i dåligt skick; illa sjuk; i torftiga omständigheter; in good i godt stånd; vid godt hull, goda krafter; in high i full kraft; in low (weak) med nedsatta krafter, klen, sjuk; sleek glänsande hull is. om hästar; On (upon) with the med vilkor (that, att; of med partic.); to take goods upon taga varor på öppet köp. ~al, -ål, a. vilkor-lig; gram. konditional; 0n, beroende på ngt annat såsom vilkor. ~ality, -åriti, s. vilkorlighet. ~ate, -åt, a. † se ~al; va. göra beroende af vissa vilkor. ~ed, -d, a. i sms. (t. ex. wellaf ... beskaffenhet, -artad; befinnande sig i ... vilkor, i ... stånd, vid ... hälsa, conditory >fc, kon'dituri, s. förvaringsrum, condolatory, kondà'låturi, a. beklagande,

deltagande. Condole, kond6'l, vn. betyga medlidande, bedröfvas, yttra sitt deltagande (with a person, on, öfver); va.)j< beklaga. ment †, s. -mënt, s. beklagande, (yttradt) deltagande; sorg. ~nCe, -ëns, s. beklagande, sorgebetygelse. ~r, -ur, s. en som yttrar sitt deltagande. Condominium,lat.,kondomin'ium,s.samvälde. condonation, kondona'sjun, 5. tillgift, förlåtelse is. för brott mot den äktenskapliga pligten. Condone, -do'n, va. tillgifva, förlåta

is. en öfverträdelse af äktenskapspligten; försona en med, uppväga, condor, kén'dor, s. zool. kondor, conduce, k6ndu's, va. † se conduct; vn. leda, bidraga (to, toward, till : befrämja, befordra). conducible, -ibi, conducive, -iv, a. bidragande (to, till : befrämjande), conduct, kon'dukt, s. ledning; anförande; skötande, förvaltning:ledsagande; eskort, konvoj †; uppförande (to, towards, mot) ; uppträdande, hållning; regelbundet lefnadssätt; va. (- -') föra, leda, ofta bild. (a cause, an affair); ledsaga; anföra; lotsa; förvalta, sköta; förrätta (a service); vn. Am. uppföra sig : ~ one's self, nihility, -ibil'iti, s. ledbarhet (of electricity). ible, -'ibl, a. ledbar. ~ion, -duk'sjun, s. fys. ledning (t. ex. af värme); uppfostran †. ~ive, -'iv, a. fys. ledande. ~ivity, -iv'iti, s. fys. ledande förmåga. ~0r, -'ur, s. ledsagare; ledare, anförare; musikanförare; omnibus-, spårvagnskonduktör, Am. äfv. järnvägskonduktör; fys. ledare, ledande kropp; åskledare; afiedare; kir. konduk-tor (instrument för att införa ett annat). ~0Ty,

-'uri, a. ledande. ~ress, -'res, s. ledarinna, föreståndarinna.

COnduit, kon'dit, ktin'dit, s. ränna, rörledning (of water etc.); vattenledning; byg. löngång. ~-pipe, s. vattenledningsrör. conduplicate(d), kondu'plikàt(ëd), a. bot.

hopviken, condyle, kén'dil, s. anat. ledhufvud. COne, kon, s. kon, kägla; kotte of firs); (socker)topp; kvarntratt; kraterkägla; zool. kägelsnäcka (Conus, äfv. ~-shell); va. göra konformig; ~ of rays, opt. ljus-kägla. ^-compasses, 5. pl. kolfcirkel, ^shaped, a. kägelformig. ~d, -d, pp.; a. is. mek. tillspetsad, konformig. coney, se cony.

confab, konfåb', s. F förk. af föij. s. ~ulate,

-ulàt, vn. språka, samtala, ^ulation, -ula'sjun, s. förtroligt samspråk, prat. COnfeCtf, kon'fekt, s. konfekt; va. (- -') sylta, inkoka med socker, insockra, lägga in; förfärdiga. ~ion, -fek'sjun, s. blandning †; konfekt; farm. mos. ~ionary, -fek'sjunari, a. syltad, insockrad; s. † sockerbagare; se vid. fxtionery. tioner, -fëk'-sjunur, s. sockerbagare; shop, se följ. ~ionery, -fëk'sjunuri, s. sockerbageri, konditori; konditorivaror, confederacy, kénfëd'uråsi, s. förbund, jfr confederation; spelt, kung och knekt i förening i mariage.

Confederate, konfëd'uràt, a. förbunden,

allierad; s. bundsförvandt (ofta i ond mening.) medlem af en liga; Am. särsk. medlem af sydstaternas förbund under inbördes kriget, sydstatsman; va. förena i en liga; vn. ingå förbund. -ur, s. se föreg. confederation, -ra'sjun, s. konfederation; förening, förbund poiit. is. mellan stater till gemensamt försvar; liga. confedera-tive, -lv, a. konfederativ, förbunds-. Confer, konfe'r, vn. öfverlägga, rådslå; underhandla (on, about, om); va. gifva, meddela, förläna (honours, titles, etc., on, upon a person). ~ee, -furè', s. den åt hvilken ngt förlänas; den med hvilken ngn öfverlägger. ~ence, -'furens, s. rådplägning, öfverläggning, poiit. konferens af medlemmar från olika stater; Samtal, meningsutbyte; parlam. sammansatt utskott af medlemmar ur bägge husen; metod. kyrk. predikantmöte; ~ meeting, Am. bönemöte. ~ential)fC, -ën'sjal, a. mötes-, konferens-. ~ment, -mënt, s. gifvande, förlänande, utdelande, ^rable, -abl, a. som kan meddelas ei. förlänas. ~rer, -ur, s. rådplä-gare; förlänare, utdelare, conferva, Iat., konfl'rva, s. (pl. -væ, -vè) bot. slinka, vattensilke (ett aigsiägte). COnfeSS, konfës', va. erkänna, bekänna; bikta (to, för); yppa, uppenbara, antyda;

afhöra ngns bikt, skrifta; vn. bikta sig (äfv. ~ one's self)-, erkänna sig skyldig (to, till : vidgå). ~ant †, -ant, ~ary †, -ån, s. en biktande. ~ed, -t, pp.; a. erkänd, obestridlig; öppen, uppenbar. edly, -ëdli, ad. obestridligen, uppenbarligen. ~ion, -fesj'un, s. bekännelse, erkännande; bikt; trosbekännelse (: ~ of faith); to make one's ~ of faith, aflägga sin trosbekännelse, "uion-chair, se följ. s. ^ional, -fesj'unal, s. biktstol; a. konfessions-. ^ionalist, -fësj'unalist, s. prest som afhör bikt. ~ionary -fesj'unari, a. bikt-; s. se ~ional. zionist, -fèsj'åmst, s. en som aflägger trosbekännelse. ~0r, -ur, s. en som erkänner, bekänner sin synd; en som bekänner sin tro, is. kyrkoh. trots förföljelse, »bekännare»; biktfader (: Father (C) COnfest, se confidant, konfidånt', 8. ngns förtrogne. ~e,

fr., (uttal lika), s. förtrogen väninna. Confide, konfi'd, vn. förlita sig, tro, lita (in, på); va. anförtro (to, åt). ~nce, kon'-fidëns, s. tillit, förtröstan (in, till); förtroende; själftillit, självförtroende, själf-säkerhet; djärf het, tillförsigt; to have (place, repose) ~ in, sätta förtroende till, lita på; förtrösta på; to be in (to get into) one's ega (vinna) ngns förtroende; to take a person into one's omfatta ngn med förtroende; i förtroende meddela ngn ngt, göra ngn till sin förtrogne; in i förtroende; want of bristande förtroende, särsk. i parlamentet missnöje med regeringens politik i allmänhet; a motion of want of ~ (in the Government), misstroendevotum (mot regeringen). ~nt, kon'fidënt, a. förtroendefull (to, mot); litande (in, på); förlitande sig, säker (of, på, om); säker, som man kan vara viss om‡; självförtröstande, »säker», djärf; s. † 8e confidant, ^ntial, -fiden'sjal, a. förtrogen, förtrolig; meddelad i förtroende; förtroende-post, uppdrag. ~ntially, -fidèn'sjåli, ad. i förtroende. -ur, s.

en som hyser förtroende. Confiding, -ing, prt.; a. förtroendefull, omisstänksam, confidingness, -ingnès, s. tillit, förtroendefullhet; det förtroendefulla (of i), configurate, konfig'iirat, vn. gestalta sig symmetriskt, te sig enhetligt, configuration, -a'sjun, s. gestalt, form, konturer); yttre likhet; astron, himlakroppars inbördes ställning, configure >|C, kènfig'ur, va. gestalta, bilda,

forma (into, till). Confine, k6n'fin, s. (vani. i pl.) gräns; pl. landamären; va. (--') begränsa; innesluta inom gränser; inspärra, instänga; inskrän-

ka; vn. † gränsa (on, till); to ~ one's self to, inskränka sig till; uteslutande egna sig åt. ~d, -d, pp.; a. inspärrad; begränsad, inskränkt (to, till); trång; förstoppad (äfv. ~ in the body); to be äfv. ligga i barnsäng; bli förlöst (of, med); to be ~ to one's room (bed), vara tvungen att (för sjukdoms skuii) hålla sig inne (till sängs). ~less †, -'lës, a. gränslös, obegränsad (i eg. mening). ~ment, -'mènt, s. inneslutande, instängande; inskränkning, tvång; fängslande, fängsligt förvar, fängelse, fångenskap; innesittande för arbete, etc.; tvång att hålla sig inne ei. vid sängen, särsk. barnsäng(stid). -'ur, s. ngn ei.

ngt som inskränker, innestänger; (äfv. -' - -) gränsbo, nabo †.

confirm, konfi'rm, va, göra fast, stärka; befästa, styrka, bekräfta, stadfästa; kyrk. konfirmera, —able, -abl, a. som kan bekräftas, stadfästas etc. ~ation, -a'sjun, s. styrkande; bekräftelse; stadfästelse; konfirmation (i eng. kyrkan genom biskops handpåläggning); in ~ of, till bekräftelse på. ative, -åtiv, a. bekräftande, stadfästande (med of). ~atOr, -a'tur, s. ngn ei. ngt som bekräftar. ~atOry, -åturi, a. bekräftande; bestyrkande; konfirmations-. ~ed, -d, pp.; a. F afgjord, ohjälplig, äkta, inbiten, »arg»; a ~ invalid, en obotligt sjuk. edly, -èdli, ad. på ett bestyrkande sätt; afgjordt, säkert. ~ee, -è', s. jur. en som får ngt stadfäst. ~er, -ur, s. bestyrkare, bekräftare, stadfästare. ~ingly, -ingli, ad. på ett bekräftande sätt, till stadfästelse. ~0r, -ur, (vid mots, till —ee, -o'r) se —er. '

confiscable)j(, konfisk'abl, a. som kan konfiskeras, förverkad, confiscate, -at, (äfv.

- -), a. konfiskerad, förverkad, förbruten; va. konfiskera, taga i beslag, förklara förbruten, indraga till statskassan, confiscation, -a'sjun, s. konfiskering, indragning, beslag.

conflagration, ké n fi ågr a'sjun, s. brand, (stor) eldsvåda.

conflict, kon'flikt, s. sammanstötning, strid i aiim. bet.; vn. (- -') stöta tillsammans, sammandrabba, strida. —ing, -ing, prt.; a. stridande; i strid; stridig, confluence, kon'floens, s. sammanflöde; tillopp; folksamling; hop. Confluent, -ënt, a. sammanflytande, sammanlöpande; bot. sammanväxande, förenad vid basen; s. biflod; sammanflöde †.

COnflux, kon'fluks, se confluence. —ible †, -ibl, a. benägen att flyta tillsamman. —-iblenessf, -lblnès, s. benägenhet att flyta ihop.

inform, konfo'rm, va. forma, lämpa, foga (to, unto, according to, efter); vn. lämpa sig, rätta sig, foga sig (to, äfv. % with, efter); kyrk. vara (blifva) konformist, jfr ——ability, -åbiriti, s. enlighet; geoi. parallelism mellan två på hvarann följande lager, —able, -abl, a. öfverensstämmande, förenlig, enlig (to, uv.%with, med); motsvarande, jämlik (to); passande, lämplig (for, för))|C; eftergifvande, lydig (to); geoi. parallel. —ableneSS, -abl-nës, se —ability. —ably, -åbli, ad.; — to, i enlighet med. —até)fC, -at, a. likformig. ~ation, -a'sjun, s. bringande till likformighet etc.; likformighet, öfverensstämmelse (to, med); bildning, gestalt, form, byggnad. —er, -ur, s. en som lämpar sig is. efter faststälda former. —ist,

-1st, S. jfr föreg. ; kyrk. konformist (en som följer den engelska statskyrkans läror). -ity, -iti,

s. öfverensstämmelse, motsvarighet, enlighet, likhet, likformighet (between, mellan; in, i; to, with, med); eftergifvenhet, fogande (to, för, efter); kyrk. jfr föreg, konformism ; in — (to) with, i enlighet med. Confound, konfau'nd, va. sammanblanda; förväxla; förvirra; förbrylla, göra flat, häpen; göra om intet, förstöra,fördärfva, tillintetgöra; imper. i svordom »anfäkta», »besitta» (— hirn!). —ed, -èd,pp.; a. förvirrad; flat (at, öfver); F »förbannad», »förbaskad», »värre». —edly, -èdli, ad. F »värre», »förbannadt». —edness,-ëdnës, s. förvirring. —er, -ur, s. en som sammanblandar etc. confraternity, konfrate'rniti, s. broderskap,

brödrasamfund. Confront, konfrunt', va. ställa ansigte mot ansigte, konfrontera (with, med); stå el. ställa sig midtemot; fiendtiigt möta, motstå; sammanställa, jämföra (with, med) —ation, -a'sjun, s. konfrontation, personers ställande gent emot hvarann is. vid vitnesmåi. —er, -ur, s. en som konfronterar.

Confucian, konfii'sjian, -sjan, a. hörande till

Konfutse (kinesisk filosof); s. anhängare af Konfutse. —ism, -izm, s. Konfutses lara. —ist, -ist, s. se Confucian, s. confusable, konfu'zabl, a. som kan förvirras. COnfuSe, konfu'z, va. hopblanda, blanda om hvartannat, bringa i oordning; förvirra, förbrylla, göra häpen. —d, -d, pp.; a. häpen, förvirrad, förlägen (at, öfver, vid ; by, with, genom); sammanblandad, oordnad, vitnande om förvirring; oredig, otydlig; öfverilad ; — sea, oregelbunden sjögång. ~dly, -èdli, ad. förvirradt. —-dness, -ëdnès, 5. förvirring, oreda. COn-

fusion, -fu'zjun, s. förvirring, oordning, oreda; förblandning; häpenhet, förlägenhet; blygsel; fördärf, nederlag; interj. P fördömdt! to make ~ worse confounded F, göra den sista villan värre än den första; to practise ~s, ställa till krångel och oreda.

confutable, konfu'tabl, a. vederlägglig. COn-futant †, -tant, s. vederläggare. confutation, -ta'sjun, s. vederläggning. COnfuta-tive, -tåtiv, a. vederläggande. Confute, -fii't, va. vederlägga. COnfuter, -tur, s. vederläggare. cong, kong, se congius. conge, fr., kon'dje, kongzjà', s. (1.) farväl, afsked; hälsning, bugning; (2.) byg. hålkel (jfr cavetto; jfr afv. apophyge); vn. † {imp. o. pp. ~ed, -d) taga afsked (with, af), buga sig etc. till afsked. ~d'élire (fr., -dàlè'r) s. konungens tillstånd för domkapitel att välja biskop, 'vable, -abl, a.

jur. tillåtlig, laglig.

COngeal, kondjè'1, va. komma att frysa till is, att stelna; isa; göra stel; vn. öfvergå (genom köld) till fast form, frysa till is, stelna, ^able, -abl, a. som kan frysa etc.; frysbar. ^ableneSS, -åblnes, s. frvs-barhet. ~edlieSS, -ëdnès, s. fruset tillstånd. ~ment, -mënt, s. frysande till is, stelnande; frusen massa †. congee, (1.) se conge.

COngee, kondjè', s. (2.) ind. fängelse, arrest.

(3.) ind. risvatten (afv. ~-water). congelation, kondjëlà'sjun, s. frysande till

is, stelnande; frusenhet; frusen massa, congener, kén'djënur, -dje'nur, s. is. naturv. samslägting (to, med); likartadt föremål. «viC, ~ical, -nër'ik(ål), a. af samma art ei. natur, samslägtad (to). ^OUS, -djën'-urus, a., se föreg. a.

Congenial, kondje'nial, a. af samma art och natur, närbeslägtad, liknande, själsför-vandt; sympatisk, tilltalande; af naturen danad, passande för ngn ei. ngt (to, with). ~ity, -'iti, s. slägtskap, frändskap, naturlig öfverensstämmelse, likhet, sympati; egenskap att vara danad för ngn, lämplighet för ngn. ~ize, -iz, va. göra passande etc., jfr congenial.

congenital, kondjën'itål, a. medfödd, conger, kong'gur, s. hafsåi (äfv. ~-eel). congeries, lat., kondje'riez, s. (pl. lika) gytt-

ring, massa, hop, samling, congest, kondjëst', va. samla, hopa; med. förorsaka blodkongestion i. ~ion, -jun, s. sammanhopning †; med. blodkongestion. ~ive, -iv, a. med. medförande kongestion. COngiuS, lat., kon'djius, s. med. ett mått (= 1 gallon).

conglaciation †, konglasia'sjun, se congelation.

conglobate, kén'gl6båt. a. klotformig(t) sammangyttrad; va. o. vn. forma (sig) till en klotformig massa. Conglobation, -bå'-sjun, s. sammanpackning, sammangytt-ring till en klotformig massa; klotfor-formig massa. Conglobulate)}C, -gl6b'u-làt, vn. bilda sig till små runda massor.

conglomerate, k6ngl6m'uråt, a. förenad

till en rund massa; is. naturv. hopgyttrad; va. hopgyttra; s. samling; hopgyttring; geoi. konglomerat; se vid. pudding-stone. Conglomeration,-rå'sjun,s. hopgyttrande; hopgyttring, samling.

conglutinant, konglo'tinant, a. hoplimmande; sårläkande; s. helande salva. COn-glutinate, -nåt, a. hoplimmad, sammanklibbad; va. sammanklibba, hoplimma, sammanfoga; vn. hoplimmas, draga ihop sig; sammansmälta. Conglutination, -nå'-sjun, s. hoplimmande, hopfogning; helande. conglutinative, -nàtiv, a. hoplimmande, sammanfogande; läkande. COn-glutinator, -natur, s. med. hoplimmande, sårläkande medel.

Congo, congou, kong'g6, s. kongoté (ett slags

brunt té).

congratulant, kongråtfulånt. a. lyckönskande. congratulate, -làt, va. gratulera, lyckönska (on, till, med anledning af), congratulation, -la'sjun, s. lyckönskan, congratulator, -làtur, s. en som lyckönskar. congratulatory, -låturl, a. lyckönsknings-, gratulations- (letter).

Congregate, kong'gregat, va. hopsamla, sammanföra; vn. samla sig, samlas; sammanträffa; a. församlad, samlad; kompakt.

congregation, konggrega'sjun, s. sammall" manförande, sammanträffande; samling; församling, is. kyrklig förening; andligt brödraskap; Eng. univ. konvent af gradu-erade som besluter om graders utdelande o. d. ~al, -ål, a. hörande till en församling, f örsamlings-; kongregationalistisk, jfr föij. ~alism, -ålizm, s. (särskilda) kyrkosamfunds självstyrelse, ^alist, -alist, s. anhängare af realism, vän af kyrklig självstyrelse, independent; medlem af ett kyrkosamfund med självstyrelse.

COngreSS, kong'grës, s. sammankomst, möte; kongress; (C) Kongressen (Förenta staternas representation),' vn. komma tillsamman, hålla kongress; ~ boot, Am. re-sårstöflett; ~ loater, Am. ett mineralvatten från Saratoga. ~-

man, s. ledamot af Kongressen, ^ional, -grësj'unål, a. kongress-; ~ district, Am. valkrets.

ive †, -'iv, a. sammankommande, sammanträdande; mötande, congreve, k6ng'grèv, s. (eg.ProPr.) fosfortändsticka af en äldre sort (äfv. ~-light, ~-matCH). (C)~-bridge, s. fort. bro på rullar för stormning. (C)~-rOCket, s. krigsraket, congruence, k6ng'groëns, äfv. -ney, -5, (--'--) s.likformighet, öfverensstämmelse; följdriktighet. congruent, -ënt, a. mat. sammanfallande; öfverensstämmande, likformig (to, med); passande (to, för). COngruity, -gro'iti, 5. likformighet; mat. kongruens; öfverensstämmelse, förenlighet; följdriktighet; lämplighet. C0ngrU0US,-grous, se congruent. conia, kè'niå, se coniine. COniC, kén'ik, a. konisk, kägelformig; s. konisk sektion; ~ hullet, spetskula; ~ frustrum, stympad kon; ~ sections, mat. koniska sektioner. ~al, -al, O,, se föreg.; a.; ~ pendulum, mek. kringsvängande pendel; ångm. centrifugalregulator; ~ valve, mek. kägelventil. ~ality, -åriti, ~alness, -alnës, s. kägelform. ~0-, -6, i sms. konisk (t.ex. ~0-Cylindrical, a. koniskt cylindrisk, ^o-subulate, a. koniskt sylformig). -s, s. pl. koniska sektioner; läran om koniska sektionerna. Conifer, ki'nifur, s. bot. barrträd, kottebärande växt. 'vøB, lat., --'-è, s. pl. bot. barrträdens familj. ~0US, --'-ås, a. jfr föreg. s. kottebärande; barrträds- (t. ex. timber). Coniform, k6'niform, a. kägelformig. coniine, koni'm, Conine, k6'nin, s. kem. giftämne i odört (Conium).

coniroster, kemh-os'tur, s. (pl. äfv. conirostres, -trez) zool. fågel af kägelnäbbarnes familj (Ankar, kråkor), conirostral, -trål, a. med kägelnäbb, hörande till conirostres. conisor, konizo'r, se cognizor. COnite, k6'nit, S. min. konit (bitterspat). conject †, kéndjèkt', va. kasta tillhopa; vn. gissa. ~ural, -urål, a. beroende blott på gissning, gissnings-; ~ emendation, aioiog. konjektur. ~ure, -ur, s. gissning, förmodan, antagande på grund af sannolikhet; föreställning †; misstanke †; va. gissningsvis sluta sig till, gissa, förmoda. ~urer, -urur, s. gissare. Conjoin, kèndjojn', va. nära förena, förbinda; vn. ingå förbindelse, förena sig; *»ed rule of three, sammansatt regula de tri. ~er, -ur, s. ngn, ngt som förenar; se vid. hyphen. ~t, -t', a. förenad, förbunden; ~ degrees, mus. två toner som följa på hvarann i en skala. ~tly, -t'li, ad. i förening, tillsamman. ~tneSS, -t'nes, s. förening. Conjugal, k6n'djogål, a. äktenskaplig. ity)}(, -'iti, s. äkta stånd.

conjugate, k6n'djègàt, va. förena (i äktenskap)!; gram. konjugera; a. förenad (i par); bot. sammansatt (leaf); gram. beslägtad; kem. mat. konjugat; s. beslägtadt ord; kem. radikal förenad med en annan till en enda radikal, conjugation, k6ndj6gà'sjån, s. förening †;

gram. konjugation i alla bet. ; fysiol, könsför-ening af två celler hvaraf en spor bildas. al, -ål, a. konjugations-. conjunctkéndjångkt', a. förenad; s. † (-' -) se följ. ~ion, -djtingk'sjun, s. förening (with, med); parning; gram. astron, konjunktion. "fional, -gk'sjunal, a. konjunktions-. ~iva, lat., -l'vå, s. näthinnan i ögat. ~ive, -iv, a. nära förenad)|C; förbindande; gram. konjunktiv. lively, -ivli, ~ly, -li, ad. i förening. ~ure, -ür, s. förening; sammanträffande af omständigheter, tidsförhållande, konjunktur; kris. Conjuration, kondjorà'sjün, s. besvärjande; besyärjning af andar; besvärjelse(r), trolleri.

conjurator, k6ndjorå'tår, s. förr jur. en som

aflägger ed jämte andra, conjure, kéndjo'r, va. besvärja, uppfordra; (kun'djur) förtrolla; mana andar; frambesvärja (: ~ up); fördrifva med trolldom (: ~ down); vn. öfva trolldom, trolla.

-ur, s. en som högtidligt uppfordrar; (kun'djurur) besvärjare; taskspe-lare; trollkarl; bild. han är in gen

trollkarl. COnjuring, -ing, o. kun'djuring, (jfr ofvan v.) prt.; ~ tricks, trollkonster. Conjuror, -6r, s. förr jur. en som jämte andra är bunden genom ed. COnjury, k&n'djuri, s. trolleri, taskspelarekonst. conn, se con, 3.

connascence, äfv. -ney, konas'ens(i), s. samtidig födsel, sambörd; tvilling; växande tillsamman. COnnaSCent, -ënt, a. född ei. frambragt på samma gång. COnnate, kon'at, a. sambördig," född på samma gång; medfödd; bot. sammanväxt. Connatural, kènåtfüräl, a. af samma natur; medfödd, naturlig (to, för). ~ity -'iti, s. delaktighet af samma natur; slägtge-menskap. ~ize, -lz, va. göra till, förena i samma natur; göra naturlig (to, för), connature, -na'tur, s. samnatur, naturlig frändskap.

connect, kénëkt', va. sammanbinda, förbinda, förena i aiimht (with, med); mek. koppla ihop; vn. förenas; hänga tillsamman (with, med); ~ one's self with, träda (t. ex. as a partner) i förbindelse med. ~ed, -ëd, pp. förenad, förbunden; beslägtad; well egande goda relationer. ~edly, -ëdli, ad. i förening. ""ing,

•mg,prt.; a. sammanbindande, förenande, is. ofta i sms. förenings-, (mek.) kopplings-(t. ex. ~ rod, kopplingsstång; ångm. vef-stake). ~ion, -nëk'sjun, s. förening, förbindelse; hand. affärsförbindelser religiös sekt; sammanhang, gemenskap, samband; umgänge; bekantskap, äfv. konkret : en bekant; slägting (i sista betydelserna oftast i piur. : »relationer»); pl. ett kortspel (variation af whist); in this Am. i detta sammanhang, i sammanhang härmed. ~ive, -lv, a. sammanbindande; förenande; s. gram. bindeord, konjunktion; bot. knappband; ~ tissue, bindväf. ~0r, -ur, s. sammanbindare; fys. kem. sammanbindningsrör; järnv. vagnskoppling.

Conner, kon'ur, (l.) se burgall; (2.) s. kännare; granskare; proberare; sjö. en som varskor rodret.

Connexion, se connection.

COnning, kon'ing, prt. af con, 3 ; s. varskoende af rodret.

connivance, koni'våns, s. seende genom fingrarna med ngt, efterlåtenhet; passiv medverkan.

COnnive, koni'v, vn. blinka, blunda †; bild. se genom fingrarna, öfverse, blunda (at, med, för). ~nt, -ent, a. naturv. sammanlöpande, tätt sammansluten. ~r, -ur, s. en som ser genom fingrarna med, blundar för ngt.

connoisseur, fr-, k6nisë'r, (kon'isor), s. kännare, förståsigpåare; konstkännare. — Ship, -sjip, s. kännareskap.

Connotate, kon'otåt, va. innebära. COnnO-tation, -ta'sjun, s. innebärande. COnnO-

• tative, -no'tatlv, a. betecknande, innebärande ett attribut. C0nn0te,-nè't, va. m. därjämte beteckna; innebära ett attribut.

connubial, konü'biål, a. äktenskaplig. — ity, -'iti, s. äktenskapligt förhållande; pl. (~ities, -tiz) äktenskapliga ömhetsbetygelser.

connusance, kon'usåns, jur. se cognizance. connusant, -ånt, se cognizant, connusor,

-so'r, se cognizor.

connutritious, k6nütrisj'us, a. närande genom vana.

COnny, k6n'i, s. prov. (jfr canny) tapper; god; vacker.

Conoid, ko'nojd, s. konformigt ting; mat. konoid; anat. se pineal gland; a. (äfv. ~al, -'ål) närmande sig till kägelform. ~ic, rical, -'lk(ål), a. hörande till en konoid; konoidisk.

conominee, kon6m'inè, s. en som jämte en annan är föreslagen till en plats.

Conquer, k6ng'kur, va. eröfra; underkufva; öfvervinna, besegra; tillkämpa sig, vinna;

vn. segra, ^able, -abl, a. öfvervinnelig, ^ableness, -åblnës, 5. öfvervinnelighet. ~ess, -ës, s. eröfrerska, (be)segrarinna. ~ing, -ing, prt.; a. segrande, singly, -ingli, ad. genom seger ei. eröfring; segrande, triumferande. ~or, -ur, s. (be)-segrare; eröfrare.

Conquest, k6ng'kwëst, s. besegrande; seger; segerpris, byte; eröfring; tillkämpande, förvärf van de; förr jur. förvärf van de af ngt ei. ngt för värf vadt på annat sätt än genom arf; the (C)~, Englands eröfring af normanderna, consanguineal, k6nsånggwin'ëåi, consanguineous, -'ëus, a. af samma blod, blods-förvandt. Consanguinity, -'iti, s.

blodsband, gemensam härkomst.

conscience, kèn'sjèns, s. medvetande †; ngns innersta tanke, verkliga mening; samvete, samvetsgrannhet, redlighet; betänklighet; to bear a visa att man har ett samvete; to make (a) ~ of, göra sig samvete af, göra till en samvetssak; hysa betänkligheter för; in med godt samvete; på samvete, uppriktigt; in ali ~ F, billigtvis; för visso, sannerligen; what in ali ~ F, hvad i ali världen? with a safe med godt samvete; case (matter) of samvetssak. —proof, a. förhärdad. —smitten, —stricken, a. slagen, träffad af samvetets röst, full af samvetskval. ~less, -lës, s. utan samvete,

samvetslös om person. #

conscientious, konsjiën'sjus, a. samvetsgrann i alia bet. (: ~ man, ~ discharge of duty). ~neSS, -nes, s. samvetsgrannhet. conscionable, kon'sjunåbl, a. rättvis, billig; skälig.

COnSCiOUS, kon'sjus, a. m. själf medveten; vetande med sig själf (of, om; äfv. reflex. : ~ to one's self)-, egande kännedom, underrättad (of, om); medveten. ~neSS, -nës, s. m. självmedvetande; medvetenhet.

COnSCript, kon'skript, a. inskrifven, införd i rullorna; mil. uttagen till krigstjänst medelst lottning, konskriberad; s. kon-skriberad soldat; va. (- -') uttaga genom lottning till krigstjänst. ~ion, -skrip'-sjun, s. inskrifning (i rullor) †; konskrip-tion. ^ional, -p'sjunål, a.konskriptions-.

consecrate, kon'sëkråt, va. inviga; helga; kanonisera, förklara för helgon; a. poet. helgad, helig. ~dnCSS)|s, -ëdnès, s. egenskap att vara invigd, helighet. COnse-cration, -krä'sjun, s. invigning; helgande; heligförklarande, kanonisation; apoteos. consecrator, -ur, 5. en som inviger, helgar, etc. consecratory, -uri, 5. helgande, invignings-.

consectaneous, konsëktà'nëus, a. följdriktig.

consectary †, kon'sektari, 5. följd, slutledning; korollarium. consecution t, konsëku'sjun, s. slutledning;

följd, äfv. : rad, serie (t. ex. of colours). consecutive, kènsëk'ütiv, a. på hvarann följande, i rad; följande på (to); innehållande en slutföljd; följande som resultat; ~ chords, mus. falska fortskrid-ningar. -li, ad. efter hvarandra, å

rad; följaktligen. ~neSS, -nës, s. rad-följd; regelbunden ordningsföljd, consensual, konsèn'sjoål, a. beroende på ömsesidigt samtycke; fysiol, framkallad af sinnesintryck, ofrivillig motion : reflexrörelse). Consensus, lat., -sën'sus, s. samstämmighet, öfverensstämmelse, consent, konsènt', s. samtycke, bifall (to, till); samstämmighet; harmoni; samverkan; mod. sympati mellan kroppsdelar; vn. samtycka (to, till); vara ense (in, i, om); by common på grund af (ofta >tyst») allmän öfverenskommelse; with one enstämmigt. ~aneity >‡(, -ane'iti, s. samstämmighet, enighet; öfverensstämmelse. ^aneous, -a'neus, a. öfverensstämmande, instämmande (to, med); enlig, likmätig. ^aneOUSfieSS f, -à'nëus-nës, s. se faneity. ~er, -ur, s. en som samtycker. -vJent, -sën'sjiënt, a. samstämmig, instämmande. ~ing, -ing, prt.; s^pamtycke. ~ingly, -ingli, ad. samtyckande.

consequence, kon'sekwens, 5. följd; slutsats; orsakssammanhang; vigt, betydenhet; anseende; by in följaktligen; in oj of, i följd af; it is of (great, no) ~ for, det är af ... vigt för; of f (efter ett subst.), betydande; a man of f, en ansedd, inflytelserik man. consequent, kon'sëkwënt, a. följande som en

naturlig verkan (on, to >fC, af, på); log. utgörande en (nödvändig) följd (to, af), följdriktig; s. följd; log. slutsats; mat. efterföljande term i ett förhållande (t. ex. b i a : b); to be ~ on, vara en följd af. ~ial, -n'sjal, a. följande, följdriktig jfr föreg.; inbilsk, dryg; betydande, vigtigt ^ially, -n'sja-li, ad. (jfr föreg, a.) eventuelt; följaktligen. ~ialness, -lrsjalnës.s.följdriktighet; vig-tighet, dryghet, jfr fial. ~ly, -li, acl. följaktligen, conservable, konse'rvabl, a. som kan bibehållas etc., jfr conserve, conservancy, -vånsi, s. bibehållande; bevarande; court of fiskerirätt (under presidium af the Lord Mayor till skydd för fisket i Themsen). COnSei*-

vant >j<, -vant, a. bevarande, konserve-

rande. conservation, -và'sjån, s. konserverande, bibehållande; bevarande; beskydd. conservatism, -vatizm, s. polit. konservatism, conservative, -våtiv, a. bevarande, bibehållande, skyddande; poiit. konservativ; s. beskyddare, beva-rare, bibehållare; skyddsmedel; poiit. en konservativ. Conservatoire, fr., -vatwor, s. konservatorium, conservator, kénsèrvå't&r, (-' - - -), s. be-varare, beskyddare; upprätthållare af allmän ordning; kurator af privilegier, egendom o. d., inspektör; konservator vid ett museum. ~y, -'vaturl, a. bevarande, skyddande, konserverande; s. skyddsmedel (of, för) †; förvaringsrum (kallrum, iskällare, fiskdam, etc.); växthus, drifhus; konstskola, is. musikaliskt konservatorium.

Conserve, konse'rv, va. bevara, vidmakthålla; konservera, bevara från förruttnelse; inlägga matvaror, is. insylta; s. (-' -) konserv (konserveradt födoämne, is.) Sylt, insyltad frukt; † se conservatory. ~r, -ur, s. bevarare; en som konserverar frukt etc.

Consider, konsid'ur, va. betänka; öfver-väga, taga i betraktande, besinna; anse

(ngn el. ngt Vara) (med adj. el. subst. ss. predikatsfyllnad : / ~ him wise, If him (as) a philosopher); akta, skatta; vn. öfverväga (of); vara eftertänksam, fundera; to be fed (as) wise (the chief), anses vis (som chef). ~able, -abl, a. värd att tagas i betraktande †; afsevärd|; ansenlig, betydlig; aktningsvärd)^. ~able-neSS †, -åblnës, s. af sevärdhet; aktningsvärdhet; betydlighet, vigt, betydelse. ~ably, -åbli, ad. ansenligt, betydligt, i afsevärd mån. ~ate, -at, a. eftertänksam, allvarlig; måttlig, hof sam, försigtig; hänsynsfull, undseende; tagande hänsyn (of, till) ^ateneSS, -àtnës, s. betänksamhet; klokhet, försigtighet. Consideration, -asjun, s. betänkande, öfvervägande, betraktelse; hänsyn, (fästadt) afseende; undseende, skonsamhet; anseende, aktning; vigt, betydenhet; skäl, bevekelsegrund; jur. förmån som betingas i ett kontrakt; ersättning, ekvivalent; hand. valuta; premie; to have f on (with), taga hänsyn till, fästa afseende vid ngn; for a good f, jur. (skänka ngt) af vänskap, för slägtskaps skull; from (out of) f for, af aktning för; in f of, i betraktande af; i anseende till; to take into f, taga i betraktande, öfvervägande; fästa afseende vid; failure (want) of f, hand. felande valuta. ~er, -ur, s. betraktare, tänkare. ~ing, -ing, prt.: s. öfvervägande, eftertänkande; tvekan; prep. i

betraktande af, med hänsyn till; (ort» F eiiipt.) i förhållande till hvad man kunnat vänta, »efter omständigheterna», »i alla fall» (t. ex. he takes it wonderfully, singly, -ingli, ad. med eftertanke; med öfverläggning; noga öfvervägda

consign, kénsi'n, va. öfverlemna, anförtro {to, over to, åt); hand. konsignera, öfversända varor till en agent, i kommission; anslå, bestämma; prägla †; vn. † underkasta sig, gifva vika, samtycka (to, till); ~ to writing, skriftligen uppteckna; a ship ~ed to, ett skepp befraktadt (de-stineradt) till, ^ation, -signa'sjtin, s. öfverlemnande †, jfr **ment; jur. deposition; bekräftande genom underskrift. ~ature, -sig'natiir, s. fullständig underskrift; sam - fäld underskrift ei. stämpling. fr.,

-injà', s. mii. lösen, förhållningsorder för skildtvakt; en konsignerad (befaid att hålla sig inom ett visst område). ~ee, -Sinè', S. den åt hvilken ngt är anförtrodt, is. hand. kon-signatarie (mottagare af till försäljning el. till afsändarens framtida förfogande öfversända varor).

~er, -ur, s. öfverlemnare, en som anförtror ngt; hand. afsändare (af varor i konsig-nation, jfr ofvan va. samt föreg.).

consignificative, kénsignifikåtiv, a. af samma betydelse, synonym. COnsignify •sig'nifi, va. tillsammans med ngt annat betyda, beteckna ngt (t. ex. om en nolla).

Consignment, k6nsi'nmènt, s. öfverlemnande, anförtroende; hand. konsignation, afsändning af varor till agent, jfr consignee; vara (afsänd) i konsignation, post; af-sändningsbevis; depositionsbevis. Consignor, -sl'nur, -sino'r (is. jur. i mots, tui consignee), se consigner.

Consist, kènsist', vn. vara bestående, ega bestånd; bestå (in, i : »ligga» i, »sitta» i; of, af : utgöras af ss. delar af ett helt); ega fasthet, täthet †; stämma öfverens, vara förenlig (with, med). ~ence, ~ency, -ens(i), s. bestånd; varaktighet; massa†; täthetsgrad, konsistens; stadighet, fasthet †; sammanhang; enhet, öfverensstämmelse (with, med); stadga, konsekvens (t. ex. in, of conduct; of judicial decisions)-, karaktärsfasthet. ~ent, -ent, a. bestående, varaktig; tät, fast; öfverensstämmande, förenlig (with, med); konsekvent (in, i; with, med), ^ently, -èntli, ad. konsekvent; ~ with, i öfverensstämmelse med, förenligt med.

consistorial, konsist6'rial, a. konsistori-el, konsistorie-. Consistory, kon'siståri, (- - -), s. högtidlig församling†; konsistorium; kat. kyrk. kardinalkollegium; andlig domstol; a. se föreg.

consociate, k6nsè'sjiåt, va. o. vn. förena (sig) †; Am. kyrk. förena (sig) till en consociation-, a. o. s. † se associate. COnSOCia-tion, -a'sjun, s. förbund, förening †; umgänge †; Am. kyrk. förening mellan grannförsamlingar; församling af deputerade (pastorer och lekmän) från församlingar som slutit sig tillsamman i en COnSOCia-tional, -à'sjånål, a. konsociations-. consolable, k6nsè'låbl, a. tröstlig, som låter trösta sig.

consolate, kon's6iàt, va. trösta, consolation, -la'sj&n, s. tröst, hugsvalelse (for, to), consolatorf, -ur, s. tröstare. COn-solatory, -sol'aturi, a. tröstande, hugsvalande; s. † tröst, tröstande tal. Console, -sè'l, (1.) va. trösta. Consoler, -so'lur, s. tröstare. COnSOling, -s6'ling, prt.; a. tröstande, lugnande. Console, fr., kon's6l, (2.) s. byg. konsol; krag-sten; framspringande stöd. ~-table, s. konsolbord. consolidant, konsél'idant, a. görande fast, stärkande, sammanhållande; med. sammandragande, sårläkande; s. med. helande medel, consolidate, -dat, va. göra fast, tät, hård; förena till ett helt, sammansluta, sammanslå (t. ex. pastorat, lagförslag, armékårer etc); fondera statsskuld; kir. Sammanläka genom förband sår, benbrott)j(; vn. blifva fast, tät, hård: stadga sig, stelna, hårdna; med. helas, consolidated, -dàtèd, j>P'7 a- tätj sammanslagen, förenad; bot. med stor massa och liten yta (som kaktus); ekon. konsoliderad, fonderad skuld. Consolidating, -dating. prt.; s. konsolidering; ~ of actions, jur. sammanslagning till ett af två ei. flere mål. consolidation, -da'sjftn, s. förening till en fast massa; sammanslagning till ett (särsk. jur. af mål el. lagförslag); vinnande af nödig fasthet; ekon. fondering af skuld; jur. nytjande- och eganderätten förening; ~ acts, parlamentsbeslut utgörande en sammanslagning till ett af flere med gemensamma bestämmelser, consolidative, -dativ, a. sammanslutande, sammanhållande; sårläkande. Consols, kén'solz, - s. pl. den fonderade

(engelska) 3 procents statsskulden, consommé, fr., kénsomà', s. kraftsoppa, consonance, äfv. -ney, kon'sonans(i), s. samljud, samklang, harmoni; öfverensstämmelse (to, med), consonant, kon'sonant, a. likljudande, konsonantisk; mus. konsonerande, välljudande intervall; överensstämmande, i samklang (to, with)|s, med); s. konsonant. ~al, -'al, ~ic, -'ik, a. konsonant-; konso-

b-, note, å: do, 6: nor, i: not, i: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.consonantness

nantisk. ~neSS, -nès, s. öfverensstäm-melse. COnSOnOUS >|<, -nås, a. harmonisk, välljudande, consort, k6n's&rt, s. följeslagare, -gerska, is. »genom lifvet»: make, gemål [ofta ss. tillägg 1 titeln för furstlig person t. ex. King (C) »kungen-gemålen» (en regerande drottnings gemål som är titulär konung); Prince (C) prin-sen-gemålen (titeln särsk. för prins Albert, drottning Victorias gemål)] ; sjö. ledsagande fartyg; sällskap †; församling †; harmoni †; vn. (- -') förena sig, sällskapa, umgås (with, med); va. † (--') förena (i äktenskap); ledsaga, ^ship, -sjip, s. egenskap att vara consort, kamratskap; förening, consound, kon'saund, s. bot. en art tusensköna

(Bellis minor); vallört (Symphytum), conspicuity konspiku'iti, s. synlighet, tydlighet, klarhet, conspicuous, k6nspik'uås, a. (lätt, vida omkring) synlig; tydlig äfv. bild., klar; i ögonen fallande; framstående, utmärkt (for, för); to make one's self ådraga sig (allmän) uppmärksamhet, utmärka sig. ~ly, -li, ad. på ett i ögonen fallande sätt; ögonsynligen; i främsta rummet. ~ness, -nès, s. synlighet, tydlighet, igen-känlighet; lockelse för ögat, glans; det uppseendeväckande (of, i); ryktbarhet, namnkunnighet, conspiracy, konspir'asi, s. sammansvärjning, sammangaddning, stämpling, komplott; myteri; samverkan af orsaker och omständigheter. conspirator, -åtur, s. konspiratör, deltagare i sammansvärjning, en sammansvuren. COnspire, k6nspi'r, vn. sammansvärja sig, sammangadda sig; göra myteri; samverka; bidraga, träffa tillsamman (to, till att); va. stämpla, sammansvärja sig till. ~r, -ur, s. konspiratör. Constable, kun'ståbl, s. förr konnetabel. (fält)marskalk; poliskommissarie; länsman (petty ~); rättstjänare, poliskonstapel; (C)~ °f the Tower, kommendant i Towern i London; high polisöfver-kommissarie; »kronofogde»; Lord High (C(of England), förr »riksmarsk»; numera en värdighet vid hofvet; special frivillig extra poliskonstapel; to outrun (overrun) the ~ F, öfverskrida sina tillgångar. ~ry, -uri, s. samtlige constables; en constable's ämbetsområde, ^ship, -sjip, s. en constable's ämbete, ^wick †, -wik, se ~ry.

constabular, konståb'ulår, s. se följ. s. ~y, -I, a. hörande till en constable; bestående af constables, polis- (force, jfr följ.); s. poliskår, polisstyrka.

constancy, k6n'stånsi, s. beständighet, oföränderlighet; ståndaktighet, (karaktärs-) fasthet; ihärdighet (in, i); trohet; visshet, verklighet †. Constant, kon'stant, a. (be)ständig, bestående; varaktig; stadig; fast, ståndaktig (in, i); trofast, trogen (to, mot); mat. etc. konstant; fast, viss, ©tvifvelaktig †; s. ngt oföränderligt; mat. fys. etc. konstant (oföränderlig kvantitet).

Constantia, kènstån'sjiå, s. Konstantiavin.

COnStat, lat. (eg. : det är bestämdt, visst),

stat, s. jur. protokollsutdrag från the Court of Exchequer; utdrag ur offentliga handlingar. ~e, -stat, va. (nyare) konstatera, ådagalägga, bevisa, bestyrka.

constellated, k6n'stèlåtëd (- - -), a. (eg. pp.) prydd med stjärnbilder (heaven). Constellation, -å'sjun, s. stjärnbild, konstellation, äfv. bild. : lysande samling af utmärktheter. Consternation, k6nsturnå'sjun, s. bestörtning, skräck, (ytterlig) häpnad.

constipate, kén'stipåt, va. stoppa igen, förstoppa; med. åstadkomma förstoppning hos. ~d, -èd, pp.; a. förstoppad. COnSti-p at i on, -a'sjun, s. hoppressning †; med. förstoppning.

constituency, k6nstit'uènsi, s. valkorporation (is. för parlamentet), Valkrets. COnStitU'

ent, -ënt, a. utgörande, bildande, ingående som väsentlig del i ngt; väljande; konstituerande; grundlagsstiftande; s. upphofsman; väsentlig beståndsdel; element, princip; valman; hufvudman, principal; utfärdare af fullmakt; ~ body, valkorporation; ~ parts, (organiska) beståndsdelar.

Constitute, kon'stitut, va. grundlägga, inrätta, fastställa; förordna, tillsätta, be-fullmäktiga; bilda, utgöra, ^r, -ur, s. fastställare, tillsättare etc. Constitution, k6nstitü'sjun, s. fastställande; anordning; bildning; sammansättning; konstitution : kroppsbeskaffenhet, sinnelag, lynne, poiit. statsförfattning; förordning, lag (eg. i romersk rätt el. kyrkorätt). 'N/al, -ål, a. naturlig, medfödd, tillhörande ngns kroppsbeskaffenhet, konstitutionel, äfv. poiit. : grundlags-, grund-lagsenlig; välgörande för kroppen, hälsosam; s. F kroppsöfning, motion, ts. daglig promenad; P bäsk. ^alist, -ålist, ~ist, s. anhängare af konstitutionel styrelse. ~ality, -ål'iti, s. med. medföddhet; poiit. konstitutionalitet. ~alize, -åliz, vn. F taga motion, motionera sig. ~ally, -åli, ad. grundlagsenligt; af naturen; F för hälsans skull. ~ed, -d, a. i smt. med ... konstitution.

constitutive, k6n'stitutiv, a. väsentligen utgörande, väsentlig, grund-; fastställande, förordnande, lagstiftande. Constrain, kénstrà'n, va. tvinga, nödga; fasthålla; fängsla; hämma, tillbakahålla; sammandraga, binda; våldföraf. ^able, -abl, a. som kan tvingas; underkastad tvång. ~edly, -èdli, ad. med tvång. ~er, -år, s. en som tvingar etc. ~ing, -ing,^r£.; a. tvingande, nödgande; hämmande.

COnStriCt, kànstnkt', va. sammandraga, binda ; intvinga. ~ ed, -èd, a. bot. hopdraget ledad. ~ion, -strik'sjun, s. sammandragning. ~ive,-iv, ».sammandragande. ~0r, -ur, s. anat. sammandragande (tillslutande) muskel; zool. orm som kväfver sitt rof. constringe, konstrindj', va. sammandraga.

~nt, -ënt, a. sammandragande,bindande, construct, konstråkt', va. sammansätta; bygga, uppföra; uttänka, hopsätta, konstruera. ~er, -ur, s. en som bygger etc.; konstruktör. ~ion, -struk'sjun, s. sammansättning; byggnad; byggnadsform, konstruktion; gram. konstruktion; förklaring, tydning, tolkning; jur. parlam. lagtolkning; mat. uppritning; to bear a tillåta en viss tolkning; to put (place) a ~ upon, tyda, tolka, uppfatta på ett visst satt. ~ional, -struk'sjunal, a. konstruktions- ; konstruerad. ~ioniSt, -struk'sju-niSt, 5. tolkare af lag, offentlig handling o. d. ~ive, -lv, a. konstruerande; konstruktions-; jur. härledd genom lagtolkning; ~ treason, handling hvilken blott på grund af vrängd tolkning af vissa lagar kan hänföras till förräderi. ~or, -ur, se ~ure †, -ur, s. byggnad. Construe, kén'stro, va. konstruera orden i en sats; tyda (into, till), tolka; öfversätta; s. skoi. si. konstruering o. öfversättning af en främmande författare; to be with, gram. konstrueras med. construing, -ing, prt.; a. s. konstruering; tolkning, öfversättning. COnSUbStantial,konsubstån'sjal,a. af samma väsende. ~ist, -ist, s. anhängare af konsubstantiationsläran. ~ ity, -'iti, s. delaktighet i samma natur; väsensenhet. consubstantiate, kénsubs tan's jiàt, a. af samma väsende; va. % förena till gemensamt väsende; vn. hylla konsubstantia-tionsläran. Consubstantiation, -a'sjun, s. väsensenhet; teol. Kristi lekamens och blods närvaro i nattvarden.

consuetudinal, konswetu'dinai, consuetu-dinary, -dinåri, a. bruklig; på häfd grundad; s. >fc ritual.

Consul, kon'sul, s. konsul; (C)~ General, generalkonsul. ~age, -àdj,s.konsulatafgift. ~ar, -sulur, a. konsularisk; konsuls-; ~ certificate, konsulscertifikat; skeppspass; ~ office, konsulat. ~ate, -sulàt, s. konsulat; konsulsbefattning, ^ship, -sjip, s. konsulsvärdighet, konsulat. Consult, konsult', s. (ss. s. äfv. -'-) råd, rådslag; vn. öfverlägga, rådslå (with, med; on, om); va. rådfråga (about, on, om); fråga efter, taga hänsyn till, fästa afseende vid; öfverläggaom. ~ation,-a'sjun, s. rådslag; rådfrågning; läkares, juristers rådplägning; jur. återförvisning af ett mål. ~ative, -ativ, a. rådslående; rådgifvande; konsulterande läkare. ~er,-ur, s. en som rådfrågar. ~ing, -ing, prt.', a. gifvande (ei. mottagande) råd, konsulterande; konsultations-, consumable, konsu'mabl, a. förtärbar; förstörbar; förbruklig. Consume, konsu'm, va. förtära; förbruka; förstöra; förslösa (in, på); vn. (vanl. med away) förtäras; aftyna; to be hand. vara åtgången, utsåld, »upprymd». ~dly, -èdli, ad. si. »ohyggligt», »förbaskadt». ~r, -ur, s. förtärare, förslösare, fördärfvare; förbrukare. COnSUmingly, -ingli. ad. förstörande, förtärande, consummate, k&nsum'àt, a. fulländad; va. (-'--) fullborda, fulländа, consummation, -a'sjun, 5. fullbordan, fulländning; lifvets, tidens, världens ände, slut.

consumpt †, kon'sümt, - -', s. förbrukning. ~ion, -såm'sjån, s. förstöring; förtäring; förminskning; med. tvinsot, lungsot; ekon. åtgång, förbrukning; to be in a (rapid) hafva (galopperande) lungsot, ^ional, -sum'sjunal, a. lungsots-; lungsigtig. ~ive, -'iv, a. förtärande, förstörande, ödande (med of); ekon. konsumtions-; med. tvinsjuk; lungsigtig, lungsots-, ~ive-neSS, -'ivnës, s. fallenhet för tvinsot; lungsotsanlag; lungsigtighet. contabescence, kontåbës'ëns, s. bot. ståndares felslående.

contabuiatef, kontab'ulat, va. belägga (beslå, fodra) med bräder, contact, kon'takt, ~ion †, -tåk'sjån, s. beröring. ~ual, -'uål, a. berörings-; uppkommen genom beröring. Contagion, konta'djun, s. med. sjukdoms öfverförande genom beröring; smitta äfv. bild.; besmittelse. ~ed, -d, a. besmittad, ruist, -ist, s. en som tror på sjukdoms smittsamhet, contagious, kontà'dj(i)us, a. smittsam äfv. bild.; pestartad. ~neSS, -nès, s. smittsamhet.

o: note, o: do, è: nor, o: not, i: tube, u: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.contain

F Talspråk. 236 P Lågt språk.

continent

contain, kéntà'n, va. innehålla, innefatta; rymma; hålla tillbaka, styra †; vn. hålla sig, styra sig (afv. one's self); vara återhållsam. >v/able, -abl, a. som kan rymmas, innefattas. ~ant, -ånt, ~er, -ur, s. ngn, ngt som rymmer, innehåller etc. ~ment †, -ment, s. innehåll, vidd.

contaminate, kontam'inat, a. † befläckad, besmittad; va. fläcka; besmitta, orena; skämma. Contamination, -na'sjun, s. be-smittelse, orenande; fläck. COntamina-tive, -iv, a. orenande, befläckande; besmittande.

contango, kontang'go, 5. (pl. ~es, -z) börs. extra ränta för åtnjutande af uppskof med betalning af värdepapper.

COntemn, kontém', va. förakta; vanvörda. ~er, -nur, s. föraktare. ~ingly, -ningli, ad. med förakt.

COntemper †, kontëm'pur, eto.. se temper etc.

Contemplate, kon'tëmplàt, - -, va. o. vn. beskåda, betrakta; begrunda, taga i betraktande; hafva för afsigt; afse. Contemplation, -pla'sjun, s. betraktelse; begrundande, eftersinnande; syfte, afsigt; to have in hafva för afsigt, vara betänkt på (to, att), contemplatist)fc, -ist.

se contemplator.

contemplative, kontem'plativ, a. betraktande, begrundande, eftersinnande (of); tankfull; s. munk af Maria Magdalenaorden; the ~ faculty, tankeförmågan.

• ~ly, -li, ad. begrundande; tankfullt; med djup uppmärksamhet. ~neSS, -nes, s. tillstånd ei. egenskap af begrundande. Contemplator, plàtur, s. en som öfverlemnar sig åt betraktelser; begrundare.

Contemporaneity, kontemporane'iti, s. samtidighet. contemporaneous, -rå'nëus, a. samtidig, contemporaneousness, -rà-nëusnës, contemporariness‡, -tëm'po-rårinës, s. samtidighet, contemporary,

-tèm'poråri, a. samtidig; s. samtida.

Contempt, kontëmt', s. förakt (for, of, för); ringaktning, skam, smälek; visad missaktning för domstol ei. parlament; in på spe. —'|fale, -ibl, a. föraktlig; ringaktad; full af förakt †. ~U0US, -uus, a. föraktfull; högmodig, hånfull, spotsk. ~U0USly, -uusli, ad.hånfullt; medförakt. ^uousness, -liusnës, s. hånfullhet, öfvermod, spotskt förakt.

Contend, kontënd', vn. strida (against, mot, with, med; for, för); sträfva, täfla (for, efter, om); tvista (about, om); va. täfla om; förfäkta, påstå. ~ent,†, -ënt, ~er, -ür, s. en stridande, tvistande etc.; motståndare. ~ress)|c, -rës, s. motståndar-inna.

Content, kontënt', a. nöjd, belåten; va. förnöja, tillfredsställa; s. förnöjsamhet, belåtenhet, tillfredsställelse; ja-röst i eng.

öfverhuset; (i följande betydelser äfv, oftast i

piur.) rymlighet, vidd; rymd, areal; pl. (-'-) innehåll; register; innehållsförteckning i en bok (äfv. table of ~s); to ~ one's self, nöja sig; to one's heart's af hjärtans lust; superficial ytinnehåll; solid (cubic) kubikinnehåll. ~ed, -ëd, a. nöjd; förnöjsam. ~edly, -ëdli, ad. nöjdt och belåtet; tålmodigt. ~ edness, -èdnës, 5. förnöjsamhet; tillfredsställelse. ~leSS)|<, -lës, a. missnöjd. ~ment, -mënt, 5. förnöjsamhet; (anledning till) tillfredsställelse; förnöjelse, nöje. ~S, -'-s, s.pl., se content, pl.

Contention, konten'sjun, s. ansträngning, sträfvan; strid; tvist; täflan; påstående

i en dispyt.

COntentiOUS, konten'sjus, ff. trätgirig, stridslysten; tvistig, stridig; tvistefull; af strid uppfyld; ~ business, jur. tvistemål; ~ jurisdiction, jur. domsrätt i tvistemål. ~neSS, -nës, s. stridslystnad, conterminal!,kontëWnåi, conterminatef, -nåt, conterminous, -nås, a. som har samma gränser (with, som); gränsande (to).

Contest, kontest', va. strida, täfla om; aiim. o. jur. bestrida: försvara; vn. strida, täfla (for, om); s. (-'-) strid; tvist, ordstrid, träta; ~ a borough, täfla om parlaments-ledamotskapet för en valkrets. ~able‡, -abl, a. bestridlig, omtvistlig. ~atiO!l, -a'sjun, ~ing, -ing, 5. strid, tvist; täflan; intyg, singly, -lngli, ad. med strid, med invändningar. ~leSS)((, -lës, a. obestridlig.

COntex †, kontëks', va. hopväfva. ~t, -t', a. † hopväfd; fast; ra.† sammanväfva; s. (-' -) sammanhang, ordföljd; biblisk kontext. ~tural, -tiirål, a. sammanväfvande, sammanfogande; kroppsbyggnads-. ture, -tur, s. väfnad, sammanfogning; byggnad; system; kroppsbyggnad.

Contignation†, kontigna'sjun,.?.hoptimring; bjälklag, stockverk.

contiguity, kontigu'iti, s. beröring; omedelbar närhet; omedelbar o. oafbruten följd. Contiguous, -tig'iius, a. (med to) tillstötande, berörande; närliggande, närgränsande; närboende. COntigUOUSneSS, -tig'-uusnës, se contiguity.

continence, -ney, kèn'tinëns(i), 5. självbeherskning; återhållsamhet, måttlighet; kyskhet; oafbruten följd†.

Continent, kon'tinënt, a. återhållsam; måttlig; kysk; återhållandet; oafbruten, sam-

manhän gande †; s. kontinent, fastland; inbegrepp†; rum, kärl†. —al, -'ål, a. kontinental, till fastlandet hörande, särsk. till europeiska kontinenten (i mot?, tin England). — |y, -li, ad. återhållsamt.

continge †, kontin'dj, vn. vara i beröring; hända. —nce, -ens, —ney, -ënsi, s. sammanträffande af omständigheter; inträffande tillfällighet, möjlighet; pl. (—ncies, -ensiz) äfv. hand. oförutsedda (diverse) omkostnader. —nt, -ënt, a. tillfällig, möjlig; oviss; eventuel, beroende af olika utgång; s. tillfällighet†; andel, bidrag; mil. kontingent. —ntly, -ëntli, ad. beroen de på omständigheterna, tillfälligt, —ntness, -ëntnës, s. tillfällighet.

COntinuable)|(, kontin'iiabl, a. som kan fortsättas.

Continual, kontin'ual, a. ständig, oupphörlig; regelbundet förnyad, ständigt upprepad. —|y, -i, ad. oupphörligt. —neSS, -nës, s. ständighet.

continuance, kontin'uans, s. fortvaro; varaktighet; ihärdighet; oafbruten fortsättning; (fortsatt) vistelse; jur. uppskjutande, uppskof; for a —, en längre tid, på längden; in — of times, under tidernas lopp. continuatef, -uàt, a. nära förenad; fortsatt, oafbruten; va. nära förena. continuation, -ua'sjun, s. fortsättande; fortsättning (t. ex. of a story); ut-dragning, förlängning (of a line); fortvaro; pl. F benkläder; hand. premie som betalas för att få förlängdt kontrakt. COH-tinuative †, -uàtiv, a. fortfarande; fortsättande ; s. gram. konjunktion. COntinua-tor, -uåtur, s. fortsättare.

Continue, kontin'u, vn. förblifva, stannakvar (with, hos); fortfara att vara (t. ex. friends); (fort)vara; fortsätta, fortfara (in, i, med); fortsätta färden, färdas (fara) vidare; framhärda; va, fortsätta ei. fortfara med; geom. utdraga, förlänga äfv. biid.; bibehålla (in, vid, i). — d, -d, pp.; a. fortsatt, förlängd; oafbruten, ständig, ihållande; mat. kontinuerlig; to he —, fortsättning följer. — dly, -dli, ad. oafbrutet, utan uppehåll. —r, -ur, s. en som fortfar; fortsättare; framhärdare. Continuity,-'lti, s. oafbrutet sammanhang; oafbruten följd; ständighet, fortgång. Continuous, -us, a. sammanhängande, fortlöpande; ständig, oafbruten. Continuously, -usli, ad. i ett sammanhang; utan afbrott.

contline, kont'lin, s. mellanrum mellan duk-terna på utsidan af en tross; sjö. mellanrum mellan fat som äro stufvade längs med hvarandra.

contorsion, se contortion.

Contort, konto'rt, va. sno, vrida, —ed, -ëd,

pp.; a. snodd, vriden särsk. bot. (om biom-hylleblad i knoppen el. om tänder kring bladmossors fruktkapselöppning). —I0n, -to'rsjun, .
Contour, fr., konto'r, s. kontur, ytterlinie, omkrets; grunddrag; pl. topogr. höjdkur-vor (äfv. alines); va. uppdraga

konturerna af. —ing, -ing, prt.; a.; — lines, se föreg. s.pl.

contra, lat.prep., kon'tra, isms. emot. —band, -band, a. förbjuden; s. förbjuden vara; smyghandel, lurendrejeri; va. † införa förbjuden vara; — of war, krigskontra-band. —bandist, -båndist. s. smyghandlare, smugglare. —baSSO, it., -bås'6, s. mus. kontrabas. contract, kon'trakt, s. kontrakt, fördrag, öfverenskommelse; förbindelse; förlofning; gram. sammandraget ord; va. (- -') sammandraga; förkorta; förminska, inskränka; ådraga sig, åsamka sig, få; af-tala, afsluta kontrakt om; (af)sluta; för-lofva; vn. sammandraga sig; göra upp (ivith, med; for, om); förlofva sig; by —, in —, på beting, på entreprenad; to enter into a —, afsluta kontrakt (to, att), —ed, -'ëd, pp.; a, sammandragen, hopkrympt; trång; trångbröstad, småsint; åsamkad; uppgjord; förlofvad. —edneSS,-'ëdnës, s. sammandragning; hopkrympning; småsinne. —ibiiity, -ibiriti, s. sammandrag-lighet. —ible, -'ibl, a. sammandraglig. -ibleness, -'ibinës, se —ibiiity. —ile, -'il, a. sammandragande (sig själf); — force, fys., se följ. — ility,' -iriti, s. fysiol, samman-dragningskraft. —ing, -'ing, prt.; a.; s. sammandragande etc.; kontraherande. —-ion, -tråk'sjun, s. sammandragning; förkortning; kramp; sammandrag; gram. kontraktion; (äktenskaps)kontraktf; veten (— of the quarters) trånghof. —ive, -'iv, a. sammandragande. —Or, -'ur, s. kontrahent; leverantör, entreprenör is.

åt det allmänna.

(contra-)dance, -dåns, s. kontradans, jfr

country-dance, contradict, kontrådikt', va. motsäga, bestrida; stå i strid med. —able, -abl, a. tvistig. —ion, -dik'sjun, s. gensägelse, bestridande; motsägelse; strid. — iOUS>K--dik'sjus, a. motsägande, stridig; böjd för motsägelse, genstridig. —i0USneSS)‡C, -dik'sjusnës, s. inkonsekvens; fallenhet för motsägelse, gen stridighet, —ive, -iv, a. motsägande. —OrineSS, -urines, s. gensägelse; motsägelse. —Ory, -uri, a. stridig; motsägande; oförenlig; rakt

o: note, o: do, è: nor, o: not, i: tube, u: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.èontradictory

r Talspråk. åås c Lågt språk.

öontroVérsy

motsatt (to); s. log. kont.radiktorisk motsats.

(contra)distinction, -distingk'sjun, s.åtskil-

nad gnm motsatta egenskaper; motsats, '^distinctive, -distmgk'tiv, a. innebärande en motsats; motsatt i egenskaper; s. kännetecken på motsats, ^distinguish, -disting'gwisj, va. åtskilja gnm motsatta egenskaper.

contralto, kontral't6, 5. mus. kontraalt.

(contra)mure, -mur, s. fort. mur framför en annan, ^position, -pozisj'un, s. motställ-ning, motsättning, ^puntist, -pun'tist, s. mus. kännare af läran om kontrapunkten.

Contraries, kon'trariz, s. pl. (af contrary) ting af motsatta egenskaper; log. satser som äro konträrt motsatta. Contrariety, -rl'ëti, s. motsägelse; motsats, stridighet; vidrighet, motighet. COntrarily, -rili, ad. i motsatt riktning; i motsats; tvärtom, contrarious, -tra'rms, a. motsträfvande; motsatt, stridig; mot- om vind. COntra-riwise, -riwiz, ad. i motsatt fall; omvändt; tvärtom.

Contrary, kén'tråri, a. motsatt, stridande (to, mot); stridig; motig, vidrig; F egensinnig, genstörtig; s. motsats; log. konträr motsats; motsäga; ~ to, prep. emot, tvärt emot; quite the raka motsatsen; in the ~ case, i motsatt fall; on the o*., tvärtom; däremot; to the i motsatt riktning (ofta biid.: syfte, mening etc., jfr följ.); I can say nothing to the jag kan icke säga ngt däremot (ei. ngt annat); to advise to the ge ett motsatt råd; for anything (all, aught) he knew (saw) to the åtminstone visste han ingenting som kunde bestyrka motsatsen. ~-minded, a. af motsatt mening, oliktänkande.

Contrast, kon'trast, s. motsats, kontrast; vn. (- -') vara motsatt; sticka af, bilda kontrast (with, mot); va. (- -') motsätta; jämföra; kontrastera, frambringa kontrast mellan, contrate-wheel, kon'tràt-hwèl, s. urin. Steghjul.

contravallation, kontravala'sjun, s. fort. skansar mot utfall från en belägrad fästning.

Contravene, kontrave'n, va. sätta sig emot; motarbeta; kränka, öfverträda. Contravention, -ven'sjun, s. (med of to) motsättning, motstånd; kränkning, öfverträdelse.

contraversion kéntravè'rsjun, 5. vändning åt motsatt håll.

contrayerva, kontrajl' rvå, S. bot. (farm.) (rot-stocken af) en sydamer, växt Dorstenia Contrayerva (använd ss. stärkande medel).

contre-bass, kon'trbas, s. kontrabas.

contrectationf, kontrĕktà'sjun, s. vidrörande.

contre-dance, fr-, kong'trdans, 5. ett slags kadrilj.

contributable, kontrib'utabl, a. som kan erläggas, tillskjutas. COntributary, -utari, a. bidragande; skattskyldig; ~ quota, andel, kontingent; ~ stream, biflod, contribute, -trib'ut, va. bidraga med ngt; tillskjuta; vn. bidraga, medverka, lemna bidrag (to, till). Contribution, -bu'sjun, bidragande, medverkan; bidrag; tillskott; krigsgärd; to lay (put) underbeskatta fiendeland, brandskatta; äfv. biid. tvinga att

lemna bidrag. Contributional, -bu'sjunal, a. kontributions-; skattdragande; bidragande. contributive, -utiv, a. bidragande, befordrande (to), contributor, -utår, s. en bidragande; medverkare; kontribu-ent; medarbetare i en tidning. Contributory, -uturi, a. o. s. bidragande; befordrande ; skattdragande.

Contrite, kon'trit, a. o. s. (en) förkrossad; botfärdig (syndare). ~neSS >f<, -nes, s. botfärdighet, contrition, kontrisj'un, s. sönderkrossning †; hjärtats förkrosselse, sorg och ruelse öfver synden; ångerfull botfärdighet.

contrivable , kontri'vabl, a. uppfinnelig; görlig, contrivance,-vans, s. uppfinnande; plan; anordning; »inrättning», maskin, apparat. Contrive, -tri'v, va. uttänka, uppfinna; planera, anordna; (med to, att) finna utväg, (försöka och) lyckas, ställa så till ei. »laga» (att man kan vn. fundera (ut ngt) jfr va. contriver, -vår, s. uppfinnare, uttänkare; upphof; anordnare.

Control, kontro'1, s. kontroll; uppsigt, tillsyn; herravälde, myndighet; tvång, hejd, återhåll; va. kontrollera; leda, styra, beherska; tygla, hämma, återhålla; Board °f (C) förr ämbetsverket för ostindiska angelägenheterna; beyond (one's) omöjlig (för ngn) att styra ei. beherska; to get beyond one's växa ngn öfver hufvudet, liable, -abl, a. (med by) som kan kontrolleras, ledas, tyglas; under tillsyn. ~ler, -år, s. ledare, styresman, herre; tillsyningsman; kontrollör (äfv. comptroller); sjö. klysstoppare; ~ of the treasury, Am. skattkammarrevisor. ~lership, -årsjip, 5. kontrollörssyssla. ~ment, -mënt, s. kontroll; tvång,hinder.

controversial, kontrévå'rsjål, a. t viste-; polemisk; stridslysten. ~ist, -ist, s. di-sputator; polemiker. Controversy, kén'-tr6vèrsi, s. lärd tvist, polemik (about, om); jur. rättegång; point of stridsfråga.

k: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,Controvert

if Mindre brukligt. 239 † Föråldradt.

Conversion

controvert, kon'trovert, va. bestrida; disputera, polemisera emot; dryfta. ~er, -ur, ~ist, -ist, s. disputator; polemiker. ~ible, -'ibl, a. tvistig, stridig, contumacious, kontuma'sjus, a. tredsk, trotsig; halsstarrig; ohörsam; jur. tredskande. ~ness, -nes, contumacy, kon -tumasi, s. gensträfvighet, ohörsamhet; halsstarrighet; tredska äfv. jur.

contumelious, kontume'lius, a. öfvermodig, föraktfull; hånfull,förnärmande; skymf -lig. ~ness, -nes, Contumely, kén'tumëli, s. öfvermod; hån, förakt; skymf, vanära. Contuse, kontu'z, va. stöta, krossa; tillfoga krosskada. Contusion, -tu'zjun, s. stötning, krossning; stöt; med. kontusion, krosskada.

Conundrum, konun'drum, s. gåta hvartill

svaret ligger i en ordlek, conus, lat., ko'nu.S, se cone, bot. o. zool. conusance, kon'usans, se cognizance.

convalesce, kon vales', vn. tillfriskna. ~nCe, ~ncy, -ëns(i), s. tillfrisknande. ~nt, -ënt, a. tillfrisknande; s. konvalescent, convection, konvëk'sjun, s. förande, ledande, is. fys. ledning af värme o. d. C0I1-

vective, -tiv, a. lednings-; gnm ledning uppkommen ei. orsakad, convenable, konvè'nåbl, 1. a. samman-kallelig.

convenable f, fr-, kon'venabl, 2. a. passande, lämplig, öfverensstämmande. Convene, konve'n, vn. sammankomma; samlas; sammanträda; passa, öfverensstämma|; va. sammankalla; jur. kalla inför rätta. ~e)|<, -è', S. en jämte andra inkallad. -ur, s. sammanträdande,

medlem af en församling; sammankal-lare; Skoti. ordförande i en komité ei. d.

convenience, ei. -ney, konvè'niëns(i), s. lämplighet; bekvämlighet; (lägligt) tillfälle; bekväm inrättning; bekvämt medel, bekväm sak; at one's efter ngns bekvämlighet, när det faller sig lägligt; at one's earliest vid första lägliga tillfälle. convenient, -ënt, a. lämplig, bekväm, passande, läglig, conveniently, -ëntli, ad. utan olägenhet. Convent, kon'vënt, s. sammankomst†; klostersamfund; kloster; vn. † o. (--') se convene, ^ical, -'ikal, se conventual. ricle, -'ikl, s. (hemlig) sammankomst, möte; bönemöte, konventikel. ~ icler, -'lklur, s. besökare af konventiklar. Convention, kénvën'sjun, s. sammankomst, sammanträffande, förening; församling, möte; hist. Am. Frankr. konvent, Eng. riksmöte ej sammankalladt af regenten; aftal, öfverenskommelse, is. diplom, mii. kon-

vention; Am. valkomité; kyrk. sockenstämmat. ~al, -al, a. öfverenskommen; öflig, sedvanlig, konventionel. ^alism, -ålizm, s. konventionelt uttryck, konventionel form, ton, vana o. d.; vedertaget bruk. ~alist, -alist, s. en som håller sig till det öfliga ei. aftalade;* konvenansmänniska. ~ality, -al'iti, s. konventionel form etc., förkonstling; skick och bruk, konvenans, ^alize, -åliz, va. göra konventionel, lära konvenans; konventionelt framställa. ~ary, -ån, a. fördragsenlig; fördragstrogen; aftalad. ~er, -ur, s. medlem af en församling, ett möte o. d. ~ist, -1st, s. en som gör ett aftal, kontrahent, conventual, konvën'tuål; a. kloster-; klosterlik; s. klostermedlem.

Converge, konve'rdj, vn. sträfva åt samma punkt; löpa samman. ~nce, ei. ~nCy, -ëns(i), s. konvergens. ~nt, -ënt, Converging, -mg, prt.; a. sammanlöpande, konvergerande. Conversable, konvë'rsåbl, a. meddelsam; sällskaplig, umgängsam. ~neSS, -nës, s. sällskaplighet, conversance if, ei. -ney, -såns(i), s. umgängsamhet; förtrolighet, bekantskap, conversant, -sånt, a. nära bekant, förtrolig; hemmastadd, bevandrad, förfaren (with, in if, med, i); beträffande (about)-, s. se converser; to be about, hafva afseende på, handla om. conversation, konvursa'sjun, s. umgänge, förtrolig bekantskap!; samtal,samspråk; köttsligt umgänge; ~ book, parlör; ~ tube, talrör; hörlur. ~al, -ål, a. samtals-, sällskaps-; ~ powers, umgängesgåfvor, konversationstalang, ^alist, -ålist, s. angenäm sällskapsmänniska, kåsör. ~ism, -izm, s. ord ei. fras bruklig i samtalsspråket. ~ist, -1st, se ^alist. conversative,

-ve'rsåtiv, a. umgänges-, conversazione, it., konvursåtsio'në, s. (pl. -ni, -ni) literär soaré ei. sällskapskrets.

Converse, kon'vers, a. omvänd, motsatt; s. (1.) umgänge, bekantskap; samtal; (2.) motstycke, motsats; mat. omvändt förhållande; log. omvänd sats; vn. (- -') förtroligt umgås, sällskapa (with, med); samtala, utbyta tankar (with, med; on, om, i, öfver); hafva köttsligt umgänge †; va. F samspråka öfver. ~ly, -li, ad. omvändt; ömsesidigt. -'ur, s. en som samtalar; sällskapsmänniska, conversing, -'ing, prt.-, a.; s. umgänge, förbindelse; samtal. conversion, -ve'rsjun, s. förändring, förvandling (into, till); poiit. partiväxling, meningsombyte; teol. trosomvän-delse; omvändelse från synden; ekon. konvertering af statsskuld, af obligationer; log.

ööMemnatioii

F Talspråk. 240 P Lågt språk.

öönductre&s

ömvändning; mat. hyfsning ar en ekvation; bärg. cementering af stål; ret. antistrof; mii. frontförändring; jur. tillegnande af egendom för eget bruk; tekn. byg. tillskap-ning, tillpassning af timmer. COnversivef, -Iv, a. (1.) som kan förvandlas, förbytas, omvändas; (2) nmgängsam, sällskaplig, convert, konve'rt, va. förbyta, förvandla, omsätta (into, i, till); teol. poiit. log. omvända; jur. tillegna sig för eget bruk; bärg. cementera stål; byg. tillpassa (söndersåga, tillyxa) timmer; vn. förändras; s. (-'-) en omvänd; lekmannabroder. ~end, -ènd. s. sats som omvändes. ~er, -nr, s. pro-selytmakare; bärg. (Bessemer)konvertor.

bil ity, -ibil'iti, s. (med into) föränderlighet; förvandlighet; utbytlighet; omsättlighet. ^ible, -ibl, a. föränderlig, förvandlig; utbytlig, ekvivalent; hand. ekon. omsättlig, som kan realiseras ei. konverteras ; ~ words, ~ terms, liktydiga uttryck, synonymer. ~ibly, -ibli, ad. på sätt som medgifver utbyte; ekvivalent; om ord liktydigt. ~ite †, -'-it, s. proselyt, convex, kon'vèks, a. kullrig, bukig, konvex; s. konvext föremål; hvälfning; concave, -'okénkàv, a. konvex-konkav. ~0-C0nveX, -'o- -, a. bikonvex, konvex å båda sidor. ~ed, -t, a. konvex. ~ity, -'lti, ~neSS, -nes, s. kullrighet, bukighet. convey, konvà', va. föra, leda särsk. fys.; fortskaffa, befordra, förflytta; (öfver-) sända; öfverföra; meddela, uttrycka; öfverlåta. ^able, -abl, a. transportabel; öfverflyttbar; meddelbar. ^ance, -ans, s. ledande, förande; fortskaffning; öfverflyttning; transport, försändning; öfverlåtande; öfverlåtelsehandling; befordringsmedel, fortskaffningsmedel (åkdon, kanal o. d.); charges of transportkostnader; bill off, letter of fraktsedel. ~ancer, -ansur, s. jurist som uppsätter öfverlåtelsehandlingar. ^ancing, -ån-sing, s. jur. öfverlåtelse- ei. egohandlingars uppsättande. ~er, -ur, s. öfverbringare, öfversändare; öfverflyttare; fortskaffare; ränkmakare †. COnviCt, konvlkt', va. jur. öfverbevisa, fälla (of, om, för); bevisa †; pp.-, a. † öfverbevisad; s. (-'-) fäld brottsling, strafffånge ; ~ colony, straffkoloni; ~ prison, straffängelse; ~ ship, deportationsfartyg. ~ible †, -ibl, a. öfverbevislig. ~ion, -vik'sjun, s. jur. öfverbevisning, brottslings fällande; vederläggande; öfvertygande bevis, vederläggning; öfvertygelse; to carry f to, verka öfvertygande på. ~ism, -'-izm, s. deportationssystem. ~ive †, -iv, a. öfverbevisande, bindande.

~iveness †, -ivnès, öfverbevisande cl. bindande kraft.

convince, konvins', va. öfvervinna †; öfverbevisa om brott, fälla †; öfverbevisa, öfvertyga (of, om), convincible †, -ibl, a. bevislig. convincing, -ing, prt.; a. öfvertygande. convincingness, -ingnës, s. påtaglighet; öfvertygande kraft.

Convivial, konviv'ial, a. gästabuds-, festlig; sällskaplig, jovialisk. ~ist, -ist, s. glad sällskapsbroder. ~ity, -'iti, s. festligt samkväm; festglädje; böjelse för glada gillen.

convocate †, kon'vokat, se convoke, convocation, -ka'sjun, s. sammankallande, uppbåd; sammankomst, församling, möte; Engi. kyrk. allmänt kyrkomöte; House of (C)f, Oxford univ. den akademiska senaten, convocational }|<, -kà'-sjunal, a. konvokations-, kyrkomötes-, jfr föreg. convoke, -vo'k, va. sammankalla, inkalla.

Convolute, kon'volut, ~d, -ëd, a. bot. hoprullad. convolution, -lu'sjun, s. hopveckling; slingring; veck, hvirfvel.

Convolve, konvolv', va. sammanrulla.

Convoy, kon'voj, 5. konvojering; mil. betäckning, skyddsvakt, eskort, konvoj,

is. sjö. (: krigsfartyg till skydd för handelsfartyg, äfv. handelsfartyg under skydd af krigsfartyg) ; broms på hjul; järnv. äfv. bromsvagn; tillförselstransport; va. (- -') konvojera; ledsaga.

Convulse, konvuls', va. (upp)skaka, försätta

lefvande kropp i krampaktig skakning; våldsamt uppröra; to f with laughter (with rage), framkalla konvulsiviska skrattsalvor (konvulsiviskt raseri) hos; fd tvith laughter, kiknande af skratt. COn-VUlsion, -vul'sjun, s. häftig skakning, omstörtning; med. konvulsion, krampryckning. convulsionary, -vui'sjunari, Convulsive, -iv, a. våldsamt skakande; konvulsivisk, krampartad.

cony, co'ni, F kun'i, s. kanin; enfaldig stackare †. ~-CatCh †, va. P lura. ~-W00l, s. hattmak, kaninhår.

C00, ko, vn. kuttra om dufvor, skrattdufva.

COOk, kuk, Va. koka. i allm. tillaga (mat med värme: rosta, steka, stufva, etc.); bild. (ofta med

up) »koka ihop», »tillaga» (a story)-, »omstufva», »krångla med», »fuska med», förfalska (t. ex. accounts, the books)', vn. koka, laga mat; s. kokerska, koksa; kock (: male f); to f a person's goose F, »fälla», »knäcka», göra slut på ngn. oj-b00k, s. kokbok. ^-hOUSe, s. kokhus; sjö. kabyss, ^-maid, s. koksa.

~-r00m, 5. kök, is. sjö. kabyss. ~-shop, s. gårkök, spiskvarter. mate, s. sjö. kocksmat, kockspojke. Shop, se ~ -room. ~ee, -è, s. F koksa. ~ery, -uri, s. kokkonst,matlagning, »kök»; matanrätt-ning(ar); ~ book, book of kokbok.

Skotl. -i, se -y. ~ing, -mg, prt.; s. kokning; ~ apple, ~ pear, etc., se under baking; ~ range, se kiichen-range; ~ Stove, järnspis (med ugn etc., ungef. : »Bo-linderspis»). -i, s. ett slags liten

tékaka.

cool, kål, a. sval; kylig; svalkande, frisk; kallblodig, lugn, sansad; biid. kylig, kylande sätt; kallsinnig, likgiltig (about, för ett ting; to, för, mot en person); vårdslös (i) sätt, (lugnt) oblyg, oförskämd, »ogenerad»; si. »modig» el. »futtig» penningsumma; S. SValka; kylighet; va. svalka; afkyla, äfv. bild.; lugna sinnesrörelser; kyla; uppfriska; kylslå; vn. svalna; blifva kylig; lugna sig (ofta ~ down, ~ off)-, ~ as a cucumber, ordspr. »lugn som en filbunke»; ~ down, afsvala; svalna, jfr äfv. ofvan vn. ~-bed, s. kyl-skepp. 'vz-Clip, s. kylande dryck; kallskål. ^-hammer, va. bärg. kallhamra. ~ -headed, a. kaliblodig, lugn. ~-tankard,

S. kallskål. ~W0rt, S. bot. Am. en medicinsk växt Tiarella cordifolia. ~er, -ur, s. afkylare, svalkare; kylande medel äfv. med. ; isskåp ; kylpaima, kylfat, bryggares kylskepp.

coolie, se cooly.

COOling, ko'ling, prt.; a. svalkande, afky-lande äfv. bild.; 5. afkylning; svalnande ; ~ card F, ngt som »verkar afkylande», som nedslår ens förhoppningar; ~ of wool, nyklippt ulls utbredande att torka, coolish, -lisj, a. något kylig, sval. COOlly, -li, ad. kyligt; kallsinnigt, lugnt; take it tag saken kallt. COOlneSS, -nes, s. svalka, kylighet; bild. köld, lugn, kallblodighet; kallsinnighet; (lugn) oförskämdhet, jfr cool.

COOly, ko'li, s. ind. bärare; ostindisk ei. kinesisk arbetare importerad till annat land.

COOm, kom, S. (beckad vagns)SmÖrja; samling af sot, rök, koldam o. d. ~y, -i, a. sotig.

COOmb,kom, l.s. torrvarumått om 4 bushels.

coomb, kom, 2. äfv. ~e, (uttal lika) s. amfitea-tralisk dalkjusa mellan bärgsluttningar.

coombing, ko'ming, se coaming.

COOn, kon, S. (eg. förk. &t racoon) is. Am. Bl. i uttr. a ~ gone, »dödsens lamunge» (en som befinner sig i ett förskräckligt läge); a age, »en hel evighet».

COOp, kop, s. fat, tunna; störtkärra; (höns-) bur; fålla, kätte; va. instänga i bur; inspärra (med up).

COOpee, se coupee.

COOper, ko'pur, kup'år, s. (1.) tunnbindare; si. dryck bestående af Y2 starköl och Va porter; (2.) proviantbåt för fiskare i Nordsjön, »bränvinsbåt», »flytande krog»; va. (1.) lagga tunnor; P skämma bort, förstöra; (2.) proviantera fiskare, jfr ofvan s. (2.); sadze, tunnbindardexel, bandyxa. ~ag£, -adj, s. tunnbindarlön, -arbete, -yrke, -verkstad.

co-operant, k6ép'urånt, a. samverkande. CO -Operate, -råt, vn. samverka (with, med); bidraga (to, till; in, vid). C0-0perati0n, -rå'sjun, s. samverkan. CO-Operative, -råtiv, a. samverkande; ~ society, konsumtionsförening, »ring» (i ekonomiskt syfte); ~ store, (handels)föreningsbod. Cö-ope-rator, -råtur, s. medarbetare.

COOpering, ko'puring, prt.; s. tunnbindar-arbete, -yrke; dry (wet) tillverkning af laggkärl för torra (våta) varor. COOpe-ry, -ri, s. tunnbindaryrke, -verkstad.

C0-0ptate, koop'tåt, va. invälja biand sig. CO -optation, -tå'sjun, S. inval.

CO-Ordinate, koo'rdinat, a. samordnad, lik-ställd, mat. koordinat-(«æes, etc.); s. ngn ei. ngt som är likställd(t);

mat. koordinata (oftast i pl); va. samordna; geographical en orts latitud och longitud. ~neSS, -nes, s. samordning, likstäldhet. CO -ordination, -nå'sjun, s. samordning, likstäldhet; harmonisk, symmetrisk anordning. co-ordinative, -iv, a. gram. samordnande konjunktion.

COOt, kot, s. zool. sothöna (Fulica atra); F prov. tok, dumhufvud. ~-foot, s. zool. va-darfågel med flikfot.

COp, kop, s. topp, spets †; kam på fåglar; garnspole; fort. tinne mellan skottgluggar; va. si. få (fatt i), ådraga sig, (t; ex. ~ a beating, »få smörj»), ojand, s. landtunga, (hög)land utskjutande i en spets.

copaiba, kèpå'bå, copaiva, -vå, s. kopaiva-balsam (äfv. balsam).

copal, kè'pål, S. kopal (harts af mexikanska trädet

Ehus copallinum). ~-varnish, s. kopalfernissa. ~ine, -in, kop'ålin, s. fossil kopal.

coparcenary, kopa'rsenari, s. jur. sam arf, lika andel i arf. coparcener, -nur, s. jur. samarfvinge, medarfvinge med lika andel. coparceny, -ni, s. jur. lika andel i arf.

copartner, kopå'rtnur, s. deltagare; delegare, medintressent; bolagsman, kompanjon; ~ in a ship, medredare. ~ ship, s. deltagande i företag, delegarskap, medintressent skap; bolag(smän). <vy, -i, s. bolag, kompaniskap.

i: note, Ö: do, 6: nor, o: not, à: tube, å: tub, å: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsksvensk ordbok. 16öopàyva

T Talspråk. 242 P Lågt språk.

öopulate

copayva, se copaiva.

COpe, kop, 1. 5. hufva †; (prest)kåpa; tekn. gjut. kåpa, mantel, formkappa (gjutforms öfversta del); (himlahvalf, tak, kupol; byg. se coping; va. öfverhvälfva, förse med tak, etc.; vn. † hvälfva sig. ~StOne, se coping-stone.

COpe, kop, 2. vn. (med with) hafva att göra, taga i tu, inlåta sig (med); mäta sig, täfla (med), bjuda spetsen; vara vuxen; va. † möta, mäta sig med, bekämpa; köpa, betala för; vedergälla. ~man †, s. köpman. ~'smate †, s. följeslagare, kamrat.

copeck, ry., ko'pek, S. kopek (ryskt skiljemynt). Copernican, kopè'rnikån, a. kopernikansk.

COpied, se under COpiJ.

COpier, kop'iur, s. kopist, afskrifvare; pla-giator; kopieringsmaskin.

COping, ko'pmg, prt. af cope; s. byg. krönlist, murkappa. ~-StOne, s. bred sten, sten-platta i en murkappa; äfv. se föreg.

Copious, ko'pius, a. ymnig, riklig, öfver-flödande; talrik; rikhaltig; tankerik; ordrik, vidlyftig. ~neSS, -nes, s. ymnighet, öfverflöd; rikedom på tankar; vidlyftighet, ordflöde.

COpOS, gr., kop'os, s. med. matthet.

COpped, kopt, a. spetsig, toppformig; försedd med kam el. tofs om fåglar.

COppel, kop'el, se cupel.

COpper,kop'ür, l.s.si. polisbetjänt, »bygel».

Copper, kop'ur, 2. s. koppar; stor (koppar)-kittel; F kopparslant; pl. kopparkärl; sjö. skeppskittel(äfv. ship's ~s); si. »kopparslagare»; a. koppar-; va. öfverdraga med koppar, kopparförhyda, koppra; black ge black r\>-orc; se vid. feij.j coarse råkop-par; yellow mässing; se äfv. yellow **-ore.

^-ashes, S. pl. kopparaska. beech, 5.

en asiatisk buske (prydnadsväxt i Engl.) ~ -bell, se **-head, zool. ~-belly, s. zool. en amerikansk snok (Coluber erythro-gaster). ~-bit, s. lödkolf. ~-bolt, s. kopparbult; se vid. föreg. bottom, S. bärg. oren bottenkoppar; sjö. kopparförhyd-ning; va. kopparförhyda fartygsbotten. ~

-Cap, s. tändhatt, knallhatt. ~-Captain, s. falsk (föregifven) kapten. ~-COin, s. kopparmynt. ~-COVer, s. kopparlock. ~-covering, s. koppartak. ~-faced, a. med främre ei. öfre delen öfverdragen med koppar, ^-fastened, a. sjö. hopsatt med kopparbultar; kopparfast. ~-fur-nace, S. bärg. koppar(rost- ei. smält-)ugn; tekn. eldrum för bryggpannor. head,

S. zool. lansorm (eu giftig nordamerikansk orm, Trigonocephalus contortrix); Am. F hemlig fiende, öknamn på nordstatsbo som höll med sydstaterna. ~-matt, metal, I

s. bärg. skärsten. ~-mill, s. kopparhammare (-smedja), kopparverk. ~-nail, s. kopparnagel. ~-nickel, s. min. kopparnickel, arseniknickel. ~-nOSe, s. röd-näsa. ~-0re, s. kopparmalm; black, grey, 'N/, fahlertz; green malakit; red röd kopparmalm (naturlig kopparoxidul); variegated lefverfärgad kopparmalm; yellow kopparkis. ~-plate, s. kopparplatta, kopparplåt, särsk. för gravering; kopparstick (äfv. ~-print); »förskrifts-stil», »textning» (stil); ~ engraving, koppargravyr; ~printing, kopparstickstryck. ~-punt, s. sjö. båt ei. flotte begagnad vid kopparförhydningens rengöring. ^-pyrites, s. kopparkis, gul (svafvelhaltig) kopparmalm, ^-refining, s. koppars gärning. ~-ruSt, s. ärg; bärg. skärsten. ~-Sand, s. gedigen koppar i små korn. ~-SCaleS, s. pl. kopparhammarslagg. ~-SChiSt, s. kopparskiffer. ~-sheathing, s. ett fartygs kopparförhyd-ning; skeppsförhydningsplåt kollekt. ~ -sheet, s. tunn kopparplåt. ~Smith, s, kopparsmed, kopparslagare. ~-tight, a. kopparfast. ~-tile, s. koppartacka. ~ -vitriol, s. kopparvitriol. ~-wire, s. koppartråd. ~-W0rkS, s. pl. kopparverk (smedja). ~-W0rm, s. zool. skeppsmask (Teredo navalis); en art mal; en art skabb. ~aS, -ås, s. grön (järn)vitriol (: green förr vitriol i allmänhet, is. kopparvitriol (: blue yellow min. ko-piapit; ~ stone, svafvelkis, 'ving, -ing, s. koppring, öfverdragning med koppar. ~ish, -isj, a. kopparhaltig; lik koppar. ~y, -i, a. kopparhaltig; kopparaktig; af koppar, koppar-, coppice, kop'is, s. se copse. coppin, kop'in, s. garnspole. ~g, -g, s.

(upp)spolning. copple †, kép'l, s. (dimin. af cop) liten topp, liten kägla. ~-CrOWn, s. fjädertofs på en fågels hufvud. ~d, -d, a. kägelfor-mig, toppformig, spetsig; jfr vid. copped. COpple-duSt, kop'ldust, se cupel-dust. copple-stone, kop'lston, se cobble-stone. coprolite, kop'rolit, s. paleont. koprolit. COpS f, k6ps, s. hake på en harf; haspe. COpse, kops, s. småskog, underskog (äfv. 'vz-WOOd); va. % afhugga, skatta småskog; freda, inhägna småskog, äfv. bild. COpsy, -i, a. full af, beklädd med småskog. Copt, kopt, s. kopter, ur-egyptier; koptisk kristen. ~ic, -lk, a. koptisk; s. koptiska (språket).

copula, kop'ula, s. log. gram. kopula, förbindningsord; anat. ligament; dragande koppel i orgel. ~te, -låt, a. † förenad;

va. † förena i par; vn. para sig. ~tion, -la'sjun, s. förening; parning, samlag. ~tive, -làtiv, a. förbindande; gram. log. kopulativ; s. gram. kopulativ konjunktion. ~tory, -låturi, a. förenande, förenings-.

COpy, k6p'i, s. öfverflöd †; kopia, afskrift; aftryck, boktr, afdrag; efterbildning; exemplar; mönster; förskrift; öfnings-skrift; handskrift, manuskript till sättning; ett visst slags skrifpapper; jur. fastebref †; va. (im. o. pp. -ied, -d) kopiera, afskrifva; afteckna; aftrycka; söka likna; vn. kopiera etc., jfr föreg.; teckna {from, efter); arta sig (after, efter); to take ~ of, taga till mönster; to draw (take) a ~ from, taga en kopia (ett aftryck) af; ~ fair, ren-skrifva; ~ into a paper, införa i en tidning; ~ out (äfv. ~ off), af- (ei. ut)skrifva, taga kopior af. ^-bOOk, s. förskriftbok; skrifbok; hand. kopiebok. ^hold, s. o. a. jur. skattefrälse. ~ holder, 5. jur. innehafvare af skatte-frälse. ~-money, s. ren-skrifningsarvode; författarehonorar. ~ -paper, s. konceptpapper; kopieringspapper. ~-purchaser, s. förlagsbokhandlare. ~-right, s. förlagsrätt, litterär eganderätt; va. skydda eganderätten till en bok. ~-SMp, S. (smal) förskrift innehållande en enda rad, ofta bibelspråk. 'X/Cr, -U1*,

~ist, -1st, s. kopist, afskrifvare; efterhärmare, plagiator. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. kopierings-; s. kopiering; ~ clerk, kopist på handelskontor; ~ ink, kopiebläck; ~ machine, ~ press, kopiepress; ~ pa-per, kopiepapper, coquelicot, fr. ko'klikè, 5. bot. vallmo (Pa-paver rhæas); vallmofärg (högröd färg stötande i orange).

COquet, kèkët', vn. kokettera; va. kokettera med ei. för; gäckas med i kärlek. ~ry, -'-ri, s. koketteri. ~te, fr. -ket', s.

• kokett, behagsjukt fruntimmer. ~tish,

-lsj, a. (små)kokett. coracle, kér'åkl, s. liten båt af flätverk klädd med läder ei. oljetyg.

COraCOrd, kor'akojd, a. lik en korpnäbb; s.

anat. korpnäbb (utsprång på skulderbladet, äfv.

~ bone).

COral, kor'al, s. korall; hummer-rom; ett stycke korall ei. annan leksak för barn i tandsprickningen, barnskallra (: a child's ei. ~ and bells). ~-boat, s. korallfiskare-båt. ^-branch, s. korallgren. <v,-diver, s. korallfiskare, ^-fishery, s. korallfiske. ~-rag, s. (klippa af) korallkalk. 'v-reef, s. korallref. ^-rOOt, s. bot. korallrot (Co-rallorhiza). ^-tree, s. korallträd (ett litet

tropiskt trädslag, Erythrina). ~-W00d, s. korallträ (ett hårdt fint tropiskt träslag sonx med tiden antager korallröd färg). ~-W0rt, s. bot. tandört (Dentaria). ^laceOUS, -la'sjus, a. korallartad. ~led, -d, a. försedd ei. betäckt med koraller. ^liferOUS, -lif'urus, a. innehållande ei. alstrande korall. ~liform, -'lform, a. grenig som korall, ^ligerous, -lldj'urus, a. se ferous. ~line, -in, a. korall-; innehållande korall; lik korall; s. bot. o. zool. korallmossa, ^linite, -init, s. fossil korall. ~lite, -it, s. förstening i form af koral]. "Joid, -ojd, a. korallformig, -grenig; s. se rag. "Joidal, -oj'dal, se föreg. a. ~lum, lat., -'um, s. själfva korallen (den hårda delen i mots, till koralldjuret).

coranich, kor'anich, s. skoti. klagosång öfver en död. COrb, korb, s. korg i stenkolsgrufvor; byg. se se vid. följ. ~ail, (eg. hebr.) -ån, 5.

almosekorg, fattigbössa, bäcken för al-mosor; bibi. lefvande offer; (åt Gud off-radt o. därför) förbjudet ting. ~eil, -ël, -èl, s. byg. skulpterad korg med blommor och frukter; fort. skanskorg. ~el, -ël, s. byg. korg; tambur på korintisk kolonn; kragsten; bjälkhufvud; nisch i en mur; va. förse med stödja med kragsten. ~el-StepS, 5. pl. steg på en trappgafvel. ^el-table, s. byg. utsprång hvilande på kragstenar. ~il, -il, se corbie-steps, kè'rbistèps, se corbel-steps. corby, kè'rbi, s. Skoti. o. her. korp. corcle, kè'rkl, corcule, ko'rkul, s. bot. växtembryo.

. COrd, kèrd, s. tåg, lina, snöre, snodd, sträng; mätsnöre; famnmått (: 128 eng. kubikfot); hand. korderoj, pl. artiklar af korderoj; pl. biid. snaror, »garn» (t. ex. the of sin); va. (om)binda med rep, snören, etc.; famna ved; (to sell) by the famnvis; under the hand. förpackad; to ~ tobacco, spinna tobak. ~-graSS, s. ett slags sjögräs (Spartina stricta). ~-ma-ker, s. sejlare, repslagare. ~-W00d, s. famnved. ~age, -adj, s. repvaror kollekt.; jö. tågverk. ~al, -ål, s. her. kordong på en galadrägt; se vid. cordelle. cordate(d), ko'rdåt(ëd), a. bot. hjärtformig. COrded, ko'rdëd, pp. af cord.; a. ombunden med tåg, äfv. her.; famnad om ved; gjord af tåg; randig, med upphöjda ränder liknande tåg om tvg; ~ ladder, repstege; ~ thread, kabelgarn. Cordelier, fr., -ëlèr, s. fransiskanermunk. COrdeliere, fr., -ëljä'r, s. svart nopprig silkeshalsduk; nattrockssnöre. COrdeling, -eling, a.

snoende, tvinnande. COrdelle, -el', fr., 5. snöre, snodd, kordong; sjö. varplina. corder, -ur, s. snörinläggare På symaskin. COrdial, k&'rdial, a. hjärtlig, varm, uppriktig; lifvande, (hjärt)styrkande; s. hjärtstyrkning, uppmuntring; tröstemedel; med. (hjärt)styrkande medel, styrkedryck; hand. likör. ~-hearted, a. hjärtlig. —ity, -'lti, s. hjärtlighet. ~iZ6)j(, -iz, va. göra hjärtstyrkande; göra hjärtlig. ~ness, -nes, se

cordiform, k6'rdiform, a. hjärtformig. COrding, kè'rding, prt. af cord; s. väfn. upp-knytning; spinning af snören, af tobak etc.; vedfamning; ~ tool, repsiagares drejrulle. Cordon,fr., ko'rdon, s. kordong, snodd, snöre med tofs; ordensband; mil, kordong, truppkedja, kedja af bevakningsposter; byg. utskjutande list, murkrans, äfv. jfr coping. Cordovan, k6'rdovån, s. karduan (sämskadt

getskinn).

Corduroy, k<S'rdoroj, - - J, s. korderoj. ~

-road, 5. Am. kafvelbro. cordwain, kå'rdwàn, se cordovan. ~er, -ur, s. karduansmakare; skomakare; company, skomakareämbetet i London, core, kèr, S. (1.) kärna (det inre af ngt), äfv. bild.: hjärta; kärnhus; innanmäte; med. varsäck, det inre af en böld, af en liktorn; gjut. formkärna (to cast on repsi. mellandukt, »själ» i ett tåg; lefvermask hos får; (2.) bärg. skift, arbetstid i sträck (6 à 8 timmar) ; va. taga ut innanmäte, kärnhus ur; insalta sill till rökning. -d, pp.; a,

gjuten öfver kärna; insaltad tin rökning om siii; ~ work, tekn. gjutning öfver kärna; gods gjutet öfver kärna. ~r, -ur, s. äp-pelrensare som nttager kärnhuset. CO-regent, kèrè'djènt, s. medregent, sam-regent.

COret, kor'et, s. ett slags snigel, corf, korf, 5. (pl. corves, korvz) gruf. kol-(uppfordrings)korg; ett slags kolryss: mått om 3 bushels †; skjul †. coriaceous, koria'sjus, a. läder-, lik läder;

seg; bot. läderartad. Coriander, kériån'dur, s. bot. koriander, corindon, korin'don, se corundum. Corinth, kér'inth, s. (eg. Pr.) korint †. ^iaC, -'Iak, a. från Korint. ~ian, -'lån, a. från Korint, korintisk; byg. korintisk ordning; poet. yppig, tygellös; s. korintier; si. väl-lusting †; si. ädling is. en som för sin egen yacht ei. rider sina egna hästar, ^ianism, -'lånizm, s. förr »flott lif», corium, Iat., ko'riåm, s. läderkyller, fjällpansar; anat. läderhud. COrk, kèrk, 1. s. 0. v. förvr. af calh. se d. ord o. calkin.

COrk, kork, 2. s. kork(bark); (butelj)kork; flaskpropp; (kork)flöte; va. korka; tillkorka; belägga, bekläda med kork; svärta med bränd kork; ~ down, undertrycka; ~ up, korka igen; instoppa, gömma på. ~-ClaSp, S. ståltråd öfver korken på buteljer. ~-Cutter, s. korkskärare, -skärningsmaskin. ^-fastener, s. buteljkorkningsma-skin. ~-fOSSil, s. min.bärgkork. ^-jacket, s. korklifräddningsgördel. ~-leaveS, s. pl. korkskifvor. ~-leg, s. konstgjordt rörligt ben (af kork). ~-pull, s. krok ei. hake att uppdraga korken ur en butelj. ~-SCrew, s. korkskruf; »nystan» (en dans-figur); a. slingrande, spiralformig; ~ staircase, vindeltrappa med solid spindel. ~ -tree, bot. s. korkek (Quercus suber). ~ -tumbler, 5. trollgubbe (leksak). ~-wood, s. ett vestindiskt lätt träslag (af An-nona palustris). ~age, -adj, s. korkpengar. ~ed, -t, pp.; a. om vin smakande af korken. ~er, -ur, s. en som korkar; se vid. sms. af följ. ~ing, -ing, prt.; s. kork-

ning. ^ing-machine, s. korknings-maskin. ^ing-pin, s. förr nål hvarmed hårklädsel fästes vid en korkstomme, hårpil, »hattnål». ~y, -i, a. kork-; korkartad; torr och seg; smakande af korken; tom, lätt(sinnig), flyktig.

Cormorant, ko'rmorånt, s. zool. skärf, hafs-tjäder (Phalacrocorax carbo); glupsk människa.

corn, k6rn, 1. s. liktorn. ^-Gutter, (1.) s. liktornsoperatör. ^-plaster, ~-Salve, s.

liktornsplåster,

COrn, korn, 2. s. (ett) korn; spanmål, säd: i Engi. is. hvete, men afv. råg, hafre o. korn, i Am. is. majs, i skoti. hafre; va. korna, göra kornig; Skoti. fodra med hafre; insalta, ned-salta; F göra rusig, »fylla»; ~ in the blade, otröskad säd; standing säd på roten, 'v-baby, se kem-baby. basket, s. stor korg för otröskad säd. basil, bot. hartimjan (Calamintha Acinos). ~-beef, se corned b. ~-bin, s. binge för otröskad säd. ^bind, s. bot. lok. åkerbinda (Polygonum Convolvulus). ~-blade, S. Am. majsblad. ~-bottle, s. blåklint, ^.-brandy, s. sädesbränvin. ~brash, s. en art lös grof kornig kalk hvarmed åkrar gödas. ~-bread, s.Am. majsbröd. nu-broom, s. kvast af durrha. se d. o. Am.

majskaka. ^-chandler, s. spanmåls-handlare i minut.

~-cob, s. Am. majskolf. ~-C0Ckle, s. bot. klätt (Agrostemma Gi-thago). ~-crack, ~crake, ~-crow, s.

zool. kornknarr (Gallinula crex). ~-CrOW-fOOt, s. bot. åkersolöga (Ranunculus ar-vensis). ~-CUtter, (2.) s.

hackelsemaskin. —-dodger, s. Am. majs-kaka gräddad i askmörjan. —-drill, s. radsåningsmaskin, —-emerald, s. grof smergel. (C)—-Exchange, s. spanmåls-börs. —-factor, s. spanmålskommissionär, -agent, —field, s. sädesfält, åker; Am. majsåker. —flag, s. bot. svärdslilja (Gladiolus), —-flat, s. sädesbärande fält, sädesgärde. —-floor, s. loggolf; »golf» i spanmålsmagasin. —-flour, s. finmalet majsmjöl. —-flower,s. blomma som växer bland säd, blåklint, klätt m. fl. —-fritter, s. Am. kok. munk med i degen inblandade gröna majskorn. —-graSS, s. bot. åker-hven (Apera Spica venti). —-growing, a. sädesalstrande. —-house, s. spanmålsbod,-magasin. —-husk,s. majshylsa, --husking, s. Am. F (samling af goda vänner och grannar till hjälp vid) majsrensning. —land, s. åker. (C)—-Laws, s. pl. lagar som reglera in- och utförsel af spanmål. — -lift, S. spanmålshiss i kvarnar el. magasin ; magasin med hiss. —-loft, 5. spanmålsvind; spanmålsbod. —marigold, s. bot. gul krageblomma (Chrysanthemum segetum), —-merchant, s. spanmåls-handlare. —-meter, s. tillsyningsman vid spanmålsmätning. —-mill, s. mjölkvarn. —-mint, s. bot. åkermynta (Mentha arvensis). —-moth, s. zool. spanmåls-mal, sädesfly (Tinea granella). —-Oyster, s. Am. —-fritter med skirdt smör. — -parsley, s. bot. en art floka (Sison arnö-mum), —-pipe, s. halmpipa, skalmeja, —-planter, se —-drill. —-poppy, se coque-Ucot. —-powder, s. groft krut. —-rent, s. jordränta utgående i spanmål ei. efter markegång, —-rocket, s. bot. en art bu- I naris, långrofva (Bunias). —-rose, se co-quelicot. —-Salad, s. bot. vårsallat (Valerianella olitoria). —- shelter, s. Am. majsskalare, majströskare (äfv. maskin).

—-shuck, —-shucking, se f^J-hush, —- I hushing. —-Stalk, s. sädesstrå; Am. majsstrå. —-StOne, s. Eng. lok. röd sandsten, --thyme, so "o-basil. — -tongs, 5. pl. kem. tekn. pincette, klyft, liten tång. —-trade, s. spanmålshandel(n). —-turner, s. span-m ålssky fi|lare. —-Van, s. sädesvanna. — -violet, s. bot. en art blåklocka (Campanula hybrid a). —-weevil, s. zool. kornvifvel, sädesvifvel (Calandra granaria).

COrnea, ko'rnea, s. anat. ögats hornhinna.

COrned, kèrnd, pp.; a. insaltad; F drucken; — beef, salt oxkött.

Cornel, ko'rnel, s. bot. äkta kornell (Cornus mascula; äfv. —-Cherry). —ian,-ne'lian, a. kornell-; s. se carnelian; — cherry, — tree, se cornel.

cornemuse †, fr. ko'rnmàz, s. säckpipa. corneo-, ko'rneo-, a. i sms. hornartad. —US,

-eus, a. hornartad; hornig. COrner, kè'rnÄr, s. vinkel; hörn; vrå, wid : »innersta gömsle» (t. ex. of the soul); bugt, krökning (t. ex. af en flod); bild. trångmål, jfr ex.; Am. börs. si. »ring» af uppköpare på spekulation; va. (: to drive into a —) tränga in i ett hörn, ofta biid.: bringa i trångmål, i förlägenhet (t. ex. om svar, jfr ock s. börs si.); The (C)—, sport si. Tattersall's hästaffär och kapplöpningsbörs vid Hyde Park Corner (sydöstra hörnet af Hyde Park) i London; in ali — s (of the country), i alla vinklar och vrår, på alla håll och kanter; round the —, om hörnet; eg. vid kappiöpn. på den andra hälften af den elliptiska ei. runda banan, redan på återväg, däraf nära målet; F klyftig, ej lätt insedd; to shoot round the — F, vara knipslug; to turn (round) the —, fara (vika) om hörnet; (jfr ofvan) vara nära målet; a turn round the — F, ett listigt knep. —-board, s. hörnhylla. —-Clip, s. hörnbeslag. —^-Cupboard, s. hörnskåp, —-drill, s. vinkelborr. —man, s. börs si. uppköpare på spekulation. — -nook, s. inåt gående vinkel. —-piece, s. hörnstycke; hörnkloss, -förstärkning, -beslag. —-pOSt, s. hörnståndare; afvisare i gathörn. —-St0ne,5. hörnsten äfv. bild.; to lay the —, lägga grundstenen till en byggnad. —- tile, s. håltegel. —-tOOth, s. hörntand på en häst närmast framtänderna. —

-window, s. hörnfönster; fönster i afhugget hörn. —-wise, ad. med hörnet framåt; diagonalt, genom hörnen, —ed, -d, pp. bragt i trångmål; a. hörnig, vinklig. cornet, ko'rnet, S. kornett (blåsinstruraent); kornetto (äfv. —-Stop, stämma i en orgel); förr kornett (kavalleriofficer eg. som förde skvadronens standar); förr fyrkantig mÖSSa för teologie doktorer, el. för fruntimmer; liten strut; doktorsskärp; veter. åderjärn; sjö. topp-standert; förr skvadron; skvadronsstan-dar; pl. skallerormens skallra; — o/ a horse, se coronet. —-a-piston, fr.,-åp!s'ton, s. ett slags ventiltrumpet. —Cy, -si, s. kornetts tjänst, rang. —er, -ur, s. kor-nettblåsare. cornice, ko'rnis, s. byg. karnis, kransgesims, kranslist; gardinskornisch (äfv. —-pole). —d, -t, a. prydd med karnis etc. cornicle †, ko'rnikl, 5. litet horn. COmi-culate, -k'ulat, a. försedd med horn; bot,, försedd med hornlika utsprång, cornific, kornif'ik, a. frambringande horn. corniform, -'-form, a. hornformig. COr-nigerous, -nidj'urus, a. hornbärande, be-

hornad.

i: note, ài do, å; nor, 6: not, à: tube, ü: tub, u; bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has,corning

F Talspråk.

P Lågt språk.

corning, körning, prt. af corn; s. insalt-ning; granulering, körning, —house, s. ställe der krut kornas. Cornish, kè'rnisj, a. komisk, tillhörande Cornwall; s. komiska (dialekten); ~ boiler, ångpanna med eldningsrör inuti, cornist, ko'rnist. se corneter. cornless, ko'rnlës, a. saknande säd. cornmuse †, se comemuse. COrnO, it., ko'rni, s. mus. horn. ^pean,

-'pèån, se cornet-à-piston. COrnil, lat. kè'rnü, s. (i sms.) horn.

corny, ko'rni, l. a. hornig; hård, styf som

horn; hornartad. COrny, ko'rni, 2. a. kornig; kornuppfyld;

sädesalstrande; maltstark öl; P drucken, corol, kor'ol, ~la, lat., -'å, s. bot. blomkrona. ~laCeOUS,-a'sjus, a. blomkronlik; blom-krone-.

corollary, kor'olari, s. log. O. mat. korollar,

slutföljd; öfverskott †. corollate(d), kèr'olàt(ëd), a. bot. blomkronlik; försedd med blomkrona. Corollet,

-let, S. bot. småblomma i en blomkorg etc.

corolline, -lin, a. blomkrone-. Corollule,

-lul, se corollet.

Coromandel-wood, koroman'delwud, s. ett

slags fint brunt svartstrimmigt trä. corona, lat. koro'na, s. (pl. -næ, -nè) astron, korona; anat. krona af en tand etc.; ljus-krona i en kyrka; bot. kronlik kant på kronblad ei. blomfoder; frökrona; meteor, gård kring solen ei. månen; en särskild form af norrsken; byg. hängplatta, regnlist (nedersta starkt utskjutande listen i en karnis).

coronach, kor'onak, se coranich. COrOnal, kor'onal, a. hörande till en corona; kron-, krönings-; anat. pannbens-; s. krans, krona; anat. kronsömmen, coronamen, koronå'mën, s. zool. se coronet,

veter.

Coronary, kor'onari, a. kron-, pannbens-; kron- ei. kransform i g, jfr coronal; s. veter. kronben i en hästs hof; ring, se coronet, veter.

coronate, kor'onat, -ëd, a. försedd med krona ei. krans. Coronation, -na'sjun, s. kröning.

Coroner, kor'onur, s. kronobetjänt som undersöker orsaken till plötsliga dödsfall; court, en [-undersökningsdomstol;-] {+undersöknings- domstol;+} inquest, (en likbesigt-ning; jury, nämd som biträder en

coronet, k6r'onët, S. mindre el. lägre öppen krona

(i åtskilliga former, buren af prinsar o. adelsmän t. o. m. baroner); hllfvudprydnad t; veter. kronrand (öfre delen af en hästhof); bot. se Corona. ~ ed, -ëd, a. bärande ei. egande rätt att bära en coronet. coroniform, k6ron'iform, a.

is. bot. kron-formig.

coron|||a, k6ronirå, s. bot. kronärt (slägtet Coronilla).

coronoid, k6r'onojd, a. anat. k råknäbb slik

om vissa benutsprång.

coronule, k6r'6nul; s. bot. frökrona (jfr corona), is. krona af fruktfjun. Corporal, ko'rporal, 1. s. korpral.

corporal, korporal, 2. a. kroppslig; kropps-; lekamlig, jfr corporeal; s. (äfv. ~e, -rå'lë) duk öfver kommunionskärl på altaret i katolsk (el. luthersk) kyrka; ~ oatll, »liflig»

ed; punishment, kroppsstraff. ~ity †, -'iti, s. kroppslighet, lekamlighet. ~ly, -i, ad. lekamligen (t. ex. ~ present).

corporalship, ko'rporalsjip, s. korpralstjänst, -grad. Corporate, ko'rporat, a. införlifvad, förenad till samfund, af staten erkänd såsom juridisk person (jfr corporation); tillhörande en korporation (corporation); kollektiv, samfäld; va. † o. vn. † se incorporate ; ~ body, se body ~ under b.; ~ town, stad (hvars styrelse blifvit) erkänd som corporation, stadskommun. ~ly, -li, ad. i egenskap af corporation. ~neSS, -nës, s. egenskap att vara en korporation, att vara en juridisk (moralisk) personlighet. corporation, -ra'sjun, s. korporation, samfund; förening, skrå; juridisk personlighet; F »måge», isterbuk; ~ aggregate, juridisk person bestående

af flere (ss. stadsstyrelser, styrelser och medlemmar af colleges, konsistorier, bankstyrelser, etc.); ^

sole, juridisk person bestående af en enda och hans efterträdare (ss. konungen,

en biskop, en domprost, en kyrkoherde, etc.); tO be

free of the hafva rättigheter såsom medlem af en korporation, (ungef.:) hafva borgarrätt; ~ band, stadsmilis, borgargarde; ~ bill, lag(förslag) beträffande järnvägs-, kanal- o. d. bolag; seats, platser för främlingar i en kyrka; ~ toion, se corporate town, corporator >J<, -ur, s. medlem af en korporation, jfr föreg.

corporature, -ur, s. förkroppsligadt tillstånd †; si. kropp; korpulens.

Corporeal, korpo'real, a. kroppslig, lekamlig, sinlig, materiel. ~ist, -ist, s. materialist. ~ity, -'iti, ~ness, -nës, corporeity -re'iti, s. kroppslighet, materialitet, sinlighet.

à: fate, h: far, å: fal], å: fat, k: fast, i: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,corposant

* Mindre brukligt. 247 † Föråldradt.

corrosibleness

corposant, k$'rp6zant, s. sjö. S:t Elms eld, irrbloss på toppar och nockar.

Corps, fr., kèr, s. (pl. COrpS, korz) is. mil. kår, trupp; byg. förkroppning. korps, 5. (pl. ~es, korp'sez) kropp †; lik. ~e-candle, S. tjockt (kyrk)ljus förr nytjadt vid likvakor; lok. irrbloss öfver grafvar (äfv.

~e-light). ~e-gate, s. täckt kyrkogårdsport där liket nedsattes under en del af ceremonien.

corpulence, ko'rpulëns, äfv. ~ncy, -i, s. korpulens, stark fetma. Corpulent, -lent, a. korpulent, fetlagd, tjock.

COrpuS, lat., ko'rpus, s. i åtsk. talesätt kropp. (C)~ Christi, (lat. Kristi kropp), (krist'i), S. kat. kyrk. Heliga Lekamens fest. ~ance, -zåns, se corposant. ~cle, -1, s. naturv. korpuskel, liten kropp, atom, molekyl. ~CUlar, -'kulur, a. korpuskel-; si. ato-mistisk (philosophy). ~ cularian, -kuià'-rian, a. † se föreg. fii.; s. atomist. ~Cule, -'kul, se ~cle.

corradiate, kora'diat, va. sammanföra strålar till en punkt. Corradiation, -a'sjun, s. strålars sammanförande i en punkt.

COrral, sp., korå'1, s. Am. inhägnad för boskap ; emigranters Vagnborg till skydd mot Indianer; Va. Am. instänga boskap i en ~; bilda en ~ el. vagnborg af. correct, korëkt', a. riktig, felfri; regelrätt; noggrann (in, i); va. rätta, förbättra, korrigera; tukta, tillrättavisa (for, för); motverka, förtaga, neutralisera, jfr under rvion; a ~ ear, ett musikaliskt rent, säkert öra; the ~ thing F, just det rätta, det »fina», det passande (att göra); to the (errors of the) press, läsa korrektur; to ~ (one's self) of a bad habit, vänja (sig) från en ond vana; I stand jag

medger att jag haft orätt, sv/lble, -lbl, a. som kan rättas, som låter rätta sig, förbätterlig. ~ion, -rek'sjun, 5. rättning; rättelse; förbättring; tillrättavisning, aga, tuktan; korrekturläsning; urs justering; motverkan, förtagande, neutralisering (t. ex. of acidity in the stomach by alkalines); house of tukthus; under med förlof. ^iOfial, -rek'sjunal, a. korrektions-; se *»ive. ~ive, -iv, a. rättande, förbättrande; motverkande, mildrande, förtagande (of, to); s. förbättringsmedel, motverkande medel, korrektiv (of, to, för, mot). ~neSS, -nës, s. korrekthet, riktighet, felfrihet; noggrannhet; regelrätthet, öfverensstämmelse med originalet; mus. renhet. ~or, -ur, s. ngn, ngt som rättar, etc.; rättare, f örbättrare; tuktomästare; korrekturläsare; med. neutraliserande, motverkande medel. ~Ory, -uri, a. rättande.

correi, kor'i, 5. Skoti. gryt, håla i en backe el. mellan backar (tillflyktsort för vildt).

Correlate, kér'ëlàt, s. ngn ei. ngt i växelförhållande, korrelat; ngn ei. ngt motsvarande. Correlation, -a'sjun, s. växelförhållande, correlative, kérël'àtiv, a. motsvarande, stående i växelförhållande; s. ngn ei. ngt motsvarande; gram. korrelat, jfr antecedent. ~ness, -nës, s. växelförhållande, motsvarighet. Correspond, kérëspond', vn. motsvara, öfverensstämma (to, with); bref växla (about, on, om, angående; with, med); to ~ (adjekt.), motsvarande, dithörande, passande. ~ence, ~ency †, -èns(i), s. motsvarighet, öfverensstämmelse (between, mellan; to, with, med); brefväxling; förbindelse; to carry on (keep up, hold) (a close, private) ~ with, underhålla (en förtrolig) brefväxling ei. förbindelse med. ~ent, -ënt, a. motsvarande, passande, öfverensstämmande, enlig (to, med); s. korrespondent; hand. affärsvän; se vid. r^ing clerk; roving »flygande korrespondent». ~ing, -ing, prt.; a. motsvarande, jfr föreg.; korresponderande (member); ~ clerk, korrespondent (bokhållare som sköter brefväxlingen);

secretary, handsekreterare. COrrespOn-sive, -spon'siv, a. motvarande, jfr ofvan f^ent.

corridor, kor'idor. s. korridor; fort. betäckta vägen. COrrie, kor'i, s. Skoti. djup bärgsldyfta. corrigendum, iat., koridjen'dum, s. (pl -da, -då) ngt (ord) som bör rättas. COrrigent, -'-djënt, s. med. mildrande ei. neutraliserande medel, korrektiv. COrrigibility, -djibil'iti, 5. förbätterlighet. corrigible, kor'idjibl, a. förbätterlig; soin kan rättas; straffvärd, värd näpst. ness, -nës, S. se föreg. S. corrival, kori'val, etc., se rival, etc. Corroborant, korob'orant, a. stärkande; 5. med. styrkemedel. Corroborate, -råt, va. styrka †; bestyrka, bekräfta. Corroboration, -ra'sjun, s. bekräftande; bekräftelse; in ~ of till bekräftelse på. COrrO-borative, -rativ, a. stärkande; bestyrkande (of); s. se corroborant. Corrobora-tory, -àturi, se föreg. a. COITOde, koro'd, va. fräta (på), tära på; bild. förtära, förgifta. ~nt, -ënt, a. >j< frätande; frätmedel. Corrodibility, -ibil'iti, s. fr ätbarhet. Corrodible, -lbl, a. frätbar.

corrosible, koro'sibi, a. frätbar. ~ness, -nës, s. frätbarhet.

6; note, è: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: has.corrosion

F Talspråk. 248 P Lflgt språk.

cosey

Corrosion, k6r6'zjun, s. frätning; inetsning;

biid. täring. Corrosive, koro'siv, a. frätande; bitande

in sig; bild. tärande sorg; s. frätmedel; etsmedel; äfv. biid. ngt som fräter på sinnet: tärande oro, bekymmer; ~ sublimate,, farm. kvicksilfverklorid. ~neSS, -nes, s. frätande egenskap; skärpa, corrugant, k6r'ogant, a. hopdragande i rynkor. Corrugate, -gàt, va. lägg a i veck, skrynkla, rynka; a. rynkad, fårad, skrynklig; iron, fd plate, korrugerad järnplåt. Corrugation, -ga'sjun, s. hoprynkning, veckning, vågighet. COrru-gator, -gàtur, s. anat. muskel som hop-rynkar. corrugent, -djènt, a. anat. hoprynkande muskel, jfr föreg.

COITUpt, korupt', a. angripen af röta, skämd; ofta biid. förskämd, fördärfvad; förvrängd; vrång; förfalskad; oärlig, mutad; lastbar; va. skämma, fördärfva; förvrida, förvränga; förfalska; muta, förleda: vn. fördärfvas afv.

biid.; ruttna, blifva (förskämd; ~ practice[s), bestickning o. besticklighet, mutor, mutsystem särsk. vid val till parlamentet ei. inom kommunen. ~er, -ur, s. bestickare, förledare; förfalskare; förvrängare; fördärfvare {of morals)-, irrlärare, nihility, -ibil'iti, s. fördärfbarhet, besticklighet. ~ible, -ibl, a. förruttnelig; fördärfbar, som kan förskämmas; besticklig; s. (the

f) bibi. det förgängliga (människokroppen).

~ibleness, -iblnës, se fibility. ~ion, -rup'sjun, s. förskämning, förruttnelse; försämring, förfalskning; förvrängning; ruttenhet äfv. biid., sedefördärf; förförelse; bestickning; ngt ruttet; var i sår; jur. »blodets skämmande», ärelöshet som

upphäfver rättighet att ärfva el. gifva i arf. ~|Ve,

-iv, a. fördärfvande, förskämmande, besmittande. ~leSS, -lës, a. ofördärflig, ofördärfvad; obesticklig. /-vneSS, -nës, s. förskämning; ruttenhet; fördärf, äfv. moraliskt. ~r6SS †, -rës, s. förfö-rerska.

corsac, ko'rsak, s. zool. tartarisk hvit räf,

steppräf (Yulpes corsac). Corsage, ko'rsadj, s. klädningslif.

COrsair, lto'rsar, s. korsar, sjöröfvare-(fartyg).

corse, kors, se corpse, ^-present, s. likstol.

~let, -let; S. halfkyrass (bröstharnesk) förr buren af pikenerare; zool. insekters thorax; va. † omsluta såsom harnesk; förse med halfkyrass. ~t, -ët, s. korsett, snörlif; va. förse med, ikläda snörlif. corsned, kèrsnè'd, s. förr stycke invigdt

bröd som i gudsdom skulle pröfva den anklagade.

cortege, fr., k6'rtàzj, S. kortège, hög persons

(heders)följe. COrtex, iat., ko'rteks, s. (pl. -tices, -tisèz) bark; yttre omhölje, skal; anat. beklädande hinna; med. kinabark. cortical, -tikål, a. barkartad, bark-; yttre, omhöljande, skal-, corticate(d), -tikàt(ëd), a. barkartad, barkig. XOrticiferOUS, -tisifurus, a. barkbärande, corticiform, -tis'if6rm, a. barklik. COrtiCOSe, -tikos, corticous, -tikus, a. full af bark; bark-, cortile, lat., ko'rtil(à), s. inre, kringbygd gård.

COrtiS, lat., kortis, s. se föreg.; herrgård,

mangårdsbyggnad, corundum, korun'dum, s. korund (ädelsten af

flere arter, inbegripande rubin, safllr etc.), numera min. särsk. diamantspat.

coruscant, korus'kant. a. glimmande, gnistrande, glänsande, skimrande. COru-scate, -kàt, vn. skimra, flamma, gnistra, blixtra, coruscation, -ka'sjun, s. skimmer, blixtrande; (snille)blixt. corve, korv, se corf.

COrvee, fr., k6rvà', s. feodallag. ofritt dagsverke, tvångsarbete. COrvet, ko'rvèt, ~te, fr., - -', s. korvett.

~tö, -'o, S. (1.) se föreg.; (2.) se Curvet. COrvine, ko'rvin, a. tillhörande kråkslägtet; kråk-.

COrVOrant, ko'rvorant, se cormorant. corybant, kor'ibant, s. (pl. oftast (iat.) ~es,

-'èz) antik, korybant (Cvbeles prest). ~iate, -ban'sjiAt, vn. med. rasa, vara våldsam om en vansinnig el. yrande; sofva med Öppna

ögon. ~ic, -'ik, a. korybantisk; stormande, rasande, corymb, k6r'imb, 5. bot. blomkvast. ~iate(d), -'iàt(ëd), ~ifercus, -if'urus, a. blomkvastbärande. ~ose, -'oz, ~0US, -'us, a. bestående af blomkvastar; liknande blomkvast. ~ulouS, -'ulus, a. bärande ei. bestående af små blomkvastar. ~US, lat., -'às, se corymb. coryphene, kor'ifen, s. zool. en makrillfisk

(Coryphaena hippuris). corypheus, iat., gr,, korife'us, 5. (pl. ~es,

-ëz, el. (lat.) -phæi, -fe'l) gr. antik, kor-anförare; koryfé, ledare, anförare. COSe, kèz, s. F ngt bekvämt ei.

småtrefligt, särsk. trefligt småprat; vn. F hafva det bekvämt och trefligt. co-Secant, kèsè'kant, s. mat. ko-sekant. cosen, ~age, etc., se cousin O. cozen; cosi-

nage o. cozenage. COSey, ko'zi, a. F behaglig, hemtreflig, små-treflig, bekväm; sällskaplig, språksam; S. té- el. kaffe mössa för att hålla kannan varm.

cosher, kosj'år, va. (1.) feod. våldgästa (hos); ligga och tära på, vara snyltgäst hos; (2.) omhulda, kela med; fullproppa med läckerheter. ~er, -ur, s. våldgästare; snyltgäst. 'N/ing, -mg, prt.\ s. feodallag. (rätt till) våldgästning.

COSier †, ko'zjår, s. skoflickare.

COSily, k^'zili, ad. (af cosy) hemtrefligt, små-trefligt.

cosinage, kåz'nàdj, s. jur. kusinskap, slägtskap; jur. anspråk på sidoarf gent emot en icke-slägting.

CO-sine, ko'sin, s. mat. kosinus.

COSmetiC, kézmëtfik, a. förskönande hyn; s. skönhetsmedel. ~al, -al, a. se föreg.

cosmic(al), koz'mik(al), a. hörande till universum, kosmisk; harmoniskt ordnad ss. världsbyggnaden; hörande till vårt planetsystem ; astron, om stjärnor gående Upp OCh ned med solen. ~ally, -ali, ad. samtidigt

med solen om stjärnors upp- och nedgång.

cosmo-, gr., koz'm6, s. i sms. värld, agonal, -mog'onal, a., ~gonic(al), -g6n'ik(al), a. rörande världens ursprung, ^gonist, -még'onist, s. en som sysselsätter sig med frågan om världens ursprung. gony, -mog'oni, s. kosmogoni, läran om världens ursprung, skapelselära. ~gra-pher, -m6g'rafur, s. världsbeskrifvare. ~graphic(al), -graf'ik(al), a. kosmogra-fisk, jfr följ. ~graphy, -mog'rafi, s. kosmografi, världsbeskrifning. ~logic(al), lodj'ik(al), a. kosmologisk, jfr följ. ~logy, -mol'6dji, s. läran om världsbyggnadens allmänna lagar, ^politan, -pol'itan, a. kosmopolitisk; s. se följ. ^polite, -mop'6-lit, s. världsborgare, kosmopolit. ~poli-tanism, -pol'itamzm, ^politism, -pol'i-tizm, s. kosmopolitiska principer. ~rama, -rå'må, -rå'ma, s. kosmorama, optisk förevisning af utsigter af städer o. d. ~ramic, -ram'ik, a. af föreg. ~S, gr., -més, s. det harmoniskt ordnade världsaltet, världsaltet såsom ett ordnadt helt. ~sphere, -sfer, s. en astronomisk apparat (ihålig himmelsglob med en jordglob inuti).

COSS, k6s, s. (1.) ind. hindostanskt längdmått (omkr. 1 3I4 eng. mil); (2.) rule of förr algebra.

Cossack, ry., kos'ak, s. kosack; (C) lätt soldatsko. "^-pudding, s. ett slags plum-pudding.

cossas, kos'az, s. pl. hand. släta ostindiska muslinstyger.

COSSet †, kés'ët, s. se cade-lamb; va. klema med, kela bort.

COSSiC †, kos'ik, a. algebraisk.

cost †, kést, 1. se costa.

COSt, kést, 2. va. (imp. o. pp. COSt, kést) kosta; s. kostnad, pris (of, för); utgift; bekostnad, förlust; pl. omkostnader; jur. rättegångskostnader (äfv. and charges) ; to ~ dear, vara dyr; bild. vara dyrköpt; ~ price, prime inköpspris; anskaffningskostnad, tillverkningskostnad; to bear the ~ of. bära kostnaderna för; bekosta; at hand. till inköpspris, till fabrikspris; at a ~ of, till ett pris af; (to sell) at less than under under inköpspriset; to one's på ngns bekostnad; he was fined 20 s. with of suit (ei. with [Ai«] ~s), han fick böta 20 s. och ådömdes att betala rättegångskostnaderna; bill of inköpsräkning, kostnadsräkning. 'v-book, s. bärg. aktiebok för grufbolag. ~-free, a. kostnadsfri, gratis. ~-sheet, s. kostnadsräkning.

COSta, lat., k6s'tå, S. anat. refben; bot. ett blads hufvudnerv; zool. hufvudnerv i insektvingo. -tal, a. refbens-.

COStard †, kés'tård, s. ett slags stort sommaräpple (äfv. apple); P skalle. ~ -monger †, s. fruktmånglare, jfr coster-monger.

COState(d), kos'tat(ed), a. försedd med refben; bot. försedd med upphöjda nerver. COStellate, -tël'àt, a. bot. försedd med fina upphöjda nerver.

CCSter, kés'tur, 5. F se monger. ~-boy, ~-girl, ~-lad, s. pojke (flicka) som biträder en månglare. ~(-)monger, s. frukt- och grönsaksm ån glare (-mångler-

ska) som äfv. handlar med fisk, fjäderfä etc^ ~

-WOrk, s. mångleri, en månglares yrke.

COStive, kos'tiv, a. förstoppad; däst; styf, hård†; otillgängligt; knusslig, snål (of, på) †. ~neSS, -nës, s. förstoppning.

COStleSS, késtflës, a. kostnadsfri, gratis, costliness, -lines, s. dyrhet; dyrbarhet; COStly, -li, a. kostsam; kostlig, dyrbar.

COStmary, késtfmåri, s. bot. en balsamisk ört (Balsamita vulgaris).

COStrel, kos'trel, s. liten dryckesflaska

nytjad af arbetare under skördetiden.

COStume, kés'tüm, s. drägt, kostym, äfv. liter. o. konst.: »tidskostym». ~d, -d, a. kostymerad, klädd (in, i). ~r, -år, s. kostymskräddare, -säljare, -uthyrare.

CO-Supreme, kosopre'm, s. medherskare.

CO-SUrety, kosjo'rti, s. medborgensman.

COSy, se cosey.

COt, kot, s. koja, hydda; fårfålla; sjö. häng-koj; smal bädd; vagga; fingertuta; ök-stock; se vid. ~quean; vn. P sköta kvin-folksysslor om män. ~gare, -gàr, s. aff allsull. ^land, s. jordlott omkring en backstuga, torp. s^quean, s. man som syssel-

sätter sig med kvinfolksgöra. ^SWOld, s. inhägnad för får på fria fältet; namn på en sträcka kullar i Gloucestershire;

co tangent, kètån'djènt, s. mat. kotangent. COte †, k6t, (1.) va. gå förbi; (2.) † se quote. COte, kèt, (3.) 5. hydda †; fårfålla, jfr cot. cotemporaneous, cotemporary, se contem... CO-tenant, k6tën'ånt, s. medinnehafvare af

fast egendom, medarrendator. COterie, fr., ko'turi, s. kotteri. COterminOUS, se conterminous. cotgare, se under COt.

COthurn, ko'thern, se ~ate(d), -'àt(ëd), a. iklädd koturn; hörande till tragedien; bild. »framträdande på koturnen>, pompös; högtrafvande, uppstyltad. ~US, lat., -'us, S. {pl. -ni, -ni) S. antik. teat, koturn; se vid. buskin.

coticular, kotfk'ulur, a. slipstens-, lik slipsten.

COtidaf, k6ti'dål, a. utmärkande samtidighet i tidvattnet; ~ lines, linier pä en karta dragna genom de orter som samtidigt ha ebb ei. flod.

cotillon, fr., cotillion, kotil'jun, 5. ett siigs

liflig kadrilj af fyra par; melodien till denna dans; kotiljong. cotland, cotquean, se under COt. co trustee, kotrustè',

s. medkurator, med-

förmyndare. cotswold, se under COt. COtt, kot, s. smal bädd, hängkoj, jfr cot. COttage, kot'adj, 5. hydda, stuga; landthus, landställe, villa; ~ allotment, jordlott, täppa hörande till en jordarbetares bostad, stattorp. ~-orné, fr., (ornà') 5. liten prydlig villa. <-v-pian0, s. pianino. ~d, -t, a. beströdd ei. prydd med stugor ei. landthus. ~r, -ur, s. en som bebor en cottage; jur. backstugusittare, torpare. cottar, se cotter, 2.

COtter, kot'ur, 1. s. mek. sammanhållande

kil, sprint. ~-file, s. tjock flat fil. cotter, kot'ur, 2., cottier †, -tjur, s. se cottager, jur. COttish, kot'isj, a. P käringaktig. COttise, kot'is, s. her. tvillingsträng (ett af tvänne smalare bälten) SOm åtföljer ett bredare bälte. ~d, -d, a. her. (om ett bälte, balk el. bjälke) åtföljd af en tvillingsträng. COttOn, kot'n, s. bomull; bomullstråd: bomullstyg, kattun; a. bomulls-; vn. filta sig, ludda sig, hafva (jämn) ludd; F hänga ihop, komma bra öfverens (in, i; with, med, äfv. ~ in with)-, fästa sig (to, vid); va. fodra med bomull; dead omogen bomull; explosive se **-powder; philosophic zinkoxid i flingor, »filosofisk

ull», ^-binding , s. bomullsband. ~ -check, se **ade. ^-dyer, 5. kattunfär-gare. ~-gin, s. bomullsrensningsmaskin. ~-g00ds, s. pl. bomullsvaror, -tyger, rv-grass, s. bot. ängsull (Eriophorum). ^-groundsel, s. bot. klibbig boört (Senecio viscosus). ~-grOWer, s. bomullsodlare. ^-growing, a. bomullsodlande; s. bomullsodling. ~-herb, s. bomullsplanta (Gossypium herbaceum). ~ -jenny, s. tekn. bomullsspinnmaskin med spindlar utan rulle. ~-lord, s. si. »bomullslord» (rik Manchester(bomulls)fabrikant). ~

-machine, s. maskin för bomulls kardning och spinning. ~-made, a. af bomull om tyg. 'v manufactory, 5. bomullsspinneri ei. -väfveri. ~-mill, s. bomullsspinneri. ~-0pener, s. tekn. »vulf», »öppnare», maskin (den första) som uppluckrar och rensar bomull. ~-plant, se *o-herb. 'v-powder, s. bomullskrut (vani. gun-cotton). ~-preSS, s. press som pressar bomullen i balar. ~-rag, s. bomullstrassel. ~-rOSe, s. bot. ullört (Filago). ~-seed, s. bomullsfrö. ~-shrub, s. bot. bomullsbuske (Gossypium Indicum). ~ -Spinner, s. bomullsspinnare; egare af bomullsspinneri. ~-Spun, s. bomullsgarn. ~-Stuff, s. bomullstyger kollekt, ^-thistle, s. bot. bomullstistel, tistel-borre (Onopordon). ~-tree, s. bot. bomullsträd (Gossypium arboreum, Bombax m. fi.). ~-twist, s. tvinnadt bomullsgarn till väfnad. ~-warp, s. bomullsränning; ~ cloth, halfylle (halfkläde); ~ linen, halflinne med bomullsränning. ~-waSte, s. bomullsaffall. ~-weed, s. bot. noppa (Gnaphalium). ~-W00d, s. bot. en amerikansk poppelart (Populus monilifera). ~-W00l, s. ospunnen bomull; kardad bomull, bomullsvadd. ~-yarn, s. bomullsgarn. ~ade, -à'd, s. kottonad. ocracy, -ok'rasi, 5. si. »bomullsaristokrati», jfr f^-lord; Am. bomullsplantage-egarepartiet, -intresset. ~y, -1, a. full af bomull; lik bomull, mjuk som bomull; luddig, ullig, finluden, särsk. bot.

COttrel, kot'rel, S. grytring (hvarpå ett kokkärl hänger öfver elden).

cotyla, kot'ila, S. anat. ledhåla, is. höftens; zool. SUgkopp på bläckfisk.

COtyle, kot'lle, se föreg. ~d0n, -'don, S. anat. flik, lob af moderkakan; bot. hjärtblad; se vid. navel-wort. ^donal, -'donal, a. af hjärtblads form. ^d0n0US, -'donus, a. hjärtblads-. Cotyliform, - -'iform, a. naturv. lik en kopp med rör i botten. COtyli-gerous, -lidj'urus, a. med sugkoppar. cotyloid, -lojd, a. skålformig.

COUCh, kautj, vn. ligga (ned); hvila; bnga sig ned; ligga gömd; ligga utbredd; va. lägga; lägga ned till hvila (ofta med reflex. : to ~ one's self); lägga i lager särsk. korn till mäitning; betäcka; innesluta (under, under, i, t. ex. an allegory)-, fastsy snören, ganser med korsstyng; affatta, uttrycka (in words, i ordalag; in luriting, skriftligt); s. hvilobädd, läger; säng; liten (hvil)soffa; lya; lager särsk. af korn som mältas; underlag, grund(ning) för förgyllning ei. målning; to ~ a cataract, an eye, (äfv. to ~ a person), kir. sticka starren På ngn; to ~ the spear, fälla ned lansen i lansskon till anfall. ~-fellow, ~mate, s. sängkamrat (äkta hälft). ~-graSS, ~-weed, S. kvickrot, kvickhvete (Triticum ei. Agropyrum repens). ~ant, -ånt, a. nedhukad; liggande is. hcr. (med upprätt hufvud). ~66

†, fr., kosjà', s. mottagning vid sängdags. ~er, -ur, s. en som ligger, lägger etc.; starroperatör; förr faktor, agent; kyrk. kort bönbok †; registerbok †. ~ing,-ing, prt.; s. läggande; bugning; utbredning

i lager (af pappersmassa; af korn för att mälta efter); påsyende med korsstyng af ganser etc.; åkerbr. bortrensning af kvickrot; kir. starroperation; ~ needle, kir. sticknål. ~leSS, -lës, a. utan bädd. coudee, fr., koda', s. underarmens längd

såsom mått, jfr cubit. COUgar, ko'gar, s. zool. kuguar, amerikanskt

lejon, puma (Felis concolor). cough, kéf, s. hosta, hostning; vn. hosta; va. (med up ei. out) hosta upp; ~ down, nedtysta med hostning. ~-drop, s. bröstkaramell. ~er, -ur, s. hostare. 'ving, -ing, prt.; s. hostande, hostning. coul, se cowl.

Could, kud, imp. af can, kunde; it was all 1 ~ do to med infin., det högsta jag kunde åstadkomma var att. . ., jag hade ali möda att. . . coulter, se colter. ~-neb, se puffin, zool. council, kaun'sil, s. råd, rådsförsamling of state, of iv ar, etc.); rådplägning; allmänt kyrkomöte; (: legislative ~) öfver-hus (i kolonierna, särsk. i Kanada, äfv. i några af Förenta Staterna, jfr senate); Senat äfv. akademisk. _Anm. ~ förväxlas stundom med counsel]. ~ of the senate, Cambridge, general ^ (of a university), Skoti. akademisk senat; common se common; executive regeringsråd vid en presidents el. guvernörs sida; the King in »Konungen i statsrådet». board, .5. rådsbord; sittande råd. ^-bOOk, s. förteckning på stats-. rådets medlemmar. ~-Chamber, s. rådskammare. ~man, s. rådsmedlem, is. med-

lem af en stads common council: »stadsfullmäktig». ~-r00m, se chamber. ~ -table, s. rådsbord. ~ist †, -1st, s. rådsmedlem, rådgifvare. ~lor, -ur, s. rådsmedlem. jfr ~man [förväxlas stundom med counsellor].

Counsel, kaun'sël, s. råd som gifves; rådslag, äfv.: plan; öfverläggning: öfvervägande; klokhet; rådgifvare, särsk. jur. advokat, sakförare i ett mål, se ^lor; kollekt, (utan piur.) advokater som gemensamt föra ngns sak inför rätta; va. råda (to, att); varna; tillråda ngt; Queen's (King's) kronjurist; ~ for the Crown, allmän åklagare; to Tceep bevara en hemlighet, hemlighålla sina planer; to take ~ of, taga råd af (t. ex. one's pillow: sofva på saken); to be heard by låta sin talan inför domstol föras af en advokat; biid. låta ngn annan föra sin talan; he will not be r^led, han vill ej låta råda sig. ^-keeper, s. bevarare af en hemlighet, liable, -abl, a. villig att taga råd, att låta råda sig; rådlig. ~lor, -ur, s. rådgifvare; jur. se barrister; rådsmedlem (se anm. under councillor). ^lOPShip, -Ul'-sjip, s. en ~lor's syssla ei. rang.

COUnt, kaunt, 1. s. (utländsk) grefve (motsv. eng. earl). (C)~-Palatine, s. i Tyski. pfalz-grefve; förr i Engi. styresman öfver ett County-Palatine.

COUnt, kaunt, 2. va. räkna; uppräkna; sammanräkna; tillräkna, tillskrifva (med to); anse för (som); vn. räknas (med); bild. räkna, lita (upon, på); jur. uppläsa käromål, jfr s.; s. räkning; beräkning; summa, tal; värde; jur. »species facti», (punkt i) käromål; to ~ kin with, räkna slägt med; to ~ on one's fingers, räkna på fingrarna; I ~ upon him to do it, jag räknar på att han skall göra det; that does'nt ~ for anything, det räknas ej, det är ej värdt att taga med i beräkningen; ~ in, medräkna; Am. genom falsk rösträkning förklara väld; out, räkna upp pengar etc. åt ngn; utbetala; pari. öfverräkna närvarande medlemmar; ej medräkna; falskligen förklara ej hafva fått rösterna; ~ over, genomräkna, öfverräkna. ~-wheel, s. timhjul i ett urverk, ^able, -abl, a. som kan räknas, räknelig; ansvarigt; jämförlig t-

countenance, kaun'tenans, s. anletsdrag, uppsyn; ansigtsuttryck, min; ansigte; utseende, sken †; (utvärtes) anseende; understöd, uppmuntran, gynnande; hållning, fattning; va. gynna, understödja, uppmuntra; billiga, tillstädja; to change skifta färg; to give ~ to,

è: note, o: do, o: nor, t-, not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.countenance

gifva uppmuntran åt, gynna, jfr va.; to keep the hålla god min, bibehålla fattningen; hålla sig för skratt o. d.; {to be) in (stå) i gunst; (vara) tillitsfull, »säker», »trygg» ; to keep, to put {a person) in uppehålla (modet på), understödja (: »ge sitt moraliska understöd åt»); to put on a good taga på sig en glad (obekymrad) min; hålla god min (i elakt spel); {to put) out of (bringa) ur fattningen; (göra) förbryllad, flat, harmsen; (försätta) i förlägenhet. *vr, -ur, s. gynnare, understödjare. Counter, kaun'tur, 1. s. räknare; räkenskapsförare; räkneapparat; spelmark; falskt mynt; bord hvarpå penger räknas; (bod)disk. —Caster †, s. förakti. bokhållare. —jumper, s. bodbetjänt, »bodisko». ~man, S. bodbetjänt som står Tid disken.

Counter, kaun'tür, 2. (dets. som contra) ad. i motsatt riktning; bakvändt; förvändt, vrångt, orätt; a. motsatt; va. sport si. parera med ett motslag i boxning; s. (jfr contra) se ~tenor; bringa på en häst; sjö. hvalf; bakkappa På skodon; gruf. tvärslag (tvärgång); ~ to, tvärs emot; to go, to run ~ to, biid. ränna spärr mot, »gå i rak strid mot». [A 11711. 1. 'V' utmärker i de många srns., hvaraf här nedan blott ett urval upptages: motstridighet, mo t verkan, motsats, belägenhet midt emot; ofta: mot-, jfr contra. Anm. 2. ~ har accenten där ej annorlunda är angifvet.] 'v-aC-

count, s. hand. moträkning. —act, - - -', va. motverka, handla emot. —action, ---'-, s. motverkan. —active, - - -'-, a.

motverkande; s. ngn, ngt som motverkar. —approaches, s. pl. fort. konter-approcher, motlöpgrafvar. ^balance, s. mek. etc. motvigt {to, mot); va. (---'-) motväga, uppväga; motverka; hand. utjämna, saidera mellanvarande i (genom) moträkning. ^bond, s. underborgen; motrevers. ~brace, s. sjö. lä förmärs-brass; va. (--.-') brassa back. ~buff, s. motstöt, motslag, bakslag; va. (- - -') slå, drifva tillbaka, mota stöt, slag. ^change,

s. utbyte; va. (---') utbyta; af växla med

olika färger. ~charge, s. motbeskyll-ning; jur. rekonventionstalan. ~check, s. hinder, motstånd; nedtystande anmärkning; motdrag i schack, äfv. bild. ; motstöt : hand. moträkning; va. (---') motverka, stäfja, hämma. ' —chevrony, -sjev'runi, s. her. mantelskura, sparr-lik delning af vapensköld. —COmpOny, -kompo'ni, s. her. bård af två rader schackspelsrutor. —COUrant, - - a.

her. springande i motsatt riktning (från hvarann; om tvänne djurbilder). ~current, a, löpande i motsatt riktning; s. motström. —Cut, s. graver, kors-schraffera. ~deed, s. jur. en inför notarie i hemlighet uppsatt handling som förändrar ei. upphäfver en annan, —die, s. patris vid myntprägling. ~drain, S. motdike som löper parallelt med en kanal för att upptaga det genom kanalbanken genomsipprande vattnet.

- - s. afteckna på öfverlagdt genomskinligt material, kalkera, —evidence, s. motvittne. ~feit, -fit, a. eftergjord, efterhärmad; oäkta, förfalskad; efter-tryckt; förstäld, hycklad; hycklande, falsk vän etc.; s. ngt eftergjordt, oäkta; oloflig imitation, efterhärmning; efterapning, förfalskning; bedragare, för-falskare, hycklare; afbild, »konterfej»; va. eftergöra, efterlikna; efterapa, förfalska; olofligt af try eka; härma; låtsa, hyckla. ~feiter, -fitur, s. här-mare, efterapare; eftertryckare; för-falskare, is. falskmyntare; bedragare, hycklare. —flory, a. her. med blommor stälda mot hvarann. ~foil, s. förr den del af en statsobligation som stannade i the Exchequer (under det att den andra, the Stock, lemnades åt långifvaren); hand. talon i en chequebook ei. d. ~fort, s. fort. byg. konterfort, stödjemur, sträfva; framskjutande del af en bärgskedja. —fugue, s. mus. dubbelfuga, kontrafuga. ^gauge, s. snick. (mall för) passning af tappar efter tapphål och tvärtom, ^guard, s. fort. utanverk (»flèche») framför en bastion. ~

-hatching, 5.

konst, graver, kors-schraffering. —indication, s. med. symptom som förbjuder användning i en sjukdom af ngt

visst medel. —influence,----, va.

motverka gnm motsatt inflytande. ~ -insurance, hand. återförsäkring. ^ -irritant, s. med. retmedel för att motverka retning i annan del af kroppen.

—irritate,----, va. med. frambringa

—irritation,.....'-, s. konstlad retning för att motverka dylik annorstädes, ^lath, s. byg. underläkt; va. förse ett tak med läkter mellan sparrarna. ~light, s. mål. ljus (dager) som förstör effekten af en annan, falsk dager. ~mand, -månd', va. kontramandera, återkalla befallning, beställning; s. -, kontraorder, återbud;

återkallande, ^mandable,---'- a.

som kan kontramanderas. ~march, s. mil. kontramarsch. äfv.: en exercismanöver hvarigenom leden genom flankmarsch byta plats; återtåg; biid. ändring i plan, i tillvägagående; vn. (- - -') mil. göra ~ ;

göra marsch bakåt; återtåga. ^mark, 5. hand. kontramärke på afsandningsgods; kon-trollstämpel på guld ei. silfver; veter. konstgjordt märke i en hästtand; va. (---') sätta ~ på. ~mine, s. mil. kontramina äfv. bild.: motstämpling, motlist; va. (—') kontraminera; motarbeta, ^motion, s. motrörelse. ~mOve, s. schackdrag emot ett af motståndaren, motdrag, äfv. wid.; va. o. vn. (- - -') röra (sig) i motsatt riktning; göra motdrag (mot). ~-nut, s. ställmutter. ^paled, a. her. om sköld lodrätt flere ggr delad (»klufven») och vågrätt en gång delad (midt i tu), med de särskilda delarna i 2 afväxlande färger, ^pane, s. jur. † se f^part; stickadt prydligt sängtäcke, särsk. fottäcke. ~parole, s.mii. fältrop. ~part, s. motstycke (of, to, till) äfv. bild.; sidostycke, motsvarande del; aftryck; facsimile; jur. duplikat, lika lydande afskrift; dubblettexemplar; mus. motstämma; ~ sawing, utskärande på en gång af tvänne fanér. ~-party, s. motpart, ^passant, a. her. gående åt olika håll, med hufvuden vända åt olika håll. ^plea, s. jur. se replication. ~plead, va. jur. plädera motsatsen, göra invändningar mot, bestrida, genmäla om kärande. ~plot, s. motstämpling, motsamman-svärjning, motintrig; va. (---') möta stämplingar, list med motstämplingar. point, s. motsatt punkt, motsats †; stickning af något vadderadt †; stickadt täcke jfr r^pane; mus. kontrapunkt, ^poise, s. motvigt (to, till); jämvigt äfv. ridk.; va. motväga, uppväga, hålla i jämvigt. poison, s. motgift †. ^practice, s. motlist. ^pressure, s. mottryck. ~project, s. motförslag. ~pi*00f, s. aftryck taget från ett annat färskt aftryck, ^prove, - - va. taga en kopia (jfr proof) direkt genom aftryck af originalet. ~ -rail, s. dubbelt gallerverk, dubbel balustrad; pl. sjö. spegellist. ^-revolution,

s. kontrarevolution. ~roll, s. förr kontrollregister; va. † se control. ~rOUnd, s. mil. visiterrond. ^salient, a. her. jfr ^-courant o. salient. ~-SCaleS, s. pl. vanlig handelsvåg med två skålar. scarf, se följ. ~scarp, s. fort. grafvens yttre Sluttning, konterskarp (stundom inbegripande glacis'n och betäckta vägen). ~Sea, S.

motdyning. ~Seal, - - va. försegla jämte en annan. ^-security, s. hand. motsäkerhet, underborgen. ~-shaft, s. gruf. schakt bredvid och parallelt med

ètt annat. ~Sign, va.---kontrasig-

nera, jfr s.; s. -'- -, kontrasignation, bekräftande underskrift jämte en förmans;

mil. lösen, fältrop; to force the gå på utan att besvara en posts anrop. signal, 5. sjö. svarssignal, ^signature,

s. kontrasignation. ^sink, s. konisk ur-hålkning för skrufhufvud o. d.; urhålk-ningsverktyg: sänkkolf, försänkningsborr, ei. -fräs; va. (---') göra urhålkning

för skrufhufvuden o. d. ~Slope, s. framåtlutande sluttning, ^statement, s. mot-framställning, motberättelse; vederläggning. ~Step, s. mått och steg riktade mot något annat ei. i motsatt riktning. ~StOCk, se nvfoil. ~Slink, pp. af ~sink, försänkt (holes)-, s. se ~sink, s. ^Stroke, s. motslag, återstöt, genstöt. ~SUrety, Se ^-security. -^-Swallowtail, s. fort. enkel tenalj (utanverk bildande ingående vinkel). ^SWay, s. motinflytande. ^tally, s. den ena af två karfstockar som motsvara hvarann. ~taste)j<, s. falsk smak. tenor, s. mus. hög tenor, kontraalt sjungen af manlig röst. ~ticket, s. kontramärke. <vtide, s. motström(mande tidvatten). ^-timber, s. sjö. hvalftimmer, spegeltimmer, "wtime, s. ridk. oriktig rörelse af en häst, afbrott i takten; mus. otakt; fäktk, orätt stöt; wid. ngt olägligt, förtretlig händelse, streck i räkningen; motstånd. ~track, s. jagt. bakspår. ~ -transom, s. sjö. häktbjälke

ofvanpå stäfven. "wtrench, s. fort. löpgraf riktad mot de belägrande. ~turn, s. oväntad vändning, is. i ett skådespel: peripeti, »lyckoomkastning», »knutens» lösning, ^vail, s. motvigt, ngt som uppväger, ersättning; va. (- - -') uppväga, ersätta. ~val-lation, se contravallation. ~-vault, se inverted vault. <vview, s. motsatt läge ei. utsigt; motsats, kontrast; in midt emot hvarann t. ex. om byggnader. va. - - se balance, ^weight, s. se poise. ~wind, s. motvind. ~W0rk, va. (- - -) motarbeta; s. (-'- -) motarbete.

COUnteSS, kaun'tes, 5. grefvinna; byg. takskiffer af visst format (20" X 10").

Counting, kaun'tmg, pvt.; s. räkning, räknande. ~-board, ~-table, s. bord hvarpå (pengar) räknas. ^-hOUSe, ~-r00m, s. (handels)kontor; ~ books, kontorsböcker, countless, -lès, a. oräknelig, countrified, kun'tiifid, a. landtlig; bondsk.

Country, kun'tri, s. land (rike); trakt; landsbygd; landsort; fosterland, hembygd; jur. jurymän såsom representerande ens medborgare; Engi. valmän, jfr. ex.; a. i sms. landsorts-; landt-, landtlig, jfr countrified; hembygds-; in the på landet; to go into (to) the fara ut på landet; to put (throw) one's self upon the vädja till

6; note, è: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: has.öoiintry

f" Talspråk. 254 P Lågt språk.

en jury; vädja till valmännen, —-ballad, s. bondvisa. —-bank, 5. provincialbank. —-bOX, s. litet landtställe, anspråkslöst sommarnöje. —-bumpkin, —-Clown, s. bondlurk. —-COUSin, s. slägting från landet; se vid. — -innocent. —-dance,s. kontradans, »angläs», is. en med turer liknande »väfvavadmal». —-folkS,s.joZ. landsortsbor. —-gentleman, s. »herreman» pålandet, godsegare. —-house, s. landtställe. — -innocent, s. F »oskuld» från landet. —-man, s. landsman; landtman, —-residence, —-Seat, s. landtegendom, landt-gods is. ett som tidtals bebos af egare hvilken eljes bor i staden. —side, s. trakt, landsbygd; at the —. på landet. —-Squire, s. landt-junkare, landtpatron; ståndsperson (herreman) som bor på landet. —WOman, s. landsmaninna; kvinna från landet. — -WOrd, s. landskapsord; simpelt, groft uttryck. —-WOrk, s. groft klumpigt arbete; långsamt arbete, —-writer, 5. prov. notarie, advokat, county, kaun'ti, s. (pl. -ties, -tiz) grefskap,

provins, »län» (England med Wales är indeladt i 52 -ties); grefve|; — ball, subskriberad bal i provinsens hufvudstad; — corporate, stad med område utgörande ett särskildt grefskap. (C)—Court, s. landsortsunderrätt i civila mål. (C)—Palatine, s. pfalzgref-skap (titel för grefskapen Lancaster, Chester och Durham hvilkas innehafvare fordom hade särskild domsrätt). —-members, s. pl. parlamentsmedlemmar från landsorten; »landt-mannaparti». —-seat, s. Am. ie —-town. --sessions, s. pl. se quarter-sessions. — -tOWn, s. hufvudstad i ett county.

COUp, fr., ko, s. hugg, stöt, slag; kupp.

COUpé, fr., kopà', S. kupé (ett alags täckvagn); järnvägs-, diligenskupé.

coupee, fr., kopà', s. ett slags danssteg.

COUple, kup'l, s. koppel äfv. mek.-, par (of dancers, of pigeons, of lovers, of friends, etc.); äkta par; byg. takstol; fys. galvaniskt element; va. koppla ihop; förena (with, med); para ihop; gifta ihop; vn. para sig; to run in t>»s, gå i par om hästar; —c? columns, byg. kopplade kolonner, —-beggar, s. »tiggarprest» som gifter ihop tiggare. —-Close, —-ClOSS, -kl6s, s. byg. ett par taksparrar; her. sparre åtföljd på ömse sidor af mindre. —r, -ur, s. ngt som förenar etc.; ring på en degeltång; koppling på orgel, —t, -et, s. par is. af två rimmande verser; kuplett, strof.

coupling, kup'ling, prt.; s. parning; koppling, &fv.mek. t. ex. jämv.; koppel; föreningsband; pl. maskor i ett nät. —- bar, s. ångm. kopplingsstång. —-bOX, s. mek. kopplingsmuff. —-pin, s. kopplingssprint På åkdon, --reins, s.pl. korstömmar. —-rod, s. kopplingsstång på lokomotiv. —-Strap, s. selstropp.

Coupon, fr., ko'pong, 5. hand. (ränte)kupong. Courage, kur'adj, s. mod, beslutsamhet (to, att); tapperhet; of good —, vid godt mod. —OUS, -ra'djus, s. modig, behjärtad, beslutsam. —OUSneSS, -ra'djusnes, s. mod, beslutsamhet.

courant, fr., kora'nt, a. her. springande; s. nyhetsblad, -tidning; se vid. foij. —0, -o, s. mus. ett musikstycke (en dans) i tripel-takt; en gammaldags liflig dans. courbaril, ko'rbaril, se anime.

Courier, fr., kur'iur, ko'riur, s. kurir; resebetjänt; —'s bag, resväska af skinn med lås.

course, kèrs, S. lopp äfv. bild., jfr nedan; väg, bana äfv. konkret (t. ex. kapplöpningsbana); riktning, kosa; sjö. hand. kurs (: — of exchange, växelkurs); lärokurs, föreläsningskurs; kapplöpning; ringränning; harjagt med vindthund; fortgång, följd, förlopp; tur och ordning; (förfarings)sätt; utväg; vana; lefnadssätt, vandel; anrättning (rätter aom serveras på en gång); med. (fortsatt) kur; byg. skikt; gruf. (malm-) gång, -ådra; gångs strykning; pl. sjö. svåra undersegel (fock och storsegel); fysiol, se menses; vn. löpa, springa; va. springa öfver el. igenom; jaga harar med vindthund, hetsa äfv. biid.; — civil, jur. romersk rätt;

— ecclesiastic, kyrkorätt; — of crops, skiftesbruk; — of eggs, en kull ägg; — of events, — of things, händelsernas utveckling (gång); of law, rättegång;

— of proceedings, jur. rättegång, ett måls behandling(ssätt); — of smuggling, smyghandel; a* of waters, (kall)vatten-kur; to bend one's —, styra kosan; taga af (vägen) (to till); to follow a —, deltaga i en lärokurs; to follow one's —, sätta efter ngn; to follow the — of time, bibi. skicka sig efter tiden; to let things run (ei. take) their (own) —, låta sakerna hafva sin gång; to shape one's —, sjö. sätta kurs; taga kosan; to take a —, taga kosan; slå in på en väg, äfv. bild.; to take a — with a person F, lexa upp ngn; to take bad — s, råka på afvägar, jfr under bad; to take one's own —, följa sitt eget hufvud; by —, växelvis, turvis; by monthly —, månadsvis; by (in) the (common) — of nature, enligt naturens (vanliga) ordning; du-ring the — of, se in the — of; in —, följaktligen; in the — of, under loppet af (the day; a month, etc.; the letter: längre fram i brefvet); in the — of time, i tidens

fullbordan; i sinom tid (äfv. in due med tiden; to be in a ~ of physic, med. undergå en kur; off, adv. naturligtvis; »det förstås»; matter of ngt självklart, ngt som faller af sig självft; words of tomma fraser; to stand on the sjö. hålla kurs (to, på). ~d, 't,pp.; a. jagad, hetsad; lagd i skikt (f masonry). ~r, -ur, s. springare, (kapplöp-nings)häst poet.; jägare med vindthundar; pl. zool. strutsartade fåglar. ~y, -i, s. sjö. smal gång. COUrsing, -ing, prt.; a. jagande; jagtälskande; jagt-; 5. jagt, hets-ning, jfr va.) ~ joint, byg. fog mellan två skikt.

COlirt, kèrt, s. kringbygd gård; gårdsrum, gårdsplan; öppen plats vid sidan af en gata; trång gränd; hof, »slott»; hof stat; en domstols sessionsrum; domstol, rätt (äfv. ~ of justice, ~ of law)) Am. lagstiftande församling (General (C) f); råd. direktion, kollegium; domstols session, sittande rätt; sammanträde; artighet, hyllning, uppvaktning, jfr nedan ex.; »kur», mottagning på hofvet; va. vara artig mot, uppvakta; kurtisera, fjäsa för; smickra; göra ngn sin kur, »slå för», fria till; söka att vinna, eftersträfva; locka, inbjuda; vn. spela hofman (äfv. kurtisera,

fria; ~ of appeal, ~ of arches, etc. etc., se under dessa senare ord; ~ of common law, dom-stol som dömer efter c. 1., jfr under common; ~ of guard, högvakt, vaktrum; Chancery f, County f, se dessa förra ord; Inferior (C)f, underrätt (som eger domsrätt blott i mindre mål), mots. Superior (C)f, öfverrätt (som eger fullaste domsrätt); the Supreme (C) f of Judicature, Englands högsta domstol delad i: the High (C)f of Justice o. the (C)f of Appeal; to pay one's f to, uppvakta, jfr ex. under addresses; about (the) f, at på hofvet; at (in) foreign fs, vid främmande hof ; a friend at f, »en vän i viken»; to be great at stå väl vid hofvet; to put a person in a instämma ngn för en domstol; in the på gården; to bring a matter into draga en sak inför rätta, anhängiggöra ett mål vid en domstol; to pay into erlägga vite o. d. till rätten; to go to f, fara till hofs. ~-barOn, s. gårdsrätt, ^-breeding, s. hofbildning; hofmannaseder, -sätt. ^-Calendar, s. statskalender. ~-Card, s. »målare» i kortspel. ~ -chaplain, 5. hofpredikant, ^-circular, s. hoftidning. ~-Craft, s. (hof)intrig; politisk intrig. ^-Cupboard, s. förr flyttbar buffet, sidoserveringsbord. ~-day, 5. en ratts sessionsdag; mottagning(sdag) på

hofvet. ~-dreSS, s. hof drägt, galadrägt. ^-favour, s. hof gunst, ^-ground, s. gårdstomt. ^-guide, s. ett slags adelskalender, adresskalender öfver adliga familjer, högre ämbetsmän, m. fl. ~-hand, s. protokollsstil, juridisk »dragstil». ~-hOUSe,s.domstolshus, tingshus. ~-lady, s. hofdam; dam presenterad vid hofvet, ^-lands, s. pl. jur. arfgods under eget bruk, hufvudgård, jfr demesne. ~-leet, s. »häradsrätt», "w|ike, a. hofmannalik, höfvisk. ^-marshal, s. hofmarskalk, ^-martial, -ma'rsjal, s. (pl. fS-m—I) krigsrätt. ~-plaster, 5. engelskt taft (muschplåster). ~-rOllS, S.pl. dom -stols protokoll. ~-yard, S. kringbygd gård el. Tid byggnader belägen gårdsplan. ^ßOUS, -ëus, -jus, a. höfvisk; höflig, artig (to, mot); ~ reader! benägne läsare! ~eOUS-neSS, -ëusnës, -jusnës, s. höfviskhet, artighet. ~er, -ur, s. kurtisör, friare; smickrare, fjäsare. courtesan, courtezan, ke'rtezan, s. sköka. COUrtesy, kè'rtèsi, s. höfviskhet, artighet; välvilja; artighets-, vänskapsbetygelse, (visad) ynnest, tjänst; (kurt'si) bugning, nigning; vn. buga, niga; to drop (P bob) a f, niga, buga, »knixa» ; by af artighet, af (blott) gunst, mots, det hvartill man har laglig rätt; ~ of England, tenure by jur. en mans besittningsrätt för lifstid af hustrus och barns egendom; in f to, af artighet mot; in common f, af vanlig höflighet; to live upon lefva på nåder (with, hos). ~-title, s. artighetstitel. COUrtier, ko'rtjur, s. hofman; smickrare,

gunstsökare, fjäsare. COUrtlineSS, ko'rtlinës, s. höfviskhet, fint

sätt, artighet, »takt», courtling †, ko'rtling, s. fö rak ti. hofman, courtly, ki'rtli, a. hörande till hofvet, hofmannalik; höfvisk, artig; fjäsande, fjäskande; ad. på hofmannavis, höfviskt. COUrtship, ko'rtsjip, s. hyllning, fikande efter gunst (of, with, hos))fC; kurtis, frieri; artighet, belefvenhet †. COUSin, kuz'n, s. kusin, syskonbarn; slägting, frände; first f, se ~ -german; first ~ once removed, ngns kusins barn ei. fars (mors) kusin; second f, syssling; second f once removed, ngns sysslings barn, ei. syssling till ngns far (cl. mor); third fs, sysslingars barn, bryllingar, ^-german, s. (pl. ~S-g-n) syskonbarn, köttslig kusin. ~age †, -adj, ^hood, -hud, s. ku-sinskap; slägtskap; äfv. se föij. ~ry, -ri, s. F samtliga kusiner, »hela kusinaget». ~|y, -li, a. kusins-, kusinlig. COUSSinet, fr., ko'sinët, s. byg. kudde på joniskt kapitäl; underlag.

6; note, è: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: has.öotfö

p Talspråk. 256 P Lågt språk.

öow-banè

COVe, kov, s. liten vik, bugt; vrå, undangömd tillflyktsort; byg. hvälfning, konkav fris; Am. ängskil af prärien inskjutande i en skog; P karl, jfr card, 2; va. (1.) byg. (öfver)hvälfva; (2.) † rufva ägg.

Covenant, kåv'ënånt, s. förbund (särsk. bibi.

Guds förbund med människorna); aftal, fördrag, kontrakt; kyrkohist. de skotska presbyte-rianernas förbund af 1643 (fuiiständ.: The Solemn League and (C)*J); va. sluta förbund; träffa aftal, uppgöra kontrakt (with, med; for, om); va. aftala, med kontrakt förbinda sig till (äfv. med to o. in fin.); action of jur. åtal för kontraktsbrott. ~ed, -ëd, pp.', a. aftalad; gnm aftal tryggad ei. bunden; ~ service, »förordnande». ~ee, -è', 5. jur. den med hvilken aftal träffas, till hvilken man genom kontrakt förbinder sig att göra ngt. ~er, -ur, s. den som ingår, uppgör aftal ei. kontrakt; kyrkohist. deltagare i ei. anhängare af the Covenant af 1643. ~0P, -o'r, s. jur. den som genom kontrakt förbinder sig till något, covent †, kov'ènt, s. kloster.

Coventry, kuv'ëntri, s. pr.; to send to ur-

sprungl. bland militärer »vända ryggen åt», afbryta alt umgänge med, utesluta från umgänget, ^-bell, s. en art blåklocka, ett slags blå brodértråd.

COVer, kuv'ur, va. täcka, betäcka; öfverhopa, igenfylla (with, med); biid. hölja (t. ex. one's self with glory); skyla öfver (äfv. med up); dölja, skydda (from, för); öfverdraga; besätta, bekläda, behänga; sträcka sig öfver (tid)rymd; omfatta, innehålla; tillryggalägga; taga korn på; rufva på ägg; slå in varor; betäcka om djur; hand.

betäcka, ersätta kostnader; motsvara en summa; insända, insätta pengar (into, i); vn. mil. utgöra betäckning; duka bordet †; s. täckelse; täcke; tak; lock; omhölje, omslag; bokband, -perm(ar), huf, hylsa; fodral; brefkuvert; bordskuvert; skydd, gömställe; skjul; mil. betäckning; snår, buskskog; jagt. ide, lya; jagt. stånd, mindre djurs uppehållsort; bild. täckmantel; sjö. kapell, pressenning öfver ngt; to ~ arms, mil. bära geväret under venstra armen med mynningen nedåt (sorgtecken); to ~ short sales, börs. si. om säljare af värdepapper som äro i stigande åter Uppköpa sålda värdepapper; to ~ a wide field, biid. ega stor omfattning ei. vidsträckt tillämpning; to ~ one's self up (in bed), breda väl öfver sig, hölja väl på sig; to break jagt. om djur gå upp ur, rusa fram ur ide, gömställe, etc.; to draw a afjaga ett djurs stånd, upp-

spåra vildt; in under jagten; to cut to om vildt »gå under», gömma sig i gryt o. d.; biid. springa och gömma sig; to ride to rida ut på jagt; under under tak; under (i) skydd (of, af); dold; mii. i betäckt ställning; under kuvert, inlagd(t) i ett bref. ~-clip, s. ett slags tunga (fisk). ~ -hack, häst på hvilken man rider till jagt-marken (i mots, tin hunter). ~lid, s. sängtäcke. ~-plate, s. skyddsplåt; yttre plåt, deckel på kistiås. ~-point, s. en af out-party vid cricket. ~Sl'de, s. samlingsplats vid räfjagt; at the by the på jagt. ~ -Shame †, s. täckmantel, ngt som döljer ngns nesa. ~-slab, s. täckplåt, täckskena i valsverk. ~-Slut †, s. lösärm för skrifvare; ngt som döljer skräp och smuts. ~Cle†, -kl, s. litet lock. ~ed, -d, a. betäckt afv. biid.; fullsatt; skyddad; ~ way, fort. betäckta vägen; be var betäckt, behåll hatten på! ~er, -ur, s. täckare; täckelse; skydd(are); beskyddare. ~ing, -mg,prt.; s. betäckning; täckelse etc. jfr cover; öfverdrag; möbeltyg; ~ board plank), sjö. skarndäck(splanka); opiate,takplåt; äfv. se ofvan "»-slab; ~ slate, takskiffer. <v/|et, -let, s. sängtäcke. ~t, -t, a. (be)-täckt; skyddad; dold, hemlig; bakslug;

jur. gift vanl. om en kvinna; S. skydd, gömställe; fristad; skjul; skuggrik plats; tätt snår (läger för vildt: ide, lya); pl. täckfjädrar. ~t-way, se covered way. ~tlire, -tur, s. betäckning, skydd, försvar; skjul, gömställe, snår; jur. gift stånd vanl. om kvinna (under makens målsmanskap).

COVet, kuv'èt, va. ifrigt åstunda, efter-sträfva; eftertrakta; begära (bibi. t. ex. i budorden); vn. vara lysten, trakta (after, efter). ~able, -abl, a. eftersträfvansvärd, önskvärd. ~er, -ur, s. en som eftertraktar. ~ing, -mg, prt.; s. begär, traktan. ~ingly, -ingli, ad. begärligt, finess, -mës, s. fren. förvärfsbegär; förvärfssinne. ~0US, -ås, a. begärlig, lysten (of for, efter); girig, traktande (for, efter). ousness, -åsnës, s. ifrig åstundan|; ly-

stenhet efter att ega ngt, girighet.

covey, kuv' 1, S. (1.) fågelkull; flock af fåglar is. rapphöns; skara, samling; (2.) Se cove, P.

Covin(e), kuv'in, s. jur. sveklig öfverenskommelse till tredje parts förfång.

coving, kd'ving, s. byg. öfre våningars utskjutande öfver nedre; sidovägg i en eldstad ei. öppen spis.

COVinOUS, kuv'mus, a. jur. sveklig.

COW, kau, 1. va. kufva, »kusja», injaga varaktig fruktan hos, beröfva modet.

COW, kau, 2. s. ko; hona af vissa större djur, jfr sms. ~-bane, s. bot. sprängört (Ci-

cuta). ^-berry,s. lingon. ~-bird, se bunting. ^-blakes, s. pl. torkad kospillning ss. bränsle. ~-brawl, s. schweizisk herde-sång (Kuhreigen). ^-bunting, s. zool. en amerikansk stare (Molothrus pecoris).

catcher, 5. Am. »kofångare», stenplog på lokomotiv. ~-chervil, se "»-parsley. ~-fee-der, 5. kogubbe, ladugårdskarl. ~-graSS, se "»-pea. ~-herd, s. koherde. ~hide, s. kohud; flätad läderpiska; va. piska upp. ~-house, s. fähus, kostall. ~-keeper, s. koherde; kogubbe, ladugårdsegare. ~ -keeping, s. ladugårdsskötsei. ~-leech,s. koläkare, djurläkare; va. kurera kor. lick, s. F »slickad» tupé. ^-parsley, s. bot. en art hundloka (Chærophyllum sylves-tre). ^-parsnip, s. bot. björnloka (Herac-leum). ~-pea, s. bot. bärgklöfver (Trifolium medium). ~-pen, s. kofålla. ~-pox, s. kokoppor. ^-quake, s. bot. darrgräs (Briza). ~-seal,s. sälhona. — Slip, 'v/s-lip,

s. bot. gullvifva (Primula veris; i Am. en art Dodecathon). ~'s-llingwOrt, s. bot. kungsljus (Verbascum). ~'s-tail, s. kosvans. ~-tree, s. bot. sydamerikanskt koträd, mjölkträd (G-alactodendron utile). ~ -weed, se parsley. ~-wheat, s. bot. ko-hvete (Melampyrum).

COW, kau, 3. s. rökhuf på skorsten, jfr cowl.

cowage, kau'adj, se cowhage.

coward, kau'urd, s. feg stackare, pultron, »kruka»; ber. djur med svansen mellan benen; a. feg; rädd äfv.: vitnande om fruktan; va. † göra modlös. ~ice, -is, s. feghet; rädsla (off, för). ^lineSS, -lines, s. feghet. ~ly, -li, a. feg; ad. fegt.

cowdie

-pine, kau'dipin, se cowrie-pine.

COwer, kau'ur, vn. krypa ihop, huka sig ned, »sitta och kura». ~ing, -ing, prt.; a. hopkrupen, nedhukad, »kurande».

COWhage, kau'hadj, s. bot. en ostindisk ärtväxt (Dolichos pruriens, ett maskmedel).

cowhide,

se under COW.

COwish kau'isj, 1. se cowardly, a.

COwish, kau'isj, 2. s. en nordamerikansk växt med ätliga rotknölar.

COWitch, kau'itj, se cowhage.

COwl, kaul, s. munkhufva, munkkåpa; rökhuf, rökhätt ofvanpå skorsten; vattenså som bäre? på en stång; väderhuf på luftväxlingstrumma. ~-Staff, s. såstång. ~ed, -d, a. försedd med huf, jfr cowl; huflik.

co-worker, kowe'rkur, s. medarbetare.

cowrie-ptne, kau'ripin, s. bot. ett ny-ze-ländskt barrträd (Dammara australis).

COWry, kau'ri, s. zool. kaurisnäcka, ormskalle

(Cypræa, använd som mynt bland negrer, etc.).

coxalgia, gr., kéksal'djiå, coxalgy, -' - dji, s.

med. höftvärk.

COXCOmb, koks'kom, s. förr ett stycke rödt tandadt kläde på en narrmössa; narr-hufva; hjässa, hufvud †; fåfäng narr, sprätt, snobb, glop; bot. tuppkam (Celosia cristata), jfr cockscomb. ^ical, -kom'ikal, a. narraktig(t) fåfäng, ^icality, -komi-kal'iti, s. inbilskhet, sprättaktig narr-aktighet. ~ry, -ri, s. narraktighet, fåfänga, sprättfasoner. COXCOmical, se coxcombical. coxswain, kok'sn, se cockswain undercook(2.) COy, koj, a. blyg, tillbakadragen, skygg, förbehållsam; vn.% (is. med it) vara blyg, skygg etc.; va. smeka; locka. ~ish, -isj, a. något blyg af sig. ~ness, -nès, s. blyghet, tillbakadragenhet, skygghet, förbehållsamhet. COyOte, kojo't(ë), se prairie-wolf. COZ, kuz, s. F förk. af cousin. COZen, kftz'n, va. lura, bedraga. ~age, -adj, s. knep, bedrägeri(er). ~er, -ur, s. en som lurar ngn, bedragare i smått, cozey, cozier, etc., 8e eos... crab, kiåb, 1. s. zool. krabba; kräfta, kräftdjur; astron, kräftan; sjö. mindre gångspel, kapståndare; flyttbart vindspel; to catch a Sjö. ei. roddsport fånga en krabba (falla baklänges genom att åran ej tagit i vattnet).

~-bar, ~-b00m, s. sjö. spak i gångspel, ^-eater, s. zool. liten hager (Ardea mi-nuta). ~-fish, s. kräfta. ~-graSS, se ßnger-grass o. dog's-tail-grass. ~-louse, s. flatlus. ~'s-eyes, s. pl., ~'s-stones, s.

pl. kräftstenar. ~-W00d, s. fint träslag (af Carapa Guianensis). ~-yawS, s. med. ett slags kräftsår på fötterna (i Vestindien). Crab, krab, 2. s. vildäpple, »surkart» (äfv. ~-apple); vild apel (: ~-tree); ett slags pottkäs;

knarrig,gnatigmänniska; a.sur, kärf äfv. bild.: led, knarrig, butter; va. göra knarrig, förbittra; P angifva; slå med en käpp af apel †. ~-Stick, s. promenadkäpp af vildapel. ~bed, -èd, -d, a. sur, kärf; ojämn, skroflig; sträf ofta bild.; butter, led, knarrig; grof, cynisk; svårfattlig, krånglig, kinkig, »benig». bedness, -ëdnës,

s. kärfhet etc., jfr föreg. ~by, -i, a. syrlig, något kärf; något svårfattlig, »benig», craber, kra'ber, se water-rat. CraCk, kråk, vn. spräckas, spricka, brista äfv. bild.; smälla, braka, knalla; si. skräfla, braska (about, of, med, öfver); va. spräcka, bräcka, splittra; knäcka nötter; Smälla med (t. ex. en piska); knäppa med fingrarna; si. slå upp och tömma en butelj; göra förryckt; interj. kratsch! klatsch! s. sprickande, spräckning; spricka, remna; smäll, brak; häftigt slag, »nyp»; röst i målbrott; vanvett;

i: note, ö: do, 6: nor, t: not, A: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. 258 P Lågt språk.

cranage

vansinnig människa })<; sport si. favorit-(häst) vid kapplöpning o. d.; F »öfverdängare»; skräfvel †; Skoti. F se chat 2; P »nafs», ögonblick; a. F utmärkt, elit-, »finfin»; grannlåts-, »stilig», »vräkig», jfr first-rate; to o* jokes, göra ordlekar, kläcka nr sig kvickheter; ~ up, si. utpuffa, upphöja till skyarna; the ~ of the doom F, världens slut, när domsbasunen ljuder; ali the ~ F, af första sort, på senaste modet, ^-brained, a. förryckt, fånig. ~-halter, ~-hemp, ~-rope, s. galgfågel. ~-skull, s. fåne, galning. ~S-man, s. P inbrottstjuf.

fina sprickor i glasyren. ~|ing,-ling, pvt.; s. sprakande, knastrande; brunstekt svål; pl. ett slags kakor till hundmat aftaig-affaii. ~nel, -nèl, s. mör skorpa.

Cradle, kri'dl, s. vagga äfv. bild.: barndom; bild. härkomstort, produktionsort; kir. benlåda; pilbågsränna; åkerbr.räfsa såsom hjälpredskap på en lie som aflägger säden i rader; malmrissel; tekn. allmän benämning på ställning som liknar en vagga: släpa, (af-löpnings-)släde, järnv. (sken-)stol; (sluss-) sätt; graver, tandad stålplåt hvarmed grunden åstadkommes; Am. bärg. vasktråg pågungmedar; va. lägga i vagga; vagga; aflägga säd med ~; vn. † ligga i vagga; to ~ a picture, förstärka ryggen på en tafla med tvärribbor; ~ for, Am. F anställa undersökning om. ^-Clothes, s.pl. vaggkläder. ~ -hole, S. gröppa (grop å en slädväg). ~-r00f, S. byg. tunnhvalf. ~-SCythe,s. (jfr ofvan cradle) lie som själf aflägger säden i rader. ~

-vault, se r^-roof cradling, -ing, prt.; s.

läggande i vagga, vaggning; byg. hvalfstomme; tunnb. fats klyfning midt i tu på längden.

Craft, kraft, s. färdighet: handtverksskick-lighet; handtverk, yrke, skrå; slughet, list; fartyg äfv. kollekt., skuta, båt;pl. fiskredskap; small mindre fartyg af aiia slag; the frimureriet. ~Sman, s. yrkesman, slöjdidkare, handtverkare. master, s. skicklig handtverkare, mästare, äfv.: skicklig, listig man. ~ily, -ill, ad. jfr

>y. finess, -inès, s. fyndighet, slughet; list. ~y, -i, a. skicklig †; slug, listig, förslagen, slängd. Crag, kråg, 1. s. nacke; halsstycke af får. Crag, kråg, 2. 5. brant klippa, klippspets; geoi. sandlager innehållande musselskal; ~ and tail, klippor i England af sekundär formation, brant uppstigande i vester, långsamt sluttande i öster, ^ged, -Id,

S~gedness, -èdnës, ~giness,-inës,

S. bärgs skroflighet, klippighet. ~gy, -i, a. skroflig, klippig, sönderbruten om bärg. r^sman, -zmån, craigsman, krå'gzmån, s. Skoti. en som bestiger klippor ss. sport ei.

för att taga sjöfågel(sägg).

Crail, krål, se creel. Crake, kråk, 1. se crack, s. o. v. crake, kråk, 2.5. zool. ängsknarr (Gallinula Crex). ~-berry, s. bot. kråkbär (Empe-trum nigrum). Cram, kråm, va. stoppa, drifva in, proppa (into, i); fullstoppa, fullproppa (with, med, särsk. med mat); univ. si. »iplugga» (a person with, ngn ngt); plugga med, gifva »dufningar» (a student for an examination); si. ljuga ngn full; vn. proppa i sig mat; univ. si. plugga (for an examination ; upon a subject, på ett ämne); s. varp af flere än två trådar; »plugg(saker)». ~mer, -ur, s. »ipluggare», en som ger dufningar till en examen; si. storljugare; Si. lögn. naming, -ing, prt.; s. »pluggning». CrambO, kråm'bo, s. rimlek; rim. cramp,kramp, 5. med. kramp; hin der, tvång †; tekn. krampa, klamra, kramln, äfv.: murankare; timmermans hållhake; skruftving, limknekt; skomakares formbräde, »receft-bräde»; va. knipa ihop, krampaktigt sammandraga; inskränka, hämma, hindra; intvinga; fästa ei. sammanhålla med en byg. bekramla; forma ofvaniäder på formbräde; krånglig, svår; to be seized (taken) with a (ei. the) få ett krampanfall. ~-bone, s. knäskål af får. ~-fish, s. zool. darrocka (Torpedo). ~-frame, s. skruftving. ~-iron, s. krampa; murankare; • änterhake. ~ed, -t, pp.; a. hopknipen, tvungen ställning; Stel handstil. ern, -ërn, F forvr. af r^-iron. ""ing, -ing, prt.; s. byg. förklamring. ~it, -it, s. doppsko på en värjslida; skoti. brodd, issko; Skoti. se vid. **-iron. ~0n, -un, s. bot. luftrot. ^onee, -one', a. her. i cross ankarkors, kryckkors. ~00n, -o'n, s. lyfthake; brodd, issko; se vid. **-iron. -i, a.

plågad af kramp; utsatt för kramp. Cran, krän, s. Skoti. en tunna ss. mått för fisk. cranage, krå'nådj, s. rättighet att begagna en lyftkran; kranpengar.

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine 1: fin, f fir,Cranberry

Mindre brukligt.

959 † Föråldradt.

orawl

cranberry, krån'bëri, s. bot. tranbär (Oxy-coccus).

CranCe, krans, s. sjö. järneselhufvud, jagarbomsbygel.

cranch, se craunch.

Crane, krän, s. zool. trana; lyftkran; vindspel; haf vert, sifon; järnarm i en spis hvarpå kittlar o.d. hänga»; va. † lyfta med krän; sträcka upp (ei. fram) (one's neck); vn. sträcka fram (ei. upp) halsen för att se bättre. ~-beam, —'-jib, s. kranbjälke. -fly, 5. zool. harkrank (Tipula). ~-neck, s. tranhals; mek. se beam; svanhals på en vagn. ~'s-bill, s. bot. geranium, storknäf; kir. ett slags lång spetsig tång.

Cranial, kra'nlal, a. anat. hörande till hufvudskålen.

Cranio-, lat. eg. gr., kra'ni6, i sms. hufvudskål-. ~gnomy,-og'nomi, s.hufvudskåls-lära. ^logical, -lod'jik4i, a. jfr röij. ~logy, -èl'odjl, 5. hufvudskålslära; frenologi. ~meter, -ém'ëtur, s. instrument för mätning af djurs hufvudskål ar. ^metrical, -met'rikal, a. at följ. ~metry, -om'etri, s. hufvudskålsmätning. ~SC0py, -os'k6pi, s. undersökning af hufvudskålen i freno-logiskt syfte, cranium, iat. eg. gr., krå'niåm, s. (pl. -nia, -nia) hufvudskål.

Crank, krångk, s. knä på axel ei. rör; knäböjd (del af) axel ei. rör, vef; (pump)svängel, -arm; biigt, krökning; ordvrängning; F utbrott af dåligt lynne, »humör»; a. sjö. rank; lös, ostadig; retlig, vresig; frisk, glad, liflig †; vn. o. va. se ~-bird, s.

en liten hackspettsart. ~-borer, s. (hand-) borrskaft, bröstlira. ~-brace, s. drillborr; borrstolsskaft; se vid. föreg. ~-pin, s. ångm. vefstakstapp. ~-Shaft, s. rätvinkligt böjd axel; ångm. vefaxel. ~-web, s. ångm. vef arm. ^-wheel, s. repslagar-hjul. ~ed, -t, a. om axel böjd i rät vinkel. ~le, -1, vn. bryta af i tvära krökar; bugta sig, slingra sig; springa i sicksack; va. bryta rätvinkligt; böja i sicksack; s. krök, bugt. ^neSS, -nes, s. hälsa, kraft, dugtighet; sjö. rankhet. ~um, -um, 5. si. tingest, »manickel». ~y, -i, a. sjö. rank; F lynnig, nyckfull, fjantig.

Crannied, kran'id, a. sprucken, full af sprickor.

crannog, krån'6g, s. iri. urhistorisk sjöfästning af pålverk.

Cranny, kran'i, s. springa, spricka; vrå, trångt hål, gömställe; tekn. tång hvarmed halsen på glaskärl formas; a. lok. munter, yr, uppsluppen; vn. blifva full af sprickor, spricka; tränga in genom ei.

hålla till i sprickor.

crapaudine, fr., kråp'ådin, a. i uttrycket ~ door, dörr som rör sig kring tappar upptill och nedtill; s. veter. kräftsår i hof-kronan på hästar. Crape, kràp, s. krusflor; va. krusa. ~-fish,

s. hoppressad kabiljo. crapnel, se grapnel.

crapulaf, iat..kråp'ulå, crapulet, -ui, seröij. crapulence, kråp'ulëns, s. med. illamående till följd af omåttlighet i mat och dryck.

crapulent -lënt, crapulous -lus, a.

öfverlastad, »fyllsjuk»; liderlig. crapy, kra'pl, a. lik krusflor. Crase †, se craze, va. Crash, kråsj, 1. s. buldan, groft lärft. Crash, kråsj, 2. vn. braka om föremål som falla och gå sönder; P lefva lustigt, i sus och dus; va. % krossa med brak; s. brak af många fallande föremål; bild. katastrof, bankrutt, handelskris, crasis, gr., kra'sis, s. med. blandning (of the blood etc.), temperament, konstitution; gram. två stafvelsers hopdragning till en. CraSS, kras, a. tjock, grof ofta biid.: krass, ^ament, -åmënt, ~iment †, -imënt, s. det tjocka i ngn vätska; blodkaka. "t/ltude)fC, -itud, s. tjockhet, täthet, -i, se crass.

CratCh †, kråtj, l. s. krubba, foderhäck.

^-cradle, se catfs-cradle. CratCh †, kråtj, 2. se scratch. ~es, -ëz, s.

pl. veter. mugg (utslagssjukdom i foten på hästar).

crate, kråt, s. stor korg för lergods o. d.;

näthylla i järnvägskupé. Crater, lat., gr., krå'tår, s. krater; bägare, bål, skål. 'vjform, krate'riform, a. bot. bägarlik.

craunch, krånsj, va. krossa med tänderna,

hörbart sönderbita, -tugga. Cravat, kråvåt', s. (mans)halsduk. ~ted,

-ëd, a. iklädd halsduk. Crave, kråv, va. kräfva i alla bet. (äfv. med for, t. ex. to ~ for love); begära, påkalla. ~n, -n, $. förr en som i envig begär nåd ; feg stackare, kujon; slagen stridstupp; a. feg, försagd, »mesig»; va. † göra feg, skrämma. -ur, s. en som kräfver etc. Craving, kra'ving, prt.; a. kräfvande, begärande; lysten, omättlig; s. begäran, fordran; begär, lystnad. ~ness, -nes, s. lystnad, åtrå. craw, krå, S. kräfva på fåglar; måge i allm. ;

kam på fåglar >K- ~-thumper, s. P katolik, crawfish, krå'f!sj, s. zool. flodkräfta (Asta-cus).

crawl, krål, 1. s. fiskkatse, katsegård. Crawl, krål, 2. vn. kräla, krypa; släpa sig fram; biid. krypa för ngn, smyga sig in i

ngns gunst; erfara en »krypande» känsla

(it made me ~); s. krälande, krypande; it with vermin, det krälar af ohyra; the flesh det kryper i kroppen.

~er, -Är, s. krälare; krälande djur, reptil. ~ing, -ing, prt.; a. krälande, krypande. ~y, -i, a. krypande (a ~ sensation).

crayfish, krå'fisj, se crawfish.

Crayon, fr., krå'ün, s. pastellkrita, ritkrita; ritstift; blyertspenna; pennteckning, teckning utförd med va. teckna med göra utkast till (: ~ out), —board, s. tjockt ritpapper, karton för teckning, ^-holder, «. kritstift. —painting, s. pastellmåleri. —pencil, s. ritstift.

Craze, kråz, va. krossa, söndersmula †; förvirra, försvaga förståndet; göra ngn galen; vn. spricka sönder, sönderfalla †; försvagas om förståndet; blifva tokig, »rubbad»; s. förryckthet, sinnesförvirring; fix idé, vurm, mani (for, för, på; with, hos), —mill, s. bärg. bokkvarn, krossverk för tenn. -d, a. spräckt, bruten,

bristfällig; »svag», förryckt; ~ pottery, se crachlin; to be ~ about, hafva en mani för. craziness, -ines, s.

bräcklighet, bristfällighet, brutenhet; fånighet, förryckthet. crazy, -i, a. bristfällig, skröplig, klen; »svag» i förståndet, »rubbad», förryckt, »rysk»; P »tokig», pickhågad (to, på att); ~ bone F, »tjufsenan» i armbågen.

Creak, krèk, vn. knarra, gnissla; s. knarr, gnisslande; se äfv. crake, 2.

Cream, krèm,.s. grädde; ngt som liknar grädde; kok. kräm; wid. det finaste, det bästa af ngt (of the jest, of the story etc.); »must», »kärna», urval; gemensamt namn för finaste likörer; vn. sätta grädde; tjockna likt grädde; bornera om maltdrycker; F bli stel, ceremoniöst; va. skumma mjölk; taga det bästa af ngt (äfv. ~ off); ~ of tartar, cremor tartari (renad vinsten); Bavarian ett slags blanc-manger; cold se cold, sms. —bowl, s. gräddskål. ~-cake, 5. »vindböjtei». —cheese, s. gräddost. —Colour, s. gräddfärg; tekn. ordinär (engelsk) fajans. —Coloured, a. gräddfärgad (ljusgul); halfblekt linne, —faced, a. bleklagd; blek af fruktan, rädd, feg. —freezer, s. glacedosa. ~fruit, s.

tropisk frukt af ett par olika arter. ~"jug, s. gräddkanna, gräddsnipa. —laid, a. tjockt glacerad och i gräddfärg om papper; s. glaceradt papper i gräddfärg. —nilt, se Brazil-nut. —pan, s. mjölkbunke. ~ -paper, se —s. —pot, s. gräddkanna. —slice, s. glacespade. —WOVe, •e ot-laid. ~ery, -Är!, s. mjölkkammare.

mejeri. -!, a. full af grädde; grädd-lik; gräddfärgad; biid. utsökt.

Crease, krès, (l.) se creese; (2.) s. .veck, rynka; märke genom vikning, hundöra i bok; linie markerande »boet» för respektive bowler och batsman i cricketspelet-, tekn. sicka; va. vika; märka genom vikning; tekn. sicka bleck. ~r, -ur, s. ngn som veckar etc.; redskap för rynkning; veck-brytare på symaskin ; blecksl. sickstock. ~ -tile, se crest-tile.

Creasing, kre'sing, prt.; s. veckning, rynkning; bieoksi. sickning. —tool, s. sickstock.

creasote, kre'asot. se creosote.

Creasy, kre'si, a. veckig, rynkig.

creat, krè'åt, s. beridare i en ridskola.

Create, krèå't, va. skapa, dana, bilda, upprätta; framkalla, förorsaka, (upp)väcka (känslor etc.; in, hos); »kreera», göra, utnämna ngn till ngt; a. † skapad, frambringad, gjord; he him a duke; he was "»d prince of... Creation, -a'sjun, s. skapande, frambringande; skapelse, äfv..-världen, alt skapadt; skapadt ting, varelse; utnämning. Creational, -å'sjunål, a. skapelse-. Creative, -IV, a. skapande, creator, -ur, s. skapare, creatress, -res, s. skaparinna. creatural, krè'turål, a. af följ.

creature, kre'tur, -jur, s. ngt skapadt; varelse; djur; människa förakti. (: kräk) el. ss. smeknamn (poor pretty ; bild. ngns kreatur; pl. Am. P kreatur, husdjur; ~ comforts, materiela förmåner, bekvämligheter ei. njutningar.

creaze, krèz, s. bärg. (tenn)slig i midten af vaskhärden.

crebri-,. lat., kre'bri, i sms. vetensk. ord tät, tätt.

credence, kre'dens, s. tro, förtroende, tilltro; vitsord, intyg; kyrk. kredensbord förkommu-nionskärlen, vid sidan af altaret (äfv. ~-table);

letter of rekommendationsbref; kreditiv.

credendum, iat, krèdën dum, s. (pl. -da, -då) teol. ngt som bör tros, trosartikel.

Credent†, kre'dent, a. troende; lättrogen; trovärdig. ~ial, -dèn'sjål, a. rekommenderande, rekommendations-; s. rekommendation >f<; pl. rekommendationsbref, sändebuds kreditiv.

credibility, kredibil'iti, s. trovärdighet; trolighet.

Credible, kred'ibl, a. trovärdig, pålitlig; trolig, sannolik. ~ness %, -nes, s. trovärdighet.

Credit, kred'it, s. tro, förtroende, tillit (to, till); tilltro; trovärdighet; egdtförtroende, anseende; inflytande (with, hos); hand.

kredit (äfv. i pl., t. ex. long for a sum; with, hos); kreditsidan i bokföring; äfv. se bill of va. tro, lita på; hedra, ära, göra heder åt; hand. godtgöra, tillgodoräkna, kreditera (a person for a sum); sälja på kredit, förskottera; — in blank, öppen kredit; to be a ~ to, to do ~ to, göra ngn heder, lända till beröm; to do one's self

hedra sig, utmärka sig; to give lemna kredit; to give ~ for (jfr föreg. o. va.), biid. hålla ngn räkning för; to give ~ to, äfv. sätta tro till; to open (lodge) a ~ for a person with (ei. on), öppna kredit för ngn hos; to take ~ to one's self for, tillegna sig äran af ngt; at (ei. on) six month's på sex månaders kredit; to be on good ~ with, stå väl hos; hafva kredit hos; to place (pass) (a sum) to one's kreditera, godtskrifva ngn (ett belopp); bill of ~ statsobligation; letter resekreditiv; to ~ one with, tilltro ngn ngt, tro ngn om ngt. ^able, -abl, a. trovärdig †; hederlig, aktningsvärd; hållbar (idea); hand. solid. ~ableneSS, -åblnës, s. trovärdighet †; anseende; aktningsvärdhet. ~0r, -ur, s. en som tror †; fordringsegare, borgenär; ~ in trust, borgenär som är god man i en konkurs; ~ on mortgage, borgenär som eger hy-potek; ~('s) side, kreditsidan. ~reSS, -res, ~rix, -riks, s. fordringsegarinna, kvinlig borgenär.

credulity, krëdu'liti, 5. lättrogenhet, credulous, krëd'ülus, a. lättrogen, godtrogen; ~ of, fallen för att tro på ngt. ~ness, -nës, s. lättrogenhet.

Creed, krèd, s. trosbekännelse, tro (objektivt); trosartikel, -artiklar. ~leSS, -lës, a. utan trosbekännelse.

Creek, krèk, s. (1.) krökning, bugt; liten vik; Am. Austr. å, bäck; (2.) se crick (2.). ~y, -l, a. full af vikar, bugtande om

strand.

creel, krèi, s. metares fiskkorg ; tekn. Spolram, ställning för spindlar i ett spinneri.

creep, krëp, vn. (imp. o. pp. Crept, krëpt)

krypa i alla bet.; färdas, gå långsamt, steg för steg (»dra benen efter sig»); smyga sig (away, bort; into, in i, äfv. om fel.-) insmyga sig; om växter krypa, klänga; jfr vid. crawl; s. bärg. uppskjutning af det liggande; my flesh (blood) ~s, det kryper i hela kroppen på mig; det går genom märg och ben; ~/or, leta efter, snoka efter; dragga efter; ~ on, skrida fram; ~ up a person's sleeve F, söka ställa sig in hos ngn, smickra ngn; a hole to ~ out at, ett kryphål. ~hole, 5. kryphål äfv. bild. ~er, -ur, s. en som krj^per äfv.

biid., krypare; kryp, ohyra; zool. träd-krypare (Certhia familiaris); bot. kryp-växt, slingerväxt, pl. byg. bladslingor (ornament i gotiken); litet spiseljärn; liten tre-bent järnstekpanna; ett slags träsko; broddsko; dragg; tekn. ändlös skruf ei. väf

till fortskaffning af mjöl etc. ""in(J, -mg, prt.; a. krypande särsk. bot., refvig; s. krypande; kryperi; ~ crowfoot, Ranunculus repens; ~ plant, klängväxt; ~ wheat, se couch-grass. -s, s. pl. F krypnin-

gar, krypande känsla. ~y, -% se crawly.

Creese, krès, s. malajisk dolk.

cremaillère, fr-, krëmåljà'r, 5. fort. sågverk.

Cremate, krëma't, va. förbränna lik, afskräde o. d. Cremation, -ina'sjun, s. förbränning, is: likförbränning. Cremationist, -mä'-sjunist, s. ifrare för likförbränning. Crematorium, -o'num, se föij. 5. crematory,

krëm'åturi, a. likförbrännings-; s. likförbränningsugn med kapell. .

cremona, krèmo'nå, s. (eg. pr.) kremone-sare (fiol).

cremor, lat., kre'mor, s. gräddlikt ämne.

cremosin †, krëm'ozin, se crimson. crenate(d), krè'nàt(ëd), a. bot. naggad, crenature, krën'åtur, s. naggtand.

crenelate, krè'nëlàt, va. krenelera, tanda, förse med skottgluggar, med tinnar, crenelation, -la'sjun, s. krenelering.

Crenelle, fr., krënër, s. skåra, urskärning, is. skottglugg i ett bröstvärn. ~d, -d, a. inskuren, tandad; bot. naggad.

crengle, krëng'gi, crenkle, kreng'ki, se cringle.

crenulate, krè'nulàt, ~d, -ëd, a. bot. små-naggad^ '

Creole, kre'ol, s. kreol; ofta en hvar född under tropikerna i Amerika. ~an, -'lëån, a. kreolsk.

creosote, kre'osot, 5. kem. kreosot; ~plant, en mexikansk ökenväxt (Larræa Mexican a).

crepance, kre'pans, crepane, -pàn, s. veter,

skrubbsår på en hästs bakben orsakadt af den andra fotens sko.

Crepitate, krëp'itàt, vn. spraka, knastra, förpuffa; med. rassla i lungorna. Crepitation, -ta'sjun, s. sprakning, förpuffning; med. rassel i lungorna; kir. knakning i benen vid undersökning af benbrott.

crepon, fr., krëp'on, S. krepong (ett slags krusigt ylle el. sidentyg).

Crept, krëpt, imp. o. pp. af creep.

crepuscle †, krëpus'i, crepuscule †, -küi, s.

skymning; gryning, crepuscular, -kàlur, crepusculous, -kulus, a. skymnings-;

skymmande, skum; zool. flygande i skymningen ei. gryningen (birds, insects).

crescendo, it., kresjen'd6, ad. mus. crescendo, med tilltagande styrka; s. crescendo.

CreSCent, kres'ent, a. tilltagande; halfmån-formig; s. månens tilltagande; nymåne, måne i första kvarteret; halfmåne i konsten, ss. fälttecken, ss. heraldiskt sköldemärke, i janitscharmusiken; bild. turkiska (el. muhamedanska) väldet, "v-shaped, a. bot. (half-) månf ormig. CreSS, kres, s. krasse. 'v-rOCket, s. bot.

Vella pseudocytisus. ~-tile, se crest-tile. CreSSet, krès'et, s. beckpanna på en stång

tin lyse; fackla, fyr. CreSSy, kres'i, a. rik på krasse. Crest, krëst, s. hufvudprydnad hos djur: hårtofs, (tupp)kam etc.; öfre delen af en hästs hals; hjälmprydnad, -buske; kam på en våg; topp, spets, öfre kant, krön af en ås, o. d.; byg. murkrön; fort. kret, vallkant; bild. eldigt mod, stolthet, djärfhet; va. pryda med

bilda en ~ öfver, pryda ss. en göra strimmig ei. flammig, randa. ~ -fallen, a. hängande hufvudet; nedslagen, modstulen, »slokörad»; med häng-man om hästar, ^-marine, -mare'n, s. bot. sjöfenkål (Crithmum maritimum). ~ -tile, s. takåstegel. ~ed, -ëd, a. prydd med krön, kam, fjäderbuske etc.; ~ diver, hvitstrupig dopping (Podiceps cristatus); ~ lark, tofslärka, ^ing, -ing, s. byg. siradt krön, krenelering. ~leSS, -lës, 5. utan hjälmprydnad; ofrälse. CretaceOUS, kreta'sjus, a. kritartad, krit-haltig; ~ formation, ~ group, krit-formation.

CretiC, kre'tik, 5. metr. kretiker (—^—). creticism, kre'tisizm, s. lögn, falskhet, cretin, fr., kre'tin, S. med. kretin (ett slags van-skapt fåne i alpdalar). ~iSIT1, -lzm, S. kreti-nism.

cretism, kre'tizm, se creticism. Cretonne, fr., krëton', s. kretonn (ett slags

blommigt, tryckt bomullstyg).

CrevaSSe, fr., krèvas', s. springa, klyfta, remna is. i en glacier, Am. i en flodbank. crevet, krev'et, s. guldsmedsdegel. CreviCe, krev'is, s. springa, remna, klyfta, crevis †, krev'is, s. kräfta, se craw-ßsh. crew, kro, 1. imp. af crow. Crew, krå, 2. s. sällskap, skara, följe, band;

qjö. besättning; manskap, crewel, kro'el, s. löst tvinnadt ullgarn för

~ work, tapisserisöm, crewet, se cruet.

Crib, krib, s. krubba; bås; vagga, barnbädd;

salt-, gryn- etc. binge; behållare af hvarjehanda slag; loggolf; fotmagasin; litet häkte; bärg. se curb; hydda, koja; si. plats, syssla; skoi.

si. »möja», »luns», »lathund» (ordagrann öfversättning); spelt, utläggskort i cribbage; va. lägga, sätta, instänga i en F »hugga» åt sig, snatta; vn. tränga ihop sig i en vara instängd i en skoi. fuska. ~-biter, s. veter. krubbitare; äfv. F bild.: inbiten grälmakare, knarr. ^-biting, s. krubbitande. ^bage, -adj, s. ett kortspel. ^bage-board, s. bräde med hål

för Cribbage-Spelare att med pinnar markera ställningen. ~bing, -mg, prt.; S. veter. se ^ -biting; bärg. förtimring af schakt. Cribble, krib'l, s. grof (kvarn)sikt; såll, ris-sel; grofsikt (mjöl); va. sikta; a. grof

om bröd o. d.

cribrate, krib'rat, cribrose, -r6s, a. naturv. genomborrad med många små hål såsom ett såll.

cribriform, krib'riform, a. lik ett såll; the

~ bone, silbenet. crick, krik, (1.) s. † knarrning, jfr creak;

(2.) s. sendrag i nacken; ryggskott, cricket, krik'et, 1. 5. zool. syrsa (Gryllus). ~-bird, s. zool. en art sångare (fågel, Silvia locustella). cricket, krik'et, 2. 5. kricket (ett engelskt båiispei); låg bänk, pall; vn. spela kricket. 'vz-bat, s. sällträ i kricket. ~-field, s. öppen plats för kricketspel. ^-match, s. kricketparti. ~er, -ur, s. kricket-spelare. ^ing, -ing, s. kricketspel. cricoid, kri'kojd, a. anat. ringformig. Cried, krld, imp. o. pp. af cry. Crier, kri'ur, s. (offentlig) utropare; auktionsutropare; rättsbetjänt som påropar mål, bjuder tystnad, uppläser rättens påbud etc. Crikey, krik'i, inter j. P herrejestanes! Crim. COn., krim'kon, förk. af criminal conversation.

Crime, krim, s. förbrytelse, brott, särsk. grof

missgärning, criminal, krim'mal, a. brottslig person ei. handling; jur. kriminell, kriminal-, brottmåls-; 5. förbrytare, öfverbevisad brottsling; ~ action, ~ suit, brottmål (process); ~ case, brottmål (sak); ~ conversation, jur. hor, brottsligt umgänge med gift qvinna; ~ court, domstol som handlägger brottmål; ~ law, strafflag. ~ist, -ist, s. kännare af brottmålslagstiftning. ~ity, -'iti, s. jur. brottslighet, kriminell beskaffenhet. -1, ad. brottsligt; i brottmåls-

väg. ^ness, -nës, se criminate,

-nàt, va. anklaga för brott; öfverbevisa om brott, visa vara brottslig. Crimination, -na'sjun, s. anklagelse för ei. öfver-bevisning om brott. Criminative, -nàtiv, a. anklagande {of för); tjänande till att

à: fate, å: far, 4: fall, k-. fat, k: fast, è: mete, è: met, 4: her, i: fine, i: fin, |: fir,criminous

)(C Mindre brukligt. 263 † Föråldradt.

crith

stämpla ngn såsom brottslig. Criminous †, -nås, a. brottslig, skändlig. criminy (ei. -ni), krim'ini, interj. se crilcey. crimosin †, krim'ozin, se crimson. Crimp, krimp, a. skör}|<; motsägande, inkonsekvent; s. förr ett kortspel; lok. se coal-fj se vid. boot-f, värfvare, värf-vares lockfågel; va. krusa, vecka; nypa, knipa i; kokk. se calver; värfva, locka till soldat- el. matrostjänst; Vn. P knussla; tO play ~ P, spela falskt spel. ~er, -ur, s. krus-ningsverktyg, -maskin, jfr sms. under föij. ~ing, -ing, s. krusning, rynkning. ~ing--house, s. värfningsnäste. ^ing-iron, s. krusjärn; frisértång. ^ing-machine, s. goffreringsmaskin. ~le, -1, va. fint rynka, krusa; orsaka att ngt drar ihop sig och rynkas; skrynkla ihop (äfv. med up). ling, -ling, prt.; s. rynkning; to go ~ P, gå och knega, dra benen efter sig. ling-board, s. garfvares krusbräde. ~iing--tweezers, s. pl. frisértång. -z, s. pl brända lockar, krusadt hår; to be in the f F, låta lura sig, falla i snaran; äfv. vara fin som en docka. Crimson, krim'zn, 5. karmosinrödt (högröd färg stötande i violett); högröd färg i allmht;

a. karmosinröd; va. färga karmosinröd; vn. blifva karmosinröd; rodna djupt. ~-hued, a. karmosinfärgad, högröd. ~ -lake, s. finaste karminlack (högröd akvarellfärg stötande i violett).

crinal, kri'nai, a. af hår, hår-, crinated, -ätëd, a. hårbärande, hårig. Crinatory, -åturi, a. hår-, crincum †, kring'kum, s. P sendrag, kramp; nyck, infall, tilltag. ^-CranCUm, -krång'-kum, s. P ngt krokigt; kråkfötter, skrifning som ej^rradrät; felsteg, begången »dumhet»; pl. fruntimmers krimskrams.

crined, krind, a. her. bärande hår. Crinel,

-nèl, crinet, -nët, s. fin hårlik fjäder. Cringe, krindj, vn. huka sig ner, krypa ihop af fruktan; buga sig altför djupt; bild. slafviskt krypa (to, för), »svansa» for ngn; va. % hopdraga i rynkor, jfr crimple; s. slafvisk höflighet, aitför djup bugning. ~ling -ling, -ur, s. krypare, låg smickrare. Cringing, -ing, prt.; a. krypande; s. kryperi. cringle, kring'gl, s. hank på en grind; sjö. löddra med kaus; ~ of a bloch, blockstropp.

crinigerous, krinidj'urus, a. naturv. hårbärande, hårbeväxt. crinite, kri'nit, a. lik en hårtofs; bot. långhårig.

Crinkle, kringk'1, vra.böja sig hit och dit, gå

i sicksack, sno sig, vecka sig, rynka sig;

krympa om ylle i tvätt; va. böja i sicksack, bugta, rynka; s. bugt, bugtning, sick-sackskrökning, -slingring; skrynkla, veck; fd glass, hand. isglas. Crinkly, -i, a. buktig, slingrande, vågig, veckig, crino, kri'n^, s. [pl. ~nes, -'nèz) zool. ett slags inelfsdjur hos hästar och hundar; med. en hudsjukdom hos barn. ~id, -nojd, 5. zool. djur tillhörande stråldjursordningen liljestjärnor (: ^idea, -noj'dea, s.pl.). ~idal, -noj'dai, a. af föreg. ~idean, -noj'-

dean, se föreg. s.

Crinoline, krinolin, s. tageltyg; styfkjortel

eg. af tagel, krinolin, cripple, krip'1, s. krympling, halt ei. lam människa; a. halt, lam; va. beröfva lemmarnas is. fötternas, benens bruk, göra ofär-dig, halt; förlama, äfv. biid.: förtaga kraften, omintetgöra; stympa, fördärfva; göra otjänstbar ei. redlös, ramponera, mil. försätta fiendtliga batterier etc. Ur stridbart skick. ~-rafter, s. byg. halfsparre. ~-timber, s. byg. kort timmer, ^d, -d, pp.; a. lam, halt, ofärdig; otjänstbar, redlös. ~neSS, -nës, s. lamhet, ofärdighet etc., jfr föreg. ~r, -ur, s. se crimpling-board. Crippling, -ing, s. byg. stödbjälke. Crisis, lat., eg. gr., kri'sis, s. (pl. -SeS, -sèz) kris, afgörande vändpunkt; med. kris, brytning i en sjukdom. CriSp, krisp, a. knollrig, krullig, krusig; bugtande; mör, skör; spänstig, lifskraftig; liflig, munter, rask; lättläst; frisk om grönsaker o. d., äfv. om luften; skummande om drycker; va. krusa, locka; sammanfläta; göra mör; brunsteka; vn. krusa sig. ate(d), -àt(ëd), a. krusad, krusig, ^ation †, -à'sjån, ~ature, -atur, s. krusning, krusighet. ~er, -ur, s. en som krusar; krusningsverktyg; krusjärn; frisértång. Crispin, kris'pin, s. skämts, skomakare; Am.

medlem af en skoarbetareförening. Crisping, krisp'ing, prt.; s. krusning, jfr äfv. friezing. ~-irOn, s. krusjärn för frisering af kläde; locktång, frisértång. ~-pin, s. se curling-pin. Crispness,-nës, s. krusighet, knollrighet; mörhet, skörhet; spänstighet etc., jfr crisp. Crispy, -i, a. krusig, knollrig; mör, skör. CriSS-CrOSS, kris'krés, s. kors såsom bomärke; Am. tripp-trapp-trull (barnspel); ad. tvärs för, äfv. bild. (vara, ligga, »bära») emot. ~-rOW, se Christ-cross-rov cristate(d), kris'tàt(ëd), a. bot. se crested. criterion, gr., krlte'rion, 5. {pl. oftast -ria, -riå) kriterium, kännetecken, måttstock för bedömandet. CritH, krith, s. vetensk. en vigt för gaser (: 0,0896 gram).

Crithmum, lat., krith'mum, se crest-marine. critic, krit'ik, a. se *»al; s. kritiker, granskare; konstdomare; klandrare, häcklare; lärd kritik †; vn. † kritisera. ~al, -al, a. kritisk i aiia bet.; bedömande, granskande, pröfvande, förstående sig på att bedöma ngt (in, i; on, i afseende på); noggrann, nogräknad, granntyckt; klandersjuk; (jfr crisis) utgörande en vändpunkt; afgörande, vigtig; farlig, betänklig, kinkig. 'vally, -ali, ad. kritiskt; vid ett kritiskt tillfälle, ^alness, -ålnis, s. kritisk skärpa, noggrannhet i bedömande; kritiskt läge, kritisk ei. farlig beskaffenhet, disable, -sizåbl, a. som kan underkastas kritik. ~iS6, -siz, va. kritisera; vn. kritisera, uppträda som kritiker; ~ on, se va. ~iser, -slzur, s. kritiker, recensent. ~ism, -sizm, s. kritik ss. konst: literär kritik; konstkritik; kritik, granskning. Critique, fr-, krlte'k, s. kritik gS. konst)|C; lärd granskning, kritik (afhandling innebärande granskning el. undersökning, t. ex. Kailtfs

~ of Pure Reason). Critter, krit'ur, P förvr. af creature. crizzel, kriz'i, ~ing, -ing, crizzle, kriz'i, s.

skroflighet i ytan på glas. croak, krëk, vn. kväka om grodor; knorra, kurra om magen; kraxa; knorra, mumla, knota; yttra sig olycksbådande, uttala olycksspådomar; P »kola af», dö; s. kväkande; knorrande; kraxande; F olycks-profet. ~er, -ur, s. en som knorrar etc.; P groda, korp; se vid. föreg. F; en amerikansk hafsfisk (jfr »knorrhane»); P »kadaver», lik. Croat, kr i'åt, 5. kroat, croche, krotj, s. liten knöl på spetsen af

rådjurs horn. CrOChet, fr., kro'sja, s. virkning, krökning; virknål (äfv. ~-needle); va. virka, kroka (äfv. to work ~-C0tt0n, s. virktråd. ~-W0rk, s. virkadt, krokadt arbete; virkning.

CrOCk, krok, 1. s. F sot; va. F sota ned; vn.

F sota från sig. CrOCk, krok, 2. s. låg stol, pall. CrOCk, kr6k, 3. s. kruka; P glas- och porslinshandlare i öppet stånd; va. packa smör i en kruka. ~-butter, s. saltadt, in-packadt matsmör. ~-shop, s. F glas-och porslinsbod. ~ery, -uri, s. lergods, »stenkärl» kollekt, (äfv. ~ ware). CrOCket, krok'ët, s. byg. utsprång; krag-sten; »krabba» (löfornament i gotiken), -ëd, a. prydd med krabbor, crocky, krék'i, a. sotig om kärl o. d. CrOCOdile, krok'6dil, s. krokodil; log. krokodilslut; bärg. luppkvarn; a. krokodil-;

American se alligator; tears, krokodiltårar, crocodilia, kr6k6dil'iå, s. pl. zool. krokodilernas familj). -lån, a. krokodil-; hörande till krokodilernas familj; s. krokodilartadt djur. CrOCUS, krè'kus, s. bot. o. farm. saffran; kem. metall kalcinerad till höggult ei. rödt pulver †; P kvacksalfvare. Croft, kroft, s. täppa, »tägt»; bleke. ~er, -ur, s. torpare. ""ing, -ing, s. blekning å ett bleke, croise †, krojs, s. korsfarare. Croissant, fr., kroj'sant, s. her. kors hvars

armar sluta i half mån ar. croker, kro'kur, s. en nordamerikansk vattenfågel.

Croma, it., kro'ma, s. mus. se quaver. Crome, krom, ,<?. lok. krumstaf, jfr crook;

redskap (gaffel etc.) som slutar i en krok. cromlech, kr6m'lëk, s. keltiskt stenaltare. cromorna, kr6mo'rnå, s. mus. krumhorn;

trumpetregister i en orgel, crone, kron, s. gammal tacka †; förakti. gammal käring; »gubbstut». cronel, krè'nël, s. knapp på en tornerings-lans.

cronet, kro'nët, s. hofskägg.

crony, kro'ni, s. † se crone; F förtrogen vän,

stallbroder; vn. % umgås förtroligt, croodle, kro'dl, vw.prov. huka sig ned; krypa

ihop rör att håiia sig varm; krypa, smickra. Crook, kruk, s. krok, hake; krökning, krök; biid. knep, krokväg; i aiim. krokigt instrument; herdestaf, krumstaf, biskops kräckla; bögel (lös del) till mässingsinstrument;

va. kröka, böja; biid. afvända från rätta vägar; vn. kröka sig; vara krokig; by hook or by med rätt eller orätt, på hvad sätt som hälst, kosta hvad det vill. ~-back, s. krokrygg, puckelrygg. ~ •backed, a. krokryggig, puckelryggig. ~-neck, s. bot. flaskkurbits, kalebass (Cucurbita Lagenaria), ^-shanks, s. P »krokben», en krokbent. ~-timber, s. krumtimmer. ~ed, -t, pp.; a. (-ëd) krökt, böjd, krokig; slingrande vag; krånglig, ohandterlig biid.; förvriden, missbildad; förvänd, förvrängd; vrång, orättmätig; oredlig, bakslug; falsk, äfv.: eftergjord; ond, orättfärdig, syndig, fördärfvad; ~ horn, mus. krumhorn; ~ paths, krokvägar; biid. krångel, svårigheter; a sixpence, ~ shilling (etc.), slant som blifvit bockad och förvaras såsom amulett; ~ temper, kinkigt, svårt lynne; ~ timber, se crook-timber; ~ ways, krokvägar äfv. biid.: smygvägar, oredlighet, intriger; ~ ~ whisky, Am. si. whisky hvarför ej skatt erlagts. ~edness, -èdnès, s. krokighet; missbildning, vanskaplighet; krånglighet; falskhet; vrånghet; ondska, fördärf.

CrOOm, krom, se crome.

CrOOn, krèn, vn. skotl. gnälla, sakta klaga om djur; gnola, sakta sjunga; va. lulla i sömn; gnola; s. gnolande.

Crop, kr6p, s. öfversta delen af ngt is. af en piantå, topp, ax; fåglars kräfva; en skörd (: det som skördas e n gång af e 11 fält, e 11 sädesslag); gröda, årsväxt; ngt afstympadt, afstubbadt; ngt afskuret, skördadt; kortklippt hår, stubbhår †; P se round-head; stubböra, stubbsvans (kreatur, is. häst); kem. tekn. anskjutande kristaller; bärg. renaste malm; malms uppgående i dagen,, se äfv. ~ -out; sc vid. dip; jfr äfv. huntingmanke på oxar; pl. öfverläderhudar; hand. Am. tobaksfat; va. afhugga, afskära; afnagga; afbeta; afskrota jam; stubba hår, svans ; af me ja, skörda; bereda till skörd, beså; »»..† gifva skörd; in a om hår kortklippt, stubbadt; it sticks in his si. det går honom i magen; ~ out, ~ up, om en malmgång, om ett bärgiager gå upp i dagen; bild. F komma i dagen, röjas; sticka sig fram, (alt mer) göra sig gällande, ^-bellies, s. pl. bukstycken af garfvade hudar. ~-bones, s. pl. hand. fiskben (hvalbarder) af medelstorlek. 'v-butt, se hide. ~-ear, s.

stubböra Chäst el. människa). ~-earßd, a.

stubbörad, ~ful, a. mätt. ~-hide, s. tjockt läder, jfr butt, ^-lifting, s. stöld af växande säd. ^-madder, s. hand. bästa holländsk kräpp. ~-0Ut, s. bärg. malmgång som går upp i dagen, ^-sick % s. sjuk af öfverlastning med mat ei. dryck, ^-sickness >|<, s. illamående af magens öfverlastning. ~-time, s. skördetid. ~ -tin, s. bärg. tennslig. ~ped, -t, pp.; a. stympad, afhuggen, stubbad; afmejad, skördad; besådd; P hängd. ~per, -ur, s. en som afskär, afstubbar etc.; kropp-dufva med stor kräfva; tekn. klädesÖfver-skärare; öfverskärningsmaskin; si. fall till marken is. från hästen, bild. fall, misslyckande, fiasko; P sup; to come {go, fall) a si. falla, bli gräsryttare, bild. totalt misslyckas, göra fiasko. ~ing, -mg, prt.; s. afmejande, skördande; besående; af-stubbande; klädes öfverskärning; pl. afhuggna ei. af skrotade stycken; ~ and laying, åkerbr. växelbruk; ~ (out) of ores, malmers uppgående i dagen. ~py, -i,

s. si. stubböra om person straffad för förräderi, Is. irländsk rebell; rundhufvud; »Snagg», stubbhår om fånge kortklippt i fängelset.

Croquet, krè'kà, krok'efc, s. krocketspel;

krockering; va. krockera.

crore, krèr, s. o. ind. tio millioner rupier.

CrOSier, kr6'zj(i)år, s. biskopsstaf, kräckla; astron. Söderns kors.

CrOSlet, se crosslet.

CrOSS, krés, s. kors i alla bet.; teol. bild. bedröfvelse, pröfning(ar), lidande; motighet, förtretlighet, förargelse; korsning af raser; korsningsprodukt (between, mellan) ; tekn. sjö. (kettings)kryss; bomärke i form af ett kors; korsbyggnad; avers, åt-sida af mynt; iri. kyrkogods†; sport. si. låt-sadt nederlag, jfr ~ the fight; a. kors-, korsad; motig, förtretlig; tvär, vresig, trumpen, vid dåligt lynne; stygg, egensinnig; P oredlig; ad. tvärt öfver; motigt, illa, förvändt, »bakfram»; prep. † ei. poet. tvärs öfver; va. korsa; lägga i kors, anbringa korsvis; draga ett streck öfver (t. ex. bokstafven t); skrifva tvärs öfver; korsa Öfver, stryka ut med pennan (ofta med off\ out, over); gå, fara öfver; gå om, förbi (each other)-, göra korstecken öfver; gå ei. komma i vägen för, göra ngn emot, lägga hinder för, motarbeta; motsäga; fortplanta genom korsning; vn. ligga (vara lagd, satt, anbragt) i kors ei. på tvären; gå, fara, springa (särsk. i cricket, jfr ~ing) etc. öfver; omfaras, gå om hvarann om bref etc.; ej stämma öfverens (with, med); ~ and pile, »krona och klave»; to take up the (one's) cross, bild. taga på sig sitt kors, bära sitt kors (med tålamod); as ~ as two sticks, »riktigt på tvären», »led som salt i surt öga»; on the på sned, på tvären, korsvis; si. på oredligt sätt; to ~ one's self, korsa sig; stå sig själf i ljuset; ~ the fight P, vid boxning afsigtligt ei. mot betalning låta sig öfvervinnas; ~ a letter, skrifva tvärs öfver raderna i ett redan fullskrifvet bref; ~ one's palm, ge drickspengar åt ngn, sticka ett mynt i handen på ngn, muta ngn (is. en tjänare o. d.); to be ~ed, vara förföljd af olyckan, hafva motgång, otur (t. ex. in love)-, *»ed friar, se crouched friar, ^-accident, s. streck i räkningen, ^-accommodation, s. hand. växelrytteri. ~-aCtion, S. jur. rekonventionstalan. ~ -aisle, s. sidoflygel i en korskyrka. ~ -aisled church, korskyrka. ~-arm, s. svängel på en skrufpress. ~-armed, a. med armarna i kors; bot, armgrenig, med korsvis motsatta grenar. ~-arrOW, s. armbostpil, skäkta. ~-bar, s. tvärstång; tvärbom; på ångmaskin etc. tvärstycke; ri-gel äfv. byg.; fönsterspröt; arm på en våg; spärrigel (pall) på krän o. spel; pl. tunnb. bottenstäfver. ~-barred, a. förbommad, ^bar-shot, s. stångkula. ~-beak, s. zool.

6: note, å; do, 6: nor, 6i not, i: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.cross-beam

F Talspråk.

P Lågt språk.

se f^'bill. 'v-beam, s• b7§- tvärbjälke; korsarm. bearer, s. kat. kyrk. korsbärare (ärkebiskops kaplan som bär ett kors framför honom). ^-bearing, s. sjö. krysspejling. ^-beating, s. öfre tvärstycket af en dörrkarm. ~-beltS, 5. pl. mii. bandoler i kors öfver bröstet. ~-bencheS, s. pl. pari.

tvärbänkar mellan högra och venstra sidan af underhusets sal (plats för the Independents). *v-bill, (1.) s. zool. korsnäbb; (2.) s. jur. svaromål i en chancery suit; hand, mot-revers. ^-birth, s. svår förlossning genom orätt fosterläge. ~-bitt, s. sjö. se ~ -piece. board, s. gruf. genomslag, kort kommunikationsort. ~-bond, s. mur. kryssförband. ~-boneS, s. pl. två benkotor i kors. ~-bOW, s. armbost. ~ -bower, -bour, ^-bowman, s. armbost-skytt. ~-bred, a. alstrad genom korsning af olika raser. ~-breed, s. genom korsning frambragt afvel. ~-bun, s. semla ei. bulle märkt med ett kors. ~ -chap-handvice,*. klofve med bred mule. ~-ChurCh, S. korskyrka. ^-Claim, s. (stridig) fordran motsatt en annan. ~ -country, a. tvärs öfver fältet genaste vägen, öfver stock och sten; ad. se across country. ~-Current, 5. motström. ~-CUt, va. skära ei. hugga tvärt af; s. tvärsnitt; gruf. tvärort, genomslag. ^CUt-Saw, s. stocksåg, kapsåg för två personer. s. olycksdag; pl. de tre dagarna före Kristi himmelsfärdsdag, ^-demand, s. motfordran; jur. rekonventionstalan. ~ -dike, s. tvärdike. ~-examination,s. korsförhör, förhör af motpartens vittnen. ~ -examine, korsförhöra motpartens vittnen.

~-eyed, a. vindögd, ^-fertilisation, bot.

befruktning från en annan individ (planta, stånd). ~-file, S. tekn. fågeltunga (fil). ~

-fire, s. mii. korseld äfv. bud. ~-fortune,

s. olycka, otur. ~-gamet, s. gångjärn i form af ett T. ~-grain, s. ändträ. ~ -grained, a. med tvärgående fibrer ; biid. korsande, motig; tvär, vresig, butter, genstörtig. ^-handle, s. tvärstycke (handtag) på en jordborr.

hatch, Va. konst, schraffrera. ^-hatching, s. konst, schrafi:-rering. ~-head, s. ångm. tvärstycke. ~ -interrogatory, se examination. ~ -jack,

(vani. kro'djek) s. sjö. beginerå.

~-lane, s. tvärgränd, ^-legged, a. sit

tände med benen i kors. ~-legS, ad. med benen i kors. ^-light, s. belysning från (två) olika håll. ~-line, s. tvärstreck; sjö. vefling.

lode, s. gruf. malmgång som skär hufvudådran. ^-patch, s. P »tvärvigg», ^-pawl, s. skeppsb. tvärsent. ~-piece, s. tvärstycke i aiimht: tvärslå,

tvärträ. tvärrigel; tvärbjälke; sjö. tvärbeting; nagelbänk öfver brottspelsknek-tarna. /x/-purpOSe, s. motsatt afsigt, motsägelse, ngt motsägande; missförstånd; pl. »hvarför OCh därför» (en sällskapslek); to be at ömsesidigt missförstå hvarann, omedvetet ei. oafsigtligt motverka hvarann; ge förvända svar; to play a game of bild. dets. som föreg., jfr »leka

kurra gömma med hvarann». ~-quar-ters, s.pl. byg.se quarter-foil, ^-question,

va. se examine. ^-reading, s. läsning

tvärs öfver flere spalter, ^-reference, S. hänvisning till ett annat ställe i samma bok. ~-road, s. väg som skär en annan; sido v äg, biväg. ~-rOW, s. tvärrad; se vid. Christ-cross-row. ~-ruff, s. spelt, »dubbel-såg». ~-Sea, s. kabbelsjö, sjögång af vågor från olika håll. ^-Shaped, a. korsformig, äfv. bot. om blommor. ~"Sill, S. Stock ei. stenblock som uppbär en järnvägssyll. ^-springer, s. byg. korsbåge, kryss, diagonalgördel i korshvalf. ~"Staff, S. grad-stock (förr brukligt astronomiskt höjdmätningsinstrument). ~-Stay, s. korssträfva, -stötta. ~-StitCh, s. korsstyng. ~-StOne, min. staurolit. ^-Street, s. tvärgata, ~-ta.il, S. vefstakstvärstycke på en ångmaskin. ~ -tie, s. byg. tvärband; järnvägssyll. ~ -tree, s. sjö- (tvär-)salning. ~-vault, ~ -vaulting, s. korshvalf. ~-vein, se lode. ~-vent, s. lufthål i mur. ~-wall, s. tvärmur. ~-way, se nv-road; ~ of timber se r^-grain. ~-week, se rogation-week. ~-wind, s. sidovind; ogynsam vind. ~WayS, ~wise, ad. i kors, korsvis; tvärs öfver. ~-W0rt, s. bot. namn på måra (Galium) m. fl. beslägtade växter; äfv. Senecio. ~ing, -mg, prt.; s. korsande; rasers korsning; öfverkorsning; tvärstreckning; öfverfart; korsväg; stenlagd gångbana tvärs öfver en gata; gatukorsning; järnv. vägöfvergång; spårkorsning, bankors-ning (2 banors föreningspunkt, äfv.: ~ point);

(i cricket) the batsmen's springande öfver till motsatta wicket och tillbaka hem; level järn. vägöfvergång i banans plan. ~let, -let, s. litet kors; her. korsadt kors; se vid. crucible †. ~ly, -li, ad. tvärs för, »på tvären* ofta biid.: motigt; knarrigt, vresigt. ~neSS, -nes, s. korsning, läge i kors; tvärhet, vresighet, dåligt lynne, motsägelseanda. crotch, krotj, s. gaffel, klyka, hake. ~ed, -t, a. gaffelformig, klufven; lok.' vresig, retlig, nyckfull. ~et, -et, s. klyka, gaffelformig stötta; boktr, klauderings-tecken, pl. klämmer; mus. l/4-dels not; kir. gaffeltång; biid. infall, nyck, grill,

à: fate, å; far, å: fal], å: fat, å: fast, Å: mete, è: met, è: her, i: fine i: fin, 1 fir,crotchet-monger >j< Mindre brukligt. 267 † Föråldradt.

crown-saw

hugskott, ^el-monger, s. grillfängare, vurm. ^eted, -ëtëd, a. mus. satt till noter; boktr, inom klämmer. ~eteer, -ètèr, s. F vurm, nyckfull människa. ^etineSS, -ëtinës, s. nyckfullhet, grillfängeri, vur-mighet. ~ety, -ètf, a. nyckfull, grillsjuk, vurmig, full af hugskott.

CrOtOn, kro'ton, s. bot. en ostindisk växt. ~-bug, s. tysk kackerlacka. ~-0il, s. krotonolja (laxermedel). ~iC, -'lk, a. kern. ; ~ acid, krotonsyra.

CrOUCh, krautj, vn. huka sig ned, kusja, ligga hopkrupen; gå nedhukad, krypa, smyga sig; buga ei. niga aitfor djupt; krypa, smila; va. böja ned; signa med korstecken †; friars, korsbröder

(engelsk munkorden).

croup, krop, 1. s. med. krupp, strypsjuka.

Croup, krop, 2. s. kruppa, (häst)länd.

fr., (se föreg.) i uttr. en ** (ang krop), på häst-länden (bakom ryttaren). ~ade, fr., -à'd, S. ridk. kr up ad (språng hvarvid bakbenen dragas upp under buken). ~er, -ur, s. svansrem; gump på fåglar.

Croupier, fr., kro'piur, 5. en spelbankörs medhjälpare; vice president vid en officiel middag.

CrOUt, kraut, se sour-crout.

crow, kro., Vrø.(regeib.;iwp.äfv.† Crew,kro;^»p. äfv. † ~n, -n) gala; kraxa; jubla, hofvera sig, yfvas; om småbarn jollra belåtet; s. galande; kråka; bräckstång, kofot; siagt.tarm-käx, krås; as the ~ flies, rakaste vägen, fågelvägen; to have a ~ to (pick ei.) pluck with one, bild. »hafva en gås oplockad med ngn»; to pluck (pull) a ~ F, göra väsen, bråka (äfv.: tvista) om småsaker. ~bar. s. kofot. ~-berry, se crake-berry. ~-flower, se föij. bot. ~foot, s. bot. slägtet Ranunculus; mii. fotangel; sjö. hanfot för soltält. ~-keeper, s. pojke som skrämmer bort kråkor; fågelskrämma. ~-lineS, s. pl. sjö. smäckra linor i en hanfot. ~ -mill, s. inrättning hvarmed kråkor fångas. ~-net, s. fågelnät. o^-quill, s. korppenna, liten skrifpenna (äfv. af stål etc.), kartpenna. ~'s-bill, s. kir. kultång. feet, s.pl. af följ. ålderdomsrynkor i ögonvrårna. ~'s-f00t, se «v-foot, mil. ~-Silk, s. bot. vattensilke (Conferva). ~'s-nest, s.

sjö. utkik (skyddad ställning till väders hvarifrån utkik hålles). ~StOne, S. min. gryfit (förstenade musslor); byg. toppsten i en gafvel. ~-tOe, se rsjfoot.

Crowd †, kraud, 1. s. förr bruklig sexsträngad fiol. ~er †, -ur, (1.) s. fiolspelare.

Crowd, kraud, 2. s. hop, mängd; trängsel; fullt hus, tillopp; folkhop; pöbel; va. tränga, »köra», »stoppa» ihop (into, i);

till trängsel uppfylla, öfverhopa; tränga på, drifva; Am. F närgånget ansätta, pressa; vn. tränga sig (about, round, omkring; into, m i; to, inpa en person), trängas; hopa sig (on, på, öfver); vimla; the den stora hopen; ~ sail, ~ ali sails, sjö. sätta till alla segel, pressa med segel; ~ in, hopa sig; tränga sig, hoptals strömma (upon, in på, öfver); ~ out, tränga Ut; icke intaga i en tidning på grund af bristande utrymme. ~ed, -ed, pp. till trängsel uppfyld, betäckt (with, af, med), fullsatt hus om teater; to be ~ for time, hafva ondt om tid, vara öfverhopad af göromål. ~er, -ur, s. (2.) en som tränger sig på, som »trängs». ~ing, -ing, s. trängsel; bild. estet, öfverlastning. crowdy, krau'di, s. Skoti. (vatt)gröt, -välling.

Crowing, kr^'ing, prt.; s. galande, hanegäll.

Crown, kraun, S. krona i flere bet., äfv. bild. ; krans; topp; hjässa; kat. kyrk. tonsur: (hatt)kulle; ett eng. mynt: 5 shillings (m. f>u-piece, se d. O.); byg. hjässpunkt af ett hvalf; krön, se vid. corona (äfv. bot.); slusshufvud; sjö. krona på en knop; kry SS på ankare; eldstads-tak, ugnshvalf; va. kröna; bekröna med ära, framgång; pryda med krans ei. krona; bild. sätta kronan på (verket), fullända; mil. om belägrare sätta sig fast och för-skansa sig å giacisen; a. kron-; the (C)~, kronan, högsta statsmakten, regeringen i en monarkisk stat; Advocate for the (C)~, allmän åklagare; to ~ a man, spelt, göra en dambricka till dam. (C)~-Cases, s. pl. jur. brottmål i afseende på lagtolkningen hänvisade till högre rätt: the Court for the consideration of ~ reserved, kortligen kallad: (C)^-COUrt, nngef. :

justitierevision. (C)~-Colonies, s. pl. kolonier som höra omedelbart under kronan, ^-escapement, s. spindelgång i ur. ~-gate, s. öfre slussport. ~-glass, s. kronglas, finaste fönsterglas. ~-im-perial, s. engelskt ritpapper af ett visst stort format; bot. kejsarkrona (Fritillaria imperialis). ~-jewelS, s. pl. kronjuveler. ~-knOt, s. kryssknop; double turkisk knop. ~-land, s. kronland, statsjord. ~ -law, s. Engi. se criminal law. ~-lawyer, s. Engi. kronjurist; åklagare i brottmål. ~-living, s. regalt pastorat. ~-Office, s. kriminalafdelning af Queen's Bench. ~ -paper, s. engelskt papper af ett visst format (15X20 inches). ~-piece, s. pann-

rem på en häst; engelskt silfvermynt vardt 5

shillings (4,50 kr.). ~-p0St, s. byg. (öfre) hängdocka i en (dubbel) hängstol; sjö. roderhjärtstock. ~-prince, s. kronprins. ~-Saw, s. kronsåg; bandsåg, ändlös såg;

kronborr (mindre kronsåg). —scab, 5. voter, kräftartadt utslag på en hästhof. ~ -Shell, se acorn-shell, zool. —Side, se ~ -office, —Solicitor, s. allmän åklagare. ~ -thistle, se —imperial. —tissue, s. ett slags genomskinligt papper af stort format. —vessels, s. pl. anat. hjärtpulsådror. —wheel, s. kronhjui. —work, s. fort. kronverk. ~ed, -d, pp.; a. bekrönt; bekransad; rågad, bräddad; P drucken. ~er, -ur, s. (1.) krönare, be-kransare; ngt som sätter kronan på ngt; P utsökt nöje; (2.) † se coroner. ~et, -ët, s. se coronet)((; slutlig belöning, mål, »kronan på verket».

~ing, -ing, prt.; s. kröning; fulländning; ~ point, höjdpunkt, det som »sätter kronan» på ngt. ~leSS, -lès, a. utan krona. CrOWth, krauth, se crowd, 1. croylstone, krojl'ston, s. min. marienglas

(lin krystallisk tungspat). Croyn, krojn, vn. skria om hjortar under brunsttiden.

croze, kroz, s. tunnb. krös. —iron, s. kimtand. -ur, x. kimhyfvel. crucial, kro'sjal, a. i form af kors, korslik: kors-; korsande hvarann; svår, pinsam; skarp, afgörande (experiment, proof, test); ~ incision, korssnitt, crucian, kro'sjan, s. zool. damruda (Cypri- i

nus carassius). cruciate, kro'sjiat, vn. † plåga, pina; a.

plågad †; bot. korsformig [leaf). crucible, kro'sibl, s. smältdegel; »järnrummet» i ett masugnsställ; bild. »skärseld», svårt prof (to be in the crucifer, kro'sifur, s. bot. korsblomstrig växt, växt tillhörande familjen ~8B, lat., -sifurè, s. pl. korsblomstriga. ~0US, -sifurüs, a. korsbärande; bot. korsblomstrig.

crucifier, kro'sifiur, s. korsfästare, plågare, crucifix, kro'sifiks, s. krusifix. ~ion, -fik'-sjån, s. korsfästelse, korsdöd; grym plåga.

cruciform, kro'siform, a. korsformig, is. bot. crucify, kro'sifi, va. (imp. 0. pp. -fied, -d)

korsfästa, äfv. teol. biid. crucigerous, krosidj'urus. a. korsbärande,

prydd med ett kors. Crud, krud, se curd.

Crude, krod, a. rå (äfv. mål.), ej beredd, ej bearbetad, oraffinerad; okokt; omogen äfv. biid., jfr ex.; ofulländad, ej tillräckligt genomarbetad; osmält föda; okunnig, obildad: grof; ~ form, gram. ett ords stam; 'v/ iron, råjärn; ~ material, råämne; ~ thoughts, omogna ideer. ~neSS, -nès, s. rått tillstånd; omogenhet; grofhet.

crudity, -iti, s. (pl. -ties, -z) råhet, jfr

föreg.; med. is. pl. osmält föda; bild. grof-het(er), ngt som stöter läsaren, åhöraren ss. saknande utarbetning el. förfining.

Cruel, kro'el, a. grym, hård, omänsklig (to, mot), —hearted, a. grym. ~ty, -ti, s. grymhet, äfv.: omänsklig handling.

Cruet, kro'et, s. flaska i en bordssyrtut. —Stand, s. bordssyrtut.

Cruise, kroz, 1. se cruse.

Cruise, krèz, 2. vn. kryssa, ligga till sjös, segla hit och dit; s. kryssning, sjöfärd. ~r, -ur, s. kryssare.

crum, Crumb, krum, s. (bröd)smula; inkråm i bröd; litet stycke; va. söndersmula; kokk. panera (beströ med rifvebröd); to gather (pick up) one's F. komma sig, hämta sig; to a fullständigt, till punkt och pricka; failing ~ one must abide with crust, ordspr. »man tager hvad man hafver». —brush, s. brödborste. —cloth, s. matbordsmatta. ~ble, -bl, s. lok. liten smula; va. söndersmula; vn. smulas, sönderfalla (into, to, till, i, t. ex. pieces); förfalla (ofta ~ away, ~ down). ~bly, -bli, a. som lätt smular sig, skör, lös, mör; full af smulor, smulig. ^mable, -abl, a. som låter smula sig mellan fingrarna, lös, mör. ~my, -i, a. smulig; mjuk som brödinkråm ; mör; se vid. "vbly.

Crump, krump, a. krokig †; prov. hård, mör. —back, s. puckelrygg. ~et, -ët, s. ett slags lätt, porös tekaka. ~le, -1. va. krama ihop, böja ihop, skrynkla; vn. skrynklas; s. veck, skrynkla som uppkommer genom vårdslös inpackning, '"vlittg, -ling, S.

skrumpet äpple.* ~y, -i, a. mör, skör.

crunch, krunsj, va. krossa eg. mellan tänderna; knapra på, mumsa på.

Crup, kråp, 1. a. mör; prov. snäsig, vresig.

Crup, krup, 2. s. se croup, 2. ~per, -ur, s. hästländ; svansrem; va. förse med svansrem.

Crural, kro'ral, a. anat. hörande till benet, ben-; lik ett ben.

crusade, krosa'd, s. korståg äfv. bild. ; se vid. crusado; vn. deltaga i ett korståg. ~r, -år, s. korsfarare. Crusading, -ing, prt.; a. korsfarande. Crusado, -o, s. ett portugisiskt silfvermynt.

Cruse, kroz, s. liten bägare; krus, flaska.

Cruset, kro'zet, s. en guldsmeds smältdegel.

Crush, krusj, va. krossa (to powder; to death); tekn. stampa, mala etc. sönder; sammantrycka; sönderklämma, söndertrampa; bild. krOSSa, kufva, fullkomligt undertrycka; vn. sammantryckas; klämmas sönder; s. krossning; sammanstötning; F trängsel; si. stor bjudning, »not-

Varp» med för mycket folk; gruf. Sättning i

det hängande (taket). ~-hat, s. cylinderhatt som kan fällas ihop, »chapeau claque». ~-r00m, s. foyer för teaterbesökande. ~ed, -t, pp.; a. tryckt i estetisk mening (motsatt grand), ^er, -ur, s. krossare; tekn. kross, krossverk, stampkvarn; si. polisbetjänt. ~ing, -ing, prt.; a hoptryckande, krossande; bild. förkrossande, öfverväldigande öfvermakt o. d.; dräpande svar; s. krossning; machine, ~ mill. tekn. krossverk af flere slag; malmkross.

CrUSt, krust, s. skorpa (yttre hård yta på bröd, pastej etc.); skal naturv., äfv. bild.; geoi. jordskorpa; hvad som afsätter sig ur en vätska: vinsten, pannsten, se vid. scum; smi-desslagg; va. öfverdraga el. betäcka med en skorpa etc.; vn. få en hård yta, öfverdragas med en skorpa; ~ and cress, ordspr. tarflig kost; indraget lefnadssätt. lat., -ä, 5. graverad sten till inläggning; naturv. crusta. ~acea, lat., -à'sjëå, s. pl. zool. krustacéer, kräftdjur. cean, -à'sjèån, s. kräftdjur; a. kräftdjurs-. ~aceology, -àsëorodji, s. läran om krustacéerna. ^aceOUS, -a'sjus, a. zool. försedd med ledadt skal; kräftartad. ~al, -ål, a. skorpartad; försedd med skal ei. skorpa, ^alogy, -ål'odji, se ~aceology. ~ated, -àtèd, a. beklädd med en skorpa. ~ation, -a'sjun, s. skorpa, skalbildning, se incrustation. ~ed, -èd, pp.; a. öfverdragen med en skorpa, inkrusterad; med bottensats om vin. ~ifiC)|C, -if'ik, a. skal- ei. skorpbildande. ~iness, -inës, s. skorpartad beskaffenhet af ngtsyta, hårdhet; vresighet. -i, a. skorpartad, hård yta,ämne; vresig,tvär,butter,knarrig.

Crut, krut, s. skroflig ekbark.

crutch, krutj, s. krycka; sjö. klyka, klyk-formig Stötta; sjö. Stäfband; horn på fruntimmerssadel; poet. % ålderdom, hög ålder. ~ed, -t, eg. pp.; o. försedd med krycka; stödd på kryckor; märkt med ett kors;

friar, se crouchedfriar; ~ stick, kryckkäpp.

cruth, crwth, kroth, Wales, se crowd, 1.

crux, lat., kruks, s. (pl. CruCeS, kro'sèz)kors is. wid.: plåga, svårighet; stötesten; astron. Söderns kors.

Cry, kri, vn. (imp. o. pp. Cried, -d) skrika, ropa (for bread, efter bröd; for help, på hjälp; for, with joy, af glädje); högljudt gråta, klaga (from, with, af); ge hals om bundar; va. Utropa en vara till salu; offentligen förkunna; efterlysa ngt förloradt; s. (pl. Cries, -z) skrik, rop; högljudd gråt, klagan; »skrik», häftig opinionsyttring

mot ngt, allmän klagan öfver ngt-, politiskt

slagord; utropande; jagt. hundskall; jagt. Släpp af hundar; föraktl. skara, hop af människor; ~ the banns, Am. F afkunna lysning; uttrycka sitt ogillande, yttra sin förtrytelse (about, at, öfver); ~fire (murder) ropa »elden är lös» (mord!); ~ quits, förklara för kvitt; ~ over spilled milk, gråta öfver hvad ej kan ändras; ~ down, skarpt klandra, »nedskälla»; undertrycka; ~ off, frisäga sig från; betacka sig för; P lysa för ett par; ~ out, gifva till ett anskri, ropa högt, utropa; klaga högljudt (of, with)-, ~ out against, högljudt beklaga sig öfver, protestera mot; ~ out upon, ropa ve och förbannelse öfver, skarpt klandra; ~ one's heart out, gråta som om hjärtat ville brista ; ~ to, åkalla, anropa; ~ up, »utskrika», öfvermåttan prisa; stegra priset på; much ~ and little wool, ordspr. »lofva rundt och hålla tunt»; to have a good (hearty) o-», is. om fruntimmer få riktigt gråta ut; to raise a ~ against, framkalla en opinionsstorm mot; to set up a gifva till ett anskri; börja att gråta och tjuta; (in) full ~ F, i full fart; out of all ~ F, öfver måttan. ~er, -ur, s. (1.) se crier-, (2.) se falcon-gentle. ~ing, -ing, prt.; a. himmelsskriande ; uppseendeväckande, beryktad, ökänd; s. rop, skrik; högljudd klagan; ~ drunk F, dödfull. cryolite, kri'olit, min. kryolit, issten (ett alu-

miniumhaltigt mineral). ~-glaSS, S. halfgenom-

skinligt glas af kryolit, crypt, kript, s. krypta, underjordiskt hvalf, grift; kraftkyrka. ' ~ic(al))j<, -ik(ål), a. hemlig, dold. ^o-crystalline, a.

geoi. min. otydligt kristallisk. ^Ogam, -ogåm, s. bot. kryptogam. ^Ogamia, lat., eg. gr., -oga'mia, s.pl. bot.kryptogamia.

ogamian, -ogà'miån, ~ogamic, -ogåm'ik, ^ogamous, -og'åmus, a. kryptogamisk. ~0grapher, -èg'råfur, s. en som skrifver skifferskrift, ^graphical, -ogråfikål, a. kryptograflsk; skrifven i skifferskrift ei. med sympatetiskt bläck. ^Ography, -og'råfi, s. hemlig skrifkonst; hemlig skrift (skifferskrift ei. skrift med osynligt bläck), ^ology, -ol'odji, s. hemligt ei. gåtfullt Språk; se äfv. föreg. Crystal, kris'tal, S. min. kem. kristall äfv. bild.; tekn. kristallglas, bästa sort flintglas (: ~ -glaSS); urglas; a. kristallklar. ~-form, a. kristallisk, kristallformig; s. kristallform. ^line, -in, a. kristall-; kristallinisk; kristallklar; s. kristallinisk bärgart; ~ humour, ~ lens, kristallinsen i ögat. ~lite, -it, s. min. otydlig kristall, ^lizable, -rzåbl, a. kristalliserbar. ^lization, -iza'sjun, s.

kristallisering, kristallbildning, afv.-. kri-

6; note, è: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: has.crystallize

f Talspråk. 270 P Lågt språk.

stalliserad massa, "Jize, -iz, vn. o. va. kristallisera; äfv. bild. bilda (sig) omkring (around) en kärna; antaga (gifva) bestämd form. ~lizer, -lzur, s. kristallise-ringskärl. biogenic, ~logenical, -odjën'-ik(ål), a. kristallbildande, kristallise-rings-. ^logeny, -odj'èni, s. (läran om) kristallbildning. ^lographiC(al), -ograf-ik(al), a. kristallografisk, jfr följ. ~logPa-phy, -6g'rafi, s. kristallografi, läran om kristaller, "Joid, -ojd, a. kristallik; s. kristalloid, kristalliknande kropp. ~lo-type, -otip, s. fotografi(bild) på glas.

Cub, kub, s. Unge af vissa djur: hund, björn, räf, lejon etc.; forakti. valp, barnunge; P nybörjare; va. föda ungar; vn. föda ungar; un-licked oslickad björnunge ofta bild. cubation †, kuba'sjun, s. liggning, liggande ställning.

cubature, ku'batur, 5. kubering, (beräkning af) kubikinnehåll.

cubby, kub'i, s. afskild trång plats, skrubb

(äfv.: ~-hole).

Cube, kiib, s. kub äfv. aritm., tärning; va. mat. upphöja till kub, multiplicera med sig själf 2 ggr. ~-0re, min. farmakosiderit. ~-r00t, s. kubikrot. ~-Spar, s. min. an-hydrit (vattenfri gips).

cubeb, kü bëb, S. bot. kubeber (en art peppar).

cubic(al), ku'bik(al), a. kubisk, kubik-; ~ equation, 3:dje-grads ekvation; ~foot, kubikfot; ~ nitre, natronsaltpeter i tärningar; »v number, kubiktal.

cubica, ku'bika, s. finaste schalång (ett fint

yllefodertyg).

cubical, ku'bikal, se cubic. ~neSS, -nes, s. kubisk form ; ett tals egenskap att vara en kub. Cubiform, -form, a. kubisk, tär-ningsformig.

Cubit, ku'bit, anat. underarm; kubit, aln (af olika längd i olika länder; den eng.: 18 inches).

z^al, -al, a. underarms-; alnslång; kubit-; s. underärm. ~ed, -èd, a. alnslång.

CubleSS, kub'les, a. utan ungar, jfr cub.

CubO-, ku'bo, i sms. kubisk, kub-. cube, s. 6:te digniteten. ~-CUbO-CUbe, 5. 9:de digniteten, ^-octahedral, a. utgörande en sammansättning af kuben och oktaë-dern, kubiskt åttahörnig. 'vid, -jd, a. nästan kubisk.

cucking-stool, kuk'ing-stol, se ducking-stool.

cuckold, kuk'old, s. hanrej; bot. kardborre (Lappa); va. göra till hanrej; gifva sin man horn. ~-maker, s. gifta kvinnors förförare, ^ize, -iz, va. göra till hanrej. <v0m, -urn, s. hanrejskap; äktenskapsbrott. ~ry, -rl, s. hanrejskap.

cuckoo, kuk'o, s. gök äfv. wid. ~-bread, ~

-bud, se butter-cup. ~-Cl0Ck, s. gök-

klocka. ~-flower, s. bot. ängskrasse (Car-damine pratensis); äfv. se sorrel. ~ -meat, se sorrel. ~-pint, s. bot. dansk ingefära (Arum maculatum). ~-S0rrel, s. bot. göksyra, harsyra (Oxalis Aceto-sella). ~-spit, ~-spittle, s. grodspott (skum

på växter af vissa larver).

cucullate(d), kii'kulat(ed), a. klädd i hufva;

bot. zool. liknande en hufva.

CUCUmber, ku'kumbur, s. gurka; pickled saltgurka. ~-tree, s. bot. gurkträd (Magnolia) ; ett ostindiskt träd (Averrhoa Bi-limbi).

cucurbit, äfv. ~e, kuke'rbit, s. destillerkolf.

~a, lat., -a, S. bot. ett gurkslägte innefattande pumpa, kalebass, melon etc. ^aCCOUS, -a'sjus, a. af föreg. ~ive, -IV, a. lik gurkfrö om vissa små maskar.

Cud, kud, s. båll af halftuggad föda hos idislare ; tobaksbuss; svalget hos idislare; to chew the se under chew.

Cudbear, kud'bar, s. örnlaf (Lecanora tar-

tarea) hvaraf fås persio el. röd indigo.

cudden, kud'n, s. drummel, tölp †; 3e coal

-fish.

Cuddle, kud'l, vn. ligga kopkrupen, krypa ner och gömma sig; va. prov. trycka intill sig, omfamna; smeka, omhulda, kela med; s. prov. varm omfamning.

Cuddy, kfid'i, 1. se cudden.

Cuddy, kud'i, 2. S. sjö. plikt, 1'uff på smärre farkoster; kajuta, salong; skrubb, kyffe; mek. bock till stöd för en häfstång.

cudgel, kud jëi, kort knölpåk; va. klå, prygla; to cross the afstå från strid, erkänna sig besegrad; to take up the börja strid; taga parti {for one; in one's favour). ~-play, ~-playing, s. knölpåksfäktning, slagsmål. ~ler, -ur, s. slagskämpe. ~ling, -ing, prt.; s. knölpåksfäktning, slagsmål; prygel med knölpåk. Cudweed, kud'wed, s. bot. noppa, kattfot (Gnaphalium).

Cue, ku, s. (1.) svans, ände; hårpiska; bil-jardkö; teat, replik, slutord; vink, antydning; lynne; sätt, »stil», smak, roll-j förr lanssko; (2.) (eg. q förk. för quadrans: far-thing) univ. förr liten portion bröd el. öl†; va. † binda, fläta till en piska ei. svans; to be in good vara »i stöten»; vara väl »disponerad»; to give a person his ~ F, lägga ngn orden i munnen; to take one's m from F, osjäifständigt följa ngns anvisningar ei. ledning.

Cuff, kuf, s. slag med handen; knytnäfsslag; uppslag på rockärmen; skjortlinning, manschett; vn. slåss; va. slå med handen ei. knytnäfven; knuffa, stöta; slå med vingarna; to go to P, råka i slagsmål.

k: fate, å: far, k: fall, a: fat, å: fast, Å: mete, è: met, I: her, 1: fine, i: fin, i: fir,Cuåo

CufiC, ku'fik, a. kufisk (fornarabisk) skrift,

mynt.

cuinage, kwin'adj, s. stämpling af tenntackor med Cornwalls vapen, cuirass, kwiras', s. kyrass, harnesk. ~ier,

-è'r, s. kyrassier. CUisll, kwis, s. förr lårharnesk, cuisine, fr., kwize'n, s. kök, »köksdepartement»; matlagning(ssätt), kokkonst, cuisse, fr., kwis, se cuish. Culdee, kål'dè, s. munk af en gammal skotsk orden.

cul-de-sac, fr., ko'ldesak, kyl'desak, s. återvändsgränd; bild. is. mil. fälla (ställe el. belägenhet med blott en utgång); naturv. säcklik

kavitet med blott en öppning, cuierage, kål'uràdj, se smart-ioeed. culiciform, kulis'iform, a. mygglik. Culinary, ku'linari, a. köks-, kok-; ~ art, kokkonst; ~ herbs, köksträdgårdsväxter; ~ salt, koksalt; ~ vessel, kokkärl. Cull, kul, 1. se cully.

Cull, kul, 2. va. utplocka, urvälja; sortera (ut); rensa; skräda malm. ~er, -ur, s. en som utplockar etc.; sorterare. ~et, -et, s. glasskärfvor som ingå i blandning till glasmassa. ~ing, -ing, prt.; s. utplock-ning, sortering; malmskrädning; ut-plock, alfall, skräp. Cullender, kål'èndår, se colander. Cullionf, kål'jun, s. testik el; bot. knöligrot;

orkidé; usling, skurk; ~ head, blockhus, cullis, kul'is, 1. s. ränna, fåra is. å ett tak. CulliS †, kul'is, 2. s. silad kraftsoppa; ett slags gelé.

CUlls, kulz, s. pl. plankstumpar, vraktimmer. Cully, kul'i, s. enfaldig narr, is. en som låter narra sig af dåliga kvinnor; si. kamrat; si. teaterdirektör; va. lura, narra. Culm, kulm, (1.) s. bot. strå; halm; (2.) s. (orent) antracitkol (i små stycken); geoi. en viss bildning från stenkolsperioden, culmen, lat., kårmèn, s. topp; höjdpunkt, culmiferous, kålmifårås. a. (1.) stråbärande; (2.) antracitförande. Culminate, kål'minàt, vn. kulminera, nå ei. vara på sin höjdpunkt; astron, passera meridian, gå genom middagslinien; a. växande uppåt om koraller. culmination, -na'sjun, s. jfr föreg, kulmination; uppnående af höjdpunkten af ära, makt etc. culpability, kålpabil'iti, s. brottslighet, culpable, kul'pabl, a. brottslig, straffvärd; skyldig (of till) †. ~neSS, -nes, s. brottslighet. culpatory, -turi, a. tadlande, bestraffande.

culprit, kul'prit, s. brottsling; för brott anklagad person; gärningsman: »den brottslige», »den felaktige».

àm

Cult, kålt, s. kult, (guds)dyrkan. cultch, kultj, s. ostronrom; ostronbank;

tekn. is. hög af ostronskal till bildande af bank. culter, kul't ur, se colter. cultirostral, kåltiros'trål, a. zool. med plog-knifformig näbb, jfr foij. CultirOSter, -ros'tur, s. (pl. -tres, -trèz) zool. vadare med lång näbb (häger, stork, trana etc.).

cultivable, kål'tivabl, a. odlingsbar; bildbar. cultivatable, -va'tabl, a. se föreg, cultivate, kårtivàt, va. bruka jorden; odla

jord, säd, äfv. bild. vetenskaper, talanger, ngns bekantskap etc.; bilda; utbilda; öfva, fullkomna; nära, hysa böjelser, cultivation, -va'sjun, s. odling äfv. biid.; bildning; utöfning, idkande. Cultivator, -ur, s. odlare; idkare; kultivator (åkerbruksredskap).

cultrate(d), kål'tràt(ed), cultriform,-riform. a. naturv. knifformig. Cultrivorous, -triv'-orus, a. knifslukande. culture, kul'tur, s. kultur, odling; bildning; va. se cultivate. ~leSS, -lès, a. utan odling ; utan bildning, culver, kul'vur, (1.) s. dufva; (2.) se ~ -house, 5. dufslag. ~key, 5. bot. fruktknippe af ask; se vid. columbine.

culvert, kul'vurt, s. kulvert, öfverhvälfdt>

dike under en väg o. d.

CUmaS, ku'mas, se cammas. cumbent †, kåm'bent, a. nedligg^nde. Cumber, kåm'bår, va. betunga, besvära; belasta; belamra; hindra, hämma; vara till men för; bekymra; g. † besvär, bekymmer. ~S0me, -sum, a. besvärlig, hinderlig; mödosam; tung, ovig, ohandter-lig om saker; belamrande. ^SOmeneSS, -sunmes, s. besvärlighet, jfr. föreg. CUm-brance, -brans, s. besvär, hinder; börda. Cumbrian, kåm'briån, a. geogr. tillhörande Cumberland (särsk. geol. om en skiffer- och grå-vackeformation).

Cumbrous, kåm'brås, a. se cumbersome; äfv. belamrad; oredig,förbistrad. ~neSS, -nes, se cumbersomeness. cumfrey, se com fr ey. cumin, cummin, kum'in, s. bot. kummin. Cumulate, ku'mulat, va. hopa, lägga i hög. Cumulation, -la'sjun,s.hopande; samling. Cumulative, -iv, a. sammanhopad; växande i styrka genom nya tillkommande omstän^ digheter (argument); jur. ytterligare tillkommande (legacy), bekräftande (evidence). Cumulo-stratus, ku'mul0-strà'tås, S. meter, en molnform, utgörande förening af cumulus och stratus. Cumulus, lat., -lås, s. (pl. -Ii, -li) meteor, cumulus, stackmoln. Cun †, kån, se con och cond.

>j< Mindre brukligt. 2tl † Föråldradt.

6: note, å: do, å: nor, not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.cunabula

r Talspråk. gtø P Lågt språk.

Ourch

cunabula, lat. plur., klinåb'ulå, S. pl. boktr. hist.

kunabler (äldsta tryckta böcker).

cunctative, kungk'tativ, a. (för)dröjande. CUnd, kund, se cond. cuneal, ku'neal, a. vigglik, kilformig. cuneate(d), ku'nëåt(èd), a. kilformig, vigg-

formig, särsk. bot. om blad. CUneatiC, -at'lk,

a. se föreg. cuneiform, -ne'iform, cuniform, -niform, a. kilformig; ~ characters, ~ letters (writing), assyrisk kilskrift; ~ scholar, lärd som sysselsätter sig med kilskriftstolkning, cunette, fr., kun et', s. fort. afloppsdike i en torr graf.

cunner, kun'ur, s. (jfr conner) se burgall;

zool. skålsnäcka (Patella). Cunning, kån'ing, a. kunnig, skicklig †; listig, förslagen; sinnrik, fyndig, behändig; s. skicklighetf; list, bakslughet; to run jagt. om hundar genskjuta haren i en

bugt. ~-man, (~-woman) s. klok gubbe (gumma). ~neSS, -nès, s. list. Cup, kup, S. kopp, liten skål äfv. en blommas, ett ållons etc.; bägare, glas att dricka ur; bild. bibi. kalk, lidande; vid pristäflingar prispokal, äfv. pris i allmht; bål (blandning af vin etc.); kir.

koppglas; pl. dryckjom, dryckeslag; va. skänka i åt; dricka ngn till; kir. koppa; ~ and 6a/?,bilboquet; ~ andean, »vagnshästar», oskiljaktiga vänner; ~ and saucer, kopp och téfat, »ett par koppar»; ~ of the creature P, ett »glas» (vin), en sup; ~ of sneeze P, pris snus; to be in one's vara drucken. ~-bearer, s. munskänk. aboard, kub'erd, s. skänk; to cry ~ F, skrika efter mat om magen. ~board lOVe, matfrieri; egennyttig kärlek. ~ful, s. (innehållet af) ett glas, en kopp. ~ -gall, s. galläpple. ~-rnOSS, 5. bot. bägarlaf (Cladonia pyxidata). ~-rOSe, s. lok. kornvallmo. ~-valve, 5. mek. skålventil, ^ -weight, s. hand. insatsvigt. cupel, ktl'pël, S. kem. kapell (afdrifningsskål); va. afdrifva på kapell, ^-ashes, s. pl. kapellaska (benaska). ~-dUSt, S. kapellpulver till metallens rening. ~-furnace, s. muffelugn. elation, -a'sjun, s. kem. afdrifning på kapell.

Cupid, ku'pid, s. kupido. (C)~ity, -pid'iti,

s. lystnad, begärelse, fikande efter rikedom ei. makt, girighet, cupola, ku'pélå, S. byg. kupol; bärg. kupol, kåpa på kupolugn; kupolugn (: ~-furnace).

Cupped, kupd, pp. koppad; a. bägarlik; fördjupad i midten. Cupper, kup'ur, s. koppare, kopperska. cupping, kup'ing,pr£.,-s.koppning. ~-glaSS, s. koppglas.

CUpreOUS, ku'preus, a. kopparhaltig, jtr coppery. cupric, -prik, a. kem. koppar-; ~ oxide, kopparoxid. Cupriferous, -prif'&-rus, a. frambringande koppar; innehållande koppar, kopparhaltig silver). Cuprite, -prit, s. min. röd kopparmalm, cupro-, -pro, i sins. koppar-. CUprOUS, -prus, a. kopparaktig, koppar-; ~ oxide, kopparoxidul. Cupula, ku'pula, se cupule. ~te, -låt, se cu-

puliferous. Cupule, ku'pul. s. bot. skål, hårdnadt bägarfo-der på nötter, ekållon etc.; zool. se acetabulum.

cupuliferous, -Ifurus, a. skålbärande,

jfr föreg.

I CUr,kër,s.byracka(äfv. ~-dog); (»skällande») slusk, usling, curability, kurabil'iti, s. läkbarhet. curable, ku'rabl, a. läk b ar, botlig. ~neSS,

-nès, s. läkbarhet, botlighet. curapoa, kuråsö', s. curacao (likör), curacy, kii'råsi, s. en curate's syssla.

curara, kur'årå, kora'ra, Curari, kur'ari,

koror'l, korå'ri, s. curare (ett nervförlamande

gift), curarize, -riz, va. förgifta med curare.

CUrassow, kurås'o, s. zool. hokko (en tropisk

hönsfågel, Crax). curate, ku'rat, s. pastorsadjunkt, vice-

pastor. ^Ship, -sjip, se curacy. Curative, ku'råtiv, a. botande, läkande. Curator, kurå'tur, s. kurator, intendent, vårdare; jur. skotl. förmyndare, god man. ~Ship, -sjip, s. kuratel; förmynderskap.

curatrix, lat., kura'triks, 5. läkarinna; kvin-

lig kurator. Curb, kerb, s. kedja på stångbetsei; tygel, band, tvång (on, på); mur ei. timring för att hålla en jordmassa på sin plats: ytterkant på en gångväg (se stone), brunnskar, stenkista, hålldam, krans i schakt o. d.; veter. harspatt (svulst å baksidan på en hästs bakben); va. kröka †; böja (to one's will), kufva, tygla; hämma; byg. tekn. förstärka, förse med vn. † kröka sig, böja sig. ~-beam, s. brosyll. 'v-bit, s. stång på betsel. ~-chain, s. kedja på stångbetsei; ett slags urkedja. <^-hook, s. hake på kedjan i stångbetsei. ~-plate, s. byg. rundgående underlagsbjälke för en kupol, o. d.; stödbjälke för sparrarna i ett man-sardtak. ~-rafter, s. öfre sparre i ett mansardtak. ~-r00f, s. brutet tak, man-sardtak. ~-Stone, s. kantsten i stenläggning, å trottoar; brunnskar. ~ing, -ing, prt.-, s. tyglande, hinder; mek. spärrning. ^leSS, -lës, a. utan kindkedja; tygellös. irch, kårtj, s. skoti. hufvudkläde.

curcuma, ke'rkuma, s. gurkmeja. ~-paper, s. kem. gult reaktionspapper. CUrCUtnine, -min, s. kem. gult färgämne i gurkmeja.

CUrd, kèrd, s. ostämne i mjölk; (oftast i pl.) ostmysja; ngt koaguleradt; fett hos lax; va. o. vn. se fie; fS and cream, filmjölk med söt grädde; to turn to fS, ysta sig. ~-Cake, s. ostkaka. ~-S0ap, s. kärnsåpa, finess, -inës, s. koagulering, koaguleradt tillstånd. ~le, -1, va. ysta, komma att ysta sig, att koagulera; komma att stelna äfv. biid.; vn. löpna, ysta sig, koagulera; stelna. ~y, -i, a. ystad, tjocknad, stelnad; fet om lax.

Cure, kur, s. kur, bot; botande; botemedel, läkemedel {for, för); själavård; prest-syssla, jfr äfv. curacy; vård, omsorg †; va. böta, kurera (of för); salta, torka, röka, i aiim. konservera kött, fisk; torka hö; vn. kureras; bli botad. ~leSS, -lës, a. obotlig.

-ur, s. botare, läkare; insaltare; tekn. kärl för vulkanisering af kautsjuk.

CUrfew, kè'rfü, s. aftonklocka (äfv. ~-bell); eldskärm †. ~-time, s. tid då aftonklockan ringer.

curia, lat., kii'ria, s. (pl. -iæ, -iè) lat. antik, curia; senatshus; jur. domstol(shus); katoi. kyrk. påfvestolen. ^listic, -alis'tik, a domstols-, kurial-.

Curing, ku'ring, prt. at cure; s. inläggning, torkning, rökning, insaltning af sin etc.; ~ of caoutchouc, kautsjuks vulkanisering; ~ of sugar, melassens afdrypande från råsockret. ~-llOUSe, s. torknings-, röknings- etc. hus.

CUriO, ku'riO, S. (oftast i pl.: -s) F (förk. af

curiosity) kuriositet, småsak såsom reseminne/ ~sity, -os'iti, s. (pl. -ties, -tiz) noggrannhet, fint utförandet; grann-tyckthet, kinkighet †; vetgirighet, nyfikenhet; märkvärdighet, sällsynthet, sevärdhet (äfv. konkret, is. i pl.: märkvärdigheter); F underlig människa, original. ~S0, it. -o'zo, s. kuriositetssamlare.

CUriOUS, ku'rius, a. noggrann, noga (in, i); nogräknad, granntyckt, kinkig; konstfärdigt gjord), förträfflig, fin, konstnärlig; sällsam, märkvärdig, anmärkningsvärd; underlig, besynnerlig; sökt, affekterad; vetgirig, nyfiken (after, efter; as to, of, på); to be ~ in (about) vara begifven på, fiken efter, hafva smak för. ~|y, -li, ad. omsorgsfullt, sirligt, förträffligt; underligt etc. ~neSS, -nës, s. noggrannhet; konstfärdigt arbetssätt, fint utförande; sällsamhet; vetgirighet, nyfikenhet.

Cürl, kerl, va. krulla, rulla, ringla; lägga i lockar, locka; pryda med lockar; krusa

vågor; kröka; vrida upp mustascher; vn. locka

sig, ringla sig; slingra sig, bugta; kröka sig (i vågor); krusa sig, bölja; hvirfia om rök; krypa ihop, huka sig ned; Skoti. spela curling-spel; s. (hår)lock; buckla; blåsa i smält metall etc.; krökning(ar), våglinie(r), bugt(er); vågformig rörelse; torröta hos

potatis hvarvid bladen skrynklas och vissna; ma-surbildning i virke. ~ed, -d, pp.; a. krusig; lockig; masurerad; knottrig; ~ lettuce, krussallat; ~ mint, krusmynta; ~ stuff, ~ wood, masurvirke; ~ thistle, bot. krustistel (Carduus crispus). ~ edness, -ëdnës, s. krusighet etc., jfr föreg. ~er, -ur, s. en som krusar, lockar etc.; Skoti. curling-spelare.

Curlew, ke'rlu, 5. zool. storspof (vadarfågel, Numenius arquatus).

curliness, ke'rlines, s. krusighet etc., jfr curly.

Curling, ke'rling, prt.; a. fallande i lockar, ringlande sig, krusig; krökande sig; s. krusning; Skoti. ett slags spel med stora stenar på isen; pl. knottrighet på en hjorts horn. ~-Club, s. sällskap som idkar curling-spel. ~-irOn, s. skeppsb. brännjärn; pl. se ftongs. ~-paper, s. papiljott. ~ -pin, s. frisérnål. ~-Stuff, s. snick. se CUr-led stuff. ~ t0ngs, s. pl. locktång, frisértång.

Curly, ke'rli, a. lockig, krusig; gående i vågor. ~-headed, ~-pated, a. krushårig. Curmudgeon, kurmud'jun, 5. gnidare, snålvarg. ~ly, -li, a. snål, nidsk. curmurring, kurmur'ing, s. kurrande (ljud i

magen).

currant, kur'ant, s. röda vinbär; korint. ~ -jelly, s. vinbärsgelé; dog, skämts, se harrier.

currency, kur'ënsi, s. lopp, fortgång; omlopp, cirkulation; gångbarhet; säljbarhet; kurs, allmänt värde; cirkulerande mynt (metallic paper ; sound mynt ei. myntrepresentant som i rörelsen mottages till sitt fulla nominela värde; to acquire (gain, obtain) allmänt vinna gehör, bli trodd om rykte; vinna insteg; få häfd; to get into komma i omlopp.

Current, kur'ent, a. löpande; cirkulerande; gångbar; gängse, allmän; hand. kurant, säljbar, lättsåld; innevarande månad etc.; s. ström (of a ir, of electricity, of people in a street, of water in the ocean), strömdrag; lopp, gång ;

fortgång; byg. sluttning på tak; ~ hand, ledig handstil; ledig skrif stil, »slarf stil»; to pass tagas mot till fulla nominela värdet om mynt; vara allmänt gängse om rykte (it passes for f that ...); at the ~ exchange, efter gångbar kurs; for ~ payment, mot kontant betalning. <^-mill, s. vattenkvarn, -v-regu-

lator, s. eiektr. strömregulator. ^-sailing,

s. sjö. segling i ström, strömbestick. ~ -wheel, s. vattenhjul. ~ly, -li, ad. beständigt, oupphörligt; rätt allmänt, utan gensägelse; obehindradt; flytande om tal. ~neSS, -nes, s. gångbarhet, cirkulation af mynt; ledighet i tal†.

curricle, kur'ikl, s. kort löpbana †; schäs med sufflett dragen af parhästar. CUITi-Culum, lat., -rik'ulum, s. löpbana; studietid, studiekurs, currie, kur'i, se curry, 1. -d, (1 .)pp.;a, tillagad med kurry; (2.) pp.; a. beredd, garfvad.

Currier, kur'iur, s. logarfvare, läderberedare; ryktare; black, lädersvärta;

knife, skaf järn. -i, s. (lo)garf-

varyrke; (lo)garfveri. currish, ke'risj, a. »skällande», grälig, vresig, brutal. ~neSS, -nes, s. grälighet, tvärhet, råhet, curry, kur'i, 1 . S. kurry (sås el. torr blandning (: ^-powder) af cayennepeppar, gurkmeja, ingefära m. fl. starka kryddor); maträtt (fågel, kött o. d.) stufvad med kurrysås; va. tillreda med kurry. Curry, kür'i, 2. va. bereda läder, (lo)garfva; rykta hästar; F piska upp; ~ favour with, genom lismande söka ställa sig in hos, göra sig »söt» för. ~-C0mb, s. hästskrapa; va. rykta hästar. ~ing, -ing, prt.; s. ryktning; läderberedning, curse, kårs, va. (imp. o. pp. ~ed, -t, o. curst, -t) förbanna, fördöma; blifva en förbannelse för; syårt plåga, hemsöka; vn. banna, svärja; s. förbannelse (on, öfver); svordom; ondt, olycka, plåga, elände. ~d, pp. se ofvan; a. (-ëd), förbannad, fördömd; förbannelsevärd, afskyvärd, förhatlig; ~ thistle, bot. åkertistel (Circium arvense). ~dly, -ëdli, ad. förbannadt, äfv. F lika sv.: mycket, ofantligt. ~dneSS,-ëdnès, s. (tillstånd af) förbannelse. ~r, -ur, s. förbannare, svärjare. Cursing, -mg, prt.; s. förbannelse; svärjande, cursitor, ke'rsitur, s. jur. förr kanslist i Chancery Court. Cursive, ke'rsiv, a. lätt löpande, lättflytande bild., hastig; kursiv; ~ characters, kursiv stil; ~ hand, ledig slcrifstil, »slarf stil».

Cursor, kè'rsur, s. mek. löpare, rörlig del

(å t. ex. ett matematiskt instrument).

rial, a. egnad för löpande, för gång. finess, -inës, s. flygtighet, jfr ~y, -1, a. hastig; flygtig; ytlig; kursorisk. CUrSt, kèrst, (1.) imp. o. pp. af curse; (2.) a.

knarrig, vresig, retlig, elak. CUrt, kèrt, a. kort; kortfattad.

Curtail, kurtà'1, va. afkorta, stympa, af-knappa (of, med, på); förminska, inskränka; borttaga; to be **ed of, afkortas med; lida inskränkning ei. afkortning i, beröfvas ngt. "u-dog, s. stubbsvansad hund; en icke jagthund, hund med dåligt väderkorn, »bondhund». ~-horse, s. stubbsvansad (»anglicerad») häst. ~ -Step, s. nedersta trappsteget. ~er, -ur, s. en som afkortar etc. ^ing, -ing, prt. ; s. afkortande. ~ment, -mènt, s. afkortning, af knäppning, förminskning.

Curtain, kè'rtin, s. förhänge, gardin; ridå; sänggardin; sängomhänge, sparlakan; portière; fort. kurtin; va. förse, dölja, omgifva med förhänge: to draw the draga för förhänget; blid. »låta förhänget falla», »draga en slöja öfver»; äfv. draga upp förhänget (ridån); to drop the låta förhänget (ridån) falla; sluta föreställningen (berättelsen); låta masken (täckelset) falla, visa sig i sin rätta gestalt; to raise the draga upp ridån; börja föreställningen (berättelsen); behind the f>u, i löndom, fördold(t). ^-clasp, s. gar-dinhållare af metall i form af en klämma, jfr

clasp, ^-lecture, s. sparlakanslexa. ~ -paper, s. i färger tryckt tjockt papper till rullgardiner. ~-peg, ~-pin, s. gardinhållare af metall i form af en skruf.

~-rod, s. gardinkäpp. ~-ring, s. gar-dinring, ring hvarpå förhänge löper.

Curtal, ke'rtal, s. stubbsvansad häst ei. hund; a. kort, afkortad. ~-aX (&fv. CUrtle-ax) †, se cutlass. ~-friar, s. klosterbroder som är portvakt.

Curtate, kl'rtat, a. astron, förkortad; ~ distance, en planets afstånd från solen re-duceradt till närmaste punkt på ekliptikan. curtation, -ta'sjun, s. afkortning nämi. skilnaden mellan en planets curtate distance och dess verkliga afstånd från solen.

curtilage, ke'rtiladj, .<?.

jur. gårdstomt, täppa

omkring boningshus.

curtly, kl'rtli, ad. kortligen. CUrtneSS, -nës, s. korthet.

curtsey, curtsy, ke'rtsi, 5. nigning; vn.

niga; to drop a göra en nigning, niga. curule, ku'roi,

a. lat. antik. kurulisk.

curval, ke'rval, CUrvant, -vant, a. her. böjd.

curvate(d), kl'rvät(ëd), a. likformigt böjd, krökt, curvation, kurva'sjun, s. krökning, böjning. CUrvative, -våtiv, a. bot. något böjd. curvature, -vatür, s. geom. kurvatur, krökning, krokighet.

Curve, kèrv, a. krökt, krokig, böjd, bugtig; s. krökning; geom. kurva (äfv. järnv.), båg-linie, kroklinie; va. böja, kröka; vn.

böja, kröka sig; ~ out, skära ut trä i bågform. ~-line, s. kurva, kroklinie. ~-rule, s. mall för kroklinier, båglineal.

-d, pp.; a. böjd, krökt, krokig. ~dness, -ëdnës, s. krokighet.

CUrvet, kurvët', s. ridk. kurbett, krumsprång; biid. snedsprång, streck, puts; vn. kur-bettera, göra krumsprång; springa och hoppa; göra snedsprång, puts.

curvi-, kl' rvi, i sms. mest lat. vetensk. termer

krokig, krok-, ^lineal, -lm'eal, ^linear, -lin'eur, a. kroklinig; ~ saw, se crown-saw. ^rostral, -rès'trål, a. kroknäbbig. ~ng, -ng, prt. curve; s. krökning; ~ out, utskärning i bågform; ~ saw, rund-såg. ~ty, -ti, s. krokighet, böjning. CUrVOgraph, -vogråf, se curve-rule.

CUShat, kusj'at, s. ringdufva.

cushew-bird, kåsj'ubird, 5. zool. Ourax pauxi, jfr curassow.

Cushion, kusj'un, s. kudde, dyna äfv. tekn. (knyppel dyna etc.); hy ende; biljardvall; tekn. luftdyna, luftfjädring; ånga framför pistonen i en cylinder; byg. kudde, kuddlikt kapitäl (äfv. ^-Capital); förr ett slags tämligen fri dans vid bröllop (äfv. ~ -dance); va. förse med dyna; lägga på en dyna; biij. låta taga vall, dublera; skyla, dölja, undertrycka; to miss (to be beside) the ~ F, förfela sitt mål; to place (put, set) beside the ~ F, lägga åsido, »lägga på hyllan», förbigå. ~-lord, s. lord genom särskild gunst, jfr carpet-knight. ~et, -et, s. liten kudde. -1, a. mjuk som en kudde; »mullig», knubbig, fet och rund.

CUSk, kusk, s. zool. lubb (torskart, Brosmius vulgaris).

CUSp, kàsp, S. is. vetensk. udd, SpetS; månens horn; en kurvas vändpunkt. ~ed, -t, a. försedd med spets(ar); spetsig. ~idal, -idål, a. spetsig, tillspetsad, ^idate(d), -idàt(ed), a. bot. smalspetsig om blad. ~iS, lat., -is, s. spets, udd.

CUStard, kus'turd, s. äggost, äggkräm, gräddkaka. ^-apple, s. frukt af det vestindiska anonaträdet (Anona squamosa). ~-CUp, s. glasmugg med öra.

CUStOde, kus't
CUStOm, kus'tum, s. vana, bruk; sedvänja; handel såsom kund; kunder kollekt.; jur. gammal häfd; tullafgift (oftast i pl.); skatt †; va. vänja (to, vid) †; skaffa kunder åt †; förtulla †; the (C)~s, (C)~s Establishment, tullverket, tullväsendet; generaltullstyrelsen ; ~ in exchange, hand. växel-usance, växelbruk; ~ in trade, handels-usance; ~ of merchants, se båda föreg.;

tariff\ tulltaxa; ~ inwards, införseltull; ~ outwards, utförseltull; Board of (C)o»s, tullstyrelsen, tullverket; rate of tullsats; the Union of (C)~s, tyska tullföreningen. ^-boundary, s. tullgräns. ~-free, a. tullfri, ^-house, 5. tullhus, tull (stället); to make entry (to clear) at the klarera i tullen; ~ bond, kvitto på vara i tullnederlag (packhus); ~ broker, skeppsklarerare; ~ charges, tullumgälder; ~ clearance, ~ entry, kla-rering i tullen; ~ clerk, kammarskrifvare i tullen; ~ duty, tullafgift på en vara; ~ lines, tullinier; ~ officer, tulltjänsteman; tullbetjänt; ~ stamp, tullstämpel; ~ regulations, tullförordning(ar), tulltaxa; ~ yacht, tulljakt. ^-Office, s. tullkammare. ~-penny, se drawback. o^s-duty, s. tull(afgift). ^-warehouse, 5. packhus. ~able, -abl, a. bruklig, öfligt; underkastad tull, förtulibar. ~ableness -åblnès, s. öflighet, sedvanlighet, bruklighet. ~arily, -arill, ad. vanligtvis. ariness, -årinës, s. vanlighet. ~ary, -åri, a. vanlig, bruklig (with, hos); jur. häfd-vunnen, grundande sig på häfd; it is ~ with him to, han har för vana att. ~ed, -d, a. vanlig, allmän)J<; hand. försedd med kunder. ~er, -ur, s.kund, afnämare; si. (med ett adj.) sälle, »kund»; tullupptagare t; f>Js book, kontrabok mellan kund och köpman; regular stamkund; rough ugly (uncomfortable) en som är svår att ha att göra med, svår motståndare, en »ful fisk att fjälla»; rum (queer) underlig kurre, lustig »patron».

CUStOS, lat., kus'tos, s. (pl. -todes, -tè'dèz) bevarare, vårdare, uppsyningsman (användes blott i följ. titlar:) (C)~ brevium (lat. bre'vium), förr registrator i Common Pleas; (C)~ rotulorum (lat. rotulo'rum), förste fredsdomaren i ett grefskap, hvilken har vård om Quarter Sessions' protokoller.

CUStrel †, kus'trëi, s. (1.) väpnare; trosspojke; (2.) vinkärl.

CUt, k&t, va. (imp. o. pp. lika) skära (äfv. snick.: såga; äfv. geom. om linie), hugga, klippa (af, till, sönder, upp, ut); sjö. kapa; af-meja; fälla virke; gravera; slipa stenar,

h'. note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.decaphyllous F Talspråk. 276 P Lågt språk.

decimaiizatiöii

glas etc.; såra äfv. biid.; stympa; kastrera; tascha en biljardbåll; slå Undan en kricket-båii; spelt, taga af kort; F ignorera, jfr ~ dead; uppgifva, öfvergifva, låta fara, lemna i sticket; afbryta umgänget med; skoi. si. försumma, skolka; vn. skära, hugga etc., jfr va.) göra en operation; bita om eggjärn; vara bitande om köld; skarpt afteckna sina konturer (against, mot); låta skära sig; slå i sko om hästar; komma fram om tänder; spelt, taga af, lyfta (for, om); taga af åt sidan, taga en genväg; si. ge sig i väg, rymma sin kos, »taga till SChappen» (ofta med it); hand. si. ned-pruta, undersälja; göra luftsprång (»entrechats»: ~ capers); pp.; a. (af)skuren etc.; P tvär; si. berusad; s. skärning; inskärning; genomskärning äfv. i ritning; huggyta, skäryta, skåra, snitt, stick, rispa, skråma; hugg särsk. i fäktn.; rapp; bitande anmärkning; afskuret stycke, skifva, spån; hand. kupong; streck, linie (eg. i) (stock för) träsnitt, (graverad plåt för) gravyr, kopparstick; lott af papper etc.; knippa hö; korts aftagande; undvikande af bekanta; kanal, ränna; genväg; snitt på kläder, fason, form, prägel, uttryck; art, slag; vallack (häst) †; P narr, dum-hufvud; ~ and come again, taga för sig flere gånger; i talesätt äfv. F ss. a.: riklig måltid; »som smakar mera»; ss. 5.: »intet knussel»; ~ and run, eg. sjö. kapa trossen och gå till segels; lägga i väg, »ta till schappen»; that's where it däri ligger det svåra, »där klämmer skon»; ~ dead, afsigtligt undvika en bekant, ej låtsa se; ~ a figure (P ~ a dash, a flash), väcka uppseende; uppträda med anspråk, vräka sig, hof vera sig; ~ a bad figure, göra en ömklig figur; ~ it fat, si. öfverdrifva, skära till i växten; slå på stort, »vräka sig», uppträda skrytsamt; ~ it (too) fine, vara (altför) noga, fästa sig vid småsaker; ~ things too fine, taga till för litet, beräkna för nätt; ~ the ground, uppröd ja, uppbryta, upp-plöja marken; ~ (a person) from the ground, the ground from under one's feet, biid. beröfva någon fotfästet; ~ to the heart, ~ to the quick, skära i hjärtat, djupt gripa, på det smärtsammaste såra; ~ lots, draga lott; ~ open, öppna, skära upp; ~ short, afkorta, afhugga; tvärt afbryta (äfv. biid. en talande), göra slut på; »afsnoppa», afsnäsa, förödmjuka; ~ a person short of some thing, draga in på ngt för ngn; ~ (one's) stick, si. ge sig af, »ta till schappen», rymma; ~ (one's) teeth, få tänder; ~ one's veins, åderlåta ngn;

~ both ways, vara tveeggad; bild. ega tillämpning både för och mot en sak. (Anm. ~ med följ. adj. el. subst., se i a 11 m. under des sal) ~ across, äfv. taga en genväg öfver; ~ adrift, låta gå vind för våg, ofta biid., jfr adrift; ~ along, »lägga i väg», jfr följ. vn.; ~ away, va. skära bort; vn. ge sig af, rymma; ~ down, hugga ned; fälla träd; afmeja, skära säd; tekn. sönderskära (äfv.: såga) i mindre stycken; sjö. kapa; afskära, taga af, afkorta; ned-pruta, minska, inskränka; F öfverträffa, nedslå, »stuka»; ~ in, falla i talet; spelt, draga om platsen i kortspel; träda in i kortspel; F i aiim. komma med, taga del; »hugga sig in», (raskt) gripa sig an; ~ off, afskära äfv. bild. förbindelser, återtåg etc. ; hugga etc. af; afmeja, skära, slå (af); skära bort, amputera; afkorta, minska; afbryta (t. ex. korrespondens); göra slut på, ut-rota; gram. elidera; afstänga (särsk. tekn. ånga, gas, vatten i ledning), utestänga (from, från); afklippa, affärda (jfr ~ short); to be ~ off, äfv. ryckas bort, dö; ~ on, se ~ along; ~ out, va. uthugga i en sten etc.; utskära; yxa till, skära till kläder etc. ; tillforma; dana, uttänka, uppgöra ; sticka ut, biid.: »slå ur brädet», utttränga ngn från en syssla o. d. ; utesluta, utestänga; sjö. kapa bort, genom öfverraskning bortsnappa fiendtligt fartyg ur en hamn : vn. göra gipssirater; ~ out work for..., förelägga ngn arbete; ~ (pp.) out for..., klipt och skuren till...; <\s through, skära igenom; skära (hugga) i tu; genombryta en mur o. d. ; slå sig igenom (med svärdet i handen); ~ Under, undersälja medtäflare; ~ up, va. skära upp en död kropp; stycka, sönderdela; skära för mat; mil. upprifva en här, en fiendtlig styrka; Stryka Öfver ett skriffel o. d.; taga upp med roten; biid. utrota, tillintetgöra; nedgöra (med skarp kritik), »gå illa åt»; djupt gripa, uppskaka; pinsamt uppröra; djupt såra; förödmjuka, hundsfottera (: up rough); vn. (med prep. for. in) gifva vid sönder-styckning (t. ex. om ett träd : så och så mycket timmer); what he will ~ up for, hvad han kan vara värd, huru mycket han lemnar efter sig; ^ and dry (ei. dried), färdig-lagad, »fix och färdig», »klappad(t) och klar(t)»; ofta om tal o. d. utan lif, torr; ~ and long tail, eg. hundar af alla slag; allahanda folk, »kreti och pleti»; ~ and thrust, klipt och skuren; se vid. nedan sms.; that's a ~ above me F, det är mig för storartadt, det är mer än jag kan rå med; a short genväg; an unfortunate otur, olycka; to give (an ac-

quaintance) the se ofvan ~ dead direct, då man tager af åt annat håll; ~ indirect, då man ser åt annat håll; ~ infernal, då man tittar i marken; ~ sublime, då man ser uppåt]; to have a ~ at, hugga (sig) in på, angripa, ^-and -thrust-sword, S. huggvärja, pallasch, pamp. ~-away(-COat), s. (rid)rock med afrundade skört, ^-bastion, s. fort. te-naljerad bastion, bastion med skarp vinkel. ~-beard, s. rakknif; P barberare. ~-C0rk, s. buteljkork. ^-glaSS, s. slipadt glas. ~grass, s. ett gräs med hvassa blad (Leersia oryzoides). ~-meat, se butcher's-meat. ~-nail, s. klippspik. ~-0ff, s. ngt som afskär, förkortar etc., jfr ofvan ex.; ngt som afstänger; ångm. expansion; ~ valve, ångm. afstängnings-ventil. ~-pile, s. tekn. benämning på sammets-artade tyger (: sammet, plysch, sjagg etc. scm uppskäras). ~purse, s. ficktjuf, rånare. ~-StOne, huggen sten. ~-throat, s. mördare; a. mordisk, grym. ^-tOOthed, a. bot. inskuren och tandad. ~-water, s.

sjö. skägg på förstäfven af fartyg; nedre åt båda sidor spetsade delen af en bropelare; zool. se scissor-bill. ~-W0rk †, s. genombrutet arbete; broderi. ~W0rm, s. en liten hvit larv som skadar kålplantor o. d.

GlltaneOUS, kuta'neus, a. hörande till huden, hud-.

CUtCh, kutj, s. (1.) ostronrom; (2.) se catechu. cutchery, kutj'un, 5. hinduisk (freds)-domstol.

CUte, kut, a, F (forvr. af acute) skarpsinnig, fyndig, slug, klipsk. ~neSS, -nes, s. skarpsinnighet, slughet.

cuticle, ku'tikl, anat. o. bot. ytterhud; hinna på en vätska, cuticular, -tik'ulur, a, (ytter)huds-.

Cutis, iat., ku'tis, s. anat. läderhud, den egentliga huden.

CUtlaSS, kut'las, s. huggare, kort och bred sabel.

CUtler, kut'lur, 5. knifsmed. ~y, -i, s. knif-smedshandtverk, tillverkning af skärande verktyg; knif smide; eggjärn, knifvar o. d. kollekt.

cutlet, kåtflet, 5. kotlett.

CUttee, kutè', (1.) s. si. bekant som man undviker; (2.) s. prov. ask för väf-spolar.

Cutter, kut'ur, s. en som hugger, skär etc., i sms -huggare, -skärare, tillskärare; förr ämbetsman i the Exchequer som på karf-stock noterade inbetalda summor; skärande verktyg ei. verktygsdel, ss. hyfvelstål, fräs etc.; grafstickel; skärvals; mek. se äfv. cotter, 1.; framtand; sjö. kutter; lå-

ringsbåt På örlogsmän; liten lättrodd båt; Am. kappsläde; ett slags löst brändt tegel; mineral, flaga i en kristall el. ädelsten. ~

-bar, s. borrspindel. ~-block, ~-head,

s. borrhufvud. ~-0Ut, 5. tillskärare, till-skärerska.

Cutting, kut'ing, prt.; a. skärande, hvass; biid. bitande, sårande; s. skärning äfv. jämv., inskärning; genomskärning; huggning etc., jfr cut, va.; aftagning i kortspel; skåra, snitt; af skuret stycke, pl. spink, affall, spånor; urklipp ur en tidning; inlaga i cigarr; med. Stenopera-tion; trädg. stickling, afläggare; luftsprång, kapriol. ~-aCrOSS, s. gruf. genomslag. sv-block, s. huggkubbe. ~ -board, s. skärbräde för tillskärning, hos slagtare etc. ~-b0X, s. hackelsekista. down,

S. timmers fällning, rwedge, S. verktygs egg.

^-engine, s. fräsmaskin. -—'-file, s. mek.

fräs. ~-knife, S. flerehanda handtverkares knif; beskärhyfvel. ^-machine, s. skärmaskin af flere slag; se äfv. engine. ^-nipperS, s. pl. kniptång. ~-0ff, s. afskärning; am-putering; af stängning. ~-0Ut, 5. styckning; tillskärning; sjö. bortsnappande af en pris ur en hamn; ^ machine, se ^ press. ~-plierS, s. pl. se f^-nippers. ~ -point, s. snick. ritspets. ^-press, s. klipppress för myntplattor o. d.; bokb. beskäl'-press. ~-Saw, s. kapsåg. "v-whip, s. jagtpiska.

CUttle, kut'1, s. zool. bläckfisk (Sepia, äfv. ~ -fish). ~-bone, s. »hvalfiskfjäll» (os sepiæ, farm.), kalkartad plåt i manteln hos bläckfiskar.

cuttoe, kut'o, 5. Am. stor knif.

Cutty, kut'i, a. Skoti. liten, kort; s. snugga, liten tobakspipa (äfv. ~-pipe); hornsked; slinka, lättfärdig kvinna. ~-St00l, s.

Skoti. »Skambänkf (särskild kyrkbänk till skarn-straff för en CUtty).

CUVette, fr., klivet', s. stor degel för glasmassa; fort. liten vattengraf midt i fäst-ningsgrafven.

CUZ, kuz, s. (dets. som coz) P nyanställd konst-förvandt.

cyanate, si'anat, s. kem. cyansyradt salt. cyanean, -à'nëan, a. azurbiå. cyanic, -an'ik, a. kem. cyan-; ~ acid, cyansyra. Cyanide, -nid, s. cyanid, cyanmetall. cyanite, -ånit, 5. min. kyanit. cyanogen, -an'odjen, s. kem. cyan. cyanometer, -nom'etur, .«?. instrument till mätning af intensiteten af luftens ei. vattnets blå

färg. cyanopathy, -nop'athi, cyanosis, gr., -no'sis, s. med. blåsot. cyanotype, -an'otip, s. fotografi åstadkommen förmedelst en cyanid. Cyanuret, -an'uret,

s. kem. cyanur, cyanmetall. CyanuriC, -nu'rik, a. kem.; ~ acid, cyanursyra. cyar, si'år, 5. anat. inre örats öppning, cyathiform, siåth'ifèrm, a. bot. bägarlik, cycle, si'kl, 5. krets, cirkel; cykel, kretslopp, omloppstid; period; följd; kurs; velociped; vn. kretsa, röra sig i cykler; ~ of the moon, lunar mån cykel (19 år), gyllentalet; ^ of the sun, solar solcykel (28 år), cyclic(al), -ik(ål), sik'-, a. cykel-; cyklisk; kretsande, cycling,-ing, 5. hjulsport, cyclist,-ist, s. velocipedåkare, cyclo-, Pi'klè, i sms. cirkel-. -lojd, s.

mat. hjullinie; zool. cykloidfisk; a. hörande till cykloidfiskarne. oJdal, -loj'dål, a. mat. cykloidal, hjullinig. vidians, -oj'-diåns, s. zool. cykloidfiskar (ss. sill, lax etc.). ~ne, -6n, s. cyklon, hvirfvelorkan. ^nic, -klon'ik, a. cyklon-, ^pean, -pè'ån, a. cyklonisk; jättelik, svpædia, o^pedia, -pe'dia, s. encyklopedi. ~pedic, -ped'ik, a. af föreg, ^pic, -kl6p'ik, a. cyklopisk. ~ps, -klops, s. gr. myt. cyklop; zool. en afdelning af klyffotingarna (krustaceer). cyder, se cider. Cygnet, sig'net, s. ung svan. Cylinder, sirindur, s. geom. cylinder äfv. ångm., vals äfv. tekn.; rulle, vält; pnmpstock; pl. valsverk; ~ of a gun, lopp i ett skjutvapen. ~-bit, s. halfrund borrspets (ss. på jämnbreda nafvare). ~-boring machine, s. borrbänk. ^-burning -charring, kolning i järn cylindrar (retorter). ~ -coaking, s. förkoksning i retorter. ~ -cover, s. ångm. cylinderlock. ^-engine, s. amerikansk pappersmaskin (holländare); double ångmaskin med två cylindrar, ^-escapement, s. cylindergång i ur. ^-gauge, s. art. kaliberrör. ^ -glass, se sheet-glass, ^-jacket, s. ångm. cylinderfodral. ~-jaw, s. ångm. cylinderkant. ~-lid, se r^-cover. ~-mill, s. valsverk; krutkvarn. ~-port, s. ångm. ång-öppning på cylindern. ~-powder, s.

retortkol till kruttillverkning. ~-preSS, S. boktr, cylinderpress, ^-roller, S. åkerbr. vält. 'v-

watch, s. cylinderur. cylindric, silin'drik, a. cylindrisk, valsformig. ~al, -ål, a. dets. ; ~ vault, byg. tnnnhvalf. ~ity,-dris'iti, s. cylinderform. cylindriform, -drifårm, a. cylindrisk, cylindroid, sil'indrojd, 5.

geom. cylindroid, vals med elliptisk genomskärning. Cyma, si'ma, s. byg. kyma, rännlist, »våg»

(hufvuddel af en karnis. i profil visande en våglinie,

konkav upptill och konvex nedtill: ~ recta, ei. tvärt om: ~ reversa); bot. se cyme. <v/tium, s?må'sjiåm, se cyma, byg. ey mar, se simar.

Cymbal, sim'bal, 5. antik, cymbal; pl. mus. tallrikar.

cymbiform, sim'biform, a. bot. båtformig. cyme, sim, s. bot. blomknippe, cymiferous,

-mifurus, a. bot. blomknippbärande. cymling, sim'ling, s. ett slags pumpa, cymoid, si'mojd, a. liknande blomknippe, cymophane, si'mofån, s. min. halfgenom-skinlig krysoberyll. CymOphanOUS, -méfånus. a. skimrande, skiftande, cymose, si'mos, cymous, -mås, a. lik blomknippe; bärande blomknippe. Cymric, Cwmric, kim'rik, a. kymrisk; 5. kymriska språket. Cymry, Cwmry, kim'ri,

8. kymrer (kymriska grenen af den keltiska folkstammen); a. kymrisk.

cynanche, gr., sinån'kè, 5. med. inflammation

i luftstrupshufvudet. CyniC, sin'ik, a. ei. hist, cynisk; rå, vresig, butter, misantropisk; astron, tillhörande ei. hafvande afseende på hundstjärnan; s. cynisk filosof, cyniker; människo-föraktare. ~al, -ål, a. se föreg. ^alneSS, -ålnès, s. cyniskhet, butterhet. ^ism, -sizm, s. cynicism; människoförakt. ey nips, lat., si'nips. s. zool. gallstekel. CynOSUre, si'nésjår, s. stjärnbilden Lilla Björn; ledstjärna; föremål för allas (beundrande) blickar, cyperaceæ, lat., sipurå'siè, s. pl. halfgräs. cyperaceous, -sjus, a. hörande till half-gräsens familj, cyperus, lat., sl'purus, s. bot. cypergräs (slägte

omfattande papyrus etc.).

cypher, se cipher.

cypress, sl'pres, s. cypress. ~-grass, se cyperus. ~-mOSS, s. en lummerart. ~ -vine, s. en slingerväxt med röda blommor. ~-W00d, s. cypressträ. Cyprian, sip'riån, a. från Cypern; vällustig, liderlig; s. invånare på Cypern; sköka, cyprine, si'prin, sip'rin, a. (1.) tillhörande karpslägtet (Cyprinus); (2.) af cypress, cypress-.

Cyprus, si'prus, s. (eg. pr.: Cypern) krusflor † (äfv. ~-lawn). Cyrenian, sirè'niån, a. från Cyrene; m. hist, cyrenaisk; s. invånare i Cyrene; ei. hist, cyrenaiker. CySt, sist, s. anat. blåsa. ~ed, -ëd, a. innesluten i en blåsa. ~ic, -ik, a. blåsform i g, blås-; försedd med blåsa; hörande till gall- ei. urinblåsan. ~is, iat., -is, se cyst. Oj ocele, -osèi, 5. med. en art bråck, otolithic, -olith'ik, a. hörande till sten i urinblåsan. ~OSe, -os, a. innehållande ei. lik en blåsa; blås-, ototomy, -ét'émi, s. uppskärning af en blåsa (is. urinblåsan).

à: fate, ä: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: her, 1: fine i: fin, f fir,cytoblast

cytoblast, si't6blast, s. fysiol, embryo till en cell.

czar, ry., zår, s. tsar. ~ina, ry., -è'nå, s. tsarinna, rysk kejsarinna, ^inian, -in'iån, a.

hörande till tsarvärdigheten, till tsaren ei. tsarinnan. ~ish -isj, a. tillhörande, tillkommande tsaren. ~evitch, -èvitj, 'vOWitZ, ry., -ovits, s. rysk tronföljare.

C

D, d, aè,«. bokstafven d; mus. noten, tonen I d; tekn. i sms. ngt i form af ett D (ss. (D)~ -slide, ~-trap). Förk. D., day; degree; deputy; deserter; died; Doctor; Duke; Dutch; d., date; (iat. denarius, denarii) penny, pence; D. C., mus. da capo; Am. District of Columbia; Doctors' Commons; D. C. L., Doctor of Civil Law; D. D., Doctor of Divinity; d. d., mil. discharged (as) dead; afv. d : d.; hand, delivered; d—d, damned;

De.,Am. seDei; Dea., Deac., Deacon; Dec., December; Deft., defendant; Deg., degree(s); Del., Am., Delaware; delegate; delineavit (iat.: tecknat på kopparstick o. d.); Dep., Department; Deputy; Dept., Department; deponent; DeutDeuteronomy; D. F., Dean of the Faculty; (iat. Defensor Fidei) Defender of the Faith; Dft., jur. se Deft.; dft., hand, draft; D. 6., (lat. Dei Gratia) by the Grace of God; (iat. Deo gratias) thanks to God; Di., Domini; Diet Dictionary; Dis., DiSC., discount; I DiSS., dissertation; Dist., distance; district; dit., ditto; Div., divided; dividend; division; D. L. 0., Dead Letter Office; dis., dollars; D. M., Doctor of Music; Do., do., ditto; dols., dollars; dOZ., dozen; D. P., Doctor of Philosophy; Dpt., deponent; Dpty., Deputy; Dr., debtor; Doctor; dram; D. S., mus. dal segno; Ds., Domi-nus; ds., days; dues; D. Sc., Doctor of Science; d/Sl_, hand, days' sight; D. T., Doctor of Theology; Dty., dty., hand, autu Dum., Dukedom; Dut., Dutch; D. V. (iat. Deo volente) God willing; Dwt. (eg. iat. denarius och weight) pennyweight.

dab, dåb, va. slå sakta med handen ei. med ngt mjukt ei. fuktigt, klappa; fukta, stänka; boktr, afklappa; afklatscha, kli-chera; s. klapp, sakta slag; sudd, tuss; klump ; klick, stänk; haklapp; F förståsigpåare, en som är »hemma» i ngt; zool. sandskädda (flundreart, Pleuronectes li-mander); platt fisk i aiimnht; pl. lumpsocker. ~chick, 5. zool. smådopping (Po-diceps minor); ofjädrad kyckling, äfv. bild.: »gröngöling». ~ber, -ur, S. boktr. etc. kudde för svärta, 'v/bilig, "ing, prt.; S. boktr, afklappning; af klatschning; ~ machine, klicheringsmaskin. ~ble, -1, va. doppa

hastigt och ofta, fukta; stänka; vn. plaska, slaska; fuska (in, i), lägga sig i saker. ~bler, -lur, s. plaskare etc.; fuskare. ~Ster, -stur, s. F förståsigpåare, »mästare».

dace, dàs, s. zool. en art mört (Leuciscus). daCOit, se dakoit.

dactyl, dak'til, s. metr. d akt yl (— - -). ar, -ur, ~ic, -'ik, a. daktylisk. biography, -iog'rafi, s. konsten att gravera ädla stenar. ~ist, -ist, s. daktyliker. ^ology, -6l'odji, s. döfstummas fingerspråk, dad, dåd, ~die, -i, s. barnspr. pappa, daddle, dåd'l, vn. stulta, stappla fram; s.

P el. lok. labb (hand, äfv.) fot. daddock, dåd'ok, 5. murken trädstam, daddy, dåd'i, se daddie. ~-long-legS, s. harkrank.

dade †, dåd, vn. tulta, gå ostadigt; va. leda

vid handen ei. i ledband, dado, it., dà'do, S. byg. tärning (del af en pio-

destai); (bröst)panel. dædal, dè'dåi, ~ian, -dà'liån, a. labyrin-tisk. invecklad; konstrik, sinnrik. OUS, -us, a. bot. bugtbräddad. daff, dåf, (1.) va. lok. se daunt; s. † dumhuf-vud; (2.) † se doff; (3.) va. Skoti. vara narraktig; leka, tokas, daffodil, dåfodil, s. gul narciss, påsklilja

(äfv. ~ly, -i), daft, dåft, a. skoti. fånig, tokig; narraktig; yr, uppsluppen, rasvill. ~neSS, -nës, s. tokighet etc., jfr föreg.

dag, dåg, 1. s. dolk; förr »sadelrör», pistol. dag†, dåg, 2. s. dagg; duggregn; va. stänka ned, nedsöla; vn. lok. vara tjock af regn om luft; dugga. ~-tail, se daggle-tail. dag †, dåg, 3. va. skära i remsor; s. remsa; ända, tofs, totte; rem; ~-lock, s. smutsig Ull, tofs i svansändan på får. ~-SWaill, s. groft täcke ei. matta, dagger, dåg'ur, s. dolk; fäktsabel; florett; boktr, kors (†); va. genomborra, nedstöta, sticka med dolk; to look ~s, se grym ut, kasta blickar fulla af hat; to speak tala grymt; to be at drawn with, lefva på krigsfot med. ~S, -s, s. pl. svärdslilja. ~S-drawing, s. gripande till vapen; to be at vara färdig att öfvergå till handgripligheter.

cytoblast, si't6blast, s. fysiol, embryo till en cell.

czar, ry., zår, s. tsar. ~ina, ry., -è'nå, s. tsarinna, rysk kejsarinna, ^inian, -in'iån, a.

hörande till tsarvärdigheten, till tsaren ei. tsarinnan. ~ish -isj, a. tillhörande, tillkommande tsaren. ~evitch, -èvitj, 'vOWitZ, ry., -ovits, s. rysk tronföljare.

C

D, d, aè,«. bokstafven d; mus. noten, tonen I d; tekn. i sms. ngt i form af ett D (ss. (D)~ -slide, ~-trap). Förk. D., day; degree; deputy; deserter; died; Doctor; Duke; Dutch; d., date; (iat. denarius, denarii) penny, pence; D. C., mus. da capo; Am. District of Columbia; Doctors' Commons; D. C. L., Doctor of Civil Law; D. D., Doctor of Divinity; d. d., mil. discharged (as) dead; afv. d : d.; hand, delivered; d—d, damned;

De.,Am. seDei; Dea., Deac., Deacon; Dec., December; Deft., defendant; Deg., degree(s); Del., Am., Delaware; delegate; delineavit (iat.: tecknat på kopparstick o. d.); Dep., Department; Deputy; Dept., Department; deponent; DeutDeuteronomy; D. F., Dean of the Faculty; (iat. Defensor Fidei) Defender of the Faith; Dft., jur. se Deft.; dft., hand, draft; D. 6., (lat. Dei Gratia) by the Grace of God; (iat. Deo gratias) thanks to God; Di., Domini; Diet Dictionary; Dis., DiSC., discount; I DiSS., dissertation; Dist., distance; district; dit., ditto; Div., divided; dividend; division; D. L. 0., Dead Letter Office; dis., dollars; D. M., Doctor of Music; Do., do., ditto; dols., dollars; dOZ., dozen; D. P., Doctor of Philosophy; Dpt., deponent; Dpty., Deputy; Dr., debtor; Doctor; dram; D. S., mus. dal segno; Ds., Domi-nus; ds., days; dues; D. Sc., Doctor of Science; d/Sl_, hand, days' sight; D. T., Doctor of Theology; Dty., dty., hand, autu Dum., Dukedom; Dut., Dutch; D. V. (iat. Deo volente) God willing; Dwt. (eg. iat. denarius och weight) pennyweight.

dab, dåb, va. slå sakta med handen ei. med ngt mjukt ei. fuktigt, klappa; fukta, stänka; boktr, afklappa; afklatscha, kli-chera; s. klapp, sakta slag; sudd, tuss; klump ; klick, stänk; haklapp; F förståsigpåare, en som är »hemma» i ngt; zool. sandskädda (flundreart, Pleuronectes li-mander); platt fisk i aiimnht; pl. lumpsocker. ~chick, 5. zool. smådopping (Po-diceps minor); ofjädrad kyckling, äfv. bild.: »gröngöling». ~ber, -ur, S. boktr. etc. kudde för svärta, 'v/bilig, "ing, prt.; S. boktr, afklappning; af klatschning; ~ machine, klicheringsmaskin. ~ble, -1, va. doppa hastigt och ofta, fukta; stänka; vn. plaska, slaska; fuska (in, i), lägga sig i saker. ~bler, -lur, s. plaskare etc.; fuskare. ~Ster, -stur, s. F förståsigpåare, »mästare».

dace, dàs, s. zool. en art mört (Leuciscus). daCOit, se dakoit.

dactyl, dak'til, s. metr. d akt yl (— - -). ar, -ur, ~ic, -'ik, a. daktylisk. biography, -iog'rafi, s. konsten att gravera ädla stenar. ~ist, -ist, s. daktyliker. ^ology, -6l'odji, s. döfstummas fingerspråk, dad, dåd, ~die, -i, s. barnspr. pappa, daddle, dåd'l, vn. stulta, stappla fram; s.

P el. lok. labb (hand, äfv.) fot. daddock, dåd'ok, 5. murken trädstam, daddy, dåd'i, se daddie. ~-long-legS, s. harkrank.

dade †, dåd, vn. tulta, gå ostadigt; va. leda

vid handen ei. i ledband, dado, it., dà'do, S. byg. tärning (del af en pio-

destai); (bröst)panel. dædal, dè'dåi, ~ian, -dà'liån, a. labyrin-tisk. invecklad; konstrik, sinnrik. OUS, -us, a. bot. bugtbräddad. daff, dåf, (1.) va. lok. se daunt; s. † dumhuf-vud; (2.) † se doff; (3.) va. Skoti. vara narraktig; leka, tokas, daffodil, dåfodil, s. gul narciss, påsklilja

(äfv. ~ly, -i), daft, dåft, a. skoti. fånig, tokig; narraktig; yr, uppsluppen, rasvill. ~neSS, -nës, s. tokighet etc., jfr föreg.

dag, dåg, 1. s. dolk; förr »sadelrör», pistol. dag†, dåg, 2. s. dagg; duggregn; va. stänka ned, nedsöla; vn. lok. vara tjock af regn om luft; dugga. ~-tail, se daggle-tail. dag †, dåg, 3. va. skära i remsor; s. remsa; ända, tofs, totte; rem; ~-lock, s. smutsig Ull, tofs i svansändan på får. ~-SWaill, s. groft täcke ei. matta, dagger, dåg'ur, s. dolk; fäktsabel; florett; boktr, kors (†); va. genomborra, nedstöta, sticka med dolk; to look ~s, se grym ut, kasta blickar fulla af hat; to speak tala grymt; to be at drawn with, lefva på krigsfot med. ~S, -s, s. pl. svärdslilja. ~S-drawing, s. gripande till vapen; to be at vara färdig att öfvergå till handgripligheter.

b: note, b: do, b-. nor, b; not, à: tube, å; tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.daggle

daggle, dag'l, va. släpa i väta, i smuts, nedsöla; vn. »traska» i väta, i smuts. ~-tail, s. osnygg människa, slampa, »lortlolla»; a. se följ. ~-tailed, a. smutsig nertill På

kläderna.

daguerreotype, dågër'otip, s. daguerrotyp; daguerrotypering; va. daguerrotypera; biid. noga afbilda, dahlia, dà'iiå, 5. bot. dalie, georgin. dahline,

-lin, s. kem. inulin. dailiness, dà'linës, s. daglig förekomst, daily, da'li, a. daglig; ad. dagligen; s. daglig tidning (: ~ paper); ~ governess, lärarinna som går till eleverna i deras hem, men ej bor där. daintf, dant, se ~y. ~ineSS, -inës, 5. läckerhet, finhet etc., jfr föij. ~y, -i, a. läcker; kräslig, yppig äfv. om person; fin, Späd, täck; nogräknad, granntyckt; sirlig, till-gjord; veklig; s. (vani. i pl.: -ties, -tiz) läckerbit, läckerhet (is. om sötsaker o. d.); my »min ängel», mitt »socker», ssöt-nos»; to make »smörja kråset» (of, med); »göra sig rar», låta be sig. dairy, da'ri, s. mejeri; mejerihandtering; mjölkkammare; mjölkmagasin. ~-farm, s. mejeri. ~-house, s. mejeri på en egendom, se föij. ~-r00m, s. mjölkkammare. keeper, s. mejerist. ^maid, s. mejerska; deja, ladugårdspiga; mjölkflicka. ~man, s. mejerist; ladugårdskarl. ~ing, -ing, s. mejeriskötsel, -handtering, dais, da'is, 5. estrad, upphöjd plats i en

sal; högsäte; tronhimmel, baldakin, daisied, dà zid, a. poet. full af ei. prydd med tusenskönor, daisy, -zi, s. (pl. -sies, -ziz) bot. tusensköna (Bellis); ~ cutter F, traf-vare (häst); ~ picker F, tredje person (yngre bror ei. d.) som åtföljer ett älskande par för konvenansens skull, daker, dà'kur, 5. förr däcker (tio stycken skinn), daker-hen, dà'kürhën, se corn-crake. dakoit, dakojt', s. ind. medlem af röfvar-band. ~y, -l, s. röfveri i band, rof var-väsen.

dale, dal, s. däld; tekn. pumprör. ~Sman,

S. dalbo is. på eng. skotska gränsen, el. i Norge, etc.

dalliance, dal'ians, s. uppskof, förhalande af tidén; »hångel», smek, kurtis; gyckel, lek (klandrande). dallier, -iur, s. en som smeker etc.; skämtare, dally, dal'i, vn. (imp. o. pp. -lied, -d) förhala tiden; leka bort tiden; »hångla», smekas; rasa, skämta, dalmatic, dålmåtfik, ~a, -å, s. lång sid

hvit prestdrägt. daltonian, dåltè'nian, a. o. s. (en) färgblind, daltonism, -'tonizm, s. färgblindhet.

dam, dam, 1. 5. hona af däggdjur; moder om

djur, äfv. föraktl. om människor; dam i damspel.

~-board, s. dambräde (: schackbräde), dam, dam, 2. s. dam, fördämning; damsten i masugn (äfv. ~-StOne); va. fördämma, uppdämma (äfv. med in, off, up)-, afdämma (: ~ out)-, af-, instänga. ~-head, s. bruksdam, kvarndam, damage, dam'adj, s. skada, förlust; F kostnad, pris; pl. jur. skadeersättning; va. skada; vn. lida skada; to lay uppskatta skadans värde vid gjordt ersättningsanspråk (at, till), ^-feasant, (fàzant) a. jur. görande ohägn om främmande kreatur.

-abl, a. utsatt för skada, bräcklig.

damar,

se dammar. damascene, dam'åsèn, a. från Damaskus;

s. se damson; va. se damaskeen. DamaSCUS, damas'kus, s. pr. Damaskus. ~-blade, s. damaskenerklinga. ~-Steel, s. damaskeradt stål. damask, dam'ask, a. Damaskus-; damaskerad jfr sms.; rosenröd; s. damast; en rosenröd färg; va. väfva i damastmönster

med blommor o. d.; göra brokig; se vid. feen.

^-barrel, s. damaskerad bösspipa. ~ -linen, s. linnedamast, ^-plum, se damson. ~-rOSe, s. damaskusros. ~-Steel, s. damaskeradt stål. ~-W0rker, s. da-mastväfvare, -väfverska; damaskerare. ~een, -èn, va. damaskera ståi. ^eening, ~è'ning, s. damaskering. ~in, -in, s. damaskenerklinga; damaskerad sabel; se äfv. f-steel. ~ing, -ing, s. damastväfvande. damasse, fr., dåmås', s. flandrisk damast-drälL

damassin, dam'asin, s. guld- ei. silfver-damast.

dame, dam, s. jur. O. poet, förnäm fru; »madam», »mor» (äldre gift kvinna af folket); skol-förestånderska, »skolmor», »läsmor»; husmoder för inackorderade skolgossar. ~'S-violet, ~W0rt, s. bot. nattviol (Hespe-ris matronalis). dammar, dam'är, se föij. ~a, -ä, s. dammarharts (äfv. ~-resin); ett ostindiskt barrträd (Dammara, äfv. ~-pine). damming, dam'ing, prt. af dam; s. (för-,

upp-)dämning (ofta ~-up). damn, dam, va. förbanna; fördöma, äfv. teol.; uttrycka sitt ogillande öfver, »nedskälla», uthvissla; interj. fördömdt! ^able, -nåbl, a. fördömlig, afskyvärd; P förbannad, r^ableness, -nablnës, s. fördömlighet. ~ably, -abli, ad. P förbannadt, ^ation, -na'sjun, s. fördömelse (äfv. P ss. ed); uthvissling. ~at0ry, -åturi, a. fördömande, jfr condemnatory. ~ed, -d, pp.; a. teol. fördömd, (evigt) förkastad; P för-

bannad. ~ifiC, -nif'ik, a. fördärf bringande. ~ify, % -nifi, va. skada, damp, damp, 5. fukt: imma, dimma, ånsra, dunst; gruf. pl. kväfvande gaser; bild. nedslagenhet, missmod; a. fuktig; fuktande vägg; dimmig luft; modstulen >J<; va. fukta, väta; bild. afkyla; dämpa eld, ljud etc.; förkväfva, hämma, undertrycka; to cast (throw) a "o upon, afkyla, dämpa, kväfva, nedslå; to strike a ~ into, injaga ängslan hos, ingifva missmod. ~-C0Urse, s. byg.

vattentätt skikt i en mur för att hindra fukts uppstigande. ~-pr00f, a. som står mot ! fukt, utestänger fukt. ~en, -n, va. fukta; vn. blifva fuktig. ~er, -ur, s. fuk-tare, dämpare etc.; mus. dämmare; tekn. spjäll, eldstadslucka, register i ugn; biid. F streck i räkningen, afkylare, glädjestö-rare. ^ish, -isj, a. (något) fuktig, däfven. ~ishness, -isjnës, s. fuktighet, däfven-het. ~neSS, -nës, s. fuktighet; dimmighet. -i, a. se damp †; gruf. kväfvande; full af kväfvande gas. damsel, dåm'zèl, s. ung person†; fröken †;

flicka, ung ogift kvinna. damSOn, dam'zn, s. damaskusplommon.

dan, dan, s. (1.) † numera blott skämts, herr, se

don; (2.) bärg. hund, drög i koigrufvor. danaide, dan'aid, 5. mek. ett slags konisk turbin.

dance, dåns, vn. dansa (to, efter musik); va. | dansa; låta dansa (t. ex. ett litet barn på armarna), dansa med; s. dans; ~ in a rope, ~ on nothing P, dingla i galgen; ~ attendance on, träget göra sin uppvaktning, fjäska för; to lead a lady a föra en dam i dansen; to lead (aperson) a (pretty) bild. se to lead a person a life. -ur, s. dansör, dansös; dansande person; dansande kavaljer i mots, tin røij. ~reSS, -urës, s. dansös; dansande dam. dancing, da'nsing, prt. af föreg, v.; s. dansande, dans. ~-man, s. danskavaljer, dansande herre. ~-master, s. dansmästare. ^-mUSiC, s. dansmusik, ^-pump, s. dansko. ~-r00m, s. danssal. "w-SCh00l, s. dansskola, dandelion, dån'dèliun, s. bot. maskros (Taraxacum officinale), dander, dån'dur, s. (1.) se dandruff; P vrede; (2.) slagg; askmörja; vn. Eng. lok. sväfva hit och dit, svamla. dandified, dån'difid, pp. af foij.; a. sprätt-aktig, snobbig, dandify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) göra lik en sprätt, utstyra, dandiprat, dån'dipråt, s. »pyssling» >j<; ett

skiljemynt från Henrik VII:s tid †. dandle, dan'dl, va. låta ett barn gunga på j armarna ei. knät, dansa med; smeka,kela i

med; förhala tiden för, uppehålla med fagert tal†. ~r, -ur, s. en som leker med ei. smeker barn. dandriff, dan'drif, se följ. dandruff, dån'druf, s. mjäll i hufvudet, "v

-COmb, s. finkam, dandy, dan'di, s. man på modet, elegant, sprätt, modenarr; ind. båtkarl på Ganges; iri. si. ett litet glas bränvin ei. d.; tekn. randvals i papperabruk (: ^-roller); a. sprät-tig; fin, täck, läcker. ~-brush, s. borste af hvalfiskben. ^-COCk, ~-hen, jfr bantam. ~"h0rse, s. velociped af äldre konstruktion. ~-l00m, s. liten (hand)väfstol för släta tyger, ^ish, -isj, a. sprättaktig. "wism, -izm, s. sprättaktighet. ~ize)|<, -lz, va. se dandify; vn. sprätta, <v/ling, -ling, s. liten sprätt. Dane, dån, s. dansk, ^gelt, -gèlt, s. Eng. hist.

»danagäld» (en forntida krigsgärd). <vW0rt, S. bot. sommarhyll, »danskablod» (Sambu-cus Ebulus). danger, da'ndjur, s. fara (of, för, Af; from, från ngns sida, för), nöd, våda; there is ~ in ...ing, det är förenadt med fara att...; (to be) in ~ of one's life, in ~ of losing one's life, in ~ of death, i lifgs(döds-)fara; out of (all) utom all fara. fully -fuli, ad. farligt, ^-light, 9. järnv. signallykta för fara. ^-Signal, s. i allm. signal för fara, stoppsignal. n^OUS, -us, a. farlig (for, för), vådlig; F i fara. ^OUSneSS, -usnës, s. farlighet, dangle, dång'gl, vn. hänga löst ned, dingla;

(stå och) hänga (uppehålla sig utan bestämdt ändamål); va. låta hänga lösb ned, dingla med; ~ about (after, on) hänga efter ngn; kringfladdra (women). ~r, -ur, s. en som hänger etc.; fruntimmersfjäsk, kvinnojägare, kurtisör; F släpsabel. dangling, dang'gling, prt. af föreg, v.; s.

dinglande; fjäsk, kurtis. ~-knot, s. tofs. Danish, da'nisj, a. dansk; s. danska språket; ~ skin, danskt handskinn, dank, dångk, a. fuktig, jfr damp; s. † fuktighet; det våta elementet, ^ish, -isj, se dampish.

dap, dåp, ~e, dåp, vn. vid mete sakta draga.

betet upp och ned. dapifer, lat., dåplfur, s. taffeltäckare, hofmästare.

dapper, dap'ur, a. (liten och) flink, rask, rörlig; behändig; fin, nätt. ^ling, -ling, s. pyssling; flink pys. dapple, dåp'l, a. fläckig, spräcklig; apel-kastad (: ~-grey); s. fläck; va. göra fläckig, tigrera. ~d, -d, a. se föreg. a. darby, da'rbi, s. murares rifbräde, putsbräde; pl. si. handklofvar.

dare, dår, 1. s. se dace. dare, dår, 2. vn. (imp. durst, derst el. -d; pp. ~d, -d) töras, våga; underståsig (;to, att); va. (reg..- imp. o. pp. ~d, -d) trotsa, utmana; förfära, skrämma, is. fåglar (särsk. lärkor) för att få dem i nätet; 5. †

djärfhet; utmaning (to give the ~ to);

say, jag vågar påstå, jag tror visst; efter ett påstående, tror jag, helt säkert, visserligen; Oh, say, nå, jag må säga; ~ you do that? vågar ni göra det? he ~ not say so, han vågar ej säga det; he you to do it, han trotsar dig att göra det. ~-devil, s. våghals, oförvägen sälle; a. alt trotsande, oförvägen, hänsynslös. say, hopskrifning af dare say, jfr ofvan I dare say. -ur, s. en som vågar, utmanar, darg, ~ue, dårg, s. Skoti. dagsarbete, dagsverke.

daring, då'ring, prt. af dare; a. oförvägen, dristig; s. djärfhet, djärft tilltag. ~n6SS, -nes, s. oförvägenhet, djärfhet. dariole, da'riol, s. ett slags söt kaka. dark, dårk, a. mörk; dunkel, äfv. bild.: svår att förstå; oupplyst, äfv. bild.: famlande, sväfvande i mörker; okunnig; bild. svart uidåd o. d.; dyster; sorgsen; blindt; hemlig; s. (medbest.art.) mörker, dunkel; okunnighet; obemärkt ställning; va. se ~ as pitch, becksvart; ~ chamber, camera obscura; the ~ Con tinent, det okända inre af Afrika; ~ glass, skymglas på en sextant; ~ horse, sport si. kapplöpningshäst som är okänd för vadhållarne; ~ lantern, blindlykta; ~ weather, mulet väder; to keep hemlighålla; to run utbilda sig i hemlighet; (to be, to keep etc.) in the i okunnighet, ^-hrowed, a. dyster, allvarsam. ^-Coloured, a. mörk till färgen, ^-minded, ^-souled, a. dyster; ondskefull, rv-WOrking, a. verkande i det fördolda, smygande. ~en, -n, va. förmörka äfv. bild.; skymma, göra skum; fördystra; förvilla; vn. mörkna; antaga ett dystert, hotfullt utseende äfv. bild.; he never my door again, han kommer aldrig mer öfver min tröskel. ~ener, -nur, s. ngn, ngt som förmörkar etc. ~ish, -isj, a. dunkel; skum; svartaktig färg. ~le, -1, vn. mörkna; dunkelt skönj as, framskymta. ""ling, -ling, a. nattlig; dyster; ad. i mörkret; i mörker; s. zool. mjölbill (skalbagge, Tenebrio). ~ness, -nes, s. mörker äfv.bild.iaiiabet.; dunkel; dunkelhet, otydlighet; okunnighet, ovetenhet; hemlighet, det fördolda; mörksens välde; elände; land of o*, dödsriket, r^some, -såm, a. dunkel, dyster. ~y, -i, s. Am. F »svärtinge, neger; si. blindlykta.

darling, durling, s. älskling; a. älsklings-,

(mest) kär. darn, dårn, va. (1.) stoppa hålpå klädesplagg is. strumpor; (2.) Am. P för damn; S. Stopp, stoppning; ~ up, stoppa i hop ei. till. darnel, da'rnel, s. bot. repe (Lolium); beaded dårrepe (L. temulentum); red renrepe, rajgräs (L. perenne). damer, då'rnår, s. (jfr dam) stoppare, stop-perska. darning, -ning, prt.; s. stoppning; ~ cotton, ~ yarn, stoppgarn; ~ needle, stoppnål; ~ stitch, stoppstyng. daroo, därå', s. bot. egyptisk sykomor (äfv.

~-tree). darrein †, dar'in, a. jur. sist. dart, dårt, 1. s. se dace. dart, dårt, 2. s. kastspjut; pil som skjutes ur en luftbössa; si. box, knytnäfsstöt rakt ut; P sugmun hos vissa insekter; va. slunga, kasta (at, på); störta; skjuta strålar, blickar; Vn. flyga (ut) om en kastad kropp;

skjuta, störta (fram, ned, ut); rusa, störta sig (at, on på). ~-cane, ~-stick, s. dolk-käpp. ~-graSS, s. bot. luddtåtel (Holcus lanatus). ~-Snake, s. zool. slungorm (A-contias). ~er, -ur, s. en som kastar, störtar etc.; zool. en brasiliansk pelikan (Plotus). ~er-fish, se archer-fish. "Jng, -ing, prt.; s. språng, singly, -ingli, ad. pilsnabbt, (störtande sig) med ett språng, dartars, da'rtarz. s. pl. ett slags fårskabb, dartre, fr., -tur, s. med. reform, dartrous, -trus, a. reformsartad; behäftad med reform.

dash, dåsj, va. häftigt slänga, slå, stöta; slå sönder, söndersplittra (vani. ~ to pieces); bild. krossa planer o. d., gäcka; slå en vätska i en annan, Uppblanda (wille with water); stänka, »klatscha» färg på en tafla; öfvergjuta, bestänka; förvirra, utskämma, göra skamflat ei. försagd; P se damn; vn. stöta (against, at, mot på); rusa (jfr föreg.; into, in i); plaska, stänka; krossas, splittras; haf sa; s. stöt, slag; rusning, anfall (at, on, på); smattrande skur (of rain), plask; (be)stänkning; anstrykning, släng, drag af en egenskap hos ngn el. ngt; raskt tag, grepp; krigisk dristighet, djärfhet; bild. plötsligt slag, oförutsedt hinder, missräkning; streck (of a pen); tankstreck; mus. staccato- ei. markeringstecken; F uppseende, uppseendeväckande uppträdande, »stil», »elegans», »vräkighet»; byg. stötfog; interj. plask! P fördömdt! ~ the pen through, öfverstryka ett ställe i skrift; ~ away, va. stryka öfver; vn. sätta af, rusa i väg; F »vräka sig», stoltsera; ~ off, va. »slänga i väg med», slarf va ifrån sig, hastigt o. hafsigt utföraj vn. rusa åstad; ~ out, stryka ut; slå ut (the brains, one's eye); ~ over, va. öfverstryka; sjö. spola öfver; vn. rinna öfver; störta, hoppa öfver; ~ through, genombryta; a good ~ F, ett godt tag; en betydlig mängd; to make a göra ett angrepp, ta ett tag, raskt gripa sig an; rusa; F uppträda vräkigt; at a (ei. one) »i ett kör», i ett tag. —board, s.

smutsskärm framför kuskbocken el. öfver hjulen ; hjulskofvel. ~pot, s. mek. vattenbroms-cylinder. —wheel, s. tvätthjul. ~er, -ur, 5. en som slår, rusar, etc.; F en som uppträder vräkigt, »stilig» person; kärnstaf; se vid. aboard. ~ing, -ing, prt. häftigt framfarande etc., jfr dash, v.; a. F uppseendeväckande; prålig, bondgrann; »vräkig», "stilig», elegant, lysande; s. rusande; stänkande etc., jfr dash; ~ board, ~ leather, se ofvan board; ^ against, påstötning, kollision, dastard, dås'turd, s. feg stackare, pultron; a. feg. ~ize)|<, -iz, va. göra feg. ^lineSS, -linës, s. feghet. ~ly, -li, a. feg, ömkligt rädd (af sig). ~ness, -nës, ~y, -i, feghet, dasymeter, dåsim'ëtur, s. fys. täthetsmätare för gaser.

dasypus, lat. eg. gr., dås'ipus, s. zool. bälta. dasyure, das'iur, s. zool. australiskt köttätande pungdjur (Dasyurus). data, då'ta, pl. af datum. dataria, dåtå'riå, s. påfliga kansliet i Rom. date, dat, i. s. dadel, —palm, —tree, s. bot. dadelpalm (Phoenix). —plum, s. dadelplommon (frukten af Diospyros lotus). —StOne, s. dadelkärna, date, dat, 2. s. datum; bestämd tidpunkt; hand. växels förfallotid; tidsålder; va. datera; bestämma tiden för; härleda från en viss orsak; vn. räkna; förskrifva sig (from, från); vara daterad; long hand. lång sigt; to bear om handling etc. vara daterad; bearing ~ the 8th instant, daterad d. 8 dennes; after efter dato ; from this från innevarande dag; out of gammalmodig, föråldrad ; to ~ in advance, antedatera. ~leSS, -lës, a. odaterad, utan dato. ~r, -ur, s. daterare. dative, da'tiv, a. dativ; jur. som kan (bort)-gifvas; afsättlig; förordnad af domstol; s. gram. dativ; jur. ngt som fritt kan förfogas öfver, datum, lat., da'tum, s. (pl. -ta, -ta) mest i plur. ngt gifvet, bestämdt; faktum; se vid sms.; to take ~ from, biid. utgå från, taga till utgångspunkt o. rättesnöre. line, landtm. baslinie.

daturia, dåtu'riå, -rina, -ri'nå, -rine, -'rin, s. kem. giftig alkaloid i spikklubba (Datura).

daub, dåb, va. smörja, bestryka, klena öfver; grofrappa †; smeta ned, öfver; öfver-sudda (måla oskickligt), nedkludda; »sudda till» en tafla; dölja, bemantla; groft smickra)J<; vn. klena, kleta; sudda, kludda; s.sudd, jfr va; ~ it, hyckla; ~ over, öfversmeta; sudda öfver. ~er, -ur, s. en som smetar etc.; plankstrykare; sudder, kkidder (dålig målare) ; grof smickrare. ~ery, -uri, ~ry, -ri, s. smörja, smet; sudd, kludd; falskhet, bedräglighet. ~ing, -ing, prt.; s. smörja, smet; påklenande, öfverstrykande; plåstrande; grof målning, sudd; groft smicker. -i, a. klibbig, smetig. daughter, då'tur, s. dotter i aiia bet. —in -law, 5. sonhustru. ^lineSS, -lines, s. dotterligt förhållande, uppförande, 'v|ike, ~|y, -li, a. dotterlig, dauk, se dawk, 1.

daunt, dant, va. skrämma, göra modlös; ~ed, -ëd, pp. skrämd; nothing ~ F, utan att låta sig bekomma. ~er, -ur, s. en som skrämmer. ~IeSS, -lës, a. oförsagd, oförfärad. 'vleSSneSS, -lësnës, oförskräckthet. Dauphin, då'fin, s. dauphin, fransk kronprins. ~e, -fen, ~eSS, -ës, s. fransk kronprinsessa, davenport, då'vnp6rt, se devonport. davit, da'vit, dav'it, s. sjö. dävert; penter-

balk ('.fish-**); båtdävert (: boat-r^). Davy, dà'vi, s. pr. David; bärg. Davy's säkerhetslampa (: —lamp). ~ Jones (djonz), s. sjö. F näcken, haf stroll; ~'s locker, sjö. F »sjömansgräfven», sjön, hafvet, —man, s. bärg. lampvaktare. daw †, då, 1. va. se dawn. daw, då, 2. s. kaja (vani. jack">S). dawdle, då'dl, vn. förspilla tiden med obetydligheter; va. förnöta tidén; S. se följ. ~r, -ur, s. dagdrifvare, dawdling, -ing, prt.; s. tidsöda, tidens förspillande, dawdy. då'di, s. slampa, »trasfröken». dawish, da'isj, a. lik en kaja. dawk, dåk, 1. s. skåra, inskärning i timmer;

va. hugga i, göra skåror i. dawk, dåk, 2. s. ind. postskjuts; ~ bungalow, skjutsstation; to travel resa med skjuts.

dawn, dån, vn. dagas, gry äfv. biid; s. dag-ning, gryning (äfv. ~ of day), äfv. biid. uppkomst, första början; ~

upon, dagas (gå upp om dagen) öfver; dagas, gå upp för (one's eyes); at by i gryningen, sx/ing, -ing. prt.; a. gryende (äfv. biid.: genius, hope; etc.); s. gryning, dagning. day, då, s. dag; dagsljus, dager; biid. dagens ljus; dygn; ofta i piur. ngns (lifs)dagar, lif; tid, tidsålder; bestämd tidpunkt för

è: note, o: do, o: nor, t-, not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.decaphyllous

ngt; uppskof, väntetid; batalj (dag), seger (i talesätt som: the ~ is ours, the ~ is lost, to win the byg. ljusöppning; ~ in

banco {in bank), sessionsdag, plenum i högsta domstolen, jfr banco; ~ in court, rättegångsdag; ~ of grace, teol. nådatid; pl. hand, anståndstid, respittid is. tre dagar efter en växels »förfallodag; the ~ of the Lord, Herrens dag (tillkommelse), domedagen; the Lord's söndagen; ~ of the week, veckodag, dag i veckan, hvardag; to agree upon, to appoint (assign, fix, give, settle) a utsätta en bestämd dag för ngt; to have (make) a ~ of it F, göra sig en glad dag; to have had (ei. seen) one's »hafva haft sin tid», vara förbi med; to have one's om person hafva sina vackra och sina fula dagar, vara ombytlig till lynne (ei. utseende); to have seen (the ~) better hafva sett bättre dagar bild. ss. i sv ; to name the om en fästmö utsätta bröllopsdagen; the ~ before, dagen förut (äfv. adverbieit); the ~ before yesterday, (i) förgår; the ~ after to-morrow, (i) öfver-morgon; one en (»vacker») dag i det

förflutna el. det tillkommande; the Other här om dagen; choose (ei. take) your (own) bestäm dagen (tiden) själf; some ~ or other, endera dagen, förr eller senare; this ~ week (fortnight), 8 (14) dagar i dag; i dag 8 (14) dagar sedan; this many a på mången god dag, sedan lång tid tillbaka; length of ofta lifslängd, långt lif; officer of the jourhafvande officer; one of these (fine) F, endera dagen, en vacker dag; ~ after (by) dag för dag, dagligen; by om (på) dagen; by ~ and by night, (oupphörligt) natt och dag; by the per dag; på dagsverke, för dagspenning; (but ei. only) from ~ to (blott) dag för dag, för dagen utan säkerhet för den kommande ; from this ~ forward, från och med i dag; alt från den dagen; in a ~ or two, inom ett par dagar; in one på en in the om (på) dagen (mots, om natten); in two om (inom) två dagar; on what hvilken dag (adv.)? to se under to; to a jämt på dagen; (up) to this till den dag som i dag är, än i dag, alt intill närvarande tid; (to adjourn etc.) without på obestämd tid; ~beam, s. stråle af dagsljuset. ~bed †, s. hvilsoffa. "^-blindness, s. med. dagblindhet. ~boarder, s. en som är inackorderad blott för maten, ^book, s. dagbok, särsk. köpmans dagkladd; journal. boy, s. lialfpensionär, gosse som ej bor i skolan. ~break, s. dagbräckning; at, by i dagbräckningen. ^butterfly, s. dagfjäril. ~

-dock, s. klocka som går 24 timmar i en uppdragning. ~C0al, s. bärg. öfversta i dagen gående kolskiktet. ^dreaiT), s. tom villa, »dröm», luftslott. ~dreamer, s. »drömmare», fantast, ^flower, s. bot. Commelyna. ~fly, s. zool. dagslända (Ephemera), ^-labour, s. dagsarbete, dagsverke. ^-labourer, s. daglönare. ~ -level, s. bärg. dagort. flight, s. dagsljus, dager äfv. biid.; byg. se day; I begin to see det börjar klarna för mig i den här saken; se vid. ex. under burn, "w-maid, se dairymaid. ~-mare, s. mara som plågar en om dagen; obehaglig föreställning som man ej kan göra sig kvitt. ~net, s. lärknät. ~-nursery, s. barnkrubba. ~peep, s. dag-ning. ^-pupil, ^-scholar, se r^-boy. ~ -School, s. dagskola där lärjungarne ej bo.

med. nattblindhet. ^SIYian †, s. skiljedomare. ^Spring, s. gryning. Star, s. morgonstjärna; poet. dagens stjärna, solen. ~'S-W0rk, s. dagsverke, dags-arbete ; sjö. seglad distans under ett dygn.

järnv. tur- och returbiljett gällande för en dag. ~time, 5. dag, den tid det är dager; in the om dagen (mots.

om natten).

^-wearied,

«. poet. trött af dagens möda. ^WOrk, se labour. daze, dàz, va. blända, förvirra, göra vimmelkantig; s. gruf. glittrande sten, kattguld, o. d. ~d, -d, pp.; a. bländad, hufvudyr.

dazzle, dåz'1, va. blända, äfv. biid. förblinda; vn. vara bländad, bländas; s. bländande ljus, skimmer; falsk prakt.

~d, -d, pp.; a. bländad, förblindad (by, with, af). -ur, s. ngn, ngt som bländar ei. förblindar, bländare, dazzling, -mg, prt.; a. bländande; s. bländning. deacon, de'kn, s. kyrk. diakon; Skoti. ordförande i ett skrå; fattigvårdssyssloman; a ~ of the art F, en mästare i konsten; ~eSS, -ës, s. diakonissa. ^llOOtl, -hud, S. diakoner kollekt. ; se vid. följ. ~ry, -ri, ~ship, -sjip, 5. en diakons syssla ei. värdighet.

dead, dëd, a. död (of, af, i; with, af), äfv.

bild., teol., jur. etc. liflÖS; dödslik; bild. kall,

känslolös (to, för); orörlig, stillastående; matt, glanslös; dufven; öde, tom; stilla, tyst äfv. biid. hand.; ofruktbar, onyttig, obegagnad,

hand.

o s äl j b ar; ruttnande, murken; bärg. ofyndig; trög, långsam; F säker; F fullkomlig, fullständig, »riktig» ; ad. F fullständigt, totalt, ytterligt, död(s)-; (stanna) tvärt; s. dödsstillhet; bärg. ofyndigt bärg, gångart; va. † döda; vn. † dö; ~ against, rakt emot; sjö. se följ.; ~ ahead, sjö. stick i stäf; ~ calm, döds-

stilt, jfr c.; ~ center, fast dubb å svarfstol, se vid. sms.; ~ cotton, omogen bomull; a hand (at a job) P, en utmärkt skicklig arbetare (i ngt), en öfver-dängare; ~ languages, döda språk; ~ letter, bild. död bokstaf, lag som ej efterföljes; se vid. sms.; ~ level, alldeles plan yta, se vid. sms.; ~ lime, dödbränd kalk; ~ lock, stockning, »baklås», se vid. nedan sms; ~ men F, tömda butelj er vid ett dryckeslag; sjö.beslag-sejsingarna lemnade hängande under rån vid beslagna segel; ~ season, årstid då alt politiskt och kommercielt lif ligger nere; to be brought to (to come to, to make) a ~ halt lock, ~ pause, ~ point, ~ stand, ~ standstill, ~ stoj-?), tvärstanna, ej kunna komma någon vart längre; afstanna; to look ~ at, se ngn stint i synen; to strike nu, slå ihjäl; at ~ (in the of night, midt i djupaste natten; in the of winter, midt i vintern. ~-alive, a. si. förstockad, trög, slö. ~-angle, s. fort. död vinkel, ^-bargain, s. rampris; ofördelaktig handel. beat, a. se under b. ; S. tekn. hvilande gång i ur; Am. si. lätting som lefver på andra, »parasit», ^-block, s. sjö. block utan skifva, dotkopp. ~ -born, a, dödfödd. ~-broke, a. si. i grand ruinerad, ^-center, ~-centre, 5. mek. död punkt. ^-Colouring, s. mål. grund-ning. ~-d00r, s. byg. blinddörr. ~-drunk, a. dödfull. ~-eye, s. sjö. jungfru, dotkopp.

fall, bärg. lafve i schaktöppning. ~ -flat, s. sjö. nollkrysspant. ~-floor, s. byg. trossbottensfyllning. ~-freight, s. barlastfrakt; fyllnadsfrakt. ~-gilt, a. matt-förgyld. ^-gold, s. matt guld. ^-ground, s. fort. död vinkel; bärg. den ej malmförande delen af en grufva. ~-head, s. gjut. död-hufvud, gjuthufvud; Am. F gratist, en som får ngt gratis (t. ex. fribiljett till teatrar, omnibusar etc.); va. F slunga hals öfverhufvud. ^-hearted, a. ldenmodig. ~-hear-tedness, s. klenmodighet, försagdhet.

sport, täflandes (hästars, båtars etc.)

framkomst till målet samtidigt. horse, s. si. förutbetaldt arbete; to pull the arbeta för redan uppburen betalning. ~ -house, 8. bårhus, ^-letter, s. obeställ-bart (kvarliggande) bref; ~ office, kontor för obeställbara försändelser. ~ -level, s. gruf. dagort. ~-lift, s. tung ohandterlig börda; svår nöd. ~-light, s. sjö. patentglas i däck; lucka för kajut-fönster o. d.; blindlucka. ~-lock, s.

tekn.

regellås. ~-march, s. sorgmarsch. ~ -neap, s. sjö. lägsta vattenstånd, jfr neap -tide, ^-nettle, s. blindnässla. ~-pay, s.

mil. sjö. bedrägligt uppburen sold för en

afliden. plate, 5. ångm. dödplåt. ~ -pledge, s. förfallen pant; jfr mortgage. ~-point, 5. mek. död punkt, ^-

reckoning,

s. sjö. död räkning, bestämning af fartygets läge efter loggning etc. utan observation. ^-roasting, s. bärg. dödrostning. ^-ropes, s. pl. sjö. stående gods. ^-salesman, s. P köttförsäljare som ej är slagtare. (D)~-Sea fruit, se Sodom apple. ~-set, s. jagt. en pointer's stånd; djärft anfall, beslutsamt o. ihärdigt full-följdt försök; öfverlagdt bedrägeri i spel. ~-Shot, s. mästerskytt. ~-Stand, s. dilemma, svår förlägenhet; beslutsamt motstånd; to be at a nu, »stå i stöpet».

hand. dödt kapital; fastigheter. ~-wall, s. slät mur utan-fönster o. d. ~-water, s. sjö. kölvatten.

weight,

s. mek. etc. död vigt; hand. dödt kapital; tung börda; sjö. last af tungt gods; F tyngd (lod etc.) som kommer en dörr att slå igen »af sig själf», ^-wind, s. rak motvind, ^-window, s. blindfönster. ~ -WOOd, s. murket trä; skeppsb. uppkloss-ning på kölen. ~-W00l, s. dödull, ull som ej är klipt på lefvande får. ~

-works, s. pl.

sjö. ett fartygs öfvervattens-kropp. ~en, -n, va. dämpa, försvaga; hämma, minska fart; döfva smärta, förtaga ljud; byg. tekn. genom fyllning ei. beklädnad göra mindre genomtränglig för ljud; göra en yta matt; göra en dryck dufven; göra känslolös, äfv. biid. förhärda. ening, -ning, prt.; s. mattgöring, matt-ning; dämpande, döfvande af ljud ei. för ljud, jfr föreg. ~ing, -mg, prt.; S. ångpannas

beklädning. ~ish % -isj, a. dödslik, liflös. ~

lihOOd, -lihud, s. de dödas tillstånd. ^liness, -lines, s. dödlighet. ~ly,

-ll, a. dödlig fiende, förolämpning, hat, sjukdom etc., dödande, döds-; giftig i växtnamn; förfärlig; mordisk; ad. dödligt; dödlikt; P ytterligt, »rysligt», »så att man kan dö»; ~ marksman, se n^-shot; ~ pale, dödsblek; ~ sin, kat. kyrk. dödssynd. ~ly -Carrot, s. bot. se scorching fennel. ~ly -nightshade, 5. bot. Belladonna.)~ and Dumb Asylum, institut för döfstumma; ~ as a post, döf som en stock; ~ of one ear, döf på ena örat; to turn a ~ ear to, slå döf örat till för. ~-mute, s. en döfstum. ~en, -n,

va. göra döf, bedöfva; göra t. ex. en vägg

h'. note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.decaphyllous

F Talspråk.

286 P Lågt språk.

decimaiizatiöii

ogenomtränglig för ljud. ~ly, -li, ad. jfr deaf; a. Eng. prov. enslig, ensam. o^neSS, -nes, s. döfhet; otillgänglighet far skäl. deal, dèl, 1. S. furuplanka (hand. af i öfrigt samma dimensioner sombatten, men bredare); furu-(virke); red f, hand., yellow f, byg. tallplank, -virke; white f, granplank, -virke; slit f, bräde af half tjocklek, mots, whole f. "*-bOX, s. trälåda, lår. ~-end, s. plankstump, kort planka (af mindre an 6 fots längd). ~-W00d, s. furuvirke, deal, del, 2. S. obestämdt stor del; betydlig mängd, jfr ned.; handel; gifning i kortspel; va. (imp. o. pp. delt) dela; utdela (äfv. med out); fördela; skingra; gifva, tilldela; vn. handla (med prep. jfr ned.); medla; gifva i kortsp.; a great f, a good ~ (°f) [F blott a en hel mängd (af), rätt mycket, betydligt; ~ by, behandla, handla mot (vani. med ett adv.: ill, fairly, well, o. d.); ~ in, handla med en vara, »göra (affärer) i»: sysselsätta sig med; ~ with, handla med, hos en köpman; handla mot, behandla; hafva att göra med, möta, kämpa mot (difficulties, passions) ; he was ft with cruelly, han blef grymt behandlad. ~er, -ur, s. en som utdelar etc.; handlande, köpman; gif-vare, »gifven» i kortsp.; ~ in..., en som i handlar med, som »gör i» en vara; en som sysselsätter sig med ngt; ~ in hardware, järnkramhandlare; ~ in old books, antikvarisk bokhandlare; ~ in politics, politiker. ~ing, -ing, prt.; s. behandling; handlingssätt (ofta pl.); ofta pl. »handel», umgänge; handel, affär; handel och vandel; I have no fs with him F, jag har med honom ingenting att skaffa, dealt, delt, imp. o. pp. af deal, 2. dean, dèn, l. s. bärg. ort i eg. mening, gima. dean, dèn, 2.5. domprost (: f of a cathedral church)-, förr kontraktsprost (: rural); Eng. univ. uppsyningsman vid gudstjänsten i the college chapels; univ. dekanus. ~ery, -uri, s. en domprosts syssla, boställe, ei. inkomster; domprosten; deka-nat. ~eSS, -ës, 5. domprostinna. ^ship, -sjip, s. en deans syssla, titel ei. värdighet, dear, dèr, a. dyr, kostsam; dyrbar, kär (to, för); ad. kosta, köpa etc. dyrt; s. jfr ex. älskling; interj. kors! bevara mig! (äfv. O fi ei. ~ mel); my fi kära du, käre vän! my fs F, kära vänner; \My\ (D)f Sir! (öfverskrift i bref) Min bäste herre! that's a f F, så är du (en) snäll (gosse ei. flicka); (to run etc.) for f life, »för (brinnande) lifvet», som om det gälde lifvet. ~ -bought, a. dyrköpt. ~-loved, a. högt älskad.

dearborn, de'rborn, s. Am. ett slags trilla

(fyrhjulig lätt enkel familjevagn).

dearly, de'rli, ad. älska högt, ömt; dyrt. dearness, -nes, s. dyrhet, dyrbarhet; biid. högt värde; öm tillgifvenhet.

dearth, dèrth, s. dyrhet; dyr tid; brist, ringa tillgång (of, på); ofruktbarhet, torrhet, magerhet biid.

deary, dè'ri, s. F ss. smekord älskling.

death, dèth, s. död i alla bet.; döden (utan art. jfr ex.); dödsfara; dödsfall (oftast^??.); pl. flerehanda dödssätt; to brave (face) f, trotsa döden; to die an easy f, dö en stilla död; it will be the f of me?, »det blir min död»; at (on) the f of..., vid ...s frånfälle; to be at f's door, to be (lie) on the point of f, ligga för döden; (to lie) in the jaivs of f, i dödens käftar; to be in at the f, sport, vara framme vid räfvens död; to f, till döds, ihjäl; to dress to f, si. kläda sig »yttereradt» (modernt) ; to put to f, taga lifvet af. aflifva, afrätta, döda; to the f, till döden, till det yttersta, på lif och död. ^-bed, s. dödsbädd, sotsäng. ~-bell, s. dödsklocka äfv. vid afrättningar; själaringning. ^-blOW, s. banesår, biid. dödsstöt. ~-Car, s. likkärra. ~-damp, s. dödssvett. ~-fire, s. dödsljus (lyktgubbe). ~-gripe, s. konvulsiviskt grepp, ^-hour, s. dödsstund. ~ -hunt, va. P besöka afrättningar. ~-hun-ter, s. likplundrande marodör; P lik-körare; se vid. running patterer. <vlike, a.

dödslik. ^-messenger, s. dödsbud. ~ -rattle, s. dödsrossling, rw-rate, s. dödsprocent, dödlighet. ~'s-head, s. dödskalle; ~ moth, zool. dödskallefjäril (Sphinx atropos). ~TS-man, s. skarprättare. ^-stroke, se f-blow. f-struggle, s. (äfv. i pl.) dödskamp. ~-throes, s. pl. dödskval, dödskamp, ^-token, s. dödstecken. ^-warrant, s. (af regenten un-derskrifven) dödsdom äfv. wid. ~-watCh, S. zool. dödsur (en skalbagge, Anobium). ~

-wound, s. dödligt sår, bane(sår). ~fül, -ful, a. full af död; mordisk, blodig; dödlig. ^fulneSS, -fulnës, s. dödsutseende. ~less, -lës, a. odödlig, <^liness >jC, -lines, s. se deadliness. ~|y -li, se deadly. ~ward, -wërd, ad. mot döden.

debacle, dëbåk'l, s. islossning ; geoi. häftigt flöde; biid. vild flykt.

debar, dëbå'r, va. (imp. 0. pp. ~red, -d) utestänga, afstänga (from, från); beröfva (from); to be fred from (äfv. utan prep.), vara utestängd från, beröfvad ngt.

debark, deba'rk, va. landsätta; vn. landstiga. ^ation, -à'sjån, s. landsättning, landstigning.

sl: fate, ä: far, a: fall, a: fat, k: fast, Å: mete, è: met, è: her, i: fine, \i fin, i: fir,deliac

debase, dèbà's, va. nedsätta, förnedra (into, till); försämra, förfalska mynt. <^ment, -mènt, s. försämring genom tillsats, förfalskning; nedsättning, förnedring. ~r, -nr, s. ngn ei. ngt som nedsätter etc., försäm-rare. debasing, -ing, prt.; a. nedsättande. debasingly, -ingli, ad. på ett försämrande, nedsättande sätt. debat(e)able, deba'tabl, a. tvistig, tvifvelaktig.

debate, dèbà't, s. tvist, (ord)strid, meningsutbyte ; debatt, diskussion, öfverläggning, förhandling; strid)(C; stridsämne †; va. strida om, kämpa för†; omtvista; bestrida; afhandla, debattera, dryfta en fråga; VII. tala vid en diskussion; tvista; rådslå, öfverlägga (on, upon, om: afhandla, diskutera); strida †; beyond obestridlig. ~r, -ur, s. talare i en diskussion. debating, -ing, prt.; s. diskussion, debatt; ~ society, sällskap för öfning i offentlig (politisk) diskussion, debauch, dèbå/tj, va. förföra till liderlighet; förleda, moraliskt fördärfva; vn. föra ett utsväfvande lefnadssätt; s. utsväfning, liderlighet; omåttlighet; dryckeslag. ~ed, -t, a. utsväfvande, liderlig. ~ed-neSS, -ëdnès, s. liderlighet; omåttlighet. ~ee, dëb'6sjè. s. vällusting, liderlig sälle, rucklare. ~er, -år, s. förförare, förledare. ~ery,

-uri, s. omåttlighet; liderlighet; förförelse. ~ment, -mènt, s. förförelse, fördärf, debenture, dèbën'tur, s. skuldsedel is. räntebärande obligation (t. ex. railway <x/); intyg berättigande till återgångstull. ~d, -d, a. om varor berättigad till återgångstull. debile †, deb'ii, a. svag, matt. debilitate, -'itåt, va. försvaga, utmatta, debility, -'iti, s. svaghet, matthet, kraftlöshet, debit, deb'it, s. hand. debet(sida), skuld; va. debitera (one for goods; one for the amount ei. blott the amount; one1 s account with a sum); what is my ~ with you, huru mycket är jag (er) skyldig? debituminize, dëbitå'mimz, va. befria från jordbeck, debituminization, -niza'sjun, s. borttagande af jordbeck, debonair, fr., dèbonà'r, a. artig, vänlig, godmodig; smakfull, elegant. ~neSS, -nës, s. vänlighet etc. debouch, dèbè'sj, vn. mii. debouchera, framrycka ur ett pass. fr., -à', s. trångt pass; hand. marknad, af sättningsort. ~ure, fr., -o'r, S. mynning af en dal, en flod o. d. débris, fr., dàbrè', s. spillror; byggnadsgrus; borrmjöl vid bärgborrning; geoi. sönderfallna klippstycken, stenskor af v el.

debruised, dèbro'zd, a. her. öfverlagd med

annat märke.

debt, det, S. skuld i alla bet.; fordran, jfr ex.; jur. skuldfordringsmål (: action of bad osäkra fordringar; active and, passive, aktiva och passiva i ett bo; ~ of honour, hedersskuld; s due to one, ens fordringar; to clear all infria alla sina skulder; to contract (make) åsamka sig skuld(er), äfv. to run in to gather in, to recover indrifva fordringar; to pay the ~ of nature, betala naturen sin skuld: dö; (to be) in one's in o» to a person, (stå) i skuld (äfv. tacksamhetsförbindelse) till ngn; (to be, to get) out of skuldfri. ~ee, -é', s. jur. fordrin,gsegare. ~leSS, -lès, a. skuldfri. ~or, -år, s. gäldenär, en som står i skuld (i hvarje bet.) till ngn. début, fr., dàbo', s. debut, första uppträdande; första början. ~ant, fr., -ta'ng, s. debutant, r^ante, fr., -ta'ngt, s. kvinlig debutant.

deca-, gr., dèk'å, S. i vetensk. benämningar, särsk. i måttsord efter franska systemet tio. o,chord, ~Chordon, -kord(on), S. förr bruklig tio-strängad harpa; ngt bestående af tio delar †. ^dal, -kådål, a. bestående af tio; tiodelad, grundad på tiotal. ~de, -kàd, s. dekad, tiotal, grupp af tio. decadence, -ney, dèkà'dëns(i), S. dekadens, förfall, decadent, -dènt, a. på (i) förfall. (deca)gon, -gé n, s. geom. tiohörning. gram, ^gramme, fr., -gram, s. dekagram

(vigt om tio gram), ^gynian, -djin'ian, "X,-

gynous, -kadj'inus, a. bot. med tio stift. ~hedral, -hè drål, a. geom. tiosidig. hedron, -he'dron, S. (pl. -dra, -dra) solid tiosidig figur, decalcification, dekalsifika'sjun, s. borttagande af kalkhalt ei. af kalkbeläggning is. från tänder. decalcify, - -fi, va. borttaga kalkhalt från. (deca)liter, ~litre, fr., -létår, s. dekaliter, "wlogist, -kal'odjist, s. uttolkare af de 10 budorden, "v|ogue, -log, s. dekalogen (do 10 Guds bud). ~meter, -mètår, ^mètre, fr.

-ma'tur, s. dekameter (längdmått om 10 meter), decamp, dëkåmp', vn. bryta upp (ur läger), aftåga; skyndsamt begifva sig af, »packa sig bort», ^ment, -mènt, s. uppbrott, decanal, dèk'anål, a. hörande till en dean. decandrian, dèkån'driån, decandrous,-drås,

a. bot. med 10 ståndare, decangular, dëkång'gulår, a. tiohörnig. decant, dèkånt', va. afhälla för att klara, låtande bottensatsen blifva kvar. ^atiOn, -å'sjån,

s. af hållning. ~er, -år, s. en som af häller ; (vin)karaffin.

(deca)phyllous, dëkåfilus, a. bot. tiobladig.

decapitate, dekap'itat, va. halshugga; Am. F ge afsked på grått papper, decapitation, -ta'sjun, s. halshuggning. (deca)pod, -péd, s. zool. tiofoting, kräftdjur; a. tiofotad, hörande till ordningen ~a, -kap'oda, s. pl. tiofotingar. ~al,

-kåp'6-dal, ~0US, -kap'odus, a. tiofotad, hörande till tiofotingarna. decarbonate, dĕkå'rbonàt, va. borttaga kolsyra från. decarbonization, -nizà'-sjun, 5. afkoining, jfr røij. decarbonize,

-niz, va. tekn. afkola, befria stål från kol. (deca)stich, -stik, s. poem af tio rader. Style, -stil, a. med tio kolonner; s. portik med tio kolonner. ^Syllabic, -silab'ik, a. bestående af 10 stafvelsen decay, dĕkà', vn. förfalla; vissna, multna, murkna; försämras; försvagas, aftyna; aftaga; blekas ur om färger; förstöras, gå under; va. % försvaga, försämra; s. förfall; bofällighet; aftyning; bortvissnande, bortdöende; förmultnande; undergång; to fall into råka i förfall. ~ed, -d, pp.; a. förfallen; angripen (af förruttnelse), murken; förstörd; medtagen; afsigkommen. ^edneSS, -ednès, s. tillstånd af förfall. ~er)fC, -ur, s. ngt som förorsakar förfall ei. förstörelse (röta etc.). ^ing, -ing, prt.; a. ruttnande, murken; förfallen, bofällig; s. 9e decay. decease, dese's, s. frånfälle, död(sfall); vn.

aflida. ~d, -t, a. o. s. (en) afliden, decedent, dësè dënt, 5. Am. afliden person;

a.)|< bortgående, deceit, dese't, s. bakslughet, svek, list, bedrägeri, bedräglighet; jur. bedrägligt förfarande. ~ful, -ful, a. bedräglig, svekfull. f fulness, -fulnës, s. bedräglighet, | svek, falskhet. ^leSS, -lës)j(, a. sveklös, utan svek.

deceivable, dësèVabl, a. lätt bedragen, lättrogen; bedräglig †. ~neSS, -nès, s. \ lättrogenhet; bedräglighet †. deceive, dësè'v, va. bedraga i aiim. bet. (by. with, genom, med); svika; lura; gäcka förhoppningar; fördrifva tiden; to be äfv. missräkna sig, se sig (be)sviken (in, of, på); be not faren icke ville. ~r, -år, s. bedragare, deceiving, -ing, prt.; a. bedräglig; s. bedrägeri, decern, lat. räkneord, de'sem, tio. December, dësëm'b&r, s. december, decemfid, dësëm'fid, a. bot. tioklufven. decemvir, iat., dësëmMr, s. (pl. äfv. iat.

-1) rom. antik, decemvir, ^al, -ål, a. tiomanna-. ~ate, -at, s. tiomannavälde. decency, dè'sënsi, 5. anständighet, sedig-het, ärbarhet, blygsamhet; tillbörlighet,

det passande (of, i); pl. (-ies, -iz) anständighetens fordringar, decennary, dësën'åri, s. årtionde; jur. förr rote af 10 grannar (freeholders), decennial, -nial, a. tioårig, tioårs-; inträffande hvart tionde år. decennium, lat., -nium, s. decennium, årtionde, decent, dè'sënt, a. anständig, äfv. F »städad», hygglig; måttlig, tillräcklig, lagom stor (fortune etc.), hjälplig; passande; sedig, ärbar, blygsam, ^ish, -isj, a. F dräglig, »passabel». ~neSS †, -nës, se decency. decentralization, dësëntralizä'sjun, s. decentralisation is. poiit. deception, dësëp'sjun, s. bedrägeri, svek; självbedrägeri; villa, villfarelse, misstag; beware of look out for se till att ni ej blir bedragen; optical synvilla, deceptiousf, -sjus, a. bedräglig, deceptive, dèsëp'tiv, a. bedräglig om ting. ~ness, -nës, s. bedräglighet, falskhet, deceptory, -turi, se föreg. a. decerption, dësë'rpsjån, s. afplockning;

ngt afplockadt †. decharm, dëtjå'rm, va. lösa ur förtrollning, decidablé, dësi'dabl, a. som kan afgöras, decide, dësi'd, va. afgöra, afdöma; bestämma; slita tvist; vn. fälla dom, döma (on, upon, öfver, om); besluta sig, bestämma sig [on (med prt.), föl' (att)]. ~d, -ëd, pp.; a. afgjord, bestämd, otvifvel-aktig; fast besluten (upon, för); beslutsam. <x*dly,-ëdli, ad. afgjordt, bestämdt, säkert, utom ali fråga, otvifvelaktigt, otvetydigt, ^dness, -ëdnës, s. afgjord-het, bestämdhet. ~r, -nr, s. en som afgör ngt, skiljedomare, deciduous, dësid' üus, a. bot. (snart el. om blad årligen) affallande, äfv. zool. om tänder, horn etc. som årügen fällas, enårig; förgänglig; f trees, träd som årligen fälla lofven. ~ness, -nës, s. blads etc. egenskap att årligen fällas, enårighet. decigram, dëslgråm, ~me, fr., ---', s. decigram (0,1 gram).

deciliter, dësiritur, dësliètur, décilitre,

fr., däsilèJtur, s. deciliter (: 0,1 liter), decillion, a ë sir ju n, S. decillion (enl. engelskt

beräkningssätt: en million upphöjd till 10:de digniteten d. v. s. ett tal uttryckt med en etta och 60 nollor; enl. franskt: 1000 upphöjdt till ll:te digniteten el. en etta med 33 nollor). ~th, "th, a.

decillion-; s. decilliondel. decimal, dës'imål, a. decimal-, grundad på tiotalet; s. decimal; decimalbråk (: ~ fraction); ~ point, decimalkomma (efter

engelskt sätt ersatt med en punkt, t. ex. 1.0b).

~ism, -izm, s. decimalsystem is. i mått, mål, vigt o. mynt. ^ization, -iza'sjun, s. förvandling till decimalsystem. ~ize, -iz, va. öfverföra till decimalsystem. ~ly, -i, ad. efter decimalsystem, decimate, dës'imåt, va. uttaga hvar tionde af is. till dödsstraff; taga tionde aff; decimera, ödelägga, förhärja is. om sjukdom

o. d. decimation, -må'sjun, s. uttagande af hvar tionde (man till bestraffning); tagande af tionde †; decimering, förhärjande. decimator, -ur, s. en som uttager hvar tionde, decimeter, dësim'ëtur, dëslmètur, déci-mètre, fr., dåsimå'tur. s. decimeter (: 0,i

meter).

decimo-octavo, dës'imo-oktå'vo, s. (bok i)

oktodes (tecknas: 18:o ei. 18:mo).

decimo-sexto, dës'imo-sëks'to, s. (bok i)

sedesformat (tecknas: 16:o ei. 16:mo). decipher, dësi'fur, va. dechiffrera, tolka,

Uttyda eg. hemlig skrift, ngt dunkelt; utreda, afslöja †. ~able, -abl, a. som kan tolkas, läsas om hemlig skrift. ~er, -ur, s. en som dechiffrerar, uttolkare. ~ereSS, -urës, s. uttolkerska.

s. pl. byggnader ofvan däck (ruffar o. d.).

~-light, se sky-light, sjö. ^u-load, ^loading, s. däckslast, ^-passage, s. plats såsom däckspassagerare; to take (travel) gå (resa) såsom däckspassagerare, ^-passenger, s. däckspassagerare. ~

-pipe, S. däcksklys för ankarkettingen. ~

-Seam, s. däcks-nåt. ~ed, -t, pp.; a. klädd, prydd; däckad. ~er, -ur, s. en som täcker, som pryder, etc., -täckare; sjö. i sms. -däckare (ss. twotvådäckare, tvådäckadt fartyg), "Jng, -ing, prt.; a. betäckande; prydande; s. prydnad, utstyrsel (: ~ out). declaim, dëklå'm, vn. hålla tal, hålla föredrag; deklamera; predika, fara ut (against, mot; on, upon, öfver); va. de-

klamera, framsäga; tala för, försvara †. ~ant, -ånt, -er, -ur, s. en som deklamerar etc., talare, declamation, dëklåmå^jun, s. deklamation (-skonst, -sofning); högtidligt, offentligt tal; uppstyltadt tal, tomma fraser, ordprål.

declamatory, dëklåm'åturi, a. deklamatorisk; högtrafvande, svassande, frasrik. declarable, dëklå'råbl, a. förklarlig, be-vislig.

declaration, dëklårå'sjun, s. afgifven förklaring (of love, of loar, etc.); tillkännagifvande, förkunnande; anmälan, uppgift; angifning i tullen; jur. kärandens påstående; (D)^ of Independence, oafhängighetsförklaring, is. nordamerikanernas af 1776 ; (Z>)~ of Rights, engelsk grundlag af 1689. declarative, dëklår'åtiv, a. förklarande, tillkännagifvande (of): utgörande förklaring, förklarings-. ~ |y, -li, ad. uttryckligen, declarator, dëklår'åtur (dëk'låråtur), s. Skoti käromål hvari part anhåller att domstolen må afgifva yttrande till hans förmån. ~ily, -ill, ad. förklaringsvis; uttryckligen. ~y, -i, a. förklarings-, förklarande (of), uttrycklig, declare, dëklå'r, va. (bestämdt, öppet) förklara, tillkännagifva, betyga, förkunna (to, för; that, att); anmäla, uppgifva; hand. deklarera, angifva (goods at the custom-house)', vn. jur. om käranden afgifva påstående; (äfv. ~ one's self) förklara sig (against, mot; for, för), öppet tillkännagifva sin mening (hvilket parti man sluter sig till); / (nå) det må jag säga; I ~ for..., för min del röstar jag för, ofta F: väljer jag, föreslår jag, tager jag, går jag till etc.; ~ one (something) to be, förklara (säga) att ngn (ngt) är, äfv. blott ~ one (a) (och subst. t. ex. ~ one a rascal); ~ as such, förklara ngn därför (ngt nämdt predi-kativ); ~ one's self a bankrupt, förklara sig insolvent, göra cession, uppge sin stat; ~ off, frisäga sig, ej vilja vara med längre. -d, pp.; a. förklarad;

bestämd, uttiycklig; erkänd; (officielt) uppgifven. ~dly, -ëdli, ad. uttryckligen, erkändt. ^dneSS, -ëdnës, s. erkändhet, bestämdhet. ~r, -ur, s. en som afgifver förklaring, förklarare, betygare, till-kännagifvare. declaring, -

ing, prt.; s. se declaration. declension, dĕklĕn'sjun, s. lutning, sluttning; aftagande, förfall, försämring; afböjande, (höflig) vägran; undvikande;

i: note, è: do, nor, t>: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

t Taispråk. 29Ö P Lågt språk.

gram. deklination, ettnomens böjning(ssätt); ~ of the needle, se under declination. declinable, dekll'nabl, a. gram, böjlig om no-

men, som kan deklineras. declinal, dekli'nal, a. nedböjd, lutande, declinate, dèk iinåt, a. bot. nedböjd stam etc. declination, dĕklinà'sjun, s. nedåtböjning; sluttning, lutning; afvikande från räta linien, afvikelse från det rätta; aftagande, förfall; afböjande, afslående (from, of); astron, fys. deklination; gram. deklination, böjning, böjande; ~ of the compass (needle), kompassens (magnetnålens) missvisning, declinator, dèk'linàtur, 5. deklinator, af-vikelsemätare, instrument som mäter deklination, särsk. kompassens missvisning, ^y, -kli'naturi, a. afböjande; ~ plea, jur. förr jäfvande af domstols befogenhet (t. ex. med åberopande af benefit of clergy).

decline, dĕkll'n, vn. böja sig, luta sig ned, luta; wid. gå nedåt, utföre; vara i aftagande, aftaga, nalkas sitt slut; (börja att) förfalla, försämras; vara i sjunkande, sjunka; falla i pris ei. om priset; afvika (from, från raka linien, en gifven riktning, bild. det rätta); vägra, betacka sig; va. böja ned, luta; afböja, afslå, undvika, vägra, betacka sig för (offers etc.; to do el. doing); gram. deklinera, böja nomen; aflägsna †; minska †; s. aftagande, nedåtgående, (början de) förfall; fallande, sjunkande; prisfall; med. sjukdoms regress; krafternas nedsättning, utmattning, aftynande; to be in a med. lida af kraftnedsättning, aftyna; (to be) on the (vara) i aftagande, i fallande, i sjunkande, särsk. om pris.

-d, pp.; a. nedböjd, lutande; afsigkommen. -ur, s. (med of) en som afböjer (ngt) etc.; ett slags solvisare, declinometer, dĕklinom'ètur, s. instrument till mätning af kompassens missvisning, declinous, dĕkli'nus, a. bot. nedböjd, declivity, dèklivlti, s. sluttning (nedåt); ett plans lutning, declivous, -kli'vus, de-clivitous, -itus, a. sluttande (nedåt). deCOCt, dekokt', va. koka, göra afkok på; smälta födan; upphetta. ~ible, -ibl, a. kokbar; smältbar föda. ~ion, -k'sjun, s. (af)kokning ; dekokt, afkok. ~ive >J<, -iv, a. lätt afkokande; lättsmält föda. ~Ure) (C, -ür, s. afkok, dekokt, decollate, dĕkol'àt, va. halshugga; (af)top-

pa. ~d, -ëd, a. halshuggen; zool. med afnöta topp om snäckor, decollation, -la'sjun, s. halshuggning; kem. tekn. afsprängning af halsen på en kolf. decolour, dĕkul'ur, va. taga färgen ur, (ur-) bleka, affärga. ~ize, -iz, se föreg.

decolor, dĕkui' Ur, Am. se föreg. ~ant, -ant, 5. blekningsmedel, ^ation, -a'sjun, s. (ur-) blekning; urblekthet, affärgning, färglöshet. ~ize, -iz, va. (ur)bleka, göra färglös, affärga. ~ized, -izd, pp.; a. urblekt, affärgad. decomplex, dè'komplĕks, a. flerdubbelt sammansatt.

decomposable, dekompo'zabl, a. kem. (upp-)

löslig; fys. delbar, decompose, dekompo'z, va. upplösa i enkla

beståndsdelar, kem. fys. sönderdela; vn. Upp-lösas i sina enkla beståndsdelar; vittra. de~

composing, -ing, prt.; a. sönderdelande; s. sönderdelning; ~ furnace, tekn. sulfatugn. decomposite, -kom'pozit, a. O. s. (ngt) dubbelt ei. flerfaldigt sammansatt, decomposition, -pozisj'un, s. sönderdelning, upplösning is. kem. af en kropp i dess enkla beståndsdelar (äfv. fys. of forces, of light) ; vittring; multnande; flerdubbel sammansättning, decompound, dèkompaund', va. ånyo sammansätta; se vid. decompose; a. dubbelt ei. flerfaldigt sammansatt, särsk. bot. (leaf). ^able, -abl, a. som kan flere gånger sammansättas; upplöslig. decorate, dék'orát, va. dekorera; smycka, pryda, försköna, decoration, -ra'sjun, s. prydande, smyckande, dekorerande; dekorering, prydnad(er); ordensdekoration, äretecken; pl. teat, dekorationer; ~ day, Am. »dekorationsdagen» (80 maj) då de uti inbördes kriget fallnes grafvar prydas med blommor.

decorative, -iv, a. tjänande till prydnad, dekorations- (painting), prydnads-(plants, växter etc.) decorator, -ur, s. en som smyckar etc.; dekoratör; dekorationsmålare; cement, stuck. deCOrOUS, dèko'rus, ärv. dĕk'orus, a. anständig, passande drägt, uppförande etc. ~neSS, -nès, s. prydlighet, anständighet, decorticate, dĕko'rtikàt, va. afbarka, (af-) skala, decortication, -ka'sjun, s. afbark-ning, (af)skalning. decorticator, -ur, s.

skalningsmaskin, decorum, lat., dĕko'råm, s. anständighet i tal o. uppträdande; det passande; belefvenhet; pl. anständighetens fordringar; to keep (observe) iakttaga dekorum. deCOy, dĕkoj', va. locka i fällan (into, i); lura; tubba away); s. lockplats för att fånga viidfågei; snara, fälla i aiimht; lockfågel; lockbete. ~-bird, ~-duck, s. lockfågel. ~-man, s. fågelfängare. decrease, dĕkrè's, vn. minska(s), aftaga; va. förminska; taga af maskor vid stickning; s. förminskning, aftagande; ~ of the moon. månens aftagande, nedan; on the i af-

tagande, decreasing, -ing, prt.; s. aftagande.

decree, dĕkrè', s. påbud; afsagdt beslut; föreskrift, lag; teol. Guds (eviga) rådslag, beslut; jur. vissa domstolars utslag, domslut; va. o. vn. påbjuda, förordna, bestämma, besluta, "wable, -abl, a. som kan beslutas.

decrement, dĕk'rëmënt, s. aftagande, förminskning; (storlek af) förlust genom minskning; her. månens nedan, decrepit, dĕkrĕp'it, a. ålderdomssvag, orkeslös, utlefvad. decrepitate, dĕkrĕp'itàt, vn. spraka, förpuffa; va. rosta, bränna, kalcinera under ständig förpuffning. decrepitation, -tà'-sjun, s. förpuffning.

decrepitness, dĕkrĕp'!tnës, decrepitude,

-itiid, s. ålderdomssvaghet, -bräcklighet, orkeslöshet. decrescent, dĕkrës'ënt, a. aftagande is. om

månen.

decretal, dĕkrè'tål, a. innehållande ei. tillhörande ett påbud, jfr decree o. följ.; s. is. påfligt påbud, dekretal; dekretalsamling. decretist, -tist, s. kännare af dekretaler; kat. univ. kyrkorättslärare, decretive, -tiv, a. bestämmande, förordnande; egande natur af påbud, förordning. decretOrily,dĕk'rëturili,ad.påettbestämdt, afgörande sätt. decretory, -turi, a. afgörande, bestämmande; bestämd, uttrycklig; kritisk dag etc.

decrew †, dĕkro', vn. se decrease. decrial, dèkri'ai, s. högljudt tadel, decrier,

-i'ur, s. högljudd klandrare. decrustation, dĕkrustà'sjun, 5. borttagande

af skorpa, afskalning, afbarkning. decry , dèkri', va. (imp. o. pp. -Cried, -d) skarpt klandra, söka nedsätta, tala illa om, »utskrika», bringa i vanrykte, decubation †, dĕkubà'sjun, s. se följ. s. decumbence, äfv. -ney, dèkum'bèns(i), s. nedläggande; liggande ställning, decumbent, -bënt, a. nedläggande sig; ned-liggande afv. bot. decumbiture, -bitàr, 5. med. intagande af sängen; sängliggande, decuple, dĕk'upl, a. tiofaldig; 5. tiofaldt belopp, tal taget tio gånger; va. tio dubbla, decurion, dĕkü' rion, s. rom. antik, dekurion, anförare för en dekuria (10 man). ~ate, -àt, s. en dekurions befattning, decurrent, dĕkur'ënt, a. bot. nedlöpande blad. decursion †, dĕkë'rsjun, s. nedrinnande, en flods lopp. decursive, -kl'rsiv, a. nedlöpande.

decury, dek'uri, s. rom. antik, dekuria (10 man), decussate, dĕkus àt, va. retensk. geom. etc. skära i form af en romersk tia(X),korsa;

a. se följ. ~d, -ëd, pp.; a. korsad, skuren; bot. korsvis motsatt; ret. innebärande en korsställning (chiasmus), decussation, -så'sjån, s. skärning i form af en romersk tia (X), korsställning; bot. korsvis motsatt biad-ställning.

dedal..se dædal... dedeCOrOUS †, dèdĕk'6rus, a. vanhedrande, opassande.

dedentition †, dedentisj'un, s. tandfällning, dedicate, dëd'ikàt, va. helga, inviga (to, till

ett heligt bruk); egna; dedicera en bok (to, till: tillegna); a. helgad, egnad (to, till); ~ one's self to, egna sig åt (slå sig på). ~e %, -è', s. den åt hvilken ngt är till-egnadt; gynnare som uppvaktas med en dedikation, dedication, dëdikä'sjun, s. (med t o) invigning, helgande; hängifvande; tillegnande, dedikation. —day, ~"feast, 5. årlig åminnelsefest af en kyrkas invigning, dedicator, dëd'ikàtur, 5. en som inviger, egnar etc., tillegnare. ~ial, -kato'rial, -i, a. innebärande tillegnan, tillegnande.

dedimus (lat.: vi hafva gifvit), dëd'ämus, S. jur. af lordkanslern utfärdad fullmakt att i ngt visst fall utöfva en fredsdomares åligganden, dedition †, dëdisj'un, s. uppgifvande, öfverlemnande.

deduce, dëdu's, va. "draga slutsats, härleda, sluta (from, från). ~ment, -mënt, s. härledning, siutföijd, slutsats, deducible, -ibl, a. som kan härledas, slutas till. deduct, dëdukt', va. afdraga, af räkna (from, out of), afkvitta; charges ~e d, (after) ~ing charges (expenses), hand. med afdrag af omkostnader (speser). ~ible, -ibl, a. som kan afdragas. ~ion, -k'sjun, s. afräkning. afdrag; härledande, slutledning; slut-följd, slutsats (to make the ~ that ...)', all ~s made, med afdrag af alla omkostnader, netto; making a ~ for, med afräkning af (hvad som åtgår till). ~ive, -iv, a. härledande, slutlednings-; som man kan härleda ei. sluta sig till. ~ively, -ivli, ad. genom slutledning, slutledningsvis. deed, dèd, 1. s. ersättningsord för damned (eg. uttalet af d-d).

deed, dèd, 2. s. dåd, verk, handling; bragd, bedrift; jur. underskrifven, med sigill försedd, (officielt inregistrerad) och bevittnad öfverlåtelsehandling af fast egendom, förskrifning; handling, dokument; kontrakt; va. Am. F öfverlåta genom in (very) se indeed; in the (very) på bar gärning. —box, s. dokumentskrin, —poll, s. ensidigt kontrakt o. d. (uppsatt

blott af ena parten). ~ful, -ful, a. poet. dåd-

full, handlingskraftig. ~leSS, -lès, a. dådlös, overksam. ~y %, -i, se ~/W. deem, dèm, vn. o. va. döma, fälla omdöme; anse (för); tänka, tro, mena (of%, om); s. † omdöme, mening. ~Ster, -stur, s. domare på ön Man. deep, dèp, a. djup i alla ordets bet.; lågländ; svårfattlig, invecklad, dunkel; hemlighetsfull, hemlig, förborgad; mörk,intensiv till färgen el. om färg; dof, låg, grof i ton ; »djupaste», ytterlig sorg, förtviflan o. d.; bild. fördjupad, försänkt i tankar o. d.; som trängt (gått, »ligger») djupt in i ett studium, etc., djupt inne i ngt, djupsinnig, grundlig, lärd; listig, förslagen, lömsk; ad. is. som prefix i sms. med part. o. adj. djupt; långt nere; s. djup, is. poet. (the »djupet», hafvet; ~ wi ne, mörkrödt vin; debt, försänkt i skuld; ~ in love,kär öfver öronen ; ~ in thought, försänkt i djupa tankar; ankle knee waist sjunknn ned, el. (om snö, vatten etc.) räckande Upp till fotknölarna, till knäna, till midjan; two, three etc. två, tre etc. man högt (på 2,3, etc. led); a crime of f**est dye, ett det svartaste brott; to get into nu water, komma ut på djupet; bild. råka in på ämnen där man ej kan reda sig; to drinks, se djupt i flaskan; dricka i djupa drag; biid. dricka djupt; to go ~ into a subject, grundligt forska i ei. behandla ett ämne; in the ~ of night, i djupaste natten, ^-drawing, a. om fartyg djupgående. ~-drawn, a. uppdragen, upphämtad från djupet; djup(t känd), innerlig. ~-fet †, se följ. ~-fetChed, a. hämtad från djupet; långsökt, ^-laid, a. djupt (listigt) anlagd plan. s. sjö. lastlinie. ~-mOUthed, a. poet. med djup (grof) stämma ei. klang. ~-read, a. grundligt beläst. ~-l*00ted, a. djupt (in)rotad. ~-sea-exploration,

(i denna o.

följ. sms. uttalet F dip's!-), s. undersökning (lödning, etc.) af hafvets djupaste delar. ~

-sea-fishing, 5. storsjöfiske, ^-sea-lead,

s. sjö. djuplod, ^-sea-line, s. sjö. djuplodslina. ^-sea-sounding, s. djupiodning. ~-Seated, ~-Set, a, djupt liggande; fast grundad; inrotad, ^-Sighted, a. skarpsynt, skarpsinnig, ^-waisted, a. sjö. med högt spring för och akter. ~en, -

n, va. fördjupa, göra djupare (jfr deep, a.); nedsänka, äfv. bärg. ett schakt; urgröpa,urhålka; uppmuddra en hamn o. d.; gifva mer intensiv färg åt, färga mörkare; biid. förmörka, göra dystrare, skärpa; stämma lägre om toner ; Vn. blifva djupare (i alla bet., jfr ofvan) ; sänka sig. ^ening, -ning, prt.; s. fördjupande; fördjupning; uppmuddring;

bakgrund. -li, ad, djupt iaiiabet.;

lågt äfv. om toner, långt ner; intensivt, högligen; grundligt; skickligt, djupsinnigt; dunkelt, svårfattligt; allvarligt; ~ in debt, se deep in debt; ~ laid, se deep -laid; ~ wooded, ».beklädd med tät skog. ~ness, -nes, S. djup ss. egenskap; outforsk-lighet, dunkel; slughet, listighet; skarpsinne, grundlighet. deer, der, s. (pl. lika) fyrfotadjur i aiim. †; högdjur, djur af hjortslägtet (Cervus); ofta kronhjort (äfv. red C. elaphus); Am. virginisk hjort (C. "Virginianus); fallow dofhjort (C. dama). ~-berry, s. en art lingon (Yaccinium stamineum). ~-fold, s. hjortpark, djurgård. ~-hayS, s. pl. jagtnät för hjortfångst, 'v-hound, s. hjorthund. ^-hunting, s. hetsjagt på hjort, ^-mouse,.5. zool. amerikansk spring-råtta. ~-neCk, S. hjorthals (ss. missbildning hos en häst). ~-Shot, s. hjorthagel, gröfsta

hagel. ~-skin, 5. hjorthud. ~-stalker,

s. hjortskytt, jfr följ. ^-Stalking, s. hjort-skytte till fots medelst smygande in på vildbrådet. ^-Stealer, 5. vildtjuf. deface, defa's, val vanställa, fördärfva utseendet af ngt; utplåna, utstryka ngt skrifvet; makulera; mål. »slå i hjäl» (förtaga effekten af).

~ment, -mènt, s. vanställande, förstörande; utplånande; vanställning, vanprydnad. -ur, s. vanställare, förstörare; utplånare. defacing, -ing, prt.; s. vanställande, fördärfvande; utplånande, defacing |y, -ingli, ad. fördärfvande, vanställande.

de faCtO, lat., dèfåk'to, ad. jur. faktiskt, i

verkligheten, defalcate, dëfåPkåt, va. afdraga, borttaga en del (from, från); afkorta, minska en summa, inkomster o. d. ; försnilla; vn. begå

försnillning, brista i redovisning för anförtrodda medel, defalcation, -ka'sjun, s. förminskande, afdrag, jfr ofvan; bristande redovisning för anförtrodda medel, kassabrist, kassabalans, försnillning, defalk †, defalk', va. se defalcate. defamation, defama'sjun, s. vanryktande, lastande, smädelse, ärerörigt förtal, defamatory, -fam'aturi, a. ärerörig, lastande, smädlig, defame, defa'm, va. vanrykta. bringa i vanrykte, lasta, smäda, »svärta»; s. † vanrykte. ~r, -ur, s. lastare, smädare, äre-skändare. defaming, -ing, prt.; s. vanryktande, förtal, default, defa'lt, s. uraktlåtelse, försummelse; fel, brist; jur. försummad inställelse, förfallolöst uteblifvande från rätta (: ~ of appearance); vn. brista i uppfyllande af

pligt, särsk. i betalning; tredskas, ej vilja betala; bryta öfverenskommelse ei. kontrakt; jur. uteblifva från rätten; mil. vara borta utan permission; va. uraktlåta, brista i; jur. döma tredskovis (in contumaciam), döma ohörd svarande part som uteblifvit ; to enter a ~ against, to declare in döma tredskovis, jfr va.; to make to be in vara försumlig, brista i ngt, jfr vn.) jur. om svarande part Uteblifva och därigenom suffer (a) låta ett käromål hafva sin gång, utsätta sig för tredskodom; to be at cg. jagt. hafva tappat spåret, vara på villospår; the judgment (the case) goes by dom (i målet) fälles trots svarandens uteblifvande (contumaciter); in ~ (whereof), jur. i brist därpå (t. ex. vid bristande tillgång till böter); in ~ of i brist på, i stället för; on ~ of payment, vid (i fall af) uteblifven betalning. ~ed, -èd. pp.; a. bristfällig; uteblifven oaktadt kallelse; dömd tredskovis. ~er, -ur, s. en som ej uppfyller sina skyldigheter is. i betalning af ordinarie afgift ss. skatter, hyra o. d. ; börs. en som ej infriar sina förbindelser; uppbördsman som är på kassabalans; försnillare af allmänna medel; jur. uteblifven part is. svarande; mil. etc. frånvarande ur tjänsten utan permission. ~ing, -mg. prt.; a. som brister i fullgörande af ngt, försumlig; som är på kassabalans; tredskande, uteblifvande från rätten, defeasance, dëfè'zåns, s. nederlag †; upphäfvande, annullerande; jur. vilkor hvilket uppfyldt gör ett kontrakt ei. en öf-verlåtelsehandling ogiltig, annullerings-klausul; handling (skrift) som i vissa inträffande fall upphäfver en annan samtidig. -t, a. jur. underkastad möjligheten att upphäfvas genom defeasance,

jfr föreg.

defeasible, defe'zibl, a. jur. som kan upphäfvas, annulleras, jfr föreg. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara underkastad att upphäfvas genom defeasance.

defeat, dëfè't, S. mil. o. bild. nederlag, öfver-ändakastande; tillbakaslående af ett anfall; omintetgörande, kullkastande, misslyckande (of a plan etc.); jur. annullerande; va. slå, i grund besegra, nedgöra; tillbaka-kasta anfaii; kullkasta, omintetgöra planer; upphäfva, annullera; motverka; to ~ a person of a thing, hindra ngn att ernå ngt; to be äfv. falla igenom om lag-

förslag, valkandidater o. d. ~UPe †, "jur, S.

nederlag; vanställande.

defecate, dëfëkàt, va. rena, luttra äfv. bild. (from, från); klara vätskor; vn. med. få öppning; a. renad, luttrad (from, från), defe-

cating, -ing, prt.; s. klarning; ~ pan, klar-nmgspanna i sockerbruk. defecation, -kà'-sjun, s. rening äfv. wid., klarning; med. öppning, defecator, -ur, s. renande medel; renings-, klarningsapparat, se äfv. , defecating pan. defect, dëfëkt', s. brist, ofullkomlighet; fel, felaktighet, lyte; bokhand. defekt; vn.)j< vara bristfällig; svika; va. † skada. ~ible -ibl, a. bristfällig. ~ion, -fëk'-sjun, s. svikande, pligtförgätenhet; affall (from, to)-, uppror, zionist, -fëk'-sjunist, s. affälling; en som uppmanar till affall. ~ive, -iv, a. bristfällig, brist-full; ofullständig; felaktig, ofullkomlig; hand. defekt; gram. defektiv. ~iveneSS, -lvnës, s. bristfällighet, ofullständighet, ofullkomlighet. ~U0US †, -uus, a. bristfällig.

defence, dëfens', s. försvar i alla bet. (against, mot; of, för); skydd; värn, äfv. fort., is. i pl. försvarsverk, befästning(ar); fort. särsk. flankvärn; försvarstalan; jur. svaromål; svarandens sida; to appear for the jur. föra svarandens talan; in ~ of \ till försvar för; to allege (plead, say, state) in one's (own) anföra till sitt försvar; to stand up in ~ of (in one's uppträda till försvar för; speech in försvarstal; place of os, mil. fast plats, (hållbar) fästning; to be in a posture (state) of vara i försvarstillstånd; to put one's self on one's sätta sig i försvarsställning; to stand on one's försvara sig. ~leSS, -lës, a. värnlös, utan skydd; utan försvar; obeväpnad; obefäst, öppen stad; utan försvarsstyrka, mii. ohållbar; vanmäktig, som ej kan försvara sig. ~lessness, -lësnës, s. (jfr föreg, a.) värnlöshet.

defend, dëfënd', va. afvärja †; förbjuda †; försvara (against, mot), värja, värna, beskydda (from, för); jur. försvara, föra ngns talan; bestrida käromål; vn. försvara sig; jur. svara (: ~ the action, the suit). ~able >js, -abl, se defensible. ~ant, -ånt, s. försvarare; jur. svarande i civilmål. ~er, -ur, s. försvarare, beskyddare; defensor: ngns sakförare; of the Faith, trons

försvarare (titel för Storbritanniens konung el. regerande drottning altsedan Henrik VIII). ~Mg,

-ing, prt.; a. försvarande; s. försvar. ~reSS, -rès, s. försvararinna, beskyddarinna.

defensative, dëfën'såtiv, s. försvar(smedel); skyddsmedel; kir. bandage, förband, plåster el. d.

defense med härledningar (amerikansk stafning), se under defence.

h'. note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.defensibility

F Talspråk. 294 P L> språk.

deflagrator

defensibility, dëfënsiblriti, se defensibleness. defensible, dëfèn'sibl,a.som kan försvaras; mil. i försvarstillstånd, hållbar; bild. hållbar, försvarlig, rättfärdig; ursäktlig, råd-lig; to make försätta i försvarstillstånd. ~ness, -nes, s.

försvarstillstånd; egenskap att kunna försvaras, hållbarhet.

defensive, dëfën'siv, a. tjänande till försvar (to, för); försvars- (arms, war)-, i försvarsställning; 5. försvar; försvarsmedel; försvarstillstånd; to act (be) on the to stand upon the hålla sig på defensiven, gå endast försvarsvis till väga. ~ly, -li, ad. försvarsvis, defen-sory, -sån, a. tjänande till försvar, försvars-.

defer, defe'r, va. (1.) uppskjuta (to another time; till, tills); (2.) † hemställa, hänskjuta, Öfverlemna (to, åt en annan att afgöra); vn. (1.) dröja, uppskjuta (to och infin., ci. part. med att); (2.) gifva efter (to, för), foga sig (to, efter). ~ence, dëfurëns, 5. eftergifvande, eftergifvenhet (to, för), undseende (for, för), hänsyn (to, till); aktning, vördnad (for, för); to have ~ for, fästa afseende vid; visa undseende för; in (out of) ~ to, af undseende, aktning för, med hänsyn till. ~ent, dëf'ur-ënt, s. bärare (bärande medium); anat. vätskeförande kanal, is. vas deferens, 'vential, -fårën'sjål, a. full af undseende, foglig, vördsamt eftergifvande. <vred, -d, pp. uppskjuten; ~ fund, ~ stock, ekon. statsskuld hvars betalning uppskjutits till efter en viss tid. ~rer, -år, s. en som uppskjuter, defiance, dëfi'åns, s. utmaning; fejdebref; motspänstighet, trots, hån; förkastande †; to bid ~ to, to set at trotsa; in ~ of i trots af, trots, trotsande myndighet, lagar etc. defiant, -ånt, a. trotsande (of).

deficience, -ney, dèf!sj'ëns(i), s. bristfällighet, ofullständighet, brist (in, i; of, på); hand. deficit, brist i kassa etc., manco; to make up the ~ (ci. -ncies), betäcka deficit, ersätta bristen; ~ in loeight, undervigt. deficient, -'ënt, a. bristande, otillräcklig; bristfällig, ofullständig, Underhaltig (in, i), äfv. om person: ej motsvarande (billiga) fordringar; lidande brist på ngt, jfr ex.; ~ in weight, ej fullvigtig; ~ number, aritm, tal större än dess jämna parters summa (t. ex. 8 ss. större än 4 + 2 + 1); I am ~ in..., jag saknar (tillräcklig)..., det felas mig....

deficit, dëfisit, s. ekon. deficit, brist. i

defied, dèfi'd, se under defy, defier, -fi'år, s. I utmanare; trotsare, föraktare (of, af).

defiguration †, dëfigurà'sjån, se disfiguration.

defigure †, dëfig'ur, va. afteckna, defilade, defila'd, va. fort. defilera, skydda mot raka skott ci. mot insyn, defilading, -ing, prt.; s. fort. defilering, höjande af en fästnings vallar etc. så att inre delar blifva skyddade, jfr föreg. v. defile, dèfl'1, 1. s. (äfv. de'fil) mil. défilé, trångt pass som kräfver minskad front; fort. se defilading; va. se defilade; vn. mil. defilera, marschera med smal front, med affallna rotar genom ett pass. ~ment, -mënt, (1.) s. se defilading. defile, dëfi'l, 2. va. orena, göra oren, befläcka, besudla äfv. bild.; skända; grumla. ~ment, -mënt, (2.) s. orenande, befläckande, besudlande, äfv. bild.; förförande, ^r, -år, s. befläckare, besudlare etc.; skändare, förförare, definable, dèfi'nabl, a. som kan bestämmas,

bestämdt angifvas, definierbar, define, dëfi'n, va. begränsa, angifva gränserna för; definiera, angifva väsentliga kännetecken för, bestämma betydelsen af; bestämdt, tydligt förklara; bestämma, noga utmärka; vn. † afgöra. ~d, -d, pp.; a. bestämd(t angifven); markerad, utpräglad. ~r, -ur, s. en som definierar etc. defining, -ing, prt.; s. definierande, bestämdt angifvande; ~ power of an optical instrument, ett optiskt instruments förmåga att visa klart begränsade bilder.

definite, dëfinit, a. bestämd i afs. på omfång,

gränser, äfv. om begrepp, uttryck (tydligt) begränsad; faststäld; bestämd, afgjord; ~ article, gram. bestämd artikel. ~neSS %, -nës, s. bestämdhet, precision; visshet, definition, dëfinisj'ån, s. vetensk. definition, begreppsbestämning. ~al, -al, a. definitions-, definierande; rik på definitioner.

definitive, dëfm'itiv, a. begränsande, definierande; definitiv, bestämd, uttrycklig, slutligt afgörande; s. gram. bestämningsord (inbegripande artikeln, demon-strativpronomen och vissa pronominal-adjektiv ss. ali, någon, ingen o. d.). -li, ad. definitivt, på ett slutligt afgörande sätt. ~neSS, -nës, s. bestämdhet; bestämmande, afgörande kraft, deflagrable, dëflagrabl, dëflà'gråbl, a. kem. förbrinnande med låga. deflagrate, -gråt, vn. kem. hastigt förbrinna med låga; va. förbränna, afbränna, deflagration, -grå'-sjun, s. förbrinnande med låga. deflagrator, -gràtår, s. kem. galvanisk förbränningsapparat för förbränning af metaller.

deflect, deflekt', va. böja åt sidan, afleda; få att afvika; vn. afvika från räta linien, från sin rätta ställning, böja ßig åt sidan. ~ed, -èå, pp.; a. afvikande; bot. nedböjd, deflection, -flek'sjnn, s. böjande åt sidan;

afvikande, afvikelse äfv. bild., opt. ljusstrålars afvikning; magnetnålens etc. afvikelse; art. sjö. af drift; byg. en bärbjälkes sjunkning,

böjning nedåt. ~0meter, -èm'ëtur, s. deflektometer, afvikningsmätare. ~or,

-ur, mek. deflektor i en ugn, i en lampa etc.

deflexure, -flĕk'sur, (-sjur), s. afvikning, afvikelse; nedböjning, deflorate, dĕflo'ràt, a. bot. utblommad; afvissnande efter frömjölets utsläppning om ståndare. defloration, -ra'sjun, s. utblommande urval))<; mökränkning, deflour, deflower, dĕflau'r, va. beröfva blommor)J<; biid. beröfva ngt dess blomma, dess bästa prydnad; kränka en mö, förföra. ~er, -ur, s. kränkare, förförare, ^ing, -ing, prt.; s. kränkande, defluxion, dĕfluk'sjun, s. nedflytning; med. fluss.

defoliated, defoliated, a. beröfvad bladen, aflöfvad. defoliation, -a'sjun, s. löffällning, äfv. ss. tid.

deforce, dĕfo'rs, va. Engi. jur. undanhålla fast egendom från laglig egare; Skoti. göra våldsamt motstånd mot ordningsmakten. ment, -mënt, s. Engi. jur. undanhållande af fast egendom från laglige egaren; Skoti. motstånd mot ordningsmakten, deforciant, -iånt, a. jur. en som olagligt undanhåller fast egendom, deforciation, -ia'sjun, s. jur. utmätning, deform, dĕfo'rm, va. vanställa; vanpryda; a. † vanskaplig, ^ation, -a'sjun, s. vanställande. ~ed, -d, pp.; a. vanstäld; van-skapt; vanskaplig, ful äfv.: gemen. ~edly, -ëdli, ad. på ett vanställande sätt; på ett fult sätt. redness, -ëdnës, s. van-skaplighet, fulhet. ~er, -ur, s. vanstäl-lare. ~ity, -lti, s. vanskaplighet, fulhet; vanställande fel, missbildning, lyte; oformlighet. defraud, dĕfrå'd, vn. groft bedraga (in, i; of, på), svekligt beröfva, undanhålla (a person of a thing, ngn ngt), ^ation, -a'sjun, s. bedrägeri, is. genom underslef (försnillning, smuggling etc.). ~er, -ur, s. bedragare, försnillare. -h\g,prt.;

s. bedrägeri. ~ment †, -mënt, s. bedrägeri.

defray, dĕfrå', va. bestrida omkostnaderna. ~al, -ål, s. bestridande (of necessary costs). ~er, -ur, s. en som bestrider omkostnaderna. ~ment, -mënt, S. omkostnadernas bestridande.

deft, dĕft, a. behändig, skicklig, flink; nätt, »artig» om saker, prydlig, vacker. ~ly, -li, ad. behändigt, skickligt, flinkt; »artigt», nätt, prydligt, vackert. ~neSS, -nës, s. behändighet, nätthet, jfr ofvan a. defunct, dĕfungkt', a. afliden; s. en afliden, defy, dĕfi', va. (imp. o. pp. -fied, -d) uppsäga, förkasta †; utmana; trotsa (ngn to do, to say)', s. † utmaning, deg, dĕg, va. Eng. lok. (be)stänka kläder, degarnish dĕgå'rnisj, va. borttaga inredningen från, utrymma; blotta (of, på

is. en plats på garnison, på försvarsmedel).

degender †, dĕdjĕn'dur, vn. se degenerate. degener f, dĕdjĕn'ur, vn. se degenerate. ~acy, -åsi, s. urartande, vanslägtande (from, från); försämring, förfall; (sede)-fördärf. ~ate, -åt, vn. vanslägtas (from, från); urarta (from, från; into, till); mat. etc. degenerera; med. öfvergå till mildare sjukdomsform; a. vanslägtad (/rom, från); urartad, fördärfvad; usel, låg(sinnad). ~ateneSS, -åtnës, s. vanslägtande, ur-artadt tillstånd, förfall, jfr facy. ^ation, -å'sjun, s. se föreg. o. ^acy. ~ative, -åtiv, a. medförande förfall, vanslägtande. OUS, -us, a. urartad; usel, låg, gemen, deglutinate, deglo'tinat, va. upplösa limning, deglutition, dĕglutisj'un, s. sväljning. deglutitory, dĕglo'tituri, a. tjänande till

sväljning, sväljnings-. degradation, dĕgrådà'sjån, 5. nedsättning

i kraft, värde; i rang: degradering; försämring, förfall; förnedring; naturv. urartande, tillbakagång; geoi. afnötning genom luftens, vattnets inverkan; mål. fördrifning; färgers aftagande i styrka mot bakgrunden på grund af luftperspektivet.

degrade, degra'd, va. nedsätta; degradera (to, till), afsätta, beröfva ngn rang; förnedra (into, till); förringa, förminska, försämra; geoi. afnöta; mål. fördrifva; vn. naturv. urarta, förete former visande ett sjunkande af typen. -ëd, pp.; a. degraderad; förnedrad, sjunken biid., i förfall; urartad, särsk. naturv., jfr ofvan Vn. ; her. med trappskurna armar om kors. degrading, -mg,prt.; a. nedsättande (for, to, för), degree, dëgrè', s. trappsteg †; biid. steg,

grad i alla bet., ss. univ. gram. mat. fys.; Värdighet, ställning, rang; (slägt)led; aritm, tre närstående siffror tagna tillsammans vid tals uppnämning; mus. heltons intervall; to confer (take) a univ. meddela (taga) en grad; by småningom, gradvis; by slow långsamt; by sure fs, långsamt men säkert; in a in some till viss grad, i viss mån; in a great (good, high, marked) i hög grad, hög-

ligen; in a small i ringa mån, obetydligt; in no icke alls, ingalunda; to a i hög grad, ytterligt, »så det förslår»; till en grad (som...); to a certain till viss grad, i viss mån; to the last i högsta grad; to go through all the passera graderna, degustation †, dëgustà'sjün, s. smakande

på ngt.

dehisce, dèhis', vn. bot. öppna sig, springa upp. ~nce, -ens, S. bot. ståndarknappar, kapslars uppspringande. ~nt, -ént, a. bot. öppnande sig, uppspringande, dehort †, dëho'rt, va. afstyrka. ~atiOM †,

-a'sjun, s. afstyrkande. deific, ~al, dèifik(ål), a. görande lik Gud. ~ation, -a'sjun, s. förgudning.

deified, de'ifid, se under cleify. (J6tfI6r7 -flår,

s. förgudare. deiform, de'iform, a. gudalik, deify, de'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) upphöja till gud; göra Gud lik; dyrka som en gud; afguda; förguda. deign, dän, vn. värdigas, täckas, nedlåta sig (to, att, till att); va. bevilja; be värdiga ngn med ngt. deil, dèl, s. Skoti. se devil. deism, de'izm, s. religionsfilos, deism, deist, de'ist, 5. deist. ~ic(al), -'ik(al), a. deistisk.

deity, de'itl, s. gudom; gudomlighet äfv. konkret: gud, gudinna; The (D)^, Gud, det högsta väsendet, deject, dëdjekt', va. nedslå, numera blott bild.: göra nedslagen, modfälla; a. † se foij. ~ed, -èd, a. nedslagen, modfäld (at, with, öfver, för). ~edneSS, -ëdnes, s. nedslagenhet, modfäldhet. ~ion, -k'sjån, s. nedslående, jfr ofvan va.; nedslagenhet, modfäldhet; ödmjukhet, självförödmjukelse; svaghet, krafternas nedsättning^; med. stolgång, afföring; exkrementer. ~Ory, -uri, a. nedslående; med. afförande. ~ure, -ur, s. med. uttömning, afföring, exkrementer. déjeuner, fr., dàzjonå', s. frukost, de jure, lat., dé djö'ré, ad. på grund af rätt

(i mots, mot de facto); efter lag.

deka, ~gram, etc., se deca...

dekle, dëk'i, te kn. papp ers ti liv. däckel(rem). delaine, fr., dela'n, s. kulört halfyllekläd-

ningstyg. ^ ^ delapse f, dëlåps', vn. falla, glida ned; genom arf öfvergå till en annan, nedärfvas.

†, -t, a. med. nedfallen, delapsion, -lap'sjun, s. med. nedfall, framfall. delate, dëlå't, va. angifva, anklaga; utsprida, beryktaf; föra, leda †. delation, -la'sjun, s. angifvande, angifvelse; fort-

plantning af ljud o. d. †. delator †, -år, 5. angifvare.

delay, dëlà', va. uppskjuta (to do ei. doing)-, fördröja, uppehålla; vn. dröja (with, med ; in med partic., med att): kvardröja; s. fördröjande; dröjsmål, uppskof; anstånd (of, med), frist. ~er, -ur, s. uppskjutare, för-dröjare; sölare.

~ment†, -mënt, s. dröjsmål, hinder, del credere, it., dël krèd'ërë, (eg. adv.: på god tro) s. hand. kommissionärs åtagande att mot särskild godtgörelse (: commission) gå i borgen för en köpmans betalningsförmåga (: to stand stå del credere).

dele, lat., dè'lë, imper. boktr, stryk ut; s. ut-

strykningsteclcen ~ble †, -èbl, a.

som bör utstrykas; utplånlig. delectable, dëlëk'tabl, a. behaglig, ljuflig, nöjsam (to, för). ~neSS, -nës, s. ljuflighet. delectate, -tàt, va. förnöja, vederkvicka. delectation, -ta'sjun, s. förnöjelse, vederkvickelse, lust, fröjd, delegacy †, dërëgasi, s. delegation, deputation.

delegate, dërëgàt, va. delegera, afsända med ett visst uppdrag; befullmäktiga som ombud; öfverlemna, anförtro myndighet o. d. (to, åt); gifva i uppdrag; a. tm ett visst uppdrag befullmäktigad, förordnad (som ombud); s. befullmäktigad, ombud; Am. poiit. representant i kongressen för ett territorium; Am. medlem af valkomité; Court of (D)~s, Eng. förr kollegial öfver-rätt hvartill vädjades från kyrkliga domstolar och Court of Admiralty. -ëd, pp.; a. delegerad, jfr föreg. a. delegation, -gà'sjån, s. afsändande ei. befullmäkti-gande som ombud; beskickning; representation af flere ombud; jur. gäldenärs Öfvei'-låtande (to) åt borgenär af sin fordran hos tredje man. delegator, -ur, s. jur. (jfr föreg.) gäldenär som ger invisning å en sin fordran.

delenda, lat., dëlën'då, S. pl. saker (ord, skriftställen) som böra utplånas, delete, dëlè't, va. utplåna, utstryka. riOUS, -ete'rius, a. fördärflig, dödande; giftig växt. deletion, -le'sjun, s. utplånande, utstrykande, bortraderande; tillintetgörelse †. deletitious, -lëtisj'us, a. medgifvande radering om papper. deletive, dërëtiv, a. utplånande. de|etOry >j<, dël'-ëturi, s. ngt som utplånar (med of ngt), delf, dëlf, (1.) † s. grufva, stenbrott; (2.)

se följ.

Delft, dëlft, s. (eg. propr.) delftgods, delft-fajans(äfv.~-ware). ~-blue,se China-blue.

deliac, de'liak, s. ett slags skulpterad vas;

skön brons och silfver, deliberate, dèiib'åràt, va. öfverväga, betänka; vn. öfverlägga, betänka sig; rådslå (on, om, öfver); a. betänksam, försigtig; noga öfvervagd; välbetänkt; öf-verlagd, afsigtlig; kallblodig, gjord med berådt mod; ~ firing, eldgifning med sigtning. ~|y, -li, ad. efter moget öfvervägande, betänksamt, försigtigt; öfver-lagdt, med afsigt, med berådt mod. ness, -nès, s. moget öfvervägande, lugn betänksamhet, försigtighet, deliberating, -ing, prt.; s. se följ.; to be öfverlägga (med sig själf), tveka, vara i beråd. deliberation, -rà'sjån, s. öfverläggning (äfv. of a legislative body, of a council etc.); (moget) öfvervägande; betänkande ; beråd; to bring under göra till föremål för öfverläggning; to take into taga i öfvervägande; to come under komma under öfverläggning, komma »på tapeten», deliberative, dëlib'åràtiv, a. öfverläggande,

rådplägande församling; rådplägnings-; betänksam; s. tal hvari en fråga dryftas. ~|y, -ll, ad. öfverläggningsvis, med öfvervägande af skälen för och mot. de-liberator, -tur, s. en som öfverlägger, deltagare i en öfverläggning, delicacy, del'ikasi, s. (pl. -cies, -z) läckerhet, fin smak; delikatess, läckerbit; finhet i textur, byggnad, yta, utseende, äfv. bild. i smak, känslor, sätt etc.; vekhet, spädhet; ömtålighet; förfining; finkänslighet; takt, grannlagenhet, samvetsgrannhet; grann-tyckthet, kinkighet; en vågs o. d. känslighet.

delicate, dël'ikàt, a. yppigt; behaglig; finsmakande, läcker; fin, jfr föreg, s.; späd, klen, vek; veklig, ömtålig; kinkig äfv. om ett ämne: vansklig; granntyckt; känslig; finkänslig; grannlaga, taktfull; mild om luft o. d.; s. läckerhet)j<; yppig, veklig människa; läckergom. ~neSS, -nès, s. (jfr föreg, a.) läckerhet; finhet; vekhet. deliciOUS, dëlisj'us, a. af utsökt fin smak (ei. lukt), läcker; kostlig; högst angenäm, behaglig, ljuf. ~ly, -li, ad.

läckert. ness, -nës, s. läckerhet; angenämhet; njutning, lust; förfining, lyx. delict, dëlikt', s. jur. förseelse, lindrig öfverträdelse, deligate, dërigàt, va. kir. förbinda, deliga-

tion, -ga'sjun, s. kir. förbindning, delight, dèli't, s. välbehag, nöje, lust; fröjd, förtjusning; ngt som skänker välbehag etc.; va. högligen behaga, glädja, fröjda, tjusa; vn. finna nöje, välbehag (in, i, af); fröjdas, glädjas (at, with, öfver, åt; to,

öfver att); to find (have, take) *\> in, finna nöje i. <ved, -ëd, pp.; a. förtjust, glad, hänryckt (at, with, to, se ofvan vn.).» '

nës, se ~fulness. delimit >|<, delim'it, va. begränsa, jfr limit. nation, -a'sjun, s. gränsbestämning; gränsreglering, delineate, dëlin'ëàt, va. upprita (konturerna af); teckna, skissera; afteckna; beskrifva, skildra, delineation, -à'sjån, s. (kontur)teckning; utkast, skiss; afritning; skildring, beskrifning, delineator, -ur, s. tecknare, skildrare; delineator

(landtmätarinstrument).

deliniment †, dëlin'imènt, (1.) 5. lindring;

(2.) se liniment.

delinquency, dèlin'kwënsi, s. uraktlåten pligtuppfyllelse, fel, förseelse, delinquent, -kwënt, a. pligtförgäten, felande, felaktig; s. brottsling, förbrytare i aiim., afv. lindrig betydelse: en som begått en förseelse, »den skyldige», deliquatef, dërikwàt, mo. va. smälta (bort), deliquation †, -kwa'sjun, s. smältning, upplösning, jfr deliquescence. deliquesce, dëlikwës', vn. delikvescera, smälta bort genom luftens fuktighet, vittra. ~nce, -ens, s. jfr föreg, smältande, förvittring. ~nt, -ënt, a. vittrande; bot. söndergrenad stam. deliquiate, dëlik'wiàt, vn. se deliquesce, de-liquium, lat., -wium, s. förvittring, upplösning ; afmattning, slocknande; med. vanmakt; to fall into a smälta, vittra, jfr deliquesce.

delirate †, deli'rat, dèriràt, vn. yra, vara vanvettig, delirating,-ing,s. yrande, deliration †, -ra'sjun, se delirium. deliriant, dëiir iant, s. gift som framkallar yra och raseri, delirifacient, -fà'sjënt, a. framkallande yra, raseri; s. se föreg. s. deliriOUS, delir'ius, a. yrande, fantiserande, sinnesförvirrad. ~neSS, -nës, s. yrsel, sinnesförvirring, delirium, lat., -ium, s. med. yrsel, yrande, yra äfv. i aiim. bet.; sinnesförvirring, (tillfälligt) vansinne; ~ tremens (iat. trè'mëns), fyllerigalenskap; popular folkyra.

delitescence, -ney, dèlitës'ëns(i), s. döljande, fördoldt tillstånd is. med. af ett sjukdomsgift i kroppen; plötsligt tillbakagåeü.de

h'. note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.delitescent

af ett utslag. delitescent, -ènt, a. dold, jfr

föreg. S.

delitiøate †, dëiifigåt, vn. träta, jfr litigate.

deliver, dëliv'ur, va. befria, frälsa (from, från; out of, utur), rädda; gifva ifrån sig; afgifva (t. ex. vatten, om en pump); gifva, utdela slag o. d. ; aflossa en salva, ett glatt lag (a broadside)-, lemna ifrån sig, uppgifva, aflemna, utlemna, öfverlemna (ofta med over, up, jfr ned.; into one's hands, to, åt); framlemna, framföra budskap, ärende, skakning; utdela post; hand. leverera; aflossa last; öfverlåta (to, till), transportera (to, på); meddela, yttra; uttrycka; framsäga, föredraga, hålla (a discourse, a lecture, a speech); förlösa (a woman of a child); a. † ledig, rörlig, rask, vig ; ~ one's self, uttrycka sig; yttra sig, utlåta sig; ~ a package to its address, aflemna ett paket enligt adress; ~ a point, gifva en stöt vid sabeifäktning; ~ in trust, deponera (hos), anförtro; ~ over, öfverantvarda, öfverlemna; öfverlåta, transportera; ~ up, lemna från sig; uppgifva särsk. mil. en fästning o. d.; öfverlemna;

aflemna; leverera; afgifva; utlemna en fånge etc.; ~ one's self up, gifva sig; öfverlemna sig, hängifva sig (to, åt); stand and ~ ! stanna och fram med hvad ni bär på er! ~able, -abl, a. som bör ei. skall aflemnas; hand. »att levereras» (t. ex. free on board). ~ance, -åns, s. befrielse, räddning, frälsning (from, från); jur. frikännande af jury; Skoti. utlåtande, offentligt uttalande; förr leverans, uttalande, förlossning etc., jfr ^y; war of befrielsekrig. ~ed, -d, pp.; she was ~ of a boy, hon nedkom med en gosse; when hand. efter skedd leverans. ~er, -ur, s. befriare, räddare; öfverlemnar, meddelare ~ing, -ing, prt.; rollers, spinn, af dragsvalsar, sträckvalsar. -i, s. befrielse; förlossning, äfv.: nedkomst; afgifvande, äfv. tekn. (jfr discharge); öfverlemnande, aflemnande, framlemnande, tillställande af varor, pengar ctc., hand. leverans; hand. aflossning, ut-lemning; utdelning af post; uppgifvande af en fästning, utlemnande af fånge; framförande, hållande af etttal; framställningssätt, utförsgåfvor, föredrag; ~ weight, hand. den vigt en vara har då den exporteras; ~pipe, ~ valve, se under discharge; General (D) (post)kontor(s afdelning) för ankommande post; bill of leveransbevis; on vid afleverering; to sell upon sälja på leverans.

dell, del, (1.) s. (trång, djup) dalgång, däld,

kjusa, hålväg; (2.) † flickslinka. delph, se deif.

Delphian, del'fian, Delphic, -fik, a. delfisk;

orakellik; inspirerad. delphin(e), del'fin, a. afsedd för dauphin

(: franske kronprinsen, om vissa editioner af latinska klassiker: »in usum Delphini»); hörande till en delfin, delta, del'ta, S. delta (grekiska bokst. A, S); geoi. deltabildning, geogr. deltaland. ~ic, -ta'ik, a. hörande till ei. lik ett deltaland). deltoid, -tojd, a. naturv. deltafor-mig, triangelformig. deludable %, dëlu'dåbl, a. lätt narrad, delude, dëlu'd, va. vilseleda, lura, narra (by, with, genom, med falska förespeglingar), förleda (into, till); gäcka förhoppningar; ~ one's self, göra sig falska förespeglingar. ~d, -ed, pp.; a. invaggad i ei. förblindad af falska föreställningar. ~r, ur, s. bedragare, förledare, jfr ofvan, deluge, dei'udj, s. allmän, stor öfversvämning, äfv. biid.; syndaflod; va. ofta bild. öfver-svämma (by, with, med), »dränka», delusion, delu'zjun, s. vilseledande, narrande med falska förespeglingar, bedrägeri; villa,

falsk inbillning, självbedrägeri; villfarelse, förblindelse; optical synvilla; to be under a sväfva i villfarelse, delusive, delu'slv, a. bedräglig, förvillande,

vilseledande, falsk föreställning, utseende, »yta»; ~ spirit, villoande. ~neSS, -nes, s. (jfr föreg, a.) bedräglighet, falskhet, delusory,

-sur!, se föreg. a. delve, dëlv, va. gräfva upp ei. ned; bild. utgrunda †; vn. † gräfva; s. † grop, gräfning (dike o. d.); lok. viss mängd uppgräfdt stenkol. ~r, -ur, s. gräfvare, demagnetization, dëmåg-nëtizä'sjun, s.bort-tagande af magnetism,lösning ur magne-tiseradt tillstånd, demagnetize, - -tiz, va. beröfva magnetisk kraft, lösa ur magnetiseradt tillstånd.

demagogic, dëmågod'jik (-gog'ik), ~al, ~ål, a. demagogisk, demagogism, dem'-ågodjizm, s. demagogiska grundsatser; folkuppviglande. demagogue, dèm'ågog, s. demagog, folkledare; folkuppviglare, demagogy, dëm'ågodji, s. demagogi, folkledning, jfr demagogism. demain, dèmà'n, se demesne. demand, dema'nd, va. fordra; begära särsk. hand.: ett pris, äska (a thing of [/rom] a person); utkräfva en skuld; kräfva, äfv. om ting: erfordra, påkalla; efterfråga, fråga Om med bestämdt anspråk på svar (a thing of a person); jur. lagfora; vn. fråga (of a person); s. fordran, kraf (on a person); anspråk (of, på); begäran (of, om); an-fordran; fråga; hand. efterfrågan (for, på); jur. påstående; ~ and supply, ekon.

tillgång och efterfrågan; to make ~ of, göra anspråk på, kräfva; to make ~ on, kräfva en gäldenär; in eftersökt, efterfrågad; hand. begärlig; on vid anfor-dran; a bill on se följ. sms. ~-nOte, s. skuldsedel ställd på anfordran. ^able, -abl, a. som kan fordras, (ut)kräfvas; be-talningsgill. ~ant, -ånt, s. en som fordrar etc.; jur. kärande i civilmål. ~er, -ur, s. en som fordrar, begär ngt, krafställare. ~reSS, -res, s. kvinna som fordrar etc., krafställerska, kvinlig kärande, demarcation, demarkation, dèmårkà/sjfin,

3. bestämmande af en gränslinie; mest brukl, i line of mil. poiit. demarkations-linie, gränslinie, biid. rågång, demean, dèmè'n, va. (1.) † behandla, hand-hafva; (2.) nedsätta, förnedra; s. † egendom. jfr demesne; ~ one's self, (1.) uppföra sig, uppträda; (2.) nedlåta sig, nedsätta sig. ~0lir, -ur, ~ure †, -ur, s. handhafvande, ledning †; uppförande, uppträdande, yttre skick, hållning, demency, de'mensi, s. is. jur. sinnessvaghet, vanvett.

dement dement', va. se <>uate, va. ~ate)j(, -at, a. beröfvad förståndets bruk, vansinnig; va. beröfva förståndets bruk, göra vansinnig, ^ation -a'sjun, s. beröf-vande af förståndets bruk; vanvettighet. ~ed, -èd, a. förryckt, vanvettig. ~ia, lat., -sjiå, s. med. vanvett.

demephitization, dèmèfitizà'sjun, s. luftens rening från osunda ångor, demephitize, -mef'itiz, va. rena luften från osunda ångor, demerit, dèmèr'it, s. straffvärdhet, skuld, fel; olägenhet hvarmed ngt är behäftadt; förtjänst af godt el. ondt †; va. † förtjäna godt el. ondt.

demersed, dème'rst, a. nedsänkt (under vatten) om blad. demersion †, -me'rsjun, s. nedsänkning i vatten, neddoppning; nedsänkthet i vatten ei. i jorden, demesne, deme'n, s. sätesgård, herrgård,

hufvudgård som skötes af egaren själf, i mots, till

underlydande; jordagods, demesnial)jc, -iåi, a. sätesgårds-, herrgårds-, demi-, eg. fr., dèm'i, a. i sms. half-; s. (-mi') se demy, univ. ~-bain, fr., -ban, ~-bath, s. half b ad, sittbad. ^-brigade, s. half-brigad. cadence, s. mus. kadens på annan ton än grundtonen, afbrutet slutfall. ~-Cannon, s. äldre art. halfkartau. ^-circle, s. ett landtmätares vinkelmätnings-instrument. ~-CrOSS, s. astron, ett instrument till mätning af himlakroppars höjd. ~-Culverin, s. äldre art. halfslanga. ~-di-tone, s. mus. liten ters. ~-god, s. halfgud. demijohn, dem'ldjon, s. (forvr. af) damejeanne.

(demi)-lance, s. haifpik. ~-lune, s. fort. halfmånskans, ravelin, lunett. ~-man, s. förklenande half människa; halfman. ~ -monde, fr., -mongd, s. demimonde. ~ -OCtavO, s. medianoktav. ^-peaked, a. baktill spetsig (om ett slags sadel kallad ~ -piqué), ^quaver)(c, se semi-quaver. ~ -rep, -rep, s. F (förk. för reputation) kvinna af tvetydigt rykte. ~-rilieV0, it., s. half-upphöjdt arbete, demisability, dèmizab!l'iti, s. jur. öfverlåt-barhet. demisable,--'-bl, a. jur. öfver-låtlig. demise, -mi'z, s. öfverlåtande, lemnande till arfvinge, till efterträdare

af egendom, af kronan; regents, betydande persons

frånfälle; jur. öfverlåtande af fast egendom på lifstid el. oftare på vissa år (jfr limited fee); va. lemna åt arfvinge, åt efterträdare; testamentera; öfverlåta fäst egendom, jfr ofvan s.

demi-semiquaver, s. mus. V32-dels not. demission, demlsj'un, s. nedläggande af ämbete; nedsättande, förödmjukande, eftergifvande †. demit, dèmit', va. nedfälla, nedsänka†; nedsätta, förnedrat; nedlägga, afsäga sig. (demi)-tint, s. mål. halfskugga; halfton. ~

-tOne, S. mål. se föreg. ; mus. >j< se Semitone. demiurge, dèm'ierdj, 5. fil. religionshist. demi-urg, världsdanare. demiurgic, -å'rdjik, a. (demi)-volt, dem'ivolt, s. ridk. halfvolt. demobilization, dèmobilizà'sjun, s. mii. försättande på fredsfot från krigsfot.

democracy, dèmok'råsi, s. demokrati, folkvälde.

democrat, dem'okrat, 5. demokrat; Am. anhängare af de särskilda staternas oberoende gent emot kongressen, äfvensom af frihandel etc. ~ic(al), -'ik(ål), a. demokratisk, folk vänlig, demoiselle, fr-, dèmwåzèl', s. ungt fruntimmer; mamsell; kammarjungfru; zool. nu-midisk trana (Grus virgo); jungfru (gat-

läggarverktyg).

demolish, dèmérisj, va. rifva ned, rasera; förstöra, ödelägga. ~er, -ur, s. en som nedrifver etc., förstörare (of toions o. d.).

~ment †, -mènt, se föij. demolition, -'un,

s. nedrifning, rasering, förstöring, demon, dè'mon, s. dämon; ande; ond ande.

~eSS, -ès, s. kvinlig dämon. demonetization, dèmonètizà'sjun, s. beröf-vande ei. nedsättning af myntvärde; mynts indragning ur allmänna rörelsen, demonetize, -mon'etiz, va. beröfva mynt värde; indraga mynt ur rörelsen. (demon)iac, demo'niak, a. dämonisk; djäf-vulsk; (frambragt) under inflytelse af onda andar; besatt af onda andar; s. en

af djäfvulen besatt, 'viacal, -ni'åkål, a. se föreg. a. Racism, -niåsizm, s. besatthet. ~ian, -mån, a. se demoniac, "fianism, -niånizm, 5. se demoniacism. ~ism, dè'-mènizm, s. tro på ei. dyrkan af dämo-ner. ~ist, de'monist, s. en som tror på ei. dyrkar dämoner. rvize, dè'm6niz, va. göra dämonisk; besätta med en ond ande. ~olatry, dëmènol'åtri, s. dyrkan af dämoner ei. onda andar, ^ologic, dëmono-lédj'ik, a. dämonologisk, jfr följ. ~ology, demonol'odji, s. läran om dämoner, om onda andar. ~ry, de'monri, s. dämoniskt (onda andars) inflytande. ~ship, de'mon-sjip, s. en dämons tillstånd, demonstrability, démonstråblriti, 5. bevis-lighet.

demonstrable, dëmon'stråbl, a. som kan bevisas, bevislig; påtaglig. ~neSS, -nes, s. bevislighet, påtaglighet, demonstrate, dëmon'stråt, dëm' - -, va. bevisa (till full evidens); påvisa, uppvisa, ådagalägga; vetensk. demonstrera, föreläsande förevisa is. anat. ett dissekeradt kadaver. demonstration, -stra'sjun, 5. bevisande; bevisföring; bevis; tecken, yttring; uppvisande, ådagaläggande; polit. mil. demonstration; vetensk. jfr föreg, demonstrerande, förevisande, demonstrative, dëmon'stråtiv, a. bevisande,

uppvisande, ådagaläggande; om bevis bindande, öfvertygande; gram. demonstrativ, utmärkande, bestämmande; om person benägen att gifva sina känslor uttryck i åtbörder ei. ord, öppen. ~ly, -li, ad. på ett öfvertygande sätt, bevisande; tydligt, klart. ~neSS, -nës, s. bevisande, öfvertygande kraft; egenskap att vara demonstrativ, att utgöra demonstration, demonstrator, dëm'onstråtur, s. bevisare.

påvisare, ådagaläggare etc.; prosektor. ~y, -mon'stråturi, a. bevisande, demoralization, dèmorålizå'sjun, s. sedernas fördärfvande; sedefördärf; mii. cn trupps förlust af själftillit, modfäldhet. demoralize, - -'-liz, va. fördärfva ngns seder; mii. demoralisera, göra modlös, jfr föreg. Demosthenic, dëmosthën'ik, a. tillhörig, utmärkande, liknande talaren Demosthenes, demotic, dèmot'ik,a. af folket brukad, folklig, is. om ett egyptiskt förenkladt alfabet.

demple, dëmpl, s. verktyg af järn för potates-sättning.

dem(p)Ster, dëm'stür, 5. se deemster; Skoti. jur. förr rättsbetjänt som utropade rättens utslag.

demulcent, démuFsent. a. lenande, uppmjukande; mildrande; s. med. lenande medel (ss. oJja).

demur, deml'r, vn. (imp. o. pp. ~red, -d) stanna †; dröja, tveka, vara villrådig; hysa betänkligheter, göra invändningar (to, vid, mot); jur. göra en formel invändning för att draga ut på tiden med målet; Va. † betvifla; fördröja, uppehålla; s. tvekan, dröjsmål; betänklighet, invändning, demure, dëmu'r, a. värdig, allvarlig, ärbar, sedesam, anständig, ait oftast iron.: till-gjordt blygsam, pryd. ~neSS, -nës, s. allvar, värdighet; (yttre, falsk) ärbarhet, sedesamhet; tillgjord blygsamhet, de-murity, -Iti, 5. se föreg. S. demurrage, dèmur'ådj, .9. uppehållande öfver betingad tid af fartyg, järnvägsvagn o. d., sjö. öfverliggdagar; ersättning för Sjo. liggdagspengar. demurral, -më'rål, s. se demur, s. demurrer, -me'rur, s. en som dröjer, etc., jfr demur; jur. formel invändning; ~ to evidence, invändning mot ett vitnesmåls bevisande kraft; to put in a göra en formel invändning, demy, dèmi', s. ett pappersformat (mellan royal och croion); univ. stipendiat i Magdalen College, Oxford, jfr scholar; a. i sms. af ^-

format (booh). ~-royal, s. (papper af) format ngt större än demy. den, dën, s. håla äfv. bild., näste, djurs kula; vn. poet. bo i en håla.

denarcotize, dena'rkotiz, va. borttaga narkotiskt ämne från. denarius, dënå'rius, s. ett fornromerskt

skiljemynt; i lagböcker en penny. denary, dën'åri, a. innehållande tio; s. tiotal, denationalize, dënåsj'unåliz, va. beröfva

nationalitet; göra utländsk, denaturalize, dènåtfuråliz, va. göra onaturlig; se vid. föreg.

denay †, va. se deny; s. se denial. dendriform, dën'dr!form, a. trädlik, liknande ett träd med dess grenar, dendrite, -drit, s. dendrit, mineral (kaik etc.) med trädlika teckningar, dendritic(al), -drit'-ik(ål), a. ådrig, med grenlika teckningar, dendro-, gr., dèn'drC>, i sms. vetensk. ord träd-. ~id, -dröjd, a. trädlik, grenad som ett träd. ~it, -droit, 5. geoi. förstening som liknar en trädgren. ~lite, -lit, s. geoi. förstenad buske (ei. växtförgrening). ~logy, -drol'odji, s. afhandling om trädslag; läran om träden. ~meter, -drom'ëtur, s. skogsvet. instrument till mätning af träd (och beräkning af det virke som kan tagas därur).

denegate †, dën'ëgåt, se deny.

dengue, dëng'gå, s. ett slags reumatisk

rosfeber epidemisk i Vestindien, deniable, dëni'åbl, a. som kan förnekas, denial, dëni'ål, s. förnekande (of); förnekelse (of God etc.); vägran, afslag; ~ of

one's self, själiföreakelse; flat tvärt afslag; to receive (meet with) a få afslag, blifva tillbakavisad; I will talce no (när man erbjuder ngt) jag vill ej höra talas om något nej. denied, -ni'd, imp. o. pp. af deny; to be få afslag; blifva afvisad vid dörren, denier, -ni'ur, förnekare (of af).

denigrate †, dën'igràt, va. svärta, nedsätta, denim, dën'im, s. ett slags gröfre kypradt

bomullstyg, denization, dënizà'sjun, s. upptagande till

undersåte ei. medborgare, denizen, dën'5zn, s. naturaliserad medborgare; utländing som fått vissa rättigheter i ett land (att i riket vistas, att där besitta egendom etc.); is. poet. invånare, medborgare; va. naturalisera, gifva medborgarrätt åt; medgifva utländing vissa rättigheter; befolka, förskaffa inbyggare åt. ^Ship, -sjip, s. en denizen's rättigheter, ställning; medborgarrätt. Denmark, dën'mårk, 5.pr.; ~ satin, ett slags

lasting (satin) till fruntimmerskängor, dennet, dën'ët, s. ett slags gigg. denominate, dènom'inabl, a. som kan benämnas.

denominate, dënom'inàt, va.benämna, kalla (from, efter; af, för . . . skull); beteckna (såsom); a. benämd, konkret om tal. denomination, denonnna'sjun,.5. benämning, namn (of)) kategori, klass; sekt, religiöst samfund; under the ~ of..., under namn(et) . . .; to fall (come) under the ~ of. . ., falla (komma) under kategorien ... ~al, -al, a. benämnings-; kategori-,klass-; samfunds-, sekt-. ~alism,-ålizm,s. klassanda; sektanda. ^ally, -ali, ad. genom (till) benämning; klassvis, denominative, dënom'inàtiv, a. benämnande; egande särskildt namn, namngifven; gram. härledd från ett nomen; s. verb härledt från ett nomen. -lf, ad. genom (till) benämning, denominator, dënom'inàtur, 5. namngifvare;

aritm, nämnare, denotable, dëno'tåbl, a. som kan betecknas, denotation, -ta'sjun, s. beteckning, denotative, -tativ, a. betecknande, denote, dëno't, va. utmärka, beteckna; antyda. ~ment†, -mënt, s. tecken, antydan, denounce, dënau'ns, va. högtidligt förkunna straffdom, hämd (against, öfver); hotande förklara el. uttrycka; skarpt ogilla, förkasta, fördöma, bryta stafven öfver; angifva, anklaga; ~ one (as ei.) for a rebel (ei. blott rebel), förklara ngn för rebell, förklara ngn fågelfri. ^ment, -mënt, s. förkunnande, jfr föreg, v.-, se rid. denunciation.

~r, -ur, s. förkunnare; fördömare; an-gifvare.

dense, dens, a. tät, fast; tjock vätska, luft: kvaf, tryckande; bild. tjockskallig, dum, slö. ~ness, -nës, s. se density, densify, -lfi, va. förtäta, densimeter, -im'ëtur, s. fys. instrument för mätning af specifik vigt. density, -iti, s. täthet äfv. fys. (: specifik vigt), fasthet; tjockhet; tjockskal -

lighet, djup af okunnighet.

dent, dënt, 5. (1.) hugg †; märke efter slag,

bula; (2.) tekn. byg. etc. tand i ornament, i hoptappning (laxning), i väfsked etc. ; Va. (1.) gÖl*a märke, bula i; (2.) tekn. tanda, göra tänder, hak i. ~al, -al, a. hörande till tänder, tand-; gram. dental (bokstaf ss. d, t); s. dental, tandbokstaf (: ~ letter)) zool. hafs-tand (snäcka, Dentalium); ~ surgeon, tandläkare. ~ary,-ar!, a. zool. tand-. ~ate(d), -àt(ëd), a. tandad, is. bot. sågtandad. ately, -àtli, ad. i naturv. uttr. tandadt. ate-sinuate, -àt-sin'üàt, a. bot. bugtbräd-dad. ^ation >|<, -a'sjun, s. tandform, tandning, tandställning. ~ed, -ëd, a. tandad, inskuren; bulig. ~el, -ël, se ~il. ~elli, it., -ël'i, s. pl. byg. (tänder i) tandsnitt; bjälkhufvud. ~ icle, -lkl, s. liten tand; byg. tand i tandsnitt, ^iculate(d), -ik'ulàt(ëd),

a. fintandad särsk. bot. ^icule, -ikul, 5. byg.

tandsnitt. ~iform, -iform, a. tandformig. ~ifrice, -ifris, s. tandpulver, -pasta, -tink-tur, ei. d. tandreningsmedel. ^igerOUS, -idj'urus, a. zool. försedd med tänder. ~il, -il, s. byg. tan di tandsnitt. ~ilated,-ilàtëd, a. tandad; lik en tand. ~ilation,-ilå'sjun, s. se sition. ~ilave, -ilàv, s. tandvatten. ~ile, -il, s. zool. liten tand på snäckor. ~ilo-quist, -il'okwist, s. en som talar mellan tänderna, oJnal, -inål, a. af följ. ~ine, -m, s. anat. tandsubstans, tandben. iroster, -iros'tur, s.zool. fågel af haknäbbar-nas familj (trastar etc.). ~irOStral,-iros'trål, ~irOStrate, -iros'trat, a. (jfr föreg, s.) försedd med haknäbb; ~ bird, se föreg. s. iSCalp, -iskalp, s. tandpetare; tandläkar-instrument för tändernas rengöring. iSt, -ist, s. dentist, tandläkare. ~istry, -istri, s. tandläkareyrke(t); tandläkares lokal, sition, -isj'un, s. tandsprickning, tandbildning; zool. tandbyggnad, tandställning. ~ize †, -iz, va. o. vn. få (nya) tänder (insatta). ~oid, -ojd, a. tandformig. ~0-lingual, -oling'gwal, a. språkv, uttalad genom att föra tungan mot tänderna; s. linguo-dental bokstaf (d, t, s).

denudate, dënü'dàt, a. bot. naken; va. se följ. va. denudation, -da'sjun, s. blottande, is. geoi. af klippgrunden. denude, -nü'd, va. afkläda, afslöja, blotta.

i: note, S: do, b: nor, not, à: tube, ü: tub, u: bull, th: thing, dh : this, w: will, z: has.d enunciate

F talspråk. 30& P Lågt språk.

dephlegmate

denunciate, dënun'sjiàt, denun'siat, va. se denounce, denunciation, -a'sjun, s. (hotfullt) förkunnande; skarpt ogillande, för-kastelse, fördömande; angifvelse, anklagelse, utpekande af en brottslig, denunciator, --'-åtur, s. hotande förkunnare af straff; sträng tadlare, fördömare; angifvare. denunciatory, -uri, a. förkunnande hämd ei. straffdom; skarpt ogillande, fördömande; anklagande.

deny, dëni', va. (imp. O. pp. -nied, -d) (för-)

neka, bestrida; vägra (a thing to a person, ngn ngt); ej vilja kännas vid; frånsäga sig; ~ one's self, försaka; förneka sig ngt; ~ having done, neka till att hafva gjort; you cannot ~ but you did so, du kan ej neka för att du gjorde det; his servant is ordered to ~ hirn, hans betjänt har fått tillsägelse att säga att han ej är hemma.

deobstruct, dèébstrukt', va. rensa rör, organiska kärl från förstoppning, öppna porer, deobstruent, dëob'struënt, a. renande från förstoppning, öppnande; s. med. afförande medel.

deodand, de'odand, s. förr jur. dödt ting ei. djur som vållat en människas död och därför blef förverkadt. deodar, dèédå'r, s. bot. en indisk cederart. deodorization, dë6dorizå'sjun, s. borttagande af elak lukt af ruttnande ämnen, desinfektion.

deodorize, dëo'doriz, va. borttaga elak (osund) lukt från, desinficiera. -ur, s. ngt som borttager elak lukt, desinfektionsmedel; rökpulver o. d. deodorizing, -ing, prt.; a. desinficierande; f powder, desinfektionspulver. deontology, deontol'odji, s. fii. pligtlära. deoxidate (-oxyd-), dëok'sidåt, va. kem. borttaga syre från, reducera oxider. deoxida-tion, -da'sjun, s. oxiders reduktion, deoxigenate (-oxy-), deoks'idjenat, va. samt deoxigenation (-oxy-), -a'sjun, jfr de båda

föreg.

depaint †, dèpä'nt, va. af måla; skildra, beskrifva; måla, färglägga, depart, dëpä'rt, vn. afresa, gå, fara, resa, åka, rida etc. bort (from, från; for, till), afgå om fartyg, bantåg etc. ; aflägsna sig, gå bort, försvinna; skiljas hädan, dö; afvika (from, från regler, föresats o. d.); öfvergifva, svika (med from, t. ex. grundsatser o. d.) ; jur. afstå från, frångå (med from, påståenden, anspråk); va. gå bort från, skiljas från (this life, detta lifvet: gå hädan, dö); afskilja†; s. † bortgång; skilsmässa; kem. upplös- ! ning; ~ with †, afstå från. ~ed, -ëd, pp.; j a. bortgången; hädangången, död; the I

den aflidne. ~er, -år, s. en som bortgår etc. ~ing, -ing, prt.; s. afresa; bortgång, död; försvinnande. ~ment, -mënt, s. afresa, bortgång, skilsmässa †; afdelning; »branche», gren, fack, verksamhetskrets, »bana»; regeringsdepartement; is. i Frankrike område, län; mii. militärdistrikt ; flottstation, ^mental, -mën'tal, a. departements-. ~ure, -ur, s. affärd, afresa (/rom, från; for, till); bantågs etc. afgång; bortgång, död; afvikelse; uppgifvande, öfvergif vande (from, från, af), jur. afstående, frångående; sjö. ett fartygs afstånd från utgångspunktens meridian; pl. äfv. afgående fartyg; a new bild. inträde på en ny väg; ett nytt uppslag; next järnv. nästa tågs afgång, nästa afgående tåg; to take sjö. taga pejling för att bestämma utgångspunkten för sjöräkningen; to take one's f, afresa (for, till); aflägsna sig, gå bort; point of f, utgångspunkt, äfv. biid. ^ure-station, s.

jämv. teiegr. afgångsstation.

depasture, dëpå'stur. vn. beta; äta †; va. afbeta.

depauperate, depa'purat, va. >j< göra fattig,

utarma äfv. biid.; a. bot. förkrympt.

depend, dëpënd', vn. hänga (ned) (from, från); bero, vara beroende (on,upon, o/*†, på; for, beträffande, (i och) för [att få]); jur. vara oafgjord, ligga hos domstolen; vara (i en) beroende (ställning) †; lita, räkna (on, upon, på; for, för att få); ~ upon it, var säker på det, »det kan du vara lugn för»; that fS, F »det kommer

an på» (näml. omständigheterna); he is not to be fed upon, there is no fing upon him, man kan ej lita på honom. ~ant, -ånt,

(vani. stafningen ss. subst.), se fCnt. ^anCe,

-åns, ~ence, -ëns (vanligare i abstrakt bet.), ~ency, -ensi (vanligare i konkret bet., is. de 3 sista här upptagna; pl. ~encies, -ënsiz), s. hängande (tillstånd); ngt nedhängande; beroende (on, upon, på); jur. oafgjordhet; inbördes sammanhang; tillit, förtroende (on, upon, in, till) ; det som beror af ngt annat, ngt underordnadt; planets drabant; underlydande jord, land, område; biland, koloni; jur. egendoms tillhörigheter (äfv. medföljande uthus o. d.). ~ent, -ent (vani. stafningen ss. adjekt.), a. nedhängande; beroende (on, på, af; for, för [att få]); underordnad; litande (on, på); s. af (on) en annan beroende person, klient, vasall; beroende följd, fßr, -ur, s. en som beror, litar (on), jfr föreg. ~ing, -ing, prt.; a. nedhängande; beroende; oafgjord, hvilande mål. dephlegmate, dëflëg'måt, va. kem. befria

spirituösa och syror från öfverflödig v atten-

k: fate, ä: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, 1 fiv,dephlegmation % Mindre brukligt. àoä † Föråldradt.

depraving

halt; rektificera. dephlegmation, -mà'-

sjun, S. (jfr föreg.) sprits rektificering; syrors

koncentrering, dephlogisticate, dëflodjis'tikàt, va. äldre kem. beröfva flogiston (: syrsätta). ~d, -èd, pp.; ~ air, förr syrgas, depict, dèpikt', va. afmåla; skildra. ~ure,

-nr, va. afmåla, afbilda, depilate †, dep'ilat, va. beröfva hår; afhåra. depilation, -la'sjun, S. särsk. tekn. garf. afhårande, hårets borttagande, depilatory, - -'aturi, a. borttagande håret; s. {pl. -ries, -riz) hårborttagningsmedel. depi-loUS †, -lus, a. utan hår. deplantation deplanta'sjun, 5. plantors upptagande från sängen; omplantering, deplete, dëpiè't, va. tömma, aftappa kärl i

människokroppen ; bild. uttömma tillgångar, hjälpmedel o. d., medtaga krafter, utmatta, depletion, -ple'sjun, s. tömning; med. åderlåtning ss. minskande blodfullhet. depletory, -uri, a. tömmande, åderlåtnings-, deplorable, dèplo'rabl, a. beklagansvärd; beklaglig, ömklig, jämmerlig, eländig. ~ness, -nës, s. beklagansvärdt tillstånd; elände, deplorably, -1, ad. beklagansvärdt; i beklaglig grad. deplorate †, -ràt, a. jfr ~able; sorglig, hopplös, deplora-tion, -ra'sjun, s. klagan, veklagan, deplore, dèplcVr, va. beklaga, begråta, sörja öfver; vn. >j< klaga, jämra sig. ~ment †, -mënt, s. klagan. ~r, -ur, s. en som beklagar etc.; en sörjande, deploring, -ing, prt; s. beklagande, sörjande, deploy, dëploj', va. utveckla, is. mil. en marsch-kolonn i linie, i slagordning, deployera; VII. Ut-veckla sig, utbreda sig, is. mii. uppmarschera i linie, deployera; s. se föij. ~ment, -mènt, s. deployering, uppryckande i slagordning, utbredning i linie, ei. i skyttelinie. deplumation, dëplomà'sjun, s. fjädrarnas affallande ei. afplockning; med. sjukdom i ögonlocken, förenad med ögonhårens utfallande. deplume, -plo'm, va. plocka (fjädrarna af); bild. afkläda lånta fjädrar, afslöja.

depolarization, dëpolurizà'sjun, s. fys. borttagande af ljusstrålars polaritet, depolarize, - -'-riz, va. beröfva polaritet, depone, dëpö'n, va. sätta i pant, deponera †; is. Skoti. edligt försäkra, intyga, jfr depose; vn. intyga. ~nt, -ënt, a. gram. de-ponential (verb, se föij. s.); s. gram. verbum deponens; jur. edligt vitne, en som af-lägger skriftligt vitnesmål (to, om); hand. deponent.

depopulate, dëp6p'ulàt, va. utblotta på

folk, ödelägga; vn. blifva utblottad på

folk. depopulation, -là'sjån, s. ödeläggande, utblottande på invånare, depopu-lator, -ur, s. (jfr ofvan) ödeläggare, folk-ödare.

deport, dëpo'rt, va. deportera, bortföra ur hemlandet; s. † se ment; one s self, skicka sig, uppföra sig. ^ation, -a'sjun, s. deportation. ~nient, -mënt, s. sätt att vara, skick, hållning, uppträdande.

deposable, dëpè'zàbi, a. afsättiig. deposal, -zål, s. afsättning.

depose, dèpè'z, va. nedlägga ämbete †; afsätta fällning†; afsätta från tronen, från ett högre ämbete; borttaga, beröfva†; edligt o. skriftligt intyga; vn. aflägga skriftligt vitnesmål, intyga (med to: va.). ~r, -ur, 5. en som afsätter ngn; vitne, intygare, jfr ofvan.

deposit, dëpoz'it, s. ngt nedlagdt, is. ämne som afsatt sig, fällning, bottensats; geoi. aflagring ur vatten; ngt lemnadt i förvar, anförtrodt gods, inlagsfä, depositum, särsk. (: ~ money) pengar insatta (in a bank, with a banker); pant, hypotek; förvaringsrum, nederlag)j(; va. nedlägga; afsätta, lemna efter sig bottensats; lägga, sätta i förvar, deponera (in one's hands, with, hos: anförtro åt); sätta i taka händer; insätta (in a bank, jfr ofvan); lemna SOm Säkerhet; Upplägga jord, säd, varor; vn. afsätta sig; alluvial se alluvium; ~ in a boiler, pannsten; in on deponerad, insatt såsom deposition, satt i förvar; receipt of (äfv. ~-reCeipt), depositionsbevis. ~ary, -åri, s. depositarie, den åt hvilken ngt lemnas i förvar, »taka händer». ~ing, -ing, prt.; a. nedläggande; (ut)fällande, fällnings-. ~ion, -zisj'un, s. nedläggande; afsättning, (ut)fällning, äfv. se deposit; afsättning från värdighet; deponerande, lemnande i förvar, insättning ef pengar; framläggande, framställning; förklaring, försäkran, is. jur. skriftligt (edligt) intyg, vitnesmål; vitnens och anklagads utsago tagen till protokoll (ofta i pl.). ~0r, -ur, s. en som deponerar, anförtror etc. ~0ry, -uri, s. förvaringsrum; hand. nederlag; stundom orätt för "»ary.

depot, fr., dèpo', dèp'è, (Am. de'po), s. neder-lag(splats); mil. dépöt; järnv. godsstation; Am. järnvägsstation.

depravation, dëpi*avà'sjun, S. sedernas för-därfvande, förskämning; urartande, sedligt fördärf; tadel †.

deprave, dëprà'v, va. försämra, moraliskt fördärfva; tadla, smäda †; misstyda †. ~d, -d, pp.; a. fördärfvad, lastbar. ^dneSS, -èdnès, s. sedligt fördärf; urartande.

-ur, S. fördärfvare I sedligt afseende; häcklare †. depraving, -Ing, prt.

depravity, dèpråv'iti, s. dålighet, förskäm-ning; lastbarhet, sedligt fördärf, synda-förd ärf.

deprecable, dëp'rëkåbl, a. som man bör bedja Gud bevara sig från; föga önskvärd.

deprecate, dëp'rëkåt, va. bedja Gud bevara sig från, söka genom böner afvända ei. afvärja; undanbedja sig; skarpt ogjlla. djupt beklaga, deprecating, -ing, prt.; afvärjande. deprecation, -ka'sjun, s. bön om frälsning (of, från ondo); bön om förlåtelse, afbön, undskyllan; förbannelse †. deprecative, -iv, a. se deprecatory.

deprecator, dèp'rëkàtur, s. en bedjande

om frälsning från ngt; ogillare. ~y, -i, a. sökande genom bön afvända (med of, ngt); afvärjande; (af)bedjande, böne-, depreciate, dëprè?sjiàt, va. nedsätta i värde; förringa (värdet af), underskatta; vn. sjunka, falla i värde, depreciation, -a'sjun, s. nedsättning i värde; förringande, underskattande; fallande i värde, depre-ciative, -iv, a. nedsättande, underskattande (of, ngt), depreciator, dëprè'.sjiåtur, s. nedsättare, underskattare etc. ~y, -i, a. se föreg. a. depredate, dëp'rèdàt, va. plundra, sköfla; äfv. bild. förhärja, ödelägga; utsuga; tära på, förtära; vn. plundra, sköfla (on a country), depredation, -da'sjun, s. förhärjande, sköfling äfv. biid.; härjningståg; plundring (on), rof veri; to commit (make) on, förhärja äfv. biid.

depredator, dëp'rèdåtur, s. sköflare, plun-drare, röfvare. ~y, -i, a. (of) sköflande, plundrande; plundrings-, deprehend, dëprèhënd', va. ertappa (på bar gärning); upptäcka, deprehension †, -hen'sjun, s. ertappande; upptäckt, depress, dëprës', vn. nedtrycka, sänka pri?, ögonen, rösten etc.; nedtrycka priset på; verka tryckande på, trycka marknaden, sinnet; nedslå, förödmjuka; art. plongera, »dumpa», rikta nedåt; ~ the pole, sjö. bringa polen närmare horisonten (genom att) segla mot ekvatorn. ~ed, -t, pp.; a. nedtryckt; fallen i pris; tryckt om handeln, om sinnet: nedslagen; byg. förtryckt båge; bot. intryckt; med. deprimerad puis; to be fys. sjunka om en vätskepelare. ~ing,

-ing,prt.; ».nedtryckande, singly, -ingli, ad. nedtryckande (to the mind). ~ion, -presj'un, s. nedtryckning, nedsänkande; nedplattning; vetensk. depression, jfr särsk. ofvan va. art,; sänkning, äfv. konkret: sänka i marken, insjunkning, fördjupning; sjunkande, fallande t. ex. fys. en vätskepelares, hand. i pris, prisets; krafternas nedsättning, slapp-

het, matthet äfv. hand.; nedslående, förödmjukande; sinnets tryckthet, nedslagenhet; astr. himlakropps vinkelafstånd under horisonten; alg. ekvations reduktion till lägre grad; kir. starroperation, se couching; ~ of the dew-point, daggpunktens gradskilnad under lufttemperaturen; ~ of the horizon, se under dip; ~ of the pole, polens sjunkande mot horisonten, jfr ofvan va. ~ive, -iv, a. verkande nedtryckande, nedslående. ~0r, -ur, s. en som nedtrycker etc.; förtryckare; anat. neddragande muskel, depriment, dep'riment, a. anat. neddragande. deprivable, dëprl'våbl, a. som kan beröfvas

(of); afsättlig. deprivation, dèprivå'sjun, s. beröfvande, förlust; brist, försakelse; afsättning,

särsk. en prests, jfr följ.

deprive, dëpri'v, va. beröfva (a person of a thing, ngn ngt); afsätta is. en prest (of a benefice, från innehafvande befattning; of the office, från ämbetet); skilja, utestänga (of, från); to be of, äfv. vara i saknad af, ej hafva mottagit, t. ex. ngns bref. ~ment †, -mënt, se deprivation. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som beröfvar, depth, depth, s. djup i aiia bet., jfr deep; djuplek, djuphet; bredd t. ex. af band, af spetsar; boktr, (of a letter) kägel; to get (go), swim beyond (ei. out of) one's gå, simma så långt ut att man ej bottnar längre; biid. gå för långt i ngt, »ta sig vatten öfver hufvudet»; that is beyond my detta är för klyftigt för mig, det går öfver min förmåga ei. »utom mitt gebit»; to get in one's komma in på grundare vatten så att man bottnar; you are taking me out of my nu talar ni om saker som gå öfver min horisont (som ligga mig fjärran, äfv..- som ej intressera mig). ~en †, -n, se deepen. ~ening-t00l, s. tekn. sänk-kolf. ~leSS, -lës, a. grund; bottenlös, depudicate, dèpü'dikàt, va. se deflour, sista bet. depurate, dëp'uråt, va. rena, luttra; klara; a. † se föij. ~d, -ed, pp.; a. renad, luttrad, depuration, -ra'sjun, s. renande af en vätska,

äfv. af metaller; med. rengöring af ett sår. de-

purator, -ur, s. en som renar; reningsmedel. depuratory, -ra'turi, a. renande; ~ disease, sjukdom som fördrifver osunda vätskor.

deputation, dëpütå'sjun, s. sändning på ngns vägnar, befullmäktigande; beskickning; deputation, depute, dëpü't, va. befullmäktiga o. afsända som ombud; utnämna, utse; bestämma T; s. Skoti. se deputy, deputize, dëp'utiz,

Va. Am. se föreg.

sl: fate, ä: far, a: fall, a: fat, k: fast, Å: mete, è: met, è: her, i: fine, \i fin, i: fir,deputy

)j(Mindre brukligt.

305 † Föråldradt.

desöant

deputy, dep'uti, s. befullmäktigad, ombud; deputerad; ställföreträdare; vikarie; ofta sms. i titlar vice-, under-, tjänstförrättande, —governor, s. viceguvernör, underståthållare.

deracination, dèråsinå'sjun, s. uppryckande

med rot, utrotande, derail, dërà'i, vn. o. va. järnv. urspåra.

ment, s. urspårning. derange, dera'ndj, va. bringa i oordning, rubba äfv.-. göra sinnesrubbad; störa; mil. entlediga, upplösa stab ~d, -d, pp.; a. sinnesrubbad. ~ment, -mènt, s. bringande i oordning; oordning; störning, rubbning; sinnesrubbning. Derby, Engi. oftast da'rbi, (då'rbl), S. (eg. pr. en stad) årlig stor kapplöpning vid Epsom (: races); (d) ett slags hatt; tekn.

murares putsbräde för två händer; pl. P handklofvar. —day, s. en onsdag strax före el. efter Pingst (förnämsta kapplöpningsdagen). —shire, s. pr.; ~ necJc, halsknöl, struma; ~ spar, en art flusspat, derelict, dër'ëlikt, a. bortkastad, öfvergifven, utan egare; trolös))(; s. jur. sak som blifvit af egaren bortkastad ei. öfvergifven (t. ex. skepp i sjön); landsträcka vunnen genom vattnets undanfallande; pl. sjö. vrakgods. ~ion, -k'sjun, s. bortkastande, öfvergif vande af egaren; öfvergifvenhet; saks tillstånd att vara öfvergifven; landvinning genom hafvets sjunkande, deride, deri'd, va. begabba, förhåna, hånande utskratta, förlöjliga. ~r, -ur, s. begabbare; spefågel, deriding, -ing, prt.; s. begabbande, deridingly, -ingli, ad. på ett begabbande sätt, till hån, för att gyckla.

derision, dërizj'un, s. begabberi, åtlöje; föremål för begabberi; in hånande, på spe.

derisive, dëri'siv, a. begabbande, hånfull; ~neSS, -nes, s. det hånfulla i (of) ngt. derisory, -suri, Se föreg. a. derivable, dëri'våbl, a. som kan härledas, erhållas, hämtas (from, från); som kan öfverflyttas (upon, på), derivably, -i, ad. genom härledning, derivate, dërivàt, va. † se derive; s. ngt härledt, vetensk. derivat, gram.: härledt ord.

derivation, -vå'sjun, s. härledande; härledning, härstamning; hämtande; erhållande; vätskors afledning särsk. med.; mat. differentiering och integrering; ngt härledt, erhållet, derivational, -vå'sjunål,

a. härlednings-, jfr föreg.

derivative, dëriv'åtiv, a. härledd, afledd;

s. ngt härledt, vetensk. derivat, gram.: härledt ord; mus. härledt ackord; mat. deri-

vata; med. afledande medel. ~ly, -li, ad. genom härledning. ~neSS, -nës, s. härledd beskaffenhet.

derive, dèri'v, va. leda, afleda (vatten etc. into, in i, to, till); härleda ett ord (from, från); wid. hämta, draga (advantage, benefit, comfort, conclusions; from, från, af); öfverflytta (on, to, på) †; vn. härstamma, komma (from, från). -ur, s. en som härleder etc.

derm, dë rm, äfv. o^a, gr., -a, S. hud, anat. läderhuden. ~al, -al, a. hörande till huden, hud-, ^apteran, -åp'turån, s. zool. insekt med läderartade framvingar. — atiC, -at'ik, a. hörande till huden, hud-. ~atin, -åtin, s. min. dermatin (skillerspat). ~atine, -åtin, (l.) s. se föreg.; (2.) a. se r^atic. ^atoid, -åtojd, a. hudlik. — atology, -åtol'odji, s. anat. läran om huden. ~estes, lat., dërmës'tës, s. zool. änger. ~ic, -ik, a. hud-; verkande genom huden. ~is, -is, se derm. ~oid, -ojd, se »vatoid. ~0- skeleton, -oskèrëton, s. zool. hudskelett. ~0t0my, -ot'omi, s. hudens anatomi.

derogate, dër'6gåt, va. delvis upphäfva,

inskränka en lag; nedsätta, förringa (vani. vn. med from, äfv.)J<: vanslägtas från). ~ly, -li, ad. nedsättande, föraktligt, derogation, -ga'sjun, s. delvis upphäfvande, inskränkande (of a laio); nedsättande, förringande (from, of, to, af, för); intrång; it is no ~ from his merit to say..., det innebär intet nedsättande af hans förtjänst om man påstår...; a ~ of the king's prerogative, ett intrång på konungens prerogativ; in ~ of (from, to), för att nedsätta (this is said in no ~ to..., detta är icke sagdt för att nedsätta...).

derogatory, dër6g'åturi, a. (med from om saker, to om personer) nedsättande, förringande (för); görande intrång (i, på); ~ clause (in a testament), hemlig klausul (i ett testamente) hvarigenom ett möjligen följande testamente, som ej innehåller denna klausul ord för ord, förklaras ogiltigt såsom aftvunget.

derrick, dër'ik, s. hissbock; lyftkran med rörlig arm (: —Crane); sjö. bomdirk.

derringer, dër'indjur, 5. kort pistol af grof kaliber.

dervis(e), de'rvis, dervish, de'rvisj, s. der-

visch (muhammedansk tiggarmunk).

descant, dës'kånt, s. mus. variation; fler-stämmigt stycke; diskant; biid. »variationer på ett tema», utläggning, kommentarier); vn. (- -') sjunga variationer; sjunga flerstämmigt; biid. göra variationer, utläggningar, utbreda sig, »göra sina

anmärkningar» (on, öfver: »utlägga», tala vidt och bredt om); plain (double) enkel (dubbel) kontrapunkt. ~er, -'år, s. en som varierar ett tema, som utlägger, gör kommentarier (on, öfver), ^ing, -'ing, prt.; s. utläggning(ar), anmärkninger) (on, af, Öfver, jfr ofvan).

descend, dèsènd', vn. i aiim. bet. gå (komma, fara etc.) ned, nedstiga, sjunka, falla, sänka sig (from, från; into, i; to, till); gå utför; löpa ned, slutta; stiga ur; mus. gå nedåt i tonhöjd; astron, gå åt söder; falla (ned) (<on, öfver en fiende); göra plötsligt infall, göra landstigning i fiendeland; bild. härstamma (from, från); nedärfvas, tillfalla genom arf från förfader (to a per son)-, biid. nedstiga, inlåta sig (into, to particulars); förnedra sig, nedlåta sig (to, till, till att); va. stiga ned utför (a hill, stairs); fara utför (a river); nedstiga i (a mine); ~ into one's self, gå in i sig själf, försjunka i betraktelser. ~ant, -ånt, s. afkomling, ättling (of , from). ~ent, -ënt, a. nedstigande, fallande; härstammande (from, från). ~er, -ur, en som nedstiger. —'ibiiity, -ibil'iti, s. ärftlighet. ~ible, -ibl, a. som man kan nedstiga utför, nedstiglig; ärftlig egendom. ~ing, -ing, prt.; a. o. s. nedstigande, nedgående, äfv. mat.: aftagande (series, progression), descension, dësën'sjun, s. nedstigande, nedgående; fallande, sjunkande. ~ al, -al, a.

nedstignings-, nedgångs-; landstignings-.

descensive, desen'siv, a. nedstigande, nedåt gående.

descent, dësënt', s. (jfr, särsk. i afseende på efterföljande prep., descend) nedstigande, nedgående äfv. mus., nedgång; fallande, fys. kroppars fall; färd utföre, nedfärd; ur-stigande (from a carriage); landstigning is. fiendes; infall, plötsligt anfall; utförsbacke, sluttning; biid. härstamning, härkomst; afkomma; slägtled; öfvergång genom arf tin efterkommande, nedärfvande; biid. fall, sjunkande, förnedring, describable, dëskri'båbl, a, som kan beskrifvas, beskriflig.

describe, dëskri'b, va. uppdraga, upprita (a circle etc.); beskrifva äfv. om en kropp i rörelse (en cirkel etc.); framställa, skildra, »teckna»; beteckna, utgöra rätta benämningen för; indelaf; vn. skildra. ~nt, -ënt, a. beskrifvande; s. geom. (äfv. ~ line) generatrix. ~r, -ur, s. beskrifvare.

descrier, dëskri'ur, s. upptäckare, jfr descry. description, dëskrip'sjun, s. beskrifning^ skildring, teckning; framställning af ngts yttre kännetecken; signalement; be-

skaffenhet, slag, sort, art; it is beyond (past) all det är obeskrifligt: it baffles (beggars) all to know by känna igen på beskrifning, descriptive, dëskrip'tiv, a. beskrifvande

(of, ngt), äfv. vetensk.: deskriptiv anatomi etc.; skildrings-; ~ power, framställningsförmåga, styrka i skildringar. ^neSS, -nës, s. egenskap att vara skildrande, descry, dèskri', va. (imp. o. pp. -ried, -d)

utspana, upptäcka; (lyckas med möda) Urskilja, skönja, varsna, få syn på. desecrate, dës'ëkràt, va. vanhelga, profanera; beröfva presterlig värdighet (ämbetets helgd). desecration, -kra'sjun, s. vanhelgande.

desert, dëzé'rt, 1. s. förtjänst (oftast i god bet.), ngns förtjänta lön, vedergällning; se vid. dessert,

desert, deze'rt, 2. va. (pligtförgätet, fegt,

trolöst) öfvergifva pligt, post, parti etc.; lemna, rymma från; vn. desertera, rymma (from the army etc.); a. (dez'urt) öfvergifven is. om ort, trakt: öde, obebodd; s. (dez'urt) ödemark, öken, obygd. ~ed, -ëd, pp.; a. öfvergifven; öde. ~er, -ur, s. en som öfvergifver sitt parti, sin post; rymmare, desertör, ^ion, -ze'rsjun, s. öfvergifvande, lemnande is. i tadlande mening, jfr ofvan; desertering, rymning; öfvergifvet tillstånd, öfvergifvenhet, hjälplöshet; teol. tillstånd att vara af Gud öfvergifven.

deserve, dëze'rv, va. förtjäna, vara förtjänt

af, vara värd (oftast pris, lön, belöning); Vn. (med adv..- well, ill) göra sig förtjänt (of, af, om, t. ex. 'x/ well of one's country); he it of (ei. from) me, han förtjänar det af mig (från min sida). ~dly, -ëdli, ad. med rätta. ~r, -ur, s. en som förtjänar, gör sig förtjänt af belöning etc. deserving, -ing, prt.; a. förtjänande (of); förtjänt, förtjänstfull, deservingly, -ingli, ad. se

ofvan nudly.

deshabille, eg. fr., dëzabè'1, s. »négligé», morgondrägt när man icke är fullt klädd; hvar-dagsdrägt.

desiccant, desik'ant, a. torkande; s. med. torkande medel ei. omslag för sår. desic-

cate, -àt, va. o. vn. uttorka, desiccation,

-ka'sjun, s. uttorkande. desiCCative, -åtiv, se desiccant. desiccator, -'-kätur, s. ngn ei. ngt som uttorkar, desiderative, desid'urativ, a. uttryckande åstundan (verb); s. se följ.; gram. desidera-tivt verb, desideratum, lat., -ra'tum, s. (pl. -ta, -tå) ngt som saknas, ngt åstundadt, saknad: allmänt kändt behof; önskemål, desightment dësi'tmënt, se disfigurement.

il: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, é: mete, ë: met, å: her, i: tine, i: fin, i: fir,design

>j< Mindre brukligt. SO? † Föråldradt.

design, dèsi' n, -Zl'n, va. teckna konturerna af; göra utkast till; uppgöra plan till; ämna, bestämma (ngn, ngt for (to %) till, för) j utmärka, angifva, beteckna; hafva för afsigt, förehafva, tillämna (to do, ei. doing); vn. uppgöra planer, hafva ngt för sig; s. (kontur)teckning, ritning; utkast (of till ett konstverk, äfv. mus.); planmässig anordning, disposition, plan; mönster för ett arbete, tekn. väfn. patron; afsigt, plan (to o. infin., el. fOr med partic., att; upon, på, jfr ned. ex.); arts of <\>, bildande konster; school of teckningsskola för ornamentsritning o. d.; to accomplish (bring about, carry out, carry into effect) a bringa en plan till utförande; to have <x*s on (upon), hafva (»sina») afsigter på en person, hysa onda afsigter mot, »vilja åt»; by med flit, afsigtligt; with a ~ to, med (i) afsigt att; with a good i god afsigt; to act with handla med öfverläggning, »veta hvad man vill», (»hvart man vill komma» med ngt). ~-paper, s. ritpapper, mönsterpapper, väfn. patronpapper. able, -abl, a. som kan betecknas, utmärkas, påvislig, bestämbar, 'v/ate, designat, va. utmärka, beteckna; utpeka, angifva, nämna; bestämma (a person for, to, för, till), oration, -signå'sjun, s. utmärkande, betecknande; bestämmande (for, to)-, beteckning, benämning; bestämmelse; bemärkelse, betydelse. ative, des'ignativ, a. betecknande, bestämmande (of). ~ator, dës'ignåtur, s. en som utmärker, bestämmer etc.; rom. antik, ceremonimästare som anvisade platser vid spelen. ~ed, -d, pp.; a. ämnad, afsedd (for, för); afsigtlig, ^edly, -ëdli, ad. afsigtligt, med afsigt, med full föresats. ~er, -ur, s. en som tecknar, uppgör utkast tin ngt; (mönster)tecknare; en som gör upp planer; projektmakare; ränksmidare. ~flll, -ful, a. uppfinningsrik; ränkfull, intrigant, listig, ^ing, -ing, prt.; a. se föreg.; s. teckning, ritkonst (: art of <>JeSS, -lës, a. afsigtslös, oafsigt-lig; planlös, ^ment, -mënt, 5. teckning; utkast; plan.

desilver, dësil'vur, va. taga silfret ur, beröfva silfverhalten (t. ex. lead), ^ize, -iz,

se föreg.

desipient, †, dësip'iënt, a. narraktig, lekfull.

desirability, dëziråbiriti, s. önskvärdhet, desirable, -zi'råbl, a. sådan man kan önska sig; önsklig, önskvärd; angenäm.

desire, dezi'r, va. efterlängta, åstunda, önska; begära (a thing of a person), bedja (om), anmoda, tillsäga (to, att); s. åstun-

dan, önskan; begär, lust (of, efter, till); anmodan, begäran; I ~ you to come, jag önskar att du kommer; to have a ~ to, hafva lust att. -d, pp.; a. efterlängtad, åtrådd, åstundad; to leave nothing to be lemna intet öfrigt att önska. ~r, -ur, s. en som önskar etc. desirous, dëzi'rus, a. önskande, åstundande, ifrig (to, att; of, efter), åtrående (of, ngt), lysten (of, efter); to be ~ to see (ei. of seeing), ifrigt önska att få se. ~neSS, -nës, s. åtrå, begär, desist, dësist', vn. afstå (from, från); upphöra (to, att), ^ance, -åns, s. upphörande.

desk, desk, s. pulpet; (sluttande) skolbord; skrifschatull; liten pulpet hvarifrån böner läsas i kyrkan; bild. (the oS) andliga ståndet; va. % lägga in i en pulpet. ~ -knife, s. radérknif. ~W0rk, 5. kontorsarbete; skrifvargöra. desman, dës'mån, s. zool. se musk-rat. desmine, dës'min, s. min. desmin, strålzeo-lit.

desmology, dësmol'odji, s. anat. läran om

ligamenterna. desolate, dës'olåt, a. öde, obebodd, folktom; ödelagd; ensam, enslig; öfvergifven, bedröfvad, tröstlös; va. ödelägga, förhärja (äfv. to lay göra bedröfvad. ~neSS, -nës, s. ödslighet, ödelagdhet; öfvergifvenhet, ensamhet. ~r, -ur, s. ödeläggare, förhärjare. desolation, -lå'-sjån, s. ödeläggelse, förhärjning, förödelse; ödslighet, ödelagdhet; ödemark; öfvergifvenhet, tröstlöshet, bedröfvelse, desolator, se ofvan ~er. desolatory -&ri, a. ödeläggande, förhärjande, despair, dëspå'r, vn. förtvifla, uppgifva alt hopp, misströsta (of, om); s. hopplöshet, förtviflan (at, öfver), misströstan (of, om); hopplöst fall, ngt som alla förtvifla om †; he (his lif e) is «*ed of by the physicians, läkarne misströsta om hans lif; to be the ~ of..., utgöra ngns förtviflan; in <n/, i förtviflan; förtviflande, misströstande (of, om); to give way to to give one's self up to öfverlemna sig åt förtviflan. ~er, -ur, s. en som förtviflan ~ing, -ing, prt.; a. förtviflande, förtviflad, singly, -ingli, ad. med förtviflan, hopplöst; såsom en förtviflad. ^ingness, -ingnës, s. (dyster) hopplöshet, tillstånd af förtviflan, förtviflad sinnesstämning, despatch, dëspåtj', va. (skyndsamt) afsän-da, afskicka, affärda, expediera (a letter, a messenger, a ship for . ..); fullborda, »göra undan med», afsluta (a business);

påskynda; »affärda», »expediera» (: döda); s. (skyndsamt) afsändande; expedierande (äfv.: dödande), uträttande (of affairs); depesch; ilbud, kurir; skyndsamhet; hand. varors afsättning; telegraphic telegrafdepesch äldre: telegram. ~-bOX, s. depesch-portfölj, -låda. ~-g00dS, s. pl. ilgods. ~er, -ur, s. afsändare; speditör; biidi. mördare; mordvapen; pl. P falska tärningar. ~ful, -ful, a. påskyndande, hastig, ifrig, desperado, sp., dëspurà'do, s. förtviflad sälle. desperate, dès'puràt, a. förtviflad, hopplös (förr äfv.: misströstande, of, om); som icke frågar efter någonting, öfverdådig, öfvergifven, våldsam, rasande, »vild»; F ytterlig, förfärlig, oerhörd. ~|y, -li, ad. med förtviflans mod, förtvifladt, äfv. F: ytterligt; F dödligt (in love, förälskad, with, i). ~neSS, -nës, s. förtvifladt tillstånd, förtvifladt mod, raseri; ytterlighet, oerhördhet; the ~ of the situation, det förtviflade i ställningen. desperation, -ra'sjun, s. förtviflan (of, om).

despicable, dès'pikåbl, a. värd förakt, föraktlig (for, för, genom, på grund af); ömklig, usel, värdelös. ~neSS, -nès, s. föraktlighet; uselhet, värdelöshet, despicably, -i, ad. föraktansvärdt, ömkligt, despise, dèspi'z, va. förakta, »se ned på», ringakta, försmå. <-vdneSS, -èdnës, 5. föraktadt tillstånd. ~r, -ur, s. föraktare. despising, -ing, prt.; s. föraktande, de-spisingly, -ingli, ad. föraktfullt, föraktligt, med förakt, despite, dèspi't, s. trots; elakhet, ondska, illvilja; va. % kränka, förolämpa; prep. trots, i trots af (äfv. in of)-, in one's own mot sin egen vilja. ~ful, -ful, a. ondskefull, elak, hätsk. ~ fulness, -Minis, s. ondskefullhet, illvilja, despoil, dëspojl', va. röfva, (ut)plundra (ngn of, på: beröfva ngn ngt). ~er, -ur, s. röfvare. ~ment, -mënt, s. röfvande. despoliation, dèspolià'sjån, s. röfveri, (ut-)

plundring; utblottadt tillstånd, despond, dëspénd', vn. förlora (fälla, tappa) modet, misströsta, förtvifla (at, vid; for, för; of, om), ^ence, oftare ~ency, -èns(i), s. modfäldhet, misströstan, förtviflan; modlöshet, nedslagenhet. ~ent, -ènt, a. modfäld, nedslagen, förtviflande. ~er, -år, s. misströstare, hopplös människa, "uing, -ing, prt.; a. se *»ent.

desponsate †, dèspon'sàt, va. förlofva. de-sponsation †, -sa'sjun, s. förlofning, de-sponsory, -såri, s. skriftligt äktenskapslöfte, trolofningskontrakt.

despot, dës'pét, s. envåldsherskare; tyrann, despot. ~ic(al), -'ik(4l), a. despotisk, tyrannisk; godtycklig, egenmäktig, ^ical-neSS, -'ikalnès, s. tyranniskhet, egenmäktighet, maktfullkomlighet. ~ism, -izm, s. despotism i aiia bet.; envålds-makt, envälde. ~ist, -ist, s. understöd-jare ei. anhängare af despotism. ~ize, -lz, vn. spela despot, despumate % dës'piimàt, (- -' -), vn. uppkasta orenlighet (slem o. d.); skumma; va. skumma bort. despumation, -ma'sjun, s. (af)skummande. desquamate, dës'kwåmàt, (- -' -), vn. fjälla sig, affjälia is. om huden; va. affjälia. desquamation, -ma'sjun, s. (af)f jällning, hudens affallande i fjäll, desquamatory,

-'måtåri, s. förr kir. exfoliativtrepan. dessay, dës'à, P f. dare say. dessert, dèzë'rt, s. desert, efterrätt af frukt, sötsaker. ~-knife, s. desertknif. ~-plate, s. deserttallrik. ^-Service, ~-Set, s. de-sertservis. ^-Spoon, s. desertsked. ~-Spoonful, s. desertsked ss. mått. destemper, dèstèm'pår, se distemper, mål. destin †, dès'tin, se ~ate †, -at, a. (af ödet) bestämd (to, till); va. se ^ation, -a'sjun, s. bestämmande; bestämmelse, ändamål; bestämmelseort. ~e, dës'tin, va. bestämma, ämna (for, to, för, till); (oryggligt) fastställa, besluta; to ~ a,s a present for, ämna till gåfva åt. ~ed, -d, pp. (af ödet) bestämd (to, till, till att). oJst, -ist, s. fatalist. ~y, -i, s. öde, bestämmelse; pl. (-nies, -iz,) ödets gudinnor, parcerna, nornorna; ~ reader †, spåman, spåkvinna; to fulfil one's gå sitt ödets fullbordan till mötes, destitute, dës'titut, a. utblottad (of, på), saknande (of); utblottad, behöfvande, utfattig; öfvergifven; s. en utblottad, utfattig, öfvergifven människa (»som har hvarken huld eller skyld»); va. † öfvergifva. destitution, -tu'sjun, s. öfvergif-venhet, hjälplöshet; utblottadt tillstånd, nöd; brist (of, på), destroy, dëstroj', va. rifva (ned, upp), omstörta; (våldsamt) upplösa, förstöra, fördärfva; ödelägga, tillintetgöra; to be ed, äfv. gå under. ~er, -år, s. förstörare, destruct †, dëstråkt', va. se föreg, ^ibility, -ibil'iti, s. förstörbarhet, förgänglighet. ~ible, -ibl, a. förstörbar, förgänglig. ibleness, -iblnës, se föreg. s. ~ion, -k'sjåh, s. förstörelse, förstöring; ödeläggelse, fördärf, undergång, zionist, -k'sjånist, s. nedrifvare, förstörare, is. poiit.: radikal omstörtningsman; teol. en som tror att de ondas straff blifver förintelse. ~ive,

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,destructive

Mindre brukligt. 309 † Föråldradt.

determinative

-iv, a. förstörande, fördärflig (of, to, för); utrotnings-, förstörelse-; s. se zionist, poiit. ^iveness, -ivnës, s. förstörande verkan, fördärflighet (to, för); fren. förstörelselusta. ~or †, -ur, s. förstörare, desudation, dèsudà'sjån,s.med. ymnig svettning.

desuetude, des'wetud, s. kommande ur bruk, obruklighet; ovana; to fall into komma ur bruk. desulphurate, desål'fåràt,ua. afsvafia, b orttaga svafvel från. desulphuration, -rà'-sjun, s. afsvafling, desulphurize, -riz, se

föreg. Va.

desultoriness, dès'åltårinès, s. flyktighet, ostadighet; brist på sammanhang, planlöshet; oregelbundenhet; ytlighet, desultory, des'åltåri, a. hoppande från det ena till det andra; flyktig; obeständig, ostadig; osammanhängande, »lös>; ometodisk, planlös; ytlig, desulture †, desul'tur, s. språng från en

häst till en annan, desume †, desu'm, va. taga, låna (from, från).

desynonymize, desinon'imiz, va. beröfva ett ord egenskapen att vara synonym genom att uppvisa en särskild betydelse för det. detach, dètatj', va. aflossa, lösa, afskilja, afsöndra (from, från); mil. detachera, afdela till ngn särsk. tjänst; ~ by turning, vrida loss. ~ed, -t, pp.; a. afskild; om byggnader liggande fritt för sig själf, enstaka; fristående äfv. mål.; ~ pieces, ~ works, fort. utanverk, detacherade verk. ~ment, -mënt,s. afskiljande; afsöndring; afskildhet; mii. afdelning, detachement, detail, detà'1, va. i detalj framställa (framlägga), omständligt berätta, uppräkna; mil. uttaga (for, till ngn särskild tjänst); S. (äfv. dental) enskild del, omständighet is. i pl.: detaljer; utförlig framställning (beskrifning); mii. uttagande till ngn särskild tjänst; utvald, särskildt uttagen trupp ei. officer; fs of a plan, byg. detaljritningar, arbetsritningar; in -v, i detalj, stycke för stycke, bit för bit, omständligt. ~ed, -d, pp.; a. omständlig, detaljerad. ~er, -år, s. en som i detalj framställer ngt, omständlig berättare, detain, dëtå'n, va. uppehålla; kvarhålla; afhålla, hindra (from, från); jur. taga (hålla) i förvar ngn ss. fänge, misstänkt gods etc.; innehålla, förhålla ion etc.; s. † se detention; to be fed, äfv. skoi. blifva kvarsittare i en klass. ~der, -dår, s. se detinue. ~er, -ur, s. uppehållare, kvarhållare etc.; jur. olagligt undanhållande af annans

egendom; Eng. jur. order att fortfarande

hålla ngn häktad, ^ment, -mènt,s. kvar-hållande, särsk. i häkte.

detect, dètëkt', va. upptäcka (a crime, a thief), uppdaga, afslöja; ertappa (in the very act, på bar gärning); anklaga †. ^able, -abl, a. möjlig att upptäcka. ~er, -år, s. uppdagare. ~ion, -tëk'sjån, s. upptäckande, uppdagande, upptäckt, af-slöjande, röjande. ~ive, -iv, a. upptäckts-, detektiv polis; s. detektiv. ~0r, -år, s. uppdagare, upptäckare, särsk. tekn.: uppdagelseapparat i Chubblås (Chubb-

lock: f lock) hvarigenom egaren underrättas när obehörigt öppningsförsök egt rum; Bank-note (D) f, ett slags polis-tidning som beskrifver falska sedlar.

detent, dëtènt', 5. mek. spärrhake, pall på kugghjul, hämstång, särsk. infall are i urs slagverk. ~ion, -ten'sjun, 5. (jfr detain) uppehållande, kvarhållande särsk. i häkte; f ängsligt förvar; undanhållande, innehållande; uppehåll, hinder; skoi. kvarsittande i en klass; house of f, häkte.

deter, dete'r, va. afskräcka, skrämma (from, från), afhålla, hindra.

deterge, dete'rdj, va. aftorka, rengöra sår, rensa. ~nt, -ènt, a. rensande, äfv. med.; s. med. rengöringsmedel is. för sår.

deteriorate, dete'riorat, va. försämra; vn. försämras, deterioration, -ra'sjun, s. försämring, urartande, förfall; tekn.

värdeförminskning genom slitning.

determent, determent, s. afskräckande; ngt afskräckande, hinder.

determinability, dètèrminabiriti, a. bestämbarhet. determinable, - -'-abl,a. bestämbar (from, af); som kan afgöras, determinant, --'-nant, a. bestämmande; s. ngt som bestämmer; mat. determinant, determinate, - -' -nàt, a. bestämd till gränser, omfång, storlek, antal; faststäld, afgjord, orygglig; besluten †; bot. begränsad tin

sin utveckling genom blomning i toppen; va. † sc

determine, determination, -nà'sjån, s. begränsning, äfv. vetensk., log. naturv. bestämmande, (begrepps-, art-)bestämning; afgörande, afslutande; slut; jur. domslut; bestämdhet, egenskap att vara afgjord el. om person att vara fast besluten, fasthet i beslut; beslut, föresats; riktning, syftning (to, mot); a ~ of blood to the head, blodets benägenhet att strömma till hufvudet; the ~ of salt in sea-vmter, bestämning af saltmängden i hafsvat-ten; to come to, to take a fatta ett beslut, determinative, - - nåtiv, a. tjänande att bestämma, bestämmande (of, för), ledande; bestämnings-; tjänande till ledning vid artbestämningar (tables).

determine, dete'rmin, va. begränsa; sätta en gräns för, äfv. göra slut på, afsluta; bestämma afv. vetensk. (ss. kem. etc. storleken af, log. närmare gnm en tillagd bestämning); fastställa, afgöra, särsk. jur.: af-döma (a cause); bestämma, förmå (ngn to, att); besluta, jfr ned. vn.; rikta, leda, föra {to, mot); vn. besluta sig, bestämma sig (on, upon, för en sak; on doing ei. to do, för att göra ',for, för en person), fatta (sitt) beslut (about, i fråga om); sluta.

-d, pp.; a. bestämd, fast besluten; beslutsam; ~ on, beslutad. ~r, -ur, s. en som begränsar, bestämmer, beslutar, determinism, -lzm, s. m. determinism, deterration, dëtërà'sjün, s. uppgräfning. deterrent, dètè'rënt, a. afskräckande, af-skräcknings-; s. ngt som afskräcker, afskräckande medel, detersion, dëte'rsjun, 5. rentvättning af sår. detersive, dëtë'rsiv, a. renande (jfr detergent). ~neSS, -nës, s. renande kraft, detest, dëtèst', va. afsky. ^able, -åbl, a. afskyvärd. ^ableneSS, -åblnës, s. afsky-värdhet. ~ably, -åbli, ad. afskyvärdt; med afsky, ^ation, -a'sjun, s. afsky (for, of, för); to hold in rsj, hysa afsky för. ~er, -ur, s. en som afskyr, dethrone, dèthr'n, va. störta från tronen;

afsätta cn högste styresman. ~ment, -mënt, S. en regents störtande (från tronen), afsättning. ~r, -ur, s. afsättare. detinue, dëtm'u, s. kvarhållen person ei. sak (jfr detain)-, writ of käromål öfver olagligt undanhållande af annans egendom (pant, hittegods etc.).

detonate, dëtfénåt, vn. antändas med knall, explodera; va. komma ngt att explodera, detonating,-ing,a. exploderande, explosions- ; art. perkussions-, slag(antänd-nings)-(/oc& etc.); ~ ball, knallglas; ~ cap, knallhatt; ~ (fog-)signal, jämv. etc. knallsignal, petard; ~ powder, knallpulver; ~ tube, kem. detonationsrör; art. perkussions(slag)rör. detonation, -nå'-sjun, s. kem. detonation, explodering, antändning med knall, detonator, -ur, s. ngt som exploderar; jämv. se detonating signal, detonization, -niza'sjun, se detonation. detonize, -niz, vn. O. va. kem. (komma att) förpufEa, jfr detonate. detorsion, dëto'rsjun, s. förvridning, förvrängning, detort, dëtè'rt, va. förvrida; förvränga, förvända. ~ion, se detorsion. detOUr, fr., dëto'r, 5. krökning; omväg, detract, dëtråkt', va. borttaga, minska; fråndraga (from, af, på); nedsätta, förklena ngns anseende, rykte (vanl. Vn. med from);

svärta, lasta, smäda. ~er, -&r, s. smädare, lastare, singly, -ingli, ad. på ett nedsättande sätt, förklenligt. ~ion, -k'sjun, s. borttagande †; nedsättande, förklenande (from, af), svärtande, förtal, /vive †, -iv, a. se »oory. ^iveneSS, -ivnës, s. egenskap att vara förklenande. ~0r, -ur, s. sa ~er,- anat. neddragande muskel. ~0ry, -un, a. (med from) nedsättande, förklenande; smädlig. ~reSS, -rès, s. lasterska, baktalerska. detriment, dëtfrimënt, s. skada, förlust, förfång, men, afbräck (to, på, för); Engi. univ. (o. i Inns, s. d. o.) ersättning för husröta; va. † skada; to the ~ of, with ~ to, till förfång för, på bekostnad af. ~al, -'ål, a. skadlig, menlig, till förfång (to, för); s. si. ung man som är »farlig» för flickor, men som ej har allvarliga afsigter ei. som man ej anser vara ett passande parti. ^alneSS, -

'ålnës, s. skadlighet.

detrital, dëtri'tål, a. detritisk, hörande till ei. bestående af detritus; smulande sig; afnötnings-. detrition, -trisj'un, s. afnöt-ning. detritus, eg. lat. -tüs, s. geoi. massa (sand o. d.) af från bärgen afnötta beståndsdelar; (gatu-)dam, smuts, detrude, detro'd, va. stöta (drifva, tränga) ned.

detruncate, dëtrungk'àt, va. toppa träd; af-hugga, afskära, stympa; afkorta. de-truncation, -ka'sjun, s. stympning, af-huggning.^ detrusion, dëtro'zjun, s. nedstötning, ned-drifning.

detur, (lat.: må den gifvas), de'tür, S. Am. univ.

(bok ss.) premium, deturn †, dëtë'rn, va. afvända, afhålla. deuce, dus, 1. S. spelt, tvåa på kort el. tärning, deuce, 2. deuse, dus, s. Si. (ofta the ~) tusan,

fan; ex., se under devil. ~d, -d, -ëd, a.; ad. si. förbannad(t), fanders, deutero-, gr-, du'tur6, a. i sms. andre, efterföljande. ^gamist, -og'amist, s. en som gifter sig för andra gången. ~gamy, -og'ami, s. ett andra äktenskap, andra giftet. (D)^nomy, -èn'6mi, s. bibi. femte Mose bok, Deuteronomion. ^pathy, -op'athi, s. med. en kroppsdels lidande jämte o. i följd af en annans. ~SC0py, -os'kopi, s. se second-sight; underförstådd mening; dold afsigt.

deut(o)hydroguret, dut(6)hldrog'urët, s.kem. förening af 2 ekvivalenter väte och 1 ekvivalent af en bas. deutoxide, dutèk'sid, 5. kem. förening af 2 ekvivalenter syre och 1 ekvivalent af en bas.

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,dissection

)js Mindre brukligt.

311 † Föråldradt.

dissolution

devaporation, dèvåpàrà^j&n, s. fys. gasers

förtätning till vätskeform, devastate, dev'astat, (- -' -), va. ödelägga, förhärja. devastation, -ta'sjun, s. ödeläggelse, förhärjande; jur. se följ. devastavit, (lat.: han har ödelagt), -tà'vit, jur. förmyndares ei. testamentexekutors vanvård af myndlings (ei. arfvingars) egendom, deve, dèv, vn. lok. se dive o. dip. develop, (äfv. ~e), dèvël'op, -up, va. uppveckla, öppna; utveckla iaiiabet.; uppdaga, afslöja; få att framträda, framkalla en bild, särsk. fotogr.; Vn. utveckla sig (from, från, ur; into, till); småningom framträda, blifva synlig,uppenbar. ~er, -ur, s. en som utvecklar; fotogr. utvecklingsmedel. ~ment, -mènt, s. utveckling i alla betyd.; afslöjande (of a plot); ~ theory, naturv. utvecklingsteorien. ~men-tal, -men'tal, a. utvecklings-, devergence, -ney, dëvè'rdjëns(i), se divergence.

devest, devest', va. se divest; jur. fråntaga, undandraga (a person af a right, ngn en rätt); vn. jur. gå förlorad om rätt(sanspråk).

deviate, de'viat, vn. afvika äfv. bild. (from, från), gå vilse, irra; va. komma att afvika, afböja, deviation, -a'sjun, s. äfv. bild. afvikande, afvikelse (from, från); fys. deviation; sjö. (lokal) missvisning; hand. ett fartygs afvikelse från vid assuransen bestämd kosa. device, dëvi's, s. påhitt, uppfinning; plan, anslag, konstgrepp; devis, valspråk På en sköld o. d.; emblem, sköldemärke; uppfinningsförmåga; skådespel †; to leave to one's own låta ngn sköta sig själf; ofta låta gästerna roa sig på egen hand. devil, dèv'l, s. djäfvul, fan; kokk. hårdstekt och starkt pepprad kotlett, njure, fågelben o.d.; tekn. sönderskärningsmaskin (vals med knifvar) för lump, ull, bomull: vulf, plyS, Öppnare ; boktr, (afv. printer's springpojke; skoi. »käringfis» (vått krut); va. göra djäf-vulsk; tekn. sönderskära med en ~; kokk. hårdt steka och peppra; {(the) ~ nytjas ofta ss. svordom: (Oh) the fan anamma! ofta som stark negation, jfr ex.] ~ a bit, inte

det bittersta; a ~ (ei. rv-and-all) of a... en fan till. . ., en fanders . . .; a poor en fattig fan, en stackars sate; what the ~ / hvad fan (nu då)! the ~ a bird, inte en enda fågel (sckjag); the ~ you have, ni har så fan håller; the ~ of a row, ett helvetes spektakel; the ~ to pay, om ngt ledsamt, brydsamt »fan OCh hans m01*>; to give the ~ his due, låta hvar och en rättvisa vederfaras; to play the ~

•with, spela ngn ett fördömdt spratt.

fara illa med, göra kål på; pull pull baker, en draglek hvarvid två kedjor af gossar, hållande hvar och en om lifvet på den föregående, söka draga hvarann öfver en gräns; to wish one at the önska ngn »fan i våld»; he (it) has gone to the det har gått alldeles på tok (»åt fanders») för hnm (med det). —Carriage, s. art. kanondrög. —dodger, s. P prest, —fish, s. zool. marulk (en hafsfisk, Lophius piscatorius); se cuttle-fish. ~in-a-bush, s. bot. jungfrun i det gröna (Nigella). ~ -may-care, —me-care, a. «i. oförvägen, bekymmerslös. ~'s-bit, s. bot. djäfvuls-bett, knappvädd (Scabiosa succisa). ~'s -bones, s. pl. P tärningar. ~'s-books, s. pl. P fans bibel (spelkort). ~'s-chicken, se petrel. ~'s-claws, s. pl. bot. åkersolöga (Ranunculus arvenis); byg. klo, kofot. ~'s coach-horse, s. zool. en art stor skalbagge (Ocypus olens). ~'s-darning-needle, s. en art trollslända. ~'s-dung, s. dyfvel-sträck. ~'s-dlist, s. plock, ulldam, jfr devil, tekn.; si. schoddy. —WOOd, s. bot. amerikansk oliv. —worship, s. djäfvulsdyr-kan. —worshipper, s. djäfvulsdyrkare. ~et †, -èt, s. smådjäfvul. ~ish, -isj, a. djäfvulsk; djäfiig; ad. djäfligt, förbannadt. mistiness, -isjnès, s. djäfvulskhet. ~ism †, -izm, s. djäfiars tillstånd. ~kin, -km, s. smådjäfvul. ~led, -d, pp.; a. starkt pepprad. ~ment, -mènt, ~ry, -ri, s. djäfvulskhet, ytterlig elakhet; djäf-vulskap, »fanstyg», ^ship, -sjip, s. skämts, »djäfvulskap» (ss. titel); se vid. föreg.

deviOUS, de'vius, a. afvikande; slingrande, krokig, villande väg; afsides liggande; vilse(gående), irrande, orätt. ~neSS, -nës, 5. afvikelse; vilsegående, vilsefa-rande; kringirrande, devirginate †, devi'rdjmat, va. kränka, häfda mö; a. häfdad. devirgination, -nà'-sjun, s. häfdande, devisable, dëvi'zabl, a. påhittlig, uttänk-bar; jur. som kan borttestamenteras.

devise, dëvi'z, va. hitta på, uttänka, uppfinna; lägga planer för; jur. borttesta-mentera fast egendom; vn. tänka, bygga planer, fundera (of †, på); s. borttesta-mentering af fast egendom; testamente; legat, testamenterad (fast) egendom; se vid. device †. -è', s. jur. den som får fast egendom genom testamente, testaments-arftagare. ~er, -ur, s. uppfinnare. ~0r, -ur, -o'r, S. jur. testator af fast egendom.

devitrification, dèvitrifikà'sjun, s. borttagande af genomskinlighet hos ngt glasartadt, devitrify, -vit'rifi, va. borttaga genom-

sTcinligliet och. glasglaxis från.

6; note, o: do, 6: nor, o: not, à: tube, ü: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.devoid

F Talspråk. 312 P Lågt apråk.

diachylum

devoid, dèvojd', va. † aflägsna, borttaga;

ap. blottad, tom (of, på: saknande, utan), devoir †, fr., dëvwo'r, s. pligt, tjänst; (skyldig) höflighet; artighet, devolution, dëvélu'sjün, s. nedrullande))<; Öfvergående (upon, to, på, till en efterträdare), hemfall, devolve, dèvoiv', va. poet. rulla, välta ned; öfverflytta, öfverlåta,låta tillfalla (upon, to, på, till; into one's hands); vn. rulla ned †; öfverflyttae, öfvergå, hemfalla (upon, to, på, till: tillfalla, falla på ngns lott). ~ment, -mënt, s. öfverlemnande, öfvergående, tillfallande, hemfall(ande). Devon, dëv'un, S. (eg. pr. förkortning af ~Shife) en boskapsras. ~port, s. (eg. pr.) ett slags skrifbord, 'vian, -vo'nian, a. geoi. devo-nisk. (d)~ite, -vonit, s. min. wavellit. devoration % dëvorà'sjun, s. uppslukande, devote, dëvo't, va. helga; inviga, (upp)offra (äfv. to destruction, to the flames); egna (to, åt), använda (to, på); ~ one's self, uppoffra sig, helt och hållet egna sig, hängifva sig (to, åt). -ëd, pp.; a. (to) egnad, bestämd (åt); offrad till undergång, dömd; starkt fästad (vid), tillgifven; hängifven, begifven (åt, på). ~dly, -edli, ad. innerligt, hängifvet. ~ dness, -èdnës, s. hängifvenhet (to, till). ~e, -è', s. en som är helt hängifven ei. helt och hållet går upp uti (to); dyrkare, tillbedjare, entusiastisk anhängare (to, af); bi-gott människa, »läsare». ~ment>|<,-mënt, se devotion. ~r, -ur, s. en som inviger etc.; dyrkare, devotion, dëvo'sjun, 5. helgande, invigande; fullständigt egnande {to, åt); uppoffring (for, för); hängifvenhet (to, till, för); fromhet; andaktsöfning, bön; gärd af hängifvenhet †; to per form, to be at one's förrätta sin andakt. ~al, -al, a. andäktig; andakts-(ea,e?*c/se5),- ~ habits, si. knäsvaghet hos hästar. ~alist, -aiist, ~ist, -ist, 8. gudlig, from människa; ofta bigott människa, fromlare, »läsare», devour, dëvau'r, va. uppsluka äfv.

bild.; förstöra; förslösa; sluka (äfv. bild. the contents of a book; with the eyes). <v,er, -ur, s. en som uppslukar etc. ~ing, -ing, prt. ; a. uppslukande, förtärande, singly, -mgli, ad. med glupskhet, girigt. deVOUt, dëvau't, a. from, gudfruktig; gudlig; andäktig, hängifven; innerlig, allvarlig, uppriktig, ifrig (ivish); s. † se devotee. ~leSS, -lës, a. andaktslös. "JeSSneSS, -lësnës, s. brist på andakt. ~ly, -li, ad. hängifvet; med andakt; allvarligt, innerligt. ~neSS, -nës, s. fromhet, andäktighet ; hängifvenhet, etc., jfr devout.

dew, du, (ofta i pl.) s. dagg äfv. biid.: friskhet; va. fukta; vn. † småregna. —berry, s. blåhallon (af RubuS Cæsius m. fl. arter). —Claw, s. benutsprång, rudimentär tå

baktill på vissa djur, ss. hjortar etc. ~-CUp, S. ottesup åt skördefolk (äfv. —dHnk) J bot. daggkåpa (Alchemilla vulgaris).

punkt. —retting, s. linrötning i fria luften. —Snail, s. snigel. —Stone, s. en

kalkstenssort från Nottinghamshire. ~ -WOrm, s. zool. daggmask (Lumbricus). finess, -inës, s. daggighet, fuktighet af daggen. 'v/leSS, -lës, a. utan dagg. -i,

a. daggig äfv. bot.; lik dagg; fallande sakta som daggen, dexter, lat., dëks'tur, a. numera blott her. höger ; (: venster för åskådaren); ~ chief point, her. i ginstammens högra fält (längst upp tin ven-! ster för åskådaren). eg. lemmarnas

I färdighet, ledighet; behändighet, hän-i dighet; skicklighet, finhet, fyndighet. ' ~0US, -us, a. öfvad, händig; färdig, rask, ! snäll; skicklig; fyndig, skarpsinnig. — I ousness, -usnës, s. se f\>ity. dextral, dëks'tral,

a. is. vetensk. llögei'-; ~

I shell, högersnäcka. I dextrine, dëks'trin, s. ken), dextrin, stärkel-! segummi.

i dextrogyrate, dëkstrodji'ràt, a. om kristaller vändande ljusstrålar åt höger, dextrorsal, dëkstro'rsal, dextrorse, -tro'rs,

a. vetensk. om spiraler stigande från höger till venster. dextrOUS, deks'trus, se dexterous. ! dey, dà, 8. (1.) dey (turkisk ståthållare ss. i Algier); (2.) s. † däja. dhoor(r)a, dhurra, dur å, se durra.

di-, gr. di, prefix i kem. termer (innehållande) två (ekvivalenter af ngn beståndsdel). I diabase, di'abas, s. min. diabas, grönsten. ! diabetes, diabe'tez, s. med. sockersjuka, dia-I betic(al), -bëtlk(åi),

a. med. sockersjuks-; lidande af sockersjuka.

; diabolic, ~al, diåborik(ål), a. diabolisk, djäfvulsk(t) elak, skändlig, grym. ~al-ness, -nës, s. djäfvulskhet. diabolism, - - - lizm, s. djäfvulskhet; besatthet af djäfvulen.

diacaustic, diaka'stik, a. brännande genom I refraktion, bränn-; s. med. ngt som bränner genom refraktion (ss. solstrålar genom solglas); mat. refraktionsbrännlinie (: ~ curve).

I diachylon, gr., (-lum, lat.) dlak'il6n, (-lum),

k: fate,* å: far, i: fal], à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, | fir,diachylum

% Mindre brukligt. 313 † Föråldradt.

diamond-cement

S. med. förr diakylonplåster af många beståndsdelar, numera: blyplåster.

diachyma, gr., diak'ima, s. bot. cellväfnad i blad.

diacodium, lat. eg. gr., dlako'dium, S. med. vall-mosyrup.

diaCOnal. diåk'6nal, a. hörande till en deacon. diaconate, -nàt, s. se deaconship; a. † styrd af deacons. diacoustic, diakau'stik, a. diakustisk, jfr följ. s. ~S, -s, s.pl. läran om ljudets fortplantning genom kroppar (ss. vatten etc.).

diacritic, diakrit'ik, -ål, a. diakritisk, åt skilj ande. diactinic, diaktin'ik, a. genomsläppande

kemiska ljusstrålar, diadelphia, diådèrfiå, s.pl. bot. klassen dia-deifia. ~n, -ån, diadelphous, -fus, a. hö- I rande till diadelfia. !

diadem, di'adem, s. diadem, (kungligt) huf- | vudsmycke; krona, äfv. biid.; her. båge på en krona. ~ed, -d, a. prydd med diadem, diæresis, lat. eg. gr., die'resis, s. (pl. -eses, j

-ësèz) gram. en stafvelses upplösning i tvänne; tecken (") öfver den andra af två närstående vokaler angifvande att de läsas hvar för sig; kir. sönderdelning, diaglyphic, diaglif'ik, a. fördjupad, framstäld medelst fördjupningar i ytan (sculpture, engraving). diagnosis, gr., diagnosis, s. vetensk. be- j stämning, is. med. sjukdomsbestämning, diagnos.

diagnostic, diagnos'tik, a. diagnostisk, bestämmande naturen af t. ex. en sjukdom; S. bestämmande sjukdomstecken, symptom; pl. diagnostik. <^ate, -at, va. bestämma

sjukdom.

diagonal, diag'onal, a. mat. diagonal, gående på tvären snedt mellan två motstående hörn; s. mat. diagonal; skeppsb. diagonalband; hand. diagonal: snedrandig, fyr-skäftad väfnad; ~ ar ch, ~ rib, byg. diagonalgördel i krysshvalf; ~ brace, ~ stay, byg. diagonalsträfva, kryssträfva; ~ frame, ~ timbers, skeppsb. diagonalspant; ~ scale, diagonalskala (instrument vid kart- etc. ritning); ~ tie, byg. diagonalförbindning. ~ly, -i, ad. diagonalt, snedt genom hörnen, diagonous, -nus, a. bot. fyrhörnig. diagram, di'agram, s. diagram, förklarande

(schematisk) teckning, geometrisk figur, diagraph, di'agraf, diagraf (instrument till

hjälp vid perspektivisk afteckning i förminskad skala).

~ic(al), -'ik(ål), a. tecknings-; beskrifvande. ~ics, -'iks, s. pl. teckningskonst, dial, di'al, S. urtafla; visartafla på en manometer o. d.; solvisare (: ; väggur; gruf-

kompass; va,, o. vn. mäta (timmar); med

kompass planlägga (grufvor); idkamark-scheideri. ^-plate, s. urtafla; visartafla. ^-telegraph, s. visarteiegraf. ^-train, ~-W0rk, s. visarverk i ur. dialect, di'alekt, s. dialekt, munart. ~al, -'al, a. hörande till en munart, dialekt-. ~iC, -'ik, a. se föreg.; dialektisk, logiskt skarp; s. se ~ics. "Jcal, -'ikål, a. se föreg. a. ^ician, -isj'an, s. dialektiker. ^iCS, 'iks, s.pl. dialektik, tankelära; logik (ss. disputeringskonst). ^ology, -él'6dji, a. munartslära. ~0r, -&r, se ~ician. dialist, di'alist, s. solurstillverkare, diallage,gr., dl'ålàdj, diårådjè, s. ret. diallage: min. diallag. ^-rOCk, s. geoi. gabbro. dial-logite, -'lédjit; s. min. manganspat. dialling, di'aling, prt.; s. timmätning; solurskonstruktion; gruf. mätning med kompass, markscheideri. dialogical, diål6dj'ikål, a. dialogisk, i dialogform; dialog-, dialogism, -ål'6djizm, s. ret. indirekt framställning af ett samtal; diktadt samtal, dialogist, diål'6djist, s. deltagare i ett samtal; dialogförfattare. ~ic(al), -'ik(ål), a. se dialogical. dialogize, -djiz, vn. tala i dialogform; samtala, dialogue, di'ål6g, s. dialog; framställning (afhandling)i samtalsform; samtal; vn. † samtala; va. † uttrycka i dialogform, dialysis, gr-, diårisis, s. (pl. -ses, -sèz) upplösning; med. slapphet; se vid. asyndeton o. diæresis, gram, dialytic, -lit'ik, a. upplösande; ~ telescope, ett slags akromatiskt (jfr achromatic) teleskop, diamagnet, diåmåg'nët, s. diamagnetisk kropp, jfr föij. ~ic, -'ik, a. fys. diamagnetisk (rätvinklig mot riktningen af en magnets verkan); s. diamagnetiskt ämne. ^ism, -izm, s. fys. diamagnetism; läran om diamagnetiska kroppar.

diameter, diam'etur, s. geom.diameter; tvär-linie, tvärgenomskärning (2 feet in : byg. en kolonns diameter vid skaftets bas (ss. mått). diametral, -träl, a. se följ.; S. † se föreg.; ~ plane, kristaiiogr. plan i hvilken 2 af kristallaxlarna ligga, diametric(al), -met'rik(al), a. diametral; rakt motsatt (to, till, äfv. n^ally opposite to). diamond, di'(å)mund, s. diamant; geom. romb; snedvinklig ruta; ruter i kort; boktr, diamant (minsta stilsort) ; a. i sms. diamant-; rut-, rutformig; ~ cut ordspr. list mot list; big tjocksten; cut slipad diamant; roughs, oslipad diamant; writing glasmästardiamant; wrought infattad diamant, ^bond, s. stenläggning i sneda rutor. ~-bort, s. se bort, jfr nu-dust.

^-cement, S. diamailtkitt för porslin etc. ;

-v-Cllt, a. facetterad. ~-CUtter, s. dia-xantslipare. ~-drill, s. borr med diamantspets. "w-duSt, s. diamantstoft, jfr bort. ^-edition, s. upplaga i miniatyrformat tryckt med diamantstil. <x/-fret, 5. byg. rutfris. ""-joint, s. snick. spetsig fog.

sjö. fallrepsknop. ^-moulding, s. byg. tärningsfris. <v-paned, a. med sned-vinkliga rutor (: ^-panes). ~-pencil, point, s. glasmästardiamant. ~-setter, s. en som infattar diamanter, ^-shaped, a. (sned-)rutformig. 'v-Spark, s. diamant-skärfva.

mur. krysskikt, nätverk af på sned lagda stenar: Opus reticulatum. ~ed, -èd, a. rombformig, (sned)rutfor-mig; besatt ei. prydd med diamanter.

diandria,

lat. eg. gr., dian'dria, s.pl. bot. diandria. ~n, -ån, diandrous, -drus, a. med två ståndare, tillhörande klassen (ei. ordningen) diandria. diapason, gr., diåpå'zon, 5. mus. oktav; tonomfång; en orgelstämma; harmoni †; skala (ei. tonhöjd) för stämning af blåsinstru-menter ei. klockor etc. diapente, gr., diåpën'të, s. äldre mus. kvint;

med. förr läkemedel af 5 ingredienser, diaper, di'åpur, s. linnedamast; servet, handduk; haklapp; byg. ornamentering i upp-repadt mönster af blommor, arabesker o. d. i låg relief ei. målning (äfv. ~-W0rk); va. sätta servet etc. på; pryda med ei. väfva i mönster, ^ing, -ing, s. litet fint mönster som bryter af en större enfärgad yta. diaphane, di'åfån, s. fysiol, cellhinna. ~ity, -ne'iti, s. genomskinligliet. diaphanOUS, -'ånus, a. genomskinlig.

diaphonic, diåfon'ik,

a. se diacoustic. -s, s. pl. se diacoustics. diaphoresis, gr., diafore'sis, s. med. ökad hud-

utdunstning (omärklig svettning).

diaphoretic, diåfoiëtlk,

a. med. svettdrif-vande; s. svettdrifvande medel. ~al,-ål,

se föreg. a.

diaphragm, di'åfråm, s. hinna som skiljevägg; anat. diafragma,mellangärde; skiljevägg i snäckor, maskinerier, etc. ; opt. skifva i en kikare med cirkelrund öppning för att aflägsna kantstrålarna. ~atl"C, -frågmåflk, «.

hörande till (en) diafragma.

diaplastic, dlåpiås

'tik, s. med. läkemedel för

benbrott, diarchy, di'arki, s. tvåmannavälde, diarial, diå'riål, diarian, -riån, a. dagboks-, daglig, diarist, di'årist, s. en som fölen journal.

diarrhoea, -rhea

, lat., eg. gr., diare'a, S. med.

diarré, diarrhætic, -rhetic, -rët'ik, a. starkt laxerande.

diarthrosis, gr., diårthr6'sis, s. anat. ledgång

rörlig åt alla håll. diary, di'ari, s. diarium, journal, dagbok; annotationsalmanacka; a. † daglig, hvar-dags- (fever). diastase, di'åstås, s. kem. diastas (ämne i mättadt korn o. d. som förvandlar stärkelse i socker).

diastole, gr., diås'toiè, 5. med. hjärtats etc. utvidgning ; gram. stafveises förlängning.

diastyle, di'astil, $. byg. (byggnad med) kolonnställning med långa mellanrum, diathermal, diåthë'rmål, a. genomsläppande strålvärme. diathermancy, -månsi, s. förmåga att genomsläppa strålvärme. diathermanous, -månus, se föreg. a. diathesis, gr., diåth'ësis, s. med. sjukdoms-konstitution, kroppskonstitution predisponerande för en viss sjukdom, diatom, di'atom, s. ett slags växtdjur. diatomic, diåtomlk, a. kem. tvåatomisk. diatomous, diat'omus, a. min. med en enda

diagonal genomgång, diatonic, diåtonlk, a. mus. diatonisk (scale). diatribe, di'åtrib, s. framställning, föredrag, diskurs; häftigt utfarande (against, mot) ; häftig kritik, smädeskrift, diatrihist, -at'ribist, s. smädeskrifvare, författare af diatriber; hetsig disputator ei. kritiker, dib, dib, vn. se dibble, vn.; s. prov. en liten knota i fårets knäskål; pöl; pl. ett slags kastspel med små benknotor ei. stenar (äfv. -^StOne), jfr chuchie-stones; pl. si. pengar. ~ber, -ur, ""ble, -1, s. sättpinne; va. (med en sättpinne) göra hål vid plantering för; plantera, sätta (nedlägga) frön; göra hål i jorden; vn. doppa, föra sakta ned vid metning. ~bler, -lur, s. en som gör

hål etc. ; se vid. föreg. S.

dibs, dibz, s. sirap af drufsaft, drufmust, dice, dis, s.pl. (af die) tärningar; tärningspel; vn. spela tärning. ~-blue, s. hand. indigo i små tärningar. ~-box, s. bägare för tärningar. ^-COal, s. ett slags stenkol som sönderfaller i tärningar. house †, s. spelhus. ~-like, a. tärnings-formig. ~-whelk,s.zooi. valdthornssnäcka (Buccinum spiratum). ~r, -ur, 5. (tärning) sp el are. dichastic >fc, dikas'tik, a. klyfvande sig af sig själf.

dichlamydeous, diklamid'eus, a. bot. med

dubbelt blomhylle (foder och krona).

dichotomist †, dikot'omist, s. tudeiare. dichotomize, -miz, va. o. vn. dela (sig) i två delar. dichOtOmOUS, -mus, a. bot. klynne-delt. dichotomy, -mi, s. tudelning i två underordnade delar, i två arter; i0g. delning i två motsatta kategorier; bot. klyn-nedelning; astron, halfmåne.

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,dichroic

)(< Mindre brukligt. 315 † Föråldradt.

dichroic, dikri'ik, a. opt. dikromatisk, tvåfärgad om krystal ler, jfr följ. dichrOiSITl, -izm, s. opt. dubbelbrytande kristallers egenskap att i olika ställning till ljuset förete två olika färger, dicing, dl'sing, prt. af dice; s. (tärning-)

spel. ^-house, s. spelhus. dick, dik, s. si. ridpiska; si. förk. t. dictionary. dickens, dik'ens, s. F apology för devil; the ~!

anamma det! like the som tusan, dicker, dik'ur, (i.) sedaker; (2.) 5. Am. byteshandel) i smått; va. Am. byta (och »tjy ta»), dickey, dik'i, 5. betjäntplats bak på åkdon, hundsfott; haklapp, förkläde; löst skjortbröst, nattkappa; fruntimmers underkrage; åsna. dicky, s. se föreg.; a. P dålig, klen.

diclinate, di'klinat, diclinic, -klinik, a. kri-

staiiogr. diklinisk. diClinOUS, -nus, a. bot. skildkönad. diCOCCOUS, dikok'us, a. bot. tvåfröig. dicotyledon, dikotile'don, 8. bot. växt med två hjärtblad. ^OUS, -us, a. bot. med två hjärtblad.

dictamen †, lat., diktå'mèn, s. diktamen, dictate, dik'tåt, s. diktamen, föreskrift; bud, maktspråk; rättesnöre; bild. inre röst, ingifvelse; va. diktera (to, för); föreskrifva (med to)-, ingifva bild.; the of reason, förnuftets bud; to be to, låta föreskrifva sig lagar, dictation, -tå'-sjun, s. dikterande, diktamen; ngt dikte-• rådt; meddelande af föreskrift(er), före-skrifvande; föreskrift, befallning, bud; to write from (after, to) skrifva efter diktamen; to take se föreg.; mottaga (och följa) föreskrifter (from, af), dictator, diktå'tur, s. diktator; en som föreskrifver. ~ial, -tato'rial, a. diktatorisk; befallande, öfvermodig, myndig ton etc. 'vShip, -sjip, s. diktatorisk myndighet. ~y, -'tåturi, a. diktatorisk, befallande, dictatress, -tres, dictatrix, -triks, 5. kvinna med diktatorisk myndighet, dictature, -'tatur, s. diktatur, diction, dik'sjun, s. uttryckssätt, språk,stil; se vid. dictum; elegance of vackert språk i en bok etc. ~arian %, -a'rian, s. lexikograf. ~ary, -ari, s. ordbok, lexikon (of the English language; of geography etc.); a. ordboks-, lexikalisk; to speak ^ F, tala som ett lexikon; a walking ett lefvande lexikon. ~ary-W0rdS, s. pl. långa, svåra (»konstiga») ord. dictum, iat., dik'tum, 5. (pl. -ta, -tå) utsaga,

yttrande; utlåtande, af en myndighet, afjurister etc. afgifven förklaring, betänkande, did, did, imp. af do.

didactic, didak'tik, s. † pädagogisk skrift;

a. se föij. ~al, -al, a. didaktisk (poem), tm-

dervisande, läro-. ~S, -s, s. pl. pädago-gik, undervisningskonst ei. -lära. didactyl, didåk'til, s. tvåtåadt djur; a. &fv.

~0US, -us, tvåtåad. didal, di'dål, s. trekantig spade, didapper, did'åpur, se dabchick. didder, did'ur, vn. prov. skälfva af köld, huttra.

diddle, did'l, vn. tulta, stappla ; va. si. kugga, lura. -ur, s. si. skojare.

didelphian, didePfiån, didelphic, -fik, a. hörande till pungdjuren, didelphid, -fid, a. se föreg. ; S. pungdjur (äfv. -phyS, gr., -fis). dido, dl'do, s. si. spratt, puts; to cut a

spela ngn ett spratt, didst, didst, 2 pers. sing. imp. af do. diduCtion, diduk'sjun, s. åtskiljande, söndrande.

didymOUS, did'imås, a. bot. växande i par. didynamia, gr., didinå'miå, 5. pl. bot. klassen didynamia. ~n, -ån, didynaiYlOUS, -din'-åmus, a. bot. tillhörande didynamia; med fyra ståndare hvaraf två längre, die, di, 1. vn. (va. i uttr. som ~ a death) (imp. O. pp. ~d, -d; prt. dying, -ing) dö (äfv. teol. förgås evinnerliga), lida döden, omkomma (of, af, t. ex. cold, a disease; by, af,t.ex. famine, violence; för, t. ex. one's own hand, the sword; for, för, t. ex. one's king; af, t. ex. love [afv. from, through /.]; from, af, t. ex. overwork; with, af, t. ex. the effort; with laughing el. laughter, af skratt [äfv. of, from Z.j; with [for, of] joy)-, förgås äfv. bild. : tråna bort af längtan, kärlek o. d. ; bort-dö, dö ut; never say »ge inte tapt!» det är inte värdt att vara rädd! ~ an old maid, dö ogift om fruntimmer; ~ young, ~ in the prime of life, dö ung, i sin ålders blomma; do or göra sin pligt eller dö; ~ ito sin, teol. dö (från) synden; (the man) whoever attempts it den som försöker det är dödens; I will, if I ~ for it, jag gör det, om det än skulle kosta mitt lif; ~ away, ~ out, bortdö äfv. bild. (t. ex. the sound "ud away on the ear); dö ut; aftaga, utslockna; om seder o. d. försvinna. ~-away, a. bortdöende, smäktande, trånande. ~-hard, s. soldat som förr dör än ger sig, gammal tapper krigare; pl. binamn på 57-de engelska infanteriregementet, die, di, 2. s. (pl. dice, -s) tärning; kub; bild. slump, lycka †; (pl. ~S, -z) byg. plint (del af en piedestal); (mynt-)stämpel, särsk.

matris; dyna i en stamppress, sänke, stans; se vid. screw-die; the ~ is cast (ei. thrown), ordspr. »tärningen är kastad»; upper öfverstämpel, patris; taps and skrufskärningstyg. ~-sinker, s. stämpel-

ö: note, o: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, ii: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.die-sinking

gravör, ^-sinking, s. pressning i stamppress.

»grad» i vinklarna (med icke afrundade kanter).

~-StOCk, 5. gängkloppa. dielectric, dièlèk'trik, 8. fjs. eiektr. oledare, dieresis, se diæresis.

diesis, gr., die'sis, s. mus. kors (‡f)j boktr, dab-belkors (=j=).

dies non (lat.: dag (då) icke. . .), dl'éz non, S. jur. sessionsfri dag.

diet, dl'et, 1. s. riksdag (i Tyskland, Sverige etc.); to hold a "v, hålla riksdag.

diet, dl'et, 2. s. diet, kost, föda, spis; vn. hålla diet; lefva (on, på); va. bespisa; hålla till diet; strict sträng diet; to keep to be on low to be under to f one's self, hålla diet. ~-bread, s. dietbröd. ~-drink, s. läkedryck. ~ary, -åri, a.

dietetisk, hörande till dieten; bespisnings-; s. diet; bespisning, föreskrifven

matordning å allmänna inrättningar etc., kosthåll. ~er, -ur, s. en som håller diet. etic(al), -èt'ik(ål), a. dietetisk. ~etiCS, -et'iks, s.pl. med. läran om dieten. ~etist, -et'ist, ~ist, -1st, s. läkare som lägger synnerligen vigt på dieten ei. som är skicklig i läran om dieten.

dietine, di'ëtin, s. landtdag, provinsmöte. landsting.

differ, dif'ur, vn. skilja sig, afvika, vara olika (from, från; in, i); vara af annan mening, af olika tankar (from, with, med : about, on, with respect to, om, beträffande); vara oense, tvista (about, om); va. † göra olika; tastes tycke och smak äro olika; to ~ from one in statue, vara af olika längd med ngn, men to f with one in opinion, vara af olika tanke med ngn; to ~ from one's self, motsäga sig själf, vara inkonsekvent; that makes us ~ from brutes, detta skiljer oss från djuren. ence, -ens, s. åtskilnad (between, mellan; , in, i); olikhet (of, i); mat. skilnad, rest; j skiljemärke, tecken till åtskilnad; me- | ningsskiljaktighet, »missförstånd», tvist j (on, om); tvistepunkt; va. göra olik, åt- j skilja; that makes ali the det är hela | skilnaden; »det förändrar saken»; it \ makes no det gör hvarken från eller till, det förändrar ej saken; it makes no f to (with) me, det gör mig detsamma; to split the vid uppgörelser »gå halfva vägen hvar»; yes, with a ~ F, »ja visst, ja» iron., jo vackert, jo pytt, »ja på tji, förstås». ~ent, -ënt, a. olik, skiljaktig (from, to från); skild, helt annan; särskild; i it is f with..., det förhåller sig på an- | nat sätt med...; the case is det är en I annan sak; three tre särskilda... |

^entia, lat., -ën'sjiå, s. log. differentia specifica. ~ential, -en'sjal, a. utgörande en åtskilnad; angifvande små differenser; mat. differential-, äfv. fys. mek. om termometer, block etc.; s. mat. differential. ~en-tiate, -en'sjiat, va. differentiera: log. angifva differentia specifica för, mat. finna differentialen till. ^entiation, -ënsjià'-sjun, s. mat. differentiering; log. angifvande af artåtskilnad; fysiol, frambringande af olikhet. ~ently, -ëntli, ad. på olika sätt; särskildt, ^ing, -ing, prt. afvikande, skiljande sig från ngt annat; olika, olikartad; ~ at different times, olika på olika tider, singly, -ingli, ad. på ett olika sätt, annorlunda, difficult, dif'ikult, a. svår (for, för ngn; to, att); omedgörlig; svår »att komma till rätta med», att tillfredsställa, kinkig; ~ °f fusion, om metall trögsmält. ~y, -1, s. svårighet (in, i, vid; of, af) äfv. konkret (pl. -ties, -tiz); hinder; förlägenhet; omed-i görlighet; meningsskiljaktighet, stridig-I het; tvistefråga; P opasslighet; 'x; of {in) > breathing, svårighet att andas; to have ! (great) ~ in... ing (ei. to med infin.), hafva i svårt att...; to raise -ties, göra svårighe-, ter, lägga hinder i vägen; to be in ~ for money, vara i penningeförlägenhet; to be I (lie) under -ties, hafva svårigheter att kämpa mot; with med svårighet, med knapp nöd, näppeligen, diffidence, difidëns, s. misströstan (of); i bristande själf tillit, blyghet, osäkerhet, tvekan, rädsla, diffident, -dènt, a. misströstande (of, om); tvekande, osäker, blyg, (altför) anspråkslös. I difform, dif'orm, a. oregelbunden; olik. ity †, -'lti, s. oregelbundenhet, diffract, difråkt', va. bryta ljusstrålar. ~ion, -k'sjun, s. ljusstrålars brytning. ~ive, -iv, a. brytande, jfr föreg, diffranchise, difrån tjis, etc., se disfranchise. diffuse, difu' s, a. utspridd; vidlyftig i ord, svamlig; va. (-fu'z) (ut)sprida, utgjuta åt aiia sidor, utbreda (over, through, throughout, öfver, omkring). ~d, -fu'zd, pp.; a. vidt utbredd; kringspridd; vidlyftig, svamlig, oredig, kringsväfvande; ~ light, opt. diffust ljust. ~dly, -zëdli, ad. vidt omkring åt alla håll; vidlyftigt, oredigt, svamligt. ~dneSS, -fu'zednes, s. kring-spriddhet. ~neSS, -nës, s. (onödig) vidlyftighet i uttryck, »bredd», ordsvammel. ~r, -zur, s. kringspridare; tekn. kring-spridningsapparat. diffusibility, difuzibil'iti, s. kringspridlighet, egenskap att kunna kringspridas, att sprida sig (the ~ of clay in water).

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,difftisiblé

>j< Mindre brukligt. 3l7 † Föråldradt.

äike

diffusible, difu'zibl, a. kringspridlig, som (lätt) kan kringspridas, utgjutas, jfr diffuse, va.; flyktig, lätt bortdunstande. ness, -nes, 5. se föreg. S. diffusion, difu'zjun, s. utströmning åt alla håll, kringspridning; gasers diffusion; spridning, utbredande (of knowledge etc.). diffusive, difu'siv, a. utströmmande åt alla håll; utbredande sig; kringspridd, utbredd, vidsträckt; flyktig (perfume etc.); vidlyftig i uttryck. ~neSS, -nes, S. (jfr föreg, a.) kringspridning; utbredning; ofta vidlyftighet i uttryck, svammel, ordsvall, dig, dig, va. (imp. o. pp. ~ged, -d, 0.

dug, dug) gräfva; gräfva i, upp (the ground, a garden-plot); gräfva sig in i, göra hål i; böka i; uppgräfva (from the earth); bryta maim, stenkol; stöta, sticka i; knuffa; vn. gräfva (into the earth; for, efter); böka; Am. si. plugga; s. puff, knuff, stöt (in the side); Am. univ. si. plugghäst; ~ down, undergräfva; nedgräfva; ~ in, gräfva ner, skyffla öfver; ~ out, utgräfva, gräfva upp; Am. si. plugga i sig; ~ up, uppgräfva.

digamist †, dig'amist, s. en som träder i

äktenskap för andra gången, digamma, gr-, digam'a, s. gram. digamma.

~te(d), -åt(ëd), a. försedd med digamma. digamous †, dig'amus, a. hörande till andra

giftet, digamy †, -mi, s. andra giftet, digest, didjëst', va. ordna, indela i klasser, systematisera (laws etc.); smälta föda, afv. andlig föda: tillegna sig; biid. smälta, fördraga; småningom lindra sorg, stilla vrede; kem. digerera, uppmjuka med vatten och jämn värme; med. komma att vara sig, bringa en svulst o. d. till mognad; vn. smälta om föda; med. vara sig; mogna; s. (di'djest) ordnad (lag)samling, jfr pandect; sammandrag, öfversigt. ~edly, -édli, ad. väl ordnadt, metodiskt. ~er, -ur. s. ord-nare; läkemedel ei. födoämne som underlättar matsmältningen; digestor, Papins

gryta (täpt kärl för upplösning af ben etc. medelst öfverhettad ånga). ~ i bi I ity, -ibiriti, mats smältbarhet. ~ible, -lbl, a. smältbar. ~ion, -jun, s. indelning, anordning, systematisering; genomtänkande; matsmältning; upplösning genom vatten och värme; med. (bringande till) mognad, varbildning. ~ive, -iv, a. hörande till ei. befordrande matsmältning, matsmältnings-; kem. uppmjukande, jfr föreg. S.; med. befordrande varbildning; öfvertänkande, ordnande; s. digestiv, medel som befordrar matsmältning ei. varbildning, diggable, dlg'åbl, a. gräfbar, som kan (upp)-gräfvas. digger, -går, s. gräfvare; is. Am.

guldgräfvare; jordschaktare; fort. skans-gräfvare; åkerbr. ett slags spade; pl. P sporrar, digging, -ging, prt.; s. gräfning; åkerbr. jordens omgräfning; gruf. skärpning, (dag)brytning; ställe där ngt uppgräf-ves, is. Am. guldfält; pl. si. (bonings-, vistelse-)ort, trakt, dight † el. poet., dit, va. (imp. o. pp. reg., el.

dight) bereda; smycka, digit, didj'it, s. finger †; fingersbredd (mått: 3/4 inch); mat. enhet, en siffra; astron, tolftedelen af solens ei. månens diameter. ~al, -ål, a. finger-; jfr ofvan mat. ~alia, -à'liå, ^aüne, -alin, s. kem. giftig alkaloid i fingerborgsblomma (~alis, -a'lis). ~a-ria, lat., -a'ria, seßngergrass. ~ate, -åt, va. † utpeka; a. (afv. ~ated, -åtèd) bot. fingerlik om blad. ^ation, -a'sjun, S. anat.

fingerlik delning. ~iform, -iform, a. bot. fingerdelt (root). ~ igrade, -igråd, a. zool. tågående; s. zool. tågångare, diglyph, di'glif, s. byg. diglyf, »dubbelskåra»

(framskjutande platta med två rännor) i en dorisk fris.

dignification dignifika'sjun, s. upphöjande, jfr dignify. dignified, dig'nifid, pp. af följ.; a. upphöjd; värdig, vördnadsbjudande, allvarlig; ädel. dignify, -fi, va. bekläda med (with) en värdighet; upphöja; förhöja, hedra

(med sin närvaro, med namn af), pryda.

dignitary, dig'nitari, s. dignitär, en som bekläder en högre värdighet, hög (is. kyrklig) ämbetsman, dignity, dig'niti, s. (pl. -ties, -z) värdighet

i uppträdande, i stil etc., upphöjdhet, ädelhet; hög rang ei. värdighet, högt ämbete (is. en prelats); se föreg. †; axiom †; ~ ball, galabal.

digonous, dig'onus, a. tvåhörnig, tvåvinklig. digram, di'gram, se följ. s. digraph, di'graf, ,<?. gram. digraf, samman-skrifning af två bokstäfver för att beteckna ett ljud (t. ex. ea i head, th i path). ~iC, -'ik, a. digrafisk. digress, digrës', vn. afvika, göra en afvikelse oftast bild. (from, från ämnet; into, in på, till); s. † se föij. ~ion, -gresj'un, s. digression, afvikelse från ämnet; förseelse †. atonal, -gresj'unal, a. innebärande en afvikelse från ämnet. ~ive, -iv, a. afvikande, jfr. föreg, digynia, didjin'ia, s. pl. bot. ordningen digynia, -ån, digynous, di'djinus, a. bot. med två stift, tillhörande digynia, dihedral, dihe'dral, a. med ei. af två plana

ytor; ~ angle, planvinkel, dihexagonal, dihëksåg'onål, a. dihexagonal (sammansatt af två hexagonala figurer).

dike, dik, s. dike, graf; dam, fördämning

mot öfversvämning; geoi. gång, gruf. gångart

(massa af annan [vulkanisk] bärgart som genomträngt ett lager ei. maimgång); va. dika, afdika, utdika; skydda med en fördämning. ~ -drain, —lock, s. sluss.el. damlucka i en fördämning, —grave †, —reeve †, s. damfogde. ~r, -ur, s. dikare; dambyggare. diking, -ing, prt.; s. dikning; (anläggning af) fördämningar, dilacerate, dilas'urat, va. sönderslita, dila-

ceration, s. -ra'sjun, s. sönderslitning. dilaniate †, dilä'niàt, va. se föreg. va. dila-niatiOn †, -a'sjun, S. se föreg. S.

dilapidate, dilap'idat, va. rifva ned, förstöra; låta förfalla; vanvårda, låta förfaras; vn. förfalla, falla i ruiner; förstöras, förfaras. ~d, -ed, pp.; a. »fallfärdig» byggnad, förfallen, fallande i miner; vanvårdad, förslösad, förstörd, dilapidation, -da'sjun, s. förfall, fallfärdigt tillstånd; jur. vanvård ei. olaglig nedrif-ning af en byggnad (is. i fråga om kyrklig egendom). dilapidator, -ur, s. (jfr föreg.) en som nedrifver en byggnad ei. låter den förfalla; en som förstör, förslösar genom vanvård. dilatability, dilatabil'iti, s. uttänjbarhet,

utvidgningsförmåga, dilatable, dila'tabl, a. som kan utvidgas, uttänjbar. dilatation, -ta'sjun, s. uttänj-

ning, utvidgning is. genom värme ; kir. kärls, öppningars utvidgning, dilate, dila't, va. utvidga (åt alla sidor), uttänja; utbreda; vidlyftigt utlägga, förtälja †; vn. utvidga sig; vidga sig (t. ex. bild. om hjärtat); utbreda sig (on, upon, öfver ett ämne). ~d, -èd, pp.; a. särsk. bot. o. zool. (ut)vidgad. ~r, -ur, s. en som utvidgar; en som utbreder sig öfver ett ämne. dilation, -la'sjun, s. uppskof|; se vid. dilatation, dilative, -lv, a. utvidgande, dilator, -ur, s. ngn, ngt som utvidgar; anat. utvidgande muskel; kir. dilator, instrument för utvidgande af naturliga öppningar, dilatorily, diråturili, ad. jfr dilatory. dilatOrineSS, dil'aturines, s. långsamhet, senfärdighet, dilatory, diF-åturi, a. fallen för uppskof, förhalande; trög, senfärdig, sölande; äfv. jur. upp-skofs-, afsedd (blott) för att vinna tid, att förhala tiden; åstadkommande uppskof; s. † uppskof, dile, dil, s. bot. vejde (Isatis tinctoria). dilemma, iat., gr., dilem'a, s. log. dilemma, hornslut; trångmål, förlägenhet, bryderi, brydsamt val (alternativ); to be in (to get into) a vara i (råka i) valet och kvalet, dilettant, dirètånt, a. dilettantmässig, amatörs-; s. (---') se följ. ~e, it., -'ë, s. (pl.

~ i, -'è) dilettant, amatör, konstälskare; klåpare. ~(e)ism, -'(è)izm, s. dilettantism.

diligence, diridjèns, 5. (1.) flit, arbetsamhet, arbetsifver, noggrannhet i hvad man förehafver; (2. fr., -zjångs) diligens; to do one's to give (use) vinnlägga sig (to, om att), diligent, -dj ènt, a. (jfr föreg.) flitig (at work; in, i), ifrig, sorgfällig; to make ~ use of, göra flitigt bruk af. dill, dil, s. bot. dill (Anethum graveolens).

—Oil, s. olja af dillfrö. dilly, dil'i, s. F mindre diligens, dilly-dally, diridåli, vn. F se dally. diluent, dirüènt, a. utspädande, förtunnande vätska; s. med. (blod)förtunnande medel.

dilute, dilu't, va. utspäda, förtunna vätska; försvaga t. ex. färger; utblanda, utröra med vatten (Ume, mortar); vn. låta sig utspädas, förtunnas; a. utspädd, förtunnad; »vattnig», tunn, klen, svag. ~d, -èd, pp.; a. se föreg. a. ~neSS, -nës, s. utspäddhet, tunnhet. -ur, s. ngn, ngt som för-

tunnar, utspäder, diluting, -ing, prt.; a. utspädande, förtunnande, förtunnings-; s. se följ. dilution, -lii'sjun, s. utspädning; utblandning med vatten; utspädd vätska, diluvial, dilu'vial, a. geoi. diluvial-, uppkommen genom öfversvämning; hörande till den stora floden, syndaflods-. ~ist, -ist, s. geolog som finner de geologiska fenomenens förklaring i en allmän öfversvämning. diluvian, -vian, a. syndaflods-, diluviansk. diluvion, -vion, diluvium, iat.. -vium, s. syndafloden; geoi. diluvium, diluvial- (ei. kvartär-)perioden(s svämbild-

ningar af sand, lera, grus o. d.) dim, dim, a. dunkel, matt ljus, glans, färg.; mörk, skum; oklar, otydlig; bild.

omtöcknad, svag syn, förstånd; Va. (imp. o. pp. — med, -d) fördunkla äfv. bild.: medtäflare; göra oklar; skymma, omtöckna; a ~ recollection, en dunkel (svag) hågkomst; eyes — med by tears, with weeping; an understanding r^med by passion, —eyed, ~ -sighted, a. skumögd; svagsynt. —glaring, a. matt lysande, —seen, a. otydligt urskild. —sightedness, s. svag-synthet.

dimber, dim'bur, s. P dugtig, präktig; vacker, nätt; s. »mästare», person slängd i knep. dime, dim, s. Am. ett silfvermynt: 0,io dollar (: omkr. 37 öre). —novel, s. godtköps-(: skräp-)roman. dimension, dimen'sjun, S. mat. (särsk. alg.: bokstafsfaktor) dimension, utsträckning åt ett håll (i längd, i bredd ei. i höjd); pl. dimensioner, utsträckning, omfång, omfattning, äfv. bild.: betydenhet, vigt. ~ -Stone, s. byg. huggen byggnadssten. ~ed, -d, a. i sms. af... dimensioner. *vl6SS †,

k: fate,* å: far, i: fal], à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, | fir,dimensioniess % Mindre hrukligt. 319 † Föråldradt.

-lës, a. af inga betydande dimensioner, obetydlig; gränslös, måttlös, dimensityt, dimën siti, s. utsträckning, omfång. dimensive †, -siv, a. begränsande, bestämmande måttet för ngt; mätbar, dimerous, dim'årås. a. tvådelad, tvåtalig,

pardelad is. bot. dimeter, dim'ëtår, a. metr. bestående af två versmått (.• 4 versfötter); s. dimeter, vers om två versmått, dimetric, -mëtfrik, a. kristall, med axlar af två olika slag (: tetragonal), dimidiate, dimid'iat, va. half vera; a. half-

verad; naturv. ensidig(t utvecklad), diminish, dimin'isj, va. förminska i aiim. bet. (to, till); förtunna, äfv. tekn. göra tunnare, aftaga, försvaga, &fv. biid.: nedsätta, nedslå; borttaga (from); mus. minska intervall med en half ton; vn. förminskas; aftaga; försvagas; arch, byg. tryckt båge; column, byg. upptill afsmal-

nande kolonn; image, fotogr. förminskad bild. 'vable, -abl, a. förminsklig. ~er, -ur, s. förminskare; ngt som förminskar. ~ing, -ing, prt.; a. förminskande, förminsknings-; aftagande (i tjocklek etc.), förtunnande sig, afsmalnande; s. förminskning, jfr diminution; ~ glass, förminskningsglas; ~ stuff, sjö. bordläggning under bärghultet som aftager i tjocklek till bottenbordläggningen, diminuendo, it., diminuën'dè, ad. mus. diminuendo.

diminution, diminu'sjån, s. förminskning; aftagande, särsk. tekn. byg. i tjocklek; afsmalnande; bärg. afbränning; förklenande, nedsättning, ringaktning; jur. förbiseende, felaktighet (in a record); mus. efter-härmning med noter af mindre (half) valör.

diminutive, dimin'utiv, a. liten, obetydlig, för liten; förminskande (o/*)†; s. ngt mycket litet)|C; afbild i smått; gram. diminutiv, förminskningsord. ~ly, -li, ad. förminskande, förringande. ~neSS, -nës, s. litenhet, obetydlighet, dimish, se dimmish.

dimissory, dim'isåri, a. bortskickande, afskedande, afskeds-; hänvisande till annan jurisdiktion; letter bref från en biskop till en annan hvarigenom en prest-kandidat förflyttas till ett annat stift i och för prestvigning. dimity, dim'iti, Sm bomullskypert. dimly, dim'li, ad. dunkelt, jfr dim, a. dimmish, -misj, dimmy, -mi, a(något) dunkel, skum, oklar, matt. dimneSS, -nës, s. dunkelhet; skumhet; slöhet, svaghet (of vision, svagsynthet; of intellectual perception, i uppfattning).

dimorphic, dimo'rfik, a. naturv. dimorf, uppträdande (särsk. kristall, kristalliserande) i två olika former, dimorphism, -fizm, s. egenskap att vara dimorf. dimorphous,

-fås, a. se föreg. a. dimple, dim'pl, S. liten grop (is. i hakan el. kinden); vn. o. va. bilda små fördjupningar (i). ~d, -d, pp.; a. smågropig, jfr följ. dimply, -i, a. försedd med små fördjupningar, med små gropar, (små)gropig; »leende» (med gropar i kinderna); lätt krusad vattenyta, din, din, s. dån, buller, larm (of arms, of a battle, of carriages etc.); va. (imp. o. pp. ~ned, -d) bedöfva (with, med larm); oupphörligt tala om, »tuta» (ngt in [into] one's ears); vn. oupphörligt »tuta» (in one's ears, ngn öronen fulla, about, om); ~ one's ears, bedöfva ngn med prat. dinar, di'nar, s. ett litet persiskt (räkne)-

guldmynt (: 1 franc), dine, din, vn. äta (spisa) middag (at an inn; (off ei.) on a goose; with, hos, med); va. gifva middag åt, hålla middag för; föda; a table large enough to ~ fifty persons, ett bord stort nog för femtio middagsgäster; ~ (abroad ei.) out, äta middag ute (i staden). ~r, -år, s. en som äter middag; middagsgäst. ^r-OutjS. en som (ofta) äter middag ute; sällskapskarl. ding, ding, s. en klockas klang; vn. klinga, pingla, ringa; P slamra, tala högljudt; va. † dänga, slänga; F se din. —dong, (-déng), s. bingbång, klingklang; ad. huller om buller.

ding(e)y, dinghy, bengal., ding'gi, s. ind. färj-

båt; sjö. jolle.

dinginess, din'djinës, s. dunkel smutsbrun

färg; mörk hy. dingirtg, ding'ing, prt.; s. pinglande. dingle, ding'gi, s. trång däld, kjusa. dingle-dangle, ding'gl-dang'gl, ad. dinglande.

dingo, ding'g6, s. australisk vild hund. dingy, din'dji, l. a. smutsig, nersölad; smutsfärgad, dunkel, mörk; mörklagd; dyster, dingy, 2. se dinghy.

dining, di'ning, prt. af dine; s. middagsspisning. ~-bed, s. bordssoffa hos romarne. ~ -hall, s. matsal. ~-r00m, s. matsal; pl. spiskvarter. ~-Set, s. bordsservis. ~ -table, s. matbord, dinner, din'år, s. middag(sinåltid, oftast utan art., jfr ex.); ~ is on the table, ~ is served (up), middagen är framdukad, serverad; the ~ was cold, middagen (: maten) var kall; to have (make) a good (poor) äta (få) en god (tarflig, klen) middag; to give

ö: note, o: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, ii: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.dinned

r Talspråk. mo p Lågt språk.

dipsomaniac

a to, gifva middag för; to stay ~ F, stanna kvar till middag; to have a person at (to) hafva ngn till middagen (middagsgäst); to be at sitta vid middagsbordet; what's for hvad få vi till middag? to rise from stiga npp från middagsbordet; I'll be home to jag kommer hem till middagen; to sit down to sätta sig vid middagsbordet, gå till bords. ~-bell, s. middagsklocka; there goes the nu ringer det till middag. ~-hOUr, s. middagstimme. ~-mat, s. matta, bricka under faten på bordet. ~-party, s. middagssällskap, middagsbjudning. stable, s. middagsbord. ~ -time, 5. middagsdags. ^leSS, -lès, a. utan middag, dint, dint, s. stöt, hugg, slag; märke efter ett slag etc., bula, hugg, skåra; va. göra märken (bulor etc.) i, jfr dent; by ~ of, med tillhjälp af, förrnedelst, i kraft af (by nu of patience, war etc.)

diocesan, dios'èsån, di'èsèsån, s. stiftstyresman, biskop; a. stifts-; (DCourt, stiftsdomstol under ordförandeskap af biskopen, jfr consistory, diocese, di'ésès, s. biskopsstift, diodon, di'odon, s. zool. taggnsK. diCBCia, diè'sjiå, s. pl. bot. diæcia, tvåbyggar-nes klass. ~n, -ian, diæciOUS, -lås, a. hörande till diæcia, med skildkönade blommor på olika stånd, diopside, diép'sid, s. min. diopsid (pyroxen). dioptase, di6p'tàs, min. dioptas (en kopparmalm).

diopter, diop't&r, dioptra, -trå, s. diopter

(hål att kika igenom); landtmatares etc. diopter-lineal.

dioptric, ~al, diop'trik(al), a. dioptrisk, jfr

följ. s.; ~ glass, tub, kikare. ~S, -s, s. pl.

dioptrik (läran om ljusets brytning vid öfvergång från ett genomskinligt medium till ett annat).

diorama, diorå'må, 5. diorama, dioramic, -ram'ik, a.

diorite, dl'orlt, s. min. diorit (bärgart af hornblende och natronfältspat). dioritic, -rit'ik, a. liknande ei. innehållande diorit. dioxide, dioks'id, s. kem. förening af en

ekvivalent syre med två af en bas. dip, dip, va. (imp. o. pp. ^ped, äfv. ~t, -t) doppa, nedsänka (into, i); tekn. beta (färga), betsa metaller; Stöpa ljus ; Ösa (ofta med OUt, ut; from, ur); F förakti. döpa genom neddoppning; inveckla {into, in difficulties etc.); pantsätta, inteckna; vn. doppa sig, dyka ned; sänka sig ned, sjunka ned; lösligt, flyktigt intränga i ngt; »titta» (into, i, a book)) luta nedåt särsk. om magnetnålen, stupa om bärg!ager, gruf. Vara donlägig; jfr

vid. dibble; s. doppning, nedsänkning, dopp, bad, äfv. tekn.: betning; tag ned med handen (t. ex. i en säck); lutning, geoi. ett bärg-lagers stupning(svinkel), gruf. donläge; fys. magnetnålens inklination; sjö. horisontens dalning; stöpljus, pl. ljusbitar; pl. sås, puddingssås; ~ the colours, sjö. hälsa med flaggan; ~ a gun, art. dumpa en kanon.

bucket, sjö. slagpyts. ~-candle, s. stöpljus, "u-chick, se dabchick. ~-circle, s. fys. ett instrument till mätning af magnetnålens inklination, dipetalous, dipèfålus, a. bot. med två kronblad.

diphteria, diftè'riå, s. med. difteri, diph-

teric, -ter'ik, diphteritic, -tèrifik, a. diphthong, dif'thong, dip'th6ng, s.

gram. diftong; improper nu, oegentlig diftong, vo-kaldigraf, jfr digraph; proper egentlig diftong, dubbelljud (ss. oi i noise). al, -'gal, a. diftongisk. diphyllous, difil'us, dif'ilus, a, bot. tvåbladig, diploma, gr., diplè'må, S. universitetsdiplom; urkund. ~Cy, -masi, s. diplomati; biid. fin politik, slughet; diplomatisk kår. ~t, -'-mat, s. diplomat. ~te, - '-mät, s. diplomat; va. †. (--'-) förläna diplom. ~tic, -mat'ik, a. diplomatisk; egande diplom ; hörande till diplomkunskap; s. diplomat; ~ body, ~ corps, diplomatisk kår. ^tical, -mat'ikal, a. se föreg. a. ~tiCS, -mat'iks, s. pl. konsten att tyda äldre urkunder. ~tism, -matizm, se ~tist, -matist, s. diplomat, diplopia, diplopia, diplopy, dip'lopi, s. med

seende af dubbla bilder (sjukdom).

dipody, dip'odi, s.

metr. versmått af två versfötter.

dipolar, dipè'lur, a. med två poler om magnet.

dipped, dipt, pp. af dip.

Dippel's-oil, dip'lzojl, s. en färglös, flyktig

olja ur animala ämnen, dipper, dip'ur, s. ngn, ngt som doppar etc.,

jfr dip; Am. döpare (en baptistisk sekt); kärl hvarmed öses, össlef; zool. strömstare (Cinclus aquaticus); Am. se vid. buffel-duck; (the D) Am. F karlavagnen. dipping, dip'ing, prt. af dip; a. sjö. nätt och jämt synlig öfver horisonten; s. doppning; tekn. metallers betsning; ljusstöpning; lutning, stupning; metning (med flugor). ~-needle, s. inklinationskompass. ~ -mould, s. stöpform rör ljus. diprismatic, diprizmat'ik, a. dubbelt pris-matisk.

dipsomania, dipsoma'nia, s. sjukligt begär efter starka drycker. ~C, -iak, s. (jfr föreg.) drinkare; retreat for räddningsanstalt för drinkare.

(iipt7 dipt, se under dip.

diptera, dip'tura, s. pl. zool. insektordningen tva- I vingar (flugor). -rål, a. tvåvingad, jfr

föreg.; antik. byg. med dubbel kolonnrad, dipteral-tempei. ~n, -ran, s. tvåvingad insekt. dipteron, -ron, dipteros, -ros,s. antik, i byg. dipteraltempel. dipterOUS, -rus, a. | zool. tvåvingad, hörande till diptera.

diptych, dip'tik, s. antik, dubbel skriftafla att fällas ihop; förteckning på ämbetsmän; kyrk. förteckning på kyrkans välgörare; helgonförteckning. ~um, -um,

S. (pl. -å) dets.

diradiation,dlràdià'sjun, s. utstrålning afijus.

dire, dir, a. högst ondskefull; förfärlig, b gräslig.

direct, direkt', a. direkt i alla bet.: rak, rät; rakt på saken gående; omedelbar; rättfram, öppen; utan omsvep; tydlig; jur. i rätt upp-(ei. ned-)stigande led; astron, från vester till öster; ad. rakt, direkte, omedelbart; v a. rikta (vapen at. mot, på; i uppmärksamhet, verksamhet to, på); vända blickar, I

ställa steg (one's steps: styra kosan), leda (to, towards, till); vägleda, (an)visa, skicka (ngn to, till); leda, styra (affairs)-, adressera en försändelse (to, till); beordra, tillsäga (a person to do something; something to be done, att ngt skall göras): förskrifva, gifva anvisning; instruera en jury, jfr charge, s.; vn. leda, styra, vara ledare. ~-aCting(ei -aCtion)-engine, s. direkt verkande ångmaskin. ~er, se ~or. ~ing, -ing, prt.; a. (väg)ledande, riktnings-; ** picket, utstakningspinne; ~ staff, landt-mätarstång. ~ion, -rek'sjun, s. riktning i alla bet,, äfv. bild.; håll, sida; ledning, styrande; adress på försändelse; anvisning,^??, bruksanvisning (: **sfor use); föreskrift, befallning; förhållningsregel. rättesnöre; ledning, öfverinseende; förvaltning, styrelse, äfv. konkret: direktion; ~ in case of need, hand. nödfallsadress på en växel; changing förändring af riktning, frontförändring; by enligt föreskrift; from ali från alla håll; in every åt alla håll, på alla sidor; in our åt vårt håll, åt oss till; his fancy lies in that hans lust ligger åt det hållet; to sail in the ~ of, styra (i riktning mot:) kurs på; take this letter to its gå med detta bref till dess adress. ~i0n-p0St,s. vägvisare (stolpe), ^ion-word, s. boktr, kustod. ~ive, -IV, a.rik-tande, ledande, anvisande, anvisnings-; vrides, förhållningsregler (-order). ~ly, -li, ad. rakt, direkte äfv. mat., omedelbart; tydligt, utan omsvep: strax, genast. ness, -nes, s. riktning rakt fram; omedelbarhet; egenskap att vara rakt på sa-

ken, rättframhet. ~0r, -ur, s. (väg)ledare; styresman, direktör, styrelsemedlem; lärare, rådgifvare; kir. etc. instrument ei. maskindel som leder en annan; art. indikator (sigtapparat) ; body of se under b.

~0rate, -uràt, s. direktion; direktörs-| plats. ~0rial, -o'rial, a. ledande, styrande; direktörs-, direktions-; (D) hörande till Direktorium, jfr **ory. ~0rship, -ursjip, s. direktörsplats. ~0ry, -uri, a. ledande, styrande; anvisande, innehållande anvisningar; s. ledning; rättesnöre; samling af föreskrifter is. for gudstjänsten, (kyrko-) handbok, särsk. en af 1644; adresskalender; (D) franska hist. Direktorium (1795 års regering). ~reSS, -res, s. ledarinna; direktris. ~rix, -riks, s. se föreg.; mat. directrix

(riktningslinie vid kroklinier).

direful, di'rful, a. förfärlig, gruflig. ~neSS,

-nes, s. gräslighet, ohygglighet, diremption †, direin'sjun, s. våldsamt åtskiljande, direness, di'rnes. se direfulness. direptitiously †, direptisj'usli, ad. med våld

(borttagande), på röfvarvis. dirge, dirdj, s. klagosång, sorgkväde öfver

en död; själamässa, dirigent, dir'idjent, a. ledande; s. se directrix, mat. dirk †, dirk, 1. se dark o. darken. dirk, dirk, 2. 5. högiändares dolk; va. sticka med dolk, nedstöta. ~-knife, s. dolkknif. dirt, dirt, s. smuts; träck; is. Am. jord, lera; Am. vaskslam, vaskgrus; sjö. svårt väder; skällsord, ovett; uselhet, låghet †; va. nedsmutsa, orena; to eat äta jord o. d. osmältbara ämnen (sjukligt begär, särsk. hos vissa vilda folkslag); bild. med tystnad få fördraga (»svälja», »smälta») förödmjukelser; to throw o* upon, bild. smutskasta; cheap as si. till rampris, för en spott-styfver. ~-board, ~-ClOUt, s. smutsläder på en vagn. eating, s. sjukligt begär att äta jord, lera o. d.; bild. jfr ofvan ex. ~-fl00r, s. jordgolf, lergolf. ~-road, s. icke sten-lagd ei. makademiserad väg. ~rOtten, a. genomrutten. ~-SCraper, s. gatusop-ningsmaskin. ~-weed, s. bot. svinmålla (Chenopodium viride). ~ineSS, -inës, s. smutsighet, osnygghet; geinenhet. ~y, -i, a. smutsig, oren, osnygg; låg, gemen; sjö. svår, ruskig om vädret; va. (imp. o. pp. ~ied, -id) smutsa ned, orena (with, med, på); fläcka, vanhedra; ~ habits, (person-_ lig) osnygghet, diruption, dirup'sjun, s. sönderbristande;

sönderslitande; brytning, disability, disåbiriti, 5. (pl. -ties, -z) oduglighet. oförmåga, oförmögenhet, svaghet;

inkompetens, laga hinder; civil •ties, förlust af vissa medborgerliga rättigheter.

disable, diså'bl, a. † oduglig; va. göra oduglig, oförmögen {for, till t. ex. duty; from med part. ei. to med infin., att); göra obrukbar; ramponera, fördärfva; mil. försätta ur stridbart skick; demontera (a gun); försvaga; jur. beröfva ngn en legal rättighet, göra inkompetent; förklara inkompetent; förklara oduglig; förklena, nedsätta. -d, pp.; a. oduglig; redlös; om fartyg sjöoduglig; förlamad, vanför; a ~ creature, krympling; a ~ soldier, invalid; ~ from working, ej (längre) arbetsför. ~ment, -mënt, s. oduglighet, oför- ! mogenhet, jfr föreg. | disabuse, disåbu'z, va. taga ngn ur (en vill- 1 farelse, of an error); ~ one's self, få upp i ögonen för (a prejudice etc.). |

disaccommodate %, disåkém'odåt, va. besvära, vålla olägenhet, störa. disaCCOm-modation, -då'sjun, .«?. besvärande; tillstånd att vara oförberedd, oskicklighet, disaccustom, disåkus'tum, va. afvänja {of, från).

disacidify, disåsid'ifi, va. befria från syra. disacknowledge, disåknol'ëdj, va. vägra att

erkänna, förneka, disadorn, disado'rn, va. beröfva prydnader; vanpryda.

disadvantage, disådvå'ntådj, s. ofördelaktighet; ogynsamt förhållande, missförhållande; olägenhet {to, för); förlust, skada; va. † skada; at ei. at a under ogynsamma förhållanden; at the greatest under every under de mest ogynsamma förhållanden; to be at a vara i en ogynsam ställning; ligga under, vara tillbakasatt; frågas föga efter, vara föga välkommen (t. ex. om en friare); to catch (el. take) a person at a oförvarandes komma på ngn, öfverraska ngn i ett ogynsamt ögonblick; ertappa ngn med en försummelse (glömska, okunnighet o. d.); to one's till ngns nackdel, ofördelaktigt ei. nedsättande för ngn; to sell to sälja med förlust; under the ~ of, under den olägenheten att; to labour {to lie) under hafva att kämpa med svåra förhållanden; with no utan olägenhet. ~0US, -tå'djus, a. ofördelaktig, ogynsam, skadlig {to a person, for an end). ~0US-neSS, -tå'djusnës, s. ofördelaktighet; skada, förlust, disaffect, disåfëkt', va. minska tillgifvenheten hos ngn; göra ngn missnöjd; bringa i oordning magen o. d. †; ogilla, försmå †; sky †. ~ed, -èd, a. missnöjd {with, med);

fiendtligt sinnad {to, mot); the de (politiskt) missnöjde {with the government). ~edly, -ëdli, ad. med (uttryck af) missnöje, afvogt. ~edneSS, -ëdnës, s. missnöje; afvoghet. ~ion, -fëk'sjun, s. antipati, ovilja, afvoghet {to, mot); (politiskt) missnöje; dålig hälsa †. ~ionate †, fék'-sjunät, a. ovänlig, afvog. disaffirm, disåfi'rm, va. förneka, bestrida; jur. vägra att godkänna, upphäfva en underrätts utslag. ~ance, -åns, s. bestridande, förnekande, vederläggande; jur. upphäfvande af en underrätts dom. disafforest, disåfor'ëst. va. förvandla kronoskog till allmänning.

disaggregate, disåg'régåt, va. sönderdela

en massa i sina beståndsdelar, disagree, disågrè', vn. vara olika, ej stämma öfverens, ej passa ihop; vara af olika mening(ar), vara oense {with, med; about,, on, angående, om); ej gå in pk(to: ogilla); ~ with, äfv. ej passa, bekomma illa (t. ex. that food with me [with my stomach]) ; something has with me, jag har (troligen) förtärt ngt otjänligt. ~able,-åbl,a. icke öfverensstämmande {to, with, med); oangenäm, obehaglig, vidrig {to, för); F otäck, afskyvärd. ^ableneSS, -åblnës, s. brist på öfverensstämmelse; olämplighet, obehaglighet; det oangenäma, vidriga {of i, hos), ^ables, -åblz, s. pl. F obehagligheter. ~ment, -mënt, s. olikhet, brist på öfverensstämmelse; meningsskiljaktighet (of, hos; in, i); oenighet, misshällighet. ~r, -ur, s. en som ej öfverensstämmer etc. disallied, disåli'd, (eg. pp. af obruki. disally) a. skild från ett förbund; som ingått en opassande förening, disallow, disålau', va. ej gifva tillstånd till, vägra att bifalla, att godkänna; icke låta passera oanmärkt, särsk. vid revision göra anmärkning vid (öfver); ogilla, förkasta; förbjuda; hand. vägra att erkänna (an account); vn. (med of) ej medgifva, vägra, jfr va. ^able, -åbl, a. otillåtlig. ~ance, -åns, s. vägran; ogillande, förkastande; förbud; mus. falsk fortskrid-

• nin.g'

disanimate, disån'imåt, va. göra liflös †; göra nedslagen, modfäld)|C. disanima-tion)j<, -ma'sjun, s. beröfvande af mod, af lust; nedslagenhet, disannex, disånèks', se disunite. disannul, dlsånål', va. (imp. O. pp. ~led, -d) upphäfva, jfr annul. ~ment, -mënt, s. upphäfvande, disappear, disåpè'r, vn. försvinna i alla bet., äfv. F: rymma, »göra sig osynlig». ~ance,

-ans, s. försvinnande. <^ing, -mg, pvt.)

S. se föreg.

disappoint, disapojnt', va. svika, gäcka (ngn in his hopes); bedraga, narra (ngn of, på). ~ed, -èd, pp. sviken, gäckad, bedragen (in, of, jfr ned. ex.; with earth, i sina timliga förhoppningar); a. missbelåten (of, med, öfver); to be ~ in (a thing obtained), finna sig gäckad i sina förväntningar om det erhållnas beskaffenhet; to be ~ of, gå miste om. ~ment, -mënt, s. svikande (of a hope); sviken förhoppning; missräkning; motgång, missöde (in, i; £o,för); förtret,ledsamhet.

disappreciate, disåprè'sjiàt, va. underskatta, ringakta, disapprobation, disaproba'sjun, 5. ogillande, disapprobatory, --'-bäturi, a. (med of) ogillande.

disappropiate, disåpr6'plàt, va. afsöndra,

lösgöra ett pastorat, ett kyrkogods från en andlig korporations myndighet; a. afsöndrad, lösgjord, jfr föreg.

disapproval, disåpio\åi, s. ogillande, disapprove, -pro'v, va. förkasta, ogilla (ngt in, hos); vn. (med of) dets. disapprovingly, -vingli, ad. på ett ogillande sätt, med ogillande.

disarm, disa'rm, va. afväpna i alla bet.; försätta på fredsfot; ~ a person of his weapons, beröfva ngn hans vapen, göra ngn oskadlig, svament, -åmënt, s. afväpning. ~ed, -d,pp.; a. afväpnad; oskadliggjord. ~er, -år, s. afväpnare; ngt som afväpnar, oskadliggör, disarrange, disara'ndj, etc., se derange, etc. disarray, disarà', s. oordning, oreda; oordnad klädsel, négligé; va. bringa i oordning; afkläda, disarticulate, disartik'ulat, va. sönderdela led för led. disarticulation, -la'sjun, 5. sönderdelning, disassociate, disåso'sjiàt, se disunite. disaster, dizas'tur, s. olycksfall; (plötslig, svår) olycka; mil. nederlag; va. † göra olycklig, skada; kränka, bedröfva, disastrous, dizas'trus, a. olycklig, olycks-bringande (to, för); dyster, olycksbådande. ^ness, -nës, s. olycka, olycklig beskaffenhet, disavow, disavau', va. ej vilja kännas vid; frånsäga sig; ej erkänna, ej vidgå; förneka, bestrida; betvifla; vägra; förkasta. ~al,-al, ~ment, -mënt, s.icke-erkännande; förnekande; förkastande, disband, disband', va. upplösa en trupp, hem-förlofva, afdanka, af mönstra, afskeda; lössläppa (from, från, ur); vn. is. om trupper Upplösa sig, skingras; utträda ur krigstjänsten. ~ing, -mg, prt.; s. se följ. ment, -mënt, s. en trupps upplösning, af-mönstring, hemförlofvande. disbar, disba'r, va. utesluta från advokatståndet (jfr bar o. barrister). ~ring, -ing, prt.; s. uteslutande ur advokatståndet, disbark, disba'rk, (1.) † se debarJc; (2.) va. afbarka.

disbelief, disbëlè'f, s. betviflande(øjO; otro, tvifvel; förnekelse, förnekande (of, af), disbelieve, disbëlè'v, va. (äfv. vn. med in) ej tro på; betvifla; förneka. ~r, -ur, 5. tvif-lare, otrogen, disbodied f, disbod'id, se disembodied. disbranch % disbra'nsj, va. afskära, afbryta en gren; borttaga grenarna från. disbud, disbud', va. borttaga (öfverflödiga) knoppar ei. skott från. kvista, tukta träd, buskar.

disburden, disbe'rdn, va. lätta, befria från (of) en börda; aflasta; afkasta, befria sig från; bild. afbörda sig (one's cares on another); vn. blifva lättad (till sinnet); one's self of, befria sig från, afkasta en börda.

disburgeon, disbe'rdjun, se disbud. disburse, disbe'rs, va. utbetala, lägga ut pengar; money kontant(a) utlägg. ment, -mënt, s. utbetalande; förskotte-ring; utbetalning, kontant utlägg, förskott. ~r, -ur, s. en som utbetalar, förskotterar. disburthen, disbl'rdhn, se disburden. disc, <val, se dish, dishal. discalceate f, diskål'sëat, va. taga fotbeklädnaden från. -ëd, pp.; ~ friar, barfotamunk. discard, diska'rd, va. kasta bort eg. kort; förkasta, ej vilja (mer) veta af; aflägga ovanor; bortjaga ur sinnet, ur tjänsten: afdanka; vn. »kasta» kort; s. »kastning» af kort; »kastkort», discarnate †, diska'rnat, a. köttlös. discern, dize'rn va. o. vn. se, inse skilnaden (mellan, between); (veta att) åtskilja (from, från); urskilja; skönja, märka; uppfatta, (förstå att) bedöma. ~er, -ur, s. en som urskiljer etc.; iakttagare, kännare, kritiker, ^vible, -ibl, a. urskiljbar, skönjbar, tydlig, märkbar (by the eye, by the mind; by ei. to an observer). ~ible-ness, -iblnës, s. urskiljbarhet, synbarhet, märkbarhet. ~jng,-ing,_pr£.; a.begåfvad med god urskilning, skarpsynt, skarpsinnig; s. se fment. singly, -ingli, ad. med urskilning. ~ment, -mënt, s. åtskiljande (between, mellan); urskiljande, varseblifvande; urskilning(sförmåga), omdöme, skarpsinne.

ö: note, o: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, ii: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.dissoivability

r Talspråk. 324 P Lågt språk.

distemper

diSCerp †, dise'rp, va. sönderslita, skilja. ~tion, -se'rpsjun, s. sönderslitning; lösryckning, söndring, discharge, distja'rdj, va. aflasta, urlasta;

aflyfta en börda; lossa fartyg, last; aflossa, afskjuta eldvapen, en pil, en salva; Urladda särsk. elektr. ; tappa (ut), ge aflopp åt, utgjuta, utsläppa (a fluid, af v. air); tekn. uttömma (t, ex. en ugn, jfr ned. S.); lätta, äfv. byg.: befria från tryck, biid. (one's mind); lösa, fritaga, befria (of, från); frikänna, frisäga, gifva ansvarsbefrielse (décharge) åt; lössläppa en fånge; utskrifva från sjukhus o. d.; mii. aff öra ur rullorna; afskeda; af-färda, bortskicka, aflägsna; afbörda (sig);

betala (till fullo) skuld, räkning, fordringsegare ; inlösa en växel; kvittera; fullgöra, uppfylla pligt; sköta åligganden; röja, Omtala (a secret); tekn. etsa bort, jfr nedan ex. o. sms. ; vn. afkasta bördan; urladda sig; s. aflastning; lossning; urladdning; aflossan-de, affyrande; skott, salva; utströmning, utflöde, uttömning; aftappning, aflopp; bärg. utslag från en smältugn; utströmmande massa (mängd vatten etc.); utsläppt ämne, laddning; befrielse (of, från); ansvarsbefrielse, décharge; frigifning (from prison); utskrifning, afskedande, jfr va.-, skriftlig handling hvarigenom ngn frikännes el. fritages från åliggande, från förbindelse; kvitto; betalning, inlösning; fullgörande, uppfyllande (ofadtUy); af-bördande (of the mind)-, chemical i kattuntrycket etsbetning (enlevage), ets-beta. ~-aperture, se tap-hole, 'v-cock, s. aftappningskran, afloppskran. ~-pipe, 5. afloppsrör; ångm. spillvattensrör. 'v-Style, se discolouring style, ^-ticket, s. afskeds-bevis. "v-valve, s. afloppsventil; ångm. spillvattensventil. ~r, -ur, s. aflastare etc., äfv. tekn. för sms. ofvan ; fys. se discharging-rod; byg. uppbärande del, stöd, bärare, jfr disch arging-arch. discharging, distja'rdjing, prt.; s. urlastan-de, urladdning, aflossande etc., jfr discharge, va. ~-arCh, s. byg. aflastningsbå-ge, stödjebåge. ~-prOCeSS, s. tekn. (färgs borttagande medelst) etsbetning i kattun-tryckerier. elektr. Urladdare för en

Lcydenflaska. ^-wharf, 5. sjö. lossningsplats, kaj.

disciform, dis'iform, a. bot. diskformig. disciple, disi'pl, s. lärjunge; en mästares efterföljare, anhängare af ngn viss »skola»; va. göra till lärjunge; omvända; undervisa, uppfostra. "fShip, -sjip, s. lärjungaskap. disciplinable, dls'iplinabl, a. mottaglig för undervisning, läraktig; som kan ei. bör underkastas (kyrko)tukt, straffbar (offence).

reness, -nes, s. läraktighet; egenskap att vara underkastad (kyrko-)tukt. disciplinant, dis'iplmant, s. munk tillhörande en viss sträng orden, disciplinarian, disiplma'rian, a. se följ. a.; s. lärmästare, (militärisk) instruktör; en som håller strängt på disciplin; tuktomästare ; puritan †. disciplinary, dis'iplmari, a. disciplinär,disciplinarisk, hörande till uppfostran ei. disciplin.

discipline, dis'iplm, s. undervisning, uppfostran; disciplin, lära, kunskapsgren; uppfostringsmetod; disciplin, ordning, (mans-, krigs-)tukt, lydnad; tuktan, bestraffning; kyrkotukt: botöfning, giss-ling; gissel; va. undervisa, uppfostra; inlära; disciplinera, vänja vid tukt och ordning; styra, hålla i ordning; tukta, straffa; ålägga kyrklig bot; späka; to enforce (maintain) 'v, upprätthålla disciplin; hålla (god) manstukt; to be under (strict) iv, hållas i (sträng) tukt (disciplin); to hold under hålla ngn i tukt, jfr va. -ur, s. en som disciplinerar

etc.; tuktomästare, disclaim, diskla'm, va. afsäga sig, afstå från; frånsäga sig; ej erkänna, förneka; protestera mot, förkasta; vägra. ~er, *ur, s. en som afstår, förnekar, protesterar etc.; jur. afstående från anspråk; ofiFentlig protest.

disclose, disklo'z, va. öppna, taga omhöljet af; af täcka, lägga i dagen; biid. afslöja; uppenbara; uppdaga, upptäcka; yppa (to, för); vn. öppna sig, springa upp; göra ett yppande. ~d, -t, pp.; ~ wing, her. utbredd, fläkt vinge. -ur, s. uppenbarare, en som yppar ngt. disclosure, -klo'zjur, s. af slö j ande, ådagaläggande, uppenbarande; yppande; upptäckt, äfv..-ngt uppdagadt, discoid, disk'ojd, a. naturv. med form af en rund 8kifva; bot. disklik rörblomstrig blomkorg; s. skifformig kropp; zool. snäcka med vindlarna i samma plan. <vül, -'ål, se föreg. a.

discoloration, diskulura'sjun, s. förändring af färgen hos ngt, affärgning, urblelcning; urblekt ställe, fläck; vanställning, discolour, diskul'ur, va. borttaga ei. förändra färgen på ngt; affärga, urbleka; fläcka; gifva en falsk färg åt, vanställa. ~ed, -d, a. förändrad till färgen, affärgad, urblekt; fläckad; brokig %. <v/ing, -ing, prt.; s. affärgande, urblekande; 'v style, tekn. etsbetningstryck (tygtryck), discomfit, diskum'fit, va. tillfoga nederlag, besegra, slå på flykten; nedslå, gäcka

förhoppningar, planer; bringa alldeles ur fattningen, göra modfäld, nedslagen; s. † se f^ure. ~ed, -ed, pp.; a. slagen; nedslagen, handfallen. ~ure, -ur, s. totalt besegrande, fullständigt nederlag äfv. biid.; svår motgång, olycka; förlust, missräkning; biid. nedslående; nedslagenhet, handfallenhet, discomfort, diskum'furt, s. obehag; otref-nad; oro; bekymmer; sorg; va. oroa; bedröfva; göra nedslagen; orsaka ngn otrefnad; göra obehaglig, otreflig, dyster. tvable, -abl, a. nedslående, sorglig †; otreflig >j(, se uncomfortable. discommend, diskomënd', va. klandra, tadla, kritisera; utsätta för tadel; misskreditera (to, hos), ^able, -abl, a. tadelvärd. ~er, -ur, s. klandrare.

discommode †, diskomo'd, discommodious,

-lus, etc., se incommode, etc. discommon, diskom'un, va. beröfva ngn rättighet till (bete på) allmänning; fråntaga land egenskap af allmänning; beröfva ngn rättigheter å en viss ort; univ. beröfva en borgare rättigheten att ingifva räkningar till akademisk myndighet; utesluta en student från de gemensamma måltiderna (i en hall). diSCOmpOSe, diskompo'z. vn. bringa i oordning; rubba; störa; förbrylla; bringa ur fattningen, ur (sinnets) jämvigt; oroa; plåga, förarga. ~d, -d, pp.; a. oroad, förstämd, förargad (at, öfver); ur fattningen, ur jämvigt; F illamående. ~dneSS, -èdnës, 5. se följ. 5. discomposure, -zjur, s. oordning, oreda, förvirring; oro; upp-rördt tillstånd, förstämning; opasslig-het; brist på öfverensstämmelse †. diSCOmpt, se discount.

disconcert, diskonse'rt, va. bringa i oordning, ur jämvigt, oroa, jfr discompose; förbrylla, förvirra, göra bestört; omintetgöra, nedslå, kullkasta planer; s. † (-kon'sfirt) brist på öfverensstämmelse; förvirring; missförhållande. ~ion, -sè'r-sjun, s. förvirrande; planers kullkastande, nedslående; förvirring, förlägenhet, disconformable, diskonfo'rmabl, a. skiljaktig, skiljande sig (from, från; in, i); | icke öfverensstämmande, oförenlig, disconformity, -miti, s. olikhet, skiljaktighet (to).

discongruity, diskongro'iti, s. bristande öfverensstämmelse, olikhet, oförenlighet, inkonsekvens, disconnect, diskonëkt', va. skilja, åtskilja sammanhörande, äfv.: göra skilnad mellan; söndra, upplösa (förbindelse mellan äfv. personer); bild. lösrycka; mek. löskoppla,

afkoppla. ~ed, -ëd, pp.; a. lösryckt ur sammanhanget (t. ex. citat); osammanhän-hängande bref etc. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. (lös)kopplings-føear, rod; jfr coupling)', S. mek. afkoppling, löskoppling. ~lOn, -nĕk'sjun, s. skiljande, upplösning af samband, söndring; af stängning af kommunikationer.

disconsolate, diskon'sélàt, a. tröstlös,

otröstlig, djupt bedröfvad; om ting dyster, sorglig, glädjetom, melankolisk. ~ness, -nës, s. tröstlöshet, bedröfvelse; bedröflighet, dysterhet, disconsolation t, -là'-

sjün, S. se föreg.

discontent, diskontënt', s. missnöje; en missnöjd †; a. missnöjd; va. göra missnöjd; harma, förtreta. ~ed, -ëd, a. missnöjd, missbelåten (at, öfver; with, med); the de missnöjde; to looh se missnöjd ut. ~edly, -ëdli, ad. med (uttryck af) missnöje, ^edness, -ëdnës, .s. miss-nöjdhet, missbelåtenhet, missnöje. ment, -mënt, s. missnöje, discontinuance, diskontin'uans, s. afbrytande, upphörande (of, af, med); afbrott, lucka (in, i); jur. afbrott i besittning af fast egendom; jur. nedläggande af ett mål genom kärandens försummelse ei. frivilliga afträdande; se vid. följ. discontinuation, -a'sjun, s. afbrott i sammanhanget; åtskiljande af sammanhörande delar, söndring, upplösning, discontinue, diskontin'u, va. upphöra med, sluta, afbryta; lemna, inställa, nedlägga verksamhet; sönderdela, åtskilja; vn. afbrytas, upphöra, sluta; skiljas (from, från) †; ~ a newspaper, upphöra med att hålla en tidning. ~e, -è', s. jur. jordegare hvars besittning af en egendom afbrytes. ~r, -ur, s. en som afbryter, upphör med ngt. discontinuity, -nu'iti, 5. brist på sammanhang, afbrott i sammanhanget; söndring af sammanhörande delar, Upplösning.

discontinubus, -us, a. afbruten, osammanhängande; mat. diskontinuerlig (function); ojämn (intermittent); poet. öppen, gapande †.

disconvenience †, diskonve'niens. s. olämplighet. disconvenientf, -ënt, a. olämplig.

diSCOrd, dis'kord, s. oenighet, tvedrägt, split (in, i, inom, t. ex. families); motsats, stridighet (of o]nnions, mellan åsigter); mus. dissonans; vn. † (- -') ej passa, vara oförenlig, oense (loith, med). ~ance, ~ancy, -'ans(i), s. bristande öfverensstämmelse (of opinion, i åsigter); bild. o. mus. disharmoni; oenighet; motsägelse. ~ant, -'ant, a. stridig, oförenlig, oense; disharmonisk; mus. dissonerande; icke

stämmande med hvarann om instrument; ostämd, missljudande. ~ful †, -'fål, a. oense; trätlysten. discorporate †, disko'rporat, a. beröfvad privilegier och form af korporation (jfr corporation). discount, dis'kaunt, s. hand. diskont (: bank växelafdrag; äfv. afdrag på betalningssumma, rabatt i aiimht; diskontering; va. (äfv. - -') diskontera (inlösa, belåna växel med afdrag); afdraga (t. ex. 5 per cent for prompt payment, 5 % vid kontantbetalning); vn. diskontera, drifva diskontrörelse; to be at a hand. stå under pari, säljas till | underpris; bild. vara föga värd ei. efterfrågad; bank of »diskont», diskontbank; rate of diskontränta; to lodge a bill in a bank for to get a bill ~>ed, låta diskontera (belåna) en växel; to take on diskontera, —broker, s. dis-kontör. —business, S. diskonterings-affär. ~-day, s. dag då diskonten är öppen för allmänheten. ^able, -abl, a. om växel som kan diskonteras, antaglig (at a bank). discountenance, diskaun'tenans. va. bringa ur fattningen; göra modfäld; göra förlägen, förvirra, förbluffa; (söka) hålla tillbaka, afskräcka (from, från); ogilla, motarbeta, (söka) hämma, afböja; s.kallt, ovänligt sätt (on, mot); (visadt) ogillande, ogynsam stämning mot ngt; ngt som håller tillbaka, som afskräcker etc. -üi\ ngn som afskräcker, ogillar etc. discounter, diskaun'tur, s. diskontör. discounting, -ting, prt.; s. diskontering. diSCOUrage, diskür'àdj, va. göra modfäld; afskräcka, afhålla (from, från; to, från att); icke uppmuntra (till), ogilla, motarbeta ett företag etc., jfr discountenance.

-abl, a. lätt modfäld. ~ment, j -mënt, s. afskräckande, afhållande; ngt som afskräcker, som hindrar, »som verkar föga uppmuntrande»; afskräckande omständigheter, svårigheter; modlöshet, försagdhet. discouraging, -ing, prt.; a. afskräckande, discourse, disko'rs, s. föredrag, tal; predikan; afhandling (on, om, öfver); samtal, prat; förmåga af omdömen och slut- j ledningarf; vu• räsonnera †; tala, hålla | tal, hålla föredrag (o/†, on, om, öfver); skrifva en afhandling (on, jfr föreg.); samtala, i samtal utbreda sig (of, on, about, om: afhandla; loith, med); va. † tala om, afhandla; låta höra; tala med. ~r, -ur, s. en som talar, afhandlar; författare, discoursing,-ing,pH.; s. talande; räsonne-mang, samtal. diSCOUTSive, -iv, a. räson-

nerande, görande slutsatser; i samtalsform, samtals-; talför, meddelsam.

diSCOUrteOUS, diskè'rtë&s, a. oartig, ohöflig. ~ness, -nës, discourtesy, -tèsi. s. ohöf-

lighet.

disCOUS, dis'kus, a. disklik, jfr discoid, bot. discover, diskuv'ur, s. aftäcka, afslöja, visa (to, för); lägga i dagen (talents, virtues)',

upptäcka i alla bet.: ett nytt land, en hemlighet etc.; blifva först varse ngt doldt; uppenbara, göra bekant; röja, yppa (to, för); ^ one's self, uppenbara sig, gifva sig till känna (to, för); röja sig själf : sailors ~ed drinking in the background, teat, i bakgrunden ser man sjömän sitta och dricka. <^able, -abl, a. som kan upptäckas, märkbar, synlig. ~er, -ur, s. upptäckare, spejare. ~t, -t, a. jur. ej under makes målsmans-

Skap om ogift kvinna el. enka. ~tUre, -tur, S. jur. en kvinnas tillstånd att ej stå under makes målsmansskap. ~y, ~ies,

-iz) upptäckande, upptäckt; uppenbarande, yppande, meddelande; upplösning i ett drama; jur. utredande af tvistefrågor genom skriftliga frågor och svar (under edlig förbindelse) parterna emellan.

discredit, diskrëd'lt, s. vanrykte, dåligt anseende, misskredit; va. misstro, ej (vilja) sätta tro till; borttaga förtroende till ngn, ngt, misskreditera (to, hos); nedsätta; to bring ~ on, bring into bringa i misskredit, nedsätta ngns, ngts anseende; to do nu to, vara en skam för, vara nedsättande för; to fall (sink) into falla i misskredit, förlora anseendet, förtroendet; to the ~ of, till skam för. ~able, -abl, a. nedsättande, vanhederlig. ~0r, -ur, s. ngn som misstror ngt. discreet, diskre't, a. försigtig, »förståndig», »klok», sansad; hofsam; grannlaga; välbetänkt, taktfull. ~neSS, -nës, s. försigtighet etc., jfr föreg. o. discretion.

discrepance, -ney, diskrëp'åns(i), s. skiljaktighet, olikhet (between, mellan), oförenlighet, brist på öfverensstämmelse, motsägelse, discrepant, -pant, a. skiljaktig, afvikande (from, från), olika.

discrete, diskre't, a. skild, af söndrad, mat. diskret (proportion, quantity, mots, continued); gram, disjunktiv; va. † åtskilja.

discretion, diskrësj'ün, s. åtskiljandet; ur-

skilning, omdöme visadt i handlingssätt, klokhet, besinning, förtänksamhet, varsamhet; hofsamhet, grannlagenhet, takt; skön, handlingsfrihet, godtfinnande, godtycke; to use one's (own) nytja sitt eget omdöme, själf döma, handla efter eget skön (in, i en sak); at efter behag;

(gifva sig) utan vilkor, på nåd och onåd; it is at your det beror helt och hållet på er; to arrive at (come to) years of komma till mogen (stadgad) ålder; to leave (submit) to one's lemna (öfverlemna sig) åt ngns godtfinnande. ~al, -al, -.ary, -an, a. beroende på ngns godtfinnande ; oinskränkt makt. ~ally, -ali, ~arily7 -arill, ad. efter godtfinnande, discretive, diskre'tiv, a. åtskiljande; gram. log. disjunktiv; adversativ.

discriminate, diskrim'in åt, a. åtskild; va. åtskilja (from), urskilja; vn. finna, göra (en fin) skilnad (between, mellan begrepp: skilja på... och...). ~ness, -nës, s. skilnad, olikhet. discriminating, -ing, prt.; a. skarpsinnig, discrimination, -nà'sjån, s. skiljande; åtskilnad (between, mellan); » förmåga att finna skilnad, urskilning, skarpsinne; skiljemärke, kännetecken; a nice fin urskilning. discriminative, -iv, a. åtskiljande; utmärkande, karakteristisk. discriminator, -ur, 5. en som gör åtskilnad, som finner sldlnader, urskilj are. discriminatory, -åri, a. se föreg. a. disci 'Own, diskrau'n, va. beröfva ngn kronan;

afsätta konung.

discruciating f, diskro'sjiating, se excruciating.

discubitory clisku'blturi, a. tillbakalutande, gjord att ligga lutad mot om stolar, disculpate †, diskål'påt, etc., se exculpate. discumber %, dislmm'bur, se disencumber. discursion, diskë'rsjån, s. farande från ett till ett annat is. wid. om tai.

discursive, diske'rsiv, a. löpande hit och dit; afvikande från ämnet; räsonnerande jfr vid. discursory. ~neSS, -nës, s. egenskap att vara discursive. diSCUrSOry, -såri, a. räsonnerande; fortgående från premisser till slutsatser, dragande slutsatser; bevisande; logisk, discus, iat., dis'kås, s. (pl. ~es, -ëz, ei. disci,

dis'i) antik, diskus, kastskifva; bot. disk, jfr vid. disk.

diSCUSS, diskås', va. sönderbryta†; afkasta †; med. fördela, borttaga genom fördelning bölder, utslag; särsk. jur. undersöka; behandla, betrakta ett ämne från alla sidor, is. muntiigen afhandla, diskutera, dryfta; F smaka (på), förtära (an orange etc.), tömma (a gla,ss of loine). ~er, -år, s. en som diskuterar etc. ~ing, -ing, prt.; s. se föij. ^ion, -kåsj'un, s. undersökning, granskning; diskussion (äfv. mat. of an equation etc.); muntlig förhandling, meningsutbyte, dryftning; med. fördelning; the subject in (under) ~ ei. set down for ämnet som är förelagdt till behandling,

diskussionsämne, ^ional, -kåsj'ånål, a. diskussions-. ~ive, -iv, a. o. 5. med. se följ. discutient, disku'sjënt, a. afgörande †; med.

fördelande; s. fördelande medel, disdain, disda'n, va. anse under sin värdighet, försmå (to, att ei. med prt.), förakta handlingar, karaktärer; S. förakt, motvilja; ringaktning; högmod; to regard with »se ned på», förakta ngn; to treat with föraktfullt bemöta. ~ful, -ful, a. föraktfull; uttryckande förakt; högmodig. fulness, -fulnës, s. förakt, högmod, disdiapason, disdiapa'zon, s. äldre mus. två oktaver.

disease, dize'z, s. sjukdom äfv. bild.: ett ondt, svårt missförhållande (t. ex. i samhället); oro, bekymmer †; va. † (in. i pp.) göra sjuk; smitta; oroa. -d, pp.; a. sjuk (in, i;

loith, af, i); sjuklig. ~dneSS, -ëdnës, s. sjukdom, sjuklighet. ~ful †, -ful, a. sjuklig; osund; oroande. ~ment †, -mënt, s. oro, bekymmer, disedge % disëdj', va. göra trubbig; förslöa; döfva smärta. ~d, -t, pp.; a. slö. disembark, disëmbå'rk, va. landsätta trupper; lossa skeppslast; VU. utskeppa sig; landstiga. -ation, -à'sjån, s. landsättning, utskeppning; lossning; landstigning, disembarrass, disëmbår'ås, va. befria, lösgöra (from, of från, ur trassel, besvär), ment, -mënt, s. befrielse, lösgörande, disembay, disëmbå', va. klarera från en

bugt (vik), disembellish, disëmbërisj, va. beröfva prydnad.

disembitter, disëmbifår, va. borttaga bitterhet från; förljufva, disembodied, disëmbéd'id, pp. af följ.; a. utan kropp.

disembody, disëmbod'i, va. befria från kroppen; upplösa en (miiitär)kår; entlediga, af-skeda manskap.

disembogue, disëmbo'g, va. eg. om floder utgjuta, uttömma sitt vatten, sina böljor; vn. utgjuta sitt innehåll, uttömma sig; utflyta, hafva sitt utlopp (into, i); fara (segla) Ut ur en flodmynning o. d. ~ITient, -mënt, s. utflöde, utlopp, disembowel, disëmbau'ël, va. taga inälfvorna ur; taga fram ur inälfvorna ss. spindeln sin tråd.

disembroil, disëmbrojl', se disentangle. disemploy, disèmploj', va. afskeda ur tjänsten. ~ed, -d, pp.', a. afskedad, utan tjänst. ~ment, -mënt, s. tillstånd att vara utan tjänst, disenable, disënà'bi, se disable. disenchant, disëntjå'nt, va. lösa ur förtrollning; taga ngn ur en villa, ur förtjusning.

6: note, è: do, o: nor, o: not, å: tube, ü: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.dispensarian

~er, -ur, s. ngn, ngt som hafver förtrollning, som tager ngn ur en villa. ~ment, -mènt, s. lösning ur förtrollning; biid. uppvaknande ur en villa, ur »förtjusningsfeber» ; ngt (en upplysning etc.) som befriar ngn från en villfarelse, disencumber, disënkum'bur, va. lätta (from,

of, från en börda), lösgöra, befria från hinder.

disencumbrance, -brans, s. lättnad, befrielse.

disengage, disèngà'dj, va. lösgöra, befria, göra ledig (from, från); draga ut, fram; befria, lösa från förbindelse, löfte o. d.; bild. draga, vända, afleda sinnet, uppmärksamheten (from, från); mek. löskoppla; kem. frigöra, afgifva äfv. fys. (t. ex. värme); vn. lösgöra sig (»slita sig», rycka sig lös från ngt); kem. blifva fri, bortgå; fakt. degagera. ~d, -d, pp.; a, fri: löst från en förbindelse;

ledig, ej upptagen (ej beställd, ej bortbjuden etc., jfr engaged)', oförlofvad. neSS, -ëdnés, s. ledighet, jfr föreg. a. ment, -mènt, s. lösgörande, befriande; kem. frigörande; frihet, ledighet, disengaging, -ing, prt. a. lösgörande, is. i sms. mek. löskopplings- (gear). disennoble, disèno'bl, va. nedsätta, vanhedra.

disenroll, disenro'1, va. utstryka från milorna ei. från en lista, disenslave, disénslàV, se disenthrall. disentangle, disentang'gl, va. lösgöra ur

trassel, ur förvecklingar, befria; reda en härfva, ngt inveckiadt, klara; (genom utredande) skilja (t. ex. truth from error). ~ment, -mënt, s. lösgörande, befriande; (utredande, disenter, disente'r, se disinter. disenthrall, disènthrä'1, va. befria ur träldom. från förtryck, disenthrone, disenthri'n, se dethrone. disentitle, disenti'tl, va. beröfva ngn anspråk

ei. rättighet, göra oberättigad (to, till), disentomb, disento'm, va. upptaga ur grafven.

disentrance, disèntrå'ns, va, väcka ur en dröm, kalla tillbaka (till verkligheten) ur ett tillstånd af hänryckning, disentwine, disëntwi'11, va, utreda trassel, sno upp.

disestablish, disèstab'lisj, va. beröfva ngn

rättigheter som medfölja en laglig institution; upplösa, afskaffa, upphäfva institution. ~ment, -mènt, s. afskaffande, is. af statskyrkan.

disesteem, disèstè'm, s. ringaktning, missaktning; va. ringakta; bringa i missaktning (: to bring into ~er, -ur, s. en som ringaktar etc.

disestimation, disestima'sjun, s. se disesteem, s.

disfavour, disfa'vur, ogunst, onåd; till-bakasatthet, missaktning; ovänlighet, oartighet; va. icke gynna; sätta tillbaka; ringakta; ogilla; to be in (to fall into) vara i (falla i) onåd (t. ex. at the court, »på högre ort»); to say something in one's yttra ngt ofördelaktigt om ngn; to regard with se med oblida ögon. ~er, -ur, s. en som ringaktar, ogillar etc.; a ~ of..., »ingen vän till...», disfiguration, disfigiira'sjun, s. vanställande; vanskaplighet; makulering. disfigure, disfig'ur, va. vanställa; vanpryda; fördärfva (till utseendet); makulera. ~ment, -mënt, se föreg. s. ~r, -ur, s. en som vanställer etc. disforest, disfor'èst, se disafforest. disformity, disfo'rmiti, s. olikhet (i form, i utseende).

disfranchise, disfran'tjiz, va, beröfva kommun privilegier is. valrätt tin parlamentet; fråntaga ngn en medborgerlig rättighet (medborgarrätt, rösträtt etc.). ~ment, -ment, s. beröfvande (förlust) af medborgerlig rättighet.

disfurnish, disfe'rnisj, va. borttaga inredning (möbler, husgeråd o. d.) från; blotta

(of, på, inredning).

disgarnish, disga'rnisj, va. beröfva ngt utstyrsel, blotta på inredning, prydnader, tillbehör; slopa fästning; aftackla fartyg, disgarrison, disgarisn, va. beröfva en plats garnison.

disgorge, disgo'rdj, va. kasta upp, utspy,

ofta äfv. bild. (t. ex. om vulkaner) ; lemna ifrån sig, återlemna (t. ex. orättfånget gods); uppgifva, afstå ifrån; vn, gifva från sig ngt, jfr va. ~ment, -mént, s. uppkastning; utspyende; uppgifvande, återlemnande. disgrace, disgra's, s. ogunst, onåd; tillstånd af vanära, förnedring, skam; skamfläck (to, för); (handling af) o vänlighet †; va, bringa i onåd; vanhedra; utskämma, chikanera (before, inför); to be in (fall into) vara (falla) i onåd (with, hos); to the ~ of, till skam för. ~d, -t, pp.; a. (fallen) i onåd; vanärad (by, genom).

ful, -ful, a. vanhedrande, skamlig (in, hos, af; to, for, för); ~ action, fult dåd. ^fulness, -fulnès, s. vanära; skamlighet, det skamliga (of an action). ~r, -ur, s. en som bringar ngn i onåd, i vanära, som vanhedrar, utskämmer ngn.

disgracious,

-gra'sjus, a. obehaglig, disguise, disgi'z, s. förklädnad äfv. biid.: maskering, mask; förställning; falskt sken; bemantling, fördöljande; rus†; maske-

A: fate, å: far, k: fall, å: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,disguise

disinheritance

rad†; va. förkläda; utkläda; förställa, förvända stilen etc.; bemantla, dölja (from, för); berusa; to throw off the biid. kasta af masken, visa sig i sin rätta gestalt (karaktär); (man etc.) in f, förklädd; in the ~ of, förklädd till; in this under denna förklädnad, under denna mask; under the f of under masken af, under sken af; without f, äfv. utan omsvep, öppet; ~ one's self as (ei. in the habit of, in the character of), förkläda sig till.

-d, pp.; a. förklädd; förstäld, förvänd; vanstäld; berusad (äfv. ~ in liquor). ~dneSS, -ëdnès, s. förklädnad; falskt utseende, sken. -ur, s. en som förkläder etc.; utklädd person, mask. disguis-ing, -mg, pvt.; s. förklädning; utklädning, maskerad; rus. disgust, disgust', s. äckel, afsmak, ofta biid.: vämjelse, motvilja, afsky, leda (at, of, för); va. äckla, ingifva afsmak (afsky, leda etc.) hos ngn (at, tuith, för, öfver, vid; to, att); förarga, harma; ~ o f life, leda vid lifvet; to take a ~ to, fatta afsky etc. för; to be ~ed at (with), känna afsmak, ovilja etc. för; vara led, utledsen vid; 1 am (feel) ^ed (with it), det väcker (ei. liar väckt) min leda, min harm; in (with) med afsky (ovilja), med harm. ~ful, -ful, a. äcklig, motbjudande, ^ing, -ing, prt.; a. vämjelig; vidrig, outhärdlig, dish, disj, s. fat; skål, bunke, spilkum; (mat)rätt; ngt urhålkadt som ett fat; grop, sänka; bärg. malmtråg (af visst mått); tekn. se vid. dishing; va. lägga upp mat på ett fat; servera, framsätta (mat, vani. f up); tekn. fördjupa, göra konkav (äfv. ~ out)-, skränka ett hjul; si. göra kål på, stuka; narra, lura, skugga», ^-butter, s. färskt (sommar)smör. catch, se f-rack. f cloth, ~Clout, s. kökshandduk, disktrasa; P diskerska, kökspiga; va. diska, torka

diskarna. ~-C0VeP, S. fatlock. ~-faCed, a.

prov. med insjunkna kinder. ~-heater, se f warmer. ~-mat, se dinner-mat. ~-meat, s. prov. sofvel. ~-rack, s. ställning för fat. ~-raiser, se ~-wedge. ~rag, se ~ clout. ~-stand, se f-rack. ^-warmer, s. fat-värmare, tallriksvärmare. ~-wash, s. diskvatten; i allin. spoivatten. ~-washer, s. mekanisk spolningsapparat för diskar; zool. skrake (sjöfågel, Mergus); sädesärla (Motacilla alba). ~-water, se f-ioash. ~-wedge, s. kloss hvarmed fat hållas i lutande ställning, dishabille, dis'abil, se deshabille. disharmonious, dishårmo' niüs, a. se discordant. disharmony, -ha'rmom, s. disharmoni.

dishearten, dishä'rtn, va. beröfva modet, göra modfäld, afskräcka (from, från). ~ed, -d, a. modfäld, modlös, ^ing,-ing, prt.; a. nedslående, disheir †, disa'r, se disinherit. disherit †, disherit, se disinherit. ~0r, -ur, s. en som gör ngn arflös; en som undantränger en arfvinge, dishevel, disjëv'1, va. upplösa håret (vanligast i pp.). ~led, -å, pp. upplöst, utslaget, i oordning om här.

dishful, disj'ful, s. ett fat fullt, dishing, -ing, prt.; a. fördjupad, hålig, konkav; s. ett hjuls skränkning, ekrarnas stupning.

dishonest, dison'est, a. oredlig, svekfull;

Oärlig äfv. handling, vinst; okysk †. ~y, -1, s.oredlighet; svek; vanära; osedlighet†. dishonour, dison'ur, s. vanära,skymf,skam; va. vanhedra, vanära; vanpryda; ovärdigt, skymfligt behandla; kränka äfv.: våldföra, förföra; hand. vägra (underlåta) att inlösa ei. acceptera en växel. <x,able, -abl, a. vanhederlig, skamlig; skymflig; ärelös, låg-sinnad. ~er, -ür, s. en som vanhedrar etc. dishumour, disu'mur, s. dåligt lynne; va.

försätta i dåligt lynne, disillusion, disilu'zjun, s. tagande ur en inbillning (villa). ~ize, -lz, va. taga ngn ur en inbillning ei. villfarelse, disimbitter, disimbit'ur, se disembitter. disimprove, disimpro'v, va. o. vn. försämra(s). disinclination, disinklina'sjun, s. obenägenhet (to, för), disincline, disinkli'n, va. göra obenägen, afvända (from). -d, pp.; a. obenä-

gen (to, för), disinclose, disinklo'z, va. borttaga hägnad från, öppna, jfr dispark.

disincorporate, disinko'rporat, a. † skild från, icke upptagen i, icke förenad i en korporation; vn. utesluta från en korporation; beröfva egenskap af korporation (jfr Corporation), disincorporation, -ra'sjun, s. upphäfvande af korporation, beröf-vande af en korporations rättigheter; uteslutande från en korporation, disinfect, disinfëkt', va. rena från smittämne, från stank, desinficiera. ~ant, -ånt, s. desinfektionsämne. ~ion, -fek'sjun, s. desinfektion, disingenuous, disindjen'uus, a. oredlig; icke uppriktig; falsk, inbunden, lömsk; låg-sinnad, ovärdig. ~neSS, -nës, s. bristande uppriktighet; oärlighet, oredlighet; falskhet, lömskhet; låghet, disinherison, disinher'izn, s. arflöshetsför-

klaring, beröfvande af arf; arflöshet. disinherit, disinherit, va. göra arflös, beröfva arf (of a property), ^ance, -åns,

s. förklarande för arflös, jfr föreg. s. ~ed, -ed, pp.; a. (förklarad) arflös. disinhume disinhu'm, va. se disinter. disintegrate, dlsin'tëgråbl, s. sönderdel-bar, upplöslig; vittrande, disintegrate, -grät, va. sönderdela i sina beståndsdelar, upplösa, disintegration, -gra'sjun, s. sönderdelning; upplösning (t. ex. of society); förtäring småningom (t. ex. of the lungs); förvittring (of rocks), disintegrator, -gråtur, s.pulveriseringsmaskin; desintegrator, slungkvarn. disinter, disinte'r, va. upptaga ur grafven;

uppgräfva; biid. bringa i dagen, disinterest †, disin'turest, s. skada, förfång, olägenhet; oegennytta; a. se va. skilja från privat intresse. ~ed, -èd, a. opartisk, oegennyttig. ~edly, -èdli, ad. oegennyttigt; med oväld. ~edneSS, -ëdnes, 5. oegennytta; oväld. ~ing †, -ing, a. ointressant, disinterment, disinterment, s. upptagande

ur grafven, uppgräfvande, disinthrall, disinthrå'1, se disenthrall. disintricate, dism'trikat, se disentangle. disinure †, dismirr, va. frånvänja. disjection, disdjëk'sjun, s. störtande, förskingrande, disjoin, disdjojn', va. sönderdela, upplösa, disjoint, disdjojnt', va. rycka (vrida) ur led; sönderdela (led för led), stycka; skära sönder en fågel; tekn. taga i sär ngt hopfogadt ; rifva ett bus; slopa fartyg; bryta sönder; göra tal o. d. osammanhängande; vn. falla | i stycken. ~ed, -ëd, pp. delad, styckad ; j a. osammanhängande tal. ~edneSS, -èd- | nes, s. tillstånd att vara styckad etc.; brist på sammanhang, disjunct †, disdjungkt'. a. delad, skild. ~ion, -k'sjun, s. åtskiljande; skilsmässa, söndring; disjunktiv sats ~ive, -iv, a. åtskiljande; olik, oförenligt; gram. log. disjunktiv; s. disjunktiv konjunktion; disjunktiv sats. lively, -ivli, ad. särskildt; disjunktivt. ~ure, -ur, s. åtskiljande, söndring.

disk, disk, s. flat rund skifva; diskus, jfr discus; astr. den synbara skifvan af en himlakropp; bot. bladskifva; disk; opt. vidd af ett teleskops öppning, ^-engine, s. ett slags roterande ångmaskin. ~-like, a. bot. disklik. ~-Saw, s. cirkelsåg. ~ -wheel, 5. jarnv. hjul med flens. diskindness, diski'ndnës, s. ovänlighet;

oförrätt, tillfogad skada >fC dislike, disli'k, s. obenägenhet, motvilja (to, for, för); missämja †; va. tycka illa om (a person for...; ~ being praised, att blifva prisad); hafva afsmak för, ogilla

(ngt in, hos); misshaga †; to take (conceive) a ~ to, fatta motvilja för. ~d, -t, pp. illa omtyckt, sedd med oblida ögon; ogillad.

dislimb †, dislim', va. sönderslita lem för lem.

dislocate, dis'lokat, a. se föij.; va. rycka, rubba från platsen; rycka ur led, vricka, försträcka; vn. Am. flytta. ~d, -ëd,pp.; a. ur led. dislocation,-ka'sjun, s.förflyttning; rubbning ur stället; ryckning ur led, vrickning, försträckning; mil. truppers förläggande på spridda ställen; geoi. lagers förkastning; Am. flyttning, dislodge, dislédj', va. drifva bort, särsk. mil.:

fienden ur en ställning; förflytta, rubba; jagt.

drifva upp, stöta upp; vn. flytta; bryta upp; jagt. om vildt gå upp, lemna bo ei. gömställe; ~ a camp, bryta upp (ur läger), aftåga. ~ment, -mënt, s. fördrifvande; förflyttning; af flyttning, disloyal, disloj'al, s. bristande i undersåtlig trohet, otrogen, olydig (to, mot); trolös, förrädisk. ~ty, -ti, s. (jfr föreg.) otrohet, trolöshet (to, mot), dismal, dis'mal, a. mörk. dyster; hemsk, »ruskig», ängslig om ting; ryslig; sorglig, olycklig. ~neSS, -nes, s. dysterhet,hemskhet, ryslighet. ~S)j<, -z, s.pl. dysterhet; sorgdrägt.

dismantle, disman'tl, va. afkläda, beröfva (of)-, borttaga nödig utrustning från, göra obrukbar, slopa; rasera; aftackla; ~ a town, slopa en stads befästningar, dismask, disma'sk, va. taga masken af; bild.

demaskera, afslöja, dismast, disma'st, va. afmasta. dismay, dismà', va. förskräcka, uppskrämma, göra bestört, göra ängslig: vn. † blifva förskräckt; s. förskräckelse, bestörtning, fruktan, ängslan; in förskräckt. ~ed, -d, pp.; a. uppskrämd, bestört, ängslig (at, öfver, vid; with, af). ~edness, -èdnés, s. fruktan, ängslan, disme, dèm, s. tiondedel. dismember, dismem'bur, va. sönderslita (lem för lem); stycka, dela (t. ex. ett rike); afslita. ~ment, -mënt, s. styckning, delning.

dismiss, dismis', va. låta gå, bortsända (från sig); låta taga af trade; af skeda (på ei. utan ngns egen.begäran), entlediga (from an office, särsk. from service, från militärtjänst); utstryka från rullor, från en lista; förskjuta hustru; upplösa en församling, parlamentet, rättens session, etc.; aftacka trupp ; afbryta, upphöra med; jur. afvisa person ei. sak såsom obefogad, ej upptaga mål; biid. slå bort tankar (: ~ from the mind: slå ur

hågen); vn. mii. skingra sig, mii. »görahöger och vänster om»; s. † se följ. ~al, -al, ~ion, -misj'un, s. afskedande, afsked; entledigande; bortvisande, förkastande,

särsk, jur. afvisande på grund af bristande befogenhet. ~ive †, -iv, a. afskedande; af-skeds-.

dismortgage, dismo'rgadj, va. inlösa inteck-

nadt el. förpantadt gods.

dismount, dismaunt', vn. stiga ned (ei. ur en vagn); sitta af (from a horse)] va. störta ned från hasten, kasta ur sadeln; afkasta ryttaren; låta (el. tvinga att) nedstiga; mil. demontera (störta från lavetten) kanon, batteri; söndertaga gerar, mekanism; ~ one's horse, sitta af. ~ed, -ëd,pp.; a. afsuten ryttare; kasserad nummerhäst.

disnaturalize, disnat'uraliz, va. beröfva infödingsrätt, disobedience, -nCy†,disobè'diëns(i), s. olydnad, ohörsamhet (to, mot); ~ of orders, olydnad mot befallningar, orderbrott, disobedient, -diënt, a. olydig, ohörsam (to), gensträfvig. disobey, disobà', va. o. vn. vara olydig (mot); öfverträda lag, ej hörsamma. ~er, -ur, s. en som är olydig, disobligation, disobliga'sjun, 5. ovänlighet (handling), ogenhet; ohöflighet, f örn ärm else, lindrigare förolämpning (to, mot); frihet från förbindelse †. disoblige, disobli'dj, va. göra ngn mot, stöta, förnärma, förolämpa; misshaga; fritaga från en förbindelse †. ~meilt, -mënt, s. se disobligation. ~r, -ur, s. en som gör ngn emot, förnärmar etc. disobliging, disobli'djmg, a. ovänlig, ogen, ohöflig, stötande. ~neSS, -nës, s. ovänlighet, ogenhet; stötande sätt. disorder, diso'rdur, s. oordning; oreda, för-. virring; störande af ei. oordning i kropps-deis etc. regelbundna förrättningar; opass-lighet; sinnesförvirring; oro; orolighet, tumult; va. bringa i oordning, bringa oreda i; störa, rubba funktioner; oroa sinnet; förvirra förståndet, omdömet; göra sjuk, bekomma illa (the stomach etc.); afsätta från prestämbetet †. ~ed, -d, pp.; a. i oordning ofta om kroppsdel : S] U k; rubbad hälsa, förstånd; se vid. ^edneSS, -dnës,

^liness, -lines, s. tillstånd af oordning, oreda, förvirring. ~ly, -li, a. oordentlig; oredig, förvirrad; stormig,tumultuarisk; självsvåldig, bråkig, bångstyrig; upprorisk, uppstudsig, laglös; utsväfvande, liderlig (äfv. om »näste»); ad. oordentligt, i oordning; självsvåldigt, laglöst, jfr a. disordinate †, disOrdinàt, a. oordentlig,

utsväfvande, jfr föreg.

disorganization, disorganizà'sjån, s. desorganisation, Upplösning af ngt organiskt (of an army, of society etc.); oordning, oreda, disorganize, diso'rgamz, va. (jfr föreg.) desorganisera, bringa i upplösningstillstånd, upplösa (banden inom), bringa oreda i. ~r, -ur, s. en som desorganiserar, disorganizing, -ing, prt.; a. samhällsupplösande teorier, grundsatser etc.

disorientated †, disorientated, a. bortkommen, vilsekommen, disown, dizo'n, va. ej (vilja) erkänna, ej vilja kännas vid; förneka, förkasta. ~ed, -d, a. förskjuten, disoxidate, disok'sidåt, etc. so deoxidate. disoxygenate, dis6ksidj'ënåt, etc. S& deoxy-genate.

dispair >J<, dispa'r, va. skilja ett par. disparage, dispar'adj, va. bortgifta under

sitt stånd †; genom att sätta i jämbredd med ngt

lägre nedsätta; förringa, underskatta; behandla med förakt, skymfa. «vment,-mënt, s. mesallians, opassande (äktenskapsförbindelse †; nedsättande genom opassande jämförelse, förringande (of, af; to, för); I mean no ~ to, jag vill (därmed) ej nedsätta,förringa..; terms of ~,förklenliga ordalag; loithout any ~ to, utan att vilja nedsätta (förringa värdet af, träda ngns värdighet för nära). ~r, -ur, s. en som nedsätter etc. disparaging, -mg,prt.; a. nedsättande, förringande, förklenande, disparagingly, -ingli, ad. nedsättande; i för-klenliga ordalag, disparate, dis'parat, a. olikartad, olika, skild. ~S, -s, s.pl. log. disparata begrepp (som ej kunna jämföras); alldeles olika, oförenliga saker, disparity, dispar'iti, s. olikhet, skilnad i ålder, rang etc. (of, in, i; between, mellan), dispark, dispa'rk, va. borttaga stängslet från, Öppna en park för allmänheten ; utsläppa, dispart, dispa'rt, va. poet. dela, klyfva, söndra, splittra; art. förlika; vn. dela sig, öppna sig; s. art. förlikning. ~-Sl"ght, s. art. visir, korn.

dispassion, dispasj'un, s. frihet från lidelser, sinneslugn. ~ate, -at, a. passions-fri, lugn, sansad; opartisk, dispatch, se despatch.

dispauper, dispa'pur, va. jur. ej (längre) räkna såsom fattig (jfr pauper), beröfva fattigunderstöd, dispel, dispër, va. (imp. o. pp. ~Ied, -d) förskingra, förjaga mörker, tvifvel, bekymmer etc.

dispensable, dispen'sabl, a. umbärlig, åsido-sättlig; som kan meddelas, förvaltas, handhafvas †. ~lieSS, -nës, s. umbär-lighet.

ö: note, o: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, ii: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.dispensarian

dispensarian, dispënsa'rian, s. sv dispensary-doctor.

dispensary, dispën'såri, s. ställe där fattige gratis erhålla läkarhjälp och medikamenten apotek; laboratorium på ett apotek, —doctor, s. läkare anställd vid ett dispensary (jfr apothecary). dispensation, dispënsà'sjun, s. utdelning †; fördelning, särsk. försynens beskärande af sina håfvor, försynens anordningar; ngt utdeladt, håfvor; förvaltning, pl. anordningar; teol. system af lagar och löften; dispens, särskild frikallelse ei. tillåtelse.

dispensative, dispën'såtiv, a. gifvande dispens, frikallande, tillåtande. ~ly, -li, ad. såsom (genom) särskild dispens, dispensator, dis'pènsàtur, s. se dispenser. ~y, - -'- -1, a. beviljande dispens; s. far-makopé; se vid. dispensary.

dispense, dispens', va. utdela; fördela; förvalta., handhafva; skipa lag; tillreda läkemedel; frikalla, fritaga {from, från); vn. bevilja dispens; ersätta †; ~ icith, frikalla från; suspendera, hämma ei. afbryta gången af; undvara, (kunna) vara af med; öfverse med; afstå från, lägga bort; to be with, fritagas från; vara öfverflödig, bortfalla; åsidosättas. ~r, -ür, s. utdelare; förvaltare, dispensing, -ing, prt.; a. utdelnings-; dispens-; ~ chemist, farmaceut; ~ power, rätt att meddela dispens, dispeople, dispe'pl, se depopulate. dispermous, dispe'rmus, a. bot. tvåfröig. dispersal, dispe'rsal, se dispersion. disperse, dispe'rs, va. sprida, kringströ: utsprida, utbreda t. ex. kunskap; kringsprida, (för)skingra åt alla håll; med. fördela inflammation ; vn. sprida sig; spridas, skingra sig; upplösa sig, skingras, försvinna; åtskiljas om ett sällskap. ~d, -t, pp; a. spridd; ~ harmony, mus. spridt ackordläge, spridd harmoni. ~dly, -èdli, ad. spridt; här och där. ~dness, -èdnès, s. kringspridning, kringspriddhet, ibland.- tunnhet. ~r, -ur, utspridare; skingrare. dispersing, -ing.

prt.; a.; ~ lens, opt. spridningslins. dispersion, -spe'rsjun, s. kringspridande; (kring)spridning; opt. dubbel strålbrytning; skingring, sprängning; med. aflägsnande af inflammation, dispersive, -iv, a. skingrande, spridande (of). dispirit, dispir'it. va. göra modfäld, nedslagen. ~ed, -ed, pp.; a. modfäld, nedslagen (at, vid, öfver, by, genom); andefattig, tråkig. ~edness, -èdnès, s. nedslagenhet, modfäldhet. ~ing, -ing, prt.; a. nedslående.

displace, displa's, va. flytta, rubba ngt från sin plats; undantränga; afsätta från en befattning; skoi. komma öfver en kamrat. ~able, -abl, a. flyttbar; afsättlig. ~ment, -mënt, s. omflyttning; rubbning ur stället, skufning, bärgiagers sättning; hand. omplacering (of funds)) fys. déplacement (vattenmassa undanträngd af en flytande kropp); kem. farm.

fördrifning. ~r, -ur, s. en som flyttar etc. displant, displànt', va. taga upp och omplantera en växt; bortflytta, aflägsna, bort-drifva från en boningsort; (med of) beröfva ett land invånare †. ^ation, -a'sjun, s. omplantering; omflyttning, förflyttning, display, displå', va. utveckla, utbreda; visa, lägga i dagen ofta biid., ådagalägga, röja mod, ett tillstånd etc.; framlägga till åskådande; framställa, förklara; pråla (lysa, skryta) med; öppna, uppdaga †; vn. breda ut sig i tal, yttra sig fritt; skryta; s. utvecklande ; ådagaläggande; framläggande, uppvisning, framvisande; utställande till åskådning (på parad), parad(ering), ståtande, skryt, prål (of med); ~ the colours, låta fanan svaja; to make a ~ of, lysa, skryta, kokettera med; not for ej för att lysa; fond of svag för att vilja »synas» (lysa); älskande ståt. ~ed, -d, pp.; a. utvecklad; svajande; her. med utslagna vingar, fläkt. ~er, -ur, s. en som utvecklar, visar etc. displeasant †, displëz'ant, se unpleasant. displease, disple'z, va. misshaga, vara obehaglig för; stöta ögat, en person; förtreta, förarga; vn. misshaga, väcka motvilja.

-d,pp.; a. missnöjd, förtretad (at, öfwer; for, för; loith, med, öfver). MlnesS/fc, -èdnës, se displeasure. *vr, -ur, s. en som misshagar.

displeasing, disple'zing, prt; a. misshaglig; obehaglig; förarglig (to, för); stötande. ~ness, -nës, s. misshaglighet; obehaglighet, förarglighet. displeasure, displèzj'ur, s* missnöje; misshag; ovilja, harm (at, öfver); ngt harmande, förtret, förolämpning; onåd; to visit one's on, låta ngn få uppbära sitt misshag (harm); (to fall) under one's i onåd hos ngn. displode >|<, displo'd, va. spränga sönder med knall; urladda; vn. explodera, smälla af. displosion >j<, -plo'zjun, s. explosion, knall, displosive -siv, a. exploderande, explosiv, displume, displo'm, va. plocka fjädrarna

af; beröfva prydnad, hederstecken, dispone, dispo'n, va. Skoti. jur. Öf verlåta egendom ; her. ordna, anordna †. -ur, 5. skoti. jur. öfverlåtande.

disport >|\, dispo'rt, 1. va. föra ur en hamn. disport, dispo'rt, 2. s. lek, tidsfördrif; vn. leka, skämta, roa sig, tumla; va. roa, förströ. ~ment †, -mënt, s. se föreg. s.

disposable, dispo'zabl, a. förfogbar, stående till buds, disponibel, disposal, dispo'zal, s. ordnande,anordning; inrättande; fördelning; fritt förfogande, användning, bruk; hand. afyttrande; hand. placering; makt och myndighet, jfr ex.; förvaltning, styrelse; to have the ~ of, (fritt kunna) förfoga öfver; to be at (to be left to) one's vara (stå) till ngns förfogande; stå ngn till buds; for till försäljning; to leave (give up, place) to one's (öfver)lemna (ställa) till ngns förfogande, dispose, dispo'z, va. ordna; anordna, bestämma; inrätta; fördela (among, bland); använda, bortgifva (in pious works etc.); göra lämplig, skicklig, duglig (for, för, till), sätta i stånd (for, till); stämma, göra böjd, beveka, förmå (to, for %, till); vn. † underhandla; s. † se disposal o. disposition; ~ of, (fritt) förfoga öfver, bestämma öfver; (få, kunna) använda; förordna om; anställa, placera; »göra med», bruka; affärda, expediera; hand. afyttra; göra sig af med, öfverlåta; bortgifva särsk.: bortgifta (äfv. ~ of in marriage; to, med); man proposes (ei. pur poses), God f>os, ordspr. människan spår och Gud rår; how will you ~ of yourself? hvad tänker ni taga er till? ~d, -d, pp. anordnad etc.; a. benägen, hågad, sinnad (to, för; att); ~ of hand. försåld; upptagen, borttagen (ej mer disponibel); are you ~ to.., har ni lust att..; ill**, obenägen; misslynt; illamående; piously andligt sinnad, ^dness, -ëdnës, s. benägenhet; böjelse, håg (to, för). -ur, s. anordnare; utdelare, gif vare; ledare, styresman, disposing, -mg, prt.; a. ordnande, ledande; 5. anordning; ledning, disposition, dispèzisj'un, s. anordning; fördelning; inrättning; metod; disposition, utkast, plan; förordnande (of, öfver), förfogande; bortgif vande; gåfvobref; benägenhet (aiim., t. ex. the ~ of plants to grow upward)-, (natur)anlag, fallenhet (for, to, för; to, för att); lust, håg (jfr föreg.); kroppsbeskaffenhet, hälsotillstånd; sinnelag, lynne, humör of mind); boktr, afläggning. ~al, -al, a. anordnings-, dispositions- etc., jfr föreg. dispositive †,-poz-ltiv, a. ordnande; förfogande öfver, öf-verlåtande (of an estate); beroende på naturlig böjelse, dispositor †, -p6z'itår,

se disposer.

dispossess, dispozës', va. drifva bort ngn från en besittning; beröfva, afhända (a person of athing, ngn ngt). ~ion,-zësj'un, s. afhändande; jur. bortdrifvande från besittning af fast egendom. ~0r, -år, s. en som bortdrif ver ngn från besittning, disposure, dispo'zjiir, s. anordning; tillstånd, ställning †. dispraise, dispra'z, .<?. tadel, klander; vanheder, skam (to, för); va. tadla, klandra; terms of uttryck af ogillande; (to say) in ~ of, (yttra) klandrande, med ogillande af. ~r, -år, s. klandrare. dispraising, -mg, prt.; a. o. 5. klandrande, dispread)|<, disprëd', va. utbreda, utsprida; vn. utbreda sig, sprida sig. ~er †, -år, S. utspridare af ett rykte.

disprison, dispriz'n, va. frigifva ur fängelse, disprize >j<, dispn'z, va. underskatta, disprofess †, disprofës', va. öfvergifva yrke. disproof, dispro'f, s. vederläggning; in ~

of tiirvederläggning af. disproportion, dispropo'rsjån, s. missförhållande, missproportion; brist på öfverensstämmelse, olikhet (to, med); otillräcklighet; va. göra oproportionerlig, bringa i missförhållande (to, mot, till), able, -abl, se ^ableness, -ablnës,

se föreg. S. ~al, -ål, a. oproportionerlig, ej i riktigt förhållande, ej rätt afvägd ei. lämpad (to, till, för); osymmetrisk; otillräcklig ; to be nu to, stå i missförhållande till, ej motsvara. ~ality, -al'iti, s. oproportionerlighet. ~ate, -àt, se lateness, -atnes,

se reality.

dispropriate dispro'priat, se disappropriate.

disprovable, dispro'vabl, a. vederlägglig. disproval, -val, s. se disproof, disprove, -pro'v, va. vederlägga; öfverbevisa †; ogilla †. disprover, -vår, s. vederläggare. dispunge †, dispåndj', va. utstryka; utkrama ss. ur en svamp.

dispunishable †, dispån'isjabl, a. strafflös, oansvarig.

disputable, dis'putabl, (--'-), a. bestrid-lig, omtvistlig, tvistig; grälsjuk, stridslysten †. ~neSS, -nës, s. tvistig beskaffenhet, omtvistlighet. disputant, -tant, a. † tvistande; s. deltagare i en tvist (disputation); disputator; opponent, disputation, -tà'sjån, s. (ord-)strid, disputation (about, om); disputationsakt, -öfning, disputatious, disputà'sjås, a. fallen för (lärda) dispyter, stridslysten, grälsjuk. ~neSS, -nës, s. (jfr föreg.) stridslystnad, dispute, dispu't, vn. disputera, tvista, strida (about, om; with, med; among themselves); kämpa, täfla (for, om); va. tvista om, dryfta, diskutera; bestrida ugt, förneka, yttra sig mot, ifrågasätta, draga i tvifvelsmål; bestrida ngn ngt, kämpa, täfla om, göra stridig (every inch of the ground, the victory); strida för (om), försvara, förfäkta (a thing with a person, ngt mot ngn); 5. dispyt, diskussion, meningsstrid; ordväxling, träta, tvist, strid (about, for, om; between, mellan); beyond (without) obestridlig(t), otvifvelaktig(t); case (matter, point) in tvistefråga. ~d, -ëd, pp.; a. omtvistad, ifrågasatt, tvifvelaktig. ~leSS, -lës, s. obestridlig. ~r, -ur, s. disputant, en som (gärna) tvistar, bestrider etc. disputing, -ing, prt.; s. dispyt, tvist.

disqualification, diskwolifikå'sjun, s. görande ngn oduglig etc., jfr disqualify; oduglighet, inkompetens, jfr disability; hindrande egenskap ei. omständighet som gör ngn inkompetent ei. oduglig (for, till, t. ex. sickness is a ~ for labour, sjukdom gör en oduglig till arbete; conviction of a crime is a ~ for office). disqualified, diskwol'ifid, pp. af följ. va.; a. oduglig, olämplig, oskicklig; inkompetent, oberättigad, obehörig, disqualify, diskwèrifi, va. (imp. o. pp. -fied,

-d) göra oförmögen, oberättigad etc., jfr föreg, (for, för, till; to, att); jur. äfv. förklara inkompetent ei. oberättigad, disquiet, diskwi'ët, a. orolig; s. oro; sinnesoro, ofrid, bekymmer; va. oroa, bekymra. ~ed, -ëd, pp.; a. orolig. ~er, -ür, s. orostiftare, fridstörare. ~neSS, -nès, s. oro. ^ude, -ud, s. (sinnes)oro, bekymmer, ängslan, disquisition, diskwizisj'un, s. vetenskaplig undersökning, forskning; afhandling (on, öfver, om). ~al, -ål, ~ary, -åri, a. forsknings-, jfr föreg, disquisitive, - -'-tiv, a. hörande till ei. innehållande en granskning; granskande, äfv.: fallen för (vetenskaplig) undersökning, forskande. diS-quisitory. - -'-turi, a. granskande,gransknings-, jfr föreg.

disrank †, disrånk', va. degradera; bringa i

oordning, disrate, disrå't, va. sjö. degradera, disregard, disrègå'rd, va. förbise, ej uppmärksamma; ej fråga efter, ej bry sig om, ringakta, förakta råd, åsidosätta iag-bud; s. förbiseende, försummande, ringaktande, åsidosättande, likgiltighet (of, to, af, för). ~er, -ur, s. åsidosättare, (likgiltig) försummare, föraktare. ~ful, -ful, a. vårdslösande, missaktande, försummande, åsidosättande (of)-, vårdslös, o aktsam.

disrelish, disrèl'isj, s. afsmak (for, för); motvilja (for, för ; to, för att); elak smak, vämjelighet; va. beröfva välsmaklighet, göra osmakligt; känna afsmak, motvilja för.

disremember, disremem'bur, va. föråidr. i

Engl.; Irl. Am. P glömma.

disrepair, disrëpå'r, s. dåligt skick; in

i behof af reparation, disreputable, disrép'ütåbl, a. nedsättande för ens anseende, opassande, skamlig; illa ansedd, illa beryktad; simpel, låg, gemen, dålig, disreputation †, -ta'sjun, s. vanrykte, jfr föij. disrepute, -pu't, s. vanrykte, missaktning, misskredit (to bring, to fall, to sink into ; va. † bringa i misskredit, disrespect, dlsrèspekt', s. missaktning, vanvördnad, sidvördnad; ohöfligliet; va. missakta; visa missaktning, sidvördnad mot. ^ability, -åbil'iti, s. simpelhet, låghet, gemenhet. ^able, -åbl, a. simpel, gemen, »tarflig». ~ful, -ful, a. utan (ej hysande) aktning (to, för); visande missaktning, sidvördnad; vanvördig, ohöf-lig (behaviour). ^fulneSS, -fulnës, s. bristande aktning, sidvördnad. disrobe, disro'b, va. afkläda (of). disrOOt, disro't, va. upprycka med roten;

undergräfva, störta, disrupt †, disrupt', a. söndersliten, afsliten; va. lösrycka, sönderslita, slita i sär, sönderbryta. ~ion, -p'sjun, s. sönderslitande, -slitning; bristande; remna, brott. ~ive, -iv, a. sönderslitande; sprängande. ~ure -ür, s. se ojion.

dissatisfaction, disåtisfåk'sjun, s. otillfredsställelse, missbelåtenhet, missnöje (at, öfver; with, med), dissatisfactoriness, disåtisfåk'turinës, s. otillfredsställande beskaffenhet. dis-satisfactory, -turi, a. otillfredsställande; väckande missnöje, obehaglig (to, för), dissatisfied, disåfisfid, pp. af följ. va.; a. missbelåten, missnöjd (with, med; that, öfver att), dissatisfy, -fi, va. (imp. o. pp. se föreg.) ej tillfredsställa; göra missnöjd; misshaga.

disseat †, dise't, va. aflägsna, fördrifva ngn

från sin plats, dissect, disèkt', va. sönderskära (ledvis), sönderdela; uppskära, dissekera; obducera; bild. noggrant undersöka, granska (»plocka sönder bit för bit»). ~ed, -èd, pp.; a. bot. djupt deladt blad. ~ible, -ibl, a. som kan sönderskäras, dissekeras. ~ing, -ing, prt.; a. sönderskärande; i sms. dissektions- (knife, room)', s. se följ. svion, -sëk'sjån, s. sönderskärning; dissektion;

biid. »sönderplockning» (i och för) undersökning, granskning. ~0r, -ur, 5. en som dissekerar etc.; prosektor. disseise, disseize, disè'z, va, jur. lagstridigt vräka från en egendom (of an estate); beröfva (of). ~e, -è', s. en som är olagligt vräkt, disseizin, -in, s. jur. olaga vräkning, disseizor, -ur, s. en som olagligt vräker ei. drifver ngn från en egendom. disseizoress, -urès, s. kvinna som

gör sig skyldig till disseizin, jfr föreg.

dissemble, disem'bl, va. dölja (under en falsk yta); förställa; låtsa, hyckla; vn. förställa sig, hyckla. -ur, s. hyck-

lare. dissembling, -ing, prt.; a. hycklande, falsk, äfv.: förstäld; s. förställning, hyckleri.

disseminate, disem'inat, va. utså, utströ; utbreda (t. ex. opinions), kringsprida. ~d, -èd, pp.; a. min. insprängd, dissemination, -na'sjun, s. (ut)spridning, utbredning, disseminative, -iv, a. kringspridande; utbredande sig. disseminator, -ur, s. en som kringsprider etc.

dissension, disèn'sjun, s. meningsskiljaktighet, oenighet, splittring, split, tvedrägt. dissensious †, -sjus, a. trätgirig.

dissent, disènt', vn. vara af olika mening, (i åsigter) skilja sig (from, från; in, i); vara olik (from) †; kyrk. afvika från statskyrkan; s. olikhet i åsigter, meningsskiljaktighet; protest; olikhet, olika natur †; kyrk. afvikelse från statskyrkan, separatism; to declare to enter one's ~ against, inlägga sin gensaga, reservera sig mot. ~er, -ur, s. en olika tänkande; en som inlägger sin gensaga (reserverar sig); is. kyrk. dissenter, sekt-anhängare, en som afviker från statskyrkan from the Established Church,

vanl. blott om protestantiska sekter). <v»eriSm,

-urizm, s. sekterisk anda; sektväsen, separatism. ~ient, -n'sjent, a. afvikande, skiljaktig (i mening); tillhörande dissenters, jfr nuing; s. en olika tänkande; reservant. ~ing, -ing, prt.; a. af olika åsigt; dissenter-; ~ meeting, konventikel, sekts bönemöte; ~ minister, sektpredikant. ~iOUS †, -n'sjus, a. trätgirig; grälig, utmärkt genom gräl, tvister.

dissepiment, disep'iment, s. naturv. skiljevägg särsk. bot. i ett samgömmigt fruktämne.

dissert t, dise'rt, vn. tala, diskutera, mation, -a'sjun, s. föredrag; afhandling (on, om, öfver), national, -a'sjunal, a, lik en afhandling; afhandlings-. ~atOr, -'-åtur, s. författare till en afhandling; deltagare i en diskussion.

disserve)j<, dise'rv, va. göra en otjänst,

skada; förfördela, disservice dise'rvis, s. otjänst; skada.

~able †, -abl, a. skadlig, hinderlig, dissever, disèv'ur, va. sönderdela, söndra; afskilja (from, från). ~ance, -åns, mation, -a'sjun, ~ment, -mènt, s. söndrande; frånskiljande, dissidence, dis'ldens, s. olika åsigt is. i trossaker, jfr dissent, dissident, -dènt, a. }{< af olika åsigt, afvikande (from, från); s. en olika tänkande; en som afviker från statskyrkan, jfr dissenter. dissilience)fc, disMèns, s. söndersprin-gande, -sprängning, dissilient, -iènt, s.

sönderspringande; bot. uppspringande om frogömme ; lÖSSlitande sig (häftigt).

dissimilar, disim'ilür, a. olika (in, i). ~ity, -lar'iti, s. olikhet (of, i), dissimile lat., -lè, 5. se föij. ret. dissimilitude, -mil'itud, s. olikhet; ret. helsning genom kontrast, kontrastering. dissimulate, disim'uiat, se dissemble, dissimulation, -la'sjun, s. förställning, hyckleri.

dissipate, dis'ipat, va. skingra; förjaga moln,

bekymmer, sorg, villfarelse; förströ sinnet; afleda uppmärksamhet; förslösa, bortplottra; vn. skingra sig, försvinna om dimma o. d.; lefva slösaktigt, lättsinnigt. ~d, -èd, pp.; a. slösaktig, lättsinnig, utsväfvande; a rv character, en roué. dissipation, -pà'-sjun, s. skingrande; förskingring, förslösande; utsväfvande lefnadssätt, »sus och dus»; ngt som förströr, afleder uppmärksamheten; förströelse; förströdd-het, tankspriddhet; fys. förflyktigande, dissociability^, disosjiåbMti, s. osällskaplighet. dissociable -sè'sj(i)åbl, a. osällskaplig; oförenlig. diSSOCial, diso'sjal, a. osällskaplig, enstö-rig; själfvisk. ~ize, -iz, va. göra osällskaplig, själfvisk; åtskilja, dissociate, -sjiàt, va. (åt)skilja, söndra; afsöndra, (upp)lösa. dissociation, -sjia'sjun, s. skiljande; söndring, upplösning; kem. sönderdelning genom värme, dissolubility, disolubil'iti, s. upplöslighet,

smältbarhet, dissoluble, disol'ubl, a. upplöslig, smältbar. ~ness, -nès, S. se föreg. S. dissolute, dis'olut, a. tygellös, utsväfvande, liderlig. ~n6SS, -nës, s. lösaktighet, tygel löshet, liderlighet, dissolution, -lü'-

sjun, S. upplösning i sv. ordets alla bet. (of a body by heat or moisture; of Parliament; of partnership); upplösningstillstånd; undergång; förstöring; död; lösaktighet, sedligt fördärf (jfr föreg, s.) †.

6; note, o: do, 6: nor, o: not, à: tube, ü: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.dissoivability

r Talspråk. 836 P Lågt språk.

distemper

dissoivability, dizolvabil'iti, se dissolubility.

dissolvable, - bl, etc., se dissoluble. dissolve, dizolv', Va. upplösa i sv. ordets alla bet. (sugar in icater; an assembly; partnership); kem. tekn. utluta, utlaka; lösa (a difficulty, a doubt)-, skilja, söndra; försvaga; göra slut på, förstöra; hafva {the spell, förtrollningen); vn. (eiiipt.) upplösa parlamentet; upplösas; kem. lösa sig, smälta (&fv. bild., t. ex. into tears); åtskiljas; försvagas; försvinna; förgås, dö †. ~d, -d, pp.; a. upplöst; ~ in pleasures, drunknande i nöjen, simmande i ett haf af nöjen. ~nt, -ènt, a. upplösande; s. is. kem. (upp)lösningsmedel. -ur, s.

upplösare; ngt som upplöser, jfr äfv. föreg.; tekn. jfr vid. sms. af dissolving. d'lSSOlvible, I -ibl, se dissoluble, dissolving, -ing, pvt.; a. upplösande (sig); upplösnings-; s. utlakning, ntlutning; ~ pan, tekn. slced-ningspanna i sockerbruk; ~ vat, teku. utlak-ningskar; ~ views, optiska dimbilder, dissonance, -ney, dis'onans(i), s. dissonans, missljud; oenighet, misshällighet. diS-sonant, -nant, a. mus. dissonerande, missljudande; skiljaktig, afvikande (from, to %, från), stridig; oenig, disspirit, se dispirit.

diSSUade, diswa'd, va. afråda (from, från); afstyrka. '- bl (-'- -), s. tvåstafvigt ord. distaff, dis'taf, s. slända, spinnrockshufvud: |

biid. kvinna; the f kvinnokönet, kvinno-linien (the crown of France never falls to the ~-thistle, s. bot. en art salflor

i södra Europa brukad som slända (CarthamUS

alatus).

distain, dista'n, va. is. poet. färga, jfr discolor; fläcka, distance, dis'tans, s. sträcka, distans; afstånd (from... to; between); mellanrum; mellantid; mus. intervall; mil. afstånd räknadt från fronten till kön; mål. etc. bakgrund; aflägsenhet, »långt håll» i slägtskap; bild. hållande (sig) på afstånd, förbehållsam-het, tillbakadragenhet, stelhet i sätt, köld; respekt; fiendskap †; sport, vid kappiöpn. sträcka (: 240 yards) mellan målet (the winning-post) och distansposten (the ~ -post); va. ställa på afstånd; aflägsna, komma att synas på afstånd>|<; lemna (långt) bakom sig; sport, distansiera (jfr fd); vida öfverträffa; f of vision, syn-

vidd; ~ made, sjö. behållen distans; ~ run, sjö. seglad distans; to gain a vinna försprång; to Tceep (know) one's (veta att) hålla sig på vederbörligt afstånd, »på mattan»; to save the sport, komma förbi the f-post innan segraren framkommit till målet; to take fäkt. etc. taga afstånd, intaga ställning på bestämdt afstånd (sätsk. från hvarann om motståndare); point of perspekt. Ögon-

punkt; at a f, ett stycke ifrån (from, från); på afstånd, jfr föij.; to keep at a f, hålla på (vederbörligt) afstånd; hålla sig på (»vederbörligt»: aktningsfullt) afstånd (: remain at a to teach a person his lära ngn att »veta sin plats», att hålla sig »på mattan»; in the på afstånd, i fjärran; i bakgrunden; out of ur sigte; ur (skott)håll; to run out of äfv. lemna långt bakom sig; within inom (skott)håll. ~-pOSt, s. kappiöpn. distanspost, jfr ofvan. ~d, -t, pp.; a. lemnad långt bakom; vida öfverträffad; aflägsen; sport, distansierad om häst som ej kunnat save the distance och därför ej vidare får täfla.

distant, dis'tant, a. aflägsen; (åt)skild (from, från); oförenlig (from, med); fjärran, långt borta, på långt håll; dunkel, svag

om ljud, föreställning, förhoppning etc. ; bild. tillbakadragen, högdragen, frånstötande, kall; ~ relations, aflägse slägtingar; how far f is...? huru långt är det till? ten miles tio mil från stället i fråga; the journey was resan var lång; A and B have always been rather f, ...hafva aldrig varit särdeles förtroliga; A sat two ~ from B, det satt två personer mellan A och B; at no f day (period, time), i en icke aflägsen framtid; to be on ~ terms, lefva i spändt förhållande (with, med). ~|y, -li, ad. på afstånd, pa långt hall (t. ex. related); dunkelt antyda etc.

distaste, dista'st, s. afsmak, vedervilja (for, to, för); missnöje, ovilja (at, öfver); va.))< se disrelish; to have (take) (a) ~ for (to), hafva (få) afsmak, motvilja för mat; biid. hysa (fatta) motvilja för. ~ful, -ful, a. vidrig för smaken, äcklig; oangenäm, stötande (to, för); uttryckande motvilja†. "^fulness, -fulnës, s. vedervärdighet, äcklighet; obehaglighet; motvilja, distemper, distem'pur, s. oproportionerlig blandning †; ytterlighet i lufttemperatur, OSUndt klimat†; sjukdom (numera oftast om djur), illamående; särsk. hos hundar valpsjuka; häftighet i lynnet, omåttligt begär †; dåligt lynne †; oordning, förvirring i en stat; mål. temperamålning, -färger, (målning med) limfärg; tekn. gulds

mattering; mattförgyllning, vattenförgyllning (gilding in ; va. (oftast i pp.) blanda i oriktig proportion; bringa oordning i; störa, oroa; göra sjuk; rubba förståndet)^; berusa >j<; mål. måla i tempera-färg; utblanda färg med limvatten, ägghvita ei. d.; mattera guid; (matt)förgylla på limgrund; in mål. »alla tempera»; a ~ecZ imagination, en sjuk(lig) fantasi. ~-C0-lour, s. temperafärg. ^-gilding, s. förgyllning på limgrund. ^/-painting, s. temperamåleri, målning med limfärg. ~ance †, -åns, s. se mature. ~ate †, - at, a. omåttlig; sjuk, i oordning. ~ature, -åtur, s. oriktig blandning †; osund temperatur †; blandning af oförenliga element, förvirring, oordning; skakning; brist på jämvigt mellan själsegenskaper; sinnesrörelse, oro; opasslighet. "Jng, -ing, prt.; s. målande med limfärg ei. alla tempera. ~ment†,-mènt, se mature. distend, distend', va. utsträcka (i en riktning) †; utvidga en elastisk kropp i alla riktningar, äfv. bild. (t. ex. om tanken); uttänja; utspänna; utspärra; uppblåsa; vn. utvidgas, uppspärras (t. ex. om ögonen) ; Svälla äfv. bild. om hjärtat etc.

distensibility, distënsibiriti, 5. uttänjbar-het. distensible, - -'-bl, a. uttänjbar. dis-tension, se distention, distensive, --'siv, a. utvidgande; uttänjbar. distent †, distent', a. poet. utsträckt, utvidgad; s. vidd. ~ion, -ten'sjun, s. utsträckande, utspärrande, vidgande; utvidgning; utsträckning, vidd, omfång, disthene, disthe'n, s. min. disten, kyanit. distich, dis'tik, s. metr. distikon; a. (afv.

OUS, -us) bot. tvåradig om ax. distil, distil', vn. droppa, falla droppvis, drypa; rinna (flyta) sakta; sippra; va. låta falla i droppar, droppa, drypa; kem. tekn. destillera; bränna bränvin; smälta >{C liable, -abl, a. som kan destilleras. ~late, -åt, s. kem. destilleringsprodukt. elation, -a'sjun. .5. drypande; destillering (äfv. af metatier; of spirits: bränvinsbränning); se vid. föreg. † ~latOPy, -åturi, a. destillerings- (apparatus, vessels). ~led, -d, pp.; a. destillerad, bränd; ^ water, destilleradt vatten; pl. luktvatten. ~ler, -ur, s. destillator, bränvinsbrännare; wash, drank. ~lery, -uri, s. bränneri, distinct, distingkt', a. utmärkt, (tydligt) åtskild (from, från andra likartade); bestämd, klar, tydlig; uttrycklig; prydd (with, med) †; brokig †; va. † se distinguish; as o* f rom, till skilnad från. ~ion, -k'sjun, s. åtskiljande, särskiljande; indelning (into parts)-, urskilning, omdöme, skarp-

sinnighet; åtskilnad (between, mellan; of, i, på); utmärkelse, distinktion, äfv. mii.: gradbeteckning (~ in rank); betydenhet, anseende, rykte, framstående plats i ngt; to draw (make) a ^ between, uppdraga, i en framställning göra skilnad mellan; to gain (achieve) to rise to utmärka sig, förvärfva sig berömmelse, rykte ; in ~ from (to), till åtskilnad från; without utan åtskilnad (of, på); line of. äfv. biid. gränslinie, gräns; a man of en betydande, framstående man. ~ive, -iv, a. åtskiljande, innebärande ei. angifvande åtskilnad; bild. tydligt åtskild, utpräglad form; skarpsinnig >j(. lively, -ivli, ad. på ett åtskiljande (betecknande) sätt, tydligt, karakteristiskt. ~ly, -li, ad. att skåda etc. tydligt. ~n6SS, -nes, s. sär-skildhet, (tydlig) åtskilnad (from); tydlighet, klarhet, bestämdhet, distinguish, disting'gwisj, va. (tydligt) åtskilja (a thing from another, by a mark), urskilja; indela (into, i arter); känneteckna, karakterisera; utmärka; göra skiljaktig, gifva särskild karaktär; vn. göra skilnad, skilja (betiveen, mellan); ~ one's self, utmärka sig (a5, såsom; by, genom); as f^ed from, till åtskilnad från; to be ~ed by, utmärka sig genom, igenkännas på; to be ~ed for, utmärka sig genom, vara utmärkt för en egenskap; to be n^ed from, skilja sig från andra af sin art (by, genom). ~able, -abl, a. skiljbar (from, från); märkbar, urskiljbar; delbar (into, i); beaktansvärd, värd att bemärkas, märkvärdig, ^ableness, -åblnës, s. skilj-ba.rhet; märkbarhet; märkvärdighet. ed, -t, pp. (jfr ofvan ex.); a. utmärkt, framstående, förtjänt, fräjdad. ~er, -ur, s. (ur)skiljare; skarpsinnig iakttagare, kännare; skiljemärke, ^ing, -ing, prt.; a. särskiljande; utmärkande, kännetecknande, karakteristisk; tjänande till igenkänning, igenkännings- (mark, pennant etc.); distinktions-, tjänande till gradbeteckning; ~ pennant, sjö. äfv. lystrings-signalflagg. singly, -ingli, ad. på ett utmärkande sätt, med (såsom) en särskild utmärkelse. ~ment, -mënt, s. särskiljande, skilnad, jfr distinction. distitle, disti'tl, se disentitle. distort, disto'rt,m. förvrida; förvränga, förvända mening; vn. tekn. slå sig. kasta sig. ~er, -ur, s. ngn, ngt som förvrider; för-vrängare. ~ion, -to'rsjun, s. förvridning, förvrängning; (of the face) grimas; tekn. virkes etc. kastning; förvändning af ord etc.; med. vanskaplighet. ~ive, -iv, a. förvridande, förvrängande; förvriden. ;

i: note, b: do, o: nor, 6: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.

r Talspråk. 338 P Lågt språk.

distract, distråkt', a. † se **ed; va. draga i sär†; söndra; bortdraga, af vända, afleda

sinnet, uppmärksamheten; förströ, Ol'Oa, förvirra uppfattningen, tanken etc. ; göra förryckt (is. i pp. jfr följ.). ~ed, -èdj pp.; a. förvirrad; tankspridd; försatt Utom sig, rasande; förryckt, tokig (with, af); it is enough to drive one det kan rent af göra en tokig; to go (run)**, blifva tokig, ^edness, -èdnës, s. tankspriddhet; för-ryckthet, vansinne. <-^er, -ur, s. ngn ei. ngt som stör, förvirrar etc. ~ible, -Ibl, a. som kan afledas, störas, ^ile, -il, a. bot. knappband deladt i olika stora delar genom ena knapprummets felslående. ~ion, -trak'sjun, s. isärdragande †; söndring, oenighet; förvirring; förbistring; våldsam sinnesrörelse; förryckthet, galenskap, vanvett; sinnets afledande, förströelse, distraktion; to love (a girl) to vara kär i ända till galenskap. ^ioilS †, -trak'sjus, ~ive, -i v, a. söndrande; störande, distraherande; oroande, orsakande förvirring, distrain, distra'n, va. jur. belägga med kvarstad, taga i mät, utpanta egendom för skuld; vn. göra utmätning (on a person for a debt), ^abie, -abl, a. som kan tagas i mät. ~er, ~0r, -år, s. utpantare; verkställare af utmätning. ~t, -t, s. kvarstad, utmätning, distraught, distra't, a. poet. se distracted. distress, distrës', 8. (svår) smärta, lidande, kval; elände, olycka; motgång; betryck, nöd; trångmål, förlägenhet (for money); kris (: ~ of commerce); sjö. nöd, haveri; skada, olycksfall om hästar; jur. tagande i pant, utpantning, utmätning; utmätt egendom, i mät tagna saker; va. plåga, pina; smärta; bedröfva, bekymra, oroa; tvinga genom nöd (into, till); hårdt ansätta, göra en fiende svårt afbräck; jur. belägga med kvarstad, utpanta, taga i mät; to put in (effect, levy) a verkställa utmätning. ~-shot, s. sjö. nödskott. ~-Sig-nal, s. sjö. nödsignal. ~ed, -t, ppt; a. illa ansatt (by, with, af); nödställd, olycklig, i nöd, i förlägenhet (by, genom; for, för t. ex. for money); öfveransträngd; bekymrad, ängslig (at, öfver; for, för ngns skull). ~edneSS, -èdnës, s. plåga, lidande; nöd; bekymmer. ~ful, -ful, a. olycklig, bedröflig; jämmer- (cries), ""ing, -mg,prt.; a. pinsam; s. plågande, elände, distributable, distrib'utabl, a. (ut)delbar, distributary, -tåri, a. utdelande, utdelnings-; fördelande; s. gren (t. ex. af en flod), distribute, distrib'ut, va. hand. distribuera; ntdela, fördela (among, bland; to, till;

in charity); indela (into, i); skipa rättvisa; boktr, lägga af (the types); vn. göra utdelning. ~r, -ur, s. utdelare, distributing, distributing, prt. af föreg- v.; a. i sms. fördelnings-; s. se distribution. ** -box, se slide-box. ~-Iever, styrstång på en ångmaskin. <woller, 5. boktr. rif vals. ~-table, s. boktr, färgbord. distribution, distrlbu'sjun, s. utdelning; allmoseutdelning; hand. distribution; tilldelande; handhafvande, skipande (of justice); indelning (into, i); ett ämnes, delars anordning, plan särsk. äfv. byg. ; boktr, stilens afläggning; tekn. ångfördelning (påsläppning och afstängning af ångan); geographical växt-och djurarters utbredning på jorden, distributive, distrib'utiv, a. utdelande, fördelande, tilldelande hvar och en sitt; fördelnings-; gram. distributiv; s. distribu-tivt ord. ~ly, -li, ad. genom fördelning; hvar för sig särskildt. ~neSS †, -nës, s. meddelsamhet, distributor, se distributer. district, dis'trikt, s. distrikt, (mindre) område, trakt; va. indela i distrikt, ^-manager, s. jämv. distrikts-trafikchef, distringas, distring'gas, s. jur. utmätningsorder till en sheriff, distrust, distrust', va. tvifla på, ej lita på,, misstro; s. misstroende (in, till); misstanke; misskredit; ~ one's self (: to have ~ in one's power), sakna självförtroende. ~ed, -ëd, pp.; a. misstrodd; misstänkt. ~er, -ur, s. ngn som misstror. ~ful, -fAl, a. misstrogen; full af misstro (of, till); misstänksam; saknande själf-förtroende (: ** of one's self), försagd, skygg, blyg. ^fulneSS, -fulnës, s. bristande förtroende till ngn el. ngt; misstl'O-genhet, misstänksamhet; bristande själf-förtroende, skygghet, blyghet. ~ing, -ing, prt.; s. misstro(ende), misstanke, singly, -ingli, ad. med misstro, misstroget. <^leSS, -lës, a. omisstänksam, tillitsfull, disturb, distl'rb, va. oroa, ofreda; störa tystnad, sömn, sysselsättning etc., ngn (in, i); Uppröra hafvet, ofta bild. (t. ex. sinnet, »sinnena»): bringa

i oordning, rubba, förvirra, ^ance, -ans, s. störande, oroande; upprördt tillstånd ofta bild. jfr föreg., oro; oordning, tumult, orolighet (ofta i plur. i polit. mening); med. opasslighet, litet ondt i ngn kroppsdel, rubbning i funktioner; jur. ngns störande (hindrande) i åtnjutande af sin lagliga rätt. ~er, -ur, s. en som oroar, stör etc.; freds-störare, orostiftare; jur. en som hindrar ngn i åtnjutande af laglig rätt. ^ing, -ing, prt.; a. störande; oroande; orsakande tumult, oväsen; s. rubbning, distyle, dis'til, s. byg. tvåkolonnig förhall.

disulphate, disul'fat, s. kern. förening af två ekvivalenter af en bas med en ekvivalent svafvelsyra, disulphide, -fid, s. kern. sulfid innehållande två atomer svafvel på _ hvarje molekyl (afv. disulphuret, -furèt). disunion, disu'njun, s. skiljande, söndring; upplösning; oenighet; Am. en stats lösryckande ur unionen. ~ist, -1st, s. Am. ifrare för de särskilda staternas frigörande från unionen, disunite, disuni't, va. skilja, söndra; upplösa; göra oense; vn. skiljas, söndras; rida i falskt galopp. -ëd, pp.; a.

skild; söndrad; oense. ~r, -ur, s. ngn som skiljer, söndrar ctc. disunity, -u'niti, s. söndring, oenighet, disusage, disu'zadj, s. upphörande af ett bruk ei. af en vana; råkande i vangömmo; försummande af öfning, disuse, disu's, s. upphörande af bruk. bristande öfning, ovana; va. (-u'z) upphöra att nytja, ej öfva, vänja sig af med; af-vänja (from, från); to come (fall) into komma ur bruk; råka i vangömmo. ~d, -üzd, a. ovan (to, vid), afvand (from, från); kommen ur bruk, aflagd; obe-_gagnad.

disvaluation, disvaluà'sjån, s. ringaktning, misskredit, disvalue, -val'u, va. underskatta; ringakta, nedsätta; s. † se föreg, disvoutch †, disvau'tj, va. motsäga; misskreditera.

disyoke, disjo'k, va. befria från ok biid., jfr unyoke.

ditch, ditj, s. dike, graf afv. fort., kanal; vn. dika; va. utdika; omgifva med graf. ~ -bur, s. bot. kardborre. —

grenade, s. mii. vallgranat, handgranat. ~er, -ur, s. di-kare, dikesgräfvare. <^ing, -ing, prt.; s. dikning.

ditheism, di'thèizm, s. diteism, antagande af två gudomliga väsen (ett godt, ett ondt), (teologisk) dualism, ditheist, di'theist, s. anhängare af diteism.

r^ic(al), -'ik(al), a. diteistisk. dithyramb, dith'iramb, ~us, lat, -'us, s. dityramb (Bakkoshymn). ~iC, -'bik, a. dityrambisk, stormande, yrande; s. dityramb; stormande lyrisk dikt. ditone, di't6n, s. mus. stor ters. ditrichotomous, ditrikot'omus, a. delad i två ei. tre förgreningar; bot. upprepadt två- ei. tredelad, ditriglyph, di'triglif, s. byg. anordning af tvänne triglyfer mellan två kolonner; mellanrum mellan tvänne triglyfer. ditrochean, ditr6ké'ån, a. metr. bestående af tvänne trokeer. ditrOChee, - -'kè, s. metr. dubbeltroké.

dittander, ditan'dur, s. bot. krasse (Lepidium

latifolium). dittany, dit'ani, s. bot. diptam, stjälkborre

(Dictamnus); Am. Cunila Mariana, dittied, dit'id, eg. pp.; a. sjungen; sångbar;

satt i musik, ditto, dit'o, ad. dito; s. (pl. ~es, -z) detsamma; P afbild; a suit of *»es, skrädd, si. helkostym af samma tyg. ditty, dit'i, va. o. vn. sjunga (en visa); s.

visa, sång. —bag, s. F en sjömans sypåse, diuresis, gr., diure'sis, s. med. (ymnig) urin-afsöndring. diuretic, -rët'ik, a. med. urin-drifvande; s. urindrifvande medel, diurnal, diè'rnål, a. hörande till dagen (i

mots, mot natten), dagS-; Is. astron, daglig (revolution etc.); bot. öppen om dagen (och sluten om natten) om blommor; s. dagbok †; en katolsk bönbok; zool. dagroffågel; dagfjäril. ~ist †, -ist, se journalist. ~neSS, -nës, s. egenskap att vara diurnal. diuturnal %, diute'rnal, a. långvarig, diu-

turnity -niti, s. långvarighet. divan, eg. pers., divan', s. österländsk poemsam-ling; statsråd, rådskammare i österlandet; statsrum, audienssal d:o; domstol d:o; sällskapsrum, kafé och rökrum på ett hotell; väggsoffa Utan rygg, låg SOffa med kuddar, divan.

divaporation, dlvåporå'sjun, s. afdunstning

genom värme, divaricate, divar'ikat, vn. dela sig (i två grenar); bot. vidt utgrena sig; va. dela i två grenar; a. bot. vidt åtskild från stammen, UtbÖjd, utspärrad gren, etc. divarication, -ka'sjun, s. klyfning i två grenar, gaffeldelning; riktning åt vidt skilda håll; meningsskiljaktighet; tvetydighet; naturv. fibrers korsning i olika vinklar, dive, div, vn. dyka äfv. biid. (for, efter; into, ned i; to, till [the bottom]-, under, ned under); hoppa ned i vattnet om en simmare (from, off, från); F gräfva i fickorna, i luntor etc.; P begå fickstöld; bild. djupt intränga (into, i: forska i; utforska); s. dykning äfv. biid.; ~ aivay, F »smita», smyga sig bort; ~ down, dyka ned, sjunka. ~dap-per, se dab-chick. divel, di'vèl, 1. s. zool. marulk (øsk, Lophius). divel †, divël', 2. sönderslita. ~lent -ënt,

a. sönderslitande, diver, di'vur, s. dykare; P ficktjuf; biid. forskare; zool. dykarfågel (Colymbus): dopping, lom (: northern ~) m. fl. beslägtade, diverge, dive'rdj, vn. divergera, gå åt olika håll; sprida sig; afvika (from, från) från typen, från det normala, från sanningen. ^ment,

-mënt, ~nce, ~ncy, -ëns(i), s. divergens, gående åtskils. ~nt, -ënt, a. divergeran-

ö: note, o: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, ii: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.divergent

P Talspråk. 340 P Lågt sprik.

divinity

de (lines), gående åtskils, skiljande sig mer och mer; spridande sig. diverging, -ing, prt.; a. se föreg.

divers, di'verz, a. olika; åtskilliga, flere, hvarjehanda. ~e, -vers (- -'), a. olika (from); mångartad, uppträdande i många olika former †; ad. se följ. ~ely, -vërsli (jfr föreg. a.), ad. åt olika håll; på olika sätt. ^ifiable, dive'rsifiabl, a. som kan varieras, föränderlig. ~ ification, divërsi-fika'sjun, s. variering, förändring; omväxling; olikhet, olika form ei. utseende ; mångfald af former, skiftning (t. ex. i färg). ~ified, dive'rsifid, pp.; a. omväxlande, mångfaldig, mångskiftande; to be oj with, omväxla med. ~iform, dive'rsiform, a. af olika form, olik; växlande, mångge-staltad, mångskiftande. ~ ify, dive'rsifi, va. (imp. o. pp. ~ified, -d) göra olik; förändra, göra omväxlande, variera. ~ion, divl'rsjun, S. afledande (eg. t. ex. en ströms ur fåran, äfv. bild.: sinnets) vändande åt ett annat håll; afvändande (from, från); mil. poiit. etc. diversion, skenanfall för att afleda motståndares uppmärksamhet; förströelse, tidsfördrif, förlustelse. ~ity, dive'rsiti, s. olikhet, skiljaktighet (in, of, i); m. afskild, särskild existens (mots, identity)-, mångfald, omväxling; ~ of opinion, meningsskiljaktighet, olika mening(ar).

divert, divl'rt, va. afleda flod etc., äfv. bild.: uppmärksamheten (from, från; to, till), vända bort; bortdraga (t. ex. från göromål, från föresats); mii. genom en diversion vilseleda fiendens uppmärksamhet; förskingra anförtrodt gods; förströ, roa (ivith, med); vn. † vända sig bort; afvika (from, från). ~ed, -èd, pp.; to be roa sig, hafva nöje (with, med, af), finna nöje (with, i). ~er, -ur, s. ngn, ngt som afleder etc.; ngn, ngt som förströr, roar. ~ible, -ibl, a. som kan af-ledas etc. ~icle, -ik], s. afväg; anat. blindtarm. ~ing, -mg,prt.; a. underhållande, roande, nöjsam. ~ise †, -iz, va. förströ, roa. ^isement, ~izmënt, s. förströelse, nöje)J<; (fr., -mång)>j< teat, divertissement. ~ive, -iv, a. se ojing.

Dives, di'vez, s. bibi. »rike mannen» ofta bild.

divest, divèst', va. (a person of) afkläda; beröfva, afhända ngn en rättighet etc. ; ut-blotta; ~ one's self of, göra sig af med, afhända sig; frigöra sig från föreställningar; aflägga vanor; afstå ifrån. ~itlire, -itur, ~ment)f<, -mënt, ~ure t, -ur, s. afklädande; beröfvande af egendom, af rättigheter; jur. afstående från egendom.

dividable, divi'dabl, a. delbar; skild †.

divide, divid, va. dela; mat. dividera (8 by 4) ; (åt)skilja (from, från); afdela, indela

(into, i); skifta, utdela, fördela (among, between, mellan; by lots, i lotter; unto, till); skipa rätt; sönderdela; komma mellan, vara anbragt, hafva sin plats (sitta etc.) mellan; bild. dela i (två) partier, splittra meningar, göra Oense, jfr ned. ; gradera ett instrument; hand. gifva i utdelning så och så många procent ; mus. Variera ett tema; vn. dela sig; skilja sig; dela sig i två partier (särsk. vid omröstning medelst division), omrösta; vara (blifva) oense, af olika åsigt (on, om); s. landthöjd, vattendelare; 'v! pari. omröstning! ~ the House, pari. om ordföranden låta anställa omröstning genom discessus, jfr division. ~d, -èd,pp.; a. delad, splittrad (into parties), skiljaktig (in opinion); af olika meningar, oense (on, angående); bot. deladt blad; ~ among themselves, (de voro) splittrade, oense ; opinions were meningarna voro delade. ~dly, -èdli, ad. i delar; särskildt, hvar för sig. ~nd, div'idënd, s. mat. dividend; hand. dividend, utdelning; del, lott; ~ warrant, räntekupong. ~r, -år, s. de-lare (äfv. jfr divisor); utdelare; prov. för-läggarslef; oenighetsstiftare äfv. uid. om ting (t. ex. om penningen); pl. passare, (indelnings-)cirkel. dividing, -ing, prt.; a. delande, delnings-; s. delning; ~ engine, ** machine, delningsmaskin; ^ plate, delskifva; ~ ridge, geogr. se divide, s.; ~ spoon, förläggarslef. dividingly,-ingli, ad. genom delning, divi-divi, div'idivi, 5. hand. bot. (de garfsyrehaltiga baljorna [: ~-podS] af) en sydamerikansk växt (Cæsalpina coriaria). divination, divinà'sjån, s. förutsägelse, spådom; förebud, aning, divinator, - '--tur, s. spåman.

divine, divi'n. a. gudomlig, äfv.F: förträfflig; guds-; andlig; teologisk; s. prest, teolog; va. förutsäga, profetera; ana; vn. spå (of, om; £o,för); ana, gissa; ~service, gudstjänst. ~ly, -li, ad. gudomligt, äfv. F: utmärkt; af Gud, genom Guds vilja, kraft; ^ inspired, af Gud ingifven. ~ment †, -mènt, se divination. ~neSS, -ës, s. gudom, gudomlig natur; gudomlighet, förträfflighet. ~r, -år, s. spåman; gissare. ~ress, -årës, s. spåkvinna, diving, di'ving, prt. af dive; s. dykning; P ficktjufveri. ~-bell, s. dykarklocka. <n, -dress, s. dykardrägt. —Snail, s. zool. blåssnäcka (Bulla ampulla). —Stone, s. min. en art jaspis. divining, divi'ning, prt. af divine; s. spående,

förutsägande. —rod, s. slagruta, divinity, divin'iti, gudomlighet, äfv.konkret: (en) gud; (med best. art.) det högsta väsen-

k: fate,* å: far, i: fal], à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, | fir,divinity

)j\ Mindre brukligt.

det, Gud; ngt gudomligt,öfvernaturligt; teologi; Doctor of (D) teologie doktor, divinize †, div'imz, va. upphöja till en gud,

göra gudomlig, förguda. divisibility, divizibil'iti, 5. delbarhet, divisible, diviz'ibl, a. delbar {into, i; by,

med). ~neSS, -nes, s. delbarhet, division, divizj'un, s. delning, mat. division;

indelning {into, i arter, afdelningar, särsk. vet. ett ämnes); afdelning, äfv. mil. jur. etc.: division; »härad» (närmaste underafdelning under

county); ngt som åtskiljer ei. håller åtskild: skiljemur, skiljevägg; skiljaktighet (in opinions); söndring, oenighet (between, mellan); pari. discessus, omröstning genom partiernas gående åtskils; mus. variation; rullad; boktr, divis, bind-streck; pl. mil. mönstring, inspektion; ~ of modern instruction, skoi. reallinie; equal »o, lika röstantal på båda sidor; to run "us, mus. göra löpningar (rullader); to take a pari. anställa omröstning medelst o» ; A B r>u, etc. utmärker Londonpolisens särskilda afdelningar (t. ex. a policeman of

the G ~al, -ål, ~ary, -åri, a. delnings-, skilje-; afdelnings-,divisions-,distrikts-, divisive, divi'ziv, a. delande, skiljande; söndrande, orsakande osämja, divisor, -zur, s. mat. divisor, divorce, divo' rs, s. jur. (dom på) äktenskapsskilnad (eg.: absolute dissolution), skilsmässa (äfv. blott till säng och säte: ~ from bed and board: judicial separation); söndring: va. skilja äkta makar; låta skilja sig från sin maka; skilja, söndra; borttaga †; to sue for a söka äktenskapsskilnad; partially skilja till säng och säte; (D) ~ Court kortare för: Court for (el. of) (D) and Matrimonial Causes, högsta domstol i äktenskapsmål (numera uppgången i the Probate, (D) and Admiralty Division af the High Court of Justice). ~able, -åbl, a. som kan skiljas i äktenskap. ~e, -è', 5. en frånskild (make). ~leSS, -lës, a. som ej kan ei. får skiljas i äktenskap. -ur, s.

person ei. omständighet som är orsak till skilsmässa; medlem af en viss sekt

(~s). divorcible, ibi, se ^able. divorcing,

-mg, prt.; a.; s. skiljande i äktenskap, di-vorcive, -iv, a. äktenskapsupplösande, skilsmässo-, med makt att skilja makar, divot, div'ot, s. Skotl. torfremsa. divulgate †, divul'gat, va. se divulge; a. bekantgjord, utspridd, divulgation -gà'-

sjun, S. Utspridande af en hemlighet, divulge, divuldj', va. utsprida hemlighet, nyhet; offentligen förkunna)js; meddela i aiim. mening †; vn.)}(blifva allmänt bekant. ~r, -år, s. utspridare.

divulsion, divul'sjån, s. lösryckning, afslit-ning; sönderrifning. divulsive, -siv, a. lösslitande; sönderrifvande. dizen, diz'n, di'zn, va. kläda †; brokigt utstyra, utpynta, dizz †, diz, va. förbrylla, göra yr i hufvudet. ~ard †, -urd, 5. dumhufvud, tokskalle. ~ineSS, -inès, s. yrsel, svindel; to be taken with a fattas af yrsel, få svindel. ~y, -1, a. yr i hufvudet (with, af), fattad af yrsel äfv. bild.; tanklös, yr; orsakande svindel, svindlande höjd, fart; uppkommen af svindel, svindelaktig; förvirrad bück; va. hvirfla om, göra yr i hufvudet, äfv. bild., förvirra. ~y-eyed, a. skumögd af yrsel, så yr i hufvudet att man ej ser någonting, do, do, va. (2 pers. pres. ~est, -est is. poet., ~St, dust; 3 pers.jpres. ~es, duz, ~th †, duth; imp. (Tid, did; pp. ~n6, dun) göra i aiimht (one's best; evil, good, harm etc., jfr under dessa senare ordj ; i allmht, is. F laga i Ordning för ett bestämdt ändamål, tillaga, bereda: laga mat, koka, steka kött etc., grädda bröd etc.; gräfva i ordning, »lägga Upp» trädgårdsland; städa ett rum; putsa en lampa; »lägga upp», »sätta upp», kamma håret; skrifva ett tema; öfversätta (into, på ett språk); Spela en roll, Uppträda som, (med civil o. d., jfr ned. ex.) visa sig (som); P »producera sig på», uppträda på (med) lina, styltor o. d.; i aiimht utföra, förrätta, uträtta ärende, sköta syssla, affärer; göra ifrån sig, blifva färdig med, göra undan, hinna med, »expediera», särsk. si. bese en orts märkvärdigheter (to ~ Copenhagen)', tillryggalägga (ten miles in an hour); hand. si. uppköpa växlar; sluta, jfr done; si. lura, »kugga», narra; vn. göra, handla, bete sig, uppföra sig (ofta med ett adv.: amiss, badly, properly, right, well, wrong etc.; by, to, mot ngn); hand, »göra» (nämi. affärer, in, i); duga, gå an, räcka till; passa (for, för, till), »taga sig ut» om kläder etc. ; om person reda sig, hjälpa sig; befinna sig, må; såsom hjälpv. (2 pers. pres. ~St, dust, se

för öfr. ofvan) användes ~till omskrifning i nekande och frågande satser; för eftertryck, särsk. vid imperativ.; ersättande ett förut nämdt verb, jfr närmare gram.

och nedan ex.); 5. verk, gärning †; bråk, väsen †, jfr ado; P knep, list; bedragare; rsj battle, strida äfv. bild.; ~ brown, brunsteka; si. göra ngt fullständigt, grundligt, se vid. under b.; ~ it brown, si. drifva saken (skämtet) långt, »gå på värre»; ~ the business, ~ the thing, uträtta saken i fråga, göra verkan, »göra susen»; (med for) hjälpa ngn till rätta, hjälpa ngn fram

i världen; «i. iron, gifva ngn »hvad han behöfver»; besegra, affärda, jfr rid. under business; ~ the civil (the polite) by, ei. ~ the (polite) thing by, visa sig mycket artig, vänlig mot; ~ damage, göra skada; ~ open, öppna; ~ what one can (ei. will) it is impossible to..., man må bjuda till aldrig så, så är det omöjligt att...; ~ to others as you would be done by, gör åt andra hvad du vill att de skola göra åt dig; ~ well, handla väl, vackert, göra väl (to, i att) ; duga bra, göra god verkan ; om person må bra (ei. bättre : »komma sig»); reda sig bra, slå sig bra ut, stå sig godt (: to be well to to be r^ing well)-, it did just as well, det gjorde samma nytta; / can ~ with (a) little, a little will ~ for me, jag kan reda mig med litet, jag är nöjd med litet; there is little f^ing in this article, hand. det är ingenting att göra i den varan (: den är föga efterfrågad); what is nuing here, hvad står här på? hvad har ni här för er? to have to ~ with, hafva att skaffa med ngn ei. ngt, vara delaktig (inblandad) i en sak; that will det är nog; det blir bra, det går an; det går för sig; that will never that won't det går aldrig an; det duger ej; that will ~ much with her, det skall uträtta mycket (: »väga tungt») hos henne; det skall kunna förmå henne tin det ei. det; that will ~ much towards..., det torde bidraga mycket till (att åstadkomma...); that won't ^ with me, »den gubben går inte», det går icke med mig, det är ej värdt att försöka med sådant hos mig (: det inverkar icke på mig); how ~you ~ ? hur står det till? (vanl.: goddag, goddag!); ~ you seel ser ni? he did not work, han arbetade icke; I did say, jag sade verkligen; when I did sleep, när jag ändtligen var insomnad; love her, jag älskar henne verkligen; already did he begin, han började redan; long did I wait, länge fick jag vänta; how unjustly did I complain, huru orätt gjorde jag icke i att klaga! ~ come! kom för all del! kom ändtligen! nå, så kom då! help me, ~! hjälp mig för all del; kära, var snäll och hjälp mig! you mean this, ~n't you f det är er mening, eller hur? (you know that...), no T didn't,... nej, det gjorde (visste) jag icke; (you see...), yes, I ... ja, det gör jag; I caressed the panther-cub, as I would have done an ordinary kitten, jag smekte panterungen som jag skulle gjort med en vanlig kattunge; she wept and so did /, hon grät och jag med; ~ again, göra om, förnya; away (with), aflägsna, undanrödja; utplåna; slopa; afskaffa; återkalla befallning, upphäfva påbud; göra sig af med; sluta med; (vn.) hålla sig på afstånd (from, från); ~ for, göra ngt för ngn, jfr ofvan vn.; tjäna, göra tjänst som; duga, passa till (el. för, jfr ex. nedan): (va.) ombesörja, expediera, äfv..- döda; si. göra slut på, affärda äfv.: vederbörligen näpsa, straffa; ruinera, störta, jfr ~ business for; bedraga; it ~es not ~ for you to..., det passar sig ej, det går ej an (äfv.: det är ej rådligt) för er att...; what can I ~ for you? hvarmed kan jag stå till tjänst? ~ off, aftaga (sig), afdraga, aflägga; ~ on †, taga på (sig), ikläda sig; ~ out F, utsläcka, utplåna, utstryka; ~ over, öfverdraga (t. ex. with gold); stryka, måla; gå igenom, repetera, göra om (~ over again);divinity

dock, d6k, 2. va. stympa, afhugga, stubba en svans; stubbsvansa, anglicera en häst; af korta, afdraga ifrån en räkning; annul-lera, upphäfva (entail)-, s. den köttiga delen af en svans; svansstump; stubbsvans; svansrem; svanskappa, dock, dok, 3. (skepps)docka; lossningsplats, kaj; afskrankning i en domssal för den anklagade; va. docka,(för)läggai docka; dry ou, graving f, torrdocka för reparationer ; floating sectional flytande (reparations)docka; naval örlogsvarf, sjöarsenal; screw reparationsbädd för

fartyg som medelst mekaniska häftyg upplyftas därpå ur vattnet; wet med slussportar af-stängd hamnbassin för lastning och lossning.

^-charges, s. pl., ~dues, 5. pl., ~-duty, ~-rent, s. dockpengar, dockafgift. ~man, s. dockarbetare; varfsarbetare. ~-master, s. dockfogde, dockmästare. ~rat, s. hamnråtta; Am. si. hamntjuf. ~(-)yard, s. skeppsvarf; sjöarsenal; sjöbod, magasin. ~age, -adj, s. dockafgift. docket, dok'et, s. sedel, lapp innehållande utdrag ur räkenskaper o. d., nota; lista, förteckning; varuspecifikation, utdrag ur faktura; adresslapp på gods; jur. register; protokollsutdrag; is. Am. föredragningslista på mål som skola komma före; föredragningslista i aiimht; va. göra ett sammandrag af och införa i en bok, inregiste-ra; uppsätta en förteckning på, upptaga i en förteckning (: to enter on a ; anteckna innehållet på baksidan af (a paper)-, hand. förse, låta åtföljas af en to strike a f, påyrka ngns försättande i konkurs; on the ämnad att förekomma om ärenden; »på tapeten», i görningen, doctor, dok'tur, s. lärare, en lärd; univ. doktor (högsta lärdomsgrad); doktor, legitimerad läkare; F en som botar, lagar, reparerar ngt (jfr t. ex. chimney-; F förfalskare af spritvaror; F förfalskad mörk sherry; mek. maskindel som afhjälper ngt, ss.: stål-skifva i en tryckpress som afskrapar öfverflödig färg; färgvals; se äfv. donkey-engine; va. göra till doktor; F 0m läkare behandla, sköta en sjuk; krångla bort, fuska med, förfalska särsk. spritdrycker; vn. F praktisera som läkare; (D) f of Divinity, of Law, etc. se dessa senare ord; (D)fS' Commons, se under c.; ~'s lock, lås som utifrån öppnas med nyckel, men inifrån utan; f's stuff F, medikamenter; to ~ one's self F, taga in medikamenter, medicinera. ~al, -toral, a. doktors-. ~ate, -at, s. doktorsgrad; va. † göra till doktor. ~eSS, -ës, s. »doktorska», läkerska. ~ing, -mg, prt. ; s. läkarbehandling, kurerande ; botande,

&fv.: lagande; F »kuckel», krånglande, förfalskning. ^Ship)|(, -sjip, s. se ~ate. doctress, -tres, se doctoress. doctrinaire, fr., doktrina'r, s. poiit. doktrinär, doctrinal, dok'trinal, a. hörande till en lära, ei. till lärdom; undervisnings-, läro-; s. lära, lärosats. ~ly, -i, ad. undervisande, doctrinarian, doktrinå'riån, se doctrinaire. ~ism, -izm, s. doktrinärer(na)s system, doktrinära grundsatser, doctrine, dék'trin, s. undervisning; lära;

lärosats; dogm; lärdom, document, dok'ument, s. lära, dogm †; urkund; handling, dokument; va. förse ei. styrka med nödiga dokumenter. ~al, -'ål, a. hörande till ei. innehållande föreskrift ei. bevis; tjänande till urkund; se vid. föij. ~ary, -'åri, a. stödd på ei. innehållen i urkunder, urkunds-, dokuments-, dod, dod, s. tekn. ringform för tegelrör. dodd, dod, va. afskära, afklippa uii. doddart, dod'urt, s. ett spel med klot som

drifvas med sällträ; sällträ i dodded, dod'ed, a. skoti. kullig, utan horn. dodder, dod'ur, l. vn. darra, dodder, dod'ur, 2. s. bot. snarrefva (Cuscuta). ~-Cake, s. oljekaka af linsnarrefva (C. Epilinum). ~ed, -d, a. öfvervuxen, behängd med snarrefva, doddle, dèdl, vn. se daddle. dodeca-, gr., do'deka, räkn. i sms. veteusk. ord tolf. ~gon, -dëk'ågon,s.geom. tolfhörning. ~gynia, -djin'ia, s. pl. bot. dodekagynia. ~gynian, -djin'iån, -gynous, -kådj'inàs, a. bot. med tolf pistiller. <^hedral, -hé'drål, a. geom. med tolf (lika) sidor, ^hedron, -he'dron, s. dodekaëder, regelbunden tolfsidig solid figur, o^ndria, -kån'dr!å, s. pl. bot. klassen dodekandria. ^ndrian, -kån'dnån, s. bot. växt tillhörande dodekandria; a. se föij. ^ndrous, -kan'drus, a. bot. tillhörande dodekandria. ^petalOUS, -pet'alus, a. bot. med 12 kronblad. ~Style, -dèk'åstil, s. byg. byggnad med 12 kolonner i fronten. ^Syllabic, -silab'ik, a. tolf-stafvig. ^syllable, -sil'åbl, s. ord af 12 stafvelser.

dodge, dodj, vn. springa ei. hoppa åt sidan; springa i sicksack; F göra undflykter, krångla; »skoja», bruka knep; gäckas, »leka», kokettera (with, med, för ngn); va. undvika genom språng åt sidan; hastigt röra, flytta från ena sidan till den andra; F krångla med, »skoja» med, »kugga»; s. undvikande språng åt sidan; F fiffigt påfund, knep, streck, list; »skoj»(puffande, humbug); to ~ the class, skoi.si.hoppa med frågorna; to come a ~ over, krångla, gäckas, »leka» med, narra genom knep;

to give one the se ofvan va. -ur, s.

en som springer undan etc.; en som brukar knep (mer eller mindre oskyldigt), skälm,

skojare. ~ry, -uri, s. knep. dodging, -Ing,

prt. ; S. se föreg.

dodipate †, dodlpåt, dodipoll, -pol, s. dum-hufvud.

dodkin †, dod'km, se doitkin. dodo, dÖd6, s. (pl. -z) zool. dront (en

utdöd fågel på Mauritius, Didus).

doe, do, 1. s. hind is. af dofhjortsslägtet (jfr fallow-deer). ~skin, s. dofhindsskinn; ett slags tunnare buckskinn, jfr buck -skin; pl. byxor af doe †, do, 2. s. dåd, jfr do. ~r, -ur, 5. görare, verkställare; Skoti. jur. ombud, advokat. ~S, duz, 3 pers. sing. pres. ind. at do,

han, hon, det gör. ~th †, -èth, gl form af föreg.

doff, dof, va. afkläda sig, aftaga; aflägga; göra sig af med; uppehålla, förhala tiden för ngn; uppskjuta. ~er, -ur, s. af-klädare, aftagare, etc. ; tekn. se sms. under följ. ~ing, -mg, prt.; s. afklädande; aftagande. ~ing-cylinder, 5. tekn. kamvals, filet

(vals som aftager [bom]ullen från kardorna).

dog, dog, s. zool. hund (Canis familiaris); hane af vissa djurslag (jfr sms.); bild. usling (jfr i sv. »fähund»); F skämts, i förening med ett adj. (jfr ex.), »gynnare» o. d. ; astron, stjärnbilden (större ei. mindre) hunden; spisel-järn, jfr fire-dog o. cat and dog; tekn. mek. benämning på sammanhållande maskindel cl. redskap af flere slag ss.: lyfthake, släphake för timmer; timmerhake för timmer som sågas; krampa; hane i bössiås; patron i en svarf; bärg. (äfv. ~-Slag) se bulldog; pl. dragtång för järntråds dragning; va. jaga, förfölja i hack och häl (äfv. to ~ one's footsteps, one's heels), smyga efter, efterspana; hänga i hälarna på, förfölja med enträgenhet; ~ in the manger, »hunden på hötappen»; jolly lustigkurre, »lifvad lax»; lucky en som har »bondtur», »lycklig ost»; sad vildhjärna, galenpanna; sly listig krabat; to give (send throw) to the kasta bort, förkasta såsom värdelös; to go to the. ^s, bli ruinerad, gå till sitt fördärf, komma på förfall, jfr under devil, sista ex. ~-ape, S. ap-

hane. ~bane, se ~'s-bane. ~-bee, s.

drönare. ~belt, s. läderbälte (sele) för

arbetare som draga en kolvagn i en grufva, 'v-

berry, s. korneii(bär). ~berry-tree, s.

bot. äkta kornell, jfr cornel, ^-biscuits, s. pl. gamla skeppsskorpor till hundmat. ~-b0lt, s. (1.) † gröpe, groft mjöl till hundmat; hundsfott; (2.) släphake; bult med fyrkantigt hufvud. ~-brier, se ~ -rose. "f-Cabbage, se s-cabbage. ~-call,

s. jägares hvisselpipa. ~-Cart, s. jagtvagn, jagtschäs; lätt tvåsitsig trilla för fyra

personer sittande med ryggarna mot hvarann.

Cheap, a. F ytterst billig, för rampris. ~ChllCk, s. docka i en svarf med ställ-skruf. ~-daisy, s. bot. gemensamt namn för prestkrage, (sur)kullor m. fl. liknande. -days, s. pl. (the rsj) rötmånaden. draw, s. förr. jur. hjortjagt med hund såsom tjufskytte. ~-eared, a. med hundöron om en bok. ~-fancier, s. hundvän; hundhandlare. ~-finder, S. hundhittare (hundtjuf).

zool. hundhaj (Scyllium). ~fish -Oil, s. skältran. ~fly, s. en stickande fluga. ~-f0X, s. räfhane. ~-graSS, se couch-grass. ~-hair, s. hundhår; groft hår bland ull. ~-head, s. Skoti. en del i bössiås; bösshane. ~-headed, a. hund-hufvad. ~Hole, s. »hundhål», uselt näste. ~-h00k, s. släphake; skrufnyckel. house, ~kennel, 5. hundkoja. ~-hutch, s. se r^-hole. ^-keeper, s. hundegare; hundvaktare. ~-Latin, s. kökslatin. ^v, -leacll, s. hunddoktor. ~-lead, s. ledband för hundar, hundkoppel. ~-leg, s. hundben; ~ chisel, snick, botten järn, planjärn; sms. se vid. under följ.

~"legg6d, a.

med hundben; lik hundben; ~ stairs, vinkeltrappa med hvilplaner och utan svängsteg. ~-louse, s. fårlus. ^-muzzle, s. nosgrimma, munkorg. ~-nail, s. (kort) spik med stort hufvud. ~-nOSe, s. hundnos; ~ handvice, fllklofve med smal mule. ~-0tter, s. utterhane. ~-parsley, se r^'s-poison. ~rOSe, s. bot. nyponbuske (Rosa canina, äfv. R. rubiginosa, jfr eglantine). ~'s-bane, s. bot. namn på ApOCyUUm, Cynanchum m. fl. giftiga växter. ~'s-cabbage, s. bot. hundkål (Thelygonum cynocrambe,

en nässelväxt). ~'S-ear, S. hundöra i en bok ; va. göra hundöron i. ~'s-eared, pp. af föreg.; a. med hundöron; nedvikt, nedhängande såsom hundöron (t. ex. om fickor i hv. man ständigt håller händerna). ~?S-f6Mnel,

s. bot. Anthemis Cotula. ~'S-graSS, se couch-grass. ~shore, s. skeppsb. stötta (»lås») på aflöpningssläde. ~-sick, a. »som mår som en hund», sjuk; utled-sen (of, på ngt). ~skin, s. hundskinn; sälskinn; plagg (kofta, handskar etc.) af

; a. i sms hundskinns-. ~-sleep, s. lätt sömn; låtsad sömn. ~,S-meat, s. hundmat af slagtaffall. ~'s-merCUry, s. bot. bingel (Mercurialis). ~'s-p0is0n, s. bot. vildpersilja. ~'s-rue, s. bot. en art flenört (Scrophularia canina). ~'s-tail -grass, S. bot. kamäxing (gräs, Cynosurus cristatus). ~-Star, s. astron, hundstjärnan, Sirius, ^-stones, s. bot. yxne (Orchis).

~'s-t0ngue, s. bot. hundtunga, munkfnat (Cynoglossum). ~'s-t00th, s. hundtand; ögontand (vani. ~-t00th); tekn. polertand; byg. tandornament i eng. gotik (afv. ~ ornament); ~ spar, en art kalkspat; ~ violet, bot. en lökväxt (Erythronium dens canis). ^-Stopper, S. sjö. kaststoppare för kettingen. ~-teeth, pl. af "»-tooth. ~-tired, a. F alldeles uttröttad. ~-trick, s. fult spratt, »nedrig» behandling, kitslighet, »svin-aktighet». ~-trOt, s. smått traf, jämn lunk. ~-vane, s. sjö. styrflöjel (liten tillfälligtvis i närheten af rorgängaren anbragt flöjel af kork

o. fjädrar el. d.). ~-violet, s. bot. hundviol (Viola canina). ~-watch, s. sjö. »plattfot», eftermiddagsvakt: the first 4—6 e. m.; the second 6——8 e. m. ^weary, se ~ -tired. ~-wheat, se couch-grass. ~-whelk, s. zool. en snäcka (Nassa reticulata). ~ -whistle, se r^-call. ~-W0lf, s. varghane. ~W00d, s. (ved af) korneli (: red ~ tree) jfr berry-tree; äfv. benved (Rham-nus Frangula); se äfv. coral-tree.

dogal dè'gåi, a. af doge. dogate, -gàt,

dogevärdighet, dogeämbete. doge, it., dodj, S. doge förr i Venezia. ~ate, -at, s. se dogate. ~leSS, -lës, a. utan doge.

dogged, dogd, pp. af dog; a. (-gëd) butter, surmulen, knarrig, vresig, tvär; egensinnig, envis. ~nCSS, -gëdnes, s. (jfr föreg.) butterhet, egensinnighet. dogger, dog'ur, 1. s. min. bärg. ett slags fattig alunsten. ~-band, s. bärg. ett järnhaltigt lerlager i skotska kolfält, dogger, dog'ur, 2. s. doggerbåt (ett holländskt galeastackladt fiskarfartyg is. på Doggers bank, äfv.:

~-boat). ~man, s. besättningskarl på en doggerbåt. doggerel, d6g'årël, s. oregelbunden, vårdslös vers; knittelvers; a. oregelbunden om vers ; rhymes, ~ verse, knittelvers. dogget, dog'ët, se docket. doggie, se doggy.

doggish, dog'isj, a. hundaktig, hundsk; cynisk, rå, brutal; argsint, grälaktig; glupsk. ~neSS, -nes, 5. hundaktighet; råhet; grälaktighet; glupskhet. doggrel, dog'rël, se doggerel. doggy, dog'!, s. F i stenkoisgruf. förman, stigare. dogma, iat. eg. gr., dog'ma, s. {pl. äfv. ~ta, -måtå) dogm, trossats, lärosats. ~tic, -mat'ik, a. dogmatisk; bestämd, uttrycklig, ej medgifvande invändningar; »positiv», själfsäker, anspråksfull, myndig i påståenden. ~tiCal, -mat'lkal, a. se föreg.

~tically, -måtfikåli, ad. med bestämdhet, positivt. ~ticalneSS, -mafikålnës, s.

dogmatiskhet; bestämdhet, myndighet

i åsigter och påståenden. ~tiCS, -mat'lks, S. pl. dogmatik. ~tSsm, -måtizm, s. dogmatisk filosofi; bestämdhet, (för stor) tvärsäkerhet. i åsigter; afgörande, docerande, myndig ton. ~tist, -måtist, s. dogmatiker; en som uttalar åsigter med (för) stor bestämdhet. ~tize, -måtiz, vn. dogmati-sera; framställa en lära utan att vilja lyssna till invändningar; tala i lärarton, docera, tala i en altför säker (afgörande) ton. ~tiZCr, -måtlZUr, S. jfr föreg. o. r^tist.

doily, doj'li, s. ett slags ylletyg; dessert-serviett.

doing, do'ing, prt. af do; s. gärning; beteende, uppförande, görande och låtande (oftast i pl.); pl. händelser, fakta; väsen, buller; festlighet; to be vara i full fart med arbete: to be a "w, se föreg.; vara under arbete, »i görningen» ; it is all his det är altsamman hans verk; han rår för altihop; pretty here ! här går just hyggligt till! doit, dojt, s. ett holländskt (ei. gammalt skotskt) skiljemynt, »styfver»; biid. lappri, strunt; I care not a jag bryr mig inte ett dyft om det (ej om det för två styfver). ~kin, -kin, s. (dimin. af doit) »runstycke», dokimastic, dokimas'tik, se docimastic. dolabriform, dolab'riform, a. naturv. yx-formig.

doldrums, dol'drumz, s. pl. sjö. F vindstil-

lans region omkring ekvatorn; »påhäng» (kvinnor, barn o. andra passagerare som blott äro i

vägen); to be in the ~ F, vara nedstämd, tungsint; hafva tråkigt (t. ex. när samtalsämnen tryta i ett sällskap).

dole, dol, 1. s. Skoti. jur. brottslig afsigt, dole, dol, 2. va. fördela; (ofta med out) (sparsamt, i små portioner) utdela; s. utdelning; del, lott; gåfva, allmosa; gräns, rågång †; prov. åkerren; by i små

portioner. ~-beer †, ~-bread †, s. 01,

bröd utdeladt ss. almosa. ~-meadOW, s. äng gemensamt tillhörande flere, dole †, dèl, 3. s. smärta, sorg. ~ful, -ful, a. sorgsen, bedröfvad; klagande; bedröflig, dyster. ~fulneSS, -fulnës, s. bedröflighet; bedröfvelse, sorg; jämmer, dolerite, doi'urlt, geoi. min. doierit. doleritic,

-rit'lk, a. doleritartad, -haltig. dolesome †, do'lsum, etc. se doleful etc.

dolichocephalic, doilkosëfårik, dolicho-

CephalOUS, -sëfålus, a. etnogr, dolico-cefal, långskallig, doll, dol, s. docka (leksak), äfv. bild. om person, dollar, dél'ur, S. dollar (amer. mynt, ungef. : 3,75 sv.) ; daler, riksdaler (ss. öfvers, af namn

på sv., tyska etc. mynt).

dol(l)man, d6l'mån, S. dolman (turk. el. ungersk röck); husartröja, kort vapenrock med snören öfver bröstet; ett slags fruntimmerskappa, dolly, dol'i, a. lik en docka; barnslig, enfaldig; S. barnspr. docka; tekn. nitstock (litet städ); bärg. en inrättning hvarmed omröres vid malmvaskning; ett tvättredskap : en käpp klufven i ändan. ~-shop, s. lumphandel, ofta tillika olagligt pantlåne-kontor. ~-tllb, s. vaskkar; tvättkar. dolmen, d6l'mën, s. keltiskt stenkummel i

form af ett bord, bordsten. dolomite, dol'omlt, S. min. dolomit (kornig tät bitterspat); the (D)^s, södra Tyroleralperna. dolomitic, -mit'ik, a. dolor †, lat., do'lur, s. smärta, plåga, sorg; klagan. ^iferOUS, -if'urus, a. smärtande, smärtbringande. ^ific(al), -ifik(ål), a. smärtsam, plågsam; sorgbringande. OUS, -ås, a. sorglig; smärtsam, bedröflig; a ~ sigh, en suck af smärta, dolphin, dol'fin, s. zool. delfin, springare j (DelphinuS delphis); ofta bland sjömän namn | på Coryphene, s. d. o.; byg. etc. prydnad i form af en delfin, ss. handtag på äldre kanoner; sjö. spira el. d. använd såsom fÖrtÖj-

ningsboj; pållare; tågkrans kring en mast till stöd för vurstarna; fyrv. dykare, vattensvärmare. ~-fly, s. en art bladlöss på bönor. ~-oil, s. delfintran. ~et †, -ët, s. delfinhona. dolt, dolt, s. dumhufvud, tjockskalle; »drub, drummel, tÖlp; vn. % bära sig dumt åt; förnöta tiden dåraktigt. ~ish, -isj, a. dum; »drullig», drumlig, tölpig. ~ish-neSS, -isjnës, s. dumhet; tölpaktighet. domain, domå'n, s. välde, rike, besittningar, område, äfv. biid.; kronogods, domän, statsjord (: public hufvudgård(ens

hemjord, jfr demesne)-, jur. full eganderätt till jordegendom; right of eminent kronans högsta rätt till ali jord. domal, do'mål, a. astrol, hörande till ett af

himmelens tolf hus. domanial domå'niål, a. af domain. dome, dom, s. byg. dom, kupol, kupigt tak; dom, domkyrka >(<; poet. byggnad; tekn. kupol, kupig huf öfver en ugn etc., hatt på bränvinspanna; kristallogr. dom på ett prisma.

~d, -d, a. försedd med en dome. Domesday, do'mzda, s. se dooms-day. ~ -book, s. jordebok (eg. den af Yilh. Eröfraren upprättade), domestic, domes'tik, a. hörande till huset, hemmet, familjen, hushållet: hus-, hem-, hushålls-; enskild, privat; huslig; hemtam, tam; inhemsk; hemgjord; s. eg. en som är i ngn annans hus)fC; tjänare:

dräng, betjänt ei. piga, pl. tjänstfolk;^/, husliga angelägenheter; pl. Am. hand. alster af husslöjd, is. hemväfda bomullstyger; animals, husdjur; appliances, husgeråd (redskap); ~ art, husslöjd, hemslöjd; <x/ boiler, kökskittel; ~ chaplain, huspredikant; ~ consumption, förbrukning inom landet; <%/ dissentions, familjetvi-stigheter; ~ loan, statslån upptaget inom landet; ~ peace, husfred; ~ servant, tjänare (piga) inom hus; ~ trade, inrikes handel; ~ war, inbördes krig, borgerligt krig. ~al †, -ål, a. se föreg. ~ate, -åt, va. göra huslig, göra hemmastadd ei. hemtam; tämja djur; uppdraga i trädgård ei. växthus, odla växter; ~ one's self, draga sig tillbaka till det enskilda lifvet; taga sin bostad, slå sig ned {with, hos), nation, -ka'sjun, 5. öfvergående till privatlifvet; tillbakadraget lefnadssätt; huslighet; tämjande; odling af växter. ~ity, -stis'iti, s. huslighet; husligt lif, hemlif, jfr domestic; tamt tillstånd, domett, dom'ët, ,5. ett slätt halfylletyg, domical, dom'ikål, a. dom-, jfr dome. domicile, dom'isil, 5. stadigvarande bostad, hemvist (jur. där man är skattskrifven); hand. domicil, betalningsort för en växel; va. göra bofast, bosätta. ~d, -d, pp.; a. bosatt; hand. domicilierad växel.

domiciliary, domisil'juri, a. bostads-; ~ visit, husvisitation. domiciliate, -iàt, va. bosätta; hand. domiciliera växel; tämja %. domiciliation, -lia'sjun, 5. bosättning; bofasthet.

dominance, -ney, d6m'Inåns(i), se predominance. dominant, -nånt, a. herskande, rådande; s. mus. dominant, ren kvint; ~ chord, dominantackord; ~ estate, ~ tenement, jur. egendom berättigad till ser-vitut af en annan, dominate, -nåt. va. beherska, styra; vn. ^ herska, råda. domination, -na'sjun, s. herravälde, styrelse, makt; envälde, tyranni; pl. bibi. »herrskap», »herradömen» (ängiaordningar). dominative, -nåtiv, a. herskande; hersk-lysten, befallande, dominator, -natur, s. herskare; herskande makt, styrande princip, domine, se dominie.

domineer, domine'r, vn. herska enväldigt, ei. tyranniskt; spela herre, uppträda öfvermodigt ei. egenmäktigt; va. beherska, styra, tyrannisera (äfv. ~ over). — ing, -mg, prt.; a. befallande, öfvermodig (in a ~ tone); ~ spirit, hersklystnad. dominical, domin'ikal, a. Herrens; söndags-; s. † söndag; Herrens bön; ~ letter, söndagsbokstaf; ~ prayer, Herrens bön.

Dominican, domm'ikan, a. dominikaner-; hörande till S:t Dominicus ei. till domi-nikanerorden; s. dominikanermnnk; zool. en sparfart (Fringilla dominicana). dominicide, démin'isld, s. mord på husbonde; sin husbondes mördare, dominie, d6m'ini, s. Skoti. (titel för) skollärare,

skolmästare, dominion, domin'jun, s. herravälde, oinskränkt makt (over, öfver); husbonderätt; område, rike, välde, besittning; bibi. herrskap, myndighet; pl. bibi. en änglaordning; the (Dtiteln för Canada med tillhörande, domino, dom'ino, 5. (pl. ^s, -z, O. ~es, -z) domino (sorgdok för fruntimmer †; prestkåpa † ; maskeraddrägt ; halfmask; person iklädd domino) ;

dominobricka; pl. dominospel; P tandrad, tänder, don, don, 1. va. (imp. o. pp. ~ned, -d) ikläda sig; to ~ one's best F, taga på sig sina bästa kläder, don, sp., don, 2. S. spansk titel: »herr»; is. skämts, hög herre; univ. lärare ei. felloio vid ett college. ~a, it., pg., do'na, s. fruntimmerstitel: fru, fröken, donable †, do'nabl, a. som kan bortgifvas. donate, -nàt, va. Am. bortskänka, donera, donation, -na'sjun, s. bortgifvande; gåfva

is. större o. till allmänna ändamål: donation; jur. äfv. gåfvobref; a man on under-stödstagare ur en arbetareförenings kassa. —party, s. sällskap som samlas i ngns (vani. en prests) hus medförande gåfvor (»förning»). Donatism, don'atizm, s. kyrkoh. donatism. Donatist, don'atist, s. kyrkoh. donatist, anhängare af Donatus. ~ic, -'ik, a. donative, don'ativ, a. gifvande ei. gifven medelst gåfvobref; jfr vid. s.; s. gåfva, gratifikation; kyrk. patronelt pastorat som tillsättes omedelbart af patronus

utan biskopens ingripande.

donator, dona'tur, s. jur. gifvare. ~y, don'a-turi, s. Skoti. jur. förläningstagare af kronan.

donaught % do'nat, se donnat. done, dun, pp. af do (jfr d. o. äfv. särsk. i afseende på ex.!); a. afslutad, färdig; anrättad, kokt, stekt etc.; mogen ost; förbi, slut; F lurad, kuggad; <v/ (eiiipt. för it is ~) afgjordt! topp! låt gå! kör! sagdt och gjordt; ~ at London, i kuriaistii gifvet (i) London (den ... år ...); ~ with the engine! sjö. väl i maskin! something to be någonting att göra (som bör göras; with, med, åt); what can be hvad är (här) att göra? that is well ~ of you, det är

rätt handladt af er; which ~ (satsforkortn.),

och när detta är (blifvit) gjordt, och därefter; to have ~ med part., hafva slutat (med) att...; have »w (with you) F, sluta då! now you have ~ it (again) F, »nu har du varit framme igen», »nu har du stält bra till»; I have ~ (speaking), jag har slutat (hvad jag hade att säga: »dixi»); to have ~ with, hafva slutat med; ej längre (vilja) hafva att skaffa med, ge (hafva gifvit) på båten, vara ngn ei. ngt kvitt (»det är slut mellan»...); have you ^ witll the paper f behöfver ni tidningen längre? you will return the book when ~ with, ni är god och återlemnar boken när ni slutat den; to be ~ for, få hvad man behöfver (äfv. tvetydigt, jfr längre ned), bli Upp-passad (to be taken in and ~ for at an inn); ombesörjas, uträttas; blifva fördärfvad; blifva störtad, fäld (äfv. in one's opinion), ruinerad; blifva bedragen, lurad; he is ~ for, det är förbi med honom ; to be nu out of, vara (blifva) besviken, lurad på; blifva aflurad ngt; to be nu over F, (jfr äfv. följ.) vara ruinerad, bedragen; vara alldeles slagen, ge tapt; vara alldeles »bortkommen»; ~ tip, uppgifven, »förbi» af trötthet (with fatigue), »fördärfvad»; förbrukad; slut; färdig; stukad, nedtystad; enough genomkokt, -stekt, donee, done', s. person som fått en förläning ei. gåfva.

dongeonf, donjon, don'djun, s. (äfv. —keep)

hufvudtom, »kärna» i en (medeltids)fästning. donkey, dong'ki, s. åsna (is. åsnehane), mulåsna; wid. dum, halsstarrig, vrångvis människa, —engine, s. hjälpmaskin, arbetsmaskin På ångbåtar. —pump, s. pump som drifves med en nu-engine. donna, it., don' na, se dona. donnat, don'at, förvr. af donaught (af do

naught), s. prov. odåga. donnish, don'isj, a. herraktig, som vill spela herre, jfr don; iron, höglärd. donnism, -lzm, s. univ. si. högvigtighet, småförnämhet, (inbillad) öfverlägsenhet, donor, do'nur, s. gifvare, donator, välgörare; jur. förläningsgifvare. donship, don'sjip, s. herre värdighet){C; en don's värdighet.

don't, dÖnt, sammandragning af do Höt; låt

bli ; äfv. F eiiipt. för ~ say so, nej, säg icke det; you ~ say so, nej, hvad säger ni! det menar ni inte! ~ you see, (in)ser ni icke (det); F »förstås». —Carishness, s. F sorglöshet, donzei †, don'zel, s. väpnare, sven, page. doob, dob, äfv. —grass, s. ett egentligen

indiskt (foder)gräs (Cynodon dactylon).

dooce, iloose, dos, se deuce, 2. dOOCid, -id,

se deucid.

doodle, do'dl, s. lätting, odåga; slarfver,

fjnnter. fjäsk, narr. doodle-doo, do'dl-do, s. barnspr. kuckelikn. dOGCiSe-Sack, eg. ty., do'dl-sak, s. skotska säckpipan.

dook, duk, s. Skoti. byg. träplugg, trästycke

insatt i en tegelmur, dooiy, do'li, s. ind. bår, bärstol, doom, döm, 1. se doum. doom, dom, 2. va. fälla dom öfver, döma (to, till); påbjuda †; Am. värdera, taxera ; s. dom; straffdom; fördömelse; olycklig lott, öde: the final yttersta domen. ~ed, -d, pp.; a. dömd till undergång; to be ~ to, vara (af ödet) dömd till (att), "ver, -ur, s. en som dömer. ~sday, s. domedag, yttersta domen; ~ in the afternoon F, »domedagsotta» (aldrig). ~sday -book, s. Vilhelm Eröfrarens jordebok. door, dor, s. dörr, port; dörröppning, ingång; lucka; next (i) nästa hus (to, in till); med to ofta biid.: nära på, nästan, icke långt ifrån; next ~ neighbour, närmaste granne; to close (shut) the ~ (ei. one's 'v.[s]) against, stänga sin dörr för; to open the ~ to, öppna dörren för, biid. lemna rum för, gifva anledning till; to show one the ~ (ei. to the visa ngn på dörren (tthere is ei. lies the *you

know where the ~ liesh); to shut the ~ (after) behind, stänga igen dörren efter ngn, on, om ngn; (to come in, to go out) at the genom dörren; to knock (rap) at the knacka på dörren; to lay (the fault) at one's lägga ngn ngt till last. gifva ngn skulden för ngt; to lie (be) at one's ligga ngn till last, vara att tillskrifva ngn, vara ngns skuld; the key is in the nyckeln sitter i dörren; in within r*»s, inomhus, hemma; out of (F out ute, utomhus; gå, »köra», »kasta» etc. ut; borta afV.: förlorad; to see a person to the ledsaga ngn till dörren; with closed (open) öfverläggning etc. för slutna (öppna) dörrar; without utanför, på gatan, jfr äfv. out of ~-bar, s. tvärbom på en dörr. ~-bay, s. dörrnisch, dörröppning. ~-bell, s. dörrklocka. ~ -Case, s. dörrkarm. ~-catch, s. dörrigel som smäller igen af sig själf; se vid. ~ -latch. ~-frame, s. ram i dörrspegel; se vid. nu-case. guard, s. låsbleck. ~ -handle, dörrvred. ^keeper, 5. dörrvaktare; portvakt. ~-knob, s. rundt dörrvred. ~-latCh, s. dörrklinka. ~-leaf, s. dörrflygel, en af dörrarna i deux-battan-ger. ~-nail, s. dubb på hvilken port-

klappen faller; dead as a rw, stendöd. ~-place, s. dörröppning. ~-p!ate, s.

skylt, namnplåt på en dörr. ~-pOSt, s. dörrpost; deaf as a stendöf. ~-pull, s. klocksträng vid dörr ei. port. ~-SCra-per, s. fotskrapa. ~-Stead, s. dörröppning. ~-Step, s. trappsteg vid port, tröskel. ~-StOne, s. tröskel. ~way, s. dörröpping; ingång till ett hus; inkörsport, portgång. ~leSS, -les, a. döriiös, utan dörr. dop †, dop, se dip. doquet, se docket. dor, dår, med sms., se dorr. dorado, dora'do, 5. astron, svärdfisken (en sydlig stjärnbild); zool. dorad, guldfisk (en stor makrillfisk af si. Coryphæna). doree, do're, dö'rà, s. zool. silfveröga (hafsfisk,

Zeus faber). Dorian, dè'riån, a. se följ. Doric, dor'ik, a. dorisk; ~ order, byg. dorisk (pelar)ordning, stil. ~ism, -isizm, Dorism, dor'izm, s. dorisk språkegenhet, dormancy, dè'rmånsi, s. sömnaktighet; hvila.

dormant, do'rmant, a. sofvande, slumrande äfv. biid., hvilande, i overksamhet, (liggande) obegagnad (is. hand. om kapital: död); i hvilo(till)stånd (jfr abeyance)', hemlig)j< (partner, jfr sleeping p— r); her. liggande (lion s. byg. bottensyll; kok. kali maträtt som står kvar på bordet under hela måltiden. ~-tree, s. hufvudbjälke; (of a window) fönsterpost, ^-window, se under följ. dormer, do'rmur, s. se dormant-tree o. följ.

^-window, s. byg. vindskupefönster, dormitive, do'rmitiv, a. sömngifvande; 5.

sömngifvande medel, dormitory, do'rmituri, s. sofrum (is. större i

allmänna inrättningar); härbärge; begrafningsplats †. dormouse, do'rmaus, 5. (pl. -mice, -mis)

zool. hasselmus (Myoxus avellanarius). dorn, dorn, s. zool. se thornback. ^hound, s. zool. pigghaj (Squalus acanthias).

dornic(k), do'rnik, dornock, -nok, 5. ett

slags tjock dräll (eg. från Tournay ei. Dor-nik).

dorr, dèr, s. skalbagge, tordyfvel (äfv. ~ -beetle, ~-f|y); narri, puts, skälmstycke; vn. surra; m.†bedöfva; narra. ~-hawk,s. zool. nattskärra (Caprimulgus europæus). ~er †, -ur, s. drönare; lätting, dorsal, do'rsal, a. naturv. rygg-, sittande på

ryggen. ~e, -sal, se dorsel. dorse †, dors, 5. (bok)rygg; se vid. do SS; se vid. dosel. -el, s. se dosser; se dosel;

ett slags ylletyg. ~r, -ur, se dosser. dorsi-, (lat. af dorsum : rygg), do'rsi, i vetensk. termer rygg-; t. ex. ~ferOUS, -sif'urus,

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,dorsipa^ous

>|< Mindre brukligt. B49 † Föråldradt.

double-äctiöned

parous, -sip'arus, a. bot. om ormbunkar bärande fruktplättarna på ryggen (baksidan) af stambladet, dorsum, iat., -sum, s. bärg-rygg, ås ; naturv. rygg, ås. dory, do'ri, 1. s. liten båt, julle, ökstock. dory, dö' ri, 2. S. (bland sjömän Jolin Dför-

vrängn, af franska Jaune dorée) se doree. dose, dos, S. med. dosis (så mycket som gifves in i sänder); portion, afmätt del, behörig mängd, beskärd del; bild. »bäska piller (att svälja)», bittra saker, obehagligheter; va. fördela i doser; föreskrifva medika-menter åt ei. gifva in medikamenter; bild. gifva ngn »bittra saker att svälja»; he bolted the han »sväljde pillret» (förtreten), han »teg och tog mot»; lie has got his han har fått sin beskärda del (t. ex. om en drucken); to ~ one's self', »taga in» (medikamenter). dosel, dos'el, s. draperi, prydlig väggtapet bakom ett altare ei. ett högsäte; ryggtäcke på en tron; tronhimmel, baldakin. dOSS, dos, vn. si. sofva; s. si. säng, sofplats.

~(ing)-crib, ~(ing)-ken, 5. P tmmuigt härbärge för husvilla (jfr lodging-house).

dosser, dos'ur, s. ryggkorg, »kunt»; korg å

klöfsadel; vagnskorg; fort. skanskorg. dOSSil, dos'il, s. tuss af charpi. dOSt, dust, 2pers. sing. pres. ind. afhjäipv. do. dot, dot, s. prick,punkt; märke, liten fläck; va. (full)pricka; afpricka, förpricka; punktera; sätta punkt, prick öfver (t. ex. ett i

etc., el. öfver en siffra vid subtraktion); a little ett litet »pyre» (barnunge); ~ and dash, prick och streck, Morseska telegrafalfabetet; ~ and carry one, ~ and go one, i substraktion Sätta prick öfver en siffra OCh låna en (tia); F bild. uttr. om en haltande: »ett Upp

och ett i minnet.» dotage, do'tadj, s. förståndssvaghet, slöhet is. af ålderdom; pjollrighet, småfjollig-het; öfverdrifven ömhet; to be in »gå i barndom», vara »barn på nytt», dotal, do'tal, a. hemgifts-; ^ gift, ~portion, hemgift, dotard, dè'turd, s. fjollig gubbe (som blifvit »barn på nytt»); en som är mycket »svag» för ngn; kärleksnarr. ~ly, -li, a. o. a.d. barnslig(t), pjollrig(t), narraktig(t). dotation, dota'sjun, s. gifvande af hemgift; hemgift, bruds utstyrsel; donation till en barmhertig stiftelse, dote, dèt, vn. vara barn på nytt; vara pjoll-rig; (med on, upon) vara mycket »svag» för ngn, afguda. ~r, -ur, s. se dotard. doth, duth, 3 pers. sing. pres. ind. af do (numera blott poet. el. i högtidlig stil).

doting, do'ting, prt. af dote; a. barnslig (på nytt); fjollig(t) kär, mycket »svag» för

ngn. ~ly, -li, ad. barnsligt, pjollrigt. ~ness, -nès, s. barnslighet, pjollrighet. dotish, -tisj, a. se föreg. a. dotkin, dot'kin, se doithin. dotted, dot'èd, pp. af dot; a. mus. med punkt (note, rest); punkterad; fläckig; öfver-strödd (vnth, med), dotting, prt.; s. punktering, grav. punktermanér; ~ needle, grav. punkternål; ~ wheel, punkterhjul. dott(e)rel, dot'(u)rël, s. zool. en art pipare (vadarfogei, Charadrius morinellus); dumhufvud, narr. doub-grass, se doob-grass. double, dub'1, a. dubbel i alia bet., tvefàld; i två exemplar (writing o. d.); två gånger så stor (lång etc.) (som, jfr ex.) (to, mot, SOm en annan): tvetydig; falsk; s. det dubbla, dubbla beloppet (kvantiteten &tc.);

kopia, afskrift; dublett, afbild, jfr Counterpart; boktr, »bröllop» (upprepning af det samma om igen); P bröllop; dubbelt öl †; jagt. bugt, afsprång; bild. krokväg, knep; byg. takskiffc'er af minsta storleken; mil. se ou-quich; va. fördubbla; lägga dubbel, vika i tu, fälla i hop (äfv. ~ up); tvinna (dublera silke, äfv. ~ and twist); vara dubbelt så stor som; upprepa; mil. spelt. etc. dublera, sjö.: segla förbi (omkring) en udde; vn. dubbla i spel; fördubblas; jagt. göra bugter, om haren göra afsprång; bild. krångla, bruka knep, handla bedrägligt (with, med); ad. dubbelt, två gånger; ~ ace, ässen par; cream, tjock grädde; ~ game, falskt spel; ~ half-hitch, sjö. två half slag; ~ journey, tur och retur; ^ room, dublett (lägenhet af två rum) ; ~ tides, öfvertid, jfr after-hours; ~ whip, sjö. enkel talja; ~ window, dubbelfönster, oftast ett extra utanfönster, men äfven innanfönster; ~ or quits, dubbelt eller kvitt; ~ what is due, dubbelt så mycket som behöfves (ei. som man är skyldig); he is ~ her age, han är dubbelt så gammal som hon; to be ~ P, vara gift; to grow blifva (vara) dubbel om blommor; blifva krokryggig (»gå dubbelviken») af ålder; ~ the fist, knyta näfven; ~ one's legs, lägga benen i kors; ~ the reins, om en hast gå öfver bettet; the enemy our army in numbers, fiendens armé är dubbelt så talrik som vår; ~ down the corners of a booh (a card), vika af i en bok (ett kort); <%/ a person up, bild. nedböja, nedtrycka ngn; P gifva ngn så mycket stryk att han ej kan gå; ~ one's self up, krypa ihop; ~ upon, mil. bringa mellan tvänne eldar. ~-aeting, ~-aetion-, a. i sms. mek. dubbelverkande, med dubbel mekanism. ~-aC-tioned, a. dets.; ~ harp, pedalharpa.

bank, va. sätta två roddare till hvar åra; ^ the oars, ro med par; ro med två åror på toften ei. med två karlar vid hvar åra. ^-banked, a. (boat) med två åror på toften; (f rigate) med fullt lag kanoner på båda däcken (: dubbelfregatt), ^-barrelled, a. med två pipor; gun, dubbelbössa; ~ glass (F f. binocular), dubbelkikare. ~-base, ~-baSS, s. mus. kontra-bas. rw-bedded, a. med två sängar (room). ~-biting, a. tveeggad. ~-bitt, va.; ~ the cable, göra dubbelt betingsslag. ~-b0-died, a. om åkdon med fram- och bakvagn (: fyrhjulig). ~-breasted, ~-buttoned, a. med dubbla slag, med två knapprader. ~-Cap, s. skrif papp er af ett stort format (17 X 18 inches). ~-Cased, a. med dubbelt fodral (jfr cased); med dubbel boett om ur. f chamfered drill, 5. tekn. borr slipad mot bägge sidor. ~-charge, va. ladda med dubbel laddning. ~-C0mpaSSeS,s.^Z. hålcirkel, ^-cylinder engine, s. Wooifs

kombinerade (sjö)maskin med både högtryck och expansion. ~-dagger, 5. boktr, dubbelkors (=f=). ^-dealer, s. en som spelar »dubbelt spel», bedragare, ^-dealing, a. bedräglig, falsk; s. dubbelhet i handlingssätt, bedräglighet, falskhet. ~-drum, s. bastrumma, ^-duiTimy, s.; to play at f, spela whist-à-deux. ~-dutch, s. obegripligt språk, »mesopotamiska». dyed, a. starkt färgad; biid. af svartaste art om brott, skändlig, gräslig. ~-eagle, s. nordamerikanskt guldmynt om 20 dollars;

dubbelörn (Rysslands o. Österrikes vapen). ~

-edged, a. tveeggad äfv. Mid. ~-entendre, (fr. doblangta'ngdur), s. dubbelmening, tvetydighet. ~-entry, s. bokh. införande af en post på två ställen (både i kredit och debet); book-keeping by dubbla italienska bokhålleriet. ~-face, s. falskhet, förställning; hycklare, bedragare. ~-faced, a. med två ansigten; oftast biid.: falsk, hycklande; ~ coin, mynt med tvänne personers bilder. ~-firSt, s. Oxf. univ. högsta betyg på en gång i två ämnesgrupper (classics o. mathematics)', »primus» vid examen på en gång inom classics och mathematics, ^-flower, s. dubbel blomma (ss. å odlad törnros). ~-flowered, a. bärande dubbla blommor; dubbel (t. ex. törnros), ^-formed, a. dubbelgestaltad, uppträdande i tvänne former. ~-furrOW plough, 5. åkerb. dubbelplog. —-gild, va. dubbelt (starkt) förgylla, "w-handed, a. som har två händer; med två visare; bedräglig. ~-headed, a. tvehöfdad; bot. med blommor växande den ena i den andra; tvåbladig åra till paddling; ~ rail, järnvägS-

skena med hufvud och fot lika; ~ shot, se barshot. ~-hearted, a. med ett falskt hjärta. ^-knOCk, s. dubbelslag med portklappen. /v-leaf, s. bot. tveblad (Listera). ^-letters, s. pl. boktr, ligatur (två

typer sammangjutna, t is.: fi.). ~-line, järnv. se

track. ~-lock, s. dubbellås; va. stänga med dubbla lås; läsa med dubbla slag. ~-manned, a. bemannad med dubbel besättning; dubbel om vaktpost o. d. ~-march, se quick, ^-meaning, a. tvetydig; s. dubbelmening, ^-milled, a. hårdt valkad om kläde o. d. ~-minded, a. tveksam, vankelmodig, vacklande mellan olika åsigter. ~-natlired, a. som har två naturer; af tvefald natur. ~-0Ctave, s. mus. två oktavers intervall. ~-pica, s. boktr, dubbel cicero, 'v-plane, s. hyfvel med dubbelt järn iron). ~-plea, s. jur. svaromål hvari två ei. flere försvarsgrunder anföras (af hv. en vore nog), f quarrel, s. kyrkolag, klagomål hos ärkebiskopen öfver biskops dröjsmål i rättsskipning. ~-quick, s. mii. hastig marsch (med stora steg), »gå på marsch» (165 steg à33 inches i minuten); vn. o. va. (jfr s.) (låta) marschera i hastig marsch; a. med stora steg i hastig takt, dubbelt så hastig (~ step, ~ march, ~ time, takt, fart). ~-reef, va. sjö. dubbelrefva. <^-Salt, s. kem. dubbelsalt. ~-seat(ed) valve, s. ångm. dubbel sättventil. /^-shuffle, s. en våldsamt uppsluppen dans (biand costermon-gers). ~-Star, s. astron, dubbelstjärna. ~ -threaded, a. tvåtrådig, tvinnad af två trådar; dubbelgängad skruf. ~-time, s. takt dubbelt så hastig som vanlig; mii. se quick, ^-tongued, a. med två tungor i mun, falsk, lögnaktig. ~-track, s. järnv. dubbla spår. ^-vault, s. byg. dubbel-hvalf (ett hvalf hvilande på ett annat). ~-Way,

se track. ~-yolked, a. med två gulor om ägg. -d, pp.; a. tvinnad. ~neSS,

-nës, s. dubbelhet, äfv. wid. ~r, -ur, s. en som fördubblar, hopviker etc., fördubb-lare; fys. elektricitetsfördubblare; tekn. rektifikationsapparat; tryckduk (underlag vid tygtryckning); tvinnare, jfr doubling-ma-chine. ~t, -ët, s. dublett, par; dubbelform af ett ord; väst, tröja; oäkta ädelsten hopsatt af tvänne slipade glasbitar med färgämne emellan; opt. dubbelglas i kikare; pl. spelt, allor; dubbelmening †. doubling, dub'ling, prt.; s. fördubbling, dublering (jfr double va. o. vn.); tvinning; boktr, se double, s.; fodring, förstärkning; foder särsk. her. af vapentäcket; sjö. tjockare träförhydning i botten; bugtande, bugter (jfr double, s.), biid. krångel, knep; sjö. rundtörn, kink i kabeln; ~ of the bitts, sjö.

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,doubling

)js Mindre brukligt. 35l † Föråldradt.

fioveröot

betingskalf; ~ up into line, mil. upp-dublering. ~-frame, s. dubleringsma-

skin för silkestvinning. ~-maChine, S. tvinn-

maskin, se twisting-machine. ~-nail, s. sjö. förhydningsspik.

doubloon, dublo'n, S. dublon (sfcanskt etc. guldmynt: 19 kr.); double ~ (äfv. blott **) : 60 kr.

doubly, dub'li, ad. dubbelt.

doubt, daut, vn. tvifla (of, på); vara oviss, nndra (whether, om); vara tveksam, tveka; va. ifrågasätta (sanningen, verkligbeten af), betvifla, ej tro (one's own eyes ei. senses); misstro; misstänka; ana, tro, inbilla si g (being, att vara); frukta †; ingifva fruktan †; s. tvifvel, ovisshet; tvekan; betänklighet, misstanke, farhåga, fruktan; invändning, inkast; I ** it, (of) the truth of it, jag tviflar därpå; I ** his returning, jag tviflar på att han kommer tillbaka; / ~ he suspects it, jag fruktar att han misstänker det; I ** that..., jag tviflar på att...; I don't** but that..., jag tviflar icke på att (ju)...; a fact not to be **ed, ett otvifvelaktigt faktum; it was not but that..., man tviflade ej på att...; no ** (eiiipt. f. there is no **), utan tvifvel, tvifvels utan, helt säkert (no ** but he will come); no ~ about it, vid ett påstående det är gifvet, det är visst; to have (entertain, maTce) a ** (ei. ~s), hysa tvifvel (of, på, om); hafva (»sina dubier») betänkligheter (about, as to, i fråga om); to make ** whether, vara tveksam om ...; to clear up all **s, to relieve (a person) from a to remove (a person's) **s, borttaga (alla) (ngns) tvifvel; to raise **s whether, väcka tvifvel om huruvida...; beyond a past all ot.vifvelaktig(t); to put (place) beyond a försätta utom alt tvifvel, göra viss; to be in se ofvan vn.; he was in ** whether to (infln.)..., om han skulle...; to be left in**, lemnas oaf-gjord; when in i tvifvelsmål, i tvifvel-aktiga fall. ~able, -abl, a. tvifvelaktig, som kan dragas i tvifvelsmål; fruktansvärd †. ~ed, -èd, pp.; a. tvifvelaktig, oviss. -ur, s. tviflare; en tvekande,

tvflll, -ful, a. tviflande (of, på, om); tvifvelaktig, Oviss (som man ej kan vara säker på: case, claim, etc.etc.); osäker dager, obestämd, otydlig färg, uttryck etc.; tveksam, villrådig; rädd af sig †. ^fulneSS, -fulnës, s. tvekan, tveksamhet; ovisshet; tvetydighet, t^ing, -ing, prt. tvekande, tviflande. ingly, -ingll, ad. tvifvelaktigt; tveksamt, med tvekan. ~leSS, -lës, a. † utan fruktan, utan tvekan, utan fara; ad. otvifvelaktigt, utan tvifvel. ~leSSly, -lësli, ad. utom ali fråga.

doucet †, se dowcet.

douceur, fr., dose'r, s. liten gåfva, »handtryckning» (mutor); mildhet, vänlighet, doucine, fi-., dose'n, s. byg. våglist, se cyma

recta; snick, karnishyfvel. doucker, duk'ur, s. zool. se diver. dough, å6, s. deg till bröd, äfv. om annat degliknande; the ** rises, degen sväller upp. ~ -baked, a. degig, kladdig (ej riktigt jäst, om bröd); bild. omogen; slö, dum. ~-face, s. Am. klen, blek människa, »mjölkansigte», jfr föij. a.; mes, lättböjd stackare som man kan »få hvart man vill», »nattmössa». ~-faced, a. Am. blek (och pussig), klen, sjuklig; vek, lättböjd, »beskedlig», »utan karaktär». ~-faceism, -fàsizm, s. Am. (jfr föreg.) vekhet, lättböjdhet. ^-kneader, mixer, s. degknådare, knådningsma-skin. ~-nUt, S. munk (bakverk), doughtiness, dau'tinës, s. manhaftighet,

båldhet, jfr föij. doughty, -ti, a. numera oftast skämts. dugtig, manhaftig, morsk, båld. doughy, dOi, a. degig; kladdig, mjuk; blöt,

vek; blek (och pussig). doum, dom, äfv. <v-paim, s. bot. en egyptisk

palmart (Hyphæne Thebaica). dour, dor, s. Skoti. hård (till sinnes), oböjlig; härdig; orädd; barsk, bister, kärf. doura(h), db'vk,(l.)Be dur amen; (2.)s ndurra. douse, daus, va. (1.) störta i vattnet; sjö. hastigt fira, låta gå; lossa; (2.) si. släcka ljus; vn. plumsa i vattnet; ~ the glim, si. släck ut ljuset. d0Ut †, daut, va. släcka. ~er †, -ur, s. ljussläckare.

dove, duv, s. zool. dufva (Columba), is. tam dufva. ^.-Colour, s. violett-isabellskiftan-de färg (lik skrattdufvans hals). ~-C0t, ~-C0te, -kot, s. dufslag. ~-eyed, a. med milda dufvoögon. ~-like, a. mild, öm som en dufva. ~'s-f00t, s. bot. mjuknäfva (Geranium mölle); prov. se columbine, ^tail, s. timmerm. laxstjärt, snick. sinka; hopsättning med (äfv. tailing) ei. f o g af (: ** joint) laxstjärtar, sinkning; va. förbinda, hopsätta med laxstjärtar, hopsinka; bild. noga passa ihop, sammanfläta, fast förena; concealed, covered, lapped förtäckt sinkning. Mail-joint, 5. tekn. jfr föreg. ; anat. Bågformig söm (sutur t. ex. mellan skallens ben). ^tail-moulding, s. byg. ornamentlist i anglonormandiska stilen liknande laxstjärtar.

~-tail-saw, s. slitssåg (ån ryggsåg). ~-weed, s. bot. Euphorbia thymiformis. ~kie, ~ky, -ki, s. zool. alkekung (Mergulus alle). ~let, -lèt, s. ung dufva; liten dufva.

Dover, do'vår, s. pr.; <v/ fees, tull af fartyg som passera D. ~C0t (rarvr. af court), -kot,

s. bi. sällskap där alla tala om hvarann, »Babel».

dovey, duv'i, s. smekord (min) lilla dufva, dowable, dau'abl, a. berättigad till dower. dowager, dau'adjur, s. jur. enka som åtnjuter dower; enkefru (af stånd); Queen enkedrottning. ~'lSM)|<, -lzm, s. en (förnäm) enkefrus stånd, ställning; bild. enke-stånd.

dowcet, dau'set, s. testikel på en hjort, dowd, daud, 5. Eng. lok. o. Am. P fruntimmersnattmössa. ~ineSS, -mes, s. slampighet,

jfr följ. ~y, -1, a. slampig, illa (vårdslöst el. osmakligt) klädd; s. slampa, illa klädd kvinna. ~yish, -lisj, a. slampig, jfr föreg, dowel, dau'el, s. rund trä- (ei. järn- i sten) tapp tin hopfogning af två stycken, dymling, tränagel (äfv. ~-pin); skeppsb. runddam; byg. träplugg i en mur för att spika i; VCl. hopsätta

med dymlingar, hopdamma. ~-joint, s. hopfogning medelst trätappar, ""ling, :mg, prt. ; S. se föreg. s.

dower, dau'ur, s. jur. morgongåfva, hustrus ei. enkas särskilda del ur boet, is. af fast egendom, lifgeding; äfv. hemgift, bruds utstyrsel; dotation, gåfva; ~ seat, enkesäte (bostad, jord, egendom). ~ed, -d, a. SOm

fått, som eger dower. ~leSS, -lès, a. utan dower. ~y, -i, s. Be dower. dowl(e), daul, S. fanstråle i fanet af en fjäder, dowlas, dau'las, s. kreaslärft (starkt bom-ullslärft).

down, daun, 1. s. dun, fjun,ludd; bild.poet. vederkvickelse, hvila, lisa; va. fodra, stoppa med dun; fullduna. ~-bed, s. fjäder-bolster. ~weed, s. bot. se cottonweed. down, daun, 2. s. sandkulle vid hafvet; pl. dyner, backigt hedland (: ~land); the (D)~»s, en ankarplats i nordöstra delen af engelska kanalen; in the (7))~s, skämts., se down in the mouth under följ. down, daun, 3. ad. nere; ned; nedåt, utföre ; ap. nere, (ofta ellipt., jfr verb sammansatta med ss. bring come get go lie put ~ etc.:) på marken; (liggande) omkull; sängliggande (with, af, i en sjukdom); nedfallen; nedfäld; nedgången särsk. om himlakroppar o. ur; nedstigen, nedkommen ; (ned) i nedre våningen (hvilket, då

sängkammaren i engelska hus vanligen är belägen i en öfre våning, ofta blir: uppstigen); ned åt landet, (ut) på landet; i landsorten, jfr up; uppskrifven, antecknad; kontant (jfr lay, pay); slagen af motgång, förödmjukad, jfr vid. ex.; afsigkommen; a. nedslagen (look) †; F i sms. nedgående (t. ex. train), ned-; † se vid. wright; prep. utför, nedför backen, trappan, floden etc. ; nedåt, ned Utefter; vn. gå ned (jfr go); va. † föra, kasta etc.

ned; kufva; s. F motgång (jfr under up ex.), fall, misslyckande; nedtryckande, ned-tryckthet; ned! tin enhundkusch! undan (sjö. »under»)! ~ med ett subst, ellipt. för ~ with ...l ned med...! bild. bort med...! F fram med pengarna! sjö. hala ned, låt gå! to be ~ at heel, hafva nedtrampade skodon, vara kippskodd; biid. vara slampig, sluskig; tO be ~ for (jfr ofvan ap. put vara antecknad för ngt (t. ex. hafva tecknat sig för en summa); hafva ngt att vänta; (t. ex. om en bill i pari.) vara antecknad att skola förekomma den el. den dagen; to be ~ upon F, slå ned på, vara »på» ngn, öfverfalla is. med skarpa ord, näpsa, gifva en skrapa; genomskåda ngn; ~ from, alt ifrån en viss tidpunkt; ~ in the mouth F, modstulen, nedslagen; ~ to, alt intill en viss tidpunkt (t. ex. ~ to our own time); business is affärerna ligga nere; prices are prisen äro tryckta; the wind is vinden har lagt sig; ~ the country, åt hafskusten till; ned åt (nere på) landet (från London); ~ town F, ned åt sta'n (the City); one ~ t'other come up (ei. on), eg. boxn. si. »det var en (fäld), fram med nästa», den ene efter den andre. ~-bear, va. nedtrycka, förtrycka. ~-beat, s. mus. nedslag. ~-bOW, s. mus. nerstråk. ~cast, a. nedslagen (eye, look); s. nedslaget utseende †; gruf. väderschakt (: ~ shaft), se äfven throw. ^casting, a. nedslående. ~C0me, s. plötsligt fall, bild. slag; olycksfall, olycka,fördärf; prisfall; slagregn,häftig nederbörd. ~Cry, va. nedsätta, tala föraktligt om. jfr cry down. ^-draught, s. luftdrag som kommer ned genom en skorsten, ett schakt o. d. ~-East, ad. Am. F i Nya England. ~-Easter, s. Am. F öknamn på invånare i Nya England, ^fall, s. fall; ngt som faller (t. ex. snöfall of snow'], skyfall); vattenfall †; bärgras, jordskred, grufras; sammanstörtande äfv. biid.; biid. fall (t. ex. en hög mans, en belägrad stads), fördärf, ruin ; estet, peripeti, lyckoomkastning i en tragedi. fallen, a. fallen; störtad äfv. biid.; ruinerad. 'Xz-haul, va. sjö. hala ned; s. (äfv. ~-hauler) nedhalare, bekajare. ^hearted, a. nedslagen, modlös, sorgsen. ~hill, ad. utför (backen); a. sluttande, utförlutande; s. sluttning, utförsbacke; he is going wid. det går utför för honom, ^looked)fC, a. med nedslagen blick; sorgsen, sur-mulen. flying, a. liggande för att hvila; i barnsnöd, i barnsäng; barnsängs-; s. sängliggande; hvila, softid; barnsäng. ~-pOUr, s. slagregn, hällregn, skyfall (äfv. ~ of rain). ~right, ad. rätt upp och ned; rent af. afgjordt; utan omsvep, rakt på

saken; genast, »med detsamma»; a. rak, upprat; hel och hållen, fullständig, afgjord, »riktig»; uppenbar, oförställd, tyd-lig; öppen, rättfram, okonstlad; plump, grof. brightness, s. rättframhet, jfr föreg, —rush, .S-. sättning, bärgras, jordskred. —Set, s. F skrapa, »uppsträckning», »stuk-ning». —signal, s. järnv. afgångssignal. —Sitting, s. sättande sig; hvila. —Staff, S. skrifk. en bokstafs stapel, —stairs, ad. utför trappan ei. trapporna; (ned) i nedre våningen (äfv. a.). —Stream, ad. med strömmen, utför floden. —Stroke, s. hugg nedåt; ångm. slag nedåt; skrifk. nedgående streck (med) tryckning. —throw, s. gcoi. gruf. förkastning nedåt i det liggande. ~ -train, s. jamv.

nedgående tåg, från huf-vudstationen (London) afgående tåg. ~ -trod(den), a. nedtrampad, förtrampad, ^weigh, va. väga ned, nedtynga. — weight, 5. full vigt. ~ward, -wård, a.

sluttande ei. rörande sig nedåt äfv. bild. om härstamning o. d.; nedåtgående, fallande; nedslagen †; ad. utföre, nedåt, ned afv.

bild., jfr föreg. a. ~WardS, -Wftrdz, ad. se föreg.

downed, daund, pp.; a. beklädd, betäckt ei.

stoppad med dun. downiness, dau'nines, s. dunighet, jfr foij. downy, dau'ni, a. dunig, dunbeklädd; bot. småluden, finluden; ej fullfjädrad äfv. biid., omogen, »grön»; gjord af dun, dun-; lik^ dun; mjuk; stilla, mild; si. slug, fiffig. ! —leaved-vine, s. bot. amerikansk vin-ranka (Yitis labrusca). —Oat-graSS, s. bot. luddhafre (Avena pubescens), dowress †, dau'res, s. kvinna berättigad till ei. åtnjutande dower, dowry, -ri, se dower.

dOWSe, daus, va. slå (i ansigtet), daska till †; se vid. donse; vn. leta med slagruta; s. P slag (i ansigtet), »dask», munfisk. ~r, -ur, s. en som begagnar slagruta; slagruta. dOWSing, -ing, prt.; s. letande med slagruta rod). doxological, dèksolodj'ikål, a. lofprisande, doxologize, - -'-djiz, vn. lofva Gud. doxo-logy, - -'- dji, 5. lofsång, hymn till Gud. doxy, dok'si, S. (pl. -ies, -iz) P en landstrykares, sigenares o. d. »kvinna»; si. käresta, älskarinna †; prov. »liten stumpa».

doyly, se doihj.

doze, dèz, vn. dåsa, slumra, vara sömnig ei. sömnaktig; va. dåsa bort; göra dåsig, bedöfva; s. lätt sömn, »lur»; ~ away one's time, sofva bort tiden, »gå och sofva»; ~ over a book (work), sitta och sofva öfver en bok (arbete), dozel, duz'1, s. svicka. ~ing, -ing, s. ett slags schattering i teckning. I

dozen, dåzn, s. (efter räkneord plur. lika, jfr ned. ex.) dussin, tolft, tolf stycken; a ~ of claret, ett dussin (buteljer) rödvin; baker's devil's long round tretton stycken; twelve tolf dussin; by the by r>us, dussinvis; enough for a ~ F, nog och öfver nog. »så hälften kunde vara nog»; in dussintals; to the på dussinet, dozer, do'zår, s. sömnaktig människa, en som »går och sofver», drönare. dozi-neSS, -zinës, s. dåsighet, sömnaktighet, sömnighet; drömmeri, dozing, -zing, prt. af doze; a. se foij.; s. sömnaktighet; slummer, dozy, -zi, a. dåsig, sömnaktig, lat; sömnig, drab, dråb, 1. s. ofärgadt kläde, vadmal; brungul färg; pl. ljusbruna byxor; a. brungul, smutsgul ei. -grå (äfv. — coloured) ; ~ boots, stöflar af osvärtadt läder, drab, dråb, 2. s. snuskigt, gement kvinfolk, slampa, »sjampa»; »kofsa», sköka; vn. pläga umgänge med skökor †. drabbet, dråb'èt, s. grof segelduk, drabble, dråb'i, 1. med sms., se draggle. drabble, dråb'l, 2. vn. meta barbfisk, jfr barbel. ~r, -ur, s. (1.) barbfiskmetare. drabbling, -ing, prt.; s. barbfiskmete. drab(b)ler, dråb'iår, (2.) sjö. underbonett

(segellapp som tillfälligtvis vidsättes annat segel).

dracanth, drå'kånth, se tragacanth. drachm, dråm, s. drakma, se dram; se vid. lüij. ~a, gr., dråk'må, s. drakma (forngrekiskt mynt o. vigt).

dracina, dråsi'nå, dracine, dra'sin, s. drakblod, rödt färgämne i Dracæna. Draconian, dråko'niån, a. drakonisk, ytterst sträng (~ laws). draco, lat., drå'ko, S. astron, meteor, zool. drake, jfr dragon. ~niC, -kon'ik, a. (1.) (D) drakonisk; (2.) drak-. ~nine, -'nin, se dracina. ~ntine, -kon'tin, a. drak-. dracunculus, lat., dråkungk'ulus, s. bot. ett slags dansk ingefära; zool. se dragonet; se vid. Guinea-worm. draff, draf, s. draf, drägg, afskräde. ~ish †, -isj, ~y, -i, a. dräggig, smutsig; värdelös.

draft, draft, s. dragning; eg. mii. uttagning (äfv.: utskrifning) af manskap, (bort-) kommendering; mii. detachement, särskildt uttaget manskap, kommendering; hand. växel, tratta (for, på en summa; OU, på person ei. ort); god vigt; tara; ritning, teckning; plan, utkast, koncept; se vid. draught; va. teckna (konturerna af), göra utkast till; sätta upp (koncept till), formligen affatta (t. ex. en bill)-, eg. mii. uttaga; detachera, bortkommendera. Sms. se under draught.

drag, drag, va. långsamt, mödosamt draga, släpa (along the ground etc.); framsläpa sitt lif; harfva; dragga (på t. ex. botten); draga (med not genom); vn. släpa; röra sig (gå) långsamt (äfv. bild. t. ex. om tidén), mödosamt släpa sig fram (äfv. ~ along); tala släpigt; dragga (for, efter; äfv. om ankaret); draga not; mål. föra penseln liggande och i riktning åt sidan; s. släp, påhäng, hinder; ngt som släpas ei. släpar: dragg, draggskopa, bottenskrapa; mudderskopa; tung harf; hämsko, broms; Am. släpa, släde (jfr carriage tekn.), drög, stockkälke, blockkärra; j agtvagn med två säten vända framåt och två bakåt med ryggen mot hvarandra; si. is. Engi. vagn, ekipage i aiim.; sjö. ngt som hänger på släp (ss. båtar etc.); drifankare, jfr —sail; mur. ett slags skrapa; art. viskare; gruf. jordkrats; släpande, särsk. mek. (: skilnad mellan tvänne i förbindelse stående rörelsers hastigheter, när den ena »blir efter» den andra ss.), sjö. skilnaden mellan ett ångfartygs hastighet under segel och den som propellern gifver; sjö. äfv. styrlastig-het; ~ the anchor, sjö. släpa ankaret, drifva för ankaret (kommä i drift om fartyg för ankar); business hand. marknaden är

flau; ~ on, framsläpa (one's life etc.); to put the ~ on, äfv. bild. sätta hämsko på. ~ -bar, s. hängkedja, hängstång å en bro; jämv. förbindningslänk, koppel(stång) mellan vagnar. —bolt, järnv. koppel-

bult. —box, s. gjut. underflaska, —chain,

S. hämkedja; järnv. koppelkedja mellan vagnar. ~ -flask, se r^-box. —hook, s. järnv. koppelhake mellan vagnar. —link, s. ångm. vefstaksbult; jämv. se —&ar. ^man, s. karl som drager not; draggare. —net, s. dragnät; fisknot, —pipe, s. ångm. af-loppsrör. —rope, s. bogserlina; dragg-tåg. —sail, —sheet, s. sjö. drifankare, drifsegel. —Staff, s. vagnsgaffel som stöttar

i uppförsbackar.

dragantin(e), dragan'tin, s. lösning af gum-midragant.

draggle, drag'], vn. O. va. släpa (på våta marken, i smutsen, klädningar etc.). —tail, s. slampa, slampigt kvinfolk, lortlolla. —tailed, a. smutsig (nertill); släpande i smutsen; sluskig; snuskig, dragoman, drag'oman, s. (pl. ~S, -z) dragoman, tolk i Turkiet och Levanten.

dragon, drag'on, S. drake i alla bet.: myt., her., astron, en stjärnbild, meteor, elddrake (ett slags irrbloss), zool. (ödla, DraCO VOlans), bibi. (särsk. the »draken», »den gamle ormen») o. bild.: elak, våldsam människa is. kvinna; förr ett slags karbin; bot. slägtet Dracontium; zool. ett slags brefdufva. ~

-beam, s. byg. stickbjälke, —fish, se ~et. —fly, s. zool. jungfrusländа (Libellula). ~'S-bl00d, 5. drakblod (rödt färgämne, harts). ~,S-head, s. bot. drakblomma (Draco-cephalum); astron, uppgående nodus (tecknet ß i almanackan). ~-Shell, S. zool. por-

slinssnäcka (Cypræa stolida). ~'s-tail, S. astron, nedgående nodus (tecknet i almanackan). ~'s-water, s. missne (Calla palustris); förr ett läkemedel. ~'s-W0rt, s. bot. Artemisia dracunculus. —tree, s. bot. drakblodsträd (Dracæna draco). ~et, -et, s. liten drake; zool. ett fiskslägte (Callionymus). ~ish, -isj, a. lik en drake. ~nade, fr., -à'd, se dragoonade. dragoon, drago'n, s. dragon; ett slags dufva; va. betvinga, kufva med vapenmakt; förfölja med eld och svärd; gifva till pris åt soldatesken. ^ade, -å'd, s. dragonad

(särsk. fr. hist, förföljelsen mot protestanterna under

Ludvig xiv); soldaters vilda framfart. ~er †, -ur, s. dragon, drail †, dràl, se trail o. draggle. drain, drän, va. (äfv. med off) afleda, aftappa vatten, vätska; låta af rinna, låta torka genom afrinnande; dränera, torrlägga mark (medelst täckdikning), afdika, täckdika, grund-dika; uttappa sjöar etc.; tömma en bägare o. d.; bild. uttömma, länsa (of, på t. ex. mynt); filtrera, sila; vn. (äfv. med off) af rinna, äfv.: bli torr genom vätskas afrinnande; s. afrinnande, aflopp; uttömmande småningom genom ngts afgång; afloppskanal, -trumma, -ränna, -dike; täckdike;

rännsten; vattenfåra; »tår», »dram»; pl. draf (brewer's ~ dry, länsa. —COCk, s. aflopps-kran. —pipe, s. afloppsrör; täckdike. ~ -trap, s. vattenlås i en afloppstrumma.

[Sms. se sms. under afledningarna nedan].

~able, -abl, a. som kan dräneras. ~age, -adj, s. dränering, torrläggning, afdik-ning(ssystem); afrinnande; byg. afloppskanal; en trakts vattenaflopp; åkerbr. drän-öfversilning. ^age-pipe, s. dräneringsrör. ~er, -ur, s. ngn, ngt som torkar etc., jfr drain va.; aflopp; bild. uttömmare; dränerare; täckdikare; tekn. apparat för att låta ngt torka genom afrinnande: durkslag, rissel, rost; afdrypnings-panna, -bräde etc. ~ing, -ing, prt.; s. dränering, torrläggning; torkande genom afdrypande. ^ing-tile, s. dräneringsrör, tegelrör för täckdikning, ^ing-well, se absorbing-well. drake, dräk, s. andrake, ankbonde; fön-en liten kanon; se vid. följ. sms. —fly, s. ett slags fluga tin mete. —Stone, s. flat sten hvarmed kastas »smörgås», äfv. »smörgåskastning», jfr ducks and drakes.

dram, dråm, S. drakma (medicinalvigt: ounce ei. 60 grains; viktuaiievigt [-[avoirdupois]-] {+[avoir- dupois]+} : Vi6 ounce); smula, liten kvantitet; F dram, snaps, sup; spritdryck, bränvin; supande; vn. % taga supar, gå och småsupa. ~-shop, s. krog, utminu-teringsställe. drama, dra'ma, s. drama, skådespel; the mingled det borgerliga dramat, tiC(al), -mat'ik(al), a. dramatisk. ~tis personæ, (lat. dram'atis pirso'ne) s. pl. handlande personer i ett drama. ~tist, dram'atist, s. skådespelsförfattare. ~ti-zable, dram'atizabl, a. lämplig för dramatisk behandling, ^tize, dram'atiz, va. dramatisera, dramatiskt framställa. <v.-turgy, dram'aterdji, s. läran om dramat; skådespelskonst, dramming, dram'mg, (l.) prt. af dram; s. småsupande; (2.) s. silkestvinningsma-skin.

drank, drangk, 1. imp. o. pp. af drink. drank, drangk, 2. prov. Engi. dårrepe (Lo-

lium temulentum). drape, dmp, va. O. vn. väfva (kläde) †; konst, drapera; smäda, håna †. ~r, -ur, s. klädeshandlare; en som handlar med tyger: linen woolen nu, se sms. under dessa ord. ~ry, -uri, s. klädestillverkning; klädes-väfvareyrke; klädeshandel (yrke); kläden, ylletyger; konst, draperi; linen se l. drastic, dras'tik, a. kraftigt verkande läkemedel, äfv. biid.; s. kraftigt botemedel, drat, dråt, va. P förbanna i svordomar (t. ex. ~ it, åt fanders med det!) ~ted, -ëd, pp. P förbannad, draught, draft, s. dragande, dragning; dragkraft; dragare, anspann; åkdons etc. motstånd mot dragning, grad af lättgående, jfr ex.; (luft)drag i en skorsten, genom en springa etc.; drägt, notvarp (äfv.: så mycket fisk som fångas i ett varp); mil. se draft; drag (sväljande), klunk, drick; med. dragande medel (omslag, senapsdeg o. d.); teckning, (is. konstruktions-)ritning; croquis, utkast; koncept; hand. se draft; afloppstrumma, kloak, afträde(sgrop) †; skjutning med pil och båge; sjö. fartygs djupgående of water); gjut. modellens afsmalnande

för att kunna uttagas ur formen ; mil. krigslist,

öfverrumpling †; pl. draglinor, selsträn-gar; damspelsbrickor; damspel; a. drag-, jfr sms.; tappad direkt från fatet (om 01 o. d., jfr »drag»-porter); va. uttaga, se draft; a rough ett första »löst» utkast (croquis), en flygtig skiss; at one i ett (ande)drag, i en klunk; in long (deep) i djupa drag (klunkar); of easy lättgående

asaon. ~-bar, s. förvåg, svängel på, en vagn;

järnv. koppelstång. ~-board, s. damspel, dambräde (dets. som chess-board). ~-Chain, s. släpkedja med hake ror stockar o. d. ~ -COmpaSSeS, s. pl. cirkelinstrument med stift ei. penna. ~-engine, s. gruf. maskin för pumpning etc. ~-furnace, s. vindugn. ^-hole, s. draghål i en ugn. dragkrok, krok för draglina; art. drag-tågskrok för prolongen. ~-h0rSe, S. draghäst, arbetshäst. ~-hOUSe, s. afträde(s-grop). ^man, s. (pl. ~men) dam(spels)-

bricka. ~-net, S. Släpnät som släpas efter fartyg under fart. 'vStTian, S. (konstruktions-,

mönster- etc.) ritare, tecknare; skrifvare, notarie; (skåp)supare ^smanship, s. en ritares syssla ei. konst. -1, a. dragig om rum.

draw, drå, va. (imp. drew, dro; pp. ~n, -n)

draga i sv. ordets aiia bet.; draga med sig, åt Sig, till Sig äfv. bild. (uppmärksamhet o. d.), locka ngn med sig, framlocka tårar, af-pressa suckar; draga (taga, föra, hämta) fram, upp, ut etc., jfr nedan ~ med prep. ; draga för gardin, rigel etc.; utkratsa bössa, tekn. utrifva en ugn, mila etc. el. innehållet därur ; uttömma, utsuga äfv. bild.; (af)tappa en vätska (from, från); utdraga (extrakt from, out of), biid. göra utdrag, »låna» ngt (from an author); hämta, härleda, få, vinna, skörda; »taga (få) in», inkassera; taga ut, lyfta pengar; insupa, inandas; slagta, taga inälfvorna ur; utdraga (på längden), uttänja, utsträcka; tekn. draga tråd, räcka, hamra, valsa etc. ut; uppdraga en linie, en teckning, äfv. bild.: en skildring; rita, teckna, äfv. bild.: skildra (from life, from nature, efter naturen); uppsätta en handling; jagt. genomjaga, af jaga; uppjaga, drifva upp

vildt ur bo, läger, stånd; Vn. draga (om dragare, dragkraft; segel; dragplåster; kamin o. d.; om té etc.);

biid. hafva dragningskraft; låta draga sig, hafva en ... gång om vagnar; draga sig, röra sig framåt, tillhopa, tillbaka etc., jfr nedan ex., särsk. »v med prep. ; om fartyg draga så och så många fot, »sticka», ligga (t. ex. 10 feet); draga lott (for, om); draga blankt; hand. draga, se nedan ~ a bill; rita, teckna; s. drag, dragning, ngt som drages, särsk. den rörliga delen af en bridge; dragen lott; vinst; oaf gjord strid (täflan, spel); biid. si. »trefvare» (försök); jagt. dref; ~ air, andas; ~ one's arm through another person's, taga ngn under armen; ~ bets, låta vad gå tillbaka; ^ a bill, draga en växel (on, upon, pk; for a sum, på, för ett belopp); ~ bit, hålla inne hästen, stanna om ryttare; ~ a blank, f^, an unfortunate, draga en nit; missräkna sig, misslyckas i ett företag; blood, få fram

b-, note, è: do, è: nor, i: not, t*i: tube, a: tub, å: bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: lias.draw

F Talspråk. 356 P Lågt språk.

drawer

blod, åstadkomma blodvite; åderlåta; ~ the bolt, draga för rigeln; draga undan rigeln; ~ a bow, spänna (och afskjuta) en båge; se vid. under long bow; ~ the breast, taga bröstet, dia; ~ (a deep) breath, draga (djupt) efter andan; andas (djupt); ~ the brows, rynka pannan; ~ the charge, utkratsa skottet; jfr äfv. va.: utrifva samt c.; ~ a comparison, anställa (uppdraga) en jämförelse; ~ a conclusion, an inference, draga en slutsats; ~ cuts (lots), draga lott, »draga» om ngt; ~ the face, förvrida ansigtet, lipa, göra (fula) miner; ~ a game, sluta ett parti utan vinst ei. förlust, göra remis; ~ full houses, om teaterpjes, skådespelare draga folk, gifva fullt hus; ~ interest, draga (gifva) ränta, löpa med ränta; ~ a parallel, uppdraga en parallel, jfr ofvan ~ a comparison; ~ a pën through a passage, stryka ut ett ställe i skrift; ~ a pond, affiska en dam; ~ samples, (ut)taga profver; ~ a sheet, boktr, afdraga ett ark; ~ a sigh, draga en suck, sucka; ~ the stumps, (i cricket) afsluta spelet; ~ tears from one's eyes, aflocka ngn tårar; ~ a tooth, utdraga en tand; ~ water, upphämta (hinka, upphala) vatten; ~ it mild! si. sakta i backarna! the carriage easily, vagnen går lätt; the cigar doesn't cigarren går icke; ~ well together, draga jämt (i par), bild. sämjas, trifvas bra tillsamman; ~ after one's self, draga med sig, föra med sig i släptåg, bild.: som följd; ~ aft, sjo. va. hala (mera) akterut, hala

an skot; vn. om vinden rymma (komma akter-ligare); ~ ahead, Sjö. om vinden skl'alna (blifva mer motig); amiss, tappa spåret, komma (ei. vara) på villospår; ~ aside, draga åt sidan; taga afsides; ~ back, va. draga, taga, få (jfr särsk. ~back) tillbaka; vn. draga sig tillbaka; retirera; draga sig ur spelet; affalla från sin tro; ~ by, nalkas sitt slut; ~ forth, framdraga; framtaga; framkalla; ~ in, draga in, ihop; insamla; sjö. hala in; band. »taga in»; inlösa växel; bild. indraga, inveckla (into, i); locka (into, in uti); ~ near, ~ nigh, nalkas (med to); tillstunda; ~ off, va. draga, taga bort; afdraga; afleda äfv. bild.: uppmärksamheten; utskrifva, uppsätta formligt; af-tappa (from a cask etc.); utdraga gnm destiiiering, äfv. bild.; vn. draga sig tillbaka, retirera; ~ on, va. draga vidare framåt (med sig); draga på (handskar, skor o. d.); ådraga sig; framkalla, föranleda; locka med sig; vn. nalkas, komma närmare; instunda; framrycka; vinna på ngn ei. ngt som förföljes; draga växel på äfv. bild.; ~ Ollt,

va. äfv. utsträcka, uttänja; taga fram; valsa, hamra, »räcka», draga ut metaller; utdraga genom destillation; (af)tappa; draga ut på »längden» (tiden) med; göra utdrag af ställen ur en författare; få fram, framlocka genom frågor etc.; mil. detachera, jfr draft; låta utrycka i linie, i slagordning; vn. uttänja sig; ~ a person out, få ngn att yttra sig, »pumpa ngn» (on a subject, i fråga om ett ämne); ~ over, öfverdestil-lera; draga (locka) öfver till motpartiet; ~ together, va. samla ihop; vn. samlas; ~ up, va. uppdraga i alla bet.; upphala, upplyfta; mil. uppställa i slagordning, låta uppmarschera; låta en vagn hålla ei. köra fram; uppsätta en handling, en skrift, Utskrifva räkning; hand. utställa en växel; draga ihop, stoppa ett hål på ett plagg; vn. köra upp, stanna (at, vid); mii. uppmarschera, uppställa sig i linie, i slagordning; ^ up with, komma på förtrolig fot med; ~ upon, (jfr ~ on) ådraga (to ~ upon one's self all eyes, censure etc.). ^back, s. minskning i förmåner, i tillfredsställelse; afbräck, »streck i räkningen»; vidhäftande olägenhet; vidlådande fel; afdrag; hand. drawback, återgångstull, restitution af erlagd afgift; hand. rabatt vid kontant betalning; art. ett skjutvapens rekyl. ~bai*, S. järnv. mek. koppelstång. ~-beaill, S. mek. haspel; ~ of a well, brunnssvängel. ^ -bench, s. tekn. dragbänk (med en plate). 'v-bolt, 5. järnv. koppelbult. ^-boy, s. förr handtlangare i vissa yrken, ss. vüfvares; P falsk prof bit utlagd i butikfönster; pl. ett slags ylle- och bomullstyg, ^bridge, s. bro som kan öppnas (svängbro, rullbro etc.); förr vindbrygga. ^Cansir, s. stor-skräflare, stortalande soldat, Bramarbas. ~-CUt, s. knifskåra, knifhugg. ~-gear, s. dragdon: draglinor med tillbehör på seldon; arbetsseldon; järnv. koppel, kopplingar). ~-head, s. järnv. koppelbuffert.

knife, se sms. af drawing. ~-latch, s. dörrklinka som drages upp med ett snöre; P tjuf†. ~-line, s.

maskin. draglina. ~-link, s. järnv. koppel. ~-l00m, s. dragstol Tör mönsterväfnader; French Jacquards

väfstol. ~-net, s. jagtnät, nät för större fåglar; se äfv. drag-net. s. dragskifva för dragning af metalltråd. ~-poker, s. ett (hasard)kortspel. ^-rod, s. järnv. se bar. ~-StOp, s. orgelregister. ~-weil, s. djup brunn ur hvilken vattnet upphinkas. [se vid. sms. under drawing.] ~able, a. som kan dragas (bill). ~ee, -è', s. hand. trassat (den på hvilken en växel drages). ~er,

-ur, s.

dragare; ngn ei. ngt som drager, som

à: fate, å: far, 4: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, laer, i: fine, 1: fin, i: fir,dog's-tongue

>|< Mindre brukligt. 357 † Föråldradt.

dollar

upphämtar vatten etc.; (öl-)tappare; kypare †; ngt som utöfvar dragningskraft; ritare; hand. trassent (växelutställare); draglåda; boktr, stilkast; pl. kalsonger; ~ of a lie, upphofsman till ett osant rykte; bathing simbyxor; chest of dragkista, byrå; tooth-tandtång. drawing, dra'ing,pvt.; a. dragande; s. dragning af metalltråd, af lotter, af växel etc. ; ut-dragning, üträckning, utvalsning etc., jfr draw; spinn, sträckning, laminering; ritning; ritkonst; fotogr. bild, kopia; bärg. malmuppfordring; P ficktjufnad; pl. in-

tägter af försäljningen i en salubod o. d.; a ~

sail, sjö. ett segel som »drar», som »står fullt»; ~ and redrawing, växelrytteri; ~ the glass, tekn. glasprof; ~ in water-colours, akvarellmålning (i dubbel betyd.); geometrical linear f, linearritning, geometrisk ritning; mechanical konstruktionsritning (för maskiner etc.), jfr äfv. föreg.; out of falskt (orätt) tecknad, feltecknad; ~ away, försnillning; ~ down, ~ OUt, Uträckning af stångjärn; ~ on, slutledning; ~ up, gruf. uppfordring. ~-baCk, S. ingeniör, en brants anlag. ~"benCH, se under draw. ~-board, s. ritbräde. ~ -bucket, s. brunnshink; sjö. slagpyts. ~

-chalk, s. ritkrita. ~-compasses, 5. pl.

ritcirkel. ^-engine, s. gruf. uppfordringsverk, spel. ~-frame, s. gruf. uppfordrings-ställning, -korg, -vagn; spinn, sträckmaskin, sträckverk. ~-ink, s. ritbläck (»kulört likvid»); tusch. ~-knife, s. band-knif, staf knif; se vid. paring-hnife. f -machine, 5. dragbänk. för rör; linspinn, sträckverk; ritapparat. ~-maSter, s. rit-lärare. ~-mill, s. tråddrageri. ~-paper, s. ritpapper. ~-pen, s. dragstift; rit-penna (stålpenna), ^-pencil, s. ritpenna (blyertspenna ei. svartkrita). ~-pin, s. stift för ritbrädet (»löss»). ~-plierS, s. pl. dragtång

för metalltråd. se under draw. ~

-point, s. ritspets; spetsborr; radérnål. roller, 5.

spinn. sträckvals; pl. sträckmaskin. ~(-)r00m, s. förmak, salong (mottagningsrum, praktrum i engelska hus, vani. 1 tr. upp);

sällskap samladt i ett mottagning, kur på hofvet (to hold a ritbyrå, ritsal; ~ game, sällskapslek, sittlek. ~ -Shaft, s. gruf. uppfordringsschakt. ~ -shave, s. bandknif, stafknif. ~-Slate, s.

Svartkrita; rittafla (af skiffer el. mattslipadt

gias). ~-through-needle, 5. trädnål.

drawl, drål, vn. o. va. släpa på (orden) när

man talar,

(ut)tala släpigt; s. släpigt uttal. ~ing, -ing, prt.; s. släpigt tal, »dragande på orden», singly, -ingli, ad. (tala) släpigt. ~ingness, -Ingnès, s. jfr föreg. s.

drawn, drån, pp. af draw; a. dragen, utdragen etc., jfr ex.; oafgjord (battle, game); ~ butter, skiradt smör; ~ face, ansigte hängande i rynkor (af slapphet, trötthet, sorg); en som är »lång i synen»; ~ glove, laskad handske; 'n/ and quartered, släpad till afrättsplatsen och där fyrdelad; äfv. slagtad, rensad och styckad, dray, dra, 1. se dr ey.

dray, drà, 2. s. kälke, släpa, drög, jfr drag; gruf. utfordringskärra; långkärra (bryggarkärra etc., äfv. ~-cart). ~-horse, s. grof arbetshäst, bryggarhäst, ^man, s. »långåkare»; bryggardräng. ~age, -adj, 5. nytjande af en dray; åkarlön, dread, drëd, 5. (stark) fruktan (of, för), bäfvan (äfv. •. med räddhåga blandad vördnad), fasa, skräck; föremål för fruktan etc., ngn, ngt som injagar fruktan etc.; a. förskräcklig, förfärande; vördnadsbjudande, »hög»; va. högligen frukta, rädas för, fasa för; vn. rädas, fasa. ^naught, s. orädd, oförskräckt människa; ngt som »står bra emot» hvad som hälst; fris, långhårigt groft ylletyg; friskavaj, frisrock. ~er, -ur, s. en som lefver i räddhåga. ~ful, -ful, a. förfärande, jfr dread a., förfärlig äfv. F ss. i sv.: »förskräcklig», »ryslig». ^fulness, -fulnës, s. förfärlighet, fasansfullhet. singly, -ingli, ad. med förfäran. ~leSS, -lës, a. oförfärad, dream, drèm, s. dröm i alla bet.; vn. (o. va.) , (imp. o. pp. ~ed, -d, o. ~t, drëmt) drömma (of, om), äfv.: »gå (sitta) och drömma», vara försjunken i drömmerier, vara frånvarande (ouppmärksam); va. drömma om; my ~ is out, min dröm har slagit in; ~ away (out, through) drömma bort tidén ; ~ the ~ of the just, sofva den rättfärdiges sömn. ^-land, s. »drömmarnas land»; sagoland. ~er, -ur, s. drömmare; svärmare; lätting. ~ery, -uri, s. drömmeri, svärmeri. ^ineSS, -inës, s. drömmande tillstånd, ""ing, -ing, prt.; a. drömmande; dunkel, drömlik, såsom i (ei. efter) en dröm. singly, -ingli, ad. drömmande, såsom i drömmen; såsom i sömnen, sömnigt (lätjefullt, »frånvarande»). ~leSS, -lës, a. utan drömmar. -i, a. dröm-

mande (: »frånvarande»); full af drömmar; drömlik, dröm-. ! drear, drèr, a. dyster, ödslig, hemsk; s. † fasa, dysterhet. ~ineSS, -inës, s. dysterhet, ödslighet,hemskhet. ~iS0ITie,-isum, a. se drear, a. ~y, -i, a. dyster, hemsk, förfärlig; ödslig; sorglig; tråkig; sorgsen, dredge, drëdj, l. s. blandsäd af korn och hafre; va. beströ stek med mjöl. ~r, -ur, • (1.) s. se dredging-box.

i: note, ö: do, å: nor, 6: not, i: tube, å: tub, u; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.dredge

dredge, drèdj, 2. s. släpnät, bottenskrapa, ostronskrapa; mudderverk; va. o. vn. muddra (upp); fånga (ostron etc.) med bottenskrapa, ^-boat, s. mudderpråm. ^man, s. fiskare som använder dredge. ~r, -ur, (2.) s. se föreg. s.; mudderverk, dredging, dredj'ing, 1. s. steks beströende

med mjöl. ~-bOX, s. strödosa. dredging, dredj'ing, 2. prt. af dredge, 2.; s. fiskande med bottenskrapa; muddring, ^.-boat, s. mudderpråm. bucket, 5. mudderskopa. ~-engine, machine,s. mudderverk, ^-plant, s. maskineriet (apparaten) å ett mudderverk, ^-vessel, s. (större) (ång-)mudderverk. dree, drè, a. Eng. prov. tröttsam, långsam; »lång» dag; va. † ei. prov. hålla ut med ngt, uthärda; Skoti. lida, utstå, dreg, dreg, S. (numera endast ipl.: -z) drägg, grums, bottensats; biid. drägg, afskum (of the people). ~gineSS,-inës, s. dräggig-het; orenhet, ruttenhet. 'vgish, -isj, ~gy, -i. a. dräggig, grumlig, oren. drench, drènsj, va. dränka†; genomdränka, blöta; störta i vattnet; biid. dränka sorgen; vattna kreatur; gifva eg. kreatur läkemedel (särsk. laxermedel) i flytande form och stora doser; F tratta i ngn ngt, is. fylla med starka drycker; 5. blöta; vattning; dosis (af) läkedryck, jfr va.; drick, stor klunk. ~er, -ur, s. en som genomdränkt* etc.; blötare F: störtskur. ^ing, -ing, prt.; s.blötning; ingifvande af läkedryck åt boskap, jfr ofvan; ~ horn, horn hvarmed läkedrycker gifvas kreatur. dreSS, drës, va. (imp. o. pp. ~ed, o. ~t, -t)

rätta särsk. mil.: ett led, 1'äta spik o. d. ; i aiimht (jfr närmare ex.) laga i ordning, tillreda, tillaga mat, bearbeta, bereda skinn etc.; sätta bete på metkrok; sköta om; putsa lampor etc.; tekn. af puts a; kläda, utstyra, jfr ~ out, ~ up; vn. kläda sig, göra toalett; mii. rätta sig, intaga rättning; s. (pl. ~es, -ëz) drägt, klädsel; äfv.: sätt att kläda sig, toalett; kläder; fruntimmers klädning; pl. färdiggjorda kläder, kostymer; ~ a baby, linda ett barn; 'v beds of a garden, lägga upp trädgårdssängar; ~ cloth, rugga kläde; ~ (old) clothes, »rusta upp» (gamla) kläder; ~ fish, rensa fisk; ~ fiax, hemp, häckla lin, hampa; ~ the ground, bearbeta, bereda jorden till sådd med plöjning, gödning, harfning etc. etc. ; ~ the hair, frisera håret, kläda ett fruntimmer i håret, lägga upp håret; ~ hops, beskära humle; ~ a horse, rykta en häst; ~ a person's jacket (hide) F, klå upp ngn; ~ a mill-stone, skärpa, pikhacka en kvarnsten; ~ ores, boka och skräda malm; ~ a part, teat.*

kostymera och maskera sig för en roll; f\j a ship, utstyra ett fartyg med flaggor; ~ a shop(-u)indow), ordna (étalera) varorna i ett butikfönster; ~ a skin, bereda (särsk. afhåra) ett skinn; ~ a vine, beskära en vinranka; ~ the warp, klistra (ränningen i) väfven; ~ wool, karda ull; ~ a wound, sköta om, »lägga om», lägga förband o. d. på ett sår; ~! mii. rättning! /x/ at, i sin klädsel imitera ngn; ~ out, utstyra, utpynta; ~ up, se föreg., äfv. wid.: utsmycka, uppsminka; tekn. afputsa; vn. utstyra sig; mii. rycka upp (i linie med riktroten); by the left (right) ~ up! mil. rättning till venster (höger)! full full (stor) uniform, paraduniform; högtidsdrägt, galadrägt, full paryr; high (low höghalsad (urringad) klädning. (Anm. ~

får ofta i sms. samma betyd, som full ~ [t. ex. ~

gloves, handskar], som nytjas »att vara klädd med».) ~-ball, s. bal paré. ~ -bOOtS, s. pl. lackerade stöflar. ~-bOXes, s. pl. teaterloger i hvilka man uppträder blott i högtidsdrägt. circle, s.

sällskap i högtidsdrägt; teat, ungef. öfre parkett, amfiteater, jfr boxes o. tier. ~-C0at, s. frack; galadrägt. ~-Crape, s. tjockt krusigt halfsiden. ~-fabriC, s. klädningstyg. -^-goods, s. pl. hand. klädningstyget ~(-)maker, s. klädsömmerska, fruntimmersskräddare. ~-rehear-Sal, s. teat, repetition i kostym, generalrepetition, äfv. biid.: slutlig afprofning. ~-Shirt, s. fin veckskjorta. ~-shoeS, s. pl. balskor. ~-StOCk, 5. hvit halsduk. ~-SW0rd, s. paradvärja, (civil) uniformsvärja. ~-tier, s. teat, alla rv-boxes tillsammantagna, vani. dets. som amfiteater och l:sta raden. ~er, -ur, s. klädare: kammartjänare, kammarjungfru; teat, gar-derobière; beredare, tillredare, skötare, (af)putsare, jfr dress, va.; kirurgs biträde, förbindare; se hairen som kläder sig (elegant); köksbord (med tallrikshylla), skänkbord; serveringsbord; skänk; ~ of meat (victuals), kock, koksa, dressing, dres'ing, prt.; s. beredning, (af-)

putsning etc., jfr dress, va.; klädande, toalett; klädsel, utstyrsel; mii. rättning; åkerb. åkerns beredning; gödsel utbredd på åkern: kir. förbindning; omslag på sår; kokk. fyllning, färs; väf. limning, klistring; stärkelse o. d. till styfning; appretyr, glans; klädes ruggning; byg. murs beklädande; pl. ornamenter på en byggnad; F tillrättavisning, »uppsträckning»; ett kok stryk. ~-board, s. köksbord, jfr dresser. ~-bOX, s. toalettskrin. ~-Case, s. necessär, väska ei. skrin för toalettsaker;

k: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, å: her, 1: fine h fin, i fir,dressing-ehisel

en kirurgs bestick. ^-Chisel, s. tekn. skrotmejsel; bred lockbetel. ~-Closet, s. toalettrum). ^-COmb, s. frisérkam. ^-glaSS, s. toalettspegel. ~-gown, s. kamkofta, peignoir; nattrock. ~-hammer, s. rät-ningsbammare. ~-hides, s. pl.

skinn beredda till ofvanläder. ~-knife, s. afputs-ningsknif; garfvares sliktklinga. ~-ma-chine, s. apparat för väfklistring; sikt-maskin i en kvarn. ~-r00m, s. påklädnings-rum, toalettrum. ~-Stiük, S. bleckslagares spannstock. ~-table, s. toalettbord; byg. beklädnadsplatta. ~-tllb, S. hvitgarfvares kar. ~-up, s. is. teat, kostymering; mii. rättning, jfr dress up. dressy, -5, a. F sprättig, prunkande (i) toalett, drest, drèst, se under dreSS. drey, dra, S. ekorrbo. dreul, se drool. drew, dro, imp. af draw. drib, drib, va. göra ngt litet i sänder; afskära litet i sänder, af nagga; »tulla», snatta, undansnilla litet i sänder af; småningom lura, locka {into, in i, till) })<; vn. skjuta till måls på nära håll; s. † droppe; liten smula. ~ber, -ur, s. jfr föreg. va. o. vn. ~ble, -1, vn. droppa, drypa; falla sakta; drägla; va. drypa; småsparka bållen i fot-båiispei. ~(b)let, -let, s. liten del ei. lott: liten smula; liten penningsumma {topay in ei. by ~s). dried, drid, se under dry. drier, dri'ur, s. ngn, ngt som (ut)torkar, torkare; torkmedel (piur. »torksaker»: tillsats till oljefärg).

drift, drift, s. massa som drifves (ei. drifvits) framåt, särsk. af vinden: moln, regnskur, hagel, yrsand, dammoln, -hvirfvel, yrsnö etc., ei. på vattnet; (snö- sand-) drifva; drifvande, drift, sjö. äfv.: afdrift, förr äfv.: boskapsdrift; sjö. (ström)sättning; drifkraft, i rörelse sättande kraft, inflytande; riktning, lopp, kosa; syfte {of one's words, etc.), »hvad ngt går ut på», mening; byg. ett hvaifs (sido)tryck; bärg. indrif-ning (af) stoll(ar); äfv. särsk. tvärslag; geoi. krosstensgrus, flyttblock o. d. lemningar af istidens jöklar; tekn. hålstamp, upprym-mare, jfr **-bolt; ansättare, laddstake för fyrverkeripjeser; tekn. skeppsb. spelrum i ett bulthål el. mellan mast o. mastring; sjö. 1'åhultets

stannande mot timren som uppgå till gelingen, afsats i bastingeringen, jfr ~ -piece; vn. drifva; hopas i drifvor; gruf. indrifva en stoll (och) efterfölja malmgången; va. drifva fram ei. i hop; a. i sms. drif-(sno, is, sand, ved etc.); ~ of ice, drif-is; I see your jag ser hvart ni vill

komma (Kvad ni liänsyftar på) med ert

tal; {the niche) was ~ ed full of snow,... var igenyrd. ~-bolt, s. drifbult, jagbult. ~-land, s. årlig afgift för rättighet att drifva kreatur öfver en egendoms mark. ~-net, s. drifgarn. ~-piece, s. sjö. krum-stycke (med snirklar) som afslutar skarndäcket. ~-rail, s. sjö. gelingslist; topp-sent. ~-sail, se drag-sail. ~-sand, s. drifsand. ~-way, s. väg för boskaps-drifter; sjö. o. gruf. se drift. ~-W00d, s. drifved. -ing, prt.; a. drifvande,

som drifver (för vinden, äfv. ihop i drifvor, ei. i vattnet:) i drift; s. drifvande; gruf. indrifning af stoilar; timmerdrifning; tekn. utpressning ei. upprymning af ett hål; ~ of ice, isens råkande i drift; islossning. ~leSS, -lës, a. utan (bestämdt) mål. ~y, -i, a. full af drifvor; drifvande i hop i drifvor.

drill, dril, 1. va. drilla, borra; åkerb. så i rader, i fåror, »så på drill» ; låta genom-sippra, filtrera)fC; »drälla bort», småningom göra slut på †; mii. exercera re-kryter, äfv. bild.: inöfva, uppöfva,instruera; vn. »så på drill»; exercera »rekryt»; s.

drillborr (eg. spetsslipad borr för metaller); åkerb.

drill, fåra; drillplog; radsåningsmaskin; (zool.) mandrill (apart, Inus leucophæus) †; mii. äfv. bild. exercis, rekrytskola; ~ away one's time, plottra bort tiden; ~ a thing into a person, »drilla» ngt i ngn, småningom inlära ngn ngt; ~ a person on †, småningom locka en person att fortsätta med ngt. ^-barrow, s. handsåningsinaskin. ~-borer, s. drillborr. ~-bOW, s. drillbåge.

~-bOX, S. tekn. se **-StOCk; åkerbr. sånings-låda på radsåningsmaskin. ~-harrOW, s. driiiharf. ^-machine, se r^-press. <^-ma-Ster, s. instruktör i (militär)gymnastik; »gymnast». ~-plough, s. drillplog. ~ -preSS, s. (större) mekanisk borrstol för drillning af håi i metall. ~-Sergeant, s. underofficer tjänstgörande som exercisinstruktör. ~-StOCk, s. borrulle. ~-t00l, s. drillställning, drillborr (med skaft), ^ing, -ing, prt.; s. (1.) drillning, borrning i metall; åkerb. radsåning; mii. exercerande. ~ing-frame, s. borrstäiining. ~ing-ma-chine, s. borrmaskin; åkerb. radsåningsmaskin.

drill, dril, 2. s. buldan, bolstervar (äfv. ^ing, ;ing, [2.]).

drily, dri'li, se dryly.

drink, dringk, va. {imp. drank, drångk, drunk t, dr&ngk; pp. drunk, drungk, dränkt, drunken †, drung'kn) dricka;

uppsuga, insupa äfv. bild.; F dricka en skål för, jfr ex.; vn. dricka särsk.-. »supa» : vara begifven på dryckenskap (: ~ hard); s.

drick ; dryck, starka drycker kollekt.; supande, superi, dryckenskap; ~ (to) one's health, ~ health to..., dricka ngns (väl-gångs)skål; ~ the ladies, dricka damernas skål; ~ round, låta bägaren gå laget omkring; this wine well, detta vin är lättdrucket; ~ away, förstöra genom drickande tidén, supa upp pengar etc. ; ~ down, dränka sorgen i glaset; dricka ngn under bordet; ~ in, insupa ofta biid.: uppfatta med sinnena, »njuta med fulla drag af» (t. ex. musik); ~ off, tömma i ett drag, dricka ur; ~ out, urdricka; out of, dricka ur ett kärl; ~ to a person, dricka ngn till; äfv. dricka en skål för ngn (: ~ health to); ~ up, dricka upp (t. ex. the dog up the milk); dricka ur, dricka i botten; to be (a little) in vara (något) »ankommen» (»påstruken»); far gone in polis. si. öfverlastad; (to do something) in one'sri fyllan och villan; to be on the ~ P, vara i suptagen, gå och supa. ~ -money, 5. drickspengar. —muddled, a.

»suddig», oredig af starka drycker. ~-0ffe-

ring, s. bibi. drickoffer. ~able, -abl, a. drickbar; ~ water, (godt) dricksvatten. ~ableneSS, -åblnès, s. drickbarhet. ables, -åblz, s. pl. dryckesvaror. ~er, -ür, s. en som dricker ngt; drinkare. ing, -ing, prt.; a. fallen för drickande, supig; i sms. dricks- (cup, vessel)-, dryckes-, jfr ned.; s. drickande; supande, svirande, dryckeslag; dryckenskap; ~ bout, dryckesgille; ~ companion, supbroder; ~ fountain, vattenkastare; ~ horn, dryckeshorn ; ~ house, ölstuga, krog; brunnssalong (rummet el. huset där man dricker vid en hälsobrunn); ~ song, dryckessång, drip, drip, vn. (imp. o. pp. ~ped, -t) drypa (loith, af), droppa; va. drypa; s. drypande; takdropp; byg. taklist, regnlist. ~ -StOne, s. byg. hängplatta, kornisch; vattenlist öfver fönster och dörrar; filtrérsten.

~per, -ur, s. drypare. ~pi 11 g, -ing,prt.; a. drypande våt; s. droppande; ngt som dryper, särsk. kokk. fett drypande från en stek; flottyr, äfv. med plur. : lemningar af flott o. d. ^ping-eaves, s. pl. takränna. ~ping-horse, s. torkställning för våta (gång)kläder. ^ping-pan, s. kokk. panna under stekspett o. d. i hvilket stekfettet nedrinner; ångm. oljpanna. drive, driv, va. (imp. drove, drov, drave †, dràv; pp. driven, driv'n, drOVefo. p, drov) drifva (from, från; into, in i, till; to, till), äfv. bild. : förmå, tvinga; fösa, pådrifva; jaga, hetsa; mana på; urgera; köra hästar, vagn, skjutsa åkande; drifva ett gångande verk, F en atfår; drifva in, slå (bulta, ramma)

in (spik, påle etc., into, i); gruf. ctc. indrifva en stoll, en mingång; VU. trycka, pressa på (t. ex. om stormen); drifva (om fartyg, before the wind, to leeward etc.); föras, fara, köra, åka (to, till); (med at, jfr ned.) syfta; måtta ett slag, slå (at, åt, till); s. promenad i vagn; promenadplats för åkande; fart, gång; i cricket slag som drifver bållen framåt mot the bowler; si. våldsamt slag;

a bargain, köpslå, pruta vid köp; nw a good bargain, göra ett fördelaktigt köp; jfr äfv. föij.; ~ a hard bargain, ej låta pruta med sig, se sig väl till godo (vid köp); ~ feathers (ei. down), vädra och sortera fjäder med fläkt; ~ the lines,boktr, sluta ihop raderna ; ~ logs, flotta timmerstockar; ~ one mad (distracted, wild), göra ngn galen; ~ (an actor) off the stage, uthvissla; ~ to the wall, bild. hårdt ansätta, jfr ~ to bay o. ~ into a corner under dessa senare ord; to let lata farkost o. d.

drifva; utslunga (kasta, afskjuta); ~ at, åsyfta, syfta på; gå ut på (om ett resonnemang); to let ~ at (t. ex. with a cane), måtta ett slag åt, slå till ngn; anfalla, öfverfalla ngn; ~ away, drifva bort; köra (jaga) bort, afmota; fördrifva tid, bekymmer; (vn.) köra, åka, fara bort; ~ in, drifva, slå, »köra» in; mii. kasta tillbaka förposter o. d.; ~ off, se ~ away; äfv. förhala tiden för ngn; ~ out, utdrifva; köra bort (t. ex. ur huset); boktr, slå emellan; (vn.) fara ut och åka; ~ up, Uppdrifva, Uppdyrka priset, särsk. vid en auktion; (vn.) köra fram (at the door, till ingången, till porten); to take a göra en promenad i vagn; föra ngn ut på en åktur; to be on the ~ F, vara i rörelse (på benen, »i farten»). —bolt, se drift-bolt. drivel, driv'el, vn. drägla; »fåna», varapjoll-rig, jfr dote; s. drägel; joller, pjoller, meningslöst prat; † se töij. ~ler, -ur, s. dräg-lare; fjoskig människa, fåne, tok. b|ing, -ing, prt.; a. dräglande; fjoskig, pjollrig; s. dräglande; pjollrighet, fjosk; ömklig svaghet i handlingssätt.

driven, driv'n, pp. af drive; s. mek. hjul ei. maskindel som drifves af en driver.

driver, dri'vur, s. drifvare, tvingare etc.; Am. slafpådrifvare; kreaturs-fösare; körsven, kusk; lokomotivförare (engine-^); tekn. drifvare: verktyg hvarmed ngt (på-) drifves: drifbult, drifholts etc., ei.: maskindel som sätter en annan i rörelse: dref, drifhjul, jfr sms. under driving; sjö. se spanker.

driving, dri' ving, prt. af drive; a. påträngande med kraft, stark vind, »drifvande», äfv. om person: driftig, verksam; mek. sättande ngt annat i rörelse, drif-, jfr sms. ; s. (på-)

drifvande, —anchor, s. sjö. drifankare. —axle, s. mek. drifaxel på hvilken drifbjulet sitter. —band, —belt, s. drifrem, maskinrem. —box, s. kuskbock; mek. lagergång för en —axle. —mallet, s. drifklubba. —note, s. mus. not i slutet af en takt genom båge förbunden med en följande af samma tonhöjd. —Seat, s. kuskbock. —Shaft, s. mek. drifaxel, hufvudaxel. ~ -wheel, S. drifhjul (t. ex. å ett lokomotiv). ~ -Whip, s. formans (lång)piska. drizzle, driz'l, vn. dugga, småregna; va. drypa, utgjuta i små droppar; s. (äfv. ~ of rain) duggregn; regntjocka, drizzling, -mg,prt.;s. duggande, duggregn (-.^rain). drizzly, -i, a. duggande, i aiim. fint fördelad om nederbörd; lik duggregn; rik på duggregn, droek, diok, 5. Eng. prov. vattendrag. drOg(h)er, dro'gur, s. vestind. lastdragare

(fartyg).

dr0g(0)man, drog'(o)man, se dragoman. droit, eg. fr., dröjt, s. jur. rättighet; (rätt till)

pålaga, sportler, droll, drol, a. löjlig, lustig, narraktig, besatt; skämtsam, tokrolig; s. gycklare eg. tin yrket, lustighetsmakare, upptågsmaka-re; lustighet, upptåg; vn. gyckla. ~er †, -ur, s. se föreg. s. ~ery, -uri, s. lustighet; lustigheter, skämt, upptåg; komisk skildring ei. teckning; dockspel, docka †. singly, -ingli, ad. lustigt, på skämt. ~ish, -isj, a. smårolig. dromedary, drum ëdåri, 5. zool. dromedar, enpucklig (arabisk) kamel (Camelus dromedarius).

drone, drèn, s. drönare (hanbi, äfv. —bee); drönare, lätting; surr, brummande läte; mus. brumbas; bourdon, bas i en säckpipa (äfv. —pipe); vn. dröna, latas, lefva i lätja; surra, brumma; mumla; va. mumla fram; ~ out. frammumla, dronish, -isj, a. drönig, trög, lat. dronishness, -isjnës, s. drönighet, lätja. drony, -i, a. se dronish. drool, drol, vn. Eng. prov. Am. F (barnspr.) drägla. droop, drop, vn. sloka, hänga ned, sjunka

ned af matthet, af brist på näring; (börja) vissna ; aftyna äfv. om samtal o. d., falla af; sjunka om modet o. d.; fälla modet, vara (blifva) nedslagen, tråna (bort); poet. aftaga, sjunka om dagen; Va. hänga hufvudet, sloka vingen, sänka sina grenar o. d.; s. slokande, nedlut-ning. ~er, -ur, s. slokare. ^ing, -ing, prt.; a. slokande; nedhängande, nedlu-tande; nedfäld; af tynande, svag; nedslagen, trånande; s. slokande etc.; aftynande; nedslagenhet, trånande; ~ willow, tårpil, drop, drop, s. droppe; dropplik prydnad: örhänge; slipadt glas i en glaskrona;

rund (»engelsk») karamell; byg. droppe i doriska byggnadsstilen; fallucka, särsk. fallbräde under en galge; ett slags lyftkran för kollastning; fall, fallhöjd; sjö. däckets bugt el. språng; sjö. ett undersegels djup; teat, ridå, jfr —curtain; tekn. se "u-press; pl. med. droppar; va. låta droppa, drypa; spilla; låta falla, släppa, tappa, fälla, (ned)sänka; sjö. låta gå ankare etc.; låta ned-(ur)stiga, aflemna passagerare; låta fara, lemna åsido, öfvergifva, sluta med, afbryta samtal (om) ett ämne etc.; låta Undfalla sig, fälla ett yttrande, ett ord; inflicka; bestänka; kasta föi; vn. drypa (with, af), droppa (ned); läcka; falla; sänkas, sjunka äfv. om pris; falla ifrån, dö; (få) förfalla, falla igenom, ej bli af, ej vidare komma i fråga; upphöra;

»gå ut», förfalla (t. ex. om försäkringspolis); se vid. ~ vacant o. ~ short }|<; sjö. vara så och så djupt om segel; aftaga om vind; a ~ tOO much, ett glas för mycket; a ~ in the bucket, ordspr. en droppe i hafvet; Prince Rupert's

~s, spröda glasdroppar (fysikalisk leksak); to give a person the ~ F, ej mer (vilja) känna igen (ngn); fond of the som gärna tager sig ett glas; ~ after by 'N/S, droppvis; ~ an acquaintance, afbryta bekantskapen med ngn; a letter at the post-office, lemna ett bref på posten; ~ me a copper, en tiggares »skänk mig en slant»; ~ me a line, »skrif några rader» (till mig); ~ a port, sjö. anlöpa en hamn; ~ short, bild. ej hinna målet, ej orka fram; ~ vacant, blifva ledig om ämbete; ~ away, falla (bort) den ena efter den andra; ~ down, va. fälla (tappa etc.) till marken; vn. falla ned; sjö. drifva (segla*etc.) utföre (en flod), ut till sjös, utlöpa; slå sig ned; ~ down upon, klandra, anmärka på, lasta; ~ in, va. nämna i förbigående, kasta in ett ord; vn. komma in, ingå (t. ex.hand. om order); F oväntadt göra besök, »titta in» (at, hos); ~ into, falla i; ~ off, falla af, aftyna; »troppa af», jfr away, falla ifrån, »falla af pinnen», »köla af» ; få afsked, mista sin plats; »lura af», somna in; ~ out, stjäla sig ut, »afdrypa». —Cake, s. ett slags tebröd med korinter. —Colour, s. lackfärg. —Curtain, s. ridå, särks. tablåridå. —hammer, se ~-^>ress. —leaf, s.

f äll(bord)skif v a. —I etter, s. Am. lokal-bref. ~meal †, ~mele †, -mèl, ad. droppvis. —press, s. fallhammare, hejare i

smedjor etc. ~(-)SCene, S. se r^-CUrtain. ~

-serene, s. se gutta-serena. —stone, s.

min. droppsten, —table, s. ett slags hiss-maskin för större tyngder, is. lokomotivhjul. 'v/

-water, s. bot. stäkra (Oenanthe). — WOrt, s. bot. brudbröd (Spiræa filipendula);

water »v, se nu-water. ~let, -let, s. liten droppe. ~per, -år, s. droppare, drypare etc.; gruf. förgrening af en malmådra. ping, -ing,prt.; a. drypande, droppande; i sms. afdrypnings- (jfr nedan) ei. droppnings-(bottle, glass, tube); s. drypande, droppande, läckande (: ~ out); pl. hvad som dryper, spilles; jagt.spillning; (koi-)stybb; ~ fire, mil. plottereld, oregelbunden eld. ~ping-board, s. torkställning (bräde, bord, rissel etc.) hvarpå ngt lägges för att afdrypa; torkstege, dropsical, drop'sikal, a. vattusiktig; vatt-sots-. ~ness, -nës, s. vattusiktighet. dropsied, -sid, a. vattusiktig. dropsy, -si,

S. med. vattsot.

droschka, dr6sj'kå, drosky, ry., dros'ki, s.

(rysk) droska (låg smal droska: »läkardroska»). dross, drés, 5. skum på smältande metall, af-stråk, kräts, slagg; rost; affall, afskräde, skräp, smörja (ngt värdelöst). ~iness, -inës, s. orenhet jfr föreg. ~y, -i, a. oren, blandad med dross; värdelös, drought, draut, S. torka (markens, vädrets torrhet), regnbrist; törst; brist, knapp tillgång (of, på), finess, -inës, s. torrhet, torka. ~y, -1, a. torr, regnlös; törstig. drOUth, drauth, etc. se föreg, drove, dr6v, imp. af drive; s. (kreaturs)drift; poet. skara af djur i rörelse; folkhop i rörelse; väg för boskapsdrift; åkerb. vattningskanal. ~r, -ur, s. kreaturs-fösare; kreaturshandlare som kommer med en drift. droving, -ing, s. en drover's verksamhet ei. yrke. drown, draun, va. dränka (in, i); nedsänka helt och hållet i vatten; genomblöta; öfversvämma; förtaga annat ljud, fördunkla annat ljus; bild. Öfverväldiga, jfr ex.; Vn. drunkna; ^ one's self, dränka sig; biid. hejdlöst störta sig (in sensual pleasures, i sinliga njutningar); ~ care} dränka sorgen i glaset etc. ~ed, -d, pp. dränkt; öfvers vämmad; drunknad; to be drunkna; ~ in debt(s), försänkt i skuld; ~ in tears, badande i tårar. ~er, -ur, s. ngn som dränker, ngt som dränker, öf-versvämmar. ~ing, -ing, prt.; a.; s. dränkande; drunknande. drOWSe, drauz, vn. slumra, halfsofva; sofva oroligt; vara sömnig; va. sofva, göra sömnig; s. slummer, halfsömn. drowsily, -ill, ad. sömnigt, halfsofvande. drOWSi-ness, -inës, s. sömnighet; sömnaktighet, tröghet, lätja. drowsy, drau'zi, a. sömnig, tung af sömn; sömngifvande, tung, tråkig; sömnaktig, trög, dum. ~-headed, a. sömntung, sömnig; lat, trög, dum.

drub, drub, va. (imp. o. pp. ~bed, -d) prygla, banka, slå med en käpp o. d.; vn. slå, trumma med fingrarna; s. slag med en käpp o. d. ber, -ur, s. pryglare, en som slår. ^bing, -ing, prt.; s. prygel, stryk; a sound ett godt kok stryk, drudge, drudj, vn. förrätta grofarbete (släp-göra), släpa och träla, slita ut sig med hårdt arbete; 5. arbetssträl; handtlangare, alias »passopp»; Am. ej renad whisky. ~r, -ur, s. arbetssträl. ~ry, -uri, s. släpande, trälande i tungt (och simpelt) arbete; drängarbete, släpgöra. drug, drug, s. med. farm. drog; pl. droger, färgstoffer, kemiska materialier; »droppar»; hand. si. osäljbar vara (som blir liggande osåld: a ~ in the market); vn. {imp. o. pp. -ged, -d) ordinera medikamenten va. gifva in medicin i stora doser; tillsätta dryck (försätta med) ngt giftigt (narkotiskt, rusande); förgifta, gifva in ngt giftigt; döfva, drugget, drug'ët, s. drogett, tryckt matt-väfnad.

druggist, drug'ist, s. droghandlare (i Am.

ofta äfv. apotekare). Druid, dro'id, s. druid (keltisk prest). ~CSS, -ës, s. keltisk prestinna. ~ic(al), -'ik(al), ~"lSh, -isj, a. druidisk. ~ism, -izm, s. druidernas religions- och lärosystem, drum, drum, s. trumma; mil. trumslagare; ngt cylindriskt som liknar en trumma: rund ask för fikon; mek. trumma, vals, (kort) cylinder, rulle, is. en hvarpå en rem ei. lina upprullas; byg. tambur for kupol ei. å en kolonn (: hufvuddel af en kapitäl); anat. of the ear) trumhålan (med) trumhinnan; r förr (afton)sällskap, stort spelparti; F tebjudning före middagen; zool. se "»-fish; vn. trumma (äfv. with one's fingers; for, efter, recruits, customers); låta som en trumma (t. ex. om en spelande orre); bulta, klappa häftigt om hjärtat; va. trumma ihop, jfr ~ up; big double bastrumma; brass side small liten trumma; with beating, med trumhvirflar, under trummornas dån, »med pukor och trumpeter» ; ~ out, skymfligt förjaga ur hären (ur regementet); ~ up, trumma ihop, äfv. biid. sammankalla, Am. skaffa ihop från alla håll (t. ex. customers). ~ -fish, s. zool. ett slags snultra (hafsfisk, Po-gonias). ~-head, s. slagskinn på en trumma; sjö. gångspelshufvud; ~ court -martial, mil. ståndrätt. ~-major, s. rege-mentstrumslagare. ~-Saw, s. kronsåg. ~Stick, s. trumpinne; ngt som liknar en trumpinne, ss. lår af en (stekt) fågel; si. ben. ~mer, -ur, s. en som trummar

(ihop), Am. en som skaffar ihop kunder; trumslagare, drumble †, drumbl, vn. söla; fubbla; dåna

ss. en trumma.

drumly, drum'li, a. skotl. lerig, grumlig. Drummond-light, drum'ond-lit, s. kalkljus. drunk, drångk, pp. af drink; ap. drucken, rusig (with, af); dränkt, fuktad (with, i, med); s. si. rummel, »supning»; ~ as a lord ei. piper, »full som en borstbindare»; ever ever dry, ju mer man dricker, dess törstigare blir man; to get (ei. make one's self) berusa sig, supa sig full; the ladies were äfv. (jfr drink the ladies) man drack damernas skål; mad »vild» af rus. ~ard, -urd, s. drinkare (: habitual ~en, -n, pp. af drink a. drucken numera oftast försupen, supig; af ruset framkallad, som sker i fyllan och villan (quarrel etc.); in a ~ fit, under ruset, i fyllan, openness, -enes, s. fylla, rus äfv. bild.; dryckenskap, drupaceous, drèpå'sjus, a. bot. bärande

stenfrukt; stenfruktartad. drupe, drop, s. bot. stenfrukt (ss. körsbär, plommon o. d.). nw|, -ël, s. bot. bärlik frukt innehållande många hårda frön (hallonfrukt), druse, droz, S. min. drushål (hålighet i bärg åhvars väggar kristaller sitta). ~ d, -d, drusy, -i, a. drusformi g. drux(e)y, druk'si, a. skeppsbyg. fläckad af

(begynnande) röta. druze, se druse.

dry, dri, a. torr i alla bet. äfv. bild. (särsk. mål.: hård): ointressant, fadd, tråkig; mager, ofruktbar; utsinad, i sin om en ko; torr i halsen, törstig; kem. tekn. skeende på torra vägen (assay, process etc.); om metaller utan slagg, öfvergår koppar; wid. skarp, klipsk, hvass, sarkastisk; kall, hård, sträf; va. (imp. o. pp. dried, -d) torka; uttorka, förtorka (äfv. med away, Up); torrlägga mark; länsa, tömma; vn. torka, blifva torr, förtorkas (äfv. med up); ~ boots F, en skarp karl; ~ casting, gjutning i sand; ~ dyster, stolpiller; ~ fish, hand. icke-färsk (saltad, rökt ei. torkad) fisk; ~ fruit, torkad frukt; ~ goods, hand. manufakturvaror, alngods (tyger, spetsar, band etc., i mots, till specerier); ~ measure, mått för torra varor; ~ money, klingande mynt; ~ steam, öfverhettad ånga; ~ wheel, osmordt hjul; ~ wine, »tort» (starkt) vin (»sekt») i mots, till sött; ~ as a bone, (vanlig liknelse) torr som fnöske; it is ~ talking, det blir tort att prata; to draw länsa äfv. F på pengar; to run rinna ut, torka Ut om en flod; sina ut om en ko; to hang (ptit) to hänga (ställa etc.) att torka

(»på tork»); ~ up, va. torka upp; torka bort (tears); vn. torka upp, ut; förtorka; si. upphöra att prata; to be dried up with thirst, försmäkta af törst. ~-beat †, va. mörbulta. ~-blOW, s. slag utan blodvite, kontusion; äfv. hårdt slag, »dryg» släng.

grufarbetares namn på sinkspat. 'v

-boned, a. bara »ben och skinn». dock, s. torrdocka, jfr under dock. ~-eyed, a. med torra ögon (utan tårar). ~-fat, se f^-vat. ~f00t, a.; adv. torrskodd; s. † hund som spårar villebråd utan vädring. rv-nur$e, s. »torramma»; (sjuk)sköterska; F handledare, »barnpiga» se va.; va. uppföda

barn utan di; mil. si. om en underordnad Sufflera en chef hvad som skall kommenderas.

oil,

se sms. under drying. pile, fys. galvanisk stapel utan fluidum, ^-plate -process, s. fotografering med torra plåtar. ~-point, s. fin radérnål. ~-r0t, s. torr-röta; veter. lungröta hos får. ~-rub, va. gnida ren utan vatten; äfv. bona golf. ^salter, 5. förr viktualiehandlare;

nu en

som handlar med färgstoff er och kemikalier, jfr druggist. ~-Saltery, s. en salter's affär ei. varor. ~-shod, a. torrskodd. ~(StOne)-wall, s. mur utan bruk. ~-StOVe, s. torrhus (i ett) (växthus). ~-vat, s. kärl, korg etc. för torra varor, dryad, dri'åd, s. grek. mvt. dryad, skogsnymf. dryer, drl'ur, s. torkare; tekn. torkapparat i aiim.; torkrum, jfr sms. under drying; torkmedel tin oljefärg, pl. »torksaker», drying, dri'ing, prt.; a. torkande, tjänande att torka ngt, i sms. tork- (house, kiln, room etc.); s. torkning. ~-Cl0Set, s. torkrum. ^-ground, ~-yard, s. plats där kläder hängas på tork. ~-line, ~-rope, s. klädstreck. ~-0il, s. olja som duger att tillblanda till oljefärg, kokt linolja, linoljefernissa. ~-StOVe, s. torkugn, tekn. darrugn, kölna; se äfv. sms. under dry.

dryly, -li, ad. tort, jfr dry. dryness,

-nës, s. torrhet, äfv. wid., jfr dry. duad, du'ad, se duality. dual, du'ål, a. betecknande ett tvåtal; bestående af ei. tillhörande två; s. gram. du-alis; ~ number, gram. dualis. ~ine, -in, ~in, -in. s. nitroglycerin. ~ism, -izm, s. fii. dualism, antagande af tvänne principer. ~ist, -ist, s. ei. (jfr föreg.) dualist. ~istic, -is'tik, a. dualistisk. ~ity, -'lti, s. tvåhet; delning, sönderfallande i två. dub,dub,

1. s. prov. vattenpuss; pl. smuts, dy. dub, dub, 2. va. (imp. o. pp. ~bed, -d) dubba till riddare a person a knight); gifva titel ei. (heders)namn; bekläda, pryda †; tekn. släta, särsk. slikta (jämna) med en däksel (~-adze); smörja läder under bered-

ningen; l'Ugga kläde ; Vn, bllllra som en trumma,

larma; s.)((slag; ~ a cock, beskära en tupp för att bereda honom till tuppfäkt-ning; ~ a fly, lok. tillreda en konstgjord flnga till metning; ~ ont, utfylla groparna i en ojämn yta särsk. i en mur som skall rappas. ~ber, -ur, (l.) s. sliktare, slätare; ngn, ngt som slätar etc., jfr ofvan va.; (2.) se dupper. ^bilig, -ing, pvt.; s. slätning, sliktning etc., jfr ofvan va.; garfvares läder-smörja; väfklister, dubiosity^, dubios'iti; 8. tvifvelaktighet;

tvifvelaktig sak. dubious, du'bius, a. tvifvelaktig, oviss i sitt sinne, tveksam; oviss, obestämd, osäker; vacklande bild. om person el. handlingssätt.

ness, -nës, tvifvelaktighet, ovisshet, etc. dubitable‡, du'bitabl, a. tvifvelaktig, oviss, dubitably% -i, ad. tvifvelaktigt, tvekande. dubitation -ta'sjun, s. tvifvel, tvekan.

ducal, dii'kal, a. hertiglig; ~ cap, ~ coronet., hertiglig krona, ducat, duk'at, s. dukat. ^00n, -o'n, s. half-

dukat (förr brukligt silfvermynt i Venedig och Holland).

duce, dus, s. se deuce 1.; P två, pence. ducheSS, dutj'es, s. hertiginna; tekn. takskiffer af största sort (24X 16 inches, äfv.

~-slate).

duchy, dutj'i, s. hertigdöme (~ är titeln for 2

af Englands tcrritoriela afdelningar [motsv. eljes ett

county] nämi.: ~ of Cornwall o. ~ of Lancaster); (i))~ Chamber of Lancaster, ofta ~-C0Urt, s. domstol i ärenden efter equity rörande kronans domäner i Lancaster, duck, duk, 1. s. segelduk, tältduk, buldan;

pl. F (hvita) lärftsbyxor, buldanbyxor. duck, duk, 2. s. and, anka (slägtet Anas); nickning; F docka, pulla (smekord); vn. doppa sig, hastigt dyka ned, taga sig en doppning; böja ned hufvudet, nicka; buga sig; va. »doppa», gifva en doppning; doppa hufvudet på; böja, nicka på hufvudet; lame börs si. bankrutterad vinglare (utstruken från börsen); to make ~s and drakes, to play at fs and drakes, »kasta smörgås»; to make fs and drakes of, kasta bort, lättsinnigt förslösa pengar o. d.; ~ up, sjö. giga upp. ~-ant, s. Jamaika termit, hvit myra. ~-bill, s. zool. australiskt näbbdjur (Ornithorhyncus paradoxus) ; pl. namn på de bredtåade skor som buros i i5:de årh. ~-billed, a. med anknäbb; ~ bit, tekn. halfelliptisk skedborr; ~platypus, se föreg. s. ~-gun, se ducking gun. ~-hawk, se moor-buzzard. ""-legged, a. med korta ben. ~('s)-meat, se f-weed. ~-mo!e, se fbill. ~'s-f00t, S. bot. namn på

Alchemilla vulgaris samt på Podophyllum peltatum (en ranunculusart). ^W6ed, S. bot.

andmat (Lemna), ^er, -ur, s. doppare, dykare etc.; en som bugar sig; en som »kryper» och bockar; zool. se diver, ""ing, -ing, prt.; s. doppning etc.; kölhalning (förr brukligt straff). ^fog-gUn, S. hagelbössa (för andjagt). ^ing-StOOl, s. vippbräde med en stol på ändan hvilken doppades i vattnet (förr brukligt straffredskap för trätlystna kvinnor etc.). tiling, -ling, s. ankunge, andunge. ~0y, -oj, se decoy.

duCt, dukt, s. (rör)ledning, ledningsrör, -kanal, -gång, särsk. hos djur och växter: kärl; ledning, förande †. ~ile, -il, a. uttänje-lig, smidig särsk. om metall som kan utdragas till tråd; böjlig ofta bild.: lättböjd, foglig. ~ileness, -lines, ~ility, -iriti, 5. ut-tänjbarhet, sträckbarhet, smidighet; böj-lighet äfv. biid. ~0r, -ur, s. (1.) ledare; (2.) förvr. af doctor, se d. o., tekn.

dudder, dud'ur, 1. va. prov. bedöfva ei. göra yr i hufvudet med larm; vn. skälfva, huttra.

dudder, düd'ur, 2, s. kringvandrande mång-

lare med skräpsaker, jfr duffer. dudgeon, dudj'un, l. s. vrede, ilska, groll; a. grof, rå, obildad; to take something in taga ngt illa upp; in high ~ F, häftigt uppretad, dudgeon, dudj'un, 2. s. stilett, liten dolk; dolkskaft.

dudS, dudz, s. pl. F gamla kläder, paltor; »grejor» (ens saker), bylten.

due, du, a. tillkommande ngn, skyldig; förfallen till betalning; tillbörlig, vederbörlig; behörig, lämplig; riktig, noggrann ; om kommunikationsmedel (bantåg, ångbåt, post etc.) med regelbundna turer SOm på grund af turlistan väntas; ad. noga, riktigt, sjö. rättvisande jfr ex.; s. skyldighet, pligt; hvad med rätta tillkommer ngn, rätt; lön, afgift, tribut, skatt, ofta i pl. umgälder; hand. förfallotid jfr ex.; ~ cash, valuta förfallen; ~ course, sjö. rättvisande kurs ; se vid. under c.; f north, sjö. rättvisande nord (d. v. s. med afräkning af kompassens missvisning) ; rätt nordlig (course etc.), jfr föreg. ; ~ to ..., som man är skyldig, som tillkommer; som ngn har att fordra; orsakad genom .., att tillskrifva .., tack vare ..; ~ to me, (jfr föreg.) hand. mig till godo; debts ~ and owing, hand. fordringar och skulder; to become (come, fall) förfalla till betalning ; civility is ~ from one man to another, den ene är skyldig den andre höflighet; every man his f, (gif) hvar och en hvad honom med rätta tillkommer; stundom »ära den som äras bör» ; to have (wages etc.) hafva .. till godo; the next train was not ~ till 7, nästa tåg skulle ej komma förrän kl. 7; before före förfallotiden; by med rätta; in ~ season, i sinom tid; when vid förfallotiden. ~-bill, s. icke transportabel skuldsedel. ~flll >f<, -ful, a. passande, behörig, duel, dii'el, s. duell, envig, tvekamp; vn. duellera; va. † (ensam) kämpa mot. ler †, -ur, se r^ist. ~ling, -ing, prt.; s. duellerande; duell; ~ pistols, duellerings-pistoler. ~list, -ist, s. duellant. ~lo, it., -'o, s. duell; duellen och lagarna därför. ~lum, -'um, s. medeltidslag. envig såsom gudsdom.

dueness, dii'nes, s. tillbörlighet etc., jfr due. duenna, sp., duën'å, s. duenna, äldre sällskapsdam, äldre fruntimmer som har uppsigt öfver ett yngre (eg. i Spanien och Portugal).

duet, duet', ~to, it., -o, S. mus. duo, duett, duff, duf, S. prov. deg; is. bland sjömän mjöl-klimp (maträtt); lok. gruf. kolstybb.

duffel, duf'1, s. doffel.

duffer, duf'ur, s. si. kringvandrande mång-lare med skräpvaror; F odåga, träskalle, perukstock; se vid. cheat. duffle, se duffel. duffy, duf'i, se doughy.

dug, dug, 1. imp. o. pp. af dig. ~-OUt, s. Am. kanot ei. ökstock af en urhålkad trädstam.

dug, dug, 2. s. spene; P patt.

dugong, dugong', S. zool. sjöko (växtätande djur

stående mellan hval och säl, Halicare). duke, duk, S. hertig (i Engl. äfv. adelsman af högsta rang); to dine with (2))~ Humphrey F, få vara utan middag, ^dom, -dum, s. hertigdöme; hertiglig värdighet. ~ ship, -sjip, s. hertiglig värdighet; (His D^J)

äfv. titel för en hertig †.

dulcamara, dulkama'ra, s. bot. bäsksöta,

kvesved (Solanum Dulcamara), dulcef, duls, va. göra söt; förljufva. ~t, -ët, a. söt; ljuf, smekande om ljud; biid. ljuflig, angenäm, dulciana, -ia'na, s. mus. dulcian (orgelregister). dulcification, -ifikà-sjun, s. sötande, försötmande. dulcified, -ifid, pp.-, a. sötad, jfr föij. dulcify, -ifi, va. (imp. o. pp. se föreg.) söta, göra söt; borttaga syra, sälta ei. bäska ifrån, dulci-

loquy†, -il'okwi, 5. sött tal. dulcimer,

-imur, s. psaltare (stränginstrument); frun-timmersmössa †. duledge, du'lëdj, s. dymling särsk. mellan

hjullötar.

dull, dul, a. trög, biid. oläraktig, dum; tung biid.; känslolös; slö äfv. biid., trubbig; matt, glanslös, dunkel; mulen, »grå* dag; dof

om ljud; dåsig, sömnig, »olifvad»; långtrådig, tråkig, ledsam; som har ledsamt; hand. trög, Stilla, flau (om marknaden, om varor utan efterfrågan: ~ of sale); va. förslöa, göra matt, trög etc.; försvaga syn etc., fördunkla; förlama biid., stocka, hämma; vn. förslöas, blifva trög, etc.; ~ sale, trög afsättning; the ~ season, is. hand. den »döda» årstiden, den tid då rörelsen ligger nere; ~ seeing, ~ sight, svag syn, skumögdhet; ~ times, hand. dåliga tider, jfr ~ season; ~ of hearing, lom-hörd, något döf; ~ of seeing, svagsynt; to be hand. om affärerna ligga nere; hafva tråkigt, ^brained, a. trögskallig, tjockskallig, dum. ~-brOWed, a. med dyster uppsyn, ^-disposed, a. tungsint. ~ -edge, s. vankant i trä. ~-eyed, a. med sömnig uppsyn. ~-head, s. tjockskalle, dumhufvud. ~-headed, ~-pated, se ~ -brained. ^-Sighted, a. svagsynt, skum-ögd. ~-witted, se brained. ~ard, -urd, a. dum, trög; s. »trögdas», tjockskalle. ~er, -ur, s. ngn, ngt som gör dum, trög etc. ~ish, -isj, a. något trög af sig. ness, -nës, s. tröghet, tyngd biid.-, dåsighet, slöhet; tråkighet; matthet etc., jfr dull. ~y, -1, a. dof; acl. trögt etc., jfr dull. dulness, se dullness.

dulse, duls, s. bot. ett slags ätlig hafstång (Halymenia edulis m. fl. arter).

duly, du'li, ad. (af due) vederbörligen, tillbörligen, riktigt.

dum, dum, S. lok. gruf. dörrstock (timring i form af dörrfoder).

dumb, dum, a. stum; mållös; tyst; klanglös om mynt; vn. † förstumma; ~ brutes, ~ creatures, oskäliga djur; ~ from one's birth, born stum från födseln; to strike göra mållös; förstumma, stoppa munmen till på; to be struck blifva mållös (af häpnad o. d.). ~-bellS, 5. pl. handt-lar, handtyngder (gymnastikapparat för öfning af armstyrka). ~"bull, S. Am. kagge med ett skinn spändt öfver ena botten, från hvars midt en vaxad tågstump nedhänger (när

man drager med handen öfver detta rep, låter det som en oxes råmande). ~-Cake, s. kaka som på S:t Markus dag (25 april) under tystnad och med vissa ceremonier tillagas af flickor för att få skåda sin tillkommande. ~

-cane, s. bot. en vestindisk växt (Ca-

ladium) som tuggad kommer tungan att svullna så att talförmågan förtages. ^-cartridge, exercispatron, blindpatron. craft, s. mek. domkraft, ^-Crambo, 5. F pantomi-misk rimlek, »charade en action». ~ -found, se dumfound. ^-furnace, s. ven-tilationsugn i grufvor. /v/-sllOW, s. pan-

à: note, o: do, h\ nor, å: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.dumb-show

F Talspråk. åëé P Lågt språk.

dunnish

tomim; teat, stumt spel, framställning medelst åtbörder. ~-truCk, s. art. axelkloss på lavett, ^-waiter, s. (biss)apparat som för maten från köket till matsalen; sidobord för servering, dumetose, du'mtos, a. bot. buskartad. dumfound, dum'faund, ~er †, -'ur, va. F göra stum (af häpnad), slå med stumhet, jfr strike dumb. dummador, dum'ador, se dorr. zool. dummy, dum'i, 5. (pl. -mies, -z) F dumbe; se dumb-waiter; spel. träkarl; i aiimht ngt som blott har utseendet af något utan att vara det, särsk. skylt, ngt att skylta med (ss. [tom] flaska ei. låda i butik-(fönster) som ej innehåller hvad etiketten angifver; bokband innehållande en träkloss ei. d.); skyltdocka som uppbär kläder ei. peruk; teat, stum person, statist; träkanon; tekn. gatulokomotiv med kondensering så att ångan ej höres; a. Stum, tyst; (i sms.) falsk, låtsad, blott föreställande ngt, jfr ofvan s.; ~ car, spårvagn med ångmaskin (gömd) i en kupé; ~ rifle, trägevär till exercis; to play sköta träkarlen i kortspel.

dumose, dumo's, dumous, -'mus, a. snårig,

snårlik; yfvig(t) busklik, dump, dump, 1. va. Eng. lok. bulta, dunka; Am. afstjälpa kärrlass; s. blymark nytjad i pitch-farthing; F i nekande uttryck »styfver»; pl. pengar; afstjälpningsplats för byggnadsgrus, sopor o. d. dump, dump, 2. s. F svårmod, dysterhet, nedslagenhet, tungsinthet oftast i pl.; tankspriddhet †; sorgemusik, sorgesång †; visstump † ; förr ett slags långsam dans; to be (down) in the ~s F, vara ur humör, »melankalkouisk», »hängfärdig». dumpage, dum'pcädj, 5. Am. rättighet till ei.

afgift för afstjälpning, jfr dump, 1. dumping, dum'ping, pvt. af dump, 1.; s. afstjälpning af lass. ^-bucket, 5. gruf. malm-tunna med rörlig botten som tömmer sig själf. ~-Car, s. (malm)vagn med lösbotten, jfr föreg.; se vid. följ. ~-CaPt, S. Vipp-

kärra. ^-ground, s. afstjälpningsplats. ~-Sled, s. Am. vippsläde, dumpish, dump'isj, a. F tur.g(sint), dyster, nedslagen. ~neSS, -nes, s. tungsinthet, dumpling, dump'ling, s. kokk. munk, jfr apple

dumpy, dum'pi, a. kort och tjock; under-sätsig, stadigt bygd (växt), satt; surmu-len, trumpen; s. F lunsa. ~-level, s. landtm. teleskoplibell, afvägningsinstrument, dun, dun, 1. s. kulle, jordvall, jfr dune. dun, dån, 2. va. »björna», enträget, pockande kräfva ei. ansätta med en begäran;

s. besvärlig fordringsegare, »björns; an-fordran, kraf. dun, dun, 3. a. mörkbrun, svartaktig; dunkel, mörk; s. se fly; va. Am. insalta

torsk, kabiljo (och låta den ligga så att den får mörk färg). ~-bee, s. tordyfvel. ~-bird, s. zool. rödhalsad dykand (Fuligula ferina). ~ -diver, zool. (hona af) storskrake, jfr goosander. ~-fish, s. saltad kabiljo (mörk

till färgen). ~"fly, S. se **-bee; äfv. ett slags

konstgjord fluga tin mete. dunce, duns, s. enfaldig människa, dum-merjöns, pundhufvud. ~ry, -uri, s. dumhet. duncish % -isj, a. enfaldig, dum. dunder, dun'dur, s. v. ind. drägg af sockerrörssaft till romberedning.

dunderhead, dundurhed, dunderpate, -pàt,

s. tjockskalle, pundhufvud. ~ed, -ëd, a. tjockskallig, pundhufvad. dundreary, dundre'ri, s. si. inskränkt men

»oskadlig» snobb, en »Schumrich». dune, dun, s. (flyg)sandkulle vid hafvet, pl. dyner; Skoti. forntida skans, rund byggnad med koniskt tak. dung, dung, s. dynga, gödsel; va. gödsla med spinning; tekn. beta i gödselbad. ~

-beetle, s. tordyfvel. ~-fork, s. dyng-grepe. ~hill, s. gödselhög; wid. »smutsen» (to lift from the usel tillvaro; a. låg, usel. ~meer, s. ofta i pl. gödselgrop, gödselstad. ~-pit, se föreg. ~-yard, s. bakgård vid ladugården där gödselstackar hafva sin plats; gödselstad, dungeon, dun'djun, s. rörr borgtorn, jfr don-jon; fångtorn; djupt, mörkt fängelse. ~ed, -d, a. inspärrad i fångtornet, dunging, dung'ing, prt.; s. gödslande (med kreatursspillning); (betning i) gödselbad; a. i sms. gödnings-, dlingy, -1, a. full af dynga; smutsig, lort-. dunker, dung'kur, se Seventh-Day-Baptist. dunlin, dun'lin, s. zool. sumpsnäppa (Tringa alpina).

dunlop, dun'lop, s. skotsk sötmjölksost. dunnage, dun'adj, s. sjö. stufningsved, bädd-ning under lasten; F ens saker, »grejor», dunned, dund, pp. (ztdun); a. hårdt ansatt af en »björn» ei. af »björnar», dunner, dun'ur. s. indrifvare af fordringar, en som »björnar», dunniness)((, dun'mes, s. lomhördhet, jfr dunny.

dunning, dun'mg, l. prt. af dun 2.; s. kräf-vande, gäldenärs ansättande, »björnande»; ~ letter, kraf bref, »björnbref». dunning, dun'mg, 2. prt. af dun, 3.; s. insalt-

ning etc. af kabiljo. dunnish, dån'isj, a. (jfr dun, 3. a.) brun-aktig.

dunny, dun'i, a. lok. lomhörd; trög att fatta, dunter-goose, dun'tur-gos, 5. Eng. prov. se

eider-goose. duo, it., eg. lat., räkn. i sms. två; S. mus.

duo, duett, ^decahedral, se dodeca... bdecimal, -dés'imal, a. i antal af tolf; grnndad på tolftalet. ^decimals, -des'i-målz, s. pl. (be)räkning efter tolfsyste-met. bdecimfid, -des'imfid, a. tolfdelad. bdecimo, -des'imo, a. i dnodes(format);

S. (bok i) duodes (tecknas: 121. ei. 12mo). bdecuple, -dek'upl, a. tolffald, tolfdub-bel. ^denary, -den'ari, a. grnndad på tolf; ~ arithmetic, talsystem i hvilket en siffra har tolf gånger större valör än den till höger om densamma (i motsats tm

det vanliga på tio grundade systemet). bdenUIT),

lat., -de'num, s. anat. tolftumstarmen. dupable, du'pabl, se dupeable. dupe, dup, 5. en som blifvit narrad; lätt-narrad, godtrogen person; va. narra, »hafva till bästa», begagna sig af ngns lättrogenhet; to be the ~ of, låta narra sig af, genom godtrogenhet bli ett offer för (äfv. a ~ to); to be ~d with, blifva narrad på en vara. bable, -abl, a. lätt-narrad, godtrogen. -ur, s. bedragare, dupion, du'pion, s. dubbelkokong af 2 ei. flere

silkesmaskar.

duple, du'pl, a. mat. dubbel; ~ ratio, förhållande som 2 : 1 (mots, subratio, som 1 : 2). ~X, -eks,

a. mat. mek. dubbel, sammansatt af tvänne; ~ ratio, sammansatt förhållande, duplicate, du'plikat, a. dubbel, tvåfaldig; dubbelviken; s. duplikat, lika lydande exemplar af en handling; pantkvitto; ngt liknande ett annat, motstycke; va. fördubbla, särsk. vetensk. gnm delning; vika dubbel; duplicera; ~proportion, ~ ratio, mat. kvadratiskt förhållande; of a bill, prima och sekunda af en växel; in in duplo, i två exemplar, duplication,

-ka'sjun, fördubbling, särsk. vetensk. af individer genom deluing; dllbbelvikning; ~ of the cube, mat. finnande af (sidan i) en kub af dubbelt så stort innehåll som en gifven kub. duplicative, -lv, a. fördubblande (sig), is. vetensk., jfr föreg. dUpI'lCatUre, -ur, 5. fördubbling; anat. fåll. duplicity, duplis'iti, .<?. dubbelhet, se double-ness o. double-dealing; jur. se double-plea. dupper, dup'ur, s. ind. läderflaska för olja o. d. dur, dèr, s. o.

a. mus. (i) dur.

durability, durabil'iti, 5. varaktighet, bestånd.

durable, du'rabl, a. varaktig; som »håller»; som har bestånd, beståndande. ^neSS, -nes, s. varaktighet.

dura-mater (lat. : hård moder), dll'rå mà'tur, S.

anat. yttre hjärnhinnan. duramen, lat., dura'men, s. kärnved i ett träd. durance, du'rans, s. fortvaro, bestånd †: fängelse, fångsel, fängsligt förvar: se vid. följ. s.- rsj vile, tukthus; in ~ vile, i fångenskap ofta bild. durant, -rant, S. ett förr brukligt starkt ylletyg, lasting, jfr everlasting. duration, -ra'sjun, s. fortvaro, varaktighet; tidslängd som ngt fortvarar, långvarighet; to be of long (short) (ej) vara länge, durbar, de'rbar, 5. ind. audienssal; audiens,

högtidlig mottagning, durdum, dè'rdum, s. F »spektakel», »väsen»,

»klamamus». duress, du'res, - s. intrång på ens frihet, tvång; jur. tvångsmål, tvingande hot. 0r, -'ur, s. en som använder tvingande hot. during, dli'ring, prep, under om fortvaro i tidén, durio, dii'rio, s. bot. ett malajiskt trädslag (Durio zibethinus). ~n, -n, s. den läckra frukten af durio (arv. durian, -rian). durity †, du'riti, s. hårdhet, stränghet, durra, durrha, dur'a, s. bot. durrakorn, kafferkorn (sädesslag i Asien, Afrika etc., Sorghum vulgäre), durst, se under dare. duse, se deuce, 2.

dusk, dåsk, a. dunkel, mörk, skum; s. dunkelhet, skumhet; skymning; mörk färg; va. † göra dunkel; vn. % skymma; ~ of the evening, aftonskymning; before b, före skymningens inbrott. ~en)(C, -n, va. göra dunkel, suddig; vn. skymma. ~ineSS, -inës, s. dunkelhet, skumhet, jfr r^y. ^isll, -isj, a. något dunkel, något mörk. bishness, -lsjnës, s. dunkelhet, halfskymning. ~y, -1, a. dunkel, skum, svagt upplyst; mörk tm färgen; dyster; fördunklad äfv. biid. dust, dust, s. stoft, dam; affall i form af fint pulver, sopor, borrmjöl, sågspån, fil-spån etc.; fint pulver; bot. frömjöl; guldstoft, guld i små partiklar, däraf F mynt, pengar; bild. (is. med art.) stoft, aska and ashes); förgänglighet; jorden ss. de dödas hvilostad, grafven; låghet, ringhet, förnedring; va. (af)damma; damma ned; sanda på; sikta; pulverisera; glätta med fin sand; ~ ofthe house, sopor; wet fint skum som yr i luften från vågor, från ett vattenfall etc.; to bite (P lick) the bita i gräset; to kick up (to raise) a ~ F, ställa till oväsen (about, over, för en saks skull, jfr följ.); to make a ~ about F, göra ett fasligt väsen öfver (för... skull); to throw ~ in one's eyes, slå blå dunster i ögonen på ngn; to go down into the b with shame, (svara fär-

dig att») sjunka i jorden af blygsel; to lay down in the vedervåga, (vara färdig att) offra lifvet etc. {for, för); to come to blifva stoft; down with the ~ F, fram med pluringarna! to ~ one's jacket F, gifva ngn på pelsen. ~-bifl, s. soplår, —box, s. sanddosa, —brand, s. brand

på säd (bot. en svamp: Uredo segetum). 'V-

-brush, s. damborste. —Cart, s. sopkärra. —COal, s. stenkolsstybb. —COat, s. damrock. —coloured, a. askfärgad. —heap, s. sophög, sopstack. —hole, s. grop (i the area) för sopor, aska o. d. —man, s. sopåkare. —pan, s. sopskyffel. —shot, s.

dunst (finaste blyhagel). —ShOVel, se —^ftW.

—sieve, s. såll för säd. —yard, s. (allmän) upplagsplats för sopor, sopbacke. ~er, -ur, s. ngn som dammar etc.; ngt hvarmed dammas: sopborste, damborste, damtrasa o. d.; såll, sikt; damrock. — iness, -inès, s. dammighet. "wing, -ing, jwt.; s. (af)damning; siktning. ~y, -1, a. dammig, full af dam; lik dam, särsk. tin färgen: ej klar, oren {a ~ red, a ~ white); P dålig, skräp-; s. si. se —røcm. ~y-f00t, s. F vandrare, kringvandrande krämare.

Dutch, dutj, a. holländsk; förr tysk (Anm. ~ får ofta is. F en förklenande bet. : dum, drum-lig, (om sak) Underhaltig, falsk, jfr nedan); s. holländska (språket); {the holländarne, holländska nationen; si. forakti. »mesopotamiska», »pladdertyska» (äfv. double va. bereda gåspennor till skrif -

pennor genom neddoppning i het sand ei. olja etc.; ~ agrimony, s. bot. hampfloks (Eupatorium cannabinum); ~ auction, jfr a—n o. cheap Jack; bond, se Flemish b.; ~ box, dvärgbuxbom; ~ boxes, ett slags tobaksdosor; ~ cheese, holländsk ost, Eidamerost; ~ clinker, holländskt klin-kerfc (långsmalt hårdbrändt gult tegel); ~ clock, Schwarzwalderur; ~ clover, bot. hvitklöfver (Trifolium repens); ~ comfort, ~ consolation, när man tröstar sig med att det kunde hafva varit värre; ~ concert, flerstämmig musik då hvar och en spelar (ei. sjunger) »på sin egen behagliga melodi»; ~ courage, bränvinsmod; ~ creeper, spalierträd; ^ doll, Nürnberger-docka; 'v/ elm,-bot. vresalm(Ulmuseffusa); ~ feast, si. kalas där värden blir först onykter; ~ foil, oäkta bladguld; ~ gold, tombak (legering af 11 delar koppar och 2 delar sink); se vid. följ. ; ~ leaf, flittermässing (tunt bleck af ~ gold); oäkta bladguld; ~ metal, se ~ gold-, ~ mineral, tunt kopparbleck; ^ myrtle, bot. pors (Myrica Gale); ~ oven, liten flyttbar (stek)ugn af järnplåt; ~ pink, schüttgelb (lera el. kalk öfvergjuten med

gul färgsoppa); ~ pipe, lång kritpipa; ~ ~ rush, bot. skafgräs, skäftegräs (Equi-setum hyemale); the ~ series, konsthist. dödsdansen; ~ tile, kulört kakel; ~ toys, Mirnbergervaror; ~ Uncle, »rika mor bror»; Am. otreflig (alt annat än angenäm) slägting, ^man, s. holländare; förr

Engl., ännu allm. Am. (jfr ofvan) tysk; P föraktl.

utländing (is. af germansk stam); Fm a ~ if..., jag vill vara »skapt som en nors», om...; stool, sjö. båtsmansstol. duteous, du'teus, a. lydig, pligttrogen. —

ness, -nes, s. pligttrohet, dutiable, du'tiabl, dutied, -tid, Am., a. underkastad (belagd med) afgift, tullpligtig. dutiful, du'tiful, a. pligttrogen, lydig; un-dergifven son; underdånig, pligtskyldig. ~neSS, -nës, 5. lydnad {to, för pligt, lagar, öfverhet, föräldrar); undergifvenhet, vördnad.

duty, du'ti, s. {pl. -ties, -z) pligt, skyldighet {to, mot); pligtkärlek; lydnad; skyldig vördnad, vördnadsbetygelse (jfr respect); tjänst, tjänstgöring; befattning, göromål; indirekt skatt, pålaga, afgift, tull {on, på), ofta pl.', tullumgälder; mek. en maskins is. ångpumps nyttigt arbete, effekt; to do göra tjänst (äfv. as, som: användas i stället för); to do one's ^, göra sin skyldighet; to pay betala tull; to pay one's ~ to, göra ngn sin uppvaktning; betyga ngn sin vördnad; to do something in ~ to, göra ngt af skyldig aktning för...; ~ paid, hand. tullfritt; in ~ bound, pligtskyldigast (förbunden tin n8t)> °ff (för tillfället) ej tjänstgörande; mots, on i tjänst, tjänstgörande, mil. på vakt, på post, —free, a. tullfri, fri från umgälder, duumvir, lat., duum'vir, s. {pl. -i) duumvir, medlem af ett ~a£e. ~al, -al, a. duumviral-. ~ate, -at, s. duumvirat, två-mannavälde. dUX (lat.: anförare), duks, S. Skoti. skoi. si. primus,

den högste i en klass, duyong, dujong', se dugong. dwale, dwàl, s. dvaldryck, sömndryck †; bot.

belladonna (Atropa b.); her. svart färg. dwarf, dwarf, s. dvärg; förkrympt djur ei. växt; a. dvärg-; dvärglik; förkrympt i

växten; liten (mindre än arten vanligtvis), »i miniatyrs» ; va. hämma i växten, förkrympa; göra liten äfv. : komma genom jämförelsen att synas mindre; vn. krympa ihop, knyta sig i växten, —wall, s. låg mur. ^ish, -isj, a. dvärglik, lågväxt, förkrympt. — ishness, -isjnës, s. dvärgväxt, förkrympt-

het äfv. biid.

dwell, dwël, vn. {imp. o. pp. ~ed, oftare dwelt, -t) dväljas ; uppehålla sig äfv. bild. (jfr nedan

~ upon), vanl. en längre tid vistas, bo, Vara bosatt (at, in); stanna; ~ on, upon, uppehålla sig vid, utbreda sig öfver ett ämne, ständigt orda om; dröja vid (på); »betona»; uppmärksamt betrakta, hängifvet »hänga vid». ~er, -ur, s. inbyggare, en som bor på ett ställe, ""ing, -Ing, prt.; s. boning; vistelse(ort), hemvist. ~ing-house, 5. boningshus, ^ing-place, s. boningsort, ngns vanliga el. lagliga hemvist. ing-room, s. boningsrum, dwelt,-t, se ofvan.

dwindle, dwin'dl, vn. (äfv. med away ei. down) förminskas, hopkrympa, sjunka ihop, tyna bort; falla af, aftyna, tvina bort; hopsmälta; va. förminska; krossa, förstöra; s. se dwindling; ~ away, gruf. om malmgång kila ut; ~ doiun into, sjunka ihop till (förminskas ei. försvinna och blifva [»reducera sig»] till...) dwindling, -ing, prt.; s. aftagande, försvinnande; af tynande.

dyad, di'ad, s. tvåhet, tvåtal, par †; kem. dyad. ~ic, -'ik, a. tvåtalig, dyadisk.

d'ye, djè, sammandr. af do ye (: you).

dye, di, va. {imp. o. pp. ~d, -d) färga eg. tyg

o. d.; S. färg (stundom äfv. bild., jfr uuder deep),

; färgämne, färgares färgsoppa (färgvätska: ~ -fluid, ~-liquOr); fast permanent äkta färg(ning); fugitive oäkta färg. ~-h0USe, s. färgeri, färgares verkstad. ~-Stuff, s. färgstoff. ~-vat, s. färgarkyp. ~-ware, se stuff~-W00d, s. färgträ. ~-W0rks, s. pl. (större) färgeri. ~r, -ur, s. färgare. ~r's-bath, s. färgbad, kyp.

~r's-broom, ~r's-greenweed, ~r's -greenwood, s. bot. färgginst (Genista tinctoria). ~rTS-Spirit, s. tennbeta. ~r'S -weed, s. bot. vau (Reseda luteola), ing, -ing, prt.; s. färgning; a. i sms. färg-nings-; ~ steep, färgbad; ^ tub, ~ vat, färgarkyp.

dying, di'ing, prt. (af die) döende; a. dödlig, förgänglig; döds- (bed, hour); s. döende, biid. bortdöende away); död, frånfälle; ~ declaration, jur. förklaring afgifven på sotsängen; ~ speech, en deiinkvents tal från schavotten; ~ words, en döendes sista ord; to be ligga för döden; to be ~ to F, längta »så man kan dö» efter att få...; ~ away, äfv. vindens mojnande ut. /xjy, -li, ad. (matt) såsom en döende; bortdöende. ~neSS, -nes, s. döende tillstånd, döds-

matthet; ofta smäktande, jfr ment.

dyke, se dike, is. geoi. o. graf. dynam, di'nåm, s. fys. mek. kraftenhet, skålpundfot. ~eter, dinam'etur, s. opt. förstoringsmätare, instrument för att mäta förstoringen hos synglas, metrical, di-nåmëtfrikål, a. af föreg. ~ic(al), dinåm'-ik(ål), a, vetensk. dynamisk, kraft-, jfr följ. ^iCS, dinam'iks, s. pl. fys. mek. dynamik (läran om kroppar i rörelse); läran Om krafter i aiimht. ~ism, din'åmizm, s. dynamistik. ^itard, dinåm'iturd, s. nyare anarkist som stämplar dynamitattentat. ~ite, din'a-mit, s. dynamit; ~ outrage, dynamitattentat. o^O, dinåm'6, S. (eg. förkortn. af dynamo-electric machine) dynamo-elektrisk kraftmaskin; jämv. klocka som ger nödsignal. ~0meter, dinåmom'ëtur, s. kraft-mätare (instrument). ~0metric(al), dinåmo-met'rik(al), a. tjänande till mätning af krafter.

dynast †, di'nåst, s. en stats styresman, herskare, furste; se vid. ~ic, dinast'ik, a. dynastisk, hörande till en regentätt. ~y, din'asti, s. dynasti, regentätt; suveränitet †; regering †. dyne, din, s. fys. kraftenhet (c. g. s.). dys, gr., dis, prefix i vetensk. ord illa, svår. dyscrasy, dis'krasi, 5. med. kroppens OSUndhet. dysenteric(al), disenter'ik(al). a. med. rödsots-. dysentery, dis'ènturi,s. med. rödsot, dysopsy, disop'si, s. med. svagsynthet. dysorexy, dis'6rëksi, s. med. dålig aptit, dyspepsia, gr., dispep'sia, dyspepsy, -si, s.

med. dålig matsmältning, dyspeptic, dispep'tik, a. af föreg.; s. dyspep-tiker, person som lider af dålig matsmältning. ~al, -al, a. se föreg. a.

dysphagia, disfå'djiå, dysphagy, -'fådji, 5.

med. svårighet att svälja, dysphony, dis'foni, s. med. svårighet att tala

på grund af fel i talorganerna. dyspnoea, lat. eg. gr., dispnè'å,s.med.svårighet att andas, andtäppa, dyspnoic, -pno'ik, a. behäftad med dyspnæa.

dystome, dis'tom, dystomic, -tom'ik, dys-tomous, -ås, a. min. som blott med svårighet låter klyfva sig. dysuric, disu'rik, a. behäftad med dySUria, gr., -riå, dysury, -'üri, s. med. urinstämma; sjukligt tillstånd hos urinen.

E.

E, e, s.. bokstafven e; mus. noten, tonen e.

earl; east; i adresser a London Eastern

(Postal District); Edinburgh; ea., each; E. B., English Bible; Eben.,Ebenezer;

b: note, è: do, o: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

~ upon), vanl. en längre tid vistas, bo, Vara bosatt (at, in); stanna; ~ on, upon, uppehålla sig vid, utbreda sig öfver ett ämne, ständigt orda om; dröja vid (på); »betona»; uppmärksamt betrakta, hängifvet »hänga vid». ~er, -ur, s. inbyggare, en som bor på ett ställe, ""ing, -Ing, prt.; s. boning; vistelse(ort), hemvist. ~ing-house, 5. boningshus, ^ing-place, s. boningsort, ngns vanliga el. lagliga hemvist. ing-room, s. boningsrum, dwelt,-t, se ofvan.

dwindle, dwin'dl, vn. (äfv. med away ei. down) förminskas, hopkrympa, sjunka ihop, tyna bort; falla af, aftyna, tvina bort; hopsmälta; va. förminska; krossa, förstöra; s. se dwindling; ~ away, gruf. om malmgång kila ut; ~ doiun into, sjunka ihop till (förminskas ei. försvinna och blifva [»reducera sig»] till...) dwindling, -ing, prt.; s. aftagande, försvinnande; af tynande.

dyad, di'ad, s. tvåhet, tvåtal, par †; kem. dyad. ~ic, -'ik, a. tvåtalig, dyadisk.

d'ye, djè, sammandr. af do ye (: you).

dye, di, va. {imp. o. pp. ~d, -d) färga eg. tyg

o. d.; S. färg (stundom äfv. bild., jfr uuder deep),

; färgämne, färgares färgsoppa (färgvätska: ~ -fluid, ~-liquOr); fast permanent äkta färg(ning); fugitive oäkta färg. ~-h0USe, s. färgeri, färgares verkstad. ~-Stuff, s. färgstoff. ~-vat, s. färgarkyp. ~-ware, se stuff~-W00d, s. färgträ. ~-W0rks, s. pl. (större) färgeri. ~r, -ur, s. färgare. ~r's-bath, s. färgbad, kyp.

~r's-broom, ~r's-greenweed, ~r's -greenwood, s. bot. färgginst (Genista tinctoria). ~rTS-Spirit, s. tennbeta. ~r'S -weed, s. bot. vau (Reseda luteola), ing, -ing, prt.; s. färgning; a. i sms. färg-nings-; ~ steep, färgbad; ^ tub, ~ vat, färgarkyp.

dying, di'ing, prt. (af die) döende; a. dödlig, förgänglig; döds- (bed, hour); s. döende, biid. bortdöende away); död, frånfälle; ~ declaration, jur. förklaring afgifven på sotsängen; ~ speech, en deiinkvents tal från schavotten; ~ words, en döendes sista ord; to be ligga för döden; to be ~ to F, längta »så man kan dö» efter att få...; ~ away, äfv. vindens mojnande ut. /xjy, -li, ad. (matt) såsom en döende; bortdöende. ~neSS, -nes, s. döende tillstånd, döds-

matthet; ofta smäktande, jfr ment.

dyke, se dike, is. geoi. o. graf. dynam, di'nåm, s. fys. mek. kraftenhet, skålpundfot. ~eter, dinam'etur, s. opt. förstoringsmätare, instrument för att mäta förstoringen hos synglas, metrical, di-nåmëtfrikål, a. af föreg. ~ic(al), dinåm'-ik(ål), a, vetensk. dynamisk, kraft-, jfr följ. ^iCS, dinam'iks, s. pl. fys. mek. dynamik (läran om kroppar i rörelse); läran Om krafter i aiimht. ~ism, din'åmizm, s. dynamistik. ^itard, dinåm'iturd, s. nyare anarkist som stämplar dynamitattentat. ~ite, din'a-mit, s. dynamit; ~ outrage, dynamitattentat. o^O, dinåm'6, S. (eg. förkortn. af dynamo-electric machine) dynamo-elektrisk kraftmaskin; jämv. klocka som ger nödsignal. ~0meter, dinåmom'ëtur, s. kraft-mätare (instrument). ~0metric(al), dinåmo-met'rik(al), a. tjänande till mätning af krafter.

dynast †, di'nåst, s. en stats styresman, herskare, furste; se vid. ~ic, dinast'ik, a. dynastisk, hörande till en regentätt. ~y, din'asti, s. dynasti, regentätt; suveränitet †; regering †. dyne, din, s. fys. kraftenhet (c. g. s.). dys, gr., dis, prefix i vetensk. ord illa, svår. dyscrasy, dis'krasi, 5. med. kroppens OSUndhet. dysenteric(al), disenter'ik(al). a. med. rödsots-. dysentery, dis'ènturi,s. med. rödsot, dysopsy, disop'si, s. med. svagsynthet. dysorexy, dis'6rëksi, s. med. dålig aptit, dyspepsia, gr., dispep'sia, dyspepsy, -si, s.

med. dålig matsmältning, dyspeptic, dispep'tik, a. af föreg.; s. dyspep-tiker, person som lider af dålig matsmältning. ~al, -al, a. se föreg. a.

dysphagia, disfå'djiå, dysphagy, -'fådji, 5.

med. svårighet att svälja, dysphony, dis'foni, s. med. svårighet att tala

på grund af fel i talorganerna. dyspnoea, lat. eg. gr., dispnè'å,s.med.svårighet att andas, andtäppa, dyspnoic, -pno'ik, a. behäftad med dyspnæa.

dystome, dis'tom, dystomic, -tom'ik, dys-tomous, -ås, a. min. som blott med svårighet låter klyfva sig. dysuric, disu'rik, a. behäftad med dySUria, gr., -riå, dysury, -'üri, s. med. urinstämma; sjukligt tillstånd hos urinen.

E.

E, e, s.. bokstafven e; mus. noten, tonen e.

earl; east; i adresser a London Eastern

(Postal District); Edinburgh; ea., each; E. B., English Bible; Eben.,Ebenezer;

b: note, è: do, o: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. m p Lågt språk.

Ebor., (lat. Eboracum) York ; E. C., i adresser i London East Central (Postal District); Established Church; Eccl., bibi. Ecclesia-stes; se vid. föij.; eCCl., ecclesiastical; ECClllS., bibi. Ecclesiasticus; Ed., Editor; se vid. följ.; ed.,edition; Edill., Edinburgh; Edlll., itø-mund; Edw., Edward; E. E., errors excepted; e. Q., (iat. exempli gratia) for example; E. I., East India; East Indies; E. I. C., E. I. Co., East India Company: E. I. C. S., East India Company's Service; EleC., electricity; Eliz., Elizabeth; E. Lon., E. long., East longitude; Em., Emanuel; Emma; Emily; Emp., Emperor; Empress; EnCy., EnCyC., Encyclopedia; E. N. E., East-North-East; Eng., England; English; Engin., engineering; Ent., En-tOmentomology; Env. Ext., Envoy.Extraordinary; Ep., bibl. Epistle; EpH., bibl. Ephesians; Ephraim; Epiph., Epiphany; Eq., eq., equal; equivalent; E. S. E., East -South-East; Esp., esp., especially; Esq., Esqr., Esquire; Esqs., Esqrs., Esquires; EstH., Esther; E. T., English Translation; et al., (iat. et alibi) and elsewhere; (iat. et alii) and Others (stundom oriktigt et als); Etc., etc., (iat. et cæteri, -æ) and others; (lat. et cætera) and so forth; Eth., Ethiopic; et Seq., lat. (et sequentes ei. sequentia) and the following; Etym., etymology; E. V., English Version; Ex., bibi. Exodus; se vid. föij.; ex., example; exception; Excellency; exception; ExCh., Exchequer; Exchange; ExecExecutor; ExOd.,bibi. Exodus; Exon., (lat. Exonia) Exeter; Exr., Executor; Ez., Ezr., bibl. Ezra; Ezek., bibi. Ezekiel; E. & 0. E., errors and omissions excepted.

each, ètj, a. hvardera: hvar och en, hvarje; ~other, hvarandra; ~ for the other jointly and separately, jur. en för båda och båda för en; we ^ have our..., vi ha hvar och en sin...; ...to åt hvar, på hvar.

eadish, e'disj, se eddish.

eager, l. se eagre.

eager, e'gur, 2. s. ifrig, häftig, otålig, begärlig (after %, for, of%, efter; to, efter att; in, on >fC, i, på); skarp, sur †; skarp, bitter; spänd väntan o. d.; skör, spröd om metaller †. ~neSS, -nës, s. ifver, häftighet, begärlighet (for, efter etc., jfr ofvan); skärpa, sj^ra †.

eagle, ègl, S. zool. örn (Aquila); astron, her. Örn äfv. ss. fälttecken hos fransmännen, hos romarne ; Am. guldmynt om 10 dollars; stundom se lectern; bald amerikansk hvit-höfdad hafsörn (Haliaëtus leucocepha-lus). ~-eyed, a. örnögd, skarpsynt; skarpsinnig, »med skarp blick», ^-flighted, a.

flygande högt, som örnen, med örnflygt. ^•i\OYter,aebalsamine. ~-hawk,s.en sydamerikansk roffågel. ~-0wl,5.zooi.bärguf (Bubo maximus). ~-ray, s. zool. örnrocka (Myliobatis aquila). ^-Sighted, a. se ~ -eyed. ~-St0ne, s. min. ett slags järnlera, ætit. ~-winged, a. med örnvingar; med skarp flygt, snabb; bild. högtsväfvande. ~-W00d, se agal-wood. ~SS, -ës, s. örnhona. ~t, -et, s. liten örn; ung örn. eagrass, e'gras, se eddish. eagre, e'gur. s. häftig uppsjö, jfr bore, 2. ealderman, e'ldurman, se alderman. ean, èn, se yean.

ear, ér, 1. s. öra arv.på ett kärl, handtag, grepe; öra, krona på en ringklocka; byg. hörnsirat På en dörrkarm; bild. musikaliskt öra, gehör, äfv.: uppmärksamhet; ögla; (to have) a delicate for music, ett fint gehör; to be all vara »idel öra»; to gain (obtain) one's finna gehör hos ngn, vinna ngns förtroende (blifva trodd); to give lyssna, lystra; to give (bend, lend) a willing ~ to, gärna lyssna till; lyda, följa råd; to have an (no) ~ for music, (ej) hafva musikaliskt öra, gehör; to have one's »hafva ngns öra», ega ngns förtroende; to have a dull (thick) höra illa, ej hafva »öra» ; to prick up the spetsa öronen eg. om en häst o. d., bild. lyssna uppmärksamt ; to turn a deaf ~ to..., slå döförat till för..., ej vilja höra på (det örat); to have something about one's /x/s, »få ngt på halsen», jfr följ.; to bring something about one's göra att ngt ramlar ned öfver hufvudet på ngn, »ta ned» ngt (t. ex. huset) öfver ngn; at first vid första åhörandet, genast; (to play) by efter gehör; to be (fall out, go) together by the "»s, vara (råka) i lufven på hvarann; to set (persons) together by the tussa ihop (folk), ställa till osämja (gräl, slagsmål) mellan; to grin from ~ to draga mungiporna upp till öronen; in at one ~ and out at the other, »in genom ena örat och ut genom det andra»; over (head and) ei. head over ei. up to the ears, »upp öfver öronen» (in debt, in love). ~ache, s. örvärk, örsprång (to have the bed, tekn. tvärslå i vagnsrede. ~-bored, a. med hål i öronen för ringar. ~-cap, s. öriapp mot kyla. ^-catching, a. i öronen fallande. ~-C0rnet, se ^-trumpet. ~-drop, s. örhänge. ~-drum, se drum of the ear. ^lap, s. örsnibb. ~-like, a. öronformig. ~(-)l0Ck, s. »kärlekskrok»

(hårlock vid tinningen). ~ Jllark, S. märke i Örat

på får etc.; igenkänningsmärke; va. märka öronen på. rw-pick(er), s. örslef. ~-pier-

A: fate, å: far, å: fall, ås fat, ä: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, f: fir,eår-piërcèr

ifs Mindre brukligt. B7l † Föråldradt.

earthen

Cer, se fwiy. —-piercing, a. öronskärande, gall. ~-reach, s. hörhåll. ~-ring, s.

örring. —-shell, s. zool. hafsöra (snäcka,

Haliotis). ~-Shot, s. hörhåll. ~-SOre, a. lättretlig, vresig ; s. ngt som stöter örat. ^-splitting, se f piercing. ~-trumpet, s. hörlur. ~-wax, 5. örvax. ~wig, s. zool. tvestjärt (insekt, Forficula auricularia); örontasslare; va. F ställa sig in hos ngn med skvaller. ~wigging,pr«.; a.; s. öron-tasslande; upplexande mellan fyra ögon. ^-witness, s. öronvitne, åhöra vitne. ~-W0rt, s. bot. en växt som tros vara nyttig mot döfhet (Hedyotis auricularia). ear, èr, 2. s. ax; vn. gå i ax (: form ojs, set ~s); in (the) i ax. <v.-C0Ckle, s. en sjukdom hos hvete (äfv. purples). ear, èr, 3. va. plöja, ^able †, -abl, se arable. eared, èrd, a. (1.) is. i sms. med... öron (t. ex.

long-f); (2.) (som gått) i ax; bärande ax. earing, e'ring, I. s. sjö. bändsel, sejsing för påstickning ei. refning; head nock-bändsel; reef stickbnlt. ~-Cringle, s. reflödra. earing, e'ring, 2. s. plöjning, earl, èrl, s. förr jarl; (engelsk) grefve (3:dje rangen af nobility). —-marshal, S. »Öfver-ceremonimästare» och »riksheraldiker» (president i Herald's College ei. College of Arms). ~dom, -dum, 5. grefskap, greflig värdighet, —dorman †, -dormån, se alderman.

earless, é'rlës, a. utan öron, örlös; biid. som

sluter örat till, ej vill höra på. earliness, é'rlmès, s. tidighet; raskhet, skyndsamhet; tidig (»i god tid» inträffande) framkomst o. d. early, e'rli, a. (komp. -lier, -ur; sup. -liest, -lëst) tidig; (skeende) i god tid (så snart som möjligt) ei. bittida på dagen; hastig, snar; forn; ad. arla, bittida; tidigt; i god tid; an ~ bird F, »ottefågel», en som stiger upp i god tid om morgnarna (: ~ riser); ~ return, hand. hastig omsättning; -lier times, forna tider; -liest convenience, -liest post, första lägenhet, omgående post; at (on) an ~ day, at an date, i närmaste framtid; at an ~ hour, tidigt på dagen; in one's ~ days, in the ~part of one's life, f in life, i ungdomen; as ~ as (t. ex. Shakspere), redan på (S—s) tid ; as ~ as possible, snarast möjligt, earn, èrn, (1.) vn. † löpna, ysta sig; (2.) vn.

† se yearn; (3.) Skoti. örn. earn, ern, (4.) va. förtjäna (med arbete, one's bread, one's living etc.), förvärfva, tillkämpa sig, vinna, »skörda», earnest, è'rnëst, 1. s. handpenning (äfv. -money); underpant; förstling, försmak.

earnest, e'rnest, 2. s. allvar; a. ifrig, nitisk (in, i; to, att); allvarsam, vigtig †; varm, innerlig, uppriktig; in på allvar; to be in mena allvarsamt (hvad man säger) ; in good in real (serious, sober) på fullt allvar; in right se föreg.; äfv. (»taga i») beslutsamt, med kraft. rvneSS, -nës, allvar; odelad håg, nit; ifver, värme.

earning, e'rning, s. ofta i pl. arbetsförtjänst, -lön, inkomster af arbete, förvärf.

earth, Irth, s. jord i aiia bet.; jorden, jordklotet; jord som ämne, jordart, lera; jordmån; åkerjord,åker, jordega; landstycke; torra landet; jagt. håla, kula, lya, gryt; utgång på en lya; biid. stoft, det förgängliga; det timliga, det jordiska, »denna värld», »detta lif»; va. gömma i jorden, betäcka med jord, nedgräfva (äfv. med up); jagt. tvinga att krypa ned i en lya o. d.; vn. gömma sig, krypa ned i jorden (i en lya etc.), jagt. »gå under»; the whole »hela världen» äfv.: alla människor; on på jorden, i världen is. i talesätt som how (what, why etc.) on <v..., huru etc. i all världen... ? to bring to f, se ofvan va. jagt.; to run to se ofvan vn. jagt. ^-apple, S. gurka; »jordpäron», potates. ~-bag, s.

for t. (jord- el.) sandsäck till förskansningar. ~-bank, 5. jordvall till väganläggning etc. f

-barrel, s. fort, skanskorg, ^-board, s.

vändskifva på en plog, mullfösa. ~-bob, se f-worm. ~-borer, s. jordborr. ^bom, a. poet, sprungen ur jorden; jordisk, timlig, låg (äfv. ~bred). ~-chestnut, s. bot.

Bunium denudatum. ^-Closet, s. jordklosett. ^-COal, s. jordkol, jordaktigt brunkol. ~-C0l0lir, s. ockra; jordfärg (färg liknande jordens). ^-coloured, a. jord-färgad; dlinkel om ädelstenar. flax, s . min. bärglin. ~-nilt, s. bot. jordnöt, (balja ei. frö af) Arachis hypogæa; rot (stjälkknöl) af Bunium bulbocastanum, Cyprus ro-tundus m. fi. 'xz-pea, s. bot. en art vial (Lathvrus amphicarpos). ~-pipe,s. tegelrör. ~-pitCh, s. jordbeck, ^-plate, s. teie graf. jordplatta, ^quake, s. jordskalf, jordbäfning. ~-rammer, s. jorddocka, jungfru, ^-shaking, a. poet. jordskakan-de. rw-shine, s. jordsken på månen. ~ -Stopper, s. jagt. en som tillstoppar räflyor

natten före en räfjagt för att utestänga räfven. ~

-table, s. byg. sockel, sv-tongue, s. bot. Geo-glossum. ~-W0rk, s. jordarbete, -schaktning; fort. jordverk, jordvall, ^-working, s. jordarbete(n). ^WOrm, s. zool. daggmask (Lumbricus); biid. jordmask, mam-monsträl, låg, girig människa. ~en, -n,

a. af jord, af lera, ler- ; ~ pan, stenbunke,

earthen

r talspråk. 372 P Lågt språk.

easy

lerfat; ett kakel formadt till kakelugn ; ~ Work, jordvall, jordverk. ^enware, s. kruk-makargods, lerkärl; terra cotta varor; fajans (common ~ dish, stenfat, lerfat. "JneSS, -inës, s. j ord akti ghet; jordiskhet; grofhet, simpelhet, låghet. liness, -linës, s. se föreg.; världslighet, världsligt sinne; förgänglighet †. ""ling, -ling, s. jordinvånare, människa, en »dödlig»; en världsligt sinnad. ~ly, -li, a. jordisk; timlig, »köttslig»; kroppslig; grof, sinlig; »i världen» (tt ex. of no ~ use). ~|y-minded, a. världsligt sinnad; själf -visk, egennyttig. ~ly-mindedness, s. världsligt sinne; själfviskhet. ~ward, -wård, ad. ned på (i riktning mot) jorden. -i, a. jordisk, tillhörande jorden; af jord, jordaktig, af lera, ler-; jordfärgad; grå, sjuklig hv; min. matt, glanslös, ej glatt; grof, sinlig.

ease, èz, s. lugn, ro, hvila; ostördhet, frihet (från tvång, från besvär,från plågor); »mak», maklighet; lätthet, bekvämlighet; ledighet, otvungenhet (t. ex. of manners, i sätt); välbefinnande, trefnad; lättnad, lindring; va. lindra, lätta, befria (of, från börda, möda, tvång, obehag, plåga) ; tekn. lätta på, lossa på skrufvar etc. ; byg. af-lasta; sjö. fira på, skräcka på, släcka away, ~ off)-, to enjoy one's »gona sig», njuta sitt sorgfria väsen; to take one's sköta sin bekvämlighet, gifva sig godan ro; göra sig hemmastadd; at i lugn, i ro; bekväm(t), ostörd(t); ogenerad^); obesvärad, väl till mods; at one's i sakta mak, efter bekvämlighet; ill at orolig, besvärad, förlägen; to live at hafva goda dagar; to (put) set at lugna, trösta; stand at mil. »på stället hvila»! a life of goda dagar, välmåga; with äfv. otvunget; ~ one's self, förrätta sitt tarf; ~ the ship, lägga i rodret i lä (kommando: ~ her!)-, ~ the engine! sakta maskin! (äfv. ~ her!) ^-chapel, se chapel of ease. ~-loving, a. maklig, bekväm af sig. ~ful)(C, -ful, a. lugn, fridfull.

easel, èzi, s. staffli. ~-pieee, ^-picture, 5.

stafflitafia (i mots, till väggmålning o. d).

easeless, è'zlës, a. utan ro, orolig; rastlös, easement, -mènt, s. lättnad, lindring; stolgång; afträde; jur. rättighet till ser-vitut af grannes egendom; to do one's se ease one's self, easier, -iur, komp. af easy; said than done, lättare sagdt än gjordt, easies, -IZ, 5. pl. se under free. easiest, -ièst, superi, at easy. easily, -ill, ad. lätt, utan möda ei. svårighet; ledigt; makligt äfv.: jämt, Sakta (utan stötar o. d.);

to take life (ei. the world) taga världen

lätt. easiness, -inës, s. lätthet, bekvämlighet; maklighet; ledighet, otvungenhet; foglighet, beredvillighet, »beskedlighet», jfr easy, ~ of belief, lättrogenhet, east, est, s. öster; (the [Æ] ~) österlandet, orienten; a. östra, ostlig; vn. gå mot öster; towards (the) mot öster; (to the) ~ of, öster om. (E)~-lndia, s. pr. Ostindien, särsk. den Yestra Indiska halfön; ~ man, sjö. ostindiefarare (stort fartyg som seglar på Ostindien). (E)~-lndia-Compa-ny, s. Ostindiska kompaniet; ~ service, administrationen af ostindiska halfön under ostindiska kompaniets styrelse; sammanfattningen af alla dess ämbetsmän. (E)~-lndies, s. pl. (med art.) Ostindien i vidsträckt bemärkelse. ~-North-EaSt, s. ostnordost. ^-South-East, s. ostsydost. Easter, e'stur, s. påsk; ~ dues, ~ offerings, påskören, påskpenningar (arvode åt presterskapet); the ~ recess, påskferierna. ~-day, 5. påskdag. ~-egg, s. påskägg. ~-eV6, s. påskafton. ~-Monday, s. annandag påsk. eastering, e'sturing, s. en kyrkas placerande

rätt i väderstrecken, easterling †, e'sturling, s. österländing, is. köpman från Östersjöländerna; ett mynt slaget under Richard II; ett slags and. easterly, e'sturli, a. ostlig; åt öster; ad. ostligt, åt öster, eastern, -rn, a. ostlig, åt öster, öster; östra; (E) österländsk, orientalisk, äfv. konst.i orientalisk stil.

easternmost, -rnmost, a. O. ad. ostligast, easting, -ting, s. sjö. topogr. ostlig distans, afstånd ostligt från en viss meridian. eastward(s), -wurd(z), ad. ostvart, mot öster, åt öster hän; ~ of, öster om. easy, è'zi, a. fri från besvär, från plågor; i hvila, i lugn, stilla, i ro; bekymmerfri, lugn, nöjd; obesvärad, ledig, fri, otvungen, Ogenerad; lätt att göra, att lära, att bearbeta, lättskött, lätthandterlig; maklig, bekväm äfv. om personer, om rörelse etc.; jämn, framkomlig väg; välmående; god, riklig

förmögenhet, penningetillgång; lätt tillfredsställd,

förnöjsam, anspråkslös; släpphändt, beskedlig, foglig, villig (of, i afseende på, to, att, jfr ex.); va. o. vn. sakta (farten) om roddare; ~ temper, godt, jämnt lynne; ~ of belief, ~ to believe, lättrogen; ~ to be done, lätt att verkställa; ~ to be spoken loith, »tillgänglig», »som låter tala med sig», vänlig; to be vara lugn, plågfri etc., jfr ofvan; särsk. lefva bekvämt, bekymmerfri, hafva sin utkomst (: to be in ~ circumstances); »hafva det bra», trifvas; it came ~ to him, det föll sig lätt (och »naturligt») för honom; go*» 1 sakta (»i backarna»)! to make one göra ngn ogenerad, hemmastadd; lugna, trösta ngn (about, i afseende på); to take it taga saken lugnt; to take work »ej förta' sig»; a lady of ~ virtue, ett lättfärdigt fruntimmer; under ~ sail, sjö. under små segel. ~-Chair, s. länstol, stoppad hvil-stol. ~-going, a. sorglös, bekymmerslös; (som) ej (tager det) noga, fri af sig, ogenerad; obesvärad, otvungen (äfv. manners o. d.).

eat, èt, va. (imp. eat, èt, ate, ët; pp. ~en,

-n, eat †, èt) äta; bild. förtära, tära på; fräta; Am. bespisa; vn. äta (of, af), spisa (at a table; off, ur, på t. ex. plate); fräta, tära; låta äta sig, (med ad. ei. ap.) vara så och så att äta, smaka, jfr ex.; ~ one's heart, rufva öfver sina sorger ei. missräkningar; ~ one's words, taga sina ord tillbaka; ~ away, (jfr away) äfr. bild. uppsluka, förtära; ~ into, äta sig in i, tära på, fräta på; ~ out, förtära, småningom förstöra; ~ out of house and home, wid. äta ut från hus och hem; ~ up, äta upp; ^ well, »lefva godt»; om mat vara lättäten, smaka godt; it short, om bröd o. d. det är mört; om kött o. d. det är inte trådigt. ~able, -abl, a. ätbar; s. oftast i pl. matvaror. ~age, -adj, s. se eddish. ~er, -ur, s. ätare; frätmedel; a little (poor, small) en som är »liten» i maten. ~-ing, -ing, prt.; s. ätande; mat, föda; good god mat. ~ing-house, s. spiskvarter, källare, restaurant.

eaves, èvz, s. byg. takfot, takskägg; takränna (: ~-trough). ~-board, ~-catch, 5.

byg. ribba (jfr arris-fillet) påspikad utefter takfoten för att höja **-course. ~-C0UrS6, s. nedersta raden af takskiffer ei. d. drop, s. takdropp, vatten som droppar från takfoten; vn. lyssna eg. under fönster

o. d. ~dropper, s. lyssnare, ^dropping,

prt.; S. lyssnande vid dörrar etc. ~-lath, se f^-boarcl. ^-mouldings, s. pl. byg. tak-

gesims.

ebb, ëb, s. ebb; wid. aftagande, sjunkande, förfall; vn. rinna ut, falla ut om tidvattnet; bild. sjunka (tillbaka) ned, aftaga, förfalla; to be at a (low) bild. stå lågt, »vara på upphällningen». tide, s. ebb. ~ing, -ing, prt.; s. tidvattnets utrinnande, ebb, jfr ebb; my money is <%/, mina pengar taga snart slut.

Ebionite, e'bionit, 5. ebionit (en jude kristen sekt); a. ebionitisk.

ebon, eb'on, a. af ebenholts, lik eben-holts; poet. svart, mörk. ~ist, -ist, s. konstsnickare, sjatullmakare. ~ite, -it, s. ebonit, härdad (horniserad) kautsjuk.

~ize, -iz, va. göra lik ebenholts; svart-betsa; wid. aiim. svärta, göra mörk (t. ex. hyn). ~y, -i, s. ebenholts; ~ of the Alps, bot. oäkta ebenholts, guldregn (Cytisus Laburnum); black äkta ebenholts (af Diospyros Ebenus, m. a. arter); German ideträ (af idegran: Taxus); blue blå ebenholts, luftholts, cayenneholts (af Nissolia); red röd ebenholts, jfr föij. sms. o. grenadillo; yellow gul ebenholts (af trumpetträdet: Bignonia leucoxylon). ~y -tree, s. ebenholtsträd, jfr ofvan; ofta eben-träd (en buske Anthyllis Cretica). ebracteate, ëbråk'tëàt, a. bot. saknande skärmblad, ebracteolate, -tèolàt, a. bot. utan enskilda skärmblad, ebriety, èbri'ëti, s. berusadt tillstånd, rus,

dryckenskap, ebriosity ebrios'iti, s. onykterhet, lindrigt rus; fortsatt dryckenskap. ebriOUS, e'bri-us, a. onykter, berusad; försjunken i dryckenskap, ebullience, -ney, ëbul'jëns(i), 5. öfverkok-ning, sjudande öfver, ebullient, -jënt, a. kokande öfver, ebullition, -lisj'un, s. kokning; sjudning, bubbling, uppväll-ning; wid. uppsvallning, uppbrusning, utbrott af lidelse.

eburnean, ëbé'rnëan, a. elfenbens-; af elfenben. eburnification, -nifika'sjun, s. förvandling till (likhet med) elfenben, ecaudate, ëkå'dàt, a. bot. utan sporre ei. dylikt bihang, eccentric, ëksën'trik, a. geom. mek. excentrisk; biid. oregelbunden, afvikande från det vanliga; »egen», besynnerlig, öfverspänd, fantastisk; s. excentrisk cirkel; ngn ei. ngt som afviker från det vanliga; mek. excenter(skifva); ~ (brass-)bell, ~ hoop, ~ strap, excenterring omkring excenterskifvan; ~ chuck, excentrisk patron för excentrisk svarfning; ~ disk, ~ pulley, ~ sheave, ~ tappet, a wheel, excenterskifva; ~ fork, ~ gab, excentergaffel, excenterstångs-käk; ~ gear, excenterrörelse (-apparat, alla dithörande delar : skifva, stång och ring) ; ~ motion, excenterrörelse; ~ rod, ex-centerstång; ~ throw, excenterns rörelse. ~al, -ål, a. se föreg. a. ~ity, -tris'iti, s. excentrisitet äfv. bild, jfr ofvan.

ecclesiarch, ëklè'ziårk, s. kyrkofurste. Ecclesiastes, ëklèsiås'tèz, s. bibi. Predikare-boken.

ecclesiastic, ëklèsiås'tik, a. ecklesiastik-, kyrklig, andlig; tillhörande presterskapet; kyrko-, tillhörande kyrkor (äfv. i yttre mening, t. ex. ~ metalwork); s. prest. ~al, -al, a. se föreg, a.; ~ commissioners, Engi. en korporation af högtbetrodda andliga o. världsliga

dignitärer ss. förvaltare af statskyrkans angelägenheter och egendom; ~ modes, kyrkotonarter; the ~ state, presteståndet; the (E) ~ States, Kyrkostaten. <MSm, -isizm, s. (stats)kyrklighet, strängt hållande på kyrkans brak, privilegier etc. (E)~US, -us, s. bibi. Jesu Syraks bok. ecclesiological, ëklèsiélodj'ikål, a. af följ. ecclesiology, -6l'odji, s. läran om kyrko-byggnader och kyrkors inredning, eccoprotic, èkoprotfik, a. med. (lindrigt) afförande; s. med. lindrigt afförande medel, echelon, fr., ësj'ëléng, s. mil. échelon, trapp-formig uppställning; by <vs, échelonsvis. echinate, ëk'inàt, ~d, -ëd, a. bot. zool. taggig, echinidan, -'idån, s. zool. sjöborre, echi-nite, -nit, s. fossil sjöborre, echinoderm,

-'odërm, s. (pl. äfv. gr. -ata, -'ata) zool. echinoderm, stråldjur af de tagghudades klass, echinodermatous, -ode'rmatus, a. af föreg, echinus, lat., ëki'nus, s. (pl. -ni,

-ni) zool. sjöborre; bot. taggig frukt, taggigt blomhufvud; byg. echinus, kudde, vulst

(nedre delen af kolonnkapitäl, is. när den [i jonisk stil] är ornerad till iiggstaf).

echo, ëk'6, S. (pl. ~es, -z) eko (äfv. mytol.), genljud, återskall; byg. ekohvalf (eiiiptiskt hvalf); vn. återskalla; gifva genljud, äfv.biid. genljuda (with, af); va. återkasta, reflektera, återgifva, upprepa ljud. ~less, -lës, a. utan eko. ~meter, -kom'ètur, s. instrument (skala) till mätning af ljuds varaktighet. ~metry, -kom'ëtri, s. ljudmätning; konsten att bygga ekohvalf. eclectic, èklèk'tik, 5. vetensk. eklektisk, utväljande (det bästa från olika skolor, system, metoder); s. eklektiker; ~ physician, läkare, som är eklektiker, Am. ofta dets. som botanical ph—n. bism, -tisizm, s. eklekticism, eclipse, ëklips', s. astron, (sol- ei. mån-)för-mörkelse; biid. fördunklande, »trädande i Skuggan»; Va. förmörka (solen el. månen); bild. fördunkla, tränga ei. ställa i skuggan; biid. nedsätta; vn. förmörkas, ecliptic, ëklip'tik, a. ekliptisk; förmörkelse-; s.

astron, geogr. ekliptikan.

eclogue, ëk'log, s. eklog, herdedikt. economic, ~al, ëk6n6m'ik(al), a. ekonomisk i aiia bet.; hushållnings- etc., jfr economy; hushållsaktig, sparsam person, förvaltning etc.; noga, rädd (of, om). ~S, -s, s. pl. hushållningslära; landthushållning; se äfv. political economy, economist, -kon'omist, s. ekonom, äfv. statsekonom; hushållare; skriftställare i allmän (politisk) ekonomi, economize, -kon'omiz, vn. o. va. hushålla (med), economy, -kon'omi, s. ekonomi, hushållning; inrättning, förvaltningssystem, jfr äfv. dispensation, teol.); fördel-

ning, anordning, disposition (of a poem etc.); hushållsaktighet, sparsamhet {in, i); ~ of nature, naturens hushållning; political politisk ekonomi, statsekonomi; statshushållning, ecorchee, eg. fr., åkorsjà', s. konst, écorché,

flådd figur, ecostate, èkos'tàt, a. bot. utan (tydliga)

bladnerver, ecstasied, ëk'ståsid, pp. af följ.; a. hänryckt, ecstasy, -si, s. ekstas, hänryckning; med. ett slags katalepsi med bibehållet medvetande; va. † försätta i ekstas; to be in b vara i ett ekstatiskt tillstånd; biid. vara i sjunde himmeln (of, af). ecstatic(al), ëkståt'ik(al), a. ekstas-; hänrycknings- ; hänryckande, ectypal, ëkti'pål, a.

efterbildad; afskrifts-. ectype, èk'tip, s. kopia, efterbildning; aftryck; afskrift, ectypography,-pog'ra-fi, s. etsning med upphöjda linier. ecumenic(al), ëkumën'ikål, a. ekumenisk, allmän för hela (katolska) kyrkan (council).

eczema, gr., ëk'zèma, s. med. hettblemma. edaciOUS, ëdà'sjus, a. äfv. biid. slukande, glupsk, frossande, (rof)girig. ^neSS, -nès, edacity %, -das'iti, s. glupskhet. edder, èd'ur, (l.) prov. se adder; (2.) s. hank,

vidja; va. hopbinda gärdsel med hank. eddish, ëd'isj, s. efterskörd, efterslåtter; stubb på åker el. äng.

eddoes, ëd'öz, s. tarorot (af Arum esculen-tum).

eddy, èd'i, s. (vatten-, luft-)hvirfvel; bakvatten, motström; a. hvirflande, kretsande; vn. hvirfla. kretsa; va. försätta i hvirflande rörelse. ~-water, s. bakvatten; sjö. kölvatten, dödvatten. ~-wind, s. hvirfvelvind; fallvind, kastvind (luftström

som kastas tillbaka från bärg el. segel etc.).

edematose, edematous, èdëm'åtès (-tus),

a. med. vattensvulstartad; behäftad med vattensvulst. Edén, è'dën, s. eden, bibi. lustgård, paradis, äfv. bild. edentate, ëdèn'tåt, a. (äfv. bd, -ëd) zool. saknande (fram)tänder; s. däggdjur af ordningen Edentata (trögdjur etc.). edenta-tion †, -ta'sjun, s. tändernas förlust, edge, ëdj, s. egg, skarp kant; högkant, smal långkant; kant, rand särsk. på mynt, brädd, bryn (of a wood); snitt (of a book); gräns, första början (of evening, of winter)-, ngt skärande, skarpt inträngande; skärpa, häftighet (of hunger, of war etc.); va. skärpa, hvässa, slipa; gifva (skarp) kant, (af)kanta; biecksi. bertla; bokb. beskära; infatta; bild. skärpa, egga; jämka,

maka (ofta med along); vn. jämka sig, maka sig (jfr ned. med away etc.); ~ of a hammer, pen; dull rough vankant på bräder; to blunt the ~ of bild. mildra, döfva smärta; fall bach, fall ordspr. »det må gå hur det vill»; to give an ~ to, slipa egg på (: to put ei. set an ~ on ei. to, äfv. härda i eggen, ståla), skärpa äfv. bild.; 011 på (hög)kant; my teeth are on det ilar i tänderna på mig; to lay on lägga på högkant mursten etc. ; to set the teeth on göra att det ilar i tänderna, göra Ömtänd; bild. (t. ex. om ett obehagligt ljud) »skära» i ngn, reta, göra en nervös; ~ one's way, bild. knuffa (tränga) sig fram; "v away, sjö. hålla af från ngt; ~ in, tränga (sig) in; ~ in with, sjö. småningom hålla af mot; ~ off, borttaga ojämnheter i kanten af ngt, aftunna i kanten; sjö. se ~ away; ~ up, slå sig upp genom lovering. —bond, se ou-joint. —COal, s. gruf. kolflöts stående på kant. —joint, s. mur. hörnförband, —plane, s. bestöthyfvei. —rail, s. (vanlig) järnvägsskena. —Saw, s. kantsåg. ~ -seam, s. gruf. flöts stående på kant. ~ -StOne, s. kantsten i trottoar o. d. oj- tool, s. tekn. beskärknif; slätningsverktyg (ss. hyfveljärn, stämjärn); eggjärn i allmht. —Way -course, s. mur. rullskikt (af stenar på högkant). —WOrk, s. kantningsmaskin för mynt. — less, -lës, a. utan egg, slö. ~r, -ur, s. (af)kantare; afkantningsmaskin. ~ways, -wàz, ~wise, -wiz, acl. på(hög)kant; med kanten först, med kanten mot ngt; på sned, på tvären, med sidan först, edging, -ing, prt. ; S. skärpande äfv. af en kvarnsten, hvässande; kantande; kantning, bård, infattning äfv. omkring en blomstersäng; SÖm (fåll) på segel; smala spetsar, ganser (-.^lace); ~ machine, (af)kantningsmaskin (t. ex. för trävirke); ~ tool, beskärknif; afputsnings-järn, jfr edge-tool, edgy, -i, a. lättretlig; kantig %.

edibility, ëdibil'iti, s. ätbarhet, ätlighet.

edible, ed'ibl, a. ätbar, ätlig. ~neSS, -nes, s. ätlighet, ätbarhet.

edict, e'dikt, s. edikt, öfverhets, herskares påbud. ~al, -'al, a. edikt-; bestående af (kejserliga) påbud (the Roman ~ laio). edification, ëdifikà'sjun, s. uppbyggande)j(; uppbyggelse; byggnad †. edificatOry, edifik'aturi (-'.....), a. uppbygglig, uppbyggelse-.

edifice, ed'ifis, s. (större) byggnad, edifi-Cial, -fisj'al, a. byggnads-, edifier, ëd'i-fiur, s. byggmästare †; undervisare, jfr följ.

edify, ëd'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) bygga †; uppbygga, förbättra genom undervisning. ^ing, -ing,prt.; a. uppbygglig;

s. uppbyggelse. ^ingneSS, -ingnës, s. uppbygglighet. edile, è'dll, s. rom. antik. edil. ~Ship, -sjip, s.

edilsbefattning. edit, ed'it, va. utgifva, publicera bok, skrift. ~ion, edisj'un, s. utgifvande (of a literary work); upplaga. ~0r, -ur, s. utgifvare, redaktör. ~0rial, -o'rial, a. en utgifvares, redaktörs-; s. ledare i en tidning; ~ management, redigerande af en tidning; ~ remarks, utgifvarens anmärkningar, worship, -ursjip, s. redaktörskap. ~reSS, -res, s. utgifvarinna, redaktris. educability, ëdükabil'iti, 5. mottaglighet för uppfostran. eduCable, ëd'ükåbl, a. mottaglig för uppfostran, educate, ëd'ukàt, va. uppfostra, undervisa, bilda. ~d, -ëd, pp.; a. (väl) uppfostrad; bildad; an ~ man, en bildad man. education, ëdukà'sjun, s. undervisning; särsk. folkundervisning(en); uppfostran; bildning; a man of en man med bildning. ~al, -al, a. uppfostrings-, beroende på ei. verkad af uppfostran; hörande till uppfostran; angående folkundervisningen statistics); the Act (Code), skollagen, educator, ëd'ukätur, s. uppfostrare.

educe, ëdü's, va. framdraga, utdraga (from,

från, ur); framställa ett ämne ur något annat, educible, -ibl, a. som kan framdragas etc. eduCt, e'dukt, s. utdrag; ämne utdraget ei. framstäldt ur ngt annat. ~ion, -duk'sjun, s. framdragande, utdragning; tekn. afledning, utströmning, utsläppning af ånga etc.; i sms. utströmnings(-/>?jje etc.). ~ive, -iv, a. utdragande, afiedande. ~or)|<, -ur, s. utdragare etc. edulcorant, ëdul'korånt, s. sötningsmedel, edulcorate, -ràt, va. försötma, söta; borttaga bitterhet, mildra; kem. borttaga syror, salter o. d. genom tvättning, urlaka, edulcoration, -ra'sjun, s. sötande; mildring; urlakning. edulGOrative, -rativ,

a. mildrande etc. eel, èl, s. zool. ål (Muræna) is. sötvattensål (M. anguilla); in vinegar, ättiksålar. —buck, s. ålkupa, -mjärde. —dam, s. ålkista. —fare, s. ålyngel. —fork,s. ljuster, —grass, s. bot. bandtång (Zostera marina). ~pot, se oj-buck. —pOUt, s. zool. lake (Lota vulgaris), äfv. tånglake (Zoarcæus viviparus). ~spear, se ~fork. —trunk, —weir, se r>u-dam. ~ing, -ing, s. ålfiske, e'en, èn, (l.) smdr. af even; (2.) † i st. f. eyes;

(3.) Skoti. i st. f. evening. e'er, àr, smdr. af ever.

eerie, Skoti., eery, è'ri. a. vild,trolsk,hemsk; hemsk till mods, »kuslig», rädd.

i: note, h: do, o: nor, 4: not, à: tube, ü: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.effable

F Talspråk. 376 P Lågt språk.

effusion

effable †, ef'abl, a. som kan uttalas, utsägbar. efface, efa's, va. utstryka, utplåna äfv. bild. ~able, -abl, a. utplånlig. ^ment, -mënt, s. utplånande, effect, efek't, s. verkan, verkning, följd; ändamål, afsigt; effekt, intryck, estetisk verkan (on, på); verklighet; verksam kraft; giltighet; utförande, verkställighet; nytta, fördel; pl. effekter, saker, lösören; va. förorsaka, åstadkomma, verka, verkställa, fullborda, utföra, hand. effektuera; no hand. på växlar ingen

valuta: protesterad; give ~ to, gifva eftertryck åt (t. ex. ngns yttrande), göra verk-sam; to take to be of verka, göra verkan, särsk. om skott o. d.; hafva (åsyftad) verkan (on, på); for (the sake of) för effektens skull; in verkligen, i självfva verket; of (to) no förgäfves, utan kraft och verkan; to the ~ that, af innehåll (innebörd) att; he spoke to the same hans tal gick ut på detsamma. ~ible>j<, -ibl, a. verkställbar, ^ion, -fek'sjun, s. verkställande; gecm. konstruktion af en proposition; korollarium. ~ive, -iv, a. effektiv; verkande, verksam; kraftig; verklig; konst, som gör effekt; mil. tjänst-duglig, stridbar; stark, bastant, solid; s. i vissa länder klingande valuta (: ~ money)', to be ~ of, verka, frambringa. ~ively, -ivli, ad. med (full) verkan, eftertryckligt, kraftigt; i grund, alldeles, helt och hållet. <x,|ess, -lës, a. utan verkan, onyttig, kraftlös. ~0I*, -ur, s. frambringare, upphofsman, verkställare, ^ual, -Aal, a. verksam, kraftig, ^ually, -uåli, ad. se ively. dilate, -uàt, va, åstadkomma, verkställa, fullgöra, effeminacy, ëfëmlnasi, s. kvinlighet, vekhet, omanlighet; veklighet, yppighet. effeminate, ëfëm'inàt, a. kvinlig; omanlig; vek; klemig, veklig, yppig; va. göra kvinlig; förklema, förvekliga. /^neSS, -nës, effemination †, -na'sjun, se

effeminacy.

effendi, turk. eg. nygr., ëfën'di, s. turkisk titel för studerade män och ämbetsmän, is. jurister.

efferent, ëf' urënt. a. anat. utförande (vessel). effervesce, ëfurvës', vn. jäsa äfv. biid., bubbla, brusa, skumma, fradga, mussera; biid. brusa upp, öfversvalla (with, af). ~nce, ~ncy, -ëns(i), s. jäsning, skummande, fradgande; uppbrusning, öfversvallning. ~nt, -ënt, a. jäsande äfv. biid., brusande,

bubblande om en vätska till följd af gasutveckling; musserande. efferveSCible, -ibl, a. som kan jäsa etc.; åstadkommande jäsning etc. effervescing, -ing, prt.; a. se

**nt; ^ draughts, musserande läskedrycker (kolsyrade vatten, sockerdricka o. d.).

effete, ëfè't, a. ofruktsam; utsliten, kraftlös, orkeslös; förslappad. efficacious, ëfikà'sjus, a. se effectual. ness, -nës, se foij. efficacy, ëfikåsi, 5.

verksam kraft; verkan; verksamhet, efficiency -ney, ëfisj'ëns(i), s. verksamhet ; verkande kraft, verkningskraft; full brukbarhet, efficient, -ënt, a. verksam; verkande, kraftig; fullt brukbar, kompetent, äfv. mil., jfr s.; s. verkande orsak; upphof; mil. approberad soldat, effigial ëfidjlal, a. afbildande, i bild. ef-figiate^, -iåt, va. afbilda; bilda sig (to, efter).

effigies †, lat., èfidj'ièz, effigy, ef'idji, 5. afbildning, bild is. på mynt, medaljonger o. d.; beläte; bildsida, åtsida på mynt o. d.; to burn (hang) in bränna (hänga) in ef-

figie (: ett beläte af ngn i st. f. personen själf).

efflation, ëflà'sjun, s. pust; uppstötning ur magen.

effloresce, ëflorës', vn. kem. efflorescera, anskjuta små kristaller på ytan, vittra; öfverdragas med (en skorpa af) vitt-ringskristaller. ~nce, ~ncy, -ëns(i), s. bot. blomning(stid); med. utslag; kem. ef-florescering, jfr föreg.; öfverdrag af vitt-ringskristaller. ~nt, -ent, a. kem. efflore-scerande, vittrande, betäckt med vitt-ringskristaller. effluence, -ney, ëf'loëns(i), s. utflytning, utflöde. effluent, -ënt, a. utflytande, utströmmande; med. inflammatoriskt; s. geogr. utflöde, utlopp(skanal). effluvial, eflo'vial, a. utdunstnings-, jfr följ. effluvium, iat., -vium, s. (pl. -via, -viå) ut-dunstning, utdunstande partiklar, efflux, ëfluks, s. utströmmande; utflytning, utströmning; tidens utlöpande, förlopp. rviOn, -k'sjun, S. se föreg., jfr äfv. ejflu-vium.

effodient, ëfo'diënt, a. gräfvande. effort, ëfort, ëfurt, s. ansträngning; sträfvan (to, att). ~leSS, -lës, a. utan ansträngning, effossion)fc, ëfosj'un, s. uppgräfvande ur jorden.

effrontery, ëfrun'turi, s. oblyghet, oförskämdhet.

effulge, ëfuldj', vn. sprida glans, stråla, glänsa; va. † utstråla. ~nce, -ens, s. glans, sken, skimmer. ~nt, -ënt, a. strålande, skinande, lysande, effume †, ëfu' m, va. utsända rök, ånga. effuse, ëfu'z, va. utgjuta; vn. utströmma; a. (-fii's) se profuse †; bot. utbredd gren- el. blomställning; S. se följ. effUSiOn, -fu'zjun, S.

utgjutande, utgjutelse (of blood; biid. of heart. of friendship, of the Holy Ghost; äfv. af tankar, känslor [t. ex. poetical ~s]); för-spillande, förslösande; ngt som utgju-tes; med. utgjutning. effusive, -slv, a. utgjutande; frikostigt utdelande; förslösande; ymnigt utgjuten, vidt kringspridd.

eft, èft, 1. s. zool. ödla, is. lilla vattenödlan, eft †, èft, 2. ad. snart. —SOOnS †, ad. strax efter.

egad, (förvrängn. af by God), ëgåd', interj. uttr.

glad förvåning sannerligen, minsann! eger, è'går, (1.) s. se eagre; (2.) s. bot. ett

slags tidig tulpan, egeran, e'djuran, s. min. egeran, idokras, vesuvian.

egest, èdjèst', va. utkasta, utstöta: med. uttömma genom stolgång. —ion, -jun, s. uttömning, stolgång. egg, ëg, 1. s. ägg; dropped —s, förlorade ägg; to put all one's —s in one basket, sätta alt på e 11 kast; to sit on —s, ligga på ägg; to walk among r^s, ordspr. »gå som på nålar» (biand faror); —(s) and anchor(s), — and dart, — and tongue, se f moulding. — beater, s. äggvisp. —-bird, s. zool. en art vestindisk tärna (hafsfågei, Hydroche-lidon fuliginosum). —-Clip, s. äggkopp.

—-flip, S. ett slags äggöl (varmt öl o. spirituösa med vispade ägg, kryddor och sockor). —-frame, se —-stand. —-glaSS, s. »äggkokare» (litet

timglas för äggkokning); äggkopp af glas. —

-hot, s. äggöl. —-moulding, byg. äggstaf, äggbandslist. —-nog, s. äggtoddy. — -plant, s. bot. äggplanta (ett slags tomat, So-lanum melongena). —-shaped, a. ägg-formig. —-Shell, s. äggskal. —-Slice, s. äggspacle. —-Stand, s. ägghylla. — -whisk, s. äggvisp. egg, ëg, 2. va. egga (on, till), —er, -ur. s. (1.) en som eggar till ngt; anstiftare, —ing, -ing, prt.; s. uppeggande, egger, ëg'ur, s. (2.) äggsamlare; (3.) zool. ett slags fjäril (slägtena Lasiocampa o. Ereogaster). —y, -i, s. äggrede. eggler, ëg'lur, s. ägghandlare, -samlare, egilops, se ægilops. egis, se ægis.

eglandulous, eglan'dulus, a. bot. utan glandier.

eg latere, èg'iâtèr, se rcij.

eglantine, ëg'låntin, -tin, s. bot. lukttörne

(Rosa eglanteria, äfv. R. rubiginosa). egoism, e'goizm, s. fil. åsigt att det egna jaget är det enda hvarpå man ej kan tvifla; egenkärlek. egoist, e'goist. s. ei. anhängare af egoism; egoist. — iC(al), -'ik(al). a. egoistisk.

egotism, èg'6tizm, s. egenkärlek, för mycket framhållande af en själf, själfviskhet.

egotist, ëg'6tist, s. en egenkär, själfvisk person, en som gärna talar om sig själf. —ic(al), -'lk(al), a. egenkär, själfvisk; vittnande om egenkärlek. egotize >J<, -tiz, vn. framhålla sig själf, tala mycket om sig själf.

egregious, ëgrè'djius, a. utomordentlig,

ovanlig vani. iron. el. tadlande: »gränslös», »ärke-» (t. ex. an — ass). —neSS, -nës, s. ovanlighet, jfr föreg.

egreSS, è'grës, s. utgång, bortgående; utträdande, särsk. astron.; förmåga ei. frihet att gå ut; utlopp †. — ion -grësj'un,-s. utgående; utbrott. —Or, -'ur, s. en som utgår.

egret, è'grët, s. zool. egretthäger (Ardea garzetta o. A. alba); fjädertofs på egrett-hägerns hufvud; fjädertofs (som) plym; bot. fröfjunskrona; zool. äfv. en apa (Simia aygula). —te, --', s. fjäderbuske; ägrett.

egriot, è'griét, S. weichsel (ett slags körsbärsträ). Egypt, e'djipt, s. pr. Egypten, —tian, -djip'-sj(i)ån, a. egyptisk; s. egyptier; pi. hand. si. egyptiska statspapper; sigenare†; — bean, frukten af äkta lotus (Nelumbium speciosum); — pebble, ett slags agat; — thorn, äkta akasia, arabiskt gummiträd (Acacia vera). —ologer, -ol'odjur, s. —0-logist, -oi'odjist, s. egyptolog, ^ology, -ol'odji, s. egyptologi, egyptisk fornkunskap.

eh, à, interj. åhå! »ser man på bara»!

eider, i'dur, s. zool. ejder (Anas mollissima; äfv. — - duck [--drake]). —-down,s.ejder-

dun.

eigh, a, interj. uttr. glad öfverraskning ah!

eight †, at, 1. se ait.

eight, at, 2. räkn. o. s. åtta; figur liknande en åtta; pl. ljus som gå 8 på skålpundet: the —, särsk. kapproddbåts besättning, jfr ex. under captain, —-day, a. F klocka som går 8 dagar i en uppdragning (: — clock). —-

fold, a. åttafaldig, åttadubbel. —SCOre, s. åtta tjog, etthundrasextio. — een, -èn. räkn. aderton. —eenmO, -ènmè, se octodecimo. —eenth,-ènth,r«Äw.a.(den) adertonde; s. adertondedel. —h, -th, räkn. a. (den) åttonde; s.

åttondedel, äfv. mus. (: — note); mus. oktav; the — commandment, efter engelska kyrkans indelning : vårt det sjunde

budet. — hly, -thli, acl. för det åttonde, i åttonde rummet. —ieth, -iëth, räkn. a. (den) åttionde; s. åttiondedel. —y, -i, räkn. o. s. åttio.

eigne, än, S. jur. förstfödd, äldst bland syskon (ex. bastard —); af fideikomissnatur †.

eilet, se eyelet.

eirie, è'ri, (1.) s. ‡ se aerie; (2.) a. se eerie. eiS-WOOl, ty., l'swol, s. isgarn. either, è'dhur, l'dhur (is. nyare, Engl.), prOfl. a. o. s. endera af två; någondera; hvardera; hvilken som hälst af de båda; Tconj. (efterföljdt af or: eller) antingen; efter en negation hvarken; ~ way, äfv. åt båda hållen; i något afseende ; in ~ case, i båda fallen; on ~ side, på ömse sidor, ejaculate, ëdjåk'ülåt, va. kasta ut, utslunga

†; utstöta ett rop, en bönesuck; utropa, plötsligen yttra, ejaculation, -la'sjun, s. utkastande, utstötandef; utrop, plötsligt yttrande; kort bönesuck, ejaculatory,

-uri, a. utstött, plötslig om yttrande, bönesnck.

eject, ëdjëkt', va. utkasta, utstöta; utdrifva, fördrifva, förvisa (from, out of från, ur); förskjuta; afsätta (from an office); bortköra; afhysa en åbo, vräka; med. uttömma. ~ion, -k'sjun, s. utdrifvande, fördrifvande; förvisning; afsättning; vräkning; med. utdrifvande ur kroppen: uttömning, uppkastning. ~ment, -mënt, s. bortdrifvande, utdrifvande; afhysning, vräkning. ~0r, -Är, s. jur. en som vräker ngn, en som låter verkställa afhysning; tekn. ejektor.

ejulation †, ëdjulå'sjun, s. jämmer, högljudd klagan.

eke, èk, va. tillöka, förstora †; (ofta med out) utfylla, fullständiggöra, få ngt (t. ex. inkomst) som är knapt att räcka till, öka ut, »lägga Ut» klädesplagg; framsläpa sin tillvaro; s. tillägg; ad. † ei. poet. äfvenså, eking, -ing, prt.; s. tillökning, förlängning, utökning (äfv. ~ out); ~ jjiece, mek. förlängningsstycke ; kil hvarmed ett plagg utlägges.

elaborate, ëlåb'oråt, va. (med möda och omsorg) utarbeta; genomarbeta; förarbeta; a. (omsorgsfullt) utarbetad, (noggrant) utförd, genomförd, (väl) genomtänkt. ~ly, -li, ad. omsorgsfullt; sorgfälligt, noga. ~neSS, -nès, s. omsorgsfull utarbetning, fulländning, elaboration, -ra'sjun, s. flitigt bearbetande; (omsorgsfull) utarbetning, fulländning; förarbetning särsk. fysiol, af safter, väfnader. elabora-

tive, -iv, a. utarbetande, elaborator, -år, s. utarbetare, elaine, ëlà'in, s. kem. elainsyra (oljeämne), elance >fc, ëlå'ns, va. slunga, kasta, skjuta, eland, e'land, s. zool. elg-antilop (Antilope oreas).

elaphine, ëråfm, a. zool. hjort-; hjortartad. elapse, ëlåps', vn. förgå, förflyta om tid. ^U,

-t, a. förfluten, förgången tid. elastic, elas'tik, a. elastisk i aiia bet.; spänstig; ~ band, kautschukband, ressår-

band; kautschuk(drif)rem; ~ boots, stöflor med fjäder i; ~ bitumen, caoutchouc, ~ mineral pitch, se elaterite: ~ bulb syringe, ballongspruta, gummispruta; ~ fabrics, ~ goods, hand. tyger med inväfda kautschuktrådar (»ressårer»); ~ gum, gummi elasticum, kautschuk; /v thread, gummi(kautschuk)tråd; ~ tube, gummirör, -slang; ~ waistcoat. elastiskt stickad väst ei. tröja. ~ity, -tis'iti, s. elasticitet, spänstighet.

elate, ëlà!t, a. poet. upphöjdt; uppblåst (with, af framgång), stolt; va. upphöja göra uppblåst, högmodig. -ëd, pp.;

a. uppblåst, högmodig, stolt (by, genom; with, af, öfver); upplifvad, exalterad; ~ with victory, segerglad. ~dneSS, -ëdnës, s. exalterad sinnesstämning. ~r, -ur, s. ngn, ngt som försätter i en exalterad sinnesstämning. elaterin(e), ëlåtfurin, s. kem. bitterämne i elaterium. elaterite, -rit, s. min. elastiskt jordbeck, elaterium, lat., -te'rium, s. med.

starkt laxativ af vild gurka (Momordica elaterium).

elatine, ërâtin, s. bot. lonkeserf, helting (Elatine).

elation, ëlà'sjun, s. uppblåsthet, (seger-) stolthet, öfvermod; exalterad sinnesstämning.

elbow, ërbo, s. armbåge; vinkel, böjning, krökning; båge, bugt; tekn. knä; knärör; vinkeljärn; sjö. kink, half törn i kettingen; armstöd på länstol; vn. skjuta ut i vinklar, bugta, kröka; va. (oftast med out) tränga, skuffa, knuffa (med armbågen); undantränga, tränga Ut äfv. bild. från en tjänst o. d.; to lift the ~ F, »kröka på armen» (: gärna supa); to be at the vara nära, till hjälp, ligga till hands; out at med hål på armbågarna; torftig, fattig; up to the äfv. helt och hållet fördjupad i, upptagen (: sysselsatt med ngt); to ~ one's røay,-arm-båga sig fram. ~-board, s. fönsterbräde. ~-Chair, s. länstol. ~-glove, s. lång handske som når upp till armbågen. ~ -grease, s. F svett och möda, hårdt arbete, ansträngning. ~-pipe, s. knärör. ~-place, s. bröstning, bröstvärn. ~-reSt, s. armstöd. ~-r00m, s. svängrum. ~ed, -d, a. krökt, bugtig.

eld, ëld, s. † ei. poet. ålderdom; gamla människor; forna tider; va. † göra gammal. ~er, -ur, a. (nytjas som komp. af old) äldre; s. (1.) senior; ngn som är äldre än en annan (one's de som äro äldre än en själf; my your ~s, etc.); kyrk. en af de äldste i församlingen, församlingsföreståndare (i presbyterianska m. fl. samfund); pl. före-

gångare, förfäder; F (the "»s) de äldre, de gamle (i mots, tin ungdomen); the ~ hand, spel. förhanden.

elder, ël'dår, (2.) s. bot. hylle, fläder (Sam-bucus). ~-berry, s. fläderbär. ^-gun, s. fläderbössa. ~-Syrup, s. flädermos. ~ -wine, S. flädervin (af fläderbär). ~WOrt, se danewort. ~n †, -n, a. af fläder; ~ gun, fläderbössa, elderly, él'durli, a. äldre, åldrig, till åren kommen.

eldership, el'dursjip, s. senioritet, företräde i ålder; åldmannaskap; kyrk. korporation af äldste, äldste kollekt.

eldest, ërdëst, a. (nytjas som superi, till Old) äldst.

eldri(t)ch †, èl'dritj, a. Skotl. spöklik, trolsk, hemsk, kuslig.

eleatic, ëlëatflk, a. fii. hist, eleatisk; s. elea-tiker.

elecampane, èlèkåmpà'n, s. bot. alant,ålandsrot, Helenerot (Inula Helenium); farm. »ålandsrot» (: färgadt socker).

elect, ëlëkt', va. utvälja (from, out of, bland), välja, utse, utköra; F nyare (orätt f. choose, jfr d. o.) finna för godt (to, att); a. (alltid efter subst.) utvald särsk. teol.; väld, men ännu icke insatt i ämbetet, nyvald (t. ex. bishop "») ; utkorad; S. (med bestämningsord) utvalde; ~ into, invälja i ett samfund ; ~ to, jfr föreg, välja till ledamot af (ss. Congress, Parliament); bride "», fästmö; he was ~ed member of Parliament, han blef väld till parlamentsledamot. ~ant †, -ant, se "»or. "JciSITl, -lsizm, se eclecticism. ~ion, -k'sjun, s. utväljande, val; valförrättning, valdag; valrätt; valförmåga, fritt val, fri vilja; urskilning >j<; teol. nådaval (: ~ of grace); äfv. de utkorade särsk. bibi.; General (E)"», allmänna val vid ny valperiods början; to present a petition against an "», öfverklaga ett val; mode of"», valsätt, ^ion-auditor, s. valrevisor

(offentlig ämbetsman som granskar utgifterna för hvarje

parlamentsval). ^lOn- committee, s. parlamentsutskott för granskning af fullmakter. ~ion-Cry, s. partilösen under valtiden (t. ex. Russel and Reform). ~ion--day, s. valdag is. för val till representationen, pioneer, -ksjune'r, vn. vara ifrigt verksam vid val, drifva valagitation ei. röst-värfning; Am. F bild. prata humbug, jfr buncombe. ~iOneerer, -ksjune'rur. s. valintrigör, valagitator, röstvärfvare. pioneering, -ksjune'ring, prt.; a. röstvärf-nings-; s. valagitation, röstvärfning; valkampanj. ~ive, -iv, a. väljande, val-; beroende på val, tillsatt genom val (office), val- (t. ex. monarchy: valrike); ~ af-

finity, "» attraction, kem. valfrändskap, lively, -ivli, ad. genom val. ~0r, -ur, s. elektor, väljare, valman; (E) kurfurste; "»s at large, Am. valmän som representera hela sin stat, jfr "»al college. ~0ral,-al,«. valman; val-; (E) kurfnrstlig; ~ college, valkollegium för val af tysk kejsare; Am. utskott af elektorer för presidentval; ~ sheep, elektoralfår (sachsisk fårras), -ät, s. kurfurstendöme; kurvärdighet; valmanskår. (E)~0reSS, -urës, s. kurfurstinna. <vOrial, -o'rial, se "»oral. orship, -ursjip, s. kurvärdighet. (E)~reSS, -rës, se "»öress. electric, ëlĕk'tr!k, a. (äfv. ~al, -al) elektrisk

äfv. bild.; s. elektrisk oledare; ~ alarm, elektrisk larm klocka; ~ annunciator, elektrisk signaleringsapparat inomhus, jfr a—r; "» chain, elektrisk spänningskedja; ~ circuit, elektrisk strömledning; ~ clock, s. ur som går med elektricitet; se vid. electro-chronograph; "» current, elektrisk ström; ~ discharge, urladdning af elektricitet; ~ eel, s. zool. darrål, elektrisk ål (Gymnotus electricus); ~ excitement, elektricitetsutveckling; r^jar, elektrisk laddflaska; ~ machine, elektricitetsmaskin; ~ ray, s. zool. darrocka (Raja torpedo); ~ shock, elektrisk stöt; ~ spark, elektrisk gnista; ~ telegraph, elektrisk telegraf; ^ wire, telegraftråd; ledningstråd för elektricitet. "Jan, -trisj'an, s. elektriker; elektrotekniker, elektrisk ingeniör. ~ity, -tris'iti, s. elektricitet; atmospherical"», luftelektricitet; common frictional "», gnidningselektricitet; dynamic "», elektricitet i rörelse; galvanic "», Voltaic "», galvanism (beröringselektricitet); induced "», induktions-elektricitet; negative resinous "», negativ elektricitet, hartselektricitet; positive "», vitreous "», positiv elektricitet, glaselektricitet; static "», elektricitet i hvila.

electrifiable, ëlëktrifi'abl, a. som kan göras elektrisk, som kan laddas med elektricitet. electrification, -fika'sjun, s. elektrisering, laddande med elektricitet.

electrify, --'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) elektrisera; göra elektrisk, ladda med elektricitet; gifva elektriska stötar åt, med. behandla med elektricitet; bild. lifva, elda, hänföra; vn. blifva elektrisk, electrine, ëlĕk'trin, a. bärnstens-; af electrum.

electrization, ëlëktrizà'sjun, s. elektrisering.

electrize, ëlĕk'triz, va. elektrisera, jfr electrify. ~r, -ur, s. elektricitetsalstrare, elektricitetsmaskin is. till medicinskt bruk.

i: note, h: do, o: nor, 4: not, à: tube, ü: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.electro-

F Talspråk. 880 P Lågt språk.

electro-, ëlĕk'trO, i sms. is. vetensk. termer elektricitet^)-, elektrisk. <v/-biology, s-(läran om) animal magnetism; magnetiserar tillstånd hos en lefvande kropp, ^-chemical, - -, a. elektrokemisk. ~ -chemistry, -'--, s. elektrokemi. ~-chronograph, -'- -, s. elektromagnetisk apparat (satt i förbindelse med ett ur) för mätande af små tidsskilnader och angifvande af tiden (i delar af en sekund) för inträffandet af observerade fenomen. ~de, -d, s. galvanisk pol. ^-dynamic, a. elektrodynamisk. ^-dynamics, - -' -, s. pl. (läran om) elektricitet i rörelse, ^-engraving, s. gravering med tillhjälp af elektricitet, ^-gilding, s. galvanisk förgyllning. -gilt, a. förgyld på galvanisk väg. ^logy, -trol'odji, s. elektricitetslära. ~lysis, -trol'isis, s. elektrolys, kemisk sönderdelning genom galvanisk ström. ~lyte, -lit, s. kropp sönderdelbar genom galvanisk ström. ~|ytic, -lit'ik, a. elektrolytisk, jfr **lysis. ^lyzable, -lizåbl, a. sönderdelbar på galvanisk väg. ~lyzation, -liza'sjun, s. kemisk sönderdelning genom galvanisk ström. ~lyze, -liz, va. kemiskt sönderdela medelst elektricitet (galvanism), ^-magnet, -, s. elektromagnet. ^-metallurgy, -'---, s. metallers utfällning på galvanisk väg; galvanoplastik. ~meter, -trom'ëtur, s. elektricitetsmätare; se vid. <^scope. ~m0t0r, -'-, s. elektricitetsframbringare; elektromotor. gr., -tron, s.bärnsten; en engelsk nysilfversort; se vid. electrum. ~-negative, a. negativt elektrisk, elektro-negativ; s. elektronegativ kropp. ~ phorus, -trof'orus, s. (pl. -ri, -ri) elektrofor (elektriserad hartskaka). ~plate, va. galvanisera, öfverdraga med metall (oftast försilfra) på galvanisk väg; s. galvaniseradt nysilfver. ~plater, s. galvaniserare, galvanisk försilfrare (ei. förgyllare). plating, s. galvanisering (jfr opiate), galvanisk försilfring; äfv. galvanisk förgyllning. ~-polar, -'-, a. positivt elektriskt i ena ändan, negativt i den andra. ~-po-Sitive, - -, s. elektropositiv, positivt elektrisk. ~-punCturation, ---'-, s. med. galvanopunktur. ^SCOpe, -skop, s. elektroskop, elektricitetsan gif vare (flädermärgskula o. d.). ~StatiCS, -, s. pl.

läran om elektriciteten i hvila. ~-tint, s. galvanisk etsning. ~type, -tip, s. elektrotyp, galva-liotyp: kopia särsk. boktr, kliché, åstadkommen genom galvanisk utfällning af metall (koppar etc.); a. (åstadkommen på) galvanoplastisk (väg); va. afbilda (kopiera) på galvanisk väg; stereotypera på gal-

vanisk väg. 'vtypiC, -tip'ik, a. galvano-typisk. ~typy, -tipi, s. elektrotypi, jfr **type; galvanoplastik, electrum, lat. eg. gr., elektrum, s. silfver-

haltigt guld (naturlig blandning af guld och P/5 el. merl silfver) ; se vid. electron.

electuary, ëlëk'tüåri, 5. farm, latverg, mos, syrup.

eleemosynary, elemos'inari, a. almose-; gifven som almosa; grundad på ei. beroende på välgörenheten (hospital etc.); lefvande på människors barmhärtighet, på almosor (poor)', s. almosetagare. elegance, -ney %., èrègåns(i), s. elegans, smakfnllhet, prydlighet, förfining, behag, elegant, -gånt, a. elegant; utsökt fin (i estet, mening, blott F om supper o. d.); smakfull, prydlig; behaglig; förfinad, elegiac, èlèdji'åk, ele'djiak, a. elegisk, klagande dikt, vers; s. elegisk vers; elegiskt versmått (en hexameter och en pentameter, äfv. : ~ couplet, ~ distich). ~al, -al, a. dets.

elegiast, ëiè'djiåst, elegist, èrëdjist, s. elegiker, elegiförfattare, elegit, (lat.: han utväljer), ëlè'djit, S. jur. Ut-

mätningsorder. elegy, el'edji, s. elegi, klagodikt, element, el'ement, s. element iaiiabet., grundämne, grundbeståndsdel; stoff (of, till); grundvilkor (of, för); pl. (the ~s) de fyra elementen; pl. de första grunderna af en konst el. en vetenskap; grunddrag (of a plan): teol. brödet och vinet i nattvarden; va. † grunda, dana; utgöra; in (out of) one's (icke) i sitt rätta element, (icke) i sitt »esse». ~al, -'ål, o. elementarisk, ele-menternas; † se vid. **ary. ~ally, -'åli, ad. (uppfatta) bokstafliga ^arineSS, -'åri-nës, s. elementär beskaffenhet; en kropps enkelhet. ~ary, -'åri, a. elementarisk; enkel, ej sammansatt ämne; ursprunglig; elementär, hörande till ei. sysselsättande sig med de första grunderna, elementar-(education; school, primärskola; treatise, writer etc.); ~ body, ~ substance, enkelt ämne, urämne, grundämne, elemi, ërëmi, s. elemiharts (af Amyris ele-mifera o. A. zeilonica). ~ne, -n, s. renadt kristalliseradt elemiharts. elench, èlènk', s. log. vederläggning; falsk slutsats; sofism. ~US, lat. eg. gr., -US, S. dets. elephant, ërëfånt, s. zool. elefant (Elephas);

elfenben †; a. i sms. särsk. hand. i namn på varor grof, stor, klumpig, ss. ~ canvas, ett slags grof stramalj; ~ paper, olifant, tjockt (rit)papper i stort format (28 X 23 tum); double stor olifant (26^X39^ tum); to see the ~ F, bese ett ställes förnämsta märkvärdighet(er); to have seen

the ~ F, afv. vara »gammal och. van» (»ej grön», erfaren), —apple, s. bot. ett indiskt träd (Feronia elephantnm) o. dess frukt, —beetle, s. zool. tropisk jätteskalbagge (Goliathus giganteus). —leg, se ouiasis. —teeth, ~-tusks, s. pl. elefantbetar. b-iaC, -'iak, a. behäftad med biasis, -i'å-sis, s. med. elefantiasis, »Elf karlebys juka» (ett slags spetälska). bine, -'in, a. elefant-; lik en elefant, kolossal; elfenbens-; b epoch, geol. tjockhudingarnes period (tertiärformationen). ~0id(al), -'ojd('al), a. liknande en elefant, elefantartad.

Eleusinian, ëlusin'ian, a. gr. antik, eleusinsk,

från Eleusis, tillhörande Eleusis. elevate, ël'ëvàt, va. upplyfta, upphöja ofta

bild. (to, till en högre ställning, an office etc.; the eyes; the mind etc.); art. elevera, rikta med elevation; höja äfv. rösten, tonen, modet, lifva (äfv. särsk. F, jfr bd), uppmuntra; göra (mera) upphöjd, högstämd; lindra, minska †; a. † upphöjd, jfr följ. bd, -ëd, pp.; a. upphöjd (öfver marken etc., t. ex. b railway), ofta bild. : hög (t. ex. samhällsställning, ton); hög-

stämd, ädel; F skämts, upprymd, »lifvad», »opp i gasken» ; »hög» sinnesstämning, ele-

Vating, -ing,prt.; a.; s. höjande,lyftande, jfr ofvan va.; b screio, art. riktskruf; b sight, uppsättningssigte (kiaffsigte

o. d.). elevation, -va'sjun, s. upphöjande, -lyftande; upphöjelse; höjd (astron, etc.: elevation), äfv. konkret (of the ground) höjning, kulle; art. elevation, uppsättning; wid. upphöjelse (to the throne), höjande (of the voice); upphöjdhet, högsinthet, själslyftning (b of mind); byg. vertikalprojektion, ritning af en byggnads framsida; kat. kyrk. hostians upplyftande (b of the host); mus. stigande, gående mot höjden, elevator, ël'ëvàtur, s. lyftare, ngt lyftande: mek. byg. elevator, hiss; is. Am. byggnad (spanmålsmagasin) med hiss; anat. lyftmuskel; Mr. se by, s. by, -i, a. lyftande, lyft-; S. kir. elevatorium (häfredskap för höjande af intryckta delar, t. ex. af hufvudskålen).

eleven, ëiëv' n, räkn. ; S. elfva; antalet af de å hvardera sidan valda deltagarne i en kricket-täflan. bth, -th, a. elfte; s. elftedel. elf, elf, s. (pl. elves, ëlvz) alf, älfva; elak människa, »stygger», »troll»; pyssling, dvärg; va. † hoptofva håret. —arrOW, —bolt, s* »torsvigg», pilspets ei. knif af flinta från stenåldern. —child, s. bortbyting. b-fire, s. irrbloss, b-land, s. älfvornas rike. b-lock, s. martofva. b-shot, s. se b-arrow; älfbläst, trollskott, bin, -m, s. älfva, litet troll; bild. liten skalk; a. se följ. bish, -isj, a. älf lik, älf-; trolsk, r^kin, -kia, s. liten älfva.

elicit, elis'it, va. framdraga, bringa i dagen, »få fram» sanningen o. d.; framlocka; a. † framdragen, elide, ëll'd, va. krossaf; gram. elidera, utstöta, bortkasta bokstaf, stafvelse i slutet af ord.

eligibility, ëlidjibil'iti, 5. värdighet att väljas ei. få företrädet, eftersträfvansvärdhet, önskvärdhet, antaglighet af ett anbud etc., lämplighet; valbarhet, eligible, ërldjibl, a. värd att få företrädet, önskvärd, passande, antaglig, rådlig; valbar. bneSS, -nës, se föreg. S. eliminant, ëlim'inånt, s. mat. eliminant. resultant. eliminate, -nàt, va. drifva ut, ur huset †; försätta i frihet †; utdrifva, bortskaffa; alg. eliminera (bortskaffa: en kvantitet ur en ekvation); utelemna, ej taga med i räkningen; metallurg, utskeda, utdraga, extrahera; (nyare, mindre riktigt) komma till en slutsats (genom . eliminering). elimination, -nà'sjån, s. fördrifvande, utdrifning; med. utdrifning genom porerna; alg. eliminering; (nyare) slutledning genom uteslutning. _

elinguation, ëlmggwà'sjun. s. tungans utryckande.

eliquament, ëlik'wåmënt, s. fett, is. fisktran, som fås genom utpressning, eliquate,

-kwàt, va. metallurg, utsmälta en mera lättsmält metall från en mera trögsmält, (ut)segl*a.

eliquation, -kwa'sjun, s. bärg. segring af

blyhaltigt silfver ur råkoppar; b fumace, daiT-

ugn; b hearth, segringshärd; b pieces, segerstycken af blyhaltig koppar (återstod i segringshärd).

elision, ëlizj'un, s. afskiljande †; gram, elision, utstötande, jfr elide. elisor, ëli'zur, s. Engi. lag. person tillförordnad

att i sheriffens ställe utvälja jurymän, elite, fr., ålè't, s. elitkår, utvaldt manskap5,

kärntrupp; bild. utvald del, »grädda», elixir, ëliks'ur, s. med. elixir, afkok af flere läkemedel; eg. aikem. det stora elixiret

(vätska som skulle förvandla metaller till guld; dryck som skulle förlänga lifvet); bild. kvintessens, det bästa af ngt. Elizabethan, èlizåbëth'ån, a. tillhörande ei. förskrifvande sig från drottning Elisabets tid.

elk, elk, S. zool. elg (Cervus alces, d. amerikanska: C. Canadensis). —nut, s. bot. (nöt af) en nordamerikansk buske (Hamiltonia oleifera). —wood, s. (löst) trä af en Magnolia-art (M. umbrella), elke, ëlk, (1.) s. vild svan (Cygnus ferus);

(2.) s. idegran, ell, ël, s. aln (d. engelska: 45 inches: 1 i/4 yard); by the b, alnvis, alntals. —|fiea-Slire, s. alnmått.

i: note, b: do, o: nor, t: not, i!i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.ellagic

ellagic, ëiådjik, a. kem. af gall äplen ; ^

acid, galläplesyra. elleborine, ëlëb'orin, s. bittert harts ur prustrot.

ellipse, ëiips', s. geom. ellips, ellipsis, iat.,

eg. gr., -IS, S. (pl. -SeS, -sèz) geom. †, gram.

ellips (: underförstående af ord). ellipsograph, -Ograf, S. ellipsograf (redskap till uppritande af en ellips). elHpSOid, "Ojd, S. geom. ellipsoid (solid øgur med elliptisk genomskärning), el-

lipsoidal, -oj'dal, a. ellipsoidisk, jfr föreg, elliptic, ~al, ëiip'tik(åi), a. geom. gram. elliptisk; ~ compasses, cirkelinstrument till uppritande af ellipser, ^-lanceolate, a. bot. aflångt lancettlik, ^ally, -ali, ad. elliptiskt, gram.: med underförstående af ngt ord. ~ity, -tis'ltl, S. ellipticitet (afvikelse från cirkel- el. klotform); särsk. jordens afplatt-

ning mot polerna, elliptograph, -tograf, se ellipsograph. elm, èlm, s. bot. alm (Ulmus); red slippery U. fulva. ~en, -ën, a. alm-. ~y, -i, a. full af almar, alm -lund o. d.

Elmo's-fire, él'mözfir, 5. S:t Elms-eld. elocation †, ëlokà'sjån, s. (för)flyttning;

borttagande, hänryckning, elocular, ëlok'ulur, a. bot. enrummig, utan

skiljeväggar, elocution, ëloku'sjun, 5. talförmåga)j(; en talares framföringssätt, föredrag, uttal; vältalighet. ~ary, -åri, a. hörande till framställningssättet, jfr föreg. ~ist, -1st, s. mästare ei. lärare i föredragets konst, elocutive †, -tiv, a. vältalig, elogium, iat., ëiö'djium, elogy, el'odji, se eulogy.

eloi(g)n(e), ëlojn', va. afskilja, aflägsna, bortföra. ~ment†, -mènt, 5. aflägsnande, bortförande; afstånd, elongate, ël6ng'gàt, va. utdraga, utsträcka;

förlänga äfv. genom tillsättning; aflägsna †; vn. % aflägsna sig, träda tillbaka; a. bot. utdragen på längden, aflång; förlängd, elongation, -ga'sjun, s. utdragning, utsträckning på längden; förlängning (äfv.: tillsats); aflägsnande †; afstånd sins emellan †; astron, en himlakropps vinkelafstånd (synbara afstånd) från solen; med. försträckning.

elope, èi6'p, vn. rymma is. om ett fruntimmer (med sin älskare) från hemmet. ~d, -t, pp.; a. förrymd. ~ment, -mënt, s. (jfr ofvan) rymning. -ur, s. rymmare, rymmerska. eloquence, ërokwëns, s. vältalighet, eloquent, -kwënt, a. vältalig, äfv. bild.: uttrycksfull; karakteristisk, e|rich, ëPritj, se eldritch.

else, ëis, pron. a. (efter frågande och indeflnita pronominer el. adverb) annan; ad. (efter prono-

minaiadv.) eljes; annars, i annat fall; or eller i annat(: motsatt) fall; some one r>v's, någon annans (: en främmande persons); who hvem eljes? ~where, ad. annorstädes. ~wise, ad. i annat fall. elucidate, ëlu'sidàt, va,, klargöra, förklara, uttyda, belysa, elucidation, -da'sjun, s. förklaring, uttydning, belysning (of a, subject by examples; on, om, öfver), elucidative, -iv, a. förklarande, upplysande (oj), elucidator, -ur, s. förklarare, ut-tydare, kommentator, elucidatory-åri, se elucidative. elude, ëlu'd, va. skickligt ei. listigt undgå, undvika; slingra sig undan; gäcka förföljare, efterforskningar o. d. eludible, -ibl, a. som man kan undvika, undkomma, und-viklig.

elumbated, èlum'bàtëd, a. lam i höften, elusion, ëlu'zjun, s. listigt undvikande ei. undkommande; gäckande; knep. elu-sive, -lu'siv, a. undvikande (genom list, knep); gäckande, bedräglig, elusory, -lu'såri, a. listig, svekfull, elute elu't, va. af skölj a; vaska, rena. elutriate, ëlu'triàt, va. afsila, utvaska, klara; slamma, elutriation, -a'sjun, s. vaskning, slamning. eluxate ëluk'sàt, se luxate. elvan †, el* van, 1. se el fin. elvan, èl'vån, 2. s. gruf. lok. gång af felsit-

porfyr. elve, ëlv, se elf. elver, ëPvår, s. lok. ung hafsål. elves, ëlvz, s.pl. af elf O. elve. elvish, -isj,

se elfish.

Elysian, ëlisj'ian, a. elyseisk; himmelsk; hänryckande, förtjusande. Elysium, lat.,

eg. gr., -lizj'ium, S. (pl. äfv. -Sia, -iå) mytol, elyséen, de saligas boningar. Elzevir, ël'zëvir, s. pr. namn på en ryktbar holländsk boktryckaresläg 1595 —1680; bokupplaga tryckt hos dem; boktr, ett slags typer, 'em, èm, förk. af them. em, ëm, 1. prefix, se en.

em, ëm, 2. 5. (eg. uttalet af Hl) boktr, m; ev dash (typ för) minus o. tankstreck; ~ quads, ~ spaces, boktr, fyrkanter.

emacerate †, ëmås'urät, Se föij. emaciate, ëmà'sjiät, va. utmärgla, göra mager; vn. magra; aftyna; a. mager, aftärd. -ëd, pp.; a. utmärglad, aftärd. emaciation, -a'sjun, s. utmärglande; af-tärdhet.

emaculate †, ëmåk'ulàt, va. taga fläckar ur. emanant, ëm'ånånt, a. wid. utflytande, utgående (from, från), emanate, -nàt, vn. utflöda, härflyta (from, från), eiliana-

tion, -nà'sjån, s. utrinnande, utströmmande; härflytande; utgående från ngt, m. emanation; utflöde, utströmning. emanative)‡C, -nåtiv, a. utströmmande, utgående (from, från), emanatory, -nå-turi, a. härfly*tande, emanations-, emancipate, èmån'sipåt, va. rom. antik, förklara myndig; frigifva en slaf; frigöra; a.

# frigjord, emancipation, -på'sjån, frigörelse (från träldom ei. annans myndighet) äfv. biid. emancipationist, -pa'sjunist, s. försvarare af (slaf)emancipation. emancipator, -ur, s. en som frigifver; befriare, emancipist^, -pist, s. frigifven brottsling i straffkolonierna.

emarginate, ëmå'rdjmàt, va. taga bort kanten, brädden af; a. (äfv. ~d, -èd) bot. ur-nupen; min. afkantad. emargination, -nå'-sjun, s. urnypning, af kantning, emasculate, èmås'külàt, va. snöpa, kastrera; göra omanlig, förvekliga, försvaga, enervera; Stympa, rensa en bok o. d. från grof heter; a. kastrerad; försvagad, ^d, -ëd, a. se föreg, emasculation, -la'sjun, s. utskärning, kastrering; förvekligande; veklighet, kvinlighet hos en man; stympning, rensning af en bok. embale, ëmbå'l, va. inpacka (i balar, packor); innesluta, embalm, èmbå'm, va. balsamera; fylla med vällukt. ~er, -ur, s. en som balsamerar. ~ing, -ing, s. balsamering, embank, ëmbångk', va. omgifva (skydda) med en dam. indämma. ~ment, s. uppförande af en dam; fördämning; jordvall, (väg)bank (terrassering); järnvägsbank; kaj.

embar, èmbå'r, va. (imp. o. pp. ~red, -d) stänga igen, stänga för (med en bom); afstänga; spärra, hämma, embarcation, se embarkation. embargo, ëmbå' rgo, s. (pl. ~es, -z) kvarstad på fartyg; bild. hinder, tvång; va. (imp. o. pp. ~ed, -d) belägga med kvarstad; hindra handeln genom embargo, embark, ëmbå^-k, va. inskeppa, inlasta (in, on, på; for, för att fara till); inveckla i (in) ett företag; nedlägga penningar i ett företag; vn. gå om bord (for, för att fara till); inlåta sig, inveckla sig (in, på, i), mation, -a'sjun, s. inskeppning, inlastning; skeppsladdning (äfv. af människor).

embarrass, ëmbår'ås, va. intrassla, inveckla affärer m. m.; hämma, besvära; förvirra, göra brydd; försätta i förlägenhet. ~ed, -t, pp.; a. intrasslad, invecklad; brydd, förlägen, ^ment, -mënt, s. oreda, förvirring; besvär, svårighet, hinder; förlägenhet (äfv. i afseende på affärer), bryderi.

embarred, se under embar. em base †, ëmbå's, va. försämra; fördärfva; förfalska. <^ment, -mënt, s. (1.) † försämring; (2.) med. se embasis. embasis, gr., em'basis, s. varmt bad; badkar med varmt vatten.

embassador, ëmbås'ådår, ~ial, embassadress, se ambassador etc. embassy, ëm'båsi, s. ambassad, beskickning (ett offentligt sändebuds uppdrag; personer anstälda vid en beskickning); bild. högtidligt budskap; ett främmande sändebuds ämbetsrum o. boning: umbassadhötel; to be sent (to go) on an ~ to, sändas (afgå) på (i) en beskickning (såsom ambassadör) till. embattle, ëmbåt'1, va. uppställa i slagordning; rusta till strid; byg. etc. (mest i pp.) förse med tinnar; vn. † uppställa sig i slagordning. -d, pp.; a. i slagordning; byg. her. krenelerad, försedd med tinnar; ~ moulding, tinnlist, tinnskura; ~ plain (field) %, slagfält, ^ment, -

mënt, s. krenelering, tinnkrön, tinnar, embay, ëmbå', va. föra in, instänga i en hafsvik (-bugt). ~ed, -d,pp.; a. instängd i en hafsvik; bildande en bugt, fördjupad window); sjö. i lägervall, ^ment, -mënt, s. (hafs)bugt. embed, ëmbëd', va. inbädda (in, i). ~ded.

-ëd, pp.; a. särsk. geoi. inbäddad i ngt annat ämne. <x/ment, -mënt, s. inbäddning. embellish, émbél'isj, va. försköna, pryda, utsira (with, med). ~er, -år, s. förskö-nare, ngt som pryder, ^ment, -mënt, s. förskönande, prydande; prydnad(er). ember, em'bur, s. glödkol, oftast i pl.: ask-mörja; live glöd; to burn under the biid. (om hat, krig etc.) glimma under askan.

ember-day, ëm'bårdà, s. kyrk. allmän bot-, böne- och fastedag, ember-week, s. vecka i hvilken en ember-day infaller, ember-goose, ém'burgos, s. zool. islom (Co-

lymbus glacialis). embezzle, ëmbëz'l, va. försnilla, förskingra anförtrodda medel; förslösa)J<. ~ment, -mënt, s. försnillning, underslef. -ur, s. för-snillare.

embitter, ëmbitfur, va. förbittra i alla bet. ^er, -år, s. förbittrare. o^ment, -mënt, s. förbittrande, emblaze, ëmblå'z, va. poet. se följ. emblazon, ëmblä'zn, va. utstyra med glänsande prydnader, måla (dekorera) med lysande färger, is. her. blasonera, pryda med heraldiska färger och figurer; biid. utbasuna, framhålla på skrytsamt sätt. ~er, -år, s. heraldiker; vapenmålare;

härold, utbasunare, (öfverdrifven) lof-

i: note, b: do, o: nor, t: not, i!i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.emblazoning

F Talspråk. o84 P Lågt språk.

ëmbronfcè

talare. ~ing, -ing, ^ment, -mënt, s. bla-sonnering, vapen(skölds)målning. ~ry, -rl,s.blasonnering(skonst),vapenmålning; heraldisk vapenbeskrivning; måladt vapen, heraldisk utstyrsel, heraldiska figurer.

emblem, èm'blëm, s. inlagdt arbete, mosaik †; emblem, sinnebild; symbol; va.)J< sinnebildligt framställa, föreställa; to be the (an) ~ of\ sinnebildligt framställa, vara en bild (symbol) af. sv/atic(al), -åt'-ik(ål), a. sinnebildlig; to be ~ of vara en bild (symbol) af. ^atist, -'atist, s. en som uppfinner sinnebilder; bildrik författare. ^atize, -'åtiz, va. sinnebildligt (under symboler) framställa, emblements, enablements, s. pl. jur. (en afgående innehafvares rätt till) växande gröda å odlad jord.

embloom)|<, ëmblo'm, va. blomsterpryda, emblossom, ëmblos'åm, va. pryda, betäcka

med blommor, embodied, embod'id,/)j9. af embody; to be få uttryck i verkligheten, taga form. em-bodier, -diur, s. en som förkroppsligar, införlifvar etc., jfr embody, embodiment, -lmënt, s. kroppsligblifvande, förkroppsligande; införlifvande, sammanslutning till en kår etc., inkorporering jfr följ.; koncentrering. embody, -bod'i, va. gifva kropp (materiel tillvaro) åt; förkroppsliga; gifva uttryck åt (i yttervärlden, i verkligheten); sammansluta, koncentrera, förena till ett ordnadt helt trupp, kår, korporation (into); sammanfatta; inför-lifva i en kår, en korporation (in)', VU. blifva kroppslig; samla sig, sammansluta sig. embogue, èmbo'g, va. om en flod utgjuta sitt vatten (into the sea etc.). emboguing †, -mg, prt.; s. utlopp, (flod)mynning. embolden, ëmbè'ldn, va. göra djärf, (in-) gifva mod (to, till, till att). ~er, -ur, s. en som ingifver mod. embolism, em'bolizm, s. inskjutning af dagar (månader ei. år) för tidräkningens jämnande; inskjuten tid. ~al, -'al, tic(al), -at'ik(al), ~ic(al), -'ik(al), a. inskjuten tid, jfr ofvan.

embolus, lat., eg. gr., ëm'boius, s. -Ii, -ll) mek. kil; (pump)kolf.

emborder, ëmbo'rdur, va. förse med bård, kanta.

embosom, embuz'um, va. nära i sin barm, omhulda; inbädda bild. embOSS, ëmbos', va. (1.) (ut)arbeta (hamra, drifva, pressa, mejsla etc.) i upphöjdt arbete, bossera, ciselera; goffrera tyg/papper; jfr via. boss; (2.) † jaga hårdt, hetsa; (3.) † gömma i skogen. ~ed, -t, pp.; a. prydd med upphöjningar, jfr bossed; utförd i upphöjdt arbete; bot. upphöjd lik en sköldknapp; ~ leather, krusadt, narfvadt läder (skinn); ~ printing, blindhögtryck (tryck med upphöjda bokstäfver för blinda); ~ silJc, fasoneradt siden; ~ work, drifning, ciselering; upphöjdt arbete, drifvet arbete; bosseradt arbete, upphöjda ornament. ~ing, -ing, prt.; s. bos-sering, drifning, ciselering, goffrering, jfr ofvan Va. ~ment, - ment, S. se föreg. o. work; äfv. relief, upphöjning, embottle, ëmbot'1, va. buteljera, jfr bottle. embouchure, fr., angbosjo'r, s. mynning af

en flod, af skjutvapen; munstycke på blåsinstrument; en (flöjt)blåsares ansats (sätt att blåsa), embow, ëmbè', etc. se imbow, etc. embowel, ëmbau'ël, va. (imp. o. pp. ~led, -d) taga inälfvorna ur; skära npp; uttömma; balsamera †; gömma, begrafva. ~er, -ur, s. en som uttager inälfvor etc. ~ment, -mënt, s. inälfvornas uttagande, embower, ëmbau'ur, vn. bo i en löfsal; va. skydda, omgifva med en löfsal ei. med träd.

embrace, embra's, va. omfamna; omsluta på alla sidor; innefatta, omfatta äfv. bild.: antaga (a religion; an offer; a cause), begärligt mottaga; omhulda; jur. söka besticka en jury; vn. omfamna hvarann; s. omfamning: samlag, ^ment, -mènt, s. omfamning, famntag äfv. i brottning; samlag; omfattande, biid.f; omfattning bild. †. ~or, -ur, s. jur. en som försöker besticka en jury. ~r, -ur, s. omfamnare; anhängare (of a cause). ~ry, -åri, s. jur. försök att besticka en jury, eu domstol.

embranchement, ëmbrå'nsjmënt, s. förgrening, utgrening, embrasure, embra'zjiir, s. fort. embrasyr, kanonglugg, styckeport; byg. dörr- ei. fönsterfördjupning, -smyg. embrew, ëmbro', va. destillera, embrocate, ëm'br6kàt, va. med. frottera, ingnida med sprit el. olja etc. embrocation, -ka'sjun, s. med. frottering, baddning, ingnidning; liniment, embroider, ëmbroj'dur, va. brodera, sticka (med guld, silke o. d.). 'v/er, -ur, s. bro-derare; brodös. ^ing, -mg, prt.; s. bro-dering; a. i sms. brodér- (frame, båge etc.). <%,y, -uri, s. broderi; bild. färgprakt, embroil, ëmbrojl', va. hoptrassla, intrassla, bringa i oordning; inveckla (i »trassel», i svårigheter); förorsaka bryderi, förvirra, oroa; s. † se följ. ~ment, -mënt, s. trassel, oreda; förvirring; för veekling(ar). embronze, ëmbronz', va. utföra i brons; bronsera, bronsfärga.

à: fate, k: far, k: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, -1: fin, i: fir,embryo

Mindre brukligt.

† Föråldradt.

embryo, ëm'brié, s. naturv. embryo, växtämne, första ämnet till ett foster; ofullgånget foster; biid. ngt som är i första stadiet af sin utveckling, »frö»; ofull-bordadt värf; a. (: in —) i sms. outvecklad, ofulländad; blott påtänkt. —geny, -odj'eni, s. läran om embryots utveckling. —gony, -og'oni, s. anat. fostrets utbildning. —logical, -lodj'lkal, a. af följ. ~logy, -ol'odji, s. läran om fostret. —n, -n, s. o. a. se embryo. —nal, -nål, —nary, -nåri, -nic, -on'ik, a. hörande till ett embryo, embryonisk; — sac, bot. fröhinna. —tomy, -ot'omi. s. kir. fostrets sön-dersty ekande, emeer, ëmè'r, se emir.

emend, ëmènd', va. förbättra, rätta särsk. en text, —able, -abl, a. förbätterlig. — als, -alz, s. pl. (jur. i Irmer Temple, London) reservfond. —ation, -a'sjun. s. förbättring is. af en text, beriktigande; rättelse. —-ator, em'endatur, s. textförbättrare. —-atory, -åturi, a. förbättrande, beriktigande. —er, -ur, se nvator. emerald, ëm'uråld, s. smaragd; Eng. en bok-tryckarstil mellan mignon och nonpareil; the — isle. Irland. —-COpper, s. min. di-optas. —-green, s. smaragdgrönt, bärg-grönt; kromgrönt. —ine, -in, s. anilin-grönt.

emerge, èmè'rdj, vn. dyka upp, framkomma (from, OUt of, ur, t. ex. hafvet, mörkret, ett pass); astron, utträda, jfr emersion; framträda, uppkomma. —nce, —ney, -ëns(i), s. uppstigande, framkommande, utträdande ur ngt; oförutsedd händelse, tillfällighet; trängande nödvändighet. — tit, -ènt, a. uppdykande, framträdande ur ngt, i ljuset etc.; plötslig; trängande nödvändighet, omständighet, fail; — year år med hvilket en tideräkning börjar, emeril, ëm'uril, s. glasmästardiamant. emeritus, lat., ëmèr'ltus, a. (med heder) uttjänt professor; S. (pl. -ti, -ti), professor

emeritus.

emerods, èm'urodz, emeroids, -rojdz, se

hemorrhoids. emersed, ëmé'rst, a. bot. höjd öfver vattenytan om vattenväxters blad. emersion, -sjun, S. uppdykande ur vatten, utträdande ur mörker, ur skugga, särsk. astron, en himlakropps (t. ex.

of a star from behind the moon). emery, ëm'url, s. min. smergel; — ball, — cake, smergelkula; — cloth, smergelduk; — paper, smergelpapper; — wheel, smer-

gelskifva, jfr vid. tekn. sms. af buff, 2. em et, se emmet.

emetic, ëmët'ik, a. med. befordrande uppkastning; s. med. kräkmedel; — tartar,

kräkvinsten, —al, -al, a. se föreg. a. eme-tin(e), ëm'ètin, 5. kem. emetin (alkaloid egendomlig för kräkrot). emetology, -toi'6dji, s. med. emetologi. emeu, emew, se emu.

emication, emlka'sjun, s. gnistors utkastande, gnistrande, emiction, ëmlk'sjun, s. med. urinafgång; urin. emigrant, ëm'igrånt, s. emigrant, utvandrare; a. i sms. emigrant-, utvandrar-(agent, ship, etc.); utvandrande från fäderneslandet. emigrate, "gråt, vn. emigrera, utvandra från fäderneslandet, emigration, émigrå'sjun, s. utvandring; emigration äfv.-. skara af utvandrare, —al, -ål, a. utvandrings-, —ist, -ist, s. en som befordrar ei. ifrar för utvandring (särsk.

för att minska olägenheterna af öfverbefolknlng).

eminence, -ney èm'inëns(i), s. upphöjning, höjd (kulle); upphöjd ställning, hög rang; framstående ställning, högt anseende; (His [i£]—) eminens (titel för en kardinal). eminent, -ent, a. hög, ofta mm. : framstående, utmärkt (for, för; in, i, genom); most —, högvördigst. eminently, -ëntli, a. synnerligen, i ovanlig grad. emir, arab., e'mir, s. emir. emissary, ëm'isåri, s. (pl. -ries, -z) en utskickad, hemlig agent, kunskapare; pl. anat. uttömningskanaler (: — vessels); a. kunskapande)|<; uttömmande, uttömnings; — canal, afloppstrumma, -ledning. —Ship, -sjip, s. en emissaries befattning, emission, -misj'un, s. utsändande i aiim. mening, särsk. fys. (ofheat, of light), utströmmande; utströmning; finans, utsläppande (i allmänna rörelsen), utgifvande af sedlar,

obligationer o. d.; emission, serie af utgifna

värdepapper, emissive, -mis'iv, emissory,

-mis'uri, a. utsändande, utsläppande; anat. jfr emissary. emit, èmit', va. utsända i allm. särsk. fys. bet. (heat, light, smoke etc.), afgifva, gifva ifrån sig, låta utströmma, utstråla; finans, utgifva, sätta i omlopp, utsläppa (i allmänna rörelsen) sedlar, värdepapper, —tent %, -ënt, a. (jfr föreg.) utsändande, —ter, -ur, s. utsändare; växelutställare, emmenagogue, ëmën'ågog, s. med. medel som befordrar menstruation. emmenO-logy, -nol'édji, med. läran om menstrua-tionen. emmet, ëm'ët, s. myra. emollescence, ëmoiës' ens. S. metallers etc.

uppmjukning vid började smältning, emolliate, èmol'iàt, va. uppmjuka; förvekliga. emollient, -liënt, a. uppmjukande ; mildrande, lenande, is. med.; s. med. uppmjukande, fördelande, lenande medel

i: note, o: do, h\ nor, o: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

(is. omslag). emollitionf, -lisj'un, s. uppmjukning, lenande. emolument, emol'ument, s. (ofta i pl.) inkomst af tjänst, lön, ofta extra: sportler; vinst, fördel. ~al -'al, a. löne-, inkomsts-; inbringande; fördelaktig, emotion, ëmo'sjun, s. sinnesrörelse, rörelse {of pity, of terror etc.), oro, bestörtning; jäsning i sinnena; va. }|< röra själen. ~al, -al, a. känslo-; uppväckande rörelse; lättrörd, emotive % -tiv, a. hörande till rörelse, känslo-. empaistic, ëmpå'stik, s. inlagdt metallarbete.

empale, èmpå'1, va. palissadera†; omhägna, omsluta, infatta; spetsa på påle; störa humle; fastnagla. -d,pp.; a. klufven sköld. ~ment, -ment, s. palissad, pålverk

(ss. förskansning); spetsning på påle; bot. se calyx; her. skölds delning lodrätt midt i tu

(klufven sköld).

empan(n)el, ëmpån'ël, va. se impannel; s. se panel.

empark, empa'rk, va. inhägna till park. empasm, ëmpåz'm, s. med. ströpulver som

förtager illaluktande utdunstning. empawn, ëmpå'n, va. pantsätta, förpanta, emperess, ëm'purës, se empress. emperil, èmpër'il, va. bringa ei. sätta i fara. emperor, ëm'purur, s. kejsare; the (E Napoleon, kejsar Napoleon. ~(-drawing) -paper, s. imperial(papper) (tjockt ritpapper i största format). ~-moth, 5. zool. en praktfull nattfjäril (Saturnia pavonia). ^Ship, -sjip, s. kejsarvärdighet. empery -ri,

s. poet. välde, jfr empire. emphasis, lat. gr., èm'fasis, s. ret. emfas, särskild betoning, eftertryck; liflig framställning; with an med eftertryck, emphasize, -siz, va. särskildt betona ord, lägga vigt på, framhålla bild. emphatic, emfat'ik, a. emfatisk, eftertrycklig, kraftig(t) betonad; i ögonen fallande %. ~al, -al, a. dets. ~ally, -ali, ad. på ett alldeles särskildt sätt, i hög (: stark) mening, »i ordets egentliga betydelse», ^alness %, -ålnës, s. eftertrycklighet. emphractic, ëmfråk'tik, a. med. tillslutande

hudporerna, emphysema, gr., omfise'ma, s. med. emfysem, luftsvulst. "ftOUS, -sëm'atus, a. af föreg.; uppsväld, uppblåst, emphyteutic, emfitu'tik, a. jur. innehafd på arrende och med vilkor af förbättringars nedläggande lands). empire, em'pir, s. herravälde, makt; välde, (stort) rike {the British is. kejsardöme; the (E)"» City (State), Am. staden (staten) New York.

empiric, impir'ik, a. fil. empirisk, grundad på ei. hörande till (sinlig) erfarenhet; särsk. med. grundad på erfarenhetsrön (i mots, till teori); om läkare Stödjande sig på endast (egen) erfarenhet; s. m. empiriker; med. för akti. (ej legitimiserad) läkare utan teoretisk underbyggnad; kvacksalvare. ~al, -ål, se föreg. a. ~ism, -isizm, s. m. empirism; erfarenhetskunskap; kvacksalveri. ~ist †, -isist, se empiric, s. emplaster †, empla'stur, se piaster. emplastic, ëmplås'tik, a. klibbig, vidhäftande, is. med. plåsterartad, tjänlig till plåster; s. med. tilltäppande medel, häftande plåster.

emplastration, ëmplåstrå'sjun, s. okule-ring†; med. plåstring, påläggande af plåster ei. salva, emplecton, ëmplëk't6n, -tum, -tum, 8. byg.

fyllmurverk (af oregelbundna stenar med omkläd-nad af släta).

employ, ëmploj', va. invika, inveckla †; sysselsätta, använda (en person as, in the capacity of, SOm; in, on, with (med partic.), med [att]); använda, nytja, bruka (redskap for, till; pengar, tid in, på); gifva arbete åt, anställa i (sin) tjänst; skicka (i ett ärende); s. sysselsättning; tjänst, jfr foment; to ~ one's self, sysselsätta sig (med partic., ei. in, med [att], äfv.: vinnlägga sig om), ^able, -åbl, a. användbar, duglig. ~é, fr., -å, ångplèåjå', ~ee, -è, s. person i ngns tjänst, tjänsteman, »biträde», bokhållare o. d.; tjänare, arbetstagare. ~er, -ur, s. ngn som sysselsätter etc.; arbetsgifvare; principal, husbonde; hand. kommittent. <v.ment, -mënt, s. sysselsättande; användande; anställning, tjänst, »plats», »kondition»; sysselsättning, göromål, yrke; uppdrag; kapitals placering; to be in one's vara anstäld i ngns tjänst; out of without utan plats, utan anställning (arbete), emplunge, ëmplundj', se plunge. empoison, empoj'zn, etc. se poison, etc. emporium, iat., ëmp6'riåm, s. (pl. äfv. -ria, -riå) hufvudort för handeln, (stor) handelsplats, stapelplats; nederlagsort (»marknaden» för...); upplag, nederlag, förråd, empower, èmpau'ur, vn. gifva krafter (to,

till att) bemyndiga, befullmäktiga, empress, ëm'prës, s. kejsarinna, emprise, ëmpri'z, s. poet. se enterprise. emptied, ëm'tid, pp. af empty, emptier, -tiur, s. ngn, ngt som tömmer; komp. af empty. emptiness, -tinës, s. tomhet, äfv. wid. : overklighet; otillfredsställande beskaffenhet, fåfänglighet (of earthly things); okunnighet, oförstånd.

emption em's jun, s. jur. köp(ande). ~al)j(,

-al, a. till saln, fal. empty, em'ti, a. (komp. -tier, -ur; sup. -tiest,

-est) tom i alia bet., tömd (of\ på); öde (och) tom; tomhändt; utan mat, hungrig; icke upptagen, ledig stol etc.; utan last om fartyg, vagn etc.; icke bärande frukt; bild. tom, utan (väsentligt) innehåll, betydelselös, utan inre värde, »ihålig», fåfänglig; fåfäng, fruktlös, tjänande till intet; tom-hufvad, tanklös, okunnig : va. tömma (o/, på); göra öde, ödelägga; vn. uttömma sig (om en flod into, i hafvet); bli tom ; S. (pl. -ties, -z) hand. järnv. tom kolli, tomfat, tom-säck o. d., äfv. tom (järnvägs)lastvagn; ~ coxcomb, fåfäng narr; an ~ room, omöbleradt rum; obebodt rum;

empyema, gr., empie'ma, s. med. varbildning i en kavitet, is. i lungorna, varböld, empyesis, gr., -e'sis, 5. med. varigt utslag, empyreal, ëmpir'ëal, -è'ål, a. af eld, af ren eter, jfr föij. s. empyrean, -re'an, a. se föreg. s. empyréen, eldhimmelen, den högsta himmelen.

empyreuma, gr., empho'ma, 5. lukt ei. smak af vidbrändt. ~tic(al), -mat'ik(al), a. vidbränd; vidbrännings-(o&7s, etc.). empyrical >fc, ëmpir'ikal, a. brännbar, innehållande brännbart kol. emu, è'mu, s. zool. emu, nyholländsk struts (Dromaius Novæ Hollandiæ); ~ wren, en mindre fågel lik emu. emulate, ënWilàt, va. täfla med, söka likna ei. öfverträifa; to ~ the virtues of others, söka likna andra i dygder, emulation, -la'sjun, s. (adel) täflan (to, att), täflings-lust; in ~ with each other, täflande med hvarann, i kapp. emulative, -iv, a. täflande, täflingslysten; täflings-(2eaZ). emulator, -ur, 5. medtäflare, emillatory, -uri, se emulative. emulatreSS, -res, s. med-täflerska.

emulgent, émul'djent, a. (eg. utmjölkande); anat. se renal; s. anat. (: ~ vessel) kärl som leder från njurarna; med. medel mot gall-sjuka.

emulous, ëm'ulus, a. täflande, (med of) sökande lilcna oj* anothei^s virlttes) ; afundsam. ~neSS, -nës, s. täflan; afundsjuka.

emulsic, ëmårsik, a. kem. jfr följ. emulsin(e),

Sin, S. kem. emulsin (ägghvitcartadt ämne i mandel).

emulsion, ëmål'sjun, s. med. emulsion, emul-sive, -SIV, a. oljegifvande (seeds); med. mjölklik; lenande, lindrande, emunctory, ëmångk'tåri, s. (pl. -ries, -z)

anat. afsöndringsorgan, -gång. en, èn, 1. S. (eg. uttalet af bokstafven u) boktr.

halffyrkant, »n» vid mätning af sättares arbete, en-, ën, 2. prefix se in.

Anm. Ord, började med en, hvilka här nedan saknas, uppsökas under motsvarande började med in-.

enable, ënà'bl, va. göra stark †; sätta i stånd, göra duglig, berättiga (to, till att); to be vara (blifva) i stånd. ~ment †, -mënt, s. sättande i stånd; se vid. ability. enact, ënakt', va. stadga; sanktionera lag, stadga till efterlefnad, gifva laga kraft åt; verkställa, utföra †; framställa på scenen, spela †; s. † beslut, ""ing, -ing, prt.; a. se föij.; ~ clause, slutord af visst formulär i hvarje gällande **ment. ~ive, -iv. a. stadgande som lag, gifvande laga kraft åt. ~ment, -mënt, s. lagförslags stadgande som lag, lags utfärdande (och) fastställande till efterlefnad; förordning, lagstadga; utförande af en roll †. ~0r, -år, s. lagstiftare, utfärdare af en lag; utförare †. ~ure †, -år, 5. beslut, enallage, ënål'ådjè, s. ret. språkv, enallage,

förväxling, utbyte af uttryck, enambush †, ënam'busj, va. se lay in ambush under ambush. enamel, enam'el, S. emalj (ogenomskinlig färgad glasfluss; äfv. anat. på tänderna); emaljglas, (emalj)glasyr; emaljfärg; emaljarbete, emaljmålning; min. kem. ogenomskinlig blåsrörspärla; wid. emaljglans, polityr; va. (imp. o. pp. ~led, -d) öfverdraga med emalj; glasera metaller, lervaror, äfv. papper, kartong etc.; måla med emaljfärger; brokigt smycka; painter in emaljmålare. lar, -år, a. af emalj, lik emalj; glaserad, glansig. ~led, -d,pp.; a. emaljerad;

glaserad (board, paper); ~ leather, blankläder, lackeradt skinn. ~ ler, -år, emaljör, ^ling, -ing, prt.; s. emaljering; i sms. emaljerings-(ugn etc.); ~ lamp, glas-blåsarlampa. ~list, -ist, se **ler. enarched, ënå'rtjt, a. her. hvälfd, i hvalf-bågsform.

enarmed, ena'rmd, a. her. beväpnad (med

horn, klor o. d. af annan färg än kroppen).

enarthrosis, gr., ènårthro'sis, s. anat. se ball

-ancl-socTcet.

C: note, ö: do, o: nor, o: not, u: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.efaoàgè

F Talspråk. $88 r Lågt språk.

èncrimsön

encage, ënkå'dj, va. sätta i bur, inspärra, encamp, ënkåmp', vn. slå läger, lägra sig; kampera; va. förlägga i läger; to lie ligga i läger. ~ment, -mënt, s. lägers uppslående; liggande i läger; lägerplats; lustläger, fälttjänstöfning. encanker †, ënkångk'år, se canher. encase, enka's, va. innesluta, inlägga i fodral (hylsa etc., jfr case, 2). encashment, énkåsj'mént, s. hand. växels inlösning.

encaustic, ënkå/stik, s. enkaustik: färgers

inbrännande i glas, lergods o. d.; förr målning med vaxfärger som inbrändes; a. en-kaustisk; ~ tiles, kulörta beklädnadskakel, mosaiktegel, encave, ënkà'v, va. gömma i en grotta ei. källare.

encenia, gr., ënsé'niå, s.pl. univ. minnesfest

till minne af stiftare och donatorer, encephalic, ënsèfårlk, a. anat. med. hörande till hufvudet ei. hjärnan, encephalitis, -li'tis, s. med. hjärninflammation, ence-phaloid, - lojd, a. hjärnformig. ence-phalon, (-los), - -'- lon, (-los), s. hjärna, encephalotomy, -lot'omi, 5. anat. hjärnans dissektion, enchafe)|<, entja'f, va, förarga, reta, jfr chafe.

enchain, ëntjå/n, va. fjättra ofta bild.-, fängsla,

hålla fjättrad, fasthålla uppmärksamhet etc.; fästa med kedjor. ~ment, -mënt, s. sammanlänkning; fjättrande, jfr föreg, enchant, èntjå'nt, va. förhäxa, förtrolla, ofta biid.: tjusa, hänföra. ~ed, -ëd, pp.; a. förtrollad; hänförd, förtjust (with, af, öfver, i). ~er, -år, s. trollkarl; förtju-sare; nightshade, bot. häxört (Circæa lutetiana). ~ing, -ing, prt.; a.; s. förtrollande, förtjusande, singly, -ingli, ad. med trollkraft; på ett förtjusande sätt. ~ment, s. -mënt, s. förtrollning; besvärjelse^), trolldom; trollkraft, tjuskraft; förtjusning. ~reSS, -res, s. trollpacka; förtrollerska, förtjuserska (: tjusande kvinna); nightshade, bot. (liten, vanlig) häxört (Circæa alpina), encharge # , ëntjå'rdj, va. jfr charge (: give in charge).

enchase, entja's, va. infatta i guid o. d.; ciselera, drifva, jfr chase, 1. ~r, -år, s. se chaser, 1.; work, se följ. s. enchasing, -ing, prt.; s. ciselering; drifvet arbete, jfr chasing, 1. enchest , entjest', va. inlägga i en kista, enchisel, ëntjiz'1, va. mejsla, jfr chisel, va. enchorial, ënk6'riål, se demotic. encircle, ensi'rkl, va. (rundt om) omgifva som (med) en krets, innesluta (i en ring),

omringa; omsluta, omgifva, »famna»; omfamna, sluta i sina armar. ~t†, -ët, s. liten krets, ring. enclasp, ënklå'sp, va. se clasp. enclave, ënklå'v, s. enklav (af främmande område inneslutet land el. ställe).

enclitic, ënklitfik, a. gram. enklitisk, vidhängd ett föregående ord (med förlust af egen accent); s. enklitiskt ord. ~al, -ål, a. se föreg. a. ~S -s, S. pl. gram. ords böjning.

encloister, ènkloj'står, va. se cloister, va. enclose, ënklo'z, va. (ofta inclose) inhägna, omgärda, omgifva (by, with, med mur, staket etc.); instänga (a town, an army); innesluta (in a circle etc.), inlägga (in a letter). -d, pp.; the ~ (i brefstil, särsk.

hand.: the ~ letter) inneliggande, hosfoljande (bref); ~ I send you, härhos medföljer. -ur, s. inhägnare, inneslutare etc. enclosure, -ur, -zjur, s. inhägnande, inneslutning; stängsel; gård, inhägnad äfv.: inhägnad jord; det i ett kuvert inneslutna; bilaga i ett bref; advanced fort. se envelope.

encomiast, ënko'miåst, lof talare. ~ic(al), -'ik(ål), a. loftalande, beprisande (of). encomium, iat., -miåm, s. (pl. äfv. -mia, -miå) loftal (on, upon, öfver). enCOmpaSS, ënkum'pås, va. omsluta, omgifva (with, med); omringa, kringränna; fara (segla etc.) omkring. ~ment, -mënt, s. omslutande; omringande, inneslutning på alla sidor; omsvep i tal †. enCOre, fr., ångkè'r, ad. än en gång, da capo; va. begära da capo; ropa »da capo» åt (the singer was fick gifva ... da capo).

encounter, ënkau'ntur, s. möte, (oväntadt, plötsligt) sammanträffande; sammanstötning, träffning, skärmytsling; bild. sammandrabbning, liflig debatt (between); va. (plötsligt, tvärt) möta, träffa; stöta på, råka ut för, uthärda; gå emot faror, fienden, gå till mötes; tillmötesgå)j<; sammandrabba med; vn. sammanträffa, sammanstöta (with, med: stöta mot, bild.), sammandrabba. ~er, -ur, s. motståndare, angripare»

encourage, ënkur'ådj, va. ingifva mod, lifva, uppmuntra (to, till, till att); under-stödja, befordra, gynna, främja, ^ment, -mënt, s. uppmuntran (in, i; to, till, till att); eggelse, främjande, understöd; to find vinna uppmuntran, gynnas, omhuldas. ~r, -ur, s. uppmuntrare, befordrare, gynnare (t. ex. of arts), encouraging, -ing, prt.; a.; s. uppmuntrande, encradle, Inkra'dl, va. lägga i vagga, encrimson, ënkrim'zn, va. se crimson.

à: fate, k: far, k: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, -1: fin, i: fir,exponential

>)< Mindre brukligt. 389 † Föråldradt.

expressively

encrinal, enkri'nal, encrinic, -krin'lk, en-cr i Slita.!, -krini'tal, a. geoi. innehållande enkriniter. encrinite, en'krinit, s. paieont. enkrinit (förstenad liljestjärna, jfr crinoid). eil-crinitic(al), -krinit'ik(al), a. se föreg. a. encroach, ënkr6'tj, vn. göra intrång, förfång, inkräkta (on, upon, på annans mark o. d., i, på andras rättigheter); Småningom

tränga sig (on, på); va. † tillvälla sig (to one's self); ~ upon one's kindness (time), missbruka ngns godhet (tid); ~ upon a neighbour, göra intrång på grannes egendom; s. † ingrepp, intrång, jfr foment. ^er, -ur, s. en som gör intrång, inkräktare. ~ing, -ing, prt. görande intrång; påträngande; ~ cattle, okynnesfä som gör förfång på grannes jord. ~ment, -mënt, s. inkräktande, intrång (on, upon, på, t. ex. grannes egendom); ingrepp (on, upon, i andras rätt).

encumber, ënkum'bår, va. betunga, besvära; sjö. belamra; hindra, hämma; gravera, belasta (med skuld, med inteckningar); öfverhopa (med arbete). ~ed, -d, pp.; a. betungad, besvärad etc.; öfverhopad (with business); graverad, behäftad (om en egendom, with mortgages), "wlTient, -mënt, s. betungande, encumbrance, ënkum'bråns, s. (betungande, hindersam) börda, besvär, »black om foten»; hinder (to, för); sjö. belamring (belamrande, »svårt» (ohandterligt) lastgods); jur. onus (servitut, skattskyldighet, ei. inteckning, on an estate). ~r, -år, s. jur. inteckningsinnehafvare.

encyclic(al), ënsik'likål, a. circular-, encyk-lisk; s. (äfv. ~ letter), en påfves encyklika (rundskrifvelse till alla biskopar).

encyclopedia, (-pæd-), gr., 5. ënsiki6pè'diå, encyklopedi, inbegrepp af vetenskaperna, vetenskapligt reallexikon, allmän sakordbok. ~Cal, -di'akal, a. hörande till en encyklopedi; se vid. följ. ~n, -ån, a. en-cyklopedisk, omfattande alla vetenskaper (knoioledge). encyclopedic(al), -dik-(ål), a. se "ocal. encyclopedism, -dizm, s. encyklopedisk läroform; altomfattande vetande, encyclopedist, -dist, s. encyklo-pedist; utarbetare af (medarbetare i) en encyklopedi; en man af encyklopediskt vetande.

encyst, ënslst', va. innesluta i en blåsa etc.:

vanligen i pp. ~ed, -ëd, pp.; a. naturv. med.

innesluten i en blåsa ei. säck.

end, ënd, s. ände, slut i tid ei. rum; ändalykt, död, bane; ände, (sista) bit, stump, sjö. tamp, sladd; gam-ände, tåt; byg. gafvel (-ända); gruf. ort i inskr. mening, gima; sjö.

pynt, no ek 5 mål (of a, journey), ändamål,

syfte (: ~ in view), afsigt; va. göra ände på, tillintetgöra; afsluta (äfv.: utgöra slutet af); vn. ända, lykta, sluta (in, with, med), upphöra, gå till ända; gram. om ord ändas (in, with, på); of the earth, »världenes ända(r)»; private privatändamål, enskilda (själfviska) intressen; public statsändamål, det allmänna bästa; ~ on, sjö. med kortsidan fram mot ngt; (sedt) från ändan (kortsidan) ei. bakifrån; ~ for bakfram, i omvänd ordning; »skaffötters»; äfv. sjö. (löpa, »skära» ut o. d.) helt och hållet, med hela sin längd; jfr ned. to turn...; ~ to o,, med ändarna mot hvarann, i en sträcka efter hvarann; to be the ~ of a person, blifva (: orsaka) ngns bane (död); it is the ~ of ali, äfv. det är världens slut (»sista tid»); (and) there (ei. here) is an ~ (of it) (of the mat-ter), (och) därmed punkt 1 det var hela saken; there is an ~ of everything, »allting har en ända»; what is the ~ to be (of)? hvad skall väl slutet bli (på)? (that ivas) the be-all and all of, hufvudsumman, det väsentliga af; there would be an oj of (ei. to) ..., if, det skulle vara förbi med (slut på) ..., om; to gain (attain, compass, reach) one's ~(s), vinna sitt syfte, nå sitt mål; to have an o, in view, hafva ett (visst) mål i sigte, hafva en särskild afsigt med ngt; to make an ~ of, upphöra med, afsluta (äfv. få ifrån sig, blifva färdig med); to make both meet, få inkomster och utgifter att gå ihop, »få det att räcka till»; to put an ~ to, göra ände (slut) på (t. ex. ett missförhållande; jfr sätta »stopp» för, sätta p för); förgöra, »göra af med» (t. ex. one's self, one's ozon life, sig själf); I'll see the ~ of this, det lyster mig att se hur detta aflöper; äfv. jag vill ha slut på det här; to turn oj for ändvända; he is near (ei. drawing fast to) his det lider af (mot slutet) med honom; no oj of..., fullt upp med, godt om, otaliga ..., ... »utan ali ända»; there is no ~ of (jfr föreg.), afv. det ta'r aldrig ngt slut på; det räcker nog till med; an (jfr d. ord, 3.) se on (she is there) most an ~ P, »för jämna'n»; to be at an oj, vara till ända (-lupen), slut, förbi; upphöra; at the ~ of, vid ändan (slutet) af; efter förloppet af; to begin at the ivrong börja i galen ända; for one's own i egennyttiga) afsigt(er); for that till den ändan ; from ~ to från den ena ändan till den andra, i hela ngts längd; in the o/, till sluts; på längden; »när alt kommer omkring»; on —• , på ända, upprätt

0: note, o: do, ö: nor, o: not, u: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.end

F Talspråk. 390 P Lågt språk.

endurance

(jfr stand); F i sträck, »i ett kör» (t. ex. for a whole weeh on to an till ända; to bring to an föra eu sak till slut, utföra, fullborda, afsluta, »få slut på»; to come (speedily) to (its) an taga (hastigt) slut; (plötsligt) upphöra; to come to a bad (good) sluta, lykta, af-löpa illa (väl); he came to a bad (sad, tragical) han fick ett olyckligt slut (»tog en ända med förskräckelse»); to no förgäfves; to the ~ that, i afsigt att, på det att; to the bitter »till dräggen»; to this till den ändan, i det syftet; lüithout utan ända, alltid, beständigt; all's well that well, slutet godt, allting godt; there the matter och därmed punkt; how is this to how will this ~ t hur skall detta sluta? in, sluta med (jfr ock ofvan vn. gram.); »hamna i» (äfv. ~ up in); ~ in smoke, bild. gå upp i rök. ^—ali, s. sista slutet af ngt, jfr ofvan ex. ~-grain, se cross-grain. ~-Hoop, se linch -hoop. ~ir0n, s. skjutbart brandjärn i spislar, ^long, adv. längs efter, på längden. ~IM0St, a.; ad. längst bort', fjärmast. ~-play, s. stycke som en skruf går rundt utan att taga. ~-SCrew, s. baktång i hyf-veibänk. ~-Way, se cross-grain. ~wayS, wise, ad. på ända, jfr on end; se vid. end on. ^able, -abl, a. som kan afslutas, endamage >j<, ëndåm'àdj, va. skada, endanger, ëndà'ndjur, va. sätta i fara, utsätta för fara, blottställa- ~ment)j(, -mënt, s. blottställande, vågspel, endear, ëndè'r, va. göra dyr †; göra dyrbar for ngn, göra omtyckt, älskad (to, för, hos, af); fästa med ömma band. ~ing, -ing, prt.; a. tillvinnande, öm, smekande; s. ömhetsbetygelse, smekning. ~ment, -mënt, s. det som gör ngn omtyckt; om-tyckthet; ömhet, öm tillgifvenhet; ömhetsbetygelse, smekning, endeavour, ëndëv'ur, s. sträfvan, bemödande (to, att); vn. sträfva (after, efter), bemöda sig (to, att); va. eftersträfva; to use (do, make, exert) one's (best el. most strenuous) ei. every anstränga sig (på alt sätt), bjuda till (af alla krafter); to make an ~ to, göra ett försök att; ~ well, bjuda till på allvar. ~er, -ur, s. en som sträfvar, bjuder till. endecagon, ëndëk'àg6n, 5. geom. (regelbunden) elfvahörning. endecagynous, ëndëkådj'inus, a. bot. med elfva pistiller, endemial, ëndè'miål, a. se följ. a. endemic, ëndëm'ik, a. med. endemisk, inhemsk, tillhörande en viss ort (disease); s. endemisk sjukdom. ~al,-ål, a. se föreg. a.

ender, ën'dur, 5. afslutare, en som bringar

ngt till slut, fullbordare. endermatic, ëndurmatfik, endermic, -då'r-

mik, a. med. anbringad på (under)huden. endiaper, ëndi'apur, se diaper, va. ending, ën'ding, prt.; a. slutande (in, med); gram. som ändas (in, with, på); 5. afslutande, slut; gram. ändelse, endive, en'div, s. bot. endivia (saiiatväxt: Ci-

chorium endivia). endleSS, ënd'lës, a. utan gräns, utan slut, oändlig, beständig, evig; ändlös (särsk. mek. : belt, saxo, screw etc.); som »aldrig vill taga slut» (långtrådig, tråkig); utan mål, planlös; fruktlös, utan nytta; ~ paper, papper i långa banor. ~ly, -li, acl. oändligt särsk. geom. (to extend a line ~); beständigt, oupphörligt; planlöst, fruktlöst. ~neSS, -nës, s. oändlighet; beständighet.

endlong, endmost, se under end.

endo-, gr., ën'do, i vetensk. eg. gr. termer innan-, inre. ~carp, s. bot. inre frögömme. ~Chrome, -krom, s. bot. icke-grönt färgämne i växtceller (i mots, till klorofyll), derm, -derm, S. inre hud hos lägre djur ss. polyper. ~gamOUS, -dog'amus, a. giftande sig inom sin familj ei. stam. ~gamy, -dog'ami, s. giftermål blott inom samma familj el. stam. ~gen, -djën, s. bot. endo-gen växt (monokotyiedon), växt som tillväxer inifrån (midten af stammen). <^genOUS, -dodj'ë-

nus, a. endogen, jfr föreg. ~morph, -morf, min. krystall som innesluter en annan. 'V pl äst, -plast, s. fysiol, nucleus, cellkärna. ~pleura, -plo'ra, s. bot. innersta fröhinnan. ^skeleton, -skël'ëton, s. anat. inre

skelett ss. hos ryggradsdjuren. ~Sm0Se,'-SmOS, s. fysiol, endosmos. ~Sm0tlC, -smot'ik, a. af föreg. ~Sperm, -sperm, s. bot. fröhvita, endorse, endo'rs, etc. se indorse, etc. endoSS †, ëndos', va. (1.) se indorse; (2.) utskära, snida, endow, ëndau', va. donera, gifva en donation åt en inrättning etc. ; gifva Utstyrsel åt, jfr dower; förläna, begåfva (with, med) (särsk. i uttr. sådana som: God has ^ed man with the power [_faculty] of...). ~ed, -d,pp.; a. begåfvad (: richly ~ by nature). ~er, -ur, s. förlänare, begåfvare; donator, stiftare af en fond till välgörande ändamål o. d.; va. † se endow. ~ment, -mënt, s. förseende med utstyrsel (af penningmedel), förlänande, donerande; donation, gåfvofond, gåfva; utstyrsel etc., se dower; begåfning, ofta pl.: (natur)gåfvor (of body, of mind); poetical poetisk begåfning, endurable, endu'rabl, a. uthärdlig, dräglig. ~ness, -nës, s. uthärdlighet. endurance,

-råns, s. fortvaro, varaktighet; uthärdande, fördragande (med) tålamod; uthållighet; dröjsmål, väntan †; beyond one's mer än man kan fördraga, outhärdlig, endure, ëndu'r, va. uthärda, stå emot äfv. om ting; (med fasthet) utstå (ngt ondt from, af), underkasta sig, tåla (to, att); härda †; vn. fortfara, räcka; härda ut, tåla, (tålmodigt) lida; I cannot ~ to see..., jag kan ej med lugn åse...; what cannot be cured must be ordspr. man får lof att tåla hvad som ej kan hjälpas. ~ment †, -ment, se endurance. ~r, -ur, 5. en som uthärdar, tål, utstår etc.; ngt som håller, som står emot. enduring, éndu'ring, prt. af föreg, v.; a. varaktig, beståndande; s. uthärdande. — ness, -nes, s. hållbarhet; härdighet, fasthet.

endways, endvàz, endwise, -wiz, Se under end.

enema, gr., ënè'må, én'èmå, s. med. insprutning bakifrån; (medicin i form af) klystir. enemy, èn'ëmi, 5. (pl. -mies, -z) fiende; the

mil. fienden (konstrueras ss. kollekt, äfv. med piur.: the ~ are coming on); teol. arffien-den, djäfvulen; F tiden: how goes the ~ F, hvad är klockan? to make an skaffa sig en fiende, energetic, ënurdjëtfik, a. verksam, kraftutöfvande; kraftfull (man, mind etc.); kraftig, eftertrycklig; to adopt ~ measures, vidtaga kraftåtgärder. ~al, -ål, a. dets. ^alness, -ålnës, s. kraftfullhet, kraftig beskaffenhet. -s, s.pl. fysisk kraftlära.

energic(al), ënë'rdjik(ål), a. verkande, verksam, jfr föreg. energize, ën'urdjiz, vn. handla med kraft, med eftertryck, m^d verkan; verka eftertryckligt; va. gif^a kraft åt, lifva, energizer, -djizur, 4 kraftgifva-re; kraftutvecklare (: ngn/ngt som utöfvar kraft), energy, ènjårdji, s. kraft i aiia bet.; inneboende krajt; kraft i vilja och handling; styrka^C uttryck, eftertryck; actual oj , mek. lefvande kraft; available mek. kraft som kan tillgodogöras, nyttig kraft; intrinsic mek. latent, bunden kraft; potential mek. po-tentiel kraft, enervate, ëne'rvàt, a. förslappad, svag; va. förslappa, försvaga; afskära senorna.på, hasa en häst. ~d, -ed, pp.; a. förslappad

(with, af), enervation, -và'sjån, 5. förslappande, förvekligande; förslappning, svaghet, veklighet, enervative -iv, a. enerverande, förslappande, enerve †, -nl'rv, va. se enervate, va. enerVOUS -nl'rvus, a. se enervate, a. enfamish †, enfam'isj, se famish.

enfeeble, ènfè'bl, va. försvaga, afmatta, göra kraftlös, ^ment, -mènt, s. försvagande; afmattning; kraftlöshet. ~r, -ur, s. ngn, ngt som försvagar etc. enfeoff, ènfëf, va. jur. beiäna. ~ment,

-mènt, s. belänande; beläningsbref. enfilade, ënfilà'd, s. mil. rak linie, rad, sträcka; byg. »fil» af rum; mil. bestrykning ei. beskjutning längs efter (från flanken); va. mil. bestryka, beskjuta längs efter (från flanken); o, fire, bestrykande flankeld; -ding battery, enflleringsbatteri, flankbatteri, enfiled, enfi'ld, a. her. stött igenom ngt föremål om svärd, enfire †, ënfir, se inflame. enflesh †, ënflësj', se incarnate. enflower †, ènflau'ur, va. poet. betäcka, beströ med blommor, enforce, ënf6'rs, va. framtvinga, tilltvinga

sig; mil. forcera (t. ex. öfvergången); stärka, gifva eftertryck åt (arguments)', med kraft göra gällande, skaffa åtlydnad (»aktning») åt (laws); drifva på, ansätta; starkt framhålla, inskärpa; s. † se force. -abl, a. framtvinglig. o^ed, -t, pp. till-tvingad; aftvungen, ^edly, -ëdli," ädr.^ med tvångsmål; af tvång, ^ment, -mënt, s. framtvingande, tvång, våld; tvångsåtgärder; inskärpande; eftertryck; kraftigt handhafvande af ordningen, verkställande.

af lagen; stränga åtgärder; tvingande „-omstandighet(er), nödvändighet. ~r, -ur, s. framtvingare, betvingare; sträng hand- * hafvare af ordning. enforcible, se r^able. enforcive, -iv, a. tvingande, tvångs-, enforest, ènfor'ëst, va. »lägga» (göra) till skog.

enform †, enf&'rm, se form. enfranchise, ènfran'tjiz, va. befria ur träldom, frigifva fånge; gifva full medborgarrätt åt; gifva röst- el. representationsrätt till parlamentet; gifva borgarrätt, upptaga till medlem af en korporation el. ett skrå; göra inhemsk, naturalisera äfv. främmande ord; to be få (med)borgar-ei. representationsrätt, ^ment, -mènt, s. befrielse, frigifvande; meddelande el. undfående af medborgerlig ei. infödings-rätt; medborgarskap; upptagande i en korporation (skrå etc.). ~r, -ur, s. befriare etc.

engage, ëngà'dj, va. sätta sitt ord, sitt lif i pant; förpligta, förbinda (by contract, by oath, etc.); anställa, antaga (for service, i tjänst; as, såsom; to, till att), städja; sysselsätta (in, med), äfv. jfr följ. bet.; upptaga, taga (helt och hållet) i anspråk,

äfv. tankarna, uppmärksamheten o.

d.; »taga», tin-

0: note, o: do, ö: nor, o: not, u: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.engage

r Talspråk. 392 P Lågt språk.

engorgement

ga, hyra, beställa bostad, fordon, hyttplats eto. ; inbjuda (/or, till); bjuda upp (for a dance; to dance, att dansa); vinna (för sig ei. för en sak); öfvertala, förmå {to, till att); inleda, inveckla (ngn in, i en sak); angripa, inlåta sig i strid med; mek. om ett hjul gripa i ett annat; låta ett hjul gripa i ett annat; byg. inmura, förbinda; vn. förbinda sig, ikläda sig ansvar, »svara för», åtaga sig (to, att; with a person to do a thing)', inlåta sig, »kasta sig in> (in, i: a battle, business, conversation, speculations)-, inlåta sig i strid (with, med); 1 'Il — F, efter ett påstående »det svarar jag för», det är jag säker på; — together, mur. lägga i förband. —d, -d, pp; a. upptagen: borttingad, bortlofvad, bortbjuden; förlofvad (: — to be married; to, med); anställd (in, i; on, vid, t. ex. the staff of a paper, en tidningsredaktion); sysselsatt, (ifrigt) intresserad ei. inbegripen (in, i; with, med); to be —, mii. vara invecklad i strid, strida; — column, bygn. delvis inmurad kolonn, trefjärdedels kolonn; — wheel, mek. se follower; pl. kugghjulsutväxling. —edly, -ëdli, ad. med ifver. —edneSS, -ednës, s. förhållande att vara upptagen af ngt; nit, hängifvenhet. —ment, -mënt, s. förbindande; åtagande; löfte; förpligtelse, förbindelse; förlofning; anställning (i tjänst); uppdrag, sysselsättning, förrättning; upptagande, förhyrande; inbjudning; uppgjordt möte; mii. träff ning, slag (ibetween, zuith)-, T have an — at A. (en ort) for Monday, jag har stämt möte med ngn på (i) A., ei. jag är bortbjuden på (ei. till) A. om måndag; to make good (perform) an —, uppfylla ett löfte; to meet one's —s, hand. honorera sina förbindelser; to be under an — to, vara bunden af ett löfte till... engaging, -ing, prt.; a. förbindlig (marmers); s. antagande i tjänst; mek. på-, inkoppling; 'v; and disengaging coupling (ei. gear, machinery), mek. på- och afkopplingsapparat; — wheel, mek. drifhjul, jfr driver. engarrison, engar'isn, va. förse med garnison.

engender, endjen'dur, va. afla; alstra,frambringa, orsaka; vn. aflas, oftare biid. födas, uppkomma; mötas i omfamning. —er, -ur, s. aflare, frambringare.

eng||d, ëngild', va. se gild.

engine, ën'djin, s. (större) maskin,särsk. järnv. (: lokomotiv); brandspruta (: /re-—); ångmaskin; gruf. konst; uppfordringsverk; papperstiiiv. holländare; biid. verktyg, redskap; medel; to play the —s, spruta (med brandsprutorna); to put an

t\i together, uppsätta en maskin. —- builder, s. maskinbyggare, mekanikus. — -driver, s. lokomotivförare, ^-fitter, s. maskinuppsättare. —-frame, s. ställning för en maskin. —-house, s. maskinhus; lokomotivstall; se vid. föreg, —man, s. maskinist; gruf. konstvaktare; lokomotivförare; sprutkarl. —-pit, s. gruf. uppfordringsschakt, konstschakt; järnv. askgrop. —-tender, s. järnv. tender; maskinskötare, jfr fman. —-turning, s. guillo-

chering (konstsvarfning). —er, -è'r, s. ingeniör; maskinbyggmästare, maskiningeniör (mechanical —); maskinist; is. Am. lokomotivförare; va. bygga ss. ingeniör; Am. F drifva igenom, drilla igenom (t. ex. a bill through Congress); civil —, civilingeniör; hydraulic —, vattenbyggnads-ingeniör; military —, geniofficer, fortifikationsofficer; mining —, bärgsingeniör; Royal (E)fS, Engi. Kongl. Ingeniörs-(»Fortifikations»-)kåren. —ering, -e'ring, prt.; s. en ingeniörs verksamhet; ingeniörskonst; ingeniörsväsen; civil, mechanical etc. —, jfr ander —er. —ry)|<, -ri, S. maskineriers skötande; maskiner kollekt.; artillerivetenskap; artilleri; konstgrepp, anslag. enginOUS †, -US, a. maskin-; se vid. ingenious.

engird, ëngi'rd, -le, -l, se gird, engirt,

-gl'rt, pp. af föreg.; va. se föreg.

englad, ënglåd', va. glädja, göra glad.

English, ing'glisj, a. engelsk; s. engelska (språket); boktr, mittel (en stil); (the —) engelsmännen, engelska nationen; va. öfversätta på engelska; tolka; the — of this is, d. v. s. på ren engelska (: »svenska»), rent ut sagdt (: in plain —); — blue, porslinsblått; — bond, mur. blockförband; f china, engelskt porslin; tekn. särsk. se bamboo-ware o. queen's ware; — ciphers, vanliga arabiska siffror; ~ High School, realläroverk; — horn, mus. engelskt

horn (blåsinstrument liknande oboe); — lady,

engelska, engelskt fruntimmer; — red, engelskt rödt, kolkotar (järnoxid); — woman, engelska; — yellow, kromgult. —-man, s. engelsman, —able -abl, a. återgifbar på engelska. ~ry, -ri, s. en engelsmans börd och rättigheter †; engelsk befolkning bland en främmande nation

särsk. i Irland.

englue †, ënglo', va. limma, hoplimma.

englut †, ënglut', va. sluka; se vid. glut.

engorge, engo'rdj, va. svälja glupskt, sluka; vn. sluka, äta glupskt. —d, -å,pp.; a. med. öfverfyld med blod. —ment, -mënt, s. glupskt slukande; med. blodstockning, jfr congestion.

engraff †, engra'f, engraft,-gA'ft,™ ingraft. engrail, ëngrà'1, va. göra prickig; göra

brokig; her. tanda i kanten med små runda inskärningar; vn. vara tandad. ~ment, -ment, s. rand af prickar i kanten af en medalj; her. karfskura. engrain, ëngrà'n, va. äkta färga (i råämnet, jfr dyed in grain under g.).

eng rasp, engra'sp, se grasp. engrave, engra'v, va. {pp. äfv. ~n,-n) inrista, gravera (an inscription etc. on, upon, i, copper, steel etc.); bild. inprägla (in, on, the mind)', nedgräfva, begrafva †; vn. gravera. ~r, -ur, s. gravör; äfv. träsnida-re; grafstickel; ~ on copper, kopparstickare; ~ on stone, litograf, engraving, -mg,prt.; s. gravering(skonst); kopparstick (: ~ on copper); stålstick (: ~ on steel)', träsnitt (: ~ on wood)-, litografi; etsning.

engrOSS, ëngro's, va. göra tjock †; renskrif-va, afskrifva med stor stil, »texta», pränta; belt och hållet upptaga ei. taga i anspråk uppmärksamhet, ngns tid, konversation etc. ; uppköpa i massa för att höja priset; slå under sig to one's self: tillvälla sig); to be ~ed in, helt och hållet upptagas af, »uppgå i» (t. ex. sitt yrke). ~er, -ur, 5. ren-skrifvare, textare; uppköpare i stort, förköpare. ~ment, -ment, s. afskrift med stor stil, textning, präntning; uppköp i stort af varor, jfr ofvan, förköp; slående under sig; tillvällande; försjunkenhet, uppgående i ngt, odelad hängifvenhet, engulf, engulf', va. störta i en afgrund; om en afgrund o. d. uppsluka.

enhance, enha'ns, va. (för)höja, förstora, öka; stegra, uppdrifva priset; förvärra brott, straff; fördyra; vn. förstoras, ökas. ~ment, -mënt, s. förökande, höjande etc.; prisstegring. ~r, -ur, s. förhöjare; pris-stegrare.

enharbour, ënhå'rbår. va. bild. bebo. enharden >j<, ënhå'rdn, va. härda, stålsätta

bild., gifva mod. enharmonic(al), ënhårmon'ik(al), a. mus. en-

harmonisk, enhearten)fc, enha'rtn, va. ingifva mod,

göra djärf (vare), enhydrous, enhi'drus, a. min. om kristaller innehållande vatten (ei. en vätska), enigma, ënig'må, s. gåta; bild. ngt dunkelt, obegripligt ei. oförklarligt; to speak tala i gåtor; to deal in vara gåtlik (i sitt görande och låtande). ~tic(al), -måt'ik(ål), a. gåtlik, dunkel, mystisk. ~tist, -matist, s. uppfinnare af gåtor; en som talar i gåtor. ~tize, -måtiz, vn. tala i gåtor, jfr ex. under enigma, otology, -må-

tol'odji, s. konsten att göra ei. tyda gåtor, enjail, èndjà'1, va. sätta i fängelse, enjoin, èndjojn', va. pålägga (a duty on a person); ålägga (on, ngn, to, att), anbefalla, föreskrifva; jur. hindra (from), förbjuda;

it upon you to, jag ålägger er att... ~er, -ur, s. en som ålägger etc. ~ment †, -mënt, s. se injunction. enjoy, èndjoj', va. njuta af; åtnjuta äfv.: hafva att (kunna) glädja sig åt (besittningen af); finna nöje i, fröjda sig åt; finna behag i, tycka om, »finna i sin smak»; ~ one's self, göra sig goda dagar, »njuta sitt sorgfria väsen» ; trifvas godt; hafva trefligt, roa sig; ~ one's self over, traktera sig med (t. ex. a glass of wine), ^able, -abl, a. som kan (åt-) njutas; nöjsam. ~er, -ur, s. en som njuter af ngt; en som åtnjuter ngt, innehafvare, egare (o/*); to be an ~ of, åtnjuta, jfr enjoy. ~ment, -mënt, s. njutning, glädje, nöje; åtnjutande, besittning (of, af), enkennel †, ënkën'ël, va. instänga i en hundkoja.

enkindle, ënkin'dl, va. upptända ofta bild.: krig, nit etc.; bild. sätta i brand; egga, uppreta (to, till), enlard, ënlå'rd, va. slå fett (flott) öfver, jfr

baste-, späcka, enlarge, enla'rdj, va. förstora, utvidga; utsträcka, utbreda; bild. vidga (the heart etc.); frigifva, lössläppa; vn. förstoras, utvidga sig, växa; utbreda sig (upon, öfver ett ämne), vara vidlyftig i ord (äfv. % ~ one's self upon)-, ~ the payment of a bill, hand, prolongera en växel; ideas

(views), vidsträckta idéer (»vyer»), frisinnad uppfattning (upon a subject); scale, förstorad skala, ^ment, -mënt, s.

utvidgning, förstoring, tillväxt; wid. vidgande; vidlyftighet, vidlyftigt ordande (upon, om, öfver); frigifning, lössläpp-ning; bot. etc. uppsvällning; ~ of the heart, med. »för stort hjärta». ~r, -ur, s. ut-vidgare.

enlarging, enia'rdjmg, prt. af föreg.; s. se enlargement. ^-hammer, s. guidsiagares slaghammare. ^-process, s. fotogr. förstoring, enlight †, ënil't, se följ.

enlighten, ënli'tn, va. upplysa ofta wid. (the mind; a person on a matter). ~ed, -d, pp.; a. upplyst, bildad. ~er, -ur, s. ngn, ngt som upplyser; upplysare, lärare, foment, -mënt, s. upplysning, enlink, ënlingk', va. fjättra (to, vid), enlist, enlist', va. uppföra å en lista (mil. i milorna); värfva; bild. vinna anhängare; vn. låta värfva sig äfv. bild., taga värfning (äfv.: as a soldier; \to serve] in the army; in

[military] service); ~ in a cause, göra till (blifva) anhängare af en sak. ~ment, -mënt, s. enrollering, värfning; värfnings-kontrakt.

enliven, enli'vn, va. göra liflig, npplifva (to, till), uppfriska äfv. Mia. (t. ex. eld). ~er, -ur, s. ngn, ngt som upplifvar. ^ing, -ing, prt.; a. lifvande, enmist, ënmist', va. (is.i pp.) insvepa i dimma, enmity, en'miti, 5. (pl. -ties, -z) fiendskap, ovänskap, motvilja; illvilja; to bear (cherish, feel, harbour) ~ to (ei. towards), hysa fiendskap (ovilja) mot; at (in) ~ with, i fiendskap med; under ~ from, utsatt för ngns fiendskap, enmuffle, ënmuf'1, va. insvepa, inhölja, ennation, ënà/sjun, s. zool. nionde segmentet

hos en insekt, ennea-, gr., en'ea, i sms. vetensk. ord nio-. contahedron, -kontahe'dron, 5. geom. (regelbunden) nittiohörning. †. -d, s. niotal. ^gon, -gon, s. geom. (regelbunden) niohörning. agonal, -ag'onal, a. niohör-nig, niosidig. ^gynOUS, -adj'inus, a. bot. med nio pistiller, ^hedral, -he'dral, a. niohörnig. niosidig. ~hedrOn, -he'dron, s. geom. niohörning. ~ndria, -an'dria, s. pl. bot. enneandria. ^ndrian, -an'drian, ~ndrOUS, -an'drus, a. bot. med nio ståndare, ennoble, èn6'bl, va. adla, äfv. biid. förädla. ~ment, -ment, s. adlande; biid. förädlande; upphöjdhet, ädelhet, ädel värdighet, enode, ëno'd, a. bot. otydligt ledad om strå; va. upplösa ei. borttaga (knutar från); biid. utreda, förklara, enorm †, ëno'rm, se <>*ous. 'vity, -iti, s. eg. (pl. cities, -z) afvikelse från det vanliga (måttet); utomordentlighet; ofantlighet; det oerhörda i ngt; oerhördhet, ohygglighet, gräslighet (of a crime)-, oerhördt brott, ngt som är oerhördt ei. himmelsskriande, gräslighet (konkret). ~0US, -us, a. gående utom det vanliga, oerhörd; ofantlig; ohygglig, gräslig (ofta F ss. i sv.). ~neSS, -nës, s. oerhördhet, jfr r^ity. enorthotrope, ëno'rthotrop, 5. trollskifva

(optisk leksak), enough, ënuf', ad. (sättes efter adj. el. verb) nog, tillräckligt; tämligen; a. (oftast efter subst.) nog, tillräcklig (for, för; to, till, till att); s. nog; nog! håll! nog sagdt! ~ and to spare, nog och öfvernog; a pleasant

fellow ~ (obs. detta vanligaste ordningen), en

ganska treflig karl; will you be hind ~ to..., vill ni vara så god och...; like ~ F, mycket troligt; well bra nog, tämli^ gen bra, rätt bra; ~ of, tillräckligt med; ~ of that! that's nog med den saken (jag vill ej höra mera talas därom); to

have ~ of, äfv. hafva fått nog af (vara trött på); time ~ for that when..., det blir tids nog med det, när... enounce) (<, ënau'ns, va. förkunna, tillkännagifva. ~ment, -mënt, s. förkunnande, tillkännagifvande. enOW †, ënau', se enough. enpierce, ënpë'rs, se pierce.

enquire etc., se inquire etc.

enrage, ënrà'dj, va. göra rasande, förbittra, häftigt uppreta. ~d, -d, pp. uppretad, rasande, förbittrad (at, with, öfver; against, mot, på en person). ~ment †, -mënt, S. vrede, raseri, enrank, ënrangk', va. ordna i led. enrap t, ënråp', se ~ture. -t, pp.; a. hänryckt. ~ture, -tur, va. hänrycka, hänföra, förtjusa, enravish, ënråv'isj, va. se föreg. va. ~ing, -ing, prt.; a. hänförande, förtjusande. ment, -mënt, s. hänryckning, förtjusning, enregister, ënrëdj'istur, va. inregistrera, enrich, ënritj', va. göra rik, rikta äfv. bild.

(t. ex. sinnet, minnet); göra jord fruktbar, förbättra genom gödning el. vattning; pryda, Or-nera; bärg. anrika. ~ed, -t, pp.; ~ matt, bärg. koncentrationssten. ~er, -ur, s. ngn som riktar etc. ~ment, -mënt, s. riktande; prydande; rik utstyrsel; bärg. anrikning.

enrobe, enro'b, va. kläda, smycka, enrockment, ënrok'mënt, 5. bålverk af (löst utkastade) stenblock omkring vågbrytare o. d. enrol(l), ènrè'1, va. enrollera, införa i milorna (men for service, jfr enlist); införa i ett register, inregistrera (a law); ~ one's self, se enlist, vn. ~er, -ur, s. en som inför i milorna; inregistrerare. ment, -mënt, s. enrollering, införande i milorna; register, protokoll. enrOOt, ënro't, va. rotfästa. ensample, ënsam'pl, s. bibi. föredöme; jfr

vid. † example; va. † se exemplify. ensanguine, ensang'gwin, va. bloda (ner),

blodbefläcka, blodfärga, ensate, ën'sàt, a. bot. svärdformig; med

svärdformiga blad. enscale)|<, ënskå'l, va. förse (pryda) med fjäll.

enschedule †, ënsjëd'ul, va. se schedule. ensconce, ënskons', va. skydda (med skansar, med betäckning, mil.); skyla, dölja, enseal, ënsè'l, va. sätta sigill ei. stämpel på. enseam, ënsè'm, va. (l.)† nedsmörja med fett; göda; (2.) insy, hopsy; inlägga ngt

ini ngt †.

ensemble , fr., angsa'ngbl, s. totalintryck; samspel; ad. tillsamman, tillhopa, på en gån g.

enshrine, ënsjri'n, va. skrinlägga, förvara väl (ss. ngt heligt eg. om relik); troget bevara.

enshroud, ënsjraud', va. insvepa, ensiferous, ënsifurus, a. svärdbärande, ensiform, ën'siform, a. naturv. svärdformig,

Svärdlik om blad. ensign, ën'sin, s. igenkännings- ei. utmärkelsetecken; (national)flagga sjö. is. den akterut hissade; fana, standar; förr fänrik; signal; va. (äfv. - -') † ei. her. utmärka med särskildt tecken. ~-bearer, s. fanbärare. ~cy, -si, ^ship, -sjip, s. fänriks tjänst ei. rang. enslave, ënslà'v, va. göra till slaf, förslafva; lägga i träldom (a country); by prejudice, bunden af fördom; (to be) r^/d to avarice (to vice), en girighetens (lastens) träl. ~ment, -mènt, s. förslaf-vande; träldom (to, under). ~r, -ur, s. en som gör ngn till slaf; kufvare. ensphere, ensfe'r, va. innesluta ss. inom

en sfer; forma till ett klot. ensue, ënsü', vn. följa efter ngt annat (stundom med on, på: va.); vara (blifva) en följd (from, af), inträda, uppstå; va.)(< följa efter; efterfölja, söka, eftertrakta, ensuing, -ing, prt.; a. följande, som följer efter ngt; som är en följd af ngt. ensure, ënsjo'r, va. tillförsäkra, försäkra (sig) om; se vid. insure.

entablature, ëntabiatur, entablement,

-tà'blmënt, s. byg. entablement, hufvud-gesims (arkitrav, fris o. karnis tillsammantagna); ångm. toppram. entail, ëntà'1, s. fideikommiss, stamgods, arfgods med särskild arfsföljd; Stadgad arfs-följd för ett fideikommiss; va. göra gods till testamentera som ~ (on, to, åt); testamentera ei. efterlemna i arf (äfv.

bild.: sjukdomar, svårigheter etc. On, to, åt); bild.

hafva med sig i släptåg (ss. följd); to cut off (break) an to dock an upphäfva (en egendoms natur af) fideikommiss. ~er, -ur, s. en som stiftar ett fideikommiss. ~ment,-mënt, s. öfverlåtande af en egendom såsom entail, fideikommisstadgande; egendoms egenskap att vara entail. entangle, entang'gl, va. intrassla, inveckla (äfv. bild. in an ugly business, in a snare); insnärja; hoptrassla (with, med); tilltrassla, bringa i oreda; snärja med frågor; förbrylla; vn. intrassla sig. ~d, -d, pp. intrasslad, hoptrasslad; oredig, förvirrad. ~ment, -mënt, s. intrassling, trassel, virrvarr, oreda; förvirring; bryderi. ~r, -ur, s. intrasslare; (in)snärjare. entasis, gr., en'tasis, s.

byg. svällning å koionn-

sltaft; med. spasm.

enter, ën'tår, va. inträda i ei. på, gå, fara, komma etc. in i; sjö. inlöpa i; mii. inrycka i, hålla sitt intåg i; göra sitt inträde i

parlamentet, stora världen etc.; beträda en bana bild., ingå i tjänst, äfv. i ett visst lefnadsår; tillträda egendom; om ett ting intränga i en främmande kropp ei. i ett rum; insticka, köra in, i allmht införa t. ex. en knif (in, i), äfv. en person

(in a society), introducera; inskrifva, im-matrikulera (in el. at a college etc.); initiera, inviga ngn i ngt; införa en post, anteckna en anmärkning etc. (in,intO, t. ex. the accounts, a book; a name on a list); låta inskrifva (sitt namn: låta in- el. uppskrifva sig, äfv.: teckna sig, for a sum), äfv. sport. (~ a horse for a race); anmäla, angifva (goods at the customhouse); jur. ingifva, inkomma med en handling till rätten (och taga protokollsutdrag därpå), däraf anhängiggöra en sak, väcka åtal (jfr action o, d.); vn. inträda, äfv.: taga sin början †; gå, komma etc. in, jfr ofvan va.; intränga; inlåta sig; se vid. nedan ~ med into och 011 (upon); one's appearance, anmäla sin inställelse inför rätten; ~ the army (navy), inträda i krigstjänst (gå in vid flottan); ~ the church, ingå i kyrkans tjänst, blifva prest; ~ a person's doors, komma innanför ngns dörrar; ~ a family, komma in i en familj; ~ the law, ~ the legal profession, blifva jurist; ~ the lists, träda inom skrankorna, bild. »taga upp stridshandsken» (in defence of); inlåta sig i strid, i täflan; it never **ed my mind (head), det föll mig aldrig in, jag kom aldrig att tänka på (att...); ~ one's self, låta inskrifva sig (at a college, an inn of court etc.); ~ a protest against, inlägga sin gensaga mot; ^ a school, blifva inskrifven i en skola; (a river) the sea, utfaller i hafvet; ~ (into) service, taga tjänst; ~ (into) the service, inträda i krigstjänst, taga värf ning (: ~ one\ self a soldier); ~ (at) the window, komma in genom fönstret; ~ (into) theivorld, komma ut i (börja sin bana) i (stora) världen; ~ messenger, teat, en budbärare inträder; ~ at the door, komma in genom dörren; ~ into, inträda i; om ting ingå (som beståndsdel) i; intränga i; bild. gå in i detaljer, sitt ...te år; inlåta sig i (på), gifva sig in i en diskussion, ett samtal, ett företag; ga in på en uppgörelse, öfverenskommelse, ett ämne: börja behandla ei. studera; ingå förbund, kompani-skap, äktenskap (ivith, med); (för)sätta sig in i andan af ngt, »stämningen», ngns tankegång, dela ngns åsigter; ~ into (holy) orders, prest-vigas; ~ into (one's) recognizances, skriftligen vid vite förbinda sig att göra ngt;

6: note, 6: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, å: bull, tli: thing, dh: this, w: will, a: has.enter

F Talspråk. 396 P i^gt språk. entomostracous

~ on (upon), beträda cn bana, biid.; anträda, börja; inlåta sig på, komma in på ett ämne; tillträda tjänst; öfvertaga en affär, egendom. ~ClOSe, s. korridor, ^able, -abl, a. som kan införas, ej förbjuden om varor. ~ed, -d, pp.; a. införd, uppskrifven, inregistrerad. ^er, -ur, s. en som gör sitt inträde; nybörjare, enteric, ëntèrlk, a. inälfs-. enteritis, -t&rl'-

tis, s. med. tarminflammation, entering, ën'turing, prt.; a. inträdande; börjande; banande väg; s. inträde; införande. ~-chisel, s. skedjärn, jfr spoon -bit. ~-file, s. fågeltunga (öi). ^-ladder, s. sjö. fallrepstrappa. ~-rOpe, s. sjö. fallrep. ~-tap, s. tekn. förborr. entermewer, ën^urmuur, s. ung hök som

håller på att byta om färg. enteroceie, ëntër'osèl, s. med. tarmbråck. enterography, ënturog'råfi, enterology,

-rérèdji, s. anat. läran om inälfvorna, en-

teromphalos, -lus, ënturom'fål6s (-lås),

s. med. nafvelbråck. enterparlance †, enturpa'rlans, s. samtal,

öfverläggning, underhandling, enterprise, ën'turpriz, s. (djärft, storartadt) företag; vågstycke; hand. (djärf) spekulation; företagsamhet, drift (a man of great ; va. företaga, våga på; se entertain †. ~r, -ur, s. en som företager (ngt storartadt), enterprising, -ing, prt.; a. företagsam, dristig, tilltagsen, entertain, ënturtå'n, va. underhålla; undfägna, traktera (with, med mat); hafva i sitt hus, mottaga, »se» hos sig som gäst;

hysa äfv. bild. planer, förhoppningar etc.; antaga (ej afvisa) förslag, upptaga, taga i betraktande ett ämne; biid. underhålla (roa)

is. med konversation, musik o. d.; Vn. Se gäster hos sig, utöfva värdskap; ~ at ei. to dinner ei. d., se gäster på middag, gifva middag för; to be ojed, vara road, finna nöje (with, by, af, i; in a company). ~er, -ur, s. en som hyser etc., värd; husbonde †; en som roar ett sällskap; pl. värdfolk, ^ing, -ing, prt.; a. underhållande, roande; s. se föij. ^ment, -mënt, s. underhåll, kost, lön †; välfägnad; värdskap; kalas, gästabud, fest; musikalisk, dramatisk underhållning; nöje af samtal, musik o. d.; house (e\. place) of (public) värdshus; offentligt förlustelseställe, enthral, ënthrå'1, va. förslafva, bringa i träldom; wid. trälbinda, hålla fången. ~ment, -mënt, 5. förslafvande; träldom, enthrone, ënthro'n, va. upphöja på tronen; installera biskop; to be (äfv. to ~ one's self), trona. ~ment, -mënt, 5. upphöjelse på tronen; biskopsinstallation. enthrO-

nization, -izå'sjftn, s. biskopsinstallation. enthronize -iz, se enthrone. enthuse, enthii'z, va. (nyare ord is. Am. F) entusiasmera, lifva, elda, hänföra, enthusiasm, ènthu^iåzm, 5. entusiasm, hänförelse (for, för); poetisk ingifvelse, fantasiens lyftning, svärmeri, enthusiast, ënthu'ziåst, s. entusiast, en som med svärmisk ifver omfattar en sak (in); svärmare, person med eldig fantasi; F en som vurmar på ngt in hounds); ~ in music, svärmisk musikälskare. ~ic(al), -'ik(al), a. inspirerad; svärmande; full af hänförelse; ifrig (in, i), enthymematical, ënthimëmåt'ikåi, a. af föij. enthymeme, -'-mèm, s. iog. (formeit)

ofullständig slutledning (med blott en försats), entice, enti's, va. locka, förleda, tubba, fresta, förföra (to, till, till att). ~ment, -mënt, 5. lockelse, frestelse; lockelsemedel (to). -ur, s. en som lockar, frestare, förförare, enticing, -ing, prt.; a. lockande, frestande; förförisk (äfv.: högst intagande), entire, entl'r, a. hel, hel och hållen, fullständig, fulltalig, odelad, oafkortad, oförminskad; oblandad, ren, äkta; uppriktig, redbar; trogen, trofast; bot. odelad; helbräddad; s. det hela, helhet; förr namnet på maltdryck af en tappning (nu: por-ter); the ~ of, hela... ~ly, -li, ad. helt och hållet, fullständigt. ~neSS, -nes, s. (jfr entire, a.) helhet, fullständighet; redlighet. ~ty, -ti, s. helhet, fullständighet; renhet; det hela (of: hela ...). entitle, enti'tl, va. gifva en titel, en benämning åt person, bok, betitla, benämna; berättiga (to, till, till att); äfv. med titel om bok. entity, en'titi, s. fii. väsen, väsenhet, entoblast, ën'tobiåst, s. naturv. cellkärna, jfr nucleolus.

entoil †, ëntoj'l, va. (in)snärja, inveckla, entomb, ento'm, va. begrafva, graflägga, jorda. ~ment, -mënt, s. begrafning, grafläggning.

entomic(al), entom'ik(al), a. hörande till insekter.

entomo-, gr.. ën't0m0, i naturv. termer insekt-. ~id, -mojd, a. lik en insekt; s. ngt liknande en insekt, ^lite, -lit, s. förstenad insekt. ~logiC(al), -lodj'ik(al), a. ento-mologisk, jfr otlogy. ^logist, -moFédjist, s. entomolog, insektkännare, ^logy, -mol'6dji, s. entomologi, läran om insekterna. ^phagan, -mofågån, s. parasitstekel. ^phagous, -méfåg&s, a. insektätande. ^stracan, -m6s'trakan, s. ento-mostracé, hinnkräfta. ^StraCOUS, -m os'-

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, v. fir,eiltomostraoous >jc Mindre brukligt. É97 † Föråldradt.

ènvisåge

tråkås, a. af föreg. ~tOmy, -mot'omi, s. (läran om) insekters dissektion, entonic, ënton'ik, a. med. entonisk, (öfver-) spänd.

entozoal, ëntozo'al, entozoic, -ik, a. af följ. entozoon, gr., -zo'6n, s. (pl. -zoa, -å) en-tozö, djur som lefver ini ett annat, entrail †, ëntrà'l, va. infläta, entrails, en'tralz, s. pl. inälfvor, innanmäte;

bild. innandöme(n) (the ~ of the earth). entrance, ën'tråns, 1. s. inträde; ingång i

alla sv. ordets bet. (of a llOUSe, äfv. i samma bet.

into, to)-, inträdande (t. ex. of an actor upon the stage; on a subject), beträdande; tillträde (: free ; tillträdande (into an office, af en befattning; into lands and tenements, af en egendom; upon an inheritance, af ett arf); början, inledning; sjö. inlöpande, inlopp; sjö. bogen under vattnet, främsta delen af ett fartygs underkropp; hand. anmälan i tullen. ~ -dOOr, s. hufvudingång på ett hus; förstugu-dörr. —duty, s. införseltull, —fee, se nu-money. —hall, s. (större) förstuga, förhall, —money, s. inträdesafgift; in-skrifningsafgift; medlemsafgift. —ser-mon, s. inträdespredikan, entrance, ëntrå'ns, 2. va. hänrycka (eg. försätta i ekstatiskt tillstånd). ~d, -t, pp. bortryckt (från yttervärlden), hänryckt, i ekstas; ~ in thoughts, (helt och hållet) försjunken i tankar. ~ment, -ment, s. bortryckande; hänryckning, ekstas. entrap, ënttråp', va. (imp. o. pp. ~ped, -t)

fånga (i fälla), snärja, oftast bild.; ~ in one's own words, komma ngn att inveckla sig i motsägelser, beslå med tvetalan, entreat, ëntrè't, va. ifrigt, enträget bedja, besvärja; anropa; genom böner inverka på, förmå; behandla†; traktera†, jfr entertain) vn. bedja (for, för ngn); underhandla (of, om) †; s. † se ~ed, -ëd, pp. ombedd. ~er, -ur, s. anropare, ifrig bedjare ei. anhållare. singly, -ingli, ad. med ifriga böner. ~ive, -iv, a. bedjande, böne-. ~y, -i, s. enträgen, ifrig bön, bön-f allan, anhållan; se vid. † treatment o. entertainment; at one's på ngns ifriga böner, enständiga anhållan, entry, ën'tri, s. (pl. -ries, -z) inträdande, inträde, inkommande, intåg; ingång; inlopp; införande i protokoll, i räkenskaper o. d.; införd post; tillträde, tagande i besittning (upon an estate, af en egendom); tullanmälan; införsel af varor; to make one's göra sitt inträde: inträda; göra sitt intåg; double se under double, sms.; single enkelt bokhålleri. —money, se

entrance-money.

entune †, ëntu'n, se tune. entwine, ëntwi'n, va. omfläta, omvira; hopfläta; infläta; vn. poet. inflätas, entwist, ëntwist', se föreg, enubilous, enu'bilus, a. molnfri, töckenfri. enucleate, ënu'klëàt, va. utveckla, förklara, tolka, enucleation, -a'sjun, 5. utveckling, förklaring.

enumerate, ënu'muràt, va. räkna; uppräkna. enumeration, -ra'sjun, s. (uppräknande; räkning (to leave out of the enumerative -iv, a. uppräknande (of). enumerator, -år, s. (upp)räknare; tjänsteman för folkräkning, enunciable, ënun'sjiåbl, -siabl, a. uttalbar, uttryckbar. enunciate, -sjiàt, -siat, va. uttala, yttra; uttrycka, förkunna, förklara. enunciation, -sjia'sjun, -sia'sjun, s. uttryckande, uttalande; uttal, sätt att uttrycka sig; utsaga, ngt utsagdt; tillkännagifvande, öppen förklaring, förkunnande ; underrättelse, enunciative, -sjiàtiv, -siàtiv, a. uttryckande,uttalande

(of ngt), enunciator, -sjiàtur, -siàtur, 5. förkunnare, uttalare. enunciatory, -sjiå-turi, -siàturi, a. uttrycks-, uttals-, envault ënvå'lt, va. innesluta i ett (graf-)

hvalf, jfr entomb. envelop, ënvël'up, va. insvepa, inhölja äfv.

om mörker, dimma o. d. ; inlägga i omslag, inlinda, inveckla; s. se följ. -'-èp, äfv.(fr.) ång'vëlép, s. omhölje, omslag, is. (bref-) kuvert; fort. enveloppe (sammanhängande verk [låg murl utanför fästningsgraf); byg. beklädnad ; astron, se coma. ^ment, -mënt, s. inläggande i omslag, inhöljande; omhölje, omslag.

envenom, ënvën'um, va. förgifta födoämnen etc., göra giftig; wid. förbittra, göra bitter (t. ex. ngns tunga, tal) ; göra förhatlig.

enviable, ën'viåbl, a. afundsvärd. ~neSS,

-nës, s. afundsvärdhet. en vie †, ënvi', va. söka öfverträffa, jfr vie. envied, èn'vid, pp. af envy, envier, -viår, s.

afundsmän, envious, en'vius, a. afundsjuk (of, against†, at †, på); afundsam; orsakad af afund; ytterligt försigtig, rädd (of, om)†. ~neSS, -nës, s. afundsjuka, afund(samhet). environ, ènvi'run, va. omgifva (på alla sidor) eg. ss-en trakt omger en ort, äfv. bild. med svårigheter, faror etc. (with, med, vid passiv form af) ;

mil. innesluta, omringa, blockera. ~ment, -mënt s. omgifvande; fästnings inneslutande; omgifning, pl. jfr följ. -z, ën'vi-rånz, s. pl. omgifningar, omnejd, envisage, ënviz'ådj, va. skåda i ansigtet; biid. möta, trotsa; uppfatta omedelbart (genom intuition).

i: note, o: do, å: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.envoy

envoy, ën'voj, s. sändebud, särsk. envoyé; efterskrift till ett skaldestycke, en bok o. d. ~Ship, -sjip, s. envoyé's befattning ei. rang. envy, ën'vi, s. afund (of, to)fC, öfver, mot); illvilja (to, against, towards, mot); föremål för afund; va. (imp. o. pp. -vied, -d) missunna (a person for; [fø] a person Ms..., ngn ngt); vara afundsjuk på, afundas; äfv.: se med afund (one's luealth)] ifrigt (med afund) eftertrakta; vn. vara afundsjuk (at, öfver); to bear — to, bära (hysa) afund (illvilja) mot; to be the ~ of (t. ex. all one's fin ends), vara föremål för ... afund; with an eye of med af-undsamma blickar, enwallow †, ën\vol'(?>, va. vältra ngn i smuts, enwheel ënhwè'1, se encircle. enwomb, enwo'm, va. poet. dölja, djupt begrafva.

eocene, e'osen, s. geoi. eocenformation (den

äldsta af tertiärperiodens); a. eocen-.

Eolian, eo'lian, a. antik, eolisk (från Eolien); tillhörande Eolus (vindarnas gud); ~ harp, ~ lyre, eolsharpa. EoliC, -ol'ik, a. se föreg. a. (förra bet.); S. eoliska dialekten af forngrekiska språket.

eolipile, eol'ipil, s. fys. heronskula. epact, e'pakt, s. astron, solårets öfverskott öfver månåret (: annual kalendermånads öfverskott öfver månmånad (menstrual monthly —). epalpate, ëpål'pàt, a. zool. om insekt utan antenner.

eparch, èp'årk, s. grekisk landshöfding.

~y, -i, s. grekiskt län. epaule, fr., ëpå'l, s. fort. skuldra (skulder-punkt, -vinkel). ~ment, -mënt, s. fort. skuldervärn. ~t, ~tte, fr., -'-ët, s. epå-lett. ~tted, -'-ëtëd, a. iklädd epåletter. epergne, ëpe'rn, s. borduppsats, epexegetical, ëpëksëdjètfikåi, se exegetical. ephemera, ëfèm'urå, s. med. endagsfrossa; zool. dagslända. -rål, a. se följ. a.; s.

ngt som varar blott en kort tid (eg. en dag); kortlifvad insekt ei. blomma etc.

ephemeric, -mlrlk, ephemerous †, -rås,

a. varande en dag; kortlifvad; af kort varaktighet, förgänglig, snart försvinnande. ephemeris, gr., -ris, s. (pl. -rides, -mër'idèz) dagbok, journal; anteckningar (bok) utvisande märkliga händelser som inträffat dag för dag; periodisk literatur i aiimht; astr. astronomisk almanack; särsk. tabell angifvande himla-kropp(ar)s ställning (för hvarje dag i året), ephemerist, -rist, s. astronom, jfr föreg., astrolog; journalist, ephemeron, gr., -ron, s. (pl. -ra, -rå) insekt som lefver blott en dag.

Ephesian, èfè'zj (i)an, a. efesisk, från Efesus; s. efeser; rumlare, »ölefeser», liderlig sälle †; the (Epistle to the) bibi. Pauli bref till efeserna. ephialtes, gr., efial'tez, s. med. se nightmare. ephod, ëf'od, s. jud. antik, en prests »lifkjortel», epi-, gr., ep'l, grek. prefix i vetensk. termer, på,

öfver, ofvan; under tid. epic, ëp'lk, a. episk, berättande dikt; s.

episk dikt, epos. ~al, -ål, a. se föreg. a. epicarp, ep'ikarp, s. bot. yttersta fruktskalet, epicedial † (-an†), ëpisè'diål,_(-ån), a. elegisk, klagande sång. epicedium †, -dium, s. klagodikt, sorgesång, epicene, ëp'isèn, a. gram. gemensam ordform

för maskulinum och femininum, epicure, ëp'ikur, s. ei. epikuré; goddagspilt, is. läckergom. ~an, -è'an, a. epikureisk; yppig is. kräslig; s. se föreg. s. ~anism, -e'anizm, s. is. fil. epikurism. epicurism, -lzm, s. epikurism; yppighet, is. kräslighet, (böjelse för) bordets nöjen, epicurize, -iz, vn. vara en epikuré, följa Epikuros' lära; lefva yppigt ei. kräsligt. epicycle, ëp'isiki, 5. geom. epicykel, bicirkel

(hvars medelpunkt ligger på el. rör sig efter en annan cirkels periferi). epicycloid, -'kiojd, s. geom. epicykloid, rullkurva. epicycloidal, -kloj'-dal, a. epicykloidal; ~ loheel, epicykloi-

dalhjul (kugghjul löpande ini ett större i »kretsrörelse» [mekanism för tryckpress]).

epidemic, ëpidëm'lk, a. med. epidemisk, allmänt utbredande sig om sjukdom; s. epidemisk sjukdom, farsot. ~ al,

-ål, a. se föreg. a.

epidemiology, èpidëmioi'odjl, s. med. farsotslära.

epidemy, ëp'ldëmi, s. se epidemic, s. epiderm, èp'idèrm, s. se fis. ~al, -'ål, a. anat. bot. öfverhuds-. ^atoid. -'åtojd, a. öfverhudsartad, öfverhuds-. ~eOUS,-ëås, ~iC, -'ik, ^idal, -'idal, a. öfverhuds-.

gr., -'is, s. anat. öfverhud; bot. öfverhud, äfv. ytterbark. ~oid, -'ojd,se~a£o«c?. epidote, ëp'idèt, s. min. epidot (glimmerartadt mineral) ; ~ röck, min. zoisit. epidotic, -dot'ik, a. af föreg.

epigæous, eg. gr., epidje'us, a. bot. växande på marken, höjd öfver jorden om hjärtblad, epigastric, epigas'trik, a. anat. hörande till öfre delen af magen (: epigastrium, -trium). epigeous, se epigæous. epiglottic, ëpigiot ik, a. af föij. epiglottis, gr.,

-is, s. anat. tungspen, struplock. epigram, ëp'igråm, s. epigram; (nyare F) ragu, frikassé. ^matic(al), -måt'lk(ål), a. epigrammatisk; kort och sinnrik, träffande, bitande, spetsig, ^matist, -'åtist,

s. epigrammatiker, epigramförfattare, 'vmatize, -åtiz, vn. o. va. uttrycka (sig) epigrammatiska epigraph, ëp'igråf, S. inskrift på en byggnad; motto; devis. ~iC, -'ik, a. epigrafisk, inskrifts-. ~iCS, -'iks, s. pl. inskriftslära. ~ist, --'-ist, s. inskriftkännare. --'-i, s. epigrafik, inskriftslära. epigynOUS, epidj'inus, a. bot, fästad på fruktämnet om ståndare.

epilepsy, ep'ilepsi, 5. med. fallandesot. epileptic, epilep'tik, a. epileptisk, hörande till fallandesot; behäftad med fallandesot; s. en som är behäftad med fallandesot; medel mot fallandesot. ~al, -ål, a. se föreg. a. epileptoid, -tojd, a. fallande-sotsartad.

epilogic(al), ëpiiodj'ik(åi), a. se epilogistic. epilogism, epil'odjizm, s. slutuppräkning, epilogistic, epilodjis'tik, a. epilogisk; i form af en epilog, epilogize, - -' - djiz, se epi-loguize.

epilogue, epilog, s. epilog, epiloguize,

- -' -iz, vn. hålla (uppläsa) en epilog; va. tillägga såsom epilog. Epiphany, èpifåni, s. trettondedag jul,

helga tre konungars dag. epiphora, gr., ëpiféra, 5. med. tårfluss, sur-

ögdhet; ret. se epistrophe. epiphyte, ep'ifit, s. bot. oegentlig parasit, luftplanta; växtparasit på djur. epi-phytic(al), -fit'ik(ål), a. bot. fäst vid en annan växt men hämtande sin näring ur luften.

epiploic, epipio'lk, a. at föij. epiploon, gr.,

-pip'loon, s. anat. isterhinna, jfr caul. epipolism, epip'olizm, se fluorescence. episcopacy, ëpis'kèpåsi, s. biskoplig styrelse ; episkopal kyrkoförfattning, episcopal, ëpis'kopål. a. episkopal: biskoplig (jurisdiction), biskops-; styrd af biskopar (church). <^ian, -på'llån, a. se föreg.; s. anhängare af episkopal kyrkoförfattning ; medlem af den (engelska) episko-pala kyrkan. 'V/ianism, -på'liånizm, s. (fasthållande af) kyrkans styrande genom biskopar. ~ly, -i, ad. med biskoplig myndighet; biskopligt, af biskopar (styrd), episcopate, -påt, s. biskopsämbete, -värdighet; biskopsstift; samtliga biskopar.

episode, ep'isod, s. episod, bihandling inflätad i en berättelse o. d.; biomständighet. episodial, -'iåi, episodic(al), -sod'ik

(ål), a. episodisk, inflätad, inskjuten (såsom episod), epispastic, ëpispås tik, a. med. (upp)dragande (blåsor på huden); s. dragande medel

(dragplåster, fluga etc.).

episperm, ep'isperm, 5. bot. yttre fröhinna. ~iC, -'lk, a. af föreg.

epistilbite, epistil'bit, se stilbite. epistle, èpis'1, s. epistel, (sände)bref (on, om, öfver). ~r, -ur, s. epistelförfattare, (sände)brefskrifvare †; prest som uppläser episteln, epistolart, ~y, epis'tolur(i), a. i brelform; bref-.

epistolic(al), epistol'ik, a. se föreg, epistrophe, gr., epis'trofe, s. ret. epistrof. epistylar, ep'istilår, a. byg. arkitrav-, epistyle, -stil, s. byg. arkitrav, epitaph, ëp'itåf, s. epitaf, grafskrift; minnesinskrift; minnesruna. ~ian, -tå'fiån, ~iC, -'ik, a. epitaf-. ~ist, -ist, s. epitaf-författare.

epithalamic, lpithåiåm'ik, a. af föij. epitha-lamium, lat. eg. gr., -iå'mium, epithala-my †, —'-mi, s. bröllopskväde; bröllopsmarsch.

epithelium, lat. eg. gr., èpithè'lium, S. anat. eil

(slem)hinnas yttersta lager, epithem, ep'ithem, s. med. (vått) omslag, epithet, ëplthët, s. epitet (tillagdt egenskapsord); binamn, titel, (tillagd) benämning. ~ic, -'ik, a. epitetisk: utgörande ei. bestående af epitet; rik på epitet, epitome, lat. eg. gr., ëpitfomè, s. (pl. ~S, -z) innehållsöfversigt, »kort begrepp», utdrag, sammandrag afv. bild. epitomist, -mist, s. författare af ett epitome, epitomize, -miz, va. o. vn. författa utdrag (af); förkorta (ord), epitomizer,-mizur, se epitomist.

epizoan, epizo'ån, epizoon, gr, -on, s. (pl. -ZOa, -å) parasitdjur som lefver på (ej i, jfr entozoon) andra djur. epizootic, epizoot'ik, a. (1.) jfr föreg, s.; (2.) † geoi. innehållande fossila lemningar; (3.)

af följ.

epizooty, epizo'oti, s. boskapspest, epoch, e'pok, ep'ok, ~a, lat. eg. gr., -å, s. astron, kronol. tidpunkt från hvilken räkning börjar; hist, tidpunkt; tidskifte; period äfv. geoi. ~al, -ål, a. epok-, epode, ep'od, s. slutdel af ett ode; eftersång, tilläggsode; litet lyriskt stycke af viss form. epodiC, epod'ik, a. tillhörande ei. liknande ett epode. eponym(e), ep'onim, s. (utmärkt) person efter hvilken ett folk ei. land uppkallats

(ss. Hellen, hellener). epOnymiC, -'ik, epOtty-

mOUS, --'-us, a. gifvande sitt namn; ~ hero, ~ person, jfr föreg, s. Epsom, ëp 'sum, S. pr. (by i Surrey 2V2 niil från London; Derbykapplöpningen hålles i dess närhet) ;

~ salt (äfv. ~ite, -it), s. k. engelskt salt

(naturlig svafvelsyrad magnesia).

epulary ep'ulari, s. gästabuds-, kalas-, epulation †, -la'sjun, s. gästabud, festmåltid.

epulotiC, ëpulofik, a. med. sammandragande, sårläkande; s. sårläkande medel.

epuration, ëpurà'sjun, s. renande, rensning, epurator, -'-ràtur, s. tekn. (bomulls)rens-ningsmaskin.

equability, ekwabil'iti, s. likformighet i rörelse, jämnhet i temperatur, i lynne.

equable, e'kwabl, a. likformig (med sig själf)

om rörelse, jämn om lynne o. d. ~IieS$, -nes, S. se föreg. S.

equal, e'kwol, a. lika (to, with, med; in, i

antal, storlek, kraft, värde o. d.); likställd, jämförlig, jämgod (to, med); vuxen (to a task, en uppgift), dugande, duglig (to perform, att verkställa); motsvarande, proportionerlig (to)-, passande; jämn, jfr equable; o väldig, opartisk, rättvis, billig (to, mot); likgiltig (to, för, jfr ex.); s. jämlike; lika kvantitet, † se vid. ~ity; va. (imp. o. pp. ~led, -d) göra lika ei. jämlik (to, med); anse som lika god(a), anse kunna jämföras, förlikna, jämföra (to, med); likna, vara jämlik med, kunna mäta sig med (in, i), gå upp mot; (fullt) motsvara; återgälda; ~ chance, se even c.

under c.; to be ~ to, kunna mäta sig med, motsvara, jfr va.; to be ~ to the occasion, vara ställningen vuxen (ofta: »ej tappa hufvudet»); it is ~ to me, det är mig likgiltigt (»egalt»), »det kvittar mig lika»; when there is (ei. in case of)an ~ vote, vid lika röstantal (på båda sidor); other things (being) under i öfrigt lika omständigheter (: »ceteris paribus»); lie felt himself ~ to it, han kände sig stark nog; on ~ terms, på lika vilkor (på båda sidor); äfv. på billiga vilkor; he had no

han hade icke sin like; one's ens (ge)likar; to produce his, its etc. framvisa maken; between likar emellan; not to be ~led, som ej har (»som söker») sin like, utan like, ojämförlig, makalös. ~ity, -'iti, s. likhet (särsk. mat. i värde, uttryckt med =:), jämlikhet; likstäld-het; likformighet (med sig själf), jämnhet (of a surface, of temper etc.); sign of likhetstecken (=); to be (place) on an stå (ställa) på jämlik fot. ~iza-tion, -iza'sjun, s. likställande; likstäld-het. ~ize, -iz, va. likställa: göra lika, utjämna; anse lika †; ställa tillsamman (med), jämföra †; † se vid. equal. ~|y, -i, ad. lika, jfr equal. ~neSS, -nës, s. se ~ity. equanimity, èkwanim'iti, s. jämnmod, sinneslugn. equanimous†, - -'-mus, lugn till sinnes, med lugnt lynne.

equate, èkwä't, va. (ut)jämna, jämka (till ett medeltal), equation, -kwa'sjun, s. jämn fördelning †; utjämnande, jämkning (reduktion till ett medeltal); jämk-ningsmån, (-skilnad); alg. astron, ekvation; ~ of payments, finnande af en medelbetalningstermin för på olika tider förfallna summor; ~ of time, astron, tidsekvation; personal korrektion af observationsfel (i tid).

equator, ekwa'tur, s. geogr. astron, ekvator, sjö. »linien». ~ial, -to'nal, a. ekvators-, ekvatorial-; S. ekvatorial (i tvänne riktningar rörligt teleskop med graderad cirkel för att mäta himlakroppars ascension och deklination, äfv. ^v te-lescope), stundom: hvarje astronomiskt instrument rörligt omkring en axel parallel med jordaxeln (: ~ instrument), ^ially, -to'riali, ad. parallelt med ekvatorn.

equerry, equery, ëkvëri, ëkwër'!, s. (pl. (-ries, -z) stallmästare; större stall; ^ in ordinary, hofstallmästare, equestrian, ëkwèst'riån, a. hörande till ridkonsten, ei. till ridning; till häst, (gärna) ridande; ryttar-; i det forna Rom riddar-; s. ryttare; konstberidare; ~ exercises, ridöfningar; the ~ order, eg. i det forna Rom riddarståndet; ~ statue, ryttarstaty. ~ism, -izm, s. ridkonst; (konst)ridt. equestrienne, fr., -triën, s. (skicklig) ryt-tarinna.

equi-, (eg. lat. adjektivform), è'kwi, prefix i eg. från lat. hämtade ord lika, lik-. (Anm. 1. Här nedan följer af sms. blott ett urval, enär ofta sammansättningens betydelse självklart framgår af delarnas. Anm. 2. ~ bibehåller i sms. accent blott när den senare delen är en stafvig). ~anC]UlaF, a.

geom. likvinklig, med alla vinklar lika. ^balance, S. jämvigt; va. uppväga. different, a. mat. aritmetiskt proportionerlig. ^distant, a. lika aflägsen. ~form, a. likformig. ~ formity, -fo'rmiti, s. likformighet. ^lateral, -lat'ural, ».liksidig; s. sida lik med en annan sida i samma ei. annan figur; liksidig figur. ~librate, va. bringa ei. hålla (uppbära) i jämvigt. libration, s. (försättande i) jämvigt. librious, -llb'rius, a. i jämvigt. ^librist, -kwil'ibrist, s. ekvilibrist, lindansare, ba-lanseringskonstnär. ^librity, -lib'rlti, s. jämvigt. ^librium, lat., -lib'rium, s. (pl. -ria, -riå) fys. krafters jämvigt, äfv. poiit., en kropps jämvigtsläge; bild. »vägande lika», tvekan mellan tvänne lika starka bevekelsegrunder; indifferent neutral fys. indifferent jämvigtsläge; instable fys. labilt jämvigtsläge; stabler, fys. stabilt jämvigtsläge; (to be) in (äfv. medlat.

kasusform in -brio, [-10]), i jämvigt. /^multiple, a. mat. lika mångfaldig, multiplicerad med samma kvantitet; s. produkt af två (ei. flere) faktorer, af hvilka en är den samma som ingår i en annan produkt (25 and 60 are of 5 and 12). equinal, ekwi'nal, equine, e'kwin, a. häst-; hästartad, liknande hästen(s).

(equi)noctial, -nok'sjal, a. astron, ekvinok-tial-,hörande till dagjämningspunkterna; dagjämnings-; ekvatorial, ekvators-; tropisk värme ctc.; bot. om blommor Öppnande och slutande sig på bestämd tid; s. astron, dagjämningslinie (himmelsekvatorn); ~ co-lure, astron, solstitialkolur; ^ points, dag-jämningspunkter (himmelsekvatorns och eklip-tikans tvänne skärningspunkter); gale, ~ Storm,

rv, wind, dagjämningsstorm. ~nOX, noks, s. astron, dagjänming; dagjämningsstorm; autumnal höstdagjämning; vernal vårdagjämning.

equip, ĕkwip', va. utrusta manskap, fartyg: äfv. upptackla, bemanna; förse med utred-ning(spersedlar), med nödiga tillbehör; utstyra (äfv.: styra ut). <^age, -'-adj, s. utrustning (is. soldaters, resandes, fartygs), utred-ning(spersedlar); sjö. äfv. bemanning, besättning; äfv. F i aiimht nödiga persedlar, servis (: things, ss. breakfast ~); en förnäm persons följe och tross; ekipage, ^aged, -'-ådjd, a. utrustad, ekiperad; försedd med (ett lysande) följe, equipendency, ĕkwipĕn'dĕnsi, s. (hängande i) jämvigt.

equipment, ĕkwip'mĕnt, s. (jfr equip) utrustande; utrustning, ekipering, alla nödiga persedlar (äfv. pl.), särsk. mil. för fartyg etc., för soldat (: bevärings-, beklädnads- och utredningspersedlar), mundering; tross; järnv. rullande materiel. (equi)poise, è'kwipojz, s. jämvigt. ~pol-ience, -ney, -p6l'ĕns(i), s. lika kraft, vigt (och) betydelse; lag. liktydighet. ~ pol-lent, -pårĕnt, a. lika gällande, af lika betydenhet, jämgod, motsvarande. ponderance, -p6n'dfirâns, s. lika tyngd; jämvigt. ^ponderant, -pon'd&rant, a. jämvigtig, af lika vigt (to, med). ~pon-derate)|(, -pon'durat, va. o. vn. väga lika (med); uppväga (hvarann), ^ponderous, a. jämvigtig, af lika vigt (to, med). rotal, -ro'tal, a. med lika stora hjul. sonance, -kwis'6nans, s. mus. oktavens kon-sonans. ^Sonant, -kwis'onant, a. likljudande.

equisetaceous, èkwisĕtà'sjus, a. bot. fräkne-artad, tillhörande fräkneväxterna (Equi-setaceæ). equisetiform, -sĕtfiform, a. bot.

fräknelik.

equitable, èk'witåbl, a. rättvis (to, mot),

äfv. om dom o. d.; oväldig, opartisk; rättrådig, rättsinnig; skälig, billig; jur. äfv.: hörande till equity ei. till en equity court. ~neSS, -nës, s. rättvisa, oväld, opartiskhet, billighet, jfr föreg.

equitancy, ĕk'witansi, s. ryttarkonst, ridkonst. equitant, -tant, a. ridande, till häst; bot. omfattande hvarann om blad. equitation, -ta'sjun, s. ridning, ridkonst.

equity, ĕk'witi, s. rättvisa, billighet (in, i); rättvis fordran, grundadt anspråk; jur. system af rättsregler grundande sig på häfd (supplerande common law), därpå baserad lagskipning (utan jury) i courts of ~ (ei. ~ courts: chancery courts, courts of jfr d. o.) (Anm. Genom senaste omorganisationen af det engelska rättsväsendet är denna skilnad numera hufvudsakligen upphäfd); ~ of redemption, jur. medgifvande af respit efter förfallotiden för inlösen af inteckning; in rsj, i ali billighet, med ali rättvisa; in the enligt med lagens anda och mening (äfven med frångående af dess bokstaf), equivalence, -ney, ĕkwiv'âiĕns(i). s. jäm-

godhet, lika värde; kem. fys. ekvivalens, equivalent, -lĕnt, a. af lika värde, af lika kraft och betydelse, lika gällande, fullt motsvarande (to); geom. lika stor; geoi. samtida, af samma formation; s. ngt som är af samma värde; vederlag; (full) ersättning; kem. fys. ekvivalent.

equivalve, e'kwivalv, a. se s. mussla som har båda skalen lika. ~d, -d, a. om musslor med båda skalen lika.

equivocal, ekwiv'okal, a. tvetydig, dubbeltydig eg. om ord, uttryck, men äfv. om handlingar

etc., som kan tolkas på två sätt; oviss, tvifvelaktig; s. se equivoke; ~ chord, mus. förminskadt septimackord; ~ generation, naturv. uppkomst utan befruktning (generatio æquivoca). ^neSS, -nës, s. dubbelmening, tvetydighet, equivocate,

-kåt, vn. uttrycka sig (afsigtligt) tvetydigt; söka undanflykter genom tvetydiga uttryck, equivocation, -ka'sjun, s. (nytjande af) tvetydigt uttryck ei. tal (för att slingra sig undan). equivOCatOr, -kàtur, s. en som betjänar sig af tvetydigheter för att slingra sig undan, equivoke, equivoque, fr., e'kwivok, 5. tvetydigt ord ei. uttryck; ordlek grundad på dubbelmening; tvetydighet, dubbelmening †.

equivorous, ĕkwiv'orus, a. hästätande.

era, è'rå, s. æra: tidpunkt hvarmed en tidräkning börjar; hela följden af år räknade från en viss tidpunkt, period; (af-

görande, vigtigt) tidsskede; tidräkning (t. ex. the Christian). eradiate, ërà'diàt, va. utstråla; utsända, skjuta strålar, eradiation †, -a'sjun, s. utstrålning, utsändande af strålar, eradicable, erad'ikabl, a. som kan ei. bör utrotas, eradicate, -kat, va, upprycka med rötterna, utrota äfv. bild. eradication, -ka'sjun, s. utrotande, eradicative, -kàtiv, a. utrotande; i grund botande, »radikal» bot, botemedel; s. med. radikalt botemedel, »radikalkur», erase, era's, va. radera (bort), utskrapa; utstryka; utplåna (from, från, äfv. bild.

t. ex. från minnet). ~ment, -mënt, S. ut-skrapning, utstrykning; utplånande äfv. biid. ~r, -ur, s. utskrapare; radérknif, radérgummi. erasible, -ibl, a. som kan ei. bör utplånas (utrotas), erasion, -rà'-zjun, s. se otvan erasure, -zjur, s.

(ut)skrapning; raderadt ställe i en skrift, erbium, e'rbium, s. min. erbium, ere, àr, konj. innan, förrän; prep. före i tidén; ~ long, inom kort; ~ now, »långt före detta» ; ~ while, någon tid förut; för en stund sedan. ErebuS, ër'ëbus, s. myt. mörkrets rike, de

dödas rike. erect, ërëkt', a. upprest, upprätt särsk. bot., rak(t uppstående); poet. upplyftad om ögon etc., uppåtriktad; biid. (stående) fast, ståndaktig, orubblig; va. uppresa, räta upp, Ställa Upprätt; uppföra en byggnad, uppsätta en maskin; bild. upprätta, grunda inrättning, samhälle etc.; uppställa en sats; bild. llöja, jfr exalt; upprätta det sjunkande modet, uppmuntra, upplifva; vn.† resa sig (upp); ~ an account, upprätta, öppna ett nytt konto; ~ a perpendicular, geom. uppresa en perpendikel: uppdraga från en punkt på en rät linie en linie vinkelrätt mot densamma. ~able, -abl, a. som kan resas upp. ~er, -ur, s. uppbyggare; maskin-uppsättare; upprättare. ~ile, -il, a. anat. erektil, som kan uppresa sig. ~ing, -ing, prt.; s. uppresande, uppförande; (maskin)uppsättning, montering, ^ion, -k'sjun, s. uppresande; uppförande af en byggnad; skeppsb. spantresning; upprättande (inrättande); ngt som blifvit uppfördt etc., byggnad; upplifvande, höjande, väckelse; höjd ei. upplifvad sinnesstämning; fysiol, erektion, resning. ~ive, -iv, a. uppresande; upprättande. ~neSS, -nës, s. upprätt ställning. -ur, s. ngn, ngt som uppreser etc., jfr ~er; uppbyggare, uppförare, upp(in-)rättare; anat. uppresande muskel, erelong, àrl6ng', se ere long under ere.

eremite, ër ëmit, se hermit, eremitical,

-mit'ikal, se hermitical. erenOW, årnau', ad. se ere now under ere. ereption †, ërëp'sjun, s. borttröfvande, bortsnappande, erethism, ër'ëthizm, 5. med. sjuklig öfverätning i ngt organ. eretMstiC, -this'tik, a. erewhile(s) † ei. poet., àrwl'i(z), ad. se ere

while under ere. erf, ërf, 5. (pl. erven, e'rven) i Kapkolonien

trädgårdstäppa, ergata, lat. eg. gr., e'rgata, s. mek. vindspel, ergo, lat., e'rgo, ad. altså, följaktligen (oftast skämtsamt).

ergot, e'rgot, S. sporre på hundar, tuppar etc.; veter. Senklapp (hornartad utväxt); bot. mjÖl-dryga, brandkorn (parasitsvamp på råg etc.: Spermædia Clavus). ~ine, -in, 5. kem. narkotiskt ämne i mjöldryga. ~ism, -izm, (1.) S. mjöldryga ss. växtsjukdom; med. dragsjuka, förgiftning af mjöldrygor. ergotism †, I'rgotizm, (2.) s. log. slutledning;

tvistsjuka, rätthafveri. erie, er'ik, s. förr iri. mansbot till den mördades slägt. Erin, e'rin, ër'm, s. poet. benämning på Irland. (e)~ite, -it, s. ett slags grön arsenikhaltig kopparmalm från Irland, ermelin, (-mil-), ë'rmë(-i)lin, s. se ermine. ermine, i'rmin, s. zool. hermelin, lekatt (Mustela erminea); her. hermelinskinn, -pälsverk; en domares ei. högre ämbetsmans ämbete och värdighet. ~-m0th, s. zool. en svart och hvit nattfjäril (Yponomeuta padella). ~-Stamper, s. zool. en art kägelsnäcka (Conus muste-linus). ~-tipS, s. pl. hermelinsvansar (hvilka anbragta på den eljes hvita hermelinpälsen gifva denna ett fläckigt utseende). ~-tumbler, s. tumlaredufva, tumlett (Columba gyra-trix). ~ed, -d, a. fodrad med hermelinskinn; iklädd hermelinsmantel(n). em †, ërn, 1. vn. sörja, ern, ern, 2., erne, ërn, 1. s. skoti. (hafs)örn. erne †, ërn, 2. s. hydda, hvilostad. erode, ero'd, va. gnaga (sig in i), fräta. ~d, -ëd,pp.; a. söndergnagd; (bort)frätt, anfrätt; bot. naggad, jfr erose. ~nt, -ënt, a. frätande; s. med. frätmedel.

erose, ero's, a. bot. sargadt biad. erosion, -ro'zjun, s. bortgnagande, bortfrätande;

geoi. erosion (bortförande af lösa lager); med.

benröta; kräftsår, erosive, -iv, a. frätande.

erostrate, ëros'tråt, a. naturv. utan spröt, erotic, ërot'ik, a. (äfv. ^al) erotisk, kärleks-; s. erotiskt poem, kärleksdikt, kärleksvisa. erotomania, -toma'nia, erotomany,

-tom'ani, s. kärleksgalenskap.

ersh, ërsj, s. prov. stubb på åkern.

erst, èrst, ad. först, i förstone, i början;

förr, fordom. ~-while, -wil, ad. förut, förr. erubescence, -ney, ërobës'ëns(i), s. rodnande, rodnad, erubescent, -ënt, a. rodnande; rödaktig, rödlett, eructation, ëruktå'sjun, s. uppstötning, rapning; häftig gasutveckling ur det inre, utbrott af en vulkan.

erudite, ër'odit, a. lärd, beläst. ~neSS,-nës, se föij. erudition, -disj'un, s. lärdom, be-

erpetology, se herpetology. err, er, vn. irra (hit och dit), gå ei. fara vilse (from, från rätta vägen) äfv. biid.: vara på villovägar, fela moraliskt, synda; misstaga sig.

errand, ër'ånd, s. ärende at andra, uppdrag, budskap, stickning (to, till; for, för ngns räkning); to do an <v, uträtta ett ärende; to go (run) gå ärenden; to tell one's framföra sitt ärende; (to be: vara skickad, to come, run, send) on (upon) an i (med) ett ärende, med ett budskap. ~-boy, s. springpojke., ~-goer, ~-man, s. bud, budbärare, errant, er'ant, a. kringresande †; kringirrande, kringvandrande; vilsefarande; ostadig, oordentlig; † vild, oregerlig, se vid. arrant; s. kringvandrare, kring-resare; knight se under k., sms. ~ry, -ri, s. kringirrande; irrfärd; en vandrande riddares lif ei. kall. errata, se under erratum. erratic, ~ai, ëråt'ik(ål), a. kringirrande; irrande, afvikande från det rätta ei. förståndiga ; flyttande, rörlig himlakropp : planet; s. landstrykare †; moraliskt vilsekommen människa †; geoi. flyttblock (: ^ block), rullsten ei. grus o. d. som förts bort af vatten ei. is från moderklyften; pl. lösa ackumulater, jfr drift. erratum, lat., ërà'tum, s. (pl. -ta, -tå) skriffel, tryckfel, errhine, èr'm, a. orsakande nysning; s. med. nysmedel.

erring, è'rmg, prt. af err; a. irrande; farande vilse (från sanningen ei. från det rätta).

erroneous, ërè'nëus, a. vilsefarande, vilsen ; oriktig, falsk; missledd; ~ doctrine, irrlära; ~ opinion, villomening; ~ ways, villovägar. ~ly, -li, ad. genom misstag; oriktigt. ~neSS, -nës, s. vilsenhet; oriktighet (t. ex. of a judgment). error, ër'ur, s. afvikelse från det sanna ei. från det riktiga, villfarelse, fel, misstag, oriktighet (t. ex. in a calculation, in writing); förirrelse, förseelse (t. ex. of youth: ungdomsförseelser), teol. synd; va. jur. bryta dom; ~ of the press, tryckfel; ojS excepted, med förbehåll att få rätta möjligen förekommande misstag; to be in taga fel; sväfva i villfarelse; vara på villovägar; court of oj, appella-tionsdomstol; writ of jur. ansökan om resning i ett mål. ~ist, -1st, s. spridare af villfarelse, villoande. ers, ers, s. bot. se bitter-vetch. Erse, èrs, S. ersiska (keltisk dialekt talad af skotska högl ändarne); a. ersisk.

läsenhet, literär ei. humanistisk bildning, erugate, ër'ogåt, a. slät, utan rynkor, eruginous, ero'djmus, a. ärgig; ärggrön.

erupt, ërupt', vn. utbryta; va. våldsamt utkasta. ~ed, -ëd, pp.; a. utkastad genom utbrott ss. lava o. d. ^ ion, -p'sjun, s. framstörtande, mii. utfall; utbrott (of lava from a volcano); med. utslag; utslagssjukdom. ~ive, -iv, a. geoi. eruptiv, härrörande från ei. bildad genom vulkaniskt utbrott; frambrytande, utbrytande; med. åtföljd af utslag, utslags^/ever). eryngo, ërmg'go, s. bot. manskraft (Eryngium).

erysipelas, gr., èrisip'èlås, S. med. sjukdomen ros(en). erysipelatoid, -përåtojd, a. med. rosartad. erysipelatous, -përåtus, erysi-pelous, -lus, a. med. ros-, rosartad. erythrin(e), ër'lthrm, S. kem. färgämne i or-

selj (äfv. erythric [èrith'rik] acid). escalade, ëskålå'd, s. mil. stormlöpning, bestigning med stormstegar; va. bestiga med stormstegar, storma fästningsverk, escalop, ëskål'op, ëskol'op, s. geoi. kammussla, pilgrimsmussla (Pecten); udd-ning, jfr scallop; her. pilgrimsmussla antydande deltagande i korståg el. pilgrimsfärd, -t, a. uddad; her. beklädd med fjäll (upprepade fjäll skuro r). *

escapable, ëskà'påbl, a. undviklig, som

kan undkommas. escapade, eskapa'd, s. ridk. falskt språng af en skoikäst; bångstyrighet, slående bakut o. d.; obetänksamhet, opassande ord o. d. som ngn låter undfalla sig; pojkstreck, escape, ëskå'p; va. undkomma, undvika, undslippa (jfr vn. med from); undfly; undfalla

minnet; om hemlighet, ord o. d. undslippa ngn; Undgå uppmärksamhet o. d.; VU. undkomma (from, out of, från, ur; to, till; alive, with one's life, med lifvet); (lyckas) undslippa; fly; s. undkommande; räddning ur fara; undslippande; flykt, särsk. jur. rymning ur fängelse; undflykt, ursäkt †; utläckande, utströmmande af ånga, gas; afledning af elektricitet genom bristfällig isolering; afloppsrör; byg. of a column) insvängning, »ansats», se vid. apophyge, afv.

i: note, è: do, h\ nor, t: not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh : this, w: will, z: bas.escape

espouse

(: upper insvängning upptill (: apothe-sis); räddningsapparat, jfr fire-escape; bot. förvildad växt; lie narrowly drowning, han undgick med nöd att drunkna; this luord ~d my lips, detta ord halkade öfver mina läppar, jag lät. . . undfalla mig; ~ with imprisonment, slippa undan med fängelse; to have a narrow ~ (of one's life), med knapp nöd slippa undan (lyckas frälsa lifvet); to make one's komma undan; rymma, fly. detector, s. apparat för att finna hvarest läckan är på ett gasrör. —ladder, s. räddningsstege. —valve, s. ångm. afloppsventil; säkerhetsventil, —warrant, s. efterlysning af en rymmare och order att häkta honom, ^ment, -ment, s. se escape †; tekn. affall, gång(inrättning) i ur \ free fri gång; horizontal se cylinder ^ment-wheel, s. urm. steghjul. ~r, -ur, 5. en som undslipper etc.; rymmare, escaping, -ing, prt.; s. undkommande, und-slippande.

escarbuncle, ëskå'rbungkl, s. her. karbunkel, escarp, ~e, eska'rp, s. fort. eskarp (inre graf-brant); Va. fort. ingeniör, göra sluttande, gifva ett »anlag». ~ment, -mènt, s. brant, sluttning, anlag, eschalot, èsjålot', s. bot. chalottenlök (Allium Ascalonicum). eschar, èskå'r, s. sårskorpa på brännsår.

a. brännande, frätande; s. med. frätmedel.

eschatology, éskatol'6dji, s. teol. läran om

de yttersta tingen, escheat, èstjè't, S. Engl. jur. hemfall till länsherren; Am. jur. hemfall till staten, dana-arf; hemfallet gods; vn. hemfalla; va. förverka, ^age, -adj, s. hemfallsrätt. ~or, -ur, s. ämbetsman som bevakar kronans rätt till hemfallsgods och tager vård därom, eschew, èstu', va. undfly, undvika i aiim. o.

bild. betyd. (t. ex. det onda). ~anCe, -åns, S.

undvikande. ~er, -àr, s. en som undflyr etc.

eSCOrt, ès'kért, s. eskort; väpnadt följe; skyddsfölje; (äfv. en, t. ex. ett fruntimmers) skyddande ledsagare;

ledsagande hedersvakt; betäckning, beskydd på vägen; skyddande ledsagande; va. (-ko'rt) eskortera, skyddande ledsaga, medfölja som skyddsvakt; under the ~ of, under beskydd (betäckning) af. escouade, fr., ëskoå'd, se squad. escout, eskau't, se scout. escritoire, fr., èskrltwå'r, s. skrifpulpet, skr if schatull, skrifetui. esciitorial, -tà'-rlàl,

a. af föreg.

escrol, ëskro'l, s. uer. bandremsa med devis, escrow, ëskro', s. jur. förbindelse ei. handling som öfverlemnas i tredje persons hand tills ngt vilkor blifvit uppfyldt, escuage, ës'kuàdj, s. feod. lag. län mot väpnar tjänst.

Esculapian, èskulà'piån, a. eskulapisk; tillhörande läkarekonsten, medicinsk. eSClllent, ës'kulënt, a. ätbar, ätlig; s. födoämne.

escutcheon, eskut'sjun, s. vapensköld; namnplåt; sjö. namnbräde; låsbleck på gevär; låsskylt; mjölkspegel; ~ of pretence, ens hustrus vapen såsom hjärtvapen. ~ed, -d, a. med vapensköld; förande (adligt) vapen. Eskimo, se Esquimau.

esnecy, ës'nësi, s. Engl. jur. äldste arftagares rätt att först välja sin andel af jord.

esophageal, èsofadj'èåi, esophagean, -ëån, a. af följ. esophagus, -SOfågUS, s. anat. matstrupe. Esopian, eso'pian, s. esopisk (fable). esoteric, ~al, ësotër'ik(ål), a. ei. esoterisk

(strängt vetenskaplig, hemlig, förbehållen de invigde).

~S, -s, s. pl. esoterisk (hemlig) lära. espadon , es'padon, s. spanskt slagsvärd, espagnolette, fr., ëspanjolët', s.byg. espagno-

lett; ~ casement, espagnolettfönster. espalier, éspål'jur, s. trädg. spaljer; rad af spaljerträd; va. uppsätta i spaljer; utbreda (uppbinda) ett träd(s grenar) i solfjädersform; bekläda ei. skydda med spaljer. esparcet, ëspå'rsët, s. bot. esparsett, helghö

(Onobrychis sativa). esparto, sp. espa'rto, s. bot. espartogräs

(Stipa tenacissima). especial, espesj'al, a. synnerlig, särskild; in se följ. ad. ~ly, -i, ad. synnerligen, i synnerhet. ^neSS -nës, s. särskildhet. espial, espi'al, s. varseblifvande; spionerande, bespejande; »insyn»; spejare †. espied, se under espy, espiur, -ur, s. be-spejare. espinel, ès'pinèl, se spinel. espionage, fr., ès'piénàdj, s. spionerande,

(be)spejande. esplanade, ësplånà'd, s. fri, öppen promenadplats; fort. öppen plats framför fästningsverk ei. mellan fästningsverken och stadens husrader; trädg. öppen gräsplan, esplees, èsplè'z, s. pl. jur. afkastning in natura af en egendom; afkastning, samtliga förmåner af en egendom, espousal, ëspau'zål, s. trolofvande, is. pl. trolofning (ceremoni), bröllop; upptagande, Omfattande af en sak. espouse, ëspau'z, va. trolofva (sin dotter, to, med); bortgifta (to, med); taga till äkta;

biid. åtaga sig (försvaret af), omfatta (och försvara) en sak som sin egen; lägga sig i en sak. ~ment, -mènt, s. trolofvande; omfattande, jfr espousal. ~r, -ur, s. om-fattare af en sak, försvarare, förfäktare. espringal(d), ëspring'gal(d), s. förr mii. kastmaskin.

espy, ëspi', va. (imp. o. pp. -Spied, -d) (lyckas) få syn på, på långt hån varseblifva, upptäcka; bespeja; spionera på; utspana (äfv. ~ out); vn. speja; s. † se spy. Esquimau, ës'kimo, s. (sällan i sing.) (pl. ~X, -z) eskimå.

esquire, ëskwi'r, s. förr väpnare; värdighet näst efter knight; (nyare: titel [nämligen på bref efter namnet i st. f. Mr. före, hvilket anses ringare] för nästan hvilken mansperson som hälst motsvarande

vårt:) Herr; va. förr F beledsaga, uppvakta ett fruntimmer.

esquisse, fr., ëskè's, s. konst, skiss, första utkast.

essay, ësà', va. försöka, pröfva på (to, att); probera †, jfr assay; s. (-'-) (ett första) försök; prof, probering †, jfr assay; literärt »försök» till framställning af ett ämne, subjektiva »betraktelser», »tankar (om»...), kort afhandling (ion, om; in, i ett ämne). ~er, -ur, s. en som anställer försök, jfr assay er; (-'--) † se föij. ~ist, -'-ist, s. författare af essays.

esse (lat.: att vara), ës'è, s. eS. jur. nuvarande skick; a portrait in ett porträtt af ngn i dess nuvarande utseende.

essence, ës'ëns, 5. varelse, väsen; ngts art och väsen, sammanfattning af alla ngts väsentliga egenskaper, väsentlighet; det väsentliga, hufvudinnehåll, kärna; väsentlig egenskap; grundbeståndsdel; extrakt; essens (eterisk olja destillerad med sprit, äfv.:) parfym; va. parfjnnera; ~ of beef (meat), köttextrakt; ~ of smoke, träättika; ~ of spruce, tallstruntextrakt ; in its (very) i dess (innersta) grund (och väsen).

Essene, ësè'll, S. religionsh. essén (judisk sekt). Essenism, ës'ënizm, s. essenism.

essential, ësën'sjal, a. si. etc. väsentlig; grundväsentlig, oundgänglig, nödvändig (ss. beståndsdel: to, för; for, föl* ett ändamål); kem. (i högsta grad) ren; finrenad, destillerad; essensartad; med. idiopatisk; s. väsen, varelse †; grundbeståndsdel (: ~ part); väsentligt kännetecken, naturv. (slägt-, art-)karakter (: ~ character); grundvilkor (of, för); hufvudsak, väsentlig omständighet; ^ oiis, eteriska oljor. ~ity, -'lti, s. grundbeståndsdel, se vid. fness. ~ly, -i, ad. väsentligen; hufvudsakligen; i grunden. ~ness, -nës, s. vä-

sentlighet, nödvändighet (ss. grundbeståndsdel el. väsentligt kännetecken).

essera, ës'årå, s. med. se nettle-rash. eSS0i(g)n(e), ësojn', s. jur. (anförande af) laga förfall; en som uteblifver med laga förfall; va. gilla anmäldt laga förfall; ~ days, förr de tre första dagarna af en tingstermin på hvilka anmälning om förfall mottogs. ~er, -ur, s. advokat som anmäler laga förfall för ngns (sin klients) uteblifvande. essonite, ës'onit, s., se cinnamon-stone. establish, ëståb'lisj, va. fastställa; stadfästa, bekräfta; betrygga; (fast) upprätta, grunda biid., grundlägga; inrätta, stifta; etablera; insätta i rättigheter; tone's self, bosätta sig; hand. etablera sig, börja egen affär; mii. sätta sig fast, fatta fotfäste (in, i). ~ed, -t, pp.; a. fast grundad biid., stadgad, bestående; F som fått fast fot någonstädes, »inkvarterad»; ~ church, statskyrka; the (E)f Church, Engi. den engelsk-episkopala kyrkan; ~ credit, stadgadt förtroende; an ~ friend of the family, en gammal vän till familjen; the f religion, statsreligionen; ~ usage, häfd vunnet bruk; ~ by usage, häfdvun-nen. ~er, -ur, s. grundläggare, stiftare; fastställare. ~ment, -mënt, s. fastställande, stadfästande; grundande, inrättande. upprättande, stiftande; fastställd ordning (organisation), författning; utgifts-»stat»; mii. (fastställd) styrka, jfr ex.; anslag, lön på stat; stiftelse, inrättning, institut, anstalt; kyrk. kyrka, särsk. (the Ef) se the Established Church; hand. etablissement, handelshus; fabrik, »verk», »bruk»; bosättning, uppsättning; etablering som köpman; »hus», hushåll (: domestic ei. private ~); ~ of the port (ei. tides), (uppgift på) tidvattensförhållandena i en hamn; to keep an f of seven servants, hålla sju tjänare; to keep (up) a large hålla stort hus (med talrik betjäning); (a lieutenant) is börne on the uppförd på staten för den ei. den kåren; on a peace (roar) f, på freds-(krigs-)fot. estacade, fr., estaka'd, s. fort. pålverk. estafet, ~te, fr., ëståfët', s. stafett, ilbud, estampede, estitmpe'd, se stampede. estate, ëstà't, s. stat poiit. †: tillstånd: ställning i lifvet, stånd, rang; stånd i staten, statsmakt; riksstånd, is. pl.: ständer; förmögenhet, egendom, is. jordegendom, jfr nedan ex., gods; jur. (»stat» i) konkurs-massa; dödsbo; jur. (arten af) eganderätt; pl. bibi. väldige, förstår (personer af hög rang); va. stadfästa †; begåfva, utrusta, förläna med gods och egendom;

0: note, o: do, ö: nor, o: not, u: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.estate

~ for life, besittning af jordegendom på lifstid; ~ in tail, se entail; man's manlig ålder, myndiga år; personal lösegendom; real fast egendom, jordegendom; the Fourth (E) den »tredje» statsmakten (tidningspressen), esteem, ëstè'm, va. akta, skatta, is. högt värdera, högakta {for, för, på grund af); anse som (för); s. uppskattning, värdering †; omdöme, »tanke»; »hög tanke», (hög)aktning; to have {entertain) a high ~ for, to hold in hysa stor aktning för; to be in great (ei. high) ~ luith, stå i stort anseende hos; of good ansedd, aktad, ^able >|<, -abl, se estimable. ~ed, -d, pp.; a. aktad, ansedd (: som eger anseende äfv. t. ex. om en bok). ~ei*, -ur, S. en som högt värderar {of). ester, es'tur. s. kem. sammansatt eter. esthetic, esthetik, a. estetisk. ~ian, -tisj'-

ån, s. estetiker. ~S, -s, s. pl. estetik, estimable, ës'timåbl, a. uppskattbar; dyrbar, värdefull)|C; aktningsvärd; s. † ngt afsevärdt ei. aktningsvärdt. ~neSS, -nës, s. aktningsvärdhet. eStimably, -i, ad. aktningsvärdt. estimate, ës'timåt, va. uppskatta (: beräkna

storleken, värdet af), värdera, anslå {at, till; by, efter); anse, akta; s. uppskattning, värdering, ungefärlig beräkning af storleken ei. värdet af ngt; öfverslag, kostnadsförslag; poiit. beräknadt anslag, föreslagen »stat»; pl. {the »hufvudtitlarna»; approximate /v, rough ungefärlig beräkning, »löst öfverslag»; fair noggrann beräkning; cheap ~ of, ingen synnerligen hög tanke om, jfr to hold cheap; at a low efter låg beräkning, estimation, -må'-sjun, s. uppskattning, (ungefärlig) beräkning äfv. biid., skattande, omdöme, »tanke», mening {of, om äfv. om andliga ting); högaktning; ~ by the sight, (uppskattning efter) ögonmått; to hold {stand) in high hålla (stå) i högt anseende; to be high in ~ with, stå i högt anseende hos; in one's oicn i sitt eget omdöme, estimative, -iv, a. bedömande, omdömes-(facuity)-, %sc imaginative, estimator,-ür, beräknare; värderare, värderingsman. estival, es'tival, äfv. esti'val, a. sommar-, estivate, -våt, vn. tillbringa sommaren, estivation, -va'sjun, s. tillbringande af

sommaren; bot. kronblads knoppläge; zool. djurs liggande i sommardvala i heta zonen, estoilee, gam. fr., ëstwolå', a. her. i form af en (fyruddig) stjärna; cross her. stjärn-kors.

estop, es top', va. jur. hindra, hämma afv. biid. ~pel, -èi, .<?. jur. hinder för ett måls full- |

eternization

följande på grund af kärandens föregående yttrande ei. handlande; to place under hindra fullföljandet af ett käromåi. estovers, esto'vurz, s. pl. jur. nödigt underhåll; common of rättighet till bränsle o. d. till husbehof af en egendom.

estrade, fr. estra'd, s. estrad, upphöjning, estrange, ëstrå'ndj, va. göra. främmande; aflägsna, biid. bortvända, bortdraga, af-vända, afhålla {from, från); ~ one's self from, aflägsna sig (: sitt sinne) från, »komma sig från», blifva främmande för, draga sig undan från (vänskap, umgänge med) ngn: to grow r^d. ~dlieSS, -èdnës, s. tillstånd att hafva blifvit främmande för ngn ei. ngt, aflägsnande. ~ment, -mënt, s. aflägsnande, afvändande; tillbakahållande, undvikande; »kyligt förhållande» mellan personer. ~r, -ür, .<?. en som aflägsnar, jfr ofvan.

estrapade, fr., ëstråpà'd, s. ridk. stegring

och på samma gång slående bakut för att af-kasta ryttaren.

estray, ëstrå', vn. † se stray; s. jur. se stray. estreat, estre't, s. jur. duplikat, protokolls-utdrag †; protokollsutdrag upptagande böter som skola uttagas på grund af förverkad garanti {recognizance); va. uttaga en ~ och inlemna den till högre rätt; indrifva böter, estrepe, ëstrè'p, va. jur. förstöra, groft vanvårda innehafvande egendom. ~ment, -ment, s. innehafvas vanvård, husröta. estrich †, ës'tritj, estridge †, -ridj, s. struts;

hand. strutsfjäder (-drar).

estuarine, ës'tüårin, a. af föij. s. estuary,

-åri, s. (större) flodmynning, en flods o. d. utloppsvik tillika hafsfjord (hvari tidvattnet inlränger och orsakar bränning); ailgbad.

estuate f, ës'tuåt, vn. koka, sjuda, (upp-) svalla, brusa (upp) äfv. bild. estuation †, -å'sjun, s. sjudning, uppbrusande, et-cetera, (-cæt-) iat. fras, ëtsëfurå, och så vidare, med mera. ^S, -råz, s.pl. F »(å) tocke' där» ; don, grejor, etch, ëtj, va. etsa. ~er, -ur, s. etsare. ~ilig, -mg, prt.; a. i sms. etsnings-, ets- {ground, grund etc.), radér-{needle)-, s. etsning (konst ei. produkt), radering.

etern †, ete'rn, a. se följ. ~al, -ål, a. evig

(eg. utom ali tid); oföränderlig; Am. F evig, som räcker »en evighet»; s. {the Eden Evige, Gud; ~ floioer, eternell; life evigt lif. ~alist, -ålist, s. en som antager materiens evighet, ^alize, -åliz, va.göra, evig. ~e †, se etern.

~ity, -iti, s. evighet; to send into förpassa ngn till evigheten; to ali för ali evighet, till evig tid. ^ization, -iza'sjun, 5. förevigan-

de. ~ize, -iz, va. göra evig; föreviga, odödliggöra bild. (bragd, namn).

etezian, ëté'zjån, -ziån, a. periodisk, återkommande på bestämda (års)tider (wind). ether, e'thur, s. fys. kern. etc. eter; pl. kern. eterarter. ~eal, -thè'rèål, a. eterisk; öfverjordisk, andelik; kem. eter-; ~ oil, flyktig olja, eterisk olja. ~ealism, -thè'-rëalizm, ~eality, -thereal'iti, s. eteriskhet. ~ealize, -thè'rëaliz, va. göra eterisk, andelik; kem. förvandla till eter; mätta med eter. ~ize, -iz, va. med. be-döfva (sofva) med eter, eterisera. ethic, ~al, eth'ik(al), a. etisk (hörande till sede-el. pligtläran); ~ dative, gram. dativuS ethi-cns. -s, s. pl. etik, moralfilosofi. Ethiop †, e'thiop, 5. se f>oian. ~ian, -è'pian, a. etiopisk (afrikansk); s. etiopier (afrikan, morian). -'ik, a. so föreg.; s. etiopiskt språk. lat., -s, s. namn i äldre kem. på vissa svarta metallföreningar; ~ martial,

svart järnrost; ~ mineral, svart svafvelqvicksilfver; vegetable pulver af bränd tång.

ethmoid, ëth'mojd, a. anat. se cribriform;

s. silbenet. ~al, -'al, se föreg. a. ethnic, ëth'n?k, a. folk-, etnografisk; hednisk, hedninga-; s. † hedning. ~al, -al, a. se föreg. a. ethno-, gr., eth'no, i sms. folk-, folkslags-. ~grapher, -nog'rafur, s. etnograf. ~gra-phic(al), -graf'ik(al), a. etnografisk. graphy, -nog'rafi, s. etnografi, folkslags-beskrifning. ~logiC(al), -lodjik(ål), a. etnologisk, ^logist, -nol'édjist, s. etnolog. ~logy, -nol'odji, s. etnologi, läran om människoraser och folkslag. ethologic(al), ëtholodj'ik(al), a. etologisk, jfr -logy, ethologist, -thol'odjist, s. etolog. ethology, -thol'odji, s. etologi, sedelära, ethyl, e'thil, s. kem. etyl. ~ene, -èn, s. kem. etylgas, oljebildande gas (kolväte). ~ic, -'ik. a. kem. etyl-; ~ ether, svafveleter, etyleter.

etiolate, é'tioiåt, vn. blekna, urblekas särsk.

om växter af brist på ljus; Va. (ur)bleka. etlO-lation, -la/sjun, s. växters blekande ei. bleknande, färglöshet; med. blekhet,blekning.

etiological, ètioiodjlkåi, a. af reij. etiology,

-ol'odji, s. med. läran om sjukdomars orsaker.

etiquette, fr., et'ikett, s. etikett, belefven-

het(sregler). Etna, ët'nå, s. pr.; (e) spritkokare. Etnean,

-në'ån, a. tillhörande Etna. Etonian, eto'nian, s. skolgosse i Eton, étui, fr., etwee, ëtwè', S. etui, fodral innehållande hvarjehanda instrument el. småsaker, bestick; fruntimmers arbetsväska ei. skrin.

etym, ët'im, se ~ological, -6l6dj'ikai,

a. etymologisk, zoologist, -6l'6djist, s.

etymolog (språkforskare som sysselsätter sig med ords härledning). ~o!ogize, -6l'6djiz, va. O. vn. härleda (ord) från deras rötter. ology, -ol'édji, s. etymologi: språkv, ord-bildnings(: häiiednings)lära; gram. ordböjningslära, formlära. ~0n, -on, s. (pl. äfv- gr. etyma, -å) ordrot; stamord; ursprunglig betydelse)(C. eucharist, u'karist, s. tacksägelse f; den

heliga nattvarden is. i katolska hyrkan. ic(al), -'ik(al), a. nattvards-, euchloric, uklo'rik, a. klargrön; ~ gas, se föij. euchlorine, rin, s. kem. kloroxidul-gas.

euchre, ü'kr, S. ett kortspel (afart af écartè: trumf knekt högst, jfr bower, 1.); va. (i euchre" spelet) göra bet; si.

»snoppa», kugga, »göra bet».

eucracy, u'krasi, s. med. evkrasi, sund

kroppsbeskaffenhet, eudemonism, ude'monizm, s. m. evdemo-nism.

eudiometer, üdion^ëtur, s. instrument till mätning af luftens syrehalt, eudiome-tric(al), -mët'rik(ål), a. af föreg, eugh †, se yew.

eulogic(al) ulodj'ik(al), a. prisande, berömmande (innehållande loford), eulogist, u'lodjist, s. loftaiare. ~ic(al), -'ik(al), a. (be)prisande; lof talande, eu-logium, iat., -lo'djium, se eulogy, eulogize, -djiz, va. prisa, hålla loftal öfver, eulogy, -dji, s. (pl. -gies, -z) loftal; beröm; to pass (pronounce) a ~ on, hålla ett loftal öfver; bestow -gies upon, hålla loftal öfver, högligen prisa, loforda. eunuch, u'nuk. s. evnuck, kastrat. ~ate, -àt, va. göra till kastrat. ~ism, -izm, s. kastrats tillstånd, eupepsia, upëp'siå, eupepsy, -pep'si, s. med. god matsmältning, eupeptic, -'tik, a. som har god matsmältning; lättsmält föda. euphemism, frfëmizm, s. retor. evfemism, mildrande uttryck. euphemistic(al), -mist'ik(al), a. evfemistisk, mildrande, förskönande uttryck, euphemize, -miz, vn. o. va. uttrycka (sig) i evfemismer. euphonic(al), üfon'ik(ål), a. välljudande, euphonicon, -kon, s. ett slags pianino, se euphonon. euphonious, -fo'nius, a. se föreg. a. euphonism, -'-nizm, se euphony, eupho-Ilium, -o'nium, s. ett bashorn af Sax' system. euphonon, -'-non, s. mus. evfon (ett slags pianino med orgelstämma). euphony, -'-ni, s. välljud, välklang; vackert uttal, euphorbia, Iat., ufo'rbia, s. bot. törelslägtet (Euphorbia). ~Ce0US, -a'sjus, -I, -al, a.

euphorbia-artad; utmärkande euphor-biacéerna. euphorbium, iat. eg. gr., -biåm,

S. farm. prustkåda (harts, stelnad mjölksaft af Euphorbia officinarum m. fl.).

euphrasy, u'frasi, s. bot. ögontröst (tifv., lat.,

-Sia, -fra'zia). euphuism, u'fuizm, s. literaturh. euphuism, konstladt, siratligt uttryckssätt (i svang bland de bildade på Eiisabets tid). euphuist, -ist, s. en, is. skriftställare, som utmärker sig för euphuism, euphuistic(al), -is'tik(al),

a. euphuistisk, tillgjord, sökt, jfr ofvan.

Eurasian, ura'zian, a. tillhörande både Europa och Asien; s. ind. afkomling af europeisk fader och hinduisk moder; i Asien född afkomling af europeiska föräldrar.

eureka, (gr. tünrjxa: jag har funnit), ure'ka,

interj. funnet! jag har det! s. fynd, upptäckt (ingår ofta i modeuamn å nja inventioner, ungef.: »ny, patenterad», t. ex. "»-burner etc.). eurite, u'l'lt, s. min. evrit (syenit, fältspatsgranit).

euritic, -rit'ik, a. European, ür6pè'an, a. europeisk; s. europé ; on the ~ plan, Am. om hotelier gifvande, om så önskas, blott logis, eurythmy, u'rithmi, s. konst, evrytmi, harmoni, skön proportion mellan delarna; med. jämn puls. Eustachian, lista'kian, a. (af namnet på en italiensk läkare: Eustachius); the ~ tube, anat. eustakiska röret, örontrumpeten (förenings-kanal mellan örat och svalget); the valve, anat.

en hjärtvalvel. eustyle, u'stil, s. byg. (byggnad med) kolonnad af vackert stälda kolonner (: med 2 V4 kolonndiaraetrars mellanafstånd), Vacker kolonnställning (äfv. ~ inter columniation). Euterpe, lat. gr., ute'rpe, s. pr. Euterpe (en af muserna); bot. ett palmslägte; astron, en asteroid. 'van, -pëån, a. hörande till Euterpe ei. till musiken.

euthanasia, gr., üthånà'sjiå, euthanasy,

-'- - si, - -'asi, s. lätt och stilla död. eutrophy, u'trofi, s. med. sund nutrition, evacuant, ëvåk'uånt, a. med. uttömmande, rensande, afförande; s. afförande medel, evacuate, -uàt, va. tömma kärl, rum etc.; uttömma innehållet af ett kärl etc.; med. uttömma, rensa genom afföring; mil. utrymma; upphäfva, göra Ogild kontrakt etc. †.

evacuation, -a'sjun, s. uttömmande; uttömning med.: afföring; afv. (blod)aftapp-ning; mil. utrymmande; upphäfvandet; (E)rs, day, Am. årlig fest i New York till minne af stadens utrymmande af engelska armén d. 25 nov. 1783. evacua-tive, -uåtiv, a. uttömmande; afförande, evacuator, -uàtur, s. uttömmare etc.

evade, èvà'd, va. (skickligt, listigt) undkomma, undgå, undvika; kringgå eniag; gäcka; vn. undkomma (from, från); göra undanflykter, (söka) slingra sig undan, evagination)j(, ëvådjinà'sjun, s. dragande

ur en slida, evaluate, ëvårüåt, va. (nyare, gallicism) eval-vera, uppskatta, evaluation)j<, -a'sjun, s. värdeberäkning, uppskattning; förvandling till annan myntsort, evanesce, ëvånës', vn. försvinna. ~nce, -ens, s. försvinnande. ~nt, -ènt, a. försvinnande; flygtig, snart öfvergående; omärklig.

evangel, èvan'djèl, s. † el. poet. evangelium, gladt budskap, ^ian, -dje'lian, a. prisande, tackande. ~ic(al), -'ik(al), a. evangelisk, evangelii (history, truth etc.); »ny-evangelisk», pietistisk, lågkyrklig. ical, -'ikal, s. »nyevangelist». ^icalism, -'ikålizm, ^icism, -'isizm, 5. evangeliskhet; lågkyrklighet. ^ism, -izm, s. evangelii förkunnande. ~ist, -ist, s. bibi. evangelist; evangelii förkunnare, missionär, (lekmanna)predikant. ^istary, -ist'ari, s. evangeliibok, ^ization, -iza'sjun, s. omvändande till evangelium, jfr föij. ~ize, -iz, vn. o. va. predika evangelium (för)'; omvända (människor, världen etc.) till evangelium (kristendomen), evangile †, -djil, 5. evangelium, evanish, èvan'isj, vn. blifva osynlig, försvinna.

evaporable, ëvap'orabl, a. lätt bortdunstande, som kan uppgå i ånga. evaporate, -ràt, vn. afdunsta, bortdunsta äfv. biid., särsk. skämts, försvinna; va. (låta) afdunsta; inkoka; gifva luft åt, yttra †; a. % af dunstad, uppgången i dunster, evaporating, -rating, prt.; a. i sms. af-dunstnings- (apparatus, boiler etc.). evaporation, -rà'sjån, s. af dunstande, afdunstning, ångbildning, evaporative, -ràtiv, a. afdunstande (: åstadkommande afdunstning), afdunstnings-, ångbild-nings-(power), evaporator, -ràtår, s. af-dunstningsapparat, -kärl. evaporome-ter, -porom'etur, se atmometer. evasion, eva'zjun, s. undvikande, is. biid. af

anklagelser, frågor o. d.; Undflykt(er), försök

att slingra sig undan; kringgående af lag.

evasive, eva'siv,a. undvikande svar o. d.; innebärande en undflykt, sofistisk; sökande undflykter, slingrande sig undan. ~ly, -li, ad. (svara) undvikande. ^neSS, -nës, s. egenskap att vara undvikande, jfr ofvan a. eve, èv, afton † ei. poet.; 1 sms. »afton» (ss. i »julafton», jfr Christmasdagen före en

helgdag ei. bemärkelsedag; tiden närmast före en vigtig händelse; at el. on the ~ of, dagen före; nära, strax före

(: då .... förestår ei. förestod, t. ex.....a

great battle)-, (med part.) på väg att, (stående) i begrepp att, »på vippen att». ~-Churr, s. zool. mullvadssyrsa (Gryllus gryllotalpa). evection, evek'sjun, s. utförandet; upphöjandet; astron, evektion (rubbning i mån-banan).

even, è'vn, l. S. poet. afton (äfv. i samma bet. som eve). ~-fall, s. poet. kväll(ens inbrott), skymning. ~-S0ng, s. aftonsång (äfv.: aftongudstjänst),

even, è'vn, 2. a. jämn i alla bet.: yta, mark, (an)-tal; bild.: lugn om lynne, uppförande etc.; slät; vågrät; bragt i jämvigt, äfv. bild. om räkning etc. (jfr balanced), lika på ömse sidor särsk. i fråga om vad (~ bet; to bet an ~ sum [twenty, fifty etc.]; jfr vid. under chance); med lika vilkor på ömse sidor; likformig, öfverensstämmande (with, med); opartisk, rättvis; kvitt; va. jämna; utjämna; bringa i jämvigt, äfv. jfr balance; ad. lika, just, alldeles;

(stegrande) äfven, till och med; (vid komparativ) ännu; (efter negation) ens; (vid tidsord) redan, jfr ex.; ~ hand, (jäm)likhet; to be ~ with, vara kvitt med äfv. biid.; ive are our accounts are vi äro kvitt; it's an ~ thing if F, jfr ~ chance under c.; to lay ~ with the ground, jämna med marken, nedslå; on ~ ground, wid. (kämpa o. d.) utan fördel på någondera sidan, under lika vilkor; on ~ terms, kvitt; jfr föreg, ex.; i godt inbördes förhållande; on an på jämlik fot; to play at ~ or odd, spela udda eller jämt; ~ (va.) with the ground, jämna med marken, nedslå; ~ already, redan nu; ~ as, alldeles som; om tid bäst som, just som; medan ännu (: ~ while); ~ as a child, redan som barn; ~ as if, alldeles som om; ~ as much, just så mycket; ~ if, ^ though, äfven om, till och med om; ~ now, redan nu, just nyss; snart nog; ~ ora,.rätt fram; ~ so, just så; till och med på det sättet (under sådana vilkor); ~ that, (konj.) äfven om, äfven med antagande att; ~ then, redan då; ~ to, ända till; ~ up to a recent day, ända till helt nyligen; not icke ens; without utan ens; I got it doion, ~ whole as it was, jag släppte ner det, så helt det var. ^down, a. lodrät; hällande regn; rättfram, oför-ställd; tydlig, »ren», blott och bar. handed, a. opartisk, rättvis; jämt fördelad, utan förmån för någondera par-

ten; vid vad med lika stora insatser. handedness, s. opartiskhet, rättvisa; lika vilkor å båda sidor, jfr föreg. ~-keel, 5. lika djupgående för och akter. ~-mind-ed, ~-tempered, a. med jämt lynne, lugn till sinnes. ~er, -ur, s. (ut)jämnare. evening, e'vning, s. afton äfv. biid. (of life o. d.), kväll; at in the ~(s), om aftonen, om aftnarna; in the äfv. på aftonen (den dagen); of an (adverb.) en afton (obestämdt hvilken), om aftnarna; this i afton. ~-dreSS, s. sällskapsdrägt (frack etc.). flower, 5. bot. Hesperantha. ~ -gun, s. mil. nattskott. ~-hymn, s. aftonpsalm. ~-party, s. aftonsällskap, (gäster på en) »supé», ^-pastime, s. sällskapsnöje (gåtor, charader o. d.). ~-S0ng, se r>*-hymn. ~-Star, s. aftonstjärna. ~-time, s. aftonstund; biand handtverkare »fyrabend» (vederkvickelsetid, ledighet om aftonen), oj- watch, s. sjö. aftonvakt (4—6 e. m. aftonarbete; öfverarbete på aftnarna, evenly, e'vnli, ad. (jfr even, a.) jämt, likformigt; lika på ömse sidor; rättvist, opartiskt; lugnt, med jämnmod, evenness, e'vnes, s. jämnhet; likformighet;

(sinnes)lugn, jämnt lynne; opartiskhet, event, event', s. vigtigare händelse, tilldragelse; utgång, slut; upplösning af ett skådespel o. d.; at (ei. in) ali i alla händelser, i hvarje fall; in the ~ of, i händelse af, (med partic.) i fall att...; his caution was justified by the den utgång saken fick visade huru välgrundad hans varning var. ~flll, -ful, a. händelserik; skickelse-rik, betydelsefull genom sina följder (om tidskifte o. d.).

eventilate t3 ëvën't!làt etc., se ventilate, etc. eventration, eventra'sjun, s. med. tarmbråck;

abdominalsår. eventual, even'tual, a. följande, utgörande en följd af ngt; tillfällig, möjlig, beroende på framtida händelser; slutlig. -——ity, -'iti, s. egenskap att vara en följd af ngt annat; eventualitet, beroende af möjligen inträffande fall; fren. fallenhet för att taga reda på sammanhanget mellan händelser och deras följder. ~ly, -i, ad. slutligen, till slut. eventuate, -tààt, vn. hända, blifva en följd; sluta, ever, ev'ur, ad. någonsin, när som hälst

(i satser af nekande [i allm. mening] el. frågande innehåll); städse, altjämt; ofta F (ftfv. med so) ss. föl-Stärkning (t. ex. as like him as f>u he can look, så lik honom han någonsin kan vara; as soon as ~ he had done, så fort som han hade slutat; I thank you ~ so much, jag tackar allra ödmjukast; ~ so much better, oändligt mycket bättre);

~ after(wards), alt framgent; ~ and anon, vid hvarje tillfälle, när som hälst; tidt och ofta; då och då; här och där; ~ since, alt sedan..., alt ifrån; alt sedan

den tiden; oj so med adj. el. adv. i vilkorliga el. medgifvande uttryck, aldrig så ... (t. ex. let him be ~ so poor, han må vara aldrig så fattig; be it ~ so ..., vore det ock aldrig så ...); ~ so long, äfv. långt före detta; ... if it is ~ so, F eiiipt., »om (det vore, ei. man gjorde o. d.) aldrig det»; for för alltid, för evigt; F »en evighet» (länge); for oj and a day, F skämts, för alltid, evigt; for ~ and ~ (starkare o. högtidligare än for oj), för evigt; i evighet; Grant for o,! lefve Grant! to be for ~ in ...-ing, se to be long in ...-ing; hardly oj, scarcely oj, knappast någonsin, nästan aldrig, ^glade, s. Am. sumpig äng; the (E)oj State, Am. F Florida. ~green, a. alltid grönskande; ständigt grön växt.

^lasting, a. beständig,

varaktig; evig (utan slut) äfv. biid. F; s. evighet; beständighet; bot. namn på åtskilliga växter, hvilka bibehålla utseendet äfven ss. torkade,

ss. eternell, noppa (Gnaphalium); eta-min, lasting (ylletyg); the (25)~, den Evige; from ~ to oj, bibi. från evighet till evighet. ^lastingly,---ad. beständigt,

i evighet, ^lastingness,---s. beständig varaktighet; evighet, ^living, a. odödlig, evig; beständig. ~more, ad. (äfv. for beständigt, städse; evigt, ^-pointed pencil, s. blyertsstift med skruf.

eversef, èvè'rs, va. omstörta, eversion, -ve'rsjun, s. omhvälfning; omstörtande, förstöring; med. (~ of the eyelids, ögonlockens) utåtvändning. eversive, -iv, a. omstörtande (of), omstörtnings-.

evert, evl'rt, va. öfverändakasta, omstörta; vända ut och in på, jfr eversion.

every, ev'uri, pron. a. hvarje, hvar enda biand flere; ali (möjlig); ~ day, hvarje dag, dagligen, se vid. sms.; ~ few years, gång på gån g med några få års mellantid: ~ inch, (adverb.) i hvarje tum; her ~ look, hvarje hennes blick; ~ measure was taken, man vidtog alla möjliga åtgärder; ~ now and then, tidt och ofta; oupphörligt, i hvarje ögonblick; ~ one, hvar och en; hvar enda en (äfv. ~ one of them (us etc.)); to be in oj one's mouth, vara i hvars mans mun; ~ other, hvarannan; äfv. hvarje annan (alla andra); ~ three days, ~ third day, hvar tredje dag; ~ way, åt alla håll; på alla vis, i hvarje afseende. ~body, pron. s. hvar och en; F förstärkning af anybody, F. ~day, a. inträffande

hvarje dag; hvardags-drägt etc.; hvardaglig. ~thing,imw. s. allting, alt. ~where, ad. öfveralt. evesdrop etc., se eavesdrop, etc. evict, ëvikt', va. jur. lagligen frånvinna ngn ngt, bortdrifva, vräka (out of a possession)-, lagligen borttaga (from, från); bevisa†. ~ion, -k'sjun, 5. jur. lagligt från-vinnande af egendom, bortdrifvande, vräkning; bevis †. evidence, ëv'idëns, s. ögonsynlighet, obestridlighet, påtaglighet; vitnesbörd (against, mot; of, om, på, för t. ex. sanningen af ngt; for, till förmån för); intyg; jur. bevisning(smedel); bevis; vitnesmål; vitne(n))fC; va. bevisa, ådagalägga; to give (an) oj of, afgifva vitnesbörd om; äfv. i aiim. mening vitna (om), intyga, ådagalägga; King's oj (Queen's oj), Am. State's oj, kronovitne; to turn King's etc. angifva sina medbrottslingar för att självf blifva skild från målet; to call (hear, listen to, take) afhöra vitnen (upon, angående en sak); ~ itself, uppenbara sig, tydligen framträda, blifva (vara) påtaglig.

evident, ev'ident, a. ögonsynlig, tydlig (to,

för t. ex. sinnena, hvar man), Uppenbar, pa-taglig, självklar (: self-o>); by this it is oj, häraf framgår tydligt; to become oj, blifva uppenbar, tydligen visa sig; to make ådagalägga, bevisa (verkligheten, sanningen af). ~ial, -den'sjal, ~iary, -den'sjari, a. bevisande, bevisnings-, vitnesbörds-; to be oj of, utgöra ett bevis för. ~neSS, -nes, s. ögonsynlighet, tydlighet, påtaglighet, evil, è'vl, a. ond, moraliskt dålig (stundom dock: värdelös, underhaltig, klen, ss.: plant, Crop)', elak äfv. om lukt o. d.; skadlig; olycksbrin-gande, olycklig, jfr ex.; s. ondt, det onda; ondska, synd, fördärf; elakhet; elände, plåga, olycka; sjukdom (jfr king's ~); ad. illa; elakt; olyckligt; ~ courses, »onda vägar», syndig vandel, jfr bade—s; oj days, »onda dagar», olyckans dagar; olycka; to look with an ~ eye on, se snedt (afundsjukt) på; ~ fortune (ei. luck), se ill-luck; in an oj hour, i en olycklig stund; the (E)oj one, hin onde; in an ~ plight, i en svår belägenhet, »illa i klämman» ; through oj report and good report, genom ondt rykte och godt rykte; ~ star, olycksstjärna; ~ tongue, elak tunga; oj befall him that, ~ (be) to him that, ve den ei. skam den som ...; sufficient unto the day is the ~ thereof, det är nog att hvarje dag har sin plåga; to avoid (shun) oj, undfly det onda; to do göra ondt,

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, b-, mete, ë: met, ö: lier, 1: fine 1: fin, i fir,exponential

>)< Mindre brukligt. 411 † Föråldradt.

expressively

synda; to suspect ana oråd; to bring to föra i fördärfvet; draga i olycka; to come to to fall into råka i olycka, komma på förfall; deliver us from fräls oss från ondo. —affected, a. ovänlig; illasinnad, —designed, a. elakt menad, gjord i ond afsigt; se äfv. följ. ~

-disposed, a. illasinnad. ~doer, s. illgärningsman, (svår) syndare. —doing, a. syndande, syndig; verkande ondt; s. ondska, synd, elakhet, —eye, s. ondt öga, jfr ex. ofvan; »det onda ögat» (olycks-bringande blick), —eyed, a. SOm har el. SOm betraktar ngt med onda ögon, jfr föreg, —minded, a. illasinnad, elak. —omened, a. under (: beledsagad af) onda förebud; företagen i en olycklig stund; olycksbådande. —Speaker, s. häcklare; baktalare. —Speaking, a. häcklande; baktalande; s. häcklande; förtal. ~ -Starred, a. »olycksfödd» (född under en olycklig stjärna); olycklig. —worker, s. bibi. »ond arbetare» (den som ondt gör). ~ness, -nës, s. ondska, elakhet, jfr evil, a. evince, èvins', va. besegrat; uppvisa sanningen af ngt, med ojäfaktigt vitnesbörd bevisa, ådagalägga äfv.: visa (»prof på» skicklighet; känslor o. d.; in, i, genom). ~ment, -mënt, s. bevisande, ådagaläggande, bevis, evincible, -ibi, a. bevisiig. evincibly, -ibli, ad. t}*dligen, otvetydigt, evincing, -mg, prt.; s. se anient, evincive)j<, -iv, a. bevisande, ådagaläggande (of). evirate †, e'virat, etc., se emasculate etc. eviscerate, evis'urat, va. skära upp magen på, uttaga inälfvorna ur; ~ the truth, få fram (framtvinga, framdraga) sanningen. evisceration, -ra'sjun, s. inälfvor nas uttagande; framdragande ur inälfvorna, evitable, ëv'itabl, a. undviklig. eviternal †, evite'rnal, etc., se eternal etc. evocate †, ëv'okàt, se evoke, evocation, -ka'sjun, s. framkallande; frammanande; jur. dragande inför annan domstol, evoke, ëvo'k, va. framkalla äfv. bild.; frammana andar; jur. draga ett mål inför annan domstol †. evolation †, ëvola'sjun, 5. bortflygande. evolute, ev'6lut, s. mat. afvecklingslinie

(kurva hvaraf en annan [jfr involute] bildas genom upprullning).

evolution, ëvolü'sjun, s. uppveckling, upprullning särsk. geom., jfr föreg.; utveckling i allm., is. fysiol, o. fil. bet.; utvecklingsgång, utvecklingsserie(n); aig. rotutdragning; mii. (äfv. en flottas) evolution, manöver. ~al, -al, ~ary, -uri, a. utvecklings-, evolutions-. ~ism, -izm, s. utvecklingsteori.

~ISt, -ist, s. anhängare af utvecklingsteorien ; mii. en som är skicklig i manövrer, evolve, ëvolv', va. eg. o. mat; upprulla, uppveckla; i allmht Utveckla (bild. t. ex. en idé); fys. kem. utveckla, afgifva, gifva ifrån sig värme, gas, rök, lukt; vn. öppna sig; utveckla sig (: ~ one's self)-, fys. etc. (: to be utvecklas, kem. blifva fri. ~ment, -mënt, tf. utvecklande, utveckling, jfr föreg. ~nt, -ënt, s. geom. se involute. ~r, -ur, s. ut-vecklare. evomit †, ëvom'it, etc., se vomit, etc. evulgate †, ëvårgät, se divulge. evulsion, evul'sjun, s. utryckning, uppryckning, utrif vande. 8We, u, s. tacka; vn. lamma. cheese, s.

fårost. —lamb, S. spädt lam som ännu följer modern. —neCk, s. fårhals särsk. ss. lyte på en häst. —necked, a. med tunn hals om

en häst.

ewer, ü'ur, s. handkanna, vattenkanna.

ewry, -ri, s. hoftaffeltäckartjänst. ex-, iat., eks, ëgz, iat. prep. ss. prefix (äfv. i form e-, ec-, ef") ur, af, från; har stundom förstärkande bet.; framför en titel: förre, före detta (t. ex. —emperor, exkejsare). exacerbate, ëksåsè'rbåt, va. förvärra, skärpa ondt, lidande; uppreta, förbittra, exacerbation, -ba'sjun, s. förvärrande (t. ex. af sjukdom); skärpning af straff; förbittring,

häftig vrede, exacerbescence, -bës'ëns,

s. förvärrande is. af sjukdom, exact, ëgzakt', a. exakt, noggrann; äfv. om person punktlig (in, i); ordentlig, noga; riktig, precis; fullt bestämd (tydlig); va. kräfva, fordra; utkräfva, indrifva (skatt o. d. from, of, af: affordra, aftvinga ngn ngt); vn. begå utpressningar†; begära för mycket, (med on) preja ngn. ~er, se ojor. ~ing, -ing, prt.; a. fordringsfull, hård i fordringar. ^ingneSS, -ingnës, s. fordringsfullhet. ~ion, -k'sjun, s. ut-kräfvande (of tribute, of obedience); in-drifning; pl. pålagor; prejeri, utpressningar. ~itude, -itud, se reness. ~ly, -li, ad. noga, riktigt, precis; med noggrannhet, ordentligt, samvetsgrant; ~ so, alldeles det (ja), just precis. ~neSS, -nës, S. noggrannhet (äfv. ss. personlig egenskap), riktighet, punktlighet. ~0r, -ur, s. ut-kräfvare; indrifvare; en som är hård i sina fordringar; fordringsfull människa; prejare, blodsugare. ~reSS, -rës, 5. fordringsfull, hård kvinna; prejerska. exaggerate, egzadj'urat, va. förstora is. i framställning, i påståenden, Öfverdrifva; mål.

konst, karikera, exaggeration, -ra'sjun, s. öfverdrift i framställning, »för stark ut-måining». exaggerative, -iv, öfver-

drifvande, innebärande öfverdrift, ex-aggerator, -àr, s. öfverdrifvare, >ut-målare». exaggeratory, -år!, se exaggerative.

exagitate †, ëgzådj'itàt, etc., se agitate etc. exalbuminous, eksalbu'minus, a. bot. saknande fröhvita om fra. exalt, egza'lt, va. upplyfta, upphöja (is. biid. in rank, power etc.; into (to) the rank of; to the throne); upphöja, prisa; höja rösten, lyfta sinnet; kem. metall.† rena i högsta grad, genom eld luttra, sublimera, ^ation, -a'sjun, s. upphöjande; upphöjelse; sinnets lyftning; öfverspänning, hänförelse, exal-teradt tillstånd; kem. metall. † luttring, sublimering; astrol, en planets högsta (be-herskande) ställning; byg. höjd hos en sal därigenom att den genomgår två våningar. ~ed, -èd, pp.; a. upphöjd, hög; exalterad, öfverspänd (with, af, genom). ~edneSS, -èdnës, s. upphöjd ställning biid.; upphöjdhet; exalterad sinnesstämning. ~er, -ur, s. upphöjare, lofprisare, examen, lat., ëgzå'mën, s. examen †, jfr examination ; tungan på en våg. examinable, Igzam'inabl, a. som kan undersökas etc., jfr examine, examinant, -nånt, s. examinator. examination, -nà'-sjün, s. (noggrann) undersökning (into, i; of, af): besigtning; pröfning; förhör särsk. jur. (of a prisoner, of a witness); examen; to pass one's taga (aflägga) examen (for, för att blifva); ~ paper, skriftlig examensuppgift; ~s in geography, examensfrågor i geografi (ss. titel på en repetitionskurs); on efter anstäld undersökning ei. pröfning etc. examina-tor, -natur, se examiner. examine, egzam'in, va. undersöka, äfv. vetenskapligt: pröfva arten ei. halten af, kem. göra prof på; inspektera, besigtiga; granska; förhöra, examinera; jur. förhöra, hålla ransakning med; vn. anställa undersökning; ~ one's self, pröfva sig själf; ~ into, undersöka en sak, ransaka i. ~e, -e', s. examinand, en som undergår examen. ~r, -ur, s. undersökare, granskare etc., jfr ofvan; censor; examinator, examensförrättare; ransakningsdomare, särsk. en under Chancery Court inför hvilken vitnesmål afgifvas som skola insändas till högsta domstolen; board of undersöknings- ei. granskningskomité; examenskommission, examining, -ing, prt.; ~ committee, se board of examiners. example, ëgzåmp'1, s. exempel; föredöme (to, för; of, af); mönster äfv. bild.; profbit, prof (of, på); varnagel, jfr ex.; va. † se exemplify; ~ to be avoided, varnande

exempel (prof på huru ngt icke bör göras); to give (set, show) an gifva ett föredöme, föregå med exempel (of, af); anföra, uppställa ett exempel; to make an ~ of, framställa såsom föredöme, uppställa såsom exempel; göra till en varnagel, statuera ett exempel på (äfv. to set an ~ of); to take ~ by ei .from, taga exempel af, taga ngn till föredöme, följa ngns exempel; after the ~ of, efter ngns föredöme; efter mönstret af; for till exempel, exanimate, egzan'imat, a. liflös; utan lif ei. kraft, matt; modfäld, nedtryckt; va. beröfva lifvet; betaga ali kraft, göra modfäld, nedslå, exanthemjeksan'thein, ~a,gr., -å, äfv. -- è'må, S. (pl. ^ata, -em'ata) med. utslag, särsk. under en utslagsfeber (mässling, skarlakansfeber o. d.).

~atiC, -at'ik, ~atOUS, -'åtus, a. utslags-; åtföljd af utslag om sjukdom, exarch, ëk'sårk, s. antik. o. grek. kyrk. exark.

~ate, -'at, s. exarkat. exarillate, ëksår?l'àt, a. bot. utan frohylle. exarticulation, ëksårtikulcà'sjun, 5. med. vridning ur led, luxation, exasperate, egzas'purat, va. häftigt förbittra, göra ngn rasande; egga, skärpa hat o. d.; förvärra lidande)fC; a. se ~r,

-ur, s. en som förbittrar etc. ~d, -ed, pp.; a. förbittrad (by, genom), vred, rasande (at, with, öfver, på; against, på person).

exasperation, -ra'sjun, s. förbittrande; förvärrande; förbittring, vrede; förvärrande, tilltagande af en sjukdom o. d. %. excamb, ëkskåmb', ~ie, -i, va. Skoti. lag. utbyta jord. ~ion, -ion, ~ium, -ium, s. Skoti. lag. egobyte. excarnation, ëkskårøä'sjun, s. se excarnification; injekterade blodkärls aflossande från de köttiga delarna i och för anatomiska preparat. excarnification, -nlfika'sjun, s. borttagande af köttet, excavate, ëks'kavàt, va. urhålka (äfv.: bilda

genom urhålkande, t. ex. en kanot); utgräf-va, göra gräfningar i jorden; gräfva en grop, källare etc. excavation, -va'sjun, s. urhålkande; ur-, utgräfvande; urhålkning, urgröpning; byg. ingeniör, gräfning, jordarbete (schaktning); grop (t. ex. förgrunden af ett hus), hål; Urskärning (t. ex. i en strandbrädd) ; järnv. äfv. skärning (: uncovered cutting). excavator, -ur, s. urhålkare, (ur-) gräfvare; jordschaktare; gräfningsma-skin.

excecate †, ëk'sèkàt, va. blända, göra blind, exceed, ëksè'd, va. öfverskrida; öfverstiga, öfverskjuta ett gifvet mått; öfvergå, öfverträffa (in, i); vn. gå för långt i ngt, särsk. i påstående; öfverskrida måttet; öfverskjuta,

hafva öfvervigt; vara större, längre etc. (än ngt annat); ~ one's authority, öfverskrida sin befogenhet; it my expectations, det öfvergår min förväntan; ~ one's income. lefva öfver sina tillgångar; ~ one's stay by several days, stanna flere dagar än tillåtet (ei. ämnadt var), ^ing, -ing, prt.; a. öfverträffande, större, längre tid; ovanligt stor; ad. öfvermåttan, jfr föij.; s. † öfverskott, singly, -ingli, ad. öfvermåttan, ovanligt, utomordentligt (mycket).

6XC6I, ëksèr, va. öfverträffa; vn. utmärka sig (framför andra), vara framstående, en mästare (in, i). ~lence, -' -ens, s. öfverlägsenhet; mästerskap; förträfflighet; förträfflig egenskap, företräde, ^lency,

- ènsi, S. se föreg. ; excellens (titel gifven åt en vice-konung, guvernör, ambassadör etc. : His

~lent, -'-ënt, a. öfverlägsen, högst förträfflig, utmärkt (in, i, genom), ^ling, -ing,prt.; a. öfverlägsen. ~sior,lat. -sior, a. (eg. komp.) högre; (E) ~ State, Am. staten New York. 'vSiOfS, -siurs, s.pl. hand. krollsplint. excentric, se eccentric.

except, èksëpt', va. undantaga, utesluta (from, från); vn. göra invändning, invända (against %, to, mot); prep. (eg. pp.) med undantag af, undantagandes, utom; konj. så framt icke, med mindre än att; rw that, då man undantager att, så när som på det att. ~ant, -ånt, a. undantagande, invändnings-. ~ed, -ed, pp.; a. undantagen, ^ing, -ing, prt.; prep. undantagandes, med undantag af. ^ion, -sep'sjun, s. undantagande, uteslutande; undantag (from, från; to a rule, från en regel); förbehåll särsk. jur. i en öfverlåtelse-handling; invändning särsk. jur. i rättegång; insaga, gensaga (against %, to, mot); anstöt, jfr ex.; to be an utgöra ett undantag; to bring in an ~ against (to), jur. anmäla invändning mot; to make an utgöra (bilda) ett undantag; göra en invändning; to take /v;, anmärka på, yttra sitt missnöje med, protestera mot (med to); taga anstöt af, taga illa upp (med at ei. to); förarga sig på, finna misshaglig (med against, t. ex. a person); by undantagsvis; without utan undantag, ^ionable, -sèp'sjunåbl, a. som man kan göra invändningar mot, tvifvelaktig; klandervärd, anstötlig, ^ional, -sep'sju-nål, a. utgörande ett undantag, undantags-, ovanlig, exempellös; tvifvelaktig. ~iOUS †, -sep'sjus, a. kinkig, snarsticken. ~ive, -iv, a. innebärande ett undantag, undantags-lag, etc.; invändande, utgöran-

de invändning ei. protest mot ngt. ~0P, -ur, s. en som gör invändning mot ngt; klandrare.

excern †, ëksè'rn, va. med. afsöndra, utdrifva ur kroppen. ~ent, -ënt, a. afsöndrande, ut-drifvande, exkrement-. excerp †, ekse'rp, va. utplocka. ~t, -t, va. göra utdrag (excerpter) ur; utplocka; s. ngt utplockadt; lösryckt ställe ur en skrift. ~ta, -tå, s.pl. excerpter, lösryckta ställen ur författare. "^tiOn, -sjun, S. Ut-plockning, samlande af excerpter; se vid. >j< f^>t; pl. excerpter %. ~tOr, -tur, s. en som utplockar, en som gör utdrag, excess, ëksës', s. öfvermätt; mat. etc. öfverskott (of, af; Över, Öfver en annan kvantitet); öfverdrift, ytterlighet, omåttlighet i aiim. mening (in, i), äfv. jfr intemperance; utsväf-ning; ~ luggage (baggage), järnv. öfvervigt på medförda saker; to commit an göra sig skyldig till omåttlighet, till en utsväfning; to be in om ingrediens finnas i öfverskott; to till öfverdrift; to carry ...to an gå till öfverdrift i, drifva... för långt. ~ive, -iv, a. öfver-drifvet stor, öfverdrifven; ytterlig, omåttlig, oskälig; utomordentlig; häftig, stark, svår. ^iveness, -ivnës, s. öfverdrift; omåttlighet, ytterlighet, exchange, èkstjå'ndj, va. (ut)byta (for, för, mot); växla äfven skott, ord etc.; Utväxla fångar; vn. bytas, tagas i byte; om mynt växlas (for, för: vara lika mycket värd som så

och så många af mindre sort, »gå i handeln föl*»);

mii. få transport (into another regiment); s. (ut)byte (for, för); (ut)växling; växelrörelse, växelhandel; växelkurs (: course ei. rate o/*~); agio (-.price of »J); växlar, växel (-. bill of jfr ned. ex.; börs (jfr 'change); biand tidningsmän by testidning; first (second) of prima (sekunda) af en växel; par of växelpari; at the <v# of till en kurs af; (to lose) by the (förlora) på bytet; in i utbyte (for, för); i mellangift; in (at) the på börsen, i börsbyggnaden. —advice, s. börsberättelse, kurslista, —broker, s. växelmäklare. —business, s. växelaffär(er). —cap, s. ett särskildt slags fint papper för växlar. —list, s. kurslista. —Office, s. växlarekontor, —table, s. mynttabell, ^ability, -åbiriti, s. utbytiighet. ^able, -åbl, a. utbytlig; som kan utväxlas; upp-skattbar, beräknelig efter hvad man kan få i utbyte. -ur, s. växlare, excheat †, ëkstjè't, etc., se escheat, ete. exchequer, èkstjèk'ur, s.kunglig skattkammare, räntekammare (afdelning af treasury); i aiimbt, sär at. F skämta, finanser, kassa; (full-

ständigt Court of (Ekammarrätt, förr öfverdomstol i mål som rörde kronans inkomster, sedan en af de tre Westminster-Courts (numera förvandlad till (i£)~ Division of the High Court of Justice); va. instämma för Court of (E)~; (E) ~ and Audit Department, kammarrevision; Baron of the (2£)~, bisittare i Chancellor of the (E)^, se under C—r; Court of (Error in) (E)~* Chamber, förr appellationsdomstol från hvilken som hälst af Westminster-Courts (sammansatt af ledamöterna i de tvänne öfriga). ~-bill, S. räntebärande statsobligation betalbar inom fem år. ~-bond, s. räntebärande statsobligation ställd på viss bestämd betalningstermin (ej öfverstigande sex år), exciseable, eksi'zabl, a. accispligtig, jfr föij. excise, ëksi'z, s. accis, afgift på tillverk- ' ning ei. försäljning af vissa varor (01, sprit- | drycker o. d.); acciskammare, jfr Inland Revenue; va. belägga med accis; lok. preja; ~ allowance, återgång af (en del af) accisen i händelse af export; ~ licence, rättighet mot afgift till tillverkning ei. försäljning af dryckesvaror o. d. duties, 5. pl. accisafgifter (hvartill i Engi. räknas äfv. hundskatt, vapenskatt, yrkesskatt m. m.). o^UlcM,

s. accisupptagare, »besökare», excision, eksisj'un, s. bort-, afskärning; bild. utrotande; med. amputation; kyrk. bannlysning, excitability, èksitåbiriti, s. med. retbarhet; lättretlighet, jfr föij. excitable, -'abl, a. med. retbar; lättretlig, jfr excite, excitant, -si'tant, ek'sitant, a. retande lifsverksamheten; S. med. retmedel. excitation, -sita'sjun, s. uppretande, uppeggande, wid. uppväckande ; med. retning, excitative, -si'tativ, a. retande, uppeggande, uppväckande (of), excitator, -sita'tur, s. tys. elektrisk urladdare. excitatory, -si'taturi, se excitative.

excite, eksl't, va. reta särsk. med. till ökad verksamhet, uppegga, elda (to, till); väcka bild., upptända. ~d, -èd, a. retad, med. äfv. öf-verretad, feberaktig; uppeggad, lifvad, upprörd (with, af), vredgad. ~ment, -mënt, s. uppretande, eggande; retning; eggelse; ngt »spännande», »spännande» (intressant) tilldragelse; förhöjd lifsverksamhet, (öf ver)retadt tillstånd; spänning, oro i sinnet, i sinnena; rörelse bild., uppståndelse. -ur, s. uppeggare,

upphetsare; eggelse, jfr föreg.; med. retmedel, stimulans, exciting, -ing, prt.; a. uppväckande; retande, »spännande», eggande. excito-motory, -6-mè'téri, a. anat. uppväckande ofrivillig rörelse (nerves).

exclaim, ekskla'm, vn. gifva till ett anskri, ett utrop (with wonder, joy etc.), (ut)ropa; bild. »skrika», häftigt utfara, ifra (against, mot). ~er, -ur, 5. en som ropar etc.; if-rare (against, mot), »skrikhals», exclamation, ëkskiåma'sjun, s. ropande; utrop; bild. »skrik», ifrande (against, mot); boktr, utropstecken (: ~ point, note, sign of gram, interjektion.

exclamative, ëksklåm'åtiv, a. innehållande utrop, utrops-, exclamatory, -turi, a. se föreg.; begagnande utrop, »skrikande», »skrikig».

exclude, ëksklo'd, va. utestänga (from, från), utesluta; undantaga; naturv. fram-kläcka, framföda, exclusion, ëksklo'zjun, s. utestängande (from, från), vägrande af tillträde; uteslutande; undantag(ande); framkläckan-de, framfödande. ~ary, -uri, a. utestängande. ~er, -ur, se "*ist. ~ism, -izm, s. den stora mängdens utestängande från vissa förmåner, hållande på exklusiva principer, på (klass)privilegier. ~ist, -ist, s. uteslutare, utestängare etc., jfr föreg.; försvarare af privilegier; jfr ock följ. s. exclusive, ëksklo'siv, a. utestängande allmänheten, uteslutande; exklusiv; oberäknad, undantagen; s. en som strängt inskränker sitt umgänge till en viss klass el. visst kotteri; ~ of, med uteslutande af; ej inberäknad(t). ~ly, -li, ad. med andras utestängande; uteslutande; oberäknadt, icke inbegripet. ~ness, -nës, exclusi-vizm,-izm,5.exklusivitet, jfr ofvan; kotteri-anda. exclusory, -suri, a. se exclusive, a. excogitate, ëkskodj'itàt, va. upptänka, uttänka. excogitation, -ta'sjun, s. uttänkande; uppfinning, excommunicate, ëksk6mu'nikàt, va. bannlysa; a. o. s. (en) bannlyst. exCOmmuni-cation, -ka'sjun, 5. bann, bannlysning, excommunicator, -ur, s. bannlysare. exCOriate, ëksko'rià t, va. flå, beröfva skinnet (ei. barken); a. flådd; hudlös. exCO-riation, -a'sjun, s. flående, hudlöshet; utplundring †.

excorticate, ëksko'rtikàt, va. af barka, ex-cortication, -ka'sjun, s. afbarkning, af-skalning.

excreate †, ëks'krèåt, va. kasta upp, ut-spotta.

excrement, ëks'krëmënt, s. orenlighet som går ifrån kroppen is. exkrement. ~al,-'al, ~ial, -n'sjal, ~itiOUS, -isj'us, a. hörande till ei. utgörande exkrementer; a. innehållande exkrementer, exkrementartad. excrescence, -ney, ëkskrës'ëns(i), s. med.

Växt, Utväxt (abnorm bildning på kroppen).

excrescent, -ënt, a. utväxande, utskjutande från kroppen (men ej egentligen dithörande, ss. vårtor o. d.).

excrete, ëkskrè't, va. med. afsöndra förbrukade

ämnen, bortkasta såsom odugligt ur kroppen: urin, exkrementer. excretion, -kre'sjun, s. med. afföring, afgång; det ur kroppen af-söndrade (exkrementer, urin etc.). eXCretive,

-iv, a. afförande, afsöndrande. excretory, -uri, a. se föreg.; s. afsöndringsorgan, af-föringskanal (äfv. ~ duct).

excruciate, ëkskro'sjiàt, va. plåga, pina. excruciating, -ing, prt.; a. pinsam; ~ pain, olidliga kval. excruciation, -a'sjun, s. pinande; pina, marter, kval.

excubation †, ëkskübà'sjun, s. nattvak.

exculpable, ékskul'påbl, a. som kan ei. bör urskuldas, exculpate, -pàt, va. urskulda, rättfärdiga; fritaga (from blame; from a charge), exculpation, -pa'sjun, s. urskuldande, rättfärdiggörande; ursäkt; in one's till sitt rättfärdigande, ex-culpatory, -påturi, a. urskuldande; rättfärdigande.

excurrent, ëkskur'ënt, a. bot. fortlöpande

om stam, el. om medelnerven i ett uddspetsigt blad.

excursion, ëkskë'rsjun, s. utfärd, lust-tur; ströftåg; utflygt äfv. biid., afvikelse (from a subject) ; to be (to go) on an<^>, vara stadd (fara ut) på en utfärd (to, till). ~-train, s. järnv. lusttåg. ~ist, -ist, s. lustresande; arrangör af lustresor, excursive, -siv, s. kringströfvande; kringsväfvande äfv. biid.

excusable, ëksku'zabl, a. ursäktlig person ei. handling, förlåtlig (in, hos). ~ness, -nës, s. ursäktlighet, förlåtlighet. exCUSation †, -za'sjun, se excuse, s. excusatory, -zaturi. a. innehållande ursäkt ei. försvar, ursäktande, försvars-.

exCUSe, ëkskü'z, va. urskulda, rättfärdiga, förlåta (/or, för); ursäkta; fritaga, förskona (from, från äfv. utan prep., jfr ned. ex.); s. (-ku's) ursäkt; försvar, undskyllan (for, för); <n/ one's self, urskulda sig (on account of, på grund

af, med; to, hos, inför); ~ one for not coming, el. ~ one's not coming, ursäkta att någon icke kommit; ~ from coming, ursäkta om (ngn) icke kommer; om en sak utgöra ursäkt för etc.; I'd rather be jag ser hälst jag slipper, jfr föij.; I beg to be dets. som I beg you will ~ me, ofta: nej, jag tackar; the men were f^d any practice, karlarne blefvo fritagna från alla öfningar; make my ~ to, ursäkta mig hos; to send an skicka återbud, skriftligen anmäla förfall; beyond oförlåtlig(t); in ~ of (as an ~ for), till ursäkt för. ~leSS, -lea, a. oförsvarlig, utan ursäkt. -år, s.

ursäktare, förlåtare; en som anför ursäkter för en annan.

exeat (lat.: må han gå sin väg), ëks'èat, S. univ.

kyrk. tillåtelse att aflägsna sig för en tid. execrable, ëk'sëkråbl, a. förbannelsevärd; afskyvärd, ohygglig. ~neSS, -nës, s. af-skyvärdhet, vederstygglighet. execrate, -kràt, va. förbanna, afsky, execration, -kra'sjun, s. förbannelse; afsky; föremål för allas afsky; to be held in vara ett föremål för afsky, execratory, -kräturi, s. förbannelseformel; a. förbannande, förbannelse-. ! execute, ëk'sëkut, va. utföra; mus. exekvera (spela); fullfölja, verkställa, bringa till verkställighet; afrätta; utpanta; jur. göra (en skriftlig handling) laggill genom namnunderskrift och sigill; vn. fullgöra sin skyldighet; mus. exekvera, jfr ex.; to an order, hand. utföra en beställning; ~ well, mus. visa teknisk färdighet i utförandet, hafva (flnger)färdighet. <v<r, -ur, se executor, 1.

execution, ekseku'sjun, s. utförande, fullbordande, verkställande; verkställighet; verkan, mii. Ödeläggelse, nederlag, manspillan; lagligt utfärdande, jfr execute; jur. exekutionsorder; införsel (i ett bo), utmätningsutslag (against, på); afrättning; konst, sätt att utföra ngt; mål. pen-selföring; mus. föredrag; högt uppdrifven teknisk färdighet; ~ creditor, fordrings-egare med förmånsrätt ei. som har införsel; to do göra verkan, särsk. mii. anställa förödelse, manspillan; to take out an against, taga (utmätnings)utslag på ngn el. ngns egodelar; to lead outfor (to), föra ut till afrättning; to order (a person) for gifva befallning om ngns afrättande; to carry into, to put in bringa till verkställighet, verkställa; to take in taga i mät; the place of o», afrättsplatsen; to sell under sälja på exekutiv auktion. ~er, -ur, s. verkställare; exekutor; skarprättare, bödel; mördare; verktyg bild. executive, ëgzëk'utiv, a. verkställande, ut-öfvande, exekutiv; s. (the ~power) verkställande myndighet; ~ committee, exe-kutivkomité, arbetsutskott; council, ministerråd särsk. vid en kolonialguvernörs sida.

executor, ëk'sëkutår, 1., s. verkställare, ut-

förare; skarprättare †. executor, ëgsëk'utur, 2., s. testamentsverkställare, »god man» (: ^ of a will, ~ to will)-, ~ in his own wrong, en som obehörigt tager hand om en aflidens tillhörigheter. ~ial, -tè'rial, a. tillhörande en exekutor; verkställande, <^ship, -sjip,

s. en testamentsexekutörs befattning. rvy, -i, a. utöfvande, verkställande makt; exekutorisk befattning; jur. som skall verkställas i en framtid. exeClltreSS, -tres, executrix, -triks, s. kvinna satt att verkställa ett testamente, exegesis, gr., ëksëdj^sis, s. tolkning, förklaring; Utläggning is. af den Heliga Skrift.

exegete, ëks'ëdjèt, s. exeget, skrifttolkare, exegetic, ~al, ëksedjët'ik(ål), a. tolkande,

förklarande. ~S, -s, s. pl. exegetik. exemplar, egzem'plur, s. mönster, förebild; urbild, ideal. ~ily, -'--ili, ad. exemplariskt, på ett sätt som kan tjäna till mönster ei. till varning. ~ineSS, -'--inës, s. föredömlighet; tillstånd att vara exem-plarisk. -'--i, a. exemplarisk, föredömlig, ef terf öl jansvärd (in, i); tjänande till varnagel, af skräckande (punishment); tjänande (som exempel) till belysning †; s. † mönster, jfr exemplar. exemplifiable, ëgzëm'plifiåbl, a. som kan belysas gnm exempel, exemplification, -fika'sjun, s. belysning, förklaring gnm exempel; bevitnad afskrift, exemplifier, -flår, s. en som bevisar ngt med exempel. exemplify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) bevisa, belysa med exempel; kopiera; jur. taga bevitnad afskrift af; bevisa, } styrka genom en bevitnad afskrift, exempt, ëgzëmt', va. undantaga, befria, förskona (from, från); a. undantagen, fritagen, fri (from, från); s. en som är fritagen (från ngn afgift ei. tjänstskyldighet); Eng. korporal vid lif drabanterna (Yeomen of the Royal Guard), 'vion, -p'sjun, s. undantag, frikallande, förskoning; befrielse, frihet (from, från, t. ex. bekymmer); skattefrihet, exequatur, (lat.: må han utföra) ëksëkwå'tår, S. ett främmande lands konsuls exekvatur (skriftliga erkännande af landets regering).

exequial^, ëksè kwlåi, exequious‡, -kwiås, a. hörande till en likbegängelse, begraf-nings-.

exequies, ëks'èkwiz, s. pl. likbegängelse.

exequy)|<, èk'sèkwi, sing, form af föreg, exercisable, ëk'sursizåbl, a. som kan utöfvas.

exercise, éks'årsiz, s. öfning; utöfning (of a profession; of a power, of right); kropps-öfning, motion; andaktsöfning; mii. exercis, vapenöfning; skoi. öfningsuppgift; tema, skriptum; va. öfva, utöfva (an art; a virtue; cruelty, authority); förvalta ett ämbete; använda; pröfva, oroa, anfäkta; mii. etc. exercera; vn. öfva sig; anstränga sig; taga sig motion (for health); exercera; to do an <\/, skrifva ett tema; lösa

en öfningsuppgift; to take taga sig motion; (to walk etc.) for för motions skull; to keep in hålla i jämn öfning; to put one through the manual låta ngn genomgå handgreppen (handgevärsexercisen); to put one through his äfv. »lära ngn mores»; ~ one's self in, öfva sig i. ~-b00k, s. temabok. ~r, -år, s. exercismästare, exercisible, -Ibl, a. utöfbar om myndighet. exercitationt, -sità'-sjån, s. se exercise s. exercitor, -e'rsitår, s. jur. redare.

exergue, ëgzå'rg, S. afskärning på mynt, medaljer.

exert, ëgzë'rt, va. (med ansträngning) använda krafter, förmåga, anstränga; utöfva en viljeakt; ~ one's self, anstränga sig (in, i, med; to, att), ^ion, -é'rsjån, s. ansträngning, bemödande (for, för; to, att); to use one's utmost uppbjuda all sin kraft, jfr vid. ex. under endeavour.

exeS, ëk'sës, si. förk. för expenses.

exeunt, (lat. piur. af exit), ëks'ëånt, teat, (de) gå.

exfoliate, ëksfö'iiàt, vn. min. kir. affalla i tunna skifvor, affjälla. exfoliation, -lià'-sjån, s. (jfr föreg.) affjällning (of a bone, of a röck), exfoliative, -iv, a, befordrande

benskärfvors affjällning; s. exfoliativ(medel).

exhalable, ëgzhå'låbl, a. som kan utdunsta, utdunstande från ngt. exhalant, -lånt, a. utdunstande (: afgifvande dunst, ånga), exhala-

tion, -hålå/sjån, s. utdunstande; utdunst-ning; afdunstning; dunst, ånga; noxious nvs, osunda ångor, giftiga dunster ur träsk, i grufvor etc.

exhale, ëgzhà'1, va. utdunsta, gifva ifrån sig dunster; komma att utdunsta, utdraga; vn. utdunsta; äfv. biid. fördunsta (: ~ in vapours). ~ment†, -mënt, s. se exhalation. exhaling, -ing, prt.; a. i sms. ut-dunstnings- (t. ex. vessels: kanaler [svett-porer o. d.]).

exhaust, egzha'st, va. tömma (of, på innehållet); uttömma innehållet i ngt, äfv. bild.: förbruka, göra slut på krafterna, tålamodet etc.; utmatta; utblotta (of, på); s. förbrukad ånga; ~ one's self ei. one's strength, uttömma sina krafter (by, in, with, i, på, med), ^-passage, ~-pipe, s. uttömningskanal, -rör för förbrukad ånga. ~-port, se steam-port. ~-Steam, s. förbrukad ånga. ~-valve, s. ångm. utblåsningsventil. ~ed, -ëd, pp.; a. uttömd äfv. wid. (t. ex. om samtalsämne); utmattad, »förbi» af trötthet; förbrukad; hand. utsåld; upprymdt förråd. ~er, -år, 5. utsugningsapparat, jfr gas-**. ~ible,-ibl, a. möjlig att uttömma, "wing, -ing, prt.; a. uttömmande, utmattande; ~ machine, luftväxlingsapparat

k: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, ë: met, ë: her, i: fine, i: fin, i: fir,exhaust

)|< Mindre brukligt. 41? † Föråldradt.

exonerate

som suger ut oren luft; ~ syringe, luftsug-pump. ~ion, -jun, s. uttömmande; förbrukning; utmattning äfv. af åkerjord; tekn. utpumpning, utsugning; utströmning af ånga etc.; mat. indirekt metod att bevisa kvantiteters likhet; ~ port, m. a. sms., jfr under exhaust. ~ive, -iv, a. uttömmande äfv. bild. om undersökning etc. ~leSS, -lës, a.

som ej fullständigt kan uttömmas; outtömlig.

exheredate ègzhër'ëdàt, se disinherit. exhibit, ëgzhib'it, va. framställa äfv. kem.:

Utställa till beskådande, framlägga, särsk. dokument; framvisa, förete prof, bevis etc.; jur. förete inför domstol, ingifva; visa, ådagalägga, uppenbara; utfästa, utlofva premium, stipendium; med. använda såsom läkemedel, ingifva åt en patient; vn. visa sig »på styfva linan», utställa prof af sitt lager, sin konst, skicklighet etc.; univ. Utfästa pris, stipendium o. d.; s. utställningsföremål ; företedt dokument, is. af vitnen besvuren inlaga. ~ant, -ånt, s. jur. en som företer en inlaga. <^61*, -ur, s. förevisare, utställare; framläggare särsk. jur., jfr föreg. ~ion, -bisj'un, s. ådagaläggande, visande; jur. företeende af dokument; uppvisning; förevisning, utställning, exposition; skådespel i aiim. bet.; univ. stipendium; pension; med. ingifning af läkemedel; it WüS quite an det var ett »dyrbart» skådespel, »en syn för gudar», »det var pengar vardt att skåda»; to make an ~ of one's self, ställa ut sig »på exposition»; to place on utställa på exposition, tioner, -bis'junur, s. univ. stipendiat, student i 3:dje klassen i Mag dalen-college i Oxford. ~ive -iv, a. (of) framställande; läggande i dagen; utställnings-. ~0r, -ur, se "»er. ~0ry, -uri, a. se "»ive. exhilarant, egzhil'arant, a. muntrande, roande; s. ngt som muntrar, upplifvar, roar. exhilarate, -åràt, va. fröjda, muntra, upplifva, uppfriska; vn. blifva glad. exhilarating, -rating, prt.; a. lifvande, muntrande, exhilaration, -ra'sjun, s. lifvande, muntrande; glädje, munterhet, exhort, ëgzhè'rt, va. uppmana; förmana, råda, uppmuntra, egga (to, till ngt godt, till att), nation, -a'sjun, s. förmaning, råd; uppmaning; uppmuntran. ~ative, -åtiv, ~atOry, -åturi, a. förmanande; tillstyrkande; uppmanings-. ^atODfC, åtur, ~er, -ur, s. förmanare, uppmanare, etc. exhumation, ekshuma'sjun, s. ett liks uppgräfvande. exhume,-hu'm,m. uppgräfva, exiccate eksik'at, etc., se exsiccate, etc. exigence, -ney, ek'sidjens(i), s. tvingande

nödvändighet, nöd, trångmål, omstän-

digheternas kraf; fordran, behof; in ali exigencies, vid hvarje förefallande behof; in the present "», i sakernas närvarande (kritiska) läge. exigent, ëks'idjënt, a. trängande behof; s. se föreg. †; jur. förr offentlig stämning å svarande som ej kunnat anträffas, allmän efterlysning. ~er, -ur, s. förr tjänsteman i the Court of Common Pleas som utfärdade allmän efterlysning, exiguity, ëksigu'iti, s. litenhet, ringhet, obetydlighet.

exigUOUS, ëksig?uus, a. ringa, obetydlig, exile †, ëgzi'1, 1. a. liten, tunn. späd. exile, egz'il, eks'il, 2. va. landsförvisa, drifva i landsflykt; s. landsförvisning, landsflykt; skämts. vistelse utrikes: en landsförvist (from)-, ~ one's self, gå i frivillig landsflykt (: voluntary utvandra; draga sig tillbaka från världen.

-d, pp.; a. landsförvist. ~ment, -mënt, s. landsförvisning, landsflykt, exist, ëgzist', vn. vara till, lefva, existera, bestå; ega rum; förefinnas; lifnära sig (on, på). ~ence, ^ency -ëns(l), s. tillvaro; lif; bestånd, fortvaro; väsen, varelse; to be in existera; to call into kalla till lif; to come (spring) into "», uppkomma, blifva till. ~ent, -ënt, a. som är till, befintlig; egande bestånd. ~ing, -ing, prt.; a. se föreg.; ofta som nu består ei. finnes: nuvarande; nu gällande lag. exit, (lat.: »han går»), ëks'it, verbalform, teat, han, hon gål'; S. teat, skådespelares Utgående från scenen; biid. afträde från skådeplatsen; bortgång, död; utgående; utgång; väg (ut); vattens aflopp; boktr, utgång; to make one's gå ut, taga afträde; gå bort, dö; to make a hurried"» F, skyndsamt taga till reträtten, packa sig af. ~ialf, ëgzisj'ål, ~iOUS†, ëgzisj'us, a. dödlig, fördärflig. ~US, lat., -us, s. (pl. lika) jur. se issue.

exode, ëks'od, s. sista afdelningen af en grekisk tragedi; fars å en romersk teater. exodus, -us, s. utgående, uttågande, is, bibi. israeliternas ur Egypten; (E) andra Mose bok. exodyt,-i, dets. ex-official, ëksofisj'ål, a. (som sker) på

tjänstens vägnar, exogen, ëks'édjën, s. bot. exogen växt (växt

hvars tillväxt sker i stammens yttre del medelst års-ringar). ~0US, - -'- us, a. bot. exogen, jfr föreg, (trees)] anat. utskjutande utanför kroppen.

exomphalos, -lus, ëksom'fåi6s (-lus), 5. med.

nafvelbråck. exon, ëks'ån, s. se exempt, s. Eng. exonerate, ègzon'uråt, va. afbörda; befria,

fritaga (from, från en förbindelse, en beskyll-

ning o. d.); ~ one's self, rättfärdiga sig (from a charge), exoneration, -ra'sjun, s. fritagande, befrielse (jfr föreg.), exonerative, -iv, a. befriande, fritagande, ex-onerator, -ur, tf. en som fritager från en

förbindelse etc.

exoptable eksop'tabl, a. önskansvärd.

exoptation -ta'sjun, s. ifrig önskan, exoptile, eksop tli, a. bot. dikotyledon växt. exor, elcs'or, jur. förk. för executor. exorable, èk'soräbl, a. som låter beveka sig. exorbitance, -ney, egzo'rbitans(i), s. afvikande, afvikelse från rätta Vägon, från det sedvanliga, rätta, passande; Öfverdrift; fordringars

obilligliet; omåttlighet; oordentlighet; utsväfning. exorbitant, -tant, a. afvikande (jfr föreg.); omåttlig; öfverdrifven, orimlig (price, desires). exorcise, ek'sorsiz, va. besvärja andar, utdrifva onda andar fr an ngn el. från en ort genom besvärjelse. -ur, s. besvär-

jare; trollkarl †. exorcism, -sizm, 5. besvärjelse. exorcist, -sist, se exorciser. exordial, egzo'rdial, a. inledande; inlednings-. exordium, lat., -dium, s. (pl. äfv. -dia, -dia) början, is. inledning, ingång af ett tal. o. d.; företal.

exornationf, eksorna'sjun, s. utsmyckning;

prydnad, sirat, exoskeleton, ëksoskërëton, s. naturv. hudskelett.

exosmose, eks'osmos, 5. fys. exosmos. exostome, ek'sostom, s. bot. exostom. exostosis, eksosto'sis, tf. med. onaturlig ben-utväxt, bonsvulst, öfverben; bot. knöl i g Utväxt å trädstam (trädsjukdom).

exoteric, ~al. ëksotèr'ik(ål), a. ei. exote-

risk (fur allmänheten, för oinvigde, mots, mot

esoteric), ^ism, -Isizm, s. system af ex-oteriska lärosatser. eXOtery eks'o-téri, s. ngt som är tillgängligt äfv. för oinvigde, för olärde, exotic, egzot'ik. a. främmande, utländsk; s. ngt utländskt, »ngt uppväxt på främmande grund», exotisk växt; främmande ord, uttryck (: ~ word, term). ~al, -al, a. se föreg. a. ouism, -lsizm, s. utländskhet; ord ei. uttryck af främmande ursprung.

expand, ekspånd', va. utveckla, öppna; äfv. i aiim. bet. utbreda, utsträcka, utvidga; vn. öppna sig; utsträcka sig, vidgas äfv. bild.; heat ~tf all bodies, värmet vidgar alla kroppar; the heart with joy, i

hjärtat vidgas af glädje. ~ed, -èd,pp.; a:. utsträckt, öppen ; utbredd, vidsträckt; ~ wings, utbredda vingar, expanse, ékspans', s. poet. vidd, rymd is. himlahvalfvet, expansibility, -ibil'iti, s.

uttänjbarhet. expansible, -lbl, a. uttänj-bar. expansile, -sil, a. se föreg. o. expansive. expansion, -pan'sjun, s. utbredande, öppnande (jfr expand)-, utbredning, utvidgning, utsträckning; vidd, omfång äfv. fil.; ram, rymd; stor yta; fys. en kropps utvidgning genom värme o. d.; ångm. expansion; expansionsinrättning (: ~ gear)-, hand. affärers utvidgning, is. ökad sedel-utgifning; a. i sms. ångm. expansions-(slide etc.) ei. med expansion (~ engine); linear

utsträckning i längd, expansive, -iv, a. utvidgande; som har förmåga att utvidgas ; vidt utsträckt (äfv. bild. t. ex. benevolence); ångm. expansions- (t. ex. ~ engine); ~ force, fys. spännkraft, expan-siveness, -ivnes, s. egenskap att kunna utvidgas.

ex-parte, lat., ëks-på'rtè, a. jur. från ei. å ena sidan (parten).

expatiate, ekspa'sjiat, vn. sväfva ut; vara vidlyftig, utbreda sig i tai ei. skrift (upon, on, om, öfver), expatiation, -sjia'sjun, tf. utsväfvande, vidlyftighet. expatiator, -ur, s. en som utbreder sig öfver ett ämne.

expatriate, ekspa'triat, va. landsförvisa (from, från); ~ one's self utvandra (och) blifva ett annat lands undersåte, expatriation, -tria'sjun, s. landsförvisning; utvandring (och) öfvergång till att blifva ett främmande lands undersåte.

expect, ëkspékt', va. vänta, afvakta, af-bida; förvänta, motse; hoppas på, vänta (from, af); F (oriktigt i st. f. think, suppose ei. d.) tänka, tro, mena; England ojs every man to do his duty, England väntar att hvarenda man gör sin pligt; tliey are at London, de väntas till Lon-

don ^able -abl, a. som är att vänta ci. att motse. ~ance, ~ancy, -ans(i), tf. väntan; ngt som väntas ei. som man hoppas; jur. expektans, förväntningsrätt; tables of m, lififörsäkringsvasen tabeller öfver sannolika lifslängden. ~ant, -ånt, a. väntande, afbidande; tf. en som väntar ngt, expektant; ~ estate (: estate in expectancy), egendom hvartill ngn har förväntningsrätt. ~atiOn, -a'sjun, tf. väntan; förväntan; förhoppning, äfv..- det man hoppas på; med. öfverlemnande åt naturens egen läkekraft; ~ of life, iif-försäkringsväsen sannolik återstående lifslängd; beyond ~ (one's öfver ali förväntan; in att vänta, förväntad; in oj of, i afvaktan på, i hopp om, motseende; to be in momentary ~ of, stundligen förvänta; of (great) som inger (stora) förhoppningar, »lofvande» ; of ...

k: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, ë: met, ë: her, i: fine, i: fin, i: fir,exponential

>)< Mindre brukligt. 419 † Föråldradt.

expressively

fs, som hyser ... förhoppningar; to fall short of one's f, ej motsvara ngns förhoppningar (: to fall below one's fs); blifva sviken i sina förhoppningar. ative, -åtiv, a. förväntande; s. % ngt (syssla o. d.) hvartill ngn har utsigt. ~er, -ur, s. en som väntar; en som förväntar, hoppas ngt. -ing, prt.; a.; s. (förväntande. singly, -mgli, ad. i afvaktan; i förväntan, expectorant, ëkspëk'torånt, a. med. slemlösande, befordrande upphostning; 5. slemlösande medel (bröstgummi o. d.) expectorate, -råt. va. upphosta; vn. upphosta slem; bild. utgjuta sitt hjärta, ex-pectoration, -ra'sjun, s. upphostning; hjärteutgjutelse. expectorative, -iv, a.

se expectorant.

expedience, -ney, ekspè'diëns(i), 5. lämplighet, ändamålsenlighet; egennytta; se vid. † expedition, expedient, -ënt, a. tjänlig, passande, rådlig, ändamålsenlig, fördelaktig (särsk. för en själf) (for, för; tO, att): se vid. † expedite; s. mede], utväg {to, att); nödhjälp, nödfallsutväg; to deem it f to, anse det tjänligt att; to fall (hit) upon an hitta på en utväg, hitta på »råd»; fertile (rich) in fs, fyndig, rik på utvägar.

expeditate, ëkspëd'itàt, va. borttaga klorna

pa en hund för att hindra honom från oloflig jagt.

expedite, eks'pedit, va. lätta, befordra; påskynda; utfärda (a charter); afsända; affärda; hand. expediera, klarera; a. lätt, obehindrad; hastig, snabb; flink, rask, påpasslig, driftig, expedition, ëkspëdis'jun, s. skyndsamhet; utfärdande; expedierande, afsändande; mii. o. sjö. expedition, tåg; vetenskaplig expedition (forskningsresa is. af flere deltagare, to, till); samtliga deltagare i en expedition; to fit out an f, utrusta en expedition; on (in) an f, på, under en expedition; with med skyndsamhet. ~ary, -åri, a. tillhörande en expedition, expeditions-^/orce, etc.). ~ist, -ist, s. deltagare i en expedition.

expeditious, ëkspëdisj'üs, a. hastig; rask, flink, driftig (in performance). ~neSS, -nës, s. snabbhet, raskhet, expeditive †, -spëd'itiv, a. rask, flink, driftig.

expel, ëkspël', va. (imp. o. pp. ~led, -d) utdrifva, utstöta; bortjaga, fördrifva; förvisa, utestänga; utesluta ur ett samfund univ. skoi. relegera; (Anm. ~ konstrueras med from, out of, från, ur, men äfv. utan prep, ss.:) he was fled the House of Commons, han blef utesluten ur Underhuset. liable, -abl, a. som kan fördrif-

vas etc. ~lent, -ënt, s. med. medel att fördrifva osunda vätskor. ~ler, -ur, s. ngn ei. ngt som fördrifver, bortkör etc. expend, ëkspënd', va. använda, påkosta

(pengar, tid, möda, on, in. på), »nedlägga» (t. ex. great care in, on); utgifva, utlägga (for, för); i aiim. förbruka, ^iture, -itur, s. utlagd summa, utgift, kostnad; förbrukning, åtgång; receipts and fs, inkomster och utgifter. ! expense, ëkspëns', s. utgift; (om)kostnad, I bekostnad (for, of, i och för; to, för den i som betalar); pl. kostnader, utlägg, hand. speser; fS paid, kostnadsfritt för mottagaren; heavy fs, dryga kostnader; at any f, till hvad pris som hälst; to be at an f (at the f of), bestrida en utgift (kostnaderna för); at one's f, på ngns bekostnad; to run into blifva tvungen till utgifter; to put to f, orsaka ngn kostnader; to go to the ~ of, kosta på sig; free of kostnadsfritt, franko, ^-bag, s. mii. brödpåse, mattornister. expensive, ëkspën'siv, a. kostsam, dyrbar; slösande (habits); frikostig. ~neSS,- nës, s. kostsamhet; slöseri. I experience, ëkspè'riëns, s. erfarenhet (in, of, i); (serie af) försök, rön; va. erfara, röna (from, af); af egen erfarenhet lära känna, få pröfva på (»hvad ngt vill säga»); undergå en förändring, jfr ex.; by, from f, af erfarenhet; genom praktiska försök; I a man of en erfaren man; to ~ a loss, I lida en förlust; sugar has fd a depression (rise), hand. socker har fallit (stigit).

-t, pp.; a. erfaren, förfaren, bepröfvad, skicklig, experiential, -en'sjal, a. erfarenhets-, empirisk. I experiment, ëkspër'lmënt, s. försök, rön, experiment (on, med); va. † försöka, ex-! perimentera med (: to make the f of); i erfara gnm rön; vn. göra försök (on, I med); an electrical f ei. an f on electricity, ett elektriskt rön; an ~ in natural philosophy, ett fysiskt experiment; to try (make) an göra ett försök ei. ett experiment (in, i); by way of f, såsom experiment, försöksvis. ~al, -'ål, a. känd gnm erfarenhet, erfarenhets-; experimental-, grundad på, hörande till rön ei. experiment; på prof, försöks- (balloon); f philosophy, sammanfattningen af vetenskaper grundade på erfarenheten. alist, -'ålist, s. en som gör experiment. ~ally, -'ali, ad. af, genom erfarenhet; genom experiment. ~er, -år, ~ist, -ist, se f alist.

j expert, ëkspe'rt, a. förfaren, skicklig, öf-

I vad (at, in, i, t. ex. at arms, ei. in the use

of arms, i vapenf öring; in surgery; with, med: i bruket af t. ex. with his rif e); s. (-'-) kännare, sakkunnig person (in, i). ~neSS, -nës, s. förfarenhet, färdighet, skicklighet (in, i), expiable, ëk'spiabl, a. som kan försonas, expiate, -àt, va. försona (a crime), afpla-na; godtgöra (an injury), expiation, -a'sjun, s. försonande; försoningsoffer; as an ~ (ei. in for (of) his crimes, till sina brotts försonande. expiatOP, -åtur, s. försonare, afplanare. expiatory, -àturi, a. försonande, försonings-, expirable, ekspi'rabl, a. som kan upphöra, expiration, ekspira'sjun. s. utandning, ut-, af-dunstning; utsläckning; sista suck, död; slut, utgång, förlopp; tilländalöpande (of a contract, of a lease, of a term); förfallotid, betalningstid; at, the ~ of a certain time, efter en viss tids förlopp, expiratory, ëkspi'råturi, a. utandnings-. expire, ëkspi'r, va. utandas, af dunsta; sluta †; vn. gifva upp andan, aflida; förgås, gå under; dö ut, slockna, upphöra; sluta, förflyta, gå till ända; förfalla om skulder o. d. expiring, -ing, prt.; a. som dör, slutar etc.; döende; ~ words, sista ord på dödsbädden, expiry, -i, s. tilländalöpande, förlopp, förfallotid. explain, ëksplå'n, va. förklara, förtydliga, tolka, utlägga (by, genom, to, för); vn. gifva upplysningar; ~ aioay, bortförklara; genom förklaringar borttaga, aflägsna (fear, suspicion etc.). ~able, -abl, a. som kan förklaras, tolkas etc., förklarlig. ~er, -ur, s. en som förklarar; tolkare, utläggare. explanate, ëk'splanàt, a. naturv. plattad, explanation, ëksplanà'sjun, s. förklaring, tolkning; the passage admits of an stället tarfvar en förklaring; to have (come to) an ~ with, hafva en förklaring med en person (för att undanrödja missförstånd); in by way of till förklaring, förklaringsvis. explanatory, eksplan'aturi, a. upplysande,

förklarande, expletive, ëks'plëtiv, a. tjenande till fyllnad; s. gram. fyllnadsord; ord som blott tjänar att fylla upp en vers; F »mustigt» uttryck hvarmed man »kryddar sitt tal» (svordom o. d.); tekn. byg. etc. ngt som tjänar till fyllning, pl. fyllningssten(ar). expletory,

-tllri, a. se föreg. a.

explicable, ëks'plikabl, a. som kan förklaras, förklarlig. ~neSS, -nës, s. förklarlighet. explicate, -kàt, a. utveckla, utlägga, förklara, explication, -ka'sjun, s.

förklaring, uttydning. explicative, -kà-tiv, a. förklarande, förklarings-, expli-CatOr, -kåtår, s. en som förklarar, uttolkare. explicatory, -kàturi, se föreg. «. explicit, ëksplis'it, a. tydlig, klar, uttrycklig; öppen, rättfram, bestämd (in, i, one's language); utförlig; to be om person tydligt uttala sin mening. ~ly, -li, ad. tydligt, uttryckligen; öppet. ~neSS, -nës,

S. tydlighet etc., jfr ofvan.

explode, ëksplö'd, va. komma att explodera; våldsamt utdrifva|; uthvisslaf; utdöma, med förakt förkasta; vn. explodera, springa i luften (med knall); brinna af; biid. brista ut. ~d, -ëd, pp.; a. sora exploderat; utdrifven, förkastad, utdömd †. ~r, -ur, 5. en som förkastar etc. †, jfr ofvan; ngn ei. ngt som exploderar ei. förorsakar explosion, exploding, -ing, prt.; a. explosiv; s. sprängning; ~ agency, sprängverkan; ~ chamber, fängpanna, exploit, ëksplojt', s. bedrift, bragd, stordåd; va. bedrifva, uträtta †; tillgodogöra (sig), bearbeta för egen vinning, -a'sjun, s. tillgodogörande, bearbetning; graf. malmbrytning.

explorate †, ekspio'rat, se explore, exploration, -ra'sjun, s. noggrann undersökning, utforskning (särsk. of unknown countries o. d.); gruf. försöksskärpning, explorator, ëks'plorätur. s. undersökare, forskare; kunskapare; fys. instrument att mäta luftens elektricitetsgrad. ^y, -plo'raturi, a. undersökande, utforskande; undersöknings-, explore, ëksplo'r, va. undersöka, utforska

nya länder o. d.; pejla äfv. bild. (t. ex. vetandets förborgade djup). ~r, -ur, (ut)forskare, is. forskningsresande, exploring, -ing, prt.; a. undersökande, undersöknings-, utforsknings-; s. utforskande; ~ expedition (tour), forskningsresa, explosion, èksplc>'siun, s. explosion, söndersprängande, knall; våldsamt (eg. med knall förenadt) utbrott (of a volcano: äfv. biid. t. ex. of fanaticism). explosive, éksplö'siv, a. explosiv-; exploderande, sönderspringande med knall; orsakande explosion; s. explosivt ämne, sprängämne; ~ air, knalluft; ~ cotton, se gun-cotton; ~ distance, sprängvidd; ~ force, ~ power, sprängkraft. ~ly, -li, ad. med explosion, expoliation, ëkspolià'sjån, s. se spoliation. exponent, ëkspo'nënt, s.

mat. exponent; en som representerar ett parti ei. framställer dess åsigter, representant, uttryck, tolk; tolkare, utläggare; ~ of a ratio, kvot. ~ial, -n'sjal, a. hörande till en exponent,

Ås fate, å: far, k: fall, å: fat, å: fast, mete, è: met, è: her, i: fine, 5: fin, i: fir,exponential

>)< Mindre brukligt. 421 † Föråldradt.

expressively

exponent-; ~ equation, mat. ekvation som innehåller en ~ quantity: kvantitet hvars exponent är en obekant ei. variabel kvantitet.

export, ekspo'rt, va. exportera, utföra (ur landet), utskeppa (from, från; to, till); s. (-'-) export, utförande ur landet; exportvara, oftast i pl.: utförsel; ~ duty, utförseltull; ~ house, exporthus, handelshus som utför varor; and imports of a country, ett lands utförsel och införsel. ~able, -abl, a. som kan utföras (: som lönar sig att exportera), ^ation, -a'sjun, s. utförande af varor ur landet; utskeppning, utförsel. ~er, -ur, s. exportör, en som utför varor till främmande land.

exposal †, ekspo'zal, se exposure. expose, ekspo'z, va. utställa, framställa (for sale, till försäljning; for show, till beskådande); uppenbara, yppa; afslöja; blottställa, utsätta (to, för), sätta i fara; blottställa för tadel ei. skymf, göra löjlig, kompromettera; ~ one's self, blottställa sig (to, för); göra sig löjlig; ~ children, utsätta barn; ~ one's life, sätta lifvet på spel; ~ a rogue, afslöja en bof; ~ to view, blotta, lägga i dagen (eg. t. ex. en bärgart; bild.:) afslöja, uppdaga brott o. d. exposé, fr., -à', s. öppen framställning, formlig redogörelse för skui o. grunder; blottställande, afslöjande. -d, pp.; a. ut- j satt, blottstäld (to, för); utstäld (på en exposition); blottad, öppen, ej skyddad, utsatt för väder och vind (an ~ situation). ~dness, -èdnës, s. tillstånd att vara utsatt (jfr ofvan) för fara etc. ~r, -ur, s. en som utställer, framlägger etc. exposition, èkspèzisj'un,.s.utställande, framställande etc., jfr expose; utställning, exposition; ett ställes läge med afseende på väder och vind †; framställning i ord; utveckling, tolkning, förklaring, utlägg-

expositive, ëkspoz'itiv. a. förklarande, utläggande.

expositor, ekspoz'itur, s. utläggare, för-klarare,

särsk. kommentator; kommentar, j glossar. -i, a. förklarande, upply-

sande.

ex post facto, (lat.: med anledning af ngt efteråt gjordt), eks post fak'to, a. jur. i uttr.: ~ law, lag med retroaktiv verkan, expostulate, ëkspos'tülàt, va. † förhandla, undersöka; vn. (med with) göra ngn allvarsamma föreställningar (against, mot, about, upon, angående, öfver), expostulation, -la'sjun, s. (vänlig men allvarsam) förebråelse, föreställning(ar); förklaring mellan personer. eXpOStU latOI*, "år,

s. en som gör ngn allvarsamma föreställningar. expostulatory, -uri, a. innehållande klagomål ei. förbråelser; ~ address, besvärsskrift, exposure, ëkspo'zjur, s. utställande, utsättande, blottställande (jfr expose); bild. blottande, afslöjande; blottstäldhet (to,

för fara, skadliga inflytelser, skam, åtlöje etc.); utsättande (att vara utsatt) för väder och vind; öppet läge; belägenhet med afseende på vindar och sol ei. i afseende på väderstrecken; avoid akta er för att blottställa er; äfv. akta er för förkylning; to make an ställa till skandal; a northern ett läge öppet mot norden; ~ to the sun, belägenhet åt solsidan, expound, èkspau'nd, va. framvisa †; utveckla, framställa, förklara, uttyda. ~er, -ur, s. uttolkare, express, ëksprës', va. utpressa; bild. framtvinga sanningen etc.; uttrycka, framställa (in, i tal ei. skrift, äfv. konst.); betyga; vara ett uttryck för; beteckna, föreställa; sända med express (ilbud, särskild lägenhet); a. uttrycklig, tydlig; träffande lik; enkom, för ngt visst ändamål, express-bud, -bantåg etc.; s. särskildt ilbud; budskap; snabb förbindelse (paketbefordran etc.), särsk. snälltåg; ~ one's self (well in English) in few ivords, uttrycka sig (bra på engelska) med få ord; he ~ed to him his joy, han betygade honom sin glädje; not to be **ed, obeskriflig; (a letter) sent skickadt med ilbud (etc., jfr ofvan); by med express, med ilbud, etc. ~-train, s. snälltåg. ~age, -adj, s. (extra) afgift för ngt som sändes med express (ilbud, snälltåg o. d.). ~ible, -lbl, a. som kan klämmas, pressas ut; som kan uttryckas, framställas. ~ion, -presj'un, s. utpressande, pressning; yttrande (of a wish), uttryckande; uttrj^ck i aiia bet.; uttryckssätt, uttal, beteckningssätt; ord, talesätt; konst, framställning, framställningssätt; mat. expression, (algebraiskt) uttryck; ~ in figures, sifferuttryck; ~ of opinion, meningsuttalande ; an apt ett passande (riktigt, adekvat) uttryck; to find gifva sig uttryck (in, i); to give gifva, uttryck åt, uttrycka; to pick <*»s, skräda ord, väga (sina) uttryck; beyond (past) all öfver all beskrifning, outsäglig. ~less, -lës, a. uttryckslös. ~ive, -iv, a. (med of) uttryckande, framställande ngt; uttrycksfull, »talande»; »betecknande» uttryck; in terms ~ of gratitude, i ordalag som uttrycka tacksamhet; inan -V tone, med eftertryck. ~ively, -ivli,

ad. uttryckligen; klart och otvetydigt$

med eftertryck. 'viveneSS, -ivnës, s. uttrycksfullhet; kraft i uttryck, i framställning, tydlig framställning. ~ly, -li, ad. rent ut, uttryckligen; bestämdt; enkom. ~ure †, -presj'ur, s. uttryckande ; aftryck, uttryck.

exprobrate †, èks'probràt, va. förebrå ngn ngt, tadla. exprobration †, -bra'sjun, s. förebråelse, förevitelse. exprobrative †, -iv, a. innebärande förevitelser; förebrående.

expropriate, ëksprö'priàt, va. skilja från besittningsrätt; afsäga sig, afstå från (äfv. ~ one's self of ei. from), expropriation, -pria'sjun, s. skiljande från besittningsrätt, expropriation; afstående, afsägelse.

expugn, ëkspu'n, va. eröfra med storm. ~ation -pugna'sjun, s. tagande med storm; eröfring. ~er, -ur, s. eröfrare, storm are.

expulse †, ëkspuis\ va. se expel, expulsion,

-pul'sjftn, s. bortdrifvande, fördrifvande, utdrifning (äfv.: tillstånd att vara bortdrifven, from, från); utclrifvande särsk. af förbrytare; univ. relegation; med. alföring, expulsive, -iv, a. utdrifvande, som har kraft att förjaga, utdrifva; med. afförande.

expunction, ëkspiingk'sjun, s. utplånande, utstrykning.

expunge, ëkspundj', va. utstryka, utplåna äfv. biid. expunging, -ing, prt.; s. se expunction.

expurgate, ekspe'rgat, va. rensa (från det

som är skadligt [särsk. varor från farsotssmittad ort genom rökning o. d.] el. anstötligt, t. ex. ~

an edition of a book), expurgation, -gà'-sjun, s. rensning; med. afföring.

expurgator, ëkspé'rgåtur, s. en som rensar etc. ~ial, -t6'riål, -ious †, -to'rius, -i, a. rensande; med. afförande; ~ index, lista på förbjudna böcker (i romersk-kat. kyrkan).

exquisite, eks'kwisit, a. utsökt, förträfflig,

förfinad; fin, noggrann smak, omdöme; fulländad ; i högsta grad kraftig, intensiv, häftig, ytterlig (pleasure, pain); s. sprätt, moddocka; ~ judgment, noggrannhet i omdöme; fin smak; ~ workmanship, utsökt arbete. ^neSS, -nes, s. utsökthet etc., jfr föreg.; häftighet (of grief, of pain).

exquisitive †, ëkskwiz'itiv, a. nyfiken.

exsanguinity, eksanggwm'iti, s. blodlös-het; blodfattigdom, blodbrist, exsangui-nous, -'gwinus, exsanguious, -'gwius, a. blodlös.

exscind ëksind', va. bortskära, utrota; aflägsna biid.

extend

exscript †, ëkskript', s. afskrift, transsumt. ~ural, -urål, a. ej öfverensstämmande med den Heliga Skrift, exscutellate, ëkskü'tëlàt, a. naturv. Utan sköld.

exsert, ëksë'rt, ~ed, -ëd, a. bot. som skjuter ut ei. fram öfver ngn annan del. ^ile, -il, a. utsträckbar. exsiccant, èksik'ånt, a. uttorkande; s. med. torkande medel, exsiccate, -kåt, va. uttorka. exsiccation, -ka'sjun, s. uttorkning; afdunstning; torrhet. exsiCCative, -kativ, a. uttorkande, exsiccator, ek'si-j kàtur, s. torkkammare; torkapparat. I exstipulate, ekstip'ulat, a. bot. utan stipler, exstrophy, ëk'strofi, s. med. ut- och invändning af ett organ (t. ex. af ögonlocken).

eXSUCCOUS, èksuk'us, a. bot. saftlös, torr. exsuction, ëksuk'sjun, s. utsugning, exsudation, se exudation, exsude, se exude. extant, ëk'stånt, ap. uppstående, framskjutande; a. befintlig, som finnes kvar, i behäll (t. ex. writings, portraits etc.) extasy, extatic, se ecstacy, ecstatic. extemporal †, ëkstëm'poråi, extempora-

nean †, -rà'nëan, a. se föij. extemporaneous, ëkstëmporà^iëus, a. ex-temporerad, oförberedd, improviserad, icke öfvertänkt (utarbetad), skeende (hållen, yttrad) för tillfället, »på stället». ~neSS, -nes, s. egenskap att vara ex-temporerad.

extemporary, ëkstëm'poråri; a. se föreg, a.; äfv.

† tillfällig: provisorisk, extempore, (lat.) -porë, ad. ex tempore, utan öfvertän-kande, oförberedt, på stående fot, »på rak arm»; a. Se föreg, a.; s.)|< improvisation, ngt extemporeradt (: ~ speech, prayer etc.). extemporineSS, -porinës, s. egenskap att vara gjord (hållen, yttrad) utan förberedelse, extemporerad egenskap.

extemporize, ëkstëm'poriz, vn. extempo-rera, hålla tal utan förberedelse, utan koncept; va. i hast anordna (t. ex. a dinner, a reception etc.), tillrusta ei. inrätta.

-ür, s. extemporator, improvisator, extemporizing, -ing, prt.; a.; s. extem-porerande.

extend, ëkstënd', va. utsträcka (i aiia bet. äfv. biid.: one's arms; one's charity unto; the time of payment; the meaning of a 'word); räcka ut handen; förlänga (a line, äfv. tid); utbreda, utvidga; utspärra; tilldela, skänka; jur. värdera en gäldenärs (jord-) egendom ; lägga beslag på; vn. utvidgas, utbreda sig; förlänga sig; sträcka sig, räcka (fram) (into, in, i; to, till); ~ one's business, utvidga sin affär; <v» one's capa-

cities, uppodla sina själsförmögenheter; ~ iron (under the hammer), räcka ut stångjärn; ~ the royal line, fortplanta den kungliga ätten; the epidemic is ^ing, farsoten griper omkring sig. ~ant, -ånt, a. her. se displayed. ~ed, -ëd, pp.; a. utsträckt, utvidgad, vidsträckt. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som utsträcker, utvidgar; tekn. verktyg att utsträcka ngt med. ible, -ibl, a. som kan utsträckas, förstoras, jfr ofvan; uttänjbar, sträckbar; jur. som kan bli föremål för extent, s. d. o. extensibility, ëkstënsibil'iti, 5. utsträckbar-

het; uttänjbarhet etc., jfr extend. extensible, ëkstën' sibl, a. uttänjbar.

ness, -nës, S. se föreg. S. extensile, eksten'sil, a. se extensible. extension, ëkstën'sj un, s. (jfr extend) utsträckande, utvidgande (in breadth, length, depth)-, förlängning äfv. i tid; utsträckning, vidd, omfång äfv. iog.; hand. prolongation, anstånd (on a note, med betalning af en revers, antecknadt därå); med. sträckning af en lem som krökts ei. gått ur led; by ~ (of the sense), gram. i vidsträckt betydelse; genom utvidgning af betydelsen. ~-ladder, s. mekanisk stege med förlängningsstycken. ~-table, s. utdragsbord. ~al, -ål, a, vidt utsträckt, extensive, ëkstën'sive, a, vid, vidsträckt; vidt utbredd; vidt omfattande; betydlig; mäktig malmåder; som har afseende på utsträckning i rummet. ~ly, -li, ad. vidt och bredt, i vidsträckt omfattning; i stor skala; ~ used, som har vidsträckt användning; he has travelled han har gjort vidsträckta resor. ~neSS, -nës, s. vidsträckthet etc., jfr ofvan, extensor,-sur, lat., s. anat. sträckmuskel, extent, ëkstënt', s. utsträckning (of a country, of one's power etc.), längd, vidd; omfång äfv. bild., äfv. mus.; jur. värdering af och beslag å (is. fast) egendom (för kronans räkning: ~ in chief; för krono-gäldenärs räkning mot dennes gäldenär: ~ in aid); to a certain i någon mån, jfr ex. under degree; four miles in 4 mil i längd; to a great (large) betydligt, högeligen, vida; i hög grad; to the full till (i) hela sin utsträckning (längd, etc.V: i hela vidden af sin betydelse; to be to the ~ of, uppgå till (a sum); to what i huru hög grad. extenuate, ëkstën'uàt, va. (draga ut på längden och därigenom) göra smal(are), förtunna; försvaga, förminska; förringa; mildra; framställa i mildare dager (a crime); vn. förtunnas, försvagas, extenuating, -ing,

prt.; ~ circumstances, förmildrande om-

ständigheter. extenuation, -a'sjun, s. försvagande; förtunnande; förminskande; utmärgling)j<; förmildring (of a punishment); ursäktande (of a crime); ursäktande ei. förmildrande omständighet;

in ~ of, till Ursäkt för brott el. brottsling.

extenuàtive, -iv, a. förringande, mildrande; s. förmildrande omständighet, extenuator, -ur, s. föl-ringare, förminskare etc. extenuatory, -uri, a. förringande, förmildrande, exterior, ekste'riur, a. yttre; utvändig; utvärtes; utrikes-; s. ngns, ngts yttre, utsida; yta, utseende (ofta pl.); pl. äfv. yttre former; ~ angle, geom. yttre vinkel; byg. utgående vinkel; ~ door, bvg. husport; ~ side, fort. frontens grundlinie. ~ity, -or'-iti, s. yta, utsida. ~ly, -li, ad. utvärtes, på utsidan, exterminate, ëkstë'rminåt, va. utrota, tillintetgöra; bortskaffa, aigeb. eliminera, extermination, -na'sjun, s. utrotande; bortskaffande; aigeb. elimination; war of (el. to) utrotningskrig, exterminator, -ur, s. ngn ei. ngt som bortskaffar etc.; förstörare, utrotare. exterminatory, -uri, a. tillintetgörande, förstörande, utrotande; utrotnings-

{war). extern, ĕkstè' rn, a, † se s. ngts yttre,

utsida; rom. katoi. lärjunge som har bostad och kost utom skolan, halfpensio-när. ~al, -al, a, yttre, i sins. ytter-(mur etc.); utvärtes (äfv.: sinlig, kroppslig); utanför varande, utifrån kommande; tillfällig (mots, väsentlig); ögonsynlig, synbar; utrikes-; ~ angle, se under exterior, -v taxes, införseltull; ~ trade, utrikeshandeln. ~ality, -åriti, s. si. yttre tillvaro; utomvarande; synbarhet, Ögon-synlighet. ^.ally, -ali, ad. utvärtes, på utsidan, utantill, efter hvad man kan se. ~als, -ålz, s. pl, yttre, utsida; »ting som utantill äro», utvärtes åthäfvor, ceremonier.

exterraneOUS, ĕkstërà'nëus, a. utländsk,

främmande, extersion †, ĕkstë'rsjun, 5. (ut-)borttor-

kande, bortgnidning. extil †, ĕkstil', vn. etc., se distill. extillCt, ĕkstingkt', ap. utslocknad, äfv. bild.: utgången, utdöd (family); upphörd; afskaffad, upphäfd (laic); in his death the dynasty became med honom utslocknade dynastien. ~ion, -lc'sjun, s. utsläckande; utslocknande äfv. biid.: upphörande (of life etc.); undertryckande, upphäfvande, afskaffande; dödande (of a claim). extine, ĕks'tin, s. bot. ytterhinna på pollen-

korn.

i: note, h: do, o: nor, 4: not, à: tube, ü: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.extinguish

F Talspråk. 424 P Lågt språk.

extinguish, eksting'gwisj, va. -utsläcka (äfv.: life), dämpa, kväfva; undertrycka, tillintetgöra; utplåna, upphäfva, döda (a claim, a title)-, fördunkla, ställa i skuggan. 'V.able, -abl, a. som kan utsläckas, tillintetgöras etc. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som utsläcker, kväfver, dämpar etc.; ljus-släckare. ~ment, -mënt, s. släckning, dämpande, tillintetgörande; utplånande, upphäfvande, dödande (of a right, estate, debt, liberty etc.); utslocknande (of a family).

extirp †, eksti'rp, se ~ate. ^able, -abl, a. utplånlig, utrotlig. ~ate, -åt, v a. utrota, utplåna; kir. bortskära, skära ut. oration, -a'sjun, s. utrotande; tillintetgörande; kir. bortskärning. ~atOF, -åtur, s. utro-tare; åkerb. exstirpator (ett slags harf till utrotande af ogräs). ~atory, -åtftri, a. utrotande, utrotnings-. ~er †, -ur, s. nt-rotare.

extol, ekstol', Va. numera blott bild. Upphöja, prisa, berömma (for, för); ~ to the skies, upphöja till skyarna. ~ler, -ur, s. lof-talare, beprisare. extorsive, ĕkstö'rsiv, a. aftvingande, utpressande; ~ gains, jur. med olagliga medel förvärfvad vinning, utpressning.

extort, eksto'rt, va. utpressa, aftvinga (contributions etc.; a confession, a promise etc.; from a person, ngn ngt); vn. roffa, preja, is. begå utpressningar om en tjänsteman. ~er, -ür, s. prejare, utpressare, roffare, »blodsugare», extortion, ĕksto'rsjun, s. utpressning, prejeri. ~ary, -åri, a. roffande, prejande. ~ate, -at, a. innebärande rofferi, prejnings-; utsugande; ~prices, »hundfatta» (ockrare-)priser. ~er, -ur, s. se extorter. ~0US†, -us, a. se ~ate.

extra, lat., ek'stra, (prep. i sms. [för]utom); ad. extra, dessutom, särskildt, utomordentligt; a. extra, utom det vanliga; s. (ofta i pl. -z) ngt som är utom det vanliga; extra förmån, inkomst, utgift etc., jfr ex.; ~ charge, extra afgift, utgift; drickspengar; ~ number, "»paper, extranummer af en tidning; ~ tvork, skoit. öfverarbete (som straff); frivilligt arbete på valfritt ämne.

extract, ĕkstråkt', va. utdraga i alla bet. särsk. mat. (roots), kem. (aii essence etc.), tekn. utvinna (utskeda etc.); uttaga (from, out of, från); bärg. bryta (och) uppfordra; s. (-'-) utdrag; ställe ur en skrift; kem. extrakt; Skoti. jur. protokollsutdrag ur domboken: ~ passages from books, göra utdrag ur böcker; a tooth, draga ut en tand: -•v/ of meat, köttextrakt; elegant

f\jS, univ. si. kandidater som, ehuru underhaltiga i ngt ämne, få gå igenom i examen. ^able, -abl, se r*»ible. ~ed, -ëd, pp.; a. univ. si. upptagen på listan öfver elegant extracts-, nobly af ädel börd. ^ible, -ibl, a. som kan utdragas, jfr ofvan. ~i0n, -k'sjun, s. utdragning; utdrag; börd, härkomst; kem. extraktion; teku. utvinning, utlakning, jfr extract; gruf.maim uppfordring; mat.rotutdragning; extrakt †; direct ~ of malleable iron, bärg. rännarbete. ~i0n-W0rk,s.bärg uti åknings verk. ~ive, -iv, a. utdragen, som kan utdragas, kem. extraktiv-; ekon. produktiv; äfv.

utdragande; s. extrakt: farm. extraktiv. ^Or, -ur, s. utdragare cto.; kir. förlossningstång.

extradition, ěkstrådisj'un, s. utlemning af

brottslingar länder emellan; (E)"» Treaty, ut-lemningstraktat. extrados, ekstra'dos, .5. byg. yttre ci. öfre

hvälfning, båg-, hvalfrygg. extrageneOUSjěkstrådjè^ëus, a. tillhörande

ett annat slägte, extrajudicial, ěkstrådjodisj'ål, a. (skeende)

utom vanlig rättegångsordning, extramundane, ékstråmün'dån, a. som är

utom den synliga världen, extramural, ěkstråmü'rål, a. som är ei. sker

utom vallarna, utom stadsinuren. extraneOUS, ěkstrà'nëus, a. ej tillhörande ngt; utomstående; ej till saken (ämnet) hörande (t. ex. discussion); främmande (from, to, för); utländsk, extraordinarily, ěkf?tro'rdinårili, ěkstrå-o'rdinarili, ad. ovanligt, utomordentligt, extraordinariness, -rinës, 5. ovanlighet, märkvärdighet, äfv..- ngt som är ovanligt ei. märkvärdigt, extraordinary, -ri, a. utomordentlig, ovanlig, märkvärdig; särskild, tillfällig; s. oftast pl. (-ries, -z) ovanligt ting, märkvärdighet; extra utgift; ~ messets/er, ambassador utomordentligt sändebud; I don't see anything in that, jag ser intet märkvärdigt däri. extraparochial, ěkstråpårö'kiål, a. utsocknes.

extraprovincial, ěkstråprovin'sjål, a. utom

ett biskopsstift ei. län. extraregular, ěkstrårég'ulur, a. utom vanliga regler, ej bunden af ngn regel, extravagance, -ney, ěkstråv'ågåns(i), s. öf-verskridande af vanliga gränser ei. regler; underlighet, besynnerlighet, orimlighet; öfverspändhet; öfverdrift (of a claim), 3^tterlighet; våldsamhet, obändighet, häftighet (of passion); äfventyrlighet, dårskap; öfverdåd, vildt slöseri; omåttlighet, utsväfning.

extravagant, ekstrav'agant, a. öfvergående alla gränser o. mått; öfverdrifven, orimlig; oregelbunden; oordentlig, vild, dåraktig (in conduct); öfverdådig, slösande; öfverspänd, besynnerlig; svärmisk; s. en som är oregelbunden ei. ej bunden af vanliga regler; ursinnig slösare. ~neSS, -nës, s. omåttlighet, öfverdrift, jfr extravagance. extravaganza, it., -gån'zå, s.

mus. (vild) fantasi (oregelbundet effektstycke); fantastiskt poem ei. d., vilda fantasier (i tai ei. skrift), extravagation †, -ga'sjun,

s. utsväfvande i aiim. mening, öfverdrift, extravasated, ěkstråv'åsåtëd, a. med. utträngd ur sina kärl om blod orsakande blånad.

extravasation, -så'sjun, s. med. utpressande ei. utgjutning af blod ur kärlen i omgifvande väfnader, extraversion >|s, ekstrave'rsjun, s. afsöndring af syror cl. salter.

extreme, ěkstrè'm, a. i allmht, särsk. om tid ytterst, längst bort, fram, ut etc.: sist: ytterlig, särsk. poiit. till ytterlighet gående i åsigter (left, right etc.); utomordentligt stor), intensiv, högst; s. yttersta punkt, ände; högsta grad, ytterlighet ofta i pl.; log. öfverterm ei. underterm i en slutledning; mat. första ei. sista termen i en proportion; an ~ case, högsta nödfall; ~ necessity, trängande nöd; ~ unction, sista smörjeisen; to an ~ degree, i högsta grad; in the i högsta grad; ytterst, högst; to an till ytterlighet; rvis meet, ytterligheterna ligga hvarandra nära; to carry to an ~ ei. to ^s, drifva till ytterlighet, gå till öfverdrift i ngt; to run into störta sig i ytterligheter, gå till ytterlighet(er), »rusa åstad». ~ly, -li, ad. ytterst, i högsta grad. extremist, -ist, s. en ytterligheternas man. extremity, ěkstrëm'iti, s. (pl. -ties, -z) yttersta del, ände, gräns (the -ties of a country)', ytterlighet, högsta grad; ytterlighet konkret: yttersta tvångsmål, yttersta nöd, fara ei. elände; pl. extremiteter; what is to be done in this ~ ? hvad är att göra i denna (vår) nöd ? to drive (to be reduced) to drifva ngn (vara drifven) till ytterligheter; (to be reduced etc.) to the ~ of, till yttersta .... extricable, ěk'strikåbl, a. som kan utredas, frigöras etc., jfr föij. extricate,

-kat, va. reda, lösa, frigöra, hjälpa ut (from [out o/j entanglement, embarrassment, debt, ruin etc.); fys. utveckla, jfr evolve; he ~d him from under his horse, han drog fram honom från hästen, som fallit öfver honom. extrication, -ka'sjun, s. lösgörande,

frigörande, fys. utveckling (of heat o. a.).

extrinsic, ~al, ekstrin'sik(al), a. yttre, utom ngt liggande; utvärtes, oväsentlig. — ality, -al'iti, s. utomvarande, jfr externality. ~ally, -ali, ad. utantill, utvärtes. extrUCt †, ëkstrukt', ete., se construct, etc. extrude, ëkstro'd, va. utdrifva, uttränga, utstöta, extrusion, -tro'sjun, s. utdrif-vande.

extuberance, -ney, -èkstu'burâns(i), s. med. svulst, utväxt, extuberant †, -rânt, a. svällande, svullnande, extuberatef, -âr-àt, vn. svälla, svullna, extuberation t, -ra'sjun, se extuberance.

exuberance, -ney, ëksu'burâns(i), s. öfversvallande wid., öfverflöd, öfvermätt, ymnighet, yppighet (of vegetation, of joy, of fancy), exuberant, -rânt, a. öfversvallande, öfverflödande, (varande till) i öfvermått, öfverdrifvet stor, öfverflödig; frodig, yppig (vegetation etc.). exuberate †, -råt, vn. öfverflöda, finnas i öfverflöd. exUCCOUS, se exsuccous. exudation, ëksudà'sjün, s. svettning; ut-

svettning, svett; afsöndring af gummi, harts o. d. på växter, af fuktighet på jordytan etc. exude, -u'd, va. utsvettas; vn. utsvettas, afsöndras genom utsvettning, jfr föreg. s. exuScerate †, ëgzul'suràt, va. orsaka sårnad ei. varbildning; fräta; reta till vrede; vn. bulna, vara sig; a. sårad, retad; rasande. exulceration, -rà'sjun, s. böld, sårnad; frätning; förbittring, exulcera-tivef, -iv, exulceratory, -uri, a. orsakande bulnad.

exult, ëgzult', vn. fröjdas, innerligen glädja sig; jubla (at, in, öfver); triumfera (over a fallen enemy), hofvera sig. ~ant, -ânt, a. jublande, triumferande, ^ation, -a'sjun, s. stor fröjd, jubel; triumf(erande). rx/ing, -ing, prt.; a. jublande, triumferande. ~ingly, -ingli, ad. jublande, med jubel; triumferande, i triumf, exundation †, ëksundå'sjun, s. öfversvämning; öfverflöd, exuperable †, ëksü'purâbl, a. öfvervinnelig, exuperance †, -râns, s. öfvervigt, öfverskott. exuperation †, -râ'sjun, s. öfver-träffande, öfvervigt, exustion ëgzustfjun, s. förbränning, exutory, ëgzu'turi, s. med. fontanell, exuviæ, lat., ëgziVviè, s.pl. zool. aflagd hud, skinn, skal; geoi. fossila skal ei. djurlem-ningar i aiimht. exuviation, -viå'sjun, s. zool. af klädande, fällande af förbrukade delar, särsk. ormars Ombyte af skinn, kräftdjurs af skal. eyas, i'âs, s. knapt flygfärdig falk (äfv. ^ -hawk), —musket, s. ung sparfhök; † F

»kyckling», »dufunge».

eye, i, l. s. (fågel)kull (of pheasants). eye, l, 2. S. Öga i de flesta af sv. ordets bet., Syn. blick (äfv.: särskild, förmåga att se och bedöma); ögonmått; uppsigt, jfr ex.; uppmärksamhet, synpunkt, omdöme, jfr ex.;

ngt som liknar ett öga i yttre utseende, form, läge

etc.: litet rundt hål, liten rund fläck (t. ex. of a peacock's feather); hål i verktyg för skaftet, i ost, i bröd etc.; nålsöga; bot. Öga, knopp; froärr, ärr på ägg; märke i en hästtand; sjö. öga på ett tåg etc., stropp; Ögla; hyska (jfr hook)-, Öga (rundt) hftl i kvarnsten, i väfskvttel, bärg. i en ugn etc.; boktr, se face; väfn. solföga; gruf. schaktöppning i dagen; poet. det vigtigaste, skönaste af ngt; va. betrakta, beskåda, mönstra, syna; front! mii. midtåt! left (right)! mii. se till venster (höger)! ~ of day (of the morning), poet. dagens öga, solen; ~ of a dome (vault), bygn. ljusöppning i hjässan af en kupol ei. ett hvalf,

när en ring träder i slutstenens ställe ; the f Oj

the mind, one's mind's själens öga, ens inre öga; fs of a ship (the of hers), sjö. F fören på ett fartyg is. den del som är närmast klysen; a bad ~ (: sore ~s), ondt i ögonen; bad klena ögon, dålig syn; a black ett af kontusion »blått» öga; black naturligen svarta ögon; dead man's byg. små runda

takgluggar; the evil se under evil; as far as ~ could see (el. oftare the ~ could reach), så långt ögat kunde nå; to cast the fS on, (komma att) kasta Ögonen (blicken) på, (få) se, titta på; to cast an f (ei. the fs) over, kasta ögonen på, titta på, (noga) betrakta, granska; to cry one's out, gråta sina ögon för-därfvade; to direct the to, rikta blickarna på; toßx (rivet) the fS on, (skarpt, stadigt) fästa ögonen på, fixera, noga betrakta; to give an ~ to, hafva ett öga på, akta på, tillse; to have an ~ in one's head F, »hafva ögon i skallen», se upp, jfr föij.; to have (all F) one's about one j (ei. open), hafva ögonen med sig, se sig för, vara uppmärksam, vaksam; to have an for, hafva öga (: smak, omdöme) för (t. ex. taflor); to have an f to, »hafva ett öga på», se till, se efter: hafva tillsyn öfver; städse behålla i sigte (ofta bild., t. ex. ett intresse) ; hafva »ett godt öga» till, hafva (sina) afsigter på, vilja komma åt; to (have) keep an ~ (a close, sharp, steady, strict, watchful ~) upon, hålla ett (vaksamt) öga på, hålla (sträng) uppsigt öfver; to keep a jealous ~ upon, misstänksamt bevaka, följa med misstänksamma blickar; to make fs F, »gifva ögon»,

kokettera med ögonen; to open one's fs, äfv. öppna ngns ögon (to, för, biid. ss. i sv.); to pass an ~ over, jfr ofvan to cast an ~ over och föij.; to run one's f>s over, öfver-fara med blicken; genomögna en skrifvelse

o. d. (äfv.....through)-, to set the on F,

(få) se, blifva varse; to set one's fs on, kasta sina blickar på, wid. fatta begär till; to shut one's to, tillsluta sina ögon för, ej uppmärksamma, ej se upp med; se genom fingrarna med; to strike the (one's) f, falla ngn i ögonen, väcka ngns uppmärksamhet; to take one's ~ F, sticka ngn i ögonen, jfr föreg.; to turn the fs on, rikta sina blickar på; (ichat you say ... is) all (in) your si. en ren dikt, högst otroligt, dumt prat; before one's fs, inför ngns ögon; by the (att döma) efter ögonmått; in the ~(s) of ... (in my etc. ~s), i ngns ögon (: tanke, mening, tycke: enligt ngns omdöme); to find favour in the of, finna nåd inför ngns ögon; in the ~ of the law, i lagens ögon, inför lagen (: bedömdt ur lagens synpunkt); in the ~ of the wind, rakt mot vinden; a cast in (ei. of) the se under cast; to have in one's hafva ngt i sigte, ofta biid..- hafva ngt »i kikarn» (hafva afsigter på ei. förhoppningar om); under one's fs, inför ngn, i ngns åsyn; under ngns ögon (: uppsigt); to fall under one's ses, skådas, uppmärksammas af ngn; up to one's fS, ända till ögonen (djupt), jfr dyl. ex. under ear; ivith an ~ to, med hänsyn till, (städse) bibehållande i sigte, jfr to have an <%/ to; with one's open, med öppna ögon biid. ss. i sv.; with one's fs shut, biid. »med förbundna ögon», blindt (ouppmärksamt, tanklöst); with the naked f, med blotta ögat, med obeväpnadt öga; (to see) with one's own med egna ögon; one can see, with half an that..., »man ser genast (inser lätt) att..., (jfr: »det kan en blind se») ... ~-ache, s. ögonvärk, ondt i ögonen (to have the ^-attracting, a. som fängslar ögat. ball, s. ögonsten. ~-beam, s. poet. blick. ~bite, va. prov. tjusa med ögonkast. ~ -bolt, s. byg. sjö. öglebult; se vid. ring-bolt; ~ and key, ~ toith a forelock, sprint-bult. ~ b rig ht, s. bot. ögontröst (Euphrasia officinalis). ~brOW, s. (oftaijoZ.) ögonbryn. ^-channel, s. tekn. ränna, reffla vid ögat i en synål. ~-CupS, s. pl. (koppar till) ögonbad. ^-doctor, s. ögonläkare.

poet. tår. ~-flap, s. skygglapp. ~-gasket, s. Sj». refsejsing. ^-glance, s. ögonkast. <-v-glaSS, s. kir. ögonglas; lor-gnett, glasöga; pl. glasögon, brillor; se vid.

à: fate, å: far, å: fall, a: fat, k: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine i: fin, i fir,eye-glass

fa

r^-piece; va. F lorgnettera; double dubbellorgnett, binockel; single enkel lorgnett. —hole, s. ögonhåla; öga bild.: litet hål, jfr eye, s. o. n*let. —infirmary, 5. klinik för ögonsjukdomar. ~ -lash, S. Ögonhål' (ett liår eller hela raden). ~ -lens, se nu-piece. ~lid, s. ögonlock. ~ -piece, S. opt. okular, Ögoillins i en tub, mikroskop o. d. —preserving spectacles, s. pl. konserver (glasögon). —reach, s. synhåll. salve, s. ögonsalva. —screen, tf. ögonskärm. —SCrew, tf. ringskruf. ~ -servant, —server, s. ögontjänare. service, tf. ögontjänst. ^shot, s. blick †; synhåll, ^sight, tf. syn, seende, synförmåga; ögonmått; synhåll; bild. synpunkt, —sketch, tf. flyktig skiss efter ögonmått. ~S0re, tf. ngt som skadar ögat; grand i ögat; vagel; bild. ngt som stöter ögat; »nagel i ögat» (ngt som förargar ngn). ^SpliCe, tf. sjö. ögonsplits, splitsadt öga (ögla). ~ -Spotted, a. med fläckar liknande ögon. 'vStOne, tf. kräftsten; min. en varietet af

kalcedon. —teeth, s. (pl. af följ.) ögon-tänder; to cut one's vara slug, »icke bortkommen». —tOOth, tf. ögontand. —wash, —water, s. ögonvatten (med.: collyrium); P gin, bränvin. ^Wl'nk, tf. förstulen blinkning. —witness, s. ögon-vitne. ~d, -d, pp. sedd, skådad; a. i sms. med ... ögon, ...-ögd (t. ex. black dull-**, one-oj etc.). ~leSS, -lès, a. utan ögon; blind. ~let, -let, s. litet hål, is.

hvarigenom ngt drages, Snörhål; titthål; byg. taklucka, ^let-hole, tf. se föreg.; sjö. refhål (hål för rcfsejsing o. d.). ~let-ring, S. ring (nietallskålla etc.), skoning kring kanten af ett snörhål. ~n, † sc eyne. ~r, -ur, s. betraktare, eyne †, in, s. poet. ögon. eyot, i'ot, at, se ait.

ey re, ar, s. förr domares rundresa; ting hållet af domare hvilka reste omkring till de särskilda orterna (: justices in eyrie, eyry, è'ri, à'n, i'ri, tf. roffågelsnäste. örnrede.

F

F, f, èf, tf. bokstafven f; mus. noten, tonen f; the three ~S, (i den irländska frågan) fair rent, fixity of tenure, free sale. Förk. F., Fahrenheit; is. i början af titlar, jfr nedan, Fel-

low (of ...); Folio; France; Friday; F., f., farthi?ig(s); feminine; florin(s); foot, feet; forte; franc(s); Fa., Am. Florida; F. A. M., Free and Accepted Masons; Fahr., Fahrenheit; Far., farriery; farthing; F. A. S. Fellow of the Society of Arts: F. A. S. (E.), Fellow of the Antiquarian Society (of Edinburgh)-, F. A. S. L., Fellow of the Anthropological Society of London; F. B., Fenian Brotherhood; F. C., Free Church; Fcap., Fcp., fcpfoolscap;

F. C. P. S., Fellow of the Cambridge Philosophical Society; F. D., (iat. Fidei Defensor ei. Defensatrix) Defender of the Faith; F. E., se FI. E. och Fr. E.; Feb., February; fee., (lat. fecit) he (ci. she) did it; Fem., fem., feminine; F. E. 8., Fellow of the Entomological Society ; Felloio of the Ethnological Society; F. F. A., Fellow of the Faculty of Actuaries; F.

G. S., Fellow of the Geological Society; F. H. 8., Fellow of the Horticultural Society ; Fid. Def., se F. D.-, Fig., fig., fi-gure(s); figuratively); Fin., Finland; Finn,, Finnish; Fir., fir., firkin(s); FI., Flemish; Florida; FI., florin(s); flourished ; FI. E., Flemish Ells; F. L. S.,

Felloiv of the Linnman Society; F. M., Field-Marshal; F. 0., Field-Officer; Foreign Office; F0., f0., Fol., folfolio; F. 0. B., fob., se texten; For .^foreign; Fort., Fortification; F. Pfire-plug; F. P. S., Fellow of the Philological Society; Fr., France; Francis; French; fr., from; F. R. A. S., Felloio of the Royal Astronomical Society; F. R. C. P. (E.), Fellow of the Royal College o f Physicians (Edinburgh); F. R. C. S. (med tillagdt E. el. I. el. L.), Fellow of the Royal College of Surgeons (Edinburgh ei. Ireland ei. London); Fr. E., French Ells; Fred., Frederick); Freq.. freq., frequentative; F. R. G. S., Felloio of the Royal Geographical Society; Fri., Friday; FrS., Friesic, Frisian ; F. R. S. (med tillagdt E. el. L.), Fellow of the Royal Society (Edinburgh ei. London); F. R. 8. L., äfv. Fellow of the Royal Society of Literature; F. S. A. (E.), Fellow of the Society of Antiquaries (Edinburgh); F. S. S., Fellow of the Statistical Society; Ft., ft., foot, feet; Fort; F. T. C. D., Fellow of Trinity College, Dublin; Fth., fathom; Fur., fur., furlong; Flit., flit., future; F. Z. S. (ei. A.), Felloio of the Zoological Society (ei. Academy).

fa, it., fä, tf. italienska namnet på diatoniska skalans fjärde ton.

6: note, è: do, b-, nor, i: not, à: tube, à: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias. eye-glass

fa

r^-piece; va. F lorgnettera; double dubbellorgnett, binockel; single enkel lorgnett. —hole, s. ögonhåla; öga bild.: litet hål, jfr eye, s. o. n*let. —infirmary, 5. klinik för ögonsjukdomar. ~ -lash, S. Ögonhål' (ett liår eller hela raden). ~ -lens, se nu-piece. ~lid, s. ögonlock. ~ -piece, S. opt. okular, Ögoillins i en tub, mikroskop o. d. —preserving spectacles, s. pl. konserver (glasögon). —reach, s. synhåll. salve, s. ögonsalva. —screen, tf. ögonskärm. —SCrew, tf. ringskruf. ~ -servant, —server, s. ögontjänare. service, tf. ögontjänst. ^shot, s. blick †; synhåll, ^sight, tf. syn, seende, synförmåga; ögonmått; synhåll; bild. synpunkt, —sketch, tf. flyktig skiss efter ögonmått. ~S0re, tf. ngt som skadar ögat; grand i ögat; vagel; bild. ngt som stöter ögat; »nagel i ögat» (ngt som förargar ngn). ^SpliCe, tf. sjö. ögonsplits, splitsadt öga (ögla). ~ -Spotted, a. med fläckar liknande ögon. 'vStOne, tf. kräftsten; min. en varietet af

kalcedon. —teeth, s. (pl. af följ.) ögon-tänder; to cut one's vara slug, »icke bortkommen». —tOOth, tf. ögontand. —wash, —water, s. ögonvatten (med.: collyrium); P gin, bränvin. ^Wl'nk, tf. förstulen blinkning. —witness, s. ögon-vitne. ~d, -d, pp. sedd, skådad; a. i sms. med ... ögon, ...-ögd (t. ex. black dull-**, one-oj etc.). ~leSS, -lès, a. utan ögon; blind. ~let, -let, s. litet hål, is.

hvarigenom ngt drages, Snörhål; titthål; byg. taklucka, ^let-hole, tf. se föreg.; sjö. refhål (hål för rcfsejsing o. d.). ~let-ring, S. ring (nietallskålla etc.), skoning kring kanten af ett snörhål. ~n, † sc eyne. ~r, -ur, s. betraktare, eyne †, in, s. poet. ögon. eyot, i'ot, at, se ait.

ey re, ar, s. förr domares rundresa; ting hållet af domare hvilka reste omkring till de särskilda orterna (: justices in eyrie, eyry, è'ri, à'n, i'ri, tf. roffågelsnäste. örnrede.

F

F, f, èf, tf. bokstafven f; mus. noten, tonen f; the three ~S, (i den irländska frågan) fair rent, fixity of tenure, free sale. Förk. F., Fahrenheit; is. i början af titlar, jfr nedan, Fel-

low (of ...); Folio; France; Friday; F., f., farthi?ig(s); feminine; florin(s); foot, feet; forte; franc(s); Fa., Am. Florida; F. A. M., Free and Accepted Masons; Fahr., Fahrenheit; Far., farriery; farthing; F. A. S. Fellow of the Society of Arts: F. A. S. (E.), Fellow of the Antiquarian Society (of Edinburgh)-, F. A. S. L., Fellow of the Anthropological Society of London; F. B., Fenian Brotherhood; F. C., Free Church; Fcap., Fcp., fcpfoolscap;

F. C. P. S., Fellow of the Cambridge Philosophical Society; F. D., (iat. Fidei Defensor ei. Defensatrix) Defender of the Faith; F. E., se FI. E. och Fr. E.; Feb., February; fee., (lat. fecit) he (ci. she) did it; Fem., fem., feminine; F. E. 8., Fellow of the Entomological Society ; Felloio of the Ethnological Society; F. F. A., Fellow of the Faculty of Actuaries; F.

G. S., Fellow of the Geological Society; F. H. 8., Fellow of the Horticultural Society ; Fid. Def., se F. D.-, Fig., fig., fi-gure(s); figuratively); Fin., Finland; Finn,, Finnish; Fir., fir., firkin(s); FI., Flemish; Florida; FI., florin(s); flourished ; FI. E., Flemish Ells; F. L. S.,

Felloiv of the Linnman Society; F. M., Field-Marshal; F. 0., Field-Officer; Foreign Office; F0., f0., Fol., folfolio; F. 0. B., fob., se texten; For .^foreign; Fort., Fortification; F. Pfire-plug; F. P. S., Fellow of the Philological Society; Fr., France; Francis; French; fr., from; F. R. A. S., Felloio of the Royal Astronomical Society; F. R. C. P. (E.), Fellow of the Royal College o f Physicians (Edinburgh); F. R. C. S. (med tillagdt E. el. I. el. L.), Fellow of the Royal College of Surgeons (Edinburgh ei. Ireland ei. London); Fr. E., French Ells; Fred., Frederick); Freq.. freq., frequentative; F. R. G. S., Felloio of the Royal Geographical Society; Fri., Friday; FrS., Friesic, Frisian ; F. R. S. (med tillagdt E. el. L.), Fellow of the Royal Society (Edinburgh ei. London); F. R. 8. L., äfv. Fellow of the Royal Society of Literature; F. S. A. (E.), Fellow of the Society of Antiquaries (Edinburgh); F. S. S., Fellow of the Statistical Society; Ft., ft., foot, feet; Fort; F. T. C. D., Fellow of Trinity College, Dublin; Fth., fathom; Fur., fur., furlong; Flit., flit., future; F. Z. S. (ei. A.), Felloio of the Zoological Society (ei. Academy).

fa, it., fä, tf. italienska namnet på diatoniska skalans fjärde ton.

6: note, è: do, b-, nor, i: not, à: tube, à: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.fabaceous

F Talspråk. 428 P Lågt språk.

face

fabaCeOUS, faba'sjus, a. lik en böna, bön-artad.

Fabian, fa'bian, a. Fabisk, lik Fabius (nami.

romerske fältherren Q. Fabius Cunctator), afsigtligt dröjande, bidande sin tid.

fabie, fàbl, 5. fabel i aiiabet.; saga, dikt (arv.: ngt påhittadt, osanning); uppränning,

innehåll i en berättelse, ett drama etc.; VCl. Uppdikta; vn. dikta (äfv.: ljuga). ~d, -d, pp.; j a. omtalad i fabeln, i sagan, (en) sagans, i sågo-(hero, princess etc.). ~r, -ur, s. fabeldiktare, sagoförtäljare (ei. -diktare); en som smider lögner, far med osanning, fabling, -ing, prt.; a. diktande, lögnsmi-dande; fabel diktning, äfv. jfr a.; fabel. | fabric, fab'rik, (fa'brik), s. arbete, sätt i hvarpå ngt är förfärdigadt, struktur, j sammansättning; textur, väfnad; uppbyggande; (större) byggning, byggnad (hus, kyrka, bro etc.) äfv. bild.; tyg, väfnad; va. † bygga, förfärdiga; the ** of the universe, poet. världsbyggnaden. ~ant, fr., -ant, s. fabrikant, fabrikör. ~ate, -at, va. uppbygga, uppföra; konstruera, sammansätta; fabricera, tillverka; påhitta, uppdikta, hopsmida, ^ation, -a'sjun, s. uppbyggande (äfv. wid., of a gover?iment etc.); förfärdigande, fabrikation; uppdiktande; (blott en) uppfinning, (ren) j dikt (: lögn). ~atOP, -àtur, s. uppbyggare; förfärdigare; fabrikant; uppdik-tare, lögnsmed. ~atreSS, -atres, s. upp-byggarinna; kvinna som förfärdigar (ei. -gat) ngt.

fabulist, fab'ulist, s. fabelförfattare, sagodiktare. fabulize, -liz, va. O. vn. dikta (fabler), förtälja (sagor), fabulous, -lus, a. »fabelaktig», tillhörande fabeln, sa- ! gån; sago-(hjäite etc.); uppdiktad; fabulös, j otrolig(t stor), vidunderlig (prices etc.). i

fasade, fr-, faså'd, (-à'd), s. byg. fasad, framsida.

face, fås, s. fort. fas, byg. fasad; se vid. facet; yta, en solid figurs gränsyta, sida, is. den mest synliga: framsida, utsida, äfv. wid.: utseende, yttre i aiimiit; flatsida, flata, skifva i jfr vid. ned. tekn.; ansigte, äfv. bibi. Guds all- j lete; bild. nåd, gunst (cl. ogunst); uppsyn. | min; åsyn, närvaro, jfr ox.; wid. »panna», j oblyghet, fräckhet (: ^ of brass); tekn. | bildsida, åtsida, avers på mynt; bildsida, j snitt på boktryckarst-ii; egg (slipad yta på I verktyg); ban på städ, hammare; (of a com- | pass) kompasskifva; (of a watch), ur- | tafla; ångm. (cylinder slidyta; art. myn- j ningsplan på en kanon; såla på en hyfvel; väfn. räta på tyg; stoss på lijuinaf, äfv. gruf., jfr end; mur. koppsida, jfr head; va. vända framsidan (fronten) mot, vara belägen (ligga,

stå) gentemot, vetta emot; vända fram ei. upp framsidan på ngt, lägga upp kort, bref (med adressen uppåt); vända ansigtet mot; stå ansigte mot ansigte med; möta (ansigte mot ansigte), se (dristigt) i ansigtet (»i synen», äfv. bild. t. ex. faror), gå fienden djärft till mötes, trotsa; bekläda framsidan af ngt, särsk. byg. (t. cx. med marmor), ett klädesplagg med uppslag af annat tyg, kanta, bebräma, besätta; tekn. gifva en plan yta åt, afjämna, släthugga, -mejsla, -svarfva etc.; förfalska té; vn. förställa sig†; göra front, (med about, to the right o. d.) vända sig; vetta (towards, mot, åt); ~ card (: card put ~ upwards), uppslaget kort, kort som ligger »upp»; ~ to r*j, (möta, stå) ansigte mot ansigte; bold ~ (se äfv. b. sms.; jfr äfv. ned. ex.), brazen »panna» af koppar, fräck uppsyn, oblyghet, oförskämdhet; to carry two (under one hood), ordspr. bära kappan på bägge axlarna; to have the ~ to ..., hafva, »panna» att, vara nog oförsynt att...; to maJce (up) a (wry) göra en ful (sur) min, jfr föij.; to make göra »gubbar», grimaser (tiii hån); to make (cut, pull) a long bli »lång i synen»; to put on a ...

antaga en ... min; to put on a bold taga på sig en morsk min, morska upp sig, hålla sig morsk; to put a good ~ upon, upptaga, tolka el. framställa en sak så gynsamt, som möjligt; to put a good ~ upon the matter (upon a bad business ei. game), hålla god min (i elakt spel); to run one's si. taga på kredit; to set one's ** against F, med bestämdhet motsätta sig, »sätta sig på tvären mot»; to set a ~ upon, bild. gifva ett vackert utseende åt, försköna, »förgylla»; (never) to show one's ~ (again), (aldrig mera) visa sig, »synas till»; before one's inför ngns ögon, i ngns åsyn, närvaro; F jfr föij.; in the ~ of, i ansigtet på ngn, ngn i ansigtet (t. ex. a slap ...; to look, stare etc. ... in one's jfr dessa ord); bild. F (t. ex. skratta, ljuga) »midt i synen», (t. ex. stänga dörren) "*midt för näsan på> ngn; gentemot ofta bild., inför, se ned.; trots svårigheter, förbud o. d.; in the ~ of these circumstances, under (: i betraktande af, med anledning af ei. ofta trots) dessa omständigheter; in the ~ of day, i dagens ljus, öppet för allas ögon; in the ~ of the world, se föreg.: äfv. trots hela världen ; to fly in the ~ of, se under fly ; a blow on the jfr in the ** of, ett slag i ansigtet; on the ~ of it (of the matter), om påstående, förhållande, handling genast vid första påseende, synbarligen, tydligt och klart

(t. ex. his attempt to ... was, on the ~ of it, dishonest; this statement was, on the ~ of it, true)-, to the ~ of a person, (trotsa, ljuga etc.) ngn »midt npp i synen»; ~ south, vetta åt söder; ~ down, stuka, kufva genom oförskämdhet; ~ out,fräckt trotsa ngn ei. ngt, fräckt framhärda i ei. vidblifva, reda sig från ngn ei. ngt genom fräckhet, jfr brazen out (t. ex. ~ it out, fräckt vidhålla sitt nekande). ~-ache, ~ -ague, s. med. ansigtsvärk, nervös ansigts-kramp (tic douloureux). ~-cloth, s. svepduk öfver ansigtet på ett lik. ~-guard,

S. skyddsmask mot hetta el. giftiga ångor; vid fäktning o. d. ~-joint, S. bvg. StÖtfog mellan två hvalfstenar, ^-making, s. grimaserande. 'v-mould, 5. schablon, ^-painter, s. porträttmålare, ^-painting, s. porträttmåleri. ~-piece, s. sjö. bildhuggeri

på skägget (vid gallionen på ett fartyg).

-plan, s. byg. (ritning af) hufvudfasad. ~ -plate, s. tekn. plan skifva i en svarf etc. ~ -powder, s. puder för hyn. ~-SCreen,<?. eldskärm till skydd för ansigtet. ~-taker, s. P porträttmålare. ~-wall, s. fasadmur. ~-wheel, se crown-wheel. ~-W0rk, s. byg. yttre murverk, fasad(beklädnad,, -ornering); (mur)ytor. -t, pp.; a. i sms. med ... framsida (yta etc., jfr face, s.): med ... ansigte; ~ tea, förfalskadt té; full"», om porträtt sedt en face; half <>», sedt i half profil. ~leSS, -lès, a. utan ansigte)^; utan framsida, skifva etc. ~r, -ur, s. en som vänder framsidan etc., jfr face, va.; dristig, fräck människa; si. snaps; si. whiskytoddy; si. slag i ansigtet äfv. biid.: plötslig motgång. ~t, fas'et. s. fasett

(liten yta på en slipad sten, på ett glasprisma); af-

fasad yta. ~ted, fas'eted, a. fasetterad, slipad i fasetter, facetiæ, lat., fåsè'sjiè, s. pl. kvickheter, lustiga infall, facetious, fåsè' sjus, a. om person el. sak munter, lustig; skämtsam, kvick, full af roliga infall ei. upptåg. ~neSS, -nes, s. lustighet, munterhet, skämtsamhet; gyckel, tokeri, facette, fr., fäset', facet. facial, fa'sjal, a. an. hörande till ansigtet, ansigts-(a??^/e, vinkel; artery, nerve etc.). facies, lat., "Sjlèz, S. anat. ansigte; naturv. en arts utseende, »habitus», facile, fas'll, a. lätt att göra, ernå, öfvervinna; att öfvertala: lättböjd, (altför) eftergifven; tillgänglig, vänlig. ~neSS, -nës, s. lätthet, jfr föreg.; lättböjdhet, eftergifvenhet, facilitate, fåsil'itåt, va. lätta möda, underlätta företag, facilitation, -tå'sjun, S. underlättande. facility, -iti, s. (pl. -ties,

-z) lätthet {of a work; hos en person, t. ex. in speaking, of utterance, att uttrycka sig), ledighet, färdighet; godtrogenhet; eftergifvenhet, svaghet, beskedlighet; tillgänglighet, vänlighet; lättnad, hjälp

pa Vag (omständighet el. medel hvarigenom ngt underlättas) oftast i pl.: hjälpmedel, fördelar, gynsamma omständigheter ei. tillfällen.

facing, få'smg, prt. af face; s. afjämning, släthuggning, plansvarfning, jtrface; beklädande af en framsida till prydnad ei. skydd, beklädnad, särsk. byg., jfr face-wall, face-work; framsida (med prydnader); förfalskning af té; beläggning (t. ex. med torf); ofta i pl. garnering(ar) af annan färg, revärer, uppslag på en röck (is. af olika färg ss. på uniformer); mil. ofta i pl. frontförändring, vändning; to be put through one's s, (jfr under exercice) mii. öfvas i vändningar, (få) exercera, äfv. biid.: ansättas

(t. ex. af en examinator; af en tuktomästare:) »få lära sig mores». (Anm. i talrika tekn. sms. betyder beklädnads-, t. ex. ~-board, ~

-brick, ~-sod, ~-stone, etc), ^-points,

s. pl. järnv. motväxel. ~-wall, se face-wall.

facinorous †, fåsin'orus, a. (svårt) brottslig, gudlös, skändlig. fac-simile, lat., faksimile, s. facsimile.

fact, fakt, s. faktum, (verklig) handling, händelse, omständighet, sakförhållande; verklighet, sanning; an established ett erkändt faktum; the is, verkliga förhållandet är, »saken är (i korthet) den» (that, att), ofta: »uppriktigt sagdt»; the real ~ about, verkliga förhållandet med; to state the ~ (ei. ~s), meddela sakernas (rätta) sammanhang (till saken hörande fakta); in in point of faktiskt, i verkligheten; i självfva verket, verkligen, sannerligen; (to catch, to take) in the på bar gärning (t. ex. of stealing, med att stjäla); to have a foundation in to be founded on ~(s), ega sin grund i verkliga förhållanden, vara stödd på fakta; matter of (s.) faktum, verkligt (sak)förhållande, (en) verklighet; (a.) tillhörande verkligheten(s värld), »prosaisk», realistisk, »praktisk» (mind; man: praktisk man, prosamänniska, realist).

faction, fak'sjun, 5. (politisk) meningsflock,

parti (ofta i klandrande mening och särsk. om ett mindre); liga, sammangaddning (konkret), klick, anhang; (parti)strider, split. ~ary -åri, ~er †, -ur, s. partianhängare. ~ist, -ist, s. (politisk) partigängare.

factious, fåk'sjus, a. i politisk mening orolig,

orostiftande, upproriskt sinnad; uppro-

risk; parti-. ~neSS, -nes, s. upprorisk partianda.

factitious, fåktisj'us, a. konstgjord, eftergjord (i mots, till naturlig); konstlad. ~neSS, -nes, s. konstgjordhet. förkonstling, factitive, fak'titiv, a. gram, faktitiv. factor, fak'tur, 5. mat. faktor äfv. bild.; hand.

faktor (föreståndare för ett filialkontor[el. [-etablissement]-] {+etablis- sement]+} på främmande ort); agent, koilimissio-när; skoti. egendomsförvaltare,- va. skoti. förvalta egendom ; mat. upplösa i faktorer. ~age, -ådj, s. kommissionsarvode. ~eSS)j<, -ès, s. kvinna som gör tjänst som faktor. ~ial, -to'riåi, a. börande till ett faktori. ~ing, -ing, s. mat. upplösning i faktorer. ~ship, -sjip, en faktors syssla; se vid. följ. -i, s. hand. faktori,

filialkontor (varuncderlag el. liten koloni af han-delsfllialer i främmande land) ; (stÖlTe) fabrik(s-byggnad), bruk, »verk» ; ~ man, bruks-, fabriksarbetare; ~ prices, fabrikspriser, factotum, lat., fakto'ttim, s. faktotum, ngns

»alt i alla», »högra hand», factum, lat., fak'tum, s. (pl. -ta, -ta) jur. faktum; vederbörlig exekution af ett testamente; mat. produkt, facit, facture, fak'tur, s. sätt hvarpå ngt är förfärdigadt|; mus. faktur (ett musikstyckes byggnad); hand. faktura, faculæ, lat., fak'ule, s. pl. astron, solfacklor, faculty, fak'ulti, s. (pl. -ties, -z) förmåga, pl. förmögenheter, gåfvor (of the mincl. of the soul, of the body), själskrafter; anlag; inneboende kraft (äfv. of a plant) †; talang, färdighet (in, of, i); (särskild) frihet, rättighet, privilegium; univ. fakultet: samtliga lärare i en fakultet ei. alla i en fakultet utexaminerade; the särsk. den medicinska fakulteten; läkarekåren; the (F)^> of Advocates, Skoti. advokatkåren; to be \one\ of the ~ F, vara (»ngt») läkare, facundity fåkurrditi, s. vältalighet, fad, fåd, F käpphäst, liebhaber!, (oskyldig) vurm, »mani» ; vn. använda tiden på lappri, på ngn ~dle, -1, vn. se föreg.; ~ a-way one's time, »leka» bort tiden med lapprisaker. ~dy, -i, a. vurmig, full af »manier».

fade, fàd, vn. vissna; blekna; mattas, försvagas; falla af, aftyna, bortdö; aftaga äfv. om månen; (småningom) försvinna (into, to, och blifva till); va. förvissna, göra vissen; bleka; a.)}(vissen; blek; matt. svag; ~ away, vissna bort; småningom försvinna; F skämts, »försvinna», göra sig osynlig, »schappa», ge sig af (to, till); ~ away into, öfvergå i. ~d, -ed, pp.; a. vissnad; urblekt, bleknad; blek (äfv. ~

children)-, matt. ~leSS, -lës, a. oför-vissnelig.

fad ge †, fådj, l. vn. (äfv. ~ together) passa

(ihop) äfv. bild. fadge, fådj, 2. s.-Kngi. prov. säck, packduk, omslag; skoti. (bröd)kaka; knippa,jtrfagot. fading, fa'ding, prt.; a. förvissnande; förgänglig; s. bleknande, förvissning, af-mattning, färgs försvinnande. ~neSS, -nës, s. förvissnande; förgänglighet. fady få'di, a. vissnande, blek, jfr fading.

fæcal, fæces, fæcula, se fee...

faëry, fa'uri, a. O. s., so fairy. fag, fag, s. skoi. skolgosse som är »slaf» åt en äldre kamrat, »penal», »pligg», »feling»; ngn annans »dräng», en som gör »grofgöra't» åt en annan; tungt arbete, släpgöra; se vid. —end; vn. F vara vara en annans »slaf» ; träla, släpa ut sig med tungt arbete : om tågvirke o. d. upprispas, sno upp sig i ändan (äfv. ~ OUt); va. tvinga till släpgöra, tyrannisera, »topprida», spela öfversittare öfver. ~ -end, s. den sämre värdelösa delen (ändan) af ngt, tamp; sjö. upprispad sladd, hund ända; stad på kläde. ~gery, -uri, s. släpgöra; penalism. ^ging, -mg, prt.; s. trälande is. yngre skolgossars under äldre, penalism: ~ system. fag(g)0t, fag'ot, -åt, s. risknippa; faskin; vedträ; knippa, bundt; bärg. paket (bundt af järn- el. stålbitar hvilka vällas tillsammans och uträckas: »garfning»); mil. sjö. si. karl lejd att fylla en lucka vid mönstring; föraktligt uttryck för kvinnor: »skinntorr käring», »bylte», ei. bam: »pyre», »knyte»; a. si. fingerad, nominel, sblott på papperet» om soldat ei. vainian; va. bundta ihop, binda i knippor (: to make up into ~s); F biid. hopleta, sammanskrapa från alla håll. —VOte, s. valröst grundad blott på fingerad egendomsbesittning (jfr norskt »myr-mans-stemme»). ~ed, -ëd, pp. hopbundtad; bärg. paketerad; ~ iron, paketjärn. — ing, -mg, prt.; s. hopbundtning; bärg. paketering, fagotto, it., fagot'o, S. mus. fagott. fahlerz, få'iurts, fahl(-)ore, -or, s. mm. fahierz (grå kopparmalm).

Fahrenheit, ty., far'enhlt, S. (eg. pr.) namnet på den i England o. Amerika mest nytjade termometerskalan thermometer)-, 32 degrees 32 grader på F—s termometer (: 0° ccis.). faience, fr., fåjångs', S. fajans (halfporslin). fail, fal, vn. vara ei. blifva otillräcklig: felas, fattas, tryta, svika (t. ex. om minnet, modet), brista (äfv. om person: in one's duty, i sin pligt); om skörd slå fel; om en flod, bild. om hjälpkällor utsina: uteblifva (t. ex. om betaining); småningom upphöra; falla undan, dö†; blifva klenare i aiimht (särsk. in health), aftyna; ej räcka till, förfela (to, att: ej förmå, ej kunna); underlåta (to, att, ei. med o/och part.); misstaga sig, begå ett fel (in a judgment); misslyckas (om plan o. d.; om person: in one's design, i sitt förehafvande); hand. inställa sina betalningar, göra bankrutt (: ~ in business); va. felas, fattas ngn, tryta; svika, lemna i sticket; .9. † (numera blott i uttr. without fel, brist, misslyckande, jfr n^ure; ~ in an action, tappa (i) ett mål; ~ in one's hopes, se sig besviken i sina förhoppningar; ~ of, ej motsvara; brista i; ej ernå; förfela; ~ of (its) effect, förfela sin verkan, vara (blifva) fruktlös; 'x, of success, misslyckas, ej hafva framgång; ~ of one's word, j svika sitt löfte; his mind ~ed, han blef j sinnessvag; the piece <^ed, stycket gjorde i fiasko; his heart <^>ed hirn, hans mod svek honom; can anyone ~ to med infin., kan ngn undgå att ...; without <v, ofelbart, helt säkert. ~iiig, -vag, prt.; a, bristande, trytande; aftagande; s. fel, brist; ofullkomlighet, svaghet; hand. se föij.; ~ that, ei. that i brist därpå; ~ the payment, om betalning uteblifver, 'vlire, -ur, -jur, s. brist, trytande, svikande, uteblifvande; upphörande; aftagande (of memory, of sight etc.); uraktlåtenhet, försummelse; misslyckande; olycklig utgång; fiasko; misslyckadt företag o. d., ngt förfeladt, misslyckadt; hand. (: ~ in business) betalningsinställelse, fallisse-ment, bankrutt; ~ in (ei. of) crops, missväxt; ~ of a promise, löftesbrott; to \ prove a visa sig vara förfelad; miss- j lyckas, utfalla olyckligt; in (ei. on) ~ of, \ i brist på.

fain, fan, ap. (jfr ex.) förnöjd, belåten, »lycklig»; ad. (vid 2oo?/ld) gärna, med glädje; to be n» to med infin., vara (nänil. i nodfall, i brist på bättre) rätt glad att få (ei. kunna)..., stundom vara (så godt som) tvungen att göra det el. det.

faint, fant, a. svag, matt äfv. om ljus, färg, ijud, ansträngning, motstånd etc.; utmattad (with loss of blood), försmäktande (with thirst); nedslagen, klenmodig, rädd, försagd; s. matthet, svimning; vn. blifva matt, svag, vanmäktig; falla i vanmakt, svimma (äfv. med away; for loss of blood; from the heat; with fatigue); förlora modet; poet. försvinna; va, † försvaga; göra nedslagen; to feel känna sig matt, känna sig nära att svimma; to grow | blifva matt, försvagas; to tum svim- I ma. ^hearted, a. klenmodig, försagd, I

rädd, feg. ^heartedneSS, S. försagdhet, klenmodighet, feghet, ^ing, -ing, prt.; s. svimning (äfv. ~ fit, fit of *J). r^ish, -isj, a. något matt. ^ishness, -isjnès, s. matthet. ~!y, -li, ad. svagt, matt, sakta, tyst; klenmodigt. ~neSS, -nes, s. svaghet, matthet, jfr faint, a.; nedslagenhet, klenmodighet, slapphet, vanmakt. -s, s. pl. (efter)lank. -1, a. svag, slapp, fair, fàr, 1. a. ren, fläckfri, äfv. biid. obe-

fläckad (om namn, rykte); tydlig stil, skrift ; ren, klar, skär hy; ljuslett hy; blond man, hår; fager (äfv. words), vacker flicka, väder (äfv. ss. i sv. om skörd: lofvande; om förmögenhet o. d.: tämlig, betydande, jfr längre ned; äfv. i moralisk mening:) rättvis, billig; rimlig, antaglig om vilkor, förslag o. d.; öppen, fri och ren; redlig, ärlig, lojal; uppriktig (with, mot); hygglig; blid, vänlig (to, mot); god, gynsam vind; ofl.a i en lätt förringande mening: hygglig nog, god nog, rätt bra; skeppsb. slät, af putsad; hand. om vissa varor (t. ex. bomull) fin; ad. Vackert, öppet, redligt; bra, väl, lyckligt; gynsamt; lagom; s. skönhet †; en skönhet, vacker kvinna; va. skeppsb. slikta, afputsa; vn. Skoti. klarna upp om vädret; (to have) a ~ chance, alla möjligheter för sig, »vägen öppen» wid., goda utsigter att lyckas; ~ copy, renskrifvet exemplar; ~ dealing, redligt (hyggligt, hand. »reelt») (be)handlingssätt, redbarhet i handel och vandel, ärlighet; ~ draft, se ~ copy; äfv. renritning; ~ face, fagert ansigte; äfv. bild.: vacker flicka; ljuslett ansigte; blondin; ~ field, eg. sport, ren bana utan dolda hinder, öppet fält; äfv. bild. jfr ~ chance (ordstäf: a ~ field and no favour); ~ game, sjö. god pris äfv. biid.; ~ hand, ^ handwriting, redig stil; a ~ hit! bra träffadt! ~ impression, rentryck; ~ looks, godt utseende; by means, med milda (hyggliga) medel, med godo; by ~ means or foul, med godo ei. ondo, på hvad sätt som hälst (»per fas et nefas»); a ^ man. en ljuslagd man; nu name, godt namn och rykte; to give a, ~ name, gifva ett godt vitsord; ~ play, rent (ärligt) spel; rättvis, redlig behandling (to give ...); ~ play is a jewel, ordspr. rätt skall vara rätt; to see ~ ploy, se till att allting går ärligt till i en taflan, en strid, dfr ofta: vara skiljedomare, vitne (sekundant) vid en (täflings)strid; ~ possessor, jur. hand. innehafvare på god tro (: bonæ fidei possessor); ~ promises, vackra, goda löften (jfr promise ofta iron, fagra (tomma) löften; ~ question, loflig fråga (ofta: en fråga som självmant erbjuder sig, jfr open q.); my ~ readers,

ö: note, h: do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.fair r Talspråk.

mina läsarinnor; ~ rents, skäliga arrende-vilkor; the ~ sex, det täcka könet; to give a person the oj time of day, hälsa (god dag) på någon (jfr the, compliments of the season); ~ tongue, hal tnnga; fagert tal; smickrare, lismare; ~ trial, opartisk, rättvis undersökning, pröfning; to give (a person, a thing) a ~ trial, äfv. genom tillräckligt lång ei. uttömmande pröfning låta rättvisa vederfaras, låta ... förtjänster komma till sin fulla rätt; ~ warning, varning i tid; to be in a oj way, vara på god väg (jfr ock to bid oj; of med partic. el. to med infin.. att; for, till. t. ex. ruin; of el. towards recovery: på bättringsvägen); ~ weather, vackert väder; ~ wind, god (gynnande) vind; ~ words, »goda» (vänliga) ord (ordspr. ~ words cost nothing); it is but oj (and just), \ det är icke mer än rätt och billigt; to stand stå vacker om gröda; vara i godt skick, vara lofvande; vara på god väg (for, till äfv..- hafva goda förhoppningar om); stå väl (with, hos: stå i godt förhållande till); ~ and square, ärligt, rättvist åt aiia parter, ordentligt; rättfram; ~ and softly, sakta (och) vackert, försigtigt; ~ and softly goes far, ordspr. med lampor kommer man längst; to bid se under b.; to keep oj with, stå på god fot med, hålla sig väl med; to lead oj, sjö. om tåg skära klart, jfr leader; to play oj, spela ärligt; föra ärligt spel; to speak a person oj, tala väl vid ngn; the oj, de sköna, det täcka könet. ^-COmplexiOn-ed, a. ljuslett, blond, ^-conditioned ! †, a. godhjärtad. ~-haired, a. ljus- j hårig. ~-hand †, a. vacker. leader, I s. sjö. ledare(block ei. -krans); skärträ. ^-leather, s. tekn. ofärgadt (blott garf-vadt) skinn, ^-minded, a. rättänkande, rättvis, ärlig, lojal. ~-natlired, a. godsint, godmodig. ~-Sized, a. medelstor, ^-spoken, a. vänlig, artig, »städad», hygglig i sitt tal. ~-way, s. farled, segelränna. ^-weather, a. vackert-väders-sjöman; som har, som sker i vackert väder (voyage etc.). fair, får, 2. s. (stor) marknad, mässa; jfr fancy(to come) a day after the oj, för sent, »post festum»; in the oj, på marknaden. ~-day, s. marknadsdag. «v -dealer, s. köpman som besöker marknad. ^-going, a. marknadsbesökande. ~-time, s. marknad(stid); at under marknaden; vid ...mässan. ~ing, -ing, s. marknadsgåfva. fairish, fa'risj, a. tämligen vacker (etc. jfr fair, a.); rätt hygglig, skaplig, hjälplig.

P Lågt språk. faithlessness

fairly, -li, ad. vackert; hyggligt; redligt, ärligt; uppriktigt, öppet; rättvist, billigtvis, med skäl; rent af, riktigt, vederbörligen, behörigen, »ordentligt», godt och väl; tämligen, bra, ganska; lagom; sakta †. fairness, -nes, s. renhet, hyns, vattnets klarhet; fagert utseende; blondhet; hygglighet; öppenhet, ärlighet, redlighet; rättvisa, billighet; redighet (t. ex. of handwriting); as a matter of in oj, billigtvis, fairy, fa'ri, s. (pl. -ries, -z) fé, älfva; a. tillhörande älfvor,félik; förtrollad, troil-; trollsk, underbar; ~ of the mine, bärg-troll, bärgsrå, tomtegubbe som bor i en grufva ei. ett malmbärg; ~ circle, ~ green, ~ ring, älfdans (ring i gräset förorsakad af svampar). ~-king,.«?. älfkung. ~-land, s. älfvornas rike. ~like, a. älflik. ~-queen, s. älfvadrottning. ~-tale, 5. (fé)saga. faith, fàth, s. tro äfv. teol. (: dogmatisk tro o. praktisk tro); (hjärtats fuiia) förtroende, tillit; tro (objektivt, t. ex. »den kristna tron»),

troslära, -bekännelse; tro (och lofven, och) heder, redlighet, trohet; hedersord; löftes o. d. helgd; se upon my oj! bad trolöshet; äfv. konkret: löftesbrott; to break (one's) oj, to viola te one's plighted oj, bryta sitt (heders)ord, bryta sin tro (with, till); he gave her his ~ forever, han gaf henne sitt hjärtas tro; to have (put) oj in, sätta tro till, hafva förtroende för; to keep (one's) vara trogen; hålla sitt ord (with, till); to keep the ~ of promises (covenants etc.), hålla löften etc. i helgd; to lose (one's) ~ in, förlora förtroendet för; to pin one's oj etc., se under p.; to walk by oj, teol. vandra i tron; i' (in) sannerligen (bestyrkande ett påstående) ; in oj whereof, till bekräftelse hvaraf, »till yttermera visso»; in good oj, på heder och ära; breach of löftesbrott; confession (declaration, prof es-sion) of oj, se confession; want of oj, teol. otro ei. klentrogenhet; on the (good) ~ of this, i tillit till detta; upon my oj! på min ära! ~-breach)|<, s. se breach of faith. ~flll, -ful, a. trogen, trofast (friend; to a husband, a friend etc.; in friendship; to one's word etc.); trogen öfversättning, skildring, afbildning, trovärdig, tillförlitlig, sann; teol. troende; rättrogen; the OJ, de rättrogne (särsk. muhammedanerna); a oj memory, ett troget (säkert) minne, ^fulness, -fulnes, 5. trohet (in, to), jfr föreg. ^leSS, -lës, a. otrogen äfv. teol., trolös (to, mot); pligtförgäten; svekfull äfv. bild. (phantom). ^leSSneSS, -lësnës, s. trolöshet; otrohet; teol. otro.

faix, taks, interj. P (förvr. tf faith) sannerligen, på min ära! fake, fak, 1. s. sjö. bugt af en uppskjuten ända; va. uppskjuta ett tåg; mana en ända om ngt. fake, fàk, 2. Engi. P (tjufspråk) va. göra; gå på med; krångla med, fuska med; lura, bedraga; stjäla; döfva med dvaldryck; s. knep; dvaldryck. ~ment, -mènt, s. P (jfr föreg.) ngt förfärdigadt, »tillställning»; falskt tiggarbref; knep, streck. ~r, -ur, s. P förfärdigare, -»makare»; ficktjuf. fakir, fake'r, s. ind. asketisk eremit ei. tiggarmunk.

falcade, fr., falka'd, s. ridk. bakbenens starka böjning vid häftig anhalt i språnget. falcate(d), fårkàt(èd), a. skärformig om nymånen o. bot. om blad. falcation, -ka'sjun, s. (böjning i) form af en skära, falchion, fa'isjun, 5. förr bruklig llUggare el. bred sabel, falciform, fai'sifoi •m, a. naturv. lieformig, skärformig. falcon, fa'kn, s. zool. falk (slägtet Falco); jagt-falk; falkon (en gammaldags lätt kanon). ~ -gentil, ~-gentle,s. zool. hona ei. unge af goshawk, s. d. o. ~er, -ur, s. falkenerare. ~et, -èt, fal'konet, s. art. förr falkonett (kanon). ~ry, -ri, s., falkenerarkonst; jagt med jagtfalk, falkjagt. faldage, få'idàdj, s. Eng. äldre lag. (rättighet till) uppsättande af fårfållor på säteri-egarens jord. faldfee, -fè, s. afgift för faldage.

faldstOOl, fa'ldstol, s. gammaldags fällstol; bönstol, särsk. för en biskop ; pulpet hvarifrån litanian lästes. Falernian, fale'rnian, a. falerner-; 5. falernervin. fall, fal, 1. s. se veil.

fall, fal, 2. vn. {imp. fell, il\\ pp. ~en, -n) falla i alla bet. (from, från; to, till, (ned) på; into, (ned) i, ofta bild., jfr vid. ex, häl- nedan samt under vederbörande subst.; Upon, på,

öfver); falla omkull (jfr ~ down), stupa äfv. särsk. mil.: dödas, omkomma (by, för, genom t. ex. the sword); infalla, störta (: /v/ down)-, sjunka (: vara i fallande om t. ex. vatten, pris, i pris, värde, modet etc.; to, till:

into, ned i äfv.: förfalla till); minskas, försvagas, aftaga, om vinden stillna (af), mojna (ur), om tändstickor o. d. slockna; om flod utfalla (into, i); affalla (from, från, jfr ~ away)-, falla (: komma) på (t. ex. om natten; äfv. ~ upon); infalla, inträffa (on a certain time; within certain limits); utfalla, aflöpa (jfr f out); komma (i många

y sammanställningar dets. som COme cl.get, jfr d. ord; jfr ock nedan ex.); råka (into, on, jfr nedan); börja (med a [jfr a, 2.] och -ing); blifva |

(i vissa talesätt: ~ C alm, ~ due, etc. se under dessa senare ord); blifva ledig (: f vacant); träda, stiga, jfr ned. ~ in o. ~ out; sjö. drifva, sacka, jfr ned. 'X» astern, etc.; om vissa djur födas; va. låta falla, sänka, jfr drop; sänka, minska, dämpa; Eng. prov., Am. fälla, (se feil); s. fall (äfv. bild. jfr ofvan, from, to, into, jfr ofvan; in, of price; of Paris; of the Roman empire); oftast i pl. vattenfall; en flods utfallande (into the sea etc.); fallhöjd; (storleken af) lutning; fallande, sjunkande i aiim. bet., jfr ock särsk. cadence ; infallande, störtande (äfv. en högt uppsatt mans o. d.), jfr downfall; moraliskt fall, syndafall; affallande, utfallande (of the hair, of teeth); ngt som faller (»kommer ned»), nederbörd (of rain, of snow); Am. höst, eg. löffällningstid (: ~ of the leaf); Am. fällande (of timber); jagt. kull af rapphöns o. d.; sjö. fall, löpare, halande parten (of a tackle); däcksafsats; se vid .falling -band; ~ a crying (a laughing), brista i gråt (skratt); ~ among, komma in ibland, komma i lag med; råka ut för (a man fell among thieves); ~ astern (se drop astern), dejsa, sacka akterut; (med of) bli efter, omseglas af ett annat fartyg; ~ away, bortfalla; falla af, förlora hull och krafter, af magra, af tyna; falla ifrån (dö); affalla (from, to), göra affall; förfalla, sjunka (into, i synd, elände); försvagas, gå ur om färg; ~ back, rygga tillbaka (äfv. biid..- from, från föresats, löfte o. d.), svika, draga sig tillbaka (»ur spelet»); mii. rygga, vika tillbaka; mii. repliera, falla tillbaka (upon, på understöd, äfv. biid.: taga sin tillflykt till, tillgripa en utväg); biid. gå tillbaka (to the past), återgå tin ngt; gå tillbaka, försämras; återfalla i brott, jfr relapse; f behind, blifva efter; ~ behindhand. se föreg.; (med of) se fall short of under short; ~ below, understiga beräkningar o. d.; ~ by, förloras, försvinna; vara (blifva) illamående; ~ dead, nedfalla död; ~ down, falla ned; falla Omkull; ödmjukt el. tillbedjande nedfalla (before, inför, at one's feet; on one's knees, på knä); rasa om hus o. d.; störta äfv. om djur, stupa; sjö. se drop down; ~ due, ~ flat, ~ foul, ~ home, se dessa senare ord; f from, falla ned från; falla ur ett tillstånd; affalla från. öfvergifva, svika; om yttrande undfalla ngn (äfv. ~ from 0?ie's lips [mouth]: gå öfver ngns-läppar); ~ in, falla i (: ~ into the water); falla in, instörta; falla, sjunka om flod; mii. falla in (i ledet: into the ranks), rycka upp i linien (: into the line) (äfv. va.: låta falla in etc.); blifva infallen, insjunken om ansigte; upphöra, indragas om ett anslag o. d.; Ut-

löpa om kontrakt; blifva ledig om befattning; utfalla om räntor o. d.; sammanträffa, jfr ned.; ~ in one's way, komma i ngns väg; biid. »ligga i ngns väg», tillhöra ngns verkningskrets; ~ in with, träffa in på; (oförmodadt) träffa, råka äfv. geom. om linier; sjö. få i sigte, möta fartyg; angöra hamn etc.; öfverensstämma med, instämma med; gå in på, foga sig efter; ~ into,

äfv. bild. falla i, råka i vredesmod, förfall etc.; komma sig in i en vana etc., försjunka i; inlåta sig i; råka ut för {a disease etc.); ~ off, falla af (t. ex. om frukt; äfv. från hästen: ~ off the horse, etc.) äfv. sjö.; äfv. bild.: af-tyna, jfr ~ away; bortfalla; taga af, sina (: ~ off in mille); aftaga, minskas; biid. »mattas», försämras (t. ex. om en tidning), »gå utför» om ett företag, en stad etc.; blifva föråldrad om ord, U tdö; affalla (from), svika, draga sig tillbaka; ~ on, i aiim. bet. falla på; falla (omkull) på; infalla på tid; stöta på, råka på, äfv.: hitta på, finna på; om natten etc.

komma Öfver, (on, adverb) komma på; drabba; öfverfalla, anfalla; äfv. wid. kasta sig öfver, »hugga sig in på» (raskt gripa sig an med); ~ out, falla ut

om tänder etc., äfv. mil. (: utträda ur ledet; äfv.

va.: låta falla ut ur ledet); utfalla, af-löpa lyckligt, olyckligt; hända (sig), komma sig; inträffa, uppstå, ega rum; råka i missämja (with, med), bli osams; ~ out of flesh, förlora hullet, af magra; ~ out of use, komma ur bruk; when thieves ~ out, honest men come by their own, ordspr. när tjufvarne gräla, får bonden sin ko igen; ~ over, vara öfverlöpare, öfvergå (tothe enemy); falla öfver ända; ~ through, vn. o in förslag, plan falla igenom (gå om intet); va. vårdslösa; förfuska; förfela, gå miste om; ~ to, begynna, raskt gripa sig an med; (to, adverb) F särsk. »hugga sig in», taga för sig, börja äta; tillfalla ngn, falla på ngns lott; ~ to bloivs, råka i slagsmål; ~ to worlc, »hugga if med arbetet, (med fart) börja arbeta, hurtigt gripa sig an; ~ together, falla ihop; ~ under, falla under, jfr ock ex. under cognizance; biid. komma under en kategori: räknas till, tillhöra (a class, an order); blifva föremål för (one's care, notice, displeasure etc.); se vid. ~ b el oil); ~ upon, öfverfalla. anfalla, jfr ~ on; träffa, nå (the ear); försöka sig på, tillgripa; to let släppa, fälla äfv. ett yttrande; ~ of day, kväll; the Adam's syndafallet; a ~ in an artide, hand. en varas fallande i pris; there is a heavy ~ of rain (snow), det regnar (snöar) starkt; to get (have) a falla (stupa, halka) omkull; to give a (va.)

störta omkull; to menace a hota att (in-, ned)störta; to try a ~ with, »ta' ett tag» (: brottas) med; to be on the hand. vara i fallande. ~-board, s. fönsterlucka. ~-trap, 5. fallucka med giller, <^-wind, s. sjö. fallby.

fallacious, fålå'sjus, a. bedräglig, falsk, vilseledande, förvillande (argument, hope etc.). ~neSS, -nës, s. bedräglighet, jfr föreg.

fallacy, fål'åsi, s. (pl. -cies, -z) bedräglighet, falskhet (: egenskap att vara vilseledande, jfr föreg, a.); falskt sken; falsk slutledning; falsk sats, sofism.

fallals, fal'alz, s. pl. grannlåter, nipper.

fallen, fa'ln, pp. af fall; a. fallen (äfv. biid. angel, woman); störtad, ruinerad; förfallen med in, off etc., jfr fall med prep. ei. adverb), faller, -lur, s. en som faller; tekn. (uppvindare-)slå på en mulespinnmaskin (äfv. ~ idre).

fallibility, falibiriti, 5. felbarhet, möjlighet att misstaga sig; bedräglighet, möjlig oriktighet, fallible, -'-bl, a. felbar.

falling, fa'ling, prt.; a. (ned)fallande; s. fallande, fall, jfr fall, vn.; affall (from, från); a ~ collar, nedviktskjortkrage. (Anm. jfr angående sms. fall med away etc.). ~-aWay, S.

affallande. ~-band, s. förr krage, halsremsa. ~-board, s. fallbräde. ~-down, s. nedfallande; fall, störtande, sjunkande, jfr downfall. ~-hOme, S. sjö. bogens el. topptimrens infallande. ~-in, s. instörtande, ras. ~-off, a. sjö. fallande ur kursen; s. affallande) äfv. sjö. (jfr a.) fall girighet; aftagande, försämring, tillbakagång; brist. ~-sickness, s. med. fallandesot. ^-sluice, s. självverkande vattenhöjdsreglerings-sluss. ~-Star, s. stjärnfall. 'v-StOne, s. meteor. ~-wire, s. var. fallande platin, fallow, fårö, a. liggande i träde äfv. biid.: oodlad, försummad; blekröd, blekgul; s. åkerbr. träde; trädesåker (: ~ field); vn. † blekna, gulna; va. träda, bruka (plöja, harfva) tradesåkern; green träde besådt med rotfrukter; to lie ligga i träde, äfv. bild. ~-chat, se "»-finch. ~ -Crop, s. mellanskörd af rotfrukter, jfr green fallow. ~-deer, s. zool. dofhjort, äfv. -hind (Cervus Dama; hanen: buck, hinden: doe, kalfven: fawn). ~-finCh, s. zool. stenskvätta (Saxicola ænanthe). ing, -ing, prt.; s. trädning. ^neSS)j<, -nës, s. liggande i träde äfv. bild.: tillstånd att vara obegagnad ei. ej utöfvas; biid. ofruktbarhet.

false, fàls, a. falsk i alla bet. (vän, mynt, ton etc.); lögnaktig, bedräglig; otrogen (to, t. ex. sin herre, äfv. sitt löfte) ; OSann i allmh. ; Oriktig, felaktig; Ogrundad om anspråk o. d. : som blott har utseendet af ngt utan att vara det: Oäkta (Stones, jewels), efterhärmad, låtsad, hycklad (tears etc.); understucken; tekn. lös-, jfr ex., »förlorad» (: provisorisk, stundom hjälp-: anbragt till förstärkande dubblering af den egentliga delen, jfr t. ex. ned. oj StempOSt), stundom (byg.) blind; ad. falskt, osant, jfr föreg.; to be ~ to, to play a person oj, bedraga, svika ngn(s förtroende); ~ of heart, falsk, trolös; ~ bottom, blindbotten, lösbotten, dubbelbotten; bray, fort. undervall; oj breech, slutstycke på gevär; ~ cadence, mus. ofullkomligt ei. afbrutet slut(fall); ~ card, spelt, ett mot reglerna utspeladt, kort; ~ conception, med. månkalf; to sail under ~ colours (flag), segla under falsk flagg äfv. bild.; o,fire, sjö. blinkfyr (bengalisk eld ss. signal på fartyg); ~ imprisonment, jur. olaga häktning; ~ heel, sjö. lösköl; ~ hey, falsk nyckel, tjufnyckel; nose, lösnäsa; ~ pretences, jur. bedrägliga uppgifter för att tillnarra sig ngt; ~ quarter, veter. hornspalt; ~ rail, sjö. den del af öfre galjonsregeln som böjer sig efter bogen; ~ relation, mus. tvärstånd; ~ roof, vind; ~ stem, sjö. skägg; ~ sternpost, sjö. akter-stäfsföljare; ~ tohen, understucken (be-vis)skrift; ~ verses, haltande verser; — witness, falskt vitne; ~ worh, ingeniör, provisorisk byggnad (brygga etc.) som gör tjänst under uppförandet af den verkliga. ^hearted, a. falsk, svekfull, trolös. ^heartedness, s. falskhet, trolöshet. —muster, s. sjö. understucken karl vid mönstring, ^hood, -hud, s. falskhet, osanning; lögnaktighet; trolöshet; oredlighet, bedräglig yta, falskt utseende.

-li, ad. falskligen; svekfullt; osant. "wneSS, -nes, s. falskhet, lögnaktighet; oredlighet, opålitlighet, trolöshet. -ur, s. bedragare, falsette, fåisët', -to, it., -o, S. mus. falsett, falsifiable, fåisifiåbi, a. som kan förfalskas, falsification, falsifika'sjun, tf. förfalskning;

vederläggning; spådoms kommande på skam; jur. uppvisande af oriktigheten af en post, jfr falsify, falsificator †, -' — tur, förfalskare. falsified, fa'lsifid, pp. af följ. v.; a. förfalskad, eftergjord, understucken. falsifier, -flår, s. förfalskare. falsify, -fi, va. förfalska; efterapa; vederlägga, bevisa oriktigheten af särsk. en dom, en post; Svika tro, löfte; komma förhoppning o. d. på skam; vn. fara med lögn. falsism, fa'lsizm, s. påtaglig osanning, falsity, få'lsiti, tf. (pl. -ties, -z) lögnaktighet, osanning; oäkthet; oriktighet; lögn.

falter, få»itÄr, i. va. prov. tröska; vann a.

falter, fa'itur, 2. vn. stappla is. på målet; vackla äfv. bild.: vara (blifva) osäker; om rösten, tankeförmågan, minnet Svika; ~ OUt, framstamma. ""ing, -ing, prt.; a. stapplande steg, röst; i talet; vacklande; s. vacklande, osäkerhet, singly, -ingli, ad. stapplande, vacklande, osäkert, tveksamt; med stapplande tunga.

fame, fam, s. rykte i alia bet. (of om), äfv.: »ryktet»; ryktbarhet; va. † berykta; göra ryktbar; to repose upon one's ou, »hvila på sina lagrar». ~d, -d, a. ryktbar. — less, -lës, a. utan rykte, oberömd, familiar, famirjår. a. tillhörande en familj, familje-; tillhörande huset; välbekant (to, för); förtrogen, förtrolig (with, med äfv. en sak); ledig, otvungen; vanlig, all-daglig, jfr ex.; tf. förtrolig vän (en som tillhör ens dagliga umgänge); SpiritUS familiaris (ngns särskilda tjänsteande, äfv. oj spirit); inkvi-sitionstjänare; to make one's self o, with, göra sig förtrogen med ei. hemmastadd i; in o> conversation, i dagligt tal; to be on oj terms with, stå på förtrolig fot till; äfv. väl känna till, vara hemmastadd i. ~ity, -liar'iti, s. förtroligt umgänge; nära bekantskap (with, med, äfv.: kännedom af, kunskap i ett ämnè); ledighet, otvungenhet ; pl. (alt för stora) friheter som ngn tar sig. ~ize, -iz, va. göra förtrolig; göra bekant (with, med), vänja (to, vid); ofta reflex, särsk.: »sätta sig in i» (with).

family, fam'ili, s. (pl. -lies, -z) familj äfv.

naturv.; ätt, slägt; slägtlinie, (ädel) börd, härkomst; hus, husfolk; a. i sms. familje-; hushålls-; (to have) a wife and o,, hustru och barn; a large oj (of children), en stor barnskara i en familj; the youngest of a oj of nine, den yngsta bland nio syskon; to be (at) the head of the vara ättens hufvudman ; in a ~ way F, förtroligt, »en famille», stuudom »som barn i huset»; in the oj way F, vara »på det viset», »i ställning» (i grossess); a man of en man af börd; äfv. se foij.; father of a**, familjefader ; <v doctor, husläkare ; to do ~ duty, förrätta inomhussysslor; ~ likeness,slägt-tycke, genomgående slägtdrag; the ~ tree, familjens stamträd, —circle, s. familjekrets. —man, s. familjefader; P tjufgömmare. —mansion, s. stamgods, —tie, s. familjeband.

famine, fam'in, s. hungersnöd; uthungrande, hungersdöd; ~ fever, med. hunger-tyfus. —Stricken, a. uthungrad, hungrande folk.

famish, fam'isj, va. svälta, uthungra; låta dö af (of) brist på ngt; (be)tvinga genom hunger (into, till, t. ex. a surrender,

kapitulation); vn. lida hungersnöd; svälta ihjäl; omkomma af brist. ~ed, -t, pp. utsvulten, glupsk. ~ing, -ing, prt.; a. svältande, hungrande; nödlidande. ment)(<, -mënt, s. svält; yttersta brist, famous, fa'mus, a. mycket omtald, ryktbar, berömd {for, för); (äfv. iiia) beryktad; F »famös», präktig, utmärkt. ~neSS)J<, -nës, s. ryktbarhet, famulist, fam'ulist, s. Engi. Oxf. univ. student

af lägre rang. fan, fån, s. solfjäder; mek. fläkt(maskin); sädesvanna; ngt som har form af en solfjäder; liten vinge ei. flöjel som håller väderkvarnsvingarna stälda mot vinden; pust Mid., eggelse; va. fläkta {off, bort); vanna, kasta säd; bild. underblåsa {the flame), ^-blower, s. mek. fläkt(ss. blås-) maskin, centrifugalfläkt. cricket, s. zool. mullvadssyrsa (Gryllotalpa). ~-foot, S. zool. gecko (nordafrikansk ödla, Ptyodacty-lus Gecko). ~-light, s. byg. halfrundt fönster öfver en dörr. ~-light-shutter, s. spånjalusi. ^-palm, s. bot. solfjäderspalm (Corypha), äfv. vinpalm (Borassus). 'V-shaped, a. solfjäderformig. ~(-)tail, s. fågelstjärt (t. ex. påfågelns) som utbredd liknar en solfjäder: gaslåga af solfjäderform; solfjädersbrännare som åstadkommer sådan (: ** burner); ett slags nedhängande »sydvest» nvtjad af sopåkare etc. ~-traCery, s. byg. solfjäderliknande ornament, sol-fjäderlikt rosverk, ^-vaulting, s. solfjä-dershvalf. ~-wheel, s. mek. centrifugalfläkt; vindhjul. ^-window, se light. ^-WOrk, se **-tracery. fanatic, fånåtfik, a. fanatisk; s. fanatiker, -al, a. se föreg. a. ~alness, -alnës, ~ism, -isizm, s. fanatism. ~ize, -isiz, va. göra fanatisk, fancied, fan'sid, pp. af fancy, a. inbillad, inbillnings-; omtyckt, eftersökt; well ** ornaments, smakfulla ornament, fancier, -siur, s. fantasimänniska; vurm, liebhaber; djuruppfödare, jfr bird-**, dog-**. fanciful, fan'siful, a. fantasirik; ledd (blott) af fantasien; svärmande {about, för); full af inbillningar, nyckfull; beroende på inbillningen; fantastisk, vidunderlig. ~ness, -nës, s. (jfr föreg.) fantasirikedom; fantastiskhet; nyckfullhet, fanciless, -silës, a. fantasilös, prosaisk, fancy, fan'si, s. {pl. -cies, -z) (liflig) fantasi, inbillningskraft; uppfinningsförmåga; föreställningsförmåga; föreställning, inbillning; infall, nyck; smak, böjelse (for, för); förkärlek, tycke (äfv.: inklination); ngt (allmänt) omtyckt, ngt (lappri, grannlåt, prydnadsföremål) »på modet» j vurm, liebha-

beri, favoritnöje; kollekt. (the **) personer som sysselsätta sig med ngn särskild sport is. boxning, sportens (is. boxningens) gynnare och vänner (äfv. gentlemen of the **); vn. (imp. o. pp. -Cied, -d) inbilla sig, tycka, mena; va. föreställa sig, göra sig en bild (föreställning) af, tänka sig; finna behag i, fatta tycke för; tycka om, svärma för; si. uppföda och dressera

(till afsalu) djur som äro föremål för liebhaberi ss. hundar, dufvor etc. (jfr fancier)', a. tilltalande inbillningen; prydligt ei. grant utsirad, brokig, ornerad; fantasi-, fasonne-rad om tyger; ~ articles, fantasiartiklar, galanterivaror; se vid. ~ goods-, ** ball, kostymbal; ~ boxes, eleganta kartonger

(askar, bonbonnièrcr o. d.); ~ biscuit, ** bread, sockerbröd ; ~ business, handel med kuriosa; ~ costume, ** dress, kostym till utklädning; ~ depository, ** repository, tapisserihandel; fruntimmers modehandel; ~goods, fasonnerade tyger; ~ leather, , krusadt skinn (saffian, marokäng o. d.); ~ letters, boktr, utsirade bokstäfver; ~ needlework, finare fruntimmershandarbete (brodering, virkning etc.); ~ paper, (post)papper med ornamenter och figurer; ~ price, vanvettigt, fabelaktigt pris; ~ roller, tekn. löpare (hastigt gående vals) på kardmaskin; ~ stationer, galanterihandlare; ~ stitch, brodérsöm; ~ stocks, Am. börs. värdepapper, aktier o. d. af blott imaginärt värde; ~ tweel, dubbelt rätsidig kypert; ~ velvet, oskuren bomullssammet; ~ woods, finare träslag för löfsågning o. d.; ~ work, byg. utsirning med fantasiornament, arabesker o. d.; se vid. ~ needlework; ** yarn, brodérgarn, jfr Berlin-wool; to hit one's f>*, träffa ngns smak; äfv. se föij.; to strike (take) one's **, lifligt tilltala ngn(s fantasi), falla ngn i smaken; to suit one's**, vara i ngns smak; to take a ** to, få smak för; fatta tycke för äfv. F en person; få lust att; man of **, boxare; ~ one's self (at, in), »prima sig», tycka att man är utmärkt (i ngt); just **, tänk er bara! ~-fair, s. bazar för välgörande ändamål. ~-free, a. utan ngt särskildt tycke för ngn.

~-line, s. sjö. gigtåg på mesan, ^-monger †, s. grillfängare. ~-sick, a. som har en osund inbillning; inbillningssjuk. ~ -topped, a. med utsirad öfverdel (jfr top); utskuren, uddad i öfre kanten, fandango, sp., fandang'go, s. fandango (dans), fane, fan, (l.)s. se vane; (2.) s. is. poet. tempel, fanfare, fr., fan'far, s. fanfar(er); skräfvel. fanfaron, fr., -faron, s. storskrytare, skräf-lare. fanfaronade, -fåronà'd, 5. skryt, stora ord, skräfvel.

à: fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fast, è: mete, ë: met, I: lier, 1: fine, i: fin, |: fir,fang

% Mindre brukligt. 4B7 † Föråldradt.

farad

tang, fång, va. † fånga, gripa; s. huggtand, bete, orms gifttand; tandrot; klo äfv. biid.; bot. klänge; tekn. tång på, en knif etc.; tekn. (pump)ventil; bugt af ett tåg, löpknut, snara biid.; to lose the ~ F, förfela målet, misslyckas, blifva gäckad i sina förhoppningar; in a ~ F, i snaran, insnärjd bild. wheel, se ratch, urm. ~ed, -d, a. väpnad med betar, huggtänder etc. ~less, -lès, a. utan huggtänder etc. fäng|e †, fång'gl, s. påhitt. †, -d, a. ny-

uppfunnen; grant utstyrd. (Anm. numera blott i sms. neiO-<^>, se detta ord.) fangot, fång'got, S. hand. bal (viss kvantitet:

1—"2^/4 centner af t. ex. silke).

fanion †, fån'jun, S. mii. trossfana.

fanned, fånd, imp. O. pp. af fan.

fannel, fån'ël, s. bindel omkring armen på

en mässförrättande katolsk prest, fanner, fån'ur, s. (jfrfan, va.) en som fläktar, ëtc.; mek. roterande fläkt, ventilator; se vid. fanning-machine. fanning, -ning,prt.; s. fläktande; kastande af säd. faniling-machine (ei. -mill), s. kastmaskin för säd. fanon, fån'un, s. flagg, fana, is. kyrkobanér

buret i processioner; se vid .fannel. fantail, se under fan.

fantasia, fåntå' Zlä, S. mus. fantasi (musikstycke), fantasm, fån'tåzm, se phantasm. fantastic, fåntås'tik, a. (äfv. ~al, -ål) hörande blott till inbillningen, inbillad; fantastisk; sällsam, vidunderlig, nyckfull; s. fantast; fantastiskt utstyrd person; sprätt. ~ality, -åi'iti, ^alness, -åi-nés, ~ism †, -isizm, ~neSS †, -nës, s. egenskap att vara fantastisk: det fantastiska i ngt; nyckfullhet; underlighet; grillfängeri(er). fantasy †, -'-si, s. äldre form för fancy. fantom, se phantom. faquir, fåkè'r, se fakir. far, får, (1.) s. bot. en varietet af spelt (Tri-ticum spelta); (2.) prov. se farroio.

far, får, (3.) a. (komp. ~ther, -dhur, further, fe'rdhur; superi. ~thest,-dhëst, furthest, fé'rdhëst) fjärran, aflägsen, äfv. biid. vida skild (from, från); bortre, jfr ex.; ad. fjärran; långt borta, långt bort; långt i

rum o. tid, äfv. i grad ss. förstärkning till en komp. :

vida; till större delen, till stor del, mycket, helt, i hög grad; the ~ side, bort-sidan, hinsidan, »andra sidan» (of a horse, högra sidan; of a river, andra stranden); from a ~ country, från fjärran land; the answer is not ~ to seek, svaret behöfver man ej söka långt efter (: ligger nära till hands); the day was ~ spent, dagen led till ända, det led mot kvällen; ~ and

away F, vida, allra, »utom ali jämförelse»

framför en superlat.; ~ and near, när och fjärran; ~ and wide, vidt och bredt, öf-veralt; »på långa håll»; långt bort, i fjärran land; ~ away, långt borta, långt bort; på långa håll, vidt och bredt; vida, allra, jfr away o. by over the hills and ~ away, ut i stora världen; ~ between, långt emellan, se ex. under few; ~ from, fjärran, långt (borta) från; långt från, framför adj.: alt annat än, ingenting mindre än; ~ from -ing (I must...) långt från att... (göra det ei. det måste jag...); <vi from it, långt därifrån (nästan: tvärtom); i svar nej, långt därifrån; ~ more, fastmer; ~ °ffi fjärran, långt borta; långt bort; bild. på afstånd (bortvänd, kallsinnig); ~ Other, helt olika, vida skild (därifrån); oj otherwise, på ett helt annat sätt; ~ be it from me (to), vare det långt från mig (att...); we have come ~ to see you,

vi ha kommit långväga ifrån för att träffa dig; to go ~ about, m. fi. ex., se under go; as ~ as, lika långt som ; ända till ett ställe (men icke längre); för så vidt som; as ~ as here, ända hit; as ~ as that goes, ss. inskränkande tillägg till en viss grad; F »hvad det beträffar», • »för resten»; by i hög grad; i de flesta afseenden; vid komp. vida, långt; framför superi. allra, utom ali jämförelse, ojämförligt; vid negation på långt när; from fjärran ifrån; how huru långt (t. ex. is it [from here] to, el. do you call it to-.., är det till...); huru pass mycket, i hvad mån, i hvad afseende; so så långt; så pass mycket, till en sådan grad, till den grad; så till vida; so ~ (forth) as, så vidt som; i samma mån som; so ~ as concerns.., hvad... beträffar; so ^ as it goes, så vidt möjligt; so ~ from -ing, långt från att..; so ~ as to, äfv. till den grad att..; so ~ away as, ända bort till; so so good, godt och väl så till vida; that ~ F, thus så långt; så till vida; thus ~ for words, nog härom; too för långt äfv. biid. i ngt, jfr ex. under carry. ~-about†, s. krokväg; afvikelse från ämnet. ~-brought, a. se ~ -fetched. ~-famed, s. vida beryktad; frejdad, ^-fetched, a. långsökt; äfv. i eg. bet. hämtad långt ifrån. ~-gone, a. långt gången. ^mOSt, a.; ad. fjärmast, borterst. ~-Off, a.; långt aflägsen; ad. fjärran, jfr

ofvan ex. ~-seeing, a. se sighted. ~-seen,

a. skådad i (ei. från) fjärran; biid. fjärr-synt; väl bevandrad, förfaren. ^-Sighted, a. långsynt; biid. fjärrskådande, fjärrsynt, seende långt in i framtiden. ~ sightedness, s. långsynthet, jfr föreg. ~-S0Ught, a. se »sj-fetched.

farad, far'ad, s. ele ktr. farad (kapacitetsenhefe).

farandams, far'andamz, s. ett slags half-

siden af silke och ull. farantly †, får'åntli, a. ordentlig, snygg;

vacker, farao, se faro.

farce, fårs, s. kokk. färs, fyllning; teat, fars, äfv. biid.: (tomt) gyckelspel, narrspel (löjligt uppträde); va. färsera, fylla, fuUprop-

pa; göra fet, uppblåsa biid. †. farcical, -ikål, a. farsartad; narraktig, löjlig, farcin, fa'rsm, se farcy. farcing, fa'rsing, prt. af farce; s. kokk. fyllning.

farctate †, fa'rktat, a. bot. fyld (ej ihålig), farcy, rå'rsi, s. veter. 01*m (utslagssjukdom), fard †, fård, s. smink; va. sminka, fardage, få'rdådj, se dunnage. fardel, fårdèi, s. poet. bundt, bylte, knyte; va. † hopbundta, hopbylta, hopknyta i

paket.

farding †, fa'rding, se farthing, ^-dale t, -dàl, ~-deal †, s. fjärdedelen af en acre. fardingale †, fa'rdinggal, se farthingale. farding-bag, få'rding-båg, S. veter. anat. våmb

(första magen hos en idislare), fare, får, vn. fara, färdas †; fara väi, Ma, »hafva det» så eiier så; lefva i afseende på mat och drvck {well, godt; sumptuously, kräsligt); ofta opers. det går jfr ex.; s. färd,

resa †; passagerareafgift, färjpengar, droskpengar, skjutspengar etc.; en passagerare; samtliga passagerare; ett fiskarfartygs hela fångst af fisk; kost, föda äfv. biid. (: »själaspis»), boks, tidnings innehåll; ~ you well, farväl! he no better ei. it f*»d no better with hirn, det gick icke bättre för honom; they unscathed, de sluppo helskinnade undan; owe may go farther and ^ ivorse, ordspr. »sämre kan man få»; slender klen kost; bill of**, matsedel; teat, program; innehållsförteckning Tör ett tidningsnummer o. d. ; book of åkartaxa; what is the hvad kostar skjutsen? ^/Well, interj. (äfv. --') farväl! s. (-'-) farväl, afsked; a. (-'-)isms. afskeds-(audience, discourse, kiss, visit, etc.); to bid (one) taga afsked (af ngn), äfv. to take ^ of (a person etc.); to take one's taga afsked, säga farväl, äfv. biid.; ~ röck, bärg. F kvarnstenssandsten som ligger under stenkolsförande lager, farina, fårè'nà, fåri'nå, s. mjöl i allm.

bet. : stärkelse; bot. frö mjöl jf.. ~ce0US,-nå'sjus, a. mjöl-: innehållande, bestående af mjöl; mjöl rik, gifvande mjöl; mjölaktig, lik mjöl, mjölig. farinose, -nos, a. mjölrik, gifvande mjöl; bot. hvitmjölig. farm,fårm, s. arrendegård, -hemman; landtgård, bondgård; arrende, förpaktning;

va. utarrendera, bortförpakta (äfv. med out)-, arrendera, förpakta afv: statsinkomster, tuii o. d.; bruka en gård; vn. sköta jordbruk, bruka jorden; rent of a arrende(sum-ma); ~ let ei. to let to utarrendera; ~ one's own land, bruka egen jord, sitta på eget hemman, vara själfegande jordbrukare. ~-bailiff, s. rättare. ~-boy, ~ -hand, s. jordbruksarbetare, bonddräng. ~-hold, s. arrende ss. grund för innehafvande; by på arrende. ^hoUSe, s. mangårdsbyggnad på en farm, bondgård. ^-labourer, s. jordbruksarbetare, ^-office, s. ekonomibyggnad på landet. ~Stead, s. bondgård: farm med dithörande byggnader. ~-StOCk, s. kreaturs-uppsättningen på en farm. ~yard, s. gård vid ekonomibyggnader, kringbygd gård på landet, ladugård, stallgård. ^able, -abl, a. som kan arrenderas. ~er, -ur, s. arrendator; förpaktare; landtbrukare (gentleman hemmansegare; gruf. jordegare; förpaktare af ett staten tillhörigt

bärgverk. ^er-general, s. (pl. ~ers-g—I) generalförpaktare af statsinkomsterna

inom en provins af den gamla franska monarkien.

~ereSS, -ürës, s. arrendatorska; kvinna som sköter jordbruk, ^ery, -uri, s. åbygg-nader å en farm, jfr <^yard. ^ing, -ing, prt.; s. jordbruk, farmost, se under far. farness, fa'rnes, s. aflägsenhet. faro, fa'ro, s. faraospel. ~-bank, s. faraobank.

farraginOUS fårådj'inus, a. blandad, sammansatt af olikartade beståndsdelar, farrago, fara'go, s. blandning, misch-

masch, röra äfv. om en literär uppsats o. d.

farrier, far'lur, s. hofslagare; hästläkare; vn. utöfva hofslagare- ei. hästläkareyrket.

-i, s. hofslagareyrke, -smedja; hof-beslagskonst; veterinäryrke, -konst, farrow, får' o, 1. a. gall om ko. farrow, far'o, 2. 5. (äfv. farry †, -r!) griskull; digris †; vn. grisa; va, föda grisar, fart, fart, s. fjärt; vn, fjärta, farther, fä'rdhur, komp. af far, a. aflägsnare, fjärmare; bortre; ytterligare, jfr further-, ad. längre (bort); vidare; jfr further; (F) India, Bortre Indien, Östra Indiska halfön; let us consider..., låtom oss vidare taga i betraktande ...; promise me that this (secret) shall go no -v, lofva mig att detta ej kommer längre (: blir oss emellan); jfr äfv. ex. under fare. farthest, -dhëst, superi, af far, a. aflägs-nast tid, rum; ad. längst bort, fjärmast; at (the) längst bort, så långt bort som möjligt; så sent som möjligt, senast.

farthing, fa'rdhing, s. penny, vitten, styfver ofta i talesätt biid.: ngt af ringa värde, jfr ex.; förr »Öresland» (en viss jordrymd); I don't care a (brass) oj for it, jag bryr mig ej en vitten (en smul) om'et. ~'s-WOrth, 5. sak af en vittens värde; lappri-sak, strunt, farthingale, fa'rdhingai, S. förr bruklig krinolin, styf kjortel, fasces, lat., fas'ez, S. pl. rom. autik. faSCeS j

(bila ombunden med en spöknippa).

fascet, fas'et, s. tekn. järnstång hvarmed

ännu heta glasflaskor transporteras, fascia, lat., fasj'ia, s. (pl. -sciæ, -iè) is. byg.

band, list; astron, planets gördel; anat. ligament, binda; kir. förband, bindel. -lål, a. hörande till fasces. ~te, -iåt, a. bot. hopknippad, se vid. föij. bot. ~ted, -låtëd, s. ombunden ei. försedd med fascia; bot. bandformig om stjälk bildad af flere närstående till en plattad. ~tiOn, -là'sjun, s. hopbindning; förbindning; bindel, ; band, bandage, fascicle, fas'ikl, s. faskikel, liten knippa, bundt }f(; bot. blomtofs (tät blomkvast el. -knippa). -d, a. bot. hopknippad rot etc.;

knippvis sittande blad. fascicular, -sik'u-lur, a. bot. hopknippad (root: knipperot).

fasciculate(d), -sik,uiàt(ëd), a. bot. knippvis sittande, fasciculus, lat., -sik'ulus, 5. (pl. -Ii, -li) faskikel, liten bundt, knippe; afdelning af en bok, häfte; bukett; bot. se fascicle.

fascinate, fas'inat, va. tjusa; bedåra, för-, trolla, förblinda biid. fascinating, -ing, prt.; a. tjusande (äfv. biid., t. ex. beauty, conversation), fascination, -na'sjun, s. tjusande, tjusning; biid. förtrollning, bedårande; tjuskraft (of beauty; in one's lo ole; in words). fascine, fase'n, s. fort. faskin, risknippa, fash, fåsj, va. plåga, oroa, bekymra, förtreta; bry; vn. vara (blifva) orolig, plågas; (med of) blifva trött på, finna besvärlig; 5. bråk, bekymmer; förtret, förargelse; ~ one's self (oj one's thumb F) about, oroa sig öfver, fråga efter, ta' sig af, göra sig omak (»genera sig») för. fashion, fåsj'un, s. yttre form, gestalt; fason, mönster, snitt på kläder; mod; viss art af klädedrägt; rådande bruk; sätt, vis, skick, vana; den fina världens sätt, fin »ton»; va. fasonnera, forma, bilda, gestalta; afpassa, lämpa (to, efter); sätta »fason» på, modernisera; förfärdiga enligt rådande modet; eftergöra, förfalskat; the modet(s fordringar); »tonen»; den fina världen; to be (become) the vara (komma, blifva) på modet, äfv. om person: »kom-

ma i ropet»; to lead (set) the oj, vara tongifvande, angifva (bestämma) modet; to set the oj of, genom sitt föredöme införa ngt i modet; after a oj, på sätt och vis; si och så, tämligen; after (in) the (English) efter (på) (engelskt) mod; på (engelskt) vis; after the ~ of..., efter mönstret af..., på samma sätt som man gör med... (t. ex. pieces of leather, let in after the ~ of tiles); for sake, blott för att »det ska' så vara»; in a oj, se after a to be in oj, vara på modet, äfv. om person; quite the oj, much in in the height (F pink) of på högsta modet, högst modern^); to fall in with the rätta sig efter modet (: to follow the to conform to the to bring (come) into o>, införa i (komma på) modet; a leader (F star, glass) of o,, tongifvande person; a man of oj, en man som följer modet, »en fin karl», en man ur »fina världen»; people of oj, »fint folk», folk af god ton; of the latest oj, efter (på) sista (nyaste) modet; (to be, to go ei. grow) out of oj. ur modet, gammalmodig. ~-b00k, s. modejournal. ~-mOnger, s. modenarr, sprätt. ~-monge,ring a. slafviskt följande modet; s. modesjuka, modegalenskap. ~-pieCe, S. sjö. ransonstimmer (aktersta spantet som bestämmer akterspegelns form). ~-paper,

s. modejournal (tidning). ~-plate, s. modeplansch. ~-sheet,s. modejournal (tidning) ei. modeplansch. ~able, -abl, a. modern, ny-modig; enlig med rådande bruket (i fina världen); följande modet, »elegant»,»fin», »gentil», af god ton; s. (oftast i pl.) person af »värld», »af ton», ansedd i finare sällskapslifvet ; modenarr. oj ableness, -åbi-nës, s. modernitet, nymodighet, elegans, finess, jfr föreg. ~ed, -d, pp. fasonnerad; ~ bar-iron, fasonjärn. ~er, -ur, 5. till-formare; is. skräddares tills-kärare. ~ist, -1st, s. slaf af modet, modenarr. ^leSSr -lës, a. utan »fason», fast, fast, 1. s. fasta; fastetid; vn. fasta; vara fastande; to break one's intaga den första måltiden på dagen, äta frukost. ~-day, s. fastedag, fast, fast, 2. a. fast i alla bet.; tät, stark, solid; djup sömn; starkt fästad (to, vid), trofast; beständig, hållbar, isittande om färg: äkta, outplånligt bläck; äkta färgad (prints etc.); hastig, snabb, strid; framfusig, obetänksam, hetlefrad; si. slösaktig, lättsinnig jfr ex.; ad. fast, stadigt; starkt; djupt (asleep); tätt efter ei. på hvarann (to folloio hastigt, snabt, fort, stridt; s. sjö. (land)fästa, förtöjning; a oj man, a ~ liver, en som »lefver un-

dan», en »vivor»; a ~ young lady, en »emanciperad» ung dam som är ngt »fri» af sig, som affekterar att vara lik unga karlar i sätt och tal; ~ and loose, ombyt-lig, vacklande, opålitlig; oj places, fasta platser, fästningar; your watch is (too) oj (by ten minutes), er klocka går (tio minuter) för fort; you are (ten minutes) too oj, F dets.; to be ~ as a church F, »sofva som bönder i kyrkan»(: to be ~ off); to keep a oj prisoner, hålla i sträng fångenskap; to make oj, sjö. göra fast (in, i en ring etc.; to, vid, i); fastgöra, fastbinda (t. ex. en häst); stänga en dörr; it rains oj, det häll-regnar; to sell oj, hand. sälja i fast räkning; to stand oj, hålla stånd; stå fast (by, vid); to stick sitta fast äfv. bild.; ~ behind, tätt efter, tätt bakom; ~ beside, oj by, tätt invid; to hold oj, hålla fast (to, vid), äfv. bild. (äfv.

on, vid); to play oj and loose, vara opålitlig, krångla, vara vacklande i handling och ord: än motarbeta, än försvara (on a question)-, (ined with) behandla som en lekbåll, kasta båll med bild.; to live oj, »lefva fort», »lefva undan» (»med i svängen»), lättsinnigt (slösaktigt) lefva blott förnöjen, —flying, a. framilande, »flyktande». ^ -goer, s. snällseglare, —handed a. snål. —train, s. jämv. snälltåg. ~en, fa'sn, va. fästa (to, vid; down to, på ngt underliggande; together, ihop, with COrds, nails; bild. in one's thoughts)-, fastgöra. fastbinda; sammanfoga (t. ex. loith bolts: förbnlta; with pegs)-, stänga dörr, fönster etc.; tillfoga (a blow, ett bastant slag »som tar») †; vn. fästa sig, hänga sig fast (on, vid); om en sjukdom slå sig (on, på); vara fästad, sitta fast (on, vid); ~ one's self, fästa sig (äfv. bild. on the mind)-, hänga sig fast (on a person); upon a thing, »hugga» fast i, bemäktiga sig; ~ something upon a person, påbörda(t. ex. ett brott), ålägga (t. ex. en förbindelse), påtruga ngn ngt (t. ex. ett råd); ~ a quarrel upon, börja gräl med. ~ened, fåsnd, pp.; a. sjö. förbultad, -fast, jfr copper-oj. ~ener, fa'snur, s. en som fäster (sig) etc.; ngt som fäster, håller fast, jfr foij.; skjutregelPåiås. —ening, fa'sning, prt.; s. (hop)fästning: sjö. skeppsb. förbultning; i allmht ngt som tjänar att (tillfälligt) hopfästa ei. håiia till: band, rem, lås, knäppe, klinka, regel, (fönster- etc.)hake; hållare (t. ex. pappers); pl. bot. klängen. faster, fa'stur, s. fastare, en som fastar, fastidious, fastid'iGs, a. svår att göra till nöjes, granntyckt, kinkig, ömtålig; kräsen, »grätten» om person. ^neSS, -nes, S. | granntyckthet, kinkighet. |

fastigiate(d), fåst!dj'iåt(ëd), a. bot. upptill

tillspetsad; Upprätt om grenställning. fasti-gium, iat., -ium, s. (pl. -gia, -iå) byg. gaf-velspets; takstol, fasting, fa'sting, prt.; s. fastande, —day,

s. fastedag, fastish, fa'stisj, a. si. »lefvande undan», lättsinnig. fastlyt, -li, ad. af fast, 2. fast, säkert. fastness, -nës. s. fasthet äfv, bild.: ståndaktighet, trohet (to, mot); snabbhet ; fästning, fäste äfv. wid.: »fast värn», betryggad tillflykt(sort). faStUOUS †, fas'tuus, a. högmodig, fat, fat, 1. s. se vat.

fat, fat, 2. a. fet i alla bet.; tjock, korpulent; fruktbar, bördig; indrägtig syssla; förmånlig särsk. boktr., jfr S.; bild. trög, dum; s. fett; biid. det »fetaste» af ngt, jfr ex.; boktr, »fortel» (lätt, förmånligt sättararbete, äfv.

~ a-ork); va. (imp. o. pp. ~ted, -ëd) göra fet; göda kreatur (äfv. med up); vn. blifva fet; ~ letter, ~ type, boktr, fetstil; ~ oiis, se fixed oils; o> stroke, se down-stroke, skrifk.; to grow oj, fetma, blifva fet, lägga på hullet; the ~ is all in the fire, ordspr »det har blifvit pannkaka af altsamman»; the ~ of the land, landets fetma, »must» (rikedom); liquid oj, fett i flytande form, fet olja; rough (oskirad) talg. —brained †, —headed, —witted †, a. tjockskallig, dum. —faced, a. boktr, fet (letter, type), grof (rule). —globules, s.pl. fett-kulor. —lute, s. kitt af linolja och fin lera. fatal, fa'tal, a. af ödet bestämd, oundviklig †; ödesdiger, olycksbringande, för-därflig, farlig (to, för); dödlig sjukdom etc. ~ism, -lzm, s. fatalism. ~ist, -ist, s. fatalist. ~istiC, -ls'tik, a. fatalistisk. ~ity, -'lti, s. oundvikligt öde; ödets skickelse; olycksöde; ödesdigerhet, farlighet, dödlighet, jfr fatal; se vid. o^ness; a day of oj, en Tyko-Brahedag. ~|y, -i, ad. genom ödets bestämmelse, oundvikligt; till (med) fördärf, till undergång; (högst) olyckligt (to terminate dödligt sårad. ~neSS, -nës, s. oundviklighet; oundvikligt öde.

fata morgana, it., fa'ta morga'na, s. fata

morgana, hägring, fate, fåt, s. öde; (det blinda) ödet; oundviklignödvändighet; skickelse; bestämmelse, lott; olycka, fördärf, undergång; pl. (F~S) ödesgudinnor, parcer, nornor; the ~ of war, krigslyckan; to meet one's oj, gå sitt öde till mötes; the book of oj, ödets bok. ~d, -ëd, a. poet, af ödet bestämd, skickad; i vanligt språk blott i sms. SOm fått en... lott, ett öde (t. ex. ill-oj, olycklig). ~ful †, -ful, a. ödesdiger, jfr fatal.

father, få'dhår, s. fader; biid. upphofsman (of to, till); såsom (kyrklig) titel fader, äfv.: äldste, jfr ex.; kat. kyrk. pater; pl. förfäder; kyrkoh. (the ~s) kyrkofäderna; va. afla, alstra; adoptera, blifva en fader för; er- i känna som sin: tillkännagifva sig som upphofsman, is. författare till; (med upon) se nedan ex.; (F)"» in God, titel för en biskop; ~ of the bar, äldste medlem af en advokatkår, jfr barrister; of the city, dets. som aldermen; ~ of the house, ålderspresident i en af representationens kamrar; to ^ something upon a person, utgifva ngn som fader ei. upphofsman, särsk. författare till ngt, tillskrifva, äfv. påbörda ngn ngt. ~-in-law, s. (pl. ~-S-in -law) svärfader; F styffar, —land, s. fädernesland, fädernas land, stamland; the (F) särsk. is. skämts.: »das grosse Vater-land» (Tyskland). —-lasher, s. zool. en art simpa (Cottus bubalis). ~-long-legS, se daddy-long-legs. —hood, -hud, s. faderskap; faderlighet; faderlig myndighet. ~leSS, -lës, a. faderlös; utan bekant upphofsman (författare). —leSSneSS, -lësnës, s. jfr föreg, faderlöshet. —ülieSS, -lines, s. faderlig ömhet. ~ly, -li, a. faderlig(t) öm; ad. % ei. poet. faderligt, med en faders ömhet. ~ship, -sjip, s. faderskap, fathom, fadh'um, s. (is. sjö.) famn (: 6 fot: 1,829 meter); bild. djup; förmåga, fattnings- ; gåfva, förståndets »djup»†; va. famna om †; poet. omsluta, »famna»; famna, mäta med famnmått; (genom lödning) mäta djupet af äfv. biid., utforska; utgrunda, genomtränga, fatta. ~-line, s. sjö. se lead-line.

famnved, kastved; sjö. stuf- | ningsträ. —able, -abl, a. som man kan famna om; som man kan mäta djupet ! af; utgrundlig. ~er, -ur, s. famnare; en som famnar om; mätare, utgrundare. ~leSS, -lès, a. som ej kan omfattas med armarna; bottenlös; outgrundlig. fatidic(al), fåtid'ik(ål), a. spående, förutsägande, profetisk, fat ig ate †, fat'igat, va. uttrötta; or. uttröttad, fatigue, fåtè'g, s. trötthet (af ansträngning); ansträngning, möda; besvär(lighet); fys. tekn. ett metallstyckes försvagande genom fortsatta vibrationer ei. spänning; mii. handräckning, arbete (imots.tiiivapeuöfning); va. uttrötta (genom mödor); anstränga, möda; biid. uttrötta, falla besvärlig; tekn. försvaga genom ansträngning, jfr s.i party of men on —, se "»-party; to spend, (wear out) with —, alldeles uttrötta, utsläpa krafterna genom mödor, ^-dress, s. mil. släpmundering (arbetsdrägt). ~-duty, s. mii. handräckningsarbete. —-party, s. mii.

(en kommendering af) handräcknings-manskap. —-uniform, se —-dress. -d, -d, pp.; a. uttröttad, besvärad (with, af). -some>j<, -sum, a. se föij. fatiguing,-ing, prt.; a. tröttsam, besvärlig, fatiloquent †, fåtil'okwënt, a. se fatidical.

fatilot|uist †, -kwist, s. spåman, fatiscence, fatis'ëns, s. spricka, remna; en

remnas gapande; spruckenhet. fatling, fåtfling, s. ungt gödkreatur (göd-kalf, gödlam etc.). fatly, -li, ad. fett. fat-ner, -nur, se fattener. fatneSS, -nës, s. fetma; äfv. jordmåns, äfv. bild. fruktbarhet, rikedom; fetaktighet; dästhet, tröghet, sömnaktighet, dumhet, fatted, -ëd, pp. gödd; to Mil the — calf, »slagta den gödda kalfven», biid. ställa till en glädjefest, fatten, fåt'n, va. göra fet; göda boskap, jord; vn. blifva fet, göda sig (on, på; with, af, t. ex. other people's labour)-, to put to —, sätta på gödstia(-stall). —er, -år, s. (boskaps)gödare; ngt som gör fet, fett-bildare. —ing, -ing, prt.; s. boskaps, åkers gödning; fetmande; — stable, gödstall. fattiness, -tinës, s. fethet, fetaktighet, jfr fatty, fattish, -tisj, a. (något) fetlagd. fatty, -ti, a. innehållande fett, fet, fet-aktig; — acid, fettsyra; — degeneration, med. sjuklig fettbildning; — membrane, anat. fetthinna.

fatuitous, fatu'itus, a. förståndssvag, slö, fånig, (mycket) dum. fatuity, -iti, s. förståndssvaghet, slöhet, dumhet. fatUOUS, fat'uus, a. förståndssvag, jfr föreg. a.; overklig, tom, illusorisk; — fire, meteor, irrbloss (ignis fatuus). faucal, få'kåi, a. anat. språkv. Strup- (sound). fauces, lat,, fa'sez, S. pl. anat., bot. (blomkronas), zool. (snäckas) SValg.

faucet, få'sët, s. tapp i en tunna o. d., låstapp; tekn. (of a pipe) muff; tap and —, svicka och tapp. faugh, få, interj. fy! tvi! äsch! faulchion, se falchion. faulcon, se falcon.

fault, fålt, 5. fel i aiia bet.; misstag; felsteg, förseelse; förvållande, skuld; geoi. gruf. förkastning; jagt. tappande af spåret; va. anklaga, tadla †; gruf. åstadkomma förkastning i lager; vn. † vara felaktig, begå ett fel; the — is (lies) with him, felet ligger hos honom, han bär skulden därför; to cast (lay, place) the — on, skjuta skulden på; to commit a —, begå ett fel(steg); to find — with, finna ngt att klandra hos ngn, ngt, finna fel på, tadla, häckla (på); to make a —, göra ett fel, begå ett misstag; to be at —, jagt., äfv. biid. hafva tappat spåret, vara på villspår, vara »hortfluxatio»

kommen», vara i förlägenhet, ej veta att reda sig; by (from, through) no f of his, ntan sitt förvållande; for ~ of, af brist på; to be in f, vara felaktig; brave to a tapper till öfverdrift, öfverdådigt tapper. ~-finder, s. klandersjuk människa, tadlare, häcklare, kritikast. ~ -finding, a. häcklande, klandersjuk; s. häcklande, klandersjuka. ~ed, -ed, pp.; ! geoi. förkastad om lager; a. full af fel, fel- | aktig, bristfällig, ofullkomlig. ~er, -år, | s. en som begår ett fel, »den felaktige». ~ful, -ful, a. felaktig, syndfull. ~ily7 -ill, ad. felaktigt, bristfälligt; orätt (syndigt). finess, -inës, s. felaktighet; syndighet, dålighet. ~leSS, -lës, a. felfri; oklanderlig; ostrafflig, f lessness, -lès-nës, s. felfrihet. ~y, -i, a. felaktig, bristfällig, ofullkomlig; klandervärd, straffskyldig.

faun, fån, s. myt. faun. 'N/a, -à, S. zool. ett lands etc. fauna. ~ist, -1st, s. naturforskare, zoolog. ~US, iat... -us, se faun. fausen, fa'sn, s. ett slags stor ål. faussebraie, fr., fo'sbra, se false bray. favel †, fà'vël, (1.) s. se favour; (2.) a.

brungul, faveolate, fåvè'olåt, se alveolate. favillOUS †, favil'us, a. af aska. favor, (Am. stafning) se favour. favose, favo's. a. bot. se alveolate: med. skorfvig.

favour, fa'vur, s. gunst, ynnest, bevågenhet; omtyckthet, hand. favör (efterfrågan); visad välvilja, ynnestprof, gunstbevis, tjänst; gynnande, hjälp, befordrande, understöd; (beviljad, medgifven) fördel, förmån; mannamån; mildhet ei. förmildring i straff; tillgift, eftergift; hand. respit, anstånd; gunstling; is. hand. (mottaget) bref, jfr ex.; minnesgåfva; bandros (:marriage f, white f); anletsdrag, utseendet; va' vara bevågen, vara gynsamt stämd för (mot), gärna se; gynna i alla bet., (äfv. t. ex. om vinden) vara gynsam för, underlätta; uppmuntra, understödja, befordra; F vara artig mot, göra »det nöjet», jfr ex.; likna till det yttre; mildra, öfverskyla; skona, spara, särsk. sjö. (t. ex. the masts); your ~ of the 2:nd instant, i bref eder ärade skrifvelse af den 2:dra dennes; to bestow (confer) a ~ upon, bevisa ngn en ynnest; to do a ~ to, göra ngn en tjänst; to find in one's eyes ei. with a person, finna nåd inför ngns ögon; no ~ (i åts k. talesätt, jfrfair field), ingen mannamån; by genom gunst; se vid. with by ~ of (Mr. A.) på bref, se fed by; in f, i gunsten (with, hos); omtyckt; till (sin)

förmån, gynnande, jfr ned. ex.; all in f will raise their hands, alla som rösta för saken torde räcka upp handen; the wind was in our vinden var oss gynsam; to be in f, hand. om en vara vara efterfrågad; to have (t. ex. 6 points) in one's hafva (att räkna) ... sig till godo; to become in f, hand. vinna (alt mer) efterfrågan ; is. om aktier o. d. stiga i pris; in ~ of, till förmån för; to be in ~ of, vara för en sak, gynna; om ngn omständighet »tala till förmån för»; to be in f loith, stå i gunsten hos, stå väl hos; to be taken into f by, komma i gunsten hos; äfv. (åter) tagas till nåder af (: to be restored to ~); out of f with, fallen i ngns onåd; under ei. with (your) med förlof, med (eder) benägna tillåtelse; fortune the brave, ordspr. lyckan står den djärfve bi; fortune fools, ordspr. vår Herre är de dårars förmyndare; Mrs. X. asks if you loill ~ her with your company to tea, Fru X. (hälsar och) frågar om ni vill göra henne den äran att dricka en kopp té hos henne; will you ~ us (with a bit) F, »vill ni vara så god och låta oss höra litet» (föreläsa, spela, sjunga ett stycke). ~able, -abl. a. vänlig, bevågen; mild, skonsam; gynsam, fördelaktig (for, för att göra ngt; to, föl' ngn, ngt); Vacker †; to take a ~ tum, taga en gynsam vändning, ^ableness, -åblnës, s. bevågenhet, gynnande stämning, ynnest, godhet; fördelaktighet. ~ed, -d, pp. gynnad, understödd; gärna sedd (guest); a. älsklings-, favorit-; i sms. (begåfvad) med ... utseende (t. ex. well-f, med ett fördelaktigt utseende); ~ by Mr. A. på bref, öfverbringas godhetsfullt af Herr A.; the ~ few, de (få) lyckligt lottade. ~edneSS, -dnës, s. gynnande, understöd, gunst; i sms. (me&ilLwell o. d.) utseende, uppsyn. ~er, -år, s. gynnare, understöd]are, befordrare. ~eSS)|<, -ës, s. gynnarinna. ^ite, -it, s. gunstling, älskling äfv. om ting; kappiöpn. favorit (den häst som anses hafva största utsigterna att vinna); a.

älsklings-, favorit-; to be a, f with, vara en favorit hos, stå synnerligen väl hos, om ting vara »det bästa ngn vet», "witism, -itizm, s. favoritsystem; gunstlingsskap. ~less, -lës, a. icke gynnad, utan gynnare ei. hjälpare; ogunstig †. fawn, fån, 1. s. dofhjortskalf; va. kalfva om dofhind. ^Colour, s. brunblack färg.

~-Cqloured, a. brunblack.

fawn, fån, 2. vn. söka ställa sig in (on, upon, hos), lisma, krypa: vifta på svansen; s. inställsamhet, kryperi. ~er, -ur, s. lis-mare. ^ing, prt.; a. lismande, kry-

mete, è: met, |: her, i; fine, 1; fin, i: fir,fawningly

% Mindre brukligt. 443 † Föråldradt.

feather-tongue

pande; s. se fawn, singly, -ingli, ad. på ett inställsamt sätt, med kryperi. fay, fà, 1. s. fé, älfva.

fay, fà, 2. va. o. vn. (hop)passa, (hop)foga, inpassa, infälla (trästycken grad med hvarann, in, into, i; with, med); together, hoppassa, fayence, se faience.

feaberry, fè'bëri, s. Eng. lok. se gooseberry. feal †, fè'ål, a. trogen sin lansherre. ~ty, -ti, s. länspligt; trohet mot länsherre; tro och huldhet (oath of ~); letter of hyllningsbref. fear, fè'r, s. fruktan (of, för), farhåga, bekymmer, oro (about, for, för, för ... skull); skrämmande, skräck; fruktadt föremål, skräckmedel, fasa, fågel-skrämma; va. . frukta (from, af, från ngns sida; that, lest, att; to med infin., att), vara rädd för; vn. frukta, vara rädd (for, för: hysa bekymmer för, vara orolig för ... skull); ofta reßexivt med me, thee, him, her, »frukta sig»; ~ of the Lord, Herrens fruktan; ~ for one's life, fruktan för sitt lif; to hold in hysa fruktan (respekt) för; to stand (be) in ~ of, vara rädd för, hysa fruktan för; for ~ of, af fruktan för; never ~ (that), no ingen fara (för det), var blott lugn; there is no ~ of..., äfv. ngn ... är ej att befara, ^naught, s. fris, jfr dreadnought. ~ful, -ful, a. rädd (of, för; to med infin. att); rädd af sig, lättskrämd; fruktansvärd, förskräcklig (to, för). ~fulneSS, -fulnës, s. fruktan, rädsla. ~less, -lës, a. oförfärad, orädd, utan fruktan (of, för), oförskräckt, modig. ~leSSneSS, -lësnës, s. oförskräckthet, feasibility, fezibil'iti, s. görlighet, verk-

ställbarhet, möjlighet, feasible, fe'zibl, a. görlig, verkställbar,

möjlig. ~neSS, -nës, se föreg. s.

feast, fest, s. fest, högtid; festmåltid, gästabud; kalas äfv. bild., jfr ex., undfägnad, traktering; vn. festa, kalasa; bild. fråssa (on, upon, på: njuta af); va. rikligt förpläga, traktera, göra gästabud för; meat is a ok to (for) us, kött är en riktig raritet för oss; to give el. make a anställa en festmåltid, ett gästabud (to, för); ~ one's eyes on, låta sina blickar fråssa på, fröjda sig vid anblicken af. ~-day, s. festdag. ~-rite, s. bruk som iakttages vid en högtid ei. ett gästabud. ~er, -ur, s. festare, kalasare; en som håller kalas. ~flll†, -ful, a. festlig; festande, kalasande. ~ing, -ing, prt.; s. festande, kalasande, kalas, feat, fet, s. bragd, stordåd, bedrift; kraft-prof, mästerstycke, konststycke; a. †

skicklig, behändig; rask, vig; va.‡ forma; ~ of arms, warlike vapenbragd; ~ of strength, kraftprof, prof på kroppsstyrka, feather, fëdh'ur, s. fjäder; fan på en penna; fåglars fjäderbeklädnad; plym; bild. prydnad, skick, jfr ned. ex.; art, slag)fC, jfr ned. ex.; veter. hvirfvel i hästens hårrem (t. ex. i pannan); fläck (fel) i ögat, i en ädelsten; tekn. half cylindriskt järnstycke till sön-derkilning af sten; snick. fjäder, jfr groove

ex.; maskin, fläns på en axel, passande i en fals i ett hjul hvarigenom detta medtages; förstärknings-ribba; nöt i böesiås; va. (be)fjädra; pryda med en fjäder, förse med fjäder i aiimht, jfr ofvan s.; pryda †; om fågelhanar trampa; sjö. skefva årorna; vn. fjäderlikt utbreda sig; forsa, skumma, jfr **-spray; skefvas om åror; a ~ in one's cap, utmärkelsetecken; synnerlig utmärkelse; borrowed lånta fjädrar; to cut a om fartyg löpa snabt fram genom vattnet så att det forsar om bogen; F bild. göra sig bemärkt, väcka uppseende, »uppträda»; to show the white visa tecken till feghet; to laugh at a skratta åt ingenting; in fine vid god hälsa, vid sunda vätskor, munter och kry; to be in full vara i full paryr, uppträda i ali sin glans; to be in high vara vid briljant lynne (about, med anledning af); hafva det riktigt bra; birds of a »lika goda kålsupare»; birds of a ~ flock together, ordspr. lika barn leka bäst, kaka söker maka; a plume of en fjäderbuske; ~ one's nest, »sko sig», se sig till godo is. på andras bekostnad. ~-allM1, .s\ min. fjäderalun. ~-bed, s. fjäderbol-ster. ^-boarding, s. brädfodring i hvilken bräderna täcka hvarann kant öfver kant. ~-brained, a. tomhufvad. tanklös, flyktig, yr. ~-brOOm, ~-bri!Sh, se ~ -duster. ~-dreSS,s. fjäderhamn. ~-driver, s. fjäderspritare, jfr drive, ex. ~-dllSter, s. fjäderviska, damvippa. ~-edge, s. af-fasad, afsneddad, aftunnad kant, skarpkant på bräder etc. ^u-edged, a. affasad, afsneddad (tjockare i ena kanten än den andra), kilformig.

few, förvr. af fever-few. ~ -flowers, s. pl. konstgjorda blommor af fjädrar. ~-foil, s. bot. vattenblink (Hot-tonia palustris). ~-graSS, s. bot. fjäder-(borst)gräs (Stipa pennata); tough se esparto, ^-headed, se brained. ~-ma-ker, 5. plymfabrikör. ~-Ore, s. min. hår-formig antimon glans. ~-pated, se ~ -brained. ~-SCrew, s. nötskruf i bössl:is. ~-Shag, plys. ~-shot, s. tekn. kopparkorn. ^-Spray, s. det forsande skummet om bogen på ett framilande fartyg. tongue, s.

ö: note, 6: do, è; nov, 6: not, A: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w; will, z: has,feather-veined F Talspråk. 444 i Lågt språk.

feebly

snick, fjäder. ~-veined, a. bot. fjäderner-vig. ^-weight, s. kappiöpn. -noggrannaste

vigt (så att »en fjäder kan vända vågskålen») ; minsta tillåtna vigt en häst får bära. white, a. gående i hvita vågor om sjön. ~ed, -d, 2>p.: a. (be)fjädrad; beklädd med något som liknar fjäder (t. ex. land ~ with trees); is. min. fjäderlik; poet. bevingad, snabb; ~ shot, se feather-shot. ~ing, -ing, 5. (be)fjädrande; fjäderbeklädnad; sjö. årors skefvande; byg. näsa (ornament i gotik); bärg. tekn. grannlering, körning af smält metallikallt vatten; ~ float, ~ paddle, rörlig skofvel i ~ (paddle-)wheel, (ångbåts)hjnl med rörliga skoflar; ~ screio, propeller med i olika vinkel ställbara blad; ~ time, rugg-ningstid. ~leSS, -lës, a. ofjädrad; obeklädd, naken om del af fågelkropp. ~y, -i, a. fjäderbeklädd; med en yta som har dunigt utseende (t. ex. a ~ green swamp); fjäderlik äfv. bot. feature, fe'tur, s. anletsdrag (ofta i pl.); eg. en persons Utseende, äfv. i allm. bet. gestalt, skapnad; skepnad, en figur †; drag, grunddrag (of a character; of a ground, i terrängen; of the period etc.); va. likna; the distinguishing o,, the great ~ in ei. of, det mest karakteristiska (det egentligen utmärkande) draget i ei. hos; the noblest äfv. »glanspunkten»; a strong ett starkt framträdande drag (in, i, hos); without changing a utan att förändra en min. ~d, -d. a. oftast i sms. med ... (anletsdrag (t. ex. ill-'v/, ful) ; gestaltad, formad; vackerf. ~less, -les, a. saknande j bestämda drag. ~ly)j<, -li, a. med bestämda drag; vacker, välskapad, feaze, fez, va. (1.) upprispa (the end of a rope); (2.) piska, klå, plåga, reta, förargat; vn. is. Am. vara i en upphetsad j sinnesstämning, vara nervös; s. upphets- j ning, nervös spänning. |

febricula, lat., fëbrik'ulå, s. med. lindrig fe- I ber. febrifacient, -fä'sj(i)ënt, a. med. orsakande feber; s. ngt som orsakar feber. |

febrific, -brif'ik, a. se föreg. a. febrifugal,

-fii'gal, -brif'ugal, a. feberfördrifvande, feberstillande, febrifuge, -'-füdj, s. fe-berfördrifvande medel; a. Se föreg. a. febrile, fëb'ril, fe'bril, a. feberaktig, feber-artad, feber-. February, fëb'röåri, s. februari, fecal, fe'kal, a. af följ. s. feces, fe'sez, s. pl.

drägg, grums; orenlighet, träck, feckless, fèk'lës, a. skoti. svag, skröplig,

arm, fattig biid. fecula, fëk'ülå, s. siam, bottensats af växtämnen; bot. klorofyll; stärkelse. feCU-lence, -ney, -lëns(i), s. orenhet; orenlig-

å: fate, å: far, å: fall, a: fat, k: fast, è; i

het, siam, grums, feculent, -lènt, a. grumsig; full af orenlighet, fecund, fek'und, a. fruktsam; fruktbar. ~ate, -åt, va. göra fruktsam; befrukta. ~ation, -a'sjun, s. befruktning. ~ity, -'iti, s. afvelsamhet, fruktsamhet äfv. biid.: rikedom på utvägar, uppfinningsförmåga; grobarhet, växtkraft; ymnighet.

fed, fëd, imp. o. pp. af feed.

federacy, fëd'üråsi, s. konfederation, statsförbund.

federal, fëd'urål, a. hörande till en liga, ett förbund, förbunds-(constitution, författning, etc.); stående på ett förbunds ei. på de förbundnes sida; s. se ^ist; the ~ city, Am. staden Washington; ~ diet, förbundsdag (representation) i Tyskland, Schweiz. ~ism, -lzm, s. federalism, förbundssystem. ~ist, -ist, s. federalist, anhängare af (ett) förbund(ssystem); Am. en som ifrar för unionsstyrelsens förstärkande. ~ize, -iz, va. förena genom en förbundsförfattning, i ett förbund.

federate, fed'urat, a. förenad genom en liga, i ett förbund, federation, -ra'sjun, s. federation, liga, förbund; förbundsstyrelse. federative, -iv, a. federativ, förbunds-.

fee, fe, S. arvode, honorar is. åt Jäkarc el. advokat; afgift; besittning; feod. lag. län, förläning; Eng. jur. frälse (betraktadt såsom län under kronan); hos nyare förf. oftast se simple;

Am. egendom med full besittningsrätt, jfr oj-simple; va. betala arvode, honorar, lön åt; hyra, lega; lega ut; muta†; absolute se o»-simple; limited ~ (i aiimht mots, tiu föreg.), egendom hvartill besittningsrätten lider vissa inskränkningar (är antingen: base (qualified) SOH1

kan under vissa vilkor återfalla (återgå till förlänaren), ciier: conditional dets. som estate (in)(fee)tail, se entail). ~-estate, s. förläning (gods) erhållen mot utgörande af vissa tjänster. ~-farm, .s\ arfräntegods utan annan afgift än jordränta. ~-simple, s. egendom med full besittningsrätt; bild. uteslutande rättighet, privilegium (of, på), ^-tail, s. arf-gods med inskränkt arfsföljd: entail.

feeble, fèbl, a. svag, kraftlös, eg. till kroppen, men äfv. i allm. bet. (colour, motion, Voice etc.; in health, till hälsan), matt. ^-minded, a. andligt svag, svagt begåfvad till förståndet, ei. till viljan: vankelmodig, klen-modig. ^-mindedness, s. andlig svaghet; klenmodighet. ~neSS, -nës, s. svaghet; kraftlöshet; ~ of mind, förståndssvaghet. feebly, "i, ad. svagt; matt, med matt stämma.

feed, fed, 1. imp. o. pp. at fee. feed, fed, 2. va. (imp. o. pp. fed, fed) föda, nära äfv. biid.-, bespisa; mata äfv. i aiim. bet. särsk. mek.: en maskin, en ugn o. d., underhålla (t. ex. eld, vattentillgången i en dam etc.); fodra kreatur; föra i bet, valla; låta afbeta gröda, fält; vn. äta; föda sig, lefva (upon, på, af, äfv. biid.: on hope); beta, valla kreatur; blifva fet; s. foder (äfv. ett foder); bete; betesmark; föda; mål; mek. matning(t. ex. vatten åt en ångpanna); matarapparat (t. ex. tygtransportör på symaskin); ~ out, utfodra (utdela ss. foder: hafre etc.); ~ upon, äfv. biid. äta på, tära på (the mind)-, se vid. ofvan; ~ the eye with, låta ögat fråssa af, njuta af anblicken af; to lead one's flock to "w. föra sin hjord på bet; a general si. stort kalas, »notvarp»; to be off one's eg. om kreatur rata fodret, si. hafva matleda. (Anm. i många tekn. sms. betyder

matar-, ss. ^-apparatus, ~-cock, ~-pipe, etc.). ~-bag, s. hässtornister. ~-engine,jfr donkey, sms. head, s. ångm. själf reglerande matarcistern för vatten till ångpannan; gjut. gjuthufvud. ~-heater, s. ångm. förvärmare. ~-m0ti0n, s. den del af en maskin som håller matarapparaten i rörelse. ~er, -ur, s. en som närer, föder etc., underhållare, äfv. biid. underblå-sare; matare äfv. biid.; boskapsgödare; ätare jfr ex.; vattentillopp el. reservoar som underhåller en hufvudränna: tillflöde, bilcanal, biflod; jämv. bibana; gruf. sidogren af en malmåder; a gross (huge) nu, frossare, storätare; a high gur-mand, läckermun. ^ing, -ing, prt.; s. matande; foder; förplägning; bete(sland); a. i sms. matar- (jfr anm. under feed). ~ifig

-bottle, s. diflaska. ~ing-h0USe, s. F mätställe. ~ing-StllffS, s. pl. foderämnen, feel, fel, va. (imp. o. pp. felt, felt) känna kroppsligt o. allmänt; förnimma, erfara, »få känna (på)»; känna på (taga på för att undersöka); fatta, inse; vn. känna,hafva känselförnimmelser ei. känslor: (med adverb) vara... stämd, känna sig... (sinnad), jfr ex.; känna sig: befinna sig, »må» (better etc.); kännas (genom känseln uppfattas, jfr ex.); S.)Js känsla, känsel, känselförnimmelse; intryck på känselsinnet (huru ngt kännes), jfr ex.; she felt his death very much, hon tog sig mycket nära af hans död; ~ much about, fråga efter, »sentera», bry sig (mycket) om; ~ one's ground, biid. »se hvar man är hemma», se efter »hur landet ligger», »känna sig före»; nu one's self (med tonvigt på sista ordet), komma till sans igen. »känna igen sig igen»; ~ (one's self) cold, känna

sig frusen; one's way, famla, trefva

sig fram, bild. »känna sig före» (about, angående); ~ all of a tremor, (känna sig) skälfva i hela kroppen; ~ ashamed (grieved), skämmas (vara ledsen); ~ certain, ~ sure, vara öfvertygad, vara säker; ~ kindly to, känna sig välvilligt stämd mot; hysa välvilja för; I ~ terribly about it, jag är förskräckligt ledsen däröfver; it n»s soft (äfv. the of it [t. ex. the cloth] is soft), det kännes mjukt; ^ after, känna efter, famla efter; ~ for, hafva medlidande (sympati) med, känna deltagande för; känna efter, jfr föreg.; ~ with, sympatisera med. ~er, -ur, s. en som känner; zool. antenn, känselspröt, trefvare äfv. biid.: ngt (anmärkning, yttrande, tidningsartikel etc.) hvarmed man »känner sig före» (to throw out a nu). feeleSS, fè'lés, a. utan arvode etc., jfr fee. feeling, fè'ling,^r£.; a. begåfvad med känsla, som har lifliga känslor, känslig, känslofull, sympatetisk; vitnande om känsla, uttryckande känsla; tilltalande känslan, rörande; s. känsel; känselförnimmelse; känsla i alia bet. (for, för; in the heart; of pride, of sorrow etc.; towards a person, för, ei. i afseende på ngn), stämning; känslighet; a ~ against, en misstämning (t, ex. i allmänna opinionen) mot.. .; the nu was strong upon hirn that, han hade en stark känsla af att...; good nu, takt; välvilja; I had a nu (as if) that..., jag kände på mig att...; a man of en man med känsla; to be possessed of nu, ega (mänskliga) känslor; to speak with tala med känsla. ~ly, -li, ad. med känsla; varmt, feet, fèt, s. pl. af foot; fifteen ~ high, femton fot hög; to fall at the ~ of (at one's nu), falla till ngns fötter, falla ned för ngn. ^-washing, s. fottvagning. ^less, -lës, a. fotlös. feeze, fez, va. Skoti. vrida; se vid. feaze. feign, fan, va. uppdikta; låtsa, föregifva; hyckla; förställa, förvända stil; vn. förställa sig, hyckla, låtsa (to be, sig vara); ~ to be asleep, ~ sleep, låtsa sig sofva; ~ sickness, låtsa sig vara sjuk. ~ed, -d, pp.; a. låtsad, förstäld, falsk; ~ attack, skenanfall; in a ~ hand, med förvrängd stil; under a ~ name, under falskt (ett uppdiktadt) namn. ^edneSS, -ëdnës, 5. egenskap att vara låtsad, uppdiktad ete.; falskt utseende, osanning, falskhet. ~er, -ur, s. låtsare, uppdiktare, hycklare. ing, -ing, prt.; s. låtsande, hycklande; förställning, falsk förevändning, feint, fant, s. fakt. skenanfall, fint, äfv. biid., list, falskt sken; a. † falsk, låtsad; vn. göra en fint, göra skenanfall.

<*>: note, o: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.flurried

F Talspråk. 446 P Lågt språk.

fluxatio»

feize, se feeze.

felanders, fel'andurz, sefilanders. feldspar, fëld'spår, s. min. fältspat; common vanlig kalif ältspat, ortoklas; glassy glasig fältspat, sanidin.

feldspath, fëid'spath, s. se föreg. ~ie, -Ik, ~OSe, -'os, a. fältspatsartad, innehållande fältspat, fältspat-, felicitate, fèlis'itàt, va. göra säll†; lyckönska, gratulera (on, med anledning af, till); a. † säll. felicitation, -tàsjun, s. lyckönskan, felicitous, fèlis'itus, a. lycklig, lyckad; glädjebringande; välsignelserik; lyckosam. ~ness, -nës, . feil, fèl, 2. s. fäll, skinn (oftast i sms. ss.: wool fällsöm; slutända i väf (sista inslaget); va. fälla in, vika söm. ~(-)monger, s. skinnhandlare som handlar med fårskinnsfällar ; bundtmakare, fällberedare. ~er, -ur, (1.) S. fällsömapparat på symaskin. feil, fel, 3. 5. fält † ; Eng. prov. (jfr »fjäll»)

stenbacke, »backar och bärg». feil, fèl, 4. imp. af fall; va. fälla träd; fälla till marken, slå ihjäl en oxe: S. bärg. fina malmpartiklar som falla igenom sål-let. ^able, -abl, a. som kan fällas. ~er, -ur, (2.) s. en som fäller etc.; timmerhuggare, vedhuggare; (3.) P uttal af felloic. 'V/ing, -ing, prt.; s. fällande (t. ex. of an oak), hygge. ~ing-axe, s. skogsyxa. fellness, fëFnës, s. grymhet, vildhet, felloe, fèrö, s. sefelly, 2. fellow, fèrö, s. kamrat, stallbroder, medbröder, meddeltagare (of, i); (jäm)like; F »karl», »gynnare», »individ», (mansperson i allmht (någon gång äfv. om kvinna); simpel karl, »karlslok», »slyngel» ; »like», »make», ett af två ting som höra ihop, pendant, motstycke; hane †; ledamot af ett (lärdt) samfund; univ. graduerad akademisk stipendiat (: »docent»); Am. medlem af styrelsen öfver ett college; he is not a to do that, han är icke den som gör det; these gloves are not dessa handskar äro icke maka; I have lost the jag har tappat maken; fine vacker (ståtlig) karl; good hygglig karl; godmodig, beskedlig karl; treflig sällskapskarl; odd

underlig kurre, jfr vid. under odd; the old (F)^, hin håle; poor fattig karl; stackare; medlidsamt stackars karl; a pretty en vacker karl; iron, en ljus pojke.

(Anm. I de många sms., hvaraf här nedan blott de vanligaste kunna upptagas, uttrycker ~ kamratskap el. likställdhet ; ofta: sam-, med-.) "ubeing, se ^,-creature. ^-Citizen, s. medborgare, medlem af samma kommun. clerk, s. kontorskamrat. "w-COmiTlOner, s. med-egare af en common, jfr d. o.; medlem af samma kommun; Cambr. univ. (förmögnare) student som spisar vid samma bord som the fellows; univ. si. tom butelj. ~-C0Untry-man, s. landsman. ~-Craft, s. frimurare af andra graden. ~-Creature, s. medva-relse; medmänniska, ens nästa, ^-feeling, s. medkänsla, sympati; gemensamt intresse †. ~-heir, s. medarfvinge, sam-arfvinge. ~like kamratlig. ~-pren-tice, s. medlärling. kamrat i »läran». ~ -scholar, s. skolkamrat, ^-servant, s. medtjänare. ~-S0ldier, s. vapenbroder. ~-SUfferer, s. medbröder i lidandet, olyckskamrat, ^-traveller, s. medresan-de, reskamrat. ~-W0rkman, s. yrkesbroder. ~leSS, -lès, a. makalös. ~ly †, -li, se oj-like. ~ship, -sjip, s. kamratskap; samdelaktighet, gemenskap, samvaro; umgänge; likställdhet; lag, bolag; aritm, bolagsräkning; Eng. univ. en fellow's ställning, plats, förmåner (särsk. stipendium : »docentstipendium»); va. upptaga till medbröder; good sällskaplighet;

hygglighet. ~ship-porter, s. medlem af det privilegierade bärarskrået i London City.

felly, fel'i, 1. ad. grymt, vildt, barbariskt, felly, fèri, 2. s. (pl. -lies, -z) hjuiiöt. felmonger, se fellmonger.

felo-de -Se, nyare lat., fè'lodèsè, S. jur. själf-mördare.

felon, férèn, -un, s. grof brottsling (jur. jfr f>*y), missdådare; med. fingerböld, fulslag; a. ondskefull, elak, arg; förrädisk. ~ -WOrt, s. bot. en art trollbär (Solanum). ^iOUS, -lo'nius, a. (svårt) brottslig, skänd-lig, nedrig; jur. skeende af argt uppsåt. iOUSly, -lo'niusli, ad. af argt uppsåt. iousness, -lö'niusnës, s. svårt brottslig-beskaffenhet, full uppsåtlighet. ~ry, -ri, s. skara brottslingar; deporterade som kvarstanna i Australien efter strafftidens slut. -i, S. (pl. ~ieS, -iz) feod. lag.

vasalls brott mot länsherrn hvarigenom länet förverkades; Eng. jur. förr brott som medförde förverkande af land och gods; numera Urbota brott.

felsite, fel'sit, s. min. felsit, tät fältspat.

k: fate, A: far, å: fall, a: fat, k: fast, è: mete, è: met, |: her, i; fine, 1; fin, i: fir,fluxibility

% Mindre brukligt. 447 † Föråldradt.

flying-fish

felspar, felspath, etc. se feldsp... felt, felt, 1. imp. o. pp. feel. felt, felt, 2. s. filt; filthatt; fäll †, jfr feil, 2.; va. filta, valka ull ; bekläda (t. ex. en ångpanna) med filt; vn. filta (ihop) sig. —Carpet, 5. filtmatta. —cloth, 5. filt. —grain, s. märgstrålar i ved, fibrernas riktning vinkelrätt mot årsringarna. —hat, s. filthatt. —maker, s. fiitmakare. —sheet,

S. filtduk utan ända i pappersbruk. —sole, s. filtsula. ~er, -ur, s. filtare; va. se felt. ~ing, -mg, pvt.; s. filtande; filt ss. ämne; träs klyfvande efter märgstrålarna. ~re, -ur, s. filtkyller. felucca, feluk'a, s. feluck (fartyg med åror och

latinsegel i Medelhafvet).

felwort, fePwert, s. bot. en art gentian (Swer-

tia perennis). female, fè mài, s. zool. hona; F kvinna, fruntimmer, ofta halft föraktligt: kvinf olk; bot. honstånd, honblomma; a. tillhörande honkönet, äfv. bot. hon-(fioioer); kvinno-; kvinlig; ~ child, flickebarn; ~ hemp, honhampa; ~ rhyme, verskonst kvinligt (tvåstafviga rim; ~ screw, skruf mutter; ^ servant, piga, tjänsteflicka, femalize, -måliz, va. göra kvinlig. fem(m)e, fr., fem, s. jur. blott i sms. kvinna, —covert, s. jur. gift kvinna. —SOle, s. ogift kvinna; ~ merchant, kvinna som idkar egen affär (handel), femerell, fëm'urël, s. ventilations- (ei. rök-)

huf, -hatt på ett tak. feminal, fem'inal, a. kvinno-, kvinlig. ~ity,

-'iti, s. kvinlighet. femineity)fc, fèminèlti, s. kvinlighet; egenskap att vara af kvinnokön, feminine, fëm'inin, a.

kvinlig; kvinligt öm, mild, svag etc.; vek, veklig, omanlig; gram. feminin; ~ gender, gram. femininum. —

ness, -ës, femininity -' it i, se femineity. femora, iat., fëm'érå, 5. pl. af femur, iat.,

-mur, s. anat. höft, lår. -ral, a. hörande till höften ei. låret, fen, fen, s. is. i sms. kärr, sumpmark, myr, mosse; sjukdom på humle; P sköka. oj -berry, s. lok. tranbär. —Cress, s. bot. vattensenap (Nasturtium), —cricket, s. zool. mullvadssyrsa (Gryllotalpa vulgaris), —duck, 5. zool. skedand (Anas clypeata). I Oj- fowl, 5. kärrfågel (allmän benämning), oj \ -gOOSe, s. zool. grå-(ei. vild-)gås (Anser ferus). —land, s. sidländ trakt, sump-trakt.

fence, fens, s. hägn, värn, skydd, försvar; stängsel, hägnad: gärdesgård, staket, plank, häck, o. d.; fäktning, fäktkonst; bild. Ordfäktning; tekn. anslag (på ett verktyg, I t. ex. hyfvel); P tjxif gömmare ; P gömställe |

för tjuf gods; va. skydda, värna; om-, inhägna (: ~ in, ~ round); bild. afvärja, parera med skäl o. bevis; vn. gärdsla; skydda sig; parera, fäkta; sport, sätta öfver stängsel; biid. göra undflykter, ej vilja utmed svaret; ring oj, hägnad rundt omkring en egendom"; coat of oj, pansarskjorta; master of oj, se fencing-master; to be on the oj F, hålla sig neutral is. i politiken, intaga en af vaktande ställning; oj a court, förr i konungens namn öppna parlaments- ei. domstols-session; oj the tables, Skoti. kyrk. högtidligen varna nattvardsgäster; ~ off, afvärja, parera, äfv. se följ.; ~ up, afstänga med gärdesgård o. d. ~man, s. Am. en som intager en neutral ställning mellan de politiska partierna, jfr ofvan ex. —month, s. jur. förbjuden tid för jagt. Oj- pale, —post, s. staketstolpe, -spjäla, gärdesgårdsstör. —roof, s. mil. skyddstak. —wall, s. ringmur, stengär-desgård. ~leSS, -lès, a. ohägnad; ej skyddad, ovärnad; öppen. ~r, -ur, s. fäktare; fäktmästare; sport, häst som kan sätta öfver stängsel, fencible, -lbl, a. som kan försvaras; duglig till försvar; landtvärns-; s. landtvärnsman; pl. landtvärn, milis (trupper blott för fädernejordens försvar). fencing, -ing, prt.; s. inhägnande; is. Am. gärdsel, material till hägnader; (större länga af) stängsel; (florett-, värj-) fäktning, fäktkonst; parerande; ~ academy, se~ school; oj foil, florett; ~ glove, fäkthandske; ~ master, fäktmästare; ~ school, fäktskola. fend, fënd, va. afvärja; parera (äfv. med off); bära af, hålla fri (a boat, äfv.: »tagatörn»); vn. värja sig, parera. ~er, -ur, s. af-värjare, parerare; ngt skyddande, särsk. kamingaller, sprakgaller; sjö. fender, fri-hult; sjö. lösbord; banrödjare på lokomotiv. ~er-bolt, s. sjö. bult med rundt hufvud. ~er-post, s. järnv. hinderpåle. ~er-Stop, s. järnv. stängkloss, stängbom. fenestral, fënës'trål, a. fönster-; s. fönsteröppning täckt med duk ei. d. i st. f. glas. fenestrate, -trät, a. naturv. fönsterlik, försedd med genomskinliga fläckar, fenestrated, -tråtëd, a. byg. försedd med fönster. fenestration, -tra'sjun, s. byg. fönstrens anordning. Fenian, fe'nian, s. fenier (medlem af ett hemligt irländskt revolutionärt förbund) ; a. tillhörande fenierna; o, fire, se liquid fire under f. fenks, fëngks, s. återstod af hvalfiskspäck. fennec, fën'èk, s. zool. en afrikansk hundart

(Canis zerda). fennel, fèn'èl, .<?. bot. fenkål (Fceniculum

vulgäre). ~-flower, s. tot. svartkummin

(Nigella sativa). ~-giant, s. bot. se ferula. —-seed, s. fenkål (krydda). —-water, s. farm. fenkål svatten. fennish, fen'isj, a. sank, sumpaktig, träsk-artad. fenny, fën'i, a. sank, jfr föreg.; rik på kärr; som finnes (växer ei. bor) i kärr, i sumpiga trakter, fent, fènt, sprund på ett klädesplagg, fenugreek, fen'ugrek, s. bot. en klöfverväxt

(Trigonella fænum Græcum). feod, fud, etc., se feud, etc. feoff, fëf, s. jur. län på tjänst (jfr fief den vanligare formen); va. beläna. —ee, -e (--')> s. låntagare, innehafvare af län mot tjänst, —er, —Or, -ur, s. belänare, länsherre. —ment, -mënt, s. förlänande, belåning.

feral, fe'ral, a. förvildad växt ei. djur. feretory, fër ëturi, s. relikskrin; helgonskrin.

ferial, fe'rial, a. hörande till helgdagar,

fridagar; ur kyrkans synpunkt hörande till sockendn gar. ferine, fe'rin, a. vild eg. om djur; s. rofdjur (äfv. —

beast). — neSS, -ës, s. vildhet, vildt tillstånd.

Fering(h)ee, fërlng'gè, s. Ind. frank, europé

(bland muhammedanerna).

ferment, fe'rment, s. jäsämne; jäsning äfv. biid.; vn. (--') jäsa, äfv. biid.; va. bringa i jäsning; to be in a (state of) —, vara i jäsning, äfv. biid. —-Oiis, s. pl. flyktiga oljor uppkomna genom jäsning, —ability, -abil'iti, s. jäsbarhet. —able, -'abl, a. jäsbar, som kan komma i jäsning, —al †, -'ål, se native. —ation, -a'sjun, s. jäsning &fv. biid. —ative, -'åtiv, a. orsakande jäsning; jäsnings-; s. jäsmedel. —ative-ness, -'åtivnés, s. egenskap att kunna orsaka jäsning. —escible, -ës'ibl, s. ämne som kommer i jäsning när det bringas i beröring med ett annat jäsande ämne. —ing, -'ing, prt.; s. jäsning; a. i sms. jäsnings-, jäs- (vat, kar; etc.). fermillet †, fë'rmilët, s. spänne.

fem, fèrn, s. bot. bräken (växt af ordn. Filices), ormbunke. —-Owl,s egoat-sucher. —-seed,

S. ormbunksfrö (sporerna af ormbunkar). ~ery,

-uri, s. ormbunksnår; anläggning med (prydnads-)ormbunkar; växthus, ei. -rum inom hus med ormbunkar. —tide, -tikl, s. prov. fräkne, solfläck. —y, -i, a. bevuxen med ormbunkar; bräkenartad. ferOCiOUS, ferö'sjus, a. vild, grym; hotfull;

— animal, rofdjur. —neSS, -nës, se föij. ferocity, fërès'iti, 5. vildhet, grymhet, obändig häftighet, ferrandine, fër'åndin, s. ett slags halfsiden

med ylle.

ferrate, fër'åt, s. kem. järnsyresalt. ferrean, fër'ëån, ferreous, -ë&s, «. af järn,

järn-; järnartad. ferrel, fër'ël, se ferrule. ferret, fër'ët, 1. s. florettsiike. —-ribbon, s.

florettband. ferret, fër'ët, 2. s. zool. iller, vesla (Mustela putorius); tekn. giastiiiv. häftjärn; va. jaga upp ur ett gömställe, uppspåra, snoka upp (äfv. — out)-, — e?/es, vesleögon,skarpa ögon (: »falkögon»), —er, -ur, s. uppjagare, »spårhund», förföljare, ferriage, fër'iådj, s. färjpengar.

ferrie, fer'lk, a. kem. järn- (ingående med en atom);

— acid, järnsyra; — oxide, järnoxid; native — oxide, min. se hæmatite.

ferricyanide, fërisi'ånid, s. kem. järncyanid;

— of iron, tekn. Turnbulls blått; — of potassium, kem. kalium järncyanid, rödt blodlutsalt.

ferried, fërid, imp. 0. pp. af ferry, ferrier,

; -lur, s. färjkarl.

I ferriferous, fèrif'årus, a. järnhaltig.

I ferro- (lat. kasusform), fer O, i sms. vetensk. termer

järn-, —-Cyanate, -'--, s. kem. järncyan-förening. —-cyanic, --'-,«.— acid, järn-cyanvätesyra. —-Cyanide, -'--,.9.kem. järn-cyanur; — of iron, kem. järncyanidcya-nur, tekn. pariserblått; — of potassium, kem. kaliumjärncyanur, gult blodlutsalt, —type, s. fotografi på järnplåt. —US,

fer'us, a. kern. järn- (ingående till mindre del än hvad ferrie angifver); — oxide, järnoxidul;

— sulphate, kem. svafvelsyrad järnoxidul, tekn. järnvitriol; — sulphide, kem. svafvel-järn.

ferrugineous, fërudjin'ëus, se föij. ferruginous, fëro'djinus, a. järnhaltig (earth, loater); rostig; rostfärgad, rostbrun, ferrugo, lat-, fëro'go, s. rost(färg); rost

(af svamp orsakad sjukdom) på växter.

ferrule, fër'ol, s. sammanhållande (järn-, metall-)ring, skoning; doppsko; ångm. klamring, bussning. —- drill, s.

drillbåge. ferrumination, fëruminå'sjun, s. lödning.

I ferry, fër'i, s. (pl. -ries, -z) färja; färjställe,

I färjstad; jur. färjrätt; va. (imp. o.pp. -ried, -d) färja ngn öfver (over a river). —boat, s. färja, —-bridge, s. flygbrygga, —man, s. färjkarl.

I fertile, fe'rtil, fe'rtil, a. fruktbar &fv. bot., bördig; biid. rik (in, of, på), is. rik på utvägar, uppfinningsrik, fantasirik; — in promise, löftesrik. —neSS, -nës, s. se följ. fertility, -til'iti, s. fruktbarhet äfv. bild. (t. ex. of imagination; of invention: uppfinningsförmåga). fertilization, -iza'sjun, s. fruktbar görande; bot. fysiol, befruktning. fertilize, -lz, va. göra fruktbar afv.

aiim.: produktiv; befrukta; tillföra jorden växtnäring, göda åker. fertilizer, -lziir, s. fruktbargörare; fruktbargörande medel, is. (artificielt) gödningsämne, fertilizing, -izing, prt.; a. fruktbargörande; riktande jorden, tillförande jorden växtnäring, gödande.

ferula, lat., fer'ula, s. bot. jättefenkål (en um-bellat, Ferula Communis); färla †; de östromerska kejsarnes Spira. ^CeOUS, -la'sjus,

a. rörlik (plant).

ferule, fër'ül, 5. färla (liten käpp [lineall att gifva handplagg med); stundom i st. för ferrule ; V a. låta smaka färlan, gifva handplagg ei. smäll.

fervence †, -ney, fë'rvëns(i), s. biid. värme, glöd, nit, ifver; innerlighet, andakt.

fervent, fe'rvënt, a. varm, het; ofta biid., jfr föreg, »brinnande» (desire, etc.; in spirit, »i andan» bibi.), glödande; ifrig (to, på, att). ~ness, -nës, s. se fervency. fervescent, fårvës'ënt, a. blifvande varm (het).

fervid, fl'rvid, a, het, sjudande,brännande; oftast biid. varm, »brinnande», ifrig, nitisk. ~ness, -nës, s. hetta; värme oftast biid., jfr fervency.

fervour, fe'rvur, s. hetta; oftast bild. värme, »glöd», varmt nit, brinnande ifver is. i religion; brinnande andakt.

Fescennine, fës'ënin, a. rom. antik, fescen-ninsk; själfsvåldig, »fritt» gycklande, »grof» eg. om vers; s. rom. ant. fescenninsk vers.

feSCUe, fës'ku, s. pekpinne; poet. plectrum†; se vid. grass; va. † peka för åt skolbarn. ~-graSS, s. bot. svingel (Festuca).

fesse, fes, S. her. tvärbjälke vågrätt öfver midten

af vapenskölden, upptagande mellersta tredjedelen af dess höjd; parted per se fd. ~-polnt, S. her. midtpunkten af en vapensköld. ~d, -t, a. her. omsköid delad (vågrätt) två gånger, försedd med tvärbjälke.

festal, fes'tal, a. festlig, glad dag, tillställning, etc., jfr festival.

fester, fës'tur, vn. bulna, vara sig, blifva elakartad om sår, biid.: blifva alt värre, taga öfverhanden, gripa omkring sig; va. förorsaka bulnad hos; nära, fostra ondska o. d.; s. varsår; biid. rötsår, plåga, fördärf. ~ing, -ing, prt.; a. gripande omkring sig »som en kräfta»; s. se följ. ~ment, -mënt, s. (ett rötsårs) gripande omkring sig; rötsår, jfr fester, s.

festival, fës'tivål, a. festlig, full af festglädje, festglad måltid o. d.; s. fest, högtidlighet; årsfest; helg. festive, -tiv, a. se föreg. a. festivity, -tiv'iti, s. högtidlighet, fest; minnesfest; festglädje, feststämning; lifvad sinnesstämning, munterhet, festivous -vus, a. se festival. festOOn, fësto'n, s. feston, hängande blomsterslinga,-kedja; va. pryda med ei. forma i festoner. ~y, -i, a. festonlik; feston-, fet †, fët, (1.) s. stycke, lapp; (2.) va. se fetch. fetal, fe'tal, a. foster-, fetch, fëtj, va. hämta, gå efter (: go and run and skaffa; bringa; taga (fram etc., jfr ned. ~ med prep.); si. taga, göra verkan på, »knipa» publiken; i vissa sammanställningar (jfr ned. ex.) göra, verkställa; uppnå, komma till; inbringa, betinga ett pris; återbringa till sans (äfv. ~ to)-, sjö. ligga upp till ngn viss punkt; vn. förflytta sig, komma, sjö. ligga upp, jfr ofvan; s. (1.) fint, konstgrepp, knep; (2.) ngns spöke, varsel; ~ and carry, apportera; »stå på tå» för ngn, vara ngns »passopp»; ~ the anchor, lätta ankaret; ~ blood, få fram blod, få blodet att rinna; ~ a blow (stroke), gifva ngn ett slag; ~ a bound (leap), taga ett skutt; ~ one's breath, återfå andan, draga ett djupt andetag; ~ a compass (round, turn), göra en omväg; ~ a groan (sigh), draga en suck; ~ a pump, slå an en

pump (slå vatten i pumpen, så att den »tar»); f way, sjö. hafva spelrum, spela (vara lös); ~ away, taga (bort) med sig, afhämta, bortföra; ~ down, hämta etc. ned, taga ned; jagt. »plocka ned»; bild. förödmjuka; ~ off, bortskaffa, jfr ~ away, f out, hämta, taga, draga, locka, »plocka» fram; bringa i dagen; ~ over, äfv. bedraga, föra bakom ljuset, öfverlista; ~ to, va. jfr ofvan; Vn. kvickna vid efter en svimning; ~ Up, upphämta, taga upp, fram; upphinna, komma fatt (äfv. ~ up with); taga igen förlorad tid; tvärstanna. candle, s. »dödsljus» (lyktgubbe). ~er, -ur, s. hämtare, an-skaffare etc. fëte, fr., fat, s. fest; va. »fetera», fira; hedra

med en fest. fetich, fe'tisj, s. fetisch. ~ism, -lzm, feti-

Cism, -tisizm, s. fetischdyrkan. feticide, fe'tisid, s. med. fosters dödande;

jur. fosterfördrifning, fetid, fëtfid, fe'tid, a. stinkande. ~neSS, -nës, 5. egenskap att vara stinkande; stank.

fetiferous, fëtifurus, a. frambringande ungar, fruktsam, fetish, se fetich.

fetlock, fët'lok, S. hofskägg på hästar; kota

hvarpå hofskägget sitter; fotblack. ~ed, -t, a, försedd med hofskägg; bunden vid foten, fetor, iat., fe'tur, s. stank, fetter, fëtfur, s. fotboja, fotlänk; tjuder

uf v. i pl.; ofta pl. bojor afv. biid.; va. be-

lägga med fotbojor; tjudra; fjättra i aiim. bet., hämma, betvinga, lägga band på. ~-l0Ck, s. länklås; fotblaclc, -klamp. less, -lës, a. utan bojor, fri. fettle, fèt'1, va. Eng. prov. laga; ställa i ordning, tillreda, sköta om; tekn. afputsa; vn. småsyssla, stöka, pyssla med ngt; s. ordnande, iordningsställande. fetUS, iat., fe'tus, s. foster, lifsfrukt. feu, fu, s. Skoti. jur. län; frälseränta. ~ar,

-ur, s. innehafvare af feu. feud, fud, 1. s. fejd mellan slägter, blodshämd;

slägtförbund till fejd. feud, fud, 2. s. län (på tjänst). ~al, -al, a. läns-; feoåal-(system, jfr följ.); medeltids-. ~alism, -alizm, s. feodalsystem. ~alist, -ålist, s. anhängare ei. försvarare af feodalsystemet. ^ality, -al'iti, s. egenskap att vara feodal; feodalitet, länsförhållande; se vid. realism, ^alization, -ålizå'-sjun, s, jords förvandling till län. ^alize, -åliz, va. göra till län; göra feodal. ~ary, -åri, a. innehafd som län på tjänst; läns-; s. länstagare, vasall. ~ atary, -atari, ^atory, -åturi, a. innehafd som län, läns-, grundad på innehafvande af ett län; s. se nuary. ~ist, -1st, s. kännare af länsrätt, feuterf, fu'tur, va. fälla lansen, lägga lansen

i lansskon. feuterer †, fu'turur, s. hundvaktare. fever, fe'vur, s. med. feber äfv. biid.: febertillstånd, upphetsning; va. (oftast i pp.) förorsaka feber hos (: put ei. set in a upphetsa; intermitting low etc., se dessa ord; to have a (ei. the) to be in a hafva feber; in a ~ of expectation, i feberaktig spänning (förväntan); in a high med stark feber. bush, s. bot. se benjamin-bush. ~-few, s. bot. bertram (Pyrethrum [ei. Chrysantemum] Parthenium). ~-fit, s.

feberanfall. ~ -point, s. feberhetta; bild. en feberaktig

höjd af upphetsning, väntan o. d. ~-f00t, S. bot.

Triosteum perfoliatum; äfv. Pterospora Andromeda. ~-S0re, s. rötsår. ~-tree, s. bot. feberträdet (Eucalyptus globulus). ~-Weed, se eryngo. ~-W0rt, s. namn på åtsk. växter, ss. Gentiana lutea etc., se särsk. ~ -root. ~ed, -d, pp.; a. febersjuk; feberhet. ^ish, -isj, a. feberaktig äfv. bild. ishness, -isjnës, s. feberaktighet; lindrig feber; bild. feberaktig häftighet, oro, åtrå o. d. ~0US, -us, a. feberaktig; feber-artad, feber-; feberalstrande, gynnande febrar. ~y †, -i, se »uish. few, fu, pron. a. (komp. ~er, -ur; sup. ~est, -ëst) få; s. få (människor); (they were but) ~ and far betioeen, »tunnsådda», sällsynta, sällsporda (»det var ondt om» ...);

...s are af ... finnas ej många, det är ondt om ...; a några få, några; si. i svar »jo, något»; not a icke få, ganska många; a good ~ F, en ansenlig mängd; the fåtalet, minoriteten; the chosen (ei. select) de få utvalda; the first ~ days, de allra första dagarna; in poet. kortligen, i få ord; (a man) of ** words, fåordig, fewel †, se fuel.

fewer, fu'ur, komp. färre; no ~ than twenty,

ej mindre än tjugu, fewest, fü'ëst, sup. fåtaligast; s. (högst) få (människor); we were thirty at the vi voro minst trettio, fewmet, se fumet.

fewness, fii'nes, s. fåtalighet, ringa antal, fey, fi, 1. a. Skoti. nära döden (jfr sv. landskapsordet feg).

fey †, fà, 2. va. (jfr feja) upprensa ett dike. fez, fëz. s. fez, turkisk röd yllemössa utan

skärm, fiar, fè'ur, se feuar.

fiarS, fe'urz, fi'urz, s.pl. skoti. markegång(s-pris).

fiat, (lat.: må det ske), fi'at, s. jur. utslag, befallning.

fib, fib, 1. s. F (liten) osanning, (nöd)lögn; vn. F narras, tala osanning. ~ber, -bur, s. F en som narras, ^bing, -ing, prt.; s. F (farande med) osanning(ar). fib, fib, 2. va. o. vn. si. »trumfa på» (ngn), fiber, se fibre. ~ed, se fibred. fibre, fi'bur, s. naturv. etc. fiber, fin (kött-)tråd, tåga, bot. särsk. rottråd. ~d, -d, a. bestående af fibrer; försedd med fibrer. less, -lës, a. utan fibrer; utan rottrådar.

fibril, fi'brii, ~la, -'å (pl. ~læ, -è), 5. (dhmn.

ar fibre) fin fiber, tåga, bot. särsk. rothår. ~lated, -'àtëd, a. försedd ei. beklädd med (rot)hår. ~lose, -'ès, a, betäckt af hårlika bihang. "JOUS, -'us, a. bestående af små fibrer, tågig rot etc. fibrin(e), fi'brin, s. kem. fibrin, trådämne.

fibrinous, -us, a. af fibrin, fibrinartad. fibrO-, fi'bro, i sms. fiber-, tråd-. ~US, -brus, a. is. naturv. fibrös, innehållande fibrer, sammansatt af fibrer; trådig rot etc.; ~ fracture, min. metall, trådigt brott; ~ iron, trådigt, segt järn; ~ slab, konstgjordt trä. ~usness, -brusnës, s. trådighet, fibrös textur, fjbster, fib'stur, se fibber. fibula, lat., fib'ula, s. (pl. -Ise, -lè) spänne; anat. vadbenet, lilla benpipan; kirurgs synål. -lur, a. anat. fibular-, fiched, se fitched.

fickle, fik'1, a. ombytlig, ostadig, flyktig; föränderlig; vankelmodig, »oberäknelig»;

~ lustre, min. etc. skillerglaiis. ~neSS, -nës, s. ombytlighet, ostadighet, jfr föreg, fictile, fik'til, a. formad, modellerad; plastisk, bildbar; ~ art, se ceramic art; ~ earth, krukmakarlera. ~neSS, -nës, fic-tility, -'iti, 5. modellering; plastiskhet, bildbarhet, fiction, fik'sjun, s. uppdiktande, uppfinnande; uppfinningsgåfva; ngt uppdiktadt, is. dikt (bedräglig), saga, (blott en) »historia» ; diktning, skönlitteratur jfr ex.; jur. legal fiktion, antagande; prose 1'omanliteratur, prosadikt; a work of (prosaiskt) diktverk, roman. ~al, -ål, a. dikt-, diktad. ~ist, -1st, s. diktare, romanförfattare, fictitious, fiktisj'us, a. uppdiktad, inbillad, föregifven, overklig; fingerad; eftergjord, efterapad, oäkta (gem). ~neSS, -nës, s. egenskap att vara (blott) uppdiktad etc.; falsk framställning. fictive,fik'tiv, a. inbillad; föregifven; konstlad, låtsad, fictor, -tur, s. modellerare

i lera, vax o. d.

fid, fid, 1. vn. vippa upp och ned, vagga

fram och tillbaka, fid, fid, 2. s. trä- ei. metallstycke till stöd, sjö. sluthult; se vid. splicing-**; ** of tobacco, tobaksbuss. ~-hole, s. sjö. slut-(hults)gatt. fiddle, fid'1, s. fiol, violin; bot. en art syra (Kumex pulcher, äfv. ~-dock); pl. se bee, sjö.; F se **-de-dee; vn. spela fiol; F i bryderi ei. af sysslolöshet leka med ngt som man har i handen; fjanta; va. spela på fiol; to play first (the second) **, bild. spela förnämsta rollen (en underordnad roll, to, under en annan). ~-back, s. en fiols resonansbotten. block, sjö. fiolblock med en större och en mindre skifva, **- bridge, s. fioi-

staii. ~-case, s. fiollåda. ~-de-dee, -dë-

dè', s. o. interj. F dumt prat, dumheter! ~-drill, S. drillborrställning. ~-face, 5. si. (person med) insjunket ansigte. ~ -faddle, s. F lappri, dumt prat ofta S3. interj.; a. F fjäskande, fjantig, slarf-; vn. F prata dumheter. ~-head, s. sjö. böjning (ornament) på en galjon. ~-shaped, a. bot. omvändt äggrund med en inbugt-ning på hvardera sidan om blad. ~St(Ck, s. fiolstråke; F strunt, lappri, jfr ~ faddle; **sf prat! I care not a ~ for it, jag frågar ej en smul därefter. ~-String, s. fiolsträng. ~-W00d, S. »fiolträ» (af ett vestindiskt träd: Citharexylum melanocardium).

-år, s. fiolspelare; spelman; F slarfver, fjanter; Am. ett slags kräfta (Gelu-simus vocans); si. en sixpence; **'s money, lösslantar; resin, kolof onium,

stråkharts, fiddling, -mg, prt.; a. fjantig; struntaktig, lappri-; s. fiolspelning. fidejussion, fidëdjusj'un, 5. jur. borgen, fidejussor, -djus'ur, s. jur. löftesman, borges-man.

fidelity, fidël'iti, s. pligttrohet, trohet, trofasthet, trovärdighet.

fidget, fidj'ët, vn. oroligt röra sig hit och dit, ej kunna hålla sig stilla, vara (råka) i nervös oro; va. göra nervös, försätta i nervös oro; s. (ofta i pl.) orolig rörelse, nervös oro; to give the **s, to put in a **, se ofvan va.; to have (got) the **s, to be in a **, vara nervös, jfr ofvan vn. ~ineSS, -lnës, s. nervös oro. ~y, -i, a. nervös(t) orolig.

fiducial, fidu'sjål, a. tillitsfull; fast förtröstan; beroende på förtroende, förtroende-, fiduciary, -sjieri, a. se föreg.; äfv. betrodd med ngt; anförtrodd åt ngn; s. förtroendeman, depositarie; teol. antinomist.

fie, fi, interj. fy! ~ for shame, fy skaml skamligt! ~ upon ..., skam vare ...! (... you) fy skäms!

fief, fèf, s. län på tjänst, jfr fee o. feud.

field, fèld, S. fält i alla bet., särsk. mil., äfv. bild.;

mark; öppen jord: åker, äng; slagfält; malmfält, jfr coal-**; opt. synfält, jfr ned.; her. hela sköldens yta ei. del af en sammansatt sköld såsom grund för ett sköldemärke; sport, utpartiet i cricket; sport, alla hästarne (utom en, jfr ex.) vid en kapplöpning; alla deltagare i en jagt (hunt); vn. tillhöra utpartiet i cricket; sport. si. hålla (på alla hästarne) mot favoriten; va. fånga OCh kasta tillbaka bållen från utparti-ets sida; **for observation, fält (tillfälle) för iakttagelser; ** of action, fält (område) för ngns verksamhet, »bana», »fritt spelrum»; ~ of ice, (simmande) isfält, stort platt drifisstycke; ~ of (ei. in) view, ** of vision (opt.), synfält; to back (bet, lay) the **, sport, hålla (vad) mot en häst; to keep the **, mil. hålla fältet äfv. bild., fortsätta fälttåget; to take the **, mii. draga i fält, börja ett fälttåg (against, mot); to back (bet, lay) (a horse, bild. äfv. om täflan i aiimht) against the **, hålla på (en häst) mot alla de andra; I will back him against the ** to do it, jag vill våga hvad som hälst på att han går i land därmed; to drive from the **, eg. drifva från banan; äfv. allm. bild. »slå Ul* brädet», uttränga medtäflare; in the ute på marken (på egorna, på åkern, äfv. in the **s); i fält; in the open **(s), på fria fältet; to bring (put) into the **, uppställa en armé i fält; to beat off (el. out of) the **, slå en fiende ur fältet, i grund besegra, äfv. bild., jfr ofvan to drive fluxatio»

from the to be left dead on the »blifva på platsen». (Anm. i många sms. mil. termer betyder fält-, tillhörande arméen i fält ei. fältartilleriet, ofta: rörlig, transportabel, »lätt»), ^-allowance, s. mii. fälttraktamente. artillery, 5. fältartilleri. ~-ba!m, s. bot. åkermynta (Mentha arvensis); kattmynta (Nepeta Cata-ria). ~"basil, S. bot, namn på flere arter timjan (Thymus). ~-bed, s. fältsäng, tältsäng. ~-book, s. landtmätares anteckningsbok för oj-notes. ^-Capstan, s. handvind, ha-spel. ^-colours, s. pl. mii. landtm. liten fana till rättning ei. beteckning, riktfana. ~ -cricket, zool. ett slags syrsa (Gryllus campestris). ~-day, s. mil. fältmanöver-(dag); biid. »stökdag»; »galadag». ~-duck, s. zool. lilla trappen (Otis tetrax). ~-equi-page, 5. mii. fäitutrustning^ tross. ^exercisen- mii. exercis på öppna fältet, manöver. are,-får (F fèl'får),s. zool. snöskata, björktrast (Turdus pilaris). ~-forge, s. fältsmedja. ~-gate, s. grind. ~-glaSS, s. (fält)kikare. ~-gun, se ot-piece. ~-hand, s. Am. jordbruksarbetare. madder, . ~-mOUSe, S. zool. allmän benämning på flere arter åkerråtta; short-tailed se o>-vole. ~ -notes, s. pl. anteckningar gjorda på stället vid fältmätning. ~-0fficer, s. mii. regementsofficer (öfverste, öfverstelöjnant, el. major). ~-pieCe, s. art, fält(artilleri)pjes, fältkanon. ~-preacher, s. fältprest; en som predikar på öppna fältet. ~-preacll-ing, s. predikan i det fria. ~-rOCket, s. mii. krigsraket. ~-Sport, s. kroppsöfning, idrott, sport i det fria (jagt o. d.). ~-Staff, s. art. förr luntstake. vole, s. 7.001. åkersork (Lemmus agrestis). ~-W0rk, s. landt-mät. ingeniör, geoi. etc. arbete utom hus, på fria fältet; fort. mii. fältverk, pl. (fortifikatoriska) fältarbeten. ~er, -ur, s. en af utpartiet i cricket. ~ing, -ing, s. bållens fångande ei. hejdande i cricket. fiend, fènd, s. (döds)fiende, hätsk fiende; ond ande, djäfvul; djäfvulskt elak människa. ""like, se f^ish. ~flll, -ful, a. djäf-vulsk, stygg, arglistig, illfundig. ~ ish, -isj, a. djäfvulsk, elak, ondskefull. ~ish-neSS, -isjnès, s. djäfvulsk elakhet, fierce, fèrs, a. rasande om vilda djur, äfv. stormar etc., ytterst våldsam, häftig, obändig, trotsig; bister, sträng; vild(sint), grym. ~neSS, -nes, s. häftighet, obändighet, våldsamhet; grymhet, vildhet, fieri-facias, lat., fi'urifa'sjias, s. jur. utmät-ningsutslag.

fieriness, fi'urines, s. hetta; hetsighet; eld, liflighet.

fiery, fi'uri, a. af eld, eld-; förtärande som en eldslåga; brännande; het, brinnande; hetsig, hetlefrad, häftig; eldig (t. ex. häst), liflig; poet, som gått genom eld, skarp. ~Cr0SS, .<?. skoti. »budkafle». ~-f00ted, a. poet. snabbfotad. ~-llOt, a. glödhet; biid. eldig, sjudande af ifver, fi. fa., fi'fa, jur. si. forkortn. af fieri-facias. fife, flf, S. mus. pipa (enkel flöjt utan klaffar); VII.

o. va. blåsa, spela på pipa. ~-major, s. befälhafvare för piparne på ett engelskt regemente. ~-rail, s. sjö. nagelbänk kring masten. -ur, s. is. mii. pipare, fifteen, fif'ten, räkn. femton; s. tecken för femton; ~ puzzle, femtonspelet (läggspel

med 15 numrerade träbitar). ~th, -th, a. femtonde ; s. femtondedel; mus. se double -octave.

fifth, fifth, räkn. femte; s. femtedel; mus.

kvint. ~ly, -li, ad. för det femte, fiftieth, fiftieth, räkn. femtionde; s. femtiondedel. fifty, -ti, räkn. femtio; s. tecken för femtio, fig, fig, 1. s. si. förk. figure; infill i

full stass, i full paryr; va. utstyra, fig, fig, 2. s. fikon, se äfv. oj-tree; fikonvårta i strålen i hästfoten; F strunt, f nask; Am. en liten bit töbak; va. † håna med en viss fingeråtbörd; sätta ngt i hufvudet på ngn; a ~ for ..., strunt i ...; I don't care a ~ for ..., jag bryr mig icke ett dugg om in the name of the Prophet F, »jag har väl aldrig hört ngt så galet!» ~-apple, s. en äpplesort. ~-Cake, s. fikonkaka (af fikon och mandlar). ~-eater, S. zool. fikonfrätare, trädgårdssångare (Sylvia hortensis). leaf, s. fikon(a)löf. o* -marigold, s. bot. isört (Mesembryanthe-mum). ~-pecker, se ~-tree, s.

bot. fikonträd (Ficus carica m. fl. arter). ~W0rt, s. bot. flenört (Scrophularia, is. (: common ~) S. nodosa), fight, fit, vn. (imp. o. pp. fought, fot) fäkta, kämpa, slåss, strida (against, mot; for, för; about, Over, Om; U)ith, med vapen, motståndare); va. (ut)kämpa en strid; tillkämpa sig, jfr ex.; bekämpa, strida mot, slåss med; strida för (a cause)-, låta kämpa (cocks)-, manövrera under strid (one's ship, gun)-, s. fäktning (: slag), strid, kamp; slagsmål; sjö. förr skanskläde; ~ an action, ~ a battle, leverera batalj; ~ one's battles over again, lefva upp i minnet af sina gamla bedrifter (omtala dem); ~ the (ei. a) good bibi. kämpa den goda kampen, en god (trons, rättfärdighetens) kamp (och »stå fast till änden»); ~ the

tiger, si. ge sig i spel med spelare till yrket; ~ one's way, bana sig väg med svärdet i banden, slå sig igenom fiendernas skaror, kämpa sig fram (äfv. bild.: in life, i världen); it out, utkämpa en strid till slut; hålla ut i striden, icke gifva sig (äfv. F ~ up)-, slita en tvist (med strid); ~ shy, »taga till harvärjan», »försigtigt» draga sig ur spelet; med of, »försigtigt» (: fegt, misstroget ei. d.) undvika; close strid på nära håll; handgemäng; free »städadt slagsmål»; running strid under marsch; sjö. strid under jagning; single envig; to have a slåss, vara i slagsmål; to shoio (synas) vilja slåss, visa tecken till motstånd, sätta sig till motvärn; full of stridslysten, brinnande af begär att mäta sig med fienden. ~er, -ur, s. en som kämpar etc., kämpe, stridsman; krigare; slagskämpe; fäktare. ~ing, -ing, prt.; a. egnad till strid, stridsduglig; strids-(coclc); s. kämpande; deltagande i en strid; kamp, strid; slagsmål; ~ man, slagskämpe, stridsman, krigsman; krigs-duglig karl; pl. till krigstjänst dugligt manskap. ~ing-field, s. slagfält. ~ing -gear, s. stridsutrustning, figment, fig'ment, s. påfund, dikt. figuline, fig'ulin, s. porslinslera. figurability, figuråblriti, s. bildbarhet (plasticitet). figurable, -'-abl, a. som låter forma sig, bildbar, figural, -'-ral, a. bestående af figurer, ß.guv-(or?iament); tecknad, framstäld i konturer; se vid.figurate, särsk. mus. figurant, fr., -'-rant, s. figurant (dansör, statist). figurante, fr., -'-ränt, s. figu-rantska, jfr föreg, figurate, -'-ràt, a. af en viss bestämd form (äfv. figurated, -'-rated); lik ngn figur; mus. figurerad; äfv. mat. (numbers), figuration, -ra'sjun, s. formgifning, gestaltning; mus. figurering, figuration. figurative, -'-ràtiv, a. föreställande ngt; figurlig, bildlig; förebildande;

bildrik stil o. d.; mus. se fgurate; in a ~

sense, i bildlig (figurlig, öfverförd) bemärkelse. figurativeness, -'-ràtlvnes, s.

bildlig bemärkelse af ngt, bildlighet. figure, flg'lir, F flg'ur, S. figur i de flesta bet.

(dock ej = person, ej häller — en människas växt), särsk. ret. log. mus. her. mat. (jfr diagram) o. kortsp.; form, gestalt, skapnad, fason; mönster på tyg; tecknad (målad, snidad etc.) bild, afbildning; förebild, ngt förebildligt (typ); ngns utseende, uppträdande (»huru ... tar sig ut», jfr ex.); präktigt uppträdande, prakt, glans >}<; astrol, horoskop; dans. tur, figurering; siffra äfv.: belopp, pris, pl. F räknande, räkning(ar); va.

(af)teckna, afbilda àfv. genom modellering; använda i figurlig mening; bildligt beteckna; förebilda; föreställa sig to one's self)-, pryda med figurer, med mönster, fasonnera, blommera with flowers); beteckna med siffror, mus. figurera; vn. figurera; »göra en figur», »spela en roll» (t. ex. at the court, in history); F räkna på en tafla etc.; ~ of speech, bildligt talesätt, trop; to bear a spela en (viss, framstående) roll, intaga ett framstående rum, äfv. to cut (jfr d. o.) ei. make a to draw the ~ (nämi. academical ei. academy [jfr d. o.] teckna (människo)-figurer efter modell; to go the whole si. gå till botten med ngt, göra saken grundligt (i sin helhet); to make (cut jfr ofvan) a poor (pitiful, sorry) göra en »slät figur», spela en ömklig roll; such a ~ you look, så du ser ut; what's the ~ F, hvad är priset? hvad är jag skyldig? the right and left chaine (danstur); in a utstyrd, tillstyrd, utspökad; in full i full stass, i full paryr, präktigt, grant utstyrd; a book with ~s, bilderbok, tafle-bok; ~ in, right and left, figuré till höger och vänster (danstur); ~ out, räkna ut ett belopp; ~ up, summera ihop. o^-Caster †, ~-flinger †, s. horoskopställare, astrolog. ~-head, s. sjö. galjonsbild; si. fysio-gnomi, ansigte. ~-iron, s. tekn. hand. fasonjärn. ~-maker, s. modeiiör. ~-stone, s. min. bildsten, agalmatolit, kinesisk tälj-sten. ^-weaving, s. mönsterväfning. ~d, -d, pp.; a. försedd med figurer: fason-lierad, brocherad (genomvirkad), väfd, tryckt etc. i mönster, i fasoner; mus. figurerad; ~ bar-iron, fasonjärn; ~ fabric, särsk. damast, figurial, -gu'rial, a. tecknad, ritad, framstäld medelst figurer, figuring, fig'uring, F fig'uring, prt.; s. prydande med figurer, brochering etc., jfr ofvan figured; mus. dans figurering; räknande, räkning. ~-board, s. skoi. »svarta taflan» ss. räknetafla. ~-lathe, s. fräsmaskin (liten svarfstol) för guillochering. machinery, s. mönsterväfstol. figurist, -rist, s. en som betecknar ngt med figurer ei. siffror; aritmetiker; symboltolkare. filaCeOllS, fila'sjus, a. tråd-, trådig. filacer, fil'asur, s. förr aktuarie i Court of

Common Pleas ei. i Queen's Bench. filagree, fil'agrè, bc filigree. filament, fil'ament, s. is. naturv. fin tråd, fiber; bot. ståndarsträng. ~ary, -'åri, <^oid, -'ojd, a. trådlik. ^OUS, -'us, a. trådlik; sammansatt af fina trådar, trådig. filander, fil'andur, s. zool. en känguru-art

(Halmaturus asiaticus).

f||anders, fil'andurz, s. pl. en sjukdom hos

falkar (masklika trådar af koaguleradt blod); Små intestinalmaskar hos djur. filar, fi'lur, a. tråd-, (gjord) af tråd. filatory, fil'aturi, 5. (pl. -ries, -z) spinnmaskin. filature, -tur, s. siikes afhaspling från kokongerna; silkeshaspel; (rum i) fabrik där silke hasplas, filbert, fil'burt, a. (aflång) hasselnöt af den

odlade busken, lambertsnöt. filch, filsj, va. snatta. ~er, -ur, s. snattare,

småtjuf. ~ing, -mg, prt.; s. snatteri. file, fil, 1. S. eg. tråd (äfv. bild. t. ex. i en berättelse †); snöre hvarpå papper uppträdas, pappershållare; lista, register; pappers-(dokument-)bundt, fascikel; tekn. fin guld-ei. silfvertråd; silkestråd öfverdragen med metall; rad, räcka; fil af personer

gående efter hvarann, jfr ex.; mil. led i flankställning; mii. rote; va. träda upp papper på en tråd; ordna i radföljd lösa papper, handlingar; ingifva (bill, petition etc.) till en rätt ei. en lagstiftande församling; jur. inregistrera; vn. marschera i flank-marsch (i rad efter hvarann: to march (as) in ~s); blank mil. blindrote; rank and se under 7\: left mil. rotevis till venster marsch! by rotevis; marching in flankmarsch; in single (ei. Indian) (gående) en och en i rad efter hvarann, »i gåsmarsch»; to be on vara införd i registret, på listan; ~ something upon a person's account, skrifva ngt på ngns räkning; ~ off (1.), afmarschera i flankmarsch, jfr defile; ~ with, bild. hålla jämna steg med. —fire, s. mii. rotevis eld. —leader, s. mii. flygelkarl som går i tèten vid flankmarsch, file, fil, 2. s. fil; si. filur, knipslug människa (ofta med ett adj. ss.: a cunning a regular etc.); Va. fila, glätta äfv. bild.; ~ down, slätfila, afjämna med fil; ~ off (2.), affila; double-(single-)cut fil med dubbel (enkel) grad. —blanks, s. pl. filämnen. —cut, s. grad, inhugg på en fil. —CUtter, tf. filhuggare. —dust, s. fil-spån. —fish, s. en fisk med hvasst skroflig hud (Balistes). -ur, (1.) s. filare, filer, fi'lur, (2.) tf. en som träder upp papper; jfr file 1.; snöre, krok, etc. hvarpå papper uppträdas, filial, fil'ial, a. sonlig, dotterlig, barnslig (i förhållande till föräldrar: obedience etc.). fili-ate, -iàt, va. upptaga i barns ställe, filiation, -ia'sjun, tf. sonligt förhållande; adoption, jfr vid. affiliation, jur. filibuster, fil'ibustur, s. flibustier, fribytare, röfvaresoldat; vn. deltaga i ett fribytar-tåg; idka fribyteri. ~ing, -ing, prt.; a.

fribytar-; s. fribyteri. ~ism, -izm, s. fri-bytarlif; fribyteri; fribytaraktighet. filical, firikål, a. bot. hörande till bräken-växter: filices, iat., -isèz, s.pl. filiciform,

-lis'iform, a. lik en bräkneväxt. filicoid, -kojd, a. bräkneartad; se föreg.; s. bräkne-artad växt. filiform, fil'iform, a. naturv. trådformig; trådlik.

filigrane, (-grain), firigràn, se filigree. ~d,

-d, se filigreed.

filigree, fil'igre, tf. filigram(sarbete); a. fili-grams-, af filigramsarbete. ~d, -d, a. prydd med filigramsarbete. filing, fi'ling, l. prt. af file, 1.; s. uppträd-ning af papper; inregistrering; mii. flankmarsch, defilering. filing, fi'ling, prt. af file, 2.; s. filning; pl. filspån. —block, —board, tf. fiiholts. —machine, tf. filmaskin, jfr shaping -machine.

filipendulous, filipen'dulus, a. hängande på en tråd; bot. trådhängande rot (med rotknölar som hänga på mellanliggande fina rotgrenar).

fi||, fil, va. (upp)fylla (with, med); rikligt förse, tillfredsställa; mätta; bekläda (in-nehafva, sköta) ämbete, plats; besätta, tillsätta ämbete, tjänst; sjö. brassa fullt ett segel; vn. blifva full, fyllas (with, med, af) särsk. om segel; matas om säd; slå i att dricka; S. lystmäte, jfr ex.; ~/wZ/,råga; öfverlästa, fylla; ~ one's place, fylla sin plats; ~ in, ifylla, fylla i med ngt (t. ex. småsten), stoppa (sätta etc.) i (in) ngt för att igenfylla en öppning; fylla (sätta etc.) igen; ~ out, (va.) fylla i ngt så att det blir fullständigt (t. ex. ett formulär); skänka i, slå i glasen; (vn.) blifva fylligare; ~ up, (va.) uppfylla, fylla till brädden; fylla (sätta t. ex. gruf.) igen; utfylla mellanrum, -tid etc.; fullständiggöra, fylla i hvad som fattas, fullborda; vn. fyllas (igen); blif va full (rågad); ~ up the measure of, äfv. biid. råga måttet af (t. ex. sin brottslighet); ~ up one's (another per son's) place, fullt ersätta ngn på hans plats; (to eat, drink etc.) one's så mycket en lyster, (få) sitt lystmäte; to the till fyllest, jfr äfv. föreg. ex. ~er, -ur, s. ngn, ngt som fyller (i, igen etc.); ifyllare, ilastare; korfhorn. fillet, fU'et, s. hårband, hufvudbindel; byg. etc. (bandformig) list särsk. mellan kolonn-refflor; snick. platt; bokb. filett, förgyld rand; mål. förgyll, smal guldlist; her. sträng; rand kring mynt; smal köttskifva, kokk. (kalf)filet (: ~ of veal), oxhare, äfv. fisk-filet; ridk. korset af hästryggen: spinn, afgif-vare, jfr doffing-cylinder-, va. förse med en list etc.; of a screw, gängor på en

skruf. ~-card, s. spinn, kardränga. ~ -moulding, s. byg. ett list Ornament i den anglogotiska stilen. ~-plane, s. listhyfvel. r^ing, -ing, prt.; s. lister, listverk. fillibeg, fil'ibëg, s. kort kjortel buren af

skotska högländarne. fillibuster, se filibuster. filling, firing, prt.; s. fyllande; fyllnad; fyllning i aiia bet., äfv. kokk.; ifyllning, ilast-ning; träfyllning af korta timmer, pl. fyllningsträn; fyllnadssten kollekt.; väf. inslag; inslagsgarn; a. fyllande, mättande; i sms. fyllnads-, fyllnings- (med -in, -up, etc. jfr under fill). ~-pieCe, s. byg. fyllningskil; sjö. fyllningsstycke mellan kölen och sambordsplankan. ~-timberS, s. pl. sjö.

fyllnings(: lös-)spant mellan de fasta spanten.

~-tranSOm, s. sjö. understa häktbjälken. fillip, fil'ip, s. knäpp med fingrarna; biid. plötslig eggelse, stimulus, »upprusk-ning»; va. knäppa ngn med fingrarna; biid. egga, stimulera; a f on the nose, näsknäpp, fillipeen, filipe'n, s. filipin (lek), fillister, fii'istur, .<?. snick, falshyfvel (äfv. f

-plane).

filly, fil'i, s. (sto)föl, ungt sto; yrhätta, film, film, s. hinna; tunt öfverdrag Pà metaller etc., beslag; fin (spindel)tråd; va. betäcka med en hinna; ~ o fi oxide, oxidhinna. iness, -inès, s. öfvertäckande af en hinna, jfr föij. ~y, -i, a. hinnaktig; beklädd med en hinna; tunn; spindelväf slik. filose, fi'iès, a. naturv. slutande med ett

trådlilct bihang (utskott), filter, 1. se philter.

filter, firtur, 2. s. sii, kem. etc. filter, filtrum ; va. sila, filtrera; vn. genomsippra, silas, filtreras. ~-basin, ~-tank, s. filtrerings-bassäng. ~ing, -ing, prt.; s. filtrering; a. i sms. filtrer-, filtrerings- {funnel, paper, stone etc.). filth, filth, s. smuts, orenhet äfv. bild.: (moralisk) besmittelse, fördärf. ~ineSS, -inès, s. smutsighet, smuts, orenhet, äfv. bild. -i, a,, (]comp. ~ier, -iur; sup.

~iest, -ièst) smutsig, oren, äfv. biid. filtrate, firtråt, va. se filter; s. filtrerad vätska, filtration, -tra'sjun, 5. filtrering, fimble-famble, fim'blfambl, s. Si. sväfvande ursäkt.

fimble-hemp, fim'blhëmp. 5. hanhampa. fimbriate, fim'briat, a. bot. befransad, försedd med franslikt bihang i kanten; vn. befransa. ~d, -ëd, a. naturv. se föreg.; ber.

infattad (med en bård), fimbricate, -kàt, a.

se fimbriate. fin, fin, S. fena; hand. bard (skifva af »hvalfisk-ben»); tekn. gjutsöm; snick. fjäder, spånt;

si. »tass» (hand); va. skära fenorna af (rensa, fisk). zool. fenhval

(Balænoptera, äfv. Physalus). ^-footed,

~-toed, a.

zool. simfotad. ~-ray, s. fen-stråle. ^scale, se rudd. finable, fi'nabl, a. (1.) belagd med böter; skyldig till böter; som kan försonas med böter; (2.) som kan renas, klaras, luttras, jfr fine, 2. final, fi'nal, a. slutlig; sist; slut-; afgörande, definitiv; ~ judgment, slutdom i ett måi; yttersta domen (: ~ doom); ~ settlement, slutuppgörelse; ~ velocity, fys. sluthastighet. ~e, it., fina'la, s. mus. final äfv. biid. -—'ity, -'lti, s. slutligt afgörande; afslutande, slut; slutligt skick. ~ly, -i, ad. slutligen, till sist, till slut; (på ett) afgörande (sätt), i grund (äfv.: ohjälpligt), finance, finans', 3.

boktr, skrifstil; ofta i pl. (stats)finanser, statskassans ställning; finansväsen; F ngns penningeställning; va. hand. si. sköta ngns finanser; vn. göra finansoperationer, is. F »vigga»; deranged fs, disordered förstörda finanser, ohållbar penningställning, financial, finan'sjal, a. finans-, finansiel, angående statskassan (statens inkomster och utgifter); angående penningeställningen i aiimht; ~ statement, utredning af finansställningen; ~ year, finansår. ist, -ist, s. (skicklig) finansman, financier, -sèr, s. se föreg.; finansämbetsman; kameralman; Frankr. förr förpaktare af statsinkomster; vn. göra »finansoperationer» äfv. F enskilda: »vigga». finary, se finery, bärg.

finch, finsj, S. zool. (ofta i sms. ss. bull-f etc.) fink (slägtet Fringilla), ^-backed, a. prov. hvitfläckig på ryggen om nötboskap.

find, find, va. {imp. 0. pp. found, faund) finna

i aiia bet.; finna ngn, ngt vara ngt; hitta, påträffa; anträffa; möta, träffa; upptäcka, utfinna (jfr ned. ~ out); komma till ss. slutsats, inse, märka, förstå {by, from, af); jur. förklara, döma; jur. af gif va utslag; (an-) skaffa {a person a thing), bekosta, bestå,

is. om husbönder o. d.

(under)hålla {a person in ei. with, ngn med, t. ex. kläder); utrusta, furnera (äfv. a ship); vn. jur. afgifva utslag {against, mot; for, till förmån för, t. ex. the defendant); s. fynd; upptäckt; ~ a bill, bestämma anklagelsepunkterna; ~ a true bill, förklara käromålet väl- * grundadt; ~ guilty, om jury förklara skyldig; ~ one's self, befinna sig {well, ill; in a state; in a company; in a place), känna sig; »känna igen sig» hvar man är, hitta till rätta; hålla sig {in, with, med); hålla sig födan (vivre); ~ out,

uppsöka, hitta rätt på; taga reda på; uttänka, hitta på; utfinna, utforska, komma under fund med; upptäcka, uppdaga, afslöja biid.; genomskåda; lösa en gåta; he is a sure —, si. han är säker(t) att träffa (hemma), —-fault †, s. se fault -finder. —-faulting †, a. se fault-finding.

— er, -ur, s. finnare; upphittare; upptäckare; (tnll)besökare, visitator; astron, stjärnsökare (kikare); si. tjuf. —ing,-ing, prt.; s. finnande; upphittande; uppdagande (äfv. — out); fynd; upptäckt; förseende, ngns hållande (in, with, med ngt); is. pl. förnödenheter, tillbehör som en handtverksarbetare själf håller sig med;

jur. utslag is. en jurys; — that, satsförk. då

man finner detta, i betraktande af dessa

Omständigheter; — OUt, jfr ofvan; särsk. en

gåtas lösning. — ing-StOre, s. Am. bod där skomakareverktyg och tillbehör säljas.

findy, fin'di, a. full(vigtig), tung, solid, »fet», välförsedd; a cold May and a windy makes the barn fat and —, ordspr. »april våt och maj kall fyller bondens lador ali».

finè, fin, 1. s. ände, slut † (brukas blott i in —, se nedan); förlikningssumma; jur. plikt, böter; feod. lag. slutlig öfverenskommelse mellan länstagare och länsgifvare; Eng. jur. † afgift för en rättighet; va. pliktfälla, ådöma böter (— 10 fs ei. in 10 fs);

— of alienation, jur. afgift till jordegare för rättighet att öfverlåta arrende; — of land, jur. afgift till jordegare vid tillträde till jord ei. vid förnyelse af arrende; a dear (heavy) —, dryga böter; to impose (lay, levy) a — on, se ofvan va.; in —, slutligen, med ett ord sagdt; under a of, v id vite af.

fine, fin, 2. a. fin i aiia bet.; tunn, smal, skarp egg, späd, liten; nätt; ren, klar; renad, luttrad (färskad, jfr ned.); vacker om dag, väder, hus, kläder etc., is. (vacker Och dugtig), prydlig, ståtlig karl; präktig, utmärkt; förfinad; fint bildad smak, person; fin, skarp bild. cm omdöme etc.; slug, listig, förslagen, fiffig; iron, petig, utpyntad, »snygg»; va. rena; klara en vätska; luttra, (raf)finera metaller; färska järn; gara koppar; pryda†; the — arts, de sköna konsterna; — clothes, fina (vackra, granna) kläder; these are — doings, det är »snygga» historier, jfr uuder doing sista ex.; a — fellow, en ståtlig karl; en »galant» karl; iron, »just en hygglig en», en »ljus pojke»; one (ei. some)

— morning, »en vacker dag», »någondera dagen»; a — woman, ett ståtligt fruntimmer. —-arch, S. tekn. frittugn i glasbruk. —-art-Casting, s. gjutning af konst-

saker (statyetter etc.), konstgjutning. — -bore, va. slätborra (invändigt smärgla

etc.) kanoner. —-bOrer, S. (jfr föreg.) rörsmärg-lare, -polerare. — draw, s. stoppa (etthåipå) ett klädesplagg, fint hopsy så att stygnen ej synas; draga fint metalltråd; biid. hårdraga, jfr nedan. —drawer, 5. jfr föreg, stoppare; hårdragare. —drawing, s. hopsömning; smygsöm. — drawn, pp. stoppad; a. biid. hårdragen (conclusions, speculations o. d.). —fingered, a. händig, konstfärdig. — -gold, s. finguld. —-grained, a. finkornig; af fin textur, af fint gry; med fin lo (lugg) om kläden. —-iron, s. bärg. färskjärn. — -liquor, tekn. se cleare. —-metal, S. se — -iron; koncentrationssten (koppartiiiv.) — -Silver, s. finsilfver, brännsilfver. —-Spinning, s. linspinning. —-Spoken, a. som lägger sina ord väl. —-Spun, a. finspun-nen; tunn, fin om ngt trådiikt; biid. fint uttänkt, fiffig. -Still, va. destillera sprit ur ngt sockevhaltigt. —-Stuff, S. mur. finputs (ett andra lager af kalkrappning, inomhus). — d, -d, pp.; a. om metaller renad; färskadt järn. —|y, -li, ad. fint; elegant; skickligt, väl; fiffigt, listigt; vackert, snyggt ofta iron. —-neSS, -nës, S. finhet i aiimht (äfv.: gulds, silfvers finhetsgrad: lödighet); renhet, klarhet (of a liquor); prydlighet; nätthet; förfining; finkänslighet; förslagenhet, fiffighet. —r, -ur, komp. af fine; s. »finare», renare, jfr fine, va. —ry, -uri, s. skönhet †; prydlig utstyrsel, prydnader, is. grannlåter, granna kläder, utpyntning, »stass», »bjäfs»; bärg. verkstad ei. apparat (ugn) för metallers renande, is. färskhärd för jäm ei. ståi. — ry-cinders, s. pl., —ry-slag, s. bärg. färskslagg. —ry -furnace, —ry-hearth, s. bärg. (jäm)färsk-härd. —SSe, fr., finës', s. fiffighet, slughet, list; kortsp. »mask»; vn. bruka list; kortsp. »maska»; va. »maska med». — St, -ëst, superi, af fine. finew, fin'u, 5. möglighet. finger, fing'gur, 5. finger äfv. biid.; fingersbredd; mus. fingerfärdighet; sätt att spela, anslag; F stundom visare på ur; va. fingra (på); taga på, lätt vidröra, handtera; spela på instrument; med fingrarna uträtta, göra fint handarbete; »leka med», gripa efter äfv. biid.; »hugga», roffa åt sig, stjäla, snatta; si. »klå», prygla; vn. spela, sätta fingrarna efter en viss metod ; a bad —, ondt i fingret, fingervärk; — and thumb F, oskiljaktiga (stallbröder), såta vänner, »vagnshästar»; to get on the — and thumb, P tjufspr. traska landsvägen; my — s itch to ..., det kliar i mig (fingrarna) att få ...; to have a — in the pie (ei. in it) F, hafva

sitt finger med i spelet; to lay one's ^ on, vidröra med ett finger; komma vid (med sin hand); lägga fingret på, utpeka, med bestämdhet angifva hvar ngt finnes (t. ex. a passage in a book); not to lift a ej röra ett finger tin ngns hjälp; to put out a räcka fram ett finger; bild. i ordspr. med negation, jfr föreg, ex.; to put a (el.

one's) ~ to, lägga sin hand vid; to work one's to the bone, slita nt sina fingrar med arbete; to arrive at ones ~s' ends, råka i stor fattigdom; to have at one's ends, »hafva (kunna) på sina fem fingrar», känna i grund; to turn (twist) round one's little bild. kunna linda ngn kring fingret (: göra med ngn hur man vill); to count with one's räkna på fingrarna, ^-alphabet, ~-and-sign-lan-guage, s. döfstummas teckenspråk. ~ -basin, s. sköljkopp på matbordet. s. gripbräde å en guitarr o. d.; klaviatur.

se *Ki-basin. ~-fern, s. bot. bärg-spring, lånke (ett bräkensiagte: Asplenium). ~-glaSS, se ^-basin. ~-graSS, s. bot. blod-hirs (Digitaria). ~-parted, a. bot. finger-delad. ~-plate, s. skyddsplåt (ei. -skifva

af glas) å en dörr mot smutsiga fingrar. ~-pOSt,

s. vägvisare. ~-Stall, s. fingertuta. ~ Stone, s. paieont. vettsten, belemnit (petri-fikat från kritperioden). ~-tip, S. fingerspets.

ed, -d,

pp.; a. mus. med utsatt fingersättning; spelad med fingrarna; med ... fingrar, -fingrad; bot. fingerlik. ~er, -ur, s. en som fingrar etc.; F snattare, tjuf. ~ing, -ing, prt.; s. fingrande, handterande; mus. fingersättning; mus. anslag, grepp, fingerfärdighet; knep, hokus-pokus; fint handarbete; strumpgarn. kuling, -ling, s. laxunge. fingle-fangle, fing'lfångl, s. P strunt, dumma påfund, fingrigo, fing'rigo, s. bot. Jamaika en bärbuske

(Pisonia). fingroms, fing'grumz, s. ett ylletyg, finial, fm'ial, s. byg. korsblomma (löfsirat i

toppen af en gotisk gafvel el. fial) ; äfv.

se pinnacle.

finical, fin'ikal, a. småaktigt fin ei. noga, petig, prudentlig, pretiös, tillgjord. ity))<, -'lti, s. ngt mycket fint, prudentligt; se följ. ~ness, -nës, s. petighet, prudentlighet, tillgjordhet, finikin, fin'ikin, 1. a, F (jfr föreg, a.) småaktigt fin), petig, fjäskig, finikin, fin'ikin, 2. se ßnnikin. fining, fi'ning, prt. af fine; s. renande; Warning (t. ex. af vin); sköning(s-), klarnings-medel; bärg. finering; färskning af järn (äfv.

process),

a. i sms.

färsk(nings)-(i/or^e,

hearth, etc.); klar(nings)-(po^ tub, etc.)

finis, Iat., fi'nis, s. slut.

finish, fin'isj, va. (af)sluta (to do ei. ‡ doing); komma till slutet af; göra slut på, blifva färdig med arbete, fullborda, fullända (äfv. one's education); färdiggöra, lägga sista handen vid; tekn. finborra, -mala, -slipa, -polera etc.; glätta, satinera papper; ap-pretera tyg; kalcinera soda; afputsa; vn. sluta (with, med); s. fulländning, fullkomlighet; slut, afslutning; sista bearbetning, (den fullkomnande) »sista handen» vid ett arbete (: last ~); afputsning, polering etc., jfr ofvan va. tekn.; appretyr; polityr; mur. se ~ing-coat; si. se night-house; nu down, mur. afputsa en mur; ~ of, af-putsa, glätta, jfr ofvan; ~ up, (af)sluta; to give (a thing) a ei. the (last) lägga sista handen vid, jfr ofvan va. ~d, -t, pp. fullbordad, afslutad; tekn. afputsad m. m. jfr ofvan; a. färdig; fulländad (education; gentleman etc.); to be vara (blifva) färdig; to have (P be) ~ with, hafva af slutat, hafva gjort ifrån sig, vara färdig med. ~er, -ur, s. afslutare, fullbordare; F »klarerare»; tekn. afputsare; färdiggörare; tyg-appreterare; finare; finissör (urmak.); af-putsningsredskap; färdiggörande ma-skin(del), jfr sms. under n^ing; polérfil; papperstiiiv. heltygsholländare. ~ing, -ing, prt.; s. afslutning; fulländande; färdiggörande; sista behandling; tekn. afputsning etc. jfr ofvan; appretering; ingeniör, jämv. planering; grav. en etsad plåts »bättring», öfverarbetning med grafstickel och ra-dérnål; bokb. anbringande af utsirningar (förgyllningar, pressningar); pl. skeppsb. sirater, sniderier på galleriet; a. fulländande, slut-; i sms. fin-; färdig-(görande) utmärkande det sista af en serie verktyg el. arbetsmaskiner, jfr ned.; ~ blow, nådestöt; ~ establishment (school), fortsättningsskola, högre undervisningsanstalt; ~ touch, »sista handen» vid ett arbete, »sista penseldraget» (äfv. ~ stroke, äfv.: nådestöt); to give the ~ stroke to, göra fullfärdig; göra alldeles ände på. ^ing-bit, s. kaliberborr. ~ing-card, s. spinn, finkarda. ^ing-COat,mur. finputs. ~ing-fumace, S. sodakalcine-ringsugn. ^ing-head, s. spinn, sista spol-stolen ei. spoimaskinen. ^ing-machine,s. finspinnmaskin, ^ing-roll(er), s. finvals; pl. finvalsverk, "Jng-tap, s. gradborr.

finite, fi'nit, a. bestämd till gränser (och storlek); gram. mat. finit; begränsad, ändlig, inskränkt. ~ness, -nës, s. begränsning, inskränkning, inskränkthet, ändlighet.

Finländer, fin'iandur, s. finne. Finlandian,

-'lån, a. finsk.

finleSS, fin'les, a. fenlös, saknande fenor.

finlike, -lik, a. fenlik, fenartad. Finn, fin, s. geogr. finné, finned, find, a. försedd med fenor; med en bred utstående kant på hvardera sidan om en plog. finner, -når, s. se finback. finnikin, fin'ikin, s. perukdufva. Finnish, fin'isj, a. finsk, finny, fin'i, a. försedd med fenor, fenig; fen-; is. poet. fisk- (ss.: ~ tribes, »hafvets invånare»). j

finochio, fincrkiö, 5. bot. söt fenkål (Fæni-

culum dulce). fiord, norsk., fjord, 5. fjord, fiorin, fi'orin, s. bot. kryphven (Agrostis sto-lonifera, äfv. ~-graSS).

fip, fip, förk. af följ.

fippenny-bit,fip'ènibit,s. F fempencestycke. fir, fir, s. bot. (äfv. ~-tree) fura, tall (slägt. Pinus), äfv. gran (Abies); furuvirke; red tallvirke, furuvirke; white granvirke; ^ in bond, byg. inmurade timmer (-stycken); common {pitch-)**, gran (Abies excelsa); Scotch tall (Pinus sylvestris); silver etc. se d. o., sms. ^

-apple, ~-eone, s. (gran-) tallkotte; byg.

ett kottelikt ornament i anglonormandiska stilen. ~-mOSS, s. bot. luslummer (Lycopo-dium Selago). ~-tribe, s. (the **) barrträdens familj (Coniferae). ~-W00d, s. furuvirke, jfr ofvan, fire, fir, s. eld (i alla bet. äfv. mil. o. bild.); brand, eldsvåda; låga, brasa; bål; sjö. fyr (t. ex. & ångbåt); eldstad; mii. eldgifning; mii. äfv. (en) salva; bild. flamma, låga, glöd, häftighet; glans, sken, ljus, poet. stjärna; va. antända; sätta i brand äfv. bild.; göra upp eld i eldstad, under panna, uppelda äfv. biid.: »sätta i låga»; affyra, afskjuta skott, kanon etc.; veter. bränna med brännjärn; inflammera; vn. fatta eld äfv. bild. ; mil. gifva eld, skjuta (at, on, på); ~! elden är lös; mii. fyr! brisk Greek ~ etc., se under dessa ord; liquid brandsats af fosfor löst i kolsvafla; open bä^g. öppen (svets)härd; to carry ** and sivord through (a country), förhärja med eld och svärd (: to waste with ** and sword); to catch (take) fatta eld, antändas, äfv. biid. uppflamma; to cry ropa »elden är lös»; to hang se h.; to lay (build) a lägga i ordning bränsle till en eld, göra upp eld: to make a to light a göra (tända) upp eld; to miss klicka; to open mil. öppna eld (at, on, på); to put (set) ** to, sätta eld på, särsk. anlägga eld i, antända; it is like ** to powder, ordspr. det är som (att sätta) eld i krut; to die by blifva lefvande bränd (på bål); between

two **s, mellan tvänne eldar biid. ss. i sv.; by a slow vid sakta eld; by the vid (framför) elden; vid brasan; to throio into the kasta på elden; on i brand, brinnande, i ljusan låga; bild. i eld och lågor; to be on brinna, stå i lågor; to set on antända; sticka i brand; biid. sätta i eld och lågor, upptända passioner etc.; he will never set the Thames (ei. the river) on ordspr. af honom kan man ej vänta några underverk, ungef. »han var ej med när krutet fans opp»; to put to the

sätta ngt på elden; (to be) under mii. i elden, utsatt för fiendens eld (be-skjutning); to go through ** and water, biid. ståndaktigt uthärda de svåraste prof; ~ away, si. »fyra på», gå på med historier, kvickheter o. d. ; ~ off, afskjuta en projektil; ~ up, (va.) elda upp en ugn; (vn.) bild. »blossa upp», fatta eld, blifva häftigt ond. ~-alarm, s. brandrop; brandsignal; brandsignalapparat (telegrafledning etc.). ~

-alarm-box, s. brandskåp. ~-annihilator,

s. ett slags eldsläckningsapparat, jfr extinguisher. ^arm, s. eldvapen. ~-arrow, s. förr bruklig brandpil. back, 5. bakre vägg i en äsja ei. eldstad, "uball, s. art. förr fyrboll; brandgranat; meteor, eldkula (afv. fyrv.), klotblixt, —-balloon, s. mont-

golfière (luftballong innehållande genom eld förtunnad luft); mil. ballong med blänkfyrar att upplysa terrängen. ~bar, s. rostjärn, stång i en rost; jjI. rost, eldstadsgaller. ~-basket, s. glödpanna, kolbäcken, fyrfat. ~bell, s. Am. brandklocka vid eldsvådor. ~"blast, s. brand (sjukdom) på växter. board, s. brädskärm täckande öppningen af en spisel när den ej begagnas. ~bote, s. Eng. lag. husbehofsbränsle åt arrendator etc. ~bOX, s. eldrum, eldkista, eldstad på lokomotiv etc.; (dosa för) elddon; tändsticks-dosa. ~brand, s. eldbrand; wid. brand, låga (of war etc.); wid. brandstiftare, orostiftare, rabulist, ^-breathing, a. poet. eldsprutande, ^brick, s. eldfast mursten (tegel), ^-bridge, s. bärg. eld(stads)-brygga. ~-brief, s. cirkulärbref med uppmaning om understöd åt brandskadade. ~-brigade, s. (militäriskt organiserad) brandkår. ~brush, s. ugnsviska, -borste, ^bucket, s. brandpyts, -ämbar. ~-blig, s. Am. P mordbrännare. ~-Chest, s. eldkista, eldrum på lokomotiv ctc. ~Clay, s. eldfast lera. ~C0Ck, s. brandkran, -post. ^-company, s. afdelning sprut-manskap; brandförsäkringsbolag. ~ -cracker, 5. svärmare (fyrverkeripjes). ~ -CrOSS, se fierycross. —damp, s. explosiv grufgas (dets. som choke-damp), ^-dog, s.

järnbock i eldstad, jfr andiron. ~-door, s. eldstadslucka, ^drake, s. elddrake, meteor, se dragon; fyrv. eldorm; eldare †.

~-dress, s. brandkostym. ~-eater, s.

eldslukare; F slagskämpe, öfversittare. ~-eating, a. jfr föreg, morsk, arg; s. öfversitteri, morskhet, ilska; to go into the oj business F, morska upp sig. ~-engine, s. brandspruta. ~-eSCape, s. lifräddnings-apparat (stege, lina etc.) vid eldsvådor. Oj" extinguisher, s. ett slags eldsläckningsapparat, »extinktör». ~-eyed, a. poet. med ögon som spruta eld. ~-fan, s. eldskärm; liten bläster för fältsmedjor o. d. ~-fanged, a. brunnen gödsel. ~-flag, s. kornblixt. ~-flaire, -flår, se sting-ray. ~-fly, s. zool. eldfluga, självflysande insekt (ss. den syd-amerikanska Elater noctilucus etc.); äfv. lys-mask(hona). ^-gilding, s. eldförgyllning. ~-grate, s. eldstadsrost; spis med rost. ~-guard, s. (spisel)eldskärm af ståltrådsduk, »kakelugnsgaller», ^hook, s. brandhake. ^-insurance, s. brandförsäkring; ~ companybrandförsäkringsbolag. ~-irOn, s. bärg. rörspett, -krycka; pl. spisel- (:kakel-ugns-)tillbehör: eldgaffel, eldtång, eldskyffel. ~-kiln, s. (bränn-, tork)ugn. ~ -ladder, s. brandstege. ~light,s.eldsken;

eldtändare (komposition af lättantändliga ämnen). ~-lit, a. belyst af eldsken (en brasas sken). ~l0Ck, 5. flintlås; flintlåsgevär, musköt. ~-lute, s. eldfast kitt. ~man, s. sprut-karl, brandkårskarl, -soldat; eldare (t. ex. på en ångbåt); eldvakt i en grufva. marble, se lumachel. ^master, s. mii. (öfver)fyr-verkare; brandchef. ~new, a. se brandnew. ~-0ffice, s. brandförsäkringskontor. ~-ordeal, s. jur. förr eldprof. ~-pan, s. fyrfat, glödpanna; fängpanna. ^place, s. eldstad, spisel etc., is. eldrum, härd i eldstad. ^plug, s. brandkran. ~-policy, s. brandförsäkringspolis. ~pOt, s. mii. förr eldpotta (lerkärl med antändande ämnen som kastades t. ex. på fiendtliga fartyg); eldrum, jfr place. ~-prOng, s. brandstake (eldgaffel). ~pr00f, a. eldfast, brandfri; ~ floor, brandbotten, ^-proofing, s. görande ngt brandfritt; material hvarmed ngt göres brandfritt. ~-raising, s. eldsvådeanstiftan. ~-red, a. eldröd. ~-risk, s. risk för eldfara. ~-r00m, s. eldrum, härd; schakt i masugn. ~SCreen, s. eldskärm; sjö. pressenning omkring luckorna på vägen

till krutdurken vid krutlangning. ~Set, s. Uppsättning af oj-irons. ~-Setting, s. gruf. eldsättning, tillmakning. ^-Shield, s. skärm af järnplåt tjänstgörande i st. f. brandsegel. ~ship, s. sjö. brännare (fartyg). ^Shovel, s. eldskyffel.

~Side, s. plats

invid spiseln; eldstad, härd; »den husliga härden», familjelifvet, jfr ex.; by the oj, vid brasan, vid den husliga härden, i »familjens sköte». ~-Station, s. brand-(kårs)station. Steel, 5. eldstål. Stick, s. brinnande vedträ, eldbrand. StOne, s. svafvelkis|; eldfast sandsten, ^-surface, 5. eldyta (t. ex. af en ångpanna), ^-telegraph, 5. brandtelegraf. ~-tile, s. tegelplatta (jfr tile) af eldfast lera. ~ -tongs, s. pl. eldtång. ~-tOwer, s. ett slags fyrtorn; brandtorn. ~-trunk, s. brandrör i brännare. ~-tube, s. eldrör, eldkanal, särsk. jfr flue, ångm. ~-ward(en), s. brandmästare; förman för eldsläckningsmanskap, sprutmästare. ~-water, s. »eldvatten» (indianers benämning på starka drycker), oj

-Weed, s. Am. ett ogräs på svedda ställen (Erechthites hieracifolia). ~W00d,s. ved, bränsle. ~W0rk, s. ofta i pl. fyrverkeri; pl. (äfv. oj's bodies) fyrverkeripjeser. worker s. fyrverkare. ~-W0rm, 5. lysmask. ^-worship, s. elddyrkan (t. ex. guebernas i Persien). ^-worshipper, 5. eid-dyrkare. ~leSS, -lës, a. eldlös, beröfvad ei. saknande eld(ens bruk). ~r, -ur, s. antändare etc.; mordbrännare; aff yrare.

firing, fi'ring, prt.; s. antändning, eldning; bränsle; mil. eldgifning, skjutning (äfv. gruf.); afskjutande (a shot, af ett skott); veter. bränning med järn. ~-iron, s. veter. brännjärn, ^-machine, s. bränslematare

(apparat).

firk †, firk, va. slå, tukta; vn. brista ut, fara i väg; s. se freak.

firkin, fi'rlun, 5. (half)ankare (v åtvarumått: 74 barrel)-, »fjärding», kagge smör.

firlot, fi'rlot, s. Skoti. förr ett mått för torra varor.

firm, firm, a. fast tin textur: tät, hård, stark,

särsk, mots, till flytande (af vätskeform) land: fast land); biid. fast, säker om steg, öfvertygelse, hållning etc., äfv. om person: ståndaktig (in, i; to, i grundsatser: hållande fast vid), bestämd, orubblig; hand. fast pris, i pris; s. hand. firma; va.%, fästa; fastställa. ~ -footed, a. stående på stadiga fötter, stadig, f^ament, -åmënt, s. fäste, fast grund†; firmament, himmelens fäste, himlahvalf : äldre astron. fixstjärnornas sfär, den öfversta himmelen, ^amental, -amen'tal, a. hörande till himlafästet, firmament-.

firman, pers., turk., fi'rman, furmå'n,s. firman, af sultanen utfärdad kungörelse ei. patent; lejdebref, pass.

firmness, fl'rmnes, s. fasthet i aiia bet., jfr firm.

first, first, a. först; ofta i titlar förste (t. ex. löjtnant); främst; förnämst; »första bästa»;

i: note, ö: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh; this, w; will, z: lias.flurried

ad. först; först och främst; Fförr: hällre; S. mus. första Stämman; univ. dets. som~ class; ~ and foremost, först och främst; ~ class, första klass (t. ex. på järnväg; adv. i uttr.: to travel ~ class, resa [åka] på första klass), F afv. wid.; univ. högsta betyg i en examen; en som fått högsta betyg (to be a »sj [c/rtss]: to have got ä ~ [cføss]); se vid. ned. sms.; (F) ~ of May, första maj (flyttningsdag i Amerika); ~ COSt, se COSt price; ~ cousin, ~ name, etc., se under dessa subst.; the ~ thing F, allraförst, »det första man gör» (t. ex. in the morning), strax, »med det samma» ; ~ come, ~ served (ei. stundom ~ in), ordspr. »den som kommer först till kvarnen får först mala»; the (F)ou, sjö. i flottan F (: the ~ lieutenant) sekonden; the ~ to do it was A (ei. A was the ~ who did it), A. var den förste som gjorde det; in the ~ place, i första rummet; först och främst (att nämna), för det första; of the ~ water, om en diamant af renaste vatten; biid. af yppersta beskaffenhet, högst förträfflig; from the från första början, (redan) från första stunden; ~ and last, ända igenom; alt som alt, inalles; ~ or last, förr eller se-i nare; när som hälst; ~ of ali, först ochr främst (före alt annat), till att börja med| it may be long det kan (torde) dröja länge innan dess (innan det blir af); at i början, till en början; strax, »med det samma», (så gärna) först som sist. ~-begot(ten), se »o-bom. ~-bit, S. snick. förborr. ~-born, a. förstfödd, äldst bland syskon. ~-ClaSS, a. första klassens; af bästa SOrt. ~-C0at, S. mur. grofputs (första lagret af rappning). day, s. bland kväkare

söndag. ~-floor, s. Eng. våningen 1 trappa upp; Am. bottenvåning (jfr g round-floor)-, a. i sms. jfr föreg. S. ~-fruit, s. ofta i pl. förstling, det första af skörden; första vinsten (»frukten») af ngt företag; första årets inkomster af jordegendom ei. pastorat. ~-hand, a. (erhållen, köpt etc.) i första

hand (omedelbart från producent, fabrikant el. importör); ad. (köpa) i första hand (äfv. at ~-mate, s. förste styrman på ett handelsfartyg. ~-mOVer, s. mek. ngt som först sätter ngt i gång; egentlig upphofsman; drifkraft äfv. biid. ~-rate, cl. första klassens, första rangens, af bästa (stundom: största) sort; hand. af prima kvalitet; s. bästa sort, prima vara; i aiimht ngt af första sort (rang). ~-rater, s. F Se föreg.; sjö. rangskepp, linieskepp, is. tredäckare. ~-story, s. se »o-floor. ~-watch, s. sjö. första nattvakten (8 e.m.—12). ~-water, 8. renaste vatten om ädelstenar. ~-year, a.

i sms. af första året. slirig, -ling, s. förstling; a. förstlings-. ~ly, -li, ad% för det första, först, i första rummet (mindre riktigt i st. f. first).

firth, firth, s. fjord, smal hafsarm.

fiSC, fisk, s. en furstes, ett rikes skattkammare, »Kongl, räntekammare». ~al, -ål, a. hörande till statskassan, till statsinkomsterna, fiskalisk; angående kronans rätt till inkomst; s. dets. som fisc †; skattmästare, (kunglig) räntmästare; Skoti. F fiskal, allmän åklagare i mindre saker; i Spanien o. Portugal »justitiekanslär». ~US, lat., -us, s. se fisc.

fish, fisj, 1. S. (pl. ~es, -ëz) timmerm., mek. etc. förstärkning af ngt bräckt ei. af en skärf med surrning ei. spjälning; lask; sjö. skål på rundhuit; kortsp. spelmark; va. spjäla; laska; sjö. skåla rundhuit, master, rår etc. ~ -bolt, s. järnv. skarfbult. ~-Chair, s. järnv. skenstol. ~-front, s. sjö. förstycke, skål på förkant af en sammanlagd mast. ~ -joint, s. spjälad, laskad fog, lask; järnv. skenskarf. ~-piece, s. sidoförstärkning(s-ribba); järnv. se följ. järnv. skarf-

(lask-)järn. ~-rail, s.lask(förstärknings-)

skena (tunt långt metallstycke).

fish, fisj, 2. s. (pl. ~es, -ëz, ss. kollekt, el. ämnesnamn oböjligt) fisk (ofta is. F o. i sms. ss. shell-»» etc.) sjödjur (i allmht, inbegripande kräftor, ostron m. m.); sjö. mast-fisk; sjö. se vid. ~ -bloch-, F med ett adj. »kurre», »persedel» ei. d. (: individ, jfr customer, fellow), jfr ex.; va. fiska, fånga, draga upp ur vattnet; genomsöka för att fånga ngt; fiska efter; fiska i (t. ex. en ström))J<; sjö. fiska, kipa ankaret; vn. fiska äfv. biid. (for, efter: fika efter, söka fånga); a ~ out of water, biid. en som ej är i sitt rätta element; neither flesh or fowl, hvarken fågel eller fisk, ej lik andra; a loose en lättsinnig persedel; an odd (queer, strange) »en konstig kropp», »en kuriös passagerare»; to have other ~ to fry F, hafva annat att beställa; ~ for herring, idka sillfiske; ~ for compliments, »gå med håf ven» ; ~ out, framdraga; listigt framlocka; ~ up, uppfiska, uppdraga ur vattnet; biid. framleta (t. ex. an old story), ^-backed, a. upptill utsvällande som en fiskrygg. ^-faait, s. (fisk såsom) agn. ^ball, s. Am. kokk. fiskbulle (jfr »siiibuiie»). ~-beam, s. byg. nedtill utsvällande bjälke, ^-bellied, a. tekn. utsväld på midten liknande en fiskmage; ~ rail, jämv. fiskbukskena. ~-b!ock, s. fisk- (kip-, penter-)block. ~-box, s. fisk-sump. ~-bone, s. fiskben (ben i fisk). ~ -carver, sc trowel. ~-CrOW, s. zool.- en nordamerikansk fiskätande kråka (Cor-

åt

vus ossifragus). —Culture, tf. fiskodling. —CUrer, tf. fisk-saltare, -inläggare och -rökare. davit, s. sjö. kipdävert, pen-terbalk. —day, s. fastedag. —fag, se *»-woman. —flake, s. Am. ställning för torkning af stockfisk. —garth, s. katsegård, jfr rv-weird. ~gig, se —s/>ear. ~

-globe, tf. glaskupa för (t. ex. guid-)fisk. — glue, tf. fisklim, jfr isinglass. —gut,s. fisktarm; fiskinnanmäte, fiskråk. —hawk, tf. zool. fiskljuse (Pandion haliaëtus). ~ -hook, s. metkrok; sjö. fisk-(kip-, penter-) hake, — kettle, tf. fiskkittel (lång, för kokning af fisken hel). —knife, s. fiskknif; se oj-trowel. ^like, a. lik fisk, fisk-(srøeZZ). ^market, s. fisk(ar)torg. ~maw, tf. fisk-blåsa, simblåsa, ^meal, s. måltid af fisk; fiskrätt; fastekost. ~mOnger, tf. fiskmånglare, -månglerska; n^s'hall, saluhall för fisk. —poaching, tf. tjuffiske, olofligt fiske, ^pond, ^pOOl, s. fiskdam. ~pOt, s. mjärde. ~r00m, s. sjö. ett rum (»durk») akterut. —rope, s. sjö.openter-lina. —royal, s. Eng. jur. förr hval och stör

(fordom ett regale). s—SaUCe, S. konserverad

nsksas (ansjovis-, soja o. d.). 'v>- scale, s. fiskfjäll. —skin, S. fiskskinn särsk. snick, till polering; med. en sjuklig förändring af huden. —slice, se —trowel. —sound, tf. fiskblåsa, simblåsa. ~Spear, s. ljuster; harpun. —Story, s. Am. F skepparhisto-ria (jfr fishy). —tackle, s. fisk-(penter-) tackel, kipgina. —tail, s. fiskstjärt; a. i sms. af fiskstjärtform, t. ex. ~ burner, jfr fantail. —trowel, s. fiskspade, bred för-läggarknif hvarmed fisk serveras vid bordet. —tub, s. fiskbalja. —weir, s. katse-gård, inhägnad ei. stängsel af spjälverk i vattnet för att fånga ei. mota fisk. ~wife, ~W0man, s. fiskmånglerska. ~er, -ur, s. fiskare, en som fiskar; zool. Am. amerikansk sobel (Mårtes canadensis). ~er-boat, s. fiskarbåt. ~erman, s. fiskare tin yrket; sjö. fiskarfartyg; bend (ei. knot), sjö. fiskare-stek. ~er-skins, s. pl. hand. amerikanska sobelskinn. ~er-tOWn, s. småstad hvars hufvudnäring är fiske, större fiskläge. ~ery, -uri, s. (pl. -ries,-z) fiske; fiskeri; fiskaryrke; fiskvatten; rätt till fiske; -ries act, fiskestadga; -ries exhibition, fiskeriutställning. ~ineSS, -mes, s. egenskap att vara fishy, ""ing, -ing, prt.; a. ofta i sms. använd vid fiske, fiskar-; s. fiskande, fiske. ^ing-b00tS, s. pl. sjö-stöfiar. ^ing-eagle (ei. -hawk), se ofvan öi-hawk. ^ing-establishment, s. fiskeri, fiskläge. "Jng-fly, s. artificiel fluga till mete. ~ing-frOg, s. zool. se angier. ~jng-gear, ~ing-tackle. ^ing-ground, s.

fiskbank, grund där man fiskar. ~ing -harbour, tf. fisk(ar)hamn; hamn vid fiskläge. ~ing-line, metref. ~ing-place, s. metställe, ställe där man fiskar, jfr nuing-ground. ~ing-rod, s. metspö. ~ing -smack, s. fisksump (fartyg). ~ing-tackle,

s. fiskredskap, -bragd. ~y, -i, a. lik fisk, fisk- (t. ex. smell); full af fisk, fiskrik; si. matt, stel, »talgig» blick, öga; si. högst otrolig historia (jfr ofvan ^-story), tvifvelaktig sak, tvetydig affär, fisk, fisk, vn. hyppja, fara hit och dit (planlöst), fissile, fis'il, a. klyfbar is. min. om stenart. fissility,-'iti, S.klyfbarhet. fission, fisj'un, s. klyfvande, splittring; fysiol, spontan klyfning, tudelning af en cell, en individ, jfr följ.

fissiparism, -sip'arizm, fissiparity, -par'-

iti, s. fysiol, förökning genom delning, fissiparous, -sip'arus, a. fysiol, förökande sig genom delning, fissiped,-sipëd, a. zool. med skilda tår; s. djur med skilda tår. fiSSUre, fisj'ur, s. klyfta, remna, spricka; anat. fördjupning mellan hjärnans lober; kir. benspalt, spräckning af ett ben; va. spräcka, spjälka, klyfva. —needle, s. kir. häftnål.

fist, fist, tf. knytnäfve; boktr, se hand; va. slå med knytnäfven; grabba (om), gripa med näfven; to grease a person's muta ngn. ~ed, -èd, a. i sms. med ...näfvar. ~iC, -ik, a. F (jfr pugilistic) knytnäfs-

kamp etc.

fisti(C)nut, fis'ti(k)nut, se pistachio-nut. fisticuffs, fis'tikufs, s. pl. slag, slängar; knytnäfsstrid, boxning; slagsmål; to be at slåss, vara (ihop) i slagsmål. fistUCa, fistu'ka, s. mek. pålklubba; hejare, fistula, iat., fis'tula, s. (pl. -lae, -lè) rör; pipa, rörflöjt; med. fistel(gång). ~r, -lur, a. rörlik, ihålig som ett rör. ~te, -làt, vn. blifva ihålig; öfvergå till fistel; va. † göra ihålig som ett rör. ~ted, -làtèd, a. se föreg. a. fistuliform, -liform, a. rörformig, fistu-lOSe, -lös, a. rörformig; pipig, jfr foij. fistulous, -lus, a. is. bot. ihålig, pipig; med. fistelartad. fisty, fist'i, a. se fistic. fit, fit, 1. P pp. af fight. fit, fit, 2. s. slag†; häftigt (krampartadt)

anfall af konvulsioner, blodslag o. d., el. af en affekt ei. passion: paroxysm, ohejdadt utbrott; »ryck», »påkomma», nyck, infall; (del af en) sång†; ~ of laughter, gapskratt ; cold shivering frossa, fross-skakning;

epileptic (hysterical etc.) epi-leptiskt (hysteriskt etc.) anfall; fainty svimning; hot »badd»; laughing skrattparoxysm; by (and starts), ryckvis, (blott) då och då; for a »på ett

6: note, o: do, o: nor, o: not, A: tube, ü: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w; will, z: has.flurried

F Talspråk. 462 P Lågt språk.

fluxatio»

ryck», på kortare tid; to be in a f of (melancholy etc.), hafva fått ett anfall af..; to fall into a to be seized with a få ett anfall {of, af ngt), särsk. få en nervattack; to beat to f>s, äfv. to give si. grundklå, göra kål på. ~-weed, s. bot. en vestindisk växt (Eryngium fætidum). fit, fit, 3. a. passande, lämplig, tjänlig, duglig {for, för, till; to, till att); färdig, redo; va. passa (för); göra lämplig etc. {for, för, till), bereda, försätta i passande skick, sätta i ordning; anordna, inreda (äfv. med up); om en handtverkare afpassa, tillpassa, tillrikta {to, efter); hoppassa,

Uppsätta en maskin ; utrusta (jfr ~ OUt)', för-se (with, med); om skräddare, skomakare o. d. furnera, »göra» åt ngn; vn. passa, jfr ofvan var-, äfv. opers. passa (sig), vara lämpligt, anständigt; s. egenskap att passa (ihop) (t. ex.

om maskindelar), om kläder: »sits», Snitt; äfv.

ngn, ngt som passar; ~ for duty, i tjänst-bart skick, ofta dets. som: ~ for arms, ~ for service, fullt vapenför (: ~ to carry arms), krigs-(ei. strids-)duglig; a ~ horse, sport, en häst i »full kondition»; a ~ person, en (därtill) lämplig person, »rätte mannen» ; to be f for a sailor, duga till sjöman; what is he ~ for? hvad duger han till? is it ~ for you to...? passar det sig för dig att? Fm not ~ to be seen, jag kan ej visa mig, så som jag ser ut; to make one's self ~ for, förbereda sig till. rusta sig till; to see ei. think finna lämpligt, finna för godt {to, att); ~ a person, äfv. F ge ngn igen lika för lika; ~ a student for college, bereda en studerande till studentexamen; ~ foreign, sjö. rusta för utrikes resa: ~ in with, passa i stycke med äfv. biid.; ~ on, passa (pröfva) på; ~ out, utrusta (t. ex. resande), särsk. fartyg: reda ut, sjöreda, sjörusta (och bemanna); ~ up, »rusta upp», istånd-sätta; inreda (och möblera) ett hus; sätta upp en bod; this coat is an excellent denna röck sitter utmärkt väl; gloves of faultless f, handskar som sitta »utan en rynka»; tight se under t. ~-P0d, s. skcppsb. bultslagarsticka (tolk för bulthål). fitCh, fitj, 1. s. se chick-pea, jfr vetch. fitch, fitj, 2. s. hillerskinn, särsk. hillerns svans. ~-brush, ~-pencil, s. hand. »fiskpensel», pensel af hillerhår. ~et, -et, ~ew, -ü, s. hiller, jfr polecat. fitful, fit'ful, a. besvärad af anfall (jfr fit, 2); ryckvis påkommande; ojämn, ostadig, nyckfull, oberäknelig. ~neSS, -nës, s. ojämnhet, ostadighet, oberäknelighet. fitness, flt'nës, s. passlighet; lämplighet (for, to, för; to, till att), duglighet.

fitted, -ëd, pp.; a. afpassad (to, efter); lämplig, passande, duglig; ~ by nature for, af naturen danad, (enkom) skapad för. fitter, -ur, (1.) s. afpassare, tillpassare; hoppassare, maskinbyggare; ut-rustare; inredare, jfr särsk. gas-f, se vid. coal-f.

fitter, fit'ur, (2.) 5. se flitter.

fitting, fit'mg, prt.; a. passande i alia bet., öfverensstämmande; s. af-, tillpassning, hoppassning; utrustning; (maskin)mon-tering; pl. (utrustnings)tillbehör, innan-rede. alla tillhörande apparater (t. ex. spis etc. i ett kök), mek. »passningar». ~-in, s. inpassning, infogning. ~-0llt, s. utrustande, utrustning äfv. konkret., särsk. sjö., mil. ~-up, s. inredande, inredning. ~neSS, -nës, s. passlighet, lämplighet.

Fitz, fits, S. ss. förstafvelse i namn SOn af ngn hög person, is. naturlig SOn af en konung el. en prins af blodet (t. ex. ~ roy, --', Clarence).

five, flv, räkn. fem; s. femma; si. fempunds-sedeii ~-bar(red), a. femspjäiig. ~-cleft, a. bot. femklufven. ~-finger, 5. bot. refvig fingerört (Potentilla reptans); pl. zool. två slag af sjöstjärna (Uraster rubens o. Solaster papposus); si. trumffemma. ~ -foiled, a. byg. fembladigt ornament. a. femdubbel, femfaldig. ~-foOt, s. zool. sjöstjärna (Asterias).

leaf, a. se finger. "f-pOUnd, a. i sms. fempunds- (t. ex. note)] fem skålpunds- (särsk. : som väger 5 Qi på längd- el. ytenhet). ^SCOre †, S. hundra. ~r, -ur, S. si. »femma» om sedel, i cricket, i kortspel etc. ~S, -Z, (1.) pl. (eg.

plur. af flve) ett slags väggbåll, ei. »väggpärk»; si. knyt-näfve (»alla fem»); (2.) se vives. ~S-C0Urt, s. gård ei. plats där fives spelas; näf rättsdomstol.

fix, fiks, va. fästa (in, i, on, på, to, vid, på), fastsätta, infoga, insätta, vidfästa; göra fast, gifva fasthet; fastställa, bestämma; utsätta (tid etc. for, för, till); utsätta tiden för (a meeting etc.); Uppslå sina bopålar; kem. fotog. fixera; fys. förtäta en gas till fast form; mek. montera, uppställa en maskin; Am. göra i ordning, städa, snygga; F i största allmht:

ställa till, göra, uträtta, taga; knipa, sätta i knipa; vn. sätta sig fast, fastna (on, to, på, vid); blifva stadigvarande äfv.: bosätta sig; stanna äfv.: koagulera; antaga fast form (fixera sig), hårdna; F klämma, knipa, brydsam belägenhet; ~ the attention (the eye), tilldraga sig uppmärksamhet (blick); ~ one's dwelling ei. one's self, bosätta sig; ~ in (ei. on) the memory, fästa i minnet; ~ in, inpassa; ~ upon, »fästa sig vid»: bestämma sig för, välja, utse (for, för, till, t. ex.

k: fate, A: far, å: fall, a: fat, k: fast, è: mete, è: met, |: her, i; fine, 1; fin, i: fir,>j< Mindre brukligt. 4($ † Föråldradt.

åaggy

— upon a day for.., utse en viss dag till ei. för att..). —able, -abl, a. som kan fastställas etc. —ation, -a'sjun, 5. fästande; fastställande; stadighet,fasthet; fastbosättning, stadigvarande vistelse)}(; förvandling i fast form; en kropps egenskap att vara fixed, jfr d. o.; kem. fixering. —ative, -åtiv, a. fästande; s. fästemedel, ifr mordant. —ature, -åtür, s. hårvax. —ed, -t,

pp.; a. fästad (t. ex. på stället), fast (: icke lös, icke växlande ; äfv. lön etc.), stadig, rotfast biid.; faststäld, bestämd : kem.: beständig

(icke flyktig, motstående värme el. upplösningsmedel); stående brygga, maskin; orörlig, stel blick etc.;

— air, fixluft (äldre benämning för carbonic acid: kolsyra); — ammunition, (enhets-) patron (krut och projektil i ett); — bayonets, (med) påskrufvade bajonetter; — bloclc, mek. fast block; sjö. äfv. skifkloss i fartygssidan; — idea, fix idé; — light, (fyr med) fast sken; — oiis, feta ei. beständiga oljor (mots.-, essential oils); —look, stel, stirrande blick; — point, landtm. fixpunkt;

— prices, bestämda priser; — pulley, mek. rulle, fast skifva; — salts, kem. eldfasta salter; — star, fixstjärna; (standing) — with horror, fastnaglad på stället af fasa.

— ed|y, -ëdli, ad. fast (äfv. t. ex. besluten),

stadigt. —edness, -èdnës, s. fasthet, i alla bet. jfr fixed, —ing, -mg, prt.; s. fästande, fixerande etc. jfr fix, va.; bärg. stelnande af smält metall; (is. i pl.) ngt fästadt, jfr fixture ; pl. Am. F tillbehör, »utstofferingar», »inrättningar», persedlar i aiimht. —ing -agent, s. fotogr. fixeringsmedel, —ing -screw, 5. kläm skruf, —ity, -iti, s. fasthet; beständighet; — of tenure, arrendetidens utsträckande till viss längre tid. —tlire, -tur, s. fasthet vidfästning; fast tillbehör, inventarium, ofta i pl.: väggfast(a) inredning(spersedlar), inventarier; F om person »gammalt inventarium».

fizgig, fiz'gig, 5. (1.) Seflshgig; (2.) käring-fis (en fyrverkeripjes) ; fladdrig, kokett flicka.

fizz, fiz, se — le. —ing, -ing, prt.; — heat, hvidglödningshetta, svetshetta. —le, -1, vn. hväsa, fräsa; göra fiasko; s. hväs-ning, fräsning, surr; misslyckande, fiasko; si. ngt fräsande, is. champagne; — out, F pysa (afbrinna under smått fräsande) Och sedan slockna (utan knall, om vått krut); bild. miss-lyckas, göra fiasko, flabbergast, flab'urgast, va. F göra flat, förbluffa.

flabbiness, flåb'inës, s. slapphet, sladdrig-het. flabby, -bi, a. slak, slapp, lös, sladd-

1'lg om muskler o. d.

flabel †, flà'bi, s. se fan. —låte, flåbël'àt,

-liform,flåbël'ifo rm, a. bot. se fan-shaped.

flaccid, flak'sid, a. slapp, sladdrig. —ity, -'iti, —neSS, -nès, s. slapphet, sladdrighet. flag, flag, 1. s. (jfr flaga) flat sten, stenplatta is. tin stenläggning; pl. stenläggning (: — -pavement) el. gångbana af flata stenar; va. (imp. o.pp. —ged,-d) belägga med flata stenar. — bl'OOm, s. sopkvast. —Stone, s. se ofvan fiag; sandsten som låter klyfva sig; (of a furnace) bottensten. flag, flag, 2. s. bot. svärdslilja (Iris); äfv. kaf-Veldun (Typha) och liknande vattenväxter; va. >|< (oftast i pp. poet.) plantera, betäcka med —. —-WOrm, s. en mask. flag, flag, 3. vn. hänga slapt ned; slakna; slappas, af mattas; aftyna, afstanna (t. ex. om samtal), dufna biid.; va. låta hänga slapt ned; förslappa, utmatta; s. flagga (sjö. is. den på stortoppen); fana; — of truce, white —, parlamentärflagga; — with a tongue, tretungad flagga; black —, svart

flagga utmärkande pestsmitta, el. pirater el. att ingen pardon gifves; red —, l'Öd flagga (utma-ningstecken el. brandflagg) ; split —, tvåtungad flagga; yellow —, gul flagga ss. tecken tm att man kommer från pestsmittad ort; to hang the — half-mast (ei. half-staff) high, ei. at half-mast, hissa flaggan (ei. flagga) på half stång (sorgtecken); to hang out a —, visa (hissa) en flagga; to lower (strike) the —, nedfira (stryka) flaggan tin hälsning (el. tecken att man ger sig). —-captain, s. sjö. flaggkapten, —-fall, s. sjö. flagglina. — -feather, s. öfverarmspenna i en fågelvinge närmast kroppen. --lieutenant, 5. sjö. flagg-löjtnant (amiralens adjutant), —man, S. flaggbärare för signalering; järnv. banvakt; sjö. se

följ. —-officer, s. sjö. flaggofficer, flaggman, eskaderchef. —-ship, s. sjö. flaggskepp (chefsfartyg). —-Staff, 5. flaggstång, flaggstake.

flagellant, fladj'elant, s. kyrkoh. flagellant,

(själf)gisslare (svärmaresekt i medeltiden), flagellate, -làt, va. piska, gissla; a. se näst-

följ. a. flagellation, -la'sjun, s. gissling. flagelliform, -djel'iform, a. bot. piskfor-mad. flagellum, lat., -djèl'um, s. (pl. -la,

-la) bot. grenskott; zool. pisklikt bihang på vissa kräftdjur, flageolet, fladj'olët, s. mus. flageolett(flöjt). flagged, flågd, pp. af fiag 1, 2, 3; a. (1.) stenlagd; (2.) bevuxen, betäckt med svärdsliljor, flagginess, flåg'inës, s. slapphet, flagging, flag'in g, prt. af flag 1, 2, 3 ;'s. (beläggning med) stenplattor; stenläggning (ei. gångbana) af flata stenar. —-StOne, s. stenplatta, flat sten till stenläggning, flaggy, flag'i, a. (1.) slapp, sladdrig; slokig, nedhängande; fadd; (2.) ne flagged, 2.

flagitious, fladjisj'us, a. skändlig, nedrig; skamlös(t) lastbar; i grund fördärfvad (äfv. times o. d.). ~neSS, -nës. s. skändlighet; lastbarhet, sedefördärf. flagon, flag'un, s. flaska, karaff; krus. flagrancet, -ney, flà'gråns(i), 5. brand, hetta, inflammation †; brotts uppenbarhet, ve-terlighet; illgärnings oförsynthet; skändlighet, nedrighet, upprörande beskaffenhet; jur. bar gärning, flagrant, -rånt, a. brännande)J<; het, blossande, inflammerad)j<; biid. i full gång, verksamhet el. utöfning; uppenbar, veterlig om brott o. d.; »skriande» bild. om illgärning, skändlig. skamlös; (to catch) in ~ delict, på bar gärning (un flagranti»), flagrate †, -gråt, va. bränna, flagration †, flagra'sjun, s. se conflagration. flail, flàl, s. slaga; förr ett vapen (spikklubba) liknande en slaga. flake, fläk, s. (1.) flaga (of fire etc.), flinga (of snow), flisa, litet tunt stycke, skålla, skifva, fjäll; arkeolog, flintsp ån från stenåldern, äfv. flint-flake; lag, lager, skikt; ett slags strimmig nejlika; (2.) Am. torkställning, jfr fish-flake; sjö. ställning uthängd utom-bords för kaifatrarc etc.; vn. flagna, affjälla; va. forma till flagor; of copper, bärg. kopparhammarslagg; white se **-white, första bet. white, 5. tekn. kem. skifferhvitt (finaste blyhvitt); vismuthvitt. flakineSS, -inës, s. flagighet. flaky, -i, a. flagig, skifrig, bladig, fjällig. flam, flam, 5. F lögn(aktigt snack), »dalmas»; va. ljuga ngn full (ofta med off).

flambeau, f.-., flåm'b6, 5. (pl. üka ei. -z) fackla, stort vaxljus i processioner o. d. flame, flam, s. flamma, låga (äfv. bild. t. ex. kärlekslåga), eld, biid. glöd, värme, hetta (of imagination, of passion, of zeal etc.); F »flamma», käresta; vn. flamma, låga äfv. biid.; va. † sätta i låga; to be in a ei. in stå i lågor, brinna; to set in a sätta i lågor äfv. biid.; to fan into a blåsa upp i ljusan låga; to commit (ei. consign) to the öfverlemna åt lågorna; ofta: kasta på elden; to burn with a brinna med låga; ~ out, uppflamma, låga upp äfv. bild. : utbrista (into, i, t. ex. öppet uppror);

~ up, flamma upp äfv. bud. ~-bearer, s. fackelbärare; zool. en kolibriart (Selas-phorus). ~-C0l0Ur, s. eldfärg, bjärt rödgul färg. ^-coloured, a. eldfärgad, rödgul, brandgul. ~-fumace, s. bärg. flamugn. ~less, -lës, a. utan låga. *vjet, -let. s. liten låga. flaming, -mg, prt.; a. flammande, lågande äfv. biid.; uppeldande; brandröd, brandgul; s. flammande, låga; yellow, brandgul.

flamingo, flaming'gi, s. zool. flamingo, flammable †, flam'abl, se inflammable, flam-miferous, -nnf'urus, a. eldframbringan-de. flammivomous, -miv'omus, a. eldsprutande.

flamy, fla'mi, a. af lågor, af eld, eld-; flammande, lågande; eldfärgad; flammig. flaneh, flansj, s. her. sköldemärke bildadt af en cirkelbågformig skura från hvardera sidan: se vid. flange %.

flaneonade, flangkona'd, s. fäkt. flankonad

(sidohugg, -stöt), kvart med utfall.

Flanders-brick, flan'durzbrik, s. trippelsten

till skurning af knifvar.

flange, flandj. s. mek. flens (utstående list, kant); va. förse med flens; vn. skjuta ut som en flens; lower ** of a rail, skenfot. ~ -joint, s. flensförbindning (t. ex. af två rör). <Wail, s. spårvägsskena med flens. ~ed, -d, a. försedd med flens. flank, flångk, s. flank i alla bet.: slaksida (veka lifvet på t. ex. en häst); mil. fort. byg. flygel, sida; mek. (of a tooth of a wheel) kugg-yta (angreppsyta); pl. veter. försträckning, vrickning i ryggen på en häst; va. flankera: begränsa, omgifva, (äfv. mil.) betäcka å sidan; mii. bestryka ei. anfalla från sidan; vn. flankera; gränsa (on, till); to turn the enemy's genom en kringgående rörelse falla fienden i flanken; to attack in anfalla i flanken (från sidan), göra ett flankanfall (på). ~ard, -urd, s. jagt. knöl (af refben) som kännes i sidan af ett rådjur. ~er, -ur, s. mii. flankör; fort. (sido)verk som skyddar flanken; va. flankera: fort. betäcka flanken; mii. äfv. anfalla i flanken. ~ing, -ing, prt.; a. flankerande, flank- (eld, tvärvall, verk etc.). flannel, flån'ël, s. flanell (ylle); a. i sms. flanells)-; va. (af)gnida, aftorka med flanell. ~led, -d, a. insvept ei. klädd i flanell, flanning, flan'mg, s. byg. se rabbet-wall. flap, flap, s. (jfr flabby) i aiimht ngt bredt, tunt, löst nedhängande ting: flik, rock-skört; fick-lock; ör-snibb, -lapp; sadel-sladd; sko-plös; hatt-skygge; klaff; lucka att nedfälla, läm ; flug-smälla; staf i en smörkärna; slag (med ett platt föremål, med flata handen), dask, smäck, smäll, »munfisk?, örfil; vingslag; pl. vcter. munskålla (utslag å läpparna på en häst); VU. (löst) hänga ned, (hänga och) slänga, dingla om ngt platt; sloka (t. ex. om hatt[skygge]); (hänga Och) slå (t. ex. om segel; särsk. med afs. på ljudet, t. ex. om en dörr som »står och slår»), Smälla; slå om fisk; flaxa; va. låta sloka (the hat); röra hit och dit ngt platt: slå med, flaxa med vingarna; klappa, slå (jfr ofvan, t. ex. a person in the face), daska, smiska,

fette?

smälla; snudda vid: the ~ of the throat, tungspen; ~ the memory F, »gnugga sitt minne», friska upp minnet; ~ in the mouth, smäda, skälla på; ~ off\ jaga bort med vingslag ei. med slängar; ~ out, flämta ut. ~-d00r, s. falldörr, läm. dragon, s. lek i hvilken man söker med munnen uppfiska russin o. d. ur en brylå; russin m. m. som sålunda uppfiskas; va. † sluka, 'v-eared, a. slokörad, ^jack, s. äppelpannkaka; äppelmunk. ^-mouthed, a. med hängande läppar (: fiabb). ~-table, s. fällbord, klaffbord. ~-tile, s. mur. vanligt

taktegel med uppvikt kant. ~-valve, s. mask. klappventil. >^ped, -t, pp.; a. försedd med klaff etc.; slokad hatt.

~per, -ur, s. ngn, ngt som smäller, flaxar etc. etc.; skramla; fläkta; flug-smälla; halfvuxen andunge, ^ping, -ing,prt.; a. som (hänger och) slår (t. ex. segel); flaxande; slokande hatt; s. slokande, flaxande, slående, Smällande etc. jfr ofvan, flare, flår, i. s. prov. späckskifva; zool. slätrocka (Raja batis). ~-Cake, s. ett slags bakverk.

flare, flår, 2. vn. brinna ostadigt, fladdra om en låga; flamma upp, hastigt blänka till, skimra; vara utsatt för ett bländande sken; va.)|< blända, genom sin glans göra ondt i ögonen på; s. ostadigt sken, fladdrande låga; ~ up, flamma upp (»till»), äfv. biid. bli rasande, förtörnad. ~up, s. F vrede, hetta, uppbrusning; ilsken träta; »krakel»; löjligt ei. bullersamt, uppsluppet uppträde, »stort spektakel», flare, flår, 3. vn. tekn. slå sig skef (krokig), bugta ut; sjö. falla ut (om bogen, äfv. ~ over). flaring, fla'ring, prt. af flare, 2. o. 3; a. (1.) fladdrande, skimrande; grann (»så att det gör ondt i ögonen»), utpyntad; »skrikande» färg; (2.) a. sjö. utfallande om ett

fartygs bog; 8. sjö. utfall på topptimmer i bogen;

a ~ ship, ett fartyg med utfallande bog. flash, flåsj, s. (plötsligt framträdande och strax försvinnande) sken, glimt, skimmer; blixt (of a gun etc., jfr ned. ex.); blink af en fyr; (framsprutande) stråle ei. ström (of water), fors; wid. plötsligt uppflammande, utbrott af glädje etc., jfr ex. ; bild. ögonblick, »ryck», kort skede; tekn. reservoarsluss för att tillfälligtvis höja vattenståndet på ett grundt ställe; lok. pöl, göl; »kulör» af brändt socker med peppar ss. tillsats (»spets») till spritdrycker; vulgärspråk, tjufspråk; vn. (hastigt jfr ofvan) framlysa, glimta (till), blossa upp, blixtra, ljunga (fram, äfv. biid.); »blänka till», i allmht (blixtsnabt och hastigt öfvergående) visa sig, röra sig, komma, jfr ex.; va. (ut)skjuta, (ut)kasta

blixt, ljusstråle, framljunga; afbränna krut; biid. i aiimht (häftigt) utslunga, »skicka i väg» (särsk. afsända pr telegraf: a message along the wires); i ett nu bibringa, blixtsnabt meddela; P framvisa; grant utpynta; a. vulgär (i och om språk, jfr *.); si. is. förr präktig, grann, »vräkig» (jfr snobbish) i klädsel, i uppträdande; förslagen, listig, knipslug; jfr äfv. fast, si.; eftergjord, oäkta, förfalskad; ~ of the eye, blixtrande ögonkast; ~ of lightning, blixt, ljungeld; sjö. si. guldträns omkring mössan; P sup; ~ in the pan, (blotta) f ängkrutets af brinnande; ofta bild. misslyckadt försök, fiasko; ~ of wit, snilleblixt, kvickt infall; (he is but) a en (kvick, talangfull, men) ytlig människa; by i glimtar, glimtvis; for a ~,(för) ett ögonblick; out of** P, för att göra effekt; a thought across (upon) my

mind, »det flög för mig», jag fick ett infall (en plötslig ingifvelse); ~ up, se flare up, biid.; ~ upon, aiim., bild. komma hastigt på..., hastigt framstå för..., jfr följ.; a light (fruth) r^ed upon me, ett ljus gick plötsligt upp för mig (det gick upp för mig som ett ljus att...); (his eyes) ~ed with fury, el. fire, gnistrade af raseri, »sprutade eld». ~-h0USe, ~-ken P, s. tjufvars tillhåll, tjufhärbärge, tjufgöm-mares bostad; bordell, ^-language, s. tjufspråk. -—'-light, s. blinkfyr; blinkinrättning på en fyr. ^man, s. en som talar tjufspråk, landstrykare, skälm, tjuf. ~-pipe, s. gaständare (rör). ~ed, -t, pp.; 'Vi QlaSS, tekn. öfverfångsglas. ~er, -ur, 5. (ytligt) kvickhufvud, witzare. ^ing, -ing, (l.) prt.; a. jfr flashy; s. glimtande, blixtrande etc. jfr ofvan; konstgjord öfversvämning genom att hastigt påsläppa vatten, jfr flash, S. tekn.; (2.) täckplåt öfver en (tak)fog el. ränna i en takvinkel (af bly el. zink o. d.). ^ing-light , se flash-light, is. senare bet. ing-point, s. antändningstemperatur (för

t. ex. petroleum). 'vjng-Wheel, s. skofvelhjul som uppkastar vatten för vattenuppfordring. -i, a. »stickande i ögonen», bländande för ett ögonblick äfv. bild.; skrytsam, skenfager; grann klädsel, färg, jfr flaring; vtlig; fadd. flask, flask, 8. flaska; gjutflaska (ram för formsand); kruthorn; lavettplanka †. ~-board, s. gjut. formbräde. ~et, -èt, s. serveringsfat för mat; lång flat korg. flat, flåt, a. flat; flack, jämn, platt; byg. plattryckt båge; liggande utsträckt på ei. utefter marken; jämnad med marken, fallen i ruiner, sammanstörtad äfv. biid.; fadd, dufven, ej frisk, afslagen dryck

o: note, b: do, è: nor, ti not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.

F Talspråk. 466 P Lågt språk.

biid. fadd, ointressant, enformig; platt, alldaglig; biid. matt äfv. hand.: flau; tydlig, oförtydlig, uttrycklig, bestämd (t. ex.

vägran, motsägelse); Uppenbar (t. ex. stöld), »direkt», »rent af»; ren, hel och hållen, komplett, absolut; dof; mus. sänkt om en ton (: förtecknad med !?); gående i moll; förminskadt intervall; språkv, mjuk, vokali-serad, »klingande» konsonant; Cl d. † rent af, rakt †; börs. med enkel ränteberäkning (icke ränta på ränta); S. flackt land, (låg)slätt; sidländ mark, låg, långgrund strand; bank i vattnet; i aiimht ngt platt, tekn. platta; flatbottnigt fartyg, pråm; Am. jämv. se oj-cciv, Am. F låg bredskyggig hatt; den flata delen af ngt, flata af en klinga, af handen etc. ; mus. sänknings-tecken (?); moll; teat, fondkuliss; byg. altan, platform på tak, platt tak; våning is. ensam; pl. si. se broads; F dumhufvud, enfaldig, beskedlig stackare,»nolla»; »stym-pare»; »döddansare», tråkig människa; va. (imp. o. pp. ~ted, -ëd) se ~ten; ~ candle, ljuset i en »v candlestick: låg ljusstake för nattduksbord o. d.; ~ race, kapplöpning utan hinder; to fall falla, ej göra effekt, misslyckas, bli »pannkaka»; to fall ~ upon the ear, om tal ej göra intryck på, ej vinna villiga öron (»om ngt

som man låter gå in genom ena örat och ut genom det

andra»); to lay lägga platt ned (utefter marken); omkullkasta, förstöra; to lie ligga »raklång»; ligga nedfallen; that's ~ F, det är klart; (tell hirn) ~ and plain, ...rènt ut, utan förbehåll; in i fonden. ~-boat, 6*. pråm, Am. flatbottnad kanalbåt. ~-bOttOITl, s. sjö. flack (understa, platta delen af ett fartygs botten). ^-bottomed, a. särsk. sjö. flatbottnad. ~-Cap, s. ett slags skrifpapper i ovikna ark; förr platt låg-kullig mössa, däraf si. öknamn på krämare: »bracka». ~-Car, s. jämv. öppen godsvagn, ^-chested, a. med platt bröstkorg. ~ -drill, s. åkerb. bredsåningsmaskin. ~-file, s. tekn. ansatsfil, flackfil. fish, s. fisk med tillplattad kropp ss. flundra, rödspotta. ^-footed, a. plattfotad; Am. Ffast, beslutsam, "^-hammering, s. slätham-ring, kallhamring. ~-head, s. platthuf-

VUd (: människa med platt nedtryckt hufvud [särsk. namn på en indianstam] el. spik, bult o. d. med platt hufvud); a. se följ. ^-headed, rt. platt-hufvad, jfr föreg, ^-iron, s. strykjärn; pressjärn; tekn. plattjärn; ~ heater, s. strykugn; varmapparat (»fyr») för pressjärn. ^long, ad. platt, med flatsidan ned el. mot ngt. ~-rail, 5. jämv. plattskena.

~-rope, s. sjö. platting. ~-scene, s. teat, fonddekoration. ^-SCOOper, s. grav. flaek-

stickel. ~-Seam, s. gruf. flolägrig malmgång. ~-side, s. flata, flatsida; ban på en hammare. ~-tile, s. plattegel, taktegel.

svarfvares slätstål. ~wise, se oj-long. ~neSS, -nës, s. flackhet, jämnhet; platthet, äfv. biid.; faddhet, tråkighet etc. jfr flat, a.; dofhet; hand. ringa efterfrågan, matthet. ~ten, -n, va. göra flat, platt; tillplatta, utplatta; tekn. plätta (: lami-nera; wire), släta, sträcka etc.; släthamra; byg. stryka mur slät med rifbräde; nedslå till marken, äfv. biid.; mus. sänka en half ton; biid. göra dufven, smaklös, fadd; göra modfäld, nedtrycka; sjö. bräcka upp ett segel i lovart (äfv. ~ in)) vn. blifva platt; falla ned platt (på marken);

mus. falla,

sjunka; biid. blifva platt, osmaklig, dufven, fadd etc., jfr ofvan flat, a. ~tener, -nur, s. utplattare etc.; giastiiiv. sträckare; smed. sätthammare. ~

ening, -ning, prt.; s. utplattande, -slätande, jfr ofvan ^ten, va.; sträckning af glas; ~ of the earth, jordens afplattning mot polerna; ~ of wire, metalltråds plätering. ^tening -furnace (ei. -kiln), 5. giastmv. sträckugn. ~t6r, -ur, (1.) s. utplattare etc.; sträck-hammare, planérhammare, bredhammare, sc äfv. wiener, smed.; plättvals, -verk. flatter, flat'ur, (2.) va. smickra, öfverdrifven, inställsamt berömma (on, med anledning af); ~ one's self tO med inf., el. that..., smickra sig med att (t. ex. 7~ myself, I can do it); this portrait is ^ed, detta porträtt är smickradt. ~er, -ur, s. smickrare. -i, s. smicker, singly,

-ingli, ad. på ett smickrande sätt; inställsamt; partiskt för ngn. flatting, flat'mg, prt. af flat; s. utplattning, utsträckning (äfv.: -valsning, -hamring), plättning; mål. matt anstrykning med oljefärg (utan lackering ei. polityr); förgyll. limöfverstrykning öfver förgyllning; jfr for öfr. (äfv. sms.) flattening, ^-mill, s. plättverk (litet valsverk) för metalltråds utplattaude.

flattish, -tisj, a. tämligen platt etc., jfr flat, a. flatty, -ti, s. P »dum bonde», en oinvigd, »stympare». flatulence, el. -ney, flåt'ülèns(i), s. väder-stinnhet. väderspänningar i magen; tomhet, fåfänglighet †. flatulent, -lènt, a. väderspänd, plågad af väderspänningar; orsakande väderspänningar om t. ex. föda; uppblåst af luft; biid. uppblåst, tom, få-fänglig, full af munväder >j<.

I flatUS, lat., fla'tus, s. pust; med. väder i ma-

I gen etc.

j flatwise, flat'wiZ. se under flat. flaunt, flånt, flånt, vn. fladdra (hit och dit),

I hof vera sig, yfvas, sätta näsan i vädret;

va. skrytsamt »vifta med» (visa); s. grannlåt visad på skryt. ~er, -ur, s. en som yfves etc. ~ing, -ing, pvt.; a., -i, a. skrytsam (show etc.); uppblåst, öfvermo-dig, fräck (laugh etc.). flautist, fla'tist, s. flöjtspelare, flöjtist, flavescent, flaves'ent, a. gulnande, stötande i gult. flavin(e), flåv'in, s. kem. gult färgämne ur quercitron. flavour, flå'vur, s. (fin, angenäm) lukt ei. smak, doft, »bouquet», arom, »krydda» afv. biid.; va. göra välluktande ei. finsmakande (aromatisk); sätta arom på. ~ed, -d,pp.; a. aromatisk, doftande, med »bouquet». ^less, -lés, a. utan arom ei. bouquet. ^OUS, -us, a. doftande, aromatisk, flaw, fia, s. spricka, remna; brist, fel, skavank (ss. flaga, blåsa i metaller, fläck i ädelsten, äfv. bild.: in one's reputation); vankant å bräde; is. jur. formfel (ill a deed etc.); sjö. byig vind, by; oväsen, uppståndelse, tumult, träta; va. spräcka, bräcka; kränka fördrag o. d. >f<; afbryta; ~ of rain, sjö. regnby. ~-pieCe, S. timmerm. sågbak (bräde).

~less, -lès, a. utan sprickor o. d., felfri.

-i, a. full af sprickor etc.; sprickig, fiagig; vankantig; utsatt för stormbyar; byigt väder.

flax, flaks, s. lin (plantan: bot. Linum usita-tissimum, el. beredt till spinning: dressed »o)-, to dress bereda: bråka, skäkta, häckla etc. lin. ~-brake, ~-break, s. linbråka. ~-braker, ^-breaker, s. linbråkare; lin-bråkningsmaskin. ~-bush, se plant. ~-C0mb, s. linhäckla. ~-dreSSer, s. linberedare, -häcklare. »o- finch, 5. zool. grå-siska (Fringilla linaria), ^-hatchel, se ~ -comb. ~-lily, se »o-plant. ~-mill, s. linspinneri. ~-mOnger, s. linkrämare. ~ -plant, s. bot. nyseländskt lin (Phormium tenax). ^-raiser, s. linodlare. ~-scut-Cher, s. linskäktare; linskäktningsma-skin, svingmaskin. ~seed, se linseed. ~ -Straw, s. afskuret men ännu oberedt lin. ~-weed, s. bot. flugsporreblomma, flugblomster, linört (Linaria vulgaris). ~ -wench, s. spinnerska; spinnhushjon †. ~-W00l, s. lin beredt till spinning och kardadt som ull. ~en, -n. a. lin-; lin-färgad, lingul (hair: »linperuk»). -i,

a. linfärgad, lingul, flay, flå, va. (äfv. ~ off) flå; afflå, afdraga hud; biid. skinna, klå. ~-b0tt0mist, -bot'o-mist, s. skämts, skolmästare. ~er, -ur, s. hudafdragare, flåbuse. flea, flè, s. zool. loppa (Pulex irritans); va. loppa; a ~ in the ear, ett retsamt ei. snäsigt svar (yttrande); förargligt misslyckande, »stukning»; to go a-wiiy with a

»o in one's ear, bli snäst; to put a »o in the ear, to send away with a »o in the ear, afsnäsa Jign. ^bane, s. bot. loppört (namn på flere slägten: Pulicaria, Conyza, Erigeron). ~bite, whiting, s. loppbett; biid. obetydlig skråma (skada), ^bitten, a. loppbiten; fräknig; finfläckig, is. hvit med små bruna fläckar om häst; låg, simpel, tillhörande lägsta folket, ^-grasshopper,

zool. »grodspott» (en strit: Cicada spumaria). ~-lobster, s. zool. märla (ett litet kräftdjur [amphipodl : Gammai'US pu-lex). ~W0rt, s. bot. loppfrögräs (Plan-tago psyllium); äfv. Pulicaria vulgaris.

fleak.

flèk, s. (1.) se flake, s.; (2.) fläta, (hår-) lock.

fleaking, fle'king, s.

matta af vassrör under

taktäckning.

fleam, flèm, s. kir. veter. snäppare, åderjärn. ~-t00th, s. sågtand i form af en likbent triangel.

flear,

se fleer, 2.

fleche, fr., flåsj, s. fort. flèche, pilskans.

fleck, flèk, s. fläck; va. göra fläckig, strim-mig. ~ed, -t, pp. fläckig; brokig om boskap. ~er, -ur, va. se föreg. va. ~less, -lès, a. fläcklös.

flection, flèk'sjun, s. böjande, böjning, flec-tor, flèk'tür, se flexor.

fled, flëd, imp. o. pp. at flee.

fledge, flèdj, a.\ se »od.; va. befjädra; täcka

liksom med fjädrar; Vn. † få fjädrar. ~d, -d,

pp.; a. fullfjädrad, flygg. ~ling, -ling, s. fågelunge som nyss blifvit flygfärdig, fledging, -ing, s. fjäderbeklädnad, flee, flè, vn. (imp. o. pp. fled, flëd) fly (before, för förföljare; from, för, undan; for, för att få; out of, från; to, till); va. % (oftast vn. med from) undfly, undvika, fly (t. ex. synden); ~ (from) the question, pari. ej låta en fråga bli föremål för omröstning.

fleece, flès, s. fårs ullbeklädnad (päls); fäll; den afklippta, ännu sammanhängande ullen; ulltapp; ngt mjukt, ulliknande; molntapp(ar); tekn. rensad, luckrad ull

(liknande vadd o. hv. genomgått förkardan och the fleecing-machine); va. klippa un, får; bild. skinna, klå, plundra (of, på); betäcka med ullbeklädnad ei. fäll; betäcka såsom med ull)fC; the Golden (F)~, Gyllene skinnet. ^WOOl, s. klippt ull. -t, a. betäckt med ull; the sheep is well fåret har en rik päls. ~leSS, -lës, a. utan ullbeklädnad. ~r, -ur, s. skinnare, flåbuse bild.

fleecing, fle'sing, s. spinn, ullens luckrande, öppnande, ^-machine, s. spinn, vulf, plys. fleecy, -s5, a. ullig; ullrik; lik u.11; ~

clouds, strömoln; ~ flock, poet. fårahjord; ~ hosiery, engelsk sundhetsflanell.

fleer, fle'ur, 1. s. en som flyr.

fleer, fler, 2. va. håna, begabba; vn. hånle, hånfullt smila, kallgrina (at, upon, åt); artigt och tvunget le, smila; s. hån, hånlöje; artighetsleende †. ~er, -ur, s. hå-nare. ""ing, -mg, prt.; a. hånande, försmädlig.

fleet, flèt, vn. flyta, simma (segla) †; fly, ila, skymta förbi, hastigt fara (och försvinna: ~ away); va. hastigt fara öfver ytan af, snudda förbi; komma tidén att hastigt förgå †; Eng. prov. skumma mjölk; sjö. (grundbetydelse: flytta) förfara, skaka en talja; sjö. ansätta vaDt; a. hastig, snabb, lättfotad; åkerbr. prov. lätt jord ; S. (1.) flotta, eskader; (2.) vik, åmynne, å (numera i sms. namn); förr (the ei. the Prison)

ett fängelse i London. —dike, s. skyddsdam mot öfversvämning, —foot †, ~ -footed, a. is. poet. snabbfotad. (F)~-mar-riage, s. förr giftermål med åsidosättande af vanliga formaliteter, (med) vigsel förrättad af de behöfvande fångpredikanterna vid the Fleet Prison i London. — en †, -n, pp. skummad mjöik. ~en-face †, s. mjölkansigte, kruka, mes. ^ing, -ing, prt.; a. snabb, hastig; flyktande, flyktig stund o. d.; s. (bort)ilande, snabb flygt; sjö. skräckning, skakande, jfr ofvan. ~neSS, -nes, s. snabbhet; flyktighet. Fleming, flem'ing, s. flamiändare. Flemish, i -misj, a. flamländsk, flandrisk; s. flamländska (språket); pl. flamiändare; ~ account, sjö. si. krånglig räkning; ~ bond, mur. flamländskt ei. polskt förband; ~ brick, klinkert, jfr Dutch clinker; ~ coil, sjö. tåg uppskjutet i skifvor; ~ ell, flandrisk aln (: 27 inches); ~ eye, sjö. lagdt öga, ögonsplits; ~ horse, sjö. nockpert; to plough åkerbr. plöja grundt.

flence, flëns, flench, flënsj, va. flänsa, af-

späcka en hval.

flesh, flësj, S. kött hos ett djur, i frukt, bild. is. teol..- sinlighet, det sinliga hos människan, den naturliga människan; köttföda (ej tillredd); köttsida på en hud; bild. ngns »kött Och blod» (nära slägting); bild. människa; män-niskoslägtet; människonatur, jfr ofvan; mål. karnation; va. gifva köttföda åt hundar ei. falkar, låta »bloda tanden» äfv. bild., mätta; inöfva, vänja, härda; måla med köttfärg; garf. afskafva köttet från en hud; ~ and blood, kött och blod, bild. teol. jfr ofvan ; P »busbas», blandning af bränvin och maltdryck; ~ and feil, (med) hull och hår; to gather ~ F, lägga på hullet; to lose F, (af)magra; after the »efter köttet»;

in the »i köttet», kroppsligen; lifs-lefvande. —broth, s. köttsoppa, -spad. —brush, s. frottérborste. —clogged †, a. (altför) korpulent, okostig, däst. ~

-colour, s. köttfärg. —Coloured, a. kött-

färgad. —fly, s. köttfluga; spyfluga. —former, s. köttbildare (muskelalstrande näringsämne). —glove, s. frottérhandske. ~ -hook, s. köttkrok. —juice, s. blodvatten i kroppen. —meal, s. måltid af köttmat.

—meat, s. köttmat. ~monger, s. kött-

månglare; kopplare †. ~pot, s. köttgryta, —powder, s. smink i pnlverform. —Side,

S. köttsida på en hud. —tint, S. mål. kött-färg (färgblandning som bäst återger hudfärg). ~

-worm, 5. köttmask. —WOUnd, S. köttsår. ~ed, -t, pp.; a. mättad; inöfvad, härdad; köttig, fet. ~er, -ur, s. eg. Skcti. slagtare. ~h00d, -hud, s. köttslighet, tillvaro »i köttet», kroppslighet. ~ineSS, -inës, s. köttighet; fetma. <>Jng,-ir\g,prt.;

S. hudars skaflling på köttsidan; pl. garf. affall vid skafning; teat. etc. köttfärgade trikåer. ~ing-knife, s. garfvares skafknif. ~leSS, -lës, a. köttlös, mager. ^lineSS, -linës. s. köttslighet, sinlighet. "Jing †, -ling, s. vällusting. ~ly, -li, a. kroppslig; mänsklig, världslig; animal, djurisk; sinlig, jordisk; köttslig. ~ly-minded, a.

teol. köttsligt sinnad. -i, a. köttig äfv.

om en växt; kroppslig, flet f, flèt, pp. (af fleet) skummad mjölk. I fletcher †, fletj'ur, s. en som befjädrar pilar; pil-, bågmakare. fleur-de-lis, fr-, flerdëlè' s. her. fransk lilja, heraldisk lilja ss. på kiiiekorten; bot. svärdslilja (Iris), fleury, flo'ri, s. her. liljekors. flew, flo, 1. imp. af fly. flew, flo, 2. s. stort hundgap, flabb. ~ed †,

-d, a. med stort gap. flex flëks, va. böja. nihility, -ibil'iti, 5.

böjlighet, jfr foij. —'ible, -ibl, a. böjlig, smidig, äfv. bild..- lättböjd, eftergifven [to,

för), foglig, ^ibleness, -iblnës, s. böjlig-

het, jfr föreg. 'V/jle, -il, se ~iOH,

-k'sjun, s. böjning, äfv. gram., krökning; veck, bugt. ~or, -k'sér, s. anat.böjmuskel, ^uose, -k'sjuos, ^UOUS, -k'sjuus, a. krokig, gående i bugter, slingrande; ostadig, fladdrande låga. ~ure, -k'sjur, s. böjande; böjning, krökning; bugande, bockande †. flick, flik, 1. prov. se flitch; si. gubbstuffel,

komisk gammal gosse, flick, flik, 2. va. snärta till, gifva ett (lätt) rapp; s. (lätt) slag, rapp, släng, »snärt» (äfv. bild.: of the tongue: »pik», »gliring»), flicker, flik'ur, vn. fladdra; flämta om en låga; s. fladdrande; flämtande (of a flame).

~mOUSe, se flittermoiise. ^ing, -ing, prt.; a. fladdrande; flämtande jfr ofvan; ostadig; s. viftande med svansen, se vid. flicker, s. flier, fli 'nr, s. (fält)flykting, rymling; mek. se fly; pl. spinn, vingar på vingspindel; byg (ofta pl.) se flight.

flies, fliz, s. pl. af fly; ~ in amber, eg. lemningar af insekter o. d. inbäddade i bärn- | sten; biid. ngt rart, rariteter. j

flight, flit, 1. s. holländskt »flöjtskepp», äfv. j

Dutch f och f ship, flight, flit, 2. s. flygt (äfv. biid.: of fancy, of j ambition); biid. utbrott {of folly)-, flykt; rymning; fågei-flock, -svärm, -skara, -kull; salva af pilar, pilskjutning †; fjädrad pil †; byg. (~ of steps, f of stairs) trappgång, en rad trappsteg; sjö. starkt språng (uppåtsvängning af timren); bärg. hytträk i en blyhytta; ofta pl. hafreagnar; a ~ of hooks, metkrokar i ett knippe; to take jagt. om fåglar »lyfta», flyga upp; to put (turn) to drifva på flykten; to take (ei. to betake one's self) to äfv. to take one's taga till flykten, f Shot, s. pilhåll. ~ed, -ëd, a. flyktande, flyktig. ~ily, -ili, ad. vildt, förvirradt, utsväfvande, fantastiskt. ineSS, -inës, s. flygtighet; virrighet, öf-verspändhet, jfr föij. ~y, -i, a. flygtig, snabb, hastig; liflig; vild, utsväfvande fantasi o. d.; fantastisk, öfverspänd, fallen för att hän gifva sig åt sin fantasi, flimflam †, flim'flam, s. spratt, jfr flarn. flimsily, flim'zili, ad. af flimsy, fiimsiness, -zinës, s. sladdrighet, slankhet, löshet, ! ostadighet; tunnhet, svaghet, jfr föij. a. \ flimsy, -zi, a. (tunn och dfr) svag, slankig; lös (stuff, texture)-, ohållbar, klen ursäkt, genomskinlig förevändning o. d. ; tOKl, ytlig, andefattig; s. tunt papper till (mellanlägg vid) kopiering; Eng. si. banksedel, flinch, flinsj, vn. svigta, rygga tillbaka (from, från fara, möda, pligt); ~ in word, svika sitt ord. ~er. -ur, s. en som ryggar, sviker etc. ~ing, -ing, prt.; s. svigtande, ryggande.

flinder, flin'dur, s. litet stycke, spillra, flisa.

~mOUSe, se flittermoiise. fling, fling, va. (imp. o. pp. filing, flung) kasta, slunga (t. ex. a stone, at, efter, på), Slänga; Ut-, framslunga äfv. beskyllningar o. d.; slå omkull, kasta öfver ända, äfv.: i grund besegra; störta, omintetgöra (äfv. ~ doion)-, vn. om en häst kasta med hufvudet, kasta sig, vara bångstyrig, slå bakut; flänga, rusa, störta, »flyga (och fara»); »fräsa», snäsa, utfara i ovett, gifva stickord; s. kast; en hästs kastning, slående bakut; släng; stickord, glåpord; en skotsk,

dans; ~ away, kasta bort; förkasta; ^

in, kasta in; F gifva på köpet; ~ off, om en häst slå af, afkasta ryttaren; jagt. föra på orätt spår äfv. biid.; ~ open, slänga upp, häftigt upprycka (a door)', ~ out, va. framkasta, häftigt yttra; vn. slå bakut; rusa ut; blifva ostyrig ei. het, fara ut (i smädelser), gifva glåpord; ~ up, kasta upp (t. ex. the head)-, uppgifva, öfvergifva en plan o. d.; to give the afsnäsa; to have a ~ at, gifva ngn en släng ofta bild.: »gliring» (glåpord); to have one's få sin vilja fram; rasa ut, »njuta sin frihet så länge den varar»; to take the ~ F, (bli misslynt och) tvärt dra sig ur spelet, förargad öfvergifva ett företag. ~er, -ur, s. en som kastar etc.; hånare, spefågel, flint, flint, s. flinta (: min. ~-StOne); stycke

flinta i elddon el. gevärslås; bild. ligt hårdt; pl. flintredskap (vapen, ss. pilspetsar etc., från

stenåldern, äfv. ^-implements), ^-crystal,

s. finaste engelskt kristallglas. ~-fire-lock, se musket. ~-glaSS, s. flintglas (blyglas). ~-hearted, a. hårdhjärtad. ~-lock, s. flintlås å gevär, f musket, s. flintlåsgevär, ^-skinning, a. F ytterst snål, gnidaraktig. ~-ware, s. flintporslin.

byg. pisémur (af murbruk med en tunn beklädning af mursten). ~ineSS, -inës, S.

flintaktighet; (flint)hårdhet. ~y, -i, a. af flinta, flint-, stenhård, äfv. biid. ~y-slate, s. min. kiselskiffer. flip, flip, 1. s. ett slags engelsk »mumma»

(blandning af öl och bränvin med socker, uppvärmd med ett glödgadt järn). ~-dog, s. järn hvarmed flip glödgas, flip, flip, 2. si. se fillip (jfr flap). ~-flap, ad.; a.; S. ljudhärmande »klipp, klapp» för att beteckna upprepadt smällande af ngt tunt, löst, jfr flap-, en häftig dans. flippancy, flip'ansi, s. munvighet, pratsamhet; obetänksamhet. flippant, flip'ant, a. munvig, pratsam; liflig, yr; obetänksam, lättsinnig äfv. om tal o. d. ~ness, -nës, se föreg. S. flipper, flip'ur, s. bred plattad fot egnad blott

för simning, is. hos hafssköldpaddor och skälar; bred fena; si. labb (stor bredhand'»; dask, slag med handen, flirt, flirt, 1. 5. florettsilke. flirt, flirt, 2. va. (hastigt) kasta, svänga, slänga; slänga med, vifta med (t. ex. en solfjäder), leka med äfv.: gäckas med; vn. flänga, fara hit och dit; leka med ngn, ngt: gäckas; kokettera, hänge sig åt kurtis, kurtisera (om bägge könen); gifva stickord; s. hastig rörelse, dängande, flängande, viftande; stickord; näsknäpp; kokett flicka (som gärna låter kurtisera sig); kurtisör, »fjäril» som kringfladdrar da-

merna)j<; a. † lättsinnig, näsvis. —-gill†, -djil, —i g i g †, -igig, s. yrhätta, obetänksam flicka. — ation, -a'sjun, s. kastande, viftande etc. jfr ofvan; kurtis, koketteri, -ee, -è, s. F den ngn koketterar för ei. kurtiserar* —ing, -ing, prt.; a. koketterande, kurtiserande; s. se mation. flisk, flisk, 1. vn. skoti. hoppa, springa, fiisk, flisk, 2. s. grof kam. flit, flit, vn. röra sig hastigt, särsk. svväfva fram genom luften, fl}*ga; fladdra, flaxa; is. Skoti. flytta, lemna sin bostad ei. orten; vara lättrörlig, ostadig ss. luften; a. † snabb. flitCh, flitj, s. saltad (rökt, torkad) fläsksida (: — of bacon); timmerm. bjälkför-stärkningsplanka ei. -latta; se äfv. flaiv -piece.

flite, flit, vn. Eng. prov. Skoti. träta, flitter, flit 'ür, vn. † fladdra, jfr flutter; s. flik, lapp, trasa; flisa. —mouse, s. fladdermus (»flädermus»). flittineSS †, -tinès, s. ostadighet, fladdrighet, ju-flitty. flitting, -ting, s. flyttning, jfr flit; flygt; fladdrande (fram ei. förbi), flitty †, -ti, a. ostadig, flygtio:; fladdrig, flaxande. j

flix†, fllks, 1. S. med. se flux. j

flix †, fliks, 2. dun, flnt hår. —weed, s.bot. | flnbladig vägsenap (Sisymbrium Sophia), i float, flöt, vn. fl}7ta (on the water) (särsk. om en simmare: flyta på rygg), simma, vara j flott; drifva på vattuet; sväfva (in the air; hit och dit), SVaja om en fana etc.; Va. flotta (timmer, dowil a river) ; (t. ex. om floden) göra flott ett skepp; öfversvämma, sätta under vatten; öf versköl ja; mur. bruksiå, (af-) putsa, stryka (: — with ivhitewash); s. fly- | tände föremål: (timmer)flotte; flöte; I simdyna; flod, flöde †; våg †; sjö. djupare i ställe där äfven under ebben fartyg för- , blifva flott; tekn. engradig fil nytjad som rasp; murares putsbräde ; teat, ramp; se vid. —-board o. "»-gauge; — with the tide, biid. följa med strömmen, —-board, s. skofvel i underfallshjul el. ångbåtshjul. —-bridge, so "»ing-bridge. —-Case, s. elevator i hvilken lyftningen åstadkommes af vatten som pressas upp i en brunn, —-gauge, s. flottör, flöte som visar vattenståndet (t. ex. i en ångpanna). —StOne, S. min. ett slags po-rös kvarts som är lättare än vatten, —-wheel, s. skofveihjui. —age, -adj, s. ngt som flyter på vattnet, —ation,-a'sjun, se flotation, —ed, -ëd, pp. uppburen af vattnet, flytande, flott; flottad; öfver-svämmad; a. — wheel, se ofvan "»-wheel:

— work, mur. se "»ing. —er, -år, s. ngn, ngt som flyter, särsk. en simmare som flyter på rygg; flottare; flöte, jfr "»-gauge.

— ing, -ing, prt.; a. flytande, simmande;

löst hängande; ekon. flytande, rörligt kapital, ofonderad skuld, sväfvande balans; obestämd, vacklande; mur. använd till putsning, jfr s.; s. flytande; görande (blifvande) flott; flottning; öfversvämmande; mur. slätputsning, finputs; väfv. förbindning, (hufvud)snörning genom hvars olikhet olika mönster åstadkommas. -ing-anchor, se drag-sail. —ing-battery, s. simmande batteri. — ing-bridge, s. flottbro; ponton-bro ; mil. äfv. rullbro; Eng. (ång)färja. —ing -buoy, s. sjö. vakarboj. —ing-dock, 5. flytande docka, —ing-hospital, s. sjukskepp. —ing-island, flytande ö; kokk. krusbärs-ei. smultronkräm med snömos. — ing-light, s. fyrskepp; äfv. (räddnings)boj med lanterna. —ing-line, s. sjö. lastiinie. —ing

-skin, 5. mur. puts(sklkt, is. det andra lagrot af rappnin g). —ing-stage, s. sjö. liten flotte

för timmermän etc. vid sidan af fartyg. —ing

-WOOd, drifvet!. —y, -i, a. flytande, flott, floccillation, floksilà'sjün, s. med. nopprande

på täcket (oroande symptom i febrar etc.).

floccose, floko's. a. bot. flockullig; ullik. flocculence, -'ulèns, s. hoptofning i flockar. flocculent, -'ulënt, hängande flockvis tillhopa. floCCUS, lat., -'us, s. (pl. -Ci, -si) bot. flockull; zool.hårtofs i svansändan, flock, flok, s. flock, hjord af småkreatur, fårahjord äfv. bild. kyrk.; hop, Svärm uf fåglar etc.; flockull; uii-flock, hår-tapp; ylleflock, jfr vid. "»-poicder; vn. flocka sig, skocka sig; va. † tränga i skockar in på ngn. —-bed, s. madrass stoppad med flockull ei. klädes-lappar. —-paper, s. stofttapet(papper). — -powder, S. yllestoft (affall i klädesfabriker). —-Silk, s. flocksilke. —ing, -ing, prt.; s. velutering af stofttapeter, floe, flö, s. isflak, simmande isfält, floets, ty., flètz, S. geol. gruf. flöts, flog, flog, va. (imp. o. p>P- ~ged, -d) prygla, aga, slå med ris el. spön på bara skinnet; • F biid. öfvergå, öfverträffa, »stuka», —ger, -ur, s. en som ger prygel; tuktomästare; F karbas, »mäster Erik». —ging, -ing, prt.; s. prygel, skoi. strängare kroppslig aga (jfr cane). flood, flud, s. flod (: flöde, äfv. bild., t. ex. of light), öfversvämning; flod (i mots, tin ebb), högvatten; biid. öfverflöd(ande), störtflod; med. se menses; va. öfversvämma, dränka, sätta under vatten, —-gate, s.

damlucka (öppning) till reglering af vattenstånd ;

flodlucka, flödlucka; bild. »dam», —-mark, s. flodmärke, högvattensmärke. —-Stay, S. dam(bords)lucka (af bräder), —-tide, s. flodtid. —ing, -ing, prt,.; s. öfversvämmande; med. starkt blodflöde från uterus. flook, flok, se fluke, 2.

k: fate, å: far, å: fall. a: fat, å: fast. è: mete, è: met. è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,fillet-card

>|< Mindre brukligt. 471 † Föråldradt.

find

flookan, flo'kan, flooking, -king, s. gruf. (malmgångs afbrytande af en) söndringsklyfta, (is. innehållande) lera. floor, flor, s. golf (äfv.: loggolf); botten (is. flat, invändigt, af ngt), våning; sjö. flack (: det flata af) botten af ett fartyg inombords; golfläggning, brädgolf (äfv. löst), platform; Am. i lagstiftande förs. »Ordet* (rätt att tala, jfr ned. ex.); va. förse med golf, med botten, golf belägga; si. slå en motståndare till marken, öfvervinna, »stuka»; nedtysta, »dräpa»; i aiim. bemästra; göra ända på; univ. si. lösa examensuppgift, lyckas gå igenom examen; to have the Am. hafva ordet i en (lagstiftande) församling; on the på golfvet; on the first (second) i våningen en (två) tr. upp; to he ^>ed, cg. skoi. univ. si. bli kuggad, stukad. ~ -Cloth, s. (tunn) golfmatta, vaxduksmatta, gångmatta; äfv. handduk för golfs af-torkande. ~-head, s. sjö. kimning (botten-stockarnas öfverkant). rider, s. sjö. kattspår, brösta. ~-timber, s. byg. golfsyll, -bjälke; sjö. bottenstock. ~er, -ur, s. si. slag som fäller ngn till marken; dräpande argument, svar som nedtystar ngn. ~ing, -ing, s. golf,golfläggning; material (is. bräder) för golfläggning; brygg, kornets uppläggande i högar och omskyfl:-ling; a. i sms. golf-bräde, planka etc. flop, flop, va. flaxa med, slå med, se flap; slå ned hattskygge; vn, flaxa, slänga, vifta; dunsa ner; s. duns. ~py, -i, a. flaxande, flaxig, äfv. bild. flora, flo'ra, s. (F) myt. Flora, blomstergudinnan ; bot. flora. -rål, a. blom-, blomster-; bot. blom-; ~ envelope, bot. blomhylle(clelar: skärm, foder, krona); ~ leaf, bot. blomskärm. ~mOUr †, -amo'r, s. bot. Am årån tus. floran, flo'ran, s. graf. fint fördelad (insprängd) ei. sönderbokad tennmalm. floren, flor'en, se florin. (F)~Ce, -s, (eg.

pr.) engelsk florin (guldmynt från Edv. 111: s tid); florentinertaft; vin från Florens; ~ flask, tjockbukig långhalsad oljeflaska; ~ oil, yppersta olivolja. (F)^tine, -tin, -tin, a. florentinsk, från Florens; s. florentinare; florentineratlas; ett slags bakverk †; ~ lake, florentinerlack (röd-vioiett målarfärg), flores, florz, s. hand. finaste indigo, florescence,florés'ens,.s. bot.blomning(stid). floret, flo'ret, 1. .9. florett, floret, flo'ret, 2. s. bot. småblomma i ett

blomster. se fi oss-s ilk,

floriage, flo'riadj, 5. blomning; blomster †; blomblad kollekt.

floriated, flo'riated, a. byg. sirad med blommor och löfverk.

floricultural, florikul'tmai, a. af föij. floriculture, -tur, 5. blomsterodling, flori-culturist, -turist, s. blomsterodlare, florid, flor'id, a. rik på blommor; bild. blomstrande, af frisk (röd) färg om hy; blomsterprydd, (altför) rikt sirad ei. blomsterlik (t. ex. eloquence); ~ Gothic, ~ style, bvg. flamboyant gotik, i Engi.: Tudor-stil. ~ity, -'lti, ~ness, -nës, s. frisk färg (rodnad) ; (för stark) utsiring, blomsterrikedom i stil.

floriferous, florif'urus, a. blombärande, alstrande blommor, florification, florifikà'sjün, s. blomning;

blomningstid, floriform, flor'iform, a. blomliknande, i

form af en blomma, florikan, flor'ikan, floriken, -ken, s. zool. en

art trapp (Otis aurita). florin, flor' m, S. florin (mvnt af guld el. silfver, olika i olika länder och tider); förr engelsk gyllen : 2 shillings. florist, flor'ist, s. blomsterälskare, -odlare;

författare af en flora ; se vid. floicer-maker. floroon, floro'11, s. blomsterlist, -band (ss.

ornamen t).

floscular, flos'kuirir, se floscuious. floscule, -kul, S. bot. se fio ret, 2. flosculose, -lös, floscuious, -lus, a. bot. om blomster l'Ör-blomstrig,"bestående af rörformiga diskblommor.

flOSS, flos, 1. s. Eng. prov. liten ström, å,bäck. floSS, flos, 2. s. dun, fint hår å vissa växters fröskal (t. ex. majs); otvinnadt råsilke tni broderi tig; bärg. färskslagg, puddelslagg. ~-Silk, s. flocksilke, florettsilke (affaiis-silkc kardadt och spunnet). ^-thread, 5. fin lärftstråd tin broderier. ~y, -I, a. dunig, finhårig, fin om ngt trådämne.

flotage, flo'tadj, S. flytande; ngt som flyter på vattnet)j(. flotant, -tant, a. her. svajande, fladdrande (banner flotation, -tå'-sjun, s. flytande; fys. läran om simmande kroppar(s jämvigt); line (c i. plane) of vattenlinie. flöte, flot, (1.) s. † våg, bölja; (2.) va, prov. skumma.

flotilla, sp., flotil'a, s. flotilj, liten skeppsflotta.

flotsam, flot'sam, Pl. -som, -sum, ei. -son, -sun, .s-. jur. vrakgods efter skeppsbrott

(som hittas i sjön).

flotten †, flot'n, pp. (af flöte) skummad, flounce, flanns, 1. -v. garnering, falbolan, volang; va. garnera, besätta klädning in ed volanger etc.; vn. låta klädningen frasa; hofvera sig. flounce, flauns, 2. s. orolig kastning på kroppen; sparkning, sprattling, plumsning;

vn. röra sig hit och dit (häftigt, tungt, bullrande); kasta sig (oroligt, raissnöjdt); kafva, sparka, arbeta (med lemmarna t. ex. for att komma upp), sprattla, plumsa, plaska; slå om fiskar.

flounder, flau'ndur, 1. s. zool. flundra, is. skrubbskädda (Platessa flesus). ~'s-head, se bottle-nose. zool.

flounder, flau'ndur, 2. vn. kasta sig; sprattla; tumla om en häst, vältra sig; plumsa; ~ about, äfv. svamla, fara hit och dit i sitt tal. ~ing, -ing, prt.; s. sprattlande, tumlande.

flour, flaur, s. fint mjöl, is. finsiktadt hvet-mjöl; va. finmala (och sikta); mjöla, bestänka med mjöl; ~ of arsenic, giftmjöl, arsenikpulver; ~ of sulphur, svafvel-blomma. ~-bOX, s. siktdosa för mjöl. ~

-dealer, s. mjölhandlare. ~-dredge(r),

se "v-box.

flourish, flur'isj, vn. trifvas eg. om en växt, blomstra, ofta biid.: florera; uttrycka sig (tala ei. skrifva) sirligt, »blomsterrikt» (on, öfver: »utbrodera»), nytja »grannlåter»; göra prydliga slängar vid skrifning; »svänga sig», stoltsera; skryta; mus. göra löpningar, preludiera; blåsa fanfarer; va. komma att blomstra (trifvas); pryda med blommor ei. blomrika ornament, med snirklar, sirater; utsira i aiim., »utbrodera» i framställning, i sitt tal; Svinga svärd, fana; s. blomstring, flor †; snirkel, ornament; släng på bokstäfver; boktr, kalligrafiskt ornament; blomster, grannlåt(er) äfv. i tal; mus. prydnad; fanfar; siratlig sväng(ning), svingande. ~er, -ur, s. en som utsirar, gör slängar i skrift, som svingar etc., jfr föreg. ~ing, -ing, prt.; a. blomstrande, florerande; stoltserande, uppträdande med pomp och ståt.

floury, flau'ri, a. af mjöl, lik mjöl, mjölaktig.

flout, flaut, va. (ei. vn. med at) håna, begabba; s. hån, begabberi, spott (och) spe. ~er, .-ur, s. begabbare, bespottare, spefågel, singly, -ingli, ad. med (ei. till) hån, begabbande, med spott och spe.

flow, flo, vn. flyta, strömma, rinna; bölja, svalla äfv.: hänga löst och ledigt, svaja, fladdra; flöda: vara flytande (t. ex. om tal, vers); (öfver)flöda (with, af); härflyta (from); med. hafva blodgång; va. öfver-svämma; tekn. öfverdraga med fernissa; s. flod, flöde äfv. biid.; (jämn) ström, (jämt) rinnande, framflytande; tidvattnets stigande; vattens flödande öfver, stigande öfver bräddarna; biid. utgjutelse (of the heart, etc.): fl tände tal, ordflöde (: ~ of words); öfverflöd, (rikt) tillflöde; ~ down, biid. bölja ned; ~ in, inflyta äfv. om pengar; ~

out, rinna ut; ~ over, flöda öfver; a great ~ of spirits, lifligt lynne; the tide was on the tiden var i stigande. ~age, -adj, s. (vatten)flöde, öfversvämning, flower, flau'ur, 5. blomma äfv..- blommande

planta särsk. som man har i en kruka; bild. »blomman», det bästa af ngt; arom (of wine, of tobacco); prydnad i form af en blomma, äfv. »blomster», fantasirik bild i tal of rhetoric); byg. fempass; boktr, vignett, »stock»; äldre kem., tekn. (is. i pl., jfr ex.) blomma: fint beslag, sublimat ei. skum (of vinegar); pl. med. se menses; va. blomsterströ; pryda med blommor ei. blomsterornament; sticka, virka,inväfva med blommor; vn. blomma, stå i blom; äfv. biid. (jfr flourish) blomstra, stå i flor; fradga, skumma †; the ~ of the flock, F gräddan af societeten (»la crème de la crème»); of sulphur, svafvelblomma;

of zinc, sinkblomma, sinkoxid; to be in stå i blom; in the ~ of (one's) age (life, youth), i sin ålders blomma. ~ -amour, se flor amour. ~-bed, s. blomstersäng. ^-bud, s. blomknopp, ^-bulb, s. knopplök. ~-CUp, s. blomkalk. ~-de-luce,

(förvr. af fleur-de-Hs), -dëlos, s. bot. slägtet Iris; common Iris sambucina. ~-duSt, s. bot. frömjöl. ~-emerald, s. slammad smärgel. ~-fenCe, s. bot. slägtet Poinciana

(en tropisk taggig ärtbuske med granna blommor, i V. Indien nytjad till hägnad). ~-garden, (blomster)trädgård. ~-gentle, s. bot. ama-rant (is. Amarantus spinosus). ~-head, s. bot. blomhufvud, blomkorg, blomster.

boktr, röschlinie (blomsterrad). ~

-maker, s. föl-färdigare af konstgjorda blommor, flörist. ~-piece, s. mål. blomsterstycke. ~-pOt, s. blomkruka; hanging ampel. ~-Sh0W, s. blomsterutställning. ~-Stage, s. trappformig ställning för blomkrukor. ^-Stalk, s. blomstjälk, blomskaft. ~-Stand, s. ställning för blomkrukor, blomsterbord. ~-W0rk, s. blomsterprydnad(er); (förfärdigande af) konstgjorda blommor. ~age, -adj, s. blomning; blomster, blommor kollekt. ~ed, -d, pp.; a. utsprucken, i blom; prydd med blommor, ei. med blomsterornament; blommerad, blommig om tyg. ~et, -èt, s. bot. småblomma; liten blomma. ~ful, -ful, a. rik på, full af blommor. ~ineSS, -inës, s. blomning; blomrikedom; blomsterrikedom i tal. 'v-ing, -ing, prt.; a. blommande; s. blomning(stid); prydande med blommor. ~ing-ash, s. bot. mannaask (Ornus). ~ing-fern, s. safjabuske (en

ståtlig ormbunke:

Osmund a regalis. ~ing -rush, s. bot. blomvass (Butomus umbellatus). ~leSS, -lès, a. utan blommor.

-i, a. blomrik, full af blommor, i full blom; blomsterprydd; biid. blomsterrik, bildrik om språk; the ~ kingdom, Kina. flowing, flo'ing, prt.; a. flytande; böljande afv. biid. (a ~ becird)-, löst nedhängande, fladdrande, vajande; (öfver)flödande (with, af); kvickflytande metall; biid. lättflytande (speech, style)-, talför; s. flytande, flöde (äfv. of words)-, vattenflöde, öfversvämning; ~ Colours, tekn. porslinstillv. flytande färger; ~ sheets, sjö. lösa skot. ~-furnaee, S. bärg. blåsugn (liten [tysk] masugn). ~-0Ut, s. utflöde; aflopp, utlopp. ~ness, -nes, s. egenskap att vara (lätt-) flytande, flowk, flok, S. zool. lok. se fluke, 1. flown, flon, pp. af fly.

filiate, flo'at, s. äldre kem. fluat, jfr fluoride. flucan, flo'kan, se flookan. fluctuant, fluk'tuant, a. gående i vågor upp och ned; stigande och fal]ande, fluktuerande pris; vacklande, obeständig, fluctuate, -åt, vn. bölja, rulla som vågor (hit och dit, upp och ned); fluktuera, sväfva, gå upp och ned om priser, fluctuating, -åting, prt.; a. fluktuerande, jfr fluctuant. fluctuation, -a'sjun, s. vågrörelse, skva.lp-ning, särsk. med.; växlande (rörelse), ostadighet, stigande och sjunkande, fluktuation.

fludder, flud'ur, s. zool. islom (Colymbus glacialis).

flue, flo, 1. 5. (fint) fjun, hår, ludd (som af-

skiits), ulldam, flue, flo, 2. s. rökgång, -kanal, skorstenspipa (: chimney-"v)-, varmluftsrör; ångm. eldrör under en ångpanna; tekn. bärg. f uks (kanal för förbränningsgasers bortledande från en flamugn).

~-cinder, s. bärg. vällugnssiagg. ^-surface, s. ångm. röryta. ~-tube, s. ångm. eldrör af liten genomskärning, »tub», fluellen, fluellin, floël'ën, -in, s. bot. ären-

pris (Veronica), fluency, flo'ènsi, s. egenskap att vara flytande, ledighet, glatthet, jämnhet; flöde, rikedom; ~ of speech, talets egenskap att vara flytande, ledighet i uttryck äfv.: förmåga att tala flytande, fluent, -ënt, a. flytande, som lätt, obehindradt halkar

fram, numera oftast om tal: ledig, lättflytande: om talare uttryckande sig med ledighet. ordrik; s. (vatten)ström †; mat. variabel kvantitet, integral. fluentneSS, -ëntnës, se fluency. fluey, flo'i, se fluffy.

fluff, fl uf, s. se flue, 1. ~y, -i, a. dunbeklädd, biid. si. »grön»; tunn, krusig, mjuk om hår. skägg; dunig, neddunad, dammig, jfr flue,

1; si. ostädad, oborstad, tillhörande el. utmärkande det lägre folket, flugelman, eg. ty., flo'glman, s. mil. eg. flygelkarl; (under)instruktör stående framför fronten och görande rörelserna före truppen; biid. en som går i tëten, som föregår andra med godt exempel, fluid, flo'id, s. fys. fluidum, flytande (icke fast) kropp (jfr ex.); a. af flytande form; elastic ångor, gaser; non-elastic vätskor, "vity, -'iti, ~ness, -nès, s. fys. flytande tillstånd (mots. fast). ~ize, -iz, va. göra flytande, förvandla till ett fluidum, flukan, se flookan.

fluke, flok, 1. s. Skoti. flundra, jfr flounder; si., eg. i spel (biljard, kort) opåräknad fördel som vinnes »mer genom lycka än konst», en ren »sinkadus». ~-W0rm, s. zool. får-lefvermask (Distoma hepaticum). fluke, flok, 2.5. (an k ar) fly; bärgsprängares krats. fiuky, -i, a. med form af ett ankarfly ei. försedd med fly. flume, florn, s. kvarnränna; Am. ränna för

guldvaskning. flummery, flüm'uri, s.hafregröt; F meningslöst prat, nonsens, fadda o. tomma komplimanger.

flummox, (el. -mux), flum'uks, va. si. förbluffa, göra »ståld»; to be o>ed, P tjufspr. »få krypa i kurran». flump, flump, vn. P plumsa, flung, flung, imp. o. pp. af fling. flunk, flungk, vn. Am. F ej kunna (t. ex. sin lexa) ei. ej våga ngt, dra' sig ur spelet, »ge sig godvilligt»; s. misslyckande, svin-kande.

flunkey, se föij.

flunky, flung'lci, 5. F livréklädd betjänt, lakej, »lasse»; »lakejsjäl», krypare för makten ; Am. börs. si. oerfaren, ovarsam börsspelare. ~dom, -dum, s. lakejer kollekt.; lakejernas rike. ~ism, -lzm, s. »lakejsinne», servilism, kryperi. fluO-, flo'o, i sms. sammansatt med fluor. ~hydric, - '-, a. kem. af fluor och väte; ~ acid, fluorvätesyra. ^silicate, -'--, s. kem. fluorsilicium, fluorkisel. ^SiliCIC, a. jfr föreg.; ~ acid, fluorkiselsyra. fluor, flo'or, 5. flytande tillstånd †; med. † se menses; min. se oj-spar. ^eSCenCe, -es'ens, S. opt. fluorescens (dubbel ljusbrytuing). escent, -ës'ënt, a. opt. fluorescerande. ~"lC, -or'ik, a. kem. fluBspats-. ~ide, -id, s. kem. fluorid, fluorförening; ~ of calcium, fluorkalcium. ~in(e), -in, .<?. kem. fluor. ~oid, -ojd, s. krystallform utgörande en kombination af kuben och oktaëdern. ~0US, -us, a. fluorhaltig. losilicate, etc., se under fluO-.

flurried, flur'id, pp. af följ. va.; a. upprörd, utom sig, »yr i mössan», flurry, -ri, s. väderil, by, kuling; häftig skur; häftig rörelse, oroligt springande hit och dit, »uppståndelse», nervös oro, förvirring; brådska, hast; va. sätta i häftig rörelse, uppröra, häftigt oroa, förvirra, göra »yr i mössan»; (to be) in a »alldeles yr i mössan», nära att »tappa koncepterna»; (to be) in its i dödsryckningarna om

en hval.

flurt †, se flirt.

flush, flusj, vn. häftigt strömma (till, ut), rusa (t. ex. som blodet upp i ansigtet); rodna; blossa upp ; glöda; flyga upp †; va. komma att rodna, göra blossande; upphetsa, upplifva: göra röd, göra glödande; (ren-) spola med en vattenström ; jagt. stöta upp; s. (plötslig) ström, fors, vattenstråle, »öf-versköljning» ; hastigt tillströmmande; (t. ex. blodets) rusande (upp i ansigtet); häftig rodnad (on the cheeks), (uppblossande is. af lifvande känslor; ÖfVei'SVallning, llt-brott (of joy); öfverflöd, rikedom, öfver-flödande kraft; jagt. uppstött fågelkull; kortspel, svit; a. blomstrande, frisk; öfver-flödande, riklig; rik(t försedd, of, in, med); frikostig, slösande (of på, med); kraftfull; tekn. mek. grad, jämn, i samma plan (with, med); kortspel, i svit; ~ book, bok med pärmarna afskurna jäms med papperet; ~ deck, sjö. helt däck, »glatt»

däck utan halfdäck el. uppstående hytter o. d. ; ~ times, goda tider (när affärerna äro lifliga) ; ~ up the joints, mur. fylla i fogarna (fogstryka en mur). ~-rivet, s. försänkt nitnagel. ~ed, -t, pp.; a. röd, blossande; -biid. uppeldad; upphetsad (with wine); ~ with joy, glädjedrucken; ~ with victory, segerdrucken. ~er, -ür, s. zool. brunryg-gad törnskata (Lanins collurio). ~erman, s. kloakrensare. ~ing, -ing, prt.; s. (1.) rodnande, rodnad; blossande; spolning, öfversköljning; tekn. jämnande, görande, läggande etc. grad med ngt annat; försänkning (of a bolt, a rivet etc). ~neSS, -nès, s. frisk (ansigts)färg.

flushing, flusj 'mg, (2.) S. (eg. pr. geogr. : Vliessingen); grof fris (hårigt ylletyg).

fluster, flus tur, va. upphetsa med staika drycker o. d., berusa; göra yr i hufvudet, förvirra; vn. vara upphetsad af drycker; vara het, orolig; fjäska omkring, flänga, hafva mycket brådt; s. upphetsning, jfr ofvan; hetta, häftighet; stor brådska, fläng; »bråk», förvirring då alla springa om hvarann yra i hufvudet; ~ of fortune, »fläkt», lycko-kast. nation, -a'sjun, s. P upphetsning, jfr föreg. S. flustrated, -trätèd, a. F upp-

rymd, »lifvad» af starka drycker. flustrum, -trum, s. F upphetsning, hetta, flute, flot, S. flöjt; reffla byg. på en kolonn, tekn. aiim. hålkäl, ränna (af rundad genomskärning); veck i pipgoffrering; långsmalt franskt (frukost)bröd; sjö. långt transportfartyg, jfr flight, 1.; vn. spela på flöjt; va. spela ei. sjunga i flageolettoner; byg. kannelera kolonnskaft; tekn. fåra, (rund)reffla, kala; pipgoffrera remsor etc.; a ship armed in (ei. franskt: en) örlogsskepp förvandladt till transportskepp genom borttagande af (batteri)kanonerna. ~-l"lke, a. flöjtlik. ~-player, s. flöjtspelare, flöjtist.

mus. flöjtregister på en orgel, -èd, pp.; a. kannelerad, refflad; flöjtlik; ~ notes, flageolettoner: ~ roof, tak belagdt med (vanliga) rännformiga tegel. ~r, -ur, s. reffiare etc.; se flutist. fluting, flo'ting, prt.; s. reffling; refflor kollekt.;

goffrering. ~-gOUge, s. svarfvares etc. håljärn, skedjärn. ~-iron, s. krusjärn, goff-reringsjärn. ^-machine, s. refflingsma-skin. ~-plane, s. kälhyfvel. flutist, -tist, s. flöjtspelare, flutter, flut'ür, vn. röra sig hastigt och oregelbundet: fladdra,flaxa; vifta, svaja; sväfva hit och dit, flänga, fara hit och dit utan bestämdt mål, fjäska omkring; vara orolig; klappa, bulta (af oro om hjärtat); va. fladdra ei. flaxa med, vifta med; oroa, ängsla, skrämma; bringa ur fattningen, göra »yr i hufvudet»; s. häftig, oregelbunden rörelse: fladdrande,flaxande, viftande etc., jfr tv?-.; flängande, ängslig brådska, förvirring; oordning, oro; ~ of emotion, upprörda känslor; to be (all) in a vara utom sig af oro. vara i största förvirring, »alldeles tappa hufvudet». ~ed, -d, pp. förvirrad, yr i hufvudet, jfr föreg. ex. -mg, prt.; s. flaxande; för-

virring, oro, jfr flutter, s. fluty, flo'ti, a. flöjtlik, ljudande lik en flöjt

(med mild, klar ton); flöjt-toner.

fluvial, flo viåi, fluviatic, -viat'ik, fluviatile,

-viåtil, a. hörande till en flod (älf), flod-; naturv. som finnes (växer el. lefver) i floder, flux, fluks, s. flytande, flytning,

särsk. med. :

(sjukligt stark) uttömning, fluss; flöde, flod (äfv. i mots, till ebb: reflux); omlopp, tillopp, tillströmning (t. ex. of money); kem. metall, flytande tillstånd, smältnings-tillstånd; kem. bärg. fluSS (: smältningstillsats för att befordra metallers etc. smältning, äfv. 'V

-powder

ei. ^-Stone), afv.: glasmassa; a. † obeständig, variabel; va. smälta, göra flytande; med. orsaka rensa ; bloody rödsot, ^ation, -å'sjün, s. strömning, strömmande i aiim. bet.; af- och tillopp.

fluxibility

nihility, -ibil'iti, s. metalls, minerals smältbarhet. ~ible, -ibi, a. smältbar om metall o. d. ~ile †, -il, se föreg. ~j|jty †, -ll'ltl, se nihility. ^iOH, -k'sjun, s. flytande; flytning, särsk. med.; föränderlighet, variation; mat. se differential; pl. infinitesimalräk-

ning. ^ional, -k'sjnnai, ~ionary, -k'sju-nari, a. differential-, infinitesimal-. — ionist, -k'sjunist, s. matematiker som egnar sig åt infinitesimalräkning. fly, fli, vn. (imp. flew, flo; pp. flown, flon)

flyga äfv. bild.: hastigt fara, ila; rusa, jfr ex.; springa (sönder, jfr ned.); (genom förblandning med flee) fly (before, from, för), rymma (from, från); fladdra, svaja; va. fly, undvika, rymma landet (eg. förblandning med flee); låta flyga etc., utslunga, afskjuta, jfr ex.; jaga upp; s. (pl. flies, -z) fluga, särsk. konstgjord fluga till metning; vindflöjel, vimpel; mek. vinge, vingdon (spinn.); vindfång i ur; oro i ur; svänghjul; press-svängel; se vid. momentum; äfv. (tekn. F) i st. f. sms., ss. oj-press) Eng. ett slags en-spännare (allmänt åkdon af mera anspråk än cab); F åkdon i aiimiit; sjö. en flaggas längd som vajar ut för vinden (utom unionshörnet); sjö. se vid. compass-card) boktr, arbetare (numera oftast maskin: självfmot-tagare) som tager det färdigtryckta arket ur pressen; si. knep; teat, scenvind, pl. luftkulisser; a. si. förslagen, »vaken»; ~ about, flyga omkring äfv. bild.; om vinden I kasta; ~ abroad, bild. utbreda sig, blifva allmänt bekant;/v apart, springa, krevera; ~ around, Am. F bild. flyga omkring hit och dit; ~ at, rusa på, kasta sig öfver, anfalla; ~ bach, studsa, springa tillbaka; slå bakut; ~ in the face of.., rusa rakt mot (»i gapet på») fara etc.; »flyga pä» ngn; bryta ut mot ngn, vara oförskämd mot, öppet trotsa (äfv.: Providence etc.), handla i uppenbar strid mot ngns vilja; ~ in pieces, springa i stycken; ~ into a passion, brusa häftigt upp, blifva ond; ~ off, flyga bort; (hastigt) gifva sig af, »försvinna», rymma, desertera; omtingflyga

af (: hastigt falla af, el. skiljas sig från, t. ex. : skaftet); gå af äfv. om skott; ~ off the tangent, F tappa humöret; ~

open, springa upp om dörrar, lås; ~ out, flyga, ila ut; bild. bryta ut, brusa upp (äfv. ~ out in a rage)-, svaja (»blåsa») ut om flaggor; ~ the hite, eg. släppa upp pappersdraken; F skaffa pengar på växlar; to let låta flyga ut; utslunga; afskjuta en pil o. d. ; sjö. låta gå (hastigt fira); to let ~ with.., slänga, kasta (at, efter, på; äfv. ge ngn en släng, ett slag med..); (to shoot a bird) as it flies, ...i flygten, —agaric, tf. bot. flugsvamp (Agaricus

muscarius). ~(-away-)cap, s. förr ett slags vingmössa. ^bane, se "v-agaric. ~bl0W, s. flugägg; flugsmuts; musch; va. jfr följ. ~blOWn, pp.; a. angripen af flugor; fläckad af flugsmuts; F bild. fläckad (t. ex. reputation). —board, s. boktr, mottagningsbord. —boat, s. tvåmastadt holländskt kustfartyg; långsmal kanalbåt. —book, s. pärmar för bevarande af konstgjorda flugor. —by-night, s. prov. hexa. —cage, s. papperskatse ss. flugfäiia. ^catcher, s. zool. flugsnappare (Muscicapa); si. en som står och gapar »så att flugorna kunna fara in i munnen på honom». ~fish, vn. meta på flugor. ~fisher, s. metare som använder (konstgjorda) flugor. — fishing, s. flugmete, jfr föreg, oj-flap(per), s. flugsmälla. —frame, s. spindel-(: bo-bin-)bänk; spolmaskin; se vid. ~er. ~ -honeysuckle, s. bot. luden try (Lonicera Xylosteum). —leaf, s. bokb. försättspapper (det hvita bladet innanför pärmen af en bok).

~man, s. kusk som kör en fly. —paper, S. flugpapper. —powder, s. fluggift (arsenikpulver med socker o. vatten). ~~preSS, tf. mek.

press med svängel; knäpress; mynt. slagpress. —rail, tf. utdragsslå som uppbar en fäiibordskifva. —sheet, tf. flygblad, extra nummer ei. bilaga af en tidning, —shuttle, s. väfv. snäll- (ci. ryckverks-)skyttel. ~ -Speck, s. flugprick, -smuts. ~trap, s. bot. flngfälla (äfv. Vemis's ~: Dionæa musci-pula). —tree, s. korkalm (Ulmus carn-pestris). ~-Wheel, tf. mek. Svänghjul; urm. vindfång. —wflisk, tf. flugvifta. ~WOrt, tf. tjärblomster, flugfänga (Yiscaria vulgaris). ~er, -ur, s. flygare, ngn som flyger; flykting)j<, jfr flier; sport si. snabblöpare, snabb kapplöpningshäst; skom. si. sko utan bindsula; bvg. rak trappa; urm. oro; spinn, vingdon; spinn, (engelsk) för-spinnmaskin, flyer; börs. si. en mindre affär vid sidan af andra. ~ing, "ing, prt. flygande, fladdrande, svajande; a. »flygande» (t. ex. korrespondent), (särsk. mil.) mycket rörlig, »lätt», jfr sms.; flyktig, hastig)j<; s. flygande, flygt; the (F)** Dutchman, »flygande holländaren»; F namn på snälltåget mellan London och Exeter; the (F)oj Scotchman, F namn på snälltåget mellan London och Edinburgh; ~ visit, »fransk visit»; to come off with ~ colours, gå segrande från ngt företag (»med pukor och trumpeter-»), ^ing-artillery, tf. lätt (fot- ei. ridande) artilleri. ~ing -band, tf. her. etc. devisbindel, fladdrande band med valspråk, ^ing-bridge, tf. flygbrygga. ~ing-buttress, tf. byg. sträfbåge. ~ing-camp, s. mii. ströfkår. ^ing-fish,

i: note, ö: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh; this, w; will, z: lias.flying-fish

zool. flygfisk (Exocoetus volitans). ~ing -gout, s. flyggikt. ^ing-jib, s. sjö. jagare. ~ing-level, S. ingeniör, flyktigt utkast. ~ing-light, a. sjö. för lätt (lastad). ~ing -party, s. mn. flygande kår. ^ing-pinion, s.

urm. se fly. ~ing-sails, s.pl. sjö. segel som ej hafva brassar och boliner, toppsegel. ~ing-sheet, s. sjö. rumskot,flygande skot; se vid. broadsheet. ~ing-Shot, s. skott på ngt i flygten, flygtskytte; skytt som skjuter ngt (fågel) i flygten, ^ing-squirrel, s. zool. flygande ekorre (Pteromys volu-cella). ^ing-Stag, s. zool. ekoxe (Lucanus cervus). ^ing-stationer, s. 8i. (tidnings-,

flygskrifts- etc.)kolportÖr. ^ing-wheel, m. fi. sms., se motsv. under fly.

foal, fAl, s. fåle, föl; vn. föla; a mare with f, ett drägtigt sto. ~f00t, se colt's-foot. foam, fAm, s. skum, fradga; vn. skumma, fradga; the sea icas all in a hafvet var betäckt af skum; ~ with rage, skumma af raseri; he fed at the mouth, fradgan stod honom om munnen. ~ing, -ing, prt.; a.; s. fradgande, skummande; at a f speed, med en brusande fart, i forsande fart. ~y, -i, a. betäckt af skum, fradgande.

fob, f6b, 1. ad. hand. eg. telegr. (förk. af free 011 board) (att levereras, säljas) fritt om bord.

fob, fob, 2. s. urflcka, liten ficka, »byxsäck», fob, fAb, 3. va. slå, smälla tillf; lura, bedraga; s. klapp, lätt slag †; knep, skälmstycke; ~ off, listigt undvika, »smita undan», undanskjuta. fOCal, fo'kal, a. fys. liggande i brännpunkten; brännpunkts-, fok&l-(distance); f point, brännpunkt. ~ize, -lz, va. koncentrera i en fokus, samla i en brännpunkt.

focile, fo'sil, s. anat, arm-, benpipa; greater

f, se ulna; lesser se radius. foCUS, iat. fokus, s. (pl. ~es, -èz, o. -ci, -si) opt. geom. fokus, brännpunkt; va. (: to bring to a ~) se focalize. fodder †, féd' ur, 1. s. förr en viss b är gs vigt

för bly etc. (varierande: 19 1 j2~—24 centner), fodder, fod'ur, 2. s. (tort) foder, hö; va. fodra, gifva foder; ^ a leak, sjö. tillstoppa en läcka genom ett segel ei. d. utombords. ~er, -ur, s. kreaturs-fodrare. foe, fo, s. fiende (äfv. mii.), motståndare, (hätsk) ovän, förföljare. ~-like, a. fiendtlig. ~man, s. fiende, motståndare i krig,

i fejd.

foetal, foeticide, foetus, fætor, se fet...

fog †, fog, 1. vn. se pettifog. fog, fog, 2. s. prov. åkerbr, efterskörd af gräs, se vid .foggage; va. fodra boskap med fog; afbeta efterskörden på en äng.

fog, fAg, 3. s. (tjock) dimma, tjocka, mist; töcken äfv.: damsky, röksky; biid. dunkel, villrådighet, tvekan; va. inhölja i dimma, omtöckna äfv. bild., förmörka, ^bank, s. sjö. mistbank, »vägg» af tjocka som på afstånd ser ut som land. f bell, sjö. mistklocka på en boj vid ett skär el. d. för att varna seglare.

~-horn, s. sjö. misthorn. ~-ring, s. mist-bank som kretsformigt omsluter på alla sidor. ~-Signal, s. mistsignal, äfv. järnv., jfr detonating signal, ^-whistle, s. ång-hvissla på ångbåt ss. mistsignal.

fogey, fogie, fogy, fo'gi, s. >i. (oftast old

inskränkt (konservativ) gubbe, »gubb-stut», »gammal stofil»; is. Am. stockkonservativ människa, perukstock. ism, -izm, s. stockkonservatism, peruk-stockaktighet; »stofilism».

foggage, fog'Adj, fogge, fog, 5. (groft, sämre)

gräs som får kvarstå till vintern, fogginess, fAg'ines, s. töcknighet, tjocka, jfr föij. foggy, -gi, a. töcknig, dimmig, tjock om luften; wid. omtöcknad, dum. fogle, fAgl, s. si. kulört (silkes)näsduk.

foH, fO, interj. fy!

foible, foj'bl, 5. (liten, ursäktlig) svaghet i

karaktären, JSVag sida», foil, fojl, 1. S. fäktvärja med knapp på spetsen, florett.

foil, fojl, 2. s. folium: metallblad, tunt uthamrad metall (tenn etc.), botten, underlag för en juvel, en spegel; bild. folie; byg. flik af ett klöfverblad (jfr quatrefoil, trefoil etc.) mellan två »näsor» (jfr feathering). ~-StOne, s. falsk juvel. ~-tin, s. stanniol. ~-tree, S. bot. gullregn (Cytisus laburnum). ~ed, -d, a. folierad; byg. prydd med »näsor», med klöfverblad, foil, fojl, 3. va. förtrampa; besegra, till-bakakasta; omintetgöra, gäcka försök; göra slö †; s. felslående, misslyckande; spår (fjät) af förföljdt vildt. ~er, -ur, s. besegrare, en som gäckar motståndares ansträngningar. ~ing, -ing, (\.) prt.; s. jagt. rådjurs spår (fjät) i gräs. foiling, foj'ling, (2.) s. se foil, 2, s. byg. foin †, fojn, va. stöta, sticka med stickvapen; S.

(1.) värj-, spjut-stöt; (2.) hermelin(sskinn). foist, fojst, 1. va. insmugla, falskligen inflicka, understicka, insmyga (äfv. ~ in; into, i); s. † snabbseglande fartyg; bedrägeri; se vid. fp.r; f one's self upon, truga sig på...; ~ something upon a person, lura, »pracka* ngt (värdelöst ei. oäkta) på ngn. ~er, -ur, s. insmuglare, jfr föreg. va.; P ficktjuf. foist, fojst, 2. vn. stinka. ~y, -i, se fusty. fold, fAld, 1. s. fåll, veck; uppslag på röck, väst etc.; fals; omslag; dörrflygel, jfr folding-door', omfamning; va. lägga ihop. vika ihop, dubbelvika; sluta i sina armar; falsa; inveckla, invika (in, i); vn. låta vika sig, kunna hopvikas; sluta ihop om dörrar; a. o. ad. i sms. -fald(t), -faldig(t) (t. ex. four-n», many-—); — the arms, lägga armarna i kors : — the sails, sjö. »duka upp» seglen för att, beslå dem; — down, lägga hop; slå in; — in, insvepa; — up, lägga tillhopa; falsa. —net, s. slagnät för fåglar, fold,föld, 2. 5. fàr-fålla; fårhjord; va. fålla fär. instänga i fålla. —-yard, s. kringstängd gård för kreatur, —age, -adj, s. rätt att fålla får. —er, -ur, (1.) s. fårfållare. folder, fo'ldur, (2.) s. vikare, veckare, fal-sare; falsben, -knif; falsmaskin; pl. dub-bellorgnett. folding, fo'lding, l. prt.; s. vikning; fals-

ning; boktr, falsslagning (fel vid tryckning); veck, fåll; uppslag på röck etc. ; a. i sms. som kan vikas, att fälla ihop, fäll-; fals (-nings)-. —-bed(-Stead), s. fällsäng,tältsäng. —-board, s. falsbräde, —-bone, s. falsben. —-chair, s. fälistol. —-door, s. flygeldörr, pl. döbattanger. —-floor, s. spåntadt golf. —-hat, s. cylinderhatt som kan tryckas ihop (chapeau claque), —-net, s. se fold net. —-SCale, s. (fick)tum-stock att vika ihop. —-SCreen, S. »spansk»

(afdelnings)skärm. —-shutters, s.pl. fön-ster(innan)luckor som fällas ihop. — -sight, 5. fäll sigte, klaffsigte på gevär. — -Stick, s. falsben. —-StOOl, s. tältstol. — -table, s. bord med klaff, fällbord, folding, folding, 2. prt.; s. fårs fållande,

hållande i fålla. foldleSS, fo'ldles, a. utan veck. foliaceous, folla'sjus, a. bot. bladlik; bladig (spike)-, sammansatt af tunna skifvor, i*, min. bladig, lamellär. foliage, fÖ'llàdj, S. löfverk, äfv. byg. ss. ornament; va. förse, pryda med löfverk. — -arch, s. byg. (fönster)båge med rosverk, jfr foiled o. foliation. foliar, fè'liur, a. bot. blad-, foliate, fo'liat, va. foliera speglar; uthamra metall till tunna blad >j<; a. bot. bladig, bladbärande (stalk etc.). —d, -èd, a. bladbärande; försedd med bladlika utskott; bestående af tunna blad, bladig, is. min. lamellär ss. glimmer ; byg. got. om båge etc. prydd med löfverk, rosverk, jfr foiled; klöfver-bladsformig; —gold, bladguld; — silver, bladsilfver. foliation, s. bot. bladbildning; bladens knoppläge; metalls uthamring till tunna blad; foliering afspeglar; min. bla-dighet; byg. rosverk i gotik, folio, fo'lio, s. folio (: pappersark viket e n gång;

äfv. : största bokformat) ; foliant (bok i folioformat) ;

hand. foliosida; äfv..- öppning, två sammanhängande sidor i en räkenskapsbok; boktr, paginering i en bok etc.; jur. (blad innehållande) ett visst antal skrifna ord; a. folio-, i folio (: in —); va. boktr, paginera. —le, -1, s. bot. småblad. —Se, -s, a. bot. bladbärande, bladbeklädd, bladrik. —-sity, -os'iti, s. en foiiants digerhet, vidlyftighet. —US, -lius, a. bladlik, tunn som ett blad; se vid. —se. folk, fök, s. folk, oftast kollekt.: människor(na), jfr ex.; pl. (—S,'-z ei. oböjdr.) folk, människor, personer ofta medbestämningsord, jfr ex.; särsk. Am.

j ens närmaste, ens omgifning, grannar;

! they are a feeble —. de äro ett svagt slägte; — say, folket säger: människorna säga; a class of —, en klass (af) människor; gentle — s, fint folk, förnäma; little —s, småfolk, barn; my —s, mina anhöriga, min familj; äfv. mina grannar, vänner; the old — s, de gamla (ofta: far och mor), —land †, s. Eng. feod. lag. allmän jord, allmänning, —-life, s. folklif. —-lore, s. folksaga(n), -sagor kollekt., folksägner. — mote †, s. bland anglosaxerna alls-härjarting, folkting, —-tale, s. folksaga, follicle, fol'ilcl, s. bot. fröhylsa; bot. luftblåsa; anat. liten säck ei. kavitet, körtel-blåsa. follicular, -lik'ulur, a. lik hylsor, blåsor; bestående af blåsor etc. follicula-ted, -lik'ulated, a. försedd med blåsor etc. folliCUloUS, -lik'ulus, a. full af blåsor etc. follow, fol'o, va. följa, gå etc. bakom, efter;

I ledsaga, medfölja; sätta efter, förfölja;

i följa på (: efter i tidén), vara en följd af;

I följa med ögonen, med uppfattningen, i sitt handlande (dictates), efterfölja äfv. ngn ss. föredöme; vara lärjunge ei. anhängare af, äfv.: bekänna sig till en troslära; utöfva ett yrke; vn. följa i alla bet., jfr Va., särsk. följa (gå, komma etc.) (bak)efter; vara en följd (from, af); — other men's business, lägga sig i andras angelägenheter; — the hounds, jaga (särsk. jfr hunt), vara jägare; — the läto, studera lagfarenhet; klaga inför rätta; — the multitude, följa med mängden, »följa strömmen»; — suit, kortsp. bekänna färg; biid. följa exemplet; bloio —ed word, grälet öfvergick till slagsmål, (man) öfvergick till handgripligheter, ei. (han) beledsagade sina ord med ett slag;

do you — me, äfv. kan ni fatta min mening, kan ni följa med min tankegång; as —5, som följer; hence it — s, häraf följer; (if it is so) it — s that, (om så är), blir däraf en följd, att..; that will be clear by what —s, det framgår af det följande; it will be —ed by serious consequences, det torde medföra allvarsamma

fluxatio»

följder; ~ on, komma, följa efter; fullfölja. framhärda i; ~ out, genomföra; ~

up, fullfölja en seger o. d., en liknelse, se moulding-board. <^er, -ur, s. följeslagare; efterföljare, anhängare (äfv. of a creed, of a doctrine); lärjunge; un derhaf vande ; F »fästman», uppvaktande »kavaljer» is. en tjänsteflickas; mek. maskindel (is. kugghjul) som medtages i rörelsen af ngt annat; jur. bilagsblad. ~ing, -ing, prt.; a. följande ; is. sjö. som går med i samma riktning; s. följande; efterföljande, lydnad, slafviskt beroende, osj älf ständighet; kall, yrke; anhängare kollekt., anhang; ~ breeze, gynsam vind, medvind; the ~ chapter, följande kapitel; on the day följande dag, dagen därpå; ~ sea, medsjö; the följande, nedan stående, folly, fori, 5. {pl. -lies, -z) dåraktighet, tokeri, dårskap, äfv. konkret, foment, foment', va. badda (med varma omslag); vederkvickande uppvärma >£; bild. nära, befordra is. i ond mening: passioner etc., underblåsa hat. ^ation, -a'sjun, s. baddning; värmande omslag (gröt etc.); biid. upphetsande, jfr föreg. ~er, -ur, s. uppeggare, tillskyndare, anstiftare (t. ex. of sedition). fond, fond, a. dåraktig, oförståndig; öfver-drifvet öm, efterlåten, »svag» för ngn; begifven (of, på), kär (of, i, jfr ned.), äfv.: som ligger en om hjärtat (dream, hope)-, dåraktigt förälskad; fåfänglig †; vn. † vara förälskad (on, i); to be ~ of, mycket tycka om, älska: begärligt eftersträfva (t. ex. glory), särsk. vara betagen i, förälskad i ngn, hålla kär; to get ~ of, bli kär i. ~le, -1, va. smeka, kela med. 'v/|er, -lür, s. en som kelar etc. ^ling, -ling, prt. af nvle; s. älskling, skötebarn, »morsgris» ; a. smek- (t. ex. name). ~neSS, -nes, s. dåraktighet; kärlek, ömhet, svaghet (of, för ngn ei. ngt); stark böjelse (for, för).

fondus, fr., fong'du, fondy, F

förvr., fon'di, s.

tekn. iristryck. fone †, fon, s. pl. af foe. font, font,

1. s. boktr, stilsats, helt sortiment af en stil sort.

font, font, 2. .<?.

poet. källa; dopfunt. ~al -ål, a. kiill-. o^anel, -ånël, S. med. anat. fontanell.

food, fod, s. föda, näring i alla bet.; födoämne is. i piur.; mat; va. † föda, gifva mat; ~ for powder, kanonmat; to furnish ~ for, gifva ämne, anledning till (t. ex. betraktelser); Spiritual själaspis,

näring för själen; the men were at their karlarne höllo på att äta. ^-animals, s. pl. matnyttiga djur. ~-fish, s. mat-

nyttig fisk; agnfisk. ~-Stllff, s. födoämne. ^-yielding, a. matnyttig, fool, föl, 1. s. jfr gooseberry fool, fol, 2. S. dåre i eg. o. bild. bet., särsk. bibi.; en sinnesrubbad, galning; beskedligtok(a); narr, särsk. förr (hof)narr, gycklare; puts-makare; vn. skalkas, göra puts; spela narr; va. gäckas med, »drifva» med; be-dåra,lura; ~o/*fortune, kastboll förödet; a ~ to the top of his bent, äfv. a ~ with witness, en ärkenarr; he is not such a ~ as he looks, han är ej så dum som han ser ut; he is a ~ for doing it, han är en tok som gör det; I was a ~ to lend him.., jag var en dåre som lånade honom..; the more ~ you, så mycket dummare af dig; hur kunde du vara så tokig! to make a ~ of, drifva gäck med; skamligt lura ngn; to make a ~ of one's self, bete sig som en dåre, begå (en) dumhet(er); göra sig till ett åtlöje; to play the spela narr; uppträda narraktigt; begå dårskaper; to put the ~ on, behandla som en narr, gäckas med, »drifva» med; to go (send) on a errand, bli narrad (narra) första april, (låta) löpa med limstången; »fara af i ogjordt väder»; ~ away, kasta bort på dårskaper; förleda (till dårskaper); ~ one out of..., aflura ngn ngt; not to ~ with, ej att »leka med». ~-happy †, a. lycklig utan egen förtjänst; invaggan-de sig i en bedräglig lycka, ^hardihood, —hardiness, s. dumdristighet. ^ hardy, a. dumdristig. ~SCap, s. narrlufva; ett slags skrifpapper i långt folioformat;

ofta F skrifpapper (i mots, till brefpapper).

~'s-mate, s. schack, »skoimatt». ~'s-para-dise, s. bedräglig, förgänglig lycka; Utopien, Schlaraffenland. ~'s-parsley, s. bot. vildpersilja (Aethusa Cynapium). ~StO-neS, s. pl. bot. yxne (Orchis). ~ery, -uri, s. dårskap äfv. konkret: dåraktig handling; dumhet, enfald; narraktighet; tokeri, narrspel, narri, skämt, ^ing, -ing, prt.; S. se föreg. ~ish, -isj, a. tokig äfv.: SVag-sint; dåraktig särsk. bibi.; dum, oklok, orimlig; fjollig; löjlig, toklustig; to do a ~ thing, begå en dårskap, ^ishness, -isjnès, s. dårskap; dåraktighet; tokeri, foot, fut, S. (pl. feet, fet) fot (i alla bet., äfv. of a stocking, a table etc.); nederdel, det nedersta (äfv. of a class in a school), nedre ände; fotställning, jfr **ing; fot (mått: 12 inches); versfot; mil. fotfolk (kollekt, utan plur., jfr ex.); Steg, gång; ställning)fs, jfr f^ing; (of a liquid) bottensats, pl. (~S, -s) skäggskvättar; vn. (ofta med it) stiga; »tråda dansen», dansa; vandra, gå till fots, traska; va. trampa, beträda; tråda

k: fate, A: far, å: fall, a: fat, k: fast, è: mete, è: met, |: her, i; fine, 1; fin, i: fir,foot

>f< Mindre brukligt. † Föråldradt.

footing

dansen; Sparka; gripa med fötter el. klor; sätta fot på el. i (t. ex. en strumpa), försko skodon; inrätta, skaffa fast fot †; nedsum-mera, addera ihop (och sätta summan nedanför); belöpa sig till; 1000 oj, 1000 man infanteri; oj of a procession, sista ledet af en procession; ~ of a sail, sjö. nedre delen af ett (rå)segel; to have one ~ in the grave, stå med ena foten i grafven; to put (set) ~ on, beträda, sätta sin fot på (t. ex. Amerikas jord); to put One's oj in (it), trassla in sig (i svårigheter), ställa dumt till åt sig, förlöpa sig (och) råka i klämma; to put one's best ~ (ei. leg) foremost, ordspr. »lägga benen på ryggen», anstränga sig af alla krafter, »lägga åt manken», uppbjuda ali sin förmåga; to put clown one's ~ F, uppträda ei. yttra sig med bestämdhet, »säga från» på allvar; at nedtill på sidan i skrift ei. tryck (: i noten), härnedan, nedanstående; by till fots; ~ by oj, steg för steg, småningom; on oj, till fots; på benen, afv. mii.: under vapen; i gång, i verket (to set on oj)-, på förslag, i fråga; under oj, under fötterna; under pari †; ~ the bill F, betala räkningen. <^-and-mOllth disease, s. veter. mul- och klöfsjuka.

ball, s. fotbåll (leken o. självfva bållen); bild.

kastbåll (of, för). ~-band, s. fotband; infanteritrupp, ^bank, s. fort. bankett, ^-barracks, s. pl. infanteriläger; infanterikasern. ~-bath, s. fotbad; fotbalja. ~-b0ard, s. fotbräde (t. ex. bakpå en vagn), fotsteg; trampa på en svarf o. d.; pedal; järnv. se oj-plate. ~boy, s. livréklädd betjäntgosse, jfr oj-page. ^breadth, s. fotsbredd, abridge, s. spång. ~Cloth †, s. stort nedhängande schabrak. 'v/CUShion, s. mjuk pall. ~fall, s. steg, fjät särsk. med afs. på ljudet; snafvande, felsteg. ~fight, s. infanteristrid. ~-gear,.9. fotbeklädnad. ~-guards, s. pl. fotgarde, ^halt, s. fotsjuka hos får. ~-hiii, s. (ofta i piur.) lägre bärg ei. kulle vid foten af en högre bärgskedja. ~hold, s. fotfäste, äfv. biid.: fast ställning, insteg. ~-h00k, se futtock. ~-hot ad. eg. jagt. genast. ~-iron, s. vagnssteg af järn; fotblack. ~-jaW, s. käkfot bos krusta-ceerna. ~-key †, s. pedal på en orgel. oj

-lathe, s. svarf med trampa. ~licker, s. låg smickrare, flights, s. pl. teat, ramp; byg. gallertäckta fönsteröppningar nere vid (el. i) en trottoar för att skaffa ljus åt en källarvåning, ^man, s. fotsoldat; livréklädd, betjänt, lakej; förr löpare; brödrostnings-ställning framför brasan; running löpare i ordets gamla, eg. bet. ^manship, 5. förmåga att springa ei. gå (fort, långt). ~l†iantle,

s. ytterridklädning. ~mark, s. fotspår. ~-match, s. se oj-race. ~-muff, s. fotpåse af pälsverk. ~-l10te, s. not, anmärkning nederst på sidan. ~pace, 3. maklig gång, gående, skridt; trappafsats; golfafsats, jfr dais, 'v;pad, s. stigman, stråtröfvare. ~-page, s. page,betjäntpojke, ^-passen-ger, s. fotgängare, fotvandrare. ~path, s. gångstig, ^-pavement, s. gångbana, trottoar. ~-plate,s. jämv. fotplåt, platform

(»durk») på lokomotiv där föraren bar sin plats; vagnssteg. ^plough, s. åkerb. ett slags svingplog. ~pOSt, s. gångpost, gående (post)bud. ~-pOUnd, s. mek. skålpundfot. ~-preSS, s. press med trampa. ~pi*int, s. fotspår; synligt fjät. ~-raC6, s. kapplöpning mellan människor. ~-rail, s. skena med bred fot. ~r0pe, s. sjö. (of a yard) (gång)pert; (of a sail) underlik. ~r0t, s. fotröta hos får. ~-rille, s. fotmått, tumstock. ~-SCraper, s. fotskrapa, ^soldier, s.fotsoldat,infanterist. ~S0re, a. ömfotad, sårfotad. ~S0reneSS, s. fotömhet, ondt i fötterna af mycket gående, skoskaf. ^Stalk, s. bot. blom- ei. bladskaft. ~Stall, s. byg. fotställning, (pelar-) plint, piedestal, postament; stigbygel till fruntimmerssadel. ~Step, s. fotsteg; fjät, fotspår äfv. biid.; spår, märke; steg under en (tryck)press; spår för en stående axel; to follow (in) the of, följa ngn i spåren ofta biid., gå i ngns fotspår, följa ngns föredöme. ^StOOl, s. (fota-) pall; Ottoman puff. ~-StOVe, s. fot-värmare, glödpanna att hålla under fötterna. ~valve, s. ångm. bottenventil, sug-ventil. ^waling, s. skeppsb. bottengarnering. ~-wall, s. gruf. liggande. ~-warmer, s. fotvärmare iaiiabet.,jfr~-m?^o. oj-stove. ~Way, s. se oj-path o. pavement; gruf. far- ei. vandringsschakt; vandring (trappa), farkonst. ~-W0rn, a. nött omväg; trött

vandrare. ~ed, -ëd, a. med ... fot, is. i sms. -fotad (t. ex. four-oj, fyrfotad); (fast) fotad, som fått fotfäste †. ~er, -ur, s. simk. F hopp på fötterna, fothopp. ~ing, -ing, prt.; s. stegande, mätande med steg; förseende med fot, jfr foot, va.; nedsum-mering; summa (utsatt nedtill); fotfäste; fast fot, besittning; tagande i besittning, tillträdande; inträde i ett yrke; bild. fot, läge, tillstånd; gång, steg; byg. mur-fot, sockel; golf, botten; tekn. spetsbotten; to gain a vinna fast fot, förvärfva sig en fast ställning, äfv.: säker utkomst; to keep one's oj, hålla sig på fötterna; biid. (förstå att) bibehålla sin ställning; to lose one's oj, förlora fotfästet äfv. biid.;

to he on an equal (ei. the. same) ~ -with,,

i: note, b: do, t: nor, i: not, å: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.flurried

F Talspråk. 480 P Lågt språk.

fluxatio»

vara i samma ställning som, vara jämgod med; on a ~ of equality with, på jämlik fot med; on the ~ of a lord, på stor fot; on the old »på gamla foten», i samma ställning som förut. -i, a. med bottensats, tjock, grumlig åt botten; simpel, lumpen, tarflig, fop, fop, s. fåfäng narr, sprätthök. flitig, -ling, s. småsprätt, glop, snushane. pery, -uri, s. en sprätts narraktighet, fåfänglighet, tillgjordhet; prål. ~pish, -!sj, a. narraktig, sprättig, fåfänglig, affekterad, prålig. ^pishness, -lsjnès, .9. sprättaktighet, narraktig fåfänga, jfr föreg, for, for, prep. för (för ngns räkning, i ngns intresse, till ngns nytta el. skada; på ngns sida, till försvar för), föl* . . . skull (äfv. uttr. bevekelsegrund, anledning, orsak, särsk. hindrande omständighet); (med anledning, i följd) af särsk. glädje, sorg etc., gråta Öfver; (uttr. syfte, sträfvan, tendens, fallenhet [i förbind, med ett subs., jfr ex.]) för, föl* att komma åt, för att vinna, för att få (jfr come, go, etc.); räcka sig, söka, fråga etc. efter, bedja, kämpa, underhandla etc. om, lända, tjäna (äfv. uttr. destination : afresa, begifva sig etc.) till; utbyta mot; för ett pris, lön, i allm. en ekvivalent; en ställföreträdare: i stället för; för att vara (i dubbel bet., jfr ex.); erkänna, känna såsom; med

hänsyn till, i afseende på, i fråga om (: »när det gäller»...), beträffande (jfr as ~ under as); för (: i förhållande, proportion till, jfr under age); (till trots) för, oaktadt (jfr ned. ~ ali); föl* en kommande tid, på en tid; Under en tid [Anm. ~ uttr. utsträckning i tiden, t. ex. tO Stay ~ a year, el. i rummet, t. ex. ~ many miles (around), öfversattes ofta ej i SV.]; ad. för (i uttr. sådana som: ~ and against, för och mot, pro et contra); konj. ty; ~ all his cunning, trots all (sin) hans slughet; ~ all their •-ing, it was no good, alt hvad de (gjorde) (alt deras...) tjänade till ingenting; he might as well have ßung his money into the sea, ~ all the joy he got out of it, han hade lika gärna kunnat kasta sina pengar i sjön, mer glädje hade han icke af dem; ~ all that, med alt detta, det oaktadt; icke förty; lika väl, i alla fall; "v as much as, se under m.; ~ the first time ~ years, för första gången på åratal; ~ shame! fy! ~ that, hvad det beträffar; därtill (i uttr. sådana som: T have too much to do ~ that);' ~ to framför infin. † el. P, föl* att; äfv. att (: endast to); ~ what ? till hvad ändamål, hvartill, hvarför? ivhat remains, hvad det öfriga anbelangar; ~ me to leave London, and ~ where! (huru skulle det gå med mig om jag skulle...) 3kulle jag lemna L., och hvart skulle jag då taga vägen!

alas <x/ the comparison, ack, hvilken jämförelse! just en skön jämförelse! I ou one, jag för min del; now ~ them! nu till dem, nu må de komma, fram nu med dem! to be vara för i aiiabet.: hålla med, tjäna, befordra, försvara; bestämma sig för, välja, uttala sig för, rösta för; it is not ~ me to..., det tillkommer (höfves) icke mig att...; there's

...for you, äfv. där har ni en riktig..., där har ni... så att det förslår; what are you hvad röstar ni for att vi skola göra? there was nothing ~ it but (to), det var ingen annan råd än (att...); were it not (ei. if it to ere not) ~ (you), vore det ej för (er) skull; hade (ni) ej varit (jfr but ~ under b.)-, to have ... hafva ... till... ei. som...; få till (särsk. breakfast, dinner o. d.); få för ett pris; one may have it (el. it might be had, it is to be had etc.) ~ the

----ing (jfr asking, talcing etc.), det kan

man få bara man..., det kostar icke mera än att...; all ~ nothing, alt för intet; alt förgäfves! every man ~ himselj', låt hvar och en sköta sig själf; eye ~ eye, tooth ~ tooth, öga för öga, tand för tar.d; a genius (talent, turn etc.) ~ (art,), (utomordentlig) begåfning för (konsten); inclination ~ below, lutning nedåt; a gentleman ~ you (en betjänt anmäler), (det är) en herre som söker er; he is not a great fellow ~ talk, tala är icke hans starka sida; line ~ line, word ~ word, återgifva, öfversatta rad för rad, ord för ord; that's the man ~ me (ei. you), det är rätte mannen, det är den man jag (ni) behöfver; it was nothing more than civil ~ him to (do so), det var ej mer än hvad höflighe-ten fordrade, att han...; good~you,nyttigt för dig; bra gjordt (för att vara) af dig; to act (judge, think etc.) ~ one's self, handla (döma etc.) själf, självständigt, på egen hand (eg. för egen räkning); get you gone ~ a simpleton! F (gå så långt vägen räcker, din) dumskalle! he longed (waited etc.) ~ it to be over the day to break), han längtade efter att det vore väl öf-verståndet (att dagen skulle gry); look ~ yourself, se själf (efter)! you may (do it) ~ me, (du må) gärna (göra det) för mig; I must say that ~ him, det får jag säga till hans försvar (ei. berömmelse); I stopped ~ him to overtake me, jag stannade så att han skulle hinna fatt mig; truths are not the better, nor the worse, ~ their obviousness or difficulty, ... därför att (beroende på om) de äro tydliga eller svåra (att inse); she runs loell ~ a girl, hon springer bra för att vara flicka;

fette?

~ lühy †, ty. [Anm. ~ efter as, but etc., el. styrdt af subst., adj., el. verb, el. styrande ett subst., se dessa senare ord! Jfr särsk. ali, aUf]llt, anything, ever, good, life, love, nonce, o (oh), one, part, sake, time, together.'] ^asmuch, sm skrif, af for as much, se under m. ~6VeP, smskrif. af for ever, se under e.

forage, for'adj, s. foder för hästar (el. boskap); furagering, anskaffande af foder; vn. furagera; va. furagera, skaffa foder åt, förse med foder; beskatta land på foder (äfv. ~ for grass etc.). ^allowance, s. (traktamente för) foder (t, ex. för en häst). ~-cap, s. mii. lägermössa, ^-ration, s. foderration. -ur, s. foderanskaffare

(genom kontribution ei. plundring), foraging, -ing, prt.; s. furagering; ströftåg för att skaifa foder; ~ cap, se sms. ofvan; ~ party, trupp utsänd på furagering.

foramen, iat., foremen, s. (pl. -ramina,

-ram'ina) naturv. liten öppning, hål. fora-m in at ed, -råm'inåtëd, a. naturv. försedd med små hål.

foray, for'a, s. plundringståg, ströftåg in i fiendeland, razzia; va. förhärja, plundra, sköfla. ~er, -ur, s. deltagare i ett plundringståg, sköflare, marodör.

forbade, forbad', imp. af forbid. forbear, forba'r, vn. (imp. -bore, -bor; pp. -bome, -bo'rn) afhålla sig (from, från : undvika), låta bli; hejda sig, styra sig; gifva sig till tåls; vägra †; va. undvika, afhålla sig från, låta bli (doing [denna konstr. alltid i nek. sats efter Cannot o. d., jfr ex.], to do,

att göra ngt); skona, hafva fördrag med ; I cannot ~ observing, jag kan ej underlåta att anmärka, ^ance, -åns, s. undvikande, underlåtande, undflyende (of, from)-, tålamod, fördrag, undseende, skonsamhet; ~ is no acquittance, ordspr.

gömdt är icke glömdt, ^ance-money, s. hand. öfverränta för beviljadt anstånd. ~er, -ur, s. en som afhåller sig, undviker etc.; en som visar fördrag etc. ^ing, ing, prt.; a, öfverseende, långmodig, skonsam; S. aflllållsamhet från att göra ngt; se vid. france.

forbid, forbid', va. (imp. o. jyp. jfr bid) förbjuda (to do ei. doing; a person one's house, one's presence: att komma inför sina ögon), biid. omöjliggöra (t. ex. the passage; an impassable river the approach of the army), förhindra (from †, från); God det förbjude Gud! Gud bevare mig (oss)! ~den, -n, pp.; a. förbjuden; the »o fruit, den förbjudna frukten, jfr föij. /^den-fruit, s. bot. en varietet af pompelmus, jfr shaddock, ^denly, -nil, ad. olofvandes. ~der, -ur, s. förbjndare;

omöjliggörande hinder, ""ding, -mg, prt.; a. afskräckande; frånstötande; motbjudande, vedervärdig, högst obehaglig, ^dingly, -ingli, ad. på ett afskräckande sätt.

forbore, forbo'r, imp., forborne, -bo'rn, pp.

ut forbear.

force †, fors, 1. va. se farce; n^d meat, se följ. sms. ~-meat, s. kokk. köttfärs; ~ balls, frikadeller.

force, fors, 2. s. (fysisk, moralisk etc.) kraft

i alla bet.; Styrka i allmht, äfv. konkret: ss. arbetsstyrka, is. mil. väpnad styrka, trupp ei. flottafdelning, ofta i pl.: trupper, stridskrafter, krigsmakt (land el. sea: naval

särsk. F (the »v, i st. f. the police »polisen» (jfr constabulary); makt, våld särsk. jur.; eftertryck; giltighet, jur. laga kraft; va. tvinga, nödga (to, till, till att); betvinga, öfverväldiga; bruka våld mot (äfv. ting, jfr ned. ex.), våldföra sig på; våldföra, -taga; påtvinga, -truga (ngt on, på ngn); framtvinga; tilltvinga sig (a thing from a person: aftvinga ngn ngt); mii. forcera, storma; anstränga; med tvångpådrif-va, påskynda, drifva eg. växter: med konstlade medel hastigare bringa till mognad äfv. vin; med våld drifva, rycka, bryta, try eka, pressa, »köra» etc. (åtföljdt af adv., jfr ned.); † se vid. enforce; förse med garnison, besätta †; lägga vigt på †; vn. † bruka våld; göra svårigheter (of, vid); vara af vigt; 3000 land 3000 man landtrupper; to join förena sina (strids)krafter

(against, mot); main se under m.; by med våld; by ~ of arms, med vapenmakt; in i full (gällande) kraft; mil. med (tillräckligt) betydande stridskrafter, manstark (nog) (för att kunna upptaga strid) (t. ex. a reconnaissance, a sortie in nu); laws still in ännu gällande lagar; to put in göra gällande, tillämpa lag, jfr enforce; to come into <x/, träda i gällande kraft; of nödvändigt(vis); ~ a key, vrida sönder en nyckel,- ~ a lock, vrida ett lås i baklås; ~ a metaphor, fullfölja en bild (trop) för långt genom sökta likheter, hårdraga en liknelse; ~ a ship on shore, jaga ett fartyg på land; nu one's self upon, tvinga [truga] sig på (äfv. t. ex. the idea itself upon my mind); nu one's way through, med våld bana sig väg (tränga sig) genom; ~ along, framdrifva; ~ along ivith one, rycka med sig; ~ away, bortdrifva; rycka, bryta etc. lös; -v back, drifva tillbaka, äfv. mii.; ~ down, med kraft nedtrycka, nedpressa; ~ in, drifva in, slå in (äfv. ngt into, i ngt); ~ on, framdrifva, drifva på; framtvinga (t. ex.

a war)-, påtvinga, jfr ofvan; ~ open, bryta upp, spränga dörr, lås, etc.; ~ out, utpressa, framtvinga; ~ a ship over a bank, arbeta med segel etc. ett fartyg öfver en bank. ~ -pump, se forcing-pump. ~d, -t, pp. upp-drifven i drifhns etc.; a. tvungen glädje, skratt; konstlad, onaturlig, sökt; ~ conceits, öfverspända idéer; ~ loan, tvångslån; ~ march, mil. forcerad marsch; ~ style, konstlad, sökt stil. ~dneSS >)<, -ednës, s. egenskap att vara forcerad, tvungen etc.; sökthet, onaturlighet, det sökta (of i). ~ful, -ful, a. stark, kraftig (äfv. expression o. d.); våldsam. ~leSS, -lès, a. kraftlös; vanmäktig; ogiltig.

forceps, iat., fo' rseps, S. urmakares, dentists etc. (finare) tång; kir. förlossningstång.

forcer, fo'rsur, s. (be)tvingare; stämpel,

kolf i tryckpump el. spruta; liten handpump.

forcible, fo'rsibl, a. aum. o. bild. stark, kraftig, eftertrycklig, verksam; som gör verkan; uttrycksfull; öfvertygande tal, ord; våldsam : användande våld, ei. skeende med våld (entry, possession). ~neSS, -nes, s. kraftighet, kraft, eftertrycklighet; tvång; våldsamhet.

forcing, fo'rsing, prt. af force; s. (betvingande; våld; växters drifvande. —house, s. drifhus. —frame, —pit, s. drifbänk. —pump, s. tryckpump. —valve, s. ångm. utloppsventil.

forcipal †, få'rsipal, a. tånglik, verkande som en tång. forcipate(d) †, -pàt(ëd), a. tångformig. forcipation, -pa'sjun, s. nypande med (glödande) tänger (tortyr).

ford, förd, s. vad, vadställe; ström)fC; va. öfvervada, genomvada. ^able, -abl, a. vadbar, som kan öfvervadas; oj place, vadställe.

fordo, fordo', va. (jfr do) förgöra, fördärfva, förstöra; utmatta.

fore, for, ad. framtill, före, förut; a. föregående, framförvarande, främre, tillhörande början af ngt, begynnelse-; s. sjö. förtopp (fockmast), i sms. för-; ~ and aft, i fartygets längdriktning, långskepps, från fören till aktern; midskepps om rodret; se vid. ned. sms.; to the oj, framme;

tillstädes; i behåll; färdig, till hands, i beredskap, redo; i sigte, framträdande; to be to the oj om person, äfv. (ännu) hafva ngt att få (: to have to the oj), att vänta, ei. »att säga» (befalla, betyda); to bring to the framdraga; ådagalägga. [Anm. i.

Oj ingår ss. prefix i många sms., hvaraf här nedan blott ett urval upptages, och betyder: för(e)- i rummet (äfv. fram-), ei. tidén: på förhand, i förväg, fördt; i sjötermer: tillhörande förmasten el. framskeppet: föl*-. Anm. 2. I sms. med enstafviga

subst, ligger tonvigten i regeln på i hv. fall den här ej utsättes; i verb o. adj. på senare delen.]

—and-aft, a. sträckande sig långskepps; s. snedsegelsskonert (förk. t. ~ schooner)-, oj sails, snedsegel, skonertsegel, ^arm, (1.) s. anat. underarm; (2.) va. o. vn. (--') förut beväpna, rusta (sig) till försvar. Oj bode, --', va. förutsäga; ana vani. ngt olyckligt. ^bodement, --'-, s. förebud; spådom; ond aning. ~boder, s. förut -sägare. ^boding, - -' -, prt.; a. förutseende, anande ondt; bådande olycka; s. se — bodement. oj bodingly, --'--, ad. med dystra aningar; olycksbådande, ^body, -' - -, s. sjö. förskepp. —bOW, s. främre sadelbågen. —brace, s. Sjö. fockbrass. ~by †, - ad. mycket nära. —Cabin, -' --, s. försalong på fartyg. ~Cast, --', va. o. vn. uppgöra plan för (ngt), uttänka (ngt); förutse, på förhand beräkna, vidtaga åtgärder mot (ngt); s. (-'-) på förhand uppgjord plan; på förhand vidtagna åtgärder mot ngt, ei. försigtighetsmått; förutseende, försigtighet; ~ of the weather, väderleksspådom, -utsigter. ~caster, --'-, s. en som förutser, som på förhand vidtager nödiga försigtighetsmått, etc., jrr föreg. ~castle, (vanl. F fo'ksl) S. sjö. back; å handelsfartyg skans (bostad för besättningen). ^chosen, --'-, pp.; a. förut utvald. ^Cited, a. ofvan anförd. ^/Close, --', va. utestänga, hindra; afstänga; utesluta; ~ a mortgage (oriktigt uttr. i st. r. ~ a mortgager) förklara en gäldenär förlustig inlösningsrätten till intecknad egendom. ^Closure, --'-, s. uteslutande, jfr föreg. —COUrt, s. gårdsplan framför en byggnad, ^date, va. antedatera. ^deck, s. sjö. fördäck. ~d0, so fordo. ~d00r, s. dörr, ingång på framsidan af ett hus. —elder, s. se ojfather. —end, s. framända, framdel. ~father, s. stamfader; en af förfäderna. ~ fathers'-day, s. Am. årsdagen af the Pilgrim fathers' (de första puritanska emigranternas) landstigning i

Amerika (d. 21 dec., gnm kronologiskt misstag firad d. 22). ~fend, - -', va. afvärja, hindra; skydda, försvara, ^finger, s. pekfinger. ~f00t, s. framfot; P tass, labb; sjö. kri (främsta delen af kölen). ~front, s. framsida, framdel, front, ^gather, se forgather. ~g0, --', va. (jfr go) föregå (is. i prt. o. pp.); lemna, uppgifva, afstå från, förneka sig. ~goer, --'-, s. en som afstår från ngt; föregångare; stamfader, ^going, --'-, a. föregående, ^gone, --', pp.; a. föregången; framfaren; förutfattad; a oj conclusion, ett på förhand fattadt beslut; en på förhand (utan öfvervägande) afgjord sak. ^ground, s. konst, förgrund; pl. si. personer som staffage. ~-guideS, s. pl. (of a limber) skaklor. ~-hammer, s. smed. slägga. hand, s. ridk. den delen af en häst som är framför ryttaren; främsta del; förhand, företräde†; ~ rent, se fore-rent. -handed, -'--, a. skeende i god tid, på

förhand; med adv., om bäst etc. med ... fram-del; Am. F försigkommen, i goda omständigheter, välbärgad. ~ head, for'ed, 5. panna; bild. (jfr face, front) oblyghet; gruf. Ort(s inre ända), StOSS, brott. —llOOk, S. sjö. stäfband. ~hOPSe, s. spannhäst.

foreign, for'in, a. utländsk; främmande (to, from, för), ej tillhörande, liggande utom (to the purpose: saken, ämnet), skiljaktig; obehörig; (FOffice, utrikesdepartementet; ~ plea, jur. invändning mot domares ei. domstols behörighet, ^-bllilt, a. bygd utrikes om fartyg. ~-made, a. tillverkad utrikes. ~er, -ür, s. utländing, främling. ~neSS, -ès, s. utländskhet, främlingsskap; egenskap att vara främmande (t. ex. för ämnet, jfr ofvan); obehörighet.

(fore)judge, va. på förhand (utan bepröfvande) döma ei. bedöma; jur. af visa från rätten ei. utstryka ur rullorna en attorney, n^judger, --'-, s. Eng. jur. från-dömande; förvisningsdom, ^judgment †, s. dom fäld på förhand. ^knOW, va. (jfr Tcnow) veta på förhand. knower, s. en som på förhand vet kommande ting. ^knowledge, --'-, s. kunskap om ngt kommande; vetskap på förhand.

fore|, for'el, s. ett slags pergament till bokband.

(fore)land, s. udde, kap; fon. jordremsa mellan vall och graf. ~lay, va. (1.) på förhand uttänka; (2.) ställa sig i försåt för, lura på. ^leg, s. framben, fram-lägg; anat. underben. "Jock, s. pannlugg; lock i pannan; tupé; mek. sjö. sprint i en bult; to pull the gripa i pannluggen och buga djupt (hälsningssätt bland lägre folket) ; to take (ei. catch) time (ei. occasion) by the gripa ögonblicket i flygten, begagna tillfället; nytja tiden väl. ^man, s. (arbets)förman, förgångsman, verkgesäll, verkmästare, uppsyningsman; (printer's ~) faktor; ordförande i en jury. ^maSt, s. fockmast; ~ man, sjö. matros, besättningskarl (jfr ex. under af ore). mentioned, --'-, se before-mentioned. mOSt, -'-, a. främst, först, äfv.: förnämst; face på ansigtet, framstupa; feet ellipt. (hoppa) på fötterna om simmare; P (ligga) »med näsan i vädret» (död); head (hoppa)

på hufvudet om simmare; to have got OUt of bed (with) the wrong foot (ei. leg) hafva (kommit upp ur sängen) stigit upp med galen fot. ~mOther, -'--, s. stammoder, kvinna från hvilken man härstammar. ~name, s. förnamn, ^named, a.

förut (ofvan) nämd. ^night, s. Skoti.kväll. -nOOn, s. förmiddag, forensal foren'sai, forensie(al), -s!k(al).

a. juridisk; rätts-(t. ex. medicin).

(fore)ordain, —va. förut bestämma, förordna (om), ^ordination,----'-, s. förutbestämmelse. ~part, s. främre del, framsida, framdel; föregående del, början; bärg. bröst, framhärd; sjö. förskepp. parted, -' - -, a. försedd med (ny) framdel; förskodd. ~passed †, a. förfluten, framfaren. ~-paw, s. fram tass. ~ peak,

S. sjö. förpik (del af rummet närmast bogen).

plan, - va. på förhand planera ei. arrangera. ^-plane, se jack-plane. ~p0S-sessed, —a. på förhand tagen i besittning; på förhand intagen (with prejudice, af fördom), ^quoted, se recited. ~reaeh, va. sjö. vinna på under segling, segla i fatt, skjuta upp på; vn. sjö. skjuta öfver stäf. ~-rent, s. Skoti. arrende som utgöres sex månader efter tillträde ei. före första skörden. ~run, -va. löpa, gå. komma före, äfv.: hinna om, förbi; föregå, vara föregångare till; bebåda. ~runner, --'-, s. föregångare; be-

bådare, förebud; sjö. förlöpare (ej indelad första del af logglinan). ^Said, a. förut

nämd. <^Sail, (F fo'rsl), s. sjö. fock(segel);

försegel (hvarje segel för om fartygets midt).

See, va. förutse, på förhand veta; vn. vara framsynt, Seeing, —a. förutseende; framsynt. ~seen, - pp.; a. förutsedd; ~ that, förutsatt att, med vilkor att. ~seer, s. en som förutser el. på förhand vet; en framsynt. ShadOW, - -'-, va. förebilda, (på förhand) antyda, låta ana. ~sheet, s. sjö. fockskot. -shore, s. den del af stranden som vid högt vatten ligger under vatten. ~Shor-ten,--'-, va. konst, (perspektiviskt)förkorta, teckna (måla) i förkortning. ~ shortening, s. konst, (perspektivisk) förkortning. ~sh0W, --', va. på förhand visa el. förkunna; symboliskt framställa; förebåda; förutsäga. ~shOwer, --'-, s. en som förutsäger; ngt som förebådar, låter ana. ^Side, s. framsida; fager yta. ^Sight, s. förutseende, kunskap om det kommande, framsynthet; försigtighet, förtänksamhet; korn på gevär; landtm. syftning framåt (i mots, till backsight); nivel-leringsutkast (förberedande niellering).

<*>: note, o: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.foresighted

T Talspråk. 484 P Lågt språk.

forget

sighted, a. framsynt; förtänksam, försigtig. —Skin, s. anat. förhud, —skirt, s. framskört. —sleeve, s. underärm (från

armbågen ner).

forest, f or'est, s. (större) skog; skogstrakt; Am. urskog; skogsväsen, forstväsen; jur. kunglig jagtpark; va. (is. i pp.) betäcka med skog; a. skogs-; — laws, skogs- och jagtlagar; — marble, min. se oolite, —-fly, s. zool. hästfluga (Hippobosca equina), —-glade, s. skogsglad. —-oak, s. hand.

namn på timmer af slägtet Casuaria från Australien, —age, -adj, s. Eng. lag. förr skatt

till ei. af kungliga skogstjänstemän, —al, -ål, a. skogs-, —ed, -èd, pp.; a. betäckt med skog. —er, -ur, s. (lägre) skogstjänsteman, skogvaktare; skogsinbyggare; F deltagare i en skogsutflykt; medlem af the (F)—S (ett engelskt sällskap för inbördes understöd).

(fore)staff, s. sjö. gradstock (förr brukligt instrument för att taga himlakroppars höjd). —Stall,

--', va. gå i förväg, komma i förväg för; i förväg (bort)taga; uppköpa i förväg; i förväg intaga, intala; beröfva| (of, ngt); Eng. jur. spärra väg; hejda, uppsnappa på vägen ; — the market, uppdyrka priserna genom förköp el. d. konstlade medel. — Ställer, --'-, s. jfr föreg.; is. upp(: för)köpare. —-Stay, s. sjö. fockstag. —Stick, s. vedträ längst fram i en brasa.

forestry, for'èstri, s. forstväsen, -vetenskap.

skogshushållning. (fore)taste, s. försmak; va. (- -') hafva (få) en försmak af biid.; smaka före ngn annan. —tell, --', va. förutsäga, förespå; förebåda, —teller, --'-, s. förutsägare, spåman, profet. — think - -', va. på förhand tänka, ana; förut uttänka. —-thought, imp. o. pp. af föreg. }J<; a. (-' -) öfver-tänkt, öfverlagd (uppsåtlig); s. (-' -) öfver-tänkande på förhand; förutseende; förtänksamhet, omtanke. —token, --'-, va. förebåda; s. (-'--) förebud. —told, --', (imp. o.) pp. (af f^tell) förutsagd, spådd. —tOOth, s. framtand. —top, s. sjö. fock-märs; pannhår, framlugg; tupé äfv. på peruk; framstycke af en hufvudbonad. —-topgallant, —, a. i sms. för-bram- (t. ex. — mast, -stång; —sail, -segel). —topmast,

- -, s. sjö. förmärsstång (i åtsk. sms. förstäng-, t. ex. — backstay, -bardun). —tOp-sail, -'--, s. sjo. förmärssegel.

forever, forev'ur, s. is. Am. hopskrifn. af for ever.

(fore)ward †, s. förtrupp, —warn, --', va. varna på förhand ei. i tid; (förut) förkunna varning; — ed is forearmed, ordspr. varnad är väpnad. —WOman, s. kvinna

som har uppsigten öfver ei. främsta platsen i en verkstad, ei. vid arbete (jfr —-I man), —yard, s. förgård; sjö. fockrå. I forfeit, for'fit, a. förverkad (for, för: ge-! nom; to, till); s. ngt förverkadt genom förbrytelse el. eget förvållande ; vite ; böter, plikt; pant i pantlekar, 2)1. pantlekar; insats vid kapplöpning; va. förverka; förspilla, göra sig förlustig af geuom eget förvållande; böta; to pay a —, särsk. betala pant i pantlek; to pay the — of (one's crime), få plikta för, få umgälla..; to pay the — of one's life, få plikta med lifvet; to play at —s, leka pantlek(ar); game of—s, pantlek; —one's fame (reputation etc.), sätta sitt rykte, sin heder på spel, komprommettera sig; — ; one's word, bryta sitt ord. —able, -abl, 1 a. som kan förverkas, som genom för-! vållande kan förloras, —ed, -èd, pp.; a. förverkad, —er, -ur, s. en som förverkar etc. —ure, -ur, s. förverkande; ngt förverkadt, förverkadt gods; försuten rätt; böter, plikt, forficate, fo'rfikat, a. naturv. gaffelformig,

djupt klufven, forgather, forgådh'ür, vn. Skoti. samman-I träffa (with, med); mötas, sammankom-i ma; förtroligt umgås (with, med), forgave, imp. af forgive. forge, fördj, l. vn. sjö. »pina sig fram» (vani. med off, on, over, past); va. sjö. arbeta ett fartyg fram (t. ex. over a shoal, öfver en bank) med press af segel etc.; — ahead, skjuta öfver stäf, skjuta för öfver, forge, fördj, 2. s. smedja; hammarsmedja, stångjärnssmedja, järnverk (aiim., äfv. valsverk, puddeiverketc.etc.); smidesässja; smidef; verkstad is. bild., härd (där ngt »hopsmides») ; va. smida; blid. hopsmida; uppgöra, uppdikta (a story, a lie); efterapa, förfalska (bills, coin); vn. begå förfalskning, förfalska (mynt, värdepapper); — zvords, bilda nya ord. —-COal, s. smides(sten)-kol. —-hammer, s. stångjärnshammare; räckhammare (: small —). —-hearth, s. ässja; bärg. särsk. färskhärd. —-man, s. hammarsmed, brukssmed; grofsmed. — -pig, s. bärg. hvitt råjärn, —-scales, s. jjI. hammarslagg, färskslagg. —-waggon, s. fältsmedja. —r, -ur, s. en som smider, smed; hopsmidare (of plots: konspiratör, ränksmidare); förfalskare, efterapare (of hands, af andras namn). — ry, -uri, s. (pl. —ries, -z) förfalskning, efterapning; ngt förfalskadt, eftergjordt, falsarium, forget, forgët', va. (imp. -got, -got'; pp. -gotten, -got'n) förgäta, glömma (to do, ei. doing)-, försumma; — one's.self »glömma sig», förlöpa sig; förgripa sig (on, på);

If, jag har glömt det, jag kan ej påminna mig; don't f about..., glöm icke att höra efter o. d.... ~-me-nOt, s. minnesgåfva; bot. förgätmigej (Myosotis pa-lustris). ~ful, -ful, a. glömsk; glömmande (of)\ försumlig; poet. skänkande glömska, »där glömska bor». ~flllneSS,-ful-nës, s. glömska (of); glömskhet; försumlighet; ~ of duty, pligtförsummelse. ~ter, -ur, s. glömsk människa, ^ting, -ing, prt.; s. förgätande; glömska; not f..., ... ej att förglömma, ^tingly, -mgli, ad. af glömska; af vårdslöshet.

forging, fo'rdjing, prt. af forge (1. o.) 2.; s. smidande; wid. hopsmidande; förfalskning; smidt arbete, smide; smidt järnstycke, ett stycke smidesjärn, forgivable, forgiv'abl, a. förlåtlig, forgive, forgiv', va. {imp. -gave, -ga'v; pp. ~n, -n) tillgif va, förlåta (a person a thing ei. for a thing, ngn ngt); efterskänka (a debt)-, not to be fil, oförlåtlig. ~neSS, -nës, s. tillgift, förlåtelse; eftergift; efterskänkande af straff, skuld ; försonlighet. ~r, -ur, s. en som förlåter etc. forgiving, -mg, prt.; a. försonlig, öfverseende, mild, barmhertig. forgivingneSS, -ingnës, 5. försonlighet, öfverseende (sinnelag), forgot, forgot', imp. af forget. ~ten,

af forget; a. förgäten, bortglömd; never to be f, som aldrig skall glömmas, oförgätlig.

forisfamiliate, forisfamil'mt, va. jur. under faderns lifstid sätta en son i besittning af fäderne(gods).

fork, fork, s. gaffel; högaffel, grepe; ngt gaffelformigt i aiimht; mus. stämgaffel; gaffelformig udd, tunga; klo af en gaffel; en gren af ngt gaffelformigt deladt; gren på människokroppen; pl. gaffelformig delning: förening af två flodarmar, korsväg; biid. dilemma, brydsamt val; va. med gaffel lyfta etc.; med grepe bearbeta; si. aiim. lyfta, kasta, »slunga», förflytta (into, in på, in i, t. ex. ett ämbete); P (be)stjäla; vn. (gaffelformigt) grena sig, dela sig; skjuta strå om säd; P idka fick-tjufnad; ~ out, f over, si. punga ut, gifva ifrån sig pengar; ~ up, lyfta upp med gaffel. ~-head, s. pilspets med hullingar. ~tail, s. Eng. prov. lax i fjärde året. ~ed, -t, pp.; a. (gaffelformigt) klufven, delad,

(ut)grenad. ~ edness, -ëdnës, ~iness, -mës, s. gaffelformig delning. -i, a.

se fed.

forlorn, forlo'rn, a. förlorad, öfvergifven, ensam; hjälplös; svag; eländig, olycklig; »öfver sig gifven»; bild. bortkommen, som tappat hufvudet, »som vet sig ingen

råd»; beröfvad, utblottad (of på); s. öfvergifven människa; se vid. hope, mil.; ~ hope, en sista (svag) förhoppning; ett (sista) djärft försök, äfventyrligt företag; mii. förtrupp ei. utpost utsatt för synnerlig fara (: »enfants perdus»); ~ of hope, hopplös, saknande alt hopp; f of sense, beröfvad sina sinnens bruk. <^neSS, -ës, s. öfvergifvenhet, hjälplöshet; elände, form, form, s. form i aiimht, tu. etc.; gestalt, skapnad; skepnad äfv. konkret: fantom; skick, särsk. sport.: »kondition», jfr vid. ex.; formel, formulär; ritual; regelbunden form, metod, (an)ordning; formalitet, (yttre) bruk, plägsed, etikettssak; tom form (a mere f)-, (gjut)form; modell;

boktr, form (satta typer färdiga för tryckning); skolbänk, -afdelning, klass stundom äfv. biid.: samhällsklass; jagt. en hares läger; va. forma, gifva en viss form; bilda, gestalta, dana (into, till; out of, af); utbilda (: uppfostra; for, till, för; to, till, till att; from a model, efter ett mönster); inrätta, anordna ; uttänka, uppgöra plan o. d.; bilda Slg föreställning, omdöme; Utgöra; gram. bilda aflednings-, böjningsformer; miJ. formera (column, line etc.; into, till, »på» t. ex. bataljoner); vn. antaga form, gestalt; antaga en viss form, bilda sig, gestalta sig tin ei. så o. så; mii. formera sig, uppställa sig, jfr ofvan; jagt. söka läger; good (mots.: bad) f, eg. sport, god »kondition», prydligt skick; F »stil», hvad som öfverensstämmer med smakens ei. belefvenhetens fordringar, hvad som är »fint» (t. ex. it is not good f to smolce in the presence of a lady)-, inner f, boktr, sekundaform; outer (: first) f, boktr, primaform; set f, (bestämdt) mönster, förebild att följa; to give f to, to bring into f, gifva (bestämd) form; bringa ordning (metod, system) i (: to reduce to to take the f of, antaga formen (gestalten) af; for f, for the sake of f (äfv. for f's sake), (blott) för formens skull; in f, till formen; formlig (t. ex. a declaration in in due f, i vederbörlig (särsk. laga:... of law) form; he sat on the same f with me, vi voro klasskamrater; to go through the f of, underkasta sig (besvära sig med) formaliteten af; without f, formlös, oformlig; he fed one of (such a distinguished company), han var en af... ~-Clltter, s. formskärare, träsnidare; stiigjut. stilskä-rare, matrisgravör. ^-master, s. skoi. klasslärare. ~-rack, s. boktr, formregal. ~al, -ål, a. m. etc. formel, hörande till form(en); formlig; uttrycklig; formriktig, regelbunden; noga i afseende på

form: metodisk, formalistisk, om person äfv.: pedantisk; tvungen, stel, kruserlig, ceremoniös; konventionel, etiketts-; (blott) yttre, ytlig, bestående i utvärtes åthäfvor; ~ duty, etikettsskyldighet, ^alism, -ålizm, s. formalism, formväsen särsk. i religion. ^aHst, -ålist, 5. formalist (jfr föreg.), en som lägger vigt på former, på utvärtes åthäfvor. ^ality, -al'itl, s. formlighet; formriktighet; iakttagande af (yttre) former, föreskrifven ordning, gängse bruk, konventionalitet, etikett; formalitet, särsk. m., jur., ofta pl.: formaliteter, »ceremonier»; a matter (ei. piece) of (mere) (blott en) formsak, formfråga; to attend to -ties, iakttaga formaliteterna) ; fästa sig vid yttre »småsaker», ^alize †, -åliz, va. gifva (bestämd) form; vn. iakttaga yttre former. ~ally, -ali, ad. formligen; uttryckligen; till den yttre formen; för formens skull, formate, fè'rmåt, se formiate. formation, f6rmà'sjun, s. formande, danande; bildning, daning, gestaltning; utbildningsform; geoi. bärgformation; mii. förmering (t. ex. [of a battalion] in line into columns, från linie på kolonner); gram. bildande af en böjnings- ei. aflednings-form. formative, f6'rmåtiv, a. formande, bildande, danande: gram. tjänande till bildande af afledningar ei. böjningsformer, utbildnings-ändeise; s. härledt ord; utbildningsändelse: ~ syllable; ~ arts, bildande konster, formed, formd, pp.; a. gestaltad, som har en viss form; astron, om stjärnor sammanslutna till en stjärnbild; to be ~ by..., bildas af, utgöras af; to be ~ of, danas, göras af ett ämne; well välskapad, välväxt. former, fè'rmur, (1.) s. formare, bildare, danare, upphofsman; tekn. patron, schamplon; snick. huggjärn, stick-bettel; patronpinne, former, fo'rmur, (2.) a. (eg. komp. af fore) förre; föregående; förr nämd; förgången, forn; ~ times, förgångna tider; in ~ times, i forna tider, fordom, förr i världen; förr, för länge se'n; the the latter, den

förre..., den senare. ~!y, -li, ad. förr, tillförene; fordom, af gammalt, formful, fo'rmful, a. skapande, fantasirik, formiate, for'miat. s. kem. myrsyradt salt. formic, fo'rmik, a. is. kem. af myror; ~ acid, myrsyra. ~ary, -åri, s.

myrstack. ~ate, -àt, a. lik en myra. ~ation, -a'sjun, s. med. »myrkrypning», känsla som af myror krypande på huden, formidability formidabil'iti, se formida-

formidable, f6'rmidåbl, a. fruktansvärd (to, för), förfärlig, förskräcklig, äfv. F i svagare (estetisk) bet.; to render one's self göra sig fruktad. ~neSS, -nes, s. fruktansvärdhet.

formless, fo'rmlès, a. formlös, utan bestämd form; oformlig. ~neSS, -nes, s. formlöshet; oformlighet. formula, lat., fè'rmülå, s. (pl. äfv. -löB, -lè)

faststäld form; mat. kem. etc. formel; teol. bekännelseformel; bönformulär; med. recept. ~r, -lur, se a. ^rization,

-lunza'sjun, se ration. ~rize, -luriz, se ~£e. ~ry, -lur!, a. öfverensstämmande med föreskrifven form; s. faststäld form, formulär; formulärbok. ~te, -lät, va. formulera, ^tion, -låsjun, s. formulering, formule †, fr., -mul, se formula. formyl(e), fo'rmii, 5. kem. formyl, bas i myrsyra.

fornicate, fo'rnikat, vn. bedrifva otukt;

jur. begå enkelt hor; a. se ~d. ~d, -ëd, a. byg. bot. hvalfformig, hvälfd, fornica-tion, -ka'sjun, s. otukt; enkelt hor; bibi. äfv. afgudadyrkan; byg. hvälfning, fornicator, -ur, s. en som bedrifver otukt; lägersman; äktenskapsbrytare, jfr ofvan, horkarl; bibi.: afgudadyrkare, affälling, fornicatress, -rës, s. otuktig kvinna, forray, f6r'å (- -'), se foray. forsake, forsa'k, va. (imp. -SOOk, -suk'; pp.

~n, -n) Öfvergifva (ngt hvarvid man är fästad: one's wife, friends, ei. van); lemna is. hjälplös, i sticket, svika (t. ex. one's colours; one's word)-, låta fara, afstå ifrån, uppgifva; (the blood forsook his cheek; his fortitude forsook him). ~n, -n, pp.; a. öfvergifven, lemnad åt sitt öde. ~r, -ur, s. en som öfvergif ver etc.; affälling; rymling, desertör, forsaking, -ing, prt.; s. öfvergif vande, svikande; affall, forsook, forsuk', imp. af forsake. forsooth, forso'th, ad. sannerligen, i sanning, minsann ofta iron.

forspeak, forspe'k, va. (jfr speak) förbjuda†; prov. skada genom oskäligt beröm; tala för †.

forswear, forswa'r, va. (imp. -SWOre, -swo'r; pp. -SWOrn, -swo'rn) edligen förneka, svärja sig fri från; afsvärja; vn. försvärja sig, svärja sig men, svärja falskt, äfv.: ~ one's self. ~er, -ur, s. afsvärjare; men-edare.

forsworn, forswo'rn, pp. af forswear; afsvuren; a. menedig. ~neSS, -ës, s. men-edighet.

fort, fort, s. fäste, is. slutet (självständigt) verk, skans; % se OjQ. r\j- adjutant, s. place-adjutant. ~-major, 5. place-major.

à: fate, &: far, a: fall, å: fat, å: fast, è: mete, e: inet, ë: her, i: fine, 1: fin, i: fir,fortalice

alice, -alis, s. litet utanverk, blockhus.

s. (f6rt) ngns starka sida; fäkt. det starka, styrkan af en klinga; ad. (it. -ä) mus. forte, med styrka. ~ed, -ëd, a. befäst, försvarad af fästen, forth, forth, ad. framåt; fram; ut; bort; framgent; vidare; pp. † ut från; how far

huru långt, huru mycket; and so och så vidare; from, this day (time etc.)

från denna dag (tidpunkt etc.) räknadt, alt framgent; to be vara utkommen i handeln is. om bok: vara utgif ven; to bring, come, go, etc. se under d. o. ~C0ITling, a. till hands, färdig att framträda ei. visa sig; snart förestående; som föreligger, som kan med det snaraste motses ei. anskaffas ; om bok under utgifning, som väntas snart skola utkomma (»~ works»); s. Skoti. inställelse för rätta, ^going, a. o. s. utgående, utkommande, ^-issuing, --'--, a. framkommande, ^-putting, a.

F framfusig. ~right, (afv. - -'), ad. o. a. rätt fram; rakt på saken; s. † rak väg. ~with, (afv. --'), ad. genast; ofórtöfvadt. fortieth, fortieth, a. fyrtionde; s. fyrtiondedel.

fortifiable, fo'rtifiabi, a. som kan befästas, fortification, -fika'sjun, s. fortifikation: bef ästnings-(: defensive och belägrings-(: offensive ~)konst; fästningsverk (ofta i pl.), fortifier, -fiur, s. befästare; bild. stöd, upprätthållare. fortify, -fi, va. (imp.

o. pp. -fied, -d) befästa en plats, stad etc., äfv. i aiim. mening: stärka (with, med); stödja, trygga; väpna bild. (against, mot anfall); vn. anlägga befästningar; befästa sig. fortilage †, -làdj, se fortalice. fortin †,

-tin, s. se fortlet. fortition %, fértisj'un, s. godtyckligt, på

slump beroende val. fortitude, fo'rtitrid, s. moraliskt mod, sinnesstyrka, fasthet, fortitudinous, -'inus,

a. jfr föreg, modig, fortlet, .f6'rtlet, s. litet fäste, liten skans, fortnight, fo'rtnit, s. tidrymd af fjorton dagar; this day i dag fjorton dagar till, om fjorton dagar, fjorton dagar härefter (: a »o to come, a ~ hence); för fjorton dagar sedan (: a ~ ago, a ~ since); this (under) de sista fjorton dagarna; in a inom fjorton dagar; om fjorton dagar; på fjorton dagar; last Monday i måndags fjorton dagar sedan. ~ly, -li, ad. hvar fjortonde dag. fortress, fo'rtrës, s. fästning; värn, fäste, borg (God is my va. befästa; värna, skydda, stärka; ~ town, befästad stad. fortuitous, fàrtMtus, a. tillfällig. ~ly, -li, , ad. tillfälligtvis. ~neSS, -nès, s. tillfäl-

lighet i alla bet. fortuity, -iti, s. tillfällighet, slump; lyckträff, fortunate, få'rtunàt, a. lycklig: beroende på lyckan, lyckosam (event, circumstance), ei. gynnad af lyckan; England was ~ in having such a general, .. var lyckligt nog att ega ..; it was ~ that.., det var riktigt en lycka att..; I was not ~ as to.., jag hade ingen tur med... ~ly, -li, ad. lyckligtvis. ~neSS, -nës, s. lycklighet; lycka, framgång, fortune, fo'rtiin, s. lyckan, ödet, (F) lyckans gudinna; (is. lycklig) tillfällighet, slump; (ofta i pl.) lycka, öde, ngns lott, vilkor i världen; förmögenhet, rikedom; rik hemgift; rikt gifte; vn. hända; va. † göra lyckosam, lycklig; om ödet foga, bestämma; spå, förutsäga; ~ of arms, vapenlycka; »o favours the brave, ordspr. lyckan står de djärfva bi; good lycka, tur; evil (adverse, ill) olycka, otur; narrow små omständigheter; she is a ~ F, hon är ett godt parti; they followed his de delade troget hans öden; to make a göra (förvärfva) sig en förmögenhet; to marry a ~ F, göra ett rikt parti, gifta sig till pengar; to seek one's (bege sig ut att) söka lyckan; to tell spå; to have one's told, låta spå sig; to try one's försöka sin lycka; by good af en lycklig slump; soldier of lyckosoldat (krigare som utan afseende på hvilken sak han tjänar söker sin uppkomst). ~-b00k, s. spådomsbok, »drömbok». ~-hunter, s. lycksökare, is. som fikar efter ett rikt parti, ^-hunting, s. lycksökeri, is. fikande efter ett rikt parti. ~tell †, va. o. vn. spå. teller, s. spåman; spåkvinna, ^telling, s. spående, spådomskonst. -d, pp.; a.

gynnad af lyckan. ~|eSS, -lës, a. olycklig, förföljd af ödet; utan förmögenhet, is. utan hemgift, forty, fo'rti, räkn. fyrtio; s. tecken för talet fyrtio ; ~ winks, en liten blund, tupplur, forum, lat., fo'rum, S. rom. antik, f 01'Um; jur.

forum, domstol, forward, fo'rwurd, ad. fram; framåt; vidare; sjö. förut, föröfver; a. framför (ei. framtill) befintlig, som är längre (ei. längst) fram, främre, främste; framåtgående, -skridande, mii. framryckande; tidigt utvecklad, (ovanligt) försigkommen, tidig (om årsväxten, jfr ex. : ~ for the season); hastig, rask, flink; (altför) ifrig, benägen (to do s. th.), »het» på saken; altför »fri» (af sig) gentemot ngn, djärf, påflu-gen, framfusig, näsvis; va. befrämja; framdrifva, påskynda; (vidare) befordra, fortskaffa, afsända, expediera (letters,

goods); from that time alt ifrån den tidén; alt sedan; ~ movement, mil. framryckning; ~ in the world, försigkommen (i världen), välbergad; this boy is ~ in knowledge for his age, ... har gjort goda framsteg för sin ålder; the season is årsväxten är ovanligt försigkommen; to bring, come, look, put etc. se under dessa ord! tO be ~ec? på fraktsedlar o. d., föl- vidare befordran. ~er, -ur, s. främjare, befordrare, gynnare; påskyndare; hand. af-sändare; Am. speditör. ^ing, -ing, prt.; s. varors befordran, spedition; ~ agent, nu merchant, Am. speditör; ~ note, forsedel. ~ness, -nës, s. hastighet, raskhet; hastig utveckling, snabba framsteg, årsväxts tidighet: beredvillighet, ifver; förhastande ; påflugenhet, framfusighet, näsvishet; to be in **, vara på god väg.

-z, ad. se fomoard, ad.; backwards and fram och tillbaka; hit och dit äfv. bild.

fOSS(e), fos, s. (fästnings)graf; anat. fördjupning, hålighet, ^road, ~way, s. gammal romersk (militär)väg i England. fOSSick, fos'ik, vn. F vara beskäftig, fjäska; Austr. söka efter guld i öfvergifna claims; biid. ifrigt snoka {for, efter). fOSSil, fos'il, a, uppgräfd ur jorden(s innandömen), fossil, förstenad; s. föremål uppgräfdt ur jorden; stenvandling, petri-fikat; ~ coal, stenkol; ~ oil, bärgolja; ~ salt, bärgsalt; ~ shells, förstenade musslor. ~-cork, ~-paper, ~-wood, s.

min. varieteter af amiant, jfr mountain, sms. ~iferOUS, -if urus, a. innehållande petri-fikater (rocks), ^ification, -ifika'sjun, s. stenvandling, förstening. ~ist, -äst, s. kännare af försteningar, paleontolog. ~ity, -'iti, s. fossilt tillstånd, ^ization, -iza'sjun, se nuification. ~ize, -iz, va. förstena, stenvandla; wid. komma att stelna, jfr vn.; vn. stenvandlas, förstenas; biid. stelna i (gamla) former, i fördomar. ized, -izd, pp. af föreg.; rt. förstenad; biid. stelnad (i fördomar o. d.). fossorial, foso'rial, a. inrättad för gräfning

is. zool. (limb etc.); gräfvande djur; s. djur som gräfver i jorden, fossulate, fos'uiat, a. naturvet. försedd med

gropar, jfr fosse. foster, fos'tur, va. fostra upp, uppamma, uppföda; bild. nära, underhålla (prejudices, passions); omhulda, uppmuntra, gynna (arts, virtue). ~-brOther, s. fosterbroder, is. dibroder. ^-Child, s: fosterbarn. ~-dam †, s. amma. ^-daughter, s. fosterdotter. ~-earth, s. jord som närer en planta men hvari den ej grott.

'v-father, s. fosterfader. ~-land, s. underhållsjord; adopteradt fädernesland, ^-mother, s. fostermoder; amma. ~-parent, s. fosterfader ei. -moder. ~-sister, s. fostersyster, is. disyster. ~-S0H, 5. fosterson. ~age, -adj, s. Se ~ship. ~er, -ur, s. fostrare, fostrarinna; fosterfader ei. -moder; amma; underhållare, befordrare, gynnare. <^ship, -sjip, s. fostrarekall. fostress †, se nu-mother.

fOther, fodh'ur, (1.) s. se fodder, 1.; (2.) va. sjö. se fodder, 2., ex.

fotmal, fétfmål, s. en viss vigt (70 *tb) för biy.

fougade, fr-, fogå,'d, se fougasse.

fought, fot, imp. o. pp. afßght. ~en †, -n,

pp.; a. ~ fields, ens utkämpade bataljer

. (: »där man varit med»).

fougasse, fr., fogas', 5. mil. liten mina, fladdermina.

foul, faul, a. (i allm. motsatt fair) ful om väderlek (: stormig, regnig, mulen), o. biid., jfr ex.; oren (äfv. biid.: ~ spirit), smutsig; otäck, gemen, vidrig; oredlig, olaglig, stridande mot regler; falskt spel; skamlig, skändlig; oklar is. sjö. (: hindrad, i beknip om tåg etc.), äfv. om farvatten: full af grund, farlig; ogynsam vind; boktr. etc. full af (tryck)fel, ej rättad (renskrifven ei. rentryckt); med. osund, förskämd; vn. bli oren; sjö. komma oklar, i beknip (trassla sig); va. orena, nedsudla, söla,nedsmutsa; is. sjö. få el. göra oklar; jfr vid. nedan to fall ~ of; s. sjö. sammanstötning, törnande ihop; ~ air, förskämd luft; särsk. bärg. explosiv grufgas; nu breath, elak andedrägt; ~ coast, farlig kust; ~ copy, koncept,

första utkast med strykningar, skrapningar o. d.; kladd; ~ dealing(s), ~ doings, oredlighet, »fult» beteende i handel och vandel, the nu fiend, den lede fienden (djäfvulen) ; ~ garden, trädgård full af ogräs; ^ ground, oren sjöbotten, dålig ankargrund; ~ language, plumpt språk, ovett; ~ linen, orent linne; ~ means, olagliga: oredliga ei. våldsamma medel (jfr ex. under fair); ^ mouth, med. oren mun (med »belagd» tunga); biid. ovettig (»svinaktig») trut; en som är »ful i mun»; ~ odour, stank; ~ paper, koncept, jfr ~ copy; ~ play, falskt spel; oredlighet; olycka, »elakt spel»; nu proof, boktr, första korrektur; ~ ship, fartyg orent i botten; ~ stomach, dålig måge (magsyra); ~ water, grumligt, gytjigt vatten; the ship makes nu water, fartyget muddrar (grumlar vattnet genom att skrapa i botten) ; ~ WOrds, plumpa Uttryck, rått tal; ovett; to fall nu, stöta tillsammans, törnå i hop; råka »i hop», i gräl; to fall ~ of, stöta, ränna emot, snubbla, snafva på; sjö. (äfv. to run ~ of) törnå på, stöta ml^amman^) med; rusa på, anfalla, öfverlalla; vara ovettig på, pådyfla (in high terms)-, to fall ~ of each other, sjö. råka i kollision, —mouthed, —spoken, a. »ful i mun», cynisk, plump, rå i uttryck; ovettig. ~neSS, -nës,»s. orenhet jfr ofvan; smuts; stygghet; skändlighet; fulhet; oredlighet, foumart, fo'mart, se polecat. found, faund, 1. imp. o. pp. at find; a. om en anklagelse (: bill of indictment) befunnen ega grund, mots.: not förkastad; to be ~ (med ett adj.), befinnas (vara)..., varda befunnen...; (wages 10 i:s and) all (el. everything) oi, ...»alting fritt», fritt vivre; goods oj, hittegods. found, faund, 2. va. gjuta, stöpa, found, faund, 3. va. lägga grunden till, grunda ofta bild. (on, på); anlägga, inrätta, stifta; vn. bygga (upon, på: lita på), foundation, faunda'sjun, s. grundande, grundläggning bvg. o. bild.; byg. grund, grundval äfv. aiim. o. biid., järnv. etc. underbyggnad (bank); tekn. mek. botten; inrättning, stiftelse; donerad fond, stipendium, friplats; to lay the ~ of, lägga grunden till, grunda äfv. bild. (t. ex. one's power)-, to lie at the ~ of, ligga till grund för, ligga under ngt; to be On the oj, om en studerande • åtnjuta stipendium, is. hafva friplats; the mountain shook to its very oj(s), bärget skakade i sina grundvalar. —ditch, s. byg. grundgräfning (grop); to dig a gräfva grund för en byggnad. —muslin, s. kan-fas. —plate, s. mask. bottenplåt, maskin-bädd. —StOne, s. grundsten äfv. wid. ~ -wall, s. byg. grundmur. ~er, -ur, s. stipendiat, frielev. founded, fau'ndëd.(zTOp. o.affound(2.0.) 3.; a. grundad (on, på, t. ex. facts), egande grund (: well ~); fast grundad, founder, -dur, (1.) gjutare; (2.) grundläggare; upphofsman; stiftare, donator, founder, fau'ndur, (3.) vn. sjö. (fyllas med Vatten OCh) sjunka om fartyg i sjön, gå i kvaf, förlisa äfv. bild.: misslyckas; om en hast snubbla och blifva halt; va. rida (köra etc.) en häst halt; s. veter. fång (hos hästar: oj of the foot); se vid. cliest-o,. ^ed, -d, a. behäftad med fång, halt. ^OUS, -us, a. insjunkande, »bottenlös» 0m väg, »benbrytande», foundery, fau'nduri, s. gjutande af metallpjeser,

gjutarkonst; gjuteri. founding, fau'nding, prt. af found 2. (o. 3.);

s. gjutande, stöpande; (af)gjutning, göt. foundling, fau'ndlmg, s. hittebarn; ~ hospital, hittebarnshus.

foundress, fau'ndres, s. grundläggerska;

stiftarinna. foundry, fau'ndri, se foundery. fount, faunt, 1. s. boktr, se font. fount, faunt, 2. s. is. poet., se följ. fountain, fau'ntan, s. källsprång, källa, äfv. bild.: ursprung; vattensprång, springbrunn, vattenkonst, fontän (: artificial olje-, black- etc. reservoar, —head, s. en flods källa; äfv. biid.: urkälla, —pen, s. penna (med reservoar) som fyller sig själf med bläck, —tree, s. F namn på den indiska cedern (Cedrus Deodara); F äfv. namn på ett brasilianskt träd (Cæsalpinia pluviosa) från hvars späda kvistar rent vatten framsipprar. ~leSS †, -lès, a. utan källor, fountful, fau'ntful, a. poet. rik på källor, four, för, räkn. fyra; s. talet fyra; beteckning för fyra; si. »fyra» (t. ex. fyraroddare); pl. fyra sammanhörande, jfr ex.; ali ojs, se sms. under all; carriage (coach) and ekipage med fyrspann; to form o,s, mii. dubblera rotar (kommando deep! jämna rotar ryck ut!); by fyra och fyra; (formed) in ojs, mii. med utryckta rotar; fyra man högt, (med) fyra man i ledet, —centered, a. med fyra medelpunkter; ~ arch, byg. tryckt (engelsk) spetsbåge, Tudorbåge. —Cornered, fyrhörnig. ^course, s. åkerbr. fyrårigt cirkulationsbruk. —edged, a. fyrkantig, ^fold, a. fyrfald, fyradubbel; som kan vikas (sammanläggas) i fyra delar; s. fyradubbla antalet; va. fyrdubbla, ^footed, a. fyr-fota(d). handed , a. zool. fvrhändt om apor; som sker på fyra man hand (whist). — horse, a. dragen af fyra hästar, —ill -hand, a. F fyrspänd; beträffande körning med fyrspann (t. ex. the Four-in-hand Chib)- s. fyrspann; to drive oj, köra med fyrspann. —leaved, a. fyrbladig, —legged, a. fyrbent. —oar, s. sport, fyraroddare, båt med fyra åror. ~0'-Cl0Ck, s. bot. Mirabilis, is. M. dichotoma. —poster, s. imperialsäng med sängtak. ~SC0re, räkn. åttio; s. fyra tjog. ^Square, a. kvadratisk, »fyrkantig»; s. kvadrat, —way COCk, ~ -way valve, s. mask. fyrgångskran (med 4 öppningar). —wheeled, a. fyrhjulig. ~ -wheeler, s. F fyrhjuligt åkdon, vagn. ^ling, -ling, s. fyrling. ~teen,-tèn, räkn. fjorton. ~teenth, -ténth, a. fjortonde; s. fjortondedel. ~th, -th, a. fjärde; s. fjärdedel; mus. kvart; F fjärde man i spel (to make a oj, vara fjärde man). ~th-rate, a. af fjärde klassen, rangen; s. sjö. förr örlogsfartyg med 50—70 kanoner; numera kanonbåt med 1—4 kanoner. ~thly, -thli, ad. för det fjärde.

fouty, fè'ti, prov. a. futtig, föraktlig; s. slyngel.

fow, hand. eg. telegr. i st. f. first Open Water.

fowl, faul, s. (matnyttig) fågel, is. hönsfågel; ofta kollektivt: fjäderfä; vn. jaga fågel; the ~ of the air, bibi. fåglarna under himlen; we dined on vi hade fågel till middagen. ^-house, s. hönshus, ^-keeping, s. hållande af höns, hönsafvel. ~-run, s. hönsgård, burlik inhägnad för höns. ~er, -år, s. fågeljägare, ^ing, -mg, prt.; s. fågeljagt; to go (a) gå ut på fågel-jagt. fing-piece, s. fågelbössa, hagelbössa.

fox, foks, 5. zool. räf (Vulpes); lok. en fisk, se dragonet; se vid. sealistig människa; sjö. platting, flätning af kabelgarn; vn. låtsa; surna om öi; va. framförsko; † narra, lura; berusa; ~ and geese, en springlek; »mota Olle i grinden» (spel på

dambräde, med 4 brickor mot 1); räfspel; dog

räfhane; bitch she räfhona; to set the o* to Tceep the geese, ordspr. sätta bocken till trädgårdsmästare. ~-berry, s. bot. »smultronbuske», ett slags mjölon (Arbutus unedo). ~-brush, s. räfsvans. ~-Case, se r>u-shin. --chase, s. räfjagt. ~-CUb, s. räfunge. ~earth, s. räflya, räfgryt. ~-evll, s. med. hårets affallande (en sjukdom: alopecia), ^-glove, S. bot. fin-gerborgsblomma (Digitalis purpurea). ~-grape, s. bot. vild amerikansk vinranka (Vitis labrusca). ~-hole, s. räfhål(a). hound, s. räfhund. —hunting), s. räfjagt (hetsjagt, till häst); a. räf jagande. hunter, s. räfjägare, jfr föreg, ^like, a. lik en räf; slug, listig. ~-skin, s. räfskinn. -tail, s. räfsvans; bot. ängskafle (Alope-curus pratensis, äfv. ~tail-graSS); snick. ett slags fog, jfr dove-tail. —tail-Saw, s. snick. fogsvans, ^tail-wedge, se *v-wedge. ~trap, s. räfsax. ~-tf0t, s. smått lunk,

is. vid öfvergång från skridt till traf el. tvärtom. ** -wedge, s. mek. motkil (indrifven i ändan på en sprint). ~ed, -t, a. urblekt, gulnad,fläckig, finess, -inës, s. räfaktighet; gulnande, urblekthet, jfr ~ing, -mg, s. gulnande, urblekthet; försköning; utsirning på ofvanlädret af skodon. ~ish, -isj, se lilce. ~y, -i, a. hörande till (en) räf; räf-aktig, slug, listig; rödaktig, gulnande, urblekt af ålder o. begagnande; luggsliten ; surnad om drycker.

fracas, fr., fråkå', s. högljudd träta, stormigt uppträde, »krakel», oväsen, tumult.

fracted, fråk'tëd, a. her. bruten.

fraction, fråk'sjun, s. brytning, krossning; afbruten del, stycke, spillra; utbrytning från ett större parti, del af ett parti,

meningsflock; mat. brutet tal, bråk; pl. räknesättet bråk; simple, vulgar vanligt bråk; decimal decimalbråk. ~al, -al, a. mat. bruten, hörande till ett bråk; ~ currency, mynt af mindre valör än mynt-enheten ; ~ distillation, kem. tekn. distillering af en blandning, hvarigenom de olika beståndsdelarna skiljas på grund af sin olika kokpunkt, fraktionering, ^ary, -åri, a. se ~aZ. -ate, -åt, va. kem. tekn. frak-tionera.

fraCtiOUS, frak'sjus. a. bråkig, grälig,häftig,

retlig; kinkig särsk. om barn. ^ness, -nës, s. trätgirigt, häftigt lynne, fractural, frak'tural, a. af föij. brott-, brytnings-.

fracture, fråk'tur, s. brytning; bräcka, brott; kir. benbrott, fraktur; min. bärg. brott(-yta) (of metals, minerals); va. bryta, bräcka, krossa; compound benbrott åtföljdt af öppet sår.

fragile, frådj'il, a. bräcklig, skör; spröd,

särsk. min. ; bild. Svag, skröplig, fragility, -'iti, s. bräcklighet, skörhet; svaghet, skröplighet, fragment, fråg'mënt, s. afbrutet stycke, bit, stump, skärfva, spillra, smula; fragment (t. ex. af ett literärt arbete); återstod, öfver! ef va; of stone, stenskärfvor, kross(ad)sten. ~al, -'ål, se **ary. ~ari-ness, -urinës, s. fragmentarisk beskaffén-het. ~ary, -

uri, a. bestående af stycken, af spillror, af kvarlefvor, fragmentarisk, ^ed, -ëd, a. krossad ei. sönderbruten i små stycken, fragrance, ei. -ney, frä'gråns(i), s. vällukt, angenäm doft. fragrant, -rånt, a. välluktande, doftande, frail, 1. frål, s. säfkorg (för fikon ei. russin); en korg russin (omkring 75 U); säf hvaraf korgar göras, frail, 2. frål, a. skör, bräcklig, svag, förgänglig; (moraliskt) svag, ofullkomlig, skröplig, syndfall. ^neSS, -nës. s. svaghet, jfr föij. ~ty, -ti, s. (pl. -ies, -z) svaghet, bräcklighet; moralisk svaghet, tillgänglighet för frestelser; felsteg, svaghetssynd.

fraise, fr-, fråz, 1. s. fort. rad af vallnålar

(vågrätt el. snedt stälda [spetsade] [storm]pålar);

va. förse med vallnålar (stormpålar ei. pikar); ~ a battalion, uppställa en bataljon med fäld bajonett bildande front

åt alla håll (i fyrkant etc.).

fraise, fråz, 2. se froise. frame, fråm, va. hopfoga, sammansätta, bygga, (upp)timra; hoppassa, inpassa; afpassa (to, efter); infatta i ram, förse med ram etc., jfr s.; forma, böja, dana,

inrätta; planlägga, uttänka, uppgöra; hopsmida »historier»; utarbeta, uppställa, affatta, formulera (t. ex. rules)-, s. ngt hopfogadt, byggnad; äfv. biid.: inrättning, form, system, författning (t. ex. of government); tillstånd, (sinnes)stämning (: ~ of mind)-, stomme, skråf i aiimht; kropp(sbyggnad); tekn. i aiim. ställning (tjänande till att uppbära, stärkande omsluta, uppspänna :) infattning, (dörr-, tafvei-)ram; båge (t. ex. for a saw, jfr ned.); klock-fodral; dörr-, fönster-karm; vagns-rede; is. i sms. bock, bänk, stol; särsk. spinnstol, -maskin (allm. benämning, jfr drawing-f, spinning-~ etc.); väfstol vissa slag ss. för spetsar, strumpor; raket-stativ; säng-botten; bords-sarg; gjut-låda; byg. tim. bjälklag, ok (: ~ of joists)-, boktr. (sätt)regal; sjö. spant; ~ one's mind, försätta (sig) in i behörig stämning; ~ for embroidery, sybåge; in sjö. rest i spant; tall in f, reslig till växten; out of i olag; biid. ur humör, ej vid sunda vätskor; balloon f, hopspikad trästomme för ett hus af lättaste slag; ~ed door, dörr med ramar och fyllningar (speglar). ~-llOUSe, s. hus med resning af timmer, jfr fworJc. ^-knitter, s. strumpväfvare. ~-Saw, s. såg med ställning; klosåg; fanérsåg. WOrk, s. hopsättning, byggnad, inrättning, ordnad form; ram, ställning, infattning, jfr frame, s.; stomme, resning; byg. fackverk, vägg af trästomme med sten-ei. lerfyllning; förtimring i grufvor. ~r, -år, s. infattare i ram; hopsättare, byggare; danare, upphofsman; affattare, författare (of a bill etc.). framing, -ing, prt.; s. infattande i ram; hopsättning, byggnad; afEattande, utarbetande; se vid. fwork; ~ for centering, byg. skålning. franc, fr., frangk, s. franc (fr. mynt), franchipane, fran'tjipan, s. se frangipane. franchise, fran'tjis, s. privilegium, företrädesrätt; undantag, frihet från skatt el. pålaga; valrätt (: elective ~); valcensus; rättsområde, jurisdiktion is. som eger en särskild frihet; fristad, asyl; va. befria, jfr enfranchise. »*ment, -mënt, s. befrielse ; frihet. Francic, fran'sik, a. frankisk. Franciscan, fransis'kan, a. tillhörande franciskanerorden, franciskaner-; s. fran-ciskanermunk. franCOlin, frangk'olin, 5. zool. en art rapphöna (Francolinus). frangibility, frandjlbil'itl, s. bräcklighet, frangible, fran'djibl, a. bräcklig, skör, spröd.

~neSS, -nës, s. bräcklighet, skörhet. frangipane, fran'djipan, s. ett slags bakverk af mandel och grädde; äfv. se föij.

frangipani, fråndjipå'ni, -panni, -pån'i, 5.

jasminparfym (af röd jasmin, Plumiera rubra).

frank, frångk, a. fri, öppen, frimodig, öppenhjärtig; okonstlad; frikostig >|C; kostnadsfri †; tygellös †; s. (1.) fribref; fri-brefsrätt, påteckning (af en som eger fribrefsrätt) på ett bref; (2.) (T) pr. frank

(germansk folkstam); orientalisk benämning på Vest-

europé; se vid. franc, va. frankera; gifva fri resa. ^almoigne, -ålmojn, ^almain,

-ålmàn, s. Eng. jur. förr en kyrklig korporations innehafvande af jord på grund af donation för själamässor, ^-bank, s. jur. enkesäte. ^Chase, 5. jur. fri jagträtt. 'v/fee, s. innehafvande af fee simple. ^hearted, a. öppenhjärtig, ^incense,

s. rökelse, virak. ~law, Eng. jur. förr laglig rätt att aflägga ed såsom juryman ei. vitne. ~-marriage †, s. jur. förläning ss. hemgift. ~-tenement, s. (innehafvande af) jord såsom freehold, ^ing, -mg, prt.; s. frankering. (F)~ish, -isj, a. frankisk. ~|in, -lin, a. fordom engelsk (ej normandisk) jordegare, storbonde. ~ |y, -li, ad. fritt, öppenhjärtigt. ~ness, -nës, s. frihet, frimodighet, öppenhet; redlighet, frantic, fran'tik, a. vanvettig, rasande, ursinnig äfv. om handling o. d. ; vild, Utom sig (with, af). ~ness, -nës, s. ursinne, raseri, vanvett.

frap, fråp, va. sjö. surra, naja, sejsa; ~ in,

rida in ei. under (t. ex. en hals), fraternal, frate'rnal, a. broderlig, broders-; broderligt öm. fraternity, -niti, s. broderskap, broderlighet; brödraskap, samfund, sällskap, orden; gille, skrå. fraternization, -niza'sjun, s. förbrödring; broderskap, broderligt umgänge, fraternize, frat'urniz, vn. förbrödra sig, umgås broderligt. -ur, s. en som

umgås broderligt, förbrödrare. fratrage †, frà'tràdj, s. jur. arf gods delning

mellan bröder; yngre broders arfslott. fratricidal, fratrisi'dal, a. brodermords-, liknande brodermord. fratricide, -'-sid, s. brodermord; brodermördare, fraud, fråd, s. bedrägeri, svek, svikligt förfarande. ~ful, -ful, a. bedräglig, svekfull; sviklig, falsk. ~leSS, -lës, a. utan svek. ~leSSneSS, -lësnës, s. sveklöshet. ~ulence, ~ulency, -ülëns(i), s. bedräglighet. 'vulent, -ulënt, a. bedräglig; svekfull; sviklig; vunnen genom svek; to malce ~ compensation (ei. conveyances), tillgodose några borgenärer på de andras bekostnad, fraught, fråt, pp. † af freight-, a. »laddad»

med ngt, bärande ngt i sitt sköte, (ödes-)

6: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.formal

F Talspråk. 492 P Lågt språk.

fort-major

diger (— with momentous consequences); poet, rikligt försedd, uppfyld (with, of †, med, af); s. † se freight; va. † lasta, fylla. fraxinine, frak'sinin, s. kem. garfämne i askbark.

fray, fra, l. va. † skrämma, jfr affray, 1.; s. strid, träta, slagsmål, jfr affray, 2.

fray †, fra, 2. va. se defray.

fray, fra, 3. va. gnida, skafva, skrubba; slita, nöta ett plagg; vn. gnidas, skaf vas; om tyg o. d. slitas upp, blifva trådsliten; s. nött, slitet ställe, skafning; sjö. skam-filning. —ing, -ing, prt.; s. jagt. hud ei. bark, afskafven från en hjorts horn.

freak, frèk, 1. va. göra spräcklig, brokig.

freak, frèk, 2. s. plötsligt bortgående (utan orsak); tvärt ombyte af lynne; »fnurra», »påkomma»; plötslig nyck, underligt infall, kapris. —ish, -isj, a. nyckfull, lynnig. —ishness, -isjnës, s. nyckfullhet, lyn-nighet.

freckle, frèk'1, 5. fräkne, solfläck i skinnet; liten fläck, prick; va. o. vn. göra (blifva) fläckig ei. fräknig. —-faced, a. fräknig i ansigtet. —d, -d, pp.; a. småfläckig, spräcklig; fräknig. —dneSS, -dnës, s. fräknighet. freckly, -li, a. se — d.

free, frè, «. fri i alla sv. ordets bet. (from, of, från), äfv. 0111 person, sätt etc. (ofta: — and easy, jfr e., o. ned. sms.); självständig, oberoende; af fri vilja, frivillig; otvungen, obehindrad; ledig: oupptagen, obesatt: fördomsfri, frisinnad; »ogenerad», särsk. altför fri (af sig), självsvåldig (äfv.: ekivok); hänsynslös (in, i, i afseende på; towards, mot); fri (och) öppen (äfv. bild.: öppenhjärtig), ej belamrad, ej (in)stängd; tillgänglig (to, för); tillåten (for, to, för); gratis, utan afgift; kostnadsfri (: — of charges, expense, costs)-, frikostig (with, med, på, jfr ex.); fritagen, frikänd (from, från); skuldlös, oskyldig; njutande vissa fri- och rättigheter, privilegierad; (med of, jfr ned. ex.) egande delaktighet i, tillträde till; villig, liflig 0m häst; sjö. rum om vind; läns (: — from water)-, va. befria, lösgöra, fritaga äfv.: frikalla (from, från); sjö. länspumpa; — list, lista på afgiftsfria saker (: tullfria), ei. personer (som ha fri entré); — play, fritt spel biid. ss. i sv.; — sale, i irländska frågan rättighet att öfver-låta arrende på andra; — stage, fri bana biiu. is. i ordspr., jfr fair field; — from care, sorgfri; — from debt, skuldfri; — of a city, egande (med)borgarrätt; — of a corporation, medlem af en korporation, ett skrå; egande burskap; — of charges, of cost(s), (a.)kostnadsfri; (ad.)kostnadsfritt; — of postage, portofri; to be —to..,

hafva rättighet att.., jfr föij. ex.; I am to.., äfv. jag tager mig den friheten att. »jag vågar att», »jag får lof att» (t. ex. anmärka, erkänna..); he is — to do SO, el. it is — for him to do so, det står honom fritt (att det göra); to make — of, bevilja tillträde till (t. ex. one's library); upptaga till medlem af (a city, a corporation, jfr ofvan o. to give the freedom)-, to make (cl. be) — with, taga sig friheter med; »husera fritt» med; tillåta sig friheter mot en person; fritt förse sig med, förfoga fritt öfver; vara vårdslös, slösa med saker; to set —, göra fri äfv. kem.; befria; frigifva, lössläppa ur fängelse. —-and-easy, a. otvungen, utan ceremonier, »ogenerad»; tillgänglig för (mot) alla; »toujours», uppsluppen; själfsvåldig, »fördomsfri» särsk. i elak bibemärkelse; S. klubb, sällskap, tillställning där det går fritt till. —-agency, s. m. fri vilja, själfbestämmelse; fri handlingsrätt. —-agent, s. m. fritt, själfbestämmande, själfständigt väsen (person); en som eger full handlingsfrihet, som är »sin egen herre». —-bench, s. jur. enkesäte. —-board, s. sjö. »fribord», relings ei. däcks höjd öfver vattenlinien. —booter, s. fribytare, röfvare. — bootery, s. fri-byteri, röfveri. —booting, a. idkande fribyteri, rof vande, plundrande; s. se föreg. —born, a. friboren. —-Chapel, 5. privatkapell ej underordnadt biskoplig myndighet. —-Chase, se frank-chase. — -church, s. frikyrka, särsk. den skotska. —-city, s. se "»-town, --company, 5. friskara, frikår. —COSt, s. frihet från afgifter (utskylder etc.). —-denizen, s. medborgare; va. gifva borgarrätt. —-fisher-(man), s. innehafvare af fiskrätt, —-fishery, s. fiskrätt, —-hand, a. i sms. gjord (särsk. tecknad) på fri hand; — draioing, frihandsteckning. —-handed, a. frikostig, slösande, —-hearted, a. (öppen)hjärtig, otvungen, oförbehållsam; frikostig; gifmild, generös. —hold, s. (egendom med) full besittningsrätt, »frälse»(egendom). —holder, 5. innehafvare af —hold, »frälseman». —-lance, s. röfvarriddare. —liver, s. en som lefver »högt», goddagspilt, rumlare. —living, a. lefvande »högt»; s. »högt» lefnadssätt, hög diet, öfverdåd i mat och dryck. —-love, s. den »fria» kärleken ss. system, frihet från äktenskapstvång. —-lover, s. anhängare ei. utöfvare af den »fria kärleken», —man, s. fri man (ej slaf, ej vasall); fri medborgare; burskaps-egande borgare; valberättigad man. —-martin, s. kvigkalf som är tvilling med en tjurkalf. —mason, s. frimurare.

^masonic, —a. frimurar-tecken o. d. ~masonry, --'-,frimureri. —minded, a.

bekymmerfri, sorgfri; utan fruktan, lugn. ~-paSS, s. fripass. ~-port, s. frihamn, ^-school, s. friskola med afgiftsfri undervisning o. öppen för alla. <x/- shot, s. friskytt, franc-tireur, »snapphane». soil, Cl. i sms. (t. ex. ~ party) jfr föij. ~-S0iler, s. Am. »frijords-man», anhängare af ^-SOiliSlfl, 5. grundsatsen att slafveriet ej fick utsträckas utöfver sitt gamla område. ^Spoken, a. frimodig i tal, frispråkig. ~Stone, s. lättarbetad sand- ei. kalksten; kvadersten; a. om stenfrukt med fri kärna (ej fastsittande i köttet). ~-Stuff, s. kvistfritt virke. ~thin-ker, s. fritänkare, ^thinking, a. fritän-kande, religiöst skeptisk, rationalistisk; s. fritänkeri. —-tongued, a. (altför) frispråkig, som ej lägger band på sin tunga. ~-tOWn, s. (tysk) fri riksstad; fristad. ~-trade, s. frihandel; handelsfrihet. ^ -trader, s. frihandlare. ~warren, s. Eng.

jur. uteslutande jagträtt på ett område. Will, s. fri vilja; frivillighet; a. frivillig. ~W0man, s. fri (icke liiegen) kvinna. ~d, -d, pp. befriad, ^dman, s. en frigifven (f. d. slaf), ""dom, -dum, s. frihet: oberoende; otvungenhet; ledighet; frimodighet, djärfhet; altför stor(a) frihet(er), själfsvåld; privilegium; (medborgarrätt, burskap (of a city); valrätt; ~ of action, fritt handlande, handlingsfrihet; ~ of giving, frikostighet; to give (epresent ivitli) the ~ of a city, upptaga till (heders)borgare. ~ly, -li, ad. fritt, utan hinder; oberoende; ymnigt, utan återhåll; frikostigt; kostnadsfritt; frivilligt; uppriktigt. ~neSS, -nës, s. frihet, otvungenhet; otvunget väsen; öppenhjärtighet;

frikostighet; kostnadsfrihet; frivillighet. ~r, -ur, komp. af free. ~St, -ëst, sup. af free. freeze, frèz, l. se frieze. freeze, frèz, 2. vn. (imp. froze, froz; pp. frozen, fro'zn) frysa, stelna af köld, förvandlas till is; tillfrysa (afv. ~ over, r^up); förfrysa; Am. F vara lysten, ifrigt längta (for, efter); va. komma att stelna (af köld), förvandla till is, isa; komma att tillfrysa, isbelägga (äfv. ~ up); s. F frysande (till is), fruset tillstånd, frost; ~ the blood, isa blodet, komma blodet att stelna i ådrorna. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som förvandlar till is, biid. som sprider kyla omkring sig: glassdosa. freezing, -ing, prt.; a. isande äfv. biid.; s. frysande, stelnande etc., jfr freeze, 2.; fryspunkt; ~ mixture, kem. köldblandning; ~ point, is.

vattnets fryspunkt (

freight, fràt, s. skepps-laddning, last; fraktgods; Am. äfv. järnv. gods (särsk. att märka i sms.: -vagn, -tåg etc.); frakt (to, till); befraktning; varutransport; va. (imp. o.pp. ~ed, -ëd, ei. fraught t, fråt) befrakta, lasta (for a place, »på», till en ort); ~ by the great, ~ in the bulk, befraktning af hela fartyget; ~ home, ~ inwards, hemfrakt, returfrakt; gifva hemfrakt; ~ out, ~ outwards, utfrakt; gifva utfrakt; to take in om fartyg el. skeppare lasta (for, på en hamn); goods on fraktgods; to take to befrakta; ~ by parcels, befrakta med styckegods; befrakta till flere lastegare. ~-liSt, s. fraktlista, jfr manifest, ^age, -adj, s. frakt (betalning); se vid .freight. ~er, -ur, s. befraktare; godsafsändare; spedi-tör. ~ing, -ing, prt.; s. befraktning. ~less, -lës, a. utan frakt. French, frënsj, a,, fransk; s. franska språket; (the fransmännen, franska nationen; ~ and English, dragkamp (lek); to take ~ leave, »försvinna» (utan att säga farväl), »smita»; rymma; ~ bean, turkisk böna, skärböna; ~ bed, »gustaviansk» säng med sängomhängen; ~ blue, (artificielt) ultramarinblått; ~ brandy , konjak; ~ canon, boktr, missal, grof kanon; ~ drawloom, jacquard(väf)stol; ~ fake, sjö. fransk bugt, jfr Flemish coil; ~ green, maringrönt; ~ grey, en violettgrå färg (mörkare än lilas); ~ marigold, sammets-blomma (Tagetes); ~ nails, pl. trådstift

(spikar, nubbar af järntråd); ~ plating, plätering; ~ plums, pl. katrinplommon; ~ polish, möbelpolityr (schellackfernissa); äfv. skofernissa; ~ rice, se Amel-corn; ~ roof, byg. mansardtak; ~ tack, mindre trådstift; ~ tackle, sjö. »stagtackel» (löst blocktyg vid åtsk. arbeten); ~ white, pulveriserad talk; ~ window, flygelfönster (likt

våra vanliga, is. om gående ner till golfvet:) glas-

dorr; jfr ~ casement under c. ~-berry, s. bär af getapel (Rhamnus catharticus).

~-Chalk, S. se under C.; min. dets. som Steatite.

~-graSS, se sainfoin. ^-honeysuckle, 5.

bot. Hedysarum coronatum. ~-horn, s. mus. valdthorn. ~like, a. lik fransmän. ~man, s. fransman. ~-pie, s. zool. vanlig hackspett (Picus major). polish, va. polera möbler (med schellackfernissa). ^ -polisher, s. möbelpolerare, -erska. ~ -red, s. (rödt) smink, ^-willow, 5. bot. kropp, mjölkört (Epilobium angustifo-lium). -woman, S. fransyska (fransk kvinna). (f)~ify, -ifi, va. förfranska; göra lik fransmän ; inrätta på franskt vis. frenetic(al) †, frènèt'ik(ål), a. vansinnig;

ursinnig; rasande, vild.

i: note, hi do, 6: nor, o: not, à: tube, à: tub >, Åt bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.frenzical

F Talspråk.

P Lågt språk.

frenzical, fl'ëll'zikå.1, sc föreg. frenzied, -zid, angripen af vansinne; yrande; fattad af ursinne, se for öfr. föreg, frenzy, -zi, s. vansinne, vanvett; ursinnighet, vildt raseri, frequence †, fré'kwëns, s. (folk)samling, trängsel, frequency, -i, s. frekvens, ofta förnyadt upprepande, tät förekomst, talrikhet, vanlighet; stort tillopp †, jfr föreg, frequent, frè'kwënt, a. ofta förekommande (: of ~ occurrence), vanlig, allmän; tidt och ofta upprepad, idkelig; till trängsel uppfyld †; mycket omtaladt; va. (--') ofta besöka; umgås med. ~ation,-a'sjun, s. ofta upprepadt besökande, flitigt umgänge. ~ative, -'åtiv, a. gram. frekventa-tiv; s. frekventativt verb. ~er, -'ur, s. flitig besökare.

~ly, -li. ad. tidt och ofta, »jämt och samt». ~neSS, -nes, s. frekvens, ngts ofta förekommande ei. ofta upprepande; vanlighet; täthet, idkelighet. freSCO, it., frës'ko, s. poet. skymnings-svalka, -dunkel, skugga †; svalkande läskedryck)^; alfreskomåleri, fresk; va. (afv. to paint in måla alfresko (^-painting), fresh, frësj, a. frisk; sval; färsk i aiia bet., särsk.: osaltad; ny; nykommen; oerfaren, »grön»; liflig, blomstrande färg; stark, ut-hvild; nykter, fastande; si. »lifvad» af starka drycker, »ankommen»; s. (pl. ~es, -ëz) (vatten)källa; flod, vattendrags upp-svällning af stark nederbörd; töväder ; pl. Am. strömning af sötvatten i hafvet utanför flodmynning, brackvatten; ~ breeze, svalkande vind; sjö. frisk bris; ~ fish (eg. färsk fisk), och ~ milk (eg. söt mjölk), F Se r^man; ~ supplies, nytt förråd; ~ water, friskt vatten; färskvatten, sött vatten; se vid. sms.; o, from, nyligen kommen från (ur); to start in börja på »ny kula».

(Anm. ~ i många sms. med pp. kan återgifvas

med: ny- [: nyligen], t. ex. ^-killed, ny-slagtad.) ~laid, a. nyvärptägg. ^-looking, a. med friskt utseende, kry och rask. t^man, s. nybörjare, is. univ. F student första året vid universitetet, »recentior». ~-shot, s. en stor flods utflöde i hafvet.

a. sötvattens-sjöman etc. ~en, -n, va. friska upp; färska upp; taga bort sältan ur, urvattna; göra vatten sött; sjö. friska: flytta på (t. ex. tåget i kiys för att hindra skam filning); skifta ballast; vn. blifva frisk, sval; mista sältan, blifva

söt om vatten; fl'iska i om vinden. ~6t, -et, s. Am. flod, öfversvämning, uppsvällande, jfr fresh, s. ~ly, -li, ad. friskt etc., jfr fresh, a.; nyligen; ~painted, nymålad. ~ness, -nes, s. friskhet, svalka; »nya» (stärkta) krafter; kraft, hurtighet, liflighet; färskhet, nyhet; oerfarenhet.

fret †, fret, 1. se frith. fret, frët, 2. va. gnaga, skafva (bort); (bort-) nöta; fräta, tära; försätta vätska i rörelse, i svallning, i jäsning; krusa vattenyta; biid. reta, förtreta,förarga; vn. skafvas,nötas; fördärfvas, frätas, (bort)täras; falla af; biid. äta sig, fräta (into, in i); svalla, brusa (upp), jäsa, äfv. biid.: blifva förargad, rasande, uppretas; gräma sig (äfv. ~ one's self); vara vid retligt lynne, vara trumpen, vresig; vara elak om barn; s. svallning, brusande, jäsning; tekn. efterjäs-ning; krusning på vattenytan; bild. oro, dåligt lynne; förtret, förargelse; med. reform, skorf; pl. F knip, slitningar i magen; ofta pl. bärg. afnötta ställen i en flodbank nedanför hvilka malmlemningar (sten och grus) samlats, hvilka leda till finnande af malmstreck; to put in(to) a förarga, reta, försätta »ur humör»; to be on the svalla, sjuda, jäsa; vara vid dåligt lynne, fret, frët, 3. s. byg. o. her. gallerformig el. flätlik (i räta vinklar) prydnad; byg. meander, à la grecque; genombrutet arbete; tvärband på gripbrädet å en guitarr o. d.; va. förse med ~; utskära, utarbeta i genombrutet arbete; göra strimmig. ^ -Cutting, s. utskärning af genombrutet arbete, ofta dets. s. oj-sawing. ~-SaW, s. sticksåg; löfsåg. ^-Sawing, s. löfsåg-ning. ~W0rk, s. flätverk, gallerverk ss. ornament, jfr fret; à la grecque; genombrutet arbete, löfsågning; hålsöm; glasmosaik.

fretful, frëfful, a. retlig, knarrig, gnatig; snarsticken; trumpen, fräsig, fnurrig. ~neSS, -nes, s. retlighet; dåligt lynne, vresighet. frett, frët, s. bärg., se fret, 2. S. bärg. fretted, frët'ëd, (I.) pp. (af fret, 2.) skaf ven, nött, anfrätt; krusad om vattenyta; retad; (2.) pp. (af fret, o.) prydd med flätverk etc., jfr fret, 3. s.; genombruten; (upphöjdt) randad, Strimmig; a. her. om sköldemärke inflätadt (with, med ett annat, så att det ligger delvis öfver, delvis under detta). fretten, -tn, a. (eg. pp. †) skafd; is. i sms. ärrig (t. ex.

pock-o^), fretter, -tur, s. ngn ei. ngt som gnager, retar, förargar, fretting, -ting, prt. af fret, 2. (o. 8.); a. gnagande; frätande; förarglig; s. förargelse, dåligt lynne, fretty, -ti, a. se fretted (2,). friability, friabil'iti, s. lätthet att smula

sig, löshet, sprödhet, friable, frl'abl, a. som lätt smular sig, lös,

Spröd. ~neSS, -nës, S. se föreg. s. friar, frl'år, s. (tiggar)munk; broder (såsom munks titel); boktr, munk, blindt ställe där

heart

svärtan ej tagit; black ^,seb. sms.; gray**, franciskanermunk; white karmeliter-munk. ~like, a. munklik; utan världserfarenhet. ^'s-balsam, s. med. en sårbalsam af benzoë, styrax etc. ~'s-C0wl, s. munkkåpa; bot. munkkåpa (Arum ari-sarum). ~'s-lantern, s. lyktgubbe, irrbloss. ~ly, -li, a. se nvlike. ~y, -i. s. munkkloster; munkaktighet, munklif; a. munklik, munk-; boktr, blek i trycket, friation, fria'sjun, s. söndersmulning. fribble, frib'1, a. flärdfull, fladderaktig, narraktig, fjantig, vispig; fnaskig, obetydlig; s. flärdfull narr, fjäsker, fjanter, visper; vn. sysselsätta sig med struntsaker, fjanta, fjäska; stulta, gå vacklande †. -ur, s. se föreg. s. fribbling, -ing, prt.; a. fjantig. fricandeau, fr., ei. -do, frikåndo', s. kokk.

kalffrikassé. fricassee, fr., frikasè', s. kokk. frikassé; va. frikassera.

fricative, frik'ativ, s. språkvet. hväsljlld (f, V, s, z, j etc.); a. frikativ, hväsande konsonant, frickle, frik'l, s. korg hållande en bushel. friction, frik'sjun, s. gnidning, skaf ning; rifning äfv. biid.; mek. friktion; med. frotte-ring, (in)gnidning; a. i sms. friktions-(oftast: verkande genom friktion, t. ex. f^j clutch, ~ cones), ^-balls, ~-rollers, s. pl. friktionskulor, -trissor mellan två glidytor för att minska friktion. ~-pOW-der, s. slagkrut, tändsats som exploderar genom friktion (af klorsyradt kali etc.). ~ -priming, s. art. friktionständning, »självf-tändning». ~-tllbe, s. art. friktionständ-rör. ~-wheelS, s. pl. friktionshjul hvilka,

lösa på sina axlar, uppbära en axeltapp, hvarigenom friktionen minskas. ~al, -al, a. friktions- ; ~ gearing, mek. (transmission medelst) friktionsrullar. ~leSS, -lës, a. utan friktion.

Friday, fri'da, 5. fredag; ordspråksvis olycksdag (as sad as a child, ordspr.). fried, frid, imp. o. pp. af fry, 2. friend, frënd, s. vän; väninna (lady vän, gynnare (to, af); is. jur. frände, anhörig ss. naturlig beskyddare, en som »vårdar sig om en», jfr ned. next en bekant, kamrat, följeslagare, ofta i pl.: omgifning, »sällskap», umgänge; hand. affärs-vän. korrespondent (: business commercial medlem af kväkarsamfundet (society of F^us) i deras egen mun; Va, † gynna, understödja; ~ in need, vän i nöden; next närmaste frände (ss. målsman ei. dödsboutredare etc.); his great hans (mest) förtrogne vän; to be with,

vara. vän med, stå, på. -vänskaplig fot med ;

to (hold) keep hålla vänskap, hålla fred; to make a förvärfva sig en vän; to make a ~ of.., vinna ngns vänskap; to make förvärfva (sig) vänner; blifva vänner igen, förlikas; to make loith, blifva (göra ngn till) god vän med, förlika(s) med; you may write to your »nu kan du hälsa hem» (det är snart slut med dig). ~like, a. vänlig, välvillig. 'vJeSS, -lës, a. utan vänner; utan anhöriga; utan huld eller skyld, ensam, öfvergifven (i världen). ^leSSneSS, -lësnës, s. vänlös-het, ensamhet, öfvergifvenhet. "JineSS, -linës, s. vänskaplighet, vänlighet; hjälpsamhet; vänskapsprof. ~ly, -li, a. vänskaplig (äfv. polit. : icke fiendtlig, t. ex. ~ powers)', vänlig (lüith, i uppförande, sätt, tal mot);. välvillig, hjälpsam, göd (to, mot); gynnande (äfv. breeze), bevågen; välment (advice)-, vänskaps-; konst.harmonierande

om färg som väl stämmer öfverens med en annan;

ad. }j< vänskapligt, vänligt; ~ faces, bekanta ansigten; (F)^> Islands, geogr. Vänskapsöarna; ~ society, förening till inbördes bistånd (sjukhjälpsförening, begraf-ningskassa o. d.); on ~ terms, på vänskaplig fot. ~ship, -sjip, s. vänskap; ynnest (-bevis); bistånd, hjälp; egenskap att passa tillsamman om färger †; to conceive a ~ for (towards), fatta vänskap för; to form (F strike up) a ~ with, to make ~ with, ingå vänskap med; knyta vänskapsband med.

frier, fri'år, s. stekare etc., jfr fry, 2.

frieze, frèz, s. fris (kläde med lång, krusig lugg); byg. fris; a. i sms. fris-; va. tekn. frisera kläde. ~d, -d, a. om kläde friserad, nopprig. ~r, -ur, s. tekn. friserare. friezing, -ing, prt.; s. klädes frisering.

frigate, frig'at, s. fregatt; fregattskepp.

~-bird, 5. zool. fregattfågel (tropisk hafsfågel, Tachypetes aquila), ^-bllilt, a. fregattbygd. frigatoon, -gato'n, s. förr brukligt venetianskt fartyg i tackling liknande en fregatt men utan fockmast.

frigefactive †, frigefak'tiv, a, se frigorific. frigeratory frig'uraturi, 5. se refrigerator.

friggle >|<, frig'1, vn. se wriggle.

fright, frit, s. skräck, skrämsel; ngt skrämmande, skräckbild, skråpuk; F ngt »an-skrämmeligt», ngn (ei. ngt) så ful »att man kan bli rädd», skråpuksansigte; va. skrämma; to get a bli skrämd; to give a to put in a skrämma; to make a ~ of one's self, styra ut sig som en fågelskrämma; to take ~ at, bli skrämd af (vid); om häst skygga för; to get off for

the. komma ifrån (saken) med blotta

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~fright

F Talspråk. 496 P Lagt språk.

frog-cheeëë

skrämseln; in a uppskrämd; in a deadly (mortal) i en dödlig förskräo-kelse, nära på ihjälskrämd. ~en, -n, va. förskräcka, förfära, skrämma (away, bort; from,, bort från; into, till; out of one's senses ei. wits, från förståndet; to death, i hjäl). —ful, -ful, a. förfärlig, förskräckande genom blotta anblicken ; ohygglig, vederstygglig, faslig(t ful); förskräcklig äfv. F: mycken, stor. —'iti, ~ness, -nës, s. köld.

kyla, äfv. bild. jfr föreg. ; Stelhet.

frigorific(al), frigorifik(ål). a. köldfram-

bringande, kylande; ~ mixture, köldblandning.

frill, fril, s. krås, veckad ei. golfreradremsa;

(falk)fjädrars UpprUggnillg när fågeln fryser;

va. förse med krås etc.; krusa, vecka; vn. rugga upp sig om fågel; krusa sig, rynkas; to display one's — s, kråma sig; to put on F, taga sig förnäma miner; r^ed cap, veckmössa (brukas i likklädsel äfv. på män). ~ing, -ing, s. veckad remsa, rysch, fringe, frindj, s. frans; genombruten bård af snörmakeriarbete, gallerverk; utkant, gräns †: va. befransa; bebräma, kanta; söndertrasa, -nöta i kanten. ~-like, a. fransliknande. —maker, s. fransmakare, snörmakare. ~-tree, s. bot. snöbållsträd

(ett nordamerikanskt mindre träd med franslikt nedhängande hvita blommor, Chionanthus Virgi-nica). ~d, -d, pp. befransad; uppsliten i kanten, i ändan, fringing, -ing, prt.; a. omgifvande såsom en frans, omkransan-de; ~ reef, (korall)ringref som på något afstånd från stranden omgifver en ö. fringy, -5, a. befransad; franslik. fringillaceOUS,frmdjilä'sjus,5. zooi.finkartad. fripper, frip'ur, ~er, -ur, s. klädmäklare som säljer gamla kläder o. d. -i, s.

aflagda kläder, gamla möbler; skräpsaker, is. (skräp)grannlåt; klädmäkleri (affär ei. lokal), klädstånd; a. skräpaktig, frisk, frisk, a. † se frisky; vn. hoppa (och) dansa af ysterhet, af glädje, göra krumsprång; s. hopp, skutt, glädjesprång; ysterhet, upptåg. ~er, -ür, s. en som hoppar och dansar, jfr föreg.; yster människa; själfs-våldig, ostadig människa, visper. frisket, frisk'ët, s. boktr, remmika. ~-lifter,

s. tunga på remmika. friskful, frisk'ful, a. munter, yster, friskiness, frisk'ines. s. munterhet, ysterhet, lekfullhet, frisky, -kl, a. hoppande

och dansande af glädje, munter; lustig, full af upptåg; liflig, ostyrig, yster äfv

om häst.

frislet, fris'lët, s. smalt krås, veckad remsa, frist >j<, frist, va. lemna varor på (lång) kredit, frit, frit, 1. va. se f ritter.

frit, frit, 2. S. tekn. (glas)fritta (kalcinerad men ej smält glassats); va. frittera, kalcinera glassats.

frith, frith, 1. s. fjärd, fjord, smalhafsarm; katsegård.

frith, frith, 2. s. skog, skogslott; egolott

af söndrad från en allmänning, fritillary, frit'iluri, s. bot. kronlilja (Fritill aria) ; zool. F namn på flere slags fjärilar (Argynnis, Melitæa). fritter, frit'ur, s. kokk. liten skifva stekt frukt, kött, svamp o. d.; pastej, munk, beignet, strufva; liten skifva, stycke; va. skära kött etc. i små stycken ei. skifvor; bryta, krossa etc. i småsmulor; ~ away, småningom minska genom skärande etc., spinka bort; bortplottra, bort-sluddra äfv. tidén, fritting, frit'ing, prt. af frit (l. O.) 2.; s. tekn. frittering.

frivolity, frivol'iti, s. obetydlighet, tomhet, lumpenhet; bristanda^aü^ar, sinnets riktning på ti. sysselsättning med obetydligheter, ytlighet, flärd, lättsinne, frivolous, friv'olus, a. obetydlig, tom, ytlig, bagatellartad, lumpen; flack, intetsägande; fåfänglig, flärdfull, lättsinnig. ~ness, -nès, S. se föreg. S. friz, friz, va. krusa hår; noppa kläde; s. krus, krusning; ngt krusadt. ~e, frèz, s. se frieze. friz, va. se friz. ~zle, -1, va. se friz, va.; s. hårlock. ~zler, -lur, s. krusare, hårfrisör; noppare. —zling, -ling, prt. af **zle; s. krusning, frisering; klädes noppning; ~ tongs, hårfrisörs locktång. ~zly, -li, -zy, -i, a. krusad, krusig

om hår.

fro, fro, ad. (dets. som from, i uttr.:) to and från och till, fram och tillbaka, hit och dit, af och an. frock, frok, s. förr munkkåpa; löst öfver-plagg; blus (: smockblusklädning; kolt (child's ~-C0at,s. promenadrock, bonjour. ~ed, -t, a. iklädd frock. ~leSS, -lës, a. utan frock. frog, frog, s. zool. groda (Rana); veter. stråle i hästhof; kordongknapp, öfverklädd knapp med tofs och kordong; »klack» på en bajonett el. värjslida; järnv. Am. hjärtplåt; tekn. panna (t. ex. i ett gångjärn); the homy —, veter. hornstrålen; the sensible (fleshy) veter. köttstrålen. ~bit, s. bot. dyblad (Hydro-charis morsus ranæ). ~-Cheese, s. bot.

ii i fate, k: far, å: fall, a: fat, a: fast, b: mete, è: met, è: lier, i: fine, i: fin, i: fir,frog-cheesè ‡ Mindre brukligt. 491 T Föråldradt.

front

röksvamp (Lycoperdon bovista). —eater, s. öknamn på en fransman. —fish, 5. zool. simpa (slägtet Batrachus); se vid. angier, zool. —fly, se oj-hopper. —grass, s. bot. sodaört (Salsola Kali). —hopper, s. zool. en strit (Aphrophora spumaria) hvars larv orsakar s. k. grodspott. —lettuce, 5. bot. vatten-ii ate (Potamogeton). ~'s-march, s. kraf-lande på händer och fötter. —Spit(tle), s. grodspott. ~ged, -d, a. besatt med knappar med snörmakeri is. tvärs öfver bröstet ss. på husarjackor. ~gy, "1, «. fllll af grodor.

froise, frojs, s. fläskpannkaka.

frolic, frol'ik, a. munter, uppsluppen, lekfull, full af upptåg, yr; s. uppsluppen ei. bullersam glädje, lek, ras, stoj; skämt, puts; »skoj», vildt upptåg; uppsluppen tillställning (nöje, sällskap); vn. (imp. o. pp. ~ked, -t) leka, rasa, göra puts, hafva lustiga upptåg för sig; va. Am. leka, rasa med; in a äfv. i ett muntert ögonblick; »upplagd» för skämt; to be out for (ei. in) a oj, vara ute på »skoj». ~ful)}<, -ful, ~S0me, -sum, a. lekfull, full af upptåg, ^someness, -sumnès, s. lekfullhet, ysterhet; ras, lek, skoj; galna upptåg.

frOm, from, prep. från (uttr. utgångspunkt i rom [motsatt £ø] el. tid [motsatt to, äfv. tilV\ el. bild. jfr vid. ; aflägsnande, frihet, hindrande, åtskilnad),

ur; afvikande från, fjärran från; främmande för (t. ex. the pur po se) †; räknadt från; från ngns sida, äfv.: på ngns vägnar, i ngns namn; (vänta, hoppas; döma, sluta; låna, hemta; lida etc.) af; (uttr. ursprung, anledning) (på grund ei. i följd) af (t. ex. ~ fear: drifven af fruktan); olikhet mot; (dölja, skydda, fly; säker) för; (efterbilda, teckna etc.) efter (life, nature); (Anm. i. ~ pieonastiskt i ~ hence, oj thence, oj lühence. Anm. 2. ~ förenas ofta med en annan prep. för att uttrycka stället hvarifrån en rörelse utgår.) ~ all I see, efter alt jag kan finna (anser jag); ~ his being ...he loas supposed to..., därför att han var ... trodde man honom (vara)..; <n, conviction, af öfvertygelse; ~ his

dress he seemed to be a, sailor, att döma af hans drägt tycktes han vara sjöman; (it fell) oj my hand, ... ur min hand; ~ high, oj on high, från höjden, från ofvan, »ofvanefter»; there is danger ~ ignorance, (eg. man har att frukta fara som kommer af okunnighet) det ligger en fara i okunnigheten; she fed the children with gruel oj a spoon, hon matade barnen med välling ur en sked; fetch me a loaf ~ the baker's, hämta mig ett bröd från bagaren (bagarboden); I have no secrets oj you, jag har inga hemligheter för dig; it was the far side of the town ~ where they resided,

det var den bortre sidan af staden räknadt från den trakt där de bodde, »det var på andra sidan staden från dem»; where does he come hvarifrån kommer (ei. härstammar) han? ~ above, ofvanifrån, jfr ~ high; ~ afar, fjärran ifrån; på långt håll; <v, amidst, midt utur, se vid. foij.; ~ among, från, ur (midten af); uttaga, utvälja ur kretsen af (t. ex. selected oj among themselves, valda ur deras egen krets); ~ behind, bakifrån; baktill; he ivas speaking ~ behind a newspaper, han hade en tidning framför sig när han talade; ~ below, ~ beneath, nedifrån; från undersidan af ngt, kommande fram under; he peeped out ~ between the trees, han tittade fram mellan träden; ~ beyond, från andra sidan (hinsidan) af ngt; (the bird flew) oj off the branch,.. .bort från grenen; ~ out, ut ur; he crawled oj under the table, han kröp fram under bordet; he kicked the foot-stall oj under her feet, han sparkade undan pallen som hon höll fötterna på; he sold the very beds oj under them, han sålde bort till och med bäddarna de lågo på; to stand ~ under, gå undan för (ngt som hotar att falla ned från ngt) ; Stand oj under! gå undan där nere (sjömäns: »under!»)! ~ within, inifrån; ~ without, utifrån. ward †, -wård, ad.; prep. bort från ngt

ställe.

frond, frond, S. bot. stamblad hos ormbunkar; palmblad, ^ation)|<, -a'sjun, s. aflöfning; afkvistning. ~eSC6, -ës', vn. slå ut blad, löfvas. ^escence, -ës'ëns, s. bladens utsprickning, löfsprickning(stid). — iferous, -lfurås, a. bärande stamblad,

med bladstam om ormbunkar. ~0Se, -6s, a. bot. se föreg.; stambladslik; bladbeklädd. ~0US, -us, a. bot. bärande stamblad; med blad och blommor på samma stjälk ei. gren.

front, frunt, s. panna ärv. wid., jfr face; ansigte >j<; framsida, framdel; byg. fasad;

bärg. (ugns)bröst; mil. fort. front; fruntimmers

(lös)peruk, lösbena (-.false ~); (löst:/a?se) skjortbröst; F Se äfv. oj-room; va. ställa sig, stå, vara belägen midt emot; vetta mot; göra front mot; möta ansigte mot ansigte; bjuda spetsen, trotsa; pryda ngns panna med ngt)f(; bekläda framsidan af ngt, pryda med en fasad; vn. stå främst, i spetsen; vetta (on, mot; to, åt ett hån); a. i sms. framtill belägen särskildt om rum i ett hus, fram-, front-; ~! mii. front! a bold o/, se motsv. under face; eyes oj ! mil. midt-åt! to be full ~ with, to be (stand) oj to o, with, stå ansigte mot ansigte mot ofta biid.; changing oj, change of oj, mii. front-

förändring; to place f to konfrontera; in framför sig; in ~ of, på framsidan af, frampå; (midt) framför, utanför; mii. framför fronten af..; to the mil. till frontställning, åt första ledets sida, framåt; till (i) främsta ledet ofta biid. (jfr to the fore), fram, framme (»på skådeplatsen»), till (i) en framstående (uppmärksammad) ställning; to be called to the teat, bli framropad; forming to the uppslutning framåt från flankstiillning (kommando: ~

form!). ~-band, s. pannrem på en häst.

teat, fondloge. ~-cuirass, s. böstharnesk. ~-d00r, s. förstugudörr, port, hufvudingång på framsidan af ett hus. ^-elevation, s. se elevation, byg. ~-garden, s. trädgård(s»terrass») framför

ett hus mellan huset och gatan. ~-gatß, S. port på framsidan. ~man, se frank man. ~-pieCe, s. framstycke ; byg. se fon; lösbena. ~-rank, s.

mii. främre ledet; ~ man, öfverrotmästare. ~r00tH, s. rum beläget åt husets framsida, rum »åt gatan». ~-SCene, s. teat.proscenium; »tablå» SOm spelas på proscenium under det större

delen af scenen är afstängd med en (tablå)ridå. "v»

-shade, s. skärm på en

mössa. shop, s. främre bod, bod »åt gatan». ~-sight, s. korn på gevär. ~-t00th, s. framtand. ~ -view, s. afbildning af en framsida, byg. se elevation, ^-window, s. fönster på framsidan af ett hus; {of a double window) ytterfönster. ~age, -adj, s. framsida; fasad; framdel. ~al, -ål, a. hörande till pannan ei. till framsidan; s. pannband, -bindel; hufvudbindel (prydnad); pann-stycke på en hjälm; byg. se foji; frampryd-nad på ett altare; med. (läkemedel till) omslag på pannan. ~ate(d), -àt(ëd), a. bot. bredare mot spetsen om blad. ~ed,-ed, pp.; a. försedd med front, framsida. ier, fron'ter (-lur †), s. gräns, gränsområde; a. i sms. belägen vid gränsen, gräns-(;town etc.); vn. }|< utgöra gräns, ^ispiece, fron'tispes, s. byg. fasad; titelvignett, titelplansch. ~leSS, -lës, a. utan front

< ei. frontispis)}(; (altför) djärf, oförsynt, skamlös, ^let, -lët, s. pannbindel; rynkad panna; zoci. den delen af ett fågel-hufvud där näbbroten vidtager. fr., frongtong', fron'ton, s. byg. fronton, liten ornamental gafvel öfver dörr ei. fönster.

frOSt, frost, s. frost; köld, kyla (så kalit väder att det fryser på; äfv. med plur. : the fS of whiter)', käle; biid. köld; rimfrost (: hoar-f); imitation af rimfrost, jfr föij. va.; tekn. ämne hvarmed rimfrostliknande yta åstadkommes: glitterglas; ströblått (grofsmalts,

äfv. blue ~); va. betäcka med (lfgt som liknar) rimfrost; göra frostbiten, sveda; brodda hästskor; kokk. kandera med socker, glasera; gifva matt yta, mattslipa; black f, frost som sveder växter, ^-bearer, s. kryofor, fysikaliskt instrument som visar vattnets frysande i lufttomt rum. ~-bite, s. frostskada, kylskada; va. göra frostbiten, förfrysa, ^-bitten, a. frostbiten; frostskadad, (för)frusen om lem, växt, frukt etc. ~-blite, se orach, abound, a. fast-frusen; frusen, käiad. 'v-Cleft, a. som spruckit af frosten; s. frostspricka i träd. ~-fish, se tom-cod. ~-mist, se f smoke. ~-nail, s. isbrodd i hästskor. ^-nailed, a. broddad. jfr föreg. ~-nipped, a. frostbiten. ~-SmOke, S. frostdimma som uppstiger från vatten under kallt väder. ~weed, s. Am. en art solvända (Helianthemum Canadense). work, s. isblommor På en ruta; glaseradt (matteradt) arbete: imitation af rimfrost, skroflig, glittrande yta på glas. ~W0rt, s. se fweed. ~ed, -ëd, pp.; a. frostbiten; gråsprängd om håret; ~ glass, isglas; ~ gold, ~ silver, matt guld, silfver; ~ work, se frostwork. ~ily, -ill, ad. kallt, kyligt äfv. biid. ~ineSS, -mës, s. frost, kyla (frys-kallt), äfv. biid.; jfr vid. fy. ~ing, -ing, prt.; s. kandering; anbringande af frostwoi'k, äfv. se d. o. ~less, -lës, a. utan frost (winter). -i, a. frostig, (frys)kall, frostnatt; frostbiten, frusen, kälad; bild. kall, känslolös; öfvertäckt med rimfrost ei. lik rimfrost på ytan; poet. gråsprängd, froth, froth, s. skum, fradga; bärg. skum på metaller, afstråk, jfr dross; tomt ordprål, munväder; ngt tomt, innehållslöst; vn. fradga, skumma, bornera; va. komma att skumma, betäcka med skum, fradga; the horse his chain ei. at the mouth, hästen tuggar skum. ~-Spit, se frog -spittle. ~-W0rm, se frog-hopper. ~ily, -ill, ad. med fradga, under skummande; tomt, innehållslöst, finess, -inës, 5. skummigliet; tomhet, löslighet, innehållslöshet. ~ less, -lës, a. utan fradga. ~y, -i, a. skumaktig, skummig, skum-full, fradgande; lös, löslig, tom, innehållslös; ~ head, bornyr, skum på ytan af jäst vätska, frounce, frauns, va. rynka, vecka; krusa håret; vn. rynka etc.; se vid.frown‡; s. rynka, veck; krusning, lockning; utslag i gommen på hästar el. falkar.

frOUZy, frau'zi, a. stinkande, unken; ned-smord, smutsig; dunkel, töcknig, mulen; wid. omtöcknad. frOW †, frau, 1. a. skör, som lätt klyfver sig. frow, fro. 2. 5. se frower.

à: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: f.ist, i: mete, è: met, à: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,full

frOW, hon., 3. s. (tysk ei. holländsk) kvinna; prov. P slampigt, smutsigt kvinfolk, lort-lolla; kona. froward, fr6'wård, a. egensinnig, styfsint, halsstarrig; gensträfvig, motspänstig; stursk, trilsk. — neSS, -nës, 5. egensinne, styfsinthet; trots, sturskhet. frower, frö'ur, s. klyfknif, bandknif att kiyfva

stäfver o. d.

frown, fraun, vn. rynka pannan, antaga en bister min, se hotande, straffande (on, på); biid. om lyckan etc. vara oblid (on, mot); va. tillbakavisa, bortstöta från sig med bister uppsyn; meden sträng blick straffa, kufva (äfv. ~ down), ei. bringa till tystnad (— into silence); s. rynka i pannan, rynkad panna; missnöjd, bister, vredgad uppsyn; butter min, sura miner; visadt missnöje; ogunst (t. ex. the of Fortune; to be under [: i] the ~ of..), ^ing, -ing, prt. rynkande pannan; a. vredgad, misslynt, trumpen; ogunstig; s. pannans rynkande, bistra miner. ~ingly, -ingli, ad. bistert, hotfullt, med rynkad panna, med en min af missnöje. ~y †, -i, a. se "»ing. frowy, frau'i, a. unken, härsken, stinkande. frOWZy, frau'zi, a. rufsig i håret †; se vid.

frouzy. froyce, frojs, se froise. froze, froz, imp. af freeze. ~n, -n, pp. af freeze; a. frusen; stelnad af köld, kälad; iskall äfv. biid.; the ~ ocean (sea), ishafvet; ~ over, up, tillfrusen sjö etc. fructed, fråk'tëd, a. her. bärande frukt, fructescence, fråktës'ëns, s. tiden för fruktens mognande, fructiferous, fråktifurus, a. bärande frukt, fructification, fruktifika'sjun, s. fruktbildning, fruktsättning; bot. befruktning; bot. föredningsdelar (fruktifikativa systemet: blomma och frukt). frUCtify, -'-fi, Va.

(imp. o. pp. -fied, -d) göra fruktbar; befrukta; vn. % bara frukt, fructose, fråk'tös, s. kem. fruktsocker, frugal, fro'gål, a. hushållsaktig, sparsam (of, på); måttlig, tarflig. ~ity, -'lti, ~ness, -nës, s. sparsamhet, måttlighet; tarflighet. fruggin, frfig'in, s. eldgaffel, ugnsraka. frugiferous, frodjif årås, a. fruktbärande, frugivorous, -djiv'årus, a. fruktätande

fågel etc.

fruit, frot, s. frukt äfv. bild. (äfv. kollekt, o. då oförändradt i piur. ss. i sv., t. ex. to sell ; afkastning (the ~s of the earth; of labour etc.), afkomst, inkomst; nytta, nyttig verkan; vn. % bära frukt; ~ of the body (of the womb; of the loins, bibi.), lifsfrukt, afkomma; small bär som han delsvara:

tropical sydfrukter. bearer, s. fruktbärare, växt som bär frukt. ~-bear-ing, a. bärande frukt. ~-bud, s. fruktknopp. ~-frame, s. fruktspalier. ~ -grove, s. »fruktskog», fruktträdsplantering. ~-jar, s. syltburk. ~-knife, s. frukt-knif. ~-loft, s. förvaringsrum för frukt, fruktkammare. ~-Seller, s. fruktförsäljare, -månglerska. ^shed, s. fruktkast. Shop, s. fruktbod. ^-show, 5. fruktutställning. ^-Stail, s. fruktstånd. Oj- stand, s. prydlig fruktskål. ~-SUgar, s. kem. fruktsocker. ~-time, s. frukttid, skördetid. ~-tree, s. fruktträd. ~-wine, s. fruktvin, bärvin. ~age,-àdj,s.frukt(er) . kollekt., hela fruktskörden ; bild. frukt. ~er, -ur, s. fruktfartyg. ~erer, -urur, s. frukthandlare. ~eress, -urës, s. fruktmångler-ska. ~ery, -åri, S. frukt kollekt, is. som handelsvara; fruktupplag, fruktkammare,-bod, -källare. ~ful, -ful, a. fruktbar, äfv. biid. (jfr fertile; in, of%, på t. ex. utvägar); fruktsam ; nyttig, fördelaktig, inkomstbringande, vinstgifvande, ^fulness, -fulnès, s. fruktbarhet; rikedom på utvägar (resurser); alstringsförmåga; riklighet, rikedom, öfverflöd. ~ion, froisj'ån, s. åtnjutande, häfd nytta, bruk; fruktbärande, jfr fructification, äfv. bild. ~leSS, -lës, a. ofruktbar; ofruktsam, utan afkomma; fruktlös, gagnlös. oJeSSneSS, -lësnës, s. ofruktbarhet; fruktlöshet. -{, a. lik frukt, is. ined fruktsmak; old ~ F (eiiipt.), gammalt portvin, frumentacious, fromëntå'sjus, a. bestående

af hvete ei. annan säd; sädesartad, sädes-.

frumentarious †, -ta'rius, a. dets. frumen-ty, -'-ti, s. hvetevälling. frump, frump, va. † se flout; s. se flout †; F envis, knarrig gumma, led käring. ~er †, -år, s. begabbare. ~ish, -isj, a. knarrig, vresig; gammalmodig om kvinnodrägt. frush, frusj, 1. a. bräcklig, spröd, skör;

va. † knäcka, krossa; s. † brak, smäll, frush, fråsj, 2. s. se frog, veter.; se thrush, veter. frustrable †, frust'rabl, a. som kan omintetgöras, jfr frustrate, frustraneous, -rà'nëås, a. fruktlös, fåfäng, onyttig, frustrate, -råt. va. omintetgöra; upphäfva, göra Ogiltig; svika, gäcka (förhoppningar o. d.; a person of his hopes, ngn i hans förhoppningar; in a scheme, an endeavour, ngn i en plan, ett bemödande); a. fruktlös, utan verkan, gagnlös; ogiltig, frustration, -ra'sjun, 5.tillintetgörande; gäckande (of hopes etc.); missräkning.

frustum, iat., frus'tum, s. (pl. äfv. -ta, -tå)

geom. afstympadt stycke af en solid figur;

~ of a cone, stympad kon.

i: note, å: do, å: nor, à: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.frutagé

F Talspråk. 50Ö P Lågt språk.

fuii

frutage †, fro'tadj, s. fruktstycke (: -målning); fruktanrättning, syltad frukt o. d. frutescent, frotës'ënt, a. bot. öfvergående till buskform, buskartad. frutex, lat., -'tèks, s. bot. buske. frutiCOSe, -'tikos, fruticous, -'tikus, a. bot. buskartad. fru-ticulose, -tik'ulos, a. bot. småbuskartad, lågbuskig.

fry, fri, 1. s. Eng. groft såll, rissel, sädes-harpa.

fry, fri, 2. s. stim, svärm is. af småfisk; (small gli, småfisk kollekt., afv. biid..- barnungar, fry, fri, 3. va. {imp. o. pp. fried, -d) kokk. steka i panna, bryna, fräsa upp etc.; vn. stekas etc.; s. ngt stekt, ^ing, -ing,prt.; s. stekning, ^ing-pan, s. stekpanna; si. röfva (ur); out of the ~ into the fire, ordspr. ur askan i elden, fuage †, fü'àdj, se fumage. fuar, fu'ur, s. Skoti. hemmansegare. fub †, fub, 1. va. lura, jfr fob, 3. ~bery,

-uri, s. knep, skälmstycke, fub †, fub, 2., afv. ~S†, -z, 5. tjock och fet ung människa. ~by, -i, ~Sy, -zi, a. tjock, frodig, knubbig, jfr chubby. fucate(d), fu'kat(èd), a. sminkad ofta wid.:

utsmyckad med en falsk yta. fuchsia, fo'ksia (fu'sjia), s. bot. bloddroppe, fuchsine, -sin, S. kem. tekn. fuksin (en röd (siden)färg, kem.: saltsyradt rosanilin). fucivorous, fusiv'urus, a. is. naturv. tångätande, lifnärande sig af hafstång. fuCOid, fu'kojd, s. fossil hafstång; a. se föij. ~al, -'al, a. lik hafstång; tång-. fuCOUS, -kus, a. se föreg. fUCUS, lat., -kus, S. {pl. -Ci, -si) bot. tång; smink, falsk yta †. fud, fud, s. har- (kanin- etc.)svans. fudder, fud'ur, s. se fodder, 1. fuddle, fud'l, va. berusa, supa full; supa upp; vn. berusa sig, supa sig full. ~r, -ur, s. drinkare, fudge, fudj, s. tomt prat, lögn(historia); ofta brukadt ss. interj. prat! snack! va. uppdikta, ljuga ihop, koka ihop (äfv. ~ up), uttänka; vn. F gnugga sin hjärna, (anstränga sig för att) hitta på ngt; ~ in, smugla in ngt som rätteligen ej hör till. Fuegian, fue'djian, s. geogr. Eldsländare. fuel, fu'el, s. bränsle; biid. näring för en »iåga», för hat etc.; va. förse med bränsle; underhålla eld med bränslef; to add ~ to the fire (ei. flame), bild. ordspr. gjuta olja på elden; compressed patent se följ. sms. ~-CakeS, S. pl. »briquetter» (bränsle, särsk.

kolstvbb och tjära, hoppressadt i tegelform), fuff, fuf, vn. lok. se puff. -i, se puffy.

fugacious, fuga'sjus, a. flygtig i alla bet., jfr fugitive. ~neSS, -nès, s. flygtighet. fu-gacity, -gas'iti, S. se föreg.

fugh, fu, interj. fy, usch ! fugitive, fu'djitlv, a. flygtig; flyktig; benägen att fly; pligtförgäten; ovaraktig, obeständig; oäkta färg; lätt bortdunstande: ostadig, kringirrande; opålitlig, osäker; s. flykting; rymling, rymmare; ~ pieces, små tillfällighetsstycken; ^ writings, flygskrifter. ~neSS, -nës, s. flyk-tighet; rörlig fot; ostadighet; osäkerhet, fugle, fugl, vn. F manövrera sk'ickligt.

man, s. se flugelman. fugue, fug, s. mus. fuga. fuguist, -ist, 5.fuga-

komponist, fulciment †, fursimènt, s. se fulcrum; bot. luftrot såsom stödjepelare.

fulcrate, ful'krat, a. försedd med stöd,

stöttad; bot. % om en gren sänkande sig till marken och bildande stöd. fulcre †, -kur, oftast -Crum, lat., -krum, s. {pl. äfv. -Cra, -krå) stöd, stötta; mek. stödjepunkt för en häfstång; pl. bot. utgreningar från växters axel (grenar, blad etc.). fulfil, ~l, fulfil', va. fylla upp †; fullborda;

uppfylla löfte, profetia, fullgöra lag, önskan. ~ler, -ur, s. uppfyllare, fullbordare. ment, -mënt. s. uppfyllelse; fullgörande, fullbordan, fulgency, ful'djensi. s. glans, sken, skimmer.

fulgent, -djënt, a. glänsande, skinande, fulgurate †, fupgüràt, vn. blixtra, fulgurating, -ing, prt.; a. med. hastigt genomilande om vissa skärande smärtor. fulguration, -ra'sjun, s. blixtrande †; metall, silfrets blickande, fulgurite, -rit, s. efter åskslag hopsintrad sand, »blixtrör»; mineral som visar märken af smältning genom blixten.

fuliginous, fulidj'inus, a. sotig; sot-; sotsvart, mörk, dyster äfv. biid. fulimart, fu'limart (jfr foumart), se polecat. full, ful, 1. a. full, uppfyld {of, af, med); fyllig växt etc., äfv. röst; tjock, fet; fullt tillräcklig, riklig; fullständig, fulltalig; fullt besatt, upptagen; fullstämmig or-kester; välförsedd; F mätt; stark, mogen, jfr bodied; ymnig, rik; fullt upptagen {of, af); s. fullhet, helhet, fullt mått; fylle {the ~ of the moon: fullmåne); mättnad; ad. fullt, tillfullo, helt, fullkomligt, alldeles; »rakt», »midt» i ngt; mycket, ganska, väl (ofta is. poet. ss. förstärkning framför adj. ei. adv., t. ex. ~ many a time; ~ oft; ~ soon; ~ well: »fuller» väl); vn. blifva full, gå in i sitt fylle om månen ; '>-and by, sjö. bidevind och fullt; ~ of business, äfv. öfverhopad med göromål; ~ of flght, stridslysten, brinnande af begär att strida; to be äfv. vara öfverväldigad af känslor (>hjärtat ärfuiit»); P vara matt ;

to be oj of one's self , vara intagen af sitt eget jag; ~ acceptance, band, accept utan förbehåll; ~ age, myndig ålder; ~ bro-. thers and sisters, helsyskon; ~ charge, art. tjänstladdning; ~ cousin, köttslig kusin; ~ cry, jagt. fullt dref; skarp jagt afv. wid.; ~ eyes, stora, utstående ögon; ~ face, (ad.) med ansigtet vändt fullt fram (»en face»); midt i ansigtet; ~ habit of body, fyllig växt, godt hull; to have one's hands oj, hafva händerna fulla (med göra);/or ~ (8) hours, (i) fulla (8) timmar; ~ length, äfv. rak lång; jfr vid. sms.; at ~ length, i sin fulla längd, i hela sin längd; fullständigt, utförligt; (it is) a oj mile.. en dryg mil; ~ moon, fullmåne; ~ organ, orgel spelad med alla register utdragna; ~ pay, full lön; ~payment, full betalning; ~ piston, mek. solid kolf; ~ play, fritt spel; ~ point, punkt i skrift; oj power, oinskränkt makt; fullt bemyndigande, öppen fullmakt, hand. procura; ångm. se föij.; ~ pressure, ångm. fullt ångtryck ; ~ run, si. fritt lopp, spelrum, lösa tyglar; ~ sail, (ad.) för fulla segel; ~ sea, se ~ tide; ~ season, liflig säsong; lifligaste säsongen; ~ speed, (med) full fart ; ~ steam, se oj pressure o. F föreg.; ~ stop, fullt afstannande, slut; punkt i skrift; to make a, oj stop, tvärstanna; ~ strolce, ångm. helt slag af pistonstången; groft Streck i en bokstaf; oj SIV ing, se ~ ruil', oj tide,

full flod, högvatten; it is ~ time that..., det är hög tid att...; in oj view, fullt i sigte; rakt midtför ngt; of oj weight, full-vigtig; keep her sjö., håll fullt (: fulla segel)! to look a person ~ in the face, se ngn stint i ansigtet ; in till fullo, fullständigt; i fullt mått; in oj of all demands, till saldering af alt mellanvaran-de; acquittance in oj, hand. generalkvitto; to sign in oj, underteckna med namnet fullt utskrifvet (: name in ~); written in rij, fullständigt utskrifven adress etc.; utskrifven i bokstäfver om en summa etc. ; in the oj of the moon, vid fullmåne (: when the moon is at \Jier~] ~); to the oj, till fylles; nog och öfvernog. ~-aged, a. till mogen (särsk. myndig) ålder kommen. ~

-blood, a. (äfv. ^-blooded) fullblods-; s. fullblodsafvel; fullblodshäst. ~-blown, a. (1.) fullt utslagen blomma; (2.) utblåst, fullkomligt uppblåst, stinn, ^-bodied, a. dugtig, stark, fyllig, undersätsig tin kroppsväxt; fyllig, tung, stark, mörk om vin, maltdryck (jfr body), ^-bottom, s. allonge-peruk. ^-bottomed, a. rund, vid i botten el. nedtill; ~ wig, se föreg. s. ~-bOUnd, a. bunden i läderband. ~-bllilt, a. med

runda, vida former is. om fartyg, jfr ~ -bottomed. butt, ad. rusa rakt mot ngt.

byg. rundbåge. ~-C6nt6P vault, s. byg. tunnhvaif. ^-charged, a.

fullastad; med full laddning, ^-chisel, ad. Am. F i full fart, i fyrsprång. ^-COCk, s.; ad. (på) helspänn; va. ställa hanen på ett gevär på helspänn, ^-dress, a. i sms. gala-, parad-, ^-dressed, a. klädd i högtidsdrägt, i full uniform, jfr dress. ~-drive, ad. i sporrsträck, i fyrsprång, i full fart. oj-

eared, a. fullmatad om säd. ~-eyed, a. med stora utstående ögon. ~-face, a. boktr, halffet (type); sedd framifrån, »en face» om porträtt. ^-flavoured,

a. se high-flavoured; jfr oj-bodied, senare

bet. ~-grown, a. fullvuxen, ^-handed, a. med händerna fulla äfv. biid. ~-Hearted, a. full af mod (och lefnadslust). ~-hot, a. glödhet; (altför) het, hetsig. ~-length, a. omfattande hela längden af ngt; om porträtt i helfigur; s. porträtt i helfigur. ~ -mouthed, a. med fylliga läppar; med fyllig, fullklingande röst;

öm öl o. d. se oj -bodied, senare bet. ~-0rbed, a. alldeles rund, lik fullmånen; full om månen. red gold, s. starkt kopparhaltigt guld, ~ •rigged, a. sjö. fullriggad (: fregatt-tacklad). ~-size, a. i full storlek; i kroppsstorlek om porträtt.

speed, ad. is. sjö. ångm. (med) full fart. ~-Split, ad. Am. F med våldsam häftighet. ^-Stomached, a. P öfvermätt. ^-Summed †. a. fullständig. ~-SWing, ad. i full fart; med våldsamhet. ~-tilt, ad. se oj-butt o. oj-drive. ~

-weight, a. fulivigtig

om mvnt. oj- winged,

a. med stora, starka (fullt utväxta) vingar; poet. färdig att lyfta vingen, full, ful, 2. va. valka, Stampa kläde, vadmal o. d.; vn. låta valka sig, filta sig under stampen. ~-Cloth, s. vadmal. ~age, -adj, s. valkarelön. ~er, -ur, s. valkare; smed. se top-oj; blodränna på en klinga; va. forma en ränna i. ~er's-earth, s. valklera. er's-thistle, ~er's-weed, s. bot. kardtistei (Dipsacus fullonum). ~ery, -åri, s. valk-kvarn, vadmals-stamp. ~ing, -ing, prt.-, s. valkning, stampning, ^ing-mill, se ojery. fullmart, ful'mart (jfr foumart), se polecat. fullness, se fulness.

fully, fåll, ad. (jfr full, 1.) till fullo, fullt, fullständigt, till fylles, rikligen; utförligt; ~ committed, jur, afford till strafffängelse (i mots, till blott ransakningsfängelse).

fulmar, ful'mar, s. zool. en arc stormfågel

(Procellaria glacialis); se vid .fullmart. fulminant)|<, ful'minant, a. dundrande om

åskan.

fulminate, -nàt, vn. dundra, knalla, ljunga, biid. slunga bannstrålar; kem. ex-

i: note, å: do, å: nor, à: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.Hessian-fly

F Talspråk. 502 P Lågt språk.

plodera, detonera; va. framdundra; utslunga en bannstråle; kem. bringa till detonation; s. knallsyradt salt, knallpulver; ~ of mercury, of silver etc., knallqvicksilfver etc. fulminating, -nàting, prt. biid. framslungande hotelser etc.; a. exploderande, detonerande; explosiv (damp, gruf-gas); knall- (gold, powder etc.). fulmina-tion, -na'sjun, s. (åsk)dnnder; wid. »vredes åskor», »bannstråle», bannlysning; kem. detonation, explosion, knall, fulminatory, -nàturi, a. dundrande; skräckinjagande. fulmine, -mm, vn. † o. va. (med out) poet. se fulminate, fulminic, -minik, a. kem. ~ acid, knallsyra. fulneSS, fuPnës, s. (jfr full, 1.) fullhet; upp-fyldhet; mättnad; fylle; fullständighet; fyllighet äfv. röstens; fullt mått, rikedom (of, på); ~ of heart, hjärtas fullhet, fullt hjärta, känsla och öfvertygelse; in the ~ of time, bibi. i tidens fullbordan, fulsome, ful'sum, a. fyllig †; osmakligt öfverdrifven om beröm, smicker o. d. ; äcklig, vidrig; stötande, oanständig, plump. ~neSS, -nës, s. osmaklighet (genom) öfverdrift; äcklighet, vidrighet; oanständighet, grofhet, plumphet, fulvid ful'vid, fulvous, -vus, a. brungrågul, smutsgul, fumacious, fuma'sjus, a. rökig; (tobaks-)

rökande, fumage, fu'madj, s. skorstensskatt, fumarole, fu'marol, s. fumarol, ångvulkan. fumble, fum'bl, vn. fumla, fubbla; famla, ! trefva, (osäkert) söka (äfv. med about; for, \ efter äfven svar); (tankspridt) leka (with, \ med ngt föremål man håller i handen: »plocka på», »vända på»); va. (med over ei. up) fubbla med, otympligt handtera; skrynkla ihop; kasta huller om buller ei. (i oordning) ihop i en hög. -ur, s. fubblare, klåpare. fumbling, -ing,prt.; a.fumlande, tafatt, fumbling|y, -ingli, ad. bakvändt. fume, füm, s. rök, ånga i allm. bet., dunst; bärg. hyttrök (:

metallic uppstötning från magen; utbrott is. af vrede, raseri; »blå dunster», tom förespegling; tom inbillning, »dröm» of fancy)-, vn. ryka, ånga, dunsta; bortdunsta (ofta ~ away)-, sjuda af vrede, rasa; va. röka matvaror; komma att bortdunsta (äfv. med away)-, parfymera †; in a förargad, uppbragt; ~ away, biid. fara ut, ge vreden luft. †, -ur, s. parfymerare. fumet, fu'mét, s. hjortspillning. ~te, fr.,

- -', S. »llög lukt» af kött, villebråd o. d.

fumid >f<, fu'mid, a. rökig, rykande, ångande. ~ity %, -'iti, ~ness %, -nës, s. rökighet, egenskap att vara rykande.

fumiferous, fiimifurus, a. rökframbringan-de. fumifugist, -üdjist, s. rökfördrifvare

(äfv. apparat).

fumigate, fu'migat, va. (in)röka (t. ex. mot smitta); parfymera med rökning, fumigating, -ing, prt.; a. tjänande till (inrökning ei. parfymering; ~ candle, rökljus, rökgubbe; ~ paper, rökpapper, rökkort. fumigation, -gà'sjün, s. (in)rökning; röklukt, os. fumigator, -gàtår, s. (in)rök-(nings)apparat. fuming, fu'ming, prt. af fume; a. rykande, ångande; rasande, arg; s. rökande; biid. rök, tom inbillning; ~ sulphuric acid, ~ vitriol, kem. rykande svafvelsyra. ~|y, -li, ad. i vrede, med förbittring, fumishf, -misj, a. rökig; biid. hetsig, argsint. fumiter†, fü'mitår, fumitory, -i, s. bot. jordrök (Fumaria).

fumivorous, fumiv'orfls, a. rökförtärande

skorsten.

fummel, fum'ël, lok. se hinny.

fumosity, fumos'iti, s. rökighet, jfr följ. a.

fumous †, fu'mus, fumy, -mi, a. rykande;

rökig, full af rök ei. ånga; bild. se fuming. fun, fun, s. skämt, puts, upptåg; F roligt tidsfördrif; det roliga (i ngt, of a jest etc.); to get ~ out of finna nöje i; to have good hafva muntert, hafva roligt; to make ~ of, skämta med; drifva med (: F to make a oj at, to poke oj at)', the ~ of such a...\ tänk så roligt... var; tänk er det löjliga i ett sådant...! it was such oj, det var så »lifvadt» (»skojigt»); this is no oj, det här är minsann ingenting att leka med, saken (ställningen) är verkligen allvarsam; for för ro skull (ofta for the oj of it); på skämt, »på skoj» (: in ~-ehild, P s. oäkting. funambulate, fünåm'bulàt, vn. gå (ei. »dansa») på lina. funambulation, -là'sjån, s. lin-dansning. funambulatory, -åri, a. lin-dansnings-, lindansar-; smal väg >j<. funambulist, -list, s. lindansare,-danserska, function, fångk'sjån, s. vetensk., mat. etc. funktion ; förrättning, verksamhet i aiimäu äfv. fys. bet.; (ämbets)åliggande, värf, kall, syssla, tjänst(förrättning); vn. fungera; calculus of ojs, mat. läran om funktioner. ~al, -ål, a. funktionel, hörande till funktioner); ~ disease, oordning i ett organs funktioner hvartill orsaken ligger utom detta organ (i mots, till organic d.). ~ary, -uri, s. innehafvare af en befattning, (is. högre) tjänsteman, ämbetsman. ~leSS, -lès, a. naturv. funktionslös. ~ment, -mènt, 6-. förrättande af arbete, maskins gång. fund, fånd, s. ekon. fond, grundkapital; wid. (»outtömligt») förråd (t. ex. of wisdom, of sto-

heart

ries); pl. (: public ~s) fonder, statspapper, -obligationer; va. fondera (: anvisa bestämd inkomst till betalning af) statsskuld; sammanlägga, afsätta, anvisa pengar till en fond; placera kapital i statspapper; to find (raise) skaffa pengar, nödigt kapital; to place (put) one in gifva ngn nödigt rörelsekapital (for, till); invested in the placerad i statsobligationer; sinking amorteringsfond. ~ -holder, s. statsobligationsinnehafvare. ~-jobbing, s. obligationsrytteri, ^able, -abl, a. som kan fonderas; som kan förvandlas till statsobligationer, ^ament, -amènt, s. grundval †; säte, bakdel. amental, -åmën'tal, a. fundamental, grund-sanning, lära, lag, väsentlig; s. grundsanning, grundlära, princip; ^ bass, mus. generalbas; ~ tone, mus. grundton. amentality, -åmëntal'iti, s. fundamental beskaffenhet, väsentlighet, ^amentally, -amen'tali. ad. i grunden, i princip, väsentligen. ~ed, -éd, pp.: a. fonderad:

hvars amortering och räntebetalning är garanterad genom invisning på viss bestämd inkomst (debt); nedlagd i statsobligationer (property). ~ing, -mg, prt.; ~ system, fonderingssystem. ~leSS, -lës, a. utan (grund)kapital. funebr(i)a) †, füné'br(i)ål, el. -brious †, -brius,

a. se foij. a.

funeral, fu'nural, s. likbegängelse, begrafning (förr i piur.); a. begrafnings-; ~ oration, liktal; ~ pace, gång långsam som en likprocessions; ~^n7e,bål; writes, be-grafningsritual; ~ sermon, likpredikan; ~ service, jordfästning, funereal, fünè'rëal, a.begrafnings-; dyster,

sorglig, sorge-. funest funèst', a. sorglig, fungal fung'gal, a. svamp- (jfr fungus)-, s. se fungus, fungate, -gàt, fungiate,

fun'djiat, s. kem. svampsyradt salt. fungible, fun'djibl, s. jur. en vara, lämplig som betalningsmedel (t. ex. säd); Skoti. jur. vara som kan mätas, vägas ei. räknas i styck.

fungic, fun'djik, a. kem. svamp- (add), fungiform, -djiform, a. min. bot. (hatt)svamp-formig. fungin(e), -djin, s. kem. svampämne (kött i svampar), fungite, "djlt, S. SVamp-lik fossil korall, fungoid, fung'gojd, a. (hatt)svampformig. fungosity, -gos'iti, s. svampaktighet; svampaktig utväxt, svampbildning, fun-gous, -gås, a. svampaktig, svampig; ' svamp-; svamplik, uppskjutande hastigt som svampar: ~ flesh, med. svallkött. fungus, iat., -gus, s. (pl. ~es, -èz, 0. -gi,

f un'dji) bot. svamp; med. svampartad utväxt, svampbildning, funicle, fu'nikl, 5. is. naturv. smal tråd, fiber ; bot. särsk. frösträng. funicular, -nik'ulür, a, trådlik; bildad af trådar; beroende på ett tågs elasticitet; ~ machine, mek. häf-tyg med tåg. funiform, -niform, a. tåglik. funiliform, -nil'iform, a. bot. trådlik

i afseende på elasticitet. funis, lat., -nis, S. anat.

nafvelsträng. funk, fungk, s. stank; si. »byxångest» (äfv. blue ~); vn. P stinka, lukta illa; si. vara i »byxångest», vara rädd; skoti. sparka bakut, biid. blifva arg; va, förpesta med stank; skrämma; fasa för, vara rädd för. ~ing, -ing, prt.; a. se följ.; S. se föreg. ~y, -i, a. si. »byxängslig»; orolig, förenad med oro, ängslan; Skoti. sparklysten, ilsken, funnel, fun'èl, s. tratt; trattlik öppning; in-göte, gjuthåi i gjutform (äfv. ~-git, ~-pass);

lufthål, dragrör, gruf. luftschakt; rökfång of a chimney); mingrop; skorsten

särsk. på lokomotiv o. ångbåtar; abaft the 'Vj sjö. på akterdäck på ångbåt. ~-form, a. bot. trattformig. ~-loop-hole, s. fort. utåt djupt nedgående skottglugg. ~-pipe, s. skorstenspipa, rökrör ; trattrör. ^-shaped, se ~-ShrOUd,s. skorstensstag. funny, fun'i, l. a. (komp. -nier, -ur, sup. -niest, -niëst) (puts)lustig, skämtsam, rolig; »löjlig»; ~ bone, se crazy bone; the n*t gentleman (äfv. ~man), komiker i en skådespelartrupp ; pajas, clown å cirkus.

funny, fun'i, 2. s. prov. liten lätt roddbåt, fur, fër, s. pälshår; djurs päls; pälsverk, pl. pälsvaror; fjunbeklädnad å en persika; med. beläggning på tungan; pannsten (äfv. ~ -stone), bottensats; timmerm. plankbit, brädlapp påspikad till förstärkning; va. (imp. o. pp. ~red, -d) pälsfodra; päls-bräma, kanta med pälsverk; belägga tungan; byg. spika ribbor ei. brädlappar på för att jämna ytan för brädbeslagning o. d.; skeppsb. brädslå, brädförhyda fartygs sida; vn. afsätta pannsten; belägga sig om tungan. booted, a. iklädd pälsbrämade kängor. ~-Cap, s. pälsmössa. ~-lining, s. pälsfoder. ~-overcoat, s. päls, tulubb. furacious †, fura'sjus, a. tjufaktig. ~neSS†,

nës, furacity t, -ras'iti, s. tjufaktighet. furbelow, f è'rbëlo, s. falbolan, veckad kappa på en klädning, jfr flounce, 1.; va. förse med garnera.

furbish, fe'rbisj, va, blankskura, polera,

feja särsk. vapen: (äfv. med tip) upputsa; bild. »rentvätta» (a name). ~er, -ur, s. putsare, polerare; svärdf ej are. furca, iat., fe'rka, s. bärg. se fork. ~te(d),

-kàt(ëd), a. bot. gaffelformigt klufven.

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~furcation

^tion, -ka'sjun, s. bot. etc. gaffelklyfning, gaffelformig förgrening, furcula, iat., fe'rkula, s. naturv. gaff elf ormigt utsprång, is. gaffelben hos fåglar, jfr merry -thought. -lur, a. gaffelformig; ~

bone, jfr föreg.

furder, fe'rdur, P Tör further. furdle †, fl'rdl, va. se fardel. furfur, iat., fe'rfur, s. med. skorf, mjäll. aceOUS, -a'sjus, a. lik kli, kli-; skorfvig, mjällig. nation, -å'sjun, s. afmjällning. furious, fu'rius, a. rasande, ursinnig i alia bet. äfv.: galen; vild, gruflig, våldsam (äfv. storm, stream etc.); ~ with, rasande på ngn; jfr äfv. föij.; ~ with rage, utom sig af raseri. -li, ad. ursinnigt etc. F äfv.:

»vansinnigt» mycket. ~neSS, -nës, s. raseri; rasande våldsamhet, furl, fårl, va. rulla ihop, is. sjö. (uppgiga, uppduka och) beslå segel. ~ing, -mg, prt. ; s. hoprullande, beslående af segel. ~ing -line, s. sjö. se gasket. furlong, fe'rlong, s. ett längdmått: V8 engelsk mil (: 220 yards: 201,164 meter), furlough, fë'rl6, s. (jfr förlof, orlof) mii. permission; va. mil. permittera; on (borta) på permission, furmenty, fe'rmënti, se frumenty. furnace, fë' rnas, S. ugn is. till metallurgiska ändamål: smältugn, masugn, härd; ångm. eldstad under ångpanna, »fyr»; bild. is. bibi. »järn-Ugn», glödande ugn (plåga, bedröfvelse); ~ and copper, pannmur. ~-bar, s. se firebar. ~-bed, s. bärg. ugnssula, arbetshärd. ~door, se fire-door, 'v-cadmia, —-calamine, S. bärg. Ugnsbrott. ~-Charge, S. bärg. uppsättning. ~nian, s. (mas)ugnsarbeta-re; eldare på ångbåt etc. ^mOUth, ~-throat, .<?. uppsättningsmål å masugn. steel, 5. råstål, färskstål (i mots, till puddelstål). ~-t0p, 5. masugnskrans, se vid. **-mouth. furnish, fe'rnisj, va. förse (with, med); ställa i ordning, utrusta (äfv. med out); anskaffa, lemna, gifva; erbjuda, förete; uppställa soldater, manskap; framlägga (evidence, jiroofs, of: ådagalägga, bevisa); inreda, dekorera; möblera; ombona; montera; beslå (with iron etc.); vn. sport. si. »vinna» i krafter o. utseende. ~er, -Är, utrustare ; anskaffare, leverantör, ^ing, -ing, prt.: s. anskaffande; utrustande; inredning. ~ment †, -mënt, S. se föreg. S. furniture, fe'rnitur, fe'rnitjur, s. (endast sing.) utrustning; inredning, (alla) tillbehör; montering, beslag (bleck etc. särsk. byg.); möblering, möbler, husgeråd, bohag; boktr, steg; boktr, format å formen; sjö. rigg, tackling; mus. mixtur (orgelregister); black ebenholtsmöbler; a piece of en

möbel (en soffa etc.); a set of en (t. ex. förmaks-)möbel; stock of "o, lösörebo, furred, ferd, pp. af fur; a. pälsfodrad; pälsbrämad; pälsklädd; med. »belagd», oren om tungan; full af pannsten ei. bottensats (äfv. — up).

furrier, fe'rlur, s. körsnär, buntmakare, pälsvaruhandlare. -i, s. buntmakeri, körsnärsyrke; pälsvaruhandel; pälsvaror, furring, fe'ring, prt. fur; s. (påspikning af) brädlappar, läkter etc., jfr fur, va.; skeppsb. förlängningsstycke, slutstycke;

k alf i timmer.

furrow, fur'6, 5. plogfåra; fåra äfv. i ansigtet, ränna, reffla; mek. spår; snick. not; va. plöja fåror i; fåra, reffla. weed, repe, kvickrot. ~ed, -d, pp.; a. fårad, reffiad is. bot. ""ing, -mg, prt.; s. fårande, refflande: kvarnstens skärpning. ~ing-ham-mer, s. mjöinares pikhammare. —ing-plough, s. plog med dubbel vändskifva. ~y, -i, a. fårad, full af fåror, furry, fe'ri, a.pälsbetäckt; pälsklädd; päls-liknande; bestående af pälsverk, päls-; »belagd», grumsig. further, fe'rdhur, a. komp. (häuföres till far, eg. af forth) fjärmare, aflägsnare, bortre (jfr farther, hvarmed det ofta förblandas); vidare, ytterligare tillkommande; närmare (particulars, jfr ned. ex.); ad. vidare framåt; längre bort, fram i rum o. tid; vidare, dessutom; va. befordra (: fortskaffa ett bref etc.), äfv.: befrämja, hjälpa, gynna; ~ on, vidare framåt; längre fram; I am never the ~ off for that, det skall ej hindra mig; for ~ particulars apply to.., närmare upplysningar meddelar..; on the side of.., på hinsidan..; på andra sillan (stranden etc.); till ~ order(s), is. hand. »tills vidare»; it will go no det blir oss emellan. ~more, ad. yttermera; vidare, dessutom. ^INOSt, a. aflägsnast, fjärmast, ytterst. ~ance, -åns, s. befordrande; främjande, gynnande. ~er, -ur, s. befordrare, främjare, hjälpare, gynnare. ~S0me, -sum, a. främjande, gynnande, förmånlig, furthest, -dhëst, a. sup. (jfr further) aflägsnast, fjärmast, borterst, ytterst; ad. längst bort,ytterst, furtive, fe'rtiv, a. stulen, (gjord) i smyg, förstulen (glance), hemlig. ~ly, -li, ad. förstulet, i smyg. furuncle, fu'rungkl, s. med. spikböld. fury, fu'ri, s.

ursinne, galenskap; raseri (äfv. of the storm), häftig vrede; häftig affekt, passion; poet. hänförelse †; (pl. -ries, -z) myt. furie, biid. elak, ilsken kvinna; in a i raseri; to break out into a bryta ut i häftig vrede.

furze, fërz, s. bot. gultörne, ärttörne (Ulex europæus). chat, s. zool. hvithakad buskskvätta (Saxicola rubetra). ~-wren (äfv. flitig, -ling), s. zool. en art trädgårdssångare (Melizophilns dartfordiensis). ~n, -n, furzy, -i, a. bevuxen (full) med gultörne; bestående af gultörne. fusarol(e), fr., fu'zarol, s. byg, äggstaf under ekinus.

fuscation, fuska'sjun, s. fördunkling, förmörkande. fuscous, -'kus, a. dunkel-färgad, svartbrun, svartgrå. fUSe, füz, 1. VII. o. Va. Smälta genom hetta; hopsmälta, sammansmälta (äfv. bild. into, till); ~ on to, fastsmälta med. fuse, fuz, 2. s. brandrör i bomber o. d., tänd-rör, lunta, »ryttare» för antändning af sprängskott. brandhål på en bomb o. d.

-è', s. (1.) se fuse, 2.; cigarrtändare, fidibus; se viå. ftisil, 3.; jagt. råboclcsspår; (2.) snäcka i ur. ~e-engine, s. urm. snäck-skärtyg.

fusel, fu'zel, s. finkelolja (äfv. ~-0il). fusibility, fuzibii'iti, s.

metallers etc. smältbarhet. fusible, -'-bl, a. smältbar; ~ alloy, tekn. legering af vismut, bly och tenn: ~ metal, se föreg.; Snällod; ~ plug, ångm. säkerhetspropp i en ångpanna (gjord af ~ alloy); ~ porcelain, kryolitporslin. fusiform, fu'ziforin, a. bot. spolformig, fusil)|<, fu'zil, 1. a. smältbar; rinnande, fusil, fu'zil, 2. s. her. sned (romboidisk) ruta. fusil, fu'zil, 3. s. lätt musköt. ~eer, ~ier, -è'r, 5. mii. förr musketör; fusilier. ~lade, -ad, s. gevärseld, -salva; va. fysiljera, nedskjuta.

fusing, fu'zing, prt. (af fuse)-, a. smältande; ~ agent, bärg. etc. smältningsmedel, fluss; ~ point, smältpunkt, fusion, fu'zjun, s. smältning (of metals, of ice)-, smält, flytande tillstånd; biid. sammansmältning (t. ex. af tvänne folk, into One). fusome, fu'sum, a. prov. nätt, behändig,

snygg, vacker. fuSS, fus, s. F (o)väsen, oro, bråk, uppståndelse; fjäsk, fläng, spring; vn. F »göra väsen», bråka öfver småsaker; va. störa ei. oroa med småsaker; to make a ~ about, »bråka» öfver; »röra upp himmel och jord» för ngts skull; to make a ~ with a person, göra sig till för, krusa för, fjäska för, »göra mycken affär af». ~ineSS, -inës, s. F bråkighet, fjäsk, oro. ~ier, -iur, komp., ~iest, -lëst, sup. af fy.

fussock,

fus'ok, s. prov. lunsa. fussy, fus'i, a. F orolig, fjäskig, bråkig (af sig).

fust, fust, 1. s. byg. pelar- ei. kolonnskaft; »o of a house, takås.

fust, fust, 2. s. unken lukt; vn. unkna,

mögla; lukta illa. fusteric, fus'turik, s. gult färgämne i fustet. fuStet, fus'tët, 5. fustikträ, ungerskt (ei. venetianskt, oäkta) gulholts (af Rhus coti-

nUS, färgarsumak).

fustian, fust'jan, 5. tjock kyprad bomulls-väfnad: parkum, bomullskorderoj, bomullssammet, manchester o. d.; biid. bombast, ordsvulst; a. gjord af bild. svul-stig, högtrafvande, bombastisk. fuStiC, fus'tik, S. äkta gulholts (af färgmulbärs-trädet: Maclura tinctoria, äfv. [tekn.1 old f); young f, se fustet.

fustigate †, fås tigàt, va. prygla, fustiga-

tion, -ga'sjun, s. prygel, fustiness, fus'tines, s. unkenhet, mögellukt; möglighet. fusty, -ti, a. unken, mögelluktande; möglig, mögel-, snuskig. futChell, f utj'ël, s. tistelarm på en vagn. f

-plate, s. bakre skärband. futile, fu'til (-til), a. värdelös, betydelselös, lumpen, tom; fåfäng, gagnlös, futility, -'iti,

s. betydelselöshet, tomhet, lumpenhet; gagnlöshet. futtock, fut'ok, S. sjö. upplänga (del af ett spant); first f, zittra. ~-line, s. sjö. fartygs tvär-linie. ~-plate, s. sjö. (märs)puttingsbe-slag. ~-rider, s. sjö. kattspårbottenstock. f shroud, s. sjö. puttingsvant från märsen ned till svigtningen. f -Stave, S. sjö. Svigt-ningsbult.

future, fii'tur, fu'tjur, a. (till)kommande,

framtida, blifvande; äfv. om ngt i det förflutna som skulle komma därefter; s. framtid; gram. futurum; ~ äges, kommande slägten; the f state, äfv. lifvet efter detta; f tense, gram. futurum; for the för framtiden (äfv. in ~); i framtiden, framgent (äfv. in the f). futurist, -ist, s. en som »lefver i det kommande»; teol. en som väntar profetians fullbordan i en framtid, futurity, -tii'riti, s. egenskap att tillhöra framtiden, framtidighet; framtid, det kommande; kommande händelse; (att blicka) far into långt in i framtiden, fuze, ~e, se fuse, 2., fusee, (1.). fuzz, fuz, vn. förflyga i fina smådelar, i stoft, damma bort; s. fina partiklar som flyga af ngt i luften, stoft, dam; va. † si. berusa. ~-ball, s. bot. röksvamp (Lyco-perdon bo vista), fuzzy, fuz' i, a. prov. lös, lucker, flockig; f

mould, mÖgel(hinna på matvaror etc.). fy, fi, se fie. fyke, fik, s. Am. rys ja. fylfot, fil'fot, s. alfkors, drudenfot. fyt(te) †, fit, s. sång; afdelning af ett skaldestycke.

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~ G F Talspråk. 506 P Lågt språk.

G, Q, dje. bokstafven g; mus. noten, tonen g; g-klaf, diskantklaf; ~ sharp, mus. giss. Förk.: G., George; God; g., genitive; great; gold; guinea; gulf; G. A., General Assembly; Ga., Am. Georgia; Gael., Gaelic; Gal., bibi. Galatians; gal., gallon(s); G. B., Great Britain; G. C. B., Grand Cross of the Bath; G. C. H., Grand Cross of the Hanoverian Guelphic Order; G. C. L. H., Grand Cross of the Legion of Honour; G. C. M., aritm, greatest common measure; G. C. M. G., Grand Cross of the Order of S:t Michael and S:t George; G. C. S. I,, Grand Commander of the Star of India; G. D., Grand Duchess; Grand Duke; Gen., bibl. Genesis; General; gen., genitive; generally); Gent(n)., gentleman (jfr texten) ei. -men; Geo., George; Georgia; Geog(r)., geograph er; geography; Geol., geological; geologist; geology; Geom., geometer; geometry; Ger., ger., gram. German; gi., gill[s); G. L., Grand Lodge ; G. Ml., Grand Master; gm., grammes; G. 0., mil. General Order; Go(th)., Gothic; GOV., Governor; Gov.-Gen., Governor -General; Govt., Government; G. P. 0., General Post-Office; G. R., (lat. Georgius Rex) George the King; Grand Recorder; Gr., Greek; gr., grain(s); great; groat; gross; gram., grammar; grammatical; G. S., Grand Secretary; Grand Scribe; Grand Sentinel; G. T., Good Templar[s); Grand Tyler; gtt., farm. (iat. gutta ei. -tæ) drop(s); gS., guineas; Gun., gunnery. gab, gab, s. F mun, trut; »munläder»; prat; ångm. hak på excenterlåset; vn. prata strunt; pladdra; (to have the) gift of the "» F, ..godt munläder, gabardine, gab'urden, se gaberdine. gabble, gåb'1, vn. kackla, snattra; pladdra, »gaflla»; s. snatter; pladder, »gafflande». ~r, -ur, s. pladdrare, »gafflare». gabbling, -ing. prt.; s. se gabble, gabby, gab'i, a. pladdrande, »gafflande». gabel, ga'bl, s. skatt, pålaga. ~er, -ur, s.

skatteuppbördsman. gaberdine, gåb'ürdèn, s. groft, löst hängande öfverplagg af vile, kapprock, gaberlunzie, ga'burlunzi, gaburlun'zi, s. Skoti.

kringstrykande tiggare, »fattiglapp», gabion, ga'biun, s. fort. skanskorg. ~-knife, s. faskinknif. ~age, -adj, s. skanskorgar kollekt., jfr föij. ^nade, -àd, s. fältverk, värn af skanskorgar.

gable, ga'bl, s. byg. (hus)gafvel (äfv. ~-end). ^-roof, 5. gafveltak. ^-window, s. gafvel-fönster (äfv.: fönster med ~t). -et, s. byg. is. got, (ornamental) gafvel (baldakin

öfver en nisch o. d.).

gablock, gab'lok, s. lössporre för stridstupp, gaby, ga'bl, s. F enfaldig stackare, tok, fån. Gad, gad, interj. (ersättningsord för God) för

tusan! (äfv. ~'s life). gad, gad. 1. s. spets på spjut, pil o. d. †; lok. pik, jfr goad; lok. käpp, stång, spö; spetsigt verktyg, spett, kil; hand. kilformigt stålstycke; pl. stål som säljes i (kilformiga) stycken; upon the ~ †, se upon the spur of the moment. ~-bee, ~fly, s. zool. styng (Oestrus). steel, s. hand. flamländskt stål.

gad, gad, 2. vn. sväfva omkring, stryka omkring, löpa omkring hit och dit; om växter breda ut sig genom refvor, klängen o. d. ~ab0llt, s. F dagdrifvare, -verska, en som drifver omkring sysslolös; a. kringlöpande, drifvande omkring, »som ränner på gatorna», »springer i gårdarna». ~der, -ur, s. se »»about. ~ding, -ing, prt.; a. se "»about; s. kringdrifvande. ^dish, -isj, a. fallen för att sysslolös drifva omkring, jfr "»about. oJing †, -ling, (1.) s. kring-drifvare; (2.) s. förr ståltagg på stridshandskens knogar. Gadhelic, gade'lik, a. gadelisk; s. gadeliska

språket (en hufvudgren af keltiskan).

gadoid, ga'dojd, a. zool. torskartad; torsk-; s. torskfisk. ,

gadwall, gåd wåi, gadwell, -wëi, s. ZOoi

snatterand (Anas strepera). Gael, gal, S. gäl, gälisk kelt (skotsk högländare). ~ic, -lk, a. gälisk; 5. gäliska språket (högskotska).

g aff, gaf, 1. s. P se pennygaff; jfr shandygaff. gaff, gaf, 2. s. harpun (äfv. ~-Hook); sjö. gaffel; se vid. gablock. ^-topsail, s. sjö. gaffeltoppsegel. gaffer, gaf'ur, s. (eg. gudfar) »kära far» ss.

benämning på en äldre man af folket; föraktl. »gubbakräket» ; »gubbe(n)» (arbetsförman, uppsyningsman).

gaffle, gåf'l, s. hake till spännande af arm-

bost; se vid. gablock. gafol, gaf'oi, s. jur. skatt, (jord)ränta. ~

-land †, s. skattejord. gag, gåg, s. munkafle, ngt hvarmed man med våld stoppar till munnen på ngn; si. stor munsbit som äcklar ei. »fastnar i

halsen»; teat. si. improviseradt tillägg; va. stoppa munnen till på ngn äfv. biid.: tvinga till tystnad; spärra upp (munnen på); äckla (jfr ofvan 6-.); teat. si. improvisera tillägg till sin roll; vn. kväljas, vilja kräkas; »växa i munnen» oru en tugga; teat. si. improvisera. ~-piece, s. teaterstycke hvari improviserade tillägg göras. ~-t00th, s. gigeltand. ~-t00thed, a. gigeltändt. gage, gàdj, 1. s. pant, underpant; utmaningstecken, handske el. dyl. som kastad upptages af den utmanade; utmaning; va. sätta i pant; förpligta, förbinda; to throw down the kasta utmaningshandsken, gage, gàdj, 2. se gauge. ~r, -ur, se ganger. gagger, gag'ur, s. en som tillstoppar munnen på ngn (med kafle); teat, en som improviserar tillägg på scenen, gaggle, gåg'1, vn. kackla som en gås, äfv. bild. : pladdra. gaggling,-ing,pri.; s.kacklande, gaiety, gà'èti, s. {pl. -ties, -z) munterhet, uppsluppen glädje, liflighet; »lysterhet»; prålighet, brokighet, grannlåt; pl. förlustelser, lustbarheter; grannlåter, nipper, bjäfs, gaily, -li, ad. muntert, gladt; »lystert»; pråligt, bjärt, brokigt, gain, gån, 1. s. byg. förstärkning på en bind-

bjälke viel ett tapphål. gain, gån, 2. va. vinna i alla bet., förvärfva; förtjäna pengar, sitt uppehälle ; erhålla, tillvinna sig; vinna för sig ei. på sin sida; ernå; uppnå en ort, målet; tillryggalägga; vn. vinna {by, på; in, i, i afseende på), göra vinst; förkofra sig; förtjäna pengar; draga sig före om ur; vara hastigare, komma fortare om ett af tvänne rörliga föremål (t. ex. maskindelar) som hafva likartad rörelse; S.

vinst i aiim.; förmån, fördel; behållning, öfverskott; förvärf; a. † ei. prov. rask, flink; behändig; passande; till hands; gen, snar; ~ {a person) into {a measure, a plan), förmå (ngn) att gå in på.., vinna (ngn) för..; ~ on, upon.., vinna på vid täfiing, kappsegling etc.; vinna fördel (öfver-taget) öfver; inkräkta på (jfrgrow upon)-, vinna insteg hos ngn, äfv. om en vana o. d. ; ~ over, draga till sig, draga öfver tin sitt parti; to make vinna, förtjäna; to share dela vinsten, ^able, -abl, a. som kan vinnas. ~age, -adj, s. Eng. aidre lag. jordbruksinventarier (och dragare); jord o. jords afkastning. ~er, -ur, s. vinnare, den vinnande; to be a ~ by {a bargain), vinna på (ett köp). ~ful, -ful, a. fördelaktig, vinstgifvande. —'ing, -ing, prt.; a. stigande reffling; s. förvärfvande; pl. in-tägter, förvärf. ~leSS, -lès, a. ej vinstgifvande, ofördelaktig. —leSSneSS, -lësnes, s. gagnlöshet, ofördelaktighet.

gainsay, gà'nsà, va. (jfr say) motsäga, bestrida. ~er, -ur, s. motsägare, motståndare, förnekare. —ing, -ing,prt.; s. motsägelse, förnekande, gainsome †, ga'nsum, a. se gainful. 'gainst, gènst, förk. för against. gainstand †, gà'nstånd, va. motstå, motsätta sig.

gair-fowl, gà'rfaul, s. zool. garfogel (Alea impennis).

gairish, ga'risj, a. brokig, prålig, grann; biid. flärdfull; yr, uppsluppen, rasvill, -ness, -nès, s. prål; yrhet, uppsluppenhet.

gait, gat, S. gång, väg (i uttr. som: ställa sin gång, gå sin väg); gång. sätt att gå; afgift för fårbete; kärfve; va. binda hop säd i kärf -var. ~ed, -èd, a. i sms. som har en... gång (t. ex. heavy-»o, som går tungt), gaiter, gà'tur, s. damask; Am. (tyg)stöflett; va. ikläda ~ed, -d, pp.; a. iklädd

damasker etc. gal, gal, P för girl.

gala, ga'la, ga'la, s. gala. prakt, ståt. ~-day,

s. galadag, stor festdag, galactic, galak'tik, a. mjÖlk-(«CZd); astron, hörande till vintergatan; ~ circle, astron, en storcirkel på himlahvalfvet dragen ungefär genom vintergatan. galaCtine, -tin, s. kem. mjölklikt ämne i saften af Galactodendron. galacto-, galak'to, i sms. vetensk. benämningar mjölk-. ~dendron, -den'dron, s. se cow -tree, —meter, -tom'etur, s. mjölkprof-vare.

galanga, galang'ga, —I, -gal. s. galgant (roten

af en planta från Kina [o. Java] : Alpinia galanga; äfv. stundom benämning på andra skarpt aromatiska rötter).

galantine, garantin, -è'n, s. kokk. galantin

(kall hvit kötträtt utan ben).

Galatian, gàlà'sjiån, s. galater; pl. bibi. Ga-laterbrefvet (: the Epistle to the ~s).

galavant, se gallavant.

galaxy, gåråksi, s. astron, vintergatan; aflägsen konstellation i aiimht; biid. lysande grupp ei. förening, strålande samling, glänsande rikedom, galban, gårbån, ~um, lat. -åm, s. gummiharts af Ferula galbaniflua; —/ plaster, farm. gummiplåster, gale, gal, l. s. frisk vind, blåst, sjö. (när intet adj. är utsatt) styf kultje, half storm (äfv. ~ of wind)-, F lifvad ei. hetsig sinnesstämning, stoj, oväsen; vn. segla med frisk vind, göra god fart; fresh {stiff) styf kultje; hard {strong, ivhole) hårdt väder, storm; ~ aiuay, länsa undan, gå fölen slör.

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~gale

F Talspråk.

508 P Lågt språk.

gallon

gale, gàl, 2. s. bot. pors (Myrica gale), gale, gal, 3. s. terminlig in(af-)betalning,

betalningstermin, gale †, gàl, 4. vn. »gala», sjunga; s. sång. galea, lat., ga'lea, s. bot. hjälm; kir. hufvud-bandage; med. hufvudvärk öfver hela hufvudet; anat. se amnion. galeas, gal'eas. s. förr medelhafsgaleas. galeate(d), gå'iëàt(èd), a. hjälmbärande; bot.

med hjälmlika blommor, galena, gale'na, 5. min. blyglans, galenic, galen'ik, 1. a. blyglans-, galenic, gålèn'ik, 2. a. hörande till Gale-

nUS (ryktbar läkare i forntiden). ~alS, -ålz, S.

pl. galeniska (enkla) läkemedel, galenite, gale'nit, so galena. Galilean, galile'an, a. galileisk; s. galilé. galilee, gål'ilè, 5. (eg. pr. [G] Galileen) byg.

förhall, förkapell, vapenhus i gamla kyrkor.

galimatias^ galima'sjias, s. galimatias, galiot, gal'iot, s. galiot (liten gaièr); holländsk galeas.

galipot, gal'ipot, S. galipot (hvit kåda af hafs-

tallen).

gall, gal, 1. galla äfv. biid. (a pen dipped in bitterhet, hat, ilska, elakhet; tekn. glasgalla of glass), ^-bladder, s. gall-blåsa. ~-duCt, s. gallgång. ~-St0ne, s. gallsten.

gall, gal, 2. s. galläpple (äfv. ~-nut) ofta i plur. kollekt.; va. tekn. gallera, doppa (beta) i dekokt på galläpplen. ~-fly, ^-insect, s. zool. galläpplestekel (Cynips). ~-Steep, s. galläpplebeta. gall, gal, 3. va. skrubba, skafva, (sönder-) skrapa; sjö. skamfila; bild. plåga, ansätta; såra, kränka, förarga, reta; vn. >j< förarga sig; s. skafsår, skrubbsår. ~ed, -d, pp.; a. skamfilad ; hudlös genom skafning; om en häst selbruten, sadelbruten (: ^ by the saddle).

gallant, gal'ant, a. ståtlig, präktig; präktigt utstyrd,klädd; ridderlig(ttapper),hjältemodig, högsint; (--') artig mot damer, belefvad, kavaljerisk; s. högsint, ridderlig man, »riddersman»; »elegant», fin kavaljer; (--') artig fruntimmerskarl, en damernas riddare; kurtisör; älskare äfv. i dålig bet.; (kvinno)förförare; va. (--') vara artig mot, artigt uppvakta damer; med I elegans handtera, föra (t. ex. en solfjäder).

-li, ad. tappert; (--'-) som en älskare etc. ~ness, -nes, s. ridderlighet, elegans. ~ry, -ri, s. (pl. ~ries, -z) prakt †; tapperhet, högsinthet; ridderlighet; ridderlige män kollekt.; artighet mot damer, belefvenhet; lättsinnig kurtis, liderlighet, pl. galanterier. gallate, gåråt, s. kem. gallussyradt salt.

gallavant, gålåvånt', se gallivant. galleaSS, gårëas, s. förr stor (spansk) galeas, galleon, -lèun, s. spansk galion (förr brukligt större fartyg). galleOt, -lëèt, se galiot.

gallery, gåråri, s. (pl. -ries, -z) byg. sjö. etc. galleri; pelargång; korridor; empor, läktare; teat, (loge)rad; fort. betäckt väg; mingång; täckt skjut-, kägel-bana; bärg. ort; ~ of paintings, tafvelgalleri; open altan; to play to the spela för »femte raden».

galless, gå'lës, a. utan galla, utan bitterhet, galletyle †, gal'etil, se gallipot. galley, gal'!, S. sjö. galèr (roddkrigsskepp); örlogs-fartvgs slup; förr tull-, hamn-, lustbåt på Themsen; sjö. kabyss (kök); kem. galèrugn med retorter i rader; boktr, sättskepp ; the galèr erna (straffarbete i vissa länder)-; what

was he doing in that F »hvad hade min son på galejan att göra?» ~-slave, s. galèrslaf (to toil [ei. work\ like a ordspr.). slice, boktr. skeppstunga, galliass, gål'iås, se galleass. gallic, ga'lik, a. kem. (jfr gall, 2.); ^ acid, gallussyra.

Gallic, gal'ik, a. gallisk, fransk. ~an, -ån, a. gallikansk (church, clergy o. d.). ~ism, -lisizm, s. gallicism, fransk språkegenhet. ~ize, -lisiz, vn. begagna franska språkvändningar ; va. förfranska, bilda i enlighet med franskt språkbruk, galligaskins, galigas'kinz, 5. pl. vidbyxor;

långa jagtdamasker af skinn, gallimatia, galima'sjia, se galimatias. gallimaufry, gålimå'fri, s. kokk. hackmat af köttöfverlefvor, sillsalat)j<; blandning af olikartade beståndsdelar, mischmasch, röra.

gallinaceous, galina'sjus, a. zool. hönsartad. galling, ga'ling, 1 . prt. Kigali,2.-, s. galle-

ring; se vid. gall-steep. galling, ga'ling, 2. prt. af gall, 3.; a. plågsam; retsam, (odrägligt) förarglig; s. skaf vande; skafsår, skrapa; ridsår; liggsår; sadelbrott; förargelse, förtret, gallinipper, gal'impur, s. ett slags stor

mygga, galliot, se galiot.

gallipot, gal'ipot, s. apoteksburk. gallivant, gålivånt', vn. si. kurtisera, »hångla» ; fjäska, bråka med struntsaker, gallivat, gårivåt, s. ostindiskt kustfartyg, galliwasp, gåriwåsp, s. ett slags vestindisk

ödla (Celestus occiduus). gallon, gal'un, s. mått för is. våta varor (: 4 quarts; the English imperial ~: 4,54 liter: c. 277 cubic inches; the standard ~ of the United States: 3,78 liter: 231 cubic inches; [för öfrigt ännu i bruk: the ale (ei. beer) heart

282 inches, samt the old wine o>\ 231 inches]).

galloon, galo'n, 5. galon, beläggningssnöre, trens; kantband. -d, a. galonerad.

gallop, gal'tip, s. ridk. galopp; fyrsprång; dans. galopp; vn. galoppera. ~ ade, -å'd, -a'd, s. ridk. galoppad; dans. galopp; va. galoppera. ~er, -ur, s. en (ryttare ei. häst) som galopperar; art. ^ gaffellavett för bärgs- ei. kavallerikanon (: ~ gun); pl. tekn. färgares kypram med rullar. ~ing, -mg, prt.; a.; s. galopperande äfv. lungsot, galloway, gal'owa, s. (eg. pr., dfr äfv. G) häst

af liten (eg. skotsk) ras, pony, gallowglass, keit., gårèglås, s. förr tungt beväpnad irländsk fotsoldat, gallows, gåi 'oz, gal'us, S. pl. galge, äfv. tekn. ställning, bock; F (med ytterligare pl. ~eS, -ëz) byxhängslen; to come to the oj, sluta i galgen. ~-bird,s.»galgfågel». —bittS,s. pl. sjö. galge, kobryggsknektar. ~-free)j(, a. undsluppen galgen. —tree, s. galge, gally, gal'!, 1. s. se galley, boktr, gally, gå,'li, 2. a. lik galla, bitter. —WOrm,

s. zool. mångfoting (Scolopendra). galoche, fr., gålésj', s. träsko †, jfr clog;

öfversko, galosch; damask, galore, galo'r, s. lok. myckenhet, riklighet. galoshe, se galoche. gält, se gault.

galvanic, galvan'ik, a. fys. galvanisk; ^ ~ chain, giktkedja; ~ cell, ~ element, galvaniskt element; ~ electricity, se följ. s.; ~ pile, Voltas stapel, galvanism, gal'vånizm, s. fys. galvanism, beröringselektricitet, kemisk elektricitet. galvanis!, -nist, s. fysiker som sysselsätter sig med galvanism, galvanization, -niza'sjun, s. galvanisering, galvanize, gal'vaniz, va. galvanisera i aiia

bet., äfv. tekn. : försinka järnbleck; med galvanism (äfv. biid.: med konstlade medel) framkalla ett skenlif hos (: ~ into life). ~r, -ur, s. galvaniserat; galvaniserings-medel. galvanizing, -ing, prt.; s. galvanisering, galvano-, galvan'o, i sms. galvano-, galvanisk. ~graphy, -nog'rafi, s. galvanografi, jfr electrotypy. ~logy, -nol'odji, s. läran (ei. en afhandling) om galvanism. ~meter, -nom'etur, s. galvanometer, —plastic, -'-, a. galvanoplastisk; ~ art, se foij. ~ -plastics, -'-, s. pl. galvanoplastik, jfr electro-metallurgy. —plasty, -plas'ti, s. galvanoplastik, jfr electrotypy. ^SCOpe, -skèp, s. galvanoskop. gama-graSS, ga'magras, s. bot. ett amerikanskt fodergräs (Tripsacum dactyloi-des).

gamashes †, gamåsj'ëz, s. jü. damasker, gambado, gamba'do, s. (pl. ~es, -z) ytter-

benbeklädnad af skinn för ryttare, gambet, gåm'bët, <vta, -'å, s. zool. beckasin

(Totanus gambetta). gambi(e)r, gam'ber, s. gambir (extrakt af Un-caria gambir), äfv. kalladt kateku, jfr catechu. gambit, gam'bit, s. schacksp. gambit, gamble, gam'bl, vn. spela hasardspel, dobbla; va. (oftast ~ away) spela bort. ~r, -ur, s. spelare; spelare till yrket; en som gärna sätter alt på spel. gambling, -ing, prt.; s. (hasard)spel, dobbel; chouse, spelhus. gamboge, gambo'dj, -bo'dj, s. gummigutta

(gummiharts, farm. o. mål.). gambogian, -bo'-djån, gambogic, -bo'djik, a. af föreg, gambol, gam'bul, vn. hoppa och dansa af glädje, skutta; s. glädjesprång; upptåg. ~ing, -ing, prt.; a. vster. hoppande och dansande; s. jfr föreg, gambrel, gåm'brë], s. (kröken i) en hästs

bakben, hasled; köttkrok (krokig stång hvarpå slagtade kreatur upphängas); Va. † fastbinda vid benet.

gambroon, gambro'n, s. ett slags linne-

kypert till foder, game, gam, s. (is. ordnad) lek; spel; ett (spel)parti (at cards, at chess, of draughts, of cricket etc.); drift, skämt, nojs; insats hvarom spelas, pott; vildt, villebråd; jagt)}s; wid. ngns »spel», plan, (fullföljande af) syfte; si. mod; P tjuf handtverk; a. jagt-, vildt-, utgörande föremål för jagt; F morsk, modig, som ej »ger sig så lätt», »ej ledsen af sig», »säker»; si. färdig, villig, »lifvad»; vn. leka; spela, särsk. dobbla; the ~ is up, jagten är började; drawn oj, remis; (to play at) great högt spel; high hög vildt, ädelt villebråd, äfv. biid.; are you ~ for.. F, törs du vara med om..; 10 points are (ei. constitute) 10 poäng-gör pott (är vunnet spel); to die ~ P, om en deünkvent ej visa ngn ånger; stå på sig i det längsta, visa sig morsk »ända in i bleka döden»; to give (el. throw) up the draga sig ur spelet; to make ~ of, göra narr af, gäckas med; begagna sig af ngns lättrogenhet, »purra», »kugga»; to play the ~ of (another), spela under täcke med (ngn); spela ngn i händerna (: to play the oj into another's hands); to play one's little ~ F, iS. Am. drifva sitt hemliga spel, intrigera, »hafva ngt inunder»; two can play at that oj, ordspr. »det ska' vi bli två om», »ni (han) har gjort upp räkningen utan värden»; to show oj, si. om boxare etc. vara morsk, stridslysten^: full of oj); to start oj, jagt. uppjaga vildt; F bringa ngt nytt å bane, -väcka en (strids)frå,ga.

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~gàme-bag

r Talspråk. 5i0 P Lågt språk.

garb

—-bag, s. jagtväska. —-COCk, s. stridstupp; brushane; våghals. ~-egg, s. ägg hvarur stridstupp framkläckes. ~ keeper, s. jägeribetjänt, »skogvaktare». —-laws, 5. pl. jagtlagar. —-leg, s. F lamt ei. lytt ben. —ful, -ful, a. lekfull, munter, skämtsam; full af vildt. -leSS, -lës, a. utan villebråd, tom på vildt. —neSS, -nës, 5. (jfr game, a.) morskhet. ~S0me, -sum, a. munter, uppsluppen, lekfull, skämtsam, ^someness, -sumnës, s. munterhet, lekfullhet. ~Ster, -står, s. skämtare, spefågel †; se gambler. —y, se gamy. gaming, gå'ming, prt. af game; s. spel, dob-bei. ~-debt, s. spelskuld, ^-house, 5. spelhus. ~-table, s. spelbord, gammer, gam'ur, s. gudmor †; gumma,

»kära mor», jfr gaf er. gammon, gåm'nn, l. s. (rökt och saltad) skinka; va. salta ocli röka skinka; sjö. surra, vula bogsprötet. gammon, gam'un, 2. s. se backgammon; se vid. hoax o. humbug; interj. prat! dumheter! va. narra ngn genom uppdiktade historier; spelt, göra till »jan». —ing, -ing, (1.) prt.; s. lurande, jfr föreg. v. gammoning, gam'unmg, (2.) prt. af gammon, 1.; s. sjö. bogsprötets surrning, vulning. —

-knee, s. sjö. stäfknä. gammy, gåm'i, a. P dålig, ogynsam, gamopetalous, gåmopët'ålus, a. bot. sam-

bladig blomkrona; om växt med sambladig

blomkrona. gamophylloUS, -fiPus, -mof'i-

lus, a. bot. sambladig bikrona, gamp, gåmp, s. (eg. pr.) si. stort (kulört)

paraply, »familjetak», gamut, gåm'ut, s. mus. skala, den diatoniska

skalan; notplan. gamy, gå'mi, a. »hög» lukt på villebråd; med

hög lukt; morsk, jfr game, a. gån, gån (eg. imp. förk. f. began), gammalengelskt

hjälpverb: did. ganch, gånsj, va. spetsa (turkiskt dödsstraff), gander, gån'dür, .9. gåskarl, gang, gån g, vn. † el. lok.. Skoti. gå (jfr »gån ga»); s. band, sällskap; arbetslag; gång i vissa bet., jfr ned.; uppsättning af flere på en gång verkande verktygsdelar, jfr ned.; bärg. se gangue. —(-)board, s. sjö. landgång; gångbord. —-Cask, s. sjö. liten transportabel vattenkagge. — days, .9. pl. kyrk. gångdagar, ^-plough, s. dubbelplog med flere plogkroppar; plogkropp utgörande del af en dubbelplog. —-saw, s. ramsåg med flere sågblad; sågblad i en sådan. ~tide, se "»week. —'-tOOth, se gag-tooth. ~way, s. utgång; passage, gång; gångbro; sjö. gångbord; landgång; gruf.fältort; beloiu the f>j. pari. bänkarna bakom tvär-

gången på höger sida från talmannen

(platsen för de oberoende); tO bring to the förr i flottan binda en matros OCh låta honom

smaka daggen. —week, s. kyrk. gångvecka. ~-W0rk, s. arbete i lag. ~er, -ur, S. förman i ett arbetslag is. järnvägsarbetare o. d. ; sjö. förlöpare till kettingen.

ganglion, gång'giion, s. (pl. —s, -z, ei. -glia,

-gliå) anat. ganglie, nervknut; kir. senklapp (hård svulst på en sena): lymphatic lymfatisk körtel, —ary, -åri, a. bestående af ganglier. ~ic, -on'ik. a. ganglie-. gangrene, gang'gren, s. kallbrand; va. angripa med kallbrand; vn. angripas af kallbrand, slå sig till kallbrand. —SCent, -nës'ënt, a. öfvergående till kallbrand, gangrenous, -grënus, a. kallbrandsartad; angripen af kallbrand, gangue, gån g, s. gruf. gångart, ganil, gån'il, s. lok. ett slags skör kalksten. gan(n)ister, gån'istur. s. tekn. eldfast lera med iblandad krossad flinta till utfodring af

Bessemerugnar etc.

gannet, gan'et, s. zool. hafssula (fågel, Sula bassana).

ganoid, gån'ojd, S. zool. ganoid (fisk med ben-skoidar i st. f. fjäii); a. jfr s. —ean, —ian,

-oj'd!ån, s. se föreg. S. ; a. (äfv. ~al, -'ål), se

föreg. a.

ganteine, gan'tein, s. tvättvatten för handskar.

gantlet, 1. se gauntlet.

gantlet, gånt iët, 2., äfv. gant(e)lope, -(ë)iop,

s. gatlopp (militärstraff); to run the —, springa gatlopp; biid. vara utsatt för anfall från flere håll, is. slå sig genom fienden, gantry, gan'tri, se gauntree. gaol, se jail.

gap, gåp, s. gap, öppning, bresch, remna; hål, lucka äfv. biid., »blotta», brist, fel; to stop a —, fylla igen en lucka, stärka en svag punkt for tillfället; to stand in the ställa sig i breschen. —-tOOthed, a. gleständt. gape, gàp, Am. gap, vn. gapa; gäspa; gapa af förvåning, starrbliga, (at, på); gapa, öppna sig vidt om en spricka; hafva stora sprickor; stå öppen; s. gapande; gap

(munöppnings storlek hos djur) ; pl. hönstippeil (sjukdom); — after ei. for, gapa efter; ~ upon, gapa mot (hota att sluka). —-ur, s. gapare. gaping, -mg, prt.; a.; s. gapande, gar, går, 1. va. (imp. o. pp. —red, -d) † el.

Skoti. göra, föranlåta, förmå, gar, går, 2. s. zool. näbbgädda, horngädda (Belone, äfv. —fish, —pike); en ganoid-fisk (Lepidosteus). garancine, går'ånsin, s. kem. krappextrakt. garb, gårb, 1. s. drägt, is. ämbetsdrägt, nationaldrägt d. o.; äfv. biid. •. yttre uttryck.

garb, gilrb, 2. S. liur. väse (kärfve), garbage, ga'rbadj, s. inälfvor af slagtade djur, ränta; köksaffall, afskräde; biid. smörja, strunt. -d, a. rensad från

innanmätet. garbe, gårb, se rjarb, 2. garbed, gårbd, a. klädd i en viss drägt, garbe|, ga'rbel, l. s. se garboard. garbe|, ga'rbel, 2. s. ngt sålladt, siktadt, utplock.

garble, ga'rbl, va. sikta, sålla, rensa †; biid. sönderplocka, stympa, vanställa (a text, a quotation, an account). ~r, -ür, s. sik-tare, rensare; förr ämbetsman i London som kontrollerade specerier. -z, s.

pl. sopor, dam i kryddor o. d.; orena materialier, utskott, garbling, -ing, prt.; s.

siktning af kryddor o. d. ; is. pl. se

garboard, gårbord, s. skeppsb. kölplanka, bottenplanka. ~-Strake, ~-Streak, s. sam-

bordsplänka (hela plankgången af kölplankor), gard †, gård, l. s. se garden. gard, gård, 2. s. o. v. se guard o. ward. gardant, gå'rdånt, a. her. om djurfigur med hufvudet vändt mot åskådaren. . garden, ga'rdn, s. trädgård äfv. biid.; vn. drifva trädgårdsskötsel; syssla med trädgårdsarbete; va. odla som en trädgård; a. i sms. trädgårds-; the (6r)~, F i London: the Covent (GMarket ei. Theatre; to do a lägga upp sängarna i en trädgård. ^-balsam, s. bot.

balsamin (Iin-patiens Balsamina). ~-CreSS, s. bot. allmän krasse (Lepidium sativum). ~ -engine, s. trädgårdsspruta. ~-frame, s. drifbänk. ^-glaSS, s. se bell-glass; glaskula på fotställning som prydnad i trädgårdar. ~-hOUSe, s. lusthus, trädgårdspaviljong; Am. lok. nödvändighetshus. 'v-mould, s. trädgårdsmylla. ~-party, 5. sällskap, »bjudning» i en trädgård. ~-plot, s. trädgårdsanläggning (tomt). ~-pump, se engine. "u-Stand, se flower-stand. ~-Stuff, F, s. trädgårdsalster, grönsaker etc. ~ -SWeep, s. svängen omkring gräsplanen framför huset, ^-tillage, s. »spadkultur». ~-walk, s. trädgårdsgång, -allé, -promenad. ~-ware †. se stuff,: ~-worm, s. daggmask. ~er, -ur, s. trädgårdsmästare; gärtner, ^esque)|<, -ësk', a. trädgårdslik. oJng, -ing, s. trädgårdsskötsel äfv. som konst. ~less, -lës, a. utan trädgård, gardon, ga'rdon, s. zool. id (Cyprinus Idus). gardyloo, gårdilo', interj. Skoti. (i Edinburgh) (eg. fr.: gardez 1'eau) se opp (utrop af den som ämnar slå ut ngt gnm ett fönster).

gare, går, s. lårull.

garfish, se under gar, 2.

gargalize, gå'rgåliz, va. se gargle, 2.

i: note, hi do, 6: nor, o: not, à: tube, à: tub

garganey, ga'rgani, s. zool. årta (Anas quer-quedula).

gargarism, gä'rgårizm, s. med. gurgelvatten.

gargarize †, -riz, va. se gargle, 2. garget, gå'rdjët, s. veter. inflammation i kors jufver; se vid. gargol; Am. bot. sepokeioeed. gargil, ga'rgil, s. en sjukdom hos gäss. gargle, ga'rgl, 1. s. se gargoyle. gargle, ga'rgl, 2. va. gurgla halsen, skölja munnen: gurgla sig (i halsen) med; vn. gurgla sig; sjunga i halsen)fC; s. gurgelvatten. gargling, -ing, prt.; s. gurgling, gargol, s. ga'rgol, s. veter. en svinsjukdom, gargoyle, ga'rgoji, äfv. -gyle, -gli, s. byg. is. got. tut på takränna, oftast i form af ett groteskt (människo- ei. djur)hufvud. garibaldi, gåribårdi, s. (eg. pr.) garibaldi-

skjorta, -tröja, -hatt. garish, etc., se gairish, etc. garland, gå'rlånd, s. girland, blomsterkedja, -krans; pärlband, diadem; biid. krona, skönaste prydnad; antologi; sjö. mastkrage; sjö. matrosers proviantnät; va. pryda med ^-honeysuckle, se French -honeysuckle. garlic, ga'rlik, s. bot. hvitlök (Allium sativum). ~-pear-tree, s. bot. ett vestindiskt träd (Cratæva gynandra) hvars frukt har livit-löksiukt. ~ky, -i, a. innehållande hvitlök, hvitlöks-; smakande ei. luktande hvitlök. garment, gå'rmënt, s. (större) klädesplagg;

klädning i aiim. bet., särsk. bibi.; tekn. beklädning; pl. kläder, drägt (äfv. ~ure, -ur), garner, gå'rnur, s. spanmålsbod, -magasin; va. inlägga i spanmålsbod, magasinera; uppstapla, förvara till framtida behof, gamet, gå'rnèt, s. min. granat; sjö. stag-tackel för lossning; tekn. (äfv. ~-hinge) se cross; noble oriental ~,precious ädel granat (mörkröd ädelsten), garnish, ga'rnisj, va. förse med tillbehör, besätta (äfv. med trupper); garnera äfv. särsk. kokk., utstyra, utstoffera, pryda; P belägga med bojor, slå i fjättrar; jur. stämma; s. besättning, begerning, stofEering, garnering särsk. kokk. ; beslag kollekt, ss. prydnad; P i fängelser bojor; P inträdespengar i fängelse {to pay »hönsa»). ~ee, -ë', s. jur. person hvars skuld till en annan blifvit belagd med kvarstad af en tredje ss. varande den andres borgenär. ~er, -ur, s. en som garnerar etc. ~ing, -ing, prt.; s. utstoff ering, garnering, prydnad er kollekt.; beslag. ~ment, -mënt, S. se föreg.; jur. stämning; jur. kvarstad, jfr P inträ-

despengar, jfr garnish; ~ of a lock, besättning, inrikte; låsbeslag, garniture, ga'rnitur, s. prydnad(er kollekt.),

utstyrsel, drägt i allm. bet.

>, Åt bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.garottè

r Talspråk. m p Lågt språk.

gasoüné

garOttß, etc., se garrote etc. garpike, se uuder gar, l. garran, se yarron.

garret, garët, s. vindsvåning (: —-Story); vindsrum, -kupa (afv. —-Chamber). — -master, s. »själfförsörjare», handtverkare (is. möbelsnickare) som arbetar på styck för de större magasinerna. —ed, -èd, a. tinnkrönt; försedd med vindsrum. — eer, -è'r, s. vindskupeinvånare, is. fattig författare. —ing, -ing, s. mur. »skärf» (stenflisor till ifyllning).

garrison, gar'isn, s. mil. garnison, besättning; garnisonstjänst; garnisonsort; va. förse med garnison; skydda med (fästen med) garnisoner; förlägga i garnison, garnisonera; to be in —, ligga i garnison, göra garnisonstjänst. —-Carriage, s. art. fästningslavett, vallavett. —-tOWn, s. garnisonsstad. garron, gar'un, s. höglandshäst, klippare,

jfr galloway. g ar rot, gar'ot, l. s. zool. knipa, knipand (Clangula).

garrot, gar'ot, 2. s. kir. tourniquet (kärfve],

kort käpp hvarmed förband sammanpressas). — e.

--', s. strypande halsjärn, stiypmaskin

(spanskt afrättningsredskap); gaiTOtering (äfv. ss. använd af rånare för att göra offret sanslöst) ; va.

garrotera. —er, -'ur, s. garroterare, rånare som gör offret sanslöst genom strypning, garrulity, garo'liti, s. pratsjuka, garrulous, gar'ulus, a. pratsam, talträngd.

—neSS, -nès, s. pratsamhet, garter, ga'rtur, s. strumpeband; (G) strumpebandsorden (Order of the —); her. smal balk, sned kafvel från höger till venster; förk. f.

»»-king-at-arms; pl. hoppband i en cirkus; va. binda med strumpeband; gifva strumpebandsorden. —-king-at- (ei. Of-) arms, s. strumpebandsordens härold, tillika rikshärold, —-fish, s. zool. Lepido-pus. —-snake, 5. en nordamerikansk ofarlig orm (Eutania). —ed, -d, pp. försedd med strumpeband; iklädd strumpebandsordens insignier, garth, gårth, 5. † el. poet. täppa; prov. ring,

band; katsegård. gas, gås, s. (pl. —es, -ëz) fys. gas, luftfor-mig kropp; lysgas; si. tomt prat, skro-derande; va. tekn. sveda kläde med gas; bleka med klorgas, —-apparatus, s. gasapparat. —-bracket, s. gasarm, —-burner, s. gasbrännare. —(-)check, s. art.

tätring i slutningsinrättningen på en bakladdnings-

kanon. —-company, s. gasbolag, —-conduit, s. gasledning. —-Consumer, s. gasförbrukare. —-engine, s. gasmaskin, gas-

motor. —-engineer, 5. gas(verks)ingeniör. —-examiner, s. (lys)gasprofvare. —-exhauster, s. exhaustor (pumpverk som suger gasen ur retorten och pressar in den i reningsapparaten). —-fitter, s. »gasmästare», en som förfärdigar gaslysningsapparater och verkställer inledning af gas i husen, —-fixture, s. gasarm med brännare etc. —-furnace, s. bärg. smältugn med gas till

bränsle, gasugn med generatorer, jfr följ. —

-generator(-furnace), 5. bärg. gasgenerator. —-governor, se »»-regulator. — holder, s. gasbehållare, »gasklocka». —- house, s. mindre gasverk, —-indicator, s. gasmanometer. —-jet, s. gaslåga; gasbloss (större, fri låga), —-lamp, s. gaslampa; gaslykta, —light, s. gaslåga; gassken; gaslysning. (—lighter, 5. gaständare, —lighting, s. gasbelysning. —-lime, s. gaskalk (kalk som lysgas genomgått för att renas). —-liquor, se —-water.

—-main, s. gasledningshufvudrör. —meter, s. gasmätare, gasur. —-motor, se — -engine, —-pipe, s. gasrör. —-producer, s. se —-generator. —-puddling, s. bärg. gas-puddling. —-regulator, s. gasregulator, —-retort, s. retort i gasverk, —-ring, s. se »»-check, —-singeing, se gassing. —-stove,

,<?. ugn (spis etc.) uppvärmd med gas. — -tank, se —holder. —-tar, s. se coal-tar. —-water, S. gas vatten (ammoniakvatten ss. affallsprodukt vid lysgasberedning). —-works, 5. pl. större gasverk. —alier, -ålè'r, S. prydlig gasbrännare i rum, gasarm, gaskrona, gascoines, gas'kojnz, s. pl. se gaskins, (1). Gascon, fr., gas'kon, s. gascognare, (g)—ade, fr., -å'd, s. gaskonad, skräfvel; vn. skräfla, prata stort, skrodera. —ader, -a'dur, s. skrodör, skräflare. —ading, -ä'ding,prtf. ; a. stortalig, skräflande; s. skroderande. gaseity, gase'iti, s. gasformighet, gasartad

beskaffenhet, gaselier, gasëlè'r, se gasalier. gaseous, gà'zëus, a. gasformig, gasartad.

—neSS, -nës, se gaseity. gash, gåsj, s. skåra, gapande sår; va. göra skåror i; hugga, skära (djupt) i; tillfoga gapande sår. —ful,-ful, a. full af gapande sår; hisklig. —HneSS, -linès, s. hisklighet. —|y, -li, a. hisklig, gasification, gasifika'sjun, s. förvandling till gasform; gasutveckling, gasiform, -'-form, a. gasformig, gasify, -' -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) förvandla till gas. gasket, gås'kèt, s. sjö. beslagssejsing; ångm.

(hamp)packning kring pistonen, gaskins, gas'kinz, s.pl. (1.) se galligaskins;

(2.) innanlår på en häst. gasolene, gaz'oien, s. kem. gasolin. gasolier, -lè'r, se gasalier. gasoline,-lin, se gcfisolenè.

gasometer, gazom'etur, s. gasmätare; jfr gasholder. gaSOmetriC, -met'rik, a. hörande till mätning af gaser, gasometry, -tri, s. konsten att mä

gassing, gas'ing, S. tekn. tygers, bomullsgarns etc. gassvedning. gassy, -si, a. full af gas; biid. si. lifvad, skroderande. gast †, etc. se ghast, etc. gasteropod, gas'turopod, s. Mol. gastropod, bukfoting. ^OUS, -rop'odüs, a. bukfotad; tillhörande bukfotingarne. gastric, gas'trik, a. tillhörande magen, mag-; ~ fever, med. gastrisk feber; ~ juice, f liquor, magsaft. ~ism, -trisizm. s. mod. åsigt som antager de flesta sjukdomars uppkomst härledande sig från magen.

gastriloquist, gastril'okwist, etc., se ventriloquist, etc.

gastro-, gas'tro-, i sms. mest vetensk. termer mag-. ~cele, -sel, s. med. tarmbråck. ^logy, -trol'odji, s. läran om magen, ^mancy, -mansi, s. antik, spådom medelst buktaleri; spådom medelst bukiga glasflaskor innehållande en liten trollfigur, ^nome, -nöm, ^nomer, -ron'omur, s. gastronom, oftast: gurmand, »epikuré». f nomic(al), -nom'ik(al), a. gastronomisk, ^nomist, -ron'omist, s. se fnonie. ~nomy,-ron'omi, s. gastronomi. ~pod, -pod, se gasteropod. ~tomy, -rot'omi, s. kir. magens uppskärande, gate t, gàt, 1. se goat. gate, gàt, 2. s. port, -öppning, -gång, ingång; grind; skoti. gångstig, väg; dambord, damlucka; slussport; sågram; gruf. stoll, ortsträcka; gjut. gjuteränna, in-göte; va. förse med en univ. gifva portförbud ei, tillsäga att vara hemma vid

(for) en tidigare timme än vanligt. ~-Chamber,S.

sluss(port)kammare. ^-Channel, ~-hole, s. gjut. gjuteränna, ingöte. ~-h0USe, s. liten byggnad öfver en inkörsport, portvaktar-stuga; grindstuga; banvaktstuga. ~-keep-er, ~man, s. grindvaktare. ~-money, S. grindpengar; sport, inträdesafgift. ~-pit, se f-channel. ~-road, se fway, gruf.

way, s. stor portgång, -hvalf; inkörsport; gruf. utfordringsort. ~wise, ad. liknande en port(gång).

Gath, gath, s. pr. bibi. ant. Gat; shall it be told in f, skall det blifva sagdt (skaii ngt

sådant kunna hända)? (jfr II Sam. B., I, 20.)

gather, gadh'ur, vn. samla; (äfv. med in) insamla, inbärga, inhösta äfv. bild.; plocka en blomma, blommor; Uttaga, utvälja (from)', hopsamla, »lägga ihop» (äfv. med up)', sam-ka, sammandraga, draga ihop; hoprynka, vecka ett klädesplagg; sammanföra, sluta tillsamman (to, unto)-, sluta till; inhämta kunskap, erfara, få veta; vn. samlas; förtätas, draga i hop sig; tillväxa i aiim. bet., tilltaga, förstoras; mogna om böld, bulna; draga slutsats; s. veck, rynka; ~ breath, flåsa ut, hämta andan; få andrum äfv.biid.; ~ ground, se under ground; f head, vinna styrka; ~ one's self together, samla alla sina krafter; hämta sig från förvåning etc.; ~ way, is. sjö. få fart, börja skjuta fart; ~ aft a sheet, sjö. hala in det lösa på ett skot; ~ in debts, inkassera fordringar; ~ in a sail, sjö. duka upp ett segel; lie was fed to his fathers (ei. his people), han samlades till sina fäder; a storm is fing, det drager ihop sig till oväder, ^er, -ur, s. insamlare; (hop)plockare; tull-, skatte-, etc. uppbördsman; skördeman; rynk-apparat på symaskin, ^ing, -ing, prt.; s. (hop)samlande; plockande; inhöstande; rynkning; samling; folksamling; insamling, kollekt; varsamling, (mogen) bulnad*

Gatling-gun, gåt'lmg-gun, s. Gatlingkanon

(ett slags kulspruta).

gatten-tree, gåfntrè, gatter-tree, gåturtrè,

s. prov. kornell (Cornus sanguinea), gatter, gat'ur, s. si. 01.

gaud, gad, s. smycke, grannlåt (prydnad); pl. bjäfs, nipper (äfv. ~ery †, -uri). ~ful, -ful, a. se fy. finess, -mes, s. grannlåt, grann utstyrsel. ~ish, -isj, a. se föij. ~y, -1, a. grann, prålig; poet. glad, festlig; s. Oxf. univ. F festkalas.

gauffer, gå'fur, va. pipgåffrera. ~ing, -ing, prt.; s. pipgåffrering.

gauge, gàdj, va. mäta rymd, kaliber; art. kalibrera; justera måikäri; biid. mäta, uppskatta; mur. tillblanda bruk med gips; s. i aiim. mätningsinstrument, tolk, mätstång, måttstock, mätare äfv. bild. (of på); likare, prof mått; modellskifva, schablon, mall; (jfr för öfrigt sms. ss. carpenter's f, cylinder-f; rain-f, ioind-f etc.); boktr, hållare; mått, dimensioner,kaliber, vidd; fordons, järnvägs etc. spårvidd, spår; sjö. djupgående ; sjö. läge i förhållande till vinden

i>: note, o: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z- lias.

Eng el sk-sv en sk ordbok. 38gäügè

f Talspråk. 5l4 P Lågt språk.

och ett annat fartyg, jfr lee-"» o. weather-"»; mur. tillsats af gips i murbruk; stuck tillsatt med gips; broad (wide) "», järnv. bred spårvidd af större, narrow "», smal spårvidd af mindre bredd än Standard "», (i Engi.) normal spårvidd (4' 8V2")? to break komma (»hoppa») ur spåret äfv. biid. ~ -cock, S. ångm. profkran på ångpanna. 'v.-g|aSS. s. ångm. pannglas. ~-pin, s. boktr, hållare på

dige! tryckmaskin. tekn. dragring,

dragskifva. ~-point, S. tekn. (bland justerare) diametern af en cylinder af en tums höjd och lika rymd med en gifven måtts-enhet. ~-rOd, S. probermått för kärl; sjö. pejlstock. ~-Stuff, s. mur. stuck af gips och kitt. ~able, -abl, a. mätbar; justerbar om kärl. ~r, -ür, s. mätare, justerare af måikäri; accisupptagare; järnv. schaktmästare, förman för ett lag schaktare. gauging, gå'djing, prt.; s. mätning; art. kalibrering; justering af måikäri; mur. tillblandning af gauge-stuff. ~-rod, se gauge-rod. Gaul, gal, s. Gallien; galler, gault, gält, .9. geoi. lager af hvarfvad lera

och märgel, gaunt, gånt, a. aftärd, utmärglad, utsvulten;

ihålig röst, skratt o. d.

gauntlet, ga'ntlet, s. pansarhandske, järnhandske (äfv. ~-glove), stridshandske (i talesätten to take up the "» o. to throw down the ~); lång ridhandske, kraghandske; mudd; äfv. i st. f. gantlet. ~ed, -ëd, a. iklädd stridshandske etc. gauntness, ga'ntnes, s. aftärdhet, utmärg-

ling, utsvultenhet. gauntree, ga'ntie, gauntry, -tri, s. ställning

el. underlag för fat i en lagerkällare, gauze, gåz, s. gas, flor. r^-ioom, s. gasväf-stol. ~-wire cloth, s. siktduk af metall, gauzy, -i, a. tunn, fin, skir som gas. gave, gàv, imp. *tgive. gavel, gav'el, gå'vël, 1. se gabel. gavel, gåv'ël, gå'vël, 2. S. åkerbr. aflägg föl-lien, liten hög obunden säd på åkern; ordförandeklubba; lok. se gable. gavelkind, gåv'ëlkind, gavelkind, s. äldre lag. och lok. arf(jord)s lika fördelning mellan bröder.

gavelock, gåv'lok, s. lok. bräckstång, kofot; lätt kastspjut †.

gavial, gàviåi, s.

zool. Gangeskrokodil,

gavial. gavot, ~te, gåvèt', s.

gavott (dans o. mus.) gawby, ga'bi, 5. prov. drummel, tölp, lurk. gawk, gåk, s. Skoti., Eng. lok. gök, kucku; dumskalle, drummel. ~y, -i, a. dum, tafatt; s. dumskalle; drummel, »drasut». gawn, gån, s. prov. bytta, öskar.

gay, gå, a. munter, liflig, uppsluppen, lustig och glad; Am. P »lifvad», »upprymd» af starka dryeker; yster häst; lättsinnig, lefvande för ei. egnad blott åt nöjen; rik på nöjen, »lyster» säsong, badort etc.; grann, brokig, bjärt, prålande, is. grant klädd; s. † grannlåt, gay al, gå'ål, s. zool. asiatisk bisonoxe (Bos frontalis).

gayety, gå'ëti, gayness, gå'nës, se gaiety. gaze, gàz, vn. oafvändt blicka, skåda (- med

spändt intresse el. beundran försjunka i åskådande)

(at, on, på); s. spänd blick, oafvändt åskådande; föremål för spänd uppmärksamhet >|<. ~(e)bO, -è'bö, s. F skämts, lusthus på ett utsigtsställe, belvedere. ul †, -ful, a. skarpt, oafvändt skådande. .

gazel(le), gåzër, s. zool. gaseli. gazer, ga'zur, s. skådare, jfr gaze, vn. gazette, fr., gazet', 5. is. ingående i tidningstitlar (officiel) tidning; va. tillkännagifva i den officiela tidningen; utsätta en persons namn i tidning ss. utnämd till ngt, el. ss. cessio-nant etc.; to be in the »stå i tidningen» ss. befordrad, utnämd, cessionant etc.; to go through

the "» F, göra cession; he was "»d a captain, hans utnämning till kapten stod i det officiela bladet. ~er, -è'r, s. tidningsman is. tillhörande en gazette, jfr ofvan; redaktör för en gazette; tidning †, jfr föreg.; geografiskt-statistiskt lexikon (to, öfver); alfabetisk förteckning, gazing, ga'zing, prt. af gaze; s. oafvändt blickande. ~ stock, s. om person föremål för allas (obehagligt) uppmärksamma blickar.

gazon, fr., gåzo'n, s. fort. beklädningstorfva. gean, gèn, s. bot. fågelbärsträd (Prunus avium).

gear, gèr, s. tyg i aum. bet., redskap, apparat särsk. mek. (jfr vid. ned.) ss. del af ett maskineri; »don» kollekt., aiia tillbehör, F »grejor» äfv.: kläder, utstyrsel, drägt; Skoti. soldatmundering, -ekipering; seldon, jfr draw-fv; mek. särsk. drifhjul, kugghjul, äfv. kollekt., se vid. "»ing; sjö. löpande gods, tackel som tillbehör till segel etc., jfr jear; pl. gruf. dörrstockar; strunt †; va. utstyra; förse med tillbehör, jfr s.; påkläda; påsela; vn. mek. om kugghjul gripa in (into, with, i); to be in (one's) "», äfv. F vara i »selen», vara i farten, i arbete; to throw in (out of) "», in-, på- (af-, från-)koppla maskindel; OUt of "», mask. jfr föreg. ; F i olag;

i misshumör. ~ing, -ing, prt.; s. (sel-) don; mek. kugghjuls gripande i hvarann, transmission äfv.utväxling, system af kugghjul o. d. geat, djèt, s. gjut. ingöte.

geck, gèk, s. narr. driftkucku †; prov. hån; va. (äfv. vn. med at) gäcka, håna; narra, lura.

gecko, gëk'o, s. (pl. ~es, -z) zool. gecko (ödla), gee, dje, l. vn. lok. o. F stämma öfverens, gee, dje, 2. vn. om dragare (ofta med O ff) taga af från den körandes sida; raska på,

oftast imperativ med Up ss. interj. (af formän till dragarna) hoppsan! va. styra dragare från den i körandes sida. ~-gee, s. bamspr. häst. i ~-h0, -ho, vn. se gee. geer, etc., se gear etc.

geese, ges, pl. af goose; his ~ are always

SWailS, ordspråksvis om en som alltid skryter med sitt, ungef.: »hvar och en skryter med sin j vatt välling.» geest, gest, s. geoi. äldre svämbildning. Gehenna, lat., eg. hebr. gellën'à, S. jud. ant. | Gehenna, Hin norns dal med ständiga eldar; I bibi. helvete. gekkO, se gecko.

gelable, djel'abl, a. som kan frysa till is;

som kan tjockna till gelé. gelatigenous, djëlåtidj'ënus, a. gelatinalstrande, limgifvande. gelatinate, djëlåfinàt, va. O. vn. förvandla(s)

till gelatin, till gelé. gelatine, djéråtln, s. gelatin, djurlim. gela-tiniform, -'lform, a. gelatinartad, geléartad. gelatinize, --'-iz, se gelatinate. gelatinous, - -'-us, a. gelatinös, bestående af gelatin; geléartad, limaktig, geld †, gëld, 1. s. is. i sms. »gäld», skatt, gärd. geld, gëld, 2. va. (imp. o. pp. ~ed, -ëd o. gelt, gëlt) gälla, snöpa, kastrera; beskära häst; beröfva ngt väsentligt; stympa; rensa, jfr expurgate. ~able, -abl, (1.) a. som kan kastreras. geldable †, gël'dåbl. (2.) a. skattskyldig, gelder, gël'dur, s. kastrerare; vallackare. gelder-rose, se guelder-rose. gelding, gërding,2?^.; s.kastrering; kastre-

radt djur is. häst: vallack; snöping †. gelid, djërid, a. frusen, iskall. ~ity, -'iti,

^ness, -nës, s. stark köld; iskyla, gelly †, se jelly. gelt †, gëlt, 1. s. se geld, 1. gelt, gëlt, 2. pp. af geld; s. † se gelding. gem, djëm, s. ädelsten, juvel; gemma, ka-

mé; bild. klenod, »pärla» (det bästa, vackraste); boktr, diamant, halfpetit; bot. bladknopp; va. pryda med juveler, (ss.) med ädelstenar äfv. biid., smycka; vn. skjuta fram om knoppar; a little ~ of a picture, en liten pärla till tafla; the ~ of the collection, (tafvel-)samlingens pärla. embossed, a. prydd med infattade ädelstenar. ~

-engraving, ^-sculpture, s. ädelstens-

(kamë-)skärningskonst.

gemel, djëm'ëi, a. i sms. her. förekommande parvis, tvilling-(sträng etc.); s. tvilling-sträng, -kafle etc., sträng etc. som förekommer parvis; smed. gångjärn (hake och ögla med beslag). ~-ring, s. se gim-bal. ^-window, s. tvillingfönster, geminate, djëm'inåt, va. t fördubbla; a. förekommande parvis, is. bot. parsittande blad. gemination†, -nå'sjun,s. fördubbling, gemini, lat., -ni, (1.) S.pl. astron. Tvillingarne; (2.) -ni, -ni, interj. O, Herre je(mini)! geminous, -nus, a. dubbel, i par, tvilling-, geminy, -ni, (l.) s. † (tvilling)par; (2.) interj. se gemini, (2.).

gemma, iat., djëm'å, s. (pl. -mæ, -mé) bot. bladknopp. ~CeOUS, -ma'sjus, a. (blad-) knoppliknande, knoppartad. ~te, -mat, a. sättande knoppar, knoppbärande; fortplantande sig genom knoppar (aflägg). ~ted, -màtëd, a. prydd (besatt) med ädelstenar. ~tion, -ma'sjun, s. knoppbildning, knoppning(stid); knoppars läge på stammen; zool. förökning ei. fortplantning genom knoppar, gemmed, djëmd, (imp. o.) pp. af gem, besatt med ädelstenar äfv. biid., smyckad, gem-meous, -mëus, a. liknande ädelsten, ädelstens-. gemmiferous, -mif'urus, a. framalstrande knoppar: förökande sig genom knoppar. gemmineSS, -minës, s. ädel-stensliknande glans, jfr gemmy. gemmi-parity, -mipar'iti, s. zool. fortplantning genom knoppar hos polyperna, gemmipa-rous, -mip'arus, a. fortplantande sig genom knoppar, jfr föreg, gemmule, djëm'ül, s. bot. liten (blad)knopp

is. stamknopp; fortplantningsspor. gemmy, djëm'i, a. rikt juvelprydd; strålande, glänsande, blixtrande som juveler, gen, djën, s. manna af cameVs-thorn (Al-

hagi Maurorum). gender, djen'dur, s. art, slag †; kön is. gram.; va. % afla, jfr engender; vn. % para sig. fV» less, -lës, a. könlös, genealogical, djënëålodj'ikål, a. genealogisk, härstamnings-, slägthärlednings-; ~ tree, stamträd, genealogist, ---'-djist, s. genealog, genealogize, —'-djiz, vn. framställa härstamning, uppgöra stam-taflor. genealogy, - - -'- dji, s. genealogi, (redogörelse för) härstamning, slägtled-ning; stamtafla, ättlängd, genera, djën'urà, pl. af genus. ~bJe, -råbl,

a. som kan aflas, frambringas, general, djën'urål, a. allmän (tillhörande ei.

inbegripande hela arten), ...i allmänhet, i det hela; vanlig (tillhörande den stora allmänheten), allmänt antagen, vkåanåe (belief, intelligence, opinion etc.); (G) i sms. is. titlar (ofta

ss. en senare del) general- : S. (i sing, med the) det hela, jfr ex.; allmänheten †; det allmänna bästa †; (G) mil.

general; kyrk. ordensgeneral; generalmarsch; pl. allmänna (vidsträcktare) begrepp, slägtbe-grepp; ~ acceptance, hand. obetingadt antagande; ~ account,hand. generalkonto, hufvudräkning; ~ agent, generalagent; ombud med oinskränkt fullmakt; ens hjälpreda, ens högra hand, »alt i alla»; ~ cargo, hand. sjö. styckegodslast; ~ dealer, diversehandlare; ~ drawing, öf-versigtsritning, generalritning (-plan); ~ effect, totalintryck, totalverkan; ~ election, allmänna val öfver hela landet till nytt parlament; (G)oj officer, generalsperson; as a ~ rule, som en allmän regel, i allmänhet taget; ~ ship, fartyg lastadt med styckegods; ~ shop, diversehandel; (£)~ Staff, generalstab; ~ warrant,häktningsorder mot alla som kunna befinnas delaktiga i ett brott (ej på viss person) ; in a ~ way, i allmänhet (taget); in the ~ case. i allmänhet, i de flesta fall, för det mesta; in (the)|<) i allmänhet, i det hela, på det hela taget; to go (descend etc.) from to particulars, gå från det allmänna till det enskilda, "wissifYlO, -ls'imo, s. generalissimus. ~ ity, -'iti, s. (pl. cities, -ltiz) allmänlighet; pl. allmänna (mindre bestämda) begrepp (jfr ex. under general); (med. art.) det hela, hufvudmassan, största delen; mii. generalitet; like the ~ of people, som folket är mest. sizable, -izåbl, a. som kan förallmänligas. ~iza-tion, -iza'sjun, s. förallmänligande. "wize, -iz, va. förallmänliga; utvidga omfånget af begrepp, tillämpa på flere ei. på alla, gifva allmän(nare) giltighet ei. användning; vn. generalisera. ~ly, -li, ad. all-mänligen; i allmänhet, på det hela taget; ~ speaking, i allmänhet taladt, på det hela taget... (vid ett omdöme). ~neSS, -nes, s. allmänlighet; allmänhet, vanlighet. ~ship, -sjip, s. generalsvärdighet, en öfverbefälhafvares tjänst; ngns tjänstetid som general; fältherretalang; förmåga som härförare; F biid. skicklig ledning, »politik», skicklighet, slughet, fiffighet; a piece of oj, en krigslist äfv. biid. ~ty -ti, s. det hela, hufvudmassan, generant, djèn'urånt, s. frambringare,

alstrande princip; mat. figur (linie, yta etc.) som tänkes frambragt af en generatrix; a. frambringande, is. mat. genererande, generate, -råt, va. afla; frambringa, framalstra, generating, -rating, prt.; a. alstrande, alstrings; s. aflande; fortplantning; framalstrande, frambringan-

de. generation, -ra'sjun, 5. se föreg, s.; afkomma; generation, slägtled; mansålder, tidsålder; afvel, ras, slägt(e); ätt, familj; mat. en geometrisk figurs uppkomst genom en annans tänkta rörelse; the rising (young) det uppväxande (yngre) slägtet; wise in one's eg. bibi. vis i sitt slägte (efter sin art); ofta F klok, omtänksam, »om sig»; unto the third and fourth alt intill tredje och fjärde led. generative, -ràtiv, a. egande alstringskraft; fruktbar (frambringande ngt), generator, -ràtür, s. aflare, frambringare, alstrare; ngt som frambringar ngt; tekn. ång-, gas-generator; mus. grundton, generatrix, iat., -ratrix, s. geom. generatrix, generic, djener'ik, ~al, -ål, a. slägt- (i mots, till art); vidt omfattande. ~ally, -ali, ad. till slägtet; ~ distinct, slägtskild, tillhörande olika slägten. ^alneSS, -ålnès, s. egenskap att tillhöra (utmärka) hela slägtet; vidtomfattande (alt inbegripande) beskaffenhet, generification, djënërifikà'sjun, 5. generalisering, gående från det enskilda till det (mer) allmänna, generosity, djèrmros'iti, s. storsinthet, hög-sinthet, ädelmod; frikostighet, gifmildhet.

generOUS, djën'urus, a. af ädel bördf; stor-sint, högsint, ädelmodig; ädel äfv. om ting; eldig äfv. om vin, modig, djärf; frikostig (äfv. om ting: table etc.), riklig. ~neSS, nes, s. se generosity; riklighet etc., jfr föreg. a.

Genesis, gr-, djen'esis, s. bibi. l:sta Mose bok; (g) uppkomst, alstring; mat. se generation.

genet, djën'ët, 1. s. spansk klippare, genet, ~te, djenet', 2.5. zool. genett (ett slags vessia, Genetta vulgaris); kattskinn beredt till pälsverk, genethliac djënëfliåk, a. hörande till horoskops ställande; s. horoskopställare †; födelsedagspoem. ~ al)j<,-li'åkål, a. se föreg.

genetic(al), djënèt'ik(ål), a. genetisk, hö-• rande till ngts uppkomst; uppvisande sättet för ngts uppkomst (och utveckling). ^ 4 Geneva, djene'va, s. pr. Genève; ~ watch,

schweizer-ur. geneva, djënë'vå, S. genever (finare enbärs-bränvin (äfv. ~-SpiritS, pl.) ', se vid. gin, 2.

genial, dje'nial, a. medfödd †; hörande till, befordrande afling, alstring; fruktbargörande; lifvande; angenäm, blid; biid. värmande, varm, sympatisk; hjärtlig, glad, treflig; genialisk; ~ climate, mildt klimat, gynnande för växtligheten; ~ days, glada dagar, festdagar; ~ heat, lifgifvande, välgörande värme; ~ humour, feststämning, se vid. ^>ity; ~ weather, »växtväder». ~ity, -'lti, ~neSS, -nes, s. glädtighet, hjärtlighet, gemytlighet; blidhet, mildhet; genialiskhet. geniculate(d), djemk'ülàt(èd), a. bot. knäböjd. geniculation, -la'sjun, s. knä-böjdhet.

genie, dje'ni, s. (I.) se genius; (2.) genie i

arabiska mytologien. gen i i, -1, pl. af genius. genio †, it., -O, S. original (person), genital, djen'ital, a. fortplantnings-, aflelse-.

-z, s. pl. könsorganer. geniting, djen'iting, s. ett slags tidigt äpple, genitival, djeniti'val, a. gram. genitiv; i genitivus.

genitive, djen'itiv, a, gram. genitiv-; S. genitivus (äfv. ~ case).

genitor, djen'itur, .<?. aflare; fader, geniture,

-tur, s. aflelse; börd. genius, dje'nius. F dje'njus, s. (pl, ~es, -èz) naturanlag, naturlig fallenhet, särskild begåfning (for, för); snille; det egendomliga i ngt, ngts art, kynne, anda (t. ex. the ~ of the language); (pl. -nii, -nil) genie, skyddsande; den rådande andan (of a period; of the French Revolution); the ~ loci (iat. lo'si), ställets skyddsande ; den rådande andan (»tonen») på ett ställe; a man of ett snille, ett geni. gent, djënt, a, † artig, fin, jfr gentle; s. F (förk. f. gentleman) »herre», välklädd mansperson; sprätt, snobb; söndagsherre. eel, -è'l, a. belefvad, artig; angenäm, behaglig, behagfull, vacker, nätt; »fin», välklädd, i aiim. F: Sv. »gentil» äfv.: anständig, passande, hederlig. ~eelneSS, -e'lnes, s. belefvadt sätt; finhet, »gen-tillesse», is. i klädsel, jfr föreg, gentian, djèn's(j)lan, s. bot. gentian, stålört, sötrot (Gentiana). ~-r00t, s. farm. gentianrot. ^ella, -ël'å, s. bot. se gentian; ett slags blåviolett färg. ~ine, -in, s. kem. bitterämne i gentian. gentil, djen'til, s. se falcon-gentil. gentile, djen'til, s. bibi. hedning (icke-jude, icke-kristen); a. hednisk, hedningarnes; gram. betecknande ett folk,folk-; **name, ~ noun, folknamn, gentilism, -tilizm, s. hedendom. gentilitial †, -tilisj'ai, gen-tilitious †, -tilisj'us, a. egendomlig för ett folk. nationel; egendomlig för en familj; ärftlig inom en familj, gentility, djentil'iti, s. god härkomst, förnäm börd; belefvenhet, fint, behagligt sätt; hedendom †; se vid. gentry)j<. gentle, djen'tl, a. af gammal ansedd familj, jfr gentry; fin, ansedd, »bättre» familj ; ädel, mild äfv. om vina etc., blid ; from

äfv. om häst, sedig, tam; vänlig, förbindlig, höflig; stilla, sakta äfv. musik-, lätt, lindrig stöt, slag etc. ; S. se »*man; larv af köttflugan, is. till metning ; se vid.falcon-f^; the ~ Craft, skomakaryrket; metning; ~ means, »läm-por»; the ~ passion, den ömma passionen, kärleken; ~people, se *\>folk; the <v/ reader, den benägne läsaren; ~ and simple, hög och låg. ~folk, s. (ofta i pl.) fint folk, herrskap, ståndspersoner. ~-hear-ted, a. godhjärtad, mild till sinnes, gentleman, djènti'mån, s. (pl. -men) man

af börd, frälseman, särsk. »simpel adelsman» (jfr gentry); ståndsperson, (bemedlad) herreman, F »herre» (bättre klädd mansperson; el. i mots, till dam, särsk. i sms., jfr nedan ex.); »bättre karl», äfv. i djupare bet.: väluppfostrad man som i sitt uppträdande ledes af hederns och belefvenhetens lagar; en förnäm persons kavaljér (: ~ attendant), en gentleman's kammartjänare; pl. i tilltal mina herrar! the ~ i tjänstfolks mun, »herrn», »husbonden»; the old hin håle; (C?)~ of the (King's) bedchamber, förr kammarjunkare; ~ artist, manlig artist, konstnär (i mots, tin lady artist); ~ author, författare (i mots, tin lady author); cousin, stundom i st. f. male cousin; -men riders, vid kappiöpn. herremän som rida egna (jfr owners up) ei. vänners hästar (: icke jockeys till yrket);

residence, lägenhet bebygd för ståndspersoner. ~-at-armS, s. kunglig lifdra-bant; pl. konungens (drottningens) »stora vakt», ^-commoner, s. Oxf. univ. student af andra rangklassen (yngre söner af högadeln samt andra unga män med förmögenhet); univ. si.

tom butelj. ~-farmer, s. possessionat, ^-pensioner, s. förr, se at-arms. ~ -USher, s. hofceremonimästare. ^like, a. fin, förnäm; som anstår en gentleman, belefvad, hygglig; bildad; redbar; höf-visk, artig. "JineSS, -lines, s. belefvadt skick. ~ly, -li, a. se «olike. gentleness, djent'lnes, s. god börd †; belefvenhet; välvilja, vänlighet; mildhet, foglighet, saktmod; lindrighet, svaghet af en stöt etc.

gentlewoman, djen'tiwuman, s. (pl.-women,

-wimen) förnäm ei. fint bildad dam; hofdam, kammarfru; sällskapsdam; »fin dam» ofta iron.

gently, djent'li, ad. (jfr gentle) sakta, varsamt; stilla; mildt; lindrigt, svagt, gentry, djent'ri, s. (hög) börd †; lägre adeln (: baronets, knights); den bildade och jordägande ei. i Öfrigt bemedlade högre medelklassen (jfr squire); herrskaps-, ståndspersonsklassen (jfr gentleman); these

detta, herrskap; dessa herrar.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.genuflect

r Talspråk. 518 P Lågt språk.

gerocomy

genuflect †, djën'uflèkt, vn. böja knä (tin dyrkan). —ion, -flĕk'sjun, s. knäböjande.

genuine, djën'uin, a. ursprunglig, naturlig; äkta, verklig, oförfalskad; the ~ article, si. äkta vara, rätta sorten. —neSS, -nes, 5. äkthet.

genus, int., dje'nus, s. (pl. genera, djën'urå)

vetensk. genus, slägte.

geo-, djè'o, i sms. jord-. — centric, a.

astron, med samma medelpunkt som jorden; hänförande sig till jordens medelpunkt ei. till jorden såsom medelpunkt, ^cyclic, -si'klik, a. hörande till jordens rörelser; regelbundet kretsande omkring jorden. ~de, dje'od, s. min. körtel, njure (bärgkiump) som innehåller ett drushål; drushål i en sådan. —desic(al),-dës'ik(ål), a. se geodetic. ~desy, -d'ësi, s. geodesi, jordmätningskonst; topografisk mätning. ~detic(al), -dët'ik(ål), a. jfr föreg, geodetisk. —detiCS, -det'iks, s. pl. so **desy. -diferous, -difurüs. a. min. förande (innehållande) geodes. —gnOSt -gnost, s. geolog, ^gnosy, -g'nosi, s. läran om jordskorpan^ daning). —gOnic(al), -gon'ik(al), a. geogonisk, jfr föij. ~gony,-g'6ni, s. geo-goni, läran om jordens daning, 'vgrapher, -g'rafur, s. geograf. — graphic al), -gråf'-ik(ål), a. geografisk. —graphy, -g'rafi, s. geografi, jordbeskrifning. ~loger -1'odjur, s. geolog. — logic(aj),-lodj'ik(ål), a. geologisk. —logist, -1'odjist, s. geolog. svJogy, -1'odji, s. geologi, ^mancy, -månsi, S. punkterkonst (en spådomskonst). —man- i tic(al),-man'tik(al), a. jfr föreg, geomantisk. —meter,-m'ëtur, s. geometer. — metral^, I -m'etral, —metriC(al), -met'rik(al), geometrisk; 'v drawing, konstruktionsritning; — pace, steg (till uppstegande) Offi 5 fot; ~ pen, dragstift; apparat för uppritning af kurvor; ~ staircase, ~ stairs, byg- flygtrappa (trappa med blott den ena ändan stödd mot muren). —metrician, -mëtrisj'ån, s. en som är skicklig i geometri. ~me-trize, -m'etriz, vn. förfara enligt geometriens lagar. ~metry, -m'ètri, s. geometri. —nomy, -n'omi, s. läran om jordens fysiska lagar. —phagism,-f'adjizm, se dirt-eating. —ponic(al), -pon'ik(al), beträffande åkerbruket. —poniCS, -pon'iks, s. pl. jordbrukslära. —SCOpy, -s'kopi, s. läran om (igenkännandet af) olika slags jordmån, —-thermometer, ----'--, jordtermometer.

George, djordj. s. (eg. pr.: Georg, Göran) bild af S:t Göran till häst i strid med draken (strumpebandsriddares ordenstecken) ; brown si. kommissbröd. ankarstock; Oxf. univ. si. stor vattenkruka. —-noble, s. ett guld-

mynt från Henrik den 8:des tid (:6s. 8d.). Georgian, -iån, a. (I.) geogr. från Georgia (ei. -gien); (2.) tillhörande en Georg; tillhörande de 4 engelska konungarne Georg, Georgarnes (era etc.). georgic, djo'rdjik, a. (äfv. -al, -ål) tillhörande landtbruket ei. landtlefnaden. (G)—S, -s, s. pl. Virgilii Georgica. geranin(e), djër'ånin, s. kem. ett astringe-

rande ämne i geranium, gerant, fr., zjårå'ng, s. hand. verkställande direktör.

gerb, djërb, s. her. väse; fyrv. kärfve, gerent †, dje'rent, a. bärande; num. endast i sms. (uttal djurënt; t. ex. belligerent etc.).

gerfalcon, se gyrfalcon.

germ, djërm, s. fysiol, bot. grodd, embryo;

bild. frö. germain, se germane.

german, dje'rman, a. nära beslägtad (to,

med); numera oftast blott i sms., jfr COUsin

German, dje'rman, a. tysk; tysk; tyska (språket); Am. F ett slags kotiljong ei. fransäs (hvari valsas); (subskriberad) danstillställning hvarpå blott — dansas;

— acacia, bot. slån (Prunus spinosa); — barm, — yeast, pressjäst; — black, Frankfurters vart; — catch-fly, bot. tjärblomster (Viscaria alpina); ~ chalk, se black-chalk;

— chest, bärg. siam graf; ~ clock, Schwarz-walder-ur; — flute, mus. flöjttravär; ~ letters, — text, boktr, frakturstil; — lock, enkelt ei. »tyskt» lås; the — Ocean, geogr. Nordsjön; ~ refining-forge, bärg. tyskhärd; — sausage, metvurst; — silver, nysilfver, jfr argentine; ** springlock, snapp-lås; — steel, råstål; ~ tinder, fnöske; ~ toys, Nürnbergervaror; ~ wax-candle, stearinljus; — wind-mill, se post-mill; —-loool, se Berlin-wool, —-millet, s. bot. kaf-velhirs (Setaria Germanica). —-paste, s. särskildt beredd föda för sångfåglar.

germander, djérmån'dur, s. bot. gamander (Teucrium Chamædrys); wild ~ ei. speedwell, Veronica Chamædrys. germane, dje'rman, a. nära beslägtad †; förenlig, lämpad, passande (to, med, för), hörande (to, till). Germanic, djurman'ik, a. germansk, tev-tonsk.

germen †, djë'rmën, se germ. germinal, -minål, a. grodd-, germinant, -nnnånt, a. skjutande grodd, germinate, -minåt, vn. gro; (äfv. va.) skjuta fram (knoppar), germination, -mina'sjun, s. knoppningstid); växters uppskjutande,uppkommande, germinative, -minåtiv, a. gronings-. gerocomy djërok 'omi, s. med. ålderstignes behandling.

gerrymander, djèrimån'dår, va. Am. si. i partiintresse >tnmma på> (utvidga el. inskränka) valdistrikts gränser.

gerund, djër'und, s. gram. gerundium. —ial, -'ial, a. gerundisk. —ive, -'iv, s. gerundi-vum; a. gerundiv-, gerundivisk. gesling, gësling, s. prov. gässling, gåsunge, gest †, djëst, 1. s. station på en resa; dagsresa.

gest †, djëst, 2. s. handling, bragd; åtbörd, hållning; spel, föreställning, —ate, -àt, va. gå hafvande med äfv. bild. —ation, -à'sjun, s. bärande af kläder †; drägtighet, hafvandeskap; passiv motion (att bäras, åka, rida). — atory, -åturi, a. som kan bäras)^; hörande till hafvandeskap, gestic, djës'tik, a. beträffande bragder, sågo-, historisk; hörande till åtbörder, till gestikulation; the — art, danskonsten. —ulate, -'ülàt, vn. gestikulera, göra åtbörder is. under sitt tal; va. }j(framställa medelst åtbörder. —ulation, -ulà'sjun, s. gestikulerande; åtbörd, rörelse ei. ställning af kroppen hos en talande; löjliga åtbörder. —ulator, -'ulàtur, s. en som gör åtbörder. — ulatory, -'ulàturi, a. åtbörds-: hörande till åtbörder ei. framställande genom åtbörder, gestural, djëst'urål, a. åtbörds-, gesture, djëstfur, djëst'ji\r, s. gestikulation; åtbörd, gest; attityd, hållning, kroppsställning hos en talande; va. beledsaga med åtbörder. — leSS, -lës, a. utan gester, get, gët, va. (imp. got, got; pp. got, gotten,

got'n) få i aiim. bet., erhålla, bekomma, förvärfva (by, genom), »få sig», »taga sig» (äfv. a wife), skaffa sig äfv.: ådraga sig (t. ex. a cold; one's death, döden); förtjäna, vinna (by, på); få tag i (äfv.: a person by the arm, ...i armen), få fatt i; ernå; »få i sig», inhämta, lära sig (a lesson etc., äfv. jfr — up o. under heart); skaffa (hämta, köpa etc. for, för ngns räkning: åt ngn); skaffa, taga, föra etc. (in, ut etc., jfr ned. med adv. el. prep.); få, förmå (ngn, med tO o. infin., att..:.); (med ett perf. part.) få ngt uträttadt, låta göra ngt, laga att ngt blir gjordt, jfr ex.;

afla, alstra (i st. f. beget); vn. vinna, förkofras †; (med ett part. perf. el. adj.) blifva; i allm. bet., is. F (med adv. el. prep., jfr ned.) begifva sig; komma, gå, fara (is. förr äfv. reflex.: — one's self); råka (into, i; to med infin., att, äfv.: »börja, taga sig till att»); S. Skoti. afvel, aff Öda, jfr ex. (Anm. — användt [is. F] pleonastiskt tills, med have i st. f. ensamt have, se under got) ; — one's self, äfv. gifva sig ut; »föra» sig väl, illa (as, för, såsom); — it (ellipt. F i talesätt som: he'll ~ it prettily, when his father to

know it) han skall få han, »få se på annat»;

— the best of, segra, lyckas i ngt; vinna öfvertaget (öfverhanden) öfver, besegra (: — the better of äfv.: öfvervinna sjukdom o. d., jfr — over); mots.: — the lüorst of (it), få värst af (det), komma till korta (i ngt); »draga det kortare strået» (därvidlag);

— a bill, Am. lyckas genomdrifva en motion; — one's bread, förtjäna sitt bröd (lifsuppehälle); — breakfast, dinner etc., få, intaga frukost etc.; — it done, laga att det blir uträttadt; — a new coat made, låta göra sig en ny röck; — one's portrait painted, låta porträttera sig; he got the trees cut down, han lät hugga ned träden;

— a woman with child, göra en kvinna med barn (hafvande); I will — you it (r för: — it for you), jag skall skaffa er det; I wish you may — it F, jo vackert fick du, därvidlag får du alt se dig om; what can I — for you? i en handelsbod hvad får det lof att vara? what (: how much) can you — for (this article)? huru mycket får ni för (denna vara) ? before they had got a mile, innan de hade hunnit en mil;

— to know, få veta, få »nys» om; — to see, få se, få träffa; he got to like.., han började få smak för..; — beaten, få stryk (: — a beating); it is stilig dark, det börjar mörkna, det skymmer på; — (one's self) dressed, bli klädd, kläda på sig; — free, blifva fri, komma lös; — mended, låta laga; — shaved, bli rakad, (låta) raka sig; — round (jfr vid.-d. o.), — ivell, bli bra, komma sig, tillfriskna. (Anm. —

med subst, med el. utan prep., el. med adj. el. part. perf., se under dessa sistnämda!) — above,

komma öfver; öfverträffa, besegra; sätta sig Öfver ngt; — about, kunna gå ut, röra sig ute om en konvalescent; se vid. följ. (vn.);

— abroad, (va.) utsprida (a news); (vn.) komma ut island folk, bli allmänt bekant;

— ahead, gå framåt; hafva framgång, förkofras, lyckas; — along, färdas (vidare) framåt, komma ei. gå framåt; bild.: »taga sig fram», göra framsteg, förkofras; — along toith you, packa dig i väg;

P vid förvåning el. uttryckande misstanke att ngn skär tin i växten »nej gå nu ända...»; — at.., komma (fram) till i alla bet. (äfv. t. ex. i ett [sam]tal); ernå, uppnå; få fatt i, komma åt; komma öfver en vara; uppfatta ngns mening, komma under fund med; F retas med, förarga; sport. si. muta en jockey, döfva en häst; — away, (va.) skaffa (få, taga, »draga» etc.) bort; (lyckas) bli af med; (vn.) gå sin väg, laga sig undan; komma undan (from, från: slippa från);

med loith, jfr motsvar. under — along; — back,

(va.) få tillbaka, få igen; (vn.) gå tillbaka, komma igen, återvända; ~ before, komma före ngn; ~ behind, komma bakom ngn, ngt; blifva efter äfv. biid.; komma nnder fund med, utforska; ~ down, (va.) få ned (: svälja mat); taga, föra, bringa etc. ned; (jfr down, prep.) gå etc. utför (t. ex. trapporna); (vn.) komma, stiga etc. ned; stiga af, ur (t. ex. en vagn); sitta af (from a horse); ~ forward, gå, komma framåt; göra framsteg; komma sig fram (i världen), förkofra sig, komma sig upp; skynda på med arbete; ~ from ..., få ngt från, af; få veta ngt af ngn; komma, slippa ifrån; ~ in, (va.) skaffa, föra, taga, »draga» etc. in; få in i alla bet. (t. ex. skörden, pengar; a word, ett ord med); inkassera, indrifva fordringar; »taga in», inlösa (a bill, a note)-, få på köpet; (vn.) komma in särsk. i parlamentet, slippa in; gå in (i huset); stiga i. upp (i en vagn); bli kortare om dagarna; ~ in with, »komma sig in med», ställa sig in hos, innästla sig hos; ~ into..., få etc. ngt in i; komma, råka (in) i; stiga (upp) i en vagn; ~ into a secret, komma under fund med en hemlighet; ~ off, (va.) få, draga, taga etc. fram, ut, bort; få af sig, aftaga klädesplagg; få loss, särsk. få ett fartyg flott; frigöra, »klara» från svårigheter, ur en klämma, få ngn frikänd, frälsa fråu straff; blifva af med, afyttra; (vn.) gå sin väg, laga sig i väg, äfv.: rymma; gå (fara etc., halka) af, ned, stiga af hasten; bli lös, komma af (loss t. ex. om fartyg, jfr vid. come off, äfv. biid.:) undkomma, slippa undan (ofta med ap. ei. adv.: cheap, »för godt pris»; safely, äfv.: med lifvet; well, lyckligt; jfr vid. ex. under fright; äfv. absolut:) bli frikänd;

5; ~ out, (va.) få, bringa, skaffa, taga etc. Ut, fram, upp ur jorden, ur vattnet; locka fram (med personobjekt, jfr ned. ~ Out of o. draw out)-, (vn.) komma (slippa etc.) ut, fram; gå ut (hemifrån); stiga ur (vagnen); komma upp (ur vattnet); komma af sig, tappa bort sig; the days ~ out, dagarna bli längre; ~ out of..., (jfr ~ out) äfv. komma från (ur) ngt. komma från saken (/v; out of it), reda sig ur; bli af med, förlora; få ngt ur ngn, få ngn att säga (yppa) ngt; ~ out with you! se motsv. under ~ along; ~ over, bringa, föra, draga etc. öfver (afv. biid.: till motpartiet o. d., jfr bring over); öfvervinna hinder; motvilja, fördom (: »komma ifrån»); förargelse(: »smälta»); sjukdom (:hämta sig efter); öfverstöka; öfverlista, lura, snärja, inställsamt narra; (over prep.) komma, fara etc. öfver (t. ex. a bridge, a river); tillryggalägga (jfr ex. under ground); that's what ~ sover me F, det är för »starkt» (ei. svårt) för mig, det är mer än jag kan förstå (el. »smälta»); ~ through, få, föra igenom, ofta biid.: genomdrifva (äfv. med with; t. ex. a bill); bringa till slut; komma (bana sig väg) genom; komma till slutet af: få färdig ei. göra ända på (t. ex. förmögenhet); ~ to, (va.) få, låta, fälla etc. igen lock o. d.; (vn. med prep.) komma (fram) till; nå, sträcka sig till; ~ together, (va.) få ihop, hopsamla; församla; (vn.) komma tillhopa, församlas; ~ under, öfvervinna, undertrycka, göra sig till herre öfver (t. ex. ~ the fire under); ~ up, (va.) få, lyfta etc. upp; uppresa; få ngn att stiga upp (ur sängen), väcka; arbeta upp ofta: med särskild ansträngning (jfr ex. under appetite) el. med konstlade medel åvägabringa, framkalla (t. ex. en opinion); grundligt inlära en lexa; göra i ordning, sköta om, förfärdiga; tillställa, anordna en fest etc., Uppföra en konsert, tablåer etc.; utarbeta, utgifva en bok; utstyra bok, person (grant); teat, uppsätta (a play); (vn.) stiga upp i alla bet., särsk. ur sängen, stå Upp ; resa sig upp; stiga särsk. i pris el. om pris; (jfr vid. up, prep.); ~ up fine clothes, tvätta, stärka och stryka fintvätt; (se vid. ex. under got); one of his ~ P, en af hans sort (ras: barn). ~-at-able, a. Fskämts. åtkomlig. ~-nothing †, s. odåga. ~penny†, s. ngt

att tjäna pengar med; teat, kassapjes. ~ -Up, s. F persons, boks utstyrsel; tillställning; fest, kollation; teàt. iscensättning. ~(t)able >}<, -abl, a. åtkomlig, möjlig att erhålla. ~ter, -ur, s. en som får ngt; förvärf vare; an skaffare ; se vid. begetter; jordschaktare. stilig, -ing, prt.; s. undfående; förvärfvande; förvärf, vinst, förtjänst; se vid. begetting; this child is not

of his han är ej far till detta barnet. ~ting-in, —s. införande, infående; inkassering; inkommande; inbärgning (the ~ of the hay-crop). ~ting-Off, ---', s. (jfr get off) kommande af; järnv. urspår-ning the rails), ^ting-up, s. tillställande; utstyrande; ångm. ångbildning i ångpannan; stärkande (och strykande).

gewgaw, gu'ga, s. glitter, grant lappri,

»lullull»; a. i sms. is. poet. prålande, geyser, isl., gi'zur, s. geoi. geyser, sprutkälla,

intermittent varm springkälla, g hast, gast, va. † förskrämma; a. poet. se f>jly. '—-fil! †, ful, se "vly. —liness, -lines, s. spöklikhet; likblekhet, hemskt utseende; hemskhet; ohygglighet. ^|y, -li, a. spöklik; likblek; hemsk; faslig, ohygglig (wound); bi. »ryslig», »faslig» (jfr awful) ; a ~ time, si. (att hafva) hemskt tråkigt, dödande tråkigt. gha(u)t, hind., gåt, s. Ind. bärgpass; bärgs-kedja; trappor ledande ned till en flod. Gheber, Ghebre, ga'bur, s. elddyrkare, geber, parser, ghee, gë, s. Ind. skiradt smör, smörolja. gherkin, ge'rkin, s. ättiksgurka, saltgurka. Ghibelline, gib'elen, -in, s. hist. ghibellin. ghOSt, göst, s. ande †; gast, spöke; vålnad, »skugga»;

andeuppenbarelse,-väsen; biid. F »liknelse», »skymt», »tillstymmelse» (not a ~ of a..., ...till...); the Holy (G) den Helige ande; (he was) the ~ of his former self, ...skuggan af sitt forna jag; to give (ei. yield †) up the gifva upp andan; to lay a besvärja (: fördrifva) en ande; to raise ~s, frambesvärja, mana andar (spöken) fram. like, a. spöklik, hemskt blek och affallen. ~-Seer, s. andeskådare. ~-Story, s. spökhistoria. ~lineSS †, -line's, s. andlighet. ~ly, -li, a. spöklik, spök-, ande-; andlig; ~ confessor, ~ father, biktfader; ~ enemies, andliga fiender; the ~ hour, spöktimmen. ghoul, pers., gol, S. oriental, mytol. o. sagan gast, spöke som äter lik på kyrkogårdar. like, a. gastlik, dämonisk. giant, dji'ant, s. jätte äfv. biid.; i sagor rese; a. i sms. jättelik, ofantlig(t stor ei. stark). ~-fennel, s. se ferula, bot. ~like, a. se ~ly. ^-powder, s. ett slags dynamit. ^ puff -ball, s. bot. en röksvamp (Lycoperdon giganteum). 'v's-stride, s. rundlopp (gym-nastikiekredskap). ~eSS, -és, s. jättinna, jättekvinna ; i sagor jättesa. ~ly, -li, a. jättelik. ~ry))<, -ri, s. jätteslägt, resårs slägte. ~Ship, -sjip, s. egenskap att vara jätte, jättelikhet, jättenatur; ofantlig kroppsstorlek, jättegestalt.

giaouiyurk., djaur, S. otrogen (icke-muhammedan). Gib % gib, 1. S. pr. (förk. f. Gilbert) i sagan namn på (en) katt; (g) katthane (äfv. ~-Cat), vn. jama ei. leka som en katt. gib, djib, 2. s. mek. kranarm; mek. hakkil, motkil; va. fastkila, fästa med ~ and cotter, "o and hey, hakkil och kil, kil och motkil. ~-b00m, se jib-boom. ~Staff, s. stång, stake hvarmed en båt framstakas. gib, gib, 3. vn. vara istadig. ~ber, -ur, (1.)

s. istadig häst. gibber, gib'ur, (2.) vn. tala fort och otydligt, tjattra, snattra. ~ish,-isj,s. otydligt tal; rotvälska, »mesopotamiska» (obegripliga ord); a. obegriplig om ord. gibbet, djib'et, S. galge (stolpe med en arm); mek. kranarm, kranbjälke; va. hänga ngn i en galge (en ei. ngt på en ställning liknande en biid. sätta upp på skampålen; to perish on a blifva hängd, sluta i galgen. ~-board, s. skamtafla, (namn)tafla på skampåle, gibble-gabble, gib'lgabl, 5. F sliddersladder. gibbon, gib'on, s. långarmad apa (Hylo-bates lar).

gibbose, gibo's, a. bucklig, pucklig, bulig, knölig. gibbosity, -bos'iti, s. buckligbet, puckligbet, knölighet; bula, puckel. gibbOUS, gib'us, a. utsvällande, kullrig, kupig; pucklig, bucklig, bulig. ~neSS,

-nes, S. se föreg. S. gibe, djib, vn. håna, bespotta; va. håna, begabba (äfv. ~ at); s. hån, stickord, spott, spe, begabberi. ~r, -ur, s. hånare, bespottare. gibingly, -111 gli, ad. med hån, med spott och spe, föraktfullt i ord. g i bl et, djiviėt, a. i sms. af (gås)krås (pie, etc.). ~S, -s, s. pl. gåskrås, fågelkrås.

gid, gid, 1. S. igel (fårsjukdom).

gid, djid, 2. s. zool. enkel beckasin (Scolopax

gallinago); ängsknarr (Gallinula crex). giddily, gid'ili, ad. (jfr giddy) äfv. så man kan bli yr i hufvudet, giddiness, -inës, s. yr-het äfv. wid.: lättsinne, tanklöshet, flyg-tighet; yrsel, svindel, giddy, gid'!, a. (komp. -dier, -diur; sup. -diest,

-diëst) yr i hufvudet el. om hufvudet ; vimmel-kantig; svindlande äfv.: orsakande yrsel om höjd, rörelse etc.; hastigt kringsvängande, hvirflande; bild. »yr i mössan» af glädje o. d.; tanklös, obetänksam, yr; ostadig, flygtig. ~-brained, a. tanklös, obetänksam, yr. ^-head, s. tanklös människa. headed, se brained. ~-pate(d), se *u-head(ed). ~-paced †, a. vacldande, raglande. gid-rolls, gid'rolz, s. pl. bärg. snällvalsverk, gier-eagle, djèrè'gi, s. mm. (m. Moseb. xi, is) skägg-gam. gier-falCOn, djerfa'kn, se

gyr-falcon.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.gif

gift, gif, konj. se if. giff-gaff, gif'gaf, s. F gåfvor och gengåfvor.

gjffy, ^ßfy-

gift, gift, s. gåfva, skänk (from, of, af; to, åt, till); gifvande; försynens gåfva, begåfning, en särskild förmåga, jfr ex.; rätt att skänka, bortgifva, förläna; a. i sms. gifven, skänkt; va. (is. i pp.) begåfva, förläna, utrusta (with, med); the <>

tekn. ruggcylinder (äfv. —barrel), rugg-maskin (äfv. —machine, —mill); giga, fiol † ; yrhätta, jfr giglot; va. ljustra.

gigantean, djigante'an, a. jättelik, jätte-, gigantic, djigan'tik, a. gigantisk, jättestor, ofantlig; oerhörd (deed)-, oj crane, se adjutant, zool. giggle, gig'l, vn. fnissa, fnittra; s. fnitter. ~r, -ur, s. fnissare. giggling, -ing, prt.; s. fnissande, fnittrande, giglet, gig'let, giglot, -lot, a. lättfärdig, lösaktig; yr, ostadig; s. tanklös yrhätta; slinka, lättfärdig flicka, gigot, fr. (zjègo'), djig'ot, s. kokk. fårlår. gild, gild, va. (imp. o. pp. ~ed> -ëd, o. gilt, gilt) förgylla äfv. wid.: gifva en lysande yta, ett skenfagert utseende, utsmycka; berusa †; ~ over, förgylla. ~en, -ën, pp. †; a. † förgyld; va. förgylla bild. ~er, -ur, s. förgyllare; se vid.guilder; oj on wood, träförgyllare; oir's wax, etc. se sms. af o,ing. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. förgyllnings-, förgyllar-; s. förgyllande, förgyllaryrke; förgyllning; ^ by heat, hot oj, eldförgyllning; ~ in distemper, vattenförgyllning, jfr distemper-oj. ~ing-brush, s. förgyllar-pensei. ^ing-size, s. poiiment. ~ing -wax, 5. glöd vax. Giles, djilz, 8. pr. Gillis, Egidius;

S:t Egidii församling (en illa beryktad trakt i London); S:t oj's Greek, si. tjuf språk, rot-välska.

gin

gil-hooter, djii'hotur, s. prov. namn på natt-• b ugglan.

gill, djil, 1. s. mått för dryckesvaror: V4 pint.

gill, gil, 2. s. prov. skogskjusa, -klyfta, trång ådal.

gill, gil, 8. s. zool. gäl; slör, köttlapp under näbben på en hönsfågel; kindpåse, hakpåse; P patt; linhäckla; fallkam i häck-lingsmaskin (äfv. —frame, —head); prov. rede, enkel timmerkärra; pl. P kinder; pl. bot. skifvor på undre sidan af hatten af en svamp; pl. si. »fadermördare», jfr oj-collar; to grease one's o,s, P smörja kråset; white about (ei. in) the ojs F, blek om nosen; rädd, feg. —Collar, s. si. hög skjortkrage. COVer, se oj-lid. —flap, s. gälhinna, —lid, gällock. —opening, s. gälspringa, gill, djil, 4. s. (eg. [G.] pr.: Juliana); jänta, käresta; slinka; bot. jordrefva(Glechoma hederacea); öl försatt med jordrefva

(: —ale), —house †, s. öikrog. —flirt,

s. jänta, slinka, gillie, gil'i, s. Skoti. (tjänst)gosse, page. gilling,giring,jt?? £.; s.häckiing. —machine,

s. häcklingsmaskin. gillyflower, djil'iflauur, s. bot. F gyllenlack, levkoja, jfr stock ~ (: purple oj) 0. wall ~; Queen's nattviol (Hesperis). gilse, gils, s. prov. blanklax. gilt, gilt, 1. s. prov. ung sugga, gylta. gilt, gilt, 2. pp. af gild; a. förgyld; s. förgyllning (själfva metallen); ~ paper, guldpapper. —edge, s. guldsnitt på en bok. —edged, a. med guldkant(er); med guldsnitt. ^head, s. zool. guldbraxen (Creni-labrus tinca o. Chrysophrys aurata). gimbal, gim'bal, s. ofta i pl. sjö. etc. balans-ring, »dubbel upphängning», »balanser» för

kompass, etc. —ring, S. dets. ; tekn. kompaSS-upphängning på kvarnsten, »balanssegel», gjmblet, se gimlet.

gimcrack, djim'krak, s. för akti. leksak, värdelöst mekaniskt påhitt, struntgrannlåt. gimlet, gim'lèt, s. handborr, spikborr; spetsborr; sviclcborr; va. borra (hål i) med en oj ; sjö. Vl'ida Omkring ankaret. ~

-eye, s. se squint-eye. gimmal, gim'al, s. mekanism af ledade ringar, jfr gimbal; se vid. † gimcrack. ~ -bit, s. kedjebett. —ring, s. segimbal-ring. gimp, gimp, l. a. † el. prov. nätt, fin, snygg;

smärt, smal, späd. gimp, gimp, 2. s. kantsnören öfverspunna (ei. inspunna) med silke (äfv. —lace); va. öf verspinna med silke; kanta, nagga, skåra, gin †, gin, l. se begin.

F Talspråk. 522 P. Lågt spr&k.

a: fate, ä: far, å: fall, å: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, { fir,harehound

>j< Mindre brukligt. 578 † Föråldradt.

harness-èask

gin, djin, 2. s. enbärsbränvin, geneverbrän-vin. ~-palace, 5. elegant utskänknings-lokal, -»salong». ~-shop, (1.) s. krog. gin, djin, 3. s. snara, dona, giller; mek. bock med häftyg; hand-, häst-vind, litet spel (t. ex. i grufvor); lyftkran; tekn. bomullsrensnings-maskin (: cotton-*») va. {imp. o. pp. ~ned, -d) fånga i snara, gillra; rensa bomull. ~

-cheeks, s. pl. (hiss)bockben. ~-horse, s.

häst som drager en hästvind. ~-h0USe, s. fabriksbyggnad där bomnll rensas. ~-race, ~-ring, s. rund bana som en o^-horse trampar. ~-shop, (2.) s. verkstad ei. salubod för gins. ~-Sling, s. sjö. länga.

gingal, djin'gal, s. Ind. lätt kanon, »kärre-byssa».

gingelly, djindjër 1. S, indiskt namn på

sesam (Sesamum indicum o. S. orientale) o. dess frön. ~-0il, s. sesamolja (afv. gingitic oil). ginger, djin'djur, s. ingefära. ~-beer, s. (ingefärs)sockerdricka. ~bread, s. pepparkaka; ~ nut, sc'oj-rmt; ~ work, byg. snirklar. ~bread-tree, se doum-palm; äfv Parinarium macrophyllum (äfv. kallad

bread-plum). ~-nut, s. peppamöt (men

nötrund pepparkaka). ~-pOp, F se oj-beer. oj

-wille, s. ingefärsbränvin. ~ade, -åd, s. ingefärs(socker)sirap tillsatt med gin. gingerly, djin'djurli, ad. F varsamt, försigtigt, sakta; nätt, fint; ömtåligt, ginger-neSS †, -nes, s. ömtålighet, gingham, ging'am, s. äkta färgadt bomullstyg (»hemväfdt»). gingillie, se gingelly.

ginging, djmg'ing, s. gruf. ett schakts utfodring

med murverk. gingival, djin'djival, -l'val, a. hörande till

tandköttet, ging|e, etc. se jingle, etc. gingo, djing'go, ginkgo, djingk'go, s. ett japanskt barrträd (Salisburia adianti-folia).

ginnet, djin'et, s. klippare (häst), ginning, djm'ing, prt. af gin; s. bomulls rensande.

ginny-carriage, djin'ikaridj, s. jämv. skjutvagn, trall(vagn). ginseng, kin., djm'seng, s. ginseng (rot af Panax schinseng, afv. af P. quinquef olium). gip, djip, 1- se gyp. gip, djip, 2. va. gana (rensa) sill, gipsire, djip'sir, s. förr väska buren vid bältet.

gipsy, djip'si, s. (pl. -sies, -siz) si gen are, tattare; sigenerska; en som är »svart som en tattare»; F listig person, »lufven, skälm is. om en ung kvinna: listig häxa, »vildkatta»; sigenarspråk; a. i sms. sigenar-;

F tillhörande ei. egnande sig för lifvet i fria luften; »skogs-»; anordnad (utan vanlig betjäning ei. tillrustning) i det fria, jfr ex.; vn. slå sig lös i det fria, leka naturlif; ströfva i skogen; ~ hat, schäferhatt; ~ party, utflykt o. måltid i det gröna; ~ ring, enklare fingerring; ~ table, enklare trädgårdsbord. ~like, a. sigenarlik. ~W0rt, s. bot. strandklo (Ly-copus europoaus). ~ism, -izm, s. sigenar-lif; sigenarnatur. giraffe, fr., djiråf', s. giraff, girandole, fr., djir'åndöi,s. större armstake;

fyrv. kringsvängande hjul (»sol»). girasol(e), fr., it., djir'asol (-sol), s. min. heliotrop (varietet af opal); bot. ss heliotrope. gird, gird, l. s. rapp, piskslag, släng, »snärt» äfv. biid.: stickord, gliring; häftig smärta, hugg, styng, krampryck; va. snärta †; håna, gifva stickord (äfv. vn. med at). ~er, -ur, (1.) s. hånare. begabbare, satiriker, gird, gird, 2. va. (imp. o. pp. ~ed, -éd, o. girt, girt) omgjorda; rundt om omgifva; omgjorda sig med; binda, hänga på sig plagg, vapen etc. (äfv. ~ on)', poet. ikläda sig; s. tunnband; ~ to the shoulder, hänga (t. ex. en bössa, en väska) Öfver axeln; ~ Up, uppskörta kläder. ~er, -år, (2.) s. om-gjordare; byg. bärbjälke, bärare (äfv. af järn); bindbjälke (förnämsta bjälken) i golf etc. ; tväl'-syll i bro etc. ~le, -1, s. gördel, bälte; gjord; geogr. bälte, zon; astron, zodiaken †; vidd omkring midjan; Skoti. prov. kakjärn, pannkaks-lagg; byg. bandformig list kring pe-larskaft; Am. ring, rundgående inhuggning i en trädstam; infattning kring en ädelsten; va. omgjorda, jfr gird; Am. ringa

träd. ~le-belt, 5. lifbäite. ~le-stead †,

bältstad,' (veka lifvet). mek.

spindel (hjulaxel). ~ler, -lur, s. omgjorda-re; gördelmakare; gelbgjutare. ^ling, -ling, prt. af girdle; s.

orngjordande. g i re, se gyre. girkin,

se gherkin.

girl, girl, s. flicka; äfv. F skämts, om hustru (s>my old "v», »gumman min»); jagt. tvåårig råbock. ~-face, s. flickansigte. ~hood, -hud, s.

flickålder; flicktid. ~ish, -isj, a. tillhörande ei. passande en flicka, flick-; flickaktig. ~ishness, -isjnës, s. flickaktighet.

girrOCk, gir'ok, s. zool. en art gar-fish. girt, girt, (imp. o.) pp. at gird; sjö. styft förtöjd; va. † se gird; s. se girth. ~-line, s sjö. mastgöling, tackelgöling. girth,

s. (sadel)gjord; gördel; omkrets, omfång

eg. rundt omkring midjan; Am. lok. liten bärbjälke; (3 feet) in the oj, ... omkring lifvet.

gisarm †, djiså'rm, s. förr ett slags stridsyxa, gise, djiz, va. beta, låta beta; ~ ground,

utarrendera (jord till) betesmark, gist, djist, s. h viloställe †; (äfv. dj!t)hufvud-punkt, kärnpunkt, det väsentliga, »det man vill komma till» i ett anförande, »knuten» i en fråga, git, djit, se geat.

gith, gith, s. prov. namn på corn-cockle (klätt), gittern, git'urn, s. se cittern. giust †, djost, se joust. give, giv, va. (imp. gave, giv; pp. -n) gifva (something to ap. ei. ap. something) i allm., Skänka (särsk. uppmärksamhet, jfr ned.), förläna, beskära, meddela särsk. berättelse o. d. ; gifva ifrån sig (äfv. jfr ~ out, etc.), låta höra (a song, a whistle), »gifva till» ett rop, upphäfva en suck; uppgifva, äfv.: angifva, nämna sitt namn, anföra (t. ex. chapter and verse); afgifva utlåtande, omdöme, dom (: fälla), Uttala en befallning; utfärda, utställa (a bill of exchange), stifta (law); utgifva (one's life for.. .); ingifva (jfr ~ in), äfv. läkemedel, jfr vid. i det följ. ; lemna i allm. bet., särsk. bevis, exempel (: förete, visa) ; öfverlemna, öfverlåta; utsätta, blottställa; gifva (anledning till), förorsaka

besvär, smärta etc., väcka, ingifva fruktan etc.; åstadkomma, göra (särsk. i facit) i åtsk. talesätt; ofta: sätta, ställa, kasta (i mera allm. och abstr. bet., jfr under vederb. subst. ss. guess, look etc.); hängifva (ofta med reflex., o. i pass., jfr egna (one's mind, time, thought

etc. to, till, ofta: offra på); F dricka ngn j till, dricka ngns skål (: ~ a toast to); vn. \ gifva vika (oftare ~ in, ~ way, se ned.); om vädret slå sig, blifva mildare äfv. biid.; leda, föra, öppna sig (into, till); ~ me..., (for a...) ~ me... F, tacka vet jag..., (i fråga om...) håller jag... för bäst; ~ a dinner (an entertainment etc.), gifva (göra, hålla) middag etc.; ~ the compliments of the day, a good day (morning etc.), hälsa god dag (god morgon etc.) på; ~ conduct, beledsaga, följa på vägen; ~ my love (my respects) to..., hälsa... från mig; ~ fire, gifva eld, ge fyr; ~ light, lysa; ~ way, gifva vika; svigta, gifva efter, jfr vid. way; ~ and take F, »ge och ta», »hugget som stucket»; (s.) ärligt byte; (a.) jämt (ärligt) fördelad; ~ one as good as he brought, »ge ngn lika godt igen», betala ngn med samma mynt; ~ it to aperson F,behandla ngn efter förtjänst; ge på ngn dugtigt, klå ei. gräla på ngn (: ~ one Jessie, P); ~ it for a person ei. on a person's side, fälla utslag till ngns förmån, förklara sig hälla med ngn; the number of men being divided by the number of ships, four

hundred and twenty-four men a-piece, ... gifver (gör) 424 på hvart...; 'v to know, låta veta; ~ to understand, låta förstå; ~ again, gifva igen, återställa; ~ away, bortgifva, öfverlåta; uppgifva (for dead, lost, etc. jfr ~ over); gifva på båten, svika, förråda; ~ away the bride, ge bort bruden, fungera som brudens far vid vigselceremonien; ~ back, (va.) gifva igen; återgifva, återställa; (vn.) vika tillbaka; draga sig tillbaka; gå tillbaka; ~ forth, gifva fram, utlemna; gifva ifrån sig, afgifva, jfr ~ off; »sätta ut», utsprida rykte; tillkännagifva, förkunna, bekantgöra, omtala; ~ in, (va.) ingifva, inlemna skrift, ansökan o. d.; afgifva räkenskap, utlåtande; efterskänka; gifva på köpet vid handel (»mäta väl»); tillskjuta pengar; gifva till känna, förkunna, förklara; (vn.) eg. (jfr ~ way) o. wid. gifva efter (to, för äfv.: gå in på, omfatta en annans mening); gifva sig, »ge tapt»; ~ into..., öfverlemna, öfverlåta ngt (...one's hands); öfverlemna sig åt, hängifva sig åt; ~ off, (va,) afgifva, utsända, utstråla värme, ljus, utveckla gas; (vn.) † afstå, upphöra; 'v on (upon), rusa på†; (nyare, gallicism) Vätta åt, hafva utsigt åt; ~ out, utgifva befallning, pengar, utdela, utfärda, utsända; gifva ifrån sig, afgifva, jfr ~ off; gifva (is. one's self) ut (as, for ei. to be, för); föregifva; uttrycka, offentligt förkunna, tillkännagifva; annonsera (a play); uppgifva och uppläsa text i kyrkan; (vn.) uttömma sina krafter; taga slut, gå till ända; tröttna, ej orka (mäkta) längre; ge tapt, »ge sig1 godvilligt»; ~ over, öfverlemna, öfverlåta; uppgifva (företag, hoppet; ...-ing, att...; a person as lost: gifva förlorad); öfvergifva (särsk. om läkare a patient), äfv.: låta fara; lemna anställning; (vn.) upphöra, sluta; ~ one's self over to, öfverlemna sig, hängifva sig åt; ~ up, uppgifva (the ghost; the sum of a number; all hopes) äfv. mil.; uppvisa, blotta (a person's character); utlemna, utleverera; afstå ifrån, nedlägga, afträda sin affär, upphöra med; öfvergifva jfr föreg. ; VII, (ofta ~ it Up) ge tapt, afstå

från saken; ~ one up for, hålla (anse) ngn för; ~ one's self up, mil. ge sig (fången); biid. gifva sig förlorad, uppgifva alt hopp; hängifva, helt och hållet egna sig, öfverlemna sig åt en sysselsättning, förtviflan, passioner etc. -n, pp. se föreg. Va. ; a. mat. etc. gifven, bestämd; (med to) hän-gifven åt, egnande sig åt (study), begif-ven på (pleasure), fallen för (musing); I am ~ to understand, man har sagt mig, jag har förnummit, jag har låtit mig be-

rättas, »jag hör» att...; I had it ~ me, jag fick det till skänks; a ~ sum, en bestämd summa. ^r, -ür, s. gifvare; hand. {of a bill) växelutställare, trassent. gives, se gyves.

giving, giv'ing, prt. af give; s. gifvande etc.; gåfva; omslag, mildring i vädret; — out, tillkännagifvande; skenfager förklaring, föregifvande, gizzard, giz'urd, s. zool. kräfva; P måge; biid. sinnelag, lynne; to fret one's ~ P, förarga sig, gräma sig; it sticks in his <v F, det går honom i magen, det kan han ej smälta, glabrous, gla'brus, a. bot. glaber, glatt, glacial, gla'sjial, a. is-, is. glacier-; poet, iskall {night)-, kem. kristallisk vid vanlig temperatur; — acetic acid, i högsta grad koncentrerad ättiksyra; the ~ drift, glacierisens rörelse; the ~ period, geoi. glacialperioden, istiden; the — theory, antagandet af en glacialperiod. ~ist, -ist, s. geolog som är anhängare af the glacial theory; glacierkännare. glaciate, gla'sjiat, vn. förvandlas till is; va. förvandla till is; betäcka med is; påverka gnm is. glaciation, -a'sjun, s. frysning till is; isbildning, is; betäckande med glacierer; ispåverkan. glacier, glas'iur, glà'sjiür, s. glacier, jökel, isfält på fjällen, isflod; the ~ theory, teorien om glaciererna rörelse o. verksamhet. glacière, fr., glasla'r, s. geoi. is-grotta. glacious †, gla'sjus, a. isig, is-, glacis, fr., glasè', gla'sis, s. geoi. lindrig sluttning; fort. glacis, fältvall. glad, glad, a. glad, förnöjd {at, with †, öfver, vid; of, öfver, att få; to, att få..., öfver att); glädjande (neius); angenäm, behaglig, lifvande; ljus, treflig (t. ex. rum); va. (imp. ø. pp. ~ded, -èd))fC, se ~den; vn. † glädjas; I am det gläder mig; I would be ~ to (know) F, iron, jag skulle gärna vilja (veta). <v/den, -n, va. glädja, fröjda, fägna; lifva, muntra; vn. glädjas, blifva glad. ~der, -ur, s. en som gör ngn glad.

glade, glad, s. glad, öppning, uthuggning i en skog; Am. se everglade; Am. ställe i isen som går öppet, vak. ~-net, s. ett slags fågelnät.

gladen, glå'dn, gläder, gla'dur, S. bot. allmän benämning på bredbladig vattenväxt, bladvass, särsk. en art svärdslilja (Iris fceti-dissima). gladful †, glad'ful, a. glad. gladiate, glad'iat, a. bot. sabelformig. gladiator, glåd'iàtur, s. rom. antik. gladiator, (pris)fäktare äfv. biid. ~ial,-åt6'rial, ~ian,

-atè'riån, a. gladiatorisk, gladiators-. ship, -sjip, s. gladiatorslif, -natur; fäktar-konst.)|<, -i, se »»ial. gladiole, glad'iol, s.bot. sabellilja (Gladiolus), gladly, glad'li, ad. med glädje; med nöje, gärna. gladneSS, -nès, s. glädje, fägnad,

förnöjdt sinne, gladsome -sum, a. se glad'

Gladstone, glad'ston, F glad'stn, s. (eg. pr.) fyrhjulig öppen promenadvagn för två personer med sufflett och betjäntsäte ; ~ bag, ett slags handkappsäck, gladwyn, glad'win, s. bot. se gladen. glair, glàr, S. (I.) rå ägghvita använd till tekniska ändamål; ägghvitliknande, gummi-artadt ämne; (2.) förr ett slags hillebard; va. bokb. etc. bestryka med ägghvita (fernissa öfver). ~(e)0US, -(è)ås, ~y, -i, a. ägghvitliknande, ägghvitartad. glaive, glàv, s. »glafven» † el. poet. ; förr ett

slags hillebard, glamour, glam'ur, s. Skoti. förtrollning som förvänder synen (to see things under a ~); töcken, solrök, glance, glans, l. $. min. bly-glans, blände.

~-C0al, s. se anthracite. glance, glans, 2. s. ljusglimt, hastigt sken, skimmer; hastigt påseende, ögonkast (äfv. ~ of the eye; at, på); hastig blick äfv. biid.: häntydning, anspelning; vn. glimta, blänka, skimra till ei. fram; glänta fram; blicka hastigt (at, på); ögna (over, öfver, jfr va.); biid. häntyda, anspela (at, på); om kastkroppar snudda förbi, af-glida (: ~ off); va. (hastigt, för ett ögonblick) kasta (the eye, blicken, on, på, over: genomögna); to cast a kasta en hastig blick (at, på: to give a ~); at a (single) i ett ögonkast (to take in...); ~ into, glida in på. glancingly, -ingli, ad. flyktigt, i förbigående, gland, glånd, s. naturv. körtel, glandel; ångm. lock på en packdosa; mek. krysspinne för dragrem. ~-bOX, s. ångm. packdosa. ~age, -adj, s. ållonbete. ~ered, -urd, a. veter. behäftad med ~ers. ~erS, -urz, 5. veter. rots (hästsjukdom). ~iferOUS, -if'urus, a. ållonbärande, med frukt liknande ållon. ~iform, -iform, a. ållonformig; körtelformig. ~ular, -ulur, a. innehållande körtlar; körtel-; körtellik. ~ula-tion, -ula'sjun, s. bot. glandiers läge och byggnad. ~ule, -ul, s. anat. liten körtel; bot. glandel. ^ulose, -ulos, ^UIOUS, -ulus, a. innehållande körtlar ei. glandier; kör-telartad, körtel-; bot. försedd med glan-delhår.

glans, lat., glans, S. anat. bot. ållon; med. se goiter.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.good

glare, glàr, l. s. se glair.

glare, glàr, 2. s. bländande sken, stickande (strål)glans; genomträngande blick, gnistrande öga; vn. skina, glänsa, blänka; blända, sticka i ögonen; se skarpt, glo, stirra vildt (at, on, på); va. poet. utsända ett bländaude sken ; a. se glaring.

glareous, se glaireous.

glariness, gla'rines, s. bländande glans.

glaring, gla'ring, prt.; a. lysande, bländande; blänkande; blank is; stickande i ögonen, skrikande, bjärt om färg; bild. skärande motsats; i ögonen fallande, uppenbar; fräck, »himmelsskriande» brott. —-neSS, -nës, s. skrikande (etc. jfr föreg.) beskaffenhet; se vid. glariness. glary †, -ri, a. lysande, bländande.

glass, glas, .<?. (pl. ~es, -ëz) glas (ämne); (dricks)glas; spegel (: looking-—); fönster; barometer (: weather-f); is. sjö. kikare (: spy-f): timglas (: hour-f); pl. glasögon (a pair of —es); a. i sms. glas-; va. is. poet. afspegla, spegla (one's self); öfvertäcka med glas, jfr glaze. —-bead, s. glaspärla. —-blower, s. glasblåsare, —-blowing, .<?. glasblåsning. —-bubble, s. kem. glaskolf. —-Case, s. glasask, -dosa, -låda (smontre»). —-cloth, s. slipduk med glaspulver. --coach, s. finare hyrvagn (med fönster), —-Crab, s. zool. en nästan genomskinlig krustacé (Phyllosoma). ~ -CUtter, s. glasskärare; glasslipare. — -Cutting, s. skärande af (fönster)glas; glasslipning. —-drop, s. springglas, spröd glasdroppe. —-eye, s. emaljöga (konstgjordt öga); namn på en trast på Jamaica (Turdus jamaicensis). —-frame, s. drifbänksfön-ster; glaskupa för växter. —-furnace, 5. glasugn, glashytta. —-gall, s. tekn. glasgalla (skum på smält glas). —-gauge, S. ångm.

mätarerör, pannglas, —-globe, s. glaskula; glaskupa. —-grinder, s. glasslipare. —hOUSe, s. glashus; växthus, drifhus; glashytta, glasbruk. —-jar, s. glasburk; kem. bägare. —-maker, s. glasblåsare, glasarbetare; —'s soap, se f-soap. —man, 5. glashandlare. —-(melting)furnace, 5. glas(smält)ugn. —metal, s. glasfritta, smält glasmassa. —-OVen, s. kyl ugn för glas. —-painting, s. glasmåleri på o färgadt glas; glasmålning. —-paper, s. glaspapper. —-partition, s. fönstervägg, glasfönster. —-pearl, s. glaspärla; oäkta pärla, —-plate, s. taffelglas, skifglas, — -porcelain, s. mjölkglas. ~pot, s. glasburk; tekn. glaspotta, -degel. —-powder, s. pulveriseradt glas. —röd, s.

glasstaf, ^-roughing, s. glasmattering, mattslip-ning af glas. —-shade, s. skärm af matt

glas; glaskupa för pretiosa, äfv. för lampor, gaslågor O. d. ^-silvering, s. glasfoliering. — -snake, s. zool. glassnok (Ophisaurus ventralis). ~-S0ap, s. glasarbetares namn på brunsten som tillsatt till glasmassa renar från färgande ämnen. — -Staining, s. glasmåleri i färgade glas (ett slags mosaik). ^-Stopper, 5. glaspropp. —-table, se f plate, --tears, s.pi. dets. som f drops. —-things, s. pl. glas-saker. ~-thread, S. glastråd (hårfint spunnet glas). ~-tile, s. taktegel af glas (i st. f. ett fönster). —-trinket, glasprydnad, -smycke, -ware, s. glaskram. — WOrk, s. glasarbete, tillverkning af ei. arbete med glas; pl. glasvaror; pl. större glasbruk. —WOrm, s. zool. lysmask. — WOrt, 5.bot. glasört, saltört (Salicornia herbacea). —ful, -ful, s. ett glas fullt (of, af). — ily, -ill, ad. på sätt så att ngt liknar glas; glasartadt. —iness, -inës, s. glasaktighet; spegelklarhet. —y, -i, a. af glas; glas-; liknande glas: glatt, glansk; spegelklar; genomskinlig; skör, bräcklig; glasartad, matt blick; the — humour, glasvätskan i ögat; — £ce,glanskis. glauber-salt, glåbårsålt, farm. glaubersalt, glaucescent, giåsës'ënt, glaucine, gia'sin,

a. blågrön, sjögrön, glaucoma, lat., eg. grek., glåkè'må, S. med. grå starr. —tOUS, -måtus, a. med. starrartad. glaucous, gla'kus, a. blå(grå)grön, sjögrön; bot. betäckt med en hinna af »dagg», jfr bloom. \ glave †, glàv, se glaive. glaver †, gla'vur, vn. smickra, smila, krypa, glaymore, gla'mor, se claymore. glaze, glàz, va. förse med glasfönster, -rutor, sätta glas i; öfverdraga med glas (-artadt ämne), glasera; glanska, glätta, polera, lackera; göra blicken glasartad, matt; vn. blifva glasartad, öfverdragas liksom med en hinna, fördunklas; s. glasyr äfv. kokk.; to frame and —, sätta i glas och ram. —d, -å,pp.; a. glasartad, fördunklad; — card, glaseradt visitkort;

— frost, isbark; — hat, blanklädershatt;

— road, halka, glanskis; — stock, lackerad spännhalsduk; — window, glasfönster. —r, -ur, s. glaserare etc. jfr föreg.; tekn. polerskifva.

glazier, gla'zjur, s. glasmästare, glazing, gla'zing, prt. af glaze; s. insättande af glasrutor; glasering; glanskning, glättning, polering; glasyr; mål. lavering af genomskinlig färg öfver annan. — -COlOUr, s. lasurfärg. glead, gled, l. se glede, 1. glead, gled, 2. se gleed. gleam, glëm, s. glimt, stråle, ljusstrimma; skimmer, ljus; bärg. silfvers blickande; vn.

(1.) glimma, skina, lysa (fram); (2.) jagt. rensa sig om jagtfaik. ~ing, -ing, prt.; a. se föij.; s. skimrande, jfr föreg. —y, -i, a. skjutande ljusstrålar, glimmande, skimrande, lysande, blänkande, glean, glèn, va. plocka ax efter skördemännen; bild. uppsamla här och där, mödosamt hop-Samla ngt spridt, kvarlemnadt; VTi. plocka ax; s. hopplockad samling, —er, -ur, s. axplockare äfv. biid. —ing, -ing, prt.; s. (1.) axplockning; efterskörd biid.; (ofta i pl.) samling; (2.) † se cleaning, veter. glebe, glèb, s. »torfva», jord, land; kyrk. jur. prestbol, prestboställsjord (äfv. —-land); bärg. jordstycke innehållande malm. leSS, -lës, a. utan (boställs)jord. glebOUS, -us, gleby, -i, a. jordaktig; torf vig; jordrik. gled, Skoti. gled, glede, gled. I. s. zool. glada

(Milvus). glede †, gled, 2. se gleed. glee, glè, s. musik †; munterhet, gamman, festglädje; mus. (nyare) flerstämmig(t) sång (-stycke), trio, kvartett. —-clllb, s. sångförening, manskvartett, —man, s. förr kringvandrande sångare, »lekare» , nyare medlem af en »u-club, kvartettsångare. ~ful, -ful, —some -sum, a. munter, lustig, festlig, gleed, glèd. s. Skoti. glöd(kol), eld(gnista). gleek †, glèk, s. puts, skämt; hån, stickord; ett slags piquet på 3 man hand; förening af 3 lika kort (3 kungar el. 3 damer etc.) i ~spelet; ett tretal i aiimht; menande ögonkast, snegling; vn. håna, göra narr af {at)-, slå dank; va. vinna på ngn i —-spelet.

gleet, glèt, s. med. tunt var från urinröret, slappdröppel; vn. flyta långsamt, drypa, sippra. ~y, -i, a. liknande tunt var; om var tunn, klar. glen, glén, s. trång och sluten dal, däld,

kjusa; bärgsklyfta. glene, gr., glè'nè, s. anat. ögonhåla; grund ledhåla.

Glengary cap, glengar'i kap, s. platt, låg

skotsk mÖSSa (liknande en båtsmansmossa).

Glenlivat, giënië'våt, Glenlivet, giënië'vèt,

s. (eg. pr. geogr.) bästa skotsk whisky. glenoid, gle'nojd, a. anat. intryckt, något fördjupad, grund, jfr glene. ~al, -'ål, a.

se föreg.

g lew †, se glue.

glib †, glib, 1. va. se geld.

glib †, glib, 2. s. tjock, yfvig, nedhängande

glib, glib, 3. a. hal, slipprig; smidig, ledigt kilande fram genom ei. öfver ngt; rörlig, talför, flytande tunga, ledigt t&i; va. † göra hal, slipprig. — neSS, -nës, s. lialhet,

slipprighet; (of the tongue) talförhet, flytande tunga, ledighet (of speech). gliddery, glid'uri, a. hal, slipprig, glide, glid, vn. glida (fram), röra sig lätt, ljudlöst; sakta framflyta; s. glidande; smygande gång; språkv, »glidljud»; — away, förflyta, förgå. —r, -ur, s. ngn, ngt som glider, gliding, -illg, prt.; glidande; 5. glidning; biid. framåtgående (i aiim. bet.) med omärkliga öfvergångar. gHdingly, -ingli, ad. flytande, lätt, utan märkbara öfvergångar; ljudlöst. g like †, glik, s. hån, jfr gleek. glim, glim, 1. s. P ljus; donse the —! P släck ljuset!

glim, glim, 2., glime, glim, vn. prov. plira,

kika på sned, snegla, glimmer, glim'ur, vn. glimma, skimra, lysa svagt, flämta; s. skimmer, svagt sken; glitter; min. glimmer,kattguld, —ing,-ing, prt.; s. skimmer, glimt; skymt, jfr följ. glimpse, glimps, s. (Ijus)glimt; skymt; ögonkast; biid. svag föreställning; vn. glimta; skymta fram (och genast försvinna); va. skymtvis varsna (: to see by få se en skymt af (: have a ~ of), uppfånga en skymt af (: to catch a — of). glint, glint, s. skoti. se föreg.; vn. glänta fram,

»titta» fram. glist, glist, s. mp. glimmer. ~en, glis'n, vn. tindra, glänsa (svagt, ojämt); s. >J< glitter, tindrande. ~er, -ur, (1.) vn. blänka, glänsa, glimma; s. se glitter; (2.) se dyster ; all that is not gold, ordspr. det är icke alt guld som glimmar, glitter, glit'ur, vn. glittra, blänka äfv. biid.: »lysa i ögonen», vara grann, blända; s. glitter, blänkande; glans, prakt, ^ing, -ing, prt.; a. glänsande, bländande, lysande, grann; s. glänsande etc. —ingly, -ingli, ad. med strålande glans, med bländande prakt, gloam, glom, vn. Skoti. skymma; se vid. † gloom, —ing, -ing, prt.; a. skymnings-; s. skymning äfv. bild. (of life); se vid. † gloom; ~ star, aftonstjärna, gloar, gl6r, vn. † el. prov. glo, starrbliga; skela.

gloat, gl6t, vn. glo, stirra; bliga, blänga (se

med lystna blickar el. skadeglädje On, på: låta sina ögon fråssa på andras lidande, sluka med ögonen), —er, -ur, s. en som glor, etc. globard †, glo'bard, s. lysmask. globate(d), gio'båtëd, a. is. vetensk. klotformig.

globe, glÅb, s. klot, kula; jordklot; glob; jordglob (terrestrial himmelsglob

(celestial klotformig (lamp)kupa;

riksäpple (imperial —) ; ögonglob of

the eye), ^-amaranth, s. bot. röd immor-tell (Gomphrena globosa). ^-animal, s. zool. el. bot. kuldjur (Yolvox). — daisy, s. bot. klotblomma, blåbåll (Globularia). ~ i -fish, s. zool. fisk med klotrund kropp (ss. ! koffertfisk [Ostracion]), ei. som kan blåsa | upp sig (ss. taggfisk [Diodon], taggbuk-fisk [Tetrodon]). ~-flower, 5. bot. bulle-blomster (Trollius). ~-glaSS, s. klotfor-migt glaskärl. ~-|amp, s. kupollampa. ~-maker, s. giobmakare. ~-thistle, bot. bålltistel (Echjnops). ~ -valve, 5. mek. kulventil, globose, -o's, a. klotrund, globosity, -os'iti, s. klotrundhet, klotfor-mighet. globous, -us, a. se globose. globular, glob'ultir, a.klotformig; klotrund, sfärisk; ~ chart, karta framställande en del af jordgloben; ~ lightning, meteor, klotblixt; ~ ore, min. ärtmalm (en järnmalm); ~ sailing, segling utefter en storcirkel.

~ity, -lar'iti, ~ness, -nës, s. klotfor-

mighet.

globule, glob'ul, s. naturv. litet klot. kula; blodkula. blodkropp, globulin(e), -in, s.

kem. globulin (ägghvitliknande ämne i blodkulor).

globulous, glob'ulus, a. klotformig. ~neSS, -nës, s. klotformighet. globy, glo'bi, a. se föreg. a.; klot-, jordklots-.

glochidate, giokidàt, glochidiate, -kidlåt.

a. bot. hullingbärande, försedd med hulling, hak-borst.

glome, glom, s. bot. blomhufvud, glomerate, glom'urat, va. hopnysta, hopa, gyttra i klotform, forma till en båll (nystan); a. anat. hopgyttrad om körtel; bot. växande i klotformiga gyttringar. glo-meration, -rå'sjün, s. hopgyttring i klotform; hopgyttrad båll. glomerule, -rol,

s. bot. blomnystan; soredium hos lafvar. gloom, glom, s. dunkel, (hemskt) mörker; dysterhet, dystert utseende; svårmod, trumpenhet, förstämning; vn. lysa svagt; vara dunkel, skum; skymma; dunkelt visa sig, skymta fram; synas dyster; vara förstämd, svårmodig; va. kasta mörk skugga öfver, förmörka, göra dunkel, dyster, fördystra, förstämma, ängsla. ily, -ill, ad. dunkelt; dystert; svårmodigt, trumpet. ^ineSS, -inës, s. dunkelhet; dysterhet; svårmod, nedstämdhet, trumpenhet. ^ing, -mg,prt.; a. svagt lysande; dunkel, skum; dyster, nedstämmande, ängslande. -i, a. dunkel, skum, halfmörk; mörk äfv. biid. (the ~ side of things), dyster; svårmodig, nedstämd, trumpen, gloppen, glop'ën, va. lok. göra fiat, förvåna, glorification, glorifikå'sjun, s. förhärligande; förhärligadt tillstånd, förklaring (förklarad lekamen).

glorified, glö'rifid,jö/>. af föij.; a. förhärligad; förklarad lekamen; i förklarad gestalt, glorify, -fi, va. förhärliga, förklara teol., jfr föreg.; upphöja, lofva, prisa, gloriole, glo'riol, s. gloria, strålkrans kring

helgons hufvud.

glorious, glo'rius, a. härlig, värd ära och pris; ärorik, ärofull; ypperlig, högst förträfflig särsk. F: »härlig»; ärelysten †; inbilsk, skrytsam †; F säll (drucken). ness, -nës, s. härlighet; ärofullhet; ypperlighet.

glory, glo'ri, s. (pl. -ries, -z) ära; bibi. härlighet, salighet(en); pris; berömmelse, heder; ngt som länder tin »berömmelse», ett ställes etc. förnämsta prydnad, »stolthet»; mål. gloria; vn. (imp. o. pp. -ried, -d) fröjdas, jubla; (med in) sätta sin ära i, berömma sig af, yfvas öfver; ~ to God in the highest, bibi. ära vare Gud i höjden; the ~ of the place is the church, ställets (ortens) förnämsta prydnad (och hvaröfver den kan vara stolt) är dess kyrka; for the ~ of God, till Guds ära; in ali his i ali sin glans. ~ing, -ing, prt.; s. jubel; skryt, glose †, etc., se gloze, etc. gloSS, glos, 1. s. glans, glänsande yta äfv. biid.: »fernissa», skenfager yta, yttre (falskt) sken; »förgyllning», förskönande framställning; va. göra glansig; glätta, polera; gifva en glänsande yta; biid. gifva ett skenfagert utseende, »förgylla upp» (äfv. med over). gloSS, glos, 2. s. glossa, upplysande (ord-) förklaring, not, anmärkning; kommentar, tolkning; va. förklara, utlägga, kommentera; vn. författa förklarande anmärkningar (upon: kommentera); göra elaka anmärkningar, ^arial, -a'rial, a. innehållande (ord)förklaring. ~arist, -arist, s. kommentator; glossarförfattare. ~ary, -åri, s. glossar, ordförklaring, ordbok öfver ett inskränkt område. ~er, -ur, (l.) se ~ arist.

glosser, glos'ur, (2.) s. polerare, jfr gloss, 1. glossic, glos'ik, s. namn på en ljudstafnings-

metod (uppfunnen af engelsmannen A, J. Ellis).

glossiness, glos'inës, s. glanskhet; glansig yta.

glossographer, glosog'råfur, 5. ordförkla-rare, kommentator; glossarförfattare. glossographical, -gråfikål, a. glosso-grafisk, jfr följ. glossography, -fi, 5. ordförklaring, kommenterande; glossarför-fattande; anat. tungans beskrifning.

glossological, glosolodj'ikål, a. jfr -logy. glossologist, -'odjist, s. ordförklarare, jfr föij.; filolog, glossology, -'odji, s. ordför-

klaring, (vetenskapliga) termers förklaring; allmän jämförande språkvetenskap (komparativ filologi). gl0SSy7 glos'i, a. glansk, glänsande, blank

0. skinande; blankpolerad; skenfager. glottal, giofåi, a. ar glottis, glottis, gr., -tis,

s. anat. luftrörsspricka, röstspringa, glottological, gioto-..., etc. se QlOSSOl... glout †, glaut, vn. se pout; se gloat. glove, gluv, s. handske; va. handskbekläda; to take up the ~ 0. to throw (down) the se motsv. under gauntlet; to be handin ~ with, stå på förtrolig fot med, »vara god vän och bror med»; to handle without jfr n^less. ~-band, s. handskhållare, handsk-spänne. ^-Clasp, s. se föreg.; äfv. handsk-knäppare. ~-StretCher, s. handskpinne

att uppspänna handskar. -d, a. handskbe-

klädd. ~leSS, -lès, a. utan handskar; biid. som »tar i» ei. som sker »med hårdhandskarna»; hårdhänd, gående tillväga utan krus, omild, barsk. ~r, -ur, s. handskmakare; handskhandlare. glow, gl6, vn. glöda (with, af; äfv. bild.: with indignation, with zeal, etc.); »brinna», vara het, känna hetta; s. glöd, hetta äfv. bild. ~bard †, -bård, ~-W0rm, s. zool. lysmask (honan af Lampyris noctiluca). glower, glau'ur, vn. Eng. lok. Skoti. blänga,

bliga; s. blängning. glowing, glo'ing, pvt.; a. glödande (ofta biid. colours, terms etc.), het, varm; häftig; lysande, bjärt; s. glöd(ande). ~ly, -li, ad. med hetta, med glödande ifver (nit etc.).

gloze, gloz, vn. lisma, vara »söt i mun»; krypa, smickra; se vid. gloss, 2. vn.; va. se gloss, 1. va. o. 2. va.; s. lismande, lågt smicker; vacker anstrykning †, jfr gloss,

1. ~r †, -ur, s. lismare, smickrare, gloz-ing, -ing, prt.; s. lismande, kryperi.

gluCiC, glo'sik, a. kem. drufsockeraktig (i uttrycket:) ~ acid, glucinsyra.

glucina, glosi'na, glucine, gio'sin, s. kem. min. berylljord.

glucinium, glosin'ium, glucinum, -si'num, s.

kem. se beryllium.

glucose, glo'kos, 5. kem. drufsocker, glue, glo, s. (djur)lim; va. (hop)limma, klistra; wid. fästa fast (to, vid); »fast-nagla» (to the spot, vid stället). - boiler, s. limkokare. ~-Can, ^-pot, s. limpanna. ~r, -ur, s. limmare. ~y, -i, a. limaktig; limmig, klibbig, seg om vätska. ~yneSS, gluiness, -inès, s. limaktighet; limmig-het, klibbighet. gluish, -isj, se ~y. glum, glum, a. F dyster, tråkig, otreflig; vresig, surmulen, trumpen, »tjurig»; s. † vresighet; vn. † vara vresig.

glumaceous, glèmå'sjus, a. bot. skärmfjäll-

artad, agn-; jfr följ. s. glumal, glo'mål, a. bot. försedd med glume. glume, glo m, S. s. bot. skärmfjäll hos gräsen.

glumella, -mëi'å, glumelle, fr., -mëi, s.

bot. blomfjäll hos gräsen.

glummyt, glåm' 1, se gloomy. glumneSS, -nes,

s. F dysterhet; surmulenhet. glump, glümp, vn. F »tjura», vara surmulen, visa dåligt lynne. -1, a. F »sur»,

»tjurig».

glut, glut, va. sluka; (öfver)mätta; öfver-fylla (the market)-, gifva leda, afsmak; s. det som slukas; mätthet, lystmäte; öfvermättnad; öfverfyllnad, öf verfull-

het äfv. hand.; tekn. prov. stOl' tl'äkil till klyfning; ~ one's appetite, (rikligen) stilla sin matlust, få sitt lystmäte; a ~ of work, öfverfullt med arbete, gluteal, glo'tëål, a. anat. sätes-, gluten, glo'ten, s. växtiim. glutinate, -tinåt, va. (hop)limma. glutination, -tinå'sjun, s. hoplimning, glutinative, -tinàtiv, a. hoplimmande, bindande, glutinous, -tinus, a. is. naturv. glutinös, limaktig, seg; limmig, klibbig, glutinousness, -tinusnës,

s. limaktighet; klibbighet. glutman, glutfmån, 5. tull si. extra biträde

vid bråd arbetstid.

glutton, gl&t'n, s. storätare,fråssare; omåttlig människa äfv. i andra afseenden; zool. järf, filfras (Gulo borealis); a. poet. glupsk; vn. † se r^ize. ~ish)|<, -isj, a. glupsk, jfr nvous. ~ize)(<, -iz, vn. äta glupskt, fråssa. ~OUS, -us, a. glupsk, fråssande, begifven på fråsseri; fråsseri-. -1, s. glupskhet, fråsseri. glycerin(e), glis'urin, s. kem. glycerin, oljesocker.

glycol, gli'kol, s. kem. limsocker, glyph, glif, s. byg. (vertikal) reffla i trigiyfer. ~iÖ, -ik, s. hieroglyf; a. glyfisk; skulptur-. ^ograph, -ogråf, s. glyfografisk plåt. ^ographic, -ogråfik, a. glyfografisk, jfr föij. ^ography, -og'råfi, s. galvanisk stereotypering, glyptic, glip'tik, a. inskuren, (min. liksom) graverad; glyptisk, stengraverings-; s. ofta i pl. gravering i ädla stenar. glyptO-graph, -togråf, s. gravering på en gemma ei. ädelsten, glyptographic, -togråfik, a. glyptografisk. glyptography, -tog'råfi, s. kännedom om ei. afhandling om konsten att gravera i ädla stenar; beskrifning öfver antika graverade ädla stenar (gemmer, kaméer). glyster, glis'tur, se clyster. gnarl, nårl, vn. knorra; brumma; morra; s. knast, knut i trä. ~ed, -d, ~y, -i, a.

knastig, knutig; biid. vresig, tvär, gen-störtig.

gnarr, når, -i, se gnarl, ojy. gnash, nash, vn. gnissla med tänderna, skära tänderna (äfv. [ss. va. i] ~ the teeth). ~ing, -ing, prt.; s. tandagnisslan (~ of teeth).

gnat, nåt, s. zool. (jfr knott) mygga (Culex). —flower, se bee-flower, —snapper, S.

zool. flugsnappare (Muscicapa). —WOrm, s. mygglarv, gnaw, nå, va. gnaga (på); (för)tära, fräta äfv. wid.; vn. gnaga (at, on, på); »mola» (t. ex. om en tand). ~ed, -d, pp.; a. bot. naggad. ~er, -ur, s. ngn, ngt som gnager, gnagare särsk. zool. ~ing, -ing, prt.; a. gnagande; frätande, tärande, gneiss, ty., nis, s. geoi. min. gnejs. ~ic, -ik, a. af gnejs, gnejs-. ~0id, -ojd, a, gnejs-artad, liknande gnejs (om gnejsgranit o. d.). ~0Se, -6s, a. gnejsartad, gnejs-, gnome, n6m, l. s. jordande, dvärg som bor i bärg, bärggubbe; dvärg, pyssling, liten vanskaplig människa, gnome, n6m. nè'mè, 2. s. tänkespråk. gnO-miC(al), nom'ik(ål), a. innehållande tänkespråk, sententiös, ordspråkslik; se vid. gnomonical. gnomon, gr., n6'mon, s. geom. etc. gnomon; säjare, (stift på) solvisare; solur. ~ic(al), -'ik(ål), a. tillhörande solvisare. ~iCS, -'iks, s. pl. konsten att förfärdiga solur,

jfr dialling.

Gnostic, nos'tik, s. kyrkoh. gnostiker; a.

gnostisk, ^ism, nos'tisizm, s. gnosticism, gnu, nu, 1. S. zool. gnu (»hästantilop» i s. Afrika,

Catoblepas gnu), gnu, nu, 2. s. prov. dragjärn i ändan af plogtistel.

go, go, vn. (imp. went, went; pp. gone, gon)

gå i allm. bet. : sv. (jfr dock Walk), Vara i gång, i rörelse (äfv. t. ex. om maskiner; om hjärtat: klappa); röra sig, förflytta sig, begifva sig (from, to); färdas, fara, resa (t. ex. by rail[way]; by steamer, etc.; in a carriage: åka; in a ship: segla [äfv. om fartyg, t. ex. ~ in ballast]; on foot; on horseback: rida, etc.); gå (mots, komma el. stanna), gå bort (äfv.: dö; särsk. i pass., jfr gone); komma bort (jfr föreg, parentes); om ngt i tiden förgå; om tid gå, lida, förflyta; gå: lyckas (bra, ilia; with, ined; äfv. för person), utfalla; gå, nå, sträcka sig (from, to); räcka (till; jfr ned. ~ far); syfta, leda, föra (into, in i; towards, mot, till ett mål, ett resultat); gå och gälla, anses (for, för), räknas (jfr äfv. ex.: ~ to...); vara gångbar om mynt etc.; gå (under ett namn, by, af, jfr ~ by o. ~ under); gå (bort), säljas (for, för ett pris, etc.);

vara (lefva i ett tillstånd; in terror; with child, jfr c.; with fruit: med lifsfrukt; äfv. utan sådant tillägg:) gå hafvande, gå drägtig (särsk. med en tidsbestämning); is. F blifva (med ett adj.: distracted, mad, wild; pale, white etc., jfr ex.; a loser, den förlorande: förlora; for a soldier, soldat; ofta nästan: taga tjänst, tjäna [som]); ljuda, höras, om ordspråk o. d. lyda, låta; hand. si. göra konkurs; va. gå, tillryggalägga en väg (sträcka); F göra undan, göra ifrån sig; »stå» risk, taga (shares etc.); si. punga ut med; S. gång, väg; (i alla följ. betydelser F el. mer el. mindre si.) omgång; gifning i kortsp. ;

rörelse; handling, tillvägagående, förfaringssätt; händelse, »tillställning»; högsta modet, jfr ex.; bullrande nöje, »lifvadt skoj»; glas, sup; »kärna», »ruff», »gry», uthållighet; fart, »schwung»; ~ and (infin.) (förr utan and) F, gå (»åstad») och...; ~...-ing, ei. ~ a ...-ing (jfr a, 2.) gå och... (t. ex. tigga), gå ut för att (t. ex. jaga: gå utpå jagt); ~ far, rsj a long (ei. great) way, gå långt; räcka långt; förslå, räcka bra till (»ett godt stycke»); hafva stor verkan, väsentligen bidraga (towards, till ett måls vinnande); (in)verka; hafva att betyda, gälla mycket (with, hos); ~ a long way, äfv. ta' mycket, trötta, vara tröttsam; as far as that såvidt det har någonting att betj^da; till en viss grad; F »för resten», hvad det »anbelangar»; ~ near, nalkas; vara nära (... -ing ei. to o. infin., att...); ~ wrong, gå på tok; bli ruinerad; förfalla, komma på villovägar (: ~ to the bad); he is not a bad dancer, as dancers ~ (in these times), han dansar icke illa i betraktande af huru de flesta dansa nu för tiden (i detta o. dyl. ex. as... s ~ etc.: jämfördt med andra af samma art i lika förhållanden, ungef. : »SOm folket är mest»); as the phrase (slang, etc.) som man plägar säga (med ett själfsvåldigt uttryck); as the story enligt hvad man berättar; as things as the zoorld såsom vanligen plägar tillgå, som det vanligen går till här i världen; jfrföij.; as times i betraktande af tidsomständigheterna, jfr ex. ofvan; here si. nå välan 1 nå så kör dål how it? huru går det (with, med); F huru står det till? (jfr ex. under enemy) hvad är klockan ? who there? mil. wer da? o* pale, blekna, skifta färg; ^ white, hvitna; ofta dets. s. föreg.; ~ yellow, gulna; to let sjö. låta gå; släppa; to leave (let) ^ of P, släppa, låta bli; ~ about, gå omkring (hit och dit) (på, i); göra en omväg; komma omkring, blifva (vara) allmänt utspridd om

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,/fs Mindre brukligt. 531 † Föråldradt.

en nyhet, rykte o. d. ; sjö. gå Öfver Stag, Stag-vända; (med följ. subst. el. to o. infin.) gripa sig an, påbörja; you ~ about it the wrong way, du bär dig tokigt åt, du börjar i galen ända; ~ abroad, gå ut hemifrån; fara utrikes; komma ut, utspridas; ~ after, följa, jfr follow; eftersträfva; ~ against, gå, tåga mot för att anfalla; gå ngn emot; vara motig för ngn, hindra; utfalla ofördelaktigt för ngn; strida mot (t. ex. ngns böjelse), »bjuda emot», jfr under grain; ~ along, gå på; fortfara (F being..., att vara); gå bort; ~ along with, ledsaga; hålla med; medverka, samverka med; r» amiss, gå på tok, misslyckas; ~ aside, gå afsides, draga sig undan; biid. komma på afvägar, villovägar (: ~ astray); ~ at, gå ngn på lifvet; hugga i med, raskt gripa sig an med; ~ bach, gå tillbaka i alla

bet. (äfv. om köp etc.; i tiden, om en historia, en lag

etc.; biid.: försämras, sjunka etc.); återvända; ~ back from, undandraga sig att uppfylla (an engagement), rygga, svika (one's word etc.); ~ back on, Am. svika sitt ord; förråda (t. ex. medbrottslingar); ~ before, gå före, förut i aiia bet., jfr before; gå ngn, ngt i förväg; ~ behind, gå bakom etc.; komma under fund med (t. ex. motives); ~ between, gå,träda emellan, biid.: mäkla; medla; ~ beyond, se under b.) ~ by, (b. adv.) gå förbi, passera; om tid förflyta; bild. förbigå, lemna oanmärkt; tåligt lida, icke låta röra sig af (t. ex. the loss of a friend)-, (b. prep.) fara öfver (: via); fara med (steamer etc., jfr ofvan); »gå efter», döma af, rätta sig efter; låta le da sig af (: följ a); räkna efter (på), fästa afseende på; gå (vara känd) under (ett) namn (the name of...); ~ by the board, sjö. gå (: falla) öfver bord; ofta bild. gå förlorad, gå »öfver styr»; ramla, »gå omkull»; ~ by the lee, sjö. förlora vinden; ~ by the (worse ei.) worst, komma till korta; ~ down, gå ned särsk. om himlakroppar; sjunka; falla om vatten, priser etc.; falla ned (on one's knees); lägga sig om vind, vågor; störta; försämras; biid. gå utför för ngn; misslyckas, gå om intet; ~ down with, om mat o. d. »gå i» ngn äfv. bild.: antagas, gillas, godkännas af ngn; vara »anskrifven», gälla hos ngn (for, såsom); ~ for, gå för att få (t. ex. a walk: »gå ut och gå»), gå och hämta, gå efter, söka; gå och gälla, anses för; tjäna som, till; utfalla till förmån för; hålla sig till ett parti, en sak, hålla på, »rösta för»; P blifva jfr ofvan; Am. skrida till våldsamheter mot; ~ for nothing (nought), duga till, tjäna till ei. betyda ingenting; I »o for the old platform, Am. F jag håller

mig till den gamla läran; ~ forth, gå etc. ut; framgå, framkomma; komma (spridas) ut; ~ forward, gå framåt, afv. biid.: göra framsteg (in, i); fortsätta (with, med); what was ~ing forward F, hvad som försiggick, som var på färde, i görningen; ~ from..., gå etc. från; frångå (one's word etc.); ~ in, gå etc. in; inträda, ingå äfv. i tidén; kasta sig in i verksamhet, hugga i; särsk. i cricket etc. komma in i spelet (jfr fö rö fr. in)-, (med for...) F, blifva med om, gripa sig an med, taga itu med; slå sig på, lägga sig vinn om, lägga an på, (börja) ifrigt intressera sig för; ~ in against, uppträda (kämpa) mot; ~ in and ivin, störta sig in i striden och segra ofta bild. ss. ett uppmuntrande ordspr.; »o in and out,

gå ut och in; hafva full frihet; F gå i sina sysslor, vara på benen, i full verksamhet; ~ into, gå in i ofta wid., inlåta sig i el. på detaljer, en fråga etc., intränga i ett ämne; gripa sig an med; sport, si. gå löst på, angripa; gå in på, biträda en mening; ~ into mourning, anlägga sorg; ~ off, gå, fara bort; gå hädan, dö; afgå; gå af om skjutvapen etc.: brinna af; gå bort, gå öfver (om t. ex. en sjukdom); försiggå, »gå af stapeln», jfr come off'; hand, hafva afgång (rapidly: ..strykande..; readily: ..god..; heavily: ..trög, dålig..); si. om en flicka »blifva borttagen» (gift); ~ off into.. F, få ett anfall (»raptus») af (t. ex... hysterics: få ett hysteriskt anfall); ~ on, gå på

(äfv. om klädesplagg o. d. ; äfv. i allm. bet. som i

vårt: »gå på värre» F, »gå an» P o. d.); gå vidare; gå framåt, äfv. om tidén: förflyta; fortgå; pågå (to be ~ing on)-, fortsätta (in, with, med; med prt. ei. to o. infin., att); ~ on well (mots, ill; jfr do o. get on) göra goda framsteg; »gå på», frodas, trifvas; »arta sig»; slå sig bra ut; må bra; uppföra sig väl; he went on to tell me, vidare sade han mig; ~ out, gå ut (i aiia

bet., jfr OUt)', om minister, medlem etc. afgå äfv. om post, bantåg etc. ; gå Ut (utomhus i staden etc.; äfv. särsk. »i hus», göra arbete borta, el.:

»gå ut och tjäna», taga tjänst); »gå bort», umgås i sällskapslifvet; fara ut: utrikes

is. långt bort ss. till kolonierna; draga ut i krig ei. på en expedition, rycka (löpa) ut; duellera out with a person)-, utslockna äfv. biid.; gå, löpa till ända; förfalla om värdepapper; komma ur modet; blifva allmänt bekant, utspridas; univ. taga sin examen (t. ex. ~ out doctor, taga doktorsgraden); out for a holiday, gå (fara) ut och roa sig; ^ out hunting, gå ut på jagt; ~ over, gå öfver i aiia bet., färdas öfver; genomgå äfv. i tankarna, genomse,

ö: note, è: do, 6: nor, è: not, Å: tube, å: tub, ti: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.gö

genomläsa, -räkna etc.; nndersöka, nagelfara; öfvergå (till annat parti, is. i religion o. utan tillägg ofta (kyrkl. si.) till den ro-

mersk-katolska kyrkan), affalla, desertera; ~ through, gå igenom; genomgå lidanden etc., äfv. en bok etc. ; hålla ut, ntstå, uthärda; utföra (till slut), genomföra, fullborda; göra grundligt slut på, göra af med, förslösa; (med with...) genomföra, >gå i land med»; framhärda i, »stå ut med»; ~ to.., gå, fara etc. till; särsk. taga in i ett hoteli; om pengar gå till, användas till, tillfalla (jfr för öfrigt vid vederbörande subst.); ~ to! se så! välan! hugg i! ~ to a person for, vända (hålla) sig till ngn för att få (i allmht ofta ~ med adv. el. prep. i bild. bet. = COme i samma ställn.); twelve pence o, to a shilling, tolf pence gå på en shilling; ~ together, gå, komma tillsamman; passa tillhopa; råka ihop (by the ears, jfr d. o.); ~ Ullder, Am. sjunka i vattnet o. drunkna; gå under; (för u. ss. prep., jfr vederb. subst, särsk. name)', oj Up, gå upp, uppåt, uppför; stiga om priser etc.; höjas om rop; springa i luften; resa (upp) till London; ~ up to, äfv. gå fram till; ~ upon.., (be)gifva sig in på (jfr vid. vederbör, subst., ss. highway, town etc.); bild. gå efter data, grunder : stödja sig på; ~ with.., gå med, fara med, ledsaga, följa med, jfr follow (äfv. särsk.: do you follow me)\ hålla med; om ting passa tillsamman med; passa för; ~ hard with, gå hårdt åt ngn, stå hårdt åt för ngn; it went ill (well) with hirn, det gick illa (bra) för, olyckligt (lyckligt) med honom; ~ without (eiiipt. F), få vara utan (mat och dryck), få svälta; ~ it F, gå på med ngt; gå på, »farafram», »lefva vildt»;

it! gå på bara! raska på! friska tag! they are ojing it (fast, strong), de lefva på stor fot (»undan värre»); ~ halves (shaj'es, P snacks), dela (vinst och förlust, omkostnader och förmåner) lika; ~ one's way, gå sin väg; they went their ways, de gingo bort hvar och en åt sitt håll; it is a oj, si. det är afgjordt, topp! låt gå! it's no o., si. »det går inte», »det var aldrig värdt»; it is all (ei. quite) the oj (now), si. det är högst modernt; here's a ~! si. det är just hyggligt! jag har väl aldrig sett (hört) på maken; little se little, sms.; great se greats; a high oj, si. en »lifvad» tillställning, »värre roligt»; a pretty oj, si. en »snygg» historia; a rum (queer) si. en underlig historia (märkvärdig händelse); to have a ~ at, si. försöka sig på; to be upon the si. se upon the move; two ojes of brandy, två konjackar. (se vidare going och gone.) (Anm.

gob-stuff

I sms. har ~ alltid tonvigten.) ~-ahead,

a. framåtsträfvande, företagsam, energisk. ~-a!ong, s. si. medhjälpare. ~-bang, s. smällande, spring i dörrarna. ~-be-tween, s. mellanlöpare; mellanhand, underhandlare, medlare; mäklare; kopplare. ~-by, s. undskyllan, undflykt; afsigtligt förbiseende ei. undvikande, försummande, »negligerande»; to give the oj, kila förbi; låta fara, lemna obeaktad; försumma, afsigtligt »negligera», skjuta från sig, ej bry sig om. ~-Cart, s. gång-

stol för barn som lära sig gå; bild. ledband. s. huggande in På ngt, anfall. ~-0llt,

s. se gowt. ~-to-bed-at-noon, s. bot. se

goat's-beard. ~-tO-meeting-COat, s. Am. F

söndags(»eftermiddags-gå-bort»-)rock.

goad, god, S. pikstaf hvarmed ök pådrifvas; bild. sporre; va. sticka, pådrifva med en biid. egga, sporra (äfv. med on; into, to,

till; to, till att). ^srnan, ~ster, -står, 5. oxdrifvare, -fösare.

goaf, göf, s. gruf. utbruten del af en grufva; ofyndigt bärg; to ivork the oj, bearbeta en öfvergifven (del af en) grufva genom att tillvaratega förut lemnade malmförande bärgfästen.

goal, gol, s. mål på en kapplöpningsbana ei. i fotbållspel; bållens sparkande genom ei. öfver the mål i aiimht. ~-pOSt, S. målstolpe i fotbållspel.

goar, se göre, i.

goat, got, s. zool. get (Capra); he-oj, bock; she-oj, get. ~-Chafer, s. zool. ållonborre (Melolontha solstitialis). ~herd, s. getherde. ~like, se ojish. ^-marjoram, se oj's-beard. ~-milker, se oj-sucker. oj -mOth, s. zool. en malfjäril (Cossus ligni-perda). ~-pepper, s. bot. ett slags cayenne-peppar (Capsicum fruticosum). ~-P00t,s. bot. en art stallört (Ononis Natrix). -beard, s. bot. bockskägg, hafrerot, salsofi (Tragopogon). ~'s-f00t, s. bot. en art harsyra (Oxalis caprina). ~'S-hair, s. gethår. 'v'S-hom, s. bot. en art kloärter (Astragalus ægiceras). ^Skin, s. getskinn ; vinsäck, vattensäck af getskinn. ~'s-rue, s. bot. en art Galega. ~'S-thorn, s. bot. dragant (Astragalus Tragacantha: great oj, 0. A. Poterium: small oj), n* (-)sucker, s. zool. nattskärra (Caprimulgus europæus). ~-weed, s. bot. oäkta indigo (Capraria biflora). ~ee, -è', s. F bockskägg, hakskägg. ~ish, -isj, a. bock- ei. getlik;

frän, illaluktande; kätjefull.

gob, gob, s. munfull, munsbit, litet stycke; P mun, jfr gab; gruf. se goaf Q. följ. sms.; to make ^js at P, göra grimaser åt. ~-Stllff, s. gruf. ofyndigt bärg hvarmed grufhål

Ë Talspråk. 532 P Lågt språk.

à: fate, ä: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, ë: met, è: lier, 1: fine 1: fin, i fir,gobbet

){< Mindre brukligt. 53B † Föråldradt.

igensatts (igenfyits). ~bet, -èt, s. munsbit, tugga, litet stycke; V a. r se följ. va. —bing, -ing, s. se stuff; igensättning med gob-stuff. —ble, -1, va. F sluka, glufsa

i sig; vn. klucka om en kalkon; S. en kalkons

kluckande; — up P, »hugga», få i sina klor. — ble-gut † s. storslukare. ~bler, -lår, se föreg.; F kalkontupp.

gobelin, gob'(è)iin, 5. gobelin (äfv. ~-carpet).

~-tapestry, s. gobelintapeter kollekt, goblet, gob'let, s. större bägare, dricksmugg; skopa i paternosterverk. —-WOrk, s. mek. paternosterverk, bägarverk, goblin, gob'lin, s. rå, bärgtroll; (elak) alf, nisse; spöke. —ize, -iz, va. förvandla till en goblin.

goby, go'bi, s. zool. smörbult (fisk: Gobius). God, god, s. Gud; (g) (af)gud; ~ the Father, Gud Fader; ~ willing, om Gud vill; thank — / gudskelof! would to Gud gifve! up among the (g)**s, si. i »paradiset» (»femte raden» på teatern), —'a-mercy, interj. (eg. God have mercy) Gud bevare oss! —botet, s. kyrkoplikt. (g)~child, s. gudbarn. (g)—daughter, s. guddotter, (g)—father, s. gudfader, manlig fadder; va. % vara gudfader åt(: to stand — to, stå fadder åt); ömt vårda. ~-fearing, a. gudfruktig. —-forsaken, a. af Gud öfvergifven; se vid. heaven-forsaken. like, a. gudalik, gudomlig; högst utmärkt; from, pietistisk, —-man, s. Gudamänniska. (g)—mother, s. gudmoder. —'S-aere, s. »Gudsåker», begrafningsplats. (g)—Send, s. en oväntad gåfva, »Guds gåfva»; »fynd»; oförmodad framgång, jfr »en Herrans lycka». —'s-flow-er, s. bot. evighetsblomster (Helichry-sum Stoechas). (g)—Smith, s. förfärdi-gare af afgudabeläten af metall; »gudasmed». (g)—son, s. gudson. ~-speed, s. (önskan af) välgång (is. på resan), (g)—-dess, -ës, s. gudinna, —head, -hed, s. gudanatur; gudomlighet, (äfv. en) gudom. — hood, -hud, s. gudomlig natur, (g)—-less, -lës, a. gudlös. (g)—lessness, -lës-nës, s. gudlöshet, (g)—liness, -linës, s. gudaktighet, fromhet. (g)—ling, -ling, s. liten gud; undergud, lägre gudom, (g)—-|y, -li, a. gudlig, gudaktig, from. (g)~-Ship, -sjip, s. gudomlig värdighet; gudanatur; gudom(lighet). -ward(S), -wërdz, ad. till Gud. godown, eg. malaj., godau'n, s. o. ind. magasin, godroon, godro'n, s. ornamentlist af en rad

fördjupningar. godwit,god'wit,s .zooi.strandsnäppa(Limosa). goer, go'år, s. en som går, reser, färdas etc.,

jfr c/o; fot †; gångare, häst (med afs. på. be-

skaffenheten af hans gång, ss.: a good a safe en häst som går säkert, ej snubblar); a fast —, äfv. dets. som a fast man, jfr under

f. ^-between, s. mellanlöpare, jfr go

•between.

goff †, gof, s. (1.) prov. enfaldig bonde; (2.)

se golf. goffer, gofår, se gauffer. gog t? g^g, s. brådska, ifver att begifva

sig af.

goggle, gog'l, vn. rulla ögonen; blänga, stirra med uppspärrade ögon; a. blän-gande, vidt uppspärrad {eye)-, s. rullande med ögonen; »himlande» med ögonen; stirrande med uppspärrade ögon; pl. cylindriska glasögon till skydd mot dam etc.; skygglappar; si. glasögon iallmht; kir. instrument att böta skelögdhet. ~-eye, s. glosöga. —-

eyed, a. glosögd, goglet, gog'lët, s. poröst lerkärl hvari vatten hålles friskt, going, go'ing, prt. af go; ap. (to be, keep, set —) i gång; ofta F »som finnes i världen» (the best man —); a. i full gång. varande (t. ex. a ~ concern); s. gående, vandrande, färdande; afresa; (tiden för) hafvandeskap; kapplöpnings-mark, -bana; (oftast i pl.) biid. »väg» (bibi.), tillvägagående, uppförande, förhållande; — (ei.

gone), auktionists »första, andra, tredje gången»; the bells are —, klockorna ringa; to be — to med infin., vara på väg (nära) att, stå i begrepp att, ämna, »skola till att» just skola, (i imperf.) hade så när. (sms. jfr i allmht go med följ. adv.) <%<- down, ---', s. nedgående, nedgång; sjunkande, vattens fallande, —-in, —', s. ingående, inträdande. ~-0n, ---', s. (oftast i pl. 'vS'On), handlingar, uppförande; tillvägagående, uppträde (a scandalous —); förhandlingar ; mått och steg. ~-0Ut, —', s. utgående; affärd; utslocknande; pl. hand. utgifter; bibi. (i pl.) yttersta gränser. ~-0Ver, —s. öfvergående, passerande; genomgående, granskning, nagelfarande; »uppsträckning». —-part, s. var. väfkam; pl. urm. gångverk i Ur. —-to-meeting, a. i

sms. Am. kyrk-(£me, dags); »söndags»-(coat).

goiter, goitre, fr.. goj'tår, s. med. svampaktig halssvulst, struma, —ed, -d, a. behäftad med struma, goitrous, -trås,

a. strumaartad; se vid. föreg, gola, it., go'la, s. byg. se cyma. gold, gold, s. guld äfv. biid.; guldfärg; guldmynt kollekt.; biid. pengar; rikedomar; den guldfärgade pricken på målskjutningstafla; bot. Calendula officinalis o. Chrysanthemum

segetum ; a. i sms. guld-(: af guld ei. lik guld) ;

6; note, do, è: nor, i; not, à: tube, å; tub, à; bull, th: thing, dh: this, w: will, z; has.gold

green —, grönt guld (blandning af guld och silfver); grey —, grått guld(: guld[, silfver] o. Stål); red —, rödt guld (guld med koppar); white —, hvitt guld, »franskt guld» (guld med silfver), — beater, s. guldslagare; —'s sTcin, guldslagarhinna. —-beating, s. ut-hamring af bladguld; guldslagaryrke.

— bound †, a. poet. guldinfattad. —-Cloth, s. gnidtyg; gnidbrokad. —-Colour, s.

guldfärg i alla bet. —-CUp(S), S. (pl.) bot. gullskålar, jfr butter-cup. —-digging, s. guldgräfning; guldtrakt, -fält (vani. i pl., jfr digging). —-dust, s. guldstoft; bot. en artgrådådra (Alyssum saxatile). —finch,

S. zool. guldfink allmän benämning, is.: gylling

(Oriolus galbula); steglitsa (Fringilla carduelis); si. penningkarl; si. guinea, —-finder, s. guldsökare, guldgräfvare, —-fish, s. guldfisk (Cyprinus auratus). —-flower, s. se God?s-flower. —-foil, s.

guldfolie (tunna skifvor af guld), —-glimmer,

S. min. kattguld, glimmer, —-hammer, zool. gulsparf (Emberiza citrinella). — -headed, s. med guldknapp (t. ex. käpp), —-knobs, se f-cups. —(-)lace, s. guldsnöre, -trens. —-latten, s. guldlatun (bicck). —(-)leaf, s. bladguld. —-nugget, s. guldklimp. —-of-pleasure, s. bot. åker-dådra (Camelina sativa). —-plate, s. guldservis. —-proof †, a. obesticklig, otillgänglig för mutor, —-rimmed, a. med kant ei. infattning af guld; — spectacles, glasögon med guldbågar. —'Seed, se dog's-tail-grass. —-Sinny, 5. zool. en fisk (Crenilabrus rupestris). —-size, 5. fö rgyi läres »guldgrund», »guldsajs». —-Smith, s. guldsmed; växlare, bankir †. —(-)Stick, s. gardesöfverste uppvaktande vid galatillfällen. —(-)thread, s. guldtråd (silke omspunnet med guld); bot. en

nordamerikansk ständigt grön träskväxt (Coptis trifolia). —-tinsel, s. guldlan (plattad guldtråd). —-Wax, se gilder1 s-wax. —-weaver, s. guld(tygs)väfvare; förfär-digare af f(-)thread. —-weight, s. guldvigt (jfr troy-weight)] pl. äfv. guldvåg; to the —, biid. med guldvigt, på det noggrannaste. —(-)wire, s. guldtråd (guld ei.

förgyld t silfver utdraget till tråd). —(-)wire

-drawer, s. gulddragare. —en, -n, a. af guld, guld-, gyllene äfv. biid.: dyrbar(: »guld värd»), sällsynt värdefull ei.

lycklig; utomordentligt gynsam (opinion, opportunity)-, guldglänsande; guldgul; lysande; silence is —, »tiga är guld»; — age, guldålder i aiia bet.; — halls, tre för-gylda kulor SS. skylt för pantlånekontor; the

— mean, den gyllene medelvägen; — number, astron, gyllental; — rule, gyllene

regel(: moraliskt: do to others as you would be done by, gör åt andra hvad du vill de skola göra åt dig; mat.: the rule of three, regula de tri); — wedding (-day), guld-bröllopsdag). —en-beetle, s. zool guldbagge (Chrysomela aurata). —-en-bug, s. zool. guldhöna, nyckelpiga (Coccinella). —en-chafer, se —-beetle, —en-chain, s. bot. gullregn (Cytisus laburnum). —en-Club, s. en gulblommig amerikansk vattenväxt (Orontium aquaticum). —en-CrOWn, s. bot. Chrysostemma. —en-eye, s. zool. knipand (Clangula vulgaris), ^en-flower, s. bot. »gulleblomma», gul prestkrage (Chrysanthemum segetum), —en-fly, s. zool. guldstekel (Chrysis). — en-grease, s. biid. mutor. —en-hair, s. bot. Chrysoco-ma comaura. — en-haired, a. »gullhårig», med guldgult hår. —en-lungwort, s. bot. rödblommande hökfibla (Hieracium au-rantiacum). —en-maidenhair, s. bot. guii-borste (Linosyris vulgaris); björnmossa (Polytrichum commune). —en-mOUSe -ear, s. bot. gråluden hökfibla (Hieracium Pilosella). —en-pheasant, s. zool. guldfasan (Phasianus pictus). — en-robin, s. zool. sommargylling (Oriolus galbula), —en -rod, s. bot. gullris (Solidago virgaurea). —en-Samphire, s. bot. en art alant (Inula chrithmoides). —en-saxifrage,s.bot. gull-pudra (Chrysosplenium alternifolium). —en-thistle,.?.bot. Scoiymus. — en-thread, s. bot. svartkummin (Nigella sativa). —-en-wasp, s. zool. guldstekel (Chrysis).

[se för öfrigt sms. under gold], —ing, "lUg, S.

en äppelsort (»mulbärsapple»). —ney, -nà, s. se gilthead. †, -i, a. guldgul. —ylOCks, s. bot. Chrysocoma. golf, golf, S. is. Skoti. ett slags bållspel (bållen

drifves med ett krökt sällträ i gropar i marken).

—-Club, s. sällträ i <7o£/*-spelet; förening för att spela golf. —er, -ur, s. golf-spelare. —ing, -ing, s. spelande golf. goll †, gol, s. labb, tass. goloe-shoe, goio'sjo, goloshe, se galoche. goltschut, go'ltsjut, s. liten tacka ei. stång

af guld el. silfver (betalningsmedel i Japan), gombo, gom'bo, se gumbo. gome, gàm, se coom.

gomphiasis, gr., gomfi'asis, s. med. tändernas lossnande och utfallande, gomuti, gomu'ti, s. malajiskt namn på en sagopalm (Saguerus saccharifer); dess fiber, gondola, it-, gon'dola, s. gondol; Am. flatbottnad kanaltransportbåt; Am. jämv. kärra hvari saker dragas å platformen, gondolier, -lè'r, s. gondolier, gone, gon, (pp. at go) a. gången; bortgången äfv.: död; bortrest; borta, sin kos;

förlorad, bortkommen; förbi ftfv. r om en person, jfr done up; (ftfv. med by) tilländagången, förgången, flydd om tid; Pberusad (jfr ex. under drink); to be to get one's self gå sin väg; get you packa dig bort (jfr begone); he can't have been long det kan icke vara länge se'n han gick (for) sin väg; to be 8 months gå i nionde månaden (with child); how came the book ~ t huru kom boken bort? clear »putz weg»; all hope is alt hopp är ute; my money is mina pengar äro slut. gonfalon, gon'falon, gonfanon, -non, s. banér, standar, is. processionsfana, kyrkofana. ouier, -è'r, s. statsbanérförare; kyrkofanbärare.

gong, gon g, s. gongong (äfv. ~-gong); signalklocka (t. ex. på en ångbåt).

goniometer, gÅni6m'ëtur, s. instrument till

mätning af solida vinklar (t. ex. krystaiiers).

goniometric(al),-met'rik(al), a. goniome-trisk, jfr föij. goniometry, -tri, a. goniome-

tri, vinkelmätning (af solida vinklar, jfr ofvan).

gonoph, gon'of, s. si. tjuf.

gonorrhea, -rhæa, gonorè'å, s. med. dröppei.

good, gud, a. (ss. komp. o. sup. användes better, best) god i aiimht; moraliskt god, godhjärtad, välvillig, välgörande (to, mot), äfv.: hälsosam, nyttig {for, jfr ned.); duglig, passande, tjänlig {for, för. till); dugtig; skicklig (at, i); giltig, gällande; betydlig (ss. i: »en god del», jfr ned. ex.); hand. säker (paper; om person) solid, vederhäftig; verklig, allvarligt menad; vänlig, treflig, godmodig, snäll; altför god, beskedlig; angenäm, välsmakande; ad. bra, godt (äfv. som interj.), väl; nyttigt; rätt; s. godt, ngns goda, bästa, väl; fördel, nytta; förkofran; rikedom; lycka; pl. se goods; va. † gödsla; a ~ old age, en hög ålder; a

en »god saks biid.: 5 fr via. faij.; ~ things, »goda

saker», »lifvets goda» s&rsk. (god) mat och dryck; roligheter, kvickheter, anekdoter; a ~ thing won't last for ever, ordspr. »allting hafver en ända», »vackra visor ä' aldrig långa»; it would be a ~ thing if..., äfv. det kunde ej skada att...; to know a ~ thing, förstå sig på det som är godt, särsk. förstå ett godt skämt; too much of a ~ thing, för mycket af det goda; ~ time, god tid i alia bet. (to arrive in t.: ... i god tid ei. i rätta stunden); lycklig tid; is. Am. F nöje, roligt (to have a t.); a ~ tum, ett godt »handtag» ; god hjälp (i nöden), väntjänst; ~ understanding, godt förstånd, särsk.: godt förhållande, sämja, förtrolighet; a >v, while, en god stund; a ~ word, anbefallande, förespråkan; to speak (ei .put in) a ~ word for, lägga in ett godt ord för ngn; to be ~ enough to ..., to be so ~ as to ..., vara så god och ..., hafva den godheten att...; to be as ~ as one's word, hålla ord; it is r» of you, det är (var) snält af dig; (I doubt) if it is much ... om det tjänar mycket till; that is a ~ one, äfv. F det var en baddare, jo det var en riktig en, ofta: du skämtar väl, nu tar du väl till? to come ~ F, komma till nytta, komma bra till pass; to do göra ngn godt: gagna, glädja (it does me ~ to see...); vara (blifva) till ngn nytta; he will never do det blir aldrig folk af honom; much ~ may it do you, väl bekomme, lycka till! to hold (stand) hålla, stå vid lag; vara säker, pålitlig; vara giltig, hålla streck; to make tillgodogöra sig, vända till nytta, taga vara på; taga igen ngt förloradt, godtgöra, ersätta förlust, skada; bevisa påstående, försvara anspråk; uppfylla förbindelse, hålla sitt ord; verkställa, lyckligt utföra; tillkämpa sig, särsk. bana sig väg; to see to think finna för godt (to, att), finna lämpligt; ~ against, »bra för»: nyttig mot ngt ondt; to be ~ at..., vara skicklig i (: F to be a ~ hand at; jfr vid. hand), äfv. förstå sig på; to be ~ for, vara nyttig för, tjänlig till (jfr ofvan), tjäna till; om värdepapper o. d. Vara gällande för en summa, äfv. en tid; om person vara vederhäftig för en summa ; jfr vid. ex. under/or; ~ for nothing, värdelös, oduglig; jfr vid. sms.; what is it ~ for? hvad duger det till (: hvartill kan det användas)? hvad tjänar det (väl) till; as lika (så) väl, lika så gärna; as ~ as, så godt som; nästan det samma som; nära på; to give one as ~ as he brings, ge ngn lika godt igen; it is no ~ ...-ing, det tjänar till ingenting att..., det är inte vardt

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.good

att ...;/or »för godt»; på allvar, för alltid (jfr ex. under ali); helt och hållet, en gång för alla; i god riktning, till det bästa (to influence for i god mening, i god afsigt; till ngns bästa; she had heard of him several times, but never for ~ (always for evil and mischief), hon hade hört honom omtalas flere gånger, men aldrig hört ngt godt om honom; Fm coming bach for ... för att stanna; to return for ~ from a boarding-school, skoi. si. ... fullbildad, »fullärd» in ~ (: in ~ earnest), på fullt allvar; in and evil, through ~ and ill, i godt och ondt, i lust och nöd; to come to leda, föra till ngt godt; slå sig väl ut; lyckas, gå (till), trifvas, förkofras; ...to the

(räkna, hafva, så o. så mycket) (sig) till godo (: till öfverlopps ei. till sin fördel is. framfor cn medtäflare, vid jämförelse, spel etc.). ^-breeding, - S. god uppfostran (visande sig i) belefvenhet, fint sätt; bildning; folkvett, takt. ~-by(e), - s. o. interj. farväl is. på längre tid (to bid ^-conditioned,

---a. i godt stånd. ~-day, - s. o.

interj. god dag; farväl; to give ~ to, hälsa (god dag) på en mötande; bjuda farväl; biid. gifva en god dag, låta fara, lemna. ~den †, -den', ~-e'en †, -è'n, ~ -even(ing), - -'-, s. O. interj. god afton. ~ -feeling, - -'-, s. hänsynsfullhet, takt. ~ -fellowship, s. sällskaplighet; godt sällskap; trefligt (muntert) sällskap, gladt lag. ^-for-nothing, a. oduglig; s. odåga (: ~ fellow); a ~ boy, en odåga till pojke. (G)-Friday, s. Långfredag. (GM-King)-Harry (ei. -Henry), 5. bot. »God Henrik», mjölkrot (Chenopodium Bonus Henricus). ^-humour, - -'-, s. godt lynne; gladlynthet; godt mod. ^-humoured, - a. godlynt, gladlynt. 'v/Rian s. »kära far»; min vän el. d. till mansperson ; husbonde, ^-manners, - -'-, s. pl. belefvenhet, lefnadsvett, god hållning, städadt skick. ~-mannered, - -'-, a. belefvad; »städad , som har ei. visar folkvett, »skick». ~-nature, - S. godsinthet, naturlig välvilja, hygglighet. ~ -natured, - -'-, a. godsint, godmodig, hygglig, snäll, beskedlig; välvillig äfv. iron.; af naturen väl utrustad ei. gynnad; godartad. ~-night, - s. o. interj. god natt. ~-nOW †, interj. hvad nu då! ~ -sense, - s. godt (naturligt) förstånd; sundt (praktiskt) omdöme. ~-Speed, s. o. interj. god lycka (på färden), god framgång. ^-temper, --'-, s. godt, lugnt, fridsamt lynne, ^-tempered, --'-, a, godmodig, af ett jämnt, lugnt lynne.

wife, s. husmoder af folket, bondgumma. ~-will, - -', s. god vilja, välvilja; villighet; raskhet, nit, energi, drift, F »kläm», »fart»; jur. hand. de »kunder», ali »handel» en affär (bod) har att påräkna; afträde el. Öfverlåtande af en affär, afträdessumma. woman)j<, s. »kära mor», jfr ~man; jfr vid. nu-wife. 'ving, -ing, s. (1.) allmosesam-lande (to go a ~) ; (2.) sjö. se googing. ish, -isj, a. ganska god, tämligen bra (betydlig etc., jfr goodly). ^HneSS, -lines, s. fägring, behag. ~ly, - li, a. (homp. ~lier, -liur; sup. sliest, -liëst) vacker, präktig, härlig; treflig, behaglig; tämlig(en) betydlig, stor, riklig(t tilltagen). ~neSS, -nës, S. godhet i allmht, jfr good; si. ersättningsord f. God (t. ex. ~ knows, Gu' vet; ~ gracious! kors bevara mig! for sahe, för Guds skull); äfv. P i jämförelse utan egentlig betydelse ss..- as poor as så fattig som »det som aldrig var», goodgeon, gud'jun, sjö. se googing. goods, gudz, s. pl. gods, egodelar; hand. varor; fraktgods; i sms. is. jämv. gods-(-engine, -lokomotiv; -shed, -magasin; -station; -traffic; -train, -tåg; -truck, -vagn, etc.).

^-carrying concern, speditionsaffär. gOOdy, gud'i, s. (pl. -dies, -z) se good-woman; F (is. i piur.) (jfr »godtor») namnam, slisk; a. se föij. ^-goody, ~ish, -isj, a. F pjoll-

rigt from ei. moralisk, pjunkig. googing,2 gud'jing, go'd-, s. sjö. fingerling. gOOle, gol, s. öppning i en dam mot hafvet,

ränna bildad af tidvattnet, goosander, go'sandur, s. zool. storskrake

(Mergus merganser), goose, gos, s. (pl. geese, gës, jfr d. 0.) zool.

gås (Anser) äfv. biid.: dum människa; (tailor's pressjärn; ett förr brukligt

tärningsspel (liknande »ormspel»); va. teat. si. uthvissla; a green kokk. gåsunge; biid. ung enfaldig människa, »gulnäbb», dum gås; to cook one's ~ F, »göra kål på», »expediera» ngn, jfr under cook. Cap, s. gås wid. ~-C0rn, s. bot. en art tåg (Juncus squarrosus). ~-flesh, s. »hönsskinn» (tillfällig skröflighet i huden). ~f00t, S. bot. svinmålla (Chenopodium album). grass, 5. bot. snärjmåra (Galium Aparine). ~neck, s. gåshals ; tekn. järn ei. rör böjdt i S-form, sjö. svanhals (hake på en bom etc.). squill, s. gås(ving)penna. ~-skin, se ~ -flesh. ~-Step, s. mii. på stället marsch

(marschöfning). ~"tOngiie, S. bot. rölleka (Achillea Ptarmica). ~wing, s. sjö. extra bomsegel tillsatt i lä; skothornet (nedre hörnet) på ett uppgigadt undersegel, gooseberry, gåz'bëri, 5. (pl. -ries, -z) krusbär ; «krusbärsbuske(: ~-bush, Ribes gros-

sularia); biid. gås; Old <v/, se Old Gentleman; to play ~ F, spela »förkläde», jfr daisy picker; to play old with, se dyl. under devil, —fool, s. kokk. krusbärs-kräm.

gOOSery, go'suri, s. gåsstia; gåsaktighet. goosey-gander, go'sigåndår, s. eg. gåskarl

(jfr gander); si. dum gås bild. gopher, go'fur, l. s. bibi. ett slags trä i Noaks ark (äfv. —WOOd). gopher, gè'fur, 2. s. Am. benämning (skiftande på

olika orter) på flere mindre djur is. som gräfva i jorden,ss.: ett ekorrslägte (Spermophilus); ett slags pungråtta med mullvadslika fötter (Geomys bursarius); i sydstaterna : en orm (Coluber coupen); en landtsköld-padda (Xerobates carolinus). gor †, gor, a. i sms. altför stor; prov. smutsig, lortig. —bellied, a. tjockbukig. —belly †, s. isterbuk. —COCk, s. se red grouse. —crow, s. se carrion-crow, —hen, s. honan till oj-cock. gord †, gord, s. ett slags falsk tärning. Gordian, go'rdian, a. gordisk (the ~ knot). göre, gör, l. s. gorr, lefradt blod; smuts †. göre, gor, 2. s. kil, trekantigt stycke insatt i ett plagg; trekantigt jordstycke; her. spets från sidan till midten af en vapensköld (skymfligt märke för feghet); Va. sätta en kil i ett plagg, —bill, s. zool. se garfish.

göre, gor, 3. va. genomstinga; stånga, gorge, gordj, s. svalg, strupe; trångt pass,

hålväg; fort. gorge (ingång på inre sidan till ett verk), bastionsrygg; byg. hålkel, jfr ca-vetto; ngt slukadt, is. båll af födoämnen i fråga om falkar; Va. 8luka, glupa i sig; fullproppa magen (äfv. one's self; with, med); glupskt stilla (one's appetite)) vn. proppa i sig födan, äta sig proppmätt, sluka, glupa; fråssa (äfv. ~ one's self) (upon, på); my ~ rises (ei. heaves), mig vämjes (at, öfver). ~d, -d, pp.; a. försedd med strupe etc., jfr föreg.; her. med krans omkring halsen, gorgeous, go'rdjus, a. glänsande, prunkande, prålande, präktig, kostbar; to have a ~ time, Am. F hafva »rysligt» roligt. ~ness, -nes,' s. glans, prakt, ståt;

yppighet, kostbarhet (om utstyrsel).

gorget, go'rdjèt, s. halsharnesk, pansar-ringkrage; förr fruntimmers halsremsa; mii. vaktbricka; kir. (ledare för) sten-skärningsinstrument. Gorgon, go'rgon, s. pr. myt. Gorgon; bild. fasaväckande vidunder, »medusa»; a. ohygglig (face)-, head, Medusahufvud. ~ean, -go'nëan, a. gorgonisk, jfr

föreg.; ohygglig. ~eia, gr. -è'jà, -i'å, s.

pl. byg. Gorgonsmasker, stenar uthuggna till Medusahufvuden. ~ian, -go'nian, se f^ean. ~ize, -iz, va. förstena biid. goring, go'ring, 1 .prt. af göre, 2.; s. insättning af kil i plagg-, sjö. snedskuren duk bildande undre hörnet af ett råsegel (äfv. —Cloth); gelning (inböjning på ett segel).

goring, gè'ring, 2. prt. af göre, 3.; s. genomstingande; stångning; sporrning. gormand, go'rmand, s. gurmand, storätare; a. glupsk. ~er †, -ur, S. se föreg. s. ~ism, -izm, s. frasseri, glupskhet. ^ize, -iz, vn. fråssa, vara glupsk. ~izer, -i'zur, s. storätare.

; gorse, gors, gorsy, -i, se furze, furzy. \ gory, go'ri, a. betäckt med lefradt blod; blodig, blodbesudlad; mordisk. goshawk, gos'håk, s. zool. dufhök (Astur i palumbarius).

I gosling, g6z'ling, s. gäsling, gåsunge äfv. biid.; nötklase; kotte. Gospel, gès'pël, s. evangelium i aiia bet. äfv. wid.; a. i sms. evangelii; evangelisk; va. † undervisa i evangelii lära; omvända till evangelium; the ~ according to S:t Jolin, Johannes' evangelium; it is true as det är sant som bibeln; ~ truth, evangelii sanning; F ngt hvarpå man kan tro som på bibeln, (g)—gossip, 5. F en som i tid och otid för gudligt tal. (g)~ -grinder, 5. P prest, predikant. (g)~ler, j -ur, s. evangelist †; anhängare af Wy-! cliff e †; for akti. evangelii förkunnare; kyrk. j prest som läser evangelium från altaret. I ~(l)ize, -iz, va. framställa (förkunna) ss. ! ett evangelium; undervisa i evangelium, ! predika evangelium för. j gOSS, gos, s. (1.) lågvuxet gultörne, jfr [furze; (2.) Am. si. hatt. gOSSamer, gos'amur, s. sommartråd (fin

spindelväf sväfvande i luften); bot. fina trådar kring fröhus; skirt tyg; si. hatt. ~y, -i, a. lik gossamer, tunn, skir om tyg. gOSSan, gés'ån, 5. bärg. rostjord, vittrad kis

ofvanpå en malmåder. gOSSip, gos'ip, s. (med)f adder †; granne, skötevän, stallbroder, dryckesbroder ei. kaffesyster; nyhetsj ägare, skvallrare, »skvallertacka-käring; (tomt) prat (»som går»), skvaller; vn. sladdra; skvallra, springa omkring med skvaller. ~ -Chair, s. konversationsstol. ~er, -ur, s. skvallrare, skvallerkäring, ^ing, -ing, prt.; a. skvallrande, skvalleraktig; skvaller- (stories)-, s. (tomt) prat; skvaller; springande omkring med skvaller. — red †, -1'ëd, S. dop-slägtskap mellan faddrar; tomt prat, skvaller. ~ry, -ri, s. skvaller;

skvallerkotteri, stallbrödralag. ~y, -i, a. full med sqvaller. gOSSOOn, goso'n, s. iri. gosse ; springpojke, tjänare.

got, g6t, (imp. o.) pp. af get; a. fången (förvärfvad); gången, kommen. (Anm. to have (eg.: att hafva fått) F ofta pleonastiskt i st. f. bictt to have.) (...) to be ~ F, (... finnes) att få, till salu; (property etc.) that can be ~ at, åtkomlig;. I've ~ it, nu har jag det (: har jag hittat på lösningen på gåtan el. en utväg); äfv. nu har jag fått hvad jag behöfver (: nu har jag råkat vackert ut); I've ~ to med infin., jag skall, jag måste...; I've ~ something to say to you, jag har ngt att säga dig; have you ~ a paper? har du någon tidning? have you ~ some money about you1? har du några pengar på dig? what have you hvad har ni (där)? ofta: hvad har ni att bjuda på (att äta; ... for dinner etc., till middag etc.)? äfv. hvad har kommit åt dig, hvad fattas dig? he hasn't got a God, han har ingen Gud; where's ... ~ tof hvart har ... tagit vägen? ~-up, --', a. F utstyrd, utpyntad, uppfiffad. ~en-up, a. Am. si. framskriden. Göth, göth, s. got, göt (folkslag); barbar,

ohyfsad människa. Gotham, go'tham, goth'am, s. pr. en by i Nottinghamshire, Englands »Tälje». ~ist, -1st, S. »täljetok». ~ite, -lt, S. se föreg.; Am. öknamn på New-Yorksbo. Gothic, goth'ik, a. gotisk, götisk; rå, barbarisk; s. gotiska språket; byg. gotisk stil. ~ism, -lsizm, s. gotisk språkegenhet; öfverensstämmelse med ei. drag tillhörande gotisk byggnadsstil; barbari, råa seder. ~ize, -isiz, va. göra gotisk ; återföra till barbari. gOUge, godj, gaudj, s. snick, etc. håljärn, hålmejsel, rörskrubbmejsel, skölpjärn; Am. F bedrägeri, knep, äfv. bedragare, skälm, »lufver»; va. urhålka med uttrycka ögat på ngn med tummen och pekfingret; Am. F »kugga», lura, jfr cheat. ~-bit, s. skedborr(järn). ~-Slip, s. bryne för håljärn. gouging, -ing, prt.; s. urhålkande med håljärn; uttryckande af ett öga. Goulard, fr., gola'rd, s. pr.; F förk. f.

extract, ~'s water, farm. bly vatten, gourd, gord, gord, 1. s. större gurkfrukt, kurbits etc., jfr cucurbita; kalebass; sour ~ (afv. ~-bottle), se baobab. ~-pepper, s. spansk peppar. ~-tree, se calabash-tree. ~-W0rm, so fluke-worm. ~ineSS, -ines, s. veter. SVullnad(er) i en hästs ben af ansträngning. -i, a. veter. ansväld i benen; gurklik, gurk-.

gourd †, gord, gèrd, 2. se gord.

gourde, gord, g6rd, S. fransk-amerikanska namnet på en kolonialdollar på Hayti, Cuba, Louisiana etc.

gourmand, fr., go'rmand, se gormand. gournet, se gumet.

gout, fr.; go, 1. s. smak.

gOUt, gaut, 2. s. droppe †; klimp †; gikt, podager (: ~ in the feet). ~-StOneS, s.pl. giktknölar, ^-swelled, ^-swollen, a. med giktknölar, giktsvullen. o»weed, ~W0rt, s. bot. kirskål, kväller (Ægopo-dium podagraria). ~iness, -inès, s. gikt; giktfullhet. ~y, -i, a. giktartad; gikt-, afsedd för giktsjuka (t. ex. chair)-, gikt-full, giktsjuk; ~ concretions, giktstenar.

govern, guv'urn, va. styra, regera, beherska (a people; one's passions etc.), herska öfver; leda, reglera (motions etc.); gram. styra (t. ex. en viss kasus); vn. hafva högsta ledningen (af staten), herska, regera. ~able, -abl, a. som kan styras ei. ledas, som låter styra sig (by, af); handterlig, lättledd, foglig, lydig. ~ance, -ans, s. styrelse, förvaltning, ledning. ~ante fr., -ånt, ~eSS, -ës, s. lärarinna in a school), särsk. enskild lärarinna, guvernant (: house-rsj, resident jfr ock daily ~); styrarinna, herskarinna, ledarinna ; F matmor, frun i huset; morning visiting se daily ~ing, -ing, prt.; a. styrande, ledande, förherskande. ment, -mënt, s. styrelse, ledning; rättesnöre, efterrättelse; »regemente», regering äfv. objektivt: statens styrelse (ofta utan artikel: (£)~. regeringen, ministären); regeringsform, statsförfattning; stat, pl. stater, makter; ståthållarskap, län; herravälde öfver sin egen kropp, vighet

†; gram. ett ords styrande (»régime») af kasus o. d. el. inflytande på konstruktionen; ~ bill, ~ measure, parlam.

lagförslag framlagdt af »regeringen»; ~ help, statsbidrag; ~ office, regeringsbyrå, »departement»; ~ powder, krigskrut. ^mental, -mèn'tål, a. regering(en)s-. ~0r, -ur, s. ledare, styresman; regent; förvaltare; direktör; ståthållare, landshöfding; guvernör äfv.: enskild handledare, förnämligare informator; si. (the ~) »farsgubben», »husbonn'», »gubben»; styrman)|C; mek. is. ångm. regulator. ~or-ballS, s. pl. ångm. pendelkulor på regulatorn. ~0r-CUt-0ff, s. ångm. ångreglering verkad af regulatorn. (G)~-Or-General, s. generalguvernör. ~0r -valve, se throttle-valve. ~orship,-ursjip, s. ledarskap, styrelse; guvernörsskap, -värdighet.

gowan, gau'an, s. (1.) Skoti. vild tusensköna

(Bellis); (2.) gruf. förvittrad granit, gowd, gaud, 5. prov. grannlåt, jfr gaud; Skoti.

se gold. gOWk, gauk, s. se gawk. gOWn, gaun, s. fruntimmersklädning; lång, vid röck, morgon- ei. nattrock (: dressing rob, talar; (fotsid) ämbetsdrägt, (prest-)kappa; biid. civilstånd, ämbets-

mannastånd (jurister, prester etc.); Oxf. univ. (utan art.) akademistaten (i mots, till borgerskapet: town)-, fredens drägt; va. ikläda (sig) en ~-boy, s. gosse i ngn af de stora barmhertighetsskolorna. ~man, ~Sman, s. akademisk medborgare; civil ämbetsman särsk. jurist; civil person i aiimht (i mots, tiu militär); en fredens man. ~ed, -d, a. iklädd kappa etc. (jfr gown)-, poet. klädd.

gowt, gaut, (eg. go-out) s. lok. sluss på en

fördämning mot hafvet, gozzard, goz'urd, s. gåsvaktare; prov. stolle, grab, grab, s. grabbtag, grepp F; stenlås

att lyfta sten etc. med; Va. F grabba tag i, häftigt rycka till sig; to make a oj at, hugga efter, nafsa efter, ^ber, -ur, s. grabbare, en som »hugger» åt sig. ~ble, -1, vn. trefva; krafla, ligga och sprattla, grace, gràs, s. nåd, barmhertighet; benådning, förskoning; anstånd, frist; lag. särskild tillåtelse ei. befrielse, privilegium, dispens (jfr nedan Act of (G)oj); gunst, bevågenhet; välvilja; ynnest, gunstbevis; gratie, behag; fägring; prydnad, ngt som pryder en människa; särskildt (naturligt) företräde, naturgåfva, kraft; inre värde, dygd, förtjänst; tillgjordhet, koketteri; teol. frälsningsnåd, syndaförlåtelse, nådastånd, evigt lif; tacksägelse; bordsbön;

(6) (Hans) Nåd (titel för hertigar och ärkebiskopar); univ. styrande myndighets påbud: mus. utsmyckning i aiimht, »koloratur» (förslag, drill, löpning, m. m.); pl. gracerna; »kasta ring» (en lek); va. sira, smycka; pryda, förhöja; benåda, bevärdiga; hedra (with, med); teol. rättfärdiggöras, begåfva med nåd; utsmycka en melodi; she was playing off her ojs upon ..., hon gjorde sig till för ..., koketterade med ...; saving teol. Guds frälsande nåd; biid. räddningsmöjlighet; to find ~ in one's eyes (sight), finna nåd inför ngns ögon; to say oj, läsa bordsbön; may 1 never see ~ if... not..., »Gud fördöme mig», om icke ...; by the oj of Gocl, med Guds nåde; to fall from oj, teol. falla ur nåden; to be in (get into) the good of, stå (komma) i gunst hos; act of oj, nådeakt; Act of (G)o>, parlamentsakt om full och fri

benådning; covenant of oj, teol. nådeförbund; day of teol. nådetid; days of oj, hand. respitdagar; gift of oj, teol. nådegåfva; to take (pluck up) heart of oj, taga mod till sig; herb of oj, bot. ruta (Ruta); matter of oj, nådesak; means of oj, teol. nådemedel; power of oj, teol. nådekraft; promise of oj, teol. nådelöfte; state of oj, teol. nådens tillstånd; time of oj, teol. nådetid; work of oj, teol. nådeverk; working of divine oj, teol. nådeverkning; in the year of o> 1885, i nådens år 1885; with a bad (ei. ill) o,, synbart ogärna, motsträfvigt; på ett mindre höfligt ei. artigt sätt; with a good oj, godvilligt, gärna; på ett skickligt, passande sätt

(is. utan att förråda ngt missnöje); it COmes with

ill oj from ..., det passar ... illa (jfr that comes well from you); »det kläder icke»... (att göra, säga så), oj- Card, s. si. hjärter sex. ~-Clip, s. tacksägelseskål. ~-h00p, s. krans, ring i leken: »kasta ring». s. käpp i »kasta ring». ~-nOte, S. mus. förslag, »koloratur» i aiimht. ~d, -d, a. behagfull, elegant, graciös; dygdig "ufUI, -ful, a. behagfull, intagande, graciös, täck; elegant, förbindlig, »vinnande»; teol. full af nåd; dygdig, förträffligt. ~fulness, -fulnès, s. behagfullhet; elegant och värdigt sätt. ~less, -lës, a. beröfvad Guds nåd, gudlös, fördärfvad; utan behag, obehaglig, ohyfsad; oförskämd. ^leSSneSS, -lësnës, s. brist på b^hag; gudlöshet; syndaför-därf.

gracile, gras'il, a. smärt, spenslig, gracious, gra'sjus, a. nådig; nedlåtande; välvillig, vänlig; barmhertig, välgörande (to, mot); artig, förbindlig; behaglig, täck, intagande, graciös; dygdig)j(; teol. nådefull, -rik; af nåd, nåde-; i nådens tillstånd; most allernådigst; O, my oj! O, himmel! ~ calling, teol. nådekall; (King George III) of oj memory, glorvör-digst i åminnelse, högstsalig; ~ reward, nådepenning; for oj sake, för Guds skull (jfr ex. under goodness); to be ~ with, äfv. stå väl hos. ^ness, -nës, s. egande af den gudomliga nåden, fromhet; nådighet; nedlåtenhet, vänlighet, grackle, gråkl, s. zool. en ostasiatisk fågel

(Gracula). grad, grad, univ. F förkortn. f. graduate. gradation, grada'sjun, s. gradation, gradvis ei. trapp vis skeende fortgång, tilltagande, aftagande ei. förändring; järnv. stigning; mus. skalgång; mål. nyansering. ~al, -ål, a. gradvis skeende. ~ed, -d, a. anordnad ei. skeende gradvis.

gradatory, gråd'åturi, s. trappa från klosteromgång till kyrkan; a. skeende gradvis ei. steg för steg. grade, grad, s. grad, steg, rang; ingeniör, jämv. stigningsförhållande, lutning, stigning äfv. konkret (jfr ex. o. gradient); resultatet af (grad af fullblod af) kroasering med en ädel ras; Am. kvalitet, sort; va. gradera, gradvis ordna; ingeniör, jämv. planera; down —, lutning, utförsbacke; he is on the down Am. si. han är »på resan utför», det är »på upphällningen» med hnm ; heavy j ärnv. etc. stark stigning ; high —, säges om en blandad ras som har mer än tre fjärdedelar af det bättre blodet; ^ cows, (jfr föreg.) raskor; at järnv. i samma plan om vägöfvergång o. d.; — school, skola med fri flyttning, 'v|y, -li, a. o. ad. prov. passande, anständig(t), ordentlig(t). gradient, grå'diènt, a. skridande framåt; stigande ei. sjunkande gradvis; s. järnv. etc. stigning, lutning; (kurva som framställer) stigningen och fallandet af en variabel kvantitet (t. ex. barometric, thermo-metric ~); bad (heavy) svår, stark stigning; easy (good) lindrig stigning. —-pOSt, s. jämv. lutningsvisare, gradin, grå'din, —e, grådè'n, s. bänk i en amfiteater; afsats, ramp; tandad bildhuggaremejsel, grading, grå'ding, pvt.; s. ingeniör, järnv. planering (utjämnande, reducering af naturliga terrängers lutningsförhållanden).

gradual, grad'ual, a. gradvis skeende, jämt och sakta fortgående, steg för steg; s. rad af trappsteg >{<; kat. kyrk. gradual (koralbok, mässbok); gradualpsalm (en dol af mässan). ~ly, -i, ad. gradvis, småningom, efter hand. graduate, gråd'uåt, va. indela i grader, gradera; gradvis förhöja ei. förändra; univ. meddela akademisk grad, promovera; kem. tekn. gradera, särsk. gradvis koncentrera saltlösning gnm afdunstning; luttra guid; färg. sköna, schattera; vn. »taga graden», aflägga en akademisk examen; biid. aflägga sina lärospån; småningom ei. gradvis öfvergå, förändras (into, till); förtona (into, i); a. graderad; s. en graduerad (en som tagit en akademisk examen). Ship, -sjip, en graduerads ställning ei. värdighet. —d, -èd, pp.; a. graderad; graduerad; — arc, gradbåge; ~ circle, gradskifva. graduation, -å'sjun, s. indelning i grader, gradering; gradvis skeende fortgång; univ. graduering, afläggande af examen, meddelande af grad; förhöjning, förbättring; kem. tekn. gradering, afdunstning (of salt-water)-, gradskala; i sms. gradér- (house, -verk; pan, -panna), graduator, -år, s. graderare; gradindelningsinstrument; mat. gradmätare; graderingsapparat; tekn. gradérverk, -Ugn; ättikståndare (apparat för snällättiks-fabrikation).

gradus, lat., gra'dus, s. prosodiskt (grekiskt ei. latinskt) lexikon (eg. G. ad Parnassum). g raff †, graf, 1. se graft. g raff †, graf, 2. s. graf, dike, —age, -adj, s. dossering. graft, graft, 5. ymp äfv. biid., ympkvist; va. ympa, inympa äfv. biid. (in, on, i, på); fortplanta gnm aflägg; sjö. splitsa. ~er, -ur, s. ympare etc. —ing, -ing, prt.; s. ympning, ^ing-knife, s. ympknif. ~ing -On, s.

inympning, ^ing-wax, s. ympvax.

Graham-bread, grå'mbrëd, s. »klibröd»,

dietbröd (bröd af osiktadt (hvete)mjöl). g rail †, gräl, l. s. se gravel. grail, grål, 2. S. se gradual, S. kat. kyrk. Grail, grål, S.-, the Holy —, legend, literat. hist.

den heliga gral. grain, gràn, l. s. sädeskorn, frö; säd kollekt.; gryn, litet korn; förr kermesbär (tiii färgning: ~-berrieS); förr purpurfärg, kochenill-färg (äfv. —- Colour); biid. grand, »gnista»;

grail (den minsta eng. vigten: V20 scruple apo-tekarvigt, V24 scruple Troy-weight = 0,o648 gram); ådrighet, fibrernas riktning i trä; gry i sten äfv. bild., jfr nedan; kornighet, textur, ytas grad af skroflighet eller glatthet; narf på läder; sinnesstämning, lynne, böjelse, sinnesart; va. gryna. korna, göra kornig; måi. ådra; garf. sätta narf på; vn. korna sig; a ~ of allowance, litet öfver (ei. under) noggrann vigt; büd. inrymmande; jämkningsmån (jfr vid. under allowance); against the mot veden (träfibrernas riktning), mot luggen etc.; mot ngns natur, vilja ei. tycke; »så att det tar emot», motsträfvigt; it goes against the det bjuder emot; in —, i kärnan af ngt; i djupet af ngns el. ngts natur; i grund och botten; äkta, genuin(t); a rogue in —, en ärkebof; dyed in —, förr kermes-(röd-)färgad; nu äkta färgad, af färgadt råämne, ullfärgad om tyg. ~-CUt, a. skuren med träet, —-dealer, s. spanmåls-handlare. ~-leather, s. narfläder. ^ -moth, s. sädesmask. —-tin, s. korntenn. grain, gran, 2. s. prov. tvåuddig pik, gaffel; flodförgrening, flodgren; pl. (äfv. a pair of — s) ljuster. —Staff, s. se quarter-staff. (grain)age, -adj, (jfr grain, l.) s. afgift på spanmål; veter. skabbknölar på hästens ben. ~ed, -d, pp.; a. kornig, skroflig; narf vig; ådrad, ådrig om måladt trä; ullfär-

gad om tvg, äkta färgad; kochenillfärgad; bot. grynbärande. —er, -nr, s. målare som ådrar; målares ådringskam ei. -pensel; garf-vares skafknif; garfvarlut af dufträck, -ing, -ing, prt.; s. krusning, randning på mynt; mål. ådring; garf. narfning; zool. en mörtart (Leuciscus lancastriensis). —ing -board, s. garfvares krusbräde. —S, -z, s. pl. draf; garfvarlut af duf träck; Se vid. under grain 1. o. 2.; — of paradise, paradiskorn (en skarp vestafrikansk krydda af AmO-

mum Meleguetta). —y, -I, a. full af (sädes)korn; kornig, prickig, graip, gràp, s. Skotl. grepe; klohacka, graith, gràth, s. Skotl. tillbehör, utrustning.

verktyg, »grejor», grakle, gra'kl, se graclde. grallatorial, graiåtö riål. grallatory, -'aturi, grallic, -'ik, a. zool. tillhörande vadarna (Grallatores), vadande, vad-fågei. gram, gram, 1. s. Ind. kikärt (Cicer arieti-

num) använd ss. kreatursfoder.

gram, gram, 2. se gramme. gramercy, grame'rsi, interj. is. förr vanlig stor tack!

gramary(e), gram'ari, s. Skotl. svartkonst,

trolldom, gramashes, gramasj'ez, se gamashes. grame, gram, s. Skotl. grämelse, sorg. gramineal, gramin'eai, gramineous, -nèus, a. bot. gräsartad, gräs-, graminifolious,

-nifè'lius, a. bot. med blad lika gräsens.

graminivorous, -niv'orus, a. gräsätande, grammar, gram'ur, s. språkvetenskap; grammatika, språklära; språkbruk (ur korrekthetens synpunkt, t. ex. bad —); språkriktighet; grammatikaliskhet; elementarbok i

en vetenskap ; (to Speak) bad —, .. . Ogram -

matikaliskt; fault (slip) in —, grammatikalisk bock. --school, s. lärdomsskola, högre elementarläroverk. —ian,-

mà?riån, s. grammatiker; språklärd; grammatiklärare. -leSS, -lès, a. utan grammatisk kunskap; utan grammatika, grammatic, —al, gramat'ik(al), a. grammatisk; grammatikalisk. —alneSS, -ålnès, s. grammatisk riktighet, språkrenhet, —aster, -åstur, s. språkpedant, skolfux. —ize, -tisrz, va. göra grammatikalisk; vn. grammaticera; uppträda som språklärd. grammatist -'-tist, se master. gramme, fr., gram, s. gram(vigt). grampus, gram'pus, s. zool. späckhuggare

(Delphinus Orca). granade, grana'd, granado, -6, se grenade.

granadier, -nade'r, se grenadier. granary, gran'ari, s. spanmålsmagasin,-bod. granate, gran'at, (1.) se garnet; (2.) se granite.

grand, grand, a. stor, storartad, storslagen; präktig, ståtlig; hög, förnäm; lysande namn o. d.; härlig, majestätisk; — days, jur. hvi-lodagar vid domstolarna; — juror, medlem af en — jury: brottmålsnämnd (af

12—23 medlemmar) som i första hand ransakar och afgör om målet skall fortsättas (jfr find a true bill)

ei. icke; —juryman, se — juror. —-aunt, s. grand-tant. —child, s. barnbarn. (G)~

-Commander, (G)—-Cross, 5. storkom-

mendör, kommendör med stora korset af en orden. —daughter, s. son- el. dotterdotter. —-duke, .s. storhertig; zool. bärguf (Strix bubo), —father, s. farfar; morfar. (G)~-Lodge, s. frimurares o. goodtemplares storloge, — mamma, se "»mother. (G)~ -Master, s. stormästare för en orden, ordensmästare. —mother, s. farmor; mormor, -motherly, a. skämts, far- ei. mormoderlig (t. ex. legislation), —nephew, s. broders ei. systers son- ei. dotterson. —-niece, s. broders ei. systers son- ei. dotter-dotter, rvpapa, se —'father. —parent, se —father och —mother. —-piano, s. konsertflygel. (G)—-Seignior, --'-, s. storherre (turkiska sultanens titel). -Sire, s. farfar; morfar; poet. stamfader, en af förfäderna. —SOn, s. sonson; dotterson. —-Stand, s. hufvud-läktare, förnämsta åskådareläktaren vid en kapplöpning o. d. —uncle, s. grandonkel. (G)—-Vizier, —s. storvisir, —am, -åm, s. farmor; mormor; gammal gumma. —ee, -è', s. grand (af Spanien); högförnäm man. — eeship, -e'sjip, s. en grands rang ei. värdighet. —eur, -jur, s. storhet, storslagenhet; upphöjdhet, härlighet; värdighet, höghet; förnämhet, prakt, ståt. —fer, -fur, s. F (förkortn. f. —father)

farfar stundom ss. hederstitel åt en gubbe. —

iloquence, -irékwens, s. högtrafvande tal, stortalighet, svulst, bombast; skryt.

—iloquent, -li'okwent, -iloquous, -il'-

okwås, a. högtrafvande i tal, stortalig, stor i orden; bombastisk. — jose, fr., -los, a. storartad, storslagen, sublim; pompös, bombastisk, svulstig. —lOSity, -ios'iti, s. storartad stil, storslagenhet, sublimitet; pomp, bombast, svulst. —-neSS, -nès, s. storhet, storslagenhet; ståtlighet, prakt, grange, gråndj, s. loge, lada†; enstaka landtgård; Am. landtbrukareförening (sällskap el. förening af landtbrukare till främjande o. skyddande af landtbrukets intressen). —r, -lir, S. Am. medlem af en grange. graniferous, granif'urus, a. Dot. fröbärande, graniform, gran'iform, a. bot. fröliknande. granite, gran'it, s. geoi. min. granit; the City

of Aberdeen 5 the (G)~ State, Am.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.granitic

grasping

New-Hampshire, granitic(al), -'ik(al), a. af granit, granit-. gratlitiforiTI, -'iform, a. granitformig, granitoid, -ojd, a. liknande granit, granitartad. granivorous, graniv'orus, a. fröätande om

fåglar.

grannam, F gran'am, granny, skoti., -ni, s.

se grandam. grant, grant, va. bevilja; förläna; gifva, förunna; medgifva, inrymma; uppfylla, »höra» en bön, begäran; s. beviljande; förläning, gåfva; pari. anslag; medgifvande, inrymmande; koncession (of, på t. ex. a railway), oktroj; inmutning, mutsedel (of minerals); jur. skriftligt öfverlåtande; öfverlåtelse, det som öf-verlåtes; ~ money towards, anslå pengar till; ~ a request (petitions etc.), vill-fara en begäran; ~ (imper.) ei. ~ed (part. perf. eiiipt.), ei. fhig that ..., medgifvet att ..., förutsatt att..., under antagande af att ...; ~ it be so, antaget att så förhåller sig, låt så vara; låt så vara! medgifves (,.. men ...); fing this to be true, antaget att detta vore sant; God ~ (it)! Gud gifve det! ~ a case, om öfverdomstoi bekräfta underrättens förfarande med en anklagads person; to take formed, förutsätta (befintligheten ei. verkligheten af), anse för gifvet, taga för afgjord(t); to make a ~ of (a thing to a person), göra (ngn) en present (af ngt), förläna (ngn ngt); medgifva (ngn ngt); that privilege is in the ~ of the king, beviljandet (öf-verlåtelsen) af detta privilegium ligger i konungens hand. ^able, -abl, a. som kan beviljas, förlänas ei. antagas, jfr ofvan. ~ee, -è', s. jur. en som får en förläning ei. öfverlåtelse; koncessionsinnehafvare. ~er, -ur, s. en som beviljar, förlänar ei. medgifver etc. ngt. ~0r, -år, -o'r, s. jur. öfverlåtare. granular, gran'ulur, a. (små)kornig; grynig. ojy, -li, ad. i små korn. ~y, -i, a. se föreg. a. granulate, -låt, va. söndersmula i små korn, granulera, korna; göra knottrig på ytan; vn. korna sig; a. (äfv. -d, -ëd) kornig; knottrig, småskroflig. granulation, -la'sjun, s. söndersmulning i korn; körning, metallers granulering; kornighet, knottrighet; med. granulation af sår. granule, -nül, s. litet korn; bot. pollenkorn; spor. granulous, -lus, a. full af små korn, småkornig, grynig, grape, gràp, S. vindrufva; ett vinbär af vinrankan; art. drufva; se vid. fshot; pl.veter. mugg

(skabbartad utväxt). ~-flower, ^-hyacinth, 5. bot. mörkblå pärlhyacint (Muscari race-mosum). ~-shot, s. mii. drufhagel, skrå,

kartescher. ~StOne, s. vindrufskärna. ~-SUgar, s. drufsocker. ~-vine, s. Am.

vinranka. ~-W0rt, s. bot. paddört (Actæa). ~leSS, -lës, a. utan vindrufvor; saknande drufsmak, fadd. ~ry, -uri, s. vinkast.

graphic, ~al, gråfik(ål), a. ritnings- el. skrifnings-; uttryckt genom skriftecken ei. genom tecknade linier, grafisk; liknande skrift; noga beskrifvande, tydlig, liflig, väl framstäld om skrift el. teckning; ~ gold, ~ ore, ~ tellurium, min. sylvanit, skrift-tellur (guld, tellur o. silfver); ~ granite, min. skriftgranit hvari kvarts och fältspat ligga om hvarann bildande likasom hebreiska bokstäfver; the ~ method, grafiska metoden (föränderliga storheters framställning medelst brutna linier). ~ally, -ali, ad. (framställa) grafiskt, graphite, grafit, s. min. grafit, blyerts. ~ -pencil, S. grafitspets för elektriskt ljus. gra-

phitic, -fit'ik, a. grafit-. graphitoid(al),

-fitojd (-ojd'al), a. grafitartad, liknande blyerts.

grapholite, gråfolit, s. min. tafvelskiffer. graphometer, gråfom'ëtur, s. landtm. erraa-skifva.

grapline, gråp lin, grapling, -ling, grapnel,

-nël, s. sjö. dragg; änterdragg; bjg. sten-lås, stenklor. grapple, grap'l, va. haka i, hugga tag i; sammanhaka; byg. förankra mur; hålla fast (med hake); WI. (med with) hugga tag (i) äfv.: brottas, kämpa (med); bild. allvarsamt taga ihop med, undersöka (a question); s. grepp; (lif)tag; handgemäng; kniptång; sjö. änterhake. grappling, grap'ling, prt. af föreg.; s. fasthakande; fasthållande, hophållande ss. med hakar. ~-hook, ~-iron, s. (ofta i pl.) änterhake, änterdragg; pl. sjö. si. fingrar, grapy, gra'pi, a. druflik; foul-(clust er, klase).

grasp, grasp, va. fatta tag i, gripa (uti); bemäktiga sig; hålla fast, hålla om med handen ei. armarna, hålla i; taga tag om, omfamna i brottning; biid. omfatta; begripa; vn. taga (lif)tag †; (med at) gripa efter, fika efter, försöka gripa, fatta äfv. bild., eftertrakta; s. grepp; tag; liftag (^brottning; så mycket man kan taga om : handfull, armfång; wid. ngns »klor», »våld» (in, within one's ~); välde (of, öfver, t. ex. the subject, ämnet, stoffet); förmåga att gripa, att bemäktiga sig, (: ~ of intellect) fattningsgåfva; si. »kläm» (energi); beyond one's ~ F, utöfver ngns förmåga. ~able, -abl, a. som kan gripas (om). ~er, -ur, s. en som griper etc.; sniken människa. ^ing, -ing, prt. gripande etc.; a. fiken,

fate, å: far, å: fal], å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine i: fin, | fir,grasping sniken, (rof)girig. ^ ingly, -ingli, ad. begärligt, girigt. graSS, grås, s. gräs (äfv. bot. med. pl. ~eS: gräsarter); gräsmark, gräsbete; bleke; va. betäcka med gräs ei. torf; utbreda i gräset lin, hampa; gruf. uppfordra i dagen; draga upp en fisk (jfr land); vn. † blifva betäckt med gräs, grönska; odla gräs; lühile the ~ grows the steed starves, ordspr. medan gräset växer dör kon; not to let the ~ grow under one's feet, ordspr.: vara rask i vändningarna, rappa sig; vara driftig, verksam; to be (out) at gå på bete; to give (a horse etc.) a tum at låta gå på bete; (ground) lying in igenlagd till linda (äng); to drive (to tum out) to drifva, släppa ut på grönbete, släppa på gräs; go £o F gå så långt vägen räcker! gone to ~ F, död; to take a horse in to taga en häst på utfodring; ~ of Parnassus, bot. slåtterblomma (Parnassia). ~-blade, s. grässtrå, gräsblad, ^-bleaching, s. ängsblekning. ~-cloth,

s. nässeltyg (af de gräslika fibrerna af Boehme-ria nivea o. a. ostasiatiska växter). ~-CUtter, s. slåtterkarl. ~-green, a. gräsgrön; s. gräsgrönt. ^ground, s. gräsvall, gräsmark. 'vz-grown, a. gräsbevuxen. ~ -hopper, s. zool. gräshoppa (Gryllus); ~ warbler, s. zool. en sångfågel (Salicaria locustella). ~-oil, s. ostindisk gräsolja (af slägtet Andropogon). ~-plot, s. liten gräsmatta, gräsplan, ^poly, s. bot. en art fackelblomster (Lythrum hyssopifolia). ~-tree, s. bot. australiska grästrädet (Xan-torrhæa hastilis). vetch, s. bot. en art Lathyrus. ^-widow, s. gräsenka; ogift moder †. ~wrack, s. bot. bandtång (Zo-stera marina), grassation †, gråså'sjun, s. kringstrykande

(i ond afsigt), grassiness, gra'sines. 5. gräsrikhet; gräs-beväxthet. grassing, -ing, prt.; s. betande; lins utläggande på gräset till blekning ei. rötning. graSSleSS, -lès, a. utan gräs. grassy, -si, a. (rikt) gräsbevuxen; gräslik, grön. grate, l. gråt, 5. galler; fönster- ei. dörrgaller; spisgaller, (ugns)rost, rist; byg. rustverk; sädesharpa; va. förse med galler etc.; sätta galler för (äfv. ~ up). ~ -area, s. ångm. etc. rostyta. ~-bar, s. rost-järn. ^-pendulum, 5. rostpendel (kompen-

sationspendel). ~-SlirfaCe, S. se f^-area.

grate, 2. gråt, va, raspa, skrapa, rifva (: söndersmula); gnissla med (t. ex. the teeth, tänderna); »skära i» (the ear, the feelings, the heart), såra, gräma, stöta; vn. gnissla, knarra; såra, stöta, göra ondt,

»skära» (on the ear etc., jfr va.); ** to dust, rifva till pulver. ~d, -èd, (1.) pp. rifven, pulveriserad, grated, grå'tèd, (2.) pp.; a. försedd med

galler; ~ window, gallerfönster, grateful, gra'tful, a, tacksam, hysande (ei. visande) tacksamhet (to, mot, for, för); tacknämlig, välbehaglig, välkommen (to för); angenäm äfv.: välsmakande; a ~ sleep, en välgörande sömn. ~neSS, -nès, s. tacksamhet; välbehaglighet. grater, gra'tur, s. ngn, ngt som skrapar etc., jfr grate, 2.; rif järn; tekn. rifål.

graticulation, gråtikulå'sjun, s. en tecknings indelning i rutor för afritning i förstorad ei. förminskad skala, gratification, gråtifikå'sjun, s. tillfredsställande; tillfredsställelse (of the senses, of the mind); nöje, njutning, fröjd; belöning.

gratified, grat'ifid, (imp. o.) pp. af gratify; a. förnöjd; to be ~ with, hafva nöje af, finna nöje (glädje) i; yesterday I was ~ by your letter, ... hade jag nöjet mottaga... gratifier, -fiur, s. en som skänker tillfredsställelse, gratify, grat'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid)

tillfredsställa smak, begär, matlust, lidelse etc., förnöja; villfara, göra till viljes; uppfylla en begäran; vedergälla, belöna (for, för). ~ing, -ing,prt.; a. tillfredsställande, angenäm, grating, gra'ting, prt. af grate (1. o. 2.); a. skrapande, rifvande; gnisslande, »skärande» äfv. biid.: retande, sårande, grämande, förtretlig; s. (1.) galler, gallerverk; rost, rist; sjö. (vanl. i pl.) trall; (2.) skrapning (äfv. ljudet), gnissling; rif ning; biid. jfr a. ~ly, -li, ad., på ett skärande sätt, på ett retsamt, förargligt sätt. gratis, lat., gra'tis, ad. gratis, för intet, gratitude, grat'itiid, s. tacksamhet; there's det är tacken (»för hvad man gör»)! gratuitous, gråtü'itus, a. gifven för intet,

kostnadsfri; frivillig(t gifven), godvillig; oförtjänt; ogrundad, opåkallad, omotiverad; »gripen ur luften», godtycklig om antagande o. d.; själfrådig, egenmäktig. ~ly, -li, ad. gratis, för intet. ~neSS, -nès, s. kostnadsfrihet; frivillighet etc. gratuity, gratii'iti, s. (frivillig) gåfva, donation; extra, ej betingad vedergällning, gratifikation, gratulate, gråtfulåt etc., se congratulate etc. gratulatory, gråfulåturi, a. uttryckande lyckönskan, lyckönsknings-; s. lyckönskan, g rau I, gr ål, s. se grilse.

grauwacke, grau'wake, se graywaclce.

grave, grav, l. a. vigtig, betydande; allvarlig, högtidlig; allvarsam (äfv. om färg o. d.), lugn; svår, betänklig (t. ex. anklagelse); mus. djup ton; gram. grav (accent: gravis); va. >(< mus. sänka ton; to keep a ~ face, hålla sig allvarsam. —looking, a. med allvarsamt utseende, grave, gràv, 2. va. (reg.; pp. äfv. -n) gräfva †; begrafva }j<; inrista äfv. biid., uthugga, gravera {on, på, i); s. graf äfv. biid.; this brought him to his detta lade honom i grafven. —clothes, s. pl. svepning. —digger, —maker, s. dödgräfvare. —robber, s. grafpiundrare. —robbing, s. grafplundring. —Stone, s. grafsten. —wax, s. F i st. f. adipocere. ~yard, s. begrafningsplats, kyrkogård, grave, gràv, 3. va. sjö. rengöra ett fartygs

botten (och tjära den), grave †, gràv, -1. S. numera endast i sms. fogde, styresman.

gravel, gråv'ël, s. grus, grof sand; med. grus; va. grusa, sanda; göra att ngt blir sittande fast i sand; »göra ställd», förbrylla; skada en hästs hof genom sand som kommit i skon. —Car, s. jämv. grusvagn. —pit, s. grustag, sandgrop. —root, s. hot. en art flox (Eupatorium purpureum). —screen, s. sandrissel. —walk, s. grusad gång, sandgång, graveless, grà'vless, a. poet. obegrafven. gravelliness, gråv'éiinës, s. grusighet. gravelling, -lin g, prt.; s. grusning; väg-grus. gravelly, -li, a. full af grus, grus-. graveneSS, grà'vnës, s. allvar,högtidlighet;

allvarsamhet, allvarsam beskaffenhet, graveolence gråvè'olë-ns, s. stark, obehaglig lukt. graveolent, -lënt, a. starkt, obehagligt luktande, frän, stinkande, graver, gra'vur, s. gräfvare|; gravör; grav-stickel.

graves, gràvz, s. pl. se greaves, 2. gravid, gråv'id, a. hafvande. ~lty. -'iti, s.

hafvandeskap, gravimeter, gråvirrrëtur, s. fys. areometer, gravimetric, -mèt'rik, a. beräknad efter

graving, gra'ving, l.s. gravering; graveradt arbete, snideri; bild. intryck. —tool, s. grafstickel. graving, grà'ving. 2. s. sjö. rengöring af ett fartygs botten. —dock, se dry-dock. ~ -piece, s. skeppsb. trästycke insatt i ett

timmer i st. f. ett skadadt stycke som borttagits.

gravitate, grav'itat, vn. fys. gravitera, sträfva mot en medelpunkt, gravitating, -ing, prt.; a. graviterande. gravitation, -tà'-sjun, s. gravitation (tyngdkraft), gravitative, -iv, a. gravitations-, graviterande.

gravity, gråv'iti, s. fys. tyngdkraft; tyngd; allvar, högtidlighet, gravitet, värdighet; vigt, betydenhet; svår, betänklig beskaffenhet (of a fact, of a crime)', mus. djup; centre of tyngdpunkt; to keep (maintain, preserve) one's hålla sig allvarsam; to put one beside his bringa ngn ur fattningen (genom att narra ti:: slirøtt).

gravy, grå'vi, s. blodig saft som dryper af kött som stekes, köttmust, steksås. ~ -eyed, a. F surögd. —SOUp, s. kraftsoppa, (klar) buljong, gray, grå, a. grå äfv. biid..- färglös, ointressant; gråhårig, gammal (och grå); s. grå färg; djur af grå färg: grå häst, »grålle»; gräfling; grå lax (Salmo eriox); the ~ mare is the better horse P, ordspråk som betecknar att hustrun har husbondeväldet; the 'v of

the morning, gryningen; ~ beer, oklart, illa jäst öl; ~ chalk, grof, oren krita; ~ fur, gråverk; ~ metal, ~ pig-iron, bärg. grått tackjärn. (Anm. Sms. som här saknas sökas under grey.) ~beard, s. gråskägg, gammal gubbe. ~fly, s. zool. en art styng (Oestrus), —friar, s. gråbroder, kapuci-ner- ei. franciskanermunk. —haired, ~ -headed, a. gråhårig, ^horse, S. skym-mel. ~lag, s. zool. vildgås (Anser ferus). —malkin, se grimalkin. ~-mill, se grom-well. —Owl, s. zool. en uggleart (Strix stri-dula). —pease, S. pl. grå ärter. —Skin,s. gräflingsskin. —Stone, s. geoi. min. dolerit (en vulkanisk bärgart). ~WaCke, -wåkë, S. geoi. min. gråvacka (ett slags sandsten), -isj, a. gråaktig; ~ white, gråhvit. "Jing, -ling, s. zool. harr (Thymallus vulgaris). ~neSS, -nës, s. gråhet, grå färg hos ngt.

Grayle,

se Gr ail.

graze, graz, va. (1.) afbeta; beta kreatur, låta beta, förse med bete (äfv. om betesmarken); (2.) stryka utmed, snudda vid; vn. (1.) beta, gå på bete; gifva bete; (2.) gräsa om kulor: snudda vid ngt föremål; S. (1.) betande, bete; (2.) en kulas gräsning (punkt där projektilen »tager mark»

), första nedslag; snuddning; skrubbsår. ~r, -ur, s. djur som betar.

grazier, gra'zjur, s. boskapsuppfödare, en

som betar kreatur till afsalu. grazing, gra'zing, prt. af graze; s. (1.) betande; boskapsskötsel; betesmark (äfv. — ground); (2.) kulors gräsning; snuddning; skrubbsår. grease, grès, s. fett, flott, talj; (maskin-, vagns- etc.) smörja; veter. mugg; va. (grez) smörja, bestryka med fett; † ei. Am. muta (to /v» a persons fist ei. a person in the fist [hand]). —bOX, s. smörjburk; smörjdosa

för axellager etc.

—cock, s. ångm. smörjkran.

~-CUp, 5. smörjkopp. ~-pot, s. talgpanna. ~-SpOt, s. fettfläck; si. »våt fläck» ss. enda återstod af en krossad motståndare. -zur, S.

(maskin)smörjare; Am. si. öknamn på mexikanare, spansk-amerikanare. greasily, -zili, ad. med smörja; bild. plumpt, grea-siness, -zinës, s. fettaktighet; flottighet, jfr följ. greasy, -zi, a. fet, fettaktig; flottig; smörjig, smetig, oren; plump, grof, oanständig, otäck; veter. behäftad med mugg; ~ pole, såpad mast att klättra upp på. great, grat, a. Stor i utsträckning, antal, grad, makt; vid, hög; ansenlig, väldig, betydlig; lång om tid; vigtig, betydande; upphöjd, framstående, utmärkt; präktig; förnäm, högt uppsatt; ädel, storsint; stolt; F förtrolig (with, med); the ~ (ss. s.) det stora, det hela; storfolk, de mäktiga, inflytelserika, de rika och förnäma; ~ and small, stora och små; hög(a) och låg(a); ~ with child F, ^ with young, dets. som big with c. ei. y.; ~ age, hög ålder; ~ guns, si. storfolk, »storgubbar»; vigtiga saker; it blows ~ guns, sjö. det blåser full storm; ~ heat, stark värme; ~ looks, stolta ögonkast; no ~ matter, ingen svår sak; in a ~ measure, högligen; the ~poivers, stormakterna; ~ scale, mus. kromatisk skala; (the) ~ sea, öppna sjön; störtsjö, svår sjö; (G) ~ Seal, statssigill; things, stora ting, stordåd, »någonting stort» som ngn uträttar; a ~ way, ett godt stycke; lång väg; the (6r)~ Week, den heliga veckan; a ~ while, en lång stund; ~ wind, stark blåst; by the i det hela, i stort, jfr särsk. ex. under freight, ^-bellied, a. stor-bukig; i grossess. ^-circle, s. astron, storcirkel. ~C0at, s. öfverrock. ~-g0, se ^-grandchild, s. barnbarnsbarn. ~ -granddaughter, s. barnbarns dotter. ~ -grandfather, s. farfarsfar; morfarsfar; farmorsfar; mormorsfar. ^-grandmother, s. mormorsmor; farmorsmor; morfarsmor; farfarsmor. ^-grandparent, s. gemensam benämning för de tvänne sista ordens betydelser.

^-grandsire, se grandfather. ^-grand-son, s. barnbarns son. ^-headed, a. stor-hufvad. ^-hearted, a. storsint, hugstor, högsinnad, ädel. ~ly, -li, ad. storligen, högligen, mycket; storartadt; lysande; ädelt, storsinnadt, tappert. ~neSS, -nes, s. storhet (jfr great)-, höghet, hög samhällsställning, förnämhet; härlighet, prakt; storslagenhet, storsinthet (: ~ of mind)-, högmod; styrka (of sound, passion etc.). ~s, -s, S. pl. Oxf. univ. si. sista (slut-, »licentiat»-) examen, greaves, grèvz, l. s. pl. förr benharnesk, benskenor; ett slags stöflar.

greaves, grèvz, 2. s. pl. (talg)gräfvor; kakor till hundmat af grebe, grèb, s. zool. dopping (hafsf&gei, Podi-ceps).

Grecian, gre'sjan, a. grekisk; s. grek; en som är hemma i (ei. studerar) grekiska språket; si. glad, larmande sälle, bullerbas; en gosse af högsta klassen i Christ's Hospital; ~ bend F, kokett böjning af öfverkroppen hos fruntimmer, lätt hälsning. ~ize, -iz, vn. tala grekiska; spela grek. Grecism, gre'sizm, s. grekisk språkegendomlighet.

Grecize, gre'siz, va. öfversätta på grekiska,

göra grekisk; vn. tala grekiska, gree †, grè, s. trappsteg. ~Ce†, -s, s. trappa, greed, grèd, s. se finess. ~ily, -ili, ad. snålt, glupskt. ^ineSS, -inës, s. glupskhet; snålhet, fikenhet, häftigt begär (of, efter). ~y, -1, a. glupsk; girig, snål, fiken, lysten (of, efter). ~y-gut, s. P storätare.

Greek, grek, a. grekisk; s. grek; grekiska språket; F obegripligt tal; rotvälska, tjufspråk; si. bedragare, is. falskspelare; si. irländare; ~ church, grekiskt-katol-ska kyrkan; ~ cross, grekiskt kors med lika långa armar ; ~ five, mil. förr grekisk eld (en brännsats som brann äfven under vattnet); ~

orders, bygn. de grekiska byggnadsordningarna, doriska, joniska och korintiska byggnadsstilarna; ~ pattern, konst, à la grecque, mäanderslinga. ~-r0Se, s. bot. gökblomster (Lychnis). ~ish, -isj, a. grekisk, ^ling, -ling, s. ørakti. liten grek; nybörjare i grekiskan, green, gren, a. grön, grönskande; omogen;

ny, färsk (särsk. om födoämnen i mots, mot torkad, inlagd o. s. v.); frisk, (lifs)kraftig, kry; F ung, oerfaren, ovan, »grön»; (half)rå om ved, virke, äfv. >j<: ej genomstekt; oarbetad; lufttorkad om lergods; blek, af sjuklig färg; s. grönt, grön färg; grönska; grön plats, äng, gräsmatta, gröngräset; pl. grönsaker; löf, grönt; gröna färger, gröna partier (t. ex. i ett landskap); va. göra grön; ~ age, omogen ungdom; ~ old age, rask, kry ålderdom ; ~ fruit, omogen frukt; frukt som sändes i handeln sådan den kommer från trädet (i motsats mot dry fruit); ~ goose, se under goose; ~ in judgment, utan moget omdöme; ~ knight, riddare af S:t Andreasorden; ~ stuff, grönsaker kollekt.; ~ vitriol, grön (järn)vitriol. ~back, s. Am. pappersmynt, sedel; a. i sms. greenbacks-. ~-bag, s. si. advokat. ~-bird, se ~ finch.

zool. tånglake (Zoarces vivi-parus, jfr eelpout) o. näbbgädda (jfr garfish). 'v.-brier, s. bot. sarsaparillslägtet

b\ note, o: do, è: nor, à: not, i\: tube, K: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 34greenbroom

F Talspråk. 546 P Lågt språk.

gride

(Smilax). ~broom, se »»weed. 'v- chafer,

s. zool. guldsmed (en skalbagge, Scarabæus auratus). ~Cloth, s. hofmarskalksrätt, slottsrätt (board ø/~). ~-C0l0lired, a. grönfärgad, grön; blek, sjuklig hy. ~ -COrn, s. sädesbrodd. ~-Crop, s. grönfoder, växande (rotfrukter och) foderväxter. ^-dragon, s. bot. Am. Arisæma dracontium. ~-earth, s. min. grönjord (en art kiorit); mål. grön jord (terra verte). ~ -eyed, a. med gröna ögon, grönögd; seende föremålen i grönaktig färg; afundsjuk, illvillig; the ~ monster, biid. afunden, svartsjukan. ~finch, s. zool. grön-fink (Fringilla chloris). ~fly, s. en ljusgrön fluga (skadeinsekt i trädgårdar, MllSCa

chloris). ~gage, s. »renklor» (Reine

Claude, ett slags plommon) (äfv. ~ plum).

~groeer, s. grönsaks- o. frukthandlare med bod. ~-hand, s. F nybörjare, en som är OVan. ~-heart, S. ett träd i Guiana, Vestindien etc. med fin hård ved (Nectandra Rodiæi). <v,horn, s. F ung, oerfaren glop, »gröngöling». ~house, s. växthus. (G)~land, s. Grönland. (G)~lander, s. grönländare, ^landite, -låndit, s. min. ett slags ädel granat. (G)~land -man, s. Grönlandsfarare, hvalfiskfångare. ~-linnet, se ~finch. man, s. bot. en orchidé (Aceras anthropo-phora); »vildman» på vapen, skyltar o. d. mantled,s . poet. inhöljd i grönska. ~-r00m, s. teat.aktörernas

foyer; sjö. sekondens matsal. ~sand, s. geoi. grönsand (bärgart af krit-formationen); gjut. färsk (fuktig) formsand. shank, s. zool. gluttsnäppa (Totanus glottis). ~ -sickness, s. med. bleksot (chloro-sis). ~-Stall, s. grönsaksstånd. ~StOne,

S. geoi. grönsten (allm. benämning på hårda kry-stalliska basalt-arter af grönaktig färg, jfr ock dio-

rite). ~sward, s. grönbevuxen plats, gräsmatta; grässvål, gräsvall. ~-tea, s. grönt té. ~-turtle, s. zool. jättesköldpadda (Chelone Midas). ~ware, s. tekn. lufttorkadt lergods. ~(-)weed, s. bot. färg-ginst (Genista tinctoria). ~W00d, s. grönskande skog; rått trä(virke); se vid. föreg.; a. i sms. gröna skogens-. ~ery, -uri, växthus; grönska, grönskande växter. ~ing, -ing, a. poet. grönskande; stötande i ei. öfvergående till grönt; s. grönska; grönt i buketter etc.; ett slags gröna äpplen, ^ish, -isj, a. grönaktig.

greet †, gret, 1. vn. gråta, klaga; s. gråt, sorg.

greet, gret, 2. va. hälsa; lyckönska; välkomna. ~er, -ur, s. en som hälsar etc. "wing, -ing, s. hälsning; lyckönskning, greeve, se grieve, 1. greeze †, se grees.

gregai †, gre'gal, a. hörande till en flock ei. hjord, gregarian †, -ga'rian, a. dets.; simpel, vanlig, gregarine, grëg'arin, s.

zool. gregarin (parasit i löshår), gregarious,

-ga'rius, a. (gärna) lefvande i hjord, flock ei. sällskap, flock-, sällskaplig, sam-

kväms-. gregariousness, -ga'riusnes, s.

benägenhet att lefva i flock, samman-skockning(stendens), sällskaplighet, associationsanda, greggoe, greg'o, grego, gre'go, 5. kort, vid,

grof kapuschongrock (ei. -kappa) brukad i

Levanten (af greker etc.).

Gregorian, grègo'riån, a. tillhörande Gregorius (namn på åtsk. påfvar), gregoriansk; ~ calendar, gregoriansk kalender (den hos oss nu gällande s. k. nya stilen); chant, »Gregoriansk sång» (samling kyrkliga melodier föranstaltad af Gregorius den store) ; ~ telescope, ett spegelteleskop (uppfunnet af James Gregory i Edinburgh 1663); ~ year, ett år efter Gregorianska kalenderns beräkningssätt. gremial >}<, gre'mial, a. som hör till barmen, grenade, grënà'd s. mii. (hand)granat. grenadier, -è'r, s. grenadier; zool. en afrikansk fågel (Pyromelana orix). grenadillo, grënådiro, s. amerikansk eben-

! holts, grenadill ([fint virke af] ett vestindiskt i träd, Brya ebenus, äfv. Grenada Cocus). grenadine, grèn'ådin, s. grenadin (lätt gasiikt

tyg af silke el. ylle).

grenado, grena'do, se grenade. grese †, se grees.

gressorial, grëso'rial, a. zool. som har 3 tår framåt (hvaraf tvänne hopsittande) och

1 tå bakåt om fåglar, greve, grev, s. sjö. flack sandstrand, grew, gro, imp. af grow. grewsome, se gruesome.

grey,s egray; the (Scots ei .Scotch) namn

på ett kavalleriregemente, ^hound, s. vindthund. 'vStOCkS, s. pl. se malmbricJcs. ~(-)wetherS, s. pl. rullstenar (erratiska block) af sandsten (äfv. kallade Druid stones). grias, gri'as, se anchovy-pear. grice, gris, (1.) s. Skoti. gris; (2.) † se grees. griddle, grld'1, s. pannkakslagg; bärg. rissel (såll med botten af metalltråd); vn. P sjunga. ~r, -ur, s. P gatsångare. gride, grid, va. o. vn. genomstinga, -borra; skära (med ett gnisslande ljud); s. gnisslande, skrapande, rassel.

gridelin, grid'ëlin, s. gredelin, violett färg. gridiron, grid'iurn, s. halster, rost, stekrist: sjö. upphalningsslip. --pendulum, se grate-pendulum. grief, gref, s. sorg, bedröfvelse, grämelse, smärta (at, vid, öfver, for, of, öfver); orsak till sorg; bedröfvelse, pröfning, betryck, vedervärdighet etc.; kroppsligt lidande }{<; to come to si. blifva olycklig, råka illa ut; blifva ruinerad, komma på förfall; gå i putten. ~rent †, —shot †, a. söndersliten af smärta, bekymmer. ~leSS †, -les, a. bekymmerslös. —W0i*n; a. nedtyngd, tärd af sorg. griego, gre'go, se grego. grievance, gre'vans, s. oförrätt, betryck; besvär, (orsak till) klagan; klagomål; sorg, bekymmer †; to state one's ~s, framlägga sina klagomål, grieve, grev, l. s. Skoti. (jfr grave, 4.) fogde,

uppsyningsman, rättare, inspektor, grieve, grev, 2. va. smärta, bedröfva, orsaka bekymmer; kränka; beklaga, sörja öfver >f<; vn. sörja, ängslas, gräma sig, vara bekymrad (at, for, over, öfver). ~d, -d, pp.; a. sorgsen, bedröfvad; bekymrad; I to as ~ to hear ..., det gjorde mig ondt att höra ... -ur, s. en som bekymras; sörjare: orsak till sorg ei. bekymmer. grievingly, -ingli, ad. i sorg, med bekymmer. grievOUS, gre'vus, a. smärtsam, tryckande, tung, bitter sorg o. d.; svår, gräslig, gruflig om brott o. d. (äfv. F: stol', faslig, äfv. ss. adv.); förarglig, retande, ledsam; uttryckande smärta, framkallad af smärta, smärtans-(skri etc.); förstörande, olycks-bringande %. ~ness, -nës, 5. bekymmer, besvär, ett lidandes o. d. tyngd; elände, olycka; fasa, det fasliga (of, i, t. ex. ett brott), gruflighet. gr iff †, grif, s. grepp, våld, jfr grasp. g rif fe, grif, 5. Am. lok. afkomling af neger

och mulattska. griffin, grif'in, 5. (i.) (äfV. griffon, -on) grip

(ett fabelns djur); zool. gam (Vultur fulvus); (2.) ett slags tidigt äpple; (3.) ind. si. nykomling från Europa, »gröngöling», is. ny-bakad officer; (4.) London si. paraply. age, -adj, —ism, -izm, s. Ind. Si. nykom-lingsskap, »grönhet», noviciat. grig, grig, s. (1.) syrsa, gräshoppa; (2.) liten liflig ål, sandål; (3.) lok. ljung; as merry as a ** (eg. Greek), »munter som en lärka».

grill, gril, s. ett slags halster, stekrist; hal-stradt kött (fisk etc.) serveradt direkt från —; va. halstra; bild. »steka vid sakta eld», pina. —-rOOIfl, s. grillrum.

(rum i restaurant där maten serveras direkt från

grill). —ade, -à'd, s. halstring; ngt som är halstradt. —age, -adj, s. byg. rustverk. grilse, grils, s. unglax som första gången

går upp i sött vatten, grim, grim, a. »grym», bister, barsk; faslig, förskräcklig, hisklig; ful, »stygg». ~ -faced, ~-visaged, a. med »grym» (bister) uppsyn; med »styggt» utseende, förskräcklig att skåda, grimace, grima's, s. grimas, förvridning af ansigtet; tillgjord min; vn. grimasera, /vd, -d, a. förvriden om min, ansigte; med

grinigt ei. vresigt utseende, grimacing, -ing, prt.; a.; s. grimaserande, grimalkin, grimal'kin, s. gammal katt(a); troil ei. ond ande i skepnad af en gammal katt; »häxa», gammal led (stygg) käring.

grime, grim, s. ingrodd smuts, svärta, sot; va. smutsa, söla, sota ned. grimily, -ili, ad. smutsigt, nedsöladt. grimineSS,-inës, s. smutsighet, sotighet. grimness, grim'nës, s. faslighet; grym uppsyn, barsk min, bisterhet. grimy, gri'mi, a. smutsig, sotig, nedsölad, jfr grime.

grin, grin, vn. grina (at, åt), visa de hopbitna

tänderna (af hån, vrede, munterhet, smärta etc.); flina; va. grina med, visa tänderna; uttrycka med grin; s. (1.) grin(ande), flin. grin †, grin, s. (2.) snara, giller, grind, grind, 1. s. sjö. se kink. grind, grind, 2. va. (imp. o. pp. ground,

graund) (sönder)mala; rifva (t. ex. färg); gnm gnidning nöta; pulverisera; mala på en kvarn: hålla i gång, F vefva ett positiv o. d.; slipa, hvässa, skärpa; gnissla med; polera; förtrycka, plåga, anfäkta; skoi. univ. si. »plugga» med ngn, (med) ngt, »plugga» i sig; vn. mala om kvarn el. den som låter mala; krOSSaS, malas ; vara så och så (lätt etc.) att mala; slipas, poleras; si. arbeta strängt med ngt enformigt träl-göra, »gno», is. skoi. univ. »plugga» (at, med); s. målning; si. trälgöra, is. »plugg-ning»; ~ the faces of the poor (ei. the poor man's face), vara hård mot de fattiga; ~ the teeth, skära tänderna; ~ down, mala, krossa till stoft (: — to dust, — to powder); bild. förtrycka, förkrossa. -Stone, (F grin'stun), s. slipsten; rifhäll; to bring (hold ei. put) one's nose to the förtrycka, hårdt behandla ngn; tukta ngn, ge ngn hans beskärda del; to keep one's nose to the —, oupphörligt »gno», jämt och samt »ligga i»; his nose will always be kept to the han kommer aldrig ur fläcken. —er, -ur, s. slipare,

malare etc.; injölnardräng; skärslipare; färgrifvare; univ. skoi. si. se coach o. crammer, äfv. »plugghäst»; jfr ock organ-—; kvarnsten; oxeltand; bärg. malrntnggare (krossverk) ; pl. F tänder i aiimht; —'s asthma, —'.s phthisis, "v'srot, sliparlungsot(andtäppa). ~ery, -uri, s. Si. skoarbetares materialier; — warehouse, Eng. dets. som finding -store, Am. —ing, -mg, prt.; a.; s. målning; slipning; färg-rifning; »pluggande»; förtryckande, anfäktande;/»/, slipgorr. —-ing-mill, s. handkvarn; slipverk. —ing -Slip, 5. oljesten, brynsten. — ing-StOne, s. se grindstone; äfv. kvarnsten. —ingly, -ingli, ad. förtryckande, plågande, grymt, grinner, grin'ur, grinare etc., jfr grin. grinning, grin'ing, prt.; s. grin. —|y, -li, ad.

med (ett) grin, med en (ful) grimas, grip, grip, l. s. prov. rännsten, dike. grip †, grip, 2. se griffin, (1). grip, grip, 3. s. grepp, tag, jfr gripe; egendomligt handtag ss. mystiskt igenkänningstecken; mek. fångsax för fallborr (jord-borr); va. se gripe o. grasp; vn. sjö. hugga fast om ankaret. —-Sack, s. Am. liten nattsäck, handkappsäck, gripe, grip, va. hårdt gripa, fatta om, hålla fast; klämma, knipa; orsaka knip i magen hos; trycka, smärta; vn. gripa; knipa; vara tryckande om fattigdom o. d.; hafva knip i magen (kolik); vara girig, »skinna och skafva», »gnida och skrapa» för att få pengar; sjö. lova, vara lovgirig; s. grepp, tag; handtag, fäste, kafle (of a sword); kramning, klämning; våld, klor bild.; (för)tryck, smärta; med. (ofta i pl.) knip j (-ningar), kolik; mek. broms; byg. se clip o. band; sjö. se forefoot; se vid. griping, sjö.; sjö. akterspegelns byggnad under vattnet; pl. sjö. båtbrokar. —r, -ur, s. gripare etc.; förtryckare; blodsugare biid.; »skinnare», »skafvare» biid. griping,gri'ping,^?^.; gripande etc., jfr gripe; a. (rof)girig, hård af girighet, sniken; tryckande fattigdom; sjö. lovgirig; s. knip-ning (äfv. med.: knip i magen); sjö. loV-girighet. ~ly, -li, ad. hårdt, girigt, sniket; med knip, med (mag)smärtor. gripper, grip'ur, s. (jfr grip, 3.) gripare (särsk.: fasthållande maskindel, t. ex. på en snällpresscylinder); Irl. rättstjänare, »grip-

hummer». gripping, -ing, prt. af grip, 3.; s. gripande etc. gripple †, gripl, s. se gripe; a. hårdt fasthållande; girig, sniken, gris †, fr., gris, 5. gråverk af sibirisk ekorre, grisamberf, gris'ambur, s. se ambergris. grise †, (1.) se grees; (2.) se grice. griseous, gris'eus, a. (ljusfärgad och) grå-fepräcklig.

grisette, fr., grizët', s. grisett.

griskin, gris'kin, s. digris; ryggraden af

ett svin. grisled, griz'ld, se grizzled. grisliness, griz'lines, s. gräslighet, ohygglighet, hiskligt utseende, grisly, -li, a. (1.) gräslig, ohygglig, hisklig att skåda, skräckinjagande gnm anblicken; (2.) se grizzly; — bear, se grizzly bear. grison, fr., gri'sun, grizong', s. zool. sydamerikansk järf (Gulo vittatus). grist, grist, s. mäld; brygg, gröpe, skrotadt malt; munförråd, lifsförnödenheter, proviant; vinst, fördel; tekn. garns finhetsgrad; to bring — to one's mill, »hälla vatten på ngns kvarn», skänka fördel åt ngn. —-mill, s. mjölkvarn, gristle, gris'1, 5. brosk, gristly, -i, a. brosk-

artad, broskig. grit, grit, s. gröpe; (oftast i pl.) (hafre)gryn, jfr groats; grus, grof sand; geoi. en hård grof sandsten (äfv. —-röck, — Stone); gry

(struktur i sten), Am. äfv. bild. ; VU. kl'asa,

knastra, gnissla; va. F knastra ei. gnissla med (the teeth)-, clear (good) —, godt gry. —tiness, -inés, s. sandighet, grusaktig-het. —ty, -i, a. sandig, grusig; grynig; Am. F morsk, som har »godt gry i sig», grizelin, griz'elin, se gridelin. grizzle, griz'l, s. grå färg, grått; F gråhårsman; pl. grå (löst brända) tegel. —d, -d, a. grå. gråspräcklig. grizzly, -i, a. gråaktig, stötande i grått; s. (propr. : G) F skämts, i st. f. the — bear, den nordamerikanska grå björnen (Ursus ferox). groan, gron, vn. stöna, stånka; sucka (for, efter; to med infin., efter att...; under, under en börda); kvida, jämra sig; klaga; knaka (och knarra) om timmer; va. (med down) nedtysta gnm missnöjdt mummel; s. stönande, stånkande: missnöjdt mummel, brummande ss. opinionsyttring; djupa suckar; kvidan, jämmer(rop). ~ing, -ing.prt.; s. se föreg.; jagt. dofhjortens skri. — ful †, -ful, a. beklaglig, jämmerlig, g roat, gröt, s. gammalt engelskt mynt (: 4 pence)-, biid. liten penning, styfver, vit-ten; lappri. —'s-WOrth, s. en groats värde ; struntsumma, lappri. groatS, grots, grots, s. pl. hafre- (ei. hvete-) gryn; tekn. gröpe.

grobian, grob'ian, s. F grobian, tölp. grocer, gro'sur, s. specerihandlare, kryddkrämare ; —'s itch, hudklåda i händerna

hos kryddkrämare o. d. orsakad gnm handteringen af sötvaror; —'s store, kryddbod. —y, -i, s. (pl. —ies, -iz) kryddbod Am.; (oftast i pl.) specerier, en kryddkrämares varor; spe-cerihandel ss. affär (: ~y-business).

grog, grog, S. grogg (dryck af rom, konjak el. d. o. [kallt] vatten utan socker); Stark dryck i aiimht; va. göra grogg utaf; tull si. »mjölka» tomma spritfat (utdraga ur dem en svagare spritblandning gnm att dithälla varmt vatten), blossom, s. »bränvinsblommor» (röd färg på näsan o. d.). ~-drinker, s. en som gärna dricker grogg. ~-Shop, F, ~ery, Am., -un, s. krog. giness, -inès, s. Si. druckenhet; si. ostadighet på benen; veter. styfbenthet hos hast. ~gy, -i, a. si. drucken, »groggig»; si. ostadig på benen äfv. af ett slag o. d. (: ~ on one's feet); veter. styf bent, ömfotad

om häst.

grogram, grog'ram, grogran, -rån, s. grog-

ram (tjockt gröfre tyg af silke el. silke o. kamelgarn).

groin, gi'ojn, s. anat. ljumske; byg. vinkel mellan två hvarann skärande hvalfbågar, kryss (strålbåge i krysshvalf); ingeniör, timring tvärs öfver en strandbädd för att kvarhålla uppkastad kullersten; Va. förse med groin. ~ -rib, s. båggördel i krysshvalf; bjälke i kassetteradt tak. -d, pp.; a. byg.

försedd med (/rom; kryss-; ~ ceiling, se föij.; äfv. kassetteradt tak; ~ vaulting, krysshvalf. ~ing, -ing, s. se groin, s.

grom(m)el, grom'ei, gromil, -il, se grom-well.

grom(m)et, grom'et, s. sjö. kardel-stropp;

kranskardel (ring), kulring. gromwell, grom'wel, s. bot. stenfrö, sminkrot (Lithospermum). groom, grom, s. pojke †; betjänt(gosse); stalldräng, -pojke, ridknekt; brudgum, nygift man; en hoftitel, se ned. ex.; va. sköta, ansa hästar; ~ in ivaiting, tjänstgörande kammarjunkare; ~ of the chamber, kammarjunkare; ~ of the robes, kunglig garderobsförvaltare (höghoftjänsteman i Engi.); ~ of the stole, öfverste-kammarjunkare. ~-porter, s. förr en hoftjänsteman som

hade uppsigten öfver de kungl, rummen o. spelpartierna. ~'s-man, ~sman, s. brudgummens marskalk, ""ing, -ing, s. hästars skötsel. grOOVe, grov, s. ränna, fåra, fals; snick. not; mek. spår, reffla (t. ex. i gevär);

biid. »hjulspår», vanligt och naturligt lopp (of one's life, events), slentrian; lok. gruf. schakt, grufhål; va. spånta; urfalsa, urhålka, reffla; ~ and feather, snick, not och fjäder; ~ and tongue, s. spåntning, jfr föreg.; Va. Spånta bräder; to mill in the old nw, biid. gå i det gamla hjulspåret (slentrianen, »trallen»). -d, pp. a.;

urhålkad, refflad is. bot. ~r, -ür, s. en som urhålkar etc.; lok. grufarbetare. grooving, gro'ving.prt.; s. refflande, spåntning; refflor kollekt. ~-plane, 5. spånt-hyfvel, nothyfvel.

grope, grop, va. känna på (med handen) †; trefva, famla efter äfv. biid. (äfv. vn. med after, for); vn. gå och famla, känna sig före, trefva sig fram äfv. biid.; ~ one's way, trefva sig fram (in, i; out, till utgången). ~r, -ur, s. en som trefvar; famlare i (biid. okunnighetens, otrons ei. tviflets) mörker; fuskare. grOS, fr., gro, s. i sms. tjockt sidentyg (ss. ~

de Naples, ~ de Berlin etc.). grosbeak, gro'sbek, se grossbeak. grOSS, gros, a. stor, tjock, grof till växten; klumpig; fet, pussig; tjock (ej fin, ej tunn, ogenomtränglig); bild. grof (t. ex. habits;

mistake, misapplication; ignorance), skriande, skamlös, skändlig; om person simpel, plump, rå, obelefvad; smutsig, oanständig; dum, slö, trög; hel, utan afdrag, total-, brutto-; s. (utan pl.) det hela, hufvudmassa, hufvuddel; mil. hufvud-styrka; gross, tolf dussin; ^ amount, slutsumma, totalbelopp; ~ adventure, ~ average, se under dessa ord ; ~ sum, hela beloppet (utan ngt afdrag); ~ weight, bruttovigt; ~ work, mek. maskins totalarbete; by the i massa, i det hela; slumpvis, i klump; hand. en gros (i stort); in (the) i massa, i slump; öfver en bank; i det hela, i stort; advowson in se under a—n; dealer in grosshandlare. beak, s. zool. stenknäcka (Coccothraustes vulgaris); green se greenfinch. ~ -headed, a. tjockskallig, dum. ~ification, grosifika'sjun, s. förtjockande, förgrofvande; tilltagande i tjocklek; bot. fruktämnets ansvällning. ~|y? -li} ad. groft, plumpt; simpelt, gement; skam-| löst; oskickligt. ~neSS, -nes, s. tjocklek, fetma, pussighet; grofhet; simpelhet, gemenhet; råhet, plumphet; skändlighet, skamlöshet; krass dumhet, grossart, grossert, gros'urt, 5. Skoti. krusbär, grossulaceous, grosula'sjus, a. se följ. a. grossular, gros'ulur, a. bot. ribsartad, tillhörande familjen Ribesiaceæ; liknande krusbär; s. min. grossular, grön granat

(äfv. ~ite, -it, ei. ~-garnet). grot, grot, s. poet. se grotto. ~(t)esque, fr., -ësk', a. grotesk, onaturligt formad, förvriden, underlig, sällsam; grottverks-; s. konst, boktr, grotesk; grotesk figur el. scen; grottverk. ^esqueness, -esk'nes, s. det groteska (of, i ngt). ~esquery, -esk'uri, s. sällsamhet, underlighet, fantasteri.

grotto, grot'o, s. (pl. <vS ei. ~es, -z) grotta, naturlig håla; konstgjord grotta i trädgård, byggnad etc. ~-W0rk, 5. grottverk, musselverk till imitation af en grotta.

ground, graund, 1. (imp. o.) pp. af grind; målen; slipad; ~ charcoal, kolstybb; ~ malt, skrotadt malt; ~ sugar, socker jord, farina. ^-glaSS, s. mattslipadt glas. ~ -in, a. inslipad. ~-j0änt, S. maskin,

slipad fog.

ground, graund, 2. s. grund i alla bet. af det

sv. (maskulina) ordet (: det understa, fasta af ngt, som uppbär ngt), botten äfv. i sjön; golf i rum; förr stående parterr i teater; jord(skorpa), jordyta, mark, äfv.: område, landsträcka; (ofta i pl.) tomt, ega, pl. egor, (jordegendom ; pl. anläggningar (park, gräsplan etc., jfr pleasure-u); gruf. (malm)bärg (den malmådran el. grufvan omgifvande bärgmassan); vägsträcka; mii. terräng, position, äfv. biid. ståndpunkt, jfr ex.; grundval biid.; m. grund, skäl, orsak (of, till;for, för, till); grundsats, princip, fundamentalsats, pl. första grunder; jur. rättsgrund (: legal konst, mål. (bak)grund; grund, grundfärg, grundning; botten i tyg; etsgrund; teiegr. jordledning; mus. tema i en fuga, hufvud-melodi; snick. blindträ; timmerm. byg. fyllnadsträ, -läkt i nivå med rappningen för att därpå fastspika lister etc.; pl. bottenfällning, drägg, jäst, kaffe-sump; va. grunda äfv. mål., äfv. biid. bygga, basera (on, på); grundlägga; lägga på marken, särsk. mil. geväret; sjö. sätta fartyg på grund; upphala fartyg på land; vn. sjö. stöta på grund, stranda; biid. undervisa i första grunderna (in, i); ~ of quarrel, tvisteämne, stridsorsak; (I see) how the ~ lies, ... »huru landet ligger» (huru sakerna förhålla sig); consecrated helig mark; vigd jord; main hufvudgrund, hufvudskål; rising höjd, (uppförs)backe, kulle; to break bryta mark, eg.: gräfva (plöja etc.) upp jorden, mii. öppna löpgrafvar; bild. först taga i tu med ngt, börja ett företag; vara banbrytare; slå in på ett nytt fält; bild. bryta isen, inleda samtal; sjö. lätta ankaret från botten; to change (shift) one's ändra position, ståndpunkt i strid, dispyt; to choose one's välja position, ståndpunkt, jfr föreg.; to clear the om kapplöpningshäst komma fram obehindradt: to cover om kapplöpningshäst (hastigt) tillryggalägga (betydlig) vägsträcka, sträcka i väg; to dispute the ~ (ei. every inch ei. foot of *x/), jfr under dispute; to feel the känna (fast) mark under fötterna

• biid. (jfr ned. on sure ~); känna (nå) botten, bottna; se vid. ex. under feel; to gain (gather)j<, get >j<) mii. vinna mark (terräng), rycka framåt (undanträngande motståndaren), äfv. bild.: komma framåt, göra framsteg, hafva framgång; vinna alt mer in-

steg, inflytande (upon, hos, öfver); om en mening, ett ondt etc. gripa alt mer omkring sig, blifva allmän, taga öfverhand; to gain ~ (up)on (jfr gain upon), vinna fördel öfver; vinna på (t. ex. i segling), vinna försprång för, ei. komma närmare den förföljde; to gain (get%) ~ of', afvinna ngn terräng äfv. bild.; to give (up) gifva vika, (bli tvungen att) retirera, rygga tillbaka, äfv. biid. draga sig tillbaka; to give ~ for (ei. to med infin.), gifva (giltig) anledning till (ei. till att); angifva grunden (skälet) för; to hold (keep, maintain, stand) one's eg. mil. bibehålla sin ställning, sin plats, sin ståndpunkt, hålla stånd, ej vika, äfv. biid.: stå på sig, hålla sig uppe (äfv. t. ex. i opinionen), hålla (i) sig; to hold one's ~ beside ..., försvara sin plats vid sidan af (i jämförelse med); to lose mista mark, förlora terräng i alia bet. (mots, tin gain rygga, vika (gå) tillbaka ; förlora inflytande, förtroende; blifva mindre förherskande; (äfv. to lose one's förlora fotfästet; om badande o. d. ej längre känna botten; biid. känna sig osäker, »ej på säkra fötter», »ej hemmastadd (längre)» (: to be (el. get) out of one's ~); to take intaga en bestämd ståndpunkt, tydligt uttala sig; to take (up) one's intaga sin position äfv.bild.: ståndpunkt, jfr ofvan to choose one's to take the sjö. stöta på grund; above ofvan jord(ytan); ännu i lifvet; to put (lay) in the nedlägga i jorden; jorda, begrafva; to run into the se run down jagt. o. biid.; on one's (own) på egen grund och botten; bild. (: [to be, to goJ on sure [ei. strong] »på säker botten»

(då man känner sig säker; vet sig hafva fulla skäl el. tillräcklig insigt, skicklighet); On the sjö. på grund; faiia (omkull), ligga på marken; biid. på den grund (that, att); on the ~ of..., med anledning af ...; on this (that) på den grunden, af den orsaken; to burn to the brinna (nedbränna) i grund; to come to the komma på grund; falla (ofvanifrån ned) till jorden; to fall to the falla till jorden (marken), jfr nästföreg.; biid. afstanna om samtal o. d.; falla igenom, misslyckas, bli om intet, »gå sönder», »bli pannkaka»; to go to jfr nästföreg. gå öfver ända; jagt. (äfv. to take lo the se cut to cover o. run to earth; to take to mii. uppställa i position; down to the i botten, i grund; under (the) under jorden; i jorden om lik; död och begrafven; to raze (lay level) with the jämna med jorden; without ~(s), utan grund, utan giltiga skäl; ~ one's self,

befästa sin kunskap (in, i), —angling, s. djupmete, metning utan flöte, >på känn». —ash, s. rotskott af ask. —aSS, s. zool. myrlejon (larv af Myrmeleon). —auger, s. jordborr. —bailiff, s. gruffogde, -inspektor. —bait, S. mäskning (degkulor, mäsk o. d. som utkastas för att locka fisk till ett metställe). ~

-base, —bass, s. mus. basso ostinato. ~ -beam, se —sill. —beetle, s. zool. jordlöpare (skalbagge: Carabus). —cherry, s. bot. Am. ett siaga judehirs (Physalis vi-scosa); ett slags körsbär (Cerasus chamæ-cerasus). —colour, s. grundfärg; bottenfärg. —crab, s. mek. ett slags hästvind-(spel). —evil, s. se shepherd's-needle. ~ -flea,zool. jordloppa (Podura). —floor, s. jordvåning, bottenvåning; on the på nedre botten. —form, s. gram. grundform. —game, s. fyrfotavildt (i mots, till winged game). hemlock, * en amerikansk varietet af idegran (Taxus baccata). ^ -IlOg, s. amerikanskt murmeldjur, jfr woodchuck; jordsvin (ett sydafrikanskt däggdjur, Orycteropus capensis). —ICe, s. bottenis. —ivy, s. bot. jordrefva (Gle-choma hederacea). —landlord, s. tomt-egare. —law, s. grundlag. —level, 5. byg. jordlinie, markens nivå vid byggnad. —line, s. geom. perspektiv. grundlinie; bvg. se föreg. mail, S. Skoti. afgift för grafplats. —mould, s. schablon för jordarbete. —needle, s. bot. Erodium mo-

SChatum. —Mit, S. bot. jordnöt (namn på flere växter, jfr earth-nut); äfv. Apios tube-rosa; Am. Panax trifolium. —oak, s. ek-telning. —pearl, s. zool. en vestindisk sköldlus (Coccus formicarum) som påträffas i myrstackar. ~"Pig, se oj-hog ; se oj-rat. ~ -pine, s. bot. en art ruka (Ajuga chamæ-pitys); lummer (Lycopodium clavatum, Am. L. dendroideum). plan, 5. byg. grundritning, planritning, —plane, s. perspektiv, horisontalplan. plate, 5. maskin, bottenplåt; teiegr. jordplåt; byg. se oj-Sltl. —plot, S. hustomt (mark som ett hus intager);

planritning, grundritning; wid. grundval. —plum, 5. bot. en nordamerikansk art klo ärter (Astragalus c ary o carpus). ~ -rat, s. en afrikansk igelkottlik gnagare (Aulacodus Swinderianus). —rent, s. tomtören. —robin, s. Am. ett slags trast (Turdus migratorius). —room, s. rum i bottenvåningen, —sea, s. eg. vestindiskt namn på Svål' dyning. ~sil(l), S. byg. syll, bottenstock, bolsterstock; porttröskel. —Sleeper, S. byg. ingen, bottensyll, jfr föreg, —snake, s. zool. en amerikansk ormslå (Celuta amæna). —Squirrel, s. zool. slägtet Tamias, jfr chipmunk. ~-StOry, se ~

-floor. —Stråke, se garboard-strake. oj -Stroke, 5. grund streck, stapel i bokstäfver. —Swell, s. (1.) sjö. svår dyning; (2.) † se groundsel, hot. —table, s. byg. sockelplatta, —tackle, s. sjö. ankare och kettingar med tillbehör, grundtackel, förtöjningar. —tier, s. sjö. understa laget af fat o. d. stufvade i skeppsrummet; teat, parkettlogerad. —timber, 5. sjö. o. (is. vatten)byg. botten-stock. —tOW, s. blånor kvarsittande i häcklan. —ways, s. pl. sjö. underlag för stapelblocken. ~WOrk, s. grundval äfv. biid.; princip, första grundsats; grundstomme, biid. uppränning (of a tale etc.); grundläggning(sarbete); måi. grundande; biand arbetare jordarbete, -schaktning, gräfning. ~worm, se earth-worm. ~age, -adj, s. grundpengar, ^ed, -ed, pp.; a. grundad, lagd fast i jorden; sjö. (satt) på grund; biid. bygd på säker grund, grundad (-. well misstanke etc.); grundlig(t) hemma (i ngt, t, ex. deeply ~ in history). ~edly, -ådli, ad. på fast grund; på goda grunder. ~ing, -ing, prt.; s. grundande; undervisning i de första grunderna, jfr ground; sjö. grundstötning. ~leSS, -lès, a. grundlös, ogrundad. ~leSSneSS, -lës-nës, s. grundlöshet, det ogrundade (of i ngt). ~ling, -ling, s. förr åskådare på stående parterr, person af lägre folket †; zool. smärling (fisk, Cobitis); äfv. smör-bult (fisk, Gobius). ~ly †, -li, ad. grundligt; principmässigt. ~sel, (1.) -sel, s. se nusil(l)-, (2.) grau'nsël, s. bot. boört (Senecio).

group, grop, S. grupp i allabet., särsk. äfv. geoi. naturv.; klunga; trädgrupp; va. gruppera; samla i grupp.

grouper, gro'pur, s. zool. en abborrfisk (Ser-ranus).

grouping, gro'ping. prt.; s. gruppering.

grOUSe, graus, s. (pl. lika) zool. tetraonid

(gemensam benämning på orre, hjärpe, ripa etc.) is.

(: red oj) moripa, skotsk ripa; vn. jaga, skjuta black orre; ruffled oj, Am. amerikansk hjärpe (Bonasia umbellus); white oj, snöripa, grousing, -ing, prt.; s. ripjagt.

grout, graut, s. groft mjöl, gröpe; skoti. gröt; vört; mur. tunt murbruk; ett slags vildäpple: pl. fällning, bottensats, grums, drägg; va. fogstryka ei. putsa med — ~ing, -ing, s. mur. afputsning, fogstrykning med tunt bruk; till afputsning etc. användt tunt bruk, puts.

grouty, grau'ti, a. F vresig, argsint, led, sur.

grove, grov, s. löfgång, »grön gång», allé; liten lund, skogsdunge af höga träd; bild. klunga, grupp.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.good

F Talspråk. 552 P Lågt språk.

gooseberry

grovel, grov'l, vn. ligga framstupa på jorden, kräla i stoftet, krypa äfv. wid.: vara låg, usel. ~er, -ur, s. krypare, krypdjur biid. ~ing, -ing, prt.; a. jordkrypande, simpel, låg (äfv. t. ex. thoughts, tänkesätt), grovy >}s, gro'vi, a. lund-, hörande till ei. lefvande i lundar; lik en lund; rik på lundar.

grow, grö, vn. (imp. grew, grå; pp. grown,

-n) (jfr sv. gro) växa upp (äfv. med up; from. af, från ett frö o. d.; ur marken, jfr vid. ned. ex.); växa, tillväxa; tilltaga, stiga (in, i; äfv. om en flod o. d.); småningom blifva (med ett adj. cl. perf. part.; med into, to o. subst., jfr ned.), Öfvergå till ett tillstånd, ny form, komma (till, till att, jfr ex.) ; sjö. om ankarkettingen, -kabeln sta styf, spänd, »visa»; va. odla hvete etc., låta växa (äfv. t. ex. F a beard); om jord o. jordbrukare producera; ~ backwards, skämts, »krypa ihop», blifva mindre, kortare; gå baklänges, gå utföre biid.; ~ better, blifva bättre, förbättras; ~ bright, ~ clear, klarna (t. ex. om vädret); it dark, det mörknar, det skymmer på; ~ due, närma sig förfallotiden, förfalla om skuld; ~ high, stiga (t. ex. om pris); växa, tilltaga, bli stark(are) om sjögång, vind; it ^s låte, det blir sent, tiden lider; det lider mot kvällen; ~ less, förminskas; ~ near, nalkas; ~ old, blifva gammal, åldras; ~ young again, föryngras; ~ in favour, stiga alt högre i gunst; hand. stiga, blifva mer efterfrågad; ~ in flesh, lägga på hullet, fetma; ~ in grace, växa till i (gudomlig) nåd; ~ in years, växa till i ålder; åldras; ~ into, komma in i; blifva till, öfvergå till, jfr vid. ex. o. ~ to; ~ into beauty, växa till sig, blifva alt vackrare; ~ into a despot, utveckla sig till despot; ~ into fashion, blifva på modet, komma i ropet; ~ into favour, komma i gunsten (with, hos: vinna ngns bevågenhet); ~ into a habit, småningom öfvergå till (: blifva en) vana; ~ into one, växa tillsamman, småningom blifva ett; the daysgreio (in)to weeks, (af) dagarna blefvo (till) veckor; ~ on, nalkas, tillstunda; (on prep., jfr ned. ~ upon)-, oj out of, växa upp från (ur) marken; om en gren växa ut ifrån stammen; bild. uppkomma ur, härröra från; uppkomma af, blifva af (utveckla sig ur ett frö, bild. ett lägre, ett mindre) ;

biid. blifva en följd af; växa ifrån vanor; växa ur kläder etc.; komma lir gunsten, modet; ~ to, växa fast vid ei. på (äfv. the hair that oos to his head, ... på ...), sitta fastvuxen) vid; växa till (t. ex. a considerable height), blifva till (the wind grew to a tempest, jfr ock ofvan ~ into)-, oj to med

infin., småningom börja att... (t. ex. ~ to be ..., småningom blifva ...; ~ to like, fatta alt mer tycke (smak) för); ~ together, sammanväxa; gro ihop; it towards night, det lider af mot kvällen; ~ up, växa upp; skjuta upp, gå till,

»ga p a» om växter; bild. Stiga; om människor

blifva fullvuxen; gro ihop; ~ upon, växa ngn öfver hufvudet, blifva ngn öfvermäk-tig, särsk. om vana, öfvertygelse o. d. få altmer

insteg hos; it begins to ~ upon me that..., jag kan alt mindre frigöra mig från den tanken att ..., jag får alt mer klart för mig att ...; a song that ojs upon you, en sång som vinner med hvarje gång man hör den.

growan, gro'an, s. gruf. gråbärg; vittradt gråbärg.

grower, gro'ur, s. ngn, ngt som växer; is. i sms. odlare, producent (of wheat etc.); (this tree) is a quick (slow) oj, ... växer fort (långsamt), growing, gro'ing, prt. blifvande alt starkare, tilltagande; a. växande, stadd i (upp)växt, i »växten»; s. växande, växt; tillväxt, förkofran; odlande; skörd, gröda, alster; sjö. ankarkettingcns visning; oj weather, »växtväder»; it is oj cold, dark, warm etc., det börjar blifva kallt, mörkt etc.

growl, graul, vn. morra, brumma äfv. bild.: knorra, knota, gräla; va. brumma, uttrycka med brummande etc.; s. argt morrande, brummande, knotande, knorr. ~er, -&r, s. grälmakare, »brumbjörn», knarr; zool. ett slags nordamerikansk abborre (Grystis Salmonides); si. droska, jfr fly. ~ery, -Ull, S. F öfversättning af bou-doir; is. en herres enskilda rum. ~ing, -ing, prt.; s. morrande, brummande, jfr growl, s. singly, -ingli, ad. knotande, vresigt, argt i uttryck.

grown, grön, pp. af grow; a. (full)vuxen ; sea, sjö. hög sjö(gång); the sea is much sjön går hög; well ~ of one's years, storväxt (försigkommen) för sin ålder; ~ over, öfvervuxen (t. ex. with verdure, med grönska); ~ up, fullvuxen (a oj up man, woman), fullväxt; äfv. igengrodd (äfv. t. ex. af sand); ~ up gentlemen, äldre herrar; the oj-ups, (s. pl.) F de fullvuxna, »de stora».

growth, groth, s. växande, växt; tillväxt, tilltagande; stigande (t. ex. vattnets), uppsvällande; förkofran; odling; alstring, produktion; jordens alster, produkt(er), afkastning; (konkret) gröda, skörd, »årgång» (t. ex. af vin; F äfv. bild. t. ex. of beard, of hair etc.); to be at full vara fullvuxen (fullt utbildad); to be of slow växa långsamt; (corn) of our oion —, af vår egen skörd; a beard of a week's —, ett åtta dagars gammalt skägg; (plant) free °f ~5 of easy som lätt går till; French —s, särsk. franska viner.

growtheadf, grau'thëd, growtnolf, grau't-nol, s. ett slags fisk; drummel; lathund. grub, grub, va. uppgräfva (med roten, äfv. med up); utrota; P föda, gifva mat åt; vn. gräfva; rota, böka, äfv. biid. träla med ett enformigt ei. simpelt göra, arbeta strängt; P intaga föda, »föda sig»; s. mask i jorden, larv, löfmask; förakt, liten tjock person; snusker; Pinat(en),föda(n),»äta». ~-ax(e), s. rothacka. (G)~-Street, gata

i London som förr beboddes af sämre skriftställare; dussinförfattare kollekt.; a. i sms. dålig, USel om litterära alster. — ber, -år, S. eil som gräfver, rotar etc.; jfr money~; redskap att gräfva upp rötter med; klös-harf; grubber (skumplog), —bing, -ing, s. uppgräfning af rötter; rotande, —bing -hoe, s. rotbrytare; rothacka, grubb|e †, gråbl, se grabble. grubby, gråb'i, a. F osnygg, snuskig, grudge, grådj, va. afundas, missunna (a person something); misstycka, känna förtrytelse öfver; ogärna gifva ej. medgifva; vn. vara afundsjuk; knota, vara missnöjd (at, öfver); s. afund, missunnsam-het; groll, ovilja; — no pains, lemna ingen möda ospard; to bear (owe) a person a — (ei. a ~ to ...), hysa groll till ngn (for, för); to have a ** against, hafva ett horn i sidan till, jfr föreg.; to take up (conceive) a — against, fatta ovilja mot; old — s, gammalt groll. ~r, -ur, s. afundsmän, missunnare; en som hyser groll etc.; knotare, knorrare. grudging, grådj'ing, prt. af föreg.; a. miss-unnsam; s. missnöje, ovilja, afund; knot, knorr; (för)känning af en sjukdom †. ~ly, -li, ad. med ovilja, motsträfvigt, ogärna; med afund, missunnsamt. ~nessr -nes, s. missunnsamhet. —S,-z, s.pl. groft mjöl, gröpe. grue|, gro'él, s. välling; hafresoppa; to get one's (give one his) —, si. »få sin (gifva ngn hans) varma mat», gruesome, gro'sum, a. Skoti. faslig, ohygglig, gruff, gruff, a. grof, sträf, barsk; butter, frånstötande, —-looking, a. bister, barsk till utseendet. —-Spoken, a. barsk, tvär i tal. —ish, -isj, a. grof, sträf röst. —neSS, -nes, s. barskhet, butterhet. grum, gråm, a. trumpen; sträf, bister; bitter, dyster; djup, ur strupen kommande om rösten, grof. ~b!e, -bl, vn.

morra, brumma; knota, knorra, gräla (at, öfver, på; for, för); mullra om åskan; dåna, brusa om stormen; va. brumma, kno-tande yttra; s. brummande etc., knorr; pl. F (anfall af) grälsjuka. ~ bier, -blår, s. en som knotar, brummar, grälar, »knarr»; zool. se gurnard, ^bling, -bling, prt.: s. brummande, jfr ofvan, ^blingly, -blingli, ad. brummande, med knot. grume, grom, s. ngt tjockt, löpnadt; klimp

(t. ex. af lefrad blod). ~nt, -ënt, S. droppar af (gran)kåda som rinna ur det sårade trädet.

grummet, grfim'et, se grommet.

grumose, gro'mos, se föij.

grumous, gro'mås, a. tjock, löpnad, lefrad,

klimpig; bot. grynig rot, knölig. ~neSS, -nës, s. tjockhet, tillstånd att vara löpnad o. s. v.

! grumpy, gråm'pi, a. F butter, misslynt, I »sur», led, vresig. I grundel, grun'del, se groundling, zool. i grun(d)sel, grån'(d)sël, se groundsill och I groundsel. Grundy, grån'di, s. pr.; Mrs en fingerad representant af skvallret; ivhat will Mrs jc, gri, s. punkt (mått — Vio linie); smula,

obetydlighet, gryde †, se gride. gryfon †, se griffon. gryphite, grif'it, 5. min. se cr010stone. guaiac, gwa'jak, s. se följ.; a. guajak-. ~um, iat., -um, s. bot. guajakträd (s lån Vestindien : Guajacum officinale); farm. guajakharts; tekn. hand. pockenholts, guajakträ. guan, go'an, s. zool. en brasiliansk hönsfågel (Penelope cristata). guana, gwa'na, se iguana. guanaco, sp., gwånå'ko, s. zool. guanako (ett slags lama, Auchenia Huanaca).

guaniferous, gwånifårås, a. gifvande guano.

guano, goå'nè, gwa'no. s. guano; va. göda

med guano, guarantee, gåråntè', s. säkerhet, borgen;

löftesman, borgesman (mindre riktigt i st. f. guarantor); den för hvilken ngn går i borgen; va. garantera, gå i god för, ansvara för; bestyrka, intyga; tillförsäkra;

vara borgen för; förbinda, sig att skydda,

värna; ikläda sig att hålla ngn skadeslös, ^-society, s. garantiförening, guarantor,

-'-tur, -to'r, 5. jur. löftesman, borgesman. guaranty, -'- ti, is. Am. se guarantee. guard, gård, va. vakta, försvara, skärma, skydda (against, mot; from, för); bevara {from, från, sin etc.); bevaka, hålla vakt öfver cl. vid; sätta vakt vid (is. i perf. part.)-, ledsaga som skyddsvakt; besätta med en kant o. a. †; † se gird; vn. hålla vakt, vakta; akta sig, vara på sin vakt (against, mot); s. vakt {on, over, öfver, jfr ex.); värn, försvar (against, mot), skärm äfv. konkret, särsk. eldskärm; vaksamhet, försigtighet, jfr ex.; försvarstillstånd, särsk. fäkt. värnställning, gard; bevakning; väktare, vaktkarl; konduktör på järnväg ei. postvagn; vaktpost, -manskap; lifvakt, garde (oftast i pl.); reservation, förbehåll; i aiim. ngt som skyddar mot. skada, slag, skrapning etc.: bygel (jfr trigger-»»), parérplåt; af visare; räcke; galler; urkedja (: ~-chain); kantsnodd, -band,

-fåll †; bokb. fals; låssmed. se ward; sjö. Am.

utvidgning af däck och reling för och akter om hjulhusen; changing (relieving) »», vaktombyte; mounting »», se »»-mounting; to keep (be on) »» over, hålla vakt öfver, beskydda; to keep ~ upon, hålla vakt Öfver, bevaka för att hindra från att skada; to mount »», rycka upp på vakt, gå på vakt (: go on »»); stå på vakt, på post; to run the »», smyga sig genom vakterna ei. (tränga sig) förbi skildtvakt utan att stanna på anrop ; to set a »», ställa vakt; to be off one's ej vara på sin vakt, icke taga sig i akt, vara ovarsam, ouppmärksam, låta öfverrumpla sig; to catch (take) one off his »», öfverraska ngn oförberedd, öfverrumpla; to put (throw) one off his »», afleda ngns uppmärksamhet från hotande fara; »invagga ngn i säkerhet», göra ngn ovarsam; to come off (from) komma af vakten; on »», på post, på vakt; to be (Jkeep, stand) on one's »», vara (hålla sig) på sin vakt; to put one on his »» against ..., varna ngn för fara som hotar från .. .s sida, råda ngn att taga sig i akt för ...; to keep under »», hålla under bevakning; to stand upon »», stå i gardställning; a Captain in the (G)»»s, kapten vid lifgardet, gardeskapten. ^-boat, s. vaktbåt ; patrull-

båt. ^-chamber, se »»-room. ~-house,

s. corps de garde, högvakt; vakthus, vaktstuga. ~-lrOnS, s. pl. skyddande

järngaller (t. ex. kring en galjonsbild). s. säkerhetssluss, ^-mounting, s. vaktombyte, vaktparad. ~-pile, se »»-stone.

~-rail, s. järnv. motskena; (ofta^Z.) bröstvärn, barrière. ~-ring, s. skyddande fmgerring utanpå en annan. f-rOOm, s. vaktstuga (rum i corps de garde); särsk. arrest-rum i högvakt (: prison »»). ^-ship, s. vaktskepp; kustbevakningsfartyg. man, s. gardeskarl, gardist; äfv. gardesofficer; vaktare. ~-St0ne, s. afvisare för

att skydda vägg etc. mot åkdon, ^able, -abl, a.

som kan vaktas, skyddas etc. f ant, se gardant. ~ed, -ëd, pp. skyddad, vaktad, bevarad med vakt (: som man satt vakt öfver ei. för, t. ex. om dörrar), bevakad; a. på sin vakt (against, mot), varsam, försigtig (in, i tal o. svar; äfv. om uttryck, t. ex.

a »» answer). ~edneSS, -ëdnës, s. försigtighet. ~er, -ur, s. vaktare, beskyddare. ~ful †, -ful, a. vaksam; varsam, rvian, -lån, s. väktare, beskyddare; jur. förmyndare; målsman; kurator; särsk. ledamot af fattigvårdsnämd (»»of the poor); a. i sms. beskyddande, vårdande; skydds-(angel). ^iaiieSS †, -lånës, s. beskyddarinna, vårdarinna, förmynderska. ~ian-leSS, -lånlès, a. utan vaktare, förmyndare etc. ^ianship, -iånsjip, s. en förmyndares etc. kall, befattning; förmynderskap; beskydd, vård, uppsigt, vakt. ~leSS, -lës, a. utan skydd, värnlös. Ship †, -sjip, s. uppsigt; beskydd, vård. guava, gwå'vä, s. bot. guavaträd (Psidium pomiferum [: red o. P. pyriferum [: white ~]); guavafrukt. ~-jßlly, s. guavagelé.

gubernation †, guburna'sjun, s. styrelse, ledning, förvaltning, gubernatorial, -nå-to'rial, a. regerings- ei. guvernör-, guddle, gud '1, vn. prov. se guzzle. gudgeon, gudj'un, s. zool. sandkrypare (fisk: Gobio fluviatilis); agn, bete; lockbete; lättnarrad enfaldig stackare, våp; /byg. hake, bult; mek. (axei-)tapp; sjö. fingerling, rorögla; va. % lura; to swallow a lätt nappa på kroken, låta lura sig. Gueber, Guebre, ge'bur, se Gheber. guelder-rOSe, S. bot. olvon (Viburnum Opu-lus).

Guelphic, gwëi'fik, a. weifisk, weif-. Guelphs (ei. -Ifs), -fs, s. pl. pr. histor. guelfer, welfer.

guerdon, ge'rdun. s. † ei. poet. belöning; va. belöna.

guerilla, sp., gërirå, g(w)uril'å, s. »lilla kriget», partigängarekrig; friskara; parti-gängare, friskareman (äfv. guerillero, -ja'ro, guer(r)illist, -'1st); a. i sms. guerilla- (party, warfare). guerite, fr., gërè't, s. fort. litet vakttorn ei. murad skyllerkur på en bastion.

k-, fate, ä: far, å: fall, å: fat, à: fast, è: mete, è: met, ë: hex*, 1: fine 1: fin, i fir,harehound

>j< Mindre brukligt.

578 † Föråldradt.

Guernsey, ge'rnsi, s. (eg. pr. geogr.); tjock (blå) sjömans-ylletröja, »gotlandströja> (äfv.

»v -frock, ~-shirt).

guess, ges, 1. S. (oftast i sammanställningar, jfr ex.) sätt, slag, vis, jfr guise; other ~ people, annat slags folk. gueSS, ges, 2. va. gissa (sig till); F is. Am. förmoda, tro, tänka; vn. gissa (at, till, på); 5. gissning; ~ out, gissa sig till, genom gissning utfinna (t. ex. the meaning of a riddle); to give a gissa ett tag, försöka en gissning; I have a ~ that F, det nästan anar mig att ...; to make <^>es about, göra sina gissningar angående; to make a ~ at ..., gissa på; to leave one a låta ngn gissa resten; at (by) a (rough) gissningsvis, på höft. ~-rope, s. sjö. bogsertåg, »träl-lina» för bogsering på land; varplina; förtöjnings-ända för båtar från waterbommen. ~-Wftrp, s. sjö. lyckvarp. ~W0rk, s. gissande, gissningar; kunskap som beror på gissningar. ~able, -abl, som man kan gissa sig till. ~er, -ur, s. gissare. ~ing, -ing, prt.; s. gissande; gissning, singly, -ingli, ad. gissningsvis. guest, gest, s. gäst; vn. † gästa, vara gäst; the ~ of the occasion (ei. d.), hedersgästen. ^-chamber, s. gästrum gästabudssal †. —.-rite>(<, s. gästfrihet. ~-rope, se guess-rope. guffaw, gufå', s. F gapskratt; vn. gapskratta; högljudt, bullersamt gifva uttryck åt sin munterhet, guggle, gug'l, se gurgle. guhr, går, s. geoi. ett löst jordartadt sediment som anträffas i klipphålor, guiac, gwi'ak, ~um, -a'kum, se guaiac, r>uum.

Guiana-bark, gwia'nabark, s. farm. barken

af Portlandia hexandra. guidable, gi'dabl, a. som låter sig ledas, föras, lättledd. guidage)fs, -dàdj, s. ledning; förr jur. förarelön gnm främmande ei. obekant land, guidance, -dåns, s. ledning; anförande, styrelse; under ~ of, under ledning af. guide, gid, va. visa väg, ledsaga (to, till); styra, leda (by, efter, t. ex. a sound; by the hand, vid handen); (an)föra; hafva öfverinseende öfver; förestafva; handleda; köra; s. vägvisare (äfv. se fbook), förare, ledsagare; konduktör; mii. rikt-befäl; mek. maskindel som leder ngn rörelse, ledare, styrstång; »gejd», ledbana; lineal på symaskin; järnv. se guard -rail; to be 'v>d by ..., låta leda sig af ... ~-bar, s. mask. styrstång, "u-block, s.

ångm. styrblock. ~-bolt, s. skarhult påvagn.

~-b00k, s. vägvisare, handbok för resande. ~-H00p, s. skärband på vagn. ~ -line, ~-mark, s. rättningslinie, -märke för ngt arbete. ~-pOSt, s. vägvisare, väg-stoipe. ^-pulley, s. mask. ledrulle. ~-rail, se guard-rail. ~-rod, se fbar. ~-SCrew, s. skrufpatron på svarf. "JeSS, -lès, a. utan ledare. ~r, -ur, s. se guide, s. guiding, gi'ding, prt. af föreg, v.; s. ledning. ~-plate, s. axelstoss. ~-Star, s. led-st j ärna.

guidon, gi'dun, s. standar; riktfana; signalflagg; fänrik guild, gild, s. gille, skrå; skatt, böter †. ^-brother, s. gillesbroder, skråbroder. ~hall, s. gilleshus; rådhus, särsk. (G) (utan art.) rådhuset i London. ~-rent, s. gillesskatt till kronan.

guilder, gil'dur, s. holländsk gyllen (: omkr. 1 sh. 8 pence, 1,50 kr.). ~-head, s. zool. garfågel (Alca impennis). guile, gil, s. list, falskhet, svek, bedrägeri. ~ful, -ful, a. listig, svekfull, lömsk, bedräglig. ^fulness, -fülnës, s. falskhet, svekfullhet. ~leSS, -lës, a. sveklös; oskyldig, okonstlad, ärlig. ^leSSneSS, -lësnës, s. sveklöshet, ärlighet, öppenhet. ~r †, -ur, s. bedragare, lömsk förrädare.

guillemet fr-, giPëmët, s. anföringstecken

(» »; " "); pl. boktr, gåsögon. guillemot, fr., gii'emot, s. zool. grisla (hafsfågel Uria); black Tobisgrisla, tejst (U. grylle); common sillgrisla (U. trolle), guilloche, fr., gilosj', 5. guillochering (prydnad i form af i hvarandra flätade upprepade våg-

linier). ~d, -t, a. guillocherad, försedd med guilloche-prydnader; förfärdigad med guillocheringsmaskin; uppdragen i konstsvarfstol. guillotine, fr., gil'oten, —5. giljotin, fallbila; ett slags skärmaskin (äfv. ~-CUtter); va. halshugga med giljotin, guills, gilz, s. se corn-marigold. giiilt, gilt, s. brottslighet, skuld; brott; straff skyldighet, stra,ffb£y:het. ~ily, -ill, ad. brottsligt. ~ineSS, -Inës, s. brottslighet, skuld. ~leSS, -lës, a. utan skuld, oskyldig; ostrafflig, ej straffbar; poet. i aiim. bet. obefläckad, oberörd (of, af). lessness, -lësnës, s. skuldfrihet, oskuld. ~y, -1, a. skyldig (of a crime etc.; of having ...); brottslig; för vunnen, saker (of, till); ~ of death, bibi. skyldig till döden; to be ~ of, äfv. göra sig skyldig till; to -find (om jury bring in) förklara skyldig, finna ngn saker tin ett brott; to plead erkänna sig skyldig; to plead

not neka (fcill en anklagelse), påstå

sin oskuld; to be proved to stand vara öfverbevisad om brottslighet, vara dömd saker, vara för vunnen (of, till), gilimbard gim'bard, s. se Jew's-harp. guinea, gin'i, l. s. (gammalt) mynt af 21

sh.; numera en Summa af 21 sh, SS. räknc-enhet, ~-dropper, 5. »penningtappare»

(ett slags bedragare).

Guinea, gin'l, 2. S. pr. Guinea(kusten i Afrika), (i foij. sms. (g)~.) ~-C0rn, se durrha. ~ -fowl, 5. zool. pärlhöna (Numida meleagris). ~-grainS, se grains of paradise. ~-graSS,

S. bot. åkerhirs (ett storvuxet fodergräs, Pani-cum maximum). ~-hen, s. se nu-fowl; si. sköka, kurtisan †; ** flower, bot. damspels-lilja (Fritillaria meleagris). ~-pepper, s. bot. spansk peppar (Capsicum annuum); äfv. negerpeppar (Habzelia æthiopica); äfv. två arter Amomura; äfv. cayenne-peppar. 'v-pig, s. zool. marsvin (Cavia cobaja); si. sjökadett på Ostindiefarare. ~-worm, s. zool. hårmask, Gi^ineamask (Filaria medinensis), guiniad, gwin'jad, s. zool. gråsik (Coregonus lavaretus).

guipure, fr., gipu'r, S. guipure(spets) (spetsar

öfverspunna med silke).

guisard, gi'zurd, s. Skoti. se guiser. guise, giz, s. sätt, vis, bruk, vana; yttre uppträdande, utseende, skick, hållning, min; drägt, klädnad; täckmantel, mask (under the ~ of)\ in the ~ of äfv. i form af. -ur, s. mask, utklädd person is. som går omkring utklädd vid jultiden (»stjärngosse»), guitar, gita'r, s. mus. gitarr, gula, gü'lå, se gola. gular, gu'lur, a, anat. svalg-, gulch, gultj, s. sluka,re †; slukningf; svalg; Am. klyfta, uttorkad älffåra, flodbädd; va. † sluka, gules, gulz, S. pl. her. rödt. gulf, gulf, s. golf, hafsbugt, stor hafsvik; svalg, afgrund äfv. wid.; strömhvirfvel. malström ; Cambr. univ. si. »sump» vid examina; va. uppsluka >j<; Cambr. univ. si. »sumpa»; the (G)rv se följ. (G)~-Stream, S. pr. (med best. art.) Golfströmmen. ~-weed, s. bot. lång, flytande hafstång, Sargassogräs (Sargassum bacciferum). ~y, -1, a. rik på golfer ei. på hafshvirflar. gull, gul, va. narra, lura; s. zool. mås (La-rus); biid. lättlurad stackare, lättroget kräk, enfaldigt våp; bedrägeri, knep. ^-catcher, s. en som »lurar bönder». ~er, -ur, s. bedragare, skälm. ~ery †, -üri, s. bedrägeri, skoj. gullet, gul'et, s. matstrupe; pip på en kanna;

vattenränna, dike; gatt, trångt hamn-

inlopp; kil (i en skjorta); ingeniör, urtag; tekn. cylindrisk fil; tekn. krokig uthuggning mellan sågtänder. ~-teeth, s.pl, jfr ofvan tekn. vargtänder, 'ving, -ing, s. ur-svängning; urtagning; sjö. gelning. gulley, se gully.

gullibility, gulibil'iti, s. F lättrogenhet; enfald. gullible, -'ibl, F lätt lurad, gullied, gul'id, pp. af gully; a. försedd med

afloppskanal etc., jfr gully, s. gullishf, gul'isj, a. narraktig, dum; orimlig, gully, gul'i, s. (pl. -lies, -z) fördjupning, ränna gjord af rinnande vatten, jfr gulch; afloppsränna, dike, rännsten; gaiiertäckt afloppsbrunn för upptagande af de fasta beståndsdelarna i afioppsvatten, kloakbrunn; skoti. stor knif; spår på spårväg, spårvägsränna; va. urhålka, utgräfva is. om rinnande vatten; vn. † rinna med buller, porla. ~-gut†, s. storslukare. ^hole, s. öppning hvarigenom en rännsten ei. d. uttömmer sig i en kloak ei. afloppskanal, (mynning af en) afloppsbrunn, jfr ofvan.

gulosity gulos'iti, 5. glupskhet. gülp, gulp, va. häftigt svälja (äfv. ~ down), stjälpa i sig; äfv. bild. svälja en lögn el. en förolämpning; S. hvad som sväljes på en gång, klunk, tugga; kräkning; ~ up, kasta upp ur magen; at a i ett tag. gum, gum, 1. va. skärpa, fila upp sågtänder, gum, gum, 2. s. (ofta i 2>l.) gom, tandkött. ~-boil, 5. tandsvulst †. ~-rash, s. med. se red-gum.

gum, gum, 3. s. gummi: va. gummera, be-stryka med gummi; hopfästa ei. uppklistra med gummi; vn. utsvettas gummi el. kåda (särsk. ss. sjukdom hos träd); torka ihop

och blifva klibbig ei.seg som gummi, becka sig om olja o. d.; blacTc nu, sour tupelo-träd (Nyssa multiflora). ^-ammoniac, se a—c. ^-arabic, 5. gummi arabicum. ~ -cashew, s. acajugummi. ^-dragon, se tragacanth. ~-elaStiC, s. gummi elasticum (kautschuk). ^-guaiaC, 5. guajakharts. ~-juniper, S. bot. kem. hand. s. k. enbärs-kåda (af Callistris quadrivalvis). ~laC, s. gummilacka. ~-resin, s. gummiharts. ~-sandarach, se nu-juniper. ^-senega|,

S. Senegalgummi (ett slags gummi arabicum, af Acacia Yerek). ~-tree, s. bot. australiskt gummiträd (Eucalyptus piperita m. fl.);

Am. se ofvan black gUTIl; Am. lok. ihåligt träd; blue se under b. sms. o. jfr nu-wood; red nu, Eucalyptus robusta. ~-W00d, s. järnviolholts, australisk mahogni, gummiträ (af Eucalyptusarter, jfr föreg.), gumbo, gum'bo, S. i N. Amerikas sydstater, namn på oclira, s. d. o.; soppa på ochra; ochra tillagad o. serverad ss. »släpärter».

gummed, gumd, pp. (af gum) gummerad; — up, igengrodd af olja o. d. som beckat sig. gummic, gum'ik, a. gummi-. gummifer,gurn'ifur5s. gummi gifvande växt.

—OUS, -mif'urus, a. gummialst.rande. gummineSS, gum'ines, s. gummiaktighet,

klibbighet. gumming, gum'ing,^?^. af gum, l. o. 3.; s. (1.) sågtänders skärpning; (2.) gummande, gummering; sjuklig kådautsvettning hos träd. gummosity, -mos'iti, se gumminess. gummous, -mus, gummy, -mi, a. af gummi, gummi-; gummiaktig; klibbig, tjock; fastklibbad; si. tjock, pussig, lunsig, gump, gump, s. P tok, stolle, dumhufvud. gumption, gump'sjun, s. F godt förstånd, vett, klokhet, klyftighet. gumptious, -sjus, a. F klok, klyftig; inbilsk, uppblåst.

gun, gun, s. eldvapen: kanon, bössa, gevär; skott (ljudet); P tjuf; vn. skjuta, jaga med bössa; va. föra kanoner ombord på, bestycka ett fartyg; to discharge (fire, fire off) a —, aflossa (skjuta med) kanon ei. gevär; — fired, kanonskott; big —, great —, grof kanon; si. tongifvande, vigtig ei. framstående person(lighet), »storgubbe:?; se vid. great — under great; heavy —s, tungt artilleri; light —s, fältartilleri; son of a — P, bof, kanalje; to be in the — P, vara »på kulan» (berusad), —-ball, s. kanonkula. —-barrel, s. böss- el. gevärspipa. —boat, s. kanonbåt. —-Carriage, s. lavett. —-Case, s. gevärslåda; kartesch-dosa. —-COttOn, s. bomullskrut. —-deck, S. sjö. batteri på ett fartyg. —fire, s. mil. äfv. tidén då morgon- ei. nattskottet går. —-flint, s. förr gevärsflinta; Am. F öknamn på

inbyggare å Rhode-Island. —-foundery, s. kanongjuteri, styckebruk. —-hole, s. kanonglugg, embrasyr. — -

ladle, 5. ladd-skyffel. —-lock, s. gevärslås; art. kanonlås. —-loop, s. se —1 -hole, —-metal, s. kanonmetall, -brons, -malm. —picker, s. art. rymnål. —-port, s. sjö. styckeport; äfv. se "»-hole, —powder, s. krut; he did not invent —, »han var ej med när krutet fans opp»; mining —, bärgskrut; sporting —, jagtkrut. —powder-mill, s. krutkvarn. — powder-ore, min. krutmalm (sjömalm (limonit) i små korn). (G)~powder-plot (ei. -treason), s. Eng. hist. krutkonspirationen riktad mot Jakob I; — day, årsdagen däraf (d. 5:te november). — powder -tea, s. hand. krutté, finkornigt grönt té (choucha). —powder-works, 5. pl. krutbruk. —-practice, s. målskjutning. — -rack, s. gevärsställning. —-reach, s. skotthåll, —room, s. sjö. gunrum, office-

rarnes mess; sjö. arkli; rum i ett privat, hus bössor och jagtredskap. —shot, s. skott; skottvidd, skotthåll; a. åstadkommen genom kanonskott (t. ex. — wound); out of (within) —, utom (inom) skotthåll. —Smith, s. gevärssmed. — Stick‡, s. ladd-stock. —StOCk, s. gevärsstock, -kolf. —-Stone, S. förr ss. projektil nytjad Stenkula. —- tackle, sjö. kanontackel, sidotaljor till en lavett; —purchase, sjö. enkel talja, klapplöpare. —wale, s. gun'el, se gunnel. ~nage -adj, s. ett fartygs bestyck-

ning (antal kanoner). — HSl, -èl, S. sjö. skarn-däck, brädgång, reling; — bulwark, ba-stingering. —ner, -ur, s. kanbnier, artillerist; öfverkonstapel påöriogsmän; skytt, jägare, jfr "»ning; to kiss (marry) the — daughter, sjö. si. skämts, bli upplagd på en kanon och få smaka daggen; —'s level, —'s square, vattenpass ss. sigtmedei; —'s quadrant, kvadrant ss. sigtmedei; —'s mate, sjö. underkonstapel vid flottan. —nery, -uri, s. artillerivetenskap; konsten att sköta kanoner, —ning, -ing, s. skjutning, jagt med bössa; sjö. aflossande af kanonskott

till signal etc.

gunn(e)y. gun'i, s. grof bengalisk säckduk,

juteväf. —-bag, s. säck af juteväf. Gunter, gun'tur, s. pr.; according to —, jfr under Cocker; "»'s chain, landtmätarkedja (af 66 fots längd); — '.
gunwale, se under gun.

gup, gup, —-shup, -sjup, s. Ind. si. se gossip. gurge †, gërdj, s. (vatten)hvirfvel; va. uppsluka.

gurgeons †, ge'rdjunz, se grudgeons. gurgle, ge'rgl, vn. (ut)strömma (med buller), porla; klunka om vätska utrinnande ur en flaska; s. strömmande; klunkande; porlande, —t, -et, s. poröst lerkärl som håller dricksvatten friskt, gurgling, -ing,

prt.; s. se gurgle. gurgoyle,3gè'rgojl, se gargoyle. gurjun, ge'rdjun, s. tunn, ostindisk träolja. gurlet, ge'rlet, S. stenhuggares, murares spets-hammare.

gurnard, ge'murd, gurnet, -nët, s. Zooi.

knorrhane (flsksiägtet Trigla). gurrah, hind., gur'a, s. Ind. grof muslin, gurry, gur'i, l. s. träck †; Am. lok. rå fisktran. gurry, gur'i, 2. s. Ind. skans, gurt, gert, s. gruf. vattenafledningsränna. gush, gusj, vn. (äfv. med out) utströmma äfv. biid., forsa (fram), biid. rusa; öfverlemna sig åt känsloutbrott; va. >f< (med out) utsläppa vätskor med häftighet; s. häftigt utru-

sande, framströmmande; frambrytande ström (t. ex. af blod); känslofull utgjutelse, känsloutbrott, ^incj, -ing,^jö.; a. häftigt utgjutande sig; öfverströmmande; fallen för utgjutelser; exalterad; s. se föreg. s. singly, -ingli, ad. häftigt, i en ström;

med värme, stormande i fråga om känsloutbrott. gUSSet, gus'et, s. kil i klädesplagg; armspjällj mek. byg. kilformig skifva till stöd och förstärkning, snedstötta, hörnstöd. gust, gust, 1. s. stormby, häftig vindstöt, väderil; biid. storm, häftigt utbrott (of passion). ~ful, -ful, (1.) a. stormig, byig. gust, gust, 2. s. smak äfv. biid.: tycke, böjelse ; välbehag af ngt som smakas, nöje. ~able, -abl, a. som kan smakas; smaklig)fC; s. † ngt som kan smakas,

^ation >|<, -a'sjun, s. smakande. ~atOry, -aturi, a. som hör till smakande, smak-; ~ nerves, smaknerver. ~ful †, -ful, (2.) a. smaklig. less †, -lès, a. utan smak, fadd. it., -Ö, S. se gust, bild. gusty, gus'ti, a. stormig, byig (day etc.); biid. lättretlig, uppbrusande; fladdrande, flammande upp för vinden om en låga. gut, gut, s. tarm (kanal), ofta i pl.: tarmar; P buk; P fråsseri †; gatt, trångt pass, sund; tarmsträng; fiskref; råsilkessnodd is. till metref; tekn. guldslagarhinna; va. taga ut inälfvorna på, utskrofva, rensa, gana sill; tömma (t. ex. en kappsäck, of its contents, på sitt innehåll), göra rent hus i, förstöra det inre af ngt (t. ex. the fire r^ted the house)-, utplundra; greedy fråssa-re, storätare. ~-C0rd, s. väf. dragsnöre. ~-scraper, s. F birfiiare. ~-spinner, 5. tillverkare af tarmsträngar. ~-String, s. tarmsträng. ~-W0rker, se spinner. wort, s. bot. namn på G-lobularia Alypum (användes som starkt purgermedel).

gutta, lat., güt/å, s. (pl. -tæ, -té) droppe,

särsk. byg., jfr drop; ~ opaca, -opa'ka, med. grå starr; ~ serena, -sere'na, med. svart starr. ~-percha, -pe'rtja, s. guttaperka. <vte, -tåt, ~ted, -tåtëd, a. bestänkt med droppar ei. små runda fläckar, gutter, gut'ur, s. vattenränna, afloppsränna; rännsten, landsvägsdike; takränna; tekn. byg. ränna, fåra. fals; bokb. framsnitt på en bok; pl. Skoti. orenlighet, dy, smuts; va. urhålka, (rännformigt) fördjupa, fåra, jfr groove; vn. få rännor, urhålkas; drypa om ljus; droppa om svett, blod. 'v-blood, s. Skoti. si. »rännstensunge» (låg, simpel karl).

^-bridge, s. rännstensbro. ~-lane, s. P

strupe, svalg. ~-ledge, s. sjö. luckkarvel, skärstock. ~-pipe, s. byg. stupränna. ~ -Snipe, 5. si. gatpojke, gatstrykare. ~ -spout, s. takrännstut, -pip. ~-Stick, s.

boktr. bindsteg. ~-stone, s. sköljsten,

rännsten (mynning af ett slaskrör el. -ränna). ~-tile, s. rännformigt urhålkadt taktegel. ~ing, -ing, s. formande i rännor; takrännor kollekt.; drypande, droppande, guttifer, gut'ifur, 5. bot. träd som utsvettas gummi ei. harts. ~0US, - -'- us, a. gifvande gummi ei. harts, guttiform, -form, a. i droppform, guttle †, gut'l,va.o. vn. P sluka, svälja; fråssa.

~r †, -ur, s. fråssare. guttural, gut'ural, a. hörande till strupen, strup-; språkv, guttural; s. språkv, gutturalljud, strupljud. ~ly, -1, ad. i strupen. ~ness, -nes, s. egenskap att vara guttural.

guy, gi, 1. s. sjö. gaj, afhållsända; förhalare till lasttackel; topprep; dragtåg för dragnot; ingeniör. Stag (af järntrådslina o. d.); va. stötta,

fasthålla. pendant, s. sjö. gajskänkling; ~ of the jibboom, klyfvarbomsbardun. ~-rope, s. mii. tältlina. guy, 2. gi, s. docka föreställande Guy Fawhes (hufvudmannen i the gunpowder-plot)fantastiskt utstyrd person, »fågelskrämma», »skråpuk»; va. F gäckas med, narra; ~ a scene, teat. si. narra en medspelande att skratta.

guze, guz, s. her. eldröd cirkel, guzzle, guz'l, vn. dricka begärligt; supa, pimpla; va. begärligt svälja; s. se föij. s.; äfv. (rus)dryck; bild. afgrund, kloak. -ur, s. supare, fyllhund; fråssare. gwiniad, gwyniad, se guiniad. gyall, gi'al, se gayal. gybe, 1. se gibe.

gybe, gib, 2. vn. sjö. gipa, fara öfver åt andra sidan om en bom, ett bomsegel ; va. flytta Öfver bom.

gyle, gli, djil, s. bryggkar (äfv.gymnote

gymnote, djim'not, s. zool. fisk af slägtet

Gymnotus (G. electricus, elektrisk ål), gymp, djimp, se gimp, 2. gyn, se gin, 1. o. 3. mek. gynæceum, djine'zeum, s. gr. antik, kvinnogemak; rom. antik, af kvinnor skött klädesfabrik för kejserliga familjens räkning; bot. pistiller) kollekt, gynander , djinån'dur, s. bot. gynandrist. gynandrian, -driån, gynandrous, -drus,

a. bot. hörande till klassen Gynandria. gynarchy, djin'arlu, s. kvinnovälde, gynecium, djine'zeum, se gynæceum.

gynecology, djinekol'odji, s. med. läran om

kvinnans natur och sjukdomar, gyneocrasy, djineok'rasi, s. kvinnovälde i

eiak bemärk., »kjolregemente».

gyneolatry, djinèéråtri, s. kvinnodyrkan, gynophore, djin'ofèr, 5. bot. pistillfäste, gyp, djip, s. Oambr. univ. si. studentuppassare, »borstis».

gypse, djips, se gypsum. ^OUS, -ëus, a. gips-artad. gypsiferous, -lfurås, a. innehållande gips. gypSlim, djip'siim, s. gips; anhydrous se anhydrite; compact oj, alabaster; crystallized transparent oj, marienglas ; fa-rinous gipsmjöl.

gyp%ey» gyijsy, se gipsy.

gyral,—dji'ral, a. vridande sig (snurrande) rundt omkring }J<; hörande till hjärnans vindlingar, gyrate, -råt, a. vridande sig rundt omkring; bot. snäckformigt hoprullad ; vn. vrida sig, hvirfla, snurra rundt omkring, gyration, -rå'sjun, s. kring-snurrande; kringhvirflande, hastig kretsrörelse; kretslopp, gyratory,-råturi, a. kringsvängande, kretsande, gyre, djir, s. krets(rörelse), kringsvängning. gyred, djird, a. fallande i ringlar, i veck. gyrfalcon, djurfa'kn, s. zool. jagtfalk (Falco gy rf ale o).

gyroidal, djiroj'dål, a. spiralvriden; spiralformigt vridande (sig), gyromancy, dji'r6nmnsi, s. sätt att spå,

hvarvid man går omkring i en krets, gyron, dji'ron, s. her. spetsig vinkel med spetsen i midten af vapenskölden; byg. trapprum för vindeltrappa. ~ny, -i, a. her. gironnerad (försedd med [delad il gyrons).

gyrose, dji'ros, a. bot. krokböjd. gyroscope, djl'roskop, gyrostat, -ståt, s. fys.

gyroskop.

gyve, djiv, S. (numera endast i pl.) fotboja, black: va. fängsla (med black).

H, h, åtj, bokstafven h. Förk.: H. H., her, his; high; hour[s); kem. hydrogen; H. A., Horse Artillery; Hab., bibi. Habakkuk; Hag.,bibi Haggai; Hants.,Hampshire;\\. b., homeward bound; H. B.C,, Hudson('s) Bay Company; Hbl., se Hon(ble); hbl., humble; H. B. WI., His (ei. Tier) Britannic Majesty; H. C., Habeas Corpus; Heralds' College; House of Commons; H. C. WI., His(e 1. Her) Catholic Majesty; Hd, se Hon'd; h. e., (lat. hie est, hoc est) this, that is; Heb(r)., bibi. Hebrew(s); H. E. I. C. (8.), Honourable East India Company (Service); Her., heraldry; hf-bd., bokh. half-bound; hf-Cf., bokb. half-calf; H. 6., Horse Guards; Hg., (iat. hydrargyrum) mercury; H. H., His (ei. Her) Highness; His Holiness; hhd., hogshead(s); H. I. H., His (ei. Her) Imperial Highness; Hil., Hilary; Hind., Hindoo; Hindoostan; Hindoostanee; Hist., historical; history; H. J. S. (lat. hic jacet sepultus) here lies buried; H. L., House of Lords; H. WI., His (ei. Her) Majesty; H. WI. P., (lat. hoc monumentum posuit) erected this monument; H. WI. S., His (ei. Her) Majesty's Service, ei. Ship,

ei. Steamer; Ho., House; Hon(ble), Honourable; Hon'd, Honoured; HOS., bibi. Hosea; H. P., half-pay; high-priest; horse-power; H. R., House of Representatives; H. R. E., Holy Roman Emperor ei. Empire; H. R. H., His (ei. Her) Royal Highness; H. R. I. P., (iat. hie reqviescit in pace) here rests in peace; H. 8., (iat. hie situs) here lies; H. S. H., His (ei. Her) Serene Highness; H. S. S., (iat. Historias Societatis Socius) Fellow of the Historical Society; hum(b)., humble; Hun(g)., Hungarian, Hungary; hund., hundred(s); Hyd., hydrostatics.

ha, hå, inter j. ha ! ah ! Uttryckande förundran ; Vn. se haw. oj- ha, inter J. efterhärmande skratt; se vid. hah-hah.

haaf, håf, s. (eS. haf) storsjöfiske; a. i sms. hörande till storsjöfisket utanför Shetland- och Orkenöarna. —fishing, s. jfr föreg, storsjöfiske.

haak, håk, hak, s. se hake. Habeas Corpus, iat., hà'bëås ko'rpus, s. jur. Habeas-Corpus-akten af 1679 (enl. hv. ingen kan arresteras utan att undergå förhör inom 24 timmar); ofta i st. f. writ of oj , skriftlig begymnote, djim'not, s. zool. fisk af slägtet

Gymnotus (G. electricus, elektrisk ål), gymp, djimp, se gimp, 2. gyn, se gin, 1. o. 3. mek. gynæceum, djine'zeum, s. gr. antik, kvinnogemak; rom. antik, af kvinnor skött klädesfabrik för kejserliga familjens räkning; bot. pistiller) kollekt, gynander , djinån'dur, s. bot. gynandrist. gynandrian, -driån, gynandrous, -drus,

a. bot. hörande till klassen Gynandria. gynarchy, djin'arlu, s. kvinnovälde, gynecium, djine'zeum, se gynæceum. gynecology, djinekol'odji, s. med. läran om

kvinnans natur och sjukdomar, gyneocrasy, djineok'rasi, s. kvinnovälde i

eiak bemärk., »kjolregemente».

gyneolatry, djinèéråtri, s. kvinnodyrkan, gynophore, djin'ofèr, 5. bot. pistillfäste, gyp, djip, s. Oambr. univ. si. studentuppassare, »borstis».

gypse, djips, se gypsum. ^OUS, -ëus, a. gips-artad. gypsiferous, -lfurås, a. innehållande gips. gypSlim, djip'siim, s. gips; anhydrous se anhydrite; compact oj, alabaster; crystallized transparent oj, marienglas ; fa-rinous gipsmjöl.

gyp%ey» gyijsy, se gipsy.

gyral,—dji'ral, a. vridande sig (snurrande) rundt omkring }J<; hörande till hjärnans vindlingar, gyrate, -råt, a. vridande sig rundt omkring; bot. snäckformigt hoprullad ; vn. vrida sig, hvirfla, snurra rundt omkring, gyration, -rå'sjun, s. kring-snurrande; kringhvirflande, hastig kretsrörelse; kretslopp, gyratory,-råturi, a. kringsvängande, kretsande, gyre, djir, s. krets(rörelse), kringsvängning. gyred, djird, a. fallande i ringlar, i veck. gyrfalcon, djurfa'kn, s. zool. jagtfalk (Falco gy rf ale o).

gyroidal, djiroj'dål, a. spiralvriden; spiralformigt vridande (sig), gyromancy, dji'r6nmnsi, s. sätt att spå,

hvarvid man går omkring i en krets, gyron, dji'ron, s. her. spetsig vinkel med spetsen i midten af vapenskölden; byg. trapprum för vindeltrappa. ~ny, -i, a. her. gironnerad (försedd med [delad il gyrons).

gyrose, dji'ros, a. bot. krokböjd. gyroscope, djl'roskop, gyrostat, -ståt, s. fys.

gyroskop.

gyve, djiv, S. (numera endast i pl.) fotboja, black: va. fängsla (med black).

H, h, åtj, bokstafven h. Förk.: H. H., her, his; high; hour[s); kem. hydrogen; H. A., Horse Artillery; Hab., bibi. Habakkuk; Hag.,bibi Haggai; Hants.,Hampshire;\\. b., homeward bound; H. B.C,, Hudson('s) Bay Company; Hbl., se Hon(ble); hbl., humble; H. B. WI., His (ei. Tier) Britannic Majesty; H. C., Habeas Corpus; Heralds' College; House of Commons; H. C. WI., His(e 1. Her) Catholic Majesty; Hd, se Hon'd; h. e., (lat. hie est, hoc est) this, that is; Heb(r)., bibi. Hebrew(s); H. E. I. C. (8.), Honourable East India Company (Service); Her., heraldry; hf-bd., bokh. half-bound; hf-Cf., bokb. half-calf; H. 6., Horse Guards; Hg., (iat. hydrargyrum) mercury; H. H., His (ei. Her) Highness; His Holiness; hhd., hogshead(s); H. I. H., His (ei. Her) Imperial Highness; Hil., Hilary; Hind., Hindoo; Hindoostan; Hindoostanee; Hist., historical; history; H. J. S. (lat. hic jacet sepultus) here lies buried; H. L., House of Lords; H. WI., His (ei. Her) Majesty; H. WI. P., (lat. hoc monumentum posuit) erected this monument; H. WI. S., His (ei. Her) Majesty's Service, ei. Ship,

ei. Steamer; Ho., House; Hon(ble), Honourable; Hon'd, Honoured; HOS., bibi. Hosea; H. P., half-pay; high-priest; horse-power; H. R., House of Representatives; H. R. E., Holy Roman Emperor ei. Empire; H. R. H., His (ei. Her) Royal Highness; H. R. I. P., (iat. hie reqviescit in pace) here rests in peace; H. 8., (iat. hie situs) here lies; H. S. H., His (ei. Her) Serene Highness; H. S. S., (iat. Historias Societatis Socius) Fellow of the Historical Society; hum(b)., humble; Hun(g)., Hungarian, Hungary; hund., hundred(s); Hyd., hydrostatics.

ha, hå, inter j. ha ! ah ! Uttryckande förundran ; Vn. se haw. oj- ha, inter J. efterhärmande skratt; se vid. hah-hah.

haaf, håf, s. (eS. haf) storsjöfiske; a. i sms. hörande till storsjöfisket utanför Shetland- och Orkenöarna. —

fishing, s. jfr föreg, storsjöfiske.

haak, håk, hak, s. se hake. Habeas Corpus, iat., hà'bëås ko'rpus, s. jur. Habeas-Corpus-akten af 1679 (enl. hv. ingen kan arresteras utan att undergå förhör inom 24 timmar); ofta i st. f. writ of oj , skriftlig be-

fällning att lösgifva eller för domstol inställa en häktad person, habeck, hà bèk, 5. tekn. kiädestiiiv. brytkam

(karda).

haberdasher, hab'urdasjur, s. småkrämare med nålstolskram, med sybehör, kort-varuhandlande. —y, -i, s. korta varor, nålstolskram; kortvaruhandel. haberdine, hab'urdin, s. klippfisk, jfr Aberdeen fish.

habergeon, habe'rdjun, -'--. s. pansarskjorta, bryn ja.

habiliment, habiliment, klädesplagg;

(oftast i pl.:) kläder.

hability t, habil'iti, se ability. habit, hab'it, s. klädnad, drägt, is. fruntimmers ridklädning; tendens, (kropps-)anlag; fysisk beskaffenhet, tillstånd; bot. habitus; en persons egendomliga vana; pl. lefnadsvanor; va. kläda, påkläda; vänja; bebo†; — is second nature, vanan är andra naturen; ~ of body, kroppsbeskaffenhet.

ofta: »hull» (fetma el. magerhet, jfr nedan); med. äfv. (god ei. dålig) afföring; as was his enligt sin vana; to acquire (contract, get) a —. komma sig in i en vana. få en (o-) vana; to lose (get out of) the —, komma sig ur vanan; by (from) —, af vana; to break one from a —, taga en (o)vana ur ngn, afvänja ngn ifrån; to be in the ~ of.., hafva för vana att..; to get into a få en vana; blifva till en vana; to grow into a blifva en vana (with, hos); to be of a full (spare) vara af fyllig växt (mager). —-glove,s. damridhandske. ~-maker, s. skräddare som gör fruntimmersridklädningar. —-shirt, s. fichu

(tunn muslins- el. spetsduk öfver axlar, barm och hals),

damunderkrage. habitability, habitabil'iti, 5. beboelighet. habitable, habltåbi, «. beboeiig. ~ness,

-nes, s. beboelighet. habitancy, hab'itansi, s. (lagligt) hemvist, jfr inhabitancy, habitant, -tant, s. inbyggare (abita'ng, fr.) inbyggare i Nedre Canada af fransk börd. habitat, iat., hab'itat, s. boning, is. naturv. naturligt hemvist, fyndort, växtställe. ion, -ta'sjun, s. beboende; bofasthet; hemvist, bostad; naturv. utbredningsområde, jfr föreg.

habited, hab'ited, pp. klädd; a. † van, invand.

habitual, habit'ual, a. invand, inrotad; inbiten, ingrodd; blifven till vana, sedvanlig; ~ practice, lång vana. ~ly, -i, ad. genom vanans makt, af vana; sed-vanligen. ~neSS, -nes, s. sedvanlighet; invandhet.

habituate, habit'uat, va. vänja (to, vid); göra ngn förtrogen (to, med); vn. % nedsätta sig, slå ned sina bopålar; a. % se habitual. —d, -ed, pp. invand, förtrogen; bosatt habituation, -a'sjun. .5. (till-, in-)vänjande; invandhet vid ngt. habitude, hab'itiid, s. förhållande till andra af samma art, till likar †; umgänge)j<; vana.

habnab, hab'nab, ad. F på måfå; huller om buller.

hachure, hatj'or. s. schraffering(sstreck), js.

backstreck i kartritning; va. strecka, hack, hak, 1. va. hacka (i), sönderhacka; skåra ett träd för att tappa safven ur det; hacka i sitt tal; rådbråka ett språk; vn. hacka (i talet); harkla, småhosta; s. hack, hugg. Skåra; Spark på benet i fotbållspelet; stenhuggares etc. (bred)hacka; skåryxa, jfr va. ~-C0Ugh, s. hackhosta, torrhosta. —log, s.

huggkubbe. —-saw, s. drillsåg. — -Slaver, s. P hacka och stamma (i talet), hack, 2. hak, s. foderhäck; torkställning

till torkning af fisk, ost, tegel o. s. v.; häck, grind i en kvarnränna; dynggrep.

hack, o. hak, s. häst till uthjaming, åkarhäst: arbetshäst som ii3*tjas till hvarjehanda körning el. af anspråkslösare ryttare (i mots, till ras-häst: ridhäst, vagnsinut); hyrvagn, åkardroska †; hästkrake, utsläpad kamp, äfv. biid.: släphjon, arbetsträl; literär »neger», fal skriftställare; sköka; a. till uthyrning, fal, legd; »utnött», utsliten (t. ex. anmärkning); alldaglig, simpel, usel; va. uthyra; mycket bruka, utsläpa; vn. vara att hyra till allmänt bruk; blifva prostituerad †; nytja (rida på, åka efter) en hack. ~-driver, —man, .<?. åkare; åkardräng; hyrkusk. ~-watCh, s. sjö. hand-kronometer, hack-berry, hak'beri, s. bot. ett nordamerikanskt träd (Celtis crassifolia o. C. occi-dentalis). hackbut, hak'but, se hagbut. hackery, hak'uri, s. Ind. grof tvåhjulig forvagn dragen af oxar. hacking, hak'ing, prt. (af hach 1. o. 3.). ~ -cough, se hack-cough, —-knife, s. hack-knif.

hackle, håkl, s. häckla; råsilke, ospunnen ull, lin o. d.; lång fjäder på tuppens hals; konstgjord fluga med en tuppfjäder ei. d. tin metning; va. häckla; sönderrifva; to show — P, vara stridslysten. —r, -ur, s. häcklare.

hacklet, hak'let, s. ett slags tärna (sjöfågel), hackling, hak'ling, prt.; s. häckiing. hackly, -li, a. hackad, hackig, skroflig; min. bärg. hakig i brottet.

hackman, se under hack, 3.

hackmatack, hå'kmåtåk, s. bot. amerikanskt

lärkträd (Larix americana). hackney, håk'ni, s. (jfr hach, 3.) simplare rid- ei. vagnshäst; häst till uthyrning, åkarhäst; utsläpad hästkrake; hyrvagn; legohjon, arbetsträl, släphjon; fal person; a. till uthyrning, hyr-, legd; biid. fal; alldaglig, »utsliten», »utnött»; simpel, låg; va. mycket bruka, använda, öfva; köra i hyrvagn if. ^-coach, s. förr hyrvagn, större åkardroska. coachman, s. åkardräng, ^man, s. hyrkusk, en som hyr ut hästar och vagn. ~ed, -d, pp.; a. mycket ei. allmänt nytjad; alldaglig; »utsliten», »utnött», hacqueton †, håk'(e)ton, s. stoppad undertröja under rustningen, had, had, imp. o. pp. af have, se d. o. (Anm. I följ. uttr. I alla med infin. utan to) är f» en missförstådd utvidgning af 'd, förkortn. af would: Fd

i st. f. I would; I ~ as lief (as good), jag kunde lika så gärna; I ~ better (best), det vore bättre för mig att (ei. om jag), jag gjorde bäst uti att; rather, jag skulle hällre (hälst) vilja, det vore bättre (bäst) för mig att (ei. om jag); I ~ rather not, jag såge hälst att jag sluppe, jag betackar mig); to be att

tillgå, jfr mots var. under got.

haddock, håd ok, zool. kolja (Morrhua æglefinus); Norway Sebastis Nor-vegicus.

hade, hàd, S. gruf. donläge (lutning af malmgång el. schakt); VU. vara donlägig, luta (afvika från lodlinien). hading, -ing, prt.; a. donlägig; 5. se föreg. S.

Hades, gr., ha'dez, s. pr. dödsrike, Hades. Hadj, ar., hadj, s. muhammedanernas pilgrimsfärd till Mekka. ~i,ar.,-i, S. hederstitel för en som gjort pilgrimsfärden till Mekka; äfv. grek ei. armenier som vallfärdats till den heliga grafven i Jerusalem, hadn't, håd'nt, förkortn. f. had not. hæ-, hè, se he-.

haffet, haf'et, haffit, -it, s. Skoti. tinning; örfil; den fastsittande half delen af ett lock.

haff le, håf'1, vn. lok. stamma, tala otydligt;

huttia, söka undflykter. haf(f)lin, håflin, s. Skoti. spoling, pojke i slyngelåren; halfgalen människa; snick. se trying-plane; a. half vuxen, haft, haft, S. skaft, handtag på verktyg, eggjärn, knifvar etc.; va. förse med handtag, skafta. ~er, -ur, (1.) skaftmakare. hafter †, håf'tur, (2.) S. krångelmakare. hafting, "ting, s. obestämdhet i tal och svar, krångel.

hag, håg, 1. s. häxa, trollpacka; furie, kvinligt vidunder; mara; zool. pirål (äfv. ~-fish, Myxine glutinosa); elektrisk ljuslåga å hästars man, människors hår o. d. (fenomen vid åskväder) †; va. skrämma, plåga (ss. med spöksyner). ~berry, s. Skoti. hägg(bär). ~-born †, af häxa född. ^-ridden, «. plågad af maran. ^Seed, s. häxafföda. ~'S-t00th, s. sjö. del af en platting, serving ei. d. lagd på annat sätt än det öfriga o. drf. ojämn. ~-tapei*, S. bot. storblom-migt kungsljus (Verbascum Th.apsus). hag, håg, 2. s. skoti. Engi- prov. afhuggna grenar o. ris tin bränsle; skogshygge; skogslott indelad till fällning; sumpig mark, gungfly; se vid. hach, 1.; va. hugga ned, fälla.

hagabag, håg'åbåg, se huchabach. hagbut, håg but, 5. förr hakebössa. <x;-man, ~ter, -ur, s. förr musketör väpnad med hakebössa, hakebösseskytt, haggard, håg'urd, 1. a. vild till utseendet; utmärglad. aftärd; förstörd tm utseendet, förvriden, vanstäld, hemsk att åse, äfv. om blick; otämd, Oregerlig, vild eg. om en falk; s. svårtämd falk; vild, oregerlig sälle; trollpacka, led, stygg käring †. haggard, håg'urd, 2. s. gård el. inhägnad

för hö(halm-)stackar. hagged, håg'ëd, a. häxaktig; stygg, ful; mager.

hagger, håg'&r, s. Skoti. vedhuggare, skogshuggare.

haggess, håg'ès, haggis(s), -gis, s. skoti. ett

slags lungkorf af får gjord i en fårmage. ~ -bag, s. korfskinn (af fårmage), haggish, håg'isj, a. häxaktig, led, stygg, haggle, håg'1, l. va. sönderhacka, kärf va i,

stympa; plåga, anfäkta, haggle, håg'l, 2. vn. pruta (about, for, på, t. ex. a penny); uppehålla sig vid småsaker; s. prutande, 'vr, -ur, s. (1.) en som hackar etc., karfvare; (2.) prutare; i London grönsaksuppköpare ss. mellanhand.

haggling, -ing, prt.; s. (1.) hackande; (2.) prutande. Hagiographa, gr., hågiog'råfå, s. pl. »de heliga skrifterna» (den 3:dje afdelningen af Gamla Testamentets kanoniska böcker); helgonhistorier.

-fåi, a. hagiografisk. Hagiographer, -fur, s. författare till en af dessa böcker. Hagiography, -fi, s. helig skrift, sammanfattningen af nämda böcker; rom. kat. kyrk. helgonhistoria (äfv. hagiology, -ol'odji). hagman, håg'mån, se hagger. hagship, hag'sjip, s. en häxas tillstånd ei.

värdighet, haguebut †, håg but, se hagbut. hafi, hå, interj. ha, ah! ~-hah, se rcij.

ha-ha, hå'hå, S. djupt dike (med en låg häck el. andra hinder) utgörande del af och bildande skenbar lucka i en (park)inhägnad.

haiduck, hi'diik, s. eg. ungersk fotsoldat,

hejduk; nu hillebardier hos ungersk magnat, hoflakej.

haik, ar., hak, S. haik (arabiskt öfverplagg).

hail, häl, 1. a. se håle; interj. häll (to)\ s. hälsning; va. hälsa, välkomna; sjö. preja ett fartyg, ropa an; vn. ropa an; (med from) eg. sjö., si. komma från (: vara hemma någonstädes); within inom prejningshåll (hörhåll), ^-fellow, s. kamrat, förtrogen vän; to be ~ well-met with (every one), vara god vän och bror med (hvem som hälst).

hail, häl, 2. s. hagel; vn. hagla; droppa tätt; va. låta hagla, utösa, utgjuta; thick as tätt som hagel. ~Shot †, s. (druf-) hagel, skrot, skrå. ~StOne, s. hagelkorn; pl. stenkol i små korn. ^storm, s. ha-gelby, hagelskur. -i, a. bestående

ei. full af hagel, ha,ge\-(shower).

hain, hàn, s. Skoti. inhägnad; va. inhägna till äng.

hair, här, s. hår i aiia sv. ordets bet.; hårets naturliga riktning, »hvirfvel»; lugg(ens riktning) på kläde o. d.; ofta is.

i sms. tagel; snällare på gevär; to comb one's ~ the wrong way, reta upp ngn; to do (dress) the lägga upp håret; kamma och borsta håret; frisera håret; to split bruka hårklyfverier; gräla om småsaker; to take a ~ of the dog that bit one, ordspr. söka bot där man tagit sot (särsk. om supning dagen efter ett dryckeslag); against the , mot luggen, biid. † jfr motsv. under grain; to a på håret, mycket noga, helt nära; to be within a breadth of (med partic.), vara nära (»på håret») att. ^-bag, s. hårpung. ~bell, s. bot. skogshyacint (Hyacinthus non scriptus); se vid. harebell, ^brained, se hare-brained, ^-breadth, s. hårsbredd, hårsmån, mycket litet afstånd; a. i sms. mycket nära, »som hänger på ett hårs (a ~ escape). ~-br00m> s. damborste af borst; hårviska. ~-brUSh, s. hårborste. Cloth, s. hårduk; tageltyg. ~-COrd, s. ett slags bomulls(klädning8)tyg. ^w-CrOSS, s. hårkors i kikare o. d. ~-CUtter, s. hårklippare (-frisör), ^-dresser, s. hårfrisör.

~-dye, s. hårfärgningsmedel. ~-g|ove, s. tagelhandske, frotteringsvante. ~ -graSS, s. bot. tåtel (gräs: Agrostis, Aira). "willing, a. hängande på ett hår. ~-|aCe, s. hårband, "^-lichen, s. Lichen pilaris (utslag i hårrötterna). ~-|jne, s• tagelref; tagel-, hårlina; se vid. stroke. ^-mattreSS, s. tagelmadrass, ^-mortar, s. mur. murbruk

med iblandadt nöthår. ~-needle†, s. se fpin. ~-net, s. hårnät. ~-oil, s. hårolja. nw-pencil, S. fin pensel is. till akvarell-måining. ~-pin, s. hårnål. ~-powder, s. puder. ~-pyrites, s. min. nickelkis. ~ -rifling, s. hårrefflor (kollekt.: fina refflor i gevär). ~-Salt, s. min. en fintrådig form af naturligt glaubersalt, ^'s-breadth. se ~ -breadth. ^-seating, s. tageltyg (möbeltyg), ^-shaped, a. bot. hårformig, hårlik. ~ -Shirt, s. tagelskjorta. ^-Side, s. garf. se grain-side. ~-sieve, s. hårdukssil. ~ -sore, a. »som har ondt i håret». ~-split-ter, s. hårklyfvare. ^-Splitting, a. hårklyfvande; s. hårklyfveri(er). ^-spring, S. spiralfjäder i snäckan på ur. hårstreck (fint streck i en bokstaf), ^-trigger, s. snällare på gevär.

s. hårvatten. ~-weed, s. bot. hafslin (Conferva). ^-worker, s. hårarbetare. ~ -WOrm, s. zool. tagelorm, »onda bettet» (Gordius). ~ed, -d, a. (i sms.) -hårig, finess, -inès, s. hårighet. ^leSS, -lës, a. hårlös. -i} a. hårig, -luden; hår-: håraktig.

hake, häk, 5.

zool. stockfisk (Merlucius vulgaris).

hakem, håkè'm, hå'këm, hakim,

ar., hake'm,

ha'kim, s. vis man; läkare.

halberd,

kål'bürd, halbert, -burt, s. hillebard; old F, officer som tjänt upp sig från simpel soldat; tied to the (eg.

förr ett soldatstraff: krumslutning) bild. bunden

till händer och fötter. ~ier, -è'r, s. hillebardier; underofficer †. halcyon, hål'si6n, s. förr isfågel, jfr king -fisher; a. lugn, stilla, fridfull, lycklig i uttr. sådana som: ~ days, eg. sju dagar före och efter vintersolståndet då is-fågeln troddes rufva; lyckliga, fridfulla dagar. ~ian †, -siè'niån, a. se föreg. a. håle, hål, 1. a. hel, oskadd; frisk, sund, kry; 5. † hälsa, välgång. "wneSS, -nës, s. hälsa, sundhet. håle, häl, 2. va. o. vn. hala, jfr haul; 5. halande. ~r, -ur, s. halare, half, håf, a. half; s. (pl. halves, håvz)

halfva, hälft; skoi. etc. F förk. f. »j-year; ad. halft, till hälften; i sms. half-; si. mycket, väsentligen, särdeles, efter negation just, jfr ex.; ~ an hour, en halftimme; ~ the (subst.), halfva ... (: one ~ of..., the ~ °f --')'> ~ property, halfva hans förmögenhet; ~ this hour, halfva denna timme; this ~ hour, denna halftimme, jfr sms.; he is not f a bad fellow, si. han är visst icke (ingalunda, långt ifrån) någon dålig (elak) karl; he is not ~ a fool, si. han är inte (hälften) så dum som han ser ut; to have ~ a mind to ..., halft om halft (nästan) hafva lnst att ...; ~ past six, kl. half 7; this child is ~ past three F, ... 3 V2 år; by till hälften, halft, jfr ofvan ad.; it is too (ett adj.) byglofoe-amaranth

r Talspråk. 564 P Lågt språk.

glossology

hall, hål, s. hall, sal; förhall, vestibul; domestikrum; sessionsrum, tingsstuga, rådstuga; församlingslokal; saluhall; (präktigare) herrgård, slott; Cambr. univ. dets. som college; Oxf. univ. ett slags college utan donationer; univ. gemensam matsal; univ. måltid i en — (F äfv. för —-time), —-clock, s. rådstuklocka (ur), —-day, s. sessionsdag. — -dinner, s. publik middag i en hall. —-mark, s. guldsmedsstämpel; biid. hallstämpel. —-marked, a. hallstämplad. —age, -ådj, s. afgift för varor som säljas i en saluhall.

halleluiah, hallelujah, håiëio jå, 5.0. interj.

halleluja (lofsång), halliard, se halyard. hallier, hål'iur, s. ett slags fågelnät. hallOO, hålo', interj. o. s. hallå! va. ropa på, högljudt kalla (på); uppmuntra med rop; jaga under höga rop; vn. hojta, ropa högt, ropa »hallå». —ing, -ing, s. högt ropande, hallåande, hojtande, hallow, hal'o, va. helga, (in)viga; hålla helig; s. † helgon (i All-^>s). —ed, -d, pp.; a. helgad (— be thy name); helig. (H)~ -e'en, (H)~-even, .
hallucination, hålos!nå'sjun, s. med. hallucination; falskt sinnesintryck, sinnevilla, synvilla; misstag, förblindelse, blunder, felsteg.

hallucinator, hålo'sinåtur, s. en som lider af hallucinationer; en som ofta begår misstag. —y, -1, a. beroende på ei. orsakande hallucination, hallux, hål'åks, 5. anat. Stortå, halm, håm, se hauhn.

halo, hå'lö, s. ring kring solen ei. månen; anat. se areola; (helgon)gloria äfv. biid.; va. o. vn. poet. omgifva med (som) en gloria, halogen, hårödjën, s. kem. saltbildare. —-

OUS, -odj'ënus, a. kem. saltbildande, haloid, hå'iojd, a. kem. liknande koksalt: s.

haloidsalt (äfv. —-Salt), halophyte, håi ofit, s. bot. Saltört i allm. bet. halsèr, ha'sur, se hawser. halt, halt, 1. a. halt, lam; vn. halta äfv. om vers, liknelse o. d., stappla; vackla, tveka; s. haltande, haltning; — between two sides, wid. halta på båda sidor, halt, halt, 2. vn. göra halt, stanna; va. låta göra halt; s. mil. halt, rast; interj. mii. halt! —er, -ur, s. (1.) en som haltar, tvekar; (2.) † en som gör halt. halter, hå'ltur, (3.) s. galgrep, -snara; grim-ma; va. lägga snara ei. grimma på. — —Sack †, s. galgfågel, »ohängd kanalje».

-Sick †, a. värd att hänga. —-Strap, s.

grimskaft.

halteres, gr., håltè'rèz, s. pl. zool. sväng-

kolfvar hos insekter, halting, ha'ltmg, prt.; a. haltande (äfv. biid. jfr halt: — speech, — verses etc.); vacklande; s. (1.) haltande; vacklande; tvekan; (2.) rastande; halt, —-day, s. rastedag. —-place, s. rastställe, halve, hav, va. halfvera, dela midt i tu;

ti mm. hophugga (hopfoga, skarfva på längden) bjälkar med bladning, snick. hopplatta. —d, -d, pp.; a. bot. se dimidiate. —S, -z, s. pl. (&thalf) halfvor; halfstöflar; to cry —, fordra hälften såsom sin andel (: — / hälften hvar!); to go —, taga hälften hvar, dela lika, »dela som bröder», halving, prt.; s. halfvering; timm. bladning, snick. hopplattning. halyard, håPjård, -jiird, s. sjö. fall. ham, håm, s. knäveck is. på kreatur, has, lår; rökt skinka (: cured —); va. röka kött, särsk. skinka; to sit on one's — s F, sitta på huk. —pie, s. skinkpastej. —shackle, va. hälla, tjudra kreatur genom att sammanbinda hufvudet och enaframbenet; bild. fjättra, snärja. —String, s. hassena; va. hasa, afskära hassenan på. —Strung, pp. (af föreg.) hasad.

hamadryad, håm'ådriåd, s. (pl. äfv. iat.

—es, -èz) antik, mytol, skogs- ei. trädnymf. hamadryas, håm'ådriås, s. zool. ett slags babian (Cynocephalus hamadryas). hamate, hå'màt, a. krökt i ändan, hak-formig; invecklad. —d, -ëd, a. krökt jfr föreg.; besatt med krokar, hame >fc, håm, l. s. se haulm. hame, håm, 2. s. Skotl. hem, jfr home. — -secken, -sëkn. —-sucken, -suckn, .<?. skoti.

jur. (jfr hemsöka) hemgång.

hame, håm, 3. s. bogträ, oftast i pl.: lokor, hamiform, hå'miform, a. naturv. hakformig(t)

krökt i ändan. Hamitic, håmifik, a. hamitisk (af iiam,

Noaks son).

hamlet, håm'lët, s. liten by. —ed, -ëd, a. boende i en by, van att lefva i en by ci. »på landet»; inskränkt till en by, som »gräft ner sig på bondlandet», hammer, håm'ur, s. hammare af aiia slag: slägga, knoster, stamp, hejare etc. ofta i st. f. sms. ss. fall-— etc.; auktionsklubba; eldstål på flintlåsgevär; hane på perkussions-gevär, på kanoner; va. (ut)hamra, smida (ut); räcka stångjärn; bulta äfv. wid.: »dunka in», inprägla ngt (into, i ngn; in, in); spika upp; vn. hamra (on, på); bild. »dunka» (at, på, med); ifrigt gå på med ngt, arbeta oroligt; vara ifrig, upptagen, upp-

rörd; ~ and tongs, (ellipt. ss. ad.) våldsamt, häftigt, med all ge walt; med buller och bång; »med näbbar och klor»; to go it ~ and tongs P, äfv. lefva som hund och katt; to bring to the oj, låta gå under klubban (sälja på auktion) ; to go (to be brought, to come) to the oj, gå under klubban; ~ in one's speech, hafva svårt för att tala, stamma; ~ out, äfv. hopsmida, utkläcka, uttänka; fram-krysta. <x/-axe, s. yxa med hammare. ~-b6am, s. byg. stickbjälke is. som takstolsfot i gotiskt tak. ~-ClOtH, S. kuskbocks-kläde (kappa omkring kusksäte). ~-dressed, a. bearbetad med hammare, hamrad. ~-eye, s. skafthål på en hammare. ~ -face, s. hammarban. ~-fish, s. zool. hammarhaj (Zygæna malleus). ~-frame, s. stångjärns, hammarställning, ^-harden, va. härda genom hamring, jfr cold-hammer. ^-hardening, s. hammarhärdning. ~-head, s. hammarhufvud; zool. &e "»-fish (äfv. ^-headed shark). ~-like,«. hammar-formig. ~-man, s. se ~er. ^-mill, s. hammarsmedja, stångjärnssmedja. ~ -Oyster, s. zool. hammarostra (Malleus vulgaris). ~-pane, s. hammarpen. ~ -Slag, s. hammarslagg. ~-Smith, s. harn-marsmed, brukssmed. ~-W0rkS, s. pl. hammarsmedja; järnbruk. ~-W0rt, s. bot. väggört (Parietaria). ^able, -abl, a. som kan hamras, smidbar. ~ed, -d, pp. hamrad, smidd (i motsats till valsad etc.); ~ metal, oj plate, hamradt järnbleck. ~er, -ur, s. en som arbetar med en hammare; släg-gare, smed(s handtlangare), ""ing, -ing, prt.; s. (ut)hamrande; räckning af stångjärn.

hammock, ham'ok, s. hängmatta, hängkoj; to go to one's o,, gå till kojs. ~-cloth, s. sjö. kojkapell, bastingagekläde. ~-net-ting, s. sjö. bastingering af duk o. d.; bastin-gering för kojer, bastingagekläden; på or-logsmän finknät.

hamose, ha'mos, hamous, -mus, a. bot. krökt

om krokborst; krokborstig.

hamper, ham'pur, l. s. större korg; va. nedlägga, inpacka i en

hamper, ham'pur, 2. s. boja, black †; sjö. belamring på däck; va. fjättra; bild. be-

, lamra; bild. Snärja, binda händerna på ngn, hindra ngn i hans fria rörelser; inveckla, sätta i förlägenhet; bringa i oordning, i olag, trassla till.

hamster, ham'stur, s. zool. hamster (gnagare: Cricetus frumentarius).

hamstring, hamstrung, se under ham.

hanaper, han'apur, s. packkorg; förr korg hvari konungens pengar ei. uppbörd förvarades på resor, konungens skattkammare (: the exchequer of the chancery); Clerk of the förr en tjänsteman inom the chancery. ~-0ffice, s. förr en afdelning (byrå) af the Court of Chancery. hance †, håns, l. se enhance. hance, håns, 2., hanch, hånsj, 5. byg. hvalf-(bågs)fot, nedre delen af en (elliptisk) båge ; pl. sjö. af sats från gelingen till råhultet etc. hand, hand, S. hand i alla bet. ; fot på vissa djur: apfot, hästs framfot, falkklo; tvärhand, handsbredd (is. ss. mått för hästar: 4 inches); visare på ur etc.; hand, sida (höger el. vänster, äfv. bild. jfr ex.); handstil, namnteckning; händers verk, arbete; handlag, sätt att utföra ngt, skicklighet, förmåga; person med afs. på skicklighet (at, i; med ett adj., jfr ex.); (en) arbetare, (is. sjö)man, (besättnings)karl; besittning, makt, våld, ego, vård oftast i talesätt med föreg, prep., jfr ex.; handtag, handräckning, hjälp, medverkan ; hvad som hålles i handen, handfull, göpen; så många kort man har på hand; (spel)parti; spel (: »gifning»); hand. (jfr »kast») 5 stycken (of herrings, of oranges); boktr, handtecken; (of a mushet-stock) det runda på stocken; va. leda vid handen, föra (t. ex. en dam tin vagnen); handtera, handhaf-va †; räcka, langa; öfverantvarda, öfverlemna (med over, jfr ex.), tillställa (to)', fästa, trolofva med handslag †; lägga hand på, gripa †; sjö. bemanna ett fartyg; sjö. bärga, uppgiga och beslå segel; vn. † gå hand i hand, samverka; o,s down, kapplöpn. med lätthet vinnande; bild. lätt, utan ansträngning; off! bort med händerna! äfv. aiim. biid. bort! låt bli! ali ojS, sjö. alle man (i kommando förk. till ojS, t. ex. up anchor! alle man (klara) att lätta ankar!); ~ and glove, jfr under glove; a big stora (»styfva», höga, goda äfv. -.good kort på hand; close snål människa; snålhet; a cool en kallblodig människa; en »ogenerad herre», oförskämd lymmel (som ej lätt låter förbluffa sig, jfr cool)-, the elder spel. förhanden (den som sitter i förhand för en annan);

a good ~ F, en som är skicklig, dugtig (at, i, äfv. t. ex. at a speech, at speaking : en god talare); godt handlag, skicklighet (at, i; on the violin); spel. goda kort; jfr vid. ned. from good ; to make a good oj of, vända till nytta, till sin fördel; heavy biid. (herskar)hand »som hvilar tungt öfver ngn», »hård hand», förtryck; helping hjälpsam hand, hjälpsamhet); hjälpare; high öfvermod, tyranni, jfr vid. under high; light oj, lätt, varsam, len hand; mildhet, skonsamhet; the long oj, stora visaren, minutvisaren; a

new oj, en nybörjare; an old en »som är gammal och van» (at, vid, i ett arbete), som är »gammal i gården», gammal praktikus; to have an open oj, vara gifmild, frikostig; a poor o> (i aiim. mots, till good oj), en som är klen, oskicklig (<at, i ngt); spel. klena kort; right oj, höger hand, arv.: sida (särsk. teol. »ore the r. ~ of the Father»); bibi. biid. makt, starkhet, starkt väsen, beskyddare; wid. ngns hjälpreda, faktotum; the short oj, lilla visaren, timvisaren; slack efterlåten-het, vårdslöshet, slapphet, lätja; small äfv. fin, petig handstil; strict tight stränghet, sträng uppsigt (to keep a ... <v/ over); upper öfverhand, öfver-tag (to get the upper oj); strong oj, äfv. jur. våld (i uttr. with as. ~); (to be, to go) ~ in hand i hand, i förening, samverkande; ~ Over oj, is. sjö. i klättring, halning hand öfver hand; raskt, fort; ^ over head handlöst, ovarsamt, vårdslöst; ~ to i nära förening, nära förbunden; (strida, strid) man mot man, i handgemäng; jfr vid. from <v/ to oj ; to drink ~ to fist, tömma bägaren i ett drag; bound (tied) ~ and foot, bunden till händer och fötter, äfv. wid.; oupplösligt fjättrad, bunden (to, vid); my ~ is in, jag är (nu) inne i saken (har kastat mig in i saken); (medan) jag är i vanan, i »tagen», i »farten»; mots. : my ~ is out, jag har kommit mig ifrån det, jag har legat af mig; äfv. jag »är ej upplagd» (har ej lust att vara med därom); my o,s are full, jag har händerna fulla af göromål, jfr ex. under f.; to ask (give) the ~ of, begära (bortgifva) ngns hand (: ngn till äkta); to bear a oj, Se uuder b.; to change oj(s), se under c.; to clap ojs, klappa händerna; to close one's (el. the) oj, sluta handen till, vara hård, ogin, snål; to fold one's knäppa hop händerna; wid. lägga händerna i kors; to give one's ~ to, räcka handen tin försoning etc., gifva sin hand åt (äfv.: ...in marriage :) gifta sig med; taga ngn i hand (upon, på : bekräfta löfte o. d% gnm handslag); to give (hold out, lend) a helping oj, räcka en hjälpsam hand (to); to have a (good) ~ at, hafva (godt) hand-lag, skicklighet i; se äfv. to try one's oj ; to have a ~ in (prep.), hafva sin hand med i, vara delaktig i; hafva att göra med, vara intresserad i; to have one's ~ in (adv.), jfr ofvan my ~ is in; I have a difficult oj to play, för mig gäller det att sköta mina kort väl

(hålla tungan rätt i mun'); to hold oj with †, kunna fullt jämföras med, vara lika god som; to keep |

one's oj in, genom öfning underhålla sin skicklighet i, vana vid ngt, »ej ligga af sig»; to lay ojs (ei. one's oj) (up)on, (välsignande) lägga händer(na) på; lägga handen på (t. ex. the book, lägga handen på bibeln och svära; one's sword); kunna ta'på, (kunna) finna (när man vill, jfr motsv. under finger); få tag i; komma åt, komma öfver; »lägga vantarna på»; bära hand på (: to lay violent ojs upon); to lend a oj, gifva en »handräckning», gå ngn till handa, hjälpa till (in ...-ing); to lif t (q i. † put forth, bibi.) one's oj(s) against, resa sin hand mot, hota, anfalla; to make one's oj †, vinna, göra vinst På ngt; se vid. make a good to put one's ~ to, lägga hand vid, företaga, deltaga i, befatta sig med; to put one's oj to a neighbour's goods †, bibi. stjäla nästans egodelar; to put the last (the finishing) oj to, lägga sista handen vid; to set one's (ei. the) oj to, sätta sin hand till, lägga hand vid, jfr to put etc.; äfv. egenhändigt underteckna; to shake ojs, skaka hand (with, med : taga i hand, gifva ett handslag, äfv. to shake ei. take by the ; to stay one's hålla ngn tillbaka; hejda (sig), ej vidtaga några

(våldsamma, aggressiva el. stränga) åtgärder ; to strike o»s, med handslag försäkra ngt, förbinda sig; gå i borgen; to take a oj, blifva (vara) med om ngt (eg. at a game, i ett spelparti), deltaga, hjälpa till; to tie one's ojs, binda ngns händer wid. ss. i sv.; to try one's ~(s) at, försöka sig på (F äfv. t. ex. speaking publicly); to turn one's ojs to, »vända sin hand till» ngt, taga sig ett arbete före; to wash one's ojs, tvätta (sig om) händerna; wid. »två sina händer», betyga sin oskuld (of, i en sak); to write a (legible etc.) hafva en ... handstil; at oj, för handen, till hands: nära (äfv. near, nigh, ready at äfv.: snart kommande, instundande; under arbete; † för (under) ryttarens hand; 2 o'clock was at oj, klockan var nära 2; at any från hvad håll SOm hälst (äfv. bild. jfr ned.); i hvad fall som hälst, i alla händelser; at

no oj, på ingen hand (hos el. från ingen af de intresserade personerna); på intet vilkor, ingalunda; at the ojs of..., at a person's ~(s), (mottaga, vänta etc.) från ngns sida, af (från) ngn; (faiia) för ngns hand; at the best från bästa hand (: källa : sagesman); hand. ur första hand (: at first ~); (at) second oj, ur andra hand; hot at se heavy on by oj, för hand (: med handen i mots, till med verktyg, med maskin); (sälja) Under hand (utan mäklare); med bud (t. ex. to send a letter by oj) ; to bring up a baby by oj, föda

upp ett barn med mat (»med napp» ej med di); by private på privat väg, till handa om bref; by the (leda, fatta, föra) vid handen; (förfärdiga) för hand; (rita etc.) på fri hand; (dö, falla) för ngns hand; to take by the taga ngn i hand; taga, fatta ngn vid handen; taga ngn om hand, »tagangn under armarna», hjälpa, leda, beskydda; for one's own för egen räkning, fölen själf; from ~ to ur hand i hand, (öfver]å,teise) från man till man; from ~ to fist F, i ett kör; from ~ to mouth, (lefva) ur hand i mun; from a person's (F \from a person), från ngn(s sida), af ngn ;from good —s, ur god hand, ur säker källa; in <x/, i hand(en); för handen (varande), föreliggande, ... i fråga; för händer, om hand, jfr ned.; (kort) på hand; i förskott, »på hand» (t. ex. to pay money in gifva på hand: handpenning); under händer, under bearbetning, »som man håller på

med» (äfv. t. ex. om lärjungar; om en tidning

»som läses»); i handom, inbetald kontant; hand. »inne» : i kassan, på lager; in one's —vara i ngns hand (makt, vård, t. ex. it is in the —s of God, det står i Guds hand); hafva i sina händer (våld, vård); to be in ~ with, hålla på med ngt, hafva under arbete; ligga i underhandling med ngn; to fall (ei. go) in ~ with, börja på med, taga i tu med; to have s.-th. in hafva ngt för (under) händer, förehafva; to hold in hafva i sin hand (makt. våld); hafva ngt i handom (spa-radt) att taga till i nödfall; to keep (well) in hafva (t. ex. en häst, en trupp) (fullkomligt) i sin hand, kunna styra, hålla under tygeln; light in ~ (mots, heavy on —), eg. om ridhäst lösmynt; lätthandterlig, lätt att sköta, att umgås med; to put s.-th. in sätta ngt i arbete, låta påbörja arbetet på ngt; she put it all in his —s, hon öfverlemnade det belt och hållet i hans hand (åt honom att sköta); it stands me in —, det kommer mig bra till hands (till gagns), jfr stand in stead; to take in <v/, taga hand om, taga om händer; lägga handen vid, företaga;

åtaga sig; to take in one's (mot)taga i sina händer; (written) in a (legible, small etc.) ... med ... stil; to fall into the —s of råka i händerna på, komma i ngns våld (besittning); to play into one's —s, arbeta ngn i händerna; »spela» ngt i ngns händer; to put... into one's —s, öfverlemna ... i ngns händer (vård, ego, våld); to take the law into one's own —s, själf skipa lag vid sidan af lagen, ofta i egen sak: själf kräfva ut sin rätt (sjäifiiämd, sjäifpantning); a man

of his en man som förstår att begagna sina händer (ei. näfvar), flink, driftig man, äfv. skicklig boxare; off ridk. med hög hand, med förhållna tyglar; biid. våldsamt, öfvermodigt; ledigt, obesvä-radt, utan tvekan; på fri hand, utan förberedelse, genast, på stående fot; ex tempore; jfr vid. offj sms.; off one's —s, ur ngns händer, från ngns besittning ei. vård; färdig, slut; ngn är (blir) fri från ngt; to get off one's (lyckas) bli af med

(t. ex. genom försäljning); on på ... sida, jfr ex.; hand. »inne», på lager etc., jfr in ~ ; on one's —s, liggande ngn på händerna, (besvärande) på ngn, som man har fått »på halsen» ; i ngns vård, besittning, till ngns förfogande; to be on äfv. tillstunda; to be on the mending —,vara på bättringsvägen ; to have much (ei. plenty) on one's ~(s), hafva mycket som ligger p å en, fullt upp att göra (sköta); I have an idle hour on —, jag har en timme ledig (»som jag ej vet hvad jag skall göra af»); on all på alla händer; på alla håll; »från alla håll och kanter»; having a lady on each med en dam under hvardera armen; on each ei. either —, på hvardera sidan, på bägge sidor; on the one ~ ..., on the other -v; ..., på (å) ena sidan på (å) andra sidan ...; time is hanging on his —.s, tiden blir honom lång (emedan han ingenting har att göra); heavy on eg. om ridhäst som ligger hårdt på tygeln, styfmynt; svårhand-terlig, svår att umgås med (mots, light in hand. svårsåld, trögsåld; out of —, ur ryttarens hand, obändig; genast, oför-dröjligen, på stället, utan tvekan; färdig, (af)slut(ad); money out of kontant utbetalning; to come to komma tillhanda, komma fram (om bref; duly, safely, riktigt); to one's —(s), till hands för ngn, färdig, att taga (: ready to one's —s): under (sälja etc.) under hand; hem-ligen; under one's (own) —, under (: med) egen hand (underskrift); to be under the —s of a physician, ligga under läkarevård; with one's own —s, med egen hand; — about, — round, räcka, langa omkring, utdela åt de närvarande, låta gå laget omkring; servera; — down, langa ned; hjälpa ned; (...to posterity, future ages etc.) öfverlemna i arf (åt eftervärlden), fortplanta en tradition; — in (out, up), hjälpa ei. langa in (ut, upp); — over to, öfverlemna, öfverantvarda till. —-anvil, s. handstäd. —-bag, s. resväska som bäres i handen, lätt nattsäck, handkappsäck, —-ball, s. handbåll (ett bånspei). —bar-

rOW, s. handbår. ^basket, s. handkorg. ^bell, S. handklocka (t. ex. på matbordet). <vbill, s. (1.) annonsblad, annonsaffisch; revers; (2.) mil. faskinknif; se vid.pruning -knife, ^blow, 5. slag med handen. ~ -book. s. handbok; uppslagsbok; adresskalender. 'v/bOW, s. pilbåge, armbost. ~-brace, s. drillborr, bröstborrskaft, bröstlira. ^-breadth, s. handsbredd. ~ -Car, s. Am. järnv. trall(vagn); dressin. ~-Cart, s. dragkärra. ^Cloth, s. »handkläde», jfr handkerchief ~-craft, se handicraft. ~cuff, s. (oftast i pl.) handklof-ve; va. sätta handklofvar på. ~-direC-tor, s. mus. kiroplast (apparat för att gifva nybörjare i pianospelning en rätt ställning för händerna). ~fast †, a. bunden genom aftal (med hand och mun) ei. genom handfästning, trolofning; va. fästa (sig) brud ; högtidligt förena i äktenskap; förpligta, binda; vn. sammanlefva i äktenskap ett år och en dag; s. grepp, fast tag; våld, säkert förvar; äktenskapsförbindelse, 'vfasting †, s. handfästning, trolofning, ^-fetter, se ~cuff. ——-file, s. (mindre, platt) ansatsfil. ^-footed, a. med hand-liknande fötter om djur. fork, 5. åkerb. grep. ^-forming, s. gjut, formning för hand, ^-gallop, s. maklig kort galopp. ~-gate, s. grind. ~-gear, s. ångm. igång-sättning(sapparat). ~-glaSS, s. handspegel; sjö. halfminutstimglas; glasruta till skj-dd för växter på kalljord, ^-grenade, s. handgranat, ^gripe, s. grepp, tag med handen, ^-guide, s. handledare, jfr ~ -director, ^-gun, s. bössa; förr fältslanga. ^-hammer, 5. smed. handhammare. ~ -Hold, s. handfäste, tag med handen. ~ -hole, s. hål på en ångpanna hvarigenom man kan få in handen till rengöring o. d.

smed. krokigt instrument att vrida järnstänger. ~-jack, s. domkraft, ^-impression, s. boktr, afdrag, afklappning. ~kercher, hang'kurtjur, s. † el. P se föij. ^kerchief, hang'kurtjif, s. handkläde; näsduk; (stor) halsduk äfv. ss. hufvudduk. ^-ladle, . stöpslef. ^-language,

döfstummas fingerspråk, ^-lathe, S. portativ handsvarf, nw-lead, s. sjö. handlod. ~ -leather, s. handläder,

skomakares sål-

handske. ~-line, s. lina för metning; sjö. {the ~) lilla lodlinan, 'v/|oom, s. väfstol för hand. ~-made,«. tillverkad för hand. ^-magnifier, s. förstoringsglas att hålla i

hand, »laSfiCiaS».

lupp. ^maid(en), 5. tjänarinna äfv. biid., kammarjungfru, huspiga, ^-making, s. tillverkning för hand is. ar

papper;

tjufnad †. ^-mallet, s. liten klubba, trähammare, ^mill, s. handkvarn.

~-money, s. pengar på hand. ^-organ, s. positiv. ~-paper, s. ett slags dokumentpapper (så kalladt af vattenstämpeln: en pekande hand). ~-piCk, Va. bärg. skräda malm. ~-plant, se »»-tree. ~-pOSt, se finger-post. ~-press, s. handpress, ^-printing, s. (kattun)tryckning för hand, ^-promise, s. iri. särskildt högtidlig o. oupplöslig trolofning, ^-pump, s. handpump. ~ -rail, s. handlist på ledstång; ledstång, räcke, ^-railing, s. anbringande af ledstänger; ledstång, räcke; ledstänger etc. kollekt. ~-ram, s. handklubba, -stamp; steniäggares jungfru. n^sail, s. handsegel (mindre segel). ~SaW, S. handsåg; sticksåg; snick. fogsvans, ^saw-teeth, pl. snick. sågtänder stälda på stöt. ^'S-breadth, se ^-breadth. ~-SC00p, s. kolskyffel. ~-SCreen, S. ett slags liten ljus- el. eldskärm, »handskärm». -vSCreW, s. domkraft, handvind. ^-shake, s. handslag, handtag, handtryckning (jfr to shake hands). ^Spike, s. häfstång; handspak. ^Spring, s. voit hvarvid man tager mark med händerna. ^-Spun, a. handspunnen. ~ -Staff, s. kastspjut †; handträ på en slaga. ~-Stamp, s. handstämpel, pappersstämpel. ^Stroke, s. slag med handen. -tum, s. handvändning; prov. handtag, handräckning, ^tight, a. snick. så fast hopfogad utan lim att man ej med handen kan taga i sär styckena'; sjö. styfhalad (för hand). ~-tree, s. bot. ett mexikanskt träd (Cheirostemon platanoides). ~vice, s. filklofve. ^-weapon, s. handvapen.

mask. handhjul, vefhjul, ratt. ^-winged, a. zool. handvingad, jfr cheiropterous. 'vWOrk, se handiwork. writing, s. handskrift; handstil. ~ed, -èd, pp.-, a. hand i hand†; i sms. -händ. 'ver, -ur, s. öfverlemnare, öfverlåtare. ~ful, -ful, s. en handfull, göpen, (en) »näfve» (full); ringa mängd; tvärhand †. ~icap, -lkåp, s. ett slags kortspel †; (täflan, spel is.) kapplöpning med utjämning genom tyngders tillsättande, försprång etc.; utjämning mellan täflande ; ett slags resvagn; a. vigtutjämnad (race, contest etc.), med utjämnade chancer; va. lägga ngt på el. medgifva ngt åt en täflande för att utjämna chancerna, utjämna chan-cerna för; biid. hindra genom »påhäng», nedtynga, belamra, ^icapper, -lkåpur, s. vigtutjämnare, skiljedomare vid handicap. ~ i craft, -lkråft, s. handarbete, handslöjd; handtverk; % se följ. "JcraftSman, -ikråftsmån, s. handtverkare. ^jneSS, -inès, s. händighet, skicklighet; behändighet, bekvämhet, jfr ^iwork, -lwerk,

A: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, ë: mete, è: met, èi her, i: fine, 1: fin, 1: fir,harehound

>j< Mindre brukligt.

† Föråldradt.

s. ngns händers verk; handarbete. ~le,

-1, va. handtera, vidröra; handskas med; handhafva; sköta, föra, bruka verktyg; manövrera fartyg; bärg. skräda malm; behandla i allm. bet. äfv. person etc. ; handlägga fråga; si. bistå såsom sekundant vid boxning; s. handtag, skaft, öra, grepe; dörrvred; wid. verktyg, redskap; bild. anledning, jfr ex.; ~ gently, fara vackert med; a ~ to one's name F, titel (ss. Mr., Sir, jfr »de», »von» etc.) till namnet; the ~ of his own good nature, de vapen hans egen god-modighet gaf människor i händerna; to give a ~ for F, gifva anledning till, föranleda; to make a ~ of, betjäna sig af; to take by the right taga ngt från den rätta (den bästa) sidan; up to the Am. F ända till skaftet, grundligt. ~ler, -lur, s.handterare, handhafvare, skötare,handläggare etc., jfr fle. ~leSS, -lès, a. utan händer. "Jing, -ling, s.

handterande; handhafvande; behandling; bärg. skräd-ning af malm; konst, manér; mål. pensel -föring. ~sel, -si, s. Fhandsöl; handpenning, städsel; liten gåfva vid nyår, lysning o. d. tillfällen; förstling, första begagnandet af ngt; a. (i sms.) förstlings-; nyligen ärfd, nyförvärfvad; va. gifva ngn handsöl; städsla; bruka för första gången, handsome, han'sum, a. lämplig, passande, bekvämligf; händig, skicklig †; vacker

flicka, karl, ansigte, träd, hund, hus, klädning etc.,

välskapad, välformad; elegant, behaglig, smakfull; »nätt», »(rätt) vacker» (sum,present)-, »hederlig», frikostig, riklig. -lf,ad.behändigt, skickligt; vackert (och väl); »hederligt», frikostigt; sakta och varligt. ~neSS, -nes, s. vackert, trefligt ei. behagligt utseende; vacker storlek, betydlighet, »hederlighet», handy, han'di, a. gjord med handen †, numera blott i sms. : hand-; »handslög», händig; behändig, skicklig, flink med sina händer (with, med ett verktyg); (lätthandterlig, bekväm att hålla i, att bära etc., »praktisk»; passande jfr ex.; tillhands; to come in ~ F, komma bra till pass. ~ -bill, s. handyxa; jfr äfv. hand-bill (2.). ~ -billy, s. sjö. skärtal ja. ~-b00k, se hand -book. ~ C raft, ~Cuff, se handicraft, handcuff. ~-dandy, s. en gisslek (att gissa i

hvilkendera handen ngt hålles gömdt). ~-f jght †, s. knytnäfveskamp. ~-gripe, etc., se motsv. under hand. ~-man, s. handtlangare, daglönare. ~work, se handiwork. hang, hang, va. (imp. o. pp. [~ed, -d el.] hung, hung) hänga (upp äfv. ~ up), uppfästa (ngt on, på); (låta) hänga (ned),

hänga (med) (äfv. med down; t. ex. one's

head, hufvudet); behänga (with tapestry etc.), bekläda, tapetsera (in blue etc.); hänga, aflifva genom*hängning (endast i denna bet. oftast regelb.); Vn. hänga (ned) (by, vid, på; from, från; on, på, t. ex. väggen, äfv. against the wall); is. F äfv. biid. »stå (gå) och hänga» (jfr ~ around, ro on); dingla, sväfva; luta åt ett håll, hänga äfv. biid. (over, öfver, bild. : hota); sjö. luta akteröfver; »hänga upp sig», fastna (i), gå kärft, stanna af, stå stilla; tynga, släpa, jfr drag äfv. bild.; hänga, bero (on, på, af); vara oviss, tveka; blifva hängd, hänga i galgen; s. brant lutning; F sammanhang särsk. i en berättelse o. d., hopsättning, inrättning (huru ngt är sammansatt); F »smula», »dugg»; ~ him! Pfan ta honom! ~ it! (äfv.be rs>ed to...) P, anamma (det)! ~ me if I do P, förbaska mig jag det gör; I'll see you ~ed ßrst P, jo fanken häller: ~ care (ofta med tillagdt ordspr. it killed the cat) \ bort med sorgen! ~ a door, rudder etc., hänga en dörr etc. på hakarna; ~ fire, om eldvapen gå trögt af; ej vilja bli ngt af, ej komma till ngt resultat; gå trögt, sakna lif, »schwung»; bild. tveka, dröja, vara trög; ~ a leg, dra benen efter sig, vara trög och lat, jfr äfv. näst föreg.; ~ about, ~ around (round), drifva sysslolös omkring (i, t. ex. huset; på); ~ back, hålla sig tillbaka (from, från: dra' sig för ngt, ej vilja däran); ~ by a thread, »hänga på ett hår»; ~ on, jfr ofvan va. o. vn.; äfv. hänga (sig) fast vid biid. (äfv.: hänga efter, i hälarna på) (they hung on the lips of the teacher; he hung admiringly upon her words: han lyssnade med förtjust uppmärksamhet till ...); tynga på, hvila (tungt) på; trycka ngn; sjö. hänga i : hala i en ända; ~ out, va. hänga ut, sätta ut en skylt, visa (hissa) en flagga äfv. bild. ; vn. si. hålla till, bo; ~ over, hänga öfver (äfv. boken); bild. om fara hota; skjuta fram öfver; byg. äfv. öfverkraga; ~ to, hänga (fast) vid; ~ together, hänga ihop, äfv. biid. om en berättelse o. d. ega sammanhang; om personer hålla ihop; ~ up, äfv. gömma till en annan gång, wid. uppskjuta, lemna därhän tills vidare; to get the ~ of', si. komma under fund med ngts inrättning, komma till rätta med. ~-bird, s. zool. fågel som bygger ett ~nest, särsk. se Baltimore-bird. ~by, s. snyltgäst, »påhäng». ~dog, s. galgfågel; ~ face, ~ look, galgfysionomi; äfv. dolsk, skygg uppsyn, ^man, s. bödel, ^manship, s. bödelstjänst, -arbete, -konst, o^nail, s. »nagelrot». ~nest, s. hängande fågelbo. ~-net, s. ett slags stormaskigt nät.

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.good

F Talspråk. 570 P Lågt språk.

-år, s. en som hänger upp ngt; särsk. bödel; tapetserare (tapetuppklistrare);krok, hake ei. d. hvarmed ngt ärupphängdt; byg. hängseljärn; maskin, hängbock, häng-lager Tör axelledning i taket; sjö. (takel)han-gare; gehäng; huggare, hirschfängare; skogsbacke, -sluttning. ~er-0n, -'--, .5. (pl. ~ers-0n) gruf. påhakare af malmtunnan; snyltgäst; besvärlig gäst som man ej kan »bli af med», pl. »påhäng», hanging, hang'ing, prt.; a.

hängande; sluttande; hängnings-, galg- (look, jfr vid. ex.); s. upphängning; (aflifvande genom) hängning; (ofta ipl.) ngtupphängdt: tapet(er), gardin(er), förhänge(n); ^ affair, ~ business, matter, galgstreck, gärning som förtjänar galgen. ~-bracket, se hanger, maskin. ~-bridge, 5. hängbro, ^-buttress, s. byg. hängande sträfpelare. ^-Carriage, s. maskin, hänglager. ^-Chandelier, s. ljuskrona. ^-committee, 5. komité som bestämmer taflors plats på en utställning, ^-compass, s. sjö. kajutkompass, »skvallerkompass». ^-floor, s. byg. hängande lafve. ~-garden, 5. hängande trädgård.

skeppsb. vertikalt knä, hangareknä. ~-|amp,s.hänglampa. ~-pawl,s. sjö. fallpall på spelet. ~-pOSt, s. byg. hängdocka i hängverk, jfr följ. ~-pOSt-trUSS, S. byg. häng-verk (bjälke stödd uppifrån, is. i takkonstruktion).

bords på ett fartyg).

~-Stile, s. dörrposthöjd, dörrs sidohöjd. ~-tie, s. byg. hängband, hängskena. ~-truSS, s. byg. hängbock

(enklaste hängverk).

~-valve, s. maskin, klapp- | ventil, "^wall, se "»-side. !

hank, hångk, s. prov. hank (vidja, repstump

o. d. som håller igen en grind o. d.); bild. band, »håll», fast tag, våld; sjö. stagring, litsa;

(liten) härfva (ett par el. flere pasmar: 840 yards bomullsgarn); Va. bundta illOp garn i häl'f-vor; prov. fästa ihop med hank; ~ for midt för hvarann, sida vid sida om två fartyg; to get a oj upon (over), få ett (bra) tag öfver, få i sin hand. hanker, hångk'ur,zm. längta, trängta (after, %, efter; to, att); »slå sina lofvar». 'X/ing, -ing, prt.; s. trängtan, singly, -ingli, ad. längtansfull^ hankey-pankey, hang'kipangki, s. gyckel,

taskspeleri, hokuspokus. Hanoverian, hanove'rian, a. hanoveransk;

s. hanoveranare; a ~ token, spelmark. Hansard, han'surd, .9. (1.) förr hanseatisk köpman; (2.) (eg. pr.) tryckt samling af

Parlamentets förhandlingar, »riksdagstrycket».

Hanse, håns, s. pr. hist. Hansan, Hanseförbundet; (h) liga, förbund; a. hanseatisk. ~-t0Wn, s. hansestad. ^atic, -eat'ik, a. hanseatisk, hanse-; the o> league (ei. confederacy), hanseförbundet, hansel, han'sel, se handsel. oj ler, -år, s. kringvandrande krämare med nålstols-kram.

hansom, han'sum, s. kabriolett, tvåhjuligt

åkdon med kuskbock bak (äfv. ~-Cab). han't, hånt, Am. hånt, P förk. t. has not, have

not (I o/, he oj, ive oj). HantS, Hants, förk. f. Hampshire. hap, håp, 1. s. skoti. kappa, plaid; hölje;

va. skoti. Eng. prov. inhölja, kläda, skyla, hap, håp, 2. s. händelse, slump; vn. % se happen; at (a) på en slump; på höft; to say at a oj, »hugga till» på måfå, på en höft (påstå gissningsvis); by good (ei. lucky) genom en lycklig slump; to go by (låta det) bero på en slump, ^ -hazard, s. slump, lyckträff, »sinkadus»;

at oj, se under föreg. ~leSS, -lës, a. olycklig, förföljd af olyckan. ~|y, -li, ad. tillfälligtvis, händelsevis, genom en slump; tilläfventyrs, kanhända.

hap'orth, hap'urth, ha'porth, ha'purth, hå'-

purth, P förk. f. halfpennyworth; ~ o'coppers, jur. si. f. habeas corpus; o, of liveliness, si. tarrachim, »hundfröjd»; äfv. »trögmåns», »sölkorf». happen, hap'n, vn. hända, händelsevis ske, inträffa, äfv. om person händelsevis komma (t. ex. in, into, in : »titta in af en händelse»); råka till; äfv. om person råka (to, att); hända, vederfaras (to, ngn); ad. lok. kanhända (äfv. ~S, -z); ~ what may, hända hvad som hända kan, i alla händelser (vin jag); it so ojed that, det bar så till att...; how ojed that, how did it oj ? hur gick det till? hur kom det sig? what o,ed? (men) hvad hände? things o> strangely in this world, det går underligt till här i världen; ~ on, råka på, händelsevis komma öfver, happier, hap'iur, komp., happiest, -lëst, superi. af happy. happily, hap'ili, ad. lyckligt; lyckligtvis; fyndigt, händigt; händelsevis †. happiness, -pinës, s. (äfv. med pl. ~es, -ëz) lycka; sällhet; tur; okonstladt, osökt behag; lyckligt funnet uttryck, happy, -pi, a. lycklig (at, öfver; in, i; to, öfver att); säll, lycksalig; glad; lyckad (»lyckligt funnen»), träffande om uttryck, beskrif-ning o. a.; fyndig, händig, färdig; ~ despatch, lagligt självmord i Japan, hara-

kiri; — family, äfv. F skämts, sällskap af tillsammans tämda djur af naturligen fiendtliga arter; — go lucky! lyckas det så är det tur! det må gå hur det vill! välan, lyckan står den djärfve bi; (ss. a.) sorglös, bekymmerslös; — at a reply, fyndig i repliken, aldrig svarslös; a — speech, ett lyckadt tal; — thought, lycklig ingifvelse, »en ljus idé»; — to see you, »det fägnar mig att se er hos mig»

(hälsning af värden till gästen när han dricker honom tin vid bordet); to he — in, äfv. kunna glädja sig öfver besittningen af, öfver att hafva; he was at his -piest, han var synnerligen väl disponerad (vid sitt mest briljanta lynne o. d.). —-making, a. lyckliggörande, som gör (andra) människor lyckliga.

haquebut, håk'but, s. se hagbut.

harangue, fr. harang', s. offentligt tal ofta i

klandrande mening: »harang»; va. hålla tal till en folkhop; vn. hålla tal (för en folkhop); hålla »långa haranger». —r, -ur, s. offentlig talare; folktalare; stor pratmakare.

harass, hår'ås, va. uttrötta; jägta, oroa med oupphörliga anfall, hemsöka; (aldrig lemna i fred och därigenom) plåga, pina; s. ‡ förhärjning, —er, -ur, s. plågare; »plågoande». ~ing, -mg, prt.; a. uttröttande, plågsam; s. plågande, oroande, jägtande, —ment >|<, -ment, s. se

föreg. S.

-harbinger, ha'rbindjur, s. en som reser i förväg och skaffar logis o. d., (hof)furir, kvartermästare; förbud, förelöpare, be-bådare; bild. budbärare (the lark is the — j of spring). —ed, -d, a. förebådad, bebådad.

harborough †, ha'rburo, s. härberge, fristad, tillflyktsort, harbour, ha'rbur, s. härberge; fristad, tillflyktsort; hamn; va. härbergera, hysa äfv. bild. hat, misstankar; jur. olagligt hysa brottsling; gifva skydd om en hamn ; Vn. † söka skydd, söka tak öfver hufvudet, logera; — of refuge, nödhamn, —-anchor, s. sjö. hamnankare, moring. —-dues, s. pl. hamnumgälder. —-light, s. hamnfyr. —-master, s. hamnmästare, -kap-ten, -fogde, —-regulations, s. pl. hamnordning. —age†, -ådj,s. härberge, skydd, —er, -ur, s. härbergerare. —less, -lës, a. utan skydd, utan fristad; utan ham-n(ar).

harbrough f, ha'rbro, 5. se harborough.

hard, hård, a. hård i alla bet., särsk. äfv. språkv, om konsonant; Svår (att förstå, att göra, att öfvervinna, bära etc. ; äfv. om person towards, Upon,

mot, jfr vid ex.); mödosam, besvärlig; stark, kraftig (blow etc.), skarp biid. (disputant; äfv. drinking etc.); trägen (student etc.); stadig, styf, stel äfv. estet.; styfsint; sträng äfv. om köld, vinter, arbete; kärf, Sträf; trög; förhärdad, känslolös, omänsklig, grym; obillig äfv. om person (i fordringar) äfv.-. dyr; sniken; skarp, sur (cider etc.); rå, grof (countenance, face; fare etc.); ad. (strike, hit etc.) hårdt i aiim., jfr a.; häftigt, våldsamt; starkt, styft; skarpt; strängt; med alla krafter, bedja ifrigt, arbeta flitigt; springa fort; med svårighet, trögt, kärf t; nära, sjö. dikt; s. vad(ställe); båtbrygga; strandväg; pl. skäfvor, blånor; — and fast, sträng, ytterst noggrann (line, rule); — brass, tekn. »hart-guss»; a — case, en svår kasus (jfr case, 1.); ett bedröfligt, kinkigt läge; orättvisa; — cash F, se — money; — condition (\good c.) sport, si., »god kondition»;— drinker, stark drinkare; — egg, hårdkokt ägg; ~ råa, grofva, frånstötande anletsdrag (: — features); — fare, — living, äfv. klent kosthåll; —frost, sträng köld; — knock, hårdt, dugtigt slag; — labour, jur. straffarbete; — lead, tekn. hårdbly (blv med inblandning af antimon, t. ex. i boktryckarstil); — lesson, Svår lexa äfv. biid.; — lines, svåra öden, svår pröfning; — moneyj klingande mynt; — names, öknamn, jfr — words; — style, stel, tvungen stil (skrifsätt); — water, hårdt vatten; — weather, sjö. hårdt, svårt väder; — words, svåra ord, »konstiga» ord (svåra att uttala, att förstå el. att minnas); hårda ord, bannor, bittra tillvitelser; svåra tillmälen, skällsord; to be — at it, — at work, vara ifrigt sysselsatt, ligga i, arbeta strängt; — of belief, misstrogen; klentrogen; — of digestion, svårsmält om föda; — of hearing, lomhörd; — to come (ei. get) at, svåråtkomlig; — to deal with, svår att hafva att göra (»ta's») med, svårhandterlig; — to be known (understood), svår att lära sig (svårbegriplig); — to please (ei. to be pleased), svår att göra till lags; it's — to say (where, when etc.), det är icke godt att säga (hvar etc.); — to stand, outhärdlig, odräglig; to be — upon, vara sträng, hård, obillig mot; hårdt ansätta (jfr äfv. ex. under bear); it is — (up)on 2 o'clock, klockan är strax 2; it is — upon him, det är synd om honom; to die —, slåss till sista blodsdroppen; vara seglifvad (: to be — to kill); it goes — with him, det går illa för hnm, han är illa däran, det

står hårdt åt för honom (äfv. times go ~

with him ei. he is ~ put to it: hail har svårt att reda sig); äfv. han är i fara; it will go ~ but /..., det skall stå hårdt åt, om icke jag ...; to {get) grow hårdna; ~ ali, roddsport. styft alle man; hold håll! stanna! stopp! to live lefva fort, lefva högt; to look ~ at (ei. a person ~ in the face), titta stint på ...; to plead ifrigt, enträget bedja (for, om); to press ansätta hårdt äfv. (: bestorma) med böner; to think ^ (: to bear ei. have a ~ opinion, ei. ~ thoughts) of a person, hårdt bedöma, hysa en dålig tanke om ngn; ~ by, hardt nära; ~ down, se a-lee; ~ up F, svårt ansatt, i förlägenhet, illa i knipan is. för pengar (for, för, om, angående, t. ex. amusement : »renons» på nöjen); sjö. se nv-a-weather. ~-a-lee, —ad. o. interj. sjö. (ror) dikt i lä, ned med rodret, ^-a-port, —ad. o. interj. sjö. (ror) hårdt babord. ~-a-Starboard, ad. o. interj. sjö. (ror) hårdt styrbord, ^-a-weather, ad. o. interj. sjö. (ror) dikt i lovart, hårdt upp med rodret. ^bak6, s. ett slags knäck.

se hornbeam. ~-bitt6fl, a. bild. bitande, skarp i orden. ~-bOught, a. dyrköpt. abound, a. hårdlifvad, förstoppad. ~-earned, a. surt (med svett och möda) förtjänad, förvärfvad. ~-faCed, ~-fa-voured, ^-featured, a. med grofva (ei bistra) anletsdrag, grymt ful, frånstötande. ~-faVOliredneSS, .<?. anletsdragens grof-het, frånstötande fulhet. ~-farilig, a. lefvande på skral kost, slitande ondt. ~-fem, s. bot. Lomaria spicant ei. Blech-num boreale. ~-fish, s. Skoti. saltad och torkad torskfisk i aiimht.

a. se

r^-handed; biid. snål, njugg, nidsk. ~ -fought, a. tappert utkämpad ei. om-kämpad, hårdnackad (battle), -^-frozen, a. stelfrusen, kälad. ~-gOt(ten), a. svårför-värfvad, jfr vid. earned. ~-graSS, s. bot. namn på flere gräs (af slägtena Sclerochloa, Ophiurus, Ægilops etc.

Am.

bot. Spiræa tomentosa. ~-handed, a. som har hårda (»barkade») näfvar; biid. hårdhänd, tryckande, tyrannisk. ~head, s. stöt med hufvudet, »dansk skalle»; wid. slughufvud; Am. lok. se menhaden. ^ -headed, a. slug, förslagen, ^-hearted, a. hårdhjärtad, obarmhärtig, grym. ~

-heartedness, s. hårdhjärtenhet, hårdhet, obarmhärtighet, grymhet, ^-labour, s. jur. straffarbete; med. barnvärkar. ~ -laboured, a. med möda och flit utarbetad. ^-mouthed, a. hårdmynt, styf-mynt eg. om häst; svår att styra, biid. stel-sint; biid. grof i mun. ~-nibbed, a. hård-spetsad, hård

om skrifpenna.

^-pressed, ~

-pushed, se nu-run. ~-reared,a. uppfödd

med ei. van vid knapp kost. ~-roed, a. romstinn. ^-rubber, se ebonite. ~-run, a. F hårdt ansatt, i svår förlägenhet, illa i knipan (for money etc.). ~-Set, a. häftigt förföljd, hårdt ansatt, äfv. jfr föreg.; stel, orörlig. ~-S0lder, s. tekn. slaglod. ~-tack, s. sjö. si. skeppsbröd (»knallar»). ~-visaged, se faced. ~ware, s. järn-och stålvaror, ^wareman, s. järnkram -handlare. ~-witted, a. trög att fatta, dum. ~-W0n, se <^~got. ^WOOd, s. hårdt träslag i aum.; a. i sms. om trädslag med hårdt trä, gifvande hårdt virke, ^-working, a. sträfvande och arbetande, (altför) arbetsam, trägen, sträfsam. ~en, -n, va. göra hård; härda metall o. d., (äfv. människor against, mot, t. ex. smärta; to, mot klimatet: vänja vid ; äfv. till arbete); bild. stålsätta själen; förhärda; vn. hårdna (into, till); härdas, blifva van (to, vid); förhärdas, förhärda sig. ~ened, -nd, pp. härdad; a. förhärdad (in guilt). ~ener, -nur, s. ngn el. ngt som härdar, ^ening, -ning, prt.; s. härdning; hårdnande. ^ier,-iur, a. komp., ~iest, -lest, a. superi, af ^ihead †, -lhëd, ^ihood, -lhud, s. oförskräckthet, tapperhet, käckhet, djärfhet (äfv. i dåüg mening:) oblyghet. ~ily, -ill, ad. djärft, dristigt, käckt. ^ineSS, -inës, s. härdighet; fast mod, fasthet, ståndaktighet; tapperhet; oblyghet, jfr uihood; † se nuship. 'v/ish, -isj, a. tämligen hård. <v,|y, -li, ad. hårdt, strängt; med svårighet;-näppeligen, knappast. ~neSS, -nes, s. hårdhet (i alla bet., jfr hard, a.) äfv. wid. (: ~ of heart). ~ship, -sjip, s. vedermöda, besvärlighet; svårighet; nöd, betryck; hård medfart, hård behandling; förtryck, oförrätt; to suffer (great) slita (mycket) ondt. -i, a. härdig äfv. om växt; här-

dad; kraftig, uthållig, fast; modig, tapper, oförvägen; okufligtapperhet o.d.; djärf, oblyg, halsstarrig)}C; s. ett smedsverk-

tyg' 4

hardock, ha'rdok, s. bot. en art ängssyra (Rumex); ei. namn på hästhof (Tussilago).

hare, hår, s. hare (Lepus); first catch your ~ (fullständigare : catch your ~ before you jug him), ordspr. ofta ungef.: skjut björnen innan du säljer skinnet; to make a ~ of, göra narr af, drifva med ngns okunnighet. ~-and-houndS, s. »schnitzeljagt» till fots (en lek). ~bell, s. bot. blåklocka (Campanula rotundifolia); äfv. blådrufva (Scilla nutans ei. Hyacinthus non-scriptus). ~ (-)brained, a. tanklös, ostadig, flyktig, yr, tokig, vild. ~foot, s. zool. ripa (Lagopus scoticus); se vid. foot. ~-hearted,

ki fate, ki far, 4: fall, ki fat, ki fast, 4: mete, è: met, I: her, i: fine, i: fin, i: fir.harehound

>j< Mindre brukligt. 578 † Föråldradt.

harness-èask

a. harhjärtad, feg. abound, s. stöfvare; bot. syska (Stachys). —hunter, s. harjäga-re. —hunting, s. harjagt, —kangaroo, s.

zool. en liten känguruh-art (Macropns le-poroides). ~lip, s. harläpp, harmynthet. ~lipped, a. harmynt. —mint, s. bot. har-mynta. —pipe, 5. hargiller. —preserve, s. hargård. ~'S-ear, s. bot. harfloka (Bu-pleurum); bastard oj, en Phyllis-art; slender oj, B. tenuissimum. ~'S-foot, s. bot. ett träd i Central-Amerika (Ochroma La-gopus); ~ fern, Davallia canariensis; ~ trefoil, harväpling (Trifolium arvense). —Skin, s. harskinn. ~'S-Iettuce, s. bot. mjölktistel (Sonchus). ~'S-Strong, s. bot. mossrot (Peucedanum). ~'S-tail, s. bot. harull, tufvigt ängdun (Eriophorum vaginatum). ~'s-tail-grass7 s. bot. harsvans

(ett prydnadsgräs, LagUl'US OVatus). ~W0rt, 5. bot. se oj's-foot. —WOOl, s. harull, hareld, hår'ëid, zool. ett andslägte (Har-eldo).

harem, hå'rëm, s. harem; kvinnornas afdelning af bostaden (bland museimännen).

harengiform, hårën'djiform, a. zool. sill-lik. harf ang, ha'rfang, s. zool. harf ån g, snöuggla

(Surnia nyctea). haricot, fr., hår'iko, s. turkisk böna (jfr kid-ney-bean); en rätt (ragout) af kött och morötter ei. grönsaker, harier, se harrier.

hariff, hå'rif, s. bot. snärj måra (Galium Aparme).

hark, hårk, vn. lyssna (jfr hearken) numera blott i imperat.: lyss! hör på! gif akt! ~ back, ropa hundarne tillbaka; bild. återvända till utgångspunkten. ~'ee, -è, interj. hör du! hör på! harl, hårl, s. trådigt ämne, is. lin- ei. hamp-tågor; påfågelsfan för artificiel fluga till mete.

harlequin, hå'rlĕkwin, s. harlekin, narr; vn. uppträda som harlekin; va. trolla bort (~ away). —dllCk, S. zool. en art knipand i det nordligaste Amerika (hvaraf hanen

är spräcklig, Clangula histrionica). —Snake, s. zool. en nordamerikansk randig orm (Elaps fulvius). ~ade, -àd, s. pantomim, upptåg däri en harlekin uppträder, harlot, ha'rlot, s. sköka; bibi. affälling; vn. † föra skökolefnad; a. i sms. sköko-. -ri, s. skökolefnad; liderlighet; liderligt följe †.

harm, harm, s. skada, oförrätt; ondt, ondska; va. skada; tillfoga ondt; förorätta; to do 'v/, göra ngn skada, jfr va.; I don't mean any jag menar intet ondt (därmed); he meant no oj, han menade intet ondt (därmed); he wouldn't ~ a fiy, ban

gör ej en mask förnär; to take (ei. come to) taga skada, råka ut för ngt ondt; to keep out of way, taga sig väl till vara, akta sig, ej utsätta sig för fara (ei. frestelse).

harmel, hå'rmël, s. bot. vild afrikansk ruta

(Peganum Harm ala), harmful, ha'rmful, a. skadlig, farlig, ond.

~ness, -nës, s. skadlighet. harmless, hå'rmlës, a. oskadlig, oskyldig; oförarglig, beskedlig; oskadad, utan skada; ~ paper-hangings, giftfria tapeter. ~ness, -nës, s. oskadlighet; oskyldighet.

harmonic, harmon'ik, ~al, -ål, a. harmonisk i alla betyd.; mus. Öfver-ton; S. mus. harmonisk öfverton; flageolett-ton; ~ proportion, aritm, harmonisk proportion (ett visst förhållande mellan tal); ~ progression, ~ series, mat. harmonisk progression (talserie); oj triad, mus. treklang. ~a, -å, s. glas-harmonika; äfv. munharmonika. ~0n, -on. s. orkestrion, mekanisk orkester; munharmonika. ~S, -s, s. pl. harmonilära.

harmonious, harmo'nius, a. harmonisk, samstämmande; endrägtig, lefvande i harmoni. ~neSS, -nës, s. samstämmighet, endrägt; mus. harmoni, harmoniskhet. harmonist, ha'rmonist, s. harmonikännare; kompositör; en som uppvisar samstämmigheten hos olika författare öfver samma ämne (t. ex. hos de fyra evangelisterna); the ojs, en protestantisk socialistisk sekt i N. Amerika, harmonium, harmo'nium, s. orgelharmo-nium.

harmonize, ha'rmoniz, vn. mus. harmoniera, vara i samklang; samstämma; lefva i samdrägt; va. harmonisera, göra harmonisk, sätta i harmoni; bringa i samklang, i öfverensstämmelse (with, med). ~r, -ur, s. tonsättare; en som bringar i samstämmighet, harmonizing, -ing, prt.; a. harmonierande; bringande i samklang, i samstämmighet, harmony, -ni, s. harmoni, samklang, välljud; samstämmighet, samdrägt (in oj with)-, mus. harmonilära; konkordansbok. harness, hå'rnës, s. harnesk, (full) rustning, pansar(klädnad); skämts, mundering; Seldon; redskap på Väfstol (skaft med deras upphängning, trampor etc., hvarigenom skelet bildas),

harnesk i drag(väf)stol; va. sela på; kläda i rustning; in ~ F, äfv. bild. i selen, »i tygen»; to die in o>, biid. dö på sin post; to go in oj, gå i selen om hästar; to get into o., få på sig selen (biid.: arbetsdrägten). —bell, s. bjällra p& seldon. —cask, s. aj».

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.harnéss-mäker

F Talspråk. 6f 4 P Lågt språk.

hashish

köttina. ~-maker, s. sadelmakare. ~ -paste, s. lädersmörja, —-pin, s. selsticka. 'v-rOOm, 5. selkammare, sadelkammare. ~-ropes, s. pl. draglinor (på seldon). — -tllb, se -ens)'c. —er, -ur, s. påselare. harns, hårnz, s. pl. Skoti. hjärna, harp, hårp, s. mus. harpa; Skoti. sädesharpa; sandrissel; astron. Lyran (en stjärnbild); vn. spela på harpa; Jew's —, mungiga; ~ at, anspela på; ~ on, »idisla», ständigt »gno med», gå på med; to ~ on one (ei. the same) string, ständigt gå på med samma trall. ~-Seal, ha'rpsel, s. zool. Grönlands-säl (Phoca Groenlandica). —er, -ur, s. harpspelare; förr ett irländskt mynt med bilden af en harpa, —ing, -ing, (1.) prt.; a. poet. harpo-; s. harpspel; F idislande af ett och detsamma, harping, ha'rping. (2.) s. sjö. krumsent. ~

-iron, s. se harpoon. harpist, hä'rpist, s. harpspelare (-spelerska);

lärare i harpspel. harpOOn, hårpo'n, s. harpnn; va. harpu-nera. — eer)j(, -è'r, ~er, -ur, s. harpu-nerare.

harpsichord, ha'rpsikord, s. klavecin, ett slags klaver. harpsiC(h)On f, -kon, 5. gammalt namn på Spinett; se äfv. föreg.

harpy, ha'rpi, s. (pl. -pies, -z) mytol, harpya; rofgirig människa ei. djur; blodsugare; elak kvinna; zool. en mexikansk o. sydamerikansk örn (Harpyia destructor, äfv. ~-eagle); se vid. moor-buzzard.

harquebus(e), -buss, hå'rkwëbus, se arque-buse.

harr, hår, s. storm på hafvet; stormflod, harrateen, håråtè'n, s. ett slags ylletyg, harrico, se haricot.

harridan, hår'idån, s. afdankad sköka, gammal »häxa», harried, hår'id, imp. O. pp. af harry. harrier, hår'iur, 1. s. stöfvare, harrier, hår'iur, 2. s. zool. kärrhök (slägtet Circus).

harri-karri, kines., ha'rikari, -kiri, -kiri, se

happy despatch under happy. harrow, hår'o, s. harf; va. harf va; sönderslita, plåga, pina. —er, -ur, s. (1.) en som harfvar etc.; (2.) zool. se harrier, 2.

Harry, hår'!, s. pr. F f. Henry; Lord —, Old ~ F, djäfvulen; to play Old ~ with,

se motsv. under devil.

harry , har'i, va. härja, plundra; plåga,

oroa, pina, förarga; vn. † härja, harry soph, hånséf, -'--, Cambr. univ. si. student som, färdig för en filosofisk grad, tager en juridisk ei. medicinsk, harsh, hårsj, a. sträf (i aiim.: obehaglig för sinnena:) kärf, amper; skarp, skroflig;

skärande om ljud; hård, sträng, ovänlig, barsk; led, knarrig. ~en, -n, va. göra hård, skarp, sträf; förbittra. —neSS,

-nës, S. Sträfhet etc., jfr föreg.

harslet, hå'rslët, se haslet. hart, hårt, s. hjort. ~beest, -best, s. zool. en sydafrikansk antilopart (Alcephalus Caama). —-berry, —-Crop, s. blåbär. royal, s. bot. vägtorn (Bhamnus cathar-tica). ~'s-Cl0Ver, s. bot. honingsklöfver (Melilotus officinalis). —Shorn, hjorthorn; äfv.: farm. F hjorthornssalt (äfv. salt of —, ei. —Shorn-Salt); ~ shavings (ei. rasped raspadt hjorthorn; spirit of salmiakspiritus. ~?S-tOngue, s. bot. mjältbräken (Scolopendrium vulgäre); äfv. en vestindisk ormbunke (Polypodi-um Phyllitides). —'s-trefoil, se^s'-clover. —WOrt, s. bot. umbeiiatslägtet Tordylium.

harum-scarum, hå'rum-skårum, a. F yr »i mössan», vild, tanklös, som »rusar åstad», som »flyger och far»; s. tanklös person, yrhätta; spann af fyra hästar i rad efter hvarann, haruspice, etc., se aruspice, etc. harvest, hä'rvëst, s. skördetid, höst; gröda, skörd; inhöstning; bild. vinst, behållning; va. inhösta, skörda äfv. biid.; to get (ei. gather) in the —, få skörden inkörd, få in grödan. —-bug, s. zool. ett slags fästing (Leptus autumnalis). ~-feaSt, s. skördefest, slåtteröl. —-field, 5. skördefält. ~-fly, s. zool. Am. strit (Cicada). ~ -home, s. skördefest, slåtteröl; sång, som sjunges vid skördefesten. ~-lady, s. andre mannen bland skördemännen. ~ -lord, s. förman för skördemännen, förgångsman. —-louse, se "v-bug. —man, s.

skördeman; zool. locke (en långbent spindel, Phalangium). —-month, s. september. ~-m00n, s. månen nära sitt fylle vid skördetiden, »busktunglet». —-mOUSe, s. zool. en art mus (Mus messorius). — -queen, s. förr en bild (af Ceres) kring-buren vid skördefesten. ~-Spider, se man, zool. ~-tick, se r^-bug. ~er, -ur, s. skördare, skördeman; skördemaskin; slåttermaskin; pl. skördefolk, slåtterfolk. —ing, -ing, prt.; s. inbärgning. less -lës, a. utan skörd, is. poet. skördlös. ~ry, -ri, 5. skörd(ande). has, haz, 3 pers. sing. pres. ind. af have. hash, håsj, va. (fint) sönderhacka kött o. d.; s. frikassé; hackmat, äfv. bild. sammelsurium ; bild. nytt Uppkok på ngt gammalt,

»ny upplaga»; Skoti. slusk, lurk; to settle one's se cook one's goose.

hasheesh, hashish , håsj'èsj, s. haschisch

(narkotiskt harts af hampsaft), jfr bhang.

haslet, hås'lët, s. ränta (innanmäte) is. af svin. hasp , hasp, s. (dörr)haspe; klinka; art. sjö. etc. öfverfall; (garn)haspel; en viss mängd garn (: J/4 spindle); åkerbr. klösharf; va. stänga med haspe; lägga ~ på. haSSOCk, hås'6k, s. tjock matta (i kyrkan att knäböja på), mjuk pall, rund fotkudde; skoti. säf gräs(soff a); yfvig kvast biid.; lok. ett slags sandsten i Kent. hast, hast, 2. pers. sing. pres. ind. af have. hastate(d), hås'tàt(ëd), a. bot. spjutformig. haste, hast, s. hast, skyndsamhet; brådska; förhastande, häftighet, öfverilning; v. se to make skynda sig (in, etc.);

in i hast, skyndsamt; to be in ~, hafva brådtom; he was in no great ~ to, han gjorde sig icke så brådt med att ...: hot brinnande hast; with (all) skyndsamt; påtecknadt på ngt brådtom, angeläget. ha'sn, vn. hasta, skynda; ila (to, till; att); va. påskynda, pådrifva; skynda sig med. ~ner, ha'snur, s. (på)-skyndare; inrättning att påskynda kötts stekning genom hettans koncentrering (äfv. -år), hastily, -ill, ad. i hast, hasteligen; brådstörtadt, tvärt; otåligt; »i hastigheten», tanklöst, öfveriladt. hastiness, -inës, s. skyndsamhet; brådska; öfverilning; lättretlighet, häftighet, »hastighet», hasting, ha'sting, prt.; a. i sms. bråd, tidigt mognande. ~-pear, s. tidigt päron, »augustipäron», »Larsmässpäron». -z, s. pl. grönsaker, frukter o. d. som mogna tidigt, is. tidiga ärter, hastive †, ha'stiv, a. bråd, tidig om frukt o. d. hasty, hå'sti, a. hastig, snabb; bråd, jfr hasting-, brådskande, ifrig; altför »hastig» af sig, obetänksam; förhastad, öf-verilad; tanklös; häftig, snarsticken (: ^ in temper); ~ in believing, altför lättrogen. sv-footed, a. poet. snabbfotad. ^-pudding , s.jnjölgröt. hat, hat, s. (mans)hatt; kardinalshatt. -värdighet; to give one the ~ †, Se to raise the f*u to one; to hang up one's ~ in a place F, göra sig hemmastadd, slå sig ned någonstädes; he hangs up his ~ there F, där är han hemma; to pass round the låta hatten gå omkring för insamling; to raise the ~ to, lyfta på hatten för. ^(-)band, s. hattband; äfv. sorgflor kring hatten. <v-blOCk, s. hattblock. ~-body, s. hattstomme. ~ -bOX, s. hattfodral. ~-branch, s. hatt-hängare. ^-brøsh, s. hattborste. ~-Case, se fbox. ^-conformator, s. hattmakares maskin för att taga hufvudets mått och

form. ^-COrd, S. hattsnodd för att kvarhålla

hatten. die, s. hattstock. ~-furrier, s. en som handlar med harhår o. d. till hattar, ^-guard, se fcord; äfv. se f protector. -—–lining, s. svettrem i hatt; hattfoder. ~maker, s. hattmakare. ~-mea-sure, s. hattmakares mått, jfr f conformator. 'v-money, s. sjö. kaplake. ^-mould, se fdie. ^-planking, s. hattvalkning. ~ -protector, s. regnfodral för en hatt. ~ -rack, ~-stand, ~-tree, 5. fristående (hatt)hängare. ~-tip, s. hattfoder, hatch, håtj, 1. va. (ut)kläcka äfv. biid.; rufva på äfv. biid., uttänka; vn. häcka; kläckas; s. utkläckning; kull, yngel. hatch, håtj, 2. s. (pl. ~es, -ëz) halfdörr

(den ena dörren ofvanför den andra); läm; drag-lucka, (ss.) damlucka (jfr sluice sms.); (ålkista; gruf. (öfverbygd) öppning till en skärpning ei. ett schakt; sjö. skeppslucka (själfva locket); to be under bild. lefva i

betryck, i förnedring. ~-bar, s. sjö. luck-järn. ~-boat, s. fisk sump (båt), ~.frame, s. sjö. luckkarm. ~way, s. sjö. skeppslucka (öppningen); källarlucka. hatch, håtj, 3. va. konst, schraffera, skugga med streckning ei. korsstreck (i teckning, etsning o. d.).

hatchel, håtj'ël, s. häckla; va. häckla; bild. hacka på, gnata på, reta. ~ler, -ur, s. hamp-, linhäcklare, ^ling, -ing, prt.; s. häckling.

hatcher, hatj'ur. s. en som utkläcker; för-slagsmakare; stämplare, upphofsman (till en komplott), intrigmakare. hatchet, håtj'ët, 5. handyxa, -bila; indiansk stridsyxa, jfr tomahawk; to bury the (eg. om amer. indianerna) göra fred; to take (dig) up the (se anm. vid. föreg.) börja krig. ~-face, s. »hvasst», smalt ansigte

(framskjutande med rak tvärhuggen profil).

a. jfr föreg, som har skarpa tunna drag, »hvass», ^-shaped, a. lik en yxa. ~ -stake, s.

tekn. omslagsjäm till böjning af järnbleck.hateful

F Talspråk. 576 P Lågt språk.

faaVé

göra ngt. ~ful, -ful, a. hatfull, hätsk; förhatlig (to, för), afskyvärd. ~ fulness, -fulnës, s. hätskhet; förhatlighet. -ur, s. en som hatar, hatare (of, af); a good en person med starka antipatier, hatful, hat'ful, s. eg. en hatt full; F skämts, en viss kvantitet; en »bra hop» (of money); en smula (jfr capf ul) (of wind). hath, håth, † ei. poet. 3. pers. sing. pres. ind. af have.

hatless, hat'les, a. utan hatt. hatred, ha'tred, s. hat, fiendskap (against, to, till, mot); ovilja, afsky (for, against, of, to, för), hatted, hat'ed, a. iklädd (försedd med) hatt; (hatt)betäckt. hatter, -tur, s. hattmakare; hattförsäljare; as mad as a »rysk i mössan», hatting, -ting, s. hatt-makeri, hattillverkning, hattle, håt'1, a. lok. vild, flygtig, skygg, ostadig.

hattock †, hat'ok, S. skyl (af 12 kärfvar).

hauberghf, håburg, hauberk, ha'burk, s. brynja.

baugh, ha, s. Skoti. (liten) sidländ äng. haught t, hat, a. hög; stolt; öfvermodig. ~ily, -1I1, ad. högdraget; öfvermodigt, »öfverlägset» (i sätt ei. ton). ^ineSS, -mes, s. högmod, stolthet, högdragenhet; sturskhet, öfvermod, »öfverlägsenhet».

-1, a. hög, storartad, storslagen!; högmodig, stolt, högdragen; stursk, öfvermodig, »öfverlägsen», haul, hål, va. is. sjö. hala, kraftigt draga; gruf. fordra; vn. sjö. ändra kurs, afvika ur sin kosa, äfv. om vinden ändra riktning, jfr ned. ex.; s. (ett tag i) halning; drägt, notvarp äfv. biid.: »kap»; repsi. bundt garn (c. 400 st.) som på en gång uppdrifves; ~ hand over hand (jfr d. o.), sjö. palma; ~ the wind (ei. to the wind), brassa (lägga) fördevind; dre ja till vinden, sticka upp i vinden; ~ aboard, äfv. hala en hals för, till; ^ aft, hala an skot; ~ away ! hala (på)! ~ down, hala ned; äfv. stryka flagg; ~ forward, om vinden skralna; ~ home, hala in (»hem»); hala an skot; skota för; ~ in, hala in; ~ in with, lofva upp (till ...); ~ off, hala af (från grund etc.); lofva upp (från ...); ~ round, springa rundt, kasta om om vinden; ~ up, hala upp; giga upp segel; P se hold off. ~age, "ådj, s. halande; transportkostnader från o. till fartyg, ^er, -år, s. halare, en som halar, särsk. notdragare; gruf. uppfordrare. ~ing, -mg, prt.; s. halning etc., jfr haul; gruf. så mycket (malm) som på en gån g uppfordras. ^itig-line, s. sjö. handgöling. ~ing -machine, s. gruf. ut- ei. uppfordringsverk,

spel. ~ing-part, s. of a, tackle) sjö. halande part (af en talja). ~ser, se hawser.

haulm, håm, 5. (1.) halm, strå; blast af bönor, ärter o. d.; (2.) se hame.

haunch, hånsj, hånsj, s. höft; lårstycke;

byg. se hanch. ~ed, -t, a. med ... höfter, haunt, hånt (F hånt), va. besvärligt ofta besöka, »hänga», hålla till på, i ei. hos; is. om spöken o. d. hemsöka, husera i ei. på: spöka i el. på äfv. bild. (om obehaglig föreställning) föl' ens tankar, inbillning, (genom att oupphörligt återkomma) förfölja, plåga; vn. ständigt komma igen, »hänga», hålla till (about, etc.); s. tillhåll, vanlig uppehållelseort, vistelse(ort); vana att besöka ett ställe †; vana †. ~ed, -ëd, pp.; a. hemsökt, plågad af spöken, visioner o. d.; F plågad af täta besök, »som aldrig får vara i fred» för ngn; a ~ house, spökhus. ~er, -Gr, s. en som ofta besöker etc.; tröttsam gäst. hausse, has, s. art. uppsättningsinstrument, haustellate, håstëiåt, a. zool. försedd med

sugmun; s. insekt med sugmun, hautboy, ho'boj, 5. mus. oboe; orgel, oboe-stämma; bot. jordgubbar (Fragraria elatior, äfv. ^-strawberry). ~ist, -1st,

oboist.

haute-pace, ho'tpas, 5. upphöjdt golf i ett

utbygdt fönster, jfr half-pace. havage, håv'ådj, s. lok. bråk, oväsen, tumult. Havanese, håv'ånëz, a. pr. havanesisk (från

staden Havana); S. (oförändr. i pl.) havanes. have, hav, hjälpv. (imp. o. pp. had, had; jfr vid. has o. hast.) hafva; med perf. part. låta (laga att ngt blir gjordt, jfr ex.); med to o. infin.

skola, måste, böra, behöfva (: vara tvungen); va. hafva, innehafva, ega; hålla (in honour, i ära); få, äfv. med to o. infin. förmå ngn att . ..; F med infin. utan to, råka ut för, händelsevis få erfara, jfr ex.; med infin. utan tO (efter föreg, loill el. WOuld, vill, ville) hafva ngn att . . ., jfr ex.; föra, hämta, skaffa in, ut, fram etc.; laga sig, hastigt flytta sig, röra sig, jfr ned. ex. (med after, at, with); s. si. (is. i pl.) de som ha ngt; ~ a cup of tea ! tag en kopp té; ~ me excused! ursäkta mig! I ~ it, nu har jag det! you ~ him there, nu har du honom fast biid.-. (the ayes [woes]) ~ it, ... är öfvervägande, har segrat, jfr dessa ord; as Cicero has it, som Cicero säger; as the proverb has it, som det heter i ordspråket; he will n» it that, han påstår att; I lüill not ~ you write, jag vill icke att du skall skrifva; I would ~ him t* king, jag skulle vilja att han vore kung,, I would ~ you know, jag skulle vilja (önska) att du visste; T had him to repeat his

words, jag fick hnm att upprepa sina ord; I had to stop at several places, jag blef tvungen att stanna på flere ställen; he had a house fall on hirn, han fick ett hus öfver sig; ive shall soon ~ our landlord come for his rent, vi få snart se värden komma för att taga upp hyran; ~ done, se under d.; something made (mended), låta förfärdiga (laga) ngt; he has had his money stolen, han har fått sina pengar bortstulna; ~ after †, förfölja; ~ at (F f. ~ a fling, a blow o. d. at), rusa på, angripa; ~ at you! akta dig! nu gäller det dig! ~ away, taga, skaffa bort; ~ for (as), jfr d. o.; ~ nothing for it but to med infin., icke hafva annat alternativ (annan råd) än att ...; ~ in, innehålla, innefatta; ~ on, hafva kläder etc. på sig; ~ a person out, utmana ngn på duell; ~ it out, »sjunga ut», säga »sanningen», »sitt hjärtas mening» (with, för ngn); ~ it out of a person, taga ngn i upptuktelse, ställa ngn till ansvar, öfva vedergällning på ngn; ~ something to one's self, hafva (: få behålla) ngt för egen räkning, vara ensam om (t. ex. they had the conversation to themselves)-, ~ with you†! jag följer med.

Havelock, hav'iok, s. (eg. pr.) en först i Indien nytjad från hatten nedhängande lätt betäckning för hufvud OCh hals mot solsting; Balaklava-kappa, (s. k. amerikansk) regnkappa.

haven, hå'vn, s. (naturlig) hamn is. ss. dei af namn; bild.: tillflyktsort, fristad. ~age, -adj, s. hamnpengar. ~ed, -d, a. poet. »in-lupen i hamnen», skyddad (from, för). ~er >j<, -ur, s. se harbour-master. haver †, hav'ur, 1. s. innehafvare, egare, haver, ha'vur, 2. vn. Skoti. tala otydligt, osammanhängande, »mumla ngt obegripligt».

haver, hav'ur, 3. s. prov. hafre, thread, s. hafrebröd. ~Sack, s. prov. hafresäck; matsäckspåse, is. mii. brödpåse, mat-tor-nister; art. ammunitionsväska. havil(l), hav'il, s. ett slags liten krabba, havildar, håv'ildär, s. infödd sergeant i

indiska armén, having, having, prt. af have; s. egande, innehafvande; egendom; a. vinnings-lysten, sniken. havin(g)S, hà'vin(g)z, s. pl. (jfr behave) Skoti.

uppförande, (städadt) skick. haVOC(k), hav'ok, s. ödeläggelse, förödelse; nederlag, stor manspillan; va. poet. ödelägga, anställa nederlag i ei. förödelse bland (: to malce ~ among, in ei. of)-, interj.

(jagt- O. krigsrop) hugg ned alt! ingen pardon! to malce (el. play) (sad) ~ with, äfv. biid. »fara grymt fram med», illa tilltyga. haw, hå, 1. s. inhägnad, täppa; hagtorns-bär. "t/finch, se grossbeak. ~haw, -'-, (1.) s. se ha-ha. ~thorn, 5. bot- hagtorn (Crataegus). ~ thorn-fly, 5. ett slags fluga, haw, hå, 2. s. zool. blinkhinna: veter. utväxt

under nedre ögonlocket på en häst. haw, hå, 3. vn. hacka i talet (med biljud ungef.

ss. »hå» mellan orden); 5. häckning i talet. ~

-haw, --', (2.) vn. gapskratta. ~ing,-ing, prt.; s. häckning i talet, haw, hå, 4. vn. om dragare taga af åt den körandes sida; oftast imperativ ss. interj. (äfv. ~ here!); va. med tillrop få att vända åt den körandes sida; ~ and gee (about) F, vn. utan orsak gå (»fara») från det ena till det andra, »ej veta hvad man vill»; va. föra hit och dit hvart man vill. hawk, håk, 1. vn. rackla, harkla, harskla sig; va. harkla upp (äfv. ~ up); s. hark-ling.

hawk, håk, 2. va. (jfr »höka») utbjuda, utropa till salu varor, skrifter (på gatan), utkolportera, hawk, håk, 3. s. hök, falk; mur. murares bräde hvarpå bruk ligger; tekn. tvärträ, tvärslå på en vagn; vn. idka falkjagt (jaga med dresserad falk); flyga som en falk, sväfva; not to know a ~ from a handsaw (förvr. af hemshaw), ordspr. inte kunna skilja en ko från en ladudörr; ~ at, anfalla i flygten, slå ned på äfv. biid. ~-bell, s. klocka på foten af en jagtfalk. ^-bill, s. tekn. lödtång. ~boy, s. murares handtlangare. ~-eyed, a. falkögd; skarpsynt äfv. bild. headed, a. med hufvud liknande en höks. ~-moth, s. zool. liguster-svärmare (stor skymningsfjäril, Sphinx li-gustri). ^-nosed, a. med örnnäsa. ~ -nut, s. bot. jordnöt (Bunium flexuosum). ~-0wl, s. zool. snöuggla (Surnia nycfcea). ~weed, s. bot. hökfibla (Hieracium); äfv. Senecio hieracifolius. ~ed †, -t, a. krokig ss. en falknäbb nose). ~er, -ur, s. (1.) falkenerare; (2.) (jfr »hökare») kringvandrande krämare, gatukrämare, kolportör. ~ey, -i, s. (1.) se hockey; (2.) Skoti. (svart och hvit) ko; dum tölp. ~ing, -ing, prt.; s. (1.) falkjagt (jagt med dresserad falk); (2.) harkling; (3.) utropande af varor på gatan, kolporterande. ~ish, -isj, a. hökartad, -lik; roflysten. hawse, håz, s. sjö. den del af bogen där klysen äro; ankarkettingens visning från fartyget, fartygets förhållande i afseende på kettingama (när det har två ute); sträcka för om fartyget som kettingarna nå; pl. klys, klysgatt; clear klara

b\ note, o: do, è: nor, à: not, i\: tube, K: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 578 P Lågt språk.

kettingar; foul —, oklara kettingar. — block, s. klyspropp. —box, s. klysdyna (foder i kiys). —hole, s. klys; to come in at the —s F. gå in vid flottan som simpel matros; he has crept in through the —s, ordspr. om en sjöofficer han har tjänt sig upp från simpel matros. — -hook, s. bogspröts-band, klysband. —-line, s. kabel. — -piece, —timber, s. klystimmer. —-plug,

se —-block. —r, -ur, s. tross; särsk. pärt-lina (smäcker kabel). —r-laid, a. trossslagen; — rope, tross. —WOOd, s. klystimmer kollekt, hay, hà, 1. s. häck, gärdesgårdf; jagtnät

som drages omkring en lya el. d.; VII. lägga ut

jagtnät. —bote, s. jur. stängselböter; förr gärdsel, virke till inhägnader som tillkom en arrendator. — tllOril, se hawthorn. hay, hà, 2. s. hö; ett slags ringdans; vn. sköta, torka hö (oftast: to make —); to dance the —, dansa i ring; to make the —, äfv. kasta huller om buller, ställa till oreda; to make — lohile the sun shines, ordspr. smida medan järnet är varmt, —-band, s. hö-

band (rep snodt af griis). --bird, s. zool. ett slags flugsnappare. —COCk, s. hövålm, hösåte. —-Crop, s. höskörd konkret. — -Cutter, 5. slåtterkarl; slåttermaskin. — -fever, s. höfeber. —-field, s. slätteräng. —-fork, s. högaffel, hötjuga. —-harvest, s. höskörd, höbärgning. —knife, s. knif hvarmed hö hugges ut ur en stack. — loft, s. hö skulle, —maker, 5. slåtterkarl; räfsare, räfserska; pl. slåtterfolk, —making, s. slåtter(arbete), höbärgning; — season, slåtter(tid). — mOW, s. större massa af hö i en lada o. d. —- rake, s. hö-räfsa, jfr ock hor se-rake. —rick, s. höhäsja. —seed, s. höfrö koiiekt. ~stack, s. stor höstack. —Stalk, s. höstrå. —-tea,

S. höté (dryck för boskap). ~ing, -ing, prt.; s. se —making; — time, slåttertid. hazard, haz'urd, s. slump, tillfällighet, lyckträff; våda, äfventyr, fara, risk; det äfventyrliga, vågade (of, i); vågstycke; hasardspel; va. våga, äfventyra, sätta på spel, riskera; vn. våga försöket; to run the —, våga försöket, våga risken; (med of) utsätta sig för (möjligheten af), äfventyra, riskera; losing —, biij. »förlöpare»; winning —, biij. »gjord boll»; at a —, på vinst och förlust; at the — of, med fara af (: utsättande sig för möjligheten af); med fara för (one's life: med lifsfara); at ali — s, i alla händelser, »kosta hvad det vill», —able, -abl, a. vågsam, vågad, (af) oviss (utgång), —er, -ur, s. våghals; hasardspelare. —OUS, -us, a. vådlig, äfventyr-

lig; riskabel. —OUSneSS, -åsnès, s. våda, äfventyrlighet, det vågade (of, i). — ry †, -ri, s. vågsamhet, dumdristighet; hasardspel.

haze, hàz, 1. s. tjock, oklar luft; disighet;

solrök; vn. vara tjock, disig, haze, hàz, 2. va. sjö. si. topprida, plåga (med arbete ei. ärenden) ; Am. skoi. si. vara kitslig mot, spela ngn elaka puts. hazel, hà'zl, s. bot. hassel (Corylus); a. i sms. hassel-; nötbrun, ljusbrun. — -earth, s. lermylla. —-grOUSe, —-hen, s. zool. hjärpe (Tetrao bonasia). —-nut, s. hasselnöt, —-rod, s. hasselkäpp, -spö. —|y, -i, a. nötbrun, ljusbrun, haziness, ha'zines, s. disighet; biid. dimmighet, oklarhet i föreställningar o. d., »SVam-

lighet»; jfr vid. föij. hazy, -zi, a. disig, tjock luft; bild. dimmig, oklar föreställning, »svamlig» (i kunskap); si. »på dimman», hazing, ha'zing, pvt.; s. öfversitteri, he, he, pers. pr on. (gen. his, ackus. him) han; deter min. pr on. den; s. »hane», maskulint väsen (så is. i sms. [is. af djurnamn] för att beteckna hanen af arten, t. ex.: — -gOat,

bock; äfv. —-Servant, se man-servant). head, hed, 5. hufvud i alla bet., äfv. (ngt som liknar ett hufvud) på hammare, spik, knappnål etc., nacke på kil, ban på hammare, städ; knapp, knopp på en käpp, anslag på vissa verktyg; jfr äfv. dead-—, lance-— etc.; ände, sida åt hvilken ngns hufvud har sin plats (t. ex. of a bed: hufvudgärd; of a grave; of a carriage, se hood); öfversta delen af ngt, öfre ände (t. ex. of a sofa, of a street); topp (t. ex. of a mast), träd-krona; boktr, bref-, tabeii-hufvud, rubrik, titel, öfverskrift; byg. timm. hvälfning el. Öfverstycke öfver dörr etc.; Öfverslag i bjälkok (afv. —-beam); (Öfre) botten i en tunna; »bornyr» (jfr frothy —); främsta, mest framstående del, framsida å mursten, å mynt etc., jfr ned. ex. o. face; sjö. förstäf (med) galjon, jfr äfv. beak, cutwater o. forefoot; mil. tete, front, kolonn-spets; källa (of a river), stundom: utgångspunkt, början, ursprung; innersta viken af en hafsbugt; gruf. se "»ing; huf-vudpunkt i eg. o. allin. bet. dit ngt samlar sig, koncentreras, »centrum» (t. ex. of navigation); samling, äfv : bundt, knippe (of flax, of yarn); ingeniör, vattensamling i en reservoar, vattenpelare(s höjd), fallhöjd, tryckhöjd; bild. (samlad) styrka; biid. hufvudstycke, -del, afdelning, »kapitel», moment, punkt, »post»; hög utvecklingsgrad, styrka, vändpunkt, krisis, höjd(punkt); wid. »hufvud», intelligens, fattningsgåfva, jfr ex.; bild. hufvud, chef, ledare, hufvudman, »stödjepelare»; före-

ståndare; sport, ett hufvuds längd; en person vid census, stycke om kreatur (i dessa bet. pl. lika); Vd. sätta hufvud på spik o. d.; bottna tunna, i aiim. förse med ~; förse med öfverskrift, rubrik; anföra, gå i spetsen för; börja: stå först, öfverst på en lista o. d.; gå emot (»på» ngn), mota, hindra; toppa, tukta (äfv. med down) träd; V71. hafva sitt ursprung, uppspringa, upprinna)J<; sjö. stäfva, äfv. F eljes »vända näsan», styra kosan (for, till; toivards, mot); sätta hufvud om kål o. d.; a. i sms. förnämste, hufvud-, förste, öfver-; ~ of a bone, se condyle; ~ of beer, »bornyr», fradga (på ett ölglas); ~ of a college, se master of a c.; ~ of the galley, boktr., se galley-slice; nu of hair, hufvudhår, hårväxt; ~ of a house, se master of a h.; se äfv. master of a college; ~ of the keel, sjö. se forefoot; ~ of a lathe, svarfstolsdocka, jfr oj-stock; oj of a match, tändsatsen på en tändsticka; nu of a stone, mur.

koppsida; of the table, öfre ändan af bordet (längst från !

dörren o. hvarest värdinnan o. förnämsta manliga gäster hafva sin plats, jfr bottom of the table); nw and ears, med hela kroppen, helt och hållet; »öfver öronen» (fördjupad i arbete, försänkt i skuld); ~ and kappr. sida vid sida; ~ and shoulders, (släpa, köra) med våld; he is nu and shoulders above (ei. taller than) the rest, han är hufvudet högre än de andra; ~ or tail, krona eller klafve; will you have oj or tail, skola vi dra' (lott) om det? neither ~ nor tail, »hvarken hugget eller stucket», hvarken början eller slut; I can make neither ~ nor tail of it, »jag får ingen rätsida på det här», jag kan ej bli klok på det, ej »få (»ta») ut» det; ~ over heels, se sms.; how is her oj, sjö. huru ligger hon an? one's (the) nu first (foremost), med hufvudet först, på hufvudet; (to have) a fine (good, strong, Am. F big, long) nu, godt (styft, skarpt, slugt) hufvud (for, för); a good oj for localities, godt ortsinne; his ~ runs on nothing but,.. han drömmer om ingenting annat än..; oj to wind, sjö. upp i vinden; to break one's oj about. se motsv. under brains; to eat one's oj off, is. om hästar ej göra skäl för födan, tära utan att göra ngn nytta, ej vara värd underhållskostnaden; to gather oj, samla sina (strids)krafter, samla styrka, jfr äfv. draw to a nu; to get oj, samla styrka, få fast fot, få öfverhand; to get a oj, blifva enig(a), församla sig; to give (the horse, bild. a person, one's passions) the (his etc.) släppa efter tyglarna, gifva lösa tyglar, gifva sin frihet, låta

ngn Hållas; to have a ~ on one's shoulders,

hafva hufvudet på rätta stället; to knock (run) one's oj against.., stöta (ränna, köra) hufvudet emot..; to lay (put, set) the ojs together, slå sina (kloka) hufvuden tillsammans, rådslå, lägga råd; to make ~ against, göra motstånd emot, bjuda spetsen; to make ~ upon, se gain upon; to take oj, stegra sig; resa sig upp, göra motstånd; to turn ~ göra hel-omvänd-ning; it turns his oj, det gör hnm yr i hufvudet; a lecture above the ojs of the audience, .. som ligger för högt för åhörarna (jfr his expositions went clean over the ojs of his hearers, .. gingo dem rent förbi, emedan de gingo alldeles öfver deras horisont); at the oj (of), i spetsen (för); högst (upp), i första rummet (t. ex. på en lista); by the (ei. her) oj, sjö. »på näsan»(med fö-ren djupare); from oj to foot, från hjässan till fotabjället, från hufvud till fot; (to count etc.) in one's o,, (räkna etc.) i hufvudet; to get in (into) one's oj, »få i sitt hufvud» en föreställning o. d.; it came into Ms ou, det kom hnm före, jfr föreg.; det föll hnm in (to, att); it (the wine etc.) gets up into his oj, det stiger honom åt hufvudet; to get (put) a thing into another person's sätta ngn ngt (en »idé») i hufvudet; to take ..into one's oj, »få i sitt hufvud».. (jfr to get., etc.), få det infallet, »komma på den idén» (to, att); fatta (utan grundad orsak) en föresats o. d.; of one's own nu, af egen drift, på eget bevåg; af egen fatabur, af sig själf; (to be; to go: blifva) off one's ifrån förståndet, förryckt, utom sig; on this nu, i det hänseendet, i denna punkt, angående det »kapitlet»; on one's own på eget ansvar, på eget bevåg; (to be) out of one's oj, (vara) förryckt, utom sig; get that out of your slå det ur hågen! over the oj of utan att taga hänsyn till, med åsidosättande af; jfr vid. ofvan above..; to bring to a oj, bringa till mognad, till en vändpunkt, till ett resultat, jfr följ.; to come (draio \yn.\, gather, get, grow) to a oj, mogna eg. om bulnader, äfv. bild.: komma till en vändpunkt, till ett afgörande; to draw (va.) to a oj, sammanfatta, resumera; to one's nu †, se to one's face; under the ~ of, under rubriken..., »under kapitlet»...; ~ off F, komma före, komma fortare fram än, fara (rida, springa) om; genskära. ^ache, s. hufvudvärk; to have a (ei. the) hafva hufvudvärk, ""band, s. hufvudband. -bindel; bokh. bestick upptill, kapitaling. ~-bay, s. sluss-hufvud, öfre slussgraf. —block, s. tvärstycke i siaden i en s&g hvarpå sågßtocken

hvilar. ~-board, s. sjö. galjonsbräde; bräde vid hufvudet (t. ex. af en säng). ~ -bolt, s. bult med hufvud; boktr, kapitalkil. ^-borough, s. förr se borough-head; numera se petty constable. ~-braCe, s. sjö. förbrass. ~-brick, s. mur. se ~

-cheese, s. press(svin)syita. ~-clerk, s. >prokurist», kontorschef, förste bokhållare. ~-collar, s. grimma. ^-dress, S.

hufvudbonad; hufvudprydnad (t. ex. kam, tofs på en fågels hufvud); hårklädsel. ~faSt, s. sjö. för-förtöjning, förvarp. ~first, ad. på hufvudet, med hufvudet först. ~ -foremost, ad. på hufvudet; bild. hufvudstupa, brådstörtadt, obetänksamt. ~ -gate, s. öfre slussport ei. damlucka. ~ -gear, s. se ^-dress; äfv. betsel. ~-knee, s. sjö. galjonsknä. ~-kn0t, s. rosett i håret. ~land, 5. (hög) udde; åkerren. ledge, sjö. luckkarm på för- ei. akterkant. <^-light, s. signallanterna framtill på lokomotiv, ^-lightning, s. kornblixt.

sjö. jäktstag; råband; boktr, huf-vudlinie; boktr, rubrikrad (första raden af en sida el. ett kapitel is. om utmärkt med särskild stil).

^•lining, s. öfverdrag å sufflett ei. vagnstak. 'v.long, a. brådstupande, brant (rock); brådstörtad, besinningslös, öfverilad; ad. (faiia) på hufvudet; (rusa) med hufvudet före; hufvudstupa, brådstörtadt, besin-ningslöst. ~-louse, s. hufvudlus. ~ -lugged †, a. dragen vid håret. ~-main, s. hufvuddike, -kanal. ~man, s. hufvudman, anförare; förman. ~ master, s. förste lärare, rektor, (skoi)föreståndare. ~-money, s. koppskatt, mantalspengar; äfv. pris satt på ngns hufvud. ~mOSt, a. främst, längst fram, längst kommen. ~ -mould, s.

med. hufvudskålens ben); ~ shot, en sjukdom hos små barn (att hufvud-

skålsbenens kanter växa öfver hvarann). ~-0Ver

-heels, ad. hals öfver hufvud; to (go ei.) tum stupa (slå) kullerbytta. ~-pan, se brain-pan. ~-pieCe, s. hjälm; öfversta ei. främsta delen af ngt; si. hufvudknopp; förstånd; boktr, anfangslinie; ~ of a bridle, pannrem; ~ of a cash, (öfre) tunnbotten. ~-pOSt, s. krubbstolpe

i en spilta.

~-pump, s. sjö. bogpump. ^quarters, s.

pl. mii. äfv. biid. högkvarter. ~-rail, s. sjö. galjonsregel; se vid. top-rail. ~-ranger, s. skogsinspektör. ~-rest, s. hufvudstöd (stöd for hufvudet). ~-roll, s. fallvalk; krans (kudde) för den som bär bördor på hufvudet. ~-rope, s. sjö. råiik. ~-rule, s. boktr, hufvudlinie. ~-Sail, s. sjö. försegel. ~ -Sea, s. sjö. nässjö, motsjö. ~

shake, s.

(afvisande) skakning på hufvudet. ~ -Sheet, s. (ett)förstagsegelsskot. 'vSman,

s. mästerman, skarprättare; grufarbeta-re SOm skjuter fram kolen från arbetsrummet.

~spring, s. urkälla, ursprung. ~Stall, s. hufvudlag på betsel, grimma. ~StiCk, s. sjö. knävring; boktr, hufvudsteg, kapitalsteg. ~-stock, 5. på sammansatta verktyg den (järnet) hållande delen, hållare; på svarf docka; fast se mandrelbach-centre loose se poppet-"*. ~St0ne, S. byg. hörnsten; se vid. grafsten. ^-Strain,

s. nosrem i betsel. ~Str0ng, s. halsstarrig, obändig; hårdnackad, envis. ~-timber, s. sjö. galjonstimmer. ~-tire †, s. huf-vudbeklädnad, hårklädsel. ~-waiter, s. förste kypare, öfverkypare. ~-water, källflod. ~way, s. sjö. fart föröfver; fram-färd, framsteg; byg. bågöppning, hvalf -öppning, fritt rum, fri höjd öfver trappa o. d.; gruf. tvärort. -v,-wheel,s.gruf. linskifva. ~-wind, s. rak motvind. ~-W0rk, s. arbete med hufvudet, tankearbete; byg. sirater på en slutsten, ^-workman, s. förgångsman. ~-yard, s. sjö. förrå. ~ed, pp. anförd etc.; a. i sms. -höfdad, -hufvad (ss. thich-n*, tjockskallig); om kåi som knutit sig, satt hufvud; med öfverskrift. er, s. hufvudpåsättare (äfv. maskin som sätter hufvud på spik etc.); en som sätter botten i tunnor etc., jfr head, va.; anförare, en som går i spetsen; mur. koppsten (mursten som ligger med kortsidan utåt); hufvud-hopp vid simning. ~ily, -ill, ad. oförväget, öfveriladt, rusande blindt, finess, -mes, s. brådska, öfverilning; envishet, halsstar-righet; om drycker egenskap att slå i hufvudet; yrhet i hufvudet, lindrigt rus. ~ing, -ing, prt.; s. förfärdigande af, ei. hvad som brukas till att förfärdiga ett head (jfr ofvan), virke för tunnbottnar etc.; mur. koppskikt, jfr ned. sms.; skum (på öl etc.); gruf. ort, jfr forehead; tvärort, äfv. kommunikationsort, försöksort; boktr, rubrik, titel, öfverskrift. ~ing-C0Urse, s. byg.

koppskikt (en rad koppstenar, jfr ~er); krans-list, murkrans. ~ing-joint, S. timmerm. ändfog, stöt, stum fog. ~ing-piece, s. tunnb. bottenstaf. ~ing-St0ne, s. byg. slutsten. ~ing-t00l, s. nageldorn tör spiktm-verkning. ~leSS, leS, a. hufvudlÖS äfv. bild. ;

utan anförare ei. ledare; rusande blindt fram. ^Ship, -sjip, s. anförarskap, högsta ledning. -i, a. brådstörtande, våldsam, häftig, besinningslös; envis; som slår i hufvudet, rusande (om dryck, doft); våldsam, stark i aiimht)}C. heal, hèl, va. hela, läka, böta; bilägga, försona; vn. läkas; tillfriskna; to ~ the breach, laga bräckan; biid. återställa det goda förhållandet (between, emellan).

~able, -abl, a. som kan botas. ~er, s. ngn, ngt som botar, läkare, botemedel. ~ing, -ing, prt.; a. helande, läkande; försonande, mild; s. botande; tillfrisknande; the ~ art, läkekonsten.

hea|d, held, s. se heddle; pl. se harness (of a loom).

health, helth, s. hälsa, friskhet, sundhet(s-tillstånd); välgång; skål; bad (ill) ohälsa, sjuklighet, illamående; how is your hur mår ni? here is a ~ to.., en skål för..; in good vid god hälsa; (to) your er skål! ~-guard, s. sjö. karantänsbevakning(stjänsteman). ~-0ffi-cer, s. sundhetsinspektör. ~ful, -ful, a. frisk; sund, hälsosam; gynsam †. ~flll-neSS, -fulnès, s. friskhet, god hälsa; sundhet, hälsosamhet. ~ily, -ill, ad. sundt, utan sjukdom. ~ineSS, -inës, s. hälsa; välbefinnande; hälsosamhet, sundhet. ~less, -lès, a. sjuklig; ohälsosam)^.

-i, a. frisk, vid god hälsa; hälsosam, sund.

heam, hèm, s. efterhörd hos djur.

heap.hèp, s. hop, hög; koi-mila; rost(malm)-hög; gruf. varp; va. hopa, stapla (äfv. med oil, up: uppstapla), lägga i hög; råga en tallrik; a en hop (äfv. F of people); Am. P (ad.) vida, mäkta, utom ali jämförelse; in a , äfv. hopsjunken som ett bylte, (sittande) hopkrupen, nedhukad; in i högar, hoptals; all of a ~ F, plötsligt, med ens, helt och hållet; to be struck (ei. knocked down) all of a biid. stå som fallen från skyarna; ~ (benefits) on a person, öfverhopa ngn med (välgerningar); ~ it up, äfv. F »breda på», icke spara (starka loford o. d.). ~ed, -t, pp.; a. rågad (mått), nwer, -ur, s. en som hopar, lägger på hög. ~ing, -ing, prt.; a.; ~ sea, sjö. krabb sjö. ~y /K? -i} a- i högar, i hopar.

hear, hèr, va. (imp. o. pp. ~d, herd) höra; åhöra; F pläga gå och höra en predikant; få höra; bönhöra; lyssna till, hörsamma; förhöra (the boys their lessons; a witness); ransaka (a cause, i ett mål); vn. höra; lyssna; (få) höra talas, hafva underrättelser (of, om); ~ ill (well), höra illa (väl); hafva dåligt (godt) rykte †; ~ say F (tell P), höra sägas (höra folk säga) (riktigare ~ it said); ~ a word F, låta tala vid sig; ~ from a person, »höra af ngn», få underrättelser (bref) från någon; 1 have rsjd of him as having..., jag har hört att han har...; he will not ~ of..., han vill ej höra talas om, ...ej veta af ngt sådant; ~ out, höra till slut. ^Say, s. hörsägen, rykte; by ryktesvis; ~ evidence, vitnesintyg beroende på hörsägen; jur. vitnesintyg i andra hand som får giltighet endast vid hufvudvitnets omedelbart förestående el. redan inträffade frånfälle. ~d, hlrd, (imp. o.) pp.; the... (superi.) ever som man någonsin hört (...of, ...talas om); to make one's self skaffa sig gehör; he ivas ~ of no more, sedan dess har han aldrig afhörts. ~er, -ur, s. en som hör, åhörare. ~ing, -ing, prt.; s. hörande; hörsel; åhörande, lyssnande till ngt, gehör, »öron» biid.; företräde, audiens; hörhåll; förhör (of witnesses), ransakning; F lexa, »uppsträckning»; to get (have) a o», äfv. komma till orda; to give a ~ (to), »låna ett öra» (åt ngn), lyssna (till ngn); gifva företräde (åt); to obtain vinna gehör, kunna göra sig hörd, komma till orda; in my i min närvaro (så att jag hörde på), inför mig; out, of utom hörhåll, som ej (längre) kan höras; within ~ (distance), inom hörhåll. ~ing-trum-pet, s. hörlur (för lomhörda). hearken, ha'rkn, va. ‡ lyssna till; vn. lyssna, lyss (to, till). ~er, -ur, s. lyssnare (of to, till), hearsay, se under hear. hearse, hers, l. s. jagt. hind i andra året. hearse, hérs, 2. s. likvagn; likkista (på en) likbår ‡; tillfällig grafvård †. ~Cloth, s. bårkläde, ^like, a. begrafnings-; dyster, sorglig, heart, hårt, s. hjärta i aiia sv. ordets bet.; känslornas och viljans säte, själ, sinne, lust, håg, mod; minne (i uttr. by se nedan); ngts innersta, det vigtigaste af ngt, kärnpunkt; äfv. tekn. (jfr ned.) kärna; midtdel, midtstycke (t. ex. i symaskin); jordens alstl'ings-förmåga)j<; ngt till formen likt ett hjärta; spelt, ett kort af hjärterfärgen,pl. hjärter; sjö. dotkopp, stagjungfru; kalf, hjärta (dukt) i fyrslaget tågverk (äfv. ~-yarn); ~ of ngns innersta (hjärta ei. samvete); my ~ fails (misgives me), modet sviker mig; my ~si mina hjärtans vänner! the ~ of a tree (wood), kärnveden; (with) ~ and hand, ~ and soul, med lif och själ; my ~ was in my mouth, jag hade hjärtat i halsgropen; his ~ is in the right place, han har hjärtat på rätta stället; a broken brustet hjärta, grämelse, hjärtesorg (she died of ab.»S); dear~ ! kära hjärtandes! hard hårdt hjärta, känslolöshet, obarmhertighet, äfv. ~ of stone (steel qtc.); her ~ went out to him (with a... movement), hon erfor en liflig (med)känsla för honom; what one's ~ thinks one's tongue SpeaiCS, ordspr. hvaraf hjärtat fullt är, därom talar munnen; to break one's krossa ngns hjärta; to break the ~ of, äfv. i det

~~: note, è: do, o: nor, è: not, à: tube, å: tub, u: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has.~~heart

F Talspråk. 582 P Lågt språk.

hearting

allra närmaste fullborda ngt; to find (have) the ~ to med infin., hafva mod till att; to have ~ in, känna intresse för ngt; to have the — in a nutshell, vara småsint; to lose —, förlora modet; to lose one's blifva förälskad; to recover hämta nytt mod; to set one's ~ at rest, lugna (sig); to set one's — on, fatta tycke för, fästa sig vid; eftertrakta ting; ge sitt hjärta åt person; to speak one's —, säga ut sin hjärtans mening; to take (good) —, repa, fatta mod (äfv. to take — of grace); to wear one's — upon one's sleeve, wid. ha hjärtat på tungan; (a man) after one's efter ngns sinne; against the —, ogärna; at i hjärtat; i själ och hjärta, i grunden; to have at —, hafva (lägga) på hjärtat; bära i sitt hjärta; högst af alt efter-sträfva, nitälska för; sick at hjärtbe-klämd, intill döden bedröfvad; (to have, know: kunna; get, learn: lära sig) by —, utantill; for my —, för mitt lif, för ngt (alt) i världen; from my af alt mitt hjärta; in one's — of i djupet af ngns själ, i ngns hjärtas innersta; to find in one's ~ to... (infin.), hafva hjärta till att, »nän-nas»; hafva lust, böjelse till att...; to have in the — to ..., hafva i sinnet att...; to be of good —, vara vid god tröst, godt

mod (vara lugn i fara el. nöd) ; (to put) OUt of

—. (göra) modfäld, nedslagen; to take (lay) to —, lägga på hjärtat, jfr vid. to have at —; taga sig nära af ngt, taga illa vid sig (vid ngt); to feel something to one's — of känna ngt djupt, i sitt innersta hjärta; it ivent to his —, det gick honom till hjärtat; with all my —, med lif och själ; af alt mitt hjärta, hjärtans gärna. —-ache, s. hj ärtlidande; hj ärtesorg, ängslan, bekymmer. ^-blood, s. hjärteblod, lif. —-blOW, s. »ett svårt slag», plötslig hjärte-sorg. —-bond, s. byg. kryssförband. — -break, s. hjärtskakning, förkrossande sorg. ^-breaker, s. ngn, ngt som krossar hjärtan; F fruntimmers (enstaka) lock, »kärlekskrok», »tjuf pojke». — -breaking, a. hjärtskakande, -slitande,

förkrossande; s. se «»-break. —-broken, a. med krossadt hjärta, förkrossad, bedröfvad intill döden. —-buried, a. djupt begrafven, dold i ngns innersta. — burn, s. med. kardialgi, halsbränna, magflen. — -burning, a. aggande, hjärtfrätande; s.

med. se föreg.; äfv. förargelse, grämelse; agg, groll, afund, svartsjuka. —-Cam, se

"»-wheel. ~-cockle, se shell. —-deep, a. i hjärtats djup rotad, —-disease, s. hjärtåkomma, hjärtfel. —-ease, s.hjärte-ro, sinnesfrid, —-easing, a. själslugnan-

de, rogifvande. —-eating, a. hjärtfrätande. ~-felt, a. djupt känd, innerlig, hjärtlig. —-free, a. fri från kärlek, osårad bild. -/-grief, s. hj ärtesorg. ^-hatred, s. djupt bittert hat, intensiv afsky, ^-heaviness, s. tyngd i hjärtat, nedslagenhet, —-like, a. hjärtlik. —-motion, s. mek. hjärtformig rörelse, —-pea, se —-seed, —-rending, a. hjärtslitande. —-rising, a. känsla af motvilja, —-robbing, a. hjärteeröfrande, vinnande; hänryckande. —-POOt, s. se arrow-root. ~'S-blood, se «v-blood. — -SCald, s. skoti. halsbränna, magflen; biid. grämelse, samvetskval. —-Searching, a. hjärteransakande. ~'s-ease, s. sinneslugn, hjärtero, frid; bot. styfmorsblomma (Viola tricolor). —-Seed, s. bot. en kläng-växt (Cardiospermum). —-shaped, a. hjärtformig. — - shell,.. zool. hj ärtsnäcka (Isocardia cor). ~-sick, se ofvan sick at heart. —-Sickening, a. hjärtängslande. ^-sickness, s. hjärtängslan, beklämning, djup nedslagenhet, —-sinking, s. modstulenhet, nedslagenhet. —-SOre, a. djupt bekymrad; s. hj ärtesår, tärande sorg, frätande bekymmer. —-String, s. (oftast i pl.) biid. hjärtats sträng. —-Struck, a. träffad i sitt innersta af fasa, sorg

o. d.; som gått till hjärtat, djupt intryckt, inristad i sinnet, ^-swelling >js, a. som »ligger och gror» i hjärtat, hjärtfrätande. —-wheel, 5. mek. hj ärthjul (ett slags exeenterskifva). —-whole, a. som har hjärtat fritt, osårad wid., ej förälskad; hj ärtesund, med oförsvagade lifsandar; riktigt hjärtlig om skratt. — -WOOd, s. kärnved, kärnvirke. —-WOUnd-ed)j<, a. sårad i hjärtat af kärlek el. sorg. -ed, -èd, a. i sms. -hjärtad (t. ex. hard -hearted, hårdhjärtad). —edneSS -èdnës, s. uppriktighet, allvar; värme, hjärtlighet. —en >}(, -n, va. uppmuntra, lifva, hearth, hårth, s. härd äfv.bärg.; eldrum, härdrum; eldstad; huslig härd, familjekrets, hem; bärg. (of a blast-furnace) masugns-ställ. —-broom, —-brush, s. spiselkvast

(sopborste att sopa [framför] eldstaden). — -010-

ney, ~-penny, s. förr spis-skatt. ~-plate, s. spishäll. —-rug, s. (tjock) matta framför spisen (kaminen). —Stone, s. spisel-, kakelugns-»stenar» hvarpå eldstaden är uppförd; skursten; bärg. ställsten i masugn; va. skura med —. heartily, ha'rtili, ad. hjärtligt, uppriktigt; dugtigt,- med besked; begärligt, med aptit, heartiness, -nës, s. hjärtlighet, uppriktighet; ifver, kraft, dugtighet; aptitens friskhet, styrka, hearting, ha'rtmg, s. byg. mur. det inre af en

mur (i mots, till utsida cl. beklädnad).

heartless, hå'rtlès, a. hjärtlös, utan hjärta; försagd, klenmodig, feg; kall, likgiltig. ~neSS, -nes, s. hjärtlöshet, jfr föreg, heartsome >js, ha'rtsum, a. lifvande, muntrande; munter, liflig, hearty, ha'rti, a. hjärtlig, uppriktig; kraftig, ifrig; frisk, stark, dugtig; stärkande, närande (food)) riklig måltid; ~ appetite, frisk, strykande aptit; a ~ eater, en som äter dugtigt o. med god aptit; ~ meal, godt mål; ~ timber, kärnfriskt timmer. ~-hale †, a. god för hjärtat, heat †, het, 1. imp. o. pp. af föij. v. heat, hèt, 2. s. hetta, stark värme; fys. värme i allm.; Upphettning; bärg. hets äfv.: hvad som på en gång värmes i en ugn, »sats», smälta etc.; känsla af hetta i kroppen; lindrig inflammation, jfr prickly biid. hetta (in the ^ of argument, of battle etc.), upphetsning, hetsighet (vrede); äfv. brådska; brunst bos djur; sport, en löpning äfv. biid.; pl. hetta i luften, (stark) sommar-värme(n), den varma (års)tiden af året; va. (starkt) uppvärma, upphetta, glödga; biid. upphetsa, egga; vn. blifva varm, het; taga värme, brinna om hö o. d.; maskin, gå varmt; dead sport, löpning hvarvid två hästar samtidigt nå målet; fusing

~ of fusion, smälthetta; glowing glödhetta; red white röd-, hvit-glödningshetta; at a i ett drag, utan

Uppehåll (eg. innan järnet hinner kallna); at

in brunstig, löpsk; at a white vid hvitglödningstemperatur; biid. ytterst häftigt, i brinnande fart; at twenty degrees of vid tjugu graders värme; to get (to put one's self) in(to) a upphetsa sig; ~ red (ivhite), röd-(hvit-)glödga. ~ -capacity, s. fys. värmekapacitet. ^lightning, 5. kornblixt, ^-spectrum, s. värme-spectrum. stroke, 5. solsting. ~er, -ur, 5. upphettare; biid. upphetsare; upp-värmare, värmeapparat (ugn, panna etc.), hettare; lod i tékök; stryklod, heath, hèth, s. bot. ljung (Erica); (ljung-) hed. hell, se heather-bell. ~-COCk, f -game, s. orre. ~-graSS, s. bot, knägräs (Triodia decumbens). ~-hen, s. orrhöna. ~-pea, s. bot, gökmat (Orobus tuberosus). ~-pOUt, se fcock. ^-worts, s. pl. bot. »eriker» (focken Ericeæ). heathen, he'dhn, s. hedning; barbar; a.

hednisk; the ~ (utan piuraiisändeise), hedningarne. ~dom, -dum, s. hednavärlden. ^ish, -lsj, a. hednisk; barbarisk. ~ish-lieSS, -lsjnës, s. hedniskt tänkesätt ei. väsen, hedniskhet. ~ism, -izm, s. hedendom, barbari. ~ize, -iz, va. göra till hedning; göra hednisk. ~neSS, -ës, s.

hednatillstånd. ~ry, -ri, s. hedendom; hednavärlden. heather, hedh'ur, s. is. Skoti. (äfvenså sms.) ljung (särsk. Erica vulgaris). ~-bell, s. klockljung (Erica cinerea ei. E. tetralix). ~-bleat(er), ~-blutter, 5. zool. enkel beckasin (Scolopax gallinago). ~-r00f, s. ljungtäckt tak. -i, a. se följ. a.; s.

ljungbevuxet trädgårdsparti, heathy, he'thi, a. ljungbevuxen; rik på

ljung; ljung-, heating, he'ting, prt.; a. värmande (t. ex. omslag); hetsande; s. värmning, upphettning; glödgning; ~

by gas (steam), uppvärmning med gas (ånga), ^-apparatus, s. värmeapparat. ~-SUrfaC6, s. ångm. etc. eldyta.

heave, hèv, va. {imp. o. pp. äfv. (is. sjö.) hove, hov; p>P- hoven f, hovn) hafva, lyfta; bild. upphöja, uppblåsa; kasta ngt tungt, sjö. hyfva lodet etc.; jfr vid. ned. ex.: draga en suck, upphäfva, frampressa ur bröstet; vn. häfva sig; stiga och falla, bölja, gå i vågor; flämta, kippa efter andan (for air)) svälla; slå om hjärtat, pulsen; arbeta om bröstet; krysta af kväljningar, vilja kräkas; sjö. dufva; s. tag (för att lyfta upp), häfning; höjning (och följande sänkning), stigning, svällning; stöt uppåt; ansträngning vid kräkning; geoi. horisontel förkastning; pl. veter. kvickdrag (hästsjukdom); ~ and set, sjö. dufva och sätta: stampa; ~ the anchor, lätta ankar; ~ the capstan, gå rundt i spelet (vinda spelet rundt); ~ aback, sjö. brassa back; ~ about, lägga öfver på andra bogen, vända; ~ ahead, hala förut; varpa, förhala förut; bild. gå löst på ngn; ~ astern, (för)hala akterut, jfr föreg.; ~ down, hyfva ned, kränga öfver (a ship, jfr Careen); ~ in sight, sjö., äfv. si. om personer etc. komma i sigte; ~ in stays, stagvända, gå öfver stag; ~ out, kasta loss (a staysail)-, ~ (äfv. ~ the ship) to, dreja bi, dreja till; lägga bi; ~ up, hala, vinda upp; F afstå ifrån; kasta upp (kräkas). ~-offer-ing, s. bibi. häfoffer. heaven, hev'n, s. himmel äfv. biid. ss. i sv. (i

bild. bet. utan best. art.): himmelen i motsats mot jorden; paradiset, de saligas boning; i talesätt Försynen, Gud; Good (H)^s! o himmel! to be in vara i himmelen; vara i sjunde himmelen; in the in the arch (vault) of på himlahvalfvet; to ascend to uppstiga till himmelen; to go to komma till himmelen, blifva salig; would to himlen gifve! ~

-born, a. poet. himlaburen. ~-bred, a. poet. som har sin vagga i himmelen, jfr föreg. daring, a. himlastormande, trot-

sande himmelen ei. försynen, ^-directed, a. sträfvande mot himmelen; ledd af himmelen, ^-fallen, a. (af)fallen från himmelen. ^-forsaken, a. »öfvergifven»; »långt bort från ali ära och redlighet» om en aflägsen bygd. ~-gate, S. himmelens port. ~-gifted, a. himlasänd, skänkt af himmelen, ^-kissing, a. poet. höjande sig upp till himmelen om bärg. ^lineSS, -lines, s. himmelsk härlighet, himmelsk fröjd. ~ly, -li, a. himmelsk; gudomlig; »välsignad»; ad. himmelskt; från (af) himmelen; ~ bodies, himlakroppar. 'N.ly-minded, a. himmelskt sinnad, gudaktig, from. <^<ly-mindedness, s. himmelskt sinne, gudaktighet. ward, -wård, ad. mot himmelen, heaver, he'vur. s. en som hafver, lyfter etc.;

sjåare; häfstång, sjö. handspak, bärling. heaves, hevz, s. pl. se under heave. heavier, hev'itb, kompar. heaviest, -lèst, superi, af heavy, heavily, -ill, ad. tungt, mödosamt; svårt äfv. bild., jfr heavy; våldsamt; trögt, långsamt; enformigt, tråkigt; med tungt hjärta, bittert; to go off hand. hafva trög afsättning; to hear vara tunghörd. heaviness, -inës, s. i aiim. egenskap att vara tung, tyngd äfv. biid.; svårighet; tungsinthet, nedslagenhet; tröghet; tråkighet etc., jfr heavy. heaving, he'vlng, prt. af heave; s. häfning; rörelse upp och ned; hafvets, bröstets hafvande; flämtning, kippande; sjö. hyfning (halning etc., jfr heave)) ~ and setting, ßjö. dufning och sättning: stampning, heavy, hev'i, l. a. tung i alla sv. ordets bet.; svår (to, för; misfortune, task e tc.; äfv. sjö.: gale, sea)) djup suck; dryg; stor, betydlig, stark, häftig (t. ex. clap of thunder) fall of rain, skyfall; fall of snow, snöfall, yrväder; fre, (gevärs)eld), grof, »plump»; tung, stark, fyllig (ale, wine); nedtyngande, nedslående (news)) lerig, klimpig (soil), tunggådd, svårframkomlig (road)-, mödosam, besvärlig; enformig, tråkig; (ned)tyngd, belastad (with, med), ned-(be)tryckt, nedslagen; tungsint; trög

äfv. i andligt afseende, Ovig, »tungrodd»;

slö, sömnaktig, slapp; tjock, tät, mörk luft, moln; svårsmält (on the stomach); ej jäst, kladdig om bröd o. d.; hand. trög afsättning; trögsåld (: ~ of sale): ad. tungt (mest i sms., tung-); s. (pl. -vies, -z) tung dragon; teat. si. »bofven» (äfv. the ~ man)) ~ do P, förskräckligt oväsen; ~ expenses, dryga kostnader; ~ face, groft ansigte; ~ fire, mil. häftig kanonad; (be)-skjutning med groft artilleri; ~ hours, »långa» timmar (af ledsnad); ~ metal, äfv.

art.

tungt artilleri, svåra projektiler; biid. F »tungt gods», stor förmåga (a man of ~ metal), äfv. konkret; ~ oil, tekn. kreosotolja; ~ sea, äfv. störtsjö; ~ wet, si. blandning af öl och porter; ~ at heart, tung till sinnes; it lies ~ at her heart, det hvilar tungt på hennes sinne; ~ with child %, se motsv. under big; ~ with sleep, SÖIM1-tyngd (eye)) to (be) fall ~ upon a person, förfara strängt mot ngn, »låta ngn veta att han lefver»; it (is) hangs (lies, sits) ~ upon me, det ligger tungt på mitt sinne; to hang (lie) ~ on, äfv. ligga (ngn) till last; to lie (weigh) ~ on, tynga på, besvära; (före)falla ngn tung. ~-armed, a. tungt beväpnad. ~-Cavalry, s. tungt kavalleri, ^-handed, a. klumpig, tafatt. ^-headed, a. tjockhufvad, dum. ~-hearted, a. tungsint, <v-laden, a. tungt lastad; nedtyngd, betungad. ~-Spar, s. min. tungspat. ~-weight, s. is. sport, person ei. djur som har ei. bär öfvervigt, heavy, he'vi, 2. a. behäftad med heaves. heazy, he'zi, a. prov. hes. hebdomad f, hëb'domåd, s. vecka. ~al, -dém'ådal, a. ^vecko-. ~ary, -dom'adari,

a. se föreg.; s. kat. kyrk. kapitelsmedlem el. klosterbroder som har »veckan», heb-domatical †, -måtfikål, a. se föreg. a. hebetate, hëb'ëtåt, va. förslöa; a. slö bild. hebetation, -ta'sjfm, ,<?. förslöande; slöhet, dumhet (äfv. hebetude, -tud). Hebraic, hebra'ik, a. hebreisk. (h)~ally,

-ali, ad. på hebreiskt sätt särsk. om skrift: (att läsas) från höger till vänster. (h)~ize, -isiz, va. göra till hebreiska. Hebraism, he'braizm, s. hebreisk (språk-) egenhet. Hebraist, -ist, s. en som är hemma i hebreiska. Hebraistic, -ist'ik, a. tillhörande, liknande hebreiska språ-ker, hebreisk, hebraize, hè bråiz, se hebraicize. Hebrew, he'bro, s. hebré; hebreiska; a. hebreisk. ~ess, -és, s. hebreisk kvinna. Hebride(ei. -i-)an, hëbrld'ë(-i-)ån, a. tillhörande ei. kommande från Hebriderna; s. invånare på Hebriderna. hecatomb, hëk'åtom, -tom, S. grek. antik, he-katomb.

heck, hèk, s. (i aiimht prov.) foderhäck; katse-gård; krökning i en ström; dörr hvars öfre del är genombruten (äfv. ~-door); dörrklinka; spinn. se fiy; väf. skellägg-ningsapparat; to live at ~ and manger, Skoti. »må som pärla i guld», »lefva som hvar dag vore den sista». ~-box, s. väf. skärbräde.

heckle, hèk'1, va. se hackle) äfv. häckla wid.,

plåga el. ansätta ngn (särsk. en parlaments-

kandidat) med stickord, klander ei. närgångna frågor.

hectare, fr., hek'tar, - s. hektar (eg. franskt

ytmått).

hectic, hek'tik, a. med. hektisk (äfv. ~al); s. hektisk feber; hektisk rodnad.

heCtO-, hek'to, (i sms. af eg. från grek. lånade franska benämningar på mått) hundra. — graiTl-(me), -gram, s. hektogram (100 gram). —-litre, -lètr, s. hektoliter (ioo liter), —meter,-om'etur, -metre, fr., -màtår, s. hektometer (100 meter).

hector, hëk'tår, s. öfversittare, storskräf-lare; va. spela öfversittare öfver, tyrannisera; oförskämdt behandla, hundsfot-ter a, hota med stora ord; vn. spela öfversittare, skräfla. —ism -izm, s. öfversitteri. —|y, -li, a. öfversittaraktig, öfversittare-, oförskämd, skräflande.

heddle, hëd'1, s. solf i väfstol; va. solfva, träda in tråden i solfögat. —-eye, s. solf-öga. —-hook, s. soifkrok. —-maker, s. en som förfärdigar väfstolstillbehör. heddling, -ing, prt.; s. inredning (trädning

genom solfven).

hederaceous, hëdürà'sjås, a. bot. murgröns-artad, lik murgrön; murgröns-. hederal, -ral, a. bestående af murgrön, murgröns-. hederiferous, -rif'årås, a. alstrande murgröna. hederose, -ros, a. full af murgröna; murgröns-.

hedge, hèdj, S. häck (eg. ss. inhägnad, gärdesgård); va. (äfv. med in) inhägna (med häck); omgärda; biid. omhägna; inspärra; (med up) förstänga, tillspärra; vn. gömma sig, smyga ei. hålla sig undan; se vid. föij. ex.; — a bet, — on both sides, si. hålla vad på båda sidor; — out, utestänga. (Anm. i sms. uttrycker — ofta ngt förklenande: bondaktigt, simpelt; eller ngt som sker afsides: i smyg, jfr nedan), —-bill, S. trädgårdsknif att tukta häckar med, jfr bill-hooJc. —-bom, a. af låg ei. okänd börd. —-bote, s. jur. virke till stängsel tillkommande en arrendator, —-chafer, 5. sc cock-chafer. —-creeper, s. en som smyger bakom häckar i ondt uppsåt. —-CrOCUS, s. P kvacksalvare. — -fumitory, s. bot. jordrök (Fumaria). — -garlic, S. bot. lökrym (Alliaria officinalis). —hog, s. zool. igelkott (Erinaceus europæus); äfv. F sjöborre (Echinus); F taggfisk (Diodon hystrix); bot. Fettslags luzern (Medicago intertexta); ett slags muddermaskin med roterande skoflar.

—hog-thistle, bot. kaktus, —-hyssop, 5.

bot. en ört (Gratiola). —- knife, 5. krok-knif, skära att tukta häckar med. --lawyer, s. bondadvokat, —-marriage, s. hemligt

giftermål; lönligt o. oregelbundet, gif-

termål förrättadt af en —-priest. —-mUrdei*-er, s. zool. varfogel (Lanius excubitor). —-mustard, s. bot. vägsenap (Sisymbrium officinale), —-nettle, s. bot. stinknässla, syska (Stachys). —-note, s. literär smörja; nidskrift; gatvisa. —-parsley, s. bot. rödfloka (Torilis anthriscus). —pig, s. ung igelkott, —-popping, s. F plottrande och skjutande efter kramsfågel o. d., »springande med bössa», »söndags-jagt». —-priest, 5. P usel obildad prest, tiggarprest. —-rhyme, s. knittelvers, gat-poesi. —rOW, s. rad af tätt planterade träd el. buskar; häck. —-school, s. skola i fria luften i iriaud; usel skola. —-scis-sors, —-shears, s. pl. trädgårdssax. — -Sparrow, s. zool. järnsparf (Accentor modularis). —-Stake, s. gärdesgårdsstör. --warbler, se —-sparrow. —-writer, s. usel författare, skribler. —leSS, -lës, a. utan häck, ohägnad. —r, -år, s. en som I anlägger och sköter häckar, i hedging, hedj'mg, prt. s. inhägnande, häckanläggning; häckars tuktande, skötsel; ett knep vid vad (jfr ofvan under hedge). —-bill, se hedge-bill. —-glove, s. trädgårdshandske. —-machine, s. häckkiipp-ningsmaskin. —-shears, s. pl. se hedge -shears.

heed, hèd, va. uppmärksamma, gifva akt på; taga i akt; vn. vara uppmärksam; s. uppmärksamhet, aktgifvande; omsorg; varsamhet; to give (pay) — (to), egna uppmärksamhet, uppmärksamma i aiia bet,; (is. med negation) (icke) fråga efter; to take —, taga sig i akt (of, to, för); gifva akt (of, to, på), —ful, -ful, a. aktgifvande (of, på); uppmärksam (to, på); varsam; I aktsam. —flllneSS, -fulnès, s. uppmärksamhet, varsamhet. —ineSS †, -inës, s. se föreg. —leSS, -lés, a. ouppmärksam, ej aktgifvande (of, på: ej frågande efter ngt, utan att bry sig om t. ex. varningar); tanklös, vårdslös. —leSSneSS, -lësnës, s. ouppmärksamhet etc. —y †, -1, a. se —ful.

heehaw, hè'hå, Vn. skria som en åsna; bild. bära sig åt som en åsna.

heel, hèl, 1. S. häl (äfv. i en strumpa etc.); klack äfv. mek.; klacklik knöl på träd; Sporre äfv. på växter, på stridstupp; mittra på en bordsknif; byg. se cyma reversa; det sista af ngt, ände, slut äfv. i tid, tamp, sladd, sista skvätt etc.-det nedersta af ngt, särsk. timmerm. sjö. fot, (mast-)häl; sjö. se vid. —ing; va. klacka; förse med sporre; trampa, tråda dans; sätta hälarna mot, spjärna mot ngt; neck and —5, hela kroppslängden; —s over head, hals öfverhufvud, brådstörtadt; to cool one's biid. få stå och vänta; to

give ... one's »vs, lemna ... bakom sig; to go ~s over head, störta sig, rusa besin-ningslöst äfv. biid.; to have the of, F springa (segla etc.) om ei. från, lemna bakom sig; to Mek up one's nus, slå bakut; P vända näsan i vädret, dö (äfv. to turn up one's ~s); to show the nus (a fine pair of ojs, el. a pair of clean ~s), lägga benen på ryggen, springa (sin väg: ta till fötters), jfr äfv. to give etc.; to trip up one's n*s, sätta krokben för ngn; to be at the ojs of, hänga i hälarna på; följa i hack och häl (äfv. to come at the of)-, out at (the) eg. med hål på strumporna; trasig, utfattig, i torftiga omständigheter; (to be, grow) afsigkommen; to set at one's ringakta, trampa under fötterna; to lay by the sätta i stocken, sätta black på, fjättra, hålla fjättrad äfv. biid.; to tread (closely) on the of, trampa ngn i hälarna, följa ngn i hack och häl; to come to eg. om hund krypa till sin herres fötter; bild. falla till fota; to take (betake one's self) to one's taga till fötters. —ball, s. skomakares beck(kula). ~-peg, s. skopligg, -stift, —piece, s. sista, nedersta stycke af ngt; klackjärn; klacklapp; va. klacklappa, —plate, s. bakplåt på gevärskolf. —pOSt, s. dörrstolpe; spiltstolpe. —ring, s. ring omkring ändan på ett skaft (t. ex. liering). —rope, s. sjö. göling, särsk. uthalnings-göling. —Stiffening, s. bakkappa. ~ -tap, s. skom. klacklapp; F skäggskvätt; va. klacklappa; no —$/ drick i botten! —tip, s. klackjärn. —tool, s. hake (svarfstål). ~er, -ur, stridstupp som vet att begagna sporrarna. ~ing, -ing, (1.) prt.; s. kläckning; sjö. den fyrkantiga nedre ändan af en mast.

heel, hel, 2. vn. sjö. (jfr »hälla») »ligga öfver», kränga (a-port, a-starboard, over); s. krängning, öfverhalning; slaksida; nu by the stern, sjö. vara styrlastig (ligga djupare på aktern). ~ing, -ing, (2.) prt.; S. se föreg. S.

heer, hèr, s. ett mått på linnegarn om 600 yards.

heft, hëft, s. (1.) t se haft; (2.) ansträngning att lyfta ngt; lok., Am. F tyngd; Am. F hufvudmassan af ngt; va. lyfta upp; lyfta

pa ngt för att undersöka tyngden.

Hegelian, hedje'lian, a. fil. hist, hegeliansk; s. hegelian. ~ism, -Izm, s. fil. hist, hege-lianism.

hegemonic(al), hëdjëmon'ik(ål), a. ledande, herskande, som har hegemonin, hegemony, hedj'emoni, --'--, s. hegemoni. Hegira, hëdji'ra, hed'j(i)ra, s. Muhammeds

flykt till Medina 622 e. Kr. (utgångspunkten för muhammedanska tideräkningen).

heifer, hèf'ur, s. kviga.

heigh †, hi, interj. hej! —ho, -ho, interj.

(uttryckande leda, trötthet) åh-hå! (uttryckande öfverraskning) håhå! height, hit, s. höjd i alla sv. ordets bet. äfv. konkret (: kulle, bärg); hög ställning, upphöjdhet; höjdgrad; höjdpunkt, hög ei. högsta grad; astron, polhöjd, latitud †; ~ of water, vattenhöjd, vattenstånd; ingeniör, fall, tryckhöjd; measuring höjdmätning; ... was at its nu, ... var på sin höjdpunkt; in the nu of, på höjdpunkten af, midt i; in the ~ of summer, (midt) i högsommaren; to the nu of ...feet, till en höjd af ... fot. ~en, -n, va. höja; förhöja; förstora, förvärra. ~ener, -nur, s. ngn, ngt som förhöjer etc. ~ening, -ning, s. förhöjande; förbättring ei. förvärrande.

heinOUS, ha'nus, a. afskyvärd, nedrig, skändlig (crime, sin etc.). ~neSS, -nes, s. afskyvärdhet, nedrighet, skändlighet, heir, ar, s. arfvinge, arftagare (äfv. bild. of one's virtues; to an honourable name; to salvation); va.% ärfva; ~ at law, laglig arfvinge; ~ of body, bröstarfvinge; ~ under a will, arfvinge genom testamente, —apparent, s. rätt el. ostridig arfvinge, bröstarfvinge, arfvinge i rätt nedstigande led. —apparency & s. en heir apparent's ställning, rätt. <%Joom, s. lösören åtföljande den fasta egendomen som gå i arf; slägtklenod. —presumptive, s. (för tillfället)'närmaste arfvinge

(i brist på bröstarfvinge; sådan är broder, kusin etc.).

~dom, -dum, s. arfvingeskap. ~eSS, -ës, s. kvinlig arfvinge; (särsk. rik) arftagerska, ^less, -lës, a. utan arfvingar, ^ship, -sjip, s. arfsrätt; arfvingeskap; ~ movables, Skoti. förr lösören som arfvingen fick taga efter fritt val jämte arf-godset.

heiver, hè'vur, S. kolhuggare i stenkolsgrufvor, held, hëld, imp. o. pp. af hold. helenin(e), hèrënin, s. kem. inulin. heliac, ~al, hëil'åk(åi), a. astron. utgående ur ei. kommande in i solens strålar; tippel. nedgående samtidigt med solen. — ally, -ali, ad.; to rise nu, 0m en stjärna åter blifva synlig, sedan hennes ljus varit förtaget af solens, helical, hel'ikal, a. spiralformig. helicoid,

-kojd, a. spiralformig; 5. mat. spiralformig yta. helicometry, hëlikom'ètri, 5. mat. spiralers uppritning ei. mätning, heling, he'ling, s. betäckning; taktäckning; täcke.

helio-, gr., hè'iié, i sms. sol-. ~centric(al),

----'--, a. astron, heliocentrisk (som har

afseeende på el. (be)räknad från solens medelpunkt).

~Chrome, s. (en) fotografi i färger; färglagd fotografi, ^chromic, -krom'ik, a. heliokromisk, jfr föreg. o. följ. ~chromy, -ok'romi, s. fotografi i färger. ~graph, -graf, s. heliograf, sol(spegel)telegraf; fotografi; instrument för fotograferande af solen; vn. helio gl' af era (telegrafera medelst

~graphy, -og'rafi, s. solbeskrifning; da-guerrotypi, fotografering, olater, -ol'-åtur, s. soldyrkare. ~iatry, -ol'atri, s. sol dyrkan. ~meter, -om'etur, s. astron, heliometer (instrument för mätning af små vinklar). ~SC0pe, -skop, s. astron, helioskop, solkikare. ~Stat, -ståt, s. optik, heliostat (instrument: »ljuskastare»). ~trope, -trip, s. heliotrop: bot. Heliotropium; astron, förlett solinstrument; landtm. signaleringsinstrument med (sol)spegel; min. en mörkgrön varietet af opal med blodröda fläckar. ~type, s. ljustryck. helispheric(al), helisfer'ik(al), a. gående i

spiral omkring ett klot. helix, iat., he'liks, hei'iks, s. (pl, helices,

-isèz) spiral, snäcklinie; zool. (vridet) snäckskal; snigel (Helix); byg. snirkel på

en korintisk pelare; anat. yttl'e Öl'at.

he'll, hel, F för lie will.

hell, hel, 5. helvete (utan best. art.); Spelhel-vete, spelhus; fängelse äfv. i lekar; si. i åtsk. yrken förvaringsrum dit man kastar affallet, ss. boktr, defektkast; a ~ of a ..., en helvetes ..., en helvetisk ...; descended into nedstigen till helvetet. ~ -bender, s. zool. en nordamerikansk salamander (odla, Menopome Alleghaniensis). ~-black, a. poet. svart som afgrunden. ~-born, ~-bred, a. poet. utgången från afgrunden, infernalisk. ~-brOtll, s. helvetessoppa. s. trollpacka, furie, ^-doomed, a. dömd till helvetet. ~-fire, s. helvetes eld. ~-gate, s. helvetesport. ~-hag, so nu-cat. ~-hated, a. poet. hatad, förhatlig som afgrunden, ^-hound, s. helveteshund (Cerberus); ett afgrundens verktyg, afgrundsande.

hellebore, heFebör, s. bot. prustrot (Helle-borus); bastards, se helleborine; black svart prustrot (Helleborus niger); white hvit prustrot (Yeratrum album), helleborine, -bonn, s. bot. oäkta prustrot (Arethusa bulbosa); kem. giftigt ämne i prustrot; gummi erhållet ur roten af svart prustrot. helleborise, -bcriz, va. förr behandla med prustrot.

Hellenian, hëié'niån, Hellenic, -le'nik, -lën'-ik, a. hellenisk. Hellenism, hel'enizm, s.

grekisk språkegenhet. Hellenist, hèl'ë-nist, s. grekisk-talande jude; kännare af grekiska språket, »grek», hellenist. Hellenistic, -lënistfik, a. hellenistisk. Helle-nize, hërëniz, vn. betjäna sig af det helleniska språket, hellish, hërisj, a. helvetisk, infernalisk; djäfvulskt elak; afskyvärd. ~neSS, -nës, s. djäfvulskhet; infernalisk elakhet; vederstygglighet. hell ward)fc, hël'wurd, ad. åt helvetet till. heim, heim, 1. S. roder (hela styrinrättningen); styrelse, ledning; styre, (stats)roder biid.; va.% styra, leda; ease (bear up) the håll af! lätta på röret! ~ a-midship! right the ~! röret midskepps! port the nu! babord med röret! starboard the nu! styrbord med röret! to be at the bild. sitta vid styret; sjö. vara (stå) till rors; down lüith the ner, med röret! ror i lä! up with the upp med röret! ~ -port, s. rortrumma, rorhål. ~sman, s. rorgängare. ~leSS, -lës, a. utan roder. heim, heim, 2. poet. se nuet. ~ed, -d, a. iklädd, försedd med hjälm etc. ~et, -ët, S. hjälm äfv. bot. her. etc.; hatt på destill er-panna o. d.; prov. mössa af moln kring en bärgspets. ~et-flower, s. bot. stormhatt (Aconitum); getnos (Scutellaria). ~et -shaped, s. bot. hjäimformig. ~-shell, s. zool. snäckslägtet Cassis. ~wind, s. en

vind i bergstrakterna i England, jfr n^et. n^m eted, -ëtëd, a, se nued, heim, hëlm, 3. s. se haulm. helminth, hërminth, s. zool. (intestinal)mask. svagogue, -'ågog, s. med. maskfördrifvan-de medel. ~iC, -'ik, a. angående maskar, mask-; farm. maskfördrifvande; s. mask-fördrifvande medel. ~oid, -ojd, a. masklik, maskformig; hörande till (intestinal)-maskarna. ~0l0giC,-olodj'ik, a. helmin-tologisk. ^ologist, -ol'odjist, s. helmin-tolog, maskkännare. ~ology, -ol'odji, s. helmintologi; läran om maskarna, help, hëlp, va. hjälpa (in a work; to, att); bistå, understödja; befrämja (äfv. med forward); afhjälpa, lindra, böta; undgå, undvika, rå för (med negation o. -ing, jfr ex.); förhindra, förekomma; förhjälpa (£ø,till), is. servera ngn ngt vid bordet, lägga för mat; vn, hjälpa (till), vara behjälplig (to, att); 5. hjälp; biträde; F en som »går i hjälp i husen», hjälphustru; Am. tjänare, tjänstekvinna; Fportionmat; ~ one'sself, hjälpa sig själf, draga sig fram med eget arbete; taga för sig vid bordet (to, af); I cannot ~ myself, äfv. jag kan ej rå för det (ei. att jag är som jag är); fish, lägga för af fisken; ~ the soup,

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.help

r Talspråk. 588 i Lågt språk.

hemp-nettle

ösa för soppan; I cannot ~ it, det kan jag ej hjälpa; I cannot »o laughing, jag kan ej hålla mig från att skratta; not if I could rsj it, icke om det berodde på mig; icke »så länge jag har ett ord med i saken»; he never liked working more than he could han ville aldrig arbeta mer j än han var tvungen (»piskad») till; there's no ~ing it, det kan icke hjälpas; ~ against, hjälpa mot, afhjälpa, böta; ~ forward, hjälpa ngn (att komma) framåt; hjälpa fram; befordra; ~ on, se föreg.: äfv. hjälpa på (t. ex. nsed rocken); ~ Out,

hjälpa ut; hjälpa ur knipan, hjälpa till rätta; reda, bringa till resultat; tydliggöra; hjälpa till med, förbättra saken äfv. iron.; ~ over, hjälpa ngn (att komma) öfver ett hinder; ~ to, äfv. förse med, skafl:a; ~ up, hjälpa upp en som fallit; hjälpa ngn j uppför; uppbära, understödja; lady's \ ro, fruntimmer som går frun till handa; to render gifva hjälp, hjälpa; there i is no ~ for it, it can't, be ~ed, det står : ej att hjälpa (ändra), det fins ingen annan råd; past all utom ali hjälp, ; ohjälplig, obotlig; at a till hands; | by ~ of med tillhjälp af, förmedelst: ! with the ~ of God, med Guds bistånd. ; ~mate, -met, s. medhjälpare; j

biträde, hjälpreda; associerad, kompan- | jon; ledsagare, ledsagerska, is. make, | maka. ~er, -ur, s. hjälpare; medhjäl- | pare, hjälpreda; handtlangare; to be a i ~ to, förhjälpa till ngt, skaffa ngt. ~ful, ! -ful, a. behjälplig; tjänlig, nyttig, hälsosam. ^fulness, -fulnës, s. bistånd; nytta, tjänlighet. ~ing, -ing, prt.; s. F portion mat. ~leSS, -lës, a. hjälplös, vanmäktig: icke gifvande någon hjälp; ohjälplig; ~ of%, utblottad på, saknande. ~leSS-neSS, -lësnës, s. hjälplöshet, helter-skelter, hël'tur-skëltur, ad. huller om buller, hals öfver hufvud.

helve, hèlv, s. yx- ei. hammarskaft; va. sätta skaft på en yxa etc. ^-hammer, s. smedsslägga; särsk. vipphammare; se vid. trip -hammer, ^r, -ur, s. gruf. skaft på ett verktyg.

Helvetic, hëivët'ik, a. helvetisk, schweizisk, hem, hëm, i. va. (imp. 0. pp. ~med, -d) fålla, kanta; s. fåll. kant; rand, brädd; ~ about (»o in, ~ round), innesluta, omgifva; omringa. ^Stitch, s. hålsöm; va. sy med hålsöm.

hem, hëm, 2. vn. (imp. o. pp. ~med, -d)

säga »hm», »hemma», »humma»; s. o. [-inter].-] {+in- ter].+} hm, hm.

hema, gr., hem'a, S. i sms. vetenskapliga termer

blod-, ^chate, -kåt, s. min. blodröd agat. ~Chrome, -krom, s. färgämne i blodet.

hè'mål, a. blod-. ~StatiC(al), -ståt'-

ik(ål), a. hämmande blodflöde; 5. med. blodstillande medel. ~tine, -tin, s. det röda färgämnet i blodet; se vid. ~toxyline. ~tite, -tit, s. min. hematit, blodstens-malm (brown o. red otitic, -tit'ik, a. af föreg. ^tocele, -mat'osel, s. med. åderbråck. otology, -tol'odji, s. läran om blodet. ~tOSin(e), -mat'osin, s. det röda färgämnet i blodet. ~tOSiS, gr., -t6'sis, S. med. blodets syrsättning i lungorna, ^toxyline, -toks'iim, s. kem. 1 •öclt färgämne i blåholts (kampeschträd). hemi-, gr., hëm'i-, a. i sms. half (jfr d.emi- o.

semi-). ~carp, bot. delfrukt. ~crania,

-kra'nia, ~Crany, -krän!, 5. med. migrän, värk i halfva hufvudet. ~ cycle, s. halfcirkel; byg. en båges böjning, rundning. ~gamOUS, -mig'amus, a. bot. om gräs som i ett småax har en könlös och en en-könad blomma. ~glyph, -glif, s. byg. half hålkel på en dorisk kolonn. ^hedral, -he'dral, a. kristall, hemiedrisk, med blott halfva antalet af de ytor en symmetrisk kristallform skulle kräfva. ~hedrOn, -hè'dron,s. kristall, solid figur som ter sig som hälften af en viss annan, ^plegia, -ple'djia, se

piegy. ~plegic,-piedj'ik,af föij. ~plegy,

-plëdji, s. med. förlamning af halfva kroppen (ena sidan). ^ptöT, -mip'tur, S. (pl. gr., ^a, -a, o. ^S, -z) zool. skinnbagge.

pteral, -mip't&ral, apterous, -mip'turus, a. af förec;. rv sphere, -sfer, ,9. halfklot, half-glob(skarta). ^Spheric(al), -sfër'ik(al), a. halfklotformig. ~Stich, -stik, s. metr. halfvers, hemistikon. ~Stichal, -mis'-

tlkål, a. af föreg.

hemlock, hem'lok, s. bot. odört (Conium maculatum); gift af odört; se vid. följ. sms. ^-Spruce, s. Dot. hemlocksgran, nordamerikansk gran (Abies canadensis), hemmed, hëmd,p;>. (af hem, 2.) fållad, hem-mer, -mur, s. en som fållar sömnad; fåll-vikare på symaskin.

hemming, hem'mg, s. sko ei. sandal af

oberedd hud. hemoptysis, eg. gr., hemop'tisis, 5. med. blodspottning.

hemorrhage, hëm'oràdj, hemorrhagy †, -i,

5. med. blodflöde, hemorrhagic, -radj'ik,

a. af föreg.

hemorrhoidal, hemoroj'dal, a. hemorrojd-, hemorrojdal. hemorrhoids, hëm'orojdz, s. pl. med. hemorrojder, gyllenåder. hemp, hëmp, s. hampa, bot. hampväxten (Cannabis); P (hamp)rep, hängning. ~ -agrimony, s. bot. hampfloks (Eupatorium cannabinum). ~-linen, s. hamptyg. ~ -nettle, 5. bot. blind-dån (Galeopsis Te-

trahit). —-palm, s. bot. ett slags kinesisk o. ja-panesisk palm (Chamærops excelsa). — -Seed, s. hamp-frö. —-seed-Oil, s. hamp-olja. —ed, -t, a. beklädd, lindad etc. med bampa. —en, -n, a. af hampa, hamp-. —ie, -i, s. Skoti. skämts, galgfågel, slyngel; yrhätta: a. slyngel-(ei. slyn)aktig, yr, yster. —y, -i, a. hampartad, tågig. hemstitch, se under hem. 1. hen, hen, s. höna (äfv. is. i sms. hona af åtsk. andra fågelarter än hönsfåglar, t. ex. ^u-sparrow

ei. sparroio-—, sparfhona). —bane, s. bot. bolmört (Hyoscyamns niger), —bit, ' s. bot. åkerplister (Laminm amplexicaule); äfv. Veronica hederifolia. —-COOp, s. hönsbur, —-driver, se harrier. —-egg, s. hönsägg, —-fish, s. zool. ung bredtorsk (Morrhua lusca). —-harm, —-harrier, — -harrower, 5. zool. hönshök, blå kärrhök (Circus cyaneus). —-hearted, s. rädd (af sig), feghjärtad. —-house, hönshus. —hllSSy, s. se cotquean under cot. —peck, va. F om en hustru tyrannisera, kujonera sin man, hålla under toffeln. — pecked, a. F kujonerad, under toffeln stående; to be stå (ei. komma) under toffeln. —-peckery, -pëkuri, 5. Ftoffelvälde. —roost, s. ställe der hönsen flyga upp om kvällen, hönsvagel. — sfOOt, se hedge-fumitory. — -WOman, s. hönsgumma, hence, hëns, ad. härifrån; härefter; häraf, af denna anledning; — it is that, häraf kommer det sig att; from öfverflödigt i st. f. ensamt —. —fOPth, -' - -', — forward, ad. hädanefter, henchman, hënsj'mån, s. lifpage, liftjänare,

-sven, lakej, hendecagon, gr., hëndëk'ågo n, S. geom. elfva-hörning.

hendecasyllable, hëndëk'åsiiåbi, metr.

elfvafotad vers. hendiadys, gr., hendi'adis, s. gram. hendiadys. henna, arab., hen'a, S. henna (en buske, Law-sonia inermis ; el. smink, färgämne af dess blad), hennery, hen'uri, .9. Am. hönshus, henxman †, henks'man, se henchman. hep, se hip. —-briar, --bramble, —-tree,

— WOrt, .5. nyponbuske, hepar, lat., hè'pår, s. äldre kem. en förening af svafvel med ett alkali; — sulphuris (iat, sul'furis), svafvellefver, hepatic, hepat'ik, a. (äfv. —al, -ål) af lefver, lefver-; lefverbrun; kem. förr hepatisk; innehållande svafvelväte, jfr föreg, ord; s. lef-versjukdom; medicin verkande på lefvern; — air, — gas, vätesvafla (gas). —OUS, -us, a. bot. lef verbrun; lefverflikig. hepatite, hè'påtit, s. min. hepatit, lefver-sten. hepatization, -tfza'jun, s. kem. jfr

föij. †; med. en kroppsdels sjukliga förvandling till likhet med lefvern, jfr föij. hepatize, -tiz, va. kem. impregnera med vätesvafla; fysiol, med. fylla lungorna med förbrukade ämnen o. därigenom göra dem lika lefvern. hepatO-, he'pato-, .<?. i sms. lefver-. ~Cele, -sel, s. med. lefverbråck. —graphy, -tog'-råfi, —logy, -tol'odji, s. lefverbeskrif-ning, läran om lefvern, heppen, hëp'én, a. lok. behändig, nätt, passande, hepper, hep'ur, se parr. hepta-, gr., hëp'tå-, a. i sms. sju. —chord, -kord, s. mus. sjusträngad lyra. — de, -tàd, s. sjutal. —glot, -glot, s. bok på sju språk, —gon, -gon, s. geom. sjuhörning; fort. slutet verk med sju bastioner. —gonal, -g'onål, a. sjuhörnig. — gyn, -djm, s. bot. växt med sju (fria) pistiller. —gynia, -djin'ia, s. pl. bot. ordningen heptagynia.

—gynian, -djm'ian, —gynous, -djlnus, a. bot. med sju pistiller. — hedral, -hè'-drål, a. geom. sjusidig. —hedron, -hè'-dron, s. geom. sjusidig solid figur. merous, -m'urus, a. bot. sjutalig. dria, -n'dria, s. pl. bot. klassen heptandria. —ndrian, -n'drian, a. bot. med sju ståndare; s. växt tillhörande klassen heptandria. —ndrOUS, -n'drus, a. se föreg. a. —ngular, -ng'gulur, a. sjuhörnig. heptarch, gr., hep'tark, s. heptark, styresman öfver en afdelning af en heptarki. —iC, - -'ik, a. tillhörande ei. bestående af en heptarki. —ist, - -'ist, a. se heptarch. —y, -1, s. heptarki; sjumannavälde; förening af sju riken (is. den af sju sachsiska riken i England i medeltiden), her, her, pers.pron. (objeJctsf. af she) henne; poss. pron. (förenad form) hennes; sin. —-Self, - -', pers. o. reflex, pron. (hon) själf, (henne) själf; sig (själf), herald, hër'åld, s. härold; vapenhärold (~ at arms), heraldiker (under riksheraldikern); biid. utropare, förkunnare (t. ex. of another's fame), budbärare; bebådare, föregångare; zool. en nattfjäril (Gonoptera libatrix, äfv. —-moth); va. högtidligen förkunna, utropa; poet. bebåda; (högtidligen) införa (into, i); (#)—s' College, ett kollegium bestående af de nio (riks)-härolderna under presidium af riksheraldikern (Earl-Marshal). —- crab, 5. zool. en japansk krabba (Huenia heral-dica). —ic(al), - -'ik(ål), a. härolds-; heraldisk. —ry, -ri, s. se föij.; heraldik, bla-sonneringskonst, kunskap om (adliga o. d.) vapen; (adlig) vapensköld†. ~ship,-sjip, s. bärolds befattning.

herb, herb, (erb), 5. ört; pl. grönsaker. f -bennet, 5. namn på flere växter, jfr avens o. hemlock; äfv. Valeriana officinalis. ~ -christopher, s. se bane-berry. ^-gerard,

5. se goutweed) äfv. Osmnnda regalis o. Pulicaria dysenterica. ~-graCe, se herb of grace under g. ^-impious, s. en art ullört (Filago germanica). ~-pariS, s. ormbär, trollbär (Paris quadrifolia). ~ -peter, s. gullvifva (Primula veris). ~ -robert, s. stinknäfva (Geranium Bober-tianum). ~-trinity, s. styfmorsblomma (Yiola tricolor), ^-truelove, se fparis. ^-twopence, s. penningört (Lysimachia Nummularia). ~-W0man, s. grönsaks-månglerska. ^aceOUS, -a'sjus, a. ört-artad; ört-; (orätt) se herbivorous %; ~ stern, bot. stjälk. ~age, -adj, s. örter kollekt.; de örtartade delarna af en växt: blad och. stjälk; bete; jur. rättighet till bete på allmänning ei. annans mark. ~al, -ål, a. Ört-; S. flora; Örtbok i praktiskt syfte; herbarium, ^alism, -ålizm, s. växtkän-nedom. ~alist, -ålist, s. praktisk botanist; en som samlar, ordnar etc. herba-rier; en som handlar med medicinalväxter. ~arium, -a'rium. s. (pl. äfv. lat., -ria, -riå) herbarium; bok med papper till växters förvaring. ~arize, -åriz, se »uorize. ~ary, -åri, s. örtagård. ~elet, -ëlët, 5. liten ört. ~eSCent, -es'ent, a. örtartad, örtlik. ~icamiV0r0US, -lkår-niv'orus, a. både växt- och

djurätande. ~iferOUS, -lf'urus, a. frambringande örter. ~ist, -1st, se realist. ~ivora, lat., -iv'--6r'à,s.pl. växtätande djur. ~ivore, -ivor, s. växtätande djur. ~iv0r0llS, -iv'orus, a. gräsätande, växtätande. ~ less, -lës, a. utan (beklädnad af) örter, torr, kal. ~let, -lët, se »^elet. ~0rist, -6rist, se falist. "worization, -oriza'sjun, s. örtinsamling, botanisk exkursion; aftryck af fossila växter i omgifvande sten, jfr arborisation. ~0rize, -oriz, vn. insamla örter i botaniskt syfte, botanisera; va. (jfr föreg. S.) om mineralier afbilda, efterbilda cl. aftrycka fossila växter. ~0se, -Ås, ~0US, -us, a. rik på örter. ~y>|<, -1, a. örtartad; ört-: örtrik. herculean, hurku'lëån, a. herkulisk, väldig. Hercules, gr-, he'rklllez, S. (pr.) myt. astron, o. biid. Herkules; mek. ett slags hejare, herd, hèrd, S. (I.) hjord af större djur: hop, skock (föraktl. om människor); (2.) (nästan endast i sms., t. ex. cow-f) herde; vn. lefva tillsamman i hjordar; skocka sig tillsamman; hålla till, lefva (tillsammans med) (med among, ei. with)) va. samla till en hjord, skocka i hop; the commonharehound

her'itur, 5. Skoti. jordegare, (arf)gods-egare.

hermaphrodism, hermåfro dizm, se hermaphroditism. hermaphrodite, -dit, s. hermafrodit: a. hermafroditisk, tvekönad (afv. bot.); brig, sjö. skonertbrigg; ^ schooner, sjö. galeas, hermaphroditic(al), -dit'ik(al), a. se föreg. hermaphroditism, -ditizm, s. förening af båda könen hos samma individ, hermeneutic, hërmëmVtik, ~al, -ål, a. ut-tolknings-. ~S, -s, s. pl. konsten att tolka (is. bibeln), tydningskonst.

hermetic, hermet'ik, ^al, -ål, a. hermetisk; kemisk)j<; fullkomligt tät, lufttät. ally, -ali, ad. hermetiskt tillsluten, hermit, he'rmit, s. eremit. ~-Crab, s. zool. eremitkräfta (Pagurus Bernhardus). age, -adj, s. eremithydda; eremitage; Hermitage (ett slags franskt vin). ~ary, -åri, s. eremitboning invid ett kloster. ~eSS, -ës, s. kvinlig eremit, ^icai, -'ikål, a. eremitisk, eremit-, hem, hërn, s. poet. se heron. hernia, lat., he'rnia, 5. med. bråck. -ål, a. bråck-; ~ supporter, ~ truss, bråckband. hernious, -nius, a. bråckartad; behäftad med bråck, hernshaw, he'rnsja, se heron. hero, hè'ro, s. {pl. ~es, -z), myt. halfgud, heros; utomordentlig människa (in, i, i afseende på); hjälte; hufvudperson i ett epos, roman o. d. oj- errant, s. vandrande hjälte, ^-worship, 5. dyrkan af store män.

Herodian, hero'dian, a. tillhörande Hero-des, herodiansk; s. jud. hist. herodian; ~ disease, lussjuka, heroic, hèrè'ik, a. (äfv. ~al, -ål) heroisk,

äfv. med.: våldsam (remedy, treatment etc.); hjälte-; hjältemodig; poet. heroisk, episk; s. heroiskt, episkt versslag (äfv. ~ verse: i den engelska poesien 10-stafvigt jambiskt versslag; i den klassiska poesien hexameter; i den franska poesien 12-Stafvigt jambiskt

versslag). ^alneSS -ålnès, s. heroisk beskaffenhet; hjältemod, heroi-comic-(al), -om'ik(al), a. heroisk-komisk; ~ poem, komiskt epos. heroine, her'oin, S. hjältinna i alla bet. heroism, -izm, s. hjältemod, oförfärad tapperhet, oförskräckthet, storsinthet, he-rOShip, he'rosjip, s. en hjältes personlighet, karaktär, roll (ofta iron.), heron, her'un, s. zool. häger (Ardea); common oj, zool. grå häger (A. cinerea). ~S -bill, s. bot. kamnäfva (Erodium). ~shaw, -sjå, se heron. ~ry, -ri, s. häger-bo, hägrars häckplats.

herpes, hë'rpèz, s. med. reform, herpetic,

-pet'ik, a. med. reformsartad, gripande kring sig om utslag.

herpetology, herpetol'odji, s. den del af

zoologien, som afhandlar kräldjuren, herring, her'ing, s. zool. sill (Clupea haren-gus); red oj, rökt sill. ~bone, s. sillben; mur. krvsskikt (opus spicatum), alternerande skikt af åt olika håll på sned stående tegelstenar (äfv. ~ bond, oj masonry, oj work)) byg. timra, kryssträfvor mellan golf-bjälkar (: ~ strutting): i sömnad kråksöm, stickning i sick-sack (äfv. ~ stitch); va. lägga (sy etc.) i kryss, jfr föreg.; oj parquetry, krysslagdt parketteradt (inlagdt) arbete (golf etc.) hvari de särskilda raderna bestå af snedt lagda bitar, o. de pä hvarann följande raderna bilda vinkel mot hvarann, oj- bus, se buss (3.). -cob, s. ung sill. ~-CUrer, s. sillsaltare, -rökare. ~-fishery, 5. sillfiske, ^-gull, s. zool. gråtrut (Larus argentatus). ~-gutted, a. P slankig, tunn som en (utlekt) sill. ~ -packer, 5.

sillpackare. pickle, 5. silllake. ~-pond, s. si. hafvet i uttr.: to be sent across the blifva transporterad till en straffkoloni. ~-W0rk, se ~bone work. er, -ur, s. sillfiskare. herS, hërz, poss. pron. (självständig form af her) hennes.

herse, hers, s. fort. fällgaller; ett stormhinder liknande en harf lagd med spetsarna upp; garfvares spännram; ett slags tronhimmel ei. baldakin vid likbegängelse^ tillfällig grafvård; se vid. hearse. herself, se under her.

hersillon, fr., he'rsilon, s. ett stormhinder,

jfr herse o. herisson. hesitancy, hëz'itånsi, s. tvekan, villrådighet. tveksamhet, hesitant, -tant, a. tvekande, tveksam; stapplande i talet, hesitate, -tat, vn. vara villrådig (as to, angående; whether, huruvida), stå villrådig (in the choice)) tveka (at, vid, äfv.: draga i betänkande; to, att); stamma, stappla i talet; he o,d whether to accept the offer or not, ... om han skulle antaga anbudet eller icke; we often ~ what judgment to form, ...hvilket omdöme vi böra fälla, hesitation, -ta'sjun, s. tvekan, villrådighet; stammande, stockning i talet, hesitative)j<, -tåtiv, a. tveksam, röjande tvekan, hesp, hesp, Skoti. se hasp. Hesper, hes'pur, 5. aftonstjärna. (h)~ian, -spè'riån, a. vestlig, hesperisk; s. inbyggare af ett vestligt land, vestbo. Hessian, hes'ian, hesj'an, a. hessisk; s. hessare; i pl. (afv. ~ boots), höga stöflar

gå.encle till knäna. ~-bit, s. ett aiags ledadt

è: note, 5: do, o: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: lias.Hessian-fly

F Talspråk. 592 P Lågt språk.

hibernaculum

munlag På betsel. —-fly, s. zool. en fluga skadlig för hvete (Cecidomyia destructor).

hest, hest, s. poet. befallning, bud, föreskrift.

hestem †, hës'turn, —al †, -te'mal, a. hörande till gårdagen, jfr yestern.

heterarchy, hëfërårki, s. främlingsstyrelse.

hetero-, gr., het'ero-, ss. prefix i sms. annan, främmande, olika, afvikande. —CarpOUS, -ka'rpus, a. bot. med frukt af två slag ei. former. — cephalous, -sèfåiås, a. bot. med blomhufvud af olika kön på samma stånd.

—ChrOmOUS, -rok'romus, ----'-, a. bot.

med diskblommor och strålblommor af olika färg. —elite, -klit, a. gram. afvikande, oregelbunden; s. gram. afvikande ord is. oregelbundet substantiv; biid. ngn ei. ngt som är afvikande från det vanliga. —ClitiC(al), -klit'ik(al), a. se föreg. a. — d0X, -doks, a.kättersk,irrlärig. —doxy,-doksi, s. kätteri, irrlärighet. —gamOUS, -rog'a-

mus, a. bot. om blomkorg él. växt med blomkorg

med blommor af olika slag i afs. på könet. —gene†, djèn, — geneal, -djè'nëai, se —geneous. — geneity, -djene'iti, s. he-terogenitet, olikartad beskaffenhet, beståndsdelars oförenlighet. —geneoUS, -dje'-nèus, a. heterogen, olikartad. —geneOUS-neSS,-djè'nëusnès, se "»geneity. —graphic,

----'a. språkv, om stafsätt med en och

samma bokstaf betecknande olika ljud. —graphy, -rog'rafi, s. jfr föreg, hetero-grafiskt stafningssystem. —logous, -rol'-ogus, a. sammansatt af olika beståndsdelar el. i olika proportion i jämförelse med ngt annat (mots, homolog). — mOrpiliC, -mè'rflk, a. naturv. heteromorf, företeende ei. uppträdande i olika former; om insekter med fullständig förvandling. —morphism, -mo'rfizm, s. jfr föreg, heteromorfism. —-niOrphOUS, -mo'rfus, se amorphic. —-morphy, -mo'rfi, se —morphism. —ny-mous, -ron'imus, a. med olika namn. —-ousian, -o'sian, a. teol. kyrkoh. af olika väsen; s. arian. —pathic, -path'ik, a. se allopathic. —phyllOUS, -fil'us, a. bot. med olika slags blad på samma stam ei. hos en art jämförd med de andra. —pter, -rop'tur, 5. zool. skinnbagge af familjen halfvingar (: — ptera, å). -plastic,-piås'-tik, se —logous. —SCian, -6sj'iån, a. geogr. enskuggad (säges om) s.

inbyggare i länderna mellan pol- och vändkretsarna (emedan

deras skuggor vid middag alltid falla åt olika håll, alt efter som de bo på norra el. södra jordhalfvan).

hetman, hët'mån, s. kossackhöfding.

hew †, hu, 1. se hue.

hew, hu, 2. va. (reg.; pp. äfv. —n, -n) hugga; fälla (träd, äfv. med down); uthugga (äfv. med

out), tillyxa, forma; sönderhugga, af-skrota; hacka; bila, släthugga. —- hole, s. prov. F se looodspite. —- shard, s. hugg-spån. —ed, -d, pp. släthuggen, bilad; tillyxad, —er, -ur, s\ en som hugger, (ved-, sten)huggare. ~ing, -mg, prt.; s. huggning etc., jfr ofvan. —ing-bencll, s. timmermans verkbänk. —n, -n, se —ed.

hexa-, gr., hëk'så-, ss. prefix sex. —chord,

-kord, s. mus. sext; sexsträngadt instrument †. —daCtylOUS, ---'--, a. sexfmgrad. —de, -sad, s. serie af sex. —gon, -gon, s. geom. sexhörning. —gonal, -sag'onal, a. sexvinklig, sexkantig; krystaiiogr. hexagonal (system). ~gyn, -djin, s. bot. växt med sex pistiller. —gynian, -djm'ian, —gy-nOUS, -sadj'inus, a. bot. med sex pistiller, tillhörande ordningen hexagynia (: — gy-nia, -djin'ia). —|]edra|, -he'dral, a. geom. med sex lika sidor (ytor) (kubisk). ——hedron, -he'dron, s. geom. solid figur med sex lika ytor: hexaëder, kub. —he-meron, -hem'aron, s. tidrymd af sex dagar; sex dagars historia, särsk. skapelsehistorien. —meral, -såm'uråi, —merous, -sam'urus, a. naturv. med sex delar, sex-talig. —meter, -sam'etur, s. metr. hexameter; tt.hexametrisk, jfr föij. —metric(al), -met'rik(al), a. metr. bestående af sex versfötter, hexametrisk. — ndria, -san'dria, s. bot. klassen ei. ordningen hexandria. —ndrian, -san'drian, —ndrOUS, -san'drus, a. bot. med sex ståndare. — ngular, -sang'-gulur, a. geom. sexvinklig. —partite, -på'r-tlt, a. byg. Sexdelad om hvalf. — petalous, -pëfalüs, a. bot. med sex kronblad. —-phyllous, -saf'ilus, ---'-, a. bot. sexbladig. —pla, -plå, s. upplaga af den heliga skrift i sex versioner, uppstälda i spalter jämsides. —plär, -plur, a. sexdubbel; i sex spalter, innehållande olika versioner af samma text. —pod, -pod, a. sexfotad; s. sexfoting (insekt). —pterOUS, -sap'turus, a. bot. sexvingad, med sex vinglika utskott. — Stich, -stik, s.poem af sex verser. —Style, -stil, s. bygn. byggnad (portik ei. tempel) med sex kolonner (i fronten).

hexoctahedron, hëksoktåhè'dron, s. geom. regelbunden månghörning med 48 (tri-angelformiga) sidor.

hey, hà, interj. hej! —day, -dà, interj. hejsan! äfv. uttryck af Öfverraskning: hå hå! S.

uppsluppenhet, ysterhet, rasvillhet.

hiatus, lat., hià'tus, s. gram. hiatus, vokalsammanstötning; gap, lucka i en text; öppning, spricka, klyfta.

hibernaclef, hlbe'rnaki, hibernaculum, iat,

-nak'ulum, s. ett djurs vinterkvarter; bot. knoppbeklädnad såsom skydd mot vin-

à: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: f.ist, i: mete, è: met, à: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,gasometer

terkylan. hibernal, -nål, a. vinterlig, vinter-, hibernate, -'-nåt, --'-, vn. öfvervintra ; om djur ligga i vinterdvala. hibernation, -nå'sjun, s. öfvervintrande; vinterdvala.

Hibernia, Iat., hibe'rnia, s. pr. Irland. ~n, -ån, a. irländsk; s. irländare, ^nism, -ånizm, s. irländsk språkegendomlighet; äfv. se Irisk bull. Hibernicism, -nisizm, s. se föreg. Hiberno-Celtic, -no-sël'tik, s. den irländsk-keltiska dialekten; a. utmärkande de irländska kelterna. hic(c)atee, hik'åtè, s. zool. en sötvattens-sköldpadda i Central-Amerika (Testudo geometrica). hiccough, hiccup, hik'up, se hickup. hickory, hik'ori, s. bot. amerikanskt valnötsträd (Carya) ei. -trä (: —WOOd). hickup,hik'up, s.hickning,hicka; vn.hicka, hickwall, hik'wal, hickway, -wå, s. zool. lilla hackspetten (Picus minor); äfv. blåmes (Parus cæruleus). hid, hid, imp. o. pp. af hide. hidage, hi'dådj, s. fordom skatt som betaides för en hide jord. hidalgo, sp., hidål'go, s. hidalgo, spansk

adelsman af lägsta rangklassen, hidden, hld'n, pp. af hide, dold, gömd; a. fördold, hemlig. —veined, a. bot. ej tydligt ådrig om blad. ~ly, -li, ad. hemligt, ^ i sm^g.

hide, hid, 1. S. hud af större kreatur, föraktl. äfv. om människors skinn; förr lagt. plogland; va.

F »hudflänga», klå, piska upp. abound, a. om djur med skinnet häftande fast vid benen; om träd med barken fast vid veden

så att växten hindras; om äng mosslupen så att gräsväxten hämmas; sträf, svårhandterlig †; njugg, snål †. —handier, s. garf. barkkar med en kringlöpande maskin som hasplar hudarna omkring i barksoppan. ~ -rope, s. tåg af läderremmar. —SCraper, s. garf. skär järn ei. maskin hvarmed hudar renskrapas på köttsidan. —Stretcher, s.

garfvares Sträckram. —worker, S. garfvares skafknif ei. maskin hvarmed färska hudar bearbetas, hide, hid, 2. va. (imp. hid, hid; pp. hid, 2. hidden, hid'n) gömma, dölja (from, för; in, i); hålla gömd, undandölja; skyla, förhemliga; vn. gömma sig, dölja sig, hålla sig dold; s. † hus, bostad; ~ one's light under a bushel, bibi. sätta sitt ljus under en skäppa. —and-Seek, s. kurra gömma.

hideOUS, hid'ëus, a. gräslig, afskyvärd, hisklig; afskyvärdt ful, stygg, anskrämlig; otäck. ^neSS, -nës, s. gräslighet, hisklighet; hisklig fulhet, otäckhet.

hider, hi'dur, s. gömmare. hiding, hi'ding, prt. af hide, 1. o. 2.; s. (1.) F ett kok stryk; (2.) gömmande, döljande; förhemligande; gömsle, gömställe; in (hållande sig) gömd. —hole)(C, —place, s. gömställe, hidrotic, hidrot'ik, s. med. svettdrifvande

medel; a. svettdrifvande. hie, hl, vn. poet. skynda, hasta (äfv. reflex.: ~

one's self). hiemal, se hyemal.

hiera-picra, hluråpik'rå, s. F ett slags laxer-

mos af aloe o. kanelbark med honung.

hierarch, hi'urark, s. andligt öfverhufvud. ~al, -'ål, ~ic(al), —'ik(ål), a. hierarkisk. ~ism, -izm, s. hierarkisk princip, myndighet ei. karaktär. ~y, -i, s. hierarki, prestherravälde; andligt öfvervälde, andlig myndighet; kyrkoregering; himmelsk hierarki, änglaordning; (eg. presterlig) rangordning, hieratic, hiuråfik, a. presterlig; hieratisk, tillhörande de egyptiska presterna (i mots, till demotic); s. hieratisk skrift, hiero-, gr., hi'uro-, a. i sms. helig, /vcracy, -rok'råsi, s. prestvälde. ^glyph, -glif, s. bildskrift(stecken) hos de gamla egyptierna, hieroglyf, sinnebild i aiimht. ^glyphic, -gllf'lk, S. (vanl. i pl.) se föreg. ; a. hierO-glyfisk; uttryckande genom sinnebild.

glyphical, -glifikåi, a. se föreg. a. glyphist, -glif'ist, s. hieroglyf tolkare. — gram, -gråm, s. helig skrift; heligt skrifttecken. ^grammatic, -gråmåtfik, s. skrifven med helig skrift, tillhörande helig skrift, 'vgraphy -rog'råfi, s. helig skrift. ~logy, -rol'odji, s. beskrifning ei. afhandling öfver heliga ting; vetenskapen om hieroglyfer. ~mancy, -månsi, s. spådom genom iakttagelse vid offer, ^phant, -fånt, S. en som (i det gamla Grekland) invigde i de religiösa mysterierna; prest. — SCOpy, -ros'kopi, s. se ~mancy. higgle, hig'l, vn. föra omkring matvaror till salu; schackra, pruta (jfr haggle). ~dy -piggledy, -dipig'ldi, ad. F huller om buller. ~r, -år, s. (vandrande) hökare; knusslare, pratmakare, higgling, -ing, prt.; s. kringgående med matvaror; prutande, knussel vid handel, high, l. se hie.

high, hi, 2. a. hög i alla bet. (ton, smak, lukt, breddgrad, puls etc., äfv. pris: dyr); högväxt; högländ; upphöjd (eg. t. ex. ~ relief, o. biid.); högboren, förnäm; högt uppsatt (i sms. titlar: Öfver-, jfr ned.); högmodig, stolt, öfvermodig; svår att ernå, att fatta, djupsinnig,högtrafvande; tillgjord, sökt, konstlad; i hög (ei. högsta) grad för han-

i>: note, o: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z- lias.

den, intensiv, full, liflig ;• stark, stor, väldig, mäktig, häftig (rage, wind etc., jfr ex.); ap. o. ad. högt; mäktigt, starkt, häftigt; S. (i vissa uttr., jfr ned. ex.) höjd(en); ~ and dry, sjö. på det torra, strandad; biid. skämts.

ss. förstärkning af endera af dessa adj.; ~ age, hög ålder: — arm, se ^ hand; — hirth, hög börd; ~ 'change, hand. lifligaste börstimmen; — colour, hög (: liflig, intensiv) färg särsk. i ansigtet; — condition, is. sport, yppersta skick; — day, middag(stid); se vid. sms.; ~ fare, hög diet, riklig kost; ~ feather, se under f.; ~ game, högt spel; — gown, höghalsad klädning; ~ hand, ridk. hög hand; wid. styrka, våld; stränghet, myndighet, maktspråk; öfvermod; to carry matters with a ~ hand,uppträda myndigt, öfvermodigt, egenmäktigt, våldsamt; to carry off with a — hand, behandla en sak egenmäktigt, uppträda våldsamt i en sak; ~ ideas, upphöjda (sublima) idéer; ofta höga tankar (: ~ opinion; of, om); — level,högslätt; — living, högt (yppigt) lefnadssätt, jfr ~ fare; <>* noon, astronomisk middagstid; at ~ noon, midt på dagen; —. operation, kir. ett slags stenoperation; — pleasure, stort, lifligt nöje; ~ rate, hög värdering; högt pris; stark fart; ~ sea, sjö. hög sjö(gång); se vid. sms.; ~ spirits, se under sp.; — table, univ. förnämsta bordet i en hall, där dons och noblemen sitta; ~ tea, ett mellanmål på eftermiddagen; ^ terms, starka ordalag; ampla loford ; skarpa ordalag, jfr ~ words; ~ tide, högt tidvatten, flod(tid); ~ time, hög tid (sista ögonblicket); Am. F mycket roligt, »lifvadt»; — tone, hög ton mus. o. bild.; — wind, stark blåst; — wrøre,spritstarkt vin; vinbränvin, konjak; (vin)sprit; ~ words, starka, högtrafvande uttryck, bombast; »stora ord», stolta uttryck; häftiga ordalag; to have — words, gräla, träta (with, med); to get (in)to ~ words, råka i gräl; ~ and low (adj. substantiveradt), hög(a) Och låg(a), alla människor; (adv.) (gå, springa etc.) upp och ned; the Most (H)"», den Högste; to blow blåsa starkt; the sun is —, solen står högt på himmelen; to hold —, sätta högt, hålla i högt anseende; to live lefva högt; to run stiga om en flod etc.; gå högt om sjön; bild. »Svalla högt», vara (blifva) våldsam, i häftig rörelse, »sjuda», blifva alt häftigare, hetsigare

(t. ex. om träta, om partianda etc.); to Stand —, biid. stå högt (t. ex. in one's opinion), intaga en hög ståndpunkt; in ~ health, vid full hälsa, »i högönsklig välmåga» ; on i höjden, i himmelen; from on —, från ofvan, från höjden (himmelen). (H)—

-Admiral, s. storamiral. ~-aimed,a.högt-

sträfvande. —-altar, s. högaltare. — -and-dry, a. stockkonservativ. ~-bailiff,

s. kronofogde; stadsfiskal. ~-bleSt, a. poet. lycksalig. —- blooded, a. poet. se — -born. ~-blOWn, a. uppsväld; uppblåst äfv. biid. —-born, a. högboren, högättad, af hög börd. ~-bred, a. af god ras; af hög börd, af fin familj; fint uppfostrad, bildad; utmärkande god ras etc. ~-Caste, a. i sms. till högsta kasten i Indien hörande, jfr föreg. (H)—-church, s. högkyrka(n), is. det konservativa, mest till katolska kyrkan sig närmande partiet inom den engelsk» episkopala kyrkan; a. högkyrklig. (H)— -churchism, 5. högkyrklighet. (H)~ -churchman, s. anhängare af högkyrkan, ^-coloured, a. med hög färg, äfv. wid. i starka färger, starkt färglagd (description). (H)--commission Court, s. rarr »Höga

kommissionen» (en inkvisitorisk kyrklig öfver-domstol, upphäfd under Karl d. 1). ^-constable, se under C. — -CrOSS, S. förr kors Upprest å allmänna platser. —-Crowned, a. hög-kullig hatt. ^-cultivation, se "»-farming. ~-day, s. galadag, högtidsdag, festdag; ljusan dag; a. i sms. »helgdags-». ^-Dutch, 5. F (hög)tyska. --elbowed, a. zool. med förlängda, uppåtböjda bakben om gräshoppor. —falutin(g), -fålu'tm(g), a. Am. r högtrafvande, bombastisk; st bombast, ordsvulst, ^-farming, s. åkerbr. högkul-

tur (intensivt jordbruk). —fed, a. välfödd,

hållen på riklig kost. —- feeding, s. se high fare. — -finished, a. fullfärdig, fulländad; fint ei. med stor omsorg utarbetad, ^-flavoured, a. af hög (stark, aromatisk) smak; starkt kryddad, pikant äfv. wid. ^-flier, s. en »som flyger högt», »tar sig höga tankar»; svärmare; ett slags gammalmodig vagn; slänggunga; si. gentil tiggare. —-flown, s. uppblåst, stolt, högdragen, inbilsk; högtrafvande, svassande : — stuff, bombast, ^-flushed, a. uppblåst, upplifvad, upphetsad, —-flyer, se o*-flier, —-flying, a. högtsväfvande, jfr ~ -flown. ~-furnace, s. bärg. masugn. (H)~ -German, s. högtyska. ~-g0, s. si. rum-melkalas, uppsluppet nöje. —-going, a. högt svallande, vräkande sjö.

s. fäktk, höggard. —-handed, a. tyrannisk, våldsam, egenmäktig; »öfverlägsen». —

-hearted, a. modig, djärf, ^-heeled, a.

med höga klackar. —-jinks, s. pl. Skoti. förr ett slags pantlek; si. uppsluppenhet, »hög gask»; galna upptåg. ~-keyed, a. se —-toned. —land, s. högland, bärgs-bygd; a. i sms. högländsk, höglands-; the (i/)—s, Skotska högländerna; (H

fling, ett slags hornpipe (skotsk dans).

(H)~lander, s. bärgsbo, is. (skotsk) hög-ländare. ^-lantiish, -låndisj, a. högland. ~-Hfe, s. den fina världens lefnadssätt; den fina världen. ~-lived, -llvd. a. (jfr föreg.) förnäm, fin, tillhörande life. low, s. (snör)halfstöfvel. ~-maSS, s. (katolsk) högmässa. ~-üien, s. pl. si. falska tärningar. ~-mettled, a. eldig, modig; hetsig. ~-minded, a. hugstor, storsin-nad, högsint; stolt, högmodig †. ~ -mindedness, -mindèdnès, s. storsinthet. ~most †, a. högst. ~-neck dress, s. höghalsad klädning. ~-pad, s. P stråtröfvare. pitched, a. om hus hög(t) under sparrarna: mus. högstämd äfv. bild.: högtsväfvande; liflig, fantasifull (temperament). place, religionshist. heligt bärg. ^-placed, a. högt stäld, wid. högt uppsatt, ^-pressure, s. ångm. mek. högtryck; a. i sms. högtrycks- (engine etc.). ^-priced, a. dyrbar, kostbar. ~-prieSt, s. öfversteprest. priestship, -prèst-sjip, s. öfversteprestaämbete; öfverste-presterlig värdighet, ^-principled, a. med höga (: ädla) grundsatser; öfverdrifven i sina (politiska) åsigter >}s. ~-pi*00f, a. stark, höggradig om spritdrycker; ad. † i hög grad. ~-raised, a. poet. högt upplyftad, upphöjd; uppeldad, högt spänd, ^-reaching, a. poet. högt räckande; räckande upp; högtsträfvande. ~ -red, a. högröd. ~-relief, s. hög relief. ~road, s. allmän landsväg; stora stråkvägen, allfarväg; to be on the ~ to... F, vara på god väg till (t. ex. a bishoprich). ~-rOpeS, s. pl. P bild. »höga linan». ~ -roofed, a. höghvälfd om tak; med högt tak om byggnad. ~-SeaS, s. pl. öppna hafvet (minst 3 engelska mil från kusten).

s. lärdomsskola, högre elementarläroverk, gymnasium ; English realläroverk. ^-seasoned, a. starkt kryddad, pikant arv. wid.: ekivok (literature). (H)~ -Sheriff, s. öfversherifE, jfr sheriff. ~ -SOuled, a. med upphöjd själ, högsint, ädelsinnad. ^-SOUtlding, a. skallande; »som låter stort», högtrafvande. ~ -spirited, a. liffull, eldig, djärf, modig;

högsint, stolt oftast i god mening, ädelsinnad. ^-Stepper, s. häst som lyfter benen högt i traf; bild. »vräkig», »spansk», morsk herre, kaxe. ^-Stepping, a. eg. om en häst som för benen högt; bild. »vräkig», morsk, »spansk», uppträdande anspråksfullt.

(H)~-Steward,

se under steward. ~-StO-

mached >j<, a. högmodig, uppblåst; egensinnig, trotsig. ~-St00l, 5. hög stol för barn. ~-Strik6S, s. pl. P föryr. af hysterics.

~-Strung, a. starkt spänd; öfverspänd; jfr vid. ^-pitched. ~-taper, se hig-taper. ^-tasted, a. se ~-flavoured. ~-tide, s.

högflod, se high tide; helgdag, fridag. ~ -toned, a. högt stämd, hög i ton; högt skallande; högröstad; bild. högstämd, ädel. upphöjd; äfv. »hög», stolt, öfver-modig; »högtidlig» (t. ex. dinner). ~ -top, s. masttopp †; ett slags sötäpple. ~-treason, 5. högförräderi. ~-viced, a. poet. lastfull, grundfördärfvad. ~-V0iced, a. högröstad, högljudd. ~-warp loom, s. hautelisseväfstol, högskaftväfstoL -water, s. högt vatten, högsta vattenstånd, is. högflod, högsta tidvatten; ä. i sms. högvattens- {mark etc.). ~way, s. allmän landsväg; stråkväg, allfarväg, jfr r^road; sjö. segelbar vattenled, segelled; and byways, (på) vägar

och stigar; to be in the ~ to, vara på god väg att; to go on the blifva stråtröfvare. ~wayman, s. stråtröfvare (till häst). ~way-rate, 5. skatt till underhåll af allmänna vägar. ~way-robber, se ~way-man. ~way-robbery, s. stråtröfveri, rån på öppen landsväg. ~-W00d, s. högskog, timmerskog. ~-wr0light, a. omsorgsfullt, fint (ut)arbetad, fulländad; högt stigande stormflod)j(; högspänd, upptänd, drifven till sin spets, uppskrufvad. ~er, -ur, a. o. ad. komp. högre; to bid bjuda Öfver Tid auktion; to VUn stegras om pris. ~est, -est, a. o. ad. superi, högst; the ~ bidder, den mestbjudande. ~ly, -ii, ad. högt (upp); högligen, i hög grad, på det högsta; upphöjdt; to think ~ of\ hysa en hög tanke om. ~neSS, -nes, s. höjd (abstrakt); höghet, upphöjdhet; (H) ss. titel Höghet (His etc. †, -t, (1.) se

height.

hight † el. poet. hit, (2.) vn. {imp>. o. pp. lika) heta, kallas; pp. äfv. (mindre egentligt) kallad, nämd.

hig-taper, hig'tapur, s. bot. filtbladigt kungsljus (Yerbascum Thapsus). hilar, hi'lur, a. bot. hörande till froärret, jfr hilum.

hilarious, hM'rius, a. munter, lustig, hilarity, -Lar'iti, s. munterhet, glädtighet. Hilary, hiråri, s. pr. Hilarius; ~ Day, den 13 januari; ~ Laio Sittings, ~ Term, domstolstermin som börjar d. 11 och slutar d. 31 januari. Hilding †, hil'ding, s. stackare, uselt kräk;

a. feg, ömklig, hile, hii, 5. se hilum. hiling, hi'lmg, se heling. hill, hil, s. hög kulle, lägre bärg; backe, hög; Am. jordhög kring en kupad planta;

Am. grupp, klunga af flere växtstånd som växa tillsamman på en va. åkerbr. kupa; over the and far away, ordspr. ut el. långt bort i vida världen; up ^ and down dale, backe upp och. backe ned. ~f00t, s. foten af en kulle, ^side, s. backsluttning, ^top, s. toppen af en kulle. ~W0rt, s. backtimjan. ~ed, -d, a. backig, försedd med kullar; the seven city, de sju kullarnas stad (Rom). iness, -inës, s. backighet, kuperad beskaffenhet. ~0Ck, -ok, 5. liten kulle, hög. ^OCky, -okl, a. småkullig. ~y, -i, a. backig, rik på kullar, kuperad, hilt, hilt, s. (jfr »hjalt») handtag, fäste, kafle på svärd, sabel o. d. ~ed, -èd, a. försedd med (svärd)fäste. hilum, lat., hi'lum, s. bot. froärr. nafvelgrop,

»Öga» på frö. hilt!, him,pers. pron. (objekts/, af he) (åt) honom; sig; &fv. determ. pron., jfr he. ~self, reß.pron. han (honom, sig) själf; sig; he lives like han lefver efter sitt stånd; he is not han är från förståndet; afv. han är sig icke lik. hind, hind, 1. s. bonde, bonddräng, hind, hind, 2. s. hind (jfr red deer). <vberry,

s. hallon. ~-Calf, s. hjortkalf. hind, hind, 3. a. (komp. ~er, -ur; superi. ermost -urmost, ^most, -m6st) bakre, bak-, ""-hand, s. bakdel af en häst (mots, tin forehand). ~-head, s. nacke. ~-leg, s. bakben. ~er, -ur, (1.) komp. (jfr ofvan) bakre.

hinder, hm'dur, (2.) va. hindra (from, från; from med partic., el. endast partic., från att; that, att), hämma; utesluta; uppehålla, sinka; s.†hinder, ^ance,-ans, s. hindrande; hinder (to, för); to be a vara till hinders. ~er, -ur, s. en som hindrar; (mel!ankommande) hinder, hinder-ends, hi'ndurendz, s. pl. prov. affall, agnar.

hindermost % hi'ndurmost, se hindmost. Hindi, hm'dè, s. hinduernas språk (härstammande från sanskrit).

hindmost, hi'ndmost, superi, (af hind) bakerst, längst bak. Hindoo, hmdo', s. hindu. ~ism, -izm, s. hinduiskt religionssystem. ^Stanee, -stan'e, S. hindustani (det i Hindostan allmännast förstådda språket, en blandning af hindi med arabiska och persiska).

hindrance, hin'drans, se hinderance. Hindu, etc., se Hindoo, etc. hinge, hindj, s. gångjärn; dörrhake; bild. det hvarpå ngt hänger (beror); hufvudsak, kardinal-punkt wid.; hufvudväder-streck tekn. hängsle, scharnér (: ~

-joint); va. förse med gångjärn; vn. vända sig på (on) en hake (gångjärn); bild. vända sig (on, om), »hänga», bero (on, på); to be off the F, bild. vara i oordning, i olag; vara ur humör, hink, hink, s. (sädes)skära. hinniate †, hin'iat, vn. gnägga.

hinny, hm'i. 1. s. prov. förvr. af honey (is. ss. smekord).

hinny, hin'!, 2. vn. (imp. o. pp. hinnied, -d)

gnägga; s. mulåsna (särsk. af hingst och åsninna).

hint, hint, s. hänsyftning, antydan, anspelning, vink (about, of, om); va. antyda, hänsyfta på, »låta påskina», gifva en vink om (to, åt ngn) (ofta vn. med at); a broad en tydlig vink; to have (get) a ~ of.., hafva (få) nys om ..; to take a taga en vink i akt; förstå halfkväden visa; he took the äfv. han förstod piken. singly, -ingli, ad. antydningsvis. hip, hip, 1. F se hyp.

hip, hip, 2. interj. nytjad ss. ett slags lystringsord i förbindelse med hurrah !

hip, hip, 3. s. nypon. ~-rOSe, ~-tree, s. bot.

nyponbuske (Rosa canina). hip, hip, 4. s. höft, länd; byg. takvinkel, utgående kantvinkel af två takytor; hörnsparre; va. bryta höften ur led på ngn; bryta höften ur led; byg. förse med hip; to have on the ~ F, hafva afgjord fördel öfver; to smite ~ and thigh, bild. i grund nedslå, förkrossa, ^-bath, s. sittbad(s-

balja). ^-gOUt, 5. F höftgikt. ~halt†,

a. höftlam, halt. "uhop %, ad. hoppande, ^•inside, s. Si. ficka på insidan. ~-joint, s. höftled. ~-knob, s. byg. gafvelknopp. ~-rafter, s. byg. hörnsparre. ~-roof, s.

byg. valmtak (tak som lutar åt alla sidor). ~

-Shot, a. höftbruten; bild. lam, tafatt, otymplig. ~-Strap, s. ländrem i seldon. ^-Strut, S. byg. stickstol. tile, s. taktegel för hips. ~W0rt, s. bot. nafvelgräs (Cotyledon umbilicus), ^ped, -t, (1.) pp.; a. höftbruten; ~ roof, se f^-roof.

hjpped, (2.), hippish, se hyp... hippocamp, hip'6kåmp, s. zool. hästhufvud (en liten fisk, Hippocampus brevirostris, äfv. ~US, -'us); myt. sjöhäst, hippocentaur, hiposen'tar, se centaur. hippocras, hip'okras, s. med. kryddadt vin. Hippocrates, hlpok'ratez, s.pr.; sleeve, silduk af flanell upphängd i de fyra hörnen, filtrerpåse. Hippocratic, -krat'lk, a. af föreg.; <x/ face, med. hippokratiskt ansigte (hvars utseende vitnar om krafternas uttömning, el. på hvilket döden redan tryckt sin prägel).

hippo-, gr., hip'6-, i sms. häst-, fwdame †, dam, se t^ijotamus. ^drOltt6, -drèm, s.

cirkus, rännarebana. ~~griff, ^gryph, -grif, s. myt. bevingad häst. ^mane, -pom'ånè, s. hinna på ett nyfödt föls hufvud; däraf beredd kärleksdryck; bot. se manchineel. ^pathology, -påthérédji, s. läran om hästens sjukdomar, ^phagist, -pof'adjist, s. hästätare. ^phagOUS, -pof'agus, a. hästätande, ^phagy, -pèf'-ådji, s. förtärande af hästkött. ^pota-mus, -pot'amus, s. (pl. ~es, -èz o. -mi,

-mi) zool. flodhäst, hippuric, hipu'rik, a. kem. af häst-urin; ~

acid, hippursyra. hircic, hi'isik, a. kem.; ~ acid, hircinsyra, beståndsdel i hircine, -sin, s. fettämne i får-ei. bocktalg. hire, hir, va. hyra; lega; städsla, taga i tjänst; låna pengar mot ränta; »köpa», muta; uthyra (oftast med out)-, s. lega, hyra; tjänstefolks o. d. lön; mutor; ~ one's self out, taga tjänst (to, hos); for till att hyra; to be on bjuda ut sig till tjänst; r^d girl, man, is. Am. piga, dräng. "wleSS, -lës, a. gifven ei. erhållen för intet; utan hyra; obesoldad. ^ling, -ling, s. lego-hjon, daglönare; fal person; a. legd; fal. ~r, -ur, s. en som hyr etc.; en som hyr ut (eg. ~ out) (of ngt, is. of horses, hästar), hiring, ing,prt.; s.(ut)hyrande; städslan-de; tagande (i) tjänst; a. hyres-.

hirsel, hirsle, hi'rsl, vn. Engl, prov., Skoti. hasa sig fram; vara i orolig rörelse; s. hasande, hirst, hirst, s. se hurst; äfv. sandbank ei.

grund i en flod. hirsute, hursu't, a. (sträft) luden, bot. sträf-luden, grofhårig, raggig, lurfvig; bild. rå, oborstad. ~neSS, -nes, s. ludenhet; råhet.

his, hiz, poss. pron. (eg. gen. af lie) hans, sin;

† el. P tillagdt, efter ett substantiv såsom genitivmärke (t. ex. Arthemus Ward ^ book)-, lie or han eller hans familj. -n, P

för his. ~self, P for himself. hispid, his'pld, a. särsk. bot. styfhårig, sträf (-hårig); bild.)j< jfr hirsute. ~ity, -'it!, s. styfhårighet. ^lllOllS, -'ulus, a. bot. kort styfhårig.

hiSS, his, vn. hväsa; hvissla, hvina (om kulor, vinden etc.); hvinande fara genom luften; va. hvissla åt (t. ex. på teat.), bespotta (äfv. ~ at); s. hväsning, hvissling; uthviss-ling; ~ off (the stage), ~ out, uthvissla. ~ing, -ing, prt.; s. hväsande, hvisslande; ~ hot, så het att det fräser, singly, -ingli, ad. med ett hväsande ei. hvisslande ljud. hist, hist, interj. st! tyst! histogeny, histodj'eni, 5. fysiol, organiska väfnaders bildande och utveckling.

histologic(al), histoi6dj'ik(åi), a. af föij. histology, -stoPodji, s. histologi, läran om kroppens väfnader.

historian, historian, s. historieskrifvare;

historiker (bevandrad i historien).

historic(al), histor'ik(al), a. historisk; ~ painter, historiemålare; ~ painting, historiemåleri (ss. konstart); ~picture, historiemålning (tafla), historied -'-rid, a. omtalad i historien, historiographer, historiog'rafur, s. historieskrifvare; (riks)historiograf.

history, his'tori, 5. historia; (utan best. art.) historien; va. † omtala, berätta. ~paint-ing, s. historiemåleri (konstart). ~-pieCö, s. historiemålning (tafla).

histrion †, his'trion, s. skådespelare, ko-mediant. -'ik, a. skådespelar-;

teatralisk; s. skådespelare pl. skådespelarkonst; ~ art, skådespelarkonst; ~ capabilities, skådespelartalang. -'ikal, a. se föreg. a. ^ism, -izm, s. skådespelarkonst; teatralisk, konstlad framställning.

hit, hit, va. (imp. o. pp. hit) råka; träffa ett mål, äfv. bild., konst.; stöta (mot), slå särsk. spelt, en bricka i brädspel; hitta på; Utfinna,

gissa till; vn. träffa (rätt); slå, stöta (against, mot, upon, på); träffas, råka samman (äfv. ~ together); stämma,passa; samsas, vara öfverens †; nå sitt mål,

lyckas; S. stöt i allm. mellan två sammanstötande kroppar, slag, träff, särsk. spelt., fåkt. etc.; lyckträff; lyckligt infall, godt påhitt, träffande anmärkning; ~ one a blow, tilldela ngn ett slag; ~ one a box on the ear, se under box; ~ home, se under home; ~ it, el. ~ the right nail on the head, träffa hufvudet på spiken; it ~ my fancy, det föll mig i smaken, det tilltalade mig särdeles, det slog an på mig; ~ the mark, träffa pricken, wid. »slå hufvudet på spiken», hitta på just det rätta i uttryck, i åtgärder; 'x/ back, slå igen, gifva ngn ett slag tillbaka; ~ off, uppdaga, komma på, hitta på; i cricket göra utgång genom att hafva gjort erforderliga löpningar; wid. träffa

förebilden, om målare träffa likheten, i allm.

träffande återgifva (a character, en roll), träffande skildra, beskrifva i korta, träffande drag; ~ out, utfinna, gissa; taga Ut en melodi; fäkt. göra utfall, sport, slå ut med knytnäfven; genom en lycklig slump utföra †; ~ upon (on), råka, påträffa; finna på, hitta på, komma på (t. ex. »ordet»); ~ or miss, på måfå; a great en stor tur (framgång), en riktig »bondtur»; a satirical oj, sidohugg, gliring; to make a träffa rätt, slå träff äfv. wid., jfr ofvan ;

hafva turj lucky lyckträff; lyckligt påfund, träffande infall (: good to mind one's begagna sig af tillfället; to look to one's se sig väl före. hitch, hitj, s. ngt som hakar i, krok, hake; sjö. stek (slinga); gruf. mindre förkastning; ryck, knyck, hakande i, fastnande, plötsligt kort uppehåll i en rörelse; bild. hinder, »hållhake», »fnurra på tråden»; »halo, lucka (t. ex. i bevisföring); F liten tillfällig hjälp, »handtag» i en förlägenhet; va. hugga tag i, gripa i; fasthaka, upphaka; fästa; häkta på, häkta fast, sjö. hugga en hake (to, i, om); rycka upp, flytta ei. draga upp med ett ryck; sjö. sticka på ei. ihop ändar; vn. röra sig ryckvis; stöta, hoppa; linka; haka i, hänga upp sig, fastna, insnärja sig; slå i sko om hästar; bild. samsas, draga järnt i arbete med ngn ; ~ the buoy. sjö. fiska bojen; ~ a horse. binda en häst; there's the däri ligger knuten. ~el †, -el, se hatchel. ~er, -ur, s. ngn, ngt som hakar (i) etc.; båtshake. ~ing, -ing, prt.; s. hakande i, fastnande etc., jfr ofvan. ~ing-pOSt, s. bind-påle för hästar. ~ing-Strap, s. grimskaft.

hithe †, hidh, 5. numera i sms. (båt)hamn. hither, hidh'ur, ad. hit; a. hitre, närmare. ~mOSt, ad. närmast hit. ^tO, ctd. hit, härintill; hitintills. ~ward(S),-wurd(z), ad. hitåt.

hitter, hit'ur, s. ngn, ngt (slag o. d.) som träffar, slår, jfr hit. hitting, -ting, prt. af hit. hity-tity, hl'ti-tlti, se hoity-toity. hive, hiv, s. bikupa; bisvärm; svärm, hop, talrik (stimmande) samling människor; va. stocka bin; bild. innesluta, instänga, förvara; bild. samla i förråd; vn. skocka sig tillsamman; skocka sig ihop under samma tak, i samma hus; bo tätt tillhopa. ~-bee, 5. bi som håller sig i kupa. ~-d00P, s. flyghål, fluster. dross, s. förvax. ~leSS, -lës, a. utan kupa. -ur, s. en som stockar bin. hives, hivz, s. pl. med. se croup; ett slags

vattkoppor hos barn. hizz †, hiz, se hiss.

ho, 1. hoa, ho. interj. hoj! åhoj! hallå! ptro! ho †, hè, 2. s. håll, gräns, återhåll, hoar, hor, a. hvitgrå ss. af frost; gråhårig; s. gråhårighet; grå forntid; rimfrost (arv. ~-frOSt). ~hOlind, s. bot. hvit andorn (Marrubium vulgäre), jfr horehound. hoard, hord, 1. s. plank omkring bj'gge. hoard, hord, 2. s. (i hemlighet samlad) skatt, förråd; va. (äfv. med up) samla i förråd, is. hemligt hopspara; lägga på kistbotten; ~ away, förvara, gömma undan, uppstapla; of money, besparingar. ~er, -ur, s. samlare, sparare, (penning)hop-

skrapare. '-ving, -ing, prt.; s. (1.) samlande (jfr hoard, 2. va.)} is. zool. af vinterförråd om djur; (2.) se hoard, 1.

hoariness, ho'rmes, s. hvithet, gråhårighet. hoarse, hirs, a. hes; skroflig, sträf om ljud; to fall bli hes. -n, va. o. vn. göra (blifva) hes. ~neSS, -nes, s. heshet, hoarstone, ho'rston, s. gränssten, råmärke, hoary, h6'ri. a. gråhvit, hvit af rimfrost; grå af ålder; gråluden af mögel; bot. gråhvithårig. ~-f00tman, s. zool. en nattfjäril (Lithosia caniola). ~-headed, a. gråhårig, hoastman, ho'stman, s. lok. Newcastle kolhandlare i stort, hoax, h6ks, s. skälmstycke, puts, »drift» med ngn, mystifikation; va. drifva med ngn, spela ngn ett puts, mystifiera. ~er, -ur, s. F putsmakare. hob, hob, 1. s. hjulnaf; kaminhäll, »spiskant» på hvardera sidan om eldöppningen (på hvilken mat sättes för att hållas varm).

hob, h6b, 2. s. nisse, alf, (elak) tomte (afv.

^goblin); prov. bondtölp. hob, héb, 3. vn. i uttr. r^-ci-nob, and-nob, so hobnob.

hobbadehoy, hèb'ådèhoj, hobbedyhoy, -ëdi-

hoj, se hobbledehoy. hobble, hob'l, vn. linka, halta äfv. bild. om vers etc.; slingra; va. hälla, tjudra, binda ihop fötterna på; sätta i bryderi †; s. haltande, linkande; bryderi, klämma; tjuder, fotklamp. ~-bush, s. bot. en nordamerikansk art olvon (Viburnum lantanoides). ~dehoy, -dèhoj, ~tehoy, -tehoj, s. F pojk-slyngel, spoling (14—21 år). -ur, (1.)

s. en som haltar; bild. stympare. hobbling, -ing, pvt.; s. haltande, linkande. hobb-lingly, -mgli, ad. linkande; tafatt, hobbly, -i, a. gropig, knagglig väg. hobbler, hob'lur, (2.) s. förr »rusthållare» ;

lätt kavallerist, hobby, hob'i, 1. s. zool. lärkfalk (Falco sub-buteo).

hobby, hob'l, 2. S. mindre, men stark häst, klippare, passgångare; käpphäst äfv. wid.: vurm, favoritämne; bild.

»åsna», »ök». ~"h0rse, s. (jfr föreg.) käpphäst äfv. bild.; bild. »åsna».

hobgoblin, se under hob, 2.

hobit †, hob'it, se howitzer. hobier, se hobbler, (2.). hobnail, hob'nal, s. hästskosöm; skospik; F drummel, tölp. ~ed, -d, a. försedd med söm etc., broddad; med. ojämn i kanten om lefvern.

hobnob, hob'nob, vn. sitta mellan skål och vägg, dricka och skåla; imper. ss. interj. (eg. tag eller låt bli) skål I ^bing, -ing, prt.; s. drickande (och) skålande.

hoboy, se hautboy.

Hobson's choice, Hob'silZ tjojs, S. F Uttrycker

att det finnes intet alternativ: tvunget Val (»man får taga hvad man får», »detta eller ingenting»).

hock, hèk, 1. s. has, knäled; knäveck på

människor; va. hasa, jfr hamstring. hOCk, hok, 2. s. Hochheimer, renskt vin. hockday †, hok'da, s. fest fordom firad den andra tisdagen efter påsk till åminnelse af danskarnes fördrifvande, hockey, hok'i, s. skördefest †; ett ball spel. ~-batS, ~-StickS, s.pl. i ändan krökta sällträn nytjade i hockey. hockherb, h6k'hérb, s. bot. kattost (Malva o. Althaea).

hockle, hékl, va. hasa, jfr hock, 1.; afskära

stubben på åkern.

hOCUS, ho'kus, s. bedragare, lurendrejare; P dryck hvari främmande (is. ett bedöfvande) ämne blifvit inblandadt; va. lura, bedraga; »krångla med» vin ei. annan för-friskningsdryck, (i brottslig afsigt, jfr följ.) försätta dryek med något starkt rusande ei, narkotiskt ämne (opium ei. a.); döfva med ~ (för att sedan plundra). ~-p0CUS, -pokus, S. taskspelare; taskspelarkonst; knep; va. lura.

hod, hod, 5. murares tråg för murbruk; kokshink. r^man, s. murarehandtlangare; förr Oxf. univ. si. nybakad student i Christ-church College. hodden, hod'n, a. grof, bondsk; s. se följ.

~-gray, s. Skoti. ofärgadt vadmal, |lodge, hodj, s. F bondlurk, -drummel, hodge-podge, hodj'podj, s. F sammelsurium, röra, »soppa»; kokk. soppa tillagad af mångahanda ingredienser (hufvudsakligen grönsaker med får- el. oxkött).

hodiern, ho'diurn, ~al, -e'rnal, a. dagens,

våra dagars, nutida, hoe, h6, s. bred hacka; zool. lok. se dog-ßsh; va. hacka, bearbeta med hacka; sarsk. rensa och luckra med hacka. ~-Cake, s. Am. majskaka. ^-mother, s. lok. se bashing- sharh.

hog, hog, s. svin äfv. P förakti. biid.; kastrerad gält; årsgammalt får, ungt får som aldrig blifvit klipt; hand. ullen af ett ungfår of wool)-, årsgammal stut; tekn. papperst. omrörarekors; sjö. bottenskrub-bare; P shilling; va. kortklippa, stubba hår; sjö. skrapa fartygsbotten under vattnet med en gifva fartyg kattrygg; lok. bära på ryggen, jfr vn.; P Am. »hugga», stjäla; vn. skjuta upp ryggen som en gris, »kuta»; hänga hufvudet om en häst; sjö. vara köl-bruten, hafva kattrygg; a ~ in armour F, biid. en ful, plump person i fina kläder, »so i schäferhatt»; to drive one's

F »draga timmerstockar», snarka hårdt; to go the whole ordspr. Engi. låta sista slanten springa; ej stanna på halfva vägen, taga steget fullt ut, gå till det yttersta för att vinna ett mål; Am. -Omfatta o. handla efter rena demokratiska principer. ~-back, s. kutrygg. ^-backed, ai kutryggig. ~-chain, s. skeppsb. en spännkedja från staf till staf för att motverka kölbrytning. ~-C0lt, s. årsgammalt föl. ~cote, s. svinstia. ~-deer, 5. zool. hjortsvin

(Hyelaphus porcinus).

. zool. Scorpæna scrofa. frame, s. skeppsb. längsgående bjälkverk för att motverka (köl)brytning. ~herd, s. svinherde. ~-louse, s. zool. gråsugga. ~ -mane, .<?. ståndman. ~-meat, 5. bot. Boerhavia decumbens. ~-nut, s. bot. en art nordamerikansk valnöt (Carya por-cina). ~-peanut, s. bot. en nordamerikansk klängande ärtväxt (Amphicarpæa monoica). ~-pen, 5. svin gård, svinstia. ~-plum, s. slägtet Spondias (särsk. S. lutea o. S. purpurea). ~-ring, s. ring i svin-tryne. ~-ringer, s. svinringare. ~'s -back, geoi. geogr. (get)rygg(formig) kulle. ~rS-bean, se henbane. ~'s-bread, s. bot. se rv-meat. ~-SC0re, s. i curling-spel en di-stanslinie. ~'S-fennel, s. bot. mjölkrot (Peucedanum officinale), ^shead, s. ox-hufvud (Eng. våtvaruniiitt: 52 Y2 imperial gallons); Am. pipa (inneh. 100-140 gallons)-, fat i allmht.

^-shearing s. skämts, mycket väsen för ingenting. ~-Skin, s. svin-skinn; svinläder. ~'s-lard, s. svinfett. ~'s-mushr00m, s. bot. svintistel, mjölk-fibla (Sonchus). ~Steer, s. treårig -vildgalt. ~Sty, s. svinstia. ~wash, s. diskvatten, skulor, svinmat. ~weed, 5. svinört: namn på flere arter ss. gårdsgräs (Polygonum aviculare), se vid. <^-meat o. cow -parsnip;poisonous Aristolochia grandiflora. ~ged, -d, pp.; a. snagghårig, stubbad; sjö. kattryggig; ~ mane, se ofvan r^j-mane. ~ger, -ur, s. strumpskaft, strumpa utan fot brukad af kolhuggare. ~ger-pump,5. gruf. öfversta pumpen. ~gerel, -årel, s. får i andra året. ~gery, -åri, s. svins tillhåll; svin kollekt.; se vid. n^gishness. ~get, -et, s. tvåårsgris ei. får, årsgammalt föl. ging, -ing, prt.; s. kattrygg, ryggbrytning. ~gish, -lsj, a. svinaktig, lik ett svin; glupsk; orenlig; lågsinnad, smutsigt egennyttig. ^gishness, -isj-nës, s. svinaktighet, jfr föreg. a. ~grel, -rel, se hoggerel.

hogmanay, hog

mana, S. Skotl. gammalt namn på nyårsafton, -kalas, -gåfva.

hogo †, ho'go, s. P förvr. af liautgout.

è; note, å: do, 6: nor, i: not, A: tube, å: tub, å; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.hohlspath

r Talspråk. 600 P Lågt språk.

hold

hohlspath, ty., hè'lspåth, se hollowspar. hoi, hoj, vn. se haw.

hoiden, hoj'dn, s. självsvåldig, ohyfsad flicka, bondjänta; framfusig slyna, yrhätta; tölp, slyngel|; a. självsvåldig, rasvill, yr på groft sätt; ohyfsad, framfusig om flicka; vn. rasa på ett opassande sätt. ^h00d, -hud, s. slynåren. ^vish, -isj, a. slynaktig. ^ism, -izm, s. slynaktighet. självsvåldig yrhet. ohyfsad framfusighet. hoist, hoj st, va. hissa, upphala (äfv. ~ up)-, (upp)vinda; gruf. uppfordra med spel; s. F hissning, hisstag; hiss(verk), elevator, gruf. spel; sjö. höjd af en flagg el. af segel: stående liket; ~ in (out) a boat, taga ombord (sätta i sjön) en båt. 'virtg, -ing, prt.; s. hissning; uppfordring med hiss etc.; i sms. hiss(nings)-. ^ing-engine, 5. (ång)hiss; ångmaskin för uppfordring ei. upphissning; gruf. spel. hoit f, hojt, vn. hoppa och skutta, göra luftsprång. ~y-t0ity, -ltojti, a. yster, uppsluppen, rasvill; fladdrig, yr, tanklös; interj. se så för tusan! åhå! bah! hoke-day, hà'kdà, se hockday. hold, hold, va. (imp. o. pp. held, held; pp. äfv. † ei. jur. -n) hålla eg. in the

hand, with one's hands: afv. by [i, vid] the arm, the hand) o. bild. i de flesta bet. ss. i sv. (jfr dock keep) (a council, court, a discourse, a feast, [Divine] service, one's tongue, a loager \a sum~\, watch etc.), äfv.:

hålla i sms. (jfr ock nedan ~ med adv. el. prep.) ss.: hålla för (one's nose); hålla i, fasthålla, hålla i säkert förvar (atv.: i ar-rest); hålla kvar; hålla i spänd uppmärksamhet; uppehålla, upptaga ngn; återhålla, hejda; afhålla, hindra (from, från); hålla vid makt, upprätthålla, underhålla; hålla på med, gå på med, fortfara med, föra (t. ex. «... language); bibehålla; behålla, besitta; innehafva en ställning, särsk. län, land, tjänst (from, of

under: vara vasall, ei. underlydande under); vidhålla, hylla mening, åsigt; hålla, anse (för, äfv. med as); om kärl hålla, rymma; hålla, tåla vid (t. ex. the handling, att handtera, att »ta' i»); hålla (vad om) (a person something, med ngn om ngt), sätta upp i vadslagning (a croion); antaga ett vad (äfv. ~ a person, ... ngns vad); vn. hålla (ihop), förblifva hel; binda om murbruk; räcka, hålla i sig, stå vid lag; stå om vinden o. d.; hålla ut, hålla stånd, stå fast äfv.: gälla, »hålla streck» (ofta ~ good, ~ true: in, of, i afseende på, om); hålla (sig) fast (by, vid, i; on, vid; to, vid, äfv. bild.: hänga fast vid, vidblifva åsigt; hålla sig till, vara anhängare, vän af); gnm eiiips innehafva

land o. d., jfr ofvan va.; hålla (inne) (: göra uppehåll, hejda sig, stanna oftast i imperat.); afhålla sig (from, från); s. håll, tag; fäste, stöd(jepunkt); våld; makt, inflytande (on, öfver); besittning; säkert förvar; fängelse; tillhåll, gömställe; tillflyktsort; bålverk, fäste, fästning; sjö. skeppsrum, lastrum; mus. förr paus. (Anm. med subst, med el. utan prep., el. med adj., se d. o.).

'V' one's own, stå på sig, hålla i sig; försvara sin plats vid sidan af ngt annat; ~ one's self, äfv. förhålla sig, skicka sig om person; ~ bach, (va.) hålla tillbaka, hejda; undanhålla, hemlighålla (from, för); (vn.) hålla sig tillbaka; spara sig, vänta; ~ by, äfv. hålla på; tycka om; ~ down, hålla (ngn) nere (på marken) äfv. bild.; ~ for, taga parti för; ~ forth, hålla fram, räcka fram (t. ex. handen); bild. framhålla, föreslå, erbjuda; framställa, »lägga ut» (vidt och bredt), »predika»; (vn.) »predika», tala vidt och bredt, utbreda sig (about, on, om, öfver; to, inför); ~ from (jfr ofvan), härröra sig från; lyda under, bero af; ~ in, (va.) hålla inne, hålla tillbaka; hejda, tygla; (vn.) hålla inne, hejda sig (låta bli ngt); stanna; fortfara; »sitta i tur», fortfarande hafva framgång ~ off, (va.) hålla på afstånd, hålla ngn ifrån sig; (vn.) hålla sig på afstånd, hålla sig tillbaka; (för)blifva borta; om regn hålla upp; ~ on, (va.) hålla på med, fortfara med, fullfölja, ej lemna; äfv. hand. hålla på; (vn.) hålla (sig) fast (to, vid, äfv. bild.: vidblifva); hålla ut, hålla i sig; fortgå, fortfara (with, med); sjö. hålla an vid en ända; F stanna, »stoppa»; ~ out, (va.) hålla ut; räcka fram, utsträcka (t. ex. handen); framhålla, erbjuda, utlofva, förespegla; ingifva (hopes)-, hålla ut. uthärda; (vn.) hålla ut, hålla sig äfv. mil., hålla stånd (against, mot); fortvara, räcka; ~ over, låta hvila, spara (med); förhålla, hålla öfver tiden

särsk. jur. ett arrende o. d.; ~ to, hålla fast i, vid, jfr ofvan vn.; hålla ngn till (t. ex. ~ a person to his promise, tillhålla ngn att hålla sitt löfte); ~ together, hålla ihop i alla bet.; äfv. bild.: visa sammanhållning; ~ up, (va.) hålla upp, räcka upp handen etc.; hålla uppe (afv. rent mek.: hålla, stötta under), Mid. stödja, hjälpa, uppmuntra; framhålla (£0 one's view), framställa (såsom exempel etc.); (vn.) hålla upp om regn o. d., hålla sig; klarna upp om vädret, bild.klarna; hålla sig uppe, hålla modet uppe, stå fast (under misfortunes)', hålla jämna steg, ej bli efter; ~ up for, hålla på; ~ up to execration (scorn etc.), prisgifva åt det allmänna föraktet, utpeka såsom

Å: fate, å: fax-, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 5: fin, i: fir,hungry

förtjänande allas afsky etc.; ~ with, hålla med, stå på ngns sida; to {gain) get {catch) ~ of, få tag i, få fatt i äfv. bild.; to have a <v/ of', hafva ett hållband på, jfr följ.; to have a ~ orø, hafva makt, inflytande öfver; to lay {seize, take) ~ of {on), fatta (fast) tag i, gripa (arv. bild. t. ex. the opportunity: »tillfället i flykten»), få makt med (: Öfver äfv. om passioner etc.); to let go ^ of, släppa; to lose {miss, quit) one's släppa taget; to have in hafva i godt förvar. ~-all, s. necessär, liten väska för småpersedlar, ^back, s. ngt som håller tillbaka äfv. bild., hämsko, hinder, tygel;

stångkappkrok (krampa främst på tistelstången hvarigenom stångkappan trades, äfv. ~backhook). ~-beam, s. skeppsb. mellandäcksbjälke. ~fast, s. i aiimht fasthållande verktyg ss.: dragspik, hållhake, krampa, skruftving; bild. fast tag, stöd, fäste; F gnidare, gi-rigbuk)|<; a. >|< fast(hållande). ~en, -n,

pp. se ofvan under hold. ~ei*, -ur, S. ngn som håller etc.; innehafvare {of a bill; of land; of tenure: förpaktare); sjö. arbetare i lastrummet, lämpare, stufvare; ngt som håller ngt: hållare (t. ex. å symaskin), särsk. i sms.; löst handtag, skaft (jfr

pen-rv); behållare, reservoar. ~er-fortll, s. is. foràkti. (folk)talare, »predikant». ing, -ing, prt.; s. innehafvande, besittning arv. konkret: arrendegård, län; pl. äfv. värdepapper; håll, makt, inflytande; omkväde †. ^ifig-bolt, s. samlingsbult. ing-down bolt, 5. ångm. fundamentalbult. ~ing-forth, 5. »predikande», ^ing-ground, s. god ankargrund. —11 g - 0 fi, s. sjö. af-håll. ^ing-up hammer, s. tekn. förhållshammare hvarmed en nit fasthålles inifrån.

hole, hoi, 5. hål; håla, djurs kula; bild. uselt hål, näste; remna äfv. bild.: brist, lucka; kryphål, undflykt (: a ~ to creep out at); F »hål som ngn fastnat i», klämma; va. göra hål i, urhålka; kasta etc. in i ett hål; drifva ett vilddjur in i en kula, ett gryt; biljard, göra en båii; gruf. hugga in hål under en stenkoisüöts; vn. krypa in i ett hål; ~ and corner F, gömställe, smyghål; a ~ in one's coat, en svaghet hos ngn; en fläck i ens rykte, ngt att häckla på hos ngn; to pick a ~ in a person{'s coat), häckla på ngn; to make a ~ in,

allm. bild. göra hål i (t. ex. kassan, förrådet) ;

to take a person down a ^ F, förödmjuka, »stuka» ngn. ~-and-corner, «. F ofr ofvan) hemlighållen, lönlig. ~-WOI*t, s. bot. fingernunneört (Corydalis bulbosa). ~r, -ur, s. en som gör hål, särsk. gruf arbetare i stenkolsgrufvor, jfr ofvan va. gruf.

holibut, hol'ibut, se halibut.

holiday, hèl'idà, s. helgdag, högtidsdag; ledighetsdag, fridag; ledighet, fritid, i aum. tid när arbete hvilar, äfv. hvilotid för en fabrik o. d. (»när verket står»); pl. ferier; pl. helg; a. i sms. helgdags-; bild. »söndags»-; festlig, glad; Bank dag då alla

banker äro stängda (sådana äro i England och Irland: Långfredagen, Annandag Påsk, Annandag Pingst, första måndagen i augusti, Juldagen och Annandag Jul, el., om denna infaller på söndag, följande måndag; i Skotland: Nyårsdagen, Långfredagen, första måndagen i maj, d:o i augusti samt Juldagen);

blindman's skymningen, holily, ho'lili, ad. heligt, fromt; heligt, obrottsligtholiness, -nes, s. helighet; renhet, fromhet; His {Hhans helighet (påfven), holing, h6'ling, prt. hole; s. urhålkande; huggande af hål särsk. gruf., jfr hole, va. ~ -axe, S. Am. hålyxa, tväryxa för att hugga hål.

holla, hol'a, se hollo.

Holland, hol'and, 5. pr.; (h) holländskt lärft, kallikå; pl. dets.; äfv. holländsk gene ver; brown oblekt lärft. ~er, -ur, s. holländare. ~ish, -lsj, a. holländsk, hollen, hol'en, lok. se holly. hollo, ~a, (hol'o), hülo', interj. o. s. hållah! hallå! hör hit! håll! stopp! hvad nu! vn. ropa hållah, »tuta», hojta, hollow, i. se halloo o. hollo. hollow, hol'o, 2. a. ihålig äfv. bild.; tom äfv. om ljud: dof; insjunken kind; bild. tom, innehållslös ; bild. oäkta, svekfull, falsk (äfv. friend); F grundlig, genomgående, fullständig; s. håla, ihålighet, urhålkning, fördjupning; sänka i marken, grop; ränna; tekn. (full) hålkel; va. urhålka; utgräfva; ad. (vani. i förbind, med beat, carry o. d.) utan den ringaste svårighet; grundligt, genomgående, fullständigt; the ~ {of the) hand, göpen; the ~ of a gun, art. kulläge; the ~ of a wave, vågdal; the ~ of a wheel, smörjhål; to beat grundligt besegra, fullständigt öfvervinna, fullkomligt »slå ur brädet». ~adze, s. hål-däxel, konkav skarfyxa. ^-boned, a. med ihåliga ben om fåglar. ~-bl*ick, s. hål-

tegel. ~-eyed, a. hålögd. ~-hearted, a.

falsk, svekfull, förrädisk; skrymtaktig, ^-heartedness, s. falskhet, skrymteri. ~-horned, a. med ihåliga horn om oxar. ~-plane, s. hålkelhyfvel. -^.-rOOt, s. bot. myskört (Adoxa moschatellina). ~-Spar, s. min. chiastolit. ^-square, s. mil. fyrkant (med tomrum i midten). ~-t0ned, a. ihåligt, doft ljudande, ^-wall, s. ihålig mur, dubbelmur med tomrum i midten. ~-ware, s. tekn. hand. kärl is. af gjutjärn:

grytor etc. kollekt. 'V-Wfty, S. hålväg. ~ifig,

-ing, pvt.; s. urhålkande. ~neSS, -nès, 5. ihålighet afv. bild.; svekfullhet, bedräglighet; ohållbarhet, kraftlöshet, holly, h6l'i, s. bot. benved, Krist-torn (Ilex aquifolium); äfv. järnek (Quercus Ilex), ^berry, s. järneksbär (och kvistar hvarmed klädes till julen), "^hock, s. bot. stockros (Althæa). ~-oak, se holm-oak.

~-tree, se holly. holm, ho(l)m, 1. s. bot. järnek (Quercus Ilex,

arv. ~-oak). holm, nrv. ho(l)m, 2. .
jfr föreg.

holohedral, holohedral, a. kristallogr. holo-ëdrisk, med likformiga delar lika placerade.

bolometer, holom'etur, s. holometer, pantometer.

holothure, hol'othur, s. zool. sjökorf (Holo-thuria). holothliriail, -lan, a. tillhörande holoturierna; S. holoturie (ordning afechino-dermer).

holp †, ~en †, -n, se under help.

holster, h^'lstur, s. pistolhölster. ~-pistol, s. ryttarpistol. ~ed, -d, a. bärande pistolhölster. holt, hilt, s. poet. ei. prov. hult, skogsdunge, skogsbacke; djupt ställe i en älf där fisk söker skydd; håla, gömställe, holy, ho'li, a. helig; from; The (H)^ One, Den Helige (Gud); (üT)~ of Holies, bibi. det allra heligaste; (H)^ Day, religiös,

kyrklig helgdag (söndag, Långfredag och Juldag); the C£0~ Ghost, (se vid. sms.); (H)r^ Office, ett namn Pà inkvisitionen; (HOrders, prestämbetet(s olika grader); (H Spirit, den Helige Ande; (£T)~ Thursday, Kristi himmelsfärdsdag; ~ war, heligt krig; korståg; ~ water, vigvatten; the (HWeek, den heliga veckan, passionsveckan; (H)^ Writ, den heliga Skrift. (H)~-CrOSS, s. det heliga korset; kat. kyrk. det heliga korsets orden; jfr vid. 'v>-rood. (H)~-CrOSS Day, s. Korsmässa (Korsets

upphöjelses fest, d. 14 september). ~day, S. helgdag se ofvan; >j< se holiday. ~-fire, S. kat.

kyrk. ljus som tändes påskaftonen gnm eldslagning med stål och flinta. ~-fl0W-er, s. bot. Peristeria alata. ~-gh0St, s. bot. strätta, tjuton (Angelica sylvestris). ~ -grail, se Grail. ~*grass, s. bot. myske-gräs (Hierochloa odorata). ~-herb, s. bot. järnört (Verbena officinalis). (H)~-rood, s. det heliga korset, krusifix is. i

katolska kyrkor ofvan ingången till koret; s. pr. (h6l'irud) det kungliga palatset i Edinburgh, ^rood Day, se (H)rv*cross Day. ~-r00f, 5. sakramentshus, tabernakel. ~-rope, .5. bot. floks (Eupatorium cannabinum). ^-Sepulchre, s. den heliga grafven ; den heliga grafvens kyrka. ^StOne, s. sjö. skursten hvarmed däcket skrubbas; va. skrubba med ^-thistle, s. Carduus marianus. ~-water fount (ei. stock, Stone, StOlip, vat), s. vigvattenskärl. ~-water sprinkler,vigvattenskvast.

homage, hom'adj, s. hyllning eg. åt läns-herrn; tro- och huldhet(sed); dyrkan, vördnadsbevisning; va. hylla ss. länsherre; hembära sin hyllning åt (: to do ei. pay, render

hombre, hom'bur. om'br, 5. se ombre.

home, hom, s. hem (äfv.: asyl), hemvist, boning; hemort, fosterbygd, hemland; äfv. (utan art.) hemmet; bo i lekar; a. i sms. hem-; hemorts-, hemlands-; liggande nära hemmet (boningshuset: hörande till hufvud-gården [park, lot, farm, etc.]), ei. nära hufvudstaden (~ district, ~ counties), ei. mil. nära högkvarteret; inhemsk; inrikes; träffande ngn personligen, »närgången»; »dräpande», skarp, kraftig, eftertrycklig; ad. hem, hemåt; helt och hållet, ända fram,

in (etc. till det ställe ngt har sin fasta plats), i lekar

fram till boet, framme i boet, vid målet; sjö. hem, för (skotadt för, haladt för), art. väl ansatt; sjö. lätt, löst från botten om ankaret; (träffande en person) nära, »på rätta

stället», >på pricken»; träffande, kraftigt, eftertryckligt; rent ut, rätt fram; va. vänja vid hemmet, domesticera is. brefdufvor; vii. söka hemmet, hitta hem is. om brefdufvor; east Or west,- ~ is best, ordspr. borta är bra, men hemma är bäst; to hold one's ~ {in a, place), hafva slagit ned sina bopålar (någonstädes); at (ap. o. ad.) hemma; i hemlandet, »hemma hos oss»; (to be, to feel, to make one's self) hemmastadd, äfv. bild. (in a matter, on a subject), kunnig, förfaren (in, i), förtrolig (with, med, äfv. en person); (s.) mottagning, jfr följ.; to be at »vara hemma» (to visitors), »taga mot» (t>Mr and Mrs L. will be at ~ on Thursday-»); from hemifrån; från hemmet; his first visit from nv, första gången han lemnat hemmet för att hälsa på någonstädes; away

from borta hemifrån; utgången; bortrest; ~ argument, »argumentum ad hominem»; the ~ circuit, den domsaga hvartill London hör; ~ consumption, husbehof, egen förbrukning; förbrukning inom .landet (i mots, till export); ~ expression, träffande, slående uttryck; ~ jes£, bitande skämt; the ~ mission, inre missionen; ~ thrust, en stöt som tar, bild. skarpt hugg, dräpande anmärkning; to be sitta på (fast); äfv. hafva »träffat», »tagit» (on a person)-, to bring föra hem; bild. »taga hem» som behållen vinst, skörda; to bring one's self ~ †, taga. igen skadan; to bring something (anklagelse, misstanke, brott o. d.) ~ tO (a

person), spåra ngt till upphofsmannen, öfverbevisa ngn om ngt, bevisa ngn saker till ngt; framställa ngt för ngn, så att han känner sig träffad, äfv. i allmännare mening lägga ngn ngt på hjärtat, eftertryckligt tydliggöra ngt för ngn, låta ngn »fa ngt i sig»; cail r^j, se under c.; to come komma hem äfv. sjö. om ankaret; bild. komma tillbaka (from a digression, to the subject)-, (med to) bild. gå ngn nära, till hjärtat, >träffa»; nära röra, drabba; falla tillbaka på (t. ex. it will come ~ to him, det får han umgälla, »sota för»); to draw (the argument) draga konsekvenserna (af); to drive drifva in, köra in, slå en spik in så långt som möjligt; (be)drifva ngt (ett göromål) med kraft till önskadt resultat; (med to) gifva ngn svar på tal, komma fram med ovederläggliga argument. >< dräpa af» ngn, jfr to bring something ~ to a person, senare bet,; to fall sjö. falla hem (in) (böja sig inåt, om skrofvets öfre delar); tO get

återvända hem, komma hem; to go gå hem, fara hem; bild. gå till sig själf (... to one's oion heart, one's conscience)-, äfv. se följ.; to hit träffa på rätta stället, »ta» (ngn); »träffa hufvudet på spiken»; to pay betala punktligt; vedergälla, gifva ngn igen lika för lika; to speak yttra sig rakt på saken; (med to) tala allvarsamt vid ngn så att han känner sig träffad, »ta ngn på det ömma»; to strike gripa, slå an på, jfr to drive ~ eg. o. bild., o. to hit the likeness struck him likheten frapperade honom; to track spåra upphofvet ei. upphofsmannen till ngt (brott etc.). ~bom, a. hem-född; infödd; inhemsk. ~-botind, a. sjö. se homeiuard-bound; poet. hindrad att lemna hemmet, hemorten ~bred, a. inhemsk; medfödd, naturlig; uppfödd, ei. uppfostrad hemma; (utmärkande en) som aldrig varit utom hemmet, okonst-

lad, enfaldig, obelefvad, obildad (jfr »hemifrån»), ^-brewed, a. hembrygd; s. hembrygd t öl (: ~ beer), ^bllilt, s. bygd inom landet om fartyg. —-Child, s. »stugugris» (barn som aldrig får el. fått vara ute

på egen liand), »morsgris». ~circle, s. huslig krets, familjekrets. (H)~-Department, s. inrikesdepartement, civildepartement. ~-driven, a. drifven hem; fullständigt inslagen spik. ^-dwelling, a. boende hemma, jfr ^-keeping. ~-farni, s. hemgård, inegor kollekt. ~-felt, a. poet. kand djupt i ens innersta. ~-field, s. inega. —-freight, s. hem frakt, returfrakt. ~ -grown, a. inhemsk, af inhemsk skörd; af egen skörd. ~-keeping, a. hållande sig hemma, »stugusittande»; s. ständig vistelse i hemmet. ~-leSS0P, s. hemlexa. ~-like, a. hemlik; enkel, anspråkslös. ~lot, s. Am. inega; hemgård, hufvudgård. ou-made, a. hemmagjord; af inhemsk tillverkning; enkel, tarflig, konstlös. (H)~-0ffice, s. civildepartementets lokal). (H)~-rule, s. självfstyrelse för ett med ett annat förenadt land, särsk. i fråga om Irland : inhemsk, inom landet residerande regering o. eget parlament. (H)~-ruler, s. medlem af ett (särsk. irländskt) parti som yrkar

på r^-rule. (H)~-Secretary, s. (fuiist.: Secretary of State for the Home Department) inrikesminister, civilminister. ~ -Sßrvice, S. inrikes krigs- ei. sjötjänst. ~(-)sick, a. hemsjuk. ~(-)sickness, s. hemsjuka. ~-Speaking, a.)J< kraftig, träffande om tal; s. kraftigt, på saken gående, träffande tal (jfr to speak home). ~Spun, s. hemspunnen; hemväfd; i aum. stundom nedsättande bet. hemgjord (jfr <^-made);

enkel, grof, okonstlad, simpel, jfr bred sista bet.; s. hemspunnet garn; hem-väfdt tyg; hemgjorda kläder; simpel, obelefvad person, bondlurk †. —Stall, s. se följ. ~stead, mangård med tillhörande jord, gård, jur. bolstad; stamhem, stamort. ~-tieS, s. pl. familjeband, -lif. ~leSS, -lès, a. utan hem, hemlös; husvill. svjessness, -lèsnés, s.

hemlöshet; husvillhet. ~lineSS, -lines, s. tarflighet, enkelhet; fulhet, jfr ; otymplighet; simpelhet (äfv. of sentiments etc.). slirig, -ling, s. inföding. ~ly, -li, a. huslig, jfr domestic †; förtrogen (with, med)†; enkel, tarflig, anspråkslös; is. Am. »som ser ingenting ut», vanlig, hvardaglig, tämligen ful; okonstlad, enfaldig, otymplig, obelefvad, förakti. simpel; ad. % enkelt, tarfligt, jfr a.; ~ fare, husmanskost. ward(s), -wurd(z), ad. hemåt, mot hemmet (ei. hemlandet); a. riktad (städ)

hemåt. ~ward-bound, CL. Is. sjö. om fartyg på återväg hemåt, destinerad till hemorten.

homelyn, h6'mlm, s. zool. en art rocka (Raja

miraletus). homeopathy med härledningar, se homceop... Homeric, h6mèr'ik, a. homerisk. homicidal, homisi'dal, a. mordisk; mord-, dråp-, homicide, -'-sid, s. mord (: felonious dråp; mandråpare, mördare, homiletic, ~al, homilet'ik(al), a. homiletisk. -s, s. pl. homiletik, prediko-

konst. homilist, -'-list, s. predikant; homiletiker. homily, -'-li, s. (enkel) predikan, bibelförklaring, utläggning af en bibeltext.

homing, ho'ming, prt. af home; a. sökande hemmet, som instinktmässigt hittar hem (t. ex. ~ pigeons). hominy, h6m'ini, s. Am. gröt af majskross-

gryn-

hommoc(k), se hummock.

homo-, gr., ho'mo, a. i sms. vetenskapl. ord lika, lik-; enartad, den samma. ~centric, —a. med samma medelpunkt. ~cer-cal, -se'rkal, a. zool. om fiskar med symmetrisk stjärt, ^chromous, -mok'romus, --kro'mus, a. bot. med alla småblommor af samma färg. homæo-, homéo, a. i sms. liknande, lika, lik-, ^meric(al), -mer'ik(al), a. utmärkt genom delarnas likhet. ^morphism, -m6'rfizm, se isomorphism, amorphous, -mo'rfus, se isomorphous. ^pathiC(al), -path'ik(al), a. homöopatisk, ^pathist, -op'athist, s. homöopat. ~pathy, -op'athi, s. med. homöopati. ^ZOiC, -zo'ik, s. med likhet i djurformer (belts, zoner). (homo)gamous, -még'åmus, a. bot. med alla blommor (i blomkorgen) tvekönade. ~geneal, -djè'nèai, ^geneous, -djè'nëus, a. homogen, ^geneity, -djene'iti, s. homogenitet. ^graph, -graf, s. språkv, ho-

mograf (ord af lika form el. skrifsätt, men olika

betyd.); mii. ett slags telegraferingssystem. ^graphic, -grafik, a. homografisk, användande ett enda och alltid samma skriftecken för hvarje ljud. ^graphy, -mog'rafi, s. horn ografiskt stafningssätt, ^logate, -mol'ogat. va. jur. billiga, gilla, godkänna, ^logous, -mol'ogus, a. homolog, motsvarande, ^logue, hom'olég, s. ngt homologt, motsvarande del ei. organ

(t. ex. sida i en månghörning som är liknämd [kommande i samma ordning] och likformig med en sida i en annan; the arm of a man and the fin of a fish are ~logy, -mél'édji, s.

motsvarighet, likformighet. ~ malous, -mèm'ålus, a. bot. böjd åt samma håll.

amorphous, -m&'rfàs, a. likformig, ensformig. ~nym, -nim, s. språkv, homonym

(ord af lika uttal, men olika [skrifsätt ochl betydelse).

"»nymous, -mén^mus, a. homonym, flertydig. ~nymy, -mon'imi, s. homonymi, flertydighet, ljudlikhet, ^phone, -fon,

5. språkv, homofon (skrifttecken betecknande samma ljud som ett annat; ord af lika uttal med ett annat, men för öfrigt olika, t. ex. hear o. here). ^phonic, -fon'lk, a. se följ. ; särsk. mus. homofon, »melodisk» (i mots, mot

kontrapunktisk). ^ph0n0US, -mofonus, a. likljudande: språkv, af lika uttal om ord o. stafveiser, betecknande samma ljud om skriftecken; mus. enstämmig (: unison), ^phony, -m6f'oni, s. jfr föreg, likhet i ljud; mus. enstämmighet. ^pter, -mop'tur, s. homopter, insekt af ordningen aptera, (-å, gr. pl. af föreg.) helvingar (underafdelning af skinnbaggarna).

tropal, -mot'r6pal, ^tropous, -mot'ropus,

a. is. bot. om växtdel vridande sig ei. krökt åt samma håll som ngt annat (ei. som det hela). ~type, -tip, s. ngt bildadt efter samma typ som ngt annat, is. kroppsdel motsvarande en annan, homuncule, homung'kui, homunculus, iat.,

-us, s. homunculus.

hone, hon, s. fin slipsten, oljesten, bryn-sten; med. ett slags kindsvullnad; va. hvässa på en bryna, draga rakknif. ~ -Slate, ~-St0ne, s. ett slags finkornig skiffer använd till brynstenar. 'vWOrt, s. bot. en art fioka (Sison, äfv. Trinia).

honest, On'est. a. ärlig (äfv. om ansigte, förvärf etc.), redlig, hederlig äfv. särsk. om namn, rykte; om en kvinna:) ärbar, anständig; uppriktig; va. † pryda, ära, hedra. ~|y, -li, ad. ärligt etc.; på ärligt sätt förvärfvad, med rätta tillhörande ngn. ~y, -1, S. ärlighet, redlighet, rättskaffenhet; uppriktighet, sanningsenlighet; ärbarhet, tukt och ära; bot. månviol (Lunaria, is. L. biennis); ~ is the best policy, ordspr. ärlighet varar längst.

honey, hun'i, s. honung; sötma, ljufhet, det ljufva i ngt; ss. smekord: »sötungen min», »söta du», »mitt socker»; a. i sms. honungs-; biid. söt †; vn. göra sig söt, tala honungs-söta ord, lisma; va. göra (honungs)söt. ~-ant, s. zool. honungsmyra (Myrmeco-cytus mexicanus). ~-bag, s. zool. honungssäck hos bin. zool. honungsbjörn i Indien (Melursus). ~-bee, s. honungsbi äfv. bild. ~-berry, s. bot. Melicocca. ~ -buzzard, s.

zool. bivråk (Pernis apivo-rUS). ^-COmb, S. vaxkaka med honung; ngt (t. ex. ett stycke gjutjärn) SOm är pipigt SOm en vaxkaka; blåsa, galla i gjutgods; a. i sms. se följ. ^-combed, a. full af celler, ei. cell-

lika hål, hålig, pipig; art. gropig, med urbränningar om eldrör. ^Cup, s. bot. ho-nungsgömme, -pung på en blomma. ~-dew, s. honungsdagg; ett slags tobak fuktad med melass. ~-eaterS, s. pl. zool. en fågel-familj: honungsätare (Meliphagidae). ~ -flower, S. bot. sydafrikansk honungsblomma (Melianthus). ^-guide, s. honungsgök (afrikansk fågel: Indicator albirostris). -harvest, s. bikupors skattning; insamlad honung. ^-loCUSt, s. bot. ett nordamerikanskt träd med hård ved (Gleditschia triacanthus). ~-m00n, ^-month s. smekmånad; vn. fira smekmånaden. ~ -mouthed, se f^i-tongued. ~-pore, s. bot. honungspor. ^-SCale, s. bot. honungsfjäll. ~-Stalk †, s. klöfverblomma. ~ -stone, s. min. honungssten, mellit. ~ -suckers, se eaters. ^SUCkle, s. bot. try (Lonicera); common L. Pericly-menum; enl. andra kaprifolium (L. Capri-folium); false krepling (Azalea); dwarf Cornus suecica; white Azalea viscosa; jfr vid. sms. under French etc. ~«SUgar, s. kem. honungssocker. ~-SWeet, a. honungssöt. ^-tongued, a. »söt i mun», nytjande honungssöta (hala) ord, lismande, smekande, inställsam (i tal). WOrt, s. bot. vaxblomma (Cerinthe). ed, -d, a. betäckt med el. rik på honung; söt äfv. bild. woi*ds). ~leSS, -lès, a. utan honung.

hong, kin., héng, s. handelsfaktori i Kanton; ~ merchant, förr kinesisk köpman berättigad att handla med främlingar.

honied, hun'id, se honeyed.

honor, (Am.) etc. se honour, etc. honorarium, lat., honora'rium, onura'rium, s. honorar.

honorary, on'urari, a. äre-, heders-, som

medför (består i) blott ära och ingen annan fördel; lönlös, ej aflönad; S. se föreg. s.; ~ arch, äreport; ~ member, hedersledamot; ~ secretary, sekreterare utan lön.

honour, on'ur, s. ära, heder i alia bet.; hederssak; hederskänsla; hedersord; högt anseende, ansedd ställning, värdighet, areställe; hedersbetygelse; mil. kortsp. honnör; förr, lag. baroni, barons domsaga; pl. areställen; hedersbetygelser; univ.hedersrum vid examina; va. hedra, ära; hand. honorera (: betala växel o. d.), äfv. bild.: antaga (t. ex. a challenge): ~ be to..., heder åt...; ~ bright! P is. försäkrande uppriktigt! på heder och ära! ~ of nobility, adlig värdighet, adelskap; of war, mil. ärebetygelse! åt en garnison som kapitulerat (tillstånd att aftåga med flygande fanor och klingande spel, o.

Välborenhet, Ers Härlighet (titel numera eg. tillkommande vissa domare och högre ämbetsmän);

affair of sak som måste afgöras genom vapen, hedersaffär, duell; court of hedersdomstol; debt of hedersskuld (skuld som ej lagligen kan utkräf-vas, is. spelskuld); maid o/*~, hoffröken; lok. ett slags ostkaka; point of hederskänsla, »heder»; hederssak (it was a... with him to)-, word of hedersord; it does him det länder honom till heder; to (do) pay (show) ^ to, bevisa ngn ära; to do (pay) ~ to a draft (bill o. d.), se va. hand.; to do the 'vs (of the table o. d.), uppfylla värdskapets åligganden; I have the f>u to.., jag har den äran att..; bound in af sin heder förbunden, förpligtad; he is in ~ bound to..., det är en hederssak för hnm att..; in ^ of, till ...s ära; to meet (with) due hand. vederbörligen honoreras om en växel o. d.; on (upon) one's på (vid) ngns ära;, with the ~s, vid föreslående af en skål (låtom oss höja ett lefve ..) beledsagadt af (sedvanliga) hurrarop (i Engi. 3 ggr 3). ^able, -abl, a. hedervärd; hederlig, rättskaffens, aktningsvärd; hedrande; anständig; ädel, förnäm; hederlig, passande ens stånd (burial, salary); beroende på hedern, heders- (confidence); »välboren», parlam. »hedervärd» (titel för vissa klasser af nobility [yngre söner af en earl, alla barn af en viscount cl. [-baron],-] {+ba- ron],+} för underhusets medlemmar samt för vissa ämbetsmän); most /x», »högstvälboren» (titel för en marquess); right »högvälboren» (titel för vissa klasser af nobility [alla earls, viscounts o. barons, alla barn af en duTce el. marquess, äldste son samt alla döttrar af en earT\, för alla PHvy-Councillors samt för vissa högre funktionärer, ss. Londons o. Dublins lord-mayor).

~neSS, -nes, s. hedervärdhet; hederlighet etc., jfr ofvan, ^ed, -d, pp.; a. ärad ss. titel: (H)f^ Sir, i bref till den som bär titeln

honourable. ~er, -år, s. en som hedrar, ärar, honorerar. <v/ing, -ing,prt.;s.hedrande. ~leSS, -les, a. utan ära; icke ärad ei. hedrad.

hood, hud, 5. hufva; kåpa, kapuschong; univ. krage på en gown; ngt likt en hufva : sufflett; rökhatt, se ock chimneysjö. mössa på en tamp; segeldukskapell; kapp; bot. se helmet; va. sätta hufva på; öfverhölja; binda för ögonen †. ~-Cap, s. zool. blåssäl (Stemmatopus cristatus).

~-ends, se f^ing-ends. ^nian-blind, s.

blindbock (lek), ^-mould(ing), s. byg. utspringande gesims öfver gotisk dörr ei. fönster ei. d., jfr drip-stone. <^-Sheaf, s. àkerbr. hatt på en skyl. o^wink, va. binda

för ögonen på ngn; biid. föra bakom ljuset, bedraga; (öfver)skyla †. ~winked, af föreg, med förbundna ögon, äfv. biid. ~ed, -ëd, pp.; a. bärande ei. betäckt med en hufva ei. ngt som liknar en hufva; a. is. bot. liknande en hufva, se vid. cucullote; ~ cvoio, se Royston-crow. ~ed-milfoil, s. bot. blåsört (Utricularia). ~ed-Seal, se hood-ccip. ~ed-snake, s. zool. glasögonsorm (Naia). ~ed-will0w, s. bot. Scutellaria orientalis. ~ing, -ing, prt.: s. betäckande med en hufva o. d.; ngt som tjenar till betäckning, ss. sjö. de främsta ei. aktersta bordläggningsplankorna (: ing-ends). ~!ess, -lès, a. utan hufva

m. m.

hoof, hof, s. (pl. -s, el. hooves >j< hovz);

hof; klöf (eg. divided (ett) kreatur; vn. gå (långsamt som kreatur); to heat the ~ F, traska till fots. ~-bound, a. veter. trånghofvad. ~-mark, ~-print, ~ -tread, s. spår. efter en hof, kreatursspår. ~ed, -t, a. mest i sms. försedd med hofvar ei. klöfvar, -hofvad. ~leSS, -lës, a. utan hofvar ei. klöfvar.

hook, huk, s. hake; krok, särsk. metkrok; krok hvarpå ngt upphänges, klädhängare; skära, jfr äfv. billdörrhake; skeppsb. se breast-~ ; snara, fälla; P fångst, »kap»; pl. uppstående ländkotor på kreatur; va. fånga (eg. på krok); hugga en krok i, draga (upp) ei. hålla med en krok; kroka (virka); kröka, böja som en krok; förse med krok(ar); haka fast, haka på (äfv. on), häkta ihop; blid. locka i fällan; F »fiska» kunder o. d.; F »hugga» (stjäla); vn. haka sig fast (on to, vid); krokna, vara krökt; ~ and butt, se "»-scarf; ~ and eye, häkta och hyska; above one's ~ F, öfver ngns förmåga; by ~ or by crook, se under crook; off the eg. som hoppat af hakarna; i olag, i oordning; Fur humör; si. död (to go off the si.: »trilla af pinnen»); on one's own på eget bevåg, på eget ansvar; with a ~ at the end of it F,... »men det är ett »aber» med». ~-backed, a. bot. nedåt parflikig. ~-beaked, ^-billed, 5.

kroknäbbig. ~-bill, s. krokig näbb; se vid. bill-hook. ^-blOCk, s. sjö. hakblock. ~ -bolt, s. hakbult. ~-bone, s. ländkota, jfr hook, pl. ~-heal, s. bot. brunört (Prunella). ~-5and, s. åker som plöjes och sås hvarje år. ~-nail, s. hakspik, skenspik. ~-nOSe,s. örnnäsa. ~-nOSed,a. med örnnäsa. ~-pin, s. haksprint. ~-SCarf, s. skeppsb. haklask, långlask med hak. ~ -tool, s. svarf. haklikt krökt skedjärn.

hookah, ho'ka, s. turkisk pipa med vattenkärl hvarigenom röken ledes.

hooked, hukt, pp. (i)huggen, fångad (med krok); F lurad; a. (huk'ed) krökt; försedd med krok(ar) etc.; ~ chariot, lie-vagn ; ~ nose, m. fl., se sms. af hook. ~ness, -ednës, s. krokighet. hooker, huk'ur, s. (1.) en som hugger, fångar med krok; metare; hand. si. bodbetjänt som lockar till inköp; F tjuf; (2.) se how-ker. hooking, -king,pr£.; s. fångande etc. (jfr hook, va. samt föreg.). hooky, -kl, a. krok-; full af krokar ei. hakar, hoop, hop, 1. se whoop; se vid. hoopoe. hoop, hop, 2. s. tunnband; ring som liknar tunnband, rundgående beslag, (järn)band; krinolinband, is. pl. krinolin (: ^-petticoat); förr ett mått; stenkar öfver kvarnstenar; va. banda tunnor o. d.; innesluta, omfatta (med ring, järnband). ~-ash, s. bot. ett nordamerikanskt träd (Celtis crassi-folia). ~-iron, s. bandjärn. ^-petticoat, s. (fiskbens)styfkjortel, krinolin; bot. F namn på Narcissus Bulbocodium. ~-pole, s. (ett stycke) ämnesträ till tunnband. ~-Shave, s. bandhyfvel. ~-skirt, s. krinolin. ~-Stick, s. käpp hvarmed barn framdrifva rullande tunnband. ~-W00d, s. virke till tunnband. ~er, -ur, (1.) s. tunnbindare, bandare. -ing, (1.)

prt.; s. bandning; tunnband o. d. kollekt.; tunnbindararbete, -lön. hooper, ho'pur, (2.) s. zool. vild svan, sångsvan (Cygnus musicus). hooping, ho'ping, (2.) prt. (af hoop, 1). ~

-COUgh, s. kikhosta, hoopoe, ho'po, hoopoo, ho'po, s. zool. härfågel (Upupa epops). hOOray, hurà', P f. hurrah. hoosier, ho'zjiur, s. Am. F öknamn på invånare i Indiana. hOOt, hot, s. skri, hånskri, skrän; va. jaga med skri och skrän; uthvissla; vn. hånande skrika, skräna (at, after, åt, efter ngn); skria som en uggla. ~ing, -ing, s. hånskri, skri, skrän, hoove, hov, 5. veter. trumsjuka. <N,n, -en, a.

lidande af trumsjuka. hoot(S), hut(s), interj. skoti. hut! tig! fy! usch! bah!

hop, hop, (1.) vn. hoppa och skutta, hoppa på ett beu; (hoppa och) dansa; linka; s. hopp, hoppande på ett ben; skutt; F »sväng», dans, (is. enklare) dansnöje, (improviserad) bal; skip, and jump, (a.) biid. öfverilad, förhastad, hast- (t. ex. business); step, and jump, ett slags hopplek. ~-SC0tCh, s. »hoppa hage» (lek), hop, hop, (2.) 5. bot. etc. humle (ss. ämnesnamn ofta i pl.); se vid. hip; va. lägga humle på dricka etc.; vn. skörda humle; wild bot.

Bryonia dioica. ~-back, s. bryggkar. ~ -bind, ~bine, s. humleranka. ~-dryer, s. se r^j-hiln. ^-factor, s. humlehandlare. ~-field, se föij. ^-garden, s. humlegård. ~-ground, se föreg. ~-hornbeam, s. bot.

amerikanskt järnträd (Ostrya), ^-kiln, s. humlekölna. ^-medick, s. bot. humle-smäre (Medicago lupulina). ~0ast, se kiln. ^-picker, s. hiimleplockare, -ploekerska. /^-picking, s. humleskörd, ^-pocket, 5. humlesäck (äfv. ss. mått: ll/2 à 2 cwt). ~-pole, ~-prop, s. humlestång, -stör. ^-setter, s. humlesättare äfv. redskap. trefoil, s. bot. gulväppling ei. skogshumle (Trifolium procumbens); se vid. r^-medick. ~vine, se ^bine. ~-yard, se garden.

hopé, hèp, 5. hopp, förhoppning i alla betyd. (of, om), pl. förhoppningar, hopp, jfr ex.; tillit, förtröstan (in God, till Gud); va. hoppas på; vn. hoppas (in, på: sätta sin lit till), hafva förhoppningar (for, of, på, om; from, från ngns sida, af); ali (of...) have been abandoned, man har öfvergifvit alt hopp (om); their ~s were in James, de satte alt sitt hopp till Jakob; are there any *us? fins det ännu ngt hopp (utsigt till räddning)? there is no ~ for him, he is past all han är utan hopp (förlorad, döende); the only ~ of saf ety is in being calm, enda möjligheten till räddning ligger i att hålla sig lugn; beyond all utöfver ali förväntan [-(lyck-lig[t],-] {+(lyck- lig[t],+} ypperlig[t]); in the ~s (of ...-ing ei. that), i förhoppning (om att); a youth of great en förhoppningsfull (hopp-gifvande) ungdom (yngling); I ^ not, i svar jag vill väl icke tro det; ~ against bjuda till att hoppas, hålla hoppet kvar under de mörkaste utsigter; if he should mend, as I ~ in God he will, om han skulle bättra sig, som jag hoppas till Gud att han skall göra; ~ well of, hafva godt hopp om, göra sig de bästa förhoppningar om. ~ful, -ful, a. full af hopp; förhoppningsfull, hopp-gifvande; young (H)r^ F, typisk benämning för ett »enfant terrible»; to be ~ ø/*, hysa förhoppningar om. "^fulness, -fulnès, s. hoppfullhet; förhoppningsfullhet. ~1eSS, -les, a. förtviflad, hopplös; som man aldrig kunnat hoppas †. ~leSSneSS, -lës-nès, s. hopplöshet; hopplöst tillstånd.

hoping, hè'ping, prt. af föreg. v. ~ly, -li, ad.

med hopp, förhoppningsfullt. Hopkins, hop'kinz, s. pr. P haltebolink

(öknamn på en som baltar).

hoplite, hop'iit, s. gr. antik. hoplit, tungt beväpnad soldat.

hop-o'-my-thumb, hop'omithum, s. F tummeliten, ovanligt småväxt person, hopper, hop'ur, s. (1.) en som hoppar (jfr hop, 1.); såningsskäppa; kvarnskruf; skakande matareinrättning, -tratt; mudder-pråm med lösbotten (äfv. ~-barge); (2.) se hop-picker. -s, s. pl. leken »hoppa

hage».

hoppet, hép'et, s. handkorg; gruf. tråg, fat

ss. malmmått; lok. lindebarn, hopping, hop'ing, prt. af hop, 1. O. 2.; s. (1.) hoppande; dansgille; (2.) humleplockning. ~-dick, s. zool. ett slags trast på Jamaica (Merula leucogenys). hopple, hop'1, va. hälla (hopbinda fötterna

på) en bäst etc.; bild. fjättra. ~S, -Z, S. pl.

tjuder, fjättrar för betande kreatur, hops, hops, S. pl. se under hop, 2. horal, hè'rål, a. beträffande timme, tim-, horary, -ran, a. skeende timvis, en gång i timmen; räckande en timme; timmä-tande; ~ circle, timcirkel. horde, hord, s. hord, nomadstam; svärm,

hop; vn. skocka ihop sig. hordein(e), ho'rdein, 5. kem. kornstärkelse, hordeolum, lat., horde'olum, s. med. vagel, horehound, ho'rhaund, s. bot. hvit andorn, kransborre (Marrubium vulgäre); black stinking bot. svart andorn, bonässla (Ballota nigra); wild bot. en art floks (Eupatorium teucrifolium). horizon, hori'zun, s. horisont, synkrets; apparent sensible skenbar horisont; rational sann horisont. ~tal, horizontal, a. i horisonten, horisont-; horisontela vågrät, i vattpass, i vågled; ~ engine, liggande ångmaskin; ~ escapement, cylindergång i ur; ~ refreshment F, skämts, hvila i liggande ställning; ~ watch, cylinderur; ~ water-ioheel, mek. turbin. ~tality, horizontal'lti, s. vågrätt läge.

horn, horn. S. horn (i alla bet. : djurs, månens horn; blåsinstruraent; horn ss. ämne; fil.: ^S of a dilemma); dryckeshorn; tumlare,bägare; kruthorn; insekters spröt (antenn); flodgren, krökning; tekn. mek. etc. hornlikt utsprång; horn på städ, på damsadel el. på en spansk sadel; sjö. salningshorn; knagg, näsa; a. i sms. horn-; va. sätta horn på; skämts, gifva en äkta man horn (jfr cuckold; äfv. to give a pair of f^s); to draw (pull) in one's f\jS} »draga in hakan», stämma ner tonen, sakta sig; ~ of plenty, se cornucopia; to put to the Skoti. jur. förr under hornstötar förklara ngn för biltog ei. förrädare; gnm domslut ålägga ngn att betala en skuld el. att fullgöra ngt.

zool. se gar-

fish; afv. se <*vbill. ~beam, s. bot. afvenbok

hohlspath

r Talspråk. 608 P Lågt språk.

hold

(Carpinus). ~bill, s. zool. hornskata (Bu-ceros). ^blende, s. min. hornblende. blendic, -blen'dik, a. hornblende-. ~ -blower, s. hornblåsare. "ubook, s. förr a-b-c-bok, barns första lärobok; handbok. ~-bug, s. F namn på ekoxe (Lucanus cervus o. L. dama). ~-Card, s. gradskifva af horn. ~-C0al, se cannel-coal. ~-C0re, S. zool. kvicke i horn. ^-distemper, 5. veter. hornsjuka, kvicksjuka. ~ eel, Skotl. se sand-eel. ^fish, se garfish. ~f00t, a. försedd med hofvar ei. klöfvar. ~-lantern, s. hornlykta. ~-lead, s. min. klorbly. ~ -mercury, s. min. förr kvicksilfverklorur. ~-0re, s. min. ett slags silfvermalm, jfr ^-silver. ~-0wl, s. zool. hornuggla, uf (Bubo), /v-pike, se f^jfish. ~pipe, s. ett i "Wales förr brukligt blåsinstrument; en liflig dansmelodi; en liflig engelsk (sjö-mans)dans. ~-plate, s. hornskifva; järnv. axelhållare. ~-p0Ck, s. ett slags koppor. ~-p0ppy, s. bot. strandvallmo (Glaucium). ~-pout, se homed pout, ^-shavings, s.pl. hornspån, hornaffall; is. raspadt (hjort-) horn. /^-Silver, 8. min. hornsilfver, klor-silfver. -^-Slate, s. min. hornskiffer, kisel-skiffer. ~-sp00n, s. hornsked. ~St0ne. s. min. hornsten (en sorts kvarts). 'V-tip, s. knapp på (ilsket) nötkreaturs horn. WOrk, s. fort. hornverk. ~W0rt, s. bot. hornserf, flohår (Ceratophyllum). ~ed, -d, a. behornad; hornformig (t. ex. om nymånen); ~ beasts, hornboskap; ~ hog, se babiroussa ; ~ horse, se gnu; ~ pout, en amerikansk fisk (Pimelodus); för öfrigt se sms. under horn. ^edness, -èdnès, 5. tillstånd att vara r^ed; ny, jfr horning, ^er, -ur, s. hornarbetare (-svarfvare); hornhandlare; hornblåsare; Skoti. se sand-eel.

Hornet, ho'rnet, s. zool. bålgeting (Yespa crabro); to bring (ei. raise) a nest of (ei. a oJs nest) about one's ears, ordspr. sticka sin hand i ett getingbo.

horning, ho'rning, s. behornande)j<; nymånens form; nytändning; skoti. jur. uppfordran att fullgöra ngt (betala skuld el. d.) vid äfventyr att bli behandlad som förrädare, jfr to put to the horn. hornish, -nisj, a. hornaktig, hornless, -lës, a.

hornlös ; kullig om nötkreatur.

horny, ho'rni, a. af horn, horn-; hornaktig, hård som horn; valkig hand. ~-frog, s. se under frog, ^-handed. a. med valkiga, af arbete hårda näfvar. ~-Wink, s. F namn på tofsvipa (Yanellus cristatus).

hornito, sp. horne'to, s. liten vulkanisk kägla

i spanska Amerika.

horo-, gr., hor'o-, i sms. tim-, ~graphy, -g'rafi, 5. timindelning; konsten att för-

färdiga solur. ~loge, -lodj, s. tidmätare (instrument: ur, solvisare, timglas). ~logic(al), -lodj'ik(al), a. hörande till ur; bot. säges om en blomma som öppnar och sluter sig på bestämd tid. ^logist, -I'odjist, s. för-färdigare af tidmätare. "Jogy, -l'odji, s. konsten att mäta tiden el. att förfärdiga tidmätare, ur o. d. ~meter, -m'etur, s.

tidmätare (instrument: ur etc.). ~ITietry,

-m'etri, s. tidmätning. ^SCOpe, -skop, s. astrol, horoskop, himlakropparnas ställning vid ngns födelse, nativitetsställ-ning; tabell upptagande dagens och nattens längd på olika orter. ~SC0py,-s'kopi, s. konsten att ställa horoskop, jfr föreg, horrent)j<, hor'ent. a. resande sig på ända

(om hår).

horrible, hor'lbl, a. fasaväckande, ohygglig, hemsk, faslig. ~neSS, -nès, s. hemskhet; faslighet, gruflighet. horrid, hor'id, a. skroflig, ruggigf; faslig, hemsk, ohygglig; F otärck, sryslig». ness, -nès, s. faslighet. horrific, horif'ik, a. förskräcklig, fasaväckande.

horrified, hor'lfid, pp. slagen af skräck, (stel) af fasa. horrify, hor'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) injaga skräck ei. fasa hos; göra faslig horripilation, horipiki'sjun, s. med. hårens

resande på ända af fasa. horrisonous, horis'onus, a. hemskt ljudande; skräckinjagande, faslig om ljud. horror, hor'ür, s. krusning, dallring †; rysning, frosskakning; skräck, förfäran; afsky (of, för), fasa äfv. objektivt: ngt fasaväckande, det fasliga (of, i); the nervskakningar, darrning i hela kroppen särsk. (under) delirium tremens, fyllerigalenskap; äfv. F dåligt lynne, nedslagenhet, »dysterhet»; ~ of water, vattuskräck; to catch (take) the F, blifva melankolisk, »dyster»; blifva nervös, få nervskakningar; to give (a person) the F, väcka afsky, leda hos, uttråka; göra melankolisk, »dyster»; göra nervös; to inspire (strike) with ingifva afsky, slå med skräck, ^-stricken, ^-struck, a. slagen af fasa, med förfäran, horse, hårs, 5. hästslägtet, särsk. hanen; kavalleri (lika i pl.); ngt likt en häst: aiim. tekn. ställning som uppbär ngt liksom hasten ryttaren; torkställning för kläder el. d.; bock; skafbock, sågbock; gymnastikhäst; trä-

märr (straffredskap) ; sjö. pert under en rå, se äfv. br east-band; sjö. levang; äfv. lejdare etc.; bärg. »nase», jfr bear, 1.; gruf. gångart; boktr. F »surkål» (jfr dead-rj); va. göra beriden; spänna häst(ar) för; skaffa häst(ar)

(åt), hålla Mst(ar) för skjutsning; fortskaffa (befordra) med häst(ar), köra med häst (-ar); rida på, sitta grensle öfver; betäcka ett sto; bära ei. låta rida (sätta upp) på ryggen; vn. stiga till häst; 1000 ~,mii. 1000 hästar (man kavalleri); to mount one's high bild. »sätta sig på sinahögahästar»; äfv. vara i hög stämning (»upp i gasken»); to take stiga till häst, rida ut, bort; om sto betäckas; gruf. förgrena sig (och) bli förtryckt om en gång; captain of ryttmästare; Master of the [-öfverhof-stallmästare;-] {+öfverhof- stallmästare;+} to be on the high ^v, se to mount etc.; to till häst! sitt opp! ~ on, drifva (»köra») på. ~-ant, s. zool. stor myra (Formica rufa). ^-artillery, 5. ridande artilleri, ^back, s. hästrygg; sittning till häst; eiiipt. för on till häst; to go (ride) on rida. ~balm, s. bot. ett amerikanskt örtslägte (Collinsonia). ~-bane, s. bot. stäkra (Oenanthe Phellandrium). ~-barge, s. båt (pråm) som drages af på stranden gående häst. ~-barrackS, s. pl. kavallerikasern. ~bean, s. bot. bondböna (Yicia faba). ~-beech-tree, s. bot. prov. se hornbeam. ~-beef, s. hästkött som mat. ~-bit, s. (bett i) betsel, ^-blanket, 6-. hästtäcke, ^block, s. block, kubbe ei. a. till uppstigning på hästen, ^boat, s. båt dragen af häst; färja dragen af hästar; färja för hästar.

(äfv. ~ wood) »Bahamamahogni» (virke af

mangroveträden. 'N/- flower, 5. bot. skogskovall (Melampyrum sylvaticum). ~fly, s. zool. hästfluga (Hippobosca); häststyng (Oestrus equi). ~f00t, s. bot. hästhof (Tussilago Farfara); zool. se crab. ~ -gentian, s. is. Am. se fever-root. ~-gear, s. mek. hästvandring; maskineri som drifves med hästkraft, jfr foij. ~-gin, s. mek. hästvind(spel); äfv. jfr föreg, ^guard, s. vaktpost till häst; pl. engelska lifgardet till häst; the (ff)^s, generalhögkvarteret i London; engelska landtförsvarsdepar-tementets högsta militära myndigheter, armékommandot. ~hair, s. tagel; F skämts, juristperuk. ~-heal, ~-heel, ~-hele (-hel), s. bot. alant, »ålandsrot» (Inula Helenium). hoe, 5. åkerb. klösharf; va. klösharfva jorden. hoof, s. hästhof äfv. bot., jfr r>jfoot. ~-ir0n, s. sjö. ett slags diktjärn, drifjärn. ~-jOCkey, s. en som har till yrke att rida kapplöpningshästar; hästhandlare; Fodåga; lok. pipping (äpple). ~-keeper, s. en som håller hästar; hästskötare. ~-knacker, s. hästslagtare, hud-afdragare. ~-knob, ~-knop, s. bot. en art klint (Centaurea nigra), ^-latitudes, s. pl. sjö. vindstillans bälte. ~-laugh, s. flatskratt, (rått) gapskratt. ~-leech, s. (1.) hästigel; (2.) hästläkare, ^-litter, s. hästbår. ~-load, s. hästlass. mackerel, se scad. ~man, s. »hästkarl», hästkännare ; hästskötare; ryttare; kavallerist; zool. ett slags dufva, ^manship, s. ridkonst; ryttareskicklighet. ~-marine, s. si. »sjöhusar» skämts, om ngt omöjligt i militärväg; »en sjöman till häst», misslyckad, tafatt person som tydligen icke är i sitt element. ~-marten, S. zool. F stor humla (Bombus). ~-meat, s. hästfoder. ~-ITlill, s. kvarn (ei.dyi. verk) som drifves med hästvandring, ^-milli-ner % S. en som syr ei. handlar med prydnader på seldon. ~mint, s. bot. mynta (Mentha sylvestris; Am. Monarda). ~ -muscle, ~-muSSel, S. F större mussla. ~-mushr00m, S. bot. F större hattsvamp i aiim., ss. skifling (Agaricus arvensis). ~ -nail, s. hästskosöm; pl. si. pengar. ~

-path, S. dragväg på en älfstrand, kanalbank o. d. för hästar som draga en r^-barge. rsj

-pistol, 5. ryttarepistol. pick(er), s. hake att rensa hästhof v ar från stenar el. d. ~-pipe, S. bot. se tail. ~p|ay, 5.

plumpt, rått skämt, rå lek, ras och stoj.

^pond, S. hästdam (dam där hästar vattnas).

~power, s. mek. hästkraft. ~-race, s. (en) kapplöpning med hästar, kappränning, ^-racing, S. kapplöpning (ss. en art sport). ~-radish, S. bot. pepparrot (Nasturtium Armoracia). ~-railroad, ^-railway, s.

G: note, 5: do, è: nor, t: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. 610 P Lågt språk.

häst(järn)bana, spårväg. ~-ral<e, s. hästräfsa. ~road, se r^way. ~-rug, s. hästtäcke, valltrapp. ~-run, s. med hästkraft drifvet "UppfordringSVerk vid gräfningar etc. ^-Shoe, 5. hästsko; ngt af hästskoform; zool. se ^j-ci-ab; a. i sms. hästsko-; ~ head, en sjukdom hos små barn (att hufvudskålens suturer äro för öppna); ~ nail, hästskosÖm. ~

-shoeing, s. hästs skoning, hofbeslag. ^-soldier, s. kavallerist, ryttare. ~ -stealing, 5. hästtjufnad. ^-stinger, se

dragon-ßy. ~tail, s. hästsvans (äfv. som turkiskt standar); bot. fräken (Equise-tum); tekn. skafgräs, skäfte; shrubby bot. Ephedra, ^-thistle, s. bot. tistel (slägt. Cnicus, äfv. Cirsium). --^-tongue, s. bot. se butcher's-broom. ^-vetch, s. bot. Hippo-crepis comosa. ~way, s. ridväg, körväg; äfv. se path. ~weed, s. bot. en art binka (Erigeron canadense); Am. se r^-balm. ~ -whim, is. gruf. hästvind [-([malm])uppfordrings-verk-] {+([malm])uppfordrings-verk+} draget af häst). ~whip, 5. piska, ridpiska; va. piska (upp), ^whipping, s. uppiskning; a sound ett dugtigt kok stryk. r^WOman, s. skicklig ryttarinna. ~ -WOrm, s. zool. se bot. ~d, -t, pp. försedd med häst. beriden, till häst; förspänd om vagn. -1, se horsy. ^ yness, horsiness, -inès, s. hästlikhet; 8i. böjelse att sysselsätta sig med hästar, hästvurm, jfr horsy. horsing, -ing. prt. af föreg, v.', a. brunstig om sto; s. anspänning; anspann; ~ iron, sjö. se horse-iron, horsy, -l, a. hästlik; häst-; si. mycket sysselsättande sig med hästar, »stalluktande», jockeymässig.

hortation horta'sjun, se exhortation.

hortative, ho'rtatlv, a. uppmanande, jfr raij.; s. uppmaning, hortatory, -türi, a. förmå- ! nande, förmanings-; uppmanande, uppmuntrande, uppmuntrings- (speech etc.). horticultural, hortikul'tural, a. trädgårdsodlings-; ~ show, trädgårdsutställning, utställning af trädgårdsalster, horticulture, -tår, s. (rationel) trädgårdsskötsel, trädgårdsodlingskonst. horticulturist, -rist, s. trädgårdsodlare, konstgartner. hortus siccus, lat., hor'tus sik'us, 5. herbarium, samling af torkade växter.

Hosanna, gr., eg. hebr., hozan'a, s. o. interj. hosianna.

hose, hoz, s. (pl. lika, ei. ~n† -n) knäbyxor }j<; strumpa; slang P& sprutor o. d.; hylsa (t. ex. för skaftet å en spade).

hosier, ho'zj(!)ur, s. strumpväfvare; strump-handlare, trikotvaruhandlare. ~y, -1, s. stickade varor, tricotvaror; strumpfabrik; strumphandlares affär.

hospice, hos'pis, s. klosterhärberge (is. i alperna, SS. på S:t Bernhard).

hospitable, hos'pitabl, a. gästfri, gästvänlig. ~ness, -nès, s. gästfrihet, hospitably, -1, ad. gästfritt, hospital, hos'pttal, s. hospital, lasarett, sjukhus; fattighus, barmhertighetsan-stält; invalidhem; to enter intagas på hospitalet; at, in the på sjukhuset. ~-gangrene, s. lasarettsfeber. ~-Sun-day, 5. en viss söndag då kollekter upptagas i Londons kyrkor till förmån för hospitalen. ~ity, -'lti, s. gästfrihet; pl. prof af gästfrihet, bjudningar. ~ler, -ur, s. förr Johanniter(Malteser)riddare; hospitalsbroder; hospitalsföreståndare, hospitium, lat., hospisj'ium,

s. se hospice; jur.

se inn of court. host, host, 1. s. krigarskara, här, härskara;

stor hop, svärm (of flies, o f questions). host, host, 2. s. kat. k vik. hostia, host, host, 3. s. värd i privathus; värdshus-värd; naturv. växt ei. djur som när en parasit; förr gäst, gästvän †; va. † härbergera; vn. >f< gästa; logera, hostage, hos'tadj, s. gisslan; pl. personer

sända som gisslan, hostel >K, ho s'tél, s. förr mindre, fattigt college; se vid. hotel. ~ler, -ur, s. värdshusvärd; förr student i ett hostel. ~rie †, ^ry, -n, s. värdshus, hostess, ho'stes, s. värdinna; värdshusvärdinna)^. ~Ship, -sjip, s. värdinneskap. hostile, hos'til, (-il), a. fiendtlig^ stämd) (to, mot); mii.: tillhörande fienden (force, guns etc.), fiende-iand. hostility, -'lti, s. fiendtlighet, fiendskap; pl. fiendtlighe-ter mellan stater, krigsrörelser, hostler, Os'lur, S. äldre stafning f. OStler. hostry †, ho'stri, s. värdshus; stall för främmande hästar, färdstall, hot, hot, a. het i aiia bet.; mycket varm (day, etc.); häftig, hetsig; otålig, ifrig (upon, på); brådskande; lidelsefull, kätjefull; brännande, skarp i smak; ~ and cold, i vissa talesätt än varm än kall bild., jfr under blow, 3.; to ttirn ~ and cold, blifva än varm än kall, ömsom frysa och svettas; ~ bath, ångbad, varmbad; ~ dinner (supper o. d.), middag (supé etc.) med varm, lagad mat; ~ engagement, mil. skarp träffning; ~ with, si. >tuting»; there is ~ ivorJc, der går det hett till; in (ei. with) ^ haste, med (i) brinnande brådska (fart). ~-air, a. i sms. varmlufts- (t. ex. bath, bad; engine, maskin: kalorikmaskin; furnace, ugn: kalorifär). ~bed, s. drifbänk; biid, härd (of sedition etc.). ~-blaSt, s. bärg. varmbläster; a. varmbläster-. ^-blooded, a. hetlefrad, hetsig, ^-brained, a. snarsticken; häftig, våldsam. <v/-cllisel, s.

smed. skrotmejsel. —-closet, s. litet varmrum (t. ex. vid en spis för att hålla talllikar el. mat-fat varma). — cockles, s. pl. se under cockles. --COpperS, s. F »kopparslagare» (illamående efter ett rus). —-flue, S. torkrum i färgerier

o. d. —gilding, s. eld-(bränn-)förgyllning. --headed, se —-brained. — hOUSe, s. växt- | hus som eldas, drifhus; tekn. torkrum med hög värme (t. ex. i porslinsfabrik); † se vid. bagnio; — plants, drifhusväxter. — -livered, a. hetiefrad. —-mouthed, a. hårdnackad, halsstarrig, bångstyrig. — -pot, S. kokk. »köttlåda». —-press, S. tekn. varmpress; va. varmpressa papper, tyg etc. —-shoots, s. pl. bållar af knådadt kolstybbe etc. brukade till bränsle. —-short, a. rödbräckt järn. —-shot, s. art. glödande kula (ei. kulor); afsigkommen, lättsinnig människa; a. förslappad, klen. —-spirited, a. af ett eldigt lynne. — -spring, s. varm källa. —spur, s. snarsticken, hetiefrad människa, brushuf-vud; ett slags tidiga sockerärter; a. (äfv. —spurred) uppbrusande, häftig, hetiefrad. —-wall, s. vägg i drifhus o. d. SOm uppvärmes medelst varmrör ei. d. — -Water, s. hett vatten; oro, bråk,krångel, tvistighet, missämja; — well, se följ. — i -well, s. ångm. varmvattencistern, hotch-pot, hotj'-pot (el. -potch, -potj), se

hodge-podge. hotel, fr., hotel', s. hotell, hotly, hot'li, ad. med hetta; hetsigt, häftigt, hotness, -nes, s. hetta; häftighet, het- I sighet. !

Hottentott, hot'entot, s. pr. hottentott; ; hottentottska (språket); vilde, barbar. I —-bread, s. bot. Testudinaria Elephanti-pes. —-cherry, s. bot. Cassine Mauro-cenia. —-fig, s. i Kapkolonien en art isört med ätliga blad (Mesembryanthemum edule).

hotter, hot'ur, komp., hottest, -est, superi.

af hot.

houdah, hau'da, se howdah.

hough, héck, (1.) (håf), se hock 2.; (2.) † se hoe.

houlet, hau'let, se howl et.

hound, haund, s. hund is. i sms. ; numera is. [jagthund; tekn. förstärkning på delar af ett vagnsrede; sjö. kindback; sjö. hummer (öfre, fyrkantiga delen af en stång); bild. US-ling; va. hetsa hundar (on, på); jaga (med hundar); drifva, egga (on, to, till); bild. jaga, förfölja; to follow the —s, to ride to —s, deltaga i (räf)jagt(er). —fish, se dog-fish. —'s-berry, s. frukten af — S I -tree, s. bot. röd korneli (Cornus sangui- ; nea). —'s-tongue, s. bot. hundtunga (Cy- |

noglossum). |

hOUp, hop, se hoopoe.

hour, aur, s. timme; stund; pl. myt. hörer; kat. kyrk. bönestunder (horæ) återkommande på vissa timmar under dagens lopp; böner som då läsas; an — and a half , halfannan timme; an — of labour, en arbetstimme,-en timmes arbete; låte —S, äfv. nattvak, jfr ned. ex.; the small — s, småtimmarna(ki. 1,2.3etc.); lohat's the —? hvad är klockan? to keep bad (låte) — s, komma hem ei. gå och lägga sig sent, ofta: föra ett oordentligt lif; to keep good (early, regular) —s, komma hem ei. gå och lägga sig tidigt om aftnarna, ofta-, föra ett ordentligt lif; the clock has st?mck the —, klockan har slagit timmen full; after —s, efter arbetstimmarnas slut; at (in) a good —, i en lycklig stund; — by —, timme efter timme, hvarje timme; by the —, timvis, på timme; timtals äfv. se föij.; by the — together, by —s together, i timtal, hela timmen (timmar) igenom, flere timmar å rad (äfv./br — s together); it is past the —. det är öfver tidén. — -angle, s. astron, tim vinkel. —-circle, s.

astron, timcirkel. —- glaSS, s. timglas. — -hand, s. timvisare, —-line, s. astron, tim-linie, äfv. på solur, —-plate, s. urtafla; sol-visarskifva. —|y, -li, a. som sker hvarje timme; stundlig; ständig; ad. hvarje timme; stundligen, ofta; ständigt.

houri, pers., hau'ri, s. huri (nymf i muhammedanernas paradis).

housage, hau'zadj, s. jur. magasinshyra.

house, haus, S. (pl. —s, -zëz) hus i sv. ordets alla bet.: byggnad, boning; bostad, tak öfver hufvudet, hem; lägenhet, ett hushålls boning; i sms. stuga (jfr bake-—); hushåll; (regent)hus, familj, slägt; »hus»,

»kammare» (afdelning af eng. parlamentet);

beslutmässigt antal närvarande ledamöter i en lagstiftande församling; hand. (handelshus, firma; astrol, (himmels)hus (tolftedel af himmelen delad efter tecknen i djurkretsen); schacksp. den ruta på schackbrädet en viss pjes intar vid spelets början; teat. etc. (the —) Salongen äfv.: samtliga åskådare; tekn. tapphål; va. (hauz) inhysa; härbergera; föra in under tak (t. ex. boskap); förvara under tak, magasinera; tekn. infälla, in-tappa (into, i); sjö. inhala och surra kanoner; sjö. stryka en stång; vn. bo, »residera» Öfv. astrol.; gå in i ett hus astrol.; the —, hu-set, (riksdags)kammaren, is. underhuset; fattighuset (jfr workhouse); — of call, ge-sällhärberge, församlingsställe för (arbetslösa) arbetare; (#)— of Commons, underhuset; F se — of easement; — of

correction, tu.ktb.us, arbetsinrättning} ~

of death, sorgehus, hus hvari ett lik finnes; ~ of easement, afträde; ~ of God, Guds hus, kyrka; °f Lords, Lor-

dernas hus, öfverhuset i engelska parlamentet; "o of mourning, sorgehus; ~ of office, convenient se ~ of easement; lower e\j, se °f Commons; publics,

krog, värdshus; religious kloster; upper se (Hof Lords; ~ to (gående) ur hus i hus; the ~ ^oes o/* the window, huset går till sin ruin, det går på tok med altsamman; to tum (ithrow) the ~ out of the window, vända upp och ner på allting, vara alldeles utom sig (af glädje); to bring doiun the teat, taga salongen med storm, väcka en bifalls-storm; to keep hafva eget hushåll; to keep the vakta huset, hålla sig hemma; to keep a good (miserable) hålla ett godt (dåligt) bord; to keep open hålla Öppet hus för alla som komma, hålla öppen taffel; to make (constitute, form) a house, pari. utgöra ett tillräckligt antal närvarande för att vara beslutmässiga (40 i underh., 3 i öfverh.); to set one's ~ in order, beställa om sitt hus; to take a hyra bostad (ett hus ei. en lägenhet); to wind up the ~ (for Sunday) F, städa i ordning i hushållet (till söndagen); at a person's hemma hos ngn; at the jfr ex. under at; in the jfr ex. under in; to be in the sitta i underhuset; to be in possession of the pari. hafva ordet; call of the pari. upprop; ~ over, öfver-täcka, lägga tillfälligt tak öfverst, ex. en brädstapel). agent, s. husagent kommissio-när som uthyr rum, försäljer hus o. d. bell,

portklocka. ~boat, s. öfvertäckt båt med kajuta, »salsslup». ~bote, s. jur. nödigt virke, anslaget åt arrendator till gårdens underhåll (och till vedbrand, jfr fire-bote). ~-bread,s.hembakadt (gröfre) bröd. ~breaker, s. inbrottstjuf. ~break-ing, s. inbrott (särsk. om dagen, jfr burglary). ^-car, s. jämv. täckt godsvagn. ~ -clock, s. väggur. ~-cloth, s. grof hand-duk(sväf). ~-dog, s. gårdvar, ^-engine, s. fast ångmaskin, ^-factor, s. Skoti. se agent. father s. husfader, familjefar. 'v-flag, s. rederiflagga (nagga tillhörande ett rederi), ^-flannel, S. skurtrasa att torka upp golf med, golftrasa. ~"fly, S. zool. husfluga (Musca domestica). ~-go-verness, s. guvernant, huslärarinna. hold, s. hushåll; familj, den husliga kretsen; hushållning; pl. tekn. bland mjölnare bästa sortens hvetemjöl; a. hushålls-, huslig; familje-: hvardags-; the (//)~ F förk. för the King's (Queen's) hofstaten;

hofvet; ~ bread, se ~-bread; ~ gods, husgudar, penater äfv. bild.; ~ stuff, möbler, husgeråd; ~ suffrage, politisk rösträtt beroende på (ett års) bofasthet; ~ troops, lif- och hustrupper; ~ word, allmänt kändt gängse favorituttryck, hvar-dagsuttryck; ~ words, äfv.läsning vid den husliga härden; Apothecary to the (H hofapotekare; Dentist to the (Sr)~, hof-dentist; physician of the husläkare; Physician to the (H)^, hofmedikus. holder, s. husfader, en som har eget hushåll; fast bosatt person, jfr följ. ~keeper,s. en som upptager (innehar) ett (helt) hus; husfader, husmoder; hushållare (a good ; hushållerska (fruntimmer som har uppsigt öfver ett hushåll); en som vaktar huset †; en som håller sig mycket hemma †; gästfri person †. ^keeping, s. hushållning; förråd i skafferiet; gästfrihet %; a. }j< hushålls-, hus-, huslig; to begin .(ei. set up) ~ (for one's self), sätta eget bo, eget hushåll. ~leek, s. bot. taklök (Sem-pervivum tectorum). ~line, -lin, s. sjö. hysing, smäcker lina af tre parter. ~ -linen, S. husiinne (mots, till gånglinne). ~ -lot, s. hustomt, ~maid, s. huspiga. ~ -martin, se ^-swallow. ~-mate, s. en som bor i samma hus som en annan.. ~ -monger, s. husskojare, ^mother, s. husmoder. ^-painter, s. yrkesmålare. ~ -physician, s. lasarettsläkare, läkare som tillhör och bor i en »inrättning», ^v-pi-geon, s. tam dufva. ~-raiser, s. hus-uppbyggare. ~-rent, s. hushyra. ~r00m, s. husrum, logis. ~-rule, s. husordning, huslig styrelse. ~-side, s. husvägg. ~ -snail, s. snigel med hus. ~-sparrow, s. zool. gråsparf (Fringilla domestica). ^-spider, s. zool. husspindel (Aranea domestica). ~-Slirgeon, s. lasarettsläkare, jfr physician. ~-SWall0W, s. zool. hussvala (Hirundo urbica). ~-tax, s. skatt för hus. ~tile, s. taktegel. ~-t0p, s. husgafvelsspets; takås; i aiim. högsta delen af ett hus, tak; to be at the ~ F, vara ytterst uppbragt; to proclaim from (ei. on) the »predika på taken». ^warming, s. inflyttningskalas (i nytt hus). ~wife, (huz'wifs. husmoder; hushållerska; en som är skicklig i kvinnogöromål; (håz'lf) F fruntimmers arbetsväska, arbetspåse, retikyl (jfi »hustru»); va. hushålla med. ~wifely, -wifli, a. husmoderlig, hushållsaktig; ad. husmoderligt, hushållsaktigt (ss. en god busmoder anstår). ~wifery, -wifuri, s. en husmoders hushållning. ~-wright †, s. byggmästare. ~leSS, -lea, a. husvill.

à: fate, å: far, å:-fal], å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, i fir,houselessness

>|< Mindre brukligt. 613 † Föråldradt.

huddle

~lessness, -lèsnes, s. husvillhet. housing, hau'zmg, s. inhysande; öfvertäc-kande med ei. införande under tak; magasinering; öfvertäckning, (löst) tak; betäckning; sadeltäcke, hästtäcke, pl. sadelmundering; tekn. inskärning, urskär-ning, urtagning hvari ngt är infàJdt; mask. lagerstol, axel(lager)hållare; byg. nisch för staty; sjö. se houseline.

hOUSel, hau'zel, s. den heliga nattvarden; va. † gifva ei. taga nattvarden. ~(l)ing, housling, -ing, prt.; a. nattvards-; kat. kyrk. sakramental; ~ cloth, nattvardsduk; ~ bread, nattvardsbröd.

hove, hov, 1. imp. o. pp. af heave.

hove, hov, 2. s. se hoove.

hovel, hov'el, s. skjul, lider; ruckel, eländig koja, kyffe; va. ställa in under skjul ei. i lider; bringa under tak, i skydd; köra in i kyffe(n); ~ a chimney, hindra en skorsten från att ryka in gnm att uppföra

två sidor högre än de andra el. lemna öppningar på

alla sidor. house, ^-housing, s. nisch för staty. ~ler, -ur, s. en som skyler, skyddar etc.; prov. bärgare från strand-vrak. —'ling, -ing, s. förekommande af att skorstenar ryka in, jfr ofvan va.; skorsten uppförd gnm ~ling.

hoven, hovn, pp. † af heave; a. uppsväld; s. se hoove.

hover †, hov'ur, 1. a. lucker. ~-grOUnd, 5.

åkerbr. lätt (lucker) jord.

hover, hov'ur, 2. vn. sväfva (over, öfver; in the sky, i skyn); fladdra; bild. hänga, vara sväfvande; tveka, vara villrådig; smyga, »stryka» (omkring ett ställe, about a place)-, s. † (öfverhängande) skydd; ~ between, bild. sväfva mellan (t. ex. life and death); äfv. gå en medelväg mellan . . .; ~ o?« ö coast, sjö. kryssa på (: i närheten af) en kust. ~ing, -ing, prt.; s. sväfvande (hit och dit); tvekande.

hOW, hau, ad. huru, hur; ~ are you, ei. ~ d'ye (F för do you) dof hur mår ni? ~ are you a,bout .. .? hur har ni det ställdt med (i afs. på) ...? ~ is that? hur kom-

mer det sig till? hur går det till? hvad vill det säga? ~ is it that ...? hvadan kommer sig, att . . .? ~ now? hvad nu? ~ that el. as ~ P i st. f. that; be careful ~ (you do it), se (er) väl före, huru ..., var försigtig när . . .; to know ~ to read and write, vara läs- och skrifkunnig; (efter ett påstående) that's ~ F, det är (hela) saken, så hänger det ihop. ~beit, ad. huru som hälst; honj. likväl, icke dess mindre. ~d'ye, -dje, se ofvan.

ever, acl. hur ... som liälst, huru ...

än; konj. emellertid, i alla fall; det oaktadt, dock, ändå, likväl. howda(h), hau'då} s. ind. säte på en elefant-

iygg-

howitzer, hau'itsur, s. art. haubits. howker, hau'kur, S. sjö. hucker (ett slags fartyg);

äfv. sjö. F »skuta» i allm. howl, haul, vn. tjuta, skrika, högljudt klaga; va. (fram)tjuta, skrika (äfv. med out); s. tjut, skrik; jämmerrop, klagolåt. ~er, -ur, s. en som tjuter etc.; zool. böl-apa (Mycetes).

howlet, hau'let, 5. zool. uggla, is. se barn-oiol. howling, hau'lmg, prt.; a. tjutande; full af vilddjurs tjut, ryslig, ödslig, vild (wilderness, desert); F afv. »öfverdådig», »ryslig» (t. ex. a ~ sioell); s. tjutande, tjut, jfr howl. howqua, hau'kwa, s. ett slags fint Hong-kong-té.

howso, hau's6, ad. F hur så? ~ever, — ad. hur ... som hälst, huru ... än; hur som hälst, i alla fall; konj.† änskönt, äfven om. hoy, hoj, 1. S. storbåt, jakt förr såsom passage-

rarefartyg. ~man, 5. skutskeppare. hoy, hoj, 2. interj. ohoj! hallå! hoyden etc., se hoiden etc. hub, hub, s. ngt utstående, förtjockning; Am. knöl, knagglighet i en väg; fäste på vapen; hj aln af; mål att kasta på. hubble-bubble, hub'1-bubl, s. (1.) portativ

vatten(tobaks)pipa; (2.) se följ. hubbub, hub'ub, 5. sorl (af många som skrika öfver hvarann), larm, oväsen. ~b00, -bo', S. tjut, skrän (eg. vid irländska begrafningar). hubby, hub'!, a. Am. knagglig om ojämn väg (som blifvit frusen).

huckaback, huk'abak, s. grof dräll tm handdukar o. d. .

huckberry, huk'beri, se hackberry. huckle, huk'1, s. höft; knöl, puckel, ngt som framskjuter likt höften. ~ backed, a. krokryggig, .kutryggig. ~berry, s. bot. Am. en art blåbär (Yaccinium resi-nosum). ~bone, s. höftben; se vid. ankle -bone.

huckster, huk'stur, s. kringvandrande krämare, månglare, gårdfarihandlande; prånglare, schackrare, skojare, bedragare; vn. gå omkring med småkram, födoämnen m. m. tni saiu, mångla; va. utbjuda till salu; mångla (schackra) med äfv. wid. ~age, -adj, s. gårdfarihandel, försäljning af kringburna varor. ~er, -år, 5. se huckster. ~ess, huckstress, -stres, 5. kringvandrande månglerska. huddle, hud'l, va. köra ihop, vräka ihop i en hög (äfv. ~ together); hafsigt uträtta, göra ngt i hast och slarfvigt, hafsa med

ngt, liafsa ifrån sig; Hafsa till, fuska iliop

(ofta med up); v7i. trängas, skocka sig (i oordning); s. (larmande, oordnad) folkhop; folkträngsel; virrvarr; ~ on, kasta (»slänga») på sig (kläder); fjäska (på) med. -ur, s. en som kastar saker i

oordning; fuskare, stympare. huddling, -ing, prt.; a. hafsande, hafsig, hue, hu, 1. S. förföljelserop (cg. förr vid hets-jagt på judar) i uttr.: ~ and cry, jur. brottslings efterlysande; förföljelse; polistidning; to raise (make, set up) a ~ and cry after, efterlysa; börja förföljelse mot (äfv. against)-, »nedskrika» i tidningar o. d. hue, hu, 2. s. hy; färg, färgton, färgskiftning is. om mellanton som närmar sig en primärfärg. ~d, -d, a. färgad, med färg, ~leSS, -lës, a. färglös, huer, hirår, s. en som varskor med rop,

särsk. jfr balker, conder. huff, håf, s. anfall af vrede, stuckenhet, misshumör, »fnurra»; öfvermodigt utfarande mot ngn; inbilsk person, storskräflare; spel. blåsning af en bl icka i damspel; lok. P knep ; va. uppblåsa; himdsfottera, kujonera, behandla med öfversitteri; spel. blåsa (a man at draughts, en bricka i damspel), taga en schackpjes; jfr föreg. bet. borttaga en pjes för motståndaren; VU. Svälla, Uppblå-sas; brösta sig, förhäfva sig (at, öfver, mot); morska sig, spela öfversittare; spel. blåsa en bricka; to give one a fara ut häftigt (och öfvermodigt) mot ngn; to take ~ (be in a blifva (vara) stött (at, öfver); to be upon the ~ about, vara uppblåst öfver; skryta med ... ~er, -ur, s. storskrytare, öfversittare. ~ineSS, -ines, s. uppblåsthet; skräfvel; oförskämdhet, näsvishet. ~ish, -isj, a. uppblåst, öfvermodig; skrällande, oförskämd. ~ ishness, -lsjnes, s. jfr finess o. r^ish. -i, a. F uppblåst, uppsväld

(t. ex. bread)-, lättretlig, i dåligt lynne; | skräflande; nosig, näsvis, hug, hug, s. famntag, omarmning; (lif)tag i brottning; va. omfamna, trycka (fast, tätt) till bröstet; biid. hålla fast vid, med kärlek omfatta, ömt omhulda, nära; sjö. hålla nära, »kär» (the shore, the wind)-, Cornish käringkrok, krokben i brottning; ~ one's self, lyckönska sig, smickra sig (at, for, öfver, till, med), huge, hüdj, a. ofantlig stor, ofantlig, väldig; F betydlig; F dugtig. ~neSS, -nes, s. ofantlig.storlek, väldighet, jättestorlek.

hugger-mugger, hug'urmflgur, s. P hemlighet, löndom; lönrum, smygvrå; oor-dentlighet, slarf; a. lönlig, hemlig; oordentlig, slarfvig; klen, ömklig, dålig; ad. lönligen, hemligen.

hugging, håg'ing, prt. (af hug)-, s. omfam-ning.

Huguenot, fr., hu'genöt, 5. kyrkohist. bugenott. ~ism, -izm, S. hugenotternas (reformerta kyrkans) lära, grundsatser, hulk, hulk, s. fartygsskrof; aftacldadt (kas-seradt) fartyg (särsk. upplagdt ss. fångskepp ei. magasinsfartyg), holk; blockskepp (armed ponton; F bild. åbäk-ligt skrof, gammalt skrof, äfv.: gubbstut. ~ing, -ing, ~y, -i, a. F stor och tjock, grof (växt), åbäklig, lunsig; klumpig, drumlig.

hull, hål, 1. s. fartygsskrof; va. skjuta genom skrofvet; vn. drifva redlöst för vind och våg (äfv. to lie a to strike a lägga bi för topp och takel (utan segel); ~ down, (adv.) (om fartyg) i sigte, men med skrofvet under horisonten, hull, hål, 2. s. skal på nötter etc.; (ärt)balja;

va. skala säd o. d.; sprit.a ärter, hullabaloo, hulabålo', 5. »kolorum», oväsen,

döfvande larm. huller, hul'ur, s. sädesskalare äfv. -maskin,

jfr följ. sms.

hulling, hul'ing, prt. af hull (1. O.) 2.; .5. skalning af säd. ^-machine, s. sädesskalningsmaskin. ~-mill, s. gröpkvarn. hullO(a), hulö', se holloa. hullOCk, hul'ok, s. sjö. (litet) stormsegel (bit

af ett segel för hvilken nian ligger bi under storm).

hully, håri, 1. a. med skal ei. baljor, hully, håri, 2. 5. ålrysja. huloist, hu'loist, se hyloist. hulst, hulst, hulver, hårvår, 5. bot. se holly. hum, hum, vn. surra; säga hm; otydligt mumla, brumma; gnola; sorla bifall; va. gnola; otydligt frammumla; mumla (sorla) bifall till; P »leka med», smickra, genom inställsamhet drifva med, narra; 5. bins o. d. surrning; sorl; (bifalls)mummel, bifallssorl; P narri, drift, jfr vn.; interj. hm!

and haws, stammande i talet af förlägenhet, tillgjordhet el. d.; to put a ~ Up07l F,

... spela ngn ett puts, drifva med ngn. ~bird, ss. humming-bird. ~Strum, s. prov. mungiga; F klink (dålig musik), human, hu'man, a. mänsklig, människo-; (is. i pl.) människa; even kings are (but) en kung är icke mer än en människa, han häller; we are ali vi äro alla svaga människor, »att fela är mänskligt». ^kind, 5. (utan best. art.) människo-slägtet. ~e, -mà'n, a. mänsklig, human, människovänlig; humanistisk. ~eneSS, -ma'nes, s. humanitet. ~iCS, -'lks, s. pl. läran om människan ei. mänskligheten. ~ism, -izm, s. människonatur, mänsklighet; humanistisk bildning. ~ist, -1st,

s. människokännare; univ. särsk. Skoti. en som studerar humaniora, klassisk filolog. 'vitarian, -ita/rian, s. teol. en som anser Kristus varit blott människa; en som anser att människans pligtsfär är inskränkt blott till att befordra mänsklighetens väl. ^itarianism, -ita'nanizm, s. läran att filantropi utgör summan af människans pligter. ~ity, -'iti, s. (pl. cities, -'itiz) människonatur, mänsklighet; (utan best. art.) människoslägtet; humanitet, människovänlighet; humanistisk bildning; is. Skoti. hvar och en af de humanistiska vetenskapsgrenarna, is. latinsk filologi; pl. (the ~ties) humaniora. ~ize, -iz, va. bilda, hyfsa; göra mänsklig; vii. blifva mänsklig; antaga bildning. ~|y, -ii, ad. på människosätt; enligt människonaturen; humant †; it is not ~ possible, det står ej i mänsklig makt. humate, hu'màt, .?. kem. humussyradt salt. humafion †, huma'sjun, s. jordfästning, humble †, humbl, 1. a. sårad, sönderskafd;

vn. såra, sönderskafva. humble, humbl, 2. a. se hummel. ~-C0W, se

hummel-cow. humble †, humbi, 3. vn. se hum. ~-bee, s.

zool. humla (Bombus), humble, humbl (umbl, is. bland pietister), 4. a. låg, ringa; anspråkslös, äfv. om ting: torftig, oansenlig (t. ex. cottage); ödmjuk, undergifven; va. göra låg, ringa; kufva: nedsätta stolthet, höghet, förnedra; förödmjuka; to eat t^-pie, se sms. i nästa stycke.

^-mouthed, a. ödmjuk i tal. ~-plant, s.

bot. sensitiva (Mimosa pudica). ~neSS, -nes, s. ringhet; ödmjukhet, ^r, -ur, s. förödmjukare. humbles, (h)umbiz, se umbles. humble-pie,

s. eg. förr pastej af villebråds (is. hjorts) inälfvor, jfr umbles; numera blott i uttr.: to eat bild. (få lof att) tåligt hålla till godo med förödmjukelser, lågt förödmjuka sig.

humbling, hum'bling, prt. af humble; s. förödmjukande. humbly,-bli, ad. ödmjukt; anspråkslöst, humbug, hum'bug, s. bedrägeri, skoj, »gyckel», drift; tomt prat, »struntprat», tidningsanka; falskt sken, ihålighet; bedragare, skojare, frasmakare; noskläm-ma för istadiga kreatur; va. bedraga, lura, drifva med, draga vid näsan; ~ out of..., lura ngt (genom skenfagra föreställningar) ifrån ngn (ei. ngn (ut) ifrån ngt). ger, -ur, s. skojare etc., skälm, bedragare. ~gery, -Ull, s. skoj(eri), bedräglighet. humdrum, hum'drum, s. tråkig människa,

»plåga», »tråkmåns»; ngt tråkigt, en-

formigt; entonig, sömnig röst; ett slags låg trehjulig vagn; a. entonig, sömnig, tråkig; dåsig, trög; banal, alldaglig.

humdudgeon, humdudj'un, 5. Skoti. opåkal-

ladt (o)väsen, onödig uppståndelse, humectate >j<, humek'tat, va. fukta, humec-tation, -ta'sjun, s. (an)fuktning. humec-tive, -tiv, s. (an)fuktande. humeral, hu'mural, a. hörande till skuldran, axel-, humhum, hum'hüm, s. ett indiskt groft

bomullstyg. humiC, hu'nuk. a. kem. af humus s. d. o.; ~

acid, huminsyra. humid, hu'mid, a. fuktig, våt. ~ity, -'iti, s. fuktighet.

humiliate, humillat, va. förödmjuka, nedsätta. humiliating, -ing, prt.; a.; s. förödmjukande, nedsättande, förnedrande, humiliation, -a'sjun, s. förödmjukande; förödmjukelse, ringhet, förnedringstillstånd; day of ~ (and prayer), allmän bot- och bönedag. humility, -il'lti, 5. (pl. -ties,-z) ödmjukhet, underdånighet; anspråkslöshet; underdånighets- ei. under-gifvenhetsbetygelse. humin(e), hu'min, s. växtmylla. hummel, hum'el, va. skilja korn från agnarna; a. Skoti. kullig (hornlös). ~-C0W, S. kullig ko. ~(l)er, -år, s. kornrensare (maskin el. person).

hummer, hurn'ur, s. en som surrar, brummar etc..

humming, hum'ing, prt.; s. surrande, brummande läte, mummel; a. stark, skummande, eldig dryck. ~-ale, s. skummande öl som slår i hufvudet. ~-bil*d, s. zool. kolibri, honungsfågel (Trochilus). ~-t0p,

S. brumsnurra (ihålig snurra som »sjunger» när den är i gång).

hlimmOCk, hum'ok, s. (liten rund, konisk, fristående) kulle, hög; ås ei. hög af uppstaplade (gencm sidotryck uppskjutna) isstycken på ett isfält; Am. lok. bördig skogsmark. ^ing, -ing, s. isstyckenas uppstaplande på Ishafvets isfält. ~y,'-1, ü. full af kullar ei. hammocks. hummum, pers., hum'um, s. imbad; kafé;

(herr)hotell. humor, (Am. form af humour) (hii'mur), u'mur, s. vätska i djurkroppen; se vid. humour. ~al, -ål, a. som hör till kroppens vätskor, vätske-; ~ pathology, se följ. ~al-ismr -ålizm, s. med. åsigt som anser alla sjukdomar bero af tillstånd hos kroppens vätskor, ^alist,-alist, s. (jfr föreg.) anhängare af ^alism. ~ic,-ik, a. se ism, -izm, s. med. se realism; humoristiskt

lynne ~ISt, -ist, s. med. se ~cilist;

è; note, å: do, 6: nor, i: not, A: tube, å: tub, å; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.humorist

F Talspråk. 616 P Lågt språk.

hungry

nyckfull, besynnerlig människa, »konstig kurre», original; skalk, spefågel; humorist. r^j istiC, -ls'tik, a. humoristisk. ~leSS, -lës, a. saftlös; saknande humor. ~0US, -us, a. fuktig, full af saftf; lyn-nig, nyckfull, egensinnig; besynnerlig; fantastisk; kvick, lustig, humoristisk. ~0USneSS, -usnès, s. nyckfullhet†; besynnerlighet, fantastiskhet, »konstighet»; kvickhet, humor, lustighet, gyckel. ^/SOme, -sum, a. nyckfull, egensinnig; jfr ~OWS. humour, (hu'mur), u'mür, s. lynne, sinnelag; sinnesstämning, humör; lynnighet, nyck, infall; skämt(samhet), skalkaktig-het, lustighet; humor; va. villfara, göra till viljes, till behag, låta ngn få sin vilja j fram {in, i); försätta (hålla) i godt humör; | gå in på, foga sig efter ngns nyck, infall; I gifva efter för, blindt följa (a passion): j sätta sig in i en roil; bad (ill) dåligt i lynne: good godt lynne, glad (väl- | villig) sinnesstämning, jfr good-r>u; as the j ~ takes him, som hågen faller på honom; what is the ~ of it? hvad är egentligen meningen därmed? hvar ligger det fina däri? to have (please) one's följa sin(a) nyck(er); for the r^ of på skämt, för rolighets skull; in a ... vid ... lynne; in (full) good ~ with all ; the world, (kännande sig) välvilligt stämd mot hela världen; to be in a ~ for a \ thing, el. in the ~ to do a thing, el. of doing ..., vara hågad (»upplagd») för, känna lust för; to be in a drinking hafva lust för (vara upplagd, hågad för) att dricka; to catch (take) a person in the passa på när ngn är vid humör (hågad for det ei. det), begagna sig af ngns j goda lynne; to make (put) a person in a ... försätta ngn i godt, dåligt lynne; to enter into the försätta sig in i »situationen», i sällskapets stämning (is. taga del i skämtet); out of vid dåligt lynne; icke hågad, icke »upplagd»; to put out of göra missnöjd, bringa ur humör. 'V/ed, -d, a. i sms. -lynt. ~0US, etc.

se under humor.

humous, hivmus, a. kem. af humus.

hump, hump, s. knöl, puckel is. på ryggen ; prov. stycke, bit; vn. prov. P knorra, brumma (äfv. ~ up); Am. P (äfv. ~ one's self) knoga p å. ~back, s. puckelrygg; en puckelryg-gig person; zool. en hval (Megaptera). ^backed, a. puekelryggig. ~ed, -t, a. med knöl(ar), puckel is. på ryggen. ~ty -dumpty, hum'tidumti, s. F kort och tjock person, »rulta», »luns»; P varmt öl med bränvin. -i, a. knölig, pucklig.

humph, humfj interj. hm, hm ; vn. säga hm. humstrum, hum'strum, 5. se under hum. humulin(e), hii'mulm, s. kem. lupulin (narko

tiskt ämne i humle).

humus, lat., hu'mus, s. svartmylla. ~-aCid,

s. kem. humussyra. hunch, hunsj, s. puckel, knöl (jfr hump), buckla; (tjockt) stycke (t. ex. of bread)] knuff, stöt, knytnäfveslag; va. stöta (eg. så att buckla el. knöl uppkommer), knuffa; göra puckel på, köra ut (t. ex. ryggen) som en

knöl (äfv. ~ out) ^back, ^backed,

ed, -t, se mots v. under hump. hundred, hun'dred, räkn. hundra; s. hundrade; härad; a hundra (ungefär); hundratals; one ett hundra (jämt); one ~ and twenty four, etthundratjugufyra; a great (long) storhundra (120 stycken); many of men, hundratals människor; the ~ and one things (Ihave to think of), de hundratals (otaliga) saker ...; two två hundra; ...by ... i hundradetal, hundratals ... ~-C0Urt, s. förr häradsdomstol. ~fold, a. hundrafaldig; s. hundrafalt. ~-legs, s. se centiped. ^-weight, s. centner (: 112 lbs avoir-du-pois: 50,8 kilogram). ~er, -ur, s. politiskt myndig medborgare i ett härad; häradsdomare †. ~th, -th, rälcn. a. (den) hundrade; s. hundradedel. hung, hung, (imp. o.) pp. af hang; äfv. >f< f. hanged: afd a gatagen genom hängning; my friend (the artist) will get ~ in the Royal Academy, min vän (målaren) kommer att bli representerad på konstakademiens utställning. ~-beef, s. torkadt (o. rimsaltadt) kött. Hungarian, hungga'rian, a. ungersk; ~ leather, (ungerskt) hvitgarfvadt skinn; ~ saddle, ungersk (lätt kavalleri)sadel. Hungary, hung'gari, .<?. pr. Ungern; a. i sms. ungersk. ~-ba!sam, s. ett slags terpentin (af Pinus Pumilio). ~-water, s. rosma-rinvatten(essens). hunger, hung'gur, s. hunger; svält; bild. törst, trängtan, ifrigt begär (of efter); vn. hungra, lida brist, svälta; längta ifrigt, trängta (for, after, efter); va: göra hungrig, svälta; ~ is the best sauce, ordspr. hungern är bästa kryddan; the calls of hungerns kraf; die of svälta ihjäl.

~-baned †, ~-bit(ten), ^-starved †, ~

-stung †, a. poet. uthungrad. ~-weed, s. bot. åkersolöga (Ranunculus arvensis). ^ed, -d, a. uthungrad. ~er, -ur, s. en som hungrar. ^ing, -ing, prt.; s. svält, hungry, hung'gri, a. (komp. -rier, -lur; superi. -riest, -est) hungrig (for, efter); svältande; hungrande, trängtande; snål,

lysten; torftig, karg (t. ex. jordmån); ~ evil, hungersjuka, hunk, hungk, 5. prov. Am. F (dugtigt) stycke, jfr hunch.

hunker, hungk'ur, 1. vn. Skoti. sitta nedhukad. <-vS, -z, s. pl. skinkor, baklår. hunker, hungk'ur, 2. 5. Am. F stockkonservativ. ~ism, -lzm, s. Am. F politisk konservatism, hunks, hungks, s. F girigbuk, gnidare. hunt, hunt, s. jagt (for, på, efter), hets-jagt (i England is. räfjagt till häst och med hundar, jfr ned. ~ at force)-, släpp jagthundar; jägareförening; jagtklubb; jagt-attiralj med hundar och betjäning; jagtområde, mark öfver hvilken en jagt går; va. jaga, förfölja; jägta; hetsa och på jagten styra hundar; leda jagten i ei. öfver en trakt; af jaga mark, genomsöka; vn. jaga (deltaga i en ~); jägta, söka, snoka, leta {after, for, efter); the ~ is up, jagten är början; to have a ~ for ..., öfveralt efterspana; ^ at force, hetsa till döds med hundar i st. f. att skjuta; ~ from, jaga ut (ei. bort) från; ~ down, förfölja till det yttersta, hetsa till döds äfv. wid.; ~ out, ~ up, uppspåra, upp-snoka. ~-C0Unter †, vn. drifva på bakslag; s. dålig jagthund. ~er, -ur, s. jägare (Engl. is. dets. som foxäfv. i allm. bet. is. i sms. (t. ex. fortune-"*)) jagthund, stöfvare; jagthäst; se vid. ^ing-watch; zool. en spindelafdelning(Venantes). ~er -train, s. jagtsällskap. ~ing, -ing, prt.;

a. jägar-, jagt-; s. jagt (som sport); förföljande etc., jfr hunt. ~ing-box, s. jagt-

stuga (där man uppehåller sig under jagttideu),

jagtslott. ~ing-C0at, s. jagtrock kulört,

oftast skarlakansröd. ^ing-COg, S. mek. Öfver-

talig kugg i ett kugghjul. ^ing-Crop, s. (jagt-)ridpiska. ^tag-ground, s. jagt-mark. ~ing-hanger, s. hirschfängare. ing-horn, s. jägarhorn, valdthorn. ~ing -horse, s. jagthäst. ~ing-lodge, se ~ing -box. ~ing-match,s. jagtparti, ^ing-nag, $. jagthäst. ^ing-seat, s. jagtslott. ~jng -spear, s. jagtspjut. ^ing-trail, s. jagt-spår. ~ing-train, s. jagtattiralj. ~ing

-watch, S. jagtur (med boett på båda sidor). ~reSS, -res, s. jägarinna. ~Sman, s. jägare; aflönad jägare, is. hundmästare, jagtmästare (ledaren af en räfjagt). ~Sman-Ship, s. jägareskicklighet, jagtkonst. hurdle, he'rdl, s. spjälverk, flätverk; (flyttbar) inhägnad, staket af flätverk (ofta i pl.), sär sk. sport. ss. hinder på en kapplöpningsbana; förr rede hvarpå delinkven-ter släpades till afrättsplatsen; stor packkorg; fort. skärm af flätverk; ua.mhägna,

skydda med flätverk. ~-chase, ~-race, s. kappränning med hinder. ~-W0rk, s. flätverk, hurdling, -mg, prt.; s. spjälverk; spjälstaket, hurds, herdz, s. pl. blånor, drefspink. hurdy-gurdy, he'rdi-gerdi, 5. mus. lira; äfv.

positiv; harpspelerska, »fröjdist». hurl, hèrl, va. slunga, störta; bild. utslunga yttrande; Skoti. rulla (på en kärra); vn. slungas, rusa, röra sig hastigt; skoti. rulla(s) på hjul(don); spela 'v-iw^-spel; hvirfla omkring (jfr ivhirl) >|<; s. kast, slungning; tumult, oväsen †. ~-bat, ~wind, se motsv. under whirl. ~er, -ur. s. slungare, en som kastar etc.; en som spelar med i "*ing-spel; Skoti. en som rullar, jfr hurl, ^ing, -ing, prt.; s. slungande; ett slags bållspel. hurly, he'rli, ofta ~-burly, -bërli, s. oväsen,

tumult, upplopp; a. larmande. hurra(h), hurå', interj. o. 5. hurra! vn. (o. va.) hurra (för). ~'s nest, s. Am. F oreda, oordning, hurr-burr, he'rbur, se burdock. hurricane, hur'lkan, s. orkan. ~-deck, s. sjö. öfversta däck (tillika öfverbyggnad)

is. på ångfartyg.

hurried, hur'id, imp. o. pp. af hurry; a. i hast(igheten) gjord, sagd etc.: brådstörtad, brådskande, öfverilad. ~ly, -li, ad. brådskande, i fläng. ~neSS, -nes, s. brådska.

hurrier, hur'iur, s. en som påskyndar etc., jfr hurry; en som ställer till oreda; gruf. arbetare som skjuter en kolkärra, hurries, hår'iz, s. pl. se staiths. hurry, hur'i, va. (imp. o. pp. -ried, -d) drifva på, påskynda (äfv. on); äfv. wid. rycka, jaga, störta (into, i); skyndsamt förrätta, slarfva med, hafsa åstad; (hastigt, våldsamt) bortföra, bortrycka med sig (med away, off; out of, ifrån); vn. brådska; ila, skynda sig (äfv. reflex.; äfv. ~ on)) förhasta sig, flänga, fjäska, slarfva; gruf. skjuta en kolkärra; s. hast, brådska; fläng, fjäsk, hafs; (af för mycken brådska orsakad) förvirring, oro; larm, tumult; mus. teat. si. tremolando (ei. hvirfvel på trumma) som föregår en effektpunkt; ~ on one's clothes, kasta på sig kläderna; ~ on to, framdrifva till; ~ over, fjäska igenom, slarfva igenom ett arbete; there is no det är ingenting som brådskar (vi ha god tid); what's your ~ ? hvarför så brådt? in a skyndsamt, brådskande, i fläng; to be in a hafva mycket brådtom (fort med att få..; to, med att); not in a icke i brådkastet. ~-Skurry, -skuri, ad. F i stor brådska, i fläng; om hvartannat, i oordning; s. F ängslig brådska, stor förvirring,

»flygande fläng»; en som »flyger och far»; yrhätta, ^ing, -ing, prt.; s. påskyndande; fjäskande, hafsande. singly, -ingli, ad. i stor brådska, i fläng; förhastadt, fjäskigt, hafsigt, hurst, herst, s. bärg. (stångjärnshammar)

hylst; (numera oftast i sms. namn) skogbevuxen

kulle, »hol». 'v-beech, se hornbeam. Hurt, hert, 1. s. her. blå cirkel, hurt, hårt, 2. va. (imp. o. pp. hurt) skada; misshandla, göra ngn illa; tillfoga ngn skada, göra ngn men, förorätta; bild.stöta, såra, smärta, förolämpa: vn. skada, åstadkomma skada, göra ondt; 5. slug, stöt, skada; men, nackdel; oförrätt; ondt, lidande; ~ one's feelings, sara, stöta ngn, göra ngn ondt (i själen); the light my eyes, ljuset gör ondt i ögonen på mig; to be äfv. känna sig stött (: to feel ~) (at, öfver; to, af att); it me to think of it, det smärtar mig när jag tänker därpå; (he fell) but received no men gjorde sig icke illa; to his own till skada för honom själf. ~-sickle, s. bot. blåklint (Centaurea Cyanus). ~er, -ur, S. en som skadar, sårar etc.; tekn. benämning på ngt som tjänar att skydda mot skada af stöt ss.: art. Stötbleck på lavettaxel; StÖtbjälke på kanonbädduing etc. ; stoss på hjulaxel.

hurtle, he'rtl, 2. s. skoti häst. ~-berry, se

whortle-berry. hurtless, he'rtles, a. oskadlig, oskyldig:

oskadd. ~neSS >|<, -nes, s. oskadlighet. hurtly, he'rtli, a. her. prydd med hurts (se hurt, 1.).

husband, huz'band, s. äkta man, make; (god) hushållare; sjö. (korrespondent)re-dare; va. sköta (t. ex. jord, väl ei. iiia); hushålla med, spara på. ^-land †, s. Skoti. plogland (26 acres). ~man, s. landtbrukare, bonde, landtman. ~age, -adj, s. korrespondentredareprovision ei. -arvode. ~leSS, -lës, a. utan (äkta) man. ~ry, -rf, s. åkerbruk, landthushållning; hushållning; hushållsaktighet, sparsamhet. llUSh, husj, interj. tyst! stilla! a. % tyst, stilla; va. tysta, förstumma; lugna, stilla; vn. % vara tyst, stilla; s. tystnad, stillhet; ~ up, nedtysta. ~-money, s. mutor för att nedtysta en sak. ~aby, -abl, interj. vyss, vyss! a. lullande tin ro. ~ed, -t, pp.; a. tyst, förstummad; ~ silence, djup

tystnad; in a ~ voice, med dämpad röst. ~er, -ur, 5. (1.) † se usher; (2.) Am. se bully. hushing, husj'ing, s. gruf. malms blottande

genom spolning med en vattenström, hushion, husj'un, s. strumpfot, husk, husk, s. skal, hylsa, skida; pl. agnar; va. skala, rensa; sprita ärter; of almond, mandelkli; ~ and kernel, skal och kärna biid. ~ed, -t, pp. skalad, spritad; a. betäckt af skal. ~er, -ur, s. sädes-skalare; sädesskalningsmaskin. ~ineSS, -inès, s. skälighet, jfr ~y; heshet, ^ing, -Ing, prt.; s. skalning, rensning; Am. se com-^j (äfv. ~ing-bee). ~y, -i, a. betäckt med skal; full af ei. bestående af skal, agnar o. d., skälig; beslöjad, hes om rösten, »grötig» stämma; »torr i halsen». huSO, hii'so, s. zool. stör (Acipenser huso), hussar, huza'r, s. mii. husar. ~-jacket, a.

husarjacka äfv. fruntimmers-. ~-saddle, se Hungarian saddle. hussif, huz'if, s. F syskrin, arbetsväska, sypåse.

HuSSite, hus 'lt, S. kyrkoh. hussit. hussy, huz'i, s. forakti. (slampig) kvinsper-son; slinka; slyna, jänta, snärta (ofta blott skämts.); sypåse, jfr hussif; se vid. † housewife. hustings, hus'tingz, s. pl. förr rådhus o. rådhusrätt i Londons City ; intill senare tider ta-lareställning vid val till parlamentet, hustle, hus'1, va. kasta, vräka, skaka tillhopa i oordning; stöta, knuffa (undan); vn. trängas, skuffas; flänga, flaxa (hastigt

o. oregelbundet röra sig).

huswife, hus'wif, huz'if, s. (jfr houseioife) hushållerska, (förståndig) husmoder; dålig hushållerska, jfr hussy; se vid. hussif-, va. hushålla med; vn. hushålla. ~ry, -ri, s. hushållning (god ei. dålig), hut, hut, s. hydda, koja; bod; mil. etc. barack; va. inkvartera i förlägga trupper

1 baracker; vn. ligga i baracker, hutch, hutj, s. kista, binge; baktråg; råttfälla; kaninbur; fisksump; lok. mått om

2 bushels; gruf. kolkorg ei. -tunna för uppfordring; hund (låg kärra) för utfordring; bärg. såll (kista) för sållsättning; tekn. se vid. bolting-^j- va. lägga ned ei. bevara i en kista etc.; lägga på kistbotten. ~ing, -ing, prt.; s. bärg. sållsättning.

hux, huks. va. fiska gäddor med utlagda ref-

var fästade vid flytande blåsor, huxter, se huckster. huZZ †, huz, se buzz.

huzza, huzå', interj. hurra! s. hurrarop;

vn. hurra; va. hälsa med hurrarop, hyacinth, hi'asinth, 5. bot. o. min. hyacint. ~ian, -'lan, ~ine, -'in, a. af hyacinter; liknande hyacint, violett.

Hyades, hi'adez, Hyads, hi'adz, s. pl. astron.

sjustjärnorna, hyaena, se hyena.

hyaline, hi'aiin, -lin, a. glasaktig; naturv. färglös och genomskinlig, hyalite, -lit, S. min. glasopal.

hyalo-, hi'alo-, i sms. glas-, —graphy, -g'rafi, s. etsning på glas, glasgravyr. —id, -jd, a. anat. glasartad, —type, s. fotografi på glas.

hybernal, etc. se hibernal, etc. hybrid, hi'brid, hib'rid, 5. naturv. hybrid, bastard (between, mellan) äfv. büd. aiim.: mellanting; a. hybrid, uppkommen genom blandning af två olika arter; uppkommen af tvänne olikartade element; utgörande ett mellanting. — isation, -izå'-sjun, s. hybridisering. —ise, -iz, va. hy-bridisera, frambringa en hybrid genom blandning af två olika arter. —ism, -lzm, —ity, -'iti, s. hybriditet, tillstånd att vara hybrid. —OIIS, -lis, a. se hybrid. hydra, hi'dra, s. myt. astron, hydra; zool. vattenorm ; ett slags slempolyp (sötvattenspolyp); bild. ett mångfaldigt och svårutrotligt ondt. —-headed, a. bild. månghöfdad. hydrant, hi'drant, s. vattenkastare, vattenpost, krän på en vattenledning.

hydraulic, hidra'lik, a. hydraulisk; — cement, hydrauliskt cement; — press, hydraulisk press; — ram, hydraulisk vädur, —al, -äl, a. se föreg. —On, -on, s. vattenorgel. —S, -s, s. pl. läran om vatten i rörelse; vattenbyggnads- (lednings-)lära. hydric, hi'drik, «. kem. väte-, hydride, -drid,

s. kem. väteförening, hydro-, gr., hldro-, i sms. (i hvilka senare hufvudordet behåller sin accent, utom då det är enstafvigt)

vatten-; kem. väte. --barometer, s. ba- i rometer angifvande vattentrycket nytjad för djupmätning i hafvet. —Carbon, s. kolväte. —Cele, -sèl, s. med. vattenbråck. —CephaluS, -sef'aliis, s. med. vatten i huf- j vudet. —-chloric, a. kem. af väte och klor; — acid, saltsyra. —-CyaniC, a. kem. af väte och cyan; — acid, blåsyra. —-dynamic, a. hydrodynamisk, jfr foij. —-dynamics, s. pl. hydrodynamik (läran om

vätskor i rörelse). —-extractor, S. tekn. hydroextraktor. centrifugal-torkmaskin tor tyger o. d. — -fluOHC, a. kem. ; — acid, fluorvätesyra. —gen, -djèn, s. kem. väte. —graphic, a. af foij. s.; — office, sjökarte-kontor; — map, sjökort, karta öfver vattenled, strömdrag, sjö etc. — graphy, -g'rafi, s. vattenbeskrifning; sjomät- i ning(skonst). —id, -dröjd, a. zool. hydra- j lik om vissa polyper. — lOgy, -l'6djl, S. läran j om vattnet, dess egenskaper, fördelning |

etc. — mancy, -mansi, s. sätt att spå gnm vatten, —mel, -mel, s. honungsvatten, -meter, -m' ëtur, s. fys. hydrometer (instrument som anger vätskors specifika vigt etc.). —-

metric(al), -met'nk(al), a. hydrometrisk. —metry, -m'etri, s. hydrometri (konsten au

mäta vätskors specifika vigt etc.). — ßatfiy, - p'athl, s. med. vattenkur. —phid, -fid, 5. zool. vattenorm. —phobia, -fo'bia, s. med. vattuskräck. — phobic, -fob'ik, a. af föreg. —-phoby, -fobi, se r^phobia. — phore,

hydrofor (vattenupphämtningsapparat för djup-profver). —phyte, -fit, s. bot. vattenväxt; alg. — pic(al), -p'ik(al), a. vattusots; vattusigtig. —piCS, -p'iks, s. pl. med. medel mot vattusot. —ps †, -ps, — psy, -psi, s. med. vattusot. —-Salt, .5. kem. haloidsalt. —scope, -skop, S. hydroskop (instrument som angifver gasers vatteumängd); förr vattenur. —Stat, -'-stat, s. ångm. ett slags säkerhetsventil. —Static al , a.fyS.hydrostastisk,jfr följ. —StatiCS, s.

pl. fys. läran om vätskors jämvigt. —tic, -drot'ik, a. (o. s.) med. vat-tenfördrifvande (medel). —tical, -drot'i-kal, a. se föreg. —US, -drus, a. särsk. kem. innehållande vatten; vattenaktig; vattnig.

hyemal, hie'mal, hiem'al, a. vinter-, hye-mation, -ëmà'sjun, s. is. naturv. öfvervint-rande.

hyena, hie'na, s. zool. hyena.

hyetograph, hi'ètogråf, s. karta ei. grafisk framställning utvisande olika orters regnmängd. — I C, -'ik, a. jfr föreg.; — map, se föreg. s. —y, -tog'rafi, s. regnlära.

hygeian, hidjè'(j)ån, a. med. hygiensk, hörande till hälsovård, hygieist, hi'djeist, s. se hygineist. hygiene, hi'djien, -djén, s. hygien, sundhetslära, (allmän) hälso-(vårds)lära. hygienic, -djiën'ik, a. hörande till hälsoläran, jfr föreg., hygiensk. hygienist, hi'djienist, s. läkare som företrädesvis sysselsätter sig med hygienen, j hygro-, gr., hi'gro-, i sms. vätska, fuktighet, —graph, "graf, s. instrument som angifver växlingar i luftens fuktighetsgrad. —logy, -l'6dji, s. med. läran om kroppens safter; fys. läran om fenomen beroende af luftens fuktighetsförhållanden. —-meter, -m'et&r, s. (luft)fuktighetsmätare. —metric(al), -méfnka], a. hygometrisk: hörande till hygrometrien ; uppsugande fuktighet ur luften, —metry, -grom'etri, s. hygrometri, (läran om) bestämning af kroppars is. luftens fuktighetsgrad. —-SCOpe, -skop, s. hygroskop (fuktighets-angifvare). —SCOpiC, -skop'ik, a. hygroskopisk, jfr föreg.; som uppsuger fuktighet i ur luften; angifvande fuktighet i luften I genom beläggning på ytan (— glass).

è; note, å: do, 6: nor, i: not, A: tube, å: tub, å; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.hyke

r Talspråk. 620 P Lågt språk.

hypothetically

hyke, hlk, se haik.

hylotheism, hllothe'izm, s. åsigt att materien är Gud.

hylozoic(al), hliozolk(åi), a. af föij. hylo-zoism, -zo'izm, s. åsigt att materien eger lif.

hymen, hi'men, s. myt. anat. hymen, ^eal, -è'ål, ~ean, -è'ån, a. bröllops-; s. bröllopssång.

hymenopter, himenop'tur, 5. (pl. ei. ~a, -å) zool. stekel. ~al, -al, ~0US, -us, a. hörande till steklarna.

hymn, him, s. hymn, psalm, andlig lofsång; vn. lofsjunga. ~-b00k, 5. psalmbok. ~al, -nal, s. samling af hymner, psalmbok.

-nlk, a. hymn-, psalm-, lofsjungan-de. ~ing, -ning, prt.; s. psalmsjungande. ~0grapher, -nég'råfur, s. hymn- ei. psalmförfattare ; författare som behandlar psalmdiktningen, psalmhistoriker, /x,-ography, -nég'rafi, s. hymn- ei. psalmdiktning. ~ology, -nol'odji, s. afhandling (lära) om hymner ei. psalmer; psalmdiktning; hymnsamling; hymner ei. psalmer

kollekt.

hyp, hip, s. F (smdr. f. hypochondry) mjält-sjuka: va. göra tungsint, mjältsjuk.

hypallage, gr., hipårådjè, s. gram. hypallage.

hyper, gr., hl'pur, ss. prefix is. i kem. termer Öfver-; s. F for hypercritic. ~3Bmia,-é'miå, s. med. blodfullhet, blodöfverfyllnad.

æmic, -e'mik, a. blodfull. ~batic, -båtfik,

a. omvänd, omflyttad, jfr följ. ~bat0n, gr., -pe'rbaton, s. gram. ret. ordens omflyttning från den naturliga ordningen. bola, -pe'rbola, s. mat. hyperbel. ~bo!e, -pe'rbole, s. ret. hyperbol, öfverdrifvet uttryck, ^bolic(al), -bol'ik(al), a. ret. öf-verdrifvande; öfverdrifven. ~bolism, -pe'rbolizm, s. hyperbolism, begagnande af hyperboler, ^bolize, -pe'rboliz, vn. nytja hyperboler; va. öfver drifva. borean, -bo'rean, a. hyperboreisk, högnordisk; 5. hyperboré, invånare i högsta norden. ~CritiC, a. öfverdrifvet

strängt dömande, »kitslig», klandersjuk; ängsligt noggrann; s. altför sträng kritiker; granntyckt hårklyfvare.

^critical, -kritfikål, a. se föreg. a. ^criticise, —'--,

s. kritisera altför strängt, ^criticism,

---'--, s. öfverdrifvet sträng kritik,

»kitslighet», ^esthesia, lat., eg. gr. -ësthè'-ziå, s. med. öfverdrifven känslighet, retlighet. ^meter, -pe'rmetur, s. ngt som öfverskrider vanliga måttet, is. metr. vers innehållande en stafvelse mera än det vanliga antalet, ^metrical, —a. öfverskjutande måttet; metr. öfvertalig, hypermetrisk vers. <v,oxide, ---'-, s. kem.

superoxid. ^orthodox, a. (öfver-

drifvet) strängt renlärig. ~ orthodoxy, —'—, s. (öfverdrifvet) sträng renlärighet. ^physical, -fiz'ikal, a. fil. öfverna-turlig, transcendent. ^SarCOSiS, gr., -sår-kè'sis, s. med. svallkött, dödkött. ~Sthe-nia, -sthe'nia, s. med. sjuklig öfverretning hos lifskrafterna. atrophied, -pe'rtrofid, a. med. förväxt, onaturligt ei. sjukligt förstorad. atrophy, -pè'rtréfi, s. med. sjuklig förstoring af en kroppsdel, hyphen, hi'fen, s. bindestreck, boktr, divis;

va. förena gnm . hypnotic, hipnotfik, a. (o. s.) med. sömngif-vande (medel), hypnotism, -'nètizm, s.

hypnotism (magnetiskt sömntillstånd). fiypnO-tize, -'notiz, va. hypnotisera, hypo-, hl'pC)-, hip'6-, gr. prefix is. i kem. termer under-; s. F se hyp.

hypochondria, hipok<Wdriå, s. anat. (eg. pl. af hypochondrium, -clrmm) underlifvet; med. mjältsjuka. ~C, -iak, a. mjältsjuk; hypokondrisk; s. mjältsjuk person; hy-pokondrist. ~Cal, -dri'akal, a. se föreg. a. ~Cism, -dri'asizm, ~sis, -dri'asis, s. med. hypokondri (själssjukdom). hypochondry, -kèn'dri, se hypochondria. hypocrisy, hipok'risi, s. hyckleri, skrym-

teri; skenhelighet, hypocrite, hip'okrit, s. hycklare, skrymtare; skenhelgon. hypocritic(al), -'ik(åi), a. skrymtande, skenhelig, hypogastric, hipogas'trik, a. anat. hörande till underlifvet, hypogastrium, -trium, 5.

anat. underlif.

hypostasis, hipostfåsis, 5. (pl. -ases, -asèz) fil. substans, element; individuel tillvaro; teol. personlighet i gudomen; med. bottensats, fällning. hypOStatiC(al), -statfik(ål), a. (jfr föreg.) väsentlig; personlig; bildande bottensats; ~ Union, Kristi naturers personliga förening. hypOStatize, -tatiz, va. tillskrifva individuel tillvaro, betrakta ss. särskild substans, hypostyle, h^pèstil, s. byg. kolonnad, pelarhall.

hypotenuse, hipotfënus, s. mat. hypotenusa. hypothec, hipoth'ek, s. Skotl. jur. fordrings -egares rätt till gäldenärs egendom ss. säkerhet för sin fordran. ~ate, -ät, va. hypotisera, pantsätta,pantförskrifva. ation, -a'sjun, s. pantförskrif ning, hypo-tisering; sjölag, bodmeri. ~ ator, -åtür, s. pantgifvare, hypoteksgifvare. hypothesis, gr,, hipoth'esis, 5. (pl. -eses,

-esèz) fil. hypotes, antagande, hypothetic, ~al, hlpothëtfik(al), a. innebärande ett antagande, hypotetisk. ~ally, -ali, ad. antagningsvis.

i: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her. i: fine 1: fin, i fir,hypped

Icelandic

hypped, hipt, hyppish, hip'isj, a. F mjältsjuk.

hypsometer, hipsom'etur, s. höjdmätare (instrument). hypsometric(al), -somet'rik(al), a. af följ. hypsometry, -som'etri, 5. höjdmätning genom att mäta lufttrycket, hyrst, herst, se hurst. hyson, hi'sun, s. ett slags fint grönt té.

hyssop, his'up, s. bot. isop (Hyssopus), hysteria, lat., h!stè'riå, s. med. hysteri, hysteric, —al, hister'ik(al), a. med. hysterisk.

—S, -s, s. pl. hysteri, hysteriskt anfall, hysterocele, hister'osel, 5. med. lifmoder-bråck.

hysterotomy, histerot'omi, s.kir. kejsarsnitt, hythe †, se hithe.

I, i, 1, s. bokstafven i. Förk.: I., kem. iodine; geogr. i namn Island; la., Am. Indiana; ib., ibid., (lat. ibidem) in the same place, se texten ibid.; Icel., Iceland; Icelandic; ich(th)., ichthyology; id., (lat. idem) the same; i. e., (lat. id est) that is; III., Am. Illinois; Imp., Imperial; (lat. Imperator) Emperor; se vid. följ.; imp., imperative; imperfect; impf., imperfect; In., Am. Indiana; in., inch, inches; inc., incorporated; inCOg., (it. incognito, incognita) unknown., se texten; Ind., India; Indian; Am. Indiana; inf., infinitive; in lim., (lat. in limine) at the outset; in lOC., (lat. in loco) in its place; in the place; Ins., Inspector; InS. Gen., Inspector General; inSt., instant; institution; instrument; inSUr., insurance-, int., interest; interjection; in-terj., interjection; intranS., intransitive; in trans., (iat. in transitu) on the passage; introd., introduction; lo., Am. Iowa; I. 0. G. T., Independent Order of Good Templars; I. 0. U., I owe you, se texten ; j. q., (lat. idem quod) the same as; lr., Ireland; Irish; kem. iridium; I. R. 0., Inland Revenue Office; irreg., irregular; I. S., Irish Society; Is., Isa., Isaiah; isl., island; I. T., Inner Temple; Am. Indian Territory; It., Italian; Italy; it., italic(s)-, itin., itinerary; I. W., Isle of Wight. I, i; pers. pron. (objektsform me, me) jag;

P i st. f. me; it is — F, det är jag. iambic, iam'bik, a. metr. jambisk; 5. jamb; jambisk vers; (is. i pl.) satir(er). —al, -al, a. se föreg. a. iambize, -biz, va. satirisera (i jamber). iambus, lat., -bus, s. jamb.

iatric(al), iat'rik(al), a. medicinsk, lakar-, ibex, i'beks, s. zool. stenbock (Capra ibex), ibid., ib'id, smdr. af ibidem, iat., ibi'dem, ad. därsammastädes, på samma ställe äfv. i

en skrift, en bok o. d. ibis, l'bis, S. zool. ibis (vadaresl. Ibis).

Icarian, ika'rian, a. ikarisk, lik Ikaros; spännande vingarna för högt, högtflygande, vågsam.

ice, is, s. is; glace; va. isa, göra iskall; frysa, iskyla drycker; förvandla till is; is-belägga; öfverisa; kandera; thin —, bild. ömtåligt ämne, »farligt kapitel»; to break the —, bryta isen äfv. bild. —-age, s. geoi. isperiod(en). —-anchor, s. isankare, is-dragg. —-apron, s. skoning för att motstå is på en bropelare etc., jfr — -breaker. —

-beam, s. sjö. tjock planka i bogen för att skydda mot sönderskafning af isen. —-belt, s. isbälte, sarsk. jfr —j-foot. —berg,

s. isbärg is. flytande, —blink, s. isblink, —boat, s. isbåt i alla bet.; isjakt; isbrytare (-fartyg). — bound, a. om hamn o. d. tillstängd af is; om fartyg instängd af is, infrusen. —-box, se r^-chest. —-breaker,

s. isbrytare (på en bropelare o. d. ; äfv. : ångfartyg som under vintern håller segelränna öppen).

—-brook, s. frusen ei. iskall bäck, is. i: the —'s temper, poet. härdning genom neddoppning i iskallt vatten: toledo-klinga. —-Cap, s. geoi. bälte af is som rundt om omgaf polen under istiden; med. isblåsa att lägga på hufvudet. — -Cave, s. isgrotta i en glacier. —-Cellar, s. iskällare; glacedosa. —-chair, s. kälke med stol, släde som skjutes. —-ChCSt, s. mindre isskåp. —-Chisel, s. isklyfvare. —-cream, s. (vaniljglace. —-crusher, s. iskrossare. —-doubling, se —-lining. — -escape, s. lifbärgare på svag is. —-fall,

s. svallis med form af ett vattenfall. — -fender, se —-beam, —-fern, s. isblomma

på fönsterrutor, —-field, S. isfält is. i Ishafvet.

—-float, —-floe, s. isflak, simmande mindre isfält. —-foot, s. bälte af is omkring en hög kust is. i arktiska trakter. ~ -guard, S. isbrytare på en bropelare o. d. — -hole, s. vak. —-hook, s. ishake, krok

använd vid upptagande af iskällaris etc. — - house,

s. iskällare. —- island, —-isle, s. (högt) flytande isfält. (I)—land, s. pr. Island; — moss, islandsmossa (en laf: Cetraria Islandica); — spar, islandsspat, dubbel-spat. (I)—|ander, -landur, s. islänning. (I)—landiC, -lan'dik, a. isländsk; s. is-

hypped

>j< Mindre brukligt. 621 † Föråldradt.

hypped, hipt, hyppish, hip'isj, a. F mjältsjuk.

hypsometer, hipsom'etur, s. höjdmätare (instrument). hypsometric(al), -somet'rik(al), a. af följ. hypsometry, -som'etri, 5. höjdmätning genom att mäta lufttrycket, hyrst, herst, se hurst. hyson, hi'sun, s. ett slags fint grönt té.

hyssop, his'up, s. bot. isop (Hyssopus), hysteria, lat., h!stè'riå, s. med. hysteri, hysteric, —al, hister'ik(al), a. med. hysterisk.

—S, -s, s. pl. hysteri, hysteriskt anfall, hysterocele, hister'osel, 5. med. lifmoder-bråck.

hysterotomy, histerot'omi, s.kir. kejsarsnitt, hythe †, se hithe.

I, i, 1, s. bokstafven i. Förk.: I., kem. iodine; geogr. i namn Island; la., Am. Indiana; ib., ibid., (lat. ibidem) in the same place, se texten ibid.; Icel., Iceland; Icelandic; ich(th)., ichthyology; id., (lat. idem) the same; i. e., (lat. id est) that is; III., Am. Illinois; Imp., Imperial; (lat. Imperator) Emperor; se vid. följ.; imp., imperative; imperfect; impf., imperfect; In., Am. Indiana; in., inch, inches; inc., incorporated; inCOg., (it. incognito, incognita) unknown., se texten; Ind., India; Indian; Am. Indiana; inf., infinitive; in lim., (lat. in limine) at the outset; in lOC., (lat. in loco) in its place; in the place; Ins., Inspector; InS. Gen., Inspector General; inSt., instant; institution; instrument; inSUr., insurance-, int., interest; interjection; in-terj., interjection; intranS., intransitive; in trans., (iat. in transitu) on the passage; introd., introduction; lo., Am. Iowa; I. 0. G. T., Independent Order of Good Templars; I. 0. U., I owe you, se texten ; j. q., (lat. idem quod) the same as; lr., Ireland; Irish; kem. iridium; I. R. 0., Inland Revenue Office; irreg., irregular; I. S., Irish Society; Is., Isa., Isaiah; isl., island; I. T., Inner Temple; Am. Indian Territory; It., Italian; Italy; it., italic(s)-, itin., itinerary; I. W., Isle of Wight. I, i; pers. pron. (objektsform me, me) jag;

P i st. f. me; it is — F, det är jag. iambic, iam'bik, a. metr. jambisk; 5. jamb; jambisk vers; (is. i pl.) satir(er). —al, -al, a. se föreg. a. iambize, -biz, va. satirisera (i jamber). iambus, lat., -bus, s. jamb.

iatric(al), iat'rik(al), a. medicinsk, lakar-, ibex, i'beks, s. zool. stenbock (Capra ibex), ibid., ib'id, smdr. af ibidem, iat., ibi'dem, ad. därsammastädes, på samma ställe äfv. i

en skrift, en bok o. d. ibis, l'bis, S. zool. ibis (vadaresl. Ibis).

Icarian, ika'rian, a. ikarisk, lik Ikaros; spännande vingarna för högt, högtflygande, vågsam.

ice, is, s. is; glace; va. isa, göra iskall; frysa, iskyla drycker; förvandla till is; is-belägga; öfverisa; kandera; thin —, bild. ömtåligt ämne, »farligt kapitel»; to break the —, bryta isen äfv. bild. —-age, s. geoi. isperiod(en). —-anchor, s. isankare, is-dragg. —-apron, s. skoning för att motstå is på en bropelare etc., jfr — -breaker. —

-beam, s. sjö. tjock planka i bogen för att skydda mot sönderskafning af isen. —-belt, s. isbälte, sarsk. jfr —j-foot. —berg,

s. isbärg is. flytande, —blink, s. isblink, —boat, s. isbåt i alla bet.; isjakt; isbrytare (-fartyg). — bound, a. om hamn o. d. tillstängd af is; om fartyg instängd af is, infrusen. —-box, se r^-chest. —-breaker,

s. isbrytare (på en bropelare o. d. ; äfv. : ångfartyg som under vintern håller segelränna öppen).

—-brook, s. frusen ei. iskall bäck, is. i: the —'s temper, poet. härdning genom neddoppning i iskallt vatten: toledo-klinga. —-Cap, s. geoi. bälte af is som rundt om omgaf polen under istiden; med. isblåsa att lägga på hufvudet. — -Cave, s. isgrotta i en glacier. —-Cellar, s. iskällare; glacedosa. —-chair, s. kälke med stol, släde som skjutes. —-ChCSt, s. mindre isskåp. —-Chisel, s. isklyfvare. —-cream, s. (vaniljglace. —-crusher, s. iskrossare. —-doubling, se —-lining. — -escape, s. lifbärgare på svag is. —-fall,

s. svallis med form af ett vattenfall. — -fender, se —-beam, —-fern, s. isblomma

på fönsterrutor, —-field, S. isfält is. i Ishafvet.

—-float, —-floe, s. isflak, simmande mindre isfält. —-foot, s. bälte af is omkring en hög kust is. i arktiska trakter. ~ -guard, S. isbrytare på en bropelare o. d. — -hole, s. vak. —-hook, s. ishake, krok använd vid upptagande af iskällaris etc. — - house,

s. iskällare. —- island, —-isle, s. (högt) flytande isfält. (I)—land, s. pr. Island; — moss, islandsmossa (en laf: Cetraria Islandica); — spar, islandsspat, dubbel-spat. (I)—|ander, -landur, s. islänning. (I)—landiC, -lan'dik, a. isländsk; s. is-

ice-lining

F Talspråk. 622 r Lågt språk.

identify

ländska (språket), ^-lining, s. extra yttre

bordläggning på fartyg under färder i arktiska

farvatten. ~-man, s. förfaren isvandrare, vägledare på isfärder; ishandlare ei. -ut-körare. ~-maSter, s. på nordpoisfarare en som lotsar genom isen. ~-pack, s. packis. ~-pail, s. isburk. ~-pit, s. isgrop, hög af sågspån o. d. görande tjänst som iskällare. ~-plant, s. bot. isblomma (Mesem-bryanthemnm crystallinum). ^-plough, S. isplog för att skära skåror i isen. ~-Safe, S.

isskåp. ~-Saw, s. issåg. ~-skin, s. »is-

hud» dets. sora lining. ~spar, S. min. gla-

sig fältspat. ~-Spur, s. isbrodd. ~-table, s. slätt isstycke, litet isflak. ~-tOngS, s. pl. redskap liknande stenklor för upptagande af iskäiiar-is ur sjön; istång for bordet. ~-Watßr, S. isvatten i alla bet. ichneumon, iknii'mon, s. zool. faraoråtta (Herpestes Pharaonis); ichneumon (en rofstekel, äfv. ~-fly). ^ i (J a 11, -'ldån, a. af föreg, (senare bet.); S. rofstekel af ichneil-monidernas familj.

ichnographic(al), lknograf'ik(al), a. af följ. ichnography, - -'-fi,is. by g. grundplan, horisontel genomskärning.

ichnological, iknoiodj'ikal, a. af föij. ichno-logy, --'-dji. s. läran om fossila fotspår, ichor, gr., i'kor, s. myt. gudablod; med. färglöst var, blodvar, -vatten. ^OUS, -us, a. med. varig, tunn, serös. ichtyic, ik'tiik, a. zool. fisk-, ichtyo-, gr., ik'tio, i sms. fisk-. ~col(la), -kol('å), s. fisklim. ~graphy, -og'rafi, s. fiskbeskrifning. ~id, -jd, a. zool. fisklik, närmande sig fiskarna, ^logical, -lodj'i-kal, a. iktyologisk, jfr foij. ~logy, -ol'odji. s. zool. iktyologi, läran om fiskarna.

phagous, -ofågus, a.fiskätande, ^phagy,

-of'adji, s. fiskätande. ~SIS, -io'sis, s. med.

iktyos (hudsjukdom, skroflig hud).

icicle, l'sikl, s. istapp, ispigg. icily, i'sili, ad. isigt, kallt biid. icineSS, -nes, s. isighet, kyla, isande köld äfv. biid. icing, -sing, prt. af ice; s. kandering,

glacering af bakverk o. rl. ickle, lkl, s. prov. se icicle.

icon †, gr., i'kon, s. numera blott i sms. bild, beläte. ^oclast, --'oklåst, s. bildstormare, äfv. bild.: nedrifvare af »afgudar», förstörare af falska bländverk. ^OClaStiC, -oklas'tik, a. bildstormande, jfr föreg. ographic, -ografik, a. ikonografisk, jfr föij. ~0graphy, -nog'rafi, s. beskrifning

på (antika) bilder (: skulpturer, målningar, gemmer etc.). ~0later, -nol'atur, s. bild-dyrkar e. ~olatry, -nol'atri, s. bilddyrkan. ~0l0gy, -nol'édji, s. läran om framställning i (sinne)bild; se vid. ~ography.

icosahedral, lkosahe'dral, a. geom. (regelbundet) tjugusidig. icosahedron, -hè'drun,

S. geom. ikosaëder (regelbunden tjugusidig solid figur).

icosandria, iat., eg. gr. lkosån'driå, s. pl. bot. klassen ikosandria. ~n, -iån, iCOSandrOUS, -drüs, a. tillhörande ikosandria, med tjugu (ei. flere) ståndare fästade på blomfodret.

icteric, lkter'ik, 5. med. medel mot gulsot; a. (äfv. ~al, -ål) gulsots-; lidande af gulsot; nyttig mot gulsot; ~ disease, gulsot. icteroid, ik'turojd, a. gul (som af gulsot), icterus, lat. -'-rus, s. med. gulsot,

äfv. bot. ss. växtsjukdom; zool. amerikansk gylling, jfr oriole. icy, l'si, a. isig, af is, is-; iskall, isande äfv. bild.; ~ mountain, isbärg; the (/)~ Ocean (el. Sea), is. poet. Ishafvet. I'd, id, smdr. af I WOuld (el. I had, jfr d. o.), ide, id, 5. zool. id (Cyprinus ei. Leuciscus Idus).

idea, ide'a, s. idé, begrepp, tanke; föreställning, mening; the hvilken idé! hur kan man komma på en sådan idé? {to have) a great (ei. high) ~ of, en hög föreställning (tanke) om..; I have no ~ {of..), det har jag ingen idé om, jag kan ej föreställa mig det (huru det förhöll sig, huru det gick till); in i tanken, i begreppet; {to do something) under the ~ of .. .-ing, i tanke att därigenom kunna . . . -al, a. fil.

ideel; idealistisk filosofi etc.; ideal(isk); som blott finnes till i föreställningen, inbillad, »drömd»; s. ideal. ~leSS, -les, a. idélös, utan idéer, ^lism, -ålizm, s. m. idealism. ~list, -ålist, s. idealist; fantast, svärmare, ^listic, -alis'tik, a. idealistisk. ~lity, -al'iti, s. idealitet. lize, -aliz, va. idealisera; vn. bilda (sig) idéer, ^lizer, -aliz.ur, s. en som gör upp idealer. ~lly, -ali, ad. ideelt, i tanken. ~logiC, -alodj'ik, a. ideologisk, "wlogue, -alog, s. ideolog, identical, iden'tikal, a. vetensk. identisk; enahanda, en och samma; ifrågavarande; rätt; liktydig (: ~ in meaning); likalydande {note etc.). ~neSS, -nås, 5. identitet, egenskap att vara enahanda, jrr föreg, identifiable, identifi'abl, a. som kan identifieras. identification, -fika'sjun, s. identifiering, uppvisning af tvänne begrepps fullkomliga öfverensstämmelse; igenkännande (t. ex. af person, ss. gärningsman).

identify, - -'-fi, va. {imp. o. pp. -fied, -d)

identifiera, m. bringa under ett begrepp, uppvisa enheten af tvänne begrepp; med säkerhet igenkänna ei. bevisa ngn, ngt vara den(det)samma som... (t. ex. Stolen property).

identity, idèn'titi, s. identitet, fullkomlig öfverensstämmelse, sammanfallande; egenskap att vara enahanda (den ei. det samma som ngn, ngt annat); to disclose one's yppa hvem man är; to prove one's identifiera sig, legitimera Sig (genom handlingar etc. bevisa att man är den man uppger sig vara).

ideogram, ld'eogram, se följ. ideograph, ld'eograf, s. sinnebild, symbol; bomärke, fabriksmärke. ~ic(al), -'ik(al), a. ideografisk, jfr foij. ~y, -og'rafi, s. ideo-grafi, begreppsskrift, ideological, ideolodj'ikal, a. ideologisk, jfr -gy. ideologist, -ol'odjist, s. en som är hemma i ideologi ei. anhängare af ideologien, jfr följ. ideology, -ol'odji, s. ideologi, idélära; si. hist, fransk sensualism, ides, ldz, s. pl. rom. ant. iduS (viss dag i månaden, i somliga den 15:de, i andra den 13:de).

idiocrasy, ldiok'rasi, se idiosyncrasy, idiocratic(al), -kratfik(ål), se idiosyncratic. idiocy, ld'iosi, s. idiotiskt tillstånd, förståndsslöhet, fånighet. idiolatry, ldiol'atri, självförgudning. idiom, id'ium, s. idiom; språkegenhet; ett språks anda; dialekt, språkgren, munart. ^atiC(al), -omat'ik(al), a. idiomatisk, egendomlig för ett språk ei. en munart. idiopathic(al), idiopåth'ik(åi), a. med. idiopatisk (självständig, primär om sjukdom el. sjukdomssymptom). idiopathy, -op'athi, s. individens egen känslobestämdhet; med. självständig, primär (: ej af andra sjukdomar orsakad) sjukdom.

idiosyncrasy, idiosin'krasi, s. idiosynkrasi, individuell egendomlighet is. yttrande sig i medfödd afsky för vissa föremål, idio-syncratic(al), -krat'ik(al), a. idiosynkratisk, jfr föreg.

idiot, id'iot, (-ut), s. idiot, fåne; olärd person †. ~Cy -si, se idiocy. ~ic(al), -'ik(al), ~ish -isj, a. idiotisk. ~ism, -lzm, s. se idiom; se idiocy †. idle, idl, a. gagnlös, tom, fåfäng, onyttig; oanvänd, ej upptagen af arbete om tia, person: overksam, sysslolös; lat; utan allvarsamt syfte), skeende blott för ro skull; vn. % latas, lata sig; va. (med away) sysslolöst förnöta, latas bort tid; ~ dog, lathund; ~ excursion, lusttur, utflygt; ~ head, tomt hufvud, håg som blott leker på onyttiga ting; ~ hour, ledig stund, fritimme; ^ reading, läsning för att förkorta tidén, »läsning på lediga stunder»; ~ talk, tomt, fåfängt tal; löst prat; ~ words, tomt prat, jfr ~ talk; to lie ligga obegagnad, obrukad äfv. om jord; to sit sitta med händerna i kors. ^ -headed, ^-pated, a. tomliufvad, tank-

lös; enfaldig; förryckt †. <v-wheel, s. mek. mellanhjul i en kugghjulsutvexling af 3 hjul. ~neSS, -nès, s. gagnlöshet, onyttighet, tomhet; syslolöshet; lätja; to eat the bread of äta sitt bröd i lätja. ^r, -ur, s. dagdrifvare; latmask, lätting; flanör; en som är ledig från arbete; mil. icke-kombattant; sjö. »frivakta-

re» (ss. steward, kock, Engl. äfv. timmerman etc.);

mek. se wheel. idling, -ing, prt.; a. sysslolös, overksam, fåfäng; s. dagdrifveri, lätja. idly, -i, ad. gagnlöst; tomt; lätje-fullt etc., jfr idle. idol, i'dål, s. beläte, bild †; afgudabild;

bild. afgud, idol (föremål för blind dyrkan, Öfverdrifven beundran el. kärlek). worship, 5. afgud adyrkan äfv. Mid. ~ater, -dol'atur, s. afgudadyrkare; bild. dyrkare (t. ex. an ~ of... the ancients). ~atreSS,-dol'atres, s. afgudadyrkerska. ~atrize, -dol'atriz, vn. dyrka afgud ar; va. göra till sin afgud. ~atrOUS, -d6l'atrus, a. afgudisk äfv. wid.; hörande till afguderi. ~atry, -dol'atri, s. afgudadyrkan, afguderi äfv. bild. ~ize, -doliz, vn. bedrifva afguderi †; va. afguda, förguda. ~izer, -dolizur, se neater.

idyl(l), l'dil, 5. idyll. ~lic, -'ik, a. idyllisk.

jf, lf, konj. i konditionalsatser och beroende frågesatser om; så framt, så vida; s. ett om, jfr ex.; ~ anything, snarare, närmast, snart sagdt; ~ not, hvarom icke, i motsatt fall. annars; ~ so, i så fall; ~ that † f. blott Oh, ~ I ivere but..., ack om jag blott vore (»o, den som vore»...); he's fifty, ~ he's an hour, »han är femtio år så visst som ett» (han är minst femti'); not ~ I know, icke så vidt jag vet. i'faith, lfa'th, ad. smdr. af in faith. igneOUS, ig'neus, a. af eld, eld-; geoi. vulkanisk (röck: bärgart). ignescent, lgnes'ent, a. kastande gnistor,

eldande mot stål. ignis fatuus, lat,, ig'nis fat'uus, s. (pl. -nes

-tui, -nèz -tul) meteor, irrbloss, lyktgubbe.

ignite, igni't, va. antända, sätta eld på; försätta i glödande tillstånd; vn. fatta eld; börja glöda; brandy, glögg;

»brinnande sås», ignitible, -ibl, a. an-tändbar. ignition, -nisj'un, s. antändning; brinnande, förbränning; upphettning till glödning; spontaneous själf antändning. ignitor, -ur, s. antändare; antänd-

ningsapparat (t. ex. i en torpedo).

ignivomous, igniv'ornus, a. eldsprutande, ignoble, lgno'bl, a. oadlig, ofrälse, lågbör-dig †; oädel, låg, usel, simpel, gemen, vanhederlig, skamlig; ringa, obetydlig, värdelös ~neSS, -ries, s. låg börd †;

låghet, simpelhet, ignobly, -i, ad. oädelt; lågt, simpelt, jfr ofvan; ~ born, af låg (af ofrälse) börd. ignominious, lgnomin'ius, a. vanhedrande.

skymflig; neslig om handling, straff; äreför-

gäten,nedrig,föraktlig, ignominy, -'--ni,

5. vanära, offentlig, »evärdeliga skam, nesa; neslighet, skamlig'garning. ignoramus, (lat. : vi veta intet [däroml), lgnèrà'-mus, s. (pl. ~es, -èz) jur. förr frikännande af en grand jury på grnnd af bristande bevisning; ignorant,

okunnig människa, ignorance, ig'norans, s. okunnighet; ove-tenhet (of. om); okunnighetssynd, förvållande genom bristande kännedom

af ngt.

ignorant, ig'norant, a. okunnig (of on, om, i) olärd, oupplyst; ovetande (of om); obekant (of med: främmande för t. ex. världen, flärd); okänd, hemlig †; vitnande om okunnighet; s. ignorant. ~ly, -li, ad. ovetandes, utan att veta det; af okunnighet.

ignore, ignè'r, va. vara okunnig om †; jur. afvisa (a bill) såsom ogrundad, låta käro-ni:ii förfalla; ignorera, lemna utan afseende, ej fråga efter, ej låtsa om. iguana, sp., igwa'na, igwan'a, 5. zool. leguan (ödla i Sydamerika etc.). igUanian, -nian, a. af föreg.

ihlang-ihlang, malaj., è'lang-èlång, s. parfym af essence ur en ostindisk växt (Unona

0 d orata).

il-, il, form af prefixet i?l framför 1.

ile †, ll, 1. se aisle. ile †, il, 2. s. ax.

ileac, irèak, a. se iliac. ileO-, 46, ss. prefix I dets. som följ. ileum, -lèum, s. anat. tlinn- i tarmen. ileuS, -lëus, s. med. tarmvred. iliac, il'iak, ~al, -li'akal, a. anat. hörande

till tunntarmen ; ~ passion, tarmvred. Iliad, ll'iad, s. Homeros' Iliad. I

ilicic, llis'ik, .5. kem. af ilex (jfr holly), ili-

cin(e), i'lisin, s. bitterämne i ilex, ilk, ilk, a. Skoti. hvarje; den samme }f<; of that ~ tillagdt tin namn, af godset af samma namn (t. ex. Balfour of that dets. som Balfour of Balfour). I'll, il, smdr. af I Will.

ill, il, a. († el. i vissa talesätt framför subst, [jfr ock sms. nedan] is. i ordspråk och högtidlig stil) dålig

1 fysisk o. ullm. bet. ; dålig i moralisk bet., elak (vanligare dock i förbindelse med ord som betyda lynne o. d., jfr ned. sms.); olycklig om sak,

ofördelaktig, olycksbådande; ap. illamående, sjuk (of af, i); ad. illa; svår- ; ligen, med svårighet; s. ondt, lidande, ! olycka; moraliskt ondt†; ~ air (climate), dålig (: ohälsosam) luft (klimat); ~ coun- j

tenance, »ful uppsyn»; elakt utseende; ~ end, dåligt (: olyckligt, »sorgligt») slut; (of) ~ fame, ~ repute, dåligt rykte; ~ fate, olycksöde; (to lead an) ~ life, (föra ett) dåligt (: eländigt, olyckligt el. syndigt) lif; ~ looks, se ~ countenance; ~ manners, obelefvenhet, ohyfsadt sätt; (to do an) rv office (~ turn, jfr sms.), .. otjänst; to take in ~ part, jfr to take o. under part; ~ weeds grow apace, ordspr. ogräs frodas nog; 'tis an ~ wind blows nobody good, ordspr. det fins intet ondt som ej har något godt med sig; to be vara illamående, vara sjuk; to be ~ at ease, se under e.; to be ~ off, vara illa däran, hafva råkat illa ut; to be ~ able to, vara illa (: föga) i stånd att; to fall insjukna; äfv. råka illa ut, falla i röfvarhänder; to feel känna sig illamående; to go on gå illa, misslyckas; hafva otur, motgång i företag; to look se sjuk ut; se illa ut äfv. i aiim. bild. bet. (äfv. to bear an ~ aspect ei. look); göra fula miner; to speak ~ of, tala illa om; to take taga ngt illa upp (of, from, af ngn, från ngns sida); to be taken blifva illamående, blifva plötsligt sjuk särsk. om barnaföderska; to think ~ of', hysa en dålig (ofördelaktig) tanke Om; that flesh is heir to, stående fras om lidanden man är underkastad här i världen, is. krämpor; ~ betide...! må fördärf vet drabba...! to do göra det onda; to return ~ for good, vedergälla godt med ondt; (you ought not to) say any ~ of him, .. säga ngt ondt (»tala ett

Olldt Ord») Om honom. (Anm. I sms. [hvilkas antal is. med ett perf. part. är obegränsadt! uttrycker nu »ngt, som ej står rätt till», ngt vrångt, orätt, el. ngt otillräckligt, underhaltigt, dåligt, klent: illa-; el. har stundom en rent upphäfvande betydelse: O-.)

^-advised, a. mindre välbetänkt; oklok, obetänksam, ^-affected, a. illasinnad, ovänlig(t stämd), jfr ^-disposed o. tempered. ~-bl00d, s. »ond blod», groll, fiendskap. ^-boding, a. olycksbådande. ~ -bred, a. illa uppfostrad, vettlös, ohöflig. ^-breeding, a. † rufvande på, uttänkande ngt elakt; s. obelefvenhet, vettlöshet. ^-conditioned, a. i dåligt skick, särsk. hand. skadad; sjuklig, abnorm; ondskefull, illvillig, elak, jfr disposed; prov. vresig, led. ^-conducted, a. illa skött (handhafd, ledd, förvaltad); äfv. som uppför sig mindre väl. ^-considered, a. mindre välbetänkt, obetänksam handling, ^-contrived, a. illa uttänkt, oskickligt gjord; förfelad, misslyckad; prov. underlig tin lynnet, egensinnig, ^-defined, a. obestämd, oklar, svamlig. ^-devised, a.

jfr co-advised o.^-contrived. /v-disposed, a. illasinnad, vrångsint, ondskefull, elak, illvillig; ohågad, obenägen; egensinnig, trilsk; illamående †. <^-doing, a. handlande illa (orätt), verkande ondt; s. dåligt uppförande, ondska, synd; pl. fel, förseelser, missgärningar. <v-faith, s. opålitlighet, svek, oredlighet, trolöshet. ~-fated, a. olycklig genom missöden, förföljd af olyckan, som har otur; fatal, olycklig om ting. ^-favoured, a. vanlottad på utseendets vägnar, ful, vanskaplig. ^-favOliredly, ad. fult; på ett sätt som skämmer bort utseendet hos ngt (det vackra i ngt) ; våldsamt,

hårdt †. ~-favouredness, s. fulhet. ~ -featured, a. ful till anletsdragen. ~-fortune, s. olycka, otur, missöde. ~-got(ten), a. orättfången. /v/-health, s. ohälsa, klen hälsa; opasslighet, sjukdom, ^-humour, s. dåligt lynne, misslynthet, retlighet, ^humoured, a. som har dåligt lynne, jfr tempered. ^-judged, a. illa afvägd, illa beräknad; mindre välbetänkt, obetänksam, dåraktig, förhastad, bakvänd. ~-lived)|(, a. som lefver ett uselt, syndigt lif. ^-looking, a. som ser illa (bild.: betänklig, misstänkt) ut; ful; som ser sjuk ut. sv-luCk, s. olycka, otur; missöde; as fKJ would have it, otyckligtvis, »som olyckan var framme»; to have the ^ to, hafva den olyckan att, olyckligtvis råka att..; bringer of »olycksfågel». ^-manned, a. sjö. svagt, dåligt bemannad, försedd med otillräcklig (ei. dålig) besättning, ^-mannered, a. ohöf-1ig, ohyfsad, ^-matched, a. illa hopparad, illa sammansatt; ej passande tillhopa om delar af, medlemmar i en förening, 'v-

-meaning, a. illasinnad, med onda afsigter. ^-minded, se evil-minded, ^-na-ture, s. ondska, elakhet; ondsinthet, svårt, elakt lynne, vresighet, knarrighet, frånstötande väsen. ~-natured, a. elak

äfv. om handling, yttrande o. d., illvillig; obe-

skedlig; af ett elakt lynne, ondsint, vresig, knarrig, butter, led; elakartad; af dålig beskaffenhet, »otacksam» jordman; svårhandteiiig, svår att bearbeta. ~ -naturedness, s. elakhet; dålig, ond beskaffenhet, jfr de båda föreg. ~-0lTiened, O. ledsagad af olyckliga förebud; olycklig, jfr evil-omened o. evil-starred. 'v-patched, a. illa hopsatt, hopfuskad, klumpig. ~ -pleased, a. missnöjd, ^-principled, a. af dåliga grundsatser. proportioned,

a. oproportionerliga hopsatt el. fördelad). ~

-requited, a. illa lönad, ^-seasoned, a.

olämplig, oläglig, jfr timed. ~-set, a.

Skoti. ondskefull, elak. ~-shaped, a. van-

skaplig, ful; oformlig. ^-Starred, a. olycklig, jfr evil-starred o. evil-omened. ~-tem-per, s. dåligt temperament)^; svårt, elakt lynne, ^-tempered, a. af ett dåligt temperament; af ett elakt lynne, vresig etc., jfr natured. ~-timed, a. (eg. pp.) som ej sker i rätta ögonblicket, oläglig, »kommande i en olycklig stund». ~-treat, va. bemöta ei. behandla illa, orättvist, hårdt ei. grymt, misshandla, ^-treatment, s. dålig (hård etc.) behandling, ovänligt bemötande, hård medfart. ~-tum,s. otjänst, fult spratt; kitslighet, elakhet (tillfogadt ondt); Am. F »släng» af opasslighet. ~ -USage, s. se treatment. ~-USe, va. missbrukat; illa behandla, göra ondt ei. skada, jfr treat. ~-will, s. ovilja; afvoghet; illvilja, sv-willer, ^-wisher, s. ovän, fiende, afundsmän, vedersakare, illapse, flaps', s. inglidande; anfall, inbrytande; inströmmande, öfvergjutande (af ljus o. d.); vn. glida, halka, falla in (into, i). illaqueate‡, iiåk'weàt,m. insnärja, illaque-ation -a'sjun, s. insnärjning, fångande; snara.

illation, lla'sjun, s. log. slutledning, illative, il'ativ, a. som hör till ei. innebär en slutledning, slutlednings-; gram. konklusiv partikel. ~|y, -li, ad. slutledningsvis, genom ei. med en slutledning.

illaudable, lla'dabl, a. ej berömvärd, illegal, ile'gal, a. lagstridig, olaglig, olof-lig. ~ity, -'iti, s. olaglighet. ~ize, -iz, va. göra olaglig; förklara olaglig. ness, -nes, se "oity. illegibility, iiedjibii'iti, s. oläsiighet. illegible, lledj'ibl, a. oläslig. ~ness, -nes,

,s. oläsiighet. illegitimacy, llèdjitfimåsi, 5. olaglighet; oäkta börd; oäkthet tin uppkomst. illegitimate, -màt, a. olaglig, oriktig, oberättigad; oäkta, falsk; af oäkta börd; va. förklara för (bevisa vara) olaglig ei. oäkta, illegitimation, -ma'sjun, s. förklarande för olaglig ei. oäkta; se vid. † illegitimacy. illiberal, llib'ural, a. icke frisinnad, trång-bröstad, inskränkt, småsinnad; snål, knusslig; oädel, simpel; utan förfining el. elegans ; ej klassisk om ord, uttryck o. d. †. ~ity, -'iti, s. (jfr föreg.) trångsinthet, småsinthet; knusslighet; simpelhet, illicit, ilis'it, a. oloflig, otillåten, otillbörlig, olaglig. ~ness, -nes, s. otillbörlighet.

illimitable, ilim'itabl, a. omöjlig att begränsa, gränslös, obegränsad. ~neSS, -nes, s. (jfr föreg.) gränslöshet, illimitably,

-1, ad. obegränsadt.

illinition, ilmisj'ån, 5. insmörjning, ingnidning; ngt som är insmordt i ngt; min. tunn skorpa (af främmande ämne) på mineralier

illision, llizj'un, s. slående emot, sammanstötning.

illiteracy, llit'urasi, s. se illiterateness. illiterate, llit'urat, a. utan boklig kunskap, ej beläst, olärd, okunnig. ~neSS, -nes, s. brist på lärdom, okunnighet (i vetenskaper).

illness, ll'nes, s. illamående, opasslighet, sjukdom; dålighet, dålig beskaffenhet †; ondska, elakhet †. illogical, llodj'ikal, a. ologisk. <-vity, -'iti, ~neSS, -nes, s. brist på logik, ologisk-het; det ologiska (of, i), i Elude, ilo'd, va. narra, gäcka ngn(s fantasi) med falska föreställningar, med bländverk (jfr il"

lusion), föra bakom ljuset, illume, llo'm, va. poet. upplysa, jfr följ. illuminate, llo'mmat, va. upplysa äfv. teol.; belysa (äfv. bild..- with examples); illuminera hus o. d.; särsk. : utmåla (handskrifna) böcker med vinjetter, planscher o. d.; kolorera, färglägga planscher; vn. illuminera (böcker); a. upplyst, äfv. bild.; s. (I) (pl. -at|, -1) illuminat (medlem af on kättaresekt; rosen-kreutzare; medlem af ett slags frimurarsekt i förra

årh). ~d, -èd, pp.; a. illuminerad, pren-

tad (försedd med färglagda teckningar o. pryd-

- nåder). illuminating, -ing, prt. af föreg.

v.; s. böckers, handskrifters illuminerande, jfr föreg, illumination, -na'sjun, s. upplysning afr. teol.; ljus, glans; illumination, jfr äfv. föreg, s.: illuminering, färglagd prydnad (bild) i böcker och handskrifter.

illuminative -iv, a. upplysande, illuminator, -ur, s. ngn ei. ngt som upplyser, illuminerar (jfr illuminate); illuminist, kolorerare; belysningsapparat (spegel, lampa, etc.) för ett optiskt instrument.

illumine, llo'min, va. upplysa. -è', se illuminate, s. illumining, -ing, prt. af föreg. v. Illuminism, -!zm, s. illuminaternas grundsatser, illusion, llo'zjun, s. gäckande, narrande; falskt sken, bländverk, (syn)villa; tom inbillning, drömbild; to be under an vara gäckad af (offer för) en villa, en tom inbillning. ~ist, -ist, 5. en som är mycket utsatt för (syn)villor etc., ei. som lätt hängifver sig åt inbillningar, svärmare, drömmare, illusive, llo'siv,

a. (för)villande, bedräglig, gäckande, illusorisk. ~neSS, -nes, s. illusorisk beskaffenhet, egenskap att vara ett tomt sken, bedräglighet; det illuso-

riska (of, i), illusory, -un, a. illusorisk,

jfr föreg. a.

illustrate, llus'trat, va. upplysa, i eg. bet.: göra ljus †; närmare belysa, förklara, tydliggöra (genom bilder, exempel); illustrera (med teckningar, planscher); förhärliga, utmärka, göra berömd; a.† lysande, utmärkt, illustration, -tra'sjun, s. belysning (genom exempel); förklarande exempel, (upplysande) bevis; illustration, upplysande afbildning, plansch; förhärligande, ryktbarhet †; in ~ of, för att belysa, tydliggöra, illustrative, -trå-tiv, a. upplysande, belysande, förklarande; förhärligandet; to be ~ of belysa, förklara, illustrator, -ur, s. en som upplyser, förklarar etc., jfr illustrate; illustrerare, tecknare af illustrationer. I illustratory, -råturi, a. se illustrative. \ illustrious, llus'trius, a. numera blott bild. lysande (action; earl; deed; descent-, title etc.); frejdad, vida berömd. ~neSS,-nes, s. utmärkthet; namnkunnighet.

illutation, lluta'sjun, s. kroppens ingnidning med gytja (i) gytjebad.

illy >fc, ll'l, ad. oriktigt för ill.

I'm, im, smdr. af T am.

im, im, form af prefixet in framför läppbokstaf (b, m, p). [Anm. Ord börj ande på im-, som här nedan saknas, uppsökas under em-].

image, im'adj, S. bild i alla bet., särsk. opt., fil. o. ret.; afbild; motbild, motstycke; spegelbild; béläte; bildstod; afbildning; (afbildad) gestalt; framställning för sinnena, i bild; föreställning, idé; va. framställa i bild, afbilda; afspegla; föreställa; föreställa sig (äfv. ~ to one's self)-, vara en afbild af, likna. ~-Carver, s. bildsnidare, bildhuggare (yrkesman). ~ -Carving, s. bildskärande, bildhuggeri jfr föreg. maker, s. se carver. ~-man, ^-vender, s. försäljare af (gips)bilder. ^-worship, s. tillbedjan af (afguda-) beläten; bilddyrkan. ~ry, -ri, -ad'juri, ,<?. framställning i bild; bildverk (kollekt.: skulpterade bilder, målningar etc.); bildel' i tal och skrift; bildrik, liflig framställning, »bildprakt»; tom bild, sken; inbillningsfoster.

imaginable, imadj'mabl, a. som man kan

föreställa sig, tänkbar, upptänklig, imaginariness, imådj'inarmès, s. egenskap att vara imaginary, imaginary, -nåri, a. existerande (blott) i inbillningen, inbillad, (blott) tänkt; fingerad; mat. imaginär; s. mat. imaginär kvantitet.

imagination, imadjina'sjun, s. inbillningskraft, (skapande) fantasi; inbillning, föreställning; påfund, uppfinning; in

i tankarna. —al, -ål, a. hörande till inbillningen, inbillnings-, imaginative, imadj'inativ, a. hörande till ei. beroende af inbillningskraften (den skapande fantasien), fantasi-; fantasirik, uppfinningsrik; — faculty, inbillningskraft.

imam, arab., imå'm, iman, iman', imaum, imå'm, s. muhammedansk prest; muhammedansk furste som tillika innehar den högsta andliga makten, imbaim, imbå' m, etc.. se embalm, etc. imbank, etc., imbargo, imbark, se emb... imbathe, imba'dh, va. bada, neddoppa,

badda (with, med), imbay, lmbà', se embay. imbecile, im'bësèl, (imbësè'1), a. slapp, svag till kropp ei. själ; själsslö, fjoskig; s. svag, enfaldig människa; va. † försvaga, förslöa. imbecility, -besil'iti, s. slapphet, (själs)slöhet. imbed, imbed', va. inbädda, jfr embed; mur. inmura; n^ded column, halfkolonn, tre-fjärdedelskolonn. —ding, -ing, prt.; s. mål. impastering. imber, im'bur, s. se ember-goose. imbezzle, se embezzle. imbibe, imbi'b, va. insuga,

suga i sig, uppsuga; insupa äfv. biia. fördomar etc.; indränka (with, med), låta insuga, mätta †. —r, -ur, s. ngn ei. ngt som insuger, uppsuger, imbibition, -bibisj'un, s. insugning; in-dränkning. imbitter, imbit'ur, va. se embitter.

imblaze, imblazon, imbody, imbolden, im-border, se emb...

imbOSOm, imbuz'um, etc., se embosom etc. imbOW, imbo', va. hvälfva, göra hvalf-formig. —ment, -mënt, s. hvalf, hvalfbåge.

imbowel, imbower, se emb... imbox, imboks', va. lägga i en låda etc., jfr box.

imbrangle, imbrang'gl, va. insnärja, hoptrassla.

imbricate, im'brlkat, a. urhålkad (ss. taktegel); naturv. tegellagd, lagd (delvis) öfver hvarann såsom taktegel (afv. —d, -ed), imbrication, -ka'sj&n, s. urhålkning (lik-

nande taktegels); taktäckning med tegel; ngt som liknar taktegelläggning, fjällik beklädnad, imbroglio, it., imbrè'lj6, s. förveckling, eg.

»knuten» i ett drama, imbrown, imbrau'n, va. göra brun; förmörka.

imbrue, imbro', va. doppa, blöta; to — one's hands in blood, söla sina händer i blod. —ment, -mënt. s. neddoppande; sölande.

imbrute, imbro't, va. poet. förfäa, göra djurisk; vn. förfäas. imbue, imbu', va. neddoppa, genomblöta; (starkt) färga; låta insupa (äfv. Mid., t. ex. to — with good principles, låta ngn insupa (ingifva, bibringa ngn) goda grundsatser). —ment >j<, -mënt, s. genomdränkning; stark (färgning), imburse †, imbe'rs, va. förse med kassa, med pengar; inkassera. —ment†, -mënt, s. inkassering; kassa, penningeförråd, imitability, lmitåbiriti, s. egenskap att kunna (ei. böra) efterliknas, efterlikne-lighet.

imitable, im'itabl, a. som kan ei. bör efterliknas; efterliknelig; ef terf öl jansvärd %. — neSS, -nes, S. se föreg. S. imitate, im'itat, va. efterbilda, söka att likna; efterhärma; göra efter, efterapa, imitation, imita'sjun, s. efterhärmande; efterbildning, efterapning; ngt eftergjordt (oäkta, falskt); konst, imitation; mus. »imitation» af ett motiv i olika stämmor; in ^ of, efter ngns förebild; om sak liknande, med utseende af. [Anm. — uttrycker i sms.: eftergjord, oäkta, falsk, t. ex.:] —-diamond, s. konstgjord diamant, imitative, lm'itativ, a. sökande att efterlikna (of fallen för att efterhärma, härmande, efterbildande; bildad efter (of) ngt; — arts, (naturen) efterbildande konstarter; — music, musik som söker härma själsaffekter (vreden, svartsjukan etc.) ei. natureffekter (stormen, åskan etc.) — nßSS,

-nës, s. härmnings-begär, -förmåga, imitator, -tur, s. efterbildare; efterapare, förfalskare (af t. ex. stämplar o. d.).

immaculate, imak'ulat, a. obefläekad; ren,

klar ; — conception, Jungfru Marias obefläckade aflelse. —neSS, -nës, s. renhet, immalleahle, lmarëåbl, a. ej smidbar, immanacle, iman'akl, va. lägga handbojor

på; fjättra äfv. bild. immane ima'n, a. ofantlig, vidunderlig;

grym, barbarisk, immanence, im'anens, s. ai. immanens, inneboende. immanent, -nënt, a. inneboende biia., inre.

immanity, iman'iti, s. vidunderlighet; grymhet, gräslighet, immantle, iman'tl, va. inhölja, immarginate, ima'rdjinat, a. bot. utan brädd, immaterial, imate'nal, a. immateriel, okroppslig, andlig; oväsentlig, föga betydande; it is — ivhether ive do so or not, det gör ingenting till eller från, antingen vi göra det eller låta bli. —ism, -lZm, S. fil. hist, immaterialism (förnekande af materiens existens); stundom dets. som idealism;

spiritualism. —ist, -ist, s. jfr föreg, im-materialist. ~ity, -'iti, s. okroppslighet. —ize, -lz, va. befria från materien, förandliga, göra okroppslig. —ized, -izd, pp.; a. okroppslig. — |y, -1, ad. okroppsligt; oväsentligt. —neSS, -nes, s. okroppslighet; oväsentlighet, immature, imatu'r, a. omogen is. wid.: ej tillräckligt förberedd (genomtänkt, utarbetad); förtidig (death etc.). —d, -d, a. omogen. —|y, -li, ad. omoget; i förtid, ^ness, -nes, immaturity, imatu'nti, s. omogenhet is bild.; förtidighet. immeasurable, lmezj'urabl, a. omätlig, oändlig. —neSS, -nes, s. omätlighet, oändlighet, immeasurably, -i, ad. oändligt, utöfver alla mått. immediate, ime'diat, a. omedelbart nära, närmaste; omedelbar (cause), direkt; närmast föreliggande (kommande), oför-töfvad(t skeende), utan uppskof (följande på ngt annat), ögonblicklig; — cash, o* payment, betalning per extra kontant, —|y, -li, ad. omedelbart, direkt; genast, strax, ögonblickligt. —neSS, -nes, im-mediatism }j<, -izm, s. omedelbarhet; ögonblicklighet. immedicable, imed'ikabi, a. poet. obotlig, immelodious, imelo'dius, a. omelodisk, immemorable, lmem'orabl, a. föga minnesvärd, ej märkvärdig, immemorial, imëmo'rial, a. urminnes (time)', uråldrig, som förskrifver sig från urminnes tid; Engi. jur. från äldre tid än Edvard II; Skoti. jur. från längre än 40 år tillbaka; from time —, från urminnes tid. —|y, -i, ad. från urminnes tider, immense, imèns', a. omätlig, oändligt stor, ofantlig. —ness, -nès, immensity, -iti, s. omätlighet, oändlighet; ofantlighet. immensurability, imensrirabil'iti, S. omät-barhet. immensurable, --'-råbl, a. omätbar.

immerge, lme'rdj, va. neddoppa, nedsänka; bild. jfr följ.: vn. sjunka ned (in, i en vätska etc.); astr. blifva osynlig genom att (om en stjärna) inkomma i solljuset ei. gnm att inträda i en planets skugga.

immerse, iml'rs, va. nedsänka, neddoppa; betäcka; fördjupa (in, i, t. ex. en skog), biid. försänka, jfr följ. —d, -t, pp.; försänkt

äfv. bild. i sorg, i bekymmer, i drömmar etc.; a. bot. nedsänkt (växande under vattnet); — in business, fördjupad i göromål; — in a wood. som fördjupat sig i skogen, immersion, iml'rsjun, s. nedsänkning, neddoppning; biid. fördjupande, uppgående, tillstånd att vara försänkt, fördjupad (in, i ngt); astr. en himlakropps försvinnande (i en annans skugga); ett fartygs djupgående.

--lens, s. opt. akromatisk objektivlins

i ett mikroskop. ~iSt, -1st, S. kyrk. en SOm

anser neddoppning väsentlig för dopet, immesh, lmèsj', va. fånga i nät, insnärja, immethodical, linethod'ikal, a. ometodisk, oredig, oordentlig. —neSS, -nes, s. brist på metod och ordning, oreda, immigrant, lm'igrant, s. invandrare, inflyttare i ett land, immigrate, -gråt, vn. invandra i ett land. immigration, -grà'sjån, s. invandring, inflyttning, jfr föreg.

imminence, lm'inens, s. öfverhängande beskaffenhet, jfr följ. a.; hotande fara †. imminent, -nènt, a. öfverhängande biid., hotande om fara; nära förestående, imminution iminii'sjun, s. förminskning, aftagande.

immiscibility, imisibil'iti, s. egenskap att ej kunna blandas, immiscible, --'lbl, a. som ej låter blanda sig. immission, imisj'un, s. insläppning, inkastande, is. med. insprutning, immit, lmlt', va. insläppa; inspruta. immitigable, lmit'igabl, a. som ej kan mildras; oblidkelig, oförsonlig, immitigably, -i, ad. utan mildring; oblidkeligt. immix, uniks', va. poet. inblanda, sammanblanda. —able †, -abl, a. som ej kan blandas, —ed, -t, pp. inblandad, blandad; a. † poet. oblandad, immobile †, lm'obll, a. orubblig, jfr immovable. immobility, -bil'iti, s. orörlighet, orubblighet. immoderate, in^d'urat, a. omåttlig i eg. O.

aiim. bet., öfverdrifven (demands etc.); häftig, våldsam, hejdlös (passion, grief, etc.).

—ness, -nës, immoderation, -ra'sjun, s. omåttlighet, öfvermätt, öfverdrift; häftighet, hejdlöshet, brist på hofsamhet, immodest, im6d'èst, a. oblyg, oförskämd; obillig, öfverdrifven; oanständig, okysk, oren, slipprig. —y, -i, s. oblyghet, oförskämdhet; oanständighet, jfr föreg. a. immolate, im'olat, vn. döda till offer; offra, äfv. bild. (grymt) uppoffra (to, åt, för). ilH-molation, - la's j ån, s. offrande, offer, im-molator, -&r, s. offrare.

immoral, im6r'ål, a. omoralisk, osedlig; lastbar. ~ity, -'iti, s. omoraliskhet, det osedliga (of, i); osedlig handling; osedlighet, sedeslöshet. immortal, im6'rtål, a. odödlig, oförgänglig; s. (is. i pl.) odödligt väsen; ~ flower, eternell. ~ity, -'iti, s. odödlighet; evigt lif; oförgänglighet. ~ize, -iz, va. odöd-liggöra, föreviga, immovability, imovabii'iti, s. se immovable-ness.

immovable, imo'vabl, a. orörlig, orubblig

äfv. bild.; Orygglig ; fast särsk. jur. om egendom ;

obeveklig, hård. ^neSS, -nes, s. orörlighet, orubblighet, fasthet, jfr föreg. -z, s.pl. jur. fast egendom kollekt., fastigheter (och egendom som medföljer sådana), immobilier. immovably, -i, ad. orubbligt, jfr ofvan.

immunity, imu'niti, s. (särskild) frihet (from, från åliggande, skatt o. d.:) undantagsrätt, företrädesrätt, fri- och rättighet; frihet, egenskap att vara fritagen, att »gå fri»

från ngt (vanligt) ondt (t. ex. ~ from pain, smärtfrihet), immure, imu'r, va. innesluta (med murar) †; inmura, sätta i fängelse, inspärra, innestänga; s. † mur. ~ment, -mènt, s. inmurande, inspärrning, immusical, lmu'zikal, a. omusikalisk; disharmonisk; klanglös, immutability, lmutabil'iti, s. oföränderlighet.

immutable, lmtli'tabl, a. oföränderlig; oåterkallelig. svness, -nes, s. oföränderlighet. immutation †, imuta'sjun, s. se mutation. imp, imp, s. eg. ympkvistf; telning, ättling, barn†; smådjäfvul, satunge; byg. stolpe i en byggnadsställning, (äfv. ~ •pole); ngt som tillsättes, som iskarfvas; va. ympaf; sätta till ngt, tillskarfva; öka till, förstora, förlänga, förbättra, stärka, impact, lm'pakt, S. stöt is. mek. af en kropp i rörelse mot en annan ; Va. (- -') Sammantrycka, drifva (slå, pressa) fast tillsamman, impages, impa'djez, s. pl. byg. horisontala

delarna af en dörram. impair †,im'par, 1. a. opassande, ej vuxen ngt. impair, impa'r, 2. va. försämra, försvaga, förminska, skada; vn. † försvagas. ~ed, -d, pp. försämrad, försvagad (constitution, health; by (with) age, by vices). ~er, -ur, s. ngn, ngt som försämrar etc., ei. som inverkar försvagande. ~ment, -mént, s. försämring, förminskning, försvagande, impale, impä'1, etc.. se empale etc. impalpability, impålpåbiriti, s. egenskap att ej kunna kännas el. tagas på, opåtaglighet. impalpable, - -'påbl, a. som ej

kan tagas på, som ej kännes; opåtaglig, fin. omärklig (t. ex. distinction), impal-pably, --'påbli, ad. omärkligt, impalsy, fmpa'lzi, va. förlama, impanation, impana'sjun, s. teol. konsub-

stantiation i nattvarden. impan(n)el, impan'el, va. uppsätta ei. supplera lista på jurymän; Uppföra en person å listan på jurymännen, imparadise, Impar'adiz, va. försätta i paradiset, göra säll, öfverlycklig. imparidigitate, impårididj'itåt, a. zool. med

udda antal tår. imparipinnate, imparipin'at, a. bot. parbla-

dig med uddblad. imparisyllabic, imparisilab'ik, s. gram. bestående af ei. egande olika antal staf-velser (i olika kasus), imparity, impar'iti, s. olikhet, omotsvarighet; missförhållande; bristande proportion, tals ojämnhet (egenskap att ej kunna delas i lika delar).

impark, impa'rk, va. inhägna till park; instänga med ei. inom stängsel, imparl , impa'rl, vn. rådslå †; jur. få uppskof för öfverenskommelse i godo. ance, -åns, s. rådplägning†; jur. uppskof.

impart, impa'rt, va. tilldela, gifva (to, åt); meddela, bekantgöra, yppa, låta ngn (alltid med to) få del af. ^ance, -åns, s. tilldelande; meddelande. ~er, -ur, s. till-delare; meddelare, impartial, impa'rsjal, a. opartisk, oväldig. ~ity, -sj(i)ål'iti, s. opartiskhet, oväld. ~|y, -1, ad. med oväld, opartiskt. ^neSS, -nes, s. se nnity. impartibility, impårtibiriti, s. meddelbar-het; odelbarhet †. impartible,-'tibl, a. meddelbar; odelbar †. impartment, impa'rtment, s. meddelande, impassable, impas'able, a. ofarbar, oframkomlig (t. ex. by carriages, för vagn), obanad; otillgänglig, obestiglig om bärg;

bild. oöfverstiglig om hinder, svalg o. d.

ness, -nes, s. ofarbarhet, otillgänglighet, impassibility, impasibil'iti, s. omottaglighet för intryck utifrån; känslolöshet, jfr föij. impassible, impas'ibl, a. som ej kan påverkas utifrån; okänslig (to, för); upphöjd öfver lidande, passioner o. d.; känslolös, hårdhjärtad. ~ness, -nes, 5. se

föreg. S.

impassion f, impåsj'&n, (numera blott i perf.

part., se ned. r^ed) se följ. ~ate, -at, Va. väcka lidelse (ei. affekt) hos, häftigt uppröra ngn(s känslor) ; a. häftigt upprörd, passionerad; känslolöst. ~ed, -d, a. lidelsefull, häftig.

impassive

F Talspråk. 630 P Lågt språk.

imperfection

impassive, impas'iv, a. se impassible. impastation, impasta'sjun, s. tekn. impastering (jfr roij. va.); äfv. konkret: komposition af cement med pulveriserad sten o. a. tin

imitation af marmor, porslin etc.

impaste, impa'st, va. älta ihop, knåda till deg; tekn. konst, impastera, m&i. måla pa-stöst (med tjock färg). impaStilig, -ing, prt.; S. impastering, jfr de föreg, orden.

impasto, it., impas'to, s. måi. impastering,

(målning med) tjock färg. impatible †, impat'ibl, a. olidlig; okänslig, impatience, -ney †, impa'sjens(i), s. otålighet; oförmåga att fördraga (of, ngt); 01*0, häftighet.

impatient, impa'sjent, a. otålig (at, vid, öfver; of, öfver; under evils), häftig; ifrig, otåligt önskande (to, att); ~ at, äfv. ledsen på, trött på: for, längtande efter; to be ~ of', ej kunna fördraga, ej »kunna med». ~ly, -li, ad. med otålighet, impawn, impå'n, va. se empawn. impeach, impe'tj, va. hindra †; anklaga, framkasta beskyllningar emot; angifva; jur. försätta en minister, hög ämbetsman el. parlamentsledamot i anklagelsetillstånd, kalla till ansvar inför »riksrätt» (jfr foment); bestrida, ifrågasätta, draga i tvifvelsmål, ^able, -abl, a. som kan anklagas, ansvarig (for, för). ~er, -ur, s. angifvare, en som anklagar etc.; åklagare. ~ment, -mènt, s. hindrande, hinder †; anklagande; jur. anklagelse, åtal inför »riksrätt» (: Öfverhuset) mot is. högre ämbetsmän (of, för förräderi el. tjänstefel); beskyllning; dragande i tvifvelsmål, ifrågasättande af ei. kastande skugga öfver (of) ngns redlighet el. trovärdighet; ngt nedsättande (to, för), orsak till klander (to, mot); the soft 'v» F, kärleken, kurtis, impearl, impe'rl, va. pryda med pärlor (ei. ngt liknande pärlor); poet. forma till pärlor.

impeccability, impekabil'iti, 5. teol. syndfrihet jfr föij. impeccable, --'kåbi, a. som ej kan synda. impeCCanCy, - - 'kånsi. .9. syndfrihet. impeCCant, - - 'kant, se impeccable.

impecuniosity, impekunios'iti, s. brist på »mynt», penningbrist. impeCliniOUS, -ku'-nius, a. numera blott skämts, utan pengar, penningbehöfvande, »pank»; äfv. ss. s. : »fattiglapp», impede, impe'd, va. lägga hinder i vägen för fortkomst, hindra, hämma, hejda, sinka, impediment, impediment, s. hinder (to, för); svårighet i vägen; ~ in one's speech, tunghäfta, svårt målföre, fel i talet. ~al)|C, -'ål, a. hinderlig.

impel, impål', va. framdrifva, drifva på; drifva, förmå (to, till att: verka som en impuls på ngn till att). ~lent, -ënt, a. framdrifvande; tillskyndande, påverkande; s. framdrifvande kraft, drifkraft; biid. driffjäder, impuls. ~ler, -ur, s. ngn ei. ngt som pådrifver, jfr föreg, s.; till-sky ndare. impen, impën', va. instänga (i fålla), impend, impend', vn. hänga, sväfva (over, öfver); om en fara vara öfverhängande,

förestå, hota. ~ence, ~ency, -ëns(i), s.

hängande öfver; en faras annalkande; ngt hotande. ~ent, -ènt, a. öfverhängande, om en fara (nära) förestående, annalkande, för handen varande, hotande, ^ing, -ing, prt.; a. se föreg.

impenetrability, impënëtrabiriti, 5. ogenomtränglighet äfv. bild., jfr följ.

impenetrable, impën'ëtråbl, a. ogenomtränglig (to, för); outgrundlig, outforsk-lig; otillgänglig for skäl, for känslor, känslolös; förstockad, äfv.: dum. ~neSS, -nes, 5. ogenomtränglighet.

impenitence, -ney, impën'itëns(i), s. obot-

färdighet, förhärdelse. impenitent, impen'itent, a. obotfärdig, förhärdad; 5. förhärdad syndare; to die dö utan ånger, dö i sina synder. ~ly, -li, ad. utan ånger, förhärdadt. impennate, impen'at, a. zool. saknande vingpennor om pingviner o. d. jfr följ. impennes, nyiat., -nèz, s. pl. zool. en afdelning af simfåglarna (med fenlika till flygt odugliga vingar: pingviner). impennOUS, -nus, a.

zool. utan vingar is. om insekter.

imperative, impèr'åtiv, a. bjudande, befallande; uttryckande befallning; tvingande, oafvislig pligt; s. gram. imperativ (äfv. the r>j mood). imperator, lat., impërà'tur, s. rom. antik, imperator, fältherre. ~ial, -to'rial, a. imperator-; befallande, imperceptibility, impurseptibil'iti, s. oför-

nimbarhet; omärklighet. imperceptible, impürsëp'tibl, a. oförnimbar; omärklig, omärkbar (to, för). ness, -nès, se föreg. S.

imperceptive, impursep'tiv, impercipient,

-sip'ient, a. icke förnimmande, ur stånd att förnimma, imperence, im'purens, s. (P i St. f. impertinence : näsvishet) ofta i tiiitai (å hut) näsvisa lymmel! imperfect, impe'rfekt, a. ofulländad; ofullkomlig, bristfällig; ofullständig, särsk. boktr, defekt; s. gram. imperfektum (äfv. ^ tense): ~ arch, byg. förtryckt båge. ^ion, -fëk'sjun, s. ofullkomlighet; bristfällig-

het; pl. boktr, defekter; case of boktr, defektkast. ~neSS, -nes. s. ofullkomlighet, ofullständigt skick, imperforable, impe'rforabl, a. som ej kan

genomborras, ogenomtränglig, imperforate, imperforated), a. ej genomborrad; hel, utan hål, öppning(ar) ei. (naturv.) porer, sluten, tät. imperforation, -ra'sjun, s. tillstånd att ej hafva hål; med. hopväxning af naturliga öppningar, imperial, impe'rial, a. kejserlig; kejsar-(t. ex. meeting); kunglig; riks-; allmännelig; suverän; ovanligt stor ei. förträfflig; s. half täckt plats ofvan kuskbocken på en diligens; plats på diligenstak (för resgods); pipskägg; byg. välsk hufva (äfv. ~ roof); ett slags torkade plommon; ~ city, fri riksstad i Tyskland; ~ diet, tysk riksdag; ^ paper, imperialpapper; ~ parliament, britiska riksparlamentet; (1)^ Rome, Rom under kejsartiden; ~ section, kir. kejsarsnitt; ^ tea, kejsarté. ~ism, -lzm, 5. imperialism. ~ist, -1st, s. en kejsares anhängare, undersåte ei. soldat (is. i det »romerska» (tyska) riket). ~ity,

-'lti, s. kejserlig makt; en kejsares rättigheter) (särsk. till del af grufvors afkastning motsv. »regale» i ett konungarike).

ize †, -iz, va. göra till kejserlig. ~ly, -i, ad. kejserligt, kungligt. ~ty †, -ti, se ~ity. imperil, imper'il, va. sätta i fara. imperious, impe'rius, a. befallande, hersk-lysten, öfvermodig; herskarlikf; befallande, bjudande, jfr imperative. ~neSS, -nes, s. hersklystnad, öfvermod, befallande sätt.

imperishable, imper'isjabl, a. oförstörbar, oförgänglig, ovansklig. ~neSS, -nes, s. oförgänglighet. impermanence †, -ney, impe'rmanens(i), obeständighet, ovaraktighet, impermanent †, -nent, a. obeständig, ovaraktig; föränderlig, impermeability, lmpurmèabiriti, s. ogenomtränglighet ; vattentäthet, impermeable, impe'rmeable, a. ogenomtränglig för fluida; vattentät to water); lufttät (~ to air). ^neSS, -nes, s. se föreg. s. impersonal, impe'rsonal, a. opersonlig äfv. gram. (verb); S. ngt opersonligt is. gram. opersonligt verb. ~ity, -'lti, s. opersonlighet.

impersonate, impe'rsonat, va. personlig-göra; personifiera; föreställa, »spela»; so vid .personate, impersonation, -

na'sjun, impersonification, -sonifika'sjun, 5. personliggörande; se vid. personation, impersonator, -ur, s. framställare af cn roll, jfr personator.

imperspicuity, lmpurspiku'iti, 5. otydlighet, oklarhet. imperSpicUOUS, -spik'uus, a. otydlig, oklar, impersuasible, impurswa'zibi, a. som ej

kan öfvertygas ei, öfvertalas. impertinence, -ney, impe'rtinens©, s. hvad som ej hör till saken †; obetydlighet, sak utan vigt, bagatell †; egenskap att ej höra till saken, obehörighet; närgångenhet, påflugenhet, näsvishet, oförskämdhet, ohöflighet; to offer some ~ to, vara närgången mot, förolämpa; a piece of näsvishet, näsvist ei. närgånget tilltag, impertinent, -nënt, a. ej hörande till saken, oväsentlig (to, för); bagatellartad †; obehörig; opassande, illa (ej på rätt ställe) anbragt, icke på sin plats; blandande sig i hvad som ej angår en, närgången; påflugen, näsvis, ohöflig, oförskämd; s. (jfr a.) näsvis person.

imperturbability, lmpurterbabil'iti, s. orubblighet, lugn, jfr föij. imperturbable, - -

babl, a. orubblig, .ostörbar; kallblodig,

lugn. imperturbation, -ba'sjun, 5. (sjäis)-lugn, ro.

imperviability, lmpurviabil'iti, s. se imper-viousness. imperviable, -pe'rviabl, a. se följ. impervious, impe'rvius, a. ogenomtränglig

i allm. bet.; bild. Otillgänglig (to, för, t. ex. reason); ~ to light, ogenomskinlig; ~ to water, vattentät. ~neSS, -nes, s. ogenomtränglighet. impetiginous, lmpetidj'mue, a. med. reforms* artad.

impetrate, im'petrat, va. utverka, få (gnm böner, ansökan), impetration, -tra'sjun, s. utverkande, impetuosity, impètàésltl, 5. häftighet, våldsamhet; häftig framfart; raseri. impetUOUS, impét;üus, a. häftig, våldsam, stormande (temper, torrent, wind). ness, -nes, S. se föreg. S. impetus, lat., im'petiis, s. häftigt sträfvande mot ett mål; rörelsekraft, fys. rörelse-moment, lefvande kraft; gymnastik, etc. fart som ngt har inne äfv. bild. (t. ex. to give an ~

to trade).

imphee, im'fe, S. bot. afrikanskt sockerrör (en art tåtei, Holcus saccharatus).

impierceable f, impe'rsabi, a. ogenomtränglig.

impiety, impi'eti, .<?. (pl. -ties, -z) ©gudaktighet, gudlöshet; ogudaktig handling; bristande barnslig vördnad och kärlek, impinge, impindj', vn. falla, slå ei. stöta emot (on, against). ~ment, -mènt, s. fallande, stötande emot. ~nt, -ènt, a. fallande, stötande emot, slående på ngt.

impious

impiOUS, im'pifts, a. ogudaktig, gudlös.

neSS, -nes, s. gudlöshet, impish, im'pisj, a. liknande en imp, s. d. o. implacability, implakabil'iti, s. oförsonlighet etc., jfr följ.

implacable, impla'kabi, a. oförsonlig, oblidkelig; som ej kan] in dras (pain) %. ness, -nes, S. se föreg. S. implacental, implasen'tal, a. zool. saknande

placenta; s. däggdjur utan placenta, implant, implant', va. inplanta, inprägla, inskärpa, ^ation, -a'sjun, s. inplantande. implate, impla't, va. plåtbekläda. implausibility,irnplåzibiriti,s. osannolikhet, implausible, impla'zibl, a. osannolik, föga antaglig ei. trolig. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. implead, imple'd, va. jur. stämma; anklaga (of, för); vn. väcka åtal. ~er, -ur, s. jur. kärande; anklagare, implement, im'plement, s. fullgörande, verkställande; hjälpmedel i alla bet., verktyg, redskap; (ofta i pl.:) tillbehör, alt hvad som behöfves för ett ändamål, »saker»,

»don>, »tyg», attiralj; husgeråd; va. förse med nödiga verktyg; fullgöra särsk. Skoti. jur.; of husbandry, åkerbruksredskap; sporting jagtredskap, jagttyg. ^ing, -ing, 5. förseende med nödiga verktyg el. tillbehör, impletion, imple'sjun, 8. fyllande; fyllnad; fullhet.

implex, im'pleks, a. invecklad. ~ion, -k'-sjun)j<, s. invecklande; inveckling, invecklad beskaffenhet. ^OUS, -'us, a. bot. veckad.

impliable, impli'abl, a. oböjlig, ej eftergifvande.

implicate, im'plikat, va. inveckla; indraga (in a crime); innefatta (in a charge), implication, -ka'sjun, s. invecklande; inblandning, delaktighet, innefattande (af

ngn i en anklagelse etc., jfr föreg.); Underförstående; underförstådd slutsats; by genom tyst underförstående af ngt ss. självklart inbegripet i det sagda, inbegripningsvis,

indirekte. implicative, -iv, a. medinbe-

gripande, jfr ofvan, implicit, implis'it, a. inbegripen, underförstådd, tyst öfverenskommelse o. d.; obetingad, blind tro. ~ness, -nes, S. (jfr föreg.) egenskap att vara (tyst) inbegripen; blindt förtroende, implied, impli'd, (imp. o.) pp. af imply: a. inbegripen i ngt, liggande i självfva sa-ken(s natur) utan att uttryckas i ord cl. handling; it is ~ that..., det framgår af sammanhanget ei. omständigheterna att...; it is ~ in the icords, det ligger i orden. ~ly, -li, ad. se by implication.

imploration)(<, implora'sjun, s. anropande, implore, implo'r, va. o. vn. bönfalla, anropa, ödmjukt ei. innerligt bedja, »tigga» (for, om; one to do..., ngn att göra ngt); ~ one's mercy (pardon ctc.) ei. ~ mercy of a person, anropa ngn om förbarmande ; ~ for mercy, tigga om nåd; ~ something from a person, bönfalla hos ngn om ngt. ~er, -ur, s. en som anropar, ödmjuk bedjare. imploring, imploring, prt. af implore. ~ly, -li, ad. på ett bönfallande sätt, ödmjukt, innerligt bedjande, imply, impli', va. (imp. o. pp. -plied, -d) invika, inveckla†; inbegripa, innebära, (tillika ei. indirekt) antyda, betyda; the one -plies the other, äfv. det ena förutsätter det andra; as the name -plies, som ligger redan i namnet; se vid. ex. under implied. impoison, impojz'n, va. förgifta äfv. biJd. impolicy, imp6l'isi, s. opolitiskhet, oklokhet, oförstånd, olämplighet, impolite, lmpoli't, a. obildad, ohyfsad, ohöf-1ig. ~ness, -nes, s. bristande hyfsning, ohöflighet.

impolitic, imporitik, a. opolitisk, oklok, mindre välbetänkt ei. lämplig; oförsig-tig, obetänksam. ~al †, —'- ål, a. dets.

imponderability, impondurabii'iti, s. fys.

ovägbarhet. imponderable, impon'durabl, a. fys. oväg-bar. ~neSS, -nes, s. ovägbarhet. -z, s. pl. fys. ovägbara ämnen (ljus, värme, elektricitet etc.). imponderous, -rus, a. utan märkbar tyngd, imporosity, imporos'iti, s. frånvaro af porer, täthet, imporous, -po'rås, a. utan porer, tät, icke porös, import, impo'rt, va. importera, införa i landet, införskrifva; innebära, betyda; vara af vigt för, angå (äfv. vn. med to); s. (-'-) import (is. i sms. ss. articles, duty, house, trade etc.); importvara, is. i pl. : importerade varor (the : totai-importen); betydelse, mening; betydenhet, vigt. able, -abl, a. (1.) som kan importeras; (2.) † outhärdlig, ^ance, -po'rtans, s. betydelse numera blott: betydenhet, vigt (a man, a matter of great el. high ~); se ex. under attach. ~ant, -po'rtant, a. betydande äfv. om person; vigtig, af Vigt, maktpåliggande, ^ation, -à'sjun, s. införande i landet; importhandel, införsel, import äfv. konkret; pl. hand. importerade varor. ~er, -ur, s. importör, införare af främmande varor. ~leSS †, -p6'rtlës, a. utan

betydelse, af ingen vigt. importunate, imp6'rtunàt, a. påträngande biid.; efterhängsen, besvärlig; oläglig;

odräglig, hård att bära †. ~neSS, -nes, s. efterhängsenhet, besvärlighet, jfr föreg .a.

importune, importu'n, va. ligga öfver ngn med böner, genom efterhängsenhet falla besvärlig, besvära, plåga; kräfva, påkalla ngt †; vn. jfr föreg.; a. † (--'-) se importunate. ~r, -nr, s. en som ligger öfver med böner, efterhängsen människa, importunity, -iti, s. liggande öfver med böner, ifrigt bönfallande, (besvärande) enträgenhet, efterhängsenhet; F trug, gnat, käx (äfv. i piur.).

impose, imp6'z, va. lägga (sätta) ngt (in, i †; on, upon, på), pålägga (särsk. kyrk. the hands upon), eljes oftast bild. (om börda, pålaga, straff); ålägga såsom en pligt (as a duty), bjuda, befalla ngn ngt (i alla bet. med on, upon, .. . ngn); lägga ngn ngt till last, påbördaf; pracka ngt på ngn †; ~ on (upon) absol. utan sakobj., (begagnande sig af ngns svagheter, enfald etc.)

lura, narra (äfv. med to, till att); ^ upon one's credulity, begagna sig af ngns lättrogenhet (och narra honom); ~ upon One's self, lura sig själf; ~ the columns, boktr, skjuta ut kolumnerna. ~r, -ur, s. en som pålägger, ålägger (of, ngt).

imposing, impo'zmg, prt. af föreg, v.; a. befallande, bjudande (lydnad); imponerande, imposant, vördnadsbjudande; s. boktr, utskjutning (formatgörning) ; se vid. imposition, ^-looking, s. (af ett) imposant (utseende). ~-board, ~-stone, ~ -table, s. boktr, utskjutningsbräde. ~neSS, -nes, s. imponerande beskaffenhet, imposition, imp6zisj'un, s. påläggande; åläggande, påbud; påbördande, beskyllning; pålaga, börda (bild.) som pålägges : kon-tribution, skatt, böter, straff; särsk. univ. skoi. straffpensum (is. skrifligt arbete), strafflexa; lurande, narrande, bedrägeri, svek; ~ of hands, kyrki. handpåläggning

vid konfirmation och prestvigning.

impossibility, imp6sibir!ti, s. (pl. -ties, -z) omöjlighet, impossible, -'lbl, a. omöjlig

(afv. skämts, t. ex. an ^ bonnet), ogörlig, outförbar of realisation); mat. se imaginary ; it is simply det säger sig självt nej.

impost, lm'post, -post, s. pålaga, skatt, (införseltull; byg. impost (öfversta delen af en hvalfuppbärande pelare).

imposthumate, impost'umat, vn. bulna; va. bringa till bulnad, komma att bulna, orsaka bulnad i kroppsdel; a.)(C (äfv. ~d,

-ed) bulnad, imposthumation, -ma'sjun. s. bulnande, bulnad. impOSthume, -um, vn. o. va. se imposthumate; s. bulnad.

impostor, impos'tur, s. bedragare som uppträder under falskt namn el. med falska förevänd-

ningar. imposture, -tur, -tjur, s. bedrägeri, svek.

impotence, -ney, im'p6tëns(i), s. svaghet,

maktlöshet tin kropp ei. sjul, vanmakt; särsk. fysiol., jur. (köns)oförmåga, impotens; brist på självbeherskning^. impotent, -tënt, a. maktlös (of öfver), vanmäktig, svag, oförmögen (to, att); impotent,

jfr föreg.

impound, impau'nd, va. innestänga, inspärra, arrestera; jur. afv. taga i beslag, i pant, taga i förvar ett dokument o. d. afv. bild. ~age, -adj, s. instängande etc. ~er, -ur, s. en som instänger etc. impoverish, imp6v'urisj, va. göra fattig, utarma; utsuga jord. ~er, -ur, s. en som utarmar etc. ~ment, -mènt, 5. utarmande, impower †, se empower. impracticability, impråktikabiriti, se 1771-

practicab leness. impracticable, imprak'tikabi, a. outförbar,

Omöjlig (äfv. om person, jfr nästfölj. bet.), OgÖliig;

obändig, ohandterlig, omedgörlig, motspänstig äfv. om person : styfsint, halsstar-rig; oframkomlig, ofarbar väg; oländig mark; ~ of access, otillgänglig, ^ness, -nes, s. overkställbarhet; omöjlighet etc.

jfr föreg.

impractical, imprak'tikal, a. opraktisk i

alla bet.

imprecate, Im'prekat, va. nedkalla (evils, on; the vengeance of Heaven on) ondt öfver ngn, förbanna, imprecation, -ka'sjun, s. nedkallande af himmelens hämd, förbannelse. imprecatory, -ån, a. förbannelse», förbannande, impregn †, impre'n, va. se impregnate. impregnability, impregnabillt!, s. ointag-lighet, jfr följ.

impregnable, impreg'nabi, a. ointaglig; oöfvervinnelig; orubblig. ^neSS, -nes, ointaglighet. impregnably, -i, ad. ointagligt befästad.

impregnate, impreg'nat, va. göra hafvande;

befrukta äfv. bild.; kem. mätta med ngt ämne, med en lösning; impregnera; a. (äfv. -ëd) hafvande,befruktad; impregnerad (with, med), impregnation, -na'sjun, s. befruktande, befruktning; befruktadt tillstånd; kem. impregnering, mättning; ämne hvarmed ngt impregneras †. impresa, impra'sa, s. se imprese. imprescriptibility, imprèskriptibiilti, s. egenskap att vara fritagen från preskription, jfr föij., oafhändiighet. imprescriptible, —'tibl, a. jur. icke underkastad preskription, som icke ngn kan tillegna sig på grund af häfd, oafhänd-lig, omistlig; m. självfklar.

imprese, it., impre's, s. her. devis, valspråk, impress, impres', va. intrycka, påtrycka

märke, stämpel, prägel öfv. bild. (OJl, på); stämpla, prägla (with, med); bild. inprägla (t. ex. facts on the mind), djupt inrista (on, upon the heart, the mind)-, göra intryck på; mil. göra rekvisition (tvångsutskrif-ning) af; pressa (sjömän tin tjänst, jfr press); boktr, afklappa; trycka))C; s. (-'-) intryck, aftryck, märke, prägel; devis, jfr imprese ; pressning (af sjöfolk, jfr press); tvångsut-skrifning; ngt som blifvit (med våld) utskrifvet för allmän räkning; ~ a person with, (in)gifva ngn (en känsla, intryck af ...); bibringa ngn en mening, en öfvertygelse; to be r^ed with, mottaga intryck af; vara genomträngd (påverkad, ledd) af (en tanke, en idé); to be favourably ~ed with, få ett gynsamt intryck af. ^-gang, se press-gang. nihility, -ibil'iti, mottaglighet för intryck, ^ible, -ibl, a. mottaglig för intryck, att...; to make an göra intryck, »ta'», »bita» (on, på ngn), ^ionable, -prlsj'unabi, a. se <^ibie. ^ionableness, -presj'unablnes, se nihility. ~ive, -iv, a. görande djupt (högtidligt) intryck; effektfull, full af verkan, anslående ordalag o. d., tilltalande; † se vid. ible. ~ive-ness, -ivnës, s. (jfr föreg, a.) kraft, eftertrycklighet; verkningsfullhet (t. ex. gripande allvar). ~ment, -mënt, s. tvångs-utskrifning, rekvisition (för statens behof); pressning af sjöfolk. ~lire†, -prësj?iir. s. märke, intiyck. imprest, im'presfc, s. penningar på hand; förskott (af allmänna medel); va. (--') försträcka, förskottera. impreventable, impreven'tabl, a. oundviklig.

imprimatur, lat., imprimatur, S. (lat.: den må

tryckas) tillåtelse att trycka (en bok), imprimery †, lmprim'uri, s. tryck, aftryck;

boktryckeri; boktryckarkonst, imprimis, lat., impri'mis, ad. först och

främst, framför alt. imprint, imprint', va. intrycka, stämpla äfv. biid., jfr impress; trycka böcker etc., jfr print; $. (-'-) boktr, titel, hvad som fins tryckt på titelbladet, is. tryckort, tryckår och boktryckarens namn.

imprison, impriz'n, va. sätta i fängelse, häkta, arrestera; fängsla, instänga i aiim. bet. ^ment, -mènt, s. arrestering, fängs-ling; fångenskap; häkte, fängelse(straff); ~ for life, lifstids fängelse; false olaglig häktning; six months' sex månaders fängelse, improbability, impr6båbil'iti, s. osannolikhet. improbable, --b'abl, a. osannolik, imorobate †, lm'probat, va. ogilla, impro-bation, -ba'sjun, s. ogillande, missbilli-gande †; Skoti. jur. beifrande af ei. öfverbevisande om mened ei. falska uppgifter.

improbative, -iv, improbatory, -prè baturi, a. uttryckande ogillande, improbity, improb'iti, s. oredlighet, improficiency, improfisj'ensi, s. brist på

framsteg, jmprofitable †, se unprofitable. improgressive, improgres'iv, a. icke framåtgående, stillastående, improlific †, lmprolif'lk, a. ej afvelsam,

ofruktsam, impromptu, lat., impr6mp'tu, ad. O. a. utan förberedelse; s. impromptu (tal, dikt o. d.

utan förberedelse).

improper, improp'ur, a. oegentlig; mindre riktig; olämplig, otjänlig (for, för); opassande, oskicklig (conduct, language o. d.); ~ fraction, aritm, oegentligt bråk.

impropriate, impro'priat, va. tillegna sig †;

kyrk. sekularisera, öfverlemna kyrklig egendom el. (kallelserätt till) pastorat (jfr advoiuson) i lekmäns händer; a. (äfv. -ed) kyrk. om egentl, kyrklig egendom sekulariserad; om (kallelserätt till) pastorat (jfr advOlUSOn) \ världslig hand, i lekmäns hand (tillhörande antingen kronan, universitetet ei. privata personer :) regal, patronel. impropriation, -piia'sjun. s. jfr föreg, tillegnande){<; kyrk. sekularisering; kyrklig inkomst som innehafves af lekmän, impropriator, -ur, s. besittningstagare)^; kyrk. världslig innehafvare af kyrklig egendom, impropriety, improprl'eti, s. (pl. -ties, -z)

oegentlighet; oriktighet,felaktighet (t.ex. i ett uttryck); olämplighet; oskicklighet äfv. konkret. det oskickliga (of, i, t. ex. his behaviour).

improsperous, impros'purus, a. olycklig,

ej lyckosam, som ej har framgång, improvability, lmprovåbiriti, s. se improvableness.

improvable, impro'vabi, a. som kan förbättras, förbätterlig; odlingsbar jord; god, tjänlig, nyttig, som kan med fördel användas. ~neSS, -nes, s. förbätter-lighet; odlingsbarhet; gagnelighet, användbarhet.

improve †, impro'v, 1. va. vederlägga, gen-

drifva; ogilla, klandra, improve, impro'v, 2. va. förbättra, öka (sällan ngt dåligt): bringa till större fullkomlighet, höja i godhet i allm., äfv. personer o. abstrakta; förkofra; (ut)bilda, utveckla (one's faculties, talents etc.; an invention, etc.), fullkomna, fulländа, förädla; upphjälpa, främja; höja, stärka (särsk. one's health); (upp)odla jord. särsk. Am. äfv. bild., jfr ofvan o. nedan; bruka, göra godt bruk af, nyttigt använda särsk. tid, vända till nytta, tillgodogöra (sig), (veta att) begagna sig af, draga fördel af särsk. tillfället, jfr ex.; fullfölja en seger, en liknelse o. d.; göra praktisk tillämpning af; vn. förbättras, blifva (alt) bättre; gå framåt, förkofras, »vinna» (in, i), tilltaga, göra framsteg (in, i kunskap, dygd, godhet, värde, hälsa etc.); särsk. (absol.) blifva bättre, »repa Slg» efter en sjukdom; hand. om vara vinna f avör, Stiga äfv. om pris ; (mindre riktigt) tilltaga i ngt ondt — 01ie's self \ förkofra sig, »fullkomna sig» (in, i särsk. i studier, talanger; as a pianist etc.); — an acquaintance, odla en bekantskap; — the shining hour, veta att begagna tiden väl; — the occasion, begagna (sig af) tillfället; särsk. pietistiskt si. (taga tillfället i akt för att) tala uppbyggliga ord; däraf allmännare si. (vid gifven anledning) »passa på», (när man »fått vatten på sin kvarn») »genast vara framme» (o. säga ei. göra ngt); — in looks, »växa till sig»; — off F, på hyggligt ei. fiffigt sätt bortskaffa, undanskaffa, »undanpeta»; — (up)on, förbättra, fullkomna, jfr ofvan va., särsk. göra förbättringar (förbättrande tillägg) i

(t. ex. ett fabrikat, en tillverkningsmetod), pa en egendom etc.; jfr vid. grow Upon (sista ex.) o. ned. ex.; he — s on acquaintance, han vinner på (: vid, efter) närmare bekantskap; he —ed on this, han lät det icke blifva (stannade icke) härvid, han gick ännu längre, gjorde ännu mer; this work —-ed on me as I proceeded, arbetet (boken) vann alt mer ju längre jag kom in i det (jag läste), —d, -d, pp.; a. förbättrad (engine; process :

tillverkningsmetod, etc.); he is —, särsk. hans hälsa är bättre, —merit, -Hiént, s. förbättring,

jfr föreg. V.; särsk. i hälsa; äfv. konkret : förbättrande tillägg (in, i; on, i en uppfinning; on an author : till en författare [s verk]), pl. vidtagna förbättringar (t. ex. in, på en egendom); utveckling, utbildning, särsk. gnm undervisning, uppfostran; förkofran, framsteg; (upp)odlande; stigande (in, of price); bruk, nyttigt användande, »tillvaratagande» (of time); tillämpning i

praktiken; it is a great — on all fore-goers, den (t. ex. uppfinningen) utgör ett stort framsteg framför alla föregångare; she went to Paris for —, hon for till Paris för att (vidare) fullkomna sig. —r, -ur, s. förbättrare; förbättringsmedel; befor-dringsmedel; (Watt, the — of the steam -engine; chalk is an — of lands). improvidence, improvldëns, s. brist på förutseende ei. omtanke, oförtänksam-het, vårdslöshet, oförsigtighet, improvident, -dènt, a. ej tänkande på framtiden, saknande omtanke, ej förutseende; oförtänksam, oförsigtig, vårdslös, improving, impro'ving, prt. af improve; a. bildande; s. förbättrande, förbättring, jfr improvement; he is daily —, han blir alt bättre med hvar dag. improvisate, improv'isat, a. improviserad: va. o. vn. improvisera, jfr improvise, improvisation, -sa'sjun, s. improvisation, improvisatize †, -viz'atiz, se improvise. improvisator, -ur, improv(v)isatore, it., -sato'rd, s. improvisator, improvisato-rial, -to'rlal, a. improvisatorisk. imprOV-(V)isatrice, it., -satre'tja, s. improvisatris

(kvinna som improviserar).

improvise,improvè'z,improvi'z, (-'--), va.improvisera (: omedelbart utan förberedelse dikta och framsäga vers, tal o. d.), äfv. is. skämts. : utan vidare förberedelser ei. i hast åstadkomma, »ställa till med» (a hed, a lodging, peace etc.); vn. improvisera, framsäga improviserad vers o. d. —r, -ur, s. improviserare, improvisator (-tris). imprudence, impro'dens, s. oklokhet, oförsigtighet, obetänksamhet äfv. om handling, imprudent, -dënt, a. oklok (in, 1äfv. om sak), oförsigtig, obetänksam, tanklös, impudence, im'pudens, s. oblyghet, skamlöshet, oförsynthet, oförskämdhet, fräckhet; (give me) none of your —! kom inte med någon fräckhet! vet hut! His (/)—, skämts, (ss. en titel) den oförskämde junkern; Mr. (/)—, Munsjör Näsvis. impudent, -dënt, a. oblyg, skamlös etc., jfr föreg, impudicity, impudis'iti, s. oblyghet, bristande blygsamhet, impugn, impiVn, va. anfalla, bekämpa (with arguments), motsäga, bestrida, opponera sig mot. —able, -abl, a. som kan bestridas. —er, -ur, s. (jfr ofvan) motståndare, motsägare, bestridare. —ment, -mënt, s. (jfr ofvan) bekämpande, bestridande, opposition.

impulse, im'puls, S. i rörelse sättande Stöt i fys. o. aum. bet.; effekt af en stöt; bild. impuls, påstot(ning), eggelse, väckelse; driffjäder, bevekelsegrund; va. † (--') gifva

en påstöt, en impuls at (: to give an ~ to); F. is all <v, with F. all is —, F. ål-helt och hållet en känslomänniska, som låter leda sig af ögonblickets impuls; A.j in (under) the — of the moment, was for (throwing himself...), A.'s första ingifvelse var att ..., i det första ögonblicket var A. färdig att ...; to act (to speak) from (ei. upon) the ~ of the mc ment, ... efter ögonblickets ingifvelse, impulsion, -pul'sjun, s. påstötning, på-drifning; intryck på sinnet; påverkan, tillskyndelse, väckelse, eggelse. impulsive, impul'siv, a. i rörelse sättande, pådrifvande; mek. verkande genom Btöt, stötvis; beroende (påverkad) af känslans drift, handlande efter ögonblickets ingifvelse, lättrörlig; s. drifkraft i aiim. bet.; /v persons, känslomänniskor. *v|y, -li, ad. äfv. efter ögonblickets ingifvelse (to act —).

tal; äfv. Språklig (grammatisk, stilistisk) felaktighet.

imputability, imputabil'iti, s. se imputable-ness.

imputable, impu'tabl, a. tillräknelig, som kan tillräknas, tillskrifvas (to, ngn), som kan läggas (med to, ngn) till last; klandervärd, straffbar om person >)C —neSS, -nes, s. tillräknelighet, jfr föreg. a. imputation, -ta'sjun, s. tillräknande särsk. teol. (t. ex. of the righteousness of Christ); tillvitelse, förebråelse; framkastad vink, antydan)J<; to lie under the — of..., vara anklagad för ... imputative, -tativ, a. tillräknande: som tillräknas ngn, tillräknad (righteousness etc.). impüte, impu't, va. tillräkna särsk. teol. (sin, righteousness); påbörda, tillskrifva, tillvita (a fault, a vice; to a person, ngn: beskylla ngn för ngt); betrakta, anse (as, såsom). ~r, -ur, s. en som tillräknar, tillvitar ngn ngt.

imputrescible, imputrës'ibl, a. oförrutt-nelig.

in, in, 1. prefix dels upphäfvande (: engelska un-y sv. o-); dels stegrande (t. ex. i increase); dels: in, inne, ibland, jfr följ. ord.

in, in, 2. prep. i: inom (gränserna af) rummet (: hvila, men äfv. rörelse efter lay, place, put, set o. d.) el. tiden; uttryck, vid. tillstånd, omständigheter; särsk. ämne (t. ex. to WOrk — gold); uti; ibland; på uttryck, sätt (särsk. tungomål), antal (distributive'jfr ex.), tid : inom (loppet af), om (t. ex. a fortnight); (äfv. rik, fattig) på; under (tid: t. ex. the reign of Queen Victoria), (äfv. ^ these circumstances); på (: med) samfärdsmedel (to go ut a ship, — an omnibus); med (t. ex. ~ a word) ; hos (: inom, en person) ; uttryck, m å 1, afsigt till (t. ex. ~ defence of; to go — quest of; — reply to; God made man — His image); motiv af ('n; contempt; — justice to; en person, jfr ex.); efter (t. ex. all sannolikhet); synpunkt i afseende på. i fråga om, (i anseende) till; vid (t. ex. good health); ad. inne, framme ofta is. F (genom ellips.) ap. : intagen, särsk. sjö.: bärgad, beslagen om segel; inkommen, anländ, jfr vid. ex. ned.; hemma; jur. i besittning; in; interj. in (med er)! sjö. giga upp! s. (is. i pl.) person som är »inne» (jfr äfv. inside, s.), ss. spelt, (i cricket) vid the ivick-ets, jfr d. o.; poiit. medlem af ministären ei. det ministeriela partiet, särsk. innehafvare af ämbete direkt beroende af ministären; va. † taga in. [Anm. 1.

Detta — ss. förstafvelse, jfr föreg, artikel; sålunda sammansatta ord återfinnas på sin alfabetiska plats. Anm. 2. ~ med följ. adj. el. subst, med el. utan artikel bildande adverbielt talesätt o. således i sv. öfver-sättiigt med ett adv., t. ex. ~ short : kortligen, se under vederbör, adj. el. subst.! Anm. 3. ~ föregånget af verb, subst., adj. el. adv., se under dessa

ordi] ~ all likelihood (probability), efter, med ali sannolikhet; — black and white (— writing), svart på hvitt, skriftligt; ~ the house, inuti huset, inom hus; ~ the market, på torget; ~ the street, på gatan; a bitch — cub, en drägtig hynda; ~ love, förälskad; ~ obedience to, af hörsamhet för, hörsammande, lydande; ~ print, i tryck, tryckt; (to tear) — pieces, (rifva sönder) i bitar; ~ one's sleep, i (under) sömnen; cast — steel, gjuten i (af) stål (: gjord af gjutstål); figures ~ bronze, figurer i brons (: bronsfigurer); a turner ~ wood (iron, etc.), trä-(järn-) svarfvare; a captain — the llth regiment (— the Fusiliers), ... vid (på) ...; one ~ ten, en på tio; a shilling ~ the pound, en shilling på hvarje pund sterling (: 5 procent); tall ~ stature, reslig till växten; young ~ years, ung till åren; it is cruel — you to ..., det är grymt af er att ...; it is not ~ man to ..., det står ej i mänsklig förmåga att, man skall

vara mer än människa för att...; enough to excite compassion even ~ an enemy, nog att väcka medlidande till och med hos en fiende; I bind you over ~ one thousand pounds to appear next term, jag ålägger er vid 1000 punds vite inställelse vid nästa ting; this room will stand you ~ a pound a week, detta rum skall komma er på ett pund i veckan; ~ doing this, då man gör detta (därvidlag)

ei. då han etc. gjorde detta...; ~ and for itself, i och för sig själf; I'm not ~ it, jag är ej med, ej invigd i saken; ~ that, för så vidt som, emedan; what's ~ a name ? hvad vigt ligger i ett namn ? hvad betyder ett namn? (: benämningen gör ingenting tin saken); what's that ~ Englishf hvad heter det på engelska? trains ankommande (ban)tåg; to be vara inne, framme etc., jfr ofvan; i aiim. F vara med, vara engagerad, delaktig i ngt; vara inne i spelet (: höra till innepar-tiet); vara uppe i examen; mil. vara i elden äfv. bild.; vara intresserad (särsk. for a sum, till ett belopp); hand. äfv. om en vara vara efterfrågad (aiim.: på modet, omtyckt), stå högt i pris, i värde, i anseende (för tillfället); sport, vara »i andas»; to be ~ for ..., äfv. vara (råka) fast för (t. ex. en sjukdom) ; kunna vänta sig (ej kunna undgå) ngt; the mail is posten har kommit; we are ^ for it (now), »nu är det vår tur», särsk. nu lära vi ej slippa längre, »nu äro vi fast»; to have (something) äfv. få (ngt) på köpet; (to be, to keep) with, (vara, hålla [sig]) nära (t. ex. the land), wid. på förtrolig fot med, (stå) väl med (hos); ~ and out, in och ut; hit och dit, fram och tillbaka, upp och ned

(bild.: ojämnt; vacklande; opålitligt, krånglande);

and outs, (alla) vinklar och vrår; (alla möjliga) smygvrår; bild. : invecklade förhållanden, hemligheter, »krokar», »knep»; ministerpartiet och oppositionspartiet; i spei de som äro »inne» och de som äro »ute». ~-and-in, ad. jfr to breed in and in; a. af djur tillhörande samma ras (breeding) -, s. förr ett hasardspel med tärning. ~-and-0Ut faolt, s. mek. genomgående bult. ^shore, a. som håller sig inåt (nära) land; ad. under (nära) land; inåt land.

inability, inabil'iti, s. oförmåga (to, att, t. ex. pay, betala :) bristande vederhäftighet; oduglighet.

inable †7 ina'bl, se enable. †, -d, a. se disabled.

inabstinence inab'stinens, s. oåterhåll-

samhet.

inaccessibility, inåksësibiriti, s. se följ. s. inaccessible, inakses'ibl, a. otillgänglig äfv.: svår att få tala vid, att få tillträde hos; oåtkomlig. ~neSS, -nes, s. otillgänglighet; oåtkomlighet, inaccuracy, inak'urasi, s. (pl. -cies, -z) bristande noggrannhet, jfr följ. a.; felaktighet, oriktighet, äfv. konkret: fel, särsk. felaktig uppgift, inaccurate, -ràt, a. ej

(tillräckligt) noggrann om sagesman, om uppgift o. d.; felaktig, oriktig.

inaction, inak'sjun, s. overksamhet, inactive, inak'tiv, a. overksam, kraftlös; trög äfv. fys.; oföretagsam, lat, dådlös; an ~ tragedy, ... som saknar handling, inactivity, -'iti, 5. overksamhet, äfv. kem. etc. : egenskap att ej utöfva verkan, kraftlöshet hos medel; tillstånd af hvila äfv. fys.; tröghet (äfv. fys. : power of ~ : vis inertiæ), brist på framfärd, oföretagsamhet, dådlöshet, in adaptation, inadapta'sjun, s. olämplighet, inadequacy, inad'ekwasi, s. otillräcklighet (to, för), bristande motsvarighet; ofullständighet i framställning, inadequate, inåd'ëkwàt, a. om medel, grunder o. d. otillräcklig (to, för, till), omotsvarig, om framställning ofullständig. ~neSS, -nås, S. se föreg. S.

inadherent, inadhe'rent, a. ej vidhängande; ej vidfäst ngt annat, bot. fri. inadhesion, -he'zjun, s. egenskap att ej fästa vid, ej klibba vid. inadmissibility, inadmisibil'iti, s. otillåtlighet, oantagiighet, jfr föij. a. inadmissible, --'-bl, a. oantaglig, otillåtlig, otillständig; som ej kan lemnas tillträde.

inadvertence, -ney, inadve'rtens(i), S. ouppmärksamhet, oaktsamhet, försumlighet; förbiseende äfv. konkret, inadvertent, -tënt, a. ouppmärksam; ovarsam, försumlig, vårdslös.

inaffability, jnafabil'iti, s. Otillgänglighet, jfr följ. a. inaffable, --'-bl, a. otillgänglig, sluten, förbehållsam, osällskaplig, ovänlig.

inaffectation, inåfektà'sjån. s. otvungenhet, naturlighet i sätt, i tal.

inalienability, inàijënabiriti, s. se rcij. s. inalienable, ina'ljenabi, a. oafhändlig, oför-ytterlig; jur. omistlig. ~neSS, -nås, s, oafhändlighet. inalienably, -1, ad. omistligt.

inalterability, inålturåbil'iti, s. oföränderlighet. inalterable, --'-abl, a. se unalterable.

inamissible f, inamis'ibl, a. som ej kan

förloras.

inamorata

r Talspråk. 638 P Lågt språk.

incaiescenèjf

inamorata, it., inamora'ta, s. älskarinna, förälskadt fruntimmer, inamorato, it., -té, s. älskare, tillbedjare, inane, ina'n, a. tom ofta bild. : innehållslös, fåfäng; s. >fC (the poet. den tomma rymden.

inanimate, inan'imat. a. liflös, död ofta bild. (body, substance). ~d, -ed, a. se föreg.;

hand. flau, stilla. ~ness, -nës, inanimation †, -ma'sjun, s. liflöshet, bild. brist på liflighet).

inanition, inanisj'un, 5. tomhet; svält, svul-tenhet, kraftuttömning genom brist på föda.

inanity, inan'iti, s. tomrum; tomhet is. biid.: innehållslöshet, fåfänglighet, värdelöshet.

inappealable, mape'labl, a. från hvilken

intet vad gifves, inappeasable, se unappeasable. inappellability, inapelabil'iti, s. orygglig-het, afgörande kraft som ei medger något vad.

inappetence, -ney, inåp'ëtëns(i), s. bristande matlust; olust, leda. inapplicability, inåplikåbil'iti, a. otillämplighet, oanvändbarhet (to, på, för), inapplicable, --'--bl, a. ej tillämplig (to,

på); oanvändbar, inapplication, inaplika'sjun, s. bristande

flit, nit ei. drift i arbete; försumlighet.

inapposite, inap'ozit, a. olämplig (to, för),

ej passande (argument o. d.), illa väld. inappreciable, inåprè?sjiåbl, a. som ej kan

värderas, ovärderlig, oskattbar, inapprehensible, !nåprëhën'sibi, a. p0et. ofattlig, obegriplig. inapprehensive,-siv, a. ouppmärksam, likgiltig (of, för), ej gittande begripa, inapproachable, inapro'tjabl, a. otillgänglig, jfr inaccessible; oupphinnelig, som ingen (intet) går upp mot, ojämförlig, inappropriate, inåpro'priàt, a. olämplig (to, för), oändamålsenlig; otillbörlig, opassande (conduct, language). ^neSS, -nës, s. oändamålsenlighet; otillbörlighet. inapt, inapt', a. olämplig, oduglig, oskicklig (to, för), ^itude, -ltud, ^ness, -nës, s. olämplighet, oduglighet, oskicklighet, inarable, inar'abl, a. oplöjbar, ej odlingsbar; ~ land, kameral, åkerbr. impedimenta, inarch, inå'rtj, va. inympa en kvist, ett skott

utan att afskilja den från moderväxten, ympa

med sugymp. ^ing, -ing, prt.; s. sug-ympning.

inarticulate, inartik'ulat, a. oartikulerad,

Otydlig, Oredig i uttal el. i afs. på uttalet;

zool. ej ledad; beröfvad talförmågan >|<. ~neSS, -nes, s. (jfr föreg.) otydlighet, in-

articulation, -la'sjun, s. otydlighet i tal, otydligt uttal, inartificial, inartifisj'al, a. ej konstgjord, naturlig; konstlös, enkel, okonstlad, osökt. ~nØSS, -nës, 5. naturlighet; okonstladt väsen, inasmuch, inåzmutj', ad. se in as much under much.

inattention, inaten'sjun, s. ouppmärksamhet; tanklöshet, försumlighet, inattentive, inaten'tlv, a. ouppmärksam, ej uppmärksam (to, på): oaktsam, försumlig; tanklös(t) likgiltig för ngt. ~neSS, -nës, s. ouppmärksamhet etc., jfr föreg, inaudibility, inadibil'iti, s. ohörbarhet. inaudible, ina'dibl, a. ohörbar. ~ness,-nës,

S. se föreg. S.

inaugur †, må/gur, va. se ~»ate. ~al, -ål,

a. invignings-; inträdes- (sermon etc.); s. is. Am. inträdestal. ~ ate, -at, va. inviga; högtidligt Öppna järnväg; aftäcka en staty; insätta i ämbetet, installera; nyare bet. (högtidligt) börja, införa (a fashion; a new era o f things, en ny sakernas ordning). ~ation, -a'sjun, s. (jfr föreg.) invigning etc.; införande. ~ator, -àtur, s. en som inviger etc. ~at0ry, -àturi, a. invignings-.

inauspicious, inåsp?sj'us, a. olycklig, jfr ill -omened. ~n6SS, -nës, s. olycklig beskaffenhet, ogynsamhet; elak betydelse, inbeing, in'being, --'-, s. ei. inneboende,

oskiljaktighet ss. hörande till ngts väsen.

inbind, inbi'nd, va. innesluta, omgifva, instänga.

inboard, in'bord, a. o. ad. sjö. inombords, inbond, in'bond, a. byg. mur. i sms. liggande tvärs öfver murens tjocklek; ~ andout-bond wall, mur i förband af omväxlande längs efter (jfr stretcher) och tvärs öfver (jfr header) lagda stenar. ~-StOne, s. mur. bind-(kopp-, sträck-)sten. inborn, in'born, a. inneboende, inre, medfödd.

inbreaking, in'braking, a. inbrytande (jfr break in); s. våldsamt inbrytande, inbrott, fiendtiigt infall, inbreathe, inbre'dh, va. poet. se inspire. inbred, in'brëd, a. (1.) medfödd, naturlig, inre; (2.) (--') pp. af följ. inbreed, -brè'd, va. frambringa i det inre af ngt. Inca, in'ka, S. konung, furste i det forna Perü före spanska eröfringen.

incage, inka'dj, etc., se encage, etc. incalculable, inkål'külåbl, a. oberäknelig; oräknelig. ^neSS, -nës, s. o(be)räkne-lighet.

incalescence, -ney, Inkales'ens(i), s. uppvärmning, gradvis tilltagande (i) värme.

incalescent, -ënt, a. småningom uppvärmd, blifvande varm, tilltagande i värme, incamp, se encamp.

incandescence, inkåndës'ëns, s. hvitglödg-ning. incandescent, -ënt, a. hvitglödande; tekn. i sms. Verkande (åstadkommande värme el. ljus) därigenom att ngt (ett stycke metaii) hvitglödgas (t. ex. ~ lamp, glödlampa).

incanous, inka'nus, a. bot. betäckt af gråhvit hårbeklädnad, incantation, inkanta'sjun, s. besvärjning, förtrollande; besvärjelse(r), trolldom; besvärjelseformel; trollsång, incantatory, inkån'tåtåri, a. besvärjande; brukande trolldom; besvärjelse-, troll-, trollsk, magisk, incanton, inkan'tun, va. införlifva en kommun ei. d. med en kanton; förena till ei. indela i kantoner, incapability, lnkàpàblriti, s. naturlig oförmåga; oduglighet (for, of, för); jur. diskvalifikation, obefogenhet, obehörighet, ovederhäftighet; omyndigt tillstånd, incapable, inka'pabl, a. ej nog rymlig (of, för); aiim. ur stånd (of, till ngt), ej mäktande (of, ngt); om person (absoi.) »ej kunnande sköta sig själf», »litet för sig»; oduglig, oförmögen (of, for, till), särsk. intellektuelt : inskränkt, ovanligt klent utrustad på hufvudets vägnar ; O mottaglig (of, för ngt), ej medgifvande (of, ngt); jur. saknande nödig behörighet ei. befogenhet, Oberättigad (of ...-ing, att utföra en handling el. utöfva ngn viss rättighet). o^neSS, -nës,

S. se föreg. S. incapably, ad. oskickligt, på ett sätt vitnande om oförmåga, incapacious, inkapa'sjus, a. icke rymlig, trång; biid. inskränkt, trångbröstad, småsint. "»neSS, -nës, s. trånghet; inskränk-het.

incapacitate, inkapås'itàt, va. göra oduglig, urståndsätta (for, till; to, till att); försvaga; jur. göra oduglig, obefogad, obehörig (for, för ngn viss handling), utesluta från utöfvande af ngn rättighet. incapacity, -ti, s. oförmåga, is. bristande fattningsförmåga; oduglighet (for, för); jur. obehörighet. jfr incapability.

incarcerate, inkå'rsuràt, va. sätta i fängelse; aiim. bet. inspärra, instänga; a. fången, i fängelse, inspärrad. ~d, -ëd, pp.; a. jfr föreg.; ~ hernia, med. inklämdt bråck.

incarceration, -ra'sjun, s. fängslande; inspärrning; fängelse(straff); kir. inklämning.

incarn >j<, inkå'rn, va. o. vn. kir. bekläda(s)

med kött. ^adine †, -adin, -ådin, va.

gifva köttfärg åt, köttfärga; a. kött-färgad. ~ate, -àt, va. bekläda med kött; gifva lekamen åt; vn. antaga lekamen; helas genom att bilda kött om sår; a. beklädd med kött; biid. vorden kött, förkroppsligad, som antagit kroppslighet, som annammat lekamen; köttfärgad †; a devil eja djäfvul i människohamn. ~ation, -a'sjun, s. teol. köttblifvande, mandomsannammelse; förkroppsligande; köttbildning i el. öfver sår. -åtiv, a. köttbildande is. : helande, sårläkande ; s. sårläkande medel (som befordrar köttbildning öfver såret), ^ffiCSltlOll, -ifikà'-sjun, s. se mation. incase, inka's, se encase. ~ment, -mënt, s.

in-(om-)höljande; omhölje, incask, inka'sk, va. tappa på fat; stoppa

in i ett fat)((. incastellated, inkas^ëlåtëd, a. inspärrad i en borg. incastelled, -kas'teld,

a, se föreg.;

veter. trånghofvad.

Incatenation, inkåtënà'sjun5 s. sammankedjande.

incaution, inkå.'sjån, s. oförsigtighet, incautious, inkå/sjus, a. oförsigtig. ~ness,

-nës, s. oförsigtighet, incavated, inkà'vàtëd, a. urhålkad, inböjd. incavation, -kava'sjun, s. urhålkning, urgröpning; grop. incaved, -ka'vd, a. instängd, inlagd i en källare, jfr encave. incend †, insënd', va. antända, sätta i brand, upptända äfv. wid. ~iarism, -iurizm, s. mordbränneri; uppviglande. ~iary, -iuri, s. mordbrännare; uppviglare; a. mordbrands-, brandstiftande; biid. uppviglande, upphetsande sinneua; o* letter, äfv. hotelsebref. ^iouS, -lus, a. se föreg, incensant, insën'sånt, a. her. rasande vildsvin, incense, insëns', (1.) va. numera blott bild. elda, uppegga, reta, förtörna; (2.) (-'-) va. röka med rökelse; tända rökoffer för; s. rökelse. ~d, -t, pp. upptänd biid., uppretad, eggad; a. her. eldsprutande ögon; ~ against ei. loith, förtörnad på. ~ment †, -mënt, s. hetsighet, hetta, förbittring, vrede, incension, -n'sjun, s. antändande; brand, incensive, -iv, a. upptändande biid., eggande, uppretande, incensor, -ur, s. uppeggare. incensory,

-uri, s. rökelsekar (vani. censer). incensurable, insen'sjurabl, a. oklanderlig, incentive, insën'tiv, a. uppeggande (to, till), uppmuntrande, eldande, retande; lätt-antändlig }j<; s. eggelsemedel, sporre biid. inception, insëp'sjun, s. påbörjande, begynnelse.

inceptive, insëp'tiv, a. påbörjande; begynnelse-; uttryckande början, gram. inkoa-

tiv; mat.)fC genererande (a point is ~ of a line, a line of a surface); s. gram, inkoativt verb, inceptor, -tur, s. nybörjare; univ. en som är färdig att aflägga (A. 3/.-)graden. inceration, insera'sjun, s. öfverdragning

(ei. blandning) med vax. incerative, inser'ativ, a. klibbande vid

(som vax), incertain †, etc., se uncertain etc. incertitude, inse'rtitud, s. ovisshet, osäkerhet.

incessancy f, inses'ansi, s. oafbruten fortvaro.

incessant, inses'ant, a, oafbruten, oupphörlig, ständig. ~ly, -li, ad. utan afbrott, oupphörligt, ständigt, incest, in'sest, s. blodskam. ^UGUS, -'üus, a. skyldig till blodskam; blodskändande. ^uOUSly, -'uusli, ad. i (med) blodskam, ^uousness, -'uusnes, s. (brottsligt förhållande som innebär) blodskam, inch, insj, 1. s. Skoti. is. i sms. (mindre) ö. inch, insj, 2. s. tum, tumsbredd; liten smula; a. i sms. (jfr nedan) entums-bräde etc.; (med föreg, räkneord) -tums-; va.)}((med Out) mäta ut tumtals, sparsamt gifva; småningom undantränga; vn. % flytta sig tum för tum; {he is) every ~ a soldier ei. a soldier every ... soldat i hvarenda tum; not an icke det ringaste, ingalunda; ~ by by r^es, tumvis, tum för tum; litet i sänder, småningom; to an på tummen, till punkt och pricka, på det noggrannaste; within an ~ of one's life, nästan till döds, half död, undslippa nätt och jämt med lifvet; a thirteenmortar, en trettontums mörsare. ~ -and-candle auction †, s. se ex. under candle. ~-meal †, s. ett stycke en tum långt; by litet i sänder, småningom. ~ -SCale, s. skala af en fot på en tum; a. i sådan skala (map). ~-Stuff, s. hand. tekn. entums(furu)bräder kollekt.

inchain, inchant, inchase, se ench... inchaste †, se unchaste. inchastity, intjas'titi, s. okyskhet, inched, insjt, a. se inch, a. inchest, intjëst', se enchest. inchipin, in'sjipin, se inchpin. inchoate in'koat, va. börja, begynna; a. påbörjad, jnchoation, -a'sjun, s. början, inchoative, -iv, a. börjande, inledande, innebärande ei. uttryckande en början; s. gram. inkoativt verb. inchpin, insj'pin, 5. kröset på hjortdjur, incidence, -ney †, in'sidens(i), s. infallande, fallande (in) på ngt; fys. riktning hvari el. sätt hvarpå ngt (en kropp, ljusstråle etc.)

råkar en yta; händelse, tillfällighet; angle of fys. infallsvinkel, incident, in'sident, a. fallande på ngt, träffande ngt, fys. infallande (ray etc.); bild. tillstötande, tillfällig(tvis) inträfliande; mellankommande; som plägar hända (drabba) (to, ngn, ngt), vanlig (to, för ngn under gifna omständigheter, jfr ex.); (såsom en bisak) medföljande (med to), vidlådande, tillhörande ngt annat, is. jur. om rättighet beroende af (to) ngt annat (en besittning, jfr principal); s. händelse, tilldragelse; biomständighet, tillfällighet; bihandling, episod; jur. rättighet beroende af och medföljande annat innehafvande; ~ proposition, log. gram. mellansats; an evil ~ to sailors in hot climates, ett ondt som sjömän äro utsatta för i varma klimat; the studies ~ to his profession, studier som tillhöra hans yrke. ~al, -'al, a. tillfällig; mellankommande, episodisk, af underordnad betydelse, Sido-handling o. d.; s. se föreg.; pl. tillfälliga (oförutsedda) utgifter. ~ally, -'ali, ad. tillfälligtvis, i förbigående. ~ alness -'alnës, s. tillfällighet, egenskap att vara tillfällig etc. incinerate, insm'urat, va. förbränna till aska; a. † förbränd till aska. incineration, -ra'sjun, s. förbränning till aska. incipience, -ney, insip'iens(i), s. begynnande, begynnelse, början, incipient, -iènt, a. börjande, begynnande; begyn-nelse-(stage, stadium), incircle, insi'rkl, se encircle. incircumspectf, insi'rkumspekt, a. oför-sigtig. ~ion, -k'sjun, s. oförsigtighet; ovarsamhet; ouppmärksamhet, incise, insi'z, vn. inrista, inskära, inhugga. ~d, -d, pp.; a. (in)skuren, graverad; bot. inskuren, incision, -sizj'un, s. inskärning; skåra, snitt, hugg. incisive, -siv, a. (in)skärande; wid. skarp, genomträngande; ~ bone, öfre käkbenet; ~ teeth, skärtänder (framtänder), incisor, -ur, 5. skärare; skärande verktyg; anat. skärtand, framtand. incisory, -uri, a. skärande. incisure, -sizj'ur, s. inskärning, skåra.

incitant){c, in'sitant, a. eggande, sporrande; s. eggelse, sporre wid. incitation, -ta'sjun, s. eggelse, tillskyndelse, sporre; motiv, bevekelsegrund (to, för, till [att]), incite, insi't, va. (upp)egga, sporra, drifva (to, till, till att). ~ment, -mënt, s. se incitation. ~r, -ur, s. (upp)eggare; se vid. incitant, s.

incivil †, insiv'il, a. se uncivil. ~ity, -'lti, s. (pl. -ties, -z) barbari, ociviliseradt tillstånd)|(j ohöflighet &fv. konkret.

incivism % insiv'ism (-'- -), s. bristande

medborgaranda, inclasp, se clasp.

inclavated, in'klåvàtëd, a. naturv. fast infogad (t. ex. om en tand).

inclave, in'klav, a. her. om skåra bruten i form

af en laxstjärtsfog (jfr dove-tail). incle, se inlcle.

inclemency, inklëm'ënsi, s. omildhet, sträf-

het, stränghet, bisterhet, hårdhet äfv. om klimat, väder. inclement, -ènt, a. omild, sträng, hård, jfr föreg.

inclinable, inkli'nabl, a. lutande bild. böjd, benägen (to, för). —neSS, -nës, s. benägenhet, inclination, inklina'sjun, s. lutning; benägenhet, lust äfv. : fallenhet, böjelse (to, för) ; tycke F äfv. konkret : favorit (person ngn fattat tycke för); mat. lutningsvinkel (: angle °f ~); fys- magnetnålens inklination ; farm. se decantation. inclinatory, inkli'nåtåri, a. lutande; fys. in-

klinations-(weec?/e : inklinatorium). incline, inkll'n, vn. vika af från raka linien (tO the right or left)', luta (to, toward, åt ett håll), äfv. bild. (tO an opinion o. d.); bild. vara böjd, benägen (to, för); hand. hafva en tendens, jfr ex.; va. luta ned, gifva en lutning; nedböja (t. ex. hufvudet); bild. böja hjärtat etc. ('UUtO, till, jfr vidare ex.); göra

böjd, benägen (to, för); s. lutande plan, järnv. etc. stigning, lutning; ~ away, snedda af, taga af (gå) i sned riktning; ~ our hearts to keep this law, böj våra hjärtan till att hålla detta bud; ~ lower, hand. ha en fallande tendens, börja falla om (i) pris. ~d, -d, pp.: a. lutande; afvikande från raka linien, Sned riktning; bild. »luten», benägen, hågad (to, för, till att); bot. nedböjd; ^ plane, lutande (sluttande) plan; I am ~ to the belief that, jag lutar åt den åsigten att ...; ~ to corpulency, med anlag för fetma; studiously anlagd (: med anlag, håg) för studier. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som lutar; lutande solvisare. inclining, -ing, prt.; a. sluttande, lutande.

incloister, inclose, etc., se end... incloud, inklau'd, va. poet. insvepa i moln. include, inklo'd, va. innesluta; omgifva; omfatta, innehålla; inbegripa, äfv.: medtaga, inberäkna, medräkna; so as to.*» ..., med inbegripande af ...; this äfv.

häri är medräknadt. —d, -èd, pp.; a. bot. om ståndare innesluten inom blomkronan; is. hand. inberäknad, »inklusive»; ~ angle, geom. mellanliggande vinkel; X and Y inberäknadt X ocli Y, X och Y medräknade. including, -ing, prt. omfat-

tande, inbegripande; däri inbegripen, ofta : »däribland»; — X and Y, se föreg. ex.

inclusion, inklo'zjun, s. inneslutande, omfattande ; inberäknande. inclusive, inklo'siv, a. inneslutande; omfattande (of, ngt); ap. inklusive, inberäknad; from Wednesday to Saturday från och med onsdag till och med lördag. — |y, -li, ad. inklusive, med inberäknande af ngt.

incoagulable, inkoag'ulabl, a. som ej kan

koagulera (löpna). incoercible, inkoe'rsibl, a. som ej kan (be)-

tvingas, obetvinglig; kem. förr om vissa gaser som ej kan bringas i flytande form. inCOg, inko g', F förk. f. incognito. incogitänce, -ney, inkodj'itans(i), s. tanklöshet, bristande tankeförmåga. inCOgitant, -tant, a. tanklös. inCOgitative, -ltàtiv, a. m. saknande tankeförmåga; tankeslö. incognito, it. (fem. form : -ta), inkèg'nito (-tå), a. inkognito, okänd, förklädd, under främmande namn ei. karaktär; ad. inkognito, utan att vara känd; s. inkognito; person som uppträder inkognito; in se ofvan ad.

incognizable, inkog'nizabl (-kon'-), a. oigen-känlig; omöjlig att urskilja; ovetbar; outforsklig. incognizance, -zåns, a. oförmåga att igenkänna ngn, ngt. incognizant, -zant, a. m. omedveten, incognoscibility, inkègn6sibil'iti, s. ovet-

barhet, jfr följ.

incognoscible, inkognos'ibl, a. ovetbar, omöjlig att begripa, lära känna ei. urskilja.

incoherence, -ney, ink6hë'rëns(i), 5. bristande sammanhang eg. o. bild.; inre motsägelse, inkonsekvens, incoherent, -rent, a. osammanhängande eg. o. bild.; lös, luc-ker; löslig; motsägande, inkonsekvent; to become äfv. börja yra.

incoincidence, inkèin'sidëns, s. brist på öfverensstämmelse, jfr roij. illCOitlCident, -dënt, a. ej stämmande (öfverens), ej träffande in. incombustibility, inkombustibil'iti, a. oför-

brännelighet. incombustible, inkombus'tibl, a. oförbrän-

nelig; eldfast. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. income, in'kum, s. inkomst, afkastning; en persons etc. samtliga årliga inkomster. ~ -duty, —-tax, s. inkomst-skatt. —r, -ur, s. tillträdande förpaktare, inflyttande hyresgäst, incoming, -ing, a. inkommande (äfv. 0111 bantåg o. d.), inflytande inkomst o. d.; tillträdande arrendator, jfr föreg.; Skoti. ingående vecka o. d.; 5. inträde, inkommande-; tillträde; is. pl. inkomster.

6: note, o: do, o: nor, o: not, A: tube, Ä: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.

incommensurability, inkomënsuråbiriti, 5.

eg. mat. inkommensurabilitet, jfr följ. incommensurable, inkomën'suråbl, a. eg. mat. inkommensurabel, som ej har gemensamt mått med en annan storhet; s. inkommensurabel kvantitet. ^neSS, -nes, s. se föreg. 5. incommensurate, -råt, a. i missförhållande (to, till), ej motsvarande (to); se vid. föreg. a.

incommiscible, mkomis'ibl, a. som ej låter

sig blandas, incommodate †, inkom'odat, va. se följ. incommode, inkomo'd, va. besvära, falla ngn till besvär, komma (äfv.: falla sig) olägligt för ngn, störa, ofreda, incommodious,

-ius, a. obekväm sittplats etc.; besvärlig,

oläglig (to, för), incommodiousness, -iås-

nës, s. obekvämlighet, besvärlighet, in-

commodity †, -mod'iti, s. se inconvenience.

incommunicability, inkomunikåbMti, s.

omeddelbarhet. incommunicable, inkomu'nikabl, a. omed-

delbar, som ej kan meddelas åt andra.

ness, -nës, s. se föreg. 5. incommunicative,

-kàtiv, a. omeddelsam; osällskaplig, incommutability, inkomutabil'iti, s. oföränderlighet, jfr följ. incommutable, ink6mu'tabl, a. som ej kan

utbytas mot ngt annat, oförbytlig, oföränderlig. ~ness, -nës, S. se föreg. S. incompact, inkompåkt', a. (äfv. ~ed,--ëd) ej fast och tät till sammansättning, lös, osammanhängande, incomparable, ink6m'pårabl, a. ojämförlig; oförliknelig, makalös, utomordentlig. ~neSS, -nës, s. ojämförlighet; utomordentlig förträfflighet, incomparably, -i, ad.'ojämförligt, utan jämförelse, incompass, inkåm'pås, se encompass. incompassionate, inkompasj'unat, a. utan medlidande, omiskundsam, obarmhertig, hård. ~neSS, -nës, s. omiskund-samhet, ©barmhertighet etc. incompatibility, inkompatibil'iti, 5. oförenlighet.

incompatible, inkompat'ibl, a. oförenlig (to†, with, med :) som ej kan ega bestånd jämte ngt annat. ~neSS, -nes, S. se föreg. s. ~S, -z, s. pl. kem. sammansatta ämnen som ömsesidigt sönderdela hvarann, incompensable, inkompëns'åbl, a. som ej

kan ersättas, incompetence, -ney,inkènrpëtënsø),s. oförmåga, oduglighet (for, för, till); otillräcklighet; jur. obehörighet, inkompetens. incompetent, -tënt, a. oförmögen, oduglig (for, till); jur. obehörig, inkompetent (for, för); obefogad, ogiltig.

incomplete, inkomplè't, a. ofullständig. ~ness, -nës, incompletion, -plè'sjån, s. ofullständighet, ofullständigt skick, incomplex, inkèmplëks', a. ej sammansatt,

enkel; ej invecklad, incompliance, inkompli'ans, s. bristande villfarighet, omedgörlighet; envishet (: of temper); vägran, afslag (with, på), in-compliant, -ånt, a. ej eftergifvande, oböjlig, omedgörlig. incomposed †, se discomposed. incomposite, inkom'pozit (---'-), a. ej sammansatt, enkel; ~ number, mat. primtal.

incomprehensibility, inkomprëhënsibiriti,

s. ofattlighet, obegriplighet, incomprehensible, inkomprëh(Vsibl, a. ofattlig, obegriplig. ~neSS, -nës, s. se föreg. S. incomprehension, -hën'sjån, 5. bristande fattningsförmåga, incomprehensive, inkornprëhën'siv, a. ej omfattande, begränsad, inskränkt äfv.biid. ~neSS, -nës. s. inskränkthet, incompressibility, ink6mprësibiriti, 5. omöjlighet att kunna sammantryckas, incompressible, -sibl, a. som ej låter sammantrycka sig.

incomputable, inkompii'tabl, a. oberäknelig, som ej kan räknas, inconcealable, inkènsè'låbl, a. som ej kan döljas.

inconceivable, inkonse'vabl, a. obegriplig, ofattlig (to, för). ~neSS, -nës, s. ofattlighet.

inconcinnity, inkonsin'iti, s. missförhållande. inconcinnous, -'nus, a. i missförhållande, opassande; missljudande.

inconcludent †, inkonkio'dent, inconcluding †, -ding, a. icke bevisande, inconclusive, ink6nklo'siv, a. ej (el. föga) bevisande, ej ledande till ngn slutsats; ej afgörande, ej bindande. ~neSS, -nës, s. bristande bevisningskraft; bristande logik i slutledning; obestämdhet.

inconcussible, ink6nkås'ibl, a. som ej kan skakas, fast, stadig, orubblig, incondensability, inkondënsabiriti, 5. oför-tätbarhet, jfr föij. incondensable, -'abl, a. fys. oförtätbar, som ej kan kondenseras till flytande ei. fast form. inconformable, se unconformable. inCOnformity, se nonconformity. incongealable, ink6ndjè'låbl, a. som ej kan frysa (till is). ~neSS, -nës, s. egenskap att ej kunna frysa, incongenial, se uncongenial. incongruence inkong'groëns, se incongruity. incongruent, -ënt, se incongruous. incongruity, inkongro'iti, s. bristande öfverensstämmelse, oförenlighet; omotsvårighet, olämplighet; missförhållande (between, emellan), motsägelse; orimlighet.

incongruous, inkong'grous, a. ej öfverensstämmande, oförenlig (with, med); opassande,oriktig,för vänd; (självf)motsägande, orimlig. ~neSS, -nes, s. oförenlighet etc.

inconnection, inconnexion, inkonèk'sjun, s. brist på sammanhang ei. samband, lösligt samband, inconscionable †, se unconscionable. inconsequence, inkén'sèkwëns, 5. falsk slutledning, självfmotsägelse; brist på följdriktighet, inkonsekvens, inconsequent, inkon'sëkwènt, a. inkonsekvent äfv. om el. i handling; ologisk, ej följdriktig, motsägande. ~ial, -en'sjal, a. se föreg.; obetydlig, ovigtig. ~neSS, -nes, s. se inconsequence.

inconsiderable, inkonsid'urabl, a. ej afsevärd, obetydlig, ringa äfv. om person. neSS, -nes, s. obetydlighet, ringa vigt. inconsiderably, -i, ad. obetydligt, inconsiderate, inkénsid'uràt, a. obetänksam, tanklös, vårdslös; föga hänsynsfull, taktlös; ~ of consequences, utan att besinna följderna. ~neSS, -nes, inCOn-sideration, -ra'sjun, s. obetänksamhet, tanklöshet, vårdslöshet; taktlöshet, inconsistence, -ney, mkènsist'èns(i), 5. brist på öfverensstämmelse, oförenlighet, satsers, meningars stridighet; motsägelse; inkonsekvens äfv. i handlingar; Ostadighet, ombytlighet of a man with himself). inconsistent, -tënt, a. oförenlig {with, med), stridig, motsägande; inkonsekvent {in, i); ostadig, ombytlig with one's self); to be ~ with, ej bestå med, strida mot en annan uppgift.

inconsolable, mkonso'labl, a. otröstlig {at, for, öfver). ~neSS, -nes, s. otröstlighet. inconsonance, -ney, inkon'sonans(i), s. brist på öfverensstämmelse, oföreiriighet; mus. disharmoni, inconsonant, -nant, a. oförenlig, i disharmoni {with, to, med); missljudande.

inconspicuous, mkonspik'uus, a. ej i ögonen fallande, omärklig; otydlig, inconstancy, inkon'stansi, s. obeständighet, ostadighet; föränderlighet; vankelmod, flygtighet. inconstant, -stant, a. ostadig, obeständig, föränderlig; ombytlig, vankelmodig, flygtig. inconsumable, ink6nsu'måbl, s. som ej kan göras slut på ei. förtäras; oförstörbar; ~ by fire, oförbrännelig. inconsummate, ink6nsum'àt, a. ofulländad, ofullbordad. svneSS, -nes, s. ofullbordadt skick.

incontaminate, inkontam'inat, a. obesmit-tad, obefläckad. ~neSS, -nes, s. renhet, frihet från besmittelse. incontestable, inkontèsfåbl, a. obestridlig. ~neSS, -nes, s. obestridlighet, obestridlig sanning. inCOnteStably, -i, ad. obestridligt, afgjordt, incontinence, -ney, inkon'tinëns(i), s. brist på återhållsamhet; tygellöshet, liderlighet;

med. oförmåga att kvarhålla uttömningar. incontinent, -nënt, a. oåterhåll-èam; tygellös, okysk; med. lidande af in-kontinens, jfr föreg. incontinently, -nëntil ad. utan återhållsamhet, liderligt; genast, ögonblickligt, med ens >j<. incontracted, inkontrak'ted, a. ej sammandragen, oförkortad, incontrovertibility, lnkontrovurtibil'iti, s. obestridlighet. incontrovertible, -vl'r-

tibl, a. obestridlig* ovederlägglig.

inconvenience, -ney, mkonvè'nièns(i), s.

olämplighet; besvärlighet, obekvämlighet, oläglighet, ngt olägligt {in, i; to, för), omak; va. besvära, orsaka ngn omak; oroa, störa, inconvenient, -niënt, a. olämplig, opassande; oläglig, besvärlig {for, to, för; to, att), inconversable, mkènvë'rsåbl, a. ej meddelsam, förbehållsam, förtegen; osällskaplig.

inconvertibility, inkénvurtibillti, s. egenskap att ej kunna förändras, växlas ei. omsättas etc., jfr följ. inconvertible, --vl'rtibi, a. som ej kan förvandlas, förbytas ei. utbytas mot ngt annat, outbytlig, hand. oomsättlig, som ej kan växlas ei. omsättas {into, i) ei. lösas {into, med), inconvincible, inkonvin'sibl, a. som ej låter öfvertyga sig, omöjlig att öfvertyga, inconvincibly, -1, ad. på ett sätt som utesluter möjligheten af öfvertygande, incony †, inkè'iji, inkon'!, a. olärd, konstlös; iron, täck, nätt.

incorporal †, inko'rporal, se incorporeal. incorporate, inko'rporat, va. införlifva, förena till ett (helt) {into, i; with, med); jur. upptaga i ei. förena till (: konstituera såsom) en corporation; oktrojera bank; fys. tekn. innerligt blanda; farm. etc. utblanda (med en vätska etc.) för att gifva en viss konsistens; uppblanda {with, med); legera (t. ex. copper with silver); vn. förena sig. införlifvas, blandas {with, med), jfr va.; a. (1.) införlifvad; förenad till ett (en

massa; is. Skoti. en korporation : inkorporerad);

(2.) † ej kroppslig; ej inkorporerad; ~ body, se corporation. ~d, -ed, pp.; a.

stadfäst, oktrojerad. incorporation, -ra'sjun, s. införlifvande (etc., jfr föreg, va.);

innerlig blandning, inkorporering af krut etc.; farm. etc. utblandning, tillsättning, jfr ofvan; jur. inkorporation; upptagande i ei. konstituerande såsom en korporation, kår, bolag etc., oktrojerande, förläning af privilegier som corporation (persona moralis, kommun etc.)

Incorporeal, inkorpo'real, a. okroppslig.

incorporeity, -re'iti, s. okroppslighet, incorrect, inkorëkt', a. oriktig, felaktig.

~neSS, -nes, s. felaktighet, oriktighet, incorrigibility, lnkoridjibiriti, s. oförbätterlighet.

incorrigible, lnkor'ldjibl, a. oförbätterlig sak, ei. person : oefterrättlig. ~ness, -nes, S. se föreg. S. incorrigibly, -i, ad. ohjälpligt, incorrodible, inkér6'dibl, a. som ej kan

frätas, som ej angripes (af syror, af rost o. d.).

incorrupt, ~ed, inkorupt'(ëd), a. ofördärf-

vadis. moraliskt; redlig, obesticklig, omutlig. nihility, -ibiriti, s. egenskap att ej kunna fördärfvas, ofördärfbarhet; omilt-barhet, redlighet, ^ible, -lbl, a. som ej kan fördärfvas ei. förfalskas, ofördärfbar: oförvansklig; obesticklig; s. kvrkoh. medlem af en viss sekt i Alexandria. ~ible-neSS, -lblnès, se nihility. ~ion, -rup'-sjun, s. ofördärfvadt tillstånd; sedlig renhet; oförvansklighet, bibi. oförgäng-lighet, det som är oförgängligt. ~ive †, -lv. a. so r^ible. ^neSS, -nès, s. obestick-lighet, rättskaffenhet, sedlig renhet; se

vid. t^ion.

incrassate, inkras'at, va. göra tjock, förtjocka, förtäta särsk. farm. vätskor gnm tillblandning ei. afdunstning; vn.

tjockna om vätskor o. d.; a. förtjockad, tjocknad (äfv.

~d. -èd). incrassation, -sa'sjun, s. för-tjockande; förtätning, kondensering, in-crassative, -iv, a. förtjockande, förtätande; s. förtjockande medel, särsk. förr med. increase, lnkre's, vn. i aiim. bet. (till)växa,

tilltaga äfv. astron, (iti. i) ; stiga (t. ex. i aktning); föröka sig; va. öka (to, till), föröka; s. (-'-) tilltagande (äfv. särsk. astron, månens), tillväxt (of, af, i); tillökning; stegring, förhöjning; afkastning; bibi. afkomma; ~ upon, jfr grow upon; ~ of the moon, ny; ~ of pay, löneförhöjning (: f\jd salary)', on the i stigande, växande, tilltagande.. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som förökar, increasing, inkre'sing, prt. af föreg.; a. växande, tilltagande; förökande sig. ly, -li, ad. i stigande mån, alt mer och mer.

incredibility, inkrëdibillti. s. otrolighet. incredible, inkrëd'ibl, a. otrolig. ~ness,

-nès, S. se föreg. S.

incredulity, inkredu'liti, s. tvifvelaktighet, klentrogenhet; särsk. teol. bristande tro, otro.

incredulous, inkrëd'ülus, a. ej benägen för

att tro (of, ngt, t. ex. stories), tvifvelaktig, klentrogen särsk. teol. ~neSS, -nes, s. se föreg. S.

incremation, inkrèmà'sjun, s. (lik)förbrän-ning.

increment, in'krement, s. tillväxt, tillökning (äfv. : tillägg som tillökar); stigning, stegring särsk. ret.; mat. differential, increpation †, inkrëpà'sjun, s. bestraffning (med ord), förebråelse(r), näpst, bannor, increscent, inkrës'ënt, a. se increasing; särsk.

her. tilltagande måne; s. halfmåne i ny. incriminate, inkrim'inat, va. förevita, anklaga, beskylla, incriminatory, -un, a. anklagande, anklagelse-, incroach †, se encroach. incrust, inkrust', va. öfverdraga med en skorpa; inkrustera, tekn. belägga, inlägga, med skifvor af sten (mosaik) ete.; snick. fallera; mur. gipsa. ~ate /)(, -at, va. se föreg.; a. naturv. inkrusterad. ^ation, -a'sjun, s. öfver-dragande med en skorpa; skorpbildning; skorpa, inkrustering; tekn. belagdt, fa-neradt ei. inlagdt arbete; ångm. pannsten. ~ment, -mènt, S. se föreg. S.

incrystallizable, inkristali'zabl, a.

okristalliserbar. incubate, in'kubat, va. rufva på; vn. rufva, incubation, -ba'sjun, s. rufvande (på ägg):

äggkläckning (äfv. artificiel); med. inkuba-tion, sjukdomsgifts mognande i kroppen, incubative, -iv, a. med. inkubations-. in-cubator, -ur, 5. rufvare; äggkläcknings-apparat. incubatory, --'baturi, a. tjänande till äggkläckning, äggkläcknings-. incubus, lat., in'kubus, s. (pl. äfv. -bi, -bi) se nightmare.

inculcate, inkul'kat, va. inprägla, inskärpa (on the mind), inculcation, -ka'sjun, s. inskärpande, inculcator, -ur (---'ur), s. inpräglare etc. inculpable, inkul'pabl, a. ostrafflig, oförvitlig, otadlig. ~neSS, -nès, s. ostraff-lighet, jfr föreg. inculpate, -pàt, va. beskylla, tadla, anklaga, lasta, inculpation, -pa'sjun, s. förebråelse, tadel, beskyllning, tillvitelse, inculpatory, -paturi, a. anklagande; innebärande en beskyllning; jur. bevisande skyldighet i brott, fällande.

incult †, Inkult', ^ivated †, -ivàtëd, se uncultivated.

incumbency, inkum'bënsi, s. liggande på; tyngd, börda; åliggande, skyldighet; kyrk. innehafvande af ett ämbete (pastorat).

incumbent, -bènt, a. liggande på (on); bot. om hjärtblad liggande ofvan hvarann med ryggliggande rotämne; poet. svävfvande ofvan ei. på (i luften); åliggande, som åligger (om pligt etc.; med on, ngn); s. kyrk. innehafvare af ett ämbete (pastorat).

incumber, incumbrance, se encumb... incunabulum, nyiat., inkunab'ulum, s. (pl.

-bula, -bnia) boktr. hist, inkunabel, incur, inke'r, va. ådraga sig straff, skuld, utsätta sig för misstankar, förlust o. d.

incurability, inkuråblriti, s. obotlighet. incurable, inku'rabl, a. obotlig äfv. i aiim.

mening (evils) ; S. en obotligt sjuk (oftast i pl., t. ex. hospital for —s). —neSS, -nes, s. obotlighet.

incuriosity, lnkurios'iti, s. brist på nyfikenhet ei. vetgirighet; likgiltighet, incurious, inku'rlus, a. ej nyfiken, ej vetgirig, ouppmärksam, likgiltig. ~neSS,

-nes, S. se föreg. S.

incurrence, inkur'ëns, s. ådragande (att

man ådrager sig skuld etc., jfr incur). incursion, inke'rsjun, s. fiendtligt infall, inbrott; ströftåg (into, to, in i, till), plundringståg. incursive, -siv, a. (jfr föreg.) fiendtlig(t) infallande, inbrytande; plundrande, härjande, incurvate, inkè'rvàt, va. böja, kröka; a. bot. krumböjd, böjd inåt ei. uppåt. -èd,

pp.t a. se föreg. incurvation, -kurva'sjun, s. böjning, krökning; krok, krokighet; bugning.

incurve, inke'rv, va. kröka, böja (inåt); vn. böja sig, krökas, krokna. —-recurved, a. bot. återböjd, böjd fram och tillbaka. —d, -d, pp. inåtböjd. incurvity, -lti, s. krokighet, krökning, inböjning, bugt. incus, lat., lng'kus, S. städ särsk. anat. (i örat), incuse, inku'z, incuss, -kus', va. slå mynt. indebted, indëtfèd, a. skyldig, skuldsatt (to a person; for, för); tack skyldig, förbunden; to be ~ to a person for, stå i skuld (i förbindelse) till ngn för ngt. hafva ngn att tacka för ngt; I am ~ to him for a large sum, jag är skyldig honom en större summa. —neSS, -nes. s. skuld, gäld(bundenhet), i aiim. tillstånd att vara skyldig, (att stå i) förbindelse (to, till ngn) etc., jfr föreg, a.; skuldbelopp, gäld (: skulder kollekt.).

indecency, indè'sënsi, s. (pl. -cies, -z) oanständighet, otillbörlighet, äfv. konkret: ngt opassande i handling el. ord. indecent, -sènt, a. oanständig, ohöfvisk, opassande; jur. i sms. sårande anständigheten (exposure, blottande af egen kropp;photograph, etc.). indeciduous, indësid^us, a. bot. ej affallande om blad.

indecipherable, ?ndesi'fåråbl, a. omöjlig

att dechiffrera ei. tolka, indecision, indësisj'än, s. obeslutsamhet äfv.

ss. karaktersfei, vankelmod, villrådighet.

indecisive, indësi/siv, a. icke afgörande (battle etc.); obeslutsam (state of mind; character), villrådig, vacklande; the answer was ~ of the question, svaret afgjorde ingenting (med afseende på saken i fråga). —neSS, -nes, s. beskaffenhet att icke vara afgörande; obestämdhet ; villrådighet, jfr föreg. s.

indeclinable, indèkli'nabl, a. gram. oböjlig

om ett nomen; S. oböjligt nomen.

indecomposable, indekompo'zabl. a. som ej

kan upplösas i sina beståndsdelar. indeCOrOUS, indëko'rus, indek'orus, a. opassande, oskicklig, anstötlig. —neSS, -nes, s. otillbörlighet, oskicklighet, anstöt-lighet.

indecorum, indëk6'rum, s. se föreg.; brott mot det passande, opassande beteende (towards, mot), oskickligt uppträdande; it would be an det skulle icke gå an. indeed, inde'd, ad. i sanning, sannerligen, verkligen, visserligen; i svar, bekräftande ja (jo) visst. el. betviflande såå ? ofta utan vigt: jaså; interj. verkligen! så! är det möjligt! iron, jo vackert! jo pytt! and ja äfven ... indefatigability, indëfåtigåbil'iti, s. outtröttlighet.

indefatigable, indëfafigåbl, a. outtröttlig,

oförtruten (in, i). —neSS, -nes, se föreg. s. indefeasibility, indëfèzibiFiti, s. egenskap att ej kunna upphäfvas ei. omintetgöras, jfr föij. indefeasible, -fe'zibi, a. som ej kan förstöras ei. upphäfvas; oföränderlig, oåterkallelig, orygglig; otapplig; oaf-händlig, omistlig rätt, oafvisligt anspråk.

indefectibility t, indëfëktibiPiti, s. ofelbarhet; oförgänglighet, varaktighet, indefectible, -'tibl, a. ofelbar; aldrig trytande, oförgänglig, indefective, indëfëk'tiv, a. felfri, fullständig, fullkomlig, indefensibility, mdëfënsibil'iti, s. egenskap att ej kunna försvaras, ohållbarhet, jfr följ. indefensible, indëfën'sibl, a. omöjlig att försvara; mil. o. biid. ohållbar; oförsvarlig.

~ness, -nës, s. se föreg. s. i H d ef en s i b I y, -i,

ad. oförsvarligt; ohållbart, indefensive >fC, -siv, a. försvarslös, värnlös, indefinable, indëfi'nabl, a. som ej kan definieras.

indefinite, indëfinit, a. obegränsad, oinskränkt; till antal, utsträckning obestämd; bot. af obestämdt antal (flere än 12, »många» om ståndare o. andra blomdelar); — article, obestämd artikel; ~ inflorescence, se

motsv. ander indeterminate; for an ^ period, på obestämd tid. ~ly, -li, ad. (jfr föreg.) på obestämd tid (to adjourn etc. på ett obestämdt sätt, mindre noga (to lise a word »S). ~neSS, -nes, 5. (jfr föreg, a.) obestämdhet, indehiscence, indëhis'ëns, s. bot. egenskap hos en frukt att affalla oöppnad, inde-hiscent, -ènt, a. bot. affallande oöppnad, ej uppspringande om frukt, indeliberate, indëlib'uràt, a. oöfverlagd. ojy, -ii, ad. utan föregående öfverläggning, oöfverlagdt. indelibility, indëlibMti, s. outplånlighet. indelible, lndëribl, a. outplånlig (colour, ink, letters etc.) äfv. bild.; som ej kan upphäfvas }]<.• o^ness, -nes, S. se föreg. S. indelicacy, indërikåsi, s. brist på finhet ei. finkänslighet; taktlöshet, ©grannlagenhet; plumphet, råhet i sätt, i tal, äfv. konkret.

indelicate, -kåt, a. ogrannlaga, taktlös;

grof, simpel (: saknande el. vitnande om brist på finhet ei. finkänslighet); obelefvad, opassande; rå, plump, indemnification, indëmnifika'sjun, 5. godt-görande, skadeslöshållande; tillförsäkring (against, mot förlust ei. skada); skadeersättning, godtgörelse (for, för); by way of rv, såsom godtgörelse, till ersättning.

indemnify, indëm'nifi, va. (imp. O. pp. -fied, -d) försäkra ngn mot förlust ei. skada (from, från); hålla skadeslös, godtgöra (for, för); ~ one's self, hålla sig skadeslös, taga skadan igen. indemnity, indem'niti, s. (tillförsäkran af) säkerhet för förlust ei. straff; skadestånd, ersättning, godtgörelse (for, för); act of amnestikungörelse; décharge åt en minister; bill of poiit. décharge-betänkande. indemonstrable, mdemon'strabl, a. obevis-

lig gnm formlig bevisföring.

indenization, indèmzà'sjun, s. naturalisering, upptagande till (med)borgare, förlänande af borgarrätt (burskap äfv. bild. om ord etc.). indenizen, --'izën, va. gifva medborgarrätt, jfr föreg. s. o. denizen, va. indent, indent', va. tanda, udda, göra ur-ei. inskärningar, hak ei. tänder (jfr dent) i kanten af ngt; göra intryck i el. på ngt; boktr, indraga raden; jur. med kontrakt anställa ngn såsom lärling (to, hos), ei. städja såsom tjänare; vn. (jfr föreg.) vara tandad, naggad; gå i bugter, i sicksack))(; boktr, göra indrag; köpslå, kontrahera, aftala; s. inskärning, fördjupning; tekn.

hake, hak i en bruten linie, i en laxad bjälke etc.,

tand, jfr dent (2.); (aftryckt) stämpel †;

Am. förr statsobligation; kontrakt; aftal, beställning, ^ation, -à'sjun, s. anbringande af inskärningar etc., jfr föreg., (nytändning; inskärning, fördjupning i kanten (äfv. t. ex. å en kuststräcka; äfv. : intryck i marken af fötter); tandad linie (kant), hak-list, tandning, byg. etc. sicksacklinie särsk. ss. ornament, tandsnitt, jfr ex. under följ.; boktr.

indrag. ~ed, -èd, pp.; a. inskuren; ud-dad, tandad i kanten, naggad, sågtandad; gående i sicksack; byg. äfv.

försedd med tinnar; kontraktsenligt anstäld, lag-stadd; ~ capital, byg. veckkapitäl; ~ line, fort. sågverk; ~ line of partition, her. sågskura; ~ moulding, byg. (uddigt) tand snitt. ~ing, -ing, prt.; s. (ut)tan-dande etc., jfr ofvan; fördjupning ss. efter en tand; timm. laxning af bjälkar; boktr, indragning. ~ure, -ur, -jur, s. jur. (lärlings-) kontrakt; se vid. de föreg, s.; va. o. vn. † se indent; to make F, skämts, göra slinger-bultar, ragla hit och dit, slå korsben. independence, indëpën'dëns, s. oafhängighet, oberoende, självständighet i aiim., särsk. poiit., en stats; oberoende ställning, ekonomiskt oberoende; förmögenhet, fast inkomst nog för ekonomiskt oberoende; Declaration of (/)~, Am. självständighetsförklaringen af 1776 (den 4:de juli som dfr firas såsom allmän nationalfest : (/)~ Day), independency, -1, S. (dets. som föreg.; numera blott :) kyrk. kyrklig independentism, hvarje församlings oberoende, independent, -dënt, a. oafhängig, oberoende (of, from on)j(, af), självständig i aiia bet.; särsk. ekonomiskt oberoende, förmögen; kyrki., poiit. independent(-), poiit. särsk. ej slutande sis: till något organiseradt parti; tillräcklig för att medgifva en oberoende ställning (means, property)-, s. kyrk. independent; ad. (med of) oafsedt.

indescribable, indèskri'babl, a. obeskriflig;

s. (i pl.) skämts, ^onämnbara» (benkläder), indestructibility, mdëstruktibü'iti, 5. oförstörbarhet. indestructible, —'ibi, a. oförstörbar, indestructibleness, ---'ibi-

nës, S. se föreg. S.

indeterminable, indete'rminabi, a. obestämbar; oändlig)|s. indeterminate,-nät, a. si. etc. obestämd; bot. till sin utveckling obegränsad (inflorescence : blomställning i hv. blommor utvecklas blott från sidorna, ej från toppen, hvilken dfr fortfar att tillväxa); mat. in-

determinerad. indetermination, -na'sjun.

8. obestämdhet äfv.: villrådighet, inde-termined, -mind, a. obestämd; fil. obegränsad; oaf gjord; obesluten, index, lat., in'dëks, s. (pl. ~es, -ëz, o. lat., -dices, -disèz) vetensk. index; visare på ur

etc., gnomon på solvisare, på glob; vägvisare; tunga p& våg; anat. pekfinger; boktr, handtecken (IP^*); alfabetisk (innehålls-) förteckning, register; indicium, kännetecken (itO, på); mat. (i denna bet. plur. blott -dices) exponent; karakteristika (~ of a logarithm); va. förse med ^v (med register etc.); ~prohibitory, förteckning på (af påfven) förbjudna böcker (»index»), ^-correction, s. astron, korrektion af kol-limationsfel, jfr föij. ~-error, s. fel vid afläsning på ett instrument, kollima-tionsfei. ~-finger, s. pekfinger, ^-hand,

S. hand som pekar (t. ex. på en vägvisare); visare på ur etc. ~er, -ur, s. registerförfattare. tv/ical, -'ikål, a. som har form af en visare etc.; hörande till ett register.

indexterity, indëkstër'iti, s. otymplighet, tafatthet, oskicklighet.

India, in'dia, s. pr. Indien (oftast dets. som East ~-bonds, s.pl. ostindiska kompaniets obligationer. ~-glue, s. munlim. ~man, s. sjö. ostindiefarare (stort fartyg), ^-matting, 5. stråmattor af Papyrus co-rymbosus. ~-paper, s. kinesiskt (ris-) papper. ~-rilbber, S. kautschuk; pl. F guttaperkagaloscher; a. i sms. kautschuk-, »gummi-» (t. ex. hose, slang; sponge, konstgjord tvättsvamp af kautschuk), [se vid. under följ.] ~n, -ån. a. indisk (ost- äfv. vestindisk); indiansk; Am. F gjord af majs (: ~ corn)-, s. inder, inföding i Ost-(ei. Yest-)Indien; indian; ot. en varietet af vanlig hampa (Cannabis Indica): äfv. Apocvnum cannabinum; ~ inlc, [-kinesisk tusch; ~ madder, indisk kräpp: ~ meal, Am. majsmjöl; ~ millet, se durra;

mulberry, bot. indiskt mulbärsträd (Morus Indica o. Morinda); ~ net, väfn. ett slags tjockt manchester; oak, F för teak; ~ ox, zool. indisk oxe (Bos Indicus); nv physic, Am. bot. farm. arter af Gillenia; ~ pipe, bot. Monotropa uniflora; ~ plantain, bot. en nordamerikansk växt (Cacalia); rv/ poke, se white hellebore-, ~ red, indiskt rödt (rödbrun målarfärg); ~ reed, se ~ Cane ; ~ rubber, se India-rubber; ~ shot, bot.

Canna Indica, jfr ~ cane; ~ steel, indiskt stål, jfr wootz; ~ summer, is. i Am. vacker eftersommar (: »gräflingssommar»); ~ tobacco, bot. Lobelia inflata; Cannabis Indica, jfr ~ hemp; ~ turnip, bot. en amerikansk rotfrukt (Arisæma); äfv. Psoralea esculenta; ~ yellow, indiskt gult (en hög-gui lackfärg). ~neer, -ner, s. se "»man.

indicant, in'dikånt, a. angifvande, utvisande; s. med. igenkänningstecken, indicate, -kàt, va. angifva, anvisa, antyda, utvisa, gifva för handen särsk. med. sjukdom ei. (: påpeka) läkemedel; 100 »sid horsepower, ångm. 100 indicerade hästkrafter, indication, -ka'sjun, s. påpekande, utvisande, angifvande; antydan; märke, tecken, is. med. : symptom, indicative, -dik'åtiv, a. påpekande, utvisande, angifvande, antydande (med of)-, gram. indi-kativ; s. gram. indikativ (: ~ mood), indicator, -kàtur, s. utpekare, angifvare, antydare; is. mek. ångm. etc. indikator, an-gifvareapparat, -visare; kraft- ei. spänningsmätare; slagtäljare; zool. se honey -guide, indicatory, -kåturi, a. angifvande, utvisande.

indice †, in'dis, se index. ~S, -disèz, pl. af index.

indict, indi't, va. jur. anklaga, försätta under åtal (for, för brott) (genom utslag af en

grand jury). ^able, -abl, a. underkastad åtal, som kan åtalas; hemfallen under strafflagen. ~ee, -è', s. jur. för brott åtalad person. ~er, -ur, s. åklagare. ~ion, -dik'sjun, s. påbud, kungörelse †;

cycle of en af Konstantin den store påbjuden tidräkningscykel af 15 år (började 313). ~ive, -dik'tiv, a. påbjuden, offentligen kungjord. ~ment, -mënt, s. anklagelse, is. (: bill of ~) af en grand jury gilladt åtal (skriftlig stämning) för brott. ~0r,

jur. se

indifference, indifuräns, s. likgiltig beskaffenhet, betydelselöshet (det att göra »hvarken till eller från»); medelmåttighet, skaplighet; »tarflighet», klenhet (att vara »si och så»); likgiltighet, liknöjdhet (to, för);

opartiskhet, indifferency, -I, s. likgiltighet, indifferentism, indifferent, indif&rënt, a. likgiltig (to, för ngn, ngt); liknöjd, ointresserad, kallsinnig; opartisk; betydelselös, af ingen vigt, »som gör hvarken till ei. från»; hvarken god ei. dålig, passabel, medelmåttig, dräglig; »tarflig», tämligen underhaltig (klen, skral, svag, obetydlig, oskicklig; t. ex. he is but an ~ skater, player, singer etc.). ~ism, -ism, s. indifferentism, ljumhet. ~ly, -li, acl. likgil-

tigt etc., jfr föreg.; tämligen, medelmåttigt ; »si och så», ej synnerligen, så lagom, indigence, -ney, in'didjens(i), s. armod, torftighet, behof (: behöfvande ställning, is. om personer vana vid bättre).

indigene, in'didjen, s. inföding, urinvånare †; is. vetensk.: ursprungligen inhemsk växt-ei. djurart, indigenous, -didj'enus, a. infödd; is. om växter inhemsk; medfödd, naturlig (to, för), indigent, in'didjent, a. fattig, torftig, behöfvande; ~ of%, i saknad, i behof af; the de fattiga, de behöfvande, indigest †, indidjest', a. se följ.; s. rå, osmält massa. ~d, -èd, a. osmält föda; bild. omogen, ej nog betänkt; ej tillräckligt utredd ei. klart framstäld, oordnad (t. ex. massa af fakta); med. OniOgen bulnad o. d. ~ible, -lbl, a. osmältbar; svårsmält; bild. svår att smälta (fördraga), ^ion, -jun, s. dålig matsmältning, indigitate †, indidj'itat, va. utpeka (med fingret), indigitation, -ta'sjun, s. utpekande.

indignf, indl'n, a. ovärdig, skamlig, nedrig. ~anCe †, -dig'nans, se nation. ~ant, -dig'nant, a. harmsen, förtrytsam, förnärmad, kränkt, uppbragt (at, öfver). ~antly, -dig'nantli, ad. med harm, med förtrytelse, ^ation, -digna'sjun, s. förtrytelse, harm, ovilja; bibi. vrede, straffdom. ~ity, -dig'niti, s. kränkning, ovärdigt behandlingssätt, skymf, indigo, in'digO, S. indigo (blått färgämne) ;vbot. indigoplanta (Indigofera tinctoria, äfv. ~-plant; äfv. namn på andra växter hvaraf dylikt färgämne fås, jfr vid. ex.); a. i sms. indigo-; djupblå; bastard bot. Amorpha fruti-cosa; Chinese bot. en art vejde (Isatis indigofera); false bot. Am. Baptisia; native bot. vejde (Isatis tinctoria); red persio, (rödt färgämne ur) örnlaf (Lecanora tartarea). ~gen, -djën, gene, -djèn, s. kem. tekn. hvit (deoxide-rad) indigo. ~tic, -t'lk, a. indigo-. tin(e), -tin, s. kem. indigobiått. indiligence †, indil'idjens, s. håglöshet, lät ja. indiligent, -djënt, a. lat, håglös, trög, slapp, indiminishable, indimin'isjabl, a. oför-minsklig.

indirect, indirekt', a. indirekt särsk. mat. etc.; som ej går rakt på saken; medelbar; krokig, skef, skeende (gående) på krokvägar; lömsk, bakslug; to use ~ practices, gå krokvägar, bakvägar bild. ~ion †, -rek'sjun, s. omväg(ar), omsvep. ness, -nes, 5. afvikelse från raka (kortaste) vägen ofta bild.; medelbarhet; om-

svep, krokväg(ar); bakvägar, krångel, dubbelhet i handling, oredlighet, indiscernible, indiså'rnlbl, a. ourskiljbar, oförnimbar, omärkbar. ~neSS, -nés, s. omärkbarhet. indiscerp(t)ible indis!'rp(t)ibl, a. osön-

derdelbar, oupplöslig. indisciplinable indis'iplmabl, a. som ej kan hållas i tukt. ostyrig, bångstyrig, indiscoverable, indiskuv'urabl, a. omöjlig

ntt upptäcka, indiscreet, indiskre't, a. obetänksam, oför-sigtig, tanklös; förhastad; taktlös; ej förtegen, opålitlig i afseende på betrodda hemligheter, lösmynt. ~neSS, -nes, s. obetänksamhet etc., jfr föreg.

indiscretion, indiskresj'un, s. oförsigtighet, obetänksamhet, tanklöshet; taktlöshet; bristande tystlåtenhet, pladderaktighet; obetänksamt ord ei. handling, »glömska» (att man »glömmer sig»), indiscriminate, indiskrim'inat, a. (gående till väga) utan urskilning, urskilnings-lös; (skeende) utan vederbörlig åtskil-nad; sammanblandad, förvirrad. ~ly, -li, ad. om hvartannat, utan åtskilnad. indiscriminating, -ing, a. ej görande (vederbörlig) åtskilnad, blind bild.; ~ terms, obestämda uttryck, indiscrimination, -na'sjun, s. brist på åtskilnad. indiSCri-minative, -IV, a. se föreg. a. indispensability, indispensabil'iti, s. oundgänglighet, jfr följ.

indispensable, indispen'sabl, a. oundgänglig, oumbärlig (to, för), absolut nödvändig; oundvikligt; oeftergiflig, ej medgifvande undantag †. ~ness, -nes, s. se föreg. s. indispose, indispo'z, va. göra obenägen (to, för) ei. mindre gynsamt stämd (towards, mot en person); göra mindre duglig, göra oskicklig (for, för); göra illamående; bringa (t. ex. kroppsdel) i oordning. -d, pp.; a. obenägen (to, för); ogynsamt stämd (towards, mot); illamående, opasslig. Sadness, -ëdnës, s. obenägenhet (to, för); olämplighet; oordning i kroppens förrättningar, opasslighet, jfr föij. indisposition, -pozisj'un, s. obenägenhet (stundom äfv. [kern.] hos ting, t. ex. of tWO substances

to combine), olust (to, för); afvoghet, ovilja (towards, mot); illamående, opasslighet.

indisputable, indis'putabl, a. obestridlig, oomtvistlig, otvifvelaktig, »afgjord», tydlig och klar. ~neSS, -nes, s. obestridlighet, jfr föreg, indisputed, -pu'ted, a. obestridd.

indissolubility, indisoiübiriti, s. (jfr följ. a.) oupplöslighet; olöslighet.

indissoluble, indis'olubl, a. olöslig (by heat, in water etc.), äfv. bild. (gåta etc.); oupplös-lig förening etc. —neSS, -nès, S. se föreg. S.

indissolvable, indizoi'vabi, etc., se föreg, indistinct, moisting^', a. otydlig syn, ljud, etc., Omöjlig att urskilja (åtskilja från annat); oklar, dunkel, förvirrad föreställning, uppfattning etc. ~ion, -ngk'sjun, s. brist på åt-skilnad; jämlikhet; se vid. följ. ~neSS, -nès, s. otydlighet; förvirring; dunkelhet, Oklarhet äfv. i uppfattning, i förmåga (t. ex. of vision : skumögdhet). indistinguishable, se iindistinguishable. indisturbance, indistè'rbåns, s. ostördhet;

orubbligt lugn. indite, indi't. va. diktera (to, för), ingifva ngn ngt; skriftligen uppsätta, affatta, författa; inbjuda †; vn. † författa. ~ment, -mènt, s. dikterande, ingifvande; afsättande, författande; se vid. indictment. ~r, -ur, s. dikterare etc. individual, individual, a. odelbar †; indi-viduel : en (enda); (hvarje) enskild, särskild; »individens», tillhörande ei. egendomlig för en (individ), personlig; s. individ (en enda varelse el. person); each ~ inhabitant, hvarje enskild invånare, hvar och en särskildt af invånarne; in this ~ case, i detta särskilda fall; this is left to ~ judgment, detta är öfverlemnadt åt hvars och ens enskilda omdöme; knowledge of personalkännedom. ~ity,

-'itl, S. individualitet (egenskap att vara en individ), ett väsens enkelhet, särskildhet, äfv. konkret '. odelbart, enskildt väsen, indi-viduum; vetensk., zool. etc. sammanfattningen af alla bestämningar som konstituera en individ, i aiim. bet. stark individuel bestämdhet, utpräglad egendomlighet (personlighet); frenoi. sinne för det individuella. ^ization, -iza'sjun, s. individuali-sering. ~ize, -iz, va. individualisera. ~ly, -i, ad. individuelt; hvar och en särskildt (för sig); personligt; i hvarje enskildt fall.

individuate, individ'uat, va. individualisera; vn.)J< sönderfalla i individer, individuation, -a'sjun, s. individualisering. indivisibility, indivizibil'iti, s. odelbarhet, indivisible, indiviz'ibl, a. odelbar; mat. in-

divisibel (som ej kan delas utan rest); S. mat.

odelbar (oändligt liten) kvantitet. ness, -nës, s. odelbarhet. Indo-, in'do, i sms. indisk. ~-Briton, s. afkomling af engelsman och indisk (hinduisk) kvinna. ^-English, a. tillhörande, angående ei. utmärkande engelsmän (boende ei. födda) i Indien. ^-European,

^-Germanic, a. indoeuropeisk (: arisk).

indocible, ind6s'ibi, indocile, -dés'ii, -dè?sii, a. oläraktig, trög. indocility, -sil'iti, s. oläraktighet, indoctrinate indok'trinat, va. undervisa

is. i elementerna, indolence, -ney †, in'doléns(i), 5. smärtefrihet †; tröghet tin kropp ei. själ, lätja, maklighet; slöhet, lojhet, håglöshet, indolent, -lënt, a. utan smärta †; med. ej smärtande; känslolös, likgiltig; håglös; slapp, loj, trög, lat; sysslolös, indomitable, indém'itåbl, a. obetvinglig,

okuflig; otämjelig. indoor, in'dor, a. inomhus- (t. ex. ~ work)-, ~ stroke, ångm. nedgående sbg. -z,

ad. inomhus, indorse, indo'rs, va. hand. endossera; bild. »skrifva under», gå i god för, bekräfta, intyga, instämma i. ~e, -è', s. hand. en-dossat. ~ment, -mënt, s. hand. endosse-ring. indorsor, -ur, s. hand. endossent. indow, se endow.

indraught, in'draft, s. öppning, inlopp från hafvet|; hafsvattnets inrinnande i en lägre bassäng; i aiim. insugning; inandning, indrawn, in'dran, dets. som drawn in. indrench †, indrènsj', va. (genom)dränka. indubious, indu'bius, a. otvifvelaktig, viss,

säker (äfv. : ej tviflande; of, på), indubitable, indu'bitabl, a. som ej kan ifrågasättas, otvifvelaktig, obestridlig. ~ness, -nës, s. otvifveiaktighet. indubitably, -1, ad. otvifvelaktigt, induce, indu's, va. fys. eiektr. inducera; införa, framställa †; se vid. † infer; föranleda, förmå, beveka (to, till att); medföra, orsaka, framkalla. ~ment, -mënt, s. föranledande; bevekelsegrund, (för-) anledning, lockelse (to, till, till att); jur. ingress, inledning. -ur, s. föranle-

dare, öfvertalare etc. inducible, -ibl, a. framställbar; som man kan förmå (locka) ngn till; som kan åstadkommas, föranledas; som man kan sluta tillf, induct, indåkt', va. införa (presentera); insätta (into, i besittning, ämbete) is. kyrk. : installera. ~eOUS, -ëus, a. fys. blifven elektrisk genom induktion. ~ile, -il, a. som ej kan uttänjas el. utsträckas, icke smidig metan. ~ion, -k'sjun, s. införande; inledning, prolog, företal †; början, inträde; insättande i besittning, i ämbete, is. kyrk. installation ; fii. mat. induktion, härledning af en allmän sats ur enskilda exempel; fys. eiektr. induktion; a. i sms. induktions-(coil, rulle; current, ström etc.); electricity by induktionselektricitet. ~ion-al, -k'sjunal, a. induktions-. ~ive, -iv,

a. (föran)ledande, lockande (to, till);

inefficient

eiektr. induktions- (capacity; machine : apparat) ; fii. induktiv, slutande af enskilda fall till en allmän sats; härledd ur exempel. lively, -ivli, ad. genom induktion, ^ometer, -om'etur, s. eiektr. induktions-mätare. ~0r, -ur, s. införare, installe-rare; eiektr. induktionsapparat. ~ric(al), -rik(ål), a. eiektr. inducerande, induktions-, indlie, indü', va. bekläda (with, med); is. i högre stil förse med, förläna, jfr endow; ikläda sig. påtaga plagg, indulge, induldj', va. gifva efter för, vill-fara, följa lust, öfverlemna sig åt böjelser, passioner, lemna fritt lopp åt; vara efter-låten mot, låta ngn få sin vilja fram (in his fancies, whims), bortskämma (with, med att få ngt), bortklema, kela med; medgifva (to, ngn ngt) >f<; vn. vara efterlåten; (med in) hän gifva sig åt, »störta sig i» nöjen, laster, tillåta sig (njutningen af); tillfredsställa sitt begär efter; jfr vid. ned. (äfv. ~ with)-, ~ one's self, följa sin lust; skämma bort sig, klema med sig själf, göra sig goda dagar; slå sig lös, taga sig ledigt, unna sig en förströelse (äfv. med in, jfr vn. med in)-, ~ in expenses, störta sig i slösande utgifter, slösa; ~ in a vecveation, unna sig en förströelse; ~ with, pläga sig (»smörja kråset») med, »bestå sig med»; förunna; skämma bort ngn med (att) låta hum få ngt, jfr ofvan va. ~nce, -ens, s. eftergifvenhet, efterlåten-het; villfarande, tillmötesgående; foglighet, beskedlighet; mildhet, skonsamhet, öfverseende; särskild gunst, visad ynnest (to, towards, mot); (&fv. ~nCy †,-i) tillfredsställande (of, af lustar etc.); tillfredsställelse, njutning, åtnjutande (of, af, äfv. att ega); hand. betalningsanstånd; kat. kyrk. indulgens, aflat; letter of afiatsbref. ~nt, -ènt, a. undseende, efterlåten (to, mot), foglig, beskedlig; mild, skonsam (äfv. t. ex. censure); (med of) begifven på, svag för. ^ntial, -n'sjal, a. kat. kyrk. indulgens-, aflats-. ~ntly, -ëntli, ad. med skonsamhet; med efter-låtenhet; med belåtenhet, med nöje f.

-ur, s. en som är efterlåten etc., bort-klemare.

indult, indult', äfv. -6, s. påflig dispens;

Span, regale å importvaror, indument, in'dument, s. beklädande; jfr vid. † endowment; se vid. följ. ~UIT1, -'um, s. zool. fjäderbeklädnad; bot. hårbeklädnad, induplicate, indü'pllkàt, a. bot. om (blom)blad i knoppläget med inrullade kanter, indupli-cative, -iv, a. med inrullade blad, jfr föreg, indurate, in'durat, va. göra hård; härda äfv. biid., förhärda; vn. hårdna, blifva hård

äfv. biid.; a. † se följ. ~d, -ed, pp.; a. hård, ofta bild.: förhärdad, förstockad, induration, -ra'sjun, s. hårdnande; med. förhårdning (of the brain etc.); biid. förhärdelse. industrial, indfis'trial, a. beträffande näringarna, industriel, slöjd-; industriidkande; ~ accession, Skoti. jur. etc. förökning i ett tings värde genom därå nedlagdt arbete; ~ dwelling, arbetarebostad; ~ exhibition, industriexposition, slöjd-utställriing; ~ school, slöjdskola; »praktisk arbetsskola» för barn. ^ism, -lzm, s. industrialism, industrious, indus'trius, a. idog, flitig, trägen, arbetsam, verksam; nitisk, ifrig (to, att); to be lägga sig vinn (in, om ngt; to, om att). ~ly, -ii, ad. (jfr föreg, a.); äfv. med full afsigt; noga, omsorgsfullt, industry, in'dustri, s. arbetsamhet, idoghet, sträf samhet; flit, drift, nit; konstflit: näringsflit; näringar, industri, (stor-) slöjd; äfv.: en enskild art af arbete, yrkesverksamhet, indweller, in'dwëiår, s. invånare, indwelling, -ling, a. (eg. prt.) inneboende ; s. inneboende (oftast bild., t. ex. i hjärtat), inebriant, ine'briant, a. rusande; s. rusmedel. inebriate, -iàt, va. (be)rusa; bild. bedåra; vn. blifva rusig; a. rusig, drucken; s. berusad person; drinkare; ~ home,nsj\ för drinkare (jfr ex. under dipsomaniac); the cups that cheer, but not <v/, ordspr. om té. inebriation, -a'sjun, s. berusning äfv. biid., rusighet, drucket tillstånd, inebriety, -bri'eti, S. se föreg. s. inedited, inëd'itëd, a. ej utgifven, otryckt, ineffability, inefabil'iti, .<?. outsäglighet. ineffable, lnëfåbl, a. outsäglig. ~S, -z, s. pl. se inexpressibles.

ineffaceable, inefa'sabl, a. outplånlig, ineffective, inëfëk'tiv. a. utan verkan, kraftlös, fruktlös, fåfäng (attempt). ~neSS, -nes, s. gagnlöshet, vanmakt.

ineffectual, inëfëk'tuåi, a. se föreg. a. ~ness,

-nes, s. se inefficacy.

ineffervescence, inèfårvës'èns, s. egenskap att ej brusa upp (om vätskor), ineffer-vescent, -sent, a. ej uppbrusande, ej jäsande, ineffervescible, -sibl, a. som ej kan brusa upp (jäsa), inefficacious, mefika'sjus, a. utan (åsyftad) verkan, ej tillräckligt kraftig, kraftlös, overksam; gagnlös, otillräcklig. <x,neSS, -nes, inefficacy, inëfikåsi, s. fruktlöshet, gagnlöshet, kraftlöshet, overksam het. inefficiency, inefisj'ensi, s. se föreg. s. inefficient,

-fisj'ènt, a. se inefficacious; äfv. om person saknande drift (»framfärd») ei. duglighet, oduglig, obrukbar.

inelastic, inëlås'tik, a. ej elastisk. ~ity, -tis'iti, s. brist på elasticitet; sprödhet, inelegance, inëPëgåns, s. brist på förfining ei. smak; oprydlighet, tarflighet, simpelhet. inelegancy, -i, s. (pl-cies, -z)

se föreg.; äfv. Oskönhet konkret, inelegant, -gant, a. saknande förfining, simpel; smaklös, oskön; obehagligt, ineligibility, inëlidjibil'iti, s. beskaffenhet att ej böra väljas; olämplighet, oantag-lighet; ovalbarhet, ineligible, --'-djibl, a. som ej bör väljas, ej önskvärd, oantaglig, oförmånlig, oändamålsenlig; poiit. ovalbar.

ineloquent, inël'okwënt, a. ej vältalig, inept, inept', a. oduglig, ej passande, olämplig {/or, för, till); oskicklig, otymplig; orimlig; dum, dåraktig, tokig, ^itude, -itud, ^neSS, -nes, se inaptitude. inequality, inekwol'iti, s. (pl. -ties, -z) olikhet (i storlek, grad, rang, lefnadsvilkor); ojämnhet äfv. konkret (t. ex. of the ground, i marken); missförhållande (to, mot); otillräcklighet, inkompetens (to, för); föränderlighet (t. ex. luftens); alg. algebraiskt uttryck med olikhetstecken (> ei. <). inequitable, inëkJwitåbl, a. obillig, orättvis, orättfärdig, ineradicable, inërad'ikabl, a. outrotlig, inerm, ine'rm, ~is, lat., -is, "wOUS, -us, a.

bot. oväpnad, inerrable †, inër'abl, a. ofelbar, osviklig,

jfr unerring. inert, inè'rt, a. trög särsk. fys.; lat, slö, slapp; overksam. ~ia, lat., -e'rsjia, s. fys. tröghet (vis inertiæ); med. slapphet, ^ion, -è'rsjun, ^itude -itud, ~neSS, -nës, s. tröghet; overksamhet; lätja, slöhet. inescutcheon, ineskutj'un, s. her. liten vapensköld ini vapnet, hjärtsköld. in esse, (lat.) in ës'è (eg.: i vara) fii. jur. verklig, reel (mots.: in posse).

inestimable, ines'timabl, a. som ej (bestämdt) kan uppskattas; ovärderlig, oskattbar, inevasible, inëvà'sibl, a. oundviklig, inevident inëv'idënt, a. otydlig (ej uppenbar, ej själf klar), inevitability, inëvitåbMti, s. oundviklighet; ngt som är oundvikligt, inevitable, inëv'itåbi, a. oundviklig. ~ness,

-nës, s. oundviklighet, inexact, inëgzåkt', a. ej noggrann. ~neSS,

-nës, s. bristande noggrannhet, inexcitable, inëksi'tåbl, a. som ej kan eggas

ei. retas; slö, död bild. inexcusable, inëksku'zabl, a. oursäktlig; it is ~ in you to, det är oförsvarligt af

dig att... ~neSS, -nes, s. onxsäktligTaet.

inexecutable inekseku'tabl, a. overk-ställbar. inexecution % -ku'sjrin, s. bristande verkställighet, inexhalable †, inëgzhå'låbl, a. som ej kan fördunsta.

inexhausted, inegzha'sted, a. ej uttömd;

ej utmattad, inexhaustibility, inëgzhåstibiriti, s. outtömlighet.

inexhaustible, inëgzhå'stibl, a. outtömlig. ~ness, -nës, s. outtömlighet. inexhaus-

tive, -tiv, a. se föreg. a.

inexistence, inëgzis'tëns, s. (1.) bi. icke-till-varo ; (2.) † se inherence, inexistent, -tënt, a. (1.) som ej finnes till; (2.) † inneboende, som existerar i ngt annat, inexorability, inëks6råbil'iti, s. obevek-lighet.

inexorable, inëks'èråbl, a. obeveklig (to,

för). ~neSS, -nës, s. obeveklighet. inexpedience, -ney, inëkspè'diëns(i), 5. oän-dam ålsenlighet, olämplighet, inexpedient, -diënt, a. olämplig, otjänlig, ej passande.

inexpensive, ?nëkspën'siv, a. icke kostsam, billig.

inexperience, inëkspè'riëns, s. oerfarenhet; brist på erfarenhet (of, i, af, om). -t, a. oerfaren (in, i), inexpert, inëkspè' rt, a. oerfaren (in, i), oöfvad, oskicklig. ~neSS, -nës, s. oerfarenhet, oskicklighet, inexpiable, inëk'spiabl, a. som ej kan försonas ei. godtgöras; oblidkelig (hatred), oförsonlig (war); urbota brott, inexplicability, inëksplikabMti, s. oförklarlighet.

inexplicable, inëks'plikåbl, a. som ej kan utredas, oförklarlig (to, för). ~neSS, -nës, s. se föreg. s. -z, s. pl. se in-

expressibles. inexplicit, inëksplis'it, a. otydligt framstäld, inexplorable, ineksplo'rabl, a. outforsklig. inexpressible, inekspres'lbl, a. som ej i ord kan uttryckas, outsäglig, obeskriflig. ~S, -z, s.pl. F »onämnbara», permissioner (byxor).

inexpressive, mekspres'iv, a. ej nog uttrycklig; saknande uttrycksfullhet, uttryckslös, »intetsägande» (t. ex. ansigte); poet. outsäglig, obeskriflig. ~neSS, -nës, s. brist på uttryck(sfullhet). inexpugnable, inëkspug'nåbl, -pu'n-, a. ointaglig; ©öfvervinnelig.

inextinguishable, inëksting'gwisjåbl, a. outsläcklig (flame, thirst, desire). inextirpable, inëksti'rpabl, a. outrotlig, inextricable, inëks'trikabl, a. o utred b ar,

omöjlig att (u.t)reda; inveckla*!, förvir-

rad; — knot, oupplöslig knut äfv. biid. —-ness, -nes, s. outredbarhet, inveckladt, förvirradt skick, trassligliet; brydsamhet. ineye, ini', va. okulera. infallibilism, infal'ibilizm, s. kat. kyrk. omfattande af dogmen om påfvens ofelbarhet; ofelbarhet, infallibilist, -list, 5. anhängare, försvarare af ofelbarhets-dogmen. infallibility, -bil'iti, s. ofelbarhet.

infallible, infal'ibl, a. ofelbar; osviklig, säker (särsk.: »okugglig», Oil, i ettämne). —-

ness, -nes, 8. ofelbarhet. infamOUS, in'famus, a. ärelös äfv. jur.: van-frejdad; illa beryktad; vanhederlig, skändlig, nedrig; vanärande, neslig (punishment, jur..- medförande förlust af medborgerligt förtroende). —nøSS, -nes, s. skändlig beskaffenhet; se vid. följ. infamy, in'fami, s. vanära; skändlighet, nedrighet (of, i, an action), äfv. konkret: nedrig handling, nidingsdåd; jur. vanfrej d, ärelöshet; to brand with —, brännmärka, stämpla med vanära, infancy, in'fansi, s. (späd) barndom (äfv. biid. t. ex. the — of the world)-, konkret barn kollekt., barnavärlden; jur. minderårighet (t. o. m. 7:de året); omyndig ålder (tm 21 år), infant, in'fant, s. (spädt) barn (t. o. m. 7:de året); jur. öfvermage; person under 21 år; infant, jfr —e; a. späd; barnslig; afsedd för ei. tillhörande (små)barn, småbarns-(school); biid. omogen; the (/)— Saviour, Jesusbarnet. —like, a. barnslig. —a, sp. -'a, s. spansk ei. portugisisk arf prinsessa. —e, -'a, s. i Spanien och Portugal infant, arfprins. —hood, -hud, a. barnaålder, späd ålder. —icidal, -isi'dal, a. barnamordande)fC; tillhörande ei. konstituerande (ett) barnamord. —icide, -'isid, s. barnamord; barnamördare, barnamörderska. —ile, -il, -il, a. barnslig; barndoms-. —ine, -in, -in, a. barnslig, späd. —|y, -li, a. barnslig.

infantry, in fantri, 5. mii. infanteri, fotfolk, infatuate, infåtfüät, va. slå med blindhet

biid., bedåra, förblinda; a. se följ. —d, -èd, pp.; a. bländad, bedårad (by, af, genom; with, af, t. ex. a woman: till galenskap förälskad i), infatuation, -a'sjun, s. bedårande, förbländning; dårskap, för-blindelse.

infeasible mfe'zibl, a. ogörlig, omöjlig,

outförbar. —neSS, -nes, s. omöjlighet, infect, infëkt', va. smitta äfv. bild. (with, med); moraliskt fördärfva; jur. göra olaglig, utsätta för lagens straff, —ed, -ed, pp.; a. smittad, an stucken (by, with), fördärfvad, —er, -ur, s. ngn ei. ngt som smittar, för-

därfvar. —ion, -fek'sjån, s. smittande; smitta; smittosam sjukdom; biid. (pest-) smitta, fördärf; jur. olagliggörande ei. -blifvande; to take the —, bli angripen af smittan, bli smittad. —iouS, -fek'sjus, a. smittosam äfv. biid.; fördärflig; jur. utsättande för straff, straffbar; — matter, smittämne; joy is —, glädjen smittar. —iOUSneSS, -fèk'sjusnës, s. smittosamhet. —ive, -iv, a. smittosam. infecund, infëk'und, a. ofruktsam; ofruktbar. —ity, -'iti, s. ofruktsamhet, infeff, infèf, se enfeoff. —ment, -mènt, s. se enfeoffment; särsk. Skoti. jur. förr öfverlemnande af besittningen till ett arf gods symboliskt genom att gifva litet jord därifrån.

infelicitous, infëiisltus, a. olycklig, infelicity, -ti, 5. olycka, elände; ogynsamhet. infelt in'fëlt, a. poet. djupt känd. infeodation, infuda'sjun, se infeudation. infeoff, infëf', se enfeoff. infer, infl'r, va. härleda, sluta till (from, af), draga slutsats (that, att), —able, -abl, a. som man kan sluta till (from, af). —ence, -'furëns, s. slutande; slutsats; to deduce, draw, make an — (from), draga en slutsats (från, af). —ential, -furën'-sjål, a. innehållande en slutsats; som kan slutas till. —entially, -ën'sjali, ad. (jfr föreg.) genom slutledning, slutledningsvis. inferior, infe'riur, a. lägre, ringare, sämre, underlägsen, underordnad (to, ngn, ngt, in, i); bot. lägre, fästad under ngt annat, särsk. om blomfodret; s. en underordnad, en som är ringare etc. än en annan; mil. subaltern; underhafvande; —planets, planeter hvilkas banor ligga inom jordbanan; one's —5, ens underordnade, de som äro af lägre rang, samhällsställning, inflytande. ålder, begåfning etc. än en själf. — -court, S. jur. underrätt (sådana äro i Engl. County Court, Quarter Sessions, Petty Sessions, Police Magistrates' Court). —-ity, -6r'iti, s. underlägsenhet; ringare lefnadsställning, rang, stånd, begåfning, värde, beskaffenhet (to, än), infernal, infe'rnal, a. infernalisk; hörande till underjorden; helvetisk, djäfvulsk, helvetes-; — machine, helvetesmaskin; the — regions, underjorden, de dödas rike; — stone (gammalt i st. r. lunar caustic), lapis inf ernalis; s. (is. i piur.) af grundsande. inferrible, infe'rlbi, a. se inferable. infertile, infe'rtii, a. ofruktbar (soil), infertility, -'iti, s. ofruktbarhet (of land, of soil).

infest, infest', va. om talrika, envist återkommande fiender besvära, plåga, anfäkta, hemsöka;

(t. ex. om röfvare) göra trakt osäker; förhärja. ~ed, -ed, pp. plågad, hemsökt etc. (with, af, t. ex. mice, insects; a sea ~ with pirates). ~ation, -a'sjun, s. plågande, hemsökande, jfr ofvan. ~er, -ur, S. plågare, jfr ofvan, infestive infes'tiv, a. utan munterhet, förstämd.

infeudation, infuda'sjun, s. beläning; förläning af tionde åt lekmän, infibulation, infibula'sjun, s. hopfästning

med spänne ei. d. infidel, m'fldel, a. otrogen i religiöst afseende; s. otrogen (: icke-kristen; icke-troende,

fritänkare; från muhammedanernas synpunkt:

icke-muhammedan). ~ity, -'iti, s. otro; trolöshet; otrohet särsk. i äktenskap, infield, infe'ld, va. † inhägna åker; s. (-'-)

Skoti. åker(lott), inega. infilm, infilm', va. öfverdraga med (with)

en tunn hinna, infiltered, infil'turd, (eg. pp.) a. se infiltrated. infiltrate, infil'trat, vn. insila, intränga genom porerna på en kropp. -èd, pp. insugen (genom porerna), infiltration, -ra'sjun, s. infiltrering, insilande, inträngande (genom porerna af en organisk väfnad); ämne som infiltrerats, infinite, in'finit, a. oändlig, ändlös; omätlig, ofantlig; mat. infinit; s. oändlighet (-en); oändlig mängd; the (/)~, den Oändlige. ~neSS, -nes, s. oändlighet, infinitesimal, infinitesimal, a. oändligt liten; s. mat. oändligt liten kvantitet; pl. infinite sim al kalkyl. ~ly, -1, ad. genom oändligt små kvantiteter, infinitive, infin'itiv, a. obestämd; s. gram.

infinitiv (äfv. ~ mood). infinitude, infinltüd, 5. oändlighet; ofantlig utsträckning, oändligt antal, infinity,

-ti, S. se föreg. S.

infirm, infi'rm, a. svag, kraftlös; klen, sjuklig, skröplig, bräcklig; ostadig, osäker; obeslutsam of pur po se). ~ary, -åri, s. sjukhus; hem för fattiga sjuka; klinik. ~ity, -iti, s. svaghet tui kropp ei. sjäi, skröplighet; lyte; pl. (-ies, -z) krämpor. ~neSS, -nes, s. svaghet, bräcklighet, infix, infiks', va. fästa in, drifva in; bild. inplanta, inskärpa, (be)fästa grundsatser, idéer (in, 1, sinnet, minnet).

inflame, infla'm, va. antända, sätta i lågor,

oftast bild.: Upptända person, lidelser etc.; upphetsa (t. ex. with wine); egga, reta; med. inflammera; vn. blifva het, vred; med. blifva inflammerad. ~d, -d, pp. upptänd, upphetsad (with love, wine etc.); med. inflammerad; her. prydd med (bilder af) lågor. ~er, -ur, s. upptåndare, upp-hetsare; eggelsemedel.

inflammability, inflåmåbiriti, s. se följ. s. inflammable, inflam'abl, a. lättantändlig, brännbar; lätt upptänd, häftig, lidelsefull. ^ness, -nès, s. lättantändlighet, inflammation, inflama'sjun, s. antändning; låga, brand; upplågande, lidelse; hetsighet, hetsig stämning; med. inflammation (of the chest, etc.).

inflammatory, inflam'aturi, a. hettande, hetsig; wid. upphetsande; med. inflammatorisk, förenad med inflammation, inflate, infla't, va. uppblåsa (äfv. wid. t. ex. with pride); ekon. OSUndt Utsträcka omsättning, papperscirkulation etc.; börs. Öfver det verkliga värdet uppdrifva fonder; a. bot. uppblåst. ~d, -èd, pp.; a. se föreg.; bild. uppblåst, inbilsk; svulstig, bombastisk; ekon. utsträckt i osund grad, konstladt upp-drifven, jfr ofvan, inflation, -fla'sjun, s. uppblåsning; uppblåsthet äfv. bild.; upp-svällning; svulst i uttryck, braskande; ekon. för stor utsläppning af pappersmynt, osund utsträckning af affärer etc.; börs. uppdrifning af fonder.

inflect, inflèkt', va. böja åt sidan, kröka; gram. böja (deklinera ei. konjugera); modulera rösten. ~ed, -èd,pp.; a. krökt, (hit och dit) böjd äfv. gram.; bot. se infiexed; ~ arch, byg. stjärnbåge, åsnerygg; se vid. inverted arch, ^ion, -k'sjun, s. böjande, böjning äfv. gram.; röstens höjande och sänkande (modulation); ~ of light, strålbrytning; point of mat. en kurvas vändpunkt. ^ional, -k'sjunal, a. gram. böjnings-, inflexions-; gram. böjlig, egande böjning. ~ive, -iv, a. vetensk. böjande; särsk. gram. om språk egande böjning, jfr föreg, inflex, inflèks', va. se inflect. ~ed, -t, (pp.) a. böjd, särsk. bot. inåtböjd. nihility, -ibil'-lti, s. oböjlighet, jfr följ. ~ible, -ibl, a. oböjlig, styf; is. bild. orubblig, fast; obeveklig; styfsint, hårdnackad. ^ihleneSS, -lblnès, s. se föreg. s. ~ion, se inflection. inflict, inflikt'. va. (med on, upon) pålägga

ngn straff; tillfoga ngn ngt ondt, plåga ngn med ngt; tilldela ngn ett slag, hugg etc.; verkställa straffdom på ngn; we are not to ~ the details upon the reader, vi vilja ej plåga läsaren med detaljer(na); ~ one's self upon, plåga ngn med sitt sällskap. ~er, -ur, s. en som tillfogar lidande, plågare etc. ~ion, -k'sjun, s. påläggande af straff, tillfogande af ii
sätt), bot. blomställning, inflow, inflè', vn. strömma in (ei. till) i aum.

bet.; S. >|< (-'-) se influx.

bi note, è: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.inåilenöe

P Talspråk. 654 P Lågt språk.

infringement

influence, in'fluens, s. inflytande (among, bland; on, upon, over, på, öfver; with, hos); % sc influx; fys. se induction; va. (in)verka på; hafva inflytande på; påverka; förmå (to, till att); to exercise utöfva inflytande; to have ~ with, ega inflytande hos ngn; to be under the ~ of, stå under inflytande af, påverkas af (t. ex. of drink : vara drucken; of passion : vara vred). -ur, s. ngn ei. ngt som utöfvar inflytande, som påverkar etc. influencing, -mg, prt.; a. utöfvande inflytande, påverkande, influential, influenzal, a. som utöfvar inflytande (with, hos, på), inflytelserik, influenza, it., influen'za, s. med. influensa,

smittosam snufva, influx, m'fluks, s. inströmning, inflöde; tillflöde; tillströmmande äfv. allm. bild. af varor, af folk, (is. riklig) tillförsel, tillgång, >upp-sjö» (o/, på), infold, info'ld, va. insvepa (in, i); omsluta; famna. ~ment, -mënt, s. insvepande, omslutande, infoliate)j<, inf6'liàt, va. betäcka, beströ

med blad. inforce, se enforce.

inform, inform, 1. va. gestalta; poet. gifva lif åt, lifva; undervisa; underrätta (a person of, om : meddela ngn ngt, tillkännagifva ngt för ngn, anmäla ngt hos ngn); vn. taga form, gestalt †; uppträda som angifvare (against, mot ngn : anklaga ngn); ~ a person against (some one), angifva (ngn) hos ngn. inform †, info'rm, 2. a. oformlig, ful, vanskaplig. ~al, -ål, a. af ovanlig form, oregelbunden, oformlig särsk. jur. : formvidrig; (skeende) utan formaliteter ei. ceremonier : enkel, anspråkslös; sinnesrubbad †. ^ality, -ai'iti, s. (pl. -ties, -z) oregelbundenhet, åsidosättande af vanliga ei. föreskrifna former (: enkelhet, anspråkslöshet ei. oformlighet, särsk. jur. :) formfel äfv. konkret. ~ally, -ali, ad. utan (vanliga) formaliteter; oformligt, form-vidrigt.

informant,info'rmant, s. underrättare, meddelare, sagesman (he is my ... min »källa»); % se vid. informer. information, informa'sjun, s. underrättande, meddelande; underrättelse(r), upplysningar) (about, of, on, angående, om; r lative of, respecting, i fråga om, angående); undervisning; kunskap, vetande; jur. angifvelse af offentlig åklagare på kronans vägnar, (anmälan till) beifrande

af ngn förseelse mot det allmänna; all the ~ (that is) at my command, alla källor som stå

till mitt förfogande; to gain (gather, get, obtain, procure, receive) ~ on, skaffa sig (få) upplysningar om; to lay (give in, lodge) an ~ against, angifva ngn lios åklä-garmakten; om allmän åklagare (jfr ofvan) stämma,

anmäla till beifrande af öfverdomstol; to take ~ on ... with a person, hos ngn inhämta upplysningar angående ...; for the ~ of, till upplysning (ledning, efterrättelse) för; an interesting piece of en intressant nyhet; there is plenty of useful ~ (in that book), man får lära sig en hel hop goda saker (ofta iron. : men ej just ngt nytt) (i den boken); to the best of my efter alt hvad jag vet (hvad jag kan spörja); a man of -v», en man med kunskaper, informed †, info'rmd, 1. a. icke gestaltad, icke ordnad till (bestämd) form; vanskaplig.

informed, inf6'rmd, 2. pp. (af inform, 1.) underrättad; well väl underrättad; to keep a person hålla ngn underrättad om hvad som sker, hålla ngn à jour. informer, -mur, s. underrättare, meddelare)j<, jfr informant; angifvare ofta i dålig bemärkelse: en som af låga bevekelsegrunder uppträder som angifvare (jfr äfv. King's evidence) ei. gjort angifvande till sitt yrke (: common infra, lat., ln'fra, lat. prep. is. ss. prefix i (natur)-vetensk. termer Under (uttryck, belägenhet under ngt); ~ dig (dig), förk. af ~ dignitatem (lat.), under ens värdighet, ^-axillary, a. bot. sittande under grenvecket, infract >j<, infråkt', va. se infringe; a. † obruten. ~ion, -k'sjun, s. brytande oftast bild. : öfvertradande (of a law), kränkande (of a treaty). ~or, -ur, s. en som bryter lag etc., öfverträdare. infragrant, infrà'grånt, a. utan vällukt, infralapsarian, infrålåpsà'riån, s. kyrkoh. in-fralapsarie; a. jfr föreg. s. ~ism, -izm, s. infralapsariernas lära. infranchise, se enfranchise. infrangibility, infråndjibiriti, s. egenskap att ej kunna sönderbrytas; obrytlighet, okränkbarhet, jfr följ. a. infrangible, infrån'djibl, a. som ej kan sönderbrytas ei. sönderdelas; bild. okränk-bar. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. infrequence, -ney, infrè'kwëns(i), s. ovanlighet, sällspordhet, sällsynthet; enslighet, ödslighet †. infrequent, -kwënt, a. sällan inträffande ei. förekommande, osedvanlig, sällspord, sällsynt, ovanlig, infrigidate, lnfr?dj'idåt, va. kyla, göra kall. infringe, infrindj', va. bryta, öfverträda, kränka lag etc.; göra intrång på (patent, copyright o. d.; äfv. vn. med upon), ^ment,

à: fate, h: far, å: fall, å: fat, ås fast, è: mete, I: met, è: hor, 1: fine 1: fin, i fir,infringement

-mënt, s. brytande, öfverträdande; ingrepp, intrång (on, på patenträtt o. d.). -år, brytare af fördrag, af lag etc.; inkräktare, en som gör intrång på annans rätt. infructuous, infruk'tuus, a. ofruktbar, infucate †, in'fiikat, va. måla (»till»), ned-sudda (is. svärta ei. färga ansigtet), infuca-tion †, -kà'sjån, s. målande, tillkletande,

jfr föreg.

infumate, in'fumat, va. röka kött o. d. infu-mation, -ma'sjun, s. rökning, jfr föreg, itl-fume, -fu'm, va. se föreg. va.

infundibular, infundib'ulur, infundibulate, -lät, infundibuliform, -uiif

infuriate, infu'riat, va. försätta i raseri; a.

se föij. ~d, -èd, a. rasande, ursinnig, infuscate, infus'kat, va. göra svart ei. mörk; fördunkla. infuSCation, -ka'sjun, s. svärtande, fördunklande, infuse, infu'z, va. ingjuta (into, i, äfv. bild. : ingifva, t. ex. lif, mod, äfv. ~ a person with); farm. etc. infundera, göra infusion på (begjuta med vatten för att utdraga lösliga beståndsdelar).

~r, -ur, s. en som ingjuter etc. infusi-bility, -ibil'iti, s. (I.) egenskap att kunna ingjutas; (2.) osmältbarhet. infusible, -ibl, a. (1.) som kan ingjutas etc., jfr ofvan v.; (2.) osmältbar, infusion, infii'zjun, s. ingjutning; pågjutning med vätska för att utdraga lösliga beståndsdelar, farm. infundering; pågjuten vätska innehållande utdragna beståndsdelar, infusion; biid. ingifvande, ingifvelse, till-skyndelse.

infusive, infu'siv, a. ingifvande, inspirerande.

infusoria, lat., infusoria, s. pl. zool. infusionsdjur. /x/|, -ål, a. af föreg. ~n, -ån, s. infusionsdjur. infusory, infu'zuri, a. se föreg, a.; s. infusionsdjur. /^-animalcules, s. pl. se infusoria. ingate, in'gat, s. ingång †; gjut. ingöt, ingathering, in'gadhuring, s. inhöstande,

inbärgning, skörd, ingelable, indjëråbl, a. som ej kan frysa

till fast form. ingeminate,indjëm'inàt,m. fördubbla; upprepa, förnya; a. se föij. ~d, -èd, pp.; a. fördubblad, dubbel, ingemination, -nà'-sjun, s. fördubbling; upprepande. Ingen, in'djn, s. P Am. f. Indian. ingender, se engender. ingenerable, indjën'uråbl, a. som ej kan alstras.

ingenerate, indjën'åràt, va. alstra inom, i ngt; a. (1.) se inborn; (2.) ej aflad.

ingenious, indje'nius, a. uppfinningsrik, skarpsinnig; sinnrik, fyndig; fintlig, kvick; inre, andlig, intellektuelt; öppen, frimodig †. ~ness, -nës, ingenuity, -djënu'iti, s. skarpsinnighet; sinnrikhet, fyndighet; fintlighet; † se ingenuousness. ingenuous, indjën'uus, a. friboren >j<; frimodig, öppen (äfv. countenance), uppriktig (answer, character, confession etc.), oförställd, okonstlad; ädel, högsinnad. ~ness, -nës, s. frimodighet, öppenhet, uppriktighet; okonstladt väsen, ingestion, indjësfjun, s. införande is. af födoämnen i magen, ingle †, ing'gl, l. S. ängel ss. smeknamn på

älskling; älskare, ingle, ing'gl, 2. s. flamma, lågaf; Skoti. eld, brasa; eldstad. ~-Cheek, s. Skoti. se fireside. nook, s. eg. Skoti. spiselvrå. inglorious, inglo'rius, a. utan ära, oberömd; obemärkt i världen; vanärande, neslig, skamlig (t. ex. flight). ~neSS, -nës, s. obe-römdhet; obemärkthet; neslighet. ingoing, in'going, a. (jfr go in) ingående, inträdande; tillträdande innehafvare, arrendator etc. (upon an office, ett ämbete); s. inträde, tillträde, ingorge, se engorge.

ingot, in'g6t, s. gjutform †; bärg. (gjutståls-) göt; oarbetadt metallstycke is. af ädel metall, tacka, stång, plants, ingraft, ingra'ft, va. inympa (on, på), äfv. biid. : djupt inplanta (in, i sinnet); ympa träd. ~er, -ur, s. (in)ympare. ~meilt, -mënt, s. inympning; ympkvist, äfv. biid. aiim. det som inympas, ingrail, se engrail.

ingrain, ingra'n, va. ursprungi. färga med kermesbär (jfr grain, 1.); färga i ullen, färga äkta; genomdränka, impregnera; biid. outplånligt inplanta, rotfästa i sinnet; a. i sms. se dyed in grain under g.; s. äkta färgadt gods (garn, tyg), ingrate, in'grat, --', a. is. poet. obehaglig (to the senses); se vid. ungrateful. ~ful-ness, --'fulnës, s. se ungratefulness. ingratiate, ingra'sjiat, va. sätta i gunsten, göra omtyckt (with, af, hos), oftast reflex. : ~ one's self with ei. into the favour of, göra sig omtyckt af, ställa sig in hos. ingratiating, -ing, prt.; s. innästlande, inställsamhet, ingratitude, Ingrat'itud, s. otacksamhet (to,

towards, emot), ingrave, se engrave.

ingredient, ingrè'diënt, s. ingrediens, beståndsdel.

ingress, in'grës, s. i allm. bet. ingång, inträde

(into, i); luftens, vattnets inträngande, in-

bi note, è: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.ingress

r Talspråk. 656 P Lågt språk.

initiative

strömmande; (möjlighet ei.rättighet till) tillträde; astron, inträdande; vn. (--')jfr föreg, inträda. ~ion, -gresj'un, s. inträdande, jfr föreg, inguinal, in'gwinål, a. anat. hörande till

ljumsken, ljumsk-. ingulf, se engulf.

ingurgitate, inge'rdjitat, va. glupskt svälja,

sluka äfv. om en afgrund o. d.; Vn. glupa:

klunk a i sig. ingurgitation, -ta'sjun, s. slukande; glupande; klunkande. inhabit, mhåb'it, va. bebo; vn. >j< bo, dväljas, vistas, ^able, -abl, a. (J.) beboelig; (2.j † obeboelig. ~ance, ~ancy, -åns(i), s. (be)boende; jur. bofasthet, hemvisträtt. ~ant, -ånt, s. invånare, bebyggare, inbyggare; jur. bofast person, en som har laga hemvist någonstädes, nation, -a'sjun, s. (be)boende; bostad, hemvist; befolkning ~ativeness, -àtivnès, s. fren. sinne för bofasthet. ~ed, -ed, pp. bebodd; befolkad; much tätt befolkad. ~ress >(<, -res, s. invånarinna. inhalation, inhåià' sjun, s. inandning, is. med.

inhalation, äfv. konkret: ngt som inandas, inhale, inhà'], va. inandas, insupa. ~r, -ur, s. en som inandas (of, ngt); respirator; inandningsapparat, inhance, se enhance.

inharmonic, ~al, inhårm6n'ik(ål), a. disharmonisk, missljudande, inharmonious, inhårm^nius, a. se föreg, reness, -nes, s. oharmoniskhet, disharmoni, inharmony, lnha'rmoni, s. disharmoni, inhauler, hi'halur, 5. sjö. inhalare. inhearse, inhe'rs, va. lägga på (lik)bår. inhere, inhe'r, vn. (med in) fastsitta, hänga i, vid ngt, vidlåda; innebo bild. (i ngt), vara oskiljaktigt förbunden med, tillhöra ss. egenskap. ~nCe, ~nCy, -èns(l), S. (jfr föreg.)

fastsittande, vidhängande, vidlådande; inneboende i ngt, förekomst i, hos ngt. ~nt, -ënt, a. vidlådande, oskiljaktigt fästad {to, vid); inneboende (in, i), naturlig, medfödd (t. ex. the ~ right of men to life, liberty, and protection). inherit, inher'it, va. ärfva (from, af) äfv.

bild.: egenskaper o. d.; komma i besittning af; ega, besitta: (med of) sätta i besittning af, gifva †; vn. ärfva (äfv. med in el. to)|< : va.), ^ability, -abil'iti, 5. ärftlighet. ~able, -abl, a. ärftlig; egande arfsrätt, ar fsberättigad %. ~ably, -abl!, ad. genom arf. ~ance, -åns, s. arf i alla bet.; arfvedel äfv. bibi.; arfgods; besittning, egendom †. ~ing, -ing, prt,; s. tillträdande af arf, arftägt. ~or, -ur, s. arfvinge, arftagare. ~reSS, -res, ~rix, -riks, s. kvinlig arfvinge, arftagerska.

inherse, se inhearse. inhesion, inhe'zjun, se inherence. inhibit, inhib'it, va. inhibera, inställa; hämma, hålla tillbaka; förhindra; förbjuda (to, el. from -ing, att), särsk. tillträde till ens hus. ~ion, -bisj'an, s. hämmande, hindrande ; förbud särsk. jur. för en underrätt att fullfölja ett måi. ~0ry, -uri, a. förhindrande; förbjudande, inhoop †, inho'p, va. instänga, inhospitable, inhès'pitåbl, a. ogästvänlig. ~ness, -nës, inhospitality, -tai'iti, 5.

ogästvänlighet, inhuman, inhu'mån, a. omänsklig, hård, grym (to, mot). ~ity, -'iti, s. omänsklighet, hårdhet, grymhet, inhumate †, inhü'màt, se inhume, inhumation, -ma'sjun, s. jordande, jordafärd, begrafning; kem. uppvärmning i sandbad. inhume, -hü'm, va. jorda, begrafva; kem. uppvärma i sandbad.

inimaginable, inimådj'inåbl, a. omöjlig att

föreställa sig, ofattlig, inimical, inim'ikal, a. fiendtlig^ sinnad) (to, mot); stridande, oförenlig (to, med), inimitability, inimitåbiriti, s. oefterhärmlighet.

inimitable, inim'itåbl, a. oefterhärmlig;

oförliknelig, iniquitous, inik'witås, a. (högst) obillig, orättvis, orättfärdig, iniquity, -ti, s. (pl. -ties, -z) orättvisa, orättfärdighet, kfv. konkret; bild. ondska, vrånghet; synd, missgärning; lasten (person i gamla engelska »moraliteten»).

inirritability, iniritåbiriti, s. okänslighet i aiim. bet. inirritable, --'-tåbl, a. okänslig. inirritative, --'-tåtiv, a. ej förenad med ökad känslighet ei. retlighet, initial, inisj'al, a. börjande; begynnelse-; s. begynnelsebokstaf; va.)JC beteckna med begynnelsebokstaven, initiate, inisj'iat, va. begynna, inleda; införa (in, into, i ett sällskap etc.; i en vetenskap

: meddela första grunderna af); inviga i en hemlighet; vn. göra början, inleda ngt (t. ex. förhandlingarna); a. införd; invigd; påbörjad, i sitt begynnelsestadium; nyin-vigd, oförfaren †; s. en invigd; the de invigde, initiation, -a'sjun, s. påbörjande, begynnelse, inledning genom en första handling; införande, invigning (into, i, t. ex. mysteries)-, undervisning i första grunderna af en vetenskap, initiative, -IV, a. tjänande till början, begynnelse-, inledande; s. inledande handling ei. steg; initiativ, särsk. poiit. : förslagsrätt; to take the taga initiativet, gå i spetsen, göra en början; on the ~ of the government,

på förslag af regeringen, initiatory, -åri, a. begynnelse-, jfr initiative-, invignings-; s. invigningsceremoni, inject, lndjëkt', va. inkasta, inslunga, is. vetensk. särsk. med. inspruta; ~ed eyes, blod-sprängda ögon. ~ion, -k'sjun, s. insprutning, injektion; med. särsk. klystir; anat. injicieradt preparat; a. i sms. injektions-. ^ion-engine, s. ångm. se condensing -engine. ^ion-Syringe, s. med. lavemangs-spruta. ~or, -ur, s. insprutare; maskin, injektor; ångstrålpump. injoin, se enjoin.

injudicial indjodisj'al, a. ej i laga form, olaglig.

injudicious, indjodisj'us, a. omdömeslös;

oklok, oförståndig person ei. åtgärd. ~neSS, -nes, s. oklokhet, injunction, indjungk'sjun, s. förständigan-de, befallning, föreskrift; jur. prohibition, befallning (från en Court of Equity) till en'part i ett mål att (vidtaga ei.) afhålla sig från ngn åtgärd, injure, in'djur, in'djur, va. tillfoga ondt ei. men; skada, fördärfva; lända till men; göra ngn orätt, förorätta, kränka. ~r, -ur, s. en som skadar etc.; förorättande part. injurious, indjo'rius, a. orättfärdig; för-därflig, skadlig, menlig (to, för); förorättande; förolämpande, kränkande (to a person's good name), ärerörig, smädlig; ~ language, smädligt tal, okvädinsord; to be ~ to, äfv. göra afbräck. ^neSS, -nes, s. skadlighet; förorättande beskaffenhet, jfr föreg.

injury, in'djuri, s. skada, afbräck; men; tillfogad orätt; oförrätt; förnärmelse, skymf; rv inflicted, ~ received, oförrätt; förolämpning; to do (an) ~ to, skada, göra afbräck, men; göra ngn orätt, tillfoga en oförrätt; äfv. göra ngn förtret; förolämpa; to receive (suffer, sustain) an lida skada, afbräck etc.; to the (great) ~ of, till (stort) men för. injustice, indjus'tis, s. orättfärdighet, orättvisa äfv. konkret (to, mot); you do hirn ni gör honom orätt; to do an act of begå en orättvisa, ink, ingk, s. bläck; boktr. (: printing ~) trycksvärta, -»färg»; färgämne)JC; (: Chinese Indian tusch; va. nedbläcka, svärta (nedsöla) med to put down (write) in nedskrifva, sätta upp skriftligt. ^ -bag, s. zool. färgsäck hos bläckfisken. ~

-bench, s. boktr, färgbord. ^-block, S. boktr. färg(rifnings)sten. ~-b!ot, s. bläckplump. ~-blurred, a. nedsuddad med bläck (som slagit omkring sig), ^-bottle, s. bläckflaska. ~-b0X, s. bläckhorn i fo-

dral. ~-case, s. skriftyg, ^-compass,

s. cirkelinstrument med dragstift. ~ -cylinder, s. boktr, färgcylinder. ^-duCt, se rv-well, boktr. ~-eraser, s. radérgum-mi. ~-fish, s. bläckfisk (se cuttle-fish). ~

-fountain, s. se r^-well, boktr, ^-gland, se f>u-bag. ~-glaSS†, ~-ho!der, se bottle. ~horn,s. (fick)bläckhorn, portativt skriftyg; a. pedantisk, högtrafvande (t. ex. terms). ~-knife, s. boktr, färglineal.. ~ -plant, s. bot. Coriaria thymifolia. ~-pOt †, s. sq rsj-bottle-, a. i sms. bläcksuddar-, pedant-. ~-powder, s. bläckpulver (hvaraf

bläck göres gnm utblandning med vatten el. d.).

(V,- roller, s. boktr, färgvals, uppdragningsvals. ~-sac, se n*-bag. <v,-shed, s. ut-

gjutning af bläck, bläcksudderi (skrifven). ~-slab, se f^-table. ~-Slice, s. spatel hvarmed trycksvärta utröres. ^-slinger, s. F bläcksuddare, pennfäktare. ^-Staill, s. bläckfläck. ^Stand, s. bläckhorn, skrif-tyg. ~-StOne, s. min. bläcksten, atramant; boktr. färgsten. ~-surface, ~-table, s. boktr, färgbord. ~-well, s. (hål för) bläckhorn inpassadt i en skrifpulpet; boktr, färgbehållare, färgkast. ^er, -ur, s. boktr, uppdragare; uppdragsvals. ~ineSS,-inès, s. bläckighet, svärta. "Jng, -ing, prt.; s. svärtande, nedsuddande med bläck etc. jfr ink; boktr, färgens Uppdragning (anbringande på stilen); a. i sms. boktr, tjänande till färgens öfverförande på stilen. ~ing-ap-paratUS, s. boktr, färgverk. (Se för öfr sms.

ofvan.) ^ing-trough, se well.

inkle, ingk'l, s. 1. bredt oblekt linneband; brodérgarn †.

inkle, ingk'l, 2. va. F ana, gissa, inkling, -mg, s. aning, »nys», »hum», vink; åstundan, lust †.

inknit, init', va. inknyta.

inknotf, inot', va. binda (med en knut), fastknyta.

inky, ingk'l, a. bläckig, full af trycksvärta, bläcks vart; äfv. bild. poet. dunkel, mörk.

inlace, inla's, va. besätta med spetsar, garnera.

inlaid, inla'd, pp. (af inlay) inlagd, fanerad. ~-W0rk, s. inlagdt arbete i aiimht, trämosaik etc., jfr buhl-work, marquetry etc.

inland, in'land, s. det inre landet; förr lag. se demesne; a. belägen i (hörande till) landets inre, inne i landet; inomlands-, inländsk; inrikes; ad. i det inre landet, inne (»Uppe») i landet i mots, till vid kusten; inåt det inre af landet, in i landet; ~ duty, landtull; ~ revenue, statens inkomster af bevillning, accis, stämpel-pappersafgift o. d.; ~ sea, stor insjö, innanhaf; ^ trade, varuutbyte inom ri-

is note, bi do, å: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 42inland

F talspråk. 658 r Lågt språk.

inocuiatioü

ket förmedladt genom vägar i dess inre, inrikes fraktfart. ~er, -ur, s. inbyggare i det inre af landet. ~ish †, -isj, a. inländsk, inhemsk, inlärd, se enlard.

inlaw, inlå', va. återinsätta i borgerliga

rättigheter, inlay, inià', va. (imp. o. pp. -laid, -la'd)

inlägga snickarearbete etc.; (trä)mosaik ; elfenben

etc. i ngt; parkettera golf; s. inlagdt arbete, inläggning (äfv. materialet). <vßr, -&r, s. en som gör inlagdt arbete, *^ing, -ing, s. inläggning, (förfärdigande af) inlagdt arbete, jfr inlaid-work.

inlock, inlok', va. innesluta ngt i ett. annat, inläsa.

inly, in'li, a. inre, invärtes; hemlig; ad. i ngns inre, invärtes, inom en själf, i ngns (sitt) sinne pleased). inmate, m'mat, s. hyresgäst, logerare; »hjon», »invånare»; i aiim. den som bor hos ngn, ei. i ett hus; a.)fC (jfr s.) inneboende, inhyses-.

inmeats, m'mets, s. pl. innanmäte, ränta af

svin etc.; inälfvor, inmesh, inmësj', va. få i nätet, fånga i (sina)

garn; snärja, inmost, in'm^st, a. innerst, inn, in, s. värdshus, gästgifvaregård; byggnad tillhörande ett juristkollegium (se har uedan); va. † inhysa; inbärga, köra in säd; vn. † taga in, logera; (/)~s of Court, de fyra engelska juristkollegierna i London (förr med undervisning i Common Law), advokatsamfund för undervisning och examinering af blifvande jurister (barristers), tillika förr jurist-intern at för juris studerande (i inrättning analoga med University Colleges); (/)~s of Chancery, rorr advokatsamfund grundade för undervisning i equity-lagskipningen, ^holder †, ^keeper, s. värdshusvärd, gästgifvare, innate, in'at, ina't, a. medfödd, naturlig (in, to, för ngn); grundad i ngts eget väsen; bot. om ståndarknapp sittande ofvanpå strängen; bot. inväxt; va. >f< innebo i. ~ness, -nes, s. egenskap att vara medfödd etc., medföddhet. innavigable, inav'igabl, a. ej segelbar, /x,-

ness, -nes, s. osegelbarhet. inner, in'ur, a. längre in; inre, invändig; dunkel, förtäckt, hemlig; s. rummet inom

ringarna på en skottafla; skott inom ringarna; ~ barrister, advokat som talar innanför skranket; ~ wear, F underkläder. ^most, se inmost. innervation, inurvà'sjån, s. förseende med

nerver; nervspänning, nervretning, innerve, inl'rv, va. gifva nerv åt, stärka, inning, in'ing, s. inbärgning; tur att vara »inne> i lek ei. spel is. cricket; pl. land vunnet från hafvet gnm invallning. innocence, ~ncy†, m'osens(i), s. oskuld,

oskyldighet; menlöshet; enfald, innocent, in'osënt, a. oskadlig; menlös; loflig; oskyldig (of, till); oskuldsfull; F okunnig (as to, of, i fråga om), ej begripande (of ngt); enfaldig; s. en som är oskyldig; menlös varelse; fåne; massacre (murder ei. slaughter) of the det betlehemitiska barnamordet; parlam. si. slopande i massa af ej medhunna motioner. (I)~s'-day, s. Menlösa barns dag. innocuity, inoku'lti, s. oskadlighet, jfr följ. innOCUOUS, inok'uus, a. oskadlig, oskyldig

om en sak. ~neSS, -nës, s. oskadlighet. innominate, inom'inat, a. onämd, namnlös, innovate, in'ovat, va. % göra förändringar uti, omdana; införa såsom ngt nytt; vn. göra förändringar (in, on, i), införa nyheter. innovation, -va'sjun, s. förändring, införd nyhet; nyhetsmakeri. innovator, -ur, s. en som inför förändringar (of, i); nyhetsmakare. innOXiOUS, inék'sj(i)ås, a. se innocuous. innuendo, muën'do, s. anspelning, antydning, fin vink; sidohugg, »gliring», innumerability, lnumftrabil'iti, s. oräknelighet.

innumerable, inu'murabl, a. oräknelig, otalig. ^ness, -nès, se föreg. s. iiinumerous,

-rås, a. poet. se föreg. a. innutrition, inutrisj'un, s. med. bristande näring. innutritiouS, -us, a. icke närande, innutritive, -u'tritiv, a. se föreg. a. inobservable, inobze'rvabl, a. som ej kan

iakttagas; omärklig, inobservance, inobzl'rvans, s. oaktsamhet, uraktlåtenhet, försumlighet, inobservant, -vant, a. försumlig, oaktsam, ej iakttagande (med of, ngt), [jfr dessa ord med orden af samma stam börjande på un- fi. inob-

servation, -va'sjun, s. bristande iakttagelse, förbiseende, inobstrusive se unobstrusive. inoculate, inok'ulat, va. okulera, ympa; inympa (on, på), arv. med. o. biid., jfr ingraft; ~ with, inympa ngt på ngt, ngn; bild. ingifva ngn ngt (t. ex. ... tänkesätt); besmitta ngn med ngt. inoculation, -là'sjån, s. oku-lering; (in)ympning, «ärsk. koppympning.

inOCulatOr, -ur, s. en som okulerar, ympar e.

inodorous, ini'durus, a. luktlös, luktfri.

~ness, -nës, s. luktfrihet, inoffensive, méfën'siv, a. ej anstötlig; oskadlig, oskyldig om sak; oförarglig, beskedlig, som gör ingen ngt för när om person. ~ness, -nës, s. oskadlighet, oförarglighet.

inofficial, inofisj'al, a. ej officiel, ej (skeende) på ämbetets vägnar, inofficious, inofisj'us, a. otjänstvillig; testament (ivill), testamente som kränker naturliga arfvingarnes rätt. inoperative, inop'ursitiv, a. overksam, utan

verkan (on, på), inopercular, inope'rkulur, a. zool. utan lock

om vissa snäckor.

inoperculate(d), inopå'rküiàt(ëd), a. se föreg, inopinate †, inèp'inàt, a. oförmodad, inopportune, inop'ortun, a. oläglig, inoppressive, inoprës'iv, a. ej (förtryckande, ej besvärlig, inordinacy, inè'rdinåsi, s. se inordinateness.

inordinate, inè'rdinàt, a. oordentlig, oregelbunden; omåttlig, öfverdrifven (t. ex. pride), tygellös; utsväfvande. ^neSS, -nës, s. regellöshet, oordentlighet; öfverdrift, omåttlighet; utsväfning. in-ordination)|<, -na'sjun, s. se föreg, inorganic, inörgån'ik, ~al)j<, -ål, a. oorganisk i alia bet. (t. ex. chemistry); tillhörande (förskrifvande sig från) den oorganiska världen (t. ex. poison), inorgani-zation, -za'sjun, s. frånvaro af organisation; oorganiskhet. inorganized, -å'rgå-nizd, a. oorganiserad; oorganisk kropp, inosculate, inos'kulat, va. hopfoga blodkärl o. d. med ändarna; poet. innerligt förena; vn. komma i nära beröring, växa ihop. inosculation, -la'sjun, 5. med. hopfogande, jfr anastomosis; innerlig förening, in-ower, inau'ur, ad. skoti. närmare; tätt intill.

inoxidizable, inèks'idizåbl, a. kem. som ej

kan oxideras, in posse, lat., in p6s'è, jur. möjligen inträffande (mots, in esse). in-put, in' put, s. Skoti. bidrag, tillskott, inquartation, se quartation. inquest, in'kwëst, s. efterforskning; undersökning is. rättslig, särsk. se coroner's undersökningsjury, jfr coroner's jury ; ~ of office, undersökning af särskild nämd angående kronans besittningsrätt, inquietude, inkwi'ëtud, s. oro; bekymmer, inquire, inkwi'r, vn. fråga (of a person, ngn; after, for, efter), göra sig underrättad, fråga sig för (about, concerning,

om, angående); va. efterfråga, höra efter ngt; efterforska ngt; undersöka; ~ (for,-after) the (right) way el. one's way, fråga sig för om (rätta) vägen; ~ into, taga reda på, undersöka (the circumstances etc.); ~ at Mr. A.'s, i annonser »Hr A. efterfrågas»; n*d for, hand. efterfrågad (begärlig om vara). ~r, -ur, s. frågare, forskare.

inquiring, inkwi'ring, prt. af föreg.; a. spörjande, forskande (äfv. look), vetgirig; $. efterfrågande. ~|y, -li, ad. som fråga, på ett frågande sätt, för att fråga, inquiry, -ri, s. (pl. -ries, -z) fråga, förfrågan; förfrågning, efterforskning (after, for, about, jfr inquire)-, forskning; undersökning (into, om, i en sak); efterfrågan; to institute -ries, anställa efterforskningar; writ of order till sheriff att sammankalla en jury för att bestämma belopp för skadeersättning; ~ office, förfrågningskontor, inquisition, inkwizisj'un, s. efterforskning; rättslig undersökning; kat. kyrk. inkvisition

(the Court of (/)<%,). ~al, -ål, ~ary -uri, a. sysselsatt med ei. fallen för undersökande; undersöknings-, forsknings-; inkvisitions-, inquisitive, inkwiz'itiv, a. vetgirig, frågvis, nyfiken (about, after, of, angående, på); s. nyfiken människa. ^neSS, -nès, s. vetgirighet; nyfikenhet, inquisitor, inkwiz'itur, s. ransakare; vetgirig, nyfiken människa †; inkvisitor. ~ial, -t6'riål, a. ransaknings-; inkvisito-risk; inkvisitors-. inrail, inrà'1, va. af- ei. instänga med skrank, in re, lat., in rè, i fråga om, jur. i målet (meiian ...), i ... saken.

inregister, se enregister. inroad, in'rèd, s. fiendtligt infall, ströftåg (into a country); inhugg, ingrepp; va. (--') † göra infall i (: to make an ~ into) ei. ingrepp i (: ... upon). inroll, se enroll.

inrunning* In'r&ning, s. inrinnande; infallande i större vatten.

insalivation, insaliva'sjun, s. fysiol, födans

blandande med saliv, insalubrious, insålå'brius, a. ohälsosam, OSUnd om klimat etc.; skadlig, insalubrity, -briti, s. ohälsosamhet. insalutary, insåruturi, a. ohälsosam; olycks-

bringande, skadlig, insanable, insån'åbl, etc., se incurable etc. insane, insa'n, a. sinnessjuk, sinnesrubbad, vansinnig; galen, vanvettig; ~ asylum (hospital), hem (hospital) för sinnessjuka (dårhus). ~-r00t, se hemlock. svneSS, -ës,

s. sinnessjukdom, vansinne, insanity, -san'iti, s. sinnessjukdom, sinnesrubbning, vansinne; vanvett i aiim. tet. (an act of utter —, en rent af vanvettig handling).

insatiability, insàsjUbiriti, 5. omättlighet. insatiable, insa'sjiabl, a. omättlig (of, på; bild. om begär), osläcklig törst. —neSS, -nes, se föreg. S. insatiate, -sjlàt, a. se föreg. a.

insatiety, insati'eti, s. se insatiability. insaturable, insat'iirabl, a. omättlig, insciencef, in'si(-sji-)ëns, s. okunnighet, in-

scient †, -ënt, a. okunnig, inscribable, inskri'babl, a. som kan inskrif-

vas etc., jfr följ. inscribe, inskri'b, va. inskrifva (in a book, i en bok), införa; inrista (a name on a stone); förse med inskrift (a stone with a name) ei. öfverskrift (a poem etc.); inprägla (in, on the mind); tillegna, dedicera (a book, a poem to a person); geom. inskrifva (a polygon in a circle, en månghörning i en cirkel). —r, -ur, s. en som inskrifver etc. inscriptible, inskrip'tibl, a. is. geom. inskrif-bar. inscription, -sjun, s. inskrifning, anbringande af inskrift; äfv. : enrollering; öfverskrift (titel På en bok o. d. ei. motto); inskrift, inskription, särsk. midt på frånsidan af mynt o. d.; tillegnan af en bok-, jur. skriftlig förbindelse af en som anklagar ngn för brott att underkasta sig straffet, om anklagelsen befinnes obefogad, inscriptive, -tiv, a. försedd med inskrift; tjänande som ei. bestämd till inskrift, inscrutability, inskrotabil'iti, 5. outforsk-lighet.

inscrutable, inskro'tabl, a. outforsklig, out-ransaklig, outgrundlig. —neSS, -nes, s.

se föreg. S.

insculpture, se sculpture. inseam, inse'm, va. märka med en söm ei. ett ärr.

insecable, insëk'åbl, a. som ej kan sönderskäras ei. delas, insect, in'sekt, s. zool. insekt; bild. kryp; a. insekt-; liten, obetydlig, föraktlig. — -fungi, s. pl. zool. parasitsvampar lefvande på insekter, —a, lat., -'å, s. pl. zool. insekternas klass, —ed, -'ed, a. % delad i segment ss. en insekt. —icide, -'lSld, S. insekt-dödare)^; insektmord)|C; insektutrotande medel. — ile, -'il, -il, a. insektartad. —ion, -sek'sjun, s. inskärning, insnitt. —ivore, --'iv6r, s. zool. insektätare (däggdjur af

afdelningen -ivora, -iv'ora). —ivorous, -iv'orus, a. insektätande, insecure, insëkü'r, a. osäker, oviss sak; otrygg, farlig; osäker, hysande farhå-

gor. insecurity, -iti, s. osäkerhet, jfr föreg.; otiygghet, fara. inseminate^, lnsëmlnàt, va. inså; inplantera, äfv. biid. : inplanta, insensate, insën'sàt, a. oförnuftig; dum, tanklös; känslolös. —neSS, -nes, s. slöhet, dumhet, insensibility, insënsibiriti, s. känslolöshet; okänslighet, känslolöst, medvetslöst tillstånd (: state o/—); slöhet, likgiltighet, orörlighet biid. insensible, insën's!bl, a. som ej kan kännas, märkas, omärklig; utan känsel, känslolös äfv. biid. (of, to, för); sanslös, medvetslös; otillgänglig, slö, likgiltig; meningslös, betydelselös. —neSS, -nes, s. omärklighet; känslolöshet, insensiblist >fC, -ist, s. känslolös människa, insensibly, -i, ad. omärkligt (småningom, sakta).

insensitive, insën'sitiv, a. föga känslig, känslolös.

insensuous, insen'suus. a. icke sinlig, icke

retande sinnena, insentient, insën'sjlënt, a. si. utan förnimmelse.

inseparability, insëpåråbiriti, s. oskiljaktighet.

inseparable, insëp'aråbl, a. oskiljaktig (from, från). —neSS. -nes, s. oskiljaktighet. —S, -z, s. pl. oskiljaktiga ting ei. (oftare) personer (the tioo —s).

inseparate }j<, insëp'åràt, a. ej åtskild, sammanhörande, oskiljaktigt förenad, insert, inse'rt, va. inskjuta, insätta in i ei. mellan ngt. införa, insticka, inrycka, inflicka (in, i); — a letter in a word, inskjuta en bokstaf i ett ord; — an advertisement in a paper, införa en annons i en tidning; — a name in a list, uppföra ett namn (bland andra) på en lista. — ed, -ëd, pp.; a. bot. om blomdel fäst på (in, into, upon) en annan, ""ing, -ing, prt.; s. insättning, inflickning, jfr ofvan; ngt insatt, insats, särsk. stycke (af annat tyg, spets etc.) insatt i ett plagg. —ion, -se'rsjun, 5. insättande, införande i el. mellan ngt annat, inskjutande, inflickande etc., jfr ofvan; intagande i en tidning; ngt insatt, annons o. d., jfr äfv. o^ing; bot. (sättet för) vidfäst-ning, jfr — ed. insession, insësj'ün, s. sittande i ngt (t. ex. badbaija); sittbadkar.

insessor, iat,, insës'ur, s. (vant. i pl.: —es, -so'rèz)zooi. sittfågel,jfr/?erc7ie?\ iv/ial,-so'-rial, a. zool. hörande till sittfåglarna; försedd med sittfotter lämpade för sittning i träd. inset, insët', va. insätta, fästa, inplanta; s. (-'-) ngt som är insatt, inlägg; sjö. på-landssjö; boktr, afskärning.

inshaded, insja'ded, a. schatterad, insheathe, insje'dh, va. sticka i skidan, inshelter, se shelter.

inshore, insjo'r, (-'-), a. o. ad. se under in. inshrine, se enshrine.

inside, in'sid, ad. innantill, innanför, inuti, invändigt; a. inre, invändig, invärtes; prep. på insidan af; innti; s. insida; det inre af ngt, äfv. † ngns inre bild. (sinne, tankar); pl. inälfvor; F passagerare inuti en vagn (: ~ passenger); ~ lining, foder i en röck etc. (: ~ of a COat etc.); skämts, föda, mat (»ngt i västens); ~ of a triangle, en triangels ytinnehåll. ~-and -outside calipers, 5. pl. sammansatt krumcirkel, »dansmästare», ^-calipers, 8. pl. (invändig) krumcirkel. ~SCrew, s. skrufmutter. ~-SCrew-t00l, s. invändigt gängstål. ~-t00l, s. svarf. utsvarfnings-stål, upprymningsstål. insidious, insid'ius, a. försåtlig, lömsk; snärjande; ~ disease, smygande sjukdom. ~neSS, -nès, s. försåtlighet. insight, in'sit, s. insyn; inblick; (inträngande) insigt (into, i), grundlig kunskap; skarpsinne, insignia, lat., insig'nia, s. pl. insignier, utmärkande tecken, insignificance, -ney, insignif'ikans(i), 5. betydelselöshet; meningslöshet; obetydlighet; simpelhet, jfr följ.; to sink into sjunka ned till en obetydlighet, insignificant, -kant, a. meningslös, intetsägande; betydelselös; föga beaktansvärd; ovig-tig, obetydlig äfv. om person : simpel, »tarflig» (föraktlig), insignificative, -kàtiv,

a. ej uttryckande genom yttre tecken; betydelselös, intetsägande; af ingen betydelse (: vigt), insincere, insinse'r, a. ej uppriktig; hycklande (äfv. declaration etc.), förstäld, falsk; bedräglig, gäckande, otillförlitlig, insincerity, -ser'iti, s. ouppriktighet; hyckleri, falskhet, insinuate, insin'uat, va. oförmärkt tränga ngt in (into, i ngt), insmyga; låta inflyta; bild. (fint, listigt) bibringa en mening, (i förtäckta ord) antyda, låta förstå; vn. slingra ei. smyga sig in, omärkligt intränga ss. i sprickor; bild. ställa sig in se vid. (den vanligare) reflex, formen; ~ One's Self, innästla sig (with a person ei. into one's favour [ei. good grace], hos ngn, i ngns gunst:) ställa sig in (hos ngn), insinuating, -ing, prt.; a. inställsam; s. inställsamhet, jfr följ. insinuation, -iia'sjun, s. insmygande, oförmärkt inträngande; inställsamhet; listigt bibringande, hemligt ingifvande

ar en mening; förstnlen vink, anspelning,

antydan (i förtäckta ord), insinuation.

insinuative, -iv, a. insinuerande, gifvande förtäckta vinkar, listigt antydande (of, ngt); inställsam. insinuator, -ur, s. en som insinuerar, ger förtäckta vinkar etc.; inställsam människa, insinua-tory, -uri, a. se föreg. a. insipid, insip'id, a. smaklös (ej inverkande på sniaksinnet), fadd, äfv. biid. : andefattig, kraftlös, saknande lif om framställning, tråkig. ~ity, -'iti, ~ness, -nès, s. smaklöshet, jfr föreg., faddhet.

insipience msip'ièns, oförstånd, dåraktighet, narraktighet. insipient -ènt, a. dåraktig, oförståndig, enfaldig, narraktig; s. dåraktig människa, enfaldig n arr.

insist, insist', vn. stå, hvila (on, på))]<; vid-blifva sitt påstående, stå fast; envisas; ~ on (upon), uppehålla sig vid ngt i en framställning, ideligen upprepa, »omtugga»; hålla på ngt, vidhålla påstående, yrkande; en-ständigt fordra, påyrka, ovilkorligt vilja (hafva); ~ upon (s. th. as) a condition, fasthålla såsom oundgängligt vilkor; ~ (upon it) that, fasthålla, påyrka att. ence, -ëns, s. vidblifvande (sitt påstående), framhärdande (i yrkande), envishet; påj^rkande. ~ent)j<, -ènt, a. stående ei. hvilande ofvanpå ngt annat. ~ure †, -jur, s. se r^ence. I insitiency †, insisj'ensi, s. otörstighet. i insition, insisj'ån, se ingrafting. \ in Situ, lat., in si'tii, geoi. i sitt naturliga el. ursprungliga läge. insnare, insna'r, va. fånga i snara; biid. snärja, fånga, locka på fall (by, with, med); inveckla i svårigheter, förvirra. ~r, -ur, 8. en som lägger ut en snara, snärj are etc.; förförare, insnaring, -ing, prt.; a. snärjande, falsk; s. snärjande wid. insobriety, insobri'ëti, 5. onykterhet, fylleri, insociable, insè'sjiåbl, (-sjåbl), a. oförenlig †; osällskaplig, jfr unsociable. inSOCiate -sjiàt, a. enslig (utan sällskap), insolate, in'solat, va. utsätta för solstrålarna, torka, badda, värma i solen, insolation, -la'sjun, s. torkning, värmning, el. blekning i solen; med. solsting; äfv. bot. skada på växter uppkommen genom för stark solvärme, insole, in'sol, s. sk om. bindsula; iös inläggssula ini skodon (korksula etc.)

insolence, -ney >j<, in'solens(i), s. sällsynthet †; (sårande) öfvermod; fräckhet, trots, förmätenhet, oförskämdhet (sällan konkret : förolämpning); va. † behandla öfvermodigt, oförskämdt. insolent, -lënt,

ci. sällsynt †j öfvermodig, förmäten; oför-

insolent

F Talspråk. 662 P Lågt språk.

instancy

skämd, trotsig, fräck (in words, i ord; behaviour, word; to, mot), insolidity, insèlid'iti, s. bristande fasthet,

svaghet, opålitlighet, insolubility, insélubiriti, s. olöslighet, jfr följ. insoluble, -'ubl, a. olöslig (is. i en vätska), äfv. bild. (doubt, difficulty), jfr följ.

insolvable, insol'vabl, a. oupplöslig; olöslig svårighet, uppgift etc.-, som ej kan betalas ei. fullgöras, insolvency, insérvënsi, s. oförmåga att betala skuld; egendoms otillräcklighet att betala skuld; act of konkurslag. in-Solvent, -vent, a. oförmögen att betala sin skuld, insolvent; om egendom otillräcklig att betala egarens skuld; s. insolvent gäldenär; ~ act, ~ law, konkurslag (i England undanträngd af Hhe new Bankruptcy Act*).

insomnia, lat., lnsom'nia, s. med. sömnlöshet, insomnious, -mus, a. orolig i sömnen; sömnlös.

insomuch, insomutj', ad. (smskrifn. af in SO

much) se under much. inspan, lnspån', va. särsk. i sydafrikanska kolonierna förspänna, anspänna dragare; vn. spänna för. ^ning, -ing, prt.; s. förspänning.

inspect, inspëkt', va. besigtiga, inspektera, mönstra, svna, granska (äfv. vn. med into)-, hafva öfverinseende ei. tillsyn öfver, öfvervaka, tillse; s. >|< granskning, jfr följ. ~ion, -ek'sjun, s. påseende; syn, afsy-ning, besigtning, granskning, mii. mönstring; öfverinseende, tillsyn; general generalmönstring (s. k. »brödmönstring»); to undergo mönstras, undergå besigtning; to send for skicka till påseende; at a nearer on a close (ei. strict) vid närmare påseende; on (upon) ~ of, efter (på grund af) granskning af; (up)on the first strax vid första ögonkastet; (to be placed) under ~ of, under uppsigt af. ~ive, -iv, a. inspekterande; beBigtnings-. ~0P, -ur, s. en som besigtigar etc., inspektör, synings-man; uppsyningsman. ~Or-general, s. mii. mönsterherre. ~orate, -Ärat, s. se följ.; äfv. inspektörer kollekt. ~Orship, -ur-sjip, s. uppsyningsman (etc.) befattning, område ei. tjänstetid, inspersion †, inspe'rsjun, s. bestänkande, insphere, insfe'r, va. poet. sc ensphere. inspirable, inspi'rabl. a. duglig att inandas, inspiration, inspira'sjun, s. inandning; ingifvelse, inspiration. ~al, -al, a. inspirations-. ~ist, -1st, försvarare af (guddomlig) inspiration såsom källa för den heliga skrift.

inspiratory, inspi'råt&ri, a. inandnings-, inspire, inspi'r, va. inandas; blåsa ei. andas i; inblåsa, bild. ingifva (t. ex. fear, awe in[to] a^erson); inspirera, besjäla, lf?va (a person]Js mindJ with a sentiment, with a new life)-, vn. andas, draga (in) andan, ^d, -d, pp. inandad; a. inspirerad, (guda)ingifven. ~r, -Är, s. en som ingifver, besjälar etc. inspiring, -ing, prt. inandande; a. inspirerande; lifvande, jfr inspiriting; s. se inspiration. inspirit, inspir'it, va. lifva, besjäla; elda, ingifva mod. ~ing, -mg, prt.; a. lifvande, eldande.

inspissate, inspis'at, va. inspissera, förtjocka vätska is. gnm afdunstning; a. † (äfv.

-ëd) förtjockad, hoptorkad tm tätare konsistens, inspissation, -sa'sjÄn, s. inspis-sation, förtjockning, förtätning geuom afdunstning; äfv. : tjock, tät konsistens; tekn. färg. förtjockningsmedel. instability, instabil'iti, 5. ostadighet; obeständighet, jfr följ. instable, insta'bl, a. ostadig äfv. bild. om person, vacklande, osäker; obeständig, föränderlig (vanligare : unstable). ~ness, -nës,

S. se föreg. S.

install, instå'1, va. gifva sittplats, placera; insätta, inviga (in the office, i ämbetet), installera. ~ation, -a'sjun, s. insättning, invigning i ämbetet, is. kyrk. installation; tekn. uppsättning (af en) samling maskiner o. tillbehör is. (af) elektriska lampor (o. tillhörande apparat). instalment, -mënt. s. se föreg.; hand. af betalning; (af)betalningstermin; bild. småportion, »smakbit»; payable at (ei. by) ~(s), att betala i vissa terminer; by litet då och då, litet i sänder; portionsvis; ~ loan, amorteringslån.

instamp, inståmp', va. stämpla, sätta stämpel på; intrycka stämpel, instance, in'stans, s. yrkande, enträgen begäran, enständig fordran, enträgenliet; föranledning; tillfälle, fall; exempel (of, på; to the contrary, på motsatsen); tecken, bevis; jur. måls handläggning!; Skoti. jur. yrkande i en instans; va. anföra såsom exempel; visa genom exempel; vn. belysas gnm exempel, exemplifieras; at the ~ of, på yrkande af; med anledning af; for till exempel; in different vid särskilda tillfällen; in the ~ of, i fråga om; in the first i första rummet, till att börja med, först och främst; in your i er kasus, hvad (nu) er beträffar. ~-C0Urt, 5. afdelning af the Court of Admiralty som handlägger rena sjömål. instancy †, -i, s. enträgenhet.

instant, in'stånt, a. (på)trängande, enträgen, enständig; ögonblicklig, ofördröj-lig, snar; innevarande tid, numera is. månad (vani. skrifvet i?ist.) : »dennes», jfr ex.; äfv. dåvarande, nämda månad; ad. ögonblickligt; s. ögonblick; enträgen begäran†; va. † ansätta med böuer, enträget uppmana; yours of the first er skrifvelse af den l:sta dennes; on the 10th den 10:de denna månad; at (ei. in) an i ett ögonblick; ögonblickligen, i samma stiind; at (ei. on) the »på stående fot», genast; this (very) nu genast (»med det samma»), nu på ögonblicket; that då, i samma stund, ^aneity, -ane'iti, s. ögonblicklighet. ^aneOUS, -à'nëås, a. ögonblicklig; tekn. äfv. ögonblickligt verkande (t. ex. generator); ~ photograph, ögonblicksfotografi. ~aneousness, -à'nëås-nës, s. ögonblicklighet. ~er, lat., -'år, s. ad. genast, på stående fot; särsk. jur. ofördröj ligt, utan uppskof. ~ly, -li, ad. (bedja) enträget †; ögonblickligt, genast, instar, insta'r, va. poet. pryda (som) med stjärnor.

instate, insta't, va. ställa, försätta i ett visst läge, ställning, rang, insätta; in the favour of God, gjord delaktig af Guds nåd. instaurate:‡:, inståràt, va. återställa i ursprungligt, godt skick, förnya, reformera, restaurera, renovera. instauration, -rå'sjån, 8. återställande, renovering etc., jfr föreg, instaurator -rå'tår, s. återställare etc.,

jfr ofvan.

instead, instëd', ad. i stället; ^ of, i stället för, i ngns, ngts ställe; lika gällande (ekvivalent) med, af samma kraft och betydelse som. insteep, inste'p, va. neddoppa; blöta; stöpa säd.

instep, in'step, s. vrist; veter. bakre skenben af häst; high in the högvristad; biid. F sättande näsan i vädret, högfärdig, morsk, stursk, jfr high-stepping. instigate, in'stigat, va. uppegga (ngn to evil, to a crime), instigation, -gà'sjån, s. eggande, anstiftan af ondt, tillskyndelse till ondt, frestelse, instigator, -ur, s. anstiftare af ondt, tillskyndare, frestare (to, till), uppviglare, instil, instil', va. indrypa (into, i); biid. ingjuta, småningom bibringa kunskaper, åsigter; ingifva (t. ex. good principles into one's mind), elation, -a'sjun, s. indrypning äfv.: ngt som indrypes; bild. ingjutande, bibringande, ingifvande. ~ler, -år, s. ngn som indryper, ingjuter etc. ~ment, -mënt, s. indrypande; ngt som indrypes.

instimulate †, instim'åiàt, va. uppegga, in-Stimulation, -lå'sjån, s. uppeggande, på-drifvande.

instinct, in'stingkt, a. (äfv. - -') drifven af en inre drift, eggad, lifvad (with, af); s. instinkt, naturdrift; ofrivillig känsla, drift; va. † (- -') drifva, inifrån påverka; ~ with feeling, stämningsfull; by af instinkt, af ofrivillig drift; to act upon handla efter, låta leda sig af instinkten ei. en ofrivillig drift. ~ive, -'iv, a. instinktmässig; ofrivillig, blind, spontan drift, rörelse. ~ively, -'ivli, ad. instinktmässigt, ofrivilligt; af en naturlig drift. ~ivity, -iv'iti, s. instinktmässighet, egenskap att drifvas af instinkt. ~ly, -li, ad. se ooively.

instipulate, instip'iilat, a. bot. saknande stipler.

institute, in'stitut, va. inrätta, upprätta, grunda; (in)stifta; fastställa, stadga regel, lag ; is. jur. anställa ransakning (jfr äfv. ex. under comparison), börja rättegång; undervisa † (children in the principles of, barn i de första grunderna af); utnämna, tillsätta, insätta i ämbete is. kyrk. : installera; s. lag, förordning, stadgande; grundsats; institut, lärdt samfund, vetenskaplig anstalt; pl. grundläror is. i romersk rätt; of medicine, teoretisk medicin.

institution, institu'sjun, s. inrättande, instiftande; inrättning äfv. konkret, äfv. om byggnaden; stiftelse, anstalt; Fhäfdvunnen företeelse, karakteristiskt drag; statut, stadgande, lag, pl. institutioner, stats-ei. samhällsväsen; elementarbok, första undervisning!; kyrk. installering, insättande i ämbete. ~al, -ål, ~ary, -åri, a. förordnad, påbjuden, stadgad; hörande till en inrättning etc., jfr föreg.; elementär, innehållande de första grunderna.

institutist, in'stitutist, s. författare af stadgar ei. grundläror, institutive, -tiv, a. inrättande (med of, ngt); inrättnings- (jfr institution), institutor, -tur, s. inrättare, (in)stiftare; undervisare †; kyrk. prest som installerar en kyrkoherde.

instruct, instrukt', va. undervisa, upplysa, lära, handleda (in, i); underrätta, gifva närmare besked (on a point, i ...); gifva ngn anvisningar (instruktioner), föreskrifter, föreskrifva (ngn what to do, hvad han skall göra), beordra (to, att), ^ion, -k'sjun, s. undervisning; uppfostran; anvisning, råd; föreskrift, förhållnings-order (is. i pZ.); to take inhämta för-hållningsorder. ^ional, -k'sjånål, a. hörande till undervisning(en), undervisnings-. ^ive, -iv, a. undervisande, läro-

instructive

F Talspråk. 664 P Ligt språk.

insure

rik: innehållande föreskrifter. ^ivetlCSS, -ivnes, s. lärorikhet. ~or, -år, s. undervisare, lärare, instruktör (of, i). ^reSS, -rès, s. lärarinna, instrument, in'stroment, s. instrument i alla bet.; verktyg, redskap, (hjälp)medel äfv. bild. om pers.; mus. instrument; jur. instrument, akt, dokument, handling; lie was the ~ in ...-ing (ei. to med infin.), ... verktyget för att... ~al, -'al, a. hörande till ett instrument, verktyg o. s. v.; tjänande som verktyg, verksam, behjälplig, bidragande (to, i, till; till att; ei. in o. part.); mus. instrumental; to be ~ in, vara verksam för (ei. vid), (kraftigt) medverka, bidraga till; (composition of) the ~ part, mus. instrumentering; ~ perfor mer, mus. exekutör. ~alist, -'alist, s. mus. en som behandlar ett instrument, exekutör. ality, -al'iti, s. behjälplighet, medverkan; tjänlighet som medel. ^ally, -'ali, ad. som redskap, som medel; mus. med instrument. ^alness, -'ålnès, se ~ality.

a. se <^al; Skoti. jur. hafvande afseende på ett dokument, ^ation, -a'sjun, s. mus. instrumentering; instrumental musik; exekvering. ~ist, -1st, se ~alist. insubjection, msubdjek'sjun, s. brist på underkastelse; uppstudsighet, insubmission, insubmisj'un, s. olydnad,

motspänstighet. insubordinate, msubo'rdinat, a. uppstudsig, upprorisk (mot laglig myndighet, mot befäl), insubordination, -na'sjun, 5. uppstudsighet, upproriskhet jfr föreg.; mii. bristande manstukt, subordinationsbrott.

insubstantial

se unsubstantial. insuetude, mVwetud, inswe'tud, s. ovana,

bristande vana. insufferable, insüfuråbl, a. odräglig; afskyvärd.

insufficience)(C, -ney, Insåfisj'ens(i), s. otillräcklighet; oskicklighet, oduglighet; jur. ogiltighet, insufficient, -ënt, a. otillräcklig (for, för, till; to, att kunna), oskicklig, oduglig (to, att), insufflation, insufla'sjun, s. andande, blåsande på ngn, särsk. kat. kyrk. presters vid dö-pelseceremonien.

insuitable

se unsuitable. insular, in'sulur, a. insulär, hörande till en ö; lik en ö, liggande ensam, afsöndrad, isolerad; egendomlig för öbor (: inskränkt, trång uppfattning o. d.); s. † öbo. ~ity, -lar'iti, s. egenskap att vara en ö ei. att bestå af öar; öbokaraktär; utmärkande egenhet(er) för öbor (: inskränkt | uppfattning, fördomsfullhet). ~y -i, a. se insular. |

insulate, ln'sàlàt, va. afsöndra från andra, från omgifningen, isolera; förlägga (ställa) enstaka, afskild; fys. elektr. etc. isolera (omgifva med oledare); kem. frigöra. ~d, -ed, pp.; a. afsides ställd; enstaka belägen byggnad, fristående pelare etc.; fys. isolerad kem. frigjord, insulating, -ing, prt.) s. se följ.; ~ stand, ~ stool, eiektr. isolerpall. insulation, -là/sjån, s. afsöndrande; fys.

isolering (anbringande mellan en kropp och en annan ar en oledare för värme el. elektricitet); kem.

frigörande. inSulatOr,-ur, 5. ngn, ngt som afsöndrar etc.; fys. isolator, elektrisk oledare, el. Oledare för Värme anbragt för att isolera.

insult, m'sult, s. förolämpning, skymf (on, mot); hån (to, mot); va. (--') förnärma, förolämpa, skymfa, kränka; vn. hoppa (on, på ngn, triumferande) †; Uppträda spotskt, förhäfva sig; to offer (ei. pay) an ~ to, tillfoga ngn en skymf; ~ over, håna. ation f, -a'sjun, s. förnärmande, skymflig behandling. ~er, -'ur, s. förolämpare. ~ing, -'ing, prt.; a. förolämpande, [-skymf-]jg-] {+skymf-]jg+} (language etc.). singly, -Ingii, ad. på ett förolämpande sätt, med hån. insuperability, msiiperabil'iti, 5. oöfver-

vinnelighet. insuperable, insu'purabl, a. oöfverstiglig;

OÖfvervinnelig om hinder o. d. (to, för). ness, -nes, S. se föreg. S. insupportable, insup^'rtabl, a. outhärdlig, olidlig, odräglig. ~ness, -nes, s. outhärdlighet. insuppressible, insupres'ibl, a. som ej kan undertryckas; som ej kan hållas tillbaka ei. döljas, oemotståndlig, insuppressive, -siv, a. se föreg.; icke undertryckande, insurable, insjo'rabl, a. som kan försäkras

(assureras), försäkringsbar. insurance, insjo'rans, s. försäkring, assu-rans; assuranspremie (äfv. premium of 'v>); on the bottom (hull, ship), hand. kaskoförsäkring (försäkring af fartyget till skilnad från assuransen af lasten); ~ ofgoods, Varu-försäkring; fire ~ against fire, brandförsäkring; life ~ upon lives, lifför-säkring; marine ship sjöförsäkring; to effect an taga en försäkring; policy of se policy. ~-agent, s. försäkrings-(bolags)agent. ^-broker, s. (sjö-)assurans-mäklare. ^-Company, s. försäkringsbolag. ~-C0ntraCt, s. försäk-ringsbref. ~-money, s. assuranspremie, försäkringsafgift. ~-office, s. assurans-(bolags)kontor. ~-policy, s. försäkrings-bref, -polis. ~r †, -ur, s. se insurer. insure, insjo'r, va. göra säker, tillförsäkra (something to a person, ngn om besittningen

af ngt); hand. försäkra, assurera; rn. meddela försäkring(ar) (assurans) (against loss or damage, mot förlust ei. skada). ~d, -d, pp. försäkrad, assurerad; Fm äfv. jag har (mitt) försäkradt; the ~ (party), försäkringstagaren. ~r, -ur, s. hand. försäkrare (assuradör). insurgency, insl'rdjënsi. s. resning (mot styrelse), insurgent, -djënt, a. (stadd) i

resning mot styreisen, upprorisk; 5. upprorsman, insurgent, insurmountability, insurmauntabil'iti, 5. se

insuperability. insurmountable, insurmau'ntabl, a. se insuperable. ~ness, -nës, S. se föreg. S. insurrection, insurek'sjun, .
inswathe, inswa'dh, va. poet, insvepa, intact, intakt', a. orörd; välbehållen, i orub-badt skick, oskadad, ^able, -abl, ~ible, -ibl, se intangible. intagliated, intäl'jatëd, a. graverad; försedd med inskurna figurer, intaglio, it., -tal'jo, s. inskuret arbete, gravering; graverad sten (med fördjupade figurer); a. inskuren, i fördjupad gravyr, intail, se entail.

intake, in'tak, s. en vattenlednings inmynning (begynnelsepunkt där vattnet ingår i ledningen); begynnelsepunkt af ett ledningsrörs hopdragning, »intag»; luftmaska i virkning, intangibility, intåndjibiriti, 5. egenskap att ej kunna beröras ei. kännas, intangible, intan'djibl, a. som ej kan (el. tål att) beröras; ej förnimbar för känseln, okänbar, omärkbar. ~neSS, -nës, s. se

föreg. s.

intangle, se entangle.

intastable, intå'ståbl, a. som ej kan smakas,

ej verkande på smakorganen, integer, lat., in'tedjur, s. helhet, enhet som utgör ett helt för sig, mat. helt tal i mots.

•till brutet el. blandadt.

integral, in'tëgrål, a. hel, odelt, obruten, oskadad, fullständig; mat. integral-; s. ett helt; mat. helt tal; mat. integral; ~ calculus, integralkalkyl; ~ part, integrerande del. integrant, -grant, a. fullständiggörande, nödvändig för att ngt skall utgöra ett helt; ~ parts, integrerande delar; krystat), de minsta delar hvaruti en

kristall kan mekaniskt sönderdelas utan att förlora sin väsentliga karaktär (afv. ~ molecules, ~ particles), integrate,-gråt, va. fullständiggöra, göra till ett helt; angifva slutsumman af ngt (om instrument, särsk. vindmätare); mat. integrera, finna integralen för en differential, integration, -grä'-sjun, s. fullständiggörande; mat. integrering.

integrity, integ'riti, 5. fullständighet, helhet; oskadadt, ofördärfvadt skick, sundhet, renhet bild.; rättskaffenhet, rättsinnighet. redbarhet, redlighet (in business etc.).

integument, intëg'umënt, s. betäckning, beklädnad is. naturlig, för en organisk kropp : hud, (täck)hinna, bot. särsk. fröskal. ~ary, -'uri, a. hörande till ei. utgörande en organisk beklädnad, jfr föreg, ^ation, -a'sjun, s. beklädande med integument.

intellect, in'tëlëkt, s. kunskapsförmåga, tankeförmåga, förstånd, intelligens; (äfv. i piur.) F intelligent folk kollekt. ~ion, -k'sjun. s. fil. begripande. ~ive, -'iv, a. begripande; tillhörande förståndet, förstånds-; utgörande föremål för begripande (för förståndets uppfattning ej för sinnenas), förståndsuppfattad; the ~ faculties, förståndsförmögenheterna. ~ual, -'ual, a. intellektuel, tillhörande förståndet, förstånds-, jfr föreg.; ideel, osinlig, andlig; tilltalande (väckande) intelligensen (t. ex. an ~ scene)-, förståndig, med förstånd begåfvad särsk. i högre grad : intelligent; s. förstånd, kunskapsförmåga, jfr intellect, ^ualism, -'uålizm, S. intellektualism (åsigt att det rena tänkandet är källan för ali kunskap); se vid. quality. ~ualist, -'uållst, s. anhängare af intellektualism; öfverskattare af förståndet. quality, -ual'iti, s. egenskap att vara ett tänkande väsen, att vara begåfvad med kunskapsförmåga, intellektu-alitet. ~ually, -'üåli, ad. medelst för-, ståndet.

intelligence, -ney †, intël'idjëns(i), s. fattningsgåfva, kunskapsförmåga, förstånd, tankeförmåga; intelligens, god förstånds-begåfning; begripande; insigt(er), kunskaper), bildning; underrättelse(r), meddelande, nyhet(ei') särsk. af allmänt intresse (about, of, om); godt förstånd (fair, good f^j), hemligt förstånd (between, mellan); poet. förnuftigt väsen, ande; va. >}s underrätta; foreign (home) utrikes (inrikes) nyheter i en tidning; shipping sjöfartsunderrättelser; to send out for skicka ut för att kun sk apa. ^-department, s. mil. kunskapareafdelning. ~-office, a.

intelligence-office

r Talspråk. 666 P Lågt språk.

intensity

kommissionskontor för anskaffning af tjänare, ^r, -år, s. kunskapare; spion; meddelare af nyheter; tidningskorrespondent; nyhetsblad särsk. ss. tidningstitel (»kuriren» el. d.).

intelligent, mtéridjént, a. begåfvad med tankeförmåga, med förstånd, tänkande (being); intelligent, öfverlägset förståndig; klok äfv. om sak : vitnande om förstånd, gjord (ledd, skött etc.) med insigt; kunnig, insigtsfull; ~ of‡, inseende, begripande. ~ial, -n'sjal, a. intelligent, intelligens-; röjande intelligens, jfr föreg, o. intellectual.

intelligibility, intelidjibil'iti, s. förståelighet, fattlighet rör förståndet, begriplighet, tydlighet.

intelligible, interidjibl, a. förståelig (som kan

bli föremål för förståndets uppfattning), fattlig,

begriplig (to, för), tydlig, klar; to render one's self ~ to, göra sig begriplig för (: förstådd af). ~neSS, -nes, s. se föreg. s. intelligibly, -i, ad. begripligt, tydligt (to speak, to write intemeratef, intem'urat, a. ren, obefläckad. intemperament intëm'puråmënt, s. med.

osundhet, dålig kroppsbeskaffenhet, intemperance, -ncy†, intèm'pårans(i), s. öfverskridande af måtta i aiim., öfverdrift (in, i); särsk. omåttlighet i lefnadssätt, oåterhållsamhet is. i bruket af starka drycker

: bristande nykterhet, dryckenskap, fylleri; utsväfning. intemperate, intem'purat, a. öfverskridande måttan (in, i), omåttlig, öfverdrifven ; gående till öfverdrift(er), hejdlös, våldsam, utan hof; särsk. oåterhållsam, omåttlig i lefnadssätt, is. i starka dryckers bruk, begif-

ven på dryckenskap; s. en omåttlig, is. supare; ~ climate, klimat som är mycket varmt ei. mycket kallt (icke tempereradt); ~ language, våldsamt språk; ~ weather, häftiga ombyten i väderleken; ruskigt (stormigt, regnigt) väder. ~neSS, -nes, s. bristande måtta, öfverdrift (särsk. of climate : öfverdrifven hetta ei. köld);

omåttlighet i lefnadssätt, jfr föreg. a. o. intemperance. intemperature†,-ur, s. missförhållande mellan egenskaper hos ngt, Öfverdrift jfr föreg.

intenable, se untenable. intend, Intend', va. sträcka fram †; böja †; styra, rikta †; tillämna (förr äfven i eg. bet. : tillforma) (for, till; åt, för ngns räkning); ämna (sig), tänka göra ngt, ärna, hafva för afsigt (to do ei. doing, att göra ngt); hafva i sinnet, afse; mena (by, med); gifva akt på, betrakta, uppmärksammaf; vn. mena, jfr ofvan o. ex.; ~ a person for (t. ex.

he intended his son for a soldier), bestämma ngn till att blifva (: ~ a person to be ...), ämna ngn för en lefnadsbana (t. ex. he o^ed his son for the church); ~ a person to do, vilja att ngn skall göra ngt; what does he ~ by it? hvad menar han med det? / well, jag menade väl därmed (: I^ed no harm), ^ancy, -ånsi. s. öfverinseende, uppsigt; intendentur, intendentsyssla, en intendents distrikt. ~ant, -ant, s. intendent, (öfveruppsyningsman, förvaltare. ~ed, -ëd, pp.; a. tilltänkt, (till)ämnad, tilläm ad (for, för); trolofvad; fullt menad, afsigtlig; s. med bestämningsord ngns trolofvade (: kis hans fästmö; her hennes fästman); something ~ to represent..., ngt som skulle föreställa ...; his ~ wife, hans utkorade brud. ~edly, -edli, ad. afsigtligt. ~er, -ur, s. en som ämnar ngt, jfr intend. iment †, -lmënt, s. uppmärksammande; kunskap, insigt (of, i), ""ing, -ing, prt.; a. ämnande, betänkt på ngt, »hugad»; ~ assassin, en som ämnar (ei. ämnade) mörda; ~ emigrant, en som tänker på att emigrera, tillämnad emigrant; ~ purchaser, hugad spekulant; ~ visitor, en som ämnar (ei. ämnade, hade tänkt) komma (på besök), ^ment, -mènt, s. afsigt^; jur. rätt betydelse, sann(a) me-ning(en) af en lag, ett dokument etc.

intenerate, intën'uràt, va. uppmjuka; mildra; a. % gjord mjuk, mild. intensate)j(, intën'sàt, se intensify, inten-Sative,-såtiv, a. stegrande, förstärkande.

intense, intëns', a. spänd, ansträngd (t. ex.

uppmärksamhet); intensiv (varande för handen i högsta grad), stegrad till det yttersta, stark, sträng, skarp kyla etc., häftig lidelse, våldsam smärta; djup tystnad, mörker, särsk. i el. om färg äfv. : hög, jfr ex.; ~ blue, högblått.

~ly, -li, ad. starkt, intensivt, i högsta grad, ytterst. ~neSS, -nës, s. spänning, ansträngning, ansträngdhet, intensitet, häftighet etc., jfr intensity, intensify, -lfi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) spänna, göra intensiv, stegra, skärpa, öka, förstärka; vn. blifva intensiv, alltmer tilltaga i styrka, stegras, skärpas, ökas, uppträda med stigande kraft (våldsamhet etc.). intension, -ten'sjun, s. spänning (t. ex. af en sträng); kraftspänning, -stegring, tilltagande styrka; oi. ett begrepps innehåll. intensity, -iti, s. spänning; ansträngning, ansträngdhet; fys. etc. intensitet, (högsta) grad af styrka; för handen varande i högsta grad; häftighet, våldsamhet, skärpa; innerlighet; ~ of light, ljusstyrka; ~ of will, viljekraft.

intensive, -iv, a. som kan spännas, stegras, ökas i grad; spänd, ansträngd; intensiv (jfr intense)†; gram. förstärkande (particle, prefix) ei. af förstärkt betydelse om en afledningsform; S. ngt förstärkande, is. gram. förstärkande prefix, ei. ordform uttryckande en förstärkning af stamordets betydelse, särsk. intensivt verb.

Intent, intent', a. spändt uppmärksam äfv.

om blick o. d., med hela sin uppmärksamhet riktad

(om, to){(, på :) ifrigt upptagen af, eg-nande ali sin sträfvan åt, traktande efter, ifrig i (»pickhågad» på, »mest lifvad för»); s. syfte, afsigt, uppsåt; to be ~ upon, ifrigt söka, eftersträfva; vara ifrigt upptagen af, egna hela sin uppmärksamhet (sträfvan, diktan och trak-tan) åt; to all and purposes, i alla afseenden, faktiskt; till full kraft och verkan, helt och hållet; på fullt allvar; to the ~ that, på det att; with an ~ to (in fm.), with the ~ of .. .-ing, med afsigt att; with an ~ to defraud, i afsigt att bedraga. ~ion, -ten'sjun, s. spänning †; (spänd) uppmärksamhet; m. uppmärksamhetens riktande på ngt, uppfattande af ett föremål; syfte, afsigt, föresats, uppsåt (tO o. infin. el. of med part., att; that..., att); syftemål; first fii. föreställning, bild; to heal by the first kir. om sår läkas utan varbildning; second fil. begrepp; to heal by the second kir. om sår läkas efter föregången varbildning; my ~ is to ..., min afsigt är att, jag ämnar ...; what his are, äfv. hvad han bär i skölden; to have to, hafva för afsigt att, hafva i sinnet att; with an ~ to, with the ~ of, i afsigt att, med en tanke på att; with the best i bästa afsigt, i all (full, uppriktig) välmening; hell is paved with good ordspr. vägen till helvetet är belagd med goda föresatser, ^ional, -ten'sjunal, a. afsigtlig, uppsåtlig. "Jonality †, -tënsjunal'iti, s. afsigtlighet, uppsåtlighet. ^ionally, -ten'sjunali, ad. med (full) afsigt, uppsåtligt (»med flit»); till uppsåtet. ~ion-

ed, -tënsjund, a. i sms. med så el. så beskaffad^) afsigt(er), -sinnad (t. ex. well-rvälmenande); the bestden mest välmenande. ~ive †, -iv, a. se attentive. ~ly, -li, ad. med spänd uppmärksamhet, ihärdigt, oaflåtligt, ifrigt. ~neSS, -nes, s. spänd uppmärksamhet (on, på), flit, ifver.

inter, inte'r, 1. va. nedlägga i jorden †; jorda, begrafva.

inter, lat., m'tur, 2. latinslct prefix emellan

(utm. äfv. ömsesidigiiet : sinsemellan), ibland.

(Anm. ~ ingår i många naturv., anat. etc. termer särsk. i adj. o. utmärker då läge (vidfästning etc.) emellan (näml. mellan föremål betecknade af det subst, som närmast ligger till grund för den ad-jektiviska delen af ordet), jfr inter articular. Som antalet af sådana ord (is. sådana adj.) är obegränsadt, och som framförsättningen af i allmht ej inverkar på uttalet af det därmed sammansatta flerstafviga engelska ordet, upptages här nedan blott ett fåtal af antydda art.)

interact, in'turakt, s. mellanakt äfv. bild.; mellanspel, kort teaterstycke speladt mellan tvänne akter af ett större; va. o. vn. utöfva växelverkan på (hvarann). ~ion, -ak'sjun, s. mellanhandling; växelverkan.

interadditive, inturad'itiv, a. inskjuten

emellan; s. ngt inskjutet (parentes), interagency, inturà'djënsi, s. ett gemensamt ombuds förmedlande verksamhet, inter-agent, -djënt, s. agent som bedrifver underhandling mellan tvänne parter, gemensamt ombud ss. mellanlöpare. interamnian inturam'nian, a. belägen

mellan två floder, interarticular, inturartik'ulur, a. anat. belägen mellan två ledgångar, interbreed, inturbre'd, va. O. vn. fortplanta (rasen) genom mer ei. mindre beslägtade individer; kroasera (rasen); kroaseras. ^ing, -ing, prt.; s. fortplantning af en ras mellan individer, närmare (close ei. fjärmare (jfr cross-breed) beslägtade. intercalar(y), intè'rkaiur(i), a. is. i tidräkning inskjuten; ~ day, skottdag; med. feberfri dag i intermittent feber.

intercalate, inte'rkalat, va. tidr. inskjuta

skottdag el. d., (geol.) lager. ~d, -ëd, pp. inskjuten. intercalation, -la'sjun, s. (jfr föreg.) inskjutande, insättande emellan; ngt inskjutet.

intercede, inturse'd, vn. mellankomma, träda emellan numera blott bild. : medla, mäkla (betiueen, mellan); lägga sig ut, fälla förbön, tala godt (for, för; with, hos). ~nt >j<, -ënt, a. mellankommande; medlande.

-ur, s. medlare, mäklare, förespråkare. interceding, -ing, prt.; s. se intercession.

intercept, intursëpt', va. uppsnappa på vägen, bref etc.; hindra, uppehålla (på vägen); afbryta, hämma en rörelse; afstänga (förbindelsen med), utestänga; afskära förbindelse, reträtten; (af)spärra väg >J<; mat. innesluta, afskära del af en rät linie med en kroklinie; S. mat. afskuret stycke af en rät linie, jfr föreg. ~er, -ur, s. en som uppsnappar etc. ~ing, -ing, prt.; s. se föij. ~ion,

-p'sjun, s. uppsnappande; hindrande,

hämmande, afbrytande; spärrande; afskärande.

intercession, intursësj'un, s. mellankomst, trädande emellan, bemedling; förbön (for, för; with, hos), intercessor, inturses'ur. s. medlare, (freds-) mäklare; förespråkare, böneman, en som inlägger förbön (»ett godt ord») för ngn (with, hos); kyrki. biskop tjänstgörande som stiftsstyresman under ledighet. —-ial))<, -so'l'ial, a. af föreg.; se vid. följ. —y, -i, a. medlande; innehållande förbön, interchain, inturtja'n, va. sammanlänka, hopkedja.

interchange, inturtja'ndj, va. utbyta (for,

mot); ömsesidigt utbyta, utväxla; omväxla (with, med; t. ex. — cares with pleasures : växla om med ... och ...); vn. växla, skifta; s. (-'--) ömsesidigt utbyte (äfv. oj' ideas etc.); utväxling (of prisoners etc.); handelsutbyte,-förbindelse; växling, om-skiftelse (oj'seasons etc.); — compliments, komplimentera hvarann; hälsa på hvarann; — of gifts, gåfvor och gengåfvor; — of kindnesses (of kind offices), ömsesidiga tjänster, tjänster och återtjänster. —ability, -abil'iti. s. egenskap att kunna utbytas mot. hvarann (: utbytlig-het) ei. omväxla (: växelföljd). — able, -abl, a. som kan utbytas mot hvarann,

utbytlig; om bokstäfver, ord etc. tämligen lik-

betydande, som dfr (kunna) brukas om hvarann utan ngn egentlig åtskilnad; ömsesidig)^; växlande, växelvis följande på hvarann. —ableness, -ablnës, s. se föreg. s. —ably, -åbli, ad. utan åtskilnad, jfr föreg, a.; ömsesidigt; her. ömsesidigt öf-verlagdt om sköldemärkens anbringande (t. ex. om en grupp af tre liskar hvilkas hufvuden ligga hvart och ett öfver en annans stjärt). — ITient †,

-mënt, s. utbyte, interchanging, -Ing, prt.; a. ömsesidigt utbytande, växlande, intercipient, mtursip'ient, a. se intercepting; s. mellankommande hinder; se vid. inter-cepter.

interclose, inturklo'z, va. innestänga, jfr enclose.

i liter elude, intürklo'd, va. af stänga, utestänga. afbryta förbindelse, afspärra etc., jfr intercept. intei'Clusion, -klo'zjun, s. af-stängande, afspärrande; afbrott, hinder, intercolonial, mt&rkolo'nial, a. existerande

kolonier mellan, intercolumnar, mturkolum'nur, a. byg. belägen (sittande, stäld etc.) mellan tvänne närstående kolonner ei. (anat.) pelarliknande

bildningar, intercolumniation, -ma'sjun,

s. byg. interkolumnium, kolonn-(ei. pelar-) afstånd.

intercommon, int&rk6m'&n, vn. tillsammans deltaga i ngt, särsk. ata vid samma bord; beta kreatur på samma (ei. på hvarandras) fält; s. se följ. —age, -adj, s. gemensam betesrätt på samma allmänning; ömsesidig betesrätt på hvarandras oinhägnade mark (jfr common).

intercommune, mturkomii'n, vn. hafva (underhålla, stå i) samfärdsel, förbindelse, umgänge (with, med ngn el.) med hvarann; va. Skoti. kyrk. utestänga från kyrklig gemenskap.

intercommunicable, inturkomu'mkabl, a. ömsesidigt meddeibar. intercommunicate, -kàt, va. ömsesidigt meddela; vn. hafva förbindelse, gemenskap ei. samfärdsel med hvarann, intercommunication, -ka'sjun, 5. ömsesidigt meddelande; umgänge, förbindelse, samfärdsel sins

emellan.

intercommuning, Inturkomu' ning, prt.; s. se föreg.; Skoti. jur. utestängande från umgänge med andra (bannlysning), intercommunity, -mtl, s. se intercommunication; ömsesidigt medgifvande af rätt (t. ex. till fri religionsutöfning) ; endrägtig Sam-lefnad, (lefvande i) inre fred. intercontinental, inturkontinen'tal, a. förbindande kontinenter, om förbindelse egande rum kontinenter emellan.

intercostal, inturkos'tal, a. anat. belägen mellan refbenen; s. muskel etc. mellan refbenen; tekn. ngt inskjutet, inlaga.

intercourse, in'turkors, s. umgänge i aiia bet. (with, med); gemenskap; meddelande

(handling el. sätt att meddela sig med hvarandra);

samtal; (handels)förbindelse, samfärdsel; utbyte (of looks), växlande; — of signs, teckenspråk; to break off all — with, afbryta all förbindelse (umgänge) med; to have (hold) — with, hafva (underhålla, stå i) umgänge ei. förbindelse med.

intercross, in'ttirkros, va. ömsesidigt korsa (oftast reflex.) ; kroasera; vn. korsa hvarann (t. ex. om linier); kroaseras, beblandas med annan ras, varietet ei. art; s. kroasering (äfv. —ing, -ing), ei. kroaseringsprodukt

af individer af samma ras men olika skiftning i (slägt-) egenskaper; bot. jfr Cross-fertilization.

intercurrence, mtiirkur'ens, s. strömmande ei. löpande emellan; mellankomst; händelse. intercurrent, -rent, a. mellanlö-pande; mellankommande; inträffande; s.)|< ngt mellankommande; — fever, febersjukdom uppträdande under en annan sjukdoms fortgång; — pulse, ojämn puls; pulsslag som kommer emellan de regelmässiga.

intereutaneous, inturkuta'neus, a. belägen under huden ei. »mellan hull och skinn», interdash >{<, inturdåsj', va. slänga, kasta,

stänka ei. strö ngt in emellan ngt. interdeal †, inturdè'1, s. samfärdsel, umgänge, förbindelse(r); s. intrigera.

interdentel, inturdën'tëi, -dentil, -til. 5. byg.

mek. mellanrum mellan tänder ei. kuggar, interdict, in'turdikt, S. förbud; rom. kat. kyrk. interdikt (ett slags bannlysning); Skoti. lag. dets. s. injunction i Engi.; va. (—') förbjuda; förhindra (äfv. from, ngn från ngt); rom. kat. kyrk. utesluta från kyrkans gemenskap, belägga med interdikt (: det vanligare to place an ~ upon ei. to lay uncler an ~ion, -k'sjun, s. förbud; rom. kat. kyrk. beläggande med interdikt; Skoti. jur. ett slags försättande i omyndigt tillstånd. ~ive, -'iv, ~0ry, -'uri, a. förbjudande, innehållande förbud, interdigital, inturdidj'ital, a. belägen mellan fingrarna, interdigitate, -tät, va. % infläta mellan fingrarna ; se interweave; vn. inflätas i hvartannat ss. hopknäpta händers fingrar. interdigitation, -ta'sjun, s. fingrars hopflätning (vid) händernas hopknäppning; wid. inveckling i hvartannat, in-trassling; anat. afstånd mellan fingrar ei. fingerlika utskott, interduce, in'turdus, s. se intertie, timm. interest, in'turëst, va. intressera i aiia bet.: vidkomma, angå ngn, beröra ngns intressen; göra intresserad, väcka ngns intresse (for, för ngn; in, i, för en sak); sysselsätta ngns uppmärksamhet; väcka deltagande hos, röra; intaga, vinna ngn; förmå ngn till deltagande (in another's fate; in an affair); taga del if; försätta biand ...s antal †; vn. intressera, väcka intresse, vara af intresse; s. intresse i aiia bet. : deltagande (for, för; in, i, för); del, andel (in, i en affär o. d.); hand. ränta äfv. bild., jfr ex.; fördel, bästa; samhällsklass, yrke

(konkret : samtliga utöfvare af samma yrke) med afs. på dess gemensamma fördel; egenny tta (i st. f.

self-^S); besittning †; anspråk, rätt†; jur. realegendom; moralisk makt, inflytande (over, öfver; with, hos); förbindelser, »relationer», jfr ex.; ~ one's self, intressera sig (for, in, jfr ofvan); ~ a person in one's favour, vinna ngns bevågenhet (och beskydd), vinna ngn för sig (till gynnare, förespråkare); compound ei. ~ upon ränta på ränta; simple ränta på kapitalet ensamt, enkel ränta; the shipping (marine, maritime) sjöfartsintresset, »utrikeshandeln», »handel och sjöfart» (grosshandlarne, redarne); it is no ~ of mine, det angår mig icke;

it is your ~ to, det ligger i ert intresse att; to bear (return, yield) löpa med ränta, draga ränta, ränta af sig; to draw ~ on, draga ränta af; to excite (awaken) one's ~ in, väcka ngns intresse för; to feel ~ about ei. for, känna intresse (deltagande) för, intressera sig för; to give an ~ to, egna intresse åt; to have an ~ in, hafva intresse (andel) i ei. af (: nytta af; äfv. med ...-ing, att göra ngt : finna sin uträkning vid att); vara intresserad i ei. för (jfr to be r^ed); to have ~ somewhere (ei. with ...), hafva förespråkare (gynnare) på ett håll (finna en förespråkare i); to keep a person's ~s, bevaka ngns intresse (: to attend to one's ~s); to know one's own förstå sin egen fördel; to make (an) ~ for, lägga sig ut för ngn (with, hos), skaffa ngn vänner och beskyddare (äfv. to get up an ~ for); taga människors godhet i anspråk ei. ställa sig väl med (with) ngn för att få ngt, begagna Sitt inflytande hos (with) människor för att få ngt, skaffa (sig) ngt gnm »relationer»; to make ~ with, bruka sitt inflytande hos; söka vinna ngn för sig (sina afsigter), söka få ngn på sin sida; he made all ~ he could to, han uppbjöd hela sitt inflytande för att; to make a large få höga räntor; to possess good hafva mäktiga förespråkare (goda relationer); to take an ~ in, finna intresse i, intressera sig för, fatta (hysa) intresse för; at (on) mot ränta; to put out (ei. lend) money on (at, to) låna ut pengar på ränta; to be in one's om person stå på ngns sida, gynna ngn; to do something in the ~ of, göra ngt i ngns, ngts intresse, till förmån (gagn) för; to bring a person into one's draga ngn på sin sida, jfr to make ~ with; to be of ~ for (to), ega intresse för ngn, väcka ngns deltagande etc., intressera ngn; it is to his det ligger i hans intresse (fördel); to pay with betala med ränta äfv. F biid.; a loan without ett räntefritt lån. ~ -bearing, a. räntebärande. ~ed, -ed, pp.; a. intresserad; deltagande; egande andel (in, i affär); partisk; egennyttig, »personlig» (motives etc.); the parties those vederbörande; to be vara intresserad (hafva, taga del i ngt, deltaga för, jfr ofvan va.; for a person; in a business; in a question); vara ifrig, angelägen (t. ex. to know, att få veta; that, att ... må ...). ~edneSS, -ëdnës, s. egenskap att vara intresserad, jfr föreg.; egenny tta; partiskhet, ^ing, -ing, prt.; a. intressant (i alla bet. äfv. F condition ei. situation,

-a omständigheter); fängslande uppmärksamheten, tilldragande, underhållande, roande.

interfacial, inturfà'sj(i)ål, a. geom. belägen mellan två plana ytor af en solid figur; ~ angle, kantvinkel, interfere, mturfe'r, Vn. fys. om ljud- el. ljusvågor ete. interferera (växelvis, utjämnande el. förstärkande ingripa i hvarann); om ting, krafter, anspråk

etc. stöta mot hvarann, stå i strid mot hvarann; hindrande komma i vägen; om person träda emellan (between combatants), gripa in, blanda (lägga) sig i {in, with %) en sak; veter. stryka sig, slå i hof (sko); ~ with, störande, hindrande ingripa i, »röra vid», gå i vägen för, göra intrång i, motsätta sig, göra afbräck, hindra; ~ with each other, komma i kollision om anspråk; personer etc. ~nCe, -ëns, S. fys. (is. ljus-el. ljud) vågors interferens (växelverkan); sammanstötning, stridighet; ingripande, inblandning (in, i); veter. hästars strykning, slående i hof. interfering, mturfe'ring, prt. af föreg.; a. gärna

blandande sig i andras angelägenheter; S. se föreg. s. ~ly, -li, ad. genom interferens.

interfluent, intè'rfiuënt, interfluous, -fluus,

a. flytande emellan, interfoliaceous, inturfolia'sjus, a. bot. belägen mellan tvänne motsatta blad. interfoliate, inturfè'liàt, va. interfoliera

en bok.

interfretted, mtårfrëtfëd. a. her. sammanflätade med hvarann, jfr fretted.

interfulgent, inturful'djènt, a. framskimrande, -blänkande emellan ngt. interfuse, inturfu'z, va. (is. i perf. part.) ingjuta emellan; innerligt blanda, interfusion, -fu'zjun, s. ingjutning; intim blandning.

interglacial, inturgla'sjlal, a. infallande mellan tvänne isperioder, interim, lat., in'turim, ad. † emellertid; a. interims-, tills vidare gällande, interimistisk; s. mellantid; hist, det Augsburg-ska Interim; ~ decree, Skoti. jur. interi-misticum (utslag delvis i ett mål med förbehåll om vidare upptagande af öfriga punkter); i†l the

under mellantiden. ~ist, -ist, s. hist, anhängare af Interim, fistic, -ls'tik, a. interimistisk, interior, inte'riur, a. inre, invändig (särsk. mat. : angle); i (ei. hörande till) det inre af landet; s. (is. med art. : the inre, insida; det inre af ett land; poiit. (om främmande länder) inrikes departement(et), jfr Home-Department; konst, interiör, särsk. teat, rumdekoration; ~ Africa, det inre (af) Afrika; Minister of the inrikes-

minister, civildepartementets chef. ~ity, -!6r'iti, s. belägenhet i det inre. interjacency, inturdja'sënsi, s. belägenhet emellan; ngt mellanliggande)|C. interjacent, -sent, a. mellanliggande, interjangle, mturdjang'gl, vn. slamra, skrika öfver hvarann; skrika mot hvarann, disharmoniera. interject, inturdjëkt', va. förlägga (ställa etc.) emellan; inrycka, inskjuta; vn. >j< störta sig in, rusa (hastigt komma) emellan. ~ion, -k'sjun, s. inskjutandet; gram. interjektion; utrop, ^ional,-k'sjunal, a.

inskjuten is. mellan andra ord el. satser (t. ex. remark); hörande till ei. egande egenskapen af en interjektion, interjektions-, utrops-; rik på, full af interjektioner ei. utrop. ~ionary, -k'sjftnuri, tvUral, -urål,

a. se föreg. a.

inter joist, mturdjojst', s. byg. mellanrum

mellan bjälkar i ett bjälklag, interlace, inturla's, va. fläta i hvarann, sammanfläta; genomfläta (with, med); äfv. bild. infläta, inblanda. ~d, -t, pp.; a. her. se interfretted. ~ment†, -mënt, s. sam-manflätning. interlacing, -ing, prt.; a.

samman-(in- etc.)flätande; s. se föreg.; ~ arches, byg. sammanflätade bågar is. i den

normandiska stilen.

interlaid, inturla'd, imp. o. pp. af interlay. interlaminate, mturlam'mat, va. (is. i Perf.

part.) lägga emellan tunna skifvor, interlard, inttirlå'rd, va. späcka &fv. bild.

(with, med), uppblanda, interlay, inturlà', va. (imp. O. pp. -laid, -d)

lägga (ställa, sätta) emellan, interleaf, in'turléf, s. (hvitt) blad insatt

mellan andra, jfr följ. interleave, inturle'v, va. interfoliera en bok. interline, inturli'n, va. draga linier emellan; boktr. Slå emellan; skrifva ngt (rättelser, kommentarier, öfversättning) mellan (raderna i), öfverskrifva, underskrifva texten. ~al, -lin'èal, ~ar, -lm'eur, a. skrifven mellan raderna; mellanradig öfversättning o. d.; ~ system, det s. k. Hamiltonska systemet i språkläror (med mellanradig öfversättning). ~ary, -lin'èuri, a. se föreg, a.; s. >]< skrifning mellan raderna; mellanradig

bok (med öfversättning el. d. mellan den egentliga textens rader). ^atiOn, -linëà'sjun, S. skrif-

vande mellan raderna (öfverskrifning, underskrifning); ngt som är skrifvet mellan raderna (mellanradig öfversättning, öfverskrifna rättelser o. tillägg etc.). -d, pp.; a. försedd med mellanradiga anteckningar (tillägg) (öfversättning etc., jfr ofvan); mellanradig öfversättning, bok. interlining, -ing, prt.; S. se föreg. 8.

interlink, intfirlingk', va. sammanlänka; s. (-'- -) mellanlänk, mellanled äfv. wid. t. ex.

i ett resonnemang.

interlocation, inturloka'sjfin, s. förläggande

emellan; mellanliggande, -läge. interlock, intuiiok', va. knäppa ihop fingrarna; låsa (koppla etc.) särsk. tekn. järnv., jfr nedan; hopfläta; sluta fast tillhopa; vn. gripa (sluta, gå in) i hvartannat; sammanflyta. ~ing, -mg, pvt.; S. is. järnv. sammankoppling af växlar el. signalapparater.

interlocution, inturloku'sjun, s. ordutbyte,

samtal; mus.)}C se antiphony, jur. inter-lokutoriedom (förelöpande utslag angående biomständigheter före den slutliga dömen).

interlocutor, intfirlok'iitur, s. deltagare i ett samtal, (one's, my, his etc. den som man talar (talat) med (»den andre»,

»han» i uttr. såd. som: »sa' han»); Skoti. jur. se föreg, s., jur. ~y, -i, a. i samtalsform, dialog-; jur. förelöpande, ej slutlig; ~ decree, ~ order, se interlocution, jur. inter-locutrice, -tris, 5. (fransk) fem. form af -tor. interlope, inturlè'p, vn. (eg. löpa) sticka sig in emellan; obefogadt, orätt blanda sig i, göra ingrepp (intrång) i andras angelägenheter (handel, näring etc.); bedrifva olaglig handel (smuggling etc., ei. förköp, jfr forestall). -ur, s. en som gör intrång (upon, i andras rättigheter), en som tränger sig in, trugar sig på, jfr intruder; bön-has; smyghandlare, förköpare)J<. interloping, -ing, prt.; s.)j< intrång; instickande, insmygande, interlucate †, intfirlo'kat, va. bläda skog.

interlucation †, -ka'sjun, s. blädning. interlude, in'turlod, s. teat, mus. mellanspel. ~d, -èd, a. inflätad såsom mellanspel; afbruten af mellanspel. ~r †, -fir, s. en (aktör) som utför ett mellanspel. interlunar(y), intfirlo'nfir(i), a. hörande till

månens nedan, intermarriage, int&rmårldj, s. inbördes (ömsesidiga) giftermål (äktenskapliga

förbindelser) mellan familjer, folk etc.; dub-

beigifte, »syskonbyte», intermarry, -ri, vn. (imp. o. pp. -ried, -d) ingå (förbinda sig genom) ömsesidiga äktenskapsförbindelser.

intermeddle, intàrmëd'1, vn. inblanda sig,

lägga sig i (med in el. with, is. det som ej angår en); va. † se intermingle. ~r,-fir, s. opåkallad inblandare, en som opåkal-ladt lägger sig i andras angelägenheter.

some, ^someness, se motsv. under meddle. intermeddling, -ing, prt.; s. obehörig inblandning i andras angelägenheter.

intermede, in'turmèd, (-mà'd), s. komiskt

mellanspel (med musik).

intermedial >K, (ei. -ian †), intfirml'diai (-ån), a. mellanliggande, jfr de raj. a. intermediary, -diuri, a. mellanliggande särsk. krvstaii. (plane)-, s. mellanperson,-»hand», intermediate, -diàt, a. mellanliggande i aiia bet., äfv. i tiden : mellankommande, inskjuten mellan ngt annat; intagande en mel-lanplats, utgörande ett öfvergångssta-dium (medium, medelväg etc.) meiian två andra (två ytterligheter), ofta: mellan- (t. ex. space, -rum; state, -tillstånd); s. sjö. mellandäck; kem. intermedium (ämne som för-medlar föreningen el. öfvergången mellan två andra); vn. † se intervene; ~ terms, mat. inre termer i en analogi, intermediation, -dia'sjfin, s.

mellankommande, -komst. interme-diOUS, -difis, a. se intermediate, a. intermedium, lat., -difim, s. mellanrum; bild. mellanlänk, (ngn ei.) ngt som förmedlar en verksamhet, förmedlande verktyg i allm. bet. intermell †, intfirmël', vn. se intermeddle;

va. se intermingle. interment, intè'rmënt, s. jordande, begrafning.

intermention, intfirmën'sjun, va. i förbigående nämna bland annat.

intermess †, in'tfirmès, se föij. intermezzo, it., inturmët'z6, s. intermezzo,

mellanspel, intermicate †, intfirmi'kat, vn. framskimra

emellan ngt annat, intermigration, inturmigra'sjfin. s. ömsesidig in-(o. ut-)flyttning länder emellan.

interminable, intl'rminabl, a. gränslös,

oändlig, utan ända (äfv. tekn., jfr ex.), ändlös (äfv. i dålig mening : som aldrig synes vilja taga ngn ände); s. (the 7~) poet. Den Oändlige; paper in ~ sheets, papper i långa banor. ~neSS, -nës, s. ändlöshet, interminate, -nåt, (1.) a. is. mat. oändlig; ("2.) va. † hota. intermingle, iuturming'gl, va. uppblanda (with, med); inblanda, inmänga; sammanblanda; vn. vara inmängd, införlifvad; blanda sig. ~d, -d, pp.; a. uppblandad; blandade om hvart annat, intermission, intfirmisj'fin, s. upphörande för en tid, afbrytande; uppehåll, afbrott särsk. med. i plågor, feber etc.; mellanskof af hvila, hvila (of a work, i ett arbete), intermissive, inturmis'iv, a. kommande med afbrott, ryckvis; afbruten, ojämn. ~ly, -li, ad. med afbrott, ryckvis, emellanåt, intermit, inturmit', va. afbryta, inställa, stanna för en tid; vn. afstanna, upphöra för en tid ei. tidtals; återkomma skoftals. ~tent, -ënt, a. tidtals upphörande (afstannande), emellanåt afbruten; &fv. tekn. rörande sig med afbrott i

6: note, 6: do, è: nor, 6: not, i: tube, &: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.intermittent

r Talspråk. 672 P Lågt språk.

interposition

den eljes jämna rörelsen; skoftals återkommande ; vetensk. intermittent; med. afbruten puls; s. med. intermittent sjukdom is. feber (: frossfeber : ~-fevei*); ~ light, blänkfyr; ~ spring, källa som ger (uppkastar) vatten blott med mellanskof; ~ 'v wheel, affallshjul. ~ting, -ing, prt.; a. se föreg. ~tingly, -ingli, ad. med mellanskof, skoftals, ryckvis, emellanåt, intermix, inturmiks', va. o. vn. se intermingle. ~ture, -tjur, s. blandning; inblandning, tillsats.

intermodillion, inturmodil'jun, 5. b.yg. mellanrum mellan tvänne kragstenar. intermundane, inturmun'dan, a. belägen

mellan världar ei. himlakroppar, intermural, inturmu'ral, a. belägen mellan murar ei. inom stadsmuren; anat. med. belägen mellan väggarna i inälfvor, intermuscular, inturmus'kulur, a. anat. belägen mellan musklerna, intermutation †, mturmuta'sjun, 5. ömsesidigt utbyte, intern, inte' rn, a.)|C se ~al: s. i franska etc. skolor helpensionär; va. mil. poiit. internera. Aual, -ål, a. inre, invändig, invärtes; inhemsk, inländsk; inneboende i ngt, väsentlig; verklig; andlig; ~ gear, ~ wheel, mek. kugghjul med kuggarna inåt på hjul-ringens insida. ~ally, -ali, ad. i det inre; invärtes; i ngns inre; i själ och hjärta, i ngns (sina) (innersta) tankar.

international, inturnasj'unal, a. internationel, mellanfolklig; hörande till inter-nationalen; s. (the J>%/) internationalen

(det internationela socialistiska arbetareförbundet);

~ lavallmän folkrätt. ~ism, -izm, s. internationalens principer. ~ist, -ist, s. försvarare af folkrätten; medlem af internationalen. ~ize, -iz, va. göra (t. ex. en fråga) internationel, interne †, inte'rn, s. inre, insida, ifr interior. internecine, inturne'sin, -sin, a. is. poet, ömsesidigt utrotande, mördande, mordisk

kamp, krig.

internment, intè'rnmënt, s. poiit. mil. internering.

internodal, !nt&rn6'dåi, a. se internodial. internode, in'turnod, 5. bot. mellanled af en stjälk (strå), stjälkdel mellan stjälkknutar. internodial, -'ial, a. mellanleds-, belägen mellan (stjälk)knutar. internuncial, inturnun'sjial, a. hörande till en internuntie, sändebuds-; fysiol. förmedlande intryck om nerver. internuncio, it., (cius, lat.), -sjiö, (-sjius), s. mellanbud mellan partier; internuntie (påfligt sändebud).

interoceanic, inturès(j)ëån'ik, a. mellanhafs- (belägen mellan el. förbindande tvänne haf).

interocular, inturék'i!ilur, a. naturv. belägen mellan ögonen, interosculant, inturos'kulant, a. naturv. utgörande en öfvergångsform mellan tvänne grupper (arter, slägten, familjer etc.).

interpellate, inturpël'àt, va. afbryta en talande med en fråga, is. poiit. interpellera en minister. interpellation, -la'sjun, s. afbrytande, jfr föreg.; särsk. poiit. interpellation, uppfordran till en minister att afgifva förklaring; kallelse, stämning †; mellankomst, medling †. interpenetrate, inturpën'ëtràt, va. o. vn. intränga emellan; äfv. ömsesidigt intränga i (genomtränga) hvarann, interpenetra-tion, -tra'sjun, s. ömsesidigt genomträngande.

interpetalary, inturpètfaluri, a. bot. sittande mellan kronblad, interpetiolar, inturpëfiélur, a. bot. sittande mellan två bladskaft ei. bladfästen, interpilaster, inturpilas'tur, s. by g. mellanrum mellan två pilastrar, interplace)f<, inturpla's, va. placera (sätta, ställa) emellan, interplead, inturple'd, vn. jur. handlägga en preliminär sak innan hufvudsaken kan afgöras. ~er, -ur, s. rättegångsförhandling om en preliminär sak; en som inter-pläderar.

interpledge, inturplëdj', va. ömsesidigt förpanta; vn. utbyta panter, interpoint inturpojnt', va. interpunktera. interpolate, intè'rpélat, va. inflicka ord; förfalska en text gnm ords inskjutande; mat. interpolera. ~d, -ed, pp.; a. interpolerad. -ur, s. interpolerare; textför-falskare, jfr ofvan, interpolation, -la'sjun, s. interpolering, interpolation (äfv.: det interpolerade). interpolator, se ofvan interpone >}<, inturpo'n, se interpose. interposal, inturpo'zal, s. mellankomst, interpose, inturpo'z, va. anbringa (sätta, lägga, ställa) emellan; komma emellan med, lägga i vägen; inskjuta särsk. yttrande; erbjuda hjälp, bemedling etc.; vn. komma (ligga) emellan; oftast träda (medlande) emellan (between, mellan stridande; in behalf of, for, för : lägga sig ut för; äfv. refl. : ~ one's self); falla in med ett yttrande; s. † se interposal. ~d, -d, pp.; a. mellanliggande (t. ex. mountains). ~r, -ur, s. ngn (ngt)|<) som träder emellan, medlare. (freds)mäklare. interposit, inturp6z'it, s. transitonederlag. ~ion, -zisj'un, s. placerande, anbringande emellan; läge, ställning emellan; ngt som ligger emellan; inskjutet yttrande, parentes †; vänlig mellankomst, bemedling.

interpret, interpret, va. (ut)tolka, uttyda; öfversatta (into, till, på ett språk); om skådespelare tolka, återgifva, framställa en roii; ~ away, bortförklara, ^able, -abl, a. som kan (ut)tolkas, tydbar. ^amentf, -åmènt, s. tolkning. ~ ate†, -åt, va. tolka, nation, -a'sjun, s. tolkning i aiia bet.; to put an (adj.) ~ upon, bild. gifva ngt en ... tolkning (tolka ngt som ...); to preach by predika med tolk. o^ative, -åtiv, a. tolkande, förklarande, innehållande förklaring af uttryck. ~atively, -àtivli, ad. förklaringsvis. ~er, -ur, s. uttolkare; tolk; återgifvare, framställare af en roll. interred, inte'rd, imp. o. pp. af inter. interregnum, lat., intureg'num, s. interregnum (ministerkris); tronledighet; mellan-regering.

interrer, inte'rur, s. jordare, begrafvare. interrogate, inter'ogat, va. utfråga, ut-spörja, ansätta med frågor; förhöra (a culprit, a witness); vn. göra frågor, anställa förhör, interrogation, -ga'sjun, s. utfrågande, spörjande, f örhör(ande); fråga; frågetecken (afx.noteof^). interrogative, -rog'ativ, a. utmärkande ei. innebärande en fråga, frågande, frågeord, sats etc.; s. frågeord. interrogatively, -rog'ativli. ad. frågande, i frågeform, interrogator, -ur, s. utfrågare, förhörare. interrogatory, -rog'aturi, a. frågande, inhållande en fråga, fråge-; s. (pl. -ries, -z) fråga, förfrågning; is. jur. skriftlig

fråga med sanningsförpligtelse parter emellan el. till vitnen.

interrupt, inturupt', va. afbryta fortgång, orsaka afbrott (»lucka») i, störa (äfv. a person, at his work, in a business; särsk. in talk, ivhen speaking : falla ngn i talet); a. afbruten, ojämn; poet. gapande afgrund; 8. poet. svalg, afgrund. ~ed, -èd, pp.; a. afbruten i sin fortgång; bot. oregelbunden genom felslagning, förkrympt, ^edly, -ådli, ad. med afbrott; oj amt, oregelbundet särsk. bot., jfr föij. ^edly-pinnate, a. bot. olikparigt deladt blad. ~er, -ur, s. en som afbryter, störare. <xJon, -rup'-sjun, s. afbrytande; afbrott, hinder; uppehåll; mellanskof; inbrytande (t. ex. of the sea) som verkar åtskiljande; (tO Speak, WOrk etc.) without utan afbrott. ~ive, -iv, a. afbrytande, verkande afbrott, störande, hindersam. ~0r, -ur, s. se eiektr. strömafbrytare, interscind †, intårsind', va. afskära, interscribe, intårskri'b, va. skrifva emellan, intersecant, ?ntårsè'kånt, a. genomskärande (korsande) hvarann, afskärande, delande.

intersect, intårsèkt', va. o. vn. skära (hvarann) särsk. geom. om ytor, linier; korsa(s). ^ed, -èd, pp.; a. bruten, starkt kuperad mark. ~ion, -k'sjun, s. (af)skärning; geom. skärningspunkt (: point of ~); ytors skär-ningslinie; bild. afhuggning, tvärt afbrott (of the sense, i sammanhanget), ^ional, -k'sjunal, a. skärnings- (jfr föreg.), intersert †, inturs!' rt, etc. se insert etc. interset, intursèt', va. sätta emellan ei. ibland.

interspace, in 'turs pas, 5. mellanrum, mellanliggande rymd. intersperse,inturspe'rs, va. inströ, inblanda här och där (among, ibland; in, i); beströ; poet. gifva omväxling åt (utseendet af) ngt gnm att vara inströdd här ocli där; Uppblanda,

göra omväxlande, beströ, »späcka», »krydda» bild. (one's speech with anecdotes etc.). interspersion, -spe'rsjun, s. inströende, utströende, anbringande här och där ibland, i ei. på ngt; inblandning som gifver omväxling.

interspinal (el. -nous), inturspi'nal (-nås), a. anat. liggande mellan ryggkotornas spi-nalutsprång. interstellar(y), inturstel'ur(i), a. belägen mellan stjärnorna (: utanför vårt solsystem).

interstice, in'turstis (-tl'rstis), s. (obetydligt) mellanrum (springa, hål, lucka, öppning, t. ex. mellan delar af en och samma kropp) ;

kort mellantid †. ~d, -t, a. försedd med (korta) mellanrum, interstitial, inturstisj'ål, a. innehållande mellanrum (jfr föreg, s.); mellanrums-; mellanliggande, intertangle, inturtang'gi, va. se entanqle. intertex †, intårteks', va. se intertwine. ture, -tjår, s. inväfning; ngt inväfdt,

främmande inblandning, intertie, in'turti, s. byg. tim. tvärträ, -band, -slå.

intertraffic, in'turtrafik, s. ömsesidig handelsförbindelse), intertropical,inturtrop'lkal, ».belägen mellan vändkretsarna, inüertwine, inturtwi'n, va. sammanfläta; hoptvinna, sno ihop; s. hopflätning. intertwining, -ing, prt.; s. sammanflätning, hoptvinning, -snoning. inturtwist, intårtwist', se intertwine. interval, in'turval, s. mellanrum, -afstånd; mellantid, mellanskof (between, mellan) särsk. med. mellan anfall; mus. intervall; mil. lucka, mellanafstånd mellan afdelningar el. enskilda karlar i ledet i sidoled; Am. lågländ landsträcka mellan kullar ei. utmed en flodstrand (äfv. ~e, -val); lucid med.

i: note, b: do, è: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk.

ljusa mellanstunder (lucida intervalla);

at på skilda tider, tid efter annan, emellanåt, då och då, skoftals (äfv. by ~s); at long (ei. rare?) då och då, med långa mellanrum. ^llMl †, lat., -'um, s.

se föreg. S.

intervary, inturva'ri. vn. variera, skifta, växla.

interveined, mturva'nd, a. ådrig, ådrad.

intervene, inturve'n, vn. o. va. komma (ligga, vara belägen ei. inträffa) emellan; intervenera, (hindrande) mellankomma ei. ock (medlande, hjelpande) träda emellan; tillstöta; s. † sammankomst. -ur, .
parenkym mellan bladnerver.

intervent †, inturvènt', va. komma i vägen för, korsa, hindra, -^ion, -n'sjun, s. mellankomst särsk. mellan stridande parter, jur. o. poiit. intervention. ~or, -ur, s. medlare särsk. kyrk., förr person utsedd att bilägga tvist vid val af ämbetsmän, intervertebral, inturve'rtebral, a. anat. liggande mellan ryggkotorna, interview, ln'tflrvu, S. särskildt beramadt möte. sammanträffande mellan två personer för att träffa aftal; eg. Am. nyare samtal som en tidningsreferent vetat, skaffa sig med en I framstående person för att utforska denne angående ngn sak af allmänt intresse; hvad en tidningsreferent vid en

f>u får veta; va. (---') (jfr senare bet. af näst-

föreg.) »intervjua», besöka för att få en utfråga; bevilja en ^er, -'ur, s. tidningsreferent som besöker en framstående person för att utfråga denne. ing, -'mg, prt.; S. tidningsreferenters utfrågande af framstående personer, intervisible, Inturviz'ibl, a. ömsesidigt i

sigte för hvarann om observationspunkter.

intervisit, inturviz'it, vn. aflägga ömsesidiga besök, utbyta visiter (with, med); s. ömsesidigt besök, intervital, inturvi'tal, a. poet. mellan tvänne

lif (mellan döden och uppståndelsen), intervolve, inturvolv', va. inveckla, inrulla i hvartannat.

interweave, inturwe'v, va. {imp. -wove, -wöv; pp. -WOVen, -wo'vn) inväfva; virka in; infläta; samm an väfva ofta: nära, oskiljaktigt (hop)blanda. intestable, intes'tabl, a. jur. ej berättigad att göra testamente, intestacy, -tasi, s. frånfälle utan efterlemnadt testamente.

intestate, -tåt, a. (afliden) utan testamente (to die ~); otestamenterad egendom; s. person som aflidit utan att lemna testamente efter sig. intestina, lat., intes'tma, s. pl. (eg. inälfvor); zool. intestinalmaskar. -nål, a. inälfs-, tarm-; bild. inländsk, inhemsk, intestine, -tin, a. inre, invärtes †; inländsk, inhemsk (war : borgerligt krig, inbördes krig); s. tarm, pl. äfv. inälfvor, intexture, inteks'tjur, se interweave. inthral(l) etc., se enthral(l) etc. inthrone etc., se enthrone etc. intice, se entice.

intimacy, in'timasi, s. förtrolighet, förtroligt umgänge,förtroligt förhållande; närmare bekantskap (with, med äfv. : kännedom af); to form (contract, strike up F) an ~ ivUll, formera närmare bekantskap, anknyta en intim vänskap med. intimate, in'timat, l. a. inre; nära, förtrolig, innerlig, »intim» viin, vänskap, bekantskap; s. förtrogen vän(inna). intimate, in'timat, 2. va. antyda, låta förstå, gifva (to, ngn) en vink om; numera vani. tillkännagifva, förkunna, intimation, -ma'sjun, s. antydning, vink; tillkännagifvande; to have an ^ of, hafva (fått) nys om; by antydningsvis, indirekt (låta förstå), intime †, in'time, in'tim, a. se inward o. intimate.

intimidate, intim'idat, va. injaga fruktan hos, skrämma, intimidation, -da'sjun, s. skrämmande, skrämsel särsk. ss. olagligt medel att inverka på andras fria själfbestämning (t. ex. vid arbetsinställelse, i fråga om allmänna val etc.) ;

rädsla, iritimidatory, -un, a. skrämmande, syftande att skrämma, intinction, intingk'sjun, s. färgning †; kyrk. brödets doppning i vinet i nattvarden.

intinctivity, mtingktiv'iti, s. oförmåga att

färga andra kroppar, intine, ln'tin, bot. inre hinna omkring

pollenkorn. intire †, se entire. intitle, se entitle. intitule †, intit'ul, se entitle. into, in'tu, prep, uttryck, rörelse ill i (upp i, ned i, ut i, fram i. öfver i) (deis vid verb betecknande en rörelse : bring, COme, fall, fly, go etc. etc. samt deras afledningar [subst. etc.J, dels vid andra som då få ett begrepp af rörelse^ ss. jfr ex.); draga, leda, locka etc., skåda, titta in i; vid dylika verb, äfvensom råka; inträda: utbrista; dela, upplösa, förvandla i; uttryck, förändring i tillstånd (förvandla) till (särsk. att märka: efter verb af annan betydelse uttryck. ~ resultatet af den i dem uttryckta verksamheten, jfr ned. ex.);

öfversatta till, på ett språk; inlåta sig på (jfr

enter); I have never been ~ a church, ... varit in i en kyrka; to beat a person ~ all the colours of the rainbow, piska ngn gul och blå; to beat (whip) a person ~ civility (good manners), piska upp ngn och därigenom lära honom veta hut; to collect /x. a mass, hopa (sig) i en massa; to distress a fortress ~ terms, hårdt ansätta en fästning så att den måste kapitulera; to maTce göra (förvandla) ngt till; people reasoning themselves ~ false feelings, folk som genom resonne-manger arbeta sig in i falska känslor; being starved ~ guilt. genom hunger drifven till brott; he went ~ Cambridge, han for in till C. intolerable, mtol'urabL a. outhärdlig, odräglig (to, för; to, att); olidlig pina. ^neSS, -nës, s. odräglighet, olidlighet. intolerance, -råns, s. ofördragsamhet (towards, mot) is. i trossaker: intolerans; bristande härdighet ei. förmåga att uthärda %. intolerant, -rant, a. ofördragsam, intolerant; (med of) oförmögen att uthärda (fördraga), ej kunnande tåla; s. ofördragsam ifrare. intolerated, -rätëd, a. ej tåld (tolererad), bemött med ofördragsamhet. intoleration, -ra'sjun, s. ofördragsamhet, intolerans (to. towards, mot), intomb, se entomb.

intonate, ln'tonat, vn. (1.) åska, dundra †; va. (o. vn.) (2.) mus. uppstämma, taga upp (en sång); solmisera, solfiera (sjunga noter j (skalöfningar) utan riktiga ord), intonation, -nà'-

sjun, s. mus. angifvande af ton, intonation; solmisation. jfr föreg.; mässande, intone, -to'n, va. o. vn. sjunga recitativ-mässigt, läsa sjungande, mässa: into-nera; gnola, intorsion, into'rsjun, s. vridning; kir. vridning ur rätta läget, ur led. intort, into'rt, va. vrida; sammanrulla: vrida

ur led, vricka, intoxicant, intoks'ikant, s. berusningsmedel; rusdryck, intoxicate, -kàt, va. berusa äfv. bild., göra drucken; a. >|C se följ. a.; ~ one's self, berusa sig. intoxicated, -kåtëd, pp.; a. berusad (äfv. bild. : glädjedrucken, alldeles ifrån sig, yr i hufvudet), drucken (with brandy, af konjak). ! intoxicatedness, -kàtëdnès, 5. berusadt tillstånd, intoxicating, -kàting, prt.; a. berusande; rusande, rusgifvande; ~ liquors, rusdrycker, intoxication, -ka'sjun, s. berusning äfv. bild.; rus. intra, lat., in'tra, (lat. prep. ss.) prefix innanför, inom; innantill.

intractability, mtråktåbil'iti, s. ohandterlighet; oböjlighet, obändighet; styfsint-het; omedgörlighet, intractable, intrak'tabl, a. ohandterlig; oböjlig, obändig; ostyrig, otämjelig; styfsint, halsstarrig; omedgörlig. ~neSS, -nës. S. se föreg. S.

intractile †, mtrak'til, a. outtänjbar, som

ej låter draga ut sig på längden, intrados, intra'dos, s. byg. inre rundningen

af en båge ei. ett hvalf, intramundane, intråmun'dàn, a. inom den

synliga världen varande, intramural, intramu'ral, a. inom stadens (universitetets etc.) murar ei. råmärken varande (skeende), intrance, se entrance, 1. o. 2. intranquillity, mtrånkwlllti, 5. oro. intranscalent mtrånskalënt, a. ogenomtränglig för värme, intransient, intran'sjent, a. ej snart öfvergående ei. försvinnande, varaktig, oförgänglig.

intransigent, mtråns^ldjënt, a. is. poiit. oförsonlig (jfr följ. s.); s. intransigent (röd radikal ursprungl. i Spanien, pl. ~CS, -'äz (sp.),-'ez).

intransitive, mtrans'itiv, a. intransitiv. intransmissible, intfånsmis'ibl, a. som ej kan öfversändas; oöfverlåtlig, jfr transmissible.

intransmutable, mtrånsmu'tåbl, a. som ej

kan förvandlas tin ngt annnt. intrant, in'trant, a. in- ei. tillträdande; s.

tillträd are. intrap, se entrap. intreat †, se entreat.

intrench, intrènsj', va. ingräfva, göra gropar, fåror i †; mit. förskansa (med vall och graf); vn. förskansa sig; (med on, upon) inkräkta (på), göra ingrepp, intrång (i). ~ment, -mënt, s. mil. uppkastande af förskansningar; konkret lätt(a) (fält)verk af van och graf, förskansning äfv. bild.; ingrepp (upon, i), intrepid, intrëp'id, a. oförskräckt, oförsagd.

~ity, -'iti, s. oförskräckthet, mannamod, intricacy, m'trikasi, s. (pl. -cies, -z) invecklad beskaffenhet; krånglighet; förvirring, virrighet; svårighet att reda, dunkelhet bild.; pl. krångel, krångligheter, labyrintiska (irr)vägar bild. intricate, m'trikat, a. invecklad, krånglig, labyrintisk, förvillande, virrig; svår att reda, »trasslig», dunkel, kinkig (t. ex. business, question etc.). ~neSS, -nës, s. invecklad beskaffenhet, jfr föreg, intrigue, intre'g, s. intrig, listig anläggning, ränker; (hemlig, oloflig) kärlekshandel; intrig, händelsernas förveckling,

»knut» i ett skådespel o. d.; vn. intrigera, smida ränker (against, mot); underhålla en hemlig kärlekshandel (with, med); to carry on an ~ (el. have s), se ofvan vn.

-ur, s. ränkmakare (-makerska). ~ry, -uri, s. intrigerande, intriger, intriguing, intre'ging, prt. af föreg, v.; a. fallen för ränker, ränksmidande, intrigant; s. intrigerande, ränksmideri(er). ~ly, -li, ad. genom ränker; ränkfullt, listigt, intrinsic, ~al, intrin'sik(al), a. inre; inneboende; väsentlig, egentlig, verklig, snnn; ~ value (of a coin), metallvärde. ~ality, -al'iti, s. egenskap att vara inre etc., väsentlighet, verklighet. ~ally,-ali, ad. i sig själf, i sitt eget väsen; ärv. på grund af eget (inneboende) värde. ~al-ness, -ålnes, s. se reality. intro, lat., in'tro, prefix, se in, into o. within. introduce, introdu's, va. införa i aiia bet.

(intO, i, t. ex. ngn i ett sällskap; särsk. ofta : ett ett bruk, ei. ngt i bruket); inskjuta; sticka in (a finger into ...); inleda ämnet i ett föredras:, en skrift etc.; framställa (something to public notice), först göra allmänt känd; väcka tal om, bringa å bane, äfv. : åvägabringa; förorsaka, framkalla: framlägga (a bill : väcka en motion); föreställa, presentera (to, för); to be <W, särsk. komma i bruk, fä insteg; to be to Cicero, göra bekantskap med Cicero(s skrifter). -ur, s. införare; inledare; framställare (t. ex. of a bill :) motionär, förslagsställare ; presenterare. introduction, introduk'sjun, s. införande (into, i; to society, i societeten); presentation (to, för); företal till en skrift etc., inledning (äfv. ss. benämning på en särskild afhandling behamilando principerna af en vetenskap,

t. ex. : an ~ to geology): »prenotioner»; letter of rekommendationsbref; a word of recent ett nyupptaget ord. introductive, intr6duk'tiv, a. inledande, tjänande till inledning. ~ly, -li, ad. inledningsvis, introductorily, intr6duk'turili. ad. se föreg. O. jfr följ. introductory, -turi, a. inledande, tjänande till (förklarande) inledning (of, to, till), inlednings-; förelöpande, intro-ductress, -ris, s. inledarinna, jfr introducer.

introflexed, introflèkst', a. inåtböjd. introit, intrè'it, introjt', s. kat. kyrk. ingångspsalm.

intromission, mtromisj'un, .<;. insläppande, införande; Skoti. jur. befattningstagande med andras egendom, intromit, intromit', va. insända; insläppa,

om ett medium gifva tillträde (t. ex. glass light)-, vn. Skoti. jur. taga befattning med andras egodelar. ~tent, -ènt, a. insändande, insläppande, jfr föreg. ~ter, -år, 5. en som insläpper etc.; beställsam fjäsk, i jfr intermeddler. ^ting, -ing, prt.; a. se I "»tent.

introrse, intro'rs, a. is. bot. inåt böjd, inåt vänd.

introspect, introspèkt', va. betrakta insidan af, titta in i, undersöka. ~ion, -k'sjun, s. blickande in i (into) ngts inre, insyn, inblick; besigtning af ngts inre. ~ive, -iv, o. inåtblickande, besigtigande, granskande, pröfvande, introversion, intro ve'rsjun, s. inåtvändning, inåt vänd ställning, introvert, -ve'rt, va. vända inåt. intrude, intro'd, vn. intränga (into, intränga sig in; göra intrång, ingrepp (on, upon, på, t. ex. on one's neighbour's land); trrnga (truga) sig på (on) folk, jfr ned. ex.; komma objuden ei. olägligt, »komma och störa»; va. intvinga (into, i), tränga in; truga ngn, ngt (on, upon, på ngn : påtvinga ngn ngt); ~ one's self, se vn.; r^j (up)on a person (a family, a company), tränga, truga sig på ngn (in i en familj, ett sällskap); falla ngn besvärlig, jfr följ.; I hope I don't jag hoppas att jag ej kommer och stör; upon one's good nature, missbruka ngns godhet, ^d, -èd, pp.;' a. geoi. se intrusive; nobody likes to be ~ upon, ingen tycker om att bli störd (af olägliga besök), ^r, -ur, .<?. en som tränger sig in, besvärlig människa, objuden (ovälkommen) gäst, »påhäng»; inkräktare på (on, upon) andras egendom ei. rättigheter, intruding, -ing, prt.; I fear T am jfr ofvan : I hope etc. intrusion, intro'zjiin, s. inträngande särsk.

geol. af eruptiv bärgart i sprickor etc.; påtrugande (att man trugar sig på), »påhäng», påflugen-het; intrång, ingrepp, jur. inkräktande af egendom (under ledighet) till förfång för rätt besittningstagare; Skoti. kyrk. inträngande å, tillvällande af prestsyssla mot församlingens vilja. ~al, -ål, a. hörande till ei. utgörande intrång. ~ist, -ist, s. inträngare, jfr intruder; en som försvarar intrång, jfr särsk. intrusion, Skoti. kyrk. intrusive, intro'siv, a. inträngande, särsk.

gcol. om eruptiv bärgart som trängt sig in i el. mellan sedimentära lager; trängande sig på, besvärlig, ovälkommen gäst. r^neSS, -nès, s. se intrusion. intrust, intrust', va. anförtro (to, åt), betro

(a person; with, med), intuite)j(, in'tuit, -it, va. si. omedelbart (intuitivt) inse ei. uppfatta.

Ii fate, à: far, k: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,intuition

intuition, intuisj'ån, s. si. intuition, omedelbar (inre) åskådning (uppfattning); objektivt omedelbar föreställning. ~al, -ål, a. intuitions-, verksam i ei. medels intuition; ~ reason, (rent) förnuft, intuitive, intu'itiv, a. intuitiv, intuitions-(jfr föreg. s.); omedelbart insedd; omedelbart skådande (inseende). ~ly, -li, ad. genom intuition, omedelbart (inse), intumesce, intumës', vn. svälla upp (t. ex. af värme), pösa. ~nce, -ens, s. uppsvällande, pösande; svulst; biid. upphetsning. ~nt, -ënt, a. svällande, inturgescence †, inturdjès'ëns, s. se intumescence.

intUSSUSCeption, intususëp'sjun, s. natur v. intussusception : fys., fysol. (ömsesidig) insugning (t. ex. af näringsämnen); anat. jfr invagination.

intwine, intwist, se entw...

inulin(e), in'ulin, S. kem. inulin (extraktivämne ur alantsrot : Inula).

inumbrate inum'brat, va. beskugga, inunction inungk'sjun, 5. insmörj ning. inunctuosity, inungktuos'iti, s. magerhet, torrhet (bristande fetaktighet) hos en lera o. d.

inundant, inun'dant, a. poet. öfversvämmande, -strömmande, inundate, -dat, va. öf-versvämma {with, med), äfv. biid. inundation, -da'sjun, s. öfversvämning; öfversvämmande äfv. bild., flod, flöde, inurbane >f<, inurba'n, a. ohyfsad, ohöfiig. ~ness, -ës, inurbanity, -ban'iti, s. ohöf-lighet; brist på hyfsning, inure, inu'r, va. härda, vänja (to, vid); vn. vinna gällande kraft, gälla; vara ei. komma (to, ngn ei. to one's benefit) till nytta. ~ment, -mënt, s. (in)vänjande; vana. inuring, -ing, prt.; s. härdande, invänjande.

inurn, ine'rn, va. lägga särsk. en aflidens aska i urna; poet. jorda, inustion †, inust'jun, s. inbränning, inutility, inutil'iti, s. onyttighet, gagnlöshet. inutterable, se unutterable. invade, inva'd, va. beträda †; (fiendtligt) infalla i, göra infall i ett land; inkräkta på område; inkräkta, (våldsamt) bemäktiga sig, usurpera makt; göra intrång på, kränka rättigheter; anfalla, angripa äfv. aiim. bild. —r, -ur, s. inkräktare, invading, -ing, prt. fiendtligt infallande, inkräktande; — army, invasionsarmé, invaginate, invadj'inat, va. förse med slida. —d, -èd, pp.; a. anat. upptagen inom en annan del ss. i en slida. invagination, -na'-sjun, S. anat. inneslutning inom ngt annat S3.

i en slida.

invalid, invårid, a. svag, kraftlös i aiim. bet.; jur. ej egande laga kraft, ogiltig; (i föij. bet.: -lè'd, -'- -) klen till hälsa och kroppskrafter, sjuklig; s. (---') invalid; sjukling; va. (—-'--) göra till invalid (göra sjuk, klen, otjänstbar); upptaga pä invalidlistan; vn. >fs låta upptaga sig på invalidlistan, (låta) förklara sig sjuk och otjänstbar. ~-bed, s. mekanisk säng för sjuklingar. ~-chair, s. mekanisk sjuk-(hvil-)stol. ~ate, -at, va. försvaga; göra ogiltig, upphäfva. ~ing, -le'ding, prt.; s. görande till invalid, jfr ofvan va.; sjuklighet, tid då ngn är sjuk och klen (och ej orkar arbeta). ~ism, -izm, s. invalidtillstånd, sjuklighet, klenhet, sjukdom, liggande sjuk. ~ity, -'iti, ~ness, -nes, s.

kraftlöshet (äfv. † tm hälsan); ogiltighet.

invalorous, inval'urus, a. saknande mod,

rädd af sig, feg. invaluable, inval'uåbl,cr. ovärderlig, oskattbar.

invariability, invariabil'iti, s. se följ. s. invariable, inva'nabl, a. oföränderlig; beständig; mat. konstant; gram. oböjlig; s. mat. konstant (kvantitet). ^neSS, -nes, s. oföränderlighet, beständighet, invariably, -l, ad. oföränderligt; beständigt, alltid, utan undantag; öfveralt. invaried, -rid, a. oförändrad; oföränderlig, invasion, inva'zjun, s. fiendtligt infall, invasion, inbrott, härjningståg (äfv. bild. of the plague etc.); inkräktning; ingrepp, förgripelse (of, i, på rättigheter o. d.).

invasive, mva'siv, a. anfallande; inkräktande, inkräktnings-; ~ war, anfalls-krig'

inveckee, invek'e, a. her. med dubbla bågar, invect †, invëkt', va. se inveigh. ~ed, -ëd, a. her. i kanten försedd med inskärningar med rundade uddar däremellan; ~ partition, her. fjällskura. ~iOn †, -vëk'sjun, s. se ^>ive. ~ive, -lv, a. häftigt utfarande, smädande; arg, bitande i el. om tal; s. häftigt utfarande (against, mot ngn i tal ei. skrift), smädelse(r), ovett. Inveigh, in vä', vn. fara ut (against, äfv. at †, on †, mot ngn i bittra ord, i smädelser: bittert tadla. smäda, okväda). ~er, -ur, s. arg tadlare, smädare, okvädare. inveigle, inve'gl, va. locka, tubba, förleda tin ondt. ~ment, -mënt, s. lockande, förledande till ondt. ~r, -ur, s. förledare, förförare.

inve i I, invà'1, va. inhölja i en slöja äfv. wid. invendibility, invëndibiriti, s. osäljbarhet.

invendible, -ven'dibl, a. osäljbar, invent, invënt', va. träffa på †; hitta på numera. blott i bet.: uttällka (afv-, klandrande: S>Ut-

invent

r Talspråk. 678 P Lågt språk.

inviseate

kläcka», »hopkoka»), uppfinna; uppdikta. ~er, se ~ion, -n'sjun, s. påträffan-

de †; uppfinnande, uttänkande; uppfinningsförmåga; uppfinning; påfund; ren, tom dikt (ngt uppdiktadt : a pure (/)~ of the cross, Korsmässa; to strain (F crack) oiie's anstränga sin uppfinningsförmåga (»gnugga sin hjärna» for att uttänka ngt); a man of en uppfinningsrik (fyndig) man. ~ive, -iv, a. uppfinningsrik; uppdiktad †. ~iveneSS, -ivnës, s. uppfinningsförmåga, fyndighet, rikedom på utvägar. ~0r, -ur, s. uppfinnare. ~0rial, -6'riål, a. inventarie-. ~0ry,-'-uri, s. inventarium, lösöre-, varuförteckning; va. upprätta förteckning (inventarium) öfver (: to take, draw up el. make up an ~ of), inventera; uppföra i ett inventarium. ~reSS, -res, s. uppfinnerska.

Inverness, invurnes'.s. (eg.pr.) ett slags kappa.

inverse, inve'rs, a. omvänd (särsk. mat. naturv. : förekommande i omvänd ordning mot

don vanliga el. mot den hos ngt annat jämförbart),

motsatt; ~ function, mat. reciprok funktion; ~ ratio, mat, omvändt förhållande. ~ly, -li, ad. omvändt, inverse; to be ~ as, mat. förhålla sig omvändt som, vara inverse mot (: ~ proportional to), inversion, -ve'rsjun, S. vetensk. (naturv. mat. mus. etc.) inversion, ömvändning, omkastning af vanlig ordning, omvänd 01'dning.

invert, inve'rt, va. invertera, omvända, omflytta, vända upp och ned. bakfram ei. ut och in, förvända; afleda, använda på orätt håll†; s. (-'-) byg. ingen, se inverted arch. ~ant, -ant, a. her. omvänd.

invertebral, inve'rtebral, a. se följ. inverte-brate(d), -bràt(ëd). a. zool. ryggradslös, overtebrerad; s. overtebreradt djur. inverted, invë'rtëd, pp.; a. omvänd, omflyttad, (förekommande) i omvänd ordning mot den vanliga, upp- och nedvänd; ~ arch, upp- och nedvänd hvalfbåge i tunnlar, kloaker etc. ~ly, -lf. ad. omvändt, i omvänd ordning, invertible, -tibl, a. (1.) som kan inverteras; (2.) † omöjlig att omvända el. omflytta.

invest, invest', va. påkläda, kläda (in, i), utrusta, bekläda (vnth, med numera blott bild..- t. ex. v)ith authority etc. :) förläna egendom, ämbete ; m sätta, placera, nedlägga penningar, kapital (in, i); mil. innesluta en plats, fästning etc.; vn. lägga ned penningar (in, i jfr ofvan, t. ex. bankstock, bankaktier; lands, jord; railway shares, järnvägsaktier). ~ient †, -jènt, a. klädande, inhöljande.

investigate, inves'tigabl, a. möjlig att utforska, utforsklig; som kan bli föremål

för forskning, investigate, -gåt, va. utforska, forska i, noggrant undersöka, investigation, -ga'sjlin, S. noggrann undersökning (into, i), (ut)forskning. investigative, -gàtiv, a. (ut)forskande. investigator, -gatftr, s. forskare, investiture, inves'titur, s. beläning, insättande i ämbete ei. län; investitur, rätt att insätta i ämbete ei. meddela förläning; (be)ldädnad. investment, invëstfmënt, s. (jfr invest) beklädande; klädnad †; insättande i ämbete el. af pengar, kapitals placering (ill, i); säkerhet (egendom) hvari pengar äro nedlagda; insättning, insatt kapital; mii. inneslutning af en plats; to make an investment in, lägga ned penningar (placera kapital) i. investor, -vest'ur, s. förlä-

nare, beklädare; insättare af kapital, ka-pitalsgifvare; to become an insätta pengar i affären (företaget), investure †, -ur, se invest; s. se investment. inveteracy, invet'urasi, s. långvarighet af ett ondt; ingroddhet, inbitenhet, hårdnac-kenhet; ingrodt hat (against, to, mot, till), inveterate, invëfuràt, a. inrotad, ingrodd,

inbiten äfv. om person : oförbätterlig (t. ex. an ~ liar), hårdnackad; to be ^ against, hysa ett ingrodt hat till. ~neSS, -nës, S. se föreg. S. inveteration -ra'sjun, s. inrotande, invexed, invëkst', a. her. se enarched. invidious, invid'ius, a. afundsamf; afunds-värd †; förhatlig, stötande, väckande ond blod, »odiös». ~neSS, -nes, s. förhatlighet, jfr föreg. a.

invigorate, invig'orat, va. stärka, styrka, gifva kraft, lif åt; göra gällande, invi-gQrating, -ing, prt.; a. stärkande; lifgifvande : ~ principle, lifsprincip. invigO-ration, -ra'sjun, s. stärkande, lifvande; (ny) styrka, kraft, invincibility, invinsibil'iti, s. oöfvervinne-lighet.

invincible, invin'sibl, a. oöfvervinnelig. ness, -nës, .9. se föreg. S. (I)^S, -Z, S. pl. namn på en irländsk mördarliga (afart af femern a. jfr Fenian).

inviolability, inviolabiriti, s. okränkbarhet. inviolable, invi'olabl, a. oantastlig; okränk-bar; obrottslig; orygglig; obrytbar †; osårbar †. ~neSS, -nës, s. se föreg. s. in-

violacy -låsi, se föreg. s. inviolate, -làt,

a. obefläckad, oförkränkt (äfv. -d, -ëd); se vid. föreg. a. i ii v i o I at en e SS, -làtnës, s. okränkt tillstånd, invirility, invirìriti, s. omanlighet, inviscate >|<, invis'kat, va. bestryka med (fågel)lim; fånga med fågellim.

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine l: fin, i fir,inviscerate

inviscerate invis'urat, va. inplanta i ngns

inre: a. djupt inplantad, invisibility, invizibil'iti, s. osynlighet. invisible, inviz'ibl, a. osynlig (to, för, t. ex. the [naked] eye, blotta ögat). ~neSS, -nès, S. se föreg. S.

invitation, invita'sjun, s. inbjudning; kallelse, anmodan (to, till; att); (by) on ~ of, på kallelse ei. anmodan af. invitatory, invl'taturi, a. inbjudande, inbjudnings-; kat. kvrk. invitatorium, info judningspsalm (»Yenite, exsultemus Domino»).

invite, invl't, va. invitera, bjuda tin gäst (to dinner, to dine, på, till middag); inbjuda i aiim. bet., uppfordra, uppmana (to, till, till att); inbjuda etc. till (t. ex. competition, subscription); äfv. : locka till, framkalla (sleep; hostilities); vn. inbjuda; vara inbjudande; s. si. se invitation; attention is to, man beder att få fästa uppmärksamheten på. ~r, -ur, s. inbjudare; en som framför inbjudningar, inviting, invi'ting, prt. af föreg, v.; a. inbjudande, lockande; s. † se invitation. ~ly, -ii, ad. på ett inbjudande sätt. ~neSS, -nës, s. inbjudande beskaffenhet, invitrifiable, invitrifi'abl, a. som ej kan förglasas.

invocate, invèkàt, se invoice. invocation,

-ka'sjun, s. åkallan, anropande; jur. infordrande (t. ex. af handlingar i ett mål), inkallande (t. ex. af vitnen).

invoice, in'vojs, s. hand. faktura, inköpsräkning; Am. lok. taxeringsuppgift på egendom; va. (äfv. - -') införa i faktura, upprätta faktura öfver; as per enligt faktura, invoke, invo'k, va. åkalla, anropa, involucel, invol'üsèl, (---'-), s. bot. enskildt svepe. ^late, -'at, a. försedd med enskildt svepe. ^lum, lat., -'um, S. se föreg. S.

involucrai, involo'kral, a. bot. hörande till svepe, svepe-, jfr föij. s. involucrafe(d), -kràt(ëd), a. försedd med svepe, svepebärande.

involucre, involo'kr, s. bot. (allmänt) svepe. -kurd, a. försedd med svepe. ~t, -et, s. se involucel.

involuntarily, invol'unturili, ad. ofrivilligt, involuntariness, -inës, s. ofrivillighet, involuntary, -turi, a. viljelöst; ofri, oberoende af viljan, utan fritt val; ofrivillig; (af)tvungen. involute, in'volot, a. naturv. inrullad: s. mat. involut, uppvecklad kurva (jfr evolute).

-ëd, a. se föreg. a. involution, -lo'sjun, s. inveckling äfv. wid.; förveckling; omhölje; mat. upphöjning till högre potens;

gram. illskj Utnlllg af satser.

involve, involv', va. hoprulla; inrulla, insvepa (in, i); inveckla äfv. biid. (in debt; in difficulties etc.); biid. inblanda (in, i); hopknyta is. bild. (with, med); inbegripa, omfatta, innefatta, innebära; biid. draga med sig, hafva med sig, medföra; mat. upphöja till en potens, ^d, -d, pp. (jfr föreg.); to be (deeply) ~ [in debts], vara (mycket) »intrasslad», invecklad i skuld; the risk ~ thereby, den därmed förbundna risken. ^dneSS, -ëdnës, s. tillstånd att vara invecklad i ngt, ligga inbegripen i ngt, vara förbunden med ngt. ment, -mënt, .9. invecklande; inveckling; invecklad (»trasslig») (affärs)ställning. invulnerability, invulnurabiriti, s. osårbarhet.

invulnerable, invul'nurabl, a. osårbar (to, för); oangriplig, oantastligt; ovedersäglig †. ~ness, -nës, 5. se föreg. s. invul-nerate, -rat, a. se föreg. a. inwall, inwå'1, va. omgifva med mur, befästa; s. (-'-) inre mur. inward, m'wurd, a. inre (äfv. : i ngns sinne), invärtes; inhemsk; intim, förtroligt; ad. inåt, äfv. wid. in i ngns inre. ~ly, -li, cid. invärtes: 1 ngns inre, i själ och hjärta; inåt. ^neSS, -nès, s. egenskap att vara inre; se vid. intimacy †; se vid. följ. s. †. ~S, -z, ad. se inward, ad.; s. pl. inälfvor, innanmäte, inweave, inwèv, va. (imp. -wove, -wo'v;

pp. -WOVen, -wo'vn) se interweave. in WOrk)j<, inwe'rk, v a. arbeta in i ngt ei. in i det inre af ngt; vn. arbeta, verka i det inre. ~ing, -ing, prt.; s. inre verksamhet; inre kraft, inwove, se under inweave. inwrap, inråp', va. inveckla äfv. biid. i sv&rfg- • heter o. d.: insvepa (in, i, t. ex. a cloak; smoke etc.); hänföra, hänrycka †. inwreathe, inre'dh, va. omkransa, bekransa äfv. bild. (t. ex. with glory)-, infläta, inwrought, inro't, pp. Ktinwork; a. inarbetad, inväfd, in virkad; prydd med figurer, io, lat., i'o, interj. häll! s. jubelrop, iodate, 1'odåt, s. kern. jodsyradt salt. iodic, iod'ik, a. kem. innehållande jod, jod-;

~ acid, jodsyra; ~ silver, jodsilfver, iodide, i'odid (-did), .s\ kem. jodförening; ~ of cadmium, jodkadmium; ~ of nitrogen, jodkväfve; ~ of potassium, jodkalium. iodine, -din, -din, s. kem. farm. jod; ~ green, jodgrönt. iodism, -dizm, s. med. jodförgiftning, iodize, -diz, va. kem. tekn. jodisera; (äfv. med.) behandla med jod.

iodo-, iod'è, i sms. jod-, ~form, -form, s.

kem. iodoform.

iodure, l'6dur, --'-it, s. jodur, neutral

jodförening, iodyrite, ièdlrit, s. min. jodsilfver, ion, i'on, s. eiektr. kem. galvanisk sönderdel-

ningsprodukt. Ionian, Io nian, a. geogr. hist. etc. jonisk; ~

isles, Joniska öarna. Ionic, ion'ik, a. jonisk (dialect; order, stil, pelarordning, etc.); s. metr. jonicus (versfot, jfr ex.); jonisk vers; the greater joni-

cns a majori (---^ -); the smaller

jonicus a minori (^ ^ — —). iota, gr., 16'ta, S. jota (grekiskt i), bild. »prick». Jfr-jot.

I. 0. U., l'6u, S. (eg. en rebus för : I OlOe you) skuldbevis, revers i enklaste form : »lapp»

på en summa.

ipecac, ip'ëkåk, förk. mr : ~uanha, port.,

-uan'a, s. bot. farm, ipecacuanha, kräkrot; ~ powcler, kräkpulver, pulveriserad kräkrot; compound powder of farm. Dovers pulver.

Iranian, ira'nian, a. iransk, fornpersisk. irascibility, irasibil'iti, s. snarstickenhet,

argsinthet. irascible, iras'ibi, a. snar till (: fallen för) vrede, hetlefrad, snarsticken, argsint. ~ness, -nes, S. se föreg. 5.

irate, ira't, a. arg. vred.

ire, i'r, s. poet. vrede, ilska {to arouse one's

~ful, -ful, a. vred, rasande, irenic, ~al, iren'ik(al), a. irenisk, freds-stiftande; försonlig, fredlig. ~0n, -on, s. (kyrklig) fridsförmaning, irestone, i'rst6n, s. min. hård stenart i aiim. irian, 1'riån, a. anat. hörande till iris. Iricism, l'risizm, s. irländsk (språk)egen-domlighet.

irid, l'rid, s. anat. bot. se iris. ~al, -ål, a. hörande till iris; regnbågs(skiftande) (colours). nation, -a'sjun, ~escence, -ës'-ëns, s. irisering, skiftande (färgspel) i alla regnbågens färger, regnbågsskim-mer. ~eSCent, -ës'ënt, a. iriserande, regnbågsskimrande. ~ian, -'lån, a. hörande till iris. ~ium, -'ium, S. kem. min. iridium (metall); native se följ. ~0SITline, -6smin, —osmium, -os'mium, s. min. osmi-dium-iridium. iris, lat., l'ris, s. (pl. ~es, -ëz) regnbåge; regnbågsskimmer; opt. färgad kant på en icke-akromatisk lins; anat. iris i ögat; astron. Iris (en asteroid); bot. svärdslilja (Iris); her. se ßeur-de-lis. ~ate, -àt, va. tekn. irisera; a. (äfv. ~ated, -àtéd) iriserad, iriserande; regnbågsfärgad. ~C0pe, -kop, s. iriskop

(instrument för framställning af prismatiska färger).

~ed, -t, a. regnbågsfärgad; iriserande; ~ paper, irispapper (tapet).

Irish, i'risj, a. irisk, irländsk; äfv. † se erse;

S. irländska språket (ss. dialekt af engelskan el., eg., dets. som HibemO- Celtic) ; förr ett slags brädspel; the irländarne; ~ apricots, si. potatis; ~ bull, kokvickhet, befängdt yttrande (jfr »groda», »bock»); ~ car, en lätt jagtvagn inrättad som en vurst; ~ diamond, ett slags bärgkristall

som kan älipas som diamant; 'v. ivy, bot. Hedera

Canadensis; ~ moss, se carrageen; ~ stew, kött- och potatispudding. ~man, s. irländare. ~-W0man, s. irländska. ~ism, -izm, s. irländsk språkegenhet. ~ry, -ri, s. den egentligen irländska (keltiska) delen af Irlands befolkning (mots. Englishry). irk, irk, va. (opers.) trötta, uttråka; bjuda mot för, förtreta; vn. jfr föreg. ~S0me, -sum, a. tröttsam, besvärlig, tråkig; sorglig, sorgsen †; trött, led (of, på) †. ^someness, -s&mnës, s. besvärlighet, tråkighet; trötthet, leda†. iron, i'urn, s. järn; ett stycke järn; verktyg

af järn (ofta för sms., ss.: box-**, fre shooting-^, etc., etc.); löst järn i ett verktyg; pl. järn, bojor; eldredskap; a. is. i sms. järn- (Anm. själlförklarliga sms. förbigås);

af järn; lik järn; järn(stål-)grå; biid. järnhård, oböjlig, hårdhjärtad, sträng etc.; va. pressa med pressjärn, stryka med strykjärn; slå i järn (bojor), belägga med bojor, fjättra (: to put in ~s); järn-beslå; kläda i järn(rustning); ~ in bars, stångjärn; broken old gammalt järnskräp, järnskrot; cold bild. »kallt stål», (blankt) (mord)vapen; white bärg. hvitt råjärn; hand. förtennt järnbleck; wrought smidesjärn, stångjärn; to have many in the fire, ordspr. hafva många järn i elden; to strike the while it is hot, ordspr. smida medan järnet är varmt; to be in sjö. om fartyg »sitta i järn», hvarken vilja falla ei. lofva; to stand on hot ordspr. stå som på glödande kol. ^-age, S. mytol. bild. o. fornf. järnålder. ~-armOUr, s. järnrustning, pansar; byg. järnbeslag. ~-band, s. järnband, -beslag. ~-bar, s. järnstång; järnbom; pl. stångjärn. ~-bark tree, s. bot.

namn på Eucalyptusarter; äfv. Sideroxylon. ~-bOUnd, a. järnbeslagen; poet. klippig, otillgänglig kust. ^-bridge, s. järnbro. ~-built, a. bygd af järn; ~ vessel, järnfartyg. ~-Cased, a. öfverdragen med järnplåt, järnbeslagen, jfr vid. r^-clad. ~ -Chamber, s. bärg. järnrum, härdrum i puddelugn. Clad, a. bepansrad; s. pansarfartyg. ~-Clay, s. min. järnlera. ~-C0at-ed, a. järnbeklädd; öfverdragen med

järnplåt. ~-CrOSS, s. järnkors (the Prussian Order of the ~-CrOWn, s. järnkrona (lombardiska konungakronan).

s. bärg. hammarslagg. —-fastened, s. skeppsb. järnfast, -förbultad. —-filings, s.pl. järnfilspån. ~-fisted, a. hårdnäfvad; bild. hård, obarmhertig, girig. —flint, s. järn-kisel. —-founder, s. järngjutare. —-found-(e)ry, S. järngjuteri. —-frame, s. tekn. järn-ställning för div. maskiner; järnfast kroppsbyggnad. —-framed, a. bild. med kropp af järn. —-gate, s. gallerport. —-glance, s. min. järnglans. —-glue, s. järnkitt. — -goods, s. pl. järnvaror, smiden. —-gray, a. järngrå; s. järngrått. —-handed, se — -fisted. —-hat, s. järnhatt, stormhatt. — -heads, s. pl. bot. Centaurea nigra. —-hearted, a. hårdhjärtad, grym; hård i det inre om frukt. —-heater, s. stryklod, —-holder, s. ställning för strykjärn. — -horse, S. »järnhäst» (lokomotiv; velociped).

—-ladle, s. gjutskopa; stöpslef. —-liquor,

s. järnlösning, is. färgares etc. järnbeta. — -lord, s. större järnverksegare, brukspatron. —man, s. man af järn, järnmänniska; tekn. spinn, själfverkande mulemaskin. ^-manufacture, s. järntillverk -ning. ~master, 5. järntillverkare, järn-bruksegare; järnhandlare i stort. —-mill, s. hammarsmedja, järnbruk. —monger, s. järnkramhandlare. —mongery, 5. järnkram, smiden; järnkramhandel (affären).

—-mordant, s.

tekn. järnbeta. —-mould, s. min. järnjord; rostfläck; va. sätta rost-fläck(ar) på. —-OChre, s. järnockra. — -Ore, s.

järnmalm. —-paper, s. tunnaste

(t. o. m. som silkespapper) järnbleck. —-pig, s. bärg. järntacka, -gös, -gält. —-pin, s. järndorn. —-pipe, s. järnrör. —-plate, s. järnplåt; järnbleck; black —, svartbleck; white —, hvitbleck, förtent järnbleck, --plated, a. beklädd med järnplåt, särsk. pansarplåt. —-plug, s. järnnagel, järndubb. —-

point, s. boktr. punkturspets. — -putty, s. järnkitt. —-pyrites, s. min. järn-kis, svafvelkis, —-rations, s.pl.mii. Ftorr-skaffning. —-red, s. brunrödt. —-rod, s. järnstång; järnten; bild. »järnspira». — -rule,*, sträng styrelse, hårdt regemente, »järnspira». —-Sand, s.

min. magnetisk järnsand; fvrv. fin järnfilspån. —-Sand-Stone, s. järnhaltig sandsten. —-Sheath-ed, a. beklädd med järnplåt, järnbeslagen. ~-sheet, s. (en) järnplåt. —-Shod, s. järnskodd, järnbeslagen. —-shrub, 5. bot. Sauvageria erecta. —Sick, a. sjö. om fartyg läck genom bultars o. d. förrostande.

-side, s.

»järnsida» hist, tillnamn på åtsk. kri-

gare, liärclacl krigare, veteran (särsk. pl.~)

Cromwells; pansarfartyg. —Sided, a. med järnsidor, pansarklädd, bepansrad (äfv. om fartyg); med hårda sidor, stark. —-Smith, s. grofsmed, låssmed etc. —-SOW, se f^j-pig. —-Spar, s. min. järnspat. —- stain, s. järnfläck, rostfläck. —Stone, s. järnhaltig bärgart, järnmalm; — china, — ivare, finaste engelsk fajans (: Wedye-wood ware), —-tailed COW, s. (the) —, skämts, mjölkhandlarens pump. —-tree, s. bot. järnträd (Siderodendron). —ware, .s. järnkram, smiden. —-wire, s. järntråd. —WOOd, s. järnved aiim. benämn, på hårdt trä (af Sideroxylon ete.) ; bot. jfr föreg. o. — -tree. —WOrk, .«?. smidet i en vagn. en byggnad etc.; pl. järnverk, järnbruk. —WOrt, s. bot. Siderites; sanddån (Galeopsis Lada-num). —-yellOW, s. järngult, rostgult. —er, -ur, s. en som stryker linne etc., pressar etc., strykerska, strykjungfru, ironic, —al, iron'ik(al), a. ironisk. -alneSS, -ålnès, s. ironiskhet; ironisk beskaffenhet.

ironing, l'urning, prt.; s. strykning med strykjärn, pressning med pressjärn. --blanket, se —-cloth. —-block, s. skräddares pressträ; se vid. följ. aboard, s. strykbräde. —-Cloth, 5. strykfilt. --lathe, s. hattmakares glättningsmaskin. ironish, 1'urnisj, a. järnaktig, lik järn. ironist >f<, i'ronlst, s. ironiker. irony, i'urni, 1. a. järn-, af järn; lik järn, järnaktig; järnhaltig; — taste, järnsmak. irony, i'roni, 2. s. ironi, irous l'rus, a. fallen för vrede, argsint, irp †, lrp, s. (äfv. —e, uttal lika) förvridning af ansigtet ei. kroppen, grimas, krum-bugtande; a. krumbugtande. irradiance, -ney, ira'dians(i), s. utstrålning, utsändande af strålar; strålglans, irra-diant, -diånt, a. poet. strålande, irradiate, -dlat, va. bestråla; upplysa äfv. wid.; värma, lifva; göra lysande, pryda {with, med); vn. stråla, skina; a. strålande, lysande, strålbegiänst. irradiation, -diå'-sjun, s. utsändande af ljusstrålar, strålning; upplysning äfv. bild.)fC; strålglans, strålkrans; opt. irradiation (skenbar försto ring af ett ljust föremål).

irrational, irasj'unal, a. vetensk. irrationel; saknande förnuft, oförnuftig, oskälig (animal)-, förnuftsvidrig, orimlig, oresonlig. —ity, -'lti, —neSS, -nes, s. oförnuftighet, förnuftslöshet; förnufts vidrighet.

irreclaimable, irekla'mabl, a. som ej kan

återfordras; ohjälplig, oförbätterlig, irrecognizable, irèkèg'nizabl, a. oigen-käiilig.

irreconcilability, irëkonsilabil'iti, s. se följ. S. irreconcilable, irëk6nsi'låbl, a. oförsonlig: oförenlig (with, med). ~neSS, -nes, s. oförsonlighet; oförenlighet. ~S, -z, s. pl. poiit. oförsonlige, jfr intransigent, irre-conciledf, - -'-slid, a. oförsonad, irrecon-cilement†, --'--mënt, irreconciliation,

-silia'sjun, s. oförsonadt tillstånd; oförsonlig stridighet ei. motsats; oförenlighet.

irrecordable, irekor'dabi, a. som ej kan ei. förtjänar att skriftligt bevaras; oihåg-kommelig.

irrecoverable, irëkuv'üråbl, a. som ej kan återfås, oåtervinnelig; oersättlig; ohjälplig, obotlig; ~ debt, hand. osäker fordran, svness, -nës, s. oåtervinnelighet; oersättlighet; ohjälplighet. irrecuperable †, irëkü purabi, a. se föreg. a. irrecusable, ireku'zab], a. ovägerlig, oaf-vislig, ej medgifvande ngn invändning, irredeemability, lrëdèmåbiriti, s. o(åter)-

inlöslighet. irredeemable, Irede'mabl, a. som ej kan (åter)inlösas el. återköpas; is. om pappersvaluta ej inlösbar till fulla nominela värdet; ouppsägbar (debt, fordran; loan)-, jfr vid. irrecoverable. ~neSS, -nës, s. se

föreg.

irreducible, irèdü'sibl, a. som ej kan (åter-) bringas till (into) ett annat tillstånd ei. form; mat., kem. oreducerbar. ~neSS, -nès, s. oredueerbarhet. irreflection, irëflëk'sjun, s. brist på eftertanke, oeftertänksamhet. irreflective, irèflék'tiv, a. icke-reflekterande

(jfr reflective). irrefragrability, lrëfrågrabii it!, s. se följ. S. irrefragable, lréfrägabl. a. oomkullstötlig, ovedersäglig, jfr följ. a. ~neSS, -nès, s. oomkullstötlighet, ovedersäglighet. irrefrangible, lrefran'djibl, a. obrytlig, oöf-

verträdlig, okrärikbar. irrefutable, irèfu'tabl, a. ovedersäglig, ovederläggliga irregular, irëg'ülur, a. gram. etc. irregulier: oregelbunden ; afvikande från vanliga regier; ojämn rörelse; oordentlig, mindre ordentlig ei. hygglig; tvetydig person; s. irregulier soldat, pl. irreguliera trupper; en som ej följer regeln; skoi. oregelbundet ord, is. irreguliert verb. ~ity, -lar'iti, s. (pl. -ties, -z) oregelbundenhet; regellöshet; oordentlighet i lefnadssätt; pl. äfv. mindre ordentligt lefnadssätt; snedsprång, irrelative, irél'åtiv, a. utan samband; ej i

förhållande till ngt annat; ~ chords, mus. ackorder som ej hafva ngn ton gemensam.

irrelevance, -ney, irërëvåns(i), s. osam-

manhörighet med saken i fråga; otillämplig-het (to, på); konkret afvikelse från ämnet, irrelevant, -vant, a. ej tillämplig, otill-lämplig, ej hörande till (to the matter [question] in hand, saken i fråga), irreligion, irelid'jun, s. brist på religion, gudlöshet; religionsförakt. <v4St, -1st, s. religionsföraktare. irreligiOUS, irël!d'jus, a. religionsföraktan-

de, gudlös. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. irremeable, ireme'abi, a. ej tillåtande ngn återgång.

irremediable, !rëmè'diåbl, a. obotlig (disease, evil)-, ohjälplig (error, mischief). ~neSS, -nes, s. obotlighet. irremissibie, irëmis'ibl, a. oförlåtlig; som ej kan efterskänkas, oeftergiflig. ^neSS, -nës, s. oförlåtlighet, jfr föreg.

irremovability, lremovabil'iti, s. orörlighet;

orubblighet; oafsättlighet. irremovable, iremo'vabl, a. orubblig äfv. bild. : fast, bestämd; orörlig; oföränderlig; oafsättlig. irremoval,-val, s. stadig-

blifvande på ett ställe.

irremunerable, iremu'nurabi, a. som ej kan

belönas; som ej förtjänar belöning, irrenowned, irënau'nd, a. oberömd, ej frej-dad.

irreparability, lreparabil'iti, s. (jfr följ.) obotlighet; oersättlighet; egenskap att ej kunna godtgöras. irreparable, Irep'arabl, a. som ej kan återställas i sitt förra goda skick, som ej kan repareras, obotlig, ohjälplig; som ej kan godtgöras, oersättlig, oupprättelig. 'v,-ness, -nës, S. se föreg. S. irrepealability, lrëpèlåbiriti. s. oåterkallelighet.

irrepealable, irëpè'labl, a. oåterkallelig.

~ness, -nës, S. se föreg. S.

irrepentance, irëpën'tåns, s. obotfärdighet. irreplaceable, irëplä'såbl, a. oåterställbar

om ngt förkommet, Oersättlig.

irrepleviable, lrëpiëviåbi, irreplevisable,

-plev'izabl, a. jur. oigenlöslig.

irreprehensible, irëprèhën's!bl, a. oklanderlig, otadlig, ostrafflig. ~neSS, -nës, s. ostrafflighet.

irrepresentable, lrèprëzënfabl, a. ej framställbar (i bild ei. för föreställningen), irrepressible, irepres'ibl, a. oundertrycklig, okuflig, oemotståndlig, irreproachable, irepro'tjabl, a. oförvitlig, tadellös. ~neSS, -nës, s. oförvitlighet.

irreprovable, irëproNåbi, a., ~ness, -nës,

s., se irreprehensible, ~ness. irreptitious irëptisj'us, a. insmygande (sig), insmugen, instucken.

irresilient, irësil'iènt, a. ej återstudsande. irresistance, irëzis'tåns, s. underkastelse

utan motstånd, passiv lydnad, irresistibility, irëzistibil'iti, 5. oemotståndlighet.

irresistible, irëzis'tibl, a. oemotståndlig.

~ness, -nës, S. se föreg. S. irresoluble, irëz'olubl, a. olöslig (äfv. ‡ : som ej kan lösas, befrias från ngt, t. ex. från syndaskuld); OUpplÖslig. ~neSS, -nés,

s. olöslighet, oupplöslighet. irresolute, irez'olot, a. obeslutsam, vankelmodig, villrådig (as to (ei. on) what is to be done, om hvad som är att göra).

ness, -nës, irresolution, -lo'sjun, s. obeslutsamhet, villrådighet, irresolvable, irëzoi våbi, a., ~ness, -nës,

s., se irresoluble, ~ness. irrespective, irespek'tiv, a. som ej tager hänsyn (of, till); ~ of, (prep.) oafsedt, utan hänsyn till. ~ly, -li, ad.; obetingadt, utan hänsyn till omständigheterna;

oj of, se föreg. ex.

irrespirable, ires'pirabl, a. oduglig att inandas.

irresponsibility, irësponsibil'iti, s. oansvarighet.

irresponsible, irëspon'sibl, a. oansvarig, ansvarslös (och dfr ej att lita på), ir-responsive, -siv, a. ej svarande; omot-s vari g.

irrestrainable, irësträ'nåbl, a. oåterhållelig, hejdlös, otyglad, irresuscitable, iresus'itabl, a. som ej kan

åter väckas till lif. irretentive, irëtën'tlv, a. ej kval-hållande,

opålitlig (t. ex. memory). irretrievable, iretre'vabl, a. jfr irrecoverable o. irreparable. ~neSS, -nès, s. se irrecoverableness. irretrievably, -1, ad. oåter-kalleligen, ohjälpligt förlorad.

irreturnable, irete'rnabl, a. som ej kan

återgäldas; oåterkallelig, irrevealable †, irëvè'låbl, a. som ej kan (bör) uppenbaras (yppas), irrevealably, -1, ad. under tysthetslöfte; med obrottslig tystnad, irreverence, irëv'urën«, s. bristande vördnad, vanvördnad (towards, mot); missaktning, äfv. konkret: visad missaktning,

det vanvördiga (of, i), irreverent, -rent,

a. vanvördig äfv. om yttrande o. d.

irreversible, irèvè'rsibl, a. som ej kan kastas (vändas) om ; oomkullkastlig; oåterkallelig. ~neSS, -nës, s. oåterkallelighet. irrevocability, irëvokåbil'iti, s. oåterkalle-lighet.

irrevocable, irëv'okåbl, a. oåterkallelig.

~ness, -nës, S. se föreg. S.

irrigate, ir'igat, va. vattna; biid. i aiim. fukta; åkerbr. öfverstrila, med konst öfvervattna. irrigation, -ga'sjun, s. vattning; öfver-strilning med vatten; åkerbr. (konst-sy-stem för) (ängs)vattning. irriguous, irig'uus, a. is. poet. vattnad, väl bevattnad; fuktig, våt (with, af); daggig. irritability, iritabil'iti, s. retlighet, äfv. fysiol.-. irritabilitet; lättretlighet, snarstic-kenhet.

irritable, ir'itabl, a. retlig, irritabel, jfr föreg.;

lättretlig. ~neSS, -nès, s. se föreg. s. irritant, ir'itant, 1. a. retande, irriterande:

s. med. retmedel: inflammerande gift. irritant ir'itant, 2. a. Skoti. jur. upphäfvande.

irritate, ir'itat, va. reta, fysiol, med. irritera; uppreta, förbittra. ~d, -ëd, pp.; a. uppretad, uppbragt (at, by, öfver; with, på), irritating, -ing, prt.; a. retande; retsam, irritation, -ta'sjun. s. retande; retning, äfv. fysiol. : irritation; med. inflammation orsakad af retmedel; uppretadt tillstånd, förbittring, irritative, -iv, a. retande (jfr föreg, v.); orsakad ei. åtföljd af irritation, irritatory, -uri, a. retande, irriterande, irruption, irup'sjun, s. inbrytande, (fier.dt-ligt, våldsamt) inbrott (äfv. t. ex. ~ of the sea; into, i), irruptive, -tiv, a. (våldsamt, öfverväldigande) inbrytande, som gör inbrott; inbrotts-, is, iz, 3 pers. sg. pr. ind. af be är; that

det vill säga. isabel, iz'abël, S. isabellfärg (en brungul, smutsgul färg) (äfv. ~-C0l0Ur); isabellfärgad häst. ~line, -in, -in, a. isabellfärgad. isagogic, ~al, isagodj'ik(al), a. inledande, inlednings-. ~S, -s, s. pl. isagogik (inledande vetenskap, is. till bibelkännedom).

isagon, l'sagon, .s. mat. likvinklig figur, ischiadic, iskiad'ik, a. höftvärks-; ~ disease, ~ passion, höftvärk. ischiagra, gr., iskia'gra (-ag'-) s. med. höftvärk.

ischial, is'kial, ischiatic, iskiat'ik, a. med. höft-.

ischuretic, iskürëfik, a. med. tjänlig mot urinstämma; s. botemedel mot urinstämma. ischury, -'- ri, s. med. urinstämma. 1'se, iz, Skoti. förk. f. I shall. iserin(e), i'sërin, s. min. titanjärnsand. isicle †, se icicle.

isinglass, l'zmglas, s. husbiås. gelatin; F glimmer (äfv. ~-StOne). ~-fish, s. zool. stör (Acipenser Sturio). ^-piaster, s. farm. häftplåster af husbiås. Islam, iz'lam, s. islam, muhammedanska religionen; muhammedanska världen, samtlige muhammedaner och muharri-

medanska riken, 'v/ism, -izm, s. muhammedanska trosläran(s system), ^ite, -it, s. muhammedan, ^itic, -lt'ik, a. muhammedansk.

island, i'land, s. ö; va. poet. göra till ö, rundt om omgifva ss. vattnet en ö; beströ liksom med öar. ~ed, -ed, pp.; a. ölik. ~er, -ur, s. öbo. †, -i, a. full af öar; ölik; Ö-.

isle, ll, (1.) se aisle ; (2.) S. is. poet. el. i namn ö (o b s. the British (Z)~s); va. se island va. o-t, -et, s. liten ö, holme.

ism, lzm, S. (eg. suffixet -ism) oftast förakt, ngns favorit-teori, lära, doktrin, ngns särskilda »käpphäst» i tooretiskt afseende.

Ismaelian, izmae'lian, s. ismaelit (anhängare

af en viss muhammedansk sekt).

ISO -, gr.. 1 SO, a. ss. prefix i sms. vetensk. termer som har (ei. betecknai') likhet i antal, lik-, lika. ~bar(e), -bår, s. fysiol, geogr.

isobar (linie dragen genom orter med lika barometertryck). ~ch(e)imal, -ki'mai, ~ch(e)i- i menal, -ki'menal, a. som har (ei. betecknar) lika vinterköld, ^chronal, -sok'ro-nål, a. isokron, liktidig, ^chronism, -sok'ronizm, s. isokronism. ^chronous, -sok'ronus, a. se föreg. a. ^clinal, -kli'nal, a. isoklinisk, angifvande lika magnetisk inklination. ~Crymal, -kri'mal, a. angifvande lika medeltemperatur i årets kallaste månad line : ~CPyme, -krim). adynamic, -dinam'ik, a. isodynamisk, egande ei. angifvande lika (magnetisk) kraft. ~dynamOUS, -din'amus, a. lika stark. ~geotherm, -dje'otherm, 5. linie dragen genom orter med lika jordtemperatur. ~geothermal, -djeothe'rmai, «. utmärkande lika jordtemperatur; ~ line, se föreg. s. ~goniC, -gon'ik, a. likvinklig; utmärkande likvinklighet; ~ lines, linier dragna genom orter med samma magnetiska deviation (missvisning på kompassen). ^hyetose, -hi'etos, s. linie dragen genom orter med samma årliga medelnederbörd, isolable, i'solabl, a. isolerbar.

isolate, i's6lat, va. isolera; se vid. insulate. ~d, -ëd, pp.; a. se insulated; äfv. enstaka förekommande, enstående. isolating,-ing, se insulating; ~ bed, byg. isoleringsskikt hindrande fukt att uppstiga. isolation, -ià'sj&n; | se insulation. (iso)logous, -sol'ogus. «. kem. isolog (ho-molog). ~mer, -mer, kem. isomerisk kropp. ~ meric(al), -mer ik(al), a. kem. isomerisk, jfr foij. ^merism, -som'urizm. S. isomeri (likhet i beståndsdelar o. deras proportioner i förening med olikhet i fysiska el. både kemiska o. fysiska egenskapur). -met'rik(al), a. geom. etc. isometrisk (med

samma mått); kystall. monometrisk. ~niOrph, -mèrf, s. kropp af samma krystallform som en annan, ^morphism, -m6'rfizm, s. isomorfism, likhet i kristallform. morphous, -mo'rfus, a. (jfr föreg.) isomorf, ^nomic, -nom'ik, a. med lika lag (rättigheter); af samma art och ursprung. nomy, -son'6mi, s. likhet i rättigheter. ~pathy, -sop'athi, s. med. isopati. pod(e), -p^d, s. (pl. -a, - -'-a) zool. isopod

(ett slags krustacé). ^SCeleS, -sos'elez, a. geom.

likbent triangel. ~theral, -soth'ural, a. angifvande lika medelsommartemperatur line : ~there, -thèr). ~therm,-therm, a. isoterm. ^thermal, -the'rmal, a. egande, angifvande ei. angående lika medeltemperatur; ~ line, se föreg. s. ~t0nic, -ton'ik, a. liktonig. ^tropic, -trop'ik, a. återkastande lika i alla riktningar, opt. enkelt ljusbrytande. Israel, iz'rael, s. pr. Israel. ~ite, -it, s. israelit. ~itic, -lt'ik, ^itish, -i'tisj, a. israelitisk. ^itism, -itizm, s. judaism. issuable, isj'uabl, a. som kan utgifvas, utsläppas i rörelsen etc., jfr följ. v.; ledande till resultat, afgörande, slutlig. iSSUably, -i, ad. på ett afgörande sätt; för att få slut (resultat) på saken, issuance, isj'uans, a. utfärdande, utdelande. issuant, -ånt, a. her. framkommande (uppstigande). iSSUe, isj'u, s. utgående, utkommande, utströmmande i aiim. bet. (of air, of water etc.; of people from a door); utgång, utväg, utlopp; utgång (of, to, af, på), resultat; utbyte, afkomst, afkastning; ut-lemnande, utdelande; utgifvande, utfärdande, särsk. fin. Utsläppande i rörelsen, jfr emission; utkommande (of a, paper etc.); verksamhetsyttring, handling †; konkret: det som På en gång utsläppes, utströmmar etc.; flöde; uttömning; tidningsupplaga, -nummer; is. jur. afkomma, lifsfrukt, lifs-arfvingar; jur. hufvudtvistefråga, slutfråga, det stridiga i ett utredt mål, strids-punkt; med. fontanell; vn. utgå i allm. bet. (äfv. med forth, out; from, från, ur), utströmma, utflyta; framkomma, frambryta; mil. utrycka, göra utfall; utkomma om skrift, utgifvas, utfärdas om befallning, fin. utsläppas i rörelsen; utgå, afkastas, komma (from, af) om afkastning; uppspringa, härstamma; sträcka sig ei. löpa ut (into a point, i en spets); utfalla, aflöpa, än-da(s), sluta, få en utgång; jur. framkomma till den rena stridsfrågan, jfr ned. to join va. låta utgå, utströmma etc., utsända, afgifva; utlemna, utdela (t. ex. provisions); utfärda befallning, kungörelse, Ut-

gifva skrift etc., Utsläppa i rörelsen sedlar etc., utställa växel; ~ of blood, bibi. blodgång; ~ in (point of) law ei. upon a point of law, lagfråga; mots. : ~ of fact, omtvistadt faktum, fråga som gäller självfva faktum; upon bullion, bank, sedelutgif-ning fotad på innehafvande metallisk valuta; fatal ~ (of an disease), dödlig utgång; to join (ei. talce) jur. eg. om parters respektive advokater genom jämförelse enas om hvari tvistefrågan ligger och öfverlemna den åt domstolens (nämdens, juryns) afgörande; om stridande parter intaga en bestämd ståndpunkt i afseende på självfva tvistefrågan; i aiim. förklara sig af bestämdt olika mening (with, mot), »taga upp stridshandsken», vara oense (on, i fråga om); here ~ is joined, häri ligger självfva tvistefrågan, härpå kommer det slutligen an; there (ei. on this point) we join ~ (el. I join ~ with you), i den punkten äro vi af olika tankar; to take the of ... or utsätta sig för möjligheten af ... eller ..våga vinna ei. tappa, »taga hvad som kommer» (seger el. död); at stridig, tvistig jfr följ.; to be at vara stridig, tvistig, omtvistad ; om personer (äfv. to stand at vara oense, strida (jfr to join with, med); matter (point, question) at (ei. in) det hvarom striden (frågan) egentligen gäller, tvistefråga, tvistepunkt (between, mellan); the matter lies at saken (är tvistig och) ligger under afgörande, ei. väntar ännu på afgörande; in jfr ofvan at in the vid slutliga afgörandet; bank of sedelutgifvande bank; privilege of sedelutgifningsrätt; to bring to an bringa till (ett önskadt) slut, till resultat; (to die) without utan att efter-lemna bröstarfvingar, ^-department, s. SedelutgifningSafdelningen af den engelska banken. ~-pea, S. med. fontanellärt. ^d, -d, pp. utsänd, utgifven, utfärdad etc. jfr ofvan ; a. härstammande, af ... härkomst; all teat, utsåldt. ~less, -lës, a. utan ' afkomma; barnlös om afliden person. ~r, -ur, s. utgifvare, utfärdare etc., jfr issue, va. issuing, -ing, prt.) s. utströmmande, utgående etc., jfr ofvan issue; utfärdande, Utgifvande, Utsläppande af sedlar etc.; ~ bank, se bank of issue.

isthmian, is(t)'miån, s. gr. antik, isthmisk games, -a spelen), isthmus, -mås,».landtunga.

it, it, pers. pr. den, det; sig; † o. prov. för its; barnspr. för you. (Anm. 1. ~ † o. P står pleonastiskt upprepande subjektet, särsk. ett relativpronomen. Anm. 2. ~ brukas ofta ss. ett |

slags formelt objekt, dels (F) betecknande ngt obestämdt men självfklart, ss. : damn [curse, hang] fan ta't, fördömme det! jfr vid. under catch, get, give, have etc.; dels [efter ett eljes eg. intransitivt verbl ersättande ett objekt af samma stam [t. ex. We must fight ~ out] el. af ensartad betydelse [is. betecknande afstånd i sådana uttryck som :] he had to walk han fick gå [vägen] till fots; dels ock efter vissa af nominer bildade [och med dem liklydandel verb, hvarigenom dessas verbalkaiakter starkare framträder,

t. ex. to duke [lord, prince, queen, saint. sinner] spela hertig [herre, prins, ...helgon etc.]; jfr vid. under rough etc. Anm. 3. Tillsammans med en föreg. prep. åter-gifves ~ i svenskan ofta med motsvarande prono-minaladverb, t. ex. by därigenom, där-

med; for därför; däraf, därom,

etc. Anm. 4. of ~ står ofta (F) ss. attribut till ett objekt till have (el. make) utan motsvarighet i sv. [t. ex. we shall have hot work of vi få ett styft (stycke) arbete]; jfr vid. ex. ander day o. life. Anm. 5. Begynnelsebokstaven i eli-deras ofta, då smdrages med ett följande verb [t. ex. 'tis, 'twas, etc., se dessa på sin plats l]). ~ is 1

(F /v; is me), det är jag; it is him F, det är han; ~ is ours to do as we please with

~ (Obs. delta ~ kan ock i dyl. uttr. vara borta),

det är vårt, och vi kunna därmed göra hvad vi behaga; ~ is six miles from here to, det är sex mil härifrån till; ~ is three days ago, det är tre dagar sedan; is his talents he relies on for success, det är sina talanger han litar på för att vinna framgång; ^ is with the greatest concern I have heard .... det är med det lifligaste deltagande (bekymmer) jag har hört att ...; that's det är (var) det, ja; rätt så! that's not nej, så är det icke, ei. så går det icke (till)! ~self, --', pers. o. refl.pron. det självft; sig (själf(t); själf; he is honesty han är självfva hedern, den personifierade hedern; (a house) standing by liggande för sig självft.

Italian, ltal'jan, a. italiensk; s. italienare; italienska (språket); ~ book-keeping, ~ method, dhbbla italienska bokhålleriet. ~-beech, se ^-oak. ^-chalk, se black -chalk. (i)~-iron, s. goffreringsjärn; va. goffrera. ~-juice, s. lakritssaft. ~-may, s. bot. brudbröd (Spiræa Filipendula). <v, -Oak, s. bot. Quercus Æsculus. ~-r00f, s. byg.valmtak. ^-warehouse, s. delikatesshandel. ^-warehouseman, s. en som handlar med makaroner, olivolja o. d. italienska varor, delikatesshandlare. ~ism, -lzm, s. italiensk (språk)egenhet. (i)~ize, -iz, va. göra italiensk; vn. uppträda som italienare; tala italienska.

italic, ltårlk, a. italisk, italiensk; kursiv bokstaf, skrift; s. kursiv bokstaf; pl. äfv. kursivering (t. ex. the are ours. ... af oss). (Iwism, -lisizm, s. se Jtalianism. ~ize, -lisiz, va. kursivera, skrifva (ei. trycka) med kursiv stil. sizing, -lisizing, prt.; S. kursivering äfv. konkret : ställe i skrift i kursiv stil (t. ex. the ~ is in the original).

itch, itj, s. skabb (ofta the ; lclåda äfv. bild.: häftigt begär (for, efter); vn. känna klåda äfv. bild.: känna begär (after, efter; to med infin., att få...); klia; an ~ for scribbling, skrifklåda; my fingers det kliar i fingrarna på mig (to, att få...). ~-in-sect, ~-mite, s. zool, med. skabbdjuret (Sarcoptes scabiei). ~-W00d, s. bot. Ino-carpus vitiensis. -^ineSS, -mes, s. skab-bighet; "klåda. ~ing, -mg, prt.; a. kännande klåda; kliande; s. klåda äfv. bild. ~l6SS, -lës, a. utan klåda. ~y, -i, a. skabbig; skabbartad; full afkläda; begärlig.

item, iat., l'tem, ad. äfvenså, likaledes; vidare; S. post i en förteckning, en räkning o. d., artikel äfv. i en tidning : notis; antydan, vink. ~-man, s. notissamlare åt en tidning.

iterance!, itfurâns, s. upprepande, iterant, -rånt, a. upprepande, iterate, -ràt, va. (vanligen: reiterate) upprepa; förnya, iteration, -ra'sjun, s. upprepande, iterative, -rativ, a. upprepande.

itineracy, itin'urasi, itinerancy, -råns!, 5.

kringvandrande, -farande, -resande is. under utöfning af ens kan. itinerant, -rant, a. kringvandrande, -farande; s. en som vandrar (reser) omkring från ort till ort utöfvande sitt kall; is. kringresande predikant (kolportör); gårdfarihandlare. itinerary, -ran, a. hörande till kringre-

sande, rese-; kringresande; s. resebeskrifning; kortfattad resehandbok, »vägvisare» för resande, itinerate, -råt, vn. resa, fara omkring från ort till ort under

utöfvande af ens kall is. för att predika, hålla föredrag o. d.; flacka omkring, föra ett kringflackande lif under yrkesutöfning (t. ex. om teatersällskap).

itS, its, poss. pr on. (eg. genit. af it) dess;

sin, sitt. it'S, ltS, sm dr. af it is. itSelf, se under it. I've, IV, smdr. af I have. ivied, se ivy ed.

ivory, l'vori, s. (pl. -ries, -z) elfenben; tandemalj; si. teaterfribiljett; pl. elefantbe-tar; pl. si. tänder; tärningar, i aiim. småsaker af ben, jfr bone; a. i sms. af elfenben, elfenbens-; elfenbenshvit; vegetable se nut. ~-blaCk, s. elfenbenssvart

(svart färg af pulveriseradt brändt elfenben). ~-fil-

ings, ~-raspings, shavings, s. pl. ra-

spadt elfenben, ^-nut, s. tekn. hand. vegetabiliskt elfenben, (hårdt ämne af) ta-guanöt, Stennöt (frukten at följ.). s. bot. elfenbenspalm (Phytelephas ma-crocarpa). ~-paper, s. finaste kartong, Bristol-papper. ~-tablet, s. elfenbens-skifva för upptecknande af notiser. ~ -turner, s. elfenbenssvarfvare. ~-W0rker, s. elfenbensarbetare, ivy, i'vi, s. bot. murgröna (Hedera Helix). ~-Clad, ^-mantled, a. poet. murgröns-klädd. ~-WOrtS, s. pl. bot. familjen Ara-liaceæ. ~ed, -d, a. öfvertäckt med murgröna, jfr r^-clad. izzard, iz'urd, 1. .<?. se ibex. izzard †, iz'urd, 2. s. förr namn på bokstafven

J

J, j, djà, s. konsonanten j. Förk.:]., Judge; Justice; J. A., Judge Advocate; J A., hand. joint account; JaC., Jacob; Jafn., Jamaica; Jan., Jany, January; JaS., James; Jav., Javanese; J. C., Jesus Christ-, Justice Clerk; J. C. D., (iat. Juris Civilis Doctor) Doctor of Civil Law; J. D., (iat. Jurum Doctor) Doctor of Laws; Jer., bibi. Jeremiah; J. G. W., Junior Grand Warden; JnO., JO., John; JOS., Joseph; Josh., Joshua ; J. P., so Jus. P.; Jr., jr., Junior; J. U. D., (iat. Juris Utriusque Doctor) Doctor of both Ljaws; Jud., Judges (bibi.: Domarebok); Jul., Julian; Julius; July;

Jun., June; Jun., jun., Junior; JUS.,

Justice; JuS. P., Justice of the Peace; JuSt., Justice; Justinian; J. W., Junior Warden.

jabber, djab'ur, etc. (jfr gab, gabber), se gibber, etc. ^

jabbernowl, djab'urnaul, se jobbernoul.

jabiru, djåb' 11'O, S. zool. ett brasilianskt stork-slägte (Mycteria americana ei. senega-lensis).

jacamar, djak'amar, S. zool. en sydamerikansk kl ätterfågel (Galbula paradisea).

jacana, djåk'ånå, -å'nå, s. zool. ett tropiskt vadarslägte (Parra).^

jacaranda, djakaran'da, s. bot. (hand., dock vanligare i eng. : rosewood) jakaranda.

italic, ltårlk, a. italisk, italiensk; kursiv bokstaf, skrift; s. kursiv bokstaf; pl. äfv. kursivering (t. ex. the are ours. ... af oss). (Iwism, -lisizm, s. se Jtalianism. ~ize, -lisiz, va. kursivera, skrifva (ei. trycka) med kursiv stil. sizing, -lisizing, prt.; S. kursivering äfv. konkret : ställe i skrift i kursiv stil (t. ex. the ~ is in the original).

itch, itj, s. skabb (ofta the ; lclåda äfv. bild.: häftigt begär (for, efter); vn. känna klåda äfv. bild.: känna begär (after, efter; to med infin., att få...); klia; an ~ for scribbling, skrifklåda; my fingers det kliar i fingrarna på mig (to, att få...). ~-in-sect, ~-mite, s. zool, med. skabbdjuret (Sarcoptes scabiei). ~-W00d, s. bot. Ino-carpus vitiensis. -^ineSS, -mes, s. skab-bighet; "klåda. ~ing, -mg, prt.; a. kännande klåda; kliande; s. klåda äfv. bild. ~l6SS, -lës, a. utan klåda. ~y, -i, a. skabbig; skabbartad; full afkläda; begärlig.

item, iat., l'tem, ad. äfvenså, likaledes; vidare; S. post i en förteckning, en räkning o. d., artikel äfv. i en tidning : notis; antydan, vink. ~-man, s. notissamlare åt en tidning.

iterance!, itfuråns, s. upprepande, iterant, -rånt, a. upprepande, iterate, -ràt, va. (vanligen: reiterate) upprepa; förnya, iteration, -ra'sjun, s. upprepande, iterative, -rativ, a. upprepande.

itineracy, itin'urasi, itinerancy, -råns!, 5.

kringvandrande, -farande, -resande is. under utöfning af ens kan. itinerant, -rant, a. kringvandrande, -farande; s. en som vandrar (reser) omkring från ort till ort utöfvande sitt kall; is. kringresande predikant (kolportör); gårdfarihandlare. itinerary, -ran, a. hörande till kringre-

sande, rese-; kringresande; s. resebeskrifning; kortfattad resehandbok, »vägvisare» för resande, itinerate, -råt, vn. resa, fara omkring från ort till ort under

utöfvande af ens kall is. för att predika, hålla föredrag o. d.; flacka omkring, föra ett kringflackande lif under yrkesutöfning (t. ex. om teatersällskap).

itS, its, poss. pr on. (eg. genit. af it) dess;

sin, sitt. it'S, ltS, sm dr. af it is. itSelf, se under it. I've, IV, smdr. af I have. ivied, se ivy ed.

ivory, l'vori, s. (pl. -ries, -z) elfenben; tandemalj; si. teaterfribiljett; pl. elefantbe-tar; pl. si. tänder; tärningar, i aiim. småsaker af ben, jfr bone; a. i sms. af elfenben, elfenbens-; elfenbenshvit; vegetable se nut. ~-blaCk, s. elfenbenssvart

(svart färg af pulveriseradt brändt elfenben). ~-fil-

ings, ~-raspings, shavings, s. pl. ra-

spadt elfenben, ^-nut, s. tekn. hand. vegetabiliskt elfenben, (hårdt ämne af) ta-guanöt, Stennöt (frukten at följ.). s. bot. elfenbenspalm (Phytelephas ma-crocarpa). ~-paper, s. finaste kartong, Bristol-papper. ~-tablet, s. elfenbens-skifva för upptecknande af notiser. ~ -turner, s. elfenbenssvarfvare. ~-W0rker, s. elfenbensarbetare, ivy, i'vi, s. bot. murgröna (Hedera Helix). ~-Clad, ^-mantled, a. poet. murgröns-klädd. ~-WOrtS, s. pl. bot. familjen Araliaceæ. ~ed, -d, a. öfvertäckt med murgröna, jfr r^-clad. izzard, iz'urd, 1. .<?. se ibex. izzard †, iz'urd, 2. s. förr namn på bokstafven

J

J, j, djà, s. konsonanten j. Förk.:]., Judge; Justice; J. A., Judge Advocate; J A., hand. joint account; JaC., Jacob; Jafn., Jamaica; Jan., Jany, January; JaS., James; Jav., Javanese; J. C., Jesus Christ-, Justice Clerk; J. C. D., (iat. Juris Civilis Doctor) Doctor of Civil Law; J. D., (iat. Jurum Doctor) Doctor of Laws; Jer., bibi. Jeremiah; J. G. W., Junior Grand Warden; JnO., JO., John; JOS., Joseph; Josh., Joshua ; J. P., so Jus. P.; Jr., jr., Junior; J. U. D., (iat. Juris Utriusque Doctor) Doctor of both Ljaws; Jud., Judges (bibi.: Domarebok); Jul., Julian; Julius; July; Jun., June; Jun., jun., Junior; JUS.,

Justice; JuS. P., Justice of the Peace; JuSt., Justice; Justinian; J. W., Junior Warden.

jabber, djab'ur, etc. (jfr gab, gabber), se gibber, etc. ^

jabbernowl, djab'urnaul, se jobbernoul.

jabiru, djåb' 11'O, S. zool. ett brasilianskt stork-slägte (Mycteria americana ei. senega-lensis).

jacamar, djak'amar, S. zool. en sydamerikansk kl ätterfågel (Galbula paradisea).

jacana, djåk'ånå, -å'nå, s. zool. ett tropiskt vadarslägte (Parra).^

jacaranda, djakaran'da, s. bot. (hand., dock vanligare i eng. : rosewood) jakaranda.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, 4: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 5: fin, f: fir,jaoa-treè

}j< Mindre brukligt. é8† † Föråldradt.

jacket

jaca-tree, djak'atre, s. bot. jackträd (en art

brödfruktträd, Artocarpus integrifolia). jacinth, dja'sinth, s. se hyacinth, min. jack, djak, s. (eg. pr. F diminut. af John, Janne, Jöns, Hans) typisk lätt föraktlig benämning på en (yngre) mansperson : »Kalle» (pojke, handtlangare), jfr vid. sms.; näsvis slyngel, flabb, glop †; fjant, narr, »pajas» (jfr Hanswurst); (gammal) matros; (j) hane af vissa djiir (jfr r^ass); (ung) gädda, »gäddspila»; namn på vissa granna Vestindiska makrillarter; tekn. F allm. benämning på redskap el. mindre (enklare, flyttbar) maskin ei. maskindel som gör tjänst i stället för en handtlangare ss. : stöfvelknekt (: boot-"»): stekvändare (jfr bottle-"», smoke-"»); (såg)bock; läderhink (jfr black-"»); domkraft, häftyg, häf-skruf, vind (jfr lifting-"», screio-"» o. ned. sms.); spelmark; vaf. se heck-box; docka (figur) som slår timmarna i ett ur (äfv. "»-of-the-clock house\); bärg. träkil; snick. se "»-plane: mil. stoppad lädertröja [-(kyller) (buren öfver pansarskjortan) äfv. pansar-skjorta; sjö. gös (äfv. ~-flag; jfr ock union -"»); sjö. se vid. "»-cross-tree ; mus. förr hammare, numera dämmare i klaver; spel. knekt i kortlek; spel. liten kula att kasta på i boiuling-spelet; prov. krus 01 o. d. (: ei. v2 pint); a. liten, kortfare än andra), afskuren, afkortad; —'s beanstalk, Hans bönstängel som växte upp till himlen på e n natt (med anspelning på en saga); the-Ilouse-that -"»-built, bild. en lållg ramsa (med anspelning på en barnkammarminnesöfning: »gossen som inte ville gå i skolan»); — -at-a-pinch, nöd-hjälp(are); prov. obefordrad hjälpprest som skickas hit och dit; "»-at(ei. of)-all-trades, en som kan (ei. får) göra litet af hvarje, »tusenkonstnär», mångfrestare, fuskare i hvarjehanda; "»-by-the-hedge, bot. lökrym, hvitlöksört (Alliaria officinalis); — -in-a-basket, sjö. korgprick, kvastprick

(stång med en halmknippa el. d. utmärkande grund);

"»-in-a(ci. the)-box, trollgubbe i en ask

som flyger upp när locket öppnas ; Spel hvai'A7 id

kastas på föremål liggande på spetsen af en stake (jfr »tippa»); bot. Hernandia (med frön som skallra i det torra frögömmet); mek.

namn på flere mekaniska tillställningar, jfr t. ex. "»-screio; "»-in-the-green, figur inuti en med löf klädd ställning vid sotarnes årliga karnevalsfest l:sta maj ; "»-lll-ojfice, »vigtig», »grötmyndig» lägre ämbetsman; "»•in-the-ioater, person som hjälper folk i och ur båtar; "»-of-(a)-legs, (sjömans-) fällknif; biid. F långbent »drasut»; "»-of -all-sides, —-on-both-sides, en neutral, frilöpare i lekar; aiim. biid. en som håller med än den ene, än den andre; —-o/*

-all-work, »Kongl. Majestäts packåsna», en som alla belasta med (»lassa på») arbete; jfr vid. "»-at-all-trades; —-of-the-buttery, bot. bitterfetknopp (Sedum acre); "^-out-of-doors, husvill stackare; *»(-with~) -a-lantern, "»-o'-lantern, lyktgubbe, irrbloss; every man "» of them P, hvar enda käft; äfv. om ting hvar enda »pinal». —

-adams †, nan. -adandy, s. liten narraktig sprätt. —-a-lent, s. förr docka man kastade till måls på vid fastlags-lekar; biid. drummel, »fårskalle». —a-nape(S), -ånà'p(s), s. apa; narr, snobb, glop. —-arch, s. byg. hvalfbåge af en stens tjocklek. — aSS, s. åsnehane; åsna äfv. biid. --back, s. brygg, silbotten. —-block, s. sjö. stängvindareblock. —-bOOt, s. krag-stöfvel. —-Chain, s. hämkedja på vagn; kedja på stekvändare. —-CrOSStree, s.

sjö. bram saining af järn på en lång b ramstång (bräm- o. bofvenbramstång i ett stycke). —daw, s. zool. kaja (Corvus monedula); red-billed "», se chough. —-flag, sjo. gös. —-hare, s. harhane. (J)—-Ketch, s. F bödel. — -knife, s. sjömans-fäiiknif. —-ladder, s. lejdare (stege) af tåg med steg af trä. —man, s. förr kyllerklädd ryttare; följesman, tjänare, —-pin, s. sjö. koffernagel. —-plane, s. snick. skrubbhyfvel. —^-pudding, s. narr, pajas, —-rafter, s. bygg. halfsparre, stickstolssparre. —-rib, s. byg. kryss (jfr rib) kortare än andra. —-Sauce, s. näsvis slyngel. —-Saw, s. dragsåg; vedsåg; prov. se goosander. —-SCreW, s. domkraft, häfskruf. —Smith †, s. smed som tillverkar stekvändare. —-snipe, se judcock. —Staff, s. sjö. gös-stake (hvarpå the union-jack sitter, vanligen på bogsprötet). --Stay, s. sjö. jäckstag, rålejdare. — -Straw, s. halmdocka †; wid. docka, stråman; pl. skrapnosspel(spinnar). —-tar, s. se tar, bild. —-timber, S. byg. i allm. kort timmer (jfr ofvan —-rafter, "»-rib). —-tOW-el, s. grof handduk utan ända rörlig omkring en i väggen fästad rulle.

jack, djak, 2. s. bot. (äfv. —-tree) se jaca-tree. —-fruit, s. frukt af jackträdet. —-WOOd, s. vifke till finsnickeri af jackträdet.

jackal, djak'ål, s. zool. sjakal (Canis aureus); biid. handtlangare, ngns »dräng» förakti.

jacket, djak'et, s. jacka, tröja; kofta; pansarskjorta; skal på kokt potatis; tekn. maskin, étc. fodral, beklädnad, mantel (jfr casing o. clothing, tekn.); »jacka» på en sammansatt kanon; dubbelbotten i en bryggpanna o. d.; rum innanför dubbelbotten; se vid. cork-jacket; va. förse med —; si. piska upp ngn; to beat (dust, tan, warm) one's —, si. piska upp ngn.

Jaoob

É Talspråk. 688 P Lågt språk.

jammed

Jacob, djjVkob, S. pr. Jakob (vanl. engelska formen eljes: James). —'S-ladder, s. Jakobs stege; sjö. vantlejdare (med steg af trä); brygg, hiss, elevator; bot. blågnll (Pole-monium cæruleum). —'S-Staff, s. jakobs-staf. jfr cross-st aff; pilgrimsstaf; dolkkäpp. —ean, -bé'ån, djåko'beån, a. tillhörande (kung) Jakob (I). —ian, djåkè'biån, a. se

föreg.; 5. mat. en viss kurva (determinant i ternära funktioner), —in, -djak'obin, 5. förr jako-binermunk (dominikaner); jakobin (röd

republikan, fanatisk frihetsifrare); zool. peruk-

dufva. — inic(al), djåkobin'ik(ål), a. jakobinsk, tillhörande ei. kännetecknande jakobiner(na i Frankrike). — inism, djak'o-binizm, s. jakobinernas grundsatser. —ite, djak'obit, .s'. eng. hist, jakobit, anhängare af huset Stuart; kyrkoh. jakobit (äfv.: —irc, första bet.); pl. si. stora spetsiga skjortkragar; a. (jfr föreg, s.) jakobitisk. —

itiC(al), djakobit'ik(al), a. eng. hist, ja-kobitisk. —itism, djak'obLfcizm, s. jako-bitism, jakobiternas grundsatser. —US, djako'bus, s. ett guldmynt (om 25 sh.) från Jakob I:stes tid. jaCOnet, djak'onet, 5. jakonett (ett slags tunt muslin).

Jacquard, n., djåkå'rd, s. pr. —-loom, —

-machine, .<?. Jaquards väfstol (maskin), jactation, djakta'sjun, s. kastande hit och dit, kastning(ar); skakning(ar) äfv. ss.

kroppsrörelse (passiv motion, t. ex. vid ridning).

jactitation, djaktita'sjun, s. kastning af kroppen hit och dit. oro i kroppen; bild. förhäfvelse, skryt, »vräkighet»; kyrkiag. falskt föregifvande af äktenskap etc. jaculate, djak'ulat, va. ut-, framslunga, jaculation, -la'sjun, s. kastning, slung-ning. jaculator, lat., -ur, 5. slungare äfv. zool., jrr archer-ßsh. jaculatory, -år?, a. slungande; häftigt framkastad; utslungad om yttrande.

jade, djàd, 1. s. min. nefrit, njursten, jade, djàd, 2. va. tröttköra en häst; uttrötta, plåga med hårdt arbete, fara illa med; vn. uttröttas; blifva utledsen, tappa modet; s. utsläpad hästkrake; gammal usel kvinna; jänta, snärta, tärna. —d, -ed, pp.; a. tröttkörd, uttröttad, utsliten, utfaren, —ry, -üri, odygd, själfsvåld, ysterhet. jadish, -lsj, a. okynnig häst, odygdig, yster; lättsinnig, »lätt på foten» om kvinnor.

jag, djag, 1. s. prov., Am F liten börda, bylte, knippa, binge hö o. d.; Skoti. sadelpåse, rensel; va. bära, trausportera en —. jag, djag, 2. s. tand, in-, utskärning; va. tanda, göra inskärningar el. uthuggnin-gar i, udda ut; nagga. —-bolt, s. bult

med små hak verkande ss. hullingar. —ged, -d, pp.; a. naggad äfv. bot. —gedneSS, -ëd-nes, s. tandning, naggning. —ger, -ur, (1.) s. brödsporre; krusjärn; (2.) s. (jfr jag 1.) kringvandrande krämare. —ging, -ing, prt.; s. naggande, anbringande af utskärningar. —ging-board, s. bärg. vask-härd. —ging-iron, s. se — ger, i. —gy, -?, a. tandad, naggad. jagg(h)ery, djåg'uri, s. Ind. palmsocker, jaghire, djag'er, s. ind. län på tjänst, —dar,

-dar, s. låntagare, på tjänst, jaguar, (djåg'uår), djagwa'r, s. zool. jaguar,

amerikansk tiger (Felis onca). Jah, hebr., dja, s. pr. bibi. Jehovah. I jail, djàl, s. fängelse; va. sätta i fängelse; i Pennsylvanian —, cellfängelse, —-bird, I s. fånge, en som ofta suttit i fängelse, —-delivery, s. befrielse ur fängelse; jur. ransakningsfängelses utrymmande. — -fever, s. med. fängelsefeber (: lasarettsfeber). —keeper, s. fångvaktare, —er, —Or, -fir, s. fångvaktare, jak, SC jack, 2. jakeS †, djàks, s. afträde. jalap, djår ap, S. bot. farm. jalappa. —-resin, s. jalappaharts. —-root, s. jalapparot. —- sticks, s. pl. hand. oäkta jalappa. —ic, -'ik, a. kem. af jalappa; — acid, jalappin-syra. —in(e), -m, s. kem. jalappin, äfv. hand. (: — -resin).

jalousie, fr., zjårözè, s. persienne, spån-jalusi.

jam, djåm, 1.ind. ett slags indiskt muslin;

barnkolt. jam, djåm, 2. s. sylt, marmelad, jam, djåm; 3. s. se jamb. jam, djåm, 4. va. (hop)klämma, trycka, pressa (ihop); tränga; vn. råka i klämma (i beknip), fastna (i); s. (folk)trängsel; press, klämma; sjö. beknip. — -nut, s. klämmutter, ställmutter. Jamaica, djåmå'kå, s. pr. Jamaika. —-pep-per, piment, kryddpeppar (jfr allspice). —-rosewood, s. hand. snick. s. k. citronträ. —-rum, s. Jamaikarom. —- WOOd, s. bre-siljeträ.

jamb, djåm, s. bvg. (dörr)post, sidopost; uppståndare; sidomur, -stycke i spisel etc.; gruf. bärgpelare. —-lining, s. dörr-(fön-ster-)foder. —-post, s. dörr- ei. fönsterpost. —Stone, s. dörrpost af sten. jamboree, djåmborè', s. Am. Si. rummel, festande.

James, djàmz, s. pr. Jakob; si. f. sovereign. —'s-powder, s. farm. antimonial pulver (fe-bermedel). — Onitö, -sånit, S. min. en anti-monhaltig blymalm, jammed, imp. O. pp. af jam, 4.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, 4: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 5: fin, f: fir,Jané

% Mindre brukligt. 68Ö T Föråldradt.

Jane, djàn, s. pr. Johanna; förr ett genue-siskt mynt; se vid. jean. ~-0f-apeS, s. snärta, näsvis jänta (jfr Jackanapes). jangle, djång'gl, vn. låta illa, klinga oharmoniskt, gnissla, slamra, skorra (i öronen); käbbla, kif vas, gräla; va. orsaka att ngt låter illa, slamra med ngt-, fram-gnissla; s. slammer, oljud, missljud; pladder; kif, gräl. -ur, s. en som

gör buller, slamrare, »bullerbas», bråk-makare; sladdrare, käbblare. ~reSS †, -ures, s. bråkmakerska; käbblerska. jangling, -ing, prt.; s. träta, käbbel; larm. janissary, djan'isuri, se janizary. janitor, lat., djån'itur, s. dörrvaktare, jani-trix, lat., -trix, 5. dörrvakterska; anat. portåder.

janizarian, djånizå'r!ån, a. af föij. janizary, -'-zur!, s. janitschar, turkisk gardessoldat (förr).

janker, djang'kur, s. Skoti. stockkärra, jannock, djån'6k, s. lok. hafrebröd. Jansenism, djan'senizm, s. kyrkoh. Jansenism. Jansenist, -nist, s. kyrkoh. Jansenist. jant, etc., se jaunt etc. January, djan'uari, s. januari. JanUS, dja'nus, s. pr. rom. myt. Janus. ~ -Cloth, s. dubbeltyg med olika färg på olika sidor. ~-face, s. Janusansigte, två ansigten biid. ~-faced, s. med två ansigten biid. Japan, djåpån', s. pr. geogr. Japan; (j) (japanskt) lackeradt arbete; lackering; lackfernissa; a. lackerad; va. lackera; svärta och blanka skodon; si. ordinera. ~-earth, s. terra japonica, kateku. ~-ink, s. ett slags prima sort alldeles Svart bläck. ~ese, -'- èz, a. japansk; s. japanes; japanska språket, ^ned, -d, pp. lackerad. ~ner, -ur, s. lackerare; F skoputsare. —ning, -ing, s. lackering (eg. på japanskt sätt). ~nish)j(, -lsj, a. japansk, i japansk smak. jape †, djàp, vn. o. va. skämta (med); spela

puts; s. knep; drift, skämt, puts. Japhetic, djåféfik, a. härstammande från

Jafet (Noahs son). Japonic, djåpon'ik, a. naturv. japansk, jar, djår, 1. s. lerkruka, krus. glasburk; fys. flaska (i ett galvaniskt batteri); kem. glascylinder på fot. jar, djår, 2. vn. skramla, knarra, rassla; knäppa, picka (t. ex. om ett ur); låta illa. skorra (wid. upon the ear, i öronen På ngn), wid. skrika {with, mot), ej harmoniera, vara oförenlig; stöta, skaka, skramla om ett gångande verk; käbbla, gräla; va. skramla, ramla ei. knarra med ngt; skära i öronen på en person, stöta; bringa i vibration, skaka; bringa i missljud, i disharmoni äfv. biid.; s. knarr, rassel, skrammel; bull-

rande stöt(ar) i en maskin, skakning, rusk-ning; en pendels o. d. knäppning; missljud; mek. fallborr; misshällighet, tvist; sammanstötning mellan stridiga krafter, viljor el. intressen ; On a (the) se ajar.

jarble, dja'rbl, va. na jävel.

jardes, djårdz, S. pl. veter. kospatt (svullnad

på hästens has).

jargon, fr., djå'rg6n, 1. s. rotvälska (jfr cant, slang), »slammertyska»; obegripligt prat; vn. prata rotvälska, prata gallimatias (: to talk

jargon, dja'rgon, 2., jargoon, djargo'n, s.

min. ett slags genomskinlig ei. genomlysande zirkon.

jargonelle, fr., djårgonël', s. ett slags tidiga

sommarpäron, jargonic, djargon'ik, a. af jargon, 2. ja ni Ut, dja'rnut, se earth-nut. jarred, djård, imp. o. pp. af jar. jarring, djå'rmg, prt.; a. missljudande, skärande; s. skrammel, gnissel, knarrande; missljud, fr jar, s.; käbbel, gräl. jarvel, djå'rvl, se jävel. jarvey, jarvy, djå'rvi, s. F åkardroska; si.

åkare, (hyr)kusk. jasey, dja'zi, s. (förvr. af Jersey)-, F (lin-, ull-) peruk; yfvig peruk (luf). I jashawk, djås'håk, s. se eyas-hawk. ; jasmin(e), djas'min, s. bot. äkta jasmin (Jas-| minum); ~ gloves,handskar parfymerade I med jasmin-essence (: ~-0il). ; jasp †, djåsp, s. se ~er. —achate, s. agat-jaspis. ~ed, -t, a. strimmig, flammig om tyger. ~er, -år, s. min. jaspis. —er-ware,

S. ett slags fint engelskt stengods hvari tungspat ingår som flussmedel. ~erated, -åråtëd, a. jaspisblandad, jaspishaltig. —ery,-uri, a. jaspisartad; jaspisblandad. ^idean, -id'ëån, jaspideous, -id'ëus, ~oid, -ojd, a. jaspisartad, lik jaspis. j jaunder, djå'ndår, vn. Skoti. sejaunt; s. kring-j flackande, jaundice, dja'ndis, s. med. gulsot; wid. afund. ~-berry, s. bot. berberis(bär). —d, -d, a. behäftad med gulsot; svartsjuk, afundsjuk (of, på); missunsam, intagen af fördom (against, mot); to look upon with a ~ eye, betrakta med sneda blickar, jaunt, djånt, 1. s. se felly. jaunt, djånt, 2. vn. flacka omkring, göra i (en) utflykt(er); skumpa (hit och dit ei. I upp och ned : guppa, åka på »rapphöna», I jfr ned. sms.); s. utflykt, kort resa; åktur, j åkning (särsk. på en ~ing-car), »skjuts»; I guppande. ~ineSS, -lnès, s. lätt(sinnig-) j het, jfr —ing, -ing, prt.; s. se föreg.

I ~ing-car, s. irländskt lätt enspändt åk-

I don likt en vurst. -i, a. lätt och le-

is note, bi do, å: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

f -Talspråk. 690 P Lågt språk.

dig, ogenerad, »vräkig», sprättig; lättsinnig, flyktig; ~ Car, se föreg. sms.

Java, dja'va, s. pr. Java; javakaffe. ~-Spar-rOW, s. zool. risfågel (Fringilla orizyvora). ~nese, djav'anez, a. javan(esi)sk; s. ja-vanes; javanska språket, jävel † el. prov., dja.v'1, vn. skvimpa ut ngt,

spilla; va. slaska ned, söla ned. javelin, djav'lin, s. kastspjut, jaw, djå, 1. Skoti. en våg ei. sköljning af vatten (en viss kvantitet vatten som skvimpas ut ei. rinner ut på en gång); vn. rinna (ut), forsa; va. skvimpa ut, slå ut vatten o. d. ~-box, ~-foot, ~-hole, S. Skoti. ställe dit slaskvatten slås. jaw, djå, 2. S. käk; käft äfv. tekn. på verktyg el. maskin; sjö. klo, klyka (på gaffel ei. born); pl. mun, gap, svalg; P »käft»; ovett, skällsord; vn. si. gaffia, prata; P käftas, skälla; va. öfverhopa med ovett, skälla ned. ~bone, $. käkben; si. kredit. breaker, s. F ett långt och svårt ord. ~fall, s. modfäldhet. ~fallen, a. modfäld, modstulen ; biid. flat, »ställd». ~-f00t, 8. se foot-jaw. ~-lever, s. veterinärinstrument för att öppna munnen på kreatur vid ingifvandet af medikamenter. lOCked, a. oförmögen att öppna käkarna, som har fått lock-jaw. ~-rope, s. sjö. gaffelrack. ~-t00th, s. oxeltand. ~ed, -d, a. i sms. -käftad. ~leSS, -lès, a. utan käft(ar). ~y, -i, a. hörande till käken, käk-.

jay, dja, s. zool. skrika (Garrulus); lös kvins-

person †. jayet †, djà'èt, s. se jet. jealous, djel'us, a. svartsjuk, afundsjuk (of, på); (altför) rädd, mån (of, om); misstänksam; ängslig (of, för); to keep a eye on, misstroget bevaka. ~ly, -li, ad. afundsjukt, med afundsamma ei. misstänksamma ögon. ~neSS, -nes, ~y, -l, s. (pl. ~ies, -z) svartsjuka; afund; misstroende, misstänksamhet; ängslan, oro; pl. jalusier; he did it (from ei.) out of han gjorde det af svartsjuka (etc.). Jeames, djèmz, s. (eg. P för James) si. livréklädd betj änt, lakej; tidningen Morning Post. jean, djån, s. tvinnadt (kypradt) bomullstyg, is. randigt, randtyg, bolstervarstyg; halfylle af bomull och ylle; pl. plagg (särsk. byxor) af ^-velvet, s. kyp rad (bomulls)sammet. jear, djèr, s. sjö. under-drejrep; pl. jfr gear. jedding-axe, djèd^ngåks, s. se cavil, tekn. jee, etc., se gee, etc. jeer, djèr, l. sejear.

jeer, djèr, 2. vn. gäckas, göra spe (at, med, af); va. håna, begabba; drifva, gyckla

med (äfv. vn. med at); s. hån, drift; in a på hån, för att håna, gäckas. ~er, -ur, s. begabbare, spefågel, "wing, -ing, prt.; s. begabberi, drift, singly, -Ingli, ad. på ett gäckande, hånande sätt, för att drifva med ngn. Jeff, djèf, s. pr. F förk. f. Geofrey; (j) si. rep, tåg.

Jehovah, hebr., djèh

jejune, djedju'n, a. hungrig, fastande; tom i allra, bet.; torr, mager, ofruktbar om jordmån äfv. biid.; innehållslös; ointressant. neSS, -nès, s. fattigdom, magerhet, torrhet ofta bild. (of style etc.). jejunity †, -iti,

8. se föreg. S.

jellied, djel'id, a. gelé-artad, i geléform.

jelly, djèl'l, S. gelé (vätska som stannat till en klibbig, dallrande massa); kokk. Saft-gelé; grof

sand. ~bag, s. påse hvarigenom gelé silas, silduk. ~-br0th, s. kraftsoppa. ~ -fish, S. F manét (Medusa m. fl. blötdjur), jemidar, djèm'idår, s. ind. infödd subaltern-

officer af löjtnants rang. jern miness, djèm'inès, s. F putsadt, nätt utseende, fiffighet. jemmy, -mi, (l.) a. fiffig och fin, putsad, sprättig. jemmy, djëm'i, (2.) s. F kokt fårhufvud; lok. öfverrock; P se crowbar; ett skotskt ylletyg.

jennet, djèn'èt, s. liten spansk klippare

(häst), jfr genet, 1. jenneting, djën'ëting, s. ett slags tidigt äpple. Jenny, djen'i, s. pr. Johanna; (j) tekn. bomulls-spinnmaskin (afv. spinning-^). (Anm. r>u [äfv. däri motstycke till Jack] utmärker i sms. djurnamn honan t. ex. :) ~-aSS, s. åsninna. ~-Cat, s. katta, jentling, djèntfling, s. en mörtart i Donau, jeofail, djèfà'1, 5. jur. förbiseende, fel. jeopard, djèp'urd, va. äfventyra, vedervåga, sätta på spel. ~er, -ur, s. en som äfven-tyrar etc. -ize, -iz, se föreg. va. <^0US, -Ås, a. vågsam, äfventyrlig, farlig. -i, s. våda, fara; vågstycke; va. % se ofvan va. jerboa, dje'rboa, djurb6'å, s. zool. spring-råtta (Dipus Ægypticus); äfv. en gnagare i sydligaste Afrika (Pedetes capensis, äfv. : Cape-hare o. jumping-hare). jereed, djèrè'd, s. kastspjut af trä nytjadt i

Persien o. Turkiet.

jeremiad, djèrèml'åd, s. jeremiad, klagovisa.

jerfalcon, se gyrf alcon. jergue †, djèrg, etc., se jerque, etc. Jericho, djèr' ikè, 8. (eg. bibi. geogr. pr.); Oxf. univ. si. Worcester College och platsen däromkring; si. »Helsingland» (t, ex. 7

à: fate, i: far, å: fall, à: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: tine, 1: fin, i: fir,Jericho

)fC Mindre brukligt. 691 † Föråldradt.

jettéaix

wish he were at ~/); go to »gå åt Helsingland», »dra åt skogen», jerk, djèrk, 1. va. (hälst i perf. part.) sönderskära i remsor och soltorka kött. jerk †, djèrk, 2. se jerque. jerk, djèrk, 3. vn. göra en plötslig rörelse, fara upp, rycka till (: to give a va. (med en tvär knyck) kasta, stöta, slå, slänga, »sutta åstad»; s. plötslig rörelse, (hastig, häftig) stöt, slag, kast, släng, ryck, knyck, puff; språng; ~ one's self out of\ rycka sig lös ur; at one i ett tag, i en knyck; by ryckvis, stötvis; with a äfv. plötsligt. ~er, -ur, (1.) s. en som plötsligt slår, kastar etc. jerker †, (2.) s. se jerquer. jerkin, dje'rkin, 1. s. jacka, tröja, jerkin, djèrkin, 2. s. hane af gyrfalcon. jerkin, dje'rkin, 3. s. se gherkin. jerking, dje'rklng, prt.; s. kastande, ryckande, etc., jfr jerk. -li, ad. med en knyck; ryckvis. jerky, -ki, ad. rörande sig ryckvis. jerque †, djèrk, va. visitera fartyg. ~r, -ur, s. tullbesökare, tullbetjänt som visiterar fartyg, jerquing, -ing, s. tullvisitation ombord på fartyg, jerry, djèr'1, s. Si. dåligt arbete, smörja, fusk; P tjocka, dimma; nattpotta; öl-krog (: ~-hOUSe); a. i sms. sluskig, slarf-vig. ^-builder, s. husskojare som uppför usla hus. 'v-built, a. fuskigt bygd. ~ -go-nimble, s. P »rännis», diarré, jersey, dje'rsl, s. pr. en af normandiska öarna; (j) kammad ull; fint ullgarn; tätt åtsittande sticktröja för sjömän, roddare o. d. (lik en »Gotlandströja»). ~-pine, S. bot. Pinus inops. ~-thistle, s. bot. en klint (Centaurea Isnardi).

Jerusalem, djèro saiëm, 5. pr. ^-artichoke,

S. bot. jordärtskocka, (en solrosart: Heli-anthus tuberosus) (J. här förvr. af itai. gira-sole). ~-0ak, s. bot. en art välluktande målla (Chenopodium botrys). ~-pony, s. si. åsna, boricka. ~-Star, s. bot. odlad hafrerot (Tragopogon porrifolius); äfv. en art hönsarv (Cerastium omentosum). jervin(e), djè'rvin, S. kem. jervin (alkaloid ur

roten af prustrot).

jess, djës, s. band om benen på en falk. jessamine, djes'amln, s. se jasmine. jessamy, djes'aml, s. † el. P sprätt, jessant, djes'ant, a. her. se issuant. Jesse, dj es'e, s. kyrkoljuskrona (så nämnd

efter Jesse, el. Isai, Davids fader, såsom en bild af dennes stamträds förgrening). ~-window, s. kyrkfönster med konstrikt förgrenadt rosverk (jfr anm. ofvan), jessed, djest, a. her. försedd med jess.

Jessie, djës'1, s. bi. uppsträckning (stryk,

ovett) (to give one jest, djést, s. (eg. dets. s. gest, 2) skämt, lustigt upptåg el. infall, is. på en annans bekostnad : gyckel, nojs, drift, puts; föremål för gyckel, driftkuku; vn. skämta, gyckla (at, med; about, on, öfver; with, med föremålet för skämt ei. tillsammans med); to be one's vara föremål för ngns skämt; to break (make, put) a skämta, gyckla (upon, öfver, med); to make a ~ of skämta med; taga som ett skämt; he cannot take a han förstår ej skämt; in på skämt; to be in skämta, ej mena allvarsamt det man säger (mots.: to be in earnest); full of ~(s), se ~/W. sv-bOOk, s. anekdotsamling. ~er, -ur, s. gycklare, narr förr på stat hos förnäma; skämtare, gyckelmakare. ~ful, -ful, a. skämtsam, full af gyckel, af lustiga infall. ing, -ing, prt.; a. skämtande; skämtsam, passande att skämta med; s. skämt, gyckel; this is no ~ matter, den här saken är icke att skämta med; detta är fullt allvar, ^ing-beam, s. bjälke anbragt blott för syns skull. /^ing-StOCk, s. föremål för gyckel, driftkuku. singly, -ingli, ad. på skämt, för ro skull. Jesuit, djez'uit, s. jesuit; hycklare, ränk-makare; F student tillhörande Jesus College i Oxford; (j) va. % göra till jesuit; vn. % handla jesuitiskt. ~'s-bark, s. kina-bark. ~'s-drops, s. pl. se friar' s-balsam. ~'S-nut, s. sjönöt (frukt af Trapa natans). ^'s-powder, s. farm. kinapulver. ~'s-tea, ♦ s. sydamerikanskt té, maté (af bladen af Ilex paraguensis). ^wic(al), -'ik(al), a. jesuitisk; hycklande, arglistig. oJsm, -lzm, s. jesuiternas grundsatser och sätt att gå till väga; arglist, hemliga förbehåll, likgiltighet för medlens moraliska beskaffenhet. ~ry)j<, -ri, s. se föreg, jet, djèt, 1. .9. min. gagat, beckkol (kolsvart, stenhårdt brunkol). black, s. becksvart, ^-master, s. en som gör affärer i o--mining, s. gagatbrytning. ~-ware, s. prydnadsartiklar af gagat, jet, djèt, 2. s. utsprutande (stråle); vattenstråle, -språng; tekn. gjuthål; gjuttapp, gjuthufvud, ingöt; (gasarm, -rör för en) låga; vn. störta fram; kasta sig; vräka sig; skaka, stöta; va. fram-, utkasta, utsända, utspruta; ~ out, byg. skjuta ut, öfverkraga, jfr jut out. ^d'eau, fr., (zjà-d6') s. vattensprång, -konst. <x/-pump, s. sug(strål)pump. o^sam, -sam, ~S0n, -sun, ^tison, -tisun, s. hand. jur. kastande öfver bord af gods för att lätta ett fartyg i nöd; sådant gods, vrakgods.

se r^d'eau. ~tee, -è, se ~ty. ~ting, -ing,

prt.; s. ~ out, se jutting-out. jettiness, djëfinës, s. egenskap att vara becksvart, kolsvarthet, jetty, -ti, (1.) a. becksvart, kolsvart, jetty, djet'i, (2.) vn. stå ut, skjuta fram; s. byg. framskjutande del, utbyggnad; je-tée, brobänk, skeppsbro (af trä), landningsbrygga (som skjuter ut från stranden). ~-head, s. brohufvud (ändan af en jetée), bropynt. lew, djo, s. jude äfv. F wia.: ockrare, pro-centare. ~-baiting,\ judehetsning, judeförföljelse af pöbei. ~-broker, s. schacker-jude. ^-bush, s. bot. en vestindisk eu-phorbiacé (Pedilanthus). ~-fenCer, s. P se broker. ~'s-bail, s. F dålig borgen. ~'s-basket, s. korg el. d. för insamling-till bazar för judarnes omvändelse.

-eye, s. P klenod. ~'s-frankincense. 5.

farm. styrax ei. benzoe. ~'s-harp, s. mun-giga; sjö. schackel för ankarkettingens fästande vid ankarrineen. ~'s-mallow, s. bot. en syrisk ört (Corchorus) nvtjad som sallad ei. spenat. ~'s-manna, s. bot. judemanna (Alhagi maurorum). ~'s-pitch, s. jude-beck, jordbeck, asfalt. ~'S-St0ne, ~ -Stone, s. r fossil tagg af sjöborre (jfr echinite); lok. en art svart basalt. ~'s -thorn, bot. judetörne (Rhamnus spina Christi). ~'s-trump, se harp. jewel, djo'el, s. juvel, ädelsten; urm. sten, rubin i ur; bild. klenod, skatt äfv. som smekord; va. förse, besätta ei. pryda med juveler. ^-block, s. sjö. ledsegelsfallblock. ~-box, ~-Case, ~-Casket, s. juvelskrin. ~-house, ^-office, s. rum (i Towern) hvarest kronjuvelerna förvaras. ~-weed, s. Am. bot. springkorn (Impatiens). ~led, -d, pp.; a. juvelprydd ; urm. gående på ru-biner. ~ler, -ur, s. juvelerare. ~ler'S -gold,s. arbetsguld, verkguld. ~ler's-red, s. pariserrödt, krokus (jfr crocus, kem.). ~ler's-silver, 5. arbetssilfver, verksilf-ver. ^lery, -uri, ~ry, -ri, s. juvelerare-yrke; juvelerare varor, juveler kollekt. Jewess, djo'es, s. judinna. Jewish, djo'isj, a. judisk. ~neSS, -nes, s.

judendom; judisk egendomlighet. Jewry, djè'ri, s. område bebodt af judar;

judeland; judekvarter. Jezebel, djëz'ëbël, s. (eg. pr. bibi.) ond, djärf,

fräck, ei. lastbar kvinna, »ragata». jib, djib, s. sjö. klyfvare; P profil, fysionomi, jfr ex.; mek. kranarm, kranbjälke; si. se vid. r>uber; vn. kasta sig åt sidan ei. bakåt om häst, gå bakom tygeln, jfr gib, 3.;

sjö. se gybe, 2.; va. se gybe, 2.; the cut of one's (eg. sjö. skärningen på ens klyfvare) P fysionomi, uppsyn. "w-b00m, 5. sjö. klyfvarbom. ~-d00r, s. tapetdörr. ~ -frame, S. ångm. triangelformigt öfver-| stycke å stativet for en balansmaskin, i ^-headed, a. sjö. spetsig upptill om vissa

scgei. ~-iron, ^-traveller, s. Sjö. kiyfvar-

trafvare (bvgel af järn löpande å klyfvarbommen). ~-Stay, S. ångm. se frame. ~b, (uttal lika) vn. se ofvan vn. o. gib, 3. ~ber, -ur, s. istadig häst, jfr ofvan. ~e, djlb, (1.) se gib, va. o. vn.; (2.) se gibe; (3.) P stämma öfverens. ! jiblet, se giblet.

i jickajog, djik'adjog, 5. p stöt, knuff. I jiffy, djif'i, s. F ögonblick, handvändning; I in a i ett nafs, i ett huj. ! jig7 djig, s. en munter hoppande (irländsk) I dans; mus. melodi därtill (i ß/8 takt); skämtvisa †; (lustigt) skälmstycke, puts; Am. konstgjord fisk af bleck o. d. till mete (ss. i gäddrag); tekn. is. i sms. se "*ger (allm. be-

skrifn.); vn. dansa en skutta; slanta (ett metsätt); Va. bärg. sålla malm medels såll. sättning; tekn. fakta (piska) ämne hvaraf filt

göres; P spela ugn ett puts, lura. ^-jog, s. \ se jog. ~-maker, s. y^-kompositör, -spe-I lare; vismakare. ~-Saw, s. ett slags vipp-I såg. ~ger, -ur, s. (I.) en som dansar en jig; bärg. malmsållare; prov. fiolstråke, äfv. bilj. : stöd för köen ; tekn. benämning på flerehanda redskap el. enklare hjälpmekanismer is. med en fram- o. återgående el. hoppande rörelse ss.: bärg. malmsåll, jfr raging; byg. ett slags pump; tunnb. krumbandknif; garf. korningsmaskin; träkafle för filtvalkning; boktr, te-nakel; krukmakar(drej)skifva; krukmaka-res »steg» (schablon); sjö. skräddartalja, hjälptalja, löstalja; sjö. drifvare (ett slags ledsegel tillsatt till bomsegel); liten mast längst akterut; fiskarbåt, -slup, itcyawl; P dörr; P Skoti. lönbränneri; (2.) se chigoe. ~ger -knife, s. vagnm. rätkrumknif. ~gered, -urd, a. (1.) försedd med el. bearbetad med jigger; (2.) plågad af en viss loppa, jfr föreg. (2.); däraf si. såsom lindrig svordom i uttr. ss.:

I'm if, anfäkta, om. ^ging, -mg,prt.; s. bärg. malmsållning medelst ett såll som röres stötvis upp och ned, sållsättning; slantning (ett metsätt). ^ging-sieve, i s. bärg. malmsåll. ^gish, -isj, a. passande för en jig, jig-artad; »uppsluppen^, »lifvad», yr, yster, rasig. ~gle, -1, vn. (klumpigt) hoppa och dansa, skutta omkring, flänga, skumpa, ^gling, -ling, prt.; s. hoppande, skuttande, skumpande, jiggumbob, djig'umbéb, s. Si. se thingumbob o. gimcrack.

jigO(t), se gigot.

flirt, se gill (4.), gill-ßirt. jilt, djilt, s. kokett; va. kokettera med,

gäckas med en älskare (först inge förhoppningar, sedan afvisa), Svika i kärlek; V7l. kokettera, jfr föreg.

Jim, djim, S. pr. förk. af James; typiskt för en tafatt drasut, »räkel». ~-CrOW, s. si. negerpajas; (j.-C.) tekn. verktyg för att bocka järnskenor; mekanisk dubbelverkande hyfvel.

jimcrack,

se gimcrack. jimmer †, djim'ur, se gimbal; pl. prov. häng-slen.

jimmy, djim'i, s. P kofot, bräck järn. jimp, djimp, 1. se jump.

jimp, djimp, 2. Skoti. a. se gimp, 1.; knapp, kort; ad. knapt, nätt och jämt, bara.

-i, a. se föreg.; ad. nätt, fint. ~ly, -li, ad. se båda nästföreg. ad.

jimson, djim'sn, s. Am. bot. spikklubba.]ingal(l), se gingal.

jingle, djing'gl, vn. klinga; slamra, skramla, skrälla; rassla

om kedjor o. d.; pingla; va. klinga med, pingla etc. med (t. ex. en klocka); s. klingande; slammer, rassel; ngt som klingar etc., »skrammelverk», skallra; liten ringklocka; bjällra; »kling-klang», assonansrim; äfv.: »klingklangpoesi», innehållslös, dålig vers; iri. sufflettschäs; pl. † se Anthony's fire; interj. ljudhärmande pling -ur, s. ngn, ngt som

klingar etc. jingling, -ing, prt.; s. klingande, slammer, rassel; ~ match, ett

slags blindbock (lek liknande »Jakob, hvar äst du?»).

Jingo, djing'gè, S. (pl.

~es, -z) en imaginär

gudomlighet, dels i svordom af mild form (by dels ss. (föregifvet) föremål för dyrkan af ett visst parti, jfr följ. bet.; polit. si. exalterad tory, chauvinist, krigsifrare i afs. på ingripande i främmande makters förhållanden, särsk. under rysk-turkiska kriget 1877—78 ; a. utmärkande r^es, chauvinistisk, jink, djingk, va., vn. o. s. Skoti. F Se dodge; jfr vid. high-jinks, si.; ~ in, »kila in», hastigt, plötsligt komma in. ~er, -ür, s. Skoti. F en som är kvick i vändningarna; liflig flicka.

jinn, ~ee, djin'(è), s. se genie, (2.). jimmy-road, djim'irod, s. gruf. lutande upp -

fordringsbaria. jippo, djip'6, s. kvinnolifstycke, snörlif. jirble, djl'rbl, a. skoti. skvimpa, skvalpa ut (öfver).

jirkinet, dji'rkinet, s. Skoti. lifstycke, jfr jerkin.

jo(e), djo, s. (pl. ~es, -z) skott, älskling, käresta.

Joan, dj6n, s. pr. (dets. som Jane), ^silver -pin, s. bot. F äkta vallmo (Papaver som-niferum).

job, djob, 1. s. stöt med ett spetsigt verktyg; va. stöta med ngt spetsigt; köra in

ett spetsigt verktyg.

job, dj6b, 2. 5. ett tillfälligt (obetydligt) arbete (äfv.: ~-W0rk); ett arbete, uträtt-ning; arbete på beting ei. på styck; före-lagdt arbete; företag, förrättning, »göra», sak, affär; F plats, tjänst; spekulation (oftast i dålig mening : på det allmännas bekostnad), »jobberi»; boktr, accidenstryck;

Va. fördela arbete på olika kontrahenter el. arbetare; hyra ei. uthyra is. hästar o. åkdon; spekulera i, köpa och sälja (is. värdepapper); uppköpa stora partier af för att sedan sälja i mindre poster; vn. »jobba», »göra» spekulationer (jfr va.; t. ex. in bilis, med värdepapper); F »sko sig»; arbeta på styck; a pretty (sad) en vacker (sorglig) historia, en »snygg» affär; to do one's P dets. som to do one's needs; to do odd uträtta tillfälliga småsysslor (»gå till och från»); to do the ~ for one, si. af-färda (: döda) ngn; (to work) by the på ackord, på beting, på »styck»; he was paid so much pr han fick betaldt visst för gången, ^-coach, s. hyrvagn. ~-dyer, s. skönfärgare, som färgar upp gamla plagg. ~-g00dS, s. pl. hand. varor som bortslumpas i större partier (till underpris), ^-master, s. hyrkusk, en som uthyr hästar och ekipager, ^-printer, s. accidens-(bok)trvckare; kattuntryckare i smått, ^-printing, s. accidenstryck. ^-watch,

S. sjö. observationSUr med sekundvisare.

Job, djob, pr. bibi. Job; va. (j., äfv. ~e) univ. si. förebrå, banna. ~'S-C0mf0rt, s. förebråelse i st. f. tröst. ~'S-C0mf0rter, s. F falsk vän som »tröstar» en med att man själf vållat sin olycka. ~?S-newS, ~ S-pOSt, s. jobspost (sorglig underrättelse).

^'s-tears, s. pl. bot. ett slags gräs (Coix lachryma); torkade frön däraf brukade som pärlor i halsband för barn i tand-sprickningen. (j)~ation, -à'sjån, s. F tillrättavisning, straffpredikan, lexa, »upp-sträckning»; to deliver a ^ to

... ei. to give ... a »läsa lagen» för ngn.

jobber, djob'ur, s. en som sysselsätter sig med tillfälligt arbete, daglönare; en som arbetar på styck; mellanhandlare, mäklare (is. i Tärdepapper, jfr stocko. i dålig bemärkelse :) »jobbare», skojare, egennyt-tig intrigör på det allmännas bekostnad; se vid.

job-master. ~-nOWl, -naul, s. P tjockskalle. ~y, -i, 5. »jobberb, affärer is. på det allmännas bekostnad.

b i note, o: do, 6: nor, t: not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.jobbing

jobbing, djob'ing, pvt.; Cl. i sms. tillfälligt arbetande; boktr, accidens-; egennyttig politiker, skoende sig på det allmännas bekostnad; s. åtagande af tillfälligt arbete, arbetande på styck; »jobbande», vingleri, jfr föreg.

jobent-nail, djö'bënt-n;i], s. låssmed. se dog -nail.

Jock, dj6k, s. pr. Skoti. för Jack; ~ and Jenny, typiskt ror ett lyckligt, troget älskande par. ~ey, -1, S. skämtsam benämning på skotte; karl i aiim.)j< (jfr fellow; i uttr. såd. som: that's the ~ for me, jfr boy, ex., o. under for).

jockey, djok'i, s. kapplöpningsryttare (till yrket); ridknekt; hästhandlare, hästskojare; skojare, bedragare i handel; knep i handel; jockey-club-^'Axijm; pl. se ^j-boots; vn. uppträda som förridare åt ngn; va. rida in på ngn (för att hindra); genom knep komma förbi ngn vid kapplöpning; lura, kugga (about, i fråga om, på; a person out of his money); pari. si. genom intriger omintetgöra ett föreslaget företag, en motion. ~-b00tS, s. pl. kragstöflar. •Club, s. klubb af kapplöpningens vänner och beskyddare. ~ism, -izm, s. joc-keyers uppträdande, vanor etc.; ridkonst, vana vid hästar; knep med hästar. Ship, -sjip, s. ridkonst; jockeymässighet:

skämts, titel Tör hästkarl.

jOCOSe, djiko's, a. munter, skämtsam. rv-ness, -nes, s. munterhet, skämtsamhet; skämt.

joco-serious, dj6kosè'nus, a. serio-komisk.

JOCOSity, djikos'iti, s. se jocoseness.

]ocular, djok'àlèr, etc., se JOCOSe etc.

JOCUnd, dj6k'und, a. munter, glädtig, upprymd. ~ity, -'lti, ~neSS, -nes, s. munterhet.

joe, 1. se jo.

Joe, djo, 2. s. pr. förk. Joseph; förk. af John; Am. si. 8 dollars, jrr Johannes; P fyra-pencestycke; ~ Miller, (med anspelning på »«/. M.-s jests*, en samling anekdoter och infall från förra århundradet) gammal (utnött) vits, »enkel», tarflig ordlek, gammal anekdot. ^-Millerism, -miPurizm, s. se nästföreg.; vana att komma fram med gamla ei. »enkla» vitsar ei. anekdoter

(~-Millerize, -miPuriz, vn.). ~pye-weed,

s. Am. en art floks (Eupatorium purpu-reum).

jog, djog, va. sakta knuffa, skuffa, stöta till (med handen ei. armbågen) rar att väcka ngns uppmärksamhet; Vn. skaka, gtÖta, ruska; »lunka», »knoga», långsamt röra sig framåt (ofta med along, 0)1, »i väg»); bild. se ned. ex. under ^-trot; S. lindrig stöt, knuff särsk.

för att väcka ngns uppmärksamhet; skakning; (kort) tvärstannande; mek. fyrkantig ur-tagning; ~ one's elbow, bild. dets. s. : ~ one's memory, ge ngn en påminnelse; ~ a rivet, tekn. stuka en nit. ~-jog, ad. i lunk, sakta, långsamt. ~-tr0t, s. jämn lunk, »prestlunk» äfv. wid.; a. lugn och maklig fart; i »gamla lunken», slentrianmässig; va. i allsköns mak »knoga med»; to go on in the old ~ way, (låta det) gå i den gamla lunken (slentrianen). ~ger, -ur, s. en som knuffar, lunkar etc. ^ging, -ing, prt.; s. knuffning; skakning; knogande, sakta lunk. ~gle, -1, vn. skaka, stöta (om t. ex. ett åkdon); lunka; rulta, tulta; va. gifva en liten knuff; byg. hoptappa med dymlingar, tappar af trä ei. järn; s. bvg. ansats på en hängdocka mot hvilken en snedsträfva hvilar; dymling,

tapp af trä el. järn till hopsättning af stenar etc. (dets. s. joint-piece). ~gle-beam, s. hop-tappad bjälke. ~gle-J0int, s. byg. tapp-fogning. ^gle-piece, s. so king-post. ~gle -truSS, s. byg. hängbock (enklaste hängverk) (med joggles, jfr ofvan byg.). ~gle-work, s. mur(verk) med joggles, joggling, -ing, prt.; s. förseende med joggles; hoptappning; urtagning på en vagnsaxel. Johannes, djohan'ez, s. (eg. pr.) portugisiskt guldmynt (uugef. 36 sh.).

John, djon, s. pr. Johannes, Johan; ~ Bull, skämts, benämn, på engelsmännen; ~ cheese, bondlurk; ~ Company, personifikation af OSt-indiska kompaniet; ~ Doe, förr jur. fln-geradt namn/ på käranden; ~ Dory, (jfr dory, 2.) se doree; ~ Trot, bondluns. ~-a-dreamS, s. drömmare, en som »går och sofver». ~-apple, 5. ett slags vinteräpple. ^-a-Nokes, (-å-noks), ^-a-Stiles

(-å-stilz), s. jur. diktade namn förr begagnade till betecknande af rättegångsparter. ~ite, -it, s. se turquoise. ~ny, -i, s. pr. (dimin. af John) Janne; ~ cake, Am. kaka bakad af majsmjöl; Am. F invånare i Nya England; ~ Crapaud, (rr., krapo'), is. förr öknamn på fransmännen. ~ny

-Darbies, -dårbiz, s. pl. P polisbetjänter;

handklofvar. ~ny-raw, —s. skämts, oerfaren nybörjare.

join, djojn, va. förena (to, med); hopfoga, förbinda, tekn. snick, etc. in- ei. hoptappa, laska m. m.; föra tillsamman, bringa i beröring; slå ihop, slå tillsamman (t. ex. två afdelningar) till en; slå sig tillsamman med; förena sig med; deltaga i samtal; inträda i (t. ex. en förening), gå in i arméen; flytta till, flytta ihop med; sluta sig till sällskap, parti, Upp8Öka sina vänner, damerna, jfr ex.;

göra gemensam sak med; upphinna;

ä: fate, ä: far, å: fal], å: fat, à: fast, è: mete, è: met, èi her, 1: fine 1: fin, 1 fir,join

>j< Mindre brukligt. 695 † Föråldradt.

jollification

gränsa till, stöta till; vn. förenas; förena sig (in, i; to, om att; with, med); sluta sig tillsamman; stöta ihop i aiim. bet., Sluta ihop (t. ex. om arbetsstycken); råkas; gå in i krigstjänst (: — the army); sammandrabba; — battle, sammandrabba;

— efforts (forces, hands), förena sina ansträngningar (krafter) (with, med); — interest, göra gemensam sak; ~ issue, se d. o.; ~ a ship, segla upp ett fartyg; äfv. gå ombord på ett fartyg; — tables, flytta ihop borden; slå sig ihop i samma sällskap; let us ^ the ladies, låtom oss gå in (ut, upp etc.) till damerna; Pil ~ you in a moment, jag kommer ögonblickligen till dig ei. efter; I cannot ~ you, äfv. jag kan ej vara med (därom); — in, deltaga i, falla in i ett samtal, i en kör etc.;

— in the joke, vara med om, gå in på skämtet; — in an undertaking, gå (vara, blifva) med i ett företag; — (on) to, stöta till, sluta sig till (omedelbart gränsa till); in this I —/ with him, därutinnan förenar jag mig med honom (biträder jag hans mening); ~ together, förena, samla; hopknäppa. —-hand, s. sammanhängande

skrift (af ord i mots, till enskilda bokstäfver).

-der, -dur, s. förening, förbindelse; jur. gemensamt uppträdande; antagande af issue, s. d. o. ~er, -ur, s. förenare; snickare, särsk. byggnadssnickare; tekn. samsammansatt träbearbetningsmaskin. —-

er's-bench, 5. hyfveibänk. —er's-gauge,

s. strykmått. ~ery, -uri, s. snickeri (arbete o. yrke). ~ing, -ing,prt.; a. förenande, sammanfognings-; s. förenande; förening; hopfogning i allmht genom särskild formning af styckena; fog.

joint, djojnt, s. sammanfogning, föreningspunkt; tekn. sammanfogning(ssätt); aiim. tekn. fog; skärf, »stöt»; led, ledgång äfv. anat.; bot. led, äfv. : stycket mellan två ledknutar; tekn. scharnér, hängsle, gångjärn; lårstycke el. stekbit af slagtadt kreatur; boktr, deckelband; a. förenad, förbunden, med-; gemensam, samfäld; va. förbinda, hopfoga; sönderdela efter lederna; snick. äfv. »stöta», hyfla jämn i och för hoppassning; vn. sluta sig tillhopa; passa in i hvartannat; — aCCOUnt, hand. gemensam räkning; — business, — concern, hand. bolagsaffär; — lives, vid lifförsäkring två per-soners lif: — stock etc., se nedan sms.; — suitor, medfriare-, to set into — (again), bringa i led, i ordning; out of —, ur led; i olag, i oordning. —-bolt, s. för-bindningsbult; sprintbult; sprint; på åkdon jfr bolster-bolt. —-Chair, s. järnv. skenstol. ~-COVer, s. nåtlist, plåtribba

öfver skärf. ~-evil, s. med. ledsjuka. — -fastening, s. järnv. skenskarf. ~-file, s.

invändig scharnérfil. —-frame, ~-hinge, s. enkelt gångjärn. —-gout, s. gikt, ledvärk. —-heir, s. samarfvinge, medarfvin-ge. --hook, s. snick. vinkelhake. —- lever, S. vinkelhäfstång. ~-pipe, s. muff för rörledning, kort förbindningsrör. —-Owner, s. medegare, samegare. —-oil, s. med. ledvatten. —-pin, s. scharnérstift. —-stock, s. aktiekapital; — bank, aktiebank; — company, aktiebolag. —StOOl, s. fällstol; jämv. skenstol. -ed, -èd, pp.; a. ledad;

i sms. om hästar med så el. så beskaffade

karleder (t. ex. short-—). -er, -år, 8. hopfogare; foghyfvel, fogbank (äfv. ~er -plane); mur. fogkil; byg. inmuradt böjdt järnband till förstärkning af fogar. —-inp, -ing, prt.; s. hopfogande; ledande. —mg-p!ane, se föreg. s. — ing-rule, 5. mu

rares rätskifva (lineal). —iVCS, -1VZ, S. pl. S. byg. gipsrör under rappningen i rum. -11,

ad. i förening; gemensamt; samfäldt;

— and separately, (ansvarige) en för alla och alla för en. —reSS, -res, s. fruntimmer som innehar —(jfr dowager). —lire, -ur, s. enkesäte, lifgeding; hustrus andel i boet; va. begåfva med enkesäte etc., förse med —.

joist, djojst, S. byg. i allm. liten tvärbjälke, underlag(sbjälke); va. belägga med, ei.

lägga tvärbjälkar.

joke, djèk, s. skämt; vits, kvickhet; narri, puts; va. skämta (gyckla, drifva) med; vn. skämta (upon, med, öfver); to put (pass) a — upon, spela ngn ett spratt; to crack (cut, make) —s, säga (»kläcka») kvickheter; it is no —, det är minsann ingenting att skämta med (det är en allvarsam, vigtig, svår ei. betänklig sak); a practical —, handgripligt skämt, puts; he never could see the — of it, han kunde aldrig finna det roliga (kvicka) i saken (»det fina i kråksången»); he cannot take a —, han tål ej skämt; for a —, in —, by loay ø/* a —, på skämt; to be in —, skämta, ej mena allvar med det man säger; — a person about, äfv. bry ngn för ngn, ngt. — P, -ur, s. skämtare, spefågel.

joking, dji'kmg, prt. af föreg, v.; s. skämtande; narri; you must be —, nu skämtar ni (: ni kan ej mena det på fullt allvar);

— apart, skämt å sido. —|y, -ii, ad. för ro skull, på skämt.

jo|e, djèl, s. kind (i uttr.: cheek by r^, se cheek by jowl under cheek).

jollification, djolifika'sjun, s. F bullrande glädje, muntration, muntert lag, >zvyck».

joilily

• Talspråk. 696 P Lågt språk.

joylessness

jollily, djèrili, ad. lustigt, uppsluppet, jol-liness, -nes, jollity, -ti, s. munterhet, lustighet.

jolly, djél'i, a. glad, munter; lustig; treflig; angenäm; si. utmärkt, »famös», »stilig»; blomstrande, frisk, frodig; s. si. marinsoldat; va. uppmuntra; berömma; ad. si. utomordentligt, »rysligt», »värre»; — blade †, — dog, glad sällskapsbroder, lustig ture. jolly-boat, djol'ibot, s. julle, joll. jolt, djèlt, vn. o. va. skaka, stöta om åkdon o. ' hästar; va. tekn. stuka (nedplatta med slag, t. ex.

spikhuvud); s. skakning, stöt. —head, s. F tjockskalle, dumhufvud. —er, -&r, s. ngn ei. ngt som stöter, skakar, —er -head, se —-head. —ing, -ing, prt.; s. stötande, skakande. Jonathan, djon'åthån, s. pr.; Brother —,

skämtsam benämning på Förenta Staternas invånare; trogen vän. jonqui!(le, fr.), dj6n'kvril, s. bot. en gul narciss (Narcissus jonquilla). joram, djo'ram, se jorum. Jordan, djo'rdan, s. pr. —-almonds, s. pl.

sötmandel.

jordan, jorden, djo'rdn, s. kruka, ei. burk

nytjad af alkemister † ; nattpotta.

jorum, djo'rum, F mugg ei. dryckeskärl med dess innehåll, is. kryddadt öl; — glass, toddyglas. Joseph, dj6'zèf, s. pr.; (j.) förr ett slags frun- | timmersridklädning; ett slags tunt fil- | trerpapper. —'s-COat, s. bot. Amaranthus | tricolor. —'s-flower, s. bot. salsofi ei. | hafrerot (Tragopogon pratense). joskin, djos'kin, s. prov. bondtölp; a. i sms. bondaktig(t tölpig)^ »landtlig», »från landet».

joSS, kin., djos, 5. kinesisk afgudabild, hus- ' gud. —-hOUSe, s. kinesiskt tempel. — -Stick, s. i Kina rörpinne med rökelse , som brännes framför afgudar. ;

jOStle, djos'1, va. ränna emot, knuffa, skuffa undan; P lura; vn. knuffas, skuffas. joSt-ling, -ing, prt.; s. undanträngande; skuff-

jot, djot, S. iota; minsta prick (smådel, småom-ständighet); va. anteckna, annotera (ofta — doivn), i hast göra utkast af, raskt skiz-zera. —ter, -ur, s. antecknare, annote-rare; anteckningsbok, —ting, -ing, prt.; s. anteckning; — book, annotationsbok, jounce †, djauns, se jolt, v. o. s. j

journal, dje'rnal, a. † daglig; s. journal, j

dagbok äfv. särsk. hand.; dagblad; perio- ;

disk skrift : tidning, tidskrift; sjö. logg- | bok; mek. axeltapp; to keep a —, föra |

dagbok; to be on a —, vara »i en tidning» i

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è:

(: a writer on the —), med i redaktionen, —-bearing, s. mek. axellager, —-book †, s. dagbok. —- box, 5. mek. axellager, lagergång; lagerbössa. —- box-metal, 5. mek. hand. lagermetall. —ism, -izm, s. tid-ningsskriftställeri; utgifvande af tidning ei. tidskrift. — ist, -1st, s. tidnings- ei. tidskriftsman, journalist. — istic, -is'tik, a. hörande till tidningsskriftställeri, journalistisk. —ize, -iz, va. införa i dagbok; gifva dagboksform åt; vn. utöfva journalistisk verksamhet.

journey, djl'rni, S. resa (med bestämdt mål o.

oftast till lands; from, ... to); mynt. se — -weight; vn. resa; to go F (; make, take) a —göra en resa; to take two a day, köra två resor om dagen; to go on a —, fara ut på (anträda) en resa. —man, s. daglönare; numera oftast (yrkes)arbetare, gesäll; a — Giovanni F, »pigtjusare»; — printer, boktryckerikonstförvandt; — tailor, skräddargesäll, —-proud, a. »åk-sjuk» (af att åka). —-weight, s. i myntverket en viss vigt för myntad ädel metall (: 15 pounds guld ; 60 pounds silfver), —-woman, s. daglönerska. —-WOrk, s. gesälls, yrkes arbetares dagsarbete.

joUSt, djost, djust, s. dust, tornering; vn. drista, tornera. -er, -ur. .s. tornerkämpe. —ing, -ing, prt.; s. dustande. —ing-hel-met, s. tornérhjelm.

Jove, dj^v, s. pr. rom. myt. astron. Jupiter; alkem. tenn †; by —, en mildare svordom i st. f. by God.

jovial, djo'vial, a. lycklig, gynsam|; jovialisk; munter; gladlynt. —ist, -ist, s. gladlynt, munter person; »juvenal», fe-stare. —ity, -'iti, s. munterhet; muntert lif; gladt sällskap, munter fest. —neSS, -nes, 5. munterhet, —ty †, -ti, se —ity.

jowl, djol, s. käk; kind (jfr ex. under cheek); särsk. äfv. kind ei. hufvud på ett fläsk; fiskhufvudf; va. † kasta, slänga, —er, -ur, s. jagthund (med tjocka läppar). —y, -i, a. pussig.

joy, djoj, s. glädje, fröjd (at, vid, öfver); gladt sinne; lycka; va. glädja, fröjda; åtnjuta †; vn. glädja sig, fröjdas; to give (wish) a person — of (ei. on), lyckönska ngn till; through —5 and sorrows, i glädje och i sorg. —-bells, s. pl. glädjeklockor, glädjeringning (t. ex. for a marriage). —ance, -åns, s. glädje, feststämning. —ful, a. glad (at, of, öfver); fröjdande sig (bibi. in God, i Gud); glad, fröjdefull, rik på glädje (&fv. day etc.). —fulness, -fålnès, s. fröjd; glädtighet. —leSS, -lès, a. glädjelös, glädjetom. —-lessness, -lèsnes, s. glädjelöshet, sorg-

lighet. ~0US, -us, a. glad (of, öfver); munter; glädjande. ^OUSneSS, -åsnès, s. glädje, fröjd; glädtighet, glad, munter sinnesstämning, gladt lynne. ^SOme †, -sum, a. se r^ful. ju b a, lat., djo'ba, s. zool. häst- etc. man.]ubarb, djo'barb, s. bot. taklök (Semper-

vivum tectorum). jube, (lat., eg. imperativ) djo'be, 5. byg. se 7'00d

-loft.

jubilant, djo'bilant, a. poet. jublande, jubilate, lat., -läte, s. kyrk. »Jubilate» (eg. J.

DeO, begynnelseorden af en viss psalm); tredje

söndagen efter påsk. jubilation, -la'sjun, s. jubel, jubilee, -lè, s. jubileum, jubelfest; jubelår; fröjdetid; a. i sms. jubel-, jubilei-.

Judaic(al), djodà'ik(ål), a. judisk, judeisk. Judaism, -'dåizm, s. judendom; judarnes lag, religionssystem o. religiösa sedvänjor, judaism. judaist, -'dåist, s. anhängare af judaism. judaization, -za'sjun, .s. anslutning till judaism. judaize, -'daiz, vn. ansluta sig till judendomen, el. till judaismen : judaisera. Judas, djo'das, s. pr.; biid. förrädare; falllucka, jfr vid. "»-hole. ^-Colour, s. eldröd färg på når ei. skägg. ~-ear, se jeios'-ear. ~-hole, s. titthål i en dörr. ~-tree, s. bot. ett orientaliskt träd af ärtväxternas familj (Cercis). judCOCk, djud'kék, s. zool. enkel beckasin

(Scolopax gallinula). Jude, djod, s. pr. bibi. Judas, ^an, -è'ån, a. judeisk; s. inbyggare i Judeen (jude), judge, djudj, s. domare i aiia bet. äfv.: sakkunnig person, kännare, jfr ex.; pl. (J-^S) bibi. Domarebok (förk. f. the Book of J^s); vn. döma, fälla omdöme (of om, öfver; by, from, efter, på grund af; on, efter, på grund af t. ex. a hearing, a reading); jur. afgifva dom, fälla utslag (in the case, i saken); va. döma, bedöma; anse (för); jur. afdöma (a case, ett mål); fälla dom öfver; fälla, fördöma; to be a (good) ~ of..., vara kännare af..., förstå sig väl på ...; to set one's self as a <v» upon, sätta sig upp (upphäfva sig) till domare öfver; assistant ~ lateral, bisittare i en rätt; ~ for yourselfl döm själf! ~ others by one's self, döma andra efter sig själf; ~ not, that ye be not --W. dömen icke, på det att I icke mån varda dömde; ~ (the) distance(s), mil. etc. bedöma afståndet). (J)~-AdvOCate, s. öfverauditör

(bisittare ss. juridiskt biträde i krigshofrätten); Skoti.

advokatfiskal, allmän åklagare. (J)~-Ad-VOCate-General, s. generalauditör (äfv. (JK-Marshal). (JK's-Marshal, s. privat-

sekreterare hos en assisdomare. ~d,-d, pp. dömd; bedömd (ofta i sms., jfr ill-j.). ~ment, so judgment. -ur, s. en som dömer, fäller omdöme, ^ship, -sjip, s. domareämbete; domarevärdighet, judgment, djådj'mènt, s. bedömande, omdöme i alla bet.; Omdömesförmåga; visadt godt omdöme i uppförande, urskilning, smak, takt, förståndigt uppträdande; dom, straffdom: jur. utslag (i civila o. kriminela mål, jfr sentence); to give (pass, pronounce) afkunna, afsäga dom, fälla utslag (against, for; in a case, i ett mål); to have ~ given against, få utslag på ngn; the last day of yttersta domen; a man of (great) en man med (godt) omdöme; in (according to) my efter min mening; to rise up in ~ against (ei. with), uppträda och anklaga inför (t, ex. Guds) domstol; sätta sig upp till domare öfver (äfv. to sit [stand] in ~ [up]on). ~-Cap, s. svart mössa som domaren sätter på sig vid dödsdoms afkun-nande. ^-creditor, s. fordringsegare som fått sig tilldömd en debt. ^-day, s. domedag, yttersta domen. ~-debt, s. domfäst fordran. ~-hall, s. domstol, domsal. ~-like, a. skoti. lik en gudomlig straffdom. ~-paper, ~-roll, s. rättegångsprotokoll; utdrag ur domboken. ~-Seat, s. domarebänk. domarestol; domstol. ^-summons, s. utsökning af r^-debt.

judica, lat., djo'dlka, S. (eg. lat. imperativ : döm; så kallad efter begynnelseordet) en psalm (Da-

vids 43); kyrk. femte söndagen i fastlagen. ~ble, -kåbl, a. som kan bedömas ei. afdömas. ~tive, -kàtiv, a. som kan (eger makt att) döma; bedömande; ~ faculty, omdömesförmåga. ~tOry, -kå-tun, a. doms-, domskipande, dömande, rättslig; s. rätt, domstol; rättskipning. ~ture, -kàtur, s. rättskipning; domsrätt, domvärjo; domarekår, flere domare kollekt.; domstol (äfv. court of

judicial, djodisj'al, a. rättslig, juridisk, domare-; domares; grundad på domstols utslag; doms-; ådömd straff; ~ body, domarekår; in their ~ capacity, i sin egenskap af domare, såsom domare hade de ...; the (J)r^ Committee of the Privy Council, ett särskildt juridiskt utskott (bestående af 7 — 8 medlemmar af riksrådet (: P. C.) samt 4 adjungerade Lords of Appeal in Ordinary) utgörande appellationsdomstol i vissa mål; ~ decision, domstols utslag; ~ faculty.i so judicative ~ functionary, domare, juridisk ämbetsman, domhaf vande; ~ murder, juridiskt mord; ~ power, domaremakt, domsrätt. ~ly, -i, ad. på

grund af ei. genom domstols utslag; rättsligen. judiciary, -åri, a. domfällande; se vid. föreg.; s. ^rättsväsen, dorn arekår.

judicious, djodisj'us, a. rådklok, förståndig, begåfvad med ei. vitnande om godt omdöme, om urskilning, välbetänkt. ~ly, -i, ad. klokt. ~neSS, -nës, s. rådklokhet; urskilning. Judy, djo'di, s. marionett-teaterns hjältinna, Punchs hustru, jufter†, djuf'ur, 5. 4—5 tums timmer; långbjälke i rustverk. jug, djåg, s. krus, kruka med trång hals, tillbringare; stånka; ljud liknande klunk-ning i ett krus, vissa fåglars (t. ex. näktergalens)

slag; P fin ka, kurra, fängelse; vn. klunka, frambringa ett klunkande ljud; slå om näktergalen etc.; kura, huka i hop sig tillsamman om fåglar; va. koka i en kruka nedsatt i hett vatten; P sätta i kurran. ~gød, -d, pp.; ~ hare, stufvad hare. jugate, djo'gat, a. bot. parvis sittande om småblad. ~d, -ed, a. sammanokad, förenad parvis.

Juggernaut, djug'urnat, s. pr. en hinduisk afgud; biid. afgud; blindt ei. obarmher-tigt offer.

juggle, djug'l, vn. göra taskspelarkonster, »gyckla», trolla, förvända synen på folk; göra hokuspokus, göra knep; va. lura genom hokuspokus; s. taskspelarekonst; knep; ~ away, trolla bort. -ur, s. taskspelare, »gycklare»; en som gör knep, bedragare. ~ry, -ur!, s. taskspeleri; bild. knep, konster, juggling, djug'ling, prt. af föreg.; a. full af knep; s. taskspeleri; knep. ~ly, -li, ad. med knep ei. hokuspokus; på svekligt sätt.

jugular, djo'gulur, a. hörande till strupen,

strup-, hals-; s. halsåder (äfv. ~ vein). juice, djos, s. saft i djur ei. växt; va. begjuta (förse) med saft. ~less, -lës, a. saftlös. juiciness, -inës, s. saftighet; saftfullhet. juicy,-i, a. saftig; saftfull. jujube, djo'djub, 5. bot. en art benved (Rham-nus zizyphus); frukten däraf-, bröstbär; bröstgummi, gummikaramell, julep, djo'lëp, s. med. läskdryck, vatten med socker etc. hvari läkemedel utblandats;

se vid. mint-f^t.

Julian, djo'lian, a. (af Julius Cæsar), julian sk (calendar, period, year); the ~ Alps, Juliska alperna, julus, lat., djo'lus, S. bot. se Catkin; anat. skägg-fjun.

July, djoll', månaden juli. <v/-flower, se stock-gillißower.

ju mart, djo'mårt, s. »muloxe», (imaginär)

bastard af tjur och sto. jumble, dj&m'bl, va. blanda (»röra», »vräka») tillhopa, utan ordning (ofta med together ei. up)', vn. blanda sig, blifva sammanblandad; s. oredig blandning, virrvarr, »röra», mölja; »jungfrutårta» (ett slags bakverk). ~ment, -mënt, s. se föreg. O. jumbling. <vr, -ur, s. en som blandar ihop. jumbling, -ing, prt.; s. hopröring, oredig sammanblandning.

jummy, djum'i, s. si. lögnhistoria.

jUmp, djump, 1. S. ett slags löst åtsittande tröja ei. väst med ärmar; pl. iöst snörlif, lif-stycke.

jump, djump, 2. vn. hoppa (from, från; into, (in)i; over, öfver; to, till); göra hopp, skutta; »hoppa till», »rycka till» (for fright etc.); gumpa, guppa (upp); »gå ihop», stämma öfverens (afv. med together; with, med); va. hoppa öfver, äfv. bild. öfverhoppa (öfverfara); hoppa (in, upp) på; biid. intränga, jfr ex.; vedervåga, sätta på spel †; bulta, slå på, tekn. smed. stuka; smed. svetsa ihop ändvis; borra hål i ined bärgborr o. slägga; S. skutt, hopp, äfv. konkret : tvär afsats ei. upphöjning, »gupp» i en kälkbacke o. d.; gruf. förkastning; bild. † »hopp», oförmodad upphöjelse; vågspel †; pl. P nervös(a) darrning(ar),

skälfva i delirium tremens etc.; ~ for joy,

hoppa högt af glädje; ~ close-legged, hoppa järn fota; ~ at (ei. to) F, »hoppa på», ifrigt gripa efter ei. antaga, omfatta (an idea, an offer etc.); ~ (too fast) at (ei. to) conclusions F, vara för snar med att draga slutsatser, göra förhastade slutsatser; ~ in, hoppa i (vattnet); he f^ed in his skin for terror F, »det klack till i hnm» af förskräckelse; ~ (up-) on, hoppa upp på (t. ex. horseback, häst-ryggen); ~ upon one's feet, rusa upp; ~ a claim, Amer. Austr. göra intrång på, bemäktiga sig en annans obevakade claim, jfr d. o.; from the ~ F, från början. ~-j0int, S. Stöt(fog), Stlim fog i samma plan af stycken placerade med ändarna mot hvarann. <v

-Seat, s. Am. rörligt, fällbart vagnssäte; ett slags öppet åkdon (jfr buggy) med fällbara säten; a. \ sms. om åkdon försedd med ~er, -ur, s. (1.) hoppare; ngt

som hoppar, tekn. namn på flerehanda maskindelar (t. ex. i ur) o. redskap (t. ex. ett slags plog) ; zool. ostmask in. fi. insekter; jfr vid. sms. under ~ing; kyrk. medlem af hopparesekten; Am. släde af enklaste slag med slanor i st. f. medar; stenborr, bärgborr; (2.) skinnväst; bussarong (sjömansblus). "Jng, -ing, pvt.; a. hoppande; s. hoppande; skuttande;

ä: fate, ä: far, å: fal], å: fat, à: fast, è: mete, è: met, èi her, 1: fine 1: fin, 1 fir,jumping-deer

))(Mindre brukligt.

699 † Föråldradt.

juror

art. kanons nppgumpning. ~ing-deer,5. zool. en amerikansk hjort (Cervus Lewisii).

zool. hottentott-hare (Pede-tes capensis). ^ing-pole, s. stång för stafsprång. ^ing-powder, s. F fräspulver. ~ing-rat, s. se ^ing-hare. singly, -ingli. ad. hoppande, i skutt; precis, jämt †. juncäceous, djungka'sjus, a. bot. tåg- (Jun-cus-)artad, tillhörande ei. utmärkande tåg-växterna (Juncaceæ).

juncate †, dj&ngk'At, s.

se junket.

junCOUS %, djungk'us, a. full af tåg (Jun-

cus); se vid. juncäceous. junction, djungk'sjun, s. förenande, förening, sammanslutning, hopknytning bild.; föreningspunkt af två strömmar etc., is. järnv.: järnvägsknut; föreningsstation (: ~ -station). ~-line, se railway. ~-plate, s. täckplåt, plåtribba öfver en stötfog

(t. ex. å en ångpanna).

railway, 5. järnv.

sammanbindningsbana. juncture, djungk'tur, s. se † föreg.; fog, söm, nåt; led, ledgång; biid. sammanstötande af omständigheter; kritiskt tillfälle, afgörande ögonblick, vändpunkt. June, djon, s. pr. juni. ~-berry, s. Am. se

shad-berry. ^ating,-ating, se jenneting. jungle, djung'gl, s. eg. Ind. snårskog, trakt tätt bevuxen med buskar, rör o. d.; is. Austr. skogstrakt, vildmark (the vilda skogen). ~-bull, se gayal. ~-fOwl, s. zool. namn på två arter fågel: Austr. MegapodillS tumulus, ind. Gallus Sonneratii. jungly, -1, a. bestående af jungles, rik på jungles; tätt (be)vuxen, snårig, junior, (eg. lat. komp.) djo'niur, a. yngre (to, än); yngre i tiden, tillhörande en senare period; lägre, underordnad, af andra rangen; s. yngre medlem särsk. af advokatståndet, jfr ned.; yngre bolagsman etc., jfr ned. ex.: ~ med ett subst.; den som är yngre än en annan (med föreg, bestämning, jfr ned. ex.); univ. junior, jfr vid. under optime o. SOpll.; ~ barrister, ~ counsel, advokat som vid ett måls utförande biträder en annan (: leading c—l, senior c—l)) my (his etc.)

de som äro yngre än jag (han etc.) i år ei. tjänst. ~-right, s. se borough-english. ~ity, -nlor'iti, s. egenskap att vara yngre än en annan ei. i aiim. att vara (en) junior (äfv. ~ship, -sjip); se vid. borough -english.

juniper, djo'nipur, s. bot. en (Juniper); Am. (lok. Nova Scotia) amerikanskt lärkträd (Abies pendula); si. se gin; a. i sms. en-; biid. skarp, bäsk. berry, s. enbär. ~ -lecture, s. Si. skarp straffpredikan. ~ -resin, se sandarac. ~ite, -it, s. geoi. bot. fossil en-artad växt.

junk, dj&ngk, 1. S. jonk (kinesiskt fartyg), junk , djèngk, 2. prov. se chunk; sjö. tågstumpar); upprispadt tågvirke, uppslagsgods; sjö. F torrt hårdt saltadt kött till skeppsproviant. ~-b0ttle, s. (öl)butelj af tjockt grönt glas. ~-ring, s. ångm. pack-ningsring. ~-wad, s. art. förladdning af dref.

junker, ty., djångk'&r, s. ung tysk aristokrat; poiit. medlem af junkerpartiet. junket, djung'ket, s. sötost, »kalfdans»; läckerhet; se vid. ^ling; vn. förpläga sig, hålla kalas för sig själf; va. undfägna. ing, -mg, prt.; s. kalasande privatim. Juno, djo'no, S. pr. myt. astron. Juno.

-tears, s. bot. järnört (Verbena), junta, sp., djun'ta, s. riksråd, rådsförsamling; politisk församling, junto, -t6, s. (hemlig) politisk förening ei. församling, »junta», liga. Jupiter, djo'pitur, s. pr. myt, astron. Jupiter; aikem. tenn. ~'s-beard, s. bot. taklök (Semper vi vum).

jup(p)0n, fr., djupon', S. kjortel; förr riddares

vapenrock. Jura, djo'ra, s. pr. geogr. Jura; a. geoi. geogr. i sms. Jura-, ^-limestone, s. geoi. Jura-kalk. ~SSiC, -ras'ik, a. is. geoi. Jura-(/b?'-mation, limestone etc.). jural †, djo'ral, a. rättslig.

jurat, djo'rat, S. (lat. verbalform: ban svär) skriftligt intyg om afläggande af ett affidavit, ei. anteckning af vederbörande på självfva handlingen angående omständigheter

därvid (tid, närvarande ämbetsman o. d.); (eg. perf. part. af samma lat. verb) edsvuren per-SOn; ålderman i vissa korporationer; biträde åt en bailiff. ~ion, -ra'sjftn, s. jur. edgång. ~0ry, -uri, a. edlig, juridic, ~al, djurid'ik(al), a. juridisk, rättslig; domare-; ~ day, lagtima rättegångsdag, tingsdag, pl. lagtima tingstermin, jurisconsult, djo'riskonsult, 5. rättslärd,

lagklok, jurist, jurisdiction, djorisdik'sjun, s. jurisdiktion, domsrätt; domvärjo, lagskipningsom-råde, domsaga. *x»al, -ål, a. jurisdik-tions-; rättslig, jurisdictive, djorisdik'tiv, a. egande domsrätt; lagskipande; domare-, jurisprudence, djorispro'dens, s. lagfaren-het.

jurisprudent, djèrispro'dënt, a. O. 5. (en) lagklok, rättslärd. ~ial, -n'sjal, a. hörande till lagfarenhet. jurist, djè'rist, S. jurist is. en som är hemma i

civilrätt. ~ic, -'ik, a. juridisk, juror, djo'rår, s. edsvuren man†; (edsvuren) bisittare i en nämd (dets. som jury

ä: fate, ä: far, å: fal], å: fat, à: fast, è: mete, è: met, èi her, 1: fine 1: fin, 1 fir,juror man)-, särsk. prisdomare vid en utställning. —'s-b00k, s. lista öfver de personer i ett grefskap som (af sheriffen) kunna kallas till bisittare i en jury. jliry, djo'ri, 1. S. jury, nämd af edsvurne; a. i sms. jury-; —of inquest, grand —, petty (ei. petit) —, to challenge, to impannel a —, se dessa ord; common —, vanlig jury sammansatt af 12 medborgare ur olika samhällsklasser (: common jurymen)-, special —, jury af personer (: special jury-men) af vissa högre samhällsklasser (iesquires, bankers, merchants) i vigtigare civilmål; to be (ei. to be returned) on a —. vara utsedd till juryman; to serve (ei. sit) on a —, sitta i en jury; to put one's self on the —, vädja till juryns utslag, öfverlemna sig (sin sak) åt juryn. —-box, s. särskild afskrankning i en domsal för juryn, —man, s. juryman, bisittare i en jury (jfr vid. under jury). —-pi'OCeSS, s. kallelse för jury att sammanträda, jury, djo'ri, 2. a. sjö. provisionel, nödfalls-, nöd-, —-leg, sjö. F träben. —-mast, 5. sjö. nödmast. —-rigged, a. sjö. nödtack-lad, försedd med jury-mast. just, djust, 1. s. se joust. juSt, djust, 2. a. rätt, rättfärdig, rättskaffens, rättrådig; rättvis (toicards, mot); billig, skälig, välgrundad, berättigad, befogad; riktig, ordentlig; sann, trogen (äfv. of ei. to one's icord, sitt löfte); noggrann, träffande skildring; skarp, fin urskilning, öra; ad. just; jämt, alldeles, precis; nätt och jämt; nära nog; strax, nyss, alldeles nyligen; — afterwards, strax därefter; — barely, nätt och jämt: — by, strax invid :

— now, just nu; just nyss, »strax på stunden»; — so, ja just så, ja; — the thing, se under t.; — then, just då (med det samma); I will — go, jag har minsann lust att gå (min väg); jag skall bara gå (dit); but —, just nu. nu först; just nyss; (Anm. — begagnas i samtalsspråket ofta ss. ett mildrande tillägg till en imperativ, ss. :)

— imagine, tänk er bara! — tell me, säg mig för ro skull, ni kan just (vara god och) tala om för mig. —ice, -is, s. rätt, rättvisa, rättfärdighet; (rätt och) billighet; anspråks befogenhet, riktighet; domare; (J)"» of the Peace, fredsdomare, domare i lägsta instansen [fredsdomare utses biand den besutna klassen (Country gentlemen) af lordlöjtnanteu och behandla både judiciela o. administrativa ärenden. De afdöma mindre förbrytelser (summary conviction) el. öfverlemna den anklagade till ransakningshäktet (Committal for trial) rör att sedan dömas vid assizes]; Lord Chief (./)—, se under chief; Lord

(«/)—s of the Kingdom, förr regering tillförordnad under monarkens frånvaro ur riket; to administer (dispense) —, skipa lag (och) (rätt); to do (render) — (to), göra rättvisa åt anrättningen; vara rättvis mot, låta ngn, ngt rättvisa vederfaras, tillbörligt uppskatta, behandla efter förtjänst; to do one's self —, äfv. göra skäl för sig (sitt rykte), »hedra sig»; taga sig själf rätt; they ioere, to do them "», \ honest men, för att vara rättvis måste ! man medgifva att de voro hederliga ; karlar; to do — on (ei. to), vederbörligen af straff a, affärda; in —, rätteligen, med i rätta; billigtvis; in — to, för att göra I ... rätt, för att låta ... rättvisa veder-I faras; to bring to —, draga inför rätta; to deliver up to —, öfverlemna i rättvisans händer. —ice-eyre, s. Skoti. högsta domstolens rundresa, jfr eyre. —ices' justice, s. iron, fredsdomarelagskipning

vitnande om brist på juridiska insigter. — iceable

†, -isåbl, a. underkastad laga åtal. —ice-hood †, -is-hud, —iceship, -is-sjip, s. domareämbete; domarevärdighet. —ici-able, -isj'iabl, a. som kan bli föremål för en domstols handläggning; lydande under en domstols domsrätt. — iciar(y), -isj'iür(i), s. domare, domhafvande; Skoti. öfverdomare; High Court of («/)~y, Skotlands högsta domstol i brottmål, i justifiable, djustifi'abl, a. som kan rätt-! färdigas; försvarlig; rättmätig, laglig; ! riktig. —neSS, -nes, s. (jfr föreg.) rättmä-| tighet.

I justification, djustifika'sjun, s. rättfärdigande, urskuldande, försvar mot anklagelse, tillvitelse, förebråelse; teol. rättfärdiggörelse; tekn. etc. justering, boktr, radutslutning; in — of, till rättfärdigande af, till försvar för. justificative, -tif'ikativ, a. rättfärdigande, urskuldande, justificator, djustif'ikatur, s. rättfärdigare, försvarare, urskuldare; jur. se compurga-I tor; se vid. jury man. —y, -i, a. se föreg. a. j justified, imp. o. pp. af justify; I ioas — in j doing so, jag var fullt berättigad att

(jag kunde med alt skäl) göra så. j justifier, djus'tifiår, s. rättfärdigare, urskuldare, försvarare; justerare, jfr föij. v.: pl. boktr, utslutningar, jfr space. justify, djus'tifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) j rättfärdiga; försvara; urskulda, fritaga j från skuld ei. ansvar; frikänna; teol. rätt-j färdiggöra; berättiga; tekn. justera, boktr, j sluta Ut; vn. boktr, vara jämil om rader. ! —ing,-ing, pri.; s. rättfärdigande; boktr, i justering, utslutning. I justle, djus'l, etc., se jostle, etc.

feägë

justly, djust'li, ad. (jfr just, 2.) rättvist; med rätta; på god(a) grund(er); riktigt; punktligt, precis, justness, -nes, s. rättrådighet, rättvisa (äfv. of a cause)] billighet; riktighet, noggrannhet (jfr just, 2.). jut, djut, vn. skjuta (stå, springa, sticka) fram (äfv. med out)-, s. ngt framskjutande, utsprång. ou-windOW, s. framskjutande fönster, jfr bow-window. jute, djot, S. bot. jute (en ostindisk hamplik växt,

Corchorus capsularis o. C. olitorius); jutefiber (nytjad till väfnader, etc., jfr guniiy).

Jutlander, djut'landur, s. jute, jutländing, Jutlandish, -låndisj, a. jutsk, jutländsk. jutting, djut'ing, prt. af jut; a. is. byg. framspringande; s. framskjutande, -springande, se vid. följ. sms. ~-0Ut, s. byg. framstående del (ss. kornisch, murkrans, kragsten

O. d.), utsprång, jutty, -ti, vn. † o. va. † framskjuta (öfver), öfverkraga; s. byg. utspringande parti (list o. d.), utsprång, utbyggnad; se vid. jetty.

juvenal, djo'vënål, s. yngling, ung man,

»ungdom», jlivenescence, djovënës'ëns, s. ungdomlighet; föryngring, juvenescent, -ënt,

a. blifvande ung på nytt, föryngrande sig;

juvenile, djo'vënil, -nil, a. ung, ungdomlig, som tillhör, har afseende på ei. liknar ungdomen, ungdoms-; s. F skämts, (en)

»ungdom». ~ness, -nës, juvenility, -nil'-

lti, s. ungdom, ungdomlighet; ungdomliga egenskaper (sorglöshet o. d.). juwansa (el. -za), djowan'za, s. bot. judemanna (Alhagi maurorum). juxtapOSit †, djukstapoz'it, va. ställa sida vid sida. ^ioil, -zisj'un, s. sidoställande, ställande bredvid hvartannat; sidoställning, läge jämsides ei. intill hvartannat.

juzail, djuzà'1, s. muskedunder begagnad af

afghanerna.

jymold †, djim'old, se gimmal.

K, k, kà, S. bokstafven k. Förk.: K., kem. (lat.) kalium; King ; is. i början af titlar, jfr nedan,

Knight {of ...); K. A., Knight of St. Andrew (ryska Andreasorden); Kan., Am. Kansas; K. B., King's Bench; Knight of the Bath; K. B. A., Knight of the Black Eagle (ryska svarta örns orden); K. C., King's Counsel; Knight of the Crescent (turkisk); K. C., (i titlar, jfr de följ.) Kniglit Commander (of ...); K. C. B., Knight Commander of the Bath; K. C. H., Knight Commander of the Guelphs of Hanover; K. C. få. G., Knight Commander of St. Michael and St. George; K. C. S. I., Knight Commander of the Star of India; K. D., Knight of the Dannebrog; K. E., Knight of the Elephant {dansk); Knightof the (Black) Eagle (preussisk); Ken., Am. Kentucky; K. G., Knight of the Garter; Kg., King; keg; K. G. C., Knight of the Grand Cross (of...); Am. Knight of the Golden Circle; K. G. C. B., Knight Grand Cross of the Bath; K. G. C. S. I., Knight Grand Commander of the Star of India; K. G. F., Knight of the Golden Fleece; K. G. H., Knight of the Guelphs of Hanover; K. G. V., Knight of the Order of (Gustavus) Vasa; Ki., Kings; Kil., kil(n), kilderkin; Kilog., kilogram(me); Kilom., kilometre; Kingd., Kingdom; K. Kt, schacksp. King's knight; K. L. (A.), Knight of Leopold (of

Å^tistria) ; K. L. B-, Knight of Leopold of

Belgium; K. L. H.. Knight of the Legion of Honour; K. M., Knight of Malta; Km., Kingdom; K. få. WI., Knight of the Order

of Military Merit (pressiska militärorden : Pour

le Mérite); K. M. T., Knight of Maria -Theresia (österrikisk); K. N.. Am. Know -nothing; K. N. S., Knight of the Northern Star (svensk); Knt., Knight; K. P., Knight of St. Patrick (irländsk); K. P. S., Knight of the Polar Star (dets. s. K. N. S.)\ K. S., Knight of the Sword (svärdsorden); Ks., Am. Kansas; K. 8. A., Knight of St. Änne (rysk); K. S. E., Knight of the Star

of the East; förr (i gamla franska monarkien)

Knight of the S:t Esprit; K. 8. G., Knight of St. George (rysk); K. S. S., Knight of the Swedish Order of the Sword; Knight of the Southern Star (Brasilien); IV. I., Knight Templar; Knight of the Thistle (skotsk); Kt, Knight; K. T. S., Knight of the Tower and Sword (portug.); Ky., Am. Kentucky.

Anm. Ord som börjas med ka.., men här nedan ej återfinnas, sökas under Ca . . kaama, kå'må, S. en sydafrikansk antilop (Bubalis caama). Kabyle, kabè'1, s. kabyl (folkstam). Kaffer (ei. -fre), Kaf(f)ir, kåfur, s. kaffer

(folkstam); a. kaffrisk.

kaffle, kåf'1, se coffie.

kage, kàdj, s. skrankomhägnadt korkapell,

jfr chantry.

b i note, o: do, 6: nor, t: not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has. justly

% Mindre brukligt. 701 † Föråldradt.

feägë

justly, djust'li, ad. (jfr just, 2.) rättvist; med rätta; på god(a) grund(er); riktigt; punktligt, precis, justness, -nes, s. rättrådighet, rättvisa (äfv. of a cause)] billighet; riktighet, noggrannhet (jfr just, 2.). jut, djut, vn. skjuta (stå, springa, sticka) fram (äfv. med out)-, s. ngt framskjutande, utsprång. ou-windOW, s. framskjutande fönster, jfr bow-window. jute, djot, S. bot. jute (en ostindisk hamplik växt,

Corchorus capsularis o. C. olitorius); jutefiber (nytjad till väfnader, etc., jfr guniiy).

Jutlander, djut'landur, s. jute, jutländing, Jutlandish, -låndisj, a. jutsk, jutländsk. jutting, djut'ing, prt. af jut; a. is. byg. framspringande; s. framskjutande, -springande, se vid. följ. sms. ~-0Ut, s. byg. framstående del (ss. kornisch, murkrans, kragsten

O. d.), utsprång, jutty, -ti, vn. † o. va. † framskjuta (öfver), öfverkraga; s. byg. utspringande parti (list o. d.), utsprång, utbyggnad; se vid. jetty.

juvenal, djo'vënål, s. yngling, ung man,

»ungdom», jlivenescence, djovënës'ëns, s. ungdomlighet; föryngring, juvenescent, -ënt,

a. blifvande ung på nytt, föryngrande sig;

juvenile, djo'vënil, -nil, a. ung, ungdomlig, som tillhör, har afseende på ei. liknar ungdomen, ungdoms-; s. F skämts, (en)

»ungdom». ~ness, -nës, juvenility, -nil'lti, s. ungdom, ungdomlighet; ungdomliga egenskaper (sorglöshet o. d.). juwansa (el. -za), djowan'za, s. bot. judemanna (Alhagi maurorum). juxtapOSit †, djukstapoz'it, va. ställa sida vid sida. ^ioil, -zisj'un, s. sidoställande, ställande bredvid hvartannat; sidoställning, läge jämsides ei. intill hvartannat.

juzail, djuzà'1, s. muskedunder begagnad af afghanerna.

jymold †, djim'old, se gimmal.

K, k, kà, S. bokstafven k. Förk.: K., kem. (lat.) kalium; King ; is. i början af titlar, jfr nedan,

Knight {of ...); K. A., Knight of St. Andrew (ryska Andreasorden); Kan., Am. Kansas; K. B., King's Bench; Knight of the Bath; K. B. A., Knight of the Black Eagle (ryska svarta örns orden); K. C., King's Counsel; Knight of the Crescent (turkisk); K. C., (i titlar, jfr de följ.) Knigllt Commander (of ...); K. C. B., Knight Commander of the Bath; K. C. H., Knight Commander of the Guelphs of Hanover; K. C. få. G., Knight Commander of St. Michael and St. George; K. C. S. I., Knight Commander of the Star of India; K. D., Knight of the Dannebrog; K. E., Knight of the Elephant {dansk); Knightof the (Black) Eagle (preussisk); Ken., Am. Kentucky; K. G., Knight of the Garter; Kg., King; keg; K. G. C., Knight of the Grand Cross (of...); Am. Knight of the Golden Circle; K. G. C. B., Knight Grand Cross of the Bath; K. G. C. S. I., Knight Grand Commander of the Star of India; K. G. F., Knight of the Golden Fleece; K. G. H., Knight of the Guelphs of Hanover; K. G. V., Knight of the Order of (Gustavus) Vasa; Ki., Kings; Kil., kil(n), kilderkin; Kilog., kilogram(me); Kilom., kilometre; Kingd., Kingdom; K. Kt, schacksp. King's knight; K. L. (A.), Knight of Leopold (of

Å^tistria) ; K. L. B-, Knight of Leopold of

Belgium; K. L. H.. Knight of the Legion of Honour; K. M., Knight of Malta; Km., Kingdom; K. få. WI., Knight of the Order

of Military Merit (pressiska militärorden : Pour

le Mérite); K. M. T., Knight of Maria -Theresia (österrikisk); K. N.. Am. Know -nothing; K. N. S., Knight of the Northern Star (svensk); Knt., Knight; K. P., Knight of St. Patrick (irländsk); K. P. S., Knight of the Polar Star (dets. s. K. N. S.)\ K. S., Knight of the Sword (svärdsorden); Ks., Am. Kansas; K. 8. A., Knight of St. Änne (rysk); K. S. E., Knight of the Star

of the East; förr (i gamla franska monarkien)

Knight of the S:t Esprit; K. 8. G., Knight of St. George (rysk); K. S. S., Knight of the Swedish Order of the Sword; Knight of the Southern Star (Brasilien); IV. I., Knight Templar; Knight of the Thistle (skotsk); Kt, Knight; K. T. S., Knight of the Tower and Sword (portug.); Ky., Am. Kentucky.

Anm. Ord som börjas med ka.., men här nedan ej återfinnas, sökas under Ca . . kaama, kå'må, S. en sydafrikansk antilop (Bu-

balis caama). Kabyle, kabè'1, s. kabyl (folkstam). Kaffer (ei. -fre), Kaf(f)ir, kåfur, s. kaffer

(folkstam); a. kaffrisk.

kaffle, kåf'1, se coffie.

kage, kàdj, s. skrankomhägnadt korkapell,

jfr chantry.

b i note, o: do, 6: nor, t: not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.kail

kail, kål, s. Skoti. (jfr cole) kål (is. Brassica oleracea sabellica); kålsoppa (äfv. — -brOSe). ~yard, s. Skoti. kålgård, köksträdgård, kale, kal, se föreg.

kaleidophon, kali'dofon, —e, -fon. fys. ka-

leidofon (instrument som synliggör flna (tonfram-

bringande) vibrationer). kaleidoscope, -sköp, S. kalejdoskop (optisk leksak), kali, ka'li, s. bot. kaliört, sodaört

(Salsola Kali); lutsalt (jrr alkali). —UIT1)J<, -um, s. kem. kalium (vani. potassium). kalsomine, kårsornin, se calcimine. kamptulicon, se camptulicon. kamsin, kam'sm, s. brännande ökenvind

i Egypten etc., jfr simOOIl.

kan †, kan, 1. se ken, 1. kan, 2. se khan.

kangaroo, kang'garo, s. zool. känguru (Hal-maturus).

Kantian, kån'tiån, a. fii. hist, kantiansk; s. kantian. Kantism, -tizm, s. kantska filosofien. Kantist, -tist. s. kantian. kantry, kant'ri, s. Wales härad. kaolin(e), kå'6lin, s. kaolin, fältspatslera,

finaste porslinslera. karaskier, turk., karas'kiur, s. turkisk öf-

verdomare. kam, kärn, s. lok. se cairn; bärg. bärget. karob,kà'rob.s.en guldsmedsvigt(: x/24ira.n). karvel †, kå' rvl, se caravel. kattimundoo, kåt!mån'dè, s. ett slags kautschuk (af Euphorbia antiquorum). katydid, ka'tldld, S. en nordamerikansk gräshoppa (Platyphyllum concavum). kaun, kan, se khan.

kava, kå'vå, kawa, -wå, s. avapeppar; rusdryck af

kavass, turk., kåvås', kawass, -wås', s. turkisk polissoldat, kawn, kån, se Knän.

kaya(c)k, kà'åk, s. kaj ak, grönländsk säl-skinnskanot. —er, -ur, s. kajakroddare. kayle, kål, s. kägla i kägelspel; Skoti. se nine -holes.

keblah, arab., këb'lå, s. den punkt (Mekka) mot hvilken muhammedanerna vända sig under bönen, keck)j<, këk, vn. känna kväljningar (at, öfver); S. kväljning. —le, -1, (1.) S. se föreg. s. keckle, këk'i, (2.) va. sjö. vula, slabba (omlinda kabel etc. med gammalt tågvirke o. d. för att

hindra skanifllninz). keckling, -ing, prt.; s. slabbning, vulning; ~ pin, Skoti. se knitting-needle. kecksy, këk'si, s. (pl. -sies, -z) se kex. kecky, kèk'i, a. »e kexy. kedge, këdj, a. prov. (1.) katig, karsk, kry; (2.) tjock, rund som en tunna.

kedge, këdj, (3.) s. sjö. kattankare, varpankare; va. varpa ett fartyg med varpankare. —-rope, s. sjö. varp(tåg). —r, -är, s. (1.) se kedge; (2.) prov. fiskare; (3.) prov. se cadger, kedging, -ing, prt.; s. varpning, kedgy, këdj'!, a. se kedge, (1.) o. (2.). kedlack, këd iåk, 5. se charlock. kee, kè, prov. pl. af COW. keek, kèk, vn. Skoti. kika, nyfiket titta.

ing-glass, s. Skoti. >tittglas», spegel, keel, kel, 1. va. † afkyla, afsvala; vn. svalna; S. brygg, kylskepp, jfr sms. —fat †, --vat, s. kylfat. keel, kèl, 2. Skoti. s. rödkrita, jfr ruddle; va.

märka med —. keel, kèl, 3. s. se kayle.

keel, kèl, 4. s. köl äfv. naturv.; lok. kolpråm; en pråmlast ss. koimått (omkr. 21 tons); vn. poet. segla; vända upp kölen; si. luta kroppen (back, baklänges); upon an even —, på rät köl; — over, kantra. —-block, s. skeppsb. stapelblock. —-boat, s. se ofvan:

Am. täckt flodfraktbåt. —håle †, ~haul, ~rake, va. Sjö. köihaia, jfr foij. —hauling,

S. sjö. kölhalning (förr i flottan brukligt straff).

t^man, s. pråmkarl, —age, -adj, s. hamnpengar, grundpengar, —ed, -d, a. försedd med köl, äfv. naturv.: kolad, —er, -nr, s. se ~man; sjö. dref tunna, keeling, kè'ling, s. zool. kabiljo (Gadus mor-rhua).

keelivine (ei. -yv-), kè'iivin, s. skoti. On- keel, 2.) grof blyertspenna, rödpenna (äfv. ~

-pen).

keelson, kè'lsån, s. sjö. kölsvin. keen, kèn, 1. s. Iri. klagoskri öfver en död; vn. höja klagolåt, —er, -ur, s. iri. legd gråterska.

keen, kèn, 2. a. skarp, hvass, genomträngande ofta bild. om öga, blick, förstånd, blåst etc.; bitande satir, ord :

sarkastisk (against, mot); häftig, ifrig; frisk aptit; liflig känsla (t. ex. of a duty, an injury, a pleasure); skarpsinnig, fin. —edged, a. hvass, skarp (-slipad). ~-eyed, a. skarpsynt. —-wit-ted, a. skarpsinnig, intelligent. —ish, -Isj, a. tämligen hvass, skarp etc. ~ly, -li, ad.; to be — alive to, lifligt känna. —ness, -ës, S. skärpa äfv. bild., jfr ofvan, a.; häftighet; bitterhet äfv. af sorg.

keep, kèp, va. (imp. o. pp. kept, këpt) hålla

kvar i en gifven ställning el. tillstånd, äfv. bild. i många bet., jfr vid. det följ. o. ex,; kvarhålla : fasthålla äfv. bild. i minnet, jfr ned.; behålla; hålla i (godt, säkert) förvar, förvara; vårda, hafva uppsigt öfver; sköta, förvalta, förestå jfr ex.; Vakta dörren etc.; mil. hålla en position, äfv. bild.: försvara en stånd-

k: fate, k: far, i: fal], à: fat, å: fast, è: mete, c: met, è: ber, i: fine \: fin, i fir,keeß

punkt, en sats; uppehålla, hålla vid makt; hålla (sig med), jfr carriage ex.; underhålla särsk. med uppehälle, med kost jfr ex.; behålla för sig själf, hålla inne med; hålla på, spara på; hålla (hafva) till salu; uppehålla, låta ngn vänta (: — waiting); hålla löfte, aftal, lag, iakttaga föreskrift, äfv. högtid, helg; hålla ngn till ngt (med part., Jfr

'V' going; at loork); hålla i med, fortfara med, oupphörligt, ständigt och jämt göra ngt (med part., jfr ned. ~ moving, m. fl. ex.); fullfölja (a course, jfr ock särsk. ex.); kvarblifva i, på; föra räkenskaper; hålla tillbaka, hålla i styr, styra sitt lynne o. d.; afhålla (from, från); vn. (kvar)hålla sig på ett ställe, i ett läge (in a place; to, vid); is. Cambr. univ. uppehålla sig, hålla till, vistas, bo >J<; (bibe)hålla sig särsk. om födoämnen; vara vaksam †; s. behåll, förvar; uppsigt, vård; tillstånd, skick (jfr condition); underhåll, kost; hufvudtorn iaidre fästningar, borgtorn, fångtorn, slottsfängelse (jfr dungeon); — an act, Oambr. univ. hålla disputation, aflägga disputations-prof; ~ alive, hålla vid lif afv. bild.; — one's breath, hålla andan; ~ chapels, univ. infinna sig ordentligt vid de dagliga bönestunderna i ett college chapel; ~ a control over, hålla kontroll öfver; — a course, hålla en viss kosa (sjö. kurs); hålla i med ett visst sätt att gå till väga; ~ one's (ei. the) course, sjö. hålla (styra) kurs; — one's footing, se under f; — one's feet, stå på benen; — going, hålla i gång; fortfara att gå (att vara i gång); — one's hold, hålla fast, behålla taget; — house,

se under h.; äfv. hålla sig inne för sjukdom;

— a person going in something, underhålla ngn med nödiga medel för en rörelses fortsättande; — inn (school), hålla värdshus (skola); — moving, hålla (sig) i gång, i rörelse; ~ pushing the table, oupphörligt gå på och knuffa på bordet; ~ the saddle, sitta kvar i sadeln; ~ a servant, hålla en tjänare; — watch, hålla vakt, vara vaksam; med objekt, se vid. under vederbörande subst. !l God bleSS and

~ you, Herren välsigne och bevare dig;

— your pity, förskona mig från (uttrycken af) ditt medlidande! ~ (a person) in food (money, funds), hålla ngn med kosten (med pengar, vid kassa); — a horse on oats. utfodra en häst med hafre; to give (trust) a person something to gifva ngn ngt i förvar; he was kept in his class, han fick sitta kvar i klassen; ~ one's self, hålla sig, afhålla sig (from, från ngt); hålla sig med föda och kläder;

~ one's self to one's self, hålla sig för

keëp

sig själf, hålla sig undan, sky sällskap;

— (a thing) for (ei. to) one's self, behålla (ngt) för sig själf; tiga med ngt; — si-lent (quiet), hålla sig tyst (stilla); — within bounds, hålla (sig) inom vederbörliga skrankor; the weather —s fair, vädret håller sig (stadigt) Vackert; ~ along, fortsätta samma väg framåt; — aloof, bq under a.; — at it F, (va.) hålla ngn i arbete (i >tygen», i gång), hålla efter ngn; (vn.) ligga i .tygen», arbeta strängt; — away, (va.) afhålla, hålla undan; sjö. hålla ut (a ship) från land; (vn.) hålla sig undan, på afstånd; aflägsna sig; sjö. hålla undan; falla af (nämi. from the wind, jfr —

0 j[); — back, (va.) hålla tillbaka; kvarhålla; hejda; afhålla (from, från); undanhålla, dölja (from, från, för); (vn.)

hålla sig tillbaka; blifva bakefter; ~ down, (va.) hålla ned, nere äfv. priser o. a.; undertrycka, förtrycka; hålla inom (vederbörliga) gränser, skrankor äfv. i afs. på antalet (t. ex. en djurart); dämpa särsk. mål.; mii. (jfr föreg.) tysta, tvinga till tystnad fiendens eld; ~ in, (va.) hålla inne; hålla instängd (inom vissa skrankor, jfr föreg.), skoi. låta sitta öfver; uppehålla; tillbaka-hålla (t. ex. one's breath, jfr ex. ofvan); hålla in (a horse), hålla kort, hålla i tygeln; hålla inne med, fördölja, förtiga; hålla vid makten (jfr in); (vn.) hålla sig inne (jfr in); — in with F, hålla sig på vänskaplig fot med; ~ off, (va.) hålla borta, hålla på afstånd, jfr — away; hålla från lifvet, afvärja; drifva bort; hålla ute, utestänga; (vn.) hålla sig undan, på afstånd; afhålla sig (from, från äfv.: ej beträda t. ex. en gräsplan); sjö. hålla öppna sjön; hålla undan, hålla af; — ojf ! bort! undan! sjö. fall af! — on, gå på, fortfara (med part., el. with o. subst.; äfv. absolut, t. ex. if the rain on; if he on as he has begun); ~ out, (va.) utestänga, hålla på afstånd; sjö. hålla ut från land; (vn.) hålla sig ute (ej gå in) (jfr vid. out);

— to, (jfr äfv. ofvan) hålla ngn (sig) till ngt; hålla fast vid (t. ex. vanor); — her to, sjö. stödt (: fall ej)! — together, hålla ihop

1 alla bet. (t. ex. ~ soul and body together); särsk. hålla tillsammans, enigt samverka;

— under, hålla nere, undertrycka, kufva, tygla (t. ex. one's temper); — up, (va.) hålla uppe, uppehålla eg. o. bild. (t. ex. modet, skenet, priserna; äfv. ngn genom löften); Upprätthålla; vidmakthålla; hålla i gång lek etc.; underhålla samtalet, elden äfv. mil.; (VU.) hålla sig uppe arv. bild. i mångah. bet. (t. ex. om sjuklingar, om priser); hålla sig uppe i öfre våningen (: på sitt rum, ej lemna

t Mindre brukligt. 703 † Föråldradt.

keep

$ Talspråk. 704 P Lågt språk.

kerche*

rummet om en sjuk); hålla sig om födoämnen; afv. mii.: hålla stånd; hålla modet (humöret, »det glada lifvet») uppe (: ~ it up); ~ up to the collar, si. se ~ at it, jfr under collar; ~ up with, hålla jämna steg med, ej bli efter ...; ^ upon one's guard, se under g. Sake, s. minne(sgåfva), souvenir. ~-WOI*-thy, a. värd att bevara. -ur, s. en som håller, bevarar etc., jfr keep, va.; innehaf- j vare; vårdare, uppsyningsman; vaktare; i fångvaktare; portvakt; skogvaktare, jä-geribetjänt; järnv. växlare; ngt som håller j ngt kvar ss.: fingerring som kvarhåller i en större; slutkappa i lås; armatur på | magnet; sadelm. lÖpareslejf, kastrem; tekn. I se vid. jam-nut; (Kof the Great Seal, j storsigillbevarare (lordkansiem); (i£)~ of the Privy Seal, geheimesigillbevarare. ~er-at-home, S. F en som gärna håller sig hemma, »stuggris». ~er-back, s. till-bakakållare, kvarhållare. ~ership, s. en keeper's tjänst, ämbete, värdighet, 'ving, -ing, prt.; s. förvarande; förvar, vård; hand. lagring; underhåll, kosthåll; bild. ! konst, hållning i en tafla, enhet, harmoni, j &fv. aiim. biid. jfr ex.; ~ apple (fruit), vinteräpple (frukt); ~ room, hvardagsrum; ~ qualities, en varas hållbarhet (att den duger att gömma): in äfv. i stil; in safe i godt förvar; in ^ with, i harmoni med, »i stycke med»; mots, out of ~ with, »skrikande mot» det öfriga, inkonsekvent, keeve, kèv, s. bytta, balja; brygg, mäskkar, bryggkar; va. afstjälpa kärra; is. brygg, störta i ett (mäsk)kar (för att få jäsa), keffekil, kef ëkil, se kiefekil. keg, kèg, s. kagge, kutting, jfr cag. keil, se keel, 2. i

keir, kèr, s. bykkittel i blekerier." kelk, kèik, ä. prov. slag; stor sten; fiskrom; !

va. prov. slå, m örbulta, piska upp. kell, kel, s. (1.) † se kiln; (2.) se kale; (3.) (jfr caul) omhölje is. en fjärilspuppas; ' fjärilspuppa; kalott; hårnät; spindelväf

på en daggig äng.

kelp, kelp, s. kelp, aska af alkaliska hafsväxter (tång, sodaört etc.); »sjögräs» (jfr

ofvan) hvaraf kelp fås.

kelpie, (-py), kèl'pi, s. skoti. sjöspöke i skepnad af en häst, »helhäst», kelson, kel'sun, se keelson. Kelt, kèlt, etc., se Celt etc. kelt, kèlt, 1. s. Skoti. utlekt lax. kelt, kèlt, 2. s. Skoti. långhårig (oskuren) vadmal af naturligen svart ull; se vid. hilt. kelter, kårtur, † el. F blott i uttr. ss. to he in (out of) (icke) vara i (god) ordning; in high fint städad, snyggad, fejad, pyntad, i full stass.

kemb †, kèm. se comb. kemp, këmp, 1. s. groft hår i ull. kempf, kèmp, 2. Skoti. s. kämpe †; kamp; pl. slåsskämpar (Plantago media); vn. kämpa; täfla, ^er, -ur, s. Skoti. en som kämpar (täflar) is. blaud slåtterkarlar. ~ing, -ing, prt.; s. kämpande, täflan, kemp|e, kem'pl, s. Skoti. bundt af halm för

flätning. kempty, kemp'ti, s. se kemp, 1. ken, ken, 1. va. † ei. poet. (igen)känna; förnimma, urskilja; se; vn. † se sig omkring; s. (jfr »känning» prov.) kunskap, bekantskap, kännedom; synhåll, synkrets äfv. biid.; to come within one's bli bekant för (med) ngn; to take one's self out of the <>» of (t. ex. one's country men), begifva sig långt bort från ... (och) göra sig oåtkomlig för. ken, ken, 2. s. P sämre härberge, tillhåll

för landstrykare, jfr kennel, 1. kendal, kèn'dal, s. (eg. prop.) ett slags grönt

kläde (afv. ~-green). kenna, kèn'å, Skoti. känner icke, vet icke. kennel, kën'ël, 1. s. hundkoja; hundgård;

hundkoppel (hop af hundar) †; lya, kula; bild. näste, uselt hål, tillhåll; vn. bo, hafva sitt tillhåll om hund, räf; va. hålla (instänga) i en kennel, ken'el, 2. s. rännsten; pöl. ~-C0al, se cannel-coal. ~-raker, s. rännstens-rensare. ~-St0ne, s. rännsten (själfva den

rännformigt urhålkade stenen).

kenning, kèn'mg, prt. af ken; s. † ei. prov. »känning», jfr ken; Skoti. liten del af ngt, så mycket att man kan känna igen hvad det är, »nypa», »misstanke», kenspeckle, kèn'spëkl, a. Skoti. lätt igen-

känlig genom ngn sin egendomlighet.

kent, 1. kènt, skoti. staf, stake, stång;

va. staka fram en båt. kent, 2. pp. (at ken); a. Skoti. känd, bekant. Kent, kënt, s. pr. geogr. grefskapet K.; ~ clout, ~ rag, P bomullsnäsduk. (k)~ -bugle, s. mus. Kenthorn, ventilhorn. ish, -isj, a. från Kent. ~ish-fire, s. si. bullersam opinionsyttring vid folkmöten (handklappning ei. stampning), ^ish -rag, s. prov. en kritartad kalksten, kentle, ken'tl, se quintal. kentledge, këntiëdj, s. sjö. fast barlast af

järntackor el. d.

kept, kept, imp. o. pp. af keep. ~-dOWn, a. måi. dämpad i ton el. om ton. ~-mistress, s. älskarinna på stat, hålldam. keramic, kéråm'ik, se ceramic. kerasine, kër'åsin, a. hornartad, kerb, ^-stone, se curb, nv-stone. kercher, kè'rtjår, s. † el. r se följ.

i: fate, ä: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, à: her, i: fine, i: fin, i: fir,kerchief

% Mindre brukligt. ?05 † Föråldradt.

keyed

kerchief, ke'rtjif, s. hufvudkläde, -duk, halsduk. ~ed, -t, -t, a. iklädd hufvudkläde etc. kerf, kërf, S. hugg, skåra af ett hvasst instrument; sågsnitt, sågskär. kerite, ke'rit, s. artificiel kautschuk, kerl, kerl, se earl, 1.

kermes, ke'rmez, s. s. k. kermesbär (äfv. ~ -berries, ~-grains, s. pl.) (ett rödt färgämne,

en sammangyttring af honor af en sköldlus : Coc-

cus ilicis). ~-lake, s. kermeslack (färg). v/-mineral, s. kem. farm. mineralisk kermes, antimon-cinnober. ~-Oak, s. bot. Quercus coccifera. ~ite, -sit, s. se ~ -mineral.

kern, klrn, 1. s. förr lättbeväpnad irländsk ei. skotsk-högländsk fotsoldat; bondtölp †; jur. landstrykare, kern, kern, 2. s. boktr, stiigj. öfverhängande del af en bokstaf; va. gjuta med ~ ; r^ed letters, öfverhängande (underskurna) bokstäfver.

kern, kern, 3. s. (jfr quern e. churn) handkvarn; smörkärna. kern, kern, 4. vn. korna Sig; om sädeskorn blifva hård; om säd matas, sätta kärna; ill-^ed,klent matad sad. ~-baby,s. docka buren vid skördefest. ~el, -el, s. nöt-, äppel- etc. kärna äfv. aiim. bild.; (frö)korn; korn, liten konkretion i en djurkropp; pl. dynt; vn. sätta kärna. ~el-water, s. per-sikolikör. ~elwort, s. bot. flenört (Scro-phularia nodosa). ~elled, -eld, a. (1.) försedd med kärna; (2.) † krenelerad, försedd med tinnar; befäst med mur. shelly, -èli, a. full af kärnor; kärnlik. kerosene, kër'osèn, s. fotogén, kersey, ke'rsi, s. kersing (tunt ylletyg); a. af kersing; hemväfd, hemgjord †. ~mei*e, -mer, se casimere. kerve †, kërv, se carve. keslop, kes'lop, s. löpe; bot. löpegräs, gulmåra (Galium verum), kestrel, kës' trèl, s. zool. tornfalk (Falco tin-nunculus).

ket, ket, 5. ruttet kött, as; orenlighet i aiiht. ketch, kètj, (1.) s. sjö. kits, tvåmastad slup,

jfr bomb-»*». ketch, këtj, 5. (2.) † se catch, mus.; (3.) † se

keg; (4.) se Jack-Ketch. ketchup, ketj'up, se catchup. ketlock, ket'lok, se charlock. kettle, kët'1, 5. kittel, större gl'yta af järn el. metall; a pretty (förvr. at kiddle) offish, F en snygg historia, en skön röra! ~ -drum, s. puka; F stort sällskap (gäster), stor bjudning, särsk. eftermiddags tébjud-nmg fore middagen. ~-drummer, s. puk-slagare. ~-furnaCe, s. pannmur; tekn. degelugn. ~-hat, s. stormhatt, läder-

hjälm. ^-holder, s. handlapp för att lägga omkring grepen på en (té)kittel. ~-mender, 5. kittelflickare. ~-pin †, s.

kägla i kägelspel. ~-StitCh, s. bokb. fästbind. kevel, këv ëi, 1.5. sjö. krysshult; mur. spets-bredhacka. ~-head, s. sjö. skePPsb. pållare. kevel, këv'ël, 2. s. zool. en afrikansk gasellart

(Antilope kevella). kex, këks, s. torr(a) stjälk(ar), »strånkar» af sprängört o. d. ~y, -i, a. bevuxen med grofvuxet ogräs, full af »strånkar». key, ke, 1. S. nyckel i flereh. bet., äfv. bild.; tand-, skruf-, ur- etc. nyckel; mus. klav äfv. bild. (of, to, till) ; mus. tonart; grundton se vid. rv-note; mus. tangent; mus. klaff på blåsinstrument; tekn. benämning på Sammanhållande del SS. : mek. sammanhållande kil, Sprint (jfr cotter o. forelock); byg. bjälkband, se vid. f^stone; mur. se afv.garreting; stämhammare; krantapp; bot. askens vingfrukt; va. förse med en ~; fastkila, samman-fästa med sprint etc.; ~ of a position, mil. nyckel till en ställning; blank nyckel med ax utan inskärningar; to have (ei. be in jJossession of) the ~ of the street, vara utestängd hemifrån (och) få traska på gatan; the power of the teol. löse-och bindenyckeln. ~-bed, se groove. ~-bit, s. nyckelax. ~-board, s. klaviatur. ~bolt, s. bult fästad med kil. ~ -bugle, s. mus. ventilhorn. ~-chord, s. mus. treklang. ~-C0ld †, a. iskall (död), ^-colour, s. mål. grundton, förherskande färgton. ~-fastener, s. nyckelhållare (apparat som håller fast nyckeln, så att den ej kan vridas om utifrån). ~-file, s. se warding-file.

^-groove, s. mek. kilspår. ^hole, s. nyckelhål. ~ hole -saw, s. sticksåg. ~-note,

S. mus. grundton äfv. bild.: klav. ^-pattern, s. se Greek pattern. ~-pipe, s. nyckelpipa. ~-SCrew, s. skrufnyckel. ~-Seat, se ^-groove. ~StOne, s. byg. slutsten i ett hvalf; sten på hvilken de ailmänna konturerna af en tafla i färgtryck äro anbragta o. hvilken tjänar till efterrättelse för de särskilda färgstenarna; the State, Am.

Pennsylvania. ~-tOne, s. grundton dets. som "v-note. ~-valve, s. klaff å ventilhorn. ~-way, se ^-groove. ~-WOI'd, s. mönsterord tjänande till ledning (t. ex. för uttalet, ss. de här nedan å hvarje sida i ordboken stående).

key, kè, 2. s. (ofta i pl.) sjö. skär, bank, låg landtunga; se vid. quay†. ~-pOrter, s. sjåare. ~age, -adj, s. hamnafgift, bro-bänkspengar. Key, kè, s. medlem af folkrepresentationen

på ön Man (: the House of ~s). keyed, ked, pp.; a. mus. satt i en viss tonart; försedd med nyckel, klaff, kil etc.,

jfr key, 1. 5.; ~ instrument, klaff instrument.

keying, ke'ing, prt. at key; s. hopfästning

med kil, sprint etc., kilförbindning, khaki, hind., ka'ke, s. ind. en askgrå färg (ockra); medlem af en viss hinduisk sekt. khaliff, se caliph, khamsin, se kamsin. khan, kån, kan, 5. (i .) turtarisk furste, höfding; persisk ståthållare; (2.) österländskt härberge (hotell). ~ate, -at, s. kanat, furstendöme. Khedive, kēdèv, titel för vicekonunsfen af Egypten, khedival, -divåi, khedivial,

-iål, a. vicekunglig, jfr föreg.

khitmutgar, kit'mutgar, --'-, s. ind. upp-

passare vid bordet, underhofmästare. kibble, kib'1, l. s. bälg. malmhink af plåt. kibble, kibl, 2. va. prov. skära sönder, krossa. ~r, -ur, s. ngn, ngt som skär etc.-, gröp-kvarn; hackmaskin för sürpa (af ärter o. d.). kibe, kib, S. spricka i huden förorsakad afkyla, lcylsår. ~d, -d, a. af kyla söndersprucken; behäftad med k}'lsår. kibitka, ry., kibit'ka, s. kirgisiskt tält; kibitka (ryskt åkdon), kiblah, se keblah.

kibling, kib'ling, .<?. fiskbit nytjad som agn å Newfound I and sbanka rna.

kiby, ki'bi, a. lidande af kylsår, jfr kibed. kick, kik, va. sparka (till); stöta till om skjutvapen; v ti. sparka(s); slå bakut om häst; Stöta om rekylerande skjutvapen; Spjärna

(against, mot), morska sig, vara uppstudsig, genstürtig (at, mot); s. spark;

stöt af rekylerande skjutvapen ; sport. sparkare i fotbål 1; tekn. »tl^ck» på knifblad; P 6-pence-st.ycke; P hög botten i en butelj; P ögonblick; P ficka; si. mod, nyhet (high ~ : ~ fashion); ~ the beam, gå upp i vädret om en vågskål: si. biid. vägas och varda befunnen för lätt; ~ the bucket P, vända benen i vädret, »köla af»; ~ hay, sprida ut hö till torkning; ~ one's lieels, slå ihop hälarna, slå hälarna mot hvarann; få stå och vänta; ~ against the prick(s), ordspr. (eg. bibi.) spjärna mot udden; ~ off, sparka Ut, först sända i väg bållen i fotbållsspel; ~ over, sparka omkull; biid. P se throw over; ~ over the traces, hoppa öfver skack-lorna äfv. biid.; ~ up, sparka (röra) upp dam etc.; si. st|ilia till, sätta i gång; ^ up a dust (a noise, a riot, a row), si. ställa till bråk (oväsen, »rumor», »krakel», »spektakel», »skandal») (about, over, för en saks skull). ~-off, s. första sparken i fotbåll.

s. si. oväsen, oljud, uppståndelse, bråk. ~ab!e %, -abl, a. värd en spark. ~er, -ur, S. sparkare etc., jfr ofvan kick jämte ex. si. ~ing, -ing, prt.; a. kry, liflig, rask,

jfr ~ing-strap, s. språngrem. ~ish, -isj, a. sparkilsken; kitslig, kickshaw, kik'sja, s. ngt kuriöst som man ej rätt har reda på, raritet särsk. i matväg, tillkrånglad, hoprörd (lätt) maträtt, »krafs»; besynnerlig tingest, småsak, leksak.

kicksies, ldk'siz, s. pl. P byxor, kicksy, -si, a. P bråkig, orolig. kicksy-wicks(e)y †,

-siwiksi, s. skämtsam beuämning på bråkig hll-stru; snärta, jänta; a. fantastisk, nyckfull, orolig, kicky, -ki, a. jfr kicking, kickish o. kicksy. kid, kid, 1. s. sjö. skaffningsback (träskål för mat), kid, kid, 2. s, risknippa, bundt af ljung ei.

ginst; korg; va. bundta ihop i knippor, kid, kid, 3. va. visa, bekantgöra†; P lura,

narra (on to, att göra ngt), kid, kid, 4. s. kid, killing; killingskinn; si. barnunge: pl. glacéhandskar; vn. o. va. kidla, kasta (kid). ~-f0X †, s. räfunge. <N/-glove, s. glacéhandske. ~-Skin, s. kil-lingskin. ^ded, -ed, pp. af föreg. v. kidder, kid'ur, s. kornjude. kidderminster, kid'urminstur, (eg. pr.)

kidderminstermatta (ett slags dubbel matta med räta på båda sidor, äfv. (K)~-carpet). kiddle, kid'1, s. fiskrysja. kiddow, kid'o, s. se guillemot. kiddy, kid'i, l. va. P lura jfr kid, 3. kiddy, kid'i, 2. s. liten killing jfr kid, 4; si. pojke; P gentil (sprättig) tjuf. ~ish, -isj, a. munter, liflig, yster, lekfull, kidling †, -ling, s. killing, kidnap, kid'nap, va. stjäla barn, bortröfva människor. ~per, -ur, s. barn-(människo-) röfvare, ^ping, -ing, prt.; s. bortröf-vande af människor, barnstöld, kidney, kid'ni, s. njure; ngt som liknar en njure, särsk. jfr r^-jjotato; bild. si. beskaffenhet, art, slag, sort; P kypare †. ~ -bean, s. bot. turkisk böna (Phaseolns vulgaris). ~-bean-tree, s. bot. en klängande prydnadsbuske (Wistaria fru-tescens). ~-form, se shaped. ~-0re, s. min. röd blodstensmalm (hematit, järnmalm) i njurformigt hopgyttrade aggre-gater. ^-potato, s. njurformigt knöiig potates. ^-shaped, a. naturv. etc. njurfor-mig, njurlik. ~-vetCh, s. bot. räfklor (An-thyllis). ~-wort, S. bot. en art stenbräcka (Saxifraga stellaris); äfv. Umbilicus pen-dulinus.

kidnippers, kid'nipurz, s. tekn. tång hvarmed band anbringas rundt om en gjutform för kanoner.

kie, kl, S. pl. Skoti. plur. af COW.

kiefekil, kè'fèkii, kiffekil, kif'- 5. min. sjö-

skum, kier, kèr, se keir.

i: fate, ä: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, à: her, i: fine, i: fin, i: fir,kieve

>{< Mindre brukligt.

707 † Föråldradt.

kindler

kieve, kèv, s. bytta, tråg o. d., jfr heeve;

särsk. bärg. slamtråg. kilderkin, kil'd&rkin, s. ett våtvarumått

(: 18 gallons). kill †, kil, 1. se Hin.

kill †, kil, 2. s. numera i ortnamn hafsarm, kanal, sund, smal fjord (jfr >kib i Lysekil etc.). kil(l), kil, 3. s. i keltiska ortnamn cell. begrafningsplats, kyrka, kill, kil, 4. va. döda; slagta; dräpa, slå ihjäl äfv. biid.: tillintetgöra, förtaga (verkan af), förkväfva bild., utplåna, omintetgöra, utrota, förstöra, göra slut på (sjö. the rain the wind)-, s. is. jagt. dödande, villebrådets död; ~ the time, döda tiden, förspilla tiden; a bright red other colours, mål. bjärt rödt slår ihjäl andra färger. ~-j0y, s. glädjestörare, otreflig person som förstör nöjet i ett

sällskap. ~-or-cure remedy, s. »hästkur», heroiskt läkemedel. ~-time †, s. tidsfördrif, killadar, kirådår, s. Ind. fästningskommendant.

killas, kil'as, s. bärg. lok. silurisk lerskiffer. killdee(r), kil'dè(r), s. zool. en amerikansk pipareart (vadarefågel : Charadrius el. Ægia-lites vociferus). killer, kil'ur, s. dödare, dråpare; slagtare;

ngt SOm dödar etc., jfr kill. ~-Whale, S. zool. späckhuggare (en rofgirig delfinart farlig för hvalar : Orca gladiator), killesse, kil'ës, s. byg. ränna, fals, spår;

(äfv. ~-windOW) se dormer-window. killick, kil'ik, killock, -ok, s. Am. dragg, litet ankare, killing, kil'ing, prt. af kill; a. dödande; häftig, »som rent af kan taga lifvet af en» (pace)-, si. oemotståndlig, förtrollande, förtjusande; si. äfv. isande, frånstötande; s. dödande, slagtande; slägt; dråp, mord (of, på); to do one's own själf förrätta sin slägt, själf slagta. killOW, kil'6, s. en svartblå jordart, kiln, kil, s. kölna, badstu, torkugn; brännugn för tegel, kaik etc., kalcinerugn; bastrumma för bräder. ~-dHed, pp. af följ. UgUS-torkad (i aiim. torkad i en kiln). ~-dry, va. ugnstorka. ~-hole, s. ugnsliål. man, s. tegelbrännare. kilo-, gr., kil'o, i sms. måttsord tusen-. ~dytte, s. 1000 kraftenheter (jfr dyne). ~gram(-me, fr.), -gram, s. kilogram. ~litre, fr., -lètr, -lol'itur, s. kiloliter (looo liter). metre, fr., -mètr, -lom'etur, s. kilometer. ~Stere, fr., -står, S. kiloster (lOOO kubikmeter), kitt †, kilt, 1. gammal form af killed. kilt, kilt, 2. s. högländares kjortel, jfr filibeg; va. Skoti. xippskörta; vecka.

-ed, pp.; a. veckad; iklädd kilt. <x/ing, -ing, s. plissé. kilter, kil'tur, se kelter.

kim, kim, 1. förkortning af Kimmeridge (s. pr.). ~-C0al †, s. orent stenkol i Kimmeridge-lerskiffer (: Kimmeridge Clay), kim, kim, 2. a. krokig. ^bO †, -bo, a. krökt, böjd; a se akimbo. -Cam, -kam, ad. skeft, på sned. kimnel †, kim'nel, s. bytta, tunna, kin, kin, s. slägt, slägtskap; slägtingar kollekt.; samslägtingar; a. slägt, beslägtad (to, med); af samma slag; of ~ to, slägt med; af samma slag som; (the) next of närmaste slägting, ^bote †, s. mansbot för dräpt anförvandt. ^Sfolk, s. ens slägtingar. ~Sman, s. skyldeman, frände, manlig slägting. ^SWOman, s. kvinlig slägting, fränka. kinate, ki'nat, se quinate. kind, kind, s. art, slägte i aiim. bet.; slag, sort; natur, naturlig fallenhet; a. naturlig för ngn, ngt, passande ngns, ngts natur †; ej vanslägtad; vänlig, hjälpsam, välvillig, god, välgörande i aiim. (to, mot); blid, mild om klimat o. d. (jfr genial); snäll, beskedlig, hygglig; ömt tillgifven; artig (to, mot); välment; the animal (vegetable) djur-(växt-)riket; the ~ and specie question, myntfrågan; of, (ad.) is. Am. P på sätt och vis, så att säga; ... and such och sådana (-dant) där, och dylika (dylikt); every ~ of \ (alt) alla slags; he was the ~ of man (person), han var af den sorten att han ...; in in natura; to pay (return) in äfv. »betala med samma mynt», »ge lika godt igen»; (a very good ...) of its (en ganska bra...) i sitt slag; nothing of the ingenting ditåt; to grow out of ^, van-slägtas; ~ brethren, såta vänner; be ^ enough to, be so ~ as to ..., var (så) god och ...; this is very ~ in (of) you, det är (»var») mycket vänligt (snält) af dig. ~ -hearted, a. godhjärtad, ^-heartedness, s. godhjärtenhet, godt hjärta. ~-Spoken, a. vänligt ord; vänlig (att tala med) om person. ~er, -u(r), ad. Am. P se ofvan kind of. kindergarten, ty., kin'durgartn, 5. barnträdgård (ett slags småskolesystem).

kindle †, kin'di, 1. vn. o. va. föda (ungar),

yngla om harar o. d.

kindle, kin'dl, 2. va. tända, upptända eld äfv. biid.: vrede o. d.; biid. underblåsa; vn. upptändas; fatta eld äfv. bild., flamma upp, låga. "w-C0al, ~-fire, s. eldkol att tända med; eldbrand äfv. bild. ~r, -ur, s. antändare; wid. uppeggare; antändnings-

apparat ei. -medel.

kindliness, ki'ndlines, s. välvilja, godhet,

mildhet, jfr kindly. kindling, kind'ling, prt. af kindle; s. upptändande; antändning; fattande eld, uppflammande; tändmaterial, späntad ved ei. d. att tända med; pl. »vedstickor» att tända med. —-COal, s. se kindle-coal. kindly, ki'ndli, a. (jfr kind) vänlig, välvillig; godhetsfull; gunstig, gynsam; välgörande ; blid, mild; ad. vänligt etc., jfr föreg, o. kind; — affectioned, välvilligt stämd, ömsint (to, mot); — disposed, se föreg.; äfv. öfverseende; to feel — toivards, känna sig välvilligt stämd för (välvilja för); to heal —, läkas lätt, ej visa sig svårläkt; to take — to, villigt foga sig i, finna sig i (väl med), trifvas med; (börja) tycka om; to take it — (of a per son), väl upptaga ngt (gjordt af ngn, ngns handling).

—-hearted, —-natured, jfr sms. af kind. kindness,-nës, 5. välvilja, vänlighet, godhet, artighet äfv. konkret (: act of —), välgärning (to, mot); to feel a — towards, jfr motsv. under föreg.; to have a — for, F äfv. hysa ett (litet) tycke för; have the — to..., haf den godheten att; ali the — I have met with at this house, all godhet jag rönt (ei. varit föremål för) i detta hus ; in —, i ali vänlighet, af vänlighet, vänligt, välment, kindred, kin'drëd, s. slägt, slägtskap, skyld-skap, förvandtskap; frändskap, likhet; slägt konkret; slägtingar; a. befryndad, beslägtad äfv. i aiim. bet. sciences, — spirits); a great many —, en mängd slägtingar; to claim (count) — with, räkna (sig) slägt med; of no — to, ej slägt med; ~ feelings, sympati; a — likeness, slägt-tycke; — souls, själafränder, kine, kin, s.pl. (prov. piur. af cow) nötkreatur.

—-pOX, se cow-pox. kinematic, —al, kinemat'ik(al), a. hörande till rörelseläran. —S, -s, s.pl. fys. rörelselära.

kinesipathic, kinësipäth'ik, a. af -pathy. kinesipathist, —'åthist, s. sjukgymnast; anhängare af sjukgymnastiken, kinesi-pathy, —'-thi, s. sjukgymnastik, king, king, S. konung; kung i kort-, schack- m. fl. spel; dam i damspel; pl. (K~S) bibi. Ko* nungaböcker; va. F gifva en konung; göra till konung; göra till dam i damspel ; the (üT)~'s English F, god engelska; — it, uppträda som konung; i damspel göra dam (: to go to — ei. to get a —). —-apple, s. kungsäpple. —-at-armS, s. vapenkung,

Öfverhärold. —-bird, s. zool. en amerikansk flugsnappare (Tyrannus intrepidus). — -bult, s. hjärtbult, slutbolt i vagn. (K)~

Charles Spaniel, s. King Charles hund. --crab, s. zool. pilsvans (krabbdjur: LiffiU-lus). —craft, 5. oftast i klandrande betydelse kungars politik, regeringskonst. —-CrOW, s. zool. ett indiskt fågelslägte (Dicrurus) som förföljer kråkor. —CUp, se buttercup. — -fem, se fioivering-fern. —fish, s. zool. en grann makrillart (Lampris luna) m. fi. fisher, s. zool. kungsfiskare, isfågel (Al-cedo ispida). —-hunter, s. zool. fågel-slägtet Alcyon. —like,

a. konungslig, kunglig. ~piece, ~pOSt, s. byg. häng-docka i (enkelt) hängverk; ståndare i midten af en hvalfstomme; — roof, sadeltak med enkelt hängverk; truss, hängbock (enklaste hängverk). (K)—'S-BenCh,

s. högsta domstolen. —yS-boy, s. kunglig frielev i vissa allmänna skolor. - s-chair, -cushion, s. guiistol (två personers korslagda händer bärande en tredje). — S- clover, s. bot. amur, honungsklöfver (Melilotus officinalis). —'s-COUncil, s. förr kungliga rådet. —'s-counsel, se under counsel. —'s -evidence, s. vitnesmål af en anklagad mot medbrottslingar; krono vitne, jfr vid. under evidence. —'s-evil, s. förr F skrofler. -'s-hood, s. nätmage (el. »hufva») hos idislare. —'sman, s. P (bland cost er mongers) kulört halsduk. —'s-pictures, 5. pl. P »kungens porträtt», slantar, mynt med kungens biid. ~'s-plate, s. kungliga priset vid kapplöpningar. —'s-scholar, se —'s-boy. ^'s -spear, s. bot. hvit afodill (jfr asphodel). —'s-stone, se föij. (i.), —ston, -stån,

s. (eg. pr.) (1.) zool. se ängel-fish; (2.) kingstonmetall (en legering af koppar, tenn och kvicksilfver, en lagermetall, äfv. S metal). —stone, s. se föreg. (i.). —'s-trades-

man, s. Skoti. privilegierad köpman. —'s -warehouse, S. tullnederlag, packhus.

~?S-yellOW, S. königsgelb (gul färg, ett slags

»ryssgeib»). —-tyrant, se <^-Mrd. —-vulture,

S. zool. en sydamerikansk gam (SarCOramphus papa). — wood, (i.) s. ett vackert hårdt brasilianskt träslag, jfr violet-wood; (2.) (K.) s. pr. en ort; —'s Hons, skämts, åsnor. — -worship , s. afgudisk kungadyrkan. — dorn, -dum, s. konungadöme; konungarike; rike i allm. särsk. teol. o. naturv.; — of God, — of heaven, himmelriket; — come F, det kommande lifvet, lifvet efter detta; he is gone to — come, han har gått till en bättre värld (: dött); the animal (mineral, vegetable) —, djurriket (mineralriket, växtriket). —leSS, -lës, a. utan konung, —let, -lët, s. se —ling; zool. kungsfågel (Regulus cristatus). —lineSS, -linës, s. kunglighet, ^ling, -ling, s. för-akti. småkonung, —|y, -li, a. konungslig,

in fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, é: mete, è: met, é: her, 1: fine 1: fin, i fir,kingly

}j< Mindre brukligt. 7

09 † Föråldradt.

kite-flying

kunglig; ad. kungligt, ^ship, -sjip, s. konungadöme, konungavärdighet, kinic, kin'ik, kl'nik, rr.kem.; ~ acid, kinasyra. kink, kingk, 1. s. fnurra på tråd; sjö. kink; F »fnurra», »påkomma»; påfund; vn. fnurra sig om tråd, sno sig, slå sig i knutar, kink, kingk, 2. Skoti. s. häftigt anfall af hosta el. skratt, kiknande; kikna af hosta el. skratt.

kinless, kin'les, a. utan slägt ei. anförvandter, kino, ki'no, s. kinoharts. kinsfolk, se under hin.

kinsh, kinsj, 5. tekn. bräckstång, brytspett. kinship, kin'sjip, s. slägtskap, kinsman, kinswoman, se under kin. kintal, kin'tai, se quintal. kintledge, kint'ledj, se kentledge. kiosk, kiosk', s. kiosk (turkiskt lusthus el. lusthus i turkisk stil).

kip, kip, s. skinn af ett ungt kreatur (äfv.

~-leather, ~-skin). kipe, kip, s. fiskmjärde.

kipper, kip'ur, 1. S. utlekt lax efter lektiden ; saltad (rökt) lax; a. utlekt, oduglig (till föda ss. färsk, om lax); va. fläka, salta och röka (ci. torka) fisk is. lax. ~-time, s. föl-bjuden tid för laxfiske, kipper, kip'ur, 2. prov. liflig, karsk, yr, kärlig.

kipper-nut, kip'ur-nüt, s. bot. jordnöt (Bu-

nium flexuosum). kirb, etc., se Curb, etc.

kirk, kirk, s. Skoti. för church; is. skotska presbyterianska kyrkan, ^man, s. medlem af skotska presbyterianska kyrkan, ^-session, s. Skoti. kyrkoråd. ~yard, s.

Skoti. kyrkogård, kirn, kirn, s. Skoti. för churn; äfv. sista fånget säd från åkern; se vid. harvest-home. —-milk, s. tjärnmjölk. kirs(t)en, ki'rs(t)n, va. Skoti. kristna, kirtle, ki 'rtl, s. öfverkjortel; kort jacka, kofta; hand. en viss mängd lin (c. I centner), nwd, -d, a. iklädd kirtle. kish, kisj, 1. s. fiskkorg; prov. torf korg. kish, kisj, 2. s. bärg. järnskum (grafit); skum på smält bly. ~y, -i, a. bärg. oren, innehållande kish; pig iron, mycket nödsatt svartgrått järn. klSS, kis, va. kyssa; sakta beröra; vn. kyssas ; s. kyss; ett slags konfekt; ~ the dust, bita i gräset; ^ one's hand (F blow a to, kasta slängkyssar åt; ~ the hare's foot, komma för sent till en måltid o. d.; ~ the rod, bild. kyssa riset. ~ -Curl, s. F hårlock vid tinningen, »kärlekskrok», »favorit». ~-me-quick, s. F liten fruntimmershatt, »sista försöket»; en parfym, ^-worthy, a. kysstäck. ~ee, |

-è', s. skämts, en som blir kyst, den kysta parten. ~er, -ur, s. en som kysser, ing, -ing, prt.; s. kyssande, kyss. ~ing -COmfitS, s. pl. ett slags pastiljer. ^ing -CrUSt, s. skorpa som uppstår därigenom att två bröd kommit i beröring med hvarann i ugnen, kissmiss, kis'mis, S. ett slags liten drufva hvaraf Schiraz-viuet göres.

kist, kist, s. Skoti. kista (jfr chest). ~vaen,

(-vàn), S. kelt. arkeol, se cist. kit, kit, 1. s. stor flaska; ämbar, spann, (mjölk)bytta o. d.; hela utrustningen af kläder, småpersedlar ei. verktyg, en soldats, vandrande gesälls etc. bylte, knyte, packa; F förakti. »bundt», »byke» (the whole of them); kit and kin, se motsv. under kith. kit, kit, 2. S. dansmästares Stockfiol. kit, kit, 3. s. se kitten. ~-Cat, se cat o. tip -cat. ~Cat-roll, s. åkerbr. vält spetsad åt båda ändar. Kit, kit, s. pr. förk. af Christopher; ~ Cat, s. pr. en pastejbagare i London hvars namn fästes vid en klubb : —Cat-Club,

hvaraf Addison, Walpole, m. fl. voro medlemmar. ^Cat

-likeness (ei. -portrait), s. porträtt ursPruugi af nämda klubbs medlemmar i 3/4-dels storlek; i aiim. porträtt i format af 28 x 36 inches. ~-CatS, s. pl. ett slags lampastejer, kitchen, kit'jen, s. kök; Skoti. sofvel; a. i sms. köks-; va. Skoti. göra sofvelsam. ~-bred, s. F förakti. »köksafföda». ~-fare, s. mat som bestås tjänstfolket. ~-gain †, se ~ -stuff, ^-garden, s. köksträdgård. ~ -grate, se range. ~-latin, 5. kökslatin. ~-maid, s. kökspiga, rw-midden, s. arkeol, afskrädeshög från stenåldern (: danska »kjökkenmödding»). ^-range, s. spisel (med stekugn m. fl. tillbehör), jfr »Bolinder-spis». ~-Stuff, s. stekflott, o. d. som samlas i köket. ~-wench, s. kökspiga, diskerska. ~-W0rk, s. arbete som tillhör köket. dom, -dum, s. skämts, »köksdepartemen-tet». ~er, -ur, s. se orange; F äfv. kock, kokerska. ~ry, -ri, s. (samling af) kokkärl; F kökspersonal kollekt, kite, kit, 5. zool. glada (Milvus); bild. rofly-sten människa, girigbuk; pappersdrake; hand. si. dets. som: accommodation-note i folj. ex.; Vn. se nästfölj. ex. (hand. si.); to fly a uppsända en pappersdrake; hand. si. skaffa sig pengar på en värdelös växel; to fly a ~ at a person for ..., göra ett (dylikt, jfr föreg.) försök hos ngn för att få ngt. —-flier, s. si. en som utsänder en kite (jfr föreg.), växelryttare. ~-flying, s. uppsändande af ei. lek med pappersdrakar; hand. si. användande af proforma-växlar för att anskaffa pengar, växel-

rytteri, —foot, s. hand, ett siags fin Mary-land-tobak. —'s-foot, s. bot. hökfibla (Hi-eracium).

kith, kith, s. bekantskap; bekanta; — and hin, vänner och fränder; neither — nor hin, hvarken när eller skyld; without — or hin, utan huld eller skyld, kitling, kit'ling, s. kattunge; valp. unge. kitmutgar, se hhitmutgar. kitten, kit'n, s. kattunge; vn. o. va. kissla, få ungar om en katta. —-ITlOth, 5. zool. Ce-rura. —ish, -isj, a. lekfull som en kattunge.

kittiwake, kit'iwak, s. zool. en mås-art (La-

rus tridactylus). kittle, kit'1, 1. va. prov. se hitten. kittle, kit'l, 2. va. prov. kittla; a. skoti. ldtt-lig; kitslig, brydsam, kinkig, osäker, vansklig, kittlish, -lisj, a. kittlig. kittly, -li, a. Skoti. kittlig; känslig, kinkig, kittysol, kit'isol, s.

kinesisk pappersparasoll.

kive, kiv, 5. se heeve. kiver, kiv'ur, P el. prov. o. Skoti. se cover. kivi-kivi, kèvlkèvi, 5. zool. kivi (nyzeländsk struts, Apteryx).

kleptomania, gr., kleptoma'nia, s. med. tjuf-mani. —C, -niåk, s. en som lider af tjuf-mani.

kliCk, etc., se click etc. —et, -èt, S. se äfv. följ.

klinket, kiing kët, s. fort. liten utfallsport i en palissad.

klOOf, holl., klöf, S. i Kapkolonien hålväg. knab, nab, va. F bita i ngt som knastrar under tänderna, knapra på; P hugga tag i, jfr nab. ~ble †, -1, vn. knapra, bita (at, på, i), knack, nåk, s. behändig leksak, småsak (jfr hnich-hnack); skicklighet, behändighet, fiffighet; »talang»; (godt) handlag, grepp; »konst», knep; va. knäcka; vn.%knäckas sönder; tala tillgjordt; to have the — of (ei. a — at), vara skicklig i, hafva en viss talang (»de rätta tagen» inne) i (för). —er, -ur, (1.) s. leksaksfabrikant; (trä)smälla, (pojk)kastanjett. —ish, -isj, a. skälmaktig, slipad, listig, —ishness, -isjnës, s. klipskhet, skälmaktighet. —y, -1, a. (be-) händig, skicklig, fiffig, jfr vid. ^ish. knacker, nåk'ur, (2.) 5. prov. tillverkare af arbetsseldon, sadelmakare; hästslagtare, hudafdragare; P hästkrake; —'s yard, hästslagteri. knag, någ, s. knagg (äfv. prov. : skroflig, hvass bärgstopp), knast, kvist, knöl i trä; pinne att hänga kläder (o. d.) på; (liten) gren på ett hjorthorn. —ged, -ed, a. knagglig, knölig. —gineSS, -mes, a. knagglighet, knölighet, jfr följ. —gy, -i, a. knölig, knagglig; knarrig till lynnet.

knap, nåp, 1. va.)jC knäcka; smälla (på), knäppa (till); se vid. snap; vn. knäppa, knap, nåp, 2. s. se knob (jfr nap), —bottle, s. bot. smälla, ängsglim (Silene inflata); äfv. korn vallmo (Papaver rhæas). — weed, s. bot. klint (Centaurea), knappish, nåp'isj, se snappish. knapsack, nåp'såk, s. ränsel, tornister. knar, når, s. knast, kvist, knut i trä. knark, nårk, s. Si. (gammal) knarr, hård,

surmulen människa, knarl, nåri, s. sc knar. —ed, -èd, s. kvistig,

vresig om trä. knaur, når, se knar.1

knave, nàv, s. gosse (jfr »knape») †; sven, tjänare †; skälm, skalk (äfv. skämts.), tjuf-stryker, kanalje; knekt i kortspel; — in grain, ärkeskälm. —-baim, s. skoti. gosse (-barn), —-line, s. sjö. racktalja. — ry, -ur?, s. skälmstycke, tjufstreck; skälmaktighet äfv. skämts., bedräglighet. — ship, -sjip, s. Skoti. kvarntuli åt mjölnardräng. knavish, na'visj, a. oärlig, skurkaktig, bedräglig; skalkaktig, skälmsk, (smått) elak; — fellow, lufver; — trick, skurkstreck; skälmstycke. —neSS, -nes, s. skälmaktighet, jfr knavery. knawel, nå'ël, s. bot. knäfvel (Sel er an thus), knead, ned, va. knåda, älta; Fmörbnlta, bearbeta med knytnäfvarna. —er, -ur, s. knådare; ältare; bagare. — ing, -ing, prt.; s. knådning. —ing-board, s. bakbord. —ing-trough, 5. baktråg.

kneck, nek, s. sjö. se kink. knee, nè, 5. knä äfv. tekn. byg. bot.; knäfall †; va. † böja knä för; gnm knäböjande bönfalla om; to bend (boio) the — before (ei. to), äfv. to go down on one's — s to, falla på knä för; he rose from his — s, han stod upp från sin knäböjande ställning, —-breeches, s. pl. knäbyxor, —-cap, s.

knäförband (t. ex. på stappliga hästar); knä-, rem, knästycke (t. ex. för soldater). —-COrdS, s. pl. F knäbyxor (af korderoj). —- deep, a. nedsjunken till knäna; se vid. följ.; ad. (räckande) till knäna, —-high, a. räckande till knäna om snö etc.; alnshög äfv. om en pojke o. d.; you are not — to hirn, du räcker honom ej till knäet. —holly, —-holm, se butcher's-broom. —-joint, s. anat. knäled; mek. knä-, vinkelled, jfr toggle -joint; — press, knäpress. —-jointed, a. bot. knäböjd. —-pan, s. knäskål. —-piece,

s. knästycke, jfr —-ca/?; byg. se ^-rafter. —-pine, s. bot. dvärgtall (Pinus pumilis nana), —-pipe, s. knärör. —-rafter, s. byg. knäböjd taksparre. —-shorts, —-smalls, s. pl. knäbyxor. —-Swell, 5. krescendo-verk på orgel. —-timber, S. is. skeppsb. knä,

i: fate, ä: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, à: her, i: fine, i: fin, i: fir,kneed krumtimmer. —d, -d, a. i sms. med ... knän (t. ex. in-**, som har inåtvända knän : mots, out-^J); bot. knäböjdt strå.

kneel, nèl, vn. (imp. O. pp. äfv. knelt, nëlt) knäböja, falla på knä (äfv. med doion; before, inför; to, för ngn); ligga på knä; — down to a person for mercy, på sina knän anropa ngn om förbarmande.

knicker, nik'ur, s. lerkula ss. leksak, knickerbocker, nik'urbokur, s. Am. F New-

York-bo af gammal holländsk familj; ett nopprigt tyg; pl. vida knäbyxor tätt åt-

dragna under knäet, nytjade af sportsmän, gossar etc.;

fruntimmerskalsonger, knickers, -rs, s.

pl. F förk. af föreg. pl.

knick-knack, nik'nak, 5. leksak, behändig småsak (jfr knack); lätt förfriskning, gaffelbit †. —atory, -'åturi, s. kuriositetssamling; leksaksbod, raritetskabinett, —ery >{(, -un, s. småsaker, kuriosa, pretiosa. knife, nif, s. (pl. knives, nivz) knif af alla slag

ss. verktyg el. maskindel; Vtt. hugga (sticka) ngn med knif; trädg. beskära, tukta; to clap a rs, to one's throat, äfv. bild. sätta knifven för strupen på ngn; war to the —, »krig till knifven>, »krig på lif och död»; — it P, stanna, upphöra, —-and -fork, s. knif och gaffel; he is a poor — F, han är liten i maten; to lay a —, duka fram ett kuvert, —-basket, s. knifkorg för bordsknifvar. 'v- blade, knifblad. — -board, s. skurbräde för bordsknifvar; si. fotbräde på omnibus o. d.; si. säte på taket af en omnibus. —-box, s. kniflåda. —-boy, s. kökspojke som skurar bordsknifvar. —-edge, s. knifegg; egg på en våg. —-grinder, s. skärslipare; slipsten, —-rest, s. knifställ, knifhållare på ett matbord. —- sharpener, s. knifhvässare, bryn-ståi. —-support, se —-rest. —-tray, s. (bords-)kniflåda. knifing, -ing, prt.; s. knifskärning. knight, nit, S. riddare (i England numera : lägsta, ej ärftlig, adlig värdighet) ; förr vapensven ;

springare, häst i schack; va. dubba till riddare; utnämna till —, adla; ~ of the blade F, sabelskramlare, skräflande militär; ~ of the cleaver F, slagtare; — of the needle (shears, thimble) F, riddare af nålen (saxen, syringen), skräddare; — of the pestle F. »riddare af morteln», yplåsterprins», apotekare, farmaceut;

— of the post †, skurk, en som stått vid skampålen (is. falskt vitne ei. menedare);

— of the roacl F, landsvägsriddare; — of the shire, förr parlamentsledamot för ett grefskap; — of the whip F, kusk; (.&")— Burgess, förr parlamentsledamot för en stad; blue —, F för — of the garter; green —, F för — of the thistle; red —, F för — of the Bath, —-bachelor, 5. riddare af lägsta klassen, jfr under b — r. ^-banneret, s. fordom riddare som förde eget banér.

—-baronet, s. se baronet, —-companion,

s. riddare i tredje (lägsta) graden (af Bath-, ei. St. Michael and St. George -orden). —-errant, s. (pl. -s-errant), vanärande riddare, —-errantry, s. vandrande ridderskap; det vandrande ridderskapets tänkesätt, seder, bedrifter; (sökande efter) romantiska äfventyr. ~ -head, 5. sjö. stäfpållare på ömse sidor om

bogsprötet. —like, a. ridderlig, —-marshal, s. hofmarskalk. —' s-fee, 5. förr rid-darlän mot tjänst. —'s-service, s. förr

riddartjänst ss. berättigande till län. —'S

-Spur, s. bot. riddarsporre (Delphinium). —'s-star, s. bot. en sydamerikansk Amaryllis (Hippocastrum). —'s-WOrt, s. bot. dy-borre, svensk aloë (Stratiotes aloides). -age, -adj, s. ridderskap kollekt., rid-darklassen, (förteckning på) samtlige knights, ^ed, -ed, pp. dubbad till riddare (for, för), adlad. — hOOd, -hud, s. ridderskap, jfr —age; riddarvärdighet; to confer —, meddela riddarvärdighet, utdela riddarslaget; order of riddar-orden. — lineSS, -lines, s. en riddares pligter; ridderlighet. —|y, -li, a. ridderlig; ad. ridderligt. —ship, -sjlp, s. riddarvärdighet. knip, se nip.

knit, nit, va. (imp. o. pp. —ted, -ed, o. knit)

knyta; sammanknyta, fast förena (äfv. — together; to, med); knyta, binda med knvt-nåi o. d.; sticka strumpor o. d.; draga ihop, rynka; vn. knyta sig, förenas; sticka etc., jfr va.; s. hopsättning, väfnad >}C; bärg. en mindre kvantitet blymalm; pp. knuten; förenad (to, med); — the brows, rynka pannan; a well — frame, en fast kroppsbyggnad. —-back, s. bot. vallört (Symphytum officinale). —Ster, -stür, s.

(strump)stickerska. ~ter, -år, s. en som knyter, stickar etc., jfr ofvan; stickare, stickerska; tricot väfvare; stickmaskin. ting, -ing, prt.; a. i sms. stick(nings)-; s. (samman]knytning; stickande, stickning; sticksöm, stickad t arbete. ~ting-buiT, s. hjul i stickmaskin. ^ting-Clip †, s. vinbägare som kringbjöds efter vigseln, "fting-cotton, s. bomullsgarn till stickning. /^ting-gauge, s. antal maskor på en viss bredd af stickning, svting-loom, s. tricotväfstol. ~ting-maehine, s. stickmaskin. ^ting-mill, s. tricotfabrik. ting-needle, 5. stmmpsticka. ~ting -Sheath, s. strumpsticksfodral. ~ting -yarn, s. stickgarn, strumpgarn. ~tle, -1, 5. snodd som sammandrager en börs; sjö. knyttel, sejsing. knives, nivz, pl. af knife; äfv. : scissors. knob, nob, S. knopp, knapp (rundt utstående del af ngt); knöl; hård utväxt; dörrknapp, rundt (dörr)vred; rundt handtag; knut, kvist i trä; Am. nvnd kulle; giastiiiv. oxöga; art. se cascabel. ~-latCh, s. låsregel som skjutes för medels ett rundt vred i st. f. nyckel. —lick, Am. sleke vid kullar innehållande salt. ~stick, s. ibland arbetare arbetare som vägrar att ansluta sig till arbetarföreningar eller strejk, jfr black -nob. ~bed, -d, a. knölig, knutig. ~ber, -ur, s. se rubier. ^bilieSS, -binës, s. knö-lighet, jfr ^>by. ^bing, -ing, s. grofhugg-ning af sten i stenbrott. ~blGP, -Ul*, S. jagt.

hjort i andra året. ^bling, -ling, s. bärg. järns arbetande till smälta. ~bling-fire, s. bärg. se bloomery. ~by, -i, a. knölig, knutig; biid. vresig, egensinnig; Am. backig, knock, knok, va. o. vn. knacka, bulta, slå, stöta; slå ei. stöta ihop; s. slag; knackning på en dörr; ~ a person's head off\ si. grundligt besegra ngn; ~ into a cocked hat, ~ into the next week, ~ out of time, si. »göra kål (ända) på», mörbulta, »grund-klå»; ~ at the door, knacka på dörren; ^ on the head, gifva ett (dråp)slag på hufvudet; si. biid. kullkasta, omintetgöra; ~ about, (va.) kasta omkring; knuffa hit och dit, slå, våldsamt misshandla; drifva hit och dit (fortune f^ed him about for ten years); (vn.) kastas (drifvas) hit och dit; F gå och drifva, slå dank; slå omkring sig med stora ord, skräfla; ~ against, stöta emot; ~ down, fälla (med ett slag) till marken, slå (stöta) omkull; draga af, afpruta; på auktioner slå bort en sak (at, för ett pris; for el. tO, föl* ngns räkning, åt ngn), låta klubban falla för; the chairs ivere ~ed doion at 10 s., stolarna gingo bort för 10 5.; ~ off, (va.) slå af

i eg. bet.; bland arbetsfolk sluta arbete vid rastens inträdande (el. för dagen); gÖl*a fort Undan arbete ; slå bort på auktion; (vn.) jfr ofvan sluta arbetet för dagen (: ~ off work); ~ out, slå lit (el. in med ett slag, t. ex. ögat på ngn), med

slag bortskaffa; P bortauktionera, jfr ned. sms.; »v. over, slå Omkull; jagt. fälla, sträcka till marken; ~ under, si. gifva tapt, gifva (med) sig; ~ up, (va.) knacka upp : genom knackning på sängkammardörren väcka ei. få att stiga upp; bokb. stöta upp arken; F uttrötta, utmatta; vn. si. tröttna, upphöra; **ed up, si. uttröttad, »utfaren» F, »schackmatt», »utschas(k)ad»; Am. i grossess. ~-d0Wn, s. dråpslag; möbel ei. d. som kan tagas sönder för ned-packning; a. i sms. dråp- (blow), fällande,

dräpande, slående (argument). ~-kneed, a. med inåtböjda knän, starkt kobent. ~

-knees, s. pl. inåtböjda knän. ^-in, s. P

se loo; P se vid. »"-out (pl.). ~-0Ut, s. försäljning (en andra auktion) för fördelning af rofvet mellan pl. P personer som äro i komplott om att slå under sig inköpen på auktioner. ~-me-dOWn, P a. (jfr down) aiim. stark, svår, häftig, »som kan komma en att fara baklänges»; s. starkt öl ei. bränvin 0. d. ~er, -ur, s. ngn, ngt som knackar etc.; portklapp; up to the <v/, si. vuxen sin sak; på högsta sprätten. ~ing, -mg, prt.; s. knackning; bokb. arks stötning;

pl. bärg. större stenbitar som plockas ur sållet; stenhugg. mur. skärf, stenaffall. "Jng-mill, s. stamp(kvarn). knoll, nol, 1. s. (rund) kulle ei. klippspets, knoll, nol, 2. se knell. ~er, -ur, s. ringare, knolles, nolz, s. bot. röfva (Brassica Rapa). knop, nop, s. se knob. ~weed, se knapweed. knor †, se knur.

knot, not, 1. s. zool. en art vipa (Tringa ca-nutus).

knot, not, 2. s. knut i aiia bet. (jfr dock knout); knut, kvist i trä, jfr knarl, knur; bot. ledknut; knöl; bundt, knippa; flock, grupp, sällskap människor; liga, parti; bandvippa, bandrosett, slejf, träns; mil. axelklaff; biid. ngt inveckladt, trassel, svårighet,

knut att lösa, särsk.: intrig i ett skådespel o. d.; sjö. knop (särsk. ss. mått vid loggning, jfr ex.) ; stek (: knut); va. o. vn. knyta (i knut); sammanknyta, förena; inveckla, förvirra; sjö. knopa; tekn. noppa (kläde); om växter sätta knutar; binda (: »slå») fransar; mål. spackla (och) grunda; † se copulate; a ~ of silk, en docka silke; hard hårdknut; running sliding slip löpknut; to cut (break) a skära af (upp), afhugga en knut afv. biid.; to fasten (make, tie) a göra (slå) en knut; to gc

(make, run) 8 (an hour), sjö. göra 8 knop (: nautical miles i timmen); to undo (untie) a lösa upp en knut; to be in a hafva gått i (hård)knut. ~ berry, se cloud-berry. ^graSS, 5. bot. gårdsgräs (Polygonum aviculare, äfv. ~weed); äfv. se dog's-grass. 'x/WOrt †, s. se <^weed; pl. växtfamiljen Illecebraceæ. ~leSS, -lès, a. utan knutar; kvistfri; utan hinder ei. svårighet(er). ~ted, -èd, pp.; a. knutig, full af knutar; bot. med ledknutar; knut-formig; biid. † se ^ted-marjoram, s. bot. mejram (Origanum Majorana). ~ter, -ur, s. papperstiiiv. knutfångare (sii). ness, -inës, s. knutighet, jfr ~ty. stilig, -mg,prt.; s. knutars slående; klädes nopp-ning; yrkesmål. (blandning till) öfverspack-ling af kvistar o. d. ~ty, -i, a. knutig; om trä knölig, kvistig; ojämn, knottrig; invecklad, »kvistig», kinkig, svårlöst, knout, ry., naut, s. knut(straff); rysk knutpiska; va. knuta, gifva knut, låta smaka knutpiskan, know, no, va. (imp. knew, nu; pp. ^n, -n) känna, veta; hafva reda på, känna till; (veta att) skilja (from, från), igenkänna (by, på; äfv. till jfr ex.); få veta (from, af); vara bekant med; göra ngns bekantskap, jfr ex.; kunna intellektuelt, jfr ex.; V1I. Veta (about, of, af, om; that, att; how to, jfr ex.); ~ better, veta bättre i aiia bet. ss. i sv.; ~ a language, kunna ett språk; ~ one's lesson, kunna sin lexa; ~ one's self, känna sig själf; »(börja) känna igen sig», trifvas; veta sig vara (med ett adj. el. subst.); I~ him to (infin.), jag vet att han^ how to, kunna, hafva lärt sig, jfr ex. under hoio;

a thing or two, si. ej vara bortkommen, vara förslagen, jfr knowing; ~ many troubles, hafva genomgått många svårigheter; ~ all about, väl känna till; vara hemma i ett ämne: 'v/ again, igenkänna; ~ by heart. kunna utantill; ~ by name (by sight), känna ngn (blott) till namnet (till utseendet); ~ of, äfv. hafva reda på, »hafva hört talas om», känna till; ~ off F, kunna utantill; ~ on which side one's bread is buttered, si. väl känna sin egen fördel, vara o m sig; ~ what one is about F, veta hvad man gör; ja, jag vet (det); I him for what he is, jag vet hvad han går för; I ~ it from myself (: by my own case), jag vet det »på mig själf» (af egen erfarenhet); I don't jag vet icke; äfv. F jag vet inte just det (tviflande) (äfv. : I don't ~ about it); I don't ~ that, äfv. se föreg.; I don't ~ that he ..., jag vill icke precis påstå att han ...; I don't ~ what to make of ..jag kan ej förklara

..., få klar(t) för mig ..., jag förstår mig ej på ...; don't you ~ Ff såsom tillägg tin ett påstående eller hur? icke sant? you ~ F, vanligt tillägg ofta utan ngn eg. bet. (som) ni vet; förstår ni; vet ja'; to come to få veta, (få) erfara; to give to låta ngn veta ngt, meddela; to let one låta ngn veta, säga till, säga från; not if I icke med mitt goda minne, icke så länge jag får ha ett ord med i laget; not that I ~ of, icke så vidt jag vet; when I ßrst knew him, då jag först gjorde hans bekantskap, ^-all, s. F »förståsigpåare». ^-nothing, a. alldeles okunnig; s. ignorant, okunnig människa; (K.) Am. poiit. hist, medlem af en liga på 1850-talet

riktad mot immigranternas inflytande. (K)~- noth-

ingism, (-nuth'inggizm), s. grundsatser hyllade af the Know-nothings (jfr föreg.). ~able, -abl, a. vetbar, som kan blifva föremål för kunskap, ^er, -ur, s. kännare. "Jng, -ing, prt.; a. klok, intelligent; insigtsfull, invigd, »inne» i ngt: kunnig, erfaren, skicklig; »utlärd», knipslug, listig, slipad; illmarig, fiffig äfv. om sak; »menande» blick, leende; s. † vetskap; vetande, kunskap, erfarenhet; a ~ blade (card), a ~ one, si. »förståsigpåare», »en som är gammal och van», invigd i ngt; slughufvud, »en gammal räf», »fiffikus». singly, -ingli, ad. med full mening, med vett och vilja, ^ledge, nol'èdj, s. kunskaper) i aiia bet. (of, om, i, af), vetande; lärdom; upplysning(en); erfarenhet (of, i, om); vetskap, kännedom; bekanskap; förr is. bibi. se Camal ~ ; the of the country, My. upplysningen(s tillstånd) i landet; it is common eJ. a matter of general ~ that, det är en allmänt känd sak att; universal allmän bildning; to take "o of, taga kännedom om; to gr oio out of ali blifva förändrad ända till oigenkänlighet; to the ~ of kändt, uppenbart för ngn, så att ngn kan ha (få) kännedom af ngt; to (the best of) my så vidt jag vet; to come (ei. be brought) to the ~ of, komma till ngns kunskap (»öron»); to speak with ~ (of the subject), tala med sakkännedom. ^iedge-bOX, s. si. is. boxn. »hjärnkontor», skalle. -n, pp.

känd, bekant (to, för, med); to be ~ by, kännas igen på, jfr vid. know; vara känd under, »gå under» en benämning; eagles have been ~ to carry children away, man har exempel på att örnar bortfört barn (äfv. I have ~ ...to (infin.), jag vet exempel på att ei. har hört att...); to becomi ~ to, blifva bekant för ngn, komma till ngns kännedom; bli bekant med en person;

known

F Talspråk. 714 P Lågt språk.

L

to make ^ (to), underrätta (ngn) om ngt, bekantgöra, yppa (för ngn), meddela (ngn); to make one's self göra sig (allmänt) bekant, känd; gifva sig tillkänna (to, för), knub †, nub, va. se knuckle. knuckle, nuk'l, 5. knoge, fingerled; knäled is. på en kaif; tekn. utstående delar af ett gångjärn (hängsle, scharnér) hvarigenom stiftet går; skeppsb. skarp vinkel i ett krumtiinmer; va. % slå med knogen ei. knytnäfven; vn. knyta näfven; ~ down, si. lägga sig ned på knä; ~ to, se reij.; se vid. buckle to; ~ under F, se knock under. ~-boneS, S. pl. se dib. ~-duSt, va. P knöla på. ^-duster, 5. P stålhandske öfver kno-gama att slåss med. 'vz-joint, s. mek. ledgång. ~d, -d, a. ledad, försedd med leder; krusad, refflad om ett skrufhufvud.

knur, nër, -1, etc. se knar(l) etc.

ko- ..., se CO- ...

kob, kob, kö'bå, s. zool. en antilopart i

Senegal.

kobold, ty., ko'bold, s. so goblin. koff, kof, S. sjö. holländsk koff (art skonert), kohl, k6i , S. Egypt, etc. kol (ett slags svart färgämne cl. pulver ss. skönhetsmedel särsk. att färga ögonlocken).

kohlrabi, ty., kolra'bi, 5. kålrabbi, kola-nut, kö'lånüt, -seed, -séd, s. kolanöt

(den starkt kaffeinhaltiga frukten af ett tropiskt träd,

Sterculia). koodoo, ko'do, 5. en antilopart.

kopeck, ry., ko'pek, S. kopek (ryskt skiljemynt). Koran, kora/n, koran', se alkoran. kosso, kos'o, se kousso. koster, kos'tur, s. zool. en stör-art (fisk).

koumiss, turk., ko'mis, S. kumiss (eg. tartarisk

dryck af jäst stomjölk). *

kourbash, turk., ko'rbasj, s. »karbas», piska

af flodhästhud ss. straff- el. tortyrredskap kOUSSO, ko'so, S. kusso, maskfrö (af en abcs-

sinisk växt: Brayera anthelminthica). kr- ..., se cr- ...

kraal, krål, s. sydafrikansk by ei. större

landtgård, kraken, norsk., kra'ken, s. stora sjöormen, kräng, krång, kreng, krèng, s. af späckad hval kropp.

kremnitz-white, krem'nits-hwit, krems,

krëmz, s. kremserhvitt. kris, kris, krès, se creese. kruller, krül'ur, s. kokk. strufva. kudos, gr., kii'dos, s. skoi. si. beröm, ära. Kufic, ku'fik, a. kufisk (: gammalarabisk) skrift etc. kumiSS, ko'mis, kumish, -misj. se koumiss. kupfernickel, ty., kup'furnikl, s. se copper -nickel.

kutch, kåtj, s. tekn. guldslagares pergamentform.

kyanite, ki'anit, se cyanite.

kyanize, ki'aniz, va. tekn. impregnera trävirke

etc. med sublimatlösning. kyd t, kid, va. veta. kye, se kie.

kye-bosk, kibosk', s. P struntprat, drafvel, humbug; to put on the nedsätta, bak-danta, utskrika; äfv. »ge på», »klå opp», kyke †, kik, vn. kika, stirra, glo. Kyrie, gr., kir'ie, ki'rie, interj. (eg. vokativ.) O Herre! s. kyrie (dei af mässan). ^eleiSOn, -eli'son, interj. Herre förbarma dig! kythe, kidh, va. † ei. Skoti. upptäcka, visa; vn. Skoti. visa sig, synas.

L, I, èl, s. konsonanten I; the three sjö. F log, lead and lookout. Förk.: L., Lady; Tjatin; Law; (lat. liber) book; (iat. libra) pound (tecknadt t om : pOUtld Sterling) ; kem. lithium; i slutet af titlar London; i titlar Lörd; L., I., Lake; Lane; League(s); left; Li-ne(s); link(s); lfa, hand, last account; L. Å., Law Agent; IÄterate in Arts; La., Am. Louisiana; L. A. C., Lord Advocate of Scotland; Ladp., Ladyship; Lam., bibi. Lamentations; Iat., latin; latitude; lb., (iat. libra) a pound (in weight); L. C., Lord Chamberlain; Lord Chancellor; Lower Canada; I. C., (iat. loco citato) in the place before, cited (quoted); lower case;

L. C. B., Lord Chief-Baron; L. C. J., Lord Chief-Justice; L. C. WI., least com-

mon multiple; L. C. P., Licentiate of the College of Preceptors; L. D., Tjady-Day; Light Dragoons; Ld., Lord; Ldp., Lordship; Lea., lea., league; Leg., mus. legato; legislature; Lev., bibi. Leviticus; Lex., lexicon; LexiCOg., lexicographer; lexicography; L. 6., Life Guards; L. H. A., Lord High Admiral; L. H. C., Lord High Chancellor; L. H. T., Lord High Treasurer; L. I., Light Infantry; Am. Long Island; Li., kern. lithium; Lib., (iat. liber) book; Librarian; Lieut., Lieutenant; Lieut.-Col., Lieutenant-Colonel; Lieut. -Gen., Lieutenant-General; Lieut.-G0V., Lieutenant-Governor; Linn., Linnman; Liq., liquor; Lit., (lit.) literally; literary; literature; L. J. C., Lord Jesus Christ;

à: fate, far, fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir, known

to make ^ (to), underrätta (ngn) om ngt, bekantgöra, yppa (för ngn), meddela (ngn); to make one's self göra sig (allmänt) bekant, känd; gifva sig tillkänna (to, för), knub †, nub, va. se knuckle. knuckle, nuk'l, 5. knoge, fingerled; knäled is. på en kaif; tekn. utstående delar af ett gångjärn (hängsle, scharnér) hvarigenom stiftet går; skeppsb. skarp vinkel i ett krumtiinmer; va. % slå med knogen ei. knytnäfven; vn. knyta näfven; ~ down, si. lägga sig ned på knä; ~ to, se reij.; se vid. buckle to; ~ under F, se knock under. ~-boneS, S. pl. se dib. ~-duSt, va. P knöla på. ^-duster, 5. P stålhandske öfver kno-gama att slåss med. 'vz-joint, s. mek. ledgång. ~d, -d, a. ledad, försedd med leder; krusad, refflad om ett skrufhufvud.

knur, nër, -1, etc. se knar(l) etc.

ko- ..., se CO- ...

kob, kob, kö'bå, s. zool. en antilopart i

Senegal.

kobold, ty., ko'bold, s. so goblin. koff, kof, S. sjö. holländsk koff (art skonert), kohl, k6i , S. Egypt, etc. kol (ett slags svart färgämne cl. pulver ss. skönhetsmedel särsk. att färga ögonlocken).

kohlrabi, ty., kolra'bi, 5. kålrabbi, kola-nut, kö'lånüt, -seed, -séd, s. kolanöt

(den starkt kaffeinhaltiga frukten af ett tropiskt träd,

Sterculia). koodoo, ko'do, 5. en antilopart.

kopeck, ry., ko'pek, S. kopek (ryskt skiljemynt). Koran, kora/n, koran', se alkoran. kosso, kos'o, se kousso. koster, kos'tur, s. zool. en stör-art (fisk).

koumiss, turk., ko'mis, S. kumiss (eg. tartarisk

dryck af jäst stomjölk). *

kourbash, turk., ko'rbasj, s. »karbas», piska

af flodhästhud ss. straff- el. tortyrredskap kOUSSO, ko'so, S. kusso, maskfrö (af en abcs-

sinisk växt: Brayera anthelminthica). kr- ..., se cr- ...

kraal, krål, s. sydafrikansk by ei. större

landtgård, kraken, norsk., kra'ken, s. stora sjöormen, kräng, krång, kreng, krèng, s. af späckad hval kropp.

kremnitz-white, krem'nits-hwit, krems,

krëmz, s. kremserhvitt. kris, kris, krès, se creese. kruller, krül'ur, s. kokk. strufva. kudos, gr., kii'dos, s. skoi. si. beröm, ära. Kufic, ku'fik, a. kufisk (: gammalarabisk) skrift etc. kumiSS, ko'mis, kumish, -misj. se koumiss. kupfernickel, ty., kup'furnikl, s. se copper -nickel.

kutch, kåtj, s. tekn. guldslagares pergamentform.

kyanite, ki'anit, se cyanite.

kyanize, ki'aniz, va. tekn. impregnera trävirke

etc. med sublimatlösning. kyd t, kid, va. veta. kye, se kie.

kye-bosk, kibosk', s. P struntprat, drafvel, humbug; to put on the nedsätta, bak-danta, utskrika; äfv. »ge på», »klå opp», kyke †, kik, vn. kika, stirra, glo. Kyrie, gr., kir'ie, ki'rie, interj. (eg. vokativ.) O Herre! s. kyrie (dei af mässan). ^eleiSOn, -eli'son, interj. Herre förbarma dig! kythe, kidh, va. † ei. Skoti. upptäcka, visa; vn. Skoti. visa sig, synas.

L, I, èl, s. konsonanten I; the three sjö. F log, lead and lookout. Förk.: L., Lady; Tjatin; Law; (lat. liber) book; (iat. libra) pound (tecknadt t om : pOUtld Sterling) ; kem. lithium; i slutet af titlar London; i titlar Lörd; L., I., Lake; Lane; League(s); left; Li-ne(s); link(s); lfa, hand, last account; L. Å., Law Agent; IÄterate in Arts; La., Am. Louisiana; L. A. C., Lord Advocate of Scotland; Ladp., Ladyship; Lam., bibi. Lamentations; Iat., latin; latitude; lb., (iat. libra) a pound (in weight); L. C., Lord Chamberlain; Lord Chancellor; Lower Canada; I. C., (iat. loco citato) in the place before, cited (quoted); lower case;

L. C. B., Lord Chief-Baron; L. C. J., Lord Chief-Justice; L. C. WI., least common multiple; L. C. P., Licentiate of the College of Preceptors; L. D., Tjady-Day; Light Dragoons; Ld., Lord; Ldp., Lordship; Lea., lea., league; Leg., mus. legato; legislature; Lev., bibi. Leviticus; Lex., lexicon; LexiCOg., lexicographer; lexicography; L. 6., Life Guards; L. H. A., Lord High Admiral; L. H. C., Lord High Chancellor; L. H. T., Lord High Treasurer; L. I., Light Infantry; Am. Long Island; Li., kern. lithium; Lib., (iat. liber) book; Librarian; Lieut., Lieutenant; Lieut.-Col., Lieutenant-Colonel; Lieut. -Gen., Lieutenant-General; Lieut.-G0V., Lieutenant-Governor; Linn., Linnman; Liq., liquor; Lit., (lit.) literally; literary; literature; L. J. C., Lord Jesus

Christ;

à: fate, far, fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,L

)j(Mindre brukligt. 715 † Föråldradt.

lac-insect

L. L.j L. Lat., law latin; low latin; LL. B., (lat. legum baccalaureus) Bachelor of Laivs; LL. D., (lat. legum doctor) Doctor of Laws; L. L. I., Lord Lieutenant of Ireland; L. L. M., (iat. legum magister) Master of Laws; L. M., hand, last month; long metre; lOC. Cit., se l. c.; Lon., se båda föij.; Lond ., London; Long., longitude; Lou., Am. Louisiana; L. P., large paper; Lord Provost; Lp., Lordship; L. P. 8., Lord Privy Seal; loq., (iat. loquitur) he (ei. she) speaks; L. 8., (i teateranvisningar) leftside; (iat. locus sigilli) place of the seal; L. 8. D., I. (el. ±) S. d., (iat. librae, solidi, denarii) pounds, shillings, pence (ei. penny), t. ex. £ 15, 4 s. 6 d. : 15 pounds, 4 shillings and 6 pence; Lt., sq Lieut.; Lt. Inf.,

se L. 1.

la, la, 1. s. mus. sjätte tonen i Guidos skala (motsv. a).

la, lå, 2. interj. si! se där! åh. Herre Gud! labarum, lat., lab'arum, s. Konstantin den

stores korsfana, labdanum, lab'danum, se ladanum. labefaction, labefak'sjun, s. förslappning;

förfall, labefy †, -fi, va. försvaga, label, la'bl, 1. s. se labellum. label, la'bl, 2. s. tofsf; vidfäst lapp, sedel, etikett på flaskor etc.; adresslapp; silkessnöre, band ei. pappersremsa hvari ett vidfäst sigill hänger; jur. kodicill; hcr. tornerkrage; landtm. diopterlineal; byg. hängplatta, (dörr)gesims, jfr drip-stone o. hood-moulding; va. (vid)fästa en lapp, etikett etc. på ngt; förse med etikett; järnv. polettera resgods. ~led, -d, pp. etiketterad ; poletterad. labellum, lat., label'um, s. bot. läpp. labial, lå'bi4i, a. läpp-; språkv, labial; s. läppljud. ~ly, -i, ad. med läpparna, la-bialt. labiate(d), -biàt(ëd), a. bot. läpp-formig blomkrona, labiodental, -biodëntål, a. språkv, labiodental, uttalad medels samverkan af läppar och tänder (ss. f, v); s. labiodental (konsonant), labium, lat. -bi-um, s. bot. underläpp; zool. underläpp hos insekter etc.

lablab, låb iåb, S. bot,, eil klangande tropisk ärtväxt.

labor, la'bur, a mer. form f. labour. ^ant †, lab'orant, s. laborant, kemist. ~atOry, lab'oraturi, s. laboratorium; verkstad äfv. aiim. o. bild. ^ioUS, labo'rius, a. kräfvande mycket arbete, mödosam; arbetsam; sträfsam; idog, flitig, piousness, låbö'-riusnës, s. arbetsamhet; mödosamhet. labour, la'bur, arbete äfv. ett fartygs i sjön ; , möda, ansträngning; vedermöda; födslovånda, barnsnöd; vn. arbeta särsk. om far-

tyg i sjön (: stampa, rulla, slingra); möda sig, anstränga sig, sträfva; lida vedermödor, kämpa, sträfva med svårigheter ei. bekymmer; besväras, se vid. ned. ex.; vara i barnsnöd; va. arbeta jorden; arbeta på ei. med; utarbeta; mödosamt tillverka; fullfölja, bedrifva; bearbeta, äfv.†: prygla; ~ of love, barmhertighetsgärning, kärleks verk; ^ is high, arbetslönen är hög; to do arbeta ; to have one's ~ for one's pains, to lose one's hafva ingenting för hvad man sträfvar (ei. hvad man gjort), uträtta ingenting med (ali) sin möda; in i barnsnöd; ~ under.... mödas (»slitas») med; hafva att kämpa med svårigheter; lida af en olägenhet; ~ under bad health, dragas med ohälsa; ~ under a mistake, vara fången i en villfarelse, offer för en villa; ~ with, plågas med; besväras af; bild. gå hafvande med planer; ~ with child, vara i barnsnöd. o*-painS, s. pl. barnvärkar. ~-SaV-ing, a. arbetsbesparande. ~ed, -d, pp.; a. (noga, mödosamt) utarbetad; bärande spår af mödosamt utarbetande, tvungen, konstlad, »sökt», »krystad»; besvärad (t. ex. andhämtning). ~edly, -dli, ad. med möda, tungt (to speak ~er, -ur, s. arbetare, is. simpel kroppsarbetare; pl. arbetsfolk; a mason's murarhandtlan-gare. ~mg, -mg, prt.; a. arbetande i tungt ei. simpelt arbete; mödosam; arbets-(c?a?/); s. arbete äfv. ett fartygs i sjön; ~ oar, tyngsta åran; bild. drygaste (mest maktpåliggande) delen af ett (samfäldt) arbete. ~less, -lës, a. utan arbete, utan möda; lätt. "uOUS, -us, a. se laborious. ^SOme, -såm, a. se † laborious; sjö. om fartyg orolig i sjön, som arbetar (rullar) mycket (rank).

Labrador, labiado'r, 5. pr. geogr. ~-feldspar,

~-StOne, se r^ite. ~-tea, -'—, s. bot. getpors, skvattram (Ledum). ~ite, -'--it, s. min. labradorsten, labradorit (en faitspats-varietet).

labrose, lab'rès, (- -'), a. med tjocka läppar.

labrum, la'brum, s. zool. öfverläpp, laburnic, labe'rnik, a. af föij. laburnum, lat, -num, s. bot. gullregn (Cytisus laburnum); Alpine Scotch Cytisus alpinus.

labyrinth, lab'irinth, s. myt. anat. etc. labyrint; byg. trädg. konstgjord irrgång; bild. irrgång; virrvarr, trassel. ~ian, -'ian, ~ic, -'ik, ~ine, -'in, a. labyrintisk, invecklad, villsam.

lac, 1. se lakh.

lac, 2. Iak, s. lack, gummilacka (ett harts), ^-dye, ~-lake, s. rödt färgämne ur gummilacka. ~"insect, s. zool. en sköldlus

(Coccus X/aeca hvars styng i trädet (Acacia, Ficus

etc.) orsakar den kådas framrinnande hvaraf gummilacka fås), —-varnish, s. lackfernissa. —CiC, -sik, a. af gummilacka. —Cine, -sin, s. kem. ett ämne i gummilacka.

lace, làs, s. spets, spetsar; spetsbård, galon, galler (af snörmakeriarbete), trens; snodd; snöre, snörband; sjö. litsa (ring af trä, järn etc.); si. »spets» på kaffe, likör etc.; Vtt.

besätta ei. kanta med spetsar, galoner etc.; si. »brodda», »spetsa» (with brandy etc.); snöra, tillsnöra (— together); randa † äfv. P : piska upp (vani. — one's coat). — -band, s. spetsremsa, —-bark, s. bot. barken af Lagetta lintearia (ett vestindiskt

träd) som afskalas i tunna nätlika lager, liknande spetsar, o. därför begagnas till förfärdigande af åtsk. prydnader. —-bobbin, s. knyppelpinne. —

-boot, s. snörstöfvel. -känga, —-border,

s. spetsbård; zool. en vacker fjäril (Aci-dalia ornata). —-frame, s. spetsnäts-maskin. —-ground, s. spetsbotten. —-loom, s. snörmakarstol. —maker, s. spetstillverkare; spetsknypplare, -knypp-lerska. —man, —WOman, s. se föreg.; person som (i smått) säljer spetsar o. d. —-net, s. se —-ground. —-paper, s. pappersremsa uthuggen till likhet med en spets. — -pillOW, knyppeldyna. —-runner, s. en som på maskinväfd spetsbotten broderar spetsar, —-trimming, s. spetsbeger-ning, spetsbård. —-Up-b00t, se —-boot. —d, -d, pp.; a.; — boots, snörstöflar, (höga) kängor; — coffee, si. kaffe med inblandad spritdryck (»krångel»), »uddevalla(re)», »gök», »kask»; — tea, panacé; — mutton†, utpyntad gatslinka; — stocking, kir. snörstrumpa.

lacerable, las'urabl, a. som kan sönderslitas.

lacerate, las'urat, va. sönderslita, sönderrifva, sarga äfv. biid.: plåga, martera; a. (äfv. —d, -èd) bot. anat. söndersliten (i kanten). laceration, -ra'sjun, s. sönderrif-ning; rifvet hål. lacerative, -iv. a. sönderslitande.

lacertian, iåsè'rsjiån, lacertilian, -tiPian, a. tillhörande ödlornas familj, lacertine,

las'urtin, a. ödlelik.

lacertus, lat., lase'rtus. se lizard-ßsh.

laches, latj'ez, lasj'ez. s. jur. försummelse, söl, sudd. —neSS)}(, -nes, s. försumlighet.

lachrymablef, lak'rimabl, a. begråtans-värd, beklaglig, ömklig, bedröflig.

lachrymal, lak'rimal, a. alstrande tårar, tår-; s. se lachrymatory; — canal, — duct, tårkanal; — gland, tårkörtel, lachryma-tion -ma'sjun, s. utgjutande af tårar, tåreflöde, lachrymatory, -måturi, s. rom. antik. tåreurna. lachrymose, -mos, a. fram-

kallande tårar; utgjutande tårar; gråtmild, tårfull; rik på tårar, sorglig, lacing, la'smg, prt. af lace; s. tillsnörning; snöre, band att snöra skor etc.; begerning, besättning med spetsar; sjö. litsning; litslina; P »randning», smörj. laciniate(d), låsin'iåt(èd), a. besatt med

fransar; bot. sönderflikad. lack, 1. se lac, 1., 2.

lack, Iak, 2. va. lida brist på, sakna; vn. tryta, fattas, saknas; s. brist (of, på). —ali, s. en utblottad, utfattig människa, —brain, s. dumhufvud. —land, a. eng. hist. John (Z)~, Johan utan land. —-Latin, s. en i latin okunnig; ignorant. — -lustre, a. glanslös, matt; s. matthet, glanslöshet. lackadaisical, lakada'sikal, a. til]gjordt tankfull ci. sorgsen; smäktande, sentimental, gråtmild, sipp. lack-a-day, låkådä', interj. ack, ve! lacker, 1. se lacquer.

lacker, lak'ur, 2. s. en som felas; en som

lider brist (på ngt), lackey, lak'i, s. lakej, betjänt; vn. vara lakej ; va. åtfölja, uppvakta ss. lakej, lacking, lak'ing, prt.; — but a little, altsammans så när som på en obetydlighet; fuel is —, det fattas bränsle. Laconian, lako'nian, a. lakonisk (frun el. tillhörande Lakonien i Grekland); S. lakonier.

laconic, lakon'ik, a. (äfv. —al) lakonisk; s. lakonisin,jfr föij. — ism,-isizm,s.lakonism, (sinnrik) korthet i tal ei. skrift. laCO-nism, -'-nizm, s. se föreg. s. laconize, -'-niz. vn. uttrycka sig lakoniskt, lacquer, lak'ur, s. lackfernissa; lackering; lackeradt arbete; va. lackera, ^ed, -d, pp.; — ware, lackerade arbeten, —er, -ur, s. lackerare. ^ing, -ing, prt.; s. lackering.

la-crosse, fr., lakros', S. ett eg. kanadensiskt

bållspel som spelas med egendomliga sällträn.

lactage †, lak'tadj, s. mjölkafkastning. lactate, lak'tat, s. kem. mjölksyradt salt. lactation,laktà'sjun,s. digifning; med. mjölk-

afsöndring. lacteal, lak'teal, a. lik mjölk, mjölk-; anat. innehållande mjölk; mjölk(saft)förande; s. (äfv. — vessel) anat. lymfatiskt kärl. laC-tean, -an, a. se föreg. a. lacteous, -tëus, a.

se föreg.; the — circle, astron. vintergatan.

lactescence, laktës'ëns, s. mjölkaktighet; bot. mjölksaft, lactescent, -ènt, a. bot. innehållande mjölksaft (hvit saft), lactic, lak'tik, a. kem. mjölk-; — acid, mjölksyra.

lactiferous, laktif'urus, a. mjölkalstrande, mjölkförande; bot. se lactescent; — duct,

Å: fate, ft: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è'. her, 1: fine i: fin, i fir,lactifioal

% Mindre brukligt. 717 † Föråldradt.

lady's-cushioti

anat. mjölkgång. lactific(al), -ik(ål), a. mjölkalstrande. lactifuge, låk tifudj, s. med. läkemedel hindrande mjölkalstring, lactine, låk'tm, s. kern. mjölksocker, lactometer, laktom'etur, lactoscope, -'-

skèp, s. mjölkprofvare. laCtUCa, lat., laktu'ka, s. bot. se lettuce. —-rilim, -ka'rium, s. inkokt ei- hårdnad saft af laktuk. laCtllCiC, -tu'sik, a.; — acid, kem. laktuksyra. lactucine, -tu'sin, s. kem. ett ämne i laktuksaft. lacuna, lat., låkiVnå, s. (pl. -næ, -nè) naturv. mellanrum, lucka, ihålighet, —I, -nål, a. ihålighets-; försedd med ihålighet(er). —r, -nur, s. byg. plafondtak, kassettak

([under]tak med fyrkantiga fördjupningar).

lacune, laku'n, S. lucka (tomrum) äfv. bild. :

»blotta», brist, lacustral, låkus'trål, a. hörande till, uppkommen i (bot. växande vid, i) sjö. laCU-Strine, -rm, a. se föreg.; — deposits, geol. söt-vattensaflagringar; — diuellings, — habitations, — stations, fornf. pålbyggnader, lad, låd, s. pojke, gosse, yngling; skoti. hjärtans kär; my —s/ i tilltal till soldater, sjömän o. d. gossar! ladanum, låd'ånum, s. ladanumharts (gummiharts af en orientalisk buske, Cistus creticus). ladder, låd'ur, s. stege, trappa; sjö. lejdare; gruf. anfart. —-beam, —-Cheek, S. sidoträ i en stege. ~-peg, s. stegpinne, ^-ropes, s. pl. sjö. fallrep, —shell, s. zool. trapp-snäcka (Scalaria). —-Step, s. stegpinne ;

Steg i en liten trappa. —-Way, S. sjö. se hatch -way; gruf. farschakt. —-WOrk, s. arbete hvartill stege måste begagnas (t. ex. tak-

m filning).

laddie, låd' 1, S. Skoti. dimin. af lad. lade, låd, 1. va. ösa (med slef ei. d.); slefva; vn. läcka.

lade, låd, 2. s. flodmynning †; vattenränna; aflopp.

lade, låd, B. va. (imp. —d, -ed; pp. —n, -n, äfv. -d, -ed) lasta, belasta; sjö. befrakta; lasta (äfv. vn.) (for, på). —d, -èd, —n, -n, pp.; a. lastad; mättad (t. ex. a wind — with moisture; sugar-"* molasses); bild. (ned)tyngd (with, af), nedtryckt, ladies, la'diz, s. pl. af lady; tekn. (tak)skiffer af viss storlek (8"x 1 5")j { SIUS- i varunamn fruntimmers- (t. ex. — gloves); (L)— and Gentlemen, mina herrar och damer! —' column, den spalt i en tidning som innehåller »födda», »döda», »vigda» o. d.; —' company, fruntimmerssällskap; —' compartment, jämv. fruntimmerskupé; a man, en fruntimmerskarl; —' mile, en åkpromenad i Hyde Park; party, frun-

timmersbjudning; —' school, fruntimmersskola; se vid. ex. under drink o. drUflk.

lading, lå'dlng,^r£. aflade, 1. o. 3.; s. ösning med slef; lastning; bill of —, konosse-ment.

ladle, lådl, s. slef, skopa, öskar; vatten-hjulsskofvel (äfv. —-board); murslef; stöp-slef; art. fyrv. laddskyffel; va. o. vn. ösa med slef etc.; — out, ösa upp. —ful, s. en slef full. lady, la'di, s. (pl. -dies, -diz) adelsdam, dam

af rang, hennes nåd (tillkommer som titel fruar hvilkas män ej äro lägre i rang än knight, samt döttrar af adelsmän med minst rang af earl :) fröken ; dam, fint fruntimmer: fruntimmer (jfr gentleman); gemål, maka, fru; husmoder; matmoder; värdinnan, jfr ex.; her-skarinna; älskarinna; hona, jfr sms.; a. i sms. kvinlig (femininbildande, jfr female; aitså — author, författarinna; — principal, föreståndarinna; our — readers, våra läsarinnor etc.); fruntimmers-; hon-; my — (milå'di), ers nåd, min nådiga (i

tilltal till fruntimmer berättigadt till titeln —, jfr ofvan) ; hennes nåd ; Our (L)—, Vår Fru (Jungfru Maria); our Sovereign (Z/)~, vår nådiga (regerande) drottning; the — of the house, frun i huset, värdinnan; — in her own right, lady i sig själf, född lady; the — of Babylon, den babyloniska skökan

(Uppb. B. XVII), bland puritanerna betecknande

den romersk-katolska kyrkan (äfv. (Z/)— of Rome). (L)--Altar, 5. altare egnadt åt Jungfru Maria, —-bird, s. fågelhona; zool. se följ.; si. glädjeflicka. ~-bug, S. zool. Jungfru Mariæ nyckelpiga (Coccinella, is. C. septempunctata). (L)—-Chapel, s. (sido)kapell egnadt åt Jungfru Maria, —-clock, se —-bug. —-coating, s. ett fint långhårigt ylletyg. —-COUrt, s. en borgfrus gårdsrätt. —-COW, s. se bug. (L)— -Day, s. Yårfrudag. —-fem, s. bot. majbräken (Asplenium Felix femina), äfv. en annan ormbunke (Aspidium thelypteris). —-fly, s. se r^-bug. —-help, s. fruntimmer som går frun i huset till hand a. —-killer, s. F kvinnotjusare, »en farlig karl» för fruntimmer, —like, a. lik, anstående ei. tillhörande ett bildadt ei. förnämt fruntimmer, »fin», sant kvinlig; fruntimmersaktig, veklig. —-love, s. ens hjärtas dam. —'S-bedStraw, s. bot. Jungfru Mariæ sänghalm, gulmåra (Galium verum); äfv. Pharnaceum Mollugo (en ostindisk småbuske). —'s-bower, s. bot. en art skogsrefva (Clematis Yitalba). —?S -COmb, s. bot. kamfloka (Scandix pecten). -'s-cushion, s. bot. bärgbräcka (Saxi-fraga cotyledon); trift (Armeria vulga-

O: note, å: do, nor, o: not, à: tube, tub, Å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.lady's-finger ris). —'s-finger, s. bot. se kidney-wetch; kokk. ett slags smala sockerbröd; ett slags mandelpotatis; zool. en af hummerns gälar. —'s-hair, s. bot. darrgräs (Briza media). —'s-maid, s. kammarjungfru, frökenjungfru. —'s-mantle, s. bot. daggkåpa. —1s-saddle, s. fruntimmerssadel. ~'s-seal, s. bot. rams, majlilja (Conval-laria polygonatum); se vid. black bryony. ~'s-slipper, s. bot. guckuskor (Cypri-pedium calceolus). —'S-SmOCk, s. bot. ängskrasse (Cardamine pratensis). —'S -thimble, 5. bot. blåklocka. —'s-thistle, s. bot. Carduus Marianus. —'s-thumb, s. bot. Am. mild pilört (Polygonum Persicaria).

^'s-traces, ~'s-tresses, s. pl. bot. nästrot (Neottia nidus avis); slägtet Spiran-thes. —'s-twist, s. en sort finspunnen tuggtobak. —Ship, -sjip, s. en ladys rang, titel; her (Z/)~, hennes nåd; your (L ers nåd, jfr ofvan my lady. lætare, (lat. imper. : fröjda dig), leta're, S. kyrk.

midfastosöndag. lævigate, le'vigat. a. bot. glatt.

læVO-, lat., lè'vo, i sms., is. opt. termer Venster-.

^glucose, 5. se lcevulose. ~gyrate, a. vridande (sig) åt vänster, is. opt. vändande polariserade ljusstrålar åt vänster, las-vulose, -vülös, a. levulosa, slemsocker, tag, lag, 1. s. I agg, is. staf i trähuf öfver en maskin; va. tekn. bekläda en ångpanna för att hindra värmeutstrålning.

lag, låg, 2. a. solig, långsam; kommande sist, kommande efter, fördröjd; s. den siste, den nederste (t. ex. i en skolklass); bakdel, »sladd», »tamp» (äfv. ~-end); lägsta klass; utskott, »sump»; Austr. P en gammal deporterad; tekn. en rörelses retarda-tionskvantitet (t. ex. — of the tide, tid som floden[s högvatten] inträffar senare än medeltiden därför); vn. dröja, blifva (hänga, ligga) efter (äfv. — behind), söla; va. sakta farten; P öfverlemna i rättvisans händer, lagan, lä'gån, se ligan. lager-beer, ty., lå'gurbér, s. lageröl, tyskt öl. lager-wine, s. lagradt vin.

laggard, låg'urd, a. sölig, blifvande efter; s. (äfv. lägger, -ur) sölare, sölmakare; eftersläntare. lagging, -gmg, prt.; a. sölande, blifvande (fördröjande sig) efter; »dragande benen efter sig»; s. (1.) söl, ef-tersläntande; (2.) byg. skålning, skålbräden; ångm. beklädnad, jfr clothing. lagomys, lag'omis, s. se rat-hare. lagoon, lågo'n, lagune, -gü'n, s. lagun, laic, lå'ik, a. (äfv. —al, -ål) »lek», lekmanna-; världslig, tillhörande det världsliga ståndet; s. lekman.

laid, fr., låd, 1. a. prov. ful, stygg, led. laid, låd, 2. imp. o. pp. af lay; — low, nedslagen; klen, matt; — on one's back F, sängliggande (sjuk); on the shelf \ lagd på hyllan; biid. undanskjuten (äfv.: kommen på »öfverblifna kartan»), undanträngd af yngre förmågor; »Upplagd», »SOm lagt Upp» bild. om person; — up, Upplagd särsk. sjö., inlagd i förvar; åkerbr. igenlagd i linda, i träde; om person sängliggande sjuk {with, i); jfr äfv. föreg. ex. ~ -paper, s. Skrif-(ei. post-)papper med fina ränder (reffior). lain, lån, pp. af lie (ligga), |air, lår, s. viida djurs läger, lya, kula, ide; bete †.

laird, lärd, 5. Skoti. (en form af lord) godsegare

(jfr squire); herreman; anförare †. laithing-hammer, lå'thmghåmur, se lathing -hammer.

laity, lå'iti, s. lekmannastånd; lekmän (oftast the ~ : lekmännen, det världsliga ståndet), lake, låk, 1. prov. vn. leka; s. lek. lake, låk, 2. s. lackfärg; round —, kul-lack. lake, låk, B. s. sjö, insjö, —-district, s. trakt rik på insjöar; the (L)—, en naturskön trakt i norra England. —-dwellers, .
lakh, låk, S. Ind. antal af 100.000. lakist, lå'klst, s. besökare af sjöar, sjöälskare; skald af den engelska nyromantiska skolan (the — s : the Lake-School). laky, -kl, a. insjö-, lallation, lålå'sjun, s. (jfr »lallande») läspande uttal af r såsom l. lama, lå'må, 1. s. se llama. lama, lå'må, 2. s. lama, tartarisk budda-istisk prest; Grand (Z/)~, öfversteprest. i Tibet som egnas guddomlig dyrkan. (L) — iSm, -måizm, S. lamaism (tartarisk afart af buddaism).

(L)~ist, -måist, s. anhängare af lamaism. (L)~iStiC, -måis'tik, a. af föreg, lamantin, låmån'tin, se manatee. lamb, låm, s. lam; vn. lamma; (/>)— of God, bibi. Guds Lam. —ale, s. fårklipp-ningsfest. ~-like, a. from som ett lam, mild, ödmjuk; oskyldig. — skill, s. lamskinn; fäll, päls af lamskinn. ^'s-lettUCe,

s. bot. vårsalad, rapunsel ("Valerianella olitoria). —'S-WOOl, s. lanmll; kryddadt starkt öl med stekta äpplen, lambaste, lamba'st, va. si. ge stryk; sjö.

dagga. lambasting, -ing, s. stryk, lambative)j<, lam'bativ, a. med. som kan intagas genom slickande; s. slekmedel. lambdacism, lam'dasizm, s. felaktigt (öfverdrifven brnk af 1-ljudet ei. af bokstafven 1; felaktigt mnljerande af 1 till lj; se vid. lallation. lamdoidal, lamdoj'dal, a. lik det grekiska

1 (Å), vinkelformig. lambent, lam'bent, a. slickande, lätt berörande is. om lågor; flyktigt öfverfarande; blinkande, tindrande, lambkin, lam'kin, 5. litet lam. lamboys, lam'bojz, s. pl. förr skört (af stål) nedhängande öfver låren från harnesket, lambrequin, fr., lam'burkin, s. hjälmtäcke (äfv. her.); byg. lambrequin, utskurna uddar, prydnader nedhängande från paviljongstak o. d., löfverk; gardinkappa, lame, låm, a. lam, lytt, ofärdig, halt; bild. haltande (vers, ursäkt), klen, bristfällig, dålig; Va. förlama äfv. bild., Skada arm el. ben, göra ofärdig ei. lytt, lemlästa; sömsticka en häst; — duck, si. ruinerad börsspelare; to be — at ..., vara en stympare i ...; to be — of (äfv. in) one leg, halta på (vara ofärdig i) ena benet; to fall —, blifva halt; to (go) loalk —, halta. —d, -d, pp. a. blifven halt, lytt, jfr föreg.

lamel, låm'ël, s. tunn skifva, plåt, skålla; se vid. följ. — la, lat., -'å, 5. (pl. -lae, -'è) naturv. lamell, jfr föreg. —lar, -'ur, a. bla-dig, skifvig, sammansatt af tunna skifvor; lamellär. —late(d), -àt(èd), a. se föreg.; beklädd med tunna skållor ei. lameller. —liferous, -if'urus, a. se — lar. — liform, -'lform, a. skifformig. —lose, -os, a. se

föreg, o. —Zar.

lamely, la'mli, ad. lamt äfv. biid.; bild. haltande; klent; felaktigt, orätt (at)teeknad. lameneSS, -nes, s. lamhet, lytthet, ofärdighet; ofullkomlighet, svaghet (t. ex. af en ursäkt, i en bevisföring).

lament, lament', vn. klaga, jämra, beskärma sig (for, over, öfver); gräma sig; va. klaga öfver, begråta; s. klagan; klagosång. —able, -abl, a. beklaglig; klagande, sörjande (uttryckande sorg); sorglig, jämmerfull, jämmerlig (äfv. lätt förakti.: som låter ynkligt), —ation, -à'sjån, s. jämmer, veklagan, klagolåt; CL)—s, bibi. Jeremiæ klagovisor, —ed, -ëd, pp.; a. sörjd, saknad is. om en afliden, —er, -ur, s. en som veklagar, en sörjande, —ing,

-ing, prt.; s. se oration.

lamentin, lamen'tin^ se lamantin.

lamia, gr. lat., la'mia, s. antik, mytol, kvinligt

spöke, häxa, vampyr, lamina, lat., lam'ina, s. (pl. -nae, -nè), tunn plåt ei. skifva, skålla; bot. bladskifva. —bility, -nabil'iti, s. uttänjbarhet, jfr följ. —ble, -nåbl, a. uttänjbar, som kan ut-valsas(-hamras) till tunna plåtar. —r, -nur, se lamellar, —te, -nàt, va. utvalsa, utsträcka till tunna skifvor ei. plåtar; tekn. äfv. plätta, laminera; a. (äfv. —ted, -nàtëd) bestående af tunna skifvor, plåtar o. d.; utvalsad (uthamrad etc.) till bleck, —ting, -àting, prt.; s. tekn. utvalsning till bleck etc., bleckslagning; plättning, lami-nering. —tion, -na'sjun, s. sönderdelning, söndersprickning i tunna skifvor; tekn. utvalsning (till bleck), bleckslagning; plättning, laminering; beläggning med tunn plåt (bleck), plätering; bladighet, tillstånd att vara utvalsad (etc.) i tunna skifvor, ei. att bestå af tunna skifvor, laminiferous, -nif'urus, a. is. naturv. bestående af lameller (tunna skifvor), lamish, la'misj, a. något lam, halt, ofärdig. Lammas, lam'as, s. l:sta augusti (äfv. — -day); . at latter — F, aldrig. —-eve, s. sista juli. —-tide, s. tiden omkring den l:sta augusti, lammergeir, ty., lam'urgir, s. zool. alpgam,

skäggiga gamen (Gypaëtus barbatus). lamp, lamp, s. lampa, (gat)lykta; wid. poet. ljus; — of safety, se safety-lamp. —black, s. lampsot; kimrök; mål. lampsvart. —

-chimney, —-glass, 5. lampglas, —-cotton, s. lampveke. —-globe, s. lampkupa, —light, s. lampsken, —lighter, s. lykt-tändare. —-lit, a. upplyst med lampor ei. (gat)lyktor. —-pOSt, s. lyktstolpe. — -Shade, s. lampskärm. —-Smoke, s. lampos. —-Stand, s. lampfot, lampställning. —-wick, s. se —-cotton.

lampass, lam'pas, äfv. lampars, lampers,

lam'purs, S. veter. frosk (munsjukdom hos hästar), lamper, lam'pur, s. lok. (oftast —eel), se lamprey. —n, -n, s. zool. flodnejonöga (Petro-myzon fluviatilis; äfv. P. planeri), lampic, lam'pik, a. af lamp; — acid, kem.

lampsyra, aldehylsyra. lamping, lam'ping, a. strålande, gnistrande, lampoon, lampo'n, s. smädeskrift, paskill; smädedikt. nidvisa; va. skriftligen smäda, skrifva smädeskrifter ei. nidvisor mot ngn. —er, -ur, s. smädeskrifvare, paskill-författare, smädediktare. — ery, -uri, s. smädeskriftförfattande, smädande ei. anfall mot person i skrift, lamprel, lam'prei, se lampem o. föij. lamprey, -pri, s. zool. nejonöga (slägtet Petro-

myzon); hafsnejonöga (P.marinus). lam-pron, -prun, se lampern. lanary, la'nari, s. ullmagasin. Ianate(d)7 la'nat(ed), a. is. naturv. ullig. Lancaster, lang'kastur, s. pr. ~-gun, s. Lancasterkanon (ei. slätborrad [bakladd-

nings]bössa). ~'rifle, 5. Lancastergevär

(studsare med lindrigt ovalt kullopp), ^lan, -Ste'-rian, a.; ~ school, lankasterskola (efter monitörsystemet). Lancastrian, -kåstfrìån, s. eng. hist, anhängare af huset Lancaster.

lance, låns, s. lans; lansbärare, lancier; va. genomborra med en lans ei. d.; med. öppna med en lansett; slunga, se launch; to break a. ~ with, bryta en lans med, äfv. biid. utkämpa en dust med; to couch the fälla lansen (till anfall), ^-bucket, s. lanshölster. ~-C0rp0ral, s. vice korporal. ~-flag, s. lansflagga, ^-head, s. lansspets. ~-knight, ~man, se lansquenet. pesade †, fr., -pësà'd, s. se corporal. ~ -rest, S. förr lanssko (krok på harnesket hvari lansens skaft hvilade vid anfall).

zool. (amerikansk) slungorm (Bothrops). ~-W00d, s. ett elastiskt träslag (Du-guetia quitarensis). ~let, -let, s. zool. lansettfisk (Amphioxus). ~

Olar, -éolur,

'vOlate(d), -èolàt(ëd), a. bot. lansettlik. ~r, -ur, s. lansbärare, lancier; pl. lan-cierkadrilj (äfv. quadrille), ^t, -et, s. lansett; bvg. spetsbåge (äfv. ~t-arch); (smalt) spetsbågsfönster (äfv.<vt-window). ~t-fish,s.zooi. en fisk (af slägtet Acanthurus).

lanch,

se launch.

lanciform, lan'siform, a. lansformig; bot. lancettlik.

lancinate, lan'sinat, va. rifva ei. slita sönder. lancinating, "ing, prt.; a. sönderslitande; skärande, ristande

smärta. lan-

Cination, -na'sjun, s. sönderrifvande, slitning (äfv. bild. om smärta).

lancing, la'nsmg, prt. af lance; s. skärande med lansett; (genom)stickning

med ngt.

land, land, s. land (i mots, tin sjö), mark; jord(-mån); land, rike; trakt, landskap, landsträcka; jord, jordegendom, länderi, pl. landtegendomar, egor; teg; skoti. hus med skilda våningar (för skilda hushåll, jtrflat)-, tekn. helt, slätt stycke ss.: oplöjdt stycke mellan plogfåror; icke reffladt stycke i en gevärspipa ei. å en kvarnsten; a. i sms. land-; vn. landa, gå i land, landstiga; taga mark om en kanonkula; is. F i allm. Stanna, »hamna»; anlända, komma fram, stiga af (t. ex. ur en vagn); va. landsätta, föra i land; lossa varor; sätta af äfv. vagnspassagerare; draga i land; draga upp en fisk; fånga äfv. biid.; vinna för sin mening; bringa i säkerhet; taga in en vinst; biid.

låta hamna, låta finna en hamn; to hold o*, innehafva jordegendom; to lay the sjö. komma ur sigte af land (mots, to raise the ~); to make [the) sjö. angöra land, få landkänning; {to begin) to see wid. börja att se ngn dager i saken, skönja utsigt till framgång; to set the Sjö. pejla (taga märke på) land; to see how the ~ lies, eg. sjö. se »huru landet ligger», huru saken förhåller sig; taga reda på förhållandena, rekognoscera, orientera sig; to shut in the sjö. förlora landet nr sigte därigenom att ngt föremål (udde etc.) bortskymmer det; by till lands, land-vägen; on på land (mots, i sjön, i vattnet) ; till lands (t. ex. the Swedes were victorious on (to come, leap etc.) to i land. ~-agent, .<?. egendomsagent, kommissio-när vid egendomsförsäljningar, arrenden, arrendeafgifters upptagande o. d. ^amman, (-åman), s. i Schweiz landshöfding, högste ämbetsman i en kanton; landtdagspresident. ^-breeze, s. landvind. ^-carriage, s. landtransport. ~ -Chain, s. landtmätarkedja. ~-Crab, s. zool. landkrabba (is. Gecarcinus). ^fall, s. jur. oväntadt ärfvande af jordegendom; sjö. landkänning; jordskred; to make a good få god landkänning. ~ -fish, s. biid. en fisk på torra landet. flOOd, s. öfversvämning till följd af stark nederbörd. ~-force, s. krigsstyrka till lands; pl. landttrupper; (the krigsmakten till lands; 3000 3000 man. ^-grabber, s. Iri. en som tager i besittning (ei. arrende) jord, hvars föregående innehafvare blifvit vräkt. ~ grave, ty., (-grav), s. landtgrefve, ^graviate, (-grå'-viåt), s. landtgrefskap. ~gravine, (-graven), s. landtgrefvinna. ^holder, s. innehafvare af jordegendom, jordegare, godsegare. ~ice, s. landis (glacier o, d.); landfast is. ^jobber, s. egendomsmäklare, egendomsspekulant (-skojare), en som »gör i» egendomar, ^-labourer, s. sjö. sjåare. ^lady, s. egendornsegarinna; värdinna (på ett värdshus, ei. som hyr ut rum). o--legS, s. pl. »landben» (mots, »sjöben», jfr sea-legs). ~ locked, a. instängd mellan land (ei. öar) på alla sidor. löper, (-lèpur), s. landlöpare, landstrykare; sjö. se lubber. ^lord, s. godsegare; hyresvärd; värdshusvärd. ~-l0U-per, (-lo'pur), prov. se r^-loper. ^-lubber, s. sjö. »landkrabba» (jfr följ.), ^man, s. en som vistas på land (i mots, till sjöman); en som gör krigstjänst till lands. ~mark, s. råmärke; sjö. landmärke; bild. märkepunkt, fästepunkt, hållpunkt, datum ei.

faktum att fasthålla (äfv. t. ex. kronologiskt); framstående person, »stolpe». ~-mea-sure, s. landtmätniug. ^-measurer, s. landtmätare, ^-measuring, s. uppmätning af jord-areal, landtmäteri. ~-0ffice, s. Am. o. kolon, kontor för försäljning af (oupptagen) statsjord. ~-0Wner, s. jordegare. ^-province, s. naturv. naturlig provins (område karakteriseradt genom egendomlig flora

o. fauna). ~-rail, se corncrake. ~reeve, S. gårdsfogde, rättare. ~-rent, s. arrende-afgift(er). ~-roll(er), 5. åkerbr. vält. scrip, s. Am. kvitto på erlagd köpesumma vid köp af statsjord. ~-shark, s. sjö. F blodsugare biid., is. öknamn å advokat. ~ -side, s. landsida på en plog. ^slide, Slip, s. jordskred; lemningar efter jordskred, nedrasad jord, grus, stenskrafvel o. d. ~sman, s. se ~man; sjö. obefaren sjöman; landsman (äfv. native †. ~ -Spoilt, s. skydrag på land. ^Spring, s. källa som flödar blott efter starkare nederbörd. ~-Sturm, ty., (-sturm),s.mil. landstorm. ^-Steward, s. (jordegendoms-förvaltare, inspektor, ^-surveying, s. landtmäteri; uppmätning och kartläggning af jord. ^-surveyor, s. landtmätare. ~-tax, s. jordränta, grundskatt. ~ -tenant, s. (jord)arrendator. ~tOgS, s. pl. sjö. F landgångskläder. ~-tortoise, s. zool. landtsköldpadda. ~-turn, s. landvind (is.

den regelbundna nattvinden från land i varma länder).

~-turtle, se tortoise. ^-UFChin, se hedgehog. ~-waiter, s. tullbetjänt som har uppsigt öfver o. tullbehandlar gods som lossas, ^-warrant, s. Am. fastebref på inköpt statsjord. ~wehr, ty., (-war), s. mil. landtvärn. ~-wind, se breeze. worker, s. jordbrukare, jordbruksarbetare.

landamman, se sms. under land.

landau, landa', s. landå, fyrsitsig täckvagn.

landed, lan'ded, pp. af land; a. hörande till jordegendom, jordegendoms-; om person egande jord, besuten; ~ estate, ~ pro-perty, jordegendom; ~ proprietor, jordegare, godsegare.

landing, lån'ding, prt. af land; s. landning, landstigning; landsättning; hemtagande, intagande, jfr land; lossning; landningsplats, kaj äfv. järnv.; sport, »nedsprång» (det ställe på andra sidan om ett hinder där hästen efter språnget sätter ned framliofvarna; mots, take-off); byg. hvilplan i, vid trappa; järnv. platf 01*m; grufv. etc. lafve; bärg. masugnskrans. ~-net, s. fiskhåf. ~-place, s. landningsplats; byg. trappafsats, hvilplan.

landgrave, landgraviate, landgravine, se

under land.

landless, land'les, a. utan jordegendom, landscape, land'skap, s. landskap (utsigt,

mera sällan : trakt, [lands]bygd); mål. land-skap(sstycke, -smålning, äfv. ~ piece). ^-gardener, s. konstträdgårdsmästare, »trädgårdsingeniör». ^-gardening, s.

parkanläggningskonst (konsten att anordna parkanläggningar så att de likna ett naturligt landskap). ~-painter, s. landskapsmålare. ~ -painting, 5. landskapsmåleri, landscap-ist, -1st, s. se painter. landward, land'wurd, ad. mot (inåt) land;

a. liggande mot (inåt) land; landt-, land-, lane, lan, 1. a. Skoti. se alone. lane, lan, 2. s. smal väg (mellan gärdesgårdar, häckar 0. d.); gränd, trång gata; isråk; to make bilda häck (»haie») om (krigs)folk.

lang, lång, Skoti. för long; ~ syne, dets. som

long since, jfr under auld. langate, lång'gàt, s. kir. linnerulle, linda, langrage, iång'grådj, langrel, -grèl, s. Sjö.

mil. förr skrot.

language, lång'wàdj, s. språk(et); tungomål; tal, ord, sätt att uttrycka sig; in the ~ of, på ...s språk; teacher (professor) of (äfv. ~-maSter) språklärare, ei. (: ^-mistress) språklärarinna. ~d, -d,

a. egande ... språk (mest i sms., t. ex. many språkkunnig. ^leSS, -lës, a. som ej kan ngt språk; stum, mållös, langued, långd, a. her. med tunga af särskild färg.

languet †, lång'gët, S. ngt i form af en tunga

(t. ex. på en våg, i en orgelpipa etc.).

languid, lang'gwid, a. slapp, svag, matt; slö, trög; utan lif bild. ~ness, -nes, s. kraftlöshet, afmattning; slapphet, matthet; slöhet, tröghet, languish, lång'gwisj, vn. afmattas, aftyna; vara matt, trög, äfv. hand. : vara flau, ligga nere; försmäkta, täras bort (äfv.med away; under [a disease], af, i); tråna (for. efter); kasta smäktande blickar, se trånande ut; s. smäktande blick, utseende; se vid. följ. ~ing, -ing, prt.; a. smäktande, trånande; s. aftynande, afmattning. ment, -mënt, S. se de båda föreg. S.

languor, lang'gwur, s. matthet, slapphet, svaghet, vanmakt; ljuf domning; tröghet, dåsighet, försoffning; själsslöhet, förslappning, r^ous, -us, a. tråkig, ledsam, dyster, laniard, se lanyard.

laniaries, lån'iànz, s. pl. anat. se canine teeth. laniary, -låri, a. sönderslitande, -rifvande; ~ teeth, se canine teeth. Ianiate)j(, -låt, va. sönderslita. Ianiation †, -la'sjun, s. sön-derslitning.

6: note, o: do, o: nor, o: not., à: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.

Kugel sk-sv ensk ordbok. 46lani et

r Talspråk. m P Lågt språk.

lapsJë

lanier, lan'jur, s. förr spännrem i en rustning; prov. läderrem; pisksnärt, laniferous, lanif'urus, a. nllig mest bot.; luden. lanigerous,-nidj'urus, a. ullbärande

om djur.

lank, langk. a. slankig, slapp, tunn; lång och mager, smärt, spenslig, skranglig, gänglig; stripig om hår. ~ness, -

nës, s. slan-kighet, slapphet; spenslighet. -i, a. lång och mager, skranglig, |anner, lan'ur, s. zool. slagfalk (Falco lania-rius is. honan), ^et, -èt, s. slagfalkhane. lansquenet, lans'kenet, s. landsknekt (fordom tysk fotsoldat); ett kortspel. lånt, lånt, 1. s. prov. urin. lånt, lånt, 2. äfv. ^erloo, -turlo, se loo. lantern, lan'tern, s. lanterna, lykta; byg. lanternin äfv. i fyrbåk; mek. trilla (: ^-pill-ion, ~-wheel); gjut. genombruten kärna; dark blindlykta. ~-fly, s. zool. eldfluga (Fulgora). ~-jaCk, sejack-(wifh)-a-lantern. ~-jawed, a. som har ~-jaWS, s. pl. infallna kinder. ~-tOwer, s. byg. lanternin, litet genombrutet torn. lanthorn †, se lantern. lantum, lan'tum, s. mus. ett slags lira, lanyard, lan'jurd, s. sjö. taljrep; smäcker

lina, sejsing; art. antändningsrem. Laodicean, lååedisè'ån, a. liknande de kristne i Laodicea, ljum (i religionen). ~ism, -ism, s. ljumhet i religionen, lap, låp, 1. S. skört, flik; sittande persons is. kvinnas sköte, >knä»; tekn. spinn, band, smal Vadd (massa af bomull som i spinningen matar kardan); tekn. fals; tekn. polerskifva o. d. hvarpå smergel o. d. är anbragt; täckplåt öfver fog mellan plåtar; sport, sträcka af en rund bana som täflande fotgängare hafva att tillryggalägga flere gånger; va. veckla (eg. skört) om ngn; omlinda, inlinda, insvepa (äfv. ~ round)-, vika öfver (äfv. ~ over), lägga ngt kant öfver kant, falsa, fålla; slipa med vn. ligga, vara utbredd {upon, öfver); utskjuta, hänga {over, öfver ngt); ligga kant öfver kant; ~ of the ear, örsnibb; {they ate their dinner) with their plates upon their med tallriken i knäet. ~ -board, s. litet skär-(ei. stryk-)bräde som hålles i knäet. ~dog, s. knähund. ~ -dovetail, 5. snick, förtäckt sinkning. ~ ~-eared, a. slokörad, med hängande öron. ~-frame, s. spinn. dublerings(ei. lapping-)maskin. ~-joint, s. fog i hvilken styckena ligga kant öfver kant (klink). rv- jointed, a. jfr föreg.; sjö. klink-bygd om järnfartyg. ~-Side, S. sjö. slagsida. ~-Sided, a. sjö. skeft bygd om fartyg; som har slagsida. ~Stone, s. sten som sko-

makare hålla i knäet och klappa ut lädret på. ~weld, s. väll af stycken som ligga kant öfver kant. ~W0rk, s. arbete deri en del ligger öfver en annan, lap, låp, 2. vn. o. va. lapa, slicka (upp)., slafsa (i sig) ss. en hund; om (små)vågor »kys-sa> (stranden); s. slickande; (ljudet af) vågors plaskande mot stranden; ~ up, se ofvan va. ^-lap, s. (ljudet af) vågors plaskande, lapel, låpëP, S. Uppslag, slag på en röck.

led, -d, a. försedd med (upp)slag. lapful, lap'ful, s. så mycket som får rum i

knäet på en sittande.

lapidary, lap'idari, s. stenskärare, stensli-

pare (som förfärdigar gemmer, jfr ffems); en ; som handlar med (ei. förstår sig på) gemmer ei. ädelstenar (juvelerare); a. hörande till stenslipnings- ei. stengravyr-konsten. ~-mill, s. stenslipares slipverk. ~-Style, s. lapidarstil, stenstil (knapphet i

uttryckssätt lämplig för inristningar).

lapidation †, lapida'sjun, s. stenande (till döds).

lapidescence, lapidës'ëns, s. förstening, stenvandling, äfv. : ngt förstenadt, petri-flkat. lapidescent, -sent, a. förstenande; hårdnande till sten. lapidification, låpidifikà'sjån, s. förstening, stenvandling.

lapidified, låpidlfld, pp. af följ. lapidify, -fi,

va. förvandla till sten; vn. förstenas, lapilli, lat., lapil'i, S. lapiller (mindre [slung-]

stenar som uppkastas af en vulkan), lapis, lat., la'pis, s. naturv. i sms. sten; ~ in-fernalis, (infurna'lis), se lunar caustic; ~ lazuli, (laz'uli), se azure-stone.

Laplander, lap'iandur, 5. lapp. Laplandish,

-disj, a. lapsk, lapling, lap'ling, 6-. vekling, lapper, lap'ur, s. (1.) en som invecklar etc.;

(2.) en som slickar (i sig ngt), lappet, lap'et, 5. hängande flik, snibb; slag a

röck; barb i hårklädsel, ^ed, "éd, a. is. i sms. med (upp)slag (t. ex. double-^, med dubbla slag), lapping, lap'lng, prt.; s. invecklande, om-vecklande ; smergling, flnslipning af stenar, polering. ^-engine, S. bomullsspinn, dubleringsmaskin; falsmaskin. ~-0Ver, s. liggande öfver hvart annat (t. ex. om

skiffer å ett tak).

lapse, laps, s. glidande, halkande, långsamt, omärkligt fall; förlopp (of time); felsteg, försyndelse (in, i afseende på, mot); affall (from duty, från pligtens väg); teol. syndafall; jur. försittande af rätt genom försummelse (försummade fatalier); vn. glida (undan, ned), halka (ned), slinta,

falla äfv. biid.: begå felsteg, försynda sig ; förflyta om tid; nedsjunka, försjunka (into, i, t. ex. barbarity, melancholy); jur. förfalla, blifva ogiltig; hemfalla (to, till); va. † låta falla; försumma tid, fataiier. -t, pp.; a. affallen (som fallit, som svikit); jur. förfallen, hemfallen (t. ex. legacy).

lapwing, lap'wing, s. zool. vipa (Vanellus

cristatus), laquay, lak'i, se lackey. laquear, ià'kwèår, se lacunar. lar, lat., lår, S. (pl. rves, lå/rèz) rom. antik, husgud.

larboard, la'rbord, s. sjö. babord (numera port)-, a. i sms. babords-.

larcener, la'rsenur, larcenist, -nist, 5. jur. tjuf, en som begått larceny, larceny, -ni, s. jur. tjufnadsbrott; compound mixed tillgrepp under försvårande omständigheter (i förening med inbrott etc.), mots.: simple grand ^, stöld; petty snatteri.

larch, lårtj, s. bot. lärkträd (Larix, äfv. ~ -fir, ~-tree); American <>*>, black amerikanskt lärkträd (dets. som hackmatack). ~en)|<, -n, a. af lärkträ. lard, lård, s. svinfett, ister, späck; fläsk; va. späcka (äfv. bild. with, med); betäcka ei. smörja med ister. ~-oil, s. smält, ski-radt svinister, svinfett. ~aceOUS,-a'sjus, a. späckliknande, isterartad. 'v.er, -ur, s. visthus, skafferi. ~erer, -urår, s. en som har uppsigt öfver visthuset : skaffare, proviantmästare; hushållerska. ing, -ing, prt.; s. späckning. ^ing-pin, s. späcknål. ~0n, fr., -n, <^00n, -o'n, s. kokk. späcktärning, späckremsa. ~ry†, -ri, se ~y, -1, a. späckig, full af späck etc. large, lårdj, a. stor till utsträckning, i yta: bred, vid, el. alla dimensioner (stone), tjock (ox etc.), om person storväxt, »stor och grof»; rymlig; vidsträckt, vidlyftig, äfv. : utförlig ; (vidtomfattande (jfr broad •. vid. nedan); stor tin antal, betydlig, ansenlig summa, talrik familj etc.; rik, fyllig stil, språk

o. d.; riklig, ymnig, öfverflödande; frikostig; storsint, ädel; »liberal»; sjö. rum vind; vn. sjö. segla rumskots, gå för en slör (: to go, run, el. sail ~ and small, stora och små; ~ as life, i naturlig storlek; ~ interpretation, vidsträckt tolkning; ~ mind, stor, (fördoms)fri ande; ~ ways, frikostighet, »liberalitet»; ~ wind, rum vind; to become blifva stor, växa, ökas; to put in ~ letters ei. type, utmärka (skrifva, trycka) med särskildt stor stil (fetstil); taking it by and taget i allmänhet, på det hela taget; at

i hela sin utsträckning, i allmänhet (»i klump») taget, i Stort; (vara, försättas, släppas) fri, lös, på fri fot; (ut) i vida världen; vidlyftigt, tala vidt och bredt, hit och dit om en sak; to leave at sända ut i världen att sköta sig själf, skicka ut på egen hand; to walk about at gå fritt omkring (hvar man behagar); a gentleman at en som är sin egen herre, lefver af egna medel (på räntor). ~-acred, a. i besittning af vidsträckt jordegendom; a ~ gentleman, en större egendomsegare. ~-boned, ^-limbed, a. groflemmad, starkt bygd. ~-featured, a. som har grofva (anlets)drag. ~-hearted, a. (sant) liberal, frisinnad, storsint, högsint, ädelmodig, människoälskande. ~ -heartedness, s. frisinthet, storsinthet, ädelt hjärta. ~ly, -li, ad. i stor utsträckning; till betydlig del; i rik mån; tillverka i stor skala; sprida i vida kretsar; tala vidt och bredt (äfv. : »stort», skrytsamt); to walk stoltsera, gå med stolta steg. ~neSS, -nes, 5. storlek, vidd, bredd, (stor) utsträckning, omfattning; vidsträckthet; betydligt omfång; betydenhet; riklighet; äfv. andlig storhet; frisinthet, liberalitet, storsinthet (: ~ of mind); frikostighet (of an offer etc.). ~r, -ur, komp. större etc.; to become vidgas, växa,' ökas (by, med). ~SS, -ës, s. riklig gåfva, föräring. -èt, s. stångjärnsstycke såsom ämne för plåt. largish)fC, -isj, a. tämligen stor, vid, betydande etc., jfr large.

lariat, lar'iat, s. se lasso.

lark, lårk, 1. s. F nöje, utflykt o. d., is. bullersamt skämt, vildt upptåg, (»natt»)»skoj»; vn. slå sig lös, vara ute på (natt)skoj o. d., ställa till vilda upptåg (äfv. to have a to be out for [ei. on\ a

lark, lårk, 2. s. zool. lärka (Alauda); vn. fånga lärkor; crested tofslärka; to rise (to be up) with the stiga upp med fåglarna (med solen), ^-bunting, se snoiv -bunting. ~-heel, se s-heel. f^- heeled, a. zool. med stor baktå om fåglar, o^'s- heel, s. bot. se Indian cress; se vid. följ. ~Spur, s. bot. riddarsporre (Delphinium, is. D. Ajacis). ~er, -ur, 5. lärkfångare, ""ing, -ing, (1.) prt.; s. lärkfångst; ~ glass, lärk-spegel.

larking, la'rking, (2.) prt.; s. tillställande af vilda upptåg, nattskoj. larky, -ki, a. »skojig», »vild», fallen för vilda upptåg.

larmier, fr., la'rmiur, s. byg. se corona o. drip

-Stone; zool. ett slags tårsäck hos rådjur o. d.

larrikin, lar'ikin, 5. Austr. P gatpojke, (gatu-) fredstörare, nattskojare.

larrup, lar'åp, va. prov. piska upp, klå.

i: note, è: do, è>: nor, 6: not, à: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.legatary r Talspråk. 724 P Lågt språk.

leman

larry, lår'!, s. rörkrycka tör murbruk, jfr

lime-rake; järnv. se lorry. larum, lår'um, s. förk. f. alarum. larva, lat., la'rva, s. (pl. -V8ß, -vè) insektlarv. —I, -val, a. larv-. —te(d), -våt(èd), a. maskerad, larve, larv, s. se larva; a. se larval, larviform, -viform, a. liknande en larv. larviparOUS, -vip'årus, a. zool. framfödande larver.

laryngeal, largyngean, iånng'djèåi (-ån),

-djè'ål(-ån), a. anat. hörande till struphufvudet, strup-. laryngismus, -djiz'mås, s. med. laryngism, spasmodisk strypsjuka. laryngitis, -dji'tis, s. med. strupinflamma-tion.

laryngo-, lårmg'go, i sms. dets. S. larynx. larynx, lårlngks, «
lascivious, lasiv'ms, a. kätjefull, vällustig, okysk; oanständig. ^neSS, -nes, s. vällustighet, okyskhet; yppighet, självs-våld; oanständighet, laser, lå'sur, s. ett gummiharts (af Thapsia garganica ei. Th. Silphium, fordom nytjadt sa. läkemedel). —WOrt, s. bot. spenört (La-serpitium). lash, låsj, s. pisksnärt; tafs, litet snöre; väf. lats; hugg, skåra i trä(d), bläcka; rapp, slag; wid. snärt, stickord, gliring; va. piska, snärta äfv. bild.: gissla, häckla; sjö. bändsla, surra, naja; timm. kritslå; skogsväsen. bläcka; vn. piska, slå, klatsja (med at', föreg.); the wind —ed the waves into foam, vinden piskade vågorna till skum (äfv. into fury); — (out) into, bryta ut i, hejdlöst öfverlemna sig åt, störta sig i; — out, slå bakut; bild. vara bångstyrig, bråkig; rasa vildt, —er, -ur, s. en som piskar etc.; störtskur; sjö. surrtåg; hålldam, dambord; se yiå. father-lasher. —ing, -ing, prt.; s. (upp-)piskning; sjö. surrning, najning; surrtåg : beslagband, sejsing, najtåg, bändsel; pl. P öfverflöd (of, af, på); — out, vildt utbrott af vrede etc. lask †, låsk, 1. s. se flux o. diarrhæa. lask, lask, 2. s. sjö. se large, vn. —et, -et, s.

sjö. se latching. laSS, lås, s. ung (bond)flicka, tös, jänta; my —, flickan min. —ie, -i, s. F (eg. Skoti.)

dimin. af föreg, (ofta som smekord). -lorn †, -lorn, a. öfvergifven af sin flicka. —OCk, -ok, s. skoti. liten flicka, fänta, flicksnärta. lassitude, lås'itud, 5. trötthet, matthet, lasso, lås'Ö, S. i Spanska Amerika laSSO, långt (läder)tåg med rännsnara; va. fånga med —. —ing, -ing, prt.; s. lassokastning.

last, last, 1.5. last; skeppslast, laddning;

läst (vigt, mått af viss storlek, varierande efter olika varor).

last, låst, 2. s. (sko-)läst; va. slå (ut) öfver en läst, sätta på läst (: to put on [the] —); to stick to one's —, ordspr. blifva vid sin läst (yrket), —-maker, s. lästmakare.

last, låst, 3. a. (superi, af låte) sist; senast; ytterst; lägst, ringast; slutlig; sist förfluten, förliden (month, week etc., jfr ex.); ad. sist; s. (eiiipt.) ens sista stund, yttersta; slut, det sista, jfr ex.; — of ali, allra sist (adj. o. adv.); — (but) not least, sist nämd men ej minst vigtig, »icke att förglömma»; ofta ungefär: och slutligen den (det) allra förnämsta, »det bästa till sist»; the — but (ei. save) one, den näst sista; the — but two, den tredje från slutet, den som är näst före den näst sista; H. teas the — to appear, H. syntes (visade sig, uppträdde, kom) sist; — ball, slutbal; the — cast, det sista tärningkastet, bild. ett sista förtvifladt försök; (the) — day, yttersta dagen; (/>)— Doom's Day, yttersta domens dag, domedagen; to the — degree, i yttersta (högsta) grad; to the — extremity, se föreg.; till det yttersta; särsk. (bragt) till yttersta trångmål; of the — importance, af yttersta vigt; on one's — legs, bild. på sista upphällningen;

— Monday (äfv. M. —), förliden måndag, i måndags; — night, förliden kväll (natt); i går kväll, i går »afse»; — resort, »sista ressurs» (tillflykt, utväg; äfv. — shift)',

— thing, se under thing; — week, (i) förliden vecka, förra veckan; one's — ivords, ngns sista ord i aiia bet. ss. i sv.; — year, förra året, i fjor; not until the — few years, ej förr än på de allra sista åren; to breathe one's —, utandas sin sista suck; to have the — of, få slut på göromål etc.; to hear (see) the — of höra (se) för sista gången; ofta : slippa vidare höra talas om (ei. se); at —, till sluts, slutligen, omsider; at the —, på sistone, på slutet; slutligen; till the —, to the (very) —, ända in i (allra) sista ögonblicket; towards the —, inemot slutet, på sistone.

last, låst, 4. vn. räcka, fortvara, vara; vara hållbar, hålla (sig); sitta i om färg; räcka till; va. hålla, räcka ut en tid (äfv. med out); räcka till ei. hålla för ngn; s. varaktighet, uthållighet, härdighet; — for ever, räcka »i evighet»; this cannot —, detta kan icke räcka al t jämt; detta »går icke i längden»; det får icke fortfara längre på detta vis; it will — me for a fortnight (into next year etc.), detta räcker åt mig i 14 dagar (in på nästa år etc.);

how long will ten pounds — you? huru länge räcka tio pund för dig? the old man will not — long F, gubben har icke långt igen; (it was]üeasant) while (ei. as long as) it —ed, (det var roligt) så länge det varade, lastage, la'stadj, s. afgift (accis) på varor

som forslas ei. säljas; lästetalsafgift; skeppslast; lastrum; ballast.

lasting, la'sting, l. prt. af last, 2.; s. sättande på läst, ofvaniadrets (ut)slående öfver läst.

lasting, lasting, 2. prt. af last, 4.; a. ihållande; varaktig, hållbar; s. uthållighet, härdighet; lasting (starkt ylletyg). ~ly, -li, ad. varaktigt, så att ngt eger bestånd. —ness, -nës, s. varaktighet, hållbarhet.

lastly, la'stli, ad. slutligen, till sist; i sista rummet; nyligen.

latakia, latake'a, s. (eg. pr.) ett slags fin turkisk rök(ei. cigarett-)tobak.

latCh, låtj, s. (dörr)lclinka; fall på lås; lås i aiim. bet.; sjö. se "»ing; va. stänga med klinka etc., låsa; — doiun and bolt shot, låst och reglad(t); on the —, om dön- stängd men ej låst. —-bolt, s. fallregel, —-key, s. try eke för en dörrklinka; men privat portnyckel, —-plate, s. nyckelskylt. —et, -ët, s. skorem, sving, -ing, s. sjö. »nyckel» (litsning) till en bonnett.

låte, làt, a. (komp. —r, -ur, o. latter, se d. O.; sup. —St, -èst o. last, se d. o.) sen; för sen; fördröjd; långt framskriden; förut va-varande, »förre», före detta; nyligen inträffad; (nyligen) afliden, framliden; ad. sent; för sent; nyligen; förr; länge, långt, jfr ex.; a — author, en yngre (nyare, modern) författare; — hours, äfv. »nattsol», jfr ex. under h.; at a — hour of the night, sent på kvällen, långt in på natten (: — in the night)-, — intelligence, senare, färska underrättelser; the — king, förre kungen (»gamle kungen», »salig kungen»); a — minister, en f. d.

minister; of — days, på senare tider; of — years, på senare åren; to be —, vara sen, komma (för) sent (for school, till skolan; for the train, till tåget); it is —, det är för sent; det är sent, klockan är mycket; it is getting —, det lider på tiden, dagen (tiden) är långt framskriden; it is never too — to learn, ordspr. man lär så Hinge man lefver; it is never too — to mend, äfv. »bättre sent än aldrig» (: better — than never)-, to sit — at dinner, sitta länge kvar vid middagsbordet; to sit (up) — (at night), sitta länge uppe (på kvällen); — in the day, långt fram på dagen; biid. sent, i senaste laget $ (to

go roving) — into the night, (vara ute och svärma) till sent in på natten (äfv. to a — hour); as — as 1830 (people were ...), ännu [så långt fram i tiden som] 1830 ...; Mrs A., — B., fru A., som förut hette B. (... född B.); Mr N., — of London, Hr N. från London, som senast bott i London; of —, nyligen; på sista tiden; förr †. — d †, -ëd, a. se belated. lateen, late'n, s. (oftast —-sail) sjö. stort trekantigt segel på fartyg i Medelhafvet etc. —

-yard, s. antenn, lång rå för latinsegeL lately, la'tli, ad. nyligen, nyss; för kort tid sedan; på sista tiden; until —, ända till på sista tiden, latency, là'tënsi, s. tillstånd att vara fördold etc., jfr latent; lönlighet, lömskhet

(t. ex. en sjukdoms).

lateness, là'tnès, s. senhet; senkommande; framskridenhet; långt framskriden tid; nyhet (»färskhet», egenskap att vara nyligen gjord, inträffad o. d.); the — of the hour, den sena (långt framskridna) timmen.

latent, lä'tënt, a. hemlig, dold, lönlig; smygande sjukdom; fys. latent (: bundet) värme, later, la'tur, komp. af låte, senare; — news, senare (färskare) underrättelser; — on, senare i tiden, längre fram (t. ex. in the day, på dagen); no — (ago) than, icke längre sedan än; not — than, icke senare än, senast (inom); sooner or —, förr eller senare.

lateral, låtfurål, a. på, vid, från ei. åt sidan, sido-; — equation, mat. förr ekvation af första graden; — judge, (ei.j, —) bisittare, assessor; — pressure, mek. etc. sidotryck; — range, art. sidoled: — roots, bot. birötter; — strength, mek. hållfasthet mot sidotryck; — stress, se — pressure. —|y, -i, ad. på sidan, åt sidan; i sidoled. Lateran, lat'uran, s. pr. påfligt palats och episkopalkyrka i Rom; — council, late-ranskt (i Lateranen hållet) kyrkomöte, laterite, lat'urk, s. min. en röd järnhaltig leraktig sandsten. lateritiC, -rit'ik, a. af föreg, lateritious, -risj'us, a. tegelfärgad. lateward >j<, la'twurd, a. något sen, försenad; ad. något sent; — hay, efterslåtter.

latest, la'test, superi, af låte, senast; at (the)

—, senast; i senaste laget, latex, lat., la'teks, s. bot. ett slags mjölksaft i

vissa växter.

lath, låth, s. ribba, spjäla, läkt, latta; va.

beslå med ribbor (t. ex. en vägg för att rappa den); as lean as a —, tunn (mager), smal som en gärdesgårdsstör. —-and-plaster,

a. i sms. biid. tunn, klen. ~-brick, s. ett slags

i: note, è: do, è>: nor, 6: not, à: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.lath-cutter

stort tegel till golf i en kölna o. d. —-CUtter, s. (band)knif för klyfning af läkter. —

-nail, s. läktspik. —-render, —-splitter,

s. ribb-(läkt-)klyfvare. —-WOOd, s. klyf-virke. ~WOrk, s. ribbverk, spjälverk. lathe, lådh, s. svarfstol; slagbom i en väfstol, —-band, s. drifrem, -snöre på en trampsvarf-stoi. —-bed, s. svarfstolsunderlag, vang-stycken. —-head, s. (spindel)docka på en svarfstol. —-puppet, s. svarfstolsdocka. — -rest, s. försättare. —-tool, s. svarfstål, ^-treadle, s. trampa på en svarfstol, lathed, låthd, imp. o. pp. af lath. lather, ladh'ur, s. (tvål-)lödder, skum, äfv. af svett: va. intvåla, bestryka med tvål-lödder; P tilltvåla, smörja upp; vn. löd-dra sig; blifva löddrig (t. ex. om en häst); the soap malces —, ... löddrar sig; all in a —, betäckt af skum (lödder); drypande af svett.

lathing, la'thmg, pvt. af lath; s. beslående, beklädande med läkter etc.; se lathioork. lathy, -i, a. lång ocli smal (»som en humlestör»).

laticiferous, låtisifurås, a. bot. innehållande

mjölksaft (jfr latex). lati -, lat., lat'l, i sms. is. vetensk. termer bred.

—dentate, - - -'-, a. bredtandad. —foliate, ^folious, ---'--, a. bot. bredbladig. Latin, låfin, a. latinsk; s. inbyggare i Latium, romare; latin; skoi.† latinskt tema: — architecture, fornkristlig vesterländsk byggnadskonst; — church, den romerskkatolska kyrkan; — cross, latinskt kors; the — race, latinska rasen, romanska folken; the — Union, myntkonventionen mellan Frankrike, Italien, Grekland, Belgien OCh Schweiz som alla ha franc till myntenhet; de länder som ingått denna myntkonvention; low —, låglatin, efter-klassisk latin, —-rite, s. den romerska kyrkans ritus till skilnad från den grekiska kyrkans. —ism, -izm, s. latinsk språkegenhet, latinsk ordvändning. <^ist, -ist, s. latinare. (I)~ity, -'iti., s. latinitet; rent latin. (I)—ize, -iz, va. latinisera, gifva latinsk form; vn. nvtja latinska ord och ordvändningar. —leSS >fC, -lès, a. okunnig i latinet, latish, la'tisj, a. något sen; tämligen långt

liden, tämligen sen på kvällen, latitancy, iå'titånsi, se latency, latitant -tant, se latent.

latitat, (lat. verbalf.: ban är gömd) lå'tltåt, s. jur.

förr instämning inför King's Bench. latitude, lat'itud, s. vidd, bredd; utrymme; utsträckning i betydelse el. användning; vidsträckt betydelse; obundenhet, frihet; spelrum; geogr. bredd, polhöjd, latitud

äfv. astron.; north —, ei. — north, nordlig bredd; to give one's self great —, to indulge in great tillåta sig stora friheter; ~ of construction, fri tydning, frihet i tolkning; lines (parallels) of —, —, på kartan utmärkta breddgrader; high (low) —5, höga (låga) breddgrader, trakter nära polen (ekvatorn), latitudinal, latitu'dinal, a. hörande till polhöjd, polhöjds-; geografisk bredd-.

latitudinarian, låtitudmå'riån, a. obunden,

fri (is. i afs. på religiösa åsigter); eng. hist, lati-

tudinariansk; s. fritänkare; eng. hist, lati-tudinarie. —ism, -izm, s. fritänkeri; (alt för stor) obundenhet, slapphet i åsigter, latitudinous, låtitu'dinus, a. som har (stor) latitud, vidd, utsträckning.

latrantf, lä'trånt, a. skällande; otidig, la-trate †, -tråt, vn. skälla.

latria, lat., eg. gr., latl'l'a, s. kat. kyrk. Guds tillbedjan i mots, till helgonens.

latrine, fr., latre'n, s. latrin(grop); »bekvämlighet», klosett.

I ätten, låtfèn, s. mässing; latun, tunn mässingsplåt (äfv. black — o. —-braSS); förtent järnbleck; shaven —, glitterbleck, flittermässing. —-wire, s. mässingstråd

af mässingsbleck.

latter, låt'ur, a. (komp. af låte) senare (utan egentlig jämförelse ; ofta i mots, till former) ; the former ... the —, den förre ... den senare; the — end of the week, slutet af veckan; in these — äges, i nyare tid, i våra dagar; reiig. si. i dessa yttersta tider. (L)—-day Saints, s. pl. »de sista dagarnas helige» (dels en sekt under the Commonwealth; dels mormonernas benämning på sig själfva).

—math, se aftermath. ~ly, -li, ad. nyligen; på senare tider; på (mot) slutet.

lattice, lat'is, s. galler, gallerverk äfv. her.; se vid. ^-window o. o*-work; va. förse med galler; göra i form af galler. ~ -bridge, s. gallerbro. —-door, s. gallerdörr; grind, —-girder, s. ingeniör. bärbjälke af korssträfvor i gallerform. ~ -window, 5. gallerfönster. —-WOrk, s. gallerverk; äfv. rutstaket. —d, -t, pp.; a. gallerförsedd; rutig.

laud, låd, s. * lof, pris; pl. kat. kyrk. »laudes» (lofsång i dagbräckningen); va. lofva, prisa; — (up) to the skies, upphöja till skyarna, —ability -abil'iti, s. prisvärdhet; egenskap att vara berömvärd, jfr foij. —able, -åbl, a. prisvärd, berömlig; med. sund, godartad om safter o. d. —ableness, -åblnës,

s. se föreg. s.

laudanum, lå'dånum. lod'anum, s. farm. F opiitinktur, opiat; vin försatt med opium; sömndryck.

laudation, lida'sjun, s. beprisande; pris, beröm, laudator, -tur, 5. lofprisare; jur. skiljemän, god man. laudatory, la'daturi, a. innehållande beröm, lofordande, prisande; s. beröm, pris. lauder, lå'dur, s. en som prisar; panegyrist, laugh, låf, 5. skratt; vn. skratta, le äfv. bild.: se leende ut; va. yttra skrattande; (med down ei. out) utskratta, förlöjliga; to produce (raise) a —, framkalla ett leende, ett skratt, åstadkomma (allmän) munterhet; to have a — at, få sig ett godt skratt åt, skratta åt (äfv. : begabba); with a —, äfv. saga ngt skrattande, leende; to turn off the —, få skrattarne på sin sida (äfv. to turn the — against a person)-,

— at, skratta åt, göra narr af; — at a person to his face ei. in a person's face, skratta ngn midt upp i ansigtet; — in one's sleeve, skratta i sitt skägg, le i mjugg;

— out (outright), skratta af full hals; — on the torong side of the mouth, — out of the other side (ei. corner) of the mouth, bli ledsen, gråtfärdig (om en som förut jublat) ;

— to scorn, utskratta, göra narr af; begabba. -able, -abl, a. skrattretande, löjlig. —ableness, -åblnës, s. löjlig beskaffenhet, löjlighet, —er, -ur, s. skrat-tare; en som gärna skrattar; to gain (over) the — s to one's side, få skrattarne på sin sida. —ing, -ing, prt.; a.; s. skratt, skrattande; it is no — matter, det är ingenting att skratta åt. — ing-gas, s. kem. lustgas (kväfoxidui). — ing-StOCk, s. föremål för åtlöje, skottafla för skämt, driftkuku; to become a common —, blifva till ett åtlöje för alla människor. —ingly, -ingli, ad. skrattande, med skratt, —ter, -tur, s. skratt; fit of —, gapskratt, skratt-paroxysm, hejdlöst skratt; roars of —, skallande skrattsalvor; to break out into

— (ei. a laugh), brista ut i skratt, —ter -moving, a. skrattväckande, -retande, löjlig. —terleSS, -turlës, a. skrattlös, utan skratt. —y, -1. a. skrattsjuk; skratt-

mild (som har lätt för att skratta).

Lauk, Iak, interj. se Law.

laumonite, la'monit, laumontite, -tit, s. min.

laumontit, mjölkzeolit. launce †, låns, l. se balance. launce †, låns, 2. se lance, s. o. va. launce, låns, 3. se sand-eel. launch, lånsj, va. utslunga, utsända, in- ei. utkasta äfv. bild. (into another field of activity; on the world); låta gå af stapeln äfv. bild., sätta ut i sjön, skjuta Ut en båt; vn. löpa ut, löpa af stapeln; flyga, rusa, bild. störta sig, kasta sig (out, ut; into,

(in) i) 5 bryta ut, brista ut (ofta. med forth

ei. out); utbreda sig vidt och bredt i tai; s. ett fartygs löpande af stapeln; sjö. ett fartygs storbåt, barkass; — into a history F, bild. låta en historia gå af stapeln; to be —ec£ into eternity, slungas in i evigheten

0111 en som får en våldsam död. —ing, _ing, prt.;

s. löpande af stapeln. — ing-pTanks, —ing

-Ways, s. pl. se bilge-ways. launder, la'ndur, s. tvätterska; bärg. trätrumma för slig etc.; Va. tvätta; vaska malm.

—er, -ur, s. tvättare. laundress, -drës,

s. tvätterska; städerska åt ungkarlar; vn. tvätta, åtaga sig tvätt, laundry, la'ndri, s. tvättf; tvättstuga; tvättinrättning. —-heater, s. strykugn. — —-maid, s. tvätterska. —-works, s. pl. tvättinrättning, laureate, la'reat, a. prydd med lager, lager-krönt; s. (: Poet (L)—) lagerkrönt skald, is. ss. hof värdighet : hofskald; va. lagerkrona. —Ship, -sjip,

s. en laureate's värdighet, laureation, -rëå'sjun, s. lagerkröning, laurel, lor'el, (la'rel), s. lager, bot. lagerträd (Lauras nobilis [äfv. : —-bay] m. n. arter, jfr äfv. cherry-—, ?'ose-—); American —, Kalmia; to gather — s, skörda lagrar, vinna ära; crown (rureath) o/—, lagerkrans. —-cherry, se cherry-laurel. — -water, s. dekokt på cherry-laurel. —ic, -'ik, a. kem. af lager, —led, -d, a. lagerkrönt.

laurestine, lå' rèstm, s. bot. vildlager (en sydeuropeisk ständigt grön buske, Viburnum tiniis).

lauric, lor'ik, (la'rik), a. kem. lager-, lauri-ferous, -rifurus, a. lagerbärande, lager-bevuxen. laurin(e), -rin, s. kem. fettämne af skarp smak i lagerbär, laurifiol, -rinol, se camphor.

laurustinus, larusti'nus, laurustine, lå ru-

stm, se laurestine. lava, lå'vå, (lå'vå), s. min. lava. — -flow, s. lavaström, —-ware, s. krukgods af järnslagg.

lavaret, lav'året, s. zooi. en laxart (Corego-

nus lavaretus), lavatic, låvåfik, a. af lava; lik lava. lavatory, låv'åtüri, a. tvättnings-, tvätt-; s. (is. väggfast) tvättfat; i aiim. ställe där man tvättar (sig), tvättrum, toalettrum; guldvaskeri; med. frotteringsvatten. lave, lav, 1. s. Skoti. rest, återstod, lave, låv, 2. va. is. poet. tvätta, bad(d)a, be-gjuta, skölja; vn. tvätta sig; bada (sig). —-ment†, -mënt,s. tvagning, bad; lavemang, lave er †, låvè'r, vn. sjö. lovera. lavender, lav'endur, s. bot. lavendel (en v&i-luktande kryddört : Lavandula); va. parfymera med lavendel; to lay (ujj) (el.pack)

in lägga in kläder i lavendel; sorgfäl-

ligt bevara; si. pantsätta; to be laid up (el. to lie) in ofta F Skämts, i mångahanda bet. ungef.: »vara i godt; förvar». ~-C0l0lir, s. lavendelfärg, gråviolett färg. ~-glo-ves, s. pl. lavendelfärgade handskar. ~ Water, s. lavendelvatten, ^ed, -d, pp.; a. lavendeldoftande. laver, la'vur, l. s. handfat, tvättskål; bibi. antik, tvättkar; bot. bäck-ärenpris (Veronica Beccabunga). i laver, la'vur, 2. s7(&fv. ~W0rt) (blad af) ät-lig(a) alg(er) (Ulva [äfv. green ~J; Por-phyra).

laverock, lå'vurèk, s. Skoti. lärka, lavic, la'vik, a. se lav atle. lavish, låv'isj, a. slösaktig, (altför) frikostig (of, med; 011 †, på); slösande, öfverflödig; öfverdådig, tygellös; va. (för-) slösa (on, på). ~er, -ur, s. slösare. ment, -mënt, ~ness, -nës, s. slöseri. Law, lå, interj. F (formiidring f. Lord) Herre | Gud!

law, lå, 1. Skoti. kulle, jordhög. laW, lå, 2. s. lag i alla sv. ordets bet., pl. lagar, regler (of, för); stadgande, förordning; rätt; rättsvetenskap, lagfarenhet; juridiska banan; rättsväsen; process, jfr ex.; F försprång, jfr ex.; ofta for common ~ (t. ex.

and Equity)', va. F gå till rätta med, | stämma för domstol; se expediate †; canon, civil, common etc. se under dessa ord; ~ and justice, lag och rätt; ~ of arms, krigsbruk mellan civiliserade nationer, tillämpning af allmänna folkrätten på krigsförhållanden; ~ of honour, hederns lagar (ofta blott den falska ärekänslans, föreskrif-vande duell etc.); ~ of the land, (ett visst lands) rätt, lagar, lagskipning; »lag och rätt»; ~ of the Medes and Persians, orygglig lag; ~ of the staple, ~ merchant, ~ of merchants, se commercial laiü under c.; ~ of nations, se international laio, under I.: ~ of nature, det natur- j liga samvetet (dets. som natural ; naturlag (dets. som jihysical ~ of war, se ~ of arms; ~ language, lagstil; ~ Latin, förr juristlatin (juristernas korrumperade latin); the ~ is ivith me, jag har lagen på min sida; his word was a ~ to, hans ord var lag för; to become (ei. pass into) blifva lag : vinna laga kraft om lagförslag; to enjoin one's ~s upon, föreskrifva ngn lagar; to enter the inträda på den juridiska banan; to follow the egna sig åt juridik, praktisera som jurist, ei. studera juridik (: to study to give (good) gifva (betydligt) försprång; låta slippa undan (för godt köp); to give ~(s) to, föreskrifva ngn lagar; to give a

to make a utfärda en lag; to have (ei. take) the ~ of F, gå till rätta med, stämma,processa med; to make stifta lagar; to take the ~ into ones own hands, se under hand; to be at ligga i process (luith, med); to take (good) ~ of, få försprång för; to sue at stämma inför rätta, börja process med (äfv. to go to ~ with)-, by rättsligt; (good) in laglig, laggill, i laga form; (obs. i uttr. ss. brother-, father-, etc. -in(se dessa ord) uttr. in-o^ slägtskap genom eget, syskons el. barns gifte, således : Svåger, Svärfar, måg etc.; äfv. (F o. mindre egentligt) genom faders el. moders trädande i nytt gifte, således: halfbror, styffar etc.); doctor of juris doktor; the faculty of juridiska fakulteten; limb of the si. jurist; to go to ^ (jfr öfv.), börja process (about, om : draga en sak inför rätta). ~

-abiding, a. laglydig. ~-agent, s. juridiskt ombud (»homme d'affaires»). ~ -binding, s. simpelt skinnband, ^-book, s. lagbok; lärobok i juridik, ^-breaker, s. lagbrytare. ~-calf, s. kalfskinnsband, jfr binding. ~-day, s. rättegångsdag; se vid. leet. ^giver, s. lagstiftare, ^giving, a. o. s. lagstiftande. ~-list, s. juristmatrikel. (L)~-Lord, s. juridiskt bildad medlem af öfverhuset. ~-lore, s. lagkunskap, is. kunskap om gamla lagar och laghistoria. ~-maker, se ~giver. ^ -making, se ~giving. ^monger, s. bränvinsadvokat; processmakare, krångelmakare. ^-officer, s. exekutiv tjänsteman. 'v-sitting, s. domstolssession; pl. tingstermin. ^-Stationer, s. pappershandlare som tillhandahåller saker behöfliga för en jurists skrifbord. ~-Stll-dent, s. juris studiosus. ~Sllit, s. process, rättegång. ~ful, -ful, a. laglig; föreskrifven i lagen; lagenlig; giltig; loflig, rättmätig; ~ wife, lag gift hustru, ^fulness, -fulnës, s. laglighet; rättmätighet; giltighet. ~leSS, -lës, a. olaglig, lagstridig, rättsvidrig; laglös, ej frågande efter lagen; ej underkastad lag; fridlös †. ~lessness, -lèsnës, s. laglöshet, jfr föreg.

lawk, iak, se ljttW.

lawn, lån, 1. s. fint linne, linong, battist, kammarduk; biskopsskrud (jfr följ. sms.). ^-sleeve, s. ärm af lawn (lxör till den eng.

biskopsskruden).

lawn, lån, 2. s. öppen plats i skog (:-glad») ei. park, skogsäng; gräsplan, gräsmatta framför en byggnad. ^-mOWSr, 5. gräsklipp-

ningsmaskin. <v-tennis, s. ett bållspel

(speladt med raquetter på en lawn af två partier skilda gnm ett lågt nätstängsel). -1, a. (1.)

jämn, öppen (om en laxön); (2.) af linong, jfr lawn, 1.

lawyer, la'jur, s. rättslärd, jurist, advokat (aiim. benämning för attorney, barrister, counsellor, solicitor etc. äfv. om domare).

lax †, låks, 1. s. lax.

lax, låks, 2. a. lös, obunden; slapp, ej fast; mindre noggrann; löslig, slapp i grundsatser; med. löslifvad; s. med. diarré. ation, -à'sjun, s. upplösning, förslappande; förslappning, löslighet. ~ative, -åtiv, a. med. lösande, lindrigt afförande; s. laxermedel, ^ativeness, -åtivnës, s. med. egenskap att verka laxerande. ~ity, -lti, ~ness, -nes, 5. löshet; löslighet, slapphet, förslappning (ofta biid.: t. ex. of morals)-, obestämdhet, svamlighet i uttryck ; med. Öppet lif.

lay, là, 1. s. se lea, l.o. 2.

lay, là, 2. s. slagbom i en väfstol. ~-race, s. se shuttle-race.

lay, là, 3. 5. poet. (barda)sång, visa, ballad.

lay, là, 4. a. >lek>(-), lekmans-, världslig, tillhörande det världsliga ståndet (ss. motsatt clergy); olärd †. ^-brother, s. lekbroder, världslig medlem af en andlig

orden (som ej aflagt klosterlöfte el. prestvigts).

eng. kyrk. lekman som under gudstjänsten uppläser svaren (: klockare) ei. sjunger responsorierna (: kantor). ~-elder, s.

presb. kyrk. kyrkoråds-medlem (: vani. blott elder). dets.

som civil lord {of the Admiralty), ^man,

5. (i.) lekman, ^-preacher, ~-priest,

lekmannapredikant, 'vz-sermon, s. predikan hållen af en lekman. ^-sister, s. leksyster, jfr brother. ~-vicar, se ~ -clerk.

lay, là, 5. imp. af lie (: ligga); se äfv. anm. under följ.

lay, là, 6. va. (imp. o. pp. laid, -d) lägga

i aiim. (jfr ned. o. vid subst, i förening med hvilka ordet förekommer), sätta, ställa, förlägga, placera; lägga i en viss ordning (t. ex. mursten i förband, grund tin ngt etc.); anlägga (jfr ned. ~ a bridge)-, lägga in golf; pålägga : anbringa ngt ofvanpå ytan af ngt (t. ex. färg, rappning, jfr ~ on, ~ OVer), särsk. en bordduk (jfr under cloth) drf. : duka bordet, framduka, sätta fram cn måltid; lägga ut

en snara, försåt; trädg. sätta ut, plantera; trädg. aflägga, fortplanta genom afläggare; biid. sätta ut, sätta upp ngt vid vadhållning, hålla

vad el.

vadsumma (to, mot en annan summa), vedervåga; (med följ. adj.) försätta i ett visst läge, göra ..., jfr ned. ex.; lägga (ned), bringa i liggande ställning, komma att lägga sig, slå ned ei. omkull (t. ex. säden);

biia. kufva, dämpa, stilla, storm, hunger, törst,

passioner; besvärja, mana bort (the devil, a ghost)-, biid. aiim. framlägga förslag (before, för, inför); framställa åsigt (jfr o* down); ingifva till domstol, jfr lodge; planlägga, anlägga, upptänka (a design, a

plot etc.); pålägga börda, åliggande, skatt, straff

(on, på); påbörda (a fault [the blame, jfr d. o.] on a person, ngn ett fel); tillskrifva (a thing to a p>erson's charge [ei. blott to a person] ngn [between two persons, dessa båda] skulden för ngt, tillvita ngn ngt); jur. utsätta (the venue), bestämma storleken, beloppet af (jfr under damage; at, till), sätta (at, till ett belopp); sjö. lägga (: fläta) en matta, en splits, slå tågverk; vn. (ellipt. gnm underförstående af obj.) is. sjö. lägga (: lägga sig : fartyg, båt, t. ex. ombord etc.); sjö. förflytta sig, gå, jfr ex.; utdela slängar, måtta slag (at, åt, jfr vid. ex.) †; värpa; slå vad, hålla vid vad (against, mot motpart; upon, på; to, på; mot motståndarens insats; that, att ngn skall (kunna) ...),' (Anm. ~ nytjas ofta oriktigt för lie '. ligga, is. sjö., jfr ned. ~ med adverb); s. lag, hvarf, skikt, jfr läge, jfr ex.;

sjö. til* (riktning hvari parterna i ett tåg äro slagna) ; Am. is. på hvalfiskfångstfartyg : besättuingskarls andel i vinst; insats i spel †; vad †; si. ei. P anläggning, plan, »knep»; ~ andset, mur. bruksiå och slätstryka (: rappa); one's account for, göra sig räkning på; ~ an attachment (arrest, embargo) on, lägga kvarstad på; ~ the axe to the root of, sätta yxan till roten af; ~ blows, utdela el. måtta slag (jfr ned. ex. utan obj.); ~ a bridge, slå en brygga; ~ the course, sjö. styra (rak) kurs; ~ the dust, om regn lägga (binda) dammet; ~ a gun, art. rikta (in) en kanon; ~ a wag er, hålla vad; a woman, se to put to bed under b.; ~ it into F, ge på ngn dugtigt; ~ bare, blotta (t. ex. klippgrunden); ~ dead, sträcka (död) till marken; ~ dry, mur. kallmura (utan bruk); ~ open, öppna; blotta; blottställa, utsätta (to, för); uppdaga, röja, afslöja; ~ waste, ödelägga, härja, sköfla; ~ something at one's door, se under door: you may ~ to that Am. P, det kan du slå dig i backen på; ~ aback, sjö. lägga, kasta (brassa se^ei) back; ~ about, (vn.) slå omkring sig åt alla sidor; biid. »fäkta» (bråka, anstränga sig) af alla krafter; ~ along, sträcka till marken, kullstörta †; sjö. se lie along under along; ~ alongside, sjö. lägga (sig med ett fartyg, en båt) ombord, lägga till långs sidan; ~ apart, lägga ifrån sig, lägga å sido, lägga undan; lägga bort, aflägga (jfr set apart under apart); ~ aside, lägga åsido (bort, af, jfr föreg.) j bortlägga,, upphöra med; åsido-

sätta, försumma; ~ away, lägga undan, i förvar; ~ by, lägga åt sidan, lägga undan; lägga af till framtida bruk, gömma, spara, »lägga ihop» pengar; aflägga kläder; lägga å sido, uppgifva, lemna; undanskjuta, afskedat; sjö. se ~ up; ~ down, lägga (sätta) ned; lägga (sätta) ifrån sig en börda; nedlägga vapen, ämbete, lemna befattning; deponera; (in)betala kontantpengar; lägga igen åker; lägga omkull; kanta, garnera)((; gifva, »låta» (: offra) sitt lif; anföra skäl; uppställa en plan o. d., fastställa (as a rule, som regel), jfr ned. ex.; affatta, afsätta (utsätta) på ett sjökort, en karta; utrita, göra (detalj-, arbets-)ritning till is. skeppsb. : Utslå ett fartyg på mallbor-den (göra ritningar till i full storlek); ~ down the law, tolka lagen (såsom domare); föreskrifva lagar, uttala sig myndigt, befallande, uppträda med maktspråk; ~ one's self down, lägga sig (till hvila); *v> for † ei. Am. F, dets. som lay an ambush for, lie in wait for; ~ forth, »lägga ut», utbreda sig i tal: svepa †, jfr vid. ~ out', ~ in, lägga in (ett förråd af), förse sig med, insamla; uppköpa; intaga förråd, r »stoppa i sig» mat; ingifva, inlemna (a claim etc.); ~ in for, söka komma åt, lika efter, söka förvissa sig om; se vid. † allow for; ~ in of a yard, sjö. äntra in från en rå; ~ off, lägga bort, aflägga; afsätta afstånd; se vid. ~ down, skeppsb.; ~ on (va.) pålägga (t. ex. färg) äfv. bild. : börda etc., jfr ofvan va.; påbreda; anbringa, anlägga, äfv. F : lägga sig till med; applicera äfv.: utdela slag, slängar; inleda (t. ex. vatten, gas); mål. anlägga, uppdraga konturerna af ei. undermåla; boktr, lägga i arken i pressen ; (vn.) kämpa, slåss, utdela slängar; F »lägga 'sta'»; handla våldsamt; F »taga till?, jfr båda följ. ex.; ~ it Oil F, slå på stort; ~ it on thick F, »breda på», ej spara med beröm o. d.; »skära till i växten»; ~ one on the face, »lägga till» ngn i ansigtet, gifva ngn en örfil ei. d.; ~ out, (va.) lägga Ut (t. ex. ett fartyg på redden); breda ut; framlägga, ställa, sätta fram, utställa till allmänt beskådande; framduka, servera; bild. afslöja †; svepa lik o. lägga på paradsäng; »lägga ut»: anlägga och anordna (indela) (t. ex. en trädgård); utsticka, utstaka väg etc.; tinmi. afsnöra; spela Ut ett kort; lägga ned, utgifva pengar (in, i, på); använda, uppbjuda sin förmåga; ämna, hafva för afsigt (to, att); (vn.) sjö. lägga ut; äntra ut på en rå; hala Ut vid rodd; vidtaga åtgärder (for, i och för, för att få); ~ one's self out for, anstränga sig för; visa sig lifligt intresserad för, begifven på;

~ over, öfverbreda, öfvertäckas belägga (t. ex. med guld); utbreda, pålägga färg etc.; 'v to, (va.) »lägga till med», använda med kraft (t. ex. one's fingers)-, rusa på, anfalla, bestorma; sjö. lägga ett fartyg bi; (to prep.) tillvita etc., jfr ofvan; (vn.) anstränga sig, uppbjuda ali sin kraft,»ligga åt»; sjö. ligga bi; ~ together, samla ihop; lägga ihop äfv.: »det ena med det andra» : jämföra; ~ up, lägga Upp särsk. i en hög; uppstapla; lägga i förvar, hopspara, samla; lägga ihop, lägga af pengar; göra sängliggande, binda (hålla) en sjuk vid sängen (is. i passiv., jfr under laid); sjö. lägga upp, aftackla; åkerbr. lägga i trade; ~ upon, (jfr »belägga») belägra, äfv. ansätta, bestorma med böner o. d. †; to get the ~ of the land, se to see how the land lies under land; against the sjö. mot tirén; to be in the si. vara med i komplotten; to be on the ~ P, ligga på lur; si. vara ute i »affärer». ~bye, s. liggplats

(t. ex. för båtar vid en kaj). ~-dayS, S. pl. sjö. liggdagar, ^-dowil, a. ned vikt skjortkrage. ~-figure, se ~man. "wland, s. träde(s-gärde). ~man, ("2.) s. måi. mannekin, ledad modelldocka; bild. docka, viljelöst redskap; kompars, stum person. ~Stall, s. gödselstack; i London kostall. ~er, -ur, s. läggare; vadhållare ; lager, lag, skikt särsk. mur. o. geol., hvarf; trädg. afläggare; ligghöna; sadeim. läderremsa till förstärkning; vn. fortplanta genom afläggare. ~er-0n, S. påläggare, täckare etc., jfr lay on; boktr, iläggare. ~er-0Ut, s. utdelare; förvaltare, hofmästare. ~ei*-up, s. hopsamlare, en som sparar ihop, »lägger af» pengar. ~ering, -uring, s. växters fortplantning genom afläggare. ^ing, -ing, prt.; s. läggning, läggande; äggläggning, värpning; antalet värpta ägg; repsi. hop-snoning af garn till dukter el. slagning af dukter tin tåg; mur. rappning, jfr first-coat. ~ing -hook, 5. repsi. hake som uppbär garnet under spinningen. ^ing-OUt, s. afstick-ning, utstakning; timm. afsnörning. ~ing -top, s. repsi. lera, hufvud.

lazar, la'zar, s. en spetälsk. ~-h0USe, se f^etto. ~like, se ~ly. ^et, laz'aret, se etto. ^et-fever, s. lasarettsfeber(-

tyfus). ~ettO, lazaret'o, s. lasarett, pest-, kolera- o. d. sjukhus; karantänshus. ~ist, laz'arist, ~ite, laz'arit, S. lasarist (medlem af en viss andlig orden), "ii, a. spetälsk.

lazarwort, là zårw&rt, lazerwort, -zurwurt,

se laserwort.

laze, làz, vn. F latas, lätjas; slå dank; dra' sig; va. (is. med away) latas (dröna) bort, fördärfva tidén genom lätja. lazily, -ili,

ad. lätjefnllt, drönigt, dåsigt, laziness, -inës, s. lätja; sömnaktighet; dåsighet, tröghet, lazing, -ing, prt.; a. tillbringande tidén i lätja. lazuli, laz'uli, s. se lapis-lazuli. ~t6, -t, s.

min. lasulit, lasurspat. lazy, la'zi, a. lat (at work; in, i), lätjefull, drönig; trög, »tungrodd», långsam äfv. om sak; dåsig, dolsk; poet. försoffande; ~ loeight, undervigt. ^bones, s. r lätting. ~-tOngS, S. pl. ett slags ledad tång hvarmed man bekvämt kan nå aflägsnare föremål.

lazzaroni, it., laz'aro'ni, s. pl. lazaroner,

neapolitanska hamnbusar, lea, lè, 1. s. väfv. samtliga varpändar som ligga respektive öfver ei. under inslagsända n; hand. pasman (: 120 yards bomullsgarn, 300 yards linnegarn, 80 yards ullgarn), lea, lè, 2. s. linda, naturlig äng, gräsmark, leach, lètj, i. se leech 2. o. 3. leach, letj, 2. s. lutaska; äfv. se —-tub; va. utluta aska; urlaka; vn. genomsippra. — brine, s. moderlut vid saltverk. —-tub, s. lutkärl (-balja, -så etc.). ~ing, -ing, s. (ut)lutning; urlakning. —ing-tub, ~ing-vat, urlakningskärl; särsk. se —-tub. —y, -i, a. som tillåter vatten genomsippra, porös, lead, lëd, 1. s. bly: blystycke : plomb, blysigill; lod, kula; sjö. lod; (fisherman's —) sänke; botr. mellanslag; blyerts i en penna ei. stift; fönsterbly, pl. bly infattning; pl. bly tak; a. i sms. bly-; va. förse (: täcka, belägga, fodra etc.) med bly; fylla med bly; plombera

; insätta fönster i bly; boktr, (äfv. — out) slå emellan; mock —, se blende; crude —, raw verkbly; black —, blue

—> etc., se sms. under black etc.; lohite

s. projektil.

—-carbonate, s. kem. se ofvan carbonate of lead: min. blyspat. —-ChrO-

mate>

se chromate of lead under ch. —

-colic, s. med. blykolik, —-coloured, s.

blyfärgad. —-COmb, s. blykam. —-Cl*y-Stal, s. min. blydrus. —-drOSS, s. bärg. af-stråk, glete. —-flat, platt blytak. — -fume, s. bärg. blyrök. —-glance, s. min. F blyglans. --gray, a. blygrå; s. blygrått. —-lights, s. pl. fönster med blyinfattade rutor. —-like, a. lik bly; poet. bild. bly-tung. ~-line, s. sjö. lodiina. ~-matt, ~

-metal, s. bärg. blysten (skärsten), ^-mill,

S. slipskifva af bly för äkta stenar. —-mine, s. blygrufva. —-nail, s. blyspik (jfr scup-per-nail). —-OChre, s. min. naturlig blyoxid. —-Ore, s. blymalm, jfr galenite; red —, min. krokoit; white —, se —-spar. — -palsy, 5. blyförlamning, —-pencil, s. blyertspenna, (blyerts)ritstift; red, —, ritstift med rödkrita. —-pig, s. blytacka. ~-pipe, 5. blyrör. —-plant, S. en nordamerikansk ärtväxt (Amorpha canescens) hvars närvaro anses som tecken till blyfyndighet. --plate,

s. blyplåt, ^-poisoning, s. blyförgiftning. —-pot, s. blydegel. —-powder, s. pulveriserad blyglans till glasering af lerkärl. — -Shot, s. blyhagel. —Sman, s. sjö. lod-hyfvare. —-Spar, s. cerussit, blyspat. --sulphate, 5. kem.

svafvelsyrad blyoxid; se vid. — - vitriol, --sulphide, s. kem. svafvel bly ; min. blyglans, galenit. —-tree, s. kem. förr arbor Dianæ. —-vinegar, s. blyättika. —-vitriol, s. bly vitriol; min. ang-lesit. —-WOrk, s. blyarbete, ngt som är gjordt af bly; pl. blyverk, -hytta,, -bruk. —WOrt, s. bot. blyrot (Plumbago), lead, lèd, 2. va. (imp. o. pp. led, lëd) leda i aiia bet. (to, till), föra (by the hand, vid handen; a life, ett lif); vägleda, gå före och visa vägen (: — one his way); anföra en trupp, en dans; vara anförare för (ledare af), gå (stå) i spetsen för (a party, an undertaking); föranleda (ngn to, till att); leda, föranleda (into, in i, till; to, till att); låta ngn föra (tillbringa, uthärda) ett uselt lif el. d., jfr ex.; spelt. Spela Ut, i förband dl*a' (upp) en färg; VU. gå förut (först) (äfv. — 011, jfr nedan); anföra, vara anförare, ledare af ngt; allm. bild. (äfv. om en väg o. d.) leda, föra (into, to, till); gå (stå) i spetsen, intaga främsta rummet; spela första stämman; vid täflan komma först, sport. »taga ledningen»; spelt, hafva utspelet, spela ut; s. anförande, ledning särsk. sport. : främsta rummet,främsta platsen (spetsen) af en täflande skara äfv. allm. bild.; försteg, initiativ; teat, hufvudperson; spelt, förhand, utspel; uppdragen färg; i lekar första kast o. d.; bilj. acquit; ingeniör, urschaktning från vägen till ett grustag; sjö. isränna; gruf. gång, jfr lode; ångm. den del af en ångmun som är öppen då pi-stongen är vid sin vändningspunkt; — the conversation to, föra samtalet in på; — the field, vara (komma) först, gå i spetsen biand täflande; — the ivay, gå före och visa vägen; — a person a cat-and-dog life ei. a dog's life, göra lifvet surt för ngn, »låta ngn veta att han lefver», förbittra ngns dagar y se vid. ex. under astray,

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.lead

captive, dance, etc.; — forth, utföra; ~ offj begynna, göra början; gå i spetsen; mus. taga upp; — on, gå förut, gå före; föra vidare framåt; — on to, småningom föra, leda till ei. in på; — out, se — off) äfv. föra en dam ut till dans; — out to battle, föra i striden, föra ut i fält; — up to, biid. föra, leda till; it is your —, spelt, ni spelar ut; to get the — (in one's hand), spelt. komma in; to follow (a, one's, the) —, spelt, fortsätta färgen; biid. följa (ett) exempel; slå in på samma bana som en annan, fortsätta i samma stil, »ton» (med samma ämne etc.); to keep the —, sport, bibehålla »ledningen», fortfarande vara främst; to return one's partner's —, spelt, besvara medspelarens invit; to take the —, is. sport, öfvertaga »ledningen»; aiim. intaga främsta rummet, gå i spetsen; taga initiativet (towards, till), —-har-ness, s. spannsele (sele för spannhäst). — screw, s. tekn. ledarespindel i en svarf. leaded, lèd'èd,pp. (af lead, 1.); a. blyinfat-

tad; boktr, mellanslagen. leaden, led'n, a. af bly, bly-; bild. blytung; dyster, tryckande; slö; a — shower, ett kulregn. —-Coloured, a. blygrå. —-fOOt-ed, a. biid. framskridande med blytunga steg (— hours), —-hearted, a. poet. tung;

slö; känslolös, —-heeled, ~-paced, se "»-footed. —-witted, a. poet. slö, dum, förstockad, leader, lè'dur, S. ledare (äfv. om fartyg i en eskader; äfv. i en tidning : leading-article), anförare, i aiim. en som går främst, i spetsen : vägvisare, mil. man i teten; en som spelar hufvudstämman : första violin etc.; musikanförare; musikdirektör, kapellmästare; biid. tongifvande person, mest framstående person; jfr vid. aiia sms. af leading tillämpliga på person, äfvensom leading -horse; mek. maskindel som leder en rörelse, drifhjul, hufvudhjul; tekn. anslag på vissa verktyg; sjö. se fair-"»; gruf. utlöpare (smal malmåder ledande till en större gång); tekn.

bygn. stuprör; fyrv. etc. pappersrör med krutledning (löpeld, äfv. —-CaSe); pl. boktr, punkterad linie i en tabeii etc.; follow my —, »gåsmarsch» hvarvid alla eftergöra den förstes åtbörder. — ette, -et, s. liten »ledare» i en tidning. —ship, -sjip, s. an-förarskap, ledareväirf, -plats, ledning, leading, led'ing, 1. s. bly, blyarbeten, -varor kollekt.; blyinfattning, -betäckning, blyplåt etc.

leading, le'ding, 2. prt. (af lead, 2.); a. ledande; gående i spetsen (mil. i teten), intagande främsta rummet; mest framstående, förnäm st, vigtigast; hufvudsak-

ligen) bestämmande; biid. tongifvande; mest utmärkande, karakteristisk; tilldragande, lockande; biid. angifvande vägen, efterdömlig, tjänande till efterrättelse (example); s. ledning; — article, ledande artikel i en tidning; hand.

billig

Vara som säljes till underpris för att locka kunder;

— axle, framaxel på ett lokomotiv; — business, teat. si. hufvudroll(er); — card, först utspelt kort; — counsel, advokat som fått ett mål sig uppdraget, hufvud-advokat (jfr junior) på endera partens sida;

— fashion, herskande mod; — hand, spel. förhand, utspel; — light, sjö. ledfyr; — man, ledare, anförare; vigtigaste man, hufvudperson, jfr leader; i yrken förgångsman, sjö. förhandskarl; — motive, hufvud-motiv; — note, mus. ledton (t. ex. stor septima); biid. »lösen» för dagen, jfr key -note; — part, hufvudroll äfv. aiim. bild.; sjö. halande part; — question, fråga som leder till svaret, »som lägger en svaret i munnen»; äfv. snärjande fråga; poiit. dagens brännande fråga; — ship, sjö. ledare; — side, dragande ända af en drifrem; art. (of a groove) utförande reffelkant:

— star, ledstjärna; — tone, se — note; — trace, framselsträng: — wheel, framhjul på lokomotiv; — wind, sjö. rum vind (medvind); the "» ivord, första ordet. —-hose, s. sprutslang. —-horse, s. spannhäst. — -Staff, s. fältmarskalksstaf. —-String, s. ledband äfv. biid.; to be in —s, gå i ledband, låta blindt ei. slafviskt leda sig af andra.

leads, lëdz, s. pl. af lead, 1. —man, se under

lead, 1. leady, led'!, a. blygrå, leaf, lef, 5. (pl. leaves, lèvz) löf; blad (å en

växt el. ss. ornament; i en bok; af metall: ytterst tunn skifva, jfr ned.); (bord)skifva att fäiia upp el. lös till isättning, förlängning af matbord;

dörrflygel, flygeldörr, fönsterlucka, lämm; afdelning af en skärm o. d.; klaff i en bro, å fäll sigte etc.; fettskifva, -lager i djurkropp; unn. etc. drifstock, tand i drifhjul; väf. skaft, kam i väfstol ; mjukt hattbrätte; a. i sms. skaft(ad) (om väfnad, t. ex. three-"», four -—); vn. få blad, spricka ut, löf vas; va. afplocka bladen å; a — out of the same book, ngt af samma slag, ngt liknande, jfr ned.; bronze —, se Dutch-— under D.; white —, se tinfoil; to shake like a —, darra som ett asplöf; he has a — out of the same book F, han har samma »tag» (art) i sig, han liknar den förre (den förut nämde); to take a — out of another person's book, följa ngns exempel; to tum over a —, vända om ett blad i en bok; to turn over a new —, bild. »slå om på en

annan bog», börja ett nytt lif, ändra sitt uppförande; to turn over the leaves of a book, bläddra i en bok; the fall of the —, se under f; to be (out) in —, vara utsprucken (lofvad), —-brass, s. oäkta bladguld. —bridge, s. klaffbro. vind-brygga med klaff(ar). —-blid, s. bot. bladknopp. --Glitter, s. zool. F en stekel (Me-gachile). —- cycle, s. bot. ett hvarf (afstånd

mellan 2 närmaste rakt öfver hvarann sittande blad)

af den spiral som blads fästepunkter bilda omkring stammen, —-fat, s. späck liggande i hvarf i djurkropp. —-footed, a. zool. se phyllopodous. —-gilding, s. förgyllning med bladguld. *v-gold, 5. äkta bladguld. —-green, s. bot. klorofyll. — -hopper, s. zool. insektslägtet Tettigonia, --insect, s. zool. »det vandrande bladet» (Phyiiium). —-lard, se —fat. —-like, a. bladlik is. bot., jfr foliaceous. —-louse, s. zool. bladlus (Aphis), —-metal, s. till tunna blad uthamrad (slagen) metall i allm., särsk. jfr r^-braSS. —- mould, 5. löf jord.

~-scale, s. bot. stipei. —-sheath, s. bot,

bladslida. —-sight, s. klaffsigte, fällsigte på gevär. —-Stalk, s. bot. bladskaft. —

•table, s. fällbord, —-tobacco, s. tobaksblad (ej förarbetad tobak). —-valve, s. mek. klaffventil. —age, -adj, s. löfverk, —ed, -t, a. is. i sms. med ... blad, -bladig (t. ex. broad-fv,). —ineSS, -inës, s. löfrikhet. —-ing, -ing, s.

löfsprickning. — leSS, -lès, a. bladlös. — lessness, -lësnës, s. blad-löshet. —let, -let, s. bot. småblad; litet (tryckt) blad. —y, -i, a. lofvad, löfrik; bladbeklädd, league, lèg, 1. s. fransk (el. ss. öfversättning italiensk, spansk ei. portugisisk) mil (: 3 engelska landmil); is. sjö. (: sea-'v) (fransk) sjömil (: 3 l/2 eng. sjömil : omkr. X/2 svensk [i6,260 fot]); the metric — : 4 kilometer (: 4374 yards). league, lèg, 2. s. liga, förbund; vn. ingå en liga, (ett) förbund, fördrag (with, med; to, att); va. förena (gnm förbund etc.); — offensive and defensive, offensiv- och defensiv-allians; solemn — etc., se under covenant; in a —, i förbund, förbunden, allierad (with, med). —r, -ur, (1.) s. medlem af en liga, konfedererad. leaguer, lè'gur, 2. s. liggare (fat), leaguer, le'gur, 3. s. is. en belägringsarmés läger; belägring ~-lady, 5. Skoti. soldathustru. —er, -ur, s. belägrare. leak, lèk, 5. läcka; vn. läcka, ej hålla tätt; (äfv. — out) läcka ut, sippra ut; wid. »utdunsta», »komma lit» om en hemlighet o. d.; to spring a springa läck. ~age, -adj, s. läcka, jfr följ.; mängd af en vätska som

rinner in ei. ut genom en läcka; hand. läckage, ^ing, -ing, prt.; s. läckande; utsipprande. —ineSS, -inës, s. tillstånd att vara läck, otäthet, jfr följ. —y, -i, a. läck; otät om kärl, gisten; F lösmynt, slad-deraktig, »som ej kan hålla tätt», leal, lei, a. trogen, trofast, lojal; the land of the —, de rättrognas boning, himmelen. —neSS, -nës, s. trohet, leam †, lèm, l. s. se gleam. leam, lèm, 2. s. band för en hund. —er, -ur,

s. hund i band. lean †, lèn, l. va. dölja, lean, lèn, 2. vn. (imp. o. pp. reg., äfv. % —t, lënt) luta (against, mot; down, ned, to, mot, åt ett hån); luta sig, böja sig; stödja sig (on, mot, på, äfv. bild.: förlita sig på); biid. vara böjd, hysa benägenhet (to, för), »luta» (towards, åt); va. luta, böja, stödja, jfr ofvan. —-to, s. liten utbyggnad hvars tak lutar mot väggen af en större, jfr penthouse; — roof, byg. pulpettak. lean, lèn, 3. a. mager äfv. om jord o. bild.: klen, torftig, torr, tom; sjö. skarp (bow, jfr under clean); s. det magra af köttet; to grow —, magra. —-faced, a. mager i ansigtet; boktr, mager st». —-fleshed, a. mager, is. i: the seven — kine, de sju magra nöten. —-witted, a. enfaldig, leaning, lè'ning, prt. (af lean, 2.); a. lutande; benägen (to, för); s. lutning; stödjande, ställning hos en som stöder sig mot ngt; böjelse, benägenhet, tendens. —-Staff, s. stödjestaf, krycka. — -StOCk, s. stöd, stötta, leanish, lè'nisj, a. tämligen mager; mager-lagd. leanly, lè'nli, ad. magert, torrt, leanness, lé'nës, s. magerhet äfv. wid.: torrhet, tomhet, torftighet; bibi. andlig fattigdom, leant lënt, a. imp. o. pp. af lean, 2. leap, lèp, vn. {imp. o. pp. —ed, -t, lèpt; äfv.)jC —t, lèpt) göra språng, hoppa (from, to; across, over, öfver; upon, upp på; for joy, af glädje); va. hoppa (springa, »sätta») öfver; låta (a horse) göra ett språng, jfr ex.; bespringa, betäcka om hingstar etc.; s. hopp, språng, äfv. om hingstars etc. betäckning; språngvidd; biid. språng, plötslig öfvergång; vågadt steg, vågstycke ; gruf. förkastning; mus. språng mellan icke närliggande toner; to give a —, göra ett språng, ett hopp; hoppa till; to take a — at, rusa på; — a (one's) horse across (ei. over), om ryttare spränga öfver. —- frog, s. hoppa bock (lek), —-year, s. skottår, -er, -ur, s. hoppare, en som hoppar etc.; ridk. häst som lätt sätter öfver hinder (äfv. — ing-horse); gräshoppa, —ing, -ing,

pvt.; s. hoppande, hopp, språng, —ing -ague, s. med. ett siags danssjuka. ~ing -beetle. 5. zool. knäppare (Elater). —ing -crutch, s. horn på fruntimmerssadel, -ing-fish, .<?. zool. en liten fisk (Salarias

tridactylus) som kan lefva ngn tid ofvan vattnet.

—ingly, -ingli, ad. hoppande; i ei. med språng (hopp), lear, lèr, 1. s. Skoti. se learning, lore; va. †

se learn. lear, lèr, 2. s. se layer. lear, lèr, 3. a. prov. tom. learn, lërn, va. (imp. o. pp. —ed o. —t, -t) lära sig (from, of, af; to, att), få veta, få »höra» (from, af ngn), inhemta, erfara; † o. P lära : teach; vn. lära (of, af : taga lärdom af, taga exempel af ngn); — how to, lära sig att göra, verkställa ngt; I am still to —, det är mig ännu obekant, »det har jag inte hört»; can you — for me where ...? kan du taga reda på och låta mig få veta hvarest...? —ed, (-t, pp. se ofvan), -èd, a. inlärd äfv. om djur : dresserad (a — pig); lärd (in, i; äfv. om en bok, afhandling o. d.); bevandrad, hemmastadd (in, i); the — (ones), de lärde, —ed|y, -ëdli, ad. lärdt, på ett lärdt sätt; med sakkännedom, »utlärdt». —edneSS, -ëdnës, s. lärdom ; insigt, erfarenhet, —er, -ur, s. en som lär sig ngt, lärjunge, lärling, nybörjare; a bad (poor) —, en som har trög fattningsgåfva. ~ing, -ing, prt.; s. inlärande, studium; lärdom, lärd, vetenskaplig bildning; vetenskaplighet; vetande, insigt(er); erfarenhet, skicklighet; a man of (great) en (hög)lärd man.

arrende; arrendehemman, "t/holder, s. förpaktare, arrendator. -t, pp. ut-

arrenderad, leaser †, lè'zur, 1. s. lögnare, leaser †, lè'zur, 2. s. axplockare, axploc-kerska.

leash, lèsj, s. koppel, band, rem; koppel

hundar, (jagt.) antal af 3 (af vissa djur); väf. solf; va. föra i koppel, i band; koppla, binda.

leasing, lè'sing, 1. prt. af lease, 3. leasing, le'zing, 2. s. † lögn. —-making, 5.

Skoti. jur. lasteligt tal mot öfverheten, least, lèst, a. (sup. af little) minst, ringast; ad. minst; — said, safest (el. soonest mended), ju mindre man spiller ord därpå, dess bättre, »säkrast att tiga»; to say the — (of it), åtminstone, minst sagdt; at (the) —, åtminstone, allra minst, till det minsta; not in the —, icke i minsta mån, icke det ringaste, på intet vis, ingalunda. —ways, —wise, ad. åtminstone.

leat, lèt, s. vatten(kvarn- etc.)ränna. leather, ledh'ur, s. läder, (beredt) skinn, hud; pl. F skodon, stöflar; skinnbyxor; a. af läder; läder-; va. P piska upp eg. med spannrem el. d.; tekn. bekläda med läder: to lose ou F, bli skinnlös, is. få ridsår; — away F, »plåga kalfskinn» (slå trumma), —-apron, s. förskinn, —-board, s. läderpapp. —-bound, a. bunden i skinnband om bok; omlindad med läderremmar. — -ClOth, S. Skinnduk (ett slags »vaxduk»), —

-COat, s. äpple, potatis ei. d. med tjockt och segt skal. —-dresser, s. (lo-)garf-vare (jfr currier), ^-dressing, s. läderberedning. ^-flower, S. bot. en nordamerikansk art skogsrefva (Clematis viorna). —-glove, s. sämskskinnshandske. —-jack, s. läderflaska, -hink. —-mouthed, a>. zool.

skinnmynt (om vissa fiskar, ss. torsk, hvilka hafva tänderna belägna i svalget).

läderhandlande; (L)—s' Company, ett af the livery companies i London. —-wing-

ed,

a. zool. skinnvingad om läderlappar; om skinubaggar (Hemiptera). -WOOd, s. bot. en nordamerikansk buskväxt (Dirca palustris). —ing, -ing, prt. s. tekn. klädnad, packning etc. af läder; P kok stryk, däng, pisk. —n, -n, a. läder-, skinn-. —y, -1, a. läderaktig, läderartad, seg. leave, lèv,

1. vn. löfvas, spricka ut (äfv. med

out).

leave, lèv, 2. va. (imp. o. pp. left, left) lemna i alia bet. äfv. ett ställe; kvarlemna, lemna efter sig (äfv. — behind; with, hos, äfv. särsk. för att vårda); lemna som återstod; lemna från sig i ett tillstånd, drf stun-

A: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: inete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,leåvé

Mindre brukligt. †35 † Föråidrädt.

led

dom: göra; öfverlemna, öfverlåta (to,, åt, äfv. : hemställa till att bedöma, att afgöra); låta vara; lemna ostörd (äfv. — alone); uppgifva, öfvergifva, upphöra med (med följ. part., jfr ~ off); vn. lemna ngt; upphöra; gå bort, fara (sin väg), afresa, afgå (äfv. om farkost o. d.; for, till); s. lof, tillåtelse, samtycke; orlof, permission; (: ~ of absence); afsked (äfv. ur tjänsten); ~ here, — this, lemna orten, fara härifrån; ~ hold of, (F ~ 9° of) släppa (ur händerna), låta gå; ~ home, fara hemifrån; — unexplained, lemna (låta kvarstå) oförklarad; ~ matters as one found them, låta det blifva vid det gamla; he (behind) a widow and four children, han efterlemnar enka och fyra barn; never ~ that till to-mor-row ivhich you can do to-day! uppskjut aldrig till morgondagen hvad du kan göra i dag! 3 from 7 <^s 4, 3 från 7 står 4 kvar; one off, 99, tar jag bort en, återstår 99; ~ him in his error, låt honom blifva i sin villfarelse;

I rsj it to you to tell it your own toay, jag låter (: uppdrager åt) dig (att) omtala det på det sätt du själf finner för godt; ~ by will, testamentera ngt; ~ in peace, lemna i frid och ro; ^ to dry, lägga (ställa) att torka, låta ligga och torka; ~ alone, lemna allena, åt sig själf; låta vara i fred; låta sköta sig själf, låta en sak vara, låta bli; ej blanda sig i, ej bry sig om; äfv. ej taga med i räkningen, i betraktande; ~ alone its being ..., för att nu ej tala om att det är ...; ~ behind, lemna efter sig; hinna före; vid sitt frånfälle efter-lemna förmögenhet etc., jfr ofvan; äfv. kvarglömma; ~ off, (va.) upphöra med, sluta

(med part. el. subst.) ; aflägga (t. ex. kläder); (vn.) hålla upp, upphöra; ~ off business, draga sig tillbaka från affärerna; ~ off service, taga afsked ur tjänsten; ~ off smoking, lägga bort att röka; ~ out, utelemna, förbigå, uteglömma; ~ ashore, sjö. landpermission; to ask (beg) bedja om tillåtelse, anhålla, »taga sig den friheten» (to, att); to ask one's ~ to, bedja ngn om tillåtelse att; to take (one's) taga afsked (of, af äfv. en ort : lemna); aflägsna sig; I take ~ to, jag tar mig den friheten att anmärka ei. d.; by your ~ F, med förlof; »förlåt» höflig form för »se opp», »ur vägen» ; on på permission; with your med er tillåtelse, »om ni ej har ngt emot», ^-taking, s. afskedstagande, farväl, leaved, lèvd, a. ofta i sms. lofvad, försedd med blad; försedd med skifvor etc., jfr leaf. leaven, lëv'n, s. surdeg, jäsningsämne äfv. biid.; smittämne; va. syra; bringa i jäsning; genomsyra äfv. biid.; biid. nedsmitta, förgifta. ~ing, -ing, prt.; s. bringande i jäsning; jäsningsämne, leaver, lè'vur, s. en som lemnar etc. leaves, s. pl. af leaf; särsk. löf ornament, leaviness, lè'vmës, se leafiness. leaving, le'ving, prt.; s. lemnande; affärd, afgång. ~-b00k, s. bok som en afgående skolyngling erhåller som minnesgåfva af kamraterna. ~-shop, 5. si. olagligt pantlånekontor. ~S, s. pl. lemningar, återstoder, kvarlefvor; affall, afskräde, särsk. gruf. bortskrädd sten. leavy, le'vi, se leafy.

lech †, lëtj, va. slicka, ^-man, s. F ringfingret (jfr »slickepott»). ~er†, -ur, s. liderlig människa, vällusting; vn. lefva liderligt. ~erer, -urur, s. se föreg. S. erous, -urus, a. liderlig; vällustig. erousness, -urusnës, s. liderlighet, lusta. ~ery, -uri, S. lusta, jfr föreg.; lust †. leCtern, lëk'turn, s. korpulpet, läspulpet

med fot, is. i en kyrka.

lection, lek'sjun, s. läsande; läsart; kyrk. stycken ur den heliga skrift som uppläsas vid gudstjänsten (: »episteln», »evangelium»). ~ary, -uri, S. kat. kyrk. lectionarium (bok innehållande bibeltexter till uppläsning vid gudstjänsten).

lector, lëk'tur, s. kyrk. förr (bibel-)föreläsare. lecture, lèk'tur, -tjur, s. (upp)läsning, föredrag, föreläsning (on, öfver); kyrk. predikan, vanligen eftermiddagspredikan; univ. (preparations)lektion för en professor ei. tutor; strafftal, straffpredikan, »lexa», »skrapa»; vn. hålla föredrag ei. föreläsningar) (on, öfver); va. föreläsa för, undervisa föreläsningsvis ei. gnm muntligt föredrag; hålla straffpredikan för, lexa upp, läsa lagen för (: to read [a person] a ~) (for, för ett fel); skrupensa upp, upplexa ngn (into doing, till att göra ngt); to deliver (give, hold, read) a hålla (en) föreläsning (on, öfver; to, för). ~r, -ur, s. en som håller (ett) föredrag, föreläsare; professor, docent etc.; kyrk. hjälp-prest, adjunkt, aftonsångspredikant. Ship, -sjlp, s. en lecturer's syssla, lecturing, -ing, prt.; s. föreläsande etc., jfr

ofvan.

lecturn, se lectern.

led, led, pp. (af lead) ledd, anförd, etc.; ständ i andra rummet, öfverträffad (by, af); a. förvaltad af en annan än (ei. ställföreträdare till) egaren (farm, district, Margravate); to be ^ by, äfv. låta leda sig af, foga sig efter ngns vilja. ^-Captain, s. påhäng, snyltgäst. ~(-)horse, s. handhäst.

i: note, è: do, è>: nor, 6: not, à: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.ledgè

f Talspråk. †36 P Lågt språk.

ledge, lèdj, s. hy lia; klippafsats; rad, lager, skikt; rad stenar i vattenbrynet, klippref; kant, (utstående) list, fals mot hvilken ngt ligger an; anslag på verktyg; l'ibba, slå; sjö. däcksribba; prov. bom på en port.

byg. enkel bräddÖlT för uthus o. d. af ett lag bräder sammanhållna af två tvärslåar med en snedslå emellan dem. ~d, -d, a. försedd

med afsatser, utstående kanter, slå(ar)

etc.; ~ door, se föreg. sms. ~ITient, -mënt, S. byg. kranslist, gesims; en solid figurs ytor utlagda i en figur på ett plan. -ur, s. liggare : hand. hufvudbok (äfv.

-book);

mur. liggande stenplatta, jfr coping-stone, äfv. ss. grafsten; byg. dynstock, syll i rustverk; byg. vågrät med husväggen parallel spira i en murarställning; fisk. i utlagd (ei. utsatt) krok (äfv. -x/I*-bait). ~r-blade, s. tekn. liggare i öfverskärare-

Sax (vågrät klinga som ligger an mot skärcylindern

o. med dess knifvar bildar en sax).

mus. bi- ei. hjälplinie; ett slags redskap för

braxenfiske. ledgment,

se ofvan ~mCllt.

ledgy, -1, a. med (många) hyllor, (klipp)-afsatser etc. lee, lè, 1. s. Skoti. se life, 'v/lang, se lifelong. lee, le, 2. s. numera blott i pl. se leCS. lee, lè, 3. s. ställe skyddadt för vinden,

is. sjö.: lä, läsida; a. i sms. sjö. lä- (: i

lä, åt lä, på lä sida); to come by the drifva ner i lä, komma ur kursen gnm af drift; to go by the förlora fördelen af vinden därigenom att han skral-

nar (får mindre fördelaktig riktning); bild. förfela målet, misslyckas; to lay a ship by the lägga ett fartyg så att vinden är tvärs in; under (äfv. in) the ~ of i lä om (för); a tide under the tidvatten som löper mot vinden, <^-board, s. sjö. svärd,

sjöbord på flatbottnade fartyg för att minska af-driften.

~fa.ll, vn. sjö. falla af. ~fange,

-fandj, S. sjö. levang (järnbom för snedsegelskot att löpa på).

~-ga(U)ge, sjö. fördel framför ett annat fartyg därigenom att man kommit längre upp i lovart.

heim,

to carry a falla. shore, 5. sjö. lä kust, land i lä; to be upon a vara i

lägervall (i fara att drifva på land), sjö. fartygs läsida; down to the ner i lä. <x»-tide, s. sjö. tidvatten löpande i vindens riktning. ~way, s. sjö. af drift; to make drifva, falla ur kursen genom afdrift; to make up F biid. taga igen skadan (det försummade). ~ward, -wård, lo'urd, «.; ad. lä-, i lä; lävart, åt lä, i vindens riktning; to ned i lä, åt lä-sidan; (L)~ Islands, Små-Antillerna. wardly, (jfr föreg.), a. ej lovgirig, som ej vill lova om fartyg.

leech, letj, 1. se leach, 2. (o. leich). leech, lètj, 2. s. sjö. stående lik (sidokant på segel), 'v- line, s. sjö. nockgårding. ~-rope, s. sjö. lik(tross). leech, lètj, 3. s. blodigel; † ei. F förakti. läkare (jfr dock horse-»*); va. sätta ngn blodigel; behandla medicinskt, kurera; vn. utöfva läkareyrket. ~-Craft, s. läkekonst. ~-gatherer, s. igelinsamlare. leek, lèk, s. bot. purjolök (Allium porrum), i sms. lök (Allium) i aiim. (t. ex. sand-v,). to eat the blifva tvungen att taga tillbaka sitt påstående; nödgas göra afbön. leer, lèr, i. s. tekn. kylugn för glas. leer, lèr, 2. s. † el. lok. ett slags prydnadsband. leer †, lèr, 3. a. venster. Ieer†, lèr, 4. a. ostyrd, otyglad; tom, innehållslös.

leer, lèr, 5. s. kindf; hy†; snegling; skälmsk ei. tillgjord sidoblick; förstulet (kärligt) ögonkast; vn. snegla (at, on, på); plira, kisa : kasta förstulna (kärliga) sidoblickar; va. gnm förföriska ögonkast locka ngn (to, till); (: ~ one's eye at), snegla på, kasta en förstulen blick på; ~ away%, snopet smyga sig af, loma af. ~ing, -ing, prt.; s. se föreg, singly, -ingli, ad. med en plirande (illmarig ei. kärlig) blick. -1, a. si. bakslug, illparig; med ett bak-slugt utseende, »som ej kan se folk rätt i synen», lees, lèz, 1. s. se leash. leeS †, lèz, 2. s. se lie (lögn), lees, lèz, 3. pl. (ofta använd ss. sing.) dragg, bottensats; jäst; pressed pressjäst; even to the till dräggen, leese †, lèz, (l.) se lose; (2.) va. skada, göra

illa; (3.) va. se lease. leesome, le'sum, a. Skoti. treflig, leet, lèt, 1. s. Skoti. lott, andel; kandidatlista.

leet, lèt, 2. s. lok. se whiting. leet, lèt, 3. s. ting, jfr courttingslag; tingsdag (afv. ~-day). ~-ale, s. tingskalas. ~man, s. person under en court domvärjo.

left, left, 1. (imp. o.) pp. (af leave) lemnad; kvarlemnad (ofta ss. ap. :) kvar; to be ~ to one's self, lemnad åt sig själf, lemnad ensam; (: ~ to one's own devices ei. resources ei. to shift for one's self) lemnad att Sköta (reda) Sig själf (: fri, självständigt verksam) ei. ock att taga sig fram på egen hand »så godt man kan» (: värnlös, hjälplös); to be ~ till called for, att afhämtas af adressaten (egaren); pöste restante; there is nothing r^,. det återstår ingenting; a widow well ~ F, en enka som fått förmögenhet efter sin man, en enka

i goda omständigheter. —-Off, a. aflagd.

left, left, 2. a. vänster; ad. till vänster; s. (the —) »vänster hand», vänstra sidan; mil. vänstra flygeln; poiit. vänstern; — tum! vänster om! — about tum! (jfr motsv. under right som är vanligare) helt Om ! at —,

till vänster; på vänster hand; by the —, mil. rättning (till) vänster (by your — march!)-, on the — (hand, side), på vänster hand (sida), till vänster (äfv. on one's, your etc.); mil. på vänstra flygeln; over the —, eg. öfver vänstra axeln (nämligen med pekning öfver v. ax., åtbörd vid ett påstående uttryckande tvifvel el. att man menar tvärtom mot hvad det sagda eljes innebär), F»om morgnarna», »på tji förstås»; jo pytt (jfr with a difference); to believe over the misstro, ej sätta tro till; to pay over the — shoulder, ej betala en skuld; to (ei. on) the — (of), till vänster (om), —-handed, a. vänsterhändt; rörande sig motsols, från vänster till höger; vriden (om tåg slagen) motsols; bakfram, äfv. biid.: bakvänd, »vänstervri-den», på tok; förvänd, vrång; olycklig, ogynsam|; tafatt, drumlig; — compliment, tvetydigt beröm, tvetydig (ironisk ei. klumpig) artighet; — marriage, giftermål till vänster, morganatiskt äktenskap; — screw, mek. vänsterskruf. —

-handedness, s. vänsterhändhet; bakvändhet, jfr föreg. a.; tafatthet (äfv. ~

-handiness -håndinës). —-legged, a.

gärna nytjande vänstra benet i st. f. det högra i båiispei etc. —ward †, -wård, ad. åt vänster.

leg, leg, s. ben; lägg, skänk, lår(stycke) af

slagtadt kreatur; byx-ben; stöfvel-, strump-skaft; ben af en vinkel, likbent triangel, passare o. d.; bords-, stols- etc. fot; sjö. gl*en af en hanfot; halande part; bockning †, jfr ex.; si. se blackleg o. betting-man; sport, den del af cWcÆe£-platsen som ligger till höger om the bowler och således till vänster och bakom den midt emot honom stående batsman; utepartiet på denna sida; bild. (is. i pl.) »ben», förmåga att gå (springa); stående ställning etc., jfr ex,; biid. stöd, grund för anspråk, påstående etc. (a — to Stand upon); va. förflytta (köra på) med benen; Sl. bedraga i spel, vadhållning o. d.; vn. (— it) F, lägga i väg, »kila»; to change the —, byta om fot (steg) om häst; to feel the —5, om småbarn börja att stödja på benen; börja lära sig gå; to gain one's — s, resa sig upp särsk. för att håiia tal; to give a — to ... (one a hjälpa ngn upp (på hästryggen); to have the —s of one, si. öfverträffa ngn i springande; to have

not a — left (: not a — to stand upon, jfr ofvan), hafva uttömt alla sina krafter (hjälpmedel); vara drifven ur sin position, biid. ej mer hafva ngn grund, ngt skäl för sig el. att åberopa; to keep One's — S, hålla sig (stå, gå) på benen; to lay — s to the ground, springa fort; to make (scrape) a — †, (skrapa med foten och) bocka; to open the —s, spärra ut benen; to put the (el. one's) best —foremost, se motsv. under foot; to shake a loose —, se under loose; to speak from one's —s. hålla tal stående; to be off one's — s, ej mer vara på benen, ligga omkull (: hvila sig ei. hafva fallit); to carry (one) off his —s, rycka bort, rycka med sig eg. o. biid.; to take one off his —s, bringa ngn ur jämvigten; on one's —s, på benen, jfr de föij. ex.; to be on one's —s, vara på benen, vara uppe och i rörelse

(frisk, verksam, äfv. : ... go ...): Stå upprätt, hafva stigit upp el. rest sig särsk. för att håiia tal; »vara på benen igen», »hafva repat sig» äfv. i affärer; to fall (cl. light) On one's —, komma ned på fötterna som en katt, veta att reda sig; hafva tur, göra en lycklig kupp; lyckligt komma ifrån saken, åter komma sig före igen; to get (ei. rise) on one's — s, stå upp is. för att hålla tal; he goes on his last —s, »han sjunger på sista versen»; to set one on his —5, hjälpa ngn på fötter (benen) igen äfv. biid.; to stand on one's own —s, »stå på egna ben», vara oberoende,hjälpa sig själf, —-bail, s. flykt, rymning i uttr. ss.: to give (ei. take) — F, rymma, gifva sig i väg. —-rest(er), s. stoppad pall. legacy, lëg'asi, s. jur. legat, testamenterad gåfva; to be left a —, få ett arf. —-dllty, s. arfsskatt. —-hunter, s. en som söker ställa sig in för att få ärfva, legal, le'gal, a. legal, laglig, lagenlig, rätts-giltig, laga, laga kraftvunnen; rättslig, juridisk; om person lagligen berättigad ei. tillsatt etc.; teol. lagisk, byggande ei. stödd på lagen, på gärningar; s. Skoti. tid inom hvilken inlösen af gäldbelastad egendom får ske (äfv. ~ reversion); ~ adviser, juridiskt biträde, ngns advokat; — crime, brott fallande under strafflagen. —ism, -izm, s. strängt hållande på lagen, lagiskhet. —ist, -ist, s. en som strängt håller (ei. bygger) på lagen äfv. teol. ~ity, -'iti, s. laglighet; lagenlighet, rättsgiltighet; teol. träldom under lagen, förlitande på gärningarna; utvärtes laglydnad. —ize, -iz, va. legalisera, göra laglig, gifva laga kraft åt, lagligen stadfästa, sanktionera. ^neSS, -nës, s. se —ity.

6: note, ö: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 47legatary

r Talspråk. 738 P Lågt språk.

leman

legatary iëg'åtåri, se legatee. legate, leg'at, s. ambassadör, sändebud is. påfligt: legat, nuntius; högre påflig förvaltningsämbetsman, guvernör, legatee, legate', s. arfvinge genom testamente.

legateship, lëg'àtsjip, s. en legats ämbete ei. rang. legatine, -åtin, a. hörande till en legat; utgående från ei. verkställd gnm en legat, legation, -ga'sjun, s. beskickning; afv. konkret : en beskicknings samtliga medlemmar, ei. : ambassadhotell; en legats distrikt †. legato, it.. lëgå'to, ad. mas. legato, legator, leg'atur, lëgåtè'r, s. testator. legend, lèdj'ënd, lè'-, s. legend, helgonberättelse; (folk)saga, sägen; otrolig berättelse; inskrift : ngt »som står att läsa», äfv. anslag, skylt; motto, devis å vapensköld; omskrift på mynt; va.)j< beskrifva, förtälja. ~ary, -uri, a. hörande till en legend; legendartad, sagolik, otrolig; legend-, sågo-; s. legendsamling; legendberättare. ^ist, -ist, s. legenduppteck-nare.

|eger, ledj'ur, 1. s. ministerresident †; se vid. ledger; a. † residerande. ~-b00k, s. klosterregister, jfr cartulary; se vid. led-ger(-book). ~-line, se ledger-line. |eger, fr., ledj'ur, 2. a. % lätt, obetydlig, ringa. ^demain, -dema'n, s. taskspeleri, tvdemainist, -dema'nist, s. taskspelare, trollerikonstnär. Leger, ledj'ur, s. (eg. pr.) (förk. f. St. Leger [siPindjur] Races) årlig kapplöpning i Doncaster.

legged, lëgd, a. i sms. med ... ben, .. .-bent; her. om fågel med ben af olika färg mot kroppen, legger, lëg'ur, s. (1.) båtkarl som i en kaftaltunnel framför farkosten genom sparkning mot väggarna; (2.) liggare (fat).

legget, leg'et, s. lok. ett verktyg nytjadt af

vassrörstäckare. leggin(g), lëgln(g). s. socka, benfodral, (oftast i pl. :) ytterdamasker ei. lösa byxben, byxhålkar. leggism, -gizm, s. si. en blackleg's karaktär och seder, leggy, -gi, a. långbent; långstrånkig, med lång stjälk. Leghorn, leg'horn, s. pr. Livorno; (I) italiensk halmfläta; afv. se föij. ~-hat, s. italiensk halmhatt, legibility, lëdjibiTiti, s. läslighet. legible, lëdj'ibl, a. läslig, tydlig om skrift afv.

bild. ~ness, -nes, S. se föreg. S. legion, le'djun, s. rom. aüt. legion; bild. stor skara; of honour, franska hederslegionen (orden); they ar# their name is ordspr. eg. biid. de äro legio (otaliga),

ary, -uri, a. hörande till en legion, legions-; innehållande legioner; otalig, talrik; s. legionssoldat; medlem af hederslegionen, legislate, iëdj'islåt, vn. stifta lagar, legislation, -la'sjun, s. lagstiftning, legislative, -lv, a. lagstiftande; lagstiftnings-; s. (the lagstiftande församling (: ~ body); lagstiftande makt (: ~ power), legislatively, -lvli, ad. på lagstiftningsväg, legislator, -ur, lagstiftare, legislatress, -res, legislatrix, -riks, s. lagstifterska. legislature, -ur, se legislative body; se äfv. legislative power. legist †, le'djist, s. lagkarl, rättslärd. legitimacy, ledjit'imasi, s. laglighet, lagenlighet; rättmätighet, berättigande; legitimitet, äkta börd; äkthet, legitimate, lëdjitfimàt, a. lagenlig, laglig; rättmätig, berättigad; legitim, af äkta börd; äkta, sann, erkänd; va. förklara för laglig (: legalisera) ei. (ett barn) äkta (: legitimera). ~neSS, -nes, se legitimacy. legitimation, -ma'sjun, s. legalisering; legitimering, förklarande för äkta, för rättmätig arfvinge, legitimist; ledjit'imist, s. legiiimist (is. i Frankrike : anhängare af Bourbonerna). legitimize, -miz, va. se legitimate. legless, lëg'lës, a. utan ben (läggar). leglin, lëg'lin, s. Skoti. mjölkstäfva, sv-girth,

5. band på en stäfva. lego-, lè'g<5, i sms. lag-, juridiko-. leguan, lègwan', s. se iguana. legume, lëg'üm, - -', s. bot. ärtbalja, skid-frukt; pl. legymer, grönsaker. ~n, lat., - en, s. bot. se föreg. leguminous, -'minus, a. bot. hörande till ärtväxternas familj, bärande ärtbaljor; skidfrukts-; ^plants, ärtväxter (leguminosæ). ieiger †, le'djur, se ledger o. leger, 1. leister, le'stur, s. Skoti. lax-ljuster, leisure, le'zjur, lezj'ur, s. ledighet (from business, från göromål); lägligt tillfälle, tid (to, att, ei .for med part.); fritid; a. i sms. ledig, fri, oupptagen; ~ hour, ~ time, fritimme, ledighetstid; at Se ~ly, ad.; to be at vara ledig; hafva (god) tid (to, att); do that at your gör det när ni får tid (när det faller sig lägligt); in one's på ens fritid. ~ly, -li, a. verkstäld i godt mäk, maklig, ej brådskande ; om pers. ledig, som ej behöfver brådska; ad. i godt mak, utan brådska, sakta och varligt; vid lägligt tillfälle. Ieke†, 1. se leek. leke t, 2. s. O. a. se leak. leman)((, Lè'mån, s. käresta; älskarinna (mätress); älskare.

lemma, gr., lem'a, s. mat. lemma, lånesats, hjälp sat s.

!em(m)ing, lem'ing, s. zool. fjäll-lemmel

(Myodes ei. Mus lemmus). Lemnian, lem'nian, a. från ön Lemnos, lemnisk; ^ earth, lemnisk ei. turkisk jord, bolus, terra Sigillata (en röd lera); äfv. ett mjölkaktigt ämne ur apbrödträdets frukt.

lemon, lëm Jun, s. citron; limön (fruktafen

annan art af samma slägte); (äfv. dets. som

-tree :) bot. citron-(limon-)träd (Citrus Li-monum). ^-Colour, ~-yell0W, s. citron-

gult (en blekgul färg). ~-graSS, S. bot. ett väl-luktande gräs (Andropogon Schoenan-thus). ~-ice, s. citronglace. ~-juice, s. citron-^imon^saft^ ^-kali, s. limonad af citronsaft med bikarbonat. ~-peel, s. syltadt citron(»pomerans»)skal. ~-Squee-ZerS, s. pl. citronpressare, citronklämma. ~ade, -àd, s. limonad; effervescing sparkling /v/, bruslimonad (fr. »limönade gazeuse»).

lemur, le'mur, s. zool. pyssling, maki (ett ap-artadt djur: Lemur). 'vCS, -èz, S. pl. rom. ant. vålnader, gastar, spöken.

lend, lend, va. (imp. o. pp. lent, lent) utlåna (äfv. med out; to, åt; on interest, mot ränta; on security, mot säkerhet); uthyra; räcka; gifva i allm. bet. (t. ex. ~ countenance to, dets. som give ... to, jfr ock föij. ex.), lemna, skänka; ~ one's self, väl lämpa sig (to, för : passa, om drägt smyga sig efter kroppen); låna sig (to, åt, t. ex. a scheme : samtycka till); ~ an ear, a hand, se dessa ord; ~ on hire, hyra ut. ~er, -ur, s. en som lånar ut; utlånare;

långifvare; förlagsman. ^ing, -ing, prt.; s. utlånande; lån, försträckning. ~ing -library, 5. lånbibliotek.

length, length, s. längd; sträcka; utsträckning äfv. i tid o. bild.; tidrymd; lång sträcka, långvarighet i tid; pl. tekn. längder (afpassade stycken af ngt långsträckt, ss. järntenar, rör o. d.) ; sport. (häst-, båt-, velociped-)längd; (i cricket) afstånd till bållens nedslag; teat. si. 40 rader af en roll; any ~ cut, i annons fås tillskurna (tillklippta) i alla storlekar; ~ of days, (lång) sträcka af dagar; långt lif; ens dagars längd, lifslängd; 1 cannot go that så långt kan jag ej gå, is. biid. (t. ex. jag kan ej fullkomligt dela (er) åsigt); to go all ^s, gå (huru) långt (som hälst) i ngt; vara med på hvad som hälst (ej krusa för ngt, ej sky ngt); gå till ytterlighet, jfr föij.; to go the whole bild. gå till det yttersta; taga steget fullt ut; to go the ~ of ...ing, gå därhän att man___j afV. rätt långsamt

och omständligt bedrifva ngt, taga sig lång tid med att...; to lie full ligga rak lång, utsträckt i hela sin längd; to measure one's ~ (upon the pavement), »mäta (gatan) med hela sin längd», jfr föreg.; (to travel) the ~ and the breadth of Europe, (genomresa) hela Europa kors och tvärs, till dess yttersta ändar; at rx*, i hela dess, sin längd; utförligt, fullständigt, särsk. utskrifva en summa med bokstäfver (i mots, till med siffror); slutligen, till slut J omsider, ändtligen; at full jfr föreg. o. efterfoij.; in full niäi. i kroppsstorlek (och hel figur); (... feet) in ... i längd, ... lång; in ~ of time, med tidén; cut (saw etc.) in(to) (short) ... i längder, i bitar; to carry a thing to great (extreme) gå för långt i ngt, drifva ngt till ytterlighet; to carry one to such drifva ngn därhän; to go to great ^s, gå för långt etc.; äfv. blifva för vidlyftig. ~ways, ~wise, ad. på längden, längsefter. ^en, -n, va. (äfv. med OUt) förlänga i alla bet.; uttänja, draga ut (på) äfv. i tid; vn. förlängas; utsträckas; tilltaga, växa om dagarna mot sommaren; ~ out, äfv. draga(s) ut på långmål. ~ened, -end, pp. förlängd; (alt mera) långvarig, längre, vidlyftig, svening, -enlng, prt.; s. förlängning, tillskarfning på längden; konkret förlängningsstycke, jfr sms. ~ening-bar (-joint ei. -piece), s.

tekn. förlängning, löst tillsatsstycke af olika form. ^ening-rod, s. förlängningsstycke på en jordborr, mellanstycke, borrstång. ~ineSS, -inès, s. längd; långdragenhet, jfr ~y, -I, a. tämligen lång; långdragen, (altför) utförlig (t. ex. a ~ story). leniency, liniens!, s'e lenity, lenient, -ënt, a. förmildrande, lindrande (med o/); mild (t. ex. sentence, dom; to, tb'wards, mot); med. stillande, lenande; s. med. lenande medel.

lenify len'ifi, va. lindra, stilla (mest med.).

lenitive, len'itiv, a. mildrande, (smärtstillande: s. med. lenande ei. smärtstillande medel; lindrigt laxativ.

lenity, len'iti, s. mildhet; saktmod, fördragsamhet (to, med).

leno, lè' n6, S. ett slags linong nytjad till fönstergardiner.

lens, lenz, s. (pl. ~es, -ëz) fys. lins.

lent, lent, imp. o. pp. af lend; s. prov. lån.

Lent, lent, s. fasta, fastlag; ~ month, vårmånad. mars; ~ sermon, fastlagspredikan; ~ term, univ. vårtermin; the First Day of första dagen i fastlagen (: första onsdagen) : Ash Wednesday. ~en, -en, a. fastlags-; som brukas under fastlagen, mager, knapp, fäste- kost.

lenticel, ~le, fr., len'tisel, 5. bot. lenticell;

anat. linsformig körtel, lenticular, lentik'iilur, a. linsformig; dubbelt konvex, lentiform, lèn tiform. ff . se föreg. cl. lentiginous, lèntidj'inüs, a. med. (mycket) fräknig, full af lefverfläckar; full af utslag, skorfvig. lentil, len'til, s. bot. lins (en ärtväxt, Ervum Lens).

lentiscus, lat., llntis'kus, lentisk, len'tisk,

s. bot. mastix-träd (Pistacia lentiscus). Ient(i)ner, lënt'(i)nur, .s*. se lannér. lentOUS †, len'tus, a. klibbig, seg som lim. leo, lat., lè'c>, s. astron, lejonet, —nine, -run, a. (1.) lejon-, lejonartad, lejonlik; (2. af

uppfinnarens namn) leoninsk om latinsk vers med rim i midten o. slutet.

leopard, lep'ard, s. zool. leopard (Felis leo-pardus). —s'-bane, .5. bot. namn på (Arnica o.) Doronicum (0. Paris quadrifolia etc.); German —, hästfibla (Arnica montana), ^-stone, min. en fläckig fältspatsart. —('s)-W00d, s. F »bokstafsträ» (virke af B ro sim um Aublettii, ett sydamerikanskt träd).

leper, lep'Cir, s. en spetälsk. —ed †, -d, a.

spetälsk. —OUS, -us, a. se leprous. lepid t, lep'id, a. skämtsam, treflig, liflig, artig.

lepido-, gr., lep'ldo-. a. i naturv. benämningar fjällig. fjäll-. —pter, -èp'tur, s. zool. fjäril; pl. (äfv. -a, -å) fjärilarnas ordning.

apteral, -dop'turai, -pterous, -6p'tårfis,

a. fjärilsartad. —te, -t, —ted, -tèd, a. bot. fjällig.

Icporin, lep'orin, -rin, a. liknande ei. tillhörande hararna (familjen lepOriddB, lat., lepor'ide). leprosy, lep'rosi, s. med. spetälska. leprOUS, lep'rus, a. spetälsk; bot. se lepi-dote. — |y, -li, ad. såsom spetälska, smit-tosamt. — neSS, -nës, s. spetälskhet. lept, lëpt, imp. o. pp. af leap. lere t, lèr, 1. s. lärdom; va. lära (: learn o. teach).

lere †, lèr, 2. a, tom, jfr leer.

lernean, lurnè'an, s. zool. lerneid (ett slags

klyffoting, parasit-krustacé hos fiskar).

lerry, lër'1, s. lok. P ovett, uppsträckning. lesion, lè'zjun, s. skada, åverkan; förfång;

med. skada, sjuklig förändring. leSS, lës, a. (komp. af little) mindre, ringare; ad. mindre, i ringare grad; ~ and —, alt mindre och mindre; no — than, ingenting mindre (annat) än; no — a person than ... self, ingen ringare person än ... själf, ingen mindre än självfva...; they can't do —, det är det minsta de kunna göra; in — than no time, i ett nu,

i ett ögonblick; the (i jämförelser) dess (ju) mindre; James the (Lbibi. Jakob den yngre; so much the så mycket mindre.

lessee, lèsè', s. jur. förpaktare, hyresgäst; arrendator (i mots, tin lessor).

lessen, les'n, va. förminska; förtunna; taga

af (afhyfia etc.) på tjockleken; äfv. om vätska : utspäda; förringa; nedsätta; vn. minskas, aftaga, blifva svagare. ~ing, -ing, prt.; s. tekn. förtunning, afsmalnande,särsk. art. förjyngning.

lesser (en dubbel komp. af less brukas endast

attribut... hufvudsakligen i mots, till greater el. i vissa uttryck, jfr ex.), les'ur. a. mindre, ringare ; ofta is. i naturv. benämningar lilla (SS. 1 »lilla hackspetten», lilla hägern etc.); — Asia, Mindre Asien; the (I/)— Bear, Lilla björnen (Ursa Minor); the — light, bibi. (Gen. i, 16.) »ett litet ljus»; the — of two evils, ordspr. af tvänne onda ting det minsta, lesses, les'ez, s. pl. spillning af vilda djur.

leSSOn, les'n, s. uppläst stycke, särsk. kyrk. uppläst bibeltext; uppläsning ur ngn för-fattare, föreläsning; inlärdt stycke, lexa äfv. biid. : inhämtad lärdom, regel; skrapa, tillrättavisning, straffpredikan; lektion (in, i; on piano), lärotimme; mus. utskrifven stämma; va.)|C undervisa; F lexa upp; this has been a ~ to him, detta var en (god, välförtjänt) lexa för honom

(kan lända till varning för framtiden"); to get a-—, få en lektion(stimme) om en lärare; (äfv. ...g. up...) lära sig en lexa; to give a —, gifva en lexa (skrapa, tillrättavisning, varning); gifva en lektion; hålla en föreläsning (uppläsning ur ngn författare); lie knoivs (ei. can say) his —, han kan sin lexa; to read a person a — F, läsa lagen för ngn; to recite (repeat) a läsa upp en lexa; to say one's —, läsa upp sin lexa; to set a boy a —, gifva (förelägga) en gosse en lexa; to take a — from, taga lärdom för framtiden af; to take f>us from (of), taga lektioner för; läsa för en lärare (äfv. ... with).

lessor, les'ur, leso'r, s. jur. utarrenderare, bortförpaktare; hyresvärd.

lest, lèst, konj. på det att icke, (för) att

icke: (efter ord som uttrycka fruktan, farhåga o. d.) att (kanske); af fruktan att, ofta (af försig. tighet) i fall ngt skulle hända; take Care ^ you fall, akta er så att ni ej faller; we have been in pain about you, — some accident should have befallen you, vi hafva varit oroliga för er skull, befarande att ngn olycka hade drabbat er under er långa bortovaro; pails of water were set out in different places, the roof should

catch fire, vattenämbar utsättes bär och där för att vara till hands, i fall taket skulle fatta eld. let, let, 1. va. poet. hålla tillbaka, förhålla, hindra; vn. † hindra; s. † hinder numera blott i förbindelser liknande följ. : without — 01' hindrance, utan minsta hinder, obehindradt, »lätt och ledigt», —game †, s. jfr kill-joy o. spoil-sport. let, let, 2. va. (imp. o. pp. let, let) låta (äfv. jfr — blood under b.), tillåta (: icke förhindra); släppa lös, ut, in; lemna (jfr — alone); afläta; upplåta, bortarrendera, uthyra (äfv. med out etc., jfr ned.); borttinga, bortackordera. upplåta arbete på entreprenad; (i imperativ, ss.) hjäljW. till omskrifning af en imperativ : (uppmanande, befallande, föranstaltande, el. uttr. bön, önskan) låt, låtom, äfv. må, jfr ex.; — alone, — loose, se d. o.;

— be, — drive, — fall, — fly, — go, — pass, — slide, — slip etc., se under dessa senare ord; a house to —, ett hus att hyra (the house is to —, ei. to be —); — down, släppa (sänka, fira) ned; nedspänna hanen; bärg. låta eld slockna (nedblåsa ugnen); tekn. anlöpa (uppmjuka, jfr anneal) stålvaror; — in, släppa in; lemna tillträde; tekn. infälla, infalsa; inlägga; snick. äfv. intappa (jfr house in); si. kugga, lura, narra (for it, med på saken); — into, släppa («tc., jfr föreg.) in i; inviga i en hemlighet; — off, släppa, låta gå; F låta gå fri, låta slippa

från saken (från straff el. : fl'isäga från en förbindelse) ; utslunga äfv. ord; afskjuta en projektil el. eldvapen : affyra; afbränna fyrverkeri; aftappa, uttappa, utsläppa (t. ex. vatten ur en behållare); hyra lit delar af en lagenhet; — on, släppa p å ånga etc.; Skoti. Am. F låta veta att man vet ngt om saken, skvallra ur skolan (about, om; to, för); — out, släppa ut äfv. ett klädesplagg; släppa 1ÖS, lÖSgifva; utsläppa aiim., äfv. : uttappa, låta utrinna; lossa på; låta en hemlighet komma ut; sjö. sticka ut ett ref; uthyra, utarrendera; bortförpakta, borttinga arbete, jfr ofvan; — out at F, se — fly at under fi; — up, släppa upp, släppa efter, låta resa sig igen;

— it be conceived (understood) that, saken är så att förstå att; nu bör man tänka sig att; — me not be misunderstood, missförstå mig ej, man får ej uppfatta mig orätt då jag säger ...; — them remain, de må stanna kvar! — things take their course, låt sakerna (-en) hafva sin gång (vi få med lugn af bida händelsernas utveckling, jfr — alone) ; — this be said of him, må det sägas om honom (: det skall blifva sagdt om honom); — us go (ei. be going), låtom oss gå vår väg! well, —

him! låt honom göra så (om det roar honom) (gärna för mig)! —-Off, s. väfn. afstickareverk på väfstol (spärrhake o. d. hvarigenom varpen aflindas från garnbommen i samma mån som tyget upprullas på tygbommen). —-Up,

S. börs. si. plötsligt upphörande af konst-ladt tryck i (penning)marknaden. letch, 1. se lech.

(etch, letj, 2. S. lut etc., jfr leach, 2.; prov. äfv. dike med stillastående vatten(samling). —y, -i, a. se leachy.

lethal, le'thal, a. dödlig, dödande, —ity f,

-'iti, s. se mortality. lethargic(al), letha'rdjik(al), a. sömnsjuk, tyngd af sjuklig dvala; sömnaktig; dval-lik. —ness, -nës, s. sömnaktighet; se vid. lethargy.

lethargied lëth'årdjid, pp.; a. försänkt i dvala, lethargize, -djiz, va. försätta (-sänka) i dvala, lethargy, -dji, s. med.

letargi, sömnsjuka äfv. hos växter; onaturligt tur.g sömn; dödssömn; dvala äfv. biid., dåsighet, försoffning; z? a.†se föreg .va. Lethe, gr., le'the, s. pr. mytol. Lethe; biid. glömska, —an,-'ån, a. af föreg.; orsakande (skänkande) glömska. —On)j<, -ëon, s. svafveleter SS. bedöfningsmedel. — Otlize }|<, -èoniz, va. bedöfva med — on. lethiferous, lèthifurus, a. dödbringande, dödlig.

Lett, lët, s. gcogr. lett, liffländare. letter †, let'ur, 1. s. hindrare. letter, lëtfur, 2. s. en som låter ngt ske, tilllåter, beviljar ngt; uthyrare (of rooms etc.). —-g0†, s. slösare. —-OUt, s. jfr let out. letter, let'ur, 3. s. bokstaf, äfv. biid. : ordalydelse (t. ex. the — of the law, jfr ock ex. ned.); boktr, typ, stil äfv. kollekt.; bref, skriftligt meddelande, skrifvelse (on, om; for, to, till); fullmakt, jfr ex.; pl. literatur, vetenskap(er); lärdom; va. förse med bokstäfver, stämpla etc. bokstäfver på; bokb. sätta titel på (ryggen af) en bok; — of attorney, — of credence, — of license

etc., se under d. o.; dead —, bild. »död bokstaf»; se vid. dead-rsj; grand — s after one's name, efter namnet stående initialer tin ngn titel (ss. M. P. etc.); English —5, engelska bref (: bref på engelska; äfv. : de bref ngn skrifver till el. erhåller från England); —5

clause, close —s, förseglad kungligt bref; —s patent (overt, open), öppet (kungligt) bref, privilegii-bref; kungligt patent

(innebärande utnämning el. privilegium); a — to the editor, insänd artikel i en tidning; the — killeth, but the spirit giveth life, bibi. bokstafven dödar, men anden gör lefvande; by —, genom (i) bref, skriftligt; body of a —, boktr, kägel; bill of — s, boktr.

e bill of fount; a man of 'vs, en lärd, en vetenskapligt (humanistiskt) bildad man; to a — ei. to the (very) —, bokstafligen. —-bay, s. brefpåse, brefväska. —

-balance, s. bref våg. —-barrister, 5. «rr

bachelor of civil law. —-bill, s. post karta.

—-board, s. boktr, sättbräde. —-book, s. hand. brefbok, kopiebok. —-box, s. breflåda i allm., särsk. å postkontor med Öppning (: —-slit) i ytterväggen el. i cn enskild lägenhet på dörren. —-brush, s. boktr, afklapp-ningsborste. —-carrier, s. brefbärare (postvaktmästare, ei. postbud). —-Case, s. breffack, -väska, portfölj; boktr, stilkast. —-Clip, s. pappershållare för skrif-bordet (med fjäder), brefklämma. —-COVer, s. brefkuvert. —-Copying, s. brefkopie-ring; — machine, kopiepress. —-Clltter, s. stilskärare. —-file, s. brefhållare, för-varingsmedel (fack, portfölj etc.) med särskild inrättning (jfr file, 1.) för att i ordning förvara

ankomna bref. —-founder, s. stil gjutare. — -found(e)ry, s. stilgjuteri, —-leaf, s. bot. slägtet G-rammatophyllum. —- lOCk, s. bok-stafslås. —-mark, s. frimärke. —-mes-sage, s. kungligt handbref till ett domkapitel innehållande namnet på den som önskas väld till biskop ; förr handbref (i st. f. stämning) från lordkanslären till en pär med an-maning till inställelse såsom svarande inför the

Court of Chancery. —- model, hand. schablon för märkning af namn på säckar etc. —-Office, s. (post)kontor för ankommande och afgående bref. —-paper, s. postpapper i kvartformat (10X8 inch, hoplagd t). —-perfect, a. F; to be — in, kunna ngt perfekt (på sina fem fingrar). — -plant, se r^-leaf. —press, s. kopiepress; boktr, tryckpress; tryck, text i mots, tin illustrationer; — engraving, illustration i texten; — printer, boktryckare. —-pres-ser, s. brefhållare, brefpress på skrifbordet (ngt tungt som lägges på bref o. d). --proof, 5. ett sista afdrag af en gravyr innan tryckningen. —-punch, s. stilgjutares puns ei. kontrastämpel. —-rack, s. breffack,

-hylla, -Ställning på skrifbordet el. hängaude på väggen. — -Slit, 5. se ofvan under — -box. —

-SOrter, s. brefsorterare. —-tool, s. bokh. titelstämpel, —-weigher, s. brefvåg. — -WOOd, s. bot. »bokstafsträd» (Brosimum Aublettii). —-writer, s. brefskrifvare;

bref Ställ are (handbok med formulärer för bref,

äfv.: Model L. W.)\ brefkopieringsmaskin. —-writing, s. brefskrifvande; brefskrif-ningskonst. —ed, -d, pp.; a. försedd (märkt) med bokstäfver; med ryggtitel; boklärd, studerad, literärt bildad; literär, lärd, vetenskaplig, ^ing, -ing, prt.;

s. förseende (märkande, stämplande) med bokstäfver; anbringande af inskription, af ryggtitel på en bok etc.; ryggtitel, lettern, let'um, se lectern. letting!, let'ing, \.prt.&i let, I.J s.hindrande, letting, let'ing, 2. prt. af let, 2.; s. lemnande etc., jfr let o. ned. —- out. —-down, S. tekn. anlöpning, —-in, s. infällning, infals-ning; konkr. urtagning (äfv. —-up). —-OUt, s. öfverlåtande på arrende (— to farm)', uthyrande; borttingande af arbete på entreprenad (äfv. — in contract).

Lettish, let'isj, Lettic, -lk, a. lettisk; s. lettiska (språket).

lettuce, let'is, s. bot. laktuk (Lactuca); salad (särsk. L. sativa, äfv. garden —, träd-gårdssalad); cabbage —, headed —, huf-vudsalad (L. sativa capitata); eos —, bindsalad (L. sativa longifolia ei. romana); curled —, krusbladig salad (L. sativa crispa); prickly —, vild laktuk (L. scariola); strong-scented —, giftig laktuk (L. virosa). leucin(e), lo'sin, s. kem. leucin. leucite, lo'sit, s. min. leucit, hvit granat. leucol(ine), lo'kolin, s. kem. en organisk bas

ur stenkolstjära, leucoma, loko'ma, s. med. hvit starr, leucorrhæa, lokoré å, s. med. hvita flussen. levant, lëvånt', l. vn. si. ge sig i väg utan att

betala (särsk. vadskuid), schappa, rymma, levant, lëvånt', 2. va. barka hudar, garfva. Levant, lëvånt', s. Levanten, Österlandet (eg. östra Medelhafsländerna); se vid. — er (1.); a. >|< (äfv. -'-) levantisk, österländsk. (I)—er, -ur, s. (1.) stark östanvind i Medelhafvet; (2.) si. en som ger sig i väg, rymmare, jfr levant, 1. — ine, -in, -'-in, a. levantisk; s. invånare i Levanten, öster-länning; ett slags siden, levator, lëvå'tur, s. lyftare. haf vare; jfr särsk. elevator, anat. o. kir.

levee, lëv'è, s. lever, morgonuppvaktning hos förnäma personer; stor mottagning på hofvet, kur af herrar; Am. (- -') uppvaktning (mottagning) i allm.; is. Am. lång vall, fördämning utefter en flodstrand; va. uppvakta, jfr föreg, s.; invalla, instänga en flod med dammar, level, lëv'l, s. vattenvåg, vattpass, afvägningsinstrument; jämn, vågrät yta; vågrät linie; nivå äfv. biid.; jämnhöjd; höjd, Ståndpunkt i förh. till ngt annat, äfv. bild. : »synkrets», »horisont», jfr ex.; biid. fast ställning, position; riktning(slinie); biid. rättesnöre, plan; ingeniör, nivellering; upptagande på karta, kartläggning; gruf. »botten», vågrät (fält)ortsträcka med afseende på olika djup från dagen (liksom »våning» i en

grufva); gruf. vattenstoll, vattenränn a; a. vågrät; jämn, slät, plan; i jämnhöjd {with, med äfv. biid. : lika ständ); afpassad, lämpad (to, efter))J<; va. jämna, planera mark, väg; jämna med marken (jfr ned. ~ with the ground) äfv. biid.; göra vågrät, ingeniör, lägga efter vattpass, afväga, nivellera; bringa i jämnhöjd, göra jämnhög, biid. lik-ständ (to, with, med); afpassa, lämpa (to, efter ngns ståndpunkt); rikta (a gun etc.), måtta (against, mot; at, på, åt); vn. sigta, syfta (at, på); tekn. göra afvägning; öfverensstämma)^; gissa†; the ~ of the sea, se sea-'v; the ~ of the water, vattenståndet, vattenlinien; dead fullkomlig jämnhöjd; se vid. deadto find one's oion finna (söka sig fram till) sin rätta

Ståndpunkt där ett stannande kan ske, eg. (t. ex. : teaters always f. their o. o. wid.: slutligen komma på sin rätta plats i lifvet; (to be, to bring) (on a) ~ with, i nivå äfv. biid., i jämnhöjd med; on the ~ of, i jämnhöjd med; to be upon the same wid. stå på samma ståndpunkt (vara lika goda); to descend (accommodate one's self) to the ~ of one's pupils, sänka sig till (försätta sig på) sina lärjungars ståndpunkt; a ~ head, Am. F ett redigt, klart hufvud; to do one's ~ best F, göra sitt bästa, anstränga sig till det yttersta; to cut off afskära (-hugga) iäms med den omgifvande ytan; to lie ~ to, ligga i jämnhöjd med; wid. vara åtkomlig (tillgänglig) för; lämpa sig«för, vara afpassad efter; to make ~ with, se ~ (va.) ivith; ~ the bayonet, fälla bajonetten; ~ down, bringa

till jämlikhet med andra (genom beröfvande af privilegierad ställning; mots. ~ up); ~ with the ground (1. ~ adj.) jäms med marken; jämnad med jorden); (2. ~ verb, äfv. ...to ...) jämna med jorden, rasera; slå till marken (i golf), fälla (äfv.-. döda), ^-crossing, s.

järnv. vägöfvergång i banans plan. ~ -length, S. vågrät sträcka af en väg el. kanal. ~-line, s. vatten(stånds)linie, vattenmärke. ~-rule, s. tekn. rätskifva. ~lsm, -lzm, s. jämlikhetsprincip(er) i politiskt afseende, jfr o^ler. ~led, -d,pp. jämnad, planerad; nivellerad. ~ler, -ur, s. planerare; nivellör; afvägare; poiit. radikal jämlikhetsifrare, socialist; pl. eng. hist, ett socialistiskt parti under Karl d. I:s sista tid.

~ling, -ing, prt.; s. planering, jämnande af en ojämn yta; nivellering, afvägning.

~ling(-po!e ei. -rod ei.) -staff, s. afväg-ningsstång. ~neSS, -nes, s. vågräthet; jämnhet; jämnhöjd; jämlikhet.

(even, lev'n, 1. se leaven.

Ieven †, lev'n, 2.se levin.

I even, lev'n, 3. Skoti. se lawn. lever †, le'vur, 1. a. komp. (af lief) angenämare, kärare; ad. hällre, lever, lèvår, 2. s. (fö rvr. af louvre i sms.). f\>

-board, se louvre-board. lever, le'vur, lev'-, 3. 5. liäfstång, häf-bom; svängel; vippstång; sjö. handspak; kir. namn på vissa instrument för att gnm bändning uttaga ngt (t. ex. tänder); se vid. r^-watch; a. i sms. häfstångs-, försedd med häfstång etc., om mekanism med häf-stångsrörelse. ^-brace, s. vippborr; jfr hand-brace. ~-eSCapement, s. ankargång i ur. ~-prop, s. stöd under häfstång. ~ -valve, 5. ångm. säkerhetsventil med häfstång och motvigt. ~-watch, s. ankar-gångsur. ~age, -adj, s. bändning med (ngt

som verkar som) häfstång; häfstångsverkan, häfstångskraft (vinst i kraft gnm användande af häfstång, äfv. ~ power).

leveret, lev'uret, s. unghare.

leverock, lèv' urok, se laverock.

leviable, lev'iabl, a. möjlig att lyfta, att

upptaga etc., jfr levy. leviathan, levi'athan, s. eg. bibi. leviathan

(hafsvidunder omtaladt i Jobs bok) ; ofantligt hafsdjur (t."ex. om en hval), hafsvidunder äfv. om jätteskepp.

levied, lev'id, imp. o. pp. af levy, levier,

-lur, s. en som lyfter etc., jfr levy. levigahle, lev'igabl, a. som kan finpulveri-seras. levigate, -gät, va. glätta, finpolera; kem. finpulverisera, finrifva med ngt vatten.

levigation, -ga'sjun, s. finaste pulveri-sering.

levin, iëv'!n, † ei. poet. se lightning. ~-brand

†, se thunder-bolt. levir, le'vur, s. en som gifter sig med sin aflidne broders enka, jfr föij. ~ate, -vi'rat, lev'irat, a. se följ.; s. eg. jud. antik, levira-tiskt äktenskap (: ~ marriage), äktenskap som det ålåg en att ingå med enkan efter en afliden broder för att »uppväcka honom säd», statical, -virat'ikal, a. levi-ratisk, jfr ofvan. ~atioi1, -virå'sjun, s. ingående af leviratiskt äktenskap, levitation, levita'sjun, s. lättande, lätthet,

jfr buoyancy. Levite, lè' vit, s. levit, judisk prest; Engi. förakti. fattig, obefordrad prest (huskapian

hos förnäma).

Levitical, levit'ikal, a. levitisk; presterlig)^; ~ degrees, enligt Mose lag förbudna led. ~ly, -1, ad. i strängaste öfverensstämmelse med Mose lag. LevitiCUS, -kus, s. tredje Mose bok. levity, lev'iti, s. lätthet †; brist på allvar ei. djup; lättsinne, lättsinnighet; flygtig-het, ostadighet.

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.levo

F Talspråk.

744 p Lågt språk.

liberal

levo-, lè'vè, prefix, se lævo-. levy, lëv'i, va. lyfta; upptaga, pålägga skatt (on, på); uppsätta en här, utskrifva, uppbåda trupper; jur. Uppföra, anlägga hus, etc.; se vid. distress; s. upptagande af skatt; utskrifning; uppbåd; utskrifvet manskap; sko!, si. församling af skolgossar för att öfverlägga om enskilda angelägenheter; Am. 12 Yo cents; jur. se distress (jfr ock ex. under d. o.); ~ a fine, äfv. börja rättegång för att be-trygga sina rättigheter till egendom ei. lägenhet; ~ a suit, börja en rättegång; ~ war, börja krig; ~ in mass, utskrifning i massa af landstorm, gående ut »man ur huse». ~ing, -ing, prt.; s. jfr föreg, lew †, lü, a. ljum ; blek; klen. lewd, lud, a. okysk, liderlig ; självsvåldig; ogudaktig; förr (jfr lay) världslig, olärd, okunnig, enfaldigt; ~ fellows, bibi. »lö-ske drängar», löst parti, löst pack. ness, -nès, s. liderlighet, otukt, osedlighet; bibi. afguderi. —Ster f, -står, s. se lecher.

lewis, lo'is, s. (eg. pr. : Louis) mek. kil in-fäld i en sten för dess lyftning (äfv. son, -un); tekn. klädes öfverskärningssax. lexical, lek'sikal, a. hörande till en ordbok, lexikalisk, lexicographer, lëksikèg'rafår, s. lexikograf, ordboksförfattare, lexicographic, -'ik, a. lexikografi.sk. lexicography, -grafi, s. ordboksförfattande; principerna därför, lexicologist, leksikol'odjist, s. en som är hemma i lexicology, -dji, s. vetenskap om ord, deras betydelse och förhållanden, lexicon, lek'sikon, s. lexikon (mest om grek. o. lat. ordböcker, jfr dictionary). — ISt >j(, -ist, s. se lexicographer.

lexigraphic, lëksigrafik, a. af mij. lexi-graphy, --'-fi, -'—, s. konsten att definiera ord. ley, lè, i. se lav. 3. o. lea. ley, lè, 2. se lye.

Leyden, la'dn, ll'dn, 5. pr. geogr. Leyden. — -jar, ~-phial, s. fys. elektrisk laddflaska, leze-majesty, lézmådj'ësti, 5. jur. högmålsbrott.

Ii, kin., lè, s. ett kinesiskt skiljemynt; ett

kinesiskt längdmått, liability, liabil'iti, s. (pl. -ties, -z) egenskap att vara underkastad (to, ngt); blott-ställdhet, utsatthet, benägenhet (to, för ngt, t. ex. för sjukdom); ansvarsskyldighet (for, för); förbindelse; pl. hand. skulder, passiva; limited begränsad ansvarighet i motsats till solidarisk ; tö incur ikläda

sig förbindelse; ådraga sig ansvar; to discharge from —, befria från ansvar; bevilja ansvarsfrihet (»décharge»).

liable, li'abl, a. ansvarig (for, för); blott-ställd, utsatt (to, för; för att); hemfallen tin, underkastad (to, t. ex. imprisonment; in damages); fallen, benägen (to, för); F tullpligtig (i st. f. 'x/ to duty)-, ~ to abuse, som lätt kan missbrukas; ~ to death, dödlig; ~ to a disease, med fallenhet för en sjukdom; ~ to err, ei. to error, underkastad möjligheten att misstaga sig, som kan (lätt) misstaga sig, utsatt för misstag; I am ~ to, äfv. jag utsätter mig för, jag underkastar mig (ansvaret för); to hold one ~ for, göra (: anse) ngn ansvarig för. <vneSS, -nës,

s. se föreg. s.

liaison, fr., lèàzong', s. förbund; förbindelse, is. oioiiig kärleksförbindelse; kokk. äggstanning, liana, lia'na, liå'nå, liane, lia'n, s. bot. lian

(yppiga slingerväxter i tropisk urskog).

liar, il'år, s. lögnare, lögnerska, liard †, li'ård, a. grå; apelkastad; s. (apel-kastad) häst, skymmel. liart, -rt, a.

Skoti. dets.

lias, li'as, s. geol. lias (understa skiktet af Jura-formationen). —Sic, -as'ik, a. lias-, tillhörande liasformationen. libation, libà'sjån, s. rom. antik, libation, dryckesoffer, äfv. wid. »offer åt Bakkos», liba-tory, -'båtåii, s. hörande till ei. sysselsatt med libationer. libbard †, lib'ård, se leopard. libel, li'bl, s. smädeskrift, skandalskrift; i aiim. ngt för person ei. sedligheten kränkande SOm blifvit publiceradt, ss. karikatyr, etc.; ärekränkning i skrift; brottslighet ådragen gnm smädligt ei. sedligheten kränkande skriftställeri, kränkning genom författande ei. utgifvande af en ~ (t. ex. to be charged with ~); jur. civilt (vid skotska el. ecklesiastika domstolar) klagoskrift, käromål, kärandes påstående; va. smäda, skymfa gnm en ingifva en anklagelse mot ngn; vn. † inlemna klagoskrift (against, emot); utgifva el. författa skandalskrift etc. —lånt, -ånt, s. kärande, jfr ofvan; se vid. följ. ~ler, -år, s. skandalskrifvare, paskillförfattare; utgifvare af en libel, "Jing, -ing, prt.; s. författande, utgifvande af libels. lous, -us, a. ärekränkande skrift, utgifning,

skrifsätt.

liber, (lat. .• bok), ll'bår, s. bot. safhinna (barkens innersta hinna).

liberal, lib'ural, a. friboren; anstående en friboren, jfr gentlemanlike; ädel, ädelmodig, storsinnad; gifmild, frikostig (of, with, på, med; to, towards, mot); rundlig, frikostigt tilltagen; »anständig» om

pris, anbud; fl'i äfv.: öfversättning, tolkning, fördomsfri. frisinnad; opartisk; poiit. liberal; lättfärdig, löslig, självsvåldig †; s. en liberal, reformvän; the ~ arts, de fria (sköna) konsterna; a ^ education, finare uppfostran, högre bildning (inbegriper i engelsk mening vanligen classical e-w).

~-hearted, ~-souled, a. högsint, stor-

sinnad. ^-minded, a. frisinnad, jfr föreg. ~ism, -izm, s. liberalism. ~ist, -1st, s. se liberal, s. ~istic, -Ist'ik, a. tillhörande ei. utmärkande liberalism, det potitiskt liberala partiet. ~ity, -'Itl, s. ädelt tänkesätt, högsinthet; frisinthet, fördomsfrihet; opartiskhet; frikostighet; frikostig gåfva. ~ize, -iz, va. göra frisinnad, liberal, etc.

liberate, llb'urat, va. frigifva; befria (from, från); frigöra, liberation,-ra'sjun, s. befrielse. liberator, -ur, s. befriare, libertarian, liburta'rlan, a. fil. hörande till friheten, el. till läran att människan eger fri vilja; s. anhängare af läran om människans fria vilja. <xjsm, -izm, s. läran om fria viljan, liberticide, llbe'rtisid, lib'ur-, 5. frihetens

mördande; frihetsmördare (förtryckare), libertinage llb'urtlnadj, se libertinism. libertine, llb'urtin, -tin, s. rom. antik, frigifven, ei. afkomling af frigifven; fri man †, jfr äfv. freeman i tygellös, liderlig sälle; fritänkare †; a. t3rgellös, utsväfvande, libertinism, -tinlzm, s. tygellöshet i (tänkesätt : fritänkeri † is. i praktiskt afseende el.) seder.

liberty, llb'urtl, .9. (pl. -ties, -z) frihet i alla bet. (äfv.: ledighet); särskildt tillstånd (to, att); privilegium, pl. en städs etc. fri- och rättigheter; själfsvåld, djärf he t, jfr ex.; jur. privilegieradt område (oftapl.); ~ of action, full handlingsfrihet; »fria händer»; ~ of the 2?ress, tryckfrihet; ~ of speaking and writing, frihet i tal och skrift; to take the ~ to (cl. of med part.)..., taga sig friheten att ...; to take -ties, taga sig friheter (with, med; mot en person); at fri, oförhindrad; i frihet; på fri fot; ledig, äfv.: icke upptagen; he is at ~ ito ..., det står honom fritt att, han har" lof att; to set at försätta i frihet; frigöra äfv. kapital etc.

libidinous, libld'inus, a. kätjefull, lättfärdig, liderlig. ~neSS, -nës, s. köttslig lusta; lösaktighet. libken, (-kin) †, llb'kën, (-km), 5. P bostad, hus.

libra, lat., li'bra, s. romersk (etc.) vigt : »skålpund»; en medicinal vigt; astron, vågen. †, -ral, a. af ett skålpunds vigt.

librarian, librarian, s. bibliotekarie; bok-afskrifvare †. ~ship, -sjip, s. bibliotekariebefattning, library, li'brarl, s. boksamling (enskild el. offentlig); bibliotek (rum, byggnad); läsesalong. ~-keeper, s. bibliotekarie †; innehafvare af en större boksamling, librate †, li'brat, va. balansera, hålla i jäm-vigt; vn. balansera, vara i jämvigt, väga jämnt, libration, -bra'sjun, s. balanserande, sväfvande i jämvigt; astron, månens libration. libratory, -bråturi, a. balanserande, svängande fram och tillbaka

såsom en våg som sträfvar att komma i jämvigt.

librettist, llbrëtfist, 5. librettförfattare. libretto, it., -to, s. libretto, operatext, lice, lis, pl. af louse. licence, se license.

licensable, li'sensabl, a. som kan beviljas, license, ll'sens, s. särskild tillåtelse af öfverheten, af laglig myndighet (to, att), beviljande; tillåtelse att ingå äktenskap utan iakttagande af vanliga formaliteter (t. ex. lysning [Special vigsel i kyrkan [bishop's etc.); tillstånd(sbevis) (: letter of »u), rättigheter) att drifva en rörelse o. d.; konst. poet.

afvikande från stränga konstregler (jfr »licentia poetica»); alt för stor frihet, självsvåld; va. om myndigheter bevilja rättigheter, utfärda tillståndsbref o. d. för; auktorisera, berättiga (to, att); tolerera, tillstädja; to take out a uttaga tillståndsbevis (t. ex. for a dog, att hålla en hund), söka »rättigheter» (t. ex. to sell spirits); ~ to preach, venia concionandi; pilot's lotsbref. ~d, -t, pp.; a. auktoriserad, berättigad; egande (yrkes)rättig-heter; ~ house, värdshus med utskänk-ningsrättigheter; ~ victualler, värdshusvärd egande utskänkningsrättighet. ^e, -è', s. lisens-, rättighetsinnehafvare.

-ur, s. en som utfärdar licenses; (: ~ of the press) censor; ~ of plays,^ teatercensor. licensing, -ing, prt.; s. beviljande, utfärdande af särskildt tillstånd, af (utskänknings- o. d.)rättigheter. licentiate, lisën'sjiàt, s. licentiat; auktoriserad utöfvare af ngt kali ei. yrke, särsk. auktoriserad läkare in medecine); självsvåldig person †; va. berättiga, licentious, lisën'sjus, a. tygellös; självsvåldig; utsväfvande; fräck. ~neSS, -nës, s. självsvåld, tygellöshet; utsväfvande lefnadssätt, lich †, litj, 1. a. se like.

lich †, litj, 2. 5. lik. ~-fowl, se <^-owl. ~

-gate, S. likport (i kyrkogårdsmuren).

S. likuggla som bådar dödsfall. ~Wake, S.

likvaka.

lichen, iat., lit j en, li'kn, s. bot. laf; med. ref-: ormsartadt utslag, ^ed, -d, a. betäckt med laf(var); laf-. ~ic, -'ik, kern. laf-. ~in, ~ine, -in, s. kern. ett stärkelseämne i islandslaf. ^Ography, -og'rafi, s. den del af botaniken som afhandlar lafvarna. ~0US, -us, a. laf-; lafartad; lafrik; refor ms art ad. licit lis'it, a. laglig, loflig. lick, lik, va. slicka; lapa, slicka upp, slicka i sig (äfv. ~ up)-, F klå opp, »lappa på»; s. slickning; Am. lok. sleke; (jfr slick) liten klick utbredd på ngt; F rapp, slag; ~ the dust, biid. bita i gräset; krypa i stoftet för ngn (äfv. ~ the spittle of)-, ~ into man-liness F, upptukta till karl, sätta ruter i en mesig pojke; ~ into shape and form, gifva form åt ngt otympligt, ?sätta skick och fason på»; ~ over F, afputsa. ~-dish, ~-plate, F tallriksslickare, snyltgäst. ~penny, s. Skoti. »snåljåper», smulgråt. ~-platter, ^-spittle, ^-trencher, s. F tallriksslickare, låg, krypande, lismande snyltgäst. ~er, -år, s. en som slickar etc. ~erish, -urisj, a. läcker, kräslig; frestande aptiten ; be gifven, lysten {of, på, efter). ~ing, -ing, prt.; s. slickande; F smörj, (ett kok) Stryk äfv. i krig. licorice, lik'flris, se liquorice. iictor, iat., lik'tur, s. rom. antik. Iictor, rättstjänare.

Hd, lid, S. fastsittande lock på dosor o. d. (mots. cover), äfv. bot. på mosskapslar; bot. blomfoder som affaller helt; ögonlock. ~leSS, -lès, a. utan (ögon)lock; poet. biid. aldrig slumrande, ständigt vaksam, lie, li, 1. se lye.

lie, li, 2. s. lögn, osanning; vn. (prt. lying, -ing; imp. o. pp. ~d, -d) ljuga (: to tell a to give the ~ to ..., beslå ngn med lögn (osanning) (äfv. to catch [take] in a ~); beskylla ngn för lögn, göra till lögnare; stå i strid mot, motsäga, jäfva, dementera, vederlägga; ~ one's self to, ljuga sig till ngt.

lie, li, 3. vn. (imp. lay, lä; pp. lain, län; lien †, lin; prt. lying, -ing) ligga i aiim. (: ligga omkull, intaga en liggande ställning, jfr särsk. ~ down; ofta dets. s. to be laid; äfv. : ligga öfver natten på ett ställe); vara belägen ; sjö. ligga (an), styra i en viss riktning a course)-, om en väg gå, föra; hvila, stödja sig (against, mot; on, på); bero (on, på; jfr nedan ~ in, ~ with); förefinnas, vara; bestå, »sitta» (in, i); stundom stå, särsk. stå framdukad, jfr vid. ned.; jur. ega laglig grund, kunna försvaras enligt lag; (Anm. jfr

. anm. vid lay, äfvensom exemplen); S. geoi. bärg-iägers etc. läge; belägenhet äfv. biid. : ställ-

ning, situation; here här hvilar; her talents do not ~ that way, ... den vägen, åt det hållet (därtill har hon inga anlag); ~ hard (heavy) on, ligga (hvila) tung öfver; (ned)trycka, förtrycka; ~ about, ligga spridd(a) rundt omkring; ~ ajar, stå på glänt; ~ along, sjö. ligga öfver (luta); ~ along the land, styra utefter land; ~ at †, ligga åt, ligga öfver med enträgenhet; ~ at One's door, se under d.; ~ at one's heart, ligga en om hjärtat; ~ at the mercy of, bero af ngns barmhertighet; ~ at stake, vara blottstäld, stå på spel; ~ between, i aiim. ligga mellan; äfv. sväfva mellan; bero på ei. tillkomma (jfr ~ luith sista bet.) (dem, oss) båda (två); ~ by, ligga bredvid ngn, (i förvar) hos ngn; hvila, göra ett uppehåll; sjö. ligga bi (särsk. vid sidan af ett annat fartyg); biid. om sak ligga nere, ligga och hvila; ~ by for, afbida; ~ down, ligga i sängen; ligga i grafven; lägga sig (ned till hvila); samlas till sina fäder †; ~ down/ couche! åt en hund; ~ in, ligga i barnsäng; it did not ~ in his mouth to, han kunde icke få öfver sina läppar att fråga, yttra, han kunde icke förmå sig att säga; as much as in me så mycket som (såvidt) på mig beror; med prep. in se vid. under vederbörande subst.); ~ (up)on,

bero på; åligga; tillkomma; † ligga öfver, jfr ~ at; ~ on hand, om sak ligga kvar hos ngn (i ngns ego) oanvänd, oupptagen, osåld, utan åtgång; ~ on one's hancls, se föreg.; vara till öfverlopps ei. oanvänd (»som man ej vet hvad man skall göra med»), »ligga på halsen»; time on their hands, tiden blir dem lång; ~ on one's head, biid. komma öfver ngns hufvud, jfr ~ at one's door; (se vid. ex. under vederbör, subst.); ~ over, (få) »ligga öfver», få anstå, uppskjutas; hand. förblifva obetald efter förfallotiden; sjö. ligga öfver, jfr ~ along; ~ to, sjö. ligga bi; ligga »i» (one's icork); ~ under, vara underkastad, utsatt för ngt ondt, tryckas (tyngas) af, lida af; ~ under one's displeasure, hafva ådragit sig ngns misshag (onåd); ~ under an imputation of..., vara anklagad för ...; ~ under a mistake, sväfva i villfarelse, misstaga sig; ~ under obligation to, stå i förbindelse hos; ~ under the sea, sjö. öfverspolas af störtsjöar; ~ with, ligga hos i allm., äfv. : hvila hos en myndighet; sofva hos (äfv. : besofva); tillkomma, tillhöra, bero på, »stå till». ~-a-bed, 5. F sjusofvare, lätting, lief, lef, a. † ei. poet. kär, älskad; ad. gärna i uttr. ss.: I had as ~ (go) [as not], jag

kunde lika gärna (gå), det vore så godt att jag (ginge). ~er, -ur, komp. hällre, liege, lèdj, a. feodal, förenad i vasallförhållande både om länsherre och vasall; bunden

genom länspligt, länspligtig {to, under); feodal; s. eg. dets. som «omati; trogen undersåte länsherre (äfv. ~-lord), landsfurste. ~man, s. vasall. Heger †, le'djur, s. se leiger. lien lin, 1. (gml form för lain) pp. af lie. lien, li'en, le'en, 2. s. jur. kvarstadsrätt, inteckning, införsel.

lienteric, lièntèrik, a. af föij. 5. lientery,

-'- turi, s. med. durklopp. Her, li'ur, s. en som ligger etc.; ~ in wait,

en som ligger i bakhåll, lieil, fr., lo, s. ställe, blott i uttr. : in ~ of, i stället för.

lieutenancy, leften'ansi (jfr uttalet vid föij.), s. en löjtnants (etc. jfr föij.) tjänst, rang; mii. löjtnantsgraden (: alla löjtnanter på en kår); commission of se commission of array. lieutenant, leften'ant (lev-), 5. eg. ställföreträdare, en chefs närmaste man; mil. löjtnant; ståthållare, guvernör (jfr ned. sms., samt Lord^-colonel, s. öfverstelöjtnant. ^-general, s. mil. generallöjtnant; fransk, hist, riksföreståndare, ^-governor, S. vice-guvernör (: underguvernör, guvernörens närmaste man, t. ex. i NciO South Wales; el. högste ämbetsman i kolonier som höra under the

Dominion of Canada), ^ry †, -ri, ~ship, -sjip, s. se lieutenancy. lieve, lév, se lief.

life, lif, s. (pl. lives, livz) lif i allra., äfv. and-ligt, evigt etc.; äfv. utan art. lifvet; lefvande varelse ofta i piur.; lefnad; lefnadssätt, lefverne; lefnadslopp; lifslängd; en mekanisms varaktighet; jur. tid som ett utslag o. d. eger laga kraft; liflighet, F »lif»; »själ», jfr ned. ex.; konst, natur, naturtrohet; naturlig storlek, jfr ex.; konst, bild (porträtt) i kroppsstorlek; lifförs. »lif», person såsom föremål för försäkring (abad, a good försäkring på ett lif, polis; biljard, ett X; a ~ and death question (a matter of ~ and d.), en lifsfråga (to, för); ~ or death, lif eller död; a struggle for ~ or death, en strid på lif och död; it is a case of oj or death, det gäller lifvet, det står för lifvet; ~ and limb, lif och lem; poioer of ~ and limb, halsrätt; ~ and soul, lif och själ (: kropp och själ i talesätt, jfr motsv. under body); the ^ (and soul) of (an enterprise etc.), »själen» i (ett företag etc.); ~ and spirit, »lif och själ» (kraft, eldig håg); the ~ to come, det tillkommande lifvet; (as) large as i naturlig storlek, i kroppsstorlek; larger than

i mer än naturlig storlek; early ^, ungdomstiden); fashionable »fina (förnäma) världen»(s lif), »societeten»; high low se ex. el. sms. under d. o.; to be a good vara seglifvad, ej förgås så lätt; jfr ock ofvan lifförs.; it is like det är lifslefvande; my (our) ~ upon it, jag sätter mitt lif i pant, jag kan våga mitt lif på det (med föij. hut, på att); to follow a ... föra ett ... lif; to give ~ (to), gifva lif i aiia bet. (t. ex. the spirit giveth anden gör lefvande); what a ~ he had of it, hvilket (svårt) lif han förde! lohile I have så länge jag andas (lefver); to lay one's upon, våga sitt lif på (för sanningen af) ngt; jfr vid. lay down; to lead a se under lead; he lost his they lost their lives, han (de) förlorade lifvet; to put ~ into, sätta lif i, jfr to give ~ (to); to see skåda lifvet; lefva »med» i världen, vara »med»; to seek one's trakta efter ngns lif; to take (away) one's taga ngns lif, lifvet af ngn; by the so from the (to hold) during på lifstid; during one's under ngns lifstid, i (hela) ngns tid; for för lifvet

(för återstoden af ngns lefnad); innehafva, innehafvare etc. på lifstid, lifstids- (t. ex. imprisonment for för (att rädda) lifvet; to run for dear springa för »brinnande lifvet»; to try a person for his ransaka ngn i lifssak; as if for (dear) som om det gälde lifvet; not for his etc. ofta F not for the ~ of him etc., »icke för sin död», han kunde (ville) icke göra det, 0111 det

också skulle kosta hnm lifvet, »icke med bästa vilja i världen»; (to draio) from (the) (teckna) efter naturen: to be in vara i lifvet; in one's i ngns lif, under ngns lefnad; in real i det verkliga lifvet, i verkligheten(s värld); early in redan tidigt, i ungdomen; to keep in hålla (sig) vid lif; lüith ali coolness in med största kallblodighet i världen; to come into få lif, blifva till; to put into skänka lifvet åt, gifva lif, tillvaro; length of lifslängd, långt lif, jfr length of days; (a great) loss of ~ (ei. lives), (stor) förlust af människolif; manspillan; in the prime (f his i blomman af hans (sin) ålder; it is a rule of ~ with him, det är en princip (lefnadsregel) hos (för) honom; the ball danced like a thing of ou, bållen dansade som om den hade varit ett lefvande väsen (som om den haft lif); at my time of vid min ålder

(t. ex. är det för påkostande); tree of öfver sättning af arbor-vitCB; wood of f^j, öfversätt-

ning af lignum-vitæ; on mg på min ära! to bring to få lif i en sanslös : to recall to ~; to come to — (again), komma till lifs igen; (to describe, draw etc.) to the (very) —, »lifslefvande», naturtroget, träffande; with ~ and spirit, med lif och själ (med all håg och kraft); jfr vid. under inch. (Anm. bland alla sjalfförklarliga sammansättningar förbigås bär nedan särskildt sådana som utgöra benämningar på föremål tillhörande lifbärgningsanstalter [särsk. vid kusten] och där kan återgifvas med

lifbärgnings-, lifräddnings-, t. ex. —-ar-

row, ~-car, ~-mortar, ^-rocket, —-shot), ^-annuity, s. lifränta. —-assurance,

lifförsäkring. —-belt, s. lifräddningsbälte att blåsa upp el. med insydd kork. —- blood,

hjärtblod; styrka, lif(sprincip); spasmer i ögonlocken ei. läpparna. —-boat, 5. lif-räddningsbåt. ^-buOy, s. lifräddnings-

boj. —-class, s. jfr —-school. —-con-suming, a. tärande på lifvet. —-drop, s. poet. lifsdroppe, droppe af hjärtblod. ~ -estate, s. egendom som innehafves (med eganderätt) på lifstid, ^-everlasting, s. evigt lif, det eviga lifvet; bot. se everlasting. —-giving, a. lifgifvande; lifvande, stärkande, vederkvickande. —- guard, 5. lifvakt; pl. lifgarde; järnv. banrödjare på lokomotiv; in the — s, vid (på) lifgardet.

^-guard'sman, s. lifgardist; officer på lifgardet. —-Hold, s. innehafvande på lifstid, jfr r^-land. —-insurance, s. lifförsäkring. /valand, s. jord innehafd (arrenderad) på lifstid, —like, a. »lifslefvande», naturtrogen beskrifning, teckning, äfv. om en beskrifvare (författare). ^likeness, 5. (natur)trogen likhet. —- line, sjö. lif-lina, ryggpert under en rå; lifbärgnings-tross särsk. mellan ett nödstäldt fartyg och stranden. —long, a. räckande hela lifvet, lifstids-; på lifstid; för lifvet (t. ex. — friends). —-office, s. lifförsäkringskontor. —-peer, s. päl* (öfverhusmedlem) på lifstid. —-peerage, s. pärskap endast på innehafvarens lifstid, —-preserver, s. lif-bärgare (jfr <^-belt,cork-jacket); kort käpp med bly i ändan, polisbattong. ~-rate, s. beräkningsgrund (olika »tabell») för en viss lifförsäkring. —-rent, s. lifränta. — -renter, s. lifräntetagare. —'s-blood, se nwblood. —-school, s. modellskola (i en

konstakademi, i hv. tecknas el. målas efter lefvande

mcdeii). —-size, s. naturlig storlek; porträtt i naturlig storlek; a. i sms. i naturlig storlek (dets. som full-size). — Spring, s. lifskälla. —String, s. lifsnerv, lifstråd, —-table, s. lifförs. statistisk tabell utvisande sannolik återstående lifslängd. —(-)time, s. lifstid, en hel lefnad, män-

niskoålder; a. lifstids-, räckande hela ngns lifstid. ~-weary, a. lefnadstrött, lefnadsmätt. —er, -ur, s. si. lifstidsfånge, ei. en deporterad på lifstid. — ful, -ful, a. liffull, liflig; lifgifvande. —leSS, -lès, a. liflös; utan lif; död; utan liflighet, matt. ^lessness, -lèsnès, s. liflöshet,

jfr föreg.

lift, lift, va. (reg.; imp. o. pp. äfv. lift †) lyfta (from the ground etc., upp från ...; into, upp i, till; off\ af; to, upp till; upon the shoulders, upp på ...); räcka upp; höja

äfv. bild. (dock sällan i rang, anseende värde o. d.), jfr — up; lyfta på (t. ex. one's hat, hatten); (bort)stjäla, röfva; uppbära räntor, skatt; vn. lyfta (at, i, på); »lyfta», höja sig, om dimma lätta (på); † stjäla; s. lyftande, ansträngning att lyfta, lyfttag; börda, tyngd; hjälp att komma upp el. på väg, äfv. biid. : »handtag», hjälp för ngn att komma sig före; mek. lyft-(fall-) höjd, särsk. ingeniör, stigning, skilnad mellan två vattenytors höjd i slussar o. d.; sluttande plan (slip) hvarpå fartyg upphalas från en lägre till en högre vattenyta i st. f. sluss; lok. se äfv. —-gate; mek. lyftverk, hiss, elevator; sjö. topplänta; skom. klackstycke; P stöld; — one's hair, Am. skalpera ngn; — out, lyfta ut, taga

Upp Ul* ngt omslutande; tekn. taga Ut ur gjutform ; boktr, häfva upp formen; ~ up, Upplyfta; höja i allm. bet., jfr fclj.; ~ Up the (one's) eyes, lyfta (häfva) upp ögonen (och skåda omkring sig, ei. bibi. i höjden

till Gud med förtröstansfull bön, äfv. ~ up the

face); up the (one's) hand, bibi. lyfta sin hand mot himmelen för att kalla Gud till vitne; ~ up the (one's) hands, bibi. lyfta sin händer mot himmelen bedjande; se äfv. lift one's hand (against) under hand; — up the (one's) head, bibi. lyfta upp hufvudet med förtröstan; bibi. upplyfta ngns hufvud, upphöja i värdighet: /v; up one's heel against, bibi. lyfta sin

häl mot (vara uppstudsig, upprorisk, förrädisk mot); — up the (one's) voice, höja (upphäfva) sin röst (yttra sig); höja rösten, tala högt; ropa högt. skrika; dead —, se dead, sms.; to give a — F, ta' ett tag (för att lyfta ngt); to give (lend) a person a ~ F, hjälpa ngn upp, låta ngn sitta upp med sig på (häst ei.) åkdon, låta ngn få åka med sig, hjälpa ngn ett stycke på väg, äfv. biid. gifva ngn en »handräckning». ~-bridge, s. fällbrygga, vindbrygga. ~ -gate, s. fort. fällgaller; fällgrind löpande upp o. ned; sluss- ei. dockport som lyftes

upp. —-lock, se canal-lock. —-hammer, 5. stångjärnshammare som lyftes fram-

ifrån af hjulstockens lyftkuggar. —-pUtTip, S. lyft-

pump. —-water-wheel, s. underf allshjul; vattenhjul som kan höjas och sänkas, —er, -ur, s. en som lyfter etc.; lyftare, tekn. : maskin(del) af flerehanda slag som lyfter upp ngt; hiss; lyftkam, -kugg; kir. se elevatory; lyftkrok; hållare för varma fat ei. tallrikar; is. i sms. röfvare, tjuf. —ing, -ing, prt.; a. i sms. lyftande, lyft-, häf-; s. lyftande, lyftning; is. i sms. röfvande, stjälande. — ilig-COg, s. lyftkam, -kugg, dymling, friskel. — ing-gear, s. lyft-apparat, häf tyg. —ing-jack, s. domkraft. —ing-piece, s. hämstång i urs slagverk. —ing-pump, s. lyftpump; jfr äfv. chain -pump. —ing-SCrew, s. domkraft med skruf. —ing-set, s. gruf. pumpsättning

(serie af pumpar öfver hvarann). —ing-tOngS, S.

pl. degeltång. —ing-wire, s. platin i

Jacquards väfstol.

ligament, lig'åmènt, s. band som förenar (ei. fjättrar) †; anat. ligament, senband.

— al, -'ål, —OUS, -'us, a. bindande †; anat. ligaments-(artad), bestående af senor.

ligan, ll'gan, s. jur. gods som nedsänkts i sjön med vidfäst boj för att kunna återfinnas.

ligation, liga'sjun, s. bindande, bindning; tillstånd att vara bunden; band; ställe där ngt är fastbundet. ligature, lig'atur, s. band; bindel; kir. åderband, -binda; bindande, tillbindning, sammanbindning; bundenhet, styfhet;

boktr, ligatur (sammangjutna bokstäfver); mus. bindning, bindbåge.

ligger, lig'ur, se ledger, byg. o. fisk.

light, lit, 1. vn. (jfr lit, 1.) nedstiga, stiga af (med down, o ff; from a cab, ur en droska; from a horse, från [af] hästen); om fåglar och andra flygdjur slå ned och sätta sig (on, på);

— off, stiga af, stiga ned (från); ~ (up) o??, råka på, stöta på, påträffa,upptäcka.

light, lit, 2. s. ljus i alla bet.; (ljus)sken; fys. ljuskälla, lysande kropp; ett tändt ljus; fackla; lykta, lanterna särsk. sjö.; fyr; pl. tändstickor; fyrv. bengalisk eld (jfr blue -—); ljusöppning; fönsterluft; fönsterruta, äfv. lös glasruta (t. ex. på drifbänkar) ; dagsljus, dager äfv. mål.; mål. ljuspartiet i en tafla, dagrar; mål. belysning, arv. biid. : synpunkt; bild. upplysning, insigt, pl. förstånd, vett; om en person »ljus»; fröjd, glädje †; jur. rätt att icke bortskymmas af en grannes hus; pl. se lights (1.); a. ljus i aiim.; ljusfärgad; belyst, upplyst; strålande, klar; tydlig; glad; va. (imp. o. pp. —ed, -èd, o. % lit, lit) tända på ljus, lampa, brasa, cigarr etc.; lysa äfv. ngn på väg (out, Ut; to, till); upplysa (äfv. med up; with, med,

t. ex. gas), belysa, kasta ljus öfver äfv. biid.; — of the countenance, bibi. ansigtes ljus (nåd); a (neio) — breaks in (bursts el. flashes) upon me, ett ljus går upp för mig; it is —, det är ljust (dager); vädret är klart; to get (grow) —, bli ljust, ljusna (dagas); to get a —, få eld af ngn ei. ngt (t. ex. på ett ljus vid ett annat, vid brasan el. d.); to give one a —, gifva (»låna») ngn eld (t. ex. på en cigarr); to see the —, skåda dagens ljus (födas; äfv. om en publikation; konstverk etc. :

offentliggöras, träda fram för allmänhetens ögon); to set — to, sätta eld på; to shed (throw) — upon, sprida ljus öfver biid.; by the — of, vid skenet (ljuset) af; biid. dets. som in the — of; (in a) false —, ... falsk dager; in the — of, ur synpunkten af, i en ... dager; to be to a person in the — of a ..., framstå inför ngn såsom en (ett) ..., betraktas af ngn såsom; to look upon (ei. consider) in the — of, betrakta såsom (arv. in the same — as); to set ... in a proper (strong) —, framställa i sin rätta (tydlig) dager, vederbörligen (klart) belysa; I don't see the matter in that —, jag kan ej se saken ur den synpunkten (jag ser saken med andra ögon, »ta'r» saken från en annan synpunkt); to stand in a person's —, skymma dagern för ngn; biid. stå i vägen för ngn; to stand in one's own —, »stå i vägen för sig själf», skada sig själf; get out of my —, gå ur dagern för mig, stå ej och skym mig; to bring to —, se under bring; to come to —, komma i dagen; — a fire, se under fire; — up, (upp-) tända; göra ljus(are), lysa upp. —-ball, s. mii. fyrv. lichtkula, fyrkula, —-bearer, s. fackelbärare. —-boat, se —-ship. — -coloured, a. ljusfärgad. —-due, s. fy [-]räf-] {+]r- äf+} gift. —-giver, s. fys. ljuskälla, lvsmedel; poet. ljusgifvare. — hOUSe, s. fyr(torn). —-(house)-keeper, .«?. fyrvaktare. —-port,,<?.

sjö. liten ljusöppning i fartygssida. —red, s. ljusrödt (särsk. ss. målarfärg : bränd ljusockra). —

-room, s. sjö. blysrum; lanterninkammare i en fyrbåk. —-ship, —-vessel, s. fyrskepp.

—-wood, S. (1.) Am. töre (kådig furuved till lyse). light, lit, 8. a. lätt (i aiim. mots, till heavy), ej tung, lätt att bära äfv. biid.; äfv. lätt att verkställa (göra); lätt, ej (mycket) lastad; altför lätt, ej full vigtig, underhaltig vigt, mynt; stundom : tunn dimma, betäckning; lindrigt straff, mild dom: ledig, ohindrad i rörelse, flink, vig; mil. lätt artilleri etc.; lättbeväpnad, lätt rustad; ringa, obetydlig; sakta vind, slag; lös jordmån o. d., äfven bild. : löslig; biid. lättvindig; lätt-ledd, ytlig; wid. lättsinnig, ostadig, sak-

nande allvar, flyktig, lättfärdig äfv. : okysk; ad. lätt; va. † lätta (under) börda; ^ food, lättsmält föda; lätt måltid (a — supper etc.); ~ gains make a heavy purse, ordspr. många bäckar små göra en stor å; ~ hand, ~ in hand, — upon the hand, se under hand; ~ heart, ~ mind, lätt (gladt) hjärta (sinne); a vain person, en tanklös, fåfänglig människa, en människa utan allvar; a ~ purse, en tom pung (biid.: fattigdom); a ~ ship, ett tomt (olastadt) fartyg el. fartyg blott i ballast; it is no ~ thing, det är ingen småsak; ~ troops, lätta trupper; ~ weight, undervigt; [-obe-t}'dlig-] {+obe- t}'dlig+} vigt, jfr ned. sms.; ~ wind, sjö. laber, moj vind (kultje); ~ of belief, lättrogen; /v» of brain †, vriden, tokig; ~ of foot, lätt på foten, vig, snabb; ~ of head, yr i hufvudet; ~ of heart, lätt om hjärtat; his head is han är yr i hufvudet, äfv. biid. han är borttokad, vriden; to fall sjö. mojna om vinden; to make ~ account of, to set ~ by (ei. on >}(), ringakta, underskatta; to make ~ of, ringakta, ej fråga (mycket) efter, sätta sig öfver förmaningar; »behandla legert» äfv. en person; ~ come, f\j gone, ordspr. lätt kommet, snart förgånget; ~ along, sjö. hjälpa efter (vid halning) en ända, ett segel etc. ^

-armed, a. lättbeväpnad. ^-bob, 5. P lätt infanterist. ^-brain †, s. dumhuf-vud, tokskalle, ^-brained, a. tomhuf-vad, tanklös, 'v-engine, s. jämv. maskin (lokomotiv) utan vagnar. ^-fingered, a. flink i fingrarna (is. att stjäla :) långfingrad; ~ gentry, si. eleganta (fick)tjufvar. ~ -foot, a. se följ.; s. P villebråd, ^-footed, a. lättfotad, vig, snabb, ^-hand, s. sjö. ej befaren sjöman, ^-handed, a. sjö. se shorthanded. ^-headed, a. tanklös, obetänksam, vankelmodig; yr i hufvudet äfv. biid.: förryckt, tokig; yrande. ~-head-edness, s. tanklöshet; yra; yrsel. ~ -hearted, a. lätt om hjärtat; sorglös, glad. 'Vz-heartedness, s. lätt sinne, sorglöshet, gladlynthet. ~-horse, s. lätt kavalleri. ^-horseman, s. lätt kavallerist, ^-infantry, s. lätt infanteri, ^-minded, a. lättsinnig, flyktig, obetänksam, 'v/ -spirited, a. sorglös, gladlynt, ^-weight,

S. sport. häst bärande mindre vigt; ryttare, boxare etc. af liten vigt. ~-WOOd, (2.) s. bot. Acacia Melanoxylon; Cerato-petalum agallochum. lighted, li'tëd, pp. af light (1. 3. O.) 2. upplyst, belyst, lighten †, li'tn, l. va. se light, 1. lighten, li'tn, 2. va. upplysa, göra ljus äfv. wid.; fröjda, glädja; vn. lysa; ljusna, klar-

na om vädret; blixtra, ljunga; om metaller blicka; ^ forth, va. framljunga; r^ed silver, blicksilfver. lighten, li'tn, 3. va. lätta, göra lättare; lätta på, lätta under; biid. lindra; sjö. lätta fartyg; sjö. likta (lossa med liktare); ~ down, tekn. snick, etc. aftunna.

lightening, li'tning, se lightning.

lighter, li'tur, I. s. ngn, ngt som tänder,

(lykt)tändare, äfv.: fidibus, jfr äfv. candle lighter, li'tur, 2. .<?. sjö. liktare, pråm, bör-ding; va. frakta i en close däckad pråm. 'vman, s. pråmkarl. ~age, -adj, s. lossning medels en liktare; pråmafgift. lighting, li'tmg, prt. af light (1. 3. O.) 2.; s. tandning; gatubelysning; bärg. aducering, borttagande af hårdhet is. efter hamring o. d.; tekn. filars blankgörande.

lightless, li'tlès, a. mörk; skum; blind;

dunkel, dyster, lightly, li'tli, ad. (jfr light, 3.) lätt; ledigt; flinkt, vigt; obetydligt; ytligt; sakta; lättsinnigt; lättfärdigt; sorglöst, gladt; ~ won, and ~ lost, ordspr. lätt fånget, snart förgånget; to speak ~ oftala med ringaktning om. lightness, -nes, (1.) s. lätthet, frihet från tyngd äfv. biid.; ledighet; flinkhet, vighet; liflighet; lättsinne, lightness, li'tnes, 5. (2.) ljus(het), klarhet, lightning, li'tning, s. blixtrande, blixt (jfr flash of /v); metall, silfvers etc. blickning; quick as with (quickness cl.) the speed of med blixtens hastighet, blixtsnabb^). sv-bug, S. Am. zool. F en nordamerikansk eldfluga, ^-conductor, 5. åskledare, ^-discharger, s. afledare för atmosferisk elektricitet från telegrafledningar. ^ •glance, s. biixtstråle äfv. biid. ~-proof, a. skyddad för blixten, ^-quick, a. blixtsnabb. 'v-rod, s. åskledare(stång). ^ -stroke, 5. åskslag, ^-train, s. Am. »blixt-tåg». ~-tube, 5. blixtrör, jfr fulgurite. lights, lits, s. pl. (1.) (af light, 2.) ljuslågor; P »korpgluggar» (ögon); en förståndslek däri det gäller för en oinvigd att af samtal mellan de invigde gissa till antydda ord; (2.) (jfr light, 3.) F lungor af

vissa djur.

lightsome, li'tsum, a. ljus, klar; poet. glad, leende, glädjande. ~neSS, -nës, s. ljus

(egenskap att vara ljus, upplyst).

lignaloes, linårèz, lignal'oz, se agalloch. ligneOUS, lig'neus, a. af trä, trä-; träartad, vedartad; ~ marble, marmoreradt trä, trä beredt till likhet med marmor, ligniferous, lignif'urus, a. träalstrande, gifvande ved. lignification, -fika'sjun, s. förvandling till trä, trävandling; vedbildning. ligniform, -'- fèrm, a. liknande

trä (ved), lignify, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) förvandla till trä (ved), trä-vandla; vn. förvandlas till trä (ved). lignin(e), lig'nin, s. kern. träämne. lignite, lig'nit, s. min. lignit, brunkol, lig-nitic, -nit'ik, a. brunkolsartad; geoi. innehållande brunkol, brunkols-(seWe.s). lignose, lig'nos, a. se ligneous; s. bot. trämassa; tekn. dynamit af trämassa, lig-nOUS, -nås, a. se ligneous. lignum, lat., llg'num, s. trä; bot. ved (kärnved o. hvitved tillsamman). se lignaloes.

~-Vit3B, lat., (vite), s. se guaiacum, bot., tekn. hand.; ~ of New Zealand, bot. aki (jätteklängväxt af myrtacéernas familj: Metrosi-deros buxifolia). I ig II la, lat., lig'ula, s. se ligule. ~te(d), -låt(ed), a. bot. bandlik, jämbredt tunglik, jfr följ. ligule, -ül, s. bot. snärp hos gräs; jämbredt

bräm på (stråi)biommor; zool. böjlig del af

öfre läppen hos insekter, liguliflorous, -lif'-lårus, a. bot. med blott tunglika blommor i blomkorgen, ligure, lig'ur, s. bibi. en ädelsten (troligen

hyacinth) i den judiske öfversteprestens bröstplåt, like †, lik, 1. 5. se lick.

like, lik, 2. a. lik, lika (äfv. ngn; stundom med to ei. f unto); sådan (som), samma; ap. (jfr »liklig») liknande sig till ngt, sannolik, jfr ex.; af den beskaffenhet att, så artad att, VUXen ngt, färdig att, böjd för ngt (med pres. part. el. to o. infin.); ad. lika; likt (särsk. ss. suffix: likt en..., àla...);lik-som, »just som» (särsk. P ss. ett tillägg till ord af hvarjehanda ordklasser utan ugn eg. bet., jfr vid.

ex.) ; troligt, sannolikt ; konj. P (så)som; s. (föregånget af best. artik.) ngt liknande, dylikt:, slikt; (ranl. föregånget af best. art. el. possess.) ugns like, »maken»; F slag, art, sort; (i uttr.: »vs and dislikes : sympatier och antipatier) dets. som liking; va. (förr opers.'. det likar (: behagar) †); (jfr »lika» ngt) tycka om, finna behag i: behaga, vilja, (med to o. infin.) gärna vilja; vn. F vara nära (to, att, jfr ned. to be ei. have ~ cover, ~ cup, ordspr. »sådan bytta, sådant lock», »det ena skall vara efter det andra»; »don efter person»;.jfr ock raij.; ~ master, man, ordspr. »sådan herre, sådan dräng»; ~ mother, ~ child ei. ~ sire, ~ son, ordspr. »sådan moder (fader), sådant barn», »äpplet faller icke långt från trädet», stundom: »af uggleätt komma uggleungao; as ~ as two peas {blocks, feathers), ordspr. »så lika som ett par bär»; ~ this (that), äfv. på det viset; it was ~ this, äfv. det var på det här viset, så här gick det till; don't (med en infinit.) ~ this! sitt (gå) inte och ... på det har viset! this or something ^ it, detta

eller ngt snarlikt (ngt ditåt); that's somethingdet låter höra si g; there is nothing ... (for ...), ingenting går upp mot ... (då det är fråga om); there is none (nothing) ~ it anywhere, ingenstädes finnes dess make; this is something ~ .. .-ing, det liknar sig verkligen till ..., det kan man kalla (en riktig) ..., det kallar jag att ...; in ~ manner, på samma sätt, likaledes; of ~ age (with himself), jämnårig (med honom själf); to be likna, se ut som ...; that is just ~ him, det är just honom likt, man kunde just. vänta sig ngt sådant af honom; what is he hur ser han ut? äfv. hvad är det för slags karl (hvad går han för)? (to know, to see, try etc.) xohat ... is hvad ... vill säga, huru ... ta'r sig ut; what are my thoughts ~ ? i gissiek hvad tänker jag på ? to be ~ to, vara nära däran att; troligen (komma att) göra ngt; he is ~ (el. jfr d. o.) tO

die, han dör säkert (sannolikt); I am not ~ (ei. ~ly) to see you again, det är föga troligt att jag får återse dig; he was ~ (ei. ^ly) enough to have done it, det var mycket sannolikt att han hade gjort det; to feel o* it, känna sig »lifvad», hågad (äfv. med följ. ...-ing, att); to have ~ to, vara nära däran att; he had ~ to have fallen, han hade så när fallit; to look se ut som; likna; it looks very ~ him, det (porträttet) är mycket likt honom; se vid. ofvan that is just ~ him; (laughing) ~ to die, så att han var nära att dö, så att han höll på att (skratta) ihjäl sig; ali my bones are loose ~ P, alla ben i kroppen på mig kännas som vore de lösa; a little drop oils his joints ~ P, en liten tår just som gör hans leder smorda; it came to her all of a sudden — quite natural ~ P, det kom på henne på en gång — alldeles naturligt (just som af sig själft); ~ (ei. *vly) enough (he will...), se under enough; ~ so many, ~ so much, se d. o.; thinking, ~ a fool, ... (I... did ...), i min enfald trodde jag att (o. därför...); I cannot (inßn.) ~ he does, jag kan icke ... som han (gör); ~ cures ordspr. »ondt skall med ondt Jörta's»; ~ tvill to ~ every

~ loves his ordspr. lika söker lika, »kaka söker maka» (»lika barn leka bäst» o. d); to do the göra på samma sätt; to give (do) ~ for to return the ge lika för lika, ge lika godt igen, betala med samma mynt; (and) such (och) dylikt ; (och) dylika (»sådana där»); and the se föreg.; ofta : med flere; the ~ of, »maken till»; the ~ of N. N., särsk.

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.like

förakti. N. N:s gelikar, »tockna där» som N. N.; what good are the of them? hvad är det för bevändt med sådana där? we shall not look upon his — again, vi få aldrig skåda hans make; these and their —s, de och deras gelikar; to go upon —s P, taga tjänst ei. d. på prof; — better, tycka mer om, föredraga (to, att: hällre vilja); — a place, äfv. trifvas på ett ställe; / — to see, jag ser gärna; I — to sing, jag tycker om att sjunga, jag sjunger gärna; / — singing, jag tycker om sång; I — you to (iDfin.), jag tycker om (ser gärna) att ni ...; as you — (it), som ni behagar, »efter behag»; nobody —s to be intruded upon, ingen tycker om att bli störd; I don't — it, jag tycker icke om det; det är icke i min smak; jag vill ej veta af det; I should — to ..., jag skulle gärna vilja ..., jag skulle ha lust att, det skulle roa mig att...; I should — to know, det skulle vara roligt (intressant) att få veta; would you — for me to ...? skulle ni tycka det vara bra att jag ...? —-minded, a. likasinnad. —wise, ad. likaledes, på samma sätt; konj. likaledes, äfven; we can say —, vi kunna säga det samma, —able, -abl, a. som har ett godt »tycke», täckelig, älsklig. —-lihood, -lihud, s. sannolikhet, rimlighet; in ali —, efter (cl. med) ali sannolikhet; there is no — of, det är ingen (intet) ... att vänta; (med pres. part., t. ex. his coming) det är föga troligt att (han kommer). — lineSS, -lines, s. sannolikhet, antaglighet, trolighet, rimlighet; »godt tycke», täckelighet, trefligt, behagligt utseende. —|y, -li, a. (jfr »liklig») trolig, sannolik, antaglig, rimlig; lämplig, passande; behaglig, treflig om el. i utseende, täckelig; Am. lofvande ung man; ad. troligtvis, sannolikt; to be — to, troligen (med ali sannolikhet) komma att ...; lam — to succeed, jag har alla utsigter att lyckas; we are — to have bad weather, vi få troligen (med ali sannolikhet) fult viider; jfr vid. ex. under like; the one person (to do it) would be N., N. skulle vara den ende (som skulle kunna göra det); I know nothing so — to ..., ... som är så egnadt att ...; I think ~ that, jag anser det sannolikt att; as as not, högst sannolik(t), mera troligt än motsatsen; to be as as not to, med ali sannolikhet komma att ..., det är (sannolika) utsigter för att ... kommer att ... —n, -n, va. (för)likna (to, vid). —-ness, -nès, s. likhet (between, mellan; in, i afseende på); afbild; porträtt; skep-

nad; a strong — of features, ett starkt tycke; to have one's — taken, låta porträttera sig; to take one's —, porträttera ngn; to sit for one's —, »sitta» för sitt porträtt; in his (own) —, »efter hans beläte», hans lefvande afbild, —ning, -ning, prt.; s. förliknande, liking, -ing. prt. af like; a. † af ett godt utseende, täck; s. godt hullf; prof (pröfvotid; to be on tycke, behag; belåtenhet, nöje; —s and dislikings, sympatier och antipatier; to get (take) a — to, finna behag i, fatta tycke för; to have a — for, hafva lust (smak) för; to one's —, efter ngns tycke, i ngns smak; every one to his —, »hvar och en har sin smak», lilac, li'lak, s. bot. syrén (Syringa); lilasfärg

(syrénfärg, art violett); a. i sms. lilasfärgad.

—ine, lil'asin, s. kem. bitterämne i syrén. liliaceous, lilia'sjus, a. bot. liljeartad, lilje-;

tillhörande liljor(nas familj), lilied, lil'id, a. poet. liljeprydd, bevuxen med liljor. b

Lil(l)iputian, lilipu'sjan, s. lillipytt; tummeliten, pyssling, puttefnask; a. lillipytts-artad, mycket liten (till växten), i »miniatyr».

lill, lil, 1. s. Skoti. hål på ett blåsinstrument, lill †, lil, 2. va. o. vn. se loll. Lillibullero, lilibulè'rè, s. refräng o. namn

på en politisk ytterst populär slagdänga från Jakob Il.s tid.

lilt, lilt, s. munter, liflig visa; en irländsk danslek; vn. o. va. Eng. prov. göra (ngt) hastigt ei. med en knyck (hoppa etc.); Skoti. sjunga ei. spela (ngt) på ett lifligt sätt, lily, liri, s. bot. etc. lilja (bot. Lilium o. närbeslägtade); pilen på kompassen som pekar mot norr; a. poet. lilje-, ren, skär; — of the field, bot. Amaryllis; — of (the) valley, bot. liljekonvalje (Convallaria maja-lis) ; to paint the —, ordspr. om öfverflödigt arbete. --faced, a. blek; pryd, sipp. — -handed, a. med fina hvita händer. — -hyacinth, s. bot. blåstjärna (Scilla lilio -hyacinthus). —-livered †, a. feg, klen-modig. —-pad, s. Am. simmande näckrosblad. —-white, a. liljehvit; s. si. sötare; neger.

limaceous, lima'sjus, a. snigel-, snigelartad. limation, lima'sjun, s. slätfilning, glättning, polering, limature, -'-tjur, s. filning; filspån. Lima-wood, le'mawud, 5. ett slags bresilja. limb, lim, 1. s. lem, led; wid. eu person ss. medlem af ngt, jfr ex.; tjänare, handtlangare (t. ex. of the devil); F okynnig, ostyrig pojke, jfr imp; trädgren; va. förse med lemmar; sönderslita led för led; ~

of the law F, jurist, advokat; a little ett ostyrigt barn; sound in frisk och färdig; whole in med hela lemmar (: oskadad, t. ex. efter ett fall; el. dets. s. föreg.), limb, lim, 2. s. brädd, kant, särsk. bot. bräm af blomkrona etc.; astron, kant, rand af en himlakropp; limbus, gradskifva på ett instrument. ~ate, -at, a. bot. med bräm (kant) af annan färg. limbed, limd, pp.; a. is. i sms. med ... lemmar, -lemmad (t. ex. ~ as Hercules; large groflemmad). limber, lim'bur, a. mjuk, böjlig, smidig; s. skakel, skälm oftast i pl. : skaklar, gaffel; art. f örställare ; sjö. dets. s. ^-passage; va. göra böjlig, smidig. ~-board, s. sjö. våg-

hålsplanka, löst Pist vid kölsvinet, hvilken upptages vid rengöring. se r>*j-chest. chain,

5. sjö. våghålsketting; art. bröstkedja. ~

-chest, s.

art. ammunitionskista på för-ställaren. ~-hole, s. sjö. våghål i bottenstocken, hvarigenom vattnet rinner fram till pumparna; pl. dets. som *u-passage.

'v-hook, s.

art. bröstnagel. ~-h00k-key, s. art. bröst-nagelsprint. ^-passage, s. våghålsväg

(ränna bildad af samtliga våghål).

plate, se ~

-board. ~-strake, s. sjö. våghålsvägare

(understa garneringsplankan). 'ViinQ, "ing, prt.;

s. jfr följ. ~ing-up, s. art. uppbröstning. ~neSS, -nes, s. böjlighet, smidighet. ~S, -s, s. pl. se ofvan limber, pl.

limbo, lim'bo, 8.

limbus, helvete (de dödas uppehållsort före domen), förgård till helvetet; si. fängelse, limbus, lat., lim'bus, s. bot. se limb, 2.; se vid.

föreg.

lime, lim, 1. s. bot. limön (citronart : Citrus limetta); citron. ~-juice, s. limonsaft. ~-tree, (1.) s. limonträd. lime, lim, 2. s. bot. lind (Tilia; äfv. ~-tree, (2.). lime †, lim, 3. .<?. se leash. ^hound, s. vildsvinshund, spårhund, blodhund, lime, lim, 4. s. lim, fågellim; va. bestryka med lim; fånga (med fågellim); biid. snärja. ~-rod, s. limspö. ~-twig, s. (pinne på) limspö; bild. poet. snara; va. † förse med limspö; snärja, lime, lim, 5. s. kalk; va. hopfoga med kalk (-bruk); kalka, kalkslå, hvitlimma; öfver-göda med kalk; carbonate of kolsyrad kalk; cream of (tjock) kalkmjölk; dead dödbränd kalk; pickled förakti. benämning på konfekt

: »krita». ~-burner, 5. kalkbrännare. ~-gravel, s. kalkmargel. ~kiln, s. kalkugn. ~-light, s. kalkljus. ^-machine, s. (lys)gasreningsapparat. ~-mortar, s. kaik(mur)bruk. ~-paste, s.

släckt kalk, kalkgröt. ~-pit, s. garfvares el. murares kalkgrop; kalkbrott, ^-powder,

s. kalkmjöl, i luften söndervittrad kalk.

murares kalkspade, rv-screen, s. kalkrissel. ~-sink, s. hål i marken i kalkbärg. ~-Spar, s. kalkspat. ~StOne,

s. kalksten (kalk som bärgart).

s. hvitlimning konkret. ~-water, s. kalkr vatten. ~-white, s. kalkmjölk, limer †, li'mur, se limehound. liming, li'ming, prt. af lime, 4., 5.; s. (1.) be-strykning med fågellim; (2.) hvitlimning; kalkning, behandling med kalk (-vatten), stöpning i kalkvatten; åkerbr. öfverkalkning; kalkmjölk, limit, lim'it, s. råmärke, gräns, ofta biid. största utsträckning; växtgeogr. gräns för en

växtarts

utbredning (t. ex. the ~ of the oak)-, mat. fil. etc. gränsvärde; jur. fatalietid; ^/.yttersta gräns(er), skrankor i aiim. bet., begränsning (of, för); va. bestämma gräns för, begränsa; inskränka (to, till); bestämma, angifva utsträckningen af, ei. omfånget af ngts betydelse; there are (reasonable) to everything, det fins en (viss, skälig) gräns för allting, äfv.: allting skall hafva en gräns, allting med måtta; to be far within the videl.om en beräkning, uppgift o. d. stanna långt under det verkliga beloppet; ~ one's self, sätta en begränsning för sig själf, lägga band på sig, ej gå så långt man kunde gå. 'viable, -abl, a. som kan begränsas. ~ary, -un, a. utgörande gräns; gräns-; städ som gräns(vakt); begränsad, inskränkt. ~atiOn, -a'sjun, s. inskränkning, begränsning, gräns i aiim. bet.; jur. fatalietid; preskriptionstid. ~ed, -èd, pp.; a. begränsad, inskränkt; knapp; ~ bank, ~ company, hand. aktie-bank, aktie-bolag med begränsad ansvarighet (: ~ liability)-, ~ game, hasardspel med begränsad insats ; ~ monarchy, inskränkt monarki (my income, time etc.) is very är ganska knapp, jag har ej mycket ...; in a sense, i inskränkt betydelse. ~edness, -ëdnès, s. egenskap att vara begränsad. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som begränsar. ~leSS, -lës, a. obegränsad, limmer, lim'ur, l. s. lok. gaffel, skaklor, jfr limber; lok. gaffelhäst; a. † se limber, a. limmer, lim'ur, 2. s. spårhund, jfr limehound; hund af blandad ras; skoti. slusk, sämre karl; se vid. jade. limn^s, lim, va. rita, måla is. i vattenfärg; kolorera, illuminera. ~er, -nur, s. en som målar etc.; förr porträttmålare, miniatyrmålare. ~ing, -ning, s. målning, jfr ofvan: konsten att måla med vattenfärger; akvarell.

limonite, li'monit, s. min. limonit (myrmalm).

limosis, gr., limo'sis, s. med. sjuklig hunger. limOUS †, li'mus, a. slammig, lerig, dyblan-b dad, gytjig.

limp, limp, 1. a. mjuk, böjlig, slankig; svag,

blaskigt; s. hand. amerikanskt läder, linip, limp, 2. vn. linka, halta; s. haltande; — away (off), linka af, i väg. <ver, -ur, s. en som haltar. limpet, lim'pet, s. zool. skålsnäcka (Patella), limpid, lim'pid. a. klar, genomskinlig om vatten o. d. ~ity, -'iti, — neSS, -nes, s. klarhet, genomskinlighet. limping, limp'ing, pvt.; a. halt, haltande äfv.

bild. (t. ex. verse; my — Italian : ... »som _ går knaggligt»).

limp(S)y, lim'si, a. Am. lok., jfr limp, 1. o. flimsy.

lirnule, lim'ul, s. zool. slägtet Limulus, jfr king -crab.

limy, li'mi, 1. a. limaktig, klibbig; bestru-

ken med lim. limy, li'mi, 2. a. kalkaktig; kalkhaltig, innehållande kalk. lin, lm, s. prov. göl, dam, vattensamling vid ett vattenfall; Skoti. vattenfall; stalp, brant, hålväg. linagef, se lineage.

linament, lin'ament, s. kir. linneskaf, charpi. linch, linsj, s. rätvinkligt utstående upphöjning. —-hoop, s. (hjul)axelring, luns-ring. —-pin, s. hjul(axel)sprint, hjulpinne, luns. Lincoln, lin'kun, s. pr. —-green, s. (grön

färg på) ett slags simpelt kläde (vadmal)

förr tillverkadt i Lincoln.

lincture, lingk'tur, linctus, -tus, s. med. Blekmedel.

lind, lind, oftare —en, -èn, s. bot. lind (jfr lime -tree, (2.)). —en-COrdage, s. (lind)bastrep.

line, lin, S. (1.) häckladt lin t; (2.) smäcker lina, nietref, snöre, särsk. tekn. afstickningslina, utstakningssnöre, mätlina, timmermäns etc. kritsnöre, klädes-streck; pl. Am. ei. F tömmar; ritadt streck; linie mat. mus. (i notplanet) etc. i de flesta bet., jfr vid. ned.; gränslinie (between, äfv. of, mellan, of, för); kontur, formbestämmande grundlinie; linie i handen, i ansigtet, pl. anlets drag (lineament); linie (mått: V12 tum); geogr. linie i ett kartnät, på kartan utsatt längd- ei. breddgrad; mil. linie (: uppställningsform; truppart jfr ned.); pl. fort. (förskansade) linier; kommunikations-, trafik-led, ångbåts-, telegraf-, järnvägs-linie, järnv. äfv. Spår; räcka, länga, rad särsk. i skrift, boktr.; vers (-rad); (äfv. pl.) skrifven »rad», kort bref, biljett (jfr ex. under drop); pl. F vigselattest; slägtlinie, -ledning, -följd, upp-ei. nedstigande led, ätt; her. skura; strimma; fys. ljus-, eid-stråle; mur. rättesnöre afv. biid.;

riktning, kurs äfv. bild.; maskin, delarnas riktighet o. riktiga hoppassning; förfaringssätt. handlingssätt, tillvägagående (jfr ned. ~ of action etc.); närings-gren, »branche», fack, ngns »Väg» (specialitet) ; hand. Order till en handelsresande, äfv. konkret. : af en handelsres.

beställda varor; varor i aiim.; bibi. område, boning (däraf [jfr ned. citat] pl. :) ngns lott; va. fodra, beklädä (särsk. den inre) ytan af ngt, tekn. förtimra, beslå, plätera, emaljera etc.; garnera i aiim. bet. : placera ei. vara placerad utefter kanten af ngt, jfr ex.; stoppa, späcka äfv. bild.; timm. etc. af-snöra, kritslå (timber)-, mäta med lina; utsticka, afsticka (äfv. ~ out); skeppsb. se lay down; uppdraga linier å, strecka; ordna (uppställa soldater) i en linie, ställa i en rad; besätta (äfv. mil. med en rad soldater); om vissa djur (hundar) betäcka; förstärka; — and letter, »skriftligt», »svart på hvitt»; — of action, bestämmande (»genomgående») princip för ngns handlingssätt ; tillvägagående ss. riktadt mot ett mål; — of argument, »gång», »tråd» i ett räsonnemang; — of battle, mil. slagordning; sjö. slaglinie; — of bearing, gruf. strykning(sriktning); — of beauty, Hogarths skönhetslinie; — of buildings, byggnadsräcka, -länga, husrad; ^ of business (oj trade), affärsgren, yrkesfack; — of conduct, tillvägagående (jfr — of action), uppträdande; handlingssätt, uppförande; vandel; — of defence, försvarslinie; (gräns)bevakningslinie, -kordong; ~ of direction, landtm. etc. sigtlinie; art. rikt-linie; of fire, eldlinie i eg. bet.; eldstråle; mil. eldens riktning från frontlinien, riktlinie; särsk. kärnliniens förlängning; ~ of life, lifslinie (lineament i handen); äfv. jfr — of conduct; — of march, mil. marsch-linie; marschformering (-kolonn); of mountains, bärgskedja; — of metal, art. visirlinie; — of operations, mil. opera-tionslinie; 'V-S of a ship, skeppsb. uppritade genomskärningar af en fartygskropp

(spantritningar, långskeppslinier, vattenlinier); <v» of sight, allin. bet. Synlinie; landtm. etc. syft-linie; art. sigtlinie; — of road, — of way, väg(riktning); biid. väg, metod, jfr — oj action; the —, geogr. sjö. linien : ekvatorn; mil. linien (: samtliga linieregimenten : regiments of the —, is. infanteri); the — s are down, äfv. det är afbrott på (telegraf) linien; right —, white — etc., se d. o.; hard — s, hårda öden, hård lott; this is hard — s, it is hard — s (to ...), det(ta) är hårdt (bittert) att...; the are fallen unto me in pleasant places (my —s are fallen in a pl. pl.), bibi. »lotten är mig

fallen i det ljufliga» (jag har alt skäl att prisa min lott); to break the bryta linien; bryta fiendens slagordning, afskära en del af fiendens slaglinie; to give fira; släppa ut refven, biid. gifva spelrum; bild. låta offret tills vidare njuta sin frihet, invagga i säkerhet; to run a låta en lina löpa; to take one's bestämma sig (sitt handlingssätt) (jfr motsv. under COUrse o. ofvan ~ of action); se vid. följ.; to take (up) a välja en bana, företaga sig en (bestämd) sysselsättning, börja med ett yrke (en affär); to read between the läsa mellan raderna; (to lay out etc.) by (a ei.) the efter snöret (afstickningslina); by ~ and rule, bild. »efter tumstock», »efter lineal» (afmätt, punktligt, regelbundet); in om en maskin »grad», justerad; in a i linie, i (en) rad; to get in a ordna (sig), uppställa (sig) i (på) linie; inrikta i en rät linie; it does not lie in my »det ligger inte i min väg (specialitet)»; to be in the building syssla med byggen, vara byggmästare; to be in the sugar »göra i socker»; in the talking i fråga om att tala (prata), i »talvägen»; to get into ~,mii. rycka upp i linien, formera sig på linie; ship of the linieskepp, slagskepp; on a i (rät) linie (with, med); a ship built upon the same r^s as the Aurora clipper, ett fartyg bygdt efter samma modell som klippern A.; ~ bees, Am. spåra (vilda) bin hem till kupan; trees ~ the roads, träd stå i rader utefter (»kanta») vägarna; soldiers ^d the streets, soldater bildade häck utefter gatorna; ~ through, öfver-stryka en rad i skrift, ^engraving, s. linie-manér i gravyr. ^-formation, s. mil. linie, linieformering; lienartaktik. ~-man, s.. järnv. banvakt; landtmätares karl som bär mätsnöre. ~-of-battle ship, s. se ofvan ship of the line. ~-of-metal range, s. art. visirskottvidd. officer, s. mii. linieoffi-cer; officer af lägre rang än regiments-officer. ^-rocket, s. fyrv. snörlöpare tin

ett fyrverkeris antändning. "wSITian, S. linie-

soldat. winder, s. rulle hvarpå ett j snöre (ref etc.) upprullas, lineage, lin'eadj, s. slägtlinie, stam, ätt. lineal, lin'eal, a. bestående af linier, linie-

(tecknad med konturlinier); i rät linie, längd-(measure); grundad på räta linien; (beslägtad) i rätt nedstigande linie (to, med); afv. om härkomst, om slägtskap : grundad på härstamning från en (gemensam) stamfar (ei. -mor), härstammande (of, från). ~ly, -i, ad. i rät linie; i rätt nedstigande led (to be ~ descended frorn).

lineament, lin'eament, s. kontur, drag särsk.

i handen el. ansigtet, oftast i pl. '. lineamenter. linear, lin'e&r, a. linie-; bestående af linier (streck), jfr lineal; grundad på räta linien (ei. linier : linear-, t. ex. perspective), mat. utmärkande ei. hafvande afseende på utsträckning i en dimension, alg. första gradens (equation, expression); bot.

jämbred (äfv. ^-shaped). ~-problem, s.

mat. geometriskt problem som löses blott genom räta linier, lineate, lin'eat. va. † se delineate; a. (äfv. -èd) bot. strimmig. lineation †, -å'-sjun, lineature †, -ur, s. (konturteckning, jfr delineation. lined, lind, pp.; a. fodrad, (invändigt) beklädd, stoppad; späckad börs; randig, fårad (t. ex. om ansigte); Strimmig särsk. bot.;

P »bandad» (drucken); a man well ~ Ff en »tät» (förmögen, penningstark) karl. linen, lm'en, s. linne(väf), lärft (äfv. ~-Cloth); linne(plagg) afv.koii. (.• underkläder); pl. linne-varor; a. af linne, lärfts-; poet. blek »som

ett lärft», ^-cambric, 5. battist. ~drap-er, s. lärftskramhandlare. ~drapery, s. lärftskramhandel (affär); linne varor, hvita varor (: ^-QOOdS, s.pl.). ^-hand, s. linne-väfvare (fabriksarbetare). ~-pr0Ver, S. linne-profvare särsk. : mikroskop för undersökning af linne. ~-SCroll, s. arkitekt, linne-

volut (ornament till fyllande af paneler på 1500— 1600-talet). ~-WeaVer, S. linneväfvare (fabrikant).

liner, li'nur, s. paket(ång)fartyg regelbundet gående på en viss linie (trafikled); linieskepp; mask. skifva af metall etc. tjänande som mellanlägg, mellanfoder, foderbleck; stenskifva hvarpå marmorbitar fästas för att slipas, fines, linz, pl. af line. ~man, se under line. ling, ling, 1. s. zool. långa (torskart: Molva vulgaris).

ling, ling, 2. s. bot. ljung (Calluna vulgaris).

lok. se titlark.

lingel †, ling'gl, s. (tamp) af läderrem; beckträd.

linger, llng'gur, vn. dröja särsk. med välbehag ei. d., uppehålla sig länge (about, vid, på, med), »hänga» (over, öfver, jfr ex.); vara långsam, gå långsamt i allm. om ngt hvari en rörelse kan tänkas, jfr ex.; länge förblifva, fortlef va om det, hvars slut väntas ; ännu lefva kvar; ligga kvar, framsläpa sitt lif (t. ex. on a bed of sickness)-, tveka (: af tvekan dröja), ännu vara obeslutsam (about, om, angående); va. draga ut på tiden med, uppskjuta med att tillfredsställa ngn ei. ngt †; framsläpa (oftast med out ei. away); ~ about, afv. stryka omkring på; ~ on,

dröja ännu längre; framsläpa sitt lif om sjukling etc.: — out one's days, framsläpa sitt lif i claude; — over a book (pictures), »hänga» öfver en bok, länge sysselsätta sig med ..., fördröja sig med ... —er, -ur, .<?. dröjare, sölare. —ing, -ing, prt.] a. dröjande, sölande; som drar ut på tiden (»på långmål») : långsam (death, recovery), långvarig, tärande (disease); långsamt verkande läkemedel, gift; långdragen, tråkig; s. söl, dröjsmål, tidsutdrägt; länge fortsatt förblif vande, fördröjande, långvarigt uppehåll någorstädes, förlängd vistelse;^* svaga återstoder, linget, lmg'gët, s. liten metallstång, -tacka, lingo, ling'go, s. P språk, rotvälska. lingot, lmg'got, s. se linget; ngt som har form

af en liten metalltacka, lingua, lat., lmg'gwa, s. zool. tunga (t. ex. hos bin), —-dental, —'-, a. o. s. linguadental (bokstaf). —I, -gwål, a. hörande till tungan, tung-; språkv, bildad med tungan, tung-ijud; språklig; s. tungljud(-bokstaf) (t. ex. /, r, s).

linguiform, ling'vviform, a. tungformig. linguist, ling'gwist, s. lingvist, språkforskare, språklärd (person); talför människa †. —er, -ur, s. styf språkkarl)|<; Am. F tolk. —ical, -'ik(al), a. lingvistisk, språkforsknings-, språkvetenskaplig. —iCS, -'iks, s. pl. språkvetenskap, (komparativ) språkforskning. Ungulate, lmg'gülàt, a.

naturv. tunglik, lingy, lin'dji, l. a. prov,, smärt, smidig, vig;

stark, rask, härdig, lingy, lmg'gi. 2. a. ljung-.^ linhay, linhå', 5. öppet skjul för kärror, linigerous, lmidj'urus, a. linproducerande,

bärande lin. liniment, lin'iment, 5. med. liniment, ingnid-

ningsmedel; — of soap, opodeldok. lining, li'ning, pvt. af line; s. fodrande, beklädande af ngts inre;, foder, äfv. allm. tekn. beklädnad, förhydning; skålning; bräd-foder; blindering, förtimring; revetering; beklädnadsmur (: —-wall); Finnehåll af en kassakista o. d. —-paper, s. för-hydningspapper under tapet; karduspapper. link, lingk, 1. s. bloss, fackla. — boy, s. fackelbärare. —-exstinguisher, s. fackel-släckare. —man, s. se —boy. link, lingk, 2. s. länk äfv. biid.; led, stång i en stångkedja; landtm. led i en mätkedja (: 7,92 inches); knut, lycka; hårbuckla; ring På en ringtång etc.; bygel; mek. förbin-delsestång särsk. (ångm.) i parallelogram (: —-bar); ångm. se vid. —-motion; manschettknapp; lok. en korf : ett led af (pl. :) en korf afknuten i. leder; pl. kedja äfv.

biid. : föreningsband ei. -rad, serie; va. sammanlänka äfv. bild. : fjättra; förena (in, i, t. ex. vänskap); v?i. sammanlänkas, förena sig (with, med; in, i). —-buttons, s. pl. dubbla manschettknappar (samman-fästa med en liten kedja). —-lever, s. ångm. se reversing-lever. —-motion, 5. ångm. slidlås, kulissrörelse, omkastningsmekanism, —age, -adj, s. länksystem (jfr ofvan link). iinkey, ling'ki, 5. F se linkboy. links, links, s. pl. skoti. en flods krökningar med mellanliggande landstycken; sandsträcka, -hed vid hafvet; allmänning, |inn, se lin.

Linnæan, (-ne-), line'an, a. Linnéansk. linnet, lin'et, s. zool. hämpling (Fringilla can-nabina). —-hole, s. tekn. fuks (sidokanal i

I glassniältugn).

I linoleum, lmo'leum, s. linoleum (preparat af

I linolja); golfmattor o. d. af linoleum.

j lin-pin, lm'pin, se linch-pin. linseed, lin'sed, s. linfrö. —-Cake, 5. linfrö-kaka, oljekaka. —-meal, s. linfrömjöl tin grötar. —-oil, s. linolja. —-tea, s. dekokt på linfrö, linsey-woolsey, lin'srwulsi, a. gjord af linne och ull; af blandad, klen beskaffenhet, dålig, simpel, usel; 5. hemväfdt halfylle af linne till ränning o. ull till inslag; bild. dålig,

osammanhängande blandning, drafvel, smörja f.

i linstock, lin'stok, s. art. förr luntstake. lint, lint, s. lin (plantan); beredt lin; oftast linneskaf, charpi. —-Seed, s. se linseed. —-scraper, 5. si. ung kirurg, —-white,

(1.) a. poet. linfärgad. lintel, lin tèi, 5. byg. öfverstycke af sten el. trä öfver dörr ei. fönster, dörrstycke, -trä, tvärträ. lintie, linti, s. Skoti. se linnet. lintwhite, lint'whit, (2.) 5. poet. se föreg, lion, li'un, s. zool., astron., her. o. bild. lejon; märkvärdig person (the — of the day, lejonet (hjälten) för dagen); ngt märkvärdigt, intressant, märkvärdighet; a — in one's path (way o. d.), ett oöfverstigligt (afskräckande) hinder (eg. bibi. Ordspr. xxii); —s of a place, ett ställes sevärdheter; this was kicking the dead —, ... en åsnespark; to put (ei. run) one's head into the —'5 mouth, biid. sticka hufvudet i lejongapet. —-ant, se ant-lion, —-hearted, — -mettled a. modig som ett lejon. — -like, a. lik ett lejon, stark, modig; lejon-. —'s-ear, s. bot. Leonotis; Espeletia. —'S-f00t, s. bot. Leontopodium; äfv. se —'.s paw. —'s-leaf, s. bot. F lejongap (Antirrhinum majus); Leontice Leontopetalon. —'S-mOUth, s. bot. en ostindisk ört (ApO-rum leonis); lejongap (Anthirrhinum

majus). ~'s-paw, s. bot. daggkåpa (Al-chemilla vulgaris). ~'s-pr0Vl'der, 5. F namn på sjakal; bild. ngns »dräng», skaffare,

verktyg. ~'s-share, s.; the lejonparten, större delen; to step into {to take) the få (taga) lejonparten (brorslotten), rv/s-tail, s. bot. Leonotis is. L. Leonunis. ~'s-t00th, s. bot. lejontand (Leontodon). ~Ced, -st, a. her. prydd med lejonhufvuds!. ~Celle, -sèl, s. her. litet lejon is. när flere förekomma tillsamman. ~el, -el, s. lejonunge. ~eSS, -es, s. lejoninna. ~et, -ët, s. ungt lejon; litet lejon. ~ism, -izm, s. uppträdande som märkvärdighet (jfr ofvan lion); »springande» efter märkvärdigheter, jfr följ. ~ize, -iz, va. bese ett ställe; visa ngn ett ställes märkvärdigheter; bese, begapa som en märkvärdighet (ei. om person som ett underdjur); behandla som en märkvärdighet (märkvärdig person); vn. bese ett ställes märkvärdigheter. sizing, -izing, prt.; s. förevisande ei. beseende af märkvärdigheter, tip, lip, s. läpp äfv. bot.-, sår läpp; rand, brädd; utskjutande kant, flens, särsk. ss. handtag ei. pip; va. poet. beröra med läpparna, kyssa; yttra; Skoti. hacka, göra hak (hugg) i en knif etc.; vn. mus. sätta läpparna i rätt ställning vid anblåsning af blåsinstrument; to bite one's to set one's hard, bita ihop läpparna (t. ex. af harm over, öfver); to pass one's komma Öfver ngns läppar (yttras af ngn), äfv. om föda (t. ex. nothing has passed my »*s for two days, jag har fått hvarken vått eller torrt på två da'r); to put up {to make) a hänga läpp, se sur ut; to seal a person's tysta munnen på ngn, förmå

ngn att tiga af fruktan, gnm mutor etc.; from his own höra från hans egen mun;

his praises are on everybody's ...

höras från alla läppar, äro i hvars mans mun; jfr vid. ex. under hang on. ~-deV0-tion, s. dyrkan blott med läpparna. ~ -glue, s. manlim. ~-head-bolt, s. hak-bult. ^-labour, s. ord utan gärningar: tjänande blott med orden, skrymteri; munväder, tomt prat. ^-language, s.

tal(språk) i mots, till teckenspråk o. d. ~

-reading, s. döfvas konst att läsa på den talandes läppar. ~-salve, s. läppomada, salva för spruckna läppar; honingssöta ord. ^-service, s. Guds tjänande blott med läpparna. ~-Strap, s. rem i st. f. kindked i betsel. ~-W0!*k †, s. se labour; kyssande. ~leSS, -lès, a. utan läppar. oJet, -let, s. liten läpp. lipogram, lip'ogram, s. skrift hvari ngn bokstaf helt och hållet felas.

lipped, lipt, a. försedd med läppar, oftast i

sms. -läppig; bot. läppfor mig. lippitude, lip'itud, 5. med. surögdhet. liquate, lik'wat, va. O. vn. (ut)smälta, is. bärg. segra.

liquation, likwa'sjun, s. smältning, smält tillstånd; is. bärg. segring. ^-furnace, ~ -hearth, 5. segringsngn, -härd. liquefaction, likwefak'sjun, s. smältning; smält tillstånd, liquefiable, -fi'abl, a. smältbar, liquefied, -'- fid, pp. af föij. liquefies*, -'-fiur, s. ngn ei. ngt som bringar ngt (metan o. d.) till smältning, liquefy, -'-fi, va. smälta; förvandla till vätskeform äfv. : kondensera gas; vn. smälta; blifva flytande, öfvergå till vätskeform.

liquescency, likwes'ensi, s. smältbarhet, li-quescent, -'ènt, a. smältande, öfvergående från fast till flytande form; smältbar.

liqueur, fr., like'r, 5. likör, liquid, lik'wid, a. i flytande form, flytande äfv. bild.; smältande, smekande (notes); gram. lätt utsagd, jfr ned. s.; klar, tydlig, obestridlig; hand. afslutad, betald; i stånd att betala; s. flytande kropp, vätska; gram. likvida, flytande bokstaf (l, m, n, i*); ~ fre, »grekisk eld» (fosfor löst i koisvafla).

~ambar, -åmbur, ~amber, s. bot. farm. styrax, storax. ~-aSSetS, s. pl. värderepresentanter (-papper) när som hälst förvandlingsbara i klingande mynt. ~ -reserve, s. en banks reservfond som när som hälst kan realiseras, -^/-securities, S. pl. jfr assets. ~-StOraX, s. farm. se arnbar. ~ate, -at, va. göra flytande, klara bild.; klargöra; uttala lent (som en likvida), lena, mildra ljud; hand. bringa på det klara, uppgöra, likvidera, afsluta, saidera; utreda, afveckla ett bo; vn. afveckla affärerna. ~ation, -a'sjun, s. hand. uppgörelse, bokslut, saldering, likvidering; afveck-ling. ~atOr, -àtur, s. en som uppgör, afslutar räkning etc.; administratör, utredare af ett bo. ~ity, -'lti, ~ness, -nës, s. egenskap att vara flytande etc. (jfr ofvan liquid), flytande tillstånd; tunnhet; bild. smältande ljufhet (of music, sound). ~ize, -iz, va. göra flytande, liquor, lik'ur, s. vätska; särsk. stark dryck, spritdryck (: spirituous spad; lag;

tekn. garfvares, färgares etc. »SOppa», kyp, beta; farm. lösning; va. fukta †; vn. Am. si. supa, taga sig en dram; in ~ F, drucken, ru-sig; to be the worse for vara »illa däran» (»ankommen») af starka drycker; ~ up, Am. si. taga sig en styrkedryck på ngt, sluta saken med ett glas. ~-case, s.

flaskfoder. ~-pump, s. vindragares hand-pump. ~-th i ef, S. profvare för innehållet af ett (vin)fat, hvilken nedstickes gnm sprundet.

liquorice, lik'uris, s. lakrits; lakritsrot; hot. lakritsväxt (Glycyrrhiza glabra). ~-juice, s. lakritssaft. ~-paste, s. lakrits i stänger. ~-r00t, *. lakritsrot, liripoop, lir'ipop. S. en sorts mÖSSa el. eg. från mössan nedhängande skärp som förr bars af prester o. lärda; klyftighet, list; knep; dumhufvud. Lisbon, liz'bun, s. pr. Lissabon; (sött, ljust)

vin från Estrcmadura; † se vid. följ. ~-SUgar, se clayed sugar. lish, lisi, a. lok. kraftig, dugtig, hurtig. Lisle, il l, pr. Lisle (fransk stad); ~ glovCS, fina trådvantar; ~ lace, ett slags fina knypplade spetsar, lisp, lisp, vn. läspa, äfv. : tala tillgjordt; ra. uttala läspande; framläspa; s. läspande, läspning. ~er, -ur, s. en som läspar. ~ing, -ing, prt.; s. läspande. lissom(e), lis'um, a. mjuk. smidig; vig, lätt; rask.

list, list, 1. vn. poet. se listen. list, list, 2. s. lista, förteckning (of, på); mil. rulla; list, kant, snick. o. byg. jfr fillet o. Ustel; stad på tyg, sallist; klädeslist; strimla; strimma; skrank omkring rän-narbana (oftast i pl. :) rännarbana, torner-plats; pl. biid. vädjobana, täfling; va. se enlist; bekläda, förse med lister; kanta, randa; omgifva med skrankor; timm. (af-) kanta; vn. se enlist; ~ of trains, järnv. tidtabell; civil se under c.; free teat, förteckning på alla som hafva fribiljetter; to enter the träda inom skrankorna; inlåta sig i täflan, i strid (with, med); to be in the stå på listan; to strike o f the utstryka ur rullorna. ~-shce, .5. listsko, list-toffel. list, list, 3. va. det lyster †; hafva lust, önska, vilja: sjö. hafva slaksida (ligga på sidan, luta om fartyg); S. lust, böjelse †; sjö. slak-sida.

listed, list'ed, pp. (af list, 2.) inhägnad för strid; jfr vid. enlist; a. randig, strimmig. listel, list'el, S. byg. snick. list, jfr fillet. listen, lis'n, vn. lyssna, uppmärksamt höra

på (t. ex. n;ir andra tala); lystra; ~ after, ifrigt efterhöra, fråga efter; ~ for, lyssna efter; ~ to, lyssna på; åhöra; oftast bild. lyssna till, hörsamma, lyda (t. ex. reason, förnuftets bud, äfv. : »taga skäl (reson)*)-~er, -ur, s. en som lyssnar, uppmärksammar; åhörare; lyssnare, se vid. sms. under följ. ~ing, -ing, prt.) s. lyssnande; uppmärksammande. ~ing-gallery, s. fort. lystringsgalleri. ^ing-hole, s. mil. lyst-ringshål.

lister, list'ur, 1. s. en som uppgör en lista etc. lister, 2. se leister.

listing, list'ing, prt.; s. förseende med lister; bräders kantning, listless, list'les, a. onppmärksam; ohågad, likgiltig; tanklös, sorglös. ~neSS, -nes, s. ouppmärksamhet; bristande deltagande, likgiltighet; sorglöshet; overk-samhet. lit, lit, 1. imp. poet. af light, 1. lit, lit, 2. imp. o. pp. af light, 2.; to keep well hålla elden om en rökpipa o. d.

litany, lit'ani, s. litania äfv. biid. literal, lit'ural, a. bokstaflig, egentlig (: icke biidiig) betydelse; uttryckt gnm bokstäfver, betecknad med bokstäfver, särsk. aigebr. bokstafs- (equation, expression); ordagrann, återgifvande ngt ord för ord; in most ~ earnest F, på rama allvaret. ~ism, -izm, s. tolkning efter bokstafven. ~ist, -ist, 5. tolkare efter bokstafven. ~ity, -'iti, s. se -ness. ~ly, -i, ad. bokstafligen. ~neSS, -nës, s. bokstaflig betydelse; ordalydelse; ordagrannhet; biid. slafvisk bokstafstrohet, torr prosaiskhet. literary, lit'urari, a. literär; boklig; lärd, vitter; literatur- (history); ~ man, särsk. literatör; ~ property, literär eganderätt ei. egendom : författares eganderätt till sitt verk ei. en författares verk såsom hans egendom ; ~ society, lärdt sällskap ; vittert samfund, literate, lit'urat, a. literär person ei. sak, bok-synt, beläst, studerad, literärt bildad, jfr lettered; s. literärt bildad person, särsk. akademiskt bildad man som ej är gra-duerad, ei. prestkandidat som ej fått akademisk uppfostran, literati, lat., -à'ti, s. pl. personer af boklig bildning, lärde, literatim, lat., -im, ad. bokstafligen, bokstaf för bokstaf, literature, lit'uratur, s. literatur: särsk. skönliteratur, vitterhet, jfr ned. polite läsning; lärdom, belägenhet, boksynthet; literära sysselsättningar; literära banan; light läsning till tidsfördrif, »lättare literatur»; polite »belles lettres», skönliteratur (poesi, romaner, lättare historiska skrifter etc.); to take to slå sig på literatur, inträda på den literära banan, lith, lith, s. lem, led.

litharge, lith'ardj, s. mctn.ii. (bly)glitt, -glcte; red ~ of gold, guldglitt; ~ of silver, silfverglitt. lithe, lidh. a. böjlig, smidig, mjuk. ~neSS, -nës, s. böjlighet. ~r†. -ur, a. se lithe; äfv. dålig, fördärfvad. ~S0me, -sum, a. böjlig, smidig, jfr lissom.

lithia, lith'ia, s. kem. lithion, lithiumoxid.

lithic, lith'ik, a. sten- (forms, style); oftast med. hörande till sten (i blåsan). —S, -s, s. pl. med. medel mot sten.

lithium, lith'ium, s. kem. lithium (alkalisk metalloid).

litho-, gr-, lith'o-, i sms. sten-; F litografi (tafla). —Carp, -kårp, s. fossil frukt. —-

chromatic, —'-, ^chromic, ---'-, a.

färgtrycks-, jfr följ. ~ChrOmiCS, s.

pl. litokromi, färgtryck medels på sten anbragta färger. oljetryck (konst, jfr chromolitho-graphy). —Clast, -klåst, s. kir. stenkros-sare, stenkrossningsinstrument (tång). —-COlla, -kol'a, 5. stenkitt. —fraCteur, fr., -frak'ter, s. ett slags dynamit. —genOUS, -odj'enus, a. stenalstrande om koralldjur. —glyph, -glif, s. stensnidarkonst (konsten att gravera ädla stenar, jfr gem). —glyphic, -glifik, a. af föreg, —glyptics, -glip'tiks, s. pl. se —glyph. ~graph, -graf, s. litografi, stentryck; va. litografera. —graph-er, -og'rafur, s. litograf, stentryckare, ritare på sten (hvarmed sedan litograferad). —-

graphic(al), -gråfik(ål), a. litografisk; — chalk, — crayon, litografisk (svart)krita; — (lime)stone, — slate, litografisk sten. —graphy, -og'rafi, s. litografi, stentryc-karkonst. —id(al), -ojd'(ål), a. stenartad. —logic(al), -lodj'ik(al), a. af föij. —logy,

-él'odji, s. läran om stenarterna (om bärg-arternas mineralogiska sammansättning); med. läran

om stenartade konkretioner) i människokroppen. —marge, -mardj, s. min. stenmärg (en fin lera). — fltriptlC, -ntrip'tik, a. med. upplösande ei. krossande sten i blåsan; s. stenupplösande medel. —ntrip-tor, -ntrip'tur, s. kir. stenkrossare. —-phane, -fàn, S. litofani (genomskinlig bild af porslin el. d.). ~phany, -of'åni, s. litofani (konst). — phyte, -fit, s. förr »sten växt» : korall, —phytic, -fit'ik, a. af föreg. —tome, -tom, s. naturlig sten som ser ut som om den vore arbetad af konstnärshand; kir. bisturi (knif) för stenoperation. —-tomiCfal), -tom'ik(al), a. stenoperations-. —tOmiSt, -ot'omist, s. kir. stenoperatör. —tomy, -ot'omi, 5. kir. stenoperation, stenskärning. — trite, -trit, s. kir. stenkrossare (instrument). — tHty, -Ot'riti, S. kir. stenkrossning. —type, s. ett slags litografisk stereotypplåt; va. stereotypera medels —. —typy, -ot'ipi, 5. litotypografi (mångfaldigande af boktryck gnm stentryck), lithy, 1 i'dhi, 1. a. se lithe. ||thy †, iith'i, 2. a. lat, fördärfvad, lastbar, litigant, lit'igant, a. processande; s. tvistande part, rättsökande; the parties —, parterna i målet, litigate, -gàt, va. för-

fäkta inför rätta, processa om; vn. pro-cessa. litigation, -ga'sjun, s. rättstvist, process; to get (gain) by — from one, processa ifrån ngn ngt. litigious, litidj'fts, a. trätgirig, processly-sten; af tvistig beskaffenhet jur. bestridd om prestgäll som flere patroni göra anspråk på att besätta. — nöSS, -nes, s. trätgirighet, processlystnad, litmus, lit' mUS, S. lakmus (ett blått färgämne af vissa lafvar, jfr Orchil); —paper, därmed färgadt papper, 1 akmuspapper. litorn, lit' urn, s. zool, björktrast (Turdus pilaris).

litrameter, litram'etur, s. fys. ett instrument för undersökning af vätskors specifika vigt. litre, fr., lètr, S. liter (ett eg. franskt våtvarumått), litter, lit'ur, 1. s. bår för sjuka el. sårade ; häst-bår; strö under kreatur; halmmatta; sophög, skräp(hög), ngt kringkastadt i oordning; oreda, oordning, ostädadt skick; va. betäcka med halm o. d.; använda ss. strö; lägga strö under; kasta skräp omkring i, skräpa ned (t. ex. ett rum); vn. bäddas (ligga, sofva) i strö; to make a —, kasta ngt hit och dit huller om buller, ställa till oreda, skräpa till; in a —, huller om buller, i oordning, litter, lit'ur, 2. s. kull (of pigs, puppies, kittens, rabbits, etc.); ynglande; va. framföda en kull grisar etc.; Vn. yngla, little, lit'l, a. (ss. komp. föres hit less [o. lesser] jfr d. o.; ss. SUp. least) liten (i allm. mots, till great, big) äfv. : ej uppvuxen, helt ung, Späd; lilla särsk. i sms. naturv. artnamn (jfr nedan de exempelvis anförda); nästan smeksamt om

ngtsmånätt; ringa, obetydlig; oansenlig, klen; kort sträcka, tid; småaktig, fnaskig, futtig, lumpen (står endast i denna bet. äfv. predikativt); ad. föga; smått; obetydligt, ringa; s. liten kvantitet (jfr a —); föga; liten skala, »miniatyr» (jfr in ~); — people and great, små och stora; — one, i tilltal du lilla (pyre : barn); my (his etc.; the) — ones, mina (hans etc.; de) små (barn, ungar) ; a — one, en liten, ett barn, en unge; a — thing, en småsak; ett litet kräk; — ways, småaktighet, knussel; vihen I töas — (ei. oftare a — one), då jag var liten; toith — (subst,.), utan synnerlig, utan särdeles mycken ...; it was my — all, det var alt det lilla jag egde; the — English I know, den smula engelska jng kan; —, if anything el. or nothing, föga eller intet; a —, (s. äfv. adj. framför delbara begrepp, t. ex. time) något litet; särsk. en liten tid (stund); (ad.) en smula, något litet; many a — makes a mickle, ordspr. många bäc-

kar små göra en stor å; not a icke liten; icke ringa; after a efter en stund, en stund därefter; to dwell for a ~ on, uppehålla sig (dröja) litet (en stund) vid; our det lilla vi ega; I have ~ left to say, jag har ej mycket mer att säga; a very ~ makes her cry, hon gråter för allra minsta småsak; ~ by by ~ and litet i sänder, småningom; to draw in afteckna i miniatyr; ~ did I expect (ei. think), föga kunde jag vänta (ana, tänka) att. ~-auk, s. zool. lilla alkan, alkekung (Alca ei. Mergulus alle).

^-black-and-white woodpecker, 5. zool.

lilla hackspetten. ~-ease †, s. förr stock,

skampåle o. d. straffredskap. ~~g0, S. univ. si. en förberedande examen (jfr hos oss: »den lilla teologen» o. d.). ~-good, s. bot. F reformsgräs (Euphorbia Heliosco-pia). ~-gude, (-god), 5. Skoti. djäfvulen. ~-man, s. F liiifingret. ^-masters, s.pl.

konsthist. konstnärer å 15- o. 16-hundratalen hvilka utförde teckningar i liten skala för träsnitt o. d. ~neSS, -nës, s. litenhet; obetydlighet äfv. konkret; småaktighet; pl. småsaker, obetydligheter (små händelser, små obehag o. d.).

littoral, lit' urål, a. hörande till (is. naturv. lefvande, växande på, vid) en kust, strand, kust-, strand-; s. kuststräcka. ~ -ZOne, 5. naturv. hafsbältet mellan högsta och lägsta vattenstånd, liturgic, lite'rdjik, a. (äfv. ~al, -al) liturgisk. <"vS, -s, s. pl. liturgi, liturgist, -'-djist, s. liturgist. liturgy, -'- dji, s. liturgi, gudstjänstordning; rom. kat. kyrk. mässa.

|ive, liv, vn. lefva i aiim.; hafva lif; fort-lefva, blifva vid lif; om växter gå till, gå p å (frodas, trifvas); fort vara, ega bestånd ; lefva, lifnära sig, ega sitt uppehälle (by. af yrke, förvärfskälla; of, af allm.; off F, af; On, Upon, på (äfv. andra människor), af lifsmedel, inkomst); uppehålla sig, vistas, bo (at a place; with, hos, i ngns hus ei. tillsammans med, jfr cohabit)-, ej hafva slocknat, ännu hålla eld, brinna (jfr vid. under a.); sjö. vaka, hålla sjön (^ at sea); va. lefva ett lif; genom sin lefnad visa; efterlefva; a. (liv) lefvande i aiim. bet.; lifslefvande, full af lif, af kraft, äfv. om döda ting : kraftverkande, jfr ex. o. sms.; liflig färg; ej slocknad, hållande eld, brinnande, glödande (coals

etc.) ; sprängladdad granat, torpedo etc.: S. † se life; ~ and let »lefva och låta lefva»; ~ (as) a bachelor (maid), ~ single, lefva ogift; we ~ and move and have our being, eg. bibi. vi lefva, röras och hafva vår varelse; even as they <^d and moved,

»som de gingo och stodo»; I am afraid he cannot jag är rädd »att han ej går igenom» sjukdomen; ~ in hope, lefva i hoppet; this institution ~d into our own century, denna anstalt egde bestånd ända in i vårt århundrade; ~ to ..., lefva till

en tidpunkt el. (: Uppnå) en ålder (äfv. ~ to be, t. ex. 80 years); med följ. infin. lefva så länge att man får tillfälle att..., senare i lifvet göra det el. det, jfr följ.; ~ to know, upplefva, få erfara; ~ to see, lefva tills man får skåda jfr vid. föreg.; he will ~ to thank me, han skall en gång tacka mig därför; ~ up to, lefva ända till en tid, en ålder; föra ett lefnadssätt i enlighet med en ståndpunkt, en norm (princip etc. : värdigt ...), ei. efter, i förhållande till inkomster o. d., ofta : lefva upp en summa; äfv. hafva råd till kostsamt lefnadssätt, kunna kosta på sig läckerheter;lion's-paw

)(C Mindre brukligt. 761 † Föråldradt.

liquor-case

liver, liv'år, (2.) S. lefver (äfv. äldre kem., t. ex.

— of sulphur, svafvellefver); Fil cut your

— out, jag skall se hjärtbloden på dig; (Anm. <v» betecknar stundom i sms. kroppens högra sida). —-Colour, s. lefverfärg, lef-verbrunt. —-Coloured, a. lefverbrun. — -complaint, 5. med. lefversjuka. —-fluke, s. zool. lefvermask (Distoma hepaticum). —grown, a. som har för stor lefver. — -leaf, s. bot. blåsippa (Anemone hepatica). —-Oil, s. fisldefvertran. —-Ore, s. min. lefver malm (en kvicksilfvermalm). —-pyrites, s. min. lefverkis. —-side, s. högra sidan (af t. ex. villebråd). —StOtte, S. min. hepatit, lef-versten. —WOrt, s. bot. lefvermossa (Hepatica); äfv. namn på andra växter ss. blåsippa (noble —). —ed, -d, a. i sms. med ... lefver, -lefrad (t. ex. white: feg). ing. -ing, s. lefverkorf.

liveried, liv'urid, a. bärande livré, livréklädd.

livery, liv'uri, l. s. jur. † öfverlåtelse (jfr delivery); jur. fastebref; anslag tin ngns uppehälle, underhåll; livré; civil uniform; utmärkande drägt, ämbetsdrägt; skrå, korporation; (the Z/—) samtliga (L]^men i London; va. † kläda i livré, i en viss utmärkande drägt; to keep horses at —, hålla främmande hästar på utfodring. ~-C0at, s. livrérock. —-Company, s. skrå, gille, —-gown, s. en (L)ouman's ämbetsdrägt. —-man, s. fodermarsk som mottager främmande hästar till utfodring; livréklädd person, betjänt (: —-Servant); (L) skråmedlem, borgare och valman i Londons City. ^-Stable, s. hyrstall där hästar mottagas till utfodring.

livery, liv'uri. 2. a. lefverliknande.

lives, livz, pl. af life; they lost their —, de förlorade lifvet, ^man †, s. lefvande människa.

livid, livid, a. blygrå, gråblå, svartblå särsk. om hud efter ett slag; dödsblek, »askgrå i synen». —ity, -'iti, —neSS, -nes, s. svartblå färg; blånad efter slag; dödsblekhet.

living, liv'ing, prt. af live; a. lefvande, vid lif; »i lifvet»; nu ei. då lefvande; lifskraftig; verksam; liflig, frisk om färg, by; lifslefvande; glödande, brinnande (t. ex. coal) äfv. biid. (t. ex. faith); s. lif; vistelse; vistelseort, hemvist; lefnadssätt med afseende på kosten (jfr under high), kost, näring; lifsuppehälle; hvad man har att lefva på, underhåll, utkomst; handtering, födkrok; prestgäll, pastorat; pl. egodelar; the only — man in England who can ..., den ende nuförtiden lefvande man i E., (den ende nutida engelsman) som kan ...;

— force, fys. lefvande kraft; — fountain,

springbrunn; ~ principle, lifsprincip; ~ röck, (»hällebärget»), sten, klippa i sitt naturliga tillstånd ei. läge (ohuggen, obruten); I saw his own ~ self, jag såg honom själf lifslefvande; there was no ^ soul left, ej en lefvande själ fans (lemnades) kvar (undkom etc.; i dyl. talesätt äfv. — thing); to be lefva, finnas i lifvet; to obtain a få pastorat; (I don't know whether he is) in the land of the bland de lefvandes antal, —-apartment, ~-room, s. hvardagsrum, rum där man vistas om dagen (i motsats tin bedroom), —|y, -li, ad. vid lif, i lifvet. — neSS, -nes, s. tillstånd att vara lefvande; liflighet; lifskraft, glöd bild.

livraison, fr., livråzéng', S. häfte af ett arbete som utkommer häftesvis; hand. Öfverlemnande, leverans af en del af ett (såldt) parti, livré, fr., lèvr, s. franskt skålpund; gammal

fransk mynt enhet före revolutionen, lixivial, liksiv'ial, a. kem. erhållen genom lixiviation; lutaktig, alkalisk, lik lut. lixiviate, -åt. va. kem. utluta; luta; a. (äfv. -d, -èd) utlutad; lut-, lixiviation, -a'sjun, s. utlutning; urlakning. lixiviOUS, -lås, a. se lixivial. lixivium, lat., -ium, s. kem. lut. lizard, liz'urd, s. zool. ödla (ordn. Saurii, is. slägtet Lacerta m. fi. smärre ödlor); sjö. ridare; vandringskaus; bolinspruta; åkerbr. gaf-felformigt trä ss. stensläpa. ~-StOne, s. en konkretion i ödlemagen; (L) en art marmor (serpentin) som finnes i Cornwall nära Lizard Point, Englands vestligaste udde. llama, sp., la'ma, s. zool. lama (Auchenia glama).

Lloyd, lojd, s. pr.; —'5 (förk. f. —'5 rooms, ursprungi. —'s coffee-house), kontor (afdelning af Börsen i London) där alt som rör skeppsfart, sjöförsäkring o. d. afhandlas; list, daglig tidning med sjöfartsunderrättelser; —'s register, förteckning på fartyg som blifvit besigti-gade och klassificerade enl. reglemente.

lo, lo, interj. se! si! se där! (ofta — and behold!).

loach, lotj, s. zool. smärling (liten flodfisk : Co-

bitis), is. grönling (C. barbatula). load, lèd, s. last, börda afv. bild.; lass, fora,

skepps- o. skjutvapens laddning; en maskins högsta effekt; läst, (större) vigt o. mått af div.

storlekar för vissa skrymmande varor (t. ex. malm, timmer m. m.) ; F »laddning», »lass»; Va. (reg., pp. äfv. laden, jfr d. O.) lasta, belasta (with, med); ladda ett skjutvapen; nedtynga, öfverhopa (afv. with honours, with insults etc.); — and unload, lasta och lossa. —

-line, —-mark, ~-waterline, ä. Sjo. last-

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.loricate

F Talspråk. 762 P Lågt språk.

lost

linie, ^ed, -ed, pp.; ^ cane, käpp med bly i ena ändan, mankill; ~ chessmen, med bly fylda schackpjeser; 'v dice, tärningar fylda med bly åt ena sidan, så att en viss sida alltid faller upp, falska tärningar; ~ whip, piska med bly i skaftet; ~ 7cine, vin med ngn tillsats (jfr drug). -ur, s. en som lastar, laddar

ect.; lastare, sjåare; ilastningsapparat, ifjTllare; art. laddare äfv. verktyg; laddtyg. ^ing, -ing, pvt.; s. lastande, laddning; fartygs last, laddning; a. i sms. last(nings)-; art. ladd(nings)-; the ship is in ~ for, ligger under lastning på ... ~ing-berth, s. lastningsplats för ett fnrtyg. ~ing -gauge, s. jämv. (mått för) lastprofil. ~ing -needle, .<?. art. rymnål. ~ing-turn, s. sjö. lasttörn, ett fartygs tur vid lastning.

loadsman †, lödzmnn, s. lots. loadstar, loadstone, se sms. under lode. loaf, lif, 1. s. {pl. loaves, lövz) (ett) bröd,

bulle (äfv. ~ of bread); klimp, klump af lera etc.; topp (of sugar, sugar-**); to be in a bad vara i klistret. ~-bread, s. surbröd, limpa. ~-Sugar, s. toppsoeker. loaf, löf, 2. vn. (äfv. med about) stryka omkring, gå och drifva; slå dank; flanera; ~ away, sysslolöst förnöta (whole days, hela dagar). ~er, -ur, s. landstrykare, dagdrifvare; flanör. ~ing, -ing, prt.; s. dagdrifveri, kringstrykande; flanerande, loam, i om, s. sandblandad lera; tekn. gjutares formlera (-sand med tülblandningar); va. be-stryka med lera. ~y, -i, a. leraktig, lerblandad; lerig, loan, lon, 1. s. lån; ngt ntlånadt, särsk. pennin gel ån; vn. o. va. Am. låna; utlåna; to have the ~ of, hafva (få) till låns; on till låns; ntlånt; to put out to låna ut (on interest, mot ränta). ~-bank,5. (pant-) lånebank. ^monger, s. pantlånare ; pro-centare. ~-office, s. (pant)lånekontor; låneförmedlingsagentur. ~-S0Ciety, 5. aktiebank, arbetarbank. loan, lön, 2. äfv. ~ing, -ing, se lane. loath, löth, a. obenägen, ohågad (to, att); to be ~ to med infin., ogärna (motvilligt) göra ngt; nothing långt ifrån ohågad, högst villig (som gör ngt »med uppräckta händer»); he was nothing ^ to med infin., äfv. han lät icke bedja sig länge, man behöfde icke truga hnm till att ...

lödh, va. afsky, hafva motvilja för, vämjas vid; vn. väcka motvilja †; känna motvilja, vämjas. ~er, -dh'ur, s. en som afskyr, känner leda ei. motvilja för ngt. ~ful, -dhful, a. som känner afsky, motvilja †; afskydd, afskyvärd, vämjelig. ~ing, -dhing, prt.; s. vämjelse, leda, af-

sky, motvilja. ~ingly, -dhingli, ad. med leda, med yttersta motvilja. ~ly, -dhli, a. afskyvärd, vedervärdig; ad. se föreg.; &fv. vederstyggligt, vämjeligt. ~neSS, -dhnës, s. se ~ing. ~S0me, -dhsum, a. äcklig, vedervärdig; afskyvärd, förhnt-lig; kännande vämjelse †. ~S0meneSS, -dhsumnës, s. vämjelighet, afskyvärdhet, förhatlighet. loaves,]6vz,pl. af loaf; ~ and fishes F, brödfödan, (nödtorftigt) uppehälle; sugar in toppsocker, lob, löb, s. tölp. drummel (äfv. ~-C0Ck); ngt tjockt och klumpigt ei. tungt; klump, klimp; sand mask (äfv. ~W0rm); i cricket lågt kastad ball; va. låta falla, hänga slappt ned (äfv. med down, t. ex. the head).

se lop-sided. ~SpOund, s. si. fängelse.

lobate, lö b

At, a. naturv. försedd med (delad i) flikar ei. lober. lobby, lob'i, s. förstuga, försal, förmak,

yttre samtalsrum Särsk. i riksdagshus o. d.; teat, foyer; åkerbr. liten hage, kreatursinhägnad invid gården; va. o. vn. is. Am. söka på enskild väg inverka på (kongressledamöter); genomdrifva genom enskildt vidtalande af riksdagsmän. ~-member, s. Am. person som uppehåller sig i riksdagshusets (kongressens, parlamentets) försal för att enskildt inverka. ~

ist, -1st, s.

se föreg.

lobe, löb, S. naturv. lob, flik (t. ex. af örat, af lungan).

^-berry, s. bot. Coccalaba. ~-foot, S. zool. se lobiped. ^-footed, a. zool. flik-tåig, med flikig simhud. ~-plate, s. ångm. bottenplåt för sjömaskin. ~let, -let, s. liten lob, småflik. lobiped, -ipèd, s.

zool.

simfågel med flikiga tår ss. dopping, loblolly, loblÖPi, s. välling, soppa, sjö. slu-ring. ~-bay, s. bot. ett ständigt grönt träd i södra Förenta Staterna hvars bark nytjas af garfvare

(Gordonia Lasianthus). ~-boy, s. sjö. F lasaretts-uppassare, kirurgens passopp. ~-pine, s. bot. Pinus Tæda. lobscouse, lobs'kaus, s. lobskås, lapskojs

(oxkött stufvadt med fläsk, potatis, lök, persilja m. m.).

lobspound,

se under lob.

lobster, lobs'tm, 5. zool. hummer (Astacus

marinus); P rödrock, soldat, lobular, lob'ulur, a. naturv. loblik, flikfor-mig. lobulate(d), -làt(èd), a. delad i smärre flikar, lobule, -ül, s. liten flik. lOCal, lÖ'kål, a. lokal äfv. med.; Ort(s)-, hand. plats-, inskränkt till en viss ort, ir.om ett begränsadt område; landsorts-, stundom småstads-; kommun(al)-; s. loknlny-het i tidning; Am. jämv. lokaltåg; ~ colour, lokalfärg i alia bet.; ~ disease, endemisk

A: fate, i: far, å: fall, a: fat, a: fast, i: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,lion's-paw

)(C Mindre brukligt. 763 † Föråldradt.

sjukdom; ~ medicament, med. lokalmedel (utvärtes [för enskild kroppsdel afsedt! läkemedel); ~ memory, sense, lokalsinne, ortminne; ~ press, lokalpressen (ortens tidningar; landsortstidningarna); ~ situation, ett ställes topografi, belägenhet, ^-action, s. jur. mål som måste väckas inom viss lokal domstols område. ~ affection, s. med. lokal åkomma. ~-al-legiance, s. den undersåtliga lydnad en i ett land vistande främling är skyldig landets öfverhet, ^-attraction, s. lokal-attraktion, tillfällig missvisning hos kompassnålen. ~-board, s. en kommu-nalnämd (drätselnämd o. sundhetsnämd i ett).

se ofvan; särsk. mål. färg naturligen tillkommande ett särskildt afbildadt föremål. Government Board,.'.

ett regeringsdepartement (äfv. kalladt Cental Board i mots, tin o^-board) som är öfverstyrelse Öfver boards (har allmänt öfverinseende öfver fattigvård, hälsovård, allmänna byggnader, vägar, kanaler etc.).

option, s. frihet för kommunalmyndighet att bestämma

särsk. i nykterhetslagar.

. metodistisk

lekmannapredikant som fortsätter sitt borgerliga yrke. ~-taxeS, s. pl. kommu-nalutskylder. ^e, fr., -kå'l, s. lokal, lokalitet. ~ism, -izm, s. egenskap att vara lokal; förkärlek för en viss ort; provincialism, ortegendomlighet (t. ex. ett för en viss ort egendomligt språkuttryck). ^iSt, -1st, S.

med. anhängare af den åsigt att feber har lokalt ursprung. ~ity, -'iti, s. tillvaro i rummet; ortläge, geografisk belägenhet; lokalitet, ställe, plats; naturv. fyndort; egenskap att vara lokal (äfv. ~neSS, -nes, jfr äfv. föreg.); lokalsinne; pl. lokalförhållanden. ^ization, -iza'sjun, s. lokalisering. ~ize, -iz, va. lokalisera, göra lokal, inskränka till en särskild ort; förlägga (t. ex. en berättelses handling) till ett bestämdt ställe; tekn. (t. ex. teiegr.) bestämma stället för (ett fel), angifva hvar ngt ligger. -i, ad. med afseende på

stället.

locate, lo'kat, --', va. placera, förlägga; Am. utvälja plats för en byggnad etc., Uppmäta och bestämma gräns (gå upp rågångarna) för ett nybygge o. d.; vn. slå ner sina bopålar (: ~ one's self)', sätta sig ner för att bygga och bo; to be ~ed,

om person

skämts, hafva fått sin plats (i lifvet el. bostad), blifva sittande där man sitter, locating, -ing,

prt. af föreg.; S. jfr följ. (is. Am.).

location,

-ka'sjun, s. förläggande, placerande; belägenhet; plats, ställe, bostad, egendom, gård; Am. utväljande och uppmätning af (uppgående af rågångarna för) land för

nybygge; Am. en uppmätt landsträcka, nybygge; jur. uthyrande, bortarrende-ring. locative, -iv, a. utmärkande ort, ställe, gram. lokativ; s. gram. lokativ(t ord).

loch, l6k, 1. 5. Skoti. insjö; hafsvik.

loch, l6k, 2. ~et, -ët, se lincture.

Lochaber, loka'bur, 5. pr. ett område i Skotland. ~-axe, s. skotsk hillebard, stridsyxa.

loche, se loach.

lOCk, lok, 1. S. lås i aiim. särsk. på skjutvapen; knäppe, spänne; tekn. spärr, häm-inrättning; bromsinrättning, hjullåsning; sprint, särsk. art. öfverfallssprint; is. Am. (fram)vagns vändbarhet; sluss; dambord; damlucka; tillåsning, kläm, spärrning, fastnande ihop, i hvartannat; tillstånd att vara låst, bunden aiim. o. wid. (så att ngt ej kan komma ur fläcken); Omslutning, »tillknäppning» i brottning ; »tag»; inhägnad^ ställe), tillstängdt förvaringsrum, jfr locker; va. låsa (igen); stänga (med lås) dörren (against, för; behind, efter; on, om : låsa inne); innesluta, gömma (äfv. bild. : en hemlighet etc.); göra fast, fästa, stänga, hindra från rörelse, binda särsk. fäkt.

motståndarens klinga, Spärra, hämma särsk. vagnshjul; hårdt omsluta, sluta (in one's arms, i sin famn); förse med slussar etc.; vn. låsas, gå i lås el. gå att låsa; aiim. låsa sig, fastna, sitta fast; mek. gripa i hvartannat, hugga i; a ^ of carriages in the street, gatutrafikhinder genom vagnar som kört ihop; at a, »fast», i klämm; under o* and key, inlåst; inom lås och bom (fängslad); ~ aivay, låsa undan; ~ in, låsa in (jfr ~ up); låsa inne, stänga in person; ~ out, utestänga; ~ up, låsa in (ner, undan); stänga m person; hålla inlåst, instängd; stänga farvatten om kölden; tätt sluta till (tillhopa); boktr.

sluta formen. ~-band, se ^j-bond. ~-bay,

s. slussgraf utanför slussport. ~-bolt, S. lås-regel, -kolf. ~-bond, s. mur. bindskikt, koppskikt, jfr bond-stone. ~-Case, s. låskista. ~-chain,s. hämkedja. ^-chamber,

S. slussbassäng, -kammare mellan slussportarna. ~-Cramp, s. fjäderess (verktyg för att hålla fjädern i ett bösslås vid söndertagning). ~

-dues, 5. pl. slusspengar, ^-furniture, s. låsbeslag. ~-gate, s. slussport. ~-hatCll, s. dam(bords)lucka. ~-hole, s. låsinfäll-

nmg (urhålkning för låset i gevärsstock).

s. hake på hämkedja; spärrhake. ~-ho-spital, s. kurhus. ~-jaw, s. med. munlås; stelkramp. ~-keeper, s. slussvaktare. ~-nail, s. låsspik, -skruf. ~-nut, se jam -nut. ~-0Ut, s. arbetsafspärrning, arbetsinställelse från arbetsgifvares sida. ~ -paddle, s. liten lucka i en slussport, 'x,

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.lock-piece

F Talspråk. 764 P Lågt språk.

lodgement

•piece, S. bistycke i äldre gevärslås; gruf. stämpel, —-plate, s. låsbleck, —-pulley, s. mek. trissa, skifva som kan kopplas ihop med en annan, —-rail, s. midttvär-post, -regel i fönster, dörr. —-rand, se —

-bond. —-Saw, s. sticksåg. —-SCrew, s. låsskruf. —-Sill, s. slusströskel.. —Smith, s. låssmed. —-Spit, s. fort. ingeniör, fåra uppdragen med spade för att utmärka linien för arbetet. —-Step, s. mil. flankmarsch med tätt slutna rotar. —-Stitch, s. kedjesöm. —-tool, se —-cramp. —-U|}, S. »finka», tillfälligt polishäkte hvari en bailiff instänger en arrcstant. —-Wear, —"Weir, S.

dambord med luckor. lOCk, lok, 2. S. lock, tofs, tapp af hår, ull, hö

0. d.; liten smula, en handfull af ngt; pl. hand. tappull. —man, s. bödel; under-sheriff på ön Man.

lockage, lok'adj, s. slussverk, samtliga slussar i en kanal; materialier till slussar; slusspengar, locked, lokt, pp. af lock, 1. —-jaw, se lock j -jaw.

locker, lok'ur, s. en som låser etc., jfr hick,

1. va.; låda, dragkistlåda; skåp, i allm. möbel att förvara ngt i, is. sjö. fast kista, afstängdt förvaringsrum; not a shot in the —, sjö. F inte ett öre i fickan. —-up, s. instängare, is. fångvaktare.

locket, lok'et, s. litet lås, knäppe (t. ex. på i

halsband); medaljong hvari ngt inneslutes.

locking, lok'ing, prt.; a. i sms. tillåsande, lås-, spärr-, kläm-; s. låsning; mek. se catching; se äfv. interlocking. —-plate, s. urm. se count-wheel; gnidbleck på lavett. — -ring, S. rörlig ring på en bajonett. — -Spring, s. spärrfjäder. —-Stop, s. spannbult i vagnsrede.

Lockist, lok'ist, s. anhängare af filosofen | Locke. j lOCkleSS, lok'les, a. utan lås. |

lockram, lok'ram, s. blaggarn, buldan. — '

-jawed, .5. P med ihåliga, infallna kinder, lockron, lok'ron, s. bot. en art solögon (Ranunculus).

lococession †, lökösesj'ün, 5. vikande från ett ställe, utrymning.

loco-foco, lokofo'ko. s. ett slags tändstickor; Am. röd radikal, locomotion, lokomo'sjün, s. förflyttning ur stället; rörelseförmåga; förflyttnings-sätt, fortskaffningssätt, locomotive, lc>kömö'tiv. a. som kan förflytta sig (af egen kraft), rörlig; åstadkommande förflyttning, rörelse- (t. ex. organ), förflyttnings-; kringfarande, kringresande; i sms. särsk. lokomotiv-; s. loko-motiv, ångvagn (äfv. —-engine); fort-

skaffningsmedel. —-Car, s. Am. ångvagn (maskin och passagerarevagn i ett). — -chair, .9. rullstol för invalider. — n6SS, -lies, locomotivity, -'iti, 5. förmåga af (frivillig) rörelse, rörlighet, loculament, lok'ulament, 5. bot. smårum i

fröhus, i ståndarknapp.

locular, lok'ulur, a. bot. som har afseende på smårum i ett fröhus; afdelad i smårum (äfv. loculate, -lät. loculose, -los, loCulouS, -lüs).

loculicidal, lokulisi'dal, a. bot. om sammansatt frukt hvars karpeller öppna sig hvar för sig.

locus, lat., lo'kus, s. geom. jur. loCUS, Ort, plats.

loCUSt, lo'kust, s. zool. gräshoppa, vårtbitare (Locusta m. fl.); bot. se —-£ree. —-bean, s. se carob-bean. —-tree, s. bot. s. k. akasia (Robinia pseudo-acacia), äfv. Hymenæa COUrbaril, m. fl. träd. —a, lat., -'a, S. zool. gräshoppa (jfr ofvan, is. L. viridis); bot. se spikelet.

locution †, loku'sjun, s. talesätt, uttryck.

locutory, lok'uturi, s. samtalsrum i kloster.

lode, löd, s. bärg. malmåder, -gång; aflopps-dike; lugn vattenssträcka i en kanal etc. —-Star, ledstjärna; polstjärnan. —StOlie, s. naturlig magnet, magnetisk järnmalm; äfv. se tinstone.

lodge, lodj, s. hydda, stuga, litet (landt-) hus; lustslott; vilda djurs kula, läger; grind stuga vid ingången till ett herresätes park; ordens-loge; samling (t. ex. af öar) va. (in)hysa (äfv. biid. : hatred), inkvartera, härbergera, inrymma; insätta (in, i fängelse etc.), äfv. : deponera, lemna i förvar; jur. ingifva, jfr nedan ex.; lägga i aiim. bet., placera; anbringa; fästa; inkasta, in slunga, drifva in, jaga (t. ex. en kula; in, i); inplanta, inprägla i sinnet; lägga, slå ned sad †; vn. logera, bo; is. tillfälligtvis, för kortare tid slå F.ig ner, taga in, inkvartera sig (at an inn, in a house, with a friend); lägga sig, slå ned, stanna

om en kropp i rörelse (t. ex. en projektil); Vara lagd, insatt etc. (t. ex. om pengar), ligga särsk. om säd; — one's self, mil. sätta sig fast (intaga en fast ställning, förskansa sig); — a complaint (information) against, jur. ingifva klagomål mot ngn (angifva ngn) för domstol; the power — d in his hands, den makt som är lagd i hans hand; the wet doesn't — (on this cloth), vätan stannar ej kvar. —-gate, s. inkörsport, -grind

till en park med grindstuga. —T, -Ur, S. hyresgäst; en som hyr rum (jfr följ.) i ngns hus; inhysing; en som bor (på kortare tid) någonstädes. — meilt, se lodgment.

jx; fate, ä: far, a: fall, å: fat, å: fa.st, è: xxiete, è: met, å: lier, 1: fine i: fin, i iir,lodging % Mindre brukligt. † Föråldradt. lögOmetei*

lodging, lodj'ing, prt. af föreg, v.; s. (natt-) kvarter, härbärge, logis, husrum; bild. boning, vistelseort, säte; (ofta i piur.) bostad, hyrd lägenhet (enskilda rum, med möbler); to take a skaffa sig logis, hyra sig rum; to take up one's taga in om resande; to live in o,s, bo i rum hyrda med möbler, bo i ungkarlsrum.

^-allowance, se moneij. ~-house, s.

hus med möblerade rum att hyra, »hotel garni»; common härberge för fattiga (landstrykare etc.) under polisens uppsigt.

lodgment, lodj'ment, s. förhållande att ngt är nedlagdt i förvar, ställdt, lagdt; hand. deposition; ställning, läge; anbringande, förläggande; sammanhopande, samling; mii. befästande af en från en belägrad fiende tagen ställning; förskansning i ei. af en tagen ställning; to effect a mii. Sätta sig fast i en erüfrad ställning, loft, loft, s. byg. loft, vindsvåning, vind; i kyrkor o. d. galleri, läktare, empor; hö-skulle; öfvervåning †; on ~ †, se aloft. o/ily, -ill, ad. högt, upphöjdt; i höjden; förnämt, högdraget; stolt, öfverlägset. ~ineSS, -mes, s. höjd, höghet; upphöjdhet; stolthet, öfvermod, högdragenhet; ~ of carriage, stolt hållning, gång; ~ of sentiment, högsinthet. -i, a. hög; upphöjd; förnäm; ståtlig, värdig, full af värdighet; stolt äfv. om gång o. d., högdragen, öfvermodig, »öfverlägsen»; a ~ room, ett rum som är högt i tak. log †, log, 1. vn. gunga, vagga hit och dit. log, hebr., log, 2. S. jud. antik, ett mått föl'

våta varor, log, log, 3. s. ej tillyxad stock; timmer; sågblock, -stock; träkubb, -kloss; sjö. logg. äfv. se ""-book; liggare, anteckningsbok, journal; bild. F träskalle, dumhufvud; vn. sjö. logga; Am. afverka och utdrifva timmer; va. (äfv. ~ doion) sjö. införa i loggboken äfv. F allm. i journal, i anteckningsbok. ~-board, s. sjö. loggbräde, loggtafla

för första anteckning af hastighet, vind etc. som sedan införes i loggboken. ~-b00k, sjö. loggbok, journal äfv. t. ex. i en skola, se f^-house. ~-Can0e, s. ekstock af en urhålkad stam.

sjö. loggskädda. ~ -glass, 5. sjö. logglas (timglas). ~-|lOUSe, ~-hut, s. blockhus, hus af ohuggna stockar. ^-island, s. Am. ö bildad af samman-hopade trädstammar. ~-line, s. sjö. logglina (150 famnar). ~man, s. Am. timmerhuggare, -utdrifvare, -körare; sjö. loggkastare. ^-measurer, s. timmertum-

mare, äfv..: -mätnirigsapparat. ~-reel, s. sjö. loggrulle. ^v-roll, vn. välta ihop (ei. fram) stockar; Am. F slå sig tillsamman för att genomdrifva en lagstiftningsåtgärd. ~-ship, se o*-chip. ~-slate, se ~

-board. ~-Slèd, s. stocksläde i skogen. wood, se campeach-wood. logan, loggan, log ån, äfv. ^-stone, se rock-

ing-stone.

logarithm, logarithm, s. mat. logaritm.

iC(al), -1k(al), a. logaritmisk, loggat †, log åt, 5. liten träkloss, trästycke;

pl. ett gammalt kastspel (tippa), logged, logd, a. sjö. se water-logged. logger, log'ur, s. Am. timmerhuggare, -af-

verkare, -utdrifvare. loggerhead, log'urhèd,s. dumhufvud, drummel; lod hvarmed tjära o. d. hålles varm; sjö. rulle hvaröfver hvalfisklina löper; zool. se sms.; to be at vara, to come

{fall, get, go) to r^s, komma i lufven på hvarann (ei. with, på). ~-dlICk, s. zool. en, and-art (Anas cinerea). ~-tlH*tle, s. zool. hafssköldpadda (Testudo caretta). ~ed, -èd, a. tjockhufvad. logging, login g, prt. af log, (1. o.) 3.; .9. stockhuggning, timmerafverkning, -ut-drifning. ~-axe, s. grof skogsyxa. ~ -head, s. (jfr log, l.) balans på en ångmaskin. ~-St0ne, (jfr log, 1.) se rocking-stone. logic, lodj'ik, s. logik, tankelära: slutledningskonst. /val, -ål, a. hörande till logiken; logisk, öfverensstämmande med tankelagarne, förnuftsenlig; skarpt hufvud (head, mind). ~ian, -isj'ån, s. logiker, logie, lo'gl, S. teat. si. falujuvel. logistic, lodjist'ik, a. algebraisk †; logi-

stisk, jfr ex. o. föij.; ~ logarithms, i astronomiska beräkningar begagnade logaritmer baserade på ~S, -s, s. pl. aritmetiskt system bygdt på talet 60; mii. jämförande beräkning af länders militära resurser, logogram, log'ogram, s. se logograph; ett

slags ordgåta. logograph, log'ograf, s. ordtecken, skriftecken betydande ett ord. ^er, - -'-ur, s. historieskrifvare †; »talskrifvare». ic(al), -'lk(al), a. logografisk, jfr föij. --'-1, s. skrifning med tecken ei. tryckning med typer hvar och en betydande ett helt ord; en förr försökt metod att genom flere reporters, som hvar och en skref några ord i sänder, återgifva det hörda i skrift, logogriph (el. -y-), log'ogrif, a. logogryf. logomachy, légom'åki, s. ordstrid; tvist om ord.

logometer, logom'etur, s. en skala för att

mäta förhållanden, särsk. Kem. ekvivalen-

i: note, è: do, è>: nor, 6: not, à: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.logomstrieal

F -Talspråk. 766 P Lågt språk.

long

ter. logometric(al), -met'rik(al), a. logometrisk.

logotype, lèg'otip, s. (boktryckar)typ inne-hållande ett helt ord eller bokstafsgrupp. logy, lo'gi, a. Am. tung, långsam häst etc.,

»tungrodd*, lohock, 10'hok, s. farm. latverg, läkemedel som i konsistens är ett mellanting mellan mos och syrup, loin, lojn, s. anat. F njurtrakten (veka lifvet, slaksidan); pl. i eg. bibi. talesätt (jfr reins) länder; njurstekstycke af siagtadt djur. ed, -d, a. i sms. med ... länder, loiter, loj'tur, vn. latas, söla; dra benen efter sig; slå dank, gå och drifva (äfv. ~ about); biid. dröja kvar; va. (med away) nöta bort, förspilla tidén. ~er, -ur, s. sölare; lätting, dagdrifvare, ^ing, -mg, prt.; a. sölande, långsam; s. söl; dag-drifveri; dröjsmål. Lok, lok, -1, s. pr. nord. myt. Loke. loke, lok, s. prov. dörrlämm; gångstig, smal väg.

loll, lol, vn. lätjefuiit luta sig, sträcka sig, dra' sig, vräka sig; ligga och »dra sig», latas; hänga Ut om hundars, oxars tunga; om hundar etc. låta tungan hänga; va. (oftast med out) låta tungan hänga. Lollard, lol'urd, S. kyrkoh. lollard (medlem af

en tysk sekt i början af 1300-talet); eng. kyrkoh.

anhängare af reformatorn Wycliffe. ism, -izm, -y, -1, s. lollardernas lära. lollipop, lol'ipop, s. ett slags sirapskaramell, lollop, lél'op, vn. P »klumpa åstad», röra sig tungt; se vid. loll.

Lombard, lom'bard, låm'burd, s. lombard; förr växlare, bankir; allmän pantlåne-inrättning (: ~-h0USe); art. förr ett slags kanon; ~ Street, en gata vid börsen i Londons City där många växlare o. d. finnas; biid. penningmarknaden. (L)~-eer †, -èr, s. pantlånare. ~ic, -ba'rdik, a. lombardisk. ~y, -i, s. pr. Lombardiet, ^y-poplar, s. pyramidpoppel. loment, lö'mënt, s. bot. ledbalja. o^aceOUS, -a'sjus, a. liknande ledbalja; försedd med ledbaljor, ^um, lat., -'um, se loment. lomp, lomp, lump, se luinp-fish. ~ish †, se lumpish.

London, lun'dun, -dn, s. pr. ~-clay, s. geoi.

Londonlera (en brun el. blågrå lera från eocen-perioden; nytjas till tegelbränning). ^-ordinary, s. F hafsstrandspromenaden i Brighton.

bot. en art stenbräcka (Saxi-fraga umbrosa). rocket, bot. en art stillfrö (Sisymbrium Iris), ^-white, s. ett slags fint blyhvitt. -ur, s. Lon-

donbo. ~ism, -izm, s. Londonsk (språk-) egendomlighet. ^ize, -iz, va. göra Lon-

donaktig; va. (söka) likna London ei. Londonbor, is. i tal.

lone, lön, (1.) † se loan; (2.) lok. se lane.

lone, lon, (3.) a. allena, ensam; enslig, afskild (från världen); ej gift (: ogift ei. lemnad allena genom makes bortgång). ~-Star, s. en nordamerikansk politisk

liga åsyftande utsträckning af unionens välde öfver hela Norra Amerika. ~lineSS, -linës, S. ensamhet; enslighet; enstörighet etc. ~ly, -li, a. ensam; enslig; öfvergifven; älskande ensamhet, enstörig. ~neSS †, -ës, se liness. ~S0me, -sum, a. ensam, öfvergifven; enslig, ödslig, dyster; death is the n^st sound in the world, döden är det ord som hemskast påminner om öf-vergifvenhet. ~S0meneSS, -sumnès, 5. enslighet; ödslighet; dysterhet.

long †, long, 1. se belong.

long, long, 2. a. lång i rum o. tid (särsk. ofta i sms. ss. : r^-legged etc.), äfv. hand. (: «v-dated, sighted); aflägsen;

förlängd, långt utdragen; dröjande, sen att komma (jfr ned. ~ in coming); långvarig; långsam, långdragen, tråkig i längden, ledsam; vidt utsträckt (jfr extensive biid., t. ex. views); bild. jfr f ar-sighted o. ~ head nedan ex.; ap. lång, ... igenom, jfr ned. ex.; ad. långt i rum o. tid; långt före detta (: ~ before this), länge; för länge sedan; i sms. med adj. lång-; i uttr. ~ of, förk. af along †; s. (medelst artikeln substantiveradt adj.) längd jfr ex.;

F förk. för : ~ note, el. ~ syllable el. (L) för ~ vacation; 'tis as broad as ('tis) ~ F, äfv. det är mycket osäkert; ~ o/* leg, långbent; ~ of the market, ^ side, börs. innehafvande värdepapper köpta på spekulation, jfr ned. to go ~; to go to one's ~ account, gå att aflägga räkenskap för en högre domare : dö (äfv. F to go to one's ~ home, ... till den sista hvilan); a ~ breadth, ett djupt andedrag, en djup sack (af lättnad); ~ day, på en obestämd framtid; biand handtverkare lång arbetsdag med öfvertimmar (: ~ hours); ~ ears F, långöra (åsna); ~ Eliza, hand. ett slags blåhvit porslinsvas; ~ figure F, stor summa; (one's) ~ home F, grafven, döden, jfr ofvan; to have a ~ head, vara skarpsynt, skarpsinnig, jfr headed; <v. lane F, återvändsgränd; biid. ngt som »räcker i evighet» ss. i: it's a ~ lane that has no turning, ordspr. »allting hafver en ända» ss. tröst; ~ look, dröjande, trånande blick; (L)r^ Parliament, Eng. hist, långa

parlamentet 1640-1 653, upplöst af Cromwell;

in the ~ run, i (på) längden; ~ songs P, »visor tryckta i år»; (I have not seen him) this ~ time, på långa tider, på länge;

it: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, è; met, è: her, i: fine, 1: fin, i: llr,long

Mindre brukligt. ?6? † Föråldradt.

longé

— years ago, för många år sedan; (Anm.

åtföljdt af subst, se under vederbörande subst. el. bär nedan sms.); he is not ~ for this world, han blir icke långlifvad; I shan't be "», jag skall icke blifva lång (vidlyftig); jag blir inte länge (borta); it was not "» before ..., det dröjde icke länge förr än ...; to be "» (in) ...-ing, länge hålla på med att; länge dröja, töfva att, t. ex.: he was not ~ (in) coming, det dröjde ej länge förr än han kom; han lät ej länge vänta på sig; it is sadly "» coming, det låter rysligt länge vänta på sig; ... feet"», ... fot lång; an hour "», timslång; en hel timme; all day (night) "», hela dagen (natten) lång, igenom ei. i ända; all my life "», (under) hela mitt lif; ~ ago (ei. since), (för) länge sedan; times "» gone by (ei. past), längesedan flydda (svunna) tider; for (so) "», på (så) länge; how "» has he left? huru länge sedan var det han for? so "»! farväl så länge! the journey would occupy resan torde taga lång tid; to go "», börs. köpa in Värdepapper så mycket man kan komma öfver på spekulation; as ~ as, så länge som; as "» as ... ago, redan för ... sedan; ~ of † ei. P, se along of; the "» and the short of it is, summan af altsamman är att. ~-agO †, s. poet. svunna tider. ~boat, s. sjö. ett fartygs storbåt, bar-kass. ~-bOW, s. lång, eukel pilbåge; to draio the "», to shoot a ~ F, »skära till i växten», berätta »skepparhistorier»; skräna, skräfla. ~-breathed, a. som kan hålla andan länge. ~-Chair, s. hvilstoi. ~-Cloth, s. ett slags fint shirting. ~-Cloth-es, s. pl. linda, lindebarns drägt. ~-C0nti-nued, a. långvarig. »v-CrOSS, s. boktr, mittel-steg. ~-dated, a. hand. se sighted. ~-de-scended, a. af gammal familj. ~-drawn, a. utdragen på längden; långdragen; djup suck. ~-field Off, s. i cricket den (jrv fielder) af utpartiet som har sin plats bakom och till vänster om kastaren (the bowler). ^-field On, s. i cricket (jfr föreg.) fielder ... till höger om the boioler. ~-firm, s. F sko-jarliga som narrar till sig varor på kredit. ^-forgotten, s. längesedan glömd. ~-gland, s. bot. orkidéslägtet Macrade-nia. biland, s. vanlig skrift i mots, tin kortskrift (stenografi). "»- headed, a. lånc?skal-lig (jfr dolichocephalic); F biid. skarpsinnig, klyftig, förslagen; knipslug, slipad. ~-hornS, s.^Z. zool. ett malslägte (Adela). ~-lease, s. arrende på 99 år. ~-Ieg, s. i cricket en af utpartiet som har sin plats bakom och till vänster om the wicket -keeper. ~-legS, s. F långben; se daddy sms. ~-lived7 (-livd), a. långlifvad j af

lång varaktighet. ~-meaSUre, s. längdmått. ~n0Se, S. långnäsa som öknamn; F näbbgädda (Belone vulgaris). ~-off, s. se ^-field off. ~-0n, s. se "»-field on. "» -pepper, s. bot. långpeppar (Piper lon-gum). ~-plane, s. snick. rubank, fog-hyfvel. ~-poil, s. plys. ^primer, s. boktr, korpus (stilsort). ~-range, s. lång (längsta) skottvidd; a. i sms. med stor skottvidd.

ruffer, s. grofhäckla. ~-Saw, s. kran-såg. ^-shanks, s. F långskånk; zool. F se longlegged plover. 'v-shore-man, s. (jfr uuder along) kustbo; sjåare. ~-Sight, s. se föij. s. ~-Sighted, a. långsynt äfv. som lyte; biid.fjärrskådande, skarpsinnig; hand.

på lång sigt. ~-sightedness, s. lång-

synthet äfv. som lyte: biid. skarpsinnighet. ~-s!ip, s. i cricket en af utpartiet som har sin plats bakom och till höger om the wicket-keeper. ~-Spun, s. biid. långdragen, genom vidlyftighet tråkig. ~-Sta-

pled,

a. långhårig om ylle(varor). ^-StOp, S. i cricket en af utpartiet som har sin plats bakom the loicket-keeper för att mota bållar som passerat denne; vn. göra tjänst som "», mota bållar i efterhand, ^-sufferance s. långmodighet. ^-suffering, a. långmodig; s. långmodighet.

r»-

tackle, s. se luff-tackle; "» block, sjö. fiolblock.

svans (mots, bobtail), jagthund, vindthund; biid. förr herrskapsfolk, bättre folk; zool. alfågel (: ^ -tailed duck); a. långsvansad, icke stubbad

hund; se ex. under CUt. ^-timber, s. skeppsb. upplänga, långt topptimmer (i mots, tin half-timber). ~-tOm (ei. ~-Tom), s. California »långa Tom», mycket långt guidvasktråg; art. förr ett slags lång kanon. ^-tongued, a. näsvis, pratsam, talträngd. (L)~-vacation, s. jur. univ. längsta

mellantermin, sommarferier (mellan 10 augusti o. 24 oktober), ^-wall (ei. way) work(-ing), s. gruf. (ty. »Strebbau») en grufbryt-

ningsmetod på lager el. flötser af ringa mäktighet.

~ways, ad. längs efter, efter (med) sin längd, ^-winded, a. se "»-breathed; äfv. tröttsam i längden, »långrandig», långtrådig. ~wise>j<, se "»ways, ^-wished -for, a. länge efterlängtad. ~-W00l, s. spinn, kamull. ~W0rk, S. gruf. fältort. long, long, 3. vn. längta (after, for, efter;

to med infin., att rå ...; jfr äfv. ex. under for)) vara lysten (for, efter); "»ed for, efterlängtad.

longan, long'gan, s. ostasiatisk frukt o. träd

(Nephelium Longanum). longe †, londj, l. vn. se long, B, longe, lundj, 2. se Junge.

i: note, o: do, 6: nor, o: not, i: tube, å: tub, d: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: haa.longer

longer, long'ur, l. s. en som längtar, longer, long'gur, 2. s. (oftast i pl.) sjö. fat

som stufvas utmed kölsvinet, longer, long'gur, 3.]comp, af long, 2.; no ej längre, ej vidare, ej mer. longest, -gest, sup. af long, 2. a. o. ac?.; the som längst (adj. el. adv.).

longeval, iondjè'våi, a. långiifvad. longevity, -djev'iti, s. lifslängd; långt lif; hög ålder, longevous, -vus, a. långiifvad; ålderstigen.

longicorn, lon'djikorn, 5. zool. skalbagge

med mycket långa antenner, longimanous †, londjim'anus, a. långhändt. longimetry, londjim'etri, a. längdmätning,

afståndsmätning, longing, long'ing, prt.; a. längtande {after, for, to, jfr long, 3.); if. längtan, trängtan (after, for, efter); hafvande kvinnors lystnad. ~|y, -lf, ad. längtansfull^ begärligt, med lystnad, longipennate, lèndj!pën'àt, a.

zool. långvin-

gad is. om en simfågelfamilj (-tøB, -'è el. -pen-

nes, -pèn'èz, s. pl.). longish, long'isj, a. tämligen lång; aflång; långdragen, afv. : »långrandig», långslä-pig, långtrådig, longitude, lon'djitud, 5. längd is. astr. geogr.: longitud; ~ from, aifarande längd; ~ in, påkommande längd, longitudinal, -'mål, a. längd-; longitud- (t. ex. distance); långs-(längs efter)gående, sträckande sig efter ei. räknad (tagen) efter längden (t. ex. diameter); s. järnv. långsyll, syll parallel med skenan; in a ~ direction, i längdriktningen, längs efter, på längden.

longly, long'li, ad. (af long, a. jfr d. o.) långt, länge, långtrådigt; med längtan †. long-ness †, -nès, .<?. längd, longsome †, -sum, a. långsam, tråkig, loo, lo, 1. förk. f. halloo. lOO, lo, 2. s. kortsp. knack; va,, göra bet i

~-table, s. rundt spelbord ei. divansbord, loobily, lo'bili, a. O. ad. drumlig(t). looby,

-bi, s. drummel, tölp. loof, lof, s. skeppsb. fylligaste delen af ett

fartygs bog; vn. se luff. lOOk, luk, VII. titta, blicka, se (ofta med prep. el. adv.: på, in, ut etc., jfr ned. ex.); synas, se ut (med följ. adj., jfr ned.; as, lilce, som : likna); hafva utsigt, vetta (into, on, on to, till, mot; towards, åt ett hån); se sig före, jfr ex.; se till (: laga) att; va. betrakta, se, titta (a person in the face); genom blick (min, uttryck) visa sina känslor; genom sitt utseende framställa bilden af, hafva utseende af äfv. : likna en person etc.; se efter, uppsöka †; förväntat; poet. genom blic-

ken förmå, bringa; (imper. ss.) interj. se! titta! s. blick, ögonkast; titt; min, uppsyn; (ofta i pl.) utseende; <x/ another way, se ~ away; ~ before one leaps, ordspr. se sig väl före innan man företager ngt; /v» here! se hit! (i allm. uppmaning till uppmärksammande) ; äfv. hör på hvad jag har att

säga! that bad, matters (things) ~ bad (here), det här ser betänkligt ut, här står illa till (äfv.... for, för, med ngn); ~ better, se bättre (mera lofvande etc.) ut; särsk. se friskare ut; ~ black (blue), se dyster, mörk (missnöjd, surmulen) ut; ^ blank, se under b.; ~ foolish (silly), afv. se snopen ut; <v, good, se snäll ut; ~ healthy, ~ well, se frisk ut; ~ high, kasta sina blickar högt, särsk. biid. : sträcka sina planer, förhoppningar högt, syfta högt; ~ ill, se sjuk ut; i aiim. hafva ett betänkligt utseende; ~ sharp, hafva ett skarpt, listigt utseende; vara »vaken», hafva ögonen med sig; raska på, skynda sig; it so, det ser så ut; one's self, se ut som man brukar (särsk. som om ingenting skulle fela, ei. som om ingenting skulle ha händt), hafva sitt vanliga (normala, friska) utseende; ~ one's age {every year of one's age), icke alls se yngre ut än man är; ~ daggers (F carving knives), med blickarna (fulla af hat) vilja genomborra ngn (äfv. F ~ a hole through [a person]); ^ one's delight (horror), se förtjust ut (i sina blickar förråda sin fasa); ~ one's inquiry of a person, se frågande på ngn; soft eyes r^ed love, milda ögon talade om kärlek ; ~ a person, fullkomligt likna ngn; ~ a person out of countenance, skarpt fixera ngn och därigenom göra hnm förlägen, förvirra genom skarpa blickar; she r^ed yes, hennes blickar sade ja; you ~ it, det ser du ut för; ~ about, se sig om(kring, äfv. ... one); biid. vara på sin vakt, se sig (väl) före; se sig om, söka (for, efter); tillse (jfr ock under business motsv. exempel med go); ~ after, se efter, titta efter : söka efter; vänta på, förvänta, förbida; se efter, se till, hafva ett vaksamt öga på (t. ex. the children) ; sköta om (t. ex. ett sår); taga vara på, äfv. tillgodose (one's interest etc.); ~ after one's guests, se till att gästerna få »hvad de skola ha'»; ~ <<†, tf^ på, se på, rikta blicken på, betrakta äfv. biid. : taga i betraktande, öfverväga; <v, at the book, äfv. se i boken; ~ at the clock (F äfv. the time), se efter hvad klockan är; ~ twice at one's money, ordspr. vända två gånger på skillingen innan man ger ut den; they

are fine to — at, de se bra ut, de taga sig bra ut att se på; we are not only to — at the bare action, but at the reason of it, vi böra icke endast se till blotta handlingen (i och för sig själf), utan ock (taga i betraktande) dess grund (motiv) ; — around, titta (se sig) rundt omkring; biid. »titta (tänka) på saken» (: — the matter round); —

away, titta bort, se åt ett annat håll; — back, se sig om, se tillbaka (on, upon, på ofta biid. : kasta en blick tillbaka på, särsk. betänka, besinna, t. ex. sitt lefverne); — doion, (vn.) titta ner, slå ned ögonen; (eg. o.) wid. se ned (on, upon, på : förakta, »se öfver axeln»); hand. gå ned om priser, vara i fallande; (va.) förkrossa ngn med sina blickar; bild. krossa, kväsa; — for, se efter, se sig om efter; söka, leta efter; (för)vänta (sig); what are you —ing for (here)? hvad letar du efter? hvad vill du här? ~ forward, se framåt äfv. i det kommande; (med to) motse, vänta (sig), göra sig räkning på, förvänta is. med glad förhoppning : på förhand glädja sig öfver; — in, se in i ngt; F »titta in», göra ett kort besök (at a place; \up~\on a person); se vid. ex. ofvan under var, — in the face, (dristigt) se ngn i ansigtet (»i synen», äfv. biid. :) »i hvit-ögat», trotsa; ~ into, se in i; biid. undersöka, taga noga reda på saken; om fönster-o. d. vetta (in)åt gården, (the street, åt gatan) ; — into a book, titta (bläddra) i en

bok; — on, se p å (äfv. absolute, On, adv., : se på : vara åskådare:[at} vid ett tillfälle : bevitna]); låta blicken hvila på ei. fara öfver, beskåda å alla sidor, betrakta äfv. biid.; anse (as, såsom : hålla för), akta; ~ on a book, äfv. se (läsa) i en bok; — out, (vn.) titta, se ut (at the ivindoio, genom fönstret); hålla utkik (for, efter); vara på sin vakt (for, för); i cricket stå färdig för att taga mot bållen; göra sig beredd (for, på ngt ondt); se sig om, söka (for, efter); vetta (ut) (upon the street etc.); (va.) uppsöka (t. ex. a word in a dictionary, a passage in an author : slå upp); utse, utvälja; — over, öfverse (bese hela ...), genomse en lista etc., genomgå en lexa etc., särsk. för att granska räkenskaper etc.; vid

genomgående förbise, öfverhoppa; öfverse med, hafva öfverseende med; — round, se — around; ~ through, se (titta) genom ett titthål; se (tvärs) igenom, äfv. biid. genomskåda; betraktande el. sökande genom-Se, genomgå (äfv. : genomleta) det hela, hela samlingen; — to, se på, hafva uppmärksamheten (intresset) riktad på, hafva

ögat på; se efter, laafva ett vaksamt öga

på; se till, se om, sköta om; taga hand om, sörja för; lita till, hålla (vända) sig till (for, för att få, i afseende på, i och för, ofta : vänta sig ... af ngn; äfv. — towards for); med foij. infin. vänta att; — unto, se — to; ^ toioards, titta åt (ngns ei. ett) håll, särsk. förr se åt den man dricker med vid bordet : dricka ngn till; — up, (vn.) se upp, upplyfta sina ögon äfv. bild. med hopp, med förtröstan (to, till: for, med hopp om); blicka upp (med vördnad) (to, till ngn, as, som); is. hand. hafva ett mera lofvande utseende, om priser vara i stigande; (va.) uppsöka, leta reda på, r äfv. en person : komma och hälsa på; slå upp ett ord, jfr ~ Out; draga fram ngt fördoldt, äfv. bild. (»urminnets skräpkammare» :) Uppfriska minnet af; — upon as (jfr on), anse för, betrakta som; to give a —, kasta en blick (at, on, to, på etc., jfr ofvan: toioards, åt ett håll, åt ngus sida); I can see it by the — of you F, jag kan se det på din min (ditt utseende för tillfallet); I can see it by your —s, jag kan se det på dig (besannadt genom ditt utseende i allmänhet); Only for the — of the thing, bara för utseendets (syns) skull. — -ill, - -', S. F »titt» (in någonstädes, hos ngn), kort besök, —-out, - S. utkik (abstr. : blickande omkring, vakt; el. konkr.: plats, byggnad, ei.: person på utkik : ^ man); this is a bad (dark) —, det är dåliga utsigter, det ser betänkligt ut; that's your oion —, det blir din ensak, därvidlag får du själf se dig om; to keep a good —, hålla skarp utkik; alin», biid. vara vaksam, »hafva ögonen med sig»; to be on the ~ for, stå på utkik efter, speja efter, —ed, -t, pp.; a. (i sms. is. med ill, well) med (dåligt, godt) utseende); — for, väntad; not ^ for, o(för)väntad; he loas much — up to (in the whole country), han stod i högt anseende, var mycket uppburen to be well — upon, åtnjuta (godt) anseende. ~ee, -è, förk. f. look ye (: se på, hör på, jfr look here), —er, -ur, s. en som tittar etc. —er-On, —', s. en blott åskådare. — ing, -ing, prt.; a. (föreg, af ett adj., jfr t. ex. sms. under ill) med ett ... utseende; s. skådande, tittande, jfr look; sökande, letande. — ing-for, s. förväntan, förbidan. —ing-glass, s. spegel, lool, lol, s. bärg. tråg ei. d. för odugligt siam. loom, lorn, 1. S. se loon, zool. loom, lom, 2. s. redskap †; år-lom; väfstol; prov. SpiS. —- card, 5. tekn. mönsterkort till Jacquards väfstol, —-gale, S. sjö. laber bris, märssegelskultje. ^-harness, s. jfr h. loom, lom, 3. vn. förtona Sig om föremål som i

disig luft visa sig otydligt o. större el. högre upp än i

i: note, 8: do, è: nor, not, i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: has.

verkligheten, hägra äfv. allm. bild. : för ngns inbillning (t. ex. 1000 is ~ lef ore him in the future), dunkelt skymta fram; biid. höja sig, framträda på ett upphöjdt sätt; s. förtoning; hägring, loomed, lomd, a. väfd i väfstol, looming, lo'ming, pvt.; s. hägring, förtoning.

loon, lon, 1. s. zool. storlom, islom (Colyrn-bus glacialis).

loon, lon, 2. s. odåga, lat lymmel, slyngel; äfv. feminint: slyna etc. ~ey, "1, a. F lat, dolsk; a ^ fellow, se föreg. s.

loop, lop, 1. S. bärg. lupp, smälta; vn. om smältande metall (jäm) rinna ihop till en bilda en smälta.

loop, lop, 2. s. Ij^cka, ögla, äfv. biid. bugt, krökning af en flod, en väg etc.; stl'Opp; slinga, snara; slejf; trens; rundt hål (jfr nvhole), öga; äten ring, rund hylsa, rörka, särsk. den rörformiga delen af ett hängsle (gångjärn, scharnér); se vid. line; vn. förse med ~(s); göra ögla på, forma till en ögla etc.; fästa med ögla, stropp etc.; sno, fläta; fästa upp en klädning (: ~ up). ~hole, s. litet hål; titthål; skottglugg ror gevär; biid. kryphål, smyghål. ~holed, a. försedd med skottgluggar; full af (kryp)hål. ~-lace, s. (snörmakeri-) galler, -bård; trens som bildar en ögla ss. knapphål. ~-light, s. trång fönsterglugg i torn o. d., jfr ~hole. ~-line, S. telegr. bilinie som bildande en bugt återvänder till utgångspunkten; järnv. sammanbindningsbana, ringlinie. ~-maker, s. snör-makare. ^-test, s. teiegr. bestämning af kontaktspunkt. ~ed, -t, pp.; a. öglefor-mig; full af små hål. ^er, -ur, s. grof snörnål; på symaskin maskindel som bildar lyckan i ett styng; zool. landtmätare (eg. larv af) (en fjäril : Geometra). ~ing, -mg, prt.; s. (1.) bildande af öglor etc.; ögla, lycka; (2.) bärg. smältans bildande. (~ie)j

-i, ci. is. Skoti. krånglig, fallen för krokvägar, bakslug, bedräglig.

loose, los, a. lös i allm. ss. i sv. (särsk. att märka i talrika sms. : lös-); ej (fast)bunden, fri (from, of, från band, förbindelse); ej åtsittande, vid, ledig; illa fästad, lossnad; löst hängande, fladdrande; glappande; slak, slapp äfv. bild., jfr längre ned; lÖS till konsistens, lucker jord; osammanhängande äfv. om tal, framställning : sväfvande, svam-lig; löslig moral etc.; om pers. mindre noggrann etc., jfr lax, äfv. med.; lättfärdig, slipprig; 5. lössläppande †; i talesätt, jfr ned. ex., frihet, fritt lopp; va. (upp-) lösa knut; lossa (på); göra lös, luckra; släppa lös; släppa efter; befria (from, från); sjö. kasta loss, låta gå; vn. sjö. kasta loss, sätta till segel, afsegla; ~ card, spelt, kastkort; si. bild. se ~ fish; ~ cash, löspengar, slantar; ^ character, moraliskt tvetydig person; at (a) ~ end(s), ledig, sysslolös, utan ordentlig sysselsättning, »på slarfven»; ~ fish, si. person utan principer, lättsinnig människa; rucklare, roué; ^ gown, fruntimmersmorgonrock; to shalce a ~ leg P, gå och drifva, »slångla», föra »ett fritt lif» om landstrykare, hamnbusar o. d.; ~ talker, sladdrare, en som låter tungan löpa fritt; ~ upon the town (the ivorld), »lössläpt», jfr ned. to cast etc.; to break (va.) bryta loss, våldsamt lossa; (vn.) slita sig särsk. ombundet kreatur (lös) ; bryta sig ut, rymma ur fängelse; aiim. bild. slita alla moraliska band; to cast (send, turn) ~ (upon the world), släppa lös, släppa vind för våg, lemna utan uppsigt, utan huld ei. skyld (i vida världen); to get lossna; komma (slita sig) lös; to hang rv>, hänga löst ned, hänga och slänga, vara sladdrig; to let släppa lös; gifva fritt lopp åt fantasi, passion etc.; (med upon ei. against) släppa lös ... öfver, hemsöka med; lo make lossa, lösgöra; to play fast and krångla, se närmare under fi; to set släppa lös, försätta i frihet; to work mek. glappa, hafva stort spelrum ; to give (a) ~ to, gifva fritt spelrum, fritt lopp åt; to be (ei. go) on the föra lösdrifvarelif; vara prostituerad; vara ute på skoj. ~-bOX, ~-hOUSe †, s. losspilta, (afdelning af) stall hvari en häst är instängd utan att vara bunden. ~-fitting, «. löst sittande, vid om klädesplagg. ~-kirtle >j<, s. lös kvinsperson. ~ -made, a. slankig, sladdrig. ~-pulley, mek. nollskifva (remtrissa som löper löst på en axel). ^Strife, s. bot. lysing, videört (Ly-simachia); (purple ou) fackelblomster (Lythrum); äfv. en vestindisk växt : Jussiæa suffruticosa. ^-tailed, a. vippig, lätt på tråden. ~ly, -li, ad. löst; lösligt, jfr ofvan a. -n, va. lossa (på); (upp)lösa; göra lös(are); med. laxera; luckra; släppa lös, lösgifva; vn. lossna; blifva lös(are); gå upp om en knut; their tongues were deras tungors band lossades. ~ner, -nur, s. lossnare, (upp) lösare; med. F laxativ. ~ness, -nes, s. löshet; obundenhet; löslighet, slapphet äfv. i seder, lättsinne, ty-gellöshet, lättfärdighet; glapphet, stort spelrum; med. löshet, löst lif. ~ning, -ning, prt.; s. lossande; lossnande; åkerbr. (upp)luckring. loosish)f<, -lsj, a. tämligen lös; löslig.

osome, lo'sum, a. Skoti. älsklig, älskvärd.

A: fate, i: far, å: fall, a: fat, a: fast, i: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,lift-pump

)|\ Mindre brukligt. 771 † Föråldradt.

light

loot, lot, vn. O. va. eg. Ind. plundra om soldater, en med storm tagen stad; S. byte, rof; plundring. ~er, -ur, s. plundrande soldat, loover, se louvre.

lop, lop, 1. S. (äfv. ~pe, uttal lika) prov. loppa, lop, lop, 2. vn. siapt, löst nedhänga, nedfalla, sloka; va. låta nedhänga, »sloka med» (t. ex. öronen). ~-eared, a. slokörad. ~ -Sided, a. lutande åt ena sidan, äfv. biid. F ensidig, skef (i) uppfattning; sjö. se lap -sided.

lop, löp, 3. va. afhugga spetsen, framskjutande delar af ngt, afkapa, is. toppa, tukta träd o. d.; (äfv. med O ff) afhugga i allm. (och bortkasta); s. afhuggen topp, grenar o. d. ss. affall efter tuktning. lope f, löp, se leap, vn. o. s. loppard, lop'urd, s. toppadt träd. lopper, lop'ur, 1. vn. surna o. koagulera om

mjölk; rved mille, filmjölk, lopper, lop'ur, 2. s. en som tuktar träd. loppety, lop'eti, a. sölande, sölig, släntrande.

lopping, lop'Ing, prt.; s. afhuggande, träds tuktande; se vid. lop, 3. s. ^-shears, s.pl. trädgårdssax. loquacious, lokwå'sjus, a. talträngd, språksam; pratsjuk, pladderaktig, lösmynt; munvig. ~ness, -nes, loquacity, -kwås'-itl pratsamhet, talträngdhet; lös-mynthet.

loquat, japan., lö'kwåt, s. bot. ett fruktträd (Eriobotrya japanensis) och dess krus-bärsliknande frukt, lor, lör, interj. (F förmildrande förk. f. Lord)

Herre Je! lorate, iö'råt, a. bot. se ligulate. lorcha, lor'tja, s. kinesiskt kustfartyg med skrof af europeisk modell och kinesisk tackling.

lord, lörd, 1. s. herre, herskare; öfverherre; husbonde; godsherre (: ~ of the manor)-, ngns (herre och) gemål; teol. (L) Herren; lord, förnäm man, ädling, jfr nobleman-,

[Anm. titeln ~ tillkommer hvar och en peer of the realm, således : högre adeln (jfr nobility) t. o. m. barons ; samt gifves dessutom (»by COUrt-esy?>) åt söner af hertigar och markiser, äldste söner af earls, äfvensom vissa högre ämbetsmän (jfr ned. sms.), särsk. domare i ämbetsutöfning, borgmästare (mayors i London, York, Dublin; proVOStS i Edinburgh, Glasgow, Aberdeen, Perth) etc. Nämde yngre söner sätta efter (L)^ förnamnet, en peer vanligen blott tillnamnet]; va. göra till lord; V1I. spela herskare (äfv. med it; over, öfver); my titel i tilltal till en lord; oj of the land i grufdistrikt jordegaren, grundegaren; our (£)~, vår Herre och Frälsare; the (L)^s,

lorderna(s hus) dets. som the House o/*

(Z/)~ deliver us! F Gu' bevare oss (för något sådant)! jfr följ.; (L)~ help them, I say, Gu' trösta dem, Gud hjälpe dem (det är illa ställdt för dem), det äl* alt hvad jag säger; knows F, Gu' vet; se vid.

ex. under day o. drunk. (Anm. Sms. som här saknas, is. titlar, med el. utan of, sökas under senare delen (hufvudordet); jfr således admiral, admiralty, advocate, chief etc.). ~ Justice -Clerk, s. Skoti. vicepresident i the High Court of Justiciary. lieutenant, 5. lordlöjtnant : dels (L—L) vice-konung (of [re-land)-, dels : »landshöfding», »konungens befallningshafvande» (of a county, högste

ämbetsman i ett grefskap som eger att utnämna fredsdomare, har högsta befälet öfver de lokala trupperna

etc.). ~like, a. liknande ei. passande en lord, förnäm, ståtlig; stolt, befallande, högdragen. (L)~-Mayor, s.

öfverborg-mästare i London (eg. L—n City) väld biand the aldermen på ett år; äfv. borgmästare i York o. i Dublin; show, högtidlig procession vid den nyvalde Londonborgmästarens installation den 9 november (^'s day). (L)~'s-prayer, s. Herrens bön. Fader vår. (L)~'s-supper, s. Herrens nattvard. ^S-and-ladieS, s. bot. F dansk ingefära (Arum maculatum). ~S -Spiritual, s. pl. ärkebiskopar och biskopar ss. medlemmar af öfverhuset. -temporal, s. pl. världslige lorder (aiia

öfverhusniedlemmar utom de nyss nämde). <^ing †,

-ing, ~kin, -kin, se tiling. oJineSS, -lines, s. en lords rang; hög lefnadsställning; förnämhet, ståtlighet; högmod, högdragenhet. "wling, -ling, s. fö rak ti. smålord, junker. ~ly, -li, a. se r^like; ad. förnämt, öfvermodigt, befallande; med förnämt förakt, med förnäm vårdslöshet. (L)~s', förk. för Lords' Cricket Ground, Marylebone, London N. W.; ~ men, medlemmarne af Marylebone (jfr d. o.) Cricket Club. <x/Ship, -sjip, s. en lords rang, värdighet, lordskap (tillkommer ss. titel [: his hans nåd; i tilltal: your ~ (: my lord), ers nåd, ers härlighet] hvar

o. en som får titeln lord utom en duke o. en ärkebiskop, jfr grace); en lords område, »herrskap»; herravälde, myndighet, lord)j<, lörd, 2. s. puckelrygg. lore, lör, 1. s. remf; zool. naken hudflik. |Ore, lör, 2. s. lära, undervisning; kunskaper), lärdom, visdom, lorgnette, fr., lörnjèt', s. lornjett. lOriC, lor'ik, s. poet. röstharnesk, r^a, lat., -i'ka, s. rom. antik, röstharnesk; zool. bröstsköld; kem. tekn. eldfast Öfverdrag (lera o. d.). ~ate, -åt, a. pansarklädd; s. pan- .

sarklädt djur, is. pansar-reptilie (krokodil

ei. sköldpadda); va. bepaiisra; tekn. bekläda med ngt skyddande öfverdrag is. eldfast lera. — ation, -a'sjun, s. bepansring; öf-verdragande med ngt skyddande ss. eldfast lera, cement etc.; skyddande öfverdrag; skyddad, förstärkt (is. eldfast) yta. lorimer †, lor'imur, s. sporrmakare, gördel-

makare. loriot, fr., lor'iot, s. se oriole. iorn(e), lorn, (eg. gmi pp. af lose) a. poet. öfvergifven; enslig; förlorad, lorrie, lorry, lor'!, s. enkel skjut-kärra, -vagn

utan s>dor för handkraft särsk. på skcnväg (t. ex. i grufvor :) »hund», järnv. trall Vagn ; järnv- jfr äfv. truck.

lory, lo'ri, s. zool. en papegojart (Lorius);

the collared Lorius domicellns. Iosable,lo'zåbl, a. som kan förloras, mistlig. lose, loz, va. (imp. o. pp. lost, lost) förlora, mista; tappa (bort) äfv. i aum. bet.; gå miste om; förlora ur sigte (: ~ sight of, jfr sight); »kasta bort», jfr ex.,. förspilla; förgäfves använda; gå förlustig, förverka; komma ngn att förlora ngt, beröfva; vn. tappa (mots, vinna), lida förlust, förlora (by, på ett företag etc.; in ...-ing, på att ...); aiim.: i värde förlora sig; försämras; sjunka i anseende; sjö. förlisa; om ur draga sig efter (oftast va. med time el. ngt tidsuttrjck som objekt, t. ex. it [the watch] ~s 5 minutes a day); — breath, tappa andan, bli andtruten; ~ one's head, tappa hufvudet bild. ss. i sv.; [Anm. ~ med objekt so föröfr. vederbörande subst. ss. : day, flesh, ground, heart, labour, temper, time, way etc.] ; ~ one's self , »tappa bort sig» i aiia bet.; gå vilse; förlora sammanhanget, blifva förvirrad, ej mer hafva reda på sig; inslumra; we — in him a (faithful friend), i honom (: i och genom hans bortgång) förlora vi en ...; to have no (t. ex. time) to —, ej hafva ngn ... att förlora; his icant of foresight lost him a fortune, hans brist på förtänksamhet kostade honom en (hel) förmögenhet (: var orsak till att han gick miste om ...); se vid. ex. under lost. —I †, -èl. S. poet. en slarf (ver), odåga; a. slarfalctig, »på slarf ven», lat, oduglig. ~r, -ur, s. en som förlorar etc.; den tappande; to be a ~ by, förlora på ett företag; he has been an immense han har förlorat (»satt till») ofantligt mycket; to come off a jfr föreg.; komma från saken med förlust; draga kortare strået, losh, losj, interj. Skoti. se law, lor. losing, lo'zing, prt. (af lose) förlorande, lidande förlust; a. förlustbringande, medförande ei. förenad med (»som går med») förlust, »som man får (fått) sätta till på», icke lönande företag; som drar sig (går) efter om ur; s. förlorande, tappande, förlust; dragning efter hos ur; a egarne, »tappspel», aiim. si. företag som man förlorar (-rat) på (: ~ business, ~ concern, ~ speculation etc.); it turned out a — concern, (han) satte till (pengar) på affären ; jfr vid. under hazard. loss, los, S. förlust allm. äfv. konkret (särsk. mil.): lidén skada; bortkommande, tappande

(arv. bild. i talesätt jfr ned. ex.); persons bortgång, frånfälle; tekn. afgång, afbränning; förspillande; fördärf, undergång; sjö. för-lisning; ~ of appetite, bristande aptit; ~ of sleep, sömnlöshet; ~ of time, tidspillan; clear (dead) ren förlust; great (considerable, heavy, severe) ~(es), stor(a) (svår(a) förlust(er); to be a äfv. genom sin bortgång orsaka känbar förlust, jfr följ. två ex.; I am no mig kan man lätt undvara; he will be a heavy ~ to me, äfv. hans bortgång blir en smärtsam förlust för mig; to have (experience, make, meetioith, suffer, sustain) a (heavy) lida en (svår) förlust (t. ex. in one's wife : in the death of one's wife, genom sin hustrus frånfälle) ; to retrieve one's es), göra sig skadeslös; to be (quite, totally) at a vara (stå) (alldeles) »bortkommen», råd-lös, villrådig, förlägen, i förlägenhet (for, för, om, ofta : ej kunna finna, t. ex. a word, exj)ressions), ej veta (»sig någon råd») (hoio to [ei. blott to], huru man skall ... : omöjligen kunna; ... wha.t to do, hvad man skall taga sig till, »ej veta sig ngn lefvande råd»); to sell (work) at a sälja (arbeta) med förlust; at any kosta hvad det kosta vill; to come (go) by the lida förlust, förlora på saken, komma till korta; for ~ of, i saknad af; to the ~ of, till förlust för, till ngns »nackdel»; to stand to the häfta för, svara för skadan, lost, lost, pp. (af lose) förlorad, borttappad, bortkommen; a. förlorad biid., jfr ned.; vilsekommen; förkommen, försvunnen; bortkommen, »borta» äfv. bild. i okunnighet; förspild, använd förgäfves, utan verkan (upon, på); förtappad; öfvergifven (condition); sjö. förlist; a ^ child, ett barn som kommit (gått, sprungit) bort, gått vilse äfv. wid. : som gått förloradt i synd; the ~ sheep, det borttappade fåret; to be vara förlorad etc.; hafva gått förlorad (to, för ngn, ngt, jfr vid. ned.); försvinna, jfr ned. ex.; vara borta, vilsekommen, äfv. : fara vill, sväfva i villfarelse ei. okunnighet; vara bortkastad, förspild (möda) (upon, på, t. ex. kindness is <%» upon

him; äfv. : gå förlorad för, »gå ngn förbi», undgå ngns uppmärksamhet, förfela att göra intryck på); sjö. förlisa (at sea; with all hands, med man och alt); he is han är förlorad, han kan ej räddas, det är ute med honom; the motion was ~ by a majority of two, motionen föll med en majoritet af 2 röster; to be (stand) in amazement (astonishment, wonder), vara (stå) slagen (utom sig) af häpnad; to be ~ in contemplation (in thought), vara försänkt, försjunken i betraktelser (i djupa tankar, »sitta, stå i tankarna»); he was ~ in the crowd, äfv. han försvann i folkhopen; (an isle) ~ in the fog, ... osynlig i tjockan; to be ~ to feeling (gratitude, reason etc.), vara alldeles »renons» på, fullkomligt sakna ali känsla (tacksamhet etc.); to be ~ to shame ei. to all sense of honour (of shame), hafva bitit hufvudet af skammen; (a woman who drinks) is ~ to everything (: irretrievably ... ohjälpligt förlorad; all's not ~ that's delayed el. that which is deferred is not ordspr. gömdt är icke glömdt; that is not that comes at last, ordspr. bättre sent än aldrig; to give up for gifva (anse) förlorad, ^-motion, s. mek. död gång. lot, lot, S. lott i alla bet.; ngns lott, Öde i.lifvet; andel; hand. post, småparti; lottdragning; jordlott, byggnads-tomt; F sort, slag; (ofta i pl.) F stor mängd, en hel hop (»smälta»), »högar»; va. tilldela (jfr allot)-, dela i lotter, i mindre partier; vn. Am. hafva lott, vara intresserad (upon, i); bad ~ F, pack, sämre folk, »följe»; äfv. en dålig människa (t. ex. Polly was a bad ... ett dåligt stycke); he-comes of a bad han är af dålig sort (af en dålig, illa känd familj); the ~ of us F, flertalet bland oss; the whole all the ~ (of them) F, hela »smältan», hela »baket»; to cast (draw, throio) kasta (draga) lott (for, om); to cast one's bestämma ngns öde; his ~ had been cast far toest, han hade blifvit kastad (af ödet) långt vesterut (i Amerika); to cast in one's ~ with, förena sitt öde med, dela ljuft och ledt med; to join one's ~ with, förena sitt öde med (: gifta sig med); by dela genom lottkastning; by <^s, skifta i lotter; in hand. sälja i lotter, i poster, i smärre partier; one of our ~ F, en af vår sort (klass), en af de våra; to fall to one's falla på ngns lott; blifva ngns öde; to submit to afgöra ngt genom lottdragning, lote, lot, 1. s. zool. lake (Lota vulgaris), lote, lot, 2. oftast sms. : bush, 5. bot. lotusbuske (Zisyphns lotus, en nordafrikansk buske

som har smhg med antiksagans lotofager); äfv. se nettle-tree. ~-tree, s. se föreg.; äfv. europeisk lotus, ett slags ebenholts (Diospy-ros lotus), loth, l<kh, se loath.

Lothario, lotha'rio, s. (eg. pr. : Lothar) typisk

benämning för en libertin, förförare (: »Don Juan»).

lotion, lo'sjun, S. tvagning is. af ansigtet med

ngt medikamentöst vatten el. skönhetsmedel; tvag-

ningsmedel, medikamentöst vatten tui tvagning, skönhets vatten, loto, hind., lo'to, 1. s. mässingskruka, loto, lo'to, 2. se lotto.

lotophagi, lötofådj 1, S. pl. antik. myt. lotus-

ätare (jfr lotus-eater). lotos, lo'tos, se lotus.

lottery, l6t'uri, s. lotteri äfv. bild. : slumpverk; to dispose of by bortlotta. ~ -office-keeper, 5. lotteri-kollektör. ~ -ticket, 5. lottsedel, lotto, it., lot'o, s. lottospel. lotus, lat., eg. gr., lo'tus, S. myt. konsth. bot. lo-tusblomma, egyptisk näckros (Nymphæa cærulea, N. lotus ei. Nelumbium specio-sum); bot. lotus (jfr bird's-foot trefoil); biJd. ljuf glömska, drömmeri(er). ~-eater, S. ant. myt. lotusätare: bild. en som söker glömska i nöjets famn. loud, laud, a. ljudlig; högljudd; stark, hård om ljud; larmande, bullrande; skallande; gäll; högröstad, jfr sms.; hög röst; F för mycket i ögonen fallande, prålig, skrikande färg, bjärt, allm. est. is. si. (jfr flashy) för stark; ad. högt, starkt, hårdt (jfr föreg.), gält; to be ~ against, »skrika» (ifra) mot, kraftigt uttala sig mot; to be ~ in a person's praise, högt prisa ngn, »sjunga ngns lof»; the thunder loas åskan gick hårdt; to say (speak) säga (tala) högt (hörbart); in a ~ voice, med hög

röst. ~-mouthed, ~-tongued, ~-voiced,

a. högröstad. ~|y, -li, ad. högljudt, ljud-ligen, larmande, med häftig stämma; F bjärt, pråligt, skrikande. ~neSS, -nës, s. högljuddhet; styrka hos ljud; larmande; altför mycket i ögonen fallande uppträdande; bjärthet, prål, »skrikighet»

i färger.

lough, lok, 1. irländsk form af loch (lake). ~

-diver, s. se smew. lough, lok, 2. s. bländljus vid fågelfångst, louis d Or, fr., loido'r, s. äldre franskt guldmynt (: 24 francs), loun, lon, 1. se loon.

loun, laun, 2., ~d, -d, a. Skoti. lugn, stilla, lounder, laun'dur, va. skoti. prygla, ge stut. ~er, -ur, s. landstrykare. <ving, -ing,

prt.; s. Skoti. prygel, stu.t.

hi note, o: do, o: nor, o: not, iii tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.lounge

lounge, laundj, 1. se lunge. lounge, laundj, 2. vn. latas; sträcka sig, dra' sig, vräka sig; gå och drifva (äfv. ~ about), slå dank, flanera; s. dagdrif-veri, flanerande; lat hvila; ställe därmnn flanerar ei. fördrifver tiden; chaise-longue (äfv. ^-chair); ~ away one's time, förspilla tiden med (i) lätja. ~r, -ur, s. lätting, dagdrifvare, flanör, lounging, -ing, prt.; a. lat, maklig, lätjefull äfv. : bekväm (ss. i ~ chair, hvilstol); dagdrif-var-(life).

loup, laup, vn. Eng, prov. Skoti. (jfr lope) se leap; om köld. frost slå sig, lena, tina upp.

veter. kringsjuka (»hira») hos får. lOUr, lanr, va. se lower. lOUSe, laus, s. (pl. lice, lis) Ins; va. (lauz) löska. ~-

berry-WOrt, s. bot. benved, alster (Euonymus europæus). ~-bur(r), s. bot. gullfrö (Xanthium strumarium). ~ -WOrt, s. bot. lusgräs, frier (slägtet Pedicu-laris). lousily, -zili, ad. lusigt; P lusaktigt, lumpet, gement, lousy, -zi, a. lusig; P lusaktig, lumpen, usel, ömklig, futtig; ~ disease, lussjuka, lout, laut, s. tölp, drummel, lurk; skoi. si. >bracka» (en som ej tillhör läroverket); vn. † buga (bocka) sig; ödmjuka sig; va. † föraktligt behandla; drifva gäck med, draga vid näsan, lemna i sticket. ~ish, -lsj, a. tölpaktig; drumlig, tafatt, ^ishness, -lsjnës. s. tölpaktighet, drumlighet. louver, louvre, lo'vur, s. byg. rököppning i taket, vindöga †; taklanternin med ventilationsöppningar. ~"WindOW, s. byg. ljudöppning (fönster) i klocktorn försedt med öfver hvarann på lämpligt mellanrum (liksom i en persienne) lagda spjälor (: ^-boards), lutande takformigt för att utestänga regn.

lovable, luv'abl, a. älskvärd, lovage, luv'adj, s. bot. libsticka (Ligusticum Levisticum; äfv. Achillea ligustica); förr brukligt hjärtstyrkande extrakt af libsticka.

love, luv, va. (o. vn.) älska, hålla kär, hålla af; finna behag (nöje) i, tycka om, hafva sin fröjd i, »svärma för» (äfv. med to, att); s. kärlek (of, äfv. to, toicards, till); ömhet, tillgifvenhet; älskog; kärleken äfv. (L) : amor, kärleksguden, (ei. -gudinnan : Venus); kärlekshandel; föremål för ngns kärlek el. Ömhet : älskling (särsk. ss. smeknamn, jfr dear o. ex.); F is. bland fruntimmer person ci. sak som är »söt», »rar», jfr ex.; spel. à point, ingen point, intet; bot. skogs-refva (Clematis vitalba); ~ one's bok-stafslek (en pantlek); ~ one dearly, ömt älska ngn; ~ me little, ~ me long, motsv. sv.

»resa till Grönland» (en pantlek); ~ (too) well, älska (blott altför) högt; Ir^d to see them ...-ing, det var mig ett sant nöje att se huru de ...; Lord ~ you! F gu' bevars (sannerligen): ^ in a cottage, en koja och ett hjärta; and graces, amo-riner och gratier; (he, she is) quite a en riktigt (innerligt) rar, (i fruntimmerstal) »söt» (karl, flicka), en riktig »raring» (»sötunge»); what a ~ of a baby! en sådan söt liten unge! a ~ of a bonnet, en riktigt söt hatt; (do that) there is a ~ / så är du snäll, jfr there o. motsv. under dear; there is no ~ lost between them, de äro icke jnst de bästa vänner; old ~ lies deep, ordspr. gammal kärlek rostar icke; my min skatt, min älskade! to give (send) one's ~ to, sända sin hjärtliga hälsning till (: much ~ to ei. my ~ to ...! många hjärtliga hälsningar till ...!); to make kurtisera (to, ngn), göra sin kur; gilja. fria (to, till);/or för kärleks skull, jfr följ. ex.; af kärlek (to, till); F 0m täflan, spel utan insats, om ingenting, för ro skull, spela »om påfvens skägg»; to commit suicide for begå självmord af olycklig kärlek; (if... is to be had,... is not to be had etc) for ~ or money, för pengar eller goda ord (tin ngt pris); (I am doing it only) for the ~ of the thing, ... för ro skull (... på lek), för att det roar (mig); in ~ (with), kär (i), förälskad (i); to fall in förälska sig, bli kär (with, i); five to i spel »fem om intet». ~-affair, s. kärlekshandel, ^-apple, s. kärleksäpple, jfr tomato. ~-bird, s. zool. ett papegojslägte (Psittacula). ^-broker, s. kopplare, kopplerska. ~-Charm, s. trollmedel för att inge kärlek, kärleksdryck. ^-Child, s. ett »kärlekens (.- oäkta) barn». ~-day †, s. frids- och försoningsdag; prov. dag på hvilken grannar gratis gifva hvarann en handräckning. ~-drink †, s. kärleksdryck. ~-faV0Ur, s. minnesgåfva (is. liten prydnad buren till minne) af en

älskad person. ~-feaSt, s. kärleksmåltid

bland metodister etc., jfr agape. ~-feat †, S.

kärleksbragd. ~-flOwer, s. bot. Agapan-thus. ~-game, s. spelparti hvari ena parten ej vinner ngn point. ~-gift, s. minnesgåfva till minne af en ömt tillgifven person. ~-god, s. kärleksgud (Cupido, Amor). ~-graSS, s. bot. ett sydeuropeiskt gräs (Me-gastachya eragrostis). ~-in-a-mist, ~ -in-a-puzzle, s. bot. passionsblomma (Pas-siflora); jungfrun i det gröna (Nigella damascena). ~-in-idleneSS, s. styfmors-blomma (Yiola tricolor). ~-knOt, s. kärleksknut. ^-letter, s. kärleksbref. <——-lies

k: fate, å: far, å: fal], à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine fin, { fir,love-lies-a-bleeding % Mindre brukngt. 775 † Föråldradt.

low

-a-bleeding, s. bot. »kalkonsnabel» (en art tusenskön, Amaranthus caudatns). ~-lock, s. kärlekslock, lock vid tinningen eg.

förr buren af kavaljerer (t. ex. vid Elisabets hof); äfv. modernt hos damer, jfr heart-breaker. ~

(-)lorn, a. poet. öfvergifven af sin käresta; beröfvad sin käresta. ~-niaker, s. kur-tisör, friare, ^-making, a. kurtiserande, görande sin kur för damerna; s. kurtis, frieri; kärlek(ssmek, -sjöller). ~man, s. bot. »människovän», snarmåra (Galium Aparine). ~-matcH, s. giftermål af böjelse, »inklinationsparti». ~IT10nger, se r^-broker. ~-paSSage, s. amourette, kurtis. ^-potion, s. kärleksdryck. ~-SCene, 8. kärleksscen. ~-set, s. ett spelparti om ingenting. ~-shaft, s. poet. Amors pil. ~-Sick, a. älskogskrank, »illa kär» (äfv. ~-Smitten); kärlekssmäktande visa. ~ -sickness, s. älskogskrankhet. ~-S0ng, s. kärleksvisa. ~-spell, se charm. ~ -Suit, s. frieri, giljande, (framställande af) giftermålsanbud. ~-tale, s. kärlekshistoria (-roman). ~-token, s. »minne» af ngns kärlek. ~-toy, s. kärleksgåfva, småsak ss. fästmans-, fästmöpresent. ~-tree, s. bot. Cercis siliquastrum. ~d, -d,pp.; a. älskad ; to be ~ again, vinna ngns genkärlek. †, -è\ s. älskadt föremål (person). ~leSS, -lès, a. is. poet. utan kärlek i aiim.; ej älskad; ej ingifvande kärlek }fs. ~lily, -lili, ad. älskvärdt. ~IineSS, -lines, älskvärdhet; tjusande behag, skönhet, jfr följ. ~|y, -ll, a. älskvärd genom yttre egenskaper, intagande; behaglig (t. ex. afton, stämma); leende landskap; vacker, täck, »söt» äfv. om bukett, hatt etc.; kärlig, Öm †. -Ul\

s. en som älskar (of, ngt); amatör, liebhaber (of, af), dilettant; älskare; en älskande, en förälskad person,/»/, älskande (par : a couj)le of ~s); the de älskande tu.

Lovelace, luv'ias, s. (eg. pr. hjälten i en roman

af Richardson) allm. typisk benämn. för en älskvärd, förförisk och lättsinnig världsman, kvinnotjusare, en »Don Juan», lovey, luv'!, s. F älskling, sötunge, skatt, loving, luv'ing, prt. (af love) älskande ...; som tycker om ...; a. älskande, kärleksfull, ömt tillgifven; kärleks-, uttryckande kärlek (t. ex. a ~ ivord). ^-CUp, s. »snibbskål», dryckeskärl med flere handtag som gick laget rundt. ~-kind-neSS, s. bibi. huldhet, nåd. ~neSS, -nës, s. kärlek, ömhet, huldhet. lOW †, l0, 1. S. numera i namn backe, kulle. lOW, lo, 2. vn. böla, råma; s. se lowing. lOW, lo, lau, 3. s. prov. låga. ~bell, s. klocka nytjad att sysselsätta fåglarnas upp-

märksamhet vid nattlig jagt med facklor; pingla, liten klocka på kreatur, low, 16, 4. a. låg (i allm., t. ex. om latitud, pris, grad, rang, mots, till high); lågt belägen, lågland, sidländ, sank; wid. lågt ställd på

rangskalan el. i ett system (i varelsernas kedja, jfr ned. o. ex.); djup dal, bugning, ton; grund

om vatten; kortväxt; om träd o. d. dvärglik, förkrympt; ringa, oansenlig särsk. lefnadsställning; svag särsk. med. (puls etc.), nedsatt, matt (jfr under condition); sakta; dof, dämpad röst, äfv. färgton; klen, sparsam, knapp kost; nedslagen, nedstämd, nedtryckt; ödmjuk; simpel, oädel, förakti. tarflig, äfv. : platt liknelse, uttryck o. d.; vulgär, tillhörande sämre folket; lågsinnad, gemen, lumpen; kyrk. lågkyrklig (skämts. : ~ and sloio), tillhörande ei. böjd för ~church (-ism); ad. lågt (jfr föreg, a.); djupt; på ei. nära marken; djupt nere; hand. till ei. i lågt pris; tala sagta; vulgärt, lumpet; långt nere i tiden, nära vår tid)j(; ~ bow, djup bugning; ~ comedy, den lägre komedien, farsen; ~ country,]ågt öfver hafvet beläget land; the (L)~ Countries, geogr. Nederländerna; ~ dress F för bosomed d.; ~ ebb, se under e.; ~ fellow, en sämre (rå, ohyfsad) karl, slusk; ~ fever, smygande feber; ~ life, »sämre» folk, den lägsta samhällsklassen och dess lefnadssätt; a ~ place, äfv. ett »sämre» ställe (t. ex. : a ~ theatre) dit blott »sämre» folk går; äfv. en »död» ort, ett tråkigt ställe som ej erbjuder några nöjen; a ~ sky, tung, jämnmu-len himmel; ~ spirits, nedslagenhet, se vid. sms.; ~ steam, dets. s. r^-pressure steam; ~ tide, lågvattenstånd, lägsta ebb; biid. jfr ~ ebb; ~ water, se sms.; to be stå lågt om himlakropp, vatten etc., äfv. 1 priS; om fartyg

ligga lågt (in the water, på vattnet); vara matt, klen (: ... in ~ condition); vara nedstämd (: ... ^ in spirits, in ~ spirits); lefva i betryck, i elände, vara afsigkommen (: reduced to a ~ condition); vara stadd vid klen kassa (: ~ in cash); vara knapp, tryta, jfr get ~; to boio buga sig djupt, göra en djup bugning; to bring bringa på fall, störta, bringa i elände; förödmjuka; förtrycka, kufva; to fall sjunka lågt ner (äfv. biid., t. ex. my heart fell mitt mod sjönk till nollpunkten); to get i aiim. bet. gå ned, falla, sjunka (t. ex. om pris), aftaga, om (ngt i) förråd tryta, börja taga slut, vara på upphällningen; to lay aiim. fälla, störta, sträcka till marken; nedslå, jfr ofvan; jämna med jorden; trycka ned till jorden; lägga i grafven; to lie ligga begrafven, hvila; hålla sig overksam; hålla sig undan, ej låta höra af sig; to live föra låg diet.

byg. lägre sidoskepp. ~-blaSt, s. tekn. bläster med lågt tryck. ~-born, a. af låg börd. ~-b0S0med,a. låghalsad, djupt urringad klädning. ~-bred, a. se born; af sämre ras; obildad, ohyfsad, simpel, grof (mots.: förfinad, jfr high-bred). ~-brOW-ed, a. med låg panna; wid. poet. lågrest

byggnad. ~-built, a. lågbygd, låg om hus,

fartyg etc.; kortväxt, undersätsig. ^-caste, a. af låg kast ei. ras. ^-celebration, s.

eng. kyrk. se

f^-mass. (L)~-Church (party),

S. kyrk. »lågkyrkan» (det nyevangelisk pietistiska, i afs. på författning mera frisinnade partiet inom den engelska kyrkan; mots. High-Church, jfr d. o.).

(L)~Churchism, s. lågkyrkans grundsatser; lågkyrklig riktning. (L)~Church-man, s. anhängare af lågkyrkan. ~-day)j(, s. vanlig dag i motsats till högtidsdag. (L)~-German,

S. plattyska (språket) ; äfv. lågtyska; a. plattysk; äfv. lågtysk. ~-hung, a. lågt nedhängande; tung om moln. ~-laid, a. dets. s. laid low. ~land, s. låglandet; a. i sms. låglands-; lågländsk, särsk. tillhörande det Skotska låglandet; the (L)^s, geogr. Skotska låglandet; äfv. Nederländerna. (L)~lander, s. låglän-dare, inbyggare i Skotska Låglandet (i mots, tin Highlander). (L)~latin, s. efter-klassiskt latin; medeltidslatin. ~-life, s. den lägsta, fattiga, obildade, ohyfsade folkklassen(s lif). ~-lived, a. tillhörande nv-life; lefvande i uselhet. ~-maSS, s. kat. kyrk. stilla mässa; eng. kyrk. nattvardens begående på ett enkelt sätt. ~ -men †, s. pl. Si. falska tärningar hvilka alltid komma upp med låga nummer. ~-minded, a. simpel, vulgär; lågsinnad, nedrig. ~-preSSlire, s. ångm. lågt ångtryck, låg expansion; a. i sms. med låg expansion (ångtryck, -spänning), lågtrycks-(<engine etc.

). ~-priced, a. billig om, i pris, godtköps-. ~-rated, a. lågt uppskattad; ringaktad. ~-relief, s. se bass-relief. ~ -roofed, a. lågrest, nied lågt (ytter)tak. ~-sails, s. pl. sjö. småsegel. ~-side, 5.

byg. se rv-ais

le. ^-spirited, a. nedslagen, modfäld, förstämd; försagd; saknande

liflighet, ^-spiritedness, 5. modfäldhet,

nedstämdhet; försagdhet. ^-spirits, s. pl. med. F nedsatthet, sjuklig nedstämdhet. ^-Studded, a. byg. lågrest; låg i tak. (L)^-Sunday, s. första söndagen efter påsk. ~-voiced, a. lågmäld. ~-warp loom, s. 'lågskaftväfstol, basselisseväfstol. ~-water, s. lågvatten, lågt, lägsta vattenstånd, särsk. lägsta ebb (äfv. bild., jfr ofvan low ebb); a. lågvattens- (mark, märke), särsk. tekn. ångm.

tjänande att angifva A^att-

nets sjunkande i pannan under en viss tillåtlig nivå (alarm, indicator). ~-wine,

S. (ofta i pl.) förlank (tunn välska som destillerar öfver före den egentliga rektifierade spriten).

-WOrm, s. veter. ett slags reformxhos hästar. ~er, -ur, (1.) komp. af föreg. (a. el. ad.) lägre (särsk. skol.), undre (särsk. geol.), i sms. under- (särsk. sjö., segel, rår etc.), nedre (särsk. geogr.) ; VU. nedsänka, nedsläppa småningom, sjö. nedfira, hala ned (jfr flag, ex.); lägga ned (omkull), fälla mast, skorsten; göra lägre; sänka ögonen, priset etc.; förminska, reducera; förklena, nedsätta i ngns tanke etc., förödmjuka; vn. blifva lägre, sjunka, falla, gå ned om pris; minskas, aftaga; ~ animals, lägre djur(en); ~ boys, skoi. gossar i nedre skolan (nedom femte klassen); ~ COUrt, dets. som inferior COUrt;

the ~ Empire, hist, bysantinska kejsardömet; the ~ House, underhuset (andra

kammaren i engelska lagstiftande församlingen); ~

jaw, nedre hanläpp å flintlås; underkäk; ~ mast, sjö. undermast (det nedersta stycket af en sammansatt mast, fästadt i skrofvet); ~

master, skoi. konrektor, lärare som har uppsigt öfver ~ school, nedre skolan, läroverkets nedre klasser (under den femte); ~ down, (ad.) längre ned; (va.) nedfira; ~ one's note (tone), biid. stämma ned tonen; ~ spirits, utspäda spritdrycker. ~er -Case, s. boktr, nedre kasthalfva i engelska

stilkaster, innehållande lilla alfabetets stilar; lilla

alfabetets stilar; a. hörande till lilla alfabetet. ~er-ClaSS, a. tillhörande lägre (folk)klass(en). ~er-deck, s. sjö. underdäck, trossbotten. ~er-lip, se labellum. ^ermost, -urmost, a. (sup. af lotu) lägst, lower, lau'ur. (2.) vn. mörkna om himmelen, mulna; aiim. se (sur)mulen, mörk, hotande ut; s. † mörkt, (sur)mulet, hotande utseende (min). ~ing, -ing, (1.) prt.; a. mörk, dyster, kulen, mulen dag, himmel, väder, hotande äfv. min etc.

lowering, lo'uring, (2.) prt. (af lower, 1); s. sänkande, nedsläppande, nedfirande; aftagande, minskning, sjunkande, fallande (särsk. of prices); nedsättande bild. lowermost, se under loioer, 1. lowery, lau'uri, a. se loioering (1.). lowest, lo'est, superi, af low; the ~ bidder, den minst bjudande, den som stannar för lägsta anbudet vid entreprenadauktion.

lowing, lo'ing, prt. af low, 2.; s. bölande, råmande.

lowish, lo'isj, a. tämligen låg (jfr low, a.). lowlihead‡, lo'lihed, lowlihood -hud, s.

poet. ringhet, ödmjukhet, lowlily, -li, ad. jfr lowly, lowliness, -nës, s. ringhet, oansenlighet; ringa ställning i lifvet; öd-

mjukhet; förnedring, uselhet)|<; ~ of fortune, »små omständigheter», »ringa vilkor», lowly, lo'li, ad. lågt, orta bild. : anspråkslöst, i ödmjukhet, i ringhet; a. låg; ringa, Oansenlig i, om lefnadsställning; poet. ej högstämd, ej högt flygande; ödmjuk, andligen fattig in heart). lown †, laun, s. se loon.

lownd, laund, a. skoti. skyddad för vinden, i lä;lugn.

lowness, lÅ'nès, s. låghet (i allm. [jfr low,

a.] äfv. biid., sällan : gemenhet, nedrighet); ringa höjd; lågt vatten stånd, aiim. ringa tillgång af ngt, obetydlighet; ringa styrka, mildhet i röst: djup hos toner (: egenskap att vara låg i skalan); bristande lyftning; tryckt-het i marknaden etc., hand. låg kurs ; fattigdom, betryck; ringhet i lefnadsställning etc.; förtryckthet, nedslagenhet of spirits); anspråkslöshet, ödmjukhet. lOWry, lo'ri, 1. s. se lorry. lowry, lau'ri, 2. s. se spurge-laurel. lowt †, laut, s. o. vn. se lout. loxa-bark, l6ks'åbårk, s. ett slags kinabark

(af Cinchona Coudaminea). loxodromic, loksodrom'ik, a. mat. loxodro-misk. ~-CUrve, ~-line, s. loxodromisk linie, spirallinie som gör samma vinkel med alla meridianer, sjö. jfr rhumb-line.

-s, pl. loxodromy, --'-mi, 5. loxo-

dromi (konsten att segla efter den loxodromiska linien, dets. som oblique sailing). loy, loj, s. åkerbr. långsmal spade till bruk i

stenig mark.

loyal, loj'a], a. trogen (med to; sin furste, sin pligt), laglydig; trofast, pligttrogen, pålitlig, redbar; uppriktig. ~ist, -ist, s. en som är sin lagliga öfverhet trogen (is. under borgerliga oroligheter). ~ty, -ti, s. trohet (jfr föreg, a.); pligttrohet, redbarhet. lozenge, loz'endj, 5. geom. romb (sned fyrkant); spetsruta särsk. her.; liten på hörn stäld glasruta; pastilj, karamell, liten kaka (äfv. med. innehållande ngt läkemedel) eg. af rombisk form. ^-moulding, s.

byg. rutstaf i normandiska stilen. ^-shaped, ~d, -d, «. (sned)rutformig. lozengy, -i, a. her. rutad (styckad o. ginstyckad i flere rutor) om sköld. I. S. d., èrësdè, se förkortn. under L.; the ~ side of the question, frågans pekuniära sida; a question en ren penningfråga.

Ill, se loo.

lubbard †, lub'urd, s. se följ. s.; a. se lubberly. lubber, lub'ur, s. luns, tölp, drummel, lat lymmel; sjö. förakti. landkrabba. ~'s-hole, s. sjö. björnhål i märsen. ~?S-pOint, s. sjö.

F styrstreck på kompassen. ~ly, -li, a. lunsig, klumpig, drumlig; ad. drumligt. tafatt.

lubric >f<, lo'brik, ~al >j<, -ål, a. slipprig äfv. biid. : lättfärdig; vacklande, osäker. ant, -ånt, s. ämne hvarmed ngt göres glatt el. halt, smörj ämne för maskiner. ate, -åt, va. göra glatt; smörja en maskin, nation, -å'sjun, s. halgörande, smörjning. ~ator, -àtur, s. ngn ei. ngt som gör ngt glatt, slipprigt ei. halt; smörjapparat (-dosa etc.); ång. självverkande smörjkopp. ~ity, -is'iti, s. slipprighet, halhet; obeständighet, osäkerhet, vankelmod; lättfärdighet, liderlighet. ^OUS, -us, a. se

lubric. lubrifaetion, -fåk'sjun, lubrifica-tion, -filcå'sjun, se lubrication. luce, los, s. fullvuxen gädda; her. fisk. lucent, lo'sent, a. poet. lysande, strålande, lucern, lo' surn, 1. se luserne. lucern, 2. ~e, lo'surn, .<?. bot. blåsmäre, lusern (en fodervickcrart : Medicago sativa); Swiss »svensk smäre» (M. falcata). lucernal, luse'rnål, «. lampskens-, med

konstgjord belysning, lucid, lo'sid, a. lysande, klar, skinande; genomskinlig, klar om en vätska; biid. upplysande, tydlig, redig, klar (argument, speech etc.); ~ intervals, ljusa mellanstunder i feber, vansinne o. d. ~ity, -'iti,

~ness, -nes, s. glans, ljus; klarhet, genomskinlighet; tydlighet, lättbegriplighet; öfverskådlighet. lucifer, lo'sifur, s. morgon- ei. aftonstjärnan (Venus); satan, Lucifer; fosforsticka, svafvelsticka (äfv. 'v-match). ian, -fe'rian, a. hörande till Lucifer, satanisk. ~OUS)fC, -sif'urus, a. bringande ljus; spridande ljus i en sak; upplysande, lucific -'ik, a. ljusframbringande. luci-form -form, a. ljusartad; poet. i ljusgestalt.

luck, luk, s. tillfällighet; lycka, lycklig slump, tur; lyckan, ödet; bad (ill) olycka, otur; ~ for the fools, and chance for the ugly, ordspr. »bönder ha alltid tur»; better ~ next time, bättre lycka nästa gång; good lycklig händelse, lycka, tur; as good (ill) ~ ivould have it, (olyckligtvis, till ali (o)lycka; tack vare en (o)lycklig slump; jfr vid. ex. under Ul-^; just my jag har då alltid min tur för mig! min vanliga tur! the more's my så mycket större tur för mig; worse så mycket sämre, tyvärr! by af en slump, händelsevis; to be in (in the ~ of it, in way), F hafva tur, hafva »flax»; sitta i tur i spel; down (up)on one's ~ F, i penningeförlägenhet, i knipan; i betryck, jfr äfv. följ.; nedslagen; out of äfv. F som kommit »på kneken». »på deka-dangs». penny, s. Skoti. »lyckopenning»

6: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.luck-penny

F Talspråk. 778 P Lågt språk.

lumber

(liten summa som köparen får tillbaka). ~Hy, -ill,

ad. lyckligtvis; lyckligt (och väl); till... lycka {for, för). ^ineSS, -inës, s. lycka, tur. ~leSS, -lës, a. olycklig; in a ~ hour, i en olycklig stund. -1, a.

lycklig, gynnad af lyckan, som har tur; lyckosam; Skoti. rundlig, dugtigt tilltagen, godt mått, rågad; ad. skoti. för mycket, alt för, öfver måttan; 5. Skoti. gumma; if this isn't var det inte tur! to cut (make) one's -v, si. ta till schappen, ge Sig af; se vid. ex. under dog o. hit. ~y -dad(die), s. Skoti. farfar. ~y-h00d, 5. segerhufvan ~y-minnie, s. skoti. farmor, lucrative, lo'krativ, a. indrägtig, vinstgifvande. fördelaktig, lönande, lucre, lo'ktir, s. (slem) vinning; ocker; si.

förmögenhet, pengar, luctation lukta'sjun, kamp, brottning, lucubrate, lo'kubrat, vn. arbeta vid ljussken. lucubration, -bra'sjun, s. nattarbete (studerande vid ljusskken); arbete (lärd afhandling) Ss. frukten af nattliga ei. ensliga studier, lucubrator, -ur, s. en som vid lampans sken studerar ei. författar. lucubratory, -un, a. vid ljusskken ei. nattetid utarbetad, luculent, lo'kulent, a. ljus, klar, genomskinlig; tydlig, ögonsynlig; strålande af skönhet †.

lucullite, lokul'it,min. en svart kalkstensart (ei. marmor), lud, lud, P f. lord; ofta som interj., jfr lor; King (IS)"», en uppdiktad forntida kupg af England ; in the days of K. (L)"», i »kung Orres tider»; (L)"»'s town, förr London. Luddites, lud'its, s. pl. våldsamma (maskin-sönderbrytande), strejkande arbetare, rabulister (eg. på i8io talet), ludicrous, lo'dikrus, a. skämtsam, löjlig, putslustig, komisk. ~neSS, s. löjlighet, komisk beskaffenhet, ludificationf, lodifika'sjun, s. förlöjligande.

Ludlow, lÄd'16, s. (pr. en engelsk stad); geol. se

sms. ^-formation, s., ~-rocks, .«?. pl. öfversta afdelningen af siluriska formationen.

luff, låf, (1.) s. sjö. lov, lovart; bidevind-segling; lovartsdel af snedsegel; se vid. loof; se vid. "»-tackle; vn. lova (styra upp mot vinden) (äfv. ~ up); let her "», — ~ you can! låt henne lova, — loff! to spring her "», sjö. lova till, gira till åt lovart; ~ upon "», katt på katt (ett tackle appiice-radt på det andra). ~-taCkle, S. löst tackel, treskuren talja, luff, låf, (2.) 5. P för lieutenant; (3.) flathand.

luff er, luf'ur, se louver.

lug,]fig, va. draga äfv. bild., släpa; släpa på äfv. biid.; rycka (vid örat, et. i håret), lugga (: ~ one at his hair); vn. släpa sig fram; s. Skoti. o. prov. örflik, öra; grepe, öra på kärl; tekn. utskjutande kant, flens; P »släp», tung börda; prov. stång, spö; mätstång; se vid. sms.: ~ out, draga fram; punga ut med pengar; skämts, draga blankt. ~mark, s. skuret, kiipt märke i örat på husdjur (får, bund etc.). ~-Sail, S. sjö. loggert-segel. ~W0rm, s. zool. sandmask (Areni-cola piscatorum). ~gage, -adj, s. packning, tross, resandes »saker»; järn v. res-gods, passageraregods; (onödig, besvärlig) tross, skräp. ~gage-office, s. bagagekontor. ~ gage-saddle, .<?. kiöfsadei. ~gage-train, s. jämv. godståg. ~gage -van, järnv. bagagevagn; rustvagn. ger, -ur, S. jos. loggert (mindre [två- el.] tre-

ninstadt fartyg med trapezformiga segel).

lugubrious, lugu'brius, a. sorglig, dyster, bedröflig; sorge-. ~neSS, -nës, s. sorglighet. dysterhet, luke †, lok, a. se följ. ~warm, a. ljum; äfv. biid. likgiltig, kallsinnig. ~warmneSS, -'- -, s. ljumhet äfv. biid. (ull, lul, va. hilla, vys ja (asleep, to sleep, i sömn); biid. bringa i ro, till stillhet; in-söfva, invagga (i säkerhet); komma (t. ex. misstanke) att »lägga sig», lugna; vn. blifva lugn, lugna sig, lägga sig om vinden (äfv. be "»ed), stillna ur, sjö. bedarra; s. söfvande egenskap, ngt söfvande, jfr föij.; lugn efter storm ei. kortare uppehåll (: lugnt ögonblick) i stormen äfv. biid.; af-lugnande, sjö. bedarrning. ~aby, -abl, s. vaggsång (äfv. biid. t. ex. vågornas), vaggvisa; vysjande; ngt lugnande, ^er, -ur, s. ngn ei. ngt som lullar, vaggar till ro, in-söfver etc.; en som smeker barn, är barnkär. ~ing, -ing, prt.: a. lugnande, invag-gande ; s. jfr lull, s. lum, lum, S. prov. Skoti. eldstad i en stuga; skogskjusa; prov. djup dam, göl. ~-head, s. Skoti. skorsten, lumachel, (~le, fr.), lo'makei, ~la, it., -'å,

S. min. iriserande musselmarmor (äfv. fre -marble).

lumbaginous, lumbadj'inus, a. af föij. lumbago, -bà'go, s. med. höftvärk, gikt i län-den, i korsryggen, lumbar, lum'bar, a. länd-, höft-; ~ region,

korsryggen, lumber, lum'bur, s. (cg. pantlånares förråd af gamla saker †) gammalt skräp, aflagda saker; ngt som blott är i vägen för ngn; bråte, sjö. belamring; (förlegadt) kram (äfv. bild. t. ex. of learning); bild. utskott, smörja; Am. timmer, virke; pror.

okynne, skada, ofog; prov. oanständigt tal; va. vräka ihop i oordning; fylla med skräp, belamra; P pantsätta; vn. röra sig tungt och o vigt; ramla, bullra; Am. hugga (afverka och bila ei. såga) timmer färdigt tili afsalu ; the State, Am. F Maine. ~-dryer, s. torkrum för timmer. ~-h0USe, s. timmerskjul. ~-kiln, s. se ~ -dryer. ~man, s. Am. timmerhuggare. ~-r00m, s. skräpkammare, "^-waggon, 5. timmervagn. ^er, -år, s. Am. timmer-handlare; se vid.

r^-man. ~ing, -ing, prt.; a. tung, ovig, åbäklig; (ljudet af) ngt som rör sig tungt; bullrande, rammel; Am. skogshygge, timmerafverkning; a ~ old fabric, en gammal kåk; a ~ mare, en fallfärdig hästkrake, lumbric)j<, lum'brik, s. mask; daggmask (Lumbricus). ~al, -al, a. tillhörande maskar, mask-: naturv. maskformig; s. (: ~ muscle) spolmuskel på händer o. fötter, luminary, lo'minari, s. fys. ljuskälla, lysande kropp (t. ex. om solen), ljus ; bild. ngn el. ngt som sprider ljus, upplysning; biid. »ett (stort) ljus» om person; bild. Sol, stjärna (of society, på societetens himmel), lumine †, lo' min, va. se illumine, luminife-rous, -nif'urus. a. ljusbringande, -gifvande; fortplantande ljuset, luminosity, lominos'lti, s. lyskraft, luminous, lo'minus, a. lysande, Ijusgifvan-de; ljus, strålande; af ljus, särsk. fys. ljusbåge, knippe, spektrum, ämne etc.; tydlig, klar,

upplysande; ~ paint, självlysande färg. ~nèSS, -nes, 5. lyskraft; lysande; ljushet, glans; upplysande beskaffenhet; klarhet, tydlighet, lummox, lum'oks, s. prov. Am. luns(a), däst,

tung (dum) person, lummy, lum'i, a. si. präktig, »famös», »stilig», lump, lump, s. klump, klimp, massa, »bit» socker, stycke (utan bestämd ei. regelbunden form), särsk. af smältande metall, smälta etc.; pl. stenkol i större stycken; pl. se vid. r^-sugar; (the det hela,

»slumpen», hela partiet; klunga, oordnad hop; sjö. lastpråm; art. se nipple-seat; a. i sms. i klump; i bitar, i sammanhängande stycken; va. hopa tillsamman ei. slå i hop i klump(ar) äfv. bild. (with, med ngn ei. ngt, ofta : göra ingen åtskilnad på); i allm. behandla i klump, taga öfver en bank; taga hela slumpen af ngt; vn. klumpa ihop sig; prov. »sitta och sura», vara sur-mulen; (to have) a ~ in one's throat, eg. ngt tjockt (äfv.: svullnad) i halsen; (hafva) gråten i halsen; all in a alt samman »på ett bräde»; by the in the i klump,

i det bela, (med) rubb ocb. stubb; a ~

sum, en rund summa betald på en gång; ~ it, si. svälja i en klunk, stjälpa i sig; ~ together, (va.) slå ihop i ett; skära aiia öfver en kam; (vn.) skocka sig tillsamman ; if I had a sum of..., I'd ~ it all on ..., om jag hade en summa af ..., skulle jag våga den hel och hållen på detta företag; if he doesn't like it, he may ~ it, om han icke tycker om'et, så får han låta bli (: så får han »sitta där och sura»). ~fish, ^sucker, s. zool. sjurygg (Cyclop-terus lumpus). ~-SUgar, s. lumpsocker, kaksocker i (stora) bitar. ~-W0rk, 5. arbete på beting och i massa, entreprenadarbete. ~er, -ur, s. entreprenör af grofarbete; sjåare; P hamntjuf. ~ing, -ing, prt.; a. F grof, tung, klumpig. ~isfi, -isj, a. se föreg.; äfv. ovig, trög, lat. ~ish-

ness, -isjnës, s. klumpighet; tröghet, slöhet. ~y, -i, a. full af klumpar; klumpig; drumlig, ovig; Si. »tjock» om kvinna; si. be-rnsad; ~ water, vågskvalp (jfr cross-sea). fun, lun, s. ett slags finbröd (jfr bun, muffin). lunacy, lo'nasi, s. månadsraseri; sinnesrubbning, galenskap, vanvett äfv. wid.; commission of se commission; commissioner in inspektör öfver anstalter för sinnessjuka, jrr ned. sms.; master in nv, juridisk ämbetsman under högsta domstolen som eger att afgifva utlåtande angående personer som uppgifvas vara sinnesrubbade och hvilka man dfr vill sätta under förmyndare el. d. "f-COITimiSSiOn, S. ett regeringens kollegium af jurister och läkare SOm

har högsta öfverinseendet öfver vansinnigas vård och anstalter för dem. lunar, lo'nar, a. beträffande månen, mån-; månformig; s. sjö. se 'v» distance; ~ caustic, kem. med. frätsten, salpetersyrad silf-veroxid (lapis infernalis); ~ cycle, astr. måncykel (19 år); ~ distance, astron, sjö. lunardistans (månens afstånd från solen el. annan himlakropp); ~ month, månmånad (om 28 dagar), tidén för ett månens omlopp kring jorden; table, måntabell (utvisande månens rörelser; el. sjö. för korrektion af apparenta måndistanser); ~ year, månål* (12 månmånader).

~ian, -na'rian, s. måninbyggare. ~y, -i, a. se lunar; s. bot. månviol (Lunaria). lunate(d), lo'nàt(ëd), a. halfmånformig. lunatic, lo'natik, a. månadsrasande; vansinnig; förryckt, dårhusmässig; s. en månadsrasande; dårhushjon, galning; ~ asylum, dårhus, hospital (ei. hem : enskild anstalt) för vansinniga, lunation, luna'sjun, s. astron, månomlopp, lunch, lunsj, s. prov. stycke, bit (dets. s. lump) särsk. af bröd ei. mat; (äfv. ~eon, -'un) mellanmål mellan breakfast och dinner, gaffelbit, frukost-middag, »lillmiddag»; vn. (äfv. ~eon) intaga lillie, lon. s. halfmåne, ngt i form af en halfmåne^; geom. plan figur begränsad af två cirkelbågar som skära hvarann. ~t †, -et, s. liten måne; se vid. följ. ~tte. fr., -et', S. fort. lunett (ett slags utanverk); byg. liten ljusöppning i ett konkavt tak (dom el. hvalf); halfcirkelformigt fönster; byg. of a vault) hvalfkappa; opt. konvex-kon-kav lins (glasöga etc.); i midten platt-Slipadt Urglas; ett slags extra Skygglapp för skengaien häst; hästsko med ändarna af-klipta.

lung, lung, s. lunga; of a town, biid. en stads lungor (parker, öppna platser); tö cry at the top of one's skrika med full hals. —flower, 5. bot. klockstålört (Gen-tiana Pneumonanthe). —grOWII, a. med. med fastväxta lungor. —SlCk, a. lungsjuk is. om kreatur. ~W0rt, S. bot. lungört (Pulmonaria); äfv. Hieracium pulmona-rium; äfv. lungmossa (en laf på trästammar : Sticta pulmonacea). lunge, lundj, s. fäkt. utfall; vn. (äfv. ~ out) göra utfall; va. låta en häst springa i lina (jfr allonge). —whip, s. chambrière. lunged, lüngd, a. försedd med lungor, lungeous, lun'djus, a. prov. tölpaktig; rå, ohyfsad; svårhandterlig, krånglig tin sinnesart, grälig, trätgirig; elak. lungis †, -djis, s. drummel.

luniform, lo'niform, a. (half)månformig. lunisolar, loniso'lur, a. sammansatt af solens och månens omlopp ei. beroende af båda; ~ period, ~ year, period af 532 år

(hvarefter förmörkelserna återkomma i samma ordning som förut).

lunt, lunt, 5. art. lunta; Skoti. (eld och) rök;

vn. skoti. pyra, röka. lunula, lat., lo'niila, s. ngt halfmånformiga is. anat. hvit fläck vid nagelroten. -lur, ~te(d), -àt(ëd), a. (half)månformig. lupine, lo'pin, s. bot. lupin, vargböna (Lupi-

nus); a.)|C lik en varg, varg-, lupoid, lo'pojd, a. med. lupus-artad. lupulin(e), lo'pulin, s. humlemjöl (torkad humle); äfv. se följ. lupulite, -lit, s. kem. lupulin, bitterämne i humle. lupuS, lat., lo'pus, s. zool. varg; astron, vargen; med. lupus (en frätande hudsjukdom: ~

-disease).

lurch, lërtj, 1. S. sjö. (äfv. F allmännare om ngt som »vickar tin») öfverhalning, plötslig krängning ! t" is. Am. biid. slutning», benägenhet, fallenhet (for, för); vn. sjö. göra en öf-verhalning, kränga till; F bild. göra öf-verlialningar, ragla (till) om en drucken; lee "u, öfverhalning åt lä.

lurch, lërtj, 2. s. spelt, bet i cribbage; jan i brädspel; fågelnät; bild. snara, knep, tjuf-streck för att lura ngn; bild. »lur», liggande i försåt, jfr ex.; vn. ligga (gå) på lur; bruka knep, tjufstreck; stjäla; va. roffa åt sig, lista sig till; lura, narra, jfr ned. to leave in the to give the 'v, ljuga för ngn, lura, bedraga; (to lie) at ~ ei. upon the på lur; to leave in the lemna i sticket, lista sig från ngn och »låta honom reda sig själf bäst han kan»; to be left in

the eg. spelt, bli bet, jfr ofvan S.; bild. bli

lemnad i sticket, —line, s. lina på fågelnät. ~er, -ur, s. en som ligger på lur; krypskytt, tjuf skytt >|<; krypskytts spårhund äfv. P biid. : polisbetjänt; fråssare †. lurdan, le'rdan, ~e, -dän, a. lat, trög, dum;

s. tölp, trögmåns, odåga. lure,ior, 1. s. hattmakares hattborste af plysch, lure, lor, 2. s. falkenerart. lockbete, äfv. bild. lockmedel, retelse; va. locka (into, in i, till), reta, fresta, lurid, lo'lid, a. blekgul, likblek; hemsk(t

blek); mörk, dyster; bot. smutsbrun, lurk, lërk, vn. ligga på lur, lura; hålla sig gömd (för världens ögon), äfv. i aiim. bet. dölja sig, ligga dold; smyga sig bort†; ^ about, smyga omkring. ~er, -ur, s. en som gömmer sig; lurande tjuf; si. bedräglig kringvandrande tiggare. ~ing, -ing, prt.; a. lurande, smygande äfv. bild. (t. ex. misstanke); ~ rocks, blindskär, 'ving

-hole, ~ing-place, s. gömställe, kryphål, lurry, lur'!, i. s. se lony. lurry †, lur'i, 2. s. förvirrad, oredig hop,

massa; oredigt svammel af ord. luscious, lusj'us, a. söt; läcker, delikat, retande; yppig; för mycket söt, sliskig äfv. bild.; äckligt; otäck, smutsig bild. †. ~neSS, -nës, s. (för) hög grad af sötma ei. behaglighet, läckerhet; sliskighet.

luserne †, lo 'sem, S. zool. ett slags lo. lush, lusj, 1. a. (F för luscious) yppig, saftig

växt(lighet).

lush, lusj, 2. s. si. rusdryck (is. starkt öl); dry ekes varor; va. dricka; vn. supa. — ington, -ingtn, s. Si. drinkare, suput. -1, a. si. full, drucken. Lusitanian, losità nian, a. hist. poet. naturv.

lusitansk (portugisisk), lusk f, lusk, a. lat; s. lätting; vn. latas, slå dank. ~isll †, -isj, a. lätjefnll.

lusorious †, lusö rius, lusory †, lus'uri, a. spel-, lek-, som brukas i spel, ei. i lek; gjord på lek; lustig, skämtsam. luSt, lust, s. lust †; häftig lystnad, åtrå (for, of, efter); is. ond, köttslig lusta, brånad; styrka †; vn. hafva (häftig, syndig) åtrå (after, efter); drifvas af lustar;

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: hor, 1: fine, 1: fin, i: fir,lustwort

>|< Mindre brukligt. † Föråldradt.

iydite

hysa köttslig lusta. ~WOrt, s. bot. silhår, daggört (Drosera). ~ful, -ful, a. vällustig, liderlig; sinligt retande, förförisk. ^fulness, -fulnés, s. vällust(ighet). ^iheatl, -lhëd, ~iHood, -ihod, s. lifskraft, lefnadslust. ~ily, -ili, ad. med kraft, med mod, raskt. ~ineSS, -ines, s. lifskraft, kropps-styrka, lefnadslust. luster, lus'tur, se lustre. 'ving, -mg, s. tekn. glanskmede], polityr, blanksvärta för järn; bärg. metallers blickande.

lustral, lus'tral, a. hörande till (religiös) rening; antik, hörande till ett lustram; r\> water, kat. kyrk. vigvatten. luStrate, -tràt, va. eg. rom. antik, rena ; kat. kyrk. be-

stänka med vigvatten, lustration, -trà'-

sjun, S. rening, is. religiös med vigvatten etc. lustre, lus'tur, s. skimmer, glans (of jjolish, of silk, of the stars) äfv. bild. : ära; ljuskrona ei. armstake med prydnader af slipadt glas; tekn. glanskningsämne; hand. ett glansigt Orleans (ylletyg); se vid. lustrum; va. tekn. dekatera kläde; to lend one's ~ to, to shed (throw, reflect) ~ over (ei. on), bild. genom sitt namn skänka glans åt, sprida glans öfver. ~-ware, s. stengods med metallglans. ~|CSS, -lès, a. utan glans, glanslös, matt (t. ex. om ögon), lustring, lust'ring, s. tekn. klädes dek:*tering; glanstaft (siden). ~-brUSh, s. tekn. glans-borste.

lustrous, lus'trus, a. glänsande äfv. bild. lustrum, lat., lust'rum, s. (pl. -ra, -rå) rom.

antik, lustrum; tid af fem (stundom fyra) år. lusty, lus'ti, a. vacker, behagligt; full af lusta †; trefligt; stark; kraftig (aiim. : skeende, gjord af alla krafter), dugtig tin kroppen; fyllig, vid godt hull; F tjock (: hafvande); lifskraftig; lefnadsglad, munter, »varmblodig»; to purpose, af alla krafter, »så att det stod härliga till».

lutanist, lo'tanist, s. lutspelare, lutarious, luta'rius, a. hörande till, cl. lefvande i dy; dyfärgad. lutation, luta'sjun, s. kittning. lute, lot, 1. s. kem. tekn. kitt; gummitätring för hermetiskt tillslutna kärl; va. tillkitta retorter ; nåt i fartyg.

lute, lot, 2.5. mus. luta; tekn. verktyg (stiyk-bräde) hvarmed tegelslagare afstryker formen; vn. poet. spela på luta. ~-Case, s. fodral för en luta. ^-String, (1.) s. sträng på en luta. ~nist, -nist, ~r, -ur, s. lutspelare, luteoline, lo tëoiln, s. kem. gult färgämne i vau.

lutestring, lo'tstring, (2.) s. se lustring (glans

taft).

Lutheran, lö'thurån, a. luthersk; s. lutheran. /visrn, -lzm, s. lutherska läran, luthern, lo'thurn, lutheran, -thurån, .«?. byg.

takfönster, kappfönster (jfr lucarne o. dormer).

luting, lo'ting, prt.; s. tillkittning. bestryk-

ning med kitt; kitt (jfr lute, 1.). lutist, lo'tist, sc luter.

lutOSe †, lo'tos. a. lerig, betäckt med ler ei.

lutrin †, lo'trin, s. se lectern. lutulent †, lo'tulent, a. dyig, gytjig, grumlig, tjock om vatten.

luxate, luk'sat, va. med. vrida ur led. luxa-

tion, -sa'sjun, s. ledvridning, ledbrott, luxuriance, el. -ancy, lugzu'rians(i), s. frodighet, yppighet; öfverflöd, luxuriant, -ånt, a. yppig, (altför) frodig; (för) ymnig, öfverflödande. luxuriate, -riàt, vn. växa frodigt; vara yppig; lefva i yppighet, i öfverflöd; bild. fråssa (in, i), luxuriation,-ria'sjun, s. yppighet; fråssande. luxurious, lugzu'iius, a. vällustig; yppig, lefvande i yppighet; tillhörande ei. befordrande yppighet ei. lyx; öfverdådig; öfverdådigt präktigt (luxuöst) utstyrd; läcker, kräslig; slösande †. ~neSS, -nës, s. yppighet. öfverflöd; öfverdådig prakt (i utstyrsel), luxury, luk'suri, luk'sjuri, s. yppighet. öfverflödigt lefnadssätt, is. öfverdåd i mat och dryck, vällefnad; kräslighet; läckerhet, delikatess, i

allm. ngt utsökt fint ; lyx, öfverflöd; lyxartikel (is. ipiur.); utsökt njutning; it was a ~ to (see, hear etc.), det var en sann njutning att...; articles (ei. objects) of lyxartiklar.

lycanthrope, likånthröp, 5.

varulf; se vid.

följ. s. lycanthropic, -throp'ik, a. lykantropisk. lycanthropist, - -'-1st, s. (en sinnessjuk som inbillar sig hafva blifvit förvandlad till en) varulf (varg), lycan-

thropy, --'-1, 5.

med. lykantropi (en sjuklig

inbillning, jfr föreg.).

lyceum, lise'um, s. högre läroverk, lyceum äfv. grek. ant.; vetenskapligt ei. literärt samfund, »bildningscirkel».

lychgate,

se lichgate.

lycopod, li'kopod, s. bot. lummer (Lycopodium). ~e, -pöd, s. farm. etc. nikt (äfv.

~-powder) (:

bot. groddkorn af lummer).

Lydgate law, lid'gat lå, 5. F L.-lagskipning

(när man straffar först och ransakar sedan).

Lydian, lid'ian, a. Lydisk, tillhörande ei. frånLydien; vek, veklig; klagande, moll-artad (om musik : ~ mood, lydisk tonart). ~-StOne, s. min. ett slags mörk flinta förr använd som probersten för guld (jfr touchstone).

Iydite, 11'dit, S. min. se nästföreg.

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,lye

lye, ii, i. s. lut. lye, li, 2. s. järnv. sidospår för vagnar som

för tillfället ej användas, lye †, li, 3. s. O. vn. se lie, 2. Iyer, li'ur, s. se lier; mek. liggande blad, fast

del af en sax. lying, li'mg, I .prt. (uf lie, 3.); s. liggande. ~-dOWn †, ~-in, s. barnsäng; a. barn-sängs-. ~-in-charity, ~-in-hospital, 5.

barnbördshus. ^-tO, s. sjö. läggande (liggande) bi, tilldrejning. lying, li'ing, 2. prt. (af lie, 2.); a. lögnaktig; s. ljugande, farande med lögn. ~ly, -li, ad. med lögn, falskligen.

lyke-wake, li kwàk, 5. se lichioahe. |yme, lim, ei. ~-graSS,s. bot. elm, strandråg (ett gr&ssiägte : Elymus). lymph, limf, 5. poet. vatten, vätska; naturv. lymfa: anat. blodvatten i djurkropp, bot. saft. ate(d) †, -àt(èd), a. rasande, vansinnig. ~atiC, -at'ik, a. lymfatisk; vansinnigt; s. anat. lymfatiskt kärl (ufv. ~ vessel). -i, a. liknande ei. innehållande blodvatten. Lymps , limps, s. Loudon F förk. för Olympic

Theatre. lyn, se lin.

lyncean, lmse'an, a. tillhörande, liknande en lo, lo-; loögd, skarpsynt.

M

lynch, linsj, va. Am. bestraffa (till lifvet) utan laglig dom och ransakning. ~-law, s. självtagen bestraffningsrätt, folk-justice, lynn, se (Unn) lin.

lynx, lmgks, s. zool. lo (Felis lynx); astron, lon (stjärnbild). ~-eyed, a. loögd, skarpsynt. ^-sapphire, s. juvelerart. mörkgrå el. blågrön varietet af saffir. lyon, ll'Än, S. (eg. dets. som lioti); Lord (Z/)~, F benämning På (L^-king-at-ArmS, s. Skotlands riksheraldiker, lyra, lat., li'ra, S. astron, stjärnbilden lyran.

te(d), -ràt(ëd), a. bot. lyrformig. lyre, lir, S. mus. lyra; astron, se föreg. S.; tö touch the slå på lyran. ~-bird, ~ -pheasant, ~-tail, s. zool. australisk lerfågel (Menura superba). ~-flower, s. bot. löjtnantshjärtan (Dielytra spectabilis). ^-shaped, a. lyrformig. lyric, lir'ik, a. lyrisk (: sångartad poesi; sångscenen : operan); s. lyrisk vers; lyriskt poem; lyrisk diktare. ~al †, -ål, a. se föreg. lyriform, -lform, a. se lyre -shaped.

lyrism li'rizm, s. musik(aliskt föredrag), lyrist, li'rist, s. lyrspelare, harpospelare, lyssa, lis'a, s. med. vattuskräck.

r Talspråk. 1st P Lågt språk.

M.

M, m, ëm, 5. bokstafven m. 'V-qiiadrat, S. boktr.

fyrkant. ~-teeth, s. pl. tekn. m-tänder på en såg. Förk.: M., Madam; Majesty; Marquis; i början af titlar Master (of); ofta i början af titlar Member (näml. of : af det samfund hvars initialer sedan följa); meridian; (lat. mille) thousand; M', Mac; M., el. m., married; masculine; mètre(s); mile(s); mill(s); minu-te(s); Monday; month(s); moon; morning; M. A., (lat. Magister Artium) Master of Arts; Military Academy; Ma., Am. Minnesota; m/a, hand, my account; MaC(C)., bibi. Maccabees; Mach., machinery; Mad., Madm., Madam; Mag., Magazine; Maj., Major; Maj.-Gen., Major-General; Mal., bibi. Malachi; Man., manege (: horsemanship); Manual; Mar., maritime; March; Marchioness; Marg., Marquess, Marquis; mas., masc., masculine; MaSS., Am. Massachusetts; M. Äst. S., Member of the Astronomical Society; Math., mathematician; mathematics; Matt., is. bibi. Matthew; M. B., (lat. Medicinae Baccalaureus) Bachelor of Medicine; se vid. Mus. B.; M. C., Master of Ceremonies; Member of Council; Am. Member of Congress;

Mch., March; M. D., (Medicinae Doctor) Doctor of Medicine: Md., Am. Maryland; Mdlle., fr., Mademoiselle; Mdm,, Madam; M. E., Mechanical (ei. Military ei. Mining) Engineer; Methodist Episcopal; Most Excellent: Me., Am. Maine; tliech., mechanics; Med., medicine; Mem., (lat. : memento) remember (: nota bene); Memorandum (afv. Memo.); Mess., Messrs.,

(fr., J\fe$sieurs) mesj'urz, is. hand, i firmor, i bref : Hrr (ei. : Gentlemen i öfverskrift:) Mina Hrr (ei. H. Hrr); Met., metaphysics; Metal., Metallurgy; Meth., methodist; M. F. H., Master o f Fox Hunters; M. G., Major -General; Moeso-Gothic; Mg., kem. magnesium; Mgr., fr., Monseigneur; it., Mon-signor; M. Hon., Most Honourable; M. H. 8-, Member of the Historical Society; Mi., Am. Mississippi; Mi., el. mi., mill(s); MiC., bibi. Micah; Mich., Michael; Michaelmas; Am. Michigan; Mid., Midshipman; Mid., ei. mid., middle (voice); Mil., military; Min., mineralogy; Minister; (äfv. min.) minute(s); Minn., Am. Minnesota; Min. Plen., Minister Plenipotentiary; M. L. C., Member of Legislative

k: fate, far, 4: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir, lye

lye, ii, i. s. lut. lye, li, 2. s. järnv. sidospår för vagnar som för tillfället ej användas, lye †, li, 3. s. O. vn. se lie, 2. Iyer, li'ur, s. se lier; mek. liggande blad, fast

del af en sax. lying, li'mg, I .prt. (uf lie, 3.); s. liggande. ~-dOWn †, ~-in, s. barnsäng; a. barn-sängs-. ~-in-charity, ~-in-hospital, 5.

barnbördshus. ^-tO, s. sjö. läggande (liggande) bi, tilldrejning. lying, li'ing, 2. prt. (af lie, 2.); a. lögnaktig; s. ljugande, farande med lögn. ~ly, -li, ad. med lögn, falskligen.

lyke-wake, li kwàk, 5. se lichioahe. |yme, lim, ei. ~-graSS,s. bot. elm, strandråg

(ett gr&ssiägte : Elymus). lymph, limf, 5. poet. vatten, vätska; naturv. lymfa: anat. blodvatten i djurkropp, bot. saft. ate(d) †, -àt(èd), a. rasande, vansinnig. ~atiC, -at'ik, a. lymfatisk; vansinnigt; s. anat. lymfatiskt kärl (ufv. ~ vessel). -i, a. liknande ei. innehållande blodvatten. Lymps , limps, s. Loudon F förk. för Olympic

Theatre. lyn, se lin.

lyncean, lmse'an, a. tillhörande, liknande en lo, lo-; loögd, skarpsynt.

M

lynch, linsj, va. Am. bestraffa (till lifvet) utan laglig dom och ransakning. ~-law, s. själftagen bestraffningsrätt, folk-justice, lynn, se (Unn) lin.

lynx, lmgks, s. zool. lo (Felis lynx); astron, lon (stjärnbild). ~-eyed, a. loögd, skarpsynt. ^-sapphire, s. juvelerart. mörkgrå el. blågrön varietet af saffir. lyon, ll'Än, S. (eg. dets. som lioti); Lord (Z/)~, F benämning På (L^-king-at-ArmS, s. Skotlands riksheraldiker, lyra, lat., li'ra, S. astron, stjärnbilden lyran.

te(d), -ràt(ëd), a. bot. lyrformig. lyre, lir, S. mus. lyra; astron, se föreg. S.; tö touch the slå på lyran. ~-bird, ~ -pheasant, ~-tail, s. zool. australisk lerfågel (Menura superba). ~-flower, s. bot. löjtnantshjärtan (Dielytra spectabilis). ^-shaped, a. lyrformig. lyric, lir'ik, a. lyrisk (: sångartad poesi; sångscenen : operan); s. lyrisk vers; lyriskt poem; lyrisk diktare. ~al †, -ål, a. se föreg. lyriform, -lform, a. se lyre -shaped.

lyrism li'rizm, s. musik(aliskt föredrag), lyrist, li'rist, s. lyrspelare, harpospelare, lyssa, lis'a, s. med. vattuskräck.

r Talspråk. 1st P Lågt språk.

M.

M, m, ëm, 5. bokstafven m. 'V-qiiadrat, S. boktr.

fyrkant. ~-teeth, s. pl. tekn. m-tänder på en såg. Förk.: M., Madam; Majesty; Marquis; i början af titlar Master (of); ofta i början af titlar Member (näml. of : af det samfund hvars initialer sedan följa); meridian; (lat. mille) thousand; M', Mac; M., el. m., married; masculine; mètre(s); mile(s); mill(s); minu-te(s); Monday; month(s); moon; morning; M. A., (lat. Magister Artium) Master of Arts; Military Academy; Ma., Am. Minnesota; m/a, hand, my account; MaC(C)., bibi. Maccabees; Mach., machinery; Mad., Madm., Madam; Mag., Magazine; Maj., Major; Maj.-Gen., Major-General; Mal., bibi. Malachi; Man., manege (: horsemanship); Manual; Mar., maritime; March; Marchioness; Marg., Marquess, Marquis; mas., masc., masculine; MaSS., Am. Massachusetts; M. Äst. S., Member of the Astronomical Society; Math., mathematician; mathematics; Matt., is. bibi. Matthew; M. B., (lat. Medicinae Baccalaureus) Bachelor of Medicine; se vid. Mus. B.; M. C., Master of Ceremonies; Member of Council; Am. Member of Congress;

Mch., March; M. D., (Medicinae Doctor) Doctor of Medicine: Md., Am. Maryland; Mdlle., fr., Mademoiselle; Mdm,, Madam; M. E., Mechanical (ei. Military ei. Mining) Engineer; Methodist Episcopal; Most Excellent: Me., Am. Maine; tliech., mechanics; Med., medicine; Mem., (lat. : memento) remember (: nota bene); Memorandum (afv. Memo.); Mess., Messrs.,

(fr., J\fe$sieurs) mesj'urz, is. hand, i firmor, i bref : Hrr (ei. : Gentlemen i öfverskrift:) Mina Hrr (ei. H. Hrr); Met., metaphysics; Metal., Metallurgy; Meth., methodist; M. F. H., Master o f Fox Hunters; M. G., Major -General; Moeso-Gothic; Mg., kem. magnesium; Mgr., fr., Monseigneur; it., Mon-signor; M. Hon., Most

Honourable; M. H. 8-, Member of the Historical Society; Mi., Am. Mississippi; Mi., el. mi., mill(s); MiC., bibi. Micah; Mich., Michael; Michaelmas; Am. Michigan; Mid., Midshipman; Mid., ei. mid., middle (voice); Mil., military; Min., mineralogy; Minister; (äfv. min.) minute(s); Minn., Am. Minnesota; Min. Plen., Minister Plenipotentiary; M. L. C., Member of Legislative

k: fate, far, 4: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,M

)js Mindre brukligt. t8å † Föråldradt.

machination

Council; Mile., fr. Mademoiselle; M. WI., Their Majesties; se vid. Messrs; mm., millimetres; Mme., Madame; Mn., kem. manganese; Am. Michigan; M. N. S., Member of the Numismatical Society; Mo., Am. Missouri; kem. molybdenum; (arv. mo.) month; Mod., modern; mus. (it. moderato) moderately; Mon., MondMonday; MonS., fr. Monsieur; M. 0. S., most obedient servant underskrift i bref; MOS., mOS., months; M. P., Member of Parliament; F Member of the Police; Municipal Police; IVI. P. C., Member of Parliament in Canada; WI. P. P., Member of the Provincial Parliament; M. P. S., Member of the Pharmaceutical Society; Member of the Philological Society; Wlr., Master. Mister; WI. R., Master of the Rolls; M. R. A. S., Member of the Royal Academy of Science; Member of the Royal Asiatic Society; M. R. C. C., Member of the Royal College of Chemistry: WI. R. C. P.,'Member of the Royal College of Physicians; Member of the Royal College of Preceptors; WI. R. C. S., Member of the Royal College of Surgeons; WI. R. G. S., Member of the Royal Geographical Society; WI. R. I., Member of the Royal Institution; WI. R. I. A., Member of the Royal Irish Academy; Mrs. (ss. förk. uttal: mis'is), mistress; M. R. S. L., Member of the Royal Society of Literature; M. 8., Master in Surgery; (iat. memorise sacrum) sacred to the memory; MS., manuscript; MSS., MSS., manuscripts; Mt., Mount ei. mountain; MtS., mountains; MuS., Museum; music(al); Mus. B. (ei. BaC.), Bachelor of Music; Mus. D. (el Doc. el Doct.), Doctor of Music; M. W., man of tear; Most Worthy; M. W. P., Most Worthy Patriarch; M. W. G. M., Most Worthy (ei. Worshipful) Grand Master; My., money, Myth., mythology.

ma, ma, s. F förk. f. mamma.

ma'am, mam, måm, F förk. f. madam.

Mab, mäb, 5. pr. fédrottningen, älfdrottningen; (m) lok. slampa, slarf vig kvinna; vn. (m) vara slampig, slarfvig i klädsel.

Mac, mak, S. obetonadt prefix i skotska namn SOn ; F dam af makadamiserad väg. ^adam -road, s. makadamiserad väg (jfr

macadamize).

macadamization, makadamiza'sjun, s. makadamisering. macadamize, --'-miz, va. o. vn. makadamisera (belägga eu väg med finkrossad sten som sedan vältas; namnet efter uppfinnaren, en Mac Adam). macadamizing, --'- j mizing, prt.; s. se macadamization.

niacao, maka'o, se macaw. |

acaroni, it., makaro'ni, s. makaroner; bisarr blandning; narr; sprätthök †. ~C, -ron'lk, a. af makaroni, liknande makaroni ; makaronisk (om ett slags dikt, hvari främmande ord el. folkord med latinska ändelser äro inblandade); narraktig, sprättaktig, tillgjord; s. röra, bisarr blandning (»mixtum compositum»); makaronisk dikt,

jfr a.

macaroon, makaro'n, s. ett slags mandelbakelse; sprätthök †, jfr macaroni. Macassar(-oil), måkås'år(ojl), s. Makassar-(hår)olja.

macaw, maka', S. zool. ara (en amerikansk papegoja, Psittacus macao). ~-bark, s. bot. Solanum mammosum. ~-fat, s. bot. vestind. (fett af) oljepalm (Elæis guineensis). ~ -palm, ~-tree, S. bot. en vestindisk el. sydamerikansk palm (Acrocomia fusiformis m. fl. arter).

Maccabean, makabe'an, a. bibi. Makkabeisk, jfr foij. Maccabees, -'äbéz, s. pl. bibi. Makkabeerna; Makkabeernas böcker, maccaboy, (-ob-), mak'a(o)boj, s. ett slags fint

snus från Martinique.

mace, mas, l. s. farm. muskotblomma (nätlik

hinna omkring muskotnöten). ~~ale, S. Öl kryd-

dadt med muskotblomma, mace, mås, 2. s. klubba; spira, staf (buren

framför vissa överhetspersoner, t. ex. the speaker i underhuset); bilj. mas (en större kö); se vid. följ.

~-bearer, s. spirbärare, pedeii. ~-reed,

s. bot. kafveldun (Typha). ~r, -ur, s. se ou-bearer.

macerate, mas'urat, va. utmärgla, utmatta, späka; »lägga i blöt»; utlaka. maCera-tion, -ra'sjun, s. utmärglande, späkning; utlakning.

machete, sp., matja'ta, s. is. Am. faskinknif

nvtjad i Spanska Amerika.

Machiavel, måk'iåvël, ~li, -1, s. pr. ~ian,

-ve'lian, a. machiavellistisk; svekfull i ei. om politik; s. anhängare af machiavellisti-ska grundsatser; svekfull politiker. ism, -izm, s. svekfull statskonst, machicolated, matjlk'olàtëd, a. i äldre befästningskonst försedd med machicolations. machicolation, -la'sjun, s. öppning nedtill i öfver porthvalf framskjutande

bröstvärn etc., hvarigenom kastvapen, sjudhett beck o. d. nedstörtades öfver de anstormande; Sä-

dant försvarssätt; utskjutande galleri (bröstvärn) med machinal, masje'nal, a. hörande till maskiner, maskin-, machinate, mak'inat, va. uttänka, anlägga, anstifta en plan; vn. smida ränker, machination, -na'sjun, s. stämpling, ränk-

smidande; svekfull anläggning, kom-

plott, pl. ränker, konstgrepp, machina-tor, -ur, s. anstiftare, upphofsman (till en komplott o. d.); ränksmidare. machine, masje'n, s. (mekaniskt) verktyg, maskin, mekanism; F postvagn, diligens, fordon; i poesi se ~r?/. ~-faCtory, s. mekanisk verkstad. ~-gun, s. revolverkanon, kulspruta, ^-head, s. mus. kugghjulsmekanism i st. f. skrufvar på en basfiol. ~-made, a. tillverkad med maskin. ~ -maker, s. maskinbyggare, -konstruktör, -tillverkare, ^man, s. arbetare å en mekanisk verkstad som tillverkar maskiner. ~-Spun, a. maskinspunnen (ei. -väfd). ~-8hop, s. se factory. ~-t00l, 5. verktygsmaskin. ~-W0rk, s. maskinarbete : en maskins mekaniska arbete, ei. ngt som är tillverkadt med maskin. ~ry, -uri, s. mekanism, maskineri; maskinkraft; maskiner kollekt.; i poesi ingripande ! af öfvernaturliga makter i handlingen, machining, -ing, (prt. af ett föga brukligt v.); s. boktr, tryck med snällpress, machinist, -ist, s. maskinkonstruktör, -byggare; maskinmästare vid en teater.

macilence mas'ilens, s. magerhet, maci-

ient -lent, a. mager, macintosh, SO mackintosh. mackerel, mak'urel, .c. zool. makrill (slägtet Scomber, is. S. scombrus); bastard (: horse-mackerel), se scad; Spanish S. colias. ~-gale, s. sjö. F laber kultje. ~-guide, s. se gar-fsh. ~-gull, s. Am. F lisktärna (: common tern). ~-mint, se spearmint. ~-sky, s. himmel med lätta strömoln (cirrocumulus). mackintosh, nuik'intosj, s. regnrock, regnkappa ar kautschuk, »gllttaperka»l'OCk; tekn. lösning af kautschuk i nafta hvarmed tyger vattentutas.

mackie, mak'1, va. (I.) boktr, dubblera (genom

felaktigt tryck få bokstäfverna suddiga och liksom dubbla); (2.) prov. säl ja väfnader till bodar; se machinate; s. dubbleradt, suddigt tryck

(äfv. mackling, -mg).

mackrell, mak'rel, se mackerel.

macle, måki, s. min. kiastolit, korssten. ~d,

-d, a. min. fläckig.

macro-, gr., måk ro, i sms stor. ~cephalous, a. storhufvad. ~C0Sm, -kozm, s. världsalltet. ^dactylic, —'-, ~dactylous,

---'--, a. zool. långtåad om vissa vadare.

logy, -l'odji, s. vidlyftighet i tal. ~meter,

-m'etur, S. makrometer (mätningsinstrument för otillgängliga distanser). ~tone, ~n, -n, .9. längdtecken (vågrätt streck öfver en vokal).

macula, lat-, mak'ula, s. (pl. -læ, -lé) fläck

(is. i ansigtet); astron. Sol-, månfläck. ~te,

-làt, va. fläcka, nedsudda, makulera; a.

fläckig. ~tion, -la'sjun, 5. fläckande; ma-kulering; fläck, macule, mak'ul, s. o. vn. boktr, se mackie, maculose, -los, a. full af fläckar.

mad, måd, a. vansinnig, sinnesrubbad; förryckt; F galen, tokig, »fånig» (about, på: after, for, on, efter, i; for, loith, af); vild, rasande, i raseri [om djur; F om personer (at, with, öfver, på)]; va. se madden; vn. vara (blifva) tokig; raving stark as ~ as a March hare (jfr ock hatter), bindgalen, stormtokig; music musikfånig, som »fånar» ei. vurmar på musik; are you ~ to ..., är du tokig, som kan (göra så); to drive (make) one göra ngn vansinnig; it is enough to drive one «v>, »man kan blifva galen (för mindre)»; don't get ~ at me F, bli nu inte rasande på mig (för det); to go (fall, run) blifva vansinnig, tokig (jfr a.), äfv. alldeles utom sig; to run ~ after F, vara tokig efter, »springa» (som en galning) efter; (they bawled, capered etc.) like ... som om de varit tokiga. ~-apple, s. bot. äggplanta (Solanum melongena). ^ -brain, s. galenpanna; a. se föij. ~-brain-ed, ^-headed, a. galen, förryckt. ~cap, s. galning, galenpanna, tokstolle; het-lefrad människa; äfv. våghals; yrhätta; a. galen; öfverdrifvet uppsluppen. ~ -doctor, s. dårhusläkare, läkare för sinnessjuka. ~house, s. dårhus. ~man, s. en vansinnig, dåre; galning äfv. biid.; ... like madmen, ... som vansinniga (med en

fart, ett raseri etc. som liknade en vansinnigs).

-WOman, s. sinnesrubbad kvinna, jfr man. ~W0rt, s. bot. grådodra (Atyssum).

madam, mad'am, fr., --', s. min fru!

min fröken! (tilltalsord till hvarje fruntimmer när ej namnet följer); lätt föraktl. madam, matrona (a proud city

madapol(l)am, mådåpolåm', s. madapolam

(bomullstyg).

madden, mad'n, va. göra galen, ursinnig, försätta i raseri; vn. blifva galen; blifva utom sig; rasa, bära sig åt som en galning. ~ed, -d, pp.; a. ursinnig. ~ing, -ing, pvt.; a. som kan göra en galen; ätv. vild, ursinnig fart, kraft, passion o. d.; äfv. »dödande» (t. ex. enformighet).

madder, mad'ur. I. komp. af mad.

madder, mad'ur, 2. s. bot. kräpp (Rubia tinctorum); krapprot (afv. ~-r00t) som innehåller ett rödt färgämne :

kräpp ; ~ brown, brun krapplack (målarfärg); ~ lake, karmo-sinröd krapplack; brown en mörkt rödbrun krappfärg. ~-WOrt, s. bot. rifva (Asperugo). ~ing, -ing, s. (färgning i) färgbad (kyp) af kräpp.

i: fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: ber, i: fiiie 1: fin, i fir,madding

‡ Mindre brukligt. 785 † föråldradt.

magistrate

madding % mad'ing, prt. af mad.; a. poet, rasande, vild. maddish, -disj, a. smått förryckt, »som har en skruf lös», made, måd, (imp. o.) pp. &f make; a. hopsatt, sammansatt (af flere delar), jfr built, tekn.; ~ dish, rätt sammansatt af flere-handa (ragout o. d.); ~ land, genom konst vunnen (torrlagd, invallad) mark; a ~ man. en man hvars framtid (ställning) är betryggad, hvars lycka är gjord; en »rangerad karl»; distance se under d.; X is ~ tO med en infln., man (t. ex. författaren)

låter X uppträda och ...; he was ~ for -ing, han var enkom skapad till (för att ...); they are ~ on purpose for it, »de (afv. öm personer) äro därtill gjorda» (hvartill skulle man eljes hafva ...?); ~ OUt 011 bearer, hand. ställd på innehafvaren; to be ~ up of, bestå af. ~-maSt, s. dets. s. built mast. ~-Up, S. hopsatt, särsk. förklenande för tillfället (: konstiadt, t. ex. word; ei. :) hop-gjord; som färdiggjord hålles till salu (t. ex.

clothes).

Madecass, måd'ëkås, s. invånare på Maga-gaskar. ~ee, -'è, s. se föreg.; a. tillhörande ei. från Madagaskar, madefaction †, madefak'sjun, s. farm. blöt-ning, fuktning. madefy -fi, va. fukta. Madeira, made'ra, s. madera (vin), madid mad'id, a. fuktig, madly, mad'li, ad. af mad. madness, -nes, s. vansinne, sinnesrubbning; galenskap; raseri, ursinne; raving ~ F, raseri, (med. :) våldsamt vansinne; »komplett vanvett», madonna, (it. : madam, my lady), madon'a, s. Jungfru Maria; bild af Jungfru Maria, madonna.

madreporal, mådrëpo'iåi, a. af rau. madrepore, -'-por, s. zool. stjärnkorall (Madre-pora); F grenig korall i allm. madreporic, -rik, a. zool. genomborrad med många fina hål.

madrier, fr., mad'riur, madre'r, s. fort. tjock, järnbeslagen ekplanka i minor, särsk. med en fördjupning för en petard, madrigal, mad'rigal, s. kort lyriskt stycke (kärleksvisa, herdedikt) af viss form; mus. ett slags musikstycke. ~ian, -ga'lian, a. madrigal-. -ist, ~ler †, -ur, s.

madrigalförfattare. maelstrom, ma'lstrom, s. malström(men);

biid. (storm)hvirfvel. maffle †, måf'1, vn. stamma, mag, måg, s. si. prat, skvaller; si. : halfpenny. ~pie, s. zool. skata (Pica caudata); biid. pratmakerska; si. : halfpenny. ~S-man, -zmån, s. si. »bondprejare» (gatskojare

som aflurar landtbor o. annat enfaldigt folk deras egodelar).

magazine, mågåzè'n, .<?. magasin, förrådshus ; fort. krutmagasin; sjö. krutdurk; magasin, tidskrift af blandadt innehåll; va. % förvara, lägga upp i magasin; vn. vara medarbetare i ett ^-Cartridge -box, s. lösmagasin med patroner för gevär. ~-day, s. utgifningsdag för en tidskrift, trifle, s. magasinsgevär, repetergevär. ~-St0Ve, s. självmatande ugn (kamin). ~r)j<, -ur, s. F medarbetare i en tidskrift.

magdalen, måg'dålën, s. botfärdig fallen kvinna; ~ asylum, ~ hospital, magdalenahem.

Magellan, mådjërån, s. pr. ~ic, -'Ik, «.; ~ clouds, tre nebulosor nära södra himmelspolen.

magg, måg, vn. P stjäla; s. (jfr mag) si. : halfpenny; pl. Skoti. drickspengar vid mottagande af en sändning, maggot, måg'ot, s. mask, larv, is. köttmask; F bild. vurm, underlig nyck, hugskott; mus. fantasi-impromptu. ~ineSS,-!nës,s. egenskap att vara ~y, -i, a. full med mask; grillöjuk, nyckfull, besynnerlig, magi, ma'dji, S. pl. mager (lärde, prester hos de gamle perserna), »vise män af Österlandet». ~an, -djlån, a. af föreg.; S. lTiager (en bland magerna); trollkarl^. ~anism, -djiånizm, s. magernas lära. magic, madj'ik, s. svartkonst, trolldom, häxeri; magisk verkan, trollkraft; a. (nytjas aldrig predikativt) magisk, trolleri-; trolsk, troll- (circle, square etc.); ~ lantern, laterna magica. ~al, -ål, a. se föreg. ~ian, -djisj'an, s. trollkarl; häxmästare, magiker.

magilp(h), mågilp', (-lf'), se megilp. magisterial, madjiste'rial, a. tillkommande en herre (»och mästare»), ei. en öfver-hetsperson (ei. domare); befallande, myndig, högmodig; öfverhets-; † kem. jfr ma-gistery. ^ness, -nes, s. befallande, myndigt uppträdande, magistery, madj'isturi, s. aikemi magiste-rium; äldre kem. fällning af vissa ämnen (t. ex. kol, svafvel); äldre med. osvikligt läkemedel, »lifselixir». magistracy, madj'istrasi, s. öfverhetspersons (jfr magistrate) ämbete och värdighet, ämbetsmanna-myndighet; magistrat, samtlige öfverhetspersoner. magistral, -strål, a. öfverhets-, jfr magisterial; s. fort. magistrallinie, gördellinie (äfv. ~ line); bärg. rostad kopparkis som tillsättes silfvermalm vid smältning, magistrate, -trät, s. öfverhetsperson, civil ämbetsman, magistratsperson; is. F freds-(ei. polis-)domare.

6: note, 6: do, 6: nor, i: not, à: tube, åt: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: Las.

En g el sk-sv en sic ordbok. 52magistratic

f Talspråk. P Lågt språk.

inaideii-pink

magistratic, ~al, mådjistråt'ik(åi), a. af föreg. Magna Charta, iat., måg'nå kå'rtå, s. (eng. hist. äfv. the Great Charter) frihetsbref (konungaförsäkran) aftvunget Johan utan land 1215 (som betraktas ss. grundval för den eng. statsförfattningen); grundlag i aiim.

magnanimity, mågnånim'iti, s. själsstorhet, högsinthet, ädelmod; hjältemod, magnanimous,mus, a. storsint, högsint, ädelmodig; hjältemodig, magnate, måg'nàt, s. magnat, högförnäm adelsherre is. i Ungern o. (förr) i Polen; bild. storman.

magnesia, mågnè'sj(i)ä-, 5. kem. magnesia, talkjord; sulphate of svafvelsyrad magnesia, bittersalt (jfr Epsom salt). -ån, a. innehållande magnesia; ~ limestone, se dolomite, magnesite, -'nësit, s. min. magnesit, bitterspat. magnesium, -sjuim, s. kem. magnesium, magnet, mag'net, 8. magnet ufv.biid. ~iC, -'lk, a. magnetisk äfv. biid. : tilldragande; tillhörande ei. beroende på jordmagnetism (ei. på magnetnålens visande på norr), magnet- (stundom : kompassens-); s. metall hvilken kan blifva magnetisk. rv/ical-neSS, -'ikålnës, s. magnetiskhet. ~iCS, -'iks, s. pl. läran om magnetism. ~ism, -izm, s. magnetism, ^ize, -iz, va. mag-netisera; vn. blifva magnetisk. ~izer, -izur, s. magnetisör. ~0-eieCtn'C(al),

.....'-(-), a. elektro-magnetisk. ~0-eleC-

tricity, ...'--, s. elektromagnetism.

~0meter, -om'etur, s. fys. magnetometer

(apparat att mäta magnets bärkraft el. (oftare) jordrnagnetismens intensitet m. fl. förhållanden). ~0me-

triC,----'-, a. magnetometrisk, jfr föreg.

~0m0t0r, -ömö'tür, s. fys. Yoltàs stapel använd till frambringande af rörelse, magnifiable, måg'nifiåbl, —'-, a. som kan förstoras.

magnific(al), mågnifik(ål), a. präktig, ståtlig, lysande, magnificence, mågnifisëns, s. prakt, ståt; storartad frikostighet. magnificent, -sent, a. härlig, präktig; praktälskande; pompös, storartad; frikostig, magnifico, it., mågnifikö, s. venetiansk grand (högförnäm ädling); »rector magnificus»

(titel för rektor vid ett svenskt el. tyskt universitet).

magnified, mag'nifid, pp. af magnify, magnifier, -fiür, 5. förstörare; lofprisare; förstoringsglas ; förstorande optiskt instrument i allmht. magnify, mag'nifi, va. förstora; upphöja, prisa; öfverdrifna. ~ing, -ing, prt.; a. förstorande; förstorings- (glass); s. förstoring; upphöjande, prisande; under high ~ power(s), i stark förstoring.

magniloquence, mågnil'okwens, s. stortalig-het, högtrafvande språk, magniloquent, -kwënt, a. stortalig; högtrafvande i tai. magnitude, måg'nitüd, s. storlek, vidd, ut-sträckning; mat. etc. storhet; storslagenhet; vigt, betydelse; affairs of (vast) saker (ärenden) af ofantlig betydelse, magnum, lat., måg'nüm, s. F stor butelj, helbutelj. ~-bonum, -bonöm, s. F se föreg.; en sort stora plommon; en sort (stora) stålpennor.

magpie, måg'pi, magsman, -z'mån, se under

mag.

Maharaja, måhårå'djå, - - rå'-, s. ind. indisk furste.

mahlstick, må'lstik, s. målarkäpp. mahoganize, måhog'åniz, va. Am. tekn. göra lik mahogny (genom målning ei. fane-ring). mahogany, -ni, s. mahogny (trä ei. träd, Swietenia Mahagoni); si. bord, middagsbord; si. se brandy; to have one's feet under another man's si. gå till andras bord, äta nådebröd hos främmande personer, bero af andra; amputate your oj, si. jfr cut one's stick under CUt.

Mahometan, mahom'etan, a. muhammedansk; s. muhammedan. ~ism, -izm, s. muhammedanska läran (islam). ~ize,-iz, va. omvända till muhammedanismen; göra muhammedansk, mahout, måho't, s. Ostindien elefantdrifvare,

-förare, -skötare, maid, måd, s. jungfru, mö, flicka; piga, tjänstflicka; zool. F hona af rocka (Raja clavata); ~ of all work, piga som tjänar som ensam; ^ of honour, hoffröken; to die a dö ogift om fruntimmer. —child,

flickebarn, ^-marian †, -må'riån, s. maj-drottning; pajas utklädd till kvinna; en dans. ~servant, s. tjänsteflicka, piga,

jungfru. ~en, -n, s. se maid; Skoti. förr fallbila (en enklare giljotin); tvättmaskin; i cricket (i st. r. ~ over) skift (jfr over) utan löpningar (: runs); a. jungfrulig; obefläckad, ren; ogift; flick-, jungfru-; skeende (gjord) första gången, förstlings-; ~ assize, ting vid hvilket intet svårare brottmål handlägges ei. ingen dödsdom fälles; ~ speech, en ny (parlamentsledamots första tal. ~en-hair, s.

bot. jungfruhår (en prydlig ormbunke : Adiail-tum capillus Veneris); äfv. en art passionsblomma (Passiflora Adiantnm); ~ grass, darrgräs (Briza media), ^enlike, a. jungfrulig; ärbar, blygsam, sedesam, blyg som en ungmö; flickaktig, ^en-lip, s. bot. piggfrö (Echinospermum Lappula). ^en-name, s. flicknamn, ett fruntimmers farsnamn, tillnamn som ogift, ^en-pink,

s. bot. ängsnejlika (Dianthus deltoides). ~en-plum, a. "bot. ett tropiskt amerikanskt träd (Comocladia). ^enhead, -nhëd, enhood, -nhud, s. jungfrudom; jungfrulighet, jungfrulig renhet. ^enlineSS, -nlinès, s. jungfrulighet, sedesamhet, blygsamhet. ^enly, -nil, a. jungfrulig, jfr ~enlike; ad. % jungfruligt; blygsamt, sedesamt; likt en flicka, 'vhood, -hud, se ~enhood. maigre, fr., ma'gr, a. mager †; kokk. tillagad utan kött; s. fasta †; zool. en delikat Medel-hafsfisk (Sciæna aquila), ^-dishes, s. pl., 'Vz-food, S. fastemat för en katolik, mailf, màl, 1. s. skoti. förr (grund)ränta,

skatt, jfr black mail, màl, 2. s. fläck †; maska; järnring i bry nja; malja, vaf. maljong (solföga); sjö. flätverk af järnringar hvarmed nya tåg glättas; brynja (: coat, of rustning i aiim.; va. kläda i brynja. bepansra; insvepa. ~-clad, a. pansarklädd. ~-shirt, s. pansarskjorta, mail, màl, 3. s. väska, påse, koffert †; postväska; post (: hela sändningen med en lägenhet), post(lägenhet, -förare, -vagn etc.); va. expediera post(försändeiser); skicka med posten; by return of med omgående post. ~-bag, s. postväska, brefpåse, postsäck. ~-boat, s. postbåt, -ångfartyg. ~ -carriage, s. j&mv. postvagn (-kupé). ^ -coach, s. postvagn (diligens), ^-guard,

S. postiljon å en postdiligens. ~-ITiaSter, S. posttjänsteman som åtföljer en post, »resepostexpeditör». ~-rOUte, s. postlinie (väg), ^-stage, s. Am. se coach. ~-steam-er, s. poståмgare. ~-train, s. järn v. postförande snälltåg, sv/able, -abl, a. som kan befordras med posten, mailed, màld, pp. af mail (3. o.) 2.; a. zool.

bepansrad; fläckig, spräcklig, mailin, ~g, (1.), mà'lin(g), s. Skoti. skattehemman.

mailing, mà'lmg, (2.) prt.; s. expediering af post.

maim, màm, va. lemlästa, göra till krympling; äfv. aum. biid. beröfva en väsentlig del, stympa, fördärfva; s. lemlästning, stympning; svår skada äfv. wid.; oförrätt, skymf †. ~ed, -d, pp.; a. (genom våld gjord) lytt, lam. o^edneSS, -èdnës, s. lemlästadt tillstånd, lytthet. main, (eg. fr.) màn, l. s. spel. kort på handen; kast i tärningsspel; point (som bör nås) vid ett tärningskast; tuppfäktnings-parti (: ~ of cocks); korg, jfr hamper; bankörs myntraka; va. † hopveckla; to ßing a ~ with, ge sig i kast med. ^ -hamper, s. handkorg, bärkorg.

main, màn, 2. a. förnämst, hufvudsaklig, störst, vigtigast, väsentlig(ast), hufvud-dei etc., jfr ned.; förherskande, öfvervägande ; starkare; stor, stark, väldig; Skoti. hel och hållen, idel, ren(t af), pur lögn;

sjö. i många sms. (hvaraf här nedan blott de vigtigaste upptagas) hörande till stormasten, stor(e)-; ad. Am. P mäkta, ytterligt, häftigt, »värre»; S. (oftast föreg, af best. art.) hufvuddelen, största delen; hufvud-partiet; hufvudsaken; kraft, styrka, våld; stort haf, öppen sjö (: the ^ sea); fastland, kontinent (i mots, tin öar etc.: <v/|and); sjö. »stören» (stormasten med hvad därtill hörer); en (vatten)lednings hufvudrör (för ~-pipe); ^ force (i uttr. ss. : to use ~ f., by ~ f.), »handkraft», våld; ~ part, hufvuddel; största del, flertal; ~ strength, se ~ force; the ~ thing, det vigtigaste, hufvudsaken; the ~ of them, flertalet bland dem ; in {for %, upon %) the i det hela taget, hufvudsakligen, öfver hufvud; när alt kommer omkring. ~-body, s. hufvuddel; hufvudparti (t. ex. af en byggnad); is. mil. (of an army) hufvudstyrka. ~ -boom, s. sjö. storbom, bom för bom- ei. briggsegel; spirbom pà en båt. ~-breadth, s. skeppsb. ett fartygs största bredd (öfver hvilket spant som hälst). chance, s. ens egen fördel, utkomst, »pengarna», egen-nytta i talesätt ss. : to have an eye for (ei. a care of) the vara »om sig», sè på den materiela fördelen. ^-COliple, se ~ -truss. ~-deck, s. sjö. öfversta däck på handelsfartyg; Öfversta batteridäck på örlogs-

män. 'V'- enclosure, 5. fort. (hufvuddel af en

fästning inom) hufvudvärnet (enceiuten, jfr work). ~-frame, s. skeppsb. nollspant

vid fartygets största bredd. , S. mil.

fältvakt; i garnison hufvudvakt. 'v-hatch, S. sjö. storlucka (locksom täcker

the) ~-hatch-

way, s. sjö. storlucka (öppningen).

s. sjö. egentliga, fasta kölen i mots, tin iös-

kölen.

line,

landtm. stationslinie, ut-gångslinie. ~-mast, s. stormast, ^/-pendant, s. sjö. hangare till storesidotackel. ~-piece,s.sjö.(ø/the head) penstycke; (of the rudder) roderhjärtstock; (of the windlass) bråspelsstock. ~-pillar, s. (hufvud-) stödjepelare äfv. wid. ~-pin, s. se king -bolt, ^-plate, s. låsbleck. ^-pOSt, s. se stern-post, ^-rigging, s. sjö. stor(ens)-res-ning, storetopp; storvant. ~-rOyal, s. sjö. (förk. f. ~sail) storbovenbram(segel); a. i sms. stor-bovenbram-. ^sail, s. sjö. storsegel, ^-sheet, s. sjö. storskot. ^ -shroud, s. sjö. storvant. ^-spencer, s. sjö. storgaffelsegel, gaffelapa. ^spring, s. urm hufvudfjäder, spiral; slagfjäder i

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,mainspring

F Talspråk. †88 P Lågt språk.

bössiås; bild. (huf vud)driff jäder. ~Stay, s. sjö. storstag; biid. förnämsta stöd (t. ex. en familjs), »stolpe»; äfv. det man egentligen har att »stöda» (lita) pa för sin räddning, utkomst etc. —stream, s. hufvudström, egentliga strömfåran; kungsådra. —tack, s. sjö. storehals. —tackle, s. sjö. storesido-tackel. —thwart, s. masttoft på segelbåt, —top, s. sjö. stormärs, »mastkorg», —topgallant, a. sjö. i sms. storbram-. ~-tOpman, s. sjö. stortoppsgast. —topmast, s. sjö. stor(märs)stång. —topsail, s. sjö. stor-märssegel. —transom, s. skeppsb. häktbjälke. —truSS, s. byg. hufvudtakbjälke. bindare i taklag; sjö. storrack. —WOrk, s. fort. hufvudverk:, -fäste; hufvudvärn (enceinte). —yard, s. sjö. storrå. Maine (Liquor) law, mà'n likur lå, s. sträng bränvinsförordning i staten Maine (typisk

för sådan i allm.).

mainly, ma'nli, ad. hufvudsakligen, förnämligast; i hög grad, storligen; väsentligen.

mainor, mainour, ma'nur, s. mw jur. stulet gods anträffadt hos en tjuf som ertap-pas på bar gärning; take.n ivith the ertappad med stöld på bar gärning.

mainpernable, mà'npèrnåbl, a. jur. om en anklagad som kan tillåtas att ställa borgen

för sig. mainperno(u)r, -når, 5. förr jur. löftesman för en anklagads inställelse inför rätta.

mainprize, ma'npriz, s. jur. (jfr föreg.) lösgif-vande (ei. tillåtelse att vistas på fri fot) mot borgen; va. lösgifva mot borgen; gå i borgen för anklagad.

mains, mànz, s. Skoti. hemgård, jfr home -farm; äfv. större bondgård.

mainswear, ma'nswar, vn. jur. svära sig men, begå mened, mainsworn, -sworn, pp. af föreg.: a. menedig, som begått mened.

maintain, mëntå'n, va. hålla vid makt, uppehålla, upprätthålla; hålla i försvarligt skick; underhålla (äfv. t. ex. ett samtal), försörja, lifnära; bibehålla; vidhålla ståndpunkt, försvara äfv. sin post; häfda, förfäkta sin rätt, sak, åsigt; fortfarande påstå (that, att); »hålla på» sin väldighet; vn. förfäkta en åsigt. ~able, -abl, a. som kan försvaras etc., hållbar. ~er, -ur, s. upprätthållare ; underhållare, försörjare; förfäktare, försvarare. ~0r, -ur, s. jur. utom ett mål stående person hvilken understöder en

part med pengar etc.

maintenance, mà'ntënåns, s. upprätthållande; vidmakthållande; underhåll(ande), försörjande; lifnäring, existensmedel; försvar(ande), förfäktande, häfdande,

vidblifvande; jur. lagstridig inblandning i en rättegång genom understödjande af en part, jfr maintainor; cap of förr hertigsmössa; statsmössa vid kröning buren framför konungen; Lord Mayor's pälsmössa.

maist, måst, skoti. se most. maister, ma'stur, † ei. skoti. se master, mais-tress †, -tres, se mistress.

maize, mäz, s. bot. majs (Zea mays), —birds, ~rs, -urz, s. pl. zool. en star-familj (Age-lainæ). ~na, -e'na, S. hand. finaste prepare-radt majsmjöl till matlagning.

majestic, ~al mådjës't!k(ål), a. majestätisk i alla bet. ~ally, -ali, ad. majestätiskt. majesty, -'-ti, s. majestät (i alla bet., äfv. ss. titel : His, Her (2l/)~); the M—ties, Deras Majestäter.

majolica, madjol'ika, s. maj olika (måladt lergods).

major, ma'djur, a. större; äldre, värdigare, högre i rang; vigtigare, vigtigaste; mus. stor intervall; mus. dur {key, mode, tonart); s. mil. major; jur. till myndig ålder kommen person; % se mayor; log. öfversats (: ~ proposition); ^ term, log. öfverterm; ~ triad, mus. stor treklang. —domo, -do'mo, S. hofmästare i Italien etc.; fr. hist, major domus. —general, s. mii. generalmajor. —generalship, s. generalmajors tjänst ei. rang. ~ity, madjor'iti, s. flertal, pluralitet; jur. myndig ålder; se vid. följ. s.; ~ of votes, röstöf vervigt; hare enkel röstpluralitet; clear absolut röstpluralitet; by a ~ of 15 votes, (väljas) med en majoritet af ...; to come to uppnå myndig ålder; to go over to (ei. join) the {great) ~ F, biid. gå till sina fäder (dö). sv/Ship, -sjip, 5. majors tjänst, majors rang.

majuscula, iat., mådjus'küiå, majuscule,

-'kul, S. en Stora alfabetets bokstaf.

make, måk, va. {imp. o. pp. made, måd)

göra (i många bet., jfr vid. ned.; jfr ock do);

förfärdiga, tillverka; sammansätta, sätta ihop; tillskapa, tillaga, tillreda, göra färdig; producera; frambringa; åstadkomma (ss. resultat, särskildt i räkning : gifva [hv. bet. ordet äfven stundom får i andra sammanställningar, jfr amends etc.]); gifva upphof åt, åvägabringa; hand, betinga pris; skapa, dana; göra ... framgång, befordra, föra framåt, särsk. göra ngns uppkomst; hjälpa upp ei. fram i världen; särsk. gram. bilda en böjningsform ; (för)skaffa (sig), särsk. »göra sig» : förvärfva, förtjäna pengar {by, from, på); P taga (stjäla); komma till ss. resultat, uppskatta tin, anslå till (afv. : bestämma storleken, beloppet af ngt till, »taga till»), »få till»;

i: fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: ber, i: fiiie 1: fin, i fir,mast-tree

få i behåll, (få) räkna sig till godo, spelt, markera (jfr score); tillryggalägga så ei. så niånga mil; sjö. angöra en hamn; göra sig skyldig till, begå (jfr default); göra ngn, ngt till ngt (uttr. med subst. el. adj.); utnämna, upphöja till; framställa, skildra ngn såsom; duga som, kunna uppträda som, utgöra,

blifva, jfr ex.; (med följ. ren intin., endast i högre stil [i passivum alltid] med to) få, koillffia ngn (ngt) till att göra ngt, förmå (tvinga), låta ngn göra ngt; VII. röra sig i cn viss riktning, förflytta sig, maka sig, styra kosan, gå, fara, resa (for, till etc.); »sätta af», skynda; rusa, störta sig (after, efter; at, mot, på); om tidvattnet sätta (in); syfta, bidraga, verka, »tala» (against, mot; for, för); visa sig, ställa sig, låtsa (as if, som om); sjö. förtona sig (in, i); † ei. poet. dikta; s. tillverkning äfv. : produktion; konstruktion, sammansättning; fabrikat; form, gestalt, fason, modell; P lyckadt kap (stöld ei. d.); ~ and mar (ei. mend, ei. meddle), se dessa senare ord : ^v answer, (af)gifva svar, svara; ~ believe,

låtsa; [Anm. ~ med följ. subst. el. adj., se dessa senare ord]; prawns ~ excellent curry, af räkor kan man göra utmärkt curry; ... enough to ~ one's hair stand on an end, nog att komma håren att resa sig på hufvudet; lie will ~ (her) a good husband, han blir med ali säkerhet en god (äkta) man (åt henne); what time may you ~ it F? hvad tror du (att) klockan är? om person ~ one (at a club; at a game, jfr : »vara fjärde man»; in a dance; of a company, a party), deltaga, vara (blifva) med; he will ~ one of'us, kan blir (kommer) med (oss); this felloio will ~ an excellent soldier, det blir en präktig soldat af den här karlen (han har stoftet i sig till en soldat); if I could, I would ~ time (to go to ...), om det vore möjligt skulle jag göra (taga) mig tid att...; ~ it six weeks ! »ta till» (ei. anslå) sex veckor! ~ it tiuenty! låt det bli 20, säg 20! ~ against, vara. emot, till skada för; this circumstance loill against you, denna omständighet kommer att vitna (»tala», »ligga») emot er (»ligga i fatet» för er); ~ at, gå mot, gå på, rusa mot (på); ~ aioay, (vn.) laga sig bort; (va.) göra sig af med, afyttra; ^ away with, bortskaffa, undanrödja; rödja ur vägen, »göra af med», äfv. : döda; göra slut på; se vid. föreg, (va.); ~ for, (jfr öfv. vn.) nalkas; styra kosan till; i aiim. bet. gå i riktning af; vara fördelaktig för, gynna, stödja; bild. tala till förmån för; ~ into, förarbeta till; ~ of, förfärdiga ... af ...; göra ngt af ngt (ngn);

»få» ngt af ngt, kunna förklara, tolka, begripa, jfr ned. ex.; göra mycket etc. af, Uppskatta, värdera jfr ~ little etc.; I did not know what to ^ of him, jag visste icke hvad jag skulle tänka om hnm, ... hvad jag skulle anse hnm för, jag kunde icke »bli klok» på hnm; ~ little (jfr ock light) of, föga värdera, föga fråga efter; little of it, äfv. ej komma långt med sa-ken(s förklaring), jfr ~ nothing of; ~ much of göra mycken »affär» af, »mycket »väsen» af; fjäsa för, krusa för; omhulda; högt värdera, sätta högt värde på, hålla mycket på; ~ nothing of, »ej komma ngn vart med», ej »bli klok» på, ej kunna begripa (reda) ei. förklara; ej fästa sig vid. ej bry sig om; (med föij. part.) anse för en småsak att...; 1 can ~ nothing of it, jag kommer ingenstans med det, kan ej bli klok på det; ~ off, laga sig af (»i väg»), packa sig bort; springa sin väg, rymma, försvinna (with, med : stjäla bort); ~ out, (va.) urskilja, uppfatta; begripa; utreda, förklara, »få ut», utlägga; framlägga; ådagalägga, bevisa; genom forskning komma till ss. resultat, »tro sig finna» (that,, att); framskaffa, åstadkomma (jfr ~ up); uppsätta skrifvelse, Utskl'ifva räkning, utfärda revers; göra till, framställa som (t. ex. 1 do not wish to ~ myself out [to be] better than I am); (vn.) nätt och jämt, med möda (slutligen) lyckas (to, att); I can't ~ him out a bit, jag »kommer ingen vart med» hnm; I cannot ~ it out, se ofvan I can -x, nothing of it; ~ out of, förfärdiga så och så mycket af en viss mängd råmaterie;

~ over, afhända sig, öfverlåta, öfverlemna (to, åt); ~up, (va.) uppgöra: sätta ihop (»slå ihop», »röra ihop» etc.) äfv. »en historia», förfärdiga, tilllaga, tillreda (t. ex. a bed) (stundom blott förstärkande i st. f. blott jfr ex. under face o. lip); utstoffera; dana, om beståndsdelar utgöra; förarbeta (into, till); bringa tillhopa, samla; få ihop en summa; slå (vika, lägga etc.) ihop paket etc.; fullständiggöra, ifylla, komplettera; »rusta upp», sätta i godt stånd, reparera; godtgöra, ersätta förlust (äfv. : utgöra ersättning för, äfv. vn. med for : uppväga); ställa till rätta, bilägga tvist, it up, uppgöra saken, ställa alt till rätta); boktr, göra ut kolumn, bryta om; teat, kostymera o. maskera en aktör; (vn.) tcat. kostymera sig o. maskera sig; ~ up to, närma sig till,

särsk. en person (för att tilltala honom), äfv. bild. :

göra steg till närmande till; F slå för en flicka; ~ up with, försona sig med; ~ witli †, öfverensstämma, vara enig med.

~bate, s. orostiftare, grälmakaref; bot. blågull (Polemonium cæruleum). -^-believe, a. låtsad, föregifven; låtsande; s. falsk förevändning, ^-game †, s. se butt, biid. ^peace, se peace-maker. ~shift, s. tillfällig utväg, nödhjälp; person som lefver på hvad han tillfälligtvis kommer öfver; P tjuf; a. nödfalls-utväg. ~-Up, 5. (uppsättning, sammansättning af) det hela; Utstyrsel, jfr get-up; teat, en aktörs kostymering o. maskering; boktr, kolumns utgörande, ombrytning. ^weight, s. fyllnad i vigt; i aiim. ngt som tillkommer för att fylla en brist, »fyllnadsgods».

-år, s. danare; skapare, frambrin-gare; förfärdigare, särsk. i sms. (: -ma-kare); poetf; jur.)fC promessutfärdare. maki, ma'ki, s. se lemur. making, ma'king, prt. tit make; s. förfärdigande, danande, (till)skapande, särsk. si. förbättring af figuren med toalettknep; kyrk. ordination (of deacons); förbättring, utveckling (jrr improvement o. ex. ned.); sammansättning, konstruktion; tillverkning äfv. konkret; skapnad, form; wid. »stoff» tin ngt; it may be the ~ of you F, det kan göra din lycka (uppkomst), äfv. det kan »göra folk» af dig; W. Scott ivas the ~ of many (later) authors, ... banade väg för ... och lade grund för deras framgång; ive are the ~ of you, du har oss att tacka för din uppkomst (»för hvad du är»); there ivas the ~ of a good rider in many of them, det fans stoff till en god ryttare hos ...; of my own af min egen tillverkning (»fabrik»). ~-iron, se horse-iron. ~-pretend, s. en barnlek (leka

»främmande», »mamma o. barn», »handelsbod» etc.);

biid. ngt låtsadt ei. blott för syns skull. ~-lip, s. fullständiggörande; utstoffe-ring; upprustning; försoning; teat., boktr, se make-up; tekn. sprits rektifikation till normalstyrka, mal-, mål, prefix, se male-. (Anm. I sms. bibehåller i allmht senare delen uttal o. betoning.)

Malabar, måråbår, 5. pr.; ~ plum, namn på ett träd (Eugenia Jambos) o. dess rosendoftande aprikosliknande frukt (ärv. kallad rose •apple); ~ rose, en Hibiscus-art. Malacca, malak'a, s. pr.; ~ bean, se mark-ing-nut; ~ cane, ett slags spanskt rör (Calamus scipionum); ~ tin, Malakka-tenn.

malachite, mål'åkit, s. min. malakit, malacolite, måPakolit, s. min. malakolit, grönspat.

malacologist, målåkol'odjist, s. kännare af blötdjuren, malacology, -dji, s. läran om blötdjuren.

malacopterygian, måiåkoptåridjlån, s. zool. mjukfenig fisk. malacopterygious, -lås,

a. zool. mjukfenig.

(mal)administration, s. dålig (ämbetsförvaltning. ~adroit, a. oskicklig, fumlig, tafatt, ^adroitness, s. oskicklighet, malady, måradi, s. (pl. -dies, -z) ondt som

man lider af, ngns onda, sjukdom allm. o. bild. (äfv. andlig, samhälls- etc.), is. långvarig sjllklig-

het, lidande. Malaga, mårågå, s.pr.; malagavin. malaise, fr., målå'z, s. (allmänt) illamående, känsla äf illabefinnande. malanders, mål'åndurz, s. pl. veter. rasp

(utslagssjukdom på hästens ben).

malapert, måråpërt, a. näsvis, påflugen, impertinent; s.)|(näsvis människa. nes, -nes, s. näsvishet, påflugenhet etc. malapropism, mål'åpropizm, s. bakvändt användande af ord (efter Mrs. Mal aprop i komedien *The Rivals» af Sheridan); tokigt

användt ord ei. uttryck, malapropos, fr., —po', ad. opassande, olägligt, vid olämpligt tillfälle, på orätt ställe, i otid. malar, ma'lur, s. anat. kindben; a. kind-, kindbens-.

malaria, mala'ria, s. malaria, träskångor, osund, giftig (sump)luft; pestångor äfv.

wid. -ål, ~n, -ån, malarious, -us, a. hörande till, orsakad af, ei. besvärad af malaria.

(mal)aSSimilation,5. patoi.ofullständig, bristfällig ei. sjuklig assimilation (nutrition), malate, må'låt, s. kem. äpples}n-adt salt. malax t, må'låks, va. knåda. ~ation †,

-a'sjun, s. knådning. Malay, måla' s. geogr. malaj; a. se följ. ~an,

-ån, a. malajisk. (mal)conformation, 5. missbildning, missproportion mellan delar, malcontent, inåPkéntënt, a. missnöjd; s. en (politiskt) missnöjd. ~ed, -'ed, a. se föreg. a. ^edness, -'ëdnës, s. missnöje särsk.

polit. med det bestående.

male, màl, a. zool. bot. af hankön, han- (utmärker i sms. benämningar hanen af arten); af mankön (utmärker framför en benämniug gemensam för könen manlig person:) manlig (t. ex.

servant: dräng, betjänt), äfv. : tillhörande en man, utmärkande för en man; s. zool. hane; bot. hanstånd, hanblomma; mansperson; ~ child, gossebarn; screiv, skruf(spindel) (i mots, tin female screw : mutter). ~-fern, . <?. bot. träjon-ormbunke (Aspidium Felix mas). ^-Spirited, a. manlig, käck, hugstor, male-, lat., måré, lat. ad. ss. prefix (se Anm. under mal-) illa, dålig(t), på tok, vrång(t), miss-. (Anm. ~ växlar ofta med mal, hvarför

i: fate, å: far, L: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, f: fir,male-

* Mindre brukligt. 791. † Föråldradt.

Malthusiau

ord började med ~ [ss. t. ex. maladministration, maleconfor mation], bv. här nedan saknas, kunna sökas på motsvarande började med blott

mal-), "^diction, s. förbannelse. ~fact0r, s. missdådare, förbrytare, illgärnings -man; the two röfvarena på korset. ~fiC, -ef'ik, a. se f^ficent. ~ficence, -èf-

isins, s. elakhet, ondska i handling; ondskefull svartkonst, ^ficent, -lëfisënt, a. elak, stygg, ondskefull, verkande ondt (äfv. ^ficient †, -fisj'ent). ~volence, -lèv'-olèns, s. elakhet, illvilja, hätskhet. volent, -lev'olent, ~V0l0US†, -lev'6lås, a. illasinnad, elak, skådelysten; hätsk.

(mal)feasance, -fè'zåns, -fà' zans,s. jur. missgärning, förbrytelse, olaglig gärning. <vf0rmati0n, s. missbildning.

malic, ma'lik, a. kem. af äpple; ~ acid, äpplesyra.

malice, mal'is, s. ondska, elakhet, illvilja; fiendskap, hätskhet; skadelystnad; jur. brottslig afsigt, ondt uppsåt, uppsåt att skada (: ~ aforethought ei. prepense); to bear a, person hysa agg till ngn, vara gramse på ngn; he bore no han var icke ond länge; to hold hysa agg, groll; out of mere af (»på») ren elakhet.

malicious, malisj'us, a. ondskefull, illvillig,

elak, äfv.: gjord af elakhet ei. (särsk. jur.) i ondt uppsåt (att skada); jur. brottslig, härrörande af en brottslig vilja; skådelysten, skadeglad. ~neSS, -nes, s. elakhet; skadeglädje; brottslighet, jfr ofvan.

malign, mali'n, a. illasinnad, illvillig, elak; jur. ond, brottslig; fördärflig, afvog, ogynsam; elakartad med. o. d.

)j<; va. hata †; missunna †; vara afvog, elak mot †; baktala, nedsvärta; vn.† hysa onda afsigter. ~ance, ~ancy, -iig'nans(i), s.

elakhet, illvilja; ödets ogunst; med. elakartad beskaffenhet. ~ant, -lig'nant, a. elak, ondskefull, illvillig; arg, hätsk; skadlig, fördärflig; med. elakartad; s. elak människa †; eng. hist, puritaners öknamn på Stuartska husets anhängare. ~er, -'ur, s. elak människa, en illasinnad †; fiende, afundsmän, vedersakare; is. bitter tad-lare, belackare, lastare, nedsvärtare. ~ity, -lig'niti, s. elakhet, ondska, skadelystnad; med. elakartad beskaffenhet; gräslighet, skändlighet.

malinger, maling'gur, vn. mil. äfv. aiim. ställa sig sjuk, låtsa sjukdom för att få skolka. ~er, -ur, s. en (soldat) som ställer sig sjuk. ~y, -1, s. mil. med. låtsad sjukdom, »simulation.»

malison, mal'izn, s. poet. förbannelse.

malkin, ma'kin, s. kökspiga; skurtrasa;

lorfclolla, kofsa, jfr. drab; fågelskrämma.

mall, mål, 1. s. större trähammare, träklubba; slag †; va. slå, bulta med dunka på, banka på. mall, mal, mel, 2. s. eg. maljspel (ett båiispei

speladt med träklubbor ss. krocket, jfr föreg. S.);

bana för maljspel, bållhus; trädbeskug-gad promenad ; domstol (lokal) †. mallard, mal'urd, s. zool. gräsand (Anas

boschas), särsk. hanen : anddrake, malleability, maleabil'iti, s. smidbarhet, malleable, mal'eabl, a. smidbar; smidig; ~ iron, smidesjärn, smidbart (aduceradt) gjutjärn. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. mal-leate, -at, va. uthamra, utsmida. mal-leation, -a'sjun, s. uthamring; med. ett slags nervsjukdom hvari den sjuke bultar med händerna mot knäna.

mallenders (-lin-), måi'èn(in)durz, se ma-landers.

malleolar, male'olur, a. anat. hörande till fotknölen (: malleolus, -lus, s.).

mallet, mårèt, s. snickares etc. mindre klubba äfv. i krocketspei, trähammare; ett kirurgi skt instrument; sjö. klädkyla. mallow, mål'6, oftast ~S, -z, s. bot. kattost (Malva). ~rOSe, s. bot. Hibiscus moscha-tus. ~-W0rtS, s. pl. bot. Mal vac eæ. malm, malm, S. ett slags kalkjord i sydöstra England; ett slags Spröd, lÖS sten; se vid. sins.; a. i sms. af ~brick, 5. ett slags gult tegel af malm med inblandad kolstybb. ~ -röck, s. geoi. ett slags kalkhaltig sandsten, malmsey, ma'mze, s. malvasir (ett slags eg.

grekisk drufva o. vin).

(mal)odorous, a. stinkande. M)dOur,s. stank.

^practice, $. lagstridigt ei. omoraliskt handlingssätt; försyndelse mot faststäld a regler, fel ei. misstag i yrkets ut-öfvande.

malstick, ma'lstlk, se mahl-stich. malt, malt, s. malt; F maltdryck, öl; va. o. vn. mälta. ~-drink, s. maltdryck. ~-ex-tract, s. maltextrakt. ~-dryer, Ä. kölna. ~-duSt, s. mäsk(draf). ~-fl00r, s. malt-loft, -lafve, maltbotten. ~-horse, s. häst som drager maltkrossningsmaskin; biid. trög, dum människa, drummel. ~-h0USe, s. mälthus, mälteri. ~-kiln, s. kölna. ~ -liquor, s. se drink. ~man, s. mältare. ~-mill, s. maltkvarn, gröpkvarn. -^-Sugar, s. maltsocker, ^-spirits, s. pl. korn-bränvin. ~-Store, s. maltbod, -botten. ~W0rm, s. F öldrinkare, »ölpuppa». ~y, -i, a. malt-, Maltese, malte'z, a. från Malta, maltesisk;

s. maltesare. ~-CrOSS, s. malteserkors. maltha, märtha,s. ett slags bärgtjära. Malthusian, malthu'zjan, a. malthusiansk

(efter Maltbus, en eng. nationalekonom som förordade

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,Malthusian medel mot befolkningens alt för starka tillväxt); S.

malthusian, anhängare af Malthus, malting, ma'lting, prt.; s. mältande, mält-ning. ^-apparatus, ~-van, s. mäskkar (med omröringsapparat). maltman, se under 111 alt. maltose, os, s. kem. maltsocker.

maltreat, maltre't, va. misshandla, jfr. ill -treat, ^ment, -ment, s. elak, dålig behandling, jfr ill-treatment. maltster, må'ltstür, s. maltare, malva, lat., mal'va, s. bot. malva (jfr mallows). ^CeOUS, -va'sjus, a. tot. malvaartad.

malvaise, mårvàz, malvasy, (-ve-), -våsi,

se malmsey.

malversation, målvursä;isjun, s. dåligt uppförande, otillbörlighet; oredlighet särsk. i ämbetsutöfning gnm besticklighet, underslef, försnillning ei. förskingring (af allmänna medel).

mam, mam, s. F förk. af mamma.

ma'm, mam, F för madam.

mamaluke, mameluke, måm'å(è)lok,s. egypt.

hist, mameluck. mamelon, fr. mam'elon, s. rund (halfklot-formig) kulle; fort. detacheradt verk utgörande en rund befästad kulle.

mam(m)a, måmå', 1. s. F mamma, mamma, lat. måm'å, 2. .s. anat. spene; bröstvårta; kvinnobröst. -mal, s. däggdjur. ~lia, lat., -ma'lia, s. pl. zool. däggdjurens klass, ^lian, -ma'lian, a. hörande till däggdjuren, däggdjurs-. "JiferOUS, -lifurüs, s. geoi. innehållande (lemningar af) däggdjur, ^logist, -mal'odjist, s. kännare af däggdjuren, ^logy, -mal'odji, s. läran om däggdjuren. ~ry, -mun, a. anat. hörande till spenarna; (kvinno)bröst-. Mammee, måmé', S. bot. ett sydamerik. träd (Mammea americana) o. dess frukt (: vild aprikos). —Sapota. S. bot, ett stort träd i Vestindien o. tropiska Amerika (LlICUma mam-mosum) o. dess frukt (: naturlig kvitten-marmelad), mammet†, måm'ët, s. afgudabild; docka, mammie, mam'i, s. F barnspr. lilla mamma, mammifer, mam'ifur, s. däggdjur, fOUS,

--'-us, a. däggande. mammillary, mam'iluri, a. anat. hörande till spenar ei. bröstvårtor; naturv. spenformig,

bröstvårtiik. mammillate(d), -làt(èd), a.

se föreg, sista bet.; särsk. med. försedd med bröstvårtlika upphöjningar, mammock †, mam'ok, oformligt stycke;

vn. poet. rifva i stycken, mammodis, hind., mam'odis, s. ind. gröfre

bomullsväf, domestik. mammon, mam'on, s. mammon; rike-dom(ar), guld. <xJsh, -Isj, s. älskande

mammon. ~ism, -izm, s. mammonstjänst. ~ist, -ist, ~ite, -it, s. mammonsträl. mammose mam'os, a. bot. kvinnobröst-formig.

mammoth, månroth, s. mammutdjur; a. i sms. ofantligt stor, jättelik, jätte- särsk. om fornvärlds djurarter (t. ex. <>/ Ox).

mammy, se mammie.

man, mån, s. (pl. men, men)människa; utan art. människan; man mots, tin kvinna, mansperson (jur. äfv. ss. titel : the ~ S. : en mansperson vid namn S.); mannen (koii.,

abstr., mots. : kvinnan); i mots, till gosse : (full-vuxen) man, karl, äfv. i egenskaper, jfr ex.; i sms. ofta försäljare ei. förfärdigare; univ. i sms. -student (ss. medlem af ett visst College el. d.) ; F äkta man, jfr ex.; ngns s-man», vasall, un-derhafvande, tjänare, F jfr vid. servant ; simpel karl, »man» bland soldater o. sjöfolk (jfr men); bricka i dam- el. brädspel, pjes i schack: inclef. pron. (äfv. a man; va. bemanna (äfv. biid. : one's self, sig [med mod]), besätta med manskap; tämja folk †; rikta, måtta †; ~ and boy F (i uttr. ss. : he had been. <x/ and b., for 40 years in the business), alt sedan pojkåren; ^ and brother, medmänniska, (kristendoms)-

broder is. ss. slagord vid negerslafemancipationen, drf F stundom : neger(slaf); ~ and wife, man och hustru; ~ and woman, män och kvinna (jfr vid. under men); spelt, se head and tail; ~ of cash (ei. money), penningkarl; ~ °f ßOuresi sifferkarl, räknekarl; ~ of taste, en man med smak; a of ten thousand, en karl hvars make man får leta efter, en karlakarl; he was not a ~ of many compliments, han var icke för mycket krus, han var ej den som gjorde många omständigheter; [jfr vid. ~ åtföljdt af of o. subst, under dessa senare;] lie is not a ~ (ei. the ei. the sort of to do it, han är icke den som gör det (ngt sådant), i dubbel bet. : han är icke i stånd till att...; he is the ~ of men, han är rätte mannen; no one ivas enough for that, ingen var karl nog därtill (: var uppgiften vuxen el. hade mod nog att göra det); that's my det är just rätta karlen (jfr ... the ~ for me under for), äfv. där har jag den man jag söker; (the people rose) as one som en man; the nero teol. den nya människan; the old teol. den gamla människan, »den gamla Adam»; to be one's own vara sin egen herre; vara fri och oberoende äfv. moraliskt : kunna bära sitt hufvud högt bland människor; to make a ~ of, göra karl (äfv. »folk») af ngn; lägga grund till ngns framtid, jfr make o. to be the making of; to prove (show) one's self

(to be) a visa sig som en man, vara »karl» (: to play the ~ F, visa sig »kar(lakt)ig», göra sig dugtig); so much a så och så mycket per man; ~ by man för man; between (ei. betwixt) ~ and man och man emellan; to say (deal etc.) as between ~ and ... öppet, uppriktigt; to a till sista man; aiia som en man; enstämmigt; ~ the side, sjö. gifva fallrep ; ss. kommando : fallrep! ~ the yards, sjö. manna rå; ss. kommando : äntra! (Anm. ~ i sms. utmärker ofta manlig, af mankön, jfr male o. som mots. maid). ~-ape, s. zool. människoliknande apa. ~-at-armS, s. förr fullt rustad karl (harneskklädd ryttare), ^bote, s. förr mansbot eriagd tin den dräptes herre. bOUIld, a. sjö. om fartyg

kvarhållen i hamn på grund af ofulltalig besättning. ~-Child se male child. ~-C00k, S. kock. ~-drake, se mandragora. ~-dram, s. vestindien en aptitretande dryck (ett slags ^bitten). ~-eater, s. män-niskoätare; särsk. tiger som fått smak på människokött. ~-eating, a. 0. s. människoätande. ~-engine, s. gruf. farkonst. ~ -hater, s. människohatare, misantrop. ~ho!e, s. manhål (öppning t. ex. i en ångpanna, en vattenledning, hvarigenom en karl kan krypa in i o. för reparation etc.). ~-killer, s. (man) dråpare, ^kind, s. människoslägtet; mankönet, alla män (stundom male ^ -like, a. människolik; manlig. ~-mer-cer, s. en som handlar med klädespersedlar för män, hattstofferare, galanterihandlare. ^-midwife, s. accoucheur. ~ -milliner, s. manlig modist; jfr. amercer; bild. petig karl : särsk. si. ritualistisk prest som sysselsätter sig mycket med kostymfrågor, ^-minded, a. poet. manligt sinnad. ~-nurse, s. sjukvårdare; en man ss. dry-nurse. ~-0rchiS, s. bot. Aceras an-thropophora. ~-0f-Straw, s. halmdocka; biid. bulvan. ~-0f-war, s. örlogsman (krigsfartyg); ~ bird, albatross; man, matros på örlogsfartyg. ~pleaser, s. en som söker behaga (alla) människor, inställsam människa. ~-pOWer, s. mek. människokraft. ~-rOpe, s. sjö. fallrep; löpstag på bogspröt; mantåg. ~'S-eState, s. manlig ålder. ^Servant, s. manlig tjänare, betjänt, dräng, ^-shaped, a. zool. se anthropoid, ^slaughter, s. mördande, (anställande af) manspillan; jur. dråp. ~siayer, s. (man-)dråpare. ~'S -tailor, s. mansskräddare. ^Stealer, s. människotjuf, -röfvare. ^Stealing, s. bortröfvande af människor. ~-Sty, s. om människoboning en »riktig svinstia» bild. ~-tiger, s. Ind. etc. tiger som tros vara en

förhäxad människa ei. en som iklädt sig tigerhamn (jfr »varulf»). ~-trap, s. fälla ei. sax utlagd för att knipa människor som komma i olofliga ärenden (frukttjufvar etc.). ^-Worship, s. människodyrkan, manacle, mah'akl, s. handboja oftast pl.: handbojor, -klofvar; va. sätta handbojor på, belägga med handbojor, fjättra händerna på äfv. bild. manage, man'adj, va. handtera; behandla; handhafva, sköta, förvalta, leda, styra; handskas varligt med, hushålla med; (förstå att) sköta (om), vinna (beherska) genom klokhet, med lämpor, lirka med, »drilla med»; reda, klara (sig med), »få bugt med»; ridk. tränera, skola en häst; ställa till, laga (to, så att); lyckas (jfr contrive) (to, att); vn. styra, sköta (förvaltningen, ledningen af) ngt, »sköta om saken»; bära sig åt, reda sig; s. † se foment; se vid. manege; I think I can ~ that, det tror jag nog att jag skall kunna styra om (hjälpa, uträtta, komma till rätta med); (I should like to know) how he loill ~ it, ... huru han skall bära sig åt, ei. skall kunna reda sig; he just ~d to keep soul and body together (by the str ictest economy), han lyckades nätt och jämt hanka sig fram. ^able, -abl, a. handterlig; möjlig (lätt) att sköta etc.; lättledd, medgörlig, ^ableness, -ablnës, s. handterlighet etc., jfr föreg. a. ^leSS, % -lès, a. ohandterlig, jfr unmanageable. ~ment, -ment, s. handhafvande; ledning; förvaltning äfv. konkret: (be)styrelse, direktion; behandling, skötande; förhandling, transaktion; klokt förfarande; (god) hushållning; skickligt (fint, fiffigt) sätt att gå till väga, el. att sköta ngt (folk el. affärer), »lämpor»; klokhet, fiffighet, takt; by ~ (he contrived to ...), äfv. gnm att (veta att) »ställa sig». ~r, -ur, s. ledare, bestyrare, förvaltare af ngt i aiim.; disponent, direktör särsk.: scendirektör, regissör (stage tidnings redaktionsdirektör, redaktör; järnv. trafikchef, -direktör; boktr, faktor; föreståndare; balarrangör, öfvermar-skalk; (god) hushållare; person som vet att sköta ngt (sig, folk ei. saker), som förstår »att ställa sig»; pari. delegerad medlem af det ena huset som framför ett (skriftligt) budskap därifrån till delegerade från det andra (jfr conference); jur. jfr leader; ~ of the prosecution, aktör i målet. ~ress, -urës, S. (i allm. femin. till jfr d. o.) förvalterska; förestånder-ska, direktris. ^rial, -e'rial, a. förvaltnings-, bestyrelse-, direktions-; direktörs- (jfr ei. direktörens (t. ex. room).

b-, note, è: do, à: nor, o: not, à: tube, ü: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.managery

F Talspråk. 794 P Lågt språk.

manfulness

~ry, -åri, s. se foment, managing, -ing, pvt.; a. förvaltande, (be)styrande; gående till väga med klokhet, »vetande att ställa sig»; sparsam; s. (jfr ofvan ment) förvaltande, -ning, bestyrande, ledning, klokt förfarande, skicklighet, fiffighet; (klok) hushållning; ~ committee, förvaltningsutskott, styrande komité, direktion; ~ director, verkställande direktör; ~ maw, inspektor, rättare; ~ owner, korrespondentredare för fartyg, manakin, man'akin, s. se manikin; zool. en grann tropisk (sydamerikansk) skogsfågel (si. Pipra ei. familjen Pipridæ). manatee, -ti, manåtè' -'--, s. zool. sjöko (djur stående mellan hval o. säl : Manatus).

Manchester, man'tjestur, s. pr.; s. manchester (sammetsrrtadt tyg). ~ ScllOOl, S. ekon. polit. Manchesterskolan (doktrinärt liberal is. ss.): frihandlare. ~-yellOW, se naphtaline -yellow.

manchineel, månsjmè'1, s. bot. manza-

nillaträd (vestindiskt träd med praktfulla blommor och skarp giftig saft: Hippomane manci-nella); bastard Cameraria latifolia. Man(t)ch00, mantjo', s. invånare i Mant-

sjuriet; mantsjuriska (språket), mancipate)|C, man'sipat, va. göra till slaf, trälbinda, förslafva, fjättra, mancipation)^, -pa'sjun, s. (jfr föreg.) förslafvande ; träldom, slafveri, manciple, man'sipl, s. skaffare, hushållsförvaltare, is. syssloman, handhafvare af ekonomien inom ett college. mandamus, Iat., manda'mus, s. jur. en i konungens namn från en superior court utfärdad skriftlig befallning, mandarin, mandare'n, s. mandarin (kinesisk ämbetsman); va. tekn. gulfärga medels salt-petersyra. ^-duCk, s. zool. en kinesisk ankart (Dendronessa galericulata). ~ -Orange, s. mandarinapelsin (Citrus no-bilis). ~ess, -ès, s. skämts, kvinlig mandarin. ~ic, -ik, a. tillhörande, lik ei. passande en mandarin (byråkratisk). ~ing, -ing, prt.; s. tekn. mandarinering, mandarintryck. 'vism, -lzm, s. mandarinsystem (byråkrati); mandarinanda, mandariners sätt (byråkratism, byråkratisk maktfullkomlighet), mandatary, man'daturi, s. befnllmäktigadt

ombud; påflig fullmäktig, mandate, man'dat, s. inandat, befallning, förordnande; fullmakt; uppdrag; påfligt reskript. mandator, -?ur, s. fnllmaktsgif-vare, hufvudman, mandatory, -dåturi, a. innehållande en befallning ei. ett uppdrag; s. se mandatary. mander, må'ndur, se maunder.

manderil, man'duril, se mandrel. mandible, man'dibl, s. zool. käk : underkäk(s-halfva) hos däggdjur; öfre ei. undre näbben på en fågel; mandibel (öfre ei. främre käkpar) hos insekter.

mandibula, iat., måndib'uiå, s. (pl. -lae, -lè)

zool. se föreg. -lär, s. käk-, mandibel-.

~te, -lät, a. zool. om insekt försedd med mandibler; s. insekt med mandibler.

ed, -làtèd, a. se föreg. a. mandibuliform,

-'lifårm, a. zool. käklik; om insekt med mandibelliknande (hårda, hornartade) maxiller.

mandilion, mandil'jun, s. soldatkappa; vid

öfverrock (utan ärmar), mandioc, man'diok, s. se manihoc. mandoline, man'dolm, s. mus. mandolin (sträng-

instrument).

mandom man'dum, s. se manhood; män

kollekt.

mandore, fl-., man'dor, s. fyrasträngad luta, jfr mandoline.

mandragora, mandråg'6rå, -go'ra, mandrake, -'drak, s. bot. alruna (Atropa mandragora).

mandrel, man'drel, s. mek. spindel ei. klofve som håller ett arbetsstycke, svarf. spindel (med patron), jfr ned. sms.; smed. etc. dorn ; hålstamp; nitklofve; gjut. kärna; gruf. dubbelkilhacka. 'v-(head)St0Ck, s. svarf. spindeldocka, lagerdocka. ~-lathe, s. spindelsvarfstol. mandrill, man'dril, s. zool. mandrill (babianart Cynocephalus Maimon). manducable >j<, inan'dukabl, a. som kan tuggas, ätlig, manducate t, -kk, va. tugga, manducation)1<, -kcà'sjun, tuggande. manducatory)jc, -kàtun, a. tugg-

(organerl.

mane, man, .<?. man på hästar o. lejon etc. 'v -Sheet, s. betäckning öfver hästhals. «wd, -d, a. försedd med man. manege, fr-, mana'zj, s. ridbana, ridskola; (rid)hästs skolande, dressyr, inridning; va. inrida, skola, tränera ridhäst. ~-Saddle, s. skolsadel. manent, lat., ma'nent, S. i scenanvisningar (de)

stanna kvar. manequin, man'ekm, se manikin. manerial, mane'rial, se manorial.

manes, lat.. mà'nèz, S. pl. rom. myt. de dödes vålnader, maner, ^-worship, s. dyrkan af (förfäders) vålnader, manetti, manet'!, s. en törnrosvarietet mycket använd vid okulering.

manful, man'ful, a. manlig, modig. ~ly, -i, ad.; to struggle bibi. kämpa manliga (against, mot). ~neSS, -nes, s. manlighet, mannamod.

mangaby, man'gabi, s. zool. en afrikansk apa ei. markatta (Cercopithecus fuligi-nosus, äfv. white-eyed monkey). manganate, man'ganat, s. kem. mangansy-radt salt; ~ of potassium, kalium-man-ganat, mangansyradt kali. manganese, -nèz, s. kem. mangan; min. brunsten (: "» ore); recl^, manganspat. manganesian, -ne'zian, a. af föreg.; ~ iron, manganjärn.

manganesic, -ne'zik, manganic, -'lk, a.

mangan-; ~ acid, mangansyra; ~ oxide, manganoxid. manganite, -nit, s. min. mangani t, grå brunsten. manganOUS, -nus, a. mangan-; ~ oxide, mangan-oxidul.

mangcorn, mang'korn, s. blandsäd.

månge, màndj, S. skabb på hundar (hästar, nötkreatur o. andra husdjur).

mangel-wurzel, ty., mang'gi-wurtzi, s. bot. en varietet af foderbeta (Beta vulgaris macrorhiza). manger, ma'ndjur, s. krubba; sjö. vattenback; vattenbalk (äfv. ~-board); a dog in a "», en som ej själf kan njuta af ngt, men ej häller unnar andra, »hunden på hötappen». ~-SCupperS, s. pl. sjö. spy-gat.t*

manginess, ma'ndjmes, s. veter. skabbighet

(jfr månge). mangle, mang'gl, 1. s. se mangrove. mangle, mang'gl, 2. s. mangel; va. o. vn.

mangla. -ur, (1.) s. manglare. mangle, mang'gl, 3. va. hacka (med ett slött verktyg), sarga; sönderrifva; stympa, förstöra äfv. biid. ~r, -ur, (2.) s. en som rifver sönder etc.; sargare, stympare, se vid. meat-"».

mangling, mang'glmg, prt. (af mangle, 2. o. 3.); s. (1.) mangling; (2.) sönderhack-ning, sönderrifning; sargning. mango, mång'go, S. bot. mango (ostindisk frukt af ~-tree, Mango mangifera); ett slags inlagd melon (jfr musk-melon). ~-bird, s. zool. indisk gylling (Oriolus Kundoo). ~ -fish, s. en fisk i Ganges (Polynemus Risua).

mangold, man'gold, se mangel-wurzel. mangonel, mang'gonel, s. mil. förr en kastmaskin.

mangostan, mang'gostan, mangosteen,

-sten, s. bot. ett, ostindiskt träd (Garcinia mangostana) o. dess frukt, mangrove, man'grov, s. bot. mangroveträd

(tropiskt träd, som med sina lufträtter på dyiga stränder bildar ogenomträngliga snår, Rllizophora mangle); se vid. mango-fish. mangy, ma'ndji, a. skabbig (jfr månge). manhaden, månhà'dën, se menhaden. manhole, se under man.

manhood, man'hud, s. människonatur, teol. mandom (Kristi); mankön; manlig ålder; mandom, manlighet, (manna)mod. mania, ma'nia, s. våldsam galenskap, vanvett; mani, oförnuftig åtrå efter ngt särskildt, vurm. -iak, 5. galning äfv. i allm. bet., våldsam dåre; a. se följ. ^Cal, -nl'-akal, a. galen, rasande om dåre; ursinnig, förryckt, vanvettig. Manichean, manike'an. a. kyrkoh. manikeisk; s. maniké (äfv. Manichee, -'ikè). Mani-cheism, -ke'izm, s. manikeernas lära. Manicheist, -ke'ist, s. se Manichean, s. manichord, månlkård, ~on, -6n, s. mus. ett

slags förr brukligt klavér. manicon, mån'ikén, s. bot. en art trollbär (So-lanum).

manifest, man'ifist, a. påtaglig, tydlig, uppenbar, ögonsynlig (: ^ to sight); uppenbarligen beslagen [of, med) s. sjö. märkrulla; se vid. † ~o; va. lägga i dagen, uppenbara, tydligt visa; påvisa; yttra, röja (t. ex. en lust); förklara; kungöra; hand. anmäla, angifva i tullen; to he "»ed, röja (visa) sig. ^able, -abl, a. som kan ådagaläggas etc. ^ation, -a'sjun, s. ådagaläggande, uppenbarande; tillkännagifvande; uppenbarelse, yttring. ~ible, -lbl, a. se "»able. ~neSS, -nès, s. ögonsynlighet, påtaglighet, tydlighet. ~0, -'o, s. (j)l. ~es, -z) manifest, offentlig förklaring särsk. af en regerande furste (t. ex. vid krigsförklaring).

manifold, man'ifold, a. mångfaldig, fler-faldig, många slags s. hektografisk kopia; pl. Am. lok. se many plies; va. vika ei. lägga mångdubbel; mångdubbla, särsk. : taga många kopior af skrift. ~-writer,

S. hektograf (kopieringsapparat). ~nCSS, -nès, s. mångfaldighet. maniform man'iform, 1. a. se multiform. maniform, man'iform, 2. a. handformig. maniglion, manil'jun, s. art. kanonhandtag, manihoc, man'ihok, manihot, -hot, s. bot.

mani ok (den på stärkelse rika roten af en tropisk

växt, Jatropa manihot), manikin, man'ikin, s. dvärg, »lillipytt»; målares modelldocka, mannekin (jfr lay -figure); anatomisk modell af människokropp. särsk. »fantom».

manil, man'll, ~io, -'ji, ~la, -'å, s. ring (af

koppar el. d.) buren af afrik. folk såsom arm- el. benprydnad; ett kopparmynt (i form af en

hästsko) på Afrikas vestkust.

Manil(l)a, manil'a, s. (eg. pr.) manillacigarr. ~-cane, s. ett siags »spanskt rör». ~-fibre,

manillahampa (trådämne af en bananart : Musa textilis). ~-rOpe, S. tåg(virke) af manillahampa.

manioc, mån'iok, se manihoc.

maniple, mån'ipl, s. (en) handfull, göpen

på recept; rom. antik, manipel, (soldat-)kom-pani, pluton; kat. kyrk. armbindel (cg. handkläde) buren af presten under mässan. ITia-

nipular, -nlp'ular, a. (jfr föreg.) manipel-; hand- (jfr manual). manipulate, månip'iilåt, va. bearbeta med händerna; handtera, handskas med; manipulera, jfr vn.-, biid. »tumma», »drilla med», göra ngt krångel med (: förfalska t. ex. räkenskaper); VII. förrätta ngt med vissa handgrepp, nytja händerna när en

viss skicklighet fordras (ss, i vetenskapliga experiment, konstnärlig produktion etc.). manipulation, -la'sjun, S. vetensk. manipulation, jfr föreg. v.\ handens brukande, handföring; handterande, bearbetande, behandling; mag-nctisörs strykningar; biid. »tummande», b ortk r ån gl an d e, jfr ofvan ; beredningssätt.

manipulative, -iv, a. manipulerings-. manipulator, -ur, s. en som manipulerar etc.;

teiegr. manipulator (afsändningsapparat på visar-

telegraf). manipulatory, -un, a. se föreg. a. Manito, mån'itö. Manitou, -to, 5. högsta väsendet hos Nordamerikas indianer, mankind, se under man. Manks. se Manx.

manleSS, man'les, a. manlös om fartyg, manliness, mån'linés, s. manlighet; manlig

värdighet, mandom, mannamod, manling man'ling, s. liten karl (ei. människa), pyssling, manly, man'li, a. manlig; manhaftig, oförfärad; värdig, ädel; ad. manligt, med mannamod, manna, man'a. s. bibi. O. bild. manna, äfv. hand., farm. : gummi som utsvettas af mannaask (: ~-ash, ~-tree, Fraxinus ornus) m. fl. växtarter (jfr Jews'-manna, tamarisk). ^ -Croup, s. ett preparat af mannagryn ei.

tinsiktadt hvetemjöl till föda för svaga personer. ~-graSS, S. bot. mannagräs (Glyceria fluitans). ~-groatS, s. pl. mannagryn, manned, månd, pp. af man. manner, manår, s. sätt, vis; form; skick, hållning; sort, slag; sedvänja, plägsed (jfr pl.), konst, manér, stil; pl. uppförande, seder, lefnadsvanor; skick, later, sätt att vara; (äfv. : good lefnadsvett, folkskick; all (no) ~ of.... alla (intet) slags the ^ of one's death, ngns dödssätt; after the ~ of ..., på ... s sätt, enligt ...s sed; by (any) no ~ of means, F för by (any) no means; in a ... på ett ... sätt; på sätt och vis; in a certain på visst sätt, nästan, ungefär; to be taken (ei. caught) in (ei. with) the ~ (eg. : mainour), bli ertappad på färsk gärning; in

this på detta sätt; in Rubens' i Rubens manér; he was to the ~ born, det föll sig alldeles naturligt för honom, han var såsom född och uppfödd därtill; good goda seder; god ton; (do c i.) make your <^>s! F gör din komplimang (bocka, nig)! to teach a person (better) lära ngn »mores» (... »att veta hut»); his charm of ^s, hans intagande sätt. ~ed, -d, a. i sms. som har ... seder, ... sätt (t. ex. belefvad; sedig; konst,

manierad; the mildest ~ man, den stillsammaste (fredligaste) karl som fins. ~ism, -izm, 5. (sökt, konstladt, ensidigt) manér. ~ist, -ist, s. manierist (konstnär, skriftställare som lider af »manér»). ~liness, "lines, s. belefvenhet, artighet. <v/|y, -li, a. belefvad, artig; ad. höfligt; to get more folka sig, »få hyfs på sig». ~S-bit, s. iok. en sista bit lemnad på tallricken för att ej synas glupsk, mannikin, se manikin.

manning, man'ing, prt. af man; s. bemannande.

mannish, man'isj, a. manhaftig is. om en kvinna : karlavulen. ~neSS, -nes, s. manhaftighet; karlavulenhet, mannite, man'it, s. kem. mannasocker, manoeuvre, mano'vur, s. manöver; konstgrepp, listigt sätt att gå till väga, fint, intrig(er); va. manövrera med trupper, en eskader; skickligt leda; vn. manövrera, mil. göra rörelser, utföra en manöver; stämpla, intrigera. ~r, -vrur, s. en som manövrerar (skickligt); intrigmakare (-makerska). manoeuvring, -vring, prt.; a. intrigant; s. manövrerande, manometer, manom'etur, s. fys. manometer (tryckmätare för gaser).

manometrical, -mët'-rikål, a. manometer-, manometrisk, manor, man'ur, s. säteri, adligt gods; herrgård, hufvudgård; förr länsherres gods, baroni, cg. område för en länsherres jurisdiktion; Am. jur. arrendejord; the lord of the godsherren, godsegaren. ^ -house, ~-Seat, sätesgård, herresäte, (självfva) herrgård(cn). ~ial, -no'riål, a. herrgårds-; the ~ lord, godsherren, manoscope, man'oskop, s. se manometer. manoscopy, -nos'kopi, s. fys. läran om (el. konsten) att mäta gasers tryck, mansard-roof, mån'sård-ruf, s. byg. mansard-

tak, brutet tak. manse, måns, s. landtgård, (bond)gård†;

Skoti. prestgård, mansion, mån'sjun, s. boning, bostad, boställe, is. större (präktigare) boningshus, corps-de-logis för ståndspersoner, herrgårdsbyggnad; se vid. manor-house; vn. †

bo, residera. ~-house, s. se föreg, de senare betyd.; the (M)^, Lord Mayor'ns residens i London. ~ry †, -ri, s. se mansion. manslaughter, se under mail. mansuetude %, mån'swëtud, s. mildhet;

saktmod, vänligt sätt. manswear, man'swar, se mainswear. mantel, man'tel, S. tekn. byg. mantel (t. ex. å en masugn); spiskappa; se vid. ~piece. ~

-mirror, 5. kaminspegel (trymå). ~-piece,

s. byg. spiskappa; vani. spiselkrans (äfv. ~ -Shelf). ~-tree, s. bjälke öfver eldstaden som uppbär kransen. ~et, -ët, s. se mantlet.

mantiger, man'tidjur, s. zool. en stor babianart (Papio mormon); her. ett vidunder med människoansigte, lejonkropp, skorpion stjärt o. s. v. mantilla, sp., mantil'a, s. mantilj. mantissa, mantis'a, s. {pl. -sae, -è) mat. mantissa (decimalerna i en logaritm).

mantle, man'tl, s. mantel, kappa; dok, slöja

äfv. bild.; zool. blötdjurs mantel; her. vapen-täcke; se vid. mantel; va. omhölja, (be-) täcka; vn. utbreda sig (over, öfver; to the view, för blicken); betäcka sig med skum, skumma, jäsa, svalla; poet. rusa upp i ansigtet om blodet; poet. slå sig lös, svärma †. ~-pieee, m. fl. sms., se motsv. under mantel. ~t, -ët, s. liten kappa ei. mantel; skärm, fort. flyttbar bländering. mantling, -ling,

prt. af föreg.; a.; s. her. se mantle. Manton, man'tun, s. (eg. pr.) ett slags jagt-bössa.

mantua, man'tii(a), s. fruntimmerskappa ei. klädning. ~-maker, s. klädsömmerska; fruntimmersskräddare, manty, man'ti, s. skoti. mantel, kappa, kläd-

ning.

manual, man'ual, a. som sker med handen, hand-; s. handbok, is. kat. kyrk. kyrkohandbok; hand. kladd; mus. manual; ~ alphabet, se dactylology; ~ articles, ~ goods, hand. kuranta varor; ~ exercise, mil. handgrepp; ~ labour, handarbete; kroppsarbete; sign egenhändig namnteckning, bomärke äfv. bild. : igenkänningsmärke af gärningsmannen. ~ist -1st, s. handtverkare, handarbetare; task-spelare.

manufactory, manufak'turi, s. tillverkning

†; fabrik; a. † fabriks-, manufaktur-, manufacture, månüfåk'tür, s. förfärdigande. tillverkning, industri; manufakturvara, fabrikat; va. förfärdiga, tillverka, fabricera; förarbeta råmaterial (into, till); vn. sysselsätta sig med fabriksarbete; drifva fabriksrörelse. -år, s. fabriksidkare, fabrikör; verkmästare; ^'s mctrk,

sign, fabriksmärke, tillverkningsstämpel. manufacturing, -mg, prt.; a. fabriks-idkande; fabrikations-, fabriks-; s. tillverkning, fabrikation; ~ district, fabriksdistrikt; ~ toion, fabriksstad.

manumission, manumisj'un, s. en siafs fri-gifvande.

manumit, månümlt', va. (imp. o. pp. -ted,

-ëd) fri gifva en slaf.

manurable, manii'rabl, a. som kan gödslas; odlingsbar †.

manure, manu'r, va. gödsla; odla†; 5. gödsel, gödningsämne. ~rr -ur, s. en som gödslar, manuriai, -lål, a. gödnings- (t. ex. kraft, värde), manuring, -ing, prt.; s. gödslande.

manuscript, man'uskript, s. handskrift, skrift (: ngt skrifvet); a. handskrifven (i manuskript, ej tryckt).

Manx, månks, a. tillhörande (ei. ifrån) ön Man; s. mankska (dialekten); ss. piur. Man-boar, befolkningen på M. (äfv. ~ people). ~-Cat, s. en varietet af huskatt utan svans, ^man, s. en Man-innebyg-gare.

many †, 1. se meiny.

many, men'!, 2. a. mången (åtföljdt af obest.

art. framför följ. subst.); (framför ord i plur.) många; mångahanda; S. i vissa sammanställningar, jfr ex., mängd, hop: ~ a man, a one), mången; this ~ a day F, sedan lång tid tillbaka, på mången god dag; these ~ years, nu i (på) många år, sedan många år tillbaka; ~ men, ~ minds. ordspr. så många hufvu'n, så många sinnen; (so ~ står ofta

vid jämförelser utan att behöfva öfversättas i sv. t. ex.)

we lo ere packed up like so ~ herrings, vi stodo packade som sillar; (he worked) so ~ hours a day, ... så och så många, vissa (ett visst antal) timmar om dagen; are there ~ of you? ä' ni många? är det några fler? if there were ever so ~ of them, om de voro aldrig så många; to be one too vara en för mycket, vara öfverflödig, vara till öfveiiopps ; he is (one) too for me F, han är mig för stark, han är ett strå hvassare än jag; a (good) great en stor mängd, en hel hop, ganska många; the flertalet; mängden, stora hopen. ^-Coloured, a. mång-färgad, brokig. ~-C0mered, a. mång-hörnig. ~-fold, s. se plies. ~-head-ed, a. månghöfdad, bild. jfr ofvan ordspr.; the stora hopen, ^-languaged, a. talande många språk. ~-parted, a. mång-deiad. ~-peopled, a. mångbefolkad. plies, s. F »mångfålla», bladmage hos idislare. ~-Sided, a. mångsidig äfv. bild. ~ -sidedness, s. mångsidighet. <v,-times,

i: note, å: do, 6: nor, t: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.inåny-times

ad. många gånger, ofta.

Zeeland; a. maori-. map, map, s. himmels-, land-karta; planritning, aiim. biid. tydlig (grafisk) beskrifning; va. upprita, utmärka på en karta; (afv. ~ out) kartlägga; biid. göra utkast till, planera; ~ of the stavs, stjärnkarta; to mount a uppfordra en karta på väf och förse den med rullar, ^-engraving, s. kartgravyr. ~-holder, s. karthållare. -ställning, ^-measurer, s. landtmätarein-strument hvarmed på en karta afstånd mätas, ^-mounter, s. kartmontör (jfr ofvan to mount etc.). ^ping, -ing, p?'t.; s. uppgörande af kartor, kartritning, maple, måpl, s. bot. lönn (slägtet Acer, äfv. ~ -tree). ~-honey,s. tjocknad men icke kristalliserad saft af sockerlönn. ~-SUgar, s. lönnsocker (af Acer saccharinum). ~ -WOOd, s. lönnträ. mar †, mår, 1. se mere. mar, mår, 2. va. skada, skämma, fördärfva; vanställa; bringa på skam; s. † skada; make or gagna eller skada, hjälpa eller stjälpa; göra ens lycka eller fördärf, väl eller ve. ~-all, ~-plot, s. person som genom tanklöshet ei. oskicklighet gör ett (hvarje) företag om intet, >en som alltid lägger sig i och skämmer bort alltihop», marabou, måråbo', s. marabu-stork (Lep-toptilus argala [jfr adjutant] o. L. Marabou); ~ feathers, marabufjädrar (-plymer).

maraboot, -bout, marabo't, mår'åbot, s. moriskt helgon (ei. troskämpe). maracan, mår'åkån, s. en brasiliansk papegoja-

maracock, mår'åkok, s. bot. en art passionsblomma (Passiflora incarnata). marasca, it., mårås'kå, s. ett slags små svarta (dalmatiska) körsbär hvaraf maraschino, -skè'n6, s. maraskinolikör. marasmus, måråz'inus, s. med. tvinsot. Marathi, måråth'i, s. ind. maratt-språket. maraud, mårå'd, vn. marodera, ströfva omkring för att plundra; s.

maroderande. *v,er, -ur, s. marodör. ~ing, -ing, s. ma-rodering, plundring, maravedi,sp., måråvå'di, — è', s. ett spanskt

skiljemynt, marble, mä'rbl, 5. marmor; ngt af marmor : marmorskifva; tekn. spegeimakares gjutskif-va; boktr, slutskifva; målares rifhäll; marmorfigur, -bild, oftast i pl. : (samling af) (antika) konstverk (bilder, reliefer) af marmor; marmortafla ei. -pelare försedd med

(ngn märklig) inskription el. relief; tekn. marmorering; liten (sten)kula som leksak (jfr boy, sms.); pl. P lösören; a. af marmor, marmor-; lik marmor; marmorerad; marmor-hård; hårdhjärtad, obeveklig, känslolös, kall (: ~-hearted)j va. marmorera; artificial stuck. ~-CUtter, s. marmorarbetare (-huggare, -sågare, -slipare). ~ -edge, s. marmoreradt snitt på böcker. ~ -edged, a. med marmoreradt snitt. ~ -paper, s. marmoreradt papper, ^-quarry, s. marmorbrott. ~-SC0Urer, s. mar-morpolersten. ^-slab, s. marmorskifva, -platta. ~-tOp, s. marmorskifva täckande ngt (en möbel); ~ table, marmorbord. ~ -WOrkS, s. pl., ~-yard, s. marmorhuggeri. ^-worker, s. se cutter. ~d, -d, pp.; a. marmorerad, ådrig likt marmor; naturv. fläckig, spräcklig (tigrerad). ~r, -ur, s. arbetare som marmorerar papper etc. marbling, -ing, prt. af föreg.; s. marmorering, imitation af marmor, marbly, -i, a. af marmor; lik marmor, marc, mark, 1. s. grums, återstod efter utpressad frukt (drufvor, oliver etc.). marc, märk, 2. s. mark (vigt ei. mynt i åtsk.

länder).

marcasite, må^kåslt. s. min. markasit (rombisk svafvelkis). marcasitic(al), -sit'ik(åi), a. markasit-. marcassin, mårkås'm, s. her. ungt vildsvin, marcelline, ma'rselin, 1. s. ett slags foder-taft.

marcelline, må'rsèlèn, 2. s. min. marcelin

(varietet af mangankis).

marcescent, marses'ent, a. bot. bortvissnande.

March, mårtj, s. månaden mars. ~-hare, s. ung hare, hare i brunsttiden; as mad as a (jfr ex. under mad), dets. som: "f-mad, a. spritt galen, march, mårtj. 1. vn. marschera, tåga (for, till : >på» ett ställe; on the enemy, mot fienden), rycka, draga om krigshär; gå långsamt, majestätiskt om en enskild person)J<; va. låta marschera; marschera med; sätta i marsch, låta trupp uppbryta; föra (i marschordning); föra fram, låta uppträda; s. marsch äfv. mus.; tågande; långsam gång med afmätta steg; procession; biid. framgående, framskridande (t. ex. of civilization)-, ~ in step and line, marschera i takt och led; off, (vn.) af-tåga; F gifva sig af; si. dö;, (va.) marschera bort med trupp, låta afmarschera; föra bort; 4 from the he ad-quarters, fyra dagsmarscher från högkvarteret; ~ jpast, (vn.) mil. defilera; (s.) förbimarsch, defilering; on the under marsch(en);

k: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, ès lier, i: line, 1: ün, i: ür,

% Mibdre brukligt. † föråldradt.

i antågande äfv. bild. (t. ex. death was on the to steal a upon, genom list förskaffa sig försprång för (biid. fördel öfver) ngn; öfverflygla ngn; lura (»kugga») ngn; to strike up (a) the ~3 slå marsch; gifva uppbrottssignal, march, mårtj, 2. S. gräns, numera blott pl. (~es, -ëz) gränser; gränsland (i geogr. mamn : Mark); vn. ligga näst intill, gränsa (on, with, till). ~er, -ur, (1.) s. gräns-' uppsyningsman (äfv. ^-warder); (Lord ~) förr markgrefve (som skulle bevaka gränsen mot Wales el. Skotland). ~-man, S. gränsbo.

marcher, ma'rtjur, (2.) s. marscherare, tågande soldat, marching, ma'rtjing, prt. af march, 1.; s. marsch, trupprörelse; heavy order, (full) fältutrustning (med full packning); ~ regiment, regemente på fältfot ei. i aktiv tjänst; F linieregemente. ~-past, s. mil. defilering.

marchioness, ma'rsjunes, s. markisinna; markgrefvinna (jfr marcher); si. tjänst-flicka som tjänar ensam i ett bus. marchpane, ma'rtjpan, s. marsipan (ett slags

bakelse).

mare †, màr, l. se night-mare. mare, màr, 2. s. märr, sto. ~-C0lt, s. stoföl. ~-faCed, a. med platt panna, ^'s -nest, s. upptäckt ei. uppfinning som ngn tror sig hafva gjort men hvilken blir till intet, chimär, inbillningsfoster; dumt påfund, självbedrägeri. ~'s-tail, s. bot. hästsvans (Hippuris vulgaris), mareschai, må'rèsjål, se marshal. margaric, margar'ik, a. pärle-, liknande pärlor; ~ acid, kem. margarinsyra. mar-garin(e), -'- rin, s. kem. margarin (en fettart), margarite, -'-rit, S. bibi. pärla; min. en art, glimmer, margaron(e), -'-rön, s. ett

tvållikt ämne af margarinsyra destillerad

med kalk.

margay, ma'rga, s. zool. tigerkatt (Felis

tigrina). marge †, mårdj, s. O. va. se följ. margin, ma'rdjin, s. brädd särsk. bot.! rand, kant; strand; marginal i en bok etc.; hand. skilnad mellan inköpspris och beräknadt försäljningspris (: ^ of profit), el. mel. inkomst o. utgift; aiim., biid. öfverskott att »draga» (»vinka») på, jämkningsmån, prutmån, spelrum; va. förse med brädd ei. marginal; anteckna i marginalen; ~ of a course, byg. fri (ej täckt) del (kant) af ett skikt af tegel, skiffer; to draw (ei. leave) a vid beräkning, uppgift taga till rundligt, beräkna prutmån; in (ei. on) the i marginalen. ~al, -al, a. brädd- särsk. bot.: hörande till ei. befintlig i kanten, i mar-

ginalen, marginal- (gloss, note), ^alia, lat., -ä'liå, s. pl. randanteckningar, anmärkningar (tillägg) i marginalen. ~ate, -at, va. † se margin; a. se följ. ~ated, -àtèd. a. naturv. kantad, försedd med utstående kant ei. med brädd af annan konsistens ei. färg (äfv. ~ed, -d).

margosa, margo'sa, ~-tree, s. bot. se bead -tree.

margrave, ma'rgrav, s. tysk markgrefve. margraviate, --'iàt, s. markgrefskap. margravine, -graven, 5. markgref vinna.

Marian, ma'rian, a. tillhörande Maria (Jungfru M. el. M. drottning i England). 'MSM }|<, -izm,

s. Mariedyrkan.

mariet, ma'riet, s. bot. nässleklocka (Campanula urticifolia); en viol (Yiola marina).

marigold, mar'igold, s. bot. ringblomma (Calendula). ^-window, s. byg. se Catherine -wheel.

marigraph, mar'igraf, s. registrerande tidvattensmätare.

marikin, mar'ikin, ~a, -ke'na, s. se tamarin.

marinade, mar'imid, s. kokk. marinad; va. (äfv. -nate, -nàt) kokk. marinera, inlägga

saltad fisk i ättika.

marine, mare'n, a. marin-; sjö-, hafs-; tillhörande sjöväsendet ei. sjöfarten, ny t j ad på sjön, vid sjöfart; s. marin i aiia bet. : sjömakt, sjöförsvaret, ett lands (äfv. händels-) flotta; sjö väsen, sjöfart; marinsoldat; mål. sjöstycke; the mercantile handelsflottan; the Royal (M)~, Kongl, (ör-logs)flottan; Royal (M)^s, (officielt: the R. Mrsj Forces), Kongl. Marinbrigaden

(af flere regementen : artilleri o. infanteri); to be

in (ei. belong to) the vara (tjänstgöra) vid flottan; tell that to the that will do for the ms! F det kan du försöka purra i bönder! ~ acid %, se hydrochloric acid; ~ recruit, si. tombutelj. ~-ba-rometer, s. barometer i kompassupphängning nytjad om skeppsbord, marinblått (grönblått). ~-boiler, s. sjö-(: ång-båts-)ångpanna. ~-C0rps, s. kår af marinsoldater, marinregemente, ^-ducks, s. pl. zool. dykänder (Fuligulinæ). ~-en-gine, s. sjö-(ång)maskin. ^-engineer, s. ångbåtsmaskinist. ~-glue, s. marinlim, skeppslim. ^-governor, s. ångm. regulator för sjömaskin, ^-insurance, s. sjöförsäkring, -assurans. ^-railway, s. spårväg (slip) för fartygs upphalning. ~ -Salt, s. hafssalt, ^-sauce, s. bot. Por-phyra, jfr laver. ~-S0ap, s. tvål användbar i hafsvatten. ~-StOre, s. handelsbod) med kasserade skeppsinventarier, gammalt tågvirke, järnskrot o. d., ofta :

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,marine-store

F Talspråk. 800 P Lågt språk.

marker

lumphandel; ~ dealer, dealer in lumphandlare. ~-SUrVeyOr, S. sjöförsäkringsanstalts kontrollör, inspektör, besigt-ningsman. -d, a. her. med fiskstjärt.

~r, -'inur, s. sjöman. ~r's-Card, 5. kompassros. ~r's-needle, s. kompass(nål). ~rship)j<? -'inursjip, s. sjömannaskap, se seamanship. mariolater, mariol'atur, 5. mariadyrkare, anhängare af Mariedyrkan, mariolatry, -tri, s. Mariedyrkan, Jungfru Marias tillbedjande.

marionette, fr., mårionet', s. marionett, mariput; mar'iput, s. se zoril. marish, † el. poet., mar'isj, a. se marshy; s. se marsh.

marital, mar'ital, a. tillhörande en äkta man, en äkta mans (affection, authority etc.). maritated % -tätëd, ß. gift om kvinna, maritimal †, måritlmål, maritimate †, -màt,

a. se följ.

maritime, mar'itim, -tim, a. liafs-, sjö-; hörande till sjöväsendet, sjöfarts-; sjöfartsidkande; vid hafvet belägen, (hafs)kust-; ~ commerce, ~ trade, sjöfart, skeppsfart i stort, Öfver hafvet; ~ nation, ~ power, sjömakt, nation som eger en större flotta ei. idkar större sjöfart; ~ population, kust-(ei. skärgårdsbefolkning; ~ town, sjöstad. ~-C0lirt, S. domstol i sjömål (i England Court of Admiralty o. the Judicial Committee of the Privy Council). ~-in-terest, s. stämpelafgift på bodmeribref;

se vid. under interest. ~-laW, s. sjörätt, -lag. ~-State, s. sjöstaten, marjoram, ma'rdjoram, s. bot. mejram (slägtet Origanum); common könig, dosta, märrmynta (O. vulgäre); pot summer srceet mejram (O. Majorana), mark, mark, 1. se marque. mark, mark, 2. s. mark (: gmi vigt; gmit engelskt mynt : 13 sll. 5 d.; mynt i åtsk. länder t. ex. Tyskland).

mark, mark, 3. s. märke i aiim.; kännemärke, skiljemärke, igenkänningstecken, kännetecken; bomärke; hand. prismärke, handelsmärke (jfr trade-»*), etikett; stämpel

(t. ex. på metallvara) äfv. allm. bild., prägel; utmärkthet, anseende, betydenhet; tecken, bevis (of på); spår; ärr, fläck; skottafla, prick vid målskjutning, mål äfv. allm. bild. : mål i sigte, syftemål; aiim. bild. vederbörligt mått, exakt, verklig storlek, fullt mål, gräns, normal ståndpunkt; sjö. märke på lodlinan; skoi. noteradt betyg ei. anmärkning; va. märka, göra märke i, sätta märke på; stämpla (t. ex. träd, metallvaror); utmärka, beteckna (t. ex. sin plats i en kupé etc.); utvisa; markera; stryka under (ei. för);

lägga märke till, taga märke på; utmärka såsom offer, »döma»; skoi. gifva anmärkning; vn. lägga särskildt ei. nog$, märke till ngt; ~ of tooth, vetcr. »böna», åldersmärke i hästtand; (God) bless (ei. save) the r\j, iron. Gu'bevars; Gu'nås; I still carry the jag bär ännu märken efter det; to hit the träffa målet, ofta bild. : slå träff, »slå hufvudet på spiken»; träffa in, slå in; to make one's visa sin prägel, sin karaktär, visa hvad man går för; utmärka sig. göra sig ett namn, förskaffa sig en (aktad) plats; visa sig vara af en viss betydenhet; to be beside (ei. to miss) the förfela målet, bomma; biid. aiim. misstaga sig, »kugga sig»; ej träffa in; to be below the vara under den normala ståndpunkten; ej uppnå erforderligt mått, ej hålla målet, ej uppfylla skäliga fordringar; om uppgift o. d. stanna under det verkliga beloppet; om en talande ej taga till så mycket man kan, jfr följ. ex.; speaking below the ~ F, minst (lindrigast) sagdt, »för att nu ej säga mera», åtminstone; that is nearer the det torde komma verkliga förhållandet närmare; a man of en framstående, betydande man, »en man som gjort sig ett namn», en allmänt ansedd person, notabilitet; to fall short of the ^, ej hinna målet, biid. jfr to miss the oj ; that is wide of the ... långt ifrån det rätta, jfr to be beside the to be (come, keep) up to the hålla målet, uppfylla alla skäliga anspråk; to be ivithin the vid uppgift stanna under verkliga beloppet; »hålla sig inom riten»; ~ high game, biid. spela högt spel, syfta högt; ~ time, markera takten; mil. marschera på stället; ~ me, ~ my icords! märk mina ord! kom ihåg hvad jag säger! ss. hotande tillägg »kom det ihåg»! ~ off, pricka för, utpricka; ~ off from, utmärka från ei. bland; ^ out, utmärka ngn, ngt biand många, utpeka, utse, bestämma (for, till); ingeniör, afsticka, utstaka; ~ well, notabene. ^-pole, se marking -pole. 'x/Sman, s. skarpskytt, skicklig-skytt; skämts, icke skrifkunnig person som begagnar sig af bomärke %. ~Sman-Ship, s. skjutskicklighet. ~ed, pp. (-t); a. (-ed) märkt; markerad, utpräglad; tydlig, otvetydig, öppen, i ögonen fallande, uppenbar; to be ~ with, äfv. utmärka sig för; he was a ~ man, han var »dömd» (utsedd till offer af sina fiender); a ~ moment, ett minnesvärdt ögonblick, en bemärkelsedag. ~ee, se marquee. ~er, -ur, 5. märkare, (t. ex. timmer-)stämplare ; markör; skoi. univ. ordningsman som för journal

i: fate, å: far, L: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, f: fir,inarker

t Mindre brukligt. 801 † Föråldradt.

marmoset

öfver de vid gudstjänsterna frånvarande; mil. äfv. riktrote; ngt som tjänar till märke, ngt att markera med, ss. : bokmärke, spelmark.

market, ma'rket, s. (salu) t org; marknad, torgdag; hand. aiim. bet. marknaden, varuomsättning, -afsättning, handeln; afsätt-ningsort; gångbart pris; jur. köpstadsrätt, rätt till »j-overt; köp, affär †; vn. handla, göra uppköp; köpa och sälja; va. utbjuda till salu, handla med; the ~ is brisk (dull ei. slack), hand. marknaden är liflig (trög, fl au); the ~ is high (loio), kursen (priserna) i marknaden är hög (låg); to find (el. meet with) a quick (ready) rv/, få hastig afsättning; to make a (good) cm säljare göra en god handel; to make one's göra sina uppköp; current at gångbar i marknaden; at på torget; ...is not in fins icke (längre) i marknaden (handeln); in the på torget; i marknaden; to bring into, to place on, to put on (ei. into), to introduce to the införa i marknaden, utsända i handeln; to come into the komma (ut) i handeln ; to go to gå till torget (för att handla). ~-basket, s. torgkorg; grönsakshandlares korg af viss storlek. ~-bell, S. marknadsklocka hvarmed marknaden ringes

in. ~-CrOSS, s. kors uppsatt på marknadsplats. ~-day, s. marknadsdag, torgdag; on på torgdagen, vid marknaden. ~-gardener, s. handelsträdgårdsmästare som försäljer sina produkter på torget (ei. å marknaden). ~-hall, .5. saluhall. ~-0Vert, s. jur. offentlig marknad; laglig tid och ställe för öppen och fri försäljning under hand af varor. ~-place, s. saluplats; salutorg; to stand idle in the stå sysslolös på torget. ~-price, ~-rate, s. gångbart pris, marknadspris; torgpris; markegångspris; handelsvärde. ~-report, s. hand. marknadsberättelse. -stead †, s. se r^-piace o. föij. ~-town, s. köping, ort som har rättighet att hafva torgdag (»kreatursmöte», mindre marknad). ~-trot, s. bondiunk. ^-woman, s. (torg)månglerska. <^able, -abl, a. säljbar; fal äfv. moraliskt; färdig att utsändas i handeln, ei. att torgföras; afsättlig; gångbar i handeln, kurant. ^ableneSS, -ablnës, s. säljbarhet; afsättlighet; gångbarhet i handeln. ~er)j(, -ur, 5. marknadsbesökare; torghandlare, ""ing, -ing, prt.-, s. marknadshandel, -besök(ande); torghandel; marknads- ei. torgvaror kollekt., varutill-försel vid en marknad.

marking, ma'rking, prt. at mark, 3.; a. i sms. tjänande till märkning, märk-; s. märk-

ning, stämpling: märke; märken kollekt., »teckning» pä naturföremål. snick.

ritspets. ^-gauge, s. snick. strykmått. ^

-hammer, s. stämpelhammare, 'v-ink, s. märkbläck. ~-iron, s. märkjärn, stämpeljärn, brännjärn. ~-nut, s. bot. nöten af Semecarpus Anacardium; äfv. se cashew -nut. ~-p!ough, s. plog som uppdrager lätta fåror hvari sås. ~-pOle, S. landtm. ingen, utstakningspåle, -stolpe; järav. hinderstolpe. ^-thread, s. märktråd. markman †, ma'rkman, dets. s. marksman

se under mark.

marl, mårl,

1. va. sjö. märla (omlinda ett tåg

med garn).

marl, mårl, 2. s. märgel; va. åkerbr. märgla; compact indurated se <^-sto?ie; earthy märgeljord; grey kritmär-gel. ~-brick, s. märgeltegel, jfr cutter. ~-pit, s. märgelgrop, -graf. ~-slate, s. märgelskiffer. ~-StOCk, se brick. StOne, s. märgelsten. ^aceOUS, -a'sjus, a. märgelartad, märgelaktig. marled, mårld, a. skoti. brokig, prickig, rutig.

marline, ma'rlm, s. sjö. märling (smäcker lina

el. garn af två parter) ; Va. märla (jfr marl, 1.). ~-hitCh, ~-knOt, s. sjö. märlslag (ett slags knop).

~spike, s. sjö. märlspik, splitsjärn

(en sjömans pryl).

marling, ma'rlmg, l. prt. ^ marl, 1.; s. sjö.

märling, tågs klädning. Sms. se under marline.

marling, ma'rlmg, 2. prt. af marl, 2.; s. åkerjords märgling. marly, -li, a. märgelartad; märgelblandad, -haltig; rik på märgel.

marmalade, må'rmåiäd, -melade -mëiàd,

S. marmelad (fruktmos, sylt afkokad till fast konsistens).

marmatite, ma'rmatit, s. min. marmatit,

järnsinkblende. marmolite,

ma'rmolit, s. min. marmolit (ser-pentinvarietet).

marmoraceous, marmora'sjus, a. marmor-

artad, lik marmor. marmorate(d) >j<, må'rmèràt(ëd), a. marmorerad; marmorbelagd. marmoration -ra'sjun, s. marmorbeläggning ei. inläggning; marmorering, marmoratum, lat., -ra'tum, s. byg. cement af marmorpulver och kalk; cement(murbruk) af osläckt kalk och ägghvita till marmorering; förr tand-fyllningsämne (amalgam) af stanniol och kvicksilfver.

marmoreal

(-rean), mårm6'rèål (-ån), a. marmor-, af marmor; marmorlik. marmose, må'rm(i>s, s. se didelphys. ~t, -zët,

S. zool. ekorrapa (sydamerikanskt apslägte, Ha-pale ei. Jacchus).

marmot, ma'rmot, s. zool. murmeldjur (Arc-tomys is. A. alpinus : Alpine ei. common American se woodchuck; German se hamster; Lapland se lemming. marone, raaro'n, .<?. se maroon, 1. maronite, mar'onlt, s. kyrkb. maronit. maroon, maro'n, 1. s. marrongfärg, karmo-

sinbrunt, dunkelt rödbrun färg. marOOn, maro'n, 2. s. i vestindien förrymd negerslaf som lupit till skogs; va. landsätta en uppstudsig sjönian på en obebodd Ö ei. kust; vn. Am. göra en längre utflygt (äfv. to go rsjing), jfr ned. —party, se under följ. o^ing, -ing, pvt.; ~ party, Am. (sällskap som gör en) längre utflygt i vildmarken el. till ngn aflägsen kust.

marque, märk, .<?. kaparbref (äfv. letters of

~ [and reprisal])-, kapare(fartyg). marquee, märke', s. större dubbelt tält; officerstält; soltak af tältduk (ei. lätt trä). marqueSS, ma'rkwes, s. förr o. eg. mark-

grefve; engelsk markis (ädling af rang näst efter duke, b v fr äldste son af en duke ofta bär denna titel).

marquetry, ma'rketri, s. inlagdt arbete i

trä, trämosaik, marquis, ma'rkwis, s. numera is. utländsk markis; markisinnaf. ~ate, -at, s. marlcisat, markisvärdighet, en markis' stamgods cl. (förr) jurisdiktion. ~dom †, -dum, s. markisat konkret. ~e, fr., -kè'z, s. mar-kisinna.

marram, mar'am, s. bof. ett gräs (Psamma arenaria).

marriage, mar'idj, s. giftermål; förmälning; vigsel; bröllop; äktenskap, gifte; biid. innerlig förening; by genom gifte; i ett äktenskap (t. ex. by his first ~ he had a daughter)-, (to bestoio [on a man] el.) to give (away) in gifva ngn sin dotter till äkta; to offer ~ to, to ask (seek) in begära till äkta, fria till. articles, s. pl. (punkter i) äktenskapskontrakt. ~ -bed, s. äkta säng. —bell, s. bröllopsklocka. (pl.) -ringning, —broker, s. äktenskapsmäklare. —certificate, s. vigselattest. —chamber, s. brudgemak. ~ -contract, s. äktenskapskontrakt, —day, s. bröllopsdag. —favour, s. bandros buren af bröllopsgäst (-marskalk), —finger, s. ringfinger. —license, s. jfr license (bishop's : ordinary l. o. special l.). ~

-lines, s. pl. F se —certificate. —portion, s. hemgift, —ring, s. vigselring, —settlement, s. äktenskapsförord, påk-tum. —VOW, s. äktenskapslöfte, ^able, -abl, a. giftasvuxen; ledig till äktenskap

(o. önskande träda i gifte el. : utgörande ett godt parti).

married, mar'id, pp. &t marry; a. gift; äktenskaplig, äktenskaps-; poet, intimt förenad (to, med); a ~ couple, ett äkta par; their ~ felicity, deras äktenskapliga sällhet; ~ life, äktenskapligt samlif; a ~ man, en gift man; her ~ name, hennes namn såsom gift; the ~ state, äkta ståndet; to be ~ (to), äfv. gifta sig (med); to be rsj from a place, fira sitt bröllop på ett ställe om bruden; to get (F one's self) (gå sta' och) gifta sig. marroon, se maroon. marrot, mar'ot, s. F se auk. marrow †, mår'ö. I. s. prov. O. Skoti. gelike,

stallbroder, kamrat; like, make. marrOW, mar'o, 2. s. märg; biid. det (ngns) innersta, kärnan af ngt; det finaste ei. bästa, must, kvintessens; va. fylla med märg ei. fett; fullproppa; spinal ryggmärg; vegetable bot. växtmärg (Cucur-bita ovifera); he was English to the han var engelsman till lif och själ; it pierced me to the det gick mig genom märg och ben. ~(-)bone, s. märgben, ben innehållande märg; pl. skämts, knän, jfr ex.; and cleavers, eg. märgben och köttyxor nytjade af slagtare till »turkisk» musik,

aiim. F »grytlock och kakelugnsluckor» ei. d. : larmande instrument; to ride in the ~ coach, si. »färdas med apostlahästarna»; to bring one down upon his *<>s, tvinga ngn att taga till bönboken (att falla till föga), —fat, s. ett slags stora ärter, —pudding, s. märgpudding; pudding af växtmärg. —SpOOn, s. märgsked. —squash, 5. Am. växtmärg. ~ish, -lsj, a. märgartad. ~leSS, -lès, a. märglös, »utan saft och märg», kraftlös. ~y, -i, a. märgfull; kärnfull, kraftig, marrum, mar'um, se marram. marry †, mår'i, 1. interj. (eg. Mary : Jungfru Maria) i sanning! sannerligen! marry, mar'i, 2. va. förena i äktenskap äfv. : viga; gifta sig med, äkta; bortgifta (to, med); bild. innerligt förena; sjö. splitsa; rn. gifta sig, ingå äktenskap; a fortune, ~ money, gifta sig till en förmögenhet, få pengar i sitt gifte (oftast med sin hustru); ladies with daughters to .... att gifta bort; ~ for love, for money, gifta sig af kärlek, för pengarnas skull; ~ into a family, (va.) få sitt bam genom gifte in i en familj; (vn.) gifta sig in i en familj; he has nothing to ~ upon, ... att gifta sig på. ~ing, -ing, prt.; a. jfr ex.; a ~ man F, en man som (ännu) tänker på att gifta sig ei. som kan gifta sig, äktenskapskandidat. MarS, mårz, S. myt. astron, alkem. Mars.

Marsala, må'rsålå, s. marsala(vin).

marsh, mårsj, s. moras, träsk, kärr, myr;

i sms. träsk- (ofta naturv. : palustris). rw

-beetle, s. bot. bredbladigt kafveldun (Typha latifolia). ~-bred, a. född (aiim. : uppkommen ur) (om djur som vistas) ei. växande i träsk. ^-Centaury, s. bot. en liten stålörtsart (Cicindelia filiformis). ~ -cinquefoil, s. bot. kråkklöfver (Comarum palustre). ~-elder, s. se guelder-rose. ~ -fever, s. träskfeber (jfr malaria). ~-fish, se mud-fish. w-five-finger, se cinquefoil. ^-flower, s. bot. Limnantliemum. ~-gas, s. sumpgas. ~-harrier, se moor - buzzard, ^land, s. »marsjland», kärrtrakt, sumpig trakt, ^-mallow, s. bot. altea (Althæa is. A. officinalis :) farm. altérot. ^-marigold, s. bot. kabbelök, kalf-leka (Caltha palustris). ~-nut, se mark-ing-nut. ^-pennywort, s. bot. spikblad (Hydrocotyle vulgaris). <W0Semary, s. bot. Am. mar-risp (Statice Limonium). ~ -Samphire, se glasswort. ~-tit, s. zool. en-tita (Parus palustris). ~-trefoil, s. bot. vat-tenklöfver, bläcken (Menyanthes trifoli-ata). ^-twayblade, s. bot. myggblomma (Malaxis paludosa). ~W0rt, ~-whortle-berry, s. bot. tranbär (Oxycoccus).

marshal, må'rsjål, s. fordom stallare †: marskalk i alla bet., mil. se field; jur. se äfv.

Judge'sceremonimästare (Earl (l/)~,

se sms. under e.); Am. »fogde» (exekutiv ämbetsman motsvarande en engelsk sheriff)) bild. härold,

bebådare, föregångare, ledare; va. ordna

en procession o. d., uppställa trupper, leda, föra an; bana väg för; her. anordna de olika delarna af en vapensköld; (M)n* of the King's household ei. Knight-M., se sms. under knight;

of the King's (Queen's) Bench, förr direktör öfver King's (Q.) Bench-iängelset i Southwark, London. ~Sea, -sè, s. förr borgrätten (Court of M.)) (jfr det sista ex. under föreg, ord) se Queen's pr ison. ~cy†, -si, s. marskalksämbete, -värdighet. <v(|)er, -ur, s. ordnare, arrangör; förare. ~(l)ing, -mg, prt.; s. ordnande efter ceremoniet, anordning särsk. her. af en vapensködls delar utvisande slägt förhållanden. "wShip, -sjip, S. mar-skalksämbete, -värdighet.

marshy, ma'rsji, a. sumpig, sank, träsk-artad; tillhörande, lefvande ei. växande i kärr.

marsupial, mårsü'piål, a. pungdjursartad, tillhörande pungdjuren; s. pungdjur. ~ia, lat., -å'liå, s. j)l. pungdjur. ^ian, -à'iiån, marsupian, -ån, marsupiate, -åt, se marsupial, marsupium, lat., -åm, s. anat. pungdjurs pung inneslutande spenarna för de

outvecklade ungarna.

Mart †, mart, s. se Mars; bild. krig, strid, mart, mart, 1. s. Skoti. gödkreatur siagtadt till

vinterbehof (till Mårtensmässan).

mart, mart, 2. s. marknad(splats) i aiim. bet., afsättningsort, nederlagsort (jfr emporium)) vn. † handla †, köpa och sälja; va. † handla med, köpa ei. sälja; letters of se motsv. und. marque.

martagon, må'rtågon, s. bot. kroll-lilja (Li-

lium martagon). Martello tower, mårtël'6 tau'ur, 5. martello-

torn (ett slags fristående runda kustförsvars-torn med en svängkanon).

marten, må'rtën, 1. se martin.

marten, ma'rten, 2. s. zool. mård (Mustela

mårtes, Am. M. Americana), martial, må'rsjål, a. martialisk; krigisk; krigs-; militär-; kem. förr järn- †; ~ law, krigslag, abstr.rätt såsom grund för krigs-ei. ståndrätt. oJze, -iz, va. göra krigisk. ~neSS, -nes, s. krigiskhet. martin, ma'rtin, s. zool. svala; se vid. marten.

~-maS, s. Mårtensmässa (den ii:te

november, Mårten biskop). ~et, -ët, zool. se

martin; mil. F pedant i tjänsten, exercis-djäfvul; sjö. dämpgårding. ^etism, -ët-lzm, s. mii. pedanteri i tjänsten, martingale, må'rtingål, s. språngrem (som

hindrar hästen att kasta upp hufvudet el. att stegra sig); sjö. stampstag (äfv. ~-Stay); si. spelt, fortsatt fördubbling af insatsen, martlemas, ma'rtlmas, se Martinmas. martlet, ma'rtlet, s. zool. svala, jfr martin;

her. fågel utan ben och näbb. martnet, må'rtnët, s. sjö. se martinet. martyr, ma'rtur, s. martyr, trosvitne; offer

(to, för en idé, en svår plåga etc.); va. göra till martyr; martera, pina. 'vdom, -dum, s. martyrskap, martyrdöd; marter, plåga; to suffer rv, lida martyrdöden. ^ologiC(-al), -olodj'ik(ål), a. hörande till en martyr- ei. pinohistoria, ^ologist, -ol'odjist, s. förtälj are ef. författare af en martyr-(pino-)historia, martyrhistoriker. ~0-logy, -ol'odji, s. martyrhistoria; förteckning på martyrer, marvel, må'rvël, s. under, underverk; ngt underbart, märkvärdighet; undran, förvåning; vn. förundra sig (at, öfver); undra (what, öfver hvad); no ingenting att undra på; ^ of Peru, bot. underblomma (Mirabilis Jalappa ei. dicho-toma). ^lOUS, -as, a. underbar, förunderlig, högst märkvärdig; otrolig; vidunderlig; the det underbara, det öf-vernaturliga. ^louSneSS, -usnès, s. underbar beskaffenhet, otrolighet. märkvärdighet.

marver, ma'rvur, s. se marble giastuiv.

b-, note, è: do, à: nor, o: not, à: tube, ü: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Mary

r Talspråk. 804 P Lågt språk.

mast-timber

Mary, ma'ri, s. pr. Maria, ^-bud, ~-gold,

se marigold. "Jebone, mar'ibun, s. pr. en församling i London (N. W.); ~ Cricket

Club anses som den förnämsta i Engl.; den innehar Lord's Cr. Ground, hvarför ock dess medlemmar kallas Lord's men. ^mas, s. Marie -bebådelsedag. mas, mas, ss. senare del af sms., se mass, 1. mascle, mås'kl, s. ber. to m spetsruta. ~d, -d, a. försedd med, ei. indelad i spetsrutor, masculine, mas'kulin, a. af manligt (han-,

gram. maskulint) kön; manlig, manhaftig; karlaktig, karlavulen (woman). ~neSS, -es, masculinity -Iti, .<?. egenskap att vara af mankön, manlig etc., manhaftighet, karlavulenhet, masfl †, måsj, 1. se mesh. mash, måsj, 2. s. blandning, röra, sörja, mos, mischmasch; mäsk; sörpa; va. krossa till mos; röra till, hopröra; maska; ^ed potatoes, potatismos. ~-C00ler, s. mäskkylare, bryggares kylfat. ~-tub, ~ -tun, ~-vat, s. mäskkar. ~er, -ur, s. si. sprätt, elegant, modenarr. ~ing, -ing, prt.; s. mäskning etc. jfr ofvan v.) mäsk; ~ tub, etc. se ofvan sms. ~y, -1, a. krOSSad till

mos, hoprörd, sörpad. mask, mask, s. (ansigts)mask; bild. mask, larv, sken; maskerad person; förkläd-ning, maskerad; nteraturhist. maskspel; byg. (groteskt) ansigte som dekoration; va. maskera, äfv. allm. bild., jfr vid. nedan (särsk. mil. : betäcka, undanskymma); förkläda; förställa, dölja; vn. maskera sig; uppträda maskerad; kläda ut sig, vara utklädd. ~ed, -t, pp.; a. (jfr föreg.) maskerad, äfv. bot. (: sluten) om läppformig blomkrona;

~ ball, maskeradbal; ~ battery, maske-radt (doldt) batteri. ~er, -ur, s. maskerad person, »mask». ~ery †, -uri, s. maskering, maskeradkostym; maskerad. ing, -ing, prt.; s. maskering; maskerad, upptåg af maskerade personer; ~ habit, maskeradkostym, maskinonge, måsk'Inondj, se muskallonge. maslin, maz'lm, s. blandning, is. blandsäd (äfv. meslin) ; a. blandad af flere beståndsdelar, mason, ma'sn, s. murare is. i huggen sten; frimurare (eg. free and accepted jfr freemason)-, va. o. vn. mura; ~ lodge, frimurarloge. ~ic, -son'ik, a. frimurare-, ^ry, -ri, s. raurararbete, murning; mu-raryrket; frimureri; the wall is (of) good väggen är omsorgsfullt murad, masque, fr-, mask, se mask, s. ~rade, -uråd, s. maskerad, utklädning; förklädnad; vn. (—') maskera sig, utkläda sig; vara maskerad ei. förklädd; va. (---') maskera, förkläda; bemantla, ^rader, -ürà'dur,

s. en som är maskerad ei. utklädd; upp-tågsmakare. j

mass, mås, 1. S. kat. kyrk. mässa (bostians invigning o. utdelande); vn. † hålla mässa; high högmässa, högtidlig mässa (som sjunges); low stilla mässa (som blott läses); ~ for the dead (ei. departed), själamässa; to celebrate hålla mässa; to say (perform) läsa mässan. ~-bell, s. kat. kyrk. mässklocka. ^-book, s. katolsk mäss(hand)bok. ~-day, S. mässdag (då högmässa hålles). ~ -house, s. förakti. katolskt tempel, ^-priest, s. förakti. katolsk mässprest hvars åliggande är att hålla mässor; förr dets. s. Secular priest. ~-S0ng, s. mäss-sång. maSS, mås, 2. s. massa äfv. fys.; mängd af ett

ämne utan bestämd form, kllimp; oordnad hop,

samling; spelt, pott; va. hopsamla, förena i en massa (: ~ together)-, vn. samla sig i en massa, skocka ihop sig; the ~ of..., massan (största delen) af...; the massorna (: sv. äfv. »massan» :) stora hopen, folket, ^-meeting, s. stort, politiskt folkmöte, massmöte, massacre, fr., mas'akur, s. nedgörande, ned-sabling, blodbad; va. nedgöra, anställa blodbad på; massakrera, förgöra i massor utan åtskilnad äfv. bild., jfr ex. under innocents. maSSiCOt, mås'ikot, s. kem. tekn. massikot,

jfr yellow lead under I. massiness, mås'inës, s. stor massa hos ngt,

jfr vid. massiveness. massive, mas'iv, a. massiv särsk. min., tät ända igenom, fast, tjock, grof, tung (: fys. innehållande stor massa). ~ly, -ll, ad. i en

kompakt massa. ^neSS, -nes, s. massi-vitet, täthet, stor tyngd. maSSy, -i, a. se massive.

mast, måst, 1. S. (utan pl.) bok-, ek-ållon kollekt., is. ss. (svin)föda, ållonbete. ~-tree, (1.) s. träd som lemnar ; särsk. se cork-tree. mast, måst, 2. s. sjö. etc. mast; sjö. stång (del af sammansatt mast : Upper jfr sms. under fore, main etc.); va. förse med mast(er), insätta mast(er) i fartyg; to spend (ei. expend) a sjö. segla af en mast, få en mast afbruten i svårt väder. sjö.

kindback. <v-Cloth, s. sjö. stötlapp, förstärkningslapp i segel. ~-C0at, s. sjö. mast-krage. ~-head, s. sjö. topp af en mast (: masttopp) ei. stång, särsk. märstopp vid

bramsalningen ; Va.

skicka upp i bramsalningen såsom straff. <v,-hoop, s. sjö. mastlitsa.

sjö. hål för masten, mastfisk. ~-h0USe, s. rundhultsskjul på varf. ~ -prop, S. maststötta vid kölhalning. <x/-nm, S. sjö. mastkrans på akterkant af en mast till stöd för bommen. ~"Step, S. sjö. mastspår. ~

-tackle, s. masttackel, -gina. ^-timber,

~-tree, (2.) s. astträd. -ed,pp.; a. försedd med mast(er), i sms. -mastad. er, -ur, (1.) s. fartyg med master, -mastare. master, ma'stur, (2.) s. mästare (of, i ngt); herskare, herre (of, öfver); husbonde, pl. biand tjänstfolk husbondfolk, »herrskap(et)»; principal, egare, patron, redare; föreståndare, styresman, särsk. för läroverk o. d., jfr head-f

sekreterare»; (M)^> of Arts, univ. magister (artium) (akademisk grad öfver bachelor) ; classical, mathematical etc. skoit. (huf-vud)lärare i klassiska språk, i matematik etc.; vice f>u, second konrektor; (ilf)~ °f a college (ei. of a house), univ. föreståndare (»inspektor») för ett college; (M)r^ of (the) (Fox-)ffounds, en (chef för en jagtförening) som håller en uppsättning af räfhundar (jfr hunt); (Anm.

~ med följ. subst., se för öfrigt under dessa senare i). ~-at-armS, s. sjö. öfverskeppare, underofficer som är öfverprofoss om bord på örlogsfartyg, ^-attendant, 5. sjö. hamnmästare (varfschefens sekond). ~-bllild-er, s. byggmästare. ~-chord,s. mus. dominantackord. ~-gunner †, s. öfverkon-stapel, »arklimästare» (artilleribefälhafvare). ~-hand, s. mästarhand; mästare, skicklig, handslög man. ~-key, s. hufvud-nyckel äfv. bild. ~-line, s. fort. magistral-linie. ~-Iode, s. gruf. hufvudmalmådra. ^-mariner, s. sjö. examinerad skeppare.

~-maSOn, s. murmästare; frimurare i

tredje graden. «w-mind, s. se spirit. ~-miner, s. gruf. stigare. ^-minstrel,

s. se singer. ~-n0te †, s. mus. stor kistnot af 8 takters valör; se vid. leading -note, ^-passion, s. herskande lidelse. ~(-)piece, s. mästerstycke, mästerverk; ngns starkaste sida)j<. ^-printer, s. boktryckeriprincipal. 'V-Sinèw, S. veter. stor sena i hästens has. ^-Singer, s. tysk mästersångar. ~-smelter, s. bärg. hyttmästare, masmästare, ^spirit, s. ledande ande, »själen» i ett företag; herskarande. ^-spring, s. se main-spring. ~-Stroke, s. mästerdrag, mästerstycke (skickligt utförd handling); mästerkupp; tekn. 1'itS (ritad rand) att gå efter, för-ritning. ~-tap, s. tekn. gängtapp, gängborr. ~-t00th, s. kindtand. f-tOUCh, s. se finishing touch; drag som förråder »mästarhanden», jfr ~ -stroke. ~-wheel, s. mek. hufvudhjul, drif-hjul. ~-W0rk, s. mästerverk (äfv. : ngns yppersta arbete). ~W0rker, ~-W0rk-man, s. verkmästare, verkgesäll. 'vWOrt,

S. bot. benämning på flere (storväita) umbelläter :

mästerrot (Imperatoria Ostruthium); äfv. kväller (Ægopodium : English äfv. se cow-parsnip. ^dom -dum, s. herravälde. ~flll, -ful, a. skicklig (»en mästare») ingt)(C; mästerlig, mästar-; öfver-sittaraktig, despotisk, befallande, myndig äfv. ton etc.; öfverväldigande; väldig, stark; to be äfv. »vilja spela husbonde», ^fulness, -fulnës, s. mästarskicklighet,

jfr vid. föreg. o. följ. <v,hood -hud, 5. se mi-

periousness. ~leSS, -lès, a. herrelös, utan husbonde ei. egare; obändig, oregerlig, styfsint)|s. ~lineSS,-lines, s. mästerskap; befallande sätt ei. karaktär, öfvermod, tyranniskhet. ~ly, -li, a. mästerlig; befallande, despotisk; ad. † mästerligt etc. ~Ship, -sjip, s. i aiim. en master's (föreståndares etc.) befattning och värdighet; mästerskap, öfverlägsen skicklighet; öfverlägsenhet; husbondevälde, förmanskap; mästerstycket; skämts, hans »mästerskap» som titel †. ~y, -i, s. herravälde, öfvervälde, husbondevälde (over, öfver); seger; öfvertaget (over, öfver), öfverlägsenhet; öfverlägsen skicklighet, mästerskap (of, i); (täflan om) företräde †.

mastic(h), mas'tik, s. mastix, kåda (af) bot, mastix-träd, pistacie (äfv. ~-tree, Pista-cia lentiscus); bot. äfv. en art timjan (Thymus mastichina (äfv. ~-herb, ~-thyme);

tekn. en sorts kitt; en sorts Cement.

masticable, mas'tikabl, a. som kan (ei. afsedd för att) tuggas, masticador, -kà'-dur, s. se slavering-bit. masticate, -kat, va. tugga, mastication, -ka'sjun, s. tugg-

ning. masticator, -kàt&r, s. tuggmaskin; tekn. knådkvarn för rå kautschuk, mastica-tory, -kàtåri, a. tuggande; tuggnings-, tugg-; 5. med. läkemedel som blott tuggas, masticot, mas'tikot, s. se massicot. mastiff, mas'tif, s. stor dogg, slagtarhund (Canis familiaris, var. molossus); gård-vard.

mastigador, sp., mastiga'dur, sc masticador. masting, ma'sting, prt.; s. isättande af, ei. fartygs förseende med mast(er). —-house,

se mot sv. under mast. »-v-SHCarS, S. pl. sjö. Sax för masters uppsättande.

mastless, ma'stles, 1. a. ej bärande ållon

ei. d., ej gifvande ållonbete. maStleSS, ma'stles, 2. a. mastlös; afmastad. mastodon, mas'todon, s. zool. paiæont. masto-

dont (ett fornvärldens jättedjur liknande elerant). —tic, -'tik, a. mastodont-; se vid. mammoth, a.

mastoid, mas'tojd, a. anat. liknande en bröst- i vårta tin form. ^-process, s. anat. proces-SUS mastoideus på tinningbenet. -eal, -'èai.

af föreg. sms. S.

mastology, mastol'odji, s. läran om däggdjuren.

masturbation, masturba'sjun, s. självbefläc-

kelse, onani, mat, mat, 1. S. tekn. hvit metall (legering af

koppar, tenn, järn etc.); se vid. matt. 2. mat, mat, 2. s. simpel, grof matta af halm, tåg, I säf etc. till dörrmatta att torka af fötterna på, el. till öfvertäckning etc.; sjö. af tågverk att skydda mot skamfilning; bords- (fat) matta, -bricka; flätverk, hopfiltad ei. hoptofvad massa, hoptofning; va. belägga, betäcka, ei. skydda med mattor; fläta ihop, sammansno, hoptofva; vn. fläta, filta, tofva ihop sig; F blifva (vara) förtrolig, »hänga hop som ler och långhalm» (ofta — together). —graSS, S. bot. stagg, ängsborst (Nardus stricta). —weed, s. bot. sandrör (ett flvgsandbindandc gräs, Psamma arenaria). —WOrk, 5. flätverk, matachin, måtfåsjën, s. förr en svärdsdans, mataco, mat'ako, S. zool. en bälta (äfv. three I -banded armadillo : Dasypus Aspar ei. tricinctus). matador(e), sp., mat'ador, s. matador (i tjur

råktning ; el. spelt. : högt kort i vissa spel).

match, matj, 1. s. särskildt preparerad antändningsmedel : sköre, svafveltråd, stubin; lunta; svafvelsticka; tändsticka i aiim.; va. svafla ett fat; black —, fnöske, tunder. —-box, s. tändsticksask, -dosa; luntkista. ~-C0rd, S. lunta ss. material, stubintråd. —lock, s. luntlås; luntbössa. —maker, (i.) s. luntmakare. —making, (1.) s. förfärdigande af lunta etc. jfr ofvan;

tändstickstillverkning, —-paper, s. »ryttare», stubinrör af krutbestruket papper för an tändning af bärgskott, fyrverkeri etc. —-tub, S. art. förr luntbalja; sjö. läskbalja, match, matj, 2. s. like, make äfv. om ting; giftermål, parti äfv. om en person; parti i spel, i täfiing, i vad, en täfling, ett vad etc.;

va. motsvara, vara (jäm)lik, passa ihop med eg. i par; gå upp mot, vara fullt jämförlig med, kunna ställas vid sidan af; vara ... vuxen, kunna mäta sig med (in, i); kunna uppvisa maken till (ett sidostycke till); skaffa maken till; uppställa (tin täflan, against, mot, drf) hålla på i vad; afpassa (to, efter); sammanjämka, bringa i harmoni; sammanställa (with, med); sortera (t. ex. icools, ullgarn); sammanfoga, para, förena; bortgifta {with, med); vn. vara ett par; passa tillsamman, vara lika (with, med; in, i); motsvara hvarann; stämma, harmoniera (t. ex. om, i färg); para sig om djur; para ihop sig, afdela sig i par; gifta sig; His a — / låt gå! topp!

(: jag antager vadet el. förslaget till täflan); the

girl was the richest — in the country, ... det bästa partiet ...; to be a — for, vara vuxen, kunna mäta sig med, »hålla ngn stången»; to be more than a —/or, vara ngn öfverlägsen (vara starkare, skickligare etc.), (vida) öfverträffa; to find (have, meet with) one's —, finna en sig fullt värdig (vuxen) motståndare (»en som är lika god som en själf»); (to row, run, shoot etc.) a —, ... i kapp; to — (ap.) F, särsk. om delar af utstyrsel o. d., passande i stycke, »i samma stil», af samma sort, motsvarande, »ty åtföljande» (t. ex.: a brown coat and pantaloons to —). — -boarding, 5. snick, spåntning; späntade bräder kollekt. (: —-boards, s. pl.), —-cloth, s. Am. ett slags groft kläde (vadmal). — -COat, s. Am. (vid) röck af —-cloth. — -gearing, s. mek. utväxling af två lika stora kugghjul, —-hook, s. dubbelhake, syskonhake. —-maker, (2.) s. äktenskapsstiftare (-stifterska). —-making, (2.) a. bildande par; i aiim. tillställande parther) (jfr match, s.); s. (äktenskaps)parti-stiftande; (a barouche with) proper — horses, hästar som passa fullkomligt i par. —/-planes, s. pl. ett par samhörande Spånt-hyflar (not- o. fjäderhyfvel). —-wheel, s. mek. kugghjul i en utväxling (jfr —-gearing). -able, -abl, a. som kan ställas vid sidan af ngt annat etc., jfr ofvan. —ableness, -åblnës, s. motsvarighet, —ed, -t, pp.; they are well —, de passa bra tillhopa (: t. ex. det är ett passande parti [-[äktenskap]-] {+[äkten- skap]+} ; motståndarne äro hvarann vuxna);

not to be oförliknelig; makalös ; oupphinnelig, öfverlägsen; »u boarding, se ofvan motsv. sms. ~er, -ur, 5.

hoppassare; sorterare, matchet, måtj'èt, s. se machete. matching, matj'ing, prt. (it match, 1. o. 2.) s. (1) svafling af träkärl; (2.) hoppassning; sammanparning; snick. spåntning [tekn. sms. jfr under match, 2.].

matchless, måtj'lës, a. makalös, oförliknelig; utan make, öfverblifven, »udda» vid hopparning †. ~neSS, -nes, s. oförlikne-lighet.

mate, må'tà, 1. s. maté, Paraguay-té. mate, màt, 2. Iri. O. Am. P för meat. mate, màt, 3. 5. matt i schack; a. (schack-) matt; wid. slagen, tillintetgjord †; va. göra matt i schack; förkrossa, förlama bild. †.

mate, màt, 4. s. kamrat, stallbroder (särsk. Am. Fmotsv. pal i England), följeslagare; jämlike; kompanjon; medhjälpare, biträde, sjö. skeppare på örlogsmän, styrman på handelsfartyg, särsk. i senare delen af sms. : »mat» :

vice, andre, biträdande, under-; make, maka, oftast : hane ei. hona i ett djurpar; va. o. vn. se match; chief ~ (ei. blott förste styrman; second*andre styrman; surgeon's sjö. underkirurg. ~leSS, -lès, . a. utan kamrat etc.; utan make om djur; ogift.

matelote, fr-, màfëlöt, s. fiskrätt tillagad

af många slags fisk. mateology †, màtëérodji, s. tom, innehållslös lärdom, mäter, iat., må'tår, s. eg. o. skoi. si. mor, mamma; anat. hjärnhinna (inre: pia yttre: clura material, màtè'riål, a. materiel i aiia bet.

(motsatt: andlig el. formel); lekamlig, kroppslig, sinlig; rörande innehållet i ngt; väsentlig; vigtig, »allvarsam»; solid, massiv; s. material, stoff, ämne, ofta i piur. : råmaterialier, beståndsdelar, materiel; pl. äfv. förarbeten (t. ex. till ett lärdt verk); va. † se nvize. ~ism, -izm, s. si. etc. materialism. ~ist, -1st, s. ei. etc. materialist. ~istic(al), -ist'ik(al), a. materialistisk. ~ity, -'iti, 5. materialitet, kroppslighet, sinlig tillvaro; väsentlighet, vigt, betydenhet. ~ize, -iz, va. förvandla till materia (kropp), göra kroppslig, gifva (förläna, tillskrifva) sinlig tillvaro, ei. sinliga egenskaper; göra materialistisk; förklara på materialistiskt sätt. ~ly, -i, ad. materielt; till innehåll, till väsendet; väsentligen, i väsentlig grad. ness, -nës, s. se ouity. materiel, fr., màtäriä'l, s. is. mil. materiel.

maternal, mate'rnal, a. moderlig; moders-; möderne-; on the ~ side, på mödernet; one's ~ aunt, ens moster; his ~ parent, hans mor.

maternity, mate'rniti, 5. moderskap, moderligt förhållande, egenskap att vara moder, ^-hospital, barnbördshus. matey, mat'!, s. F varfsarbetare. matfelon, màffëlun, s. se hnap-weed. math †, måth, S. numera i sms. (jfr after~) slåtter.

mathematic, mathematik, ~al, -àl, a. matematisk; ~ box, cirkelbestick; ~ puzzle, »kinesiskt läggspel». ~ian, -tisj'an, s. matematiker. ~S, -s, s. pl. matematik; mixed tillämpad matematik (fysik); pure speculative ren matematik, mathemeg, màth'ëmëg, s. zool. Am. en torskart i Hudson's Bay.

mather, math'ur, se madder.

mathes, mà'thèz, s. bot. en art kamomil].

matie, se maty.

matin, mat'm, a. morgon-; s. † morgon, jfr ~al, -àl, a. morgon-; ottesångs-. ~ee, fr., -à, s. mus. matiné. ~S, -z, s. pl. morgonsång †; kyrk.ottesång, morgonbön. matraSS, mat'ras, s. (1.) kem. en förr bruklig destillerkolf; trädg. ett kolfformigt glas öfver blommor; (2.) se mattress. matress, se mattress. matrice †, mà'tris, s. se matrix. matricidal, matiisi'dal, a. hörande till (ut görande) modermord; modermördande matricide, -'-sid, s. modermord; modermördare (-mörderska). matriculate, màtrik'ülàt, va. inskrifva i en

matrikel (i ett sällskap, vid universitetet); VII. inskrifva sig, blifva inskrifven, jfr va.; a. inskrifven; s. en som är inskrifven, is. vid ett universitet (: medlem), matriculation, -là'sjun. s. inskrifning. matrimonial, matrimo'nial, a. äktenskaps-; äktenskaplig; angående ei. beroende på äktenskap(sförbindelser); to go on a ~ scheme F, vara stadd i friareärenden. matrimony, mat'rimoni, s. äktenskap; »ma-riage» (ett kortspel); F »studenthafre» (skämts, namn på russin o. mandel el. d. tillsamman); (to be joined) in holy ... i det heliga äkta ståndet. ~-vine, s. bot. bocktörne (Ly-cium barbarum). matrix, lat., mà'triks, s. (pl. -ices, -lsèz) anat. se womb‡; tekn. matris, gjutform, prägelstock, understämpel, stans, försänkt kaliber; min. moderklyft; gruf. gångart; färg. hufvudfärg, grundfärg; ~ of a screio, skrufmutter. matron, ma'tron, -trun, s. matrona, äldre fru, äldre fruntimmer, familjemoder; åldfru;

föreståndarska; sjö. restauratris. 'v|ike, a. lik en matrona; till åren kommen (om fruntimmer); moderlig(t) allvarlig, värdig, 'x/cige, -adj, s. matronor kollekt.; se »»hood. /val, -ål, a. moderlig; se vid. föreg. a. hood, -hud, s. en matronas värdighet, tillstånd. ~ize, -iz, va. göra matroulik; uppträda som mor åt, vara »förkläde» åt

unga flickor. ~ly, "11, a. se ad. jfr de

föreg. a.

matrossf, måtros', s. sjö. kanonier; mil. artil-lerihandtlangare ei. -trängsoldat, -kusk.

matt(e), måt, 1. s. se mat, 2.

matt(e), måt, 2. S. bärg- skärsten (en första, [is. af svafvell oren smältningsprodukt), jfr vid. mat, 1.; förgyll, matt förgyllning.

mattamore, fr., måtfåmor, s. österi. underjordisk källare för spannmål o. d.

matted, mat'ed, 1. a. tekn. matterad, matt-slipadt glas.

matted, mat'ed, 2. pp. (af mat, 2.) hopflätad,

hopfiltad, hoptofvad (t. ex. hair). matter, måtfår, s. materia, stoff, grundämne; rå, oarbetad massa; material; ting, sak; ämne; innehåll (mots, manner : form); föremål (of, för); orsak, anledning (of, till); sak, affär, angelägenhet, pl. »sakerna», förhållandena (händelsernas utveckling); fråga i aiim. bet.; tvistefråga, -punkt; ungefärlig storlek, belopp, mängd (tidrymd, afstånd etc., jfr ex.); med. materia, var; boktr, sättning konkret; vn. vara af betydelse; va. >}< fråga efter, bry sig om; no no ~ for that! det gör ingenting! det är inte farligt med den saken! as stand, som sakerna nu stå (förhålla sig); the ~ in hand, saken (ämnet, ärendet) i fråga, föreliggande angelägenhet; a ~ of doubt, en tvifvel underkastad sak; a »v of 6 miles, ungefär 6 mil, (någonting) bortåt 6 mil; a ~ of 20 pounds, en 20 pund; a ~ of courtesy, en höflighet konkret; en höflighetssak (-skyldighet); a ~ of taste, en smaksak (äfv. ~ of choice, jfr vid. d. o.); it is a ~ of pride with him, det är en hederssak för hnm (that, att);

(Anm. För dylika sammanställningar se i allm. under de senare orden i) ; what ~ / hvad gör det!

hvad är det mer med det? what is the hvad är på färde? hvad har händt? hvad står på? what is the ~ with ...? hur är det fatt med ...? hvad är det åt ...? hvad fattas hnm? he has something the ~ with his heart, han har ngt (ondt) i hjärtat; she had nothing at all the ~ with her, det var ingenting farligt alis med henne, det felades henne ingenting alls; to make ~ with F, samka gräl med; to settle (to make up),

bilägga tvisten (»göra upp» saken); for that for the of that, hvad den saken beträffar, »hvad det anbelangar»; »för resten»; det oaktadt; in (the) ~ of ... (t. ex. love, religion), i fråga om ... (i ...s-saker); let us go into the låtom oss gå närmare in i saken, undersöka saken; låtom oss komma till saken; to the till saken! it not, det betyder ingenting; it ~ecZ little whether ..., det betydde föga (ei. mindre) om ... ei. icke; what it? hvad gör det? what »*ed for ...? hvad betydde väl...? ~-0f-faCt, s. o. a. se under f ~leSS, -lës, a. † imma-teriel; utan innehåll etc. -i, a. full af innehåll, vigtigt; fyld med var> varig, matting, mating, 3. prt. af mat, 2.; s. hopflätande, -väfvande, hoptofvande; mattor koll., material till mattor; grof matta

(flätad halm o. d.) till inpackning etc.

matting, måfing, 2. s. tekn. mattering, matt-slipning; matt (matterad) yta. ~-punch-er, ~-t00l, s. mattpuns.

mattock, mat'ok, s. dubbelhacka (med spetsarnas eggar i olika plan, den ena som en yxa, den andra som en tvärhacka), »korp», bredhacka.

mattreSS, mat'res, s. madrass, maturant, måtfurånt, s. med. dragande medel (dragplåster o. d., jfr föij.). maturate, -rät,

va. bringa till mognad, is. med., bölder o. d.;

vn. mogna särsk. med. maturation, -rà'-sjun, s. (bringande ei. kommande till) mognad; med. suppuration, varbildning, maturative, -rätiv, a. befordrande mognad särsk. med.; S. med. se maturant. mature, matu'r, a. mogen (äfv. biid.: age, consideration, deliberation, etc.); va. bringa till mognad, till utveckling; vn. mogna i alla bet.; förfalla till betalning. ~neSS, -nës, maturity, -iti, s. mognad; mogenhet oftast

bild.; tidens, profetians fullbordan; hand. jur. förfallotid; on (ei. at) på förfallodagen, vid förfallotid. matutinal, måfutmål, a. morgon-, tidig, maty, måt'i, s. Ind. infödd tjänare, maud, måd, s. üten sjal af ofärgad ull; Skoti.

gårandig pläd som brukas af skotska herdar.

maudlin, ma'dlin, s. (eg. : Magdalen) bot. en rölleka (Achillea agératum, äfv. sweet ~); a. gråtmild, sentimental, »tjålig» särsk. i ruset: »rörd», halffull. ~-W0rt, s. bot. prest-krage (Chrysanthemum Leucanthemum). ~ism, -izm, s. gråtmildhet, sentimentalitet.

maugre, må'gr, prep. († ei. i burlesk stil) oaktadt, trots.

maukin, maulkin, se malkin. maul, mål, s. (jfr mall, 1.) klubba; mokare, knoster, borrslägga; va. (jfr mall) mör-

bulta, prygla; tukta. ~ing, -ing, prt5. F mörbultning, kok stryk, maulstick, se mahlstick. maunch, ma'nsj, s. † O. ber. ärm. maund, månd, månd, 1. 5. en ostindisk vigt. maund, månd, månd, 2. s. Skoti. handkorg (matkorg); va. † befalla; vn. † tigga, jfr föij. ~er, -ur, vn. }f< mumla för sig själf, brumma (at, öfver); sladdra, tala osammanhängande ; tigga †. ~erer †, -urur, s. en som mumlar etc.; tiggare, maundril, ma'ndril, s. bärg. dubbelkilhacka. maundy, må'ndi, l. a. prov. grälig, uppkäftig.

maundy, ma'ndl, 2. S. kat. kyrk. mässa under fottvagningsceremonien. (M)-v-Thursday, s. skärtorsdag.

mausolean, måsoiè ån, a. af föij. mausoleum,

lat., -le'um, s. mausolé, graftempel, präktig grafvård, mauve, fr., måv, s. malvafärg, i purpur stötande violett; tekn. anilinpurpur, -violett, mavis, ma'vis, s. zool. trast, is. taltrast (Turdus musicus). ~-skate, s. zool. stor rocka (Raja oxyrhyncus). maw †, ma, 1. s. ett fordom brukligt kortspel med 36 kort. maw, ma, 2. s. Skoti. se sea-mew. maw, må, 3. va. Skoti. se mow. maw, ma, 4. S. lägre djurs måge; buk föraktl. om människomage ; kräfva; P lust (to, till) †.

~-bOUnd, a. P förstoppad. ~-Seed, s. vallmofrö som föda åt burfåglar; bot. äkta Vallmo. ~Skin, s. lok. kalfmage med kalflöpe. worm, s. zool. F springmask (Ascaris ver-micularis); P hycklare, mawkin, se malkin.

mawkish, må'kisj, a. vämjelig, äcklig; drifven, fadd, osmaklig äfv. bild.; kännande äckel. ~neSS, -nës,5. vämjelighet; osmaklighet, faddhet; äckel, mawks, måks, s. P otymplig, tafatt, slam-

pig flicka, mawky, ma'ki, a. lok. se maggoty. mawmish †, ma'misj, a. se mawläsh; enfaldig.

maxilla, lat., måksirå, s. (pl. -løß, -è) anat. (öfver)käk; maxill hos insekt. ~r, -lur, a. öfverkäks-; maxill-. ~ry, -luri, a. se föreg.;

s. se jaw-bone, maxilliped, -lipëd, s. käkfot hos insekter.

maxim, mak'sim, s. maxim, grundsats, regel; mus. förr se large. ~ize, -iz, va. bringa upp till maximum, drifva till det yttersta. ~um, lat., -urn, s. (pl. ~a, -å), maximum, höjdpunkt, högsta möjliga storlek (värde, antal); a. högsta, största, may, mä, hjäipv. (imp. might, mit) må,

kan; lär, tör; får; ~ I (t. ex. offer you etc.),

får jag ...? be the weather as it (jag gör det i alia fall) det får bli med vädret huru som hälst; (there will be ...) as it ~ happen, huru det nu blir, hvilkendera det nu blir (är svårt att säga); as (adj. el. adv.) as ~ be, så (adj. ei. adv.) som möjligt; he rsj do as he pleases, han får göra hur han behagar (gärna för mig); it ~ be so, det kan så vara, det är väl möjligt; it be that ..., det tör hända att, det är möjligt att (så sker); 'v be, ~ hap, törhända, måhända, kanske. May, må, s. maj; poet. vår (of youth, ungdomens); se vid. flower; vn. fira maj (: to go a ~ing). ~-apple, s. frukt af Podophyllum peltatum. ^-beetle, se cockchafer. 'vz-bifd, S. zool. ett slags trast på Ja-maika (Turdus mustelinus); Am. se bobolink. ~-blobS, s. pl. prov. se marsh-mari-gold. ^-bloom, s. hagtorn, jfr hawthorn. ^-blossom, s. hagtornsblomma. ~-bug, se cockchafer, 'vz-bush, se bloom. ~ -Chafer, se cockchafer. ~-day, s. första maj. ~-dew, s. »majvattens. ~-drink, s. (ty. »Maitrank») ett slags kryddadt vin ei. kallskål. ~-duke, 5. (förvr. af Médoc) en varietet af vanliga körsbär, ^-flower, s. majblomma i allm.; särsk. se f^-blossom; Am. Epigæa repens. ~-fiy, s. zool. en art dagslända (Ephemera vulgata). ~-game, s. landtlig lek på första maj. ~-lady, se ~ -queen. s. bot. liljekonvalje (Con-

vallaria majalis). ~-lord, s. förr maj-grefve. ~-morn, s. majmorgon; poet. ungdomsfriskhet †. ~-pole, s. majstång

skämts, äfv. om person som är lång o. smal; bot.

hundraårig aloë (Agave Americana). ~ -queen, s. förr majdrottning. ~-thorn, se hawthorn. ~weed, s. bot. surkulla (An-themisarter). ~ing, -ing, s. majfirande. mayhem, må'ëm, màm, s. jur. stympning (jfr maim).

mayor, mà'år, F mår, s. borgmästare; jfr särsk. Lord (lf)~ under Lord; (M)~ of the palace, fr. hist, major domus. ~alty, -ålti, s. borgmästarskap, borgmästareämbete (ei. -ämbetstid). ~ess, -ës, F ma'res, s. borgmästarinna. ~ship, -sjip, se realty. mazard, maz'urd, s. ett slags svarta körsbär; skalle †. mazarine, mazare'n, s. en mörkblå färg; en särskild tillagning af fågel; a. (M) tillhörande kardinal Mazarin; mörkblå, maze, måz, s. virrvarr, villervalla; labyrint, irrgång; förvirring; va.\ se amaze. mazily, -lil, ad. inveckladt; med förvirring. maziness †, -Inës, s. förvirring, mazer †, ma'zur, s. fin, dyrbar dryckesbål. mazology, måzorédji, se mammalogy.

maz(0)urka, pöl., maze'rka, -zur'ka, s. ma-

surka (dans), mazy, ma'zi, a. invecklad, labyrintisk,

slingrande, intrasslad, me, mè, pers. pron. (objelctsf. af I) mig; s. (the 8i. jaget; F för /; it is det är jag; poor jag stackare; i utrop stackars jag! jfr vid. ex. under dear.

meach †, se meech.

meacock †, me'kok, s. vekling, feg stackare, mes, kruka; a. feg, mesaktig, mead, mèd, l. s. mjöd; Am. dryck af sirap

och vatten med sarsaparill etc. mead, mèd, 2. poet. för meadow. meadow, mëd'6, s. äng; a. i sms. ängs-. ~ -beauty, s. bot. Am. Rhexia. ~-bouts, S. pl. se marsh-marigold. ~-bP0Wt1, s. zool. en fjäril (Hipparchia). ^-Campion, s. bot. göklyst (Lychnis flos cuculi). ~-clover, se ^-trefoil. ~-Cr0Wf00t, se buttercup. ~-f0Xtail, bot. ängkafle (Alopecurus pratensis). 'v-graSS, s. bot. ängsgröe (Poa pratensis m. n). ^-ground, ~-land, 5. ängsmark. ~ (-il*0n)-0re, s. myrmalm. ~ -mOUSe, s. zool. åkersork (Arvalis ei. Lemmus agrestis). ~-pink, s. Saronsnejlika (Dianthus Armeria). ~-queen,se sweet. ~-rue, s. bot. ängsruta (Thalictrum). ~ -Saffron, 5. bot. tidlösa (Colchicum). 'v/ -Såge, s. bot. ängsalvia (Salvia pratensis). ^-saxifrage, s. bot. änganis (Pimpi-nella saxifraga). ~-SWeet, s. bot. bytt-gräs, älggräs, karsöta (Spiræa Ulmaria), ^-titling, s. zool. ängslärka. ~-trefoil, s. bot.

ängsklöfver (Trifolium pratense). ~ -WOrt, se r^-sioeet. ~er, -ur, s. ängsvatt-nare. ~y, -i, a. rik på ängar; ängsaktig, lik en äng; ängs-, meager, meagre, me'gur, a. mager äfv. min. o. biid., fattig, torr (style); ~ days, fastedagar. ^-looking, a. (som ser) mager (ut). ~neSS, -nës, s. magerhet; fattigdom.

meagrim, se megrim.

meal, mèl, l. mål, måltid; mat; ett foder

(så mycket som ges hvar gång); så mycket mjölk en ko mjölkar i »målet». ~-tide †, ~-tillie, S. mål(tid), måltidstimme, meal, mèl, 2. S. mjöl i allm. bet., af säd is. gröfre

osiktadt o. af gröfre sädesslag (hafre, Am. majs);

va. beströ med mjöl, mjöla; mjöla sönder; fossil bärgmjöl. ~-ark, s. Skoti. mjölbinge. ~-beetle, s. zool. mjölbagge, mjölbill (Tenebrio molitor). ~-berry, s. bot. mjölon(bär) (Arctostaphylos Uva Ursi). ~-man, ~-monger, s. mjöihand-lare. ~-m0th, s. zool. en fjäril (Pyralis farinalis). ~-p0wder, s. mjölkrut. ^-tub, s. mjöltunna. ~-W0rm, s. zool. mjölmask

(larv af beetle). ~iness, -mes, s. mjö-lighet, jfr följ. ~y, -1, a. mjölig (äfv. om äpple, potatis etc., äfv. blid. jfr sms.); full med mjöl, pudrad; lik mjöl, pulverformig (och hvit); smakande af mjöl; si. se ~y -mouthed. ~y-bug, s. zool. en sköldlus (Coccus adonidum. skadeinsekt i drifhus). -mouthed, a. mild, »len» i talet, som icke vill fram med ei. »sockrar öfver» sanningen, förmildrande sanningen; »söt (»mör») i mun», inställsam, skrymtaktig. ~y -mouthedness, 5. falsk »lenhet» i tal, jfr föreg.; skrymtaktighet. ~y-tree, s. bot. en olvonart (Viburnum Lantana). mean, mèn, l. a. (midt) emellan liggande, särsk. mat., astron, medel-, mellan-; medel-tals-; medelmåttig; s. mellanliggande punkt, medelväg, midt; biid. måtta, moderation; ngt som håller medelvägen, medelting, mat. medium, medelpropor-tional; log. medelterm; mus. † mellan-stämma (: ~ part), tenor ei. alt; medel, mått och steg)|<, se means; ~ line, kristall. se bisectrix; ~ stature, medelmåttig längd (kroppsstorlek); ~ time, astr. medeltid; jfr vid. sms.; there is a ~ in ali things, det skall vara måtta med alt; to hold the ~ (to strihe a ~ F), hålla (träffa, välja) (den rätta) medelvägen; the golden den gyldene medelvägen. ~time, s. mellanliggande tid; ad. emellertid, oftast in the emellertid, under tiden, under alt detta. ~-wall, s. byg. gemensam mur för två hus, brandmur. ~while, se retime. mean, mèn, 2. va. {imp. o. pp. meant, mënt) mena, tänka; (hafva att) betyda, beteckna, innebära; syfta på; ärna, vilja, ämna (to, att); tillärna, afse (as, som; for, to, till, för äfv. : bestämma till); vn. mena; ~ no evil (harm), ej hafva ngt ondt i sinnet; I ~ you no ill, jag vill dig intet ondt; he fairly by you, han menar dig väl; he ~s everything (ei. ali) for the best, han gör alt i den bästa mening (största välmening), han menar så (innerligen) väl (med altihop); do you that for an ansioer? skall det vara ditt svar? lohat do you ~ by that? hvad menar du (vill du säga) med det? what does the word ...<>*? (what is by the word .. f) hvad betyder ordet ... ? mean, mèn, 3. a. låg, ringa, obetydlig, oansenlig; arm, torftig, eländig, usel; föraktlig; simpel, futtig; knusslig, smutsigt snål; lågsinnad; nedrig, gemen; ad. Am. P värre, »otäckt» som förstärkning till adj. uttryck, en dålig egenskap. ~-b0m, a. af låg

börd. ^-spirited, a. af lågt (simpelt)

tänkesättj lågsinnad; klenmodig, försagd, feg.

meander, mean'dår, 5. slingrande lopp (t. ex. en flods); en vägs krökningar, slingring(ar); biid. irrgång, krokväg; byg. slinga, slingrande ornament, meanderslinga (»à la grecque»); va. forma till el. förse med (meander)slingor; genomslingra; vn. slingra sig i bugter is. om en flod. ^ing, -ing, prt.; a. slingrande; s. slingrande lopp. meandrian, -drlån, meandrousf, -driis, meandry, -drl, a. slingrande.

meaning, me'ning, prt.; a. »menande», »talande», »mycket sägande», betydelsefull blick, åtbörd etc.; s. mening; betydelse; innebörd; tanke, afsigt; to gather ~ from, få (finna) ngn betydelse i; what is the of...? hvad betyder ...?

hvad är meningen med ...? full of (ei. fraught with) i hög grad betydelsefull, innebärande mycket. ~leSS, -lës, a. meningslös.

meanly, me'nli, ad. (jfr mean, 3.) lågt, ringa, oansenligt; klent, torftigt; föraktligt; lumpet; uselt; they were ~paid, de hade en usel aflöning; to speak ~ of, tala med förakt om, yttra sig förklenande om; to think ~ of, hysa en ringa (låg) tanke om. meanneSS, -nes, s. ringhet, obetydlighet; värdelöshet; torftighet (of i, dress etc.); simpelhet, futtighet, lumpenhet; uselhet; gemenhet; smutsig snålhet.

means, mènz, s. sing. o. pl. (jfr mean, 1.) medel, utväg, sätt; mått och steg; tillgångar), förmögenhet; a ~ of, ett medel för att åstadkomma, en verkande orsak till; he had not the ~ to ..., han hade icke utväg (särsk. tillgångar, »råd») till (att); by ~ of, förmedels; med ngns ei. ngts tillhjälp (t. ex. by his äfv. : tack vare honom; by its äfv. : därigenom); by ali i alla fall, säkerligen, ovilkorligen, »promt»; i svar ja (visst) för ali del; efter en uppmaning »ändtligen», »föl* ali

del»; by any på något sätt, genom någon möjlighet; alls; by no (manner of) not by any på intet vis, ingalunda; på långt när icke; i svar nej, för all del; by this (ei. these) på det sättet, pä sådant sätt, därigenom (härigenom); a man of small ... med små tillgångar; to live on one's oion lefva af egna medel (på sina räntor); se vid. ex. under fair o. foul.

meant, mënt, (imp. o.) pp. af mean, 2.; the person it was ~ for, ... åt hvilken det var ämnadt; it loas ~ for you, det var me-nadt åt dig (äfv.: det var en pik åt dig).

mear, mer, 1. s. Skoti. se mare, 2.

mear, mér, 2. s. se mere, 2.

mear, mèr, 3. s. gräns, rå; lok. gruf. längd-

sträcka af 32 yards. mearl, mlrl, se blackbird. measé, mèz, s. antal af 500 (sin), measled, me'zld, a. se measly. ^neSS, -nes, 5. (egenskap att vara behäftad med) mässling etc., jfr föij. measles, me'zlz, s. pl. mässling; dynt bos svin; fläckar (sjukdom) på träd; to be in the F, hafva mässling, measly, -li, a. sjuk af mässling; behäftad med utslag(sfeber) ei. med dynt (äfv. om fläsk); P eländig, usel; F gnetig stil. measurable, mezj'urabl, a. mätbar, som kan mätas; medelmåttig(t stor), måttlig i utsträckning; bild. lagom, skälig. r^neSS,

-nës, s. mätbarhet. measurably, -i, ad.

(jfr föreg, a.) mätbart; i mått, i storlek; i viss mån; måttligt, lagom; skäligt, measure, mezj'ur, -ur, Si mått i alla bet. (särsk.

konkret : måttstaf etc., el. ss. en viss mängd), mål (äfv.konkret: måikäri); måttsenhet; utsträckning, dimensioner, storlek; det gifna, beskärda måttet för ngn, ngt; mån, grad, jfr ex.; i vissa talesätt (jfr ex.) måtta, hofsamhet; måttstock eg. (jfr ofvan o. sms.) o. bild. ; i vers meter; mus. rytm, (äfv. en) takt; dansk, förr en högtidlig dans (menuett); mått och steg, åtgärd, särsk. pari. lagstiftningsfråga, -ärende (motion, ett beslut), pl. förfarande, förfaringssätt; geoi. gruf. skikt, lager, bädd (jfr coaZ-~); boktr, en kolumns bredd; fäktk, afmätt afstånd vid dueller; va. mäta äfv. : hålla ett visst mått; taga mått på, jfr ex.; afmäta, utmäta; tillmäta (tilldela efter mått) (to, ngn); beräkna, bedöma, uppskatta (by, efter); tillryggalägga en sträcka; vn. mäta; taga mått; a ~ of, ett mått för (äfv. mat.) ei. på; as a first till en början, till att börja med; dry (liquid) mått för torra (våta) varor; lineal long ~ (: ~ of length), längdmått; solid rymdmått; superficial (el. squareytmått; hard ~(s), hårdhet, stränghet; to give hard hårdt behandla; to have hard blifva illa (hårdt) behandlad; there is a ~ in all things, det fins ett visst lagom i alt, jfr motsv. under mean; to take legal vidtaga laga åtgärder; to take (one's) vidtaga (sina) mått och steg; to take a person's ~ a person, taga mått af ngn (for, till, t. ex. en röck); above <\j, öfver måttan; beyond (all) out of without öfvermåttan; by efter mått, måttvis; in a (certain) in some i viss mån, i någon mån; in a great (large) nu, i betydlig mån, till största delen, väsentligen; in (ei. with) o>, med måtta; made to o,, 0m klädespersedel gjord efter mått (ofta : på beställning); with what ~ ye mete, it shall be ~d unto you (again), med det mått hvarmed I mäten, skall det mätas åt eder; to speak within o>, vara måttlig (försigtig) i uppgifter, ej säga (»taga till») för mycket, jfr ex. under mark; o> your desires by your fortunes, ordspr. rätta munnen efter matsäcken; ~ heights with another person, mäta »hvem som är längst»; ~ one's self (ei. one's strength) against, mäta sig (sina krafter) med; ~ other people's corn (cloth) by one's own bushel (yard), ordspr. döma andra efter sig själf; ~ swords, »korsa sitt svärd» med ngn; ~ off, af mäta; ~ out, uppmäta; ut-, tilldela. —bill, s. sjö. mätbref. ~ -rule, s. måttstock, likare. ~d, -d, pp.; a. afmätt; jämn, likformig; begränsad; in o> terms, i försigtiga (väl valda) ordalag; with o, steps, med afmätta steg. 'v/|eSS, -lës, a. utan mått, som ej kan mätas; omätlig, oändlig(t stor), 'v-ment, -ment, s. mätning; matt som ngt håller; oj by degrees, gradmätning; of a ship, ett fartygs uppmätta drägt (lästetal, jfr tonnage). ~ment-certificate, 5. se ofvan oj -bill. ^ment-goods, s. pl. lättare (skrymmande) gods hvarför betalas efter volym. ~r, -ur, s. en som mäter etc.; (skepps-) mätare; justerare af mått och mål; gruf. (of mines) markscheider; zool. se measur-ing-worm. ~r's-rule, s. måttstock, likare, measuring, mezj'uring, prt.; a. i sms. som begagnas till mätning, ofta : graderad till uppmätning, mätnings-, mått-, mät-; s. (upp)mätning; justering af mått och mål; mätarepengar. —Chain, s. mätkedja, landtmätarkedja. —faucet, s. mätpipett. —line, s. mätiina, -snöre, —machine,

s. mätmaskin för noggranna mått: »mått» för rekryter o. d. —H)d, S. måttstock, mät-stake. —tape, s. måttband(-rulle), mått-remsa. —WOrm, s. zool. landtmätare (larv af Geometra). meat, mèt, S. mat, föda † el. i talesätt; kött ss. födoämne; det köttiga el. ätbara af ngt; ~ and drink, mat och dryck; F bild. ngt lika godt som mat och dryck för ngn, ngt »riktigt rart» (kärt nöje), »en riktig traktering»; one man's o> is another's poison, ordspr. den enes bröd, den andres död; to get at the ~ of the thing F, komma till kärnan af saken; to sit at o> †, sitta till bords, —bill, 5. Am. matsedel. ~ -biscuit, s. proviant- skorpa innehållande torkadt fint sönderhackadt kött. ~ -breakfast, s. gaffelfrukost, —chamber,

s. isrum på oceanångare som transportera färskt kött. —chopper, s. hack-knif, kötthackningsmaskin. —Crusher, s. klämma af två valsar för att göra kött mört. —CUtter, s. köttkvarn, —extract, s. köttextrakt, —fly, s. köttfluga. ~ -hammer, s. kötthammare, biffklubba, —hook, s. köttkrok. —jack, 5. stek-vändare. —knife,köttknif. —mangier, 5. se 0/-C7 •usher, —offering, s. bibi. spisoffer, —pie, s. köttpastej. —safe, s. flugskåp, mat-(kött-)skåp. o> -salesman, s. kött(mellan)handlare. —SCreen,

S. skyddskupa af mässingstråd el. d. för mat mot flugor; metallskärm vid röstning för att reflektera (o. fördubbla) hettan, —tea, ß. té serveradt tillika med kallt kött o. d. (»té och en smörgås») (aftonmåltid när man intagit tidig middag). —tub, s. köttbalja, -tina. finess, -inës, s. köttighet; köttaktig-het. ~leSS, -lës, a. utan kött (el. † mat). o/y, -i, a. köttig; köttaktig, meathef, mèdh, (l.) se meaa, 1.; (2.) † cl.

prov. val.

meaw, mu, -1, vn. jama, jfr mew7 mewl. meazels, se measies. meazling, se mizzling. Mecca, mëk?å, s. pr. —balsam, s. Mekkabalsam.

mechanic, mekan'ik, a. vani. ~al, mekanisk i aiia bet.; maskin-, maskinmässig, handt-verksmässig; hörande till ei. skicklig i det rent mekaniska af en konst; simpel, grof, vulgärt; s. (äfv. † 'v-al) mekaniker; handtverkare, yrkesarbetare, fabriksarbetare; (i¥)~s' Institute, arbetarinstitut (bildningsanstalt). ~ally, -ali, ad.; o, inclined (turned), egande mekanisk fallenhet. — alneSS, -alnës, s. mekaniskhet, handt-verksmässighet, maskinmässighet. ~ian, -nisj'an, s. mekaniker; maskinbyggare. ~S, -s, s. pl. mekanik, mechanism, mëk'ånism, s. mekanism; mus. teknisk färdighet, mechanist, -ist, s. se mechanician; m. en som anser att världsutvecklingen beror af mekaniska krafter, mechlin, mek'lin, s. brabantska spetsar (eg.

fr. staden Mecheln).

meconic, mekon'ik, a. kem. af opium; ~ acid, mekonsyra. meCOnin, -'-nin, s. me-konin (ämne i opium), meconium, -ko'nium, s. farm. tjocknad vallmosaft (opium) †; med. barnbeck. medal, mëd'ål, s. medalj; minnespenning; skådepenning; gammalt mynt; good conduct o/, medalj för oförvitligt uppförande (hedrande tjänstgöring). <v»et, -et, s. liten medalj. ~lic, --'lk, a. medalj-, angående medaljer ei. gamla mynt. ~ lion,

-dalj'un. 5. medaljong äfv. konst, byg.; stor medalj; ~ portrait, medaljongsporträtt, (relief)porträtt i profil, oJist, -ist, s. me-daljgravör; myntkännare, myntsamlare; medaljör, innehafvare af en "(heders-) medalj. • ~lurgy, -érdji, s. medalj-(ci. mynt-)präglingskonst. meddle, mèd'1, va. † (upp)blanda; bortblanda. förvirra; vn. blanda sig oftast : inblanda sig (in%, with, i); ^ in, befatta sig med, lägga sig i ei. emellan; ~ with, beställa med; inlåta sig med; is. obehörigt lägga sig i andras angelägenheter (: ofta ordspr. make and ei. ~ and make)', »fuska med» (: ordspr. ~ and muddle). ~r, -ur, 5. en som blandar sig i andras angelägenheter, oombedd hjälpare ei. medlare, fjäsker. ^SOme, -sum, a. som gärna lägger sig i hvad ej angår honom (»lägger näsan i blöt»), fjäskig, beskäftig, be-ställsam. meddling, -ing, prt. af föreg, v.; a. se föreg. a. Mede, med, S. meder (invånare i det gamla ko nungariket Medien); jfr ex. under law.

media, pl. af medium.

mediæval, medie'val, a. hist, tillhörande medeltiden, medeltids-, medeltida; s. medeltidsmänniska. oJsm, -izm, s. medeltidsanda. ~'lSt, -ist, s. kännare af ei. entusiast för medeltiden(s historia ei. kultur).

medial, me'dial. a. utgörande ei. betecknande ett medeltal, medel-; gram. tillhörande en media; s. media (b, g, d). ~ -alligation, S. jfr under a—n. s. mus. slutackord på tersen. Median, me'dian, a. medisk; s. meder. median, me'dian, a. midt-, medel-. ~-line,

S. anat. kroppens

medellinie. ~-paper, 5.

medianpapper. mediant, me'diant, s. mus. mediant, stor ters. mediate, me'diat, a. mellanliggande, -kommande, medel-; medelbar, medelbart verkande; vn. vara i midten träda imellan, medla; vara neutral, opartisk; va. förmedla, förbinda; medla, mäkla fred. ~|y, -li, ad. medelbart. ~neSS,-nes, s. medelbarhet. mediation, -dia'sjun, s. mellankomst, förmedling; medlande, bemedling, förbön, mediatizätion, médiåtizà'sjun, s. poiit. me-diatisering, jfr föij. mediatize, me'diatiz,

va. mediatisera en riksfurste (göra (blott) medelbart beroende af riket därigenom att hans land uppgår i en större stat).

mediator, lat., mè'diàtår, s. medlare särsk. teol.; fredsmäklare; skiljedomare. ~ial, -<Wiål, a. hörande till en medlare, medlare-. ^ship, -sjip, s. medlarekall. ^y,

-i, se ~ial. mediatress, -tres, mediatrix,

iat., -triks, s. medierska. medic, med'ik, 1. se medick. medic †, med'ik, 2. se medical. medicable, med'ikabl, a. som kan botas, läkas.

medical; med'ikal, a. medicinsk; medicinal; läkande, läke- (t. ex. properties of a plant)-, läkare-; one's ~ attendant, läkare som sköter en, ens husläkare, lifmedicus; ~ inspection, läkarebesigt-ning; ~ man (gentleman), läkare till yrket; ~ practitioner, praktiserande läkare. ly, -i, ad. medicinskt, ur medicinsk (lä-kar-)synpunkt, på medicinskt sätt; to be inspected, (för att) undergå läkare-besigtning. medicament, med'ikament, s. läkemedel. ~al, -'ål, a. läkande, egande medicinsk kraft.

medicaster, med'ikastur, s. kvacksalvare, medicate, med'ikat, va. försätta med läkemedel; gifva medicinska egenskaper åt; gifva medicinsk behandling; gifva me-dikamenter; böta, läka; ~d bath, medikamentöst bad; ~d water, hälsovatten; rvd waters, hälsobrunn, medication, -kà'-sjun, s. tillsättning af läkemedel (t. ex. tin ett bad); läkarbehandling, medicine-rande, kur †. medicative, -iv, a. helande, läkande, medicinsk. Medicean, medise'an, a. hist, konsth. Medi-ceisk (t. ex. the ~ Venus); tillhörande Mediceerna. medicinal, medis'inal, a. medicinsk, som brukas inom medicinen, medicin al-etc.); egande läkande kraft, hälsosam; ~ waters, hälsobrunn. ~ly, 4, ad. ur medicinsk synpunkt; såsom medicin (t. ex. to take it [brandy etc.] medicine, med'isin, vani. F med'sin, s. medicin; läkekonst, läkarvetenskap; läkemedel; hos indianer trollkarl, »medicin-man» (äfv. ~-man), trollmedel, trolldom (besvärjelse). ~-bag, S. »medicinmans » (trollkarls) trollpåse hos indianer. ~-CheSt, s. me-dicinalkista. medick, med'ik, s. bot. slägtet Medicago, jfr lucern, 2.; black bot. humlesmäre (M. lupulina); purple se Swiss lucern. mediCO-, med'iko, a. i sms. mediko- (: medicinsk); s. F medikus, doktor. ~-legal, a. medikolegal. mediCS †, -ks, s. pl. medicin (ss. vetenskap).

medieval, etc., se mediæval etc.

mediocral †, me'diokrai, mediocre -k&r,

a. medelmåttig, underhaltig; inskränkt person ; S. se följ. mediocrist -krist, s. inskränkt människa, en »medelmåtta», »me-

delmåttig talang», mediocrity, -6k'riti, s. medelmåttighet, medelmåttan; måttlighet, hof †; se vid. föreg.

meditate, mëd'itàt, va. tänka på, begrunda; förehafva, hafva i sinnet (to, att); vn. fundera, anställa betraktelser (on, öfver), fördjupa sig, vara försänkt i betraktelser; — upon, äfv. öfverlägga om, afväga skälen för o. mot. meditation, -ta'sjun, 5. eftertänkande, begrundande; öfverläggning (med sig själf); betraktelse(r), särsk. andäktig betraktelse; book of —, andaktsbok; leaving him to his own —s, öfverlemnande honom åt hans egna betraktelser. meditative, -iv, a. eftersinnande, begrundande; tankfull; fallen för betraktelser, spekulativ, mediterranean, mëdltërà'nëån, a. se † inland; omgifven af land†; (WI) geogr. Me-delhafs-; the (.¥)- (äfv. (jlf)-Sea), Medelhafvet. mediterraneous -ëus, a. se

föreg, (de förra bet.).

medium, iat., me'dium, s. (pl. —s, -z, o. -dia, -iå) medium, omgifvande ei. mellanliggande element; log. mat. se mean; medeltal, medelförhållande; medelväg; ngt mellanträdande, förmedlande en verksamhet; medel, hjälpmedel; mål. bindemedel, fluidum hvarmed färgstoffet är rifvet (olja, gumniivatten etc.); spiritualistiskt medium ([magnetiserad] person genom hv. [förmenta] andar meddela sina svar); hand. medelsort; tekn. hand. se vid. ^-paper; a. i sms. medelstor; af medelsort, medel-; at a —, i medeltal; by (through) the — of..., förmedels;

genom ngn(s mellankomst, medverkan). —-paper, s. medianpapper (af medelstorlek mellan demy o. royal), —-price, s. hand. medelpris. — -sized, a. af medelstorlek. mediuS, lat., -dius, s. långfinger.

medlar, mëd'lur, s. bot. mispel (Mespilus); mispelbär. —-WOOd, s. bot. Myrtus orbi-culata.

medley, mëd'li, s. förvirrad blandning, sammelsurium, röra; virrvarr; mus. potpourri; handgemäng †; meleradt ylletyg; a. † blandad, hoprörd; melerad.

medulla, lat., medul'a, s. anat. bot. märg. —r, -ur, —ry, -uri, a. märg-, hörande till märgen, af märg; märgartad; märgfyld; — rays, (märg)strålar i ved; — substance, märgsubstans i hjärnan, medullic, -lik, a. kem. af märg. medullin(e), -lin, s. märgämne, cellulosa af vissa växters märg.

Medusa, iat., medu'sa, s. pr. mytol. Medusa; (m) s. (pl. -sæ, -sè) zool. medusa, manet; head of —, se föij. —-head, —'s-head,

s. astron. Medusehufvud; bot. namn på Euphorbia-arter; zool. en echinoderm.

medusian, -Slån, a. af föreg.; s. manetdjur.

meech, mètj, vn. † el. Am. hålla sig dold, sticka sig undan; biid. krypa, smyga.

meed, mèd, s. belöning, vedergällning; gåfva; förtjänst †.

meek, mek, a. ödmjuk, undergifven, mild, vek, saktmodig; foglig, beskedlig; va. se —en. —en, -n, va. göra mild etc. —neSS, -nës, s. ödmjukhet, vekhet; foglighet, saktmod.

meer †, se mere, a. o. s.

meerschaum, ty-, me'rsjum, (-sjåm), s. sjö-

skum (en fin lera); sjösklimspipa.

meet, mèt, i. va. {imp. 0. pp. met, met) möta; sammanträffa med, råka, träffa; träda inför; bemöta, besvara; förebygga ondt; gå till mötes äfv. bild., finna mottagande, vinna (mottagas med) bifall, röna; lida (t. ex. straff): råka ut för ngt ondt; bestrida utgifter, betäcka omkostnader, »honorera» skulder; uppfylla anspråk; vn. mötas, sammanträffa, träffas, råkas (äfv. om linier etc.); sammankomma, sammanträda; församla sig; förena sig, förenas, komma tillsamman biid.; sammanstöta, sammandrabba (hand to hand, i handgemäng); s. möte, mötesplats (eg. jagtt. : of huntsmen); för-samladt jagtsällskap; jfr vid. meeting; — one's ear (eye), träffa ngns öra (öga, blick) (: blifva hörd, sedd af ngn); — ali oppo-nents, biid. bilda front åt alla sidor; (to be invited to) — a person (at a dining -party etc.), »göra ngn (en annan gäst, särsk. en hedersgäst) sällskap»; — one's ivishes, förekomma ngns önskningar, gå ngns önskningar till mötes; to go to —, gå ngn till mötes, gå emot ngn (särsk. välkomnande) ; — again, åter träffa(s), återse (hvarann); — half-way, gå halfva vägen hvai', wid. som i sv. : visa sig tillmötesgående på ömse håll, göra ömsesidiga medgifvanden; — together, sammanträffa, råkas, (tyckas) »stämma möte»; — with, sammanträffa med; träffa: erfara, röna, finna; stöta på; råka på, råka ut för, jfr ofvan va. samt ned.; — with an accident, råka ut för en olyckshändelse; — (with) one's death, finna sin död (sin bane), ljuta döden; — with a fall, göra ett fall, råka att falla.

meet, mèt, 2. a. lämplig, passande (for, för), tillbörlig; jämgod (with, med)†;

— it is that, det är tillbörligt att; as is

— and fitting, som sig bör; to think —, finna lämplig(t). —en †, -n, va. göra passande etc.

meeter, me'tur, s. en som möter, går emot ngn etc.

meeting, me'ting, prt. at meet, 1.; s. möte, sammanträffande; sammankomst; sammanträde; församling; rådplägning; folkmöte; Am. gudstjänst i aiimht; Engi. (dissenters•') konventikel, bönemöte; två floders sammanflytande, förening, »åmot»; rendez-vous; duell; full n^, plenum. ~ •hOUSe, s. bönehus, (dissenters') församlingshus. ~-plaCe, s. samlingsplats; lokal för samträde. ~ time, 5. kyrkdags (ror dissenters, jfr ofvan). ~er -ur, s. F se dissenter.

meetly, me'tii, ad. jfr meet, 2. meetness, -nes, s. lämplighet, tjänlighet; tillbörlighet, riktighet. Meg, meg, s. förk. F för Margaret; mål att kasta på.

mega-, gr., mëg'å, i (is. naturv.) sms. stor; i elektriska mått en million gånger. ^HthiC, -lith'ik, a. fornf. byg. sammansatt af stora (ohuggna) stenblock om cyklopiska murar o. stendösar o. d. (jfr dolmen).

megass(e), mëgas', se bagasse. megilp(h), megilp'(-f'), s. fernissa af linolja

OCh mastix nytjad af målare (artister).

megrim, me'grim, s. med. migrän, nervös (lokal) hufvudvärk; pl. underliga nycker, griller, inbillningar, nyckfullhet, melancholia, mëlånko'liå, s. med. melankoli, svårmod.

melancholic, mël'ankèlik (---'-), a. melankolisk, svårmodig, mjältsjuk, tungsint; dyster, melancholily, -kolili, ad. svår-modigt; dystert, vemodigt, melancholi-ness, -lines, s. anlag för melankoli, svårmodighet. melancholist, -list, s. melan-koliker, mjältsjuk människa, melancholy, -ii, s. mjältsjukt, dystert lynne; fallenhet för grubblerier; svårmod, sorgbundenhet; a. mjältsjuk; dyster, vemodig; sorglig, bedröflig; it is a ~ fact. det är en sorglig sanning, melanism, mår amzm. s. ovanligt stark mörk hudfärg; sjuklig svart färg, svartsot hos

växter el. djur, människor (äfv. ITielanOSiS, gr.,

-no'sis).

melange, fr., màlångzj', s. blandning, melamte, mëi'ånlt, s. min. svart granat.

melanitic, -nit'ik, a. melanotic, mëlanofik, a. hörande till svartsot ei. behäftad med svartsot. melasses, mëias'ëz, se molasses, melassic,

-sik, a. af föreg.

melee, fr., må'là, s. handgemäng, strids-

tumult, stridsvimmel, melic-grass, mèrikgrås, s. bot. slokgräs (Me-

lica nutans), melilot, mërliot, s. bot. lioningsklöfver (Me-

lilotns).

meliorate, mëPjoràt, va. förbättra; förädla (t. ex. frukt); vn. förbättras, melioration,

-ra'sjun, s. förbättring, särsk. Skoti. jur. på innehafvande arrendejord.

meliorism >j<, mëriorizm, s. åsigt att alt sträfvar (tenderar) till ett bättre, melio-rist -rist, s. anhängare af den åsigt att alt går till ett bättre, mell †, mel, 1. va. (jfr meddle) blanda, mell t, mel, 2. S. (nu blott i afledningar) honung. ~ate, -ät, s. kem. mellitsyradt salt.

(mots.: gall, skarp, skrikande, skärande); i allm.

saknande starka kontraster, mildrad; om (äidre) personer godmodig(t) fryntlig; jovialisk; Fäfv. »rörd», »litet glad» : lindrigt berusad; va. bringa till mognad; göra mjuk, mör etc.; uppluckra; vn. mogna, blifva saftig: mjukna; vekna. ^neSS,-nës, s. mörhet; mjukhet, saftighet; frukters, vins etc. mogenhet; ljufhet; mildhet; dämpad färgton; lenhet; fryntlighet.

~y, -i, a.

mjuk, len, vek, jfr föreg. a.

melocoto(o)n,

sp., melokoto'n, s. bot. kvitten ; ett slags stor persika, melodeon, mëlö'dëon, s. ett slags orgelhar-

monium; musiksal, melodic, melod'lk, a. melodi-. ~S, -s, s.

pl. melodilära. melodious, mëlc>'dms, a. melodisk, välljudande. ~neSS, -nës, s. melodiskhet, välljud-

melodist, mël'6dist, s. tonsättare; tonkonstnär, sångare; »melodi- ei. sångsamling», melodize, -dize, va. göra melodisk; göra till melodi; sätta melodi (musik) till; vn. komponera ei. sjunga melodier, melodrama, mëlodråm'å, se melodrame. tiC, -dramat'ik, a. melodramatisk, rvtist,

-dram'atist, s. kännare ei. författare af

melodramer, melodrame, dråm, -dràm, s. melodram, dram med sång. melody, mël'odi, s. mus. melodi;

musikaliskt välljud; to set to sätta melodi (musik) till. melon, mel'un, s. bot. melon (Cucumis melo). ~-frame, 5. melon(drif)bänk. ~-fruit, 5.

papaj (frukt af tree). ^-thick, S.-F i Vestindien vanlig melonkaktus, jfr följ. ~-thistle, s. bot. melonkaktus (Melocactus). ~-tree, s. bot. melonträd (Carica Papaya). Melpomene, gr-, mëlpom'ënè, s. pr. gr. rnyt.

tragediens sånggudinna, melrose, mel'roz, 5. rosenhoning. melt, mèlt, 1. Skoti. se milt. melt, melt, 2. va. (imp. o. pp. ~ed, -ed; pp. äfv. molten †, mo'ltn, jfr d. O.) smälta; komma (t. ex. colours) att smälta ihop (tillsamman); uppmjuka; biid. beveka, röra (to, till); vn. smälta, blifva flytande; röras, bevekas, vekna, smälta (in, into tears, i tårar); försmäkta; ~ away, smälta (va. o. n.) bort, förtära(s); småningom försvinna; ~ down, nedsmälta; ^ into, äfv. småningom ei. omärkligt öfvergå till (i); ~ into the air, biid. »skingras som en dimma», »gå upp i rök». ~ed, -ëd, pp.; a. smält, jfr molten; ~ butter, skirdt. smör. ~er, -ur, s. en som smälter ngt, smältare. ~ing, -ing, prt.; a. (för)smältande, upplösande; rörande; ömmande; i sms. smältnings-, smält-; 5. smältning; handlingen att beveka, röra; mål. färgers sammansmältande; a ~ mood, gråtmild (rörd) sinnesstämning. ~ing -furnace, s. smältugn. ~ing-house, s.

hytta, ^ing-point, s. fys. smältpunkt. ing-pOt, s. smältpanna, smältdegel. ingness, -ingnës, s. smältande (rörande, bevekande) kraft; vekhet, lättrördhet, melton, mërtün, S. melton (ett slags fint kläde), melwel, mël'wël. s. zool. en art torsk (Gadus

merlucius). Mem, mem, so förkortningar under 31.; pl.

mèmz, F notiser, anteckningar, member, mem'bur, s. lem, kroppsdel; led,

del af ett helt, en sats etc.; mat. membriim af en ekvation ; ledamot, medlem (of a society); riksdagsledamot, representant (: of Parliament ei. Congress); the (Jf)~ for X., representanten för X., ledamoten på X-bänken; to be ~ for, representera en ort i riksförsamlingen. ~ed, -d, a. försedd med lemmar, is. i sms. : -lemmad; her. med lemmar (ei. om lemmar) af olika färg mot kroppen. ~ing, -ing, S. estet. byg. etc. delars fördelning ei. underordnande under det hela. ^ship, -sjip, s. ledamotskap ; samfund.

membrane, mem'bran, s. naturv. is. anat. membran, tunn organisk hinna, membranaceous, -brana'sjus, ~0US, -'ëus, membra-nous, -branus, a. hinnaktig; bestående af hinnor.

memento, lat., mëmëiVto, s. påminnelse, erinran ; minnestecken, memo, mëm'o, forkortn. f. memorandum. memoir, fr., mem'war, s. anteckning; ofta i pl. memoarer, anteckningar om (egna) uppl ef våde händelser: samfunds (förhandlingar. ~ist, -1st, s. memoarförfattare, memorable, mëm'6råbl, a. minnesvärd, märklig, märkvärdig. ~neSS, -nes, s. minnesvärdhet, märklighet. memorandum, lat., mëmorån'dum, s. (pl. ~S, -z, ei. -nda, -ndå) s. anteckning till stöd för minnet, promemoria; kort referat; »résumé»; diplomatisk not. ^-bOOk, s. anteckningsbok; hand. kladd, memorial, mèmo']iål, a. som bevarar minnet (of) af ngt; förvarad i minnet; minnes-, särsk. : tjänande till hågkomst, ofta : heders-skänk etc.; s. minnesmärke, minne af ngn ei. ngt; minnesskrift, urkund, anteckning; skriftlig erinran; ansökning, inlaga; memorial, betänkande; diplomatisk not, circulär 0. d. (M)~-Day, s. Am. se Decoration day. ~-StOne, 5. grundsten; minnestafla. ~ist, -1st. s. författare af, ei. en som framlemnar ett memorial etc., jfr ofvan. ~ize, -iz, va. ingifva ett betänkande (memorial) till ngn. memory, mëin'6ri, s. minne, förmåga att minnas; hågkomst, erinran; tid ngn minnes, jfr ex.; minnesmärke †; bad, loeak (short) svagt (kort) minne; if (ei. as far as) my ~ serves me, om mitt minne ej sviker, om jag minnes rätt; before one's längre tillbaka än man kan minnas; beyond ej i mannaminne, i (ei. från) urminnes tider; from ur minnet; in ~ of till minne af; to live (dwell) in the lefva kvar i minnet; of blessed lefvande i välsignadt minne ; (högst-) salig i åminnelse; to bring to erinra om, väcka (upplifva) minnet af; to cail to erinra sig ngt; to commit to anförtro åt minnet; lära sig utantill; within the ~ of man, i mannaminne; within living -ries, i de nu lefvandes minne. Memphian, mèm'flån, a. memfisk (tillhör.

Memfis i Egypten), egyptisk; bild. mycket mörk, nattsvart, men, mën, s. pl. (af man) män ; männen (mankönet); så och så många »man»; manskap; människor, folk; människorna; 10000 10000 man; ~ and women, äfv. människor, mänskliga varelser.

menace, mën'ås, va. hota (with, med, äfv. : höta med); hota med en fara o. d.; s. hot, hotelse. -ur, s. en som hotar, menacing, men'asing, prt. af föreg.; a. hotande; s. hot. ~ly, -lf, ad. (på ett) hotande (sätt), med ei. genom hot. menage, fr., mena'sj, s. hushåll; hushållning, se † manege; se † föij. ~rie, fr., ~ry,

-nazj'uri, menadj'uri, s. menageri; djur-gåld'

menagogue, mën'agèg, se emmenagogue. menald †, men'ald, a. fläckig, spräcklig, mend, mënd, va. laga, reparera, istånd-sätta; lappa (upp) kläder, stoppa strumpor etc.; afhjälpa, godtgöra (a fault); böta; hjälpa (upp), ställa till rätta (matters, »saken»); göra bättre, förbättra; förstärka, befordra, hjälpa framåt, gynna ngt godt; vn. blifva bättre; låta istånd-sätta sig, vara möjlig att laga; vända sig till ett bättre; bättra sig; tillfriskna, »komma sig»; s. F bättringsväg, jfr ex.; ~ one's efforts, öka sina ansträngningar; ~ the fre, laga om brasan; ^ one'space, påskynda sina steg; ~ a pen, formera en penna; make and ~ F, ordspr. förstärkning for arbeta (på ngt): »rusta» (med); matters at worst are sure to ordspr. när nöden är störst är hjälpen närmast; in the end (all) things will allting blir nog bra med tidén (»det hampar sig nog»); to be on the ~ F, vara på bättringsvägen. ^able, -abl, a. som kan lagas, afhjälpas, förbättras.

mendacious, mèndà'sjus, a. lögnaktig, mendacity, -das'iti, s. lögnaktighet; en lögn. mended, mèn'dëd, pp. (af mend) lagad; förbättrad; to have (get) a thing få ngt lagadt (skicka bort ngt att lagas), mender, -dur, s. en som lagar, afhjälper etc. mendicancy, mën'dikansi, s. bettleri; tig-garlif. mendicant, -kant, a. bettlande; s. tiggare; tiggarmunk (: ~ friar), men-dication, -ka'sjun, se mendicancy, mendicity, -dis'iti, s. bettlande; tiggarlif; »tiggarstafven» biid.: yttersta armod; (ilf)~ Society, sällskap för tiggeriets hämmande, mending, mën'dmg, prt. (af mend); a. lagande, förbättrande; tillfrisknande; s. lagning; förbättring; to be to be in a condition (F on the ~ hand), vara på bättringsvägen, menhaden, menha'dn, s. zool. Am. en art stak-

sili (Alosa menhaden), menhir, keit., inen'ur, s. fornf. keltisk bauta-sten.

menial, mè'nial, a. hörande till tjänstfolk,

tjänande; ringa, låg, simpel, tjänar-syssia;

s. tjänare, tjänstehjon; låg själ, krypande människa, meningeal, mëmn'djëal, a. af föij. meninges, mënin'djéz, s. anat. hjärnhinnor

(pia mater, dura inater o. spindelväfshinnan). ITie-

ningitis, gr., -dji'tiz, s. med. hjärnhinneinflammation, meniscal, mënis'kal, a. hörande till en meniscus. meniscoid, -kojd, a. konvex-kon-kav. meniscus, -kus, s. (pl. ~es, -ëz)

konvex-konkav lins.

menispermic, menispe'rmik, a. kem. af koc-kelkärnor (af Menispermum cocculus ei. Cocculus Indicus). menever, meniver, mënlvur, se minever. menologium, mën6l6'djium, menology, -oi'-

odji, s. månadsregister; grek. kyrk. helgonkalender, menow, rnen'o, se minnow. mensal mèn'sål, l. a. hörande till bordet, bords-, mensal, mën'sål, 2. a. se monthly. mense, rnèns, s. † el. prov. belefvenhet. menses, lat., mèn'sëz, s. pl. med. menstruation.

menstrual, mën'strual, a. månatlig; auire kem. hörande till ett menstruum, upplösande; se vid. menstruous. menstruate, -uàt, vn. hafva menstruation, menstruation, -ua'sjun, s. med. menstruation, men-StrU0US, -struus, a. menstruerande; menstruations-. menstruum, iat., -uum, s. (pl.

-z, o. -rua, -rua) äldre kem. Upplös-ningsmedel för metaller.

mensurability, mënsjuråbiriti, s. mätbarhet. mensurable, -'-råbl, a. mätbar, mensurableness, -'-råbinès, 5. se föreg.

s. mensural, -'-ral, a. tjänande till mått; måtts-, mensuration, -ra'sjun, s. mät-ning(skonst). mental, men'tal, a. hörande till själen, själs-; försiggående i själen, (angående själens) inre, andlig; intellektuel (work); ~ alienation, själsfrånvaro; ~ arithmetic, ~ computation, hufvudräkning; ~ faculties, själsförmögenheter; ~ philosophy, filosofi (antropologi, logik etc. i mots, till natural p—y); to calculate by ~ j?7*ocess, (ut)räkna i hufvudet; ~ reservation, tyst undflykt, hemligt förbehåll; ~ state, själstillstånd; ~ subjects, metafysiska ämnen (metafysik). ~ly, -i, ad. äfv. i tankarna (för sig själf), mention, mën'sjun, s. omnämnande, omtalande; va. omnämna; nämna, omtala (to, för); anmäla, omförmäla; to make ~ of, se va.; to make no of..., not to ~ ..., för att ej tala om ...; don't ~ it, tala

icke därom, särsk. för att afböja tacksägelser

»ingenting att tala om», ^able, -abl, a. som kan ei. förtjänar att omnämnas, nämnbar ei. nämnvärd.

Mentor, mën'tür, s. (eg. pr.) mentor, vis rådgifvare, (ungdoms-)ledare. (m)~ial, -to'rial, a. en rådgifvares, förmanares; innehållande råd, förmanings-. Mephistophelean, -lian, mèfIstofè'iiån, a. mefistofelisk, djäfvulsk(t elak), skärande hånfnll.

mephitic, mefit'ik, 'val, -ål, a. stinkande,

förpestande, giftig om luft, gaser; acid, kolsyra.

mephitis, mefi'tis, mëf'ltism, s. stinkande, giftig luft, aunst; giftig, kväfvande gas (ss. sumpgas, grufgas, kväfgas etc.).

mercantile, me'rkantil, (-til), a. som rör handeln, handels-, affärs-, köpmans-; handelsidkande; the ~ class, köpmansklassen, handelsståndet; ~ connexions, affärsförbindelser; affärsvänner; the ~ line, »affärsvägen», handeln; äfv. se ~ class; ~ pursuits, handelsföretag; ~ reports, handelsberättelser.

Mercator, merka'tur, s. pr.; chart, sjö. växande kort; karta i 's sailing, sjö. växande seglingsmetod, beräkning af seglingen efter växande kort.

mercenarily, më'rsënårili, ad. jfr föij. a. mer-cenariness, -rinës, s. falhet; vinningslystnad.

mercenary, mè'rsènåri, a. fal; legd, lego-; vinningslysten, egennyttig : ledd af egen-nytta ei. bygd på, gjord af egennytta (t. ex. marriage); s. (pl. -ries, -z) lego-hjon; legosoldat i främmande rikes tjänst, pl. legotrupper; fal, vinningslysten människa.

mercer, me'rsur, s. krämare, (siden-, klä-des-)kramhandlare. ~ship, -sjip, s. (sil-kes- etc.)kramvaruaffär. -i, s. (sil-

kes-, klädes-)kramhandel; kram varor.

merchandise, me'rtjandiz, s. (utanpl.) kollekt, handelsvaror; handel †; vn. handla †.

merchant, me'rtjant, s. (större) köpman, grosshandlare; Skoti. krämare, minuthandlare : a. i sms. händels-; kofferdi-. ~-bar, ~-iron, s. stångjärn af vissa dimensioner. ~-lead, s. köpbly, rafl&ne-radt bly. ~-like, a. köpmansmässig. ~ (-)man, ~-ship, s. kofferdifartyg. ~-ser-Vice, s. sjötjänst på handelsfartyg; kof-ferdifart. ~-tailor, s. skräddare och klädeshandlare tillika.

merciful, me'rsiful, a. barmhertig; medlidsam; miskundsam; nådig. ~neSS, -nës, s. barmhertighet; medlidsamhet, merciless, me'rsiles, a. obarmhertig, skoningslös, hård, grym. ~neSS, -nës, s. obarmhertighet, skoningslöshet, hårdhet, grymhet, mercurial, merku'rial, a. innehållande ei. bestående af kvicksilfver, kvicksilfver-(barometer, column, ore etc.); tillhörande Merkurius, . Merkurii-staf etc.; handels-, affärs-; ombytlig, ostadig, liflig, flygtig, yr; s. farm. merkurial, kvicksilfverpreparat; liflig, flygtig människa; ~ pendulum, kvicksilfver(kompensations)pendel. ~ist, -ist, s. astrol, person under inflytelse af planeten Mercurius; orolig, ombytlig människa; med. läkare som gärna föreskrifver merkurialmedel. ~ize, -iz, va. tekn. med. behandla med kvicksilfver; jfr vid. mercurify. mercuric, merku'rik, a. kem. kvicksilfver-; chloride, kvicksilfverklorid; ~ oxide, kvicksilfveroxid; ^ sulphide, kvicksilf-versulfld, svafvelqvicksilfver; native ~ sulphide dets. s. cinnabar.

mercurification, merkurifika'sjun, s. bärg.

kem. utdestillering af kvicksilfver; ädia metallers utdragning med tillhjälp af kvicksilfver; blandning med kvicksilfver, mercurify, --'-fi, va. bärg. utdraga, utvinna (utdestillera) kvicksilfver från; bemänga ei. impregnera med kvicksilfver, mercurous, me'rkurus, a. kem. kvicksilfver-; chloride, kvicksilfverklorur; ~ oxide, kvicksilfveroxidul. Mercury, me'rkuri, s. myt. astron. Merkurius; (m) biid. sändebud, budbärare; F nyhets-krämare, tidningspojke; kem. kvicksilfver; med. kvicksilfverpreparat; liflighet, flygtighet †; bot. bingel (Mercurialis); her. purpurfärg; calcined ~ (: red oxide of oj), kem. rödt precipitat.

mercy, me'rsi, s. (pl. -cies, -z) barmhertighet; miskund, försköning; nåd; godtycke, skön, våld, jfr ex.; to cry bedja om nåd, ropa pardon (>pax»); be om förlåtelse; to (cry) implore one's anropa ngn om nåd (försköning); it was a ~ none of them was killed, det var en Guds lycka att ingen ...; O Lord, have ~ upon us, Herre, förbarma dig öfver oss; to shoio ~ to, bevisa ngn barmhertighet, gifva ngn nåd; to be (lie) at the ~ of...; vara i ngns våld, vara lemnad till pris åt ...; to lay at one's öfverlemna åt ngns godtycka (åt ngn på nåd och onåd); to beg for ^, tigga om nåd; to recommend (the prisoner) to the Queen's (King's)

å: fate, k: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,mercy

^ Mindre brukligt.

† Föråldradt.

lägga sig ut tios drottningen för ngns benådning; to be left to a person's (tender) -cies F, iron. 1'åka Ut för ngn (»en svår buse», en tuktomästare); to throw one's self upon the o> o/..., vädja till ngns förbarmande, gifva sig på nåd och onåd åt ...; Sisters of (M)o>, barmhertighets-

8ystrar (kat. andlig orden). —Seat, S. bibi.

nådastol. —Stroke, s. nådestöt, mere †, 1. se mear, 3. —Stead, se farm. mere, mèr, 2. s. liten sjö, dam, tjärn, mere, mèr, 3. a. ren, oblandad, blott och bar; idel, lutter, pur; fullkomlig, afgjord; the ~ idea (of), (redan) blotta tanken (på); a o> knave, en ärkeskälm; a o> boy, lad, o. d., »bara pojken»; the ojst trifle, den största (: obetydligaste) småsak. ~ly, -li, ad. blott och bart, endast och allenast, meretricious, mèrëtrisj'us, a. sköko-, skök-aktig, liderlig; förförisk, skenfager, falsk, /vness, -nès, s. skökoväsen, lättfärdighet; förföriskhet. merganser, mlrgan'sur, s. zool. skrake (sim-fågel slägtet Mergus, särsk. storskrake, M. merganser); red-breasted o>, småskrake, pracka (M. serrator). merge, mèrdj, va. nedsänka, dränka biid. : låta uppslukas; låta (komma ngt att) uppgå (in\to],i); vn. sjunka; gå förlorad, försvinna; uppgå (tre, i, äfv. to be ojd in : smälta tillsammans med, »slås tillhopa med»); o, into one, slå tillsamman till ett; the outlines became o.d, konturerna (blefvo otydliga och) smälte tillhopa; she had o>d her very existency into his, hon hade låtit hela sin varelse (sitt lif) uppgå i hans. ~r, -ur, s. ngn, ngt som nedsänker, låter

Uppgå etc.

meridian, merid'ian, s. geogr. astr. meridian; astr. middag, middagshöjd; biid. »middagshöjd», kulmen, höjdpunkt, högsta höjd;

bild. synpunkt, ett lands, en levnadsställnings etc.

särskilda förhållanden ei. fordringar; a. middags-; meridian-, tillhörande meridianen; biid. högst, på sin höjdpunkt (»middagshöjd»); magnetic magnetisk meridian; when in the ~ of his (ei. in his glory, då han var på höjden af ära och anseende; ~ line, middagslinie; on the i (på) meridianen; adapted (fitted) to (ei. calculated for) the ~ of..., biid. lämpad efter ... omständigheter (ngns uppfattning etc.).

meridional, meridional, a. hörande till meridianen, meridian-; sydlig, belägen åt söder; ~ distance, afstånd östligt ei. vestliga från meridianen; o> parts, meridio-

nalparter af meridian i Mercators projektion.

~ity, -'iti, s. befintlighet i meridianen; sydlighet, belägenhet i söder ei. mot söder. ~ly, -i, ad. i meridianen; i sydlig riktning, merils, mer'ilz, s. pl. ett gosspel (ett slags morris).

merino, sp., mërè'n6, s. merinofår; merino-ull; merino (yiiekiadningstyg); a. i sms. merino-.

merit, mër'it, s. förtjänst; ofta i pl. ngns förtjänster; företräde; värde; lön, belöning; va. förtjäna, göra sig förtjänt af; the ojs of a case (ei. question), det rätta och det orätta i en sak, en saks (angelägenhets) egentliga sammanhang, fakta som tala för (och emot) en sak; to make a oj of (take o> to one's self for), tillräkna sig som en förtjänst; he had more o>s than faults, hans förtjänster öfvervägde hans fel; more by (his own) o, than by favour, mera gnm egen förtjänst än genom gunst och nåd; ugly to a oj, »ful så att han var vacker vid det». ~ed, -èd, pp.; a. välförtjänt. ^OriOUS, -è'riås, a. förtjänstfull; förtjänt af belöning. ~0ri0US-neSS, -o'riusnës, s. förtjänstfullhet, värde, merkin, me'rkin, s. peruk †; kanonviskare,

-borste. merl(e), merl, se blackbird. merlin, me'rlin, s. zool. dvärgfalk (Falco

æsalon); trollkarl †. merling, marling, s. zool. hvitling (torskart

Gadus merlangus). merlon, me'rlon, S. fort. merlong (del af bröstvärn mellan tvänne skottgluggar).

mermaid, mè'rmàd, s. sjöjungfru, sirén. merman, ml'rman, s. hafsman, triton, meropian, mèrop'ian, a. af merops, mè'r6ps,

s. se bee-eater. merrily, mèr'ili, ad. gladt, muntert, lustigt;

hastigt, i (med) rask fart. merrimake, se merry-make. merriment, mèr'imènt, s. stojande glädje, munterhet, uppsluppenhet; muntration, förlustelse; skämtan. merrineSS, -rinès, s. munterhet, gladt lynne, merry, mër'i, 1. s. fågelbär (af Cerasus avium).

merry, mer'i, 2. a. munter, glad, uppsluppen; skämtsam; rolig, lustig; frisk bris, fart; to make (one's self) göra sig lustig, hafva muntert, förlusta sig, roa sig; skämta (with, öfver, med, äfv.: »drifva med» : göra sig lustig på ngns bekostnad) ; to be set on the ~ pin F, vara på den uppsluppna sidan; (M)oj Dun of Dover, namn på ett fabelaktigt jättefartyg i eng. matrossagor, niotsvarande vårt »Refanut». oj

-Andrew, s. pajas, narr, lustigkurre. ~

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,merry-danders

F Talspråk. P Lågt språk.

-dancers, s. pl. F norrsken, ^-go-round,

s. karusell, ^-go-rounder, s. Si. se lark, F. ~-grig, s. spefågel, lustigkurre. ~-make,

vn. se ofvan to make merry; s. se ~-raa&-ing. ~-maker, s. lustighetsmakare, deltagare i en muntration; ofta : person ute på en utflykt, »lustresande*, ^-making, a. muntrande ; s. glad tillställning, muntration, lustigt lag, lifvadt nöje. ~-man, se e*-Andrew, ^-meeting, s. se ^-making, s. ^-thought, s. gaffelformigt bröstben af

fågel (som två personer bryta på lek för att se, hvilken först blir gift). ~"tr0tter, S. F gunga. o/-Wing, s. en liten mygga på Barbadoes, mersion t, mè'rsjun, se immersion. mesaraic, mësårà'lk, se mesenteric. meseems, mese'mz, v. impers. (f. it seems to me) (imp. meseemed, -md) det synes mig, mig tyckes.

mesenteric, mëzèntër'ik, a. af mesentery,

åri, anat. tarmkäx, krös.

meseraic, mèzurà'ik, 8e föreg. a. ITiesh, mésj, 1, se mash. mesh, mèsj, 2. S. maska i nät o. d.; mek. ikugg-ning; va. fånga i nät; insnärja. ~-Stick, s. knytnål för nät. ^v-WOrk, s. nätverk.

ed, -t, a. i sms. -maskad. ~y, -i, a. försedd med maskor; lik ett nät, nätformig. mesial, me'zjal, -ziål, a. delande i två lika delar; ~ line, anat. imaginär linie (plan) som delar kroppen (ei. ngt organ) i två symmetriska delar, meslin, mez'lin, s. blandsäd; blandning, mesmeree, mëzmurè', s. magnetiserad person. mesmeric(al), -mër'ik(ål), a. beträffande mesmerism, jfr föij.; mesmeristisk, magnetisk sömn o. d. mesmerism, -'-rizm, s. användning af den animala magnetismen till frambringande af clairvoyance; (Mesmers lära om) animal magnetism, mesmerist, -'-rist, s. anhängare af Mes-mer; magnetisör. mesmerization, -rizà'-sjun, s. försättande genom magnetism i clairvoyant tillstånd, mesmerize, mèz'muriz, va. försätta (genom magnetism) i somnambuliskt tillstånd, magnetisera. ~d, -d, pp. magnetiserad; a. i magnetisk sömn, clairvoyant. -ur, s. magnetisör. mesne, mèn, a. jur. feod. mellanbefintlig; intagande en mellanställning; mellankommande; ~ lord, vasall (arrendator) som i sin ordning är läns(gods-)herre åt en annan; ~ process, (under förloppet af en rättegång) mellankommande rättegång.

meso-, gr., mës'6, prefix i vetensk. termer mellan-, emellan befintlig.

fysiol, se nucleus (of a cell). ^Colon, s.

anat. stortarmkäx. ~lite, -lit, s. min. meso-lit, kalknatronzeolit. ^phyllum, -fil'um, s. bot. parenkym. ~type, -tip, s. min. tråd-zeolit (ärv. natrolite).

meSS, mes, 1. s. (jfr mesh, 1.) F mischmasch, röra, oredig blandning, smutsig oreda; klämma, kinkigt läge, bryderi;va. F smutsa ner, rufsa till; to make a ~ of it, fuska bort, skämma bort altihop; to be (get) in a (nice, pretty) äfv. vara (råka) illa (»just vackert») däran (ut); to make a ~ of one's clothes, smutsa (och skrynkla) ner sina kläder, »handtera till sig värre».

meSS, mes, 2. s. maträtt; mål, visst antal portioner; »bunkalag». bordssällskap, is. mil. officersiness; sjö. backlag; sällskap af fyra †; vn. is. mil. äta tillsammans på gemensam bekostnad (äfv. ~ together); sjö. skaffa (i backlag) (: to dine at ~-beef, s. salt kött till skeppsproviant. ~-kid, s. sjö. matback. ~-kit, s. mii. sjö. köks-, bordskärl kollekt. ~man, s. marketentare (som håiier maten åt en mess), ^ITiate, S. bordskamrat, messkamrat; sjö. backskamrat, pl. medlemmar af samma backlag. ^-rOOni, s. officersmess (matsal).

message, mès'àdj, s. bud, budskap; ärende; sänd underrättelse, meddelande, särsk. meddelande myndigheter emellan, särsk. från statsöfverhufvudet till representationen; utmaning; to carry (go) >^s, gå ärenden; to deliver (perform) a to tell one s framföra ett budskap, (sitt) (ärende); to go (send) on a gå (skicka) med ett budskap, (i) ett ärende (to, till). †, -ur, S. se följ.

messenger, mes'endjur, s. budbärare, bud, öfverbringare af ett budskap, sändebud, kurir; förebud, bebådare, förelöpare; jur. rättens ombudsman i konkurs; sjö. kabel-larium; Queen's (King s) kabinetts-kurir. ^-pigeon, s. brefdufva. Messiah, mesi'a, s. pr. Messias, Kristus, ^ship, s. Messiæ-kall. Messianic, -siån'-lk, a. Messiansk. Messieurs, fr., mes'jerz, mesj'urz, (vani. förk.: M(e)ssrs, mes'urz, se förk., hv. brukas som plur. af Mr.) S. pl. Hrr i affärsstil om händels-firmor o. d., el. vid uppräkning, å en lista etc.

messuage, mes'wadj, s. jur. boningshus med tillhörande tomt och inegor, (landt)gård.

mestee, mès'té, s. i Vestindien afkomling

af hvit och kvadron. mestino, sp., meste'no, mestizo, sp., -

Sp. Amer. mestis (afkomling af hvit o. indian).

met, mèt, (1.) imp. † af mete; (2.) imp. o. pp. af meet; well väl mött! (hälsning vid sammanträffande); they are well <x/, de passa

väl tillhopa (»äro just lika goda»); not to be ~ with, ej stå att finna; äfv. vara borta

(t. ex. om en sak som är förlagd).

metabasis, gr., mëtåb'asis, s. ret. öfvergång

från en sak till en annan.

metabolian, mëtåbè'liån, s. zool. insekt med

fullkomlig förvandling (metamorfoser).

metacarpal, metaka'rpal, a. hörande till metacarpus, -pus, s. anat. mellanhanden, metacentre, mëtåsën tur, s. mek. metacen-

trum; sjö. ett fartygs styfhetspunkt. metachronism, mëtak' ronism, S. i kronologi en händelses förläggande för långt fram i tiden.

metacism, mëtfåsizm, s. metacism (felaktigt

uttal el. orätt inblandande af konsonanten m).

metagallate, mëtågal'àt,metagallussyre-förening. metagallic, -lik, Cl. kem.: ^ acid, metagallussyra. metage, me'tadj, s. uppmätning is. af kol;

mätarpengar. metagenesis, mètadjën'ësis, s. fysiol, generationsväxling. metagenetic, -nèt'ik, me-tagenic, -djën'ik, a. &t föreg, metagrammatism, mëtågrån^åtism, s. bok-

stafsomflyttning i ett namn, jfr anagram. metal, met'al, .<?. kem. min. metall; bärg. skärsten (produkten af den första smältningen af koppar etc., jfr matte); äfv. tackjärn; legering, komposition af vissa metaller: tenn, sink, nickel, koppar etc., is. : »metall», malm, brons; glas-fritta, glasmassa; krossad sten tin vägbyggnad; i koigruf. se ^-stone; gods (tjocklek) (t. ex. hos kanoner); ett fartygs armering (kanonstyrka); bild. † se mettle; pl. järnv. skenor; a. metall-; va. tekn. belägga (barlasta) väg med coarse base red lohite etc., se under d. o.; laid under art. ställd under vattpass om en kanon. ~-bed, s. metallager; barlastning

af cn väg, konkret. bärg. WOlf (järn-

klump). ~-drain,s. gjutränna. ^-elevation,

S. art. uppsättning (godsskilnad vid sigte o. korn).

^-gauge, S. kaliber(tolk), mått(stock) för

tjocklcken af plåtar o. d. ~-grain, S. se re-

gulus. ^man, s. metallarbetare; kopparslagare, gelbgjutare etc. ~-Stone, s. gruf. lerskiffer omgifvande kollagret, ^led, -d, pp.; a. om en väg belagd med krossad sten. ~lic, -'ik, a. metallisk, lik metall; af metall, metallförande, metall-; ~ currency,, metallisk valuta (klingande mynt); ~ (notebooks), ... med mässingsbeslag; ~ paper, prepareradt papper hvarpå skrifves med ett metallstift; ~ pen, me-tall(stål)penna; ~ tiles, slaggbrända (på

ytan halfförglasade) tegel af glänsande violett färg.

^liferous, -lf urus, s. metall-(malm)föran-

de; min er al la al ti g. ~line, -rn, -in, a. be-

stående af metall; malm artad; mineral-haltig (t. ex. om vatten), ^ling, -ing, S. en vägs barlastning med krossad sten; krossad sten till vägbarlastning. ~list, -ist, s. arbetare i metall; metallkännare; metallurg. "Uization, -iza'sjun, s. förvandling (reducering) till metall; impregnering med metall. ~lize, -iz, va. förvandla till metall; impregnera med metall (syror etc.). biography, -l6g'råfi, s. beskrifning öfver metallerna, ^loid, -ojd, s. kem. min. metalloid; a. lik metall; metalloid-. loidal, -oi'dal, a. se föreg. a. ~lurgic(al), -le'rdjik(al), a. metallurgisk, "ulurgist, s. -ërdjist, s. (jfr o^list) metallurg, en som är kunnig i 'vlurgy, -ërdji, s. konsten att utvinna och rena metaller, skednings-konst.

metameric, metamer'ik, a. kem. metamerisk

(med lika sammansättning men olika fysiska egenskaper).

metamorphic, mëtam6'rfik, a. allm. vetensk. tillhörande (verkande, undergående) förvandling; is. geoi. antydande (bärande spår af) undergången förvandling, meta-morphism, -fizm, s. tillstånd att vara me-tamorfisk, jfr föreg, metamorphose, -fos, va. förvandla; s. se föij. metamorphosis, -f6sis, s. (pl. -ses, -sèz) förvandling,

metamorfos (t. ex. insekters).

metaphor, met'afur, s. ret. metafor, bildligt uttryck; without a i bokstaflig mening. ~iC(al), -for'ik(al), a. bildlig, figur-lig, oegentlig betydelse. ~icalness, -for'-lkalnës, s. bildlighet, figurlig mening. ~ist, -ist, s. en som (mycket) brukar bildliga uttryck.

metaphrase, mëtfåfràz, s. ordagrann öfversättning; svar på tai.

metaphrast, mëtfafråst, s. en som öfversätter ord för ord. ~ic(al), -'ik(al), a.

ordagrann i el. om öfversättning.

metaphysic, mëtåfiz'ik, a. (äfv. ~al, -al)

öfversinlig; metafysisk; filosofisk; ~ philosopher, (spekulativ) filosof, ^ian, -zisj'an, s. metafysiker. ~S, -s, s.pl. metafysik, spekulativ filosofi; F psykologi.

metaplasm, mëtfåplazm, s. gram. metaplasm

(ott ords ombildning).

metastasis, mëtas'tåsis, s. med. metastas

(en sjukdoms plötsliga förflyttning till en annan kroppsdel), metastatic, -stat'ik, a. beroende på, hörande till metastas, metatarsal, mëtåtå'rsåi, a. af föij. metatarsus, -sus, s. anat. mellanfot, midten af foten.

metathesis, mëtåth'ës!s, s. förflyttning, omkastning is. gram. af bokstafsordning i ett

ord; med. † jtr metastasis.

Ö; uotß, à: do, è: por, 6: not, à; tyibe, å; tub, å: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: has.metathorax

metathorax, mëtathè'råks, s. zool. metatorax

(hos skalbaggar : bakersta segmentet af torax).

metatome, mètfåtom, s. byg. mellanrum mellan tänder i tandsnitt, metayer, rr., mëtà'jur, S. i Frankrike o. Italien

hälftenbrukare med åborätt. mete, mèt, l. s. gräns is. i pl. i uttr. : —s

and bounds. mete, mèt, 2. va. mäta; poet. fullt motsvara ei. uttrycka; s. † mått; — out, mäta af. --stick, s. mätstång. —-wand, —-yard †, s. (aln)mått, måttkäpp. metempsychosis, mëtëmsikc>'si3, s. själavandring.

meteor, me'teur, s. meteor i vani. bet. : eldkula (äfv. luminous —), äfv. bild.; fys. luft-fenomen; väderleksföreteelse, —-like, a. lik en meteor; biid. hastigt fram glänsande och åter försvinnande. —iC(al), -or'ik(al), a. meteor-; hörande till väderleken, till företeelserna i luftkretsen; bild. se föreg.; — iron, meteorjärn; — shoioers, periodiska ymniga stjärnfall, st järnregn; — stone, se raj. s. —ite, -orit, —olite, -or'olit, s. meteorolit, meteorsten (»luft-sten», »månsten»). —ological, -èrolodj'-ikål, a. meteorologisk, hörande till (läran om) atmosfären och dess fenomen. —ologist, -oroPodjist, s. meteorolog. —-ology, -orol'odjl, S. meteorologi (vetenskapen

om atmosfären o. dess fenomen : väderlek, vindar etc.). —OIIS, -orus, a. meteorlik. meter, mè'tur, s. mätare (mest i sms., ss. coal -— etc.); (-metur) i sms. gr. vetensk. termer

-meter, -mätare (instrument t. ex. micrometer); se vid. metre, —age, -adj, s. (upp-) mätning, metheglin, mëthèg'iin.mjöd. methinks, mèthingks', v. impers. (imp. me-thought, mètho't) mig synes, jag tycker (jfr meseems). method, method, s. metod; planmässigt förfaringssätt ei. framställningssätt; plan, ordning; system, förnuftsenlig anordning; särsk. naturv. klassifikationssystem ; sätt, vis; tekn. process, »väg» (t. ex-the dry —); the only — of safety, den enda utvägen till räddning; to take a —. tillgripa (använda) ett visst sätt; to reduce to —, bringa metod i. —ic, -'ik, s. metodik; a. se följ. —ical, -'lkål, a. metodisk, systematisk; planmässigt anordnad ei. gående till väga. — ism, -izm, s. kyrk. me-

todism (protestantisk sekt). — Sst, -1st, S. kyrk. metodist, anhängare af metodism; ofta F pietist, »läsare»; med. hist, läkare af gamla skolan (som går strängt metodiskt till väga). —-

istiC(al), -ist'ikal, a. metodistisk, tillhörande ei. liknande metodisterna (ofta

förakti. : »läsare»-); metodisk, jfr —ical; to turn — F, blifva metodist, blifva »läsare». —ization, -lza'sjun, s. bringande till metod, systematisk anordning. — ize, -iz, va. systematiskt ordna; sätta metod i. methought, mètho't, imp. af methinks. methyl, meth'il, s. kem. metyl. —ated, -atëd, a. försatt med metyl; — spirit, bränvin gjordt odrickbart genom tillsats af träsprit el. d. —e, se methyl (äfv. i afs. på uttalet). —ene, -èn, s. kem. metylén. —IC, -'ik, a. kem. metyl-; — alcohol, träsprit, metif, mè'tif, s. dets. som mestee. metoche, mèt'okè, s. byg. mellanrum mellan 2 dentils.

Metonic, meton'ik, a. (af Meton, en grek. astronom); — cycle, — year, se lunar cycle. metonymic, —al, mët6nim'ik(ål), a. ret, me-tonymisk. metonymy, -'--mi, 5. ret. metonymi (en trop, t. ex. head för understanding).

. metope, mëtfopë, S. byg. metop (triglyfmellan-

rum i en dorisk fris).

metoposcopy, mètopos'kopi, s. fysiogno-

mik, ansigtstydning. metre, fr., ma'tr, mè'tur, 1. s. meter (längdmått).

metre, mè'tur, 2. s. meter i poesi; versmått, metric, met'rik, a. metrisk, meter- (system). metrical, mëtfrikal, a. metrisk; i bunden stil; längdmåtts-, metrify,-rifi, va. af-dela i versmått; vn. † skrifva vers. metrograph, mèfrogråf, s. metrograf (apparat på lokomotiv el. d. som mäter tåghastigheten o. anger ankomst- o. afgångstid).

metrology, mëtrorodji, s. läran om mätning o. om mått, mål och vigt. metronome, mètfrénom, .9. mus. metronom. taktmätare (instrument). metronomy, -on'-omi, s. taktmätning med instrument, metronymic, mëtronim'ik, a. hörande till möderne, möderne-namn; s. mödernenamn, moders slägtnamn, metropolis, gr., mètrop'olis, s. hufvudstad, vigtigaste stad (Eng. London; n. Amer. New-York)-, säte för en ärkebiskop, jfr följ. s.; the Inland ei. the Midland —, Birmingham.

metropolitan, metropolitan, a. hufvudstad-, jfr föreg.; hörande till en moderkyrka, metropolitansk, ärkebiskoplig; s. ärkebiskop, metropolit (äfv. — bishop).

metropolitical, -lit'ikal, a. hufvudstads-; ärkebiskoplig. mettle, mèt'1, .9. (eg. stoff, jfr metal) kraft, lif, mod; ifver, hetta, eld; gry, skrot och korn biid.; a man of —, en »som har krut i sig», brushufvud; to put one on (to) his —, egga upp ngn, tvinga ngn att

uppbjuda hela sin förmåga; göra det till en hederssak för ngn (to, att). ~d, -d, ~SOme, -sum, a. modig, morsk, eldig; yster om hästar, meum, me'lim, lat. pron. mitt r.ytjadt i frasen:

meum and tuum, mitt och ditt. mew, mü, 1. s. fiskmås (jfr gull). mew, mu, 2. vn. rugga; ömsa skinn; förändras, ändra skepnad; va. fälla, ömsa hår, fjäder; inspärra (äfv. med up); s. (stor) bur; inhägnad, ställe där ngt hålles instängdt; pl. räcka af (större) stallbyg-nader, is. kungliga stallet i London; pl. (begagnad ss. sing.) stallgränd, -gata. mew, mu, 3. vn. jama; 5. jamande, mewing, mu'ing, (1.) prt. &tmew, 2.; s. ruggning; (2.) prt. af mew, 3.; s. jamande, mewl, mul, vn. skrika som barn; s. barnskrik. ~er, -ur, s. skrikhals om barn. 'ving, -ing, s. barnskrik. Mexican, meks'ikan, a. mexikansk; s. mexikan.

mezereon, meze'reon, s. bot. tibast, käller-

hals (Daphne Mezereum). mezzanine, mètfzånèn, s. byg. halfvåning, entresol (äfv. ~-StOry); lågt, bredt fönster.

mezzo-, it., met'zo, a. medel-, medelmåttig.

konst, halfrelief, halfupp-höjdt arbete. ~-tint, s. se följ. s. ~-tintO, s. konst, mezzotinto, svartkonst(manér) (art koppargravyr); va. gravera i mezzotinto. miasm, miåzm', äfv. ~a, gr-, -å, s. med. sjukdomsgift, smittämne i luften. ~al, -ål, a. innehållande smittoämne. ~atic(al), -måt'ik(ål), a. smittosam, miasmatisk. miaul, mian'1, vn. jama. mica, mi'ka, s. min. glimmer; afv. marien-glas; argentine potash silfverglim-mer, kaligliinmer; black magnesia-glimmer; yellow kattguld. ~-SChiSt, ~-Slate, s. glimmerskiffer. ^CeOUS, -kå'-sjus, a. glimmerartad; glimmerhaltig. mice, mis, pl. af mouse. niich, se miche.

Michaelmas, mik'elmås, s. Mikaelidag (den 29 september, äfv. ~-day), Mikelsmässa; F höst; ~ term, jur. tiden mellan den 2:dra o. den 25:te november, miche †, mitj, vn. hålla sig gömd; skolka;

smyga, »smyssla» med ngt; snatta, mickle, mik'l, a. † el. Skoti. stor, mycken; numera mest i: many a little makes a ordspr. många bäckar små göra en stor å. mico, ml'ko, s. (1.) zool. en liten sydamerikansk apart (Simia argentata); (2.) s. japanskt växtsmör. micro-, gr., mi'kl'0, i sms. is. i vetensk. termer liten. ~be, -b, s. mikrob, bakterie.

cephalous, a. abnormt småhufvad. ~C0Sm, -kozm, s. mikrokosm, värld i smått (wid. om människan). ^cosmic(al), a. af föreg.; ~ salt, fosforsurt natronammonium. graphy, -rég'råfi, s. beskrifning öfver mikroskopiska föremål. ~logy, -krol'-odji, s. läran om mikroskopiska föremål; småaktighet, otillbörligt fästande af vigt vid småsaker. ~meter, -krom'ètür, s.

mikrometer (instrument till mätning af för ögat små föremål el. afstånd). ^metrical, a. mikrometrisk; ~ screw, mikrometerskruf. phone, -fèn, 5. mikrofon (instrument hvarmed svaga ljud göras hörbara). r^phOnOUS, -l'Of'6-

nus, a. jfr föreg. ~SC0pe, -skèp, s. mikroskop. ~SC0piC(al), -skop'ik(ål), a. mikroskopisk. ^scopically, -skop'ikali, ad. med tillhjälp af mikroskop, ^scopist, -kros'kopist, —, s. en som (skickligt) begagnar mikroskop. ~SC0py, -kr6s'-kopi, s. användning af mikroskop, 'v/-tome, -tom, S. mikrotom (instrument för sön-derskärning af mikroskopiska föremål).

mid, mid, a. i sms. i midten, mellan-, medel-, mid-; s. † midt; F förk. at midshipman. ~-age †, s. medelålder; personer af medelålder. ~-air, s. fria luften, öppna rymden mellan himmel och jord; in (sväfva) mellan himmel och jord. ~ -Channel, s. midten af en kanal (sund, farled etc. jfr channel); ad. segla midt i kanalen etc., jfr stream. ~-C0lirse, s. medelriktning, medelväg; halfva vägen; ad. halfvägs. ~day, s. middag; a. i sms. middags-; sydlig. ~-earth, s. jordens medelpunkt; se vid.

s. tekn. byg. skiljevägg, »tunga». ~-heaven, s. poet. midten af himmelen; astr. den punkt af ekliptikan som är i meridianen; se vid. ~-euV. ~-hOUr, s. middagstimme). ~land, s. det inre af ett land; a. belägen midt inne i landet, inlands-, jfr inland; jfr vid. mediterranean %. ~leg, s. (o. ad.) (till) midten af benet; he stood ~ (ei. to the ~) in water, vattnet gick honom upp på halfva beüet. ~lent, midfasta. ~life, s. medelålder (omkr. 50 år). ~mOSt, a. middlemost, ^night, s. midnatt; a. midnatts-. ~rib, s. bot. medelnerv i ett blad. ~riff, -rif, s. anat. mellangärde. ~Sea, s. öppna hafvet, »hafvets midt»; the (M)~, Medelhafvet. ~ship, s. midten af ett fartyg; a. midskepps-. ~ship

-beam, 5.

sjö. midskeppsbjälke (däcksbjälke i nollspantetjVid fartygets största bredd).

~ship-bend (ei. -frame), 5. sjö noilkryss-spant. ~shipman, 5. (pl. -men) (examinerad) sjökadett; midshipmen"s butter, sc avocado, ^ships, -sjips, ad. midskepps.

~stream, s. midten af en ström, hufvud-strömfåra; ad. midströms. ~SUmmer, s.

midsommar (tidén omkring sommarsolståndet);

högsommar; (M)^s) day, midsommardag; eve, midsommarafton. ~way, s. halfva vägen, midten af afståndet; a. ad. halfvägs, ^-winter, s. midvinter (tidén omkriug vintersoiståndet); kallaste vintertiden; a. midvinters-. mida, ml'da, s. zool. larv af en fluga (bean

-fly)-

midden, mid'n, midding, -ding, 5. iok. gödselhög; dyngstad (äfv. ~Stead, ~-Slimp); fornf. afskrädeshög, jfr kitche?i-*». ~-CI*0W, s. vanlig kråka, middle, mid'1, a. i midten befintlig, midt-, mellerst, mellan-; mellanstående, förmedlande, medel-; medelmåttig; s.midt; mellan del; midja; mellanrum; mellantid; gram. medium; ngt som håller medelvägen ; va. placera i midten; the Ages, hist, medeltiden; ~ class, medelklass; the ~ passage, i fråga om slafhandel sträckan mellan Afrika och Y. Indien; ~ term, log., mat. medelterm; ~ tint, mål. medelton, öfvergångston, neutral färgton; ~ voice, gram. medium; mus. röstens mellanregister; in the ~ of, midt i (på); (at) in the ~ of, i medlet af (t. ex. summer)', i medio af (t. ex. next week). ~-age, s. medelålder; a. medeltids-. ~-aged, a. medelålders; the de personer som äro af medelålder. ~-deck, s. mellandäck på tredäckare, Öfre batteridäck på linie-skepp. mål. medelplan mellan

förgrund och bakgrund. ~(-)man, S. mellailstå-ende person; mii. soldat i mellersta ledet; hand. etc. mellanhand mellan arbetare och konsument, ss. arbetsentreprenör etc.; särsk. iri. förpaktare af större gods, som utarrenderar jorden i små lotter åt landtbön-derna; man af medelklassen. -^mOSt, a. mellerst. ~-ShOt-wheel, s. se breast-wheel. ~-Sized, a. af medelstorlek. ~-S0rt, s. mellansort. ~-SpaC6, s. mellanrum särsk. järnv. mellan skenorna, »spår»; pl. boktr, fjärdedelar. ~-Stay-Sail,

sjö. mellan -

stagsegel, flygare, ^-watch, s. sjö. hundvakt (12—4 f. m.). ~-wheel, s.

urm. hjärt-

hjul. ~-witted, a. af medelmåttiga för-ståndsgåfvor. middling, mid'ling, a. medel-; medelmåttig, ofta ngt förklenande (»SI Och så», tämligen skral äfv. F till el. om hälsan) ; hand. Ordinär, medelfin; s. hand. ngt (särsk. bomull) af medelfin kvalitet. ~ly, -li, ad-tämligen, (så) lagom. -z, s. pl. sam-

målet mjöl. middy, mid'i, s. F rar midshipman.

midge, midj, s. mygga, knott (smått flygfä);

iok. liten båt (jfr sv. »kolibri»); si. se sms. si.

~-net, s. myggnät; si. ansigtsflor, slöja. ~t, -èt, s. F litet kräk, dvärg, midland, midnight, etc. se under Vila. midst, midst, (eg. sup. af mid) s. (själfva) midt(en); ad. i midten; (bortföra) from the of, äfv. »midt för näsan pà»; in the ~ of, midt uti, midt ibland; omgifven på alla sidor af ..., midt uppe i, midt under ngt som pågår som bäst; ofta : »midt i värsta ...» (hetaste etc.); öfverhopad af; i medlet (medio) af; in the ~ of us, in our (midt) ibland oss. midwife, mid'wif, s. barnmorska; jfr ock sms. under man; vn. 0. va. förlösa, biträda ss. barnmorska; biid.

medverka till att frambringa, framskaffa (ngt, t. ex. utgifva ett literärt arbete, äfv. ^ out). ~ry, -ri, F -wifri/s. förlossningskonst; förlossningsbiträde; wid. medverkan vid frambringande, mien, men, s. min, uppsyn; en persons utseende (hållning), miff, mif, s. F fnurra, förargelse (lindrigare, tillfällig vrede); to have a vara smått förtörnad, vara »på kaporr»; they have had a det har kommit »en fnurra på tråden» mellan dem. ^ed, -t, a. F fnurrig, »bös», förargad, might, mit, 1. imp. af may; as quickly as ~ be, så fort som möjligt; he ~ be seen -ing, man kunde få se hnm ..., det var ej ovanligt att få se hnm ... might, mit, 2. s. makt, kraft, våld; i vissa uttr. ss.: ~ is above (ei. stronger than) right, styrkan rår öfver rätten; by ~ or by sleight, med våld eller list; with all (his etc.) with (by) ~ and main, med all makt (igevalt»). ~ful, -ful, a. poet, mäktig. ~ily, -ili, ad. kraftigt, mäktigt, väldigt; F högeligen, »mäkta». ~ineSS,-inës. s. makt, höghet äfv. † som titel. ~y, -i, a. stark, kraftig; väldig, storslagen, mäktig; manstark; stor, betydande; F »storartad», präktig; ad. F mycket, »mäkta», mignon, fr-, min'jün, se minion. ~ette, fr.,

-jonët', s. bot. reseda (Reseda odorata). migrant, mi'grant, a. flyttande, jfr migratory; s. flyttfågel, regelbundet flyttande djur. migrate, -rät, vn. utvandra, draga

bort, flytta till annan ort, hind, äfv. om djur.

migration, -grå'sjun, s. bortflyttning, utflyttning, utvandring, jfr föreg, migratory, -gråturi, a. flyttande; utvandrande; kringflyttande, nomadiserande; flyttnings-, (ut)vandrings-; ~ birds, flyttfåglar; ~ people, nomadfolk, mike, mik, 5. arbetar-sl. fritid, »firaben»; vn. (jfr s.) vara ledig.

Milanese, milane'z, a. milanesisk, från Milano; s. inbyggare i Milano, milch, milsj, a. i sms. mjölk-(gifvande); vek

†. ~-COW, s. mjölkko, äfv. F biid. mild, mild, a. mild i alia sv. ordets bet. (air, light, taste, word etc.); len, svag (ej stark, ej skarp) dryck etc.; vänlig, saktmodig; beskedlig, öfverseende; angenäm, ljuflig, fridfull; a ~ attempt, ett svagt försök, en svag ansats (to, till); a ~ cigar, en lätt cigarr; in a ~ way, på ett mildt (beskedligt) sätt; i anspråkslös stil (liten skala). ~-Spoken, a. mild i tal. ~-Spirited, ^-tempered, a. af ett mildt, vänligt lynne.

mildew, mil'du, s. honingsdagg, brand, rost, sot på sad; s. k. rostfläckar, mögelfläckar på linne; va. fläcka, förstöra gnm mögel, brand, sot o. d.; vn. öfverdragas med få mögel- ei. rostfläckar, mögla. mildness, mi'ldnes, s. mildhet (jfr mild). mile, mil, s. mil; English statute engelsk landmil (1760 yards : 5420 fot : 1609,3 meter); (English) geographical marine nautical engelsk sjömil (en ekvatorialminut : 2026,5 yards : 6248 sv. fot); (a street) long, milslång ..., flere mil lång ...; people ivere coming ^s to (look on it), folk kom miltals för att...; for på många mil(s omkrets), på långa vägar; by the »%», räknadt miltals, per mil; driving by the åkares kurs-körning; ... of a ~ long, milslång, 1 mil lång. ~-mark, ~-pOSt, ~St0ne, s. milstolpe, -sten. ~-run,s.jämv. tågmil. ^age, -adj, s. längd i mil; forlön, skjutspengar, åkarlega för en mil; reseersättning. Milesian, milè'zj(i)ån, a. från Miletus; härstammande från (sagans) konung Milesius : irländsk; s. milesier; irländare, milfoil, miPfojl, s. bot. millefolium, rölleka

(Achillea Millefolium), miliary, mil'juri, a. liknande hirskorn; ~

fever, med. frisel (utslagssjukdom).

militant, mil'itant, a. stridande, kämpande

(jfr sms. under church).

militarism, miritårizm, s. militarism, militärvälde.

military, mirltåri, a. militärisk, militär-; krigisk, krigs-; s. »militären», soldatståndet, armén; ~ court, krigsrätt; a ~ (gentleman) man, en militär; ~ state, krigsstånd, militären; ~ tenure, förr län på tjänst.

militate, mil'ltat, vn. strida, kämpa, opponera sig (against, with, mot, med), militia, milisj'a, s. milis, landtvärn; 300 300 man landtvärn, ^-man, s. landt-

värnsman.

milk, milk, s. mjölk (äfv. o/ almotids etc.); bot. mjölksaft; va. mjölka, si. äfv. bild.: draga vinst af; slå mjölk i; spilled (spilt) 'v/, biid. (i ordspr. jfr cry) en gång skedd skada; cow in mjölkande ko; to be in mjölka om en ko (ej stå i sin); ~ bulls, ~ a he-goat into a sieve, ~ the pigeon, ~ the ram, ordspr. betecknande omöjligt, lönlöst företag (jfr »få fem marker talg af en träbock»); (jfr : to send a person to buy pigeon-**, låta ngn löpa med limstången, narra en april). ~-and-water(y), a. i sms. urvattnad, pjaskig, blöt, fadd, kraftlös, saknande ruter ei. >piff»; sentimental, gudsnådlig. ~-Can, s. stor mjölkflaska (af bleck). ~-C0W, s. mjölkko; biid. F ngn (ei. ngt) som man (ofta) drager vinst af. ~-diet, s. mjölkdiet. ~ -farm, s. mejeri (där kor hållas); landtbruk anlagdt på ladugården. ~-fever, s. med. mjölkfeber. ^-glaSS, s. mjölkglas. ~-ga(U)ge, s. mjölkprofvare. ~-jug, 5. mjölkkanna, tillbringare. ~-livered, a. feg, klenmodig. ~niaid. s. deja, mejeripiga; mjölkflicka (försäljerska). ^RUM, S. mjölkförsäljare, manligt mjölkbud. ~-mir-ror, s. mjölkspegel. ~-molar, s. mjölktand. ~-pail, s. mjölkbytta, stäfva. ~ -pan, s. flat mjölkbunke, ^-parsley, s. bot. mjölkrot, mossrot, svensk ingefära (Peu-cedanum palustre). ^-poise, 5. mjölkvåg, jfr nu-gauge, ^-porridge, s. mjölkvälling. ~pOt, s. tillbringare, ^-pottage,se por-ridge. ^-pUHCh, s. mjölkpunsch af (man-del)mjölk o. arrak med socker. *v»-((UartZ, S. min.

mjölkkvarts. ~-r00m, s. mjölkkammare. ~-r0llte, S. Am. se Ou-iualk. ~-SCal), se 'V/ -thrush. ~S0p, s. brödstycke doppadt i mjölk; mes, morsgris, »mammas gosse», en »petig» karl. ~-SUgar, s. kem. mjölksocker. ~-tare, s. bot. strandkrypa (Glaux). ^-thistle, s. bot. en art StingSel (tistel, Carduus marianus). ^-thrush, s. med. torsk (sjukdom hos späda barn). s. mjölktand. ~-tree, s. träd gifvande en till föda duglig mjölksaft, särsk. se COW-tree.

~-trefoil, s. bot. en art Cytisus. ~-vat, s. djup mjölkbunke. ~-veSSel, s. bot. mjölkkärl. ~-vetch, s. bot. en art kloärter (Astragalus), ^-walk, s. ett mjölkbuds rund bland kunderna. ~-warm, a. spen-varm. ~weed, s. bot. syrisk silkesväxt (Asclepias syriaca) m. fi. ~white,a. mjölk-hvit. ^woman, s. mjölkhustru, kviniigt mjölkbud (-månglerska). ~-W00d, s. bot. Brosimum spurium (ett träd i Vestindien). ~W0rt, s. bot. fågelört (Polygala vulgaris); &fv. räfmjölk (Euphorbia). ~er,-ur, s. mjölkare; mjölkerska; mjölkko äfv. bild.

milkiness

finess, -inès, s. mjölkaktighet. -ing, pvt.; s. mjölkning. -i, a. af

mjölk, mjölk-; lik mjölk, mjölkaktig; dunkel, ogenomskinlig om ädelstenar; bild. klemig, mjäkig, försagd; ~ juice, ~ sap, mjölksaft; the ~ way, astron, vintergatan.

mill, mil, 1. s. Am. ett (räkne)mynt (: 0,1 cent).

mill, mil, 2. s. i aiim. verk, maskineri, fabrik

där råmaterial sönderdelas el. undergår en första mekanisk förarbetning, is. i sms. -bruk, kvarn särsk. mjölkvarn (jfr corn-^, grinding-^); oljekvarn; papperskvarn; såg(kvarn); stamp-verk, kross(verk); (bomulls- etc.)spinneri; järnverk, is. valsverk; tekn. tygtrycknings-maskin, valstryckmaskin; si. trampkvarn, (straffarbets)fängelse ; si. en boxning; va. krossa etc., i allin. förarbeta medels en låta gå genom en söndermala; stampa; valka kläde; valsa jam etc.; prägla, krusa mynt i kanten; si. bearbeta med knytnäfvarna, mörbulta; {to go round) like a horse in a (trampa rundt omkring) som en häst i en hästvandring (ständigt träla med ett och detsamma); go through the ~ F, biid. »gå genom ekluten»; ~ chocolate, vispa chokolad så att den fradgar sig. ~-bar, s. bärg. rå-skena, puddelstång (ämne för vidare utvalsning till stänger etc.). ~-bOard, 5. g rof stadig papp. ^-cake, s. oljekaka; krutkaka i krutbruk, ^-carriage, s. sågbänk, såg-vagn. «v-cinder,s. väiiugnssiagg. ~-clack, ^-clapper, s. kvarnklapp, stompinne. ~-C0g, 5. kugg å hjul i kvarnverk. ~-CPank,

s. långjärn. ~-C0urse, s. ett par stenar i en kvarn. ~-dam, s. kvarndam; dambord; ~ hatch, dambordslucka. ~-dllSt, S. mjöldam i en kvarn. ~-furnace, 5. väil-ugn. ^-gearing, s. maskineri, verk i eu mill. ~-grate, s. galler, »grind» i en kvarnränna. ~-hand, s. mjölnardräng; bruks-(fabriks-)arbetare. ~-handle, s. väder-kvarnssvängbom. ~-head, s. vattnet ofvan hjulet (jfr head). ~-hopper, s. kvarn-skruf(-tratt). ~-horse, s. häst som går i

en vandring som drar kvarn eto.; bild. jfr ex. under mill. ~-leat, se ~ race. ~-ttlOth, s.

zool. kackerlacka (Blatta). ^-mountain, s. bot. vildt lin (Linum catharticum). ~-pick, s. kvarnstenshacka. ~-pond, ~-p00l, s. kvarndam. ~-puff, s. skärull. ~-race, kvarnränna; kvarnvatten. ~-saw, s. sågverk; mekanisk såg, sågmaskin; själfva sågen i ett sågverk. ~-Spun, a. maskin-spunnen. ~StOne, s. kvarnsten; as hard as the nether hård äfv. i biid. bet. som sten; to weep {drop) ^s, gråta »krokodil-

tårar»; to see into {through) a vara skarpsynt. ^Stone-grit, s. geoi. kvarnsten ssandsten (en hård grofkornig sandsten från stenkolsformationen), "w-tail, S. vatten, SOm lemnat kvarnhjulet. <^-t00th, s. oxel-tand, kindtand, ^wheel, s. kvarnhjul; biid. trampkvarn (t. ex. of daily duties). ~-W0rk, s. kvarn- etc. verk; kvarnbyggande. ^-wright, s. kvarnbyggare. ~ed, -d, pp. bearbetad i en mill, mal en, stampad, etc. (jfr ofvan mill, va.); ~ lead, valsadt bly.

millenarian, milena'rian, a. tusenårig; s.

kyrkoh. kiliast (en som väntar det tusenåriga riket).

millenary, mirënåri, a. som består af tusen;

s. ett årtusende; äfv. se föreg.

millennial, milén'iål, a. tusenårig; hörande till tusenåriga riket. ~ist, -1st, s. se millenarian. millennium, iat., -nium, s. tid af tusen år; Kristi tusenåriga rike på jorden (jfr Uppenb. B. XX).

illilleped(e), mirëpèd, s. leddjur med många fötter : tusenfoting (Iulus), gråsugga (Oniscus) m. fl.

miller, mil'ur, s. mjölnare; zool. mott, mal (Tinea); se vid. eagle-ray. thumb, s.

zool. F stensimpa (Cottus Gobio).

millesimal, miles'imal, a. tusendels-, tusende del.

millet, mil'et, s. bot. hirs (Panicum milia-ceum, af v. panic great Indian se durra; spreading se följ. ~-graSS, s. bot. myskgräs, amurgräs (Milium effu-sum).

milliard, fr., mil'jard, s. miljard (ett tusen

millioner).

milliary, mil'juri, a. hörande till, betecknande en mil; 5. (äfv. ~ stone) milsten. milligram(me), fr., mil'igram, s. milligram

(0,001 gram), millilitre, fr., -lètr, 5. 0,001

liter, millimetre, fr., -màtr, s. millimeter

(0,001 meter).

milliner, mil'inur, s. modehandlerska, modist. ~y, -1, s. modehandelsaffär; (frun-timmers)modevaror (band etc.), nipper.

milling, miring, prt. af mill; s. målning, stampning; valkning; valsning af järn etc.; lettring, krusning, kantning af mynt; si. mörbultning, stryk, ^-machine, s. let-terverk, kantningsmaskin i myntverk. ~ -tool, s. svarf. letterstål. wheel, 5. mek. fräsmaskin; i myntverk molett.

million, mil'jun, räkn. o. s. million; s. ofantlig mängd ; the stora hopen, massan af folket; gemene man; {a book etc.) for the afsedd (lämpad) för gemene man. ~aire, fr., -år, s. millionär. ~ary, -åri, a. bestående af millioner. ~th,

-th, a. tusen gånger tusende; s. milliondel.

millOCraSy, milok'rasi, 5. storfabrikant-aristokrati, -öfvervälde, -tyranni, »brukspatronerna», jfr cottonocracy. milord, milo'rd, utländsk form för my lord. milrea, milree, mirrè, milreis, -s, 5. portugisiskt mynt (: bortåt 4 kr.); brasilianskt

mynt (: omkr. 2 kr.), milt, milt, s. anat. mjälte; mjölke hos fisk-hanar; va. befrukta rom med mjölke. — waste, s. bot. en ormbunke (Ceterach officinarum; äfv. scale-fern). ~W0rt, se spleenwort. ~er, -ur, s. fiskhane, mjölkfisk.

mime, mim, s. ant. dram, mim; si. fars; burlesk komiker (äfv. † ~r, -ur). ~tic(al), -et'ik(al), a. mimiskt anlagd; fallen för att härma, härmande, mimic, mim'ik, a. härmande, jfr föreg., härm-nings-, mimisk (hörande till konsten att härma); låtsad; s. förlöjligande härmare; slafvisk efterhärmare, efterapare; burlesk komiker; va. härma förlöjligande. ~al, -ål, a. se föreg. a. ~ked, -t, imp. o. pp. af ofvanstående verb. ~ker, -ur, s. härmare; mimiker. ~ry, -n, s. härmande; zool. skyddande förklädnad (yttre likhet med andra naturföremål).

mimographer, mimog'rafur, s. mimograf,

mimförfattare, minacious mina'sjus, a. hotande, minaret, min'aret, s. minaret (torn på.moské), minatory, min'aturi, a. hotande, mince, mins, va. hacka (ei. skära) sönder fint; biid. (af ei. med tillgjordhet) klippa af, bita af orden när man talar (: äta Upp), framläspa; förringa, mildra ngt betänkligt i sitt tal, öfverskyla, jfr ex.; aifektera ngt; vn. trippa, gå tillgjordt (nätt); tala till-gjordt (fint); i aiim. uppträda tillgjordt (sippt, sirligt); not to ^ the matter ei. matters, (för att nu) tala rent ut. —meat, s. finhackadt kött, köttfärs; to make o> of (a 2~>erson), »göra hackepölsa af», göra kål på. ~-pie, s. köttpastej (af finhackadt kött med kryddor, äpplen, korinter, russin etc.).

-ur, s. finhackare; framläspare; trippare; förringare. ^d, -t, pp. finhackad; sms. se

ofvan sms.

mincing, min'sing,/»?^. af föreg, v.; a. tillgjord, smånätt, småfin (person, step etc.); sött läspande; trippande; s. finhackande; tillgjordhet, jfr mince, v. ^-knife, s. hack-knif. —machine, 5. köttkvarn. ~|y, -li, ad. tillgjordt; styckevis, delvis, ej helt och hållet; ej rent ut, med förbehåll, förblom meradt. mind, mind, s. sinne, själ; tankeförmåga, förstånd; tanke, mening, tänkesätt; sinnesförfattning; sinnelag, lynne; håg,

böjelse, anlag (for, för) 5 lust 5 önskan;

viljeriktning; minne, se ned. ex.; va. akta på, gifva akt på, väl märka, lägga märke till; komma ihåg, betänka; lyssna till, hörsamma; i satser af nekande innehåll fl'åga (stort) efter, anse vigtig ei. svår, bry sig om, (med följ. part, pres.) ej hafva ngt emot, jfr ned. ex.; befatta sig med, sköta (om) {one's business etc.); F passa på, »hafva ett öga på», vaka öfver; (för remind) påminna (of, om) †; to apply (give) one's ~ to, egna sin uppmärksamhet (egna sig) åt; to break (disclose, open) one's ~ to, yppa sina tankar (sitt hjärtas mening) för; to change (alter) one's 'v, se under c. (a.); to disburden one's lätta sitt sinne, (med of) afbörda sig ngt som trycker (tynger) en(s hjärta, samvete); (om en idé etc.) to

enter one's ingå i ngns föreställning (jfr vid. under e.); to express one's uttrycka sin mening, jfr ned. to speak etc.; to follow one's own följa sitt eget hufvud; to have a ~ for, hafva håg, lust (fallenhet) för (t. ex. commerce, handeln); to have a (great) oj to ..., hafva (stor, »god») lust att; to have ~ upon, gifva akt på, uppmärksamma; se vid. ex. under half; to know one's (own) veta hvad man vill; let me know your o>, underrätta mig om ert beslut; låt mig veta hvad ni tycker i saken; to make up one's fatta sitt beslut, besluta sig, bestämma sig (about, angående, i en sak; to, för en handling; för att; what to do, hvad man skall göra); få klart (afgjordt) för sig, bli fullt öfvertygad om (that, att); göra sig beredd (to, på); to set one's ~ on something, sätta sig ngt i sinnet; to speak one's oj (out), säga sin mening (rent ut), »sjunga ut» (to, åt, för); to turn one's o> to, vända sin uppmärksamhet på; after one's efter ngns sinne, i ngns smak; he had it before his oj's eye, han skådade det (föreställningen, bilden) med sitt inre Öga, det föresväfvade hnm (hans fantasi); in o, and body, (i anseende) till själ och kropp; in his i hans sinne (inre etc.); enligt hans mening, i hans tycke; to be in one's (perfect) oj, vara vid (fullt) redig sinnesförfattning (äfv. to be of sound ; in one's eye, i tankarna, i fantasien; to be in a person's oj, om en sak, en föreställning »ligga för» ngn, föres väfva ngn; to be injwo o^s about, vara tvehåg-sen, villrådig (ej veta hvad man skall tänka el. besluta sig för) i afseende på; while l am in the medan jag är i stämning (»i humör», »i tagen»); to bear (have, keep) in väl betänka, städse ihågkomma;

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,mind

F Talspråk. 828 P Lågt språk.

mineral

to be kept in ~ of... (by ...), (gnm ...) städse påminnas om ...; to put a person in ~ of, erinra ngn om; to turn in one's 'v/, »hvälfva i sitt sinne», grubbla på, tänka mycket och allvarsamt på (hoio to, huru man skall kunna ...); to be of one (ci. a ci. the same) vara af samma mening (with, som); to be of a yr eat ~ to, se ofvan to have etc.; is lie still of the same r^f hyser han ännu samma mening ei. önskan? framhärdar han i sitt beslut? the world of andens värld; to get it off one's (lyckas) slå bort det ur sina

tankar (bli kvitt en obehaglig föreställning, farhåga, minne etc.); it is always on my det ligger alltid på mitt sinne (jag kan ej låta bli att tänka på det); to have (got) plenty on one's hafva mycket att tänka på, ei. många saker som trycka ens sinne; se vid. ex. under force; OUt Of sight, OUt of ordspr. borta ur öga, borta ur minne; to be out of one's om en sak hafva fallit ur ngns minne; om en person vara utom sig, »hafva tappat hufvudet», vara förryckt; it ivill not (go) out of his han kan aldrig förgäta det (»slå bort tanken på» ...); time out of (från) urminnes tider; to one's efter ngns sinne, (finna ngt, vara) i ngns (sin) smak (tycke); to bring (cail) to påminna, erinra ngn om ngt; erinra sig ngt, föra sig till minnes; ~ your book! Se i bokeil (o. bry dig icke om ngt annat)! ~ the door, passa på (och öppna) dörren; ~ your eye ?! se opp! ~ you do (so and so), glöm ej att göra (det ei. det); 'v ivhat you say, tänk väl på hvad du (nu) säger; 1 don't ^v» med subst. el. en sats (el. if, om; that, att), jag frågar ej efter, fäster mig ej vid; jag har ej ngt mot (särsk. med föij. -ing, att göra det: gör inga svårigheter vid, tvekar ej att, drager ej i betänkande att); don't ~ me, bry dig icke om mig, ofta : genera dig icke för mig (: låt ej min närvaro hindra ei. störa); don't ~ him, (jfr föreg.) äfv. fråga ej efter hvad han säger (ei. tycker); don't ~ it, äfv. tag det inte så nära, lägg det inte på hjärtat; they don't ~ (if they take) a bit of breakfast, de hålla nog tillgodo med en frukostrisp ; would you ~ ... -ing, äfv. skulle du hafva ngt emot att ... (: vilja vara god ocli ...); you needn't ~ reading it aloud, du kan gärna läsa det högt; never r^ ...! bry dig icke onj ...! fråga icke efter! (ofta med it ei. that) äfv. : det betyder ingenting! det gör detsamma! tala inte om det! strunt i den saken! now ! märk väl! ~-Stricken†, a. sinnesrubbad. ~ed, -èd, pp.; a. af ett ... tänkesätt, ett

... sinnelag; hågad, betänkt på ngt, sinnad, is. i sms. : -sint (t. ex. doubletve-hågsen; high-n, högsint); children left to be barn lemnade i främmande människors vård, jfr ned. ^edneSS,

-ëdnës, s. i sms. -sinthet, jfr föreg. ~er, -år, S. af fattigvården lltackorderadt föräldralöst barn. ~flil, -ful, a. aktgifvande, uppmärksam (of, på); betänkande, ihågkommande (of, ngt); to be ~ of, ihågkomma etc., jfr mind, va. ^flllneSS, -ful-nès, s. aktgifvande, uppmärksammande, iakttagande, ihågkommande (of, af, på); sorgfällighet. ~leSS, -lës, a. ouppmärk-sam, glömsk, likgiltig (of, för : försummande ngt); slö, tanklös, minding, -ing, prt.; a., s. uppmärksammande, ihågkommande; S. (jfr föreg. S.) äfv. Omvårdnad särsk. af värnlösa barn, jfr minder; ~ school, fattigskola, hem för minders.

mine, min, 1. poss. pron. [självständig form till my] min (mitt, mina); [äfv. arkaistiska i högtidlig stil el. poet. i st. f. my, is. framför vokal cl. stumt h (uttal: min); t. ex. ~ host, min (: vår) värd]; ~ is a good horse, min häst är god; I (myself) and jag och de mina; your house and >x/, ditt och mitt hus; he is no friend of han är icke ngn vän till mig (ngn af mina vänner); this son of denne min son ; the world was hela världen låg öppen för mig.

mine, min, 2. s. grufva; bärg. (is. järn)malm;

bärg. äfv. borrhål för sprängning: fort. mina

(: military ~); bild. »(guld)grufva», »outtömlig skatt» (ei. »källa att ösa ur»), rik fond; vn. bryta grufvor, idka gruf drift; gräfva minor; särsk. om djur gräfva hål ei. gångar under jordytan; bild. stämpla, intrigera, smida ränker (»i mörkret»); va. bryta, bearbeta maimbärg (: to work a 'v); underminera, undergräfva ofta bild.; fiery en grufva besvärad af explosiv gruf-gas; to spring a låta en mina springa; school of -x/s, bärgskola. ~-bumer, s. malmrostare. "^-Captain, s. bärg. öfver-stigare. ~-dial, s. grufkompass. ^-digger, s. gruf arbetare, ^-engine, s. gruf-konst(ledning). ~-h0USe, grufstuga. ^-inspector, s. bärgshauptman. ~-pit, s.grufva, grufhål. ~-shaft, s. grufschakt, •v/l*, -år, 5. grufarbetare; fort. mingräf-vare, minor; compass, grufkompass; powder, bärgkrut. mineral, min'ural, s. mineral, stenart; pl. mineralier; a. mineralisk, mineral-; <v blue, bärgblått; ~ charcoal, fibröst stenkol; ~ coal, fossilt kol, stenkol; the ~ kingdom, mineralriket, stenriket; ~ oil,

A; fate, k: far, k; fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1; fine, l; fin, i: fir,mineral

)|< Mindre brukligt. † Föråldradt.

ininisirånt

bärgolja, nafta, petroleum; — pitch, jordbeck, asfalt; — resin, jordbeck; fossil kopal; — salt, kem. mineralsalt; min. stensalt; — tar, mjukt jordbeck; — tar -oil, stenkolsolja; — water, mineralvatten; — yellow, mineralgult (basiskt klorbly). —-surveyor, s. markscheider. — -weed, s. Am. se lead-plant. — ist, -ist, s. mineralog; malmkännare, en som är hemma i bärgsvetenskapen. —ization, -lza'sjun, s. min. kem. ämnens förening till bildande af ett mineral; impregnering med ett mineral. —ize, -iz, va. min. förena med, förvandla till mineral; förena sig med en metan för att bilda ett mineral (en malm); vn. företaga mineralogiska exkursioner, samla mineralier. —izer, -izur, s. min. ämne som i förening med ett annat (metall) bildar ett mineral (malm). —ogical , -od'jikal, a. mineralogisk. —-Ogist, -'odjist, s. mineralog. —Ogy, -'odji, s. mineralogi.

minever, min'evur, s. gråverk (sibiriskt ekorr-

skinn).

mingle, ming'gl, va. mekaniskt blanda (with, med); sammanmänga; sammanblanda; bortblanda; försämra genom blandning, uppblanda; utgöra en blandning af ..., i sig förena (t. ex. he -rf the soldier with the peasant); vn. blanda sig; förena sig; — among (with), blanda sig med (i) (t. ex. hopen, äfv. : försvinna i), umgås med, hafva beröring med; deltaga i. — -mangle †, -mångl, s. mischmasch, röra. —d, -d, pp.; blandad ; to be —, se föreg, vn.-, with-a- — expression of fear and astonishment, med en blandning af ... i uttrycket (minen). —dly, -dli, ad. i förvirrad blandning, huller om buller. —r, -ur, s. en som blandar etc.

mingling, ming'gling, prt. af föreg.; s. blandande, blandning; att ngn blandar sig med (t. ex. hopen). — |y, -li, ad. genom ei. med blandning.

miniate, min'iat, va. måla (färglägga) röd

med mönja el. cinnober; a. mönje-röd.

miniature, min'i(å)tür, s. miniatyrmåleri eg. förr med mönja: miniatyr(målnillg); boktr, röd bokstaf, rubrik †; a. miniatyr-, i smått; va. % afbilda, teckna, måla i miniatyr; in —, i miniatyr, miniaturist, -ist, s. miniatyrmåiare.

minikin, min'ikin, a. smånätt; s. dvärg, pyssling; älskling, smekunge; en sorts liten knappnål; boktr, halfpetit, diamant.

minim, min'im, s. ngt mycket litet; dvärg;

en droppe (minsta mått för våtvaror) ; mus. en half not; boktr, se minion; zool. se minnow;

kyrkoh. medlem af en viss munkorden (pl. —i, -i, o. —S, -z : Hiinimer, pauliner). —ize, -iz, va. reducera (bringa ner) till ett minimum. —um, iat., -um, s. minimum; the — number, minimum, det minsta möjliga antalet. — um-thermometer, s. minimaltermometer, milling, mi'ning, prt. af mine, 2.; a. hörande till grufdrift, gruf-, bärgs-; gräf vande; biid. underminerande, stämplande; s. grufdrift, grufbrytning, bärgshandtering; fort. minering(skonst). —-academy, se —-college. —-apparatus, s. mineringsverktyg. —-captain, se mine-captain, —-college, s. (högre) bärgsskola. —-company, s. gruf-bolag (ett bärgslag). —-district, s. gruf-fält; (en) bärgslag. —-engineer, s. grufingeniör. —-officer, s. tjänsteman vid en grufva. —-town, s. bärgsstad. —-W0l*k, s. grufbrytning; äfv. lok. grufva, minion, inin'jun, s. gunstling, en furstes »smekunge»; smickrare; boktr, mignon, half-mittel (en sort små typer) ; förr en fältkanon af omkr. 3 tums kaliber; a. † se följ.; a fortune's —, ett lyckans skötebarn, —like, a. smånätt, fin, tillgjord(t) söt. minish †, min'isj. se diminish. minister, min'istur, s. bibi. O. bild. tjänare, redskap; minister (statsråd Ijfr ned.] ei. sändebud); Herrens tjänare, prest (is. t j än stf ö rr ätt an d e) särsk. Am.: dissenter-prest; va. gifva, förskaffa, tillhandahålla; vn. tjäna, tjänstgöra; passa upp; offici-era; förrätta gudstjänst; † jfr administer; — of the croioii, cabinet —, King's (Queen's) —, statsråd; — of state, statsminister; statsråd med departement; — resident, ministerresident; — to (unto †) vara tjänlig, förmånlig för, befordra, förhjälpa till ngt; tjäna, gå till handa; hjälpa, bispringa, förse med det nödvändiga; sörja för (a person, one's wants); gifva läkarehjälp, läkemedel åt, sköta. —ial, -è'rial, a. tjänande; underordnad (under ett högre ämbete); exekutiv; hörande till ett ämbete, tjänste-; ministe-riel, hörande till en minister ei. till ministären; poiit. regeringsvänlig; kyrklig, presterlig, prest-ämbete etc.; medelbar, medverkande (cause, orsak); — officers, exekutiva (verkställande) tjänstemän (mots, judicial officers). —ialist, -e'rialist, s. anhängare af regeringens (de för tillfället varande ministrarnes) parti, —ing, -ing, prt.; a. tjänande; bispringande; gifvande det som behöfves (skötsel etc.); s. tjänande, tjänst; ämbetsutöfning; tjänst-förrättning; bispringande; (sjuk)skötsel. ministrant, -trånt, a. tjänande; uppas-

sande; underordnad; tjänstförrättande prest; s. tjänare; tjänarinna, ministration, -tra'sjun, s. tjänande; tjänst (verksamhet). ämbetsutöfning, is. presterlig tjänstförrättning; medverkan. ministress, -tres, s. tjänarinna; utdelarinna, gif va-rinna mest poet. ministry, -tri, s. tjänande, tjänst, verksamhet, jn- ministration; särsk. presterlig verksamhet, prestkall; pre-sterskap (the jfr the cloth); ministär (personer o. ämbetstid) ; to be in the Vara prest; vara i ministären; to enter the blifva prest; komma in i ministären; to study for the »läsa på presten», minium, lat., mm'ium, s. min. mål. mönja (jfr

red-lead o. red-lead ore). miniver, min'ivfir, se minever. mink, mingk, s. zool. en art vessla (Mustela lutreola). ~-SkinS, s. pl. skinn af mink

(hand. äfv. -s).

minnie, min'!, s. Skoti. mamma. minnOW, min'o, s. 7.001. elritsa (Cyprinus phoxinus); äfv. typiskt för annan mycket liten fisk.

minny, min'i, s. prov. sank småskogsmark. minor, lat., mi'nur, s. mindre, ringare; liten, obetydlig; yngre; lägre, underordnad, »af andra ordningen» (t. ex. poets); under- ; mus. liten (om intervall, t. ex. : ~ third, liten ters); moll-, mollartad (~ key, ~ mode, molHonart); s. jur. ej till myndiga år kommen, minderårig; iog. undersats

i en slutledning; se äfv. p terin; mus. moll ; biid. mål. dämpad färgton; se. vid. ~ite; Asia Mindre Asien; ~ term, iog.

underterm. ^eSS, -ès, s. minderårig kvinna. ~ite, -it, s. minorit-(: fran-ciskaner-)munk. ~ity, minor'iti, s. minoritet, mindretal; jur. omyndig ålder, minotaur, min'otar, s. grek. myt. minotaur. minster, min'stur, s. klosterkyrka; domkyrka.

minstrel, min'strel, s. sångare, bard (is. kringvandrande diktare och sångare i medeltiden : trubadur, minnesångare); gatsångare, spelman. ~Sy, -si, s. en minstrel's konst, yrke; sång(er) kollekt., diktning; sång, musik; sångare koii.; sångar-sällskap, kör. mint, mint, 1. s. bot. mynta (Mentha). ~ -julep, s. Am. grogg med mynta och sönderstött is. ~-Sauce, 5. vinättika försatt med mynta och socker, mint, mint, 2. s. mynt(verk, äfv. ~-llOUSe); bild. verkstad, fabrik (där t. ex. lögner hopsmidas); biid. (jfr mine bild.) outtömlig »grufva», förråd att hämta ur ; va. mynta, prägla; biid. fabricera, hopsmida, ^man, s. myn-tare. ^-master, s. myntdirektör; mynt-

mästare ; bild. se ~er. /^-warden, s. myntmästare. ~age, -adj, s. mynt, ngt som är prägladt; myntnings-, (präglings-)af-gift, Blagslcatt. ~er, -ur, s. myntare; biid. uppfinnare, lögnsmidare. <^ing, -ing, prt.; s. myntning, myntprägling (jfr coinage)'. rving-mill, s. myntpress, prägelverk. minuend, min'iiend, s. aritm. minuend, minuet, min'uet, s. menuett (mus. o. dans), minum †, min'um, s. se minim, mus. o. boktr. minUS, lat., mi'nus, a. mindre; negativ kvantitet; prep. F utan; s. mat. tecknet minus (äfv. ~ sign). ~CUle, minüs'kul, a. mj^c-ket liten; s. ngt mycket litet; is. liten (: lilla alfabetets) bokstaf, minute, mlnii't, l. a. ytterst liten (»den allra minsta»), ringa, obetydlig; mycket noggrann, i detalj gående, omständlig; småaktig, nogräknad, fästande sig vid småsaker, minute, min'it, 2. s. smådel †; minut

timme; V60-dels grad; bvg- Veo af en tolonilS

diameter nedtill); notis, anteckning;;?/, kort referat, (utkast till) protokoll öfver förhandlingar; a. minut-; va. anteckna, notera, skizzera; this {very) just nu, »strax på minuten» (äfv. om det föreg. :) nyss, för ett ögonblick sedan; to enter (ei. make, take) a ~ of, taga till protokollet, föra protokoll öfver; anteckna, itrva.; at ten to five, tio minuter före fem; to the på minuten, precis i tid; to make göra anteckningar; föra

protokollet. ~-b00k, s. anteckningsbok, kladd; journal, diarium, protokoll. ~ -glass, s. minutglas (sandur). ~-gun, s. minutskott, ^-hand, s. minutvisare. ~ -jack, se jack-of-the-clock, ~-man, s. milissoldat som förbundit sig att vara färdig genast vid kallelse (is. under Amer. frihetskriget). ~-watCh, s. ur som visar minuter. ~-wheel, s. urm. minuthjul. minutely, mmu'tli, l. ad. noggrant, i detalj, småaktigt noga. minutely, min'itli, 2. a. † som händer hvarje minut; ad. i hvarje minut, hvarje ögonblick.

minuteness, minu'tnes, s. litenhet, obetydlighet; omständlighet, noggrannhet; hårfinhet; 'x; of detail, noggrannhet i detaljer.

minutiæ, lat., minu'sjie, s.pl. (obetydligaste) enskildheter, minsta omständigheter, detaljer.

minx, minks, s. tikvalp ; slyna, näsvis jänta, yrhätta, »vildkatta»; zool. (äfv. ~-0tter) se mink.

miny, mi'ni, a. rik på grufvor; underjordisk †.

miocene, mi'osen, a. geoi. miocen-(perioden : den mellersta af tertiärformationen).

miracle, mir'ald, s. under äfv. biid., underverk; literaturhist. (äfv. play) mirakel (en art medeltidsdrama); to clo (el. Work) »Uträtta underverk»; by (såsom) genom ett under; (it has succeeded) to a i underbar grad, på ett rent af underbart sätt. ^-monger, s. bedragare som föreger sig kunna göra underverk, »undergörare», miraculous, mirak'iilus, a. underbar; öf-vermiturlig. ~ly, -ii, ad. (såsom) gnm ett underverk. ~neSS, -nes, s. underbarhet, öfvernaturlig beskaffenhet, mirage, fr., mira'zj, .<?. luftspegling, hägring,

fys. Fata Morgana, mire, mir, s. dy, gytja, äfja, blöt väg- etc. smuts; dyig mark, fly, myr, kärr; va. sänka, sätta fast ei. vräka ned i dyn, i ett kärr; nedsöla; vn. sjunka ned i dy; to drag through the släpa i smutsen äfv. biid. ~-CrOW, s. zool. skrattmås (Larus ridibundus). ~drum, Skoti. se bittern. mirific(al), mirifik(ål), a. undergörande,

uträttande underverk, miriness, mi.'rinës, s. dyaktighet, smuts, mirkf, mèrk, ~S0me, -sum, ~y,-i, jfr murky. mirror, mir'ur, s. spegel; biid. förebild, mönster; va. förse med spegel; afspegla. ~ed, -d, pp. afspeglad, afbildad ss. i en spegel; a. försedd (beklädd etc.) med speglar (t. ex. ~ wall : spegelvägg), mirth, mirth, s. munterhet, lustighet, löje, uppsluppenhet, stojande glädje (fröjd och gamman, »glädjen högt i tak»); to express ~ at, göra sig lustig öfver. ^ -moving, a. skrattväckande, löjlig. ~ful, -ful, a. munter, uppsluppen, ^fulness, -fulnës, s. munterhet, lifvad sinnesstämning. ~less, -lës, a. utan glädje, dyster, »död», tråkig. ^leSSneSS, -lësnès, s. dysterhet, tråkighet, miry, mi'ri, a. dyig, gytjig, träskartad;

smörjig, smutsig väg, nedsölad med dy o. d. mis-, mis, prefix, orätt, vilse, fel-, miss-.

(Anm. I det sms. ordet behåller senare delen accent och uttal, där ej annorlunda är angifvet). ~

-acceptation, s. missuppfattning, missförstånd. ^adventure, s. olyckshändelse; by jur. af våda. ^advice, s. dåligt (-ga) råd. ^advised, a. (eg. pp.) vilseledd; »illa underrättad». ~affirm, va. orätt ei. falskeligen påstå, försäkra, 'v-allege, va. falskeligen uppgifva. ~alli-ance, s. opassande förbindelse (giftermål), »missgifte», mesallians (to make a ^allied, a. illa förenad; som ingått en opassande förbindelse (»mesallierad»). ^ a nth rope, -'ånthrèp, misanthropist, -ån'-

thropist, s. misantrop, människohatare, -föraktare. ^anthropic(al), -anthrop^ ik(ål), a. människofiendtlig; folkskygg, ~anthropy, -an'thropi, s. människohat; folkskygghet, ^application, s. orätt (oriktig, felaktig) användning; missbruk, 'v-apply, va. felaktigt (ei. förvändt) använda (to, på), missbruka, ^apprehend, va. -missuppfatta, missförstå. ~appre-hension, s. missuppfattning, missförstånd, misstag, ^appropriate, va. orätt

använda till annat ändamål än det riktiga (egentligen afsedda); med orätt, för egen räkning, använda, förskingra anförtrodt gods. ~ap-propriation, s. (jfr föreg.) orätt användning; förskingring. 'vbeCOme, va. illa anstå; misskläda, ^becoming, a. (eg. prt. af föreg.) opassande, ^becomingly, ad. på ett opassande sätt. 'x/becomingness, s. egenskap att vara opassande; otillständighet. begot(ten), a. oäkta född. ~behave, vn.

uppföra sig illa (äfv. ~ one's self). ~be-haved, a. illa uppfostrad, vettlös. ~be-haviour, s. dåligt (is. opassande, oskickligt) uppförande, ^belief, s. vantro, villomening. ^believe, vn. hafva en falsk tro, hysa villomeningar, 'vbeliever, s. vantrogen, irrlärig människa. "wbeseem, se misbecome, ^calculate, va. orätt beräkna; vn. räkna orätt, "".calculation, s. felaktig beräkning, felräkning; missräkning. 'v/Call, va. kalla (benämna) orätt; okväda)}C ^carriage, s. misslyckande; felslående; misslyckadt företag; förseelse, felsteg; med. missfall; ~ of justice, vrång dom; *»-of a letter, ett brefs förkommande; to lay a ~ upon ..., tillskrifva ngn skulden för misslyckandet (af ngt), scarry, vn. förkomma, ej komma fram till sin bestämmelseort om bref o. d.; misslyckas, slå fel om en plan o. d.; förolyckas; lida nederlag; med. få missfall. ~cast, se miscalculate o. miscalculation.

miscellanarian, mis'èlånà'rian, a. hörande till miscellanies; s. författare af strödda uppsatser.

miscellane, mis'èlàn, s. se maslin o. meslin. lat., - - ëå, s. pl. (samling af) blandadt hvarjehanda, »strögods», jfr följ. s. pl. ~OUS, ëus, a. blandad, sammansatt af olikartade beståndsdelar (t. ex. society); »strögods-»författare; ~ estimates, budgeten (staten, »hufvudtiteln») för civilförvaltningen. miscellanist, -lanist, s. se miscellanarian, s.

miscellany, mis'ëlåni, s. blandning; samling (skrifter) af blandadt innehåll; pl. (-nies, -z) blandade skrifter, strödda uppsatser i olika ämnen, »strögods».

(mis)chance

F Talspråk. P Lågt språk.

misörably

(mis)chance, 5. missöde, olycka, otur, streck i räkningen; vn. % misslyckas, »^charge, va. uppföra orätt i räkenskaper; s. felaktig post i räkenskaper.

mischief, mis'tjlf, s. ondt, skada, förfång; åverkan, ohägn; ofog; (elakt) spratt; okynne, odygd; ngt på tok, otyg, »spektakel», krångel; ofärd, elak utgång; om person skämts, »odygdspåse», »en olycka»; pl. olägenheter (of, i); va. † tillfoga ngn ondt; spela ngn spratt; the ~ is done, olyckan är redan skedd; the ~ was (that), olyckan (det beklagliga ei. harm-liga i saken) var (att ...); the move the better sport, ju galnare, dess bättre; to do drifva ofog; to do one a göra ngn ondt ei. skada, vålla ngn förtret (: to cause to make ställa till

oreda, missämja (between, emellan); to devise (intend, mean, want) hafva onda afsigter; jfr äfv. det sista ex.; to suspect some ana oråd; to be always in ~ (: never out of alltid ha odygd (»ngt krångel» ei. »otyg») för sig; what (in) ~ (ci. in the name of ~)! hvad tusan (fanken)! to get into råka i förtret (genom eget förvållande) ; to come to sluta illa, råka illa ut; to be up to some ^, vara full med skälmstycken, rufva på ngt spratt; biid. »ej bli god att råka Ut för» (ha ngt i sinnet som gör en farlig). ~-maker, s. orostiftare, krångelmakare, upptågsmakare. ~-making, a. orsakande skada, förtret; s. tillställande af skada, ofog etc. mischievous, mis'tjivus, a. skadlig, fördärflig, fördärf bringande; elak (trick etc., äfv. om person :) illasinnad, skådelysten; kitslig, okynnig, odygdig. o^neSS, -nes, 5. skadlighet, elakhet; odygd(ighet), okynne. (mis)choose, va. välja orätt.

miscible, mis'ibl, a. som kan blandas. (mis)citation, s. orätt citat. ~cite, va. citera orätt.

(mis)comprehend, va. missuppfatta, missförstå. ^computation, s. felräkning. compute, va. räkna orätt, ^conceit †, se ~conception. ~COnCeive, va. orätt uppfatta, missuppfatta; vn. misstaga sig. ^conception, s. orätt uppfattning, falskt begrepp, ^conduct, va. (---') illa leda ei. förvalta; vn. uppföra sig dåligt, bära sig illa (»dumt») åt (afv. ~ one's self)', s. (--'-) dålig ledning et. förvaltning; dåligt uppförande; förseelse, »tilltag». conjecture, s. oriktig gissning, falsk förmodan; va. gissa galet; vn. misstaga sig i sin förmodan, ^construct, va. felaktigt konstruera; se vid. f ~construe.

construction, s. orätt tolkning, misstydning; (själf)motsägelse i uttryck. ~C0n-Strue, va. tolka orätt, misstyda; förvränga, vanställa annans yttrande o. d. content †, a. se discontented. ^COUnt, va. o. vn. räkna orätt; se vid. ~construe; s. felräkning, miscreant, mls'kreant, s. en icke rättrogen)(C; människa utan samvete ei. heder, grundsatslös, gemen bof, (feg) usling, skurk, niding. (mis)date, va. datera orätt, feldatera; s. orätt datnm. ~deal, va. o. vn. spel. gifva orätt; s. orätt gifning. ~deed, s. missdåd, illgärning, ^deem)|C, va. bedöma orätt, misskänna, nwdemean, vn. uppföra sig illa, begå förseelser (äfv. ~ one's self), ^/demeanour, s. dåligt uppförande; jur. förseelse, lagstridig handling, lindrigare brott (som ej kan räknas till felony ei. treason); high svårare förseelse; crimes and n^s, större och mindre förbrytelser.

misdirect, misdirëkt', va. missleda, föra vilse; skicka vilse; gifva orätt adress. <>Jon, -ëk'sjün, s. orätt riktning, missledande; (afsändande under) orätt adress. (mis)divide, va. (in)deia orätt, ^division, s. orätt (sönder-)delning (t. ex. of words). misdo, misdo', va. (imp. o. pp. jfr do) begå ett fel, ett brott; göra ngt på ett Orätt sätt; vn. handla orätt, begå ett fel, försynda sig. ~er, -ur, s. en som handlar (ei. handlat) illa; missdådare, brottsling. ~ing, -ing, prt.; s. fel; förbrytelse; missgärning.

(mis)doubt, va. misstänka; vn. hysa misstankar. ^educate, va. förvändt uppfostra.

mise, mèz, s. jur. tvistefråga i en real action; utgift(spost); pålaga; Wales förr äre-skänk till en ny konung el. prins af Wales.

misemploy, misëmploj', va. illa använda, missbruka. ~ment, -mënt, s. dåligt bruk af ngt, missbrukande. (mis)enter, va. felaktigt införa i en räkenskapsbok o. d., orätt bokföra. ~entry, s. felaktigt införande, felaktig post, jfr föreg, miser, mi'zur, s. gnidare, girigbuk; eländig, olycklig människa †; tekn. jordborr för borrning i fuktig mark. miserable, miz'urabl, a. olycklig, eländig; orsakande ei. härrörande af olycka, af (djupt) lidande (t. ex. tears); ömklig, jämmerlig; lumpen, usel, dålig, futtig; girig, ytterst snål † ei. Skoti.; s. sämre choklad af kakaoskal etc. ~neSS, -nes, s. elände; ömklighet, lumpenhet, miserably, -i, ad. eländigt, ömkligt.

k: fate, à: far, å: fall, a: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, i: fine 1: fin, f fir.miserere

)(< Mindre brukligt.

† Föråldradt.

miserere, lat., mizere're, s. miserere (: botpsalm [eg. Davids 5l] o. musiken därtill); bild. jämmer, veklagan; liten framskjutande klaff På undersidan af en bänk i en kyrka(s korstol), att stödja sig mot när bänken var uppfäld.

misericordia, lat., mizëriko'rdiå, 5. jur. liten godtycklig plikt; förr liten tunn skarp dolk för att gifva en motståndare nådestöten; liten klaff, jfr miserere. miserly, mi'zurli, a. girig, snål, gnidaraktig, futtig, misery, miz'uri, s. elände, uselhet; olycka,

ondt, lidande. (mis)esteem, s. ringaktning, ^feasance, s.

jur. förseelse; olaglig (lagstridig, formvidrig) handling, <x,fit, s. ngt som icke passar (tillsammans med ngt annat) (t. ex. the coat is a ... passar icke). ~form, va. vanställa, göra vanskaplig. ~for-tune, s. olycka, missöde; my ~ was that, olyckan ville att jag ...; under ^s, i olyckan, under motgången (-gar, jfr ex. under hold). ~give, va. ingifva fruktan ei. misstankar, väcka onda aningar hos; (oftast i uttr. ss.:) my heart (mind) me, jag fattas af onda aningar, jag börjar frukta (that, att), ^giving, prt.; s. befarande, farhåga, ond aning, ^gotten, a. orättfången, misgovern, misgirv'urn, va. illa styra (regera), illa förvalta, ^ance †, -åns, ment, -mënt, s. dålig styrelse; usel förvaltning; brist på ordning i affärer o. d.; självsvåld, oordentligt lefnadssätt ed, -d, pp.; a. tygellös, självsvåldig, rå. (mis)growth, s. felväxt, abnorm utveckling, ^guidance, S. missledning; vilseförande; falsk riktning, ^guide, va. missleda; vilseleda, förföra, ^handle, va. se maltreat. ~hap, s. missöde, olycka, olyckshändelse. ^happen, vn. olyckligtvis hända; få en olycklig utgång. ~hear, va. o. vn. höra fel. mish-mash, misj'masj, s. mischmasch, röra. misimprove, inisimpro'v, va. missbruka, illa använda, ^ment, -mënt, s. dåligt bruk, missbruk (of time, talents, etc.). (mis)infer, va,, genom falsk slutledning komma till (ss. resultat), orätt sluta sig till; vn. draga en orätt slutsats, misinform, misinfo'rm, va. orätt underrätta, gifva (meddela) oriktiga underrättelser; föra bakom ljuset, ^ation, -a'sjun, s. falsk(a) underrättelse(r). ~ed, -d, pp. orätt underrättad; vilseledd. (mis)intelligence, s. falsk underrättelse;

missförstånd, misinterpret, misinterpret, va. misstyda. nation, -a'sjun, s. orätt tolkning, misstydning. ~er, -år, s. en som tolkar orätt.

misjudge, misdjådj', va. (be)döma orätt; misstaga sig i afseende på; vn. misstaga sig; döma orätt, ^ment, -mënt, s. orätt dom ei. bedömande; orättfärdig, orättvis dom.

misken, miskën', va. skoti. misskänna, missförstå, (synas) vara okunnig om. miskin, mis'kin, s. liten säckpipa. (|flis)laid,jop. af följ. "vlay, va. lägga på orätt

ställe; förlägga ngt så att det kommer bort; ~

the fault upon ..., orätt beskylla ngn for ngt. (jfr föreg.) »förläggare».

misle, miz'l, se mizzle. mislead, misle'd, va. leda vilse i eg. bet.; biid. vilseleda, missleda; vilseföra, förföra, ~er, -år, s. vilseledare. ~ing, -ing, prt., s. vilseledande, vilseförande, förledande, förföran d'e. (mis)learned, a. ej rätt (el. verkligt) lärd,

half lärd, halfbildad. misled, mislëd', 1. (imp. o.) pp. af mislead. misled, miz'ld, 2. imp. 0. pp. af misle. mislen, miz'in, mislin,-iin,

se maslin. meslin.

misletoe, se mistletoe. mislike, se dislike. misling, misly, se mizzling, mizzly. mismanage, misman'adj, va. illa förvalta ei. handhafva; bortfuska; vn. uppföra sig illa; bete sig oskickligt i handhavandet af ngt, »sudda». ~ment, -mënt, s. dålig ledning, förvaltning (skötsel ei. bedrifvande), vårdslösande, oskicklighet, »sudd». ~r, -år, s. (jfr föreg.) bortfuskare. (mis)mark, va. märka orätt, ^match, va. orätt sammanpara, ^measure, s. mäta orätt. ~name, va. benämna orätt, misnomer, misno'mur, s. oriktig (vilseledande) benämning is. jur. orätt ei. van-ställdt

namn (personnamn) hvarigenom en handling, besvärsskrift o. d. göres ogiltig; Va.){n se

misname; ... is no ... gör skäl för namnet.

misogamist, misog'amist, s. äktenskaps-hatare. misogamy, -mi, s. afsky för äktenskap.

misogynist, misodj'inist, s. kvinnohatare,

misogyny, -ni, s. afsky för kvinnor, mispickel, mis'pikl, s. min. hvit arsenik-kis. misplace, mispla's, va. förlägga (använda,

anbringa) orätt (på orätt ställe, på »orätt hån», på orätt person etc.); ~ one's confidence, bortskänka sitt förtroende åt ovärdig person. ~d, -t, pp.; a. »på orätt ställe», som ej är på sin rätta plats, ofta biid. (t. ex. phrases) illa anbringad, »malplacerad». ~ment, -mënt, s. orätt anbringande, » malplaeering ».

(mis)point, vci. felaktigt interpunktera.

print, va. trycka galet; s. tryckfel, misprision, misprizj'un, s. misstag; förakt †; jur. försummelse, uraktlåtenhet, begående af felaktigheter i protokollsföring o. d.; förtigande af brott (of felony, of treason) som man vet af (: negative 'v); positive 'v, jfr contempt o. misdemeanour. (mis)prize, va. underskatta; med orätt ringakta.

mispronounce, mispronauns', va. oriktigt uttala; vn. hafva ett felaktigt uttal, mis-pronounciation, -ià sjun, s. orätt uttal. (mis)proportion, va. anordna, tilldela ei. afpassa i orätt förhållande, ^proportion-ed, pp.: a. oproportionerlig, ^quotation, s. oriktigt citat, o^quote, va. citera oriktigt. ~rate, va. uppskatta oriktigt, missuppskatta; ej sätta nog värde på, underskatta. ^reckon, va. o. vn. (be)räkna orätt. ~report, va. oriktigt uppgifva, ei. in-berätta; 5. oriktig uppgift ei. berättelse; vrängd framställning, misrepresent, misrëprëzënt', va. oriktigt framställa; vanställa, vränga (a fact), »framställa i en oriktig dager»; vn. göra en oriktig framställning. ~ation,-a'sjun, s. vilseledande framställning; förvrängning; oriktig uppgift, falsk beskyllning. ~ative, -åtiv, a. vilseledande framställning, vanställande, vrängande. ~er, -ur, s. (jfr ofvan) sakvrängare. (mis)repute, va. orätt uppskatta. ~rule, 5. oordning, villervalla, tumult; dålig (tyrannisk) regering; vn. regera (styra) dåligt ei. tyranniskt; (King, Lord ei.) Master of rolighetsminister, anförare i lekar ei. galna upptåg. ~ruly †, se unruly. miss, nuss, 1. s. (pl. ~eS, -z) mamsell, fröken (nytjas som titel framför (blotta) tillnamnet, när fråga är om äldsta ogifta (lottern i en familj ; eljes alltid jämte utsatt förnamn); lllätreSS; the (M)nu Browns (äldre, stelare the (M)f^es Brown), fröknarna B.; the (M)**es Brown and Co. (så alltid i firmor), fröknarna B. & Co.

miSS, mis, 2. va. förfela, ej (på)träffa (råka, hitta); gå miste om; få umbära; undgå; utelemna af våda. hoppa öfver; försumma, lemna obegagnad; sakna, känna saknad efter; vn. felas, saknas; uteblifva; förfela målet, ej träffa,1^»bomma» (: kasta, skjuta etc. miste), biij. »missa»; biid. misslyckas; s. afsaknad, förlust; feltag, misstag †; felande, felkast etc., »bom»; ^ one's aim, förfela målet i aiia bet. (äfv. : ^ the mark, skjuta bom); ~ one's blow, slå miste; ~ one's figure, si. räkna miste, missräkna sig äfv. i aiim. bet.; ^ fire, klicka; a

lesson, försumma en lektion; an opportunity. låta ett tillfälle gå sig ur händerna; ~ a page (a word etc.), öfver-hoppa, »fara om» en sida i en bok, etc.; ~ school, försumma (vara borta från) skolan; ~ stays, sjö. om fartyg neka i vändningen (ej gå Öfver stag); om person ej lyC-kas få skutan att gå öfver stag; ~ the steamer (train etc.), ej hinna till (»med på») ångbåten etc.; ive <^>ed the train by 5 minutes, vi kommo fem minuter för sent till tåget; ~ one's step (ei. footing), stiga miste, snäf va; ~ one's tip, si- misslyckas i sitt förehafvande, »kugga sig»; <x/ one's (ei. the) way, gå vilse; he r^ed money from his cash-box, han saknade pengar i sin kassakista (märkte att pengar voro borta); he ivas not allowed coffee, but he did not ~ it, han var förbjuden kaffe, men kände ingen afsaknad (därefter); I never ~ him from his place, jag ser honom alltid på sin plats (han saknas aldrig); I just noed it, det »rakade min näsa förbi»; in case you ~ thc.it money, om ni icke har de pengarna (: pengar därtill); he could not ^ the street, han kunde icke taga miste på gata; we shall ~ you very badly F, vi komma att sakna er »rysligt»; I cannot ~ any of them, jag kan ej afvara ngn af dem; the shot ^ed (the mark), skottet gick förbi målet, »det blef bom»; a ~ is as good as a mile, ordspr. om man förfelar målet gör det detsamma om man träffar strax bredvid eller aldrig så långt bort.

missal, mis'al, s. missal, romersk-katolsk mässbok.

(mis)say, va. säga ngt orätt (af misstag); förtala †; vn. † försäga sig. ^Saying, prt.; s. missägelse; orätt, olämpligt uttryck, missel, mis'el, s. zool. dubbeltrast (Turdus viscivorus, äfv. ~-bird, ~-thrush). misseldine †, mfz'idin, misseltoe, -to, se

mistletoe.

(mis)send, ra. felsända, sända orätt under

oriktig adress etc.

missfire, mis'fir, s. klickning. (miS)Shape, vä. dana vanskaplig, gifva en

vanstäld form oftast i perf. part., jfr följ.

/^shaped, ~shapen, pp.; a. vanstäld, vanskaplig, missile, mis'il, s. kastvapen; projektil; «. som kan slungas, kastas, af skjutas etc.; kast-, skjut-, slungad, flygande, missing, mis'ing, prt.; a. felande, frånvarande, som ej står att finna, borta, förkommen, saknad, försvunnen; s. förhållande att ngn (ngt) är borta, försvunnet

etc.; förfelande etc.; Darwin's ~ link, D:s »felande länlo; to be saknas, felas, fattas, vara borta, vara förkommen, ej stå att finna; he loas ~ from his partner, särsk. han mankerade sin moitié (jfr p.); he was ~ from school, han var frånvarande från skolan; his book was hans bok hade kommit bort. mission, misj'un, s. sändning; uppdrag, ärende; ngns »mission», lefnadsuppgiffc (: one's ~ in ei. of life), bestämmelse, »värf»; poiit. beskickning äfv. konkret (samtliga medlemmar af en (hednamission (: the ~ to ei. for the heathen(s)); missionärer kollekt.; missionsanstalt, -station; va. skicka med ett uppdrag, i en sändning; (to send, to ff o) on a med ett uppdrag, i en sändning (to, till); ~ to teach, lärarkall, ^-school, s. en inre missionens (»tras-» ei. »söndags-»)skola. ~ary, -åri, s. sändeman, sändebud, is. missionär; a. i sms. missionär-; missions-(fund. meeting etc.); ~ field, en missions arbetsfält. ~er, -ur, s. se föreg. s. missis, mis'iz, s. F förvrängn. el. smdr. af mist-ress.

missish, mis'isj, a. F »mamsellaktig», pryd, sipp, tillgjord. ~ness, -nës, s. F pryderi, sipphet, tillgjordhet, missive, mis'iv, a. utsänd, som sändes; s. sändning, budskap; sändebref (: letter); weapons kastvapen, missletoe, misi'to, se mistletoe. (mis)spel(l), va. stafva orätt. ^Spelled, spelt, pp., a. orätt stafvad. ^Spelling, prt.; s. felaktig stafning; staff el. ^Spetul, va., illa använda, missbruka tid, pengar, förspilla; förslösa, bortödsla. ~Spent, pp. af föreg, <vState, va. oriktigt uppgifva (angifva, framställa). ^Statement, s. oriktig uppgift ei. framställning. ~Stay, vi. sjö. neka i vändningen (ej gå öfver stag). ~Step, s. felsteg i egentl, bet.; to make a ^, stiga miste, missus, mis'us, P f. mistress (Mrs). miSSy, -si, (1.) a. F flickaktig, »mamsellaktig», jfr missish; s. F liten fröken. miSSy, mis'i, (2.) se misy. mist, mist, s. mist (sjö.), lätt dimma, disighet, töcken, imma; biid. ngt som (liksom en dimma) skymmer blicken, en »slöja framför ngns ögon» (: a ~ before one's eyes)-, vn. (opers.) fint duggregna; si. »afdunstas, »försvinna» (»göra sig osynlig», smyga sig bort, äfv. to go away in a ; va. % omtöckna, göra dimmig; Scotch regntjocka; to be in a ^, äfv. biid. ej se klart för sig i saken, ej veta till sig (»hvar man är hemma») ei. hvad man bör göra.

mistake, mista'k, va. (imp. -took, pp. -taken)

taga miste (ei. fel) på (ei. om), misstaga sig på ei. om, förväxla; taga ngn, ngt för (for) ngn annan (ngt annat) ; missförstå, Uppfatta orätt, missuppfatta; vn. taga miste; s. misstag; missuppfattning, missförstånd; missgrepp, ngt förfeladt, jfr ex.; förbiseende, fel, blunder, »bock» i skrift etc.; ~ the cause for the effect, förväxla orsak och verkan; don't ^ the house, tag inte fel på huset (gå ej tin orätt hus); he may ~ your voice, han kanske ej känner igen er röst; ~ one's ivay, gå vilse, taga (slå in på) orätt väg; a man may the love of virtue for the practice of it, man kan förblanda ... med ... ei. taga ... för ...; don't me ! förstå mig rätt! and no ~ F, ss. tillägg »det är ingen fråga om det», det är tvärsäkert, äfv. »det är (summan af) altihop det»; efter löfte »det skall inte fela» (»mankera», »fallera»); efter befallning utan vidare! utan krus! this may all be a o*, äfv. altihop kan ju bero på ett misstag (missförstånd); there is a här ligger ngt misstag under; it loas a bad ~ in the honourable member, den hedervärde ledamoten gjorde sig därvid skyldig till ett ledsamt misstag (en svår förväxling); (the whole business) proved a visade sig vara förfeladt (ända från början); to make a (bad, great, gross) begå ett (svårt, groft) misstag ei. missgrepp, ei. fel (blunder etc.); by (a) through (a) genom (hvilande på) ett misstag; / had got his hat in ~ for my own, jag hade af misstag fått hans hatt i stället för min egen; jfr vid. ex. under följ. ~n, -n, pp.; a. missuppfattad, oriktig uppgift etc., falsk (light, dager, notion, begrepp, uppfattning); missförstådd (zeal, nit); förfelad; om pers. (jfr ex.): to be misstaga sig (in, [i afseende] på, i fråga om; in what one says : hafva orätt i ett påstående); vara (blifva) missförstådd; äfv. blifva af misstag tagen (for, för en annan); 1lOt to be (ss. apposition), oförtydbar, otvetydig, omisskännelig; A and B can never be det är omöjligt att taga miste på (förväxla) A och B. ~nly, -nil, ad. genom misstag, orätt, /vi*, -ur, s. person som misstager sig, som begår (ett) misstag, mistaking, -ing, prt.; s. misstag; there is no ~ it, det är omöjligt att taga miste därom; äfv. det är omisskänneligt, mistaking |y, -ingli, ad. se föreg. ad. (mis)taugnt, (imp. 0.) pp. af följ.; a. som fått en dålig (oriktig, bristfällig) undervisning ei. uppfostran, (äfv. »en skef riktning» från ungdomen :) missriktad, *x<teacll,

va. undervisa orätt. ~tell, va. underrätta

ngn 01'ätt.

mister, mis'tur, s. (eg. dets. s. master, jfr d. o.)

det fullt utskrifna uttalet af Mr., Hr.

(mis)term, va. gifva en oriktig benämning, mistful, mist'ful, a. töcknig, dimmig. (mis)think vn. o. va. tänka orätt (om).

~thrive, vn. vantrifvas. mistico, mis'tlko, S. ett slags fartyg i Medelhafvet.

mistily, mis'tili, ad. dunkelt, oklart, (skåda

ngt) såsom i ett töcken. (mis)time, va. göra (företaga, anbringa, använda) ngt i otid; ej afpassa rätta tiden för; vn. † försumma rätta tiden. ~timed, pp.; a. oläglig, opassande; äfv. illa väld. mistiness, mis'tines, 5. dimmighet, töcknighet, dunkelhet; disighet, mist. mistion †, mist'jun, se mixtion. (mis)title, va. gifva orätt titel ei. benämning.

mistle, 1. med sms., se missel. mistle, miz'1, 2. se mizzle. mistletoe, raiz'lto, S. bot. mistel(ten) (Viscum album).

(mis)took, imp. af mistake, strain, va. illa uppfostra ei. dressera, gifva en förvänd uppfostran (oi. tränering), »missrikta», ^translate, va. öfversätta orätt ei. illa. ^translation, s. oriktig öfversättning. ~treat, va. oriktigt behandla; illa bemöta. ^treatment, s. oriktig behandling; dåligt, elakt bemötande, mistress, mis'tres, s. herskarinna; husfru, matmoder (äfv. utan artikel : »frun»); matrona; fru (ss. titel, jfr Mrs)-, föreståndarinna; lärarinna (äfv. bild. of, i); mästa-rinna, fruntimmer hemma (of, i ngt); älskarinna, fästmö, ngns utkorade †; mätress (jfr under kept). (Anm. Jfr i allm. master [jämte ex.] af liv. ord detta är feminina formen; altså t. ex. to make Olie's Self ^ of, o. d.).

mistrust, mistrust', s. misstroende; va. misstro; misstänka. ~ful, -ful, a. misstrogen, misstänksam ; tveksam; misstroende, misstänkande (med of, ngn, ngt), ^fulness, -fulnès, s. misstänksamhet; misstroende; självmisstroende, tveksamhet. singly, -ingli, ad. med misstroende; med tvekan. ~leSS, -les, a. utan misstroende (of till); tillitsfull. (mis)tune, va. stämma falskt; förstämma.

sv/tuned, -d, pp.; a. ostämd, misty, mis'ti, a. dimmig, töckenhöljd; tjockt väder; töcknig; bild. oklar, dunkel (explanation, sight, loriter etc.).

(mis)understand, va. missförstå, ^understanding, prt.; s. orätt uppfattning, misstag; missförstånd; oenighet, misshällighet (among, emellan), ^understood, imp.

o. pp. af föreg. V.

(mis)usage, s. missbruk (jfr följ. s.); dålig

behandling, misshandling, misuse, misu'z, va. missbruka; illa behandla; s. (-ü's) missbruk; orätt användning (t. ex. of a word)-, dålig (hård, elak) behandling. <vr, - ur, s. missbrukare; jur. missbruk.

(mis)write, va. skrifva orätt, felskrifva. wrought, a. (eg. pp.) dåligt gjord, illa arbetad, förfuskad, misslyckad (i arbetet), misy, mi'si, s. min. biand grufarb. basisk svafvelsyrad järnoxid, mitchell, mitj'ël, s. ett slags huggen byggnadssten (af Purbeck-stone). mite, mit, 1. s. zool. or, kvalster (Acarus). mite, mit, 2. 5. bibi. skärf (det minsta myntet biand judarne); tjugondedelen af ett gran (grain); ngt ytterst litet : solgrand, smula, obetydlighet; (t. ex. om barn) »pyre», »litet kräk»; to contribute one's ^ towards, bidraga med sin skärf till; the ividoiu's enkans skärf, mitella, lat., mitel'a, s. bot. biskopsmössa (Mitella); kir. band hvari en sårad arm bäres, miter, se mitre.

mithridate, mith'ridat, 5. motgift, mithri-datic, -dat'ik, a. af föreg.; eg. (M) tillhörande konung Mithradates, mitigable, mit'igabl, a. som kan lindras etc. mitigant, -gånt, a. mildrande; lindrande, stillande, mitigate, -gàt, va. mildra, lindra; stilla; blidka, mitigation, -ga'sjun, s. mildring; lindring, mitigative, -gàtiv, a. se mitigant. mitigator, -gàtur, s. ngn ei. ngt som förmildrar, lindrar etc. mitis-green, mi'tisgren, s. tekn. måi. pape-gojgrönt, mitis-iron, -iurn, s. bärg. tekn.

mitisjärn. Ståljärn (direkt af tackjärn).

mitrailleuse, fr., mitraje'z, -tralja'z, s. kulspruta.

mitral, mi'tral, a. hörande till en biskopsmössa; bot. etc. lik en biskopsmössa; <\> valves, anat. hjärtvalvler, mitre, mi'tur, s. biskopsmössa; bild. biskopsvärdighet; grek. ant. hufvudbindel; tekn. timmerm. vinkel af 45 sammanfogning under 45 graders vinkel, ger, gering; va. pryda med biskopsmössa; tekn. foga tillsammans på gering (under 45 graders vinkel); ~ and key, ett slags stum fog på gering (i sned vinkel) bruklig vid inlagdt arbete. ^-block,

~-box, s. snick. geringsstötlåda. ~-d0Ve-tail, snick. hopsinkning på gering. ~ -joint, S. byg. etc. geringsfog, stöt på gering. ^-quoin, 5. stum gering. ^-square,

s. tekn. geringsvinkel(lineal). —- valve, s. konisk ventil, —-wheel, s. koniskt hjul i vinkelväxel; pl. vinkelväxel (äfv. —-gear); jfr motsv. under bevel. —d, -d, pp.; a. prydd med (berättigad att bära) biskopsmössa, mitriform, -riform, a. is. bot. (jfr mitral) plattad konisk och urhålkad, mitt, mit, s. halfhandske; se vid. följ. mitten, mit'n, s. vante utan fingrar; mudd; fäkthandske; va. sätta vante på; to get {give) the — (s) F, Am. »få (gifva) korgen» (ei. »afsked på grått papper» åt friare); to handle without —s, behandla, taga i »med hårdhandskarna»; taga i en sak med kraft, (»ej lägga fingrarna emellan»), mittimus, lat., mit'imus, s. jur. häktningsorder; infordran af handlingar i ett mål

(från annan rätt).

mity, mi'ti, a. full af or (jfr mite, 1.); —

cheese, maskäten ost. mix, miks, va. mekaniskt blanda, mänga (with, med); utblanda; tillblanda; F bortblanda, förväxla (äfv. — up); förvirra; F (med up) äfv. inblanda (bild. in, i); vn. (äfv. reflex.) blanda sig (among, in, ibland, t. ex. hopen); förena sig, umgås {with, med), —able, -abl, a. möjlig att blanda, som låter blanda sig. —ed, -t, pp.; a. blandad, sammansatt af olikartade beståndsdelar (t. ex.

hand. om tyger : halfylle, halflinne, etc., is. om varp o. inslag hafva olika färg :) »melerad»; s. (hand. gnm eiiips) ineleradt (halfylle)tyg; bästa sort plank; — action, rättegång som på en gång är en personal och en real action, jfr d. o.; — company, blandadt sällskap särsk. af herrar och damer; — engine, järnv. maskin (lokomotiv) för — trains, blandade tåg; to be — up with, vara inblandad 1 ngn affär. —en, -n, s. kompost, —er, -ur, s. en som blandar, —ing, -ing, prt,.; s. blandande, tillblandning; bärg. beskickning, -t, -t, se — ed. —tilineal, -tiiin'èâi, —tilinear, -tiiin'ëår, a. geom. bestående af (bildad af) linier af olika slag (räta och

kroklinier, om vinkel). —tion, "tjun, s. (till-)

blandning. —ture, -tur, -tjur, s. blandning äfv. konkret; inblandning (element, tillsats i en blandning); brokig blandning, röra, sammelsurium; farm. o. mus. (orgel) mixtur; pl. hand. melerade tyger; with a — of feelings, med blandade känslor, mizzen, mizn, s. sjö. mesan(segel, äfv. — -sail); a. i sms. mesan- (hörande till mesan-seglet el. -masten, den aktersta masten af 3) (brails, mast, rigging, sheet, etc.). mizzle, mizl, vn. småregna, dugga; F »afdunsta», ge sig af; s. duggregn, mizzling, -ing, prt.; s. fint regn, duggregn

(äfv. — rain}.

mizzy, miz'i, s. prov. moras, kärr. mnemonic, nemon'ik, äfv. —al, -ål. a. underlättande minnet, hörande till —S, -s, s. pl. mnemonik, minneskonst, moan, mon, vn. klaga, jämra sig; stöna af vånda, voja sig; (högljudt) gråta (with pain, af smärta; for, over, öfver); va. begråta, sörja (the loss of..., förlusten af : ngns bortgång); s. jämmer, klagolåt (klagande, oartikuleradt läte); stönande, vojande; veklagan, (högljudd) gråt. —-ful, -ful, a. klagande, smärte-; sorglig, sorgsen, sorge-. —ing, -ing, prt.; a. jämrande, stönande; s. jämmer, etc., jfr föreg. s. moat, mot, s. fästnings-(borg-, slotts-)graf; va. omgifva med en graf till skydd. —-ed, -ëd, a. omgifven med en graf. mob, mob, 1. s. (enkel kvinno-)hårklädsel, morgonmössa (oftast —-Cap); va. kläda, inhölja i en hufva, mob, mob, 2. s. pack, pöbel; larmande folkhop, folkskockning; pöbelupplopp, gatutumult (: kravall, émeute); va. reta pöbeln på ngn; om pöbei skocka sig omkring och anfalla, förfölja med oväsen och skymford etc.; vn. skocka sig i larmande hopar; King (i/)—, den allsmäktiga pöbeln. —-law, se lynch-law. —-rule, s. pöbelvälde. —bing, -ing, prt.; s. folkskockning. — bish, -Isj, a. pöbelaktig; larmande, tumultuarisk folkhop, mobile, fr., mo'bil, a. rörlig, föränderlig; lättrörlig; ostadig; s. (mob'ile), se niob, 2. mobility, -'it!, 5. rörlighet; lättrörlighet, liflighet, ostadighet; si. pöbel, packet.

mobilization, mobilizes jun, s. mil. mobilisering. mobilize, -'-liz, va. mil. mobilisera, sätta trupper på fältfot, moble †, mo'bi, va. insvepa, inhölja hufvudet, mobles, mo'blz, s. pl. jur. förvrängn. af movables.

mobocrasy, mobok'råsi, s. pöbelvälde. mO-

bocratic, -k rat'lk, a. af föreg, mobsman, mobz'mån, s. si. elegant klädd

bedragare (ficktjuf, svindlare etc.). mOCCasin, mok'åsm, s. indiansk fotbeklädnad (ett slags socka ei. »lappsko» ei. stöflett af hjortskinn utan sulor) ; zool. en giftig amerikansk vattenorm (Cenchris piscivorus). Mocha, mo'ka, 5. pr. geogr. Mokka; hand. MokkakafEe (: — coffee). —-Stone, s. min. ett slags agat, jfr moss-agate. mock, mok, va. förlöjliga (genom härmning); begabba, göra narr af; håna; gäcka (expectations); lura; trotsa; vn. håna; drifva gyckel, gäckas (at, med); s. spott och spe, åtlöje, hån; (förlöjligande) härmning>j<; a. i sms. eftergjord,

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,metathorax

imiterad, oäkta, falsk (särsk. om maträtter, t. ex. goose : gris lagad som gås, jfr vid. sms.); låtsad, (gjord) blott för syns (skenets) skull, sken-; >som innebär ett hånande af (en parodi på) ali» ... (t. ex. trial, ransakning); burlesk, parodisk; to make a ~ of \ förhåna; göra narr af. ~-C0m-bat, ~-fight, s. skendrabbning, simulaker; spegelfäkteri. ^-disease, s. inbillningssjuka, lidande förorsakadt af ei. förvärradt gnm en sjuk fantasi. ~-epiC, s. komisk hjältedikt (äfv. ~-hero"lC poem). ~-king, s. skenkonung, en »docka på tronen»; teaterkung. ^-lead, s. bärg. sinkblende. ^-mOOn, s. vädermåne. ~-nightingale, se black-cap. ^-orange, s. bot. schersmin (Philadelphus coronarins). -Ore, se <^-lead. ~-play, s. satiriskt lustspel. ~-poem, s. smädedikt. ^-privet, s. bot. en ständigt grön buske (Phillyrea latifolia). ~-Slin, s. vädersol. ~-turtle, 5. falsk sköldJ)addsoppa. ^-velvet, s. imiterad sammet (: sjagg, plysj etc.). ~ -visit, s. uppvaktande medelst visitkort.

^-willow, se privet, ^-window, s.

blindfönster, ^vado, -ådo, s. se velvet. ~er, -ur, s. begabbare, hånare; spefågel; bedragare, skälm, skojare. ~ery, -uri, s. gäckeri, hån; förlöjligande härmning; föremål för skämt; gäckad ansträngning; falskt sken, bländverk; to make a

fågel (en nordamerikansk trastart : MimUS po-

lyglottus). ^ing-stock, s. föremål för begabberi, åtlöje; driftkuku. singly, -Ingli, ad. hånande, på spe, för att håna. ~isH †, -isj, a. se mock, a.

moco, m6'ko, S. zool. en sydamerikansk gna-gare.

modal, mo'dal, a. fil. etc. modal, gram.: angående modus; beträffande formen el. sättet (ej innehållet), formel; oväsentlig, tillfällig. ~ity, -'iti, s. si. modnlitet; egenskap att tillhöra ei. afse blott sätt ei. form; tillfällighet, oväsentlighet.

mode, möd, s. gram. fil. modus; sätt, vis; art, beskaffenhet; bruk, mod; grad, steg; mus. tonart; hand. ett slags taft; ~ of thinking, r\, of thought, tänkesätt; to be in the vara (klädd) på modet.

model, mod'el, s. modell; mönster, förebild; plastisk afbildning i liten skala, aftryck o. d.; a. modell-, mönster-; exemplarisk; va. konst, modellera; forma, dana efter

ett visst mönster (plan; after a plan etc.; on, t. ex. the lines of); vn. konst, modellera ; to make ... one's taga ngn till sin förebild; to take as a taga till förebild (mönster); he might have sat for the ~ of, han kunde hafva suttit modell till (en t. ex. Herkules); (to form etc.) on the ~ of, i aiimh. efter mönstret af. ~-farm, s. mönsterfarm. ~ler, -ur, s. en som modellerar, gör ett utkast, plan ei. d.; konst, modellör. ""ling, -ing, prt.; s. konst, modellering. moderate, méd'uràt, a. måttlig i allm. (: inskränkt, el. inskränkande sig inom behöriga gränser),

lagom (stor, stark, häftig, hastig etc.), medelmåttig; iakttagande måtta, tarflig; lindrig, sakta; jämn (t. ex. walk, weather); sansad, hofsam (in opinion o. d.); billig; va. moderera, hålla inom behöriga gränser; mildra, dämpa; tygla, lägga band på; reglera, styra)j(, jfr vn.; vn. lägga band på sig; lugna sig; stillna; vara ledare, särsk. leda förhandlingar, presidera. ~ly, -li, ad. måttligt, lagom. ~neSS, -nès, s. måttlighet, beskaffenhet att vara lagom (stark, tilltagen etc.); jämnhet; mildhet (of the weather); tarflighet, medelmåttig beskaffenhet, moderation, -rå'-sjun, s. måtta, återhållsamhet; måttlighet (s-irsk. in eating and drinking, tarflighet i lefnadssätt); hof, hofsamhet, sans, (sinnes)lugn, jämnt sinne; sparsamhet; ledning af förhandlingar; pl. Oxford univ. andra examen; there is nothing like >k>, ordspr. alting med (sans och) måtta; in med måtta, lagom(t). moderator, méd'uråtur. s. moderator, ngn (ei. mek. ngt) som reglerar; ordförande, preses; presbyt. kyrk. konsistorie- ei. kyrko-stämmo-ordförande; Oxford univ. examina-tor; Cambr. univ. examens-censor. ~-lamp, s. moderatörlampa. ~ship, -sjip, s. en ordförandes befattning, moderatress, -tres (ei. -trix, -triks), s. kvinlig moderator, modern, méd'èrn, a. nutids-, nyare (t. ex. authors); nymodig; s. (oftast, i piur., jfr ned.) en nyare tidens människa; ~ history, nyare tidens historia; ~ department, skoit. reallinie; in these ~ days (ei. times), i nyare tider, i våra dagar; the nyare tidens folk (ei. människor, mots, the ancients). ~ism, -izm, s. nymodighet; nyare tiders (tänke-, uttrycks-)sätt. bruk, ei. smak. ~ist, -ist, s. beundrare af nyare tiden(s bruk, etc.). ^ization, -izà'-sjun, s. modernisering, jfr föij. ~ize, -Iz, va. modernisera (inrätta, lämpa, ändra efter nyare tidens smak el. fordringar). ~ness, -es, s. nyhet, nymodighet.

modest, méd'èst, a. blygsam; ärbar, sedesam; kysk afv. biid. estet. (t. ex. style): anspråkslös; försynt; måttlig, hofsam, ej öfverdrifven; tillbörlig; ~ ears, höf-viska öron. -i, s. blygsamhet; sedesamhet; ärbarhet;

anspråkslöshet; hofsamhet; anspråkslös enkelhet. ~y-piece, s. förr i damdrägten bert, bröstremsa, modicum, iat., mod'ikum, s. en ej alt för stor kvantitet, ett (skäligt) minimum af ngt; ngns (lilla) beskärda del; smula, bit. modifiable, modifi'åbl, a. som kan ändras,

inskränkas, mildras, modification, modifika'sjun, s. modifikation : förändring, lämpande efter omständigheter; omdaning; närmare bestämmande; jämkning, inskränkning, mildring; konkret förändring i form el. tillstånd (verkningssätt), Variation, afart i allm. bet.; ~ of a vowel, gram. vokalförändring (omljud ei. afljud). modificatory,-'--àturl, a. ändrande, verkande förändring (äfv. gram. ... af- el. Omljud), modified, mod'ifid, imp. o. pp. af modify. modifier, -fiur, s. ngn el. ngt som modifierar, jfr följ. modify, mod'ifi, va. i ngn mån omdana, förändra (genom närmare bestämmelser); jämka, inskränka; mildra; gram. omljuda, afljuda; vn. vidtaga (mindre) förändringar, göra jämkningar, modillion, modil'jun, s. byg. rikt orneradt

bjälkhufvud, kragsten. modish, mö'disj, a. halft föraktligt nymodig, modern, på (högsta) modet. ~neSS, -nes, s. nymodighet; modesjuka, modist, mo'dist, s. en som följer modet, fr., s. modist, modesömmerska, -handlerska. mods, modz, s. pl. univ. si. för moderation. modulate, mod'ulat, va. modulera, afpassa

rösten, låta rösten höja och sänka sig; föredraga

med modulation; vn. göra modulationer; mus. göra utvikningar i annan tonart, modulation, -la'sjun, s. höjande och sänkande af rösten efter innehållets fordringar i deklamation; mus. Utvikning i annan tonart.

modulator, -ur, s. modulator (ngn ei. ngt

som modulerar); mus. ett slags tonskema inom solfametoden.

module, mod'ul, 5. byg. modul (måtteuhet för [kolonn-lproportioner); se † vid. model, modulus, lat., -US, S. mat. fys. modyl (expression, tal uttryckande ett visst förhållande el. mått).

modus, iat., mo'dus, s. (pl. ~es, -ës, ei. -di, -di) log. etc. modus, sätt; modifikation, jämkning efter omständigheterna; jur. (eg. ~ decimandi) vederlag i penningar för tionde in natura.

modwall, mod'wal, 5. zool. biätare (Merops

Apiaster). moe †, mè, 1. se mow. moe †, mo, 2. se more.

moelline, mo'elin, s. (märg)pomada. moellon, fr-, mo'elon, s. byg. se rubble-stone. Mæso-Gothic, mèzègoth'ik, a. mesogotisk;

s. mesogotiska språket, moggan, m6g'ån, 5. Skoti. ett slags socka, strumpskaft utan fot att draga Utanpå skodon. Mogul, mogul', s. (rn) mongol; s. pr. (vani. Great Stora Mogul (kejsaren i det forna muhammedanska indiska riket [Delhil).

mohair, mo'har, 5. angoragetens hår; »kamelgarn» (: ~-yarn); kamlott, mohär (: ~-Stuff).

Mohammed, m6håm'ëd, s. pr. Muhammed, ^an, -ån, a. muhammedansk; s. muhammedan. onanism, -ånizm, ~ism, -lzm, s. muhammedanism, islam, ^anize, -åniz, svize, -iz, va. muhammedanisera. Mohawk, mo'hak, Mohock, -hok, 5. pr. indian af en viss stam i Nordamerika; förr nattlig

gatufridstörare i London, mohur, mo'hur, s. ind. ett guldmynt (: 30 sh.). moidore, moj'dor, s. ett portugisiskt guldmynt (: omkr. 25 kr.), moiety, moj'eti, s. halfpart, hälft, moil †, mojl, 1. s. se mule. moil, mojl, 2. va. smutsa, nedsöla; s. fläck, smutsigt (ei. i afs. på färgen) vanställdt utseende.

moil, mojl, 3. vn. »mola», arbeta (tungt), släpa, träla (ofta toil and s. släp. er, -år, s. en som släpar etc., arbetsträl, moire, fr., moa'r, s. moaré, vattradt tyg (siden); vattring, vattrad yta; äfv. mohär, moist, mojst, a. fuktig; däfven; saftig; ~ colours, deg(akvarell)färger; ~ smell, fuktlukt; ~ sugar, farinsocker; by the nv way, fys. tekn. på våta vägen. ~en, moj'sn, va. fukta, (lindrigt) väta; poet. uppmjuka hjärtat; ~ the clay, »fukta sin aska»; vn. fuktas. ~ener, mojs'nur, s. ngn ei. ngt som fuktar ngt; (an)fuktnings-medel. ~leSS, -les, a. utan fuktighet, torr. ~neSS, -nes, s. fuktighet, däfven -het. ~ure, -jur, s. fuktighet; vätska, saft cureless, -juries, a. utan fuktighet, torr, saftlös.

moke, mok, s. si. åsna. molar, mo'lur, a. krossande, malande; s. kindtand, oxeltand (äfv. ~ tooth). ~y, -i, a. se föreg. a.

molasse, molås', s. geoi. en art lös sandsten, molasses, molas'ez, s. sirap, melass. ~ -candy, s. knäck.

mold etc., Amer. stafning af mould etc. ~-Warp, se mole-warp.

i: note, o: do, o: nor, 6; not, à: tube, å: tub, ti; bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has,milkiness

F Talspråk. 840 P Lågt språk.

millionth

molé, mol, 1. s. med. månadskalf (oformlig växt

i lifmodern).

molé, mol, 2. s. födelsemärke, (lefver)fläck. molé, m6l, 3. s. vågbrytare, stendämning i sjön, sjö. pir, molo; rom. ant. graftorn, tornformig mausolé. bat, ~-but, 5. zool. klumpfisk (Orthagoriscus mola). /x--head, s. sjö. pirhufvud, brobänksände. molé, m6i, 4. s. zool. mullvad (Talpa euro-pæa); va. gräfva hål ei. gångar i. ~Cast. so zool. mullvads-

syrsa (Gryllotalpa vulgaris). ~-eyed, a. mycket Små-Ögd; halfblind, svag- el. mycket närsynt; biid. blind, kortsynt, /v-hill, s. mullvadshög, ^-plough, s. plog hvarmed vattenfåror uppdrag

as. ~-rat, s. zool. en gnagare (Spalax typhlus). ~skin, 5. mollskinn (ett kypradt starkt bomullstyg).

track,

s. mullvadsgång. ~-tree, s. bot. kapris-törel (Euphorbia Lathyris). ~-warp, s. mullvad.

molecular, molek'ulur, a. fys. molekulär, hörande till ei. bestående af molekyler; ~ attraction, fys. molekularkraft. ~ity, -lar'iti, s. egenskap att vara molekulär. molecule, mol'ekiil, s. fys. molekyl, smådel

(minsta del hvartill man genom mekanisk delning kan komma).

moleskin, se under molé, 4. molest, molèst', va. besvära, betunga, göra omak ei. förfång; oroa, ofreda, plåga, förtreta, ^ation, -a'sjun, s. förtret; besvärande, oroande; besvär, omak, förfång. ~er, -ur, s. en som besvärar, oroar

etc.

~ful, -ful, a. besvärlig, hindersam, moline, mè'lin, 5. kvarnsegel; cross /xi, her. ankarkors.

Moll, mol, s. pr. F för Mary; ^ Thomson's mark, si. tom butelj (obs. initialerna: M. T. och dessa bokstäfvers uttal: empty).

mollah, mol'

a, 5. turkisk hederstitel, is. för rättslärde o. andlige, ungef. : »doktor», »mästare» el. d.

moll(e), mol,

a. mus. moll (t. ex. a

mollemo(c)ke, morëmök, (äfv. -muck, -muk)

s. zool. en arktisk stormsvala (Procellaria glacialis). mollient, mol'ient, se emollient. modifiable, molifi'abl, a. som kan uppmjukas, mildras, mollification, -fika'sjun, s. uppmjukning, lindring, mollified, -'-fid, (imp. o.) pp. af mollify, modifier, -'-fiur, s. ngn ei. ngt som uppmjukar, etc., jfr föij. mollify, -'-fi, va. uppmjuka, lena; lindra, mildra: stilla smärta, lugna sinnet.

mollinet, mol'inet, s. liten kvarn. molluSC, mol'usk, s. se mollusk. 'va, lat., -'å, s. pl. blötdjurens klass. ~an, -'ån, a. hörande till blötdjuren; blötdjurs-; s. blötdjur. ~0US, -'us, a. blötdjursartad.

mollusk, mol'usk, s. zool. mollusk, blötdjur.

Molly, mol'i, s. pr. F för Mary; (m) P sodo-mit; vekling. /x,-C0ddle, s. si. vekling, stuggris, jungfrupilt. ^grubs, s. pl. P ondt i magen, dåligt humör. ~-horn, vn. si. klema med sig, sitta hemma bakom spisen.

Moloch, m6'lok, s. pr. Molok; (m) zool. en australisk ödla.

molosse, molossus, iat., moi6s'(us), s. mctr.

molossus (---).

molt, se moult.

molten, mo'ltn, pp. † af melt) a. smält; stöpt, gjuten; the ~ calf, guldkalfven; ~ röck, vulkanisk bärgart. moly, mo'li, s. bot. vildlök (Allium moly,

m. fl. arter).

molybdate, molib'dat, s. kem. molybden-

syradt salt. molybdena, molibde'na, s. min. molybden-glans,svafvelmolybden. ^-acid,~-0Chre, s. kem. molybdensyra. molybdenite, molib'denit, se molybdena. mO-lybdenous, -nus, a. hörande till, bestående af molybden, molybdenum, moiibdè' num. s. kem. tain, metallen molybden. ~-glance, se molybdena. molybdic, -'dik, a.) ~ acid, molybdensyra. molybdine, -'din, s. molybdenockra, molybdenoxid. moment, mo'ment, s. moment, punkt, tidpunkt (: of time), ögonblick, handvändning; vigt, betydenhet (to, för); väsentlig sida ei. omständighet; motiverande, i rörelse sättande kraft, fys. jfr vid. ; spare leisure ~s, lediga stunder;

(at) any every »u, (i) hvarje ögonblick; to be a ~ to, utgöra ett motiv, en anledning till; stop a stanna (ei. håll) ett ögonblick! after a /x/s consideration (thought), efter ett ögonblicks besinning (eftertanke); at a notice, (färdig) vid första vink, på ögonblicket; at that /v he arrived, i samma ögonblick anlände han; the ^ (that) (t. ex. 1 saiv him), i samma stund som, »med det samma (jag ...)»; for the nu för ögonblicket; my eyes follolued him for a ... ett ögonblick, en liten stund; from that /v, från den stunden; in a i ett ögonblick; (med futur.) strax, på ögonblicket; a matter of (no) /xi, ... af (ingen) vigt; it is of (great) det ligger makt däruppå; at (ei. on) the spur (impulse) of the efter ögonblickets ingifvelse, utan längre besinnande ei. eftertanke, improviseradt; (ready etc.) to the på ögonblicket, punktligt, /xiarily, -arili, ad. stundligen;

å: fate, k: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,momentarily

blott för ett ögonblick. ~ary, -ar?, a. ögonblicklig; kortvarig, flygtig. ^ly, -li. ad. stundligen, hvarje ögonblick. ^OUS, -'ås, a. vigtig, af betydenhet. ^OUSneSS, -'usnès, s. (stor) vigt, betydenhet. ^um, lat., -'åm, s. (pl. -ta, -å) moment, element, verkande kraft; fys. moment, särsk. of a force, of power) kraftmoment, lefvande kraft (»fart ngt har inne»), framhärdighet (~ of inertia : tröghetsmoment), mommery †, se mummery. nflOmmet, mom'et, se mummy. monachal, mén'åkål, a. munkaktig, munk-, kloster-, monachism, -kizm, s. munk-lif, klosterlefnad; munkväsen; munkstånd.

monad, mon'ad, s. fli. monad (atom, minsta, odelbar enhet); zool. minsta infusionsdjur. ~iC(al), -'ik(ål), a. monad-, monadelph, mon'adelf, s. bot. växt tillhörande Linnéska klassen monadelphia (: ~ia, -'la). ~ian, -'lån, "uOUS, -'ås, a. bot. hörande till monadelphia; med stån-darsträngar sammanvuxna i en stam. nionadology, monadol'odji, s. fil. monadlära. monander, monån'dår, s. bot. monandrist. monandria, -driå, s. pl. bot. monandria

(första klassen i Linnés system). monandrian,

-driån, monandrous, -drus, a. med en ståndare.

monarch, mon'ark, (F -åk), s. monark, (en-vålds-)herskare, (eg. envåldig) regent; äfv. aiim. bild. konung (t. ex. the oak is the ~ of the forest; Bacchus, ~ of the wine etc.); si. f. sovereign (guldmynt); a. poet. högste, styrande; öfverlägsen. ~al, -'ål, a. is. poet. monarkisk; kunglig. ~ic(al), -'ik(al), a. monarkisk styrelseform, makt etc.;

enväldig. ~ism, -izm, s. monarkism, monar-kiskt styrelsesätt, monarkiska grundsatser. ~ist, -1st, s. anhängare af monarkism. ~ize)j<, -iz, va. enväldigt beherska; förvandla till monarki; vn. spela konung. ~y, -i, s. monarki (ss. statsform ; äfv.: stat styrd af en monark); limited inskränkt (konstitutionel) monarki, monasterial, m6nåstè'riål, a. klosterlig, kloster-, monastery, -'-stål-i, F -'-stri, s.

(oftast munk-)kloster. monastic, monas'tik, a. (äfv. ~al, -ål) klosterlig, afskild från världen; kloster- (t. ex. ruin, rules); munk- (life etc.); s. munk. ~ism, -tisizm, s. munklefnad, kloster-lif. ~0n, -on, s. bok om kloster. Monday, mån'då, s. måndag; to make a Saint o>, hålla fri måndag; on om måndag; på måndagen, monde, fr., mongd, s. världen (människorna); riksäpple

monetary, mun'etåri, a. angående pengar, penninge-; oj basis, myntfot; oj crisis, penningkris; o> unit, myntenhet, money, mån'i, s. mynt; penningar (äfv. om sedlar o. d.); förmögenhet; pl. (o>S, -z) penningesummor ; ~ and account, börs. köpare och säljare; ~ of account, räknemynt; hard oj, klingande mynt; ready o,, kontanta pengar; äfv. se föreg.; soft oj F, papperspengar, sedlar; ~ in hand, kontanta pengar (i kassan); ~ down, (jfr d. o.) kontant utbetalda pengar (äfv. ~ out of hand); oj makes (ei. begets) o/, ordspr. den som har pengar förtjänar lätt mer; ^ makes the mare go, ordspr. penningar förmå alt; to have oj about one, hafva (: bära) pengar på sig; to have o, by one, hafva pengar (kontant) inne (i kassan); there is oj in it (ett företag), där är pengar att förtjäna, därpå kan man förtjäna pengar; to be o, F om ett företag inbringa pengar (gå med vinst); to make oj, förtjäna (samla, lägga af ei. ihop) pengar; to make o> of ..., ei. to turn (in)to o,, förvandla till pengar (försälja); förtjäna (mycket) pengar på, göra sig en förtjänst på; to raise oj, skaffa pengar; make oj of that! F »växla mig den!» (: huru vin du reda dig därmed?); to send good o, after bad, ytterligare »kasta bort» pengar på en dålig

aifär (på hvilken man förut satt till pengar); to

turn one's oj, omsätta sitt kapital (med vinst); it's not my oj P, »det ger inga pengar», det är inte för mig, »det är inte min likör»; cheap (dear) at the oj, billig (dyr) för det priset; that's for my oj, F det är pengar vardt, »det är någonting det», »tacka vet jag ...!» that's the man for my oj F. det är en krona till karl; it's good for its oj, det är bra (nog) »för sina pengar»; 2 dollars of our oj, ... i vårt mynt; made of oj, penningstark; out of oj, pank. —agent, s. bankir, penningmäklare, —bag, s. penningpung; penningpåse; si. penningkarl (is. : [pari.] person som blott har pengarna att tacka för hvad han är), —belt, s. penning-skinnpung, läderbälte för pengar. ~ -bill, pari. motion om bevillningsan-slag; anslagsfråga. —box, s. kassalåda, penningskrin; sparbössa, —broker, ~ -Changer, s. penningmäklare, växlare, —corn, forvr. af mongcom. —dealer, se oj-broker. —getting, se ~-making, oj -grubber, s. F mammonsträl. —jobber, s. börsspekulant, —hunting, s. jagt efter pengar, —lender, s. penningeutlånare, procentare. —maker, s. falskmyntare; en som förtjänar mycket pengar. ~

-making,a. förtjänande (mycket) pengar; s. penningeförvärf. ^-market, s. penningmarknaden. ^-matter, s. penningeaffär, -fråga; räkning mellan gäldenär och fordringsegare, skuld. ~-0rder, s. postanvisning. ~-ore, s. ett slags myrmalm i myntliknande stycken. ~-prOOf, a. obe-sticklig. ^-scrivener, s. penningmäklare, låneförmedlare. <v-Spider, <v-spin-ner, s. lyckospindel. ~-table, s. mynt-(reduktions)tabell. 'v-taker, s. biljettförsäljare som uppbär inträdesafgift; kaSSÖr i handelsbod. <"v/S" worth, s. (sak af) penningevärde; full valuta (t. ex. he has his ~ : han har f. v. för sina pengar). ~W0rt, s. bot. penningört (Lysimachia Nummu-laria). ~ed, -d, a. penningestark, förmögen; stadd vid kassa; bestående i reda pengar, penninge-; the ~ interest, kapitalist-intresset; ~ man, penningkarl, kapitalist; ~ operations, penningeoperationer. ~er, -ur, s. en som slår mynt, myntarbetare, mynttjänsteman; bankir, penningemäklare >f<. ~leSS, -lës, a. utan pengar, »slantabet», pank; fattig, mongcorn, mung'korn, s. prov. blandsäd, monger, mång'gur, s. krämare, månglare

(mest i sms., t. ex. fish-"*, iron-f^j); va. o. V1I.

mångla (med). ~ing, -ing, prt.; s. mest i sms. månglande.

Mongol, in6n'gol, ~ian, -go'lian, s. mongol; a. mongolisk. mongoos(e), mon'gos. se mun ff oos,

mongooz, mon'goz, S. zool. en art maki (apdjur). mongrel, mung'grel, a. af blandad ras; s. individ af blandad ras (is. om hundar); bastard, monied, se moneyed.

monies, mun'iz, se moneys (pl. af money). moniliform, moniriform, a. naturv. pärl-

bandsformad, radbandslik. moning, mo'ning, s. ett slags fint svart té. monish †, mon'isj, se admonish. monition, monisj'un. s. varning, förmaning, påminnelse; (varnande) upplysning, underrättelse, vink. monitive, mon'itiv, a. innebärande en varning ei. vink; varnande, monitor, mén'itur,s. varn.are,förmanare,på-

mmnare (äfv. om ting, t. ex. en signalklocka); skol. (klass)ordningsman, kustos; i växeiuuder-visningsskoior monitor, undervisare; zool. en Ödleart som tros varna för krokodilens närhet

(Lacerta teguixin); sjö. monitor (ett slags (pansar-)tornfartyg); byg. litet torn el. 1'Und öppning i tak för ventilation ei. dagers insläppande; i Kalifornien vattenrör för guldvaskning. ~ial, -to'rial, a. som har afseende på monitorer, monitors-; växel-

undervisnings- ; jfr vid. ^y; ~ instruction, undervisning meddelad medelst monitorer. ~y, -i, a. varnande, påminnande; innebärande en varning ei. påminnelse; s. † varning, varnande underrättelse; förmaningsbref. monitreSS, -tres, mOlli-trix, -trlks, s. varnarinna; flicka som tjänstgör som undervisare ei. som »ordningsman», monk, mungk, s. munk, äfv. boktr. (: fläck, sudd); pulling of boktr, munkslagning. ~-bat, S. zool. en art läderlapp på Jamaica (Molossus fumarius). ^-fish, s. zool. en haj-art (Squatina angelus). ~ -Seal, s. zool. en sälart i Medelhafvet (Pela-gius monachus). ~'s-head, s. bot. lejontand (Leontodon). ~'s-h00d, s. bot. munk-skalle, en art stormhatt (Aconitum Na-pellus); >löjtnantshjärtan» (Dielytra Cu-cullaria); sjö. se s-seam. ~'s-rhubarb, s. bot. en art syra (Rumex alpinus). ~'s

-seam, s. sjö. dubbel söm På segei. ~ery, -uri, s. forakti. munkväsen; F fallenhet för enslighet, »tunguseri»; si. »landet», landsbygd; si. landstrykare kollekt.; on the si. äfv. »på landsvägen» ss. landstrykare.

monkey, mung'ki, 5. apa, markatta (äfv. ss.

skällsord); tekn. pålklllbba (: ~-ram) (på

en) hejare (: ~-engine); si. 500 f; to have (ei. get) one's ~ up, blifva retad (»arg»), »visa borst». ~-blOCk, s. sjö. lekareblock (litet block med en skifva). ~-fa0ard, s. fotsteg på en omnibus, plats för konduktören. ~-boat, s. sjö. liten båt som begagnas i dockor (hamn). ~-bread, s. apbröd (frukt af boababträdet, Adansonia di-gitata). ^-bulwark, s. sjö. finknät. -Clip, s. bot. kannväxt (Nepenthes distil-latoria). ^-flower, s. bot. gyckelblomma (Mimulus). ^-hammer, s. fallhammare, ^-jacket, s. tätt åtsittande grof kavaj.

sjö. en andra lättare ledstång ofvanför den vanliga. ~-Spanner, S. tekn. engelsk (universal-)skrufnyckel med skruf -bar käk. ~-tail, s. kofot (verktyg). ~ -wrench, se ^-spanner. 'vism, -izm, s. apaktighet, aplikhet. monkhood, mungkhud, 5. munkväsen, munk-

aktighet; munkstånd, monkish, mungk'isj, a. munkaktig, munklik; klosterlik enslighet. mono-, mon'o, grek. prefix (is. i vetensk. termer) en; ensam. ^CarpOUS, -kä'rpus, a. bot. som sätter frukt blott en gång (och sedan dör). ~CerOS, -os'eros, s. se unicorn; jfr äfv. monodon. ~chord, -kèrd, s. mus. monokord, psalmodikon (ensträngadt

instrument). ~ChromatiC,----a. målad i

en färg. ^chrome, -'--, s. målning i en

färg. 'vclinous, -6k'linus, a. bot. samkönad. ^C0tyled0n0US, ...'--, a. bot.

som har blott ett hjärtblad. ^cracy, -n6k'råsi. 5. envälde. ~Crat, -kråt, s. en-våldsherskare.

mon-, mon, dets. S. mono-. ^OClllar, -ok'ulur, a. (skeende) med blott ett öga (seende); afsedd för blott ett öga {microscope etc.). ^OCUlOUS, -6k'ultis, a. med blott ett öga, jfr föreg. /vOCUle, - okul, 5. zool. insekt med blott ett öga. ^Odist, -'èdlst, s. författare (sångare) af en monody, jfr d. o. ^vodon, -'odon, s. se narwhale. ~0dy, -'6di, s. (sorgekväde, klago)sång föredragen af blott en person. ^(BCia, -è'sjiå, s. bot. klassen monæcia. ^(BCian, -e'sjian, a. med han- och honblommor på samma stånd; 5. sambyggare. 'vOBCiouS, -e'sjius,

se föreg. a.

(mono)gamist, -nog'amist, s. en som anser ett andra äktenskap (omgifte) olofligt; en som lefver i engifte (i mots, tin poly-(jamist ei. bigamist). ^gamOUS, -nog'amus, a. jfr föreg. ~gamy, -nog'ami, s. engifte; förkastande af omgifte. ~gram, -'-gram, s. monogram, hopflätade bokstäfver (initialer). ~graph, -'-graf, s. monografi, afhandling öfver en enda individ, art, slägte O. d.^ ~grapher, -nog'rafur, graphist, -nog'rafist, s. monografiförfattare. ^graphic(al), -graf'ik(al), a. mono-grafisk. ~graphy, -n6g'råfi, s. monografi †; författande af monografier; afbildning blott medelst linier, konturteckning, skematisk teckning. ~gyn, -'-djin, s. bot. en växt med blott en pistill i hvarje blomma, ^gynia, -djin'ia, s. bot. ordningen monogynia. ^gynian, -djin'ian, ^gynous,

-nédj'mus,«. af föreg. ~lith, -'-lith, s. mono-lit, minnessten (obelisk, grafsten etc.) af ett enda block. oJithiC, -lith'ik, a. bestående af ett enda stenblock. ~ logist, -nol'édjist, s. en som talar ensam (för sig själf); framsägare af en monolog. "Jogue, -'-log, s. monolog, "Jogy, -èr-odji, s. vana att tala för sig själf, ei. ensam taga ordet i sällskap, ^mania, ---'--, s. monomani, vurmande på ett (ei. i afseende blott på ett) föremål. ~ma-niaC, -ma'niak, a. lidande af monomani; s. monoman, person som lider af en monomani. ^maniacal, -mani'akal, a. se föreg.; monomaniartad, vurmaktig. ~me, -no'm, s. aigebr. monom. ~mial,-no'mial, a. monomisk; s. se föreg. ^petaloilS, -pët'-ålus, a. bot. sambladig om blomkrona. phtong, -'- fthong, gram. tvänne vokalers uttalande såsom en. aphyllous, -of'ilus, a. bot. enbladig. ^physite, -of'-

: Isit, s. kyrkoh. monofysit. <vphysitical, -fisit'ikal, a. monofysitisk. ^polist, -6p'o-list, s. en som har monopol på handeln med en vara, ensäljare; jfr vid. följ. ^polize, -ép'oliz, va. monopolisera; ensam tillvälla (slå under) sig ngt. 'vpolizer, -ép'olizur, se f^polist. ^poly, -nop'oll, S. monopol (uteslutande rätt att sälja en vara), äfv. bild. : allena-

besittning af ngt; föremål för monopol, aptera|, -op'tural, a. byg.; S. (dets. som ~ temple) monopteraltempel, öppet rundt tempel (: äfv. ~pter0n, -ron, ^pterOS, -rés). ^ptote, -op'tot, 5. gram. substantiv med blott en kasusform, ^stich, -'-stik, s. stycke (epigram, inskrift o. d.) bestående af blott en versrad. "wStrophiC, -stréfik, a.

metr. enstrofig vers. ^SyllabiC,----a.

enstafvig. ^Syllable, s. enstafvigt ord. atheism, -'—, 5. tron på en enda gud. atheist, -'—, s. dyrkare af en enda

gud. atheistic,----'-, a. monoteistisk, jfr

föreg. ~t0m0US, -ot'omus, a. min. enklyfvig kristall. ~tone, -'-ton, s. entonig sång (ei. föredrag ei. röst som höres); entonighet; enformighet, ^tonic(al) -ton'ik(al), a.

jfr föreg. o. se följ. 'vtOnOUS, -not'onua, a.

entonig. ~tOny, -not'oni, s. entonighet; enformighet, monsieur, fr.,m6s'jë, mos'u, s. {pl. messieurs, jfr d. o.) herre; Herr; spenamn på cn fransman.

monsoon, monso'n, s. monson, mousson (en

regelbunden vind i Ostindien) ; ett slags 1'ashäst.

monster, mon'stur, s. vidunder; missfoster; missbildad (äfv. växt)individ; biid. »odjur», »vilddjur i människohamn», monstrance, m6n'stråns, s. kat. kyrk. mon-stråns.

monstrosity, monstr6s'iti, s. vidunderlighet, oformlighet, vanskaplighet; onaturlighet; ohygglighet; se vid. monster. monstrous, mon'strus, a. onaturlig, vidunderlig; vanskaplig; ofantlig, oerhörd; ohygglig, fasaväckande, hisklig; ad. F »hiskligt», »fasligt*, »rysligt» (: oerhördt, utomordentligt). «vjy, -li, ad. jfr föreg. ness, -nës, s. vidunderlighet; onaturlighet (jfr föreg. a. o. monstrosity). montanic, montan'ik, a. hörande till bärg.

bärgs-; b är gig, full af bärg. montant, mon'tant, s. byg. ståndare, upprätt stående stolpe; fakt. ett slags stöt. mOntem, mon'tëm, s. (eg. lat. : ad nu : tin bärget) skol. Eton, tur till bärget (förr ett bruk att hvart tredje år en viss dag (: ~ day) gemensamt vandra till en viss kulle o. dår utkräfva pengar af förbifarande).

monteth, montëth', (-'-) s. ett slags kärl för tvättning och afkylning af vinglas.

montgolfier, fr., mèntgoi'fiur, s. (eg. pr. :

uppfinnarens namn) montgolfière (art luftballong, jfr ßreballoon). month, munth, s. månad, F fyra veckor; pl. med. F se menstruation; twice a —, två gånger i månaden; six —s, ett halft år; three ett fjärdedels år; twelve —s, jfr twelve; this day —, i dag en månad sedan; en månad härefter; to move that a bill should be read again this day six (ei. three) — s, pari, föreslå att en motion må

(eg. åter komma under behandling 6 (el. 3) månader från dato, d. v. s. på en tidpunkt då parlamentet ej är samladt, dfr faktiskt :) bordläggas på obestämd tid : ej upptagas till behandling; by the —, på (per) månad; what is the day of the — f hvad är det för datum? ~ly, -li, a. som varar en månad; som sker en gång hvarje månad, månatlig; ad. månatligen, månadsvis; s. månat-ligen utkommande tidskrift; — flowers, se ofvan month, pl.) — girl, tjänstflicka tagen på månad; ~ nurse, sköterska för ett nyfödt barn och dess moder, monticle, mon'tikl, s. kulle, litet bärg. mon-ticulate, -tik'ulat, a. full af kullar, kuperad. monticule, -kul, s. se monticle. monton, mon'tun, s. bärg. malmhög särsk. vid

amalgamering, montross †, mon'tros. s. se matross. monture †, fr., mon'tur, s. ök, ridhäst, monument, mon'ument, s. monument, minnesmärke, minnesvård; grafvård; a ~ to the Duke ..., en minnesvård öfver ..., ei. monument åt (: till minne af ...); the särsk. en pelare i London till åminnelse af dun stora branden 1666; high (tall) as the (M)^>, ordspr. »så hög (lång) som obelisken» (»som ett kyrktorn»). ~al, -'ål, a. monumental, hörande till en minnesvård; tjänande till minnesvård, åminnelse-; minnes-vård, inskrift; poet. grafvens) (t. ex. rest); ~ brass, bronsplatta med inskrift på ett monument, moo, mo, vn. böla (eg. bamspr.: säga »buh»). mood, mod, 1. s. (jfr mode) sätt, vis; gram. modus; log. form för en slutledning; mus. stil, tonart. mOOd, mod, 2. s. lynne; sinnesstämning, humör; gemyt; sinne,håg; pl. (vani. föreg.af poss. piou.) se finess; to be in a (cheerful, gloomy etc.) vara vid ett ... lynne; to be in a drinking ei. in the ~ for drinking, vara »upplagd» för (»i tagen») att dricka (aiim. to be in the ~ for something, for doing ei. to do s. th.)-, (they were) in a ^ for anecdotes, mycket lifvade (»upplagda») för att höra anekdoter; Fm in no for more noise, jag är ej vid lynne

att tåla mera buller; in a giving

s. bot. prestkrage (Chrysanthemum leu-canthemum). ~-raker, ~-Sail, s. sjö. ett litet segel ofvanom skyskrapan. ~-Seed, s. bot. en klängväxt (Menispermum). ~ -shaped, a. månformig. ^shine, s. månsken; biid. falskt sken, tomt prat; a. se följ.; a matter of strunt, bagatell. shiny, a. månbelyst, månskens-natt etc.

svarf. månstål (verktyg). ~stone, s. månsten. ^-Struck, a. drabbad af månens fördärfliga inverkan, jfr lunatic. ~ -trefoil, s. se tree-medic. ~-WOI*t, s. bot. låsfräken (Botrychium lunaria); äfv. månviol (Lunaria). ~et >|<, -et, s. liten måne. ~ish, -isj, a. ombytlig, lynnig. ~leSS, -lës, a. utan måne; ej månljus, ^ling †, -ling, s. se lunatic. moonshee, mo'nsje, s. Ind. muhammedansk

språklärd, tolk. moony, mo'ni, a. tillhörande månen; månformig; is. her. bärande ei. försedd med bilden af en halfmåne; F »lurfvig», »på dimman»; »oklar», vimmelkantig; »bortkommen», enfaldig, »månljus».

å: fate, k: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,Moor

>|< Mindre brukligt. † Föråldradt.

morally

Moor, mor, 5. pr. mor; P morian, neger, moor, mor, 1. s. (sand-, ljung-)mo, hed; mad, myr, (torf)mosse; skyddad jagt-mark (hed), ^band, se ~pan. ~-berry, s. bot. tranbär (Oxycoccus palustris). ~ -blizzard, s. zool. rostbrun kärrhök (Circus æruginosus). ~-C0al, 5. ett slags sprödt brunkol. <v-C0Ck, s. zool. (hanen af) ~ -fowl, ~-game, dets. som red game, ei. red grouse, jfr d. o. ~graSS, s. bot. älfäxing (Sesleria cærulea). ~-hen, s. zool. en art sumphöna (Gallinula chloropus); äfv. ho nan af <^-fotvl. ~land, 5. trakt full af kärr och myrar; (is. Skoti.) hed, kal trakt (hälst

om myrar där förekomma), ^pan, S. åkerbr. föl*

vatten ogenomtränglig alf af lera med småsten. ^StOne, S. en ljllS granitart (södra Engl.) använd till gröfre arbeten. titling, s. se stone-chatter. moor, mor, 2. va. sjö. förtöja, fastgöra ett fartyg; vn. % ligga förtöjd, ligga ankrad. ~age, -adj, s. förtöjningsplats, ""ing, -ing, prt.] s. förtöjande, ankrande; förtöjning, moring, pl. förtöjningar; förtöjningsankare, -boj, etc. i en hamn; jfr föreg. S.

Moorish, mo'risj, a. morisk moorish, mo'risj, a. sumpig, full af kärr. moory, -ri, (1.) a. se föreg.; hed-artad, ofruktbar.

mOOry, mo'ri, (2.) s. ett brunt indiskt ylletyg. mOOSe, mos, s. zool. is. Am. älg (Cervus Al-ces, äfv. ~-deer). ~-wood, s. bot. en nordamerikansk lönn (Acer Pennsylvanicum); se äfv. leatherwood. moot, mot, va. dryfta, diskutera; bringa på tal, upptaga en fråga till diskussion; vn. hålla disputationsöfning, disputera; s. is. biand jurister diskussionsämne, tes; disputation, talöfning, öfning i att plädera; a. omtvistad, oafgjord, som (kan) diskuteras. ~-Case, s. diskussionsämne, rättsfråga framstäld till dryftning. ~-C0Urt, rättegång för öfnings skull i juristskolor.

förr tingshög, kulle där lag skipades. "u-point, s. tvistepunkt, jfr *»-case. ^ed, -ëd, pp. diskuterad, som är föremål för diskussion. ~er, -ur, (1.) s. en som disputerar, en som framställer en tvistefråga, respondens, "wing, -ing, prt.; s. disputationsöfning. mooter, mo'tur, (2.) s. sjö. en som förfärdigar tränaglar till bordläggningen, mop, mop, s. skurtrasa af garnändar ei. klutar på ett skaft, sjö. svabb; lok. folkmarknad (där tjänsthjon städjas, äfv. ~-fair); »stumpa» (ung flicka); va. skura, aftorka golf o. d.; sjö. svabba; a ~ and a tangle,

allm. o. bild.

trassel, trasslig härfva, oreda.

~-board, se skirting-board. ~-Stick, s. svabelskaft; mus. ett slags dämmare. mope, mop, vn. vara slö, liknöjd is. af stor nedslagenhet; »fåna», »stura»; va. förslöa; göra likgiltig, dum, trög; s. trög, (af sorgsenhet) slö människa, F »dysterbom»; ~ one's self F, försjunka i dysterhet, »dystra till». ~-eyed, a. svagsynt, närsynt. ~d, -t, pp.; a. förslöad; dum ; tungsint, svårmodig. -ur, s. F »döddansare», jfr mope, s. moping, -ing, prt. af mope; a. se följ. mopish, -isj, a. slö, likgiltig särsk. genom djupt svårmod; »stu-

rig», »dyster», »död», mopishness, -isj-nès, s. dyster likgiltighet; själsslöhet. moppet, m6p'ët, s. (dim. af mop) trasdocka; pudelhund; »stumpa» (smeknamn för flicka), mopsey, mop'si, s. se föreg.; äfv. slampa. mora, mo'ra, s. skeppsvirke af ett sydamerikanskt träd (Mora excel sa), moraine, fr., mora'n, s. geoi. morän (vall af

grus o. sten utefter en glacier).

moral, mor'al, a. moralisk : som har afseende på sederna, på sedeläran, moral-, sede-, fli. etisk; sedlig, i enlighet med sedeläran ei. med pligten; sedig, enlig med god sed; inre, andlig; s. moralisk tillämpning, moral (t. ex. i en berättelse); si. af bildoftast pl. moral, sedelära, sedlighet; seder, vandel {bad, good ~s); vn. † se r^ize; nw agent, sedligt väsen; person med förmåga att välja mellan godt och ondt (: ~ faculty); ~ certainty, ~ evidence, inre visshet, moralisk öfvertygelse (utan bevis), till visshet gränsande sannolikhet; ~ sense, moralisk känsla, samvete; {the story) carries a ~ with it to ..., innebär en moralisk lärdom för ...; to point a f>sj to one's tale, bifoga till sin berättelse en moralisk tillämpning; »komma med en snärt på slutet»; to a si. på pricken (lika). ~e, fr., -rå'l, s. is. mii. mod, sinnesförfattning hos en trupp; personal >|C ~ist, -ist, s. sedelärare; moralpredikant. ~ity, -'iti, s. sedelära; sedlighet; sedlig beskaffenhet, beskaffenhet i moraliskt afseende; dygd, goda seder; literaturhist. »moralitet» (allegoriskt skådespel). ^ization, -iza'sjun, s. moraliserande; moralisk tillämpning; sedelärande framställning. ~ize, -iz, vn. moralisera, predika moral; göra en sedelärande framställning ei. utläggning {on a subject); va. gifva en moralisk tillämpning el. förklaring af; tillrättavisa; till-lämpa)^; göra moralisk. ~izer, -izur, s. se jfr föreg. ~ly, -i, ad. moraliskt

i aiia bet.; att döma efter förståndets lagar (is.: it is ~ impossible, det är alldeles

üàoraily

F Talspråk. 846 P L> spr&k.

inorillon

[»rent», »blankt», »fysiskt»] omöjligt), -z, s. pl. se moral, pl. morass, m6rås', s. moras, träsk, kärr, myr. ~-0re, s. myrmalm. ~y, -i, a. sank, sumpig, träskartad. morat, mo'rat, s. en dryck af honung med

mulbärssaft. Moravia, mora'via, s. pr. Mähren. -ån, a. mährisk; s. innebyggare i Mähren; herrnhutare, anhängare af mähriska brödernas sekt (~ns). ~nism, -ånizm, 5. herrnhutarnes lära. morbid, mo'rbid, a. sjuklig; i aiimht osund (constitution, fancy, juices, sensibility); ~ anatomy, patologisk anatomi; to be ~ on a subject, förråda en sjuklig ömtålighet i afseende på ... ~ity, iti, ~neSS, -nës, s. sjuklighet, osundt tillstånd, morbific, morbif'ik, ~al, -ål, a. sjukdoms-

alstrande, ohälsosam, osund, morbillous, morbil'us, a. med. hörande till

ei. antydande mäsling, mäslingsartad. morbose †, morbo's, a. med. härrörande från sjukdom; osund, sjuklig, morbosity †, -bos'iti, a. sjuklighet, osundhet. morceau, fr., morso', s. se morsel. mordacious, morda'sjus, a. bitande, som gärna vill bitas; frätande; oftast biid.: hvass, sarkastisk. *

mordacity, mordas'iti, s. egenskap att vara bitande ei. frätande; skärpa, bitterhet, mordant, mo'rdånt, a. bitande, sarkastisk; frätande, kaustik; tjänlig såsom betningsmedel; s. tekn. beta, betningsmedel; etssyra; bindemedel som nytjas vid förgyllning; va. tekn. beta tvg, garn etc. ^inQ, -ing, prt.-, s. tekn. betning. mOrC, mor, a. (komp. tin many) flere; talrikare; (komp. tin much) mer (eiiipt. äfv. ss. s.)-, ad. mer(a); ytterligare (»till», jfr ex.); vidare, jfr ex.; ~ and (alt) mer och mer; ~ or less, mer (större) eller mindre; ~ than this ei. what is hvad mer är; ali this and n», alt detta och mer till; languidly and "w languidly, alt svagare och svagare; there is (are) ~ of it (them), det fins mer (flere) (»af den sorten»); it loill o» than pay the trouble, det kommer att mer än väl löna mödan (betala sig); don't give him any gif honom icke något mer (några flere); little ~ than, föga mer än, icke stort annat än (nästan det samma som, så godt som blott); there might be a little of him, det kunde ej skada att han vore en smula större (han är bra liten); he made ~ of it than luas necessary, han gjorde mer (väsen) af det än behöfligt var; as much en gång till så mycket; if 1 never see you om jag aldrig mer

får se dig; no ej (inga) fler; intet mer (: not any ~); ej mer(a), särsk. i tidén (: never aldrig mer, icke vidare; icke längre ; i utrop nog ! håll Upp med . ..! efter nek. sats ej häller, lika litet; no ~ of that! intet mer! särsk.: nog (ej ett ord till) om den saken! no ~ quarrelling! sluta med grälet! no ~ ..., than, ... lika så litet som ...; we can do no vi kunna intet mera göra (åt saken); he is no han är ej mer(a till) (i lifvet); we saio no ~ of him, vi sågo aldrig mer till honom (sågo honom aldrig sedan); not a word inte ett ord till! nothing ingenting mer; once ännu en gång; om igen; åter igen; one en till; ytterligare en, ännu en; (take) one glass ~ ei. one ~ glass, ett glas till; one ivord (låt mig säga blott) ett ord till! ivhat ~ could a man desire? hvad mer kunde man önska sig? the ~ ... the (less), ju mer ... dess mer (mindre); (ali) the dess mer; så mycket mer (as, because, that, som); reason the så mycket mer (större) skäl (for ... -ing, att ...); so much the så mycket mer; så mycket hällre, med så mycket större skäl. ~0Ver, -è'vur, ad. dessutom; för öfrigt; hvad mer är, därtill (till på köpet), moreen, more'n, .<?. yllemoaré, vattradt

ylletyg till gardiner o. d. morel, mor'el, --', s. bot. murkla (en ätlig svamp, Morchella esculenta);. trollbär (Solanum nigrum, äfv. petty ~ 0. ~le, --'); morell (en sorts körsbär, äfv. ~l0, "'o); great Atropa Belladonna, moreland, mo'rland, s. jfr moorland; lok. hög-

länd trakt, bärgstrakt. moreover, se under more. moresco-style, morës'ko-stil, s. byg. morisk stil.

Moresque, morësk', a. (jfr Morisk) morisk, konst, i morisk stil; s. arabesk; morisk dekoration, ei. stil; dance, se morris -dance.

morganatic, morgånåfik, a. morganatisk

om en furstes äktenskap med en kvinna af lägre rang (/v, marriage, jfr left-handed marriage). morgay, mo'rga, s. zool. hundhaj (Scyllium canicula).

morglay, mo'rglå, s. slagsvärd, jfr claymore. morgue, fr., morg, s. bårhus, plats där upphittade lik äro utstälda, morice, mor'is, s. se morisco. moribund, moribund, a. (o. s.) (en) döende, moril, mor'il, s. murkla, jfr morel, aliform,

-'lform, a. lik en murkla, morillon, mor'ilun, morilj'un, s. zool. knipa (en art dykand Clangula Vulgaris); en sorts

svarta franska vindrufvor; min. en sorts smaragd, morinel, mor'mel, 5. se dotterel, zool. morion, mor'iun, s. öppen lätt hjälm (utan visir), stormhatt; min. morion (mörk bergkristall).

Morisco, moris'ko, a. se moresque; s. morisk stil; arabesk; moriska språket; en morisk dans (jfr morris); pl. (~es, -z) morisker (morer som kvarblefvo i Spanien efter 1492). Morisk, mor'isk, s. se föreg. S. morling, mo'rlmg. s. dödull (ull af döda får), mormon, mo'rmon, 5. zool. se puffin. Mormon, mo'rmon, s. mormon, anhängare af mormonsekten. ~ism, -lzm, s. mor-monism. ~itß, -it, s. mormon, mom, morn, s. poet. for morning el. morrow. morning, mo'rning, s. morgon; förmiddag

(eg. till kl. 12 midd., men i hvardagslifvet ofta :

tidén före dinner); a. morgon-; a ivalk, en morgonpromenad; every alla morgnar; good ~ (P to you), god morgon (på dej)! the ~ after, the following (the) next morgonen därpå, följande morgon; one en morgon; this i morse; i dag på morgonen; to-mor-roio i morgon bittida; yesterday i går morse; in the på morgonen; of a en morgon (adv.), ngn morgon; om morgnarna; on Friday på fredagsmorgonen; om fredag morgon; on the ~ of her dinner-party, på morgonen samma dag hon hade sin middagsbjudning. ~ •Cail, s. morgonbesök, förmiddagsvisit; mii. revelj. ~-glory, s. bot. »blomma för dagen» (Ipomæa); afv. Pharbitis (is. Ph. hispida). ^-gown, s. morgonrock, nattrock. n^-star, s. astron, morgonstjärna afv.

'. ett förr brukligt anfallsvapen (ett slags spikklubba liknande en slaga). ~-tid6, S. morgon is. bild.

moro, it., mo'ro, s. med. svulst liknande ett mulbär.

Moroccan, morok'an. a. marockansk, morocco, morok'6, .5. (M) pr. geogr. Marokko; saffian, marokäng (afv. ^-leather). ~ -paper, s. saffianpapper. morone, mèro'n, s. se maroon, 1. morose, moro's, a. surmulen, butter, tvär, vresig, knarrig. ~neSS, -nes, s. surmu-lenhet, butterhet etc. morosis, gr., moro'sis, s. slöhet, jfr idiocy. moroxylic, moroksil'ik, a. kem. mulbärs-. morphew †, mo'rfu, s. med. spetälskt an-sigtsutslag. ~ed, -d, a. behäftad med morphew.

morphia, mo'rfia, morphina, -nå, morphine,

-fin, S. kem. morfin (narkotiskt ämne i opium).

morphologic(al), morfolodj'ik(ål), a. morfo-logisk. morphologist, --'-djist, s. morfolog. morphology, --'-dji, s. morfologi

(läran om organiska (is. växt)former o. deras bildningar).

morrice, morris, i. mor'ls, (eg.: morisk) .<?.

(äfv. ~-dance) dans af groteskt utstyrda personer (~-dancers) förr bruklig vid majfester; kvarnspel (afv. nine-men'svn. si. »schappa», ge sig af (afv. ^ out). ~ -pike †, s. morisk pik (spjut), morris, mor'is, 2.s. en fisk (Leptocephalus). morrow, mor'o, s. morgon morgondag; good nw / god morgon! on the i morgon ; (på den) följande dagen; s. d. o. Morse, mors, s. pr. ^-alphabet, ~-code, s. Morseska tele graf alfabetet ei. teckensystemet. 'v-telegraph, s. Morses telegraf, trycktelegraf, morse, mors, l. se walrus. morse †, mors, 2. s. prydligt, dyrbart spänne

på en (prest-, biskops- o. d.)kåpa.

morsel, mo'rsl, mor'sl, s. munsbit, beta;

bit, litet stycke, smula, morsure, mo'rsjur, s. bitande, bett. mort, mort, 1. s. F stor mängd, »helan hop», »bel hög», »lång rad»; lok. treårig lax; P kvinna †.

mort, mort, 2. s. jagt. all'stod (signal el. rop efter villebrådets dödande). ~al, -ål, a. dödlig i aiia sv. ordets bet. : underkastad döden; dödande; fördärflig (to, för), till döds (t. ex. sm); döds-(/iour, stund; foe, fiende; struggle, kamp); tillhörande dödliga (människor), jordisk, inskränkt, förgänglig (t. ex. knoioledge, work); s. en dödlig, människa; adv. si. »fasligt», »förbannadt», »tvär-»(cer£«m, sure)-, this ~ scene, denna förgängelsens skådeplats, ^ality, -åriti, s. dödlighet : egenskap att vara underkastad döden ei. att vara dödsbringande, fördärflighet etc., jfr föreg, a.; mortalitet, dödsantal, dödssiffra (antal dödsfall på en viss numerär); tid af stark dödlighet? mänsklig natur, mänsklighet, människoslägtet; bill of statistisk tabell öfver (antalet) döda ; laio of mortalitetslag, formel för sannolik lifslängd; table of mor-talitetstabell. mortar, mo'rtur, 1. s. mortel; art. mörsare (afv. ~-piece); bärg. stampho. *v-bed, s. (1.) art. mörsarkloss, -lavett, ^-practice, s. art. bombkastning, kasteld.mortgagè

F Talspråk.

S48 p Lågt språk.

most

skrifning, pantsättning; pantförskrif-ningshandling (äfv. ~-deed); egenskap att vara pantförskrifven; va. pantsätta, pantförskrifva fast egendom, hypotisera; to give in se föreg. va.) to have {got) a ~ on, hafva en inteckning i en egendom. ~e, -è', s. inteckningsinnebafvare. ~Or, -o'r, jur., -ur, s. pantgifvare; fastighets-egare hvars egendom är pantsatt ei. behäftad med inteckning, mortiferous, mortif'urus, a. dödsbringande; fördärflig.

mortification, mortifikà' SJ un, S. med. en kroppsdels bortdöende, kallbrand; teol. späkning; köttets dödande; tuktan, kors; smälek, kränkning, förödmjukelse; grämelse, harm (öfver) missräkning; skoti. jur. bort-testamenterande till (välgörande) inrättning; /v» will ensue (take place), med. det kommer kallbrand i; I had the ~ to (see), jag hade den harmen att (se), mortified, mo'rtifid, (imp. o.) pp. af mortify. mortifier, -fiur, s. ngn el. ngt som förödmjukar etc., jfr följ. mortify, mè'rtifl, va. döda (med. en kroppsdel : angripa med kallbrand; teol. späka, kors-fästa köttet); kufva, undertrycka lustar o. d.; förödmjuka, kränka, förtreta, harma; kokk. göra mör; kem. upplösa †; vn. med. om en kroppsdel dö bort af kallbrand; täras bort; kufvas, dämpas, betvingas; späka sig, korsfästa köttet, ^ing, -ing, prt.; a. förödmjukande, mortise, mo'rtlS, S. tekn. timm. snick. tapphål; va. göra tapphål i; hoptappa; intappa (a beam into a post etc.); ~ and tenon, tapp och tapphål, hoptappning (dets. som: tekn. lockbettel, stämjärn, ^-gauge, s. tappstrykmått. ~-lock, s. instucket lås. mortising, -ing, prt.; s. hopstämning med tapp, tekn. hoptappning; ~ machine, tappskärnings-maskin, tappfräsmaskin. mortling, mo'rtling, se morling. mortmain, mo'rtmdn, s. jur. evärdelig (oför-ytterlig) besittning; oförytterligt (»omistande») gods; alienated in afhänd, skänkt såsom evärdelig besittning till en korporation ei. stiftelse, mortuary, mè'rtuari, s. likstol; begrafningsplats; bårhus; a. döds-, begrafnings-, graf- (t. ex. monument). morvant, mo'rvant, s. en får-ras. mosaic, moza'ik, s. mosaik, musiviskt arbete (: ~ work)', a. musivisk, hörande till mosaik, mosaik- (painting etc.);

~ gold, en art tomback (legering af koppar o. sink : »or rnolu»); musivguld, musleguld, »guldbrons» (tennsvafla); ^ silver, musiv-

ei.muslesilfver, »silfverbrons». ~ist, -sist, s. mosaikarbetare. Mosaic, moza'ik, a. tillhörande Moses, mosaisk (law etc.). Mosaism, -za'izm, s. mosaisk lära, trosbekännelse, moschatel, mos'katel, 5. bot. myskört, des-

mansknopp (Adoxa moschatellina). mOSChuS, mos'kus, se musk. Moselie, fr., mozèl', s. moselvin. mOSk, se mosque.

Moslem, moz'lem, s. (pl. äfv. ~in, -in) muhammedan; a. muhammedansk, moslings, moz'lingz, s. pl. läderaffall vid

hudars skafning.

mosque, rnosk, 5. moské (muhammedanskt tempel). mOSquitO, sp., moske'to, s. muskit (Cnlex

mosquito m. fi. is. varmare länders myggarter).

~-bar, ~-curtain, ~-net, s. muskitnät (sängomhänge ei. hårduksfönster). moss, mos, s. bot. mossa (F ufv. om lafvar etc. ss. i SV.); (torf)mosse; va. (is. i perf. part.)

betäcka med mossa. ~-agate, s. min. mossagat. ~-berry, se moor-berry. ~ -bunker, se menhaden, ^-capped, clad, ^-grown, s. mossbeklädd, mossbevuxen, mosslupen. ~-Crop, s. bot. tufvigt ängsdun (Eriophorum vaginatum). <v*-H0USe, s. växthus för prydliga mossor. ~-land, S. större torfmosse. ^w-pink, S. bot.Phlox su-bulata. ~-rOSe, s. mossros. ~-ruSh, 5. bot. borsttåg (Juncus squarrosus). ~-tr00per, S. förr röfvare på gränsen mellan England och Skotland. ~ineSS, -inès, s. mosslupenhet, mossbetäckning, egenskap att vara ~y. ^y, -i, a. mossig, mosslupen, mossbeklädd, mossbevuxen; kantad med mossa; rik på mossa; af mossa, moss-; bot. finullig. most, möst, a. (sup., jfr komparativen mOre) mest; störst; högst; i högsta grad; (vid

en plur. o. oftast utan art.) de fleste, äfv. ellipt. ss. s.: största delen (antalet) (står vid en sing, med ei. utan art.); ad. mest; högst, i högsta grad; ss. förstärkning vid en superi, allra; Am.

nästan, »snarare», så godt som; ^ of ali, allramest; ~ men, ~ people, de flesta människor; ^ of us, de fleste bland oss (äfv. dets. som föreg.),- ~ times, de flesta gånger, för det mesta; the ~ that can be said is that ..., det högsta man kan säga (därom) är att ...; (if he can ...) it is the ~ he can do, så är det det högsta han kan göra; the ~ (paiH) of the day F-, största (»mesta», »bästa») delen af dagen; for the ~ part, mestadels, till största delen; to make the ~ of, göra mycket af : »göra mycken affär (»mycket väsen») af»; draga största möjliga fördel af, begagna (t. ex. tidén) så väl som möjligt;

låta sig ngt riktigt smaka; at [the) som mest, allrahögst; i bästa fall; på sin höjd; I'm ~ happy, jag är högst förtjust; she cried the oj, hon skrek värst; he is oj fifty and looks it Am., han är väl sina femti och bär syn för'et. mostic(k), mos'tik, se mahlstick. mostly, mo'stli, ad. mestadels, för det mesta; till största delen, hufvudsakligen, väsentligen, mot, s. (1.) mot, † se motto; (2.) fr., mo, kvickt yttrande; (3.) mot, mo, jagt. hornstöt, -signal, jfr mort, 2.

mOte †, mot, 1. S. is. i senare delen af sms. (ss.

burgh-o>, folkmöte, sammankomst, ting.

mote, mit, 2. s. solgrand, damkorn; liten smula, atom; orenlighet i ull; ^ in one's eye, biid. grandet i ngns öga; ngt som skymmer ens blick äfv. wid.; dancing o>s, äfv. med. »mouches volantes». -èd, a.

full af damkorn, mote †, mot, 3. s. se mot (3.). motet, métet', s. mus. motett (äfv. ~t0, it., -6). moth, moth, s. zool. mott, mal (Tinea m. fl.

närbeslägtade); b'ld. (ngt som i tysthet tär, gnager, fördärfvar :) »gnagande mask», »kräfta». ~eat, va. gnaga på, förstöra, jfr följ. — eaten, pp.; a. maläten; förtärd, förstörd ss. af mal. —gnat, s. zool. en tvåvingad insekt (Bychoda). —hunter, se goat-sucker. —mulle(i)n, s. bot. en art kungsljus (Ver-bascum blattaria). ~W0rt, s. bot. (jfr malört) gråbo (Artemisia vulgaris), mother, inudh'år, 1. s. moder; mor äfv. ss.

benämning : mamma, el. till o. för (jfr ex.) en äldre kvinna : kära mol* : good anat. lif-

moder†; moderpassion †; a. (jfr sms.) moder-, upphofsgifvande; medfödd, naturlig; va. blifva i moders ställe åt, om en kvinna upptaga i barns ställe; gifva moderlig omvårdnad, visa moderlig ömhet, »vara som en mor åt» (: be a ~ to); (M)oj Carey's chickens, sjömansbenämning på stormfåglar (jfr stormy petrel); does your oj know you are out ei. has your oj sold her mangle ? P meningslös glåpighet till en mötande, ungef.: har du sluppit ut? carry me home to my oj! go home to your oj! P nej, gå nu hem och lägg dig! every oj's child ei. son (ei. soul), hvarenda en, hvarenda lefvande själ (»katt», »käft»). —Cell, s. fysiol, modercell. —church, s. moderkyrka; den heliga katolska kyrkan. —Glove, s. kryddnejlika (torkad blomknopp af Caryo-phyllus aromaticus). —Country, s. moderland hvarifrån en koloni utgått; fosterland, hemland, —hen, s. höna med kycklingar, —in-law, s. svärmor; F ary. styf mor; oj's

bit, »styfmors(bröd)skifva». oj land, s. poet. se oj-country. —naked, s. naken som man födts hit i världen. —0f-C0aI, se mineral charchoal. —Of-peaH, s. pärlemor. —of-thyme, s. bot. backtimjan (Thymus Serpyllum). >v-queen, se queen -mother. ~'s-help, s. fruntimmer som hjälper frun i huset med barnens tillsyn, »bonne». —Spot, s. med. moderfläck (födelsemärke). —StOne, 5. min. moderklyft.

—tongue, s. modersmål; moderspråk,

stamspråk hvarifrån ett annat härstammar. ~

-Wit, s. godt naturligt förstånd; medfödd kvickhet, fyndighet. ~W0rt, s. bot. hjärt-stilla, lejonsvans (Leonurus Cardiaca). /vhood, -hud, s. mödraskap; mödrakall. ~ing, -ing, prt.; s. moderlig vård; prov. besök hos slägtingar vid midfastan (to go a oj). ~leSS, -lës, a. moderlös. ~ly, -li, a. moderlig; moders-; vördig som en matrona; ad. moderligt, mother, mådh'ur, 2. s. tjockt afsatt slem i

vätskor (t. ex. vinättika), bottensats; vn. sätta bottensats, tjockna om vätskor. —ley, ~

-lie, —liquor, —water, s. kem. tekn. moderlut. <"vS, -Z, S. pl. se föreg, ^y, '1, a, tjock om vätska, grumlig, slemmig, mothy, moth'i, a. full af mal, maläten. motific)|c,motif'ik, a. rörelseframbringande. motile, mo'til, a. egande omedveten själf-rörelse. motility, -'iti, s. omedveten själf-rörelse.

motion, mo'sjun, s. rörelse i aiimht; rörelseförmåga; tempo i exercis o. d.; sätt att röra sig, hållning, gång äfv. mek.; till-skyndelse, inre drift, böjelse; motion, an-dragande, väckande af fråga, hemställan, förslag inför domstol, i en rådplägande församling (t. ex. parlamentet) (for, 0111 ngt som bör framläggas el. göras ; to, att) ; mek. äfv. konkret gång (t. ex. i ur); styrmekanism; med. stolgång; va. gifva ngn tecken, vinka åt; motionera om)fC; vn. gifva tecken, vinka (to, till, åt, jfr ex.); motionera)j<, jfr move; a oj is (agreed ei.) carried, mots, lost (ei. negatived), en motion bifallés, afslås; oj for candles, (eg. »motion om inbärande af ljus») faktiskt andragande blott till formen för att afbryta behandlingen af en fråga; how are your ojS? med. se motsv. under bowel; to carry a oj, genomdrifva ett förslag, få ett förslag igenom; to make a oj, väcka förslag ei. motion (for, om; to, om att); to second (support) a oj, understödja ett yrkande, instämma i en motion; in oj, i rörelse; to put (ei. set) in oj, sätta i rörelse, sätta i gång; notice of ~ (for introducing [ei. for leave to bring in\ a bill), pari. anmälan

att man vid angifven tid ämnar väcka motion om ngt; on (the) ~ of, på förslag (väckt motion) af; ~ a person away, gifva tecken (vinka) åt ngn att gå sin väg; he <^ed him to a seat, han vinkade åt honom att sätta sig; he n*ed her out of the room, han gaf henne tecken att lemna rummet. ~-bar, rod, se motsv. ander guide. ^er †, -ur, ~ist, -ist, s. motionär, förslagställare. ^leSS, -lès, a. orörlig; i hvila; saknande rörelseförmåga; orubblig, motive, mè'tiv, a. sättande i rörelse; rörelse-, drif-; bestämmande, bevekande skäl; s. bevekande skäl (: ~ argument), bevekelsegrund, bestämningsgrund för viljebeslut; motiv äfv. konst., jfr motivo; va. motivera, ei. bestämma viljan, föranleda till, utgöra bevekelsegrund till; ~ force, ~ power, mek. rörelsekraft, drifkraft; rörelsemoment. motivity, -'it!, s. drifkraft aiim. abstr.: kraft att sätta ngt i rörelse; egenskap att influeras (bestämmas, påverkas) af bevekelsegrunder, motivo, it., -te'vo, 5. mus. motiv, motley, mot'li, a. spräcklig, fläckig i olika färger, brokig äfv. biid. : blandad af många olika (stridiga) beståndsdelar (t. ex. crowd), stundom : sammanrafsad, hopplockad (t. ex. crew)\ s. † brokig narrdrägt; man of ^ †, wearer of the ~ †, (hof)narr. /^-minded †, a. ombytlig, lynnig, tokig, mot-mot, motfmèt, 5. zool. MomotUS (en brasiliansk fågel liknande Merops).

motor, lat., mo'tér, s. irörelsesättare; mek. kraftkälla, drifkraft; motor, kraftmaskin; anat. rörelseorgan; a. se ~y. <vial, -to'rial, a. se ~y. ~pathic, -path'ik, a. af foij. ^pathy, -tå'rpathi, s. se movement -cure. ~y, -i, a. rörelse-, rörelsefram-bringande, motorisk (nerves, muscles). mottie, se motty.

mottle, mot'l, va. göra fläckig, åstadkomma fläckigt utseende hos, göra (bilda) fläckar på; fullpricka. öfverströ (äfv.biid., t. ex. many ships r*d the sea). ~-faCed, a. röd-prickig, -fnasig i ansigtet. ~d, -d, pp.; a. fläckig, spräcklig; ådrig, marmorerad, masurerad; brokig, motto, it., mot'o, S. (pl. ~es, -z) motto, inskrifvet ei. öfverskrifvet tänkespråk, valspråk. ~-kiSS, s. F karamell med devis, motty, m6t'i, a. skoti. full af dam, dammig; dam-.

mOUCh, mautj, vn. föra ett lösdrifvarlif under månglande med fågelägg, bär, vildblommor, grönt o. d. ~er, -ur, s. lösdrifvare, jfr föreg, moufflon, fr., mo'flon, s. se musmon. mought †, maut, imp. af may.

mould, mold, 1. orätt för molé, 2. mould, mèld, 2. s. mull, mylla; stoff, ämne; va. betäcka med mull.

moulded, molded, imp. o. pp. af mould, 2.,

3., 4.; a. möglig, moulder, m6'ldur, l. s. (jfr mould, 4.) stö-

pare, formare; modellerare; utdanare. moulder, m6'ldur, 2. vn. (äfv. ~ away) förvittra, förmultna, falla till stoft; tyna bort; förtäras, förgås; va. förvandla till stoft; förtära, förstöra. ~y, -1, a. lik mull, stoft, multnande, mouldiness, m6'ldines, s. möglighet; mögel, moulding, molding, prt.; s. (jfr mould, 4.) gjutning, stöpning; formning, modulering etc.; ngt gjutet, formadt; tekn. särsk. byg. hvarje slags >profib(eradt led), list(verk), rundstaf, hålkel; kant, ram. ^-board, s. formbräde, modellbräde. ~-box, s. formflaska. ^-machine, s. formmaskin, pressmaskin för ornament etc. ~-plane, kelhyf* vel. ~-Sand, s. (gjut-)formsand. <v-Saw,

S. formsåg för ornament etc.

mouldy, mo'ldi, a. möglig, anlupen af svamp; to grow mögla; to smells, lukta mögel, mouline, fr., mole'n, ~t, mo'linet, s. gångkors, korsbom; stock, bom (den cylindriska delen) i ett gångspel, vindspel, moult, m6lt, vn. byta om skinn ei. skal, fälla hår, horn etc.; rugga; va. fälla, byta om hår, fjäder etc.; s. hår-, skal- etc. fällning; ruggning, mounch †, rnauntj, munch. mound, maund, 1. s. her. riksäpple, mound, maund, 2. s. uppkastad (jord)vall, hög, bank, dam; fort. jordvärn; kulle som ser ut som danad af människohand; va. Omgifva (för-skansa) med en jordvall etc.

k: fate, å: far, à: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: licr, i: fine, i: fin, i: fir,Möünséei?

% tøittdrfe brukligt. 851 † föråldradt.

mounting

Mounseer, mau'nser, s. (förvr. af monsieur, jfr »munsjör») F föraktl. typisk benämning (el. titel) för fransman ei. främling i aiim. is. af ngn romansk nation.

mount, maunt, S. bärg(stopp) (obs. numera alltid omedelbart framför ett namn denna form [utan art.]

i st. f. mountain, t. ex. (ikf)~ Ætna); höjd, kulle äfv. konstgjord (jfr mound, 2.), jordvall, -hög, särsk. forntida grafhög; ridande; hvad »an rider på, ridök, ridhäst; (det hvarpå ngt är monteradt, t. ex.) kartong el. papper som bildar Underlag o. fond för en tafla;.»», stiga (upp, äfv. med up); höja sig (to, till); stiga till häst, sitta upp (: ^ on horse-bach)-, (i st. f. amount) bestiga sig, belöpa sig (to, till); stiga ngn åt (into) hufvudet; va. bestiga; stiga upp på; gå uppför; komma att höja sig ei. uppstiga; göra beriden, förse med ridhäst; teku.»montera : förse med tillbehör, besätta med prydnader; beslå; uppsätta, uppfodra (on canvass, på duk etc.); infatta (in frame-loork, i ram; in gold, i guld); sätta på sig en mössa; anlägga en kokard; mil. vara bestyckad med, sjö. föra (t. ex. 50 cannon);

! mil. sitt upp! till häst! ~ the breach, bestiga breschen, löpa till storms; ~ a cannon, montera en kanon (: upplägga på lavett); ^ guard, se under g.-, ~ a gun, stocka en bössa; se vid. ~ a cannon; ~ a horse, stiga (sitta, sätta sig) upp på en häst; ~ the trenches, rycka in i löpgraf-varna; ~ with guns (cannon), bestycka.

mountain, mau'ntan, -t(i)n, s. stort, högt bärg; bärgskedja (: /v-Chain, 'v-range); biid. ngt mycket stort, ofantlig massa; franska hist, (the (M)^) bärgpartiet i konventet; se vid. "»-wine; a. i sms. bärgs-; bild. bärgs-hög, väldig; a ~ in labour, biid. stor ansträngning (mycket bråk) med klent resultat, jfr : the ~ brought forth a mouse, ordspr. bärget födde en råtta; a ^ has been lifted (raised, taken) off my bosom, en sten har fallit från mitt hjärta; to make a ~ of a mole-hill (ei. of

mole-hills), ordspr. göra ett bärg af ett sandkorn (en elefant af en mygga); to move a ~ (ei. «vs), »försätta bärg»; to promise a/s, klöfva guld och gröna skogar». ~-ash, s. bot. rönn (Sorbus au-cuparia); en amerikansk apel (Pyrus americana). ~-blue, se blue-ashes. ~ -bramble, s. bot. hjortron (Rubus chamæ-morus). 'v-Cat, se catamount. ^-COCk, s. zool. tjäder(tupp) (Tetrao Urogallus). ~ -cork, s. min. bärgkork (asbestvarietet). <v» -damson, S. bot. kvassiaträd i Vestindien (Quassia simaruba). ~-dew, s. skotsk

whisky (eg. af olaglig tillverkning i Högländerna);

P sup. ^-flax, S. min. bärglin (en art asbest, dets. Bom amianthus). ~-green, s. min. grön malakit; mål. mineralgrönt. ~-heath, s. bot. Menziesa (en låg ständigt grön buske), ^•holly, s. bot. Nepomanthes Canadensis

(en nordamerikansk buske). *v»-laurel, S. bot. Kalmia latifolia (en amerikansk buske). ~ -leather, s. min. bärgläder (jfr ~-cor/s). ^-limestone, s. geoi. bärgkalk. ^-linnet, s. zool. bärgfink (Linaria montaria ei. Li-nota montium). ^-liquorice, s. bot. bärg-klöfver (Trifolium alpinum). <v-maho-gany, s. bot. en björkart (Betula lenta). ~-meal, s. min. bärgmjöl (äfv. bergmehl). ~-milk, S. min. stenmärg (jordaktig kalkspat). ~-mint, 5. bot. Pycnanthemum monta-num. ~-paper, jfr cork. ^-parsley, s.

bot. en art krusfrö (Selinum oreoselinum).

~-pecker,s.F får(iam)hufvud. ~-pepper, s. frön af Capparis Sinaica. ~-pine, s. bot. en bärgtall (Pinus mughus); Siberian cembratall (P. cembra). ~-rat, s. zool. murmeldjur (Arctomys marmota). »v -rose, s. bot. fjällros (Bosa alpina m. a. arter); alpros (Rhododendron). ~-S0ap, se soap-stone. ~-S0rrel, s. bot. en art syra (Oxyria acida). ^-Spinach, s. bot. träd-gårdsmolla (Atriplex hortensis). «u-tal-lOW, s. min. bärgtalg (jfr hatchetine). ^ -tObaCCO, s. bot. »tobaksblomma», häst-fibla (Arnica montana). ~-wine, s. malagavin. /^-yellow, se yellow ochre. ~eer, -è'r, s. bärgsbo; röfvare, fribytare; bärg-bestigare. peering, -e'ring, s. bärgbe-stigning ss. sport; vandring(ar) i bärgen (i fjälltrakter), 'verf, -ur, s. se «*eer. ~et†, -èt. s. litet bärg. "wOUS, -ås, a. bärgig; ofantlig; tillhörande ei. beboende bärg|. ^OUSneSS, -usnes, «. bär-gighet. ^S-high, ad. bärgshögt, skyhögt. ~wardS, -wurdz, ad. till fjälls, mountebank, mau'ntebangk, s. markt-schreier; kvacksalfvare, charlatan äfv. i aiim. bet.; va. % lura genom skryt o. puffande; ~ it, uppträda marktschreier-aktigt, med puffande, med skoj och skräfvel. ~ery, -uri, s. marktschreier-aktigt uppträdande, skryt och skoj. ism, -izm, s. puff system, jfr föreg, mounted, mau'nted, pp. (af mount) uppstigen, sittande (on, på); beriden; monterad, beslagen, försedd med nödiga tillbehör o. färdig att begagnas; bestyckad; to be ~ on a (fine) horse, sitta (rida) på en (vacker) häst. ^-patrol, s. ridande patrull. ^-police, s. ridande (beriden) polis. mounter, -tår, s. en som uppstiger etc.; en som monterar; se vid. † monture.

mounting, -ing, prt.; s. uppstigande;

stigning; uppsättning, iscensättning; montering äfv. konkr. : ram, beslag, infattning o. d.; Utstyrsel i allmht. mountlet mau'ntlet, s. poet. litet bärg. mourn, m6rn, morn, vn. klaga, gråta, sörja (at, for, over, öfver); bära sorgdrägt, hafva sorg (for, efter); va. sörja öfver, begråta; sörja en afliden. ~er, -ur, s. en som sörjer etc.; en sörjande, en som bär (har) sorg efter en afliden; en som deltager i ett sorgtåg; chief förnämste sörjande, en som går (först) i »sorgen» i en likprocession; mock ~s, lejdt likfölje, »lejda gråterskor». ~ful, -ful, a. klagande, sorg- (music, etc.); beklaglig (death, dödsfall), sorglig, bedröflig; dyster, hemsk. ~ful-ness, -fulnës, s. bedröfvelse, sorg; sorglighet, uttryck ei. utseende vitnande om sorg.

för deltagare i ett likfölje. sv/ing-dOV6, 5. zool.

en amerikansk dufva (Columba caroli-nensis). ^ing-piece, s. tafla (wid) med sorgemblem (grafvård o. d.). ~ing-pin, s. svart knappnål, ^ing-reglet, s. boktr, linie för sorgkanter, ^ing-ring, s. ring buren till minne af en afliden. ~ing -suit, s. sorgdrägt, ^ing-veil, s. sorgslöja (»smäck och gravör»), 'ving-weeds, s.pl. enkas sorgdrägt. ~ing-wid0w, s. bot. brun geranium (Geranium phæum). mouse, maus, s. (pl. mice, mis) zool. råtta, mus (Mus); sjö. mus (knut, knöl på ett tåg); si. blånad o. svullnad af ett slag: se vid. buttock; va. o. vn. (mauz) lura (på och fånga råttor); sjö. (fast)surra, musa; it was a case of a man or a det gälde (ei. »våga») vinna eller tappa; se vid. mice. ~-bane, s. bot. en art stormhatt (Aconitum myoctonum). ~ -buttOCk, s. bakersta delen af ländstyc-ket på nötkreatur, ^-coloured, ~-dun, a. musblack (t. ex. om hästar). ~-ear, S. bot. hökfibla (Hieracium Pilosella); äfv. hönsarv (Cerastium vulgatum) m. a. ~-hawk, s. zool. ormvråk (Buteo vulgaris). ~-hole, s. råtthål. ~-hunt,råttjagt; råttjägare †. ~-piece, se r^-buttock. rv-Sight, s. närsynthet. "w-tail, s. bot. musrumpa (Myo-surus minimus). ~-th0rn, S. bot. en art

klint (Centaurea myacanthe). ~-trap, s. råttfälla; va. fånga råttor. ~r, -år, s. rått-jägare i aiimht, särsk. god råttkatt. mOUSie, -zi, S. liten råtta som smeknamn. mOUSilig, -zing, prt.; a. råttfångande; smygande, lurande; s. sjö. råttfångst; mus(ning). mousseiine, fr-, mosle'n, se muslin. mOUStache, fr-, mosta'sj, se mustache.

-t, a. mustascherad. mOUth, mauth, s. mun; nos; mynning, tiål, öppning; in-(ut)gång, inlopp; munstycke

(på blåsinstrument, jfr n»-piece); bild. stämma,

röst; talman, språkrör bild.; P skrikare, skräflare; lipande, grimas, ful min, jfr mowe; va. (maudh) (i aiim. göra ngt med munnen :) hugga efter med munnen, nafsa tag i; tugga, slita †; uttala med tillgjordt grof röst (äfv. med out); »predika», »deklamera» i tadi. bet.; skymfa, okväda)|C; vn. (maudh) »bruka munnen»; tala högt, skrika, »deklamera», jfr va.; »skälla» (at, på); kyssas †, »munnas»; grimasera, lipa; a smooth bild. en hal tunga; sweet läckergom; to give eg. om hundar ge hals; (med to) uttrycka, yttra; to have a foul »vara ful i mun», föra ohöfviskt (ei. skymfande) språk; om en häst vara styfmynt; to make (a ~ ei.) göra grimaser, lipa (at, åt); to stop the ~ of, tysta munnen på; I have (heard) it from his jag har det af hans mun (har hört det af hnm); ...is constantly in (ei. hardly ever out of) his ...bär han ständigt på läpparna ei. för i munnen; to be down in the vara nedslagen, modstulen, »hänga läpp»; to get into everybody's ^, komma i hvars mans mun; (the passage is) put into the ~ oj ..., lagd i munnen på ...; corner of the mungipa; by rvord of "v, muntligen; to laugh on the wrong side of the ~ F, »lipa», »grina», gråta; se äfv. ex. under heart; out of the abundance of the heart, the ~ speaketh, ordspr. hvaraf hjärtat fullt är, därom talar munnen; (to take smthg) to the (taga ngt) invärtes, ^-friend †, s. vän blott i orden, en som hycklar vänskap. ^-glaSS, s. munspegel, ^-glue, s. munlim. ~-made, a. gjord (blott) med munnen; liggande blott i orden; hycklad, falsk. ^vy-Organ, s. munharmonika. ~piece, s. munstycke på blåsinstrument, på tobakspipa etc., cigarrmunstycke; munlag i betsel; bild. »organ», »språkrör», »talman» för andra, den SOm föl' ett partis talan. sv>ed, maudhd, pp. »deklamerad»; tuggad; a. försedd med ... mun, mest i sms., s&rsk. om hästar -mynt. ~er, mau'dhur, s. (jfr mouth, v.) en som deklamerar tillgjordt. ^ful,

-ful, a. en mun full, munsbit, litet stycke, fing, mau'dhing,a. »deklamerande»; s. falsk (tillgjord) deklamation. ^leSS, -lës, a. utan mun. movable, mo'vabl, a. rörlig, flyttbar; (att

taga) lÖS (ej fastsittande, t. ex. maskindel); ~ feasts, kyrk. rörliga fester (helgdagar som olika år infalla på olika datum). 'vlieSS, -nës,

s. flyttbarhet, rörlighet. -z, s. pl.

mobilier, lösören, move, mov, va. röra ur stället, förflytta,

flytta äfv. lösören, schackpjeser etc.; maka (på) ;

rubba; omflytta, omplacera; försätta i rörelse, sätta (hålla) i gång, mek. (fram-) drifva, draga; biid. bringa å bane, väcka förslag om, väcka fråga; aiim. väcka en rörelse hos, afficiera ngns känsla, influera, hafva inverkan på en person, ngns viljeförmåga, göra intryck på, röra, beveka (äfv.: skaka, oroa, uppröra, bedröfva, gripa, uppreta

etc.); uppväcka känsla : harm, åtlöje, kärlek etc.; vn. förflytta sig (from, to, toioards), röra sig; vara i rörelse, i gång äfv. biid. : vara verksam, handla; sätta sig i rörelse; bryta upp; flytta (into neio rooms; äfv. spelt. : göra ett drag); föra (bära upp) sin kropp; väcka ett förslag, väcka motion {for, om); S. rörelse (jfr det vanligare rnent); »flytt», drag i spel, schackdrag äfv. biid. : konstgrepp, krigslist; steg, åtgärd, tilltag, påhitt, jfr ex.; F tecken af värdinnan till uppbrott från bordet; he his hand to me, han vinkade åt mig (tecken ei. hälsning); ~ heaven and earth, röra upp himmel och jord; we shall ~ in a few days, vi skola flytta om ett par dagar; he <^d from his seat, han reste sig upp från sin plats; ~ off, aflägsna sig (: ~ away); laga sig i väg, ge sig af; ~ on, gå på (ej stanna); gå (marschera) framåt, framrycka; ~ out, gå ut; afflytta; ~ up, träda (stiga, gå) fram; mil. rycka upp, uppmarschera; am I to ~ ? är det jag som skall flytta (spelt. : är det mitt drag)? touch and ~ (ss. regei i schack), vidrörd pjes skall gå (: flyttas); the first i schack första draget, utspelet; a masterly snilledrag, mästerkupp; a wrong i schack ett feldrag, biid. missgrepp; to make a göra en rörelse etc., jfr ofvan s. o. vn.; göra ett steg, vidtaga en åtgärd, företaga ngt; to be on the vara i rörelse (äfv.: i verksamhet, »i farten»); vara »på rörlig fot»: stadd på resa ei. : på resande fot (i begrepp att resa ei. flytta : to be ready for a he is up to (ei. knows) a or two, si. han känner till knepen. ~-up, s. mil. uppmarsch. ^able, se movable. -d, pp.; a. rörd {with compassion, to pity etc., af ei.

till medlidande etc.; to tears, till tårar; by ei. at the sight); he was greatly {deeply) ... djupt rörd. ~leSS, -lës, a. orörlig, orubblig. ~ment, -mënt, s. rörelse i aiimh. äfv. bild.; mil. trupp-rörelse, manöver; tekn. gångverk i ett ur; mus. rytm, tempo; mus. sats; poiit. (reform)rörelse, agitation; rö-relse-(framstegs-)parti (: ~ party, party of <v). ^ment-cure, s. med. svensk sjukgymnastik. 'vr, -ur, s. ngn ei. ngt som är i rörelse (flyttare, emigrant)fC) ei. sätter i rörelse: mek. motor, kraftkälla, kraftmaskin; driffjäder wid., bevekelsegrund; motionär, förslagsställare; first ei. prime /v, egentlig (förste) upphofsman (: chiefs); hufvudorsak, -drifkraft, egentlig orsak (äfv. master *x/, jfr mainspring).

moving, mo'vmg, prt. (af move) försättande i rörelse; förflyttande ngt ur stället; påverkande, drifvande; afficierande, bevekande; stadd i rörelse; a. rörelse-; rörande (inverkande på känslan), beveklig; rörlig : flyttbar, el. mek. ställbar (att skrufva, skjuta in o. ut etc.); s. förflyttning; flyttning; rörelse äfv. mii.; tillskyndelse, impuls, driffjäder; to be äfv. vara i rörelse (jfr to be on the move); vara stadd på flyttning. ~-plant, s. bot. »dans-klöf-

vei'» (en ostindisk ärtväxt hvars biblad befinna sig i beständig svängning, Hedysarum gyrans). ~-power, S. mek. drifkraft (ånga, vatten etc.). ~neSS, -nës, s. förmåga att röra, beveka etc., rörande beskaffenhet, det rörande {of, i ngt).

mOW, man, 1. s. grimas; P trut {hold your ~/); vn. göra en grimas, en sur min.

mow, mau, mo, 2. S. höbinge (massa af hö i ladan); sädesbinge; höskulle; sädesloge; va. kasta upp hö etc. i en binge. ~-blimt, (eg. pp.) a. hopbrunnen om hö o. d. som tagit hetta.

mow, mo, 3. va. (o. vn.) (reg.; pp. äfv. ~n, -n) (af)meja, slå en äng, gröda, gräs; bild. ned-meja, nedgöra, sträcka i massor till marken (äfv. ~ doivn).

mowe, se moio, i.

mower, mo'ur, s. slåtterkarl, -hjon; slåttermaskin.

mowing, mo'ing, prt.; s. afmejande, slåtter; slaget gräs; slåtteräng, slog. rv-machine, s. slåttermaskin.

moxa, mok'sa, s. bot. en art malört (Artemisia Chinensis); farm. med. moxa (uiiik massa af denna växts blad som användes som brännmedel på huden mot gikt etc.) ; sådant brännmedel i allm. moxibustion, -sibust'jun, s. med. bränning med moxa.

moya, sp., moj'a, S. slamlafva (svafvelbunden

lera från vulkaner).

Mr., mis'tftr, s. (förk. af master) Herr, Hr.

MPS., mis'tres, vani. mis'is, s. (förk. af mistress ss. titel) Fru; Colonel and ~ G., Öfverste G. med fru.

mucate, mu'kat, s. kem. slemsyradt salt. mucedinous, musëd'inus, a. bot. mögelaktig, mögel-, rostartad, liknande honungsdagg.

mUCh, m&tj, ad. (komp. more; superi, most)

mycket (framför verb [utom pres. part.l, o. adj. i komp.; dock ~ afraid), högligen, i betydlig (väsentlig) mån; vida; nästan, nära nog, ungefär, tämligen (lika, samma); a. mycken framför ämnesnamn o. abstr., StOl', betydlig; riklig; synnerlig; s. mycket, myckenhet; bild. stor sak, »en storting», ngt för mycket (gående öfver vanligt mått), ngt »märkvärdigt», jfr ex.; ~ as usual, ungefär som vanligt; (I found it hard enough to keep myself) ~ more (ei. less) a family, (... svårt nog att...) än (ei. mycket) mer en familj; ~ to my astonishment (delight, surprise etc.), till min stora förvåning (förtjusning etc.; allmännare : "v to the a., d., etc. of, till stor ... för, till -s stora ...); ~ too (med ett adj.), mycket för ...; ... is ~ the same (~ at one), kommer på ett ut; how ro is (t. ex. wheat), ei. are (t. ex. pigeons), ufv. how /v/ for (t. ex. thiè hat)? huru mycket kostar ...? (you said ... which was) as as to (say ...), ... det samma som (att säga ...); (she looked to me) as ~ as to say ..., ... som om hon ville säga ...; as as 1 can, as ~ as you please etc., så mycket jag kan, ... ni behagar etc.; (if N. knows ...) it's as ~ as he does F, ... så är det det högsta man kan begära (ei. får vänta sig) af honom; (I like it) very särdeles, ganska (: bra) mycket; ~ coin, ~ care, ordspr. mycket pengar, mycket bekymmer; ~ good may it do you! se under g.; ~ happiness, mycken sällhet; ~ money, mycket pengar; without ~ difficulty, utan synnerlig svårighet; he had been ~ of a rambler, han hade farit mycket omkring i världen; I'm not ~ of a seaman, jag är just ingen sjöman (duger icke mycket till på sjön); as ~ again, as ~ more, lika mycket till, en gång till så mycket; he did as det var just det han gjorde; han gjorde på samma vis; T thought as det var just det jag tänkte (trodde), jag kunde just tro det, »var det icke det jag tänkte»; it was as ~ as he could do to speak, det var med möda han kunde tala (»få fram ett ord»); for as as †, in as (ei. so) ~ as, för så vidt som, så till vida som, eftersom; so så mycket; F så och så mycket (ett visst belopp, t. ex. so "vfor the week); so ~ for ..., så är det (ställdt) med ..., ofta iron. (t. ex. so for perseverance, det var lönen för (min) ihärdighet); so ~ for -ing, (jfr föreg, ex.) äfv. så går det när man ...; so ~ so, that..., (och det) till den grad, att...; as so like so som, ej annorlunda än (jfr anm. vid like so many under many); if so efter uppgift om ens det (: så mycket); in so till den grad (that, att), så (att); så till vida (as. that, som); (he had) not so ~ as (a shilling left), icke så mycket som, ej ens; lüithout condescending to utter so r\j as a word, utan att nedlåta sig till att yttra ens ett enda ord; without so as being personally known to him, utan att ens vara personligen känd af honom; so , af samma sort, »hugget som stucket».

mucic, mu'sik, a. kem. gummi-, slem-; ~ acid, slemsyra.

mucid, mu'sid, a. möglig, unken, boken; slemmig. ~neSS, -nës, s. unkenhet etc. <X/0US, -US, a. se föreg. a.

mucific, müsifik, a. fysiol, med. slemalstrande. muciform, -'-form, a. slemlik, -artad.

mucilage, mu'siladj, s. fysiol, kem. växtslem; med. slemmig lösning ss. läkemedel; gummi-lösning; animal se mucus, 'v-bottle, s. gummiflaska, mucilaginous, musiladj'inus, a. (jfr föreg, s.) slemartad, klibbig; slemafsöndrande (glands), slem-; löslig i vatten men ej i alkohol om gummiämne. ~neSS, -nës, S. (jfr föreg, a.) slemartad beskaffenhet.

muck, mule, 1. blott i uttr. to run a 'V', se under amuck.

muck, muk, 2. S. fuktig gödsel, ladugårds-, stall-dynga; massa af ruttnande växtämne; orenlighet, smörja, lort äfv. biid.; förr P pengar; va. gödsla med dynga; ~ out, mocka stall etc.; si. i spel »barskrapa» ngn på alt hvad ban eger o. har. ~-fOPk, S. dyng-

grep. ~-heap, ~-hill, ^-midden, skoti. s. dynghög. ^rake, s. dyngskofvel. ~ -Sweat ymnig smutsande svett. ~

-worm, S. dyngmask; girigbuk, gnidare (äfv. ~-thrift >}(); uppkomling, ^er †, -ur, va. skrapa ihop pengar på ett lågt sätt, skinna åfc sig; s. P smutsig, låg människa. erer †, -årår, s. gnidare. ~ineSS, -inès, s. lortighet; orenlighet. -i, a. lortig, smutsig, otäck, muckle, mukl, a. † ei. Skoti. se mickle (ei. much).

mUCO-, mü'k6, i sms. vetensk. termer, jfr niUCUS.

mucocele, mu'kosel, s. med. tårfistel. muCOr, lat., mu'kor, s. mögel, mucosity, mukos'lti, s. slemmighet; slemmig vätska. muCOUS, mu'kus, a. naturv. slemaktig; slem-, äfv.: slemafsöndrande (membrane, -hinna). ~ness, -nes, s. jfr föreg. o. föreg. s. mucronate(d), mu'kronàt(ëd), a. bot., zool. uddspetsigt blad, skal o. d.

muculent, mu'külènt, a. slemmig, klibbig, mucus, lat., mu'kus, S. fysiol, slem bos djur; bot. gummiämne lösligt i vatten, /vine, -in. s. egendomligt ämne i djurslem. mud, mud, s. gytja, dy, siam, mudder; väg-, gatsmuts; va. begrafva i dy, betäcka med dy)|<; göra gytjig, nedsöla; grumla en vätska. ~-bath, s. gytjebad. ~-clerk, s. Am. F skeppsskrifvare på en ångbåt. ~ -drag, 5. ett slags muddermaskin, jfr hedgehog. ~-eel, s. se siren, zool. ~-fish, s. zool. slamfisk, jfr loach. ~flat, s. låg gytjig strandremsa ei. ö. ~-fl00r, s. jordgolf. ~-hen, s. zool. amerikansk sothöna (Fu-lica Americana); äfv. virginisk vattenrall (Rallus crepitans virginianus). ~-hole, S. rengöringshål i en ångpanna. ~-lark, s. P en som i dyn (i Themsen el. kloaker) letar efter saker af ngt värde; kloakrensare; indrifvare, en som »tager upp» fordringar för en affärsfirma; si. gatpojke, »rännstensunge». ^larking, s. letande i flodens dy efter borttappade föremål, ^-lighter, ~-SC0W, s. mudderpråm. ~ -pad, P s. fot; gammal nedhasad sko. ~-plug, s. plugg till ett fKj-hole. ~ -puddle, s. lortpöl, grop med smutsigt vatten. ~-sill, s. tekn. bottenbjälke un en bro etc. ~-Student, s. si. landtbrukselev. ~-sucker, s. zool. hvarje vattenfågel som söker sin föda i gytjan. ~-turtle, s. Am. F en liten sköldpaddart. ~-valve, s. se r^-hole. ~-wall, s. (1.) lervägg, jordvägg; (2.) zool. se bee-eater. ~-W0rt, s. bot. dyört (Limosella aquatica). ~derer, -urur, s. mudderpråm. ^died, -id, imp. o. pp. af ~dy. ~dily, -1I1, ad. gytjigt, grumligt;

oredigt, dunkelt, jfr <^dy. ^diness, -inès, s. grumlighet; wid. oklarhet, svamlighet. ~dle, -dl, va. grumla; förvirra, omtöckna (hjärnan : göra rusig, oredig); F »skämma bort», »fördärfva»; F (med away) »sluddra» bort (förslösa); vn. rota, gräfva i dyn; blifva smutsig; s. grumlighet, oklarhet; oreda, oordning, »röra»; a pretty en skön röra, ett snygt spektakel; to grub on in a famla i mörkret (handla på måfå), ^dle-headed, s. förvirrad, »bortkommen», konfys. ^dled, -Id,pp. oredig, halffull, »kladdig». ~dy, -1, a. grumlig, oklar äfv. om kaffe; grumsig; gytjig, full af gytja, smutsig gata, väg; gytjefärgad, gytje-; dunkel, oredig, förvirrad, svam-lig; dum, slö (äfv. ^dy-brained, ~dy -headed, ~dy-mettled†); va. göra gytjig; nedsöla; grumla; förvirra, omtöckna. ~less, -lës, a. fri från gytja o. d., smutsfri, ren. mue †, mu, se mew, 2.

muezzin, måëd'zin, s. muhammedansk tempeltjänare som utropar bönetimmen, muff, muf, 1. s. F enfaldig stackare, dum-hufvud; ynkrygg, tasker, slarfver; dolsk, krypande lismare; fuskare, klåpare (at, i ngt); va. fuska (»skämma») bort en sak. muff, muf, 2. s. muff äfv. tekn. ~-Cap, 5. mil. björnskinnsmössa, ^etee, -ëtè', s. puls-mudd af skinn, mufftis. muffin, muf' m, s. ett slags tekaka,; rund bricka af porslin ei. lergods; Canada F, ngns »mOltlé» för hela säsongen i sällskapslifvet.

~-Cap, s. mössa med vid platt kulle. ~eer, -èr, s. fat hvarpå muffins hållas varma, muffle, mufl, 1. s. tryne. muffle, mufl, 2. 5. kem. muffel. muffle, muf'l, 3. va. inhölja, insvepa äfv. biid.; omlinda för att dämpa ljudet; binda för ögonen på; tysta munnen på; vn. tala otydligt, stamma, mumla (»i skägget»); s. se ~ up, väl insvepa. -ur, s. ngn, ngt som inhöljer; halskläde, -duk, dok; slöja för ögonen, för ansigtet †;

helvante, is. : stoppad boxningshandske, mufflon, muflon, dets. s. moufflon, se musmon. mufti, muf'ti, s. turkisk öfversteprest, skrift-o. rättslärd; F biand soldater etc. civil drägt, mug, måg, s. mugg, dryckeskärl; cylindrisk, slät bägare; (kaffe- etc.)kanna, tillbringare; si. trut (äfv.: ansigte); grimas; va. si. ge på truten; snyta; vn. si. göra fula miner, grimaser (äfv. to cut ~s; at, åt); ^ one's self, P supa sig full; ~ up, (va. o. vn.) si. sminka (sig) om aktörer; plugga i (ngn ei. sig) examenspensum. ~-h0USe†, s. krog, ölstuga. ~weed, s. bot. en art måra

(Galium cruciatum). 'vWOrt, s. bot. gråbo (Artemisia vulgaris); Indian 'v, bot. Artemisia hirsuta. muggent, mug'ent, s. zool. en andart, mugger, mug'ur, s. Lindust. namn på krokodil, mugget, mug'et, s. bot. liljekonvalje (Con-vallaria majalis); kalfränta (äfv. i piur.); petty bot. Jungfru Marie sänghalm (Galium verum), muggish, mug'lsj, muggy, -gi, a. fuktig,

däfven; tung, kvaf (om luft), muggled, mug'ld, a. Si. skräp-, strunt-, imitations- om varor utbjudna till salu ss. smuggelgods.

mugil, mii'djll, se mullet.

muir, mur, (skotskt uttal : sv. ordet mur), S. Skoti.

se moor. ~-land, se moorland. mulatto, mülåt'6, 5. (pl. ^es, -z) mulatt.

mulattress, -tres, s. mulattska. mulberry, mul'beri, s. mulbär; mulbärs-träd (Morus; äfv. ^-tree). ^-blight, s. bot. sminkbär (Blitum virgatum). ~-wine, s. Alicantevin. mulch, mulsj, s. halfrutten, fuktig (strö-)

halm el. d. utbredd iör att hålla t. ex. trädrötter varma; va. breda ~ Öfver, täcka med halm etc. mulet, mulkt, s. plikt, böter; va. bötfälla (in, of, till); (med of) beröfva, fråntaga; a. se följ. ~ed, -ed, pp. bötfäld (in, of,

till : ådömd piikt). ~ary, -år!, ^uary,

-uari, a. bestående i böter, bötes-. mule, mül, 1. s. tekn. mulmaskin (ett slags

bomullsspinnmaskin, oftare ~-jerrøy, 'Vz-Spiniier,

~-spinning-machine). ~-twist, 5. tekn. hand.

mulgarn (bomullsgarn spunnet på en mulmaskin).

mule, mul, 2. s. mulåsna; bastard, blandning om djur; bot. se hybrid, ^-driver,

teer, -èté'r, s. mulåsnedrifvare. ~W0rt, s. bot. en art Hemionitis. muley, mu'll. s. tekn. kranság (vanl. ~-SaW). muliebrity, mulieb'riti, s. egenskap att vara kvinna; manbarhet; kvinlig vekhet, mulier, lat., mu'liur, s. jur. kvinna, hustru, moder; jur. laglig (äkta) son i mots, tin en oäkta. ~ty, -ti, s. jur. egenskap att vara mulier (i bådadera bet.), mulish, mu'lisj, a. lik en mulåsna, istadig; envis, halsstarrig. ~neSS, -nes, s. hals-starrighet.

mull, mul, 1. s. hand. mull, organdin (tunt

muslin, äfv. ^-muslin), mull, mul, 2. s. nos, mule; Skoti. pynt, udde;

snusdosa af en hornspets, mull, mul, 3. s. lok. mull, stoft, sopor; tekn.

krappaffall. mull, mul, 4. va. uppmjuka, mildra †; göra modlösf; F göra misslyckad, fördärfva, »skämma bort» (äfv. to malce a ~ of); (krydda och) glödga vin; vn. F arbeta utan framgång; s. F misslyckande; ngt miss-

lyckadt ei. bortskämdt, »misslyckad tillställning»; person som misslycka(t)s; r^ed ale, varmt kryddöl; wine, glödgadt vin. mulla(h), mul'a, se mollah. mullagatawny, mulagata'nijse mulligatawny. mulle(i)n, mul'In, s. bot. kungsljus (Verbas-cum); petty bot. gullvifva (Primula veris); white Verbascum Lychnitis. muller, mul'ur, s. (1.) rifsten, löpare; (2.)

kärl hvari vin o. d. glödgas, mullet, mul et, 1. s. zool. slängare (en hafsfisk, Mugil : gray ~); äfv. rödfisk (en hafsfisk, Mullus : red ^). mullet, mul et, 2. 5. her. sporrtrissa, -kringla, mulley, mul ?1, S. barnspr. kossa, mulligatawny, muligata'ni, s. ett slags curry-(jfr d. o.)soppa.

mulligrubs, mul'igrubz, s. pl. F bukref, kolik; dåligt lynne (to have (ei. be in) the

mullingong, mul'mgong, 5. zool. se duck-bill. mullion, mul'jun, byg. gotisk fönsterpost; va. förse med, dela fönster el. paneler med ~ed, -d, pp.; s. försedd med ei. delad genom mullions. mullock †, mul'ok, s. skräp, affall; prov.

»misslyckad tillställning», jfr mull, 4. mulmul, mul'mul, 5. Ind. se milli, 1. mulse, muls, s. vin kokt med honung, vin-mjöd.

mulsh, mulsj, se mulch. multangular, multang'gulur, a. månghör-nig. ojy, -li, ad. med många vinklar ei. hörn. /vneSS, -nes, s. månghörnighet. multanimous, multan'imus, a. mångsidig

begåfning, karaktär.

multarticulate, multartik'iilat, a. mång-ledad.

multi-, måPtl-, (framför vokal midt-, jfr föreg.) (af lat. multus : mången) i vetensk. o. tekn. termer ss. prefix mång-. ^Capsular, a. bot. med många kapseller. ^cellular, a. mång-cellig. ^charge gun, s. repetergevär. colour, a. mångfärgad. ^fariOUS, -fa'rius,

a. mångfaldig, mångahanda. ~fid, -fid, ^fidous, -tifidus, a. mångdelt, mång-klufven. ^florous, -flo'rus, a. mång-blommig. o^foil, s. byg. mångpass (mång-flikigt gotiskt bladornament). ~fold, -fold, a.

mångfaldig. ~form, -form, a. mångge-staltad, uppträdande i många olika skepnader; s. månggestaltning. ~formity, -fo'rmiti, s. mångformighet, månggestaltning. ~f0rm0US,-fo'rmus, a. se ~form. ^generous, a. af många slag ei. arter, ^jugous, -djo'gus, a. bot. bestående af många par (om sammansatta blad), ^lateral,

a. mångsidig, ^lineal, ^linear, a. be-

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, 4: mete, è: met, åi her, i: fine, i: fin, f: fir,multilinear

)(s Mindre brukligt. 857 † Föråldradt.

mandatory

stående af många linier, Jocular, a. bot. mångcellig. eloquence, -til'okwëns, s. mångordighet, eloquent, -tiFokwent, ~l0qU0US, -til'okwiis, a. pratsam, mångordig. ^nomial, -no'mial, a. o. s. alg. poly-nom. ^nominal, ^nominous, -nom'inus, a. som har många benämningar. ~pa-rOUS, -tip'arus, a. som föder flere ungar på en gång. ^partite, -partit, a. mång-delt. ~ped, -pëd, s. insekt med många fötter (tusenfoting o. d.); a. mångfotad, med många fötter. ~ple, -pl, a. mångfaldig; mat. multipel; least common minsta gemensam dividend, ^p|ex, -plèks, a. mångfaldig, mångdubbel; »dubbel» blomma;

va. F mångfaldiga, ^pliable, ^plicable,

-plikåbl, a. som kan mångfaldigas (multipliceras). ^plicand, -plikånd, s. mat. multiplikand. —plicate,-plikàt, a. mångfaldig; ~ flower, »dubbel» blomma. — plication, -plika'sjun, s. mångfaldigande; mat. multiplikation; ~ table, multiplikationstabell. 'X.plicative, -plikàtw, a. förökande, mångfaldigande, ^plicator, s. mat. fys. multiplikator. ^plicity, -plis'iti, s. mångfald, flerhet; mångfaldighet. plier, -pliur, s. ngn ei. ngt som mångfaldigar; mat. o. fys. se olicator. ~ply, -pil, va. mångfaldiga; föröka, förstora; mat. multiplicera (by, into, med); vn. förökas, tillväxa i antal; förstoras, utvidgas, sprida sig. /^plying, -piling,prt.; a. mångfaldigande (fys. : kraft etc.); 'V; plass, ett glas som mångfaldigar det sedda föremålet (en optisk leksak). ~sect, -sekt, a. zool. delad i många segment om insekts kropp. ~Sili-quous, -sirikwus, a. bot. [-månghylsig,-hål]ig,-] {+månghylsig,-hål-]ig,+} -skidig. ~SOnOUS, -tis'onus, a. som har många ljud; högt ljudande. ~Spiral, -spi'ral, a. zool. mångvindlig. ^Syllable, s. mångstafvigt ord. ^tude, -tud, s. mängd, stort antal; folkskara, folkhop; menighet, pöbel; jur. folkskockning (af 10 el. flere personer); to follow theoj, följa stora hopen,»följamedströmmen». ^tlldinOUS, -tu'dinus, a. mångfaldig, bestående af en stor mängd; talrik, otalig; tillhörande en folkmassa ei. »massan», »hopen». ~valve, a. zool. mångskalig; s. mång-skalig mussla. —valvular, -vålvulur, a. se föreg. ^viOUS >|<, -tiv'ius, a. egande många vägar; skeende (rörande sig) åt många (ei. alla) håll. ^VOCai, -tiv'okal, a. tvetydig, mångtydig om ord; s. tvetydigt (mångtydigt) ord. multocular, multok'ulur, a. med många

ögon, mångögd. multum, lat., mul'tum, s. extrakt af lakrits och kvassia (ei. af kockelkärnor).

multungulate, multung'gulat, a. zool. mång-klöfvad.

multure, mul'tiir, s. målning; mäld; Skoti. kvarntull.

mum, måm, 1. 8. mumma (öl af hvete med hafre-o. benmjöl).

mum, mum, 2. ap. F tyst (ej talande); interj. tyst! tig! (about, med); is the word, (tystnad är lösen) tig med saken; to keep hålla munnen, tiga med en sak. mumble, mumb'l, vn. mumla; mumsa, tugga med slutna läppar; va. frammumla; mumsa på. -ur, s. mumlare, en som talar otydligt, mumblingly, -ingli, ad. med otydligt (mumlande) uttal, mumm, mum, vn. maskera sig, uppträda (mimiskt) maskerad. ~er, -år, s. maskerad ei. utklädd person; kringvandrande gycklare; särsk. »stjärngosse*,»julgosse». ~ery, -uri, s. utklädning, maske-rad; gyckelspel äfv. biid. mummiffcation, mumifika'sjun, s. förvandling till mumie, mumifiering. mummify, -'-fi, va. göra till mumie, mumifiera, mumming, mum'ing, prt. af mumm-, a. ut-klädnings-, gyckelspels-; s. utklädning, maskeradupptåg, mummy, mum'i, s. mumie, balsameradt (0. förtorkadt) lik; mumiegummi †: ett slags ympvax; va. balsamera, mumifiera; to beat to a P slå »alldeles fördärfvad» (till en formlös massa). —Case, s. mumiekista. —Cloth, mumiesvepduk. ~ -wheat, s. bot. mumiehvete (en varietet af hvete, Triticum turgidum compositum). mump, mump, va. o .vn. knapra (på); (fram-) mumla; göra grimaser (med läpparna, såsom om man knaprade på ngt); gå och tigga; bedraga, lura. ^er, -ur, s. tiggare. ~ing, -ing, prt.; s. tiggarknep. ~ish, -isj, a. dolsk, tjurig, surmulen, trumpen, 'vishness, -isjnës, s. dåligt lynne, surmulenhet. -s, pl. % F Sc

föreg. s.; med. F påssjuka, svullnad i öron-mandlarna; veter. kimpfel. mumpsimus, mump'simus, S. F (förvrängn. af sumpsimus, lat.) envist fasthållet misstag, inbiten kär fördom, mun, mun, 1. opers. hjälpv. prov', se must. mun, mun, 2. s. förr nattlig gatufridstörare

i London, jfr mohaiok. mun, mun, 3. s. P mun. munch, munsj, va. o. vn. tugga (hörbart, med munnen full), mumsa (på). ~er, -ur, s. en som mumsar, mundane, mun'dan, a. världs-; jordisk; världslig.

mundatory, mun'daturi, a.)|< renande, rengörande; S. kat. torkkläde för nattvardskalken.

mundic, mån'dik, s. lok. bärg. svafvelkis; arsenikkis (: white). mundificant, mundifikånt, a. renande, rengörande; s. med. rengörande salva ei. plåster, mundification, -ka'sjun, s. is. med. rengöring, mundificative, -kàtiv, se -cant. mundify -'-fi, va. med. rensa, rengöra, mundungus, mundung'gås, s. Si. fusel, illaluktande (bond)tobak. munerary †, mu'nuråri, a. gifven såsom

gåfva, munerate, -råt, se remunerate. mung-corn, mung'korn, se mangcorn. mungo, mftng'gè, 1. s. konstull (af upprispad

gammal finare ylleväfnad [mots, shoddy : af gröfre, stickade varor]), rispilll(tyg).

mungo, mung'g6, 2. s. roten af Opbioriza mungos.

mungoos, mun'gos, s. zool. ichneumon, farao-råtta, munprel, se mongrel.

municipal, nmnis'ipål, a. municipal, kommunal, kommun-, som hör till en stads (en kommuns, en stats) förvaltning; ~ laiu, allmän (borgerlig) lag; officer, förvaltnings- ei. civil tjänsteman (t. ex. sheriff). ~ity, -'it?, s. (privat) samhälle, kommun; stads- (jfr corporation) ei. kommunalrepresentation; konimunalstyrelse, magistrat.

munificence, munif'isens, s. frikostighet.

munificent, -sent, a. frikostig, muniment, miVnimènt, s. fästning)J<; försvarsmedel, hjälpmedel; jur. dokument

(hvarmed rättigheter bevisas, ss. privilegiibref, fäste-bref etc.); ~ house, ~ room, arkiv, munition, munisj'un, s. fästningsverk †; krigsförråd, jfr ammunition; bild. materiel i allm.

munjeet, mundje't, s. indisk kräpp (roten af

Rubia munjista). mun(n)ion, mun'jun, se mullion. muntin(g), mun'tin(g), s. byg. uppstående

midtstycke i dörrpanel. MuntZ, munts, s. pr.; metal, Muntz' metall (ett slags yellow metal, till fartygsförhyd-ning o. d.).

murage †, mu'rådj, s. skatt till (stads)mu-

rars underhåll, mural, mu'rål, a. hörande till en mur ei. vägg, mur-, vägg-; anbragt på (i) en mur (vägg) (t. ex. om en inskrift); lik en mur, brant, lodrät (precipice); ~ circle, astron, murkvadrant; ~ crown, rom. antik, murkrona; ~ fruit, trädg. spalierfrukt; ~ painting, väggmåleri, murder, me'rdur, s. mord (of på); va. mörda; bild. förgöra; förstöra, fördärfva; »massakrera»; rådbråka språket; interj. hjälp! mördare! ~ in the first degree,

jur. (lön)mord; ~ in the second degree, jur. dråp; ~ of the innocents, se under innocent; ~ will out, ett brott kommer förr eller senare i dagen; the ~ is out F, hemligheten (hela sanningen) har kommit i dagen; ~ the Queen's (King's) English, rådbråka sin engelska, begå språkfel (el. staffel) i engelska, ^er, -år, mördare; förr nickhake (ett slags liten kanon

om skeppsbord, äfv. ~ing-piece). ~ess, -ës,

s. mörderska. ""ing, -ing, prt.; s. mördande. ^ing-shot †, s. skrot, drufhagel. ~0US, -us, a. mordisk; mördande, blodig. ^ousness, -åsnës, s. mordiskhet; mördande beskaffenhet, mure †, mur, s. mur; va. inmura; ^ up, tillmura. ~nger, -èndjur, s. % uppsyningsman öfver (stads)murar. murex, lat., mu'reks, s. zool. purpursnäcka. ~an, -'ån, s. kem. purpursyra. ~ide, -'Id, s. kem. murexid, purpursyrad ammoniak, muriate, mu'riat, s. kem. förr saltsurt salt (klormetyl); ~ of ammonia, salmiak, salt-syrad ammoniak; ~ of potash, klor-kalium; ~ of silver, klorsilfver. muri-atic, -iåt'ik, a. af ei. liknande saltvatten: kem. saltsur; ~ acid, saltsyra. muricate(d), mu'rikät(ëd), a. naturv. besatt

med taggar, muride †, mu'rid, s. se bromine. muriform, mu'riform, a. bot. om cellväfnaden murfor mig (ordnad ss. tegelsteuarna i en mur).

murine, mivrm, a. tillhörande råttslägtet;

musblack. -z, s. pl. råttor(nas familj), murk, me'rk, 1. s.)|C ei. lok. mörker; a. mörk, dunkel. ~ineSS, -ines, s. mörker, dunkelhet. ^y, -i, a. mörk, dunkel; dyster

is. dag, väder o. d.

murk, mërk, 2. s. återstod (grums, skal o. d.)

efter utpressad frukt, murmur, lat., me'rmur, s. sorl, sus, brus; surr, brummande biens, afv. : mummel, knorrande, knot; vn. sorla, brusa, surra; kuttra; mumla; brumma; sakta klaga; knota, knorra (at, against, öfver, mot); va. (fram)mumla (äfv. ~ out); without a »v, utan knot; »utan att knysta»; a low, ~ecZ conversation, ... mumlande ... ~er, -ur, s. en som knotar etc. ~ing, -mg, prt.; a.; s. susande, sorlande, brusande; mumlande; knotande, knorrande, singly, -ingli, acl. med ett sorlande (etc., jfr föreg. v.) ljud; knotande. ^OUS, -us, a. som väcker knot; beledsagad af sorl, susande, murnival, me'rnival, s. (spelt. is. i gleeh) fyra

kort af samma valör, murrain, murèn, s. veter. mjältbrand; a. angripen af mjältbrand; P to you, ei. ~ take you, åt fanders med dig!

murre, mlr, s. se auk.

murrey, mur'i, a. mörkt rödbrun is. herald, murrhine, mur'in, -rin, a. rom. antik, murrinsk (om vissa dyrbara dryckeskärl (af flusspat?) som troddes brista vid beröring af gift); S. antik, en halfäkta stenart (flusspat ?) hvaraf dryckeskärl gjordes.

murrion, mur'ion, se morion. murther, mè'rdhur, gammal form för murder. musaceous, muza'sjus, a. bot. tillhörande, utmärkande ei. liknande slägtet Musa

(banan, pisang).

muscadel, mus'kadei, muscadine,-din, -din,

se muscatel. mUSCardin, mus'kardin, se dormouse. muscardine, mus'kardin, s. sjukdom hos silkesmasken; en svamp (Botrytis) som orsakar denna sjukdom, muscariform, muskar'iform, a. naturv. penselformad.

mUSCat, mus'kat, ~el, -el, s. muskatdrufva; muskatvin, muskatell; äfv. muskatell-päron.

muschel-kalk, ty., musj'ël-kålk, 5. gCoi. musselkalk (på fossilier rik kalksten tillhörande den yngre röda sandstensgruppen).

muscle, musi, 5. anat. muskel; zool. mussla (: mussel). ~d,-d, a. försedd med muskler. muscling % -ing. s. konst, muskulatur, muscoid, mus'kojd, a. bot. mosslik; s. mossartad växt. muscology, muskol'odji, s. bot. läran om mossorna.

muscovado, muskova'do, s. moskovadsocker (råsocker).

Muscovite, mus'kovit, s. moskovit, ryss; min. se Muscovy-glass; a. moskovitisk, rysk.

MuSCOVy, mus'k6vi, s. pr. Moskwa; Ryssland. ~-duck, se musk-duck. ~-fllaSS. s.

min. glimmer, marienglas. ^-leather, s. juft, ryssläder, muscular, mus'kulur, a. hörande till muskler, muskel-; muskulös, kraftig; stark äfv. själ. ~ity, -lar'iti, s. egenskap att vara muskulös, muskelstyrka. muSCuline, -lin, s. fysiol, muskelsubstans, musculous †, a. se muscular. muse, müz, 1. s. sångmö : poetisk ingifvelse ; myt. (M) sånggudinna, en af de nio muserna (oftast i pl. : the M^s, muserna). ~less, -lës, a. poet. utan sånggudinnor (poesi), poesilös. muse †, muz, 2. s. se muset. muse, muz, 3. vn. fundera, »grunda», grubbla (on, på, öfver); »sitta (stå) i tankarna», »drömma»; va. fundera på, begrunda; s. grubbel, begrundande; tankefrånvaro, drömmeri; in a försänkt i djupa tan-

kar, drömmande. ~ful, -ful, a. tankfull. ~r, -ur, s. en som är försänkt i tankar; grubblare, drömmare, muset, mu'zet, s. hål i stängsel, lucka i en häck (hvarigenom ett vildt djur kan passera).

musette, fr., muzët', s. mus. ett slags liten säckpipa; musikstycke lämpadt för ett slags landtlig dans. museum, muze'um, s. museum, mush, måsj, 1. va. pikera, utudda. mush, musj, 2. s. si. se mushroom si. mush, måsj, 3. s. lok. mos, sörja (jfr mash); (Am. särsk. majs-) gröt; va. krossa äfv. bild. jfr ~ed, -t, a. prov. illa medtagen, stukad; nedslagen, förskräckt, mushroom, musj'rom, s. bot. hattsvamp (Fungus); is. F ätlig svamp o. särsk. champignon (edible bild. uppkomling; si. paraply; jämv. hufvud på en skena; a. svamp-, champignon-; (som skjuter upp som svampar :) i hast uppkommande (och snart förgående), kortvarig, kortlifvad; to spring up like (a) skjuta upp

hastigt som svampar; sugar of se man-nite. ^-ketchup, s. champignonsås. ~ -Spawn, s. champignongroddtrådar i sammanhängande massor Ss. handelsvara, sv-valve, s. mek. kägelventil, music, mu'zik, S. musik i alla bet. ss. i sv. äfv. kollekt. : musikalier, noter; to face the si. modigt möta ei. taga i tu med ngt obehagligt; ice had some man gjorde musik; they were at de spelade (piano etc.); to the ~ of, till tonerna af fiol etc., med ackompanjemang af äfv. aiim. bild. : beledsagad(t) af. ^-book, s. notbok, nothäfte. ~-bOX, s. speldosa, ^-COpyiSt, s. notskrifvare. ^-desk, s. notställare. ^-engraver, s. notgravör. ^-folio, s. notportfölj. ~-hall,5.(variété)konsertsalong; ~ song, variétévisa. ^holder, s. nothål-lare; nothylla, -skåp. ^-house, s. konsertlokal. ~-leaf turner, 5. notvändare. ~-loft, s. musikläktare. ~-maSter, s. musiklärare. ~-paper, s. notpapper. ~-pen, s. notstift; rostral. ~-r00m, s. musikrum; konsertsal. ~-seller, s. musikhandlare. ~-Smith, s. instrumentmakare som förfärdigar metallarbetet till pianon. ~-Stand, s. notställare; nothylla. ~-St00l, s. pianostol. ~-String, s. (om-spunnen) sträng. ~-type, s. boktr, nottecken, musiknot-typ. ~-wire, s. klaver-sträng. ~al, -ål, a. musikalisk; musik-; välljudande; s. (F f. party) musikalisk tillställning, sällskapsbjudning där man »gör musik» (äfv.: ~ale)fC, it., -å'lè). <^al "bOX, s. orgelharmonium; speldosa. ~al

musical-clock

F Talspråk. 860 P l.ågt språk.

muster

-clock, s. klocka med »musik» (som spelar stycken). ^al-glasses, s. pl. glasharmo-uika. ~al-part, s. mus. stämma. ^alneSS, -alnës, s. musikaliskhet; välljud, melodiskhet. <vian, -izj'an, s. musiker (: tonkonstnär, musikidkare; exekutör, musikant). ^omania, -oma'nia, s. med. musikmani.

musing, mu'zmg, prt. af muse, 3.; a. grubblande, tankfull; s. begrundande, funderingar); grubbleri, själsfrånvaro. ~ly, -li, ad. tankfullt, drömmande, »frånvarande».

mUSk, måsk, s. mysk, bisam; zool. mysk-hjort (Moschus moschiferus : ~-deer); bot. muskathyacint (Mimulus moscha-tus, äfv. ~-plant); äfv. Erodium moscha-tum; äfv. se grape-hyacinth (: ~-hya-cinth); va. parfymera med mysk. ~ -apple, s. muskatell-äpple. ~-bag, s. myskpung. ^-ball, s. bisamknopp. ~ -beaver, se rat. ~-Cat, se civet-cat. ~ -Cherry, s. muskatellkörsbär. ^-duck, s. zool. bisamanka (Cairina moschata). ~ -mallow, bot. Malva moschata. <v-me-

lon, 5. bot. en doftande varietet af vanlig melon

(Cucumis melo). ~-0rchis, s. bot. des-mansknopp (Herminium Monorchis). ~ -OX, s. zool. myskoxe (Bos moschatus). ~ -pear, s. muskatellpäron. 'v-rat, s. zool. desmansråtta (Castor zibethicus); äfv. Mygale moschata; äfv. Sorex murinus (myosurus); Am. F inbyggare i Delaware. ~-r00t, s. bot. (jfr sumbul-root) roten af Euryangium Sumbul; äfv. myskört (Adoxa). ~-Seed, s. bisamkorn, jfr abelmosk-grains. ~-thistle, s. bot. slok-tistel (Carduus nutans). ~-tree, ~-W00d, s. bot. en australisk buske (Eurybia argo-phylla); äfv. Moschoxylum Swartzii på

Jamaika.

muskallonge, mus'kaiondj, muskellunjeh,

-kelundj'ë, s. zool. en stor nordamerikansk gädda (Erox estor).

muskat, mus'kat, se muscat.

musket, mus'ket, s. musköt, slätborradt soldatgevär; zool. † (ung) hane af sparf -hök (Falco Nisus). ~-ball, s. gevärskula. ~-pr00f, a. skottfri, som står mot ge-värsskott. ~-rest, s. förr muskötgaffel

(stöd för musköten vid affyrandet). 'V-SllOt, s.

gevärskula, -skott; gevärs skotthåll.müsier

)js Mindre brukligt. 861 † Föråldradt.

muzzie-ioadei4

uppbåd, (för)samling, samlad hop, samlad styrka; mil. mönsterrulla; hand. si. prof; ~ into service, inmönstra; värfva trupper; ~ out of service, af mönstra; af-tacka, af skeda; ^ strong, inställa sig manstark; up courage, uppbjuda (alt sitt) mod, taga mod till sig; to pass mil. defilera (before, för); undergå mönstring, godkännas vid mönstring; biid. blifva antagen, godkännas, gillas (with, af); gå för sig, uthärda en närmare granskning; to only pass nätt och jämt kunna få passera. <v-b00k, ~-file, ~-roll, s. mönsterrulla. ~-master, s. mönsterkommissarie, mustiness, mus'tines, s. unkenhet, möglighet; mögel, musty, mus'ti, a. möglig, unken; surnad; (luktande) instängd, täpt, kvalmig luft; dufven äfv. biid.; fadd, förlegad, mutability, mutabil'iti, s. föränderlighet;

ostadighet, obeständighet, mutable, mu'tabl, a. föränderlig; obeständig, ostadig; ombytlig. *vneSS, -nes, s. föränderlighet, ostadighet. mutage, mu'tadj, s. hämmande (medelst

svafling) af jäsning i vinmust. mutate(d), mu'tat(ed), a. förbytt is. filolog. :

förändrad genom omljud, mutation, muta'sjun, s. förändring; filolog, omljud.

mutch, mutj, s. Skoti. bindmössa, mutchkin, mutj'kin, s. skoti. ett våtvarumått

(: en imperial pint). mute †, mut, 1. va. se moult. mute, mut, 2. vn. jagt. träcka om fåglar; s. få-gelträck.

||IUte, mut, 3. a. stum; mållös; tigande, tyst; s. en stum människa, dumbe; stum person, teat, statist; stum åskådare; be-grafningsentreprenörs tjänare; Turk. stum evnuck; gram. stum bokstaf; muta, stum konsonant (b, d, g; p, k, t); mus. däm-mare på ett instrument. ~neSS, -nes, s. stum-het; tysthet, mutilate, mu'tilat, va. stympa, lemlästa;

vanställa ngt (t. ex. ett literärt arbete) genom uteslutning; a. † (vani. -ed) stympad arv. bot.; s. zool. däggdjur med fenlika extremiteter. mutilation, -la'sjun, s. stympning. mutilator, -ur, s. en som stympar, mutilous †, -lus, a. se mutilate. mutineer, mutinè'r, s. en soldat el. örlogsmatros som gör myteri, upprorsstiftare, upprorsman, muting, mu'ting, s. jagt. fågelträck. mutinous, mu'tintis, a. upprorisk, uppstudsig. s^neSS, -nes, s. upproriskt tillstånd,

upprorsatide, uppstudsighet biand krigsfolk.

mutiny, mu'tini, s. myteri äfv. allm. o. bild., grof insubordination, militärrevolt, uppror biand krigsfolk; vn. göra myteri; to raise a anstifta myteri; to break out into (actual) (formligen, rent af) göra myteri (äfv. rise in a (M)~-Act, s. parlamentsakt som gifver legal grund åt de af regeringen utfärdade krigsartiklarna och genom

hvars årliga förnyande (tillika med det årliga anslaget till försvaret) regeringen sättes i stånd att. hålla en stående här (hvilket eljes strider mot den engelska grundlagen).

mutism, mu'tizm, s. stumhet, frånvaro af

språk(förmåga). mutter, mut'år, vn. muttra, mumla (to one's self,för sig själf; between one's teeth, mellan tänderna); knota, knorra; mullra; va. frammumla; s. mummel; knot. ~er, -ur, s. en som mumlar etc. ~ing, -ing, prt.; s. mumlande, singly, -ingli, ad. mumlande, knotande.

mutton, mut'n, s. fårkött; får†; lättfärdig kvinna †; will you take ~ with us? vill du äta en tarflig hvardagsmiddag hos oss? roast o», får-(lam)stek. ^-Candle, s. talgljus. ~-Chop, s. lamkotlett; stekt hammelskifva, lamkarbonad. ^-Cutlet, s. lamkotlett; ~ lohiskers, runda polisonger. ~-fist, s. F röd, svullen hand. ~ -ham, s. rökt, salt fårlår. ~-head†, s. biid. fårskalle, dumhufvud. flight, s. F se ~ -candle. ~-roaSt, s. lamstek. -i, a. liknande (ei. bestående af) fårkött, får-, mutty-pal, mut'ipal, s. gummi utsippradt

från Ailanthus Malabaricus. mutual, mu'tual, a. ömsesidig; inbördes; gemensam (friend etc.); the (M)** Admiration Society, »sällskapet för inbördes beundran»; the (M)<^> Aid Society, sällskapet för inbördes understöd; instruction, se monitorial instruction; ~ testament, jur. inbördes testamente. ~ity, -'iti, s. ömsesidighet. mutuary, mu'tuari, s. jur. en som lånar lösegendom att återställas »in natura», mu-tuation †, -a'sjun, s. lånande, mutule, mu'tul, s. byg. fyrkantigt, orneradt bjälk-hufvud, mutul i doriska ordningen. 'X/U, -Q,

a. försedd med mutuler. mux, mules, s. prov. smuts, lort; va. prov. skämma bort, fördärfva. -i, a. prov.

smutsig, lortig. muzzle, muz'1, s. mule, nos, tryne; P mun, trut; nosgrimma; munkorg; kanon- etc. mynning; va. sätta nosgrimma ei. munkorg på (: put a ~ on) F äfv. biid.; F slicka, pussa)j<; vn. nosa, vädra, snoka; a. i sms. mynnings- (is. angående gevär o. d.). ~-load-er, s. mynningsladdare (: —loading gun).

^-ring, s. art. mynningsband. ~-Sight, 5. art. korn.

muzzy, m&z'i, a. Am. F förvirrad, »frånvarande» äfv. blick, bortkommen; berusad, my, mi, (obetonadt: mi) pOSS. pron. (fören. form) min; Oh nå, du min skapare! jag bar väl aldrig ...! åh. nej då! nå så ...! myall-wood, mia'lwud, s. bot välluktande

akasiaträ (Acacia homalophylla). mycelium, misè'lium, s. bot. groddtråd hos

svampar.

myceloid, mi'selojd, s. bot. liknande en hattsvamp.

mycologic(al), mikolodj'ik(al), a. mykolo-gisk. mycologist, --'-djist, s. mykolog, svampkännare, mycology, --'-dji, s. bot. mykologi, läran om hattsvamparna. Mynheer, minhe'r, s. min herre (på holländska); skämts, holländare.

myographic(al), miogråfik(ål), «. af m. myography, - -'-fi, s. anat. muskelbeskrif-ning. myologic(al), -lodj'ik(al), a. af följ, myology, -ol'odji, s. muskellära. myope, mi'op, myops, mi'6ps, s. med. närsynt person, myopic, -àp'ik, a. angående närsynthet; närsynt, myopia, --'iå, my-opy, -épi, s. närsynthet. myosis, gr., miosis, s. med. fortfarande sammandragning af pupillen, myositic, -osit'ik, a. med. orsakande pupillens sammandragning om vissa droger, ss. opium, myositis, gr., miosi'tis, s. med. muskelinflammation. myotility, -til'iti, s. muskelsam-mandragningsförmåga. myotomy, -ét'-6mi, s. musklers dissekering. myriad, mir'iad, s. myriad, antal af tiotusen ; oräknelig mängd, myria-, gr., mir'ia, i (fr.) namn på mått etc. tio-tusen. ^gram, s. myriagram (vigt om

10000 gram : 10 kilogram).

-metre, 5. 10,000 meter. ~pod, -pod, 5. zool. mångfotad insekt (jfr milliped). ~re, -lår, s. kvadratkilometer (: 10,000 ar), myrica-tallow, miri'kåtålo, se myrtle-wax. myrmidon, mi'rmidèn, s. (eg. gr. antik.: invånare i Phthiotis) rå soldat, slagskämpe; vild bandit, en tyranniets legodräng; ~ of the law, si. polisbetjänt. *vian, -d6'niån, a. myrrh, mir, s. bot. myrrha (Balsamodendron Myrrha); äfv. Myrrhis odorata. ~iC, -lk, a. kem. af myrrha. ~ine, -in, (1.) a. innehållande myrrha; (2.) se murrhine. myrtaceous, mirta'sjilis, a. bot. myrtenartad. myrtiform, mi'rtiform, a. lik myrten(bär). myrtle, mi'rtl, s. bot. myrten (Myrtus). ~ -berry, s. myrtenbär. ~-b0Wer, s. myr-tenberså. ^-wax, s. myrtenvax (vegeta-biiiskt va* af vaxbusken, Myrica cerifera).

myself, miself, misëlf', pers. o. reflex.pron. (jag) själf; mig (själf), (mig) själf; I don't feel quite <n/, jag känner

mig ej riktigt i mitt esse (ei. kry, »normal», vid lynne). mystagogic(al), mistagodj'ik(al), a. hörande till mysteriers tolkning, jfr följ. mysta-gogue, -'-gog, s. mysterietolkare; kat. kyrk. relikvårdare (o. förevisare), mysta-gogy, -'-gédji, s. mysterietolkning, mysterial †, miste'rial, se följ. mysterious, mistè'riÄs, a. hemlighetsfull;

gåtlik, dunkel; oförklarlig för människoförståndet, outransaklig. ~neSS, -nès, s. (jfr föreg.) hemlighetsfullhet.

mysterize, mis'tftriz, va. uttrycka i gåtor,

insvepa i mystiskt dunkel, mystery, mis'turi, s. mysterium, ngt tör människoförståndet förborgadt, outransakligt; hemlighet, »gåta»; mysterium (medeltida andligt skådespel); ngns fack, konst, yrke ss. innebärande ngt hemlighetsfullt för andra, ngns

»specialitet»; F kokk. »joksihop», lap-skojs; pl. mysterier (forntida hemlig gudsdyrkan); (why ...) is to me a ... är för mig en gåta; the ~ of the thing, det hemlighetsfulla (»mystiska») i saken, mystic, mis'tik, a. (äfv. ~al) mystisk; dunkel, hemlighetsfull; sinnebildlig; s. mystiker. ^alness, -ålnës, s. mystiskhet. ~ism, -isizm, s. teol. ei. mysticism, mystification, mistifika'sjun, s. mystifikation, gäckande ei. missbrukande af ngns lättrogenhet (förande bakom ljuset genom [uppenbarande afl ngt föregifvet hemlighetsfullt), drift.

mystifieator, -'-- kätur, s. ngn som my-

stifierar ngn. mystified, -'-fid, pp. af föij.; to look 'v/, se ut som man ej visste hvad man skulle tro. mystify, -.'-fi, va. mysti-fiera, gäcka, drifva med, jfr ofvan, myth, mith, s. my t, saga; inbillningsfoster, dikt. ^-history, s. mythistoria. ~ic(al), -ik(ål), a. mytisk; sagolik, diktad. grapher, -6g'råfur, s. myt-, sagoförfattare. ^ologic(al), -olodj'ik(al), a. mytologisk. 'vologlst, -ol'odjist, s. mytolog, myt- ei. sagokännare, "fologize, -6l'-odjiz, vn. förtälja ei. uttyda myter; skapa, fortplanta myter, ^otogizer, -ol'édjizur, s. mytförtäljare ei. -tolkare; mytskapare, -diktare; en som antager ei. tror på myter. Otology, -ol'odji, s. mytologi (system af (religiösa) myter, af gudasagor); vetenskapen el. afhandling om myter. ~op<ßiCr-ope'ik, "fOpOetiC,----'-, a. mytslcapande, -diktande; gifvande anledning till myter, mytilite, mlt'liit, s. paieont. mytilit, fossil blåmussla, mytiloid, -léjd, a. liknande blåmussla (Mytilus). myxine, mik'sine, s. zool. pirål (Myxine).

N.

N, n, èn, s. konsonanten ii; ^ quad(rat), ~ space, boktr, halffyrkant. Förk.: N., nail(s); noon; North; i adresser Northern (Postal District, London); note; noun; number; 'n, P för him ei. them; N. A., North Ame-rica[n); . NkL, Am. Nebraska; na., nail(s); Nah., Nahum; Nap., Napoleon; Nat., national; natural; Nat. Hist., Natural History; Nat. Ord., Natural Order; N. B., New Brunswick; North Britain (: Scotland); North British; (iat. nota bene) note well, take notice; N. C., Neio Church; North Carolina; N. D., hand, no demand; N. E., New England; North-East; i adresser North-Eastern (Postal District, London); Neb., Am. Nebraska; ne'er, se texten; neg., negative; Neh,, Nehemiah; nem. COn., se texten; Neth., Netherlands; neut., neuter; New M., Am. New Mexico; New Test., New Testament; N. F., Newfoundland; N. GNew Granada ; N. H., New Hampshire; Neio Haven; N. I., Native Infantry; Ni., kem. nickel; N. J., New Jersey; N. L., N. Lat., North Latitude; N. M., New Mexico; N. N., n. n., (iat. nomen nescio), jfr n. u.; N. N. E., North -North-East; N. N. W., North-North -West; N. 0., New-Orleans; No., kem. no-rium; (iat. numero) number; non. Con.,

non. pros., non. seq., se texten; non

obst., se non obstante under non; Nor(m)., Norman; Nor(m). Fr., Norman-French; NorW., Norway; Norwegian; NoS., nOS., (jfr no.) numbers; Nott(S)., Nottinghamshire; NOV., November; N. P., New Providence; (iat. notarius publicus) notary public; N. P. D., North Polar Distance; Northern Postal District, London; N. R., North River; N. 8., new style; Nova Scotia; Numismatic Society; N. S. J. C., (iat. Noster Salvator Jesus Chri-stus) Our Saviour Jesus Christ, ei. (fr. »Notre Seigneur Jésus-Christ») Our Lord Jesus Christ; N. T., Am. Nevada Territory; New Testament; n't, not; Nt, hand. neat;W. U^name(s) unknown; Num(b)., number(s); Numis., Numismatics; N.

V., New Version; N. V. M., Nativity of the Virgin Mary; N. W., North- West; i adresser North-Western (.Postal District, London); N. W. T., North-West Territory; N. Y., New York; N. Z., N. Zeal., New Zealand.

nab, nab, 1. s. (jfr knap o. knob) nabb, tekn. (utstående del af ngt, t. ex.) gevärshane, slut-

kappa å lås; lok. blirgknalle, -knagg, -topp; P skalle, hufvudknopp; P hatt. nab, nåb, 2. va. F nappa, hugga (åt sig), nabit, na'bit, s. pulveriseradt kandisocker. nabob, na'bob, s. indisk furste, vicekonung ei. guvernör; »magnat», stenrik »knös» (is.

som samlat förmögenhet i Ostindien).

nabs, nåbz, s. P person : my jag själf, nacarat, nak'arat, s. »nackarödt», ljusröd färg med skiftning i orange; fint lärft ei. flor af »nackaröd» färg. nacker, nåk'år, se följ.

nacre, na'kr, s. pärlemor. ^OUS, -eås, a. af pärlemor, pärlemo-; glänsande, skiftande ss. pärlemor, iridiserande. nacrite, -it, s. min. nakrit. nadir, na'dtiir, s. astron. nadir; biid. lägsta

punkt (tillstånd), næve †, nèv, nævus, lat., -&s, s. roed. födelsemärke, -fläck, nag, någ, l. s. liten (rid)häst, klippare, nag, nag, 2. va. F (jfr nagga) »hacka» på, gnata på; vn. gnata. ~gy, -i, a. F gnatig; kinkig, stingslig, kort om hufvudet, naiad, na'jad, s. (pl. ^es, -èz) myt. najad; bot. vattenväxt (fam. Fluviales); zool. söt-vattensmussla (fam. Naiadæ). naif, fr., nåè'f, a. naiv)|<; om ädelsten med naturligt vatten, nail, nål, 5. nagel, klo; spik, söm; knapp, dubb; längdmått: 2 '/4 in.; va. spika (fast, to, vid; on, på); beslå med beslagsspik; spika igen, jfr ned. med prèp.; fastnagla, allm. bild. F »få ngn fast» (icke låta ngn undanslippa, få ngn att lofva ngt bestämdt etc.), äfv. »hugga», häkta; för-nagla kanon †; the ~ bites, spiken dra'r; to hit {strike) the (right) nail on the head, »träffa hufvudet på spiken»; (down) (up-) on the betala kontant; »tvärt på skifvan»; ~ one's colours to the mast, spika fast flaggen vid masten så att den ej kan strykas (tydligen visa att man ej ämnar gifva sig) ; ~ a lie (an assertion etc.), uppvisa det osanna i en lögn (ett lögnaktigt påstående, o. dgnm omöjliggöra dess vidare spridning);

down, igenspika; tillspika; ~ up, dets.; äfv. uppspika, /xi-ache, s. nagelsprång. ~-bruSh, s. nagelborste. ~-Claw, s. kofot. ~-file, s. nagelfil. <x/-head, s. spik-hufvud; byg. ornament liknande en rad fyrkantiga spikhufvud, fasettband (&fv. ^-headed-moulding). ~-head-tool, s. svart. försänkningsstål. ^-headed, a. försedd

nàil-headed

f Talspråk. P Lågt språk.

Haphtalate

med spikhufvud; liknande spikhufvud (ss.: ~ letters : kilskrift). ~-nip-perS, s. pl. nageltång. rod(-iron), spikten, sömten (spikjärn, fint fyrkant-järn). ^-SCiSSOrS, s. pl. nagelsax. ~ -Smith, s. spiksmed. ~WOI*t, s. bot. nagelört (Draba verna); afv. Saxifraga tri-dactylites. ~er, -ur, s. en som spikar etc.; spiksmed, ~ery, -uri, s. spiksmedja, spik-fabrik.

nainSOOk, nå'nsåk, s. ett slags jaconet. naissant, fr., na'sant, a. ber. om sköldemärke, djurfigur etc. Uppstigande ur midten af en skura.

naive, nåè'v, a. naiv. ~té, fr., -tå', - -'-, s. naivetet.

naked, nå'këd, a. naken; kal; bar; blott och bar; blottad (äfv. sword etc.; of, på; to, för : blottställd, utsatt för); utblottad; obeväpnad (särsk. om ögat), värnlös; oför-ställd, enkel; tydlig, uppenbar; the. ~ earth, bara marken ;

nakir, na'kur, s. med. flygvärk. namable, nå'måbl, a. nämnbar. namby-pamby, nåm'bipåmbi, s. sentimentalitet, affekterad känslosamhet, känslo-pjunk; a. sentimental-, affekteradt känslosam, sipp. name, nàm, s. namn äfv. biid. ss. i sv. : rykte etc.; benämning {for, på); gram. nonien; poet. r. person; va. namngifva, kalla med namn, uppkalla (after, efter), benämna; nämna, angifva; pari. kalla till ordningen; omtala; (ut)nämna, utse, bestämma (äfv. as, for, till ett uppdrag, en tjänst); pari. namnet! the ~ of..., namnet, benämningen ...; ~ o f (jfr föreg.) vid sjäifpresentation F eiiipt. : my ~ is, mitt namn är, jag heter; what is the ~ of ...t hvad heter ...? bad dåligt rykte, vanrykte (äfv. ill öknamn; ßrst förnamn; good godt namn och rj?kte; to bear a (good) hafva (ega) ett (godt) namn om sig; to bring a bad ~ on, bringa i vanrykte; to call bad gifva ngn öknamn, utösa skällsord; to give ... a bad illa berykta, tala illa om; to give one's uppgifva sitt namn; to make (one's self) a to get (quite) a göra (förvärfva) sig ett namn (stort rykte); put a ~ to it F! säg ifrån hvad ni vill (hafva! äfv. hvad får jag bjuda på?); to put down one's anteckna ngns (sitt) namn; skoi. gifva en

skolgosse en anmärkning; to put one's ~ to, satta sitt namn under, skrifva under ei. p å (t. ex. a bill for a friend); to send in one's låta anmäla sig vid besök; to take a antaga ett namn; se vid. under vain; to take one's ~ off (the boards), univ. stryka ut sig (från tabulan, jfr board) ; by (äfv. nämna) vid namn (t. ex. a girl Mary by a person by ~ [ei. of the ~ of] Smith); (känna) till namnet; to go by (ei. under) the ~ of, gå (: vara känd) under namnet ... (: allmänt kallas för . . .); in ~ (only), blott till namnet (ej i verkligheten); in the r\j of, \ ngns namn (å ngns vägnar, med bemyndigande af); lohat's in a r>*? hvad betyder väl namnet (benämningen)? namnet gör intet till saken; ~ the day, se under day; don't ~ it, äfv. »ingenting att tala om»; (the person) 1 just nyss nämde ...; to be badly stå i elakt rykte; is. i nek. sats ej göra skäl för namnet. <v-board, s. sjö. namnbräde. ~-day, s. börs. si. dagen före försäljningsdagen i fråga om värdepapper. opiate, s. namnplåt, dörrskylt. "wSake, s. namne. <vable, -abl, a. se namable. /*leSS, -lës, a. namnlös, obe-nämd; oberömd; okänd; onämd; who shall be som jag vill låta vara onämd.

-li, ad. nämligen; uttryckligen; i synnerhet †. ~r, -ur, s. uppkallare, namngifvare; en som nämner (of, ngt), nan, nån, interj. lok. F hva' ? hur sa'? nandow, nån'dà, nandu, -do, s. zool. sydamerikansk struts (Rhea americana). nankeen, nånkè'n, nankin, -kin', s. nankin

(eg. kinesiskt, naturligen gult färgadt bomullstyg, af Gossypium reiigiosum); pl. nankinsbenkläder.

nantes, nånts, (eg. pr. (N)) äfv. nantz, nåntz,

s. konjak från Nantes, nap, nåp, 1. F för napoleon. nap, nåp, 2. s. se nab, 1. 0. knop. nap, nåp, 3. s. lur (kort sömn); Skoti. si. Öl; VU. taga sig en »lur» (: to have ei. take a »o), »smålura», vara sömnig, dåsig; sofva wid. : vara in vaggad i säkerhet; to catch one raping, oförvarandes komma öfver (öfverrumpla) ngn. ^-taking †, a. tagande sig en lur; s. lurande; öfverrumpling, nap, nåp, 4. S. lugg, lo på kläde "o. d.; flor, felb; is. bot. tät finhårig beklädnad; va. tekn. noppa, rugga, frisera, ratinera. ~ -Coating, S. grof fris. ~-warp, se pile -warp.

nape, nåp, s. (1.) nacke (: ~ of the neck); (2.) se neap, 1.

napery, na'puri, 5. duktyg(er). naphew †, nå'fü, se navew. naphtha, nåp'thå, nåfthå, s. min. nafta; oraffinerad bärgol ja, petroleum, ^late, -tå-

k: fate, å: far, à: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: licr, i: fine, i: fin, i: fir,naphtalate >j< Mindre brukligt. 865 † Föråldradt.

narrowly

låt, s. naftalinsyreförening. <>ulene, -talen, se online. ~lic, -tal'ik, a.; ~ acid, naftalinsyra. ~ line, -talin, 5. kem. naftalin; ~ red, n.-rödt, Magdalarödt; yelloiv, n.-gult, Manchestergult. ^lize, -tållz, va. impregnera ei. mätta med nafta; karbonisera lysgas med naftalin. Napier's-bones (el. -rods), nà'piurz(nåpè'rz)

-bonz (-rodz), s. »Napiersstafvar» (mekaniskt hjälpmedel vid multiplikation o. division).

napiform, na'piform, a. bot. tin formen rof-

lilv rot.

napkin, nap'kin, s. servet; (fin) handduk; blöja (child's näsduk †; bibi. svetteduk (Luk. XIX. 20, drf ordspr. :) Hö bury (el. hide) one's talents in a »gräfva ner sina pund». —ring, s. servetring. napleSS, nåp'lës, a. utan lugg; bot. glatt; luggsliten.

Naples, na'plz, s. pr. Neapel. —yellOW, 5.

neapelgult (en halmgul målarfärg).

napoleon, nåpo'lëon, s. (eg. pr. N.) napoleon (franskt guldmynt: 15 kr.); ett kortspel.

(N)~iC, -'ik, a. napoleonsk. (N)~ist, -1st,

s. bonapartist. ~lte, -it, min. ett slags ortoklas (fältspat), napped, nåpt, (1.) imp. af nap, 3.; (2.) a. (jfr nap, 4.) med lång lugg (cloths), långhårig, nappie, se nappy, 3.

nappiness, nåp'inës, 5. (jfr nappy, 1. o. 2.) (1.) lurighet, sömnighet; (2.) långluggig-het; ludenhet. napping, nap'ing. se under nap, 3. nappy, nap'!, I. a. lurig, sömnig; tung i hufvudet äfv. af drycker; Stark, tung om öl o. d.

nappy, nap'!, 2. a. försedd med lång lugg om tyger, långluggig, -hårig; med lång, ymnig hårbeklädnad om växter, hårig, luden.

nappy, nap'i, 3. s. stenbunke. napry, na'pri, se napery. napS, nåps, s. pl. hand. F f. napped cloths; F f. Napoleons.

narceia, nårsé'jå, narceine, -'söin, s. kem.

narcein (alkaloid i opium).

narcissine, narsis'in, a. af foij. narCiSSUS, lat., nårsis'ås, s. bot. narciss (Narcissus).

narCOSiS, narko'sis, s. med. narkos, dvala orsakad af narkotiskt ämne.

narcotic, narkot'ik, a. (äfv. ~al) med. narkotisk, sömngifvande, döfvande; s. med. narkotiskt medel. narCOtine, -'-tin, s.

kem. narkotin (narkotiskt ämne i opium), nai*-cotism, -'-tizm, s. med. dvala (verkad af narkotiska medel), jfr narcosis; narkotisk förgiftning. narcotize, -'-tlz, va. narkoti-

sera.

nard, nård, s. bot. nardus, jfr spikenard; nardus-olja ei. -salva. ~ine, -in, a. af nardus; lik nardus.

nargheel, na'rgei, narghile, nargile, -giià,

S. turkisk vattenpipa (hvari röken ledes genom vatten).

nariform, nar'iform, a. formad som en näsa (: nose-shaped).

narrate, nårà't, -'-, va. berätta, narration, -a'sjun, s. berättande; berättelse, narrative, -'åtiv, a. berättande; berättelse-; innehållande berättelse(r); fallen för att berätta, pratsam }j<; s. berättelse, narrator, -år, s. berättare, narratory %1 -'åturi, a. berättande, skildrande.

narrow, nar'o, a. trång, smal; knapp, kort,

liten om rum o. tid; som går nära (drf stundom: hotande, farlig, jfr ex.); noggrann undersökning o. d.; biid. inskränkt, trånghufvad; trång-bröstad, småsinnad, småaktig; karg, njugg; va. göra trång; göra trängre, inskränka, begränsa; sammandraga; taga ihop, taga in i stickning; vn. blifva trång (trängre), smalna, sammandraga sig (into, till); ridk. knappa in på volten; s. (ofta i pl. : ~S, -z) trångt farvatten, sund, gatt; trångt pass; ~ in the beam, eg. om fartyg smalt bygd F äfv. om porson; circumstances, ~ fortune, knappa omständigheter; it ioas a ~ chance that you ..., det var med knapp nöd som du ...; ~ cloths, hand. (ylle)tyg, kläden af enkel

bredd (mindre än 52 eng. tum); On its ~ end, på högkant; ~ escape, ~ gauge, se under d. o.; ~ forehead, låg panna; ~ majority, knapp majoritet; ~ seas, trånga farvatten; ~ squeak?, se ~ escape; ~ views, inskränkta »vyer»; to go ridk. se ofvan vn. bordered, se —brimmed. ~ -breasted, a. trångbröstad äfv. bild. ~ -brimmed, a. med smal kant ei. bord, ei. brätte. —ga(u)ge railway, s. smalspårig bana. —heeled, a. trånghofvad häst. ~ -minded, a. inskränkt, kortsynt; småsinnad, trångbröstad; lågsint, lumpen. ~ •mindedness, s. inskränkt uppfattning; trånghjärtenhet, småsinthet, jfr föreg, —sighted, Se short-sighted. —souled, se 0,-minded. —Spirited, a. inskränkt tm förståndet, bornerad; klenmodig. ~er,-ur, komp. af narrow; s. ngn ei. ngt som inskränker, etc., jfr ofvan va.; to be a ~ of, se ofvän va. ~ing, -ing, prt.; s. sammandragning; trångt, smalt ställe ei. del af ngt, afsmalning (t. ex. of a stocking : »hoptagning»), 'vly, -li, ad. trångt, smalt; knapt etc., jfr ofvan a.; med knapp nöd (jfr ex. under escape); nära nog; noga; it very o^i missed me, det hade så när träffat

<*>: note, b\ do, 6: nor, t: not, i\: tube, å: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. S66 P Lågt språk.

mig, det var -»på vippen» att jag blifvit träffad; he loolcs too ~ into things, han är för noggrann, nogräknad (småaktig). ~ness, -nès, s. trånghet, smalhet; trångt, utrymme; inskränkthet; knapphet; knappa omständigheter, fattigdom; biid. (: ~ of heart, of mind)^ trånghjärten-het, småsinthet. narthex, lat., eg. gr., nä rthëks, s. byg. narthex; med. receptformulär(bok); bot. se ferula.

narw(h)al, nå'rwal, afv. ~e, -wäl, s. zool.

narhval (Monodon monoceros). nary, na'rl, a. Am. P (f. never (a)) aldrig (en), ingen (arv. : ~ a); ~ a bit, aldrig ett »sock».

nasal, na'zal, a. hörande till näsan, näs-; gram. nasal; s. gram. näsljud; med. läkemedel som verkar genom näsan, jfr er-rhine; förr i rustning nässkydd. ~ity, -'lti, s. gram. nasalitet, nasalt uttal. ~ize, -iz, va. nasalisera, göra nasal; uttala gnm näsan; vn. tala genom näsan, nascency, nas'ensi, s. alstring; uppkomst,

upprinnelse, nascent, nas'ent, a. i sin födsel, uppkommande; uppspirande, groende, tillväxande; kem. på Väg att utvecklas (gas), naseberry, nà'zbëri, se sapodilla. nash, nasj, a. prov. styf, stel; kylig, kall. nasiform, na'ziform, a. näsformad. nastily, nåstiii, ad. af nasty, nastiness, -nès, s. smutsighet ärv. biid.; snuskighet; snusk, orenlighet, nasturtion, naste'rsjun, nasturtium, -sjium, s. bot. sköldіng, indiansk krasse (Tropæ-olum majus). nasty, na'sti, a. smutsig äfv. biid. : oanständig, otuktig; snuskig, lortig, snaskig; vidrig, vämjelig; otäck, stygg, elak (t. ex. om bam; biid. äfv. cold, fall, weather o. d.); is. Am. si. »svinaktig», kitslig, nedrig; you ~ creature (thing) F, din otäcking, din stygger.

natal, na'tal, a. födelse- (day, dag; place, ort). ~itial †, -isj'al, ~itiOUS †, -isj'us, a. hörande till börd, födelse, ei. födelsedag; astrol. nativitets-, natant, nå'tånt, a. bot. (om blad etc.), ber. (om fisk) simmande, natation, nata'sjun, s. simning, simmande, natatorial, -tato'rial, a. lämpad för simning, sim-(bird, fågel). natatory, nà/tåturi, a. underlättande simning, sim-(or<jrans); bladder, simblåsa.

natch, nåtj, s. korsrygg, länd på nötkreatur, nathless †, nå'thlés, nath'les, ad. poet. se nevertheless, nathmore †, -mèr, ad. lika så litet.

nation, na'sjun, 1. prov. o. Am. p (förmildring för damnation) s. sakramenskad hop; a. ei. ad. förbaskad(t) (mycken, många), nation, na'sjun, 2. s. nation, folk(slag). national, nasj'unal, a. nationel, tillhörande, utmärkande en nation; fosterländsk, patriotisk; national-, allmän (för hela folket), folk-, stundom : stats-(church etc.); (the) ~ anthem, folksång(en) (i Engi. »God save the Queen (King)?); ~ debt, statsskuld; ~ economy, nationalekonomi; ~ ~ guard, nationalgarde i Frankrike etc.; ~ school, allmän friskola, folkskola; ~ town, födelsestad; the ~ ivill, nationens vilja, folkviljan. ~ism, -izm, s. nationel (språk)egendomlighet; poiit. nationalism

(fordran af politiskt oberoende : det nationela partiets [i IrlandJ program). ~iSt, -1st, polit. medlem af det nationela partiet, anhängare af nationelt oberoende (an Irish ~ity, -'lti, s. nationalitet (äfv. konkret : nation); folkkaraktär; fosterländskhet; nationel existens, nationelt oberoende, ^ization, -izà'sjün, s. naturalisering, införlifvande med ett folk. ~ize, -iz, va. naturalisera; göra nationel, införlifva med ett folk. ~neSS, -nës. se ~ism o.^ity.

native, na'tiv, a. medfödd; naturlig (ej konstgjord); ursprunglig (ej förvärfvad); börds-, födelse-; foster-, fädernes-; inhemsk; infödd; min. naturlig, gedigen; s. inföding; djur af inhemsk (»bond»)ras; ostron uppdraget i »park» (: ~ oyster); ~ country, fosterland; ~ forest, urskog; the 8th ~ (regiment of) infantry, 8:de infödda infanteriregimentet (d. ä. hvars soldater tillhöra den infödda befolkningen i ngn viss koloni, t. ex. Indien); ~

language, ~ tongue, modersmål; ~ place, födelseort; ~ produce, landets egna produkter; ~ soil, fosterjord; a plant ~ of America, växt som växer vild (som är hemma) i A.; a ~ of Stockholm (of Sioeden), ett Stockholmsbarn, infödd stockholmare (svensk); to return to ~ dust, vända åter till det stoft hvaraf man är kommen, nativism, -izm, s. (nyare Am.) gynnande af

det inhemska i mots, till invandrare.

nativity, nativ'iti, s. födelse, börd; födelseort (: place of one's ~); födelsedag, -stund; astrol, nativitet; the (N)^, särsk. Kristi födelsedag (25 dec.); äfv. rom. kat. jungfru Marias födelsedag (8 sept.); Johannes Döparens födelsedag (24 juni); to cast a fxj, ställa (ngns) horoskop.

natka, nåt'kå, s. zool. ett slags törnskata (jfr shrike).

natrium, na'trium, se sodium, natrolite, -r6-

lit, s. natrolit dets. s. mesotype.

natron, na'tron, s. min. natron, naturlig soda.

natterjack, nat'urdjak, s. zool. stinkpadda

(Bufo calamita). natty, nat'i, a. F nätt, fin, snygg, natural, nat'ural, a. naturlig i alla bet., äfv. mat. etc.; tillhörande naturen, natur-, naturenligt normal, vanlig; rimlig, sannolik; naturtrogen; sann, okonstlad; vildt växande, ej odlad; mus. utan förtecken (kors o. b'n); skalegen; s. fåne, idiot, to-sing; mus. återställningstecken (jj[); death, naturlig död, sotdöd; teol. lekamlig död; <"V(child, oäkta barn; ~ harmonics, treklangen(s harmoni); ~ history, naturalhistoria, is. zoologi; ~philosophy, naturfilosofi; ren fysik; ~ parts, natur-gåfvor; ~ selection, »naturliga urvalet»

(svagare arters, individers undanträngande i kampen för tillvaron); ~ son, naturlig (oäkta) son; above its ~ size, i öfvernaturlig storlek; <*w state, naturtillstånd; ~ steel, råstål; ~ vingt-un, äkta vingt-un; ~ vowel, knappast artikulerad vokal (t. ex. den som här betecknas med ü); ~ year, astron, naturligt år, tropiskt år (ett solomlopp); jfr vid. ex. under like; it comes «w to him F, det faller sig alldeles naturligt för hnm; your guineas will come quite ... komma alldeles af sig själfva; he teas a ~ born, han var »en tok ifrån början». ~ism, -izm, s. naturtillstånd; ni. naturalism; teol. naturlig religion, ^w-iSt, -ist, s. naturforskare, is. fysiker ei. zoolog; ni. anhängare af naturalism. istic, -is'tik, a. naturalistisk, ^ization, -iza'sjun, s. naturalisering, främlings upptagande till medborgare, ^ize, -iz, va. naturalisera, gifva infödingsrätt, jfr föreg.; göra (upptaga såsom) inhemsk (äfv. foreign loords), införlifva med en nation (ett språk), införa i ett land; acklimatisera, vänja vid (to) ett klimat; göra förtrogen (to, för). ~ly, -i, ad. jfr ofvan a.; &fv. enligt natur-(ei. tanke-)lagarna, »som naturligt (rimligt, sannolikt) är»; af naturen. ~neSS, -nës, s. naturlighet i aiia bet. (jfr föreg, a.); naturenlighet, nature, na'tur, -tjur, s. natur i aiia bet.; äfv.

utan art. naturen (ss. personifikation ; i denna bet. betraktas ordet ss. feminint); naturel, naturlig fallenhet, lynne; naturlig beskaffenhet, art, sätt, kynne; väsen; naturens »vanliga gång» ei. lagar; konst, naturlighet, natursanning; naturlig känsla; good ill se sms. under g. o. i.) Dame (N)"v, Mother (Nallas vår moder naturen; inanimate konst, stilleben; the habit had become (grown into) his second ei. as

a second to him, vanan hade blifvit en andra natur för honom; beside onaturlig; beyoncl öfvernaturlig; by <v/, af naturen; på grund af sakens natur; af födseln, till börden; from tecknad o. d. efter naturen; på grund af ngts natur ei. förhållanden ; ... occurs in förekommer i naturen; in the ~ of, i (kraft af sin) egenskap af ...; a child of ett naturbarn; in his days of i hans kötts dagar; to pay the debt of nw, betala naturen sin skuld (: dö); in the order of efter naturens ordning; in a state of i naturtillståndet; äfv. naken (: in garb, i Adamsdrägt, skämts, äfv. in pride)-,

teol. i syndens tillstånd, ej pånyttfödd; to go (-walk) the way of gå ali världens väg (: dö); to imitate to afbilda, efterlikna lifslefvande. ^-printing, s. natursjälftryck (siitt att direkt afbilda naturföremål ss. blad etc.). -d, a. i sms. af

... natur, -artad (t. ex. good-o*).

naught, nät, s. intet,ingenting; aritm.noll(a); a. dålig, värdelös, usel; ad. inte, ingalunda, icke alis; by ten is tio gånger noll är noll; to call to håna, trotsa; to come to komma på skam, bli till intet, misslyckas; to set at akta för intet, förakta, försmå. ~ily, -ill, ad. jfr ~ineSS, -inès, s. elakhet, okynne, jfr föij. <vy, -i, a. dålig, värdelöst; elak, obeskedlig, otäck, okynnig, vanartig, olydig mest om barn.

naumachy, nå'maki, s. rom. antik, skendrabbning till sjös; arena uppbygd för sjödrabbningar.

nausea, lat., na'sjia, s. med. sjösjuka; illamående med kväljningar, äckel. ~te, -at, vn. känna kväljningar; vämjas (at, åt, vid); va. orsaka kväljningar; fylla med vämjelse; känna äckel öfver (vid), vämjas vid. nauseating, -àting, prt.; a. vämjelig. nauseation, -a'sjun. 5. vämjelse, kväljningar. naUSeative, -àtiv, a.

se föreg. o. följ. a.

nauseous, na'sjus, a. äcklig, vämjelig. ness, -nës, s. vämjelighet, äcklighet.

nautch, nåtj, s. Ind. balett af bajadärer an-

städ till gästers förlustelse. "^-giH, s. bajadäl',

danserska.

nautical, nå'tikål, (nautic †), a. nautisk, hörande till seglingskonst, sjöfart, ei. sjömän; ~ academy, navigationsskola; (N)r^ Almanac, almanack med astronomiska etc. underrättelser för sjöfarande;

astronomy, astronomi i sin tillämpning på navigation; ~ chart, sjökort.

naval, na'val, a. tillhörande el. bestående

af skepp, skepps-; hörande till (en) flot-

ta(n), flott-, örlogs-; sjö-; ~ architecture, skeppsbyggnadskonst; ^ college, sjökrigsskola; ~ croiun, rom. antik, corona navalis; ~ dockyard, örlogsvarf; ~ engagement, sjöslag, -träffning; ~ establishment, flottstation, örlogsvarf; ~force, örlogsflotta; <v, forces, sjötrupper; a ~ friend of mine, en vän till mig som tjänar i flottan; (NLord, dets. som Lord of the Admiralty, se d. o.; ~ officer, sjöofficer; ~ school, skeppsgosseskola; ~ service, örlogstjänst; ~ stores, skepps-förnödenheter, nave, nàv, 1. S. byg. (hufvud)skepp i en kyrka, nave, nàv, 2. s. naf På ett bjui. -1, s. nafle ; midt, medelpunkt. ~|-string, s. anat. naf-velsträng. ^l-gall, s. veter. sadelbrott (sår på ryggen efter sadeln). her. se

nombril. <v,|-W0rt, s. bot. »nafleört» (Cotyledon).

naveu, na'vii, s. bot. långrofva, rotkål (Bras-

sica Napus). navicular,, navik'ulur, a. hörande till båtar)^; naturv. båtformig.

navigability, navigabil'iti, s. segelbarhet. navigable, nav'igabl, a. segelbar. ~ness,

-nes, s. segelbarhet. navigate, nav'igat, va. besegla, segla på ei. öfver, befara ett vatten; navigera, föra, styra ett fartyg; vn. segla, fara till sjös; navigera, navigation, -ga'sjun, 5. segling; sjöfart; navigation, sjövetenskap, styrmanskonst, seglingskonst; ett farvattens beseglande; fartyg kollekt.; aerial luftseglingskonst; common kustfart, mots. : proper sjöfart på längre turer (så att bestick göres); inland internal sötvattenssjöfart; ~ school, navigationsskola. navigator, -ur, s. navigatör, en som förstår ei. utöfvar styrmanskonsten; sjöfarande; sjöman; handbok i seglingskonst (navigation);)|C se följ. nawy, nav'i, s. kanalarbetare, järnvägsarbetare, i allm. lös grofarbetare sysselsatt vid större allmänna arbeten,

is. jordschaktare. navy, na'vi, s. skepp kollekt.; flotta; sjöstat

(personal o. manskap tillhörande flottan).

s. »civilafdelning»en inom office. -^-department, s. »förvaltningen af sjöärendena», sjöförsvarsdepartementet. ~-list, s. flottans rulla, ^-office, s. »marinförvaltningen»; si. Fleet-fängelset. *v-yard, s. sjöarsenal; örlogsvarf. nay, nà, ad. nej; »ja, till och med»; nej (»hvad säger jag»); s. afslag, ett nej; ~ more, äfv. ja, hvad mer är; it is enough, ~ too much, det är nog, ja, mer än nog; I tell you 'x/, jag säger nej; my is just as good as your aye, mitt nej är lika

godt som ditt ja; to say säga nej, neka; I take no I will have no jag vill ej höra talas om något nej (afslag), ni får ej säga nej (t. ex. på min inbjudan), inga invändningar! ~-say †, s. nekande, afslag.

Nazarean, nåzårè'ån, s. kyrkoh. nasaré (en sekt). Nazarene, -rè'n, (-'--), s. nasa,ren (en sekt); inbyggare i Nazaret. Nazarite,

-'-rit, s. en Guds Nazir (jude som var en renlefnadsnian).

naze, nàz, s. (»näsa») bärgudde. ne, nè, ad. † ei. poet. : not, never; nor. neaf †, nèf, s. näfve, neal f, nèl, se anneal. neap, nèp, 1. s. tistelstång, neap, nèp, 2. a. knapp, låg om tidvatten, jfr sms. <vtide, s. dödtid, lågt tidvatten (mots. spring-tide ; tid i månaden, då floden är lägst).

~ed, -t, a. strandad, lemnad på grund

därigenom att vattenståndet blifvit lägre, jfr föreg.

Neapolitan, neapol'itan, a. neapolitansk,

från Neapel; s. neapolitan, near, nèr, a. (eg. komp. af nigh) nära : närbelägen, närliggande, närstående äfv.aiim. biid.; gen, kort väg; nära förbunden : närbeslägtad (: ~ of kin; to, till), förtrogen, intim bekantskap, vän; dyrbar, älskad; nära rörande en; kommande förebilden nära, noggrann (t. ex. öfversättning); knapp; nä-rig, sparsam, snål; i ridning, körning vänster; ad. nära, sjö. nära vinden (: dikt bidevind); tillnärmelsevis; (i st. f. nära nog, jfr ned. ex.; nästan; prp. nära (äfv. med to)-, nära på, inemot; »när», hos, vid)j<; vn. närma sig, nalkas; komma (hvarann) nära; sjö. lova nära intill vinden; va. närma sig till, nalkas; ~ concern, angelägenhet som ligger en om hjärtat, som nära rör en; ~ escape (si. : ~ thing, ~ work), se narrow e. under e.; ~ side, den sida som är ngn närmast (särsk. of a horse :) åtsida (vänstra sidan); ~ at hand, i närheten; nära (snart) för handen; far and när och fjärran; vidt och bredt; not ~ so, se motsv. under nearly; nothing ~ so bad, på långt när ingenting så farligt (illa); to be ~ being ..., vara nära att blifva ...; to come komma nära, närma sig (till, äfv. med to, jfr to go ; nästan uppgå till; »träffa nära», röra, gripa (one's heart, a jierson); to draw se under d.; to go (get) ~ (äfv. med to), nalkas; vara nära att ...; ~ upon 100 £s, nära på 100 pund; after the lapse of ~ 12 centuries, ... bortåt, inemot, nära 12 århundraden; it was not ~ nine, klockan var på långt när ej 9; (arrived) from ~ London, från trakten af L. /v-$ighted, a.

i: låte, å: far, å: fall, å: fat, 4: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine h fin, ! fir,near-sighted

t Mindre brukligt. 869 † Föråldradt.

neck

närsynt; ~ glasses F, glas(ögon) för närsynta. <x,-sightedness, s. närsynthet. est, -est, superi, närmast; the ~ price, hand. lägsta (»sista») priset; the ~ way, närmaste (kortaste, genaste) vägen. -li, ad. nära; på nära håll i aiia bet. (: på ett sätt som innebär närhet ei. en nära förbindelse, t. ex. ~ related, nära slägt); nära på, nära nog, nästan; bortåt; noga; knapt, kargt; intimt, innerligt, förtroligt; it ~ cost his life, det var nära att kosta hnm lifvet; he was ~ ...-ed, han var nära att blifva ..., han var nästan ...; not so * •ej på långt när så ... ~ness, -nes, s. närhet abstrakt (jfr near, a.), närbelägenhet, grannskap (to, till); nära förhållande, nära förening, nära slägtskap; noggrannhet; knapphet; nä-righet, karghet, njugghet.

neat, nèt, 1. s. nötkreatur oftast koll. : boskap; a. i sms. nöt- (cattle). ~ herd, s. ko-ei. oxherde, kogubbe. ~-house, s. fähus. ~'s-foot-oil, 5. kiöffett. ~'s-hide, ~skin, s. nötkreatursshud. ~'s-tOngue, s. oxtunga.

neat, nèt, 2. a. nätt, fin, prydlig, snygg (äfv. biid., t. ex. design, trick); »städad», vårdad om stil, språk; ren, oblandad; oförfalskad; fiffig äfv. biid. : fyndig, »slipad»; riktig, durkdrifven, »fullklappad» (thief); netto, jfr net; ap. ei. ad. is. Am. F oblandad(t), jfr ex. (äfv. ss. s. jfr ex.); to drink brandy dricka konjak enbart; to have a glass (of) to take it taga en (ei. den) »torr», ^-handed, a. händig, snäll, fiffig. <v.ness, -nes, s. nätthet, prydlighet; elegant enkelhet; snygghet; fiffighet, fyndighet.

neb, neb, s. (jfr nib) näbb; P trut; pip på

kärl; möss-Skärm.

nebula, lat., nëb'ulå, S. (pl. -lae, -lè) astron, nebulösa, stjärnmoln; med. ljus fläck på hornhinnan i ögat; sky el. slem i urin. ~r, -lur, a. af föreg, nebule, -ul, s. moln †. nebule-moulding. s. byg. dubbel våglist. nebulosity, -iés'iti, s. se nebulousness. ne-bulOllS, -lus, a. töcknig; lik ett moln. nebulousness, -låsnës, s. töcknighet. nebuly, -li, a. is. her. prydd med våglinier, vågig som skyar; s. her. dubbel skyskura, nebuly-moulding, se nebule-mouldinq.

necessarian, nésesä'rian, s. se necessitarian.

necessaries, nes'esariz, s. pl. förnödenheter; nödvändighetsvaror, -artiklar; ~ of

life, lifsförnödenheter. necessarily, -rili, ad. nödvändigt, ovilkorligen, oundgängligt; med nödvändighet, necessariness, -rinës, s. nödvändighet, necessary, -ri, a. nödvändig (for, för); oumbärlig; väsentlig, ovilkorlig; ovilkorligen bindande slutledning etc.; fil. ofri (agent : ett i sitt handlande med nödvändighet bestämdt väsen, mots. : free agent); s. nödvändighetshus, afträde (: ~-h0USe); ngt nödvändigt (mest i piur., jfr necessaries). necessitarian, nesesita'rian, 5. fii. determinist (en som nekar viljans frihet); teol. fatalist.

necessitate, neses'itat, va. göra nödvändig ei. oundviklig; nödsaka, nödga, tvinga, necessitous, neses'itus, a. nödställd, behöfvande, torftig, fattig; trängande behof.

<vness, -nès, necessitude, -itud, s. nödställdhet,. trångmål; stor fattigdom, armod, »behof» (behöfvande omständigheter).

necessity, neses'iti, 8. nödvändighet (for, för; of, af); fil. nödvändig bestämdhet

(frånvaro af frihet, af val); Oundgänglighet, ovilkorlighet; tvångsmål; nödtvång; tvingande behof; trängande nöd, nödställd belägenhet; det oundvikliga, ödet; nödvändighetsvara (pl. -ties, jfr necessaries); ~ has (el. knows) no law, ordspr. nöden har ingen lag; there is no ~ for (your) ...-ing ei. (for you) to med infin.. det är alis icke nödvändigt att ...; I had no rv for them, jag hade intet behof af dem (behöfde dem icke nödvändigt); from af nödtvång, af nöd; of af (med) nödvändighet; ovilkorlig; oundgängligen) nödvändig; fil. enligt tanke-lagarna självklar(t) (t. ex. it is of ~ that a thing cannot be A and non-A at the same time); in case of i nödfall; doctrine of fii. determinism; fatalism; (it follows as) a matter of såsom en nödvändighet; to make a virtue of göra en dygd af nödvändigheten; if it comes to the om det kommer därhän att det blir nödvändigt; to put (ei. reduce) a person to the ~ of, to lay a p. under the ~ of, bringa ngn därhän att han blir tvungen att, göra det till nödtvång för ngn att ...; to be {lie) under the ~ of, vara (se sig) tvungen till att ...

neck, llèk, S. nacke; hals äfv. på kärl, instrument etc.; mek. äfv. axeltapp of an arbor); halsstycke på siagtkreatur (äfv. ~beef); långsmalt näs, landtunga (: ~ of land); va. knäcka, bräcka af eg. halsen på ngt; »nacka» (hugga halsen af) ngn; ~ and vid täflan, eg. kappridn. jämsides, jfr vid. sms.; ~ and Crop, ~ and heels F, i hela sin längd; hel och hållen, med hull och hår; falla, kasta ut hufvudstupa, hals öfver hufvud; to tie ~ and heels, ss. straff våldsamt sammanpressa hals och knän (: »krumslutning»); ~ OV nothing, vid kappridn. o. d. (vågande alt för att vinna), på lif och död, jfr vid. sms.; a stiff "», hals-styfhet (»sendrag»); biid. hårdnackenhet; bibi. förhärdelse i synd; to bend the ~ to, böja nacken (»ryggen») för; to bow (subject, submit) one's ~ £o the yoke, böja sin nacke under oket; to break one's bryta halsen af sig; to break the "» of, knäcka, tillintetgöra, göra oskadlig; öfvervinna värsta svårigheten vid, göra undan det värsta af (an affair); to win by a "», kappridn. vinna med en halslängd; on the ~ of omedelbart efter; he fell (ei. threw himself) on his father's "», han föll sin fader om halsen; to tread on the "» of biid. trampa på ngns nacke, förtrampa; to fly round, one's flyga ngn om halsen. ^-abOlit, s. P kvinno-halsduk. ^-and-neck, a. jämn täflan, slutande utan förmån för ngn deltagare, jfr ofvan ex. ^-astragal, s. art. halsband på kanon. ~-band, s. halslinning; skjortkrage. cloth, s. manshalsduk, ^-handkerchief, se "»erchief. ~laCe, s. (pärl-, diamant-ctc.)halsband. ^land)|C7 se ofvan neck of land. ^-mould(ing), s. byg. astragal (list kring halsen af en kolonn]. ~-or-nothing, a. halsbrytande, våghalsig, »vild», desperat. ~-pieCe, S. halsstycke (t. ex. på ett harnesk). ~-Strap, s. halsrem på betsel. ~-tie, s. smal manshalsduk (hand. s. k. »slips»). ~ -verse, S. »halsvers» (den första af Davids 51 psalm: »Miserere mei», hvilken förr upplästes af en lifdömd som begärde nåd från galgen); »SChib-

boleth», igenkänningsord hvarpå lifvet hänger. ~weed, s. skårats. hampa. ~ed, -t, a. i sms. med ... nacke ei. ... hals, -nac-kad, -halsad (t. ex. stiff~erchief, -ur-tjif. s. kvinnohalsduk (hnfvudduk). ~ing, -ing, s. se "»-mould. ~let, -let, s. halssmycke, liten halskedja af guld el. d. necrO-, gr., nek'ro, i sms. död. ~lite, -lit, s. se ~nite. ^logic(al), a. nekrologisk. /v-logist, -krol'odjist, s. nekrologförfattare. ~!ogy, -krol'odji, ß. nekrolog (kort biografi öfver en nyligen afliden): lista Öfver dödsfall. ~mancer, -månsur, s. svartkonstnär, trollkarl, andebesvärjare, jfr "»mancy. ^mancing,-månsing, s. andebesvärjning; a. andebesvärjande. ~manCy, -månsi, s. svartkonst, spådom medels vålnaders frammanande, ^mantic, -man'tik, a. (äfv. -Cal) nekromantisk, svartkonst-; s. † besvärjelse, trolleri. ~nite, -nit, s. min. ne-kronit, stinkande fältspat. ^phagOUS, -krof 'agas, a. likätande, naturv. lefvande | på as. ~phore, -for, s. zool. dödgräfvare (skalbagge), ^polis, -krop'olis, s. nekropol, en »de dödas stad», större begrafningsplats. ~psy, -psi, s. likbesigtning.

scopic(al), -sk6p'ik(ål), a. likbesigtnings-. rv/Sed, -kr6st, a. med. angripen af benröta. ~SiS, gr., -krösis, s. med. benröta; bot. brand.

nectar, nek'tur, s. mytol. poet. nektar, gudadryck; ljuflig dryck; bot. honungssaft. ~eal, -ta'real, a. honungs-, is. bot. : innehållande honungssaft ei. hörande till ho-nungsgömme. ~ean, -ta'rean, a. se eous. ~ed, -d, a. genomträngd af ei. bemängd med nektar; full af nektar, nektar-. ^eouS, -ta'reus, a. nektarsöt, -ljuf, nektar-. ~ial, -ta'rial, a. se "»eal, sista bet. ~iferOUS, -lf'urus, a. frambringande nektar ei. (bot.) honungssaft; försedd med honungsgömme. ~ine, -in, a.

se "»eous; S. nektarin (en art persika : Per-sica lævis). ^ium, lat., -ta'rium, se ~y. ~0US, -us, a. se "»eous. -1, s. bot. ho-

nungsgömme.

need, nèd, s. trängande behof; trångmål, nödtvång; nöd; brist; va. nödvändigt behöfva, vara i stort behof af, ej kunna undvara, hafva af nöden, tarfva; (afv. ss. hjälpv. o. då utan ändelse i pres., utan to framför den följ. infin. o. utan omskrifn. med do) behöfva; måste; vn. behöfvas, tarfvas, vara af nöden ; ~ has no laiü, ordspr. nöden har ingen lag; had "» been, om så hade varit nödvändigt; there is no ~ why ..., det fins intet som påkallar ... ei. gör det nödvändigt att ...; i f "» be, om så erfordras, i nödfall; what ~ is there of hvad göres ... behof, hvad behöfs ...? (ei. ...to med infin., hvad är det för nödvändigt att ...?); to do one's "»s, göra sitt tarf; at "», vid (förefallande) behof; at one's "», äfv. i nödens stund; to be in "», vara i nöd, i behof (lida brist); to be (ei. stand) in "» of ..., vara i behof af, hafva ... af nöden, tarfva (: to have "» of); a friend in "» is a friend indeed, ordspr. i nöden pröfvas vännen; sadly in "» of (: in great "» of), i stort behof af, högligen tarf vande (ei. påkallande); in case of "», i nödfall, vid förekommande behof, om så erfordras; address (el. direction) in case of "», hand. nödfallsadress på växel; in the hour of "», i nödens stund ; ["» 50 is, jag behöfver 50 pund; he "»s me, han behöfver mig (mitt bistånd); all that "»s, alt som behöfs; whatever else should be "»ed, hvad som eljes skulle behöfvas (vara af nöden, erfordras); ~ I tell you f behöfver jag väl säga (er) (det)? you "» not be told, (man :) jag behöfver ej säga er; he "» not come, han behöfver ej komma; / ~ look changed, jag måste (torde) vara förändrad till mitt utse-

k: fate, å: far, a: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,need

ende; it »» hardly (el. it scarcely »»s to) be said that ..., det behöfver knappt sägas att... -èd, pp.; a. nödvändig, behöflig. -ur, s. en som är i behof af ngt. ^fulj -ful, a. af nöden, nödig, nödvändig, högst behöflig {for, för); the »» F, (»nervus rerum») kontanter, pengar; the one thing »», teol. »det enda nödvändiga»; to do (ei. procure) the »», hand. skydda en växel; all that is »» to be known, alt man behöfver veta. ^fulneSS, -fulnès, s. nödvändighet. ~ily, -111, ad. på ett trängande sätt; i nöd, i behof. ~ineSS, -fries, s. nödställdhet, nöd, brist, armod, needle, nèdl, s. nål i allm., ss. magnetnål etc.,

is. Synål; jfr äfv. knitting-»» ; (ngt som liknar en nål, t. ex.) klippspets, spetsig fristående klippa; obelisk; min. kristallnål; vn. an-skjuta nålformiga kristaller; va. anskjuta kristallnålar; you might as well look for a »» in a hay-moiü, ordspr. det är som att leta efter en nål i en höstack; to sit (be busy) at one's »», sitta och sy; to go through the eye of a »», bibi. gå gnm ett nålsöga, ^-alphabet, s. teiegr. alfabet för visartelegraf. ~-bar, s. nålstång i en symaskin. ~-beam, S. byg. brovase (tvärsyll uppbärande broläggningen i en bro). ~-bearer, ^-Carrier, s. nålhållare. book, 5. nålbok. ~-Case, s. nålhus. ^-factory, s. synålsfabrik. ~-file, s. nålfil. ~-fish, s. zool. haf sn ål (Syn gnathus). ~ -forceps, s. kirurgs nåltång. ^-furze, s. bot. tagginst (Genista anglica). ^-guard, s. nålhållare på symaskin. ~-gun, s. tändnålsgevär. ~

-holder, se forceps. ~-iron-stone, s.

min. nålformigt kristalliserad götit (järnoxidhydrat). ~-l0Ck, s. lås på tändnålsgevär. ~-maker, s. synålsmakare. ~-mill, s. se »»-factory. ~-0re, s. min. prismatisk

vismutglans. rv-papering machine, 5.

maskin som lägger synålarna i bref. ~ -plate, s. styngplåt På symaskin, ^-pointed, a. nålhvass, uddhvass. ~'s eye, s. nålsöga. ^-shaped, s. nålformig. ^-sharp-ener, s. smärgeldyna, -trissa för synålars hvässande. ~-shell, se sea-urchin. »» -Spar, se aragonite. ~-StOne, s. min. ett slags zeolit (: aragonite, natrolite). ~-tele-graph, s. visartelegraf. ~-threader, s. synålspåträdare(apparat). ~-wire,s. ståltråd till synålsämnen. ^WOman, s. sömmerska. ~-W0rk, s. sömnad; söm, sy-arbete; tapisserisöm; byg. korsverk i hus; to do plain »», sy linnesöm. ~-W0rker, se »»woman. ~WOrm, s. zool. en art spolmask (Ascaris acus). ^-zeolite, se natrolite. <v/ful, -ful, s. trådända, så mycket tråd som trades på nålen. -ur, s. synåls-

makare ei. -försäljare; arbetare i synålsfabrik.

needless, ne'dles, a. onödig; utan behof †. ~ly, -li, ad. onödigt. ~neSS, -nes, s. onödighet. needly †, -li, (l.) ad. nödvändigt. needment -mënt, s. ngt som tarfvas; nödvändighetsartikel, needly, nè'dll, (2.) a. synålslik; nålhvass. needs, nédz, ad. (eg. genitiv at need; vanligen vid must) nödvändigt, ovilkorligen; ~ must, det är tvungen sak, det fins ej annan råd; ss. ordspr. (äfv. med tillagdt : ivheil the devil drives) nöden har ingen lag (jfr »har man tagit fan i båten får man ock ro honom i land»); no more than »» must, icke mera än som nödvändigt behöfs, är absolut nödvändigt, man är tvungen till; I must ~ know it, det måste jag ovilkorligen (få) veta; if it »» must be, om det nödvändigt skall så vara (skall ske). <->Jy †, -li, ad. se necessarily.

needy, ne'di, a. nödställd, behöfvande (is. :

Stadd i behof af pengar, medel till uppehälle), fattig, torftig, ne'er, nar, ad. smdragn. af never. ~-dO-well (-weel, Skoti.), s. o. a. (en) obotlig, oförbätterlig äfv. biid. (slarfver, odåga). neese †, nèz, med sms., se sneeze etc. ne exeat, Iat., nè ĕk'sëåt, s. jur. portförbud,

förbud att lemna landet, nefarious, nèfà'rius, a. gudlös, skändlig,

nedrig. ~neSS, -nes. s. skändlighet, negation, négå/sjun, s. nekande; øi. etc. negation, negerande (frånkännande af bestämningar etc.); by way of »», m. »via nega-tioms» (: gnm bestämningars frånkännande).

negative, nëg'åtlv, a. nekande; ai. negerande, innebärande negation; aiim. vetensk. negativ elektricitet etc.; S. nekande i allm. bet.; nekande sats, uttryck ei. ord (adverb, partikel); vägran, afslag; nekande röst (votum); veto; fotogr. negativ (: »» picture el. photograph); va. besvara med nej; negera, förneka existensen af, upphäfva; vederlägga, gendrifva; vägra, af-slå; sätta sitt veto mot, neka sanktion; in nekande, för att antyda nej; to answer in the (be)svara med nej, neka; ~ pregnant, ett förnekande af ngt som tillika innebär ett påstående af motsatsen; ~ sign, aigebr. minustecken (—)? power of a ~ voice, vetorätt. ~ly, -li, ad. negativt i alla bet. (t. ex. charged ei. electrified : laddad med negativ elektricitet). ~ness, -nës, negativity, -'it!, s. nekande beskaffenhet, negativitet. neglect, nëglĕkt', va. försumma (to med infin., ei. -ing, att ...); vårdslösa; ej visa

i: note, è: do, o: nor, 6: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.neglect

F Talspråk. 872 P Lågt språk.

Nemean

ugu ci. ngt tillbörlig uppmärksamhet, ringakta, se öfver axeln; åsidosätta; uraktlåta; illa sköta; s. försummelse (of duty etc.); uraktlåtenhet; vårdslösande; åsidosättande; likgiltighet (of, för); ringaktning, bristande uppmärksamhet äfv. mot person : oartighet, ovänlighet (to treat with /x/); vanvård, vanhäfd; vårdslöshet, försumlighet ss. egenskap; gross grof försumlighet man gjort sig skyldig till; to fall into nu, falla i glömska; råka i vanhäfd; to the ~ of, med åsidosättande af. ~ed-neSS, -ëdnès, s. vanvårdadt skick, vanhäfd. ~ ful, -ful, a. (med of) försummande, vårdslösande, ringaktande, ovårdsam (om); försumlig, vårdslös; likgiltig, föraktfull. 'Xiing, -ing, prt.; a. se föreg.; s. försummande, singly, -ingli, ad. försumligt; ovårdsamt. ~ion †, -k'sjun, s. vårdslöshet. ~ive †, -iv, a. se r^ful. negligee, fr., neg'lizja, S. negligé (fruntimmers morgonrock) ; lätt, enkel drägt; (korall)hals-band.

negligence, neg'lidjens, s. försumlighet, oaktsamhet, vårdslöshet (of, i ngt; to, mot en person); by (from, through) af vårdslöshet etc. negligent, -djènt, a. försumlig; försummande (of, ngt); ouppmärksam, oaktsam, ej aktande (of, på); ovårdsam (of, om); vårdslös; likgiltig (of, för); to be <x, of, försumma, vårdslösa, ringakta, negociable etc. mindre riktigt f. negotiable etc. negotiability, nëgàsjiàbiriti. s. värdepappers, växlars säljbarhet. negotiable, - -'-abl, a. som kan förhandlas, uppgöras (etc., jfr negotiate); is. hand. som kan bortslutas, säljbar växel O. d. negotiate, - -'-ät, vn. underhandla (for, om); afsluta öfverenskommelse (poiit. traktat o. d., hand. köp : göra upp affär) (with, med; for, om); va. underhandla om; göra upp (om), genom underhandling vinna, åstadkomma ei. utverka (t. ex. a prisoner's pardon); uppnegociera (a loan)-, hand. bortsluta, sälja

växlar, negotiation, -ä'sjun, s. särsk. pont. underhandling; uppgörande af affär; växelslut, -handel; affärsverksamhet; to be in ~ with, ligga i underhandling med (for, om), negotiator, --'-ätur, s. underhandlare; mellanhand vid uppgörelse, förmedlare (of a loan etc.). negotiatory, --'-äturi, a. underhandlings-, negotiat-ress, - -'- ätrës, negotiatrix, --'-ätriks, s.

underhandlerska, jrr negotiator. negress, nè'grès, s. negress, negrinna. negro, ne'gro, s. (pl. ~es, -z) neger. ~ -corn, s. se durra. ~-head (-tobacco), s.

se cavendish. ~ 's-head, s. bot. se ivory

-palm. <v-W0man, s. negerkvinna, negress. negroid, ne'grojd, negrooid, nè'-gr66jd, a. negerliknande, neger-, negus, nè'güs, s. negus, ett slags vintoddy

(dryck af vin med socker, muskott, citronsaft o. varmt vatten).

neif(e) †, nèf, s. förr trälinna, lifegen kvinna, neigh, nä, vn. gnägga; s. gnäggning, neighbour, nä'bur, s. granne;

bibi. ens nästa, medmänniska; a. i sms. grann-; va. bo nära, hafva till granne; gränsa till; next door nearest närmaste granne; our våra grannar (ofta i England : fransmännen : o. over the water); ~ it F, umgås (görapåhälsningar) bland grannarna. ~h00d, -hud, s. närhet, grannskap, äfv. konkret : kringliggande trakt där man bor, nejd; trakt (stadsdel etc.) med afs. på dess inbyggare; bad "o, dålig grannsämja, dåligt förhållande mellan grannar; dåliga grannar; elakt grannskap, illa känd trakt; in our äfv. på vår(a) trakt(er). ~ing, -ing, a. angränsande, närliggande, närbelägen äfv. biid.; närboende; grann-; ~ parts, omgifningar. ^liness, -lines, s. egenskap att vara god granne; grannsämja. ~ly, -li, a. som höfves en god granne (: tjänstvillig, vänlig); umgängsam; ad. såsom (goda) grannar; som grannar egnar och anstår (: vänligt etc.). neighing, na'ing, prt.; s. gnäggande, gnäggning.

neither, ne'dhur, ni'dhftr, konj. hvarken;

ej häller; ofta mindre egentligt ss. förstärkande nor; förr i st. f. nor; pron. ingendera (äfv. ~ of them : of the tWO [dock F, oegentligt, äfv. i st. f. none, d. v. s. i fråga om flere]); "v ..., nor ..., hvarken ..., eller ...; (you do not seem to be happy) svar: ~ am I, ... jag är det icke häller; (the reason why) is <v/ here nor there, (skälet hvarför) gör hvarken till eller från, hör ej hit; he is ~ fish, flesh nor fowl, han är hvarken fågel eller fisk (äfv. : konstig, som ingen kan bli rätt klok på); nor then neither (i st. f. either), och icke häller då; I shall take ~ part, jag ämnar hålla mig neutral, neive, nèv, s. skoti. näfve, neivie-nick-nack, -iniknäk, s. Skoti. höger eller vänster (näfve) ! (en barngisslek).

nemaline, nëm'åim, a. min. se fibrous, nematode, -t6d, nematoid, -tojd, a. zool.

trådlik om maskar.

nem. con., nëm kon (förk. af lat,: nemine contradicente [nem'ine kontradisen'te] : no one opposing) enhälligt, utan gensägelse, enstämmigt. Nemean, nëmè'än, a. gr. hist. myt. nemeisk (games, lion).

k: fate, å: far, a: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,Nemesis

>f< Mindre brukligt. 873 † Föråldradt.

nest

Nemesis, gr., nëm'ësis, 5. myt. hämdens gudinna; Nemesis, den gudomliga vedergällningen; gudomlig straffdom, nemoral ‡ , nëm'èrål, a. skogs-, lund-, ne-

morous, -rus, ö. se föreg.; äfv. skogig, nems, nëmz, S. zool. arabiska namnet på faraO-

råtta, jfr ichneumon. nenuphar, nenu'far, s. bot. hvit näckros

(Nymphæa alba). neo-, gr., nè'é; is. i sms. med ord af lat. (el. gr.) ursprung ny-. platin, a. nylatinsk (: romansk ; el. : modern-latinsk). ^liberal, a. nyliberal. ^logic(al), a. neologisk, innebärande ei. beträffande nya läror, ord, åsigter 0. d. -Jogism, -ol'odjlzm, s. nyhetsmaken i

läror, åsigter etc.; nya läl'01' teol. särsk. rationalistiska : neologism; nybildning af ord; nybildadt ei. nyupptaget ord. ^logist, -ol'6djist, nyhetsmakare, jfr föreg.; teol. neolog (rationalist). ^lOgiStiC(al), O,, (jfr ofvan) neologistisk. ^logize, -ol'6djiz, vn. införa nyheter särsk. i språket (: begagna nya ord och talesätt), ei. i religion. ~logy, -ol'-odjl, s. nyhetsmaken; införande af nya ord ei. af nya särsk. religiösa läror, teol. neo-logi (modern rationalism), ^phyte, -fit, S. en

nyomvänd; »novis», nybörjare. ~teric, -ter'ik, a. (äfv. -al, -ål) hörande till nyare tiden, modern; s. † en som tillhör nyare tiden. ^ZOiC, -zo'lk, a. geoi. neozoisk

(mots, till palæozoisk).

nep, nèp, s. bot. kattmynta (Nepeta cataria). Nepaul, nèpå'1, s. pr. —paper, s. ett siags

papper från Nepal (af Daphne papyracea). ~ese, -è'z, a. från Nepal; s. (pl. lika) inbyggare i Nepal, nepenthe, gr., nèpën'thë, s. glömskedryck.

-thez, S. se föreg.; bot. se monkey-CUp. nephelin(e), nëfèiin, s. min. nefelin (en art fältspat från vulkaner).

nephew, nev'u, s. nevö, bror- ei. systerson;

son- ei. dotterson †. nephralgia, -algy, nèfråPdji(å), s. med. njurlidande.

nephrite, nëfrit, ne'frit, S. min. nefrit, »njursten». nephritic, -frit'ik, a. (äfv. -al) hörande till (behäftad med ei. botande) njursjukdom is. njursten; njur-; s. medel mot njurlidande (njurstensupplösande medel); ~ stone, se nephrite, nephritis, gr., -'is, s. med. njurinflammation, nephro-, nëfro, i sms. njur-, t. ex. ~tomy, -ot'omi, s. njurstensoperation.

nepotic, nëpofik, a. jfr föij. nepotism,

-'-tizm, s. nepotism (otillbörligt gynnande af nevöer el. slägtingar).

Neptune, nëp'tun, S. myt. o. astron. Neptunus. Neptunian, -'lån, a. hörande till Neptunus ei. (poet.) hafvet; (il) geoi. neptunsk,

uppkommen ur vattnet (gnm vattnets verkan, gnm aflagringar ur vattnet); o/ theory, geoi. åsigten att jordskorpan hufvudsak, bildats (genom aflagringar) ur vattnet; s. se följ. neptunist, -1st, s. anhängare af the nep-tunian theory. nereid, nè'rëld, s. nereid (mytol. : hafsnymf;

zool. : ett slags hafsmask). neroli, nër'6ll, s. orangeblomolja, finaste s. k.

pomeransessens (äfv. oil of nervation, nurvà'sjån, s. is. bot. nervighet,

i aiim. nervförgrening, ådrighet. nerve, nerv, s. anat. nerv; pl. F sjuka »nerver», nervattack; bot. (blad)nerv; byg. kryss i korshvaif; sena)|<; biid. kraft, styrka, fasthet, spänstighet; energi, själsstyrka; va. gifva styrka, fasthet åt, »spänna», stål-sätta wid.; strong in nervstark; a man of oj, en man med »nerv» (styrka, energi); zoeakly of nervsvag; through ~ and bone, genom märg och ben; to be taken with the ojs F, få en nervattack; ~ one's self for, spänna sin kraft för att möta

el. i af vaktan på kommande fara, strid, stål-

sätta sig mot. —shaken, a. nervskakad. ~d, -d, a. försedd med nerver; bot. (äfv. allm., jfr ofvan byg.) ådrig, nervig, "t/less, -lës, a. kraftlös, slapp, svag. nervine, -in, a. nervstillande; 5. nervstillande medel. nervöse, -OS, a. bot. nervig, jfr nervosity, -vis'lti, s. nervighet, jfr föreg.; se vid. nervousness. nerVOUS, ne'rvus, a. hörande till nerverna, nerv-; senigt; bild. stark, spänstig, kraftig, energisk; med. nervsvag, nervös, F äfv.: rettig ei. ängslig, »het om öronen», orolig (about, as to, ort, i fråga om, för); nerv-retande, alt för spännande (situation), gifvande anledning till oro; ~ fluid, ^ principle, »nervfluidum» ss. bärare af livsprincipen, lifskraft; ~ system, nervsystem; to be in .. .-ing, äfv. vara rädd för att (: ängslig när man skall till med att ...). ~ly, -li, ad. nervöst; med nervösoro. ~ness, -nës, s. nervighet; styrka, kraft; is. F nervsvaghet, nervositet; tillstånd af nervös öfverretning; retlighet; ängslan, oro. nervure, ne'rvur, S. byg. kryss i korshvaif: naturv. nerver, nervighet, upphöjd ådrighet på ett blad, en insekts vinge etc.

nervy, ne'rvi, a. stark, kraftig, senfull, muskulös.

nesh, nësj, a. prov. mör, mjuk, blöt. -neSS, nës. ändelse (1.) (jfr naze; i namn, t. ex. Dungeness) udde, pynt; (2.) i abstr. subst., motBv. sv. : -het (t. ex. kindness). nest, nëst, s. näste äfv. biid. (t. ex. ~ of thieves)

o. allm., särsk. geoi. min. (: ~ of Ore)-, bale,

rede, bo äfv. bild.; jagt. kull; bild. »följe», band; en rad lådor el. d. öfver el. tätt vid hvarann (t. ex. skrifbords-, el. dokument-Skåp); en sats lådor, askar o. d. som gå i hvarann ; vn. bygga bo; bygga och bo; va. bygga bo åt; lägga i ett bo; se ex. under feather; ~ one's self (jfr vn.), slå sig ned. ^egg, s. boägg; bild. grundplåt; kärna, grundstomme (jfr nucleus). ~le, nësl, vn. bygga bo; nedsätta sig; reda sig en bekväm (varm etc.) ligg- ei. sittplats; »krypa in» (in; till kojs) el. »upp» för att hvila (t. ex. on to the mother's knees, upp i knäet på modern); ligga varmt och tryggt som en fågel i boet; oroligt röra sig hit och dit ss. en fågel när den reder sitt bo; va. lägga i bo; inhysa; pyssla om, omhulda; ~ one's self, jfr vn.; äfv. innästla sig. "Jing, nes'ling, prt.; a. nykläckt fågelunge; s. fågelunge som ej lemnat boet, nykläckt (ofjädrad, ej flygfärdig) fågelunge. "Jing-place, s.

bo, krypin, tillhåll. Nestorian, nesto'rian, a. kyrkoh. nestoriansk. net, nèt, 1. s. nät i aiim.; bild. garn, snara; hand. tyll; va. fånga i nät; innesluta i ei. omgifva med nät; bild. fånga, snärja i sina gam; (äfv. vn.) knyta (nät). ~-masonry, s. reticulated icork. ~-wOrk, s. nätverk, ngt som liknar (har maskor ss.) ett nät; bild. labyrint; tekn. enkel maskin tillverkad spets (: ~-lace), spetsbotten (jfr bobbinet); byg. nätlikt ornament; jämv. järnvägsnät, net, nèt, 2. a. (jfr neat, eg. samma Old) hand. netto-, i netto, i ren behållning; va. gifva ei. utgöra i netto, i ren behållning; taga in i ren behållning; ~ cash, hand. antecknadt på räkning o. d. netto, utan afdrag för extra kostnader, nether, nedh'ur, a. nedre, neder- särsk. geogr. : lägre, lågt belägen; undre, under- (t. ex. the ~ house, se lower h.); underjordisk; at the ~ pole F, vid världens ända. (N)~-lands, s. pl. Nederländerna. ^lingS, lingz, s. pl. skämts, strumpor. ~mOSt, a. (superi. af nether) nederst, lägst, underst. ~ward, -wård, a. nedre särsk. framför ortnamn.

wards, -wurdz, ad. nedåt.

nett, se net, 2.

netted, net'ed, (1.) pp. af net, 1.; a. nätlik, med maskor; (2.) pp. af net, 2. vunnen såsom ren vinst. ~-W0rk, se net-work. netting, net'ing, l. prt. af net 1. (o. 2.); s. nätbindning; nätverk; metall(tråds)duk; sjö. se bulwark^-machine, s. nätbindningsmaskin. ^-needle, s. knytnål för nät el. fruntimmersarbetc. ~-pin, kafle för nät-bindning.

netting, net'ing, 2. s. prov. urin. nettle, nèti, .1. s. sjö. se knittle.

nettle, nëtl, 2. s. bot. nässla (Urtica, &fv. 'v-WOrt); va. sticka, bränna som nässlor; bild. reta, förarga; at, »stucken» öfver. ~-brOth, s. nässelkål, "w-cloth, 5. ett slags tjock vaxduk. ~-fish, s. brännande manet. <wash, 5. med. nässelfeber. 'v.-tree, s.

bot. nässleträd (ett sydeuropeiskt träd med hårdt virke : Celtis australis). -år, s. ngn

(ei. ngt) som retar, förargar, »retsticka». nettling, -ing, prt.; a. retande, sårande, förarglig, retsam; s. retande, sårande, netty, net'i, a. nätlik, jfr netted, 1. neural, nu'ral, a. hörande till nerverna, nerv-, ^gia, -'djiå, s. med. nevralgi, nervvärk. "wgic, -'djik, a. nevralgisk, jfr föreg.; ~ cone, migränstift. ~gy, -'dji, se <^>gia. neurin(e), -rin, 5. anat. nervsubstans. nCU-ritis, -i'tis, s. med. nervinflammation, neuro-, gr., nü'10, i sms. nerv-, ^logical, -lodj'ikal, a. jfr nulogy. ^logist, -rol'odj-ist, s. kännare af ^logy, -rol'odji, s. läran om nerverna. ~pter, -rop'tår, s. (oftast i pl. -a, -å, o. -S, -s : ordningen Neuroptera) zool. nätvingad insekt (slända). ~pteral, -rop'tural, a. hörande till de nätvingade insekternas ordning, ^pteran, -rop'tur-an, s. zool. nätvingad insekt. ^pterOUS, -rop'turås, se apteral. ~tic, -rot'ik, a. med. nerv-, hörande till nerver ei. nervsjukdomar; nervstärkande; s. med. nervstärkande medel; nervsjukdom. ~tOme, -t6m, s. smal kirurgisk knif för nervdis-sektion. ^tomical, -tom'ikal, a. hörande till nervernas dissektion, ^tomist, -rét'-omist, s. en som dissekerar nerver. tomy, -rot'omi, s. nervdissektion. neuter, nu'tur, a. naturv. könlös; gram. neutral, äfv. om verb : intransitiv; neutral, opartisk^; s. naturv. könlös individ (ss. arbetsbi); neutral, ointresserad, opartisk person †; the gram. neutrum, neutral, nu'tral, a. neutral äfv. kem.; bot. könlös; opartisk, partifri; som är hvarken det ena eller det andra af två motsatser, »midt emellan», obestämd, likgiltig, indifferent i aiim. bet., »färglös» bild.; s. neutral person; neutral stat; to stand hålla sig neutral; ~ tint, gråaktig färg sammansatt af hufvudfärgerna; obestämd färg;

tinted eyes, ögon af obestämd färg; ~ vowel, dunkel, obestämd vokal (ss. u, ë). ~ity, -'iti, s. neutralitet; opartiskhet, partifrihet; neutrala makter kollekt. ~iza-tion, -iza'sjun, s. neutraliserande äfv. kem.; neutralt (indifferent) tillstånd. ~ize, -iz, Va. neutralisera särsk. kem., Upphäfva särskilda egenskaper hos ei. verkningar af, motverka; göra indifferent; poiit. förklara neutral; ~ each other, ömsesidigt upphäfva hvarann, <xsizer, -izur, s. ngn ei. ngt som neutraliserar, jfr föreg.; kem. neutraliserande ämne. never, nev'ur, ad. aldrig; äfv. is. F (Sg. i sv. :

ett förstärkt not) : alis icke (jfr ned. o. ex. under die o. mind); ~ a ..., »aldrig» en enda; ~ a bit {whit o. d.) F, inte ett tecken, inte ett fnask; ~ a one F, inte en enda en; ~ more, aldrig mer; ~ once, icke en enda gång; ~ so († i st. f. ever so) aldrig så, än så ...; ~ so much as, icke så mycket som, icke ens; ~ tell me F, det är icke värdt att säga mig, försök ej att inbilla mig (ngt dylikt); the better (worse etc.) for it, alls icke bättre (sämre etc.) för det, jfr dyl. ex. under none ; (o bs. ~ was (a) hero more ... ei. ~ hero was more ...); I ~ {well,] ~; No, I F, eiiipt. : »nå aldrig har jag sett (ei. hört) maken». ~ •Ceasing, a. oupphörlig, evinnerlig ofta klandrande. ~-dO-Weel (: -Well), a. se ne'er-do -weel. ~-ending, a. som aldrig ta'r slut; outtömlig. ~-fading, a. oförvissnelig, oförvansklig. ^-failing, a. osviklig, ofelbar, säker. ~-heard-0f, a. hittills oerhörd, ^-tiring,a.outtröttlig, 'v-to-be-forgotten,

a. oförgätlig. <x4heleSS, -dhèlès,----

ad.; konj. icke dess mindre, icke förty, det oaktadt, new, nü, a. ny i aiim. ss. i sr.; nyberedd (-gjord); färsk om bröd etc., särsk. »för året» (t. ex. potatis); ung, opröfvad, oförfaren, ovan (to, vid, i ett yrke o. d.); nyupptäckt; nymodig; ad. i sms. (med part. perf.), jfr dessa, ny-; the ~ birth, teol. nya födelsen; a ~ edition, en ny upplaga; ~ land, åkerbr. »nyplog», nyodling; to feel (as) a man, känna sig som en ny (ei. »annan») människa (med förnyade krafter); to put On the ~ man, teol. ikläda sig den nya människan; ~ milk, nysilad mjölk, oskummad mjölk; the (NTestament, nya testamentet; it is a ~ thing to me, ... ngt nytt för mig (särsk. : det har jag aldrig hört); the (.N Version, nya bibelöfversättningen; the (N)~ World, Nya Världen (Amerika); ~ from the country, nyligen kommen från landet; ~ in office, ny i ämbetet (tjänsten); is there any thing ~ in town ? hvad nytt från »sta'n» (is. hufvudstaden)? something äfv. ngt nytt (färskt) för året (»af årets skörd»). (Anm. I sms. ligger tonvigten på där ej annorlunda är angifvet.) ~-blOWn, a. ny-

utsprucken. ~-born, a. nyfödd. (N)~ -Church, s. Svedenborgska sekten. ~ -COin, va. omprägla mynt; ~ed words, nybildade ord. ~-COmer, s. en nykommen; nykomling. ^-Created, a. nyskapad. ^-faCe, va. gifva en ny fram-

sida (jfr face), särsk. sätta nya uppslag pa en röck. a. i klandrande

mening nyuppfunnen, nygjord, »nymodig»; fallen för nyheter (nya påfund), nyhetsiysten. ^fangledness, s.

nyhetsmaken, "v-fashioned, --'-, a. nymodig. ^-fledged, a. nyfjädrad fågelunge. ~-foot, va. sätta ny fot i, försko; sticka vid strumpor. ~-found, a. nyupptäckt. (N)^-fOUndiand, -fau'ndland, (Am. -fundlånd'), s. pr.; äfv. : ~ dog, newfoundlandshund. ~-front, va. förse med ny framsida; framförsko; sätta nytt

bröst i en skjorta. (N)~-gate, S. pr. (eg. »Nyport») fängelse i London; ~ calendar, fånglista i Newgate; ~ bird F, kor-rektionist, »Långholmare». sv-gild, va. omförgylla. ~-|aid, a. nyvärpt, färsk (egg), ^-learned, a. nyligen inlärd, ny-inöfvad. (N)~market, s. pr. stad i Suffolk där berömda kapplöpningar hållas; ~ coat, se cut-away-coat. ~-model, - va. omforma, ombilda; omarbeta; omorganisera. ^-mOOn, s. ny(måne). ^-mown, s. nymejad, nyslagen om hö. (N)^-Year, s. nyår; a. i sms. nyårs- (congratulation

etc.). (N)~-Year's F förk. f. (N)~-Year's -Day, 5. nyårsdag. (N)~-Year's-Eve, s.

nyårsafton. (N)~-Year's gift, s. nyårsgåfva. (N)~-Zealand flax, s. bot.

nyzeländskt lin (Phormium tenax). (N)~ -Zealand tea, s. bot. Leptospermum.

~el †, -èl, (1.) .<?. se novelty. newel, nu'el, (2.) s. mek. byg. spindel is.

i vindeltrappa.

newing, nu'ing, s. prov. jäst, surdeg, newish, nu'isj, a. nästan ny. newly, nu'li, ad. nyligen, nyss; å nyo, på nytt; på ett nytt sätt, i en ny form. newness, -nes, s. nyhet (egenskap att vara ny) äfv. konkr. : ny införd, nymodig sak (oftast i piur. -es, -ëz : »nyheter»); färskhet; nymodighet; ny form, nytt skick; oerfarenhet, ovana; to walk in ~ of life, bibi. vandra i ett nytt lefverne, news, nuz, S. (eg- pl. men brukas nästan alltid som sing.) nyhet(er), underrättelse (about, angående; from, från, af; of, om); tidningar), jfr ^j-paper; any ? är det (hörs det af) ngt nytt? evil ~ rides fast, ordspr. ledsamma saker får man alltid snart höra; the newest de(n) färskaste nyheterna (-ten); no (is) good »inga bref äro goda bref»; this is no ~ to me, det är ingenting nytt för mig, det har jag hört förut; (people assembled there) to learn the (för) att få höra ngt nytt (nyheterna för dagen); what (is

the) hvad nytt? (&fv. ... the best ~

note, è: do, 6: nor, 6: not, i: tube, à: tub, u: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.neglect

F Talspråk. 876 P Lågt språk.

Nemean

with you : hvad har du för nytt att tala om?); a piece of en nyhet. ~boy, 5. tidningspojke (-bud ei. kolportör). ~ -letter, s. tryckt privat-korrespondens

(tryckt veckobref med njheter till landsorten, förr än tidningar voro brukliga, is. på Karl II:s tid).

man, s. tidningsman (journalist); se vid. ^-vender; se äfv. raij. ^monger, s. nyhets-krämare, en som springer med skvaller, 'vpaper, s. tidning (blad); ~ reporter, tidningsreferent. ~room, s. tidnings(läse)-rum. ^-vender, s. tidningskolportör. lösnummerförsäljare. ~-writer, s. privatkorrespondent (författare af letters, s. d. o.). ~y, -i, a. F full af nyheter, newt, nüt, 5. zool. vattenödla (Triton); the great loater ~ (ei. the warty, ei. crested stora vattenödlan (Triton cristatus); the common smooth mindre vattenödlan (Triton ei. Lissotriton punctatus). Newton's disc, nu'tnz disk, s. optik. Newtons färgskifva. Newtonian, -to'nian, a. new-tonsk, tillhörande Newton; s. lärjunge (efterföljare) af Newton. nexible,nèks'ibl, a. som kan sammanknytas, next, nèkst, a. (eg. superi, af nigh) näst, närmast i rum, tid, ordning, rang, värde {to, till, efter); nästkommande, instundande, föl-jande; ad. närmast, näst särsk. framför adj., jfr ex.; här-(ei. där)näst, här-(ei. där)på i tid, därefter, nästa gång, jfr ex.; prep. (i st. f. ~ to, jfr ned. ex.); nästa man!

följande! ~ door, se under d.; äfv. strax bredvid, näst intill; ~ friend, of hin (el. kindred), närmaste slägting; ~ heir, närmaste (presumptiv) arfvinge; ^ month (morning, week, etc.), nästa (instundande) månad etc.; äfv. månaden etc. därpå, följande månad etc. (äfv. the ~ m. etc.); the ~ ... but one, den »nästnästa», den andra i ordningen härifrån (el. därifrån) räknadt; the ~ best thing to ... is, det näst bästa efter ... är, därnäst kommer i värde ...; the ~ great(est), den näst största; the ^ largest lake (ei. the lake ~ in extent) to Wener is ..., den efter Yenern näst största sjön (den sjö som kommer näst efter V. i storlek) är ...; for the ^ few days, de därpå följande (de närmaste) dagarna, några (få) da'r till (t. ex. dröjde ban kvar); he was (the) äfv. han kom därnäst; what hvad mer? än sedan? hvad kommer se'n? (ofta : det fattades bara det!) to consider (deliberate o. d.) what (to do) öfvertänka hvad som är att göra (sedan, därnäst), hvad man (nu) skall ta' sig till; ~ to, näst intill, bredvid; näst efter; näst; biid. nära nog (det samma som); ... is ~ to my heart, ligger mig

närmast om hjärtat, är mig kärast; he went into the ~ box to them, han gick in i logen näst intill deras; ~ to impossible, så godt som (nära på) omöjligt; ^ to none (nothing), så godt som ingen (ingenting); the gentleman ~ (to) me at table, min närmaste bordsgranne; when you ~ come to town, när du kommer till sta'n nästa gång. nias, nl'as, s. se eyas; biid. »gröngöling»,

enfaldig (ung) människa, nib, nib, s. (jfr neb) näbb; nabb, spets, udd,

särsk. på en penna o. d.; (stål)penna; utstående handtag på ett lieskaft o. d.; tagg, hvasskanti gt korn; va. förse med spets etc.; spetsa (till), formera en penna; taga (bryta etc.) spetsen af. ~ble, -1, va. knapra på, afgnaga, afbita bit efter bit; om en fisk nappa efter betet, nafsa efter; si. nappa tag i, få fatt i; biid. hacka på, häckla, kritisera småsaker; vn. gnaga, knapra (at, på); nappa (at, efter); biid. häckla (med at, jfr va.); s. litet bett; napp; at the bait, bild. nappa på kroken. ~bler, -lur, s. en som nappar etc.; häcklare, kritikast. ^blilig, -ling, prt.; s. knaprande, (af)gnagande; nafsande; hackande, häcklande. Nicaragua wood, nlkårå'gwå wud, s. fembock, röd bresilja. nice, nis, a. fin i flere bet. (tint, tissue) is. : läcker, delikat, välsmakande; noga, noggrann (kräfvande noggrannhet, el. gjord med noggrannhet) äfv. om personer, is. : altför nogräknad (about, i fråga om), kritisk, granntyckt, svår att göra till lags, kinkig, kräsen; begåfvad med, vitnande om ei. kräfvande urskilning, noggrant omdöme, fin smak ei. takt; F is. biand fruntimmer angenäm (i många skiftningar), Vacker dag, väder, predikan etc., »SÖt» flicka, hygglig karl, ofta iron., treflig tillställning, utflykt etc., skön brasa étc.; nätt, näpen; ~ difference, ~ distinction, hårfin skilnad, hårklyfveri; ~ experiment, experiment kräfvande mycken noggrannhet; what a ~ man! hvilken präktig karl! ofta iron, jo, det är en »skön herre»! you are a ~ fellow (ei. one), jo, du är just en riktig en (en »skön gosse»); to do ~ F, må bra; jfr vid. point, question, time. ~ly, -li, ad. noga; F vackert, väl, bra, skickligt; smakfullt, trefligt. Nicene, ni'sen, --', a. från Nicæa, Nicensk;

~ creed, Nicenska trosbekännelsen, niceness, ni'snes, s. (jfr nice) finhet etc. nicery -süri, 5. öfverdrifven, tillgjord finhet, nicety, -ti, s. finhet; läckerhet; noggrannhet, skärpa i uppfattning etc.; kräsenhet; fin smak, takt(fullhet); ngt fint, utsökt, delikatess (is. i pl. : -ties, -z);

k: fate, å: far, a: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,nieety

)|C Mindre brukligt.

877 † Föråldradt.

nig ht

fint (elegant, väl valdt) uttryck; finess, hårklyfveri; kinkighet, ömtålighet; grannlagenhet, finkänslighet; to a på pricken, precis, fullkomligt noga, alldeles lagom; ytterst, utsökt, nich, nisj, s. min. se blende. niche, fr., mtj, S. byg. nisch (fördjupning i en mur); kryphål, ^-vaulting, s. byg. musselhvalf, halfkupol. ~d, -t, a. anbragt, ställd i en nisch om bildstod etc. Nick, nik, S. näcken; nu endast om djäfvulen o.

vani. i uttr. : Old ~ F, hin håle. nick, nik, 1. s. rätta ögonblicket of time); lyckträff; spel. träff, högsta kast; va. träffa; afpassa rätta ögonblicket; ertappa; si. stjäla; lura, kugga in the very ~ of time, »i grefvens tid», just i rätta ögonblicket.

nick, nik, 2. s. skåra, (in)hugg, inskärning (t. ex. i en nyckel), hack, hak, inåtgående ojämnhet; (skåra i) kärf stock, räkning; boktr, signatur i en stil; va. göra skåror (hack) i, hacka i; hacka (kärfva) sönder ytan; veter. anglic'era häst a horse's tail); haka i, passa in i som ett hak i en skåra; krossa, slå in fönsterrutor † ; V1I. jfr föreg, passa in (i

hvarann); ~ out, uthugga (tanda) i kanten ; landtm. afsticka, utstaka. ~-Stick, s. karfstock. ~er, -ur, s. förr nattlig gatu-fridstÖrare i London på drottning Annas tid (som slog in fönsterrutor med halfpennies).

nickar(ei. -er)-tree, nik'urtre, s. se bonduc. nickel, nik'el, s. min. nickel: F Am. nickelslant (skiljemynt à 1,2 el. 5 cents), ^-plating, förnickling. ~-silver, s. se German silver. ~ic, -'ik, ^iferous, -ifurus, a. nickel-haltig.

nicknack etc., se knickknack etc. nickname, nik'nam, s. binamn : öknamn ei.

smeknamn (: förkortad el. förvrängd form af is. ett förnamn ss. Ned f. Edicard); va. ök-nämna, kalla med ök- ei. smeknamn. niCOtian, niko'sjian, a. tobaks-, af tobak. ~ine, -in, s. kem. nikotianin, »tobaks-kamfer» (nikotinsalt). nicotine, nik'otin, s.

kem. nikotin (narkotisk bas i tobak).

nictate nik'tat, vn. blinka, nictation

-tà'sjün, s. blinkning, nictitate, nik'titat, vn. is. naturv. blinka, nictitating, -ing, prt.; ~ membrane, blinkhinna på fåglar, nictitation, -ta'sjun, s. 0m-viiiig blinkning, nidamental, nidamen'tal, a. naturv. hörande

till ägg ei. ungar, nidering, ni'during, a. Skoti. nidingsaktig, nedrig.

nidificate)fc, nidifikàt, vn. bygga bo, häcka, nidification, -ka'sjun, s. bobyggande, häckande.

niece, nès, s. brors- ei. systerdotter; slägting, afkomling †. niello, it., niel'o, S. konst, niello (svart emaljering), niffer, Skoti., mf'ur, vn. mångla, köpslå (about,

om); s. köpslagande; byteshandel, nig, nig, va. hacka sten. niggard, nig'urcl, s. gnidare, smulgråt, gi-rigbuk; a. njugg, sparsam (in, of på); snål, girig. ~ish, -isj, a. njugg, knusslig. ~lineSS, -lines, s. snålhet, knusslighet. ~ly, -li, a. smutsigt snål, sniken; knusslig; knapphändig; ad. jfr a. nigged, nigd. pp.; a. hackad, grofhuggen

(ashlar, stone). nigger, nig'ür, s. F förakti. neger (i st.f. negro); F »färgad» man i aiim.; Am. ångvinsch på ångbåt; zool. lok. namn på larven af Athalia spinarum (en sågstekel); va. Am. lok. bränna af stockar; ~ off, brälina upp svedda träd,

rödja med eld. niggle, nig'1, va. † skalkas, skämta med; vn. »leka» (ivith, med); prov. trippa till-gjordt; prov. kinka; s. kråkfötter, dålig skrift. ~r, -ur, s. prov. skalk, nigh, ni, a.; ad.; prep. nära; vn. o. va. † nalkas, närma sig (: to draw ~ [£o]); ~ kinsman, nära slägting; summer is sommaren är när; he was ~ unto death (ei. ~ dead), han var nära död; he had ~ let fall ..., han hade så när släpt ...; ~ at hand, nära för handen, snartinne; ~ and far, när och fjärran; ~ on to, nära på, in emot; ~ to, nära (på), nästan; when need is highest, help is ~est, ordspr. när nöden är störst, är hjälpen närmast. ~|y†? -li, ad. nära, nästan. ~ness, -nes, s. närhet.

night, nit, S. natt; kväll (tidén efter solnedgången); särsk. spektakelafton; bild. andligt mörker, okunnighet, betryck, död; it tvas dark •x/, det var »mörka natten»; darker than r\j, svartare än natten; I have had a good jag har haft en lugn natt (sofvit godt i natt); the first ~ of this play, första kvällen denna pjes uppfördes; last i går afton; förliden natt, i »natt som var»; this i natt som är el. som kommer; i kväll; to make a ~ of it, hålla på (därmed) hela natten; göra sig en glad afton, svira hela natten; to sit up rsjs, sitta uppe om nätterna; to stop ~ there (: lie one ~ there), stanna där öfver natten; to turn ~ into day, göra natten till dag; (at) by om (på) natten; om nätterna; nattetid; in the om (under) natten; F plötsligt, oväntadt; far (ei. låte) into the långt (sent) in på natten (äfv. till a låte hour of the on the ~ before yesterday, i förgår kväll; (under)

i: note, o: do, o: nor, o: not, A: tube, ti: tub, u : bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.night

F Talspråk. 8†8 P Lågt språk.

nine

natten till i går; over se over,sms.; to-"», se to, sms. (Anm. Af sms., hvari ~ i allmht betyder natt-, ngt som tillhör ei. sker om natten, anföres här blott ett urval.) f-cMglilig, s. fiske med redskap utlagda öfver natten (: ~-angle, ~-line, etc). ~-bell, s. läkares

etc. nattklocka. ~-bolt, s. Am. nattrigel. ^-brawler, s. nattskojare. ~-Cap, s. nattmössa; bindel för ögonen på en som skall afrättas; si. »sängfösare». ~-Cart, s. latrinkärra för nattlig »hämtning». ~ -churr, se "»-jar. "»- Clothes, s. pl. nattkläder. ~-CrOW, se jar. ~-dog, s. hund med hvilken krypskyttar jaga nattetid.

~"dress, s. nattdrägt. ~fall, s. kvällning, skymning, nattens inbrott; at "», kvällsdags; i skymningen. ~-fire, s. lyktgubbe; nattlig eld. ~-flier, ~-fly, s. insekt som flyger om natten, nattfly, nattfjäril. ~-glaSS, s. nattkikare. ~-gOWn, s. nattrock; fotsid nattskjorta. ~-nawk, s. zool. amerikansk nattskärra (Caprimnlgus americanus). ~-heron, s. zool. Nycticorax G-ardeni (en vadarfågei). ~-house, s. restaurationslokal, ölstuga o. d. som hålles öppen hela natten. ~-jar, s. zool. nattskärra (Caprimulgus europæus). ~-latch, s. dörrlås med säkerhetsrigel. ~-light, s. nattlampa, ~-line, s. metref utsatt öfver natten, långref. ~-long, a. räckande hela natten, nattlång, ^-magistrate)}s, s. nattkonstapel; chef för nattvaktkontoret. ~-man, s. en som tömmer afträden om nätterna. ~mare, s. mara äfv. bild. ^-pieCe, S. konst. nattstycke; målning afsedd för eldsljus, 'v-porter, s. nattvakt i ett hotell, sjukhus etc. ~-raVeil, se ~ -heron o. "»-jar. ~-revel, s. nattsvärmeri, nattskoj. ~-l*eveller, s. nattsvär-mare. ~-rule, s. nattens bruk, seder; † se "»-revel. ~-service, s. nattjänst, ^shade,

s. skärm öfver en nattlampa; bot. namn på slägtet Solanum m. fl. giftiga växter; Common vanlig nattskatta (S. nigrum); deadly "», Belladonna. ~-shift, s. nattskift, jfr "»-loorlc. ~-shirt, s. nattskjorta. ~'s lodging, s. nattlogis, -härbärge. ~-shoot, se "»-yard. ~-S0il, s. latrin(gödsel); desiccated "», pudrett. ~-Spell, s. besvärjelse ei. trollmedel mot nattligt ondt (maran m. ni.). ~-St00l, S. nattstol. ~-table, s. nattduksbord. ~-taper, s. nattljus. ~ -telescope, s. nattkikare, ^-things, s.j)l. natt(toalett)saker. ~-train, s. järnv. natttåg. ~-walk, s. kvälls- ei. nattlig promenad. ^-walker, s. nattvandrare (en som

ströfvar el. svärmar omkring om nätterna) äfv. :

sömngångare, ^-walking, s. nattvan-drande, nattliga ströfverier; gående i

sömnen, sömnvandring. ~-watCh, s. nattvakt; nattväkt; väckar- (ei. repeter-) ur. ~-watCher, s. en som vakar om natten (särsk. i klandervärda afsigter). ~ -watchman, s. nattväktare. ~-work, s.

nattarbete; nattskift i grufvor, smedjor o. d.; »hämtning» (arbete som förrättas af en ~

-man). ~-yard, s. upplagsplats för ~ -soil, ^ingale, -mgal, (1.) s. zool. näktergal (Luscinia philomela). ^vleSS, -lës, a. utan natt. ~ly, -li, a. nattlig; som sker hvarje natt; ad. om natten; hvarje natt. ~ward -wård, a. som närmar sig natten, kvälls-, nightingale, ni'tingål, (2.) s. (eg. pr.) ett siags

kort ylletröja för sängliggande sjuka.

nigrescent, nigrès'ënt, a. svartnande; svartaktig.

nigrin(e), ni'grin, s. min. titanjärn. nigritude, nig'rltud, s. svärta, nihil, lat., ni'hil, s. intet; "» album (al'bum) kem. förr se flowers of zinc. ~ism, -izm, s. se "»ity; fil. nihilism (förnekande af ali kunskap o. ali verklighet) ; polit. rysk nihilism (revolutionär riktning mot alt bestående). ~ist,'-ist, S. nihilist, jfr föreg. ~istic, -is'tik, a. nihilistisk, jfr föreg. ~ity, -'iti, s. intighet, nil, lat., nil, S. intet (utmärker vid bokföring o. d. att en därmed betecknad post ej skall tagas med i räkningen).

ni|l †, nil, 1. vn. (o. va.) ej vilja (is. i mots, tin will, numera endast i uttr. såd. som :) will he,

"v he, han må vilja det eller icke (med eller mot sin vilja), nill, nil, 2. s. bärg. glänsande gnistor af smält metall (malm : brass); se äfv. nail o. needle.

nilometer, nilom'etur, niloscope, ni'loskop,

S. nilmätare (graderad pelare till mätande af vattenståndet i Nilen under öfversvämningarna). miotic, nilot'ik, a. hörande till Nilen (the \river~\ Nile, nil), Nil-, nim, nim, va. † ei. P taga, »hugga», stjäla, nimble, nimbi, a. lätt, ledig (i) rörelse, rapp, snabb, vig, kvick, flink. ~-fingered, a.

kvick i fingrarna, händig särsk. med elak bet. : »långfingrad», tjufaktig. ~-f00ted, a. lättfotad, snabbfotad. "»-witted, a. kvick, snarfyndig. ~neSS, -nës, s. lätthet, snabbhet, vighet, jfr ofvan a. nimbly, -li, ad. lätt, vigt, flinkt, snabbt, nimbose nim'bos, a. molnbetäckt, jfr föij. nimbus, lat., -bus, s. meteor, regnmoln; konst, helgongloria, strålkrans kring hufvudet.

nimini-pimini, nim'inipimini, a. F snörpande på munnen, tillgjord, »söt», sipp, pryd. nincompoop, nin'kompop, s. F pundhufvud,

dumskalle, stolle, enfaldigt våp. nine, nin, räkn. nio; s. nia; a "» day's loonder, sensationsväckande händelse,

à: fate, å: far, 4: fall, å: fat, i: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, i: fin, i: fir,‡ Mindre brukligt. † Föråldradt.

som ger folk ämne att tala om för en kort tid men sedan snart glömmes; the (sacred) (N)^>, poet. de nio muserna; to tip all i kägelspel slå bataljon; to be (up) to the ~(s), si. ej vara bortkommen, känna till knepen; (up) to the si. äfv. vara

klädd etc. »på högsta sprätten», fulländadt (: utsökt); ofta : »yttereradt», i aum. öfverdrifven ~fold, a. niofaldig; s. nio-fald, nionde multipel, ^-holes, s. pl.

ett bållspel hvartill behöfvas nio små gropar i marken (jfr vårt: »mota Olle»). ~-killer,

^-murderer, se butcher-bird. ~-men's -morris, se under morris. ~-pin-alley, s.

kägelbana. ~-pinS, s. pl. käglor, kägelspel. ~-SC0re, rähn. etthundraåttio; s. nio tjog. ~teen, -ten, rälcn. nitton. teenth,-Lenth, a. nittonde; s. nittondedel. ~-tieth, -tiëth, a. nittionde; s. nittiondedel. ~ty, -ti, räkn. nittio; (beteckning för) nittiotal. ~ty-knOt, s. bot. F namn på gårdgräs (Polygonum aviculare). ninny, nin'i, s. enfaldigt våp, dummerjöns,

pundhufvud (äfv. ~hammer). ninth, ninth, a. nionde; s. niondedel: mus. nona (nionde ton från grundtonen); the ~ part of a man, skämts, benämn, på skräddare. ~|y, -ly, ad. för det nionde, niobium, nio'bium, s. kem. niobium (metall), nip, nip, 1. s. o. vn. F se sip. nip, nip, 2. va. nypa, knipa, klämma; af-nypa, afknipa (: ~ off); om frost bita, sveda, bränna; äfv. biid. : skada, fördärfva, ödelägga; sjö. sejsa (the cable), sätta kni-pare på; s. kläm(ning); nypning, knip-ning; sjö. kink på tåg; afknipet (afskuret) stycke; frostskada å växter; stickord †; bärg. malmgångs utkilning; ~ in the bud, biid. kväfva i lindan. ~per, -ur, s. ngn, ngt som kniper (till) etc., knipare, särsk. sjö. (kabellarie)sejsing; sjö. ett slags hängmatta; framtand på en häst; P ung fick-tjuf. snattare; hjälpgosse, springpojke; pl. nyp-, kläm-, kniptång (: a pair of ~per-plyers); handklof var; va. sjö. se nip, va. sjö.; cutting tekn. kniptång, »afbitare». ^ping, -ing, prt.; a. bitande, skarp köid etc. ^pingiy, -ingli, ad. bitande äfv. : sarkastiskt, nipple, nip'1, s. bröstvårta, spene; napp; art. tändhattstapp, fänghålstapp, »cylinder» på perkussionsgevär. art. an-

tändningskanal. ^-glaSS, s. amglas. ^ -seat, s. snäcka å bössiås. ^-shield, se ~ -glass. ^WOrt, s. bot. harkål (Lapsana). ~-WrenCh, s. tappnyckel, nirvana, nirva'na, s. ind. icke-existensen, evig hvila i gudomligheten; si. intet-göra.

nisi, iat., nl'si, konj. med mindre, om ej (jur. [: tills] annorlunda förordnas, t. ex. continuance rule ~ : ... tills vidare gällande); ~ prius (lat. pri'us) (eg. »så framt ej dessförinnan»), jur. (skrifvelse \writ\ till sheriffen i ett grefskap anbefallande) inkallande af jurymännen i ett civilmål (eg. tin the Courts at Westminster på en bestämd dag, »så framt ej dessförinnan» domarne infunnit sig uti ifrågavarande grefskap för att hålla ting, hvilket de alltid göra. Därför faktiskt) Commission ofr*j prius : förordnande för domare att hålla »häradsting» (: to sit at ~ prius); ~ prius court, court of prius : »häradsrätt», nit, hit, S. gnet (ägg af lus o. d.).

nitency)(c, nl'tensi. 5. (1.) glans; (2.) bemödande, niter, se nitre.

nitid, ni'tid, a. glänsande, blank)j<; om pers. se gay; bot. glatt, slät. ^OUS, -us, a. bot. se föreg.

nitrate, ni'trat, s. kem. nitrat, salpetersyradt salt; ~ of calcium, salpetersyrad kalk; ~ °f potassium, potassic salpetersyradt kali, kalisalpeter; ~ of silver, salpetersyrad silfveroxid (dets. som lunar caustic); ~ of soda (ei. sodium), sodic salpetersyradt natron, natronsalpeter.

-ed, a. kem. salpetersyrad; tekn. behandlad i silfverbad om fotografiplåt. nitre, ni'tur, s. kem. salpeter; cubic kubisk salpeter, Chilisalpeter (jfr nitrate of soda). ~-bed, s. salpetergrop ei. hög af salpeter jord; artificial jfr följ. ~-p|an-tation, s. salpeterplantage (-lada), reworks, s. pl. salpeterverk, -sjuderi. nitric, -trik, a. kem.salpeter-; ~ acid, salpetersyra; ~ ether, salpetereter; ~ oxide, undersalpetersyra, nitrification, -trifi-ka'sjun, s. salpeterbildning; förvandling till salpeter, nitrify, -trifi, va. förvandla till salpeter, nitrite, -trit, s. kem. salpe-tersyrligt salt. nitro-, ni'tro, i sms. salpeter-(-syrad). benzole, ---'-, 5. kem. nitrobenzol (: tekn. mirbanolja i parfymtillverkning), o*" calcite, —s. se nitrate of calcium. ~gen,-djèn, S. kem. kväfve, ^genize, -trodj'eniz, va. mätta med kväfve. <^genized, -trédj'ènizd, a. kväfvehaltig. /vgenOUS, -trèdj'ënus, a. innehållande kväfve, kväf-. ^glycerine, - -oJeum, -trè'lèum, s. nitroglycerin, sprängolja. ~-meter, -trom'etur, s. salpetervåg. 'X.muriatic acid, s. kungsvatten. ~se, -tros, a. se nitrous; s. se följ. s. ^sulphuric acid, s. kem. salpetersvafvel-syra. ~US, -trus, a. salpeterhaltig, salpeterartad; ~ acid, salpetersyrlighet;

6: note, 6: do, nor, å: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.nitrous

f Talspråk. P Lågt språk.

~ oxide, kväfoxidul. nitry, -tri, a. salpeter-.

nitter, nit'ur, s. hästlus. nitty, -ti a. full af gnetter (jfr nit). niveOUS nlv'eus, a. af snö; lik snö; snö-, nix, niks, 1. s. P intet; skoi. F tyst! stilla!

(nar läraren kommer).

nix, niks, 2., ~ie, -i, s. näcken.

no., 1 . (förkortn. af o. utläses ss. number, jfr N.,

förk.) numero. 110, no, 2. ad. nej; i vissa förhåll, (efter only : none but) ja, jfr ex.; icke is. framför en komparativ ei. efter or, jfr ex.; proji. (a.) ingen, icke någon; s. (pl. ~es, -z) ett nej; nejröst, nekande svar, afslag; I wished ~ better, jag kunde intet hällre önska; (2's she wedded) or nu? ... eller icke? (whether they will) or ... eller icke; (had you only the children with you?), svar : ja (så söder om Tweed: i Skoti. yes i samma mening);

~ one, ingen; ^ two of them icere alike, det fans ej (så mycket som) två lika bland dem; he was ~ bad boy, han var icke någon elak (»dum») pojke; I could do ~ less, jag kunde intet mindre (icke annat) göra (an); there is ~ med pres. part., det är omöjligt att, det låter sig ej göra (tänka) att, det går ej för sig att, man kan omöjligt göra det ei. det; (there is) ~ person familiar with ..., but will recognize ..., ingen som är hemma i ... kan undgå att inse ...; (Anm. ~ med följ. subst. el. adj. se dessa ord, jfr is. less, longer, more, means, purpose, time, ivorse); the have it,

nej är öfvervägande i omröstningen; to cail for the ayes and begära omröst-

ning (»proposition», votering). (Anm. »»body o. a. sms. följa i alfabet, ordn.)

Noachian, n6å'k!an, a. Noaks, noaksk (t. ex. the ~ Deluge). Noah, no'å, s. pr.;

ark, Noaks ark, äfv. ss. barnleksak; si. lång tätt igenknäpt öfverrock, nob, nob, 1. s. (jfr knob) skämts, hufvudknopp; arbetar, si. jfr knobstick; bob a si. »en krona per skrof»; one for his si. ett slag i skallen; (i cribbage) en point för trumfknekt, nob, nob, 2. s. si. (förk. f. nobleman) (jfr förr

sv. studentsi. »nobb») adelsman, kaxe. nobble, nobl, 1. s. F el. Si. ett märke som af

posten anbringas å bref. nobble, nobl, 2. va. si. slå i skallen, döfva; kapplöpn. fördärfva (göra lam, förgifta el. d.) häst för att hindra hnm från att löpa. -Ul', (1.)

s. si. slag i skallen, dråpslag; Austral, si. dram, sup.

nobble, nobl, 3. va. si. lura åt sig; (från-) lura. -ur, (2.) s. si. taskspelares (ei.

bedragares) medhjälpare.

nobby, nob'!, a. si. »nobel», »stilig», nobiliary, nobil'juri, s. adelsmatrikel; a. adlig, adels- (roll, element of Parliament).

nobility, nobil'iti, s. (hög)adel, frälseståndet (hvartill i England räknas : Duke, MarqueSS, Earl, Viscount o. Baron; jfr pseudo adelskap, adlig värdighet ei. börd, adligt stånd; biid. ädelhet, upphöjdhet, noble, nobl, a. ädel, ridderlig, högsint, upphöjd; (hög)adlig, förnäm; nobel (äfv. [jfr nobby] ~ beard o. d.); präktig, ståtlig, lysande, stolt; s. ädling; förr rosenobel (guldmynt: 6 s8 d.); ~ metals, ädla metaller; the ~ parts, de ädlare delarna af

människokroppen; Our ~ selves! skål föl* OSS

själfva (»oss väl och ingen illa»)! ^mail, .5. adelsman (jfr nobility), ^-liverwort, -'---, s. bot. Hepatica triloba, ^-minded, --spirited, a. ädel(sinnad). högsint. woman, s. adelsdam. ~neSS, -nes, s. ädelhet, högsinthet, upphöjdhet; adel, adlighet, förnämhet; ståtlighet, prakt (-fullhet). ~SSe, fr., -ës', S. adel kollekt.; adelsstånd, nobly, -i, ad. ädelt; präktigt, ståtligt; af adel (born, född), nocake, no'kåk, S. ett slags majsgröt (indiansk rätt af sönderkrossad torkad majs med vatten).

nobody,no'bodi.pron.(s.) ingen; s. (pl.-dies, -z) F obetydlig person, »nolla» (en som ej tages med i räkningen i sällskapslifvet).

nobstick, nob'stik, se knobstick. nobtail. nob tài, se bobtail. nocent, no'sent, a. skadlig; brottslig †. nock, nok, s. se † notch; sjö. nock. ~-earing, s. sjö. nockbändsel på gaffel, noctambulation, noktambula'sjun, s. sömnvandring. noctambulist --'-list, .<?. sömngångare, noctiflorous, noktiflo'rus, a. bot. växt blommande om natten, noctiluca, noktiio'ka, 5. förr fosfor, nocti-

luCOUS, -kus, a. lysande i mörkret, noctivagant, noktlv ågant, a. is. om rofdjur ströfvande omkring om natten. nOCti-vagation, -ga'sjun, s. nattligt kringströfvande.

noctograph, nok'togråf, a. sk rif ställning (ledningsram) för blinda; kontrollapparat för nattvakter, noctule, nok'tul, s. zool. en fladdermusart

(Yespertilio ei. Noctulina altivolans). nocturn, nok'tern, s. kat. kyrk. nattlig mässa; afdelning af 9 psalmer ur Psaltaren till text för /val, -'ål, a. nattlig, natt-; inträffande ei. (om djur) varande i rörelse om natten; bot. se noctiflorous. ~ally, -'åli, ad. nattetid. ~e, -tern, s. mål. nattstycke; mus. notturno.

à: fate, K: far, å: fall, à: fat, à: fast, <h mete, è: met, è: her, i: fine i: fin, i fir,nod

X Mindre brukligt. m † Föråldradt.

noile prosequi

nod, nod, 5. nick (of the head, på, med hufvudet), nickning; i aiim. liten (hastig) böjning af toppen af ngt, lutning; biid. tecken, vink, bud, befallning; vn. nicka (at, åt : hälsa på; to, åt : teckna åt ngn, to do s. th.); särsk. nicka till af sömnighet, i sömn : »sitta och nicka»; luta med öfverdeien; böja sig ss. gräset för vinden, vaja; va. nicka med hufvudet, böja toppen; med en nick tillkännagifva, (till)nicka (approbation, assent, bifall, sitt gillande); vinka; ~ of assent, assenting oj, bifallsnick; to give a oj (äfv. med at, to), se vn.; to be at a person's stå färdig att lyda på minsta vink af ngn; to have at one's ~ (jfr föreg, ex.), hafva att befalla (förfoga) öfver; the land of oj, skämts. »Jon Blunds rike»; to beckon with a oj, med en nick gifva ngn tecken att nalkas; ~ off, »nicka till», slumra in. nodal, no'dal, a. af node; oj point, akust. svängningsknut på en sträng, nodated, -dated, a. naturv. knutig, försedd med knutar (knölar).

nodder, nod'ur, s. en som nickar (särsk. af sömnighet) el. vinkar, nodding, -ing, prt. (at nod); a. nickande, böjande sig (öfverdeien), lutande hit och dit; bot. nedhängande; s. nickande; lutning; inslumrande; a oj acquaintance, en som man hälsar på men ej närmare umgås med, »hattbekantskap»; a oj cornfield, ett böljande sädesfält; ^ plumes (feathers), vajande plymer, noddle, nod'l, s. F skämts, hufvud; nacke †:

cracked in the o>, smått förryckt, noddy, n6d'i, s. dummerjöns, tok, stolle;

zool. en fågel (AnoUS stolida); ett kortspel (: cribbage) †; ett mindre, tvåhjuligt åkdon.

node, nod, S. knöl, knut äfv. bild. i ett skådespel o. d.; bot. ledknut; mat. astron, nodus, nod; mod. giktknöl, ledknöl; med. hård svullnad; veter. öfverben; akust. se nodal point; oj of a dial, hål i solursvisare (gnomon, säjare). nodical, nod'ikal, a. af föreg. is. astron. nodose, -o's, a., knölig, knutig; äfv. wid. : invecklad, nodosity, -dos'iti, s. knutighet, knölighet; knut, knöl, hård uppsvällning; wid. kvistig (invecklad) beskaffenhet; biid. knotighet, hårdhet, nodous, -'us, a. jfr nodose o. följ. nodular, nod'ulur, a. hörande till, ei. i form

af en knut ei. knöl (jfr. nodule). nodule, nod'ul, s. liten knut ei. knöl, klimp; geoi. bärg. njure. -d, a. försedd med

små knölar ei. knutar, nodulose, -os, nO-dulous, -us, a. bot. småknölig. noel †, nö'èl, se nowel. noes, n6z, pl. af no, s. noetic(al), niet'ik(al), a. m. förnufts-.

nog, nog, s. tränagel, träbult särsk. skeppsbyg. i foten af en stapelstötta; trästycke inmuradt i en vägg till trävirkets fästande ; gruf. stämpel; se vid. ojgin; va. fylla med murverk, jfr oj g ing; skeppsbyg. fästa med en tränagel, fastnagla en stapelstötta. ~gin, "111, S. liten trä-mugg, dryckesskål af trä, »kosa»; ett mått dets. som : gill; starköl, "wging, -ing, s. byg. murverk mellan träresning, fackverk; skeppsbyg. fastnagling af en stapelstötta.

^ging-piece, s. byg. regel, vågrät bjälke inpassad i fackverk, nohow, no'hau, ad. ingalunda, på intet vis; F ur humör, förstämd, »förstörd» (to lOOk Oj).

noils, nojlz, s. pl. ulltottar ss. affall vid ulls kamning.

noise, nojz, S. ljud, läte is. starkt o. oredigt, obehagligt buller, dån, larm; (o)väsen (jfr ex.), tumult, »spektakel»; stim, stoj, skrän, högljudt tal af många, käbbel, gräl; vn. bullra, larma, stimma (etc., jfr s.); va. utskrika, utbasuna ett rykte (äfv. med abroad): oroa med buller †; hold that oj! håll tyst (där borta)! håll munnen! to keep a great väsnas (stimma etc.) förfärligt; to make a oj, göra buller, väsen, larma äfv. biid. : gräla (about, öfver; at, with, på); (äfv. med in the world, ei. d.) »göra väsen af sig», väcka stort uppseende, —maker, 5. bråkmakare, jfr noisy fellow. ~ful †, -ful, a. bullersam. ~lesS, -lës, a. utan buller, ljudlös; tyst, stilla. ~lessness, -lësnës, s. ljudlöshet; tystnad, stillhet, noisily, -ill, ad. bullersamt, med buller; larmande; med hög röst. noisiness, -Inës, s. bullersamhet,högljuddhet; larm, oväsen, skrän, stoj. noisome, noj'sum, a. skadlig, ohälsosam, osund, giftig; stinkande; motbjudande, vämjelig. ~neSS, -nës, s. skadlighet, ohälsosamhet; vidrighet, vämjelighet; vidrig lukt, stank, noisy, noj'zi, a. bullersam, stojande, bullrande, arv. : full af buller (the oj town); larmande (the ~ crowd); högljudd; högröstad; a oj fellow, skrikhals, skränare, grälmakare; to be oj, stimma, väsnas. Nokes, se John a' Nokes. noli-me-tangere, oat.: »rör mig icke») nö'i!më-

tåndjurë, s. bot. springkorn (Impatiens n. m. t.) m. a.; med. ansigtskräfta (Lupus), nolition >f<, n6lisj'un, s. ni. teol. icke-viljande,

viljans motstånd, noll †, nol, s. se noddle. Noll, nol, äfv. ~y, -i, s. pr. F förk. t. Oliver;

Old o>, Oliver Cromwell. nolle prosequi, (lat. : »icke vilja fullfölja») nol'e

pros'ekwi, jur. s. afstående från käi-omål.

<*>: note, b\ do, 6: nor, t: not, i\: tube, å: tub, u: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.

nolo contendere, (lat. : »jag vill ej strida») ni'16 konten'dure, jur. en i brottmål anklagad persons öfverlemnande af målet (: erkännande af brottslighet), nomad, ~e, nom'ad, s. nomad. ~ic, -'ik, a. nomadisk, kringflyttande. ~!Sm, -izm, s. nomadlif, nomadiskt kulturtillstånd. ize, -iz, vn. nomadisera, föra nomadlif. nomancy, no'mansi, s. spådom på grund af

bokstäfverna i ett namn. nombles, nom'blz, se numbles. nombril, nom'bril, s. her. nafvelpunkt (midt

emellan midtpunkten o. sköldfoten i en vapensköld).

nomenclator, lat., no'menklatur, s. lat. antik, nomenclator (: namnsägare); vetenskaplig artbenämnare, namngifvare. -bestämmare ei. kännare af nomenklatur, nomencla-tress, -tl'ës, S. femin. af föreg. nomencla-tural, -turai, a. af foij. nomenclature, -tur,

S. nomenklatur ([förteckning på] samtliga de termer som tillhöra en vetenskap el. ett vetenskapligt system ei. skola); namnförteckning, ordlista †.

nomial, no'mial, s. algebr. se term. nomic, nom'ik, a. om stafning gängse, bruklig, vanlig (i mots, tin glossic ei. phonetic); s. den gängse (brukliga) stafningen. nominal, nom'ina', a. hörande till namn ei. benämning, namn-:; antydd af benämningen; nominel, blott till namnet, som ligger blott i namnet (t. ex. distinction), »så kallad», ej verklig; /v/ roll, namnlista; ~ value, nominelt värde; 100 horse -power 100 nominela hästkrafter, vism, -izm, s. fil. hist, nominalism. ~ist, -ist, s. fii. hist, nominalist. ~ly, -i, ad. (blott) till namnet, nominate, nom'inat, va. nämna vid namn †; benämna, titulera †; kalla, föreslå såsom kandidat vid val; (ut)nämna. nomination, -na'sjun, s. nämnande †; benämning † (jfr denomination)-, förberedande val till parlamentsledamot (geuom kandidatens offentliga framträdande inför valmännen o. deras röstande medelst hauduppräckning [sllOW of hands] ; hvilket val ock blir bestämmande, om ej flere kandidater finnas än platser eller om genom motkandidaters afträdande intet val genom polling

[jfr d. o.] kommer i fråga); utnämnande, utnämning (to, till); rätt att utnämna (med of)] to be in ~ for, vara på förslag till; to put in föreslå som kandidat; ~ paper, (formulär för) valsedel (vid nomination). nominative, -nåtiv, a. benämnande särsk. gram.; S. gram. nominativUS

(: ~ case), nominator, -ur, s. en som benämner, nämner, kallar, ei. utnämner, jfr nominate; anmälare, nominee, -nè\ s. en som blifvit föreslagen till kandidat; en

som blifvit utnämd; utsedd mottagare af ett skattefrälse; lifräntetagare. nOftli-nor, -nor, s. en som utnämner, nämner

el. föreslår ngn till ngt.

non, lat., non, ad. (förekommer i lat. [mest jur.! talesätt, samt sa. prefix af nekande el. upphäfvande betydelse [jfr in-, Ull-, o. sv. O-J eg. i sms. med ord af direkt lat. ursprung, men användes i familjärt språk, is. skämts., ofta äfven i andra fall; här upptagas hufvudsakligen sms., hvilkas betydelse ej omedelbart o. otvetydigt kan inses af delarnas, el. hvilka oftare förekomma. Obs. senare delen behåller accent o. uttal, om ej annorlunda står beteck-nadt) icke; ~ cojnpos (mentis), (lat., kém'-pos men'tis), ej vid sina sinnens fulla bruk (o. dfr ej tillräknelig); ~ constat, (lat., kon'stat), jur. saken är ej utredd (o. dfr kan ej dom fällas); ~ est inventus, (lat. : »han kan ej påträffas», ëst mven'tus), jur. sheriffens anmälan att svaranden ej kunnat påträffas inom hans county; ~ liquet, (lat. I »saken är ej klar», ll'kwet), utlåtande af en som nedlägger sin röst; jur. förr förklaring af en

jury att en sak ss. oklar skulle uppskjutas till en annan dag; ~ nobis, (lat. : »åt oss», mi'bis), (begynnelseord till) en latinsk bordsbön; ~ obstante, (lat.: »oaktadt» ... (det ei. det), 6bstån'te), jur. en klausul i förordningar ei. kungabref som tillåter ngt ske oaktadt alla stadganden af motsatt innehåll; ~ pros., (lat. [förk, ut [-prosequitur]-]{+pro- sequitur]+} : »han fullföljer icke», pros), jur. domstols förklaring att ett mål af käranden ej blifvit fullfölj dt, ett måls afskrifning, jfr ned. sms.; ~ sequitur, (lat. : »det följer icke»,

sek'witur), log. (falsk) slutföljd som ej följer af premisserna, ^-ability, s. oförmögenhet; jur. jäf mot käranden såsom varande juridiskt inkompetent. «*-aC-ceptance, s. hand. vägran af aksept. ~ -admission, s. vägradt tillträde. ~age, (1.) s. omyndighet, minderårighet. ~aged, -'-, a. ej till myndiga år kommen, omyndig, minderårig.

nonage, non'adj, (2.) s. förr likstol, afgift

från dödsbo till presterskapet af 1/g af lösören.

nonagenarian, nonadjena'rian, s. nittio-

åring.

nonagesimal, nonådjës'imåi, a. o. S. astron, nittionde (graden [: högsta punktenl af ekliptikan öfver horisonten).

nonagon, non'ågén, s. geom. niohörning. (non)-appearance, S. jur. uteblifvande, försummad inställelse, tredskande. ~-ar-rival, s. icke-inträffande, uteblifvande. 'v-aSCripti, -askrip'ti, s. pl. univ. studenter som icke tillhöra ngt college, »vildar». ^-attendance, s. uteblifvande, frånvaro, ^-attention, se inattention.

A: fate, à: far, å: fall, à: fat, 4: fast, è: mete, è: rået, l: lier, i: fine 1: fin, { fir,nuisance

‡ Mindre brukligt. 883 † Föråldradt.

nummulitic

nonce, nons, s. tillfälle †; nu blott i: for the

för tillfället, just för detta fall. (non)chalance, fr., n6ngsjålå'ngs, s. sorglöshet, bekymmerslöshet, likgiltighet.

claim, s. jur. underlåtenhet att bevaka sin rätt. ^-collegiate, CL. univ. om student icke tillhörande ngt college. ~ -COm, -'kom, s. mii. F förk. f. noTi-commissioned officer, ^-combatant, s. mil. ickekombattant (person som tillhör hären el. flottan, men ej aktivt deltager i striden, ss. läkare, prester, spel m. m.).

^-commissioned, a. som ej

har (kunglig) fullmakt; ~ officer, underofficer, underbefäl. ^-committal, s. tillstånd att ej vara bunden af löften o. d., obundenhet, oafhängighet. ~-C0mmU-nicant, s. en som försummar nattvarden(s begående). ^-Communion, s. försummelse af nattvarden, försummad nattvardsgång. ^-compliance, s. oviiifarig-het, ©eftergifvenhet, vägran att foga sig (with, efter). "w-COn, -'kon, förk. f. conformist, ei. content. ^-conducting, a.

fys. oledande för elektricitet; ~ body, ~ substance, fys. oledande kropp, ^-conductor, S. fys. oledare (jfr föreg. ex.). "^conforming, a. afvikande is. från statskyrkan : schismatisk, dissenter-, ^conformist, s. en, som afviker från (is. d. eng.) statskyrkan, dissenter, separatist, ^conformity, s. oöfverensstämmelse; afvikelse från den herskande kyrkan, separatism. ~ -Content, s. en missnöjd; i öfverhuset en som röstar nej, en nejröst. ^-delivery, 5. uteblifvet ei. underlätet öfver-, af-, fram- ei. utlemnande, försummad utdelning (leverans), jfr delivery. ^deSCript, -'dèskript, a. (o. s.) (ngn ei. ngt) ej ännu beskrifven (-vet) ei. klassificerad, ej bestämd till sin art, Obestämbar (eg. om naturföremål); sällsam, som ej kan så noga bestämmas ei. beskrifvas; (person) utan bestämd samhällsställning; a ~ load, ett lass med diverse (stycke)gods. none, nun, pron. (ss. rent adj. o. särsk. framför ord börjande med vokal †; ss. ap. el. subätantive-radt adj. el. rent S. : nobody, nothing, jfr ned.) ingen (intet, inga); ad. (is. framför the med en komparativ) is. F i intet afseende, icke, ingalunda; (regular army) there was ... fans det ingen (mera); (is ei. are there no ...?) svar no, nej ingen (inga)! ~ of .. ., ej alls någon (något) ... ofta med eftertryck ss.: ~ of your nonsense (impudence)! kom inte med några (»dina vanliga») dumheter (näsvisheter)! ~ of that, ingenting ditåt, (nej) långt därifrån, ingalunda, visst icke, ofta : bort det! kom inte med ngt sådant! it's of your busi-

ness, det är ingenting som angår dig, det rör dig icke; (take away ...) I will ~ of it, jag vill ej alls ha' det, jag betackar mig; I will have ~ of that, jag vill ej veta af ngt sådant (jfr äfv. föreg, ex.); she has <x/ of her mother's beauty, hon eger intet af sin mors skönhet; his health is ~ of the best, hans hälsa är just icke den bästa; he is ~ of the richest, han är icke bland de förmögnaste; this ... is ~ of my making, ... har jag ej gjort, rår jag ej för; of real difficulties he had as yet met with verkliga svårigheter hade han hittills ej påträffat (rönt); ~ else (ei. other), ingen annan; ~ such, ingenting dylikt (el. »ditåt»); ~ the less, icke mindre (adj. ei. adv. ... för det); icke dess mindre; ~ too soon, aldrig för bitti'; he will be ~ the worse for it, det kommer han ickë att förlora på, »det mår han ej illa af»; han blir inte sämre för det; (hated by ali ...), by ~ more than by ..., men mest af ... ~-S0-pretty, s. se London-pride. ^SUCh, s. ngt makalöst i sitt siag; ett slags vinteräpple; bot. humle-smäre (Medicago lupulina); äfv. Lychnis chalcedonica; en sorts fin krukmakarelera. (non)-effective, a. kraftlös, utan verkan;

särsk. mil. icke effektiv del af hären el. flottan, ej stridsduglig, otjänstbar, ur (aktiv)

• tjänstgöring om personalen »i armén» el. »flottan», reserven, pensionerade o. d.; the ~ charge, utgifterna i militärbudgeten för den icke effektiva delen af försvaret, is. pensionsstaten, ^-efficient, a. kraftlös, utan verkan; inkompetent; särsk. mil. ej approberad volontär; s. ej approberad volontär. ~-eleCt, s. teol. en som ej hör till de utvalda. ~ •electric(al), a. fys. (ej elektrisk, således :) ledande; s. icke-elektrisk kropp, ledare för elektricitet, ^entity, s. (pl. -ties, -z) fil. icke-vara; bristande tillvaro; intighet, betydelselöshet; ngt som icke är till; oting, nonsens; F om person »nolla», ngn man ej frågar stort efter. ~-epi-scopal, a. ej biskoplig, ej styrd af biskopar om en kyrka; ej tillhörande den episkopala kyrkan, ^-episcopalian, s. en som ej tillhör den episkopala kyrkan, nones, nonz, s.pl. rom. kalend. nonæ (den sjunde

i vissa månader, den femte i andra); kat. kyrk. böner vid nionde timmen på dagen (3 e. m.). (non)essential, a. oväsentlig; s. ngt oväsentligt; pl. o väsentligheter, nonesuch, se under none. (non)-execution, s. uteblifven el. underlåten verkställighet, overkställighet. ~-exe-CUtive, a. skämts, icke straffande. ~-exi-Stence, s. ai. icke-vara, icke-tillvaro; ngt som ej är till, ^-existent, a. som ej är till, ej egande tillvaro, ^-feasance, s. jur. underlåtenhet att fullgöra ngt (of an engagement, ngt som man åtagit sig). ~ -fulfilment, s. underlåtenhet att fullgöra ei. uppfylla; uteblifven uppfyllelse, nonillion, nonil'jun, s. (efter engelsk måttstock) en million upphöjd till nionde digniteten : en etta med 54 nollor; (enl. fran.sk) en etta med 80 nollor. nOniUS, lat., no'rnus, s. mat. etc. nonie. (non)-inhabitant, en på ett ställe i eke bosatt person, främling, ^-intervention, s. ickeinblandning särsk. polit. i en främmande stats angelägenheter, ^-interventionist, S. polit. anhängare af icke-inblandningsprincipen. ~"intrusi0nist, s. medlem af skotska frikyrkan. ^-joinder, 5. jur. yrkande att ett käromål må förfalla på grund af en persons frånträdande ss. medsvarande. jurant, ^juring, a. edsvägrande, ej svärjande (trohetsed) särsk. (eng. hist.) jfr följ. juror, (äfv. -'--) s. edsvägrare (is., eng. hist.,

en som vägrade svära kronan trohet efter revolutionen

af 1688 (dets. som Jacobite)). ~-manufactur-ing, a. icke fabriksidkande (state, town). ^-marrying, a. Si. som ej tänker på (är sinnad) att gifta sig, ohågad för äktenskap. ^-member, s. en som icke är medlem. 'vi-metalliC, a. ej metallisk; ej liknande metall; ej bestående af metall, ^-natural, a. icke naturlig; onaturlig (se unnatural). naturals, 5. pl. med. förr ting som ej till följd af sin natur, men under vissa omständigheter ei. genom missbruk kunna orsaka sjukdom och död (ss. luft, föda, vaka, sömn). ^-obedience, s. bristande lydnad. ~-observance, s. bristande iakttagande ei. uppfyllande af ngt. ~pareil, -parèl', -'--, a. oförliknelig, makalös; s. ngt oförlikneligt, makalöst; en sorts äpplen; en sorts smala band, skorpor m. m.; boktr, nonpareil (en fin stilsort), half-cicero; a oj of a girl, ett mönster (sen krona?) bland flickor, en makalös flicka, ^-parishioner, s. en utsocknes. ~-pay-ment, s. bristande (uteblifven) betalning. ^-performance, s. underlåtenhet att fullgöra ngt. ^pluS, -'pius, s. tillstånd, då man »ej kommer längre», ei. »ej kommer hvarken fram ei. tillbaka», ... ej kan göra ngt; bryderi, klämma, oöfvervinne-lig svårighet; va. (imp. o. pp. -Sed, -t) (: to make at a »få ngn fast», »göra ställd», förbrylla; sätta i yttersta förlägenhet, bringa till det yttersta; göra svarslös (: to put to a »»); to be at a ej komma ngn vart längre, vara i klämman; »vara ställd», vara rådlös, »vara

bet»; stå svarslös; komma af sig. ^-professional, a. ej tillhörande facket (yrket); ej fack- ei. yrkesmässig. ~-profici-ency, s. bristande framsteg (ei. förkofran). ^-proficient, a. O. s. (en) som ej gör framsteg, ej förkofrar sig. ~-prOS, -'-, .9. se lion pros; Va. ej fullfölja käromål ; to be r>used, förklaras ej hafva fullföljt käro-målet. ^-residence, 5. frånvaro från rätta boningsorten, sin ämbetskrets ei. egendom (ofta om irländsk godsegares; om kyrkoherdes från pastoratet). ^-resident,«. 0. s. (en som är) frånvarande från sin rätta boningsort, jfr föreg, ^-resistance, s. obetingad underkastelse, passiv lydnad för myndighet ss. el. på grund af (religiös) åsigt.

^-resistant, a. O. s. (en) som påyrkar, lärer ^-resistance ; (en) passivt lydande, blindt underkastande sig den bestående öfverheten (äfv. en tyrannisk o. orättfärdig); (en som är) af princip ständigt undfallande. ^-resisting, a. ej erbjudande ngt motstånd ei. hinder, motståndslös (^ medium), ^-return, s. uteblifven återkomst (att icke . . . kom tillbaka). "Z, S. pl. förk. f. o»-iiitrusionists. 'v-sane, a. ej riktigt normal el. sund sinnesförfattning, för-slöadt minne; ej klok, sinnessvag. nonsense, non'sens. s. meningslöst ord ei. tal; nonsens, tomt prat, drafvel; oförnuft, »dumheter» (särsk. ss. utrop), lappri, strunt; /v verses, (minnes)verser af ord som ej bilda ngn mening, nonsensical, -'lkål, a. meningslös, orimlig; innehållslös,

barnslig, dåraktig, nonsensicalness, -'ikålnès, s. meningslöshet, oförnuftighet; dumt prat, svammel, drafvel. (non)-sensitive, a. utan förnimmelse, ej kännande; känslolös. ~-Seq., -sek, förkortn. af non sequitur, se under non. ^-Sexual, a. könlös, ej sexuel. ~-S0Ciety, a. i sms. ej medlem af ngt sällskap ci. ngn förening, särsk. om arbetare ej tillhörande ngn arbetare-(ei. fack)förening man, ~ loorkshop). ~ -Solution, s. uteblifven lösning af en gåta el. d. ^-solvency, ~fcS0lvent, se insolvency, insolvent. ^-sparing, a. skoningslös; skonande intet, alt ödeläggande. ~-sub-mission, s. icke-underkastelse, vägran att underkasta sig. ^-submissive, a. ej underkastande sig, vägrande att underkasta sig. <^SUCh, -'-. se nonesuch under none. ^SUit, -'-, s. jur. måls afskrifvande el. afvisande (därigenom att käranden afstår från käromålet, el. genom försummelse af el. jäf mot honom) ; va. förklara käranden oberättigad att fullfölja käromålet, afvisa; a. dets. s.pp. (~ed, -èd); to become to be förlora sin talan. ~-

term, s. jur. dom-

åi fate, fl: far, å: fall, a: fat, i: fast, è: mete, e,: met, è: ber, i: fine, 1: fin, 1: fir,nuisance

stolsferier, tid mellan tingsterminerna, "w-unionist, s. en som ej tillhör ngn trades-union. ~-USer, s. jur. tjänsteförsummelse: uraktlåtenhet att begagna sig af en förmån ei. en rättighet, noodle, nè'dl, 1. s. F dumhufvud, våp, stolle, noodle, no'dl, 2. S. kokk. nudel (ett slags makaron), nook, nok, s. vrå, (inåtgående) hörn ei. vinkel.

noological, noéi6dj'!kåi, a. af föij noology,

-érédji, s. läran om tankeförmågan, noon, non, s. middag, kl. 12; biid. middagshöjd, höjdpunkt; a. middags-; ~ came, klockan blef 12; at kl. 12 (middagen). ~day, s. o. a. se föreg.; as clear as »så klar(t) som dagen»; a ~ nap, en middagslur; the ~ heat, middagshettan, hetaste tiden midt på dagen, ^tide, 5. o. a. se föreg. s. o. a. ""ing, -ing, s. middagsrast; middagsmål för arbetsfolk. "wShun †, -sjun, s. se luncheon. noops, nops, s. pl. namn på hjortron (Rubus

chamæmorus). noose, noz, s. rännsnara, löpknut; va. fånga

ci. binda med snara; snärja äfv. biid. nopal, nA'pal. s. bot. nopal, kochinell-kaktus (Cactus coccinellifera, m. a.), ~(e)ry, -(u)ri, s. nopalplantage. nope, nop, s. lok. se bullfinch. nor, nor, konj. ej häller; (ss. korrelat till neither) eller; (efter jakad sats) och (el. men el. också) icke, jfr ex.; (äfv. stundom poet. i st. f. neither i första ledet af en disjunktiv satsbindning) ;

P i st. f. than; am I either, jag är det icke häller; ~ any, och ingen; ** ever, och aldrig; ~ has he any reason to complain, också har han icke ngt skäl ...; ~ I either, ja, icke jag häller; ~ shall he do it with my consent, och icke skall han häller göra det ...; ~ was it more ..., och icke var det häller mera ...; ~ toas this all, men detta var icke alt; (I never did such a thing) ~ will I now, ... ej häller vill jag det nu. noria, no'ria, s. tekn. ett slags vattenuppfordringsverk (af ett bjul med ett slags paternosterverk omkring dess omkrets), ämbarverk. Iiorium, no'riUin, S. kem. min. norium (metall). ilOrm, norm, s. norm, rättesnöre, regel)jC; fysiol, typ. -å, s. norm, rättesnöre,

regel tekn. vinkelhake; mönster, schablon. ~al, -ål, a. normal; regelrätt; tjänande till rättesnöre, till mönster; mat. perpendikulär; s. mat. perpendikel; ~ school, (normalskola i förening med) lärareseminarium. Norman, nå'rmån, a. normandisk (architecture, style, stil etc.); s. normand (invånare

i Normandie); sc † vid. Northman; sjö. (fl)

»norman», stoppare (bom medelst hvilken kabeln fästes på brottspelet).

norn, norn, -å, s. nord. myt. norna.

Norroy, nér'oj, s. her. den tredje af vapen-kungarne ei. provinshärolderna (jfr king at arms) hvars distrikt är landet norr om floden

Trent.

Norse, nors, a. fornnordisk, nordmanna-, fornskandinavisk; (forn)norsk; s. (forn-) norska språket; Old fornnordiska språket. ~man, se Northman.

norte, sp., no'rta, s. se norther.

north, nårth, s. nord; norr; jfr vid. ex.; a. nordlig, norra, nord-; ad. »nord» (sjö.), nordligt, nordpå; vn. vända sig, »draga» sig ei. röra sig mot norden; the äfv. nordan; (NCape, Nordkap; ~ pole, nordpol; the (Sea, Nordsjön; ~ star, nordstjärna, polstjärna; ~ sun, midnattssol; ~ wind, nordanvind; he is too far ~ for me F, han är mig för slug

(emedan invånarne i norra Eng!, anses knipsluga i

handel); ~ by east, nord till ost; from ~ to south, (alt) från norr och (alt in)till söder; (to live) in the i norden; in the ~ of, i norra ...; (to the) ~ of, norr om; from lat. 50° to 56° ^ : between the parallels of 50 and 56 degrees ~ lat., mellan 50:de och 5G:te graden »nord» ei. nordlig bredd; towards the mot norr, norrut; i norr; to sail segla nordpå (nordvart). ~-eaSt, --', s. nordost; a. nordostlig, (den) nordöstra. ~-easter, s. nordost(vind). ^easterly, --'--, a. nordostlig, ^-eastern, --'-, a. (den) nordöstra, nordostlig. (N)^man, s. (pl. ~men) fordom nordbo, inbyggare i Skandinavien, »nordman». ^mOSt, a. nordligast. ~-polar, --'-, a. nordpols-. ~-weSt, F norwëst', s. nordvest; a. nordvestlig, (den) nordvestra. ~-wester, --'-, s. nordvest(vind). ^-westerly, --'--, a. nordvestlig, ^-western, --'-, a. (den) nordvestra, nordvestlig. ~er, -dhur, s.

nordlig storm herskande i Mexikanska viken från

sept. till mars. ~erliness, -dhurlinès, s. nordligt läge; nordlig riktning, jfr följ. ~erly, -dhurli, a. nordlig; i nordlig riktning; kommande från norr; ad. jfr a. ~ern, -dhurn, a. nordlig, tillhörande norden; i nordlig riktning; kommande från norr; nordisk; s. nordbo; ~ diver, se under d.; ~ lights, norrsken. ~erner, -dhurnur, s. nordbo; Am. invånare i Unionens norra stater. ~ernmOSt, -dhurn-möst, a. belägen längst mot norden, nordligast, ^ing, -dhing, -ing, s. sjö. nordlig distans; astron, nordlig deklination. ^ness, -nes, s. magnetnålens ten-

i: note, è: do, å: nor, i: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.nitrous

f Talspråk. 886 P Lågt språk.

nocturne

dens att peka mot norr. ~ward, -wuid, a. nordlig, belägen ei. riktad mot norr; ad. nord vart, norrut, mot norr (arv. wards). ~wardly, -wårdli, a. som har nordlig riktning; vettande åt norr; ad. i nordlig riktning, mot norr. Norway, n6'rwà, s. pr. Norge. ~-fir, se ~ -spruce, 'v-maple, s. bot. svensk lönn, spetslönn (Acer platanoides). ~-SprUCe, 5. bot. vanlig gran (Abies excelsa).

Norwegian, norwe'djian, a. norsk; s. norrman.

nor'weSter, nèrwës'tur, s. sjö. F se north -wester.

nOSe, nèz, s. näsa afv. tekn., jfr ned.; nos; väderkorn; spets, snibb; pip, jfr nozzle; va. snoka efter ei. upp (äfv. med out), spåra upp, »få väderkorn» på; nosa på; sätta sig mot, trotsa; uttala ei. läsa »i näsan» (nasalt); vn. sätta näsan i vädret; vädra; »lägga sin näsa i blöt»; ~ of wax, vaxnäsa; biid. ngt böjligt; lättledd person, »nattmössa», »hvita plåstret»; his ~ bleeds, han blöder näsblod; his ~ is out of joint, han är ej längre i gunsten; to blow one's snyta sig (högljudt); to carry one's ~ high, sätta näsan i vädret; to count »us P, räkna deltagares antal; to give a bloody ge ngn ett slag på näsan så att den springer i blod; to follow one's gå efter näsan; to pick one's peta sig i näsan; to put a person's »» out of joint, »slå någon ur brädet»; to rub with, bryna näsa med (hälsning biand vissa vilda folkslag); to {poke) thrust (put) one's ~ into, lägga (sticka) sin näsa i andras angelägenheter; to turn up one's ~ at, rynka på näsan åt; not to see beyond (the length of) one's ej se »längre än näsan räcker»; to hook by the jdra' vid näsan», kugga, lura; to lead by the leda ngn vid näsan biid., leda blindt hvart man vill, få ngn att göra hvad man vill; with spectacles on med glasögon på näsan; to pay through one's betala öfvermåttan dyrt, blifva »skinnad»; to speak through (el. in) the tala i näsan; with one's finger to one's med fingret på näsan; to put one's thumb to one's ~ and stretch out one's fingers at, räcka lång näsa åt; under one's midt för näsan på ngn. 'v-bag, s. fodertornist för hästar. ~-band, s. nosrem på betsel. ~-bit, 8. snick. etc. pinnborr med en tand. ~-bleed, 5. näsblod; bot. rölleka (Achillea millefolium). ~-fish, s. zool. en braxenart (äfv. broad-snout, Cyprinus nasus). ~gay, s.

stor bukett af välluktande blommor : »kryddkvast», blomsterkvast. ~-key, s. mek.

motkil. --piece, s. pip, munstycke på en slang o. d.; se vid. »»-band; förr nässkydd i rustning. ~-pip6, S. jfr föreg. o. se nozzle-pipe.

~-rag, s. P näsduk, 'v-ring, s. näsring

ss. prydnad hos vilda folkslag; nosring för djur (tjurar, svin etc.). ~Smart, S. bot. krasse (Le-pidium sativum); äfv. slägtet Nasturtium. ~d, -d, a. försedd med näsa (mest i sms. : -näst, -nost, t. ex. fiatplattnäst); som har ...

väderkorn. ~leSS, -lës, a. näslös. ~r, -ur, s. P näsknäpp; slag på nosen. nOSel, n^'zl, (jfr nousle), se nuzzle. nOSey, n6'zi, s. P långnäsa, nosing, n
af ett trappsteg; profil af en list.

nOSle, nozl, se nozzle.

nosocomial, n6soko'mial, a. hörande till

ett sjukhus, nosography, n6sog'råfi, s. med. sjukdoms-beskrifning.

nosological, nos6i6dj'ikai, a. af reij. noso-

logy, -61'odji, 8. med. sjukdomslära. nostalgia, néstårdjiå, med. hemsjuka.

nostalgic, -djik, a. af föreg, nostalgy, -djl,

s. se föreg. S. nOStOC, n6s'tok, s. bot. trollspy, skyfall (en efter regn uppsväld slemmig alg, NostoC COmmune).

nOStril, nos'trll, s. näsborr.

nostrum, (eg. lat. : »vårt») nos'trum, s. kvack-

salvarläkemedel, arkanum. not, not, ad. icke, ej, inte; (Anm. efter ~

ofta en infinit. utelemnad, jfr ex.); »» a med följ.

subst., icke en (enda), ingen (: no); ~ a bit (ei. fig, iota, jot, jnn, straw, lohit etc.), aldrig ett tecken, dugg, fnask etc. (jfr bit o. under care); ~ a little, (adj.) icke liten, icke ringa; (adv.) icke litet, mycket, högligen; ~ a soul, »icke en lefvande själ» (icke en enda människa); ~ at ali, icke alis; ingalunda; ~ any, icke någon, ingen (adj.; jfr ofvan ~ a); but, icke annat än, jfr tinder but; he did ~ (infin.), ~ he, den som inte det gjorde, det var han (»nej då, han aktade säg för det»); ~ I, men icke jag (t. ex. he is rich, ~ I); icke jag, för min del; i svar ofta : det gör jag (då) icke, nej, jag betackar mig; ~ one, icke en (enda)

af hela antalet, jfr vid. One; ~ that, icke det

(: så vidt, t. ex. ... I know of: jag känner ei. vet); icke därför att, icke som om, icke så (till förståendes) att; ~ that I mean ..., jag säger detta icke som skulle jag mena (vilja säga) .... icke i den mening att; ~ yet, ännu icke, icke hittills (dittills), än så länge icke ; ~ tO (med en infin.), att icke; eiiipt. för att (nu) icke (t. ex. mention, nämna); (med följ. [vanl. passivl infin. som attribut till ett subst.) SOm ej kan el. bör ...-S,

omöjlig att (sr. aktiv infin., el. återgifves med omskr., t. ex. an evening ~ to forget, en oförgätlig afton; signs ~ to be mistaken, omisskänneliga tecken); jfr ock: I am here to teach you o> to speak, but to speak correctly (öfversattes ordagrant) ; you must be blind ~ to see that ..., ... för att icke se att ... (: som ej ser att ...); what was ~ my astonishment, liuru stor blef ej min förvåning, huru förvånad blef jag icke; as (adv.) as lika ... som motsatsen, oftast: snarare ... än motsatsen, tämligen ... (t. ex. as often as oj, för det mesta; jfr ock under likely); you had better oj, det vore så godt att du ej gjorde det; låt bli (det är mitt råd); you would have done so, would you ... eller hur? (jfr ock under do; Obs. ock n't); (jfr vid. hope o. think med följ. —self, s. filos, icke-jag. ^withstanding, -widhstan'dmg, ad. det oaktadt, icke dess mindre, icke förty; konj. oaktadt (att); prep. oaktadt, trots, notability, notabil'iti, 5. (pl. -ties, -z) märklighet; märkvärdighet; ngt märkvärdigt; framstående person, notabilitet, notable, nè'tåbl, 1. a. märkbar, tydlig; märklig, märkvärdig; bemärkt, framstående, betydande; ansenlig; (allmänt) erkänd; ökänd, beryktad; s. märklig sak el. (: framstående) person; poiit. notabel is. fransk, hist. : medlem af representationen fore den stora revolutionen.

notable †, not'abl, 2. a. flitig, driftig is. om fruntimmer : huslig, ekonomisk. ~neSS †, -nes, (1.) s. driftighet, huslighet. notableness, nè'tåblnës, (2.) s. märklighet, märkvärdighet, notably, -bli, ad. tydligt, märkbart; märkligt; erkändt; i synnerhet, särdeles, notal, nè'tål, a. naturv. se dorsal. notan dum, lat., notan'dum, s. (is. i pl. : -da,

-då) sak att märka som man tecknar sig till minnes.

notarial, n6tå'riå], a. (jfr följ. s.) notarial-, tillhörande en notarie; gjord (utfärdad, uppsatt, bevitnad) af en notarie, notary, no'tåri, s. notarie, is. jur. (: <n/ public) notarius publicus. notate, no'tat, a. bot. tecknad med färgade fläckar ei. strimmor, notation, -ta'sjun, s. betecknande i aiim.; aigebr. mus. etc. beteckningssätt, -system); terminologi, notch, notj, s. skåra, (märke efter) hugg i ngt, hack, hak; ränna, fals; mek. uttagning, inskärning i allm.; (ngt som liknar en sådan ss. :) trångt, djupt bärgpaSS, -klyfta; boktr, signatur å stil; spelt, (i cricket etc.) »streck», antecknad point; va. göra skåror (hugg etc.) i, hacka i, karfva i; spelt, markera;

~ down (into a timber), inhugga; ~ together, hophugga bjälkar, — board, s. byg. vangstycke i en trappa. —weed, 5. bot. stinkmäll (Chenopodium Vulvaria). ~ -wheel, s. urm. steghjul. ~ed, -t, pp.; a. bot. naggad. ~ing, -ing, prt.; s. karfning, häckning etc.; markering; inskärning(ar), skåror; snick. öfverplattning. note, n6t, s. märke, tecken; anteckning; anmärkning (: iakttagelse ei.) : not äfv. boktr, i marginal el. under texten; pl. anteckningar, utkast un ngt, koncept; pl. kommentarier (ön, öfver, till; to write ois to); pl. referat af ett tal el. d.; notis äfv. : kort skriftligt meddelande, biljett; diplomatisk not; hand. sedel (jfr ned. ~ of hand; jfr äfv. bank-rj); nota, räkning; mottagningsbevis, recepisse; mus. not; ton; F tangent på piano; uppmärksammande, beaktande; anseende, betydenhet, jfr ex.; se vid. ~ •paper; va. notera äfv. hand., anteckna; beteckna, äfv.)J< : betyda; (äfv. med down) uppteckna, uppskrifva, hand. bokföra; lägga märke till. märka, iakttaga; mus. sätta noter till; ~ of admiration ei. exclamation, utropstecken; ~ of conjunction, bindetecken; ~ of interrogation, frågetecken; ~ of hand, »handskrift», skuldsedel, särsk. hand. (: promissory egen (ei. torr) växel; he changed his han ändrade ton (»det blef annat ljud i Skällan»); to Compare ojS, äfv. (jfr vid. under compare) utbyta tankar ei. erfarenheter (äfv.: »språka») (about, om); to make a ~ of anteckna sig till minnes; to take oj of, lägga märke till; taga notis om, bry sig om, fästa sig vid; anteckna, notera; to play by (ei.from) ojs, spela efter noter; to preach from o>s, predika efter koncept (utkast); to be in oj, uppmärksammas, beaktas, iakttagas; of bemärkt, äfv. anmärkningsvärd, nämnvärd; (men) of great oj, ansedd(a), framstående (män); of no oj, obemärkt (obskur); ~ a bill (draft), hand. låta notarius publicus göra anteckning på en växel för att protestera den; and contents o,d, hand. i bref »och innehållet noga bemärkt». —bOOk, s. anteckningsbok; växelbok; äfv. se music-book. —paper, s. (tjockt engelskt) bref papper i litet format. ~W0rthy, a. anmärkningsvärd, märklig. ~d, -éd, pp. noterad särsk.

hand. om kurs, pris etc., jfr ofvan; a. bekant (for,

för), väl känd, märklig, ryktbar. ~dly †, -ëdli, ad. med uppmärksamhet; bestämdt, i synnerhet. ^dneSS, -ëdnës, s. bemärkthet, märklighet, namnkunnighet, ryktbarhet. ~leSS, -lës, a. obemärkt, okänd, oansenlig (obskur). ~let,

i: note, è: do, å: nor, i: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.notelet

F Talspråk. 888 P Lågt språk.

notify

-let. s. biljett; liten notis, kort kritik; ~ paper, biljettpapper. -ur, 5. an-

märkare. iakttagare; antecknare; noterare; kommentator †. nothing, nüth'ing, pron. (s.) ingenting, intet; 5. intet (icke-vara); (a ett intet, en obetydlighet, bagatell, lappri; ad. (nu mera is. i vissa talesätt, jfr daunted, loath) i

intet afseende, på intet vis, icke alis, ej det ringaste, ingalunda; ~ at ali, ingenting alis, alis intet; ingalunda, visst icke; ~ but, ingenting annat än, endast; ^ else, ingenting annat; (there is) ~ else for it, det fins ingen annan råd (hjälp, räddning), jfr there was ~ for it but (to) under for; ~ less than, ~ short of, ingenting mindre än, helt och hållet, rent af, afgjordt; ~ of the kind, ~ of that sort, ingenting ditåt; ~ to speak of ingenting att tala om; Tm ~ if not (adj. ei. subst.), jag är helt och hållet ...; he is ~ of a gentleman (ei. has ~ of a g. about him), han är ingenting mindre än ..., alt annat än ...; he is ~ of a sailor, han är ej det minsta sjöman; it is ~ to me, det betyder ingenting för mig, det gör mig detsamma, det angår mig icke (if om); det är en ren småsak för mig (to, att); it is ~ to what (ei. that tohich), det är ingenting mot hvad ...; mere assertions make ~ for an argument, blotta försäkringar betyda intet som (hafva ingen verkan i och för) bevis; jfr vid. make; for för intet (jfr go, good, sms., stand etc.); gratis; not for inte' för intet, »icke för ro skull»; to ... till intet; to come to n», blifva till intet, gå om intet; bli ingenting af; misslyckas, om person förolyckas, förfalla i elände; to lead to föra till ingenting (till intet resultat), ej medföra ngn (åsyftad) verkan. ~arian -à'riån, s. människa utan bestämd tro i religiösa ting. ~ism)f<, -izm, s. se föij. ~ness, -nës, s. icke-varande, intighet, intet; värdelöshet, betydelselöshet; ett intet, en obetydlighet; to sink into sjunka ned till ett intet, förlora ali betydelse; small even to försvinnande liten, ^todoish -todo'isj, a. lat, fallen för intet-göra, sysslolös, notice, no'tis, s. uppmärksammande, iakttagande, beaktande; notis i aiia bet.; omnämnande (t. ex. i en tidning); underrättelse, meddelande, anmälan (of, om); tillkännagifvande, kungörelse, anslag; tillsägelse, order, »vink»; varning, varskoende; kännedom; uppmärksamhet äfv. visad mot en person, artighet; va. märka, bemärka, lägga märke till, gifva akt på, beakta;

varseblifva, förnimma, varsna, uppfatta; fästa uppmärksamhet vid, taga kännedom om, bry sig om; fästa uppmärksamheten) på; uppmärksamma äfv.: taga hänsyn till, behandla med tillbörlig uppmärksamhet (höflighet); omnämna, omtala, anmäla äfv. i tidning o. d. (t. ex. en bok); göra sina anmärkningar öfver; varsko, tillsäga ngn, gifva ngn en »vink» (of, om; that, att); ~ is hereby given that, härmed tillkännagifves ei. kungöres att; ~ to quit, uppsägning till flyttning i aiia bet.; to deserve ~ (ei. ...to be ~d), förtjäna att uppmärksammas (beaktas); to give underrätta (of, om), säg» till åt ngn (särsk. på förband, »i tid» : ... good varsko, gifva en »vink» (of, om); (äfv. ... ~ to quit) säga upp sig (till flyttning); we have had ~ of, vi hafva blifvit underrättade om; to receive ~ to quit, blifva uppsagd; få afsked; to take särsk. om barn (börja) »förstå», visa uppfattning af yttervärlden; lägga märke (that, till att); (med of) »taga notis om», lägga märke till, bemärka; bry sig om, fråga efter (ofta med negation; då äfv. : »låtsa om ingenting»); bemöta med uppmärksamhet; at (a) sho?'t (färdig) på kort tid efter skedd tillsägelse (beställning, uppsägning, ingången [t. ex. uppbrotts-]order etc.; jfr därmed: at a moment's at an hour's on the shortest ~ : »vid (på) första vink», »när som hälst», »med det samma»); beneath (ei. below) (one's) ej värd (ngns) uppmärksamhet (att man fäster afseende vid), under ali kritik (: not worthy, el. unworthy of to come beneath one's to fall under one's komma under ngns ögon, varseblifvas, uppmärksammas, beaktas af ngn; to bring into /v, göra allmänt bekant ei. bemärkt, fästa allmänna uppmärksamheten på; to come (: be brought) into blifva allmänt bekant; till further tills vidare (anmälan sker); to rise to göra sig känd, göra sig ett namn; to be under vara uppsagd. ~-board, s. anslagstafla. ~-paper, s. pari. motionslista, föredragningslista i underhuset (jfr notice of motion under m.). ^able, -abl, a. märklig, (värd) att bemärka, anmärkningsvärd, beaktansvärd; intressant. -ur, s. iakttagare, anmälare etc. noticing, -ing, prt.; s. iakttagande; anmälande, notification, n^tifika'sjun, s. notifikation, tillkännagifvande; kungörelse; anmälan; meddelande; tillsägelse äfv. : »vink», notify, -'-fi, va. bekantgöra, förkunna; kungöra, tillkännagifva; underrätta, varsko, tillsäga, gifva ngn en »vink».

notion, no'sjün, s. föreställning; fii. förnimmelse, begrepp (F »aning», »idé»; of\ om); åsigt, mening; Am. F afsigt, lust (of -ing, to, att; äfv. to, till ngt); vanl. i pl. Am. F (: Yankee småartiklar, diverse nål-stolskram; to get some ~ of ...-ing, äfv. få en liten »hum» (aning) om ...-ning (att göra det ei. det); I have a ~ I will go there to-morrow Am. F, jag har en liten tanke på (nästan lust att) fara dit i morgon; 1 have a ~ to a cup of tea Am. F, jag skulle ha god lust till en kopp té; to have no ^ of, ej hafva ngt begrepp i om; Am. äfv. ej bry sig stort om, ej tycka om, ej »kunnà med»; he had not the slightest ~ of iwhat to say, han hade ej minsta aning om hvad han skulle säga. ~al, -al, a. fii. begrepps-, ideel, abstrakt, föreständ; inbillad, förment; full af inbillningar, fantastisk %. ~ally, -ali, ad. i föreställningar, i begreppet (tanken); blott i inbillningen. ~ist, -ist, s. grill-fängare, fantast, drömmare, notist †, no'tist, s. antecknare, kommentator.

notoriety, notori'ëti, s. allbekanthet, ökändhet, veterlighet; allmän (: allmänhetens) kännedom (: public a matter of o», en (allmänt) (ö)känd sak; a person of en ökänd (beryktad) person, en som är »känd i orten», notorious, noto'rius, a. allmänt känd, veter-lig; ökänd, beryktad (for, för ngt); allmänt erkänd såsom sådan; to render one's self o», förvärfva sig en sorglig ei. tvetydig ryktbarhet. ~ly, -li, ad. veterligen, erkändt. ~neSS, -nës. s. egenskap att vara allmänt bekant, allmänbekant-het, ökändhet (jfr notoriety); uppenbarhet.

not-self, nofsèlf, se sms. under not. nott †, not, a. kort afskuren, stubbad; kullig (: hornlös) om kreatur. ~-headed †, ^-pated †, a. »snagghårig», »stubbad», not-wheat, notfhwèt, s. (jfr föreg, a.) hvete

utan borst, notwithstanding, se under not. nought, se naught,

noumenon, gr., nau'mënon, s. ra. tinget i sig

(Kants »Din g an si ch»). HOUn, naun, s. gram. nonien substantivum, nourish, nur'isj, va. nära äfv. biid. (t. ex. hopp), gifva näring åt, underhålla familj, trupper etc.; fostra, uppföda, uppfostra (äfv. ~ up); understödja, uppmuntra (till) dygd etc., underblåsa uppror etc., stärka mod etc.; omhulda; vn. nära, vara närande; finna näring)}C; to be ~ed, erhålla näring, /vable, -abl, a. som kan näras etc., mot-

taglig för näring. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som närer, underhåller etc. (of, ngn, ngt); fostrare; näringsmedel, ^ing, -ing, prt.; a. närande (diet, food ctc.); s. närande, underhållande, ^ment, -mënt, s. närande; näring äfv. biid.; näringsmedel, födoämne.

nOUS, naus, s. F skämts, (naturligt godt) förstånd, »intelligens», »talang», skarpt hufvud. <v-b0X, s. si. »hjärnkontor» (hufvud), novaculite, novak'ulit, s. min. lerskiffer till

brynstenar. novalia, nÖvä'liå, S. pl. Skoti. jur. åkerbr. ny-

upptagen jord, nyplog, novation, nova'sjun, s. jur. omsättning af en skuld; † se innovation. nOVatOF †, -tur, s. se innovator. novel, név'ël, a. ny (och egendomlig), hittills osedd, ovanlig, nymodig i aiim. äfv. i klandrande bet.; jur. nyare, senare tillagd, supplementär; s. ngt nytt, nyhet †, pl. äfv.: tidender|; jur. nyare, tillkommen författning, i romersk rätt : »novell» (: ~ constitution); verklighets-roman, novell. ~ -Writer, s. roman-(ei. novellförfattare. ~ette, fr., -ët', s. novell. ^ism †, -izm, s. se innovation, /vist, -ist, s. se writer; nyhets(tidnings-)skrifvare †; † se äfv. 'innovator. ~ize, -iz, va. se † innovate; framställa ei. behandla i romanform, romantisera (t. ex. history). ~ty, -ti, s. (pl. -ties, -z) nyhet : egenskap att vara ny (och ovanlig), ei. nyinförd, nyligen uppkommen; en »nyhet» : ngt nytt, en ovanlighet; a ~ of the season, ngt nytt för året; by ivay of (blott) för nyhetens (ombytes) skull, föl* nyhetens behag (för att få en omväxling).

November, novëm'bur, s. november, novenary, n

a. tillhörande talet nio, nio-, novennial, n6vén'iål, a. nioårs-, inträffande

hvart nionde år. novercal, nove'rkal. a. styfmoderlig, styf-mors-.

novice, nOV'lS, S. (kloster-)novis äfv. i allm. bet. (jfr probationer), nybörjare (in, i), nykomling; bibi. nykristen, nyomvänd; a. oerfaren, opröfvad, novis-, ^ship, -sjip, noviciate, novisj'iat, se novitiate. novilunar >j<, novilo'nar, a. hörande till nymånen.

novitiate, novisj'iat, s. noviciat; bild. pröfvo-tid, »läroåren»; nybörjarskap; novis }J<, novitious †, -visj'us, a. nyuppfunnen, ny. nOW, nau, ad. nu; i närvarande stund äfv. i aiim. bet.; nyss; då, vid den tiden; nu, emellertid (då så förhåller sig, under dessa omständigheter, jfr ~ that); nå (väl); konj. men

i: note, è: do, å: nor, i: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.nitrous

f Talspråk. P Lågt språk.

HU (inleder undersatsen i en slutledn., el. anknyter till det föreg, ett förklarande tillägg); (i st. f. ~

that) nu då, nu när som; ~ ..än ..., än; 'v and tidt och. ofta; ~ and then, då och då, tid efter annan, emellanåt; every and then (ei. again), tidt och ofta, alt som oftast (hvart ögonblick, när som hälst); ~ at length, nu ändtligen; ~ for

.../ låtom oss nu taga ihop med ...! låt nu ... komma! know ye, härmed göres veterligt; ~ that, nu då, nu när som ...; sedan nu så förhåller sig; ~ then! nå välan då! upp! till verket! se så! ~ A is equal to B, men nu är (å andra sidan, såsom förr är sagdt) A lika med B ; ~ Barrabas was a rover, men B. var en röfvare; is it over? nå, är det slut än? (it is) ~ or never (with us), nu eller aldrig, nu gäller det (för oss); the state of things sakernas nuvarande ställning; before ^>, tillförene, förut; i en bok ofvan, i det föregående; (långt) före detta; but helt (alldeles) nyss; först nu; just se föreg.; äfv. just nu; nu strax på stunden; by ~ F, vid det här laget; from från denna stund; nay nå, nå! så där, ja C »lugna dig nu»)! there »o! nå, nå! nu kan det vara nog! (jfr come ~ under c.); till till närvarande stund, tills nu (äfv. då). ~-nOW†, ad. just nu. 'vadays, -ådàz, ad. nu för tiden, i våra dagar, noway, no'wa, -Z, se nowise. nowed, no'ëd, a. her. hopknuten, bunden i knut.

nowe! †, n6'èl, l. s. juljubelsång; jubel, glädjerop.

nowel, no'el, nau'el, 2. s. gjut. kärna i en större

gjutform.

nowhere, n6'hwàr. ad. ingenstädes; ~ else, på intet annat ställe; to be betyda ingenting, ej vara värd att nämnas, ej komma »med i räkningen» (särsk. vid kapp-löpn., jfr distanced); to get icke komma någon vart. nowise, no'wiz, ad. på intet vis, ingalunda. nOXiOUS, nok'sjus, a. skadlig, farlig, menlig (to, för); ohälsosam, osund luft, klimat,.giftig gas, ört; fördärflig äfv. moraliskt (doctrine, example, practice); brottslig †; a ~ animal, ett skadedjur. ~neSS, -nës, s. skad-ligliet, osundhet, fördärflighet. noy †, noj, ~ance, etc., se annoy, -ance, etc. noyau, fr., nwojo', likör på persiko- ei. d.

kärnor, noyls, se noils.

n0z(z)le, noz'1, s. nos, tryne, snut; tut, pip, utloppsrör, -mynning, tekn. ångmun. ~-pipe, S. masugn, tätta. -n't, -nt, enklitiskt efter verbalformer, förk. f. not.

nub, nub, va. prov. se nudge; P hänga ngn; s. F knöl, knagg; knut i trä; P hals, nacke; si. äkta man. ^bin, -in, s. Am. F litet förkrympt majsax. "wbing, -ing, s. P hängning; ~ cheat, P galge, 'vbie, -1, va. P

»knöla» (bulta) på ngn med knytnäfven.

bly, -li, a. F knölig, knottrig. nubecula, lati., nubëk'àlå, 5. (pl. -læ, -lè)

astron, moln is. (pl.) Magelhaens moln; med. sky i urin; dunkel fläck på hornhinnan.

nubilose †, nü'bil6s, nubilous, -lås, a. töcknig, molnhöljd. nucament, nà'kåmënt, s. bot. hänge. ~a-ceous, -a'sjus, a. hänge-; nöthård; nötbärande.

nuciform, nu'sifårm, a. bot. nötformig, -lik. nucleal, nü'klëal, nuclear, -klëur, o. hörande till en kärna, kärn- (jfr nucleus). nucleolus, lat., -klè'6lus, s. liten kärna; liten glänsande punkt inom en nucleus. nucleus, lat., -klëus, 5. (pl. -clei, -klëi)

naturv. astron, kärna; biid. kärna, medelpunkt (inre, fast utgångspunkt Tör ngts vidare utveckling, t. ex. ~ of an army äfv. : »stam»), grundstomme; ~ of a fortune, grundplåt till en förmögenhet; of truth, en kärna af sanning i en framställning, en lära etc.

nudation, nuda'sjun, s. blottande, afkläd-ning.

nuddle nud'l. vn. gå hastigt med sänkt

hufvud (äfv. ~ along). nude, nud, a. bar, naken (särsk. i fråga om konst: t. ex. statue); jur. ogiltig, ensidigt aftal.

ness, -nës, s. nakenhet, nudge, nådj, va. lätt knuffa (till, på) (t. ex.

med armbågen, för att väcka ngns uppmärksamhet),

>stöta på» (gifva ngn en vink); s. liten knuff.

nudi-, nu'di, naturv. i sms. naken, t. ex. ^Caul, -kål, a. bot. med naken (bladlös) stjälk [: stängel], nudity, nii'diti,

s. (pl. -ties, -z) nakenhet; utblottadt tillstånd; pl. konst, (framställning af) nakna kroppsdelar ei. figurer, anstötligheter. nuel, se nevjel. nuffin, nuf'in, P f. nothing. nugatory, nu'gaturi, a. fåfänglig, tom, obetydlig, intetsägande, lappri-; overksam, kraftlös, ogiltig, nugget, nug'ët, S. klimp, klump af metall, is.

guldklimp (: ~ of gold). nuisance, nu'sans, s. besvär, olägenhet, obehag konkret, ngn ei. ngt till men ei. förargelse, »plåga», »plågoris»; jur. förfång, ohägn; a common (public) en »landsplåga», spest», »plågoris», ei. en »skandal» för alla människor (hela samhället);

à: fate, K: far, å: fall, à: fat, à: fast, <h mete, è: met, è: her, i: fine i: fin, i fir,nuisance

jur. ohägn, skada tillfogad det allmänna (mots, private ~); commit no »förbud att här orena».

nul, nål, a. jur. ingen. (uttai lika) va.)|(se annul; s. † nolla; a. jur. kraftlös, ogiltig; biid. intetsägande, uttryckslös; ~ and void, »af noll och intet värde» (utan kraft o. verkan); to render göra ogiltig,upphäfva; omintetgöra an verkan af. ^lifica-tion, -Ifikå^jån, s. upphäfvande; right of Am. hist, enskild stats rätt att upphäfva unionsregeringens beslut. ~lifier, -lfiår, s. en som upphäfver; Am. anhängare af right of nullification, jfr föreg. ~lify, -lfi, va. upphäfva, göra kraftlös, göra ei. förklara ogiltig. ~lity, -lti, s. intighet; betydelselöshet; ogiltighet.

nullah, nul'a, s. Ind. flodbädd, strömfåra, kanal.

numb, num, a. stel, domnad, känslolös (loith cold, af köld : valen); förstelnande, isande; va. förstelna, förlama; my fingers are ~ with cold, äfv. jag är alldeles

valhändt (jag känner inte fingrarna längre).

-fish, s. zool. darrocka (Raja torpedo).

number, nåm'bår, s. nummer i alla bet., äfven

af tidning o. d., husnummer etc.; siffra; tal (nia t.); antal, nummerstyrka; mängd, skara, hop, jfr ex.; gram. numerus, tal: retor. o. metr. numerus, rytm; mest i pl. verser; pl. [(N)~S] fjärde Mosebok; va. numrera; räkna, tälja; räkna, hänföra tin en klass (among, with, bland, till); »räkna» : uppgå till ett antal (ei. : ega ett antal af); ~ one F, (subst.) det egna jaget, en själf; egoism, det egna intresset; (adj:) af bästa sort; a <v of, många ...; a ~ of things, en hop olika saker; a ~of times, flerfaldiga gånger; of, många ...; hela skaror af ...; abstract aritm, obenämdt tal; concrete benämdt tal; great (äfv. blott ~s), hela skaror, stora hopar (t. ex. strömmade dit); the enemy was double our fienden var dubbelt så manstark som vi; four times the ^, fyra gånger så många; his ~ is 10, han har (fått) nummer tio; to make up a fylla antalet; (half the troop) and myself among the "v, och jag själf däribland; (few, many, small) in ~(s), till antalet; (... comes ei. is published) in (utkommer) i nummer, häftesvis; to take care of r^ one F, alltid tänka på sig själf (se sig själf till godo) i främsta rummet; (they elected) one of (ei. from) their own en bland dem självfva; out of ivith-out utan tal, otalig, oräknelig; to the ~ of, till ett antal af; his days are hans dagar äro räknade; (they are)

with the dead, (de äro) hos de döda (hafva gått till en bättre värld). ~ -peg, s. nummerpåle, järnv. etc. afstånds-märke. ~er, -ur, s. numrerare; räknare. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. numrerings- (tjänande till att numrera); S. numrering. /vleSS, -lës, a. otalig, oräknelig; utan nummer. ^S, -z, s. pl. se number, pl. numbles, nåm'blz, s. pl. jagt. hjort-inälfvor. numbness, nüm'nès, s. stelhet af köld o. d ;

valenhet; förlamning, domning, numerable, nu'måråbl, a. täljbar, som kan räknas.

numeral, nu'mårål, a. numerisk, hörande till, bestående af, ei. betecknande tal, tal-; s. tal(uttryck : ord, -tecken), siffra; ~ letters, (bokstäfver nytjade ss.) romerska taltecken (X, L, etc.). ~ly, -i, ad. till siffran, till antalet, numerary, nu'måråri, a. inbegripen i, hörande till ett visst antal (numerär); nummer-; inrangerad i nummer, ordinarie (i mots, till öfvertalig : surnumerär).

numerate, nu'murat, va. räkna; uppskrifva med siffror, indela och utsäga tal. numeration, -ra'sjun, s. räknande, räkning; räknetals skrifning och utsägande; scale of talsystem (äfv numerative [-iv] system). numerator, -år. s. en som räknar; aritm, tälj are.

numeric, numer'ik, /v/al, -ål, a. hörande till ei. betecknande antal; uttryckt genom siffror, aigebr. etc. numerisk, siffer-(equation, expression, value); ~ order, nummerföljd; ~ superiority, öfverlägsenhet i antal. ~ally, -åli, ad. numeriskt; till siffran; till antalet, numero, it. lat., nu'mfiro, s. nummer, numro

(ofta förk.: No). numerous, nå'mårås, a. talrik, (vid en piur.) många; manstark; rytmisk, harmonisk vers †. ~ness, -nes, s. talrikhet; rytm; harmoniskhet †. Numidian crane, numid'iån krån, 5. zool.

numidisk trana (Grus virgo). numismatic, numismåfik, /x/al, -ål, a. nu-mismatisk, hörande till mynt, mynt-; hörande till myntkännedom, jfr följ. ~S, -S, S. pl. numismatik (läran om mynt o. medaljer. numismatist, --'-tist, numismato-logist, -tol'odjist, s. myntkännare, nu-mismatography, -tog'rafi, numismato-logy, -torodji, se numismatics. nummary, nåm'åri, nummular(y), -mulår(i), a. beträffande mynt, penning-; med. lik en slant tin formen, rund, kakformig. nummulite, nåm'ulit, s. paiæont. nummulit, penningsten (fossil rhizopod etc.). nummulitic, -lit'ik, a. nummulit-.

numnah, num'na, s. ind. (häst)filt. nump, ~S, nump(s), † se följ. s. numskull, num'skul, 5. F dumhufvud, träskalle. -d, a. dum, tjockskallig, nun, nun, s. nunna; zool. en art dufva (Co-lumba vestalis); blames (Parus cæru-leus); se vid. smew; ivhite nunna som bär hvitt dok. ~-buoy, s. sjö. tunnboj,

spetsboj (boj med form af en dubbel kon).

nunchion, nün'sjun, s. lillmiddag (jfr luncheon); mellanmål i allm. (t. ex. aftonvard).

nuncio, sp., it., nun'sjio, s. budbärare †; påf-

ligt sändebud, nuntius. nuncupate †, nån'küpàt, va. offentligt och högtidligt nämna, utlofva ei. förklara; dedicera (to, till), nuncupative, -tiv, (--'--), nuncupatory,-üri, (-- ---), offentligt och högtidligt förklarande †; nominel, endast till namnet; jur. muntlig (ej skriftlig, t. ex. testament, will). nundinal, nun'dinal, a. antik. nundinal-(?e£-ter); marknads-, torgdags- (äfv. nundi-nary, -når!); s. nundinalbokstaf (ngn af

alfabetets första 8 bokstäfver).

nung, nüng, S. hand. stor packa, bal is. för

kryddnejlikor.

nunnery, nan'uri, s. nunnekloster, nunnish

-nisj, a. nunnelik, -aktig. nuptial, nup'sjal, a. bröllops-; äktenskaps-, äktenskaplig; ~ bed, brudsäng; ~ benediction, ~ ceremony, ~ rites, vigsel; to tie the ~ knot, knyta äktenskapsbandet, -z, s. pl. bröllop, vigsel, nur, ner, s. knut, knart i trä; träklot användt i hockey o. nurr-and-spell, s. d. o.; prov. skalle, hufvud. Nuremberg, nu'remberg, s. pr. ~-egg, s.

»nümbergerägg» (ett äldre slags ovalt fickur).

~-foil, s. oäkta bladguld. nurling, ne'rling, s. krusning, reffling på kanten af mynt, hufvudet af ställskruf etc.

nurr, nèr, s. se nuv. ^-and-spell, s. ett slags bållspel (liknande trap-ball).

nurse, nèrs, s. anima (wet-*>S); barnsköterska, barnflicka, -piga (dry-nw); sjuksköterska (sick-rsj); (sjuk)skötare (manly ~); biid. fostrarinna, fostrare, vårdare; va. fostra, nära äfv. biid.; amma; sköta barn, sjuka äfv. aiim. :

omsorgsfullt förvalta; uppföda; uppdraga (plants); biid. uppamma, underhålla, -blåsa; omhulda, ansa, vårda, se efter; pyssla om, kela med, smeka; taga i knä o. sakta stryka (one's leg, benet); to be a äfv. gifva di; to be (out) at (vara öfverlemnad åt främmande människor till att) fostras, vårdas, skötas äfv. om egendom etc.; to put OUt at (ei. to) öfverlemna (utackordera) ett spädt barn till att fostras; ~ a thought,

nära (hysa) en tanke. ^-Cflild, s. dibarn; ambarn, fosterbarn. /v/-maid, s. barnpiga som närmast svarar för barnen, i större hus.

~-pond, s. fiskodlingsdam för fiskyngel, ^r, -ur, s. fostrare, vårdare; befordrare, uppmuntrare. ~ry, -uri, s. barnkammare; dockskåp, dockhus; trädskola of trees); bild. plantskola (of, för). ~ry -garden, ~ry-ground, s. trädskola. ~ry -gardener, s. konstgartner, jfr r^ry-man. ^ry-governess, 5. lärarinna för små barn, »bonne». ~ry-maid, s. barnpiga, -flicka (om flere finnas, biträdande the nurse-maid). ~ry-man, s. (handels)trädgårdsmästare som har en trädskola. ~ry-plant, s.

stickling (ungt träd [el. buske] uppdraget i en trädskola). ~ry-rhyme, s. barnkammarrim, vers för små barn. ~ry-tale, s. amsaga. nursing, ne'rsing, prt. af föreg, v.; s. amning; fostring; skötsel. ~-bottle, s. diflaska. ~-Child, s. dibarn, ~ father, s. fosterfar. ~-mother, s. fostermor, ^-nipple, S. napp. ~-sister, s. barmhertighetssyster, diakonissa (som är sjuksköterska), nursling, ne'rsling, s. dibarn, fosterbarn;

skyddsling; skötebarn, älskling, nurture, nè'rtur, s. fostring; uppfostran, bildning; föda, näring; va. nära; uppföda; uppfostra (äfv. med Up). nut, nut, s. bot. nöt särsk. hasselnöt; valnöt; tekn. nöt i gevärslås m. ni.; sjö. ankarnöt; tekn. skrufmutter; P hufvudknopp; bild. gåta, ngt obegriplipligt, jfr ex.; pl. bild. F »mums», »läckerbit», »en sann njutning» (to, för); se vid. *u-coals; vn. plocka nötter; blind tom nöt; a hard ~ (eiv~s) to crack for, en svår gåta att lösa för ..., »en hård nöt att knäcka» för ...; to find a blind biid. blifva sviken i en förhoppning; to be on F, vara alldeles »tokig» i (efter), tycka »rysligt» mycket om; to be to, äfv. smaka ngn. ~-break-er, se hatch. ~-br0Wn, a. nötbrun. ~ -COals, s. pl. små fyrkantiga stenkol. ~ -cracker, 5. nötknäppare (äfv. el. a pair of ovs); zool. nötkråka (Nucifraga caryocatactes). ^-driver, s. nötpåtryc-kare (gevärssmedsverktyg). ^-fastening, s. se f^-lock. ^-gall, s. galläpple. hatch, s. zool. nötväcka (Sitta europæa). ~-h00k, s. hake att draga ned nötter med; P polisbetjänt †; P tjuf som stjäl uthängda tvättkläder. ~-jobber, s. hatch. ~ -key, s. skrufnyckel. ~-lock, 5. (tillhållning med) ställmutter. ^-machine, s. skrufmutterskärtyg. /v-oil9 s. nötolja.

se rsi-hatch. ~-pine, s. bot. en kalifornisk tall med ätliga frön (Pinus mo-nophylla). ^shell, s. nötskal äfv. bild. (: ngt

i: fate, &: far, i: fall, å: fat, å: fast, è;nutshell

èakën

mycket litet); the matter (it all) is (ei. lies) in a saken är icke vidlyftig ei. helt enkel och simpel (lätt förklarad, gjord ei. sagd). ~-tree, s. bot. hasselbuske (Co-rylus Avellana); slägtet Corylus i aiimht. ~-W00d, s. (virke, trä af) valnöt, nutant, nii'tant, a. bot. nickande: med hängande spets, nutation, -ta'sjun, s. eg. nickning^; astron, nutation; bot. blommors rörelse efter solen, nutlet, nut'let, s. liten nöt; fruktkärna, drufkärna.

nutmeg, nut'meg, s. bot. muskott(-nöt, -träd, äfv. ~-tree : Myristica moschata); ~ fobier/stelnad muskottolja; ~ oil, muskott-olja; the (N)r^ State, Am. F Connecticut, nutria, nu'tria, s. hand. skinn af en sydamerikansk gnagare liknande bäfvern (Myopotamus coy pus).

nutrient, nu'trient, a. närande; näringsämne, nutriment, nu'triment, s. näring äfv. bild.; ~ of the mind, föda för själen, andlig spis. ~al, -'ål, a. närande, nutrition, nutrisj'un, s. fysiol, näringsprocess; näring, nutritious, nutrisj'us, a. närande. ~neSS,

-nes, s. närande egenskap, nutritive, nu'tntiv, a. närande ; hörande till näringsprocessen, närings-.

nutter, nut'ur, s. nötplockare, nutting, -ing, prt. af nut; s. nötplockning; to go (out) a gå och plocka nötter, nutty, -

ti, a. nötrik; nötlik; nötsmakande; bild. kärnfull (t. ex. speech). nux vomica, lat., nuks VOm'lka, S. bot. farm.

»kräknöt», räfkaka. nuzzle †, nuz'1, va. (1.) se nurse; (2.) se nestle, vn.

nuzzle, nuz'1, (3.) va. ringa, svin; böka upp jorden; vn. böka, rota, gnida trynet (nosen) mot ngt; gå med näsan i markén; prov. »gå och rota», slå dank. nyas, ni'as, se nias.

nyctalops, lat. eg. gr., nik'talops, s. med. en

dagblind (en som ser bättre i skymning än vid

full dager). nyctalopia, -lo'pia, nyctalopy,

-lopi, s. med. dagblindhet, nye, ni, 5. jagt. svärm fasaner. nylg(h)au, nil'gå, 5. zool. en indisk stor korthornad

antilopart (Portax tragocamelus). nymph, mmf, s. myt. nymf; poet. ung, vacker flicka; se vid. följ. ~a, lat., -å, 5. (pl. -36, -è) zool. puppa; pl. anat. nymfer. ~al, -ål, ^ean, -è'an, a. hörande till nymfer, nymf-; nymfbebodd. ~ish, -lsj, a. se föreg, o. efterföij. ~-like, ~ly, -li, a. nymflik. ~omania, -omà'n!å, ^omany, -omàni, s.

med. nymfomani, moderpassion.

O.

0, 0, 6, 1. s. (pl. ~es, -z) bokstafven o; ngt som liknar ett o, krets, cirkel; byg. oval. Förk.: o', of; on ; 0., Am. Ohio; 0old; kem. oxygen; 0. B., 0b., 0b., (lat. obiit) died; Ob., (iat. obolus) halfpenny; Obad., Obadiah; Obdt, obedient; Obj., object; objection; objective; Obs., observatory; Obs., Obs., observation; obsolete; obt., obedient; Oct., October; 0. F., Oddfellow; Offg., officiating; 0. 6., outside guardian; 0. G., 0G., byg. ogee; 0. H. M. S., On Her Majesty's Service; 0. K., se texten; 01., (iat. oleum) oil; 0. M., old measurement; On, Am. Oregon; 0. P., teat, opposite the prompter; 0. P., 0. p., out of print; Op., opposite; opposition; Opt., optical; optics; Or., Am. Oregon; urd., ordinance; ordinary; Orig., original; originally; 0. S.j old style; i bref obedient servant; mil. outside sentinel; 0. T., Old Testament; Am. Oregon Territory; Oxf., Oxford; Oxon., (iat. Oxonia) Oxford; (iat. Oxoni-ensis) Oxonian; 0Z., ounce, ounces.

0', 2. S. (i irländska namn, liks. Mac i skotska,

likbetydande med) SOn (af) (t. ex. O'Cofinor).

0, o, 3. interj. o vid tilltal, i vokativus; ack! oh! (i senare bet. jfr oil, hv. af många anses riktigare);

~ for...! ack, den som hade ...! ack, huru längtar jag ej efter ...! ei. huru saknar jag icke ...!

Oaf, of, s. byting, bortbyting; fåne, idiot, dumhufvud. ~ish, -Isj, a. fånig, enfaldig, tjockskallig. ~ishness, -lsjnès, s. fånighet, tjockskallighet.

oak, ök, s. bot. ek (äfv. ~-tree, Quercus); »eke», ekvirke; (ngt af ek, t. ex.) ekdörr; to sport one's univ. si. stänga till ytterdörren, stänga sig inne, låtsa vara borta, »ej taga mot»; barren scarlet bot. stenek (Quercus ilex); dyer's yelloio se quercitron; live bot. Quercus virens. ^-apple, s. galläpple. ~-bark, s. ekbark, ^-evergreen, 5. bot. stenek (Quercus ilex), ^-fern, s. bot. bärgsöta (Polypo-dium vulgäre). ~-gall, se apple. ~

-grove, s. eklund. leaf gall, se apple. ^-leather, s. bot. dmffingersvamp (Cla-varia botrytis). ~-paper, s. tapeter liknande ekträ. ~-W00d, s. ek(virke, -trä); yellow gult eitronträ au färgning. ^en,

nutshell

èakën

mycket litet); the matter (it all) is (ei. lies) in a saken är icke vidlyftig ei. helt enkel och simpel (lätt förklarad, gjord ei. sagd). ~-tree, s. bot. hasselbuske (Co-rylus Avellana); slägtet Corylus i aiimht. ~-W00d, s. (virke, trä af) valnöt, nutant, nii'tant, a. bot. nickande: med hängande spets, nutation, -ta'sjun, s. eg. nickning^; astron, nutation; bot. blommors rörelse efter solen, nutlet, nut'let, s. liten nöt; fruktkärna, drufkärna.

nutmeg, nut'meg, s. bot. muskott(-nöt, -träd, äfv. ~-tree : Myristica moschata); ~ fobier/stelnad muskottolja; ~ oil, muskott-olja; the (N)r^ State, Am. F Connecticut, nutria, nu'tria, s. hand. skinn af en sydamerikansk gnagare liknande bäfvern (Myopotamus coy pus).

nutrient, nu'trient, a. närande; näringsämne, nutriment, nu'triment, s. näring äfv. bild.; ~ of the mind, föda för själen, andlig spis. ~al, -'ål, a. närande, nutrition, nutrisj'un, s. fysiol, näringsprocess; näring, nutritious, nutrisj'us, a. närande. ~neSS,

-nes, s. närande egenskap, nutritive, nu'tntiv, a. närande ; hörande till näringsprocessen, närings-.

nutter, nut'ur, s. nötplockare, nutting, -ing, prt. af nut; s. nötplockning; to go (out) a gå och plocka nötter, nutty, -ti, a. nötrik; nötlik; nötsmakande; bild. kärnfull (t. ex. speech). nux vomica, lat., nuks VOm'lka, S. bot. farm.

»kräknöt», räfkaka. nuzzle †, nuz'1, va. (1.) se nurse; (2.) se nestle, vn.

nuzzle, nuz'1, (3.) va. ringa, svin; böka upp jorden; vn. böka, rota, gnida trynet (nosen) mot ngt; gå med näsan i markén; prov. »gå och rota», slå dank. nyas, ni'as, se nias.

nyctalops, lat. eg. gr., nik'talops, s. med. en

dagblind (en som ser bättre i skymning än vid

full dager). nyctalopia, -lo'pia, nyctalopy,

-lopi, s. med. dagblindhet, nye, ni, 5. jagt. svärm fasaner. nylg(h)au, nil'gå, 5. zool. en indisk stor korthornad

antilopart (Portax tragocamelus). nymph, mmf, s. myt. nymf; poet. ung, vacker flicka; se vid. följ. ~a, lat., -å, 5. (pl. -36, -è) zool. puppa; pl. anat. nymfer. ~al, -ål, ^ean, -è'an, a. hörande till nymfer, nymf-; nymfbebodd. ~ish, -lsj, a. se föreg, o. efterföij. ~-like, ~ly, -li, a. nymflik. ~omania, -omà'n!å, ^omany, -omàni, s.

med. nymfomani, moderpassion.

O.

0, 0, 6, 1. s. (pl. ~es, -z) bokstafven o; ngt som liknar ett o, krets, cirkel; byg. oval. Förk.: o', of; on ; 0., Am. Ohio; 0old; kem. oxygen; 0. B., 0b., 0b., (lat. obiit) died; Ob., (iat. obolus) halfpenny; Obad., Obadiah; Obdt, obedient; Obj., object; objection; objective; Obs., observatory; Obs., Obs., observation; obsolete; obt., obedient; Oct., October; 0. F., Oddfellow; Offg., officiating; 0. 6., outside guardian; 0. G., 0G., byg. ogee; 0. H. M. S., On Her Majesty's Service; 0. K., se texten; 01., (iat. oleum) oil; 0. M., old measurement; On, Am. Oregon; 0. P., teat, opposite the prompter; 0. P., 0. p., out of print; Op., opposite; opposition; Opt., optical; optics; Or., Am. Oregon; urd., ordinance; ordinary; Orig., original; originally; 0. S.j old style; i bref obedient servant; mil. outside sentinel; 0. T., Old Testament; Am. Oregon Territory; Oxf., Oxford; Oxon., (iat. Oxonia) Oxford; (iat. Oxoni-ensis) Oxonian; 0Z., ounce, ounces.

0', 2. S. (i irländska namn, liks. Mac i skotska,

likbetydande med) SOn (af) (t. ex. O'Cofinor).

0, o, 3. interj. o vid tilltal, i vokativus; ack! oh! (i senare bet. jfr oil, hv. af många anses riktigare);

~ for...! ack, den som hade ...! ack, huru längtar jag ej efter ...! ei. huru saknar jag icke ...!

Oaf, of, s. byting, bortbyting; fåne, idiot, dumhufvud. ~ish, -Isj, a. fånig, enfaldig, tjockskallig. ~ishness, -lsjnès, s. fånighet, tjockskallighet.

oak, ök, s. bot. ek (äfv. ~-tree, Quercus); »eke», ekvirke; (ngt af ek, t. ex.) ekdörr; to sport one's univ. si. stänga till ytterdörren, stänga sig inne, låtsa vara borta, »ej taga mot»; barren scarlet bot. stenek (Quercus ilex); dyer's yelloio se quercitron; live bot. Quercus virens. ^-apple, s. galläpple. ~-bark, s. ekbark, ^-evergreen, 5. bot. stenek (Quercus ilex), ^-fern, s. bot. bärgsöta (Polypo-dium vulgäre). ~-gall, se apple. ~

-grove, s. eklund. leaf gall, se apple. ^-leather, s. bot. dmffingersvamp (Cla-varia botrytis). ~-paper, s. tapeter liknande ekträ. ~-W00d, s. ek(virke, -trä); yellow gult eitronträ au färgning. ^en,

-n, a. af ek, ek-. ~en-pin, s. ett slags hårdt äpple, slirig, -ling, s. ung ek.

Oaks, Åks, s. pl. (the r>*>) en berömd kapplöpning vid Epsom. ~-day, s. dagen, då kapplöpningen vid Epsom hålles.

oakum, ö'kàm, s. blånor; dref (gammalt upp-snodt tågvirke); black "x/, tjärad dref (mots. white ; to pick o-, repa dref (vanlig sysselsättning för arbetsfångar).

oaky))C, è'ki, a. liknande ek : fast, hård, stark.

Oar, s. åra; rörkrycka, bryggares mäskroder; si. »god åra», skicklig roddare; va. o. vn. ro; to pull the ~s, ro; to ply the ro af alla krafter; (he was) a good <v, en skicklig roddare; to lie (rest) on the hvila på årorna (som

kommando : ligg!); biid. hvila sig, ta'

sig ledigt, latas; to put in an ~ (ei. one's taga del i, (obehörigt) blanda sig i ngt; to ship the lägga årorna i årtullarna; to toss the resa årorna på ända med bladen upp (vid »v&i rödt!»); to unship the taga årorna ur tullarna. ^ "blade, s. årblad. ~-f00ted, a. zool. med år-lika fötter. se rowlock. <vsman, s.

roddare. ~-Swlvel, s. årtapp (ett slags årtull).

bot. ett slags tång (Laminaria digitata). ~ed, -d, a. försedd med åror

mest i sms. : -årad (t. ex.four-ru). -i, a.

lik en åra; tjänande som åra. Oasis, 6'åsis, 6à'sis. s. (pl. -ses, -sèz) oas.

oast, 6st, s. kölna. —llOUSe, s. bastu.

Oat, Ot, S. (vanl. i pl. is. kollekt.) bot. hafre (Avena sativa); wild vildhafre, jfr ~ -grass; to soio one's wild s, föra ett vildt lif, rasa (i ungdomen); he has sown his wild (jfr föreg.) »han har stångat hornen af sig», han har rasat ut, stadgat sig. ~Cake, s. hafrekaka (-bröd). ~-grasS, s. bot. vildhafre (Avena fatua m. fl.); Am. Danthonia spicata (ett högvuxet gräs på ofruktbar mark); i Syd-Am. Arenatherium. ~

-groatS, s.pl. hafregryn. ~-malt, s. haf remalt. -meal, s. hafremjöl; bot. se panic -grass; ~ porridge (ei.pap), hafrevälling. ~en, -n, a. af hafre, hafre-; af hafre-halm.

oath, ('»th, s. (pl.

^S, odhz) ed, edgång; svordom; civic ei. ~ of allegiance, tro- och huldhetsed; ~ of office, tjänste-ed; a dreadful en grof ed; false mened; to administer (give, tender) an ~ to ..., förestafva ngn en ed; to have an vara bunden genom ed; to make (ei. take [one's]) <x, (that), aflägga ed (på att); to make an ~ to, med ed bekräfta; to take (an ei. one's) /v of (on, to), aflägga ed på, beediga, svärja på ngt; to take

an(other person's) mottaga ngns ed (»i sina händer»); to utter (ei. let out) an låta en svordom undfalla sig, »svära (till)»; by edligt; to bind by edligt förpligta; to put a person on his låta ngn aflägga ed; on (upon) one's /v, under edlig förpligtelse; to be under an ~ (oj' secresy; to do something), vara edligt för-pligtad (till att hålla ngt hemligt ; att göra ngt); (lofva) with a great med en dyr ed. ~-breaker, s. edsbrytare. ~ -breaking, 5. edsbrott.

OatS, ots, s. pl. (jfr oat) hafre; hafremjöl.,

ob, ob, lat. prep. ss. prefix i åtsk. från latinet hämtade ord mot; (i bot. termer) Omvändt (i

omvänd ordning mot) t. ex. : obcordate, -ko'rdat, a. omvändt hjärtlik; (så äfv. ob-

clavate, obcompressed, obconic etc., jfr clavate, compressed etc.).

obbligato, se obligato.

obduce obdu's, obduct †, -d&kt', va. öf-

vertäcka, öfverdraga. Obduracy, ob'durasi, s. förhärdelse, förstockelse; halsstarrighet. Obdurate, ob'durat, a. förhärdad, förstockad; hård(hjärtad), känslolös; halsstar-rig; sträf, svår att uttala (consonant) †; va. † härda; förhärda. ^neSS, -nes, se

föreg. S.

Obedience, obe'diens, 5. pügtskyidig hörsamhet, lydnad (to, för); in ^ to, (göra ngt) för att lyda ei. villfara; hörsammande, i enlighet med (t. ex. lagens bud).

obedient, 6bè'diènt, a. hörsam, lydig, (laglig myndighet) underdånig (med to); your (most) o» servant, i bref Eder hörsamme tjänare; skämts, »undertecknad» (: jag); ss. hälsning ödmjuka(ste) tjänare. *vial, -en'sjal, a. pligtskyldig, hörsamlig.

Obeisance, 6bà'såns, s. vördnadsfull böjning, bugning; bockning, nigning; F »reverens», »komplimang» (to make one's ^ to...), obeisant, -sant, a. underdånig, lydig.

obelisk, ob'elisk, s. obelisk ; boktr, kors (†, dets. s. dagger) ss. hänvisningstecken tin en not; va. boktr, märka med ett kors.

obelize, ob'eliz, va. märka med en obelus, jfr följ. s. obelus, lat., éb'èlus, s. (pl. -Ii,

-ll) obelus (ett tecken (-el. -) i äldre MSS

el. editioner af klassiker för att utmärka ett ställe af misstänkt äkthet); numera tankstreck.

obese, 6bè's, a. tjock och fet, däst, »okostig». -neSS, -nes, obesity, obes'ltl, S. öfverdrifven fetma, dästhet.

Obey, obà', va. hörsamma, lyda; vara en herskare underdånig, lyda under; följa (an opinion, en mening); sjö. lyda (the heim, rodret); vn. lyda (förr med to, ngn); to get

% Mindre brukligt.

† Föråldradt.

blifva åtlydd, skaffa sig gehör. ~er, -ur, s. en som lyder, hörsammar, obfuscate, obfus'kat, va. förmörka, fördunkla äfv. biid.: omtöckna; förbrylla, göra yr i hufvudet; a. † se följ. 'vd, -ed, pp. fördunklad, förbryllad, yr i hufvudet; si. »vimmelkantig», »litet ankommen» af starka drycker, »pa dimman». obfuSCation, -ka'sjun, s. förmörkande, fördunklande; förbryllande; sinnenas, själens omtöckning (oj of spirits).

Obit, o'bit, ob'lt, s. (1.) död, frånfälle; likbegängelse; själamässa på årsdagen af ngns död; (2.) skiffer af viss storlek;post efter döden; se vid. post-obit, <^ual, -'uål, a. hörande till likbegängelse etc., jfr föreg.; ~ days, dagar då själamässan läses. ~uary, -'uårl, a. hörande till död, frånfälle; nekrologisk; s. register öfver döda; förteckning öfver själamässor; notis öfver dödsfall, kort nekrolog, »dödsruna»; ~ notice, äfv. dödsannons.

Object, 6b'djëkt, s. objekt särsk. gram., föremål; sak, ting; det hvarom fråga är; det som afses, afsigt, syfte(mål); ändamål (äfv. final F »fågelskrämma», »åkerspöke»; va. (--') framställa, sätta framför, i vägen †; framhålla (i motsats tni ngt; to, against, mot), invända; före vita, förekasta (something to a person, ngn ngt); utsätta (one's self to reproaches); vn. hafva ei. göra invändningar (to, mot); a. † (- -') motsatt (to, till); it's no o> (to ei. with him) to ..., därvidlag ser han icke på om han skall ...; expense is no oj to hirn, han ser icke på hvad det kostar; he was quite an oj F, han var rent ryslig (ei. märkvärdig) att skåda; (salary) no ~ i annonsstil, (på lön) fästes ej afseende ; if you don't oj, om ni ej har ngt däremot. —glass, 5. opt. objektiv i kikare etc. —leSSOn, s. åskådningslektion. ~

-teaching, s. åskådningsundervisning. ~ion, -ek'sjun, s. invändande; invändning (to, mot), inkast, genmäle; beskyllning †; the oj to it is ..., det som kan invändas däremot är att; a married man will be no oj, i annonser äfven en gift karl kan komma i fråga; I have no oj (there is no oj) to it, jag har ingenting däremot, gärna för mig (det är ingenting som hindrar); to make (offer, raise, start) ojs, göra (väcka, komma fram med) invändningar (to, mot), ^ionable, -èk'sjånåbl, a. hvaremot invändningar kunna göras, tvistig; misshaglig, anstötlig; obehaglig, äfv. fadd. "fivate, -'ivåt, va. objektivera. "uivation, -iva'sjun, s. objektive-ring. ^ive, -'iv, a. ei. objektiv; objekts-,

hörande till objekt (gram., opt.); S. gram. ob-jektskasus (: ackusativ, dativ, äfv. ~ case); opt. se oj-glass; ~ point, mil. punkt mot hvilken en styrkas operationer äro riktade. ~iveness, -'ivnès, s. objektivitet. o,'miy -Mtl se föreg, ^ize, -iz, va. objektivera; taga (göra) till objekt. ~leSS, -lès, a. ändamålslös. or, -'ur, s. en som gör invändningar, opponent, motståndare, motpart.

objurgate, obdjl'rgat, va. tadla, banna, objurgation, -ga'sjun, s. bannor, förebråelse, tadel, objurgatory -gåturi, a. bannande, tadlande. oblate, 6biå't, 1. a. is. kat. kyrk. offrad, gifven som gåfva, helgad åt ngn; s. kat. kyrk. oblatbroder, oblate, obla't, -'-, 2. a. geom. afplattad (vid polerna); ~ spheroid, rotationssfäroid. ~neSS, -nës, s. afplattad (klot)form. oblation, obla'sjtin, s. offring; offer, gåfva

till kyrkliga ändamål.

obligant, ob'ligant, s. Skoti. se obligor. obligate, éb'llgàt, va. Skoti. Am. (iEngl. P) för-pligta, förbinda (one's self to, sig till), obligation, -ga'sjun, s. förbindande; kraft att förbinda, ålägga; (laga) förbindelse; åtagande, (iklädande af) förbindelse att

(ovilkorligen) fullgöra ngt, med uttøst vite; skuldförbindelse; förpligtelse; skyldighet, åliggande; tacksamhetsskuld; simple oj, ovilkorlig förbindelse; there is an oj on a man to, man är förpligtad att, det är en pligt för en människa att; to confer an o, on, göra ngn sig förbunden, göra ngn en tjänst; to discharge (fulfil, perform, satisfy) an oj, göra sig kvitt en förbindelse, fullgöra ett åliggande; to meet one's ojs, honorera sina förbindelser; to owe a person an oj, to be (lie) under an oj to a p., stå i förbindelse till ngn, vara ngn ngt (tack) skyldig; to be (lie) under an oj, vara förpligtad (to do, att göra ngt); to lay (place) under an oj, dets. som oblige.

obligato, it., ébligå'to, a. mus. obligat; ad. obligato.

obligatorily, 6b'ligåturili, ad. obligatoriskt, bindande, obligatoriness, -rlnès, s. bindande kraft, jfr föij. obligatory, -ri, a. (å)läggande en förbindelse (on, upon, på), bindande, förpligtande (on, to †, för); obligatorisk, ålagd, tvungen, tvångs-; ~ bill, hand. skuldförbindelse, -sedel, oblige, obli'dj, (oble'dj †), va. binda, förbinda, förpligta; göra ngn sig förbunden (tack skyldig), göra ngn en tjänst, vara ngn till tjänst; nödga, tvinga (to, till, att); oj a person in something, tjäna ngn med

ngt; will you ~ me by ashing hirn ... (ei. with the book)? vill ni vara så god och fråga honom (och gifva mig boken)? perhaps you will "v the company, kanske ni vill visa oss den artigheten (t. ex. att låta oss höra ett stycke); to ~ you, för att göra er en tjänst; to be to, måste (F äfv. med följ. passiv infin. t. ex. :) the box was to be taken on board, man var tvungen att taga lådan om bord; to be <>»d to (a person) for ..hafva ngn (äfv. ngt) att tacka för, stå i tacksamhetsskuld till ngn för ...; I am much ~d to you for it, jag är er mycken tack skyldig därför; much f^d (ellipt., jfr föreg, ex.), stor tack! ~dly, -ëdli, ad. med (tacksamhets-) förbindelse; yours i bref Eder förbundne ... ob'lidje, ---', s. jur. ngn till hvilken en annan (jfr obligor) är bunden genom ett lagligt aftal; borgenär, /x/f, -ur, s. en som förpligtar. obliging, obli'djing, prt.; a. förbindlig, tjänstvillig, förekommande, vänlig (to, mot). ~neSS, -nes, s. förbindlighet, tjänstaktighet; förpligtelse)j<.

obligor, 6bligo'r, s. jur. ngn som lagligt förbinder sig till ngt; gäldenär (jfr obligee). obliquation oblikwa'sjun, s. afvikelse från raka linien ei. från det rätta.

Oblique, oble'k, (äfv. obli'k), a. astron, etc. oblik : sned, skef (ej rät ei. rak, ej rätvinklig); bot. vind; gående åt sidan, sido-; biid. indirekt, gående el. skeende på omvägar, smyg-, maskerad, förblommerad; oredlig; vn. röra sig i sned riktning, snedda; mil. göra dragningsmarsch; ~ case, gram, »casus obliquus»; ~ course, ~ sailing, sjö. snedsegling (jfr rhumb)-, ~ line, geom. linie som gör sneda (ej räta) vinklar med en annan; om härstamning sidolinie (ej fr. far tin son); ~ motion, mil. drag-ningsmarsch; mus. stämmornas sidorörelse i en flerstämmig sats; 'V/ sense, bimening, -betydelse; ~ speech, ret. gram. »oratio obliqua», indirekt tal (anförande); ~ terms, förtäckta ordalag; ~ ways, smygvägar, krokvägar biid. ~-angled, a. sned-vinklig. ^neSS, -nës, s. snedhet, jfr foij.

Obliquity, oblik'witi, s. sned riktning (to, mot, i förhållande till), afvikelse (från raka linien, biid. från det rätta); oregelbundenhet; oredlighet, falskhet; the ~ of the ecliptic, ekliptikans lutning.

Obliterate, 6blit'uràt, va. utplåna; utrota, -ëd, pp. utplånad; a. omärklig; bild. intetsägande, fadd fysiognomi; pulse, med. ytterst nedsatt (omärklig) puls. obliteration, -ra'sjun, s. utplånande; förstörande, tillintetgörande, utrotande.

oblivion, ébliv'iun, 5. glömska, förgätenhet; poiit. amnesti; to bury in begrafva i glömska; to fall (sink) into /x/, sjunka ned i glömska; act o/~, allmän amnesti; to consign to <v, inviga åt glömskan, oblivious, obliv'ius, a. kommande att glömma †; glömsk. ~neSS, -nës, s. glömskhet; glömska (: glömmande).

oblocutor †, oblok'utur, s. motsägare. oblong, ob'long, a. aflång; s. aflång figur, särsk. geom. ej kvadratisk rektangel. ~ -OVate, a. bot. aflångt äggformig. ish, -isj, a. något aflång. ~|y, -lf, ffd. i aflång form. ~neSS, -nës, s. egenskap att vara aflång. obloquy, ob'lokwi, s. tadel, klander, vanrykte; skam, vanära †; to fall into komma i vanrykte; to lie under vara utsatt för (allmänt) tadel, hafva dåligt rykte.

obnoxious, obnok'sjus, a. tadelvärd, straffbar, förkastlig; afskyvärd, otäck, förhatlig, anstötlig, stötande (to, för); utsatt (to, för), underkastad ngt, beroende af ngt †; skadlig (to, för); an ~ smell, en vidrig (otäck, gemen) lukt : stank förrådande närvaro af ngt ohälsosamt ämne ; to make

one's self ~ to, stöta sig med, ställa sig illa med. ~neSS,-nës, s. egenskap att vara utsatt för ngt †; tadelvärdhet, förhatlighet.

Obnubilate, obnvi'bilat, va. omtöckna, fördunkla, oboe, it., o'boj, s. se hautboy. obol, ob'ol, -ol, s. farm. (10 ei.) 12 gram. ~ize, -1Z, se obelize. <x/0, -ö, S. förr på Joniska öarna, ett skiljemynt ungef. : halfpenny. ~US, lat. eg. gr., -US, S. gr. antik, obol (sjättedelen af en drakma : ett mynt, o. en vigt [: tre karatl).

obovate, obo'vat, jfr ob, anm. obreptitious)j(, obrëptisj'us, a. smygande, lömsk handling; öfverraskande, oväntad. Obscene, obse'n, ö. otuktig, oanständig, »smutsig», slipprig; äcklig, vidrig; olycksbådande (jfr ill-omened) †. <x,neSS, -nës, s. oanständighet, slipprighet. Obscenity, obsën'iti, s. (-ties, -z) oanständighet, slipprighet, ofta is. i plur. konkret : oanständig (otuktig, »smutsig») bild, scen, tal, uttryck etc. Obscurant, obsku'rant, s. obskurant, fiende till (modern) upplysning, sx/isiYl, -izm, s. obskurantism, upplysningsfiendtliga åsigter. ~ist, -ist, se obscurant. obscuration, obskura'sjun, s. fördunklande; förmörkande, förmörkelse (t. ex. of the moon in an eclipse). Obscure, obsku'r, a. dunkel, mörk, förmörkad (illa upplyst etc.); biid. (lefvande) i

mörker, i dunkel, i det fördolda }j<; undangömd för världen [retreat, tillflyktsort); okänd; obemärkt, ringa (birth; condition, lefnadsställning); låg, simpel; dunkel, oklar, otydlig, obegriplig; nästan oläslig (t. ex. inscription); va. förmörka, skymma äfv. biid.-, göra dunkel, otydlig, mindre begriplig; dölja; fördunkla ofta bild.: ställa i skuggan; förringa; bird, poet. nattfågel; an <v; inn, ett sämre värdshus; the ~ vulgar, den låga hopen; ~ one's self from the world, dölja sig undan världens ögon. ~ly, -li. ad. dunkelt; obemärkt (i obemärkthet), indraget, stilla; förblommeradt, med förtäckta ord. ~neSS, -nës, se obscurity. ~r, -ur, 5. förmörkare, ngn ei. ngt som fördunklar, obscurity, obsku'riti, s. dunkelhet, mörker; biid. otydlighet; oläslighet; obegriplighet; obemärkthet,

undangömdhet; ringhet (t. ex. of birth); in (lefva) obemärkt; (höljd) i dunkel, obsecrate, 6b'sëkråt, va. besvärja, bönfalla, obsecration, -kra'sjun, s. besvärjande, enträgen bön. obsequies, iat., ob'sèkwiz, s. pl. en förnäm persons, en ståtlig likbegängelse, jordafärd.

obsequious, obse'kwiiis, a. (1.) hörsam, lydig †; underdånig (med to), inställsam, krypande, slafvisk; (2.) † begrafnings-. ~nesS, -nës, s. villfarighet, lydighet †; slafvisk underdånighet, kryperi. obsequy, ob'sëkwi, s. (1.) † se föreg, s.; (2.) numera blott i pl. se obsequies.

Observable, obze'rvabL a. märkbar; anmärkningsvärd, märklig; beaktansvärd. ~neSS, -nës, s. märklighet. observance, (-ney, †), obze'rvans(i), 5. iakttagande, uppmärksammande, uppmärksamhet äfv. konkret mot en person : tjänst, artighet; följande af lag, regler, sedvänjor, hållande (af bud; of the sabbath), firande af religiösa högtider; iakttagande af yttre religionsbruk, kat. kyrk. observans, (ordens)regel; hvad som bör iakttagas (äfv. pl.), sedvänja, regel, ceremoni, ritual; underdånig uppmärksamhet ei. hyllning; kryperi †; strict strängt iakttagande, kat, kyrk. »strikt observans»; this rule has fallen out of ... har råkat i »vangömmo» (glömska); according to old enligt gammalt vedertaget bruk. observandum, iat., obzërvån'dum, s. (pl. -da, -då) ngt som bör iakttagas ei. beaktas. Observant, obze'rvant, a. iakttagande, uppmärksam (of, på); (med of) hållande lagar, sabbaten, följande bruk m. m.; hörsam, uppmärksam (of, emot)†; slafviskt underdånig †; S. kat. kyrk. observant (tillhör.

en separerad sträng gren af franciskanerorden); to

be (very) ~ of ..., (strängt) hålla, iakttaga sitt ord, stadgar o. s. v. ~ly, -li, ad. uppmärksamt ; noga, strängt (iakttaga, hålla etc.). ~ine, -in, ~ist, -1st, s. se observant, s. observation, obzerva'sjun, s. iakttagande, bemärkande; iakttagelse, erfarenhet; anmärkning, yttrande; hållande, iakttagande (of, af lagar, bruk m. m.)))<; uppmärksamhet; vetensk., sjö. etc. observation; bibi. utvärtes åthäfvor; to make an göra en iakttagelse; göra (yttra) en anmärkning; to take an sjö. taga en observation; to (come) fall under a person's bemärkas, uppmärksammas af ngn. ~al, -ål, a. observations-, hörande till ei. innebärande iakttagelser (observationer); innehållande en anmärkning, observative obze'rvativ, a. iakttagande, uppmärksam, observator, -va'tur, s. astron, etc. observator; iakttagare, anmärkare. observatory, -turi, 5. observatorium. Observe, obze'rv, va. observera i aiia bet., särsk. vetensk., gifva akt på, vara uppmärksam på; iakttaga i aiia bet., varseblifva, märka; anmärka (yttra); följa, hålla bruk, regler etc.; fira helgdagar; visa ngn vördnadsfull uppmärksamhet †; rätta sig efter †; vn. vara uppmärksam; gifva akt; göra (sina) anmärkningar (upon, öfver); anställa astronomiska o. d. observationer (from an obseriatory); what did you please to *\,f hvad var det ni behagade yttra? (we shall be off) without being f^d, ... obemärkta. -år, s. iakttagare i alla bet.; anmärkare etc., jfr föreg.; (he was) an ~ of his tvord, en ordhållig man. Observing, -ing, prt.; a. uppmärksam, skarpt iakttagande (look etc.), begåfvad med skarp iakttagelseförmåga (mind, man); »vaken» ung man, som har »ögonen med sig».

Obsess †, obsës', va. belägra. ~ion % -sësj'un, s. belägring; anfäktelse af en

ond ande.

obsidian, obsidian, s. min. obsidian, lavages.

obsidional, obsid'iénål, a. belägrings-, hörande till en belägring; ~ coins, nödmynt präglade i en belägrad stad; ^ crown, rom. ant. belägringskrona, obsignation, obsigna'sjun, s. teol. besegling, obsolescence, obsolës'ëns, s. begynnande gammalmodighet, kommande ur bruk, jfr föij. obsolescent, -sënt, a. på väg att komma ur bruk ei. att blifva föråldrad, begynnande blifva gammalmodig, obsolete, ob'solet, a. föråldrad, gammalmodig, obruklig om sed, ord (tifv. -èd);

b', note, hi do, nor, å: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F" Talspråk. 898 P Lågt språk.

naturv. delvis outvecklad, otydlig : rudimentär. ~ness, -nës, s. egenskap att vara föråldrad, gnmmalmodighet, obruk-lighet; naturv. rudimentär beskaffenhet. Obstacle, ob'stakl, s. hinder, ngt som är i vägen eg. o. biid. (to, för); to lay (throw) r**jS in the way of, lägga hinder i vägen för; to meet with an stöta på hinder, obstetric, obstet'rik, ^al, -al, a. obstetrisk, barnförlossnings-. ~ian, -trisj'an, s. accoucheur; barnmorska; obstetriker. ~S, -s, 5. pl. obstetrik, barnförlossningskonst.

Obstinacy, ob'stinasi, s. envishet (äfv. hos ett ondt, t. ex. en sjukdom); halsstarrighet, egensinnighet.

obstinate, ob'stmat, a. envis (jfr anm. föreg, ord); hårdnackad, egensinnig, halsstarrig. ~ness, -nës, S. se föreg. S.

obstipation, obstipå'sjün, s. tilltäppning, tillstoppning; med. † se constipation.

obstreperous, obstrëp'urus, a. larmande, bullersam, högljudd. ~neSS, -nës, s. bullersamhet; buller, larm, stoj. obstriction)j(, obstrik'sjun. s. bundenhet, jfr obligation.

Obstruct, obstrukt', va. tillstoppa, täppa (till) kanal, rör o. d.; spärra, stänga; stå i vägen för, förhindra, hämma; hejda, sinka, uppehålla; utestänga; skymma (the light, one's sight)-, med. obstruera. ^er, -iir, s. en som stänger, hindrar etc. ~ion, -uk'sjun, s. tillstoppning, tilltäppning; spärrning, hämmande; hejdande, försinkande, uppehållande; pari. konst-ladt uppehållande af en frågas afgörande genom förlängd debatt ei. d.; hinder, hämsko bild. (to, för); svårighet; med. förstoppning; stelnande, död †. zionist, -sjunist, s. en som förhindrar ei. uppehåller framsteg, förhandlingar o. d., särsk. pari. obstruktionist, jfr ~ion, pari. ~ive, -iv, a. (med of) (till)stoppande; spärrande, hämmande, hindrande, hinderlig (för); hejdande, uppehållande; s. hinder, hämsko ; en som sätter sig mot (t. ex. en reform), en som förhindrar ei. uppehåller förhandlingar, jfr zionist.

obstruent, ob'struent, a. spärrande, tilltäppande. hinderlig; med. förstoppande; s. med. förstoppande medel.

obstupefaction †, obstupefy †, 8e stupefaction, stupefy.

Obtain, obta'n, va. uppnå, komma åt, ernå, vinna; erhålla, få; lyckas utverka, förskaffa (sig); betinga pris; innehafva†: vn. hålla i sig, bibehålla sig, ännu vara i bruk, vara rådande om bruk o. d.; komma i bruk; lyckas (to, att) not to ~ of one's self to ..., ej kunna förmå sig till

att; (tickets) can be <-^ed from, ... finnas att få hos ..., tillhandahållas af ... able, -abl, a. ernåelig, möjlig att ernå; som står att få, som kan fås ei. anskaffas. ~er, -ur, s. en som får, ernår ngt. ment, -mënt, s. ernående, uppnående; erhållande. Obtest /K, obtëst', va. anropa, åkalla, besvärja; bönfalla om; vn. † se protest. ation)j(, -a'sjtin, s. åkallan(de); bönfal-lan ; bedyrande, högtidlig förklaring †. obtrectation †, obtrekta'sjun, s. förtal. Obtrude, obtro'd, va. påtvinga (t. ex. råd, lag, åsigt, sitt sällskap ; Upon, på), påtruga (one's self upon a person, a society)-, med besvärlig enträgenhet på}rrka ngt: vn. tränga sig fram, vara närgången, truga sig på. ~r, -ur, s. en som påtvingar, påtrugar, trugar sig på ngn, påträngande person, »påhäng».

obtruncate †, 6btrung'kåt, va. afhugga, stympa. ObtrunCatiOn †, -ka'sjun, s. stympning, obtrusion, obtro'zjun, 5. påtvingande (t. ex. of an opinion; on, på); påträngande, påtrugande.

obtrusive, obtro'siv, a. påtvingande, påtrugande (sig); »påträngsen»; an ~ personi, en som »lätt blir besvärlig», en som »hänger sig på folk», »påhäng». Obtund, obtund', va. göra trubbig, göra slö;

)j< oftast bild, förslöa; döfva afv. med buller; dämpa, försvaga, borttaga skärpan (det bittra) af (t. ex. remorse). ~ent, -ënt, s. med. lenande medel, obturation †, obtura'sjun, s. mest kir. tilltäppning (af ett hål), obturator, -'-råt.ür,

5. tillstoppare, is. anat. o. ss. a. i sins. ss. :

~ muscle, tillslutande muskel, obtusangular, obtusang'gulur, se obtuse-an-

gul ar.

Obtuse, obtu's, a. trubbig (angle, vinkel); slö (senses); dof (sound), ^-angled, ~ -angular, a. trubbvinklig (t. ex. triangel). ~ness, -nës, s. trubbighet; slöhet; dofhet. obtusion, obtu'zjun, s. aftrubbning; förslö-ande; slöhet, förslöadt tillstånd (of the nerves).

0bunC0US, obUng'kus, a. bot. skarpt krökt, obvention †, obvën'sjün, s. tillfälligt inträffande; ngt tillfälligtvis förekommande, händelse, slump; pl. sportler. Obverse, ob'vers, a. bot. omvänd om blad som har den smalare ändan vänd mot bladfästet: avers-j S. avers, fram-, åtsida på ett mynt el. medalj; boktr, udda sida; motstycke, det motsvarande. obversion, -ve'rsjun, s. särsk. log. ömvändning. Obvert, obve'rt, va. vända ngt (to, towards, emot) ei. upp och ned.

åi fate, fl: far, å: fall, a: fat, i: fast, è: mete, e,: met, è: ber, i: fine, 1: fin, 1: fir,obviate

% Mindre brukligt. 899 † Föråldradt.

occurrence

Obviate, 6b'viät, va. möta, förekomma, förebygga, undanrödja hinder, svårighet. ObviOUS, ob'vius, a. öppen, utsatt (to, för) †; liggande i öppen dag, liggande till hands ei. nära biid., påtaglig, (själf)klar, tydlig, lätt insedd, i ögonen fallande (äfv.: ~ to the eye, to the sight), uppenbar, [-ögons}-n-lig;-] {+ögons}-n- lig;+} ~ to dispute, stridig, tvistig. ~neSS, -nès, s. påtaglighet, tydlighet. obvolute(d), ob'volüt(èd), a. inneslutande

hvarandras kanter (orn blad i knoppen).

occamy †, ok'åmi, se ochimy. occasion, oka'zjun, s. tillfälle, lägenhet; anledning (of, till; to, att); behof (for, af); »tillställning» (bjudning); pl. angelägenheter, affärer; va. föranleda (to, till att); förorsaka; förmå, komma ngn att göra ngt; as ~ requires, som för tillfället behöfves, i den mån som behofvet kräfver; if ^ serves, when ~ offers, när tillfälle .gifves, när det så faller sig; to be the ~ of, föranleda; there is no det fins ingen anledning; det behöfs ej; there is no nv for your doing it (for you to come), det är onödigt att ni gör det (att ni kommer); to embrace the o», nytja (gripa) tillfället; to give ~ of, gifva anledning till; to give ~ for, lemna tillfälle till; to have ~ for, behöfva; to have to, äfv. vara tvungen att; you have no för att afböja tacksägelser »ingenting att tacka för», »jag ber så mycket»; to improve the ~ (jfr improve), to avail one? s self of the

begagna sig af tillfället, taga tillfället i akt (jfr ofvan: to embrace the ~); to take the se föreg.; äfv. taga sig anledning; by vid tillfälle, tillfälligtvis; on vid tillfälle, vid gifven anledning, vid förekommande behof; tid efter annan, då och då; on a certain vid ett visst tillfälle; on the of, med anledning af ngt inträffadt; on the slightest vid minsta anledning; on the tivo ^s, äfv. båda gångerna; (up)on this vid detta tillfälle; af denna anledning (orsak); without utan anledning; utan nödvändighet. ~al, -ål, a. tillfällig; tillfälligtvis, då och då ei. här och där förekommande, ei. skeende; enstaka; tillfällighets-; ~ chair, fantasistol i salonger, förmak etc. alism, -ålizm, s. fii. polit. occasionalism. ~ally, -ali, ad. tillfälligtvis; stundom, då och då, emellanåt. ~er, -ür, s. en som föranleder, förorsakare. occasive, oka'siv, a. astron, hörande till (en himlakropps) nedgående, vestlig (amplitude).

Occident, ok'sidènt, s. vestern, vesterlandet.

~al7 -'al, n. vester-, vesterländsk; ~ clia.-

monds (gems, jewels, stones), benämning på ädelstenar af mattare glans än de äkta

(orientaliska).

OCCipital, oksip'itål, a. anat. hörande till bakhufvudet, bakhufvud-.

OCCiput, iat., ok'siput, s. anat. bakhufvud.

occision †, oksizj'un, s. dödande.

OCClude, oklo'd, va. tillsluta, stänga †; kem. absorbera. ~nt -ènt, a. tillslutande; s. med. ngt som tillsluter, occlusion, -lo'-

zjun, s. is. vetensk. tillslutning af en öppning, stängning; kem. absorbering.

OCCult, okult', a. dold, förborgad; hemlighetsfull; hemlig (sciences : svartkonst, guldmakeri o. d.); va. förmörka (jfr eclipse). nation, -a'sjun, s. fördöljande; doldhet, osynlighet; astron, occultation, en himlakropps bortskymmande af en annan (is. af månen). ~ed, -ëd, a. dold (jfr föreg. S.). ~ing, -ing, prt.; a..; s. se mation. ~neSS, -nès, s. förborgadt tillstånd; hemlighet.

OCCUpanCy, ok'üpånsi, s. besittningstagande; innehafvande, besittning; title by jur. eganderätt på grund af besittningstagande af »res nullius» : sådant som ej haft egare

förut. OCCUpant,-pant, s. innehafvare; jur. (förste) besittningstagare, jfr föreg. s. occupation, oküpå'sjun, s. besittningstagande, mii. ockupation, lands, orts besättande af en fiendtlig styrka; innehafvande, besittning; sysselsättning, yrke, kall, göromål; to take military ~ of, mil. ockupera; by till yrket, ^-bridge, s. järn v. öfvergångsbro ei. vägundergång som förenar delar af en egendom skilda genom banan.

OCCUpier, ok'upiur, s. besittningstagare; innehafvare; yrkesman %

OCCUpy, ok'iipi, va. (imp. o. pp. -pied, -d) taga i besittning; mil. ockupera, besätta; innehafva, besitta; intaga, upptaga (ett rum, plats); bebo ett hus, rum; sköta yrke etc.; sysselsätta, upptaga ngns tid, tankar, (med-) taga tid; † dets. som: to have sexual intercourse with; vn. vara innehafvare; drifva handel, yrke etc. †; ~ one's self (: to be -pied) in (aboiit, with), sysselsätta sig med.

OCCUr, oke'r, vn. (med to) komma före, framställa sig (för ngn), komma ngn i tankarna, falla ngn in ; förefalla, ega rum, inträffa, tima; förekomma, finnas, påträffas; it ~s to me (to my mind), det kommer mig före, det förefaller mig, det faller mig in; the thought didn't ~ to him, äfv. han kom aldrig att tänka på det. ~rence, -ens, s. förekommande, inträffande, förekomst; hvad som förefaller, händelse, tillfällighet; j)l. inträffade omständigheter j actual r**,, som

i: note, o: do, o: nor, 6: not, à: tube, å: tub, à: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.occurrence

F Talspråk. 900 P Lågt Språk.

ocuba-wax

verkligen inträffat; of common (frequent) som ofta inträffar. ~rent, -ënt, a. förekommande, förefallande; s.)}s motståndare; ngt som inträffar. OCean, o'sjun, s. världshaf, ocean äfv. biid.; a. i sms. ocean-, hafs-. ~-Swell, 5. hafs-svall. -dyning. ~ic, osjean'ik, a. hörande till oceanen, ocean-, storhafs- (t. ex. bird, fish).

ocellate(d), o'selat(ed), --'--, a. zool. liknande små ögon; försedd med fläckar liknande små ögon. ocelot, o'selot, s. zool. mexikansk panter

(Felis pardalis). ociter, <^'kur, se ochre. ~0US, -us. -i,

se ochreous, ochrey. OChimy †, ok'imi, s. (förvr. af alchemy) metall sammansatt af Here andra, ochlocracy, 6klèk'råsi. s. oklokrati, pöbel-välde. ochlocratic(al), -krat'ik(al). a. (jfr

füreg.) oklokratisk. ochra, ok'ra, se okra.

ochraceous, okra'sjfls, a. ockrafärgad (gulbrun).

ochre, ö'k lir, s. mill. tekn. Ockra (fin lera [gul-

färgad af metaller, järn etc.] använd till målning); si. (guld)pengar kollekt, (jfr sv. »guling»). ochrea, lat., o'krea, s. bot. stipelslida. ~te, -ëat, a. försedd med stipelslida.

ochreous, o'krëus, ochrey, ochry, o'kri, a.

ockra-, bestående af ockra, ockrahaltig; liknande ockra (gulbrun), ochroite, ok röit,min. se cente. ochymy, ok'imi, ockemy, -kem!, se ochimy.

o'clock, oklok', f. of clock, se under clock. OCt(a)-, okt(a), se octo-. octa chord, -'-kord, s. mus. stränginstrument med 8 strängar; tonsystem af 8 toner. ~g0n, -'- gon. s. geom. åttahörning, åttkant, oktagon äfv. byg. o. fort. (: slutet fäste med 8 bastioner), agonal, -ag'onal, a. åtta-

kantig. ^gynous, -adj'inus, a. bot. med åtta pistiller. ~hedral, -he'dral, a. geom. åttasidig, med 8 (lika) sidoytor.

~he-drite, -he'drit, 5. min. oktaedrisk titan-järnmalm. ^hedron, gr., -he'dron, s. geom. solid (regelbunden) åttasidig figur. (OCt)ander, -åirdur, s. bot. växt med 8 ståndare. ^andria, lat., -an'dna, S. bot. klassen el. ordningen oktandria. ^andrian, -an'-driän, ^andrOUS, -an'drus, a. hörande till oktandria; oktandrisk. ^angular, -ang'gulur, a. åttkantig. ^angulameSS, -ång'giilurnës, s. åttkantighet. OCtant, ok'tant, s. geom. åttondedelen af en cirkel (: 45°); astron, astrol, afstånd af 45°; astrol, sjö. oktant (instrument).

OCtapla, 6k'taplå, s. bibel tryckt på åtta språk.

(octa)roon, -ro'n, se octoroon. ~style, -'-stil,

se octostyle. OCtave, ok'tav, a. bestående af åtta; s. kyrk. åttonde dagen efter en helgdag; tid af åtta dagar efter en helgdag denna inberäknad, vecka inledd af en kyrklig festdag; kärl om V8 pipa (jfr »åtting»); mus. oktav; metr. de båda quatrain'erna i en sonett; se vid. † ~ rhyme; ~ flute, so piccolo; ~ rliyme, metr. åttaradig strof, ottave rime. OCtavO, -'o, s. {pl. ~S, -z) bok i oktav, oktav; oktavformat (betecknas ofta 8vo, 8:o); a. i sms. oktav-, i oktav. OCtennial, oktën'ial, a. åttaårs-; förekommande hvart åttonde år. OCtile, ok'til, astrol, se octant. octillion, oktil' jun, S. oktiljon (enl. engelsk

beräkning ett tal uttryckt med en etta följd af 48 nollor : en million upphöjd till åttonde digniteten ; enl. Iransk [o. amerikansk] ... af 27 nollor). OCtO-, lat., ok'to, i sins. mest vetensk. ord åtta-. (Anm. Där ej annorlunda är angifvet, bibehåller senare delen af sms. uttal o. accent.)

October, okto'bur, s. oktober; oktoberöl,

-Cider, skämts, godt Öl i allm. (octo)decimal, a. min. om kristaller med 18 ytor. "wdecimo (förk. 18mo), a. i oktodes-

format (hvarje ark viket i 18 blad); S. (pl. <vS, -z) oktodesformat; oktodes (bok i sådant format). ~dentate, a. åttatandad. <%/fid, -'-fid, a. bot. åttaklufven, åttaflikig (t. ex. blomfoder), ^genarian, -djënà'rian, s. åttio åring; a. se föij. ^genary, -todj'ënuri,

a. åttioårig; s. se föreg.; äfv. åttasträngadt instrument. ~gild †, -gild, s. jur. fordom åttadubbelt skadestånd i pengar. ~gyn-OUS, -todj'inüs. a. bot. med 8 pistiller. "Jocular, -lok'ulur, a. bot. med 8 fruktceller. ~nary, -'-nåri, a. hörande till talet åtta; bestående af 8. ~pede, -'-pèd, .s. åttafoting (djur). ^petaloUS, a. bot. med 8 blomblad, ^pod, -'-pod, s. zool. djnr med 8 fötter (: åttafoting) ei. armar (om blötdjur). ~ radiated, a. åttastrålig, med åtta radier. ~r00n, -ro'n, s. afkomling af hvit och kvadron (jfr quadroon).

spermous, a.bot. åttafröig. ~style, stil,

s. bvg. byggnad med 8 pelare (kolonner) å framsidan; portik af en rad af 8 pelare. ~syllabic(al), a. åttastafvig. syllable, -'—, a. dets.; s. åttastafvigt ord. octroi, fr., oktroå', ok'trwa, s. oktroj, (uteslutande) privilegium för en bank, handelskompani o. d.; i Frankr. inre tllll, stadstull, accis; polit. oktrojerad (af regenten gifven) statsförfattning. OCtuple, 6k'tupl, a. åttafaldig, åttadubbel. ocuba-wax, 6ku'bawåks, S. okubavax (ett vegetabiliskt vax [ur frukten af Myristica OCUba]).

ocular, 6k'ulår, a. hörande till ögat, ögon-; förmedlad af synförmågan, förnummen med ögat, okular; sedd med ens egna ögon; ögonsynlig, synbar; s. okular, jfr eye-piece; ~ demonstration (evidence, proof), ens egna ögons intyg (vitnesbörd), ögonsynligt bevis, »syn för sägen»; ~ intercourse, ögonspråk, växlande af betj'delsefulla ögonkast; ~ witness, ögonvitne, åsyna vitne. ~ly, -li, ad. med ögat; med egna ögon; synbart, ögonsynligt.

oculate(d), ok'ulated, a. mest zool. försedd med ögon; med punkter liknande ögon. oculiform, -liform, --'--, a. ögonformig. OCulist, -list, s. ögonläkare.

Od, éd, od, 5. od (en af Reichenbach m. fl. antagen hela naturen genomströmmande [magnetisk] kraft).

odalisk, odalisque, o'daiisk, s. odaiisk (turkisk slafvinna i ett harem).

Odd, od, a. udda; ensam, ojämn, omaka; som går utom ett visst bestämdt antal, som blir (ei. är) öfver, öfverskjutande, öfvertalig; ej medräknad, »som man ej frågar så noga efter», obeaktad; »extra», tillfällig, jfr ex.; oupptagen, ledig stund; ovanlig, besynnerlig, »kuriös», underlig, konstig; ej passande, olämplig, förvänd, misslyckad; forty ~ of them, »några och fyrti»; twohundred (and) ~ miles, något mer än 200 mil; the ^ shillings, de öfver jämna antalet pounds i en viss summa öfverskjutande shillings: ~ boy, springpojke; ~ chance, se under ch.; ~ fel-lozo (ßsh, stick), si. underlig karl, »konstig kurre», »kuriös kropp»; ~ glove, omaka handske; extra, tillfälligt smågö-

romål (»liten hjälp», »handräckning»); ~ number, udda tal; different ~ things, hvarjehanda (smått och godt) »som ej så noga kan specificeras»; at ~ times, på lediga stunder, »när det så faller sig»; the ~ trick, spelt, »tricken»; ^ come shortly F, någon gång, när man får tid, »vid (första lägliga) tillfälle»; ~ come shorts P, stumpar, slunkar. (0)~fell0W, s. medlem af en i England mycket utbredd sällskapsorden för självhjälp, ^-looking, a. med ett besynnerligt utseende, »kuriös». ~-man, s. extra karl, karl som uträttar odd jobs ei. som tillfälligtvis gör en annans tjänst; äfv. hjälpreda, »alt i allom». ~ -numbered, a. försedd med udda nummer, udda. ~ity, -lti, s. underlighet, egenhet, besynnerlighet; F ngt sällsamt ei. »kuriöst»; F underlig människa, »kurre», »original». ~ly, -li, ad. udda besynnerligt, underligt; misslyckadt, illa; ~ odd number, tal som divideradt med 4

ger 3 till rest, ei. som har formen + 3 (t. ex. 3, 7, ii, 15, 19). ~neSS, -nës, s. egenskap att vara udda, omaka; tals ojämnhet; egenhet, underlighet, besynnerlighet. ~S, -z, (1.) (sing. o. pl.) åtskil-nad, olikhet till förmån för den ene af tvänne täflande ci. tvänne parter; ojämt

Vad (då en part håller mer än den andra), olika

summor vid vadhållning; öfverskott af större summa öfver mindre vid ett vad, olikhet mellan vadsummorna; »chance», (större) sannolikhet att vinna; ojämn strid, öfverlägsenhet, öfvermakt, öfvervigt; strid, träta, misshällighet, spändt

förhållande (numera endast i uttr. at se nedan); ~ and ends, allahanda slumpar, öfverblifna bitar (bitar »hopplockade från alla håll» äfv. i en antologi), rester, kvarlefvor, affall, småskräp; to undertake little helpful ~ and ends, åtaga sig allehanda återstående småbestyr som andra icke hunnit med el. glömt bort; large long 'v, vid vad stor risk, större summa hållen mot mindre (: low it is det är större sannolikhet för än mot, det är mycket troligt (that, att); it's no det gör hvarken till eller från; the ~ are (ei. it is r>S) that ... may, det är sannolikhet (»chance») för att ...; what's the hvad gör det? what ~ is it to him whether ... or not, hvad gör det honom om ... eller icke? the ~ were against (me), I had the ~ against (me), jag hade sannolikheten (»chancerna») mot mig (jag hade att strida mot öfvermakten); there appeared four to one ~ against them, utsigterna mot dem voro som fyra till ett; to give (the) ~ (of), (i spel, t. ex. schack) gifva (ngt) förut; to lay våga en större summa mot en mindre; to take the antaga en erbjuden större vad sum ma inot en mindre, (dfr) ingå ett vad mot den som har större utsigt att vinna (vid. kappridn. against the »favourite»); i spel få ngt förut; Til take (heavy) ~ that ...will never happen, jag vill våga bra mycket på att ... aldrig skall hända; to fight against kämpa mot öfvermakten; (to be, fall, set) at (vara, råka, göra) osams, i missämja.

Odds, odz, (2.) se ocls.

Ode, ëd, s. ode, sång (lyriskt poem; on, öfver), ^-factor, s. versmakare; versmånglare. ~-maker, s. odeförfattare, -let, -let, 5. mindre ode.

odeon, gr., ode'oil, odeum, lat., -um, S. eg. grek. antik, odeon, konsertsal, äfv. (modernt) i namn teater.

Odic, o'dik, od'ik, a. od- (jfr. od).

odious, 6'dius, a. förhatlig (to, för), hatad; starkt misshaglig (t. ex. sanning), afskyvärd (t. ex. last), motbjudande, vidrig (tO, föl'), gemen, Otäck syn, lukt etc.; to render one's self oj to, göra sig hatad af (t. ex. the country, äfv.: i hela landet). ~ness, -nës, s. förhatlighet, afskyvärd-het etc.; det förhatliga (of, i). odium, lat., -lum, s. hat, ovilja, starkt misshag; förhatlighet, det förhatliga (of i); skuld, tadel (of, för); to bring oj upon, göra förhatlig, bringa i misskredit; she threw the oj of the fact upon me, hon kastade hela skulden på mig. Odist, o'dist, s. odeförfattare, odize, o'diz, od'iz, va. fylla (ladda) med od (jfr od).

odometer,. ödom'ëtër, .S-. vägmätare (instrument anbragt p?i åkdon för att räkna antalet hjulomlopp). odometrical, -met'rikal, a. jfr föreg, odometrisk, vägmätnings-. 0d0metr0US, -om'ëtrus, a. vägmätnings- (t. ex. stone : milsten [-stolpe]), odometry, -om'ëtri, s. vägmätning medels en odometer. odontalgia, odontal'djia, s. med. tandvärk, odontalgic, -djik, a. med. tandvärks-; s. medel mot tandvärk, odontalgy, -dji, s. tandvärk.

odonto, odon'to, tandpulver; ss. prefix i sms. vetensk. termer tand". oj graph, -graf, ! s. tekn. instrument till utritande af kugg- i

hjulständer. ~graphic,----' a. af följ.

~graphy, -tog'rafl, s. tandbeskrifning. ~id, -tojd, a. tandformig, tandlik. ~lite, -lit, s. fossil tand. ^logy, -tol'odji, s. tand lära.

odor, o'dur, se odour. ~ant†, -ånt, a. om växter (starkt) luktande. o/ ate †, åt, mating!, -äting, a. serous. ^iferOUS, -lf'urus, a. bärande vällukter, välluktsspridande, balsamisk (gale)-, doftande, doftrik. — iferousness, -ifürüsnës, s. egenskap att vara välluktsspridande ei. välluktande, (stark) doft. oJne, -in, s. kem. odorin. ~0US, -us, a. starkt luktande; doftande (skämts, äfv.: stinkande); välluktande, aromatisk. ^ousness, -usnës, s. (egenskap att sprida) doft; aromatiskhet. odour, o'dur, s. lukt (äfv. elak : stank); doft, vällukt; parfym: ^ of sanctity, kyrk.'(»odor I sanctitatis») helighet,nåd, (anseende för) fromhet; in bad oj, illa anskrifven, i onåd; in good oj, väl anskrifven. Ods, odz, interj. (P f. God's) i sms. is. förr. —bobs, -bobs, —bodikins, -bod'ikinz, —fish, interj. för tusan! — pitikins †, -pit'lkinz, interj. (at pity) Herre Je! Gu' tröste oss! odyl(e), 6'dii, se od. odylic, -'ik,- a. od-.

Odyssey, èd'isè, 5. (pr.) odyssé.

Oß-, e, Anm. Ord började med denna (eg.]at.) di-graf, men hvilka här saknas, sökas under e*.

ækist, e'kist, s. inbyggare.

ænanthic, enan'thlk, a. kem. (luktande af)

vin- (som gifver vin dess bouquet) (~ ether).

oenomania, ènomà'niä, se dipsomania.

ænomel, e'nomel, s. vin med honung, vin-mjöd.

0'er, År, poet. el. F smdr. af over.

oes, Öz, pl. af O, s.

oestrual, ës'truål, a. fysiol, brunst-. (BS-trum, -trüm. .
of, o V, prep. af (i de flesta bet. [† uttryckande agent, i st. f. by], särsk. uttryck, genitivförhållande, o. i sv. äfv. återgifligt med genitivändelse) ; bland (partitivt); fl'ån hemort; (anklaga; rädd etc.) för ; (kärlek) till; (mord; tanke etc.; utblottad; trött etc.; bedraga; tvifla etc.) på (jfr äfv. ex.); i (lokalt o. efter adj., t. ex. delaktig; jfr vid ex.); i anseende

till (t. ex. kind ~ heart; slow oj action)-, (tala, döma, öfvertyga etc.) Om ; (sicJc) åt; med, jfr ex.; (slaget, segern) vid; P ~ i st. f. On (t. ex. ~ an errand). [Anm. 1. oj står ofta där det i sv. ej återgifves, så i epexegetisk genitiv, t. ex. City oj London: staden L.: så ofta när det £eg. i st. f. on] står i tidsuttryek, jfr under evening, night etc.; äfv. P onödigt inskjutet, särsk. efter . .. -ing. J [Anm. 2. Tvänne subst, förenade med oj motsvaras ofta både i eng. o. sv. af ett sammansatt subst.,

t. ex. bag oj leather : leather-bag : [-skinnväska.]-] {+skinn- väska.]+} [Anm. 3. ~ med personl. pron. i st. f. ett possessivpronomen, jfr under death, Hj e.\ [Anm. 4. 'V- efter räkneord o. måttsord (jfr äfv. ali) med följ. pron., jfr ex.] ~ ali, bland (äfv. framför) alla; ~ itself, af sig själf, i sig själf, i och för sig (t. ex. good enough ~ itself)-, oj one's self, af sig själf; af egen drift (: ~ one's oiun accord); she was a lady oj herself, hon var född »fröken (adelsdam) i sig själf» (af adlig börd); ^ one's own, S(! under OW1I; it is OJ US as oj ..., det är (: förhåller sig) med oss som med ...; ichat oj her? nå, hvad är det med henne då? (hur har hon det? ei. hvad gör hon, tänker hon ?) 1 gave the apple to him oj the blue jacket F, ... åt honom med (i) den blåa jackan; there are three, oj them now, nu(mera) äro de tre; it is toell done o> you, det är bra gjordt af dig; Änne is worth tu-o oj Mary, Anna går upp mot två sådana som Maria; a man oj a thousand, en man (sådan som man knapt träffar en) bland tusen; F äfv. en man på (: som eger) ett tusen; she was young, ~ good family and oj 5000 £ a year, hon var ung, af god familj och med (: egde) 5000 pund

i årlig ränta; Mr. F. ^ York, Hr F. från Y. (jfr ock ex. under låte); ~ all drapers i annonser, (finnes till salu, kan fås) hos alla klä-deshandlare; Mrs S. ^ a son, i annonser under »Födde» En SOn, (t. ex. Julia o. Albert) S.; that old dodger ~ an alderman, den där gamla krångelmakaren till rådman;-^ age, ~ course, ~ låte, ~ old, ~ a truth, se d. o. såsom ock i allmht under subst., adj. o. verb i förbindelse hvarmed~står! themurder ~ a man, mordet på en människa; the university ^ Upsala, universitetet i IL, Upsala universitet; a very interesting essay ~ M-'s, ...

af M. (af de flere som M. skrifvit el. efterlemnat);

a friend ^ mine my father's), en min (min faders) vän; all skill ~ ours was useless, all vår skicklighet (all ... å vår sida, ali den ... vi kunde ådagalägga) var fruktlös; she had been 17 years ^ that name, hon hade burit det namnet ...; he had been the same trade from a boy, ... tillhört ...; to be ^ (a party o. d.), deltaga i (tillhöra, vara medi):tf/*e former opinion may be as much ~ a delusion as the latter is ~ a habit, den förra meningen torde lika mycket bero på en tom inbillning som den senare på en vana; one of the differences between Lord Hartington and Mr. Gladstone is that, whereas the latter is in the best society of London and England, the former is ~ it, ... då den senare rör sig i den finaste societeten, den förre tillhör den; a feat both ~ daring and perseverance, ... som kräfver både djärfhet och ihärdighet; we stained our fingers ~ a lively brown, vi fingo våra fingrar färgade med en bjärt brun färg; north [south) ~ Europe, norr (söder) om Europa; a town ~ southern Siveden, en stad i södra Sverige; it was within an hour ~ the appointed time, det fattades mindre än en timme i ...; within a mile ^ the town, inom en mil från staden; hopeless ~ success, utan hopp om framgång; he was a lover ~ peace, han älskade freden (på samma sätt i allm. vid ver-balsubst. å -er; to be a -er dets. som motsv. transit, verb). ~-timeS, ad. stundom.

ofem, évm, F smdr. af of them.

Off, 6f, ad. (uttr. aflägsnande) bort från ngt, (taga, kasta etc.) af; i väg, på väg; ut; (uttr. ickebefintlighet på el. aflägsenhet från ett ställe) borta; utanför (jfr särsk. prep., sjö.; teat. : utom scenen, i kulissen); ute äfv. wid. (uttr. icke-delaktighet el. upphörd existens i tiden); _Anm. Adverbet ~ är ofta att betrakta ss. ap. elliptiskt i st. f. ett med ~ sms. part. perf. : aftagen, borttagen, undantagen; af-, från-, uppknäppt, -hakad, -spänd, -skrufvad etc.; afstängd

om ånga, gas etc. i en ledning; bortgången, -rest; insomnad, i sömn etc., jfr särsk. ned. to be fv/J; prep. från (bort från, ned från etc.); gata ledande från; borta (skild) från; utanför is. sjö. : »på höjden af», under; (äta,

spisa) på porslin, silfver etc.; äfv. om födoämne (jfr dine); interj. bort (with, med)! ...! (t. ex.hatten) af! a. längstbort, mest aflägsen,bortre; på frånsidan särsk. vid körning, ridning: höger-(horse, leader, side etc.) (mots, near o. on, jfr d. o.); (i cricket) vänster (från the bowler räknadt) ; fri, ledig, jmfr sms.; vn. (blott i part, pres.) styra ut till sjös, jfr offing; va. spelt, se huff'; ~ and on, on and (adv.) af och på, ned (ur) och upp; aiim. fram och tillbaka; från och till, äfv.: då och då, tid efter annan, med afbrott, ojämt; än så, än så; sjö. med slag från och till land (kryssande utanför kusten); (ap.) obestämd, Vankelmodig (äfv.: he is neither on nor det är inte ngt bestämdt [hvarken ord eller afsked] med hnm); to be vara borta (utgången, bortrest; sin väg); bege sig af, aflägsna sig, gå, resa bort (to, till); vara från ngt, slippa ifrån, hafva sluppit ifrån; vara förbi ei. slut, ej längre gälla, vara om intet; F draga sig ur spelet; F insomna ei. vara insomnad; (med ett adverb) hafva det så el. så ställdt (äfv. med följ. as to, for ei. in [the matter of~\, i fråga om, med, t. ex. :) how are you ~ in the matter of money f hur har du det (ställdt) med kassan? (jfr särsk. badly, ill, well); they are comfortably de hafva det rätt bra (ekonomiskt); Pm äfv. nu »kilar» jag; the affair (is. match o. d.) is det (saken) blir ej af, är slut (partiet är uppslaget); to be ~ and on duty (jfr d. o.) with a person, i tjänstgöring tura med ngn; to beg a person bedja för ngn att han skall slippa (t. ex. åliggande, straff); to save ~ something, göra besparingar gnm att knappa in på ngt; he was not ~ the bed the whole day, han var ej ur sängen på hela dagen; 1 was never ~ my legs, jag var ständigt och jämt på benen (hvilade mig aldrig); he stood with his hat (shoes etc.) med ... aftagen (-na) ..., med hatten i hand (barfota); (a hundred yards) ~ the road, ... från (på sidan af) Vägen; äfv. bild. ligga Ur Vägeil ; efter verb, el. framför subst, se vid. d. o.); from ~ from,

bort(a) från. ~-chance, s. utsigt (möjlighet) att vinna ngt på sidan om hufvudsyftet; aflägsen möjlighet (t. ex. of finding, att finna ...). ~-ChargeS, s. plur. hand. kostnader som afdragas (afräknas). ~-C0l0Ur, s. bristfällig (sämre) färg hos äaia stenar. ~-C0ITie, S. Skoti.

i: note, o: do, o: nor, 6: not, à: tube, å: tub, à: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.off-come

F Talspr&k. 904 P Ligt språk.

offer

ursäkt, undskyllan. —-Cut, s. afhugget ei. afskuret stycke, stump; boktr, afskärning. ~-day, S. ledig dag (i allmht på hv.

intet sker el. det vanliga arbetet hvilar), mellandag. (—-night, o. d. jfr föreg), —-hand, ad.

se under hand; a. (skeende, gjord) utan förberedelse, extemporerad, oförberedd; rask (utan tvekan el. betänkande), utan Omsvep, rakt på sak; ogenerad, obesvärad; rättfram; s. bortre : högra handen vid rid-ning, körning; — playing, (to play —), spel-ning »från bladet» (»a prima vista»); in an — way, raskt, ogeneradt. —-handed, a. rask, jfr föreg, -let, s. urtappningsrör, -hål, -krän i botten på en kanal etc. —-PeCk-oning, S. mil. löneafdrtg (innehållen del af solden för att möta hvarjehanda omkostnader).—SCOUT" ing, s. afskrap; sopor, affall, afskräde; biid. utskum. —SCUm, s. afskum äfv. biid. —-season, S. »död säsong» (då alt »fint folk»

lemnat staden o. societetslifvet ligger nere). —Set, S. rotskott, bot. äfv. birot; af sats i en backe etc., äfv. byg. ar en mur etc. (jfr äfv. bemie); utlöpare af en bärgskedja; landtm. hjälplinie som afsättes vinkelrätt mot hufvud-linien; hand. (jfr set-off) balanserande summa; ekvivalent, vederlag, ersättning: stillvatten mot ett hinder i en ström; va. (jfr set-off) hand. balansera, saidera räkning, post, med en anuan. ~set-staff, 5. landtmätarstång. —shOOt, s. sidoskott; i allm. utlöpare, utgrening af en kanal, flod, väg, gata etc. —-side, s. bortersta sida; höger (: från)sida vid körning etc. —-sided, a. vrångsint; i körning o. d. höger, hörande till frånsidan. —skip, s. mål. den del af ett landskap som bildar öfvergång till bakgrunden, —spring, s. afkomma äfv. om ett barn, ättling, efterkommande; alster, frukt biid.; familj, börd †. —-Street, —-thoroughfare, s. sidogata, tvärgata, -gränd, —-time, s. fritid; it was his —, han var för tillfället ej i tjänstgöring.

Offall, (eg. o ff-fall), ofål, 5. affall, afskräde

is. efter slägt (: ränta), el. efter matlagning el. måltid (: kvarlefva, köksaffall); skräp, smörja, strunt etc.; as †.

offence, oféns', stötande numera blott bild., anstöt (to, mot, för), förargelse; förtrytelse, harm; förnärmelse, förolämpning, oförrätt; öfverträdelse,försyndelse, missgärning; jur. lagbrott i allmht (inbegripande crime, misdemeanour, trespass etc.), förbrytelse; anfall (i uttr. \ iceapons of ^ \ anfallsvapen); second —, repetition of an —, jur. återfall i brott, (there's) no —, (det är) ingen skada skedd; no — / eiiipt, med förlof sagdt, jfr följ.; no — meant, »inte så illa ment» (: I designed no —);

to commit an —, begå en förbrytelse etc. (1against, mot); to give —, väcka anstöt-(förargelse, skandal); stöta ngn (för hufvudet), misshaga, förtörna; to take — at, taga anstöt af; blifva förnärmad öfver, upptaga illa; what — has he done f hvad ondt har han gjort? (catch) in the —, på bar gärning; röck of —, förargelseklippa; without — to, utan att vilja förnärma ei. gå ... för nära. — ful †, -ful, a. anstötlig, förnärmande, förolämpande, -less, -lès, a. ej anstötlig; harmlös; menlös; oskyldig, offend, éfènd', va. stöta, slå, skada gnm yttre våld †; vara obehaglig för, besvära

äfv. sinnena, stöta person, äfv. ögat (om starkt ljud, skrikande färg) etc., gifva anstöt åt, sål*a, förolämpa, förnärma, kränka (äfv. : öfver-träda †); förtörna, förarga (äfv. bibi. : bringa på fall, förleda till synd†); vn. synda, försynda sig, fela, bryta (against, mot : a person, a rule, a law); väcka anstöt (förargelse, skandal); taga anstöt, bibi. förargas †. —ant †, -ant, s. se — er. —ed, -èd, pp.; a. sårad, förnärmad, förtörnad, »stött» (at, öfver; at, with a person, på ngn), —er, -ur, s. förolämpare. en som förnärmar, förtörnar, förargar etc.; en som begår (begått) ett felsteg, en felaktig, öfverträdare, »syndare», förbrytare (-terska, äfv. — reSS †, -res); an old —, en »gammal syndare», offense, 6fëns', Am. stafn. se offence, offens-

ible †, -lbl, a. anstötlig; skadlig, offensive, ofen'siv, a. anstötlig, förargelseväckande, Stötande (tO, för ngn el. ngns känslor); retsam, förnärmande; oangenäm, vidrig, elak lukt, smak, andedrägt etc.; skadlig (to, för); anfalls- (alliance, operations, tactics, weapons etc.; jfr äfv. league); s. (med art.) mil. offensiven; to take the »», \ara den som börjar en strid, gripa till offensiven, jfr följ.; to act on the —, gå anfallsvis tillväga, —|y, -li, ad.; to act —, se närmast föreg. ex. —neSS, -nës, 5. anstötlig-het; förolämpande ei. kränkande beskaffenhet; skadlighet; vidrighet, oangenämhet; obehag. Offer, éfur, va. erbjuda, tillbjuda; bjuda (ott pris, for, för); utbjuda (for sale, till salu), utfästa belöning; offra (ofta med Up); uppsända (— up prayers to God); framlägga (ngt to a person's consideration, till ngns öfvervägande), ingifva, andraga, föreslå; förete; bjuda till med, visa tecken till, göra försök till, hota med (attack, insult, resistance, violence o. a); göra min af (äfv. med to o. en infin., att vilja), komma fram med, taga sig till med;

à: fate, å: far, a: fall, à: fat, å: fast, h: mete, è: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,obviate

% Mindre brukligt.

905 † Föråldradt.

occurrence

(med såd. som nyssnämda objekt) äfv. skrida till,

göra, begå, tillfoga; vn. erbjuda sig (to, att; äfv. om t. ex. tillfälle etc.); äfv. visa sig, vara till bands; göra försök, bjuda till (to, att; stundom med med); s. anbud, tillbud; bud å auktion; försök; ~ one's self, erbjuda sig i aiim. (äfv. ... to the view, för åskådarens blickar : öppna sig för ..., visa sig); to give (make) an göra ett (till-, an)bud (for, på); she had many bon bade många (giftermåls)anbud (friare); he made her an ~ (ei.

tory, -turi, kat. kyrk. offertorium (sång, del af mässan : mässoffer) ; eng. kyrk. bibel-

Språk som läses under kollektens upptagande innan nattvardsutdelningens början; insamlad kollekt; ~ basin, skål (bäcken) hvari kollekten upptages.

Office, of'is, s. tjänst i aiia bet.; förrättning, göromål; bevisad tjänst (bad^: otjänst); syssla, plats, anställning; ämbete; ämbetsverk, -lokal, -rum, -byrå; kontor; kyrk. en särskild gudstjänstsförrättning (t. ex. the ~ of the mass, the ~ for the burial of the dead etc.) o. särskild ritual därlör; pl. ekonomibyggnader vid en landtegendom, uthus; »kök och källare» (de rum i ett hus som nytjas för hushållets skötande, ss. kök, handkammare, skafferi, källare etc.); va. † fullgöra, förrätta; ~ hour, kontorstimme; ~ of address, adresskontor; ~ of trust, förtroendesyssla, -post; good »bona offi-cia» (bemedling, fredsmäklande mellankomst); pious fromt verk, god gärning i teol. bet.;

printing se sms. under p. / this is not my detta är ej mitt göra (kommer mig ej vid); what's the P för what's the matter; to do one a good (ei. kind) göra ngn en (god) tjänst; to do (ei. perform) the ~ of, göra tjänst som i allm. bet., äfv. om ting; förrätta ngns tjänst; to (fill ei.) hold an bekläda ett ämbete; to take oj, träda i statens tjänst ei. mottaga ämbete (under en viss ministär); at (in) the på kontoret; på ämbetsrummet; to be i?i vara ämbetsman, innehafva ett ämbete; vara i (vid) regeringen (jfr in, särsk. s.); high in in high högt stående (:

beklädande en hög post i statsförvaltningen) ämbetsman; while in f>»,

under sin ämbetstid; to come (get) into inträda i ämbete; komma till makten om de som blifva ministrar o. deras anhängare (mots. : to leave to retire from house of se privy; by (ei. in) virtue of "v, på ämbete(t)s vägnar, ^-badge, ämbetstecken. ^-bearer, s. is. i presbyterianska kyrkan ämbetsman. ~-cierk, s. kontorsskrifvare (lägre ämbetsman, el. hos en advokat, en handelsfirma :) bokhållare. fxT, -Är, S. ämbetsman, tjänsteman; mil. officer (: military el. commissioned ~ i mots, tin det äfven inbegripna non-commissioned jfr d. o.), befäl äfv. på handelsfartyg; kyrkotjä-nare; rättstjänare, polistjänsteman, ei. -betjänt (äfv. ~ of police, Bow-Street policeva. förse med officerare (med befäl); leda såsom officer, föra (befäl öfver), kommendera; ~ of the day, se d. o. ~red, -urd, pp. förd, kommenderad; ~ by Russians ei. Russian ~ förd (: under befäl) af ryska officerare; well försedd med ei. kommenderad af dugliga officerare.

Official, ofisj'al, a. hörande till ett ämbete, ämbets-, ämbetsmanna-, tjänste(manna)-(career; circles; dress : drägt, uniform; letter; tour : resa); officiel, utgången från (ei. meddelad af) en myndighet; gjord å ämbetes vägnar; tjänande (of,

till) †; S. kyrk. official (af biskop etc. förordnad ordförande i en andlig domstol); ämbets- el. tjänsteman; pl. ämbetsberättelser; an ^ gentleman, ämbetsman is. ur social synpunkt; the ~ year, affärsåret; to hold an ^ situation, bekläda ett offentligt ämbete. ~ism,-izm,s. byråkratism, ämbetsmanna-pedanteri, formalistiskt omsvepssystem.

-i, ad. officielt, på ämbetes vägnar. ~ty, -ti, s. en official's värdighet, tjänst el. domvärjo. Officiate, -sj'iat, vn. förvalta ett ämbete; sköta en tjänst för en annan, vikariera; förrätta tjänst särsk. kyrklig : officiera. Officiating, -sj'iating, prt.; a. tjänstförrättande, jfr föreg, officiator, -sj'iatur, s. tjänstförrättare, is. tjänstföi> rättande prest, officiant.

Officinal, ofis'inal, -si'nal, a. officinel (plant etc.), tjänande som läkemedel; till salu på apoteken; s. apoteksvara.

officious, ofisj'us, a. aitför tjänstaktig, be-ställsam, fjäskig, efterhängsen; närgången. ~neSS, -nës, s. öfverdrifven tjänstaktighet, fjäsk, beställsamhet.

offing, ofin g, s. sjö. öppen (»rum») sjö (bortom midtellinieri mellan kusten o. horisonten el. så långt ut att lots ej längre behöfves); ett fartygs låge i öppna sjön; a. styrande (seglande) ut till sjös (: standing for the to gain (get) an komma ut i rum sjö.

Offish, 6f'!sj, a. Am. F tillbakadragen, skygg, Stel i sätt.

offlet, offscouring, offscum, offset, offshoot,

offskip, offspring se under off. offuscate, etc., se obfuscate etc. offward, éfwurd, ad. sjö. utåt, åt öppna sjön till (äfv. to the a. lutande utåt sjon om fartyg på grund, oft, éft, retimes, ad. poet. se följ. i

Often, of'n, ad. (komp. ~er, -ur; superi. ~est, -est) ofta; a. % ofta förekommande; ~ and tidt och ofta; as ~ as ever he saio me (he ...), så ofta (: hvar gång) han såg mig gjorde hau så; how ~ a month? huru många gånger i månaden? ~-bear-ing, a. bot. bärande frukt flere gånger om året. ~-C0mer, s. en som kommer ofta, flitig besökare. ~sith †, -sith, tide †, ~times, ad. ofta. ~ness, -nes, s.

egenskap att ofta inträffa, ngts ofta förekommande, ofta förnyadt upprepande, idkelighet. 0. G. se ogee. Ogam, og'am, se ogham.

ogdoad, og'doad, s. enhet af åtta delar, ogee, odjé'. S. (stundom förk. till OG. el. O. G.) byg. karnis, våg(list) (dst*. som cyma re-versa, jfr cyma); S-likt ornament på kauo- i ner, mörsarc o. haubitser; reversed se Cyma j recta. ~-arCh, s. byg. åsneryggbåge. ~ j -plane, tekn. karnishyfvel. ogham, og'ham, s. en fornirländsk chiffer- ; skrift.

ogival, o'djival, -dji'val, a. (af följ. s.) spets-bågig; ~ style, spetsbågstil. Ogive, 6'djiv, -dji'v, s. byg. gotisk hvalfbåge, spetsbåge.

Ogle, ogl, va. o. vn. snegla (på), gifva förstulna (kärliga) ögonkast, kokettera med | ögonen, kisa med ögonen (åt); s. för- | stulen (is. koketterande ei. kärlig) blick; ! blinkning, sidoblick ; pl. P ögon. ^r, | -ur, s. sneglare etc. j

oglio, 0'ljo, se olio. I

ogre, o'gGr, s. i sagor : uninniskoälande jätte, j troil, »odjur». ~ish, -isi, a. liknande en i ogre, »människoätande», hisklig. ~SS, -grës, s. jättesa, kvinligt troll; her. svart krets (ei. kula). Ogrism, -grlzm, s. ca ogre's väsen, vildhet, hisklighet etc. Oh, o, inter/, o! ack! (jfr äfv. o, interj.); ah! åh! ~ me! ve mig! ~ my, se motsv. under o; ^ that ...! o att ... vore! ~ yes, ja visst; ja, då: jo. ohm, om, ~ad, -åd, 5. ohm (enhet vid mätning I

af elektricitet). Oil, Ojl, S. Olja af alla slag äfv. inbegripande trall (: traina. i sms. olje-; va. olja; smörja (med olja); indränka med olja; ~ of

almonds, ~ of linseed, etc., dets. som almond-oj, linseed-** etc.; ~ of hazel F, skämts, »påkolja» (smörj); ~ of jialms (eg. palm-olja), F skämts, mutor; ~ of vitriol, vitri-ololja; sweet olivolja (matolja); to burn the midnight bränna flitens lampa; in tekn. otvättad uii; to paint in**, måla i olja; it smells of the det (literära arbetet) förråder den flitiga mödan, det »smakar nattvak»; to throw ** into the fire (mots, upon the waters), ordspr. gjuta olja på elden (på vattnet). ~ -beetle, 5. zool. majbagge (slägtet Meloë). ~-box, s. smörj dosa på vagnsaxel etc.; se vid. rv-cup. ~-bush, s. bot. ricinbuske (Rici-nus communis). ~-Cake, s. oljekaka; ~ breaker, ~ mill, oljekakekross. 'v-Can, .9. oljekanna; smörjkanna. ~-Cap, s. (bad)mössa af vaxtaft. ~-Case, s. vax-duksöfverdrag, (-fodral, -omslag). Stern, s. oljehus. ^-cloth, s. vaxduk, oljeduk; oljetyg till vattentäta kläder, .v. starkt oljehaltigt stenkol. ~-C0Ck, s. ån gm. krän under en **-cup. ~-G0l0lir, s. oljefärg. ~-cup, s. ångm. smörjkopp. ~ -feeder, s. oljekanna, smörjkanna; ångm. självmatande smörjkanna, jfr lubricator. ~-fuel, S. olja ss. bränsle för ångbåtsmaskiner.

~-gas, s. lysgas af olja. ~-groove, ~

-hole, s. ångm. smörjgång, -spår. ~-jlig, s. oljekruka. ~-lamp, s. oljelampa, ^-leather, s. sämskskinn, ^man, s. oljehandlare; oljefärgshandlare; delikatesshandlare. ~-mill, s. oljeslageri, oljekvarn. ~-nut, s. i aiimht oljenöt (nöt

el. frö hvaraf fås olja; stundom växten som bär frukt hvarur olja fås); Am. is. se elk-nut; sc vid. buffalo-nut. ~-paint, s. anbragt oljefärg. ^-painting, s. oljemålning (ss. konstgren :p a in ting in oil); oljefärgstafla. ~ -palm, s. oljepalm (Elæis guineensis). ~-preSS, s. oljepress, -pump, s. oljepump. ~-seed, s. frö af ricinbusken (jfr o*-bush o. castor-bean); äfv. af Guizotia oleifera. ~-sha!e, se coal. ~-Shop, s. en email's bod. ^Skin, s. vaxtaft; oljetyg (vattentätt tyg); pl. oljekläder. "u-SpHng, .s. bärgoljekälla. ~-Square, .5. hand. fyr-kantig oljeflaska. ~-St0ne, s. oljesten (fin brynsten). ~-tin, s. oljelcanister, -cistern. ~-tree, s. bot. oljegifvande träd (jfr **-bush, <*-palm); äfv. särsk. Bassia longifolia (ett indiskt träd). ~-Vamish, S. linoljefernissa. ~-veSSel, s. oljehus på

lampa.

well, s. bärgoljebrunn. ^-willow, s. bot. se oleaster. ~ed, -d, pp. oljad (t. ex. leather, sämskskinn; paper, oljepapper). ~er, -ur, s. oljare, smörjare; oljekanna, smörjkanna; smörjapparat; oljehandlare †, jfr ~ man;pl. si. oljekläder, ^ery, -uri, s. oljehandel i aiim., en oilman's affär ei. varor, oiliness, oj'lmes. s. oljighet, oljaktighet; salvelse.

oillet(te), oj'let, S. förr skottglugg el. titthål

i medeltida befästningsmur.

Oily, oj'Ii, a. oljig, olje-, af olja; liknande olja, oljaktig; smörjig, flottig, fet (F äfv. biid.), glatt, slipprig, hal (äfv. biid. : ~ tongue); F sliskig, salvelsefull om predikanter merendels i elak mening. ~-grail1, S. (frö af) Sesamum indicum. ~-palm, se oil-palm. oinomania, ojnoma'ma, se ænomania. oint †, ojnt, va. se anoint. ~ment, -ment, s. smörjelse, farm. salva; ~ of mercury, blue faim. gråsalva; ~ of sulphur, skabbsalva; simple cerat; a fly (bluebottle o. d.) in one's »beck i vällingen». O.K., 6'kå, si. förkortn. af »orl korrekt (vulgärt

uttal af all correct :) alt rätt, alt väl. Öker, se ochre.

okra, ok'ra, äfv. okro, -ro, s. bot. Abelmoschus esculentus (en köksväxt i Vestindien), old, old, a. (komp. o. sup., ~er, ~est, o. elder, eldest, jfr d. O.) gammal i sv. ordets alla bet. : ej ny; som varat (lefvat) länge; ej numera varande, forntida; gammalmodig, föråldrad; utsliten, förlegad; F (sedan gammalt) vanlig; som »varit med» länge, erfaren ; försigkommen (for one's age, för sin ålder), smågammal; F klok, slug, liflig; ap. gammal vid uppgift om ålder; ~ as the hills, ordspr. »gammal som gatan»; ~ age, ålderdom; ~ bachelor, gammal ungkarl; the ~ boy (fellow, gentleman, gooseberry, one, etc.), äfv. (O) ~ Davy (Harry, Nick, Sam, Scratch), P namn på djäfvulen; ~ boy (blade †, chap, fellow), »gammal gOSSe» (ofta som förtrolig benämning :) kamrat, hedersknyffiel; (60~ Catholics, kyrkohist. gammalkatoliker; (O) | ~ Continent, Europas fastland; gamla världen: Country, moderland i mots,

till kolonier; ~ dog, ~ hand, en som »varit med», en som är gammal och van, gammal praktikus (at, i); (O)~ Friends, ett välgörande sällskap (arbetarförening); ^ horse, sjö.si. salt oxkött; Ptukthus (Bridewell); ~ maid, gammal mö, äldre ogift fruntimmer; (OMaid, »Svarte Petter» (ett kortspel); ~ mail, gubbe; sjö. F (med art.) »gubben» (skeppsbefälhafvaren); zool. en gökart (Cuculus pluvialis); bärg. öfvergifven grufva (schakt o. d.), samling af bortkastadt ofyndigt bärg. slaggvarp (äfv. ~ men's loorkings); ~ man of the sea (efter 1001 natt, Sindbads resor), en efterhängsen, odräglig människa; ~ man oj* the woods,

zool. röd bölapa (Mycetes semiculus);

art Balistes: se äfv. har eld. ^womanish, --'--, a. F käringaktig. ~woman's tOOth, s. snick. grundhyfvel; äfv. skrubbhyfvel. ~-W0rld, a. gammaldags, o^en, -n, a. mest poet. gammal, forn (days o. d.); vn. åldras; va. göra gammal (åldrig). ~ish, -lsj, a. något gammal; smågammal. ness, -nes, s. hög ålder; åldrighet. olea, lat. o'lèà, s. bot. olivträd (slägtet Olea). ^ginous, -adj'mus, a. oljig; Oljaktig; F se oily F. ^ginousness, -adj'inusnes, s. se oiliness. ~fTien, -e'amen, -a'men, s. med. oljeliniment.

oleander, oléån'dår, s. bot. oleander, nerium

(Nerium Oleander), oleaster, àlèås'târ, s. bot. oleaster, vild oliv

(Elæagnns). oleate, 6'ièåt, kem. oleat, oljesyradt salt. olefiant, èlè'fiant, a. kem. oljebildande ; ~ gas, elaylgas, etylengas. olefine, -'-fin, S. kern. olefin (ett kolväte), oleic, ole'ik, a. kem. olje-; ~ acid, oljesyra. oleiferous, -lf'urus, a. oljegifvande (seeds), oleine, -'- in, s. kern. olein, oljämne. oleo-, iat. 6'lëo-, i sms. af olja, olje-, ^graph, -graf, s. oljetryck (tafla), "wmargarin(e), -må'rgårin,s. (råämne för) margarinsmör. ~meter, -ém'ëtår, s. oljemätare. ~resin, s. balsam, ett harts naturligen blandadt med en flygtig olja. <^saCCharum, -såk'-åråm, s. kem. oljesocker. ~se, -os, ~US, -ås, a. oljig, olje-, oljaktig. oleraceous, olårà'sjås, a. hörande till köksväxter; brukad som köksväxt, ätbar. Olfact, olfakt', Va. i komisk stil lukta. <vj0n, -fak'sjun, s. lukt(sinne). <^ive, -Iv, a. se r^ory. ^or %, -år, s. luktorgan. ~0ry, -uri, a. hörande till lukten, lukt-; s. (pl. -ries, -z) luktnerv; luktorgan; ~ nerves, luktnerver, oliban, ol'iban, ~um, --'-um, .5. virak, oli-

banumharts brukadt un rökelse, oligarch, ol'lgaik, S. oligark (medlem af en få-

mannaregering). ~al, -'åi, ~ic(al), -'ik(ai),

a. oligarkisk. ^ist, -ist, s. anhängare af fåmannavälde. -i, $. fåmannavälde.

oiigist, ol'idjist, s. min. järnglans, jfr specular iron-ore; a. se föij. ~ic, -'ik, a.; ~ iron, se föreg. S. olio, o'lio, s. blandad rätt af hvarjehanda, »olla podrida», äfv. bild. blandning, röra; mus. potpourri, olitory, oritur!, a. hörande till en köksträdgård garden), köksträdgårds-, olivaceous, oliva'sjus. a. olivartad; olivgrön. olivary, -'-v ari, a. anat. olivformi

oleaster.

olive, ol'iv, 1. s. genomborrad låsplåt pa

nattsäck el. resväska.

olive, ol'iv, 2. s. bot. olivträd (äfv. ~-tl*ee, Olea europæa); frukt däraf: oliv; olivfärg (brungrönt); a. oliv-; olivfärgad (brungrön); the Mount of (0)^>s, bibi. oljobärget. ~-branch, s. olivgren, -kvist (symbol för fred) ; pl. bild. barn. ^-brown, s. olivbrunt; ' a. (ufv. ^-coloured) olivfärgad, ^-green, |

s. olivgrönt. ~-oil, s. olivolja. ^-WOOd, I s. olivträ. ^-yard, s. olivträdgård, oliv- j plantering. -d, a. prydd med oliv- j

träd ei. -kvistar. ~llite, -ènit, s. min. en i olivgrön kopparmalm, olivmalakit. i

oliver, 6i'ivår, s. smeds vipphammare som trampas med foten.

Olivet, ol'ivet, s. ett slags oäkta pärla. olivil(e), 6l'ivil, S. kem. olivil (stärkelselik substans ur olivträdets gummi).

olivin(e), 6rivln, s. min. olivgrön krysalit; kem. bitterämne i olivblad, olivinite, -it, se olivenite. olla, oi 'å, 1. s. ind. palmblad prepareradt

för skrifning, olla, 6i'å, 2. arv. f-podrida, sP., -p6drè'då, se olio.

olograph, 6l'ograf, se holograph. ology, él'odji, s. (pl. -gies, -z) F skämts, vetenskap hvars engelska namn ändas på: -ology, is. i piur. (: the ologies) vetenskaperna.

Olympiad, olimp'iad, s. grek. antik, olympiad (tidrymd af 4 år). Olympian, -plan, «. se »y. Olympic, -pik, a. olympisk (af Olympus el. Olympia); ~ games (äfv. -piCS, -s, s. pl.), olympiska spelen. Omagra, gr-, om'agra, s. med. gikt i skuldran, omasum, Iat. omä'såm, s. bladmage hos

idislare (jfr manyplies). omber, om'bår, ombro, -bro, s. tekn. ej renad kräpp (äfv. ~ madder). Ombre, fr. om'bår, s. l'hombre (ett kortspel), ombrometer, ombrom'ëtår, s. fys. regnmätare.

Omega, gr. crmëgå, omeg'a, s. omega (co,

sista bokstafven af grek. alfabetet); bild. ände, slut(punkt); jfr ex. under alpha. Omelet, ~te, fr-, om'elet, F om'lët, s. kokk. omelett.

Omen, lat., 6'mèn, s. omen, järtecken, förebud (of, till, för, om; that, om att); va. förebåda; vn. båda (well, ill; of, för, om). ~ed, -d, a. innebärande ett järtecken, förebådande, ^ing, -ing, s. (iakttagande af ei. spådom af) järtecken; evil elaka förebud (olycksbådande tilldragelser). Omental, omen'tal, a. näthinne-, jfr föij. Omentum, lat. -tum, s. anat. näthinna kring tarmarna (jfr caul). OminOUS, ém'inås, a. förebådande, innebärande ett förebud; (med of) bebådande ngt; olycksbådande. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara omiiiös (jfr föreg, a.); olycksbådande beskaffenhet ei. karaktär. Omissible, omis'ibl, a. som kan utelemnas, underlåtas, omission, -misj'ån, s. underlåtande, underlåtenhet; försummelse; utelemnande, förbigående; utelem ning; sin of /v/, underlåtenhetssynd. OmiSSive, -siv, a. utelemnande, försummande, förbigående (of, ngt); försumlig. Omit, omit', va. utelemna, förbigå; ute-glömma, öfverhoppa ett ord; underlåta,

Å: fate. ä: far, å: fall, a: fat, å: fast. è: mete. ë: met. ö: hor, i: fine, i: fin, i: fir,omit

)fC Mindre brukligt. ÖOÖ f Föråldradt.

öü

försumma (to do ei. doing; an opportunity). stance †, -ans, s. underlåtande, underlåtenhet, försummelse; ~ is no quittance, ordspr. gömdt är icke glömdt. ~ter, -ur, s. en som försummar, etc. omnibus, (eg. lat.: »för alla»), Om'nibuS, S. Om-nibus (åkdon); teat, proscenium-loge, avant-scen (üfv. ~-b0X). Omni-, lat. om'ni-, i från lat. hämtade ord ali-.

^farious, -fà'rius,a. allahanda. ~ferOUS, -nif'urus, a. bärande alt; alt frambringande, bärande alster af alla slag. ~fic -nif'ik, a. poet. alt skapande, skapare-, allmakts-. ~form, a. allgestaltad. formity, -fo'rmiti, 5. allformighet. ~ge-nOUS, -mdj'enus, a. af alla arter (slag), ^parient -pa'rient, a. alt framalstrande. ^parity, -par'iti, s. allmän jämlikhet. ^parous, -nip'arfts, se ~parient.

^percipient,----' - -, a. alt förnimmande.

'V.potence, -nip'otens, ^potency, -nip'o-tènsL s. allmakt, ^potent, -nip'otent, a. allsmäktig, ^presence, —'-, s. alle-städesnärvaro. ^present, —'-, a. alle-städesnärvarande. ^science, ^SCienCy, -nisj'iens(i), s. allvetenhet. ^SCient, -sj'-lënt, a. allvetande. ^vagant -niv'-ågånt, a. kringströfvande öfveralt. VOrOUS, -niv'orus, a. alt slukande ei. förtärande; zool. allätande. Omnium, (lat.: af alla), 6m'nium, s. finans, inbegreppet af alla de säkerheter och förmåner som erbjudas tecknarne af ett statslån, ^v-gatherum, -gadh'urum, s. F brokig blandning af hvarjehanda, »mixtum compositum», »röra», sammelsurium, omoplate, om'oplat, s. anat. skulderblad, omphacine, om'fasm, a. af omogen frukt (oil).

omphalic, omfårlk, a. anat. nafvel-. omphalo, gr., om'faio-, i sms. vetensk. termer nafvel-, ^wCele, -sel, s. nafvelbråck. de, -làd, nafvel)|(; bot. fröärr. OH, 6n, ad. på (i de flesta bet.; ss. ellipt. ap., jfr Anm. under O ff, till hvilket o* i allni. bildar motsats, aitså : påsatt, -hakad, -skrufvad, -släpt om t. ex. ånga [: uppe]. etc.; äfv. inne, framme på scenen; äfv. pågående, jfr ex.); uttr. fortsättning, vidblifvande ss. i sv. : gå på (jfr go äfv. allmännare än i sv. vid andra verb

(jfr dessa o. ned. ex., särsk. i uppmaningsform) Vidare, längre fram, 'framåt, alt jämt; interj. framåt! vidare! i väg! kör! skynda! (t. ex. after him /); prep. (ofvan)på ytan el. öfre delen af ngt, äfv. (tyngande, hvilande på el.) Öfver; lifnärande sig på, lefvande af; vid uttr. vidfästande, tillhörande (äfv. i, jfr journal, staff) el. tid, tillfälle (ofta vid ge-

rundtum afv. : efter) ei. belägenhet (: invid,

nära, äfv. bild. nära på) el. vid försäkran el. uttr. vite, risk, jfr ex.; med anledning af tillfälle (äfv. till, jfr congratulate), i (och för) ärende, på gl'lind af (stödd på, grundande sig på, »gående») efter plan, omdöme, uppgift; stänga dörren efter, »om»; förbarmande Öfver, medlidande med; hård etc. mot; Öfver, om ämne för en afhandling o. d.; vetta mot, åt; (Anm. 1. Andra begreppsskiftningar, jfr ~ styrdt af verb. adj. etc.; framför subst. [el. substantiv, adj.] se under dessa ord, särsk.: account, bail, behaviour, credit, duty, fire, hand, head, high, honour, mind, pain, part, peril, point, probation, purpose, scale, sudden etc.); (Anm. 2. † ei. is. Am. F Står ~ ofta för in, t. ex. a bloiü ~ the face; ~ heaven; to go ~ a steamer; ~ this wise); (Anm. 3. Is. poet. el. P o. särdeles framför vokal nytjas ~ för of, ss. (ej ovanligt) to think ~ a matter; not as I knows P för ... that I know of); s. (i cricket) högra sidan från the bowler; to be vara (sitta) på om klädesplagg o. d.; vara pådragen, -skruf vad etc., jfr ofvan (jfr the lamp is well högt uppskrufvad); vara öppnad (färdig, i ordning o. d.), pågå som bäst (jfr : the sessions are vara »i farten», om person vara med, deltaga, vara i verksamhet, äfv. vara (»ute») i gång (t. ex. the police is ~ : satt i rörelse ei. utkommenderad, »på sin post»); om person vara »framme», teat. : inne på scenen (: ~ the stage), skoit. : »vara uppe och läsa»; sport, hafva parerat (slagit vad); P vara »påstruken», vara »lifvad» (upprymd etc.); I'm äfv. kör! topp! jag är med om det! he livedo at Cobham Hall, hain. bodde fortfarande i (på) ...; to send (t. ex. the guide) skicka i förväg; I will ~ before, jag går (far) förut; ~ and off, off and se under off; to be neither ~ nor off, vackla än hit än dit, ej veta hvad man vill, vara obeslutsam; ~ with ...! gå på med ...! fortsätt med ...! and so se under and; ~ Tuesday, på tisdagen; om tisdag; ~ a Tuesday, (på) en tisdag; P om tisdagarna; ~ the first of May, (på) första maj; ~ entering (I saiu ...), vid inträdet (ei. då jag kom in (såg jag); ~ hearing that ..., då jag hörde att (ofta vid underrättelsen om att ...); heap r^ heap, hög på hög, högtals ar ...; loss ~ loss, den ena förlusten på den andra; a chamber ~ the garden, ett rum (vettande) åt trädgården; the large debt ~ Egypt, den stora skuld som betungar Egypten; Stratford ~ Avon, Stratford vid floden Avon; with this fraud ~ his soul, med detta bedrägeri som tyngde på hans

själ (på, sitt samvete); (stand) ~ thy life,

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.overcolour

F Talspråk. 910 P Lågt språk.

overgrowth

(stanna) om lifvet är dig kärt; (he wished to sell) what property he had — the estate, den eganderätt han hade till (i) godset; the fleet is —the coast of..., . ..på., .-kusten, ... i närheten af .. .-kusten; he was — his favourite theme, han var inne på (talade om) sitt favoritämne; — the road (way), på vägen äfv. : under vägen (färden); — the whole, på det hela taget; there is a pleasant sound (smell) — the air, en ljuf ton (en ljuf vällukt) sväfvar fram i luften (»buren på luftens vingar»); — to, (vidare) fram till, fram i äfv. om tid (t. ex. it will last me — to next week)-, ut på, in på

(jfr into); (ofta F is. Am. där blott to kunde anses tillräckligt) Vipp på. Upp i (jfr ox. under nestle); he swam — to the shore, ... i land; they were always — to him, de voro (lågo) ständigt (»i lufven») på (»dyflade på») hnm. — -COme, s. skoti. nederbörd (of rain, regnskur; of snoio, snöfall); börjande med ngt ansträngande, gripande sig an med ngt; »påkomma», sjukdomsanfall. — -COming. a. annalkande, nära förestående. -fall, 5. Skoti. nederbörd, jfr — -come; kvällning; anfall, anlopp, —going, a. pågående; gående framåt (vidare); gående till väga; . seende på, åskådande: s. jfr ci.; äfv. framsynthet. förutseende. —Set, s. anfall, angrepp; anlopp, stormning, »rusning» på, mot ngt. (äfv. ^setting); första häftigheten, ansats, början. —Setter, s. graf. se hanger -on. — Slaught, s. ursinnigt anfall, stormning; angrepp, anlopp; Skoti. fiendtligt infall, inbrott. —Stead, s. lok. bondgård; enstaka åbyggnad.

Onager, 6n'ådjür. vildåsna; rom. am. mil.

ett slags kastmaskin. Onanism, o'nanizm. s. onani.

OnCe, öns, 1. se ounce, 2.

Once, wftns, 2. ad. en gång; en gång (sällan om framtid); fordom, förr; konj. när en gång väl; S. (i förbindelse med this el. that) gång, jfr ex.: — again, ännu en gång, en gång till; — and again, gång efter annan; — hit, twice shy, ordspr. »brändt barn skyr elden»; — in a blue moon F, (jtv »när månen blir en grön ost») så godt som aldrig; — is not a habit, ordspr. en gång är ingen gång; — (and) for ali, — and for ever, en gång för alla; — more, ännu en gång, en gång till; åter igen; — or twice, ett par gånger; — a day, en gång om dagen; — as soon as, när nu vui en gång, så snart som; — in two years, en

gång på två år(s tid); — upon a time (t. ex. there ivas a king), i sagor etc. (det var) en gång (en kung); (ali...) at —, med ens, med »det samma», genast, på stället; plötsligt, i ett nu, i ett tag; på en (: samma) gång, samfäldt; for —, för en (enda) gång; for (ei.just) — in a way r, for — in a lahile F, for — and away P, för denna gången (undantagsvis) (: for this — only) (t. ex. får det passera); »för ovanlighetens skull», mot sin vana (t. ex. syntes han förläiren); endast då och då, emellanåt ; this (tha-t särskildt om förfluten tid) —, denna

enda gång. —-round tie, s. halsduk som går ett hvarf omkring halsen, oncotomy, ongkot'omi, s. kir. öppnande (skärande) af en böld. onding, on'ding, 5. Skoti. nederbörd (of rain, regnskur; of snow, snöfall). One, wun, räkn. en, ett: a. en (enda); (den,

det) ena (när blott två äro gifna, t. ex. blind of — eye); enad; ens, jfr ex.; en och samma; ensam, allen; en viss som man ej

kan el. vill nämna, särsk. framför personnamn; med afs. på ett föreg, subst, (en) sådan, sådant, ss. predikativ det, jfr ex.; pron. subst. (pl. — S, -z) en; man; (ss. objcktsf. efter prep.) äfv. sig; (Anm. — nytjas efter adj. cl. framför motsv. uttr. af subst, med prep., samt framför relativsats el. infin. i st. f. ett underförstådt subst, [förut nämndt el. allmänt självförståeligt : människa, man, vareiso o. d. el. ting, jfr t. ex. under little o. ned. ex.], t. ex. seven white sheep and a black —; will yr>u have hard pens or soft — st where is their house t is it that — with the green gate? my career has been — of difficulties; he was — who knew how to ...; he is not the — to desert a friend, ... »den som ...»; the dear —. -tre»); to be —, vara ett (identisk) (with, med : äfv. »falla tillsamman med»); to be — of, vara med i, deltaga i, "bill-

A: fate, ä: far, k: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, !: fir,oné

r Talspråk. 911 r Lågt språk.

onomatoiogy

llöra (ett sällskap etc., Uf v. to make — of [el. in], jfr make); taking — with another, då man tager den ene med den andre (öfver hufvud taget); — with the other, det ena med det andra, öfver hufvud taget; never a F, not —, aldrig en, inte en enda en; the —, den som; den ene (ena); det ena (enda, jfr under needful); densamma,' detsamma; (the) —, the other, den ena, den andra; the — flesh (cg. bibi.) F, det äkta paret; (only) that —, denna enda; any —, each —, every —, no —, some —, such a —, se under d. o.; like — o'clock, si. utmärkt, dugtigt, bra : number —, se under number; J am not ^ who ..., jag är icke den som ...; the last but den näst siste; se vid. ex. under all, consent, day etc.; to be — and all with, vara alt i alla för; he was a soldier and a brave —, han var soldat och en tapper sådan; the nobleman (for he looked —) ..., ädlingen (ty som en sådan såg han ut) ...; (he is not yet a great man, but) he hopes to become —, ... han hoppas att blifva det; at —, ens, i enighet (with, med); jfr ex. under much; for —, för ngns enskilda del; såsom ett exempel, till exempel; to be beside —, vara utom sig; for n* thing (: there is — thing certain) they had ..., först och främst så ..., ei. en sak var då säker, nämligen den att...; 1 for —, jag för min del; in —, i ett; med förenad styrka, samfäldt; to be all in —, äfv. »gå i ett»; more like — dead than alive, mera lik en död än en lefvande; the face of nu dying, utseendet af en döende (en som håller på att dö). ~-and-twentieth, a. den tjugondeförsta (: twenty fir st; Anm. på dylikt sätt vid de andra tiotalen); S. tjuguendel. — -and-twenty, räkn. tjuguett (se föreg. anm.), --armed, a. med wott en arm. —-berry, s. bot. ormbärsrot (Paris quadrifolia). — -blade, s. bot. slåtterblomma (Parnassia), --eyed, a. enögd, —-handed, a. enhändt. ^-horse, a. enspänd, enbets-(carriage, vehicle : enspännare, enbets-åkdon); Am. si. (i) liten (skala), med litet kapital, »tarflig», »fnaskig» (concern etc.). —-hundredth, räkn. den etthundrade; s. etthundradedel. —-pound, s. (ett)skål-pundsvigt; ett pund sterling; a. i sms. ettskålpunds-; ettpunds- (t. ex. note, sedel), -self, se nedan vid One S self. ~-sided, a. ensidig äfv. bot. etc. o. biid. (t. ex. bargain, contract, därvid ena parten har alla förmånerna;

notion, view, [: inskränkt] uppfattning), partisk. —-SidedneSS,£. ensidighet, jfr föreg, oneiro-, gr., oni'ro, i sms. dröm-, —critic,

----a. drömtydande, -tydnings-; s.

drömtvdare; pl. drömtydningskonst (: —criticism). —mancy, -mänsi, 5. drömtydning, spående af drömmar. — SCOpiSt, -ros'kopist, s. drömtvdare. —SCOpy, -ros'-kopi, s. drömtydning. (one)'er, -ur, s. Si. »en dugtig en», »baddare», »öfverdängare»; dråpslag. —neSS, -ës; s. enhet abstr. (: egenskap att vara en), individualitet. —r, se —'er. onerary, on'urari, a. passande ei. afsedd för bördor, last-ök, drag-häst etc.; tillhörande el. utgörande en börda, lass ei. last etc. oneration †, -ra'sjun, s. pålassande, lastande, onerous, -rus, a. tung, besvärlig; betungande, tryckande; Skoti. jur. förenad med utgift, mot ersättning; äfv. »full och laga», one's self, oneself, wunsëlf', pr on. refl. en själf, sig (själf); to have something to —, hafva (få behålla) ngt för sig själf, för sin egen räkning, vara ensam om ngt. onfall, ongoing, se sins. under on. onion, un'jun. s. bot. rödlök (Allium cepa).

—-Shell, S. namn på ett slags I'llnda OStrOll.

Only, o'nli, a. ende; (i sitt slag) ensam; ad. ensamt, allena; endast, allenast, blott, bara, nätt och jämt; icke längre sedan än; först om tid; konj. utom det att; men, jfr ex.; — bill, hand. solaväxel; he loas an

— child, ban var enda barnet; the — living man in Europe who ..., den ende nu i Europa lefvande man (den ende bland samtida europeer) som ...; the — one, den ende; he was the — one attentive, han var den ende som visade ngn uppmärksamhet; — not, blott icke ...; foga mindre än, nära nog, nästan; ^ not ali, nästan (nära nog) alla, alla så när som på några få (med få undantag); — that ..., utom det att, om det icke vore för det att; — when, först när ...; it was

— last loeek, det var ej längre se'n än i förra veckan; — now (yesterday), först nu (i går); — think! tänk dig bara! kan du tänka dig ngt sådant! if it ivas — to (infm.), om det ock vore blott för att, om icke för annat dock för att; (he is remarkably like his brother,) — he is a little taller, ... utom det att han är litet

* längre; (I should be very happy to take a hand [spela med],) ~ I don't know the game, ... men jag kan icke spelet. — -begotten, a. teol. enfödd (the — So» of God).

onomancy, on'omansi, onomantia, -män'-sjiå, s. spådom af (bokstäfverna i ett) namn. onomantic(al), -man'tik(al), a. jfr föreg, namntydande, -tydnings-, onomatoiogy, &n<$matol'odji, s. namnlära.

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.onomatope

T Talspråk. Ö12 P Lågt språk.

öpén

onomatope, onom'atop, s. onomatopoetiskt (ljudhärmande, naturljud efterliknande) ord. onomatopoeia, gr., -tope'ja, s. ords bildande genom]judhärmning. OnOITiatO-poetic, -topèètfik, a. onomatopoetisk, ljudhärmande. onomatopy, -måtfopi, s. se onomatopæia. onset, onslaught, onstead, se under on. on't, ont, F förk. f. on it (ofta i st. f. of it, jfr on). onto, on'to, prep, Engl. † el. P, Am. F (f. unto ei. on to) upp på.

ontogenesis, ontodjen'esis, ontogeny, -todj'-

eni, s. fysiol, läran om embryots utveckling.

ontologic(al), ontolodj'ik(al), a. fil. ontolo-

gisk, jfr i det föij. (t. ex. : the ~ proof), on-tologist, --'-djist, s. filosof som egnar sig åt ontologi. ontology, --?-dji, s. ai.

ontologi (lillan om varat). Onus, iat., o'nüs, s. börda; jur. åliggande; ~ prohandi (iat. probari'di), jur. bevisnings-skyldighet, onward, on'wurd, a. framåtgående, -skridande äfv. biid.; kommen framåt, framskriden; framåt riktad, förande framåt, framför liggande stråt, väg; ad. (äfv. ~S, -z) fram(åt); framöfver, längre fram; an (one's, the) ~ course (path, way), ens kosa (väg) framåt (rakt fram), onycha, on'ika, s. väiiuktande skal af en viss ostindisk insjö- mussla (jfr onyx-shell); min. se onyx.

onyx, o'niks, .<>'. min. onyx (strimmig kalcedon); med. en sjukdom i ögats hornhinna. ~ -fish, se Ov-shell. <-v>- marble, s. ett slags vacker genomskinlig stalagmitfomiig kalksten från Oran i Algeriet. —shell, S. zool. en art poi'-slinssnäcka (Cyprea onyx), oolite, 6'olit, S. geol. min. oolit, 1'Omsten (grynig kaik), oolitic, -lit'ik, a. oolit-, oolit-artad. OOlitiferOUS, -litif'urus, a. oolit-förande.

oological, oolodj'ikal. a. ovologisk. OOlO-gist, - -'-djist, s. en som är hemma i ovo-logi. oology, --'-djl, S. ovologi (läran ont

ffågel);igg och bon).

oolong, kin., o'long, S, ett slags blllllt té med

arom af grönt té.

OOnS †, onz, interj. se zounds. OOSt, ost, se oast.

ooze, èz, vn. (jfr »usla») sakta flyta, kvälla fram, välla fram ci. upp, sippra ut (äfv. med out); biid. småningom spridas, »komma ut», »transspirera» om rykte; »rinna bort», förlora sig, försvinna (t. ex. I feel my courage ~ out at my fingers' ends; their courage was rapidly -ing out at their boots); va. komma att ei. låta framsippra etc.; sakta utgjuta tårar etc.; s. fram(k)vällande,

(ut)sipprande; sakta flöde; blöt dy, lös gytja, mudder, siam, gruf. bärg. äfv. slig; garfvares barksoppa. OOZing, -ing, prt.; s. framkvällande (tjock vätska). OOZy, -i, a. dyig, gytjig, full af mudder etc.; ~ bottom, ~ ground, sjö. mudderbotte n. Opacity, opas'iti, s. ogenomskinligt et, dunkelhet; mörker biid.; tekn. en vtas matthet,

matt yta. OpaCOUS †, -pa'kus, Opacular †, -pak'ulur, a. se opaque.

Opah, 6'pa, s. se Jcing-fish.

Opake, opa'k, se opaque.

Opal, o'pal, s. min. opal: noble precious äkta ei. ädel opal. ^-glaSS, s. tekn. opalglas, mjölkglas. ~-jasper, s. min. opaljaspis. ~eSCe, -es', vn. opalisera

(skimra som en opal med svagt blåaktigt ljus). 'X/-

escence. -es'ens, s. opaliserande, opal-skimmer. ~escent, -es'ent, a. opalskim-rande. ~ine, -In, a. lik opal; opal-; s. so r^-glass. ~ize, -iz, va. förvandla till (likhet med) opal (is. i pp. ss. :) 'W toood, trä-opal, petrificeradt opalskimrande trä. ~0type, -'otip. .9. fotografi på mjölkglas.

Opaque, opa'k, a. ogenomskinlig, dunkel; bot. matt yta; ~ colour, pigment, mål. täckfärg; ~ porcelain, se Wedgewood -ware. 'vneSS, -nës, s. ogenomskinlighet.

Ope, op, a. †; va. o. vn. poet. se open. ~-tidc † el. prov. se sms. af Opeil.

open, opn, a. öppen i alla bet. eg. o. bild. (äfv. gram. o. mus.) : öppnad, ej tillsluten (: uppslagen, -dragen, utdragen låda, ej förseglad etc.); i dagen liggande, blottad, obetäckt, om åkdon ej täckt, om fartyg Odäc-kad; obefäst, ej skyddad; om jord uppplöjd, under plogen; tekn. äfv. genombruten; vid, obegränsad; fri, obehindrad (ej tillspärrad); tillgänglig (to, för, särsk. för aiia :) offentlig; utsatt, blottstäld (to, för; jfr vid. ex.); oupptagen, fri, ledig dag etc.; mild, blid väderlek; klar himmel (jfr vid. ex.);

oaf gjord, oaf slutad; ej fördold, oför-ställd, uppenbar: utan hemligt förbehåll; sveklös, uppriktig (om handlingssätt ofta ~ and above board, jfr under above), redbar; öppenhjärtig, frimodig; frikostig; s. (the det fria, fria fältet; äfv. öppna sjön, jfr ex.: va. öppna i aiim. (: bryta, skära, låsa, packa, slå [t. ex. fat, buteijl, draga etc. upp, jfr ex.); göra mottaglig, röra ngns hjärta; göra (allmänt) tillgänglig ei. bekant; göra synlig, visa; sjö. angöra, varsko ; uppenbara, yppa (t. ex. one's mind); framlägga biid. (the matter); upptaga, inleda (a question, a subject), bringa å bane; börja; is. bibi. utlägga, förklara; vn. öppna (to, för); öppna sig; småningom visa sig (to the view, to the eyes); börja

A: fate, à: far, i: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 1: fin, ?: fir,öpèü

)fs Mindre brukligt. 913 T Föråldradt.

öpëning

(: öppnas om aktieteckning, berättelse, debatt etc.; ingå, Uppgå om dag, morgon, vår etc.); leda, föra, jfr ex.; jagt. väcka, ge hals om hundar som börja drifva; ^ account, hand. öppen, löpande räkning; in the oj air, i fria luften; in ~ arms (war), i öppet krig; with oj arms, (mottaga) med öppna armar; baptists, mindre stränga baptister (i mots, tinparticular bajitists); oj ca-nal (river etc.), kanal etc. »som går öppen», fri från (is)hinder; ~ country, öppen (framkomlig) terräng; öppet (ej starkt ku-peradt, ej skogbevuxet) land; äfv. obefäst (fÖT-svarslöst) land; in ~

court, inför sittande rätt; in oj day, i öppen dag; (a meeting etc.) with ~ doors, för öppna dörrar; ~ enemy, uppenbar, förklarad fiende; with o> eyes, med öppna ögon äfv. biid.; med vidt uppspärrade (»stora») Ögon af förvåning etc.; o, fire, Öppen eld ej i eldstad; jfr vid. ned. ~ Oil ; o, force, Uppenbart våld; ~ gallery, altan; ~ harmony, mus. spridt ackordläge; ~ house se under h.; oj ice, landlös is, lös drifis; ~ note, mus. se ~ tone; oj order, mil. ställning med öppnade led (t. ex. rear rank take o> order! öppna leden marsch!), i allmht uppställning med stora distanser mellan afdelningarna, äfv. spridd ordning; ~ place, mil. obefäst ort (öppen stad etc.); o, port (roadstead), hamn (redd) ej skyddad för vindar och sjö(svall); ~ question, öppen (: oafgjord) fråga; ~ robbery, rån; ~ sale, fri och öppen försäljning (auktion); it is an oj secret, ... en offentlig hemlighet; under the ~ sky, under bar himmel; the oj space, den fria rymden; in the oj street, på öppen gata, (ute) midt på gatan; ~ string, mus. »lös» Sträng svängande med hela sin längd; ~ table, öppen taffel; ~ tone, mus. ton gifven af en ~ string; o, verdict, jur. se non liquet; to (sleep) with the window oj, med (för) öppet fönster; ~ winter, blidvinter; äfv. barvinter; ~ vowel (sound), gram. öppen vokal; ~ work, genombrutet arbete; wide oj, vidöppen; på vid gafvel; to be oj, vara öppen, stå öppen (t. ex. om dörr, låda etc.), äfv. vara öppnad, upplåten, tillgänglig (tO, för; äfv. om en person : ... för skäl etc., mottaglig för intryck, för anbud etc.); vara blottstäld, utsatt (to, för); vara villig, hågad; vara ledig (to an engagement : tjänstsökande); it is oj to you (to infin.), det står er fritt (att), det är er obetaget (att); to do oj, öppna; to fi ali o>, öppna sig, falla upp; to]ling oj, slänga upp dörren; to leave lemna (t. ex. dörr) öppen; bild. (...a matter, the point o. d.)

lemna öppen för diskussion (oafgjord); to lay oj, blotta; yppa etc., jfr under lay; to lay one's self ~ to suspicion, blottställa sig för misstankar; to lie oj, ligga,öp^ pen; vara blottad^ blottstäld, utsatt (to, föl'); tO pull oj, draga Upp (t. ex.en låda); to set Öppna; to throw eg. hastigt, våldsamt öppna, »kasta» üpp (t. ex. rocken); slå tipp (t. ex. dörren); äfv. bild. allin. Öppna (t. ex. för konkurrens), upplåta (t. ex. to the public) \ in oj †, öppet, offentligt; in the oj, (adj.) midt i ei. på; (subst.) i det fria, jfr vid. nästa ex.; under bar himmel; (bada) i öppna sjön; a shot in the oj, skott på vildt som rör sig där synfältet är fritt: på öppna fältet ei. i luften; oj the ball, öppna balen, äfv. biid. »börja dansen» (företaget); ~ the door to, wid. lemna öppet tillträde (insteg) åt, ge fritt lopp åt, anledning till, jfr vid. d.; oj the files, mil. öppna leden; ~ a. road (way o. d.), öppna, bryta, bana (en) väg äfv. biid. (to, för); högtidligen öppna en (is. jäm)väg för allmän trafik; ry, a suit, spelt, draga upp en ny färg; (Anm. oj med objekt se vid. under vederb. subst., t. ex. budget, credit, fire etc.); ~ at a page, slå Upp (vid) en sida i en bok; ~ on, dets. s. ~ fire on; bild. P skälla på ngn; (äfv. ~ into, on to, out to) vetta, hafva utsigt åt om fönster o. d., leda, föra till om dörr, gång o. d.; ~ out, (va.) reda ut (t. ex. med [ngt likt] eu kam); spärra ut; (vn.) vidga sig om en väg, dalgång, trakt; sprida sig, jfr ärv. ofvan ~ order; oj up, se ofvan va. o. lay oj. —bill, s. zool. en storkartad fågel (Anastomus). ~ -breasted, a. öppen i bröstet, urringad om klädning; öppenhjärtig, uppriktig. ~ -Cast, s. bärg. dagbrytning, —eyed, a. med öppna ögon; vaksam, vaken biid.; storögd, —handed, ».frikostig, —handedness, s. frikostighet. —hearted, s. öppenhjärtig, uppriktig. —heartedhess, s. öppenhjärtighet, —minded, a. mottaglig för intryck. —mindedneSS, s. andlig mottaglighet. —mouthed, a. med öppen mun, gapande; biid. larmande; glupsk, lysten. —tail, s. folkligt namn på mispel, —tide, s. förr tiden mellan trettondedagen och askonsdagen ss. tiden för lysningar; första blomstertiden, våren; prov. senhöst efter skörden. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som öppnar; tekn. se cotton-o>. .—'ing, -ing, prt., a. som öppnar (sig); uppgående, gryende dag, morgon; ingående, börjande; i sms. inlednings-tai etc., begynnelse-, första (chapter etc.); s. öppnande; börjande; upptagande; början; öppning i dubbel bet., jfr näst föreg. (t. ex. af ett schackparti); inledning; isärläggande

h: note, h: do, o: nor, t: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 914 P Lågt spr åk

af ngts delar, (ut)redning, spridning (äfv. med out, jfr ofvan open out); hål, glugg; byg. fönster-, ljusöppning; Am. glänta (gles plats i en skog utan underskog); gruf. skärpning; dagöppning; grufhål; üfv. i vidsträckt bet. (arbetsrum, (fält)ort; genomfart, genomgång, sjö. gatt, sund; biid. ljusning, dager, utsigt(er), tillfälle, möjlighet särsk. till arbete o. förvärf, ledighet; ~ comb, släng-kam. ~ly, -ll, ad. Öppet i alla bet., jfr ofvan; offentligt; uppriktigt, rent ut, rätt fram. ^neSS, -és, s. öppenhet; öppen beskaffenhet (t. ex. of a country)-, tydlighet; oförställdhet; uppriktighet, frimodighet; mildhet i väder.

Opera, it., op'(u)rå, s. opera, lyriskt drama, musikpjes; opera(hus); at the på operan. ~-cloak, s. fruntimmers teaterkappa. ~-dancer, s. teat, dansör, dansös. ~-girl, s. balettflicka, dansös. ~-glaSS, s. teaterkikare; förr dubbellornjett. ~ -goer, s. spektakelbesökare. ~-hat, se crush-hat. ^-house, s. operahus, teater. ~-night, S. spektakelkväll.

Operate, op'urat, vn. operera, verka, hafva (göra) verkan (on, upon, på, äfv. : påverka); kir. göra en operation (on, på; for, för ngt fel); om maskin arbeta, vara i gång; va. förorsaka, åstadkomma, verka; behandla; tekn. hålla i gång, låta maskin arbeta; to be upon, undergå operation; påverkas (by, af motiv). operatic(al), opurat'ik(al), a. hörande till (en) opera(n), operaartad, opera-; ~ drama, lyriskt drama, opera(text).

operation, Opurà'sjuil, S. kir. mil. mat. etc. operation; företagande, handlande, förfarande; verksamhetsyttring, förrättning; band. företag, affär; förfaringssätt, verkningssätt, verksamhet; verkan (t. ex. af ett läkemedel), Verkning; mek. en maskins gång; to commence börja operationerna; i aiim. göra början, börja på, begynna; to perform an ~ on, kir. utföra en operation på, operera ngn; to come (go) into träda i verksamhet om lag etc.; base of mil. operationsbas.

Operative, op'urativ, a. verkande, verksam ; kraftig, effektrik; praktisk, tillämpad på praktiken (t. ex. chemistry : teknisk kemi); arbetande (classes); s. yrkes-(handtverks-ei. fabriksarbetare, operator, -tur, s. ngn ei. ngt som opererar, som utöfvar verkan; mek. arbetsmaskin; kir. operatör.

opercular, opë rküiur, operculate(d), -iät(-

ëd), a. naturv. hörande till ett lock (jfr operculum), försedd med lock, lock-, operculiform, -lifèrin, a. lockformig. operculum, lat., -lüm, s. bot. lock på mos-

sors frökapsel; zool. gäl-lock på fiskar; lock

på vissa snäckor.

Operetta, it., épurètfå, 5. operett.

operose, op'urès, a. mödosam; besvärlig. ~neSS, -nes, s. mödosamhet (äfv. OperOS-ity †, -rés'iti). operous †, -rus, se föreg. a.

ophicleide, of'lklld, S. mus. Otikleid (ett större

mässingsblåsinstrument).

ophidian, ofid' ian, a. zool. ormartad, orm-; hörande till ormarna; s. orm. ophidion, -dion, s. zool. hafsnål (Syngnatus ophidion). ophidious, -lus, a. se föreg, a.; ormlik.

OphiO-, gr., ofio, i zool. termer Orøl-.

-ol'6djist, s. ofiolog, ormkännare, ^logy, -ol'odji, s. läran om ormarna. ~mOr-ph0US, -mè'rfus, a. ormlik, ormformad.

ophite, of'it,

a. † se ophidian; s. min. serpentin; grön porfyr; kyrkoh. ofit, ofian, ormdyrkare (en gnostisk sekt).

ophthalmia, ofthal'

mia, se ophtaimy. ophthalmic, -mik, a. med. hörande till ögonen, ögon-.

ophthalmo-, gr., ofthal'mo-, i med. termer Ögon-, ^dynia, -din'ia, s. med. reumatisk ögon-värk. ^graphy, -mog'rafi, s. anatomisk beskrifning öfver ögat.

~logist, -mèrodjist, s. oftalmolog, ögonläkare, "Jogy, -mol'odji, s. läran om ögat. ^SCOpè,

-sköp, S. med. ÖgOUSpegel till undersökning af ögats inre. ~SC0py, -s'k6pi, S. med. konsten att undersöka ögats inre medels en ögonspegel; fysiogn. konsten att af ögonen sluta sig till en människas karaktär.

ophthalmy, ofthaimi, 5.

med. ögoninflam-

mation.

opiate, 6'piàt, 5.

med. Opiat (läkemedel innehållande opium); narkotiskt, sömngifvande ei. rogifvande medtel äfv. bild.; a. sömngif-vande äfv. biid., narkotisk. ~d, -d, (eg.pp.) a. försatt med opium; under inverkan af ett opiat.

Opine, opi'n, vn. o. va. F tänka, antaga, mena, förmoda. ~r †, -ür, s. en som menar etc.

opiniated †, opm'jated, se opinionated.

opiniative, opin'jativ, a. envis, halsstarrig, påstridig i

sina meningar; grundad på ett

blott antagande, obevisad, inbillad. neSS, -nes, s. envishet.

opinion, 6pin'jun, s. mening, åsigt (about, as to, of, on, om; in, i ett ämne); äfv. utan art. allmänna meningen, de gängse åsigterna; omdöme (of, om ngn el. ngt); (ofta god) tanke

om ngn el. ngt; anseende, rykte †; is. jur. betänkande, utlåtande (särsk. en barrister's) (on, om); va. † se opine; a good (golden, high) ~ of, en god (ytterst fördelaktig, hög) tanke om (mots, low, poor,

small ~); public »opinionen», den allmänna meningen (»folkets röst»); ~ is divided, differ (ei. are divided), meningarna äro delade (as to etc., angående); to form an bilda sig en åsigt; he gave it as his ~ (that), han uttalade såsom sin åsigt (att); to give (express, pass, speak, state) one's ~ (of, on), säga sin mening (om), yttra (utlåta) sig om; case for jur. det af en attorney ei. solicitor för en barrister framlagda enkla sakförhållandet i ett mål, på grund hvaraf han lemnar dem sitt utlåtande; in my i min tanke, enligt min åsigt ei. mening; to be of (an) hysa (vara af) en åsigt (: to hold an he was of ~ that, han var af den åsigten att; a (mere) matter of ngt som beror på »tycke och smak», »en (ren) smaksak» (ngt hvarom man kan hafva olika åsigter); it is a matter (ei. question) of lohether ...or, man kan hafva olika tankar (ei. hvilka tankar man vill) (man kan ta' det huru man vill) om ... det är så eller så. ~ate(d), -àt(ëd), a. styfsint fasthållande sin egen förutfattade åsigt, halsstarrig, envis. ~ative -åtiv, a. se föreg.; äfv. obevisad, inbillad. ~ativeneSS, -àtivnës, s. envishet. ~ed, -d, a. full af förutfattade meningar, »positiv», påstri-dig; som har för stort självförtroende, inbil sk: envis. '"vist, -1st, S. (jfr föreg.) själf-säker, envis människa, opium, è'plum, 5. opium. ~-cake, s. farm. opiumkaka. ~-eater3 s. opiumätare.

ople-tree †, 6'pltrè. s. bot. olvon (Viburnum Opulus).

opobalsam, opobå 'lsåm, s. farm. mekkabal -sam.

ododeidoc, épodël'dok, s. farm. opodeldok, tvålkamfersprit.

opopanax, 6p6p'ånåks, S. bot. kem. farm. ett gummiharts (af en art palsternacka, Opopanax Chironum).

OpOSSUm, opos'um, s. zool. pungråtta (Di-delphys); to come ~ over one, Am. si. lura, kugga ngn.

Oppidan, op'idan, a. † städs-; s. stadsbo †; (vid Eton college) lärjunge som bor ute i staden, halfpensjonär.

oppilationf, opila'sjun, s. tillstoppning; med. förstoppning.

oplete(d) t, oplë't(ëd), a. full, fyld. Opple-tion †, -ple'sjun, s. fyllande; uppfyldhet, fullhet.

oppone †, opo'n, se oppose. ~ncy, -ënsi, s.

univ. (opposition vid en) disputation. ~nt, -ènt, a. motstående, midt emot belägen; motsatt, stridande (to, mot), stridig; s. motståndare (of, mot äfv. : som motsätter

Sig ngt) is. i åsigter, i ordstrid; univ. opponent.

opportune, oportu'n, -'--, a. läglig, lämplig, passande tid ei. plats; tillfällig. ~nCSS, -ës, s. lämplighet, läglighet. opportunity, oportu'niti, s. lägligt tillfälle

(of ei. for doing; ei. to do), lägenhet; lämplig tid ei. plats; ~ by sea, hand. sjölägenhet; as ~ occurs, när tillfälle erbjuder sig, vid lägligt tillfälle; with the day comes the ordspr. kommer dag, kommer råd; an early första lägliga tillfälle; to embrace (seize, take, avail one's Self of) ali ~ (of -ing el. tO med infin.), begagna sig af ett gynsamt tillfälle (för • att), taga tillfället i akt, ny tja tillfället (och ...); to lose (miss, slip) an to let an escape, låta ett tillfälle gå sig (släppa tillfället) ur händerna; to seize ~ by the forelock, ordspr. gripa tillfället i flygten; he took the ~ of-ing, han passadepå och gjorde det; I took the ~ of a pause (to tell him ...), jag passade på under en paus (och ...); to watch one's passa på tillfälle, taga tillfället i akt; which I was resolved to do the first som jag var fast besluten att göra vid första lägliga tillfälle; at (by) the first vid första lägliga tillfälle; (to send) by the first med första lägenhet, opposable, opo'zabl, a. som kan sättas upp emot ngt annat; som kan motstås; hvaremot invändningar kunna göras, stridig, oppose, opo'z, va. sätta (ställa) upp emot,

Sätta Upp SOm motsats (tO, till ngt annat) j

göra motstånd mot, motstå; vara mot, äfv. allm. om begrepp etc. strida mot, »tala» mot; sätta sig emot, göra invändningar mot, bekämpa, bestrida; (söka) hindra, hämma; konkurrera, täfla med (for, om); vn. göra invändningar, opponera; göra motstånd (sätta sig) (against, emot))|<; ~ a vigorous resistance, göra kraftigt motstånd. ~d, -d, pp.; a. motsatt, motstående, -liggande; stridande (to, mot); to be äfv. röna motstånd; to be ~ to, vara ständ ei. stå (som motståndare) mot, hafva till motståndare ; strida mot, motsätta sig, jfr föreg, va.; wid. vara (ei. hafva ngt) emot ngt. ~r, -ur, s. motståndare (of, till), polit. se oppositionist, opposing, -ing, prt.; a. stridande, motsatt (t. ex. current, interest); s. ngns sättande sig mot ngt, opposition; häftig konkurrens; jfr ex. under 1iem. C01I.

opposite, op'ozit, a. midt emot (belägen); motstående; motsatt (to, mot), oförenlig; stridig, fiendtlig (to, mot); bot. motsatt blad; ap. el. prep. (med el. utan to) midt

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.opposite

emot (to lie etc. t. ex. the church); s. ngt midt emot befintligt; det motsatta, den motsatta sidan; motsats (of, till); motståndare; pl. motsägelser; ~ neighbour, granne midt emot (midt öfver gatan etc.); the ~ party, motpartiet; motparten. ~neSS, -nes, s. läge ei. befintlighet midt emot, på motsatta sidan; motsatt beskaffenhet, motsats, opposition, opozisj'un, s. läge ei. ställning midt emot (hvarann) (jfr föreg.); astr. opposition; motsättning, motsats; strid, täflan, hand. konkurrens; motstånd; hinder; konst, kontrast; poiit. motparti mot den bestående regeringen el. ministären, en opposition koll.; a. i sms. oppositions-; in ~ to, i motsats till, i strid med; to be in the poiit. tillhöra oppositionen; to go into poiit. gå öfver till oppositionen; to meet with röna motstånd. ~ist, -ist, s. poiit. medlem af oppositionspartiet, oppositive, 6poz'itiv, a. som kan sättas

emot (ngt annat). Oppress, oprès', va. nedtrycka, undertrycka, förtrycka; betunga, nedtynga; tynga, öfverlästa magen. ~ed, -t, pp.; a. nedtryckt, -tyngd, betungad, plågad (with, af); öfverlastad om magen, 'vion, -presj'un, s. nedtryckande, betungande; förtryck(thet); betryck, tryck; beklämning, »känsla af tyngd» is. med. 'vive, -lv, a. tryckande, betungande; förtryckande; nedtyngande, öfverväldigande; ~ grief, öfverväldigande sorg, sorg som

trycker en »ned till jorden», lively, -ivli, ad.; the day was ~ hot, det rådde (den dagen) en tryckande värme. ~iveness, -lvnès, s. egenskap att vara tryckande etc. ~0r, -ur, s. förtryckare, opprobrious, opro'brius, a. skymfande, smädlig, skymflig, ovettig; vanärande, ärerörig; betäckt af vanära, ärelös. ~ly, -li, ad. smädligt, skymfligt; som en skymf, i skymfande mening (t. ex. carpet -bagger was used ~ for ..., nytjades som öknamn på ... [för att beteckna ...]). ~neSS, -nës, s. skymflighet; skändlighet, opprobrium, lat., opro'brium, s. smädelse, skymford, ovett; smälek, skymf, vanära. Oppugn, opu'n, va. strida emot, bekämpa äfv. bild. ~ancy, -pug'nansi, .
gram. Optativ; S. gram. OptativUS (äfv. ~

mode, ~ mood). ~ly, -lf, ad. önskevis; gram. optativiskt.

Optic, op'tik, s. syn, synorgan; a. beträffande synen, syn-; optisk (glass etc.); angle, synvinkel; ** deception, synvilla, optisk villa; ~ nerves, synnerver; ~ ivriters, författare i optik. ~al, -ål, a.

se föreg. a. is. sista bet. "wian, -tisj'an, S. Optiker (en som är kunnig i optik el. : en Optisk instrumentmakare). ^S, -s, s. pl. optik (läran om ljuset o. seendet); äfv. F Ögon.

optimacy % op'timasi, s. adel, aristokrati, optimate >|<, -mät, a. högadlig, förnäm, aristokratisk; s. förnäm man, medlem af högadeln ei. af adelspartiet; pl. (-tes, -ma'tez) adel, adelsparti i det gamla Rom. optime, op'time, 8. univ. Cambridge en SOm kommit i 2:dra (Senior ei. 3:dje (Junior hedersklassen vid matematiska examen (jfr tripos). optimism, op'timizm, s. si. optimism, optimist, -mist, s. optimist. Optimistic, -mist'ik, a. optimistisk. Optimity †, -im'-lti, s. högsta förträfflighet, option, op'sjun, s. rätt ei. tillfälle att välja, fritt val: börs. förbehållen rättighet att Sälja el. köpa aktier till visst pris inom en viss tid, el. i allm. att framför andra få köpa ngt; börs. äfv. medgifven rätt till leverans af värdepapper; kyrk. förr ärkebiskops kallelserätt (å vissa vilkor); to have the hafva fritt val; äfv. (univ. Cambr.) hafva rättighet till ny examen; . at efter eget fritt val (egen önskan); så mycket man vill; to be at one's stå ngn fritt; to have at one's hafva i sitt fria val; to leave to one's ~ (whether or not to med en iufin.), lemna åt ngns fria val (om han vill ... eller ...). ^al, -al, a. öfverlemnad åt ngns fria val, frivillig, valfri (study); medgifvande val, gifvande ngn att välja (icrit, jur.); it is ~ with you to go or stay, det står er fritt att gå eller stanna, optogram, op'togram, s. den på ögats näthinna kvarblifna bilden hos en död. optometer, optonrëtur, s. opt. optometer

(instrument [kikare] hvarmed ögats synförmåga bestämmes vid val af glasögon).

Opulence, op'ulens, s. rikedom, välstånd, välmakt. Opulent, -lënt, a. rik, förmögen, välmående, opus, int., o'pus, s. (pl. opera, op'ura) opus,

verk; mus. en komposition. ~cle, -pus'1,

~cule, -'kul, ^culum, lat., -'kiilum, s. litet (literärt) arbete, småskrift. Or, fr., or, 1. s. her. guld(färg). Or, or, 2. l-onj. förr, än, innan †; eller; (i st. f. whether ... vare sig (antingen) ... eller; (i st. f. ~ else) eljes, annars, jfr ex.; poet. för either; ~ again, eller ock;

A: fate, à: far, i: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 1: fin, ?: fir,or

)fC Mnidre brukligt. 917 † Föråldradt.

orohal

~ ... either F, eller ock; efter nekande uttr. och icke ... häller; ^ e'er, ~ ere (ever), förr än, redan innan; ~ else, eller i annat fall, eljes, annars; ~ even, eller till och med, eller hvad mer är; ~ no (: ~ not), jfr no med ex.; ~ rather, eller snarare, eller fastmer, eller rättare sagdt; ~ ... ~ (i st. f. whether ... jfr ofvan) vare sig ... eller, antingen ... eller; no state, ancient ~ modern, had before ..., ingen stat, vare sig forntida eller nyare, hade förut ...; have ive, ~ have we not, done it? hafva vi gjort det eller icke?

Orach, ~e, 6r'åtj, -åk, s. bot. molla (slägtet Atriplex), is. trädgårdsmolla (Atriplex hortensis).

Oracle, 6r'åkl, S. orakel i alla bet. äfv. bild. (t. ex. in points of ..., i aiia frågor tillhörande ...); bibi. det allra heligaste i judiska templet; orakelsvar; vn. † gifva orakelsvar (: to deliver, utter etc. an ~); to work the ~ P, hitta på (och lyckligt utföra) ett listigt knep. Oracular, -råk'ulür, a. hörande till ett orakel, orakel-; orakelmässig, dunkel, gåtlik; profetisk, siarlik; vördnadsbjudande, imponerande; afgörande, »positiv», anspråksfull, myndig i utlåtanden.

oracularness, -råk'ülurnès, s. orakel-mässighet.

oraculousf, orak'uius, ~ness†, -nës, se föreg.

oraison †, fr., or'izon, se orison.

Oral, o'ral, a. muntlig (icke skrifven; law, tradition etc.); zool. mun- (cavity etc.).

Orang, orång', P förk. för orang-outang. Orange, or'ëndj, F -indj, s. orange, apelsin; apelsinträd (: —tree, Citrus Auraiitium); orangefärg (rodguit); (0) pr. Orange, Oranien; a. orange-, orangefärgad; bitter Seville pomerans (C. Bigaradia); blood red-pulped o», Maltese blodapelsin (en apelsinvarietet med rödt kött); China common sweet söt apelsin (den vanliga). —agaric, S. bot. l-iska (en ätlig svamp, Lactarius deliciosus). <— blossom,

orangeblomma (nytjas i brudkronan). ~ -Chips, 8. pl. syltade (kanderade) pome-ransskal. —Coloured, a. orangefärgad, pomeransgul. —flower, se oj-blossom: ~ water, pomeransvatten; ~ oil, se ne-roli. —girl, s. flicka som säljer apelsiner. —grove, s. orangelund. —house, s. orangeri, —lake, s. orangelack (gut

lackfärg af orleana). —lead, —mine, S. kem.

engelsk (»orange»-)mönja (röd biyoxid). ~ -lily, s. bot. brandgul lilja (Lilium bulbi-ferum). ^man, s. apelsinförsäljare; (0)

0 ran gist (medlem af en protestantisk politisk orden

1 Irland : the (0)~men). —Oil, s. orange-ei. apelsinolja. —mUSk, ~-pear, s. ett slags

muskatpäron. —peel, s. apelsinskal. —pippin, 5. ett slags äpple. —tawny, a. o. s. brungul (färg), —water, s. pomeransvatten. —wife, —woman, s. apei-sinförsäljerska. ~ade,-åd, ---', s. apelsinsaft (lemonad). ~at, -ënzjåt, S. se föreg.; Syltade (kanderade) pomeransskal, pome-ranssylt. ~ism, -lzm, 5. orangisternas (jfr f^man) politiska åsigter. ~ry, -uri, s. orangeri, drifhus; orangeplantering, orang-outang, -utan(g), èrång'otån(g), s.

zool. orangutang, »skogsmänniska» (en stor apart på Borneo o. Sumatra, PithecUS satyrus).

orate, or'àt, vn. F skämts, orera, oration,

érå'sjun, S. utarbetadt, högtidligt tal. orator, or'atur, s. talare, jfr föreg.; vältalare; (äfv. public univ. »talman» (ämbetsman

som är Ordförande vid högtidliga tillfallen, tjänstgör som promotor etc.); jur. petitionär, be-svärsin gif vare i en Chancery-court. ~ial, -to'rial, ~ical, -tor'ikal, a. tillhörande en (väl)talare, oratorisk, retorisk, ^/ian, -to'rian, a. (o. s.) (prest) tillhörande the jiriests of the ~y, se under d. o. cwio, it., -to'rio, s. mus. oratorium; bönsal, kapell, ^y, -i, s. talekonst; vältalighet, retorik; F svada; bönsal, -rum, huskapell; priests of rom. kat. bönbröder.

oratress or'åtrèss, oratrix*, -tnks, s.

(feminin form af orator) talarinna. orbf, orb, 1. s. tom fönsteröppning (: blindfönster) ei. väggafdelning. orb, orb, 2. s. klot, glob, sfär; himlakropp; cirkel, ring, krets; en himlakropps bana ei. omlopp; her. riksäpple; bvg. cirkelrundt upphöjdt ornament, jfr boss; va. göra rund, kretsformig; rundt om omgifva, innesluta, —fish, s. zool. klotfisk (Chæ-todon orbis). ~ed, -d, a. klotformig, hvälfd; kretsformig, rund. ~ic †, -lk, a. se reticular. ~icle †, -Ikl, s. liten krets etc. ~icular, -lk'ulur, a. cirkelformig; ringformig; klotformig, rund; bot. hjul-formig om blad. ~iculate(d), -ik'ulcät(ëd), a. rund, afrundad; bot. rund om blad. ~is, lat., -IS, se oj-fsh. <"vit, -it, S. astron, planets

omloppsbana; anat. ögonhåla. ~ital, -ltål, a. astron, ban-. oJtary, -itån, a. hörande till ei. sittande rundt omkring ögonhålan (feathers), ritual †, -it'üål, a. se ~*ital. OrC †, ork, se grampus ei. narwhal (osäkert

! hvilkendera).

I Orcadian, orka'dian, a. från Orkenöarna

I (: Orkney [o'rknl] Islands ei., lat., Orca-

| des, o'rkadez); s. invånare på Orken-

| öarna-

; orceine, o'l'sëm, S. kem. orcein (mörkrödt färg-

| ämne af orsin).

! orchal, 6'rkål, se orchil.

orchanet, è'rkanet, s. bot. färgoxtunga (An-chusa tinctoria/; färgämne nr —. jfr al-kanet.

orchard,6'rtjurd, s. fruktträdgård. %>-grass, bot. hundäxing (Dactylis glomerata). ~ -house, s. varmhus för fruktträd. ~ing, -ing, s. fruktträdgårdsodling; fruktträdgårdar kollekt. ~ist, -ist, s. fruktträdsodlare.

Orchestra, è'rkëstrå, s. orkester; plats för orkestern, äfv. musikläktare, -paviljong; grek. ant*. platsen för kören på teatern. -'ral, a. hörande till en orkester, orkester-; mus satt för orkester, in-strumental-musik etc. —tion, -rä'sjün, s. mus. instrumentering. Orchestre†, fr., -'-tur, s. orkester, orchestric, - -'rik, a. orkester-.

orchid, o rkid, s. bot. orkidé, växt af orkidéernas familj, ^aceous, -a'sjus, ~ean,

-'ëän, n^eOUS, -'ëus, <7. hörande till orkidéerna. ~0l0gist, -ol'odjist, s. orkidékännare. ~ology, -ol'odji, s. läran om orkidéerna.

orchil, o' rkll, o'rtjll, S. orselj (rödt färgämne ur:) orselj-laf (äfv. ~-weed, bot. Roccella tinctoria).

Orchis, ö'rkis, s. bot. vxne, orchis, jfr äfv. orchid.

orcin(e), o'rsin, S. kem. orsin (salt ur orselj)-

ord †, èrd, S. egg, spets; början numera stundom i : ~ and end. början och slut.

Ordain, orda'n, va. anordna, inrätta; förordna (om); stifta; bestämma {for, till) särsk. om försyn™; tillsätta, insätta i ämbete, is. ordinera, inviga till prestäm-betet one a preacher). ~able, -abl, a. som kan förordnas, bestämmas etc.; värdig (färdig, oförhindrad) att prest-vigas. ~er, -ur. s. anordnare, bestäm-mare etc.; ordinant, invigare till prest-ämbetet. ~ing, -ing, prt.; s. (jfr ofvan) is. prestvigning; ~ council, styrande råd. ~ment, -mènt, s. anordnande, inrättande; bestämmande: tillsättande; ordination, jfr nuing.

Ordalian t, orda'lian, a. (jfr följ.) ordalie-.

0rdeal,o'rdëål,5. i medeltiden ordalie, oskulds- ; prof, »gudsdom»; biid. svårt prof, »eld- | prof», »skärseld» (t. ex. the ^ of criticism); a. ordalie-; ~ by fre, fre fery | eldprof, järnbörd; ~ by water, water vattenprof.

order, o'rder, ordning i allabet.; särsk. mil. : , (upp)ställning(sform ; jfr under close, open, ; o. ned. the ; god ordning, ordentligt ; skick (arv. : stadga, styrsel, jfr ex.), ordent- : lighet; faststäld ordning, ordningsstadga, regel; föreskrift, bestämmelse; tillsägelse, befallning, order särsk. mii.; band. :

beställning (for, på) (äfv. konkret: bestäl-da varor), uppdrag att köpa, kommission; pari. ordning(sreglemente) för förhandlingarna; ärende på dagordningen, jfr ~ of the day; band. transport på växel; hand. utbetalningsorder; hand. anvisning, invisning (for, på en summa); F anvisning på friexemplar af tidning o. d.; teat, fribiljett; metod, system; åtgärd, mätt och steg; afsigt, syfte, jfr ex.; (riddar)-orden (dekoration ei. samfund); andligt brödraskap; stånd, samhällsklass; rang biid., jfr ex.; byg. byggnads-, (dorisk, attisk etc.) pelarordning; bot. zool. ordning (underafdelning af en klass) ; kyrk. se Ordinal; oftast i pl. andliga ståndet (: holy jrr holy); va. ordna, sätta i ordning; anordna; regle-mentera, inrätta; styra, leda; stadga (by statute, genom lag), förordna, förskrifva, tillsäga, befalla, mii. beordra, gifva order (om); låta (a person to do someth., ngn göra ngt); med. ordinera läkemedel, behandling (to, åt); hand. gifva Order på, förskrifva (from, från), beställa (of, af, hos); hand. anvisa (pengar, to be paid, till utbetalning; a person money)-, kyrk. se † ordain; vn. gifva befallning(ar); ordning! stilla! is. pari. till ordningen (tin

den som afbryter en talare el. på annat sätt stör föl-handlingarna)! (till en talare) till Saken! the mii. ställning med för fot gevär (kommando: ~ arms!); ~ in council, kabinetts-order (utfärdad af the King [Queen] in

council [jfr d. o.] i kommandomål el. ministeri-eia mål); ~ of battle, bataljordning, slagordning; the ~ of the day, ordningen för dagen; pari. (ärende på) dagordningen); mii. dagorder; aiim. biid. »dagens lösen»; the ~ of nobles, adelsståndet, »ridderskapet och adeln»; ~ to pay, invisning; general <^>s, generalorder; the lower de lägre (samhälls)klasserna; to confer on, prestviga; to give (for), gifva nödiga order (i och för), befallning (om) (t. ex. an attack, anfall); to keep hålla ordning, upprätthålla ordningen; to put ~ into, bringa ordning i, ordna (: bring into ^, t. ex. affärer) ; to restore public återställa (den allmänna) ordningen; to take an ~ for, hand. mottaga order (beställning) på; to take haud. upptaga order; kyrk. låta prestviga sig (: to enter into [holy] ; (med for) vidtaga mått och steg i och för (med afseende på); at (by) of (...'* på befallning af; hand. enligt (på) rekvisition af; in öfverensstämmande med ordningen ei. reglementet, regle-mentsenlig; i normalt skick; pari. äfv.

hållande sig till saken (»the member ist not in ... håller sig icke till saken [ämnet]); not in äfv. mot ordningen, reglementet; (to be, keep, put, set etc.) in ... i ordning; to keep in afv. hålla i styr; to put one's house in —, äfv. »beställa (förordna) om sitt hus»; to set a room in äfv. städa ett rum; (to be) in (vara) prestvigd; to be in (ei. to be admitted into) full vara fullständigt prestvigd (först tm deacon o. sedan tin priest)) in ~ to (ei. that), i afsigt att, för att (på det att); (ss. prep. >|<) i och för (t. ex. lie was summoned in »» to his defence); in the (natural) ~ of things, efter sakernas vanliga gång (ordning); breach of brott mot ordningen (reglerna, reglementet); a man of en ordningsmänniska; (to be, to get) out of i oordning; i olag (afv. jfr följ. ex.); stridande, brytande mot (god) ordning(en) ; pari. jfr in ex.; letters of »»s, biskops intyg om prestvigning; to feel out of känna sig opasslig (ej rätt kry, ur humör, illa disponerad); to our own band. till våra order; to the »» of Messrs II. tf Co., På växlar till Hrr H. & Co. eller order; a bill (payable) to växel att betalas till order; (made) to enligt ei. på beställning (ofta i mots, till : »färdiggjorda [till salu]); pay to ... or »»s, vid endossering på växel för mig (oss) till ... eller order; to rise to pari. föreslå en talares kallande till ordningen; aiim. biid. bedja ngn akta på hvad han säger (ei. gör), inlägga gensaga mot för starka uttiyck ei. opassande beteende ; the regiment is under ~(s) for the Cape (of Good Hope), regimentet har fått uppbrottsorder (är utkommenderad t) till Kap; ~ the carriage round (to the door), befall(a) fram vagnen, säg(a) till om ngns vagn; ~ along, aioay, back, clown, in. out (etc. med adv.), befalla ngn att gå, att ngt skall tagas, föras el. kommendera, sända, beställa etc. framåt, bort, tillbaka,ned,in, ut, etc. (t. ex. he was r^ed out of the room, han fick befallning att lemna rummet [blef utvisad]; ... redout of Berlin, utvisad från Berlin); the regiment was r^ed out, ... utkommenderadt (for, to, till); they »»ed him to be treated with kindness (: that he should be etc.), de befalde att man skulle behandla honom med mildhet; he »»ed his patient to bed, han föreskref att patienten skulle intaga sängen; dinner was »»ed for six o'clock, middag beställdes till kl. 6; to be »»ed, om person få befallning, få order (to do something). ~-book, s. hand. mil. order-

bok; pari. se notice-paper. ~-form, s. beställningssedel, rekvisitionsformulär. able, -abl, a. som kan anordnas, befallas etc. ~er, -ur, s. ordnare, styrare; en befallande. ~ing, -ing,prt.; s. ordnande; ledning, styrelse; befallande; anordningar). ~less, — 1 ès. a. utan ordning, regellös; oordentlig; mot regler ei. reglemente. ~lin6SS, -lines, s. ordentlighet, regelmässighet. ~ly, -li, a. väl ordnad; ordentlig; metodisk; enlig med regler etc., reglementsmässig, regelmässig, regelbunden; ej ostyrig, stillsam, snäll om barn, tam, from om djur; mil. ordonnans-; order- ei. jourhafvande; ad. ordentligt, metodiskt, regelmässigt etc.; s. (pi. -lies, -z) ordonnans (: ~ man); se vid. street-»»;

»» book, mil. orderbok; ~ duty, ordon-nanstjänst; to be on »» cluty, göra tjänst som ordonnans; ~ man, (soldat som) ordonnans; ~ officer, jourhafvande officer; ~ room, orderrum; ~ sergeant, ordonnansunderofficer, bataljons- (kom-pani-)adjutant; äfv. väbel.

Ordinal, 6'rdinål, a. utmärkande ordning, ordnings-(number, tal), äfv.naturvet. (t. ex. ~ distinctions); s. ordningstal; kyrk. ritual för ordination. Ordinance, o'rdinans, s. bestämmelse, föreskrift; förordning, påbud, kungörelse, lag; kyrk. stadgad plägsed, ceremoni, föreskrifven ritus, kyrklig handling (dop, vigsel, etc.); † se vid. order; † se ordnance; ~ of Parliament, temporärt riksdagsbeslut.

ordinand, o'rdinand, s. kyrk. en som skall prestvigas. Ordiliant, -nånt, s. en som prestviger. ordinary, o'rdinan, F or(d)'nuri, a. enlig med

gängse ei. faststäld ordning, ordentlig, regelmässig, regelbunden; ordinarie i aiim. (i mots, till extra, äfv. bantåg o. d.), oftast : fast an-

stäld; vanlig, bruklig; hvardags- (life, lifvet), hvardaglig; ordinär, medelmåttig, ej utmärkt ei. framstående (»som ... är mest»); »tarflig» i utseende etc., simpel, underhaltig, obetydlig; s. (pl. -ries, -z) det vanliga †; (ngt som är i) allmänt bruk, vanlighet; (is. i pl.) vana, regel: ordinarie tjenstgöring (jfr in jur. ordinarie domare, särsk. ecklesiastik (: biskop i sitt stift el. hans ställföreträdare : Ordinarius) ; fångpredikant som bereder dödsfångar; sjö. (andra) »beredskap», jfr ex.; her. heraldiskt (: enklare) sköldemärke, särsk. (tvärbjälke; spiskvarter, allmän spisinrättning för ens dagliga- spisning (: ~ daily), table d'hote; måltid vid table d'hote ei. betalning därför 5 the ~ (degree), univ. kan-

i: note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.overcolour

F Talspråk. 920 P Lågt språk.

overgrowth

didatexamen (B. A. degree) utan hedersrum (honours), jfr pass-examination; the ~ course of nature, naturens vanliga gång (ordning); ~ face (person o. d.), utseende »som folket(s) är mest»; ~ seeman, halfbe-faren matros, lättmatros, jungman; in m, i ordinarie tjänst(is. vid hofvet: at court; to, hos);sjö.se vid.nedan; ambassador in presiderande främmande minister; chaplain in ~ to the King (Queen), tjänstgörande (ordinarie) hofpredikant; physician in tjänstgörande (ordinarie) lifmedikus; to be laid up in om fartyg varä upplagdt o. aftackladt (»förlagdt i andra beredskap»); afmönstra, bi!d. skämts, om person äfv. »hafva lagt upp», vara försatt i overksamhet; in rw life, i hvardagslifvet; on ~ days (occasions), i hvardagslag. ~-si-zed, a. af ordinär storlek, medelstor. ~ship †, -sjip, s. tillstånd att vara ordinarie etc., jfr ofvan.

Ordinate, o'rdinat, a. regelbunden †; geom.

reguljär; s. geom. ordinata, ordination, ordina'sjan, 5. anordnande, anordning, inrättning; ordnad sträf van, fast tendens; kyrk. ordination, prestvigning. Ordnance, o'rdnans, s. artilleri (kanoner, mör-sarc etc. jfr »skytteri»); ~ map, generalstabskarta; (Ö)~ Master, tygmästare; (Mastei'- †) Surveyor-General of the(O)^, (general)fälttygmästare; (0)~ Office, artilleribyrå; chefens för artilleriet expedition; (0)~ Store-Department, »Tyg-. Ammunitions- och Gevärsförråden»; (Ö)~ Survey, topografiska kåren(s kartverk); Board of (0)~. förr »Kongl. Krigskollegium»; piece of artilleripjes, kanon, ordonnance, fr., o'l'donans, S. de särsk. delarnas anordning (disposition) i ett konstverk; Frankr. förr kungl, förordning; jur. kriminaldomstols utslag. Ordure, or'dur, s. smuts, träck, orenlighet. Ore, 6r, 5. malm; poet. metall, oread, 6'rëad, s. bärgnymf. oreographic, orèogråfik, a. af följ. oreography, oreog'rafi, 5. se orography. orf, orf, s. zool. id (Leuciscus idus). orfling, o'rfllng, P förvr. af orphan. orfrays †, o'rfraz, s. guldstlckadttyg; guldbroderi på mässhakar o. d., jfr Orphrey.

orgai, o'rgal, s. rå vinsten (jfr argol). organ, o'rgan, S. organ i alla bet. (äfv. fre nol.; om röstincdlen i allin.; om en tidning etc.); verktyg i aiim. bet. äfv. om person : förmedlare af i verksamhet; redskap; mus. orgel; barrel (hand, portable, street) positiv; full fullt verk (alla stämmorna i en orgel). ~-blOW-

er, s. orgeltrampare. ~-builder, orgelbyggare. ~-case, s. orgelhus. ~-C0Upler, s. koppling på orgei. ^-grinder, man, s. positivspelare, ^-harmonium, s. orgelharmonium, kammarorgel. ~-loft, s. orgelläktare. ~-pipe, s. orgelpipa. ~-player, s. orgelspelare, organist. ~ -point, mus. orgelpunkt. Stop, ä. (01-gel)register. organdie, fr organdy, 6'rgåndi, organ-

din (ett slags tunt muslin).

(organ)ic(al), -'ik(al), a. organisk i alla ordets bet.; hörande till (förmedlad genom, verkande såsom) organ; ^ chemistry, organiskkemi; r\i law, grundlag. ^icaineSS, -'ikalnës, s. organiskhet. ~ism, -izm, s. organisation; organism i alla bet. ~ist,-ist, s. mus. organist, orgelspelare, sizable, -l'zabl, a. som kan organiseras. ~iza-tion, -iza'sjun, s. organisering; organisation, inrättning; organism. ~ize, -iz, va. förse med organer; organisera, anordna. ~ized, -izd, pp. organiserad; a. organisk. ^izer, -izur, s. anordnare, organisatör.

organling, o'rganiing, se orgeis. (organ)ogenesis, -odjën'ësis, ~ogeny,-odj'-

èni, s. (läran om) organers uppkomst och gradvisa utveckling. ^Ographic,-ografik, a. af ~0graphy, -og'rafi, s. beskrifning öfver organer (växters ei. djurs), ^ology, -ol'odji, s. organlära; frenologi. ~0n grek., -on, s. fn. vetenskaplig metod.

organy, 6'rgani, se origan.

organzine, o'rganzm, .s. kettsilke, organ-

sinsilke (ett slags fint flertrådigt tvinnadt silke till ränning); organsinsiden.

Orgasm, o'rgazm, s. med. (öfver)retning, upphetsning.

Orgeat, fr., o'rzjat, 5. mandelmjölk.

orgeis, o'rdjeis, s. zool. eu art stor långa.

Orgies, 6'rdjiz, s. pl. orgier, stormande

dryckeslag, orgues, fr., orgz, s. pl. mil. »orgverk» (raiigai-

ler med järnspetsar); förr OTg elbössa (ett slags mitraljös af många parallela bösspipor).

Orgy, o'rdji, s. vani. i pl., se orgies.

Oriel, 6'rièl, s. bygn. utbygdt (tre- ei. fem-hörnigt) fönster, »burspråk» (äfv. ~-win-

dow).

orient, o'rient, a. poet. uppgående 0111 solen; östlig, orientalisk;poet. skinande, glänsande; biid. ypperlig, härlig, kostlig; s. öster; (the orienten; poet. kostbar pärla; va. landtm. orientera, ställa, rikta in i väderstrecken, bestämma väderstrecken för; biid. rätta, justera. ~al, -'al, a. östlig; österländsk, orientalisk; biid. kostlig, kostbar pärla, ädelsten; S. Österländing. ^aliSm, -'alizm, s. österländsk (språk)egendom-lighet; kännedom om de österländska

språken. ~alist, -'ålist, s. se äfv. kännare af de österländska språken. alize, -'åliz, va. ombilda till öfverensstämmelse med österländskt skaplynne, göra österländsk. ~ate, -ät, va. orientera, vända, vrida åt öster; vn. vända ei. vrida sig åt öster; biid. orientera sig, få reda på »hvar man är hemma», ^atiOII. -a'sjun, s. orientering äfv. biid., jfr föreg, vn.; vändning åt öster, ställning ei. läge åt öster; bestämmande af ngts läge i väderstrecken; en kyrkas förläggande så att altaret kommer åt öster; fys. en roterande kropps tendens att bringa sin axel i parallelt läge med jordens. ator, -åtur, s. instrument för en mation.

orifice, or'ifis, s. mynning {of a tube, of a wound etc.), öppning.

oriflamb, oriflamme, fr., or'lflam, 5. oriflamme (gamla franska kungliga fanan).

Origan, or'igån, lat. - -' -urn, 5. bot. mej-

ram (Origanum Majorana).

Origin, or'idjin, s. ursprung, första början, uppkomst; upphof, källa bild.; härkomst; mat. origo; to have (ei. take) one's ~ from (in), leda (hafva) sitt ursprung från (i); by till härkomst. ~al, - -'-ål, a. ursprunglig, ur-, grund-, förste; original, ej efterbildad; egendomlig, originel; nyskapande; företeende ngt nytt; s. ursprung †; original, urbild; fysiol, grundtyp; urtext, originalhandskrift;ursprunglighet; F original (person); ~ sin, teol. arfsynd; ~ text, originaltext. ~ality, -ål'-lti, s. ursprunglighet; egendomlighet, originalitet. ~ally, - -'-ali, ad. ursprungligen, från början; på ett originelt (självständigt) sätt. ~alness, --'-ålnès, se fruity. ~ary f, --'-åri, a. alstrande; ursprunglig. ~ate, - -'-at, va. frambringa, åstadkomma; vara upphof till, skapa; bringa till stånd, sätta i gång biid.; vn. uppstå (with, hos), härflyta, uppkomma, hafva sitt ursprung (in, i), ^atioil, -a'sjun, s. frambringande, åstadkommande; alstring; upprinnelse; härkomst. ~atOr, --'-åtur, s. upphofsman, skapare; upphof.

ori||on, fr., o lll'un, S. äldre fort. oi'illon (litet i

framskjutande torn på en bastions skuldervinkel) ;

byg. hörnsirat.

oriol †, 6'riol, se oriel.

oriole, o'riol, zool. gylling (cu trastartad fågel, Oriolus).

Orion, ori'on, s. mytol. o. astron. Orion.

OriSOn, or'izon, 3. poet. bön.

ork, se ore.

orle, ori, 5. her. infattning (bord el. ram på en

vapensköld ett stycke innanför sköldkanten) : her. |

krans ei. bindel omkr. en hjälm; byg. list (särsk. på ett kapitäl under ovolo); tekn. lcant-flens.

! Orleans, 0'rlëånZ, S. Orleans (ett halfylletyg); ett

slags plommon (eg. fr. staden Orleans).

orlet, o'rlet, orlo, -lo, (l.) se orle, byg.

orlo, sp., o'rlo, (2.) s. ett spanskt blåsinstrument.

orlop, 6'rlop, S. sjö. trossbotten i linicskepp, banjerdäck (äfv. ~-deck); fördäcksback; kobrygga.

ormer, o'rmur, S. zool. namn på hafsöra (snäc ka, Haliotis).

ormolu, ormèlo', S. musivguld (ett slags (kopparrik) brons af guldfärg, jfr mosaic gold).

ornament, 6'rnåmënt, s. prydnad äfv. mus. o. bild. (om person); utsmyckning, sirat; byg. ornament; bild. fagert sken; va. pryda, (ut)smycka, ornera, dekorera {with, med). ~al, -'ål, a. smyckande; tjänande (blott) till prydnad, prydnads- (t. ex. plant, shrub), dekorativ; ~ bookbinding, konst-bokbinderi; ~ painter, »dekorationsmålare», rummålare; ~ paper, pressadt, orneradt papper, ^ation, -a'sjun, s. utsmyckande; byg. ornamentering, samtliga dekorativa delar, dekorering; ornamentik. ~ed, -èd, pp. utsmyckad, orne-rad, dekorerad; ~ cottage, se cottage-orné; ~ letters, boktr, utsirad stil. ~er, -ur, ~ist, -1st, ^Or, -ur, s. dekoratör.

ornary, ornery, Am., o'rnuri, a. (P smdr. af

ordinary) ordinär, tarflig.

Ornate, o'rnat, a. smyckad, utsirad; bild. sirlig, prydlig. ~neSS, -nës, 5. prydlighet, sirlighet.

Ornithic, ornith'ik, a. vetensk. fågel-.

ornitho-, gr., o'mitho, i vetensk. termer fågel-.

^copros, -kop'ros, 5. fågelguano. ~lite,

- -'- lit, s. geoi. petrifikat af fågellemningar. ~logic(al), -lodj'ik(ål), a. ornitologisk, jfr föij. ~logist, -ol'odjist, s. fågelkännare, ornitolog. ~logy, -ol'odji, s. zool. ornitolog!, läran om fåglarna. ~rynChuS,-ring'-kus, s. zool. australiska näbbdjuret (O. paradoxus). ~SC0py, -os'kopi, s. iakttagande af fåglar(s lefnadssätt).

orographic(al), orogråfik(ål), a. orografisk, jfr följ. orography, -og'rafi, s. orografi,

bärgbeskriflling (om bärgs utbredniug, höjdförhållanden etc.).

oroide, o'rojd, s. en guldlik legering.

orological, orolodj'ikål, a. af orology. OrO-logist, --'-djist, s. bärgkännare, jfr föij. orology, --'-dji, s. bärgiära (dets. som orography).

orotund, orotund', o'--, a. stark, rik och

fyllig stämma el. föredrag ; S. † f Lill intonation i sång.

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.orphan

F Talspråk. 922 P Lägre språk.

osculatory

orphan, o'rfan, S. föräldralöst (fader- och moderlöst) barn; äfv. stundom fader- eller moderlöst barn; a. i sms. föräldralös (jfr s.); va. beröfva ngn föräldrar, göra (lemna) föräldralös; dö bort från barn; he was left an ~ at ten years old, vid 10 års ålder miste han båda sinra föräldrar, ^age, -adj, s. föräldralöshet; asyl för föräldralösa barn. ~ed, -d, (eg. pp.) a. föräldralös; värnlös, lemnad utan huld och skyld i världen. ^hOOd †, -hud, 'V/iSITl †, -izm, S. föräldralöshet.

Orphean, orfe'an, Orphic, è'rf!k, a. (af Orpheus, è'rfèus) orfeisk; musikalisk, orphrey, è'rfrà, -fri, 5. ett slags guldinväfda

band is. till presterlig ornat.

orpiment, ^'rpimënt, s. min. svafvelarsenik, gult arsenikblende; ss. färgämne orpiment (»operment», »ryssgult», »rysshjälp» : yellow f^i, äfv. king's yellow); red se | realgar.

Orpin, 6'rpin, s. se yellow orpiment. Orpine, o'rpin, s. bot. fetknopp, hnslök (Se-

dum Telephium). orrach †, se orach.

Orrery, or'uri, s. astron, ett slags planetarium. Orris, or'is, l. s. (förvr. af oifrays) guld- ei.

silfverblonder; ett särsk. mönster för Orris, or'is, 2. s. (förvr. af iris) bot. svärdslilja (Iris). ~-r00t, S. violrot (den välluktande roten af hvit svärdslilja, Iris florentina).

orsedew, o'rsëdu, orsidue, -sidii, fiit-

terguld, Mannheim guld (en sorts mässing i | tunna blad, jfr Dutch gold). \

Ort, 6rt, s. (vani. i pl.) lemning, afskräde, af- ! fall, stump (Anm. Häraf odds i uttr. : ?odds \ (se d. o.) and endsi). orthite, 6'rthit. s. min. ortit. ortho-, gr., o'rtho- i åtsk. termer rak, rät, rätt-. ~clase, -klàz, S. min. ortoklas (fältspat). ~d0X, -doks, a. ortodox, rättrogen; vedertagen; the ~ church i Amer. : the Trinitarian Congregational church, o^doxal †, -dèksal, a. ortodox, ^doxy, -doksi, s. rättrogenhet; ortodoxi; ortodox beskaffenhet. ~dromiC, -dr6m'ik, a. af följ. dromics, -drom'lks, s.pl., ~dromy, -d'ro-

mT, S. sjö. storcirkelssegling (seglande i rät linie efter en storcirkel). ~epic(al), -ep'ikal, a. ortoepisk, jfr roij. ~epist, -ëpist. --'--,

S. ortoepist (uttalskunnig person; uttalslärare).

~epy, -ëpi, s. (läran om ett) rätt uttal. ~gÖn, -gon, s. geom. rätvinklig figur (rektangel). agonal, -g'6nål, a. geom. rätvinklig. ~graph, -graf, s. vertikalprojektion, »resning»; external (afbildning af) fasad (jfr elevation); internal perpendikulär genomskärning (jfr profile). ^grapher, -g'råfur, s. rättskrif-

vare, kännare af ortografin, ^graphical), -graf'ik(al), a. ortografisk(jfr **graph o. r^graphy); ~ projection, se **graph. ^graphist, s. -g'råfist, se ~graph er. g rap hy, -g'rafi, s. rättskrifning(slära); perpendikulär uppritning af ett föremål (profil el. genomskärning) med dess verkliga proportioner och vinkelförhållanden (i mots, till perspektivisk afbildning) †.

^logy †, -l'6dji, s. riktig benämning, rätt bruk af ord. ~pediC(al), -pèd'Ik(al), a. ortopedi sk, jfr följ. ^petly, -p'ëdi, s. ortopedisk gymnastik. ~pny, -p'ni, (iat. -pnæa, -pnè'å) s. med. svår andtäppa

(eg. så att den tvingar till upprätt ställning).

pters, -p'turz, ~pterans, -p'turånz, s. pl.

zool. insektordningen rätvingar. ^pterOUS, -p'turus, a. zool. hörande till rätvingarna; rätvirigad insekt. I ortive, o'rtiv, a. astron, uppgående, nppgån-

gen' 3 4

ortolan, o'rtolan, s. zool. ortolan sparf (Em-

beriza hortulana). orts, se ort.

orval, 6'rvål, 5. bot. en art vild salvia.

oryctological, oriktoiodj'ikåi, a. af foij. oryc-tology, -ol'odji, s. läran om petrifika-terna.

OS, os, ~ar, -år, s. (: sv. ordet ås, åsar) geoi.

sandås, sandbank, osage-orange, o'sådjorëndj, s. bot. Maclura

aurantiaca (ett nordamer. träd ar mulbärsträdens familj).

oscheocele, os'kè6sèi, 5. med. pungbråck. oscillancy, os'ilånsi, s. oskillerande, svängande. OSCillate, -låt, vn. oskillera, svänga fram och tillbaka som en pendel. Oscillating, -läting, prt.; a. oskillerande; ~ engine, ångmaskin med oskillerande cylinder. oscillation, -lå'sjun, 5. svängande (fram och åter), pendelrörelse; oskilla-tion, vibrering; en svängning, oscillator, -låtur, s. ngn ei. ngt som oskillerar. 0S-cillatory, -låturi, a. svängande, oskillerande; ~ motion, pendelrörelse, oscitancy)f<, os'itansi, s. gäspande; sömn-aktighet; lojhet, lätja. OSCitant)|C, -tånt, a. gäspande; sömnig, dåsig, loj, lat.

oscitate -tåt, vn. gäspa, oscitation

-tå'sjun, s. gäspning. OSCulant, os'külånt, a. vetensk. tätt sammanhängande, vidhängande; biid. egande beröringspunkter med olika slägten, klasser, bildande Öfvergång mellan familjer, ordningar o.

d. OSCulate. "låt, va. o. vn. kyssa(s) †; geom. om kurvor vidröra, tangera (hvarann) nierl största möjliga antal kontaktspunkter. osculation, -lå'sjun, s. vidrörande, jfr föreg.; geom. oskulation. OSCulatOry, -låturi, a. hö-

rande till kyssande, kyssnings- † ; geom. oskulerande; hörande till kontakt, jfr föreg, v.; s. kat. kyrk. patén som presten vid mässoffret räcker till kyssande; to be ~ with, oskulera, jfr osculate. OSCUIcl-trix, -låtriks, s. geom. oskulerande kurva. OSCllle, -kul, s. mun, liten tvåläppig öppning.

osier, Å'zjur, s. bot. vide, korgpil (Salix vi-minalis m. fl.). ~-basket, s. videkorg. ~-bottle, s. omflätad flaska. ~-

bed, ~ -Holt, 5. plantering af korgvide; videsnår. ~ed, -d, a. bevuxen ei. prydd med vide;

flätad ss. korgarbete. -1, se föreg. S.

osmanli, turk. (eg. piur.), o z' man li, s. turkisk ämbetsman; turk.

OSmiC, oz'mik, a. kem. af osmium, osmium, -mium, S. kern. Osmium (metall).

osmose, 6z'mOS, S. kem. tys. osmos (vätskors tendens att blanda sig; inbegriper endosmos o. exosmos)-

OSmOtiC, ozmot'ik, a. hörande till ei. hafvande förmåga af osmos (jfr föreg.), osmo-tisk (t. ex. ~ force).

OSmund, oz'mund, s. bot. bräkenslägtet Os-munda. ~-royal, s. bot. safjabräken (Os-munda regalis), jfr flowering-fern. osmund-fumace, oz'måndfërnàs, s. bärg. os-mundshärd.

osnaburg, oz'naburg, s. ett slags groft tyskt j lärft (eg. pr. : Osnabruck).

ospray, OSprey, os'pra, s. zooi.fisldjuse (Pan- 1 dion haliaëtus).

OSSean, OS'ëån, S. zool. benfisk (fisk med bcn-skelett), ossein(e), -éin, s. fysiol, bensubstans; benväfnad. OSSelet, -èlèt, s. veter. benknöl på innersidan af en hästs knä. OSSeOUS, -ëus, a. af ben, ben-; lik ben. benaktig.

ossicle, -iki, s. litet ben. ossiferous,

-sif'urus, a. innehållande ben; benal-strande.

ossific, osif'ik, a. benbildande, förbenande. ~ation, -a'sjun, s. benbildning; förbening.

OSSifrage †, os'ifradj, s. ung flskljuse; bibi. gam(?). ossifragous >K, -f'ragus, a. benkrossande, -bräckande.

OSSify, os'ifi, va. förvandla till ben, förbena; vn. förvandlas till ben, förbenas, ossivorous, -siv'orus, a. zooi. benätande. OSSUary, -siiåri, s. benhns (jfr charnel-house).

OSt, ost, se oast.

OSteine, os'tein. se osseine.

extensibility, ostensibil'iti, s. skenbarhet,

jfr följ.

Ostensible, osten'sibl, a. som kan visas †; synbar, förklarad, öppet visad; synlig, som man låter påskina, skenbar, ostensibly, -i, ctd. synbarligen, öppet; sken-

bart, för syns skull, ostension, -ten'sjun, .s. kat. kyrk. sakramentets upphöjande och visande för kommunikanterna. ostensive, -siv, a. visande, åskådliggörande, framvisande, framhållande; ~ demonstration, mat. direkt bevisning.

OStent †, ostènt', -'-, s. utseende, min; tecken; järtecken. ~ate †, -at, va. skrytsamt framvisa, pråla med. ^ation, -ä'-sjun, s. framvisande; skryt, prål, ståtande, braskande; sken, utvärtes utseende; skådespel †. ^atiOUS, -a'sjus, a. prålsjuk, braskande, skrytsam; prålig, grann. ~ati0USly, -a'sjusli, ad. braskande, på skryt, med buller och bång. />/-atiousness, -à'sjusnës, s. skrytsamhet, prål(sjuka).

osteo-, gr. os'teo, i vetensk. termer ben-. blast, -blåst, s. benväfsbildande cell. ~C0lla, -kol'a, s. kolsyrad kalk i källor som inkrusterar neddoppade föremål; benlim. ~C0pe, -kop, s. med. lokal benvärk. ^genesis, ~geny, -odj'eni, s. benalstring, benbildning. ~graphy, og'rafi, se ^logy. —-lite, -lit, 8. fossilt ben. rw-loger, -oi'odjur, s. osteoiog. ~logic(al),

----'"(")» a• osteologisk. ~logist, -ol'-

odjist, s. osteolog. ~logy, -ol'odji, s. läran om benen i kroppen, osteologi. tome, -töm, .
ostler, os'lur, S. stalldräng vid värdshus el. gästgifvaregård, ungef.: »hållkarl». †, -i, s.

gästgifvaregård; hållstuga.

Ostmen, Ostfmëll, S. pl. förr »Östmän» (namn

på danska kolonister i Irland).

OStracean, 6strà'sjån,s. ostronartad mussla.

ostracism, os'trasizm, 5. eg. grek. antik, ostracism, landsförvisning, bannlysning på grund af folkbeslut; bild. förvisning.

OStracite, os'trasit, s. fossilt ostronskal.

Ostracize, os'trasiz, va. bannlysa, förvisa, jfr ostracism.

OStranite, ès'tranit, s. min. en zirkonvarie-tet.

ostreaceous, ostrea'sjus, a. ostronartad. ostreophagous, -of'agus, a. ostronätande.

ostrich, os'tritj, s. zool. struts; American rv,, se nan du.

ostriferous, ostrif'ftrus, a. framalstrande ei. innehållande ostron.

Ostrogoth, os'trogoth, s. hist, ostgot. ~ic, -'lk, a. ostgotisk.

OtaCOUStic, otakau'stik, a. hörselstärkande; s. hörlur (äfv. ~0n, -on).

otalgia, otårdjiå, otalgy, 6'tåidji, s. med. ör-

värk, örsprång. Otalgic, -djik, a. ör-. jfr

föij. s. ; s. -nicd. medel mot örvärk.

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.other

Other, udh'ur, pron. a. annan, annat, andra; den andra, motsatt af tvänne; olika; pron. S. (is. i forb. med artikel o. vissa andra ord, jfr ned.)

annan, annat; pl. (~S, -z) andra; öfriga; flere; the extreme, motsatt(a) ytterligheten); I have ~ things to do, jag har annat att göra (»sköta», »beställa»); just the ~ way, alldeles tvärt om; (Anm, ~ framför subst., se d. o., t. ex. day, place, side); an se another; any hvilken annan som hälst, hvarje annan: each every f>j, one (or) some (med sms.) se d. o.; no ingen annan (nästan : samma); intet annat (äfv. ss. subst.); ~ than i nekande, frågande el. vilkorliga satser, jfr de följ. ex.; it

is nowise ^ than admirable, det är helt enkelt (minst sagdt) beundrans-Arärdt; there is no necessity to do ~ than allude to it here, det är ej nödvändigt att mer än (: man kan åtnöja sig med att) här antyda det ; if he were ~ than the man he is, om han ej vore den (man) han är; one ~ icord, ett ord till; (I don't like these ...) give me <>jS, ... gif mig några andra; the three (: the ~ three), de tre andra; do not speak ill of tala ej illa om andra (jfr ock ex. under do); (the one el. this) ... of ali F, (mindre egentligt) (just denna) ... framför alla andra (af alla som finnas, af alla möjliga). ~gateS

†, ~guess (förvräng», af föij.), ^guise, ad.

annorlunda; a. annat (andra) slags. where †, ad. annorstädes. ~while(S) †, ad. en annan gång; stundom. ~wise, ad. annorlunda, på annat sätt ; i annat (andra) afseende(n); på motsatt sätt (ofta »motsatsen», jfr särsk. ex. under rather); annars, i motsatt fall; eljes, jfr ock alias; 110 r\, than, icke annorlunda än, på samma sätt som; just så (på det viset) som; I could do no jag kunde intet annat göra; though he knew ehuru han visste bättre (mot sitt bättre vetande); such as think /x/, annorlunda tänkande; Heaven thought försynen hade annorlunda beslutat. ~-W0rld a. ej af denna världen, utom världslig; overklig, skugg-(.existence). ~-W0r!dlineSS s. »utom-vär.ldslighet», öfverdrifven andlighet. neSS >j<, -nås, s. skiljaktighet, olikhet.

otiose >}<, o'sjios, a. ej sysselsatt, hvilande, ledig, overksam, otiosity -os'iti, sysslolöshet, ledighet, overksamhet.

Otitis, lat., gr., ötrtis, s. med. öroninflammation.

otium, lat., 6'sjium, s. ledighet.

oto-, gr., o'to, i sms. vetensk. termer Ör(on)-. ^logy, -1'odji, s. läran om Örat. ~SCOpe, -skop, s. med. öronspegel.

Ottar, ot'ar, se attar.

Otter, 6t'ur, 3. s. zool. utter (Lutra); fiskeri. utter (ett slags fiskredskap). ~-dOg,rw- hound, s. utterhund.

Otter, ot'ur, 2. s. se annotta.

OttO, ot'6, se attar.

Ottoman, èt'omån, s. (pl. ~s, -z) ottoman, turk; (0) ottoman, (eg. turkisk) hvilsoffa utan rygg; a. ottomansk, turkisk.

OUCh †, autj, 1. s. hugg af vildsvinsbet.

OUCh †, autj, 2. 5. infattning kring en ädelsten; spänne ei. dyl. prydnad af guld.

ought, ot, 1. se aught.

ought, ot, 2. hjälpv. (eg. pret. af OWe l vara skyldig) bör, borde (nytjas oförändradt ss. pres. o. imp. o. åtföljes af to med infin.); V. impers. (det) höfves, höfdes; ~ not Christ to have suffered, skulle ej Kristus (sådant) lida; he ~ to blush for his conduct, han borde blygas för sitt beteende; I ~ to know, jag borde (väl) veta (det); as I ~ (to), som jag borde; he acts but as he han gör blott sin pligt; do what you ~ and come what will, gör din pligt, hända hvad som hända vill; these things ~ not so to be, bibi. det bör icke så vara. ~n't,

-nt, sammandragning af ought 1lOt.

Ought, ot, 3. s. P noll; four times ^'s an />/, fyra gånger noll ä' noll.

oulong, o'long, se oolong.

Ounce, auns, 1. s. zool. asiatisk panter (Ee-lix uncia).

ouncø, auns, 2. 5. uns (nämi. efter troy weight - Vi2 Pound : 480 grains : 31,1027 gram; efter avoir-du-poids weight : Y16 pound : 437 V2 grains : 28,34 6 gram), ouphe †, of, s. älfva, fé. †, -en, a. älfva-lik, trolsk.

OUr, aur, poss. pron. (förenad form) vår.

ourang-outang, se orang-outang. ouranography, se uranography.

OUrS, aurz, poss. pron. (självständig form af our) vår; it is not ~ to judge, det tillkommer ej oss att döma.

OUrself, aursëlf', pron. reflex, (vi) själf

(näml. nvtjadt blott af den som nämner sig själf med vi : en furste, en författare, respekt, tidningsredaktör); oss; we Yi.

Ourselves, aursèlvz', pron. reflex, (pl. af föreg.) (vi) självfva; oss självfva; oss; one of en bland oss, en af de våra.

ouse, oz, se ooze.

ousel, o'zi, 5. zool. poet. namn på koltrast: äfv. i allm. trastartad fågel (ram. Turdi.formes) ss. rilig-Turdus torquatus; teater-^, strömstare (Cinclus aquaticus).

OUSt, aust, 1. se oast.

I OUSt, aust, 2. va. borttaga †; förjaga; jur.

I utdrifva från besittning, från arrende etc., Vl'ä-

A: fate, à: far, i: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 1: fin, ?: fir,ötistër ka. ~er, -ur, s. jur. utdrifvande, vräkning; ~ le main (lé màn), jur. öfverlemnande af egendom ur förmyndares händer till arfvingen. out, aut, ad. ut, ute i alla bet. (i allm. mots, till in, jfr d. o.) särsk. i lekar; utanföre, (där)utom, jfr ex.; till slut (jfr hear, sit); fram, framme (äfv. i dagen, öppet, offentligt); (läsa, taia, skratta) hörbart, högt; fritt, utan tvång; ur egarens hand; bort, borta äfv. biid., jfr ned.; ap. (jfr anm. vid in o. off) ute (: ut-sänd särsk. i fält, i strid, utsläppt i världen, jfr ned.); frånspänd häst; utlånt, utarrenderad (jfr interest, lease); utgången; afgången; utom hus, ej under tak; utrest; framtagen; allmänt bekantgjord, offentliggjord, kungjord, särsk. ss. utlofvad : ut-fäst; framkommen, om himlakropp synlig : uppgången; lemnad framme : ej inlåst o. d.; kommen i dagen, uppdagad, jfr ex. murder, secret; utkommen bok, gifven teaterpjes; utslagen, utsprucken (~ in leaf, ~ in leaves); utgången äfv. i ei. om tid : till-ändalupen, förbi; uttömd om förråd, slut; utslocknad, ut-, nedbrunnen; ur modet, bortlagd; ur tjänst om ämbetsman, undanträngd, ej mer vid makten om ministrar, politiskt parti; vilse, »bortkommen», rådlös; stridig, osams; ostämd; oriktig, felaktig; trasig (at elbows o. d.); jfr vid. ned., särsk. to be »u; a. i sms. ute- (som ej är med, ej vid styret : party); s. ngn el. ngt som är ute (mest i plur. o. i mots, till ins, jfr in); F för outing; boktr, »lik» (öfverhoppnine : to make an ~); va. † utdrifva; vn. r (gnm ellips af Come el. go nu) fara ut; F »komma fram (with, med : taga, draga etc. fram); interj. ut! bort! ur vägen! ~ and nu, se sms.; ~ at (on) hire, uthyrd, bortlejd; ~ there, där (särsk. i fjärran land) ute; these boys have a certain rank ... both in school and ~ ... både inom och utom skolan; it was her (the maid's) Sunday det var hennes »ut-söndag» (lediga söndag); (the best man) I know ... som jag känner (nämi. i sällskapslifvet); to be nu, om personer äfv. vara ute ei. med i stora världen; misstaga sig, (hafva) missräkna(t) sig, »kugga sig»; taga fel, ej förstå hvarom fråga är; vara »bortkommen», okunnig, »skral» (in, i kunskap, t. ex. OJie's declensions, deklina-tionerna); duellera (jfr take ~ 0. go det senare äfv. allmännare); you are ~ there, därvidlag misstar ni er; Fm ~ ten pounds, jag har ... för litet, jag har missräknat | mig på ...; my brother is ~ (a) hunting, j ... ute på jagt; his daughter is nu, ... j ute i sällskapslifvet (it's her first winter !

nu, det är hennes första vintersäsong); the regiment is regementet är utkom-menderadt (i fält); to be ~ with, hafva råkat i delo (osams) med; his left eye is nu, han har mistat vänstra ögat; the leaves are lofven äro utspruckna; (the accident occurred) when the ship was 33 days ~ and half-way home, då fartyget seglat 33 dygn och var halfvägs på hemvägen; the waters are vattnet har stigit öfver sina bräddar, trakten är öfversvämmad; it is äfv. det är ej mer brukligt, ej modernt; there, now it's nu, nu är ordet sagdt; äfv. så där, nu »kröp» (kom) det fram; nu är hemligheten uppdagad; he had loritten himself han hade skrifvit »ut sig», han hade uttömt sin förmåga som skriftställare (ei. skrifvare); (Anm. se vid. ~ under vederbörande verb, jfr särsk. dream, murder, secret); nu of, ut ur (genom); ur (jfr särsk. drink); ut af; (växa) äfv. i, på marken, ruiner etc.; (föra bort el. Ut el. hämta o. d.) från; ute (jfr ofvan ap.) ur ei. från; borta från (t. ex. one's home); (lit)af orsak, motiv, ämne (jfr make), i följd af; utom, utanför; afvikande) från (t. ex.

lodlinien, banan, det rätta) ; lltan (: fri från el. beröfvad, saknande) ; a colt »o of Earring by ..., fallen efter E. under (stoet) ...; (^ of

med subst., se för öfrigt under dessa, jfr särsk.:

breath, cash, character, conceit, countenance, date, door, drawing, hand, head, mind, money, one's self, pocket, time, world); nu on to, fram till, ut på (t. ex. slätten); I would ~ with my sword and cut his head off: ... draga svärdet och ...; nu! ~ / tig! stopp ! ~ alas †! ack ve ! <x/ upon ...! åt fanders med ...! tvi vale ...! skam öfver ...! fy, skäm ut ...! fv skam, ett sådant ...! ~ with it! fram med det! särsk. : säg (rent) ut (hvad du har att säga)! ~ with you! ut med dig! (Anm.

Bland sms. hvari 'v ingår som förstafvelse märkas, förutom dem där har sin egentliga betydelse : ut- (ytter-, slut-), sms. verb [hvilka senare i allmht behålla accent o. uttall där ~ uttrycker ett öfv er träffande el. gående utöfver hvad det senare ordet självt betecknar, och särskildt däribland ord som först genom denna sms. blifva verb. Då engelskan i dylika bildningar har så stor frihet, att den t. o. m. af nomina propria på sådant sätt gör verb, hvilka då uttrycka att en person i fråga öfverträffas el. öfverbjudes idet för honom utmärkande, blir antalet af dylika sms. obegränsadt. Jfr här nedan ss. typiskt : nu-Herod).

OUtaCt, autåkt', va. öfverdrifva (i handling ei. framställning).

out-and-home, autand-hi'in, a. F hem- och

bort-resa, tur- och retur-.

i: note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.öilt-and-out

P Talspråk. 92Ö P Lägre språk.

öutåt

OUt-and-OUt, autandau't, ad. F »durch nnd durch», ända igenom, ntan förbehåll ei. gensägelse, på alla sätt och vis; a. F fullständig, »genomgående», »riktig»; »durkdrifven», »genompiskad», ärke-; äfv. fulländad, »af prima sort», »famös». ~er, -ur. s. F »öfverdängare»; »en riktig en»; »hederspascha»; ngt som är »numro ett», ngt riktigt »öfverdådigt bra», out-at-elbowed, autatel'bod, a. afsigkommen, jfr ex. under elboiü.

Outbalance, autbåråns, va. öfvergå i vigt, väga mera än äfv. biid.

OUtbar, autbä'l', va. utestänga genom spärrning.

Outbid, autbid', va. (jfr bid) öfverbjuda. der, -ur, s. en som bjuder öfver en annan vid auktioner. ^dinC), "ing, prt.; S. Öfver-bjudande, öfverhud.

outblaze, autbla'z, va. blossa (låga) klarare än, öfverglänsa.

OUtblOOm, autblo'm, va. öfverträffa i blomstring.

0Utbl0Wn, autblo'n, a. uppblåst,

outboard, aut'bord, a. o. aa. sjö. utombords: s. det som är utombords.

outbound, aut'baund, a. sjö. dets. som Outward bound.

outbowed, aut'baud, a. utböjd, utbugtig (konvex).

OUtbrag, autbrag', vn. öfverbjuda i skryt.

OUtbrave, autbra'v, va. öfverträffa i mod, i morskhet ei. i trots, trotsa; kujonera, topprida; öfverträffa i skönhet ei. värde.

OUtbrazen, antbra'zn, va. öfvergå (öfverträffa) i oförskämdhet; nedslå, nedtysta, öfverväldiga genom fräckhet.

outbreak, aut'brak, s. utbrott. ~er, -ur, s. brottvåg (jfr breaker). ~ing, -ing, s. ut- | brott (t. ex. of a revolution), äfv. : det som | frambryter, bryter löst. j

outbreathe, autbre'dli, va. uttrötta en medtar- j lare genom starkare lungor, göra en med- 1 täflande andfådd; utandas; vn. blifva utandad, utströmma; last r^dlife, poet. ngns sista suck.

Outbud, autbud', vn. skjuta knoppar.

Outbuild, autbild', va. öfverträffa i att byg -ga, bygga mera, bättre, högre ei. starkare än; ~ one's money, förbygga sig. ~ing, -'-ing, s. uthusbyggnad.

Outburst, aut'berst, s. utbrott.

Outcast, aut'kast, a. utkastad, bortkastad, förkastad; utskotts-; utstött, fördrifven, fredlös; s. utskott; landsflykting, en utstött, en fredlös, en förkastad varelse, utbörding; lösdrifvare; to be an ^ from, \ vara utstött från (ur) (t. ex. samhället).

outclearance, autkle'rans, s. utklarering. I

OUtCOme, aut'kum, s. det som kommer af

ngt, följd, resultat, utfall, outcompass, autkum'pas, va. öfverskrida gränserna af is. biid.

OUtCOUrt, aut kört, s. poet. förgård.

outcrier, aut'kriur, s. (offentlig) utropare.

outcrop, aut'krop, s. geoi. ett underliggande lagers framträdande i dagen; utlöpare; vn. (- -') jfr föreg, träda upp i dagen. ping, -mg, pvt.; a. o. s. gående upp i dagen (jfr föreg. S.).

OUtCrOSS, aut'kros, s. kroaseringsprodukt.

OUtCry, aut'kri, s. anskri, rop; klagoskri;

»skrik» af opposition, af förtrytelse (to raise an ~ against); offentlig auktion (at an <>J); va. (--') öfverrösta.

outdare, autda'r, va. öfverträffa i djärfhet; trotsa.

Outdistance, autdis'tans, va. lemna (långt)

bakom sig (segla, köra etc. från medtäflare); bild. vida öfverträffa; to be <^d. blifva efter, »komma på efterkälken».

outdo, autdo', va. (jfr do) öfverträffa; öfver-

flygla eu konkurrent.

outdoor, aut'dor (äfv. --'), a. utom hus befintlig ei. skeende, i det fria (sports, work); boende utom inrättningen (sjukhuset etc., jfr ex.) ; ~ attire, promenaddrägt; ~ clerk, bokhållare för yttre göromål (t. ex. magasinsbokhåiiare); ~ 'patient, patient som ej är lasarettshjon (: som vårdas i hemmet, el. erhåller läkarvård på en poliklinik); ~ relief, fattighjälp åt personer som ej bo i fattighuset. -Z,

ad. utom hus; ute, i fria luften.

outdrink, autdringk', va. öfverträffa i drickande.

OUtdwell, autdwëlP, va. dröja öfver (utsatt tid).

Outer, aut'ur, a. yttre; s. en som bortdrif-ver ei. förjagar; jur. se ouster; måiskjutn. skottaflan utanför ringarna; skott som träffar taflan utanför ringarna; ~ barrister, se utter b.; ~ stump (i cricket) dets. som off stump, jfr off, a. ~ITI0St, «. ytterst.

Outface, autfa's, va. blicka djärft (skarpt) i ansigtet o. därigenom få att slå ned ögonen ei. bringa ur fattningen; förbluffa genom djärfhet ei. fräckhet; trotsa.

OUtfall, aut'fal, s. utlopp, aflopp; iok. träta, gräl.

OUtfangtlief f, autfang'thef, s. jur. (domsrätt öfver) en främmande (utsocknes etc.) tjuf gripen på ens område.

Outfield, aut'feld, s. Skoti. utjord; åker som aldrig trädas och gödslas.

Outfit, aut'fit, s. is. ett fartygs utrustning, utredning; utstyrsel, ekipering; Am. si. »tillställning» i aiim bet.; kostnad för utstyrsel,

utredningskostnad (äfv. i pl.). ~ter, -ur, s. utrustare etc.; skeppsfurnerare (en som

säljer skepps- o. sjömans [el. emigrant-]förnödenheter af alla slag äfv. färdiggjorda kläder : seaman's o>). ~ting, -ing, s. utstyrsel, ekipering;

outflank, autflångk', va. mil. öfverflygla.

OUtflOW, aut'flo, s. utflöde; vn. (--') utflöda äfv. biid. (from, från).

OUtfly, autfli', va. (jfr fly) öfverträffa i flygt äfv. biid.; flyga högre ei. längre än.

outfrown, autfrau'n, va. genom hotande uppsyn få ngn att nedslå ögonen; trotsa. OUt-general, autdjën'urål, va. öfverträffa i krigskonst ei. genom fältherretalanger; öfvervinna genom öfverlägsenhet i manöver (jfr outmanoeuvre) ei. genom krigslist; biid. öfverlista, lura.

OUtgive autgiv', va. (jfr (jive) gifva mer

än en annan.

outgo, autgö', va. (jfr g o) gå om; öfvergå, öfverträffa; öfverlista; vn. (-'-) gå ut; gå till ända; afgå; s. (-'-) utgift. -'-ur,

s. en som går ut, far bort; en utträdande ei. afgående, ^ing, -'-ing, prt.; a. utgående; afgående (t. ex. Mayor), afträdande (t. ex. tenant)-, s. utgående, utgång; afgående, afgång; utgift, kostnad (ofta i pl.); pl. bibi. yttersta gränser, outground, aut'graund, s. utjord, utmark.

outgrow, autgro', va. (jfr grow) växa om, växa ngn öfver hufvudet; växa ur kläder; växa ifrån, bli för »stor» (gammal) för; the children ~ their strength, barnen växa för fort. ~th, -'-th, s. för starkt växande; ngt som växt upp ei. utgått från ngt, utgrening, utväxt; produkt; verkan, resultat, outguard, aut'gard, s. mil. förpost, utpost.

outhaul, aut'hal, ~er, -år, s. sjö. uthalare.

0Uther0d,0Ut-Her0d, aut-hèr'od, va. öfvergå i våldsamhet ei. grymhet; i aiim. F öfver-bjuda (i ngt galet, klandervärdt); ~ Herod, eg. rasa grymmare än Herodes; »fara fram värre än en turk» (»tyrann» etc. äfv. :

larma, skrika, väsnas, »rusa» [teat.]).

outhouse, aut'haus, s. mindre byggning på ngt afstånd från hufvudbyggnaden, sido-byggning, paviljong, flygel; uthus.

OUting, aut'ing, s. utflygt, spatsertur (into the country)-, tjänares »utedag» (fridag); uttömning; lok. kalas gifvet af en lärling som tjänt ut sin lärotid.

OUtjest, autdjëst', va. med skämt fördrifva (slå bort).

OUtjet, aut'djet, s. ngt utskjutande, utsprång. Ming, -'ing, a. utskjutande, framspringande (äfv. Outjutting,-djåfing).

Outjump, autdjump', va. öfverträffa i hoppning.

OUtknave, autna'v, va. öfverträffa i skälmstycken ei. i skurkaktighet; narra, bedraga.

OUtkneed, aut'ned, a. hjulbent.

outlaid, autla'd, pp. af outlay; ~ expenses,

utlägg, jfr outlay. outland †, aut'land, a. utländsk. ~er f, -år, s. utländing. ^ish, -?isj, a. utländsk; F sällsam, besynnerlig; oslipad, bondak-tig, grof, rå; an ~ lingo F, slammertyska; an ~ place, en ort som ligger »bortom ali ära och redlighet». ^ishness, -'isj-nës, s. utländskhet; besynnerlighet. Outlast, autla'st, va. räcka (fortvara) längre

än; öfver] ef va. outlaugh, autla'f, va. öfverträffa i skrattande; utskrattaf. Outlaw, aut'la, s. en fredlös, fågelfri, biltog; röfvare, bandit; va. ställa utom lagen, förklara i akt; förklara (claim, etc.) ej ega laga kraft. ~ry, -ri, s. jur. försättande utom lagen; biltoghet. Outlay, autlä', va.)}C se lay out; s. (-'-) utgift, utlägg (: utlagda penningar), outleap, autle'p, va. hoppa längre (högre etc.) än; hoppa öfver; s. >)< (-'-) utbrott af liflighet o. d.; undflykt; utväg. Outlet, aut'let, s. utlopp; utgång, utväg; aflopp, afloppskanal äfv. biid.; va. (--') utsläppa vatten m. m.

OUtlicker, aut'likur, s. sjö. utliggare. outlier, aufliår, s. en som ej vistas där hans tjänst egentligen kräfver (jfr non

-resident); uteliggare, en som ligger ute (i det fria) om natten äfv. om kreatur; geoi. del af ett lager ei. d. som ligger skild från hufvudmassan. Outline, aut'lin, s. ytterlinie, grundlinie, gränslinie, kontur; konturteckning;

skiss, utkast äfv. till redogörelser, planer etc.; biid. grunddrag, enklaste hufvuddrag (äfv. ofta pl.)-, a. kontur-; va. draga upp konturerna af; skissera, göra en skiss (flyktig teckning) af ei. utkast till; låta konturerna af ett föremål skarpt framträda. ~-map, s. blindkarta. ~ar, -lin'ëår, a. bildande en kontur; hörande till kontur ei. konturteckning etc.; skisserad, i utkast, i sina allmänna drag framstäld (dets. s. ~d, -d, pp.). Outlining, "ing, s. uppdragande af konturer; timm. afsnörning, snörslagning. Outlive, autliv', va. öfverlefva; härda ut med; he had o>d his wits, han har blifvit barn på nytt (»öfverlefvat sig själf»), ^r, -ur, s. efterlefvande, outlook, autluk', va. göra försagd med skarpa blickar, bringa ngn att slå ned

i: note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.otttiook

F talspråk. ^ Lågt språk.

öutøoöin

ögonen; utse†; s. (-'-) (jfr look-out) omsigt, vaksamhet; utkik; utsigt(spunkt). Outlying, aut'liing, a. afskild, aflägse belägen äfv. biid. : gående på sida om hufvudsaken ei. långt ifrån (utom) det vanliga; belägen på gränsen; långt framskjuten särsk. mil., jfr picket; field, ut ega; ^ parish, annex; <-v röck, »utklippas, ett yttre skär.

outmanoeuvre, fr-, autmano'vur, va. öfverträffa i manövrering; öfvervinna genom skicklig manöver; öfverlista. Outmarch, autma'rtj, va. marschera fortare än, marschera om. outmeasure, autmezj'ur, va. öfvergå i storlek (volym) ei. i mått, hålla (i mått) mer än. OUtmOSt, aut'most, a. ytterst. OUtneSS, aut'nes, s. tillstånd att vara utom ei. skild från ngt; m. utom varande; yttre existens, varande i rummet. Outnumber, autnum'bilr, va. öfverträffa i antal.

0Ut-0f-d00r, aut'ovdor, a.. -z, ad., se outdoor, out-doors. outofsortishness, autovso'rtisjnes, 5. F skämts.

»mindre sunda vätskor», dåligt lynne, out-of-the-way, aut'ovdhewa, a. ur vägen liggande, afsides belägen; F ovanlig, sällsam, egendomlig, out-of-the-world, aut'ovdhewerld, a. långt från stora världen, »långt från ali ära och redlighet» (an ~ place). Outpace, autpa's, va. springa om, löpa förbi,

komma före, lemna bakom sig. OUtparish, aut'parisj, s. församling belägen utanför stadsmuren ei. iförstaden; gränssocken.

OUtpart, aut'part, s. yttre del; pl. utkanter.

omgifningar. OUtpaSS, autpa's, va. gå om, öfverträffa, out-patient, aut'pasjent, s. »utpatient», jn-

outdoor patient. Out-pauper, aut'papur, s. mottagare af fattighjälp (: outdoor relief). outpensioner, aut'pensjunur, 6-. understöds-tagare (is. invalid) som bor utom hospitalet.

OUt-picket, aut'piket, s. mil. se outlying picket under picket.

outpoise, autpojz', va. uppväga, väga mer

än; Utsträcka rätt Ut (t. ex. armen).

0Utp0rch, aut'portj, s. ytterport, portal.

outport, aut'port, s. uthamn.

OUtpOSt, aut'post, s. mil. utpost, förpost,

fältvakt: a. i sms. förpost- (duty etc.). OUtpOUr, autpo'r, va. utgjuta (i strömmar), ösa ut; s. (-'-) utflöde, utströmning. ing, -'-ing, s. utgjutelse äfv. biid.; utströmning, ymnigt flöde.

Output, aut'put, s. bärg. tekn. produktion, afkastning, (årligt) till verkningsbelopp (is. of coal, of iron)-, uppfordring af kol, malm. outquarters, aut'kwarturz, s. pl. kantonneringskvarter (för eng. kavalleriet) liggande skildt från the headquarters.

Outrage, aufràdj, s. (med o», upon, mot, på; tO, mot) (öfver)våld (äfv. på egendom : groft okynne, nidingsdåd); våldförande, kränkande af (äfv. to) sed, lag etc. äfv. : ett hån mot (t. ex. rättvisan), ett »slag i ansigtet» bild., en »Örfil» mot (t. ex. grammatikan); gl'Of skymf;

pl. excesser, våldshandlingar; va. begå våld mot, våldföra sig på; våldtaga; groft förolämpa, kränka äfv. rätt, lag, sed etc.: försynda sig mot, innebära ett brott (»ett hån») mot, »trampa under fötterna»; vn. % dets. som to commit (perpetrate) begå excesser, öfva våld. ^OUS, -'us, a. om person ei. handling våldsam, rasande; öfverdrifven, omåttlig, gående öfver alla gränser; kränkande, skymflig; afskyvärd, skändlig, upprörande (crime). <x/-ousness, -'usnës, s. våldsamhet; öfverdrift; kränkande beskaffenhet, egenskap att innebära ett våld; skändlighet, upprörande beskaffenhet, outraze, autra'z, va. utrota.

outré, fr., otrå', a. öfverdrifven.

OUtreach autre'tj, va. sträcka sig (räcka) utöfver; öfverstiga; ^ one's self, förta'

sig-

OUtrick, aut'rik, s. halmstack på fria fältet.

Outride, autri'd, va. (jfr ride) rida (åka) om (: fortare än ei. förbi); vn. rida ei. åka ut †; s. (-'-) promenad i vagn ei. till häst. ~r, -'-ur, s. en som rider ut, resande till häst †; ridande förbud; förridare, rid-knekt som följer en vagn; ridande rättsbetjänt †.

outrigger, aut'rigur, s. sjö. utriggare (stång

som håller ut ngt, el. årklyka utskjutande utanför relingen) äfv. : smal kapproddsbåt försedd med dylika utriggare (~-boat); vaktskepp, ut-liggare i dubbel bet. (sjö.); bardunklyka, -stötta; maststötta vid köihaining; sväng-bom, utstående arm (t. ex. of a crane).

Outright, aut'rit, --'. ad. genast, med ens, betala på stället, döda på fläck(en); utan återhåll, utan hejd; utan att göra några vidare omständigheter, utan att låta sig bekomma; rent ut; rent af, alldeles, helt och hållet; a. kontant erlagd.

Outrival, autri'val, va. tränga undan, ssticka

Ut» en medtäflare, en rival; Öfverträffa.

outroar, autro'r, va. skrika öfver (starkare än); s. (-'-) mångas skrikande öfver hvarann, outroom, aut'roin, s. yttre rum.

Outrun, autrun', va. (jfr run) springa om, löpa fortare än ; wid. öfvergå, vara större än, öfverskrida; ~ one's fortune ei. income (jfr ock constable), lefva öfver tillgångarna; his zeal frequently his discretion,... »löper bort med förståndet».

OUtsail, autsà'1, va. segla om (fortare än).

outsee, autsè', va. se längre än äfv. biid. outscouring, aut'skauring, s. sopor, skulor, afskräde.

Outsell, autsël'. va. (jfr sell) sälja mer än; sälja till högre pris än, få mer betaldt än; betinga högre pris än †. outsentry, autfsëntri, s. framskjuten utpost, förpost.

Outset, aut'set, s. början; anträdande särsk. af resa, afresa; inträde, första steg (in, of, på en bana); at (in) the (redan) vid (i) början ; from the (very) från (allra) första början (ei. »stunden»), outsettlement, aut'setlment, s. afsides och ensamt beläget nybygge. OUtSettler, -set-lur, s. nybyggare som slår sig ned på afstånd från andra.

Outshine, autsji'n, va. (jfr shine) öfverglänsa, fördunkla; vn.)jC stråla, glänsa.

OUtshOOt, autsjo't, va. öfverträffa i skjutning; skjuta längre än en viss punkt.

Outshut, autsjut', va. utestänga.

OUtSide, aut'sid, s. utsida, yttersida; yta, yttre; den ei. det som är utanpå ei. på utsidan, (dfr eiiipt.) för ~ place, ~ passenger; F det yttersta, det högsta, maximum; pl. hand. ytterark i ett ris papper, smutsark; a. belägen på utsidan, utanför befintlig, utsides-; yttre, utvärtes, ytlig; högst, »ytterst» om pris o. d.; ad. (o. prep.) ut; utanpå, utanför äfv. i aiim. bet.-, (där) utom; ~ and ali, äfv. »med hull och hår»; ~ boards, ~ deals, i trävaruhandeln bakar; ~ car, vurst; ~ passenger, utsidespas-sagerare utanpå en vagn; ~ place (seat), plats utanpå: ~ planks, sjö. bordlägg-ningsplankor; jfr äfv. ~ deals; ~ sentinel, utpost; at the på sin höjd, högst (t. ex. a week, perhaps ten days at the on the r>u, på utsidan; utanför; to live r^ one's income, lefva öfver sina tillgångar; it is ~ my purpose, det ligger ej i min plan. -ur, s. en som står utanför saken, som ej är med, ej intresserar sig för ei. har reda på saken, en oinvigd, en »lekman», en blott åskådare; kappr. häst som ej har utsigter att vinna (mots. favourite).

OUtSit, autsit', va. sitta längre än (ngt varar, än en person, än en viss tid).

OUtskip, autskip', va. undgå genom flykten.

OUtskirt, aut'skert, s. (ofta i pl.) utkant(er).

OUtsleep, autsle'p, va. (jfr sleep) sofva längre

än; sofva öfver tidén, outsmell, autsmër, va. lukta starkare än,

förtaga lukt genom egen starkare. OUtSOUnd, autsau'nd, va. ljuda starkare än,

förtaga annat ljud. outspan, autspån', va. is. i Sydafrika från-spänna dragare; S. (-'-) hvila, rast med från-spända dragare.

Outspeak, autspe'k, va. (jfr speak) tala bättre, högre än (jfr outtalk) • hafva mer att säga än : betyda mer än, uppväga; vn. tala ut, öppet; biid. vara tydlig, röja sig i alt. outspoken, autspo'kn, a. rättfram, frimodig i tal, frispråkig; öppen blick, talande ögon. ~neSS, -ës, s. frispråkighet. 0UtSp0rt†, autspo'rt, va. öfverträffa i skämt;

drifva ett skämt för långt. Outspread, autsprëd', va. (jfr spread) utsprida, utbreda (with sails, loith icings outstand, autstånd', va. motstå, hålla ut, uthärda)j<; stanna längre än (jfr outstay); vn. stå ut, skjuta fram; stå ute, vani. i följ. form. ~ing, -ing, prt.; a. utestående fordran : obetald; kvarstående ss. ouppfyld ei. oinlöst o. d.; biid. oafgjord (points). outstare, autstj'i'r, va. se outface, jfr outlook. outstay, autstà', va. stanna längre än en viss tid; blifva borta öfver tidén; hålla ut längre än; one's welcome, stanna längre än värdfolket tycker om. Outstep, autstëp', va. öfverskrida; a. (-'-) utom vanliga stråkvägen afsides och ensamt liggande (place, jfr outlandish place). OUt-Street, aut'stret, s. gata i utkanten på en stad.

Outstretch, autstretj', va. utsträcka, utbreda (luith ^ed arms); vn. utsträcka (utbreda) sig. Outstrip, autstrip', va. springa om, löpa förbi; komma före, öfverträffa i snabbhet äfv. biid., lemna bakom sig; ~ the wind, ordspr. »löpa i kapp med vinden»; -v, one's fortune, se ex. under outrun. OUttalk, auta'k, va. besegra genom prat,

»prata omkull». OUtthrOW, autthro', va. utkasta; kasta bortom ei. öfver; s. (-'-) gruf. förkastning. Out-turn, aut'ern, s. afkastning, tillverkningsbelopp. Outvalue, autval'ii, va. öfverträffa i värde. OUtvie, autvi', va. öfverträffa, besegra. OUtVOte, autvo't, Va. ÖfverrÖsta i omröstning; besegra genom större antal röster, vinna röstpluralitet öfver. Outvying, autvl'ing, prt. af outvie. Outwalk, autwa'k, va. öfverträffa i gående;

gå om, gå längre ei. fortare än. OUtwall, aut'wal, s. yttre mur, yttervägg.

h: note, h: do, o: nor, t: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Outward, aut'wurd, a. yttre; utvärtes; utåt vänd, utåt riktad; bana. is. utgående, export-; teol. köttslig, kroppslig; arf. utåt, ut; till utlandet; s. >f< yttre,yta; ~ bound, hand. sjö. destinerad till utrikes ort; ~ freight, hand. utfrakt. ~ly, -li, ad. utvärtes, till det yttre. -z, ad. se outward.

Outwear, autwa'r, va. (jfr wear) vara längre än, hålla ngt ut; härda ut, »tråka igenom» (t. ex. the night))j<; nöta ut)J(.

OUtweigh, autwà', va. uppväga, öfverträffa i vigt ei. betydenhet; a consideration csting every other, en synpunkt för hvilken hvarje annan får vika.

OUtwind, autwi'nd, va. vrida (skrufva) loss, vinda, nysta ei. lossa upp.

Outwit, autwit', va. öfverlista.

OUtWOrk, autwe'rk, va. (jfr work) arbeta mer (ei. bättre) än; (-'-) fort. utanverk äfv. büd.; byg. tillbyggnad.

OUtWOrn, autwo'rn, poet. se worn out.

ouze, OZ, S. o. V. se ooze.

ouzel, o'zl, se ousel.

Oval, 6'väl. a. äggrund; oval, aflångt rund, äfv. : elliptisk; ägg-†; s. oval; ägglinie; aflångt rundad plan figur, äfv. inbegripande ellips; byg. oxöga; ~ arch, byg. förtryckt båge; ~ chuck, tekn. ovalverk på svarfstol.

~-shaped, a. äggformig; oval. ^bumen, iat., -bu'men, s. ägghvita i ett ägg. ~iform, -'lform, a. äggformig; oval. ovarial, ovå'riål, ovarian, -nån, a. äggstocks-. ovarium, iat., -rium, s. {pl. -ria, -riå), OVary, -'vari, s. anat. äggstock; bot. fruktämne.

Ovate, o'vat, -ed, a. bot. etc. äggrund, ^-lanceolate, a. bot. äggrundt lancettlik. ~-0bl0ng, a. bot. aflångt äggrund. OVatO-,

-'6, i sms. dets. som OVClte.

ovation, ova'sjun, s. rom. antik, ovation, mindre triumf : offentlig (folk)hyllning.

OVen, uvn, s. ugn äfv. till tekn. ändamål; bakugn; stekugn; sluten spis (järnspis). ~-bird, S. zool. slägtet Furnarius (en sydamerikansk fågel af trädkryparnas familj). peel, s. ugnsspade, ugnsrissla. ~ rake, s. ugnsraka. ~ S -mouth, s. ugnsmun, -hål, -lucka. ~ -tender, s. ugnsskötare som passar ugnen (t. ex. vid bakning).

over, o'vur, prep. Öfver i allmht (näml. i rummet, särsk. öfvertäckande, el. uttryck, utbredning, jfr vid. ned.; ut.tr. öfverlägsenhet [jfr aboveJ, herravälde, (: satt öfver], makt, auktoritet el. motiv för känsla [sörja etc. öfver] el. föremål för betraktelse, sysselsättning, tanke etc.); Utöfver, Upp Öfver (jfr head ex.), ofvan, ofvanför; (för)mer än (jfr above); öfver hela utsträckningen af, genom (rum o. tid, jfr through); tvärs öfver; bort öfver, öfver till andra sidan af (jfr

across); på andra sidan (hinsidan) (t. ex. the water); vid, med, jfr ex.; ad. öfver (jfr ofvan); tvärs öfver (från den ena sidan till den andra); öfver på andra sidan; på motstående sida i en bok; (där) borta; i öfverskott, till öfvers; många gånger om (jfr ex.); öfver ända, omkull (jfr knock); alt igenom, från början till slut; förbi,

slut (därvid ofta att betrakta ss. ellips o. ap., jfr anm. vid off, ont), Öfverstånden (jfr ex.); framför adj. o. part. perf. (särsk. i sms.), altfÖl*, öfvermåttan, för mycket; a. i sms. öfver-i dubbel bet. (jfr overlord o. overshoe); interj. Öfver med dig etc. ! i lekar (jfr S.) byt Om ! S. (i cricket o. d.) inne- ei. utetid (tid som ett visst parti innehar sin plats : är ute eller inne),

skift, ombyte, parti; va. F hoppa (sätta) öfver; ~ the left etc., se d. o.; ~ twenty times, öfver (mer än) 20 gånger; a feeling (recollection etc.) came ~ me, en känsla kom öfver (på) mig; jfr vid. under come; to sit ~ a book, sitta (och hänga öfver ei.) med en bok, hålla på med en bok; to sit (talk o. d.) ^ a glass of icine, sitta vid (stundom med) ett glas vin; ~ night, se sms.; he was ~ his shoes in mud, han stod i dyn (etc., jfr mud) till öfver skorna, ei. dyn gick honom ända öfver skorna; ali se all; it is ali ** the town, det är (utkommet, utspridt) öfver hela sta'n; to be happy (unhappy) etc. ~ ..., vara lycklig (olycklig) öfver ...; to tear one's hair ~ ..slita af sig håret af förtviflan öf ver ...; I'm two days ~ it, jag har nu hållit på i två dar med det (t. ex. brefvet); (to keep : förvara etc.) ~ (the) winter, öfver vintern, vintern öfver; ~ again, en gång till, ännu en gång, (säga, läsa etc.) om (igen); ~ there, dit öfver ei. bort; där borta; I ivish it were jag skulle önska att det vore väl öfverståndet; to get one's business nu, få sitt ärende uträttadt (öfverstö-kadt etc.; jfr get); breakfast eiiipt. när frukosten var öfver (undangjord, slut); come ~ to-morrow, äfv. kom (»titta») till oss i morgon; that eiiipt. när det är (väl) öfverstökadt (färdigt etc.); a board a foot ett bräde en fot bredt; a tree 3 feet ett träd 3 fot i diameter; ten times tio gångerom; ~ against, gent emot, midt emot (t. ex. he lives ~ against us, han bor midt emot [oss] : ~ the way, jfr d. o.); ~ and above, dessutom, till på köpet, extra (utöfver måttet ei. det som tänkt ei. ämnadt var); (prep.) utom och utöfver; this is not ~ and above cheap, detta är icke »öfver sig» billigt; ~ and besides, dessutom;

A,: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,over

Mindre brukligt. 931 † Föråldradt.

overoolour

~ and again, ~ and den ena gången efter den andra, upprepade gånger, gång på gång ; ~ or under, efter uppgift om mängd mer eller mindre. (Anm. 1. ~ efter vert, ss. get, give, go, hand, make etc., ei. vid subst., se d. o.). (Anm. 2. ~ i sms. motsvaras i sv. ofta af Öfver- [i ofvan antydda begreppsskiftningar, oftast uttryck, öfverträffande el. öfvermätt :] altför). (Anm. 3. ~ är i sms. med adj. o. verb. mestadels obetonadt).

Overact, 6 vårakt', va. o. vn. öfverdrifva (a part, en roll), karrikera; för starkt inverka på †. ~ion, -k'sjun, öfverdrift,

jfr föreg.

Overall, o'vural, s. öfverrock, syrtut. ^S,

-z, S. pl. ytterbyxor ofvanpå de andra (af lärft el. d. för arbetsfolk el. af Vattentätt tyg för jägare etc. : waterproof leggings)', kavalleristers skinn(skodda)byxor. over-anxiety, ovurangzi'eti, s. öfverdrifven ängslan.

overanxious, ovurang'sjus. a. altför ängslig. Overarch, ovura'rtj, va. byg. slå en hvalfbåge öfver, betäcka med ett hvalf; öf-verbrygga; poet. hvälfva sig öfver; .s. (-'--) gördelbåge. Overawe, ovurå', va. injaga fruktan ei. respekt hos, imponera på, skrämma, overbake, ovurba'k, va. steka (grädda etc.) för hårdt.

Overbalance, ovurbal'ans, va. uppväga äfv. biid.; bringa ur jämvigten; s. (-'—) öfvervigt äfv. wid., öfverskott; öfverlägsenhet; ~ one's self, förlora jämvigten. overbear, ovurba'r, va. (jfr bear) öfverväldiga, göra sig till herre öfver, undertrycka; kufva, besegra, nedtysta opposition. ~ing, -ing, prt.; a. befallande, altför myndig, »öfverlägsen», högdragen, öf-vermodig. »JngneSS, -ingnës, s. öfvermod, befallande väsen, overbend, ovurbènd', va. böja ei. spänna

för mycket. Overbid, ovurbid', va. (jfr bid) bjuda för mycket för en vara; öfverbjuda ngn (på en auktion).

overblow, ovurblo', vn. (jfr blow) upphöra

att blåsa, rasa Ut om storm äfv. bild. †; sjö. blåsa för hårdt så att blott undersegel kunna föras; va. blåsa bort, om vinden förskingra molnen; mus. Öf verblåsa ett instrument.

overboard, o'vurbord, ad. sjö. öfver bord,

utombords. overboil, 6vurbojl', vn. koka öfver; koka för länge.

overbold, 6vurbo'ld, a. altför djärf; framfusig, oförskämd, overbought, ovurbè't, pp. af overbuy. overbreed, Åvurbrè'd, va. för mycket föda.

overbridge, 6'vurbridj, s. järnv. landsvägsbro öfver banan, overbright, ovurbri't, a. altför klar ei. strålande.

Overbrim, ovurbrim', vn. flöda öfver bräddarna äfv. bild. overbuild, ovurbild', va. (jfr build) bebygga för mycket; öfverlästa genom byggnader; öfverbygga, påbygga; vn. bygga mer än som behöfves; »förbygga sig» (: ~ one's means), overbuilt, ---'.pp.; a. för tätt bebygd; öfverlastad om en byggnad.

overburden, ovurbe'rdn, va. öfverlästa, lasta för mycket; nedtynga, öfverhopa, betunga (with, med, grief taxation, work etc.).

OVerburn, ovurbe'rn, va. bränna för mycket (t. ex. dödbränna kaik). Overbuy, èvurbi', va. (jfr buy) köpa för mycket; köpa för dyrt, betala för högt. Overcame, (Wurka'm, imp. af overcome. overcanopy, (Wurkan'opi, va. betäcka (så»

som) med en tronhimmel, overcare, o'vurkar, s. för stor ängslighet ei. omsorg, 'v/ful, -'ful, a. altför omsorgsfull, ängsligt noggrann. Overcast, ovurka'st, va. (jfr cast) öfverdraga, betäcka is. himmelen med moln : göra mulen, förmörka; kasta öfver en söm; beräkna för högt, öfverskatta; pp. o. a. betäckt (med moln), mulen; nedtyngd (with, af), försjunken (with gloom, i dysterhet); the sky is it is det är mulet ; it gets det mulnar. ~-seam, s. kastsöm, öf-verkast.

overcautious, ovurka'sjus, a. öfverdrifvet försigtig.

overcharge, ovurtja'rdj, va. öfverlästa, lasta för mycket, öfverfylla {with, med); ladda vapen o. d. för mycket, öfverladda; tekn. bärg. tillsätta för mycket af ngt vid en beskickning o. d. (göra en blandning för stark) ; Öfverhetta; bränna järn; begära, fordra för mycket för en vara ei. af köparen, »uppskörta» ngn; taxera ei. debitera för högt; s. (-'--) för stor last ei. laddning; för högt (öfverdrifvet) pris, för hög debitering; för hög taxering (beskattning).

-d, pp. (jfr föreg, v.); a. fys. laddad med .positiv elektricitet; ~ mine, mil. öfverladdad mina. overcivil, èvursiv'il, a. öfverdrifvet artig, overcloud, ovurldau'd, va. öfverdraga med

moln; förmörka. OVerCOat, o'vurk6t, s. ytterrock, öfverrock, overcold, èvurkè'ld, a. utkyld; altför kylig, öfverdrifvet kall. overcolour, èvurkul'ur, va. färglägga för

mycket, gifva för lifliga färr geafv. wid.;

öfverdrifva (vid) en skildring. ~ed, -d, pp. »färglagd», öfverdrifven.

overcome, övurkum', va. (jfr come) öfvervinna fiender, svårigheter, betvinga, besegra, öfverväldiga äfv. bild. om känslor; vn. segra; pp. arv. »slagen» wid.; to be ~ (by), öfver-väldigas (af känslor etc.), blifva utom sig (af); duka under (för), overcoming,-ing, prt.; a. öfverväldigande, oemotståndlig, overconfident, ovurkon;fidënt, a. altför tilllitsfull ei. självsäker, förmäten, overcostly, ovurkost'li, a. altför kostbar, overcredulous, ovurkrëd'ülus, a. altför lätttrogen.

overcrowd, ovurkrau'd, va. öfverbefolka

stad, hus etc.; fylla med altför mycket folk, orsaka trängsel i. ~ing, -ing, prt.; s. hopande af för mycket folk (ei. bostäder) på en viss yta; öfverbefolkning; trängsel.

overcunning, ovurkun'ing, a. altför listig (slipad).

overcurious, èvårku'rius, a. altför nyfiken, förveten; altför nogräknad; altför utsökt etc., jfr Curious.

overdelicate, ovurdèl'ikàt, a. se overnice.

OVerdO, övurdo', va. (jfr do); göra ngt altför mycket; öfverdrifva (jfr overact); öfver-anstränga; kokk. koka, steka, bränna (kaffe) etc. för mycket; öfverlästa; vn. göra ngt altför mycket; öfveranstränga sig. ~ne, -dun', pp. (jfr föreg, v.) för hårdt stekt, (sönder)kokt, etc.; öfverfyld af folk, öfverbefolkad; öfverdrifven, öf-verlastad.

overdose, o'vurdos, s. för stor dosis; va. (---') gifva ngn för stark dosis (för starka doser).

Overdraw, ovurdrå', va. (jfr draio) draga växlar på ngn till större belopp än man har kredit för; öfverskrida (one's account with a bank, sitt konto ...); öfverdrifva, karrikera; afv. se overtask. ~n, -n, pp.; a. Öfverdrifven om en teckning, skildring; he was ~ at his banker's for £ 1000, han hade dragit 1000 pund för mycket (mer än sitt tiilgodohafvande) på sin bankir.

OVerdreSS, ovürdrës', va. utstyra för mycket (med kläder), öfverlästa; (äfv. vn.) vara öfverdrifven i (sin toalett).

Overdrive, ovurdri'v, va. (jfr drive) drifva för hårdt, för långt; öfveranstränga

dragare.

overdry, 6'vurdri, a. altför torr.

Overdue, o'vurdu, a. mer än tillbörlig; försenad, försinkad om post, bantåg o. d.; hand. försenad öfver förfallodagen, länge sedan förfallen.

overeager, ovure'gur, a. altför ifrig, hetsig. ~neSS, -nës, s. för stor ifver, hetsighet.

Overeat, ovure't, va. o. vn. äta för mycket;

~ one's self, föräta sig. Overestimate, ovurëstfimàt, va. öfverskatta;

s. öfverskärning, för hög uppskattning. Overexcited, övurëksrtëd, a. öfverretad; öfverspänd. Overexcitement, -si'tmënt, 5. öfverretning; öfverspändhet. overfall, o'vurfal, s. vattenfall †; vätte nb. öfverfall i fråga om vattenhjul; skidbord; sjö. undervattensgrund, -bank o. d. overfatigue, ovurfate'g, (ansträngning drifven till) utmattning; va. öfveranstränga, uttrötta, overfeed, ovurfe'd, va. öfvermätta, öfverlästa med mat.

overfill, övurfil', va. öfverfylla. overfineness, ovurfi'nës, s. öfverförfming. Overfish, övurfisj', va. fiska för mycket i (t. ex. the waters of a country) ei. af (t. ex. the Common herring) så att tillgången minskas.

overfloat, ovurflo't, va. öfvers vämm a. overflow, ovurflö', vn. rinna öfver bräddarna, flöda öfver, öfverflöda (äfv. bild., ivith, af); va. öfverfylla; öfversvämma äfv. bild.; s. (afv. -'--) öfverströmmande, öfversvämning; öfverflöd. ~-drain, ~-pipe, s. kanal ei. rör för öfverloppsvatten. ~infl, -mg, prt. öfverflödande; a. ymnig; s. öfversvämning; öfvers vällning, känslors flödande öfver; öfverflöd, ymnighet; full to full så att det rinner öfver, i aiim. öfverfyld. overflown, ovurflo'n, pp. af föij. Overfly, övurfli', va. (jfr fly) flyga öfver, overfond, ovurfond', a. öfver(drifvet)förtjust (of, i), altför svag (of, för), overforward, ovurfo'rwurd, a. altför tilltagsen, framfusig, påflugen, overfree, ovurfrè', a. altför fri (familjär). Overfreight, ovurfra't, va. öfverlästa fartyg,

lasta för hårdt. Overfull, ovurful', a. öfverfull. overgorge, ovurgo'rdj, va. öfverlästa (fullproppa) med mat; ~ one's self, proppa i sig altför mycket, overground, ovurgrau'nd, a. ofvan jord,

ofvan marken. OVergrOW, ovurgro', va. (jfr grow) växa öfver, om växter utbreda sig öfver, betäcka; växa öfver, högre än; vn. växa för mycket. ~n, -n, pp. öfvervuxen (with weeds, med ogräs); igenväxt; för stor, förväxt; sjö. hög, svår sjö; an ~ boy, en gosse som vuxit för mycket (på längden). ~th, -'-groth, s. för frodig (stark ei. hastig) växt; bild. yppighet, öfverflöd.

A: fate, ä: far, k: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, !: fir,overhale

overhale †, 6vurhà'i, se overhaul. Overhand, (Wurhand, a. o. ad. öfverhands-, med knogarna upp (så att handen är öfver det föremål man fattar i); (i cricket) med armen öfver axeln howling; to bowl ~); s. † öfverhand, öfvertag (on, öfver). ~ -knot, s. sjö. öfverhandsknop. ~ed, -èd, a. se overhand. overhang, ovurhång', va. (jfr hang) hänga öfver, skjuta fram öfver; biid. sväfva öfver ngn(s hufvud), hota; vn. skjuta fram (öfver ngt). ~ing, -ing, prt.; a. utskjutande; öfverhängande äfv. fara.

overharden, ovurha'rdn, va. härda för mycket, öfverhärda (steel). overhasty, ovurha'sti, a. förhastad, overhaul, ovurhå'1, va. sjö. öfverhala, äfv. : inspektera, undersöka (för att se efter om ngt fattas el. efter smuggelgods : visitera), si. äfv. (om en läkare) en människa; hand. genomgå, inventera ; sjö. vinna på, hinna upp; s. (äfv. ^ing, -ing) inventering; öfverhalning; ~ a tackle, hala in på, förfara en talja.

Overhead, ovurhëd', ad. öfver hufvudet,

ofvan (särsk. tekn. i sms. utmärkande maskin(del) Som befinner sig öfver ngt annat, el. hvaraf ngn del mot vanliga förhållandet är placerad upptill, jfr ned.);

i höjden (i zenit); ofvanpå (i våningen ofvanpå); i taket; per hufvud|; heels med benen i vädret. ~-Steam-engine, s. ångmaskin med omvänd cylinder (: ~

-cylinder).

Overhear, ovurhe'r, va. (jfr hear) råka att få höra, obemärkt höra (på) (mer än tillbörligt el. »meningen, var»).

Overheat, ovurhe't, va. upphetta för mycket; tekn. öfverhetta. ~ing, -ing, s. öfverhettning (of steam). overheavy, ovurhëv'!, a. altför tung. overhung, ovurhung', imp. O. pp. af overhang; a. betäckt, mulen; med framskjutande öfverdel; behängd, prydd med draperier.

Gverindulge, ovurinduldj', v. reflex, (/v one's

self) förtaga sig. overinsurance,

overjoy, övurdjoj', va. öfver måttan glädja, hänrycka; s. † (-'--) öfvermätt af glädje. ~ed, -d, pp.; a. utom sig af glädje (with, öfver).

overking, o'vurking, s. öfverkonung. overlabour, övurlå'bur, va. öfveranstränga med arbete; altför noggrant (mödosamt)

utarbeta.

överlade, ovurla'd, va. (jfr lade) pålägga för stor börda, lasta för. mycket, öfverlästa. ^n, -n, pp. för tungt belastad. Overlaid, ovurla'd, imp. o. pp. af overlay. overland, oVuriånd, a. (skeende, resande, färd) öfver land, land- (journey, route, mail); ~ wire, telegrafledning på stolpar. ~er, -ur, s. en som far landvägen. Overlap, ovurlåp', va. ligga med kanten öfver, delvis täcka; s. tekn. öfvertäck-ning. ~ping, -ing, prt.; s. öfvertäckning delvis; öfvertäckande flik. overlate, ovurla't, a. för sen. försenad, overlay, ovurlà', va. (jfr lay) lägga ngt öfver ett annat, öfvertäcka, betäcka; belägga, öfverdraga (with, med, t. ex. guld); boktr, öfverklistra, »lappa» formen; biid. »breda på» (: öfverdrifva); fördunkla; lägga för mycket på o. därigenom nedtynga, kväfva; äfv. (oeg., jfr lay, anm.) ligga ihjäl; öfver-brygga †; s. boktr, »lappning», ^er, -Är, s. öfverliggare, jfr föreg.; beläggning, öfverdrag. ~ing, -ing, s. öfvertäckande; beläggning, (tunn) betäckning; se vid. overlay, s.

Overleap, ovurle'p, va. hoppa (sätta) öfver ett dike etc.; biid. öfverskrida; öfverhoppa, förbigå; ~ one's self, »förhoppa sig», overleather, o'vurlëdhur, se upper-leather. overliberal, ovurlib'ural, a. altför fri, för frisinnad; altför frikostig; altför rundligt tilltagen, overlie, övurli', va. (jfr lie) ligga ofvanpå

ngt; ligga ihjäl.

overlight, 6'vurlit, 1. s. för starkt ljus. overlight, o'vurlit, 2. a. altför lätt äfv. biid. Overlive, ovurliv', va. se outlive; vn. lefva för länge; ännu lefva; lefva för fort >j(.

>jC, -d, pp.; a. utlefvad. ~r, -ür, s. en öfverlefvande, overload, ovurlo'd, va. öfverlästa (jfr over-lade).

overlong, ovurlong', ad. altför länge; a.

altför lång; för långvarig, overlook, ovurltik', va. öfverskåda; om ett ting (bärg, fästning, hus etc.) beherska, dominera, hafva (erbjuda, öppna) utsigt öfver; titta på öfver ngns axel; se öfver, ge-nomse; inspektera, öfvervaka, hafva tillsyn öfver; granska, revidera; öfverse, förbise, försumma, glömma bort; öfverse med, förlåta; lemna utan afseende, ej fråga efter, ringakta. ~er, -ur, s. en som öfverskådar etc.; uppsyningsman, overlord, o'vurlord, s. öfverherre. Overly, o'vurli, a. vårdslös †; öfverdrifven)fC; Skoti. ytlig biid.; ad. vårdslöst, slarf-vigt; ytligt; öfverdrifvet, öfvermåttan,

altför (»öfver sig») mycket.

i: note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.overcolour

F Talspråk. 934 P Lågt språk.

overgrowth

overlying, 6vårll'mg, prt. (af overlie); is. geoi.

öfverliggande. overman, 6'vurmån, s. verkmästare; bärg. stigare.

OVermarCh, 6vurmå'rtj, va. uttrötta genom marscher.

overmast, (Wurma'st, va. sjö. förse med för höga (ei. »svåra» ei. för många) master. Overmaster, èvurmå'stur, va. öfvervinna,

betvinga, kufva, beherska. Overmatch, ovurmatj', va. vara ei. blifva ngn öfvermäktig, öfverväldiga, besegra; s. (-'--) starkare part, öfverman; to be r^ed, blifva besegrad, »finna sin öfverman».

overmeasure, ovurmëzjJür, va. värdera för högt, öfverskatta; s. (-'---) öfvermål; råga; öfvermätt, overmodest, ovurmod'ëst, a. altför blygsam (anspråkslös, försynt), overmost, 6'vårmost, a. högst, öfverst. Overmuch, 6'vurmutj, a. altför mycken; ad. altför mycket; öfvermåttan; s. öfvermätt.

OVer-nice, vurni's, a. altför fin; för lcräs-

magad, »petig» i matväg, äfv. aiim.; altför

noga, »nosgrann». ~ness, -nès, s. för stor noggrannhet (etc., jfr niceness). Overnight, o'vurnit, † (föregående) kväll; ad. öfver natten; oftast under föregående natten, kvällen förut, overofficious, ovürofisj'us, a. altför beskäftig ei. efterhängsen. Overpaid, ovurpa'd, imp. o. pp. af overpay. overpaint, ovurpa'nt, se overcolour. Overpass, ovurpa's, va. fara öfver, fara förbi, gå öfver, passera; genomgå biid., utstå; förbigå, lemna utan afseende; försumma, hoppa öfver, ej upptaga. ~ed, Overpast, -t, pp.) a. öfverstånden, förbi.

Overpay, ovurpà', va. {'jfr pay) öfverbetala : betala för dyrt ei. hand. betala mer än skuldsumman; i aiim. (be)löna för frikostigt. ~ment, -mènt, s. öfverbetalning. overpeople, ovurpe'pl, va. öfverbefolka. overpersuade, ovurpurswa'd, va. öfvertala, overpicture, övårpik'tür. va. karrikera(char-gera).

overplease, ovurple'z, vn. behaga (etc. jfr please) altför mycket, is. i : -t, pp.; not »ej just så belåten, trakterad»; »som ej har så öfver sig roligt». Overplus, o'vurplus, s. öfverskott; återstod.

overpoise, èvurpojz', va. se outweigh; s. (-'--) öfvervigt, öfvervägande vigt ei. kraft; to be an ~ to, mer än uppväga, taga öfverhand öfver (»lofven af»).

overpolish, èvurpàrisj, va. polera etc. altför mycket. ~ed, -t, pp.; a. biid. *slic-kad».

overpower, èvurpau'ur, va. öfverväldiga; öfvermanna; the light the eyes, ljuset är för starkt för ögonen; to be by numbers, öfvermannas af öfvermakten i antal. ~ing, -Ing, prt.; a. öfverväldigande, singly, -ingli, ad. med alt öfverväldigande kraft, oemotståndligt. Overpraise, ovtirpra'z, va. öfver höfvan

(be)prisa ei. berömma; smickra, overpress, ovurprës', va. nedtiycka, nedtynga, öfverväldiga, krossa; öfveran-stränga; (besegra genom att) ansätta för hårdt, (genom att) ligga öfver ei. bestorma ei. öfverhopa med böner (enträgenhet). ~ure, -presj'ur, s. för starkt tryck; öfveransträngning (särsk. in the schools). Overprize, ovurpri'z, va. sätta för högt pris på.

overproduction, o'vurproduksjun, s. öfver-

produktion. overprompt, ovurpromt', a. altför hastig

ei. snar af sig, förhastad, overproof, ovurpro'f, a. öfver normalstyrka

om sprit o. d.

overproportion, ovurpropo'rsjun, va. göra

(»taga till») ngt i för stor skala, overproud, (Wurprau'd, a. altför stolt, uppblåst.

overprovident, ovurprovldënt, a. altför

hushållsaktig, knusslig. overrake, OVlira'k, va. sjö. om sjön (vågen) bryta öfver ett (på svaj liggande) fartyg.

Overrate, ovura't, va. uppskatta (beräkna,

värdera) för högt, öfverskatta. Overreach, ovure'tj, va. räcka utöfver, sträcka sig utom; öfverlista, narra, lura; kringgå lag; vn. bedraga, göra knep, skoja; slå i sko (slå i hop fram- och bakfötterna under språnget); s. slående i sko, sammanslagning af fram- och bakfötter; skada i baksenan å hästars ben; ~ one's self, lura (»kugga») sig; äfv. försträcka sig. ~ed, -t, pp.; a. sträckt galopp. ~er, -ur, s. en som räcker öfver etc.; bedragare. ~ing, -ing, prt.; s. räckande ö^ver etc.; lurande, narrande; slående i sko. overread, ovure'd, va. (jfr read) läsa (ögna)

igenom; ~ one's self, förläsa sig. overreckon, ovurëk'n, va. öfverskatta. overrefine, 6vurëfi'n, va. öfverförfina. ~d,

-d, pp.; a. bärg. tekn. Öfvergår; allm. bild. öfverförfinad. ~ment, -mënt, s. öfver-förfining.

Override, ovuri'd, va. (jfr ride) rida om; rida för mycket, spränga ridhäst; rida öfver, nedtrampa äfv. biid.; trampa under

fötterna, uppenbart, trotsigt åsidosätta rättigheter, sanningen etc.; återkalla, Upphäfva, jfr ex.; ~ one's commission (power), gå utom (missbruka) sin fullmakt (befogenhet); this law r>js all previous acts, denna lag annullerar alla föregående stadganden, overrigged, ovurigd', a. sjö. öfverriggad,

förande för svår (stor, tung) rigg (resning : tackling o. master).

overrighteous, övun'tjås, a. altför »from», »helig».

Overripe, ovuri'p, a. öfvermogen. -n, va. bringa till öfvermognad; vn. blifva öfvermogen.

overroast, ovuro'st, Va. rosta (äfv. tekn.) el. steka för mycket, för hårdt; förbränna

kaffe.

OVerrOOf, ovuro'f, va. öfverskygga ss. ett tak.

Overrule, ovuro'l, va. hafva öfverhand öfver; råda (vara herre) öfver, befalla öfver, beherska; mästra; styra, leda särsk. om försynen, jfr ex.; jur. Ogilla : afvisa anmärkning, jäf o. d. (såsom obefogad), upphäfva utslag; vn. herska, styra; vara (blifva) segervinnare, segra, råda, få sin vilja (sina planer) igenom; evil for good, leda ett ondt till god utgång, jfr följ. ex.; God *ud all for good, ... styrde alt till det bästa. ~r, -ur, s. (be)herskare, styresman, ledare. Overruling, -mg, prt.; a. herskande, rådande, styrande etc.; »för hvilken alt annat får stå tillbaka»; an nu Providence, en alt styrande försyn.

Overrun, ovurun', va. (jfr run) se † outrun; ila öfver, genomila; öfversvämma ofta wid. : betäcka (with, med) ei. inkräkta, förhärjande utbreda sig öfver (a country), ofreda, hemsöka; nedtrampa; boktr, bryta om (the columns);

boktr, göra rad ei. kolumn för lång (öfverskjutande den förra); Vn. svämma öfver, flöda öfver äfv. biid.; boktr, skjuta öfver om rad etc.; (pp. ss.) a. öfver-svämmad äfv. bild. : inkräktad, hemsökt

af förhärjande maSSOr af (t. ex. gräshoppor); öfverlupen; öfvervuxen (with weeds, med ogräs); se vid. ex. under constable. ~ner,-ur, 5. ngn ei. ngt som öfversvämmar etc., för-härjare. ^niig, -ing, prt.; a.; s. öfversvämmande, inkräktande; vidsträckt förhärjning, allmän förödelse; ^ flood, öfversvämning.

Overs, è'vurz, s. pl. F öfverpengar, öfverskott af pengar vid uppgörelse el. kassainventering.

oversail, ovursà'1, vn. byg. skjuta fram om

murdel.

oversay †, ovursà', se say over.

overscent, ovursent', va. om lukt förtaga (»kaschera») annan svagare; för starkt parfymera.

over-scrupulosity, ovurskropul6s'iti, s. öfverdrifven ei. ängslig samvetsgrannhet. over-scrupulous, ovurskro'pulus, a. altför full af (samvets)betänkligheter, öfverdrifvit samvetsgrann. ~ness, -nes, s. se

föreg. S.

Oversea, è'vursè, a. † från andra sidan hafvet, utländsk, främmande; ad. (äfv. ~S, -z) öfver hafvet; utrikes, oversearch, 6vårse'rtj, va. genomsöka, -le-

ta, -gå, grundligt undersöka, oversee, ovursè', va. öfvervaka, hafva uppsigt öfver, efterse, tillse; genomse, se öfver, besigtiga, inspektera; råka att få en blick öfver, att obemärkt få se; öfverse, ej varsna, hoppa öfver †; öfverse med †. ~r, -ur, s. uppsyningsman, inspektör; särsk. fattigvårdssyssloman (: ~ of the poor) (en ej aflönad kommunal tjänsteman som upptager o. fördelar fattigskatten, men därjämte ock biträder vid taxering, valmans- o. jurylistors upprättande o. d.); föreståndare för (ei. syssloman vid) en inrättning; fabriks-Verkmästare; arbets-befallningsman; boktryckeri-faktor; ~ of (a) port, hamnfogde. ~rship, -ursjip, s. en overseer's befattning. Oversell, Åvursel', va. (jfr sell) sälja för mycket, särsk. börs. sälja mer än tillbörligt (än tillgångar medgifva) af; sälja(s) dyrare än.

Overset, ovursët', va. (jfr set) vända upp och ned på, kullkasta, -stjälpa, störta öfver ända äfv. wid. : (om)störta (t. ex. the constitution, författningen); vn. falla öfverända, störta omkull, välta, köra omkull, kantra; s. kullstörtande, vältande etc. (jfr upsetting); öfverflöd †. Oversew, èvårso', s. kasta öfver sömnad, sy

med öfverkast. översilade, èvursjà'd, va. öfverskugga, beskugga, jfr följ.

overshadow, (Wursjad'o, va. öfverskugga; öfverskygga; skärma, hägna, beskydda; kasta skugga öfver äfv. biid. : förmörka, fördystra; biid. ställa i skuggan, fördunkla, undantränga. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som öfverskuggar, ställer ngn, ngt i skuggan etc. "Jng, -ing, prt.; s. öfver-skyggande etc.; biid. undanträngande. ~y, -i, a. öfverskuggande; altför skuggig, overshoe, (Wursjo, s. yttersko; pälsfodrad

ytterkänga; (is. guttaperka)galosch. overshoot, ovursjo't, va. (jfr shoot) skjuta bortom, längre än, ut öfver målet; ila hastigt öfver; ~ the mark, äfv. bild. skjuta öfver målet; ~ one's self, se föreg.; våga sig för långt i en affär; gå för långt i påstående, uppgift etc., »taga till för mycket»; äfv. förplumpa sig.

overshot, Övursjot', (imp. o.) pp. af föreg.; a. F »öfverkörd», berusad; tekn. öfverfalls-(wheel); ~ mill, kvarn med öfverfalls-hjul.

oversight, o'vursit, s. uppsigt, tillsyn; förbiseende, försummelse; feltag, misstag, overskip, ovurskip', va. hoppa öfver äfv.

biid. : fara öfver, hoppa om ; undkomma †. overslaugh, o'vursli, s. Am. lok. bank i en flod som hindrar sjöfarten vid lågt vattenstånd; va. (---') hindra ngns el. ngts fortkomst (t. ex. a bill in the legislature); förbigå en officer (vid befordran). Oversleep, ovursle'p, va. o. vn. (jfr sleep) sofva öfver (tiden); ones self, försofva sig.

overslip, ovurslip', va. förbigå, öfverhop-pa, öfverfara af ovarsambet ei. likgiltighet; underlåta; låta gå förbi, försumma tillfälle.

oversman, o'vurzmån, s. (pl. -men, -men)

Skoti. uppsyningsman; Skoti. jur. skiljedomare (mellan två arbiters som yttrat olika åsigt).

oversnow, övursno', va. öfversnöa äfv. biid.

: strö snö i, »försilfra» håren, oversold, ovurso'ld, pp. af oversell såld till

för högt pris, öfver sitt värde, oversoon, ovurso'n, ad. för snart, overspan, ovürspån', va. sträcka sig (vara utspänd) öfver; s. byg. murs (fram)lutande, stupande ställning, overspeak, ovürspè'k, va. tala längre ei.

mera än; vn. tala för mycket. Overspent, ëvurspënt', a. öfveransträngd,

utjägtad, utmattad. Overspread, ovursprèd', va. breda ei. täcka öfver; kringströ öfver; utbreda (sprida) sig öfver; vn. vara (ligga) utbredd ei. kringströdd, overspring, ovurspring'. va. springa (hoppa) öfver.

Överstånd, övurstånd', va. hålla för hårdt

pa sina priser el. vilkor (så att därigenom intet aftal kan komma till stånd).

overstate, ovurstå't, va. öfverdrifva påstående,

uppgift, el. (i uppgift, antal etc.) angifva för

hög(t). <v,ment, -mënt, s. öfverdrifvet påstående ei. uppgift, färglagd redogörelse. Overstay, ovurstå', va. dröja öfver tidén,

stanna öfver. Overstep, ovurstëp', va. öfverskrida, öfvergå äfv. biid.; åsidosätta, overstock, ovurstok', va. öfverfylla, öfverlästa, förse med för stort förråd; biid. öfverhopa, begåfva med för stort förråd (with, af); s. (-'--) för stort förråd, öfver-fyllnad, öfverflöd; the market is ~ed (with goods), (torget) marknaden är öf-verfyld (med varor), tryckt; ~ one's self, ... skaffa sig för stort förråd (lager).

overstore. ovursto r, Va. se föreg, overstory, o'vurstori, s. byg. öfvervåning;

särsk. se clear-story.

Overstrain, övurstrå'n, va. spänna (sträcka) för mycket, öfverspänna äfv. biid.; tänja ut för långt, tänja på eg. öfver elasticitetsgränsen, äfv. bild. : gifva en för vidsträckt betydelse (tolkning, t. ex. one's instructions), drifva för långt; hårdraga bevis etc.; öfverdrifva; anstränga för mycket; försträcka; vn. försträcka sig; öfveran-stränga sig; ~ one's self, försträcka sig (by lifting : förlyfta sig); öfveranstränga

sig-

Overstretch, övurstrètj', se overstrain.

overstrow, ovurstro', va. (jfr strow) öfver-strö.

oversupply, ovursupli', va. jfr overstock; s. (-'—) för stort förråd, is. ekon. tillgång öfver efterfrågan.

OVerSWay, ovurswå', va. beherska, förskrifva lagar, befalla öfver, kufva, leda, styra.

oversweep, ovurswe'p, va. sopa (stryka fram) öfver.

overswell, ovurswël', va. öfversvalla, öfver-svämma.

overswift, övurswift', a. altför hastig ei, snabb.

Overt, o'vurt, a. öppen, uppenbar is. jur.; offentlig.

Overtake, ovürtå'k, va. (jfr take) upphinna; taga igen ngt försummadt; öfveiTaska, (oförmodadt) komma öfver; öfverväldiga, »gripa», idrabba». ~n, -n.pp. öfverraskad (äfv. by a slumber, by night); öfverväldigad (t. ex. by drink : ankommen).

Overtask, ovurtå'sk, va. pålägga ngn för mycket, ställa för stora fordringar på, fordra för mycket (arbete) af ngn, öfveranstränga.

Overtax, ovurtåks', va. pålägga för tunga skatter; beskatta (taxera) för högt; wid. jfr föreg.; ~ one's self (ei. one's strength), öfverskatta sina krafter, förtaga sig med arbete.

overthrow, övurthro', va. (jfr throw) störta

öfverända (äfv. biid., t. ex. a constitution), kullkasta, stöta omkull; mil. öfverända-kasta, i grund slå en har; s. (-'--) omkull-kastande, omstörtande; omstörtning; förstörelse; nederlag, fall, undergång, fördärf, o^er, -ur, s. omstörtare; förstörare; besegrare.

overthwart, ovurthwa'rt, a. † midt emot, tvärs öfver (vägen ei. d.) belägen; tvärs öfver vägen gående, (vinkelrätt) skärande; »sättande sig på tvären», egensinnig; ad.; prep. tvärs öfver, ^ly f, -li, ad. på

A,: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,overthwartness # Mindre brukligt. 937 T Föråldradt.

ovolo

tvären äfv. biid. ~ness †, -nës, s. tvärläge, jfr ofvan; biid. egensinne, overtime, o'vurtim, 5. öfvertid (arbetstid öfver den egentliga); ~ work, öfverarbete, extra arbete (på öfvertid). overtire, ovurti'r, va. uttrötta, utjägta. Overtly, o'vurtli, ad. öppet, uppenbart, overtoil, ovurtojl', va. se overwork. overtone, o'vurton, 5. akust. mus. öfverton. overtop, ovurtop', va. räcka öfver i höjden, höja sig ofvan; biid. höja sig öfver, öfverträffa; fördunkla; sätta (upp) sig öfver †. overtower, ovurtau'ur, vn. resa sig för högt, upptorna sig; sväfva för högt; va. höja sig (upptorna sig) öfver. Overtrade, ovurtra'd. vn. drifva handel i för stor skala (i förhållande till egna tillgångar [: ~ one's self] el. genom uppköp större än möjlig afsättning). Overtrading, -ing, s. hand. öfverspekulation, overtrue, övurtro', a. ty värr altför sann. overtrust, ovurtrust', vn. altför mycket lita

(in, på); s. (-'- -) altför stor tillit. Overture, o'vurtur (-tjur), s. förslag, anbud (ss. inledning till underhandling); skoti. kyrkolag, lagförslag underställdt the General Assembly; mus. uvertyr; va. Am. träda i i underhandling med, göra ngn förslag; Skoti. kyrkolag, göra en hemställan till (on a subject); of peace, inledning till fredsunderhandlingar, fredspreliminärer; to make r^s to, söka ett närmande till, inleda underhandlingar (of peace, freds-) med.

Overturn, ovurte'rn, va. vända upp och ned på; störta omkull, kasta öfver ända (äfv. biid., jfr overthrow); välta omkull, stjälpa med en vagn, bringa en båt att kantra; vn. välta; kantra; 5. (-'- -) vältande (kantring etc.); omstörtning, fall. ~er, -ur, s. en som kastar ngt öfver ända; omstörtare, förstörare. ~ing, -ing, prt.; s. omstörtning (äfv. biid. : revolution). Overuse, o'vurus, s. öfverdrifvit bruk. overvaluation, ovurvalua'sjun. s. öfverskärning. Overvalue, ovurval'u, va. öfverslcatta. overveil, ovurvà'1, va. beslöja, öfverhölj a. overvote, ovurvo't, va. se outvote. overwatch, ovurwotj', va. uttrötta gnm för mycket vakande; vn. vaka för mycket. ~ed, -t, pp.; a. utvakad. overweak, ovurwé'k, a. altför svag. Overweary, ovurwé'ri, va. utmatta, uttrötta.

overween, ovurwe'n, vn. }JC vara inbilsk. ^ing, -ing, prt.; a. inbilsk, uppblåst; öfvermodig; okuflig (passion for ...; greed etc.); s. inbilskhet.

overweigh, èvurwà', va. väga mera än, uppväga äfv. biid., jfr outtoeigh. 'vt, -'--t, s. större tyngd; öfvervigt äfv. biid. overwell, ovurwël', 1. ad. mer än väl. overwell, ovurwël', 2. va. öfversvämma,

välla öfver. Overwent, ovurwënt', imp. af overgo. overwhelm, ovürhwëlm', va. helt och hållet betäcka och krossa med sin massa, uppsluka, begrafva, hölja ; öfverhopa (with work); nedtrycka äfv. biid. : öfverväldiga, nedtynga, förkrossa, ^ing, -ing, prt.; a. öfverväldigande i aiim. Mfv. biid., förkrossande öfvermakt etc. »Jngly, -lngli, ad.

öfverväldigande, på ett (alt) förkrossande sätt.

Overwind, ovurwi'nd, va. (jfr ivind) uppvinda för mycket; ~ a ivatch, draga upp ett

Ur för hårdt så att fjädern springer.

overwise, 6'vurwiz, a. öfverklok, förnumstig.

overwit, o vurwit', va. se outwit. overword †, ovurwe'rd, va. uttrycka med

för många ord. overwork, ovurwe'rk, vn. (jfr work) arbeta för mycket; va. bringa (hålla, tvinga) till för mycket arbete, utarbeta, öfver-anstränga; s. (-'--) öfverdrifvet arbete, öfveransträngning; öfverarbete, arbete på öfvertid. overworn, ovnrwè'rn, a. uttröttad; utsliten, Utnött äfv. bild. om ämne etc.

Overwrite, ovuri't, va. öfverskrida, gifva

ss. titel ei. öfverskrift, overwrought, ovuro't, imp. O. pp. af overwork; öfveransträngd, öfverretad; öfver-alt besatt, öfversållad (t. ex. with ornaments) ; för mycket utarbetad ei. »studerad».

over-zealous, ovurzel'us, a. gående för långt i nit; altför ifrig ei. nitisk.

OVi-, o'vi, i eg. lat., mest veteusk. termer ägg-.

~cular, -k'ulur, a. ägg-. Ovid, ov'id, s. pr. Ovidius. ~ian, -'iån, a. Ovidiansk.

(ovi)duct, -dukt, s. anat. äggledare. ~ferOUS, -furus, ^gerOUS, -dj'urus, a. zool. äggbärande. ^form, -form, a. äggformig. ovine, o'vin, a. får-.

(ovi)parous, -p'arus, a. zool. äggläggande, ^posit, -poz'it, vn. zool. (ned)lägga ägg is. om insekter, ^position,----S. äggläggning, jfr föreg.

o void, o'vojd, a. (äfv. ~al, -'al) äggformig; oval; s. äggformig kropp (solid figur).

OVOlO, O'VOIO, S. byg. Vulst, fjärdedels cirkels rundstaf, jfr echinus (: Greek

Ovular, è'vülur, a. bot. froämnes-. OVUle, -vul, s. bot. froämne. Ovulum. iat., -lum, s. (pl. -la, -lå) bot. froämne; fysiol, litet ägg, äggämne.

OVUm, lat., o'vum, 5. (pl. -va, -vå) anat. ägg; byg. äggformig prydnad.

Owe, ö, va. ega †; vara skyldig i aiimht., pengar etc. (to, ngn); hafva att tacka för, hafva att tillskrifva; vn. † böra, vara pligtig;

(obs. i passivum poet. el. jfr ex. o. owing); ~ one a spite, hysa groll mot ngn, vara ngn gramse; ive ~ him many obligations (: a large debt o f gratitude), vi stå i stor tacksamhetsskuld till honom; they were «vd large sums QfC jfr ofvan anm.), de hade stora summor till godo (: att fordra); ... is r^d to, äfv. är att tillskrifva ... OWilig, -mg, prt.; (ersätter ett adjektivt owed) a. skyldig : som skall betalas ; utestående fordran ; härrörande (to, från), som är att tillskrifva (to, ngn, ngt,); to be ~ to, härröra (komma sig) af, bero (komma an) på; this is ~ to ..., äfv. detta har man ... att tacka för ei. detta har sin grund i ...; ^ to (eiiipt. ss. prep.) med anledning af, på grund af, till följd af, tack vare ...; to my being ill, till följd af min opasslighet; to have money ~ to one, hafva pengar att fordra.

Owl, aul, s. zool. uggla (Strix); äfv. en duf-varietet; vn. prov. ströfva (»stryka») ute om nätterna i oloflig afsigt; drifva smyghandel; smuggla. ~-eyed, a. uggleögd. ~ -light, s. skjTiming. ~-like, a. lik en uggla, 'v.er, -ur, äfv. o'lur, s. smugglare; smyghandlare. ~ery, -uri, s. ugglebo, -näste. ~et, -èt, s. liten uggla; uggla i aiimht. ~ing, -ing, s. kringsmygande, jfr ofvan; smyghandel, is. förr oloflig utförsel af får eller ull. oJsh, -lsj, a. uggleaktig, ugglelik.

own, on, a. egen (ofta ss. förstärkning till ett possessivt uttryck äfv. utan motsvarighet i sv., jfr ex.);

egendomlig, jfr ex.; som man själf bestämmer (is. om tid, pris, jfr ex. o. day); va. ega, besitta; förklara ei. erkänna för (for) sin; igenkänna, kännas vid; erkänna, bekänna, tillstå, vidgå (äfv. vn. med to); my ~ (dear), min egen älskade; my (his etc.) ~ self, just jag (etc.) själf (i egen person); your ~ for ever, evigt din; the King's ~ regiment, Konungens eget lifregemente; to be one's ~ man, råda sig själf, vara sin egen herre; an ~ cousin (of mine), en köttslig kusin (till mig); we bake our ~ bread, vi baka själfva (hemma); he had no time (not a moment ei. d.) he could call his ~ (ei. no time of his han hade ingen tid som

han kunde själf förfoga öfver (som han kunde vara ledig); let me have my / låt mig få (ei. behålla) mitt! to hold one's hålla på sin rätt, (veta att) göra sin rätt gällande, »stå på sig», »hålla i sig», »vara karl för sin hatt»; (äfv. to keep one's häfda sin plats (with, jämte : kunna uthärda jämförelse med,»hållangn, ngt stången»); to make ... one's göra till sin (sitt); tillegna sig äfv. i andlig mening : innehållet af ngt; vinna en person på sin sida; försäkra sig om ngn(s bistånd); he made their house his han gjorde sig fullkomligt hemmastadd hos dem; name your ~ day (price)! bestäm själf dag(en), (priset)! to pay a person his betala ngn hvad honom med rätta tillkommer ofta (: to give a person back his »betala ngn med samma mynt»; (to do something at (in) one's ~ time, när man själf finner lägligast, när man tycker; to have for one's hafva (få) ngt ss. sin egen tillhörighet (egendom), »till arf och eget»; of one's ~ accord, af egen drift, på eget bevåg; (people) of my ~ age, mina jämnåriga; he has a horse (house etc.) of his han har (håller ei. »består sig med») egen häst (etc.); people thought it all a fabrication of his <v/, folk trodde att han hade hittat på det själf, att det var hans eget påhitt; he has not an idea of his en enda själfständig idé; I have motives (reasons) of my ~ (for ...), jag har mina egna (»speciela») skäl; ... has a character (interest etc.) all its ~ (ei. of its ... en alldeles särskild, egendomlig ...; she had a little will of her »hon hade sitt lilla hufvud för sig», »hon visste nog hvad hon ville»; a little world of its en liten värld för sig; ~ (to) a fault, tillstå ett fel; ~ the Gospel, bekänna evangelium; ~ one's self (in the) wrong, erkänna sig hafva orätt; / ~ up F, jag ger mig (»godvilligt»), jag erkänner att jag har orätt; he ~ed her for his daughter, han erkände henne som sin dotter; it must be ~ed that, man måste tillstå att. ~ed, -d, pp.; a. egd ; om ting hemmahörande (in, i; t. ex. pictures ~ in England); erkänd; igenkänd; reiig. ei. särskildt begåfvad såsom omvändelsepredikant; the stolen goods have been egaren till det stulna har anmält sig. ~er, -ur, s. egare; sjö. redare; the ~s, sjö. äfv. rederiet; up, kappridn. egarne rida själfva (jfr gentlemen riders). ~er-leSS, -urlès, a. utan egare; herrelös hund etc. ~ership, -ursjip, s. rättmätig besittning; eganderätt.

A: fate, ä: far, k: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, !: fir,owse

Mindre brukligt. 939 † Föråldradt.

oyster-shell

owse, auz, etc. se ooze etc.

OX, oks, S. (pl. ~en, -n) oxe (äfv. is. om vilda arter af slägtet Bos, ko); pl. nötkreatur, hornboskap; to have the blacJc ~ tread on one's foot, få pröfva på hvad sorg och vedermödor vilja säga. ~bane, s. bot. en ört (Buphonus). ~bird, s. zool. strandvipa (Tringa). ^-bladder, s. oxblåsa. ~ -bOW,5. OXO k ; byg. »OXÖga»(: ovalt (tak)fönster). ~-eye, s. oxöga; se äfv. föreg., byg.; astron. Oxens Öga; bot. namn på åtsk. växter ss. : slägtet Buphthalmum; prestkrage; ietkullor (: ~ daisy, Anthemis tinctoria); zool. talgoxe (Parus major); sjö. liten öppning mellan molnen; litet lysande moln bådande storm. <N,-eyed, a. oxögd; med stora vidöppna ögon. ~-fenee, s. stängsel för nötboskap; stängselhinder vid räfjagt. ~fly, s. zool. oxstyng (Oestrus bovis). ~foot, s. veter. OxklÖf hos hästar, ~-ga.ll, S. OXgalla.

~gang, ~gate, .<?. förr jur. plogland (15 ei. 20 acres). ~-goad, .s. oxpik. ~-head, s.

oxhufvud, † som skällsord. ~heal, 5. bot. sc setterwort. ~-heart, Am. ett slags körsbär. ~-hide, s. oxhud; förr så mycket land som kunde inneslutas med en i remmar skuren oxhud. ~-like, a. oxlik, oxaktig. ~lip, s. bot. oxlägg (Primula elatior). ~pecker, s. zool. se beefeater, sista bet. ~-reim, -rim, s. rem af beredd oxhud i Kapkolonien använd till grim-mor, dragremmar etc. 'V'-Stall, S. OXStall; OX-

spilta. ~tail, s. oxsvans; ~ soup, ox-svanssoppa. ~-team, s. oxspann. ~ton-gue, s. oxtunga äfv. bot. : (jfr bugloss) slägtet Helminthia.

oxalate, ok'såiät, 5. kem. oxalsyradt salt.

OXaliC, oksal'ik, a. kem. af Ox al is (en ört: harsyra; ~ acid, oxalsyra. oxalite, -'-it, 5.

min. OX al it (naturligt oxalsyradt järn).

oxen, pl. af ox.

OXer, 6ks'ur, s. F sc ox-fence.

Oxford, oks'ford, s. pr. ~-gray, ^-mixture,

s. ett slags mörkt gråmeleradt ylletyg (äfv. kalladt pepper-and-salt, s. d. o.).

Oxid, ok'sid, se oxide. ~able, -abl, a. kem. som kan oxideras. ~ate,-àt, va. o. vn. oxidera, syrsätta, ^ation, -a'sjun, s. oxidering. ~atOr, -àtur, .9. ngt som åstadkommer oxidering; en inrättning på en Ar-gandsk brännare hvarigenom en luftström tillföres lågan. ~e, -sid, s. kem. oxid. ~ize, -iz, va. syrsätta, oxidera. ~izement, -Izment, se mation.

Oxonian, okso'niån. a. från Oxford (iat. Oxo-nia), tillhörande Oxford; s. medlem af universitetet i Oxford; sko som knäppes öfver vristen (äfv. ~ button-over).

Oxter, ok'stur, s. skoti. Engi. prov. armhåla.

oxychloric, èksikio'nk, a. kem.; ~ acid, öfverklorsyra, oxyde, se oxide.

Oxygen, ok'sidjen, s. kem. syre; tekn. blekningspulver; active ozon. ~-gaS, s. syrgas. ~ate, -àt, va. förena med syre, oxidera, oration, -a'sjun, s. syrsättning. ~at0r, -àtur, se oxidator. ~ize, -iz, se r^ate. <-vOUS, -idj'enus, a. hörande till syre, af syre. oxygon, 6ks'ig6n, ~e, -on, s. geom. spetsvinklig triangel. ~al, - ål, ~ial, -go'-niål, a. spetsvinklig, oxyhydrogen, oksihi'drodjen, a. kem. af en blandning af syre och väte; ~ gas, knall gas.

oxymel, ok'simel, s. farm. blandning af honung och ättika. OXymOrOn, gr., oksimo'ron, s. retor. oxymoron (uttryck sådant som t. ex. kärleksfullt hat).

oxymuriate, oksimu'riat, s. äldre kem. se chloride. oxymuriatic, -riåt'ik, a.; ~ acid †,

dets. som chlorine.

oxyopia, gr., oksio'pia, oxyopy, -'-opi, 5. med.

sjukligt känslig synförmåga, oxyrrhodine, oksir'odm, s. farm. rosenättika, oxysalt, oks'isalt, s. kem. syrsalt. oxytone, oks'iton, a. med skarp ton; gram. med akut accent på sista stafvelsen; s. akut ton; grek. gram. oxytonon, ord med akut på sista stafvelsen. OXytOnical, -tén'-lkal, a. se oxytone, a. gram. Oyer, o'jur, s. jur. afhörande; ~ and terminer (te'rminur) (i vissa jur. term.: rätt att) ransaka och döma; court of ~ and terminer, urtima ting i brottmål, oyes, oyez, o'jes, interj. (eg. fr. imper. »oycz») hören, lyssnen (utrop hvarmed en offentlig utropare, en rättstjänare vid domstolar etc. äskar ljud).

Oylet, oj'let, se eyelet-hole o. oillet. Oyster, oj'stur, s. zool. östra (Ostrea, oftast O. edulis, ätlig östra); native i park uppdragna ostron (små, gröna o. tunnskaliga) ; sea f>*S, hafsostron (från naturlig ostronbank). ~-bank, se bed. ~-bar, s. ostronkällare, -servering. ~-bed, s. ostronbank. ~-brood, s. ostronyngei. ~-catcher, s. zool. strandskata (Hæmatopus ostralegus). ^-culture, se **-farming. ~-dredge, 5. ostronskrapa (nät). ~-farm, s. ostronpark. ^-farming, s. artificiel ostronodling. ~-fishery, s. se foij., se vid. o*-bed. ~-fish-ing, s. ostronfiske. ~-green, s. bot. Ulva latissima (en aig). ~-knife, s. ostronknif. ~-park, s. ostronpark. ~-patty, 5. liten ostronpastej. plant,bot. salsofi (Tra-gopogon parrifolius); hafsstenfrö (Litho-spermum maritimum). ~-shell, s. ostronskal; ~ bonnet, »skopa» (ett slags fruntim-

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.oyster-shell

F Talspråk.

mershatt, rund o. ngt kupig ss. ett ostronskal). ~

wench, ~-wife, ~-woman, s. ostronför-

säljerska; typiskt : »mångelskan (kvinna med tal o. sätt ss. en sådan). ^ling, -ling, s. liten östra.

ozocerite, ozokerite, ozok'urit, (ozose'rit,

-ke'rit), s. min. ozokerit, bärgvax.

ozone, o'zon, S. kem. OZOn (modifikation af syre). OZOnise,-iz, ra.förvandla till ozon; mätta med ozon. ozonometer, -onom'etur, 5. instrument till mätande af luftens ozon-halt. ozonoscopic, -noskop'ik,a. tjänande till upptäckande af ozon.

P, p, pè, s. konsonanten p; and Q's F, (små)saker att iakttaga; mind your and Q's, »se opp med ögonen»; »passa dig», tänk på hvad du gör, var försigtig

äfv. i uppförande. Fork.: P., p,, page; gram. participle: past; i schack pawn; hand. lat. per cl. pro; pint; pipe ; pole; post; President; Professor; farm, pugil; Pa., Amer. Pennsylvania; p. a., gram. participial adjective; P. and 0., hand. Peninsular-and-Oriental -Steam -Navigation - Company Steamer) ; Pal., palaeontology; Par., paragraph; Para, se texten ; Pari., Parliament; part., participle; paSS., passive; Pat., Patrick; Pathol., pathology; payt., payment; P. B., se Ph. B.; P. C., Police Constable; Privy Council cj. Councillor; hand, price [-current; se äfv. föi.i.; p. Ct., per cent; pd., paid; P. D., se Ph. D.; printer's devil; Penn., Am. Pennsylvania; Pent., Pentecost; Per(S)., Persian; per an(n)., (lat. per annum) by the year: per Cent., per Ct., (iat. per centum) by the hundred; pert., perfeet; perS., person; persp,, perspective; Pet., Peter; Pg., Portuguese; P. G. WI., Past Grand Master; Phar(m)., Pharmacy ; Ph. B., (iat., Philosophiae Baccalaureus) Bachelor of Philosophy; Ph. D., (iat. Philosophise Doctor) Doctor of Philosophy; Phil., Philip; Philippians; philosophical; philosopher; philosophy; Phils., Am. Philadelphia ; Philem., Philemon; Phil.Trans., philosophical transactions; Photogr., photographer; photographic; photography; Phren., phrenology; PhyS., physics; PhyS(iol)., physiology; pinx., (iat. pinxit) he (she) painted; pk., peck; P. L., Poet Laureate; Pl., place; plate; plural; P. L. B., Poor-Law Board; P. L. C., Poor -Law Commissioners; P. L. G., Poor-Law Guardians; Plff., plaintiff; plll(r)., plural; piup., pluperfect; P. WI., (iat. post meridiem) afternoon; passed midshipman; peculiar metre; postmaster; P. WI. G., Postmaster• General; P.O., Post-Office; P. & 0, Co., Peninsular tf Oriental Steam Navigation Company, jfr P. and 0.; P. 0. D., Post-Office Department; Poetpoet-

P.

ical; poetry, Poiit. Econ., political economy ; P. 0. 0., Post-Office order; pop., popularly; population; Port., Portugal; Portuguese; pOSS., possessive; P. P., Parcels Post; parish-priest; Pp., pp., pages; past participle; participles; kappr. pay or play; på bref post-paid; P. P. C., (fr. »pour prendre congé» på visitkort) to take leave; äfv. s. benämning på ett sådant visitkort; pphpamphlet; pprparticiple present: P. R., Porto Rico; Prince Regent; Prince (Princess) Royal; prize ring; Pr., priest; prince; pr., gram, preposition; hand. (iat. per) by ei. by the; P. R. A., President oj the Royal Academy; preb., prebend; pr Ct.,per cent; pref.,prefix; prep.,preposition; preSpresent; (iat. præses, ei.) president; pret., preterit; prillprincipally; print., printing; prob., problem; prof., professor; pron., pronoun; pronounced; pronunciation; pron. a., pronominal adjective; propproposition; prOS., prosody; pro tem., (lat. pro tempore) for the time being; prOV., proverbial(ly); proverbs; provincial(ly); provost; prOX., (iat. proximo) next; of the next month; P. R. 8., President of the Royal Society; P. R. 8. A., President of the Royal Scottish Academy; PrUS., Prussia; Prussian; P. S., permanent secretary; Privy Seal; teat. prompter s side; i bref (iat. post scriptum) postscript; Ps., Psa., Psalm(s); Pl., part; payment; kem. min. platinum: point; post; P. T., Pupil-Téacher; p. t., post-town; se äfv. pro. tem.; P. T. 0., please turn over! pubpublic; published; publisher; pun., puncheon; p. V., post-village; pwt, pennyweight; P. Y. C., pay your cash (: per kontant); pxt, se pinx.

Pa, på, s. F förk. f. Papa.

Paas, pås, s. Am. påsk.

pab, påb, s. Skoti. skäfvor (affall vid lins behandling).

pabouche, pabo'sj, s. pampusch, babusch

(turkisk toffel).

pabular, pab'ulur, a. tjänande som föda ei. foder; närande, pabulum, lat., -lum, s. näring för djur o. växter, äfv. biid.; bränsle.

A: fate, à: far, i: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: lier, 1: fine, 1: fin, ?: fir, oyster-shell

F Talspråk.

940 P Lågt språk.

pabulum

mershatt, rund o. ngt kupig ss. ett ostronskal). ~

wench, ~-wife, ~-woman, s. ostronför-

säljerska; typiskt : »mångelskan (kvinna med tal o. sätt ss. en sådan). ^ling, -ling, s. liten östra.

ozocerite, ozokerite, ozok'urit, (ozose'rit,

-ke'rit), s. min. ozokerit, bärgvax.

ozone, o'zon, S. kem. OZOn (modifikation af syre). OZOnise,-iz, ra.förvandla till ozon; mätta med ozon. ozonometer, -onom'etur, 5. instrument till mätande af luftens ozon-halt. ozonoscopic, -noskop'ik,a. tjänande till upptäckande af ozon.

P, p, pè, s. konsonanten p; and Q's F, (små)saker att iakttaga; mind your and Q's, »se opp med ögonen»; »passa dig», tänk på hvad du gör, var försigtig

äfv. i uppförande. Fork.: P., p,, page; gram. participle: past; i schack pawn; hand. lat. per cl. pro; pint; pipe ; pole; post; President; Professor; farm, pugil; Pa., Amer. Pennsylvania; p. a., gram. participial adjective; P. and 0., hand. Peninsular-and-Oriental -Steam -Navigation - Company Steamer) ; Pal., palaeontology; Par., paragraph; Para, se texten ; Pari., Parliament; part., participle; paSS., passive; Pat., Patrick; Pathol., pathology; payt., payment; P. B., se Ph. B.; P. C., Police Constable; Privy Council cj. Councillor; hand, price [-current; se äfv. föi.i.; p. Ct., per cent; pd., paid; P. D., se Ph. D.; printer's devil; Penn., Am. Pennsylvania; Pent., Pentecost; Per(S)., Persian; per an(n)., (lat. per annum) by the year: per Cent., per Ct., (iat. per centum) by the hundred; pert., perfeet; perS., person; persp,, perspective; Pet., Peter; Pg., Portuguese; P. G. WI., Past Grand Master; Phar(m)., Pharmacy ; Ph. B., (iat., Philosophiae Baccalaureus) Bachelor of Philosophy; Ph. D., (iat. Philosophise Doctor) Doctor of Philosophy; Phil., Philip; Philippians; philosophical; philosopher; philosophy; Phils., Am. Philadelphia ; Philem., Philemon; Phil.Trans., philosophical transactions; Photogr., photographer; photographic; photography; Phren., phrenology; PhyS., physics; PhyS(iol)., physiology; pinx., (iat. pinxit) he (she) painted; pk., peck; P. L., Poet Laureate; Pl., place; plate; plural; P. L. B., Poor-Law Board; P. L. C., Poor -Law Commissioners; P. L. G., Poor-Law Guardians; Plff., plaintiff; plll(r)., plural; piup., pluperfect; P. WI., (iat. post meridiem) afternoon; passed midshipman; peculiar metre; postmaster; P. WI. G., Postmaster• General; P.O., Post-Office; P. & 0, Co., Peninsular tf Oriental Steam Navigation Company, jfr P. and 0.; P. 0. D., Post-Office Department; Poetpoet-

P.

ical; poetry, Poiit. Econ., political economy ; P. 0. 0., Post-Office order; pop., popularly; population; Port., Portugal; Portuguese; pOSS., possessive; P. P., Parcels Post; parish-priest; Pp., pp., pages; past participle;

participles; kappr. pay or play; på bref post-paid; P. P. C., (fr. »pour prendre congé» på visitkort) to take leave; äfv. s. benämning på ett sådant visitkort; pphpamphlet; pprparticiple present: P. R., Porto Rico; Prince Regent; Prince (Princess) Royal; prize ring; Pr., priest; prince; pr., gram, preposition; hand. (iat. per) by ei. by the; P. R. A., President oj the Royal Academy; preb., prebend; pr Ct.,per cent; pref.,prefix; prep.,preposition; preSpresent; (iat. præses, ei.) president; pret., preterit; prillprincipally; print., printing; prob., problem; prof., professor; pron., pronoun; pronounced; pronunciation; pron. a., pronominal adjective; propproposition; prOS., prosody; pro tem., (lat. pro tempore) for the time being; prOV., proverbial(ly); proverbs; provincial(ly); provost; prOX., (iat. proximo) next; of the next month; P. R. 8., President of the Royal Society; P. R. 8. A., President of the Royal Scottish Academy; PrUS., Prussia; Prussian; P. S., permanent secretary; Privy Seal; teat. prompter s side; i bref (iat. post scriptum) postscript; Ps., Psa., Psalm(s); Pl., part; payment; kem. min. platinum: point; post; P. T., Pupil-Téacher; p. t., post-town; se äfv. pro. tem.; P. T. 0., please turn over! pubpublic; published; publisher; pun., puncheon; p. V., post-village; pwt, pennyweight; P. Y. C., pay your cash (: per kontant); pxt, se pinx.

Pa, på, s. F förk. f. Papa.

Paas, pås, s. Am. påsk.

pab, påb, s. Skoti. skäfvor (affall vid lins behandling).

pabouche, pabo'sj, s. pampusch, babusch

(turkisk toffel).

pabular, pab'ulur, a. tjänande som föda ei. foder; närande, pabulum, lat., -lum, s. näring för djur o. växter, äfv. biid.; bränsle.

paCa, pà'kå, S. zool. påk a (en sydamer, gnagare,

Celogenys paca). pacane, paka'n, paccan, pak'an, se pecan. pacation >fC, paka'sjun, s. se pacification. pace, pàs, S. steg i flere bet. (ss. mått omkr. 2 l/2 fot ei. 4 2/ö fot); gång, sätt att gå, om hästar »allure», särsk. skridt, äfv. passgång; fart, »takt», hastighet med hvilken man går ei. färdas; lok. se dais; vn. gå (steg för steg), skrida; om hästar gå i skridt; gå i passgång; va. stega upp (mäta med steg); skrida öfver (ei. genom) med afmätta steg, »mäta»; låta framskrida, föra ngn steg för steg†; short

högre skolan (låta [en häst] genomgå sina allurer, ... »visa sina konster»); jfr äfv. ex. under exercise; ~ up and doivn (to and fro), skrida (»mäta» etc., jfr ofvan) upp och ned (fram och tillbaka). -t, pp.; a. i sms. som har en viss gång (t. ex. slow ridk. inriden, dresserad, äfv. bild. durk-drifven (jfr thorough-ur, s. en gående, gångare; häst som går (väl) i skridt; passgångare. pacha, ~lic, se pasha, etc. pachyderm, pak'iderm, s. zool. tjockhudadt djur, djur af ordningen: ~ata, -'ata, ei. -z, s. pl. (densamma som Mångklöfvade : Bel-luæ). ~al, -'al, ^atOUS, -'åtus, a. tillhörande de tjockhudades ordning; tjock-hudad äfv. biid. : okänslig, (för)härdad. ^atousness >|<, -'atusnès, 5. skämts, egenskap att tillhöra »de tjockhudade» bild., okänslighet, pacific, pasif'ik, a. (äfv. ~al) fredsstiftande; fridsam, fredlig, stilla; s. (the P~) Stilla hafvet (äfv. the (P)~ Ocean)-, F förk. for the (P)~ railway, Pacificbanan som förbinder det inre af nordamerik. kontinenten med Stilla

hafvet. ~ation, -a'sjun, s. fredsstiftande, fredsmäkling; fredens (0. ordningens) återupprättande (of i; ofta : kufvande); stillande, lugnande. ~atOr, -ätur, s. fredsstiftare, återupprättare af freden, jfr föreg. ~atOry, -àturi, a. fredsstiftande, -mäk-lande; fridsam.

pacifier, pas'ifiur, s. se pacificator, pacify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) blidka, stilla, lugna; ställa till freds häftiga fordringar; försona fiender; stifta fred i, gifva fred åt, återställa lugnet i ett land. pack, påk, s. packe, knyte, bylte, bal; mil. packning, ränsel; börda; samling, massa, hop (ofta i dålig mening, t. ex. of thieves :) band (jfr vårt »pack»); (en hop) packis; (ett) spelkort; jagt. släpp hundar; flock, skock vargar; svärm fåglar; i vattenkur inpackning; va. packa en kappsäck o. d.; bundta ihop, packa ihop (in, jfr nedan ~ up); (in)stufva, emballera; klöfja häst; i vattenkur inpacka; ångm. etc. förse med packning, (kring-) packa; blanda kort i bedräglig afsigt; bringa tillsammans i oredlig ei. egennyttig afsigt (jfr ~ a jury), få ihop (»laga») åt sig; fösa (köra) bort, köra på porten, hastigt affärda (ofta med away ei. off); vn. packa (sina saker); låta packa (ihop) ei. stafvar sig om gods; packa ihop sig; packa sig af (med aioay ei. out ei. off); samla sig i flockar (skockar), flocka (skocka) sig tillsamman; ~ a jury, samla ihop en jury af partiska (mutade) jurymän; ~ up, (va.) packa ihop, packa in, ned (in, i); (vn.) packa (sina saker); F »slå igen butiken», göra bankrutt; to he ~ec? up, F äfv. hafva packat (in) (vara resfärdig). ^Cloth, S. tyg nytjadt till omslag, packlärft m. a. sorter. ~-duck, s. packduk, groft buldan nytjadt tin balar etc. ~horse, s. packhäst; lastök hvarmed klöfjas. ~-horse-man, s. kringvandrande krämare som klöfjar sina varor. ~-hOUSe, s. packhus, magasin. ~-ice, s. packis i polarhafven. ~-|0ad, S. packöks börda, ^man, s. kringvandrande krämare. ^saddle, s. klöfsadel. ~ sheet, .<?.

S. se "u-cloth; pressenning el. d. öfver en lastvagn. ~Staff, s. gårdfarihandlandes pack-käpp. ^thread, s. pac.k-tråd, -garn (sim-

pelkort, segelgarn o. d.). ~-Way, S. klöfjestig.

~age, -adj, s. packe, varubal, kolli; inpackning; förpackning, emballage (ei. kostnad därför). ~er, -ur, s. en som packar; sin- etc. packare; packhuskarl. ~et, -ët, s. paket; boktr, ett stycke sättning; pa-

ketfartyg (äfv. ~et-boat, ~et-ship, ~et -Vessel); va. slå in i paket; af sända med en paketbåt; ~ oj' needles, nålbref. ~et -day, s. dag för paketposts ei. -båts afgång, ^ing, -ing, prt.; s. inpackning; stufning; packning å en maskin, fyllning i en mur för att tata; to send (a) ~ F, köra bort (ei. af med), köra på porten; get you packa

dig af! (sms. jfr ofvan stående). ^ing~bOX, S. se föij.; se stujfing-box. ~ing-Case, s. lår,

packlåda, <%Jng-cloth, ~ing-whites, se

i: note, o: do, o: nor, o: not, i\: tube, u: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.packing-needle

"»-cloth. ^ing-needle, S. packnål hvarmed balar o. d. hopsys. ~ing-preSS, s. hydraulisk press till sammanpressning af (bomulls-) balar. ~ing-sheet, s. se "»-cloth; i vattenkur packlakan.

packfong, pak'fong, 5. (eg. kinesiskt) nysilfver.

packwax, pak'waks, se pax-wax.

paco(s), pa'ko(s), (1.) 7.001. se alpaca; (2.)

min. pako (i Sydamerika : järnockra innehållande små partiklar af gediget silfver).

pact, pakt, s. fördrag, öfverenskommelse.

-k'sjun, se föreg. ~ional, -k'sjunal, ~itiOUS, -lsj'iis, a. bestämd genom fördrag, beroende på en öfverenskommelse; fördragsenlig.

pad, påd, 1. s. † ei. lok. gångstig (jfrpath); klippare, passgångare >j<; »stigman» (vanligare -.foot-"»); va. trampa, beträda: prov. trampa upp, bana jämn vag; vn. vandra, gå till fots, färdas långsamt; vara (blifva) stråtröfvare (: to go on the "»); ~ the hoof traska till fots. ~nag, s. passgångare, klippare.

pad, påd, 2. s. (flat) kudde, dyna, madrass; ngt lagdt platt o. mjukt ss. underlag (jfr blotting-"»); valk; stoppning; en vadd; sadelputa, mjuk, stoppad sadel; (i cricket) skyddsdyna för knäet; lok. ett bryggkärl; lok. räftass; va. stoppa, vaddera; madrassera; tekn. i tygtryckerier påtrycka betan med klotsning. ~der, -fir, (1.) s. en som stoppar etc.; en som nytjar uppstoppningar (starkt vadderade kläder); (2.) stigman, ^ding, -ing, prt.; s. stoppning, vaddering; fyllning; tekn. betans fästande medelst »klotsning»; F bild. fyllnadsgods äfv. : spalt fyllnad.

paddle, pad'l, vn. fingra (på ngt), leka med fingrarna; plaska (med händer el. fötter i vattnet); ro, paddla (äfv. va.); s. plaskande; paddlande; kort bredbladig åra, vrick-, styråra; åra med två blad, pagaj; vat-tenhjlllsskofvel; blad el. bred del på ngt verktyg liknande åiblad; tekn. verktyg liknande åra att röra omkring, mäskroder, rörkrycka etc.; lucka på en slussport o. d., liten damlucka; plogspade, jfr "»-staf; feathering "»s, rörliga skoflar; se vid. ex. under canoe, —beam, s. hjulhusbjälke. — board, S. skofvel på vattenhjul. —bOX, —case, hjulhus på ångbåt. —shaft, s.

hjulaxel för skofveihjui. Staff, s. gångskyffel; plogspade hvarmed plogbillen befrias

från jord etc. —steamer, —vessel, 5. hjui-

(ång)fartyg. ^-wheel, s. skofveihjui. ~ -WOOd, s. ett lätt elastiskt trä (af Aspido sperma excelsum från Guiana). "Ur, S. pla-

skare; paddlare.

paddock, pad'ok, 1. s. inhägnad gräsplan (vid ett stall), hästhage. —COlirse, s. inhägnad för jagthundars dressyr, paddock, pad'ok, 2. s. padda, —pipe, s. bot. kärrfräken (Equisetum palustre). ~ -Stone, s. paddsten (som troddes växa i paddans hufvud o. hafva medicinska egenskaper). ~

-StOOl, s. bot. hattsvamp, is. skifsvamp (Agaricus). Paddy, pad'i, s. öknamn på irländare (af St.

Patrick, Irlands skyddspatron), paddy, pad'l, S. Ind. ris i hylsor (växande el. skördad t), —bird, s. zool. risfågel (Loxia oryzivora). —field, s. risfält. padelion, eg. fr., padeli'un, s. bot. Be lion's -foot.

padelle, pådër, padella, it., -a, 5. liten stekpanna; beckpanna vid illuminationer, padesoy, pad'esoj, se paduasoy. padishah, pers., pådè'sjå, pad'isja, s. storherre (titel för turkiske sultanen o. för schahen af Persien).

padlock, pad'lok, s. hänglås; tjuder för be

tände häst; va. sätta (häng)lås för. padnag, se under pad, 1. padow-pipe, pad'opip, lok. se paddock-pipe. padsaw, pad'sa, S. snick. fogsvans (såg med

handtag för ändan af klingan).

Padua, pad'fia, s.pr. Padua. (p)~S0y, -soj',

pad'usoj, s. ett slags tjockt siden (eg. fr. Padua). -ån, a. Paduansk, från Padua; ~ coins, oäkta antika mynt. pæan, pè'ån, se pean; se äfv. pæon. pædo-se pedo-...

pæon, pè'on, S. metr. en versfot (af fyra stafvel-ser hvaraf en lång).

pæony, se peony.

pagan, pa'gan, s. hedning, afgudadyrkare; a. hednisk. ~ic(al) †, pågån'ik(ål), ~ish, -lsj, a. hednisk. ~ism, -lzm, s. hedendom. ~ize, -iz, va. göra hednisk; vn. % vara (ei. lefva som) en hedning, page, pådj, 1. s. page, hofs ven; Am. vaktmästare (of the Congress); betjäntpojke

†; »page», Uppllållarband för klädningar; va. † uppvakta som page. page, pàdj, 2. s. sida i en bok, äfv. bild. : »blad»; boktr, kolumn; va. paginera, numrera sidorna i en bok; the "»S of history, »histO-riens blad», pageant, padj'ent, pa'djent, s. offentligt skådespel, festupptåg (festprocession o. d.); praktföreställning, lysande skådespel; flyktig ögonfröjd, tomt sken, prunk; a. i sms. praktfull, lysande, prunkande. ~ry, -ri, s. praktupptåg; prakt, ståt; prunk, flärd, tomt sken. pagehood, pa'djhud, s. pagetjänst, en pages ställning.

pagil, pi'd^il, se paigle. paginal, padj'inal, a. försedd med numrerade sidor, paginerad. pagination, -nä'-sjun, s.

paginering, paging, pa'djing, prt. af page, 2.; s. paginering, pagod >j<, pa'god, oftare ~a, pag6'då, s. pagod, ostindiskt (ei. kinesiskt) tempel; afgudabild †; pagod (hindostanskt mynt af varierande värde mellan 7 o. 8 kr.). ~a*StOnG, S. min. en kinesisk kalkart innehållande petrifikat liknande en pagod. ~ltC, -it, s. se ßgure-stone. pagurian, pagu'rian, s. zool. eremitkräfta

(Pagurus Bernhardus). pah, på, 1. se bah.

pah, på, 2. S. Nya Zealand befäst läger, paid, pàd, (imp. o.) pp. af pay ; på räkningar

o. d. betalt, som kvitteras, paidle, pa'dl, vn. skoti. se paddle. paigle, pa'gl, s. bot. gullvifva (Primula veris), pail, pàl, s. ämbar, spann, hink, stäfva; coiv in ko som mjölkar, ^-brUSh, s. skurborste med borst utstående vid ändarna för stäfvor, ämbar o. d. ~ful, -ful, S. så mycket som går i en stäfva etc., ett ämbar vatten (of ivater) etc.

paillasse, fr-, paljås', s. halmmadrass, fäs-sing.

pain, pàn, s. straff; pina, plåga, smärta kroppslig ei. andlig; bekymmer, oro, ängslan (at, öfver); se vid. va. smärta, plåga; oroa; (to feel, have) a in the head (bowels, side, etc.), (hafva) ondt i hufvudet (magen, etc.); to give vålla smärta (bekymmer, sorg); it gives me (great (ei. it me) to ..., det.smärtar mig (djupt) att ...; in lidande; to be in lida smärta, »hafva ondt» (: to feel, suffer ; oroa sig (about, for, för ngns skull); bill of f>*s and penalties, pari. motion om utomordentliga bestraffningsåtgärder mot högförrädare o. d., jfr bill of attainder ; on (under) ~ of death, vid dödsstraff; to put one to the ~ (t. ex. of confessing it), pina ngn med (att nödgas .. .). killer, med. F smärtstillande medel (»vattens), oued, -d, pp.: a ~ feeling, en känsla af smärta; I am much ~ to ..., dets. som: it gives me great pain to ... ~ful, -ful, a. smärtsam, plågsam, pinsam; mödosam, tung, besvärlig; lidande, olycklig)jC; sträfsam, trälande †. ^fulness, -fulnës, s, smärtsam beskaffenhet, plågsamhet, pinsamhet; lidande, smärta, sorg, oro, bekymmer; mödosamhet, besvärlighet; arbetsamhet ~|eSS, -lës, a. plågfri, utan smärta, bekymmer etc. (jfr pain); ej smärtsam, smärtfri; lätt, utan möda. lessness, -lesnes, s. plågfrihet etc., jfr föreg.

-z, s. pl. plågor, smärtor etc. (jfr pain); (i föij. bet. äfv. använd ss. sing.) möda, omak, besvär, ansträngningar; födslovärkar; to take (great) göra sig (mycket) besvär (about, with, med en sak; to, att); to be at the ~ to, göra sig det besväret att; for one's för sitt omak, »för besväret», »till lön» (t. ex. I tuas called a fool for my jag fick heta dum, det hade jag för omaket). ^Staker, s. en som gör sig möda, sträfsam, arbetsam människa, »arbetsmyra». ^Staking, a. sträfsam, flitig, oförtruten; samvetsgrann, noga i sitt arbete; s. besvär man gör sig; möda, flit, sträfsamhet; samvetsgrannhet i arbete, paint, pant, va. måla (i alla sv. ordets bet.; from nature, s. d. o.; in, i, med, t. ex. water--colours; on, på, glass, etc.); färglägga, färga, stryka en dörr etc.; sminka; wid. skildra; med. pensla ögonen, ett sår etc.; VII. måla; sminka sig; S. is. simplare, tillredd el. pålagd (målar)färg; smink (:. ~ for the face); ~ out, (utplåna genom att) måla öfver; biid. F utmåla (as, såsom); she r^ed her face, hon sminkade sig; the door was ~ed green, dörren var grön-målad; white houses, hvitmålade

hus; mind (ei. take care of) the »nyin åladt» ss. varning. ~-bOX, s. färglåda; sminkdosa. ~-brUSh, s. målarpensel. ~ -mill, s. färgkvarn, -rifningsmaskin. ^ -pot, s. färgpyts. ^-Stråke, s. sjö. råhults-planka. ~er, -ur, (1.) s. målare; canvass, målarduk till oljemålningar; colic, med. målarkolik, kronisk btyfor-giftning; gold, musleguld, guld-

brons. ~er-engraving, ~er-etching, s. gravyr et. etsning utförd af artisten själf efter en af hnm målad tafla. ~er-stainer, s. vapenmålare; kattuntryckare för hand. painter, pa'ntur, (2.) s. sjö. penter, fånglina, painter, pa'ntur, (3.) s. Am. se panther. painting, pa'nting, prt.; s. målning äfv. bild.; tafla; afbildning, porträtt (of, af); målarkonst; stakning, anbringande af (målarfärg; sminkning; ~ med in, on etc., jfr paint (t. ex. ~ in water-colours, akvarell-[måleri, -målning]); ^ of incident, genremåleri. ~-r00t, s. bot. sminkrot (Litho-spermum arvense). paintless, -ties, a. utan färg; poet. som ej kan målas (obeskriflig). paintress, -tres, s. målarinna, painty, -ti, a. Si. »skrikande», onaturlig, » gjord».

pair, par, S. sammanhörande par af två lika, motsvarande ; vn. para sig; stämma, passa tillsamman (with, med); va. para; förena (ställa, sätta) tillsamman (with, med);

a happy ett lyckligt (älskande, äkta) par;

a ~ of boots (breeches, drawers, etc.) ett par stöflar (knäbyxor, kalsonger etc.); a ~ of bellows, en blåsbälg (obs. på dylikt sätt vid scissors m. fl.); a ~ of stairs, en trappa (trappgång, jfr flight of stairs); (drf F uttryck ss.: a two lodging, lägenhet två trappor upp; the three »» rummen

åt gården [baksidan] tre trappor upp; boxes upon the one teat, loger å första raden, jfr dress-tier); a carriage and en tvåspänd vagn; two ~(s), två par; they are a de äro just lika goda (»kålsu-pare»); (these boots) are not a ~ (ei. *»s), ... äro omaka; to buy a köpa paret (hästar); to make a utgöra ett par (höra tillsammans); in (gå etc.) parvis,

par om par, två och två; that's another ~ of shoes, ordspr. »det var en annan femma», det är en helt annan sak; ~ °ß\ gå bort parvis; parlam. si. »kvitta» (om medlemmar af olika partier som efter aftal aflägsna sig vid omröstningen); ~ ivith, äfv. Vara

vis-à-vis med. ~-royal, s. spelt, tre kort ei. tre tärningar (allor i raffel) af samma valör, "wing, -ing, prt.; s. parning (jfr föreg, V.); se äfv. följ. ~llig-0ff, S. pari. F »kvittning» (frånvaro från omröstning på grund af aftal med en medlem af motpartiet, jfr pair off).

~ing-time, s. parningstid. pakfong, se packfong. pal, pal, s. si. kamrat, stallbroder, palace, pårås, -ås, s. palats, slott. ~-car,

S. Am. järnv. SaloilgSvagn. ~-C0UPt, s. förr borgrätt (domstol); äfv. se följ. ~-yard, S.

slottsgård, borggård, paladin, påFådin, s. hofriddare, vandrande riddare, ypperlig kämpe (is. i sagan, Kari d. stores, el. kung Arthurs).

palæ..., paré, se pale...

palankeen, palanquin, paianke'n, s. ind. etc.

större bärstol.

palatable, pal'atabl, a. välsmakande; biid.

smaklig. ~neSS, -nès, s. smaklighet. palatal, pal'atal, a. hörande till gommen, gom-; gram, palatal; s. gram. gomljud, pa-latal(bokstaf). palate, påràt, -åt, s. gom; smakförmåga

äfv. bild.

palatial, pålå'sjiål, a. (I.) † se palatal; (2.)

palatslik, palats-, präktig, palatinate, pålåfmåt, s. pfalzgrefskap; the

(P)^, Pfalz, palatine, pål'åtin, l. a. se palatal. palatine, pål'åtin, 2. a. palats-, slotts-; pfalzgreflig; s. pfalzgrefve, jfr count-*»; county se under county. palaver, pålå'vur, s. tomt prat; P smicker: (lång och omständlig) öfverläggning särsk. bland negrerna i Afrika; va. pladdra; P

bedraga genom svekligt ei. inställsamt tal; vn. prata, sladdra, hålla långa öfverläggningar. ~er, -Ur, S. (jfr föreg. VU.) pratmakare; P smickrare, pale, pål, 1. s. påle; skampåle; lodrät, spetsad staketribba (: fence-*»), stake o. d.; pa-lissad, pål verk; inhägnad; gräns, råmärke; område äfv. biid. : omfång, gebit; her. pal, stolpe (bredt lodrätt band i midten af en sköld från ofvan o. ned); ostprofvare ; Va. omgifva med pål verk ei. staket; inhägna; innesluta; the (English) (P)~, hist, området omkring Dublin (det enda af Irland som under lång tid engelsmänuen innehade efter första invasionen); beyond el. OUt of the ~ of ..., utom . . . S råmärken äfv. i allm. bet. (dit [civilisationen, lagen etc.] icke når); to put out of the <*» of society, utstöta ur samhället; within the »» of the Church, i kyrkans sköte; ~ up trees, binda upp unga träd (i spaljer). ~wise, ad. her. stolpvis, med stolpar; divided klufven sköld, pale, pål, 2. a. blek (as ashes; as a corpse, som ett lik; with, af); svagt färgad; svag, matt; s.

blekhet; vn. blekna (vani. to grow el. turn va. † göra blek; to look

se blek ut. ~-ale, ljust beskt öl (ty. »Weissbier», af lätt torkadt malt). face, blekailsigte (indianernas benämning på de hvita).

<N,-faced, a. blek, biekiagd. ^-hearted,

a. modlös, försagd; feg. palea, lat., på'lëå, s. (pl. -eøe, -èè) bot. agn. ~CeOUS, -léå'sjus, a. bot. bestående af ei. liknande agnar, paled, paid, a. her. klufven (lodrätt delad i 3

delar).

paleness, på'lnës, s. blekhet, paleograph, pål'èogråf, s. antikt manuskript. ~er, -og'råfur, s. person kunnig i paleografi. ~ic(al), -'ik(ål), a. paleo-grafisk. ~y, -og'råfi, s. paleografi, läran om gamla folkens skrifsätt ei. om »fomskrift ».

paleologist, pålëérodjist, .9. en fornkunnig, fornforskare. paleology, -dji, s. fornkunskap.

paleontological, påleontolodj'ikål, a. pale-ontologisk. paleontology, -'odji, pale-ontologi, läran om (fossila lemningar af) fornvärldens (: förgångna geologiska perioders) djur och växter, paleozoic, pålë6zö'ik, a. geoi. paleozoisk,

tillhörande (eg. med afseende på funna djur lemningar) den äldre delen af formationerna.

Palermitan, påle'rmitån, a. från Palermo. Palestine, pårëstin, s. pr. Palestina. ~ -SOUp, 5. kokk. jordärtskockspuré. ~an, -stin'ean, a. från Palestina, palestinsk.

palestrian, påiëst rian, palestric(al), -nk-

(al), a. hörande till fäktkonsten (eg. till antikens kämpaspel). palet†, pal'et, S. hjässa. ~te, (uttal lika), S. se † föreg.; mål. palett, färgbräde, -skifva,* to set the upplägga färgerna på paletten. ~te-knife, ~te-slice, s. paiettknif.

paletot, pal'eto, s. mans- el. fruntimmerspaletå. palewise, pa'lwiz, se under pale, 1. palfrey, på'lfri, äldre pal'fri, s. (pass)gån-gare; (liten) damhäst. ~ed, -d, a. ridande på en passgångare. Pali, pa'll, S. pali (en utdöd indisk prakrit-dialekt, Buddismens heliga språk).

palification, palifika'sjun, s. pålning, ned-drifning af pålar för att få fast grund, palimpsest, pal'impsest, s. palimpsest (gammalt manuskript på h v. en skrift blifvit utplåuad för att lemna rum åt en ny); monumental inskrip-tionsplåt som fått ny inristning ei. inskrift på baksidan, palindrome, pai'indro m, s. palindrom (ord

el. mening som läst baklänges är lika), pallll-

dromic(al), -drom'ik(al), a. som läst baklänges är det samma, paling, pa'ling, prt.; s. pålning; pålrad, pålverk; gärdesgård, staket, plank; material (spjälor, etc.) till ett sådant; inhägnad; biid. område, gränser. ~-board, s. staketribba, bak af en sågstock. ~-man, s. en som är född inom the English Pale,

se under sistn. ord.

palingenesis, påimdjën'ës!s, palingenesy,

-si, s. pånyttfödelse, palinode, pål'in6d, s. återkallelse, återtagande af förevitelser (eg. i en dikt). pali-nodial, -'ial, a. palinodisk. palisade, palisa'd, -' - - , s. fort. (skanspåle i) palissad, rad af skanspålar (: palisading, -ing); pålverk i aiim.; va. palissadera, inhägna med pålverk. palisander, palisan'dur, s. palisanderträ,

jfr rosewood. palish, pa'lisj, a. något blek (jfr pale, 2.); matt, ljus om färger; bleklae-d.

palkee, på'lkè, s. md. större bekväm resebärstol, pall, på], 1. se pal. pall, pål, 2. se pawl.

pall, pal, 3. s. mantel; kat. kyrk. pallium; bårtäcke; her. gaffelkors (ögur lik ett Y); va. poet. inhölja (ss. i en mantel). S. en som vid en begrafning uppbär ett höm af bårtäcket, pall, pål, 4. s. † vämjelse, afsmak; vn. blifva dufven, förlora smaken ei. kraften; mista sin smak, förefalla fadd (on. upon, för smaken, sinnet); väcka afsmak, leda (upon, hos); va. göra osmaklig, dufven, fadd;

göra ledsen, modfäld; öfvermätta, förslöa, förtaga smak, håg. ~ed, -d, pp.; a. äfv. blaserad; to be ~ with, vara (blifva) trött, led vid. palladium, iat., eg. gr., pala'dium, s. antik, palladium (eg. Pallas bild) ; äfv. bild. skyddsbild, värn för frihet o. självständighet; kem. palladium (metall), pallat, pål'at, se pallet, 1. urm. pallet, påråt, 1. s. måi. se palette; krukma-kares drejskifva; urm. häfthake, spärrhake; förgylläres gulddyna; förr kir. åderlåtningsfat; liten spade, spaktel (i aiim.

tunnt, platt redskap att breda ut ngt med); her.

smalare stolpe, jfr pale. pallet, pal'et, 2. s. liten hård (halm)bädd, fässing.

pallial, pal'ial, a. (af pall, 3.) mantel-, is.

hörande till manteln hos blötdjuren. palliaSSe, påljås', se paillasse. palliate, pal'iat, va. bemantla, öfverskyla ett fei, förmildra; kurera för tillfället, böta ytligt, lindra, palliation, -a'sjun, s. öfverskylande, urskuldande genom anförande af mildrande omständigheter; ytlig kul',

tillfällig bot, lindrande, palliative, -iv, a. öfverskylande, förmildrande; lindrande, hjälpande för tillfället; s. bemant-ling, öfverskylande, förmildring; und-skyllan; botemedel blott för tillfället, skenhjälp, lindringsmedel, palliativ; by manner of med ett förmildrande uttryck, palliatory, -åri, a. se föreg. a.

pallid, pal'id, se pale, 2. ~ity, -'iti, ^ness,

-nes, se paleness. • Palliser, pårisur, s. pr. ~-gun, 5. Palliser-

kanon (med lopp af smidt järn insatt i en gammal gjutjärnskanon).

pallium, lat., pal'ium, S. antik. o. kat. kyrk. pallium ; zool. se mantle. pall(-)mall, pèlmël', S. maljspel (ett förr brukligt spel snarlikt krocket); (P) en gata i London.

pallor, iat., pal'ur, se paleness. palm, påm, s. inre handen, flata handen; handsbredd (3—4 inches); fotsåla of the foot)-, breda delen af en fullvuxen hjorts horn; sjö. ankarfly; segel(söm-mar)handske; bot. palm; palmkvist (som segertecken), drf. biid. segerpris, seger, triumf; lok. hänge af sälg till kyrkdekoration i st. f. palmkvistar; va. beröra (stryka etc.) med handen >}<; dölja i handen †; (äfv. med off) narra, lura, »kugga», »pracka» (ngt [a thing; new for old; a lie, a trick] upon, i ei. på ngn); sjö. palma, hala; common ~ dets. som dateto bear (away) ei. carry off the vinna segern(s pris); to tickle one's (jfr »smörja näfven på

h: note, h: do, o: nor, t: not, i: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Eng el sk-sv en sk ordbok. 60palm

F Talspråk. 946 P Lågt språk.

palustral

ngn»), muta ngn; ~ off one's self upon others for (t. ex. a scholar), (vilja) inbilla andra att man är (t. ex. en lärd man). ~ •berry, s. dadel, abutter, se rsj-oil. ~ -cabbage, s. bot. palmkål; se vid. cabbage -tree. ~-Cat, s. zool. Paradoxurus typus (ett slags svart zibetkatt). colour, s. en rödbrun färg. ~-fruit,se ^-berry. ~-ll0USe, s. palmhus, varmhus för palmer. ~-kale, s. bot. palmkål (Brassica oleracea var. palmifolia). ~-leaf, s. palmblad; ss. ornament palmett. ^-leaves hat, s. panamahatt. oj-oi|, s. palmolja; biid. se följ. ~ -SOap, s. palmoljetvål; wid. mutor. ~ -sugar, 5. palmsocker. (P)~-Sunday, Palmsöndag. ~-tree, s. bot. palm, särsk. dadelpalm, ^-tribe, s. (the ~) bot. palmernas familj. ~-wine, s. palmvin. ~ -worm, S. zool. en amerikansk stor mångfoting som ger smärtsamma styng, 'va, lat., pal'ma, s.

palm; (P)~ Christi, (kris'ti), s. bot. Kristuspalm, ricinusbuske. ^aceOUS, pål-mà/sjus, a. bot. tillhörande palmernas familj, palmartad. ~ar, pal'mur, a. anat. hörande till det inre af handen (ei. foten); handsbred. ~ary, pal'mari, a. palm-; förtjänande segerpalmen, mest framstående, förnämst. ~ate, pa'lmat, (1.) s. kem. salt af palmsyra; (2.) a. (äfv. ~ated, -àtëd) handformig, bot. fingerlik; zool. försedd med simhud om simfåglars fötter. ~atifid, palmåtfifid, a. bot. fingerlikt delad. ^atisected, pålmåtisëk'tèd, a. bot. fingerlikt klufven. ~ed, -d, pp.; a. bärande ei. försedd med palms; ~ deer, jagt. hjort med fullvuxna horn. ~er, -ur, S. (jfr palm, V.) bedragare; ständigt vandrande pilgrim is. en som kommer från Heliga landet;

färla. ~er-W0rm, s. hårig larv i aiimht, särsk. af slägtet Arctia. ~ette, fr., pal'inet, S. byg. palm ett (ornament). ~ettO, pålmëfo, s. bot. sydeuropeisk dvärgpalm (Chamærops humilis); ett slags solfjäderspalm (Sa-bal Palmetto); äfv. se cabbage-tree; the (P)r\j State, Am. Syd-Carolina. ~ IC, pal'-mik, a. kem. af palm; ~ acid, palmsyra. ^iferous, palmif'urus, a. palmbärande, ^igrade, pårmlgràd, a. zool. trampande på hela fotsulan; s. fotgängare (mots, di-gitigrade). ~in(e), palmin, s. kem. ett vaxlikt ämne ur ricinolja. ~ing, -ing, prt.; a. smeksamt strykande, med handen smekande. ~iped, pal'miped, a. zool. sim-fotad; s. simfågel, bister, pal'mistur, s. en som spår i händerna. ~istry, pål'-mistri, 5. handspådomskonst, spående i händerna; taskspelarkonst, knep beroende på fingerfärdighet, ^itic, palmit'ik, a. kem. af palmolja; ~ acid, palmitinsyra.

~itin(e), pal'mitin, s. kem. palmitin; ~ candles, palmitinljus. ~y, -i, a. bärande palmer, palmrik; segerrik; lycklig; blomstrande, kraftig. Palmyra, palml'ra, s. pr. ^-palm, s. bot. Palmyrapalm (Borassus flabelliformis). ~-W00d, s. virke af Palmyrapalm. Pal-myrene, -mire'n, a. från Palmyra; s. in-byggare i Palmyra, palp, palp, s. (pl. äfv. -i) zool. trefvare, muntråd, känselspröt hos insekter etc. ability, -åbiriti, s. egenskap att kunna kännas, känbarhet, förnimbarhet; påtaglighet, tydlighet, jfr följ. a. ^able, -abl, a. märkbar för känseln, känbar, förnimbar; påtaglig; handgriplig; uppenbar, (»blott alt för») tydlig; grof; ~ darkness, ett mörker så tjockt »att man kan taga på det». ^ableneSS, -åblnës, s. se föreg. s. ^ation, -a'sjun, s. kännande (på ngt); med. manuel undersökning. ator. -a 'tur, s. zool. skalbagge med långa trefvare.

palpebral, pal'pëbral, a. anat. hörande till ögonbrynen. palpehrOUS, -brus, a. med stora ögonbryn, palpi, pal'pi, S. pl. se under palp. ~fOrm, -piform, a. zool. trefvarformig. ^gerOUS, -pidj'urus, a. bärande trefvare, palpitate, pal'pitat, vn. klappa, slå häftigt om hjärtat; våldsamt pulsera; spritta, skälfva, darra, palpitation, -ta'sjun, s. hjärtklappning, hjärtats slag. palpUS, pal'pus, se palp. palsgrave, på'lzgràv, s. pfaizgrefve. pals-

gravine, -èn, s. pfalzgrefvinna. palsical †, pa'lzikal, a. se följ. palsied, pa'lzid, pp. af följ.; a. med. träffad af slag, slagrörd äfv. om kroppsdel; lam, bibi. »borttagen»; giktbruten. palsy, pa'lzi, s. med. slag, förlamning äfv. biid.; darrning af ålderdomssvaghet; va. förlama äfv. bild. ~-W0rt, s. folkligt namn på gullvifva (Primula veris), palter, pa'ltur, vn. † ei. poet. handla oredligt, krångla, »skoja», »huttia», gäckas (with, med), *x,er, -ur, s. krångelmakare. paltriness, på'ltrinës, s. uselhet, lumpenhet, ömklighet, jfr följ. a. paltry, -tri, a. eländig, usel (äfv. : fattig, torftig, trasig o. d.); ömklig, lumpen, futtig, paludal, palo'dal, a. hörande till träsk, träsk-; träskartad; ~ fever, sumpfeber, paludament, pålo'dåmënt, ^um, lat., -'åm,

S. rom. antik. officerskappa, paludinous, palo'dinus, a. se paludal; zool.

tillhörande snäckslägtet Paludina. palustral, pålås'trål, a. is. naturv. träsk-, jfr paludal.

k: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, k: mete, è: met, é: hei*, 1: fine l: fin, i fir,paly

)fC Mindre brukligt.

941 † Föråldrad t.

panè

paly, pa'll, 1. a. poet, blek ansigtsfärg.

paly, pa'li, 2. a. her. fvra ei. flere gånger

klufven (delad af lodräta band af två olika färger), pam, påm, s. spelt. (is. i loo) klöfver knekt. Pam, påm, s. pr. F f. Palmerston. pampas, påm'påz, s. pl. pampas, grässlätter, stepper i Sydamerika. ~-Cat, s. zool. Felis pajeros. ~-

graSS, s. bot. pampas-gräs (Gynerium argenteum). pampean,

pè'ån, a. (af föreg.) geoi. (t. ex. ~ formation).

pamper, påm'pur, va. öfvermätta, proppa, rikligen ei. läckert föda; biid. göda i kiandr. bet.; kela med. 'v.ed, -d, pp.; a. altför välfödd, gödd; öfverfull, yppig. ~er, -år, s. godare, "wing, -ing, prt.; s. »gödande»; yppighet, vällefnad. pampero, sp., pårnpèr'è ei. -pè'rè, s. häftig

vind på (ei. från) pampas, pamphlet, påm'flët, s. löst häfte, broschyr; flygskrift, pamflett; vn. författa broschyrer; författa flygskrifter. ~eer, -è'r, s. författare af flygskrifter (ofta i dåi. bem.:) pamflettskrifvare. ^eering, -e'ring, s. utgifvande af flygskrifter; pamflett-skrifveri.

pampre, fr., påm'pur, s. konst, ornament af

vinrankor och drufvor p& kolonner, pan, pån, s. flat skål, bäcken, bunke; panna

till stekning etc., äfv. till tekn. ändamål ; fängpanna; tekn. behållare af stor yta men ringa djup; söt- el. saltvattensdam, pöl; anat. hjärnskål; knäskål (jfr kneeåkerbr. alf (fastare jordlager under matjorden, äfv. hard) blad af guld ei. silfver; ind. betel-tuggbuss; va. vaska i ett vaskbäcken; of a, shovel, blad på en skgfvel ei. skyffel; hard hand. si. solid grundval; ~ ont, Am. F komma fram, visa sig eg. om guld i vaskbäckenet (~); Utfalla (fördelaktigt el. tvärtom).

~Cake, s. pannkaka; ~ Tuesday, fettisdag. ^-scale, 5. (flaga af) pannsten.

~tile, S. rännformigt (hos oss vanligt) taktegel, tegelpanna; hattlik form för toppsocker; si. hatt; a. i sms. si. dissenter-; ~ house, si. »bönehus», dissenters gudstjänsthus. ~tiler, s. si. dissenterpredikant. ^tiling, s. täckning med takpannor. Pan, pån, s. gr. myt. Pan, skogsgud.

-pipes, s. pl. Pansflöjt, herdeflöjt, panacea, gr., pånåsè'å, s. med. panasé, universalbotemedel; bot. se all-heal. panache, fr., pånå'sj, s. panasch, fjäderbuske; plym; byg. hvalfkappa.

panada, sP., pånà'då, panade, -nà'd, pa-nado, -na'do, s. brödsoppa (jfr vårt »flottbröd»).

Panama, pånåmå'. s. pr. ~-hat, s. panamahatt.

panary, pån'åri, a. hörande till bröd, bröd-.

pancake, se under pall.

pancart, pån'kårt, (--')> s. kungabref stadfästande ngn i alla hans besittningar.

panch, pånsj, s. pjö. (lagd) matta mot skam-

filning.

panch way, pånsj'wå, s. Ind. fyra-årad båt

för passagerare, pancratian, pånkrå'sjån, se följ. pancratic(al), pånkråt'Ik(åi), a. gr. ant. hörande till brottningskamp, jfr följ. s.) (allsidigt) gymnastiskt utbildad, pan-cratium, -krå'sjium, iat. gr., s. allkamp

(knytnäfskamp, brottning o. kapplöpning).

pancreas, gr., pån'krëås, s. anat. magspott-körtel, krös. pancreatic, -kreat'ik, a. af

föreg, s.; ~ juice, magspott. panda, pån'då, S. zool. kattbjörn (från norra

Indien, Ailurus fulgens), pandar, pån dur, se pander. Pandean, påndè'ån, a. af Pan; o* pipes, se

Panys-pipes. pandect, pån'dëkt, s. afhandling sammanfattande det hela af en vetenskap; pl. jur. hist, pandekter.

pandemic, påndëm'ik, a. beträffande ett

helt folk, allmän; med. epidemisk, pandemonium, påndèmo'nium, s. alla onda andars tillhåll, »Satans hufvudstad», helvete äfv. bild. pander, pån'dur, s. en som tjänar en annan i hans laster ei. brott, kopplare, skaffare; tjufgömmare {to, åt); vn. koppla, vara skaffare (to, åt); (med to) smickra, befrämja onda lustar, i allmht ngt ondt; Va. vara kopplare åt, jfr d. föreg. ~age, -adj, ~ism, -izm, s. koppleri. ~ly, -li, a. kopplande, skaffande, gående ngns lustar till handa.

pandiculation, påndikulå'sjun, s. med. (sjuklig) sträckning af kropps lemmar, pandit, hind., pån'dit, s. lärd bramin, jfr pundit.

pandoor, pån'dor, se yanaour. pandore, pån'dor, --', se bandore. pandour, pan'dor, s. pandur (förr : ungersk

infanterist).

pandowdy, påndau'di, 5. ett slags äppelpud-

ding (af hvarftals äppel- o. brödskifvor).

pandurate(d), pån'düråt(ëd), panduriform,

-du'riform, a. bot. formad som en fiol. Pandy, pån'di, s. spenamn på infödd ostindisk soldat.

pandy, pån'di, s. Skoti. skoi. Si. handplagg;

va. gifva handplagg, pane, pån, s. fyrkantigt stycke, fyrkantig skifva, kvadrat, (glas- etc.) ruta; sammanhän-hängande slät y ta, slät sida (t. ex. of a roof långsida; of a stone; of a wall)) fyrkantig

afdelning, fält af en vägg, af en panel, dörrspegel; ban på städ, pen p^ hammare. -d, a. indelad i rutor, försedd med rutor; rutig.

panegyric, pånëdjirik, s. loftal; lof, pris;

a. (äfv. ~al) loftalande, för mycket beprisande, smickrande, panegyrist, -rist, s. loftaiare. panegyrize, -'- - riz, va. högeligen

ei. öfver höfvan prisa, hålla loftal öfver, panel, pan'el, s. (jfr pane) fält äfv. gruf., kvadrat, ruta infattad i uppstående kanter, i panelade väggar etc.; dörr-, vagns- etc. Spegel, panel ; fyllning i dörr; mål. träskifva till oljemålning; mur. släthuggen sida af en sten; sadelputa (jfr pannel); jurylista (lista på juryledamöter); jury; Skoti. jur. en för brottmål anklagad inför rätta; gruf. en hög skrädd malm; va. indela i rutor, fält; panela; skoti. draga för rätta. —door, s. dörr med ramar och fyllningar. —frame, s. ram i dorr. —game †, s. lockande, lurande, jfr följ. —house †, s. hus dit ngn lockades in af en kvinna för att sedan afpressas pengar af hennes föregifne man. —saw, S. fin, tunn fogsvans (handsåg). ~ -thief †, s. en som afpressade pengar i ett oj-house. —WOrk, s. paneladt arbete, panelning; gruf. pelarbrytning. paneless, pa'nles, a. utan (glas)rutor. panelling, pån'ëling, prt. at panel; s. panelning.

panful, pan'ful, s. så mycket som rymmes i en panna (bunke etc., jfr pan), en panna etc. full (of, med), pang, pang, s. häftig stickande smärta, stöt, styng biid.; kval, ångest afv. i pl.; 1 felt a ~ (in my heart), a ~ came (it sent a across my heart, it gave me a (bitte?') det skar mig i hjärtat; oj death, dödskval. ^leSS, -lës, a. smärtfri, kvalfri.

pangolin, pan'golin, s. zool. myrkott (Manis), panhellenic, pånhëlën'ik, a. panhelleniske panhellenism, -hël'ënizm, s. panhelle-

nism.

panic, pan'ik, 1. s. panik (plötslig [o. aiimänl

skräck utan anledning); a. (jfr 5.) panisk, plötslig o. ogrundad (fear); in a (Av) i panisk förskräckelse, gripen af ... ~ -monger, s. larmblåsare, alarmist biid. ~ -Stricken, —Struck, a. gripen af panisk förskräckelse, panic, pan'ik, 2. s. bot. hirs (Panicum, äfv. —grass); hirssäd, uttröskade korn af hirs.

panicle, pan'ik], s. bot. vippa. -d, a. bärande vippor; i vippa, vipplik blomställning.

paniculate, panik'ulat, ~d, -èd, a. se föreg.

panier, pan'iur, 5. uppassare, jfr pannier. panivorous, paniv'orus, a. brödätande, panmug, pan'mug, s. lok. en kruka smör i

handeln (: omkr. 2 CWt).

pannade, pånå'd, s. ridk. se curvet. pannage, pan'adj, s. ollonbete; afgift för ollonbete.

pannel, pån'ël, s. sadelputa, enkel sadel;

kräfva på en falk; se vid. panel, Skoti. jur. pannicle, pan'ikl, se panic-grass. pannier, pan'iur, pan'jur, s. eg. brödkorg; videkorg, klöfjekorg; byg. se corbel; mil. fordom stor korgsköld nytjad af bågskyttar ; pa-nier-lif i fruntimmersdrägt; Uppassare vid the Inns of Court i London (äfv. —man), pannikin, pan'ikin, s. (dimin. af pan) liten

panna; bleckskål, -mugg. panning, pan'ing, prt. Ht pan. —Out, s. guld

gräfn. guldvaskning. panoplied, pan'oplid, a. i full rustning.

panoply, -pli, s. fullständig rustning, panopticon, pånop'tikén, S. (eg. »rum där man kan se alt») modellfängelse efter Ben-tham's system; (polytekniskt) utställningsrum.

panorama, panora'ma, -rà'må, s. panorama, rundmålning, panoramic, -ram'ik, a. panorama-, panoramist, -ram'ist, s. panoramavisare (-egare), panpipe, pan'pip, s. pansflöjt, jfr Pan's -pipes.

panshon, pan'sjun, s. prov. stenkruka (vidare

upptill).

panslavic, pansla'vik, a. panslavisk. pansla-

vism, -vizm, s. panslavism. panstereorama. pånstërë6rå'må, -rà'må, s.

modell af en stad ei. en trakt, pansy, pan'zi, s. bot. pensée, styfmorsblom-

ma (Yiola tricolor), pant, pant, 1. vn. flämta, flåsa, häsja, »kippa» (for breath, efter andan); slå häftigt om hjärtat; ifrigt längta, trängta, fika (after, for, efter); poet. fläkta, susa (om vinden, on the leaves); s. se panting. pant, pant, 2. s. lok. allmän brunn i en by «i.

stad.

pantagraph, pån'tågråf, se pantograph. pantalet, pån'tålèt, s. (oftast i pl.) byxholkar

för fruntimmer o. barn, »mamelucker».

pantaloon, pantalo'n, s. (eg. pr. Pantaleone,

en typ i den italienska mask-komedien); (oftast pl.)

förr tätt åtsittande benkläder med strumpor i ett stycke; pl. pantalonger, vanliga långbyxor, pantamorphic, påntåmè'rfik, a. antagande

alla former, pantascopic, påntåskopik, a. allskådande, pantechnicon, påntëk'nikon, s. (permanent) slöjdutställning(slokal, -smagasin).

panter †, pan'tur, 1. s. nät. panter †, pan'tur, 2. se pantler. panter †, pan'tur, 3. s. se panther. panter, pån't&r, 4. $.

en som flämtar etc. (jfr pant), pantess, -tes, s. jagt. andfådd-

het hos en falk.

pantheism, pan'theizm, s. ei. panteism. pantheist, pan'theist, s. panteist. ~ic(al),

-'ik(ål), a. panteistisk. Pantheon, lat. gr., pån'thèén, -è'6n, s. pan-teon, tempel helgadt åt alla gudar; praktbyggnad egnad åt ett folks alla store män; (arbete som afhandlar) samtliga af ett folk dyrkade gudar; the (P)~, förr praktfull förlustelselokal i London för baler, koncerter etc.

panther, pan'thur, s. zool. panter (Felis

pardus, äfv. andra närstående arter, jfr COU-

gar). ~eSS, -ës, s. panterhona; biid. stolt, trotsig skönhet (kvinna), 'v/ine, -in, a. tillhörande ei. lik en panter, pantile, pantiling, se under pan. panting, Tp&rt tmg,prt.pant; a. ;s. flämtande; hjärtklappning. ~ly, -li, ad. flämtande; med häftigt klappande hjärta, pantler, pan'tlur, s. hofmästare, »skaffare»

(eg. »en sora har vård öfver brödförrådet»).

pantofle, panto'fl, s. toffel; to stand upon

one's sätta sig på sina höga hästar, pantograph, pantograf, s. transportör (instrument nytjadt vid kartritning o. d. till afteckning i förstorad el. förminskad skala). ~ic(al), -'ik(ål),

a. verkstäld medelst transportör. -tég'rafi, s. fullständig beskrifning, allmän öfverblick, pantological, påntéi6dj'ikai, a. af föij. pan-tology, - -'- dji, s. öfverblick öfver vetandets alla områden, allmän vetenskapslära.

pantometer, pantom'ëtår, s. pantometer

(höjd-, afstånds- o. vinkelmätningsinstrument).

pantomime, pan'tomim, s. pantomim; särsk. julpantomim (med tal o. sång); stum skådespelare †; a. pantomim-. pantomimic(al), pantomim'ik(al), a. panto-mimisk. pantomimist, -'-mimist, s. pantomimiker, panton, pan'tun, s. veter. hästsko för trång-

hofvade hästar (afv. ~ -shoe), pantry, pan'tri, s. skafferi, handkammare;

skänk (för bordsservisen, knifvar, glas, koppar etc.).

pants, pants, s. pl. F förk. f. pantaloons. pap, pap, s. patt, bröstvårta; kvinnobröst; liten vårtlik svullnad (t. ex. [veter.1 i munnen på en häst vid inflammation); liten rUlld kulle cl. bärgstopp; barnvälling, skorpvälling; välling, gröt(lik massa) i aiimht, mos; pulpa (kött i frukter); biid. näring, »stöd»; va. mata med barnvälling. ~-boat, s. liten

skål med pip att mata späda barn med. ~

-Spoon, s. sked att mata småbarn med (jfr o*-boat).

papa, påpå', s. pappa.

papacy, pa'pasi, s. påfvevärdighet; påfve-

döme; samtliga påfvar kollekt, papagay, pap'aga, Se popingay. papal, pa'pal, a. påflig. ~ize, -lz, va. göra

påflig; vn. vara påfligt sinnad, paparchy, pa'parki, s. påfvedöme, påfligt

välde (regering), papaver, lat., papa'vur, s. bot. vallmo (slägtet Papaver). ^aceOUS, -à'sjås, a. bot. vall-moartad, tillhörande slägtet Papaver. ~0US, -påv'årus, a. vallmoartad, af vallmo; af samma egenskap som vallmo, sömngifvande. papaw, papå', s. papaj, (frukt af) melonträd (Carica papaya); Am. Asimina triloba

(träd o. frukt).

pape †, päp, s. se pope. paper, pa'pur, s. papper i alla bet. äfv. ett papper, (röst- etc.)sedel, dokument. handlingar

(t. ex. i ett måi); jur. föredragningslista på mål som skola handläggas; tidning, tidskrift; uppsats, afhandling is. som uppläses i ett lärdt sällskap, föredrag (on, öfver, om); univ. skriftlig examensuppgift el. Skriftligt prof (uppsats ss. examensprof); hand. värdepapper (anvisning, växel) ei. sedel: pappersmynt; teat. si. utsläppta fribiljetter kollekt.; tapet(er) (i^for walls, wall-'v); pl. pappersbitar, särsk. papiljot-ter; a. i sms. pappers-; blott på papperet befintlig (ej verklig, t. ex. a <v/ army); tunn, skör som papper; tapet-; va. lägga in i papper; sätta upp på papper, jfr ex.; bekläda med papper, särsk. tapetsera; teat, si. fylla (teatern, a house) genom utdelning af fribiljetter;

i>: note, Ö: do, nor, 6: not, ii; tube, tub, å; bull, th: thing, dh: this, w: will, 2: has.paper-boy

F Talspråk. 950 P Lågt språk.

para

tidningspojke. ~-Cap, s. arbetares pappersmössa. ~-Case,s. enkel skrifportfölj, läskpappersunderlag. ~-chaSe, s. »schnitzel-jagt> (jfr hare-and-kounds). ~-cigar, s. cigarett, papyross. ~-clamp, s. tidnings-klamp. ~-Clip, s. pappersklämma. ~ -coal. s. min. bladkol (ett slags brunkol). -COllar, s. papperskrage. ~-C0Ver, s.

pappersomslag (is. lost omkring bunden bok).

^-credit, s. kredit mot obligationer; växelkredit äfv. ss. system. ~-CuffS, s. pl. pappersmanschetter, ^-currency, s.pappersmynt i rörelse, sedelstock. ~-CUtter, s. pappersknif; pappersskärare, jfr äfv.

föij. ^-cutting machine, s. pappersskärmaskin. ^-dadO, s. tapetpanel. ~-de-signer, s. tapetmönsterritare. ~-faCed, S. poet. blek i ansigtet »som ett lärft», ^-file, s. pappers- (ci. tidnings)hållare (jfr file, 1). ~-folder, s. pappersfalsare, (tidnings)-vikare; falsknif, -ben. ~-force, s. en armés styrka på papperet. ~-frill, s. uthuggen pappersremsa. ~-hanger, .5. en som sätter upp tapeter (tapetserare), ^-hanging, s. uppsättning af tapeter;

pl. vanliga papperstapeter, ^-holder, S. pap-pershållare. ~-hunt, se ~»-chase. ~-kite, s. pappersdrake. ~-knife, s. pappersknif; äfv. falsknif. ^-maker, 5. pappersfabrikant; pappersbruksarbetare; P lumpsamlare. ^-making, s. pappersfabrikation. ~-man, s. pappershandlare i smått, ^-manufactory, s. pappersbruk, -fabrik. ~-marbler, s. en som marmorerar papper. ^-mill, s. papperskvarn, -maskin; pappersbruk. ~-money, s. pappersmynt, sedelmynt. ^-mulberry, s. bot. japanskt pappersmulbärsträd (Morus papyrifera). ~-mUSlin, S. glansmuslin till foder etc. ~ -nautilus, s. zool. papperssnäcka (Argo-nauta argo). ^-Office, s. förr statsarkiv i Whitehall; förr aktuarietjänst i the Queen's Bench. ~-parchment, scparchment-pap er. ~ -paste, ~-pulp, s. pappersmassa. ~-pinS, s. pl. knappnålar i bref. ~-ribbon, s. pappersremsa. ~-reed, s. se papyrus.

papper med målning el. tryckning; tapettryC-kare. ~-StOCk, 5. papperstillv. halftj^g. ~ -trade, s. pappershandel ss. affär i stort, ^-tree, s. se mulberry. ^-twine, s. flätning af smala pappersremsor. ~-war, s. tidningskrig; diplomatiskt papperskrig. 'vz-Ware, s. pappers- ei. papier-maché-varor. ~weight, s. tyngd ss. papperspress. ~ed, -d,pp.; a. inlagd i papper; uppsatt på bref om nålar; beklädd med

papperstapeter. ~ing, -ing, prt.; s. inläggande i papper; nålars uppsättande på bref; tapetserande; tapet(er). ~y, -1, a. lik papper; teat. si. upptagen af fribil-jettsinnehafvare (t. ex. ^ stalls). papescent, papes'ent, %*pappy. Paphian, pa'fian, a. pafisk, från Pafos; hörande till Venus ei. Veneris dyrkan; s. invånare på Pafos. papilionaceous, papiljona'sjus, s. fjärilslik;

~ fiower, bot. ärtblomma, papilla, lat., påplrå, S. (pl. -lae, -lè) anat., bot. papill, liten vårta. ~ry, -'-luri, a. hörande till ei. liknande en papill; äfv. se föij. ~te, -låt, a. bot. betäckt med små vårtor (äfv. papillose, -'-los); vn. utväxa till en liten vårta; va. betäcka med små vårtor.

papillote, pap'ilot, s. papiljott. papillous, papil'us, -'--, a. se papillose. papist, pa'pist, s. papist; a. se följ. ~ic(al), -'ik(al), a. papistisk, påfligt sinnad. ~ry, -ri, s. papistiskt väsen; papism, pappiness, pap'ines, s. mosighet, saftighet. pappose, pap'os, pappous, -pus, a. bot. bärande fruktfjun (pappus, iat., -pus). pap(p)oose, påpo s, 5. Am. bland el. i fråga om indianer barnunge, pappy, pap'i, a. mjuk, mosig, saftig. Papuan, pap'uan, s. papuaneger, papula, lat., pap'ula, S. (pl. -lae, -lè) med. blemma. ~r, -lur, papulose, -lös, papu-louS, -lus, a. full af blemmor. papyraceous, påphä'sjus, papyrean, -pir'-

ëån, a. papyrusartad, papyrus-. papyrin(e), pap'irin, S. kem. tekn. se parch-

ment-paper. papyro-, påpiro, i sms. papyrus-; papper-. ~graph, - -'-graf, s. en kopieringsapparat för af- el. öfvertryck af manuskript. ^graphic,

—'-, a. af föreg. ~graphy, -g'rafi, s. (jfr r^graph) pappstentryck, papyrus, lat., papi'rus, s. (pl. -ri, -ri) bot. papyrus (säfart, Cyperus papyrus); manuskript på papyrus, papyrusrulle. par, 1. se parr.

par, par, 2. s. jämlikhet, likstäldbet; lika värde, hand. pari; hand. afv. nominelt värde (: ~ value)-, ~ of exchange, växelpari (växelkursens likhet med utlandets); above

(below) r>u, öfver (under) pari; at al pari, till kurs; to be (up)on a stå i jämnhöjd, i jämbredd (äfv. with, med), vara likställd (lüith, med); to put on a ~ with, göra (äfv. anse) likställd med; to bring up to bringa upp till jämnhöjd; äfv. skämts, »gaska opp», par, par, 3. ~a, -å, (1.), s. förkortn. för paragraph.

para, turk., pa'ra, (2.), s. turkiskt småmynt

(omkr. 5 öre).

parable, par'abl, s. parabel, liknelse; to

speak in tala i liknelser, parabola, påråb'oiå, s. mat. parabel, parabole, parab'ole, s. retor. liknelse, parabel.

parabolic(al), påråbol'ik(ål), a. parabolisk, framstäld liknelsevis; mat. parabolisk, af parabels form ei. börande till, uppkommen af en parabel; ~ conoid, (rotations)-paraboloid; ^ curve, parabel; ~ mirror, parabolisk spegel (brännspegel); ~ spiral, snäcklinie. ^ally, -ali, ad. liknelsevis, i parabler; mat. i form af en parabel. paraboliform, -l'iform, a. mat. af parabolisk form. paraboloid, påråb'olojd, s. mat. paraboloid;

parabel af högre ordning Paracelsian, påråsèl'siån, a. Paracelsisk

(tillhörande etc. Paracelsus); S. med. hist, efterföljare af Paracelsus. paracentric(al), påråsën'trik(ål), a. mat. afvikande från cirkelform (curve, motion). parachronism, påråk'ronizm, s. kronologiskt fel hvarigenom en händelse förlägges för långt fram i tiden, parachute, fr., pår'åsjot, s. fallskärm; si. parasoll.

paraclete, pår'åklèt, s. teol. hugsvalaren (den

Hel. Ande).

paraclose, pår'åkl
gande ett kapell el. d. från den öfriga kyrkan.

parade, para'd, s. framvisande af ngt för att lysa, skryt, prål, prunk; mil., fäkt. parad; fort. paradplats; förr offentlig promenad (plats); kringvandrande skådespelares estrad framför teaterskjulet; va. pråla med, skrytsamt framvisa; mii. låta paradera; uppställa manskap för att uppvisa; vn. mil. paradera; gå omkring för att visa sig; pråla, prunka; to make a ~ of, stoltsera med, vilja lysa med; ~ the streets, paradera på gatorna, paradigm, par'adim, s. gram, paradigm, böjningsmönster. ^atiC, -digmat'lk, a. † (äfv. ^atical, -ål) tjänande som mönster|; s. förr kyrkoh. framställare af heliga människors lefnadshistoria ss. exempel för kristna.

paradisaic, pårådisålk, ~al, -ål, paradisal,

disål, se paradisiacal. paradise, paradis, s. paradis äfv. biid.; an earthly ett paradis på jorden; a fool's se fool, sms. j to enter komma i paradiset; bird of zool. paradisfågel (Paradisea); grains of se grains. ~ -apple, S. paradisäpple (ett slags små söta, vilda äpplen, Malum Appianum); se äfv. to-

mato. ~an †, -dis'ean, paradisiacal, -di-sl'åkål, paradisial (-sian), -dis'iai (-ån), paradisic(al), -dis'ik(al), a. paradisisk, parados, par'ados, s. fort. ryggvärn. paradox, pårådoks, s. paradox, sällsamt påstående, skenbar orimlighet, ^ical, -'lkål, a. paradox, skenbart motsägande (ei. orimlig); fallen för paradoxer. icalness, -'ikålnës, s. (skenbar) orimlighet, underlighet. -1, se båda de föreg. s. paraffin(e), pår'åfin, s. kem. paraffin (hand. äfv. ~-WaX); se vid. »u-oil. candle, 5. paraffinljus. ~-oil, s. paraffinolja; äfv. ett slags fotogén, parage, par'adj, s. jur. likställdhet is. mciian

samarf vingar.

paragoge, paragogy, pår'ågèdji, s. gram.

tillfogande af bokstaf ei. stafvelse i slutet af ett ord; kir. hopsättning af benbrott, iledsättning af vrickning. paragogic(al),

-godj'ik(ål), a. gram. tilläggs- (t. ex. letters, jfr föreg.).

paragon, pår'ågon, s. like †; mönster, förebild, den ei. det yppersta; boktr, paragon (en stilsort); va. † jämföra; gå upp mot, likna; vn. † mäta sig med ngn; a ~ of beauty, ett mönster af skönhet, paragram, pår'ågråm, 5. ordlek. ~matist,

-'åtist, s. ordryttare, vitsmakare. paragraph, pår'ågråf, s. paragraf (äfv. tecknet §); boktr, afsats, nytt stycke, ny rad; kort afdelning af en text; notis i en tidning; va. afdela (ei. behandla) i paragrafer; omnämna i en kort notis. ~ic(al), -'ik(ål), a. afdelad i paragrafer ei. i korta stycken om tryckt text, par agrafisk. ~ist, -ist, s. notisförfattare i en tidning, »notisjägare».

Paraguay, par'agwi, (pårågwå'), s. pr. Paraguay. ~-tea, s. maté (blad af Ilex para-guayensis).

paraleipsis, gr., (ei. -lip-) påråii'psis, para-lepsis, -lep'sis, s. retor.; paralips, låtsadt förbigående (»jag vill nu ej tala om» . . .).

paralipomena, gr-, paralipomena, s. pl. tillagda saker, tillägg af (ngt förut uteglömdt); bibi. en benämning på Krönikeböcker (Books of Chronicles). parallactic(al), paralak'tik(al), a. parallak-

tisk, jfr följ. s. parallax, pår'åläks, s. astron, parallax; ~ of

altitude, höjdparallax. parallel, pår'åiëi? a. geom. parallel, jämlöpande (to, with, med); i aiim. motsvarande, snarlik, gående ut på det samma (case, passage); s. geom. parallel linie; geogr. parallelcirkel; likhet; sammanställning, jämförelse; ngt motsvarande, motstycke; bibi. etc. parallelställe (-språk); fort. parallel; järnv. se »»-rail; boktr, tecknet

|| (hänvisande till en not); Vd. göra (upprita) el. draga parallel (jämnlöpande); ställa i motsvarighet till ngt annat; uppvisa ei. utgöra ett motstycke till, efterlikna, motsvara, gå upp mot; sammanställa, jämföra; to run 'v» with, löpa (gå) parallelt med; biid. öfverensstämma med, följa ... åt; to draio a draga en parallel: upprita en parallel linie; biid. anställa en jämförelse (between, mellan); without a utan motstycke (äfv. : makalös, ojämförlig). ~-bar, 5. ångm. sidostång i Watts parallelogram; pl. gymnast, dubbla vågräta bommar. ^-motion, s. parallelrörelse

äfv. mus. (stämmors rörelse jämsides med bibehållande af samma intervall mellan motsvarande toner);

ångm. Watts parallelogram. ~-rail, s. järnv. dubbel T-skena (jfr champignon-rail). s. koppelstång På lokomotiv.

~-rule, ~-ruler, s. parallel-lineal (: två

linealer ledade mot hvarann hvarmed paral. linier dragas). ^-Sailing, s. sjö. segling utefter en parallelcirkel;

seglad distans i ost ei. vest. ~ism, -izm, s. egenskap att vara jämlöpande ei. parallel; motsvarighet, likhet; jämförelse, sammanställning; parallelism äfv. bibi. fistic, -is'tik, a. innebärande en parallelism. ~ize, -lz, va. göra parallel. ~0gram, -'ègråm, s. geom. parallelogram; äfv. ångm. (äfv. ^-motion) Watts parallelogram; of forces, fys. kraft-parallelogram. ^grammatic, -égramat'-ik, ~Ogrammic(al), -6gråm'ik(ål), a. liknande en parallelogram, ^opiped, ~0pi-pedon, gr., -èpi'pëd(6n), s. geom. paralle-lopiped.

paralogical, pårålodj'ikål, a. iog. innebärande ett felslut, paralogism, pårårédjizm, paralogy, -dj!, s.

log. felslut.

paralysis, gr-, pårarisis, s. med. förlamning,

lamhet, slag, paralytic, pårålifik, a. (äfv. -al) paralytisk; träffad af förlamning, slagrörd; fallen för slag; s. person träffad af nervslag, en slagrörd (lam), paralyzation, pårålizå'sjun, s. förlamning.

paralyze, -'-liz , va. förlama äfv. biid. paramagnetic, påråmågnëfik, a. magnetisk om en kropp som attraheras (ss. mots, till

diamagnetic). paramagnetism, —'-tizm,

s. magnetism, jfr föreg, paramatta, påråmåtfå, s. paramatta (ett halfylletyg, ett slag inslagskypcrt).

parament, pår'åmënt, s. ett praktrums utstyrsel.

parameter, påråm'ëtur, s. mat. parameter, paramount, pår'åmaunt, a. högst, förnämst; höjande sig öfver alla andra, öfverläg-

sen, som är för mer (to, over, än), upphöjd (to, öfver); alt annat beherskande ei. öfvervägande; s. den högste, öfver-herre, öfverhufvud (äfv. Lord ~ authority, suverän myndighet; a traitor ärkeförrädare. paramour, pår'åmor, s. käresta|; (numera i dålig

bet.) älskare el. älskarinna (: mätress). Para-nut, pårå'nàt, par'anut, s. brasiliansk

nöt, Paranöt. paranymph, par'animf, s. antik, brudens ledsagare (marskalk); uppmuntrare, hjälpare, förespråkare, parapet, på r'apet, s. fort. bröstvärn; byg.

bröstning på en balkong, ett tak, en bro o. d.; norra Engl., Skoti. trottoar. ~ed, -èd, a. försedd med bröstvärn, paraph, par'af, s. namnmärke (särskildt märke, släng o. d. under en namnunderskrift); Va. sätta

namnmärke å ngt; sätta initialerna under ett dokument.

paraphernal, parafe'rnal, a. hörande till

ei. utgörande ~ia, lat., -na'lia, s. pl. en hustrus i boet medförda enskilda egendom som hon får behålla som sitt, is. nipper, prydnader;

nipper; utstyrsel, (utrednings)persedlar, tillbehör i aiim., »grejor», »attiralj» (t. ex. smoking

paraphrase, pår'åfråz, s. förklarande omskrifning; fri öfversättning; va. uttolka, utlägga, omskrifva; vn. göra en fri öfversättning ei. omskrifning, paraphrast, pår'åfråst, s. utläggare, uttolkare. ~ic(al), -'ik(ål), a. omskrifvande, utläggande; fri om öfversättning. ^ically, -'lkali, ad. omskrifningsvis.

paraplegia, påråpiè'djiå, paraplegy, pår'-

apiëdji, s. med. förlamning i kroppens nedre delar.

paraquet, påråkët', paraquito, -kè'tè, sc

paroquet.

parascene, påråsè'n, parascenium, -lum,

S. antik, parascenium (teatergarderob o. klädloge).

paraselene, gr., pååråsèiè'nè, s. (pl. -selenæ,

-sele'ne) astron, vädermåne. parasite, pa'rasit, s. parasit äfv. bot. zool.;

snyltgäst; pl. ohyra, parasitic, påråsifik, ~al, -ål, a. naturv. etc. parasitisk; snyltande, lefvande på andra

äfv. biid. ~alness, -åinës, parasitism,

-'--tizm, --si'tizm, s. parasitlif; parasitnatur; snyltande. parasol, pår'åsol, s. parasoll. ~ette, -ët',

s. mindre parasoll, parathesis, gr., påråth'ësis, s. gram. apposition; anmärkning inom parentes, paravail, påråvå'l, a. feod. lag. lägst (tenant: tenant i sista hand).

parboil, pa'rbojl, va. halfkoka, förvälla, låta sjuda upp; uppdraga blåsor på huden

af hetta.

parbuckle, pa'rbukl, s. sjö. rulltåg; va. hala

(upp, etc.) ei. nedfira medelst rulltåg. parcel, pa'rsel, F pårsl, s. stycke, del; byggnadstomt; en obestämd mängd, hop, hög, hand. parti, lott särsk. äfv. gruf. af malm; kol-li, packa, paket, bundt, bylte; föraktl. om personer »sällskap», »byke», band; pl. styckegods; va. dela, stycka; utdela (ofta med out; among, bland); sjö. bekläda med smarting (segelduksbitar); a. o. ad. i sms. delvis, till hälften; to be a of, utgöra en integrerande del af; vara med om (delaktig i) ngt; se vid. part and ~ under part; to be of a ** with, vara i stycke med, passa i stycke med; bill of f^s, hand. faktura, ^-blind, a. halfblind. ~ -book, s. hand. paketlista, fraktlista. ^

-deaf, a. haifdöf. ^-(delivery-) office, 5.

paketexpedition; jamy. ilgodsexpedition.

pOSt, s. paketpost, postbefordran af paket. ~-van, s. lätt vagn hvari paket kringsändas, "Jing, -ing, prt.; s. sjö. (beklädning med) smärting(slappar). parcenary, pa'rsenari, s. jur. gemensam besittning på grund af arf. parcener, -når, s. jur. samegare, samarfvinge, jfr föreg, parch, pårtj, va. sveda; torka, rosta (t. ex. corn); förtorka; vn. blifva svedd; förtorkas af hetta. ~ed, -t, pp.; a.; ~ Hps, sönderspruckna läppar; ~ with thirst, försmäktande af törst. ^edneSS, -ednës, s. ^ torka, svedt ei. förtorkadt tillstånd. ~ing, -ing, prt.; a. (för)brännande hetta; s. torkande etc. parchment, pa'rtjment, s. pergament (eg. af får- ei. getskinn; jfr vellum); vegetable 'v, dets. som : ~-paper, s. pergamentpapper (papper beredt i svafvelsyra).

parclose, piridos, se paraclose. pard, pård, S. poet. »pard» (leopard m. fl. liknande).

parding, på/rding, P f. pardon. pardon, pa'rdn, s. förlåtelse, tillgift (for, för); efterskänkande af straff, benådning, nåd åt brottsling (: free poiit. amnesti (:general ~); kyrk. aflat; ra. förlåta, tillgifva (a person, a sin; for, för); benåda brottsling; skänka det som varit för-vorkadt (~ one's life); to ask {beg) a person's bedja ngn om förlåtelse; 1 beg you a thousand jag ber tusen gånger om förlåtelse; beg your hvad befalls? 1 beg your ei. ~ me, ursäkta mig (for ... ing) (ofta i samtalsspråket inledande en invändning o. d.). ^able, -abl, a. förlåtlig, ursäktlig. ~ableness, -atolnés, s. virsälst-

lighet. ~ably,-abli, ac?. ursäktligt (»nog»). ~er, -år, s. en som förlåter, benådar etc.; aflatskrämare †. ^ing, -ing, prt.; a. benägen att förlåta, miskundsam, försonlig; egande makt att förlåta ei. benåda; right of r^ power, benådnings-rätt.

pare, par, va. skafva, skrapa; (be)skära, klippa (the nails); åkerbr. flåhacka; verka hästhof; garf. slikta; skala frukt; groft tillskära (-hugga etc.); biid. kringskära(a/jrt-vilege); ^ off (away), afskära; skala bort (t. ex. the rind of fruit); bortskära; förtunna genom afskärning, paregoric, parëg6r'ik, a. med. smärtstillande, fördelande; s. smärtstillande medel, parenchyma, gr., pareng'kima, 5. parenkym

(anat. : porös massa, mjuk cellväf i lungorna, etc.; bot. : bladens cellväfnad); märg. ^tOUS, -'ma-

tus, parenchymous, -mås, a. hörande till parenkymet; svampaktig, porös, mjuk.

parent, pa'rent, s. fader ei. moder; biid. ursprung, rot, upphof; pl. föräldrar. ^ -country, s. moderland. ~-State, s. kolonis moderstat. (Dyl. sms. jfr mother-), ^age, -adj, s. härkomst, börd, slägt, familj. ~al, paren'tal, a. faderlig, moderlig; föräldrars, föräldra-. ^icide †, -'isid, se parricide.

parenthesis, paren'thesis, s. (pl. -theses,

-thësèz) parentes; bågformigt,parentestecken (); in a -x,, inom parentes. parenthetic(al), påränthët'ik(ål),a. hörande till en parentes; parentetisk, inskjuten i en parentes, skrifven inom parentes; fallen för parenteser, 'vally, -ali, ad. i parentes.

parentless, pa'rentles, a. utan föräldrar, pärer, pa'rur, s. en som afskär etc. (jfr pare), skalare, skafvare äfv. : verktyg hvarmed skalas, skäres, skafves etc. (ss. äppeiskal-ningsmaskin, verk järn, sliktklinga etc., jfr sms. &t paring).

pargasite, på'rgåslt, S. mineral, pargasit (kristalliseradt hornblende).

parget, pa'rdjet, s. murbruk af kaik och gödsel till brukslagning inom hus, puts; (gips)stuck; va. brukslå (bestryka) med ""ting, -ing, prt.; s. putsning, beslagning med parget; puts (jfr ofvan), stuckornament

(äfv. parge-work, pa'rdjwerk). parhelic, parhel'ik, a. jfr följ. parhelion, gr., parhe'lion, s. (pl. -lia, -lia)

astron, vädersol. pariah, pa'ria, pa'ria, s. ind. paria (cn af den lägsta kasten i Indien); bild. en ur Samhället utstött; ~ dogs, ind. kringströfvande herrelösa hundar.

i>: note, è: do, o: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.pads

F Talspråk. 954 P Lågt språk.

passage-boat

paria!, parl'al, smdr. af pair-royal. Parian, psH'rian, a. från Paros, parisk marble); s. invånare på Paros; (p) pa-

rian (ett slags fiut oglaseradt porslin till statyetter

o. d.). (p)~-cement, s. parian-cement. paridigitate, parididj'itat, a. zool. med jämt antal tår.

parietal, pari'ètal, a. naturv. hörande till en vägg, vägg-; bot. utväxt från, fästad på (t. ex. frögömmets) väggar; ~ bones, anat.

hjässben, parietary, -tån, s. bot. väggört (Parietaria). parietes, iatf, -tèz, s. pl.

naturv. väggar, paring, pa'ring, prt. at pare; s. skalning, skafning; skärning, klippning; aftun-nande; verkande af hasthofvar; åkerbr. flå-hackning; ngt som afskalas etc., is. pl. skal, skafspån, affall: skorpa, kant som blir kvar efter skärning ei. skafning (jfr cheesesnick. stickbetel, litet tunt stämjärn. ~-iron, s. verk järn

för hästhofvar.

garfvares etc. skaf-lcnif; sliktklinga; bokbindares etc. beskär-knif; skomakarknif m. fl. slag, i olika yrken.

^-plough, 5. skumplog. ~-shovel, s.

trädg.

gångskyffel, paripinnatß, paripin'at, a. bot. parbladig'

utan uddblad. paris, lat., paris, s. se herb-p>aris; (P) (1.) s.

pr. myt. Paris. Paris, par'is, (2.) s. pr. geogr. Paris; *»blue,

<^green etc., pariserblått, -grönt etc, parish, par'isj, s. socken, kommun, (Eng. territorial)församling; a. i sms. socken-, kommun-, kommunal-, församlings-; ^ of ease, kapellförsamling, annex; to come ei. go (to be) upon the falla (ligga) fattigvården till last, »komma på socknen». ~-boy, ~-child, ~-girl, jfr pauper,. ^-church, s. sockenkyrka, territo-rialförsamlings kyrka. ~-Clerk, s. klockare. ^-constable, s. fjärdingsman. ~ -doctor, s. distriktsläkare, fattigläkare. ~-duty, s. kommunalskatt, ^-meeting, s. sockenstämma, kommunalstämma. ~ -Officer,s. kommunal tjänsteman, ^-pauper, ~-poor, s. en som underhålles af fattigvården, fattighjon, ^-priest, s. pastor, kyrkoherde, ^-register, s. kyrkbok

öfver födda, döda, vigda etc.

^-road, s. socken-väg. tioner, -'ünur, s. sockenbo, församlingsbo. Parisian, pariz'ian, a. parisisk, från Paris; s. parisare; ~ blue etc. jfr under Parts, 2.

parisyllabic(al), pårisilab'ik(ål), a. gram. lik-

stafvig (i

alla böjningsformer).

paritor, par'itur, se apparitor. parity, par'iti, s. likhet; a ~ of age, likhet i ålder.

park, park, s. park (äfv. mil. of artillery etc.); Am. i vestern gräsbevuxen högslätt; va. inhägna; mii. parkera, föra tillsammans artilleri, vagnar etc. till en park; vn. † promenera i en allmän park; the (P)~, i London : Hyde Park, ^-keeper, s, uppsyningsman öfver en park. ~leaves, s. pl. bot. en art johaunisört (Hypericum androsæmum). ~er, -ur, s. se ^-keeper. parlance, pa'rlans, s. samtal; talspråk; in common i samtalsspråket, i dagligt tal; efter vanligt språkbruk, parley, pa'rli, s. samtal, öfverläggning, underhandling, is. mil. parlamentering; vn. öfverlägga, underhandla, parlamentera; to beat (sound) a gifva signal med trumma (trumpet) att man önskar un-' derhandla.

parliament, pa'rliment, s. (P) parlament,

(Stor-Britanniens) riksdag; fr. hist, parlament, (ett slags hofrätt tillika politisk institution); ett slags

liten tunn hård pepparkaka. ~-heel, s. sjö. half kölhalning. ^-house, s. parlamentshus. ~-man, s. parlamentsledamot, is. medlem af underhuset, ^arian, -a'rian, s. eng. hist, parlamentets anhängare mot Karl I; a. jfr s., stående på parlamentets sida. ~ary, -'arf, a. hörande till parlamentet, parlaments-; beslutad, stadfästad af parlamentet; parlamentarisk; s. (the F för [jP]^ train) järnv. ett särskildt billigt tåg (en penny eng. milen) som stannar vid alla stationer, och hvilket enligt parlamentsbeslut dagligen måste gå på hvarje bana; (P)~ agent, en barrister sysselsatt med juridisk verksamhet inom parlamentet (: (P)~ practice)-, en agent åt en valkandidat som ombesörjer hvarjehanda, lokalers hyrande m. m.

parlour, pa'rldr, s. samtalsrum i kloster; hvardagsrum (vani. sitting-room); hvar-dagsförmak, mottagningsrum; äfv. hvar-dagsmatsal (-.dining-^); rum på nedra botten bredvid förstugan; is. förr förmak (f. draiuing-room) numera Am.; gästrum på värdshus. boarder, s. elev i en boarding-school som intager sina måltider med skolföreståndarens familj. ~-maid, s. huspiga. ~-0rgan, s. kammarorgel. parlOUS †, pa'rlus, a. farlig; dristig; skarp, slug.

Parmesan, pårmëzån', a. från Parma; 5. invånare i Parma; ~ cheese, parmesan-ost.

Parnassian, parnas'lan, a. hörande till Parnassus, lat. gr., -lias'us, s. pr. Parnassus.

parochial, paro'lual, a. hörande till en soc-| ken, till en (kyrk)församling, socken-,

församlings-; ~ church, register etc., se sms. under parish;

nar. ojy, -i, ad. sockenvis. parochian †, paro'kian, a. se föreg, a.; s. parishioner.

parodic(al), parod'ik(al), a. parodisk, parodierande. parodist, -'-dist, s. parodi-ker, parodiförfattare, parody, -'-di, s. parodi (on, på); va. parodiera, paroket, par'oket, se paroquet. parol, par'ol,-ro'l,.f.jur. ord, muntlig förklaring; muntlig förhandling; a. muntlig (agreement, evidence); ~ arrest, häktning på grund af muntlig order. ~e, fr., -ro'1, S. se föreg.; mil. hedersord, is. en fånges frigifvande (frihet) på hedersord; mil. paroll, fältrop; on på hedersord; bunden af sitt ord. paronomasia, gr-, paronoma'zjia, s. ret. pa-ronomasi, ljudlikhet; ordlek, parono-mastic(al), -mas'tik(åi), a. af föreg, paro-masi, -noin'asi, se paronomasia. paronym, äfv. ~e, par'onim, s. beslägtadt ei. likljudande ord. ~0US, -on'imüs, a. beslägtad ei. likljudande om ord. ~y, -on'-lmi, s. egenskap att vara **ous. paroquet, par'oket, s. zool. ett slags liten papegoja (Palæornis). parotid, parot'id, a. hörande till spottkör-teln; S. (äfv. parotis, gr., -o'tis) anat. Spott-körtel. parotitis, -tl'tis, s. med. inflammation i spottkörteln (örmandlarna), jfr mumps.

paroxysm, par'oksizm, 5. med. paroxysm, häftigt anfall (äfv. biid. : ~ of despair o. d.). ~al, -'al, a. med anlag för paroxysmer; konvulsivisk gråt etc. parquet, fr., pårkët', S. parkett på en teater; se äfv. **ry. ~age, adj, se ~ed, ëd, a. parketterad, inlagd om golf. ~ry, -'-ri, s. parkettering, inlagdt träarbete (för golf o. d., jfr marquetry). ~te, fr., se parquet. parr, par, S. ung lax (till omkr. slutet af andra

året); lok. unghare, parrakeet, par'aket, se paroquet. parral, par'al, parrel, -rël, 5. sjö. rack på en rå. ~-rib, s. rackskifva. ~-rope, s. rack-tåg, -löpare. ~-truck, s. rackklot. ~ -truSS, s. racktalja. parricidal, parisi'dal, a. (jfr följ.) hörande till (innebärande) fadermord; fadermör-dande. parricide, -'-sid, s. fader- (ei. moder)mördare; landsförrädare; fadermord (bäri inbegripes äfv. [jur.] mord på regent, nära anhörig el. annan som man är skyldig vördnad).

parrot, par'ut, s. zool. papegoja (Psittacus), ary. biid.; se via. ; va. pladdra efter

en annans ord, tanklöst eftersäga. ~-C0al, s. skoti. ett slags sprakande stenkol (dets. som cannel-coal). ^-fish, s. zool. papegoj-fisk (en tropisk fisk med lysande färger, Scarus).

~ry,-ri,s. papegojaktighet, -väsen; slafvisk härmning. parry, par'i, va. fäkt. parera; afvärja, undvika.

parse, pars, va. gram. resolvera, analysera. Parsee, pa'rse, --', s. parser, eldsdyrkare.; ~ism, -izm, s. parsernas religion, eldsdyrkan.

parser, pa'rsur, s. en som grammatiskt

analyserar ei. resolverar, parsimonious, parsimo'nius, a. sparsam, snål, knusslig, njugg; äfv. om saker sparsam, knapp. ~ness, -nès, s. sparsamhet, jfr följ. parsimony, -'-muni, s. sparsamhet, vani.: snålhet, knusslighet, njugghet. parsing, pa'rsing, prt. af parse; s. grammatisk analys, resolvering. parsley, pa'rsli, s. bot. persilja (Petrose-linum).

parsnep, pa'rsnep, parsnip, -nip, s. bot. pai-sternacka (Pastinaca); common (ei. garden) P. sativa. parson,pa'rsn, s. kyrkoherde, pastor: prestman) äfv. med ringaktning; S hell, prest-klocka fore sammanringningen. ~'S-nOSe, S. F »prestnäsa» på fågel. ~age, -adj, s. pastorsboställe (hus o. jord), prestgård (afv. ~ house); pastorat, prestgäll ur ekonomisk synpunkt; pengar ei. skatt till pastorslön. ~isll, -lsj, a. prestaktig skämts, el. föraktl. part, part, s. del, stycke, part (äfv. mat. jämn part : aliquot (väsentlig, jfr component, constituent, essential) beståndsdel, led, lem; kant, håll, sida (jfr ned .pl. o. ex.); parti i flere bet. (: ngns intresse, sak), äfv. konst.; andel, lott (in, of, i); ngns särskilda kall, värf, uppgift, roll teat. o. allm. bild.; sjö. part af en talja, dukt af en tross; mus. stämma; häfte af bok; pl. »håll», trakter, område(n), kvarter, distrikt; pl. (själs-) gåfvor, begåfning, talanger; va. dela, afdela (into, i); bena håret; utdela, fördela (among, bland) † ei. bibi.; skilja (åt); söndra; afskilja (from, från); kem. metall, bärg. skeda metaller, afskilja (t. ex. silfver från bly), (af)drifva; sjö. spränga kabel, förtöjning; vn. dela, hafva, få del † ei. bibi.; skilja sig (from, från; loith, vid, jfr vid. ex.), skiljas i aiimht, jfr näst. bet., äfv. : taga afsked (af hvarann); fara bort, afresa (for, till) †; skiljas åt : gå åtskils (åt skilda håll, hvar sin väg) ei. : öppna sig; gå sönder, remna, gå i stycken, särsk. sjö. springa om en ända etc.; sjö. råka i drift om fartyg, slita sina förtöjningar (äfv. ~ from the anchor);

ad. delvis, dels; ~ and parcel, integrerande, väsentlig beståndsdel; (to 6e...,F0m saker ei.personerbänga ihop»som ler oeh långhalm»); ~ of London was destroyed, en del af London förstördes; ~ of speech, gram. ordklass; ~ of the way, ett stycke af (på) vägen; art and se under art; fractional

bråkdel; (the) greatest (best, most) största (drygaste) delen; de flesta (of, af); light (shaded) konst, ljus(skugg-) parti(er); (a mixture of) three of Ume with four ojs of sand, 3 delar kalk och 4 delar sand; he is three a German, han är tysk till tre fjärdedelar; to act (to do, per form, play) a spela en roll äfr. biid. (in, i); to bear (ei. to take) a (an active) ~ in, deltaga, taga (verksam) del (vara m e d) i ett företag; to bear a uppbära en roll, jfr föreg, ex.; to do one's biid. göra sitt (till), göra hvad på en ankommer; do your äfv. gör din skyldighet! to form ~ of, utgöra en del af, ingå (såsom beståndsdel) i; vara deltagare (vara med) i; to form no ~ of', äfv. icke vara förenlig med, icke ingå (ligga) i ngns plan, natur etc.; thou hast neither ~ nor lot in this, bibi. du har hvarken del eller lott i detta; to play a äfv. spela en stämma; to stand one's se stand in good stead under stand; to take deltaga, vara med (to take a ~ in something, se ofvan); to take ~ with a person, to take a person's ei. the ~ of, taga parti för ngn, ställa sig på ngns sida i atrid; ~ by stycke för stycke; for my för min del; for their de för sin del; in till en del, delvis; in ~ payment, se sms. «v»-payment; in ojs, mus. i stämmor; om bok (utkomma) i häften, häftesvis; in these (ei. our) o>s, på våra trakter, här i trakten, F äfv. här i landet; to take (receive) in good (ill) taga väl (illa) upp; a man of (very quick) r*»s, en begåfvad, intelligent man (»en pigg karl»); of weak ojs, svagt begåfvad; on my (his etc.) å (ei. från) min etc. sida; å mina vägnar; on their på deras sida; ~ company, skiljas åt om dem som varit i sällskap äfv. stundom skämts, om ting; skiljas från (with) sitt sällskap; ^ man and wife, äfv. »tränga sig mellan barken och trädet»; ~ society, upplösa ett bolag; utträda ur ett bolag (en firma); they o>ed no great friends, de skildes åt ej just som de bästa vänner; ^ from, äfv. vika från; /x/ with, skiljas från; taga afsked af; skilja sig vid, afhända sig, aflåta, afyttra; bortskänka; förlora (near friends)-, afstå ifrån, eftergifva rättigheter, anspråk.

—owner, s. delegare, intressent; med-redare. —payment, s. afbetalning. ~ -SOng, s. flerstämmig sång. ^able, -abl, a. se o,ible.

partake, parta'k, vn. (jfr take) deltaga (of, in, i), vara med om (of)-, hafva del af

(of) ngts natur, Vara af samma natur som,

till en del vara, likna; (med of) intaga, förtära, njuta (finare i st. f. eat, have); (med of) dela, hafva ngt gemensamt (with, n ed); va. hafva del i, deltaga i, dela; njuta jfr ofvan; utdela (to, till)†; he desired me and ... to in a bowl of punch, att vara med om (att tömma) en bål punsch; he appeared to of his master's popularity, han tycktes dela sin herres popularitet; the mule o>s of both the horse and the ass, mulåsnan har ngt både af hästen och af åsnan (i sig), liknar både . . ~r, -ur, s. deltagare (of, in, i); delegare; medbrottslig, medskyldig (with, med) †. partaking, -ing, prt.; s. deltagande, delaktighet; sammanrotning, sammangaddning.

parted, pa'rted. pp., a. delad, (af)skild etc.; bot. delad (is. i sms. : -delt, t. ex. three

blad), parter, -tur, s. delare, skiljare.

parterre, fr-, parta'r, s. blomsterparterr i en

trädgård ; parterr i en fransk teater.

Parthian, pa'rthian, a. parthisk, från Parthien; ~ arrow, parthisk pil biid. om hugg riktadt mot en motståndare under låtsad flykt.

partial, pa'rsjal, a. partiel, hörande till en del af det heia, delvis (skeende ei. för handen varande), del-; särskild, enskild (mots, universal äfv. log.); olika på olika ställen, lokal (winds); ensidig (view etc.); partisk, »svag» (to, för); to be o, to, äfv. hafva förkärlek (ei. ett visst »tycke») för; ~ involucre, bot. enskildt svepe vid basen af en ~

umbel, småflock. ~ism, -izm, s. teol. åsigt att återlösningen är skedd blott för de utvalda, *vist, -1st, s. en som är partisk}^; teol. anhängare af — ism. ~ity, -'iti, s. partiskhet (to, för); förkärlek, »svaghet» (for, för). ~ly, -i, ad. delvis, till en del; ensidigt; partiskt.

partibility, partibii'iti, s. delbarhet, partible, -'tibl, a. delbar.

participant, partis'ipant, a. deltagande (of, i); s. deltagare (of, i), participate, -pàt, vn. deltaga (in, of%, i); (med of) hafva del i ngts natur, vara af (hafva) samma natur. participation, -pa'sjfin, s. deltagande, delaktighet (in, of, i); fördelning; ~ of two natures, dubbelnatur, participative, -pàtiv, a. i stånd att deltaga (of, i ngt), participator, -påtur, s. deltagare, en meddeiaktig.

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, i: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,participial

% Mindre brukligt. 957 † Föråldradt.

partner

participial, partisip'ial, a. gram, participial^), af samma natur ei. nytjad som ett participium; bildad af ett participium; s. participialsubstantiv (äfv. ~ noun), participle, slpi, s. gram. participium; the past perfektum participium; the present presens partici-pium.

particle, pa'rtlkl, s. liten del, smådel, partikel äfv. gram.; atom, grand; kat. kyrk. litet stycke af hostian; not a <v, F, inte ett grand, aldrig ett dyft. particular, pårtik'ulur, a. särskild, enskild, individuel; (sär)egen; egendomlig, besynnerlig; särsk. i nekande uttr.: Synnerlig, vigtig, anmärkningsvärd; noggrann, omständlig (äfv. om person ; about, i fråga om, i; in, i, i afseende på); om person äfv. noga (jfr ofvan; about, in, med), nogräknad, »kinkig», äfv. angelägen, ifrig (in having ..., att hafva, att man har, t. ex. aitmed sig); s. särskild punkt ei. omständighet oftast pl. : närmare omständigheter ei. förhållanden, enskildheter, detaljer; enskild person : individ ei. privatman †; ngt egendomligt för ngn ei. ngt, ngns egendomlighet (äfv. i pl.), F »specialitet»; (P)~ Baptists, baptister som tillika äro **ists, jfr d. o.; he is a ~ friend of mine, han är min synnerliga vän, en intim vän till mig; I don't allude to any ~ person, jag åsyftar ej någon särskildt; ~ study, specialstudium; to be (stand) ~ about, vara noga med, äfv. »hålla på»; (you must) be ~ in what you eat, ... noga med dieten; he was giving me the of his story, han omtalade för mig de närmare omständigheterna af sin historia (ei. berättelse), omtalade ... sin historia i dess detaljer; for his för hans (sin) enskilda del; for apply (refer) to (ei. inquire at)närmare underrättelser fås af (hos, vid) ...; in oj, i synnerhet, synnerligen, särskildt; (to relate) in i detalj; in (ei. on) that i det afseendet (stycket, »kapitlet»); jfr vid. ex. under average, descend o. general. <vism, -izm, s. noggrannhet, omständlighet i uppgifter o. d.; teol. läran (åsigten) om det absoluta nådavalet. ~ist, -ist, s. teol. anhängare af <*ism. ~ity, -lar'iti, s. sär-skildhet, särskild omständighet (punkt, detalj); egendomligt drag, egendomlighet; omständlighet, noggrannhet; in särskildt, i synnerhet; (to relate) with great med synnerlig omständlighet. "wization, -iza'sjun, s. ingående i detaljer; utförlig skildring. ~ize, -iz, va. utförligt ei. omständligt framställa, utföra i detalj; specificera, nämna ngn ei. ngt särskildt; vn.

vara omständlig, ingå i detaljer. ~ly, -li, ad. särskildt; synnerligen, i synnerhet; more i ali synnerhet, alldeles särskildt. ^neSS, -nes, s. egenhet, besynnerlighet; noggrannhet, granntyckt-het, »kinkighet». %

parties, pa'rtiz, pl. af party. parting, pa'rting, prt.; a. tjänande att skilja ei. afdela, skilje-, skiljande, delande, söndrande; hörande till skilsmässa, af-skeds- (cup, bägare äfv. : »glas i pälsen»; gun, skott; kiss, kyss; salutation, hälsning); poet. bortgående, »flyende» (day); s. delning; åtskiljande; afskiljande; af-balkning, skiljande stängsel; geoi. gruf. skiktningsklyfta, sköl; kem. metan, skedning; skilsmässa, afsked från sällskap, från hvarann, uppbrott; bena i håret; sjö. kabels etc. sprängning; förtöjningars springande; fartygs råkande i drift; at vid skilsmässan, i afskedets stund (då vi skildes, då jag etc. tog afsked), ^-bead, s. list för att hålla åtskils öfre o. nedre fönstren i ett

sash-window. ~-Sand, s. gjut. strösand (ett skikt torr sand [el. kolpulver o. d.l). ~-t00l, s. snick, etc. getfot. ~-W0rk, S. metall, skedning.

partisan, pa'rtizan, l. S. bardisan, kommandostaf. partisan, pa'rtizan, 2. s. (parti)anhängare; partigängare; anförare för en ströfkår, friskarechef; friskareman (äfv. ~-rangerj; a. i sms. parti-; friskare-. ^Ship, -sjip, s. anslutning till ett parti, partiväsen, partisinne.

partite, på'rtit, a. bot. om biad delad nästan till basen.

partition, pårtisj'un, s. delande, delning; åtskiljande, åtskilnad; skiftande af egendom, is. fast : laga skifte; afbalkning, afdelande balk, skrank, mellanvägg i alla bet., skiljevägg; skiljemur äfv. biid.; byg. äfv. skiljetunga; fack; afdelning, afdelt rum †; mus. partitur; her. skura (: line of <v); va. dela (into shares, i lotter); afdela med skiljeväggar etc., afbalka (äfv. ~ off); skifta is. jordegendom; ~ of waters, topogr. vattendelare. "w-wall, s. skiljemur, -vägg, jfr äfv. party-ioall. ^ment, -ment, s. delning, skiftande, partitive, pa'rtitiv, a. gram. uttryckande ett afdelande ei. en delning : distributiv; uttryckande del: partitiv; s. partitivt ord. partiet †, på'rtlët, s. halskrås; höna äfv.

skämts, om kvinna.

partly, pa'rtli, ad. delvis, till en del; dels;

~ ..., ~ ..., dels .... dels ... partner, på'rtnur, s. en som med ngn delar (of, ngt), deltagare (in, of, i); följeslagare,

jfr ex.; make (maka) (: conjugal hand, delegare, kompanjon, bolagsman; i dans

0. d. moitié : ens kavaljer ei. dam; medspelare; sjö. (mast-, pump-)fisk; the ~ of one's life, ngns ledsagare (-rinna) genom lifvet; to go ^s, gä i kompani, slå sig

tillhopa i ett företag, affär, spel etc.; nominal nominel bolagsman (som blott lemnar bolaget sitt namn utan att för öfrigt hafva det ringaste med affären att skaffa); dormant sleeping förlagsman, principal (som, utan att vara känd utom bolaget, förskjuter rörelsekapitalet, men lemnar affärens skötande åt andra); ostensible aktiv bolagsman, ansvarig ledare af bolagets verksamhet; set to your dans. ba-lancez! ~ship, -sjip, 5. kompaniskap, förenadt intresse; bolag, kompani; bolagskontrakt (: deed of in i bolag, i kompani; to enter (go) into ~ with, gå i kompani med, associera sig med, ingå bolag med; to take up into upptaga till bolagsman.

partook, pårtuk', imp. ar partake. partridge, pä'rtridj, s. zool. rapphöna (-höns-slägtet : Perdrix). ~-berry, s. bot. Gaul-theria procumbens (en nordamerik. ört som gifver en aromatisk olja); äfv. Mitchella repens (en nordamerik. ständigt grön ört). ~-wood, s. ett brasilianskt strimmigt träslag till

snickeriarbeten.

parturient, partu'rient. födande, nära att föda. parturition, -risj'un, s. (framfödande, nedkomst, party, pa'rti, s. (pl. -ties, -z) parti (t. ex. poiit.); lustparti, samkväm, sällskap (äfv. : samtliga deltagare, äfv. i en lek o. d.); bjudning, »främmande»; mil. detachement, trupp kommenderad på särskild tjänstgöring; jur. part (in, to, jfr ex.); deltagare (to, i); en som har del i ngt, intressent (in, i); jur. o. P individ, person; a. her. delad; the attacked, den anfallne; jfr ex. under concern(ed); competent sakkunnig person; ordering hand. kommittent; to be a ~ in, hafva del

1, vara intresserad i affär etc.; to be a ~ to, taga del i; vara part i saken; vara med om (äfv. to make one of a ~ to); vara delaktig (äfv. : medbrottslig) i; there will be no vid inbjudning (»påstötning») »det blir ingen bjudning», det är blott några bekanta som komma »i ali enkelhet»; to give (have) a göra (mig etc.) sällskap»; to go on a ~ (of

pleasure), fara ut på en lusttur; togo (out) to a »gå bort» (på en bjudning, en tillställning). ^-Coloured, a. brokig; spräcklig. ~-gold, s. tvistguld. <v-fence Wall, s. skiljemur mellan tomter, gränsmur mellan egendomar. ~-jury, s. jur. blandad jury, till hälften af infödingar, till hälften af utländingar. ^man, s. partiman; poiit. partigängare; sällskapskarl. ^-spirit, s. partianda, ^-wall, s. brandmur mellan hus. ^ism, -lzm, S. (nyare) partiväsen, -anda.

parvenu, fr., pa'rveno, s. parveny, uppkomling.

parvis(e), pa'rvis, s. byg. förhall †; vapenhus i kyrka †; rum ofvan vapenhuset användt som skolrum †; öppen plats omkring en kyrka. paS, fr., på, s. steg; försteg i rang; to take the -v/ of, hafva försteg framför : hafva högre rang än (gå före i processioner o. d.). Pasch, påsk, s. judarnes påsk; ~ egg, påskägg. ~al, -ål, a. påsk(a)-; ~ fiower, se pasque-flower; the ^ Lamb, påskalammet.

pash †, påsj, s. ansigte; slag; va. slå (ned);

dänga; slå i stycken, pasha, (^W), pa'sja, pasja', (-å'), s. turkisk pascha. ~|ic, -a'lik, s. paschalikat (område styrdt af en pascha).

pasigraphic(al), påsigråf'!k(åi), a. af föij. pasigraphy, - -'-fi, s. universalskrift, allmänt gemensamt skriftspråk, pask, se Pasch.

paspy, pas'pi, S. förr en ståtlig eng. menuettlik

dans i ®/4 takt. pasque, se Pasch. ~-f!ower, s. bot. back-

sippa (Pulsatilla), pasquil †, pås'kwil, se röij. pasquin, pås'kwm, ~ade, -å'd, s. paskill, nidskrift, smädeskrift; va. skrifva smädeskrift mot ei. öfver (jfr lampoon). paSS, pas, vn. (imp. o. pp. afv. past, -t) passera i alla bet. : gå (i många bet., jfr vid. ned.), röra sig, förflytta sig (färdas, fara, resa, rida, åka, segla etc.; ofta med prep. ei. adv. in, into etc., jfr ned. ex.); fara Öfver (göra öfverfart), öfvergå (äfv. biid., from, från ett, to, till ett annat); gå etc. förbi (passera) (jfr ~ by); förgå (äfv. : »gå Öfver» särsk. om ondt, sveda o. d.), gå hän, gå bort (äfv. ~ away), försvinna, afv. om tid : förflyta; försiggå, förefalla, hända; gå, föras, vara förd, instucken etc.; gå från den ene till den andre, om ord utbytas, växlas, äfv. om slängar, jfr ex.; om mynt vara gångbar; gå och gälla (for, för, jfr ned.); gå laget etc. omkring, cirkulera; få passera (afv.: oanmärkt, ostraffad

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, hi mete, è: met, èt her, i: fine, i: fin, 1: fir,pass

om förseeisee o. d.), vara antaglig, (kunna) gå an; äfv. antagas, godkännas, >gå igenom» (i dubbel bet. äfv. eg.) särsk. om motion i parlamentet, om student i examen; fäkt. falla ut;

spel. passa; va. passera : färdas, gå etc. förbi, öfver ei. genom; öfvergå, öfverskrida; öfverträffa; förbigå (jfr ~ by); genomgå, undergå, utstå; tillbringa tid; gå igenom (examen [: bestå, taga] ; parlamentet [om lagförslag : antagas af] ; stadier, jfr ned. [äfv. ~ through]); låta ngn gå in el. igenom, bereda ei. öppna ngn tillträde ei. fri genomgång; införa; låta gå igenom ei. öfver, fram, vidare (äfv. utan adv. el. prep.), skicka, räcka, sticka, taga, lägga (särsk. sjö. pålägga bändsel); sjö. langa, mana en ända, samsa kabeiiarium; afsända, sända vidare, befordra; gifva (ifrån sig),utgifva, utdela slag, äfv. utprångla (bad money); öfverlemna, öfverlåta; afgifva, afsäga, afkunna dom (jfr sentence), fälla (omdöme, jfr judgment), yttra; bild. godkänna examinand, prof, kandidat etc., bevilja patent, antaga förslag, votera, besluta en adress, lag etc.; afsluta, afgöra (business) †; fråga efter, akta på†; s. pass, trång (ei. svår, farlig) väg, genomfart; äfv. F gång, prång, jfr <*»age; (res-) pass, passersedel, lejdebref; förpassning; fribiljett; tekn. en genomgång genom valsar o. d.; väfv. språng(höjd); fäkt. passad, utfall o. stöt; ridk. se f>»age; en magnetisörs (be)strykning; voit med kort; punkt hvartill man kommit, sakernas ställning, läge, tillStånd, jfr ex.; (eg. verb : admitteras) godkännande i examen (särsk. jfr examination), godkändt examensprof (inträde, afgång ei. flyttning); ~ and repass, gå (röra sig) fram och åter; hafva fri passage; ~ current, vara gångbar, gängse, jfr current; lohere bloios were ~ing current, där dryga slängar (ei. i krig : hugg) vankades; as I (we etc.) ed along, äfv. under vägen, i förbigående (jfr in *»ing); to be well to fy», vara i välbergade omständigheter; to bring to föra med sig om tid, låta hända; åvägabringa, åstadkomma, sätta i verket, utföra, verkställa; to be brought to to come to åvägabringas, hända, ske, inträffa; how that came to huru det gick till, hvadan detta kom sig; it came to bibi. det begaf sig; to let låta passera utan hinder äfv. utan anmärkning; låta gå förbi äfv. : släppa tillfälle ur händerna; låta saken vara; ~ a bill pari. antaga, bifalla en motion; hand. draga en växel (äfv. draught) (upon, på); f>» a boat through a sluice, slussa ...; f» the bottle, låta buteljen gå laget kring; ~ censure on, klandra; ^ the chair, bekläda Z/ørdma^ør'svärdigheten; ~ comments on, kommentera, kriticera; ^ a compliment upon, komplimentera (berömma) ; ~ the court (nämi. Bankruptcy Court) F, göra cession; a word about... should never ~ these doors, ... komma utom detta rum; we have *»ed each other, vi hafva farit om hvarandra; he r»ed his hand across his eyes, han for med handen (»tog sig») öfver ögonen; ~ muster, se under muster; ~ one's name, upptaga ngn(s namn) på en (kandidat)lista, godkänna som (sin) kandidat; äfv. : send in one's name, se under name; ~ one's (ei. the) time in ...-ing, tillbringa tiden med att; ~ a trick upon, spela ngn ett spratt; a fee of a shilling will ~ the visitor to the armoury, för en (extra) afgift af 1 sh. får den besökande tillträde till rustkammaren; it *»es ali understanding, det öfvergår alt förstånd, det är ofattligt (huru) (äfv. ... comprehension); ~ the winter, öfvervintra; ~ one's word, gifva sitt ord (löfte); ~ the word for, is. sjö. kalla (ropa) på (skicka efter), varsko (t. ex. konstapeln); ~ along, gå vägen fram, framgå; 'x/ away, (vn.) gå bort äfv. : upphöra, förgå (t. ex. bibi. : the peace that ~eth not away), försvinna äfv. om tidén: förrinna, förflyta, gå (förbi), »lida», »skrida»; (va.) fördrifva tidén (in -ing, med -ning, med att ...); ~ by, fara (gå etc.) förbi i alla bet.; om tid förflyta etc., jfr föreg, ex.; förbigå (med tystnad), lemna oanmärkt; öfverfara, -hoppa, förbise; öfverse med; ~ for, passera (gå och gälla, anses, bli tagen) för, gå under namn af; ~ in, sjö. inpassera; gå in, inträda; (råka) komma in i ngt; ~ in the mind, försiggå i ngns sinne; ~ into, (vn.) öfvergå (gå öfver) till, i (ei. på t. ex. reserven); öfvergå i : förvandlas till, blifva; fara in i (t. ex. a new spirit r>»ed into him, ... for i hnm); (va.) införa i räkenskaper ; ~ off, (vn.) gå bort äfv. : försvinna, jfr ~ away; (med adv.) aflöpa (väl, illa, till belåtenhet etc.); (va.) (med as,for, för, SOm, såsom; under a [false] name; upon, på, hos, inför ngn) falskligen utgifva ngn, ngt (för); utprångla ngt (som); »lura», »pracka» ngt (på ngn) (jfr palm off); ~ off'for, (vn.) se 'v for; ~ on, (vn.) gå (fara, draga etc.) vidare; förgå om åren etc.; försiggå; fortgå; öfvergå (to, till, t. ex. ett nytt kapitel); (med to äfv.) komma till, uppnå; (on prep.) komma öfver, hända ngn, afficiera ngn; (va.) skicka (låta gå) vidare, fortskaffa, befordra vidare (to, till); fälla, afkunna dom (: döma) öfver; återgifva, återgälda (with interest); ~ on!

passera! gå vidare! ~ out, gå ut; äfv. gå ifrån (t. ex. spelet), »dra sig ur leken»; ~ over, (vn.) gå etc. (äfv. »sätta») öfver; gå öfver (: bort) särsk. om oväder; Öfvergå (to the opposite party, to the enemy); (over prep.) tillryggalägga vägsträcka; fara etc. förbi; gå förbi i flere bet., förbigå äfv. vid befordran; öfverfara, öfverse med, jfr ~ by; (äfv. ~ right over) öfverköra, -rida, -segla etc.; (va.) räcka, langa, skicka, föra etc. öfver; kem. tekn. leda öfver; låta fara etc. Öfver, jfr ned. ex.; (låta ngn) förbigå andra vid utnämning; wonderful changes have f^ed over the face of Europe, märkvärdiga förändringar hafva skett- med sakernas utseende i Europa (ei. hafva omgestaltat Europas utseende); (only for) the day that was **ing over him (his head), ... den dag som gick (som han framlefde : blott för dagen); time has *»ed lightly over him, tidén har berört honom med lätt hand; many years have <**ed over our heads since ..., ... hafva gått hän öfver oss (våra hufvuden) sedan dess; ~ the eyes over låta ögonen (blicken) fara öfver ngt, öfverblicka, genomse, ögna på; ~ one's fingers (one's hand) over, föra fingrarna (handen) öfver : känna på, taga på; ~ through, (vn.) färdas (fara, gå etc.) igenom; i aiim. bet. gå (el. passera) igenom ngns händer, om arbete; maskineri, process, sil etc.; äfv. genomgå bild. (faror, lidanden; el. uttr. framgång : hinna igenom, t. ex. 20 upplagor; alla skolans klasser); (va.) låta ngn, ngt gå ei. passera igenom (t. ex. mekaniskt, en sil : sikta; bild. utvecklingsstadier, svårigheter); äfv. kem. tekn. leda (t. ex. en gas) igenom en vätska; äfv. träda, sticka ngt igenom ngt; ~ one's arm (hand) through another person's arm, sticka sin hand (arm) under ngns arm : fatta ngns (en kavaljers) arm; to make a ~ at, fäktk, falla ut mot motståndaren; to make the ~ (with a pack of cards), slå voit; to obtain a »X/, bli godkänd, gå igenom i examen; matters have arrived at (ei. been brought ei. come to) this (ei. such a) ^ that, saken har nu kommit därhän, det har nu gått så långt att; to be at a fine (pretty iron.) vara illa ute, vara just vackert däran, ^-bill, s. passersedel; frisedel i tuiien. hand. motbok, kontrabok; bankanvisningsbok, bankkontobok. "»-check, s. inträdesbiljett; kontramärke gällande som biljett. ~-exa-mination, s. univ. examen för B. A.-graden utan anspråk på högre betyg eller hedersrum (honours) blott för att gå igenom {»for the polh, jfr d. o.) (»rite pro-

motus» i mots, till »cum laude promotus»). 'V

-holder, s. en som har fribiljett ei. säsongbiljett. ~-key, s. hufvudnyckel. man, s. univ. en som genomgår examina-tion. ~-nOte, s. orlofssedel. ~0Ver,-övår, s. judarnes påskhögtid; påskalam; påsk-offer; 'v» bread, ~ cake, mazze (osyradt bröd vid påsken). ^-parole , —', s. jfr parole o. "»word. ~port, s. (res)pass; sjö. sjöpass; säkerhetspass, lejdebref; förpass-ningssedel, frisedel; ~ of health, sund-hetspass. ^-ticket, s. inträdesbiljett; fribiljett; järn v. tidsbiljett, ^word, S. mil. lösen; bild. igenkänningsord som bereder inträde. ~able, -abl, a. farbar, framkomlig; gångbar om mynt(representativ); SOm kan »gå an» (»få passera»), antaglig; afv. möjlig, trolig; dräglig; nätt och jämt tillräcklig; tämligen obetydlig, medelmåttig, »si och så»; (a bridge) scarcely <x/ for two persons meeting, knapt tillräckligt bred för att medgifva två att mötas; a stream ~ in boats, en ström som kan befaras med båtar. ably, -abl!, ad. (jfr föreg.) tämligen, rätt; »si så där», »si och så», ^ade, fr., -à'd, ~ado, sp., -å'do, -å'do, s. fäkt. ridk. passad. ~age, pas'adj, s. passage i aiia bet. : öfverfart, -resa; färd, (en) resa(n) hem el. bort, is. till sjös; farande förbi ei. genom, genomfart, genomresa; hand. transitofart; förbifart; genomgång; öfvergång äfv. i allm. bet. (from, to) ; väg i allni. bet. (som ngn, ngt passerar), stig, bana, stråt; stråk; (ge-no m)gång äfv. konkret mellan gator etc. el. inom hus: korridor, trängre förstuga; kanal (i allm. bet. : rör, ledning) äfv. anat.; in- el. utgång konkr.; fort. utfallsport; afgift för öfverfart : passagerarafgift (ei. -plats), färj-pengar; fri passage, rätt till genomfart (-tåg, »durchtåg» mil.); lags o. d. antagande (bringande, drifvande, passerande genom alla behandlingsskeden); skifte (jfr äfv. ex.), skede af ens lif; tilldragelse, händelse; ställe i en bok; mus. sats; ridk. en hästs gång och takt; spelt, raffel; ~ at (ei. of) arms, dust, vapenskifte, -lek; ~ of words, ordskifte, -växling; the ~ out, utresan; to cut (force, make) a (med våld) bana sig väg (through, genom; into, in i; down; out; up etc.); to engage (take) (a ei. one's) lösa biljett, beställa plats (in a ship, äfv. : inskeppa sig på, segla, resa med ...); to work one's sjö. arbeta som matros för öfverfarten; (to be) on its (their etc.) ~ to, på väg (ei. i aiim. på öfvergång) till; mso/ love, love kärleksäfventyr, galanterier; bird of flyttfågel, ^age-boat, färjbåt, färja;

k: fate, i: far, i: fall, i: fat, &: fast, è: mete, è: met, I i her, 1: fine, I: fin, i: fir,passage-boat

postfartyg, ^age-money, s. färjpengar; passagerarafgift. ~ager†, -àdjur, s. so passenger. ~ant, fr., -ant, a. gående, gångbar, cirkulerande †; flyktig (ytlig, hastig) †; her. gående (t. ex. a lion ~ : ett lejon gående med en tass upplyftad). ~ed, -t, pp.; ~ midshipman, utexaminerad sjökadett, passaree, påsarè', s. sjö. borgskot på stag-fock.

passenger, pas'endjur, 5. passagerare, resande, vägfarande; (förbi)vandrare, fotgängare; to loaJce up the wrong Am. si. se catch a Tartar; a. i sms. passagerare-, afsedd för passagerare. 'vz-Car, Am., -Carriage, Engl. s. järnv. passagerarevagn. ~-falcon, ~-hawk, s. zool. pilgrimsfalk (Falco peregrinus), ^-pigeon, zool. amerikansk vandringsdufva (Columba migra-

toria). ^-service, ^-trade, ^-traffic, s.

järnv. persontrafik. ~-train, s. järnv. persontåg.

passe-partout, fr., påspårto', s. se pass-key;

passe-partout (ett slags lätt ram som kan lämpas efter taflor af olika storlek).

passer, pa'sur, s. förbigående (-farande) person; resande. ~-by, s. en förbigående. ^-through, s. en genomresande, passerine, pas'urin, a. zool. hörande till sparf varnas ordning (Passeres); s. sparf -artad fågel, possibility, pasibil'iti, s. egenskap att kunna lida, känna; känslighet, mottaglighet för yttre intryck, passible, pas'ibl, a. mottaglig för intryck, känslig. 'vneSS, -nes, s. se föreg. 5. passim, lat., pas'im, ad. här och där, litet

hvarstädes, passing, pa'sing, prt. (at pass) förbigående, -farande; gjord i förbigående; a. genomgående (t. ex. byg. : alla våningar); Öfvergående, föga varaktig, flyktig, kort; poet. öfverlägsen, utmärkt, utomordentlig; ad. poet. öfvermåttan, i hög grad, utomordentligt; s. genomfart, förbifart; bortgång; genomdrifvande (etc., jfr pass, va. o. vn); förlopp; möte, passerande förbi hvarann; passage, ställe där man kan passera förbi hvarann (i kanaler, samt på järnvägar [dets. s. sliding]) (äfv. ~-plaCe); mus. se passage; in i förbifarten; i förbigående. sv-Captain, s. kapten som är bisittare i en examenskommission för midshipmen.

mus. genomgående not. passion, pasj'un, S. passion i alla bet. (äfv.

objektivt), lidande (i mots, till handlande); vanl. blott bibi. om Kristi lidande, pina; häf-

tig själsrörelse, affekt; lidelse; upprördt tillstånd, häftigt utbrott (t. ex. of tears, of weeping); is. vrede(sutbrott), förbittring, harm ; hängifvenhet,häftig böjelse, kärlek (for, för); poetry became to him a poesien blef en passion hos honom; to take a ~ for, fatta en lidelsefull böjelse (en riktig passion) för; to have a ~ for music, vara en passionerad älskare af musik; in a äfv. med hetta; to be in a vara »het», »desperat», uppbragt, ursinnig, rasande (luith, på); to get (fall, fly) into a blifva (topp)ra-sande etc., jfr föreg. ex. (about, öfver, för en saks skull; with, på ngn); to put in a göra ngn »desperat», bringa ngn i raseri, göra ngn häftigt uppbragt (ursinnig). ~ -flower, s. bot. passionsblomma (Passi-flora). ^-fruit, s. granadilla (rrukt af den sydamerik. Passiflora quadrangularis). ^ -play, S. passionsspel (dramatisk framställning af Kristi lidande o. död). (P)~-Sunday, S.

femte söndagen i fastan. ~-tide, s. fastlag. ~-week, s. passionsvecka, den heliga veckan. ~al, -al, a. hörande till passioner, passions-. ~ary, -år?, s. martyrers passionshistoria. ~ate, -at, a. passionerad, lidelsefull; hetsig; häftig, eldig; va. † göra passionerad, upphetsa; passioneradt uttrycka. ~ateneSS, -ätnås, s. lidelsefullhet, häftighet. ~ated, -åted, a. so f^ate. ~ed, -d, pp.; a. häftigt upprörd; passionerad, lidelsefull. ~ing,-ing, s. upprördhet; lidelsefullhet; lidelsefullt yttrande ei. uttryck. ~less, -lës, a. lidelsefri, lugn, kall (: ej lätt retad till ei. ej fallen för vrede), passive, pas'iv, a. passiv äfv. gram.; mottagande intryck (o. ej själf verksam); mot-ståndslös, undergifven (obedience); ~ commerce, ~ trade, utförsel af ett lands produkter verkständ af utländingar med utländska fartyg; ~ debts, se under debt; f>* recipient, se under patient; ~ strength, passiv motståndskraft; ~ verb, gram. passivt verb; ~ voice, gram. passivum; in the gram. i passivum. <v»neSS, -nes, s. passivitet, mottaglighet för intryck; känslighet, jfr passibility; undergifvenhet, tålamod, passivity, -'iti, s. passivitet, overksamhet; fys. kem. tröghet, passless t, pa'sles, a. utan genomgång, ofarbar.

passman, passport, passover, se under pass. passy-measure, pas'imezjur, se paspy. past, past, (eg. pp. af pass) a. förgången, förfluten; tillhörande det förflutna ei. förgångna tider, forn; förliden, jfr ex.; S. forntid, ett förflutet; gram. förflu-

6; note, 61 do, à: nor, t: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 9G2 P Lågt språk.

ten tid, preteritum; ad. förbi; prep. förbi; bortom, utom; utöfver (bild. jfr beyond med ex. o. ned. ex.); Öfver, efter bestämd tidpunkt; ~ äges el. äges förgångna (svunna, forna) tider (ei. slägten); his ~ life, hans förflutna lif, afv. hans »föregåenden» (: antecedentier); English ~ and present, engelskan förr och nu; for the ~ week, under (hela) förlidna veckan; in times long i längesedan svunna tider; things det förgångna; with some knowledge of his med ngn kännedom om hans antecedentier; it is now a thing of the det tillhör numera det förflutna; a relic of the en antikvitet; he was ~ the age when, han hade hunnit öfver den ålder då; he is ~ a child, han är ej något barn längre; she is ~ children, hon är för gammal för att få några barn; ~ danger, utom ali fara; ~ due, baud, (försummad) öfver förfallotiden; ~ endurance, outhärdlig; ~ help (remedy), ohjälplig, obotlig; ~ mending, som ej kan lagas; oförbätterlig; se vid. föreg, ex.; ~ work, för gammal till att arbeta, orkeslös, utsliten; (se för öfr. ex. under hope, praying, recognition etc.); ~ ten (twenty etc.), öfver tio (tjugu etc.) år, ci. om klockan öfver tio; the boy is getting M me, pojken växer mig öfver hufvudet; a quarter ~ nine, kl. en kvart öfver 9; se ex. under half; to drive åka förbi; se ex. under march, ^-master, s. i. d. stormästare (i Frimurare-, Goodtemplar-o. a. samfund); bild. utlärd mästare i ngt. paste, pàst, s. pasta, (seg, fuktig 0.) bildbar massa, deg (kokk. särsk. pastejdeg, smördeg), gröt tekn.; klister; glasfluss (hvaraf oäkta ädelstenar göras); glasjuvel, oäkta ädel-sten(ar); a. af oäkta; va. utblanda med ~; klistra (up, upp). ~ board, s.

bakbord (hvarpå degen knådas); (limmad) papp; si. spelkort; si. visitkort; a. i sms. papp-; va. si. aflemna visitkort hos; ~ binding, pappband ; **box, kartong, pappask; ~ work, papparbete, arbete i papp. ~-bowl, ~-pOt, s. klisterburk. ^-roller, s. brödkafle. pastel, pas'tel, s. bot. vejde (Isatis tinctoria); blått färgämne ur vejde; pastellkrita, kulört ritkrita; färgpenna; pastellmålning. ~-painting,s. pastellmålning ss. konst, pastern, pås'turn, s. karled på en häst; tjuder

för hästar; † se patten. ~-]0int, S. (självfva ledgången i) karled på en häst. pastil, pas'til (äfv. ~le,fr., -è'l), s.pastilj; rök-pastilj, »rökgubbe»; pastellmålning; rund kaka af honungs(ei. deg-)färg; v», röka med ~-paper, s. rökkort.

pastime, pa'stim, s. tidsfördrif; as a

till tidsfördrif, äfv. »bara för ro skull», pastor, pa'stur, s. poet. herde; själasörjare, pastor, kyrkoherde; zool. Pastor roseus (en trastart). ~al, -ål, a. herde- (life, poem)-, herdelik, idyllisk, landtlig; pastoral, hörande till en pastor ei. till själavården; s. herdedikt (äfv. ~poem)-, biskops herdabref address, ~ letter)-, mus. se röttle; ~ care, själavård; ~ staff, kräckla. ~ale, -tora'le, s. mus. pastoral. ~ate,-åt, s. pastorat, kjTkoherdebeställning, jn-"»ship; äfv. tid som ngn innehar (-haft) ett pastorat; pastorer kollekt. ~!eSS, -lës, a. utan pastor. ~like, ~ly, -li, a. pa-storlig, som anstår en pastor. ~ship, -sjip, s. en pastors tjänst, värdighet, kyrkoherdebeställning, pastry, pà'stri, s. finare bakverk (pastejer, tårtor o. d.). ~-C00k, ~-man, s. pastejbagare. sockerbagare, konditor. ~-WQrk, s. finare bakverk (tårtor etc. kollekt.).

pasturable, på'stjuråbl, a. passande till bete. pasturage, -ràdj, s. betande, boskaps förande i bet; betesmark; bete. pasture, pa'stjur, 5. gräs, foder; bete; betesmark (äfv. ~-ground, ~-land); va. beta, föra i bet; lemna bete åt; vn. beta; the land will ~ forty cows, ... kan gifva bete åt (ei. föda) fyrtio kor. ~leSS, -lès, a. utan bete(smark). pasty, pa'sti, a. degig, lik deg; s. köttpastej;

ragupastej. pat, påt, s. lätt slag, klapp, smäll (med handen); klimp, klick (of butter etc.); va. slå sakta; klappa äfv. tekn. (t. ex. murbruk, jord etc.); a. F lämplig, passande (to, för), träffande; ad. F lämpligt, passande; precis, i rätt tid; ~ with F, passande ihop med, i stycke med. Pat, påt, S. (förk. af Patrick) F benämning på en irländare.

pataca, påtå'kå, s. spansk daler (: omkr. 4,25 Kr.); förr algerisk piaster. pataCOOn, -ko'n,

S. se föreg.

patache, fr-, påtå'sj, s. litet (aviso-)fartyg; tullj akt, tullvaktfartyg; ett slags diligens.

Patagonian, påtågo'niån, a. från Patagonien; stundom jätte-, jättestor om folk; S. patagonier. patch, påtj, S. lapp i allmht, klut öfver ett hål, flik; liten jordlapp; bit i inlagdt arbete; muschlapp; fetlapp omkring en bösskuia; trashank, buse, skojare †; va. lappa, laga; flicka; sätta muschlappar i (the face); ~ up, lappa ihop (upp); vårdslöst sätta ihop af illa hoppassade delar äfv. bild. : fuska (klåpa) ihop, hafsa till med; ~ it up, jämka ihop (bilägga) saken, ställa

till rätta. ~-b0X, 5. muschdosa. ~-Chair, s. stol med rutigt öfverdrag i brokigt mönster. ~-ice, so pack-ice. ~W0rk, s. lappverk; fuskverk; ~ quilt, lapptäcke. ~er, -ur, s. en som lappar, flickar ihop. patchouli, -|y, patjo'll, S.

patschuli (parfym af en ostindisk växt, Podostema patchouly).

patchy, patj'i, a. lappig, full af lappar;

hopflickad, -fuskad, pate, pàt, S. F förakt, el. skämts, hufvudsklllt, skalle, hufvud; skinn på ett kalfhufvud. -ëd, a. i sms. -hufvad (t. ex. long-*»). patée, paté', se pattee. patefaction, patëfak'sjun, s. uppenbarande, yppande; offentliggörande, öppen förklaring.

patella, lat., patël'å, s. liten skål; anat. knäskål; zool. skålsnäcka, patelliform, -li-

form, a. naturv. skålformig, paten, pat'en, s. kyrk. patén, oblattallrik, patent, pä'tënt, pat'nt, a. öppen, uppenbar,

tydlig (tO, för); bot. Utstående om blad, gren etc.; privilegierad, patenterad, i sms. patent-; s. patent (eg. letter(s) jrr letter)-, patentbref; vav patentera, bevilja patent på uppfinning; bevilja patent åt; taga (få) patent på; to grant (take out) a bevilja (uttaga) ett patent. ~-agent, s. kommission är för patents uttagande. ~ -breech, s. patentsvansskruf på gevär. ~ -cap, s. knallhatt. ^-Commodity, s. patenterad vara. ~-glaSS, s. patentglas : tekn. valsglas poleradt på båda sidor; se vid. ryj-light. ~-fuel, s. »briquettes», tegel af stenkolsstybb. ~-leather, s. lackeradt skinn, blankläder. ~-light, s. sjö. patentglas (litet fönster i däck, af tjockt glas). ^-Hietal,

s. se yellow metal. ~-0ffice, 5. patentbyrå (ämbetsverk). ~-Hght, S. patenträtt. -rolls, s. pl. register öfver beviljade patent. ~-yell0W, s. patentgult, kasselgult, engelskt gult (basiskt klorbly), ^able, -abl, a. patenterbar. ~ee, -è', s. patentinne-hafvare.

patera, lat., påtfurå, 5. antik, flat cirkelrund offer- oi. diyckesskål; byg. platt cirkel-rundt skålformigt ornament, paternal, pate'rnal, a. faders-; faderlig;

fäderne-; uttr. i slägtskapsbenämningar på faderns sida (: on the ~ side, t. ex. ~ aunt, faster), paternity, -niti, 5. faderskap äfv. biid. (: författarskap etc.). paternoster, lat., pa'turnostur, s. Fader vår;

paternosterkula (hvar tionde, större ku!a) på ett radband; radbandet själf; byg. pärlstaf; (P)~, Row, gata i London där bokhandeln har sitt hufvudsakliga säte. ~ -work, s. mek. paternosterverk (uppfor-

dringsvcrk).

path , path, s. (pl. pådhz) gångstig; stig, äfv. biid.; väg, bana ofta biid.; va. † trampa upp (bana) en väg; föra, leda; vn. † gå, ▼andra (ut); the ~ of glory, ärans stråt; the ~ of virtue, dygdens väg; attendant (railway) service järn v. gångstig utmed banan för banbetjäningen. ~Way, S. gångstig; i aiim. bet. stig, väg. pathetic, pathètfik, a. patetisk, djupt rörande, gripande; allvarlig, kraftig. ~al-neSS, -ålnës, s. egenskap att vara patetisk (jfr föreg.), det patetiska (of, i).

pathless, på'thlës, a. stiglös, ovägad, obanad.

pathognomy, pathog'nomi, s. med. läran 0111 de yttre tecken hvarigenom olika sinnesrörelser visa sig. pathologic(al), patholodj'ik(al), a. patologisk.

pathologist, pathol'odjist, s. patolog, pathology, -dji, 5. med. patologi, sjukdomslära.

pathos, pa'thos, 5. patos, gripande ei. djupt rörande uttryckssätt; värme, lidelsefullhet i uttryck, (uttryck af) djup, mäktig känsla, pathway, se under path. patibulary, patib'uluri, a. som hör till galgen, gal g-.

patience, pa'sjëns, s. tålamod; långmodig-het, fördragsamhet; ihärdighet; patience (kortläggning); bot. engelsk spenat (Ru-mex patientia); to have no ~ loith. icke kunna tåla, icke kunna stå ut med, ej hafva ngt fördrag med; to lose (all) förlora tålamodet; take (have) haf tålamod! gif dig till tåls! to tire (wear) out one's uttömma ngns tålamod; to try one's pröfva ngns tålamod, vara tålamodspröfvande för ngn; to be out of hafva förlorat tålamodet (ioith, med : hafva tröttnat på); to get out of blifva otålig; to put out of uttrötta ngns tålamod, göra otålig, patient, pà'sjënt, a. tålig, tålmodig (in suffering)', långmodig, fördragsam (toward, with, mot. med); som tåligt fördrager, väl uthärdar (of, ngt, t. ex. of cold)-, s. person el. ting som påverkas (: passive recipient, mots, agent)-, med. patient, sjukling. ~|y, -li, ad. tåligt, med tålamod, patin, ~e, påtfin, se patén. patina, påt'!nå, pate'na, s. konst, patina, tunt

lager af äl'g på gamla bronssaker.

Patlander, pat'landur, s. (jfr Pat) si. irländare.

patly, pat'li, ad. F (jfr pat) passande, lämpligt, rätt. patness, -nës, s. F lämplighet,

»passlighet».

patrial, p4'tr!4i, a. språkv, betecknande slägt,

slägt-, jfr gentile, gram. patriarch, pa'triark, s. patriark äfv. i grekiska kyrkan. ~al, -'ål, a. patriarkalisk; tillförande en patriark; ~ cross, her. patriar-kalkors med dubbla tvärarmar. ~atß, -at, S. patriarkat, patriarks ämbete, värdighet, stift (äfv. ~dom, -dum, ^Ship, -sjip); patriarkssäte, -residens, ^ism, -izm, s. patriarkaliskt styrelsesätt. ~y, -i, s. se o,ate.

patrician, patrlsj'un, a. patricisk; s. patricier (eg. fomromersk medlem af högadeln); en som är hemma i kyrkofädernas skrifter)f<. ~ism, -izm, s. patricisk värdighet. patriciate)fc, -trisj'iat, s. patricier-nas stånd (högadeln).

patricidal, påtrisl dåi, a. af föu. patricide,

-'-sid, s. fadermord; fadermördare, patrimonial, patrimo'nial, a. fäderneärfd.

~|y, -i, ad. genom arf från förfäder, patrimony, pat'rimuni, s. fädernearf, arf-gods; kyrkogods; St. Peter's patrimonium Petri, patriot, pa'tiiut, s. patriot, nitisk fosterlandsvän; polit. hist, stundom iron. 'OppOsitionsman; a. patriotisk. ^ic(al),-6t'ik(ål), a. patriotisk, fosterlandsälskande, ^ism, -izm, s. patriotism, fosterlandskärlek, -sinne.

patristiC(al), patrist'ik(al), a. teol. patristisk, hörande till kyrkofäderna (t. ex. folios, theology).

patrol(e), påtr6'l, s. mil. patrull; patrulle-ring; patrullerande polisbetjänt; vn. patrullera, göra (sin) rund; va. göra sin rund omkring (the town), patrullera i, på ei. omkring. ~man, s. patrullerande väktare ei. polisbetjänt, patron,pà'trun,S. rom. a-jtik. patronilS (äfv. kyrk., tör ett pastorat); skyddsherre, beskyddare, gynnare; äfv. artigt om kund; polit. en som förfogar öfver rösterna i ett valdistrikt; skyddshelgon (: —saint); sjö. skeppare p& mindre fartyg; styrman på skeppsbar-kassen; a. skydds-; cardinal påfvens premierminister. ~age,-adj, pat'runadj, s. beskydd, ynnest, stöd; kyrk. patronats-rät t, kallelserätt; a benefice in the ~ of..., ett pastorat hvartill ... har kallelserätt. ~eSS, -ès, s. patronessa; kvinlig patro-nus (jfrpatron)-, beskyddarinna; kvinligt skyddshelgon; lady skyddsfru; direktionsfru, direktris. svjzation, -izä'-sjun, s. beskydd(ande), gynnande. <x/ize, -iz, pat'runiz, va. beskydda, gynna, understödja; spela beskyddare mot. "uizer, -Izur, pat'runizur, s. beskyddare, gynnare. sizing, -izing, prt. påfrånlzing;

a. äfv. nedlåtande. <v|eSS, -lès, a. utan beskyddare, patronymic, patronim'ik, s. namn härledt af faderns namn; faders- ei. familjenamn; a. (äfv. ~al) uttryckande (härledd från) faderns namn (t. ex. denomination). patroon, patro'll, S. jorddrott (länsherre o.

fideikommissarie) under den forna holländska styrelsen i New York o. New Jersey. "uSllip, -sjip, S. länsherrskap, jfr föreg, pattee, paté', s. her. utböjdt kors med utåt

breda armändar.

patten, pat'tn, s. ett slags trätoffel el. -sko med en järnring (—ring) under sulan; lok. stylta; byg. pelar(kolonn)sockel; murfot; vn. }j< gå på patter, pat'ur, vn. smattra, piska om regn, hagel; trampa, tassa, traska om ljudet af fotsteg; si. mumla, pladdra; va. komma ngt att smattra, göra att ngt smattrar etc.; stänka, skvätta med; si. (fram)mumla, pladdra (t. ex. French), rabbla (upp) böner; s. smattrande; tassande, traskande; si. pladder is. en o>er's; rotvälska (t. ex. thieves' ~ : tjufspråk); ~ flash P, tala tjuf-språk. ^er, -ur, s. en som (med mycket tal) utbjuder usla tryckalster (mord-, skandalhistorier etc.) på Londons gator, pattern, påt'ürn, s. mönster i aiia bet. (äfv. t. ex. i ett tyg); tekn. gjut-modell, Schablon, mall, patron ; förebild, efterdöme; exempel; varu prof, profbit; stycke af ett tyg tillräckligt för en klädning; a. i sms. mönster-; va. imitera, efterbilda (oftast med after : taga efter, följa föredöme); tjäna som mönster för; a ~ of patience, ett mönster af tålamod; to draw a upprita ett mönster; to set one a föregå ngn med godt exempel; to take ~ by (ei. from), taga till mönster (föredöme), taga exempel af; to the efter mönstret. —book, s. mönsterbok, bok med prof ver. —Card, s. profkarta; tekn. kort för Jaquardväfstol. —drawer, s. mönsterritare. —gun,s. kanonmodell. — man, s. F profryttare, —maker, s. modellsnickare. —paper, s. schablon-, patron-,

mönsterpapper (äfv. : mönster för broderier o. d.). —Shop, s. modellsnickareverkstad. patty, pat'i, s. liten pastej, —pan, s. pastej form; † se föreg.

patulous, pat'ulus, a. is. bot. utbredande sig,

öppen, gapande, paucity, på'siti, s. fåtalighet, ringa antal el.

mängd, knapp tillgång, brist, paul, pål, s. se pawl.

Paul, pål, s. pr. Paulus; (p) paolo (italienskt mynt). ~ine, -in, a. paulinsk, hörande till aposteln Paulus (epistles).

paunch, pålisj, p&nsj, S. yåmb (första magen hos idislare); buk; sjö. skamfilningsmatta (äfv. ~-mat); slagring (kiockkant mot hvilken kläppen slår); va. rispa (skära) upp buken på för att taga ut inälfvorna; Am. klämma SÖU-

der magen på. —y, -i, a. bukig, stor-magad.

pauper, på'pår, s. en utfattig (is. en som åtnjuter understöd :) fattighjon, —-SCflOOl, s. fattigskola. ~ism, -izm, s. utfattig nä-ringslöshet, utarmadt tillstånd, behof af fattigunderstöd; pauperism, —ization, -iza'sjun, s. utarmande, förvandlande till fattighjon. ~ize, -iz, va. utarma, bringa till armod, jfr föreg.

pause, påz, s. paus, afbrott, uppehåll i tal, sång o. d.; i vérs takthvila; tvekan, ovisshet, betänklighet; betänketid; tecken i skrift för uppehåll: punkt ei. tankstreck; mus. fermat (/Ts); vn. göra uppehåll (en paus : pausera), stanna; hvila, hålla inne; vänta, dröja, tveka; to give ~ to, komma ngn att stanna, att betänka sig, gifva ngn ngt att fundera på; to stand in —, tveka, vara oviss; the music musiken tystnar; ~ from one's task (work etc.), stanna i (hvila sig från) sitt arbete; ~ upon, fundera på (taga sig betänketid,. angående). ~r, -ur, s. en som stannar, gör uppehåll, tvekar (»funderar på saken»), pausing, -ing, prt. af föreg. V.) s. hållande inne, stannande, pauserande, uppehåll, pausingly, -ingli, ad. med afbrott, med pauser; efter (en stunds) afbrott, paut, påt, ~-hemp, s. se jute.

pave, pàv, va. belägga en gata etc. med sten (tegelo. d.), stenlägga; bild. bana (the way, väg;/or, för). —-beater, s. F en som löper kring gatorna, dagdrifvare. —d, -d, pp. stenlagd, om väg o. d. belagd [with, med); hell is ~ with good intentions, ordspr. vägen till helvetet är belagd med goda föresatser. —ment, -mënt, s. stenläggning på en gata, gård o. d., gatläggning; beläggning, gatsten(ar) kollekt.; F trottoar. ~r, -ur, s. stenläggare, -sättare, gatu-läggare. paviage, -iådj, s. jur. väg(gatu-) underhållningsafgift. pavier, -jur, se paver.

pavilion, pavil'jun, s. stort (prakt)tält; byg. paviljong, lusthus; utbyggnad på ett palats; juvel, paviljong, krona (öfverdel af slipad ädelsten) ; flagga, fana; her. vapentäcke; anat. yttre örat; va. betäcka med tält(tak); pryda med —s. —-bed, s. säng med sänghimmel. —-rOOf, s. byg. tälttak.

paving, pa'ving, prt. af pave; s. stenläggning (eg. arbetet); se Mv. pavement. — -beetle,

s. stenliiggares jungfru (handdocka). ~

-board, s. komité som har uppsigt öfver gatuläggning. —-brick, se »»-tile. —

(-)Stone, s. tuktad sten till gatuläggning; this would have added to the number of proverbial —s which I have laid down, ... de i ordspråket nämda gatläggningsstenarna (: goda föresatser som ej bli ngt af, jfr ex. under paved). —-tile, s. tegel-(flisa, -skifva) till golf- ei. vägbeläggning. pavior, -iour, pa'vjur, s. se pavier; se paving-beetle; se paving-tile. pavo, lat., på'vè, S. påfågel, äfv. astron. (: en stjärnbild å södra himmeln). —n, -Vim, S. förr

triangelformig fana. —nine, pav'onin, s. påfågels-, tillhörande påfåglarna; is. om mineralier skimrande som en påfågelstjärt, iri-diserande, regnbågsskimrande. paw, på, S. fot is. hos rofdjur, tass; äfv. föraktl'. »labb» (hand); vn. skrapa med framföt-terna om hästar, stampa; va. skrapa ngt med framfötterna, stampa på (i); stryka med tassen, smeka; tassa på; grabba i, »klå på», oskickligt, tafatt handtera; räcka vacker tass (åt) (: to give a —); —s off! bort med tassarna (labbarna, fingrarna)! —ed, -d, a. försedd med tassar, pawk, påk, 5. liten hummer under 4 tum. pawkiness, på'kines, s. Skoti. knipslughet.

pawky, -ki, a. Skoti. knipslug, pawl, pål, s. mek. spärrhake; sjö. pall på spel; va. o. vn. hyfva till palls (: kringvrida spelet så att pallarna gripa i, äfv. to heave a —). —-bitt, —-Stop, s. sjö. pallstötta. pawn, pån, 1. s. se pan (ind.). pawn, pan, 2. s. bonde i schack; the king's

(queen's) —, kungs(drottnings)bonden. pawn, pån, 3. s. pant; va. pantsätta, panta bort; biid. sätta i pant; at {in) —, pantsatt, (vara satt, stå) i pant (äfv. bild., t. ex. my honour is in —); to give (put) in —, sätta i pant; to take into —, mottaga i pant; to take out of —, utlösa hvad som är pantsatt; to lend upon —, låna ut mot pant, -broker, s. pantlånare, —broking, s. pantlåneri. —-note, —-ticket, s. pantsedel. — able, -abl, a. pantbar, som kan pantsättas, som får belånas om gods. —-age, -adj, s. pantsättning. —ee, -e', s. (1.) pantinnehafvare; (2.) si. se under brandy; (3.) (P) s. pr. Pawnee-indian från Oregon, —er, -ur, s. pantsättare, belånare. —Or, -o'r, s. jur. förpantare. pawpaw, påpå', se papaw.

pax, lat., paks, S. (eg. : »fred», »frid», ännu ss. utrop i lekar : pax! fred!); kat. kyrk. liten tafla med en Kristusbild hvilken kysses af de officierande under högmässan; fridskyss †.

pax(y)wax(y), påk's(i)wåks(i), 5. bland slagtare

nacksena pä. större kreatur.

0: note, è: do, b- nor, o: not, i\: tube, tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.pay

F Talspråk. 966 P Lågt språk.

pea-coat

pay, på, 1. va. (imp. o. pp. äfv. paid, -d) sjö.

lappsalva (bestryka med tjära el. beck o. d.).

pay, på, 2. va. (imp. o. pp. paid, -d) betala i alia bet. (a person a sum; a sum to a person; a high price; in, i, gold etc.; uiith, med, t. ex. one's life, jfr ned.); ersätta, ve-dergälla, löna (for, för, äfv. : straffa, tukta ngn för ngt, låta ngn få umgälla [plikta för] ngt; with, med, t. ex. otack); godtgöra, äfv. : betala cl. löna sig för ngn (to do); erlägga, utbetala (en summa, jfr ofvan; äfv. into a person's hands, direkt, kontant till ngn); likvidera skuld, inlösa skuldförbindelse, infria äfv. löfte; utgöra en ersättning för, ersätta, betäcka (costf[s], kostnaderna); böta för, umgälla, jfr ex.; (af)gifva det man är skyldig, frambära, hembära, egna, visa (tack, hyllning, uppmärksamhet, etc., jfr address, attention, compliment, homage, honour, respect

etc., jfr i allm. vederbör, subst.); aflägga (thanks, tacksägelser; a call Am., a visit to : göra ett besök hos); sjö. jfr vid. ~ off, ~ on; vn. betala etc., jfr ofvan (for, för, äfv. : betala ngt, betäcka [utgifterna för] ngt, ersätta ngt; äfv. : umgälla, plikta för ngt); betala sig, löna sig, »bära sig»; äfv. aiim. hafva önskad verkan, löna mödan, bära frukt, ej göras förgäfves; s. betalning, vedergällning, lön i aiim. bet. (jfr anient); aflöning, lön, sold, gage, sjö. hyra; ~ the piper (cl. si. the sauce for ali) F, ordspr. (få) betala fiolerna (kalaset); ~ one's way, betala för sig; göra skäl för sig (för kost och lön); betala sig, löna sig; what's to Am. F dets. som : what's the matter; (se vid. ex. under coin, debt, clevil, forf eit, nose, penalty); ~ to ..., på anvisning betala till ...; I promise to »» På revers, ... betalar undertecknad; it doesn't det lönar sig icke äfv. i allm. bet.; play or se under play; (do so,) or I'll ~ you, ... annars skall jag ge dig, jag; ~ away, se ~ out; ~ back, återbetala, återgälda; ~ down, kontant utbetala; ~ for (a mistake) with one's life, med lifvet få umgälla (plikta för) ...; ~ ... for rent, betala ... i hyra; he will ~ dear(ly) for it, han får (skall) dyrt betala (umgälla) det; ~ in, inbetala, insätta (to a fund, i en kassafond, äfv. ~ into a fund); ~ off, (va.) afbeta! a, fullständigt inbetala (: ~ in full);

betala (utbetala innestående sold [hyra, lönl åt) och afskeda, sjö. afmönstra; biid. veder-gälla, »tukta», »ge ngn betaldt (dugtigt igen)» för hvad ondt han gjort (t. ex. 1 will ~ you off for this some day, äfv. ... ~ you up for this); sjö. fira på en ända; (vn.) sjö. falla från bidevind kurs ; ~ 011 F, (jfr lay 0?l) utdela slag, slängar, »dänga på»; ~ out,

utbetala; tillfredsställa fordringsegare; sjö. sticka ut kabel, fira ut, släcka på en ända; ~ one out, gifva ngn full vedergällning; biid. grundligt ei. behörigen upptukta (af-basa); ~ towards the cost, bidraga till att ersätta kostnaden; ~ up, inbetala till fullo; this is very good ~ F, det här lönar sig rätt bra; to keep in aflöna, besolda; in one's i ngns sold ei. lön (tjänst); to take into one's taga i sin sold. ~-bill, s. aflöningslista. ~-clerk, s. bokhållare, underordnad tjänsteman som har hand om utbetalning (af sold ei. arbetslön). ~-day, s. betalnings- (för-fallo)dag; aflöningsdag. ~-list, s. se ~ -bill, särsk. mil. ~-master, 5. (ut)betalare; en som handhar utbetalning, kassör; mil. regimentskvartermästare, sjö. proviantförvaltare; soldbetalare, äfv. soldgifvare, en som betalar (äfv. mutar, köper) ngn; he is a good han betalar bra, jfr äfv. nästa ex.; a punctual en ordentlig be-talare; take care who is your laga att (se till hvem du har att göra med så att) du får riktigt betaldt (hvad du skall hafva); to stand »bestå» (fiolerna), »spendera», uppträda som »wohlthäter». (P)^master-General, 5. generalkrigskas-

sör, unger, igeneralkrigskommissarie». ~ -Office, s. kassakontor; ränteri. ~-roll, se rsj-bill. ^able, -abl, a. som kan el. bör betalas; betalbar (at sight, etc.); hand. förfallen till betalning, »att betalas» (to, till); to become hand. förfalla till betalning. ~ee, -è', s. person till hvilken ngt skall betalas, is. växelhafvare. ~er, -ur, s. betalare, kassör (jfr master); se vid. ~07\ ~ing, -ing, prt.; a. som betalar (lönar) sig äfv. allm. ; S. se följ. ~meilt, -ment, 5. betalning äfv. aiim. : vedergällning, umgällande; lön; tuktan ; likvid; utbetalning; inlösen (of a bill); ~ in full, betalning till fullo, salder ing (mots, jfr under part); ~ received, »betaldt kvitteras»; to stop inställa sina betalningar; on the ~ of, äfv. mot att betala ... (t. ex. frigafs han). ~0P, -o'r, s. jur. betalare, is. växelbetalare (i mots, till ~ee). pea, pè, S. (f)l. -Z, el. i särsk. bet. ~Se,

-z, se d. o.) ärt; as like as two r>»s, ordspr. så lika som ett par bär; as thick as in My, ordspr. »så tjockt som flugor i rötmå'n»; to boil one's F, koka och svettas; field gray ~s, gråa (åker)-ärter; green gröna (sprit)ärter; to

stick ous, risa ärter, ^-beetle, ~-bug, ~ -chafer, s. zool. ärtvifvel (skalbagge, Bl'U-chus pisi, hvars larv är ärtmask). ~ chick, s. påfågelskyckling. ~(-)C0at, s. sjömans

»stortröja» (grof kavnj). ~C0Ck, s. påfå-gei(stupp). ~cock-butterfly, s. zool. påfågelöga (fjäril, Yanessa lo). ~C0Ck-fea-thers, s. pl. påfågelsfjädrar, äfv. grant

färgade ringar som ses då ögat utsättes för tryck. ~C0Ck-fiSh, 5. zool. en grann art smiltra i Medelhafvet o. Indiska oceanen (GrenilabruS pavo).

crab, 5. zool. Pinnotheres (en liten parasitkrustacé). ~-dOV6, S. zool. Co-

lumbaZenaida. ~-field, s. ärtåker. ~-fowl, s. påfågel i aiim. ~-green, a. ärtgrön (gräsgrön) ; s. ärtgrönt. ~-gun, se shooter. ~-hen, s. påfågelshöna. ~(-iron)-ore, s.

ärtmalm (en art sjömalm : järnmalm). ~-jacket, se »»-coat. ~-maggOt, s. zool. ärtmask (larv af en liten mal, Tortrix pisi). ^-HUt, 5. se

earth-nut. ~-pod, se ~s-cod. ~-rifle, s. lodbössa. ~-rod, s. ärtstöi*. ~S-C0d, ~ -shell, s. ärtbalja. ~-sheller, s. ärt-

skalare (instrument).

^-shooter, s. ärtbössa (rör hvarmed ärter blåsas af pojkar).

stone, 5.

min. äl

•tsten, pisolit (kalkart, gytt-rad). ~-S0lip, S. ärtsoppa, ärtpuré (näml. vanligen dets. som old kokta gula ärter i mots, till : green färsk ärtsoppa); a. i sms. ärtsoppsfärgad, smutsgul (t. ex. fog : Londondimman). ~-Sti'aW, S. ärthalm: ~

-weevil, se hug. peace, pès, s. frid; fred; fredsiut; landsfred; endrägt; lugn, ro, stillhet; interj. stilla! tyst! ~ of mind, sinnesfrid, samvetsfrid; the särsk. allmänna lugnet, ordningen i ett samhälle (ofta the King's ei. Queen's to break the störa allmän ordning; to hold one's hålla sig stilla ei. tyst (: tiga, about, on, med en sak); to keep hålla frid; to keep the förhålla sig stilla, ej störa allmänna ordningen; to make göra (äfv. : stifta) fred; to make one's ingå (förskaffa sig, äfv. »köpa sig» etc.) fred, försona sig (ivith, med); äfv. absoi. försona sig med Gud (och världen); to make a person's ~ with another, försona ngn med en annan, förlika de båda med hvarann; to swear the ~ against, anmäla ngn för ordningsmakten såsom hotande ens säkerhet; (to be) at

(lefva) i frid (fred), i lugn och ro (: hafva fred) (from, för); at (ei. by) the ~ of Paris, i freden i Paris (bestämdes ei. afträddes ...); during under fredstid; in ~ (and war), i fred (och krig); leave me in lemna mig i fred! to live in lefva i frid (fred) i alia bet.; may he rest in hvile han i frid! breach of fredsbrott; breach^ of the jur. brott mot (: störande af) den allmänna ordningen (äfv. disturbance of the Clerk of the (P)~, Justice of the (Pse clerk, justice;

commission of the fullmakt att vara fredsdomare; fredsdomarekollegium; a man of en fridens man; to be sworn of the aflägga (hafva aflagt) ed som f^-officer (särsk. ofta som special constable). ^-breaker, s. fredsbrytare; fridsstörare, störare af allmänna ordningen. ~-eSta-blishment, s. mil. fredsfot (-styrka); on a (ei. the) på fredsfot. ~-loving, s. fredsälskande. ~-maker, s. fredstiftare. ~ -offering, s. bibi. jud. antik, försoningsoffer, -^-officer, s. civil tjänsteman i och för allmänna ordningens upprätthållande, polistjänsteman (ss. sheriff, constable). ~ -parted †, a. hädangången i frid. ~-par-ty, s. fredsparti. ~-päpe, s. indianers freds-pipa. ~ah!e, -abl, a. fredlig; fredsälskande, fridsäll; fridfull, stilla död; lefvande i fred och ro. ~ful, -ful, a. fredlig; fridfull dag, hydda, lugn; »fridens» ord.

peach, pètj, 1. vn. skoi. si. F (jfr impeach) skvallra (against, på).

peach, pètj, 2. s. persika; bot. persikoträd (Amygdalus Persica,äfv. ~-tree). ~-bran-dy, s. persiko(likör). ^-coloured, a. liknande persikoblomman i färg : blekröd. ~-d0Wn, s. persikofjun. ~-StOne, s. kärna i persika. ~-W00d, s. ett slags färgträ (af Cæsalpinea echinata). -i, a. lik en persika; full af persikor.

peachick, peacoat, peacock, peafowl, etc.

se under pea.

peak, pèk, s. spets, pynt, snibb; möss-skärm, hatt-hörn; pik : spetsig bärgstopp; sjö. pik : gaffelnock, öfre (aktre) spets af ett (gaffel)segel; för- ei. akterskarp inombords; va. sjö. resa upprätt (t. ex. åror), pi-ka gaffel, toppa rår; si. taga i förhör; vn. F se tunn (snipig, utmärglad) ut; vara ynklig, krypa, smyga biid. †; P snoka. ~ -downhauler, s. sjö. gaffelpiknedhalare, gärd. ~-halyard, s. sjö. pikfall, dirk. ~ -line, s. se downhauler. ~-tie, ~-tye,

8. sjö. se ^-halyard. ~ed, -t, pp.; a,. löpande ut i en spets, tillspetsad, spetsig. ~ing, -ing, prt.; a. P ynklig, kinkig; krypande, smygande biid.; låg, gemen; s. ynkande, kinkande; hand. F stuf-bitar. ~ish, -lsj, a. med spetsig(a) top-p(ar); spetsig, toppig; bärguppfyld, kuperad; belägen på en bärgspets; F snipig, hvass i ansigtet, utmärglad. ~y, -i, a. med spetsig(a) topp(ar); spetsig, toppig.

peal, pel, s. upprepadt starkt ljud : skall, orgels brus; dunder af åska etc., skräll, salva, smattrande; klockringning, (bjällerklang; en uppsättning af ringklockor, klockspel; vn. ljuda starkt (jfr ofvan),

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.peal

F Talspråk. 968 P Lågt språk.

peccary

brusa, skalla, skrälla, dundra; va. be-döfva med larm; komma att (ei. låta) ljuda starkt (skalla etc., t. ex. the organ n^ed forth [: uppstämde brusande] an air); högljudt fira ngn; sjungande ropa ut; ~ of applause, skallande applåd; ~ of hail, en smattrande hagelskur; ~ of laughter, skallande skratt(salva); of ordnance, artillerisalvor; of the organ, orgelns brus; of shouts, skallande rop.

pean, pè'ån, S. antik, lofsång eg. till Apollo;

triumfsång. pear, pàr, s. päron; päronträd (Pyrus communis, afv. ~-tree); the ~ is ripe, Mia', saken är mogen. ~-bit, s. päronmunlag på betsci (mod milar). ~-gage, ~-gauge, S.

fys. apparat att mäta graden af lufttomhet i en luftpump. "^shaped, a. päron-formig. ~-W00d, s. päronträ, pearch, pèrtj, s. se perch. pearl, perl, s. pärla äfv. bild.; afv. pärlemor; ngt som liknar en pärla; med. hvit fläck i ögat, jfr cataract; boktr, pärlstil, halfkorpus; her. silfver (färg); se vid. f^-powder; pl. fina kantspetsar; a. i sms. pärl-; pärlemo-; va. pryda, besätta (sticka etc.) med pärlor; anbringa pärllika prydnader i (brodera ei. pärlera, jfr f^ing); förvandla (gnm att skala och afrunda) sädeskorn till pärlgryn; vn. † likna pärlor; pärla poet.; essence of pärlessens af löjfjaii. ~ash, s. pärlaska (kalcinerad pottaska). ~-barley, s. pärlgryn.

rw-button, s. pärlemoknapp. ~-diver, s.

pärlfiskare. ~-drill, s. pärlborr. ~-edge,

S. »pikott» (smal udd sydd till spetsar el. band).

~-eye, s. se cataract, med. ~-eyed, a. med en hvit fläck i ögat. ~-fishery, s. s. pärlfiskeri. ~-fishing, s. pärlfiske. ~ -graSS, s. se ^-wort. ^-moss, s. se carrageen. ^-mussel, s. pärimussia. ~-ore,

S. pärlmalm (en art sjömalm : järnmalm). ~

-Oyster, s. zool. hafspärlmussla (Melea-grina margaritifera). ~-plant, se r^-wort. ~-pOwder, s. pärlpuder, jfr white. ~ -sågo, S. hand. pärlsagO (sågo i små gryn). ~

-Seed, s. »pärlfrö», sandpärlor. ~-shell, s. pärimussia; skal af pärimussia; pärlemor. ^-Side, s. zool. Scopelus Pennantii

(en liten fisk). ~-Siflter, S. min. fiorit (kisel-sinter, opal). ~'Spar, S. med. pärlspat (ett slags kornig bitterspat, dolomit). o^-StltCll, S.

pärlsöm, pärlstyng. ~-StOne, s. min. pärl-sten (vulkanisk zeoiit). ^-String, s. pärlsnöre. ~-Stlldded, a. prydd med pärlor, pärl-stickad. ~-white, s. pärlhvitt ss. färg ei. : spanskt hvitt (vismutpreparat begagnadt ss. toalettmedel), pärlpuder, -smink. ~-W0rt, s. bot. knutigt hönsbet, smånarf (Sagina

nodosa). <v/aceOUS, -a'sj&s, a. liknande pärlemor; pärlaktig. ed, -d, pp.; a. prydd med (ngt som liknar) pärlor; pärl-stickad; kantad med »pikotter» (jfr ~ -edge);lik pärlor, pärlande. ~in(g),-m(g), s. Skoti. blonder; fin batist, ^ing, -ing, prt.; s. pärling, guillochering (vid finare elfenbetsarbefren : anbringande af upphöjda el. fördjupade mönster, t. ex. å solfjädrar); jfr vid. ofvan

va. o. vn. ^ing-punch, s. tekn. pärlpuns.

-i, a. pärle-; rik på pärlor; lik en pärla, pärlklar, genomskinlig.

pearmain, pa'rman, s. ett slags rödstrim-migt sommaräpple.

peart, pèrt, a. Engi. † Am. rask, pigg, kry is.

om en tillfrisknande.

peasant, pez'ant, s. bonde, landtman; a. i sms. landtlig; bondsk, ^like, ~ly,-li,«. bond-aktig, bondsk. ~ry, -ri, s. allmoge, bondestånd; bondaktighet †.

pease, pèz, s. pl. (af pea) ärter kollekt. ~

-meal, 5. ärtmjöl. ^-porridge, s. ärtvälling. ^-pudding, s. ärtgröt. ~-soup, se

pea-soup.

peat, pèt, 5. bränntorf; (äfv. compressed pressed ~) kultorf, äfv. barkkaka (hoppressad bark till bränsle). ~-bog, s. torfmosse. ~-rnOSS, s. mosstorf; se äfv. föreg. ~-reek, s. Skoti. torfrök; ~ flavour, lukt och smak af torfrök (t. ex. på whisky). ~-S0il, s. torfjord. -1, a. af torf, torf-; torfartad; torf rik.

pebble, pèbl, s. liten rullsten (ei.kullersten); kiselsten (äfv. ~-StOne); min. kisel; juvel, agat (: Scotch~); biand optici bärgkri-stall(-lins); va. kasta sten på; Egyptian egyptisk jaspis. ~-CryStal, s. litet rundt stycke bärgkristall. ~-paving, s. stenläggning af kullersten. ~d, -d, pebbly, -1, a. full af ei. bestående af kiselstenar.

pec, pèk, S. skol. si. (förk. aflat, pecunia) pengar.

pecan, pèkån', peka'n, ~a, -ka'na, s. bot. en nordamerikansk hickory-avt (Carya olivæfor-mis). ~-nut, s. frukt af pecan.

peccability, pekabil'iti, s. syndighet, synd-fullhet. peccable, -'abl, a. syndig, synd-full. ^

peccadillo, sp., pekadil'6, s. småsynd, förseelse.

peccancy, pek'ansi, s. syndaktighet, fördärf; försyndelse, öfverträdelse, pec-cant, -'ant, a. syndande; syndig, brottslig, straffvärd; fördärflig, osund, dålig (humour, vätska); oriktig, bristfällig, formvidrig; försyndande sig afv. : utgörande ett fel mot (t. ex. konstens) lagar.

pec(c)ary, pek'ari, s. zool. mysksvin (Dico-tyles torquatus).

peccavi, pëkà'vi, S. (eg. lat. : »jag har syndat [felat]») F syndabekännelse; to cry (erkänna sitt fel och) be om förlåtelse, peck, pëk, 1. 5. ett mått för torra varor (: */4 bushel : 9,087 liter); F hop, »hög», massa.

peck, pëk, 2. va. picka på ei. i, om fåglar hacka (på, i); picka upp (grains); picka (hacka) hål; ~ at, hacka på &fy. biid.: häckla på; to nu up, picka upp; plocka fram. ~er, -ur, s, en som pickar, hackar, jfr wood-pecher. peckish, pëk'isj, a. F »svång», »tom», »sugande» (hungrig), pecten, lat., pek'ten, s. anat. blinkhinna hos fåglar; zool. kammussla, pectinai, -tinål, a. kam-; naturv. kamformig; s. zool. fisk med kamformiga ben. pectinate(d), -tinàt(ëd),

a. naturv., se föreg.; bot. särsk. kamfiikadt blad.

pectination, -tina'sjun, s. kamning)}C; naturv. kamformighet; kamflikighet. pectin(e), pëk'tin, S. kem. pektin (gelébildande

ämne i frukter etc.).

pectiniform, pëktin'iform, a. kamformig. pectoral, pëk'toral, a. hörande till bröstet, bröst-; nyttig för bröstet; s. bröstplåt

i öfverstepresten skrud hos judarne; kat. kyrk.

bröstspänne, -sirat, -stycke på prestkåpa, mässhake o. d.; zool. bröstfena (: ~ fin) ; med. bröstmedel, peculate, pek'ulat, vn. försnilla, begå underslef, stjäla af allmänna anförtrodda medel, peculation, -la'sjun, s. försnillning, underslef, brottslig kassabalans, peculator, -làtur, s. en som begår försnillning ei. underslef, kassatjuf. peculiar, peku'liur, (-jur) a. egendomlig, egen (^o, för ngn, ngt); besynnerlig, ovanlig; särskild, synnerlig; s. särskild egendom el. rättighet †; kyrk. församling (kapell) som står under särskild jurisdiktion (näml. Court of n^S, en gren af Court of arches) o. ej lyder under stiftets biskop; pl. särskilda omständigheter; ~ people ett Guds egendomsfolk; äfv. (: Plumstead (P)nus) benämning på (medlemmar af) en sekt utmärkande sig genom en långt drifven passiv underkastelse under olyckor; regal kungligt kapell. ~ity, -år'-!ti, s. särskildhet; egenhet, egendomlighet; the ~ of..., det egendomliga i ... r^ize, -iz, va. göra till särskild tillhörighet, tillegna. ~ly, -li, ad. på ett särskildt ei. egendomligt sätt; företrädesvis, i synnerhet, enkanneligen, särdeles, i ovanligt hög grad. peculium, lat., pëkü'lium, S. rom. antik, barns ei. siafs oberoende privategendom, sparpengar.

pecuniarily, peku'niaril?, ad. med afseende på pengar, »pekuniärt», pecuniary, -Än, a. pekuniär, hörande till pengar, bestående af pengar, penning-; ~ assistance, penninghjälp;

pedagogic, pedåg6dj'ik,'a. (&fv. ~al, -ål) pedagogisk, hörande till barnauppfostran; passande en pedagog; s. (oftast i pl. : ~s, -s) pedagogik, pedagogism,-djizm, s. en pedagogs (jfr följ.) kall, karaktär, sätt. pedagogue, -'-gég, s. pedagog, skollärare; ofta förakti. skolfux, pedant, pedagogy, -'-godji, s. lärarekall, -verksamhet, pedal, pe'dal, a. hörande till foten; mus. pedal-; s. (pëd'ål) trampa på velociped etc.; mus. pedal; ~ digits, tår. ~-baSS, ~-nOte, s. mus. orgelpunkt, "uian, -da'lian, a. se pedal.

pedant, ped'ant, s. skollärare †; skolfux, pedant. ~ic(al), -'ik(al), a. pedantisk person ei. sak. ~ism, -izm, s. lärarekall †; se vid. n*ry. ~ize, -iz, vn. uppträda pedantiskt. ~ry, -1*1, s. pedanteri, småaktig formstelhet; pedantiskt sätt; lärdomsskryt.

pedate, pëd'àt, a. bot. fotdeiad. pedatifid,

a. -dat'ifid, a. bot. fotklufven. peddle, pëd'l, vn. idka gårdfarihandel med småkram; drifva småhandel; sysselsätta sig med småsaker (strunt), gå och pyssla; va.'gå omkring och sälja nåistoiskram.

~ress, ~ry, se pedlar, etc. peddling, -ling, prt.; a. ringa, obetydlig, futtig, fnaskig; s. gårdfarihandel. pederast, pëd'uråst, s. pederast, sodomit.

—-ic, -'ik, a. af föreg. ~y, -i, a. sodomiteri. pedestal, pëd'ëstål, s. fotställning, piedestal, postament; mek.lagerstol, -bock; va. uppställa på en piedestal; uppbära ss. en piedestal.

pedestrial, pëdës'trial, a. hörande till foten, fot-.

pedestrian, pedes'trlan, a. (gående) till

fots, fot- (jfr ned. ex.); S. en SOm gål* till fots, fotvandrare; god fotgängare, »gångsportsman»; ~ journey, fotvandring; ~ match, täfling i gån g, kappgång; nu statue, fotstaty, stående bildstod; nu traveller, fotvandrare, -resande, ^ism, -izm, s. vandrande, resande till fots; gångsport; anställande af fotvandringar. ize, -iz, VII. vandra, gå (för öfnings el. motions Bkuii), idka gångsport; resa till fots, göra

fotvandringar.

pedial, pè'diåi, a. naturv. fot-.

pedicel, pèd'isël, s. bot. liten blomstjälk

is. som uppbär en enskild blomma i en sammansatt blomställning, (små)blomskaft; zool. fot, Stjälk hvarmed vissa lägre djur äro fästade,

late, -'at, a. (jfr föreg.) skaftad. pedicle,

-lkl, s. se pedicel. pedicular, pĕdik'iilur, a. lusig, lus-; med. som har lussjuka. pediculation, -la'sjun, S. med. lussjuka, pediculous, -lus, se föreg. a. pedigerous, pĕdidj'urus, a. naturv. försedd

med fötter, pedigree, pĕd'igrè, s. stamträd, stamtafla; härkomst.

pedimanous, pedim'anus, a. zool. handfotad, med handlika extremiteter (: fyrhändt om apor).

pediment, ped'iment, s. byg. fronton, trekantigt gafvelfält, gafvelröste (liten ornamental gafvel el. liknande öfverstycke öfv. dörrar o. fönster).

pedlar, pedler, pĕd'lur, s. gårdfarihand-lare, kringvandrande småkrämare; French, rotvälska, tjuf språk. ~'S-ware, s. nålstolskram. ~eSS †, -ës, s. kvinna som går omkring med nålstolskram. ~y, -i, s. nålstolskram; äfv. en pedlar's yrke, gårdfarihandel. pedling, -ling, se peddling, s. pedobaptism. pèd6bap'tizm, s. barndop (ss. princip). pedobaptist, -tist, s. försvarare af barndopet, pedometer, pĕdom'ĕtur, s. stegräknare (instrument). pedometric(al), -mĕt'iik(åi), a. pedometrisk; mätt med pedometer, peduncle, pĕdungk'1, s. bot. blomskaft; zool.

fot hos armfotingar (Brachiopoda); skaft, fot hos

låughals (Lepas). peduncular, -kuiur, a. (jf, föreg.) hörande till cl. buren af ett skaft.

pedunculate(d), -külàt(ëd), a. bot. skaftad

blomma.

peek, pèk, 1. s. sjö. se peak, sjö.

peek, pèk, 2. vn. F plira, »kika», titta med

half slutna ögon. peeky, pè'ki, a. Am. F fläcktals murken, angripen af torröta. peel, pel, 1. s. bakspade, ugnsspade (baker's oven-r(of an oar) årblad; boktr, inrättning för fuktiga arkens torkning.

peel, pèl, 2. s. förr litet fäste, fästningstorn

(äfv. ~-house, ~-tower).

peel, pel, 3. va. skala frukt, kvist o. d. ; af-barka; tekn. stråka lin, skäkta hampa; flå; biid. »klå på bara kroppen», utplundra †; vn. släppa skalet ei. barken; flaga sig, flagna; gå af, falla af om bark o. s. v.; sport. si. kläda af sig (för att boxas el. d.); S. skal, 8kinn (yttre, lösare öfverhud); ~ off, (va.) afskala skal, bark; afflå Skinn; (vn.)

falla af, gå af, flagna. ~er, -År, (1.) s. en som skalar, afbarkar, flår etc.; »flå-buse» biid. †. ~ing, -ing, s. skalning; pZ. (aftagna) skal; ~ off, garf. pälning (hudafs skafning på narfsidan hvarigenom det hudlager blottas som bildar narfven). ^mg-iTOn, S. garf.

slö skafknif för pälning. peeler, pè'lur, (2.) s. Si. polisbetjänt (så kallad efter Sir Robert Peel). peen, pén, S. hammar-pen.

peep, pèp, vn. pipa om nykläckta kycklingar; titta fram, (börja att) blifva synlig (ofta med forth)', »glutta», »kika» (: gömd, förstulet titta); s. kycklingars pip; titt, (hastig, förstulen) blick; första framträdande, frambrytande (of dawn, of day : dagbräckning; of a jlower); ~ at, titta på; to ~ (in) ont, titta (in) ut (at the door, genom [ij [den på glänt stående] dörren); ~ out, (vn.) äfv. titta ut el. fram, sticka fram (; röja sig, förråda sig); (va. >j<) sticka fram, (one's head); to have (take) a ~ at, se ~ at. ^-bo, se bo-peep. ~

-hole, ^ing-hole, titthål. ~-show, 5. tittskåp. ~er, -ür, s. nykläckt kyckling; tittare, en som tittar (fram); spion; si. »glugg» (öga); P kikare; P spegel.

peepul-tree, pé püitrè, se pippul-tree. peer, pèr, l. vn. poet. titta fram, blifva synlig; stirra, snoka, peer, pèl-, 2. s. like, en som är af samma' rang (egenskaper, begåfning, karaktär etc.); stallbroder, kamrat; pär (: (P)~ of the Realm, adelsman med säte och stämma i öfverhuset). ~age, -adj, s. pärsvärdighet; samtliga pärer; pärsförteckning, pärs-, adelskalender; to call (raise) to the göra till pär (adla). ~eSS, -ës, 5. en pärs gemål; tin börden högadlig dam in her own right). ~leSS, -lës, a. makalös, oförliknelig. ~leSSneSS, -lës-nés, s.

oförliknelighet. peert, se peart.

peery, pè'ri, a. Skoti. skarpt blickande, genomträngande ögon. peevish, pe'visj, a. kinkig, knarrig, »grinig», retlig; vid dåligt lynne; fnurrig, tvär; egensinnig †. ~neSS, -nës, s. (jfr ofvan) kinkighet, »grinighet»; dåligt lynne, fnurrighet, tvärhet, peevit, pe'vit, peewit, se pewit. Peg, pèg, F förk. af Margaret. peg, pëg, s. pinne; tränagel, plugg, tapp; dymling, mek. äfv. : knagg, medtagare; svicka i en tunna ; pligg; sprint; skruf på stränginstrument; päl (pinne på insidan af dryckeskärl [jfr sms.l att mäta hur mycket dracks); si.

genever och sodavatten; si. en shilling; va. fästa med en pinne ei. tapp (med pin-

Bar, tappar); pligga; bild. tvinga, binda (äfv. ~ down; to, till ngt); spel. markera med en pinne; vn. (~ away, ~ on)si.gå på och knoga; hamra på; to come down a ~ (ei.a ~ lower) F, eg. »komma ett pinnhål lägre», biid. blifva ödmjuk, stämma ned tonen; to take a ~ lower F, to take down a ** F, (jfr föreg, ex.) stuka ngn; ~ out, utstaka. ~-ladder, s. stege bestående af en bjälke med tvärpinnar (»björngång»). ~-tan-kard †, s. pälstånka (med pälar på insidan, jfr ofvan). ~-top, s. snurra med stålspets. ~ •tops, ~(t0p)-tl*0users, 5. pl. F byxor vida upptill och smala nedtill. Pegasean, pëgà'sëån, a. (af följ., jfr d. O.) pegasisk; poetisk. Pegasus, peg'asus, s. myt. astron. Pegasus;

zool. hafsdrake (en fisk med stora bröstfenor,

Pegasus draco), pegger, pëg'ur, s. en som fäster ihop ngt med träpluggar, pliggare etc. pegging, -ging, pvt.; s. hoptappning; pliggning; ~ a wi, pliggsyl. pegmatite, pëg'måtit. s. min. pegmatit(granit), jfr graphic granite. pekan, pek'an, pe'kan, se fisher, zool. pekoe, pe'ko, pek'o, s. ett slags fint brunt té. pelagian, pela'djian, se pelagic. Pelagian, pela'djian. a. kyrkoh. pelagiansk;

pelagian. ~ism, -izm, s. Pelagii lära. pelagic, pélådjik, a. hafs-, hörande till

Öppna (djupa) hafvet (i mots, till vattnet vid kusten), djupvattens- is. zool.

Pelasgian, pëlås'djiån, a. pelasgisk; s. (pl. ~S, -z, afv. Pelasgi, -las'dji) pelasger. Pelasgic, -las'djik, a. se föregi a. pelecan, pël'ëkån, se pelican. pelerine, fr., pël'urin, S. pelerin (fruntimmers

ytterkrage).

pelf, pëlf, s. (utan pl., kollekt.) pengar, rikedom i dålig b em. : mammon, slem vinning. ~ish, -isj. a. af kärlek till mammon härrörande, »slem», pelican, përlkån. s. zool. pelikan (Pelecanus), äfv. † kem-, kirurg., artill.

pelisse, fr-, pëlis', s. pälsrock †; pelis (dampaletå af siden el. d.).

pell t, pël, 1. va. se pelt. pell, pël, 2. s. skinn, hud; pergamentsrulle (vanl. i pl. ~S, -z); clerk of the förr registrator i the Exchequer. ~pepper, s. bot. kvittenpeppar (Capsicum cydoni-forme, med ätliga frukter). ~age, -adj, S. tull ei. skatt på skinn (hudar), peliet, përét, S. liten kula af vax, papper, charpi o. d.; gevärskula †. ~-p0Wder, s. ett slags grofkornigt kanonkrut. ~ed, -ëd, a. formad till små kulor, bestående af små kulor; genomborrad af kulor †.

pellicle , pel'ikl, s. tunn hinna; skinn på

vätskor. pellicular, -lik'ulur, a. af föreg, pellitory, përituri, s. bot. väggört (Parieta-ria, äfv. common bastard »hvit

tusenskön» (Achillea Ptarmica); ~ of Spain, bertram srot (Anthemis pyre-thrum).

pell-mell, pël-mër, ad. huller om buller, om hvartannat; s. se pall-mall. pellucid, pelo'sid, a. genomskinlig (nogare vetenskapi. genomlysande), klar. ~ity, -'lti, ~ness, -nës, s. (jfr föreg.) genomskinlighet. Peloponnesian, pëloponé'ziån, a. peloponnesisk; 5. inbyggare på Peloponnesus (: the Peloponnesus). peioria, pëlo'riå, s. bot. tillfällig återgång till det regelbundna hos en växtindivid tillhörande en art som vanligen företer oregelbundenhet (t. ex. om en Linaria uppträder med fem-sporrad

blomkrona). peloric, pëlor'ik, a. bot. tillfälligt regelbunden ei. symmetrisk, pelotage, pel'otadj, s. hand. packor af spansk ull.

pelt, pelt, 1. va. kasta på, slå med ngt kastadt, »bombardera», »pula» (with stones etc.); kasta (med); biid. jaga bort (from, från; with, med ngt kastadt); VII. piska om hagel, regn; »pila», »trafva», traska (springa med afs. på ljudet af fötterna); S. slag af ngt kastadt; F

häftighet, fart; ~ out, jaga bort med stenkastning; full (sätta af, rusa åstad) i full fart (hejdlöst), pelt, pelt, 2. s. djurs päls, oberedt skinn med håren på; en roffägeis sönderrifna byte

^-monger, s. skinnhandlare. ~-rOt, s. sjukdom hos får som orsakar hårens affallande. ~-W00l, S. dödull (ull af döda får), pelt, pëlt, 3. s. tåhätta, metallskålla på skor; se † vid. följ. ~a, lat., -a, S. antik, liten sköld. ^ate(d), -àt(ëd), a. bot. sköldlik om blad. pelter, pël'tur, s. (jfr pelt, 1.) en som kastar etc.

pelterer, pël'turur, s. buntmakare, körsnär. peltiform, pël'tiform, a. naturv. sköldlik, pelting, përting, 1 . prt.; a.; s. piskande om hagel o. s. v.; »bombarderande», bestormande.

pelting †, përting, 2. a. lumpen, usel. peltry, përtri, s. pälsdjurs oberedda skinn

kollekt.; ngt värdelöst, skräp †. pelvic, pël'vik, a. (jfr följ.) bäcken-, pelvis, iat., pël'vis, s. anat. bäcken. Pembroke, pëm'bruk, s. pr. (p)^-table, s.

fällbord, klaffbord. pem(m)ican, pëm'lkån, S. (eg. N. Amer. Indiae.) torkadt, sönderstött, med fett etc. tillsatt och till hårda kakor pressadt kött

(därigenom dugligt till förvaring en längre tid), »köttpulver».

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.pen

pen, pen, 1. s. (skrif-)penna (gåspenna, äfv. penna af stål o. dyl., jfr metallic oj, steel

o>); äfv. bild. (: skriftställare ; stil, skrifsätt); Vü.

skrifva; skriftligen affatta, nedskrifva, nppteckna; ~ and ink, (adj.) gjord med bläck och penna (drawing); skriftlig; literär; to cut (make, mend) a oj} formera en penna; to put (set) oj to paper, to take oj in hand, fatta pennan; talk from the end of the »skvaller» i bref; to take up the oj, se to take oj in hand; äfv. (börja) skrifva, (slå sig på ei.) egna sig åt skriftställeri; this is also from his ...af hans hand (författadt af honom). ~ -blade, s. knifblad till pennformering. ~Case, s. pennfodral; ask för pennor; öfv. se oj-holder. ~Craft, s. skrifkonst. ~-CUtter, s. pennformerare. —drawing, s. pennteckning. ~-fish, se calamary. —holder, s. stålpennskaft. ~ knife, s. pennknif. ~man, s. skriflärare; skön-skrifvare; skriftställare, ^manship, s. skönskrifning, skrifkonst; (vacker ei. fui) stil. —name, s. (»nom de plume») antaget skriftställarenamn, pseudonym. ~ -nibber, s. pennformerare. —pusher, s. F pennfäktare. —rack, s. pennställning på skrifbord. —StOCk, (1.) s. pennskaft, —wiper, penntorkare.

penance, pen'ans, s. kyrk. botöfning, bot, penitens; to do o, for, göra bot för; by way of oj, såsom (en) bot(öfning). -t, a. som undergått bot. ~leSS, -lès, a. fri från bot. penannular, penan'ulur, a. nästan ringformig, hästskoformig (t. ex. bracelet). penates, lat., pènà'tèz, S. pl. hos de gamla romarne penater, husgudar; biid.hem,boning.

pencase, se under pen, 1.

pence, pens, s. pl. af penny.

pencil, pen'sil, s. liten pensel; blyertspenna

(äfv. på samma sätt inrättad penna med färgad krita o. d.), ritstift; äfv. griffel (: slate-o>); optik, strålknippe of rays); va. pensla; rita, teckna, måla ei. skrifva med blyerts. Case, s. blyertsstift; fodral för blyertspennor ei. för penslar. —compasses, s. pl. cirkelinstrument med blyertspenna, —leads, s. pl. blyertsstycken att insätta i stift. —Stick, s. penselskaft. "Jed, -d, pp.; a. penslad etc.; skrifven med blyerts (scrap); optik, försedd med strålknippe; bot. strimmig; pensellik. ~|ing,-ing,pr£.; s. mur. fogstrykning, pend, pènd, 1. S. österländskt namn på oljekaka. pend, pënd, 2. s. Skoti. hvälfd genomgång, pendant, pën'dånt, s. i aiimht ngt nedhängande; hängande prydnad (t. ex. of glass : kronglas, glasprisma å en ljuskrona); örhänge; byg. (i eng. gotik) nedhängande slutsten i ett hvalf; nedhängande gasarm; pendant (fr.), motstycke till ett konstverk etc.; sjö. vimpel; hangare, skänkling; topprep; broad standert. —bridge, s. hängbro. —post, s. byg. hängdocka. pendency, pen'densi, s. oafgjordt tillstånd;

jur. pågående, anhängighet vid domstol, pendent, pën'dënt, a. nedhängande; öfverhängande, framskjutande. ~ive, -'iv, s. byg. (äfv. ~ arch) pendentiv. pendicle, pen'dikl, s. Skoi. se appendage o.

appurtenance. pending, pen'dmg, a. sväfvande, oafgjord, ännn försiggående, pågående; jur. an-hängig in court); prep. under loppet af, under; i af vaktan på (utgången af), pendulous, pen'dulus, a. hängande (fritt), dinglande; sväfvande äfv. bild.; tvekande †. ~neSS, -nës, s. tillstånd att vara hängande éi. sväfvande, pendulum, pën'dulum, s. pendel; circidar oj, conical oj, revolving oj, konisk pendel, pendel svängande i en cirkel; ångm. pendelregulator (: —governor); compound o,, physical o>, sammansatt, fysisk pendel; simple oj, theoretical oj, matematisk pendel. ~-ball, bob, —disk, s. pendelskifva, -kula. —clock, s. pen-delur, pendyl. —rod, s. pendelstång. —Wire, s. platt metalltråd, penetrability, pënëtråbirlti, s. genomtränglighet. penetrable, -'-tråbl, a. genom-tränglig; mottaglig, tillgänglig, känslig (to, för).

penetralia, lat., pënëtrå'liå, s. pl. det inre af ngt is. af en byggnad; det innersta, helgedom; dolda ting, mysterier.

Li fate, å: far, A: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, 378: fin, |: fir,peccavi

)|C Mindre brukligt. 973 † Föråldradt.

pedestrianize

penetrancy, pen'etransf, s. genomträngande kraft, genomträngning(sförmåga). penetrant, -trånt, a. inträngande, genomträngande; biid. skarp, fin. penetrate, -trät, va. genomtränga; genomborra; göra intryck på, röra; intränga uti, äfv. bild. : genomskåda, utgrunda, begripa; vn. intränga (into,, i) äfv. biid., bana sig väg (into, till); to be —r? with, biid. vara genomträngd af (t. ex. ivith a lively sense of one's duty), penetrating, -tràting, pvt.; a. genomträngande, inträngande; bild. skarp(sinnig); s. se följ. penetration, -trà'-sjün. s. genomträngande, inträngande (into, i) äfv. biid.; skärpa, skarpsinne, penetrative, pën'ëtrat!v, a. genomträngande, skarp äfv. biid. : skarpsinnig; bild. intrycksfull, som gör djupt intryck; — poioer, särsk. art. genom-(in)trängnings-förmåga. — neSS, -nes, s. genomträngande kraft; skärpa äfv. bild. penful,pën'ful, s. (en) penna full (a — of ink). penguin, pen'gwin, s. zool. pingvin; bot. ett slags vestindisk ananas (Bromelia pin-guin). ~ery, -'un, s. pingvinkoloni. penicil, pen'isil, s. naturv. hårtofs, pensel; med. charpiknippa. —late(d), -'åt(ëd), a. naturv. försedd med hårtofs, peninsula, penin'sula, s. halfö; is. (eng. hist. the [P]—) pyreneiska halfön. —r, -lur, a. hörande till en halfö, halföformig,halfö-; the (P)— war, »kriget på halfön» (jfr föreg, med ex.) 1808—14. —te >j<, -låt, va. göra till halfö, om vatten omgifva på tre sidor.

penitence, (-ncy†), pën'itëns(!)', s. ånger,

botfärdighet; syndabot. penitent, pën'itënt, a. ångerfull, botfärdig; ängslig, ledsen; s. botfärdig syndare; botgörare; skriftebarn (i förhållande tin biktfar); medlem af the Order of (P)^,s (ett visst katolskt andligt brödraskap), — ial, -tën'sjål,

a. hörande till, utgörande ei. uttryckande syndaånger ei. bot, bot- (psalms etc.); ångerfull (t. ex. om uttryck, tal etc.); S. kat. kyrk.

bok innehållande föreskrifter om botgöring. —iary, -tën'sjåri, a. hörande till hotgörare, bot-, penitens-; botfärdig, ångerfull: 5. kat. kyrk. penitentiarie; botgörare †; påfligt kansli för hemliga bullor, dispenser o. d. i samvetssaker; botgöringsplats; tukthus, »spinnhus», korrektionsinrättning ; förbättringsanstalt, penk, pëngk, s. se minnow. penknife, penman, penmanship, se ander pen, 1.

pennach)j<, pënåsj', s. panasch, fjäderbuske, pennal, pèn'al, s. förr öknamn på »nykläckt» student vid tyska universitetet. — iSUl, -izm, s. penalism, jfr fagging.

pennant, pën'ånt, s. sjö. (jfr pendant) vimpel, liten flagg; hangare, skänkling; broad —, standert. pennate(d), pën'åt(ëd), a. bevingad; fjäderlik; bot. se pinnate.

penned, pënd, pp. af pen, 1. o. 2.; a. vingad, befjädrad. penner, -nur, s. en som skrifver, skribent; lok. sepencase. pennies, pën'iz, s. pl. (af penny) pennystycken. -slantar, penniform, pën'iform, a. i form af en fjäder, pennigerous, pënidj'årus, a. försedd med

vingpennor, penniless, pën'ilës, a. utan ett öre, pank, utblottad på pengar, fattig. —ness, -nes, s. fattigdom, penningbrist. penninerved,pën'inërvd, a.bot. fjädernervig. penning, pen'ing, prt. (jfr pen, 1. o. 2.); s. (1.) skrifvande; affattande i skrift; (2.) instängande i fålla, pennon, pën'on, s. se † pinion; vimpel, liten

lansflagg. —Cel(le), -sël, s. lansflagg, pennorth , pen'urth, P smdr. af pennyworth. penny, pën'i, s. (pl. -nies, -niz, üere penny-

stycken; penCe, pens, när värdet räknas) ett engelskt koppparmynt (: j/i2 i 7 l/2 öre)j

»skilling», »styfver» bild. för en obetydlig summa; a. i sms. skålpunds- (så o. så många skålpund i vigt per 1000, om spik, t. ex. three

-ryjtiails : nubb hvaraf 1000 väga 3 to make (turn) a —, »göra sig (förtjäna) en slant»; in for a —, in for a pound, ordspr. när man gett ett finger, får man ge hela handen med; när man har sagt A, får man säga B. —-a-liner, s. notisjägare för en tidning som fårbetaidt efter en penny raden. —-CreSS, S. bot. åker-skärffrö (Thlaspi arvense).

barns namn på blad af navel-WOl't, jfr ned.

f^-wort. —-post, s. lokalpost. —royal,

---S. bot. poleja (en art mynta, Mentha

pulegium); bastard —, se blue-curls. — -wedding, s. bröllop där gästerna göra sammanskott åt brudparet. —weight, s.: 24 grains troy (1,555 gram). —-wise, a. sparsam i smått (is. i ordspr.: »— and pound foolish», o. d.). —-WOrt, s. bot. spikblad (Hydrocotyle); äfv. se navel-wort. —WOrth, s. så mycket som fås för en penny; F full valuta för ens pengar (: a good —); (godt el. dåligt) köp; litet stycke, småportion. —-leSS, -lës, a. se penniless. penock, pën'ok, s. i österlandet oljekaka. pensile, pen'sil, a. sväfvande, (nedhängande (branches, garden). pension, pen'sjun, s. pension (årsränta, årligt underhåll) (from, från, af); kontant

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.pension

lön åt en prest i st. f. tionde; (fr. pång'si6ng) pension (dets. s. boarding-house, el. boarding-school); va. pensionera, betala årligt underhåll åt; literary »diktargage»; retiring pension åt en afskedad tjänsteman etc.; to retire (ei. go off) on a afgå, få afsked med pension; 'v/ off\ gifva afsked med pension. ~ary, -åri, a. pensionerad; pensionsmässig; besoldad; bestående i en pension, pensions-; s. pensionär, en som åtnjuter pension; förr borgmästare i Holland; Grand hist,

stor-pensionär i holländska republiken. ~CP, -ur, S. pensionär, jfr föreg.; univ. i Cambridge el. Dublin, dets. s. commoner i Oxford; the King's (Queen's) H. M:s »stora vakt» (numera kallad the Honourable Corps of Gentlemen-at-Arms : 40 gentlemen som hafva en pension af 150 £ hvar).

pensive, pën'siv, a. tankfull, allvarsam; tungsint, svårmodig. ~neSS, -nes, s. tankfullhet; svårmod.

penster. pën'stur, s. si. yrkesmässig »skriftlärd» vid domstol (som användes till att läsa o. uttolka svårläst handstil).

pent, pent, (imp. o.) pp. uf pen, 2. ~-lip, a. instängd, inspärrad, innesluten; ~ anger, undertryckt (länge tillbakabållen) vrede.

penta-, pen'ta-, i ord af gr. ursprung, mest vetensk. termer fem. ^capsular, ---'--, a. bot. fem-rummadt fröhus. ~Chord, -kord, 5. ett femsträngadt instrument; tonsystem af fem toner. ~cle, -tåld, a. alfkors, druden-

fot (en sexuddig stjärna bildad af tvänne liksidiga trianglar). ~C0CCUS, -kok'us, a. bot. fem-fröig. ^dactyl, —a. med fem fingrar (tår); af en form liknande fem (utbredda) fingrar, ^gon, -gon, s. geom. femhörning, agonal, -tåg'6nål, ~g0n0US, -tåg'onus, a. femhörnig. ~gram, -gram, s. se ~cle.

pentagraph, pèn'tågråf, se pantograph. (penta)gynian, -djin'iån, ~gynous, -tådj'-

inus, a. bot. hörande till ordningen penta-gynia, med fem pistiller. ~hedral, -hè'-dral, a. geom. regelbundet femsidig. hedron, -he'dron, s. geom. solid figur med fem lika sidor. ^hedrOUS, -he'drus, a. se r^hedral. ~merOUS, -tam'urus, a. bot. femtalig (t. ex. om cn blomma med fem kronblad, fem blomfodersflikar etc.). ~meter, -tam'ëtur, s. metr. femfotad vers; a. metr. med fem (vers)fötter. ~nder, -tan'dur, s. bot. växt tillhörande klassen: ~ndria, -tan'dria. ^ndrian, -tan'drian, ~ndrOUS, -tan'drus, a. tillhörande pentandria. ^ngular, -tang'gulur, a. femhörnig. ^petalous, —a. bot. med fem kronblad. ~phyl-lous, -tåfilàs, a. bot. fembladig.

pody, -tåp'6di, s. metr. versmått om fem fötter (stafvelser). ~l*Chy, -tårki, s. fem-mannavälde. ~spast, -spåst, S. mek. häf-tyg med 5 blocktrissor. ^SpertTlOUS, —'-, a. bot. femfröig. ~Stich, -stile, metr. dikt på fem vers(rader). ~ style, -stil, s. byg. byggnad med fem kolonner i fronten. (P)~teuch, -tuk, s. (the bibi. 5 Mose böcker, ^teiichal, -tu kal, a.

af föreg. S.

PenteCOSt, pën'tëkost, s. judarnes pingsthögtid (på femtionde dagen efter påsk); pingst. ~al, ---'ål, a. pingst-; S. (mest i pl.) förr pingstoffer (till presten el. moderkyrkan).

penthouse, pënt haus, pentice, -tis, s. ut-bygdt skjul ei. regntak (jfr lean-to); ~ eyebrows, framskjutande (»buskiga») ögonbryn.

pentile, pen'til, se pantile.

pentroof, pënfrof, s. pulpettak, halftak med

blott en sluttning.

penult, penult', (pe'nult), äfv. ~ima, lat.,

-lmå, S. gram. penultima (don näst sista stafvelsen i ett ord). ~ i mate, -Imat, a. näst den sista om stafvelse; S. se penult. penumbra, penum'bra, S. fys. astron, mål. half-skugga. -brål, a. hörande till half-

skugga; i halfskugga. penurious, pënü'riüs, a. knapp, torftig, karg, snål. ~neSS, -nës, s. knapphet; karghet.

penury, pën'uri, s. armod, brist, torftighet,

fattigdom (of, på), peon, pe'on, s. ind. fotsoldat, infödd polisbetjänt; i spanska Amer. 1ÖS arbetare (is. en sådan som är bunden till träl föl* skuld) ; i schack se pawn. ~age, -Adj, s. (jfr föreg.) träldom, peony, pe'oni, 5. bot. pion (Pæonia). people, pe'pl, s. folk(slag), nation (i denna

bet. ngn gång med pl. ~S, -z); (i följ. bet. endast sing, form, men betraktas som pl.) folk kollekt., människor(na) i aiim. (äfv. ss .pron. : man); va. befolka; the pöbeln, det lägre folket; menigheten, den stora hopen; fifty femtio människor; one's (own) is. bibi. ens egna, ens närmaste (föräldrar, syskon), slägt, förfäder; vani. ens tjänstfolk, följe, »män» (krigsfolk); ~ say, folket säger, man säger; some ~ believe it, det fins folk som tror det; what will ~ say, hvad skall folk säga; young ungdom (unga människor); the ~ of England, engelska folket; 1000 1000 människor; millions of millioner människor; why do you ash me of allo»? hvarför frågar du just mig mer än någon annan? a edition, en folkupplaga. ~d, -d, pp. befolkad; a. folkrik, peopling, -ing, prt.; s. befolkande.

Å: fate, à: far, 4: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: line, 1: fin, 1: fir,peccavi

)|C Mindre brukligt. 975 † Föråldradt.

pepastic, pepas'tik, s. med. medel befordrande varbildning och granulation af äldre sår,

peperine, pëp'årin, el. -no, it., -re'no, s. pe-

perin (en grå vulkanisk bärgnrt).

pepper, pëp'ur, s. peppar (Piper, vani. P.

nigrum, men äfv.. likasom det sv. ordet, allmänt namn för arter af Capsicum [cherry-»», Cayenne etc.); va. peppra; äfv.biid.: genomskjuta med många skott; gifva många slag, piska på (upp); black svartpeppar, starkpeppar; round lohole »», ostött peppar (mots. : beaten ci. ground ; it gives me ~ P, det gör ondt (kroppsligen); to take ~ in the nose F, »taga på näsan», blifva förargad. ~-and-Salt, a.

i sms. om kläder grå- el. SVart- OCh hvit-

spräcklig. ~-b0X, ~-CaSter, s. peppardosa, pepparflaska med genomborradt lock för att peppra maten med. ~-brand, s. ett slags brand på sad (bot. Uredo caries). ~-Cake)}(, se gingerbread. ~-C0rn, s. pepparkorn; en obetydlighet, ngt af ringa värde; jur. nominelt pris vid fiugeradt köp, arrende o. d. <%/-graSS, S. bot. furgräs (Pilu-laria); se vid. wort. ~-mint, s. bot. pep-parmynta (Mentha piperita); peppar-myntessence (äfv. ~ water); pepparmynt-likör; »» drops, pepparmyntpastiljer; ~ tree, bot. en art australiskt gummiträd (Eucalyptus piperita). ~-moth, s. zool. en art mal med fläckiga vingar (Biston). ~ -plant, s. bot. pepparväxten (Piper). ~ -pot, s. en vestind. rätt af cassareep med kött (ei. torkad fisk) och grönsaker; se vid. »»-box. ~-Sauce, s. sås af röd peppar i vinättika. ~-water, s. pepparvatten af sönderstött svartpeppar (för mikroskopiska undersökningar). ~-W0rt, S. bot. en art krasse (Lepidium). ~er, -ur, s. F en hetsig, snarsticken människa, »etterpåse». ~ing, -ing, prt.; a. se peppery; s. pepprande; P påpiskning, ett kok stryk, pepperidge, pep'uridj, se piperidge. peppery, pep'uri, a. af peppar, lik peppar, pepprig; het, snarsticken, hetsig, »ettrig».

pepsin(e), pep'sin, s. fysiol, farm. pepsin, peptic, pep'tik, a. matsmältnings-, befordrande matsmältning; F egande god matsmältning; s. med. matsmältnings-befordrande medel. -s, s. läran om

matsmältningen; matsmältningsorganer. per, lat., per, lat. prep. (nytjad i åtsk. talesätt tillsammans med latinska ord, i handelsspråket äfv. framför eng. ord) genom, med; på distributive »per», för; as »», enligt; ~ advance, i förskott; ~ annum (iat. an'um), för år, årligen; ~ bearer, genom öfverbringa-

ren; ~ cent (förk. f. centum [lat. sln'tåm]), för hundra, procent; »v day,

Sträckan» [vid ord som uttr. rörelse]; el. förstärker bet. I kem. termer uttrycker det ett grundämnes närvaro i högsta mått.)

peradventure, peradven'tjur, ad. tilläfventyrs, kanske, perambulate, perain'bulat, va. genomvandra; genomresa för att inspektera, perambulation, -la'sjun, s. genomvandring; inspektionsresa; uppgående af en gräns; inspektionsdistrikt, perambulator, -ur, s. en som genomvandrar, bereser etc.; vägmätare (instrum.); barnvagn; rullstol, sjukvagn (som skjutes fram) (i sista bet. F uttal : pråm).

perbend, pe'rbend, se perpender.

perceivable, perse'vabl, a. förnimbar, märkbar, känbar; begriplig (to, för).

perceive, perse'v, va. förnimma, varseblifva (uppfatta med sinnena); mottaga intryck af; märka; fatta, begripa, inse. ~r, -ur, s. en som förnimmer etc.; iakttagare.

percentage, persen'tadj, s. procent (viss andel per hundradet i arvode etc.), tantième.

perceptibility, perseptibil'iti, s. förnimbarhet; fattbarhet; >j< se perception, perceptible, -'tibl, a. förnimbar, märkbar; fattbar. perceptibly, -'tibli, ad. märkbart.

perception, persep'sjun, s. förnimmande, varseblifvande; förnimmelse, varseblif-ning; m. förmåga af perceptioner, förnimmelseförmåga; uppfattning; sensation sförmåga (hos äldre fil. o. i allm. språket i denna vidsträcktare bet.); föreställning, begrepp †.

perceptive, persep'tiv, a. förnimmande, varseblifvande; uppfattnings-; ~faculty, se följ. s. perceptivity, -'iti, 5. förnimmelse-, varseblifnings-, uppfattningsförmåga.

perch, pertj, 1. s. zool. aborre (Perca). pest, s. zool. en parasitkrustacé på aborrar.

perch, pertj, 2. s. stång; mätstång; stång

(ss. längdmått: 5 l[2 yards; ss. ytmått: en sådaij stång i kvadrat: V160 acre; ss. kubikmått: ett mått en ~ i längd, 1 fot i höjd, samt 1 1/2 föt i

bredd ei. 24 3/é ens- kubikfot); pinne hvarpå fåglar flyga upp; byg. konsol, jfr bracket; långsmal pelare i knippepelare; långbom mellan bak- o. framvagn; hög kU8kbock;

t>: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.peroh

r Talspråk. 976 P Lägre språk.

perfection

vn. flyga upp och sätta sig (ei. sitta) på en pinne om fåglar; speta upp, klättra upp och sätta sig (äfv. ~ one's self); va. sätta (upp) bb. på en pinne; uppresa på ngt högt, brant; the castle is f>ued on a crag, ... ligger (»hänger») uppspetadt... ~-plate, s. gnidbleck på fordon.

perchance, pertja'ns, ad. kanske, percher, pe'rtjur, s. fågel som sitter uppflugen, zool. sittfågel (: fågel tillhörande den afdelning fåglar [jfr insessor] som hafva tre tår

fram o. en bak), perching, -ing, prt.; ~ bird, se föreg. 5.; ~ sticky pinne för fåglar att sitta på, vagel, perchlorate, plrkiA' rat, S. kem. (jfr anm. under per) öfverklorsyradt salt, perchloric, -klo'rik, a. öfverklorsyrad; ~ acid, öfverklorsyra, percipience, plrsiplëns, -ency, -!, s. se perception, percipient, -lent, a. förnimmande, varseblifvande (egande percep-tionsförmåga); uppfattande; s. fii. förnimmande väsen, perclose, perkl6'z, S. inhägnad, afstängd plats; böjd rygg på ett säte; bröstvärn kring ett galleri; galler, jfr paraclose; † se conclusion.

percoid, pl'rkojd, a. aborrliknande, aborr-ifish).

percolate, på'rkélàt, va,, filtrera, sila; biid. dryfta; vn. filtreras, genomsippra. per-colation, -la'sjun, 5. filtrering. perCOla-tor, -ur, s. filtreringsapparat. percurrent, perkur'ent, a. genomgående

hela sträckan.

percussion, plrkusj'un, s. slag, stöt; skakning; med. perkussion (knackning utanpå kroppen för undersökning af ljudet); a. i sms. verkande genom stöt ei. slag, is. art. perkussions-; ~ of the brain, hjärnskakning, ^-bullet, S. explosiv bösskula (med tändsats). ~-Cap, s. tändhatt, knallhatt, /^-gun, s. tänd-hattsgevär. ^-hammer, 5. hammare i kanonlås. lOCk, s. knallhattslås; per-kussionslås på kanon. match, s. (säker-hets)tändsticka. ~-pOwder, s. knallpulver, slagkrut. ^-shell, s. spränggranat, ^-sieve, s. bärg. såll för sållsättning. ~ -table, S. bärg. stosshärd. ~-tube, s. art. slagrör.

percussive, perkus'iv, a. slående, stötande

(mot); ~ power, stötkraft. perdifoil)fc, pl'rdifojl. s. bot. växt som årligen fäller bladen, perdition, perdisj'un, s. andligt fördärf, undergång, förtappelse, teol. äfv. evinnerlig förtappelse. perdu, fr., plrdÅ', a. (äfv. ~e) fördold, i bakhåll (vani. i uttr. to be [ei. liej ~); i

förtviflad belägenhet; s. mii. »enfant perdu», skilt vakt på en farlig post ei. en som går i spetsen vid stormning, perdurable †, pe'rdurabl, - -'-, a. varaktig, långvarig, länge räckande, perduration †, -ra'sjun, s. varaktighet, lång fortvaro,, peregrinate, per'egrinat, vn. vandra omkring (från ort till ort, från land till land); vistas i främmande land, peregrination, -na'sjun, s. resande omkring ei. vistelse i främmande länder, peregrin ator, -ur, s. (jfr föreg.) resande, vandrare. peregrine, -glin, a. † utländsk; s. zool. pilgrimsfalk (Falco peregrinus, äfv. ~ falcon).

peremptorily, per'emturili, ad. på ett afgörande sätt, bestämdt, obetingadt, »positivt». peremptoriness,-nes, s. bestämdhet, afgörande; det afgörande (t. ex. i ett svar); maktspråk; fallenhet för ei. brukande af maktspråk, tvärsäkerhet, >po-sitivitet». peremptory, -ri, a. afgörande,

bestämd (som utesluter invändning el. tvekan); slutlig; om person bestämd, självsäker, fallen för (och envis i sina) bestämda påståenden, »positiv»; ~ challenge, jur. rätt att jäfva (visst antal) jurymän utan uppgifvet skäl.

perennial, peren'ial, a. som varar hela året igenom; ständig, fortfarande, oupphörlig; bot. perenn, flerårig; s. bot. flerårig växt.

perfect, pè'rfëkt, a. fulländad, fullkomlig, fullständig; fullt utbildad, hemmastadd, bevandrad (in, i); moraliskt fullkomlig, ren, syndfri; s. se ~ tense; va. (äfv. --') fullända (vidare utbilda), fullkomna, göra fullkomlig; göra fullständig; ~ arch, byg. halfcirkelformig båge, rundbåge; ~ flower, bot. samkönad blomma; ~ metals, ädla metaller; ~ number, mat. tal som är summan af sina divisorer (t. ex. 6); ~ tense, gram. perfektum. ^ation, -a'sjfin, 5. fullkomnande, fulländande. ~er, -ur, s. fulländare, fullkomnare; fullbor-dare, ngn (ei. ngt) som gör en sak fullständig. nihility, -ibil'iti, a. egenskap att kunna blifva fullkomligare, perfekti-bilitet. ^ible, -'ibl, a. som kan fullkomnas, mottaglig för högre (högsta) utbildning.

perfection, perfek'sjun, 8. fulländning, fullkomlighet äfv. konkret om person; the pink of "v. skämts. själfva fullkomligheten, höjden af ali fulländning; to do something in (its) göra ngt på ett fulländadt sätt (»perfekt»); to bring (carry) to bringa till högsta grad af fulländning; drifva till fullkomlighet; to (göra ngt) på ett fullän-

dadt sätt, fullkomligt, förträffligt, ^alf, -ål, a. fullkomlighets-; fulländad, oration -à'sji\n, s. fullkomnande, sv/ism, -izm, s. åsigt att moralisk fullkomlighet i detta lif kan ernås. ^ iSt, -1st, s. anhängare af perfektionismen (jtr föreg.); en som gör anspråk på att vara fullkomlig

(förr vedernamn på puritanerna; äfv. tillhörande en liten socialistiskt kristlig sekt i Am.).

-mënt, s. fulländande, fullkomnande; fullkomlighet. perfective, pèrfëk'tiv, a. fulländande, som

fullkomnar (med of); gram. uttryckande fullbordad handling, perfectly, -'-lf, ad. (jfrperfect) fullkomligt; fulländadt, per-fectness, -'-nës, s. fullkomlighet, fullständighet. perficient, plrfisj'ent, a. # se efficient; en som uträttar (ngt); en som donerar ngt till välgörande ändamål, perfidious, perfid'ius, a. trolös, förrädisk; svekfull, sviklig. ^tiess, -nes, s. trolöshet, falskhet, förräderi; svek. perfidy, pe'rfidi, s. trolöshet, svek, förräderi; ~ to an engagement, trolöst svikande af löfte (förbindelse).

perfoliate, pèrftoiàt,

a. bot. genomborrad

om blad.

perforate, pe'rforat, va. genomborra, genomsticka (göra ett hål i ei. anbringa många små hål i); a. bot. full med små hål (ei. genomskinliga punkter liknande hål). ~d, -èd, pp. genomborrad, -stungen (särsk. med många små hål : »perforerad», t. ex. om papper); a. bot. se föreg.;

lottorn, silbotten. perforating, -ing, prt.; s. genomborrande; perforering;

a. i sms.,

jfr s.\ ~ machine, borrmaskin; perforeringsmaskin för papper, perforation, -rà'-sjun, s. genomborrande; hål, öppning, perforative, -iv, a. genomborrande, som kan genomborra, perforator, -ur, s. en som genomborrar; instrument som genomstinger ei. gör hål, jfr perforating machine.

perforce, perfo'rs, ad. med våld; af tvång, nödvändigtvis, absolut nödvändigt, naturligen (jfr fr.: »par la force des choses»); F promt.

perform, pèrfo'rm, va. genomföra, fullborda, bringa till stånd, verkställa, utföra; uträtta, göra; uppfylla, fullgöra löfte, pligt; spela en roil etc.; utföra, föredraga, gifva ett musikstycke o. d.; VII. spela {well; in a character, i en roll; on the organ : »traktera orgel»); uppträda, låta se (ei. höra) sig offentligen, »producera» sig» (göra konster etc.). ^able, -abl, a. utförbar, görlig, möjlig. "wance., -åns, s.

fullgörande, verkställande, utförande; utöfvande, uppfyllande (of a duty, etc.); handling, gärning, bedrift, stordåd; prestation; verk, arbete; konst, framställning, teat, föreställning; äfv. ett nummer af en föreställning; konst, sätt att utföra ngt, föredrag, exekution, teat, spel; mek. nyttig effekt af en maskin. ~er, -ur, s. en som utför ngt; uppfyllare; en uppträdande (en som offentligen visar sin konst), exe-

lcutör; the principal de som utförde hufvudrollerna. ~ing, -ing, prt.; a. som uppträder offentligt; a ~ monkey, en apa som gör konster; s. ‡ jfr france. perfumatory, plrfu'matun, a. utbredande

vällukt, välluktande. perfume, pl'rfum, 5. vällukt, doft; parfym (luktvatten, rökelse o. d.); va. (--') fylla med vällukt, genomdofta; parfymera, göra välluktande. -'ur, s. ngn ei. ngt som sprider vällukt; parfymör : parfymhandlare ei. -tillverkare. ~ry, -'uri, s. parfymer kollekt.; parfymtillverkning, ei. -handel, perfuming, -ing, prt.; a. i sms. rök(else)-, parfym-; ^ box, luktdosa; ~ can die, rökljus; *»pan, rökelsekar, -panna, perfunctorily, perfungk'turili, ad. blott föl-

formens skull (blott för att kunna sägas hafva

gjort ngt), ytligt, slarfvigt. perfunctoriness,

-turinès, s. vårdslöshet, ytlighet, slarf i utförande. perfunctory, -turi, a. gjord blott för att komma ifrån saken, blott för formens skull (utan intresse, utan nit el. omsorg),

blott mekanisk, vårdslös, ytlig. perfunC-turate, -turat)|<, va. göra ngt »blott för att det skall så vara», jfr föreg, perfuse perfu'z, va. öfver gjuta, öfver-stänka. perfusion, -fu'zjun, s. öfvergjut-ning, begjutning; bestänkning. perf II-Sive, -siv, a. tjänande till bestänkning etc. perhaps, perhaps', F pråps, ad. kanske,

kanhända, tilläfventyrs; möjligtvis. Peri, pè'ri, s. pers. mytol, peri (ett slags älfva), peri-, gr., per'l, gr. prep. ss. prefix i från gr. härstammande ord, mest vetensk. termer Omkring;

nära; hos. ~anth, -ånth, ^anthium, -ån'-thium, s. bot. blomhylle. ~apt †, -åpt, s. amulett, ^cardiac, -ka'rdiak, ^cardial, -ka'rdial, ^cardian, -ka'rdlan, /^cardie,

-ka'rdik, a. af ^Cardium, -ka'rdium, iat., eg. gr., S. (pl. -dia, -dia) anat. hjärtsäck. ~Carp, -kårp, s. bot. frögömme. ~Car-pial, -kå'rpiål, ^carpic, -ka'rpik, a. af

föreg, ~CCpe, -rik'ope, s. ett stycke bibeltext bestämdt till uppläsning i kyrkan, perikop. ~Cranium, -kra'nium, s. anat. hufvudskålshinna. periculous t, perik'iilus, a. farlig, äfventyrlig.

6; note, è: do, o: nor, o: not, ii: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, zr-has.

F Talspråk.

P Lågt språk.

peristrephiö

periderm, per'idlrm, s. zool bot. ytterbark, barkhud.

peridot, per'idot, s. min. peridot, krysolit

(en gul ädelsten).

(peri)ecian, -è'sjån, se ~æcian. ~gean,

-dje'an, a. uf foij.; ~ tides, de springtider (jfr spring-tide) som inträffa närmast efter sedan månen passerat sitt perigeum. ~gee, -dje, ^geum, iat., gr., -dje'um, s.

astron, perigeum (den punkt af en himlakropps, vanl. månens, bana som är närmast jorden).

gone, -gon, oogonium, -g^'nium, s. bot. blomhylle.

perigord, per'lgord, (eg. pr. (P) en stad i Frankrike) min. en mangan malm (äfv. *v-$t0ne). ~-pie. s. ett slags tryffelpastej.

(peri)graph, -graf, s. mindre noggrann teckning, flyktigt konturutkast. ^gynOUS, -ridj'inus, a. bot. om blomma med ståndare (ei. om ståndare) fästade på blomfodret rundtomkring det fria fruktämnet. helion, -he'lion, ^helium, -he'lium, s.

(pl. -lia, -lia) astron, perihelium (en plànet-banas närmaste punkt till solen).

peril, për'il, s. fara, farlighet, våda; risk, ansvar; va. bringa, försätta i fara; våga, sätta på spel, riskera; vn. † vara i fara; at the ~ of, med risk af (-ing, att); at one's på ens egen risk (ansvar); (do that or that) at your (gör det el. det ei. ock [jfr ned.l underlåt att göra det) »om ni vågar», »jag svarar ej för följderna»; in i våda, i fara (of one's life, för lifvet; of being ..., att blifva...); to put one in ~ of his life, bringa ngn i lifs-fara; stand on your stanna, eller jag svarar ej för följderna (ei. ni är dödens)! "fOUS, -ås, a. farlig, yådlig; P djärf, rask, slipad, jfr parlous; ad. P »vådligt» (mycket), ^ousness, -fisnës, s. våda; farlighet.

(peri)meter, -rim'ëtur, s. mat. omkrets (af en rätlinig figur : summan af sidorna). ^metrical, —-, a. hörande till omkretsen.

period, pe'l'iud, S. period äfv. mat., retor., med. etc.; tidrymd, tidehvarf, tidskifte; slut, gräns (to, för); gram. fullständig mening; boktr, punkt; the tidehvarfvet : nutiden (särsk. sarkastiskt i uttryck ss. a youth of the en nutidens ungdom, en ung man sådana de äro [ei. typen för unga män] nu för tiden); to put ä ~ to, göra slut på; to bring to a bringa till ett slut, få slut på, jfr föreg, ex.; to draw to a nalkas (lida mot) sitt slut; at stated (återkommande) på bestämda mellantider; in a under en tidrymd. *vic, -!6d'ik, a. periodisk, regelbundet återkommande. ~ical, -i6d'ikål, a. se föreg.; s. periodisk skrift, tidskrift. <vJcalneSS, -i6d'ikålnës,

s. egenskap att vara periodisk, owicity, -iédis'iti, s. periodicitet, jfr föreg..

(peri)æci, lat., gr., -é'si, s. pl. perioiker(foik

som bo på samma breddgrad men på motsatta sidor af jordklotet, med 180° längdskil nad). <N/(BCiän, -e'sjan, s. perioiker, jfr föreg. ^OSteüm, lat., -6s'tèum, s. anat. benhinna, <vpatetic, -patètfik, a. fii. peripatetiska F kringvandrande; S. fil. peripatetiker (anhängare af Aristoteles); skämts, stark fotgängare; iron, kringvandrande predikant, v^patetical, a. se föreg. a. 'vpateticism, -påtètfl&izm, s. Aristoteles' filosofi, ^petia, gr., -pèti'a, S. peripeti (ödesomkastning 1 ett drama), »knutens lösning», ^pheral, -ifurål, spheric (-al), -fër'ik(ål), a. periferisk, hörande till periferien; yttre; utgörande periferi. 'V phery, -lf uri, s. periferi, omkrets

af en regelbunden kroklinig figur; yttersida, yta i aiim. ^phrase, -fràz, s. se f^phrasis; va. omskrifva. ^phrasis, gr., -lf'rasis, s. (pl. ^phrases, -sèz) ret. perifras, omskrifning. ^phrastic(al), -frast'ik(al), a. peri-frastisk, omskrifvande. ^pneumonia, -pniim^n'ik, a. af ßij. s. ~pneumony, -pnu'moni, s. med. lungsäcksinflammation, apteral, -ip'tural, a. peripteral-, kolon-nadomgifven. ^pterOS, gr., -ip'turos, st peripteralbyggnad (omgifven af en kolonnad).

^scians, -risj'ianz, ~SCii, -risj'ii, lat., s. pl. människor hvilkas skugga på en dag löper rundt omkring dem, polartrakternas invånare. <vSC0pe)|<, -sk6p, s. utsigt rundt omkring åt alla sidor, kringskå-dande. ~SC0piC(al), -skép'ik(ål), o. (jfr föreg.) periskopisk (konkav-konvex, om glasögonglas).

perish, plr'isj, vn. förgås, omkomma (by ei. with, af, t. ex. famine; by ei. from hunger; by drowning : drunkna; by the sword)', gå förlorad, fördärfvas, sj». förlisa; teol. blifva förtappad; aftyna, bortvissna, äfv. om kroppsdelar, dö (bort); bild. försvinna, förlora sig (i fjärran); miserably, önlk-ligen omkomma, få ett ömkligt slut (: död); ~ the thought! bort med dennà tanke (»sådana tankar»)! the ship ned creio and cargo, fartyget gick förloradt med man och alt. ^able, tåbl, a. förgänglig; hand. ömtålig vara. <^ablen6$S,, -ablnes, s. förgänglighet. ^ing^ -ing, prt.; a. fördärf van de, starkt ansättande, trängande, skarp (need, wind etc.).

(peri)sperm, -'-spårm, 5. bot. fröhvita. spheric(al), ---'-(-), a. sfärisk, klotformig. ^Staltic, -stal'tik, a. auat. fysiol, peri-staltisk. ^stome, -stèm, "wStOmiUffl, lat., -stè?miåm, s. bot. tandrad omkring kapselmynningen hos en mossa. fStrGphiC,

-stref'ik, a. kringhvälf vande. /vStyle, s. -'-stil, $. byg. kolonnad, pelargång rundt omkring en byggnad ei. gård; pelarrad på framsidan af en byggnad; byggnad med en pelarrad framtill. svtoneal, -to-nè'ål, a. ar följ. s. ^toneum, -tone'um, s. anat. bukhinna. ^trOChium †, -trék'ium, S. mek. hjul med axel (ss. mek. liäftyg: »axis in peritrochio»). periwig, per'iwig, 5. peruk; va. kläda i peruk.

periwinkle, per'iwmgkl, - - -', s. zool. kupunge (en art straudsnäcka, Turbo litoreus, el. Lit-torina); bot. vintergröna (Vinca); skämts, se periwig.

perjure, pe'rdjur, va. bedraga genom falsk ed)|n; nu reflex. (: ~ one's self) svära falskt, göra sig skyldig till mened; s. † men-edare. -d, a. menedisk, som svurit falskt; falskt svuren ed †. <vr, -ur, s.

mened are. perjurious, -djo'rius, perju-rous, -US, a. menedig; falsk ed. perjury, -1, s. mened, perk, perk, a. morsk, stursk, uppblåst; »vräkig», sprättig; vn. brösta sig, stoltsera, sätta näsan i vädret; si. se peer; va. putsa upp, fiffa upp (äfv. ~ up). ~ed, -t, pp.; a. morsk; »vräkig», utpyntad; Mid. uppskrufvad. perkin, pl'rkin, s. ett slags sämre perry (S. d. o.),

pärondricka. perking, på'rkmg, a. skarp, forskande,

»hvass» (eyes). perky^pl'rki, a. F stoltserande, käck, morsk ; »vräkig», sprättig.

permanence, permanens, permanency, -!,

s. beständighet, fortfarande; varaktighet, oföränderlighet; for a oj, stadigvarande (adv.), för beständigt, »på allvar», permanent, -nènt, a. fortfarande, ständig; varaktig, fast, stadigvarande, oföränderlig; äkta om färg; ~ way, jiimv. öfverbyggnad; white, permanenthvitt

(en hvit färg, kem.: svafvelsyrad baryt); lüOrks,

fort. permanenta verk (fästningsverk, i mots.- tmfieid-works), permanently, -nèntli, ad. se for a permanence.

permanganate, perman'ganat, s. kem. öfvermangansyradt salt ; oj of potassium, öfvermangansyradt kali. — solution, s. kem. kameieontisk lösning, permanganic, —'ik, a.; oj acid, öfvermangansyra. permeability, pèrmèabMti, s. fys. genomtränglighet. permeable, -'-abl, a. genom-tränglig (to, för, af, a fluid, light), permeate, -'-åt, va. fys. genomtränga porerna af ngt (is. , om fluida : Water, etc.; the light o/S

glass), gå. igenom, permeation,--å'sjun,

s. tym. genomträngande, jfr föreg.

Permian, pl'rmian, a. permisk (eg. af staden

Perm i Ryssland) utmärker geoi. den- (sandstens-) formation som följer på den kolförande.

permiscible pèrmis'ibl, a. som låter

blanda sig. permissible, pirmis'ibl, a. tillåtlig, tillständig. permission, -misj'ån, s. tillstånd, tillåtelse, lof (to, till, att); by ~ 0f, med (på grund af) tillstånd af ...; with your oj, med ert tillstånd; »med förlof sagdt*, permissive, -siv, a. tillåtande, tillstäd-jande (laws); tillåten, medgifven. permistion, permist'jun, se permixtion. permit, plrmit', va. tillåta, lemna tillåtelse till ngt, tillstädja (to, att); $. (-'-) tillståndsbevis, (tull)frisedel, passersedel; to be ojted, om person hafva (få) tillstånd (to, att); om sak vara (varda) tillåten--(to, för ngn). ~tance, -åns, s. tillåtelse, medgifvande. ~tee, -té', s. jur. en som får tillstånd. ~ter, -år, s. tillstädjare, tillståndsmeddelare.-permixtion, pèrmlks'tjån, s. blandning, permutable, plrmu' tåbl, a. som kan utbytas, utbytiig. ~neSS, -nès, s. utbytlig-het. permutation, -tà'sjån, s. ombyte,

utbyte; omflyttning särsk. mat. af flere i alla möjliga inbördes ordningar, omställning; förväxling; ~ lock, tecken- ei. bokstafslås. permute †, -mu't, va. omflytta, utbyta, pern, pérn, s. zool. bivråk (Pernis apivorus). pernancy, pe'rnansi, s. jur. mottagandè, uppbärande, åtnjutande af räntor o. i.,\ t'ithes in o,, tionde in natura. pernel; pe'rnel, se pimpernel. perniCIOUS, pårnisj'ås, a. högst fördärflig, farlig (to, för); ödeläggande, mördande (fire)', illasinnad, ondskefull (soul), oj-ness, -nes, s. fördärflighet. pernoctation, pårnoktà'sjån, s. nattvak; pernor, på'rnårj perno'r, 5. jur. en som åtnjuter (tionde, räntor o. d.). perogue, perè'g, se pirogue. perorate, per'orat, vn. göra afslutning af ett tal; F »orera», »hålla tal», peroration, -ra'sjun, s. ret. afslutning (sista delen)

af ett tal.

peroxide, perék'sid, s. kem. superoxid (den

syreförening med en viss kropp i hv. [bland ällal mesta syre ingår), <v/ize, -IZ, va. syrsätta i högsta grad. perpend, perpend', 1. va. öfverväga. perpend, pl'rpend, 2. ~er, -'år, —stone,

s. byg. murtjock bindare, sten som går tvärs igenom en mur (så att den är synlig på

bägge sidorna).

perpendicular, pèrpëndik'ulur, a. lodrät; geom. perpendikulär, i rät vinkel (to, mot); s. lodrät linie; geom. perpendikel (en linie

vinkeliätt nedfäld mot en gifven linie el. plan).

-lar'iti, s. lodräthet. ~ly, -li, ad. lodrätt, perpendikulärt, vinkelrätt, perpetrate, pé'rpëtråt, va. begå, föröfva brott; skiimts. belasta sitt samvete med, göra sig skyldig till ngt oskyldigt, ofta : komma fram med, (fram)kläcka en kvickhet, ett skämt, ett poem, en dumhet etc. perpetration, -tra'sjun, s. begående, föröfvande, utförande af ett brott; brottslig handling, per-petrator, -ur, s. en som begår brott, föröfvade, gärningsman, perpetual, pèrpëfuål, a. ständig, för ali (fram)tid varande; oupphörlig, oafbruten; oändlig; evig (life); mek. tekn. äfv. kontinuerlig, med oafbruten gång; ~ curacy, kyrk. sacellani (jfr curacy) hvars residerande o. ej godtyckligt afsättiige kaplan (: ~ curate) själf åtnjuter tionden; ~ motion, »perpetuum mobile»; ~ screw, mek. skruf utan ända. perpetuate, -tuåt, va. göra ständig, för ali tid stadfästa; försäkra mot glömska, föreviga; oafbrutet fortsätta ei. bibehålla; a. poet. ständigt fortsatt (ei. förnyad) (äfv. ~d, -ed), perpetuation, -tua'sjun, s. (jfr föreg.) fortsättande; förevigande, perpetuity, plrpetu'iti, s. ständighet, oafbruten ei. evärdelig fortvaro; ngt ständigt fortvarande; (i mots, till annuity, jfr d. o.) summa erlagd på en gång för erhållande af en viss lifstidsränta; det antal år som behöfs för att sammanlagda räntan på ett kapital skall stiga till samma summa som kapitalet; jur. förhållande som gör en egendom oför-ytterlig; oförytterlig egendom; for (a) in för beständigt, för evärdliga tider.

perplex, pårpleks', va. förvirra, intrassla; göra förvirrad, sätta i bryderi; oroa, plåga, förarga. ~ed, -t, pp.; a.

förvirrad, invecklad, villsam, krånglig, trasslig; häpen, bestört, rådlös, villrådig (how [ei. what] to do, huru man [etc.] skall

göra), svedness, -ednës, ~ity, -iti, s. förvirring, förvirradt tillstånd; invecklad (trasslig) beskaffenhet; bryderi, förlägenhet, villrådighet (äfv. ~ of mind), bestörtning, häpenhet. perquisite, pe'rkwizit, s. biinkomst, extra förtjänst, särsk. tjänstemans extra arvode för extra arbete, j)l. sportler; pl. boktr, accidens-tryck.

perquisition, plrkwlzisj'un, s. noggrann undersökning ei. efterforskning, perron, fr., pèr'ün, s. större, prydlig yttertrappa till ett hus; järnv. perrong (plats till in- o. ut-stigande).

perroquet, fr., pèrékët', se paroquet. perry, per'i, S. päron must (motsvar. cider af äpplen), päronvin (äfv. ~-wine).

perscrutation, pårskrutå'sjun, s. noggrann undersökning, grundlig efterforskning, persecot, på'rsékèt, se persicot. persecute, pè'rsëkut, va. förfölja (is. om reii-giösa förföljelser); plåga, besvära, ansätta,

ligga öfver med böner, persecuting, -ing,

prt.; a. se följ. a.; s. se följ. s.; ~ spirit, förföljelselusta, -anda. persecution, -kü'-sjun, s. förföljande, förföljelse, perse-cutive, --'-iv, a. förföljande, persecutor, -ur, s. förföljare, persecutrix, -riks, 5. förfölj er ska. perseverance, persevé'råns, s. ihärdighet, ståndaktighet, uthållighet; teol. framhärdande intill ändan (final † se perception. perseverant †, -rånt, a. ståndaktig. persevere, -vè'r, vn. framhärda, förblifva ståndaktig, hålla ut (in, i, med), persevering, - ring, prt.; a. ihärdig, ståndaktig, uthållig; s. framhärdande. Persian, pè'rsjån, a. persisk; s. perser; persiska (språket) ; persienne (ett slags tunt fint siden tin foder); byg. en bärande manlig bildstod. ^-apple, s. persika. berry, se Avignon-berry. ^-blinds, s. pl. persienner, spjäljalusier. ~-Carpet, s. s. k. persisk matta. ~-powder, s. s. k. persiskt insektpulver. ~-wheel, se ?ioria. Persic, pe'rsik, a. o. s. se Perstan. persiCOt, fr., pe'rsikot, s. persikolikör. persiflage, fr. per'siflazj, s. lättsinnigt (åt)löje, spe, drift.

persim(m)0n, persim'un, s. bot. virginiska lotusträd (Diospyros Yirginiana) o. dess frukt (jfr date-plum); to rake up the Am. »hösta in» pengarna, »taga potten», persis, pe'rsis, s. persio, s. k. röd indigo

(färgämne ur örnlaf, Lecanora tartarea).

persist, persist', vn. hårdnackadt framhärda (in, i) ei. fortfara; fasthålla (in, vid, t. ex. one's opinion : vidblifva sin mening); envisas. ~ence, ~ency, -èns(i), 5. framhärdande, hårdnackenhet, visad envishet;

fys. verkans fortfarande sedan orsaken upphört, framhärdighet hos en kropp i rörelse, kvar-blifvande af (t. ex. ljusintryck). ~ent, -ënt, a. framhärdande, ståndaktig, orubblig biid., envis; bot. kvarsittande biad. ~ing, -ing, prt.; a. jfr föreg.; s. se f^ence. singly, -ingli, ad. orubbligt, ståndaktigt, envist. ~ive †, -iv, se r*ent.

person, pe'rsun, F pe'rsn, s. person i aiia bet., fil., teol., gram, etc.; mänsklig individ; karaktär, roll; yttre människa, yttre personlighet, utseende, gestalt; a (pron.) någon (subst.), äfv. man; is it possible you

should be the är det möjligt att ni skulle vara personen i fråga? Evelyn t the very ~ I wanted, Evelyn? just den jag sökte; her ~ was pleasing, hon hade ett täckt utseende; a deceased en afliden]the ~ hanged (ei. hung), den hängde; artificial o», jur. juridisk person (»persona moralis» : korporation etc.); a good

folk; young ^s, unga människor, ungdom kollekt.; she exposes her hon blottställer sin person; äfv. hon uppträder för mycket dekolleterad; in i egen person, personligen, själf (äfv. in one's own in his Dr W. was tall, and somewhat slender, till gestalten var dr W. reslig och tämligen smärt; he has suffered in his ~ and his purse, äfv. han fick svida (plikta) för det både med kroppen och pungen; in the ~ of, (t. ex.

hafva ett godt stöd) i (och med) ngn viss person; personifierad om ngt abstrakt, i yttervärlden representerad, föreständ af, ei. företedd, åskådliggjord i (ei. genom); (uppträda) i rollen af, i ...s roll; biid. aiim. i karaktär, i egenskap af; in the first (second, third) gram. i första (andra, tredje) person; tall of lång (reslig) till växteu; a change of t>»s, personalförändring; without distinction of (ei. regard ei. respect to) utan åtskilnad (anseende) till person (opartiskt); under the ~ of... Shakspere sings the]yraises of music, Shakspere lägger i ...s mun en lofsång öfver musiken, ^able, -abl, a. af ett vackert yttre, välskapad; jur. behörig att föra talan inför rätta; berättigad att mottaga gåfvor. ~age, -adj, s. personnage, individ; betydande ei. förnäm personlighet; 37ttre person, is. vackert, behagligt el. imponerande yttre, utseende, gestalt, figur, hållning; roll, karaktär. ~al, -al, a. personal-, personel; personlig i alla bet. (: tillhörande person, ej sak; äfv. tillhörande el. angående en enskild person :) individuel; gående ut på »personligheter», närgången (reflections, remarks : »personligheter»); äfv. gram. (pronoun, verb); yttre, kroppslig; s. jur. lösöre(n); gram. personligt pronomen; Am. F signalement, jfr ^ity; ~ üition, perSOnelt käromål (som kan anlningig-göras endast af den förorättade parten personligen; el. som är riktadt mot viss person o. ej afser sak, mots, real action); ~ chattels, ~ estate, ~ goods, ~ property, jur. personlig lösegendom; ~ representatives, jur. cn aflidens te-

stamentßexekutorer. ~alism, -alizm, s.

egenskap att vara personlig, ^ality, -'iti, s. (pl. -ties, -z) personlighet, jfr föreg.; individualitet; personlig hänsyftning, is. i pl. : »personligheter» (to exchange, to use -ties); jur. sa personal estate; action in the se personal action, senare bet. <N,alize, -åliz, va. göra personlig i aiia bet. ~ally, -ali, ad. personligen; i egen person; såsom person; individuelt. ~alty, -4lti, s. se)j< reality; jur. se personal estate; action in se personal action, senare bet. ~ate, -at, va. företräda; föreställa, spela, uppträda som, äfv. : falsk ligen utgifva sig för en annan individ; låtsa, härma, hyckla; † poet. framhålla tin klander ei. is. pris : upphöja; a. bot. maskerad blomkrona, ^ation, -a'sjun, S. föreställande af en annan person; falskt uppträdande ss. en annan person. ator, -ätur, s. framställare af en person (ron), en som föreställer ei. spelar rollen af en annan person. ~eity)j(, -é'itl, S. personlighet abstrakt, ^ification, -ifika'sjun, s. personifikation, jfr följ. ~ify, -son'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) personifiera

(framställa ting el. begrepp ss. personer), äfv. förkroppsliga, jfr ned.; göra personlig; he is courage -fied, han är det förkroppsligade modet. ~ize % -lz, va. se *»ify. ~nel, fr., -sonel', S. personal (t. ex. vid flottan, armén, i mots, till materiel).

perspective, perspek'tiv, a. se † optical; perspektivisk; s. utsigt)^; perspektiv; perspektivritning; perspektivisk synvilla; synglas, fickkikare †. ~|y, -li, ad. perspektiviskt, enligt lagarna för perspektivet. perspectography, -tog'rafi, s. läran om perspektivet, perspicacious, perspika'sjus, a. skarpsynt; wid. »med skarp blick», klarseende, skarpsinnig. ~ness, -nls, perspicacity, -kås'-iti, s. skarpsynthet, skarp blick äfv. biid.; god urskilnipg, redig uppfattning, skarpsinnighet.

perspicuity, perspiku'iti, s. genomskinlighet †; klarhet, tydlighet, åskådlighet (in style, i stil, uttryckssätt), perspicuous, perspik'uus, a. genomskinlig

†; klar, åskådlig. ~neSS, -nes, se föreg.

perspirabiiity, perspirabil'iti, .
-turi, a. utdunstande genom huden; utdunst-nings-, svett-j svettdrif-vatide.

perspire, pèrspl'r, vn. svettas; med. bortgå

genom hudutdunstning; va. ntsvettas. persuadable, pèrswà'dåbl, a. se persuasible. persuadably, -i, ad. genom öfvertalning (så att man låter öfvertala sig), persuade, plrswa'd, va. öfvertala (to, till); öfvertyga {of, om; that, om att); ~ one's self, inbilla sig (that, att); förmå sig (to, till att); ~ from (ei. ont of), (lyckas) afråda ngn från, genom skäl få ngn att afstå från ngt; to be of, vara öfvertygad om; be låt öfvertala dig! ~dly†, -èdli, ad. med öfvertygelse, med bestämdhet. -fir, s. öfvertalare; öf-vertalningsmedel, motiv, persuasible, perswa'sibl, a. som låter öfvertala sig. ~ness, -nès, persuasibility, -sibil'iti, s. egenskap att låta öfvertala sig : tillgänglighet för skäl; eftergifvenhet.

persuasion,plrswa'zjun, s. öfvertalande, in-talan; öfvertygande; öfvertygelse, åsigt, is. religiös tro; konkret sekt, trossamfund; by the ~ of, på intalan af; a person of the same af samma tro(ssamfund), som tillhör samma trosbekännelse; powers of övertalningsförmåga; with the ~ of, i den öfvertygelsen (tron) att. persuasive, perswa'slv, a. öfvertalande, bevekande; öfvertygande; 5. öfvertygande skäl; eggelse, tillskyndelse : ~ powers, övertalningsförmåga. ~neSS, -nës, s. öfvertygande kraft; öfvertal-ningsförmåga. pert, plrt, a. öppen †; flink, liflig; altför »fri» af sig, framfusig, näsvis, näbbig, oförskämd; s. näsvis person; a ~ girl, »näbbgädda»; Madam ei. Miss (P)"v, »fröken näspärla», pertain, perta'n, vn. (med to) tillhöra, tillkomma; angå. pertinacious, pertina'sjus, a. envis, hals-starrig; fast, bestämd, ståndaktig; ihärdig. ^ness, -nës, pertinacity, -nas'iti, s. envishet, halsstarrighet, fasthet, ihärdighet; ~ of purpose, kraft i att vidblifva sin föresats, pertinacy †, —nås?, s. se

föreg.; se äfv. följ.

pertinence, pertinency, pe'rtinens(i), 5.

lämplighet, behörighet, jfr följ. pertinent, pè'rtinënt, a. hörande till saken (»gående på sak»), »träffande»; lämplig, passande (to, för); behörig ftfv. jur.; ^v/ wisdom, sakkännedom. ~neSS, -nës, s. egenskap att höra till saken, jfr föreg, s. ~S, -s, s. pl. Skoti. jur. tillbehör.

pertly, pl'rtil, ad. af pert, jfr d. o. pertness, -nës, s. näsvishet; »näbbighet», opassande liflighet ei. språköamhet.

perturb, plrte'rb, ~ate †, -at, va. bringa i oordning; oroa, förvirra, störa, ^ance †, -åns, nation, -a'sjun, s. oordning, förvirring; vetensk. perturbation (: fys. storing af magnetisk inklination el. deklination; astron, rubbning i planeters regelbundna rörelse).

ator -atur, ~er, -'-år, s. en som oroar etc.; orostiftare, pertuse †, pèrtu's, ~d, -tuzt, a. se perforated. pertusion, -tå'zjån, s. genomstickande; hål. pertUSSiS, Int., pårtås'is, s. med. kikhosta. Peru, përè', s. pr. Peru; balsam of ~

-balsam, s. Perubalsam, peruke, përå'k, (-r'uk), s. is. gammaldags peruk med stångpiska o. d.; va.){(ikläda peruk.

perusal, përo'zål, s. noggrann undersökning ei. granskning >|<; genomläsning; for your hand. till påseende om bok. peruse, përo'z, va. noga undersöka, granska * ; uppmärksamt genomläsa, studera, -år, s. genomläsare. Peruvian, përo'viån, a. peruansk, Peru-; s. peruan, invånare i Peru; ~ balsam, se balsam of Peru; ~ bark, farm. kinabark. pervade, plrva'd, va. gå igenom, genomtränga om vätskor, äfv. bild.; genomgå, vara (finnas) »genomgående» (öfverait) i (ei. på, bland); beherska, helt och hållet råda öfver, fatta (the mind, all their thoughts, etc.), pervading, -ing, prt.; a. »genomgående», jfr föreg, pervasion, pèrvä'zjun, s. genomträngande, jfr föreg, pervasive, -vå'siv, a. genomträngande, perverse, perve'rs, a. förvänd, vrång; ond, förhärdad, förstockad; stygg, ondsint, vresig, tvär. ~neSS, -nës, s. förvändhet, ondska, vrånghet; vresighet, tvärhet, stygghet. perversion, -vè'rsjån, s. för-

därfvande, moralisk försämring, förvridning biid., förvrängning, perversity, -iti, se perverseness. perversive, -iv, a. för-därfvande; förvrängande (med of). pervert, perve'rt, va. förvända, förvränga; försämra moraliskt, förföra, förleda; fördärfva; vn. † råka in på villovägar; s. (-'-) en som råkat in på villovägar; affälling. ^er, -ur, s. förledare; en som förvränger, fördärfvar, ^ible, -ibl, a. som kan förvrängas, förföras; lätt förledd till ondt. pervicacious †, pervika'sjus, a. halsstarrig,

hårdnackad. perviOUS, pe'rvius, a. genomtränglig fys. o. biid.; tillåtande genomfart, öppen, framkomlig, tillgänglig (to, för). ^neSS, -nës, s. genomtränglighet (fys., jfr permeability); tillgänglighet jfr föreg.

pesade, fr., peza'd, -sa'd, s. ridk. pesad (ett

tempo som liknar stegring).

peSage, pes'adj, s. vågpengar.

pesky, pes'kl, a. Am. P »förbaskad», »djäf-

, la» : svår, stor, förarglig, »kitslig», »led»,

kinkig, brydsam, pessary, pës'ari, s. kir. moderring. pessimism, pës'imizm, s. pessimism, pessimist, -mist, s. pessimist, pest, pest, s. pest oftast bild., landsplåga; biid. »syh da fördärf»; a — upon him, må hin ta hnm. —-house, s. pestsjukhns. pester, pes't&r, va. anfäkta, plåga, besvära, hårdt ansätta, »ligga öfver» rör att erhålla ngt (with, med), —able, -abl, a. hand. sjö. svårt skrymmande, belamrande (goods). —er, -ur, s. en som plågar, besvärar. —-merit, -mënt, s. plåga, förtret, besvär. —OIIS †, -ås, a. plågsam, besvärlig. (pest)iduct)j<, -idukt, s. ngt som leder smitta. —iferoUS, -lf'urus, a. förpestande; sjuk-domsalstrande, i hög grad osund, ohälsosam ; smittosam; fördärflig, högst skadlig. —ilence, -ilens, s. pest äfv. blid., pestsmitta, moralisk f ördärflighet; to carry — into, förpesta bild. —ilent, -llënt, —-ilential, -ilën'sjål, —ful, -ful, a. pestartad; pestbringande, förpestande, smittosam; högst skadlig, fördärflig; F »förpestad», outhärdlig, »värre än pesten» (fellow, knave).

pestle, pës'1, pest'l, s. mortelstöt; förr kort staf, batong för polisbetjänter; klubba, stamp; lägg af ett djur; va. stöta (i mortel); — of pork, fläskskinka, pet, pet, 1. s. anfall af dåligt lynne, lyn-nighet, »fnurra»; to take (get into) a —, blifva »fnurrig», blifva »på kaporr»; to be in a — (of sulk) with, vara fnurrig (ond) på ngn, ngt. pet, pët, 2. s. älsklingslam, dilam (jfr cade -lamb); favoritdjur i aiim.; »kelgris», favorit, älskling; a. favorit-, älsklings- (child, dog etc.; äf v. theory et c.); va. kela med; skämma bort. —-name, s. smeknamn, petal, pët'ål, s. bot. kronblad, —ed, -d, a. bot. med kronblad, —iform, -'iform, a. kronbladsliknande. —ine, -in, a. bot. hörande till (fästad vid ett) kronblad; liknande kronblad. —ite, -it, s. min. petalit (ett slags fältspat). — oid, -ojd, a. lik ett kronblad. —OUS, -us, a. se — ed; kronblads-, petard, fr., plta'rd, s. mil. petard; to be hoist with one's own —, själf falla i den grop man gräft för andra. —eer, —ier, -è'r, s. en som handhafver petarder. petaSUS, lat., gr., pet'asus, S. antik. myt. Mer-kurii vingade hatt; byg. hjälmtak (kupol

med form af en bredskyggig hatt).

pet-cock, pet'k6k, 5. mek. krän på en pumps

afloppsrör; ångm. utblåsningskran. petechial, petek'ial, a. med. fläckig; — fever,

fläckfeber, peter, pè'tår, se saltpetre. Peter, pè'tår, s. pr. Petrus, Petter, Per; the blue —, se blue-Peter, (p)—-boat, s. fiskarbåt lika i Tör o. akter, (p)—man, S. F förr fiskare på Themsen. —-pence, s. kyrkoh. peterspenning, (p) —'s-fish, s. kolja, jfr haddock, (p)—sham, -sjåm, s. ett slags tjockt grofluddigt vani. blått kläde; tjock öfverrock af —. peterel, se petrel.

petiolar, pëtfiolur, —y, -!, a. hörande till ett bladskaft, petio|ate, -låt, a.bot. skaf-

tad om blad.

petiole, pet'iol, s. bot. bladskaft. —d, -d, a. försedd med bladskaft, skaftadt

blad.

petiolulate, petl6i'uiàt, a. bot. skaftad om småblad. petioluie, -'--lul, s. bot. småbladskaft.

petit, fr., pët'l, a. jur. liten, mindre (jfrpetty); — jury, etc. se under petty.

petition, pëtisj'un, s. bön, begäran, anhållan; ansökan, petition, böneskrift; besvär öfver val till parlamentet (election —); va. bedja, bönfalla hos; petitionera hos, inlemna en petition till (for, om); a — for mercy, en nådeansökan; — of right, civilprocess mot kronan; to bring in a — for (ei. in favour of), ingå med en petition om; to present a — against an election, anföra besvär öfver ett val till parlamentet (t. ex. the S—bury (ett lokalnamn) election —, besvär öfver olagligheter begångna vid valet i S.). — arily -arill, ad. genom petition)|<; log. genom en »pe-titio principii». —ary, -åri, a. bönfallande; innehållande en ansökan, en begäran, böne-. —ee, -è', 5. jur. person mot hvilken man framställer klagomål i en petition, —er, -år, s. en bönfallande, pe-titionär; Eng. hist, motståndare till hofpartiet under Karl d. 2:dre. —ing, -ing, prt.; s. bönfallande; petitionerande; right of

—, petitionsrätt. petitory, pëtfituri, se petitionary. petong, pëtong', s. kinesisk hvit koppar

(legering af koppar o. nickel).

petrary, petra'ri, s. mil. förr maskin kastande stenar.

petre †, pè'tår, äfv. —salt, se saltpetre. petrean %, petre'an, a. klipp-, sten-, petrel, pëtfrël, s. zool. stormfågel (Procel-laria); fulmar —, Procellaria glacialis; stormy —, stormsvala (P. pelagica L. ei.

Thalassidroma).

petrescence, pëtrës'ëns, s. förstening, sten-vandling (abstrakt), petrescent, -sent, a. öfvergående (hårdnande) till sten. petrifaction, pëtrifåk'sjun, s. förstening afv. bild.; stenvandling afv. konkret. : petrifikat. petrifactive, -tiv, a. förstenings-; egande förmåga att förvandla till sten, förstenande.

petl'ific, pëtrifik. a. se föreg, ^ation, -a'sjun, s. se petrifaction, petrify,-'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) förvandla till sten; förstena afv. bild.; göra hård; vn. förvandlas till sten äfv. bild., jfr va. Petrine, pe'trln, a. af Peter; the ^ epistles,

Petri epistlar, petrography, petrografi, s. geoi. beskrifning på bärg(s yttre bildning); konsten att skrifva på sten †.

petrol pet'rol, ^eum, -o'lëum, s. bärg-

olja. ~eum-oil, s. gasolja. petrology, pëtr6l'odji, s. geoi. läran om bärg

och klippor, petronel, pëtfronël, s. stor ryttarpistol, petrosilex, pètrosi'lëks, s. min. hälleflinta. petrOSiliciöUS, -silisj'us, a. bestående af (ei. liknande) hälleflinta. petrOUS, pè'trüs, a. lik sten, stenhård; stenig.

pettah, pèt'å, S. Ind. förstad till en befäst stad. petted, pëtfëd, (af pet, 2.) bortkelad,

bortskämd med smek.

pettedly, pëfëdli, ad. (jfr petj 1.) pettishly. petticoat, pëfiköt, F -kut, s. nnderkjortel, kjol; kolt; skott-»taflan» utanför ringarna (jfr outer, 5.); ~ government, kjortelvälde, kvinnoregimente. ~-Stricken, a. stående under toffeln. ~ed, -ëd, a. klädd i kjol. pettifog, pëfifog, vn. F uppträda som brän-vinsadvokat; bruka advokatknep,krångla i affärer. ~ger, -Är, s. F bränvinsadvokat, »lagvrängare». ~gery, -uri, ^ging, -ing, s. advokatyr, advokatknep, lagvräng-ning.

pettily, pet'ili, ad. af petty, pettiness, -nës, s. litenhet, obetydlighet; futtighet, fnask i gh et.

pettish, pet'isj, s. snarsticken, »ömtålig», kinkig, knarrig; stucken, »fräsig», snä-sig, »arg» ton. ~neSS, -nës, s. dåligt lynne; knarrighet. pettitoes, pëfitoz, s. pl. grisfötter; F fötter, petto, it., pëtfè, s. bröst, i uttr.: in i hemlighet; i troget förvar (minne); to keep in 'v/, behålla för sig själf, gömma på (förtiga tills vidare), petty, pët'i, a. liten, obetydlig, ringa; underordnad; ~ constable, fjärdingsman; ~ jury, mindre jury (af 12 ledamöter, eger blott att fria el. fälla); ~ larceny,

snatteri; ledger, hand. se postage-boolc; ~ officer, underofficer på örlogsfartyg; ~ sessions, sammanträde af några fredsdomare; ~ treason, mord på husbonde (ei. annan öfverordnad person), ^chaps, s. zool. några arter trädgårdssångare (Sylvia trochilus o. S. sibilatrix). ^COy, s. bot. ullört (Filago). ~-whin, s. bot. en art ginst (Genista anglica); afv. en art puktörne (Ononis spinosa). petulance, petulancy, pet'ulans(i), s. sjäifs-våld ; nyckfullhet; näsvishet, näbbighet; (tillfällig) retlighet i lynnet, petulant, -lånt, a. självsvåldig; nyckfull; näsvis, näbbig; trotsig; knarrig, retlig, kinkig till lynnet. petun(t)se, (el. -tze), pëtuns', s. finmalen

kinesisk fältspat (tin porslin), pew, pu, s. (kringstängd) kyrkbänk; va. förse med (kyrk)bänkar. ^fellOW, s. en som sitter i samma bänk i kyrkan. -Opener, s. bänköppnare (-öppnerska) i en kyrka. rent, s. bänkhyra. ^-renter, s.

bänkegare i kyrka. ~-W0man, s. bänkvak-terska i en kyrka, jfr opener. pewet, pe'wet, pewit, -wit, s. zool. tofsvipa (Vanellus cristatus), <-x>-gull,£. zool. skrattmås (Xema ridibundus). Pewks, puks, s. pl. Am. P öknamn på invånare i Missouri.

pewter, pu'tÄl*, S. arbetstenn (legering af tenn och bly; stundom äfv. annan tennlegering ss. britanniametall); tennmugg, tennstop, tennkanna; tennkärl (tallrikar o. d. kollekt.); sjö. si. prispengar; si. pengar. ~er, -ur, tennarbetare. -i, a. af (ei. lik) tenn,

tennaktig.

phaeton, fa'etun, s. (P) pr. myt. Faeton; s.

faeton (lätt öppen fyrhjulig vagn); zool. tropik-fågel.

phalangal, falang gal, phalangeal, -lan'dje-

ål, a. af phalanx. phalanger, falan'djur, s. zool. en art känguru

(Phalangista). phalansterian, falanste'rian, a. falangste-risk, hörande till Fourier's socialistiska system; s. anhängare af Fourier, ^ism,. -izm, s. falangsterianism, jfr föreg, phalanstery, -'- stëri, s. falangstär (ett primär-

samhälle enligt Fourier's system).

phalanx, gr., fa'ianks, får-, s. (pl. phalanges, -an'djez) gr. ant. fylking, falang äfv.

anat.; jfr äfv. nästföreg.

phalarope, farårèp. phalerope, -lërèp, $.

zool. simsnäppa (Phalaropus).

phanerogamian, fanuroga'mian, phanerogamic, -gam'ik, phanerogamous, -règ'-

amus, a. bot. fanerogam. phantascope, fan'taskop, s. trollykta (en op

tisk leksak).

à: fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: her, i: fine, 1: fiu, 1: fir,phantasm

Mindre brukligt. 985 † Föråldradt.

philippic

phantasm, fan'tazm, ~a †, -ås'må, s. fantasibild, »dröm»; hjärnspöke, »syn»; optisk skenbild, ^agoria, -tasmåg6'riå, s. framställning af bilder medelst optiska instrument; laterna magica, ^agorial, -tasmagi'rial, ^agoriC, -tasmagor'ik, a. jfr föreg. s. o. ~agOry, -tas'magori,

se nvcigoria. ~al, -'ål, a. fantastisk; illusorisk, skenbar; drömlik, skådad som i en dröm, dröm-, statical, -tåsmåfikål, a. se föreg. ^atography, -tåsmåt6g'råfi, s. beskrifning på optiska luftfenomen (regnbåge, vädersolar o. d.).

phantastic(al), se fantastic. phantasy, fåntåsi, se fancy. phantom, fån'tém, s. skenbild, drömbild; hjärnspöke; spöke; ~ com, tunn, stri-pig säd. ~-ship, se Flying Dutchman. pharao, få'r6, ~n, få'råon, se faro. Pharaoh, få'rè, få'råo, s. pr. Farao (titel på

fornegyptiska konungarne); S rat, faraoråtta, jfr ichneumon. Pharaon, fåråon, se föreg. -'ik. a. till-

hörande faraonerna; fornegyptisk. Pharisaic, fårisåʼik, ~al, -ål, «. fariseisk. ~alneSS, -ålnës, s. fariseism, jfr föij. pha-risaism, -'--izm, s. fariseernas lära o. väsen; fariseism, verkhelighet, andligt högmod, skrymteri. Pharisee, får'isè, s. farisé äfv. biid., jfr pha-risaism. ~ism, -izm, se phavisaism.

pharmaceutic, farmasu'tik, ~al, -ål, a. far-

macevtisk, apoteks-. ~S, -s, s. pl. se pharmacy, pharmaceutist, -tist, s. far-macevt, apotekare, pharmacist, fa'rmasist, se föreg, pharmaco-, gr-, få'rmåko, i sms. gift; läkemedel. adynamics,.....'-, s. pl. läran

om läkemedlens verkningar. ~lite,-måk'-olit, S. min. giftsten, farmakolit (arseniksyrad kaik), ^logist, -kol'odjist, s. farmakolog, en som är hemma i ~l0gy, -kél'odji, s. farmakologi, läran om droger, samt om läkemedels beredning; afhandling i farmakologi. ~pæia, -pè'jå, s. farmakopé. 'v.poiist, -kop'olist,s.droghandlare; läkemedelsförsäljare, apotekare. ~siderite,

-----, s. min. farmakosiderit (jfr cube

-ore), pharmacy, -'-si, s. farmaci, konsten att tillreda läkemedel, apotekar-konst ei. -yrket. pharO, (1.) sc faro; (2.) † se föij. 5. pharos, gr., få'ros, s. fyrbåk (cg. s. pr. : den

vid det gamla Alexandria belägna).

pharyngeal, fårin'djëål, --è'ål, a. af pharynx. pharyngotomy,-got'omi, 5. kir. svalgsnitt. pharynx, gr., får'inks, s. anat. svalg, phase, fåz, S. utseende, fas (en himlakropps, is.

minens t) skifte afv. biid. (the n»s of life);

min. genomskinlig grön kvarts; to enter on a new inträda i ett nytt skede, phasel, få'zëi, se kidney-bean. phasis, gr., fa'sis, s. (pl. -ses, -sèz) se phase,

astron.

pheasant, fez'ant, zool. fasan (Phasianus colchiciis); gold golden guldfasan (P. pictus); silver silfverfasan (P. nycthemerus). ^-walk, ~ry, -ri, s. fasangård, fasaneri, pheese, fez, etc. se feaze (2.) etc. phenic, fe'nik, a. kem. fenyl-; ~ alcohol,

karbolsyra. Phenician, fënisj'ån, a. fenicisk; s. fenicier. phenix, lat., fe'niks, s. myt. fågel Fenix; bot.

dadelpalm, phenogamian, fënogå'miån, se phaneroga-mian.

phenol, fe'nol, s. kem. fenol, phenomena, fëném'ënå, s. pl. af phenomenon. -nal, a. hörande till ett fenomen, fenomenei. phenomenology, -nol'-6dji, s. läran om fenomenen (i naturen).

phenomenon, gr., fènom'ën6n, s. (pl. -na,

-nå) fenomen, (märklig) företeelse, phenyle, fe'nii, s. kem. fenyl. phenylic, fë-

nil'ik, a. kem. fenyl-. pheon, fè'on, s. ber. pil- ei. spjutspets med hullingar; äfv. ss. märke på kronans egendom (äfv. broad arrow, broad or). phial, fi'al, s. liten glasflaska (apoteksflaska o. d.); va. slå på flaska; bevara på flaska. Philadelphian, filådël'fiån, a. från Filadelfia; äfv. hist. : tillhörande Ptolemeus Filadelfus; s. invånare i Filadelfia; kyrkoh. medlem af en viss sekt på 1600-talet. philander, filån'dur, vn. kurtisera; »visa sin ömma låga», »slå» (about, för en dam); sköta kurtis, pjollra om kärlek; to go "»ing about at night with ..., göra månskenspromenader med ... ~er, -ur, s. kurtisör, kärleksnarr. philanthropic(al), filånthrèp'ik(ål), a. filantropisk, praktiskt människoälskande, philanthropist, --'-pist, s. filantrop, människovän. philanthropy, - -'-pi, s.filantropi, philatelist, filat'elist, s. frimärkssamlare.

philately, -11, s. frimärkssamlande. philharmonic, filhårménlk,a. musikälskande, filharmonisk (society). philhellene, filhërèn, s. se philhellenist. philhellenic, -lën'ik, a. grekvänlig, jfr följ. philhellenist, -lënist, s. filhellen,

grekvän (is. under grekernas frihetskrig mot turkarne).

philibeg, s* filibeg.

philippic, filip'ik, 5. (eg. Demosthenes' Philip-pika) häftigt, dundrande tal, skarpt utfall mot ngn person.

philister, filis't&r, s. si. (eg. vid tyska univ.) kälkborgare, »bracka». Philistia, -tia, s. pr. Filistéen; F sammanfattningen af alt hvad kälkborgerligt ei. prosaiskt är. Philistine, filis'tin, -'--, s. bibi. hist. filisté;

si. filister (förstockad prosaiker el. bildningsfiende),

kälkborgare, »bracka»; P polisbetjänt. Philistinism, -izm, s. univ. F filister aktig-het, kälkborgerlighet, »brackiotism». philologer †, fiiél odjur, se philologist, phi-lologic(al), -lèdj'ik(ål), a. filologisk, phl-lologist, -djist, s. filolog, philology, -dji, s. filologi, språkvetenskap, -studium, philomath, fil'6måth, s. vetenskapsälskare; en iärd. ~ic, -'ik, a. vetenskaplig, lärdoms-; älskande lärdom. -l6m'åthi, s. vetgirighet, kärlek till vetande, philomel, fil'6mël, ~a, gr.. -mè'lå, s. näktergal.

philopena, f!l6pe'nå, S. filipin (en lek; gåfva), jfr flllipeen.

philoprogenitiveness, fii6prodjen'itivnes, s.

frenoi. kärlek till afkomma, philosopher, fii6s'of 111*, S. filosof i alla bet.: forskare, vetenskapsman (jfr philosophy);

game, en variation af schack; stone, aikem. de vises sten; wool, förr kem. >lana philosophica>, »nihilum album» (zink-oxid i form af rök).

philosophic(al), filésofik(ål), a. filosofisk

i aiia sv. ordets bet., arv. (jfr philosophy) naturvetenskaplig; fysikalisk (experiment, instrument), ^ally, -ali, ad. filosofiskt; afv. med en filosofs lugn. philosophism, filos'ofizm, s. skenfilosofi,

falsk visdom, sofisteri, philosophist, fii6s'6fist, 5. sofist. ~ic(al),

-'ik(al), a. sofistisk. philosophize, fil6s'ofiz, vn. filosofera; forska, räsonnera, göra undersökning angående ngts väsen o. grund (upon, Öfver), ^r, -år, s. en som filosoferar, philosophy, filos'éfi, s. filosofi äfv.: filosofiskt lugn, sans, besinning, självfbeherskning, resignation; rationel vetenskap, (betraktelse öfver) den rationela sidan af ngt; skämts, ngts »väsen och begrepp» i aiim.; äfv. (ren) estetik; äfv. särsk. naturlära; fysik (natural scientific the ~ of drawing-rooms, salongens estetik, estetiska betraktelser öfver förmak; ^ of mindj mental psykologi; äfv. se följ.; metaphysic filosofi i eg. bet., metafysik. philotechnie(al), filotëk'nik(ål), a. konst-

(ei. slöjd)älskande. philter, fil'tur, s. kärleksdryck; va. blanda med kärleksdryck; ingifva kärleksdryck, phiz, fiz, s. (F skämts, förkortning physiognomy) ansigte, fysionomi.

phlebology, flëb6l'6djl, s. läran om blodådrorna.

phlebotomist, flebét'6mist, s. åderlåtare. phlebotomize, -miz, va. åderlåta, phlebotomy, -mi, s. åderlåtning, phlegm, flèm, s. fysiol, slem; bild. tröghet, flegma. ~atic, flegmat'ik, a. med. slemmig, rik på slem; slemalstrande; fleg-matisk, trögt temperament. ~on, fleg'mon, s. med. inflammation (i cellväfnaden). OnOUS, fleg'monus, a. jfr föreg. s. phleme, se fleam.

phlogistic, fl6djis'tik, a. äldre kem. iiOglStlSK, innehållande phlogiston, s. a» o.; med. inflammerande. ~ate †, -àt, va. äldre kem. förena med phlogiston (reducera), phlogiston,

-'ist6n, s. äldre kem. flogiston (ett slags »bunden eld» som antogs finnas i alla brännbara kroppar).

phlox, floks, s. bot. floks.

phoca, iat., fo'kå, s. zool. säl. ~cean, -kà'-

sèan, s. zool. säldjur. ~l, -kål, a. säl-, hörande till sälar. phocine, fè'sin, a. hörande till skäldjuren. Phoebus, lat., eg. gr., fe'bus, S. myt. Febus

Apollo; poet. solen. Phoenician, se Phenician. phænix, se phenix.

phonetic, f6nët'ik, «val, -ål, a. hörande till språkljuden; fonetisk, ljudenlig (characters, bokstäfver; spelling, stafningssätt). ~ian, -tisj'ån, s. fonetiker. -s, s. pl. fonetik; jfr phonology; äfv. se phonics. phonetist, fon'etist, s. fonetiker, jfr phonologist. phonic, f<Wik, a. hörande till ljud, akustisk. ~S, -s, s. pl. läran om ljud, akustik; fonetik, phonograph, fö'nogråf, s. ljudtecken i ljud-

skrift; fonograf, ljudskrifvare (instrument). ~er, -nog'råfur, s. fonograf, ljudskrifvare (person). ~ic(al), -'ik(ål), a. fono-grafisk. ~ist, -nog'råfist, s. fonograf, jfr ~er. ~y, -n6g'råfi, s. läran om (ei. beskrifning på) språkljuden; ljudskrift

(framställande i skrift af språkljuden, hvart o. ett med sitt särskilda tecken); ett (Pitmans) snabb-skrifningssystem grundadt på ljudskrift; fonograf! (konsten att begagua en fonograf).

phonolite, fi'nolit, 5. min. fonolit (en art

fältspat).

phonologer,fèn6i'6djur, %e phonologist. pho-nologic(al), -lod'jik(ål), a. hörande till språkljudläran, fonologisk, jfr phonology. phonologist, "djist, s. fonetiker, kännare af språkljudläran, en som är hemma i fonolögi. phonology, -dji, s. fonologi, fonetik, läran om språkljuden, phonotypë, fo'notip, s. typ, stil, tryckt bokstaf framställande ett språkljud, phøno*

Li fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: lier, 1: fine, l: fin, i: fir,phoriotypic(al) ‡ Mindre brukligt. 987 † Föråldradt.

phyllopod

typiC(al), -tiplk(å]), a. fon o typisk, pho-notypy, -riot'ipi, s. tryckning med phono-types.

phosphate, f6s'fàt, 5. kem. fosfat, fosforsyradt salt. phosphatic, -fat'ik, a. kem. fos-forhaltig. phosphide, -fid, s. kem. fosfor-förening.

phosphor, fés'for,s. se † astron, morgonstjärnan, Yenus som morgonstjärna, -at, va. förena med fosfor; impregnera med fosfor. ~eSCe, -ës', vn. fos-forescera, lysa i mörkret (utan utveckling af värme), ^escence, -es'ens, s. (jfr föreg.) fosforescens, fosforsken. escent, -ës'ënt, a. fosforescerande, fos-forlysande. ~ic(al), -'ik(al), a. af fosfor, innehållande fosfor, fosfor-; acid, fosforsyra. ~ite, -it, s. min. fosforit, fosforsyrad kalk (apatit). ~itic, -lt'lk, a. af föreg. ~ize, -iz, va. se ^ate. ^OUS, -us, a. fos-forhaltig; ~ acid, fosforsyrlighet. ~US, lat., -ås, S. morgonstjärnan mest poet.; kem. fosfor, phosphuret, fos'furet, 5.

kem. fosforförening. ~éd, ~ted, -ed, a. förenad med fosfor.

pllOtO, gr., fo'to, a. i sms. mest vetensk. termer ljus-; s. F förkortning för photograph ei. photographic picture, "»chemical, —a. hörande till ljusets kemiska verkan.

chemistry, ---'--, s.

jfr föreg, fotokemi. 'vchromy, -k'romi, s. fotografering i färger, färgfotografi, ^-engraving, s. foto-gravering, -gravyr. ~gen, -djen, s. kem. fotogen. ~gene †, -djèn, s. fysiol, en bilds frambringande och kvardröjande på ögats näthinna; ljusbild (jfr photograph). ^genic, -djën'ik, a. frambringad af ljuset om en bild; hörande till r^geny; <v drawing, ~ picture, daguerrotyp. ~ geny, -dj'èni, s. konsten att frambringa bilder genom ljusets inverkan (daguerrotypin ^graph, -graf, s. fotografi (bild); va. åstadkomma på fotografisk väg; ~ book, fotografialbum. ~grapher, -g'rafur, s. fotograf, ^graphic(al), -gråfik(al), a. fotografisk; ~ picture, se photograph.

^graphically, -graf'ikali, ad. på fotografisk väg, med fotografiens tillhjälp. ~graphist, -g'rafist, s. fotograf. ~graphy, -g'rafi, s. fotografi

(konst).

graph, —s. fotolitografi (wid); va.

fotolitografera. ^lithography, ----

s. fotolitografi (konst), "Jogic(al), -lodj'-ik(al), a. af följ. ~logy, -1'édji, s. läran om ljuset. ~meter, -m'ëtur, s. ljusmätare (instrument). ~metry, -m'etri, S. mätning af ljusstyrka, 'v»

phobia, -fè'biå,

s. med. ljusskygghet. ~psia, -p'sia, ~pSy,

-p'si, S. med. ett Blags Ögonsjukdom hvari

patienten ser lysande ringar o. d. för ögat. ^-

Sculpture, s. plastisk afbildning på grund

af en mängd frän olika håll samtidigt tagna fotografier. ~sphere, S. ljussfär is. omkring solen. ~type, s. fotografiplåt hvarmed kan tryckas; självfva processen hvarigenom en sådan plåt framställes. ~typic, a. af föreg. ~typy, -t'ipi, s. fototypi. phrase, fràz, s. fras, uttryck, talesätt; egendomligt uttryck(ssätt), språk egenhet; ngns stil, språk; mus. fras, kort passage; va. uttrycka, benämna; mu«. fra-sera; in familiar såsom det heter med ett hvardagligt uttryck (»som man plägar säga»), ^-book, s. fraseologi (bok

som innehåller [svårare, egendomliga] uttryck o.

deras förklaring), ^man, s. F frasmakare. ^ogram, -ëègram, S. fonografiskt tecken för en hel fras. ^ologic(al), -ëolàdj'ik(al), a. fraseologisk. ^ologist, -ëèPédjist, s. en som samlar (ei. nytjar) egendomliga talesätt, 'vology, -eol'6dji, s. uttryckssätt, diktion; se vid. r»-book. phrasing, -mg, prt. Kt phrase; s. uttryckssätt, stil; uttryck; mus. frasering, phrenetic †, frënëtlk, se frenetic. phrenic, frèn'ik, a. anat. hörande till mellangärdet.

phrenitis, 1st., freni'tis, s. med. hjärninflammation; yra, raseri (jfr frénzy). phrenologer, frënol'édjur, s. se phrenologist. phrenologic(al), -lédj'ik(al), a. frenolo-gisk. phrenologist, -djist, s. frenolog. phrenology, -dji, s. frenologi, phrensied, phrensy, se frenzied, frenzy. Phrygian, fridj'ian, a. frygisk; s. frygier; ~ cap, frygisk mössa, röd »frihetsmössa»; <v» stone, frygisk sten (ett slags

pimpsten fordom brukad till medicinska ändamål; ett slags sten brukad till rödfårgning).

phtiriasis, gr-, tiii'asis, s. med. lussjuka, phthisic, tiz'ik, s. med. lungsot; F andtappa; en lungsiktig. ~al, -al, a. lungsotsartäd, lungsots-; lungsiktig, phtisis, lat., gr., thi'sis, ti'sis, s. med. lungsot; tvinsot. phylacteric(al), filakter'ik(al), a. af följ. s. phylactery, - turi, s. jud. ant. phylakte-

rium, »tänkeskrift» (jfr Matt. 23, 5.) (pergamentsband med bibelspråk [tio Guds bud etc.l bundet om pannan el. vänstra armen under bönens förrättande); amulett; relikskrin hos de första kristna.

phyllite, fil'it, .9. min. förstenadt blad. phyllo-, gr., fii'6, s. 1 sms. blad-. -id,

~dium, lat., -lo'dium, s. bot. fyllodie,; bladskaft utvidgadt till likhet med ett blad. «v»id, -lojd, a. naturv. bladliknande. ~ph0!'0US, -loférus, a. bladbä-j rande. ~pod, -p6d, s. zool. »bladfot»,

phyllopod (familj af krustacéer). ~podous, -lép'édus, a. zool. bladfotad, jfr föreg. — Stome, -stim, 5. zool. »bladnos» (afdelning af fladdermöss). ~taXÈS, gr., -tak'sis, ^tEXy, -tak'si, s. bot. den ordning i hvilken bladen äro fästade på stammen. ~xera, -kse'ra, s. zool. vinlus (insekt); sjukdom på vinranka orsakad af vinlusen.

physeter, lat. gr., fise'tur, s. se cachalot; ett »lags filtreringsapparat.

physic, fiz'ik, s. läkarevetenskap, medicin; läkemedel, medikament; F afförande medel; va. (imp. o. pp. -ked, -t) gifva ngn in läkemedel; medicinskt behandla, kurera, böta; ingifva laxermedel; to take *», to be in ~ F, »taga in», medicinera. ~-nut, s. bot. farm. krotonfrö (frukt af Jatropha curcas, en vestind. växt hvars frön innehålla en drastiskt emetisk olja). —Mlt-Oil, S. farm. (jfr föreg.)

krotonolja. ~al, -ål, a. naturlig, fysisk, kroppslig, yttre, materiel; fysikalisk, fysisk; naturvetenskaplig; medicinsk †;

education, kroppens uppfostran (med gymnastik o. d.); ~ geography, fysisk geografi; ~ laws, naturlagar; ~philosophy, naturlära, allmän fysik; ~point, fys. materiel punkt (mots, mathematical point)-, ~ science, fys. läran om kroppars egenskaper. ~ally, -ali, ad. fysiskt, kroppsligt; enligt naturlagarna; på medicinsk väg†; enligt medicinens föreskrifter †; ~ impossible, fysiskt (F äfv.: rent, »blankt») omöjlig; ~ and morally, till kropp och själ. <x/ian, -zisj'un, s. läkare. ~ist, -'isist, s. fysiker, ^ked, -t, imp. o. pp. at physic, svking, -ing, prt.; s. medicinerande. ^o-logic, -élédj'ik, s. logik belyst af naturläran. ^O-mathematiCS, ...'-, s. tillämpad matematik, matematisk fysik, ^o-philosophy, ...'--,

s. naturfilosofi, "uo-theology,.....s.

naturlig teologi. -s, 5. pl. allmän

naturlära; fysik.

physiognomer, flziog'nomur, se physiognomist.

physiognomic, fiziognémlk. «. (äfv. ~al) fysionomisk. ~S, -s, s. pl. fysiono-mik. physiognomist, ---'-mist, s. fysionomist, »ansigtskännare». physiognomy,

---mi, s. fysionomik (konsten att af en

persons anletsdrag sluta sig till hans karaktär) ;

fysionomi, anletsdrag, ansigtsuttryck, -prägel; naturv. utseende i aiim., »habi-tus».

physiographic(al), fiziogråfik(ål), a. fysio-grafisk, naturbeskrifvande. physiography, -6g'råfi, s. fysisk geografi.

physiologer, fiziol'odjur, se physiologist. . physiologic(al), -lèdj'ik(ål), a. fysiolo-

gisk. physiologist, -djist, s. fysiolog, physiology, -dji, s. fysiologi; fysik †. physique, fr., fize'k, s. kroppskonstitution,

-byggnad; en persons yttre, physog, fiz'og, P förk. af physiognomy. physy †, fiz'i, se fusee. phytivorous, fitiv'6rus, se herbivorous. phyto-, gr., fl'to-, i sms. vetcnsk. termer växt-.

^chemistry, ~chimy, -ték'hni, s.

växtkemi. ~geny, -dj'eni, s. läran om växters uppkomst, ^geography,— s. växtgeografi, ^glyphy, -g'lifi, s. se nature-printing. ~graphy, -g'rafi, s. växt-beskrifning. ~id, -jd, a. växtlik. ~lite, -lit, s. växtpetrifikat. ~logist, -1'èdjist, s. botanist. "Jogy, -1'àdji, s. växtlära, botanik. ~nomy, -n'omi, ~nymy, -n'imi, s. växtfysiologi. ^phagOUS, -f'agus, se herbivorous. ~tOmy, -t'omi, s. växt-anatomi; dissektion af växter. ^ZOOn, -z6'6n, (-z'6on), s. (pl. -ZOa, -zåa) zoo-fyt, växtdjur. phyz, se phiz. pi, se pie, boktr.

pia-mater, lat., pi'amatur, s. anat. inre hjärn-hinna.

pianet †, pi'anet, s. zool. se magpie; lilla

hackspetten (Picus minor), pianette, piånët', pianino, it., -ne'ni, s. pianino.

pianissimo, it., piams'imo, ad. mus. pianissimo, mycket sakta, pianist, pian'ist, s. pianist. (---') s.

kvinlig pianist, piano, it., piå'nè, ad. mus. piano, sakta; s. (-ån'ö) se "»forte. —back, s. pianotäcke, —forte, -an'oforte, 5. piano (instrument); grand "», konsertflygel; upright ~ (: cottage-"»), pianino : ~ action, ~ movement, mekanism i ett piano; ~ maker, "» manufacturer, pianofabrikant, musikalisk instrumentmakare; ~ tuner, pianostäm-mare. ^graph, -an'ograf, s. apparat som vidfästad ett piano upptecknar det spelade.

pias(s)aba (el. -va), pias'aba (-va), -så'bå

(-va), S. piassaba (fibrer, till borstar o. d., af en brasiliansk palmart : Attalea funifera). piaster, piastre, pias'tur, s.

piaster (spanskt,

italienskt, turkiskt mynt).

piazza, it,, piaz'a, s. i Italien öppen plats, torg; byg. portik, pelarhall, täckt galleri, pib-corn, pib'korn, s. ett slags walesisk flöjt, pibroch, pe'brok, s. skoti. högländargånglåt,

vild krigsmarsch på säckpipa. pica, lat., pl'ka, S. zool. skata; med. sjuklig]ystenhet efter otjänliga födoämnen; kat. kyrk. mässbok †; alfabetisk förteckning †; boktr, cicero (stiisort); double "», dubbel-cicero; small "», liten cicero.

Li fate, å: far, A: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, 394: fin, |: fir,piöama?

if. Mindre brukligt. 989 † Föråldradt.

picamar, pik'amar, s. bitterämne i beck.

pic(h)aninny, se pickaninny.

picaroon, pik4ro'n, s. röfvare; vrakplundrare, sjöröfvare, picayune, pikajo'n, S. Am. ett litet silfvermynt (: V,6 dollar, ungef. 0,25 öre); F »tjugufemöring».

piccadii, pik'adil, /v/|y, -1, S. förr bruklig hög (pip)krage; (P) namn på en fin gata i London.

piccage, pik'adj, s. förr jur. betalning för tillåtelse att bryta upp mark för att slå upp salustånd, piccalilli, pik àiiil, s. ett slags skarp Ostindisk pickles.

piccolo, it., pik'ol6, s. piccolaflöjt; ett litet pianino.

pick, pik, va. picka, hacka (på); pillra; plocka (på, i), rifva (slita etc.) små stycken ur; sprätta sönder klädesplagg; peta (i) med ngt spetsigt (t. ex. tänderna, öronen), 1'ensa (eg. med ett spetsigt redskap) ull, bomull, salad etc.; gr uf. skräda malm; sprita ärter; reda ut, repa dref; peta upp, uppdyrka ett lås; plocka fram el. Ut, bild. välja Ut (ofta med out); plocka ihop, uppsamla (äfv. med up, jfr ned.); plocka upp (allm. : liämta upp en i sänder, t. ex. från vägen) äfv. : taga Upp (t. ex. ngt nedfallet); plocka blommor, frukt, äfv. om fågel, jfr ofvan; tekn. noppa kläde; VII. hacka etc., jfr va.) peta i ngt; äta långsamt, knapra; vara petig (småaktigt noga och långsam)

i arbete; småstjäla hvad man kommer öfver; S. pigg,

spetsigt instrument; picka, spets-, kilhacka, jfr sms.; väfv. inslag (skyttelns rörelse); boktr, spis, puts, fullslagning, pl. se pie) fritt val,rätt att välja; ~ an acquaintance, hastigt, tillfälligtvis blifva (göra sig) bekant (with, med ngn); ~ a bone, afgnaga ett ben, jfr vid. bone; ~ the feathers, plocka sig, pillra sig om fåglar; ~ a pocket, stjäla ur ngns ficka; ~ a quarrel, samka gräl, ställa till »gurgel»; ~ one's steps, gå försigtigt ei. steg för steg. klifva, stiga; ~ one's way, se föreg, ex.; äfv. långsamt bana sig väg (among, through the croiüd)) ~ a word (ei. ivords), »skräda ord»; se vid. ex. under hole; you may ~ and choose, du får välja efter behag; ^ off, plocka (peta, hacka etc.) bort äfv. biid. is mii. F : skjuta bort fiender; ~ out, peta (sticka) ut; plocka (välja) ut, söka upp; uppsöka, förskaffa sig; variera, jfr ned. under picked; ~ to pieces, hacka sönder, rifva sönder bit för bit äfv. bild. ngns goda namn o. d.; bild. häckla på, »nedgöra»; ~ up, (va.) jfr ofvan hacka, plocka etc. upp; taga Upp ngt nedfallet etc., en gående i sin vagn, i sitt sällskap, skeppsbrutna ur en båt: 1 äl*ga ; Upp-

snappa, få tag i, hitta, komma öfver, lägga vantarna på äfv.: stjäla; F inhämta, lära sig; tillegna sig, antaga vanor etc.; (vn.) F repa sig, återvinna krafter efter en sjukdom o. d. (äfv. ~ up again, ^ up in flesh [: åter få hull], up one's crumbs P, ~ up one's strength)-, ~ up a livelihood (a living) by ..., »dra' (hang!a) sig fram» genom att, »på», med ...; the horse has »~ed up a stone, hästen har trampat en sten i skon; the ~ of, urvalet, eliten, de(t) bästa af (bland); to have one's hafva rätt att välja (of, bland). ~(a)-back, ~apack, -åpak, ad. F (bära) som ett bylte på ryggen; (rida) »maltsäck». ~ax(e), s. spetshacka; murpicka; kilhacka; rotyxa; spetshammare (: ~-ham-mer).

~!ock, 5. (1.) dyrk; uppdyrkare, inbrottstjuf; (2.) utvald ull. ^-me-up, s. si. styrkedryck, is. »styrkare», »restaurerare» efter ett rus. ~-penny †, s. bedragare i smått, ^pocket, s. ficktjuf; vn. begå fickstöld. ^point, s. kilhacka. <v<purse, se fxj-pocket. ^thank †, s. fjäsker; ögontjänare, örontasslare, snyltare. ~t00th †, se toothpick. ~-wick, s. nål el. krok att peta upp en lampveke med. pickaninny, pikanin'i, s. Am. i sydstaterna barnunge af färgad ras.

picked, pikt, pp. (ut)plockad; utvald, utsökt; a. spetsad, spetsig; ~ out, prydd med figurer ei. ränder af annan färg; a green carriage ~ out with red, en grön-målad vagn med röda ränder, pickeerf, pike'r, va. o. vn. plundra, marodera; skärmytsla. picker, pik'ur, s. en som plockar m. m. (jfr pick)) spetsigt instrument af flere slag (jfr pick, pick-axe) särsk. att plocka, rensa med; ål; noppare; noppjärn, -tång; väf. skytteldrifvare; maskin som sönderrif-ver (jfr rag-nS)) tjuf; grälmakare (~ of quarrels)-, «vs and stealers, små och stora tjufvar.

pickerel, pik'firel, s. ung gädda, gäddsnipa; Skoti. se dunlin. ~-weed, s. bot. Pontederia (en vattenväxt).

pickery †, pik'uri, s. snatteri, småstöld, picket, pik'et, s. spetsad påle, stake; staketspjäla; spel. se piquet; mil. piket, bevakningstrupp; va. fästa vid en påle, särsk. förr ss. straff ställa med éna foten på en spetsig stake; inhägna ei. befästa med pallisadera; mii. utställa såsom piket; inlying mii. piket, (trupp i) beredskap; outlying mil. postering, fältvakt. ~-fence, s. pallisad; spjälstaket. ~-guard, s. mii. fältvakt, picketee, piketè', s. se picotee.

i: note, bi do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.picketing

f Talspråk. §00 f Lågt språk.

piebald

picketing, pik'eting, prt.; s. fästande vid en påle (straff) (fr picket). picking, pik'ing,^***.; s. (jfr pick) plockande, pickande; rensning, utplockning särsk. " boktr, vid korrigering, stils upptagande med en ål; upplockande, stjälande, snattande; ngt bortrensadt ei. utplockadt; pl. affall, sopor, skräp, hand. utskottsval, rättighet att välja (to have the ^ from, jfr ex. under pick); sönderstötta ostronskal till gångvägar; (äfv. i pl.) »smulor man plockat upp> äfv. aum. biid.; sportler; ngt »man kommit öfver» äfv. : stulet gods (i uttr. and stealings). pickle, pikl, s. saltlake; ättika o. d. hvari frukter o. d. inläggas; pl. frukter o. d. inlagda i vinättika med skarpa kryddor, pickles (äfv. mixed F dåligt skick; klämma, kinkig belägenhet; ostyrig barnunge ei. ungdom, »bråkstake?, »vildbasare»; va. salta in, lägga in i saltlake el. ättika; bild. preparera (särsk. si. en ny tafla så att den kan gifvas ut för gammal); tekn. gulbetsa, gul-. bränna metallvaror; in a sad i ett bedröfligt (illa tilltygadt) skick; to put a rod in. a eg. lägga ett ris i saltlake; biid. F bereda ngn en upptuktelse. ~-pot, s. kruka ei. burk för inlagda varor. -d, pp. inlagd; a. F ärke- (rogue, skälm, skojare), pickling, -ing, prt.; s. inläggning jfr ofvan; tekn. metallvarors gulbetsning, hvitkokning. picklock, pickpocket, pickpurse, se under pick. picknick, se picnic,

picksome, pik'säm, a. F »som petar i maten», kräsen, kinkig på mat. ~neSS, -nes, s. kräsenhet, picksy, se pixy.

pickthank, picktooth, pickwick, se ander pick,

picnic, pik'nik, s. förr fest hvartill deltagarne bidrogo med sammanskott; utfärd (med matsäck) i det gröna; ett slags - * små biscuits; vn. deltaga i en äta sin matsäck. ~-knife, s. instrumentknif (knir med hvarjehanda redskap ss. borr, mejsel m. m. i skaftet). ~ker, -ur, s. deltagare i en picnic.

PICO, sp., pè'k6, s. (jfr peak) spetsig bärg-topp.

picotee, pik6tè', s. en varietet af trädgårdsnejlika (Dianthus caryophyllus) med liksom ~ ; sönderhackade blombladsbräddar o. fläckar på de gulaktiga kronbladen.

ßicquet, (l.) se picket; (2.) se piquet. picrate , pik'rat, s. kem. pikrinsyradt salt. picric, -rik, a. kem. (eg. bitter) <v» acid, pikrinsyra.

picro-, gr., pik'l'6, i sms. vetensk. termer bitter-, lite, -lit, s. min. pikrolit (serpentin). <v|Tiel, -mel, s. kem. ett bitterämne i galla. toxin(e), -tèk'sin, s. kem. ett giftigt bitterämne i kockelkärnor. Piet, pikt, s. pr. en af den fordom i Skotland boende folkstammen Pikter. oJsh,

-isj, a. piktisk, jfr föreg.

pictorial, pikt6'riål, a. hörande till målning, målnings-, måleri-; bild. målande; prydd med bilder, illustrerad; (P)~ Europe, se ex. under picturesque. picture, pik'tur, -tjur, s. målning, tafla, bild

(äfv. ritning, pennteckning, träsnitt, fotografi

etc.), illustration, plansch; afbild (of af); tablå; biid. tafla, skildring; målarkonst †; va. afbilda, afmåla; biid. utmåla, skildra; gifva ngn en föreställning om ngt; he is the living ~ of his father, han är en lefvande afbild af sin far; to draw a ~ of uppdraga en tafla (göra en skildring) af; to dr ata one's rita ei. måla ngns porträtt; to have one's ~ drawn (taken), låta porträttera sig; she looked the ~ of despair, hon såg ut som en bild af förtviflan; to sit for one's sitta för en målare, låta porträttera sig; ~ to one's self föreställa sig. ^-book, s. bilderbok för bam. ~-Cleaner, s. tafvelrestauratör. idealer, s. konsthandlare. ~-drawer, s. (porträtt)målare. <v,-frame, s. tafvel-ram. ^-gallery, s. tafvelgalleri, ^-restorer, se o»-cleaner. ~-rod, s. ett slags mässingsrör att upphänga taflor på i ett rum. ~-r00m, s. rum (»salong») i tafvel-museum ei. tafvelutställning ei. innehållande en tafvelsamling. ~-sheet, s. perspektivplan. ~Sque, -ësk', a. pittoresk, målerisk, värd en målares pensel, »pen-selfrestande»; lämplig för framställning i målning ei. i bild, framstäld i bilder; (P)~ Europe (ss. titel), Europa i teckningar (bilder). ~Squen6SS, -esk'nes, s. egenskap att vara pittoresk jfr föreg, pic-turize %, -lz, va. framställa i bild(er) (taflor), pryda med bilder, illustrera, piddle, pidl, vn. syssla med småsaker †; barnspr. pinka, sinselera. -Or, s. en

som etc. piddling, -ing,a. obetydlig, bagatellartad. pidgin, pidj'in, 5. P f. pigeon. pie, pi, 1. s. större pastej; boktr, svibel(fisk) (en hop stilar i oordning); to have one's finger in the se under finger. <^man, s. pastejförsäljare på gatan, ^-plant, s. matrabarber.

pie, pi, 2. s. zool. skata, ^bald, -båld, a. brokig, fläckig, skäckig häst; skiftande, olikartad, blandad.

pie, pl, 3. S. den gamla katolska mässboken, piece, pès, S. stycke i alla sv. ordets bet., äfv. konst.: tafla, musikstycke, teaterpjes, literärt arbete, o. artill.: pjes (: ~ of ord-nance); bit, del, lapp, flik, stump; mynt (-stycke) (ofta med tillägg af of: Om, på o. ett räkneord, jfr ex.); pjes (bricka) i spel; handling, gärning, ett särskildt framträdande (manifestation) i verkligheten (ett exempel) af ngt abstrakt el. allmänt, jfr ex.; en per-son jofta förakti. (jfr »stycke»); her. ett sköldemärke (jfr charge o. ordinary); pl. tekn. pannsocker; va. sätta en lapp på, flicka, lappa, (äfv. med up :) lappa upp; fÖr-stycka, sätta ett stycke till, öka ut, komplettera (äfv. med out); förena, binda; vn. hänga ihop, sitta ihop; of eight, se piaster; a se apiece; a ~ of advice (of good counsel) F, ett litet välmenande råd, ett godt råd; a ~ of bread and butter, en smörgås ; a ~ of consolation, en (»liten») tröst; a ~ of cotton, en bom-ullstråd(ända); a ~ of folly, en dåraktig handling, ett dumt streck; a ~ of good fortune, en lycka, en framgång, en tur (»en liten fläkt»); a ~ of information, a ~ of news, en nyhet; to give a person a of one's mind, säga ngn sin tanke (»sitt hjärtas mening») rent ut, »sjunga ut» för ngn; a of negligence, ett groft slarf; he was a ~ of a physician F, han »var litet (en smula) läkare»; a ~ of water, en vattensamling, ett vatten (flod, sgö, dam etc.); a ^ of wit, en kvickhet, ett kvickt infall; by stycke för stycke; (arbete) på styck, på beting (mots, by time); of a af samma sort (lika hvarann), af samma slag (»skrot och korn») (with, som äfv.: »passande i stycke med»); to be , on the F biand arbetare arbeta på styck; (to break, dash, tear etc., bryta, slå, rifva etc.; to come, fall, go, falla, gå) to i stycken, sönder; to cut to ~s, särsk. mil. nedhugga, nedsabla, nedgöra; to take to r>ns, taga sönder, jfr föij.; it takes to >det går att taga sönder». ~-bag, s. lappåse. ^-broker, s. en som uppköper tygbitar af skräddare och sedan försäljer dem. <x,-g00ds, s. pl. styckegods. meal, ad. O. a. i stycken; styckevis. work, s.

arbete på styck, ackordsarbete; boktr, accidensarbete; to do arbeta på styck; by per ackord, "fless, -les, a. i ett stycke, hel, ej hopsatt af flere delar. -år, s. en som hopsätter ei. lagar, ei. vidskarfvar; gruf. en som slår sönder malm. piecing, -ing, prt.; s. (material till) förstyckning, tillskarfning j

biand annat tnpetbårder.

pied , pid, a. brokig, fläckig; skäckig.

ness, -nes, s. fläckighet etc. piedroit, fr., pjàdrèå', s. byg. (half)pelare

utan sockel, piel, pel, s. järnkil för stensprångning. pieman, se under 1. piend, pènd, s. se peen. piepoudre, piepowder, pl'paudur, ran-

jur. marknadsrätt (särskild domstol vid hvarje marknad).

pier, per, s. pir, molo, vågbrytare; utskjutande landningsplats, skeppsbro, hamnarm, brobänk, ångbåtsbrygga; byg. bropelare, -kar; byg. väggpelare (dei af vägg

mellan 2 dörr- el. fönsteröppningar). öglass, s.

trymå. ~-head, s. pir-, brohufvud, bro-bänkspynt (: - ända), stable, s. pelar-bord, konsolbord. ^age, -adj, s. skepps-broafgift, kajpengar, pierce, pèrs, va. genomsticka, -borra äfv.

bild. (t. ex. om ett gällt ljud, örat : »skära i»); genomtränga, gå igenom ei. djupt in i äfv. wid. : djupt röraj intränga i; vn. intränga (into, i, afv. wid. t. ex. a secret); tränga (sig) fram, bana sig väg (to,, till, äfv. : genomborra wid.). ~able, -abl, a. genomtränglig. *vd, -t, ^. genomborrad etc.; a. försedd med många hål (t. ex. med skottgluggar : ~ for cannon); tekn. genombruten (pattern, work), rv|, -èl, s. spetsborr, stickborr; spikborr; sprund-borr. ~r, -år, s. borrare; verktyg att göra hål med, jfr föreg.; äfv. rymnål; pryl, syl, ål; håljärn för snörhål; insekts gadd. piercing, pè'rsing, prt, af föreg, v.; a. genomborrande, ait genomträngande (äfv. blid.: eye, wind, mind), bitande, skarp (äfv. words), skärande (cry, sound). ^-SäW, s. löfsåg, fin sticksåg. ~ly, -li, ad. genomträngande, skärande. <v<ne$S, -nås, s. ge-nom-(ei. in)trängande kraft, skärpa, pietism, pi'etizm, 5. pietism, pietist, pi'etist, 5, pietist. ~iC(al), -'!k(ålj,

a. pietistisk, piety, pi'eti, s. fromhet; piigteniig kärlek tm

föräldrar, fädernesland etc.; sonlig vördnad, pig, pig, s. gris; svin; bärg. hand, gält, gös af tackjärn, tacka äfv. af bly; Skoti. lermugg; Irl. stånka med beslag; va. framföda grisar; vn. grisa; äfv. »(ligga och) grisa», ligga som svin tätt tillhopa; whisper, si. låg, ohörbar hviskning; äfv. ett nu, en blink; to bring one's to a pretty market, göra en mycket dålig spekulation, sköta ngt mycket (»gement») illa; to buy a (el. the) ~ in the poke, ordspr. köpa grisen i säcken;; to drive to market F, »draga timmerstockar» (snarka). ~-bed, S. bärg. galtform

(rännformig eppen gjutform i sanden i hvilken me-

tallen utrinner från smältugnen). --boiling, s.

bärg. puddling, —-charge, s. bärg. hets. -•eyed, a. grisögd, —-face, s. en australisk frukt, —-faced, a. lik en gris i synen. —-feeder, s. svinaherde, —-headed, a. grishufvad; F tjurskallig, förstockad(t) envis. —-headedneSS, s. F envishet. — -iron, s. tackjärn, —-lead, s. verkbly i tackor. —nut, s. se earth-nut; äfv. en art hickory (Carya glabra) o. dess frukt. — -pen, s. svinstia, -gård. — Skin, s. beredt svinskinn; F sadel; biid. ridning, ridkonst. — Sty, s. svinstia, —-tail, s. grissvans; si. stångpiska; hängande nackfläta; si. spunnen tobak, rulltobak (: — tobacco). —-weed, s. svinmåiia. —widgin, -Widjin, —wiggin, -wigin, s. älfva, fé; F liten obetydlig tingest, pigeon, pldj'ån, s. zool. dufva (Columba); si. ^dufunge», »gröngöling», lättlurad person; va. bi. lura pengar ifrån, is. biand spelare »plocka»; — English (kines, förvrängning), half engel sk rotvälska i Kina. — berry, s. frukten af amerikansk nattskatta (Phytolacca decandra). —-breasted, a.

med gåsbröst (framskjutande bröstkorg). —

-cove, se —-house, —-express, s. dufvo-post. —-foot, s. bot. mjukhårig storknäf (Geranium mölle), —-hearted, a. rädd af sig, lättskrämd, »harhjärtad». —-hole, s. öppning till dufslag; (biljettlucka;

fack i en chiffonier, en hylla etc.; bild. aiim. gömsle, krypvrå; pl. ett slags fortunaspel med kulor; va. F lägga (sticka) in (som) i ett fack. —-house, s. dufslag, —-pea,

S. bot. »dllfärt» (ett slags vestindisk skidfrukt,

Cytisus Cajan). —-toed, a. med inåtvända tår, vändande fötterna inåt. — -WOOd, se zebra-wood. — ry, -ri, s. dufslag, piggery, pig'uri, s. svingård, -hus, -stia;

bild. uselt kyffe, snnskhål; svinafvel. piggin, pig'in,s. stäfva; stånka; litet träkärl med långt uppstående skaft för upphängning ur ett större kärl med trång öppning.

piggish, pig'isj, a. lik en gris; grisaktig, pigmean, pigme'an, a. dvärgartad, pygmé-. pigment, pig'ment, s. färgämne; målarfärg; se vid. piment. —al, -'ål, —ary, -'ari, —OUS, -'ås, o. färg-, pigmy, pig'mi, s. pygmé, dvärg, pigneratet, pig'nårat, va. panta, pantsätta; mottaga som pant. pignoration, -ra'sjun, 3. pant(sätt)ning; jur. självpantning, is. tagande i förvar af okynnesfä tins skadan

blifvit ersatt.

pigwidgin, se under pig.

pike, pik, S. mil. förr pik (spjut); förr pigg i midten af en sköld; spetsig bärgstopp; dubb i svarfstol; dorn; gruf. se pick(-axe); |

hötjufva †; tullbom; Am. se —-road; zool. gädda (Esox); vn. si. »kila», »ta' till schappen» (äfv. — it, — off), —-headed, a. spetshufvad. —man, s. pikbärare, pikenerare; tullbomsvaktare. —-perch, 5. zool. gärs (Acerina vulgaris). —-road, s. stor landsväg med bommar där vägpen-gar upptagas. —Staff, s. pikskaft; pik-staf, käpp med en järnpigg, isbill; as plain as a —, biid. klart som dagen. —d, -t, a. försedd med pik; slutande med en spets, tillspetsad, pikrolite, se picrolite. pilage †, pi'ladj, s. djurs hårbeklädnad, pilaster, pilas'târ, s. byg. pilaster, fyrkantig

oftast delvis inmurad pelare. —-Strip, S. byg.

lisén. —ed, -d, a. försedd med pilastrar, pilau, pilaw, pi'la, se pillau. pjlch †, piltj, s. päls.

pilchard, pirtjård, s. zool. pilchard, brisling (nordisk sardin varietet: Cllipea pilchardus). piicher †, -tjur, s. (i .) se föreg.; (2.) se pilch. pilcrOW, pil'kro, s. boktr, paragraftecken (af

detta utseende: ^]).

pile, pil, 1. s. hårighet, hårbetäckning; hår, fiber †; lugg, lo på tyger; väf. särsk. pol, flor på sammetsartad väfnad. —-Carpet, S.

matta väfd som sammet, —-fabric, s. sammetsartad väfnad. —-warp, s. väf. pol varp. —-wire, s. väf. sammetsnål (metalltråd som inlägges öfver bottenvarpen i sammetsartad väfuad o. hvaröfver polvarpen bildar öglor).

—WOrn, a. luggsliten, pile, pil, 2. S. pilspets †; »pil» (i uttr.: »krona o. pil»: »krona o. kiave», jfr cross and —), revers, baksida af mynt; boktr, kors; her. spets (kil, vanligen stolpvis [lodrätt] med självfva spetsen nedåt): påle hvarmed pålas; med. tagg is. i pl., se piles; va. (1.) påla; (2.) lok. se pearl (barley)-, to sheet jfr sheet-piling. — -bridge, s. påibrygga. —-driver, 5. på-lare; pålkran. —-dweller, —-dwelling,

se motsv. under lake, —-engine, s. pålkran, —-pier, s. bryggok. —-plank, 5. pålplanka

(grof planka som neddrifves som en påle, jfr följ.).

—-planking, s. pålverk, tät vägg af — -planks (dets. s. sheet-piling). —-shoe, s. pålsko. —-WOrk, s. pålverk, pålning; pålbyggnad; rustverk. —-worm, s. pål-mask. —WOrt, s. bot. korskål, kålranunkel (Ficaria).

pile, pil, 3. s. stapel, uppstaplad, upplagd hög; bål; mila; stor byggning ei. massa af byggnader; järntniv. paket; si. hop pengar, en(s) hel(a) förmögenhet, alt hvad man eger; va. (ofta med up) uppstapla, lägga upp i hög, trafva upp; pålassa (a waggon) en hög traf ve; hopa; öfverfylla, råga; järntiiiv. paketera o. ånyo uppvärma i vau-

Li fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: lier, 1: fine, l: fin, i: fir,pile

/(< Mindre brukligt. Ö93 † Föråldradt.

pilot-cutte?

ugn; ~ of arms, mil. gevärskoppel; gevärspyramid; ~ of shells, mil. kulpyramid ; galvanic Volta's galvanisk stapel; to make a (ei. one's) Am. si. lägga ihop mycket pengar, »samla på hög (kistbotten)»; ~ arms, mil. koppla gevär; ^ it on, si. »skära till i växten», »breda på». pileate(d), pi'leat(ed), a. bot. med hatt om

svampar.

piled, pild, a. (1.) försedd med flor, flor-; (2.) pp. af pile, 2.; (3.) pp. ut pile, 3.; ~ fabric, se pile-fabric, ~ ground, byggnadsgrund åstadkommen genom pålning, piler, pi'lur, s. (1.) pålare; (2.) uppstaplare. piles, pilz, s. pl. med. hämorrojdaltaggar; blind hämorrojdaltaggar som ej blöda (mots, bleeding pileus, iat., pi'leus, s. rom. antik, (res)hatt;

bot. svampars hatt. pilewort, se under pile, 2. pilfer, pil'fur, va. o. vn. snatta. ~er, -ur, s. snattare, småtjuf. ~ing, -ing,]>rt.; s. snattande, snatteri. ~ingly, -ingli, ad. tjufaktigt. -i, s. snatteri. pilgarlic, pilga'rlik, s. en som blifvit skallig genom sjukdom, »maback»; usling, stackare.

pilgrim, pil'grim, s. pilgrim (särsk. jfr palmer); a. pilgrims-, vallfärdande; (P)~ Fathers, Am. de första kolonisterna i nya England. ~age, -adj, s. pilgrimsfärd; vallfart; to go on a göra (företaga) en pilgrimsfärd.

piliferous, piiifurus, piligerous, -lidj'urus, a. naturv. hål •bärande, hårig, pi|iform, -'-form, a. hårformig. piling, pi'ling, prt. (af pile, 2. o. 3.); s. (1.) pålning, äfv. konkret pålverk; (2.) uppstapling; järntiiiv. paketering 0. förnyad uppvärmning i vällugn ; garf. hudars Uppläggande i hög att svettas. ~"kiln, S. tekn. glastillv. kyl-

ugn. ~-lip, s. uppstaplande; hopsamlande; gruf. tillmakning, eldsättning, piil, pil, 1. s. piller; biid, »bittert piller» (a bitter ~ to swallow), ngt obehagligt, »beskt»; va. forma till piller; gifva ngn in piller. ~-|)0X, s. pillerask. ~-roller, s. F »pillertrillare». ~-tile, s. refflad skifva hvarmed piller göras. ~W0rm, s. tusen-foting. ~W0rt, s. bot. furgräs (Pilularia). piil, pil, 2. va. (jfr peel) afskalaf; åkerbr. stråka lin; biid. skinna, flå, klå på bara kroppen, utplundra †; si. kugga (underkänna), gifva ngn veto vid inval; vn. † plundra; af-flarna; s. † skal, skinn. ~age, -adj, s. plundring, sköfling; rofferi; krigs-byte, rof; va. o. vn. plundra, sköfla. ~ager, -ådjur, s. plundrare.

pillar, pil'ur, s. byg. etc. pelare, äfv. bild. stödjepelare; stötta, ståndare; grind- etc. stolpe; post af sten; tapp i tappgevär; gruf. pelare, kvaricmnadt bärgfäste; ridk. medelpunkt i en voit, ring el. manege; ~ of f re, eldstod; the (P)~s of Hercules, Herkules' stöder; from ~ to post, ordspr. förflytta (sig) utan mål cl. nytta (ei. utan väsentlig skilnad) från det ena stället till det andra, hit och dit. ~-and-post(ei. -stall)-work,

s. gruf. pelarbrytning. ~-bOX, s. breflåda på en pelare (ei. stolpe). ~-breech rifle, s. mii. tappgevär. ~ed, -d, a. uppburen af ei. hvilande på pelare etc.; försedd med pelare; poet. pelarformig, hög, rak som en pelare (~ pines). ~et, -et, s. liten pelare. ~ist, -ist, s. se stylite. pillau, (el. -aw), pilå', S. pilau (orientalisk rätt af ris kokt i vatten med smält fett o. höns, oxkött, lam cl. d.).

piiled-garlic(k) †, pild'garlik. se pilgarlic. pillion, pil'jun, s. sadelputa; dyna bakom

sadeln för fruntimmer som följer en ryttare på hästiänden; knyppeldyna; förr presterlig hufvudbonad, pillorize, pil'oriz, va. se följ. va. pillory, pil'uri, S. skampåle med hål för delin-kventens hufvud o. händer, »halsjärn»; va. straffa med skampåle, ställa vid skampålen, äfv. bild. »låta schavottera» (t. ex. i tidningarna), pillow, pil'S. (hufvud)kudde, örngått; mek. axel-, tapplager(dyna); tvärträ på en plog; sjö. bogsprötsklamp; knyppeldyna; hand.parkum; va. lägga (låta hvila) på en kudde etc.; to advise with one's ordspr. »sofva på saken». ~-bier (ci. ~

-bear, ~-beer, ~-bere), ~-case, s. örn-

gåttsvar. kuddvar. block, s. mek. axellager, stödlager; ~ bearer, lagerstol. ~ -cod, s. öronkudde i en vagn. ~-lace, s. för hand knypplad(e) spets(ar). ~-sham, s. F prydligt parad-örngåttsvar (för dagarna). ~-Slip, se case. ~ed, -d, pp.; a. försedd med kudde; byg. kudd-, dynformig fris. ~y, -i, a. lik en kudde, mjuk; biid. ljuf, huld.

pilose, pi'los, a. is. bot. glest långhårig, pilo-

sity, -los'iti, s. (jfr föreg, a.) hårighet. pilot, pl'lut, s. lots; wid. i aiim. ledare, förare, vägvisare, ngn (äfv. ngt, jfr sms.) som går förut och visar vägen; Am. jamv. se coio -catcher; va. lotsa (in, out); leda, vägföra; *yu's fairway, water, lotsfarvatten. ^-balloon, S. försöksballong (liten ballong

uppsänd i förväg för att undersöka vindens riktning).

~-bird, s. lotsfågel. ~-boat, s. lotsbåt. ~-bread, s. skeppsskorpa, »knalle». ~ -Cloth, s. groft blått kläde till (sjömans-) kavajer. ~-CUtter, s. lotskutter. ~-en-

gine, s. jämv. ensamt lokomotiv afsändt i förväg för att hålla banan klar for ett kommande tåg. ~-fish, S. zool. lots (liten fisk som

följer hajen : Naucrates ductor). ~-jack, s. lotsflagg. jacket, se pea-jacket. ~ -master, s. lotsålderraan. ^-office, s. lotskontor. ~-service, s. lotstjänst. ~ -Star, s. biid. ledstjärna. ~age, -adj, s. lotsning; vägföring, ledning; lotspengar, -hyra; ~ authorities, lotsverket; ~ district, lots distrikt; ~ examination, lotsexamen. ~ing, -ing, prt.; s. lotsning; styrmanskonst; ledning. ~ism, -izm, ~ry, -ri, s. lotsningsskicklighet. pilous, pl'lus, a. hårig, jfr pilose; bestående

af hår, hår-, pilser †, pil'sur, s. flygfä (fluga ei. mal) som

flyger på ljuslågan, pilular, pil'iilur, a. piller-, pilulous, -lus, a. pilleraktig, -liknande; biid. obetydlig, futtig.

piment f, pi'ment, s. kryddadt vin tillsatt

med honung, pimenta, pimen'ta, oftare -to, -to, s. kryddpeppar, Jamaikapeppar; bot. kryddpepparträdet (Eugenia pimenta). pimp, pimp, s. o. vn. se pander. pimpernel, pim'purnel, s. bot. rödarv (Ana-gallis arvensis m. fi. arter); the ivater Yeronica Anagallis; the yellow Lysi-macliia nemorum. pimpinel, pim'pinel, ~la, -'å, s. bot. anis

(Pimpinella). pimple, pim'pl, s. med. finne, blemma. ~ -COpper, se blister-copper. ~d, -d. pimply, -i, a. finnig, pimpship, pimp'sjip, 5. en pimp's yrke. pin, pin, 1. va. se pen. ~fold, s. kätte ei. inhägnad till förvar af kringstrykande okynnesfä, jfr pound. pin, pin, 2. S. (knapp)nål el. liknande nål; sammanhållande pinne, stift, nagel, sprint (jfr särsk. linchdubb, bult; träplugg (jfr peg), -tapp, dymling; axelnål, -tapp, (ände af en) spindel; skruf på stränginstrument; kiigla i kägelspel; päl (pinne i dryckeskärl, jn-peg)-, medelpunkt (konkret), prick å skott-tatia; bild. F obetydlighet, ngt af ringa värde, struntsak (i talesätt, jfr under Care m. fi. o. ned. ex.); F lynne, sinnesstämning, humör; med. fläck på ögats hornhinna (afv. ~ and web); pl. si. ben (: legs)-, va. fästa (eg. med en to, vid), hopfästa, fästa till (med ~s); fastbulta, fastnagla; F hålla fast, »hugga» (like a bull-dog); si. »hugga», stjäla; there's not a ~ to choose between ..., det är inte stort att ge emellan på ... (det är just ingen skilnad på ...); I have and needles in my foot, det kry-

per som myror i min fot (foten är domnad); in a merry ~ F, i en uppsluppen sinnesstämning, vid lustigt lynne; that doesn't amount to a row of det är inte (värdt) så mycket som (eg. en rad nålar i) ett knappnålsbref en gång; it is the turn of a whether ..., »det hänger på ett hår» om ...; ~ one's faith upon, obetingadt sätta sin lit till; blindt följa i meningar ; ~ down, fästa, tillsluta med en ~ (jfr cfvan va.); ~ down a person to ..., hålla (tvinga) ngn till ngt; ~ zip, fästa ihop, igen med knappnålar; fästa upp kläderna med knappnålar. ~afore, s. förkläde gående upp öfver bröstet, blusförkläde för barn. ~-|)asket, S. F »lillan», yngsta barnet. ~Case, s. nålhus (ask, dosa), nålfodral, -etui. ~-C0p, -kop, s. varv. garnspole, spolrör. ^-Cushion, s. náldyna. ~-drl 11- s. centrumborr. ~-drop, a. så tyst (ei. så djup tystnad) att man kan höra en knappnål falla. ~dlISt, s. metall-(fil)spån vid knappnålstillverkning. /v-feather, s. zool. outvecklad fjäder. feathered, a. half fjädrad fågelunge. ~-fire,

s. tändstiftsantändning i gevär. a. se pinnatiped. ^hold, 5. nålfästning, ställe där en nål (etc., jfr pin, s.) håller fast. ~hole, s. hål efter en nål; hål för en dubb, plugg etc. (jfr pin, s.). ~-ma-chine, s. knappnålsmaskin. ~-maker, s. nålmakare,knappnålsfabrikör. 'v-ttlOney, s. nålpengar. ~-point, s. knappnålsudd; obetydlighet. ~-rifle, s. tändstiftsgevär

(gevär med stiftantändning). ^'S-head, S. knapp-

nålshufvud. ~-tail, s. zool. stiärtand (Anas acuta). ~-vice, s. tekn. stiftklofve. ~-way, s. tekn. se cross-grain. ~-wheel, s. steghjul med knappnålar till kuggar. ~-wire, s. metalltråd till knappnålsämnen. ~ -worm, S. zool. springmask (intcstinalmask). pina-cloth, pl'nakloth, S. ett slags klädnings-tyg

af fibrerna i ananasblad. pinacoid, pin'akojd, s. kristaiiogr. plan parallelt med två axlar, pinafore, pin'afor, se under pin, 2. pinaster, pinas'tur, s. bot. sydeuropeisk

kusttall (Pinus pinaster), pincers, pm'surz, s. pl. tång, kniptång af

åtsk. slag i olika yrken ; liten hoftång; kräft-, hummer- etc.

klo.

pinch, pinsj, va. knipa, nypa; klämma (into, ihop till); trycka; hårdt ansätta, pina, plåga; bringa i knipan; bita, sveda

om köld ;

hålla knapt (på svältkost), neka det nödvändiga, svälta (fram); vecka, krusa krås o. d., rynka; vn. knipa, klämma (t. ex. om kläder, skor) etc., jfr Va.; verka med eftertryck; snålas, spara; s. knipning,

fate, å: far, a: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, h-. her, 1: fine fin, i fir,pinch

t Mindre brukligt. Ö95 † Föråldradt.

nypning, klämning; nypa (så mycket man kan taga mellan två fingrar), pris snus; svår

knipa, klämma, trångmål; betryck, nod ; se vid. "»-bar; (of a bell) se paunch; ~ one's arm, nypa ngn i armen; ~ black and blue, nypa ngn både gul och blå; ~ the belly, »draga åt svångremmen», svälta sig; r\> one's self,, ej unna sig det nödvändiga, lefva på förknappning särsk. af snålhet; at (on) a i kläm(man), i knipan (for, för, t. ex. pengar); i nödfall (xit a ~ we could ..., »om det kniper» kunna vi ~-bar, 5. klostång, bräck-jäm, kofot. ~fist, ~-gut, ~-penny, s. gnidare, smulgråt. ~ed, -t, pp.; a. krusad, rynkad; to be vara i klämman; hafva det smått, vara i trånga omständigheter; lida brist (for, på); ~ up, hårdt åtdragen ci. åtsittande; skarp om anletsdrag; ~ up nose, platt, intryckt näsa; ~ post, ett slags groft randigt skrifpapper.

pinchbeck, pmsj'bek, s. pinsback (en guidiik-

nande legering af koppar och zink); these ~ days, denna fåfängliga, vanslägtade tid som blott frågar efter en grann yta (jfr Brumma gen).

pincher, pinsj'ur, s. (jfr]rinch) ngn ci. ngt som nyper, kniper; se pinch-bar; P smulgråt; si. råtthund. ~S, -z, s. pl. se pincers.

pinching, pinsj'ing,prt.; s. nypning; a. i sms. nyp-, kläm-. ~-bar, s. se pinch-bar. ^ -nut, s, kläm-, ställmutter.

pinCOp, se under pin, 2.

pilldal, pin'dal, pindar, -dar, se pea-nut.

Pindaric, pindar'ik, a. (af Pindaros) piiidarisk; högtflygande, oregelbunden om lyrik; s. pindariskt ode.

pine, pin, 1. s. bot. fura, tall, pinie (: slägtet Pinus); furnträ, -virke; äfv. för nu-apple. ~-apple, s. bot. ananas (tropisk växt: Ana-nassa sativa, o. dess nukt). ~-barren, 5. Am. furumo (hed bevuxen med pines). ~-Clad, a. beklädd med furor, furu klädd. ~ -cone, s. tallkott. 'v»- crowned, a. furu-krönt. ~-finch, ~-grossbeak, s. zool. tallbit (Loxia ei. Corythus enucleator), »svensk papegoja». ~-gr0ve,s. talldunge. ~-gum, s. ett harts af Callitris Preissii (en sydaustral. buske), »v- house, 5. d rif hus för ananas. ~-kernel, s. piniekärna. ~ -knot, s. Am. tallkott. ~-leaf, barr; ~ fabric, väfnad af skogsull. ~-marten, s. zool. skogsmård (Mustela abietum). ~

-needle, 5. taii-(gran)barr. 'v-needle-wool,

skogsull. ~-nut, s. ungt skott af tall ei. d., tallstrnnt. ~-resin, 5. tall- ei. grankåda. ~-sap, s. bot. tallört (Monotropa Hipopitys). ~-SCented, a. barrskogsdoftande. ~-shingle, s. klufven (tak)sticka ei.

-spån af tall; a. i sms. biid. torr (t. ex. theology). ~-S00t, s. kimrök. ~-thiSt!e, s.

bot. blåtistel (en sydeurop. gummigifvaude växt,

Atractylis gummifera). ~-torch, s. torr-vedsbloss, pärtsticka. ~-tl*ee, s. slägtet Pinus, jfr pine, bot.; the (P)~ State, Am. F Maine. ~-W00d, s. furuskog; furuvirke, -ved. ~-W00L s. skogsull. pine, pin, 2. vn. aftyna (ofta med away); tråna (for, after %, efter); va. förtära, utmärgla, utpina, låta försmäkta; gräma sig öfver, sörja öfver)jC pineal, pin'eal, pine'al, a. liknande en tallkott; ~ gland, anat. en körtel i hjärnan, pineaster, pinas'tur, se pinaster. pinery, pi'nuri, s. ananasplantering, ana-

nasdrifhus; furuskog, furudunge, piney, pi'ni, a. se piny; s. (üfv. ~-tallOW) ett fett, talglikt ämne ur fröna af Vate-ria indica (ett tropiskt träd på Malabarkustcn);

varnish, kåda af Yateria indica (äfv. liquid copal). pinfold, pin'fold, se under piil, 1. ping, ping, vn. hvissla om gevärskulor, hvina;

s. en kulas hvisslande, hvinande. pingster, ping'stur, s. Hon. Am. pingst, pinguiil, pin'gwin, se penguin, hot. pinhold, pinhole, se under piil, I. pinie, pi'nik, a. kem. af furu, furu- (jfr pine,

1.); ~ acid, pininsyra. pinion, pin'jun, s. yttersta vingleden, vinge; vingpenna; armboja; mek. dref, drif (litet kugghjul, äfv. ~-wheel); t an dad spindel; va. binda vingarna på; fjättra (bakbinda) armarna på; vingklippa, stäcka vingarna på; binda, fjättra (äfv. ~ doiun); fast-nagla (to, vid); a. mek. i sms. drif-, dref-(t. ex. fii, mått, skifva); ~ and rack, mek. dref

med kuggstång. <>u-Steel, ~-wire, s. dref-

Stål (refflad metalltråd hvaraf dref i ur göras). 'V/-

ed, pp.; a. försedd med pinions; ving-klippt; med bakbundna armar; fjättrad, pinite, pin'it, S. miner, pinit. pink, pingk, 1. s. fartyg med smal akter-stäf (: ^-stern). ^-Sterned, a. med smal akterstäf.

pink, pingk, 2. S. litet öga † numera blott i sms.; va. göra små hål i, sticka igenom; ut-udda, utskära ei. uthugga uddar i; sticka, genomborra med en dolk etc.; Vn. plira (half-blunda), kisa med ögonen; sticka, stickas med ngt uddhvasst. ~*eye, S. litet Öga. ry,

-eyed, a. med små ögon; kisögd. -needle, s. fårherdes sticknål. pink, pingk, 8. s. bot. nejlika (Dianthus); nejlikfärg (unger, rosafärg), blekrödt, ljus-rödt; biid. det högsta i sitt slag, »höjden», »idealet» af ngt; zool. sc minnow; röd jagt-rock; a. rosenröd, ljusröd (ivfv. ~-C0l0UP-

ed); va. färga ljusröd; brown en brungul färg stötande i grönt; Dutch English »sittgelb», »SChüttgelb» (en gröngul färg); Italian en gul färg; a ~ of courtesy, »ett mönster af artighet»; the ~ of perfection, höjden af ali fullkomlighet, ett snon pius ultra» af fullkom-lighet, självfva fullkomligheten. ~r00t, s. bot. Spigelia Marilandica (en amerik, växt, narkotisk, nytjas ss. maskmedel; Sfv. ivomi-grass). ~-Salt, S. kem. tekn. pinksalt (dubbelsalt af tennklorid o. ammonium [salmiak], ett betningsmedel).

(pink)ed, -t, 2>p-; o. genombruten med små hål, nätlik; utuddad. ~er, -ur, s. en som hugger, utskär, utklipper uddar; en som gör genombrutet arbete. ~ing, -mg, prt.; s. utuddning; utskärning ei. uthuggning af hål i el. i llddar af remsor, band o. d.; utuddadt ci. genombrutet arbete. ~ing -iron, s. utuddningsjärn. pinna, lat-, pm'å, s. (pl. -nae, -nè) bot. småblad af ett parbladigt blad; zool. vingpenna; fena; skedmussla (Pinna); anat. yttre örat.

pinnace, pin'as, S. sjö. pinass (ett slags liten

skonert med segel o. åror); travaljslup (slup med åtta åror, tillhörande engelskt örlogsfartyg).

pinnacle, pin'akl, s. byg. pinnakel, småtorn, smärt takspira, särsk. fial (smärt pyramidtorn afslutande en sträfpelare); spets, pik, tinne äfv. biid. ~d, -d, a. försedd med pinnakel etc.

pinnate, pin'at, -ed, a. bot. parbladig; zool. försedd med fenor.

pinnatifid, pinat'ifid, —, a. bot. parkluf-ven. pinnatiped, -péd, a. zool. simfotad, som har tår med hudflikar; s. simfotad fågel.

pinned, pind, pp. hopfästad med knappnålar etc., jfr pin, 2. pinner, -nur, s. (jfr pin, va.) en som fäster med nål etc.; förr i frun-timmers hufvudbonad långt, löst nedhängande mössband, »barb»; se vid. pin-maker; se vid. † pound-keeper; se vid. † pinafore.

pinniform, pin'iform, a. fenformig; fjäderlik. pinniped, -pëd, a. zool. fenfotad om

vissa kräftdjur.

pinnock, pm'ok, s. zool. se tomtit; lok. kul-vert.

pinnulate, pin'ulat, a. bot. dubbelt parbladig. pinnule, -nul, s. bot. småblad af ett dubbelt parbladigt blad; zool. fan i en fjäder.

pint, pint, S. mått för våta varor : V8 gallon (el. 0,568 liter) (»ett kvarter», »ett half stop»); med. vigt: 12 ounces.

pintado, sp., pintå'dè, s. se Guinea-fowl.

pintail, se under pin, 2.

pintle, pin ti, s. liten (knapp)nål ei. tapp etc. (jfr pin); sjö. roderhake; art. bröstnagel.

pinxter, pingk'stur, se pingster. piny, pi'ni, a. furu-; lik på furoi'j furube-vuxen.

pioneer, pione'r, s. pionier, ingeniörssol-dat, sappör; bild. banbrytare; vn. o. va. (gå före och) bana väg (för). ~ing, -ing, prt.; a. pioniers-; banbrytande (äfv. s.). piony, pi'oni, se peony.

piOUS, pi'us, a. kärleksfull, öm (to, mot föräldrar, anhöriga, etc. i afseende på hvilka pligten det fordrar, jfr piety); gudfruktig (äfv. —minded); from, af religiösa bevekelsegrunder föranledd (act, deed, fraud, sorrow etc.); ~ office, from gärning, godt verk i religiös bet. ~lieSS, -nës, s. fromhet. pip, pip, 1. vn. pipa, jfr peep. pip, pip, 2. S. fruktkärna af äpple, apelsin o. «.;

prick, öga på ett kort;]li- F hackor (kort), pip, pip, S. S. pipp (en sjukdom hos höns); green

~ F, bleksot, pipe, pip, s. pipa i aiia bet., rör; slang; mus. pipa (t. ex. organ enkel flöjt (rural herdepipa); tobaks- etc. pipa; vatten- etc. ledningsrör, pipstock, pumpstock; glas-blåsarpipa; ingjutningshål; anat. luftrör; F röst, stämma, pip; pipa (våtvarumått: 126 wine gallons); se vid. —roll (äfv. F f. ^ -office, ei. the Exchequer); mil. laddstocks-rörka på gevär; sjö. högbåtsmans skeppar-pipa; pl. F säckpipa (: a pair of [bag] -ojs); vn. blåsa på pipa ei. flöjt; hvissla, pipa; F pipa, grina (gråta: ~ one's eye); va. blåsa (på) pipa, hvissla ett stycke; fram-pipa; sjö. blåsa (down, up), (med pipa) gifva signal till; Queen's ~ F, en ugn hvari beslagtagen tobak uppbrännes; to put a person's ~ out F,»kugga» ngn, gäcka ngns planer; in full ~ F, med full hals; ~ to dinner (to quarters, the side etc.), sjö. blåsa skälfning (till kanonerna, »fallrep» etc.); the hands were up (anchor),

signal gafs: »alle man på däck» (för att ankra). bowl, s. piphufvud. —bOX, s. lång hjulbössa; låda för lerpipor. —Case, s. pipfodral. —Clay, s. piplera, hvit lera; mii. hvitt lerpulver (ei. krita och olja ei. d.)

till bandoiers fejande, el. fläckars döljande på hvita byxor o. d.; F militäriskt pedanteri; st. paradhjälte, exercispedant; va. mii. be-stryka med si. stryka öfver, kvitta, klarera (one's accounts). —Cleanser, s. piprensare. —Cover, s. piplock. ~ -driver, s. mek. hejare för neddrifning af brunnsrör. —fish, s. zool. kantnål (Syn-gnathus). —fitter, s. röriäggare. —key, s. rörnyckel, —laying, s. nedläggning af (vatten-, gas- etc.) ledningsrör; Am. si. röst-värfning, valintrigerande, —lee, s. återstod i en tobakspipa, »länsman», —light,

^-match, s. »fidibus», lunta ei. d. att tända pipan med. ~-machine, s. tegel-rörsmaskin. ^-Office, 5. förr byrå i the Exchequer, där the r^-roll förvarades. ~-privet, se »»-tree. ~-roll, s. förr ett register i the Exchequer, ^-shank, s. pipskaft. ~-snake, s. slang till tobakspipa. ^-socket, S. rörmuff. ~-Stap(p)le, Skoti., ~-stem, ~-stick, ~-tube, 5. pipskaft. ~ -Stopper, s. pipstoppare. ~-tree, se lilac o. mock-orange. ~-W0rk, 5. pipverk (orgelpiporna). ~W0rt, 8. bot. Eriocaulon (en gräs-artad växt). -d, a. genomborrad som

ett rör, rörformig; försedd med rör. -år, s. en som piper, etc.; skrikande barnunge; pipare, säckpipblåsare; zool. Trigla lyra (en fisk); Cidaris papillata (en sjöborre); to pay the ~ F, betala »fiolerna» (kalaset); news, löst prat, tomt skvaller, piperaceous, pipura'sjus, s. bot. hörande till pepparslägtet (Piper), peppar- (tribe). piperic, -per'ik, a. peppar- (acid). piperidge, pip'uridj, s. bot. (arv. ~-tush) se

barberry; se vid. black-gum. piperin(e), pip'urin, S. kern. piperill (kristalliniskt ämne i peppar); cement af vulkanisk aska.

pipette, fr., pipet', s. pipett. piping, pl'ping, prt. af pipe; a. pipande; hvisslande, gnällande; sjuklig, svag, matt, slapp; F sjudande wid., »som går så det hviner efter», »(sju)sjungande»; $. snörmakerigarnering, pipning, gåffrering; rör kollekt., rörledning; bot.stickling; ~ hot, kokhet äfv. biid. ~-CrOW, s. zool. Bapita tibicen (en härmfågel i Nja Syd-Wales). ~-irOn, s. pipnings-(gåffrerings)järn. pipistrel, pipis'trel, s. zool. en art fladdermus

(Yespertilio pipistrella). pipit, pip'it, s. zool. piplärka (Anthus). pipkin, pip'kin, s. lergryta, pippin, pip'in, S. pipping (ett slags äpple); jfr äfv. horse-jockey. ~-face, s. rödlett, trindt och glatt ansigte. ~faced, a. trind och rödlett i ansigtet som ett vinteräpple.

pippul-tree, pip'ultrè, s. bot. indiskt fikonträd (Ficus religiösa), pipy, pi'pi, a. pipig, pipformig, rörformig, piquancy, pe'kansi, s. skarp smak; skärpa; egenskap att vara skarp, stickande ei. pikant; pigghet. piquant, -ant, a. stickande, skarp (t. ex. för tungan), äfv. biid. : bitande, hvass; retande, pikant, pigg. piqué, fr., pèk, s. förtrytelse, harm, stuckenhet öfver en förolämpning, sårad Stolthet; (of honour) ömtålighet i hederssaker; hederskänsla (»point d'honneur»); häftigt begär †; zool. se chigoe; i piquetspel fördubbling af points; va. såra, förolämpa;

egga; reta; to have a ~ against, vara förtörnad på; to take a ~ at, känna sig stucken öfver; out of af ovilja (förtrytelse) (to, mot, at, öfver); ^ one's self on, sätta sin ära i; yfvas öfver; prima sig öfver, vilja anses ega en egenskap, piqué, fr., pè'kå, s. piké (tyg). ~-work, s.

ett slags ytterst fin inläggning på snusdosor, (visit)kortfodral etc.

piquet, pik'et, i. se picket.

piquet, piket', 2. s. piquet (ett kortspel På tu

man hand).

piracy, pi'rasi, s. sjöröfveri; jur. ingrepp i andras rättigheter ei. i privilegier (t. ex. patent) särsk. eftertryck, tjuftryck (olofligt aftäckande af en bok).

piragua, sp., pira'gwa, se pirogue. pirate, pl'rat, s. en som begår piracy (jfr d. o.); sjöröfvare, pirat; sjörövarfartyg; eftertryckare, tjuftryckare; vn. begå sjöröfveri etc. (]iv piracy)-, va. stjäla (genom olofligt eftertryck), eftertryck a. piratic(al), plrat'ik(al), a. sjöröfvar-; röf-varaktig, tjufaktig; genom privilegii-brott särsk. literär tjufnad (jfr piracy) förvärfvad; ~ printer, eftertryckare. pir!, pir], va. sno, tvinna, pirn, pirn, S. spolrör, spole, äfv. med därå uppspoladt garn; liten härfvel (t. ex. på

ett metspö).

pirogue, piro'g, S. pirog (kanot af en urhålkad

trädstam el. af två förenade kanoter); Am. Smal färjbåt med två master o. svärd.

pirouette, fr., piroèt', s. dansk. ridk. piruett; vn. göra en piruett, piruettera, svänga sig omkring på tårna, pisang, pis'ang, s. pisang, jrr plantain. piscary, pis'kari, s. jur. fiskerättighet på annans vattenområde.

piscatorial, piskato'riai, piscatory, piscator!, a. hörande till fiskare ei. till fiske, fiske-, fiskeri-, pisces, iat., pis'ez, s. pl. astron, zool. fiskarna, piscicuitural, pisikurtiirål, a. fiskodlings-, -utkläcknings-. pisciculture, -tur, s. fiskodling. pisciculturist, -rist, .<?. fiskodlare, pisciform, pis'iform, a. fiskform i g. piscina, Iat., pis'ina, -l'na, s. kat. sköljvat-tensbehållare bredvid altaret i en kyrka. pis'ina], a. hörande till en ei. till en fisk dam.

piscine, pis'in, a. hörande till fisk ei. till

fiskar, fisk-, piscivorous, p!siv'orås, a. fiskätande, pisé, fr., pèzà', s. pisé, mur af stampad lera.

pish, pisj, interj'. uttryck, förakt pysch! basj!

pytt! vn. uttrycka sitt förakt med ett pisiform, pi'siform, a. naturv. ärtformig.

i: note, bi do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.pismire

F Talspråk. 998 P Lågt språk.

pitch

pismire, pis'mir, s. (1.) zool. myraj (2.) lok. besman.

pisolite, pi'solit, s. min. se peastone. piSS, pis, vn. kasta sitt vatten: s. urin. — -a-bed, s. P maskros, —burnt, fläckad af urin; P urblekt (t. ex. om en peruk). —pot, s. nattpotta. pis(s)asphalt, pis'asfalt, —um, -'um, se mineral tar. pist, pist, se piste.

pistachio, sp., pista'sjo, s. (äfv. —-nut) pista-cie (frukt af --tree, pistacia, -sjå, s. bot. Pistacia vera), pistacite, pis'tasit, 5. se epidote. pistareen, pistare'n. s. ett gammalt spanskt

silfvermynt (ungef. : 75 ore), piste, fr., pist, S. en hästs fotspål*.

pistil, pis'tii, 5. bot. pistill. —laceous, -a'sjus,

a. växande på en pistill; pistillartad, jfr föij. —lary, -uri, a. hörande till en pistill, pistill-, —låte, -ät, a. försedd med (endast) pistill (o. inga ståndare). — liferous, -lif'urus, a. se föreg.

pistol, pis'lul, s. pistol; va. o. vn. skjuta med pistol, —-arm, s. pistolarmen. — -bag, —-case, s. pistoihöister. —-butt, s. pistoikoif. —-car(a)bine, s. pistol som genom påsättning af en lös kolf förvandlas till karbin. —-gallery, s. skjutbana för pistolskjutning. —-Shot, s. pistolskott; pistolhåll. —ade, fr., -àd, s. pistolskott, —et †, -et, s. liten pistol, puffert.

piStOle, pisto'l, S. guldmynt i åtsk. länder (t. ex. Spanien, ungef. : 14,50 kr.).

piston, pis'tun, s. mek. piston, kolf, stämpel i pump o. d. —-rod, s. pistonstång.

pit, pit, S. grop (naturligt cl. konstgjordt hål i marken etc., sandgrop, vattengrop etc.), hål(a) ; grufhål, schakt; bild. svalg, djup, graf, afgrund; fallgrop; tupp-(ei. hund)fäktningsarena; teat, parterr; fördjupning å kroppen («rm—, s. d. o.; — of the stomach, maggrop); ärr, koppärr; si. bröstficka; Am. hård fruktkärna; va. lägga i en grop ei. håla; göra gropar ei. hål i; märka med ärr; hetsa eg. stridstuppar mot hvarann, bild. ställa upp till strid ei. täflan (against, mot; ci. mot hvarann), låta träda inom skrankorna; the — of melancholy, mjältsjukans afgrund; the — of salvation (F förmildrande f. damnation), helvetet, afgrunden; we cannot — our experience against theirs, vi kunna ej sätta upp vår erfarenhet mot deras; — one's self against, träda inom skrankorna och våga täfla mot, taga upp striden mot. —-burning, —-charring, s. kolning i grop. —-(burnt)-charcoal, s. brännkol k olade i grop. — COal, s. sten-

kol. —fall, s. fallgrop, biid. fälla, —-fish,

S. zool. Periophthalmus (fisk i Ind. oceanen som kan draga in sina ögon). --frame, s. förtimring i stenkolsschakt. —-furnace, s. bärg. schaktugn. —man, 5. planksågare (den som står under stocken); vefstake i en såg, äfv. stundom å en annan maskin ; grufarbetare;

i aum. arbetare i ett schackt. —-masonry, s. sänkmurning. —pan, s. flatbottnad kanot i Central-Amerika. —-prOp, S. grufstötta, -stämpel. — sand, s. sand ur sandgrop. —Saw, s. kranság, stocksåg (stor såg tm

planksågning dragen af två man). —"tier, S. par-

kettlogeraden. pita, sp., pe'ta, s. amerikansk aloë (Agave

americana); fibrer af pita. pitapat, pit'apat, ad. tick-tack; tripp-tripp om steg; s. hjärtats klappande; trippande; (ljudet af) regns piskande el. dropp, pitch, pitj, 1. s. beck; äfv. niindre riktigt se turpentine; va. becka; svärta; förmörka; a. i sms. beck-(svart). —-ball, s. beckkula; va. becka öfver med en —, bild. »smeta Öfver» så att bristerna ej synas. —- black, s. becksvart, —blende, s. min. uranin. — -coal, se jet, 1. —-dark, a. kolmörk, svart som beck. —-mineral, se bitumen ei. asphalt. —-ore, se «^-blende. —-paper, s.

tjärpapper. —-pine, S. bot. en amerikansk kådrik gran, is. Pinus (Abies) picea; äfv. P. rigida o. P. palustris. —-plaister, — -piaster, s. med. beckplåster. —-pot, s. beckpanna. —-ring, s. mil. beckkrans. —-Stone, s. min. retinasfalt. —- torch, 5. beckfackla. —-wreath, se r^-ring. pitch, pitj, 2. s. höjd, höjdpunkt; högre ei. lägre höjd, grad; kast, fall; mus. tonhöjd; byg. mek. ctc. sluttning, lutning(sgrad, -svinkel), en skrufs o. d. stigning; mek. afståndet mellan tvänne hjulkuggars medelpunkter; afstånd mellan två bulthål;

byg. takvinkel (uttryckes med höjdens angifvande i delar af spännvidden, ss. quarter —, whole —, one-ßfth —7 el. i grader : — of 45° etc.); fort. anlag; si. gatukrämnres, -sångares, förevisares

etc. vanliga ståndplats; va. kasta, slunga; sätta ei. ställa upp, uppspänna, uppslå tält, lager; utlägga nät; anbringa, fästa; fastställa, bestämma höjd; värde, pris; ordna ; mus. ånge (anslå) tonen för, taga upp (a tune)-, belägga ei. bekläda med sten; vn. slå ned om fåglar etc. (upon, på äfv. bild.); slå sig ned, nedsätta sig, slå läger, lägra sig; falla hufvudstupa, störta (sig) ned; falla med sitt val (upon, på : »få tag i», t. ex. a lodging)-, sjö. stampa, dufva; — circle, — line, mek. cirkel dragen genom ett kugghjuls kontaktspunkter med det däri gripande; gothic —, equilateral —,

Li fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: lier, 1: fine, l: fin, i: fir,pitch

)j(Mindre brukligt.

999 † Föråldradt.

byg. takvinkel af 60° (taket bildande i genomskärning en liksidig triangel) ; ~ and tOSS, »krona och klave (väse)» (ett spel med kastade slantar); at the highest ~ of one's voice, »med sin gällaste röst», så högt (gält) man kan; to the highest till det yttersta; to get one up to the få ngn upp i stämningen (»uppspelt»); ~ haij, kasta upp hö med gaffel; ~ one's voice, (söka) träffa tonen; ~ in, ~ into, slunga in (i ei. på); si. »flyga på», »vara på» ngn; gå lös på, fara ut mot; ~ on the head, ge ngn på skallen. ~-bllttOn, s. en lek med knappar som kastas. ~-chain, s.

bandkedja, ämbarkedja i paternosterverk, ~-farthing, s. »kron-vägg», »singla slant», »klink» (kastspel med slantar). ~-field †, se pitched battle. ~fork, s. högaffel; mus. stämgaffel; va. kasta (ss. med en högaffel); handlöst slänga, slunga. ~-pipe, s. mus. stämpipa (liten pipa till samma ändamål som en stämgaffel). ^wheels, s. pl. kugghjul som gripa i hvarann, pitched, pitjt, pp. (1.) bockad; (2.) slungad;

uppspänd etc.; särsk. i sms. -spänd, -stämd (t. ex. high-rv); a. ordnad, jfr följ. ex.; ~ battle, regelbundet fältslag, pitcher, pitj'ur, s. (1.) en som beckar; (2.) en som slungar, kastar; bräckstång, -järn; hacka; fartyg som stampar, pitcher, pitj'ur, (3.) s. krus, (vatten)kanna, kruka med handtag, tillbringare; have ears, »väggarna hafva örons; little (ei. small) have long (ei. great, large) ears, ordspr. små grytor ha också öron; the goes to the well till it comes home broken at last, ordspr. krukan går så länge till brunnen att hon slutligen spricker. ~ -plant, s. bot. kannväxt (Nepenthes), pitchiness pitj'mës, s. svärta, becksvart-

liet (jfr pitchy)-, becksvart mörker, pitching, pitj'ing, prt. (jfr pitch, 1. O. 2.); a. sluttande, brant; s. (1.) beckning; (2.) kastande; stenläggning med rullsten; sjö. stampning, dufning. ~-bOI*er, 5. mejselborr.

pitchy, pitj'i, a. af beck, beckig; beckaktig:

becksvart, beckmörk. piteOUS, pit'eus, a. beklaglig, sorglig, jämmerlig; bedröflig, erbarmlig, ömklig, eländig, usel; medlidsam (of, med), ömkande †. ~ness, -nes, s. beklagansvärdt tillstånd, pitfall, pitfish, se under pit. pith, pith, s. märg äfv. i träd; ryggmärg; biid. kraft, styrka; energi, »kläm»; vigt, betydenhet; kärna, det vigtigaste, det bästa i en sak; va. afskära (ei. sticka) ryggmärgen på djur för att döda dem. ~-ball, s. flädermärgkula. ~-W00d, s. fläder-

märg. ~ily, -lif, ad. kraftigt, med eftertryck, »med kläm», jfr <^y. ~ineSS, -inës, s. märgfullhet; kärnfullhet. styrka, energi. ~leSS, -lës, a. utan märg; utan energi, kraftlös, svag, slapp. -i, a. märgfull; kärnfull, kraftfull; energisk, kraftig, uttrycksfull om tal o. d. uttryck, pitiable, pit'labl, a. ömkansvärd, ömklig. ~ness, -nes, s. beklagansvärdhet, ömkligt tillstånd, ömklighet, pitied, pit'id, pp. af pity; to be väcka medlidande (ömkan); he is (greatly) to be o», han är (mycket) att beklaga (beklagansvärd); he was a spectacle to be det var ynkligt att skåda honom, han var ömklig att påse. ~|y, -lf, ad. i ett beklagligt tillstånd, på ett ömkans vardt sätt. pitier, -tiur. s. en som hyser medlidande, ömkare. pities, -tiz, pl. af pity, i uttr. ss.: it is a thousand »det är stor synd» (sen evig skada») (that, att), pitiful, pitiful, a. medlidsam; beklagansvärd; ofta i nedsättande bet. : ömklig, erbarmlig, jämmerlig, usel, lumpen. ~neSS, -nës, s. medlidande; ömklighet, pitiless, pi filés, a. utan medlidande, obarmhertig, hård(hjärtad); som ej väcker ei. förtjänar medömkan. ~neSS, -nës, s. obarmhertighet, hårdhet.

pitman, pitsaw, se under pit.

pitpat, pit'pat, vn. falla plaskande, hörbart

stänka, piska om regn; se vid. pitapat. pittacal, pit'akal, S. kem. pittakall (ett mörk-

blått färgämne ur trätjära).

pittance, pit'ans, s. matportion gifven af barmhertighet; almosa; liten beskärd del; liten smula, obetydlighet, pitted, pit'ed, pp. af pit; a. koppärrig (: <v/

with the small-pox). pittite, pit'it, s. F en som sitter på parterr i en teater, parterrbcsökande; (P) anhängare af W. Pitt. pituitary, pitu'itari, a. slem af s ön d r a n d e, slem-hinna etc.; ~ body, ~ gland, en körtel belägen på hjärnans undersida, som förr ansågs afsöndra slemmet i näsan.

pituite, pit/ilit, 5. slem. pituitous, -tu'itus, a. bestående af ei. lik slem, slem-, slemaktig, slemmig, |^ty, pit'!, s. medlidande, medömkan (for, med); förbarmande, miskund; anledning till ei. föremål för medömkan (: object of rsj, ngn, ngt som väcker medömkan); ngt beklagansvärdt, ngt beklagligt (Anm. i denna bet. äfv. i pl., jfr pities), »sj^nd», »skada»; vn. känna (hysa, visa) medlidande; va. hysa medlidande (ömkan) med, tycka synd om, ömka, beklaga (for, för); (nytjadt opers.) väcka språk.

place

medlidande (ömkan) hos, »det gör mig ondt» (t. ex. to see ...); the ~ of it is ..., det beklagliga (»ledsamma») i saken är att...; the ~ of it! ack så beklagligt (sorgligt, ledsamt)! tänk, så ömkligt; it is a {great) det är (stor) »synd» (skada) (att); o the o ve! ack så ynkligt! (the) more's the så mycket värre (sämre)! what a hvilken skada! så ledsamt (förargligt) det var! what ~ for him, det var (är) synd om honom! stackare han! to have (take) ~ on, hafva, hysa (fatta) medlidande med, tycka synd om, förbarma sig öfver; for (in) af medlidande; for ^'s sake! in af barmhertighet! för Guds skull (gör det)! in o» to, af medlidande (miskund) med;

se Tid. ex. under pities o. pitied. ~ing, -ing, prt.; a. medlidsam; s. ömkan(de). singly, -ingli, ad. (på ett) medlidsamt (sätt), pivot, piv'ut, s. pivot, (vänd)tapp,axei-,spindei-

spets, dubb, stift hvarpå ngt hvilar som vändes omkring; dörrhake; bild. (ngn ei.) ngt hvarpå ngt hänger (beror); mil. riktbefäl, flygelman ss. svängningsmcdeipunkt (äfv. man); va. anbringa på en svänga (vända) omkring på en vn. svänga omkring, vända sig på en vändtapp (: to turn upon a ~-bolt, s. art. bröstnagel, ^-bridge , s. svängbro. broach, 5. tekn. rif ål. ~-drill, 5. tekn. tapphålsborr. -gun, s. svängkanon; nickhake. ~-hole, s. tapphål (för en pivot). ~al, -ål, a. svängande på (kring) en pivot (vändtapp etc.); biid. utgörande det hvaromkring ngt vänder sig ei. hvarpå ngt »hänger» (beror), den ei. det afgörande; the (P)~ State, Am. Virginia, pix, piks, etc., se pyx, etc. pixy, pik'si, s. prov. älfva, fé. ~-led, a. förvirrad af älfvor. ~-ring, 5. älfdans. ~ -stool, se toad-stool. pizzle, pizi, 5. pes (födslolem hos större djur).

placability, plåkåbiriti, s. försonlighet. placable, plä'kåbl, plåk'åbl, a. försonlig,

fridfärdig. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. placard, fr-, plåkä'rd, plak'urd, s. plakat,

anslag på husknutar o. d., affisch; va. anslå, uppslå ett plakat; tillkännagifva genom anslag.

placate, plak'at, va. försona, blidka, place, plaS, S. plats i allm.; 01*t äfv. bebygd (by, stad etc.), plats hand. o. mil. (: fast plats : strong lokal (byggnad); ställe äfv. i en skrift, ett tal etc.; ngns, ngts 1'Um ; Öppen plats i en stad, torg; uppehållsort, boningsplats, is. ståndspersoners bostad på landet; tillfälle, anledning; plats, anställning, tjänst; ställning, belägenhet; samhälls- ställning,

rang; va. placera särsk. pengar, jfr ex.; i allm. bet. sätta, ställa, (för)lägga; anställa, gifva ngn en plats (tjänst, ämbete) ei. en viss »ställning»; (med to) tillskrifva (jfr ex. o. under account)', the had F förmildrande : hell; a high ett högt beläget ställe (ort, »plats»); en hög ställning i samhället ei. (t. ex. i ngns aktning :) ett framstående rum; (to look on) the old de gamla (välkända) ställena, »gamla tomter»; the other

jfr in another F ofta för the bad jfr ofvan; this hand. COSti, häl"; that hand. i bref eder ort, adressatens hemort; it is not my ~ to ..., det tillkommer ej mig att ...; there is no ~ of (doubting ...), det fins intet skäl att...; 1 wouldn't change with, jag ville ej byta

(plats) med bild. : vara i ...s ställe; ... cannot find ~ here, ... kan icke här finna sin plats, ej komma i fråga här vid lag; to give gifva plats; gifva vika; gifva insteg (to, åt); lemna rum (to, för : efterträdas, ersättas af); to have hafva (intaga) ngt rum; finnas till, existera; to lose one's förlora sin plats i aiia bet.; äfv. »tappa bort (stället) hvar man är» i läsning, föredrag, sång etc., komma af sig; to take ~, ega rum, försiggå; inträffa; inträda (t. ex. om verkningar); the meeting will (med eftertryck) take ...

blir verkligen af; to take one's (in-) taga (sin) plats; to take the ~ of, äfv. inträda i ngns ställe (tjänst); taga försteget i rang af; the servants about the

tjänarne på stället (i huset); in a på ett ställe; to be in aiim. blid. vara på sin plats, sitt ställe (behörig, lämplig, mots, till out of at (in) this n*, is. hand. här på platsen; in ~ of, i stället för; in på sina ställen, här och där, fläcktals; in ali öfveralt; in another rv, »på ett annat ställe» (uämi. pari. : i underhuset när det säges i lordernas hus); in another person's i en annans ställe, särsk. jur. i en annans stad och ställe (förande hans talan); to put one's self in another person's i tankarna (för)sätta sig i en annans ställning (äfv. in the ~ of others, i andras ställe); in no ingenstädes; in the first (second, ... last) i första (andra, sista) rummet, för det första (andra etc., slutligen); in the next därnäst, vidare; of this härifrån staden etc., hemma här; hand. efter persons namn härstädes, COSti; OUt of om person utan plats (: out of employment)', i aiim. icke på sitt ställe, »ur vägen», opassande, olämplig(t); ^ one's affections upon (confidence in), skänka sin tillgifvenhet (sitt förtroende) åt; ~

à; fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è; met, è: ber, 1: fine 1: fin, i fir,place

^ Mindre brukligt. 1001 † Föråldradt.

plaia-chanfc

chairs for, sätta fram stolar åt; 1 <>ud his efforts to a wrong motive, jag tillskref hans bemödanden en oriktig bevekelsegrund; he ^s his felicity in constant action, han sätter sin lycka i oaflåtlig verksamhet; ~ the matter before (a board, a magistrate etc.), framlägga saken för ... ~-brick, s. tekn. ofullständigt bränd tegelsten. ~-holder, s. plats-, ämbetsinnehafvare. ~-hlinter, s. ämbets-jägare, egennyttig politiker. ~-huntillg, s. ämbetsjagt, fikande efter ämbeten. ~man, s. ämbetsman, jfr holder; sjö. stationeradt fartyg. ~-name, s. ortnamn. -t, pp.; a. i sms. -Ständ (t. ex. five-*» logarithmical tables); I am not so jag är icke i den ställningen, »jag har det icke så ställdt»; the town of Y. is well ~ for ali pur po ses of trade, ... är i alla afseenden väl belägen för handeln. ~less, -lès, a. utan plats (ämbete ei. syssla). ~ment, -mënt, s. placering, placebo, (lat., eg. faturform : jag skall behaga), plå-sè'bo, s. kat. kyrk. vesper-hymn för aflidna (börjande med »Placebo Domino»); med. ordination blott för att göra patienten till viljes.

placenta, lat., plåsën'tä, s. anat. moderkaka; bot. fröfäste. -tal, a. hörande till ei. försedd med placenta. ~tion, -ta'sjun, .9. bot. fröfästets anordning ei. läge. placen-tiferous, -tifurus, a. zool. egande moderkaka; bot. bärande fröfäste, placer, pla'sur, 1.5. en som placerar, ställer, förlägger etc. (jfr place). placer, platha'r, -sà'r, 2. s. Am. guldvask-

ningsställe; biid. guldgrufva, placid, plas'ld, a. saktmodig, fridsam; stilla, blid, lugn, mild; särsk. om vatten stilla, lugn, sakta framflytande (t. ex. ~ reach of water, lngnvatten[ssträcka] i en flod, kanal etc.). ~ity, -'iti, ~neSS, -nès, s. saktmod, fridsamhet; mildhet, stilla väsen, placit †, plas'it, s. bestämmelse, beslut, utslag; förordning, plack, plåk, s. ett gammalt skotskt skiljemynt (omkr. 2 öre).

placket, plak'et, s. klädningsficka; sprund

i en kjortel (ärv. ~-ho!e); kjortel †. plafond, fr., plafond', s. plafond(tak), prydligt innantak i rum; plafond-(: tak)mål-ning.

plagal, pla'gal, a. mus. plagalisk (med sina toner liggande mellan kvinten o. dess oktav, om melodier) ; ~ cadence, plagal slut.

plagiarism, pla'djiarizm, s. plagiering; plagiat (literär stöld el. »lån»), plagiarist, -1st, S.

plagiator. plagiarize, -riz, va. o. vn. plagiera. plagiary, -ri, s. en som. begår lite-

ral' stöld, plagiator; plagiering; a. † görande sig skyldig till literär stöld.

plague, plåg, s. plåga, svår olycka, elände, hemsökelse; biid. landsplåga, »pestilens»; pest, is. den orientaliska pesten; va. plåga, besvära, pina (with, med); hemsöka ; a ~ (up)on .../ fan anamma ...! anfäkta ...! besitta ...! what a do you know of...? hvad fanken vet du om ...? ^-district, s. pestsmittad trakt (ort). ~-mark, ~-sp0t, s. pestfläck, pestböld. ~-Water, S. pestdroppar (ar mynta, malört etc.). ~ful, -ful, a. full af pest, af elände, olyckor. ~leSS, -lës, a. fri från pest; fri från plåga. -ur, s. plågare, pi-nare. plaguily,-ill, ad. F odrägligt, otäckt, rysligt, förbaskadt. plaguy, -i, a. förpestad; fördärflig; F odräglig, plågsam, afskyvärd, förbaskad; ad. F förbaskadt.

plaice, piàs, s. zool. rödspotta (Pleuronectes Platessa).

plaid, plad, is. Skoti. plàd, s. pläd, rutig ei. randig filt ei. grof sjal; tartan, rutigt, »skotskt» tyg; a. rutig ss. en pläd, »skotsk» om mönster. ~ed, "ëd, a. tartan- (jfr föreg, fl.); iklädd plaid. ~en, -ën, ~ing, -ing, s. Skoti. groft ylletyg som brukas till filtar, mauds (s. d. o.) o. äfv. kläder.

plain, plan, a. plan (särsk. geom. : angle, figure etc.), platt, jämn, flat, slät; öppen, fri, utan hinder; uppenbar, tydlig, klar; enkel (dress), tarflig (diet), okonstlad (story), konstlös, flärdlös; ärlig, uppriktig, rättfram; osminkad, naken bild. (truth); vanlig, simpel,»enfaldig»(people); tarflig, ali daglig om utseende; om tyg enfärgad och slät (ej fasonerad); ad. tydligt, öppet; utan omsvep, rätt och slätt; s. slätt, öppen, jämn mark; slagfält; va. jämna, göra jämn, slät; ~ cook, koksa hemma i: ~ cooking, tarfligare matlagning; a ~ dinner, en tarflig (hvardags)middag; a ~ fool, en ren tok (narr ända igenom); ~ sailing F, bild. enkel sak som går af sig själf; rent spel; ~ sewing (ei. needle-work), slätsöm; as ~ as day, så klart som dagen; these are ~ words, »det är ord och inga visor» (tydligt nog); as is ~ from, som tydligt framgår af; (give me leave) to be ~ with you, (får jag ei.) för att uppriktigt säga er min mening; she is ~ enough, hon ser just ingenting ut; to speak tala rent; in med klara och tydliga ord, rent ut; a house built in a ... på jämn mark; in ~ English, »på ren engelska» (rent ut sagdt); in ~ language (terms), på rent språk; i klara och tydliga ordalag, rent ut; äfv. :

uttryckligen. ~-chant, se ^-song. ~

-Chart, 5. karta i Mercators projektion. ~-clothes, s. pl. se följ. S. 'v-dress, s. civila kläder; a. F civilklädd, ^-dealer, s. rättfram, uppriktig, redbar människa, ^-dealing, a. rättfram, uppriktig, redbar, ärlig; s. redbarhet; redbart handlingssätt, uppriktighet; redlighet; rättframhet. ^-hearted, a. öppenhjärtig: uppriktig. ~-heartednesS, s. öppenhjärtighet. ^-looking, a. »som just ingenting ser ut», med »vanligt» (alldagligt) utseende, »saknande utseende» (nästan : ful). ~-S0ng, s. mus. »cantus firmus» (jämt, taktmässigt fortskridande sång), lvOralsång; enkel melodi. ~-Sp0ken, a. rättfram, öppen; frispråkig. ^-WOrk, s. slätsöm, linnesöm. -li, ad. enkelt, simpelt; ärligt, rättfram; rent ut; tydligt. ~neSS, -nès, s. jämnhet; enkelhet, simpelhet, konstlöshet; alldaglighet, tarflighet om utseende, anrättning etc., jfr ofvan plain, a.; tydlighet; uppriktighet, rättframhet (: ~ of speech).

plaint, plant, s. klagan; jur. hvarje inlaga till domstol hvari man söker utfå sin rätt: klagomål, besvär, stämning, lagsökning; ~ note, diariibevis, protokollsutdrag på att en ~ blifvit inlemnad. ~iff, -lf, s. jur. kärande i civila måi. <-vive, -iv, a. klagande, sorglig, melankolisk. ~ive-neSS, s. sorglighet, det klagande (of i), melankoli. 'v|eSS, -lès, a. utan klagan.

plaise, plàs, se plaice.

plaister, pla'stur, s. plåster, jfr plaster.

plait, plat, s. lodrätt veck, rynka; halm-, hårfläta; va. vecka, rynka; fläta; sjö. lägga (till) platting; intrassla †; o*ed brow, rynkad panna; ~ed rope, sjö. platting, ^er, -ur, s. en som flätar etc.

plan, plan, s. plan, is. grundplan (afrifning af ngt i horisontal genomskärning); plan, utkast (for, of, till); förslag (o/', till); förfaringssätt, tillvägagående; typ, schema; pi. F tillbehör, persedlar; va. upprita plan till (äfv. to draw, to make a ~ of); uppgöra plan ei. förslag till, planlägga (: lay down a ~ for äfv. :) uttänka, projektera; arbeta på, hafva för afsigt; I've a ~ F, äfv. jag har (ei. får) en idé; our only ~ is to, det enda vi kunna göra är att...; by this äfv. på detta sätt; on a new (an entirely novel) efter en (alldeles) ny plan (»idé»), ^-drawing, s. planritning.

planary, pla'nari, a. hörande till en plan yta.

planch †, plånsj, va. belägga med bräder. ~er, -ur, s. plankaf; golf †; byg. se plafond. ^et, -et, s. myntplatta. ~ettß, fr., -et', s. liten bräda; psykograf; se vid. circumferentor. ^ing, -ing, s. inläggning af golf; brädgolf. plane, plån, a. jämn, slät, plan äfv. geom. (angle, figure etc.); s. plan yta, plan; ngt tunt af stor yta; hyfvel; strykträ; se vid. rv-tree; va. jämna äfv. bild.; släthyfla; ~ up, släthyfla virke; ~ chart, sjö. platt kort (karta i Mercators projektion); ~ sailing, beräkning af seglats efter platt kort; ~ surveying, kartläggning under betraktande af jordens yta SS. plan (vanligt landtmäteri); ~ table, mätbord (till mätning på fria fältet).

~-iron, hyfveljärn, ^-parallel, a. optik, med fullkomligt parallela ytor om glas. ~-StOCk, s. hyfvelstock. ~-tl*ee, s. bot. platan (Platanus); false ~ ei. ~ of Scotland, bot. tysk lönn (äfv. kaiiad sykomoi*, Acer Pseudoplatanus). ~r, -ur, s. en som jämnar, hyflar; mek. hyfvelmaskin; strykskifva, -bleck etc.; boktr, klappholts.

planet, piån'ët, planet, ^-stricken, ~

-struck, a. poet. drabbad af ngn planets inflytande; skadad af väderleken, bränd, svedd; bestört, såsom slagen af åskan.

se epicycloidal wheel. ~arium, iat., -a'rium, s. astron, planetarium. ~ary, -åri, a. hörande till planeter, planetarisk, bestående af planeter, planet-(s^sfm); astrol, under inverkan, af en planet; lik en planet, kringrullande, vandrande. ~oid, -ojd, s. se asteroid. plangency, plan'djensi, s. slående, »piskande», särsk. med afs. på ljudet: smällande, ram-

mel ; ljudlighet, jfr följ. a. plangent, -djènt, a. slående, »piskande»; ljadlig, sonor röst. planimeter, planim'etur, s. planimeter. planimetri^!), -mët'rik(ål), a. planimetrisk. planimetry, -ëtri, s. geom. planimetri, läran om plana ytor(s mätning), planing, pla'ning, prt. ar plane; s. jämning; planering; (ut)rätning; jämnstrykning; hyfling. ~-bench, s. hyfvel bänk. ~-file, smed. bestötfil. ^-machine, ~-mill, .<?.

hyfvelmaskin för metall cl. för trä. ^-table, bestötbord. ~-W0l*kS, s. pl. hyfleri

(n)ekanisk snickerifabrik).

planish, plan'isj, va. planera (med hammare), släthamra; släthyfla; slikta; glätta. er, -ur, s. en som glättar etc.; verktyg till glättning, jfr ned. sms. ~ing, -ing, prt.; s. planering äfv. af mark, glättning. ~ing

-hammer, s. planerhammare. ~ing-stake,

S. (bleckslagares o. d. städ vid glatthamring) poler-

stock.

planispere, plan'isfer, s. globkarta, plank, plank, s. planka; mynt. se planchet; si. »punkt» i ett partiprogram; va. belägga, bekläda med plankor; sjö. bordlägga (a ship); (afv. ~ down) Am. F lägga ned (såsom

på en planka), lägga fram (money, etc.); si. gömma undan; to walk the (eg. gå på plankan), störtas i hafvet, dränkas (tvingas att gå på ett bräde lagdt öfver ett fartygs reling; användt af sjöröfvare mot deras offer); ~ down a

pile of dollars! fram (på bordet) med ...! —log, —timber, s. sågtimmer, såg-stock. —road, s. Am. plankgångbana, planktrottoar. —sheer, s. sjö. skarn däck. —Way, ad. längs efter ådrorna (i trä). ~er, -ur, s. tekn. valkmaskin. ~ing, -ing, s. bräd- ei. plankbeklädning; plank(or, kollektivt); sjö. bordläggning. ~y, -i, a. plank-, bräd-. planless, pian'les, a. planlös, planner, -nur, s. en som gör upp en plan.

piano-, lat., pià'no, i sms. plan-. ~concave,

---'-, a. flat på den ena sidan och skålig på den andra. ~C0nvex, —'-, a. plan på den ena sidan och kupig på den andra. —horizontal, ...'-, a. liggande

jämt i horisontalplanet. ~meter, -nom'--ètur,5.planometer; planskifva. ~metry, -nom'etn, s. mätning af plan yta; nyt-jande af planometer, plant †, plant, 1. 5. fotsula, plant, plant, 2. s. planta, växt, ört; planta, ungt träd 0. s. v.; inventarier, redskap

kollekt., materiel som behöfves för bedrifvande af ngn rörelse (is. storindustri: grufva, bruk etc.);

stör, påk†; si. knep, (»krigs»)list, fiffig plan, illmarig »anläggning», lögnaktig intrig; si. gömd (nedgräfd) skatt; va. så, sätta, plantera (äfv. a garden etc.; loith, med), beså; biid. utså; biid. anlägga koloni; anbringa, insätta, uppsätta byg. etc.; införa, grunda, fastställa, rotfästa; placera, Ställa; fästa; plantera fana, kanon; si. gömma skatter; vn. plantera. —Cane, s. ungt sockerrör uppdraget från frö. ~ -cutter, S. zool. Phytotoma (en sydamerikansk fågel förstörande för skördar). —eating, a. växtätande. —louse, s. zool. bladlus (Aphis), able. -abl, a. som kan planteras, plantain, plan'tan, s. bot. groblad (Plan-tago); äfv. se —tree. —eater, s.

zool.

Musophaga (en afrikansk fågel), —tree, S. bot. pisang (tropiskt fruktträd, Musa para-disiaca). plantar, pian'tfir,

a. anat. hörande till fotsulan.

plantation, planta'sjun, s. planterande >f<;

plantering konkret; plantage (is. Am. : stor egendom skött medelst negrer); nybygge, ko~

loni†; införande, grundande, —trade, s. kolonialhandel, planted, plan'ted, pp.; a. insatt, tillsatt (om

framskjutande delar af snickararbeten o. d., gjorda

af särskilda stycVion).

planter, plan'tur, s. en som planterar, anlägger etc.; planteringsredskap (jfr sms. af planting); nybyggare; plantageegare; grundläggare, stiftare, utbredare; New-foundi. intressent i fiskhandeln; Am. äkta cigarr från en plantage (jfr »Havana»); Am. F se sn ag. ~sllip, -sjip, 5. en plantage-egares ställning, yrke o. s. v. planticle, plan'tlkl, s. ung planta; växtämne.

plantigrade, plan'tigrad, a. zool. trampande på hela sulan; s. hälgångare (ss. björnen), planting, plan'ting,;^.; s. planterande; insättning, uppsättning fa lüant); grundläggning; grundläggande, rotfästande; anläggning af trädplantering. stick, s. sättpinne. —OUt, 5. utplantering af

skolade plantor.

plantless, plant'les, a. utan växtlighet, plantlet, -lët, liten planta, plantule,

-tul, s. bot. växtämne; ung planta, planxty, plangk'stl, s. en irländsk (ei. walesisk) harpmelodi. plaque, fr., plåk, s. plåt, brosch, spänne; tunn träskifva tin inläggning, fanér; ornamental tallrik o. d. att hänga på väggen, plash, plåsj, 1. s. kvist delvis afskuren och inflätad bland andra (t. ex. i en häck, för att göra den tätare); Va. afllUgga kvistar; hopfläta (kvistar i en) hiick.

plash, plåsj, 2. s. liten vattensamling, vattenpuss, pöl; stänk, plask; vn. plaska, stänka; va. plaska i; stänka (t. ex. en vägg) med färg för att imitera granit el. d.

plashing, plåsh'ing, prt. (af 2)lash, 1. 0. 2.); s. (1.) hopflätning af kvistar; flätad häck; (2.) stänkning, jfr plash, 2. plashoot †, plasj'ot, s. häck bildad genom flätning af delvis afskurna kvistar (jfr plash, 1.).

plashy, plåsj 'i, a. våt, full af vattenpussar, -gropar; fläckig, liksom nerstänkt af färg. plasm, plåzm, 5. form)J< (jfr mould); fysiol, se följ. ~a, gr., -ä, s. fysiol, formlöst grundämne, särsk. urslem; blodvatten (»serum»); min. en grönaktig kalcedonvarietet. atic(al), -åt'ik(ål), a. hörande till ei. innehållande plasma; se vid. † plastic. piaster, plas'tur, S. mur. puts, murbruk (cement, gips utrörd med vatten, etc. etc. som nytjas till putsning [rappningl af väggar); med. plåster;

va. kalkslå, brukslå, rappa, putsa, gipsa; plåstra, lägga plåster på; F wid. plåstra Öfver, smeta Öfver för att dölja bristfälliglietor; kitta igen, tillstoppa (äfv. med over ei. up); lera; ~ of Paris, bränd gips, utrörd med vatten till gipsbruk anbragt ss. stuck; F äfv. gips i allm., jfr ^-Stone. —CaSt, S. gipsaftryck. ~-COating, s. lager, puts a,f gipsbruk. ~-mortar, 5. gipsbruk, stuck-massa. ~-mOUld, 5. gipsforra. ~-pOW-der, s. gipsmjöl. ~-stone, s. mm. gips-sten (dets. s. gypsum). 'v-WOrk, s. gips-varor; anbragt gipsputs; stuckatur. er, -ur. s. en som plåstrar etc.; gipsbrän-nare, -arbetare; gipsgjutare; stuckatur-arbetare. ~ing, -ing, prt.; s. puts (rappning), gipsning; gipsarbete; stuckarbete, stuckatur.

plastic, plas'tik, rc. fo rm bild and e; plastisk, bildbar, som låter forma sig; framträdande i skarpa (tydliga) konturer; hörande till plastik (: art)-, ~ clay, kruk-makarlera; ~ operation, kir. plastisk operation (som går ut på att ersätta en förlorad lem [t, ex. en näsnj med en nybildad). »"vity,

-ls'lti, s. plasticitet, formbildande kraft; bildbarhet, egenskap att låta forma sig. plastography, plastog'rafi, s. modelleringskonst; skriflförfalskning)fC.

plastron, fr., plas'tron, s. stoppad skinndyna till skydd för bröstet vid fäktning; zool. buksköld bos sköldpaddor.

plat, plat, 1. a. † platt, jämn; s. liten slät jordremsa, liten jordlott, trädgårdsland, -kvarter; Skoti. flat sten (t. ex. ss. trappsteg framför en dörr); flowery blomster-kvarter. ~band, s. byg. platt list särsk. ss. reffel brygga i kanel'eradt kolonnskaft; se vid. lintel; trädgårdsrabatt, blomlist.

plat, plat, 2. (jfrplait) s. fläta; sjö. gröfre platting, »sarving»; va. fläta.

platan, plat'an, ^e, -tàn, ~US, lat., -US, se plane-tree.

plate, plat, S. tekn. byg. etc. platta, platt led (list), platt stycke el. skifva, häll; (mc-tall)platta, plåt; tjockt bleck; graverad (etsad etc.) plåt till af tryckning; stereotypplatta, kliché; aftryck af en plåt, kopparstick, stålstick etc., plansch; skylt, jfr loch-plate; harnesk; bordskärl af (guld el.) silfver, kollekt, bordsilfver; kärl o. d. belagd t med skållor af ädel metall, pläter, plätervaror kollekt. (: vessels); tallrik; (skifva af) taffelglas; bvg. se wall -plate; väf. etc. platin; kapplöpningspris; hcr. bysantin (cirkel) af silfver; va. öfverdraga ei. belägga med tunn metall (is. silfver, antingen med skållor :) plätera, (el. på annat sätt, t. ex. galvaniskt) försilfra (el. fÖr-

nickla etc.); skydda med metallplåt, bepansra, plåtbeslå; uthamra till plåt; a service en silfverservis. ^-armour,

s. harnesk; bepansring på skepp etc. ~ba!l, se plating-ball, ^-basket, 5. tallrikskorg; äfv. knifkorg. ^-bllttOn, s. guld- ei. silf-verknapp. ~-Carrier, s. bricka ei. (mekanisk) ställning hvarpå tallrikar fram-

föras till bordet. ~-C0Ver, s. låsbleck. ~-glaSS, s. taffelglas (glas i stora skifvor), spegelglas. ~-iron, s. (svart) järnbleck. ~-layer, s. jämv. skeniäggare. ^-leather,

S. sämskskinn att gnida bordsilfver med. ~

~-machine, s. skifelectricitetsmaskin. ~-mark, s. kontrollstämpel på bordsilfver etc. (jfr plate). ~-metal, s. hvitt tackjärn. ~-paper, s. (löst) papper afsedt för kopparstick. ~-pOWder, s. putspulver för silfver. ~-printer, s. en som trycker från plåtar, jfr följ. ^-printing, s. tryck från plåtar af kopparstick, i kattuntryck; boktr. Congrevetryck. ~-rack, s. tallrikshylla. ~-rail, 5. jämv. plattskena. ~-rail-way, s. spårväg med plattskenor. ~ -roll(ers), s. (pl.) plåt(bleck)vals(verk). ~-shears, s. pl. plåtsax. ~-stand, se ~ -rack, ^-warmer, s. tallriksvärmare. -wheel, s. hjul med metallskifva mellan naf och ring (i st. f. ekrar, ss. oftast på järn-vägsvngnar). ~d, -èd, pp. pläterad, bepansrad etc., jfr plate, v.; a. försedd med namnplåt; ~ frigate, pansarfregatt, plateau, fr-, plato', s. geogr. platå, högslätt;

bordsplatå, -uppsats, plateful, pla'tful, 5. en tallrik full. platel,

pla'tel, s. liten tallrik, platen, plåtfën, S. boktr, digel (den flata delen af en tryckpress), ^-press, s. digeltryckpress. plater, pla'tur, s. pläterare; sport. si. häst

som täflar om the plate, jfr d. o. plateresque, fr., plåturësk', a. byg. om ornament liknande silfver; s. silfverliknande ornament.

platform, plat'f&rm, platform, upphöjd

konstgjord plan, teiTaSS; jordbädd bakom be-klädnadsmur; art., fort. kanon-bäddning; fort. vallgång; timrad ställning, estrad för talare etc., upphöjdt golf, fristående musik- etc. läktare; altan på taket, platt hus-tak; land-stignings-, våg- etc. brygga; stundom (uppbygd, jfr ofvnn) bana; järnv. platform, perrong; gruf. lafve, skulle; bärg. masugnskrans; sjö. ko-brygga, jfr orlop; grundplan (ritning); plan, utkast; F bild., is. Am. partiprogram, system; princip, »basis», »ståndpunkt», »ställning» i religiöst el. politiskt afseende; thafs my ~ F, det är min ståndpunkt; on the ~ o f civil liberty, med (på) borgerlig frihet såsom grundval; I stand upon your ~ F? 3ag delar er(a) åsigt(er). ^-balance, se r^-scales. ~-board, s. art. fotbräde. ~ -car, s. järnv. öppen godsvagn, grusvagn; skjutbar vagn på perrongen för resandes saker. ~-crane, s. rörlig lastkran. ~

-scales, s. pl. bryggvåg. platin, plat'in, s. mek. rörlig del af en arbetsmaskin på hvilken arbetsstycket är

fästadt, bord, bänk, släde (jfr carriage); se vid. platen. platina, plat'ina, -te'na, s. se platinum; tvinnad silfvertråd, plating, pla'ting, prt. af plate; s. plätering af v. hattmak.; öf verdragning med ädlare metall, is. med en silfverskålla; försilfring; tunn metallskålla. ~-ball, s. kula hvarmed silfveranstrykning gifves åt metallvaror, platin i C, platin'ik, a. kem. af platina, platina-. platiniferous, -mf'urus, a. platina-haltig. platinize, -'-nlz, va. föl-ena ei. öfverdraga med platina, platinode, -'-nod, s. se cathode, platinoid, -'-nöjd, a. liknande platina. platinOUS, -'-nus, a. innehållande platina, platinahaltig ei.-artad, platinum, --num, -te'num, 5. kem. platina; ~ black, mohr, platinasvärta; spongy /v/, platinasvamp, platitude, plat'itud, s. platthet oftast bild.; konkret: platt (banalt) yttrande.

Platonic, platon'ik, a. (äfv. ~al, -ål) platonisk; s. platoniker, anhängare af Plato; ~ bodies, de fem regelbundna solida figurerna, platonism, pla'tonizm, s. pla-tonism, Platos filosofi ei. åsigter, idealism. platonist, pla'tonist, 5. anhängare af platonism. platonize, pla'toniz, va. följa Plato, filosofera i Platos anda. platoon, plato'n, s. mil. pluton, tropp (ett

halft kompani).

platter, plat'ur, s. (1.) flätare; (2.) stort fat för bordet; f örskärartallrik, brödtallrik; sjö. matback. ~-faCed, a. F bred i synen, platting, plating, prt. af plat; s. flätning;

halm- etc. flätor kollekt.

platy, pla'ti, a. bestående af plåtar ei. skål-

lor; lik (pansar)plåt. platy-, gr., plat'l, i från grek. hemtade is. naturv. termer o. benämningar bred-. ^CephalOUS,

-sèfålus, a. bredhöfdad. ~puS, -pus, s. zool. (afv. the duckbill ~) australiska näbbdjuret (Ornithorynchus paradoxus), plaudit, pla'dit, 5. bifall(syttring, -rop), beröm. 'vOry, -uri, a. uttryckande bifall, bifalls -rop, berömmande, plausibility, plåz!bil'iti, s. synbarlig riktighet ei. godhet, antaglighet, sannolikhet, skenfagerhet; egenskap att sannolikt böra tillvinna sig bifall; vinnande väsen, angenämhet, hygglighet, plausible, pla'zibl, a. plausibel, synbart (vid första påseendet) riktig (god, hållbar om skäl o. d.), skenfager, sannolik, antaglig; anförande antagliga (skenfagra) skäl 6. grunder; angenäm tia sätt, utseende, »vinnande», hygglig, »städad». ~neSS,

-lies, S. se föreg. S.

play, plå, vn. leka i allm. äfv. bild. om ting (with, med), hålla på med ett tidsfördrif (lek, spel, idrott), 1'Oa sig; spela (i de flesta bet.: ett spel, at a game, at cards, at chess etc.; for, om pengar etc. [jfr ex. under love]; 011 an instrument; in the theatre, äfv. om ett stycke; i en roll, äfv. allin. : agera); om ting röra sig (särsk. ofta : rinna, strömma, jfr ex.), vara i gång, vara i (ei. utveckla) rörelse; spela i färger, skimra; va. spela (på ellipt., ett instrument, the piailO etc.; ett spel [a game at whist]; ut ett kort, en färg, en bricka o. d. flyttaj ; en melodi; en pjes; en roll, en person : med miner, åtbörder o. tal föreställa); sätta (hålia) i verksamhet ei. i gång, låta kanoner, sprutor etc. Spela; spela mot ei. med; vid metning se vid. give line; s. lek; spel (i de flesta bet., jfr dock game);

skådespel, teaterstycke, -pjes; uppförande af en teaterpjes, Spektakel ; Spel på teatern, agerande; spel på instrument, exekution, föredrag; rörelse, verksamhet; förfaringssätt; plats ei. tillfälle att röra sig ei. att handla : fritt spel ei. spelrum äfv. mek., jfr vid. ex.; svängkraft, elasticitet ; the fountain vattenkonsten spelar; loarm life in his veins, lifvet pulserar (rinner) varmt och lifligt i hans ådror; the (fire-)engines ~ against the fre, upon the house-wall, sprutorna spruta på elden, på (mot) husväggen; the shadows ~ed about the walls, skuggorna lekte (fladdrade) kring väggarna; ~ loosely, hänga och slänga; vara sladdrig; ~ or pay, du (man) får betala antingen du (man) är med cl. icke (särsk. vid kapplöpning); ~ dark, maskera sitt spel, spela med afsigt oskickligt för att invagga motståndare i säkerhet; ~ deep, Spela höga spel; ~ fair, spela ärligt; föra öppet spel; ~ false foul spela falskt (spel, äfv. biid.; med ngn : ~ one false); ~ first, hafva utspelet (äfv. börja leken), hafva förhand; ~ at soldiers, leka soldat; two can ~ at that, se under game; ~ away, spela bort; ~ down, spela kontant; ~ for, spela för (t. ex. she nedfor the children to dance); äfv. ackompanjera en sjungande; Spela Om, jfr ofvan; ~ into one's hands, se under hand; ~ off, utveckla, visa, öfva konster, bruka list; ^ off a person, göra ngn till driftkuku (ett åtlöje för andra); ~ off pranks (tricks), spela puts, göra skälmstycken (med upon : mot ngn SS. föremål, jTr ~ Up01l); ~ O ff tricks, äfv. göra (: förevisa) »konster»

(taskspelerier el. jonglörkonster); se vid. under

grace; ~ people off against each other, genom intriger sätta folk upp mot livar-

i: note, bi do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.F Talspråk. 1006 P Lågt språk.

pleadable

ann (intrigera med den ene mot den andre ömsom, få andra att motväga

hvarann och därigenom själf gå fri el. vinna fördel); ~ Oil, se ofvan; se vid. ~ Up O11 / ~ OUt,

spela ut; out, som spelat ut sin

roll; utsliten biid.; I'm ~ecZ out F, det är

förbi med mig (jag är trött; jag duger ej längre till ngt); that fooling is <^ed out, det är (ci. kan vara) slut (nu) med det där narrspelet, »det där går ej längre»; ~ over, spela om igen; — to, spela musik för ngn; ackompanjera ngn; ~ up, spela upp, börja (spelet, leken); spela ut; ~ up to, teat, spela mot aktör, aktris; ~ upon, leka med, gäckas med (a person, one's feelings)-, retas med, drifva (skämta) ined; ~ upon words, leka med ord, »rida» på ord, göra ordlekar, vitsa; ~ the fool, bära sig tokigt (tokroligt ei. dumt) åt; ställa sig tokig; ~ the man, visa sig som en karl, hålla sig tappert; <-v a number in the lottery, spela på ett nummer i lotteriet; med subst. ss. objekt, se vid. under dessa ss.: card, deuce, devil, fiddle, game, havoc, part etc.); I'll ~ you for a hundred dollars. ... spela om 100 dollars med dig; ~ of colours, färgspel (t. ex. kristallers); ~ of features, minspel, mimik; ~ on (ei. of) words, ordlek; it is as good as a det är en riktig komedi; det är pengar värdt att skåda, »ett dyrbart skådespel»; this is but a ~ to him, det är bara en (barn)lek för honom; the ~ won't pay the candle, ordspr. det lönar ej mödan; to give {full) ~ to, gifva fritt spel, fritt lopp åt; to have free (full) hafva fritt spelrum, bild.: full frihet att röra sig (ei. utveckla sig) (full handlingsfrihet); to make operera, röra sig, handla med ås}rftad effekt; särsk. vara dugtig i lekar, »leka leken», föra saken framåt, »göra susen»; at i (under) lek; (bedraga etc.) i spel; (vara) i gång; to be at äfv. (hålla på att) leka (: to be engaged in ; biand arbetare gå ledig, hålla fri måndag; to be at the vara på spektaklet; to set at

låta kanoner, sprutor etc. Spela; In på (ei. under) lek; to hold (keep) in hålla i gång; hålla sysselsatt, gifva ngn fullt upp att göra, »hålla ngn varm»; to bring a question in väcka en fråga, bringa en fråga å bane; to bring (call) into sätta i verksamhet, i gång i alla bet. (t. ex. an interest, a scheme); to be brought ei. to come into komma (träda) i verksamhet, komma till användning, (börja) nytjas, användas; full of lekfull, full af odygd; sprittande af lif; free rough se d. o.; to go to the gå på

teatern. ~-aclOP, s. aktör, komediant. ~bill, 8. teateraffisch, -program. <^book, s. text till en teaterpjes; bok innehållande teaterpjeser. ~day, 5. lekdag, lof-dag, fridag; te at. spektakeldag. ^dßbt, s. spelskuld. ^fellOW, s, lekkamrat. game, s. barnlek. ~goer, s. teaterbesökare. ^going, a. teaterbesökande; s. teaterbesök, ^ground, s. lekplats. llOur, s. lekstund, fritimme, ^house, s. teater, ^v mate, so ~fellow. ^night, s. spektakelafton. ~right, s. rätt att uppföra en teaterpjes. ^thing, s. leksak; to make a ~ of, leka med särsk. i klandrande bet. ~time, s. lektid; lof stund; fritid; teat, tid då det spelas, spektakeltimmar, ^wright, s. särsk. lätt förakti. teater(pjes)-författare. ~-Writer, s. skådespelsförfattare, dramatiker. ~er, -ur, s. en som deltar i lek ei. spel; mus. en spelande, exekutör; skådespelare; spelare (jfr gamester); en som leker bort tiden ei. leker med allvarsamma saker, dagdrifvare, gycklare. ~flll, -ful, a. lekfull; skämtsam. ^fulness, -fulnës, s. lekfullhet; skämtsamhet. ^ing, -ing, prt.; s. lekande, lek; spel (särsk. teat.). ~ing-card, s. spelkort. 'vsome, -sum, a. se ~/w. ~some-ness, -sumnès, se ~fulness. plea, plè, s. jur. parts talan, åberopande, påstående, is. svaromål (svarande parts invändning angående själfva faktum); pi'OCeSS, mål; i aiim. försvar, rättfärdigande; ngt som talar (»inlägg») till förmån (for, för ngn, ngt); ursäkt, förevändning, undskyllan; enträgen begäran >}C; ~ of the crown, kriminalprocess, brottmål, »kronsak»; common civilmål; to maintain processa; on (under) the ~ that (cl. of) ..., med åberopande af (att), med an-dragande till sitt försvar (af) att; under förebärande af.pleadable

X Mindre brukligt. 1007 † Föråldradt.

pleasuring

försvar, giltig om ursäkt o. d.; åberoplig; som kan försvaras, ursäktlig. ~er, -ur, s. en som försvarar en sak, sakförare, advokat; försvarare, förfäktare. ~ing, -ing, prt.; s. pläderande,talan inför rätta; yrkande; försvar; ngus försvarande med ord, ursäktande, förbön(er); pl. rättegångshandlingar (i ett mål), singly, -ingli, ad. som försvar, som ursäkt; bedjande, bevekande, pleasance, plëz'åns, s. † ei. poet. munterhet,

glädje, nöje; lustträdgård, pleasant, plez'ant, a. behaglig, angenäm, ljuflig; treflig; nöjsam; glad, munter; lustig, rolig. ~lieSS, -nes, s. angenämhet; treflighet; munterhet, glädtighet, ^ry, -ri, s. munterhet, lustighet; skämtsamhet; skämt, skämtan; upptåg, please, plèz, va. behaga, förnöja, tillfredsställa; tilltala (the mind); roa; vn. behaga, (godhetsfullt) vilja; ~ one's self, finna nöje, behag (in, loith, i); göra hvad en lyster; let him ~ himself, låt honom göra hvad han behagar, låt honom råda sig själf; ~ yourseyi (när ni inte vill höra på hvad jag siiger, följa mitt råd, så) gör efter behag! (gör bäst tusan du tycker!) ~ (to) do ..., var god och gör det ei. det; as you som ni behagar; if you (ofta F förk. tin blott ~) »om ni vill vara så god» (höflighctsform vid uppmauing, efter en imper.) val' så god och ...! ja, jag tackar som svar på inbjudning; Om förlåtelse ss. inledande en fråga; will you ~ to ..., »vill ni vara altför god

OCll» (ödmjukare höflighctsform än föreg.); (if it)

~ God, if God om Gud vill; what would you ~ to take ? hvad behagar ni förtära? difficult (hard, ill) to

road; a. belåten (with, med; afv.: tilltalad af); glad, förnöjd (at, öfver); to be in, finna nöje i; to be ~ to ..., behaga att. göra ngt, vara nog artig att...; finna nöje i att ..., vara glad att få ...; he loas ~ to hear ..., han hörde med nöje att, det gladde honom att höra; han åhörde med välbehag; ei. om en hög person behagade (täcktes) åhöra ...; to be ~ with, vara nöjd med, road af, tycka om; be ~ to .../ var god och ...! ~dly, -edli, ad. på ett behagligt sätt; med nöje. neSS)fC, -ëdnës, s. förnöjelse, belåtenhet, (känsla af) nöje. ~r, -ur, s. en som behagar; smickrare, en som ställer sig in.

pleasing, ple'zing, prt. af please; a. behaglig, angenäm (to, för); intagande; »tilltalande»; s. behag, behagande. ~neSS, -nes, s. angenämhet. pleasurable, plezj'urabl, a. nöjsam, angenäm, behaglig; skämtsam †. ~neSS, -nes, s. angenämhet, nöjsamhet. pleasure, plezj'ur (-ur), s. nöje, lust; förlustelse; äfv. utan art. nöjet cl. nöjen i allm.; välbehag; godtfinnande, vilja; befallning; ynnest; njutning; sinlig njutning, vällust; va. >j< gifva nöje, förnöja; vn.% hafva nöje, roa sig; the of the chase, jagtens nöjen; his greatest ~ was in ...-ing, han fann (satte) sitt högsta nöje i att, det var hans största glädje att ...; much äfv. (ett) »sant nöje»; (what's) your hvad behagar ni (hvad skulle ni vilja hafva)? hvarmed kan jag.stå till tjänst? to have the ~ of ...ing (cl. to med infin.) hafva det nöjet att...; to (have) take (a) ~ in, finna nöje (välbehag) i; se med välbehag; I have ~ in announcing, det är för mig ett nöje att kunna tillkännagifva; to afford (give) skänka nöje; to derive ~ from, to feel (find) ~ in, finna (sitt) nöje i; to do a person a rv, göra ngn till viljes; to do one's self the ~ of ..., äfv. hafva den äran att; speak your ^v/ säg hvad ni vill (hafva)! to take II. Majesty's om ministrar inhämta H. Mrs nådiga vilja (beslut) i en sak; to use one's göra hvad en lyster, huru man behagar; after one's own at (one's etc.) efter behag; during royal (el. Il is Majesty's o. d.) ~ vid kunglig stadfästelse af domar, förläningar etc., så länge konungen finner för godt, på obestämd tid, (faktiskt :) på lifstid; for (ei. on) för nöjes skull, för ro skull; to live in bibi. lefva kräsligen; a man of en man som lefver blott för nöjen, väl-lusting; ofta : sällskapsmänniska, världsman; with särsk. i svar med nöje, gärna. ~-boat, s. segelbåt (för nöjes skull), lustbåt, lustfartyg. ^-Camp, s. lustläger, ^-excursion, s. lusttur, ^-ground, 5.

(ofta i pl., jfr ground) lustträdgård, lustpark (liten parkanläggning vid en villa o. d.);

lekplats. ~-house, s. lusthus. ~-resorts,

s. pl. lustfartsställen (ss. utvärdshus o. d.). ~-Seeker, s. en som är ute för att roa sig; njutningslysten människa, en som traktar efter nöjen, ^-seeking, s. be-gifven på nöjen; s. njutningslystnad, jagt efter nöjen. ~-train, s. järnv. extratåg för lustresande. ~-trip, s. lusttur. ~-yacht, 5. lustjakt, lustkutter, pleasuring, -ring, prt. af föreg.s. förlustelse,

i: note, bi do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.pleasuring

F Talspråk. i008 P Lågt språk.

pliability

förlustande; lustfärd; a ~ party, ett lustparti, lustresande; to be out a vara ute på ett lustparti, för att roa sig. pteasurist -rist, s. se ofvan j-seeker. pleat, piet, se plait.

plebeian, plëbè'jån, -be'an, a. plebejsk, tillhörande (bestående af, utmärkande) det lägre folket; simpel, låg; s. plebej, en af det lägre folket (eg. i det gamla Rom). oJsm †, -izm, 5. plebejiskhet, lägre fol-' kets natur ei. uppförande. ~ize, -ize, va. göra plebejisk.

plebiscite, piëbislt, -sit, -scitum, iat., -sl'tum,

S. eg. rom. antik, folkbeslut; modernt, särsk. fr. hist, allmän folkomröstning, pled, plëd, ngn gng för pleaded, af plead. pledge, plëdj, s. (under)pant (for, för, på); réalsäkerhet i lösegendom; mil. gisslan; högtidligt löfte; ngns skål vid drickande; Va. sätta i pant (äfv. one's faith, honour), lemna som säkerhet; tillförsäkra; ed ligen (högtidligt) lofva; dricka ngn till (o. uppmana hnm att göra en besked); ställa säkerhet for†; dead se mortgage; living jur. öfverlåtande af en egendom åt en fordringsegare att innehafvas ss. pant, tills han af dess afkastning gjort sig betald; to take (sign) the ~ F, aflägga nykterhetslöfte; to hold in behålla, innehafva som säkerhet; to (give) put in förpanta, pantsätta; to get out of utlösa ngt pantsatt; to be under a ~ to, hafva förbundit sig till att; ~ one's self, förbinda (förpligta) sig; ~ one's self for, gå i borgen för, (lofva att) ansvara för. -è', s. jur.

pantinneliafvare. -o'r, jur. ss. mots,

tin föreg.; eljes: -år, s. pantgif vare; en som dricker ngn till o. uppmanar hnm att göra en besked i att dricka, pledget, plèdj'ët, S. kir. (sår)vele (liten kompress af cliarpi).

pleiad, pli'ad, pié'jåd, s. (vani. i pl.: ~es, -èz, ei. ~S, -z) myt. en af plejaderna; astron, en af sjustjärnorna, plenarily, ple'narili, ad. fullt, fullständigt, plenariness, -rinès, s. fullständighet. plenarty, -arti, s. jur. ett pastorats ickeledighet. plenary, -ari, a. full, fullständig (mest teol. kyrk. consent, indulgence, license); ~ inspiration, inspiration som utesluter möjligheten af misstag, plenicorn, ple'nikorn, s. zool. idislare med

ej ihåliga horn (ss. hjort o. d.). plenipo, plen'lpo, F förk. f. plenipotentiary. plenipotence (-ey), plënip'otëns(i), s. full

myndighet att underhandla o. d.

plenipotent, plënip'otënt, a. egande oinskränkt (full)makt. ~iary, -tën'sj(i)åri,

a. egande ei. innebärande oinskränkt fullmakt; oinskränkt (authority, license, myndighet, fullmakt); s. person som eger oinskränkt fullmakt att underhandla, is. ambassadör, »ministre plénipotentiaire»

(to, hos en främmande makt).

plenish, plen'isj, va. † se replenish; Skoti. se furnish.

plenitude, plen'itud, 5. fullhet; öfverflöd; med. blodfullhet.

plenteous, plën'tëus, a. full, öfverflödande, riklig, ymnig (crop, supply); rik, egande alt fullt upp. ~lieSS, -nës, s. fullhet, ymnighet; öfverflöd, plentiful, plën'tiful, a. ymnig, öfverflödande, riklig, jfr föreg.; (varande för handen) i ymnighet, i öfverflöd, i mängd (: to be a ~ year, ett ymnigt år. ^neSS, -nès,

jfr föreg. S.

plenty, plën'ti, s. tillräckligt förråd, fullt upp, mer än nog (of, af : godt om ngt); ymnighet, rikedom, öfverflöd (of, af, på); poet. fruktbarhet; a. F Se plentiful; (there's) ~ of time, (vi hafva) god tid; (P)^'s horn, ymnighetshorn; ... ivere in funnos i öfverflöd (i stor mängd, ... var det godt om); to be ~ F? dets. som to be in

plenum, lat,, ple'num, s. fii. det fylda rummet (mots, tin vacuum). pleonasm, ple'onazm, s. retor. pleonasm, öfverflöd i uttryck, pleonaste, ple'onast, s. min. en mörk varietet af spinell (ädelsten). pleonastic(al), plëonås'tik(ål), a. rotor, pleo-nastisk.

plethora, gr., plëth'6rå, s. öfverfullhet is.

med. öfverflöd på vätskor, blodfullhet. plethoric(al), plëthor'ik(ål), a. vitnande om ei. härledande sig af plethora; med. blod-full; biid. svällande, öfverflödande. ple-thory, plèth'ori, se plethora. pleura, gr., plo'ra, s. anat. lungsäck. -ralj a. lungsäcks-, 'v/|gia, -rardjia, s. med. pleuralgi, »håll och styng», pleurisy, plo'risi, s. med. pleurit, lungsäcks-inflammation. ~-r00t, s. bot. Asclepias tuberosa.

pleuritic(al), plorit'ik(al), a. med. hörande

till, ei. sjuk i lungsäcksinflammation, pleuritis, gr-, plori'tis, s. se pleurisy.

pleuro, pio'10, 5. F förk. för ~-pneumonia,

gr., -numo'nia, s. med. lunginflammation, plexiform, plëk'siform, a. nätlik; invecklad. pleXUS, lat., plèk'sus," S. anat. fysiol, nätverk, nätlik väfnad; komplex, pleyt, plit, s. ett slags fartyg, pliability, pliabil'iti, s. böjlighet, smidighet», äfv. biid. : eftergifvenhet, lättböjdhet.

pliable, pli'abl, a. böjlig; smidig; wid. eftergifver lättböjd, vek. ~neSS, -nës, s. so

föreg. S.

pliancy, pli'ansi, se pliability.

pliant, pli'ant, s. böjlig, smidig, mjuk, vek;

wid. eftergifven. ~neSS, -nes, se föreg. s. plica, pli'ka, s. med. polska martofvan (hårsjukdom).

plicate(d), pii'kåt(ëd), a. bot. veckad om blad, solfjäderlik. plication, -ka'sjun, s. veckning; rynka, veck. plied, pl id, imp. o. pp. ar ply. plier, se phjer.

pliers, pli'urz, s. pl. plattång, flacktång (: flat ei. flat-nosed böjtång (: round el. round-nosed (tång till böjning af metalltråd o. d.).

plight †, plit, 1. sv plait. plight, plit, 2. va. sätta i pant (one's faith, hand, honour, loord, etc.; aldrig om ting); utsätta för fara †; s. pant (jfr föreg, v.); löfte, hedersord; vådlig belägenhet (: evil belägenhet i aiim., ställning, tillstånd. ~er, -nr, s. en som sätter i pant

sitt ord o. s. v., jfr föreg. V. Plimsol, plim'sol, 5. pr. (namn på en parlamentsledamot, som ifrat för säkerhetsåtgärder i afs. på skeppsfarten). ~-mark, s. sjö. en på fartygssida målad cirkel med en prick el. ett streck (för att utmärka tillåten lastlinie).

plinth, plinth, s. byg. plint, sockel(platta)

(undre rätlinig del af en sockel, pelarbas etc.); flat gesims på en mur.

pliocene, pli'osen, a. utmärkande ei. tillhörande pliocenperioden (den yngsta tertiära) ; S. pliocenperioden. pliophyllous, pliofil'us, a. bot. saknande sidoknoppar, pioc, plok, s. sjö. blandning af nöthår och

tjära till bestrykning af fartygs botten.

plod, plod, vn. träla, släpa, arbeta med möda och ansträngning, »knoga»; gå, vandra med tunga, släpande steg; studera träget och med möda (»plugga»). ~der, -ur, s. en som trälar och arbetar; »arbetsåsna», -träl; »plugghäst». ding, -ing, prt.; a. trägen, släpande (men med långsamma framsteg), »knogande»; sträfsam; mödosam; s. trälande, sträfvande, »knogande» ; särsk. flitigt studerande (utan synnerlig framgång), plonge, plondj, va. upprensa öppen aøoppsied-

ning gnm att med långa stänger röra upp slammet från botten o. låta det rinna bort med strömmen.

plop, plop, vn. P plumsa ner i vatten, plot, plot, s. liten jordlott, täppa, planteringsland; tomt; landtmät. plan, karta öfver en jordlott, en ega; plan af invecklad beskaffenhet; listig, hemlighetsfull anläggning, (ondt)

anslag, stämpling, komplott, sammansvärjning (against, mot, is. mot regeringen); intrig, äfv. : knut, förveckling i ett skådespel ei. en roman o. d.; uppfinningsrikedom, fyndighet; vn. stämpla, smida ränker, intrigera, konspirera, sammans värja sig (iagainst, mot); va. kartlägga; utsticka

en linie; uttänka, Uppgöra en plan, UUQgås med en plan (to, att); uppgöra plan till; smida, stämpla anslag, ondt; to lay (form) a uppgöra (»utkläcka») en plan, smida ett anslag; anstifta en komplott ei. en sammansvärjning (to, att); hopspinna en intrig; laid out in om jord skiftad i

lotter, utlagd i tomter; he is in the han är med i intrigen; ^ a survey, rekognoscera i och för uppmätning af jord; ~ out, utlägga, indela jord, jfr ofvan laid out etc. ~ter, -ur, s. en som uppgör plan tin ngt; anstiftare af en komplott; ränk-smidare. ~ting, -ing, prt.; a. stämplande, intrigerande; intrigant, ränkfull; rik på planer; s. stämplande, intrigerande, anslag; landtm. Utstickning ar punkter på mätbordet, kartläggning. ^ting-SCale, s. landtmät. reduktionsskala, plough, plau, s. plog; bild. plöjning, jordbruk; snick. falshyfvel, spånthyfvel (arv. ~ and tongue, om paret); bokh. beskärhyf-vel (arv. ~-knife); univ. si. »kuggning»; va. plöja arv. bild. (t. ex. om kanonkulor); tekü. skära, hyfla med en univ. si. tillbakavisa, låta falla igenom, »kugga»; vn. plöja fåror; bild. bana sig väg, arbeta sig fram, gå långsamt (ss. genom hinder) (äfv. med on, framåt); the (P)~, astron, karlavagnen; to lay one's hand to the biid. lägga handen vid plogen, taga itu med saken; ~ with another's heifer, eg. bibi., ordspr. plöja med en annans kalf; ~ in, plöja ned; /v- out, ~ up, plöja upp; to be ~ed, univ. si. falla igenom, »stryka», »bli kuggad» (för an examination, i ...; f'or Latin, i latinet). ~ -beam, s. plogås, plogtistel. ~boy, s. bondpojke (eg. som kör plogen); bond-tölp. ~-C0ulter, s. plogknif, rist. ~-f00t, s. plogsula. ~-gang, ~-gate, s. skoti. ett visst stycke jord (ungef. 50 acres). ~ -handle, s. plogstjärt, ploghandtag. ~ -head, s. ploghufvud. ~-land, s. åker

(-jord); förr plogland (3å mycket som ansågs kunna brukas på ett år med en plog). ~man, S.

plogförare.plöjare; landtbrukare,bonde. ^-Monday, s. måndagen efter trettondedagen. ~-penny, s. »plogpenning». <v -plane, s. spånthyfvel, is. nothyfvel (jfr grooving-plane). ~-point, s. spetsen af ^-share, s. plogbill. ^-shoe, s. plog-

i: note, à: do, è: nor, t-, not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, zr has.

släpa. ~-S0Ck, s. Skoti. se f^-share. ~ -Staff, s. plogspade. ~-tail, s. plogstjärt. ~-wright, s. plogmakare, en som lagar plogar. ~ed, -d, pp. jfr ofvan plough, med ex.; a. si. drucken. ~er, -ur, s. plöjare, jfr f*man. ~ing, -ing, pvt.; s. plöjning; hyfling, skärning med en plough; snick, spånt-hyfling.

plover, pluv'ur. s. zool. brockfågel, pipare (ett vadarsiägte, Charadrius, L.); dotterel fjällpipare (C. morinellus); golden spotted ljungpipare, ljungspole (C. apricarius ei. fluvialis); green vipa.

plow, se plough.

ploy, ploj, vn. mil. bilda kolonn från linie.

pluck, pluk, va. rycka, rifva; plocka fjädrar, fågel, frukt; nappa (ngn, by, i); univ. si. »luig-ga>; si. »plocka», utplundra; s. »kugg-ning» i en examen; F friskt mod, inorsk-het, kurage; »hjärtslag» (bjärta, lefver o. lungor) af ett djur; ~ away, rycka ei. plocka bort; rycka af; ~ down, rycka ned, störta ned äfv. biid.; ~ off, plocka af bär etc.; slita af (bort); ~ out, rycka, rifva ut (t. ex. the eyes); ~ up, rycka upp {by the roots, med rötterna); biid. utrota {a nation, etc.); ~ up spirits (one's heart, courage) repa mod; up iveeds, bortrensa ogräs. ~ed, -t, pp.; a. F se ~er, -ur, s. en som

plockar, rycker etc. ~ineSS, -mes, s. F mod,morskhet. ~leSS,-lës,a. Futan mod, mesaktig, ^y, -i, a. F modig, morsk, oförskräckt, »ej buskablyg»,»ej ledsen af sig».

p|uff, pluff, s. Skoti. rökpuff, förpuffning, af-bränning (af krut); hårfrisörs puderpust; vn. puffa ut rök; bränna af krut; pusta puder på hår; interj. puff! ~y, -i, a. F svampig, porös; slapp, flabbig, »plufsig»; mjuk, krusig, lurfvig om hår; oredig.

plug, plug. 5. (trä)plugg, propp, (trä)tapp, svicka; »dyvika» i en båt; på gevär, se nipple ; plomb i en tand; (tobaks)buss; Am. kaka pressad tobak; si. cylinderhatt, felbhatt (äfv. ~ hat); va. plugga igen, tillstoppa (med en plugg), sätta en propp i ngt; plombera en tand; P träffa ett mål. ~-Cen-ter-bit, 5. ett slags engelsk centrumborr med cylindrisk plugg. ~-hole, s. tappbål, sprund; hål för dy vika i båtbotten. ~-ma-Chine, s. svickskärningsmaskin. ~-tap, s. gängtapp. ~ger, -ur, s. pluggare, till-stoppare; plomberingsinstrument. ging, "ing, prt.; s. igensättande med en propp o. d.; tillstoppande; plombering; material till pluggar.

plum, plum, s. plommon, äfv. sviskon (: dried 'N/, French russin; si. »tunna guld», stor förmögenhet (100000 pund steri.); egare af en tunna guld †; to die loorth a si.

dö som millionär; to pick out the of ..., wid. plocka ut det bästa af ngt. ~ -cake, s. russinkaka. ~-duff, s. sjö. F plumpudding. ~-pie, s. russinpastej. ~ -porridge, s. sviskonsoppa. ~-pudding, s. plumpudding, engelsk russinpudding

(nationalrätt, is. vid julen, jfr under Christmas).

^-spirits, s. pl. plommonbränvin. ~ -tree, s. plommonträd (Prunus domestical ~-W00d, s. se peg-ioood. plumage, pio màdj, s. en fågels fjäderbeklädnad, fjädrar kollekt, plumassier, fr., plumas'er, s. en som handlar med fjädrar till prydnadsändamål, plumb, plum, s. oftast i sms. (bly)lod, sänk-lod, ett lod på ett snöre, vattenpass; a. lodrät; ad. lodrätt; va. inrikta med sänklod; loda, pejla djupet >fC; biid. pejla djupet af, sondera. ~-bob, s. lod på ett snöre, jfr ofvan o. följ. ~-level, s. vattenpass (af lod på snöre). ~-line, s. se föreg, sms.; lodlinie. ~-ru!e, S. murares etc. lineal med lod och snöre. ~-shaft, s. gruf. lodrätt schakt, plumbaginous, plfimbadj'inus, a. innehållande, el. liknande plumbago, se följ. plumbago, plumba'go, s. min. blyerts, grafit.

^-crucible, s. grafitdegel. plumbean, piiWbëån, plumbeous, -bëus,

a. lik bly, blyaktig, -haltig; blyfärgad; biid. tung, trög, slö, dum. plumber, plum'ur, s. blyarbetare; blygju-tare; blylödare; taktäckare som pålägger blyplåt; arbetare som inlägger o. lagar blyrör (gas-, vattenlednings-); en som infattar glasrutor i bly and glazier, ofta : glasmästare), ^-block, s. se pillow -block. ~'s-C0liC, 5. blykolik. ~'S-

W0rk, s. arbete (arbetande) i (med) bly. ~y, -i, s. en plumber's yrke; verkstad där bly arbetas : blygjuteri, blyrörsfabrik etc. plumbic, plum'bik, a. kem. bly-; ~ acetate, blysocker; ~ chloride, klorbly; ~ ni-träte, salpetersyrad blyoxid. plumbiferous, plumbif'urus, a. blyhaltig, plumbing, plum'mg, s. inriktning i lod« linien medelst sänklod (jfrplumb, v.); bearbetning af bly, blygjutning; bly(tak)-täckning,blybeläggning; inläggning och arbete med bly(lednings)rör; blyrör, vattenledningsrör inom hus, kollekt.; bärg. se plumming.

plume, plom, s. stor fjäder; fjäder till prydnad, plym; bild. segertecken, ära, heder, ngt hvaröfver man yfves; stolthet †; bot. se plumule; va. pryda med fjädrar ei. plymer; plocka fjädrarna af en fågel; plocka sina fjädrar, om en fågel; borrowed lånta fjädrar; ~ one's self, plocka sig

om fågel; yfvas, brösta sig, »prima sig», stoltsera (on, öfver). —alum, 5. min. fjä-deralun. —maker, 5. plymfabrikör. — ~less, -lës, a. utan fjädrar; Titan plym; nian (vunnen) ära. ~let, -let, s. liten fjäder; bot. se plumule. ~ry, -uri, s. plymer kollekt.

plumiped, plo'mipëd, a. zool. fjösbent, med

fjäderklädda fötter; s. fjösbent fågel, plummer, se plumber.

plummet, pliWèt, s. lod till lödning; sänk-lod, vattenpass (jfr plumb-level); påhängd tyngd, vigt; förr långsmalt blystycke till lingering o. d. —level, se motsv. sms. af plumb, —fine, s. lodlina. plumming, plum'ing, s. gruf. grufkompas-

sens nytjande; försöksborrning. plummy, plum'i, a. lik plommon el. russin (jfr plum); med russin i; F trind, fet, mullig; si. utmärkt, »famös», plumose, plo'mos, plumous, -mus, a. be-fjädrad ; fjäderlik is. bot, plumosity, -mos'-iti, s. egenskap att vara plumous. plump, plump, s. tjock och fet, dugtig, fyllig, knubbig, mullig; rund, trind, full, stinn; för mycket rättfram, »rakt på saken», grof, plump, burdus; s. % klump, hop, mängd (numeraclump); va. göra stinn, fet, trind; blåsa upp, proppa full (ofta med up; luith, med); låta ngt plumsa ned (falla tungt och plötsligt); vid val gifva i klump (one's vote, sin röst) åt (for) en enda i st. f. åt två ei. flere; vn.blifva tjock och fet; blifva full, stinn, svälla; falla tvärt, handlöst ned, dimpa; plumsa i vatten; ad. faiia tungt,handlöst,pladask, plums; tvärt, plötsligt, burdus; a lie, en grof (påtaglig) lögn; ~ a vote, rösta blott på en. ~er, -ur, s. ngt som är ämnadt att utsvälla ngt annat, utspännare, utsvällare; vid val röst gifven åt blott en kandidat, jfr ofvan; valman som röstar blott på en i st. f. på två ei. flere; F grof (påtaglig) lögn. ~ly, -li, ad. F rundt, fullt; rakt på saken, utan förbehåll; tvärt, burdus. — ness, -nës, s. tjockhet, knubbighet, fyllighet, trindhet, stark fetma, ^y, -1, a. tjock och fet, knubbig, jfr ofvan, plumule, plo'mul, s. bot. stamknopp, plumy, plo'mi, a. fjädrad, fjäderklädd,

-prydd; plymascherad. plunder, plun'dur, s. plundring; byte, rof; Am. F bagage, packning; va. plundra, sköfla, taga som byte; vn. plundra, röfva; to make göra byte, jfr vn. ~age, -adj, s. jur. undansnillning af varor ombord på fartyg. ~er, -ur, s. plundrare etc. plunge, plundj, va. kasta, störta (ngt into, i

vätska el. annat genomträngligt ämne, bild. i olycka,

faror o. d.); doppa ned i vatten etc.; art. plon-gera, dumpa (rikta nedåt) kanoner; döpa genom neddoppning; stöta, jfr ex.; vn.störta (kasta) sig (into, i, jfr föreg.); dj'kaned; fördjupa sig (into, i ett land : tränga långt in i); slå bakut om hastar; (skygga och) kasta sig om hästar, durka; absolute rusa; bild. rusta, svira. fara fram vildt; sjö. dufva, stampa om fartyg; s. störtande, kastande, språng i vattnet o. d.; dykning, doppning; rusning, stöt in i ngt; en hästs kastande, durkande; wid. (störtande sig i) olycka, elände)f(; ~ one's knife in the heart of, stöta knifven i hjärtat på; ~ the country into war, störta landet i krig; to make a se ofvan vn.; o>d in thought(s), försjunken i djupa tankar, —bath, se plunging'bath. pole, s. mek. plonger-kolfstång i t ryck pump etc. ~0n, -lin, S. zool.

se diver. ~r, -ur, s. en som störtar etc.; dykare; mek. stämpel, piston utan ventiler, plongerkolf (äfv.^r-piston);

tekn. stamp el. omrörningsspade vid lerkärls tillverkning; mii. si. tung kavallerist. ~r-lift, 5. tryckpump med plongerkolf.

plunging, plun'djing, prt. af föreg.; ~ fire, mil. plongerande eld, beskjutning ofvanifrån, stupskott. —bath, s. badbassäng

(hvari man kan dyka och simma), el. bassängbad (bad hvarvid man hoppar ned och simmar).

plunket, plung'kët, .<?. ett slags blå färg.

pluperfect, plo'perfekt, a. gram. eg. mer än fullbordad, jfr föij. s.; s. pluskvamperfek-tum (äfv. ~ tense).

plural, plo'ral, c. flere än en; gram. flertals-, betecknande flere, plural; s. (: ~ number) gram. flertal, pluralis. ~ism, -izm, 5. fierhet; jur. kyrk. innehafvande af flere ämbeten is. pastorat. ~ist, -ist, s. en som innehar flere (ämbeten is.) pastorat på en gång. ~ity, -'iti, 5. flerhet; flertal; röst-öfvervigt, pluralitet of votes); förenande på en hand af flere ämbeten is. pastorat (: ~ of benefices); hvart och ett af de pastorat som sålunda hafva gemensam pastor; ~ of gods, dyrkan af flere gudar; ~ ofwifes, månggifte (egande af många hustrur). ~ize, -iz, va. flerfaldiga; gram. göra till pluralis; vn. kyrk. inneliafva flere pastorat. ~ly, -i, ad. i flertal; i (med) plural betydelse.

pluri-, plo'ri, i från lat. hämtade ord fler-. farious, -fa'rius, a. se multifarious. — literal, —'--, a. innehållande mer än tre bokstäfver. ~l0Cular, -lok'ulur, a. bot. månggömmig. ~Sy †, -si, s. öfverflöd; se vid. plethora.

plus, plus, s. mat. additionstecken, plus (+).

plUSh, plus], S. plys (yllesanmiot).

plutocracy, plotok'rasi, s. penningvälde,

de rikes välde; rike män kollekt. Pluto, lat., plo'to, S. pr. myt- Pluto (underjordens gud). ~nian, -to'nian, a. tillhörande Pluto; underjordisk; (p) geoi. plutonisk; hörande till ei. uppkommen genom eld, jfr nedan; s. (p) plutonist, anhängare af läran om bärgarters uppkomst genom elds inverkan. ~nic, -ton'ik, a. se föreg., geoi.; ~ action, den underjordiska eldens verkan; ~ rocks, geoi. krystaiiinska bärg-arter som gått genom eld (granit, porfyr etc); ~ theory, åsigten att (krystaiiinska) bärgarter (jfr föreg.) uppkommit genom eldens verkan, dets. som (p)~nism, -nizm, S. geoi. plutonism (plutouisters åsigt, jfr ofvan).

(p)~nist, -nist, s. se ~nian. pluvial, plo'vial, se pluvious. pluviameter, ploviåm'ètår, s. meteor, regnmätare. pluviametric(al), -mèt'rik(åi), a.

hörande till regnmätning, pluviometer, etc., ploviom'ètår etc., se föreg, pluvious, plo'vius, a. regnig; regn-, ply, pli, va. (imp. n. pp. plied, -d) eg. vika †; bearbeta (afv. persou, t. ex. with blows; with drink : pläga, truga), flitigt, ifrigt använda; bruka med kraft, med fart; »drifva på med», träget sysselsätta sig med, arbeta på; öfva, utföra (t. ex. one's task)-, med kraft drifva yrke; befara, trafikera med regelbundna turer, jfr ned. vn.; hålla ngn sysselsatt, anstränga, öfverhopa (with, med, work, etc.); ansätta, ligga öfver ngn med böner o. s. v.; vn. böja sig†; arbeta ifrigt, träget, »ligga i»; skyndsamt begifva sig; uppehålla sig ständigt (at a place) sökande arbete; sjö. kryssa, slå sig upp mot vinden, lovera, göra lovar; göra regelbundna turer (to, »på», till); s. veck, fåll>!<; böjning, riktning, »dragning», böjelse; /v- ones books, studera flitigt; rsj one's heels, »lägga benen på ryggen»; ~ a good knife and fork, göra godt skäl för sig vid bordet, visa sig ega god aptit; ~ one's (her) needle, vara flitig med nålen, sy flitigt; ~ the oars, hålla ut på årorna, ro kraftigt; ~ for customers, ständigt och jämt ligga ute för att fånga kunder; ~ to wind-icard, om fartyg arbeta sig upp i vinden, slå sig till lovart (by short boards, med korta slag). ~er, -ur, s. en som ifrigt (be)arbetar (med) ngt, »som ligger i»; sjö. god (bidevind)seglaré; fartyg som gör regelbundna turer; pl. vippstång i vindbro; se vid. pliers. ~ing, -ing, prt.; s. bearbetande, jfr ply; ansättande med ifriga böner etc.; sjö. loverande upp mot vinden.

Plymouth, plim'uth, s. pr. geogr. rv brethren, (äfv. ~ites, -its), S. pl. en sekt sedan omkr. 1830. ~-Cloak, s. si. knölpåk, pneumatic, numat'ik, ~al, -ål, a. fys. pnev-matisk : angående luftens ei. gasformiga kroppars mekaniska egenskaper; af luft, gasformig, hörande till luft ei. gas; drifven af luft; ~ machine, pnevmatisk maskin; luftpump (: ~pump). ~S, -s, s.pl. fys. läran om gasformiga kroppars mekaniska egenskaper; † läran om andliga väsen.

pneumatology, numatorödji, s. se föreg, s.;

läran om andliga väsen, pneumology, numol'odji, s. med. läran om lungorna.

pneumonia, gr., numo'nia, s. med. lunginflammation (äfv. pneumonitis, -ni'tis). pneumonic, numon'ik, a. med. hörande till lungorna; s. läkemedel mot lungsjukdomar.

poach, potj, va. löst koka, förvälla, förlora ägg; sticka i, göra hål i; sticka, ljustra fisk; påbörja, men ej fullbordat; stjäla villebråd; stjäla villebråd från ei. i; plundra; nedtrampa, trampa till sörja; vn. stjäla villebråd, göra sig skyldig till tjufskytte; om mark Val'a sumpig, jfr r^y, ~ard †, se pochard. ~er, -år, s. (1.) vild-tjuf, tjufskytt; tjuffiskare; (2.) kokare för att förlora ägg i (egg-~ineSS, -ines, s. blöthet, jfr ~y. ~ing, -ing, prt.; s. tjufskytte; tjnffiske. -1, a. om mark

(eg. gnm kreaturstramp) lÖS, blöt.

poak(e), pök, 5. garfveriaffall. pOCan, po'kan, 5. se poke, bot. pocard †, po'kurd, se följ. pochard, pè'tjurd, s. zool. dykand (Fuligula, is. [: redheaded rödhalsad dykand, F. ferina).

pock, pok, s. med. varblemma, pocka, koppa.

~arred †, -ård, ^-broken, ~-fretten, a.

koppärrig. ~-hole, ~-mark, s. koppärr. ~-marked, ~-pitted, s. koppärrig. ^ -pudding, s. (hafremjöls)pudding kokt i påse; förr skotskt öknamn på en engelsman. ~-W00d. s. pockenholts (Guaiacum). pocket, pok'et, s. ficka; pung; stor påse

(ss. mått:]/2 sack, ungef. 168 eng. skålp.) af humle, uii etc.; biij. blus; bärg. liten urhålk-ning innehållande guld; pl. Austr. guldkorn; a. i sms. fick-, i fickformat; va. stoppa i fickan; hemligt taga, »stoppa på sig» (äfv. med up); »hålla till godo med» (jfr särsk. ex.); bilj. göra en boll; it was as dark as (iti) a det var så mörkt som i en säck; to be (a sum) in ~ by, vinna (så och så mycket) på ...; to carry (have) something in one's F »kunna förfoga

Å: fate, à: far, 4: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: line, 1: fin, 1: fir,pookét

F Talspråk. 101B P Lågt språk.

point

fritt öfver», kunna »kommendera»; to suffer in »få plikta med pungen», »få sätta till» (pengar); to be ... out of nu, sätta till, förlora (by, på); money out oj nu, kontanta utlägg; I'm 10 pounds out of nu, jag har förlorat 10 pund; nu an affront (insult), (vara tvungen att) svälja (med tystnad fördraga) en skymf; to ~ one's own ball ei. one's selj\ biij. förlöpa sig. ~-book, s. plånbok. ~-borough, s. valdistrikt som »ligger i händerna» på en enskild man. ^-edition, s. upplaga i fickformat. ~-flap, se ~-gla$S,

s. fickspegel; fickkikare. ~-hanker,

-hangk'ur, 5. P förk. for: ^-handkerchief,

.<?. näsduk. ~-hole, 5. ficköppning. ~ -knife, s. fällknif, pennknif. o-lid, s. ficklock. ~money, s. handpengar. ~ -picking, s. ficktjufveri. ~-piece, s. skådepenning; lyckoslant, ^-pistol, s. puf-fert; si. fickflaska, plunta. ^-sheriff, s. sheriff tillsatt af regeringen utan förslag. ~-size, s. fickformat; a. i fickformat. ~-violin, 5. stockfiol. zvful, -ful, 5. (en) ficka(n) full; pl. fickorna fulla (of af). ~ing, -ing, prt.; ~ sleeves, vida hängande ärmar, sjånkärmar. pockiness, pék'inës, s. tillstånd att vara full af variga utslag, jfr pocJcy. pockish, -lsj, a. behäftad med koppor, pocky, -kl, a. full af varblemmor (is. veneriskt utslag); P»skabbig», otäck, gemen, nedrig, pococurantism, pökokiWåntizm, s. F likgiltighet, sorglöshet, pod, péd, s. ärtbalja o. a. fruktskal (bot. : skida, balja, kapsel); vn.

frambringa (sätta) skidor; svälla, blifva full (ss. en ärtbalja); sweet johannisbröd (jfr carob). podagra, gr., pod'agra, s. med. podager, fotgikt; gikt i allmht.

podagric(al), podag'rik(al), a. hörande till podager, podagerartad; bekajad med podager ei. gikt (äfv. podagroiis, -'-grus), podder, pod'ur, s. en som insamlar skidor (jfr pod).

podge, podj, s. puss, vattensamling; iok. soppa, välling, podgy, -i, a. F kort och tjock; knubbig, mullig; pussig, flabbig, podo-, gr., pod'o, is. i vetensk. benämningar fot-, ophthalmic, -fthåi'm!k, a. zool. med skaftade ögon (ss. kräftor etc.). ~SCapll, -skaf, s. vattenskida. ~ scapher, -skåfur, s. vattenskidåkare. ~sperm, s. bot. naf-velsträng.

poe, po, s. brödartadt födoämne på Söder-hafsöarna beredt af taro-rot. ~-bird, s. zool. Prosthemadera cincinnata (en ny-Zeländsk kråkartad fågel, af hvars glänsande fjädrar

fjädei-kappor göras).

pæcilopod, pèsiropéd, s. zool. kräftdjur som har fötter af flerehanda slag (inrättade dels till gående, dels till simning, dels till gripande : klor).

poem, po'em, s. pöem, skaldestycke. atic, -at'ik, a. hörande till ett poem, poem-; poemartad. poesy, po'esi, s. se poetry; se posy. poet, po'et, s. poet, skald, diktare; ~ laureate, (eg. : lagerkrönt poet) hofpoet. ~aSter, -as'tur, s. versmakare, rimsnidare. ~eSS, -ës, s. skaldinna. ~ic(al), -'ik(al), a. poetisk; nu justice, poetisk (ideal) rättvisa; ~ license, poetisk frihet. ~iCS, -'iks, s. pl. skaldekonstens teori, poetik. ~ize, -iz, vn. skrifva vers. ~ry, -ri, s. poesi; skaldekonst; diktning, dikter, poesi(er) kollekt.; a piece of o, en dikt, ett skaldestycke. ~ship,-sjip, s. skaldskap, skaldevärdighet; skämts, ss. titel för en poet (his POgøy^POg %s*porgy. pOh, po, interj. uttr. förakt ball! pytt!

poignancy, poj'nansi, s. bitterhet, skärpa äfv. biid., jfr följ. a. poignant, -nånt, a. stickande, skarp, bitter; pikant (sauce etc.); biid. hvass, satirisk, poind, pojnd, va. instänga (jfr pound)†; Skoti. jur. taga i mät, utpanta. ~ing, -ing, s. utmätning, point, pojnt, s. spets, udd (of a sword, of a knife, of a needle etc.), snibb; snörband med stift (piggar), ägiljett; broderad spets; liten ei. smal udde, pynt; tunga i brädspel; spetsigt verktyg, nål i flere yrken ss. : etsnål, grafstickel etc.; sjö. pynt på en sladd; sjö. ref-sejsing (: reef-nu)-, järnv. växelspets, -skena (: ~-rail), pl. växel; boktr, punktur (nål som fasthåller arket under tryckningen); märke efter en nål el. hvass udd; prick på kort, tärning etc.; Stöt i fäktning med sabel; punkt i alla bet. ss.: boktr., gram. (ss. skiljetecken), mat., astron., mus., hcr. etc., äfv. bild., jfr ned.; point i spel, äfv. bild.; bild. särsk. del (punkt, moment) af en framställning, anförande, särsk. inför rätta; kraft-ställe, udd, spets, point i ett uttryck; kvick vändning, skarpt uttryck; vändpunkt; ståndpunkt of vieio : synpunkt); mil. etc. ögonmärke; mii. rättningspunkt (äfv. karl på hvilken rättning sker);

syfte, mål; fråga, sak; hänsyn, afseende; småsak, detalj, sida af en sak; utmärkande drag, betecknande (karakteristisk) egenskap; liten anstrykning, fin bismak äfv. allin, bild., »SpetS»; va. tillspetsa, äfv. bild. gifva udd, spets åt ett uttryck; afspetsa; peka med (ngt at, på; towards, i riktning åt); rikta, sigta (lägga an) med skjutvapen (against., at, mot, på); rikta ngns blick ei.

uppmärksamhet (to, på); biia. påpeka; noga

i: note, è: do, o: nor, i: not, A: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.point

F Talspråk. 1014 P I.ågt språk.

pointsman

(skarpare ci. tydligare) angifva ci. beteckna, framhäfva, pointera, gifva (ökad) kraft cl. uttryck åt; jagt. om en hund stå för J (ut-) märka med punkter; kollationera poster; interpunktera; afsätta i sjökort; genom (sitt) exempel bestyrka (sanningen af, t. ex. an old story)) mur. fylla, igensmeta (fogar i ei. mellan, a wall, tiles etc.), fog-strj'ka; sjö. katta, pynta en ända (göra den spetsig o. linda den med garn); sjö. sticka (sätta) refsejsingar i ett segel; sjö. vricka fram en båt; vn. peka {at, på; to, på, mot äfv. i riktning : towards), äfv. om en sak visa (at, to, på); sigta; jagt. om hund göra stånd, stå (at, för ngt vildt); med. bulna, jfr to come to a head; ~ of -war, förgaddring; (nu med följ. subst., se under dessa, ss. dispute, fact, honour etc.); the ~ was to (inön.), hufvudsaken var att ..., det gälde (i synnerhet) att ...; a had en svag ei. »ful» sida hos ngn el. ngt, »fel», »svaghet»; mots.: a good en god sida, en förtjänst (företräde, »merit»); a great en vigtig (sida af en) sak, en hufvudsak, ngt vigtigt, en väsentlig sak härvidlag, det saken egentligen gäller; a knotty nu, en kinkig (»benig») sak, en svårlöst knut biid.; a nice en kinkig punkt (sak), en delikat sak (fråga); to carry (gain ei. make good) one's vinna (genomdrifva) sitt syfte, få sin vilja fram, lyckas i sitt förehafvande; to catch the fatta den egentliga meningen (äfv. »det fina») i ngt yttrande o. d.; to deliver (give) stöta med sabel; to get <^s, vinna (points) (on, over, öfver [på] motståndaren, äfv. si. biid.); to give ~ to, pointera, sätta spets på biid.; to give up one's gifva (med) sig, låta sitt syfte fara; to maintain one's förfäkta sin åsigt, fortfarande försvara sig, stå på sig, (veta att) häfda sin sak (rätt, sats, syfte); to make a vinna en point; föra sin sak (: komma) ett steg framåt (jfr to gain ... ofvan); jagt, se ofvan vn.) to make a nu of (ei. make it a nu to (infin.) ei. that ...), beflita sig om (att), lägga an på (att), låta sig angeläget vara (att), hålla särskildt på (att), vara noga med (att), göra det till en hederssak (att); to mark (score) a markera en point; not to put too fine a nu upon it, för att nu ej vara altför noga, ofta : rent ut sagdt; to seize one's finna sig i en dispyt o. framdraga sitt starkaste argument, taga fasta på kärnan i en omtvistad sak och använda den till sin fördel; to sink rakt. sänka vapnet

(mot jorden : upphöra med striden); to Strain a gå för långt i (t. ex. nit); gå utom gränserna af sin befogenhet, ei. af sin

förmåga; anstränga sig; taga sig (för) nära i utgifter; tolka ordalydelsen af (t. ex. en order) föl* liberalt; to turn the järnv. kasta om växeln, växla; at så nära som möjligt; at the ~ of, nära, vid; se vid. on the nu of; to be (lying ei. to lie) at the nu of death, vara (ligga) för döden; at the nu of the sword, mil. taga med storm (äfv. ...of the bayonet, med bajonetten); med svärdsmakt, med våld; at ali nus, på alla punkter (: at every öfveralt, fullständigt (t. ex.beväpnad), i alla afseenden; in passande, på sin plats, träffande, jfr vid. ned.; in nu of, med hänsyn till, i afseende på, i fråga om (äfv. in an ... (adj.) ~ of view) ur ... synpunkt, ur synpunkten af (t. ex. in nu of grammar, ur grammatikens synpunkt); a case in nu, ett fall som hörer till saken, ett karakteristiskt fall, som kan tjäna såsom ett upplysande exempel (: an example in nu)-, 07i the nu of, nära att, »på vippen att», i begrepp att; äfven hållande på att; on many nus, i många punkter (»stycken», afseenden), i mycket; on this äfv. hvad detta angår; to be to the höra till saken, »gå på sak»; (speak) to the nu! till saken! to be brought (ei. carried) to a löpa ut i en spets; to come to a (jfr föreg.) sluta i en spets; let us come to the nu! låtom oss komma till (hufvud-) saken ! to go straight to the nu, biid. gå rakt på saken; it is not to the ~ to ..., det hör ej till saken att...; to stand upon nus, vara mycket noga (kinkig, samvetsgrann) i småsaker, vara småaktig; ~ arms! lägg an! ~ the yards to the wind, sjö. brassa rårna (skarpare) bidevind; ~ at, äfv. bild. utpeka, tydligt angifva, antyda (gifva för handen); peka fingret åt, hånande utpeka; ~ out, utpeka, påpeka, påvisa; framhålla, föreställa, låta förstå; ~ to, peka på (åt, mot); biid. visa hän på, antyda på. ~-blank, S. hvit fläck (prick) på en skottafla †; den punkt där sigtlinien och projektilbanan skära hvarann; vågrät riktning af skjutvapen; kärnskotts distans, ei. distans till projektilens första nedslag,första raserande del af en kulbana (: nu range)-, a. (--') i sms. (jfr föreg.) riktad rakt på målet utan elevation: aiim. biid. (gående el. riktad, sagd etc.) rakt på saken, tydlig, direkt, »ren»; rak, snörrät; cid. direkte, rakt (på saken), rent ut, tvärt, äfv. burdus; afgjordt; nu distance, kärnskotts afstånd; ~ shot, kärnskott. ~-hole, s. boktr, punkturhål. ~-lace, s. sydd fin spets. ~-paper, 5. tekn. patronpapper, mönster(papper). ^Smatl, s. järnv. väx-

Li fate, å: far, A: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, 420: fin, |: fir,point-tool

>f< Mindre brukligt. 1015 † För&ldradt.

lare. ~-t00l, s. tekn. grafstickel ss. svarf-vareverktyg. ~-W0rk, s. arbete gjordt med en point : brodering, gravering etc. ~ed, -ed, pp. (till)spetsad, äfv. bild. pointerad; a. spetsig; (udd)hvass äfv. bild., skarp (äfv. om luft o. d.) äfv. : sarkastisk; tjrdlig, afsigtlig, särskildt betonad anmärkning o. d.; ~ arch, byg. spetsbåge, gotisk ei. sara-censk (hästskoforniig o. upptill utlöpande i en spets)båge; ~ architecture, style, spetsbågsstil , jfr föreg. ~edly, -ëdli, ad.

spetsigt; bvasst,sarkastiskt; pointeradt, med eftertryck på särskilda delar i en framställning ; uttryckligen, rent ut; tydligt o. med afsigt (t. ex. she ~ turned her bach on him, hon vände honom tvärt och med afsigt ryggen på ett sätt som visade hennes missnöje cl. fö rakt), ^edness, -ëdnës, s. spetsighet; skärpa bild., jrr ~ed. ~el, -ël, S. ngt (liten knanp, dubb el. d.) Uppsatt på en spets†; stift, griffel|; giastiiiv.häftjärn; byg. hängdocka; golfinläggning i rutor. ~er, -ur, s. spetsare, en som tillspetsar nålar etc.; ngn ei. r.gt som (ut)pekar. visar, angifver etc.; visare på ett ur; radérnål; mur. spetshacka; järnv. växelhäfstång; skeppsb. timmer som förbinder akterstäfven med fartygssidan, pl. diagonalförbindning (-ar); jagt. korthårig engelsk (rapp)höns-lllind som blott genom stillastående o. nosens riktning anger villebrådet; pl. astron, de två bakre stjärnorna i Karlava gnen (en linie dragen genom' dem pekar mot polstjärnan). ~in(J, -mg,

prt.; s. (till)spetsning; punktering; interpunktion; skiljetecken; pekning; riktning af kanoner etc.; mur. fogstrykning; kollationering (of accounts), ^ing-line, s. sjö. kabelgarn tin omiindning, jfr point, va. ~ing-StOCk †, s. en som alla peka fingret åt. ~less, -lës, a. utan spets ei. udd, uddlös, äfv. bild.; trubbig.

poise, pojz, S. tyngd; vigt hvarmed väges; motvigt äfv. bild.; jämvigt; va. väga; bringa (lägga) i jämvigt; af väga, hålla i jämvigt; hålla (ut) vågrätt; belasta, nedtrycka; uppväga äfv. bild.; bild. (öfver)väga, värdera; vn. väga, sväfva i jämvigt, hänga äfv. biid. (: bero). -ur, s. vägare; våg;

zool. SVängkolf hos insekter.

poison, poj'zn, s. (för)gift äfv. bild.; va. för-gifva (: to destroy, ei. kill by förgifta (: to infect with äfv. bild. ~-ash, s. bot. ferniss-snmak-träd (Rhus vernis). ~ -bulb, s. bot, Brunsvigia toxicaria. ~ -elder, se ~u-sumac. ~-fang, s. gifttand. ~-gland, s. giftblåsa; giftglandel (t. ex. hos brännässla). ~-hemlock, 5. bot. odört (Conium maculatum). ~-ivy, s. bot. ett slags giftsumak (Rhus toxicodendron).

~-nut, s. bot. räf kaka (Strychnos nux vomica); äfv. Tanghinia venenifera. -oak, S. se f^-ivy. ~-SUmae(h), s. bot. giftsumak (Rhus venenata). ~-tOWer, gifttorn (arsenikkondenseringstorn). ~-tree, S. giftträd (allmän benämning på åtskilliga giftiga träd, ss. arter af Rhus [jfr ofvanl, vestindiska manzanilla-trädct, upas- el. pilgiftsträdet å Borneo, etc.). 'vei*,

-ur, s. en som förgiftar, bild. fördärfvar; giftblandare, -derska. "Jng, -ing, prt.; s. förgiftande äfv. bild., förgiftning; giftmord. 'v/Ous, -&s, a. giftig, 'vousness,

-usnës, s. giftighet.

poitral, poj'trai, poitrel, -trël, poitrinal,

-trinål, s. förr brösttharnesk för en häst. poitrine, -trin, S. förr en riddares bröstplåt; äfv. se föreg.

poke, p6k, 1. s. mindre säck, påse; ficka; förr bruklig vid ärm, puffärm (äfv. ~-sleeve); to buy a pig in a ordspr. köpa grisen i säcken, ^-bonnet, S. kråka (långt framskjutande kvinnohufvudbonnd).

poke, pok, 2. s. bot. Phylotacca decandra

(en nordamerikansk buske, äfv. weed) med saftiga mörkröda bär

poke, pok, 3. va. stöta med ngt spetsigt, knuffa (till); peta på ei. i med en käpp ei. d.; stånga; sticka (fram), »köra fram» (med) halsen, hufvudet; sticka (in) näsan etc. (into, i); röra om elden (~ the fire); trefva efter el. i med en käpp el. d.; Am. Sätta flöjträ på kreatur; VII. trefva i mörkret; stöta, sticka, peta (at, mot, på, efter, jfr va.); stångas (med at: stånga ngn); F söla, knåpa; (med about) gå och stöka; sitta och »stura» för sig själf; s. stöt, knuff (in the ribs, i sidan); Am. flöjträ (ok med en framåtriktad stör sonx hindrar kreatur att fiöja [hoppa öfver stängsel!); Am. F »stör», »döddansare» (trög, tråkig människa), »en som går och hänger», drummel; ~ one's nose into, sticka sin näsa i andras göra (lägga sin näsa i blöt); ~ sticks at, eg.

peta med käppar på; bild. F klanka på,

häckla; se vid. ex. under fil?l.

poke-loken, po'klokn, S. Am. sumptrakt sträckande sig inåt land från en flod el. sjö.

poker, po'kur, 1.5. en som stöter etc.; eldgaffel, eldraka; P värja (jfr »stekspett»); spett af olika slag, gruf. kilspett; sättare hvarmed järnringar pådrifvas; Am. ett slags kort-Spel (jfr draiv-ov); stiff like a stel (rak i ryggen) som en eldgaffel. ~-drawing, ^-picture, s. teckning inbränd i trä.

poker, pè'kur, 2. s. Am. F ngt som skrämmer i mörkret, spöke, »busen». ~ish, -isj, (1.) a. Am. F skrämmande, hemsk, kuslig.

pokerette, p6kàrët', 5. F liten eldgaffel ei. eldraka.

pokerish, pö'kurisj,(2.) a. F stel som en eldgaffel, poking, pö'king, prt. af poke; s. stötande, knuffande; trefvande; omröring af elden; a. F fjäskig, läggande sig i hvad som ej angår en ei. fnaskande med småsaker; knåpig, trälsam, släpande göra. pok(e)y, -ki, a. F liten, trång, obekväm, kyffig lokal; ynklig, futtig; dum o. tråkig (jfr poke, 3. s. km. F); fräck, näsvis.

polacca, pölak'å, s. (1.) äfv. polacre, -lak'ur,

S. polacka (ett slags tremastadt fartyg på Medelhafvet, med rå- o. latinsegel samt med master i ett stycke); (2.) sq polonaise.

Polander, pö'låndur, s. polack, polar, pö'lur, a. hörande till polen (el. en pol), pol-, polar-; fys. polarisk; ~ aurora, /v» light, norr-(ei. söder)sken; ^ bear, zool. isbjörn (Ursus arctos); ~ circle, polar-cirkel; ~ clock, tidmätare grundad på ljusets polarisation; ~ fox, zool. fjäll-racka, hvit (ei. blå) räf (Yulpes lagopus); ~ star, polstjärna; (the Order of) the (P)~ Star, Nordstjärnan (orden). iSCOpe, -lar'iskop, s. polariskop. ~ity, -lar'iti, s. fys. polaritet, "uisation, (-Z-), -iza'sjun, s. fys. egenskap att hafva polaritet; ljusets polarisation. ~ize, -iz, va. polarisera; meddela polaritet. oJzer, -izur, ngt som polariserar; den del af ett polariskop som polariserar ljuset; dubbelt ljusbrytande kristall, poldway, pö'ldwà, s. grof säckväf. Pole, pol, s. polack.

pole, pöl, 1. S. geom. fys. geogr. astron, pol; ^ of maximum cold, köldpol; magnetic magnetisk pol. ~-Star, s. polstjärna; biid. ledstjärna, pole, pöl, t. s. smalare påle, stång, stake; större stör; tistelstång {of a carriage); mätstång, äfv. stång ss. mått (: 5 l[2 yards; äfv. samma mått i kvadrat); Spira särsk. i byggnadsställning; gymnastik- etc. mast; långträ (t. ex. sidoträ i en stege); sjö. stång (topp på bramstång); sjö. bärling; gruf. konstregel (conducting bärg. etc. stång att röra omkring med; Vippstang för brunn etc.; tvärslå öfver dockorna i ett piano; va. förse med stänger etc.; störa bönor, humle etc.; staka fram en båt; bära på stänger (t. ex. hay into a barn); bärg. omröra bly, koppar; (to run ei. scud) under bare sjö. (länsa) för tackel och tåg (utan segel). ~-arbOUr, s. trädg. spalier. ~axe, s. stridsyxa; sjö. änterbila. ~-bolt, s. tistelbult. ~-bridge, s. kafvelbro. ~-chain, s. tistelkedja. ~-drill, S. rekryters exercis i handgrepp med störar i st. f. gevär. ~-evil, s. se poll-evil. ~-fenCe, s. gärdesgård. ~-f00t, s. tistel-stångs bakända. ~-head, s. tistelstångs | framända. ~-hedge, se n^-fence. ~-hook, s. tistelbygel; båtshake, 'v-lathe, s.vipp-svarf. ^-limber, s. framvagn med tistel. ~-maSt, s. sjö. mast i ett enda stycke : två stänger i ett. ~-net, s. kräfthåf, räk-nät. ~-pin, se "o-bolt. ~-plate, s. byg. väggband. ~-pi'0p, s. tistelstytsa. ^ -timber, 5. virke till störar, smala spiror o. d., smalt rund virke. ~-tree, s. so plough-beam.

polecat, po'lkat, s. zool. iller (Mustela puto-rius).

poledavy †, pö'idàvi, 5. ett slags grof Väf. polemic, p6lem'ik, a. (äfv. ~al, -ål) polemisk;

stridande på det literära stridsfältet; stridslysten, fallen för polemik (writer); s. polemiker, författare af stridsskrifter. ~S, -s, s. polemik; konsten att strida i

skrift, is. angående teologisk polemik.

polemoscope, pölèm'ösköp, s. kikare hvarmed man kan se föremål som ej ligga i (den naturliga) synlinien. poler, po'lur, s. (jfrpole, va.) en som störar,

stakar, etc.; bärg. stake att röra med. poley, po'li, s. bot. polej (Mentha pulegium). ~-graSS, s. bot. fackelblomster (Lythrum). ^-mountain, s. bot. bärgpolej (Teucrium polium).

police, pölè's, s. polis; a ~ job, F en sak som kräfver polisens ingripande; a party of 100 en afdelning af 100 poliskonstaplar. ^-constable, s. poliskonstapel. ~-court, 5. polisdomstol, ^-director, s. polismästare. ~-force, s. (the ~) polis-styrkan, polisen, ^-magistrate, s. polisdomare. ~man, s. polisbetjänt; si. spy-flnga (jfr blue-bottlé). ^v-office, s. poliskammare, -vaktkontor. ~-officer, s. polistjänsteman. ^-sergeant, s. polisöfver-kommissarie. ^-Station, s. polisvaktkontor. ~d, -t, policied, pol'isid, a. försedd med ordnad polis; lagbunden, policy, pol'isi, 1. s. politik, statsklokhet; världslig klokhet, beräkning; slughet, illistighet†; (klokt) förfaringssätt; (i följ. bet. med pl. : -CieS, -z) Skoti. lagskipnings-område; Skoti. trädgårdsanläggningar omkring en herrgård, policy, pol'isi, 2. s. polis, försäkringsbevis of insurance); ~ from fire, brand-försäkring(sbref); to effect a ~ on a person's life, (låta) lifförsäkra ngn; open fpolis utan utsatt försäkringsbelopp (mots.: valued ^-broker, s. försäkringsagent. ^-holder, s. polisinnehaf-vare.

poling, po'ling, prt. zzpole; s. störande af bönor; bärande på stänger; stakande af en båt; (of copper, of lead) omröring;

k: fate, å: far. k: fall. å: fat. å: fast. è: mete. è: met. è: her, i: fine. 1: fia, i: fir.pool4

% Mindre brukligt. 1017 † Föråldradt.

populär

(planka i en) klädning för att hindra jordras.

Polish, po'lisj, a. polsk.

polish, p6l'isj, va. polera, glätta, blanka, glattslipa glas etc.; smergla ivith emery); bona trä vnth toax); bild. polera, »af-hyfla», förfina, »fiffa upp»; gifva en glänsande yta; vn. antaga polityr, blifva blank; »fiffa upp» sig; s. glans, polityr äfv. biid. : förfining, elegans; French se d. o.: ~ off, si. hastigt affärda, ei. göra undan (t. ex. a story in 40 minutes); af-basa. ~able, -abl, a. som kan antaga polityr. -t, pp. polerad, blank, bild. förfinad; ~ leather, patentläder, blankläder; ~ leathers F, blanklädersstöflar. redness, -tnës, s. se polish. ~er, -ur, s. en som polerar; verktyg att polera med, polerstål, -skifva etc.; kaliberborr. ~ilig, -ing, prt.; s. polering, glättning; polityr

(ss. resultat : glatthet äfv. bild., el. : det hvarmed poleras); a. i sms. tjänande till polering el. glättning, poler-borste, maskin etc. ^ijig -block, S. polerstock, slagstock (underlag vid glatthamring). ~ing-ir011, S. polerstål; glätt-järn (bokbindares m. fi. verktyg). ~ifig-paSte, S. polityr för möbler o. d.; glanssvärta för lädervaror. ~ing •slate, 5. fin brynsten. ~ing-snake, 5. polerskifva begagnad af litografer. ~ing-wax, S. bonvax till golfs bonande.

polite, poli't, a. fin, belefvad, bildad i (blott) yttre mening, städad, höflig, artig (ito, towards,, mot); höfvisk (ears : t. ex. not to be mentioned to ears ~ literature, skönliteratur, vitterhet; ~ manners, förfinade seder; ~ society, fint, bildadt sällskap; jfr föij.; the so called ~ world, den s. k. bildade världen; to do a ~ (action) thing to ei. to do the ~ by (to) F, visa ngn en artighet. ~neSS, -nes, s. höflighet, belefvenhet, artighet. ~SSe, rr., -litës', s. jfr föreg, (hälst: öfverdrifven) artighet.

politic, politik, a. politisk, stats-; statsklok; klok, försigtig; listig; body statskropp. ~al, --'-kål, a. politisk, statsvetenskaplig, stats-, offentlig, som har att göra med statsstyrelsen el. det allmänna (t. ex. ~ character); ~ arithmetic, statistik; ~ economy, nationalekonomi. ~alism, --'-ålizm, s. politiskt intresse. ^asier -åstur, s. kannstöpare. ~ian, -tisj'an, s. statsman, politiker; en som bråkar med statsangelägenheter ei. politiska partistrider; intrigmakare. -li, ad. politiskt; slugt. ~0, -o, a. i sms. politisk(t), t. ex. nv-religious : både politisk och religiös. ~S,

-s, s. pl. politik, statskonst; ledning af ett politiskt parti; politiska intriger, partimanövrer; to talk

tala politik, politisera.

polity, pol'itl, s. statsförfattning; författning.

polk, polk, vn. polka, dansa polka. ~a, -å,

S. polka (dans cl. dansmelodi); äfv. jfr sms. ~a

-jacket, s. stickad fruntinimersväst.

-hat, S. ett slags låg filthatt. Poll, pol, S. pr. förkortning af -i, dets. s. Molly (Mary); F papegoja (äfv. ~ parrot), bild. pratmakare, sladdrerska, slammertacka. poll, pol, 1. s. Cambr. univ. F kandidat-examen (B. A.) utan anspråk på utmärktare betyg (honours) (äfv. ~ degree; jfr pass -examination); en som tager sådan examen (äfv. ~ man). poll, pol, 2. s. bakhufvud, hufvud; »hufvud»

vid räkning af folk : individ, person, el. boskap

: ett kreatur; förteckning, namnlista; förteckning på valmän, vallängd; valförrättning, röstning vid val till parlamentet el. af kommunaltjänstemän; rösträkning, förteckning på afgifna röster, valprotokoll; val-ställe; zool. se chub; va. aftoppa, tukta träd; stubba, afskära, klippa hår. uii; upprätta (is. mantals)förteckning öfver; betala i mantalspengar; bringa till omröstning; upptaga röst af; samla (få ihop) så och så många valmän el. röster; inregistrera afgifna röster; is. jur. skära el. klippa ett dokument rakt utan inskärningar (jfr indentation); si. distancera, slå ur brädet; lägga skatt å, plundra†; vn' afgifva sin röst (for, för); to tum the afgöra valet, »tynga i vågskålen» vid omröstning om el. med många afgifna röster; at the vid valurnan; to be at the head of (cl. to head) the hafva röstplu-ralitet, ligga öfver vid omröstning (by 6, 7, etc., med 6, 7, etc. röster); to go to the <x/s, deltaga i valet. ~-book, s. vallängd. ~-Cattle, s. hornlös (kullig) boskap (is. en skotsk ras). ~-Clerk, s. valnotarie, tjänsteman som för omröstningsprotokollet.

veter. svulst i nacken på hästar. ~-tax, s. mantalspengar, personlig afgift, koppskatt, pollack, pol ak, 5.

zool. blanksej (en torskart : Gadus pollachius). pollard^pol'urd,s.toppadt träd (äfv. ~ tree); klippt mynt; jagt. hjort som fält hornen; samsikt, blandning af mjöl och kli; zool. jfr poll, 2.; a. i sms. toppad (saknande rik krona om träd); Vtt. toppa träd, klippa.

polled, pold, pp. af poll, 2.; a. toppad, stubbad i håret, skallig; som fält hornen, kullig om nötkreatur, homlÖS.

pollen, pol'en, s. bot. frömjöl; fint stoft på

fjärilsvingar etc.; fint kli †. poller, po'lur, s. en som klipper, toppar träd; barberare)fC; en som röstar (låter

anteckna sitt namn i the poll)) en som

inregistrerar röster, valnotarie, polling, -ling, prt.; S. omröstning med sedlar; 'V» book, valprotokoll, pollock, p6l'ok, se pollack. pollute, polo't, va. orena, befläcka (with, med) ofta biid., göra oren bibi.; olielga, vanhelga, besmitta, fördärfva; kränka, våldföra kvinna. ~dly, -ëdli, ad. ~ dness, èdnès, 5. orenande, befläckande; orenhet; besmittelse. ~r, -ur, s. en som befläckar etc.

polluting, poio'ting. prt. af föreg. ~ly, -ii,

ad. på ett befläckande, vanhelgande etc. sätt.

pollution, p6lo'sjün, s. befläckande, orenande; våldförande, kränkande; orenhet, besmittelse; med. pollution, polo, po'lo, S. ett slags bållspel (liknande hockey) till häst.

polonaise, polona'z, s. polonäs (: ett slags fruntinimersrob el. cn dans); sc vid. följ.; to walk

a ~ with, föra en dam ei. låta sig föras af en kavaljer i en polonäs.

Polonese, polone'z, a. polsk; s. polska språket; en dans, jfr föreg. (afv. poloiioise, -nojz').

polony, poleni, 5. ett slags rökt korf (met-vurst).

polt †, pölt, s. hugg, slag, knuff. ~-f00t f,

s. klumpfot, poltroon, poltro'n, s. feg stackare, pultron, »kruka»; a.)fC usel. nedrig, feg. ~6ry, -üri, s. feghet. ~ish, -isj, a. feg. polverine, pol'vurm, s. Ctt slags pottaska

från Levanten nytjad vid glastillverkning, poly, p6'li, se poley, poley-mountain. poly-, pol'l-, i eg. gr. sms. vetensk. benämningar (Obs. senare delen behåller uttal o. accent, om ej annorlunda är angifvet) mycken, mång-. ~aC0UStiC, a. mångfaldigande ljudet. Ijudförstärkande; ljudmångfaldigande ci. -förstärkande instrument, ^adelph, -ådëlf, s. bot. växt tillhörande klassen ~adelphia, -ådël'fiå, s. bot. polyadelfia. ~adelphian, -ådërflån, ^adelphous, a.

bot. tillhörande klassen polyadelfia. ander, -an'dur, s. bot. växt tillhörande klassen: ^andria, -an'dria, s. polyandria. ^andrian, -ån'dnån, ^androus,

-an'drus, a. bot. tillhörande klassen polyandria, »flermännig», egande många fria ståndare fästade på fruktfästet. ~andry, -an'dll, S. polyandri (cn kvinnas månggifte med flere nian), ^ anthus, -än'thus, s. bot. aurikel (en trädgårdsvarietet af Primula elatior);

äfv. Narcissus tarzetta. ~archy, -årki, s. mångvälde. ~atomiC, a. kem. fler-atomisk. ^chord, a. flerstrangad; s. antik. tiosträngad lyra; mus. en kopplings-

apparat som vidfästes instrument med klaviatur, ^chromatic, a. mångfärgad, skiftande i många färger. ~Chrome, -krom, a. konst, målad i flere färger, polykrom (t. ex. sculpture); s. ett ämne ur hästkastaniens bark som gifver vatten hvari det upplösts blå florescens. chromy, -kromi, s. ant. konst, målning (is. af byggnader o. skulpturarbeten) i flere färger.

~C0niC, -kon'ik, a. af många koner; ~ projection, geogr. kartprojektion grundad på en särskild kon för hvarje breddgrad. ~cracy, -k'rasi, s. m ångväide. ~edron, edrous, sc r^hedr... ^foil,-fojl, s. se multi-foil. ~gam, -gam, s. bot. växt tillhörande klassen ^garnia, -gà'miå. ^gamian, -gà'-miån, a. bot. polygam. ~gamist, -g'amist, s. en som hyllar månggifte ei. lefver i månggifte. ^gaittOUS, -g'amus, a. bot. se föreg, a.) hörande till månggifte; hyllande månggiftet, lefvande i månggifte, jfr följ. ~gamy, -g'ami, s. (is. mäns) månggifte. ~garchy, -gårki, se ~arc hy. genOUS, -dj'enus, a. mångartad, bestående af flerehanda beståndsdelar. ~glot, -glofc, or. innehållande (ei. affattad på) flere språk (om lexika o. d.) ; i allm. mångsprålcig, äfv.: hemma i flere språk; s. polyglott, bok (is. bibelupplaga el. ett lexikon) på många språk; en som kan flere språk, ^gon, -gon, s. polygon : geom. månghörning; byg. månghörnig byggnad, särsk. fort. mång-hörnigt slutet verk. ~gonal, -g'onal, a. månghörnig, polygonal(-); ~ numbers, mat. termer i en aritmetisk progression.

~gonum, -g'onum, ~gony, -g'oni, 5.

bot, näfva (Polygonum). ~gram, -gram, s. mångsidig figur, figur af många linier. ~graph, -graf, s. ett slags kopieringsmaskin. ^graphic, «. jfr fiireg. o. efterfolj. ^graphy, -g'rafi, s. schiflierskrift. ~ -grooved, a. mångreffladt gevär. ~gyn, -djin, s. bot. växt tillhörande ordningen

~gynia, -djm'ia. ~gynian, -djin'lan, gynOUS, -dj'inus, a. tillhörande ordningen Polygynia. ~gyny, -dj'ini, s. månggifte (med flere kvinnor). hedral, -hé'-dråi, ^hedrous, -hédrus, ~hedrical,

-hed'rikal, mångsidig, månghörnig om en solid figur. ~hedron, -he'dron, 5. geom. mångsidig, månghörnig solid figur; optik, se r^scope. ~mathy, -m'athi, s. mångsidig lärdom. ~meric, -mer'ik, a. kem. polymerisk. ~merism, -m'urizm, s. kem. polymeri. ~merOUS, -m'urus, a. kem. polymerisk; bot. mångtalig, amorphic, -mo'rfik, amorphous -mo'rfus,

a. naturv. uppträdande under flere olika former. ~morpllism, -mo'rfizm, s. naturv.

Ä: fate, å; far, å; fall, å: fat, å; fast, mete, è: mot, b: her, i: line, 1: fin, i: fir,polymorphism % Mindre brukligt. 1019 † Föråldradt.

poncho

förmåga att kunna antaga ei. uppträda i olika former. /x,morphy, -mo'rfi, s. jfr föreg.; uppträdande i flerehanda former. (P)~nesia, -ne'zia, -ne'zja, s.pr. geogr. Polynesien, Söderhafsöarna. (P)~nesian, -ne'zian, -ne'zjan, a. polynesisk. ~n0-mial, -nè'miål, a. o. 5. mat. polynom. — onomous, -on'omüs, a. egande många namn ei. benämningar,, mångbenämd. ~0n0my, -on'omi, s. mångfald af namn. ~0rama, -ora'ma, -ora'ma. s. polyorama, framställning till beskådande af många föremål, panorama. ~pe, -p, s. zool.

med. polyp. ~pary, -pari, s. zool. korall. ~pean, -pe'an, a, börande till polyper, ^petalous, a. bot. med många kronblad, mångbladig blomkrona, aphonic, -fon'ilc, ~ph0n0US, -f'onus, a. mus. polyfon, flerstämmig. ^phonism, -f'onizm, ~phony,

-f'oni, s. flerfald af ljud (t. ex. vid ett eko); mus. flerstämmighet. ~phonist, -f'onist, s. en som utöfvar konsten att mångfaldiga ljud ei. som kan frambringa mångahanda ljud ; buktalare; mus. kontrapunktisk aphyllous, -fil'us, a. bot. fler-bladig (t. ex. calyx). ~pier, fr., -p'ia, se

ojpary.^ ~piferous, -pif årås, ~piparous,

-pip'arus, a. zool. frambringande polyper. ~pode, -pëd, s. zool. tusenfoting, mång-foting; bot. se föij. ~pody, -p'odi, s. bot. stensöta (ett fräkenslagte : PolypodilTm). — pOUS, -pus, a. polypartad. ~pUS, lat., -pus, S. (pl. -pi, -pl) polyp, jfr <^p. f^-SCOpe, -skop, s. opt. lins genom hvilken föremålen synas mångfaldigade. ~Sper-mOUS, -spe'rmus, a. bot. mångfröig. — Style, -stil, s. byg. byggnad ei. gård omgifven af flere pelarrader; a. med många (rader) pelare. ^Syllabic, a. flerstafvig.

^syllable, 5. flerstafvigt ord. ^technic (al), a. omfattande många yrken ei. mångahanda arter af slöjd, polyteknisk skola. ~theism, —, s. dyrkan af många gudar. atheist, s. en som dyrkar flere gudar. ^theistic(-al), a. jfr föreg, polytei-stisk. ~t0m0US, -t'omus, a. bot. mång-deladt blad. ~typage, -tipädj, s. poly-typi (en art stereotypi). ~type, 5. kliché,

facsimile af trästock till träsnideri o. d.; a. hörande till polytypi. ^ZOail, -zo'an, s.

zool. polyzo (mollusk af en afdelning af mossdjuren bildande sammansatta djurkolonier). ~Z0aPy, -zo'ari, s. zool. koloni (ei. sammansatt djur) af polyzoer. ^ZOlial, -zo'nal, a. bestående af flere zoner ei. ringar (t. ex. ~ lens, sammansatt lins sådan som brukas i fyrar).

pomace, poma's. pum'as, s. äppelmos, krossade äpplen cl. d. återstod efter ciderpressniug.

~0US, -ma'sjus, a. liknande pomace, äppelmosaktig, pomade, fr., poma'd, -mä'd, s. pomada. pomander, pémån'dur, s. (äfv. —ball) parfymkula, -ask (svampdosa) förr buren af fruntimmer. —chain, s. bärnstensradband. pomatum, poma'tum, s. pomada; va. pomadera.

pome, p6m, s. bot. äppeifrukt. ^citron,

pumsit'run, S. citronäpple (en frukt liknande

limön), ^granate, pum'granat, --'-, s. granatäpple, granatträd (Punica granatum). ~roy, pum'roj, ~royal, pumroj'al, se royal apple. ~water, pum'watur, s. ett slags saftigt äpple, pomey, pom'e, s. her. äpple (grön kula), pomfret, pom'fret, s. zool. Stromateus (en ßsk i Medelhafvet, Ind. hafvet m. m.). cake, s. lakritskaka. pomiferous, pènnfurus, s. bot. bärande

äppelartad (större) frukt, pommage, pum'adj, se pomace. pomme, fr., pom, se pomey. pommée, fr., -å', a. her. om kors med ändarna slutande i runda knappar, pommel, pum'el, s. knapp, kula, knopp

(t. ex. på ett svärdfäste); Sadelknapp; garfvares krusbräde (hvarmed narfningen åstadkommes): va. slå, bulta med ngt rundt; dunka på; garf. krusa, narfva. ~led, -d, s. försedd med knapp ei. kula mest her. ~ling, -ing, s. slående, bultande; mörbultande. ~ion)j<, -me'ljun, S. art. drufva på en kanon.

pomoiogical, pomolodj'ikal, a. pomologisk. pomologist, --'-djist, s. pomolog. fruktkännare. pomology, -mol'odji, s. pomo-

logi (läran om frukt och fruktodling).

pomonic, pomon'ik, a. äpple-, pomp, pomp, s. pomp, ståt; prakttåg; vn. † utveckla prakt, uppträda med pomp ocli ståt.

pompelmous, pom'pelmus, so shaddock. pompet †, pom'pet, s. dets. som printer's hall. pompion, pum'piun, se pumpkin. pompire, pom'pir, s. en äpplesort (ett slags

pearmain). pompoieon, pompo'leon, se pompelmous. pompon, fr., pom'pon, S. mil. pompong (knopp

på en schakå o. d.).

pomposity, pompos'iti, s. prakt, ståt; praktlystnad, anspråksfullt ei. skrytsamt uppträdande, stolta later, högtrafvande sätt. pOmpOUS, pom'pus, a. präktig, lysande, ståtlig; högtrafvande, skrytsam, pösande. ^ness, -nës, S. sc föreg. S. pom-water, pum'watur, s. se pome-water. 'pon, pon, förk. af upon.

poncho, sp., pon'tjo, S. poncho (sydamerikansk

kappa utan ärmar).

pond, pond, 5. dam (liten vattensamling); si. S]O, haf; va. samla vatten i en dam, göra till en dam; uppdämma. ~-lily, s. se water 'lily. ~-weed, s. bot. aborrnate (Pota-mogeton); triple-headed bot. hårsärf (Zanichellia). ponder, pon'dur, va. öfverväga, besinna; vn. grubbla, fundera (on, over, på, öfver), ^ability, -åbiriti, s. vägbarhet. ~ able, -abl, a. vägbar. ~ableneSS, -ablnes, se föreg. s. ~al& -ål, a. vägd, vigt-, ~ance>K, -ans, s. vigt, tyngd. ~er, -ur, s. en som öfverväger, singly, -ingli, ad. med eftertanke; funderande, fundersamt. OSity, -6s'itl, s. tyngd, vigt; egenskap att vara ganska tung; vigtighet. ~0US, -us, a. tung, vigtig afv. bild.: betydande; eftertryckligt slag etc.; spar, min. tungspat. baryt. ~0USneSS, -usnës, s. se föreg. s. pone, pon, 8. Skoti. tunn torf; Am. ett slags

(majs)bröd bakadt med ägg o. mjölk, pongo, pong'gi, 5. zool. ett slags orang-utang; förr större apa i aiimht.

poniard, pon'jard, -jurd, .<?. liten dolk, stic-

kert; va. sticka (med dolk). Pontac, pon'tak, S. (eg. pr. en stad i Frankrike) ett slags Bordeauxvin; (ofta) ett siags Constantia (Kap-)vin. pontage, pon'tadj, s. skatt till underhåll

af en bro; bropengar, pontee, pon'te, --', 5. giastiiiv. häftjärn (järnstång hvarmed det heta glaset handteras).

Pontic, pon'tik, a. geogr. hörande till Svarta

hafvet (: the Pontus [Euxinus lat.]), pontiff, pon'tif, s. öfversteprest; påfve. pontific, pontif'ik, a. öfverstepresterlig; påflig. ~al,-al, a. dets.; präktig, lysande †; fort. hörande till brobyggnad, brobyg-gandef; s. bok innehållande kyrkliga ceremoniel; pl. biskops ei. påfves skrud. ~ate, -At, s. en öfversteprests ci. påfves värdighet; påfvedöme, en påfves äm-betstid. ~ian †, -fisj'an, s. papist, pontlevis, fr., pont'levis, -le'vis, -lèvè', s.

ridk. stegring, ponton, ponto'n, se pontoon. ~(n)ier, -é'r,

s. mil. pontonier. pontoon, ponto'n, s. mit. ponton; sjö. liktare, stor pråm, särsk. till bruk vid kölhalning. ~-bridge, s. pontonbrygga, brygga hvilande på båtar, pontvolant, rr., pont'volant, s. mil. flygbrygga, pony, po'ni, s. pony (liten häst); si. summa af 25 t; skoi. si. »lathund», öfversättning af en främmande auktor till bruk vid lexläsning;

vn. up) Am. si. betala, ^-carriage, ~ -chaise, s. trilla. ~-engine, s. jämv. lokomotiv som blott växlar. ~-plane, s. tekn. hyfvelmaskin.

pood, ry., påd, s. pud (rysk vigt: 36 eng. avoir-dupois el. 16,344 kilogr.).

poodle, po'dl, s. pudel (äfv. 'v-dog). pooh, po, interj. uttr. rörakt äh! bah! pytt! ~-p00ll, vn. uttrycka sitt förakt med ett »puh» (jfr föreg.): blåsa lit tobaksrök i puffar; va. af- ci. tillbakavisa med förakt; uttrycka sitt missnöje med (el. förakt för), rynka på näsan åt. pool, pol, 1. 5. spei. pulang, »pulla», pott (samlade insatser); bilj. (à la) guerre; pott-

skjutning (om insatser); börs. si. (penningesammanskott af en) ring för att inverka på obligationers kurs; samfäld (»ring»)spekulation; vn. o. va. F »skramla

(ihop)», jfr nästföreg. betydelser. ~-ball, S. bilj.

guerreboll. ~-C0Unter, s. spelmark. pOOl, pol, 2. s. pöl; gol;, dam; vattpuss, Vattenfyld grop äfv. å en väg; va. gruf. lös-spränga medelst schram (undanhuggning af underliggande). ~-Snipe, S. zool. snäppa (To-tanus). ~-W0rk, s. tekn. bärg. stamp(verk). ~er, -ur, s. garfvares omröringsstake. poon, pon, 5. (äfv. ~-W00d) ett ostindiskt lätt träslag till skeppsbyggeri (af Colophyllum Inophyllum). poonah-painter, po'napantur, s. rumsdekorationsmålare, poop, pop, 1. vn. släppa väder, fjärta; se

vid. pop. pOOp, pop, 2. S. se poppy, byg. poop, pop, 3. s. halfdäck, upphöjdt akterdäck (tillika tak å kajuta o. hytter), »kampanj» (äfr. ~-deck); va. tränga in i ett fartyg akterifrån, segla på ett fartyg akterifrån; om sjön bryta (slå in) öfver ett fartyg akterifrån. ~ed, -t, pp.; a. försedd med upphöjdt akterdäck (jfr föreg, s.); to he om fartyg taga in en sjö akterifrån. ^ing, -ing, prt.; s. sjöns inbrytande akterifrån, akterlig brottsjö, poor, por, 1. S. zool. kaplan (liten torskart: G a-

dus minutus). poor, por, 2. a. fattig (in, på); arm; stackars; klen, dålig, usel, skral, eländig äfv. om ting : underhaltig, svag, »slät», ringa, otillräcklig, (klandrande) tarflig (coat, excuse, house etc., jfr ex.); mager (horse, soil); ss. smekord »kära», »lilla»; »salig» (afliden); ~ in spirit, andligen fattig; ~ chance, klen, ringa utsigt (möjlighet); a ~ comfort, en klen tröst; a ~ creature, ett stackars kräk (äfv. medlidsamt el. smeksamt), äfv. klandrande en Stackare (t. ex. till karl); jfr figure, hand; a ~ head, ett klent, svagt hufvud, klen fattningsgåfva, svaga förståndsförmögenheter ; (to suff er from) ~ health, klen hälsa; ci ~ man (ivoman), a ~ person, en fattig; ~ me F, jag stac-

Li fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: lier, 1: fine, l: fin, i: fir,pool4

% Mindre brukligt. 1021 † Föråldradt.

populär

kare med alla begreppskiftningar som i sv.; (i utrop) stackare jag! ve mig arme! (to pass) a ~ night, en orolig natt (med foga hvila is. af ohälsa);for my own ~ part, för min ringa del; ~ people, fattigt folk, fattiga; ^ people that are ashamed to begj pauvres honteux; ~ smell, snusklukt utmärkande fattiga(s bostäder); ~ thing (jfr ^ creature); ofta F i utrop : »stackars människa (liten)», »den stackarn»; he is in a ~ way F, det är (står) bara klent (till) med honom (hans hälsa), han är ganska skral (krasslig); the de fattiga kollekt. ~-b0X, s. fattigbössa. house, s. fattighus. ~(-)john, 5. (saltad, torkad) stockåsk, jfr hake. ~-law, s. lag hafvande afseende på fattigvård; pl. fattigvårdslagstiftning; a. i sms.hafvande afseende på fattigvård, fattigvårds-, »v, -law-boartl, se Local-Government Board. ~-rate, s. fattigskatt, taxering till fat-tigvårdsbehof. ^-Spirited, a. klenmodig, försagd; feg; lågsint. ~-SpiritedneSS, s. klenmodighet; feghet. ~'s-roll, s. förteckning på fattigvårdsunderstöds-tagare; to come upon the se motsv. under parish. ~ish, -isj, a. F tämligen klen (etc., jfr poor o. se följ. a.). ~ly, -li, a. F klen till hälsan, skral, vid nedsatta krafter (äfv. ~ in health); ad. klent, dåligt; illa, uselt; tarfligt; he lives he is ^ off, han har det klent (ställdt), han lefver i knappa omständigheter; to succeed hafva föga framgång. ~ness, -nës, s. fattigdom; ringhet, obetydlighet, underhaltighet; klenhet, jfr poor, a. pOOty, put'!, P för pretty. Pop, pop, F förk. för Popular, s. pop, pop, interj. (ljudhärmande, jfr S.) poff! puff! ad. tvärt, plötsligt, vips; a. Fi sms. hastig (t. ex.

visit); s. liten, hastig smäll, puff; si. is. i sms. musserande dryck (jfr »smällkork»), is. sockerdricka (jfr ginger

si. puff ert (liten fickpistol); VU. om korkar o. d. smälla äfv. med ngt (t. ex. en piska), klat-ßcha o. d.; »plottra» (och skjuta) (at, på); fara ut med en smäll; fara i väg (ofta med adv. ss. : in, off; out, etc. in, bort, i väg; ut etc.), »kila», "flyga», »hoppa»; va. hastigt sätta i rörelse, kasta (»slänga», skjutsa* etc.; jfr föreg, parentes); sticka in (into, i); komma in med ett ord i ett samtal etc.; P »sätta bort» (pantsätta); ~ out, (vn.) fara ut, kila ut; plötsligt visa sig, titta fram; (va.) kasta (slänga, hastigt sticka ei. »köra») ut ei. fram; låta undfalla sig, obetänksamt yttra (a word) (Anm. på dylikt sätt förhålla sig äfv. andra sms. med adv., ss. ~ Off etc.); ~ the question, komma fram med (den af-

görande) frågan, is. F framföra sitt frieri, formligen fria. ~-C0rn, s. Am. rostad majs. ~-dock, se fox-glove. ~-gun, s. pluggbössa (potatisbössa, fläderbössa o. d.). ^-joying, S. mete (eg. flötets hoppande upp o. ned). ~-shop, s. P pantlånares kontor.

pope, pop, s. påfve (äfv. P); grek. katoi. pop; F en uppstoppad docka som brännes den 5 november vid folkfesten till minne af krutkouspira-tionen; zool. en art gärs (Acerina cornua). ~-j0an, S. ett slags femkort (ett kortspel). ~'S-eye, s. fettkörtel i lårstycke på får ei. oxe. ~'s-head, s. lok. F lång damborste

lik en kanonviskare. ~dOITl, -dum, S. påfve-

döme; påfvevärdighet; påfligt område. ~ling, -ling, s. småpåfve; papist †. ~ry, -Uri, S. katolicism oftast fiendtligt o. föraktl. : papisteri.

popinjay, pop'indja, 5. papegoja; zool. grönspett (Parus viridis); modenarr, sprätt †;

fågel vid skyttegillens målskjutningar, popish, po'pisj, a. påflig, oftast flendtligt o. föraktl. påfvisk, papistisk. poplar, pop'lur, S. bot. poppel (Populus); Lombardy pine pyramidpoppel; trembling asp; white silfverpop-pel (P. alb a), poplin, pop'lin, S. poplin (ylle- el. halfsidentyg);

poplinsklädning. popped-corn, popt'korn, se pop-corn. poppet, pop'et, s. skeppsb. släddocka (upp-

ståndare för o. akter mellan botten och slädbal-karna till att stöda fartyg vid aflöpning af stapeln); se vid , jämte sms., puppet. poppied, pop'id, a. poet, blandad med vallmo (t. ex. com : säd bland hvilken vallmo växer); under inverkan (: tyngd) af vallmo; sömnig; trög, overksam, popple, popl, 1. s. prov. poppel, jfr poplar. popple, popl, 2. vn. hoppa upp och $ed, ss.

ett flöte i vattnet (jfr bob o. pop); bubbla Upp. poppy, pop'i, s. bot, vallmo (Papaver); byg. se vid. nu-head, byg. ~-Cake, s. oljekaka af urpressade vallmofrön. ~-C0!0Ured, a. vallmoröd, ponceauröd (högröd). ~-head, s. vallmoknopp (-fröhus); byg. vallmo-knoppliknande toppornament (t. ex. i kyrkor på korstolar o. bänkgaflar). ~-0il, S. VallmO-

olja. ~-Seed, s. vallmofrö, populace, pop'ulas, S. massan af folket, pö-bel; the »den stora hopen», »massan», popular, pop'ulur, a. hörande till folket, folk-, folkets, allmänhetens, hvars mans, allmän (bland folket); populär, folklig: (allmänt) omtyckt (with, bland, af), ei. allmänfattlig, ei. afsedd för den stora allmänheten; sökande folkgunst †; s. (P) F

populär koncei-t (: ~ concert) ; ~ belief,

folktro; disease folksjukdom, far-sot; /v; disturbance, folkupplopp, -oro-ligheter, -rörelse; to obtain the ~ ear, vinna allmänhetens uppmärksamhet; ~ party, folkparti; ~ speaker, folktalare; allmänt gärna hörd talare; ~ sovereignty, folksuveräniteten. ~ity, -lar'iti, s. popularitet i aiia bet.; allmänfattlighet; folkgunst; ~ seeking, popularitets jagt. ~ize, -yl, va. göra populär (jfr ofvan); popularisera, göra tillgänglig (fattlig) för den stora allmänheten, r^izer, -izur, s. en som populariserar. ~ly, -li, ad. folkligt, populärt; allmänt (jfr ex.), enligt folktron; för att vinna folkgunst }j<; ... loas ~ believed to ..., äfv. ansågs af (i) folktron, troddes af folket... populate, pop'ulat, va. befolka; poet. be-b3rgga; vn. föröka sig o. tillväxa (i folkmängd); a. † se populous, population, -la'sjun, s. befolkande; befolkning; folkmängd i ett land etc.

populous, pop'ulus, a. folkrik; talrik, manstark †. ^ness, -nes, s. folkrikhet. porbeagle, po'rbegl, s. zool. håm år (en hajart,

Lamna cornubica). porcate, po'rkat, -èd, a. zool. med upphöjda längdstrimmor om insekter.

porcelain, po'rslan, s. porslin (jfr china)-, bot. >j< se purslain; hard äkta (fält-spats)porslin; soft tender frittporslin; transparent glasporslin. ~

-cement,5. porsiinskitt. ~-clay, ~-earth,

s. porslinslera, kaolin. ~-C0Vered, a. beklädd med kakel. ~-jaSper, s. min. por-slinsjaspis (ett slags jordslagg). ~-paper, s. porslinspapper (ett slags glaseradt papper). ~-paSte, 5. porslinsmassa. ~-shell, s. zool. porslinssnäcka (Cypræa). ~-Spar, s. min. porslinsspat, skapolit. ~-tablet, s. liten skrift afla af porslin. ~ized, -izd, a.

geol. glaserad om lera etc. (genom underjordisk eld).

p0rcel(l)ane0US, porsela'neus, a. liknande porslin, porslins-. porCe!(l)anite, -'-la-nit, se porcelain-jasper. p0l'Cel(l)an0US,

--'-nilS, a. se föreg. a.

porch, portj, s. byg. portal, betäckt, hvälfd ingång; pelargång †; the (P)~, fil. hist, den stoiska skolan, porcine, po'rsin, a. hörande till svin, svin-

siiigtet; svinliknande, grisaktig, porcupine, parküpin, s. zool. piggsvin (Hy-strix); spinn, kamvals. ~-fisll, s. zool. taggfisk (en tropisk hafsfisk, Diodon hystl'ix). ~ -WOOd, s. ved af en palmart. pore, por, 1. s. naturv. por (liten öppning i en organisk hinna, el. mellan molek3'lcrna i en kropp).

pOre, por, 2. vn. se noga, stirra (on, over, på : noga studera); ~ upon (over, äfv in) a

book, hänga näsan öfver (flitigt studera) en bok, fördjupa sig i, noga granska en bok (for, för att få reda på). ~r, -fir, s. en som noga och länge betraktar ngt, jfr

ofvan.

porgy, po'rgi, s. zool. guldbraxen (Sparus). poriform, po'riform, a. liknande en por (jfr pore, 1.).

porime, po'rlm, s. mat. nästan pjälfklar sats. porism, porizm, s. mat. korollar, jfr föreg.; problem att finna vilkoren för att ett gifvet problem skall kunna lösas på oändligt många sätt. ~atic(al),-at'ik(al), se följ. poristic(al), -ris'tik(al), a. mat. po-ristisk; följande af ngt såsom korollar, pork, pork, s. svin; fläsk; a leg of en skinka, ^-butcher, s. svinslagtare; fläskhandlare. ~-Cll0p, ^-CUtlet, s. fläskkotlett. ^-sausage, s. fläskkorf. ~-shop, s. fläskbod, fläskhandel. ~-trade,5.fläskhandel (yrke). ~er, -fir, s. is. Skoti. o. Am.

F svin. ~et, -èt, ^ling, -ling, s. gris. (P)~0p0lis, -o'polis, s. Am. si. (»fläskstaden») öknamn på Cincinnati.

pornography, pompg'rafi, s. otuktig(a)

måliiing(ar). porosity, poros'iti, naturv. porositet, porös

beskaffenhet. pOrOUS, po'rfis, a. porös, full af porer.

ness, -nes, se föreg. s. porpess(e), po'rpes, se porpoise. porphyraceous, porflra'sjfis, porphyritic,

-rlt'ik, a. porfj-rartad, liknande porfyr, porfyr-gueis, skiffer etc.

porphyry, po'rfiri, s. min. porfyr; ~ shell, en

art purpursnäcka (Murex). porpoise, porpus †, po'rpfis, s. zool. tumlare

(Delphinus phocæna). porraceous, pora'sjfis, a. lök grön.

porrect, porëkt', a. naturv. framsträckt, nästan

vågrätt utstående, porret, por'et, s. bot, purjolök (Allium porrum).

porridge, por'idj, s. (tjock) grönsoppa; välling, (tunn) gröt. ~-p0t, s. soppgryta, porringer, pou'incljfir, s. vällingskål, spil-kum ; liten panna för att värma upp välling o. d. åt barn; a surgeon's ^, åderbäcken.

port, port, 1. 5. (ufv. P) portvin (äfv. ~-wine). port, port, 2. s. hamn; ~ of entry, hamn med tullkammare, ^-admiral, s. befäl-hafvande amiral i en örlogshamn; (ör-logs)stationsbefälhafvare. ~-bar, (1.) s. hamnbom ; grund,bank utanför en hamn. ^-charges, ~-dueS, s. pl. hamnumgäl-der. ~-man, s. invånare i en hamnstad is. i en af cinque-ports. ~-Warden, 5. hamnfogde.

port, port, 3. s. port, dörr, lucka; sjö. port, lastport, se vid. f^-hole; mek. Öppning, jfr steam-port, exhaustion-port. ~-bar, (2.) s. sjö. skvättbord, slå på en kanonport. ~ -hole, sjö. kanonport; byg. litet smalt fönster; fort. skottglugg; se vid. "v-way. ~laSt, 5. sjö. reling, skarndäck. ~-|jd, $. sjö. portlucka. ~-vein, s. anat. portåder. ~-Way, S. ångm. se Stecilll-port. port, port, 4. s. sjö. babord; a. i sms. babords-; va. lägga rodret om babord; ~ the heim! ro'r babord! port, port, 5. va. bära †; mii. bära geväret snedt framför bröstet med mynningen framför vänstra axeln; ~ arms! (kommando, jfr föreg.) ungefär : färdigt gevär! s. hållning, gång, sätt; mii. (the ställning med färdigt gevär, jfr ofvan. ~-fil*e, s. »ryttare» (litet krutrör, förr brukligt att därmed affyra kanoner o. d.); stubintråd, löpeld; brännare, apparat med brännsats. ^ability, -abil'iti, s. bärbarhet, flyttbarhet, jfr följ. ~able, -abl, a. bärbar, flyttbar; lätt transportabel, portativ; bild. lätthandterlig, användbar; ~ forge, fältsmedja; ~ steam-engine, lokomobil. 'vableneSS, -åblnès, s. se föreg. s. ~age, -adj, s. bärande; bärarlön; sjömans hyra; landstycke, näs mellan två vattentrafikleder öfver

hvilket varorna forslas öfver land.

portal, po'rtal, s. portal, porthvalf, hvalf-port; hufvudfasad; mindre ingång.; a. anat. hörande till porta (lat.) vein).

portance †, po'rtans, s. hållning; min, an-

sigtsuttryck. portcluse t, po'rtklos, se portcullis. port-crayon, portkra'un, s. ritstift (af metall

hvari svartkrita, blyerts o. d. fästes).

portcullis, portkul'ls, s. fort. fällgaller; ett gammalt engelskt mynt; va. † afstänga, spärra (med en ^ed, -t, a. försedd med fällgaller. Pörte, port, s. (the den ottomanska porten (turkiska regeringen; äfv. i officiel stil the

Sublime ~ : den Höga Porten), ported t, po'rted, a. i sms. -portad, försedd med ... portar (t. ex. the hundred Thebes).

portend, portend', va. förebåda, portent, portent', s. (vani. elakt) förebud; omen. ~ive†, -iv, a. förebådande. ~OUS, -us, a. förebådande oftast: olycksbådande; vidunderlig, oerhörd, porter, po'rtur, l. s. (jfr port, 3.) dörrvaktare, portvakt; vaktmästare; box, ^'s lodge, portvakts rum, portvaktar-stuga.

porter, po'rtur, 2. s. bärare, bud; järnv. sta-tionskarl, vagtifismörjare; (svag) porter;

väf. visst antal (40) trådar i en varp, gäng; smed. rörspett, luppspett; järn som svetsas vid arbetsstycket för att håna det. ~age, -adj, s. bärarlön; bärares ci. (jfr porter, 1.) portvakts yrke. porteress, se portress. port-folio, portfo'lio, -jo, 5. portfölj; sedelbok; samling af kopparstick o. d.; ministerportfölj (: -post, -ämbete, t. ex. the ~ Of war, chefens för landtförsvarsdepartementet befattning), portico, it., po'rtiko, s. (pl. ^es, -z) byg. portik, pelargång, pelarhall; förhall uppburen af kolonner. ~ed, -d, a. försedd med en portik etc. portion, po'rsjun, s. del, andel; stycke; lott (så mycket som kommit på ngns lott), anpart,

portion; arfslott; hemgift; ngns lott, öde; va. dela, fördela, utdela (äfv. med out; among, ibland; to, till); utstyra med hemgift; afvittra sina barn. ~er, -ur, s. en som utdelar etc. ~ist, -ist, s. oxf. univ. stipendiat (äfv. jwstmaster); medinnehaf-vare af ett pastorat som är deladt på flere prester. ~leSS, -lës, a. lottlös; utan hemgift.

Portland, po'rtland, s. pr. en ö å Englands sydkust; ~ cement, ett cement (hydrauliskt murbruk som fått sin benämning för färgens likhet med den af ~ stone, Portlands-kalksten af oolilformationen, gulaktig; byggnads-sten); Am. en rödbrun sandsten från Portland i Connecticut; the ^ väse, Portlandsvasen

(berömd antik vas från Alexander Severi grafvård, egd af hertigen af Portland).

portlast, se under port, 3.

portliness, po'rtlines, s. ståtlighet, jfr följ.;

värdig hållning, portly, po'rtli, a. ståtlig, egande VÖrdig figur ei. värdig hållning; tjock och stor, (något) korpulent; vid, bukig. port-man, se under port, 2. portmanteau, fi-., portman'to, s. kappsäck, portoise, po'rtiz, s. sjö. se portlast. portrait, po'rtrat, s. porträtt äfv. bild.; va. † porträttera, af rita; to have one's ~ taken (painted) by ..., to sit for one's to (an artist), sitta för, låta porträttera sig af ... ~-bust, s. porträttbyst. ^-painter, s. porträttmålare. ~-painting, s. porträttmåleri. rv,lire, -ur, s. porträtt †; porträttmålning.

portray, porträ', va. porträttera; afbilda; skildra; pryda med bilder ei. målningar †. ~al, -ål, s. porträttering; porträtt; afbildning, skildring, ^er, -ur, s. en som porträtterar, af bildar, portreeve, p6'rtrèv, s. »hamngrefve» (högste

ämbetsman i en hamn el. sjöstad).

portreSS, po'r'.res, s. dörrvakterska, port-vakterska.

Portuguese, po'rtugez, s. portugis; portugisiska språket; a. portugisisk; ~ man-of -war, zool. sjöblåsa (ett blötdjur, Physalia atlantica), pory po'ri, a. full af porer, porös. pOSe, poz, 1. s. attityd, antagen ställning (en persons som porträtteras, en statys etc.); VII. (fr.)

intaga en viss (prydlig) ställning (for one's picture, för att porträtteras : sitta för sitt porträtt), »posera»; va. konst, placera; ~ as, vilja uppträda som, ge sig min af att vara. pose, poz, 2. va. (eg. bringa att stanna, jfr föreg.) göra ngn förlägen, »göra ställd», snärja med frågor. ~r, -ur, s. ngn el. ngt som sätter i bryderi; examinator (jfr ap-poser); brydsam fråga, kuggfråga, fråga hvarpå man blir svaret skj-ldig; this ivas a äfv. detta bragte honom till tystnad, gjorde honom »ställd» ei. svarslös, posè fr., pozä', a. her. stående stilla (med

alla fyra fötterna på marken), posh, posj, se pash.

pOSit, p6z'it, va. sätta, ställa; antaga. ~ed,

-èd, pp. ställd, försatt i ett läge. position, pozlsj'un, S. position i alla bet. särsk. mil. (strategical, tactical gram.; ställning i abstr. bet., i allmlit läge, plats som ngt (ngn) intager i förhållande till ngt annat i rummet el. bild. ss.: en persons samhällsställning in societyJ, (äfv. en saks) ståndpunkt särsk. bild. i förh. till en fråga, en åsigt; belägenhet; is. log. mat. sats, (antagande i en) tes; aritm, metod för problems lösning med antagande af en (: single ei. två (: double ~) kvantiteter; a good en god, fördelaktig position; en god ekonomisk ställning; a strong mil. o. biid. en stark ställning; to tum the mii. kringgå den fiendtliga positionen; biid. förändra situationen, åstadkomma en vändning i förhållandena till sin förmån; (a vowel) long by lång genom position; to be in a ~ to, vara i stånd att; to place one's self in the ~ of another person, försätta sig in i en annans ställning (belägenhet); angle of nu, astron, positionsvinkel; cannon ei. guns of positionsartilleri (tyngre transportabla kanoner), positive, poz'itlv, a. fil. mat. fys. etc. positiv; reel, verklig, faktisk, objektiv; påstående, jakande; påstådd; uttalad, tydligt uttryckt (mots, implied); uttrycklig, bestämd; stiftad lag, religion; gifven, faststäld; afgörande (proof); fast öfvertygad, säker på sin sak, (altför) bestämd i sina påståenden, påstridig, »positiv», en-

vis; s. fotog. positiv bild (: ~ picture); se vid. cabinet-organ o. hand-organ; (the ^) verkligheten, det gifna; det stadgade, det faststälda; ngt afgörande, uttrycklig bestämmelse; gram. positivus (: the ~ degree); ~ divinity, dogmatik; a ^ fact, ngt som är säkert, verkligt; ~ quantity, positiv kvantitet; ~ religion, stiftad (uppenbarad) religion (mots, naturreligion); ~ sign, tecknet pius (+); to be ~ that, vara säker på att, med bestämdhet påstå att; I won't be jag vill ej yttra mig med bestämdhet, »jag kan ej säga säkert» (as to, huru det är med, angående; in, i); in the gram. i positivus. ~ly, -li, ad. (jfr föreg, a.) positivt; bestämdt; uttryckligen; verkligen, rent af. ~neSS, -nes, s. positivitet; verklighet; säkerhet, bestämdhet; tillförsigt, rätthafveri, påstridighet, positivism, -izm, s. si. positivism, positivist, -ist, s. positivist, posse, (lat. : kunna), pos'è, S. möjlighet (i mots, till esse)-, jur. (förk. f. ~ comitatus, lat., -ko-mita'tus) hela vapenföra manliga befolkningen öfver 15 år i ett grefskap hv. kan af sheriffen inkallas för att undertrycka uppror; F hela

styrkan, följe; folk-skara, hop. pOSSeSS, pozes', va. besitta; ega; inne-hafva; vara i besittning af äfv. biid. : vara fullkomligt hemmastadd i en kunskap, fullkomligt känna (t. ex. ett språk); äfv. hafva en fullkomlig uppfattning af, (hafva) genomskåda(t) (t. cx. eu karaktär); beherska is. biid., jfr föreg. o. följ. bet., vara herre Öfver; om en ond ande el. en passion etc.

regera, hålla besatt; bemäktiga sig; göra sig till herre öfver, bemästra; sätta ngn i besittning (of, af), göra ngn till egare ei. delaktig (of, af), särsk. : noga underrätta (of, loith, om : meddela ngn ngt);

one's self of, sätta sig i besittning af, taga i besittning, bemäktiga sig; tillegna sig, förskaffa sig äfv. vetande; what has r^ed them to (infin.), hvilka onda makter regera dem och förmå dem att ...? hvad har kommit åt dem efter de kunna så ...? ~ed, -t, pp.; a. särsk. besatt (by, of%, with, af djäfvulen); ap. öfverhopad af göromål; egande, innehafvande, jfr ex.; Jo be ~ of, ega, vara i besittning af, jfr föreg. va.; to become ~ of, komma i besittning af; to be ~ with, regeras af en ond ande, vara beherskad (intagen) af en passion, en föreställning etc.; (to behave) like one som en besatt, som en galning. ~ion, -sj'ån, s. innehafvande, egande, besittning äfv.

konkret, jfr ned., särsk. enligt folkrätten land SOm

innehafves af en makt blott på grund af

Å: fate, à: far, 4: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, i: line, 1: fin, 1: fir,possession % Mindre brukligt. 1025 † Föråldradt.

post

eröfring; egendom i alla bet., gods, pl. egodelar; tillstånd att vara besatt (af en ond ande : demoniacal, diabolical (månads)raseri; inträdande (tagande) i besittning, tillträdande af egendom, tillträde; ~ is nine points of the law, ordspr. innehafvande är bästa rättsgrund för egande (: »beati possidentes»); bare ei. naked /v», besittning blott på grund af häfd; foreign utländska besittningar; the ~ of arms by the natives, infödingarnas innehafvande af vapen; to get (into) ~ of, komma i besittning af, äfv. komma Öfver, få tag i; to give absoi. afträda (egendom); (nved of) gifva, lemna från sig; to keep (retain) ~ of, hålla besatt om en eröfrare etc.; behålla, förblifva i besittning af; to obtain to take to come into to enter (up)on absoi. tillträda (egeu-dom); (med of) taga i besittning, komma i besittning ei. åtnjutande af; to take ~ of, (med bibegrepp af våld) bemäktiga sig, taga i besittning, särsk. : militäriskt besätta o. eröfra, underkufva; Malta was taken r>u of by the English, M. togs i besittning (besattes) af engelsmännen; in ~ of, i besittning af; jfr ex. under house; in my i min ego; (jag bär) på mig; man ei .person in egare, innehafvare; to be in ~ of, vara i besittning af, innehafva, ega; om sak vara i ngns besittning; (obs. drfr: the castle was in ~ of the English dets. som: the English ivere in ~ of the castle); to leave iti ~ of the field, låta ngn behålla slagfältet, rymma fältet äfv. aiim. bild.; to put one in ~ of, gifva, meddela ngn en underrättelse etc.; to remain in ~ of the field, behålla slagfältet, kvarstå som segrare arv. aiim. biid.; (the land) came (fell, passed) into (the) ~ of, kom (föll) i händerna på, i —s besittning (ei. ego); apartments to let, loith immediate rum att hyra, att tillträda genast. ~ionary, -sj'unari, a. besittnings-. ~ive, -iv, a. tillhörande ei. utmärkande besittning; gram. possessiv; besittande (of, ngt); ~ case, gram. genitivus (possessivus); ~ pronoun, gram. possessivpronomen. -ur, s. innehafvare, egare, besittare. ~0ry, -uri, a. hörande till egare ei. till besittning; innehafvande, egande; ~ action, ~ litigation, ~ suit, jur. egotvistemål, rättegång angående eganderätt.

posset, pOS'èt, S. is. förr bruklig dryck af varm mjölk blandad med vin (ei. annan sprit-haltig ei. syrlig dryck); ölost; va. komma mjölk att skära sig genom inblandning af vin o. a.

possibility, pösibiriti, s. möjlighet (of, af, för); there is a (no) ~ that (ei. of -ing), det är (o)möjligt att; there is a bare ~ that, det fins någon (liten) möjlighet för att (men det är ej mycket troligt); beyond omöjlig(t); he was exasperated beyond a ~ of reconciliation, han var så förtörnad att ingen tanke på försoning var möjlig; % (any) på något möjligt vis; within the bounds of inom möjlighetens gränser, possible, pos'ibl, a. möjlig (for, to, för ngn; to, att); i samtal (nej) är det möjligt? (för att) if om möjligt; ~ of attainment, möjlig (att ernå); as far as så mycket (så vidt) som möjligt; as long as f>u, i det längsta; it is just (barely) det fins en (liten) möjlighet (för att); all means nv, alla möjliga medel; it is not humanly det står ej i människomakt; loith the greatest (utmost o. d.) ~ (t. ex. care, severity etc.), med största möjliga ...; VII do my ~ that ..., jag skall göra hvad i min förmåga står, jag skall göra mitt yttersta för att ...; with God all things are för Gud är ingenting omöjligt. pOSSibly, -i, ad. möjligt; möjligen, möjligtvis, kanske; not omöjligt; I cannot ~ come, jag kan omöjligt komma; if we ~ could, om vi på något sätt kunde; nor could he ~ rise to his feet, ej häller var det honom möjligt att resa sig upp; an easy and ~ cheap ..., en lätt och möjligast billig ...; how can you ~ be so stupid f huru är det möjligt att du är så dum? pOSSUm, pos'um, s. Am. F för opossum; to act (play) eg. låtsas vara död; låtsa likgiltighet ei. ouppmärksamhet, låtsa sig ej märka ngt. post, pöst, 1. s. post i alla bet. (jfr särsk. door-, side-"*); uppstående särsk. i jorden nedslagen stolpe; (upp)ståndare, lodrät stötta; af-visare; anslagsstolpe; (skam)påle; mil. (vakt)post, allm. ngns station, ställe, plats; tjänst, ämbete; postverk, -inrättning : brefbefordringsanstalt; postanstalt; postbefordran; postsändning; postbud; postvagn; postmästare †; skjutshåll; skjuts, jfr ex.; sport, (the målet, jfr zoinning-r^ (jfr äfv. startinggrur. bärgfäste, särsk. (af) sandsten i koiflöts; sjö. stäf; tekn. stapel af 144 pappersark (med flit); papper af visst format (19 X 16 i.); va. (äfv. med up) anslå (på en stolpe o. d.) för att kungöra; affischera; biid. offentligen utpeka ngn (as, såsom, t. ex. a swindler)-, postera, sätta (ställa) ngn på en post a sentinel), biid. sätta ngn på en plats (post), anställa ugn i tjänst;

b: note, b: do, 6: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.

f Talspråk. 1026 P Lågt språk.

befordra till f^-captain; sända med posten, skicka på posten, lägga i postlådan, postbefordra; hand. införa en post, bokföra, särsk. öfverföra i hufvudboken; (afv. med up) göra ngn à jour, underrätta ngn om ställningen, försätta ngn in i för-hållandena> meddela ngn (nödiga) underrättelser; vn. resa med posthästar (skjuts); aiim. biid. ila, »jaga», fara skyndsamt (»som en kurir», »express»); ad. (i uttr. to come, go, ride, travel med posthästar (: med ordnadt ombyte af hästar, med skjuts); (rida etc.) »kurir», skyndsamt, jfr vn.-, ~ and pair, ett gammalt kortspel med tre kort å handen ; ~ a?ld railing, stängsel (staket) af ribbor på uppstående stolpar (: »längdplank» lok.); ~ of honour, hederspost; to take mil. o. aum. fatta posto; by (the) med posten; by to-day's med dagens post; from ~ to pillar, se from pillar to post; in a feio om några postdagar; to put into the lägga på (äfv. : skicka med) posten; by return (ei. in course) of med omgående (post); knight of the eg. »riddare af skampålen»; legdt (falskt) vitne; bedragare i aiim.; to receive through the få sig tillsänd med posten; (to run) within the kappr. inom den utstakade banan; mots.: to be on the zorong side of the hafva brutit banan, äfv. biid.;

~ one's self on, skaffa sig nödiga underrättelser angående förhållandena, sätta sig in i situationen; ~ off, ('Va.) uppskjuta, dröja med; (vn.) »kila», bege sig skyndsamt i väg (afv. ~ aivay); ~ overf, skynda öfver, fjäska i väg . med, göra undan i hast; se vid. ex. under ~ed. ~-and-Stall

-work, s. gr uf. pelarbrytning. ~-bag, s. postpåse, -säck. ^-bill, s. af engelska banken utstäld växel, transportabel på annan person; Am. bl'efkarta (förteckning å bref). ~boy, s. postiljon (som rider en spannhäst för postvagnen); skjutsgosse; postbud, jfr »uman. ^-Captain, s. verklig kapten i flottan, fregattkapten. ~-Card, s. brefkort. ^-chaise, s. extra postvagn, privatvagn som befordras mellan skjutsstationer; se vid. följ. ~-C0ach, s. postvagn, -dili-gens. ~-day, s. postdag. ~-free, a. O. ad. portofri(tt). ^-hackney, s. skjutshäst. ~ -haste, - -', s. kurirhastighet, ilande fart; ad. (färdas, resa etc.) »express», med ilande fart (i iltåg, -marscher etc.), skyndsamt; to make se to ride etc. post, biid. ~

-horse, 5. posthäst, skjutshäst. ~-hour, s. post(inlemnings)timme. ~(-)house, s. posthus; gästgifveri, gästgifvaregård ss. skjutsombyte(sställe). ^man, s. (1.) post-

karl : -bud, -förare; bref bärare; (2.) en af de två förnämsta barristers i Court of Exchequer, ^mark, s. poststämpel; va. afstämpla bref. ~master, s. postmästare; gästgifvare som ombesörjer hästombyte för post och resande (jfr skjutsentreprenör); univ. se portionist. ^master-general,

S. generalpostdirektör (tillhör i England ministären, men ej alltid kabinettet). 'v>-mill, S. s. k. tysk väderkvarn som till hela sin byggnad är rörlig omkring en axel (:den i Sverige af gammalt vanliga sorten, mots, holländsk väderkvarn). •"v-fllOnöy Order, s. postanvisning. ~-note, (l.)s. post-remissväxel. ~-0CtaV0, s. ett slags litet oktavformat; bok i sådant format. ~ -office, s. post (lokal), -kontor, -anstalt; ss. anteckning på bref [P. O.] »pöste restante»; ~ box, breflåda å (vid) postkontor; ~ directory, adresskalender; ^ carriage ei. travelling järnv. postkupé, se vid. post -waggon; ~ order, postanvisning. ~-paid, a. om postförsändelse (förut)betald, franke-

rad. ~-paper, s. postpapper; foreign ett särskildt slag allra tunnaste postpapper. ~-rank, s. captain's rang. ~ -rider, s. ridande postbud. ~-road, s. postväg, stor (»kronans») landsväg. ~ -time, s. posttid; at postdags, när posten väntas. ~-tOWn, s. stad där postanstalt ei. (post)hästombyte finnes. ~ -waggon, s. järnv. postvagn.

post, lat., p6st, 2. (lat. prep. : efter ss.) prefix efter-, följande (senare än ngt annat). (Anm. I sms. med enstafviga ord får ~ accenten, där ej annorlunda är utsatt; i sms. med flerstafviga ord behålla dessa accent o. uttal.)

postage, p6'städj, s. postbefordringsafgift, postporto; ~ card, brefkort; ~ envelope, frankokuvert. ~-b00k, s. postbok, brefbok (motbok med posten). ~-free, ~-paid, se motsvar. sms. under post. ~-Staitip, S. frimärke.

postal, po'stal, a. hörande till post(väsen), post- (»postal»); ~ card, se post-card; ~ convention, ~ treaty, postkonvention

(-fördrag mellan stater angående postförbindelsen);

~ district, postdistrikt; postanstalts område; ~ guide, (bok innehållande) post-underrättelser.

(post)date, va. postdatera, gifva senare datum; s. senare datum än det verkliga. diluvial, a. tillhörande tiden (inträffad etc.) efter den stora (synda)floden. luvian, a. dets.; s. människa som lefvat (ei. lefver) efter syndafloden.

posted, po'sted, pp. anslagen, kungjord genom anslag, »spikad»; lemnad på posten; befordrad till post-captain; to be särsk. univ. F få sitt namn uppskrifvet bland

Å: fate, å: far, k: fall, a: fat, k t fast, è: mete, è: met, à: her, i: fine, i: fin, i: fir,pitch

)j(Mindre brukligt. † Föråldradt.

deras som fallit igenom : blifva »kuggad»; to keep a person hålla ngn au courant med alt nytt (about, in, on a subject, i en sak); o up, anslagen (bill: affisch); F (jfr ofvan) väl bekant med saken.

(post)entry, s. efteråt skeende införande (jfr entry).

poster, p& stur, s. en som reser med post (-skjuts); kurir, ilbud; posthäst; anslag, plakat, (annons)affisch. posterior, poste'riur, a. senare (to, än), efterföljande i tidén, i ordning, mera sällan i rummet : bakre, bak-. ~ity, -

rior'iti, s. egenskap att vara efterföljande ei. senare inträffande etc. ~S, -z, s. pl. ett djurs bakre delar, bakdel, posterity, p6stèr'iti, s. efterkommande; senare, kommande slägten, eftervärld (to go down to o). pOStern, pos'tern, s. bakdörr; liten dörr, enskild ingång; fort. utfallsport; a. baktill belägen, enskild ingång. pOStfix, pè'stfiks, 5. gram, suffix; va. (--') tillägga en stafvelse i slutet af ord.

posthumous, post'umus, a. posthum, född efter faderns död; utgifven efter författarens död; inträffad ei. fortfarande efter ngns död, efterlemnad (o fame ei. reputation : rykte efter döden, eftermäle). pOStil, pos'til,s. randanmärkning, not i kanten; kyrk.postilla, predikosamling; (oftare: ~late, -at) va. ^ jfr följ. bet.; vn. skrifva randanmärkningar; hålla bibelförklaring, utlägga (predika öfver) en bibeltext vers för vers, o|ation, -a'sjun, s. förklaring, jfr föreg. olator, -àtur, s. förklar are, utläggare, jfr ofvan. ~ler, -år, s. randanmärkningsskrifvare, jfr föreg, postilion, postil'jun, s. postiljon, spannryttare (för postvagn), ei. ryttare på en af vagnshästarna när ingen kusk begagnas.

posting, po'stmg, prt. af post, 1.; s. anslående af en kungörelse etc., »Uppspikande», offentliggörande ei. efterlysande genom anslag; resande med postdiligens ei. med skjuts etc., jfr post, vn. o-hOUSe, s. station för posthästar, skjutsombyte(sställe). -yard, s. gård till ett nu-house. postique, p6s'tèk, a. senare tillagd om skulp-

teradt ornament (ej på den ursprungl. ritningen).

pOStle, posl, s. (1.) † se apostle; (1.) sepostil.

postliminiar, postlimin'iur, postliminious,

-ni&s, is. jur. efterföljande, senare, efteråt skeende ei. gjord, postliminium, iat., -ni-um, postliminy, - -'-ni, S. rom antik, (en lands-förvists ei. en krigsfånges) återvändande till fäderneslandet; folkrätt (lag som bjuder) krigsfångars ei. krigsbytes återställande då eröfradt land återlemnas.

(post)meridian, -meridian, a. eftermiddags-

(efter astronomisk middag); bild. tillhörande

lifvets senare del, skeende »då man passerat lifvets middagshöjd». ~-mor-tem, (lat. : döden) -mè'rtèm, a. skeende (gjord) efter döden; s. (förk. f. ~ examination) likbesigtning; skämts, ny examen aflagd af en som blifvit underkänd i en föregående, o-natal, a. (skedd, gjord) efter födelsen, o-note, (2.) s. banksedel som inlöses efter viss tid. o-nuptial, a. skeende (egande rum) efter bröllopet. ~-0bit, s. jur. revers betalbar efter en viss däri nämd personS död (oftast en person som gälde-nären hoppas ärfva); med. se nu-mortem.

postpone, postpo'n, va. eftersätta : uppskjuta, ei. åsidosätta, tillbakasätta (to, för : sätta lägre än), oment, -mënt, s. eftersättande, tillbakasättande; uppskjutande, uppskof. ~r, -ur, s. en som uppskjuter etc. (post)position, s. tillbakasättande; gram.partikel som sättes efter ett Ord (mots, till preposition), ^positive, a. satt efteråt, jfr föreg.; gram. äfv. försedd med en efter vidhängd partikel, o-prandial, -pran'-diål, a. eftermiddags-, nytjad, skeende etc. efter middagsmåltiden (pipe, talk etc.). oSCenium, iat., -se'nium, s. teat, platsen bakom scenen. oSCript, -'skript, s. postskriptum i bref; efterskrift i en bok. postulant, pos'tulant, s. en som gör en anhållan ei. framställer en fordran; kräf-vare, sökande; kandidat, postulate, -låt, s. postulat; m. själfklar sats, förutsättning; geom. själfklart problem; va. postulera : utan bevis antaga ei. förutsätta; tillvälla sig ss. rättighet, göra anspråk på; enträget begära †. postulation,-la'sjun, s. förutsättande, antagande (utan bevis); tillvällande,fordrande; bön,förbön; process för att få ngt. postulatory, -låtåri, a. förutsättande; förutsatt, på förhand antagen. postulatum, lat., -låtum, s. postulat. pOStural, pos'tiiral, a. af foij. posture, pos'tur, -tjur, s. positur, (kropps-)

ställning, attityd, äfv. konst.; tillstånd, belägenhet, författning; va. sätta i en ställning; o of defence, fäkt. värnställning, gard, jfr defence, ex.; in the present ~ of affairs, i sakernas närvarande ställning, o-making, s. antagande af ställningar, af (teatraliska) attityder (till förevisning). o-master, s. en som undervisar i attityder; en som (offentligt) visar sig i attityder, akrobat. -ur, s. F Se föreg.

pOSy, p6'zi, S. tänkspråk, devis på en ring etc., motto; vers ei. d. åtföljande en bukett; blombukett.

pot, pot, 5. kruka; mugg; kanna (is. i sms., t. ex. £ea~); gryta; tekn. degel, potta; kista för ståls cementering; pl. stenkärl, hand. varor af krukmakarlera; ett slags papper i litet format; ss. mått dets. som quart; si. stor summa pengar; va. lägga (in) i krukor etc. (till förvaring : inkoka, insylta, insalta); sätta en planta i en kruka; vn. supa, dricka †; mil. F skjuta från ett bakhåll ei. betäckning (at, på); to keep the ~ boiling, arbeta för lifsuppehället, förtjäna födan (för sin familj); to go to rv F, gå under, gå förlorad; gå åt, stryka med äfv. : dö; ~ sugar, tekn. lägga socker i fat för att låta sirapen af rinna; ~ out, sätta (plantera) ut i krukor. s.

drank. arch, 5. giastiiiv. förvärmnings-ugn. ~ash, s. pottaska; F soda, si. sodavatten (: ~ash-water); ~ soap, kalitvål. ^-bellied, a. stormagad, bukig. ~-belly, s. tjock måge, »spetsbuk», ^-boiler, s. (konstnärligt ei. literärt) arbete gjordt i hast blott för att förtjäna pengar, »machverk». ~-boy, s. kypare (som bär omkring ölmuggar). ~-blltter, s. matsmör. ^-companion, s. supbroder, ^gun †, s. förr ett slags mörsare; äfv. se pop g un. ~ -hanger, s. grytkrok; pl. »kråkfötter»

(dåliga bokstäfver). ~-fierb, s. kÖksväxt;

grönsaker (inlagda färska). ~-hole, s.

jättegryta (urhålkning i bärg). ~-h00k, se ~

-hanger. ~-h0USe, s. ölstuga, ^-hunter, S. F »grytjägare» (som blott söker fylla jagt-väskan el. som skjuter villebråd för nyttans, ej för »sporteus» skull); matsnok, -friare, snyltgäst. ~-ladle,s.köksslef, rörslef. ~-lid, 5. grytlock. ^-liquor, 5. (kött)spad. <^-lllCk, s. F hvad som händelsevis fins till middag; to take »o, »hålla till godo med hvad huset förmår», »äta husmanskost» (with, hos), ^man, se oj-boy; † se vid. ^-companion. ^-metal, s. gjutjärn; blandning af koppar och bly (hvaraf stora kärl göras); giastiiiv. glas färgadt i degeln, 'v-pie, s. Am. ett slags pastej af deg och kött. ~ -piece, s. se nu-giin. <x/-plant, s. bot. Le-

Cythis (en sydamerikansk växt med stor träaktig frukt, lik en kruka). ^-pOlim, fr., pèpurè',

s. blandning, röra; mus. etc. potpourri.

~shard†, ~share†, ^sherd, s. kruk-skärfva. ~-Shot, mil. F skott från ett bakhåll ei. från skyddad ställning. ~ (-)stone, s. min. grytsten (tälgsten). ~-Va-liant, a. modig af starka dryckers inverkan. wabbler, ^-waller, ~-walloper,

s. (jfr norskt »myrmand») förr valman i vissa boroughs, där hvar och en med hushåll (mil who boil a pot*) var röstberättigad; se vid. scullion.

potable, po'tabl, a. drickbar; s. dryck; pl. dryckesvaror; pl. † F deltagare i dryckeslag, potage, se pottage.

potagro, potåg'r6, potargo, -tå'rg6, s. ett

slags pickles från Yestindien.

potamography, pötåmàg'råfi, potamology,

-mol'édji, s. flodbeskrifning. potance, po'tans, s. urm. steg(hjuls)klofve.

pOtash, se under pot.

potassa, potas'a, s. ren pottaska; kem. kali; chlorate of klorsyradt kali. potassic, -sik, a. kali-, potassium, -sium, s. kem. kalium.

potation, pota'sjun, s. drickande; dryckeslag; drick; dryck, potato, pota'ti, s. (pl. ~es, -z) potatis; Carolina sweet rv, Spanish bot. batat (Batatas edulis); he doesn't think small of himself P, han tycker inte han går af för småhackor. ~-blig, s. zool. Coloradoskalbagge (Doryphora decemlineata). ^-digger, s. potatisupptagare, äfv. åkerbr. :

»krok», årder för uppkörning af potalis. s. potatismjöl. ~-fly, s. skalbagge som skadar potatisplantan (arter af Cantha-ris). ^-getting, s. potatisupptagning. ~ -peel, s. potatisskal. ~-plot, s. potatisland, -täppa, 'v-rot, s. potatissjuka. ~ -skin, s. F potatisskal, ^-spirit, s. pota-tisbränvin, -finkel. ^-Starch, s. stärkelse af potatismjöl. ~-trap, s. P mun. potatory, po'taturi, a. hörande till dockning, dry ekes-, dricks-; ~ power, förmåga att dricka (»i dryckjom»). potCh †, potj, vn. knuffa, stöta (at, till); va. sjuda On- poach). ~er-engine, -ur-, s.

papperstiiiv. blek-(ei. vask-)holländare. poteen, pote'n, s. irländsk whisky, potence, po'tens, s. her. kryck-kors; se vid.

föij. potency, -i, s. kraft; makt. potent, po'tent, a. stark; kraftig; mäktig; inflytelserik; s. † krycka; se vid. ~ate; ~ for, egande äfv. moralisk kraft till att, i stånd till. ~ate, -at, s. potentat, mäktig man. oJal, -ten'sjal, a. kraftigf; existerande ss. möjlighet, potentiel; med. indirekt, långsamt verkande; ~ mood, gram. modus uttryckande möjlighet, potentialis (uttryckes i sv. o. eng. genom modalhjälpverb: må, torde, kunna, etc.).

~iality, -tensjial'iti, s. möjlighet, potentialitet. ^ially, -ten'-sjåli, ad. möjligtvis, potentielt. ^iate -ten'sjiat, va. gifva kraft. ~ly, -li, ad. kraftigt; väldigt. ^neSS, -nes, s. kraft, makt.

potheen, pothe'n, se poteen. pother, podh'ur, s. bråk, oro, brådska, oreda, förvirring, »buller och bång», tumult,

oväsen, stoj; vn. åstadkomma bråk i onödan el. utan resultat; göra Oväsen, tumult, oreda; va. besvära, förtreta (jfr bother); förvirra.

potichomania, potisjoma'nia, 5. potichomani (anbringande af små taflor på insidan af glaskärl, -askar o. d.).

potion, po'sjun, s. dryck (oftast läkedryck), potpourri, se under pot. pott, pot, s. ett slags papper, jfr pot. pottage, pot'adj, 5. köttsoppa (med kött och grönsaker i); jfr vid. porridge; meSS of ~ (jfr 1 Moseb. xxv.) »grynvälling» (eg. rätt af lins) däraf ordspr.: to sell one's birthright for a mess of

potted, p6t'ed, pp. of pot; inlagd om matvaror;

~ plants, krukväxter. pOtteen, se poteen.

potter, pot'ur, 1. vn. F syssla med småsaker, »plottra», »knåpa»; »pallra»; va. lok. lit pother. ~er, -ur, s. plottrare, knåpare. ~ing, -mg, prt.; s. plottrande med småsaker, »småknåp», plotter (: ~ tuork). potter, pétfur, 2. s. krukmakare; clay, {earth), krnkmakarlera; the **'sjield, (eg. bibi., jfr Math, xxvii, 7, krukomakarens åker) Am. F fattigkyrkogården, fattigkvarteret på kyrkogården; lathe ei. wheel, krnkma-karskifva, drejskifva; plane, kruk-makares steg (trämaii); ore, glasyr,

glaseringspulver för lervaror (blandning af pulveriserad blyglans el. blyoxid med kvarts, krita

o. d.); ware, krukmakargods. ^n Ore, -n Ål', S. gruf. F ett slags blyglans (liknande

potter's ore). -i, s. {pl. -ries, -z) tillverkning af lergods; fabrik för lergods, krukmakares verkstad; glaseradt lergods, stenkärl kollekt.; fajans, potting, pot'ing, prt. af pot (jfr a. o.); s. inläggning af matvaror i slutna kärl; drickande, supande †.

pottle, pot'i, s. ett mått (: 2 quarts)', bägare, mugg, sej del, (dryckes)kanna, krus (äfv. ~-p0t); liten korg for bär o. d. draught, Eng. lok. tömmande af en pottle i ett drag. potulent, pot'ulent, a.drickbar; något drucken, ankommen, pouch, pautj, s. liten påse, skinnpung; mii. patronkök; skämts, ficka; F rerakti. spetsbuk, hängbuk; zool. pung hos vissa djur (: pungdjur), munpåse (hos apor etc.); kräfva; bot. kort skida (silicula); va. sticka i en påse, stoppa på sig (jfr poclcet); skoi. si. gifva pengar åt; svälja om fåglar. ~-belt, s. mil. rem ei. bandoler för patronkök; kartuschrem. ~-m0Uth, s. stor mun med tjocka läppar. ~ed, -t. a. försedd med påse ei. pung etc.; ~ rat, pungråtta. ~et -bOX, -ët-boks, s. Skoti. se poimcet-box.

pouchong, posjong', s. ett slags brunt té. poudrette, fr., podrët', s. pudrett, poule, SQ pool, 1.

poult polt, s. kyckling, ung hönsfågel. ~er, -år, se följ. ~erer, -urur, s. fågelhandlare, vildthandlare. poultice, po'ltis, s. gröt till omslag; va. lägga

gröt på, behandla med grötar, poultry, po'ltri, s. fjäderfä, ^-show, s. fjäderfäutställning. rv-yard, s. hönsgård, pounce, pauns, 1. 5. roffågelsklo; språng, anfall; va. genomborra, genomsticka, göra hål i till prydnad, punsa, jfr punch', vn. slå ned (eg. om fåglar, on, upon, på : gripa), -t, (1.) a. försedd med klor. pounce, pauns, 2. s. radérpulver (fint pulver

[pulveriserad sandarak el. d.l till att beströ papper med som blifvit radcradt); punspulver (färgadt pulver hvarmed strös öfver mönster utstucket i papper); va. punsa, beströ med pulver mönster, papper. ~-bag, s. punspåse. ~-bOX, s. (jfr ofvan) strödosa. ~d, -t, (2.) pp. punsad (jfr pounce, 1. o. 2.) -et, s. strösand. 'vt-bOX, s. se **-box; äfv. luktdosa med genombrutet lock, pouncing, paun'sing, prt. af pounce, 1. o. 2.; s. punsning; genombrutet arbete; hålsöm. pound, paund, 1. s. skålpund (: 16 ounces avoirdupois, 12 ounces troy weight); pund Sterling [f]) (räknemynt : 20 sh. : omkr. 18 Kr.); in the på pundet (t. ex. 1 shilling in the ~ : 5 procent); a. i sms. ett skålpunds-, enpundig raket etc.; i sms. med ett räkneord skålpunds- (: vägande så och så många skålpund pr längd- el. ytenhet); {tO consider el. d.) (the question of) shillings and pence, ekonomien, penningfrågan, den ekonomiska sidan af saken, »kassan»; se vid. ex. under penny. ~-Cake, s. ett slags söt kaka. ~ -foolish, 5. vårdslös med större summor (jfr penny-wise). ~-rate, s. taxa ei. uppskattning, beräkning efter pund (: visst

per viss procent).

pound, paund, 2. s. fålla, inhägnad (is. för

kringströfvande boskap, okynnesfä); Va. instänga (is. sådan boskap). ~-breach, s. jur. våldsamt öppnande af en pound för att återtaga däri såsom pant för tillfogad skada kvarhållen boskap, ow-keeper, s. vaktare af en pound.

pound, paund, 3. va. stöta i mortel, pulverisera; stampa, boka; slå (sönder med tunga slag); bulta, banka; hamra på, dunka på; F klå (på); mii. (jfr »damma» på) skjuta på; äfv. : »bearbeta» (t. ex. the fire **ed the enemy)-, vn. banka, dunka (med at : på, jfr va.)-, klampa, stampa (gå tungt, bullrande); s. bultande, dunkande; ~ away at, gå lÖS på med knytnäfvarna etc., hamra på.

poundage, pau'ndadj, s. (1.) (jfr pound, 1.) afgift efter visst per skålpund ei. pund sterling (»procent»); utmätningsarvode {sheriff's ~); provision (efter visst per pund st.); (2.) (jfr pound, 2.) instängning af boskap i en pound; lösen för sådan i pant tillvaratagen boskap, poundal, pau'ndal, s. mek. kraftenhet motsvarande en skålpundsfot. pounder, pau'ndur, s. i sms. efter ett tal -pun-dare, -punding, ngn, ngt som håller, väger etc. så och så många skålpund ei. pund sterling (t. ex. a teno,, en tiopundig kanon; skämts, person som har 10 £ i inkomst, ei. som betalar [t. ex. i arrende] 10 £.; sedel på 10 £.; ett slags stora päron); (2.) en som instänger boskap i en pound; (3.) ngn ei. ngt som stöter, krossar etc.; stamp, mortelstöt. pounding, pau'nding,^r2. (åtpound, 2, 3.); s. stötning, stampning, hökning; bankande, bearbetande (äfv. med knytnäfvarna o. d., »kluns», stryk); mil. F beskjutande, -ning; klampande med tunga steg. »v-machine,s.bokverk, kross(verk). —mill, s. stampkvarn, poupics, po'piks, s. pl. kokk. späckade kalf-

steksskifvor. pour, por, va. hälla, slå en vätska (into, i, out, ut etc.); låta (ut)strömma, äfv. bild. utsända i stor mängd, utgjuta äfv. bild.; vn. strömma äfv. bild. (t. ex. om folk, ljuset etc.) (down, ned; into, i, etc.); forsa, flöda;

rusa, störta; it (toith rain), det (regnet) öser ned; it never rains but is "»s, ordspr. »när det kommer så kommer det på en gång» (en olycka kommer sällan ensam); so vid. ex. under broadside; ~ one's heart in prayer, utgjuta sitt hjärta i bön; ~ forth, utgjuta biid., jfr ofvan; yppa; uttömma sig i (t. ex. tacksägelser); utkasta, -slunga biid.; ~ off, afhälla; ~ out, utgjuta (äfv. biid., t. ex. one's soul; one's feelings : gifva fritt lopp åt); skänka i o. dela omkring, servera en dryck; utkasta,-slunga biid. ~er, -ur, s. en som utgjuter, slår i, ut etc. ~ing, -ing, prt.; s. utgjutande (med adv. jfr ofvan); tekn. ingjlltning af smält metall i en gjutform, "fing-flOle, s. gjut. ingöte i en gjutform.

pourparty, porpa'rti, s. jur. laga skifte; genom laga skifte uppkommen egolott. pourpoint, fr., po'l-pojnt, s. en förr bruklig stop-pad tröja.

pourpresture, porpres'tur, s. jur. inkräkt-ning på annans jord genom råmärkes ei. inhägnads flyttande, poursuivant, se pursuivant. poussette, fr., püset', s. dans. korset ss. tur i country-dance.

pOUt, pot, paut, 1. s. Skoti. ung hönsfågel is.

af grouse; vn. skjuta ungfågel. pOUt, paut, 2. s. zool. bredtorsk (Morrhua

lusca); Am. se horned pOUt, paut, 3. vn. skjuta fram läpparna, hänga läpp, »truta», göra (en) sur(a) min (-er) med mun; »sura», se surmulen (trumpen) ut; om läppar skjuta fram; s. sur (trumpen) min; surmulenhet,elakt lynne; with a med en sur min; ~ at (upon), visa sig sur öfver (mot), ^er, -ur, s. en som hänger läpp, jfr ofvan; zool. kroppdufva (en varietet af husdufvan hv. kan blåsa upp kräfvan :

Columba gutturosa, äfv. ~er-pigeon). — ing, -ing, prt.; a. surmulen; s. surmulenhet, »tjurighet». ~higly, -ingli, ad. sur-mulet, med sur(a) min(er). poverty, p6v'urti, s. fattigdom, brist, armod, torftighet äfv. biid. (of, på, i, äfv. t. ex. language). —stricken, —struck, a. försänkt i armod, utfattig, powan, pau'an, s. zool. »sötvattenssill» (Corregonus Cepedii, förekommer i Loch Lomond), powder, pau'dur, 5. stoft, dam; pulver; is. i sms. (-)mjöl ; krut (jfr sms. gun-"», shooting-"» etc.); puder; va. söndersmula, -mala till Stoft, pulverisera; beströ med ngt pulverformigt, med mjöl, salt etc., rimsalta; vn. förvandlas till pulver, (kunna) pulveri-seras; P häftigt komma (upon, på, öfver ngn); ~ and ball, krut och kula, ett skarpt skott, skarp laddning, se äfv. följ.; ~ and shot, krut och kulor (ei. hagel), ammunition; skämts, pengar; to keep one's ~ dry, F biid. hålla sig rustad (färdig, beredd, på sin vakt) ; in "», farm. etc. i pulverform, pulveriserad; to grind to "», söndermala äfv. i aiim. bet. : krossa till stoft (till småsmulor); he isn't worth "» and shot, han är ej värd ett skott krut; se vid. ex. under

food o. smell, —barrel, s. kruttunna, —blue, s. pulveriseradt koboltblått (ei.) smaltz. —bOX, s. puderask. —boy, s. sjö. krutlangare. —cart, s. krutkärra, ammunitionsvagn. —Chalk, s. min. bärg-mjöl. —Chest, s. sjö. krutkista, spräng-kista. —dabber, se ~ -puff. —dust, 5.

krutdam; mjölkrut (krut i form af fint pulver), —flask, s. krutflaska, oftast se "»-horn. "» -grimed, a. svärtad i ansigtet af krutrök, —horn, s. kruthorn. —loaves, s. pl. me-liss (socker). —magazine, s. krutmagasin, -hus; sjö. krutdurk. ~man, s. sjö. krut-hämtare, -langare, —measure, s. krut-mått. —mill, 5. krutkvarn, —mine, s. mina laddad med krut. —monkey, s. sjö. F se "»-boy; si. pudrad betjänt. —proof, s. krutprobering. —prover, s. krufprof-vare äfv. -npparat (: profmörsare).

-puff, s. pudervippa. ~-r00lll, s. sjö. krutdurk. ~-sugar, s. pudersocker. ~-trier, se prover. ^ed, -d, pp. beströdd med mjöl etc. (poet. äfv. with stars), ^ing, -mg, prt.; s. pulverisering; beströende med mjöl, salt etc.; pudring. ^ing-tub, s. kött-insalt-nin'gstuuna; P † ångskåp för veneriskt sjuka. ~y, -i, a. pulveraktig, fin som stoft; lätt att söndersmula; betäckt med (ngt) pulver(formigt), dammig, powdike, pau'dik, s. lok. dike genom en

mosse ei. myr. power, pau'ur, s. kraft i alla bet., särsk. mek., fys. (jfr ex.); styrka; förmåga (of, af; of doing el. to do ..., att ...); pl. gåfvor, begåfning, talang(er), jfr ex.; makt äfv. konkret : stat, jfr ex., statsmakt, ei. krigsmakt;

välde (of, öfver), våld, jfr ex.; myndighet objekt., styrelse (öfverhet); jur. bemyndigande, fullmakt (jfr attorney o. full); mat. potens; gruf. mäktighet; P väldig hop, mängd (is. of money); a. i sms. maskin-(drifven med maskinkraft), jfr ned. sms.; <v» of

life and death, makt öfver lif och död; <x/ of speech, tal(ar)gåfva, »makt öfver ordet»; ~ of steam, ångkraft; the of darkness, mörkrets makter; the great of Europe, de europeiska stormakterna; ye (P)~s/ I store gudar! the ~s that be are ordained of God, den öfverhet som är, är skickad af Gud; the belligerent de krigförande makterna; colloquial ei. conversational <^s, konversationstalang; <vs of endurance ei. enduring ^s, uthållighet; extemporary r^s, förmåga som improvisator ei. att extemporera; mechanical 'N/, mekanisk kraft i alia bet.; is. i pl. : de enkla maskinerna; naval sjömakt (: stat egande stor örlogsflotta, el. en stats öiiogsflotta ei. i aiim. styrka i sjökrig); organizing organisationstalang; social r^s, sällskapstalang; (to involve to) the third (fourth etc.) mat. upphöja till tredje etc. potensen (digniteten); to dis-play one's utveckla sin förmåga, visa hvad man duger till; he has got a ^ over ..., han har fått makt öfver (med); to have ~ to, hafva makt (och myndighet) till att; he had no ~ to rise, ban hade icke styrka att resa sig; by the vid alla gudamakter! to be in vara vid makten, vid styret (regeringen); äfv. allm. råda, styra (och ställa med »altihop», med sakerna); to be in a person's vara i ngns våld; it is (lies) not in human ~ to, det står ej i mänsklig (: människors) makt att; the persons in those in de för tillfallet makthafvande; to have it in one's

to do, kunna göra ngt; to come into (ei.

to succeed to) <v, komma till makten (styret, regementet); to get into one's få i sitt våld; a man of (great) en (man af. stor) förmåga; a telescope of large ... med stark förstoringskraft; to the utmost of one's ~ (ei. as far [ei. much] as lies in one's efter bästa förmåga, så mycket i ngns förmåga står; it is out of my ~ to ... (: is ei. lies not in my ~ to), det står ej i min makt att ...; you have put it out of my du har satt mig ur stånd därtill, ^-loom, s. väfstol drifven med mekanisk kraft (ånga etc.). 'v-press, s. snällpress (drifven af maskin). ~ful, -ful, a. mäktig; kraftig, stark (äfv. memory etc.), dugtig, väldig, Am. P is. i vestern (F) : stor, ofantlig; ad. i8. Am. P mäkta, ^fully, -full, ad. kraftigt, dugtigt; F mäkta (t. ex. rich), ^fulness, -ful-nès, s. kraft, styrka; makt. ~leSS, -lës, a. kraftlös, maktlös; vanmäktig äfv. : sjunkande i vanmakt, alldeles utmattad, 'vlessness, -lësnès, s. kraftlöshet; vanmakt i alla bet. jfr föreg.

powldron, pè'ldrun, s. skulderstycke på

harnesk.

powter, se pouter, zool.

p0W-V0W, pau'vau, s. indiansk trollkarl; indiansk besvärjelseceremoni med dans o. oväsen; Am. F bullrande sammankomst ei. gille; jfr äfv. bow-vow; vn. anställa besvärjelse; hålla bullrande gille; ~ words, ljudhärmande ord. pOX, péks, s. (cg. pl. jfr pock) med. hudutslag med varbildning i koppor, mässling etc., numera vanl. syfilitiskt utslag; syfilis; förr (dets. som small-*») koppor †; va. smitta med ~ (vanligen i :) ~ed, -t, pp., ~y, -i, a. behäftad med pox, is. med syfilitiskt utslag, poy, poj, s. lindansares balanserstång; lok. lång båtshake ei. stake hvarmed båt fram-skjutes.

poyal, poj'al, s. ett randigt möbeltyg, poynding, se poinding.

poyou, poj'o, s. zool. ett slags bälta (Dasypus

Encoubert). poze, poz, va. jfr pose o. puzzle. p0ZZ(u)0lana, it., potsola'na, s. puzzolanjord

(vulkanisk aska hvaraf hydrauliskt [: romerskt] cement beredes).

praam, boll., pråm, s. flatbottnad pråm. practicability, praktikabil'iti, s. utförbarhet, görlighet, möjlighet; användbarhet; framkomlighet, farbarhet. practicable, prak'tikabl, a. utförbar, görlig, möjlig; användbar, ofta »praktisk» om saker; framkomlig, farbar; ~ breach, mil. bestigbar bresch. ~neSS, -nës, s. se

föreg. S.

practical, pråk'tikål, a. praktisk i aiia bet.: hörande till (riktad på, härledd från) yttre verksamhet; utöfvande verksamhet, praktiserande; öfvad, skicklig; användbar; använd, utöfvad (tillämpad i praktiken); ~ joke, handgripligt skämt, spratt, puts. .—-ity, -'lti, s. egenskap att vara praktisk, jn- föreg. ~ly, -i, ad. praktiskt; praktiskt taget ei. taladt; i praktiken; genom försök ci. erfarenhet; med afseende på verkningarna; faktiskt, de facto. ^neSS, -nës, s. se "»ity. -S, s. pl. F dets. som practical jokes.

practice, pråk'tis, s. utöfning, praxis (mots, teori); användning, tillämpning i handling (»i det praktiska lifvet»); verkställande; verksamhet, praktiserande (is. of laio, of medicine), (äfv. omfånget af läkares, jurists) praktik; öfning, exercis (with, med, t. ex. guns); öfning, färdighet (in, i); vana, bruk (of -ing, att ...); handling, åtgörande äfv. i piur. : tillvägagående (is. klandrande :) »sätt att fara fram»; konstgrepp, knep, list (: evil ~s); mat. förkortad räknemetod," praktisk »genväg»; jur. rättsbruk; a. i sms. öfnings-; vn. o. va. se practise; civilized of war, civiliseradt (hyfsade nationers) krigsbruk; corrupt ~(s), se under corrupt; it is his ~ (ei. a ~ for him) to ..., det är hans sedvana att..,; it is the invariable ~ of (ei. with) ... to, det är en stadgad (häfd-vunnen, oföränderlig) plägsed bland (hos, för) ... att; to leave off upphöra med sin praktik; he had made it a ~ to ..., han hade gjort det till en vana (för sig) att ...; neither by ^ nor precept, äfv. hvarken i lif eller lära; in i bruk, öflig; i praktiken; to be in (full) om en person vara i full utöfning af en verksamhet, »hafva öfningen inne»; to keep (one's self) in genom fortsatt (ut)öfning bibehålla vunnen färdighet, »ej ligga af sig»; to put (in ei.) into sätta i verket, praktisera ngt teoretiskt, ådagalägga i handling; a book of praktisk (särsk. juridisk) handbok; to be out of vara (hafva blifvit) ovan vid ngt, hafva »legat af sig». ~-Cruise, s. sjö. öfningsexpedition. ^-ground, s. öf-ningsfält; skjutbana. <v/-sh00tiiig, s. målskjutning.

practician, pråktisj'ån, s. praktikus, en som eger erfarenhet, skicklighet i ngt praktiskt.

practise, prak'tis, vn. praktisera, utöfva

praktik (is. om läkare o. jurister); Öfva sig (with the rifle etc.; on the piano etc.), anställa (göra) öfningar; »ha konster för sig», göra knep, intrigera; va. (ut)öfva; praktisera ett yrke: is. law, medicine, jfr

ofvan (äfv. surveying etc.); tillämpa i handling (i praktiken) lära, teori, använda; öfva sig i (shooting etc.) ei. med (the bow and the arrow, i bågskjutning), inöfva (t. ex. a song); ~ on one's credulity (superstitions), (slugt, till egen fördel) begagna sig af ngns lättrogenhet (vidskepliga föreställningar) ; ~ on a person (jfr föreg.), ~ some artifice upon a person, öfverlista ngn med knep, lura ngn, spela ngn ett (listigt) spratt; ~ law, utöfva praktisk juridisk verksamhet; ~ medicine (el. physic %), vara praktiserande läkare. ~d, -t, pp.; a. »praktiserad», inöfvad (in, i), van (to, vid); erfaren, skicklig; öfvad hand, öga. ~r, -år, s. utöfvare etc.; se practitioner. practising, -5ng, prt.; a. praktiserande; i sms. öfnings-, jfr practice, sms.; s. öfning; utöfvande (af) praktik, practitioner, pråkt!sj'unur, s. en som utöfvar ett yrke is. (of law :) praktisk jurist, sakförare, el. (of medicine :) praktiserande läkare (: medical erfaren man, gammal praktikus)fC; ränksmidare)fC; general läkare som äfven utför kirurgiska operationer samt utlemnar läkemedel (anses lägre i social rang än on physician som blott ordinerar).

prad, pråd, s. F häst, kamp.

præ-, lat., prè, pre, prefix i från latinet härstammande ord före, för- (t. ex. förhistorisk : i adjektiv tillhörande tideu fore . ..); äfv. i ordningen : förut, framför. (Anm. Ord började med ~ hvilka här ej återfinnas sökas under pre-; sammansättningar förekomma bland andra artiklar i alfabetisk ordning.)

præcipe, (lat. imperativ) prës'ipè, s. jur. skrift som ålägger svaranden att göra ngt (ersätta skada) eller ock gifva skäl för dess underlåtande, præcognita, lat., prëkog'nitå, pl. förkunskaper, teoretiska förutsättningar, pragmatic, prågmåfik, a. poiit. hist, pragmatisk (history; sanction); äfv. dets. som s. se pragmatist; äfv. dets. som: ~ sanction, af suverän utgifvet påbud ei. särskild lag, »kungabref», »ukas». ~al, -ål, a. blandande sig i andras angelägenheter, närgången, beskäftig, fjäskig; äfv. sc föreg. a. ~ally, -ali, a. pragmatiskt; på ett närgånget beskäftigt, fjäskigt sätt. ^alness, -ålnës, s. obefogad inblandning, fjäsk, påflugenhet. pragmatism, -'-tizm, s. pragmatiskhet (of history); se föreg, pragmatist, -'-tist, s. pragmatiker, pragmatisk historieskrifvare; påflugen människa)}s.

prairie, fr-, pra'ri, s. prärie, stor grässlätt, -stepp i Norra Amerika; Am. äfv. i allmht vildmark; level vågrät, jämn prärie;

rolling vågig prärie, ^-chicken, se n-hen. ..*. zool. präriehund (gnagare Cynomys ludovicianus); ~ town, prärie-hundsamhälle af många jordkulor. ~-fOX, 5. zool. prärieräf (Yulpes velox). ~-hen, s. zool. präriehöna (Tetrao cupido). ~-mar-

mot, se r^-dog. ~-pigeon, ~-plover,s. zool

präriepipare (Charadrius dominicus). ~ -schooner, s. stor emigrantvagn med tälttak. ~-Squirrel, s. zool. prärie(jord)ekorre (si. Spermophilus). ~-W0lf, s. zool. prärievarg (Canis latrans). praise, pràz. s. pris, beröm, loford; ära, lof o. pris (lofsjungande); va. prisa, berömma {for, för); lofva Gud; he has, all ~ to him, done it, han har gjort det, och pris vare honom ensam därför; to God glory and pris och ära vare Gud! to bestow ~ on, to give ~ (to), gifva pris, prisa, berömma, loford a; to sing one's äfv. biid. sjunga ngns lof (: högljudt, äfv. öfverdrifvit berömma); beyond öfver alt beröm; in ~ of, till ngus beröm (pris); don't ~ the day till it is over, el. don't ~ a fair day at noon, ordspr. dag skall man ej prisa förr än man sett aftonen. ~ -meeting, s. bönemöte med sång ss. hufvudsak. ^worthiness, s. prisvärdhet. worthy, a. prisvärd, berömvärd, r^p. -ur, .<?. berömmare; lofprisare. Prakrit, pra'krit, 8. prakrit (fornindisk dialekt), praline, fr., pra'len, s. bränd mandel, pram, 1. se praam.

pram, pram, 2. s. P (f. perambulator) barnvagn.

prance, pråns, vn. kråma sig, dansa om hästar; rida parad, låta hästen dansa; kråma sig, strutta om människor. ~r, -Ur, S. en (häst) som kråmar sig; si. kavalleriofficer. prancing, -ing, prt.; en hästs krumsprång. dansande; struttande, prandial, pran'dial, a. (middags)måltids-. prank, prångk, va. is. poet. smycka, utstyra (äfv. ~ tip); vn. prunka; s. galet upptåg, lustigt streck, puts; to play one a»»,to play a ~ on one, spela ngn ett spratt (puts); mad ei. wild galna upptåg. ~ing,-ing, prt.; s. prål, prunkande, singly, -ingli. adv. prunkande etc.; pråligt, med (på) prål. ~ish, -isj, ~S0me, -sum, a. full af upptåg, skalkaktig. prase, praz, s. min. krysopras riokg rön kvarts-

art), prasine, prasinous, praz'in(us), a.

(lök)grön (äfv. her. jfr vert), prasoid, -ojd, a. lik prase. prate, prat, vn. prata (stort, i vädret); sladdra; s. prat, sladder; hold your n! tig med ert prat! ~r, -ur, s. pratmakare (-makerska).

pratincole, prat'in(g)köl, s. zool. ängspipare

(vadare Glareola pratincola). prating, pra'ting, prt. af prate; a. pratsam; .prat; pratsamhet. ~ly, -lf, ad. sladd-rande, med mycket prat. pratique, fr-, prat'ek(-ik), sjö. praktika, (tillstånd till) fri samfärdsel med land

på grund af klart sundhetspass el. efter genomgången karantän.

prattle, prat'1, vn. pladdra; jollra; s. plad-der, sladder; joller, ^ment, -mint, s. se föreg. ~r, -ur, s. pratmakare (-makerska). praty, pra'ti, s. P (särsk. Iri.) f. potato. pravity †, prav'iti, se depravity. prawn, prån, s. zool. räka (Palæmon). praxis, prak'sis, s. praktik; öfning; öfnings-exempel; typiskt exempel, prof(bit), jfr specimen.

pray, prå, vn. bedja (to [God]-, for, för; om); göra bön; förrätta, hålla bön (to, inför); tigga (for mercy); va. bedja (till), bönfalla hos, anropa; bedja (anhålla) om ; ~ (eiiipt. for / ~ you), »jag ber»; »var (så) god»; (inledande en fråga) »Var god och säg mig»; ~ for blessings on ..., nedkalla himlens välsignelse öfver; ~ of a person tO (infm.), bedja ngn (om) att; se ex. under aid; ~er, s. (1.) -ur, prar (rimmande på fair) bön (to, till ;for, för; om); pl. äfv.

andakt(sstund); böneformulär; begäran; (2.) (-ur) bedjare)j<; ns are offered (up) in all churches for the recovery of the Queen, det bedes i kyrkorna för drottningen^ tillfrisknande); to say one's ~s, läsa sina böner, förrätta (göra) sin bön (andakt) (äfv. to be at ~s); family ns, husandakt; book of ~(s), bönbok, jfr common. ex. ~er-book, bönbok; sjö. liten holystone; the (common) n, dets. som Book of Common Prayer, ^er-meeting, s. bönemöte, konventikel. ~er-mill, se ning -wheel. ~er-rug, s. muhammedanernas bönematta. ~erful, -(u)rful, a. bedjande, flitig i böner; andäktig, from (frame of mind; meditations). ~ei*leSS, -(u)rlës, a. försummande att bedja; utan bön, ogudaktig. ^erlessness, -(u)rlësnës, s. bönens försummande. ~ing, -ing, prt.: s. bedjande; pl. böner; past -v for, utan räddning förlorad; F ohjälplig. ~ing -desk,s. bönstol,-pall. ~ing-insect,s. zool.

bedjande gräshoppan (Mantis religiösa).

~ing-machine, ~ing-wheel, s. blästers »bönkvarn». ~ingly, -ingli, ad. bedjande, under bön till Gud; i förrn af en bön.

pre, engelsk form af præ, jfr d. o!"

preach, prètj, vn. predika i alia bet. (to, för; on, öfver, om); va. predika, förkunna; hålla (a sermon); s. F predikan; n at, ut-

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.predestinarian

F Talspråk. 1034 P Lågt språk.

pre-engage

peka (»lägga an på») i en predikan; ~ doion, ifra mot (i predikan); predika bort, öfvervinna genom predikande; ~ up, prisa, upphöja, tala vidt och bredt till förmån för. ~er, -år, s. predikare, förkunnare; predikant, prest. ~ify, -lfi, vn. F predika vidt och bredt, hålla långa moralkakor, ^ing, -ing, pvt.: s. predikande, förkunnande (t. ex. of the Gospel); predikan; förkunnad lära; ~ friar, pre-dikarmunk. ^ing-CrOSS, s. kors i det fria kring hvilket predikaremunkar samlade sin åhörarekrets, ^ing-house, s. dissenters församlingshus. ~ment, -mënt, s. förakti. predikan. -i, a. F fallen för att hålla

långa moralpredikningar, preadamic, prèådåm'ik, a. existerande före Adam. preadamite, - -'-mit, s. preada-

rnit: människa antagen att hafva funnits före Adam; en som antager människor före Adam; a. existerande före Adam; pre-adamitisk. preadamitic, -mit'ik, a. pre-adamisk; antagande preadamiter (theory).

preamble, prë'åmbl, - -'-, .
preaudience, prèa'diëns, s. jur. advokats af högre rang rättighet till att få yttra sig före en annan.

prebend, prè'bënd, preb'end, s. kyrki. prebende, lön åt en ^ary utgående af den kyrkas egendom, vid hvilken han tjänstgör. sv>al, -'ål, a.

prebende-; af prebendenatnr; åtnjutande prebende; domherre- (t. ex. stall). ~ary, -år!, s. prebendarie, prest tjänstgörande i en katedral ei. stiftelsekyrka åtnjutande prebende, ^arysllip, -årisjip, s. prebendariisyssla.

precarious, prèkà' 1'lllSj O. om plats, tjänst o. d. beroende på ngns godtycke; jur. uppslig-bar; osäker, oviss, vansklig; nyare farlig, riskabel; ~ health, vacklande hälsa; ~ state, äfv. betänkligt tillstånd; ~ weather, ostadigt väder. -li, ad. osäkert etc.

jfr föreg. ^neSS, -nés, s. beroende af annans godtycke ei. af händelser som kunna inträffa; ovisshet, osäkerhet, vansklighet; det osäkra (of i ugt).

precative, prè'kåtiv, prëk'-, precatory, -turi,

a. bedjande, innebärande en bön, en anhållan (is. /X/ I007%ds, i ett testamente).

precaution, preka'sjun, s. försigtighet, förtänksamhet; försigtighetsåtgärd (against, mot); va. varna (against, för); to take vidtaga nödiga försigtighetsmått; for ~('s sake), by way of för säkerhets skull, såsom en försigtighetsåtgärd. ~ary, -arf, a. försigtighets- (measures);

varnande, innebärande varning (advice : varning), precautious,-sjus, a. försigtig, förtänksam, precede, prese'd, va. föregå; gå framför ei. före; i raug taga försteget för; inleda he the army, mounted on a lohite horse, han red framför hären på en hvit häst; (they marched) n^d by the royal banner, med det kungliga baneret i spetsen. ~nce, ~ncy, -èns(i), s. gående före i ordning ei. tid, prioritet (of one event to another); (företräde i) rang; försteg, företräde; to have (take) ^ of (ei. over), hafva försteget (företrädet) framför, taga försteget af (: hafva rang framför el. i allm. [böra] komma [väljas, behandlas etc.] före); to hold hafva rang; hafva försteget; order (list, table) of rangordning. ~nt, -en t, a. i ordning ei. tid föregående (med to); s. (prës'èdënt) föregående, liknande fall såsom ledande exempel, »föregångare», jur. prejudikat; to become a to be made a »v, to serve as a to be drawn into a göras till (blifva) ett prejudikat; in defiance of all out of ali tvärtemot ali föregående praxis

(ngt hittills oerhördt). ~nted, prës'èdëntëd,

a. stödd på föregående liknande fall, som har prejudikat(häfd)för sig. ^ntiai, prësèdèn'sjål, a. som kan tjäna till prejudikat ei. föredöme. ~ntly, -ëntli, ad. förut, i förväg, preceding, "ing, prt.; a. föregående, jfr ~nt; s. se ~«ce; ~ sentence, gram försats; on the 15:th April den 15 nästföregående (sistlidne) april, precentor, prèsën'tur, S. kyrk. domkyrko-kör-anförare, director musices; i presbyterianska kyrkan kantor, föresångare, precept, pre'sept, s. föreskrift; lefuads-regel; jur. skriftlig befallning, föreläggande, äfv. förekallande; to put one's to practice, äfv. lefva som man lär. ~ive, -'iv, a. föreskrifvande, innehållande föreskrifter ei. sedliga lärdomar, ledande, undervisande. ~0r, -'år, s. uppfostrare, lärare; föreståndare för ett f^ory. orial, -ö'riål, a. af föreg. ~0ry, -uri, a. † se r^ive; s. religiöst samfunds läroanstalt, is. tempelriddares preceptorium (filialloge, »tempelgård»). ~reSS, -'res, s. lärarinna, precession, prèsësj'un, s. gående förut ei.

framåt >j<; astr. precession, dagjämningstider-nas framryckande. ~al, -ål, a. af föreg.; ~ motion ei. movement, se föreg. s. precinct, pre'singkt, s. gräns(linie ei. -område); begränsadt område, pl. äfv. »råmärken» för ngns makt; distrikt; särsk. i vissa af Förenta staterna N. a. underafdelning af county (motsv. township i andra).

A: fate, å: far, k: fall, a: fat, k: fast, b: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,pttppyhood

)jC Mindre brukligt. 1035 † Föråldradt.

piirging-thorri

precious, prësj'ås, a. dyrbar; min. ädel; i föij. bet. F o. hon. utmärkt, dugtig; snygg, nätt, hygglig; P mycken, utomordentlig; ad. F mycket, »värre», »fasligt» o. d.; ~ metals, ädla metaller; ~ stones, ädelstenar; a ~ sight, P dets. som a great deal. ~ly, -11, ad. jfr föreg. a. äfv. iron. ~neSS,

-nes, s. dyrbarhet, precipe, se præcipe.

precipice, prës'ipis, s. brant, bråddjup,

stalp, ättestupa. precipient, prësip'iënt, a. föreskrifvande. precipitable, prësip'itåbl, a. kem. utfällbar. precipitance, prësipltåns, precipitancy, -i,

s. brådstörtande; rusande, brådska, förhastande.

precipitant, prësip'itånt, a. nedstörtande; framstörtande; brådstörtad, förhastad; hastigt påkommande; s. kem. fällningsmedel. ~neSS, -nës, jfr föreg. o.precipitation. precipitate, prësip'itàt, va. nedstörta, störta (from, från; into, i), handlöst (ned-) slunga, -kasta; brådstörta, (besinnings-löst, våldsamt) påskynda ei. skynda sig med; kem. (ut)fälla; vn. nedstörta, falla hals öfver hufvud; förhasta sig; kem. utfällas ; a. nedstörtande; brådstörtad flykt etc.; förhastande sig, om person för hastig (in, med att); öfverilad, förhastad; ha-

sti g, plötslig om sjukdoms-o. dödsfall o. d.; s. kem. (ut)fällning; red kem. farm. rödt pre-cipitat (kvicksilfveroxid); white hvitt (kvicksilfver)precipitat; copper, cementkoppar. precipitation, -ta'sjun, $. nedstörtande; fall; brådstörtande; brådska, förhastande; kem. fällning, utfällande; a. i sms. kem. tekn. (ut)fällningS-(•vessel, process etc.). precipitator, -år, 5. en som (bråd)störtar, blindt påskyndar. precipitOUS, prësip'itås, a. tvärbrant; bråddjup; hufvudstupa; brådstörtad, öfverilad. ~ness, -nës, s. branthet; brådstörtande hast.

precise, prësi/s, a. noga (utstakad), bestämd, noggrann; punktlig; altför noggrann, formalistisk, granntyckt, ceremoniös, pedantisk; it was the ~ thing 1 expected, det var precist hvad ... ~ly, -li, ad. (jfr föreg.) precist, på pricken, just, alldeles; äfv. på slaget om tid. ~neSS, -nës, s. noggrannhet, bestämdhet; punktlighet; pedantisk noggrannhet, precisian, prësizj'ån, s. en som är småaktigt noga i reglers iakttagande, i det yttre : formalist, pedant; puritan. ~ism, -izm, s. noggrannhet i iakttagande af föreskrifter etc. precision, -zj'un, s. precision (vctensk., art. etc.), noggrannhet; noga begränsning, bestämdhet; punktlighet.

preclude, prëklo'd, va. utestänga, utesluta, hindra (from, från), förebygga, förekomma. preclusion, -klo'sjån, s. utestängande, hindrande; förebyggande, preclusive, -klo'siv, a. (med of) utestängande; förekommande, hindrande, precocious, prëk6'sjus, a. brådmogen oftast biid. (child etc.), för hastigt utvecklad (äfv.: ovanlig för den åldern). ~neSS, -nës, s.

se följ. s.

precocity, prëkésiti, s. brådmogenhet biid.,

hastig (tidig) utveckling, precogitation, prëk6djità'sjån, s. öfvertän-

kande på förhand, precognition, prék6gnisj'un, s. förkunskap; Skoti. jur. förberedande undersökning (ei. förhör).

precognosce, prëkàgnés', va. på förhand

undersöka ei. förhöra, preconceit, prëkonsè't, s. förutfattad mening, fördom, preconceive, prëkénsè'v, va. på förhand bilda sig ett begrepp; på förhand göra sig ett omdöme om; förut föreställa sig; f>ud opinion, förutfattad mening, preconception, prëkènsëp'sjun, s. bildande af föreställning (omdöme) af ngt på förhand; förutfattad föreställning ei. mening.

preconcert, prëkènsè'rt, va. på förhand af-tala; s. (--'-) aftal på förhand, föregående öfverenskommelse. ~edly, -ëdli, ad. genom aftal på förhand. ^edneSS, -ëdnës, s. egenskap att vara på förhand aftalad. *vion, -së'rsjån, s. aftal på förhand, precontract, prëkonträkt', va. uppgöra (genom kontrakt ei. kontrakt om) förut; 5. (--'-) föregående kontrakt, precordial , prëkö'rdiål, a. anat. hörande till

mellangärdet, precursor, prëkë'rsår, s. föregångare, före-bådare (of, för, af); förebud. ^y, -1, a. förelöpande; föregående och bebådande; inledande ; s. † inledning, predacean, prëdà'sj!an, s. rofdjur, preda-ceous, -sjus, a. lefvande af rof, rof-djur. predate, prëdå't, va. antedatera. predatory, prëd'åturi, a. röfvande, plundrande, rof varaktig, rof-, plundrings-; rofgirig, glupsk; ~ excursion, plundringståg, röfvartåg; a ~ party, en skara plundrare. predecease, prëdësé's, va. dö före ngn annan ; s. (pre'deses) ngns aflidande före en annan. ~d, -t, a. (förut) afliden, predecessor, predeses'ur, s. företrädare,

föregångare, predesign, prëdësi'n, (-zl'n). va. på förhand

bestämma.

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.predestinarian

F Talspråk. 1036 P Lågt språk.

pre-engage

predestinarian , predestma'nan, s. teol. anhängare af läran om det absoluta nådavalet (jfr predestination); a. hörande till predestinationen. predestinate, predes'tinat, va. förut bestämma, på förhand utse; teol. predestinera; a. på förhand utvald, bestämd, predestination, -na'sjun, s. bestämmande på förhand, förutbestämmelse; teol. predestination, (läran om) Guds bestämmande af alt af evighet, is. det absoluta nådavalet, predestinator, -ur, s. en som bestämmer på förhand; se vid. predestinarian.

predestine, predes'tin, va. bestämma på förhand.

predeterminate, prëdëtè'rmmåt, «. förut bestämd, predetermination, -na'sjun, s. bestämmande på förhand, förutbestämmelse; på förhand fattadt beslut, predetermine, -min, va. förut bestämma, ei. besluta (öfver); teol. på förhand fördöma (utse till fördömelse), predial, pre'dial, a. bestående af, hörande till, fästad vid jordegendom; land-, jord-; jordbruks-; ~ tithes, tionde utgående i jordbruksalster (skafttionde), predicability, predikabil'iti, s. egenskap att kunna utsägas om ngt (att såsom predikat tillkomma ngt), predicable, -'-kåbl, a. som kan utsägas (of) om ngt annat; s. log. allmänt begrepp, logiskt attribut, predicament, predik'ament, s. log. klass, ordning, kategori (re al attribut); belägenhet, läge, tillstånd, förhållande; kinkig, obehaglig ställning, »predikament». ~al, -'al, a. af föreg.

predicant, pred'ikant, a. påstående; predikande, predikare- (order, [munkjorden); s. en som påstår ngt; predikant, predi-karmunk. predicate, -kàt, va. påstå; utsäga (ott predikat of OU1 ngt, t. ex. ~ whitè-ness of snow)', Am. grunda (ett påstående, on, på); vn. utsäga (t. ex. how many ... there are), göra ett påstående; s. log. gram. predikat; a. utsagd, tillagd såsom predikat. predication, -ka'sjun, s. utsaga,

påstående; tilläggande (af ngt ss. predikat); predikande; powers of förmåga som predikant, »utförsgåfvor». predicative, -kàtiv, a. utsägande, påstående, predicerande, predikativ, predicatively, -kàtivli, ad. (nytjas) predikativt, såsom predikat. predicatory, -kàturi, a. log. påstående, affirm a ti v; positiv, äfv. F jr t positive. predict, prëdikt', va. förutsäga, spå. 'vion, -dik'sjun, s. förutsägelse, spådom (of, om). ~ive, -iv, a. förutsägande (med of, ngt). ~0r, -ur, s. förutsägare, spåman, profet.

predigestion, predidjest'jun, s. för hastig

matsmältning, predilection, predilek'sjun, s. förkärlek (for, to, för); an old n», ett gammalt tycke (»klockarkärlek»). predisponent, predispo'nent, a. is. med. predisponerande, mottagliggörande (to, för), predispose, predispo'z, va. göra på förhand mottaglig ei. benägen (to, för), is. med. : predisponera för en sjukdom; to be ojd to, hafva anlag för en sjukdom.

predisposition, prëdispèzisj'un, s. mottagliggörande, förberedande, förberedelse; föregående anlag, benägenhet, mottaglighet (to, för); is. med. mottaglighet för en viss sjukdom.

predominance, prèd6m'inåns, predominancy, -i, s. öfvermakt, öfvervigt, öfverhand, herravälde (over, öfver); astrol, planets

beherskande ställning. predominant, -nånt, a. herskande, öfvervägande, rådande, förherskande, predominate, -nåt, vn. råda, hafva öfverhand (over, öfver); vara förherskande; va.% herska (hafva öfverhand) öfver, predominating, -nå-ting, prt. jfr predominant, predomination, -na'sjun, sq predominance. predy, pre'di, a. sjö. klar till aktion om ett

fartyg.

pree, prè, va. F undersöka, genomsnoka,

jfr pry.

preedy, pre'di, ad. prov. med lätthet, preelect, préëlèkt', va. på förhand utvälja, utköra, ^ion, -lek'sjun, s. utväljande i förväg.

pre-eminence, preem'inens, s. företräde, öfverlägsenhet (in, i; to, framför); ~ of rank, försteg i rang. pre-eminent, preeminent, a. framstående, öfverlägsen; öfverträffande andra (stundom i ngt ondt); to stand biid. höja sig (among, bland, framför, öfver andra), intaga det mest framstående rummet. ~ly, -li, ad. på ett öfverlägset sätt, i hög(sta) grad, högeligen.

pre-empt, prèëmt', va. Am. upptaga land, jord med förköpsrätt. ~ion, -ém'sjun, s.

förköp; rätt till förköp (rätt att köpa före aiia andra, äfv. right of ; Am. särsk. nybyggares förköpsrätt till af honom upptagen jord. ~ive, -iv, a. förköps-; förköpande. ~0r, -ur, s. förköpare, innehafvare af förköpsrätt. preen, prèn, s. noppjärn (gaffelformig nål hvarmed kläde noppas); va. om fåglar putsa, plocka fjädrarna; beskära (träd, jfr prune)-, vn. plocka sig om fåglar.

pre-engage, prèëngå'dj, va. i förväg (förut)

upptaga (jfr engage). ~ment, -mënt, 5. äldre förbindelse, föregående aftal; a ~ to, ett äldre löfte till. pre-estabiish, prèëståb'l!sj, va. förut fastställa, anordna ei. inrätta. ~ment, -mënt, s. föregående fastställelse, anordning ei. inrättning, pre-examination, prèëgzåminà'sjun, .
pre-exist, prèëgzist', vn. vara till före (to) ngt annat; ega en föregående tillvaro. ~ence, -ëns, s. fil. teol. preexistens, föregående tillvaro; tillvaro före (to) ngt annat. ~ent, -ënt, a. förut(till)varande; tidigare, äldre (to, än), preface, prëfàs, prèfås, s. företal; förord, inledning (to, till); va. inleda eu bok ei. d. med ett förord; vn. göra (författa, säga ngt såsom) en inledning. -"i", s. författare af förord, prefatorial, prëfåtö'riål, a. tjänande till inledning (företal), inlednings-ord. prefa-toriiy, -'-turili, ad. såsom inledning, prefatory, -'-turi, a. tjänande till inledning, inlednings-; hörande till inledning ei. företal; a ^ note, kort förord, upplysande anmärkning såsom inledning; ~ words, »några ord till inledning», förord, prefect, prè'fëkt, s. rom. antik. o. i Frankrike prefekt, ståthållare, landshöfding; polisprefekt. ~ship, -sjip, s. en prefekts ämbete. ~ural, -'urål, a. hörande till en prefektur, jfr följ. ~ure, -ur, -jur, (äfv.

prëfëktür) s. prefektur, prefekts ämbete, ståthåll arskap. prefer, prëfë'r, va. föredraga (to, för; äfv. above before, framför); sätta ngn, ngt öfver (to) ngn, ngt; hällre ci. hälst vilja (.. .-ing to ..., göra (det) än göra ...); frambära, framlägga, ingifva, andraga begäran, förslag o. d. (before, to, inför); befordra, upphöja (to a bishopric; to the rank of... etc.); ~ much, långt hällre vilja; I ** your doing that, jag vill hällre (hälst) att ni gör det; 1 should (would) ~ that ..., äfv. jag såge hällre att ... ~able, prëfuråbl, a. som förtjänar företrädet, (som är) att föredraga (to, framför). ableness, prëfuråblnës, s. större värde, välförtjänt företräde. ~ably, prëfuråbli, ad. med företräde (to, framför), hällre (to, än). ~ence, prëfurëns, s. företräde (som man gifver, to, för; äfv.)|(.above, before, over, framför); förkärlek (for, för), tycke; gynnande; ngn ei. ngt som erhåller företrädet, val (objekt.), urval; ~ shares, o. d. sc under foij.; an unjust orättvist gynnande af den ene pä, den andres bekostnad, partiskhet; to feel a ^ for, hafva (särskild) förkärlek för; to give the ~ (to), gifva ngn, ngt företrädet (åt) (over, framför), sätta högre; to obtain a ~ over, vinna företräde (försteg) framför; to show a ~ to, visa förkärlek för, visa sig gynna ... (särskildt); by ei. in hällre, hälst; in ** to, framför, hällre än (att), ^ential, prëfurën'sjål, a. gifvande, innebärande ei. egande företräde; ~ shares, (stock), preferensaktier, (-aktiekapital); ~ shareholder, innehafvare af preferensaktier. ~ment, -mënt, s. befordran; högre plats ei. tjänst; äfv. plats, tjänst (piece of äfv. >jc se ryjence. ~red, -d, pp.; ~ stock, Am. dets. som preferential stock; ...is to be är att föredraga (är bättre). ~rer, -ur, s. en som föredrar, befordrar, ei. framställer etc.

prefiguration, prèfigürà'sjun, 5. förebildande; förebild, symbol, prefigurative, --'-ràtiv, a. förebildande, förebildlig, prefigure, prëng'år, va. förebilda, på ett förebildligt (symboliskt) sätt beteckna (ei. bebåda). ~ment, -mënt, s. se prefiguration; äfv. ngt som blifver förebildadt (symboliskt bebådadt). prefix, prëfiks', va. framtill vidfästa, sätta i början af ngt (t. ex. a syllable to a word, an advertisement to a book etc.); på förhand bestämma †; s. (pre'fiks) gram. prefix (bokstaf, stafvelse ei. ord som till-lägges ett ord i början), förstafvelse (t. ex. pre i prefix), ^ion, -jun, -k'sjån, s. vidhängande (tillfogande) framtill, pre-figerande (jfr föreg).

pre-glacial, prèglà'sj!ål, a. geoi. tillhörande tiden före glacialperioden. pregnancy, prëg'nånsi, s. hafvandeskap; drägtighet; biid. fruktbarhet; anderikedom; tankedigerhet; innehållsrikhet. pregnant, prëg'nånt, a. hafvande (with child)-, drägtig; biid. fruktbar, rik (with, på); tankediger, uttrycksdiger, innehållsrik, betydelsefull; mycket innebärande ei. innebärande ngt som ej direkt är uttryckt, pregnant (signification); a futurity ~ with misfortunes, en framtid som bär olyckor i sitt sköte, olycksdiger framtid; ~ with peril, full af fara; ~ silence, betydelsefull tystnad, pregustation, prëgustà'sjun, s. smakande på förhand; försmak, prehensile, prëhën?sil, a. gripande, inrättad till gripande; retail, gripsvans bos

vissa apor.

prehension, prëhën'sjun, s. gripande, fattande (ss. med banden).

6: note, o: do, è: nor, i: not, i: tube, å: tub, ti: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.prehensory

f" Talspråk. 1038 ? Lågt språk.

premium

prehensory, prëhèn'suri, se prehensile. prehistoric, prëhistèr'ik, a. förhistorisk, prejudge, prëdjudj', va. bedöma i förväg; på förhand döma ei. fördöma, prejudgment, -mënt, s. dömande (fördömande, dom, omdöme) på förhand, prejudical, predjo'dikal, a. hörande till ett afgörande före den egentliga domen; som måste afgöras innan hufvudsaken afgöre8, preliminär-fråga. prejudicate , prëdjo'dikàt, va. o. vn. döma (fördöma) på förhand; a. förutfattad mening; se † vid. prejudiced, prejudication, -ka'sjun, s. dömande på förhand; jur. föregående undersökning och afgörande af vissa punkter, prejudicative, -iv, a. dömande ei. afgörande på förhand, prejudice, prëdj'udis, s. förutfattad mening; fördom (against, to, mot); partiskhet; förfång, men, skada (of, för); va. göra partisk, ingifva fördom(ar) (against, mot); skada, göra förfång; to the ~ of, till förfång el. men för; without ~ to, utan förfång för; ~ a person with another, nedsätta ngn hos en annan (i en annans tankar), rwd, -t, pp.; a. partisk, intagen af fördom(ar); vilseledd; to he ~ against, vara intagen af fördom mot; to be ~ by, lida förfång (skada) af (genom).

prejudicial, predjudisj'al, a. skadlig, ofördelaktig, menlig, (som är) till hinder, till förfång (to, för). ~neSS, -nes, s. skadlighet, menlighet, ländande till förfång, prelacy, prël'asi, prelatsvärdighet; prelatstyrelse; samtliga prelater ss. prelatstånd.

prelate, prëràt, s. prelat, ^ship, -sjip, s. prelatsvärdighet. ~SS -ës, s. kvinlig prelat; en prelats fru. prelatic, prëlatfik, ~al, -ål, a. prelatensisk. prelatist, tist, s. försvarare af prelatssystemet, jfr high-churchman, prelature, -'-tur, se prelateship. prelect, prëlëkt', va. eg. föreläsa; hålla en föreläsning; vn. hålla föreläsning, föreläsa (upon, öfver), ^ion, -k'sjun, 5. föreläsning. ~0r, -ur, s. föreläsare, prelibation, preliba'sjun, s. libation, dryckesoffer (förr än man smakar); försmak (of, af).

preliminary, prelim'inuri, a. inledande (to, ngt), förutgående, förberedande; s. (pl. -ries, -z) förberedande åtgärd, förberedelse (to, till); pl. preliminärer (to a treaty el. negotiation). prelude, prëi od, s. mus. preludium, förspel; biid. förspel, inledning (to, till); va. (--') mus. inleda med ett förspel; inleda, utgöra förspelet till; vn. preludiera, spela

förspel; tjäna som inledning. -ur, -'ur, s. en som preludierar.

prelumbar, prelum'bur, a. anat. belägen

framför veka lifvet, prelusive, prèlo'siv, a. preludierande, inledande; utgörande förspel, förebådande mer af samma slag, förberedande, pre-lusory, -suri, a. se föreg, premature, prëmätu'r, prè'--, a. i förtid

mogen, brådmogen; inträffande ei. gjord för tidigt, för tidig (birth etc.); gjord i otid, förhastad, öfverilad. ~ |y, -li, ad. i förtid; i otid, förhastadt. ~ness, -nes, prematurity, -iti, s. för tidig utveckling, brådmognad; förtidighet; för stor brådska, förhastande (egenskap att vara förhastad).

premeditate, prèmëd'itàt, va. o. vn. förut betänka, öfvertänka, uppgöra planen till (ngt, is. brott). ~ly, -li; ad. med öfverläggning; med berådt mod. premeditation, -ta'sjun, s. förutgående öfverläggning (med sig själf); förutgående planläggning; jur. berådt mod, uppsåt (-lighet) (of a crime).

premier, fr., pre'miur, prem'jur, a. först i rang, förnämst plats etc.; s. premiermini-ster, konseljpresident, statsminister. ship, -sjip, s. premierministers plats (: presidium i statsrådet) ei. rang.

premise, prëmi'z, va. förutskicka (is. såsom inledande anmärkning); låta gå förut i aiim. bet., förut använda, anbringa; fastställa ss. grund för det följande, förutsätta; vn. göra en förutgående anmärkning, fastställa premisser; s. (prem'is) antagande, utgångspunkt (-sats); log. premiss. försats i en slutledning; pl. (~S, -ëz) jur. inledning af en egohandling (köpe-ei. hyreskontrakt) hvari egendomen (o. kontrahenterna) i fråga uttryckligen namngifves; själfva egendomen som öf-verlåtes; gård, byggnad med tillhörande jord och lägenheter, hus (med tomt), egendom; lokal; bild. ngns mark, område; the nvs have been inspected, man har gjort husesyn (ei. -visitation) på stället; the »us stand firm, huset är solidt bygdt och väl underhållet (i godt, försvarligt skick); in (on) my ^s, i min gård, inom mitt hus; on the of..., på —s egendom, i ei. på —s gård, hos ...; to be drunk on the i utskänkningsförordningar

till förtäring på stället; to poach upon another person's jaga på annans

mark äfv. biid.

premiss, prem'is, s. premiss (mindre riktig

stafn. af föreg. s.).

premium, pre'mium, s. premium, pris (ss.

belöning, uppmuntran; i en skola [t. ex. for good

behaviour]; för en uppfinning, etc.); hand, premie, låne-provision (särskild betalning vid erhållande af ett lån); försäkringspremie (årlig inbetalning); premie till prenumeranter; aktiers värde öfver pari; lärpengar, du-SÖr som nybörjare hafva att betala för att få plats (t. ex. på kontor); second-best aC-cessit; ~ out and home, (sjö)försäkrings-afgift för bort- och hemresa; to bear a to be at a stå öfver pari; to be at a heavy bild. röna liflig efterfrågan, »knapt stå att finna», premolar, prerno'lur, s. oxeltand närmast ögontand.

premonish, premon'isj, va. varna på förhand, förut underrätta, ^ment, -mënt,

se följ.

premonition, prëm6msj'un, s. förutgående varning; underrättelse på förhand (of, om).

premonitor, premon'itur, 5. åtvarnare; ngt som på förhand varnar. ~y, -i, a. varnande ci. underrättande på förhand, premonstrant, premon'strant, s. premon-

stratensermunk. premorse, premo'rs, a. bot. afbiten (tvärt afhuggen).

pre-mosaic, premoza'ik, a. för-mosaisk,

tillhörande tiden före Moses, premunire, premunl're, s. jur. förbrytelse som har fängelsestraff och egendomens konfiskation till påföljd (eg. bestående i att hylla främmande makt [is. påfvensl o. undandraga sig lydnad för den lagliga); stämning för straffet för

premunition, prèmunisj'i\n, s. upptagande

på förhand af väntad gensaga, premunitory, premu'nituri, a. jur. bestämmande det Straff ngn ådrager sig (genom premunire) ; angående premunire. prenomination, prenomina'sjun, s. rätt att

först nämna ei. blifva nämnd, prenotion, preno'sjun, s. föreställning på förhand; förkunskap; försmak; pl. inledande begrepp till en vetenskap.

prentice, pren'tis, F förk. af apprentice. preoccupancy, preok'upans!, s. (föregående) besittningstagande, tagande i besittning af jord etc. (el. besittningstagareus [hand-lingl före alla andra); äldre besittningsrätt.

preoccupate, -pàt, se preoccupy, preoccupation, -pa'sjfin, s. se föreg, s.; förekommande af möjliga inkast;

förutfattad mening, jfr prepossession, preoccupy, -pi, va. taga i besittning (före andra); i förväg intaga sinnet, söka inverka på ngns öfvertygelse, ingifva fördomar.

preominate preom'inat, va. förebåda;

förespå.

preopinion, preopin'jun, s. förutfattad mening, fördom, preoption, preop'sjun, s. rätt att först välj a. preordain, preorda'n, va. förut anordna ei. bestämma; förutbestämma (all things are r^ed by God). preordination, preordina'sjun, s. bestämmelse på förhand, förutbestämmelse, prepaid, prepa'd, pp. (af prepay) betald på förhand; frankerad om bref.

preparation, prepara'sjun, s. beredning, tillredning; förberedelse, tillrustning (for, för, till); inöfvande, instuderande; beredskap, tillstånd att vara beredd (for, på); skoi. etc. preparation; ngt tillredt; naturv. preparat; great are making, stora tillrustningar äro i görningen, man rustar (bereder) sig af alla krafter; to be in vara under beredning, förberedas, tillrnstas; vara under inöfning, inöfvas, instuderas; vara under utarbetning, (hålla på att) utarbetas; jfr vid. föij.; to be in (good) ~ /or, vara (väl) beredd, rustad till, för; hålla på att beredas för ngns räkning; to make of war (ei. warlike vara sysselsatt med krigsrustningar, rusta (sig till krig), preparative, prepar'ativ, a. förberedande (to, till); s. † förberedande medel, förberedelse. ~ly, -li, ad. såsom förberedelse.

preparator, prepår'åtår, s. tillredare, is. preparator. ^y, -i, a. förberedande; inledande (med to); ~ school, förberedande skola; ~ to, äfv. såsom en förberedelse till, förr än han gjorde det el. det.

prepare, prepa'r, va. bereda, förbereda (for, för, på; to, ngn på att); tillreda, tillaga; göra i ordning, tillrusta; utrusta (ships, etc.); bearbeta; arbeta i jorden ; arbeta på, Utarbeta (t. ex. en föreläsning, en handbok); åstadkomma; vn. göra nödiga anstalter, göra allting i ordning (for, till); bereda sig, göra sig i ordning (for, till; to, att), laga sig till; one's self for, bereda sig på; Mr A. young men for college, Hr A. bereder ynglingar till studentexamen; ~ him for the worst! gör honom beredd på det värsta! you have not r^d your lesson, du har ej läst på din lexa (tillräckligt); ~dfor, beredd till ei. på; for whatever may happen, beredd på alt (hvad än månde inträffa); the house was not ~dfor their reception, huset var ej i ordning att taga mot dem; r\>d from, tillagad (-redd) af; to be »od to, vara beredd på (ei. till) att; äfv. se sig god om att (kunna) ...; dinner was -ring, man höll på med att tillaga

middagen; you must ~ for death, du måste bereda dig på att dö; ~ for war, »rusta» (till krig). ~dly, -ëdli, ad. med tillbörlig förberedelse, färdigt, i beredskap. ~dneSS, -ëdnës, s. egenskap att vara beredd, i ordning. -ur, s. en

som bereder, tillrustar etc. prepay, prèpå', va. betala på förhand (is. postförsändelse : frankera), ^ment, -mënt, s. förutbetalning, prepense, prëpëns', a. (vanligen efter substantivet) öfverlagd, uppsåtlig; jn- ex. under malice. ~ly, -li, ad. med berådt mod.

preponderance, prëp6n'durâns, preponde-rancy, -i, öfvervigt oftast bild., öfvervägande inflytande; art. bak vigt (: ~ of the breech of a gun), preponderant, -rant, a. öfvervägande, som har öfvervigten, preponderate, -rät, va. väga mer än, uppväga äfv. biid.; vn. vara tyngre, vara öfvervägande, vara öfverlägsen, hafva

(ei. få) öfvervigt, preponderatingly, -rä-tingli, ad. öfvervägande, prepondera-tion, -ra'sjun, s. öfvervigt^ en vågbalans' lutande åt ena sidan, preposition, prèpozisj'un, s. gram. preposition. ~al, -al, a. hörande till en preposition; nytjad som preposition, prepositive, prëpoz'itiv, a. satt framför (mest gram.: såsom prefix); s. gram. ord satt framför ett annat, prefix, prepositor, -tur, s. skoi. ordningsman, kustos. prepOSiture, -tur, se provostship. prepossess, prëpozës', va. förut taga i besittning, förut intaga ofta bild. '. ngns sinne (oftare for, in favour of för, än : against, emot ngn, ngt), inverka på, påverka. ~ed, -t, pp. intagen på förhand (iagainst, for, jfr ofvan); belt, alt för uteslutande upptagen (with, af en enda tanke o. d.) ; ~ing, -ing, prt.; a. intagande, vinnande (alla till sin fördel), singly, -ingli, ad. på ett intagande, vinnande sätt. »Jon, -èsj'ån, s.föregående besittningstagande ei. egande; förutfattad mening, fördom. ~0r, -ur, s. tidigare besittningstagare ei. innehafvare (egare). prepOSterOUS, prëpos'turus, a. bakvänd, förvänd, orimlig, förnuftsvidrig, afvita, onaturlig, vidunderlig; dåraktig, galen, alldeles på tok. ~neSS, -nës, s. förvänd-het, förvänd ordning, orimlighet, absur-ditét, det bakvända etc. (of, i), prepuce, pre'puS, S. anat. förhud, preputial,

prëpu'sja.1, a. förhuds-, prerequisite, prèrëk'wizit, a. förut erforderlig; s. ngt förut erforderligt, nödvändigt beting, en nödvändighet innan ngt annat Kan ske.

preresoive, prërèzélv', va. förut besluta, prerogative, prèrég'âtiv, s. prerogativ, särskild företrädesrättighet (is. en regents), förmån; ~ court, en numera upphäfd särskild domstol i frågor rörande testamenten och sterbhusutredningar (jfr court oj probate)-, <Sj office, registratur i ~ court.

-li, ad. med uteslutande privilegium; genom (på grund af) en särskild företrädesrättighet, presage, prës'àdj, prè'sådj, s. förebud, järtecken, »varsel» (of om); aning (of, om, af); va. (--') ana, hafva en förkänsla af; förebåda; förutsäga, förutspå. ~ ful, -ful, a. aningsfull; full af förebud,bebådande, profetisk. ~r, -ur, s. en som förespår etc.; förebud.

presbyope, prës'bi
med. långsynthet. presbyopic, -op'ik, a. långsynt. presbyte, prës'bit, s. se presbyope. presbyter, pres'bitur, s. kyrkoh. presbyter, församlingsföreståndare, en af de äldste i den äldre kristua kyrkan; eng. kyrk. se priest; i presbyt. kyrk. (t. ex. Skoti.) medlem af ; † se *»ian. ~al, - -'-ål, a. se *uial. ~ate, --'-ät, s. presbyterat (: samtliga äldste, jrr ei. : ~ship). ~eSS, -ës, s. kvinlig presbyter, ^ial, -e'rial, a. se föij. a. ~ian, -è'riån, a. hörande till en presbyter; bestående af presbyters, presbyteriansk; s. presbyterian, anhängare af presbyteriansk kyrkostyrelse ei. medlem af den presbyterianska kyrkan. ~ian-ism, -te'rianizm, s. presbyterianism, presbyteriansk kyrkoförfattning (: kyrkans styrelse af församlingsäldste o. kyrkoherdar utan biskopar). ~ship, -sjip, s. en presbyters ei. församlingsäldstes värdighet ei. befattning. ~y, -i, s. de äldste i församlingen; presb. kyrk. kyrkostyrelse bestående af alla kyrkoherdar och en lekman från hvarje församling inom distriktet (motsv. stift); se «»ianism; byg. den del af kyrkan som är förbehållen åt tjänstgörande presterskapet, kor (äfv. ofium, -e'rium). presbytia, presbit'ia, s. med. se presbyopy.

presbytic, -tik, a. se presbyopic. prescience, prè'sjiëns, 5. förutvetande, kunskap på förhand om hvad som kommer att ske. prescient, -iënt, a. förutvetande. prescind, prèsind', va. afskära, -hugga†; i tänkandet afskilja, särskilja, t. ex. en

egenskap från andra hos ett föremål.

preciOUS †, pre'sjius, a. förutvetande; to be

~ of, veta på förhand, prescribe, prëskrl'b,m.föreskrifva, befalla (to a person); med. ordinera (for a pa-

tient); vn. gifva föreskrifter, stifta lagar (ito, för); med. ordinera, göra ordinationer, skrifva recepter; jur. på grund af urminnes häfd göra anspråk (for, på), -år, s. en som föreskrifver etc. prescript, pre'skript, a. föreskrifven; s. föreskrift, befallning, regel; med. se n^ion. "nihility, preskriptibil'iti, s. egenskap att vara nuible. ~ible, -'ibl, a. hvarpå kan göras anspråk på grund af häfd. <^>ion, pre-skrip'sjun, S. fÖreskrifvande, numera is. läkares föreskrift, ordination, recept; jur. preskription, rättighet på grund af häfd, häfd; the ~ business, på ett apotek recepturen. ~ive, preskrip'tiv, a. grundad på häfd, häfdvunnen; stödjande sig i sina anspråk på häfd.

presence, prez'ens, s. varande tillstädes (ei. i närheten), närvaro i aiimbt äfv. tings (t. ex. kem.) ; närhet is. af en liüg person ; Öf-vervarande; uppträdande i aiim.bet., framträdande; ngt (väsen) som framträder (is. på ett imponerande sätt), som blir (är) märkbart, visar sig, skepnad, »figur» konkret (äfv. om människa, jfr ex.); person med afs. på det yttre, ngns yttre, Uppträdande, ståtlig, imponerande, (jrr ofvan o. ex.) figUl" o. hållning; is. † ei. poet. betydande, märklig ei. hög person; alla närvarande inför en hög person†; audiensrum †; ~ of mind, själsnärvaro; he was a familiar ~ (in the town), han var en (för alla i staden) välbekant figur (person); the gathering of the night was seen like a <v. in the east, natten syntes i annalkande såsom en (mörk) skepnad i öster; she had got rid of a hated hon slapp numera se en (viss) för henne förhatlig person; he entered the royal han trädde inför majestätet (ei. den kungliga personen : en af de kungliga), ei. in i audiensrummet; in närvarande, inför ögonen (synlig ei. i aiimht förnimbar, i närheten); in the ~ of..., i närvaro af, i .. .-s åsyn, inför ngn; in my i min närvaro (särsk. så att jag var vitne därtill); they were in each other's de stodo i hvarandras åsyn (mot hvarann ansigte mot ansigte); to call (summon i fråga om "en laglig myndighet, domare etc.) into (to) the ~ °f (—kalla ngn inför, inkalla (instämma) ngn för; I am going shortly into the ~ of Hirn who is Justice itself, jag träder nu snart inför Dens ansigte som är rättvisan själf; the maid rushed into the ~ of her mistress, flickan sprang in till sin matmor (»frun»); dignity of värdig hållning, hållning full af värdighet; page of the förr lif page; a man of noble en man af ett ädelt (ei. förnämt)

utseende; saving your med förlof sagdt, med respekt till sägandes. ~ -chamber, ^-roorn, s. audienssal, -rum. presensation, prèsënsà'sjun, presensionf,

-sèn'sjun, s. förkänsla af ngt, aning, present, prez'ent, a. närvarande i rum cl. tid (at, vid, jfr ned.; among, ibland; in, i, på; with, hos ; bild. to, för tanken, uppfattningen, jfr ex.); gram. presens-, utmärkande ei. tillhörande närvarande tid; nuvarande, innevarande (year etc.), nu pågående (session etc.); tillstädesvarande, (ap.) tillstädes; förhandenvarande; framträdande, förnimbar, visande sig (synlig etc.); föreliggande, ifrågavarande; ögonblicklig, snar, omedelbar(t följande «i. verkande); färdig, alltid till hands (wit, jfr ready wit); gunstig, bevågen † (el. poet.); S. (i denna o. följ. bet. ellipt. o. föreg, af artikeln cl. annat bestämningsord) närvarande tid, särsk. gram. : presens; (rer: the ~ letter) is. hand. (denna min) skrifvelse, bref; (is. i pl.) jur. föreliggande skrift (handling, kungörelse etc.); present, gåfva, skänk, föräring; mil. (--') (the (handgreppet ei. ställning med) lägg an (gevär), anläggning; jfr vid. ex.; va. (- -') föreställa, presentera (to, för); framvisa (to the view),uppvisa; erbjuda,förete; frambära (respects, etc.), fram ställa i aiim.; framräcka; rikta (ett vapen at, to, mot); framlägga, ingifva (memorial, petition etc.); öfverlemna; förära, skänka, gifva (to, åt), begåfva (with, med, jfr ned. ex.); kyrk. om patronus föreslå (to a benefice, till ett pastorat); sätta på förslag, utnämna stipendiat; angifva, åtala brott; Am. på bref till handa; the ~ age, nutiden, vår tid; the ~ day, den clag som är (i dag), se vid. föreg.; the nu king (queen), His (Her) ~ Majesty, nuvarande kungen (drottningen); I have not the ~ means, jag har ej för det närvarande medel därtill (äfv. jag har ej så [mycket] inne för tillfället); ~ money, kontanta pengar (som man har inne); the ~ question, föreliggande fråga; the nu tense, gram. presens; the only person nu, den ende som var närvarande; ei. den ende af de närvarande (som ...); things nu, närvarande förhållanden; det närvarande; those ~ (dets. som all who are ei. were de tillstädesvarande, de närvarande; to be ~ at, vara närvarande vid; bivista, vara med vid, i ei. på (a battle, a feast etc.); to be ~ to one's memory (mind, imagination, soul etc.), stå lifslefvande för ngns minne (inbillning, sinne etc.); the ~ (- -') arms, mil. (ställning med) skyldra gevär; at för närvarande; nu; nu för tiden; at this för

i: note, do, t: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 1042 P J.ågt språk.

närvarande (i umbetsstii); by the genom detta bref (jfr dock följ. bet.), härmed; härhos (följande, bifogad); by these ns,... denna skrifvelse, dokument; Jcnow all men by these ns, härmed göres veterligt (varder allmänneligen kungjordt); for the för det närvarande, nu så länge; in ofördröjligen, »med det samma»; in the n (tense), gram. i presens; to give {get etc.) as a ~ (ei. a ~ of), gifva (få etc.) till skänks; to malce a person a n of... (make something a ~ to a person), göra ngn en present af, gifva ngn ngt till skänks (dets. som: to ~ a person loith, förära ngn ngt); ~ one's self, aiim. visa sig, erbjuda sig (t. ex. an opportunity ned itself), framträda; presentera sig (to, för); ~ arms! mii. skyldra gevär! n! fire! lägg an, ge fyr! ~able, -'abl, a. som kan framställas, gifvas, erbjudas etc.; »presentabel» (af sådant yttre att man kan presenteras el. visa sig i sällskap); kyrk. se

ative, kyrk. nation, -A'sjun, s. presentation, föreställande af ngn (to, för); framställande, uppvisande, företeende; föreställande (sig), föreställning äfv. † dets. som: representation; erbjudande, öfverlemnande, förärande, gifvande; utdelning; kyrk. (rätt till) föreslående till en prestsyssla, patronus'kallelserätt; univ. stipendium gifvet af ett college; med. fosterläge; ~ of prizes, prisutdelning; ^ copy, exemplar af en bok föräradt af författaren; on hand. vid uppvisande(t). ative, -'ativ, a. kyrk. jur. hörande till ei. innebärande rätt till mation ei. (om pastorat) patron el (så till vi da som en patronus har rätt till nation); metafys. omedelbart förnimbar ei. förnimmande (jfr intuitive). ~ee, -è', S. kyrk. jur. jfr ofvan prest SOm blifvit föreslagen (ei. »kallad») till presterlig befattning af en patronus. ~er, -'ur, s. en som framlägger, erbjuder etc., för-ärare, gifvare; hand. växelpresentant; kyrk. patronus som föreslår en prestman etc., jfr föreg.; fördansare vid maskspel. ~ial †, -sen'sjal, a. omedelbart uppenbarande sig ei. framträdande, uppenbar, presentient, prësën'sjënt, a. kännande ei. förnimmande på förhand, presentiment, -timënt, s. förkänsla af ngt, (is. ond) aning, presently, prez'entli, ad. ofördröjligen, utan uppskof, genast, snart, strax; innan kort, strax (kort) (där)efter; nu †. presentment, - -'mënt, s. framställande, företeende, fram-, före-,uppvisande, jfr presentation; öfverlemnande; jur. angif-velse gjord af en grand jury af egen

drift utan att åtal blifvit väckt inför densamma;

jur. anmälan inför domstol af tillträdande af frälsehemman (jfr copyhold). preservable, prëze'rvåbl, «. som kan bevaras, bibehållas, förvaras, »som duger att gömma», hållbar, preservation, -vä'-sjun, s. bevarande, skyddande (from, från); skydd, säkerhet (from, för); förvarande), bibehållande; konservering (of food, of timber etc.); in a good (vi. the best) (state of) n, i godt stånd, väl bevarad ei. konserverad; to keep in (under)hålla i godt stånd, preservative, -vativ, a. skyddande, bevarande; som har kraft att bevara is. mot förruttnelse o. d., ... att konservera; s. preservativ, skyddsmedel (against, mot); konserverande medel, preservatory, -vaturi, a. o. s. se

föreg.

preserve, preze'rv, va. skydda, bevara (from, från, för), rädda; freda (särsk. game, vildt); bibehålla, bevara från förruttnelse o. d. : frisk; konservera : inlägga födoämnen, särsk. inkoka i lufttätt kärl; insylta; VII. freda vildt (underhålla skyddade platser för vildnadeu, jfr ned. S.); S. inhägnad

till skydd för vildt (: djurgård, hargård etc.), skyddadt villebrådsstånd; oftast i pl konserver, hermetiskt inlagda, inkokta födoämnen; äfv. syltsaker. ~-jar, S. hermetisk konservburk; syltburk. -d, pp. bevarad, v&i bibehållen (äfv. om en åldrig människa); konserverad; inlagd. -ur, s. bevarare, skyddare; räddare; konserverare, en som lägger in matvaror; ngt som bevarar, skyddsmedel; bevarings-(: konserverings)medel; pl. konserver

(glasögon is. för svagsynta).

preses, lat., pre'ses, s. præses, ordförande.

preside, prézi'd, vn. presidera, vara ordförande (at a meeting, over an assembly); hafva uppsigt, öfverinseende (over, öfver). ~nce, -'ldëns, s. se följ. is. de förra bet. ~ncy, -'idënsi, s. (pl. -cies, -z) ordförandeskap; uppsigt, öfverinseende; presidentskap (: presidents syssla, Väldighet; tid som ngn är president; o. särsk. i Ind. :) distrikt styrd t af en president (ei. guvernör), län, guvernement. ~nt, -'ident, s. president; ordförande; föreståndare, styresman, direktör; Lord (P)~, titel for ordföranden i the Privy Council; Skoti. titel for ordföranden i the Court of Session, ^ntial, -iden'sjal, a. president-, ordförande-, ^ntship, -'idëntship, s. presidentskap

(plats, värdighet, tid).

presignification, prësign]fikà'sjun, s. föregående antydning ei. betecknande, pre-Signify, --'nifi, va. förut beteckna, förut antyda ei. visa.

press, pres, va. pressa i alla bet. särsk. drufvor; jfr vid. nod.; trycka på (ned, ihop), krama, trycka äfv. bild. (äfv. t. ex. i sin famn); tränga; tränga inpå, ligga åt ei. på; hårdt ansätta äfv. bild. : llgga Öfver (med böner etc., for, tor att få [särsk. veta], i fråga om, »med» en sak); nödga, tvinga (to, till att); truga, påtvinga (ngt on, på ngn); inprägla, inskärpa (on, i ngns sinne, hos ngn); (äfv. med on) pådrifva, drifva på, påskynda göromål, en sak; påyrka, urgera (a claim), ihärdigt fullfölja äfv. en (vunnen) fördel; gå på med en sak som man vill ha fram (the matter, the point etc.); förr pressa, våldsamt värf-vå (ei. taga till krigstjänst, is. matroser); vn. pressa; utöfva tryck, trycka afv. biid. (: kännas tryckande, betungande) (on the mind etc.); tränga, klämma; tränga på; tränga sig (on, [in]på; ei. fram [-[forward]);-] {+[for- ward]);+} äfv. biid. vara framfusig; göra sig gällande; sträfva framåt, skynda (med forward, on, framåt); inkräkta (on, på); s. press; tryck; bok. tryckpress; boktrycksalster, »tryck» konkret, kollekt., is. om periodiska tryckalster, (the :) »pressen»; is. kläd-, linne-, (äfv. bok-)skåp; påträngande, framträngande; (folk)trängsel (jfr ~wre); egenskap att vara trängande (: angelägen, brådskande), vigtighet, angelägenhet (of a business etc.); ~ the question, ligga öfver ei. ansätta ngn för att få ett svar (jfr äfv. ofvan); ~ for, sträfva ifrigt för (att få); enständigt kräfva; ~ on, ligga åt, bedrifva en sak med ifver o. ihärdighet; ~ upon a person, tränga hårdt på ngn, ansätta ngn hårdt; time tiden ha-

star, det är brådt; (to carry) ~ of sail (ei. canvas), (föra) så mycket segel som skutan kan bära (pressa med segel); to correct (for) the läsa korrektur (på); ready for the tryckfärdig; to write for the skrifva ngt som skall tryckas; in the i skåpet; i pressen i alia bet.; under pressen (tryckning); (the second edition is now) in n», under pressen, under tryckning (: ...going through the oS); to make one's first appearance in debutera som författare; to pass (put) through the lägga under pressen, låta trycka (afv. to send to jfr foij.; to see (a book etc.) through the ombesörja tryckningen af en bok; särsk. korrek-turläsa om författaren; to go (el. be sent) to lemnas till tryckning, (börja) tryckas. ^-bar, s. pressbom, -svängel. ~ -bed, s. sängskåp. ~-Cake, s. pressad kaka, särsk. krutkaka. ^gang, s. kommen-dering af manskap (särsk. örlogsmatro-ser) utsänd att pressa (matroser) till

krigstjänst. ~-jack, s. F se stick. ~ -lever, s. pressbom, -svängel. |(. ~-mark, s. märke i en bok visande dess plats i boksamlingen. ^v-money, fce prest-money. ~-pack, va. hoppacka t. ex. balar medels press. ^-point, s. spetsbotten (tyll). ~-pr00f, ^-revise, s. boktr, reviderark. ~-pUmp, S. tryckpump. ~-roH, S. åkerbr. vält; pl. se följ. ^-rollers, S. pl. tryck-vals(ar), pressvals(ar). ~-room, s. rum där en press är uppstäld; boktr, tryckeri (rum). ^-Stick, s. pressbängel, 'v-- stone, S. boktr. fundament. ~-W0rk, s. arbete som verkställes ei. verkstälts med en press, pressande; boktr, tryckning. ~ -yeast, s. pressjäst, ^ed, -t, pp. (jfr press, va.) biand annat pressad : våldsamt värfvad; I am for money, jag är nia ansatt för pengar, i penningknipa; 1 am ~ for time, jag har mycket ondt om tid (brådt). ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som pressar, trycker, ansätter etc.; pressare (äfv. ss. maskindel), tryckare (äfv. ss. maskindel). ~er-f00t, s. pressarfot på symaskin, 'v-ing, -ing, prt.; a. tryckande,tvingande; trängande (sig) (på); ansättande, enträgen; angelägen, brådskande; i sms. tekn. press(nings)-, s. pressning (äfv. satiner ing etc.; äfv. konkret: ngt utpressadt); ansättande,

trugande, liggande öfver med böner, öfvertalande, enträgenhet; ~ want, känbart behof; he didn't require much han lät ej bedja sig länge, han var ej svår att öfvertala, ^ing-board, s. pressbräde; pl. pappskifvor utgörande mellanlägg mellan tyg som glanspressas: ~ing-iron, s. pressjärn. ~ing-rollers,

s. pl. pressvalsar, särsk. satinér-(: glätt-) press för papper. ~ing-SCrew, s. klämskruf. (jfr vid. sms. af press), singly, -ingli, ad. på ett hårdt ansättande sätt; angeläget, enträget, med trug.

presj'uradj, s. utpressad drufsaft; hyra för en vinpress. ~ure, presj'ur, -ur, s. tryckande, klämning, pressning, tryckning; tryck mek. i aiim., äfv. biid. påtryckning; ngt som trycker (biid. : kännes betungande), börda, tyngd (on the mind, the conscience etc.); betryck, nöd; trängande (»pressant», maktpåliggande) beskaffenhet, angelägenhet, egenskap att ej tåla uppskof, brådska (of business äfv. : »pressanta», brådskande göromål); intryck, spår, aftryck >{<; ~ for money, penningbehof, -knipa; ~ of debts, tryckande skulder, skuldbörda; his ansioer was only a ^ of her hand, han svarade blott med att trycka hennes hand; ~ of {the) taxes, skattebörda; ~ of time, knapp tid; brådska; to put <\> upon, utöfva tryck på t. ex. regeringen. ~Ure-blOWer,

s. mek. cylinderblåsmaskin. ~ure-engine, s. tryckmaskin, -verk; särsk. vattenpelare maskin (hydraulisk motor hvari vatten verkar såsom ångan i en ångmaskins cylinder). ~UT6

-forging, s. smide med hydrauliskt tryck, ^ure-gauge, s. mek. manometer, tryckmätare. ^ure-pump7 s. tryckpump. prest †, prest. 1. (imp. o.) pp. af press (i st. f. pressed) ansatt; brådskande, bråd. ~ -day)fC, s. dag då man har brådt med göromål (jfr ordspr. vid rest-day). prest †, prest, 2. s. lån †; jur. uppbörd som en sheriff har att aflemna till skattkammaren.

prest|, prest, 3. a. färdig, beredd; nätt, åtsittande plagg. ~men, s. pl. manskap som håller sig färdigt till krigstjänst vid påförd ran. —money, s. handpengar vid värfning (jfr föreg. sms.). ~able, -abl, a. Skoti. förfallen till betalning, oration, -å'sjun, 5. jur. prestation, utgörande af arbete hvartill man är skyldig el. af skatt, erläggande af tull, afgift etc.

prestidigitation, prestididjita'sjun, s. fingerfärdighet (i) jongleri, taskspeleri, prestige, fr., prësté'zj, prës?tidj, s. prestige, inflytande (på grund af vunnen framgång), anseende; trolleri, gyckelspel, bland verk.

prestimony, prës'timom, s. kanon. lag. af en enskild man stiftad fond till en prests underhåll.

presto, it., pres'to, ad. mus. hastigt; skämts.

hastigt, kvickt, presumable, prëziVmåbl, a. som kan förutsättas, antaglig, sannolik, presumably, -i, ad. troligtvis, presume, prezu'm, va. antaga, på grund af sannolikhet förutsätta, förmoda; tillmäta sig; drista sig, våga, taga sig den friheten (to, att); vn. göra antaganden, förmoda, tro, mena; taga sig altför höga tankar (upon, på grund af), förlita sig (för mycket) (on, upon, på : »draga för stora växlar på» biid., äfv. : missbruka); I (inskjutet) äfv. antagligen, förmodligen; I ~ so, (det) vill jag förmoda; he himself to be wiser than others, han är nog inbilsk att tro sig vara klokare än andra; ~ too far, gå för långt i antaganden (ei. påståenden); tilltro sig för mycket; we must be careful not to upon more than what we are fully authorized to take for certain, vi böra akta oss för

att antaga mera än vi hafva tillräcklig grund för att taga som säkert; don't tag dig ej för höga tankar, var icke för djärf (förmäten, inbilsk, näsvis). ~r, -ftr, s. en som förmodar etc.; inbilsk, förmäten människa, presuming, prèzü'ming, prt. af föreg.; a. egande altför stort självförtroende, altför säker (på sig, i sina påståenden); altför djärf, öfvermodig, anspråksfull, förmäten. ~ly, -li, ad. med altför stor (själf-) säkerhet; förmätet, presumption, prezum'sjun, s. antagande på

grund af sannolikhet, förutsättning, förmodan, förmenande; stark sannolikhet; för stor självsäkerhet, inbilskhet; förmätenhet, fräckhet (to have the r» to ...); jur. presumption, antagande af ngt på grund af sannolikhetsskäl (jfr presumptive evidence)-, the is that ..., det synes vara stor sannolikhet för att ... presumptive, prëzum'tiv, a. grundad på sannolikhet, antagen, förmodad; för-modlig, antaglig, sannolik; % se vid. följ. a.; ~ evidence (ei. proof), jur. bevisning på grund af bindande omständigheter; ~ heir (ei. heir presumtiv arfvinge, närmaste arfvinge under närvarande omständigheter (d. ä. förutsatt att ingen arfvinge i rätt ned-stigaude led födes). ~ly, -li, ad. sannolikt, förmodligen.

presumptuous, prezum'tiius, a. altför själf-säker, inbilsk; tilltagsen, tagande sig otillbörliga friheter, fräck (jfr presuming); förmäten äfv. om tanke, handling; ~ sin, Uppsåtlig synd. ~ly, -li, ad. äfv. (synda) uppsåtligt. ~neSS,-nès, s. självsäkerhet, inbilskhet; tilltagsenhet, förmätenhet, djärfhet. presupposal, prësüpö'zai, s. se föij. s. pre-suppose, -po'z, va. förutsätta. preSUppO-sition, -pozisj'un, s. förutsättning, presurmise, prësurmi'z, s. föregående förmodan, aning; misstanke, pretence, prëtëns', s. förevändning (for, för; of, af), föregifvande, falskt sken;

hyckleri; falskt, ogrqndadt anspråk (to, på); false o>s, se under false; it is ali det är bara en tom förevändning; to make låtsa (to, att); on, under (the) ~ of (ei. that), under sken af (att), pretend, prëtënd', va. föregifva; anföra som ursäkt, förebära; låtsa, hyckla; göra anspråk på †; sätta i verket, tillämnaf; vn. föregifva sig, förmena sig (to be,vara); göra anspråk (to, på [att ega : förmena sig, vilja anses ega ngt]) ; ~ to learning, göra anspråk på (att ega) lärdom, vilja gå och gälla för lärd. 'vant, -ånt, s. se o>er. ~ed, -ëd, prt.; a. föregifven, för-

ment, falsk. ^er, -ur, s. en som föregifver etc.; hycklare, skrymtare; en som gör anspråk (to, på); friare (a ~ to the hand of ...); pretendent; kronpreten-dent to the crown), ^ership, -ursjip, en pretendents anspråk, ställning, äfv. »kandidatur», *ving, -ing, prt.; a. anspråksfull. singly, -ingli, ad. anspråksfullt, inbilskt. pretense, prëtëns', Am. stafning för pretence. pretension, preten'sjun, s. anspråk (to, på), pl. »pretensioner»; he makes (ei. has) ~ to wit, han gör anspråk på att vara kvick (snillrik); (a person) of no utan anspråk, anspråkslös (: ~leSS, -lës). pretentious, prëtén'sjus, a. anspråksfull.

~ness, -nes, s. anspråksfullhet. preter, eg. iat., pre'tur, prefix förbi, utöfver; öfver (mera än). ~imperfect, a. se imperfect (gram.). ~ist, prëfurist, s. en som med förkärlek lefver i det förgångna;

teol. præterist (en som tror att bibelns alla pro-fetior redan vunnit fullbordan).

preterit, ~e, pret'urit, a. gram. förfluten; s. gram. preteritum, is. perfektum (dets. som perfect tense); in the i preteritum. ~ion, -isj'un, s. förbigående om tid; tillstånd att vara förfluten; jur. förbigående af ngn i testamente; ret. se paraleijjsis. ~ive, -ter'ltiv, a. gram. om vissa verb ny t j ad blott i preteritum. ~neSS, -nes, s. tillstånd att tillhöra det förflutna. (preter)mission, s. † se omission; ret. se para-leipsis. ~mit, -mit', va. förbigå, underlåta. ^natural, a. afvikande från naturens vanliga ordning, onaturlig, vidunderlig. ^naturalness, s. tillstånd som afviker från naturens vanliga ordning, onaturlighet, ^perfect, se perfect. pluperfect, se pluperfect. sv/VeCtion, s. färdande ei. förande förbi, förbifärd. pretext, pre'tekst, prëtëkst', s. förevändning (for, för); on ei. under (the) of, under förevändning af; on some idle (thin) 'v, under (med) ngn tom förevändning, pretonic, preton'ik, a. gående före en ton. pretor, lat., pre'tor, S. rom. antik, pretor (domare). ~ial, -to'rial, a. tillhörande en pretor; äfv. dets. som judicial, tvian, -to'-riån, a. se föreg.; s. pretorian, soldat af det romerska kejsargardet: the (P)~«<? ei.

bands, ~ guards. ~ship, -sjip, s. pre,-tors ämbete ei. värdighet, prettily, prit'ili (jfr pretty), ad. vackert, pret-tiness, -nës, s. täckhet, nätthet, vackert utseende.

pretty, prit'i, Skoti. Am. prëtl, P put'i, put'i, a. vacker, täck, nätt, näpen, »söt»; för-

aktl. om karlar tillgjord(t) fill, sirlig, Ssli-

skig»; iron, »skön», »snygg» historia etc.; F vacker : tämligen stor, betydlig; ad. F tämligen, skäligen, »rätt» framför adj. el. adv.; lOell, l'ätt bra; äfv. ss. förstärkning till ett adj., se det nästföreg. ~-mann6red, tf. angenäm ei. oftare siratlig, sirlig i sätt o. uppträdande, ^-spoken, a. vackert sagd; talande behagligt, nytjande »valda» uttryckssätt (fina talesätt); »söt», »mör» i munnen, ^Jsll, -isj, a. rätt vacker; smånätt, näpen, småtäck, »-söt». ~ism, -izm, s. tillgjord finhet, sirlighet.

pretypify, pretip'ifi, se prefigure.

prevail, prëvà'1, vn. få (ei. hafva) öfverhanden (öfvertaget), vinna seger (stundom med against ei. over, öfver); göra sig gällande; råda (äfv. : vara rådande, förherskande, allmän [t gängse]); vara den herskande, hafva inflytande (with, hos); ~ on (upon) (äfv. with), öfvertala, beveka, förmå ngn (to, att); to be n*ed upon, låta öfvertala ei. förmå sig (to, att); the yelloto fever o*ed, gula febern gick (»rasade» där); intemperance n*ed largely, omåttlighet (dryckenskap) var starkt i svang; the south wind has n*ed for a loeelc, sun-nanvinden har varit den rådande en veckas tid (vinden har stått på syd..., blåst från sydkanten ...); he did not äfv. han lyckades icke i sitt förehafvande; ~ more with, äfv. hafva mera att säga (hafva större inflytande) hos ... <v/ing, -ing, prt.; a. öfverlägsen, öfvermäktig; egande större inflytande, kraftig(are) ; herskande; rådande, förherskande, allmänt gångbar, gängse (custom, disease, opinion etc.); s. vinnande öfvertag ei. inflytande, äfv. seger i aiim. bet.; förmående, öfvertalande (med upon); jfr vid. prevalence ; his »u passion ivas ..., hans herskande passion (: den passion som mest beherskade hum) var ... singly, -ingli, acl. öfverlägset, kraftigt; allmänt.

prevalence, prëv'åiëns, prevalency, -I, s.

öfverhand, öfvermakt, större inflytande; öfverhandtagande; rådande, utbredning om seder, sjukdomar etc. prevalent, -lènt,«. segrande, segerrik (arms); se vid. prevailing; to be äfv. vara i svang, prevaricate, prëvår'ikàt, vn. söka undflyk-ter, söka krångla sig undan, »göra krokvägar», slingra sig; jur. spela under täcke med motparten 0. därigenom krångla bort

en sak. prevarication, -ka'sjun, s. (begagnande af) falska undflykter, krångel, vrängd(a) framställning(ar); trolöshet i ämbete; jur. en åklagares hemliga förstånd med den svarande parten för att gäcka rättvisan. prevaricator, -ur, s. en som gör

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.prevaricator

undflykter, krångelmakare; trolös ämbetsman; förrädare; jur. oärlig sakförare, prevene †, prèvè'n, va. se prevent, preve-nient, -iënt, a. se precedent; se preventive.

prevent, prevent', va. gå före †; förekomma, förebygga, förhindra; hindra (from, från); ~ hirn (from) doing it el. ~ his doing it, hindra honom däri (: från att göra det); there is nothing to ~ ..., det (härvidlag) fins intet hinder i vägen, ingenting kan hindra hnm från att göra det; he was ~ed (from) trial, han hindrades från försöket (att försöka), ^ability, -abil'iti, s. möjlighet att kunna förebyggas. ~able, -abl, a. som kan hindras ei. förebyggas. ~ative, -ativ, a. oriktigt for »vive. ~er, -ur, s. ngn ci. ngt som förebygger, hindrar; sjö. borg (-tåg, -spira

etc. tillsatt till förstärkning el. skydd mot skamfil-

ning). ~er-bolt, s. sjo. puttingsbuit. ~er -brace, s. sjö. borgbrass. ~er-plate, s.

sjö. puttingsjärn. ^er-prop, s. hjälpstötta i en grufva. ~er-rudder, s. sjö. nödroder, sving, -ing, prt.; s. hindrande, förebyggande. singly, -ingli, ad. såsom en förebyggande åtgärd, för att förhindra ngt, till förekommande af ngt, för ali säkerhets skull, ~ion, -ven'sjun, s. förekommande, hindrande, förebyggande; förebyggande (ei. säkerhets)åtgärd(er); (gallicism) förutfattad mening, fördom; society for the ~ of cruelty to animals, djurskyddsförening; an ounce of ~ is worth a pound of cure, ordspr. bättre stämma i bäcken än i ån. ~ive, -iv, a. preventiv åtgärd, medel, förekommande, hindrande, förebyggande (med of, ngt); s. förebyggande medel; hinder i vägen; med. preservativ; ~ service, kustbevakning(stjänst)

mot smuggleri.

previous, pre'vius, a. föregående i tidén, tidigare; ~ to, före, innan; ~ to ...-ing, förrän (han etc.) gjorde (el. gör) det el. det; ~ to their marriage, före deras (sitt) giftermål; ~ examination, se little-go; a ~ intimation (notice), antydan (tillsägelse. anmälan) på förhand af ngt som ngn ämnar göra; (Mr B. entered) lüithout ~ notice, utan anmälan (utan att hafva låtit anmäla sig); ~ question, ordförandes förelöpande fråga om en sak skall upptagas (till afgörande); to move the ~ question, pari. begära etc., jfr föreg, ex.; yrka återremiss ei. fö.reslå bordläggning tills vidare, faktiskt : föreslå att ärendet må förfalla; rv study, förstudium (-dier). ~iy, -li, ad. förut; på förhand ; for half an hour /v», (under) den sista halftimmen. ~neSS, -nës, s. förutgående i tidén, prioritet.

previse prëvi'z, va. foresee. prevision,

-visj'ån, s. förutseende; jfr prescience. prewarn, prëwå'rn, sq forewarn.

prey, prå, s. byte, rof äfv. bild., offer för ngn(s våld, tyranni), jfr ned. ex.; Vn. göra byte, röfva, plundra; lefva af rof; beast (animal) of rofdjur; bird of roffågel ; to be a ~ to, vara ett rof för äfv. bild. : offer för : öfverväldigas, plågas, täras af (t. ex. melancholy, sorrow); to become the of, blifva ett byte (rof) för äfv. bild., jfr föreg.; to fall a ~ to, blifva ett rof för, falla ett offer för (äfv. bild. jfr ofvan); to be out in search of vara ute på (för att spana efter) rof; ~ on (upon), göra till sitt byte (och uppsluka); plundra (va.); roffa; bild. om sorg o. d. fräta på, tära på (t. ex. one's life, mind, spirits : lifsandar äfv. »humöret»; the vitals, hjärtroten, lifs-kraften); to be ~ed upon by ..., vara ett rof för; täras af sorg etc. ~er, -ur, s. ngn el. ngt som röfvar etc., biid. som tär (upon, på); härjare, plundrare. ~ing, -ing,prt.; a.; s. rof vande; bild. tärande, gnagande, priai, pri'ål, 5. spel. F forvr. ar pair-royal; double f}rra (kort etc.) af samma valör; bild. fyrväpling. priapism, pri'apizm, s. med. priapism, price, pris, s. pris, ngts kostnad(s belopp); värde äfv. allm. bild.; lön, belöning, jfr ex.; va. † betala för; sätta pris på, bestämma priset på; värdera; cost se under cost; current gångbart pris; fixed bestämdt (netto)pris; the present high of provisions, äfv. den nu rådande dyra tiden; to bear (bring) a high ~, stå högt i pris, betinga ett högt pris (säljas till högt pris, dyrt); long band. bruttopris; the lowest »sista priset»; one's own det pris man själf bestämmer (begär ei. bjuder; jfr ex. under oiun); regular oj, settled bestämdt pris; short no, nettopris; a ~ was set upon his head, ett pris var satt på hans hufvud; 'tis the ^ of toil, det är mödans lön; what is the ~ of ...? hvad är priset på, hvad kostar ...? above beyond all without 'v, oskattbar, af oskattbart värde, ovärderlig; at a ~ of', (sälja) till ett pris af ...; cheap (good) at the billig (bra) för det priset; ... sold for ~s which ..., fann afsättning till priser hvilka ...; to be high (loio) in stå i högt (lågt) pris; under till underpris. ~-CUrrent, s. priskurant. ~-list, s. se föreg.; börs. kurslista. ~d, -t, pp. bestämd till sitt pris, försedd med utsatt(a) pris(er); ~ catalogue, priskurant. ~leSS, -lës, a. ovärderlig; värdelös

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, è: lier, i: fine 1: fin, i fir,priok

Mindre brukligt. 104:7 † Föråldradt.

primacy

prick, prik, va. sticka, stinga; sticka hål i; sticka (fast ngt spetsigt i ngt el. npp på ngt spetsigt, t. ex. a knife into a board, a slice on a prong); pricka, punktera; utpricka (arv. ~ out), afsätta (is. in a chart, på ett sjökort); afpricka, kollationera (books)-, förpricka, sätta märke bredvid ett namn el. för (a person); utpeka bild., is. utse ngn till kandidat (for an office); stinga, tillfoga stickande smärta, gifva styng äfv.

bild. om samvetet; SpOlTa äfv. bild. : egga; spetsa öronen, jfr ex.; göra vätska sur, komma att surna; skrifva noter; sätta noter till †; vn. sticka(s), stinga; blifva stucken {få styng); blifva prickad; få (känna) ett styng biid. i sitt samvete; gifva hästen sporrarna; rida (med forth, fomoard, on, framåt); surna †; s. spets, udd, ngt spetsigt som sticker : tagg, sticka, torn (törne), gadd etc.; stick, styng; stickande känsla, styng (ofta bild. : ~ of conscience o. d.); punkt, märke (jfrpoint), särsk. prick på Skottafla; jagt. harspål*; sjö. liten garn-, tobaks-rulle; ~ a cask, sticka upp ett (vin) fat; the chart, sjö. göra sitt bestick; ~ one's finger, sticka sig i fingret; ~ a horse, (jfr ofvan; äfv.) sömsticka en häst; ~ one loith a needle, sticka ngn med en synål; his conscience ~ed hirn, samvetet slog honom ; a pin <^ed me, en knappnål stack mig, jag stack mig på en knappnål; ~ off on the chart, sjö. sätta af i kortet; ~ up one's ears, eg. om en bäst spetsa öronen; lystra, lyssna med spänd uppmärksamhet; mg eges <^ed ancl filled with tears, mina ögon svedo (det stack i mina ögon) och de fyldes af tårar; se vid. ex. under kick. ~ mad am, 5. bot. en art fetknopp (Sedum reflexum). ^-post, s. byg. ståndare i fackverk; se vid. queen-post. ~-punch, s. tekn. puns(stamp), spets, durkslag för att slå hål i järn o. d. ~-W00d, s. bot. alster (Euonymus europæus). ~ed, -t, pp.; genomstungen; maskstungen (<x, by worms)-, prickad; a. surnad, sur om vin, 01 etc. ~er, -ur, s. ngn el. ngt (jfr ~Ze) som sticker; spetsigt instrument, sticknål. ål, syl, pryl, art. etc. rymnål, fäng-. nål; sjö. märlprim; stickspett, kilspett; ångm. eldstång; lätt ryttare, pikör)}<. ~et, -et, s. jagt. spetshjort, hjort i andra året. ~ifig, -ing, prt.; s. stickande; (ut-) prickning; stickande känsla; jagt. har-spår; spårande af hare; veter. sömstickning; äfv. dets. som nicking. ~ing-up, s. byg. (eg. upphuggning af många små hål i en vägg för anbringande af) första rappning på trä (ribbor, fuiist.: ~ and laying). ~le, -1, s. tagg, torn, törne; ett slags

korg för nötter etc.)}C; V a. sticka med en tagg ei. d. ~le-back, s. zool. spigg, sta gg (Ga-sterosteus aculeatus).

~le-whelk, s. zool. taggsnäcka (Murex). ~lineSS, -lines, s. taggighet. ~ly, -li, a. taggig; naturv. väpnad (med taggar); biid. stickande känsla etc.

~ly-heat, s. med. nässelfeber. ~ly-pear, s. bot. fikonkaktus (Opuntia vulgaris). ~ly-poppy, s. bot. ett slags vallmo (Arge-mone). ^y, -i, se pride, prid, 1. s. zool. nätting (Ammocætus). pride, prid, 2. s. stolthet; högmod, öfvermod; ståt, prakt, glans; prydnad }j<; höjd)j(; brunst hos hondjur; v. refi. (~ one's self) yfvas, vara stolt (in, on, öfver); (P)~ of India, se bead-tree; to have a ^ in, vara stolt öfver; to take a ~ in, sätta sin stolthet i, känna stolthet öfver, jfr föreg. ~ful %, -ful, a. stolt, öfvermodig. prier, pri'ur, s. en som forskar ei. snokar;

spejare, spion, priest, prest, S. hednisk, judisk el. katolsk prest; i eng. episkopalkyrkan : en clergyman stående mellan en bishop o. en deacon (och hvilken eger rätt att förrätta ali kyrklig tjänst utom Confirmation o. ordination). ~-Cap, s. fort. se redan. craft, s. prestlist. ~-ridden, a. F regerad af prester. ~eSS, -ës, s. prestinna. hood, -hud, s. presterligt ämbete ei. värdighet; presterskap. ~lineSS, -lines, s. presterlighet, presterligt skick. ~|y, -li, a. presterlig, prig, prig, vn. lok. pruta, knussla; si. stjäla; s. egenkär människa som tycker sig vara förmer (klokare, scdigare, förnämare, dugligare, mer »respektabel» etc.) än andra, »prisnosig» herre, inbilsk »snobb»; si. tjuf. ~gery, -År!, s. en prig's sätt, uppträdande. ~gish, -isj, a. inbilsk, tillgjord, narraktig, näsvis, påflugen. ~gishness, -isjnës, s. inbilskhet, jfr föreg. ~gism, -izm, s. se r^gery. prill, pril, s. zool. se brill; bärg. klump af ren metall insprängd i bärgmassan. ^iOH, "jun, S, bärg. utsegradt tenn. prim, prim, 1. a. (som primär), prudentlig, stel, siratlig i satt, tillgjord; va. göra sirlig, fint utstyra, utpynta, prim, prim, 2. s. bot. se privet. prim, prim, B. s. se paunch (of a belt). prima, lat. o. it. (eg. femin. form) prl'ma, a. i sms. först, prima-; s. boktr, se first form under form. ~-bil5, 5. hand. primaväxel. ~-don-na, it., premadon'a, s. teat, primadonna. ~-facie, iat. (ablativ), -fa'sjie, ad. vid första påseendet; (ss. adj. i uttr. ss.:) ~ evidence, sannolikhet gällande som bevis tills bevis på motsatsen styrkts. ~Cy, -måsi, s. företräde, högre rang)j<; kyrk. primat, en primas' (: ärkebiskoplig) värdighet.

-mȧdj, s. sjö. kaplake. †, -mal, a. först, ursprunglig; vigtigast. ~rily, -mårili, ad. först, för det första; ursprungligen; från början. ^riiieSS, -marines, s. ursprunglighet. ~ry, -måri, a. först; ursprunglig, ur-; förnämst, hufvudsaklig; primär-; elementär, förberedande undervisning, skola etc.; S. det förnämsta i sitt slag; det vigtigaste, hufvudsak; zool. handpenna (oftast i pl.); ~ assembles, primärförsamlingar (af alla medborgare, tin val etc.); ~ colours, hufvudfärger, primärfärger : opt. prismatiska färger (regnbågens sju enkla färger); mål. de tre grundfärgerna (: blått, rödt, gult); ~ form, gl'uud-form (t. ex. i krystaiiografl); ~ matter, urämne, urstoff; ~ meeting, förberedande valmöte; ~ quills, se ofvan s. (pl.); ~ rocks, geoi. urberg; ~ planets, astr- planeter (i mots, till secondary planets : drabanter) ; ~ sense, grundbetydelse; ~ school, äfv. bottenskola. ~te, -mȧt, s. kyrk. primas; (P)~ of England, ärkebiskopen af York; (P)~ of ali England, ärkebiskopen af Canterbury. ~teship, -mȧtsjlp, s. se primacy. ~tial, -ma'sjial (-sjal), ^tical, -måtfikål, a. hörande till en primas. prime, prim, a. först i tid, ursprunglig, ur-% (vani. primitive); förnämst, ypperst; utsökt, ypperlig, präktig; hand. prima; s. det första af ngt, början; dagning, vår oftast biid. : ungdom, full kraft, hälsa ei. skönhet; ngns krafts dagar, bästa ålder (: of youth) ei. tid (»välmaktstid»); det bästa, det förnämsta af ngt, urval; hand. prima sort; kem. ekvivalent; fäktk, prim; prima i Here bet. : boktr, se prima; kat. kyrk. : första kanoniska timmen efter morgonbönen; va. lägga fängkrut på, förse med tändsats (knallhatt o. d.); mål. (spaktia o.) grunda; F bereda ngn, stärka ngn för hvad som skall komma, »Stila lipp» (särsk. med starka drycker) ei. »ladda», inlära; vn. ångm. koka öfver; jfr vid. va.; ~ condition, hand. yppersta skick; a ^ fellow, en präktig karl; ~ cost, inköpspris; ~ figure, geom. enkel figur som ej kan delas i figurer enklare än don själf (ss. triangel, pyramid); ~ minister, premierminister; ~ mover,se under mover;

number, mat. primtal; ~ quality, prima kvalitet, bästa sort ; ~ wheat (wool etc.), prima (bästa sorts) hvete (ull etc.); ~ of the moon, måne strax efter nytändningen ; to le in one's stå i (sin högsta) blomstring, biid. vara »i sin blomma» (blomman af sin skönhet, sin kraft o. d.); ~ one's self, bereda sig, stärka sig särsk. med en sup o. d., dricka mod; /V (boys etc.) for mischief, satta i dem odygd. -d, pp.; ~ canvas, målarduk. ~ly, -lf, ad. först, ursprungligen)^; förträffligt. ness, -nès, s. egenskap att vara först, ursprunglighet)}C; förträfflighet. ~r, -ur, s. art. rymnål; antändningsmedel för skott, minor o. d. (tändnål, tändrör etc., jfr sms. under priming); (pr!m'år) kat. kyrk. en liten bönbok; abcbok, barnens »första bok»; katekes; boktr, ett visst slags stil (: great tertia; long korpus), primeval, prime'val, a. först, ursprunglig, urtids-; ur-; ^ forest, urskog. *vly, -i, ad. från urtiden, firning, pri'ming, prt. af prime; s. (förseende med) fängkrut, tändsats; i aiim. antändningsmedel för explosiv laddning, äfv. -apparat, jfr sms.; löpeld, stubin; ångm. primning, öfverkokning; mål. grundning; (första) anstrykning; ~ of the tides, tid som floden(s högvatten) inträffar före medeltiden därför (mots. : lag). ^-Colour, s. grundningsfärg. ^-composition, ~ -matter, s. (massa till) tändsats, ^-horn, s. fängkruthorn. ~-iron, s. se needle. ^-needle, s. rymnål. ^-powder, s. fäng-

krut; knallpulver, ^-tube, s. art. tändrör.

valve, s. ångm. säkerhetsventil på cylindern. ~-wire, s. rymnål; stubintråd. primipara, lat., primip'ara, s. förstföderska. primiparous, primip'arus, a. födande för första gången, primitive, prim'itiv, a. ursprunglig, ur-, grund-, primitiv; gram. ej härledd, stam-, rot-; biid. gammaldags, högtidlig, gravitetisk, prudentlig, jfr prim; s. gram. rotord, stamord; ~ colours, ~ rocks etc., jfr under primary. ~ly7 -li, ad. ursprungligen; på ett ursprungligt (ei. gammaldags enkelt ei. högtidligt) sätt, primitivt. finess, -nès, s. ursprunglighet; uråldrighet; gammaldags sätt. primly, prim'i!, prudentligt, primness, -nès, s. prudentlighet, stelhet, sirlighet. primogenial, primédjè^iål, a. förstfödd; medfödd; ursprunglig; elementar- (öo-dies etc.).

primogenitor, primodjen'itur, s. stamfar, primogeniture, primodjènltur, s. förstfödd-het, förstfödsel; förstfödslorätt (äfv. ship, -sjip). primordial, primo'rdial, a. ursprunglig,

först i ordningen; s. ursprung; ~ leaf, bot. det första bladet efter hjärtbladen, primp, primp, vn. lok. (jfr »prima») vara till-

gjord, stel, sirlig (jfr prim). primrose, prim'roz. s. bot. slägtet vifva (Primula); äfv. (: evening gulltraf (Oenothera); a. guldgul; poet. blomstrande, blomster-, vår-.

primum, lat,, pn'måm, a. i sms. först; /v, mobile (méb'ilè), urkraft; driffjäder bild. primus, lat., pri'mås, s. Skoti. episkopaikyrk. ordförande i biskopskollegiet, prince, prins, s. prins; furste, herskare;

(P)~ of Wales, titel för eng. kronprinsen; (P)~ Ruperfs drops, glaståraг (hastigt stelnade droppar af smält glas); (-f>)~ Rupert'S metal, en guld-imitation af 3 delar' koppar o. i dei zink (äfv. ~'s-metal). ^-consort, s. regerande drottnings gemål. ~ -royal , s. kronprins (son af en konung). -feather, s. bot. purpuramarant (Amaran-thus hypochondriacus). ~'S-pine, 5. böe. oäkta vintergröna (CMmaphila umbel-lata). 'vdom, -dum, s. en (prins') furstes värdighet; furstendöme. ~HneSS, -lines, s. furstligt uppträdande, hållning, furstlighet. soling, -ling, s. småfurste. ~ly, -li, a. furstlig; ad. furstligt. ~SS, -és, .<?. prinsessa; furstinna; ~ royal, en suveräns äldsta dotter; kronprinsessa. ~SSe, -es', fr., s. (eg. dets. s. föreg.) prinsesskläd-

principal, prin'sipal, a. förnämst (mest framstående, intagande främsta rummet), högst, vigtigast, väsentligast, hufvudsaklig, hufvud-, principal-; s. hufvud-perSOn, hufvudman särsk. jur. (särsk. i förh. till ngn som befullmäktigats att föra ens talan; el. : gäldenär i mots, tin borgesman), egentlig gärningsman, upphofsman tin ei. verkställare af ett brott (i mots, till medbrottsling) ; äfv. duellant (i förh. till sekundant); läroverks

föreståndare, rektor; hand. chef, principal; kommittent; (bolags)direktör; hufvudsak; hand. hufvudsumma, -stol, kapital; mus. principal (en orgelstämma : ~ Stop); byg. (dets. som ~ rafter) hufvudbjälke, -bindare, is. i en takstol: taksparre. ~ity, -'iti, s. ursprunglig (hög) ställning.†; högsta värdighet †; furstlig makt, suveränitet; furstendöme; the (P)~, vani. Wales;the (P)-ft"es,Donaufurstendömena. *vly, -i, ad. förnämligast, i första rummet, hufvudsakligen, i synnerhet. ness, -nës, s. hufvudsaklig!]et; främsta rummet (rangen), jfr ofvan. ~Ship, -sjip, S.

föreståndarskap; rektorat (rektorsbefattning), principle, prin'sipl, s. grund, upphof, princip; grundämne, kem. element, hufvudbeståndsdel; grundsats,

en vetenskaps fundamentalsats ; moralisk grundsats; bevekelsegrund; va. (oftast i pp. se nedan) bibringa grundsatser; inprägla (in the mind)-, (Mr. N.) has too much ~ to (do so), ... har för fasta »principer» (moraliska grundsatser) för att (kunna)...; to hold as ci fasthålla som en grundsats;

to lay down (as) a uppställa (som) en grundsats; to make it a ~ (in life) never to ..., göra-det till en (sin) princip att aldrig ...; as to (el. in point of) there is no difference, därvidlag fins ingen principiel åtskilnad; from (up)on af grundsats (»par principe»); right in riktig i principen; a man of en man med grundsatser, af god karaktär; void of lost to ali utan principer, karaktärslös; to act, proceed on (a) gå till väga efter (en) grundsatser). 'vd, -d, pp.; a. i sms. som har grundsatser (well med goda grundsatser).

princock †, prin'kok, princox, -s, 5. inbilsk narr, näsvis slyngel.

prink, pringk, vn. fiffa upp sig, styra ut sig grant; sprätta; kråma sig, taga sig högfärdiga miner; va. utstyra. ~er, -år, s. sprätt, fåfäng narr.

print, print, va. trycka böcker o. d.; tyger; intrycka, påtrycka, aftryeka märken af ngt; låta trycka, utgifva på tryck; vn. trycka, utöfva (bok)tryckares yrke; låta trycka (: utgifva ngt af trycket); s. märke af tryck; intryck, aftryck; spår (t. ex. af en fot el. ett hjul); Stämpel, form hvarmed tryckes; smed. sänke; gjut. kärncentrum; boktr, tryck : tryckta bokstäfver ei. tryckalster äfv. kollekt., ei. : bok, tidning, blad etc.; tryckt bild : träsnitt, kopparstick, gravyr etc., tryckt plansch; tryckt tyg, kattun; F kattunsklädning (a cotton F snygghet, bästa ordning, fint skick; in i tryck, utgifven på tryck ei. af trycket, tryckt; tillgänglig i bokhandeln; bild. F präntad(t), precis(t), sirlig(t); to appear in utkomma af trycket (: to come out in

trycka ngt, särsk. i tidningarna; OUt of oj, utgången ur bokhandeln; to run out of om en bok ei. d. hastigt blifva utsåld. ~ -Cutting, s. form-(stämpel)skärning. ~ -holder, s. ram ei. staffli för kopparstick o. d. ^-seller, s. gravyrhandlare. ~-shop, s. gravyrhandlares bod, konsthandel. ~ -works, S. pl. kattuntrycket. ~ed, -ëd, pp.; a. tryckt; ~ goods, ~ stuff, tryckt(a) tyg(er); ~ matter, tryckalster, boktr, tryck; ~ ware, tryckt fajans. ~er, -år, s. boktryckare; kattuntryckare; sten-, koppar- etc. tryckare; tekn. kattun som skall tryckas (ofta i pl.); *>j's ball, se ball, boktr, (se i allm. dyl. sms. under senare delen, »boktr.»)-, blanket, filt som underlag

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.printer

vid tygtryckning; o/s copy, boktr, manuskript; n's devil, F boktryckar(es spring)pojke; n's flower, se tail-piece; ns gauge, boktr, kolumnmått; irøÆ, boktr, »färg» (trycksvärta); liquor.

kattuntryckareS beta (ättiksyrad järnoxid);

roller, boktr, färgvals i snällpress till färgens fördelning på typerna; äfv. d:o i tyg-tryckningsmaskin; varnish, boktryckar-

fernissa (kokt linolja), ~ing, -ing, prt.; a. i sms. tryck(nings)-; 5. tryckning, tryck; boktryckarkonst (: art of ~ing

•black, s. trycksvärta is. för kopparstick o. d. "Jng-block, s. tygtryckares »modell» (hand-

form hvarmed färg påtryckes för hand), 'v/jng

-house)(c, s. (bok)tryckeri. ~ing-ink, s. se ink. ~ing-machine, s. boktr,

snällpress; tygtrvckningsmaskin. ~ing -office, s. (bok)tryckeri. ~ing-paper, s.

tryckpapper. ~ing-preSS, 5. tryckpress. ~ing-red, s. boktr, röd tryck-färg. ~ing -roller, s. se printer's roller. ~ing-type, S. boktr. typ(er), stil. *>jess, -les, a. som ej lemnar märken efter sig, spårlös. prior, pri'ur, a. föregående i tidén, tidigare, äldre (to, än); s. kat. kyrk. prior, kloster-föreståndare af lägre värdighet än abbot; band. chef för ett handelshus †; ~ to, äfv. förrän, före (-ing : innan han gjorde det el. det). ~ate, -at, s. priorat, priorsvärdighet. ~ess, -es, s. klosterföreståndarska af lägre värdighet än abedissa, prioriima. ~ity, -Or'ltl, s. egenskap att vara tm tidén föregående : tidigare (to, än); prioritet; företrädesrätt; förmånsrätt (of debt, i skuldfordran, etc.). ~ship, -sjip, s. se nate. -1, s. kloster som förestås af en prior ei. prioress (således af mindre rang än ett abbey)] alien ett ~ sorterande under ett abbey i ett annat land, filialkloster, prise, priz, s. se prize, 2. prism, prizm, s. geom. opt. prisma. ~atic(al), -at'ik(al), a. prismatisk; prisma-; ^ colours, prismatiska färger (regnbågens sju färger). ^atoidal, -atoj'dal, a. af (nästan) prismatisk form. ^oid, 5. geom. prismoid (kropp af nästan prismatisk form). o->y, "1, a. hörande till ett prisma, prisma-; lik ett prisma, prismatisk. prison, priz'n, S. fängelse i alla bet. (ss. byggnad afv. ~-h0USe : »fånghus»), häkte; fån-.genskap, fängelsestraff; va. >{< sätta ei. hålla i fängelse äfv. biid.; to break se under break; to enter komma i fängelse, börja sitt fängelsestraff; in i fängelse(t); to be (lie) in sitta i fängelse, sitta häktad; to put in sätta i fängelse; to throw into kasta i fängelse; breach of rymning ur fängelse ;

to let out of utsläppa ur fängelse; he had never been to ~,han hade aldrig suttit häktad; togo to gå i fängelse; to sentence to six months' döma till 6 månaders fängelse; to take to föra i fängelse (: häkta, äfv. ~ up). ~-barS, s. pl., ~ -base, s. gränslek (en springlek med bon). ~ -Ship, s. fångskepp. ~-yard, s. fängelsegård. ~er, -ur, .<?. fånge i aiimht, äfv. krigsfånge; arrestant, häktad person ofta jur. : den tilltalade (ransakningsfånge); ~ at large, fånge som får vistas på fri fot mot

hedersord el. under viss uppsigt; close se under

close; to keep (a) n, hålla fången (äfv. biid.) ei. i fängelse (fängsligt förvar); to make (a) n, to take taga till fånga; n's bars (base), se ofvan n-bars. ~ment †, s. fångenskap, pristine, pris'tin, a. tillhörande forntiden, forn-, urgammal, ur-, jfr primitive.

prithee, pridh'e, förk. af (I) pray thee : jag

. beder dig, jag ber; äfv. om jag får lof att

fråga, var god och säg mig. prittle-prattle, prit'lpratl, s. (jfr prattle) snicksnack.

privacy, pri'vasi (priv'--), 5. (pl. -cies)

egenskap att vara privat; privatlif; af-skildhet, undangömdhet från stora världen, från allmänheten; tillbakadragenhet; undan-gömdt ställe, tillflyktsort undan stora världen; hemlighet; hemlighållande; we had disturbed (invaded) their ~ (ei. -cies), vi hade stört (inträngt hos) dem i deras privatlif (då de ville vara ensamma ei. ostörda); to secure ~ for his guests, för att laga att hans gäster fingo vara ostörda af allmänheten(s blickar); thejury went into ~ (to find a verdict), juryn drog sig tillbaka o. stängde iu sig; what a queer ~ of morals and manners do we look into! hvilken besynnerlig inblick få vi ej i deras privata seder ! violation of the ~ of correspondence, brefhemlighetens kränkande.

private, prl'vat, a. privat(-); enskild (tillhörande en ensam särskild person, t. ex. egendom, förmögenhet, intresse, rum, ingån g); tillhörande ei. angående enskilda personer ei. det enskilda lifvet (ej statslifvet el. det allmänna); afskild från andra människor, ensam ; hemlig; (lefvande) i stillhet, stilla lif; mil. »gemen», menig, simpel soldat; s. mil. man i ledet, simpel soldat; ~ audience, enskildt företräde; förhör för slutna dörrar; ~ bank, privatbank; ~ baptism, dop förrättadt i hemmet (i motsats till i kyrkan sora eljes i England är det lagliga); (to sell) by n bargain, under hand; ~ bill, pari. motion som berör enskilda personers ei.

korporationers ei. lokala intressen; ~ box, abonnerad loge på teatern; ~ clothes, en militärs etc. egna, civila kläder; ~ conversation, enskildt (hemligt) samtal (i enrum, mellan fyra ögon); ~ expenses, enskilda (personliga) utgifter; <n, gentleman, privat person (som ej har ngt ämbete el. allmänt uppdrag); herre som lefver på sina

räntor; by ~ hand, på enskild väg, med enskild lägenhet (»till handa»); ~ house, privathus, enskild mans bostad; <v» lessons, privata lektioner, privatläsning; ~ letter, privatbref (anteckning därå: ~ and confidential: »privat»); ~ marriage, hemligt giftermål; ~ nuisance (wrong), förfång mot enskild(a) person(er); ~ pilot, äfv. långlöts; at ~ sale, på frivillig auktion; jfr by ~ bargain; ~ signal, hemlig

(mellan några enskilda personer öfverenskommen)

signal; ~ (sitting-)room (apartment), ngns enskilda (arbets)rum; ~ staircase, lönntrappa; ~ terms, vilkor (bestämmelser) som hållas hemliga; ~ way, jur. rätt att taga sig väg öfver andras mark; to be äfv. vara ensam, vara för sig själf; in privat, enskildt; i stillhet (tillbakadraget); som privatman; i enrum, mellan fyra ögon (with, med); i hemlighet; för slutna dörrar. ~er, -vate'r, s. privilegierad kapare; kaparfartyg; vn. bedrifva kaperi; utrusta ei. föra ei. segla med en kapare. ~ering, -vate'ring, prt.; a. ute på kaperi; s. kaperi(er). ~er'sman, -vå-te'rsman, 5. en officer ei. matros som seglar med en kapare. ^ly, -li, ad. privat, enskildt; särskildt; hemma, i huset (t. ex. to baptize i enrum, mellan fyra ögon; (lefva) stilla, i ali stillhet (tillbakadraget); egenhändigt; privat på bref. ness, -nes, s. tillbakadragenhet, afskild-het, ensamhet; privatlifvet, -stånd, privation, priva'sjun, s. beröfvande; umbärande, försakelse (äfv. med^?/.); afsaknad, frånvaro, brist; afsättning, degradering.

privative, priv'ativ, a. beröfvande, betagande; pi'ivativ, negerande (frånkännande ngt); s. privativt ci. negativt begrepp; gram. tillägg (prefix ei. suffix) af upphäfvande betydelse (ss. i eng.: in-, un-, -less). ness, -nes, s. egenskap att vara privativ, jfr föreg.; negativ beskaffenhet (ei. betydelse).

privet, priv'et, s. bot. liguster (Ligustrum); evergreen en art brakved (ßhamnus); mock n», en art Pliillyrea. privilege, priv'iledj, s. privilegium; företrädesrätt, ngns särskilda fri-o. rättighet ei. förmån; va. privilegiera, gifva särskilda fri- och rättigheter; fritaga (from,, från)

)j<; to have the ~ to, hafva privilegium på att, hafva den särskilda företrädesrättigheten att (få). -d, pp.; a. privilegierad, egande särskilda rättigheter, privily, priv'ili, ad. (jfr privy) privat, enskildt; hemligt; i ali stillhet, privity, priv'iti, s. (pl. -ties, -z) hemlighet, enskildt meddelande; hemlig vetskap, medvetenhet; pl. könsdelar, privy, priv'i, a. enskild, privat; hemlig, undangömd; (hemligt) medveten (to, om: invigd i); s. (-vies, -z) privet, afträde; jur. delegare, en som har intresse med i ngt; ~ chamber, konungens kabinett; gentlemen of the ~ chamber, kabinettskammarherrar; (P)~ Council, konungens stora råd, riksråd (jfrcabinet); (P)~ Councillor,riks-råd(-smedlem); ~ pztrse, kunglig civillista; titel på civillistans förvaltare; ~ seal, mindre kungliga sigillet; äfv. eiiipt. för: Lord (P)~ Seal, geheimesigillbevarare. prize, priz, 1. va. röra, rubba, bända (uppbryta m. m.) med häfstång; sjö. baxa; s. häfstång, spak; tag för en hafstång; ~ open, bryta (bända) upp. prize, priz, 2. s. (täflings)pris; segerns pris, aiim. biid. lönen; belöning, skoi. premium; vinst i lotteri; lott som utfaller med vinst; krigsbyte is. till sjös.: uppbringadt fartyg; va. sätta ett pris på, värdera, taxera; högt skatta, akta. ~-baby, s. prisbarnunge, .ovanligt vackert o. dugtigt (o. fett) barn. ^/-book, s. bok gifven som premium. ~-C0Urt, s. sjö. prisdomstol.

skoi. offentlig årsafslutning (med utdelning af premier o. d.). ~-eSSay, s. prisbelönt skrift. ~-fight, s. prisfäktning (offentlig strid, is. boxning, med täflan om utsatt

pris). ~-fighter, s. prisfäktare (boxare) tin yrket, ^-fighting, s. kämpande om pris, jfr båda föreg. ~man, s. pristagare, ^-master, s. befälhafvare på en pris

(uppbringadt fartyg).

medal, s. prismedalj, 'v-money, s. prispengar (värde af krigsbyte; andel däri). ^-pilZZle, s. prisgåta, -Uppgift. ^-question, s. prisfråga; prisuppgift. ~-ring, s. ring (med rep inhägnad plats) vid prisfäktning; boxning såsom sport satt i system; samtliga personer som gynna boxningen. ~r, -ur, 1. s. värderingsman; prisfäktare †. prizer, pri'zur, 2. s. en som bryter etc. med häfstång (jfr prize, 1.). prizing, -zing, prt. (at prize, 1. o. 2.); s. bändning, (upp-) brytning med häfstång; baxning. pro, iat., pro, (lat,.) prep. för; före; s. skäl för en sak; and con, för och emot;

and cons, skäl för och emot (en sak), båda sidorna af saken.

proa, pr6'å, s. malajsk kanot med utiiggare. pro b, pr6b, s. F (förk. af probability) (väder-) märke (jfr »gamla märken»).

probabilism, prob'abilizm, s. probabilism.

probabilist, -list, s. probabilist. probability, probabiriti, s. {pl. -ties, -z)

sannolikhet (of, för); mat. probabilitets-kalkyl; there is every oj that, det är ali sannolikhet för att; in ali oj, med (efter) ali sannolikhet, probable, pr6b'åbl, a. sannolik; görande sannolik (evidence), sannolikhets-; s. sannolik sak ei. omständighet, probably, -i, ad. sannolikt, probang, pro'bang, s. kir. nedstötare, detrusor (instrument).

probate, pro'bat, s. jur. ett ämbetes pröfning af ngts riktighet, is. styrkande af ett testamentes äkthet; testamentes bevakning, lagfart; afskrift af testamente jämte bevakningsbevis; ~ court, court of oj, en särskild domstol där testamenten bevakas; ~ duty, skatt på genom testamente förvärfvad egendom, probation, proba'sjun, s. bevisande, bevis †; pröfning, prof; examen; profår, novi-ciat; pröfvotid (äfv. teol. I människans i detta lifvet); to be on one's oj, gå på prof, ut-tjäna (genomgå) sin pröfvotid. /val, -å], ~ary, -an, a. pröfnings-, pröfvo-, som tjänar till pröfning, som är till prof; in a oj state, (anstäid etc.) på prof, på försök. ~er, -ur, s. en som undergår prof, novis, examinand; Skoti. student(prestkan-didat) som har tillstånd att predika. ship -sjip, S. se probation, senare bet. probative, prcVbåtiv, a. tjänande till pröfning, prof-, pröfvo-. probator, prèbà'tur, s. en som pröfvar; exa-minator; jur. förr se king's evidence. ~y, -i, a. tjänande till pröfning ei. bevis, probe,pröb.s.kir. sönd; va. sondera; grundligt undersöka; lie tried a last oj, biid. han försökte en sista utväg för att uppdaga ngt; ~ for a bullet, söka efter en kula i ett sår. —SCiSSOrS, s. kir. incisionssax. probity, prob'iti, s. redlighet, rättskaffenhet.

problem, prob'lem, s. problem, uppgift, fråga att lösa. ~atic(al), -åt'ik(ål), a. problematisk, oafgjord, tvifvelaktig, oviss, proboscidial, probosid'ial, a. se följ. a. proboscidian, probosidlån, a. zool. försedd med snabel; s. djur försedt med snabel, proboscis, gr., prèb6s'is, s. zool. snabel; sugmun hos insekter; F skämts, näsa.

procedure, prose'dur, s. förfaringssätt, tillvägagående; åtgärd, handling, pl. mått och steg ; produkt †.

proceed, présè'd, vrø.gå framåt,framskrida;

begifva sig (: go i tillgjordt »fin» stil, särsk. i tidningar); fortsätta på sin väg (jfr ned. ex.), fortfara (with, med); gå vidare eg. o. bild. : från ett till ett annat ämne o. d.; Öfvergå (from, från; to, till äfv.: skrida till [action; measures : vidtaga], börja, gripa sig an med); gå till väga, handla (on, efter regier o. d.); förfara (with, med); jur. lagligen förfara, vidtaga lagliga åtgärder, börja process ei. processa (against, mot [: med]; for, för, om); fortgå om ett

handlande, en verksamhet, särsk. om en process, fortsättas om ransakning, fullföljas om ett mål; utgå, (upp)komma. härröra (from, från); hafva sin tillämpning, gälla, ega gällande kraft; ega rum †; s. (-'-) oftast i pl., so ojs; (who goes there? ... officer!) ... oj ! passera! ~ in a matter, gå till väga i en sak; fortfara med en sak; ~ on one's way (journey, voyage), fortsätta (på) sin väg (resa, färd); ^ further to (infin.), vidare (sedan) göra det ei. det, äfv. vara betänkt ei. färdig att vidare (äfven) göra det ei. det; ~ to such a length, gå till en sådan ytterlighet (jfr to go etc. ... under length); ~ to the utmost extremities (jfr föreg., men starkare), gå till ytterligheter i handling, gripa till förtviflade mått och steg; he is not to be so ojed loith, så får (kan) man icke behandla (»taga») honom; the sale shou'd be ojed with, försäljningen (auktionen) skulle fortsättas utan hinder. ~er, -ur, s. en som fortgår etc. ^in(J, -ing, prt.; s. fortskridande; öfvergående (from, to); tillvägagående, förfarande, åtgärd; »steg», handlingssätt, pl. mått och steg, åtgärder; hvad som försiggår; handlingar (of a society etc., ei. jur. i ett mål : »acta»); ojs at law, judicial ojs, rättegångsförfarande, rättsprocedur, ett måls behandling vid domstol; to institute (take) (judicial) ojs against, vidtaga lagliga åtgärder mot, gå till rätta med ngn, lag-föra ngn; to toatch the ojs, för att se hvad som försiggick; his o>s, äfv. hvad han företog sig ei. huru han bar sig åt. ojS, (-'-)z, s.jjI' afkastning, behållning, utbyte, inkomst af rörelse etc.; net oj, nettovinst.

proceleusmatic, prosëlüsmåtlk, a. pådrif-vande, eggande)j<; versk. proceleusma-tisk; S. proceleusmaticus (versfot af fyra korta stafvelse!-: — ^^ ^^ ')•

procellarian, prosela'rian, s. se petrel.

process, pros'es, S. process i flere bet., jfr ned.; (fort)gång,utvecklingsgång, förlopp; förfaringssätt, förfarande; tekn. äfv. arbete, arbetssätt, »gång», »väg», tillverkningssätt, -metod; jur. rättegångssätt, -ord-

ning; jur. rättegång, rättstvist; jur. kallelse inför rätta, stämning; anat. utsprång, ben-utskott, naturlig utväxt; ~ of reasoning, tankeprocess, (gång af ett) resonnemang; chemical kemisk process; verbal (ransaknings)proto-koll; to carry on a fullfölja ett mål; to perform the inductive förfara efter induktionsmetoden; to serve a ~ on, stämma, delgifva stämning; during the äfv. medan detta påstod ei. försiggick; in fortgående, påbörjad, i gång; in ~ of time, under tidens lopp, med tiden. ~-b00k, s. kemisk kalkylbok. ~-man, 5. arbetare i en kemisk-teknisk ei. d. fabrik som direkt är sysselsatt vid själfva tillverkningen; jfr äfv. föij. ^-server, s. StämningSman, -vitne (donistolsvaktmästare som deigifver stämning). ~al, -'ål, s. rättegångskostnader. ~ion, -sesj'un, s. procession, högtidligt tåg, festtåg; framåtskridande, fortgång †; teol. d. Helige Andes utgående; vn.% gå i procession; va. Am. lok. gå upp rågångarna för (bestämma gränsen för); ~ man, teat, statist, 'v/ional, -sesj'unal, a. hörande till ei. bestående i en procession, processions-; s. rom. kat. kvrk. bok innehållande processionscere-moniel. ~ionary, -sesj'unari, a. se föreg. a. tioner, -sesj'unur, s. se nuional, s. †; Am. lok. tjänsteman som går upp (bestämmer) rågångar, h|oning, -sesj'uning, prt.; s. Am. bestämmande af rågångar. ~ive >J(, -lv, s. (stadd i) framåtskridande (rörelse).

~US, lat., -US, S. jur. (i sms.) o. anat. se prO~

cess, s.

prochein, eg. fr., pro'sjen, a. närmast i uttr. ~ amy (ordagrant: next friend), jur. målsman ci. laga ombud för en minderårig

inför rätta.

prochronism, pr6'kronizm, s. prokronism

(en händelses förläggande för långt tillbaka i tiden).

procidence ‡ , pros'idens, s. se prolapsus. prociduous, --'duus, a. särsk. anat. med. fram- ei. nedfallande.

proclaim, prokla'm, va. utropa (a person emperor,... till.. .etc.); (offentligen) förkunna (to the world), kungöra; offentligen (om myndighet) påbjuda, pålysa (t. ex. a fast); afkunna lysning för, jfr ex.; förklara fredlös †; ~ war, förklara krig; n^ed emperor, utropad till kejsare; to have one's self »*ed loith a woman, låta lysa för sig och en kvinna. ~er, -ur, s. offentlig utropare, förkunnare; härold, proclamation, proklama'sjun, s. proklamation, offentligt utropande ei. förklaring; kungörande, öfverhetens kungörelse, påbud, edikt; (afkunnande af) lysning; »v

of war, krigsförklaring; to issue a utfärda en kungörelse ei. allmänt påbud; to make a se föreg.; allmänligen kungöra ngt; to make , om härold o. d. ut-ropa ngt; särsk. äska ljud. proclitic, proklit'ik, a. gram, proklitisk; s.

proklitiskt ord. proclivity, proldiv'iti, s. lutning, böjelse, tendens (to, för, till); färdighet (tillstånd att vara färdig tin ngt), villighet, beredskap; lätfhet för ngt, läraktighet, proconsul, lat., prokon'sul, s. rom. antik, pro-konsul. ~ar, -ur, ~ary, -uri, a. prokon-sularisk (power); lydande under en pro-konsul (province). ~ate,-at, ~ship,-sjip, s. prokonsulat, prokonsuls ämbete, procrastinate, prokras'tinat, va. O. vn. uppskjuta dag från dag af lätja el. vårdslöshet o. d., draga ut på tiden (med ngt), söla (med), procrastination, -na'sjun, s. uppskjutande, dröjsmål, senfärdighet, söl. prOCra-stinator, -ur, s. en som är fallen för uppskof, sölmakare. procrastinatory, -uri, a. sölande, ujDpskofs-, söl-, procreate, pro'kreat, va. afla; £öda; framalstra. procreation, -a'sjun, s. aflande; fortplantning; framalstrande. prOCrea-tive, -lv, a. aflande; frambringande; af-lings-, alstrings-kraft etc. procreative-ness, -ivnes, s. afiingskraft; alstringskraft. procreator, -ur, s. en som aflar ei. frambringar; fens dagars upphof», fader. Procrustean, prokr Lis'tean, a. eg. grek. mytol. Prokrustes- (bed, säng); lik Prokrustes, jfr följ. ~ize, -lz, va. våldsamt söka förkorta (intvinga, afhugga etc.) ei. förlänga (sträcka, utspänna), »lägga på Prokrustes-säng», göra våld på ngt för att det skall till storleken passa efter (el. in i) ngt annat.

Procrustes, -tèz, s. pr.; bed, »Pro-krustessäng». proctocele, prok'tosel, s. med. ändtarmens

utfallande, proctor, prok'tur, s. laga ombud, fullmäktig,

särsk. jur. (vid vissa domstolar: Court of Admiralty o. kyrkliga domstolar) Sakförare, ad-vokat; univ. inspektor el. fiskal öfver studenternas uppförande; kyrk. Omblld föl' lägre

presterskapet vid kyrkomötet (Convocation); va. P si. vara ombud för, ombesörja, förvalta; Queen's (P)~, allmän åklagare vid vissa domstolar (jfr ofvan), ^age, -adj, s. ombuds förvaltning; is. si. föraw. ombesörjande, skötande. ~ial, -troc£or's tjänst o. värdighet.

procumbent, prok&m'bent, a. liggande framstupa; bot. nedliggande, krypande.

procurable, proku'rabl, a. anskafflig.

procuracy, proku'rasi, s. en prokurators ei.

ett ombuds förvaltning ei. tjänst, procuration, prokura'sjun, s. anskaffande; förvaltande af andras angelägenheter; ombudsmannaskapjfullmäktigskap; fullmakt, prokura; mäklarprovision, jfr ned.; kyrk. afgift till biskop för visitationer; ~ money, provision för anskaffande af lån; by (ei. per) hand. per procura(m) (genom ombud ei. på grund af fullmakt).

procurator, prok'uratur, s. rom. antik. (: ståthållare, landshöfding), hist. o. jur. proku-rator; andras sakförvaltare, fullmäktig, ombud; ~ fiscal, Skoti. fiskal (allmän åklagare vid underrätter). <%Jal, -tè'riål. U. pro-

kurators-, hörande till ei. utförd af en prokurator. ~Ship, -sjip, s. en prokurators (jfr ofvan) ämbete ei. värdighet; om-budsmannaskap, förvaltning. ~y, --'--i, a. förvaltande, ombesörjande; tjänande till att anskaffa ngt; förvaltnings-, ombuds-.

procure, p»okü'r, va. (för)skaffa (to, ngn ngt), anskaffa; förskrifva, rekvirera en person; förskaffa sig (ngt, äfv. † ~ one's self); ådraga (tilldraga) sig; utverka (t. ex. the prisoner's pardon); åvägabringa, föranstalta, åstadkomma, bereda; öfvertala, med böner förmå †; förorsaka, förmå ngn att göra ngt †; VII. se pimp; se ex. under needful. rvment, -mënt, s. förskaffande; föranstaltande; mäklande, mellankomst för att anskaffa ngt. ^r, -ur, s. anskaffare ; mäklare, jfr föreg.; kopplare. ~SS, -ës, s. kopplerska.

prod, prod, s. prov. spets, brodd; syl; styng, stöt med ngt spetsigt; va. sticka, stöta i (with, med ngt spetsigt); vn. sticka etc., göra hål.

prodigal, prod'igal, a. slösaktig (äfv. om ting, t. ex. expenses); ödslande, slösande (of, med); s. slösare; the ~ (son), bibi. den förlorade sonen; ~ of life, som djärft sätter lifvet på spel; a ~ dog, en bortsprungen hund som kommit igen. ~ity, -'iti, s. slösaktighet, ödslande, slöseri, prodigious, prodidj'us, a. underbar, vidunderlig; oerhörd, ofantlig. ~ness,-nës, s. underbarhet, vidunderlighet; ofantlig storlek.

prodigy, prod'idji, s. (pl. -gies, -z) järtecken; under, underverk; vidunder; a ~ of a child, ett vidunder till barn; ett underbarn; a ~ of learning, ett under af lärdom; to do -gies, uträtta underverk

(t. ex. af flit, af tapperhet).

prodition †, prodisj'un, s. förräderi.

proditor †, prèd'itur, s. förrädare. ^iOUS †, -tà'rius, a. förrädisk, äfv. : lätt yppande, uppdagande ngt. ~y †, -1, a. förrädisk, trolös.

produce, produ's, va. producera i aiia bet., jfr det föij.; framföra, framdraga aiim. biid. (t. ex. vitnen, i ljuset, biid.), framlägga (: andraga, förete) bevis etc.; framtaga ngt gömdt (t. ex. ur fickan); komma fram med; frambringa, alstra, åstadkomma; förfärdiga, tillverka; orsaka; hafva (föra) med sig som föijd; om jorden etc. bära, gifva; afkasta vinst; geom. etc. förlänga, utdraga, utsträcka (a line, a surface, a solid); vn. producera, vara produktiv, gifva afkastning; s. (-'-) hvad som är frambragt, alster; afkastning, is. jordens, el. i allm. af landtmannaarbete (of a dairy, of a farm etc.) ; afkomst, vinst; behållning, frukt, resultater); ~ one's self, framträda i dagen (offentligen) o. visa sig (t. ex. at an open window); this family many great men, ... frambragte (fostrade) många store män; a neio comedy will be speedily ... kommer snart att uppföras. ~r, -ur, s. frambringare, alstrare; den (ei. dét) som åstadkommer (ei. -mit) ngt (t. ex. the ro of the footsteps); ekon. producent; tekn. generator (: gas-*w). producible, produ'sibl, a. som kan framdragas, företes, frambringas ei. utsträckas (jfr produce, va.), ^ness, -nës, s. egenskap att kunna framdragas etc.

prOdUCt, prod'ukt, S. produkt i alla bet., äfv. mat.; alster, verk, frukt biid., foster (t. ex. of fancy, of his pen); verkan, följd)}C; pl. äfv. fabrilcat(ion); va. (- -') förlänga, utsträcka. ~ible, -ibl, a. se producible. ~ile, -'il, a. utsträckbar, uttänjbar. ion, -duk'sjun, s. produktion, producerande; frambringande, alstring; framdragande, framvisande, företeende; produkt, alster (jfr product); utsträckning, förlängning. ~ive, -'iv, a. alstrande, alstrings- (capacity, power, -kraft); frambringande (of, ngt); produktiv, gifvande afkastning ei. afkomst; gifvande, fruktbar (of, på), rik (of, på); fiskrik (lalce etc.); ~ labour, ekon. produktivt (i ekonomiskt afseende nyttigt) arbete; a ~ mind, ett fruktsamt snille; this will be no of the most brilliant results (of the worst consequences), detta kommer att medföra de mest lysande resultat (de värsta följder). ^iveness, -'ivnës, s. alstringsförmåga; produktivitet (jfr föreg, a.), egenskap att vara produktiv (t. ex. of labour) ei. fruktbringande; fruktbarhet (of land etc.); rikedom; fiskrikhet. ~ivity, -'iti, s.

alstringsförmåga, produktivitet.

proem, pro'ëm, 5. inledning, företal. ~ial, -e'mial, a. inlednings-, tjänande till inledning.

pro-English, proing'glisj, a. engelsksinnad,

engelskvänlig, profanation, profånå'sjån, s. vanhelgande.

profane, profa'n, a. profan : oinvigd, ej invigd (place); ohelig, oren: gudlös, hädisk (oath; tongue, word); va. profanera : vanhelga (äfv. »neddraga»), kränka det heliga; missbruka Guds namn (äfv. tiden etc.); (to

use) ~ language, ... svordomar och förbannelser; (to shelter them from) the eyes of the ... profana blickar. neSS, -ës, s. gudlöshet, hädiskhet; gudlöst tal, hädelse(r), grofva svordomar.

-ur, s. vanhelgare; Guds namns missbrukare; bespottare, hädare, profanity, -fån'lti, s. se, pr o fineness.

profert, (lat. vblform : han framdrager), pro'flrt, s. jur. en handlings företeende infor domstol.

profeSS, profës', va. öppet (offentligt) bekänna, förklara ei. uttala; bekänna sig till (t. ex. en religion); förklara för, öppet angifva såsom; förklara (försäkra) sig, påstå sig (med to o. infin.); förklara sig vara skicklig (yrkeslärd) i; offentligen undervisa i; praktisera, utöfva (ett yrke, jfr nuion); vn. aflägga öppen bekännelse; aflägga kloster- o. d. löfte. ~ed, -t, pp.; a.förklarad, uppenbar; afsvuren (enemy, foe); tydligt bekännande sig ei.

visande sig vara (t. ex. a ~ Christian : en kristen till bekännelsen, en som tillhör kristna läran; jfr vid. ex.); yrkeslärd, yrkesmässig, som är ngt till yrket, äfv. (jfr föreg, bet.) : ärke-, inbiten; som aflagt klosterlöfte (monk, nun); a ~ cook, en utlärd, yrkesmässig, konstförfaren kock (ei. kokerska); a gamester, en spelare till yrket; a ~ smoker, en stark (inbiten) rökare; P. de Q. made a ~ voyage in search of the southern continent, P. de Q. gjorde en upptäcktsresa (med erkändt syfte att) för att uppsöka den södra kontinenten. ~edly, -èdli, ad. erkändt, öppet; enligt eget erkännande ei. påstående äfv.: enligt hvad man vill låta påskina; skenbarligen, skenbart. ~ing, -ing, prt.; a. särsk. i det yttre bekännande, jfr ex.; bedyrande, hycklande; skenfager; s. bekännande, bedyrande; he toas no more than a Christian, han var kristen blott till den yttre bekännelsen; ~ stuff, fagert snack, ^ion, -fesj'un, s. öppen förklaring, försäkran, försäkring; bekännelse; afläggande af kloster- o. a. löfte; kall, (is.

lärdt ei. artistiskt) yrke, fack (jfr ex.), »profession» äfv. konkret kollekt, (äfv.: ena yrkesbröder), jfr ex.; ~ of faith, offentligen aflagd trosbebännelse; the ofta »fakulteten», läkarekåren (: the medical jfr föij.; the three (learned) den teologiska, den juridiska (the legal o. den medicinska »banan» (ei. professionen kollekt., jfr ofvan); these offers loere only dessa anbud voro blott tomma ord; to make public ~ of (t. ex. the Roman Catholic religion), offentligen bekänna sig till (den rom. kat. religionen) ei. aflägga offentligen sin trosbekännelse såsom tillhörande den el. den läran; to make noS of friendship, afgifva vänskapsförsäkringar, försäkra ngn om (bedyra) sin vänskap; to make literature a göra literaturen (författande) till sitt yrke, slå sig på författarebanan; (äfv. a beggar, a gamester etc.) by till yrke(t), till facket. ^ional, -fèsj'unål, a. tillhörande ett kall, ett yrke (jfr föreg, s.); yrkesmässig, fackmässig, yrkes-, fack-; s. F (eiiipt. för ~ man ei.gentleman), man af facket, af yrket, fackman (is. tillhörande the learned p>rofessions : teolog, jurist, oftast läkare); offentligen uppträdande konstnär, särsk. musiker (pianist etc., sångare), äfv. yrkessportsman, aktör, boxare, konstberidare o. d.; you should have ~ advice, ni borde rådfråga läkare (ei. en jurist); ~ beauty, skönhet på modet (under en London season : en ung dam som blott för sin skönhets skull inbjudes i de förnämsta kretsar); ~ duties, ens pligter såsom läkare etc.; ~ help, läkarbiträde, -hjälp; ~ income, inkomst(er) en läkare etc. har af sin verksamhet ss. sådan, ens inkomster »på (af) praktiken»; ~ study, fack- ei. »bröd»-studium (-studier). "wionalist)|<, -fësj'ånålist, s. yrkesman, jfr föreg. 'viOnally, -fësj'unåli, ad. se r>*edly%; till yrket; yrkesmässigt; såsom fackman (läkare, sångare etc., jfr ional); i (af, på) sin yrkesverksamhet, i (på) sin profession, ^or, -ur, s. bekännare (of a religion, of a doctrine, of a philosophy), särsk. religiös si. »en utvald», en »sann kristen»; professor (in the university; of, i, t. ex. mathematics). ^Orial, -6'riål, a. professors-; ~ chair, kateder; professur. ~0riat, -o'riåt, s. professorskår, samtlige professorer. ~oriate -6'riåt, worship, -ursjip, s. professur, professorsämbete (in, i, t. ex. Divinity, teo-

proffer, profår, va. framräcka (t. ex. one's hand, äfv. : bjuda handen); framkomma

med (t. ex. förslag, r&d)-, erbjuda, tillbjuda;

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.proffer

r Talspråk. 1056 P Lågt språk. prognostication

själf mailt gifva; försöka (på), företaga)|<; s. tillbud, anbud; försök >j<; to make a ~ of... to ..., erbjuda, tillbjuda ngn ngt. ~er, -ur, s. erbjudare etc. jfr föreg.

proficience, profisj'ens, proficiency, s.

betydligare framsteg, förkofran (in, i); förvärfvad kunskap, skicklighet (in, i; on, på ett musikaliskt instrument); förfarenliet; hög ståndpunkt i ngt rack; to make (great) göra (betydliga) framsteg; afv. gå långt, hinna långt i ngn färdighet.

proficient, profisj'ent. a. o. s. (en) som har gjort betydliga framsteg, som eger färdighet, (en) som är skicklig, »talang», »mästare» (in, i; on the piano, på piano; with, med, »på» ett vapen : i bruket af ett vapen o. d.); they are equal de äro lika skickliga; a prize was instituted for the hest ~ at the examination, ett pris stiftades för den som var bäst vid examen. ~ly, -li, ad. med framsteg, med skicklighet.

profile, pro'fel, -fil, s. profil (: sidobild af ett ansigte; byg. fort. [kontur]afbildning af ngt i lodrät genomskärning); va, afteckna i profil, i genomskärning, profilist, -list, s. en som aftecknar i profil.

profit, pr6f'it, 8. fördel, nytta; gagn, vinst;

stundom förkofran; särsk. hand. pekuniar behållning, förtjänst, »avangs», pl. afkastning, intägter; va. gagna, vara till gagn (nytta, fördel) för; äfv. lända ngn till förkofran; vn. gagna, vara till nytta; draga (hafva, hämta, skörda) nytta, fördel (by, af : göra sig till nytta; from, af); göra framsteg, förkofra sig; to derive ~ from, draga (hafva) nytta (fördel) af; to leave (yield) a lemna behållning (gå med vinst); to make förtjäna (by, på ngt, ott företag etc.); draga vinst (af); to make a large ~ (ci. large tjäna stora pengar; to make one's ~ of, förtjäna (pengar) på, göra sig en inkomstkälla af; (to sell, to work a mine etc.) at (ei. to) a (great) med (stor) vinst; office of indrägtig tjänst; I put it down to (the account of) ~ and loss, jag skrifver upp det på vinst- och förlust-kontot äfv. aiim. biid.; ~ one's self by, se ofvan ~ by; to be **ed by, hafva gagn af, vinna (särsk. förkofran) på; what thy toilsf hvartill hafva dina mödor tjänat? ~-and-l0SS, a. i sms. vinst- och förlust- (account, konto), stable, -abl, a. fördelaktig (to, för), gag-nelig, nyttig; vinstgifvande, lönande, inbringande. ~ ableness, -åblnës, s. lönande beskaffenhet, affärs o. d. fördelaktighet; gagnelighet, nytta, ^ably, -abli, ad. fördelaktigt, till ngns, sitt gagn; med vinst, ^ing, -ing, prt.; s. vinst, förkof-

ran. "Jess, -lës, a. gagnlös; ofördelaktig, utan vinst, ej inbringande, profligacy, prof'ligasi, s. oordentligt, vildt

lif, utsväfning(ar), ytterlig lastbarhet, liderlighet; skamlighet, skändlighet i ei.

af en handling.

profligate, profiigät, a. ytterligt lastbar, liderlig; fräck, skändlig handling; s. liderlig sälle, i laster försjunken människa. ~ness, -nës, se profligacy. profluent †, profluënt, a. framflytande, profound, pr6fau'nd, a. djup (äfv. bild. : suck etc., jfr följ. bet.); djupsinnig, klyf ti g; grundlig lärdom, undersökning etc.; grundligt läl*d, som inträngt djupt i ngt, väl bevandrad (in, i); dunkel biid., outgrundlig; ödmjuk vördnad(sbetygelse); S. (the poet. djupet

(: hafvet ei. afgrunden). ~ly, -1?, ad. djupt; grundligt; F mycket; ~ skilled in (music etc.) grundligt hemma i ...; to sigh sucka djupt. ~neSS, -nës, s.

djup äfv. bild., jfr ofvan.

profundity, profun'diti, s. djup ofta bild. :

djupsinnighet, grundlighet. profuse, profu's, a. aitför frikostig, slösaktig, slösande (in, i afseende på; of, med; on, mot); öfverflödande, öfverflödig, aitför ymnig, riklig, rik (of, på); ~ ornament, öfverlastad ornering, öfverlastning af prydnader. ~neSS, -nës s. slöseri; riklighet, ymnighet, öfverflöd {of af, på), profusion, -fii'zjun, s. se föreg. 5.; a ~ of ivords, en ordström (aitför många ord); in i öfverflöd, i öfvermätt, prog, prog, vn. P gå och tigga ei. gå och se

Sig Om hvad man kan komma öfver till sitt uppehälle (for, efter); snatta, stjäla; s. P (eg. hoptiggda,hopletade) lifsmedel; tiggare, »matsnok».

progenitor, prodjën'itur, s. stamfader, en af ens förfäderna)pl. förfäder, stamfäder; the ** of men, människoslägtets stamfar, den första människan, progeny, prodj'eni, s. afföda; afkomma;

efterkommande: slägt, stam. proggery, prog'uri, s. Si. matvaror, matsäck.

proglattis, proglåtfis, s. zool. led af en binnikemask.

prognosis, gr., prognosis, s. med. prognos

(förutsägande af en sjukdoms gång).

prognostic, prognos'tik, a. förebådande,

förut antydande; med. prognostisk; s. förebådande tecken, förebud; förutsägelse; med. symptom; prognos, ^able,

-abl, a. som kan förutsägas, jfr följ. ~ate, -àt, va. förebåda, på förhand antyda; (på grund af tecken) förutsäga, ^ation, -à'sjån, s. förutsägande (på grund af

tecken); förebådande tecken, förebud, prognosticator, -àtur, s. en som (på grund

af tecken) förutsäger gången af ngt is. en

sjukdom.

programme, fr., program, s. program.

progress, prog'res, s. framåtskridande eg. i rummet: gång, lopp, (fram)färd; framåtgående, -trängande, -ryckande; vandring genom lifvet, lefnadslopp; bild. en saks (fort)gång, förlopp; framsteg, förkofran.

Utveckling, tillväxt {in, i); (har endast i följ. bet. pl.) konungs eriksgata, domares rundresa; vn. (--') gå (skrida) framåt; fortsätta sin väg; göra framsteg; fortgå; Pilgrim's pilgrimsfärden genom lifvet

(ss. boktitel: »Kristens resa»); there is Cl progression — I cannot call it a ~ — in his icork toward a more and more prosaic level, i hans (en författares) arbete finner man en fortgång — jag kan ej kalla det framåtskridande — mot thorny bushes impede ... hindra en att komma fram; to make gå (komma, skrida etc.) framåt i aiia bet.; komma fram (through)-, komma någonvart (in, i, med); göra (a good, goda) framsteg; förkofra sig, äfv. förbättras, blifva bättre; to report eg. pari. om utskott afgifva

berättelse o ni huru sakerna stå, huru långt man kommit med ngt ännu ej fullbordadt, uppläsa protokollet, aflägga rapport; in på (under) väg, stadd i fram-färd; i görningen, under arbete (tillredning, uppförande [om byggnad], utarbetning, utgifning etc.), pågående, försiggående (: in course o/*~); i sin daning, på (»god») väg att bli ngt af; in ~ of becoming ..., på väg att blifva ...; in ~ of time, under tidens lopp, med tiden. ~ion, -gresj'un, s. eg. o. biid. framåtskridande, gående framåt; fortgång, lopp; mat. progression; by a sloio långsamt (skridande framåt), ^jonal, -gresj'unal, a. fortgående; hörande till fortgång ei. framåtskridande, zionist, -gresj'unlst, s. en som hyser den åsigt att samhället (mänskligheten) går framåt; poiit. medlem af framstegs-(reform)partiet. ~jst, -1st, s. vän af framåtskridande, poiit. (is. i

vissa länder, t. ex. Spanien) jfr föreg. /V/IVe, _'lV,

a. framåtskridande äfv. biid., (stadd i) fortskridande; the ~ form, gram.: omskrifn. med hjälpv. to be o. part. pres. af ett hufvudverb för att beteckna pågående (ej fullbordad) verksamhet.

'viveness, -'ivnës, s. framåtskridande; egenskap att gå framåt, att utvecklas.

prohibit, prohib'it, va. förbjuda; förhindra (from, från; a person to do ... ei. from doing, ngn att göra ngt; a thing to be

done); äfv. undanbedja sig. "^ed, -eå,pp. förbjuden (t. ex. varor, slägtled). ~er, -Ul', S. en som förbjuder, förhindrar. ^ion, -bisj'un, s. förbjudande, förbud; jur. prohibition (förbud från öfverrätt till underrätt att — såsom inkompetent — vidare handlägga ett mål); ^

duty, skyddstull, zionist, -bisj'umst, s. anhängare af skyddstullsystemet. ~ive, -iv, ~0ry, -uri, a. förbjudande; förhindrande; ~ duty, skyddstull; ^ system, skydds(tull)system. project, prodjékt', va. geom. projiciera; afteckna (i projektion); kasta (framåt) is.

skuggor etc. (ur optisk synpunkt); fram-, Ut-

skjuta; göra projekt (förslag, utkast) till, framställa förslag till; uppgöra planer; byg. etc. göra utskjutande, framspringande (låta framkraka), ge relief, framhäfva; vn. vara framskjutande, springa (sticka) fram, stå (räcka) fram, äfv. (t. ex. om taktegel) öfver hvarann; uppgöra planer)^; s. (prod'jekt) plan, förslag; löst hugskott, omoget förslag (: idle the French <^ed themselves against the German line, fransmännen störtade fram mot tyskarnes linie; he entered into the han gick strax in på förslaget; a man given to en projektmakare. ~ile, -il, a. framdrifvande ei. -drifven; mek. kast-(force, motion)-, s. kastkropp, projektil; pl. mek. läran om kastade kroppar, ballistik. "Jug, -ing, prt.; a. framstående, -springande, -skjutande, framkrakande; lltbygd; S. framkastande i flere bet., jfr ofvan ; ~ part, utsprång, utkrakning. ^ion, -k'sjun, s. framkastande; framskjutande; framskjutande del, utsprång särsk. byg.; uppgörande af en plan; förslag, plan; afteckning (is. i projektion på ett perspektiv-pian), geom. projektion; upright ^, vertikalprojektion, jfr elevation ; powder of alkem. guldvandlande pulver. ~0r, -fir, . <?. en som uppgör förslag (of, till), förslag-ställare, planläggare; projektmakare. Ure, -ür, -jur, s. utskjutande, framspringande; byg. äfv. öfverkrakning; utsprång, prolapse, prolåps', vn. med. falla ut ei. fram;

S. se följ. prolapsion, -lap'sjfin, prolapsus,

iat., -us, s. med. framfall, nedfallande (is. of the rectum, of the uterus). prolate, pro'lat, a. geom. utsträckt, förlängd, utdragen (is. spheroid, i axelns riktning, i mots, till oblate); va. † (--') gifva ifrån sig, frambringa ljud; ~ ellipsoid, ellipsoid uppkommen af en ellips' roterande omkring sin större axel (dets. som ~ spheroid). prolation, -la'sjun, s. frambringande, yttrande †; uppskof)(<. proleg, prè'lëg, se proped.

prolegomena, gr., prolëg6m'ènå, s. pl. inledande anmärkningar. ~ry, -nåri, pro-legcmenous, -nås, ci. inledande, förberedande.

prolepsis, gr., prolep'sis, s. ret. prolepsis

(upptagande på förhand af möjliga invändningar); en

händelses förläggande före den rätta tiden; nödvändigt antagande ei. förutsättning, antagcu grundsats. proleptic(al), prolep'tik(al), a. ret. prolep-tisk, jfr föreg. 5.; kommande före (med. före den vanliga tiden).

proletaire, fr., proiètà'r, s. proletär, proletarian, -lån, a. hörande till proletärerna, till det lägsta folket, proletariat, -låt, s. proletariat, det lägsta, utfattiga folket.

proletary prol'etarl, S. eg. rom. ant., se pro-letaire.

prolicide, prol'isid, 5. förgörande ei. dödande af egen afkomma, proliferous, prolifårus, a. bot. alstrande nya individer : knoppbildande om blad, Sättande knopplökar om blomknoppar.

prolific, prolif'ik, ~al, -ål, a. afvelsam, fruktsam; wm. fruktbar, rik (of, på), produktiv; bot. se föreg. ~atiOn, -a'sjun, S. djurs, växters fortplantning; befruktning; bot. framalstring af nya knoppar ur en blomma o. d.powder-puff

vande ut för jagten; it well, det ser lofvande ut. ~d, -t, pp. (ut)lofvad; the (P)~ Land, det förlofvade landet; they had been ~ to one another, de hade blifvit förlofvade. -è', s. jur. en som mottager ett löfte. ~r, -år, 5. en som lofvar, löftesgifvare.

promising, promising, prt. af föreg.; a. lofvande, ingifvande förhoppningar, förhoppningsgivande {state; youth, äfv. »förhoppningsfull»). ~ly, -li, ad. (på ett) lofvande (sätt).

promisor, prom'isor, s. jur. löftesgifvare (i mots, till promisee).

promissorily, prom'isurili, ad. i form af löfte, löftesvis. promissory, -ri, a. innebärande ett löfte; ~ card, presentkort; ~ note, revers, skuldsedel; hand. is. egen (ei. »torr») växel, växel på utställaren.

promontory, prom'onturi, s. hög udde (jfr

headland).

promote, prornè't, va. främja, befordra; uppväcka, anstifta (mutiny etc.); befordra tin högre plats, upphöja (t. ex. to the rank of colonel). ~r, -ur, s. befordrare, gynnare; en som uppmuntrar tin ngt, anstiftare (t. ex. of sedition); hand. (bolags-) vin glare, »Grunder»; befordringsmedel. promotion, -m6'sjun, s. befrämjande, befordrande, gynnande, understödjande; befordran, upphöjelse till högre rang el. tjänst; högre tjänst; to obtain vinna befordran, blifva befordrad, promotive, -lv, a. befordrande (med of), pro-motor, -ur, s. se hand.

prompt, promt, a. färdig, till hands; om pers. snar {in, i; to, att), rask, hurtig, äfv. »slagfärdig»; om sak skyndsam, ofördröj-lig, snar; haud. »prompt», kontant (payment)', s. hand. betalningstid på en vara: va. pådrifva, egga, mana; ingifva, diktera (to, för); påminna om; påminna ngn (äfv. one's memory), sufflera, »hviska», »hjälpa på traf ven»; ~ in obedience, snar (villig) att lyda; at the hand. på (vid köpet) bestämd betalningstid. book, teat, sufflörbok, text. ~-n0te, s. hand. nota på köpta varor upptagande betalningstid o. beloppet (räkning sänd tillika ss. anmaning). -v-er, -ur, s. pådrifvare, påminnare; tillskyn-dare, ingifvare; teat, sufflör; box,

sufflörlucka; side, vänstra kulissen (från scenen räknadt); opposite högra ku-lissen. ~ing, -ing, prt.; s. pådrifvande, eggande; tillskyndelse; sufflerande; ingifvelse, råd, (ofta pl.) hvad som tillhvi-skas ngn.

t. ex. paying : punktlig betalning). ~ness, -nes, se n»itude. ~uary, -uåri, s. hand. nederlag, magasin, promulgate, promul'gat, va. kungöra, offentliggöra. promulgation, -ga'sjun, s. kungörande, förkunnande, offentliggörande (af en lag, en förordning). promulgator, -'--ur, s. en som kungör etc. promulge >K, promåidj', se promulgate. <v»r,

-ur, s. offentliggörare, förkunnare, pronaos, gr., prona'os, s. byg. förhus, vapenhus till en kyrka.

pronation, prona'sjun, s. handens vändande

(ei. ställning) med flatsidan nedåt, pronator, prona'tur, s. anat. inåtvändande muskel, muskel tjänande att vända flathanden nedåt, prone, pr on, a. lutad framåt, nedböjd; lutande, sluttande; liggande framstupa; hufvudstupa, brådstörtad, vild fart o. d.; benägen, fallen, begifven (to, för, på, vani. ngt dåligt). ~neSS, -ës, s. framåtlutande ställning, framstupa läge; stupande, brant sluttning (of a hill); fallenhet, benägenhet, begifvenhet (to, för, på; att).

prong, prong, s. spetsigt instrument; spets, udd, is. gaffeludd, -klo; klo på hvarjehanda verktyg; högaffel; ngt liknande en gaffeludd: gren (t. ex. på en lanshylsa), »arm» (t. ex. af ett vattendrag); Va. spetsa på cn gaffel etc. 'Xz-faOC,

pronominal, pronom'inal, a. gram, pronomi-nel, tillhörande ett pronomen ei. som har natur af pronomen. ~ly, -1, ad. såsom (ett) pronomen, pronoun, pr6'naun, s. gram. pronomen, pronounce, pronau'ns, va. uttala, utsäga;

offentligen, högtidligen förklara (för) (t. ex. a person [to be~\ a traitor; the signature to be a forgery), förkunna; afsäga, afkunna, fälla (sentence etc.); föredraga, framsäga,

hålla ett tal o. d.; VII. >|< dets. som: ~ One's

self, yttra sig, uttala sitt omdöme (on, om). ~able, -abl, a. som kan uttalas. ~d, -t, a. (en gallicism) förklarad, afgjord, tydlig, otvetydig, -år, s. en som uttalar etc. pronouncing, -ing, prt.; a. uttals-, angifvande uttalet (dictionary). pronuncial, pronån'sjål, a. hörande till uttalet, uttals-, pronunciation, pr6nånsiå'sjun, (-sjià'sjån),

s. uttal (af ord, af ett språk, ärv. ngn särskild persons) ; rotor, fram-, utförande (jfr delivery);

uttalande (o/* one's opinion).

i: note, bi do, o: nor, o: not, à: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.pronunciative

F Talspråk. 1060 p Lågt språk.

proper

pronunciative, pronun'siativ, a. hörande till uttalet, uttals-; dogmatiskt förklarande †.

proof, prof, s. prof; pröfning, pröfvande, tagande (verkställande) af prof; försök; bevis (arv. ss. piiu-. kollekt.), bekräftelse gnm pröfning (of, på; to the contrary, på motsatsen); pröfvad styrka (hållfasthet, oge-nomträngligliet etc.); styrka, »grad» hos spritvaror, särsk. normalstyrka; prof bild, -aftryck, boktr, afdrag, korrektur, jfr sms.; a. som håller profvet; fast, som står emot, ogenomtränglig (against, to mot, för; ofta i sms. : water-etc.); bild. fast,

ståndaktig, orubblig, obeveklig etc., jfr ex.;

before the letter, se n-copy; ~ of cannon (of powder), kanon-(krut-)prof; to pull (take) off a taga ett proftryck, boktr, afdraga ett korrektur; -we have abundant ~ that ..., vi hafva mer än tillräckliga bevis för att (... strong n^s to shoio that); as a ~ of in ~ of, till bevis på (för); o degrees above ei. over (below) ... öfver (under) normalstyrkan, öfver-(under)gradig; of n (efter ett subst.) dets. som ~ (adj.) (t. ex. armour of /v, ogenomtränglig rustning, pansar etc. som ej hugg el. skott biter på); ocular Se ocular; to put to the sätta på prof; pröfva, probera; to be ~ against (ei.)j(to), vara »hård» mot (t. ex. bullets, steel etc. : som ej ... biter på); vara otillgänglig för, ej låta sig påverkas cl. rubbas af, stå emot, trotsa alla angrepp el. (öfvcrtalnings-, mutnings- etc.) försök. ~-ball, s, passkula,

kaliberkula. ~-bank, ~-butt, s. skott-vall. ~-C0py, s. profaftryck (ett af de första aftrycken af ett kopparstick el. d. »avant la lettre»).

^-correcting, s. boktr, korrekturläsning, ^-impression, s. se copy, boktr. äfv. afdrag. ~-mortar, s. profmörsare för krut-profning. ~-needle, 5. probernåi. ~-print, s. se impression. ^-Sample, s. hand. prof (b it, stycke). ~-sheet, s. boktr, prof-ark, ett senare korrektur; to take off a afklappa. ^-spirit, s. sprit af normalstyrka. ~-text, s. (bibel)text(-ställe) som anföres som bevis. ~leSS, -lës, a. opröf-vad; obevisad; ej hållande profvet. lessiy, -lësli, ad. utan prof; utan bevis.

prop, prop, s. stöd, stötta; stag(ning); gruf. stämpel, dörrstock; mek. stödjepunkt, jfr fulcrum; se vid. pole-n (äfv. 'v-rod, ~ -Stick); (rot)skott; pl. si. kryckor; va. sätta stöttor under, stötta (upp> under); stödja, hålla uppe, uppbära, propædeutic, propedu'tik, a. (äfv. ~al, -al) bibringande förkunskaper, inledande i en vetenskap. S, "S, s. j)l. propedevtik.

propagabie, prop'agabl, a. som kan fortplantas el. (om åsigt, lära etc.) vidare Spl'idaS.

propaganda, lat., propaganda, s. propaganda i aiia bet. propagandism, -dizm, s. propaganda, (metod för, nit i) utbredande af åsigter, propagandist, -dist, s. en som gör propaganda (som egnar sig åt ut bredande af en åsigt).

propagate, prop'agat, va. fortplanta (t. ex. a breed of horses; a species of fruit-trees ; fys. a sound etc.), afv. biid. : föra vidare, utbreda lära, utsprida rykte; vn. fortplanta sig; utbreda sig. propagating, -ing, prt.; s. fortplantning; utbredande; ~ glasses, drifbänksfönster. propagation, -ga'sjun, s. fortplantning; utbredande (t. ex. of the Gospel among pagans), propagative, -iv, a. fortplantande, utbredande, propagator, -ur, s. en som fortplantar afv. om djur ei. växt ; utbredare (of the Gospel etc.).

proped, pro'ped, s. zool. fotlikt bihang hos

vissa larver.

propel, prèpër, va. mek. framdrifva ett fartyg, en projektil etc. ~led, -d, pp.; ~ by steam om en farkost, en vagn etc. drifven med ånga.

~ler, -ur, s. ngn ei. ngt som framdrifven framdrifvare, framdrifningsapparat, is. propeller, (fartygs-, drif-)skruf (afv. 'vler -wheel); p ropelie if artyg; infant n, Am. F barnvagn, 'vling, -ing, prt.; s. framdrifvande.

propend †, propënd\ vn. luta; vara benägen. ~ency, -ënsi, s. lutning; benägenhet; fundering)}C. propense, prèpëns', a. böjd, benägen (to, för ngt godt ei. ondt). ~ness -nës, pro-pension, -pën'sjun, propensity, -iti, s. benägenhet, böjelse, llist (to, för, jfr ofvan), proper, prop'ur, a. egen; säregen, egendomlig (tO, för); egentlig (ofta efter sitt subst., jfr ex.); naturlig lör ngn, ngt; särskild, enskild, jfr ex.; egnad (for, för), lämplig, passande (to, för); riktig, rätt, vederbörlig, behörig, på sin plats; hor. i sin naturliga färg; ad. P is. Am. riktigt, dugtigt, »ordentligt», »viirre»; the ~ authorities, vederbörande myndigheter; in condition, i försvarligt skick, i godt stånd; corol (flower), bot. småblomma i en blomkorg; n expenses, hand. en affärsmans privatutgifter; /v; fraction, egentligt bråk; 'v judge, behörig domare; ~ name, egennamn, nonien proprium; n owner,rätt(er) egare; the ~ person, rätt(a) person(en)

(den som är »närmast till ngt», den ngt naturligen el. i afs. på hans rättsförhållanden el. hans förmåga etc. i första rummet vidkommer); ill a n sense, i

egentlig (bokstaflig) mening; London det egentliga London (förstaderna frånrak-

å: fatc, K: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, èi licr, 1: fi tio 1: fin, f fir,proper

nåde); in Sweden r\>, i det egentliga Sverige (efter engelsk uppfattniag särsk. Svealand); at the rv left corner of the palace, i palatsets vänstra hörn inifrån palatset räknadt; it is ~ that (I should), det är på sin plats, det är tillbörligt att ...; what was ~ for (me) to do, what was to be done, hvad som (bäst, rättast) borde göras; to deem it to see to think anse lämpligt, finna för godt (to, att). ~ly, -li, ad. egentligen; i egentlig mening; lämpligt, (på ett) passande (sätt); i vederbörlig (form ei.) ordning, behörigen, riktigt (äfv. Pis. Am.: dugtigt, med besked, »värre»); ~ so called, egentlig(en så kallad), ... i egentlig mening (betydelse); ~ speaking, egentligen taladt, för att uttrycka sig (mera) egentligt; their interests ~ understood, deras eget välförstådda intresse. ~neSS, -nes, s. egentlighet. tied, -tid, a. besittande egendom, besu-ten. ~ty, -ti, s. (pl. ~ties, -z) egendomlighet, (utmärkande) egenskap; egendom; eganderätt (in, till); pl. teat, rekvisita; konst, attributer is. måi. : atelier-inventarier; personal lösegendom; real fast egendom. ~ty-man, s. teat, en som har uppsigt öfver rekvisita. ~ty -tax, s. jordränta.

prophecy, prof'ësi,s.profetia; förutsägelse, spådom; bibelförklaring, predikan†. prO-phesier, -siur, 5. en som profeterar, förutsägaren profet, prophesy, -si, va. o. vn. profetera, förutsäga; bibi. predika.

prophet, profet, s. profet särsk. bibi.; siare, förutsägare; uttolkare; ~ of evil, olycks-profet; the major (minor) bibi. de större (mindre) profeterna; to be (prove) a true äfv. vara (blifva) sannspådd, ^ess, -ès, s. profetissa; sierska, spåkvinna. ~ic(al), -'ik(al), a. profetisk; siare- ; förutsägande (of, ngt); to be ~ of, äfv. spå, bebåda, svicalness, -'ikalnës, s. profetisk egenskap (gåfva), siareförmåga.

prophylactic, prèf?låk'tik, a. (äfv. ~al, -al)

med. förebyggande (jfr preventive)-, s. med. förebyggande medel, preservativ, prophylaxis, gr., -lak'sis, s. med. profylaktik

(läran om sjukdomars förebyggande, sundlietslära).

propinquity, proping'kwiti, s. närhet i rum el. tid, nära grannskap; nära slägtskap.

propitiable, propisj'iabl, a. som kan göras gunstig ei. mildt stämd, propitiate, -iåt, va. göra nådig, gunstig; blidka, försona; vn. utgöra bot, sona (for, för), propitiation, -ia'sjun, s. blidkande, försonande; försoning (äfv. teol.); försoningsoffer, bot (for, för), propitiator, -Utur. s. förso-

nare. propitiatorily, -iatftrili, ad. på ett blidkande sätt; till försoning, propitiatory, -iåturi, a. blidkande, försonande; försonings-; s. bibi. teol. nådastol, propitious, propisj'us, a. gunstig(t stämd), huld, nådig (to, mot); gynsam, gynnande (to, för), blid, mild, jfr föij. ~neSS, -nes, s. nåd, huldhet; gynsamhet, äfv. blidhet, mildhet (t. ex. of climate, of season). propiasm, pr6'plåzm, S. modell särsk. bildhuggares af lera; gjutform, matris, proplastic, proplas'tik, a. görande en gjutform, modellerande; ~ art, dets. som ~S, -s, s. modellerkonst, konsten att göra modeller ei. gjutformar, propolis, pro'polis, s. bins förvax. propone †, propån, se propose. ~nt, -ënt, a. föreslående; s.förslagsställare, en som föreslår ngt. proportion, propo'rsjun, s. förhållande; förhållande mellan ngts delar, storleksförhållande; riktigt förhållande, jämnmått, symmetri, proportion; mån, lott, andel i (rätt) förhållande till det hela; mat. proportion, analogi mellan förhållanden (jfr ratio)-, aritm, regula de tri (: rule of three); va. inrätta efter förhållande, afpassa, jämka (to, efter); forma symmetriskt; due riktigt förhållande; (in) equal (i)

lika delar (kvantiteter af beståndsdelar); to bear (hold) (a certain, the same) /x/ to, stå i (ett visst, samma) förhållande till; in , i proportion, i förhållande (därtill); i motsvarande mängd, myckenhet (styrka etc.); in ^ as, i samma mån som, alt efter som; in the ~ of, (blanda, tillsatta) i proportion af (t, ex. 3 tin i); in ~ to, i förhållande till, i mån af; out of oproportionerlig, icke i (passande) förhållande (to, till ngt annat); to, afpassad efter, i

riktigt förhållande till. ^abie, -abl, a. som kan afpassas (to, efter); ofta dets. som r^al. *vably, -åbli, ad. proportionsvis, i förhållande tin ngt annat, jämförelsevis, 'val, -ål, a. stående i förhållande, mat. proportionel (to, mot, till); i rätt förhållande, proportionerlig, symmetrisk, motsvarande (to, ngt); proportions-; s. mat. term i en proportion; kem. so equivalent. 'v, al ity, -åriti, s. lika förhållande; pro-portionerlighet. ^ally, -ali, ad. i (lika) förhållande; proportionsvis. ~ate, -àt, a. afpassad (to, efter), jfr vid. ~al; va. se proportion. ~ately, -atli, ad. se really; i passande förhållande (mängd, storlek). ~ateness, -àtnës, se ~ality. ~less, -lës, a. oproportionerlig. ~ment, -mènt, s. afpassande (afdelande) i rätt förhållande,

proportionering.

proposal, prèpi'zål, s. förslag, anbud (/or, till, angående); särsk. frieri, jfr ex.; pl. framstälda vilkor; hand. † prospekt, sub-skriptionsplan; ~ of marriage, frieri, giftermålsanbud; ~ for subscription to ..., inbjudning till subskription på. propose, propo'z, va. föreslå (to a person ngn; to med infin., cl. -ing, att), framställa, framlägga förslag; uppställa uppgift, utsätta, Utfästa pris; (nyare, mindre egentl.) ämna (: purpose, jfr ned. med reflex.); vn. uppgöra planer; fria (to, till); ~ for (the hand of) Miss N., fria till fröken N.; ~ to one's self, föresätta sig, ämna, ärna,bereda sig på (to, att); it is to ..., det är meningen (man har för afsigt) att; the end det föresatta målet; the estate to be bought, ... som är på förslag till inköp, som man ämnar inköpa; se ex. vid dispose. ~r, -ur. s. en som föreslår, tillbjuder etc. ngt; förslagsställare; fram-, uppställare

af en uppgift etc.

proposition, propozisj'un, s. framställning, förslag (of, om); tillbud, anbud (of, af); log. gram. sats ; mat. sats, proposition (teorcm ei. problem); loaves of bibi. skådebröd. /v>al, -al, a. hörande till ei. innebärande ett förslag ei. en sats. propound, propau'nd, va. framlägga, framställa (a question etc.); föreslå (a person for admission to [into] is. ett independentsam-fund; to, att). ~er, -ur, s. en som framställer ei. föreslår, proppet, prop'et, S. -skeppsb. nästan lodrät Stötta, propping, -ping, pvt. af prop (jfrd. o.); s. stöttning; (det som nytjas till) stöttning, stöttor, störar för bönor etc. kollekt.

proprietary, propri'etari, s. egare; samtliga egare ei. ti ere egare kollekt.; a. hörande till egare; ~ riqht, eganderätt {in, till), proprietor, propri'etur, s. innehafvare, (laglig) egare; egendomsegare,possessionat; nu$ in a trading company, intressenter i ett handelskompani; ^ of a commercial house (of a firm), en handelsfirmas principal. ~ial,-to'rial,se föreg. a. ~ship, -sjip, s. egande; eganderätt (in, i, till; of, till): ~ of boohs, förlagsrätt, proprietress, -tres, s. egarinna. propriety, ~ti, s. egande, eganderätt † (jfr property)-, lämplighet, riktighet; tillbörlighet; anständighet, skicklighet, höfviskhet (of behaviour, in language etc.); »dekorum», anständighetens fordringar, det passande; anständighetskänsla, pro proctor, proprok'tur, s. univ. biträdande proctor.

props, préps, 1. s. pl. ett spel med fyra musselskal.

props, préps, 2. 5. pl. F för properties, teat, propugnf, pr6pü'n, va. kämpa för, försvara. ~acle †, -pug'nakl, s. fäste, bålverk. ation †, -pugna'sjun, s. försvar. ~er, -ur, s. förkämpe, försvarare, propulsion, propul'sjun, s. bortdrifvande; drifvande framåt, framdrifvande; mode of rsj, sätt att framdrifva is. fartyg.

propulsive, prépul'siv, a. drifvande fram

(ei. bort), drif-. prOpulSOry, -sån, dets. propylæum, iat., eg. gr., prépiiè'åm, s. (pl. -læa,

-ä) autik. byg. propylé, (kolonn)förhall. propylene, propile'n, s. kem. propylen. pro-pylenic, -lènlk, a. propylen-. propylic,

-pil'ik, a. propyl- (t. ex. alcohol). prorata, prora'ta, a. i sms.; ad. pro rata; s. hand, dividend. ~ble, -tåbl, a. som kan fördelas pro rata, prorate, prora't, va. Am. F fördela proportionsvis (pro rata); s. (-'-) fördelning pro rata.

prorogation, proroga'sjun, s. förlängning

(i tid)†; pari, prorogation, prorogue, proro'g, va. uppskjuta; pari, pro-rogera.

proruption, prorup'sjun, s. frambrytande, utbrott.

prosaic, proza'Ik, ~al, -ål, a. prosaisk (: på prosa >j<), oftast andefattig, saknande »lyftning», torr, tråkig. ~alneSS, -alnës, s. prosaiskhet, torrhet, r^ism, -isizm, s. prosaisk (torr etc.) stil. prosaist, pro'zaist, proza'ist, s. prosaiker,

författare på prosa, proscenium, lat., prose'nium, s. antik, proscenium; modern teat, platsen mellan ridån och rampen, proscribe, proskri'b, va. proskribera. förklara ständ utom lagen cl.'fredlös; göra biltog, landsförvisa; fördöma, »bryta stafven öfver». ~r, -ur, s. en som förklarar ngn fredlös etc.

proscript pro'skript, förbud; en fredlös. ~ion, -skrip'sjun, s. proskription, förklarande i akt, fredlöshet; landsförvisning, biltoghet. ~ive, -'iv, a. hörande till ei. innebärande proskription, pro-skriptions-. prOSe, pröz, s. prosa, obunden stil; fantasilöst andefattigt tal (språk, tänkesätt); vn. o. va. skrifva (ngt på) prosa; tala, skrifva (ngt) på ett torrt, andefattigt sätt; a. prosa-; prosaisk; ~ writer, prosaförfattare, prosecute, pi'Os'ekut, va. fullfölja plan, företag; söka lagligen lltkräfva en rättighet; jur. gå till rätta med, (låta) åklaga, lagfora, prosecution, -ku'sjun, 5. fullföljande, fortsättande - (c/, af, t. ex. the war)-, jur.

åtal, (utförande af) käromål, rättegång (från kärandes el. åklagares sida); kärailde Sida,

åtalet, prosecutor, -år, s. en som fullföljer ngt; jur. åklagare, åtal are (i krimi-nelt mål); public , allmän åklagare, ad-vokatfiskal. prosecutrix, -riks, s. kvinna som åtalar ngn.

proselyte, pros'elit, 5. proselyt, en nyomvänd {to, till); va. göra till proselyt, omvända (to, till), proselytism, -litizm, 5. prose-lytmåkeri, proselytize, -litiz. vn. göra proselyter; va. se proselyte, va.

proser, pro'zur, s. prosaförfattare)|<; en som tort, tråkigt omtalar (ei. skrifver) ngt. prosiness, -zinès, s. prosa (som egenskap, jfr prosy), prosing, -zing, prt. af prose; a. torr, tråkig; g. torr framställning; tråkigt kallprat, pro-slavery, prosla'vuri, a. gynnande slafveriet.

prosodial, proso'dial, prosodical, -sod'ikal,

a. prosodisk, hörande till prosodien.

prosodian, pr6so'diån,prosodist,pros'6dist,

s. en som är hemma i prosodien (jfr föij.).

prosody, pros'odi, s. prosodi (läran om accent

o. kvantitet med särsk. afseende på verslära).

prospect, pros'pekt, s. utsigt i alla bet.; vidsträcktare sceneri, vy afv.: afteckningen af en utsigt; Utsigtspimkt hvarifrån man har en utsigt; läget af en byggnads framsida (toward, mot ett väderstreck etc.); bild. (framti ds)utsigt, förväntan, (anledning till) förhoppning (of, till, af, på, om); afseende på framtiden; gruf. försöksskärpning (äfv. ~-hole); vn. Am. leta (for, efter

metallanledningar, guld o. d.); Fi allm. leta, SÖka

(for, efter); va. Am. genom-, undersöka (a district for gold'); there is now every ~ of (t. ex. fair weather), det är all utsigt (största sannolikhet) för att vi få ...; the ~s of the future, utsigterna för framtiden; (to have) in ro, i sigte, att förvänta, »i kikarn». ~-glaSS†, s. kikare, jfr perspective-glass. ~ing, -ing, prt.; s. Am. letning efter metallanledningar, ^ion, -ek'sjun, s. seende framåt i rramtiden; ombesörjande (i förväg) af ngt. ~ive,-'iv, a. utsigts-, erbjudande (en vidsträckt) utsigt; seende framåt (framtiden till mötes), försigtig; att vänta, framtida. tillämnad, föreslagen (route, väg; railroad ctc.); ~ glass †, se ofvan sms. ~ive-ness, -'ivnès, s. afseende fästadt på framtiden, förutseende, försigtighet. ~0r, -ur, s. Am. malmsökare, -letare; gruf. skär-pare. ~US, lat., -us, s. prospekt tin ett affärsföretag; anmälan med utgifningsplan för en bok : subskriptionsinbjudan j program.

OSper, pros'pur, va. gynna; vn. lyckas; hafva lycka med sig, hafva framgång, taga sig fram; blomstra bild., trifvas; gå till väl. ~ity, -per'iti, s. lycka, medgång, framgång; välgång; blomstring bild. (of arts etc.), blomstrande tillstånd; välmåga, välstånd, trefnad; when at the height of ro, i sin högsta blomstring ei. välmakt, i sin lyckas middagshöjd, i sina bästa dagar. <vOUS, -us, a. lyckosam, lycklig (ivar etc.); som har framgång; blomstrande biid. (t. ex. condition, tillstånd is. ekon.: burgenhet, välmåga); välmående (man, nation); gynnande (wind etc.); in his days, i hans välmakts dagar. ~0USly, -usli, acl. med framgång, lyckosamt; lyckligt, med fördel. ~0US-ness, -usnës, 3. se ~ity. prospicience, prospisj'iens, s. förutseende, prosphysis, gr., pros'fisis, s. med. samman-

växning is. sjuklig, särsk. af ögonlocken. prOSS, pros, s. lok. prat. prostate, pros'tat, 5. (äfv. ~-gland) anat, prostata (körtel vid urinblåselialsen). pi'OStatiC, -tåtfik, a. af föreg.

prosthetic, prosthëtfik, a. gram. se prefixed. prostitute, pros'titut, va. prisgifva, hålla

fal is. en kvinna; biid. förnedra, missbruka (till låga ändamål); a. fal om kvinna, prostituerad, biid. lågt missbrukad, neddragen, förnedrad; s. prostituerad kvins-person, allmän sköka; fal, ärelös människa, nselt legobjon. prostitution, -tu'-

sjun, s. prostitution (utbjudande till otukt el. ss. system); biid. missbrukande, neddragande af gåfvor, talanger etc. till låga ändamål ei. för snöd vinst, falhet. prostitutor, -ur, s. en som prostituerar; en som håller sig fal.

prostrate, près'trAt, a. liggande utsträckt

på marken (ei. on a sich-bed, på sjukbädden); liggande (ödmjukt) i stoftet ei. slagen till jorden äfv. biid.; bot. se procumbent; va. störta till marken; nedslå; (om-) störta; i grund förstöra, ödelägga; utmatta, alldelesförtaga krafterna; to ~ One's self kasta sig ned, nedfalla ödmjukt (äfv. to fall before, inför); by fever, nedlagd på sjuksängen af feber, sängliggande sjuk i feber, prostration, -trà'-sjun, s. nedslående; omstörtande; nedfallande (i stoftet); ödmjukt knäfall; nedtryckthet (of spirits); med. ytterlig utmattning, afmattning, kraftlöshet, prostyle, prè'stil, s. byg. prostyl, pelar-(kolonn-)rad framfören byggning; byggnad (antikt tempel) med kolonnportik, prosy, pro'zi, a. prosaisk; saknande lyftning (lif, »schwung») ci. poetisk flygt,

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.prosy

andefattig; torr, tråkig, långtrådig, -randig.

prosyllogism, pr6sir6djizm, s. log. prosyl-logism, föregående slutledning som är grund för en annan slutledning, prot-, prot, prefix se proto-. protagonist, protagonist, 5. hufvudperson i (antikt) drama; förgångsman i eg. o. allm. bet., förste kämpe, förkämpe. rOtatiC,protat'ik, a. inledande (ett drama), rotean, pr6'tèån, prètè'ån, a. lik Proteus, Proteusartad, antagande alla möjliga former, af mångskiftande gestalt, protect, protekt', va. beskydda, bevara, skydda {from, against, för, mot); taga i sitt beskydd (hägn), omhulda; hand. taga i skydd, skydda växel, antaga, singly, -ingli, ad. beskyddande, ^ion, -tek'sjun, s. beskydd, skydd {against, mot; from, för), hägn; fredande; säkerhet (from, för); pass, lejdebref; säkerhet mot häktning Tör vitnen, gäldenärer etc.; tullskydd, skyddstullsystem; hand. växelskydd, skyddsbetalning af en tratta; to find (meet) due /x/, röna beredvilligt mottagande; behörigen skyddas (accepteras, honoreras) om en växel; to sllOW ~ to a draft, skydda (acceptera, honorera, betala) en tratta (växel); to take into (el. under) one's <n/, taga i (under) sitt beskydd; with a tone of med (i) en beskyddande (-dar-) ton; to be put out of of the law, ställas utom lagen(s beskydd); to be under vara fredad (fridlyst), rwionist, -tek'sjunlst, S. protektionist (anhängare af skyddstullar). ~ive, -lv, a. beskyddande (med of), skydds-(rfwfa'es, system). ~or, -ur, s. beskyddare; försvarare; skyddsherre; hist, riksföreståndare, regent under konungs minderårighet; Lord (P)nv, Cromwells titel. ~0ral, -urål, a. protektors-, jfr föreg. ~0rate, -uråt, s. protektorat; beskyddarskap is. en mäktigare stats; riks-föreståndarskap (särsk. hist, om Cromwells regering). <vorial, -6'riåi, a. se floral, worship, -ürship, s. se borate. ~reSS, -res, ~rix)j<, -riks, s. beskyddarinna, protégé, fr., protåzjå', s. skyddsling. ~e,

fr., (lika uttal) s. kvinlig skyddsling, proteid, pro'teid, s. kem. fysiol, proteid; a. proteid-.

proteinaceous, protèinà'sjus, a. protein-

artad, innehållande protein. protein(e), pro'tein, S. kem. protein (ett organiskt grundämne i ägghvita m. m.). proteinous, -te'inus, a. se föreg. a.

proterandrous, pröturån'drus, a. bot. med ståndare mognande före pistillens utveckling.

proterogynous, pràturodjlnås, a. bot. med pistiller mognande före ståndarnas utveckling.

protest, prétest', vn. försäkra, afgifva en bestämd förklaring; förklara sig (against, mot), reservera sig, protestera, inlägga gensaga; va. försäkra, bedyra (t. ex. one's innocence)', kalla till vitne, vädja till; hand. protestera en växel; S. (pi'6'tëst) formlig förklaring vani. mot ngt : formligt bestridande, gensaga, reservation, protest äfv. (hand.) af cn växel; sjöförklaring (captain's ship's ; to enter (put in) a (ei. one's) afgifva protest, inlägga gensaga; 1 ~ (to you), förr inskjutet (motsv. I assure you), det försäkrar jag; under under (med) protest (reservation). ~ant, -'-ånt, a. protesterande; protestantisk (religion etc.); s. protestant. *vantism, åntizm, s. protestantism, ^ation, -å'-sjun, s. bedyrande, högtidlig förklaring, is. mot ngt: protest. ~ator, åturj s. en som protesterar. ~ed, -ed, pp. protesterad växel. ~er, -ur, s. en som afgifver en bestämd försäkran; en som prötesterar (en växel), singly, -ingli, ad. med formlig försäkran; med (ei. genom) protest; under protest.

proteus, proteus, prd>'tus, s. (P) gr. myt. Proteus'; bild. en som skiftar gestalt; zool. olm (Proteus anguinus); ett visst infusionsdjur som oupphörligt ändrar form. prothonotary, prothon'ètåri, s. förste notarie.

proto-, gr., pro'to, prefix först, före i tid;

utmärker, kem., första sammansättning i en serie af föreningar af en icke-metall (: den förening som innehåller en atom) med is. syre (: lägsta oxidations-grad), svafvel o. klor.

protocol, pro'tokol, s. originalhandling; första utkast af en handling; (diplomatiskt) protokoll; va. o. vn. sätta upp (ett protokoll).

protomartyr, pr^tomårtur, s. förste martyren (teol. ; Stefanus).

protoplasm, pro'toplazm, s. fysiol, protoplasma, cellsubstans, surslem>. ~ic, -'ik, a. hörande till första daningen af en organism (ofta beteckn. hvarje icke-cellulös bildning).

protoplast, pr6'toplåst, s. urbild; urmänniska, urväsen. ~ic, -'ik, a. först danad, urbildlig.

protosulphate, pr6t£sul'fàt, s. kem. lägsta svafvel (syre)fö rening.

prototype, pro'totip, s. urtyp, urbild, första förebild.

protoxide, protok'sid, s. kem. protoxid, förening (oxid ei. oxidul) af en ekvivalent syre med en ekvivalent af ett ämne; ~ of nitrogen, kväfoxidul (jfr laughing-gas), protoxidize, -diz, va. kem. oxidera i första oxidationsgraden.

protozoa, gr., prötozà^, s.pl. zool. protozoer,

urdjur (lägsta afdelning af djurriket). -an,

s. Ott urdjur. prOtOZOiC, -zo'ik, a. zool. hörande till urdjuren; geoi. innehållande de äldsta lemningar af organiskt lif. protract, protråkt', va. draga ut på i tidén; förlänga, länge fortsätta; uppskjuta, fördröja, förhala; geom. afsätta en vinkel; landtm. upprita ett fait etc. i en viss skala. ~ed, -ëd, pp.; a. förlängd i tidén, lång (-varig), längre (än man väntat ei. är tillbörligt); långtrådig; ~ meeting, Am. bönmöte som varar i flere dagar; a ^ visit, ett längre besök. ~edly, -ëdli, ad. utdraget (utdragande ngt) på längden, långtrådigt, tråkigt. ~er, -ur, s. en som utdrager ngt på tiden. ~ile, -il, s. som kan utskjutas ei. förlängas, ^ion, -åk'-ejun, s. förlängning, utdragande på tidén; uppskjutande; landtm. afsättning, öfverflyttning på papperet i en viss skala (jfr plotting).

protrudable, protro'dabl, a. se protrusile. protrude, protro'd, va. skjuta fram (på))|C; framstöta, drifva ut; vn. framtränga, framskjuta. protrU6ile,protro'sil, a. fram-skjutbar, som kan skjutas ut (och dragas in).

protrusion, protro'zjun, s. framdrifvande, framskjutande; utskjutande del, utsprång.

protrusive, protro'siv, a. framdrifvande,

framstötande; ~ motion, rörelse som sker stötvis.

protuberance, protu'burans, s. utsvällning,

framskjutande del, upphöjning; astr. pro-tuberans; svulst, knöl, utväxt, protube-rancy, -i, s. dets.; egenskap att vara ut-sväld, jfr följ. protuberant, -rant, a. ut-sväld, framskjutande, fram-ei. utstående, protuberate, -rat, vn. svälla ei. bugta ut, skjuta fram. protuberation, -ra'sjun, s. utsvällning, utbugtning.

proud, praud, a. stolt (of öfver); högmodig, öfvermodig (to, mot); uppblåst, högfärdig; biid. stolt, ståtlig, präktig, lysande; brunstig om honor af vissa djur; ~ flesh, med. svallkött, dödkött i sår; a ~ stomach,kräsenhet; kräsen (kinkig) människa. ^-hearted, «. stolt, högmodig, ^ish, -isj, a. ngt stolt, högfärdig. ~neSS, -nës, s. se pride.

provable, prëvåbi, a. bevisüg. provably,

-i, ad. bevisligen, provant t, pr6v'ant, s. se provender; va. förse med proviant; a. kommiss-, sådan som bestås gemene man (t. ex. ~ sword). prove, prov, va. (pp. äfv. -n, s. d. o.) pröfva (särsk. mat.: r&kning), pröfva; bestyrka; bevisa; styrka sin (egande)rätt till; uppvisa för laglig myndighet, låta juridiskt undersöka; jur. bevaka testamente; poet. erfara, »få pröfva på» lidanden; vn. bevisa sig (arv. i rcøcx. form : dokumentera sig såsom); visa sig (vara ei. blifva med följ. adj. ei. subst.), befinnas vara; utfalla, aflöpa; ~ (somebody, something) to be ..., bevisa att (ngn ei. ngt) är ...; ~ one's case, bevisa sitt påstående (hvad man vill bevisa ei. »hafva fram»); until the contrary is tills motsatsen kan bevisas ; there is nothing to ~ that, det fins intet bevis därför; acts of roguery ivere n»d against (upon) him, han öfver-bevisades om åtskilliga skurkstreck; ... has been *ud, äfv. har bestått profvet; the report (to be) false, ryktet visade sig (befans) vara osant; the wound rsjd fatal, såret visade sig vara dödsbringande (: blef hans bane); all in vain, alt var förgäfves; he will ~ a good husband, han blir (»säkert») en god man; if I nu mistaken, om det visar sig att jag misstagit mig. proveditor, provëd'itur, s. arméleverantör, proviantskaffare åt en armé; i låg mening skaffare ; Am. ämbetsman som sköter underhandlingar med indianerna (äfv. prove-dore, - -do'r). proven, pro'vn, pp. (biform till proved) skoti. jur., Engi. poet. bevisad.

Provengal, fr., provang'sal, a. från Provence, provencalsk; s. provengalska språket; invånare i Provence. Provence, fr., prov'ëns, prov'angs, s. pr. Provence; ~ rose, provinsros (Eosa gal-lica). Provencial, -vën'sjål, a. se föreg. a. provender, prov'ëndur, s. torrt foder (hö, hafre etc.); hackelse; proviant, torrskaff-ning, torrföda>)C prover, pro'vur, s. en som bevisar ctc.; sak som länder till bevis; proberare; redskap till probering (t. ex. probersked). proverb, prov'erb, s. ordspråk i alla bet.; teat, proverb; va.)|(tala om (bruka) som ett ordspråk; vn.)js nytja (tala i) ordspråk; (Book of) (P)~s, bibi. Salomos Ordspråk; to become a to f>ass (ci. gro?v) into a öfvergå (blifva) till ett ordspråk (äfv. »en visa för alla människor»); he is brave to a nu, hans tapperhet har blifvit till ett

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.proverb

F Talspråk. 1066 P Lågt språk.

ordspråk. ~ial, -'iål, a. ordspråks-; nämd i ordspråk; öfvergången till (som blifvit till) ett ordspråk (for, för); like the ~ dog, såsom bunden i (det bekanta) ordspråket; to become jfr ex. under föreg, sialism, -'iålizm, *. ordspråkslikt talesätt, ordstäf. ~ialist, -'lålist, s. en som plägar anföra ordspråk; en som sysselsätter sig med (upptecknar etc.) ordspråk, svialize -'iåliz, va. göra till ett ordspråk; vn.se proverb, vn. ~ial!y, -'låli, ad. i ordspråk; ordspråksvis, allmänt (omtaladt); he is ~ brave, jfr ex. under proverb. provide, pr6vi'd, va. ombesörja, (an)skaffa; utrusta, förse (with)] bestämma, förordna, föreskrifva; utfästa, (ut)sätta (t. ex. straff, böter); förr kat. kyrk. besätta prestgäll innan ledighet (utnämna innehafvare till ... i expektans),jfr provision; vn. träffa nödiga anstalter ei. försigtighetsmått (for ei. against); draga omsorg, sörja (for, för); betinga, bestämma, föreskrifva, innebära ett förbehåll; ~ the needful, hand. besörja det nödiga, skydda en växel; ~ against, söka att förebygga; ~ for, äfv. försörja. ~d, -ed, pp. försedd etc.; konj. (vani. med that) med förbehåll att, förutsatt att, så vida; she is ~ for, hon är försörjd; noio you are ~ for, nu då du har alt hvad du behöfver, providence, pr6v'idëns, s. förtänksamhet, omtänksamhet; (P) försyn(en); försynens skickelse; ~ society, förening till inbördes bistånd (: »sjuk- och begraf-ningskassa», o. d.); under (P)~, näst vår Herres hjälp (t. ex. har jag bnm att tacka för ...).

provident, prov'idènt, a. förtänksam, omtänksam, försigtig; ~ bank, sparbank. oJal, -n'sjal, a. försynens, af försynen skickad (bestämd); he had a ~ escape, det var en Guds försjm att han undkom (slnpp undan med lifvet). ~ially, -n'sjali, * ad. af försjmen, genom (en synnerlig) försynens skickelse, ofta : såsom genom ett underverk. ~|y, -1, ad. omtänksamt. ~neSS, -nës, s. omtänksamhet. provider, provi'dur, s. en som drager försorg (of, om), ombesörjare, anskaffare; (proviant)leverantör. province, prov'ins, s. provins i aiiabet.; område (äfv. bild., t. ex. af vetande : »fält»); fack; kall, syssla; the (r)~»s, Am. F de engelska besittningarna i Nordamerika (: the Dominion)', it is the ~ of... to, det tillkommer ... att ... provincial, provin'sjal, a. hörande till ett område, provins- (t. ex. synod)', landskaps- (dialect etc.); landsorts- (t. ex. residents, -bor); småstads- (i mots, till hufvudstadens förfining); landtlig (manners, airs o. d.); s. landsortsbo; kat. kyrk. provincial

(föreståndare öfver alla en ordens kloster inom en ordensprovins); ~ town, småstad. ~iSITI, -izm, s. egenhet utmärkande en landsort; landskapsord, -uttryck. ~ity, -'iti, s. landskapsegendomlighet, is. i afs. på språket : dialektegendomlighet, "fize, -iz, va. göra provinsartad ei. landsortsaktig. provine, provi'n, va. o. vn. fortplanta (vinstockar) genom aflägg. -d, pp.; a.; ~ stock, aflägg af vinstock, proving, pro'ving, prt. af prove; a. i sms. prof(ning8)- (tjänande tiil att pröfva is. hållfasthet, t. ex. press)', S. (af)profning (af hållfasthet, t. ex. of steam-boilers, af ångpannor), provision, pr6vizj'un, s. försorg, omsorg, ombesörjande; försörjning; anstalt, förberedelse, anordning (for, för); vilkor, bestämmelse i ett kontrakt o. d., förordnande; anordning tills vidare, provisorisk ordning; förr kat. kyrk. påfvens utnämnande i förväg (innan ledighet inträffat) af pa-storats o. d. innehafvare; hand. provision; öfversändande af remissa, betäckning; förråd (af lifsmedel), (oftast/»/.) lifsförnö-denheter, munförråd, lifsmedel, proviant; stundom ärv. furage; va. förse med lifsmedel, proviantera; to have a äfv. blifva (vara) försörjd; få (ega) underhåll; to make a ~ for one, sörja för (försörja) ngn ; gifva ngn underhåll; to make a person ~ for, band. sända ngn betäckning för; till further ~ (be made), (att gälla) tills annorlunda (närmare) bestämmes (provisoriskt); dealer in se sms. ~

-cupboard, s. matskåp. —dealer, ~ -merchant, s. viktualiehandlare (det förra i minut, det senare i gross). ~al, -al, a. provisionel, gällande ei. förordnad (anordnad) tills vidare; provisorisk, tillfällig; tillförordnad. ~ary, -åri, se proviso, provi'z6, s. jur. vilkor, förbehåll, klausul, bestämmelse. ~r, -zur, s. kat. kyrk. förvaltare, skaffare. ~ry, -zur!, ci. vilkorlig; provisionel. provocation, provoka'sjun, s. retande (to anger, till vrede), förargande; anledning tin vrede, ei. strid : utmaning; förargelse, ngt som retar ei. förargar; to give the gifva anledningen tin strid o. d.; vara den utmanande (parten); to offer gifva ngn anledning till förargelse etc.; on the slightest vid minsta anledning (t. ex.

brusade han upp).

provocative, prèv^kåtiv, a. (upp)retande

(to, till); förargande, eggande till vrede; framkallande (med of, ngt, jfr ex.); s. ngt som uppretar, eggar; eggelsemedel; ~

of hunger, framkallande hunger; ngt som retar matlusten; an infallible ~ to conflict with, ngt som ofelbart måste framkalla oenighet med ... ~ness, -nes, s. uppeggande, retande beskaffenhet, provokable, provo'kabl, a. som kan framkallas, väckas, retas (till) etc., jfr foij. prOVOke, pr6vè'k, va. framkalla, föranleda, uppväcka, reta till (änger, laughter etc.); uppfordra, uppmana (to, till); reta ngn {to, till); uppreta (against, mot), förarga, förnärma, förtreta. -t, pp.; a. förargad (at, på ngn, öfver ngt); be not (easily) to anger by..., låt ej (lätt) reta dig till vrede genom (af) ... ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som uppeggar, retar, förargar; ngn som vållar ngt; äfv. orsak, provoking, -ing, prt. af föreg.-, a. retsam, förarglig; the most ~ thing was, det förargligaste (i saken) var (att); how så förargligt! prOVOSt, prov'ust, s. föreståndare; rektor (i ett college)-, Skoti. borgmästare. ~-mar-Shal, (afv. utt. [fr.,1 provö'-), s. öfverprofoss (officer som bar högsta uppsigt öfver det disciplinära). ~ship, -sjip, s. en provost's syssla.

prOW, prau, s. framstam, förstäf (is. på gaièr

o. d.); se vid. † proa. prowess, prau'es, s. is. poet. tapperhet, mandom, mannamod, »båldhet». prowl, praul, va. poet. genomströfva, ströfva omkring på ci. i; vn. ströfva omkring (om rofdjur o. d.), gå ut på rof; röfva; s. F kringströfvande (efter rof el. för att stjäla); plundringståg; plundring; byte, ngt som »ngn lagt vantarna på»; to go on the ~ F, jfr ofvan vn. ~er, -Är, s. en som går ut på rof; (land)strykare som går och ser sig om efter ngt att taga. pr OX, proks, s. Am. lok. vallista, proximal, prok'simal, a. mest naturv. närmast,

omedelbar(t angränsande), proximate, prok'simat, a. mest vetensk. nar-mast; omedelbar (cause etc.); ungefärlig, approximativ. ~|y, -li, ad. särsk. ungefärligen, tillnärmelsevis, proximity, proksim'iti, s. omedelbar närhet i

rum, tid, orsaksförhållande etc.; skyldskap ('v

of blood).

proximo, lat., prok'simo, s. i brcfskrifn. o. d. nästkommande månad (t. ex. on the 6th den 6:te instundande månad), proxy, prök'si, s. befullmäktigande; om-budskap; fullmakt; fullmäktig, ombud; se vid. procuration, kyrk.; Am. lok. valdag, -förrättning; se vid. prox; vn. >js utföra ngt genom ombud; by på grund af fullmakt, såsom ombud; genom ombud. ~-paper, s. skriftlig fullmakt (t. ex. att

rösta i ngns ställe). ~Sh?p, -sjip, 5. Ombud-skap.

prude, prod, s. sippt, tillgjordt blygsamt

fruntimmer, prudence, pro'dens, s. försigtighet, klokhet; as a matter offör säkerhets skull (såsom en försigtighetsåtgärd). prudent, pro'dent, a. försigtig, klok, omtänksam, särsk. ekonomisk(t); the most ~ thing for hirn to do, det klokaste han kunde (kan) göra. ~ial, -den'sjal, a. välbetänkt, förestafvad af klok försigtighet, omtänksam, förståndig om saker; the ~ check, den af omtänksamhet förestaf-vade inskränkningen i propagationen, jfr Malthusian; f rom ~ considerations (ei. motives), af klokhetsskäl. ~ials, -n'sjals, s. 2>l' klokhetsregler, ^ially, -n'sjali, ad. försigtigtvis. ~Iy, -li, ad. klokt, omtänksamt.

prudery, pro'duri, s. tillgjord ärbarhet, pryderi.

prudish, pro'disj, a. sipp, tillgjord(t ärbar), pryd. ~neSS, -nes, s. tillgjordhet, jfr föreg, pruinose, pro'inos, a. betäckt med rimfrost (äfv. pruinous, -nus); bot. betäckt med fint fjun ei. stoftliknande dagg. prune, pron, l. s. plommon, (is. torkadt :)

sviskon. ~-tl*ee, s. plommonträd, prune, pron, 2. va. beskära, kvista, tukta

träd o. d.; putsa is. om en fågel, fjädrarna; VII. skämts, kläda sig fin, fiffa sig. prunella, pronel'a, 1, s. med. ondt i halsen, strupinfiammation; torsk hos barn; bot. brunell (Prunella); anat. pupill; kem. salpeter smält till kakor (äfv. ~ salt).

prunella, pronèrå, 2. äfv. prunello, -lo, (1.)

s. lasting (ett ylletyg).

prunello, pronel'o, (2.) s. sviskon. pruner, pro'nur, s. (jfr prune) en som beskär, tuktar, putsar, pruniferous, pronifurus, a. plommonbärande.

pruning, pro'ning, ttpmne; s. beskär-

ning, tuktande, klippning af cn häck o. d.; pl. affall vid beskärning etc. ~-h00k, ~-knife,

s. trädgårdsknif. ~-SaW, s. trädgårds-såg. ^-shears, s. pl. trädgårdssax. prurience, pro'riens, pruriency, -i, s. klåda; biid. häftigt begär, lystenhet, lystnad, prurient, -riënt, a. kliande; lysten. pruriginous, proridj'inus, a. af foij. prurigo, lat., prori'go, s. med. hudklåda ss.

sjukdom, utslag med klåda. Prussian, prusj'an, a. preussisk; s. preussare; <v/ blue, berlinerblått, prussiate, prusj'iat, 5. kem. blåsyradt salt, ferro-cyanförening; ~ of potash, blodlutsalt.

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Prussio

Prussic, prus'ik, a. eg. preussisk; ~ acid, kem. blåsyra.

pry, pri, 1. s. o. va. Am. fork, für prize, 1. $. o. va.

pry, pri, 2. vn. nyfiket titta (kika, glutta) (into, i ngt), snoka; s. snokande. ~ing, -ing, prt.; a. spanande, snokande, nyfiken.

prythee, pridli'e, sc prithee.

psalm, sam, s. psalm (is. en Davids psalm, el. versifierad omskrifning däraf till kyrkbruk). 'V'SlllQ'

ing, a. O. s. psalmsjungande. ~-Smiter, s. förakti. psalmsjungare. ~ist, -ist, saPmist, s. psalmförfattare (is. om de bibliska : psalmist [Davidl); kat. kyrk. kantor. ~odiC(al), salmod'ik(al), a. af följ. ~ody, -6di, sal'-modi, s. psalmsång; psalmer kollekt. <v,Q-graph, sai'mograf, ^ographer, såimog'-rafur, ^Ographist, salmog'rafist, s. psalmförfattare. ~ography, salm6g'råfi, s. psalmdiktning.

psalter, Sa'ltlll", s. psaltaren (Davids psalmer) ; kat. kyrk. en serie af 150 bönesuckar ei. fromma språk; däremot svarande radband af 150 kulor, ^y, -i, s. bibi. psaltare

(ott slags harpa).

psammite, sam'it, s. min. en glimmerhaltig sandstensart. psammitic, -mit'ik, a.

pseudo-, grek., siVdö, prefix falsk-, oäkta, föregifven, eftergjord. (Anm. Där ej annorlunda är angifvet, har n ej accenten.)

s. falsk apostel. ~-China, s. bot. arter af Smil ax, Strychnos o. Solatium. ~-dip-teral, a. byg. psevdodipteral-; s. psevdo-dipteraltempel (äfv. -rOS). ~-dox, -'-déks, a. hysande falsk åsigt, ^-galena, s. min. zinkblende, ~graph, -'-graf, ^graphy, -dog'rafi, 5. falsk (nnderstucken) skrift. ~logy, -dol'èdji, s. falskt tal, lögn. ~ -metallic,

a. min. skenbart metallisk; ~ lustre, ofullkomlig metallglans som blott

synes när mineralet hålles mot ljuset.

^morph,

-'-morf, s. oregelbunden (vilseledande) form ; mineral af annan kristallisations-form än den som egentligen tillhör dess art. <"v

morphism, -mo'rfizm, s. kristallogr. psevdomorfism, jfr föreg, amorphous, -mo'rfus, a. psevdomorf, jfr föreg. ~-n0-bility, s. lägre adeln (innefattande baronets o. knights). ~nym(e), -'-nim, s. psevdo-nym, antaget författarnamn. ^nymOUS, -don'imus, a. psevdonym (uppträdande under antaget namn, jfr föreg.). ~SC0pe, -'-sköp, s. opt.

ett slags stereoskop som visar föremålen i omvänd relief (motsatsen till stercoskopet)-^-volcanic, a. egande egenskapen af en ^-volcano, s. vulkan som sprutar rök och eld, men ej lava; brinnande sten-kolsgrufva.

pshaw, sjå, interj. o. v. se pooh. psittaceous, sitä?sjus, psittacid, sitasid, a.

zool. papegojartad. pSOra, gr., so'ra, s. med. utslagssjukdom, is.

skabb. psoriC, -rik, a. psychal, sl'kal, se psychical. psyche, si'ke, s. (P) myt. Psyche; poet. själen : trymå. psychiater, siki'atur, s. läkare för sinnessjukdomar. psychiatry, -tri, s. med. psykiatri, sinnessjukdomars behandling, psychic, si'kik, a. (äfv. ~al, -al) psykisk, hörande till själen. -s, s. pl. psykologi.

psychologic(al), sik6lodj'ik(ål), a. psykologisk, jfr föij. s. psychologist, --'-djist, s. psykolog, en som är hemma i psycho-logy, --'-dji, s. psykologi, läran om själen.

psychomancy, si'komansi, s. spådom genom lådfrågande af aflidnas andar, psychrometer, sikrom'etur, s. fys. luffcfuk-

tighetsmätare (bestående af två termometrar), ptarmic, ta'rmik, s. med. nysmedel. ptarmigan, ta'rmigan, 5. zool. ripa (Tetrao

lagopus ei. Lagopus mutus). ptisan, tiz'an, s. med. svag dekokt; korn-

välling, hafresoppa o. d. för sjuka. Ptolemaic, tolema'ik, a. astron, hist. Ptole-meisk.

puberal, pu'bural, a. med. manbarhets-, puberty, pü'bårti, s. manbarhet; bot. första

blomningstid, pubes, lat., pu'bez, s. anat. blygdhår(strak-ten); bot. fjun(beklädnad). ~cence, -bès'-èns, ~cency, -bes'ensi, s. manbarhet; bot. se föreg, ^cent, -bes'ent, a. manbar; bot. zool. betäckt med fjun (fina tilltryckta hår), pubic, pu'bik, a. anat. tillhörande pubes. public, pub'lik, a. publik, allmän, offentlig; tillhörande ei. angående det allmänna (staten, nationen); tillgänglig för den stora allmänheten (publiken); allmänt bekant; s. allmänhet, publik; F ei. Skoti. värdshus (: n-house); n buildings, publika byggnader; at the n charge (cost, expense), på allmän (statens, kommunens etc.) bekostnad; debt, statsskuld; ... has reached (come to) the ~ ear, ... har kommit till allmänhetens öron (kännedom); the ~ eye, allmänhetens ögon biid.; ~ land, statsjord; ~ law, statsrätt; landsrätt, allmän lag; se vid. international law; n life, det offentliga (politiska) lifvet; politiska, stats-mannabanan; the ~ mind, allmänhetens sinnesstämning, den allmänna opinionen; opinion, se under opinion; ~ orator, se under orator; ~ price, boklådspris; road, allmän landsväg; the ~ service, det allmännas (statens) tjänst (ämbetsmannabanan); ~ speaking, offentligt uppträdande såsom talare; ~ spirit, allmänanda, patriotism; ~ stores, kronans förråder (för armén och flottan); the ~ weal (good), det allmänna bästa (statens, nationens väl); ~ wealth, national välståndet, -förmögenhet; ~ tüorks, offentliga (af ingeniörer uppförda) b}'ggnader (broar, vägar etc. uppförda på allmän bekostnad); to make offentliggöra, göra allmänt bekant; in offentligen; i det offentliga lifvet; inför allmänheten; the English the ~ oj England, engelska allmänheten (publiken); to introduce to the utgifva bok etc.; äfv. införa i marknaden, ^-höUSe, s. värdshus, källare o. d.; krog; ölstuga; at the på krogen. ~-line, s. (the ~) värdshusidkareyrket. ~-rG0m, s. rum i hotell etc. där alla samlas : läsrum, konversationsrum, rökrum etc. ~-minded, ^-spirited, a. patriotisk (äfv. syftande till det allmännas, fäderneslandets bästa); lifvad af allmänanda, intresserad för det allmänna bästa. ~-SpiritedneSS, s. allmänanda, patriotism, nit för allmänt väl. /van, -an, s. rom. ant. o. bibi. publikan, skatteförpaktare; värdshus- ei. krogvärd. ^atiotl, -a'sjun, s. offentliggörande, kungörande; utgifvande på trycket, publicerande; utgifven skrift (bok etc.), ngt som utkommit på tryck; ngns förlag(sartikel); nummer af en tidning o. d.; to bring out a utgifva en skrift (bok etc.); new äfv. nytt i bokhandeln ; a (trade-)list of ...'5 —s förlagskatalog; ~ price, boklådspris; weekly veckoskrift, veckotidning. ed by ..., om bok på —s förlag; ^ by one's self ^ on one's own account (ei. expense), utgifva ngt på eget förlag; at 2 shillings, boklådspris 2 kronor; ~ a book with N. $ Sons, utgifva en bok på N. & Söners förlag.

~er, -ur, s. en som offentliggör, utspi-i-

der etc.; utgifvare; förläggare; förlagsbokhandlare; P. A. Norstedt ej- Sons,

(P)^s, å en bok(s titelblad) på ...-S förlag;

association, bokförläggareförening, förlagsförening; s catalogue, förlagskatalog; mark, förlagsmärke. ~ing, -mg,p?'t.; s.utgifvande; förlagsverksamhet); ~ business, förlagsaffär, -verksamhet, -bokhandel; ~ frm, ~ house, förläggare-, förlagsfirma, puce, püs, a. (äfv. ^-coloured) eg. »lopp-

brun», mörkbrun, violettbrun. puceron, pu'suron, s. zool. bladlus (Apliis). puchapat, pu'tjapat, s. bot. Pogostemon

patchouli (hvaraf patchuli fås).

puck, påk, s. nisse, tomte(n). ^-ball, ~ -fist, S. bot. se puff-ball, första bet. ~ish, -isj, s. full af spratt, illparig, odygdig, skalkaktig, skälmaktig, pucker, puk'ur, va. rynka, vecka, skrynkla

(t. ex. skinnet omkring ögonen; ofta med up)] kllipa ihop ögonlocken; s. rynkning; veck, rynka; 'F oro, brådska, bråk. jfr pother. ~er, -ur, s. ngn (ei. ngt som kommer en att ...) som rynkar etc. -1, a. rynkande,

jfr ofvan; som komiuei' en att rynka munnen etc.; sur så att man får grina (taste). pud, pfid, s. F näfve, »labb», »tass», puddening, pud'ening, s. sjö. vurst (gammalt

tågvirke lindadt för att hindra skainfilning); grof stropp omkring mast o. rå, tågkrans, jfr dolphin.

pudder, pud'ur, se pother. pudding, pud'ing, s. pudding; ngt mjukt liknande pudding; korf†; sjö. se puddening ; ordspr. mat, födaf; black blodpudding; white pölsa. ~-fish, s. zool. en art hafsruda (Sparus radiatus). ^ -graSS, s. bot. S& penny-royal. ~-hat, s.

fallhatt, -v al k för barn som lära sig gå. ^

-headed, a. F dum, pnndhufvad. 'v-pie, s. köttpudding, ^-pipe-tree, s. bot. rör-kassia (Cassia fistula). ~-sleeve, s. stor

vid ärm (t. ex. på mässkjorta). ~-St0ne, S. min. puddingsten (konglomerat af kiselstenar o. d. sammanhållna af ett cement), o-*- time, 5. tid föi-middagsmålet (just som man sätter sig till bords, emedan pudding förr var första rätten); 111

i grefvens tid (jfr in the nick of time). puddle, pud'l, s. vattenpuss, pöl; göl; tekn.

puddel (hopältad blandning af sand o. lera); Vtt. grumla; tillsöla; älta ler; tekn. puddla, fylla (t. ex. en grund) med blandning af sand och lera; bärg. puddla, färska tackjärn i flamugn ; bärg. omröra järnet under färsk-ningen; (äfv. vn.) plaska i (vatten) och därigenom grnrnla upp (det), ^-ball, s. bärg. smälta, lupp, puddelboll. «w-barS, s. pl.

bärg. smältstycken, råskenor. ~-roIls, s.

pl. bärg. grofvalsar,-valsverk hvarmed smältor utvalsas till stångjärn. ~"Steel, s. puddelstål erhållet direkte från tackjärn genom färskningspro-cess. -d, pp.; ~ halls, havs, etc., se

föreg. sms. "U-l", s. puddiare. puddling, -ing, prt.; s. puddling, jfr föreg, v.; a. i sms. puddel-,puddlings- (t. ex. ~ furnace: puddelugn). puddly, -i, a. smutsig, grumlig, puddock, pud'ok, s. lok. se paddock. pudency, pü'dënsi, s. blygsamhet, pudenda, lat., pudèn'då, s. pl. könsdelar, blygd. -dal, a. hörande till könsdelarna, blygd-, pudgy, pud'ji, a. se podgy. pudic, pu'dik, a. (äfv. ~al, -ål) se pudendal. ~ity, -dis'iti, s. blygsamhet, ärbarhet, kyskhet; svendom. puds, pudz, F förk. f. pudding-sleeves. puer, pu'ür, 1. garfvarct. hundträck. puer, iat., pu'ur, 2. s. jur. barn (7—14 år); gosse, ^ile, -il, a. barnslig. ~ilely, -ilili, ad. barnsligt. ~ileness, -ilnës, s. barnslighet (äfv. ~ility, -il'iti); jur. barndom (7—14 år). ~peral, -1'rpurål, a. hörande till barnsbörd, barnsängs-(/eyer). puet, se peioet.

puff, puf, s. vindstöt, pust äfv. från munnen; >vind (som blåser)» äfv. bild.; puff af rök, af ånga ur en skorsten, ur munnen etc.; ngt lätt, uppblåst (t. ex. dets. som hall); ett slags lätt poröst bakverk, beignet, munk; pudervippa; puff i damklädsel; puff, reklam, skrytsamt tillkännagifvande i en tidning o. d.; vn. pusta, flämta, blåsa (ärv. om en människa : af andfåddhet [äfv.~ and bloio]; el. för att uttrycka förakt, med at, åt); vara Uppblåst, pösa; puffa för ngt; va. blåsa (away, bort; out, ut; up, upp); göra uppblåst; öfverdrifvet berömma, puffa för;

etans (ytterst giftig orm i Sydafrika). ~-ball, s. bot. röksvamp, »käringfis» (Lycoperdon bovista); »kavaljersparolb (med hårpenslar beklädd fruktkrona af maskros [Taraxacum] o. d.). ~-bird, se hai-bet. ~er, -ur, s. en som blåser etc.; en som puffar för ngt; en som vid auktioner af egaren är anmodad att dyrka upp priset; zool. se globe-fish. ~ery, -uri, s. puffande. ~in, -in^bot. se f>*-ball; zool. lunnefågel (Mormon arc-ticus : Alca [ei. Fratercula] arctica); (Manx en art stormsvala (jfr petrel). finess, -inës, s. uppblåsthet, ^wing, -ing, prt.; a. puffande, marktschreieraktig; s.

se t^ery. singly, -ingli, prt.; med (kort) blåsande (i puffar); på ett puffande sätt. ~y, -i, a. uppblåst, uppsväld; uppblåst, stolt; svulstig, bombastisk, uppstyltad; kommande (blåsande) stötvis om vind. pug, pug, 1. s. dets. som puck †; F markatta; mops (äfv. ~-dOg); fotsteg af en björn; P »pugga» (sköka). ~-faCed, a. med markatteansigte. ~-nOSe, s. uppnäsa, trubbnos.

pug, pug, 2. s. P stöt, puff; si. tör pugilist. pug, pug, 3. s. agnar; ältad lera. ~-mill, s. brukkvarn, lerkran till ältning af lera

o. d. för tegeltillverkning etc. -mg,

(1.) s. leras ältande i lerkvarn; byg. fyllning af bruk etc. i trossbottnar för att förtaga ljud.

puggaree, pug'årè, puggerie, puggery, -uri,

s. ett slags indisk turban (hvit slöja ci. lätt muslinsduk lindad omkr. hufvudet el. hatten i Indien o. andra varma länder).

pugging, pug'ing, (2.) o. tjufaktig.

pugfi, po, se pooh.

pugil, pu'djil, s. nypa. ~ism, -izm, s. knyt-näfskamp, boxning ss. konst, sport. ~ist, -1st, s. knytnäfskämpe, boxare tin yrket, fistic, -is'tik, a. knytnäfs-, boxnings-, boxar-; ~ encounter, knytnäfskamp, sammandrabbning med knytnäfvarna. pugnacious, pugna'sjus, a. stridslysten.

pugnacity, -nås'iti, s. stridslystnad, pugree, pug're, se puggaree. puh, pu, se pooh.

puisne, pii'ni, a. yngre, senare †; se puny †; jur. yngre, lägre i rang, underordnad; s. underdomare, assessor (: ~ judge), puis-ny)}(, (uttal lika), a. se föreg. a. puissance, pu'isans, s. † el. poet. makt. puissant, pü'isånt, a. oftast poet. mäktig; väldig, stark; most stormäktigst. ness, -nës, se föreg. s. puke|, puk, 1. a. svart(röd)brun. puke, puk, 2. vn. kräkas; va. kasta (: kräkas) upp, uppspy; s. kräkmedel; kräkning, det som uppkräkes. -ur, s. en som kräks; ngt som orsakar uppkastning.

pulchritude †, pul'kritud, s. skönhet, behag; älsklighet, pule, piil, vn. pipa som en kyckling; pipa, hvina, (små)gnälla, kinka om små baru, ynka sig, pjunka. -ur, s. en som piper, jämrar sig; ynkrygg, svag stackare, pulic, pu'lik, s. bot. loppört (Pulicaria). ~ene, -lisen, ^ose †, -6s, svous †, -ås, a. full med loppor, puling, pu'ling, prt. af pule; s. hvinande, pipande, pip, gnäll, ynk, pjunk. ~ly, -li, ad. med pip och gnäll, gnälligt, pjun-kande.

Å: fate, fl: far, å: fall, à: fat, L: fast, k: mete, è: met, è: lier, 1: fine 1: fin, i fir,puikbà

# tøindre brukligt. l07l † Föråldradt.

pulling

pulkha, pul'ka, s. pulka, lappsläde, pull, pul, va. häftigt draga åt sig, draga i (på), rycka, hala (i); draga upp rotrrukter; draga ut (t. ex. en tand); taga ned frukt; plocka äfv.fågel etc., rifva, repa; sönderplocka särsk. kokk., jfr under *ued; rifva, slita (i); (taga i o.) ruska; ringa (p å); ro (an oar; sällan t. ex. personer); vn. draga, rycka (i) ngt; streta; hala (at, on, i, på, t. ex. a rope, en ända); ro; 5. dragning, halning, ryck(ning), tag när man drager etc.; ål'tag, rodd; äfv. klunk (a ~ at a bottle)-, ansträngning; nappatag, kamp; täflan; bild. † stöt (motgång); F »kap», en tur, framgång i spel etc., vunnen fördel äfv. : öfvertag, -hand (upon, öfver); handtag, knapp etc. att draga i; ~ a bell, ringa (på) en klocka; ~ the bell (cord, string), ringa på (klockan, strängen); ~ devil, ~ baker (jfr under devil), ~ devil, ~ friar (med anspeln. på legenden om S:t Dunstan),

~ Dick, ~ Devil Am., lika mot lika; faces, göra grimaser, lipa (at, åt), jfr vid. under face; ~ foot F, lägga benen på ryggen; ~ a person's coat (mantle, sleeve etc.), rycka ngn i rocken etc. (: ~ one by the coat etc.); ~ one by the hair, rycka ngn i håret, lufva, lugga; ~ the strings, äfv. draga åt (till) banden; the galley *us 30 oars, galèren för 30 åror; (~ med Bubst. ss. objekt, se vid. d. o.); ~ different ways, dra åt olika llåll (motverka hvarann); <v» strong (cheerily, with full oars), ro friskt (ss. kommando hal ut!); please to var god och ring på! the boat heavily (well), båten är tungrodd (lättrodd); ~ about, draga, rycka hit och dit; ruska; ~ apart, draga (rycka) åtskils (i sär); se vid. ~ asunder; nu aside, draga etc. åt sidan; äfv. taga ngn afsides; ~ asiinder, (va.) slita sönder i stycken (: in ei. to pieces)-, (vn.) slitas sönder, gå upp (t. ex. om ett tåg); ~ away, (va.) draga, rycka bort; (vn.) ro på, »hala ut»; ~ down, draga (rycka) ned

äfv. bild.; (kull)störta äfv. bild. en minister etc.; rifva ned ett hus; nedtrycka priser, nedslå, nedsätta mod, stolthet; förödmjuka (»stuka»); ~ in, (va.) draga in; draga till (åt); (vn.) draga in tygeln, stanna om en ryttare; hålla igen äfv. bild. (t. ex. : göra inskränkningar i sina utgifter), draga in »på staten»; O ff, (va.) rycka af; draga af kläder etc., taga af • hatten; boktr, afdraga (trycka, jfr ex. under proof-sheet); (vn.) bära af, sätta ut (ge sig af, fara, med en båt); ~ 011, draga på; ro p å (friskt); ~ open, draga upp, öppna (t. ex. en låda); ~ out, draga ut (upp); rycka ut, äfv. upp ngt ur jorden; Utdraga, -Sträcka (uttänja); taga fram ur fickan etc., taga upp klockan: »v OVG i-, ro öfverj <>w rotmd, repa I

sig, blifva bättre, komma sig; ~ through, {va.) draga (hjälpa) fram genom hinder, svårigheter; drifva igenom; (vn.) dra' sig fram, slå sig ut; hålla ut; repa sig, komma sig till slut; ~ to, draga till (väl igen, t. ex. dörren); ~ one's self together, samla sig (sina krafter), rycka upp sig; ~ together, ro tillsamman i en båt; biid. samfäldt anstränga sig, förena sina krafter, samverka (in, i att); (oftast med adv. : well etc.) bild. draga jämt; ~ up, (va.) draga etc. upp; rycka upp (by the roots, med rötterna, äfv. biid. :) utrota; hålla inne hästen; hejda, stanna; låta en vagn hålla; F gripa o. föra till polisvaktkontoret o. d., häkta, arrestera; (vn.) draga åt sig tyglarna; köra (ro) fram (to, till); hålla, stanna (at, vid); hejda sig, hålla upp; ~ up! tin kusken håll! up against the stream, ro uppför (mot) strömmen; ~ up short, tvärt hejda ei. hålla, stanna; biid., ge en »uppsträckning», »skrupensa upp»;

up a good heart F, repa mod; dead halning o. d. ansträngning utan verkan

(när det man söker rubba ej rör sig ur fläcken);

a hard (heavy) ett hårdt, dugtigt tag, häftig ansträngning, ett styft (stycke) arbete, svårt göra; a heavy ~ upon one's purse, ett djupt tag i plånboken (känbar utgift); a long a strong and a ** ali together (ei. altogether), eg. om rodd o. d. en kraftig, uthållig, samfäld ansträngning,

F bild. allm. ss. uppmuntrande ordstäf (uugef.

»hugg nu i alle man, friska tag och släpp inte!»); to give a ta' ett tag (draga, hala etc., jfr ofvan va. o. vn.); give another ta' (i) ett tag till! to have a ~ at a bottle o. d., ta' sig en klunk, ^back, s. hämsko, hållhake biid., hinder. ~ed, -d,

pp.; ~ kokk. utmärker i fråga om matvaror åtsk. beredningssätt, i allm. sönderdelning sa.: bread,

rostadt inkråm af bröd i oregelbundna stycken; ~ fish, flådd (fläkt) fisk; ^ sugar, smält socker vispadt till karamell; ~ turlcey, frikassé på kalkon. ~er, -ur, s. en som drager, rycker etc.; ~ down, nedrifvare, störtare. pullet, pul'et, s. ung höna. pulley, pui'i, s. maskin, remtrissa, linskifva

(hjul för dragrcm el. snöre); mek. block(tyg),

fiasktyg. ^-cord, s. dragsnöre löpande öfver en remskifva; se vid. sash-line. ~ -Stile, s. fönsterfoder med trissor, jfr sash -window.

pullicat, pul'ikat, ~e, -kat, s. ott slags silkesnäsduk, pulling, pul'ing, prt.; s. dragande, ryckande etc., jfr pull; träds uppdragande med rötterna.

pullOCk, pul'èk, 5. se putlog.

Pullman, pul'man, s. pr.; F för car, eg.

Am. järnv. lång elegant »palats»vagn med

sängkammare, matsal etc.

pullulate pul'ulat, vn. knoppas, pullulation))C, -la'sjän, s. knoppning, pulmo-, lat., pill'mo, i naturv. o. med. termer lung-, ^grade, -gvàd, a., zool. om maneter

förflyttande sig framåt med en rörelse liknande lungornas. ~nary, -nån, a. lung-; s. bot. lungört (Pulmonaria). nate, -nät, a. zool. försedd med lungor ei. lunglika organer (om moiiusker). ~niC, -mon'ik, a. lung-; s. med. medel mot lungsjukdom; en lungsiktig; ~ consumption, lungsot, ^niferous, -nif'urtis, a. se Pirate.

pulp, pulp, s. naturv. pulpa, mjuk massa; kött i frukt; mjukt omhölje å kaffebäret; märg i ben, i ved; pappersmassa; va. förvandla till en mjuk massa; ~ coffee,

skala k;iffe (borttaga köttet af kaffebäret så att bönorna återstå). ~ineSS, "lnës, S. mjukhet, köttighet.

pulpit, pul'pit, s. talarstol, kateder; predikstol; biid. predikande, predikoämbete, prests kall; in the på predikstolen. ~eer >fC, -è'r, s. förakt, predikant, pulpous, pul'pus, a. bestående af ei. lik pulpa, mjuk, köttig, saftig. ~neSS, -nës, S. se pulpiness, pulpy, -pl, a. se föreg. a. pulque, sp., pul'ka, s. Mexik. dryck af jäst aloësaft.

pulsate, pul'sat, vn. pulsera, slå, klappa om hjärtat, pulsen.

pulsatile, pul'såti], a. som kan slås, slag-; ~ instrument, mus. slaginstrument (trumma,

puka).

pulsation, pulsa'sjun, s. pulserande, slag,

hjärtats etc. klappande; lindrigt slag äfv. jur.

pulsative, pül'såtiv, a. slående, klappande, pulsator, pulsa'tur, s. en som slår †; zool. trägnagare, »dödsur» (Anobium). -'såturi, a. sc föreg. a. pulse, puls, 1. s. kollekt, baljväxter, balj-

frukter (ärter, bönor etc.), legymer, pulse, puls, 2. s. puls, pulsation; regelbundet upprepadt slag, vibrering; vn. slå ss. puiseu; to feel a person's känna ngn på pulsen ärv. wid.; to feel every ~ bound (with the exercise, with joy etc.) känna alla pulsar spritta. ~-glaSS, s. glasrör hvari sprit bringas i kokning genom handens värme. ~leSS, -lës, a. utan pulsslag. "JeSSneSS, -lësnës, s. frånvaro af pulsslag. pulsifiC, -If'ik, a. stegrande pulsens verksamhet; s. läkemedel som stegrar pulsverksamheten, pulsimeter, -sim'etur, s. med. pulsmätare.

pulsion pul'sjun, s. se propulsion, piil-

Sive t, -siv, a. sc compulsatory. pulverable, pul'vuråble, a. se pulverizable. pulveraceous, pulvura'sjus, a. bot. se pulverulent.

pulverine, pul'vurm, s. aska af barilla (naturlig soda), pulverizable, pulvuri'zabl, a. pulveriserbar. pulverization, -riza'sjun, s. pulverisering. pulverize, -'-riz, va. pulverisera; vn. pul-veriseras, låta pulverisera sig; falla till stoft, pulverous, -'-rus, a. pulverartad; i form af dam, ei. fint stoft, pulveru-lence, -vër'ulëns, s. dammighet; rikedom på ei. massa af stoft ei. dam; egenskap att bestå af fint stoft, stoftforni. pulverulent, -vèr'ulënt, a. bestående af fi^t pulver, stoftformig; betäckt med Stoft äfv. bot.

pulvil †, pul'vll, ~lio †, -'jo, ^lo †, -'6, s.

»luktpulver» (parfym i form af lint pulver).

pulvinate, pul'vinat, -èd, a. byg. kudd-lik, utsvällande i form af en kudde (t. ex.

om en fris).

puma, pü'mà, S. zool. puma (sydamerikanskt lejon,

Felis concolor). pume, pum, s. zool. se stint. pumicate, pu'mikat, va. rifva ei. glätta med pimsten.

pumice, pii'mis, s. pimpsten (äfv. ~-StOne). ~OUS, -misj'us, a. af pimpsten, pimp-stensartad, -haltig. pummace, pum'As, se pomace. pummel, pftm'el, se pommel. pump, pump, 1. s. låg sko utan klack, danssko.

pump, pump, 2. s. pump; va. o. vn. pumpa

vatten, ett fartyg etc., äfv. bild. person för att få veta ngt; the ~ is fetched, pumpen slår an (drager); the ~ sucks, pumpen är läns; choaked foul oklar (förstoppad) pump; ~ the ship dry, pumpa (skutan) läns; ~ out a secret (of a p>erson), ur-locka ngn en hemlighet; *»ed out, läns-pumpad; bild. läns, »renons» på pengar etc.

^-barrel, s. pumpstöfvei. borer, 5. pumpborr. ~-bOX, s. pumpkanna; lower pumphjärta; upper (working) pumpsko. ~-brake, s. se handle. ^-chain, s. kedjepump. ^-Chamber, s. pumpstöfvei. ^-cistern, s. pumplåda. ^-dale, s. pumpränna, -rör. ~-drill, s. tekn. drillborr, drillspel, rännspel. ~-gear, s. pumptillbehör; pumpbeslag af jam. ~ -handle, S. pumpvipp, -svängel, -stång, ^-hood, S. pumpkappa öfver öfre hjulet i en kedjepump. 'v-kettle, S. pumpkittel (metallkärl genomborradt med fina hål, hvari sugröret är nedsatt för att förekomma orenlighet). ~-lamp, s.

pumplampa, se carcel-lamp.

5. gruf. bi, pumpsättning (: -komplex). ~ -valve, s. pumpventil. ~-well, s. brunn med pump; sjö. pumpsot. ~-W0rk, s. pumpverk. ~er, -ur, 5. pumpare, en som pumpar äfv. biid.; maskin (del) som pumpar, pumpernickel, pum'purnikl, s. pumpernickel (groft rågbröd [ankarstock] nytjadt i Westfalen).

pumpet, pum'pet, se pompet. pumping, pum'ping, pvt. aSpump; s. pumpning. ^-apparatus, s. järnv. vattenstation. ^-engine, s. pumpmaskin, pumpverk drifvet med ånga etc. pumpion, pump'jiln, (niiudre riktigt f. pomp ion)

so följ.

pumpkin, pump'kin, s. bot. pumpa (Cucur-

bita pepo). pumplenose, pump'lnoz, rörvr. af pompel-

mous, se shaddock. pun, pun, 1. &Q pound, va. pun, pun, 2. s. ordlek; vn. göra ordlekar, vitsa; va. genom (en) ordlek(ar) förmå ngn (into, till ngt), punch, punsj, 1. s. punsch i äldre bemärkelse,

»bål» (blandning af ngn spritdryck, varmt vatten Ité el. mjölkl, socker o. citron), orta ungcf. »toddy».

~-bowl, s. punschbål. ~-glaSS,s.punsch-(ei. toddy)glas. ~-ladle, s. punschslef. punch, punsj, 2. s. (jfr punchinello) hufvud-figuren i en dockteater (motsv. fr. poli-chinelle, ty. Kasperle, bos oss på senare tider Kasper); is. förr F skämtsam benämning på ligt kort och tjockt, en liten knubbig människa ei. häst, »putte»; a (P)~ and Judy, en Kasperteater. punch, punsj, 3. va. slå, stöta, knuffa,

dunka; s. slag, knuff, dunk, punch, punsj, 4. s. (verktyg att slå hål i metall med, el. för att med slag forma :) puns, uthllg-

gare, stans, stamp, stämpel; (hollow ~ :) hål järn (rundt huggjärn),huggpipa; durkslag, lockjärn, -hammare; dorn, pryl; va. slå bål i med puns etc.; göra hål i med pryl etc.; uthugga ämnen (t. ex. för knappar) med stans, stämpel etc. ^-pliers, s. mek. rynk-tång. ~eon, -un, s. se föreg, s.; byg. se stud; A ni. itnklufven stock nytjad som planka (t. ex. i golf); fat (kärl el. mått [för vin] inneh. 84 [el.

120] gallons). ~er, -ur, s. en som gör hål ei. uthugger; verktyg som uthugger etc., jfr punch, »vin, -in, se

punchinello, pun'sjinëlo, s. polichinell (jfr

punch, 2.); pajas, narr. punchiness, pun'sjinës, s. knubbighet, korpulens, jfr punchy. punching, pun'sjing, prt. af punch, 3. o. 4.; s. slående (stryk), jfr pounding; mek. puns-ning etc., genomslående, utslående af hål; utstampning af ämnen, s^and-shearing -machine, s. klipp- och stamppress. ~ -bear, s. punsmaskin för handkraft, stamppress. ^-machine, s. med ånga etc. drifven punsmaskin; ämnesutskärnings(ei. -hugg-nings)maskin; väf. kortslagningsmaskin. punchy, pun'sji, a. (jfr punch, 2.) F kort

och tjock, knubbig, sstabbig». punctate(d), pungk'tàt(ëd), a. se pointed; bot. punkterad, prickig, punctiform, -ti-form, a. punktformig. punctilio, it., sp., pångktil'jö, s. punkt, småsak i afseende på uppträdande, ceremonier o. d.,

ömtålig punkt; »finess», formalitet; noggrannhet, ömtålighet, jfr2>unctiliousness ; to stand upon vara mycket noga i småsaker (formaliteter), punctilious, punktil'jus, a. noga; punktlig;

Öfverdrifvet noga i afseende på det yttre, jfr föreg, s., nogräknad, ömtålig, småaktig. ~neSS, -nës, s. öfverdrifven noggrannhet i iakttagande af former o. regler, pedanteri; ömtålighet i af*, på etikett, granii-tyckthet, altför lätt sårad hederskänsla, punction, pungk'sjun, s. stickande (is. kir.,

jfr puncture). punctO, pungk't6, s. punkt, småomständig-

het; ömtålig punkt; fäkt. se point. punctual, pungk'tual, a. bestående af en punkt †; noga, jfr punctilious; punktlig (in, i); precis; ~ payment, punktlig betalning; to be ~ to the (appointed) hour, to the (a) minute o. d., infinna sig på (det utsatta) klockslaget, komma precis på minuten; ~ to one's word (appointment, promise), punktligt hållande sitt löfte. 'V i St, -ist, s. en som är noga i former o. d. -—'ity, -'iti, ~neSS, -nës, s. punktlighet, noggrannhet, punctuate, pungk'tuat, va. interpunktera, kommatera. punctuation, -à'sjun, 5. interpunktion. punctuator, -ur, s. en som interpunkterar. punctllist, pungk'tuist, s. en som är hemma

i interpunktion, punctum, iat., pungk'tum, s. punkt, puncturation, pungktura'sjun, se acupunc-titration, puncture, -'tjår, s. stickning, styng ar eu nåi ei. d.; va. sticka (igenom).

i: note, b: do, 6: nor, å: not, à: tube, ft.: tub, ü: bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: lias.

r Talspråk. r Lågt språk.

pundit, pun'dit, s. iüà. lärd bramin; si. en (som vill anses för) lärd; si. rutinerad spelare.

pundum, pun'dum, BQ piney varnish. pung, pung, s. Am. F skrofsläde, skrinda, pungency, pån'djënsi, s. egenskap att vara stickande, skarp äfv. tin smak o. biid., skärpa, bitterhet (of a sermon, of menaces etc.). pungent, pån'djënt, a. stickande, skarp äfv. om smak, amper; brännande (på tungan) smak; äfv. skärande smärta; stickande om lukt; bild. skarp, bitande,.bitter, sårande; hvass, sträng om el. i ord, predikan etc.; bot. taggspetsigt blad. pungled, pång'ld, a. hoptorkad, skrumpen

(is. om säd som skadats af en viss iusekt, Tbrips).

Punic, pu'nik, a. punisk, kartagisk; bild. trolös, falsk: ~ faith, trolöshet (öfversättning af lat. : Puuica fides).

puniness, pu'nines, s. litenhet, spädhet, ynklighet.

punish, pån'isj, va. straffa (for, för; with, med); tukta, aga; F slå, klå, piska (upp) äfv. en bäst etc., äfv. (mil. F) tillfoga fienden förlust; si. gå lös på, kraftigt anfalla motståndaren, allm. F llUgga in på (t. ex. maten), illa tilltyga. ^able, -abl, a. straffvärd; straffbar; belagd med straff; an offence o» by fine or imprisonment, en förbrytelse som straffas med böter eller fängelse; to make it loith death, belägga med dödsstraff, stadga dödsstraff för. ^ableness, -åblnès, s. straffbarhet. ~ed, -t, p]).; äfv illa tilltygad; on pain of being o, according to law, vid laga vite, vid påföljd att bli straffad efter lag; to be heavily i sport blifva illa skadad; mii. lida stor manspillan. ~6P, -ur, s. en som straffar, agar. ~ment, -mént, s. bestraffning, straff; aga; kroppslig misshandel; i sport skada man lider genom utöfningen af en sport, motståndares slag, hugg, hård rnedfart, »stryk» äfv. mil. : förlust, manspillan; ~ of (ei. by) death, dödsstraff; Eternal (P)~, de eviga (hel-vetes)straffen; it brings its own it carries its own ~ along with it, det medför sitt eget straff, det straffar sig själft; as (ei. for) a in (ei. by way of) till straff; he took ~ well F, lian tålde stryk

bra (gaf sig ej lätt i strid, fördrog lugnt hård rnedfart); the murderers were brought to condign ~ (ci. met with their due fingo sitt välförtjänta straff, punitive, pu'nitiv, punitory, -turi, a. straffande, innebärande straff, hörande till straff, straff-, punk, pungk, s. fnöske, tunder; P »fnask»,

»fnyk» (sköka).

punka, ~h, pung'ka, s. ind. punka, fläkt-maskin för att sprida svalka i ett rum. — proof, a.; lamp, lampa som uthärdar (utan att slockna) draget från en pimka. punner, pån'ür, s. ordryttare, vitsare. punnet, pån'ët, S. flat korg för handlandes

uppläggning af frukt ei. blommor, punning, pun'ing, prt. af pun; a. innebärande ei. beroende på ordlek; s. ordlekande, vitsande. punster, pun'stur, se punner. punt, punt. 1. vn. punktera ei. spela i bassett, farao o. d. spel. ~er, -år, (1.) s. en som spelar mot bankören (i farao etc.). punt, punt, 2. s. ökstock; öfningsbåll för fotbåll; vn. fara i en staka sig fram i en båt; va. staka fram en båt; frakta i en ~er, -ftr, (2.) s. en som stakar fram en båt, ei. som färdas i ökstock. ~ing, -ing, prt.; s. stakning; ökstocks-fart. ~ing-pole, s. stör ei. stång hvarmed man stakar en båt. puntO, it., pun't6, 1. s. fakt. se point.

punto, pun to, 2. punt-rod, punt'rod, punty, pun'ti, se pontce. puny, pu'ni, s. liten, obetydlig is. tin kroppsväxt : späd, klen, ynklig; s. ung oerfaren människa, nybörjare, pup, püp, 1. S. F förk. f. pupil. pup, pup, 2. s. valp; sälunge; vn. valpa. pupa, lat., pu'pa, s. (pl. -pæ, -pè) zool. puppa.

pupe, pup, pu'pe, se föreg, pupil, pii'pil, s. anat. pupill; lärjunge, elev, discipel; jur. myndling, pupill; jur. en öf-vermaga (gosse ei. flicka fore puberty, jfr d. o.); to have for English, hafva elever som man undervisar i engelska, —teacher, S. monitor i eu skola, age, -adj, s. lär j unge -skap; myndlingskap; minderårighet, jfr ofvan pupil o. puberty. ~arity, -lar'iti, s. minderårighet, jfr föreg. ^(I)ary, -uri, a. hörande till ögats pupill; hörande till en myndling (jfr pupil). puppet, pup'et, s. docka; leddocka, marionett äfv. bild. fö rak ti. om en människa som helt o. hållet låter leda sig af en annan; tekn. docka i en svarfstol; se vid. poppet, —clack, s. ångm. snarlcventil. —headstock, s. lö-pardocka i svarf. —man, —master, .<?. förevisare (egare) af en marionett-tea-ter. —play, —show, s. dockteater, marionettspel. —player, s. en som för dockorna i ett marionettspel; biid. en som står bakom och leder trådarna i spelet. —valve, se r^-clack. ~ish, -isj, a. docklik, narraktig. ~ry, -ri, s. tillgjordhet, puppy, pup'l, S. Valp (jfr pup)) bild. flabb, glop, snushane, narr; en som »svansar» efter andra; vn. valpa. ^hood, -båd, s.

valpar, ett djurs ungdom(sålder). <%*i&if|, -izm, s. narraktighet, tillgjordhet, inbilskhet.

pur, per, vn. (imp. o. pp. ~red, -d) spinna om en katt; S. en katts spinnande.

puranic, purån'ik, a. hörande till hinduernas Puranas (heliga böcker).

Purbeck, pe'rbek, s.pr. geogr.; ~ (lime)stone,

Pnrbeckkalksten. purblind, pe'rblind, a. skumögd, svagsynt; mycket närsynt. ~ness, -nes, s. svagsynt-het, skum syn; stark närsynthet.

purchasable, pe'rtjasabl, a. som kan köpas.

purchase, pe'rtjas, F -tjës, va. köpa (at, för

ett pris; from, of, af; for, åt [för ngns räkning]); förvärfva; inbringa; jur. förvärfva (erhålla på hvaxje annat lagligt sätt än genom arf); utverka sig (en Writ o. d.); mek. lyfta ei. förflytta medelst häftyg (jfr s.); sjö. hyfva med talja, spel etc.; vn. mek. vinna i kraft genom användning af häftyg, använda mekaniska hjälpmedel; om häftyg, spei etc. ega kraft, rå, verka (hyfva, lätta så att åsyftad effekt vinnes); Skoti. ta sig

fram så godt man kan; s. förvärfvande; köp, inköp, uppköp äfv.: det köpta, förvärfvad egendom : jur. förvärfvande (på annat satt än genom arf); mek. (förflyttning, rubbning medels) häftyg (häfstång, blocktyg, vindspel o. d.); kraft vunnen genom användning af häftyg; tag, ställe där man kan fatta tag, stöd, (fot)fäste; sjö. spel, talja, is. svår gina; skoti. plats, svängrum; money then was scarce and »»d more than it ivill now, pengar voro sällsynta den tiden och mera värda (gälde mer, hade större köpförmåga) än nu för tiden; ~ out, utlösa; försona, sona för †; to make göra inköp; to make a ~ of, (in)köpa ngt, lägga- sig till med, skaffa sig; to make the. afsluta köpet; (to buy) at twenty (thirty etc.) year's till sådant pris att afkastningen ger igen köpesumman på 20 (30, etc.) år, (vid köp placera sina pengar) till 5 etc. (d. v. s. det

antal procent som fås genom att dividera 100 med det uppgifna antalet år) procent; drf F not worth a clay's (an hour's el. annan kort tids) ej värd ett Öre (d. ä. ej värd att köpa om man ock förtjänade igen sina pengar på så kort tid som en dag, en timme etc.); to live on one's skoti. slå sig fram så godt man kan. ~-deed, s. köpehandling. ~-money, s. köpesumma, köpeskilling; to sell for the sälja till inköpspris. ^-officer, s. officer som köpt sin tjänst. r, -ur, s. köpare, afnämare; jur. en som förvärfvar fast egendom på an-

nat sätt än genom arf. purchasing, -ing, prt.; s. köpande; ~ power, pengars köpförmåga (värde i förh. till varor).

purcon, pe'rkon, s. prest bland elddyr-kare.

purdah, pe'rda, s. ind. förhänge, gardin, pure, pur, i. se puer, 1. pure, pur, 2. a. ren i aiim. äfv. biid.: oskyldig; obefläekad, utan vank (och men); oblandad, äkta; »pur», idel, lutter, bara; vid

vetenskapsnamn äfv. teoretisk, jfr ex.; ~ and

simple, rätt och slätt; ~ from vice, ren, oskyldig; ~ gold, rent guld; ~ reason, det rena förnuftet; ~ mathematics, ren (ej tillämpad) matematik; ~ style, ren (konst)stil; it is ~ calumny, det är purt förtal; unto the all is dem renom är allting rent. ~ly, -li, ad. rent; oskyldigt; blott och bart, rent af, fullkomligt; helt och hållet; F fint, nätt. ^neSS, -nes, s. renhet; oskuld of mind); oblandadt tillstånd, äkthet; ~ o/*style, stilrenhet.

purfle, pe'rfl, s. (jfr purl) broderad bård†; her. bräm, bård af pälsverk; va. brodera †; rikt utsira, dekorera särsk. byg. med skulpturer, med löfverk (is. i pp.)\ her. bebräma.

purgation, purga'sjun, s. renande, rensning; med. afföring; jur. förr rentvående från ett brott genom ed styrkt af ed-gärdsmän (: canonical ei. genom ordeal (jfr d. o. : vulgar purgative, pe'rgativ, a. renande; med. afförande; s. afförande medel. ~ly, -li, ad. genom rening; genom afföring, verkande afförande.

purgatorial, purgatorial, a. hörande till skärselden, skärselds-, purgatorian, -riån, a. dets.; 5. en som hyllar läran om skärselden.

purgatory, pe'rgatuvi, a. renande; befriande från syndaskuld; s. skärseld (to suffer in ~ oath, värjemålsed. purge, përdj, va. rena, rensa; luttra; med. purgera; rentvå ofta biid. (of crime, of guilt; one's self of an accusation,... från en beskyllning); vn. blifva ren, luttras; klarna om vätskor; med. hafva (stark) öppning, laxera; s. rensning i aum. bet.; med. laxermedel; ~ away, bortrensa; af två

ofta bild. synd etc. -fil', S. ngll el. ngt

som renar, rensar; med. se föreg, purging, pe'rdjing, prt. af föreg.; s. renande, rensning; med. laxering; diarré. ~-C0Ck, s. rensningskran på lokomotiv etc. bot. vildt lin (Linum catharticum). ~ -Salt, s. laxersalt, engelskt salt. ~-thom, s. bot. getapel (Rhamnus cathrvrtica).

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.purification

r Talspråk. 1076 ? Lågt sptåk.

friirpösè

purification, puriflka'sjun, s. renande, rening äfv. bild.; bibi. renselse (en orens renande genom offer o. d., jfr Luk. II, 22); (P)~ of the

Virgin, Jungfru Marie kyrkogång, Kyn-delsmässa.

purificator, purifika'tur, s. se purifier. ~y, -rifikåturi, a. renande, soin har kraft att rena.

purifier, pii'rifitir, s. ngn ei. ngt som renar ei. luttrar; kem. tekn. tvättapparat; reningsapparat (t. ex. for gas).

puriform, pu'riform, a. med. lik var.

purify, pu'rifl, va. rena i alla bet. äfv. bild. (t. ex. bibi.); luttra (from, från); klara vätskor; desinficera luft; vn. blifva ren; renas, luttras; om vat.skor klarna. ~ing, -ing, prt.; s. renande.

purism, pu'rizm, s. renhet is. språkets; purism, öfverdrifvet nit om språkets renhet, pu-rist, -rist, s. purist, språkrenhetsifrare. puristic,-ris'tik, a. af föreg.

Puritan, pu'ritan, s. oftast klandrande moraliskt ei. religiöst öfverdrifvet sträng människa; eng. kyrk. List. puritan; pietist, skenhelgon, skrymtare; a. puritansk, (p för de följ.) ^ic(al), -'ik(al), a. puritansk; ofta i klandrande mening sträng i religiöst (äfv. moraliskt ei. estetiskt, jfr följ. bet.) afseende; i fråga om konstverk stel, nykter. ~ism, -izm, s. puritansk lära, lefnad ei. sed. ^ize, -iz, vn. lefva som en puritan; uppträda som puritan; hafva puritanska åsigter.

purity, pu'ritl, S. renhet i sv. ordets alin bet., jfr pure.

purl, përl, 1. s. (jfr pur fie) krusad bård; udd på spetsar (äfv. ~-laCe); kantilj (jfr bullion)', stickning »afvigt och rätt»; va. pryda med broderad ei. krusad bård, kanta med

purl, përl, 2. vn. porla; rinna fram med hvirflar, hvirfla; brusa upp, mussera om vätskor; va. si. afkasta ryttaren; s. porlande; hvirflande, krets i en vätska i rörelse; kryddadt öl (brygg, förr verinouthöl: 01 med malört; nu: en dryck af varmt öl med gill, socker, ingefära etc., brukad is. af lägre folket); si. fall från hästen, ryttares af kastande (afv. ^er, -ur).

purlieu, pe'rlu, s. eg. förr land afskildt från kronopark och fritt från skogslagarna; yttre del af område, omgifningar, ställes närhet konkret.

purlin(e), pe'rlin, s. byg. bjälke som anbragt vågrätt i takets längdriktning stöder taksparrarna å midten (midt emellan takås o. takfot).

purling, pehrling, 1. prt. af purl, 1.; s. stickning »afvigt och rätt».

purling, pè'rllng, 2. prt. af purl, 2.; a. porlande; s. en ströms framrinnande med små hvirflar ei. krusning af ytan, porlande, Sorlande af vatten, purloin, purlojn', va. stjäla, snatta äfv. om literär stöld. ~er, -ur, s. tjuf; plagiator. ~ing, -Ing, prt.; s. tjufnad; plagiat, purnell, pe'rnël, s. se prunella, bot. purparty, pe'rparti, se pour party. purple, pè'rpl, s. purpur (eg. högröd färg,

ofta : i blått gående rödt), äfv. biid. som tecken tin furstlig (kunglig etc.) ei. kardinals-värdighet; bot. en art yxne (Orchis mascula) †; purpursnäcka †; pl. med. fläckfeber, frisel (purpura); a. purpurfärgad (mörkröd ei. mörkrödviolett), äfv. »blå» (in the face)-, kunglig (furstlig, kejserlig etc.); va. purpurfärga, purpra; ~ of Cassius, guld purpur; ~ of mollusca, purpur af snäckor (Buccinum m. m.). ~ -apple, s. bot. ostindiskt purpuräpple (-träd) (Anona asiatica). ~-beech, s. bot. rödbok (Fagus sylvatica). black, s. krappfärg af mörk purpurfärg. ~-blue,

S. purpurblått (purpursvafvelsyradt natron). ~-born, a. poet. född i (ei. till) purpurn (af furstlig börd). ~-brOWn, S. kem. mål.

caput mortuum. ~-Carmine, s. purpur-karmin. ~-cherry, s. bot. virginiskt plommonträd) (Prunus virginiana). ~-C0p-per-ore, s. min. brokig kopparmalm. ~ -fever, S. med. se purple, pl. ~-fisll, S. zool. purpursnäcka, valdthornssnäcka (Bucci-nurn). ~-flower, s. bot. hyacint. ^-graSS, se ^-trefoil. f\jm heart, 5. bot. se nv-WOOcl. ~-lake, s. en purpurfärg af kochenill. ~-0re, s. tekn. järnoxidåterstod vid koppartillverkning på våta vägen. ~-shell, s. purpursnäcka, jfr fish. ~-tint, s. pur-purfärg(skiftning) särsk. ss. anlöpniugsfärg. ~

-trefoil, 5. Trifolium rubens, ^-willow, s. bot. rödvira (Salix purpurea). ~-W00d, S. purpurträ (hardt o. elastiskt träslag från Brasilien, af Copaiba pubiflora o. C. bracteata). purplish, -lisj, a. stötande i purpur, purport, pe'rport, (-purt) s. afsigt; mening,

innebörd, innehåll af ett Old, yttrande o. d.; va. mena; betyda; innehålla, -bära. less. -lès, a. utan afsigt ei. egentlig mening; innehållslös, purpose, pe'rpus, s. föresats; syfte, afsigt, ändamål; afsedd verkan, nytta; tendens i cn skrift o. d., jfr ex.; va. o. VII. hafva föl' afsigt, ämna, ärna, äfv. bereda sig på (...-ing el. to med infin., att); a (jfr a, 2.)

se 011 oj ; fixed (set) bestämd afsigt, full föresats; to answer (suit) a (jierson's) motsvara ett ändamål (ngns syfte : uppfylla ngns önskan, det af ngn

li fate, å: far, å: fall, k t fat, å: fast, è: mete, è: met, à: lier, 1: fino, i: fin, i: fir,purpose

% Mindre brukligt. 1077 † Föråldradt.

purset

afsedda ändamålet); it ansioers no det tjänar till intet; to bring about (to gain) one's vinna sitt syfte (mål); to serve a tjäna (befordra) ett syfte, tjäna till nytta; to put a person beside his }s, on med särskildt syfte, afsigtligt, »med flit»; wide of the se aside from the on ~ for me, särskildt för min skull (enkom för mig); on n to (infin.), i afsigt att, för att; {much) to the på saken gående, ändamålsenligt); just hvad man söker, just det rätta (äfv. »fyllande ett kändt behof»); this is to the detta är ändamålsenligt (»just det rätta»); »detta är det räson uti» (särsk. : förståndigt taladt); to come tO the i tal, underhandling o. d. komma till själfva saken; drf: to the till saken 1 to good to some ej utan nytta (nyttig verkan), med god verkan, ej förgäfves (minsann ej för ro skull); med besked; to apply (ei. turn) to practical använda till praktiska ändamål (till nytta); to serve to little (small) tjäna till föga, ej gagna stort; to no utan afsedd verkan, utan nytta, förgäfves; it is nothing to the det hör ej till saken; to the sarne i samma syftning, gående ut på det samma; to what hvad tjänar det till? hvarför? novels with a tendensromaner; with the ~ of -ing, i afsigt att... ~-like, a. Skoti. gående på sak, ändamålsenlig. -t, pp. a. af-

sedd, tillämnad, -ärnad, föresatt (som ngn föresatt sig); om person bestämd, jfr ex.; to be ~ to, vara bestämd för att, hafva till syfte att. ~dly †, -tli, -Ii,

ad. afsigtligt, med afsigt, »med flit». feSS, -lès, a. ändamålslös. -ur, s. en som ämnar, som föresätter sig ngt. purpresture, purpres'tur, s. se pourpresture. purprise †, pe'rpriz, s. tomt, inhägnad(e

egor), egendoms område.

purpurate, pe'rpurat, .<?. kem. purpursyradt salt, purpuric, -pii'rik, a. kem. purpur-; ~ acid, purpursyra. purpurine, -rm, s. kem. tekn. purpurin, krappurpur. purr, per, 1., se pur.

purr, 2. äfv. 1. per, s. zool. se dunlin. purre, per, 2. se ciderkin o. perkin. purree, pe're, s. ind. se Indian yellow. purring, pe'ring, prt. af pur; s. se pur, s. purry, -n, a. surrande, om ljud liknande en katts spinnande, purrock, pe'rok, se puddock. purse, pers, s. börs, pung; skattkammare, en stats finanser; penningpris vid kapplöpningar etc.; stipendiefond, insamlade pengar till en gåfva etc.; pung (räknemynt, i Turkiet : 500 piaster [: b fj, ! Persien : 50 tomaner [: 25 £]); va. (äfv. med up) lägga in i en börs; draga hop, vecka, rynka (t. ex. one's forehead)-, sword and ett rikes krigsmakt och finansiella styrka; empty (light) tom penningpung; penningbrist, fattigdom; heavy (long) späckad börs (: loell-lined välförsedd kassa, rikedom; the long nu, rikedomen, »pengarna»

(penningemakten, intresset); to make Up a n,

lägga hop pengar, samla förmögenhet; spara hop pengar, (in)samla (for, till ett visst ändamål); to put (el. tie) lip one's snöra till penningpungen, vägra vidare utlägg; to ruin a person in ruinera ngn(s ekonomi); to suffer in få punga ut, få kännas vid (det genom) dryga utgifter, få »sätta till», lida penningförlust, förlora pengar; those loho have the power of the n, de som hafva hand om penningpungen: den penningbeviljande (stats)makten. ~-Crab, s. zool. en art indisk krabba (Birgus latro) som stundom går upp i träden och äter frukt. ~

-net, s. nät i form af en pung (ss. kilen å en not); virkad börs; påse af nätverk. ~-penny, s. lyckoslant. ~-pride, s. penninghögfärd, -dryghet. ~-prOUd, a. penningdryg. ^-strings, s. pl. snören med hvilka en börs tilldrages; biid. makt att bestämma öfver kassan (utgifterna); to draw the so to put up one's purse under d. o.; to open the lossa på pungen. ~r, -ür, S. kassör is. vid grufvor; sjö. förr proviantförvaltare, nu jfr paymaster. ~r-Ship, -ursjip, s. en kassörs (jfr föreg.) tjänst, -et, g. se nu-net.

pursiness, på'rsinés, s. dästhet; kort och tung andhämtning, tungbröstighet, astma.

purslain (cl. -lane), pe'rsldn, s. bot. portulak (Portulaca oleracea). ~-tree, 5. bot. Portulacaria Afra (cn afrikansk buske med tjocka blad).

pursuable, purt>ü'åbl, a. som kan förföljas

ci. fullföljas, pursuance, pursu'ans, s. fullföljande; följd;

in ~ of, is. jur. i följd af, likmätigt, i öfverensstämmelse med (t. ex. Tband.] in ~ of your favour of the 16th instant, i enlighet med Eder ärade skrifvelse pursuant, -änt, ap. (gjord) i öfverensstämmelse (to, med), likmätig; äfv. ss. ad. (: -ntly) i ~ to (prep.), likmätigt, enligt, pursue, pursii', va. förfölja, jaga äfv. sjö.

(jagt. is. på spår, t. ex. en hare), sätta efter cn rymmare etc.; eftertrakta, sträfva efter (an object, ett mål); söka (ernå); fullfölja, fortsätta; följa en väg äfv. bild., jfr ex.; följa, söka att likna †; vn. fortsätta (vid-blifva ngt) (gallicism), fortfara (äfv. -.vidare säga); jur. fullfölja käromålet; ~ a course, i eg. bet. följa en kosa, en väg; biid. (slå in på och) följa en väg, fortsätta en bana (t. ex. they ^d their victorious career, de gingo framåt på sin segerbana); (bestämma sig för och) fullfölja ett visst handlingssätt, vidtaga vissa åtgärder (: ~ measures); ~ a hint, följa en vink (ett råd); ~ one's point, (vidare) förfäkta sin sak (kämpa för sitt syfte); ~ a person publicly, allmänligen efterlysa ngn; ~ the tenor of one's toay, gå sin viig (vidare) framåt wid.; ~ one's toay, bild. jfr föreg.; i eg. bet. fortsätta (på) sin väg, gå vidare. -ur, s. förföljare; en som fullföljer etc., som sträfvar (of, efter ngt), pursuing, -ing, prt.; s. förföljande; fullföljande, pursuit, -t, s. förföljande; eftersättande, jagande, jagt (of, på, efter äfv. bild., jrr följ. bet. o. ex.) ; eftersträfvande, -traktan (of, efter); sökande efter ngn, ngt, efterforskning, -spaning; fullföljande, fortsättande; sträfvande), sysselsättning, »id», kall, värf, intresse, mål; the ~ of a course, (tagande och) följande af en kosa ei. en väg ufv. biid.; fortgång på en bana, fullföljande af ett handlingssätt (äfv. följande af ett system); the ~ after (of) knoiv-ledge, sökande efter kunskap (arbete på att vinna kunskap, studier); the ~ of pleasure, jagten (jagandet) efter nöjen; the ~ of science, vetenskapliga sysselsättningar (lärda studier :scientifcal ^s); literary literära sysselsättningar;

mercantile (commercial) köpmans-göromål, afv. handelsintressen; in ~ of', förföljande, sökande (för att förfölja ei. söka efter ngn, ngt); jagande efter (jfr föij. ex.); eftersträfvande ngt; afv. under förföljande af ei. jagt efter; under utöfvande af el. sysslande med; to be in ~ of, vara på jagt efter (t. ex. en rymmare), jaga (sträfva, söka) efter (äfv. i allm. bet., jfr ex. ofvan); to go in ~ of, gifva sig af för att förfölja (jaga efter etc.), sätta efter; the men told off in manskapet som (uttagits och) beordrats att förfölja (dem); one of the dragoons in , en af de förföljande dragonerna; (he came up, out of breath) with two of the policemen in ... med två »poliser» efter sig. pursuivant, pl'rswivant, s. stats sändebud, officielt bud; underhärold, häroldsaspi-rant (^ at arms). pursy, pe'rsi, s. eg. pussig; tjock (fet),

däst; med kort andedrägt, astmatisk. purtenance†, pe'rtenans, s. se appurtenance;

bibi. innanmäte af djur. purty, pe'rti, a. is. Am. F för pretty. purulence (-ey), pü'rulèns(i), s. med. varbildning; varighet; varsamling. purulent, -lent, <7. full af var, varig. purvey, purvå', va. förse (with, med); anskaffa, förskaffa, sörja för; vn. anskaffa förnödenheter (lifsmedel), proviantera; % se pander. ~ance, -åns, s. anskaffande, sörjande för (åstadkommande af) ngt; proviant, munförråd; förr jur. utskrifning (med tvångsköp) af lifsmedel för konungens följe. ~0r, -iir, s. anskaffare af lifsmedel, proviantmästare; förr hoffurir, »skaffare»; klandrande skaffare, jfr procurer o. pimp. purview, pe'l'VU, S. se proviso †; jur. det egentliga lagstadgandet (i mots, tin preamble; den del som börjar med orden : it enacted»);

omfattning af en lags tillämpning; myndighets område, pus, lat., püs, s. med. var. pusane †, pü'sàn, s. halsskydd, jfr gorget. Pusey, pu'zi, s. pr. ~ism, -izm, 5. i<yrk. pu-

seyism (högkyrklig el. till rom. kat. kyrkan sig närmande riktning inom den anglikanska kyrkan). ~ite, -it, s. puseyit, jfr föreg, push, pusj, va. skjuta (på), tränga (äfv. trycka, jfr s.); köra (på); stöta (till), knuffa (på), skuffa; buffa, puffa (till), stånga; drifva aiim. äfv. biid. (^o, till), drifva på, påskynda (jfr ~ o??.); bringa ei. hjälpa framåt, befordra; fullfölja (t. ex. vunnen fördel); ansätta, ligga åt ei. öfver, »gå ngn på lifvet» biid. (for, för att få, t. ex. an answer); vn. gifva en stöt, knuffas, tränga på etc., äfv.:

utöfva tryck, jfr s.; skjuta p å (motiv. draw)) med kraft röra sig: tränga (skjuta) fram, gå på (sifv. med at : angripa ngn); s. stöt (afv. impuls); knuff, skuffning; angrepp; pådrifvande; mek. byg. (sido)tryck; en ansträngning, »tag»; F drift, energi, »fart»; trängande omständigheter, jfr ex.; tryckknapp (äfv. ^-button); ~ an acquaintance F, ifrigt »odla» en bekantskap; ~ an advantage, fullfölja en vunnen fördel; ~ an analogy to its contradiction, fullfölja en liknelse för långt så att den slår öfver till motsägelse; ~ one's fortune, tränga sig fram i världen, bringa sig upp; the shopkeeper f^ed his goods, handelsmannen visade mycken ifver och drift i att befordra afsättningen af sina varor (»låg i», »kunde truga på folk sina varor» gnm att »prata för skålen»); ~ the matter, drifva på saken; påyrka ngt, vara enständig, envisas; ~ an objection too far, drifva sin opposition för långt (gå för långt i ...); ~ one's way, gå framåt med möda, trots svårigheter, genom hinder; tränga (skuffa) sig fram, äfv. bild. kämpa sig fram, slå sig fram, jfr ~ one's fortune; ~ at (for), sträfva efter, jfr ofvan vn.) ~ back, (va.) skuffa tillbaka (ci! undan); tränga tillbaka (t. ex. fienden); (vn.) trängas etc. tillbaka; fara (aum. bet.) tillbaka; ~ down, Stöta (knuffa etc.) omkull el. ned från en högre plats; ~ forward, knuffa (skjuta på) fram(åt); drifva framåt (på); ~ (one's self) forward, tränga sig fram (jfr ~ one's way), äfv. sticka sig fram, (veta att) »hålla sig framme», (att) göra sig gällande; ~ off, (va.) knuffa, stöta (äfv. slänga, kasta, hastigt stryka, t. ex. håret) af, bort, undan, åt sidan; hand. F ut-försälja, slumpa bort; (vn.) sjö. bära (sätta) af, stöta ut, sätta ut (: ~ from the shore ei. the [ship's] side)) ~ on, (va.) drifva på; med fart bedrifva (a business)-, påskynda; (vn.) tränga framåt, tränga på; gå på, fara (rida etc.) vidare (to, till); ~ on! framåt mot fienden etc.! to give a gifva en knuff, stöt etc. (äfv. bild. : impuls); I'll have another ~ for it, jag skall försöka ett tag till; to have a ~ together F, taga (sig) ett nappatag; to make a jfr ofvan vn.) göra en kraftansträngning (for, för att erhålla, ernå äfv. : uppnå, komma till en ort: söka framtränga till); at a se följ. o. upon a at one i ett tag, med ens (med en ansträngning, jfr föij.); at the first i första taget; to bring to the last låta det komma till det yttersta; upon a |

i ett kritiskt ögonblick, när det gäller (: when it comes to the rj). <v»-back, s. tillbakadrifvande; afslag, äfv. »korg». ^ -bolt, s. skjutrigel. ^pin, s. en barnlek med knappnålar. ~ed, -t, pp.; to be ~ for, se to be pressed for. <v,er, -ur, s. en som stöter etc., som pådrifver, påskyndar; ej flygg fågelunge. ~ing, -ing, prt.; a. pådrifvande; driftig, energisk; gå-påaraktig; påträngande, trängande sig fram, framfusig, påflugen; 5. stötande, knuffande; skjutande (på) (t. ex. af en kärra), ei.utöfvande af (sido)tryck; påträngande; pådrifvande; fram-(på)trängande.

pusillanimity, piisilanim'iti, 5. klenmodighet, försagdhet. pusillanimous, pusilan'imus, a. klenmodig, försagd, modlös, svag. ~neSS, -nës, s.

se föreg. s.

puss, pus, s. kisse (smeknamn på katt): jagt. jösse (hare); ~ catch corner, in the corner, en springlek, ungef.: »kappas om rummet»; ~ in boots, mästerkatten i stöflar. /V- moth, s. zool. hermelinfjäril (Harpyia vinula). -1, (l.) s. kissunge. ^y-wil-JOW, s. bot. Salix discolor.

puSSy, pus'i, (2.) a. »pussig» etc., se pursy. pustular, piis'tulur, a. bot. full nied gland-ler liknande varblemmor (jfr pustule). pustulate, -lat, va. forma till varblemmor; betäcka med blåsor (finnar etc.); a. (äfv. ~d, -låtëd) se föreg. a. pustulation, -la'sjun, s. varblem-, Ann-bildning, pus-tule, -t.ui, 5. med. liten blåsa i huden, Var-blemma, finne, pustulous, -lus, a. full med blåsor ei. finnar o. d.

put, put, 1. s. bondtölp, lurk, drummel; † sköka.

put, put, 2. va. (imp. o. pp. lika) eg. (jfr »putta») sätta i rörelse, skjuta, drifva (etc., jfr push),

numera hälst med adv., jfr ned. ex.; Sätta, lägga,

ställa (äfv. föra, sticka, stoppa, hälla, hänga, jfr ned. ex.), i allmht bringa i ngt läge cl. till ngt, försätta i läge, tillstånd (äfv. sinnesstämning) (med närmare bestämning gnm adv. el. prep., jfr ned.); (Anm. ~ åtföljdt af subst, med el. utan prep., se under dessa or d!); komma (att), låta, orsaka; förmå, drifva, öfvertala (to, till, till att); antaga (ponera, jfr under case); anslå, uppskatta (at, till); framställa ngt i ord (ärv. : proponera), uttrycka (t. ex. in latin, på latin); förelägga (to, ngn), framkasta fråga, gåta, uppgift; erbjuda, utbjuda (to, åt ngn; at, till, för ett pris); (med On) pålägga ngn ngt, påbörda ngn ngt, tillskrifva ngn ngt; (put) Skoti. slunga en tung sten med hög hand (sport); (put) spelt, »spela», »begära» i ~ (jfr s.); vn. röra sig †, sjö. segla, styra, löpa, gå (is.mcd tiii-

Å: note, å: do, å: noi*, o: not, å: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.put

lägg, jfr ned.); skjuta fram om knoppar, fram-spira; s. nödfall(smedel, -utväg), tvångssak (ofta forced ~) †; börs.

rättighet att leverera värdepapper till visst pris när som hälst inom viss tid; (p&t) slungning (jfr ofvan Skoti.), kast; (put) kort slag i <7 O (/-spelet; (put) spel. ett kortspel med 3 kort på, hand, speladt af 2 el. 4 spelare; ~ one s self begifva sig (med adv. etc., jfr ex.); ~ it, framställa det (saken), uttrycka sig; to fyj it modestly, äfv. för att ej säga (taga till) för mycket; as he ~ it, (vid ett citat) såsom han uttryckte sig; Fil ~ it so, jag vill uttrycka mig så (på följande sätt), jag skall säga (iom jag säger») så; you ~ things so pleasantly, du framställer saken på ett så behagligt, tilltalande Sätt (: i en behaglig dager el. : du hal' ett angenämt sätt att framföra, -ställa saker); I (will) ~ it to you (whether, how), jag vill fråga dig om (om ...), jag hemställer (saken) till dig (huruvida ...); ~ about, (va.) vända särsk. sjö. : låta gå öfver stag about ship); skicka ut, sätta ut (i omlopp) nyhet o. d.; skicka omkring (t. ex. the bottle); biid. F göra förlägen, »yr i hufvudet», »skaffa ngn ngt att göra», förbrylla, förarga; (vn.) sjö. (stag)vända; (ss. pp.) äfv. »bekyttad»; (about, prep.) lägga (föra, äfv. slå etc.) ngt omkring ngt (t. ex. he ~ his arm about [: around] her waist); ~ one's self about, oroa sig, ängsla sig (jfr nästrereg. F); /v/ the horses along, drifva (piska) på hästarna; ~ aside (jfr ~ by), lägga undan; lägga af, bort; sätta, lemna åsido (obeaktad); ~ away, bortskaffa; lägga, sätta undan; gömma undan, arv. stoppa på sig, lägga sig till med; jaga bort äfv. aiim. blid., skjuta (slå) ifrån sig, »bannlysa» sorgen, förjaga; ge ngn afsked; förskjuta hustru; ~ back, (va.) lägga, sätta (etc. äfv. kasta, stryka, t. ex. håret) tillbaka på ngts förra plats ei. (skjuta) ifrån sig; hålla tillbaka, (för-) hindra, äfv. sinka, försena; ställa (vrida) tillbaka ett nr; spänna hanen på ett gevär; sätta tillbaka, försämra; öfversätta tillbaka till originalspråket; (vtl.) mest om fartyg gå

tillbaka; ~ between ..., lägga, sätta etc. emellan; inskjuta, inflicka; he ~ the Channel beticeen himself and his creditors, han rymde från sina fordrings-egare öfver (den engelska) kanalen (: tin utlandet); ~ by, lägga etc. undan; lägga ifrån sig, lägga af ngt man bär på sig, äfv. (: samla) pengar; gömma undan; lägga, sätta åsido; undanskjuta; försmå, ej antaga; afvärja (parera) ett slag; ~ down, lägga (släppa etc.) ned (äfv. Ut på marken);

put

sätta ned ngt man håller i (bär), sätta, lägga, ställa ifrån sig; spänna ned hanen på ett gevär; nedlägga, deponera; nedskrifva; sätta upp (in writing : skriftligen af-fatta); anteckna, uppskrifva, särsk. vid subskription etc. (a person, ei. one's name : ngn [sig], jfr vid. ex. under name; for, för en summa, ett antal lotter etc.) (o. hand, to one's account, på ngns räkning [konto] äfv. bild. : [med to] tillskrifva ngn el. ngt såsom orsak : skjuta skulden för ngt på ngn, ngt); uppskatta, anslå (at, till) ; anse, taga («s, for, för), jfr dessa bild. bet. vid set down; biid. slå ned, nedslå öfvermod; undertrycka (o)sed, kufva uppror etc.; kväsa, »stuka»; stoppa munnen till på, bringa till tystnad, vederlägga; näpsa, bestraffa, gifva en skarp tillrättavisning (»skrapa»); ~ down 4 and carry 2, skrif upp fyra i summan och behåll två i minnet; ~ forth, (va.) sätta, sträcka (sticka) fram (ut)

(t. ex. handen, näsan); slå lit, skjuta knoppar, blad etc.; komma fram med, framställa anspråk, gåta, räsonnemang etc.; föredraga, förtälja; utsända bland allmänheten, utskicka, utgifva en bok; Utveckla (t. cx. ali sin vältalighet), uppbjuda alla sina krafter; (vn.) skjuta fram, upp, växa; sjö. löpa ut, lägga ut från hamn; forwafd, föra framåt, drifva framåt (jfr push forward); hjälpa fram (-åt), främja; sätta fram, vrida fram ett ur; komma fram med, framlägga (t, ex. en ide); framvisa, lägga i dagen, göra sina egenskaper gällande; jfr under foot (o. leg); ~ one's self forward, sticka sig fram, jfr motsv. under imsh; 'v/ in, (va.) sätta, lägga (föra, sticka, stoppa, släppa etc.) in; spänna för en häst; vid auktioner ropa lit en vara (at, för ett lägsta pris som sedan spekulanterna få höja); jur. ingifva (jfr appearance, claim, protest ex.); inskjuta, inrycka, inflicka i skrift, tryck, äfv. låta inflyta, insätta ei. intaga (i en tidning), i samtal framkasta, komma emellan med ett yttrande; (vn.) inlöpa (at a harbour : anlöpa, äfv. ~ into a harbour); uppträda som kandidat, jfr det vanligare ~ up; ~ in for a place, söka (»lägga in» om) en plats; ~ into ..., lägga, sätta (äfv. sticka, stoppa etc.) ngt in i ngt; <x/ sthg into one's mind, ingifva ngn ngt, uppväcka ngt hos ngn; ~ into Swedish, öfversätta ngt på svenska; ~ into words, kläda (uttrycka) i ord; ~ one's self into, (för)sätta (ställa ctc.) sig i; ~ off, (va.) lägga af ei. bort, aftaga kläder, draga af skodon; göra sig (ei. blifva) af med : afhända sig, afyttra, afsätta (sälja), äfv. : afskeda, afvisa, afspisa (with, med); (jfr pass off) utprångla, lura,

»pracka» (ngt upon, på); uppskjuta (till, to, till), förhala (med); förhala tiden (ei. saken) för ngn; »slå bort» (ngt with a jest, med skämt); skjuta ut, lägga ut med en båt; (vn.) sjö. lägga af från land, bära af, skjuta ut, gå till sjös; he ~ me off from day to day, han gäckade mig med nya löften, gnm ständiga uppskof dag från dag; nu off old things for new, lura på folk gamla saker för (under uppgift att de äro) nya; ~ the thing off and on, al t jämt förhala en sak, ej låta det bli ngt af; ~ on, (va.) taga (sätta) på sig, ikläda sig; anliigga (jfr föreg. o. följ. bet., äfv. i allmännare bet. särsk. :) börja med (börja använda el. utöfva verksamhet på; t. ex. bilj. Spela på en båll), släppa på (försätta i verksamhet, jfr let on o. to be On under on); antaga (airs, högfärdiga miner, »airer»; an appearance); sätta på en panna etc.; lägga på bränsle; skoi. ropa upp (låta läsa, examinera); pådrifva, egga (a person on ...-ing, ... till att, äfv. leda in i ...-ning); (vn.) fara raskt, köra etc. på; draga om spik; (~ i perf. part.) on, antagen, påtagen för tillfället, om min o. d. : hycklad; ~ OUt, (va.) ställa (sätta etc., sträcka) ut, fram; framfordra (coals); räcka ut (fram) handen, tungan; sticka ut (t. ex. hufvudet); Sätta lit (: placera pengar, at interest, på ränta), äfv. rykte o. d.; sända ut, utgifva, publicera; skjuta (fram) knoppar, blad etc.; sätta upp för att visa (t. ex. a flag) ; Sticka ut ngns ögon o. d., äfv. bild.; utplåna, utstryka; utsläcka; af visa, bortjaga, köra på porten, köra (kasta) ut; förvilla (göra att ngn kommer af sig), störa vid läsning o. d., förvirra, förbrylla; göra omak, genera; försätta ur humör (: ~ out of humour), förarga (oftast i pass. part.); lemna (skicka) bort utom hus (t. ex. a child to [be] nurse[cl] : ackordera ut; clothes to be mended etc.). särsk. i tjänst (to apprenticeship : i lära; to service : »ut att tjäna»); (vn.) löpa (sticka) ut (to sea, till sjös); ("v i perf. part.) ont, förbryllad; generad; nedstämd, ur humör, förargad (at, öfver); ~ one's self out, omaka sig, genera sig (for, för); ~ out with one, biid. skjuten åt sidan af ngn, kommen i misskredit hos ngn; ^ over, sätta, lägga öfver; sätta (föra) öfver (ett farvatten etc.); Segla, fara Öfver (äfv. absolute ss. vn. : göra öfverfarten); uppskjuta (till, tills); hänvisa, vädja (to, till); (over prep.) sätta ngt el. ngn (att styra, herska o. d.) öfver ...; ~ through, låta ngn, ngt genomgå ngt, föra igenom; drifva igenom (jfr j)ass through, va.); ~ to, (va.) sätta, lägga till, tillfoga; sätta (spänna) för hastar; (vji.) sjö. lägga till (at, vid : anlöpa); (to prep.) lägga (etc. jfr strax ofvan) ngt till ngt (t. ex. ~ a sum to another); framställa för, vädja till, jfr ofvan ex.; tvinga ngn till ngt, ansätta ngn för att få hnm till ngt, jfr de följ. ex.; he could live On bread and water, if to it, without complaint, om han var tvungen (om så behöfdes), kunde han utan att klaga lefva på vatten och bröd; to be (hard, greatly, sadly) nu to it, vara (illa) ansatt, i trångmål, i knipan (for, i afseende på, i fråga om; med föij. to o. infin. : med största svårighet kunna [komma ut med att]); together, lägga tillhopa; samla ihop (äfv. pengar); sätta ihop äfv. : sätta upp (montera) en maskin; ~ this and that together, nu two and two together F, lägga det ena till det andra och draga sina slutsatser (»stafva och lägga ihop»); ~ one's things together, samla ihop sitt pick och pack o. packa in, packa (sina saker); more than ali ...nu together, mer än alla ... tillsamman(tagna); ~ up, (va.) uppsätta skylt, anslag, taflor etc. (äfv. a name : uppföra [»spika»], anteckna ngn[s namn] på en lista, tafla o. d. : anmäla ngn till upptagande i ett sällskap etc.); uppställa, slå (äfv. : fästa, spika) upp äfv. en paraply; Uppresa stolpar; lägga (sätta) upp (på hyllan), lägga undan; lägga in äfv. födoämnen, förvara, gömma; föra in under tak, särsk. sätta in hasten (i stallet), äfv. F gifva logis, härbärgera; traf va, stapla upp; lägga upp förråd (af), samla på hög; lägga ihop, slå in, packa in ei. ihop; jagt. stöta (jaga) upp; sticka in (i fickan) el. ngt i ett fodral, ett svärd i skidan etc.; stoppa på sig; fälla igen (t. ex. en knif); sätta upp, utbjuda (to auction, på auktion; to sale, till salu); utropa (på auktion, for, för ett pris); uppställa, framställa (a claim); uppsända böner; bild. skrämma; biid. egga (to, till att); (vn.) taga in (with, hos; at an inn); anmäla sig som sökande, uppträda som kandidat (for, till; för, t. ex. en valkrets); sjö. lasta (for a place, på en plats); ~ one's self iip, morska sig, fatta eld, bli vred; that ~ up his blood, detta bragte hans blod i kokning; ~ a person up F, dets. som: ~ one's name up; F inviga ngn i förhållandena (jfr post up o. följ. ex.); ~ a person up to .. . F, (se föreg., senare bet., samt följ. ex.) bibringa (lära) ngn ngt (ett knep o. d.); äfv. sätta i ngn ngt, egga ngn till ott göra ngt; ~ a person up to things F, göra ngn underkunnig om saker och ting, jfr de föreg, ex.; to be ~ up to a thing, vara ngt vuxen, förstå sig på ngt; ~ up with, hafva fördrag med äfv. person, tåla, (få)

uthärda, fördraga, 5smälta» en skymf; (få) finna sig i, nöja sig (hålla till godo) med, bekväma sig till; upon F, illa behandla ngn, särsk. gnm att fordra för mycket arbete af hnm ei. missbruka hans beskedlighet, narra, lura; to be ~ upon F, låta behandla sig »huru som hälst», »låta huttia (tuffla) med sig»; låta lura sig; 'tis a forced »», det är en nödvändighet, det måste ske; upon a forced »»,af nödtvång, i nödfall. ~-and-Call, s. börs. rättighet att köpa och sälja värdepapper till ett visst pris. ~-dOWn, --', s. F »stuk-ning», näpst, skrapa, uppsträckning. ~ -me-back, s. Si. föryngrings-, förskönings-medel. ~-off, --', s. uppskof, förhalande; förevändning, Ursäkt för uppskof el. försummelse, undskyllan, jfr ofvan put off. -^-tO, s. F knipa; if it came to a »v, om det komme till »kritan», om det sutte hårdt åt. ~-lip, - a. i dålig bemärkelse Öfverenskom-men, uppgjord, hopkokad; a »»job, intrig, komplott, öfverenskommelse om ngt illdåd mellan flere som spela under täcke.

putage, pu'tadj, s. jur. hor (af kvinna); se vid. foij. putanism, -tånizm, s. jur. sköko-lefnad, skörlefnad.

putative, pu'tativ, a. (allmänt) antagen, förmodad.

putchock, putchuck, put'tjuk. s. rot af en

Iris-art i Kina brukad som rökelse.

putid, pu'tid, a. stinkande †; poet. låg, usel, skändlig.

pUtlOQ, put'log, S. bom, tvärstock som uppbär plankorna i en murarställning o. med sin ena ända är instucken i hål i muren. byg.

bomllål, jfr föreg.

Putney, put'ni, S. pr. en ort vid Themsen; the ~ and Mortlcihe race, den årliga kapprodden mellan dessa ställen mellan studenter från Oxford och Cambridge; go to »»! P dra åt Helsingland! putredinous, putred'inus, a. rutten, stinkande.

putrefaction, putrefak'sjun, s. förruttnelse, ruttenhet. putrefactive, -tiv, a. orsakande förruttnelse; förruttnelse-(p?'o-cess); rutten (smell, lukt: stank af ruttnande ämnen), putrefactiveness, -tiv-nès, s. egenskap att orsaka förruttnelse, putrefy, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -'-fld) förorsaka förruttnelse, göra rutten, åstadkomma röta i äfv. : bringa kallbrand i, göra gangrenös (sår etc.); förpesta; vn. taga röta, ruttna; blifva gangrenös om sår o. d.

putrescence,putres'ens, 5.ruttnande, murknande. putrescent, -ènt, a. ruttnande, i förruttnelsetillstånd; rutten (smell), putrescible, -sibl, a. som kan ruttna, för-ruttnelig, underkastad förruttnelse; s. förruttneligt ämne. putrid, pu'trid, a. rutten; hörande till ei. kommande af förruttnelse; ~ fever, tyfus; scent, stank af ruttnande ämnen; ^ sore throat, med. gangrenös halsinflammation, halsbrand (angina gangrenosa). ~ity, -'iti, <v,ness, -nes, s. ruttnande, ruttenhet.

putrification, putrifika'sjftn, se putrefaction. putriiage, pu'triladj, s. med. affallande sårskorpa. pUtt, put, se put, 1. putter, put'ur, 1. se potter, 1. putter, put'ur, 2. s. (jfr put, va.) en som ställer, lägger etc., gruf. en som skjuter kolkärror inne i grufvan; (putfår) Skoti. en som slungar stenar, putt ing-spelare; (put'ur) sällträ i #oZ/-spelet. ~-0n, ---', s. uppeggare, anstiftare, uppviglare. ~ -OUt, ---', S. faktor i en fabrik. ~-Up, - -s. tjufgömmare. putting, put'ing, prt. af put, 3.; s. sättande, ställande etc.; gruf. kolkärrans skjutande i orten fram till schaktet; (put'ing) Skoti. lek bestående i slungande af tunga stenar (^-stones). ~-0ff, ---', s. uppskjutande; undskyllan, jfr put-off; afspisande. ~-0n, ---', s. anstiftande, eggande, uppmuntran; tekn. påsättande särsk. af tunnband, puttock, put'ok, S. zool. se glede; äfv. stundom rör the common buzzard; sjö. † se futtock. pUtty, put'i, put'i, 1. a. skrifning af vårdslöst uttal på pretty. putty, put'i, 2. s. (glasmästar)kitt; va. kitta; spaktia; to put panes in ei. to glaze in sätta in rutor med kitt. ~-blOWer, s. rör som pojkar blåsa »pluttar» med. ~ -faced, a. fö rak ti. blek (daskig), blaskig i synen, ^-powder, s. tennaska tin polering. ~-r00t, S. bot. Aplectrum hyemale (en nordamerikansk ört hvars lök-knöl innehåller ett kittlikt ämne). ~er, -ur, s. en som kittar; oftast i förbindeisen: plumber and »», glasmästare (jfr plumber and glazier). puy, pü, se poy.

puzzle, püz'l, va. förbrylla, sätta i förlägenhet, göra ngn »ställd», sätta ngn myror i hufvudet, sätta ngn fast, göra bet; inveckla; vn. blifva ci. vara förbryllad; s. ngt som gör en förbryllad, ngt inveck-ladt, »en hård nöt att knäcka», ngt svårt att utreda, gåta (rebus o. d.); leksak som fordrar eftertanke, ss. »läggspel»; ~ one's brain(s) about, bry (bråka) sin hjärna med; it always »»s him, äfv. därvidlag (när han skaii tin med det) trasslar han alltid in sig; what »»s me is (hoio ...), hvad jag ej

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, è: lier, i: fine 1: fin, i fir,puzzle

% Mindre bruMigt. 10P3 † Föråldradt.

pyrosis

kan bli klok på är (huru ...); ~ out, utfundera, utreda (arv.'»taga ut») ngt konstigt; skickligt göra efter; it is a oj, det är obegripligt, jag blir ej klok på det; mathematical o>, kinesiskt läggspel; to be in a oj, vara »ställd (bet, fast)», ej veta huru man skall reda saken; to put in (to) a oj, göra brydd, »ställd» etc. —headed, a. som har hufvudet fullt af oklara idéer, oklar i hufvudet, svamlig, förvirrad, virrig. —lock, s. bokstafslås. ^dom, -dum, ~ment, -mënt, s. bryderi. -ur, s. ngn ei. ngt som sätter i bryderi (t. ex. kinkig fråga, jfr puzzle), puzzling, -ing, prt.; a. gåtlik, obegriplig; s. förbryllande. puZZ-lingly, -lingli, ad. på ett förbryllande sätt.

puzzolan, puz'olan, ~a, -lå'nå, Sc pozzo-lana.

pyæmia, pie'mia. s. med. pyemi, blodförgiftning.

pycnite, pik'nit, 5. min. pyknit (cn art topas), pycnostyle, pik'nostil, s. byg. kolonnad med trångt stående kolonner (interkolumnier af blott 1 V2 kolonndiameter).

pye, se pie.

pyebald, so]riebald.

pygmean, pigmè'ån, a. dvärgaktig, (mycket) småväxt, pygmy, pig'mi, s. pygmé, dvärg, pytt, pyssling; a. se föreg.

pyh, pl, a. ynklig, klen, vanslägtad. —dog,

se pariah-dog. pyjama(h)S, pia'maz, s. pl. Iud. vida byxor, pyloric, pilor'ik, a. af följ. .<?.; ~ artery, portåder. pylorus, lat., -IÖtus, s. anat. nedre mngmunnen. pyracanth, pir'akanth, ~us, lat., -'us, s. bot.

en ständigt grön hagtoriisart med eldröda bär (Crataegus pyracantha). pyramid, pir'åmid, s. pyramid; (game of) —pool, $. biij. pyramid(spel). ~al, --'-ål, a. pyramid-, hörande till pyramiderna) ; pyramidformig, pyramidal. ~ic(al), -'lk(ål), a. pyramidformig; py-ramidal-(w«m&ers, tal); ~ poplar, pyra-midpoppel. "JcalneSS, -'lkålnës, s. pyramidform. ~oid, --'-ojd. s. geom. pyra-midoid. pyramoid, -mojd, s. se föreg. S. pyre, pir, s. bål (att bränna lik o. d.). Pyrenean, pirënè'ån, a. geogr. pyreneisk. pyrethrum, lat., plre'thrum, s. bot. sc feverfew; powder of oj, insektspulver, pyretics, pirëfiks, s. pl. med. feberfördrif-vande medel, pyretology, -tol'odji, s. med. feberlära.

pyrexial, pirëk'siål, pyrexical, -'sikål, a. med. feber-.

pyriform, pir'iform, a. bot. päl-onformig.

pyritaceous, piritå'sjås, se pyritic. pyrite pir'it. vani. ~S, gr., -Jèz, urv. pir'itz, s. min. »fyrsten», kis, vani.: common oj, svafvelkis; yellow oj, se copper-oj.

pyritic(al), pirit'ik(ål), a. hörande till, ci.

bestående af kis; kisartad. pyritiferous, piritif'urus, a. kishaltig. pyritous, pirltfis, se pyritic. pyro-, gr., p!r'è, prefix (i åtsk., is. kemiska, benämningar betecknande inverkan af eld) eld-. (A n m. Senare delen ar sms. behåller accent o. uttal.)

~acetic, a.; oj sjririt, kem. ättiksprit. — acid, s. kem. syra erhållen af en annan syra genom upphettning, ^electric, a. som blir elektrisk genom upphettning; äfv. hörande till: ^electricity, s. elektricitet framkallad genom värme, termoelektricitet. ^gallic, -gal'ik, a. kem.; oj acid. pyrogallussyra. ~gen)}(, -'-djën, s. elektricitet. <^genic, -djën'ik, a. värmealstrande; is. med. stegrande kroppstemperaturen (om gifter). ^genOUS, -rodj'ënus, a. uppkommen genom eld, jfr igneous. ~latry, -rol'åtri, s. eldsdyrkan. ~lig-neous, -lig'nèus, lignic, -lig'nik, ~lig-nous, -lig'nus, a. kem. uppkommen genom torr destillation af ved; ~ acid, träättika; ~ spirit, träsprit, ^logist, -rol'odjist, s. en som är hemma i värmeläran. ~logy, -rol'odji, s. värmelära. — lusite, -lo'sit, 5. min. pyrolusit (brunsten, mangansuperoxid). ^mancy, -'-månsi, s. spådom medels eld. 'vlliantic, -mån'tik, a. af föreg.; s. en som spår medels eld. ♦ ^meter, -rèm'ëtur, s. fys. pyrometer (apparat till mätaude af höga värmegrader). ~ metrical), a. pyrometrisk, jfr följ. ~metry, -rom'ëtri, s. (läran om) mätning af hög temperatur; äfv. läran om kroppars utvidgning genom värme, ^morphite, -mo'rfit, s. min. pyromorfit (blyfosfat), amorphous, -mo'rfus, a. min. kristalliserande genom inverkan af hög värme. ~nomiCS, -nom'iks, s. pl. värmelära.

'vpe, -rop, s. min. pyrop, ickc-krystallisk bömisk granat. ~phane, -fån, s. min. mineral som är: ^phanOUS, -rof'anus, a. gjord genomskinlig genom värme. ~phone, -fon, s. »eldorgel» (musikalikt instrument hvari toner frambringas af lägor).

phoric, -for'ik, ~phOI'OUS, -roforus, a. kem. fattande eld vid utsättande för luften. ~phoruS, -roforus, s. kem. ämne som fattar eld vid utsättande för luften. ^phyllite, s. min. pyrofyllit (strål-talk). ~rthite, piro'rthit, s. min. pyrortit. ^scope, -skop, s. fys. instrument (en diffe-rentiaitcrmomcter) till mätning af strålande värme. ~sis, gr., -ro'sis, s. med. (svår)

6; note, å: do, 6: nor, not, å: tube, tub, å: bull, th: tbing, dh: this, w: will, z: lias.pyrosis

F Talspråk. 1084 r Lågt språk. quadragesimal

magsyra, magflen (: F black-ioater ei. water-brash). ^SOlttG, -s6m, s. zool. Py-l'OSOma (ett blötdjur sora ger ett fosforsken).

^technian, -tek'nian, sp <^te.chnist. technic(al), a. pyroteknisk, hörande till fyrverkeri, ^technician, s. se f>otech-nist. ^technics, s. pl. pyroteknik, fyr-verkarekonst. ^techllist, s. pyrotekni-ker, konstfyrverkare. ~techny,-'-tëkni, 5. se ~technics. ~tl*C, -rot'ik, se caustic. ~xene, -'-ksën, s. min. pyroxen. ~xeniC, -ksen'ik, a. af föreg. ~xyle, -k'sil, se ~xyline. ~xyliC, -ksil'ik, se "vlignic. xyline, -ok'siiin, s. kern. bomullskrut (ei.

liknande explosivt ämne).

pyrrllic, pirik, s. metr. en versfot: pyrrhikius grek. antik, en krigsdans; a. pyr-rhisk, pyrrhikisk, jfr s.; ~ dance, so s.; ~ verse, vers innehållande pyrrhikier. pyrrhonic, pir6n'ik, a. Pyrrhonisk (eg. af grek. filosofen Pyrrlio), jfr följ. Pyrrhonism, -'-izm, s. ei. absolut skepticism, tviflande på alt; tvifvelsjuka. pyrrhonist, -'-nist, s. en som tviflar på alt. pyrrhotine, pir'otin, s. min. magnetkis. Pythagorean, pithagore'an, (äfv. -go'rean) a. pythagoreisk; s. pythagoré, anhängare

af P}Tthagoras. pythagoric(al), -g6r'ik (-al), se föreg. a. pythagorism, -åg'6rizm, s. pythagorism, Pythagoras' lära.

Pythian, pith'ian, a. gr. antik, pythisk (: delfisk).

pythogenic, pith6djén'ik, a. åstadkommande ei. (med., om sjukdom) beledsagad af (symptomer af) upplösning, sönderdelning (dekomposition : börjande förruttnelse, i organisk kropp).

Python, pi'thon, S. gr. mytol, en drake dödad af Apollo; (p) zool. pytonorm (en stor orm liknande boaormen). ~CSS, -ës, S. gr. antik. Apollo's prestinna i Delfi som gaf orakelsvar; sierska, spåkvinna. ~ic, -'ik, a. spående, förkunnande spådomar. ~ism, -izm, s. spådomskonst. ~ist, -ist, s. spåman; besvärjare.

pyx, piks, 5. kat. kyrk. monstrans, ask för hostian; Bjö. kompassdosa; ask i eng. myntet hvari myntexemplar gömmas som skola proberas; anat. se va. pro-

bera ofvan nämda mynt. ~IS, lat., eg. gr., -is, s. dosa, låda; anat. led sk ål; bot. kapselfrukt som öppnar sig på tvären, så att öfre delen bildar ett lock (äfv.^idium, -id'ium).

Q, q, ku, bokstafven q (i engelskan alltid åtföljd af U, hvilken sammanskrifning uttalas: kw) ; sc ex. under T*. Förk. : Q., Queen; query; question; Q. B., Queen's Bench; Q. C., Queen's College; Queen's Counsel; q. d. (iat. quasi dicat), as if he should say; q. e. (iat. quod est), which is; Q. E. 0. (iat. quod erat demonstrandum), which was to be demonstrated; (J. E. F. (hit. quod erat faciendum), which was to be done; Q. E. I. (iat. quod erat inveniendum), which teas to be found out; q. I. (iat. quantum libet), as much as you please; q. pi. (iat. quantum placet), dets. som. föreg.; Q. M. G., Quartermaster -General; Q. MeSS., Queen's Messenger; qr., quarter; quire; Qmir., quartermaster; qrS., quarters; Q. S., Quarter Sessions; (iat. quantum sufficit) as much as is sufficient, enough; qt., quart; qtS., quarts; Qll., Queen: qil., query (se anm. vid d. o.); question; quant. Sllf., se q. s.; quest., question; q. V. (iat. quod vide), which see; (iat. quantum vis), as much as you like; qy., query (se anm. vid d. o.), quab †, kwob, 1. se burbot el. miller's-thumb. quab, kwob, 2. sc savab.

qua-bird, kwåbird. S. zool. natthäger (amerikansk fågei, Ardea nycticorax). quack, kwåk, vn. snattra om ankor; skryta, skräfla, skrodera; kvacksalva; s. snatter; kvacksalvare (: ^-doctor); en som skryter med en kunskap han ej eger, skräf-lare; fuskare, charlatan; a. kvacksalvar-. quacken, kwak'n, se querken. (quack)ery, -uri, .9. kvacksalveri; charlatan er i. ~ish, -isj, a. kvacksalvaraktig; skräfiande. ~ing, -ing, prt.; s. se följ. ism, -izm, s. kvacksalveri; charlataneri. quackle, kwak'1, vn. F vara nära att kväfvas. quacksalver †, kwak'salvur, s. kvacksalvare

etc., jfr quack, S. quad †, kwod, 1. a. elak, ond. quad, kwod, 2. s. univ. si. förk. för quadrangle; se vid. quadrat, boktr.

quadra, iat., kwod'ra, .5. (pl. -dræ, -drè) byg. fyrkantig ram ei. bård omkring en basrelief o. d.; band på en jonisk pelarbas; plint, pelarsockel. quadragene, kwod'radjen, s. kat. kyrk. fyratio dagars indulgens. quadragesima, iat., kwodrådjës'imå, s. kyrk. fastlag; (Q)~ Sunday, första söndagen i fastan. ~l, -mål, a. hörande till fastan,

li fate, å: far, å: fall, k t fat, å: fast, è: mete, è: met, à: lier, 1: fino, i: fin, i: fir, pyrosis

F Talspråk. 1084 r Lågt språk. quadragesimal

magsyra, magflen (: F black-ioater ei. water-brash). ^SOlttG, -s6m, s. zool. Py-l'OSOma (ett blötdjur sora ger ett fosforsken).

^technian, -tek'nian, sp <^te.chnist. technic(al), a. pyroteknisk, hörande till fyrverkeri, ^technician, s. se f>otech-nist. ^technics, s. pl. pyroteknik, fyr-verkarekonst. ^techllist, s. pyrotekni-ker, konstfyrverkare. ~techny,-'-tëkni, 5. se ~technics. ~tl*C, -rot'ik, se caustic. ~xene, -'-ksën, s. min. pyroxen. ~xeniC, -ksen'ik, a. af föreg. ~xyle, -k'sil, se ~xyline. ~xyliC, -ksil'ik, se "vlignic. xyline, -ok'siiin, s. kern. bomullskrut (ei.

liknande explosivt ämne).

pyrrllic, pirik, s. metr. en versfot: pyrrhikius grek. antik, en krigsdans; a. pyr-rhisk, pyrrhikisk, jfr s.; ~ dance, so s.; ~ verse, vers innehållande pyrrhikier. pyrrhonic, pir6n'ik, a. Pyrrhonisk (eg. af grek. filosofen Pyrrlio), jfr följ. Pyrrhonism, -'-izm, s. ei. absolut skepticism, tviflande på alt; tvifvelsjuka. pyrrhonist, -'-nist, s. en som tviflar på alt. pyrrhotine, pir'otin, s. min. magnetkis. Pythagorean, pithagore'an, (äfv. -go'rean) a. pythagoreisk; s. pythagoré, anhängare

af P}Tthagoras. pythagoric(al), -g6r'ik (-al), se föreg. a. pythagorism, -åg'6rizm, s. pythagorism, Pythagoras' lära.

Pythian, pith'ian, a. gr. antik, pythisk (: delfisk).

pythogenic, pith6djén'ik, a. åstadkommande ei. (med., om sjukdom) beledsagad af (symptomer af) upplösning, sönderdelning (dekomposition : började förruttnelse, i organisk kropp).

Python, pi'thon, S. gr. mytol, en drake dödad af Apollo; (p) zool. pytonorm (en stor orm liknande boaormen).

~CSS, -ës, S. gr. antik. Apollo's prestinna i Delfi som gaf orakelsvar; sierska, spåkvinna. ~ic, -'ik, a. spående, förkunnande spådomar. ~ism, -izm, s. spådomskonst. ~ist, -ist, s. spåman; besvärjare.

pyx, piks, 5. kat. kyrk. monstrans, ask för hostian; Bjö. kompassdosa; ask i eng. myntet hvari myntexemplar gömmas som skola proberas; anat. se va. pro-

bera ofvan nämda mynt. ~IS, lat., eg. gr., -is, s. dosa, låda; anat. led sk ål; bot. kapselfrukt som öppnar sig på tvären, så att öfre delen bildar ett lock (äfv.^idium, -id'ium).

Q, q, ku, bokstafven q (i engelskan alltid åtföljd af U, hvilken sammanskrifning uttalas: kw) ; sc ex. under T*. Förk. : Q., Queen; query; question; Q. B., Queen's Bench; Q. C., Queen's College; Queen's Counsel; q. d. (iat. quasi dicat), as if he should say; q. e. (iat. quod est), which is; Q. E. 0. (iat. quod erat demonstrandum), which was to be demonstrated; (J. E. F. (hit. quod erat faciendum), which was to be done; Q. E. I. (iat. quod erat inveniendum), which teas to be found out; q. I. (iat. quantum libet), as much as you please; q. pi. (iat. quantum placet), dets. som. föreg.; Q. M. G., Quartermaster -General; Q. MeSS., Queen's Messenger; qr., quarter; quire; Qmir., quartermaster; qrS., quarters; Q. S., Quarter Sessions; (iat. quantum sufficit) as much as is sufficient, enough; qt., quart; qtS., quarts; Qll., Queen: qil., query (se anm. vid d. o.); question; quant. Sllf., se q. s.; quest., question; q. V. (iat. quod vide), which see; (iat. quantum vis), as much as you like; qy., query (se anm. vid d. o.), quab †, kwob, 1. se burbot el. miller's-thumb. quab, kwob, 2. sc savab.

qua-bird, kwåbird. S. zool. natthäger (amerikansk fågei, Ardea nycticorax). quack, kwåk, vn. snattra om ankor; skryta, skräfla, skrodera; kvacksalva; s. snatter; kvacksalvare (: ^-doctor); en som skryter med en kunskap han ej eger, skräflare; fuskare, charlatan; a. kvacksalvar-. quacken, kwak'n, se querken. (quack)ery, -uri, .9. kvacksalveri; charlatan er i. ~ish, -isj, a. kvacksalvaraktig; skräfiande. ~ing, -ing, prt.; s. se följ. ism, -izm, s. kvacksalveri; charlataneri. quackle, kwak'1, vn. F vara nära att kväfvas. quacksalver †, kwak'salvur, s. kvacksalvare

etc., jfr quack, S. quad †, kwod, 1. a. elak, ond. quad, kwod, 2. s. univ. si. förk. för quadrangle; se vid. quadrat, boktr.

quadra, iat., kwod'ra, .5. (pl. -dræ, -drè) byg. fyrkantig ram ei. bård omkring en basrelief o. d.; band på en jonisk pelarbas; plint, pelarsockel. quadragene, kwod'radjen, s. kat. kyrk. fyratio dagars indulgens. quadragesima, iat., kwodrådjës'imå, s. kyrk. fastlag; (Q)~ Sunday, första söndagen i fastan. ~l, -mål, a. hörande till fastan,

li fate, å: far, å: fall, k t fat, å: fast, è: mete, è: met, à: lier, 1: fino, i: fin, i: fir,qiladragesimai)(c Mindre brukligt. i085 † Föråldradt.

fastlags-. ~ls, -målz, s. pl. förr offer som på midfastosöndagen gåfvos till moderkyrkan.

quadrangle, kwod'rangl, --'-, s. geom. fyrhörning; fyrkantig (borg)gård (omgifven af byggnader), särsk. vid kloster, fängelser

ei. (univ.) tin ett college, quadrangular, -'gulur, a. fyrkantig, quadrant, kwod'rant, s. kvadrant (geom. :

fjärdedelen af cn cirkel; astr., sjö., etc. instrument för höjdmätningar); IIa dl ey'S se OCtCMt. ~

-pipe, s. krökt rör som bildar en fjärdedels cirkel. ~al, -'al, a. tillhörande en kvadrant; innesluten inom (begränsad af) fjärdedelen af en cirkel (space)-, ~ triangle, sfärisk triangel som har till en sida en fjärdedels cirkel, quadrat, kwod'iat, 5. boktr, kvadrat; mat. ett instrument till liöjd(0. djup-)mätning (dets. som geometrical square ei. line of shadoivs). ~e, -ràt, a. kvadratisk, kvadrat-; jämt delbar med 4; bild. jämt fördelad, jämn, riktig, lika, lämplig; rättvis; s. kvadrat; astrol, se quartile; vn. passa ihop, öfverensstämma (with, med); va. kvadrera. ~iC, -'ik, a. kvadratisk, kvadrat-; kristaiiogr. tetragonal, jfr dimetric; s. dets. som: ~ equation, mat. ekvation af andra graden. ~ure, -ur, s. mat. kvadrering; kvadratur, äfv. astron, (en himlakropps ställning då han är 90° från en aunau, is. månens [första o. sistal kvarter); kvadrat †. quadrel, kwod'rel, s. byg. ett slags (fyrkantig) konstgjord sten af kalkjord. quadrennial, kwodren'ial, a. fyraårig; fyraårs-, inträffande hvart fjärde år. ^ly, -i, ad. en gång hvart fjärde år. quadri-, kwod ri, i åtsk. sms. från lat. kommande ord fyra-, fyr- ; fyrfaldig(t . ..). (Anm. Senare delen af sms. behåller uttal o. accent, där ej annorlunda är angifvet.) ~ble, -1, a. som kan kva-dreras. -k, a. mat. af andra ordningen ei. graden; s. kurva af andra graden. ~ennial, -en'ial, se quadrennial. ~fari-OUS, -fa'rius, a. fyrfald, fyrradig. ~fid, -fid , a. is. bot. fyrklufven. ^foil, ~ foliate, a. fyrbladig. ^genariOUS, -djena'riiis, a. bestående af 400. ^jugate, -djo'gat, -drid j'ugat, 'vjligOUSj-djo'guSj-dridj'ugfis, a. bot. (sammansatt) med fyra par småblad. ~lateral,«. fyrsidig; 5. fyrsidig figur, fyrkant; the särsk. fästningsf}Trkanten. ^literal, a. bestående af fyra bokstäfver, quadrille, fi-., kwådril', kådril', s. kadrilj;

ett slags lomber (kortspel) på fyra man hand ; vn. dansa kadrilj; spela kadrilj. quadrillion, kwodril'jun, s. kvadrillion (eni.

engelsk [o. sv.l uppfattning: en million upphöjd till

fjärde digniteten [d. v. B. ett tal skrifvet med cu etta

qüag

o. 24 nollor]; enl. franskt system, en etta med 15 nollor).

(quadri-)lobate, ~lobed, -löbd, a. bot. fyr-flikig. ^nomial, a. alg. bestående af 4 termer; s. fyrtermig polynom. ~n0mi-cal, -ném'ikai, a. Se föreg. a. ^partite, -rip'artit, a. fyrdelad. ^partition, s. fyrdelning. ^phylloilS, -fil'us, -drif'ilus, a. bot. fyrbladig. ~reme, -reni, s. ant. fyr-roddarskepp. ^section, s. fyrdelning, -klyfning. ~sulcate, -sul'kat, a. zool. fyr-klöfvad (d. v. s. med fyrklufna hofvar); s. fyrklöfvadt djur. ~syllabic(al), a. fyr-stafvig. '^syllable, s. fyrstafvigt ord. ~valve, a. bot. med 4 fruktväggar; s. flygel (cn dön) i: (pl.) dörr som består af två par dubbeldörrar, ^valvular, a. se föreg. a. ~vial, -driv'ial, a. som har fyra vägar som träffa tillsamman, korsvägs-; s. en af de 4 »vetenskaper» som utgjorde skolastikernas kvadrivium, jfr föij. vium, -driv'ium, s. lat. kvadrivium (de

4 mindre »artes»: aritmetik, musik, geometri o. astronomi).

quadroon, kwodro'n, s. kvarteron (afkomling

af mulatt o. hvit).

quadroxide, kwodrok'sid, s. kem. syreförening af 4 ekvivalenter syre tned en af den andra sammansättningsdelen.

quadruman, kwod'ruman, 5. zool. fyrhänd t djur, djur af ordningen: ~a, -dro'mana, s. pl. fyrhändta (: apor). ~e, -mån, s. dets. som quadruman. ~0US, -dro'manus, a. zool. fyrhändt.

quadruped, kwod'ruped, s. zool. fyrfot ad t djur (oftast- blott:) däggdjur; a. fyrfotad. ~al, -ål, -dro'pedal, a. dets. quadruple, kwod'rupl, a. fyrfaldig, fyrdubbelt s. fjärde multipel, ett fyra gånger så stort tal; fyrdubbelt belopp; va. fyr-faldiga, multiplicera med 4; vn. fyrfaldigas, fyrdubblas. quadruplicate, -dro'-plikàt, a. fyrfaldig; va. fyrfaldiga, fyrdubbla. quadruplicate, -plika'sjun, s. fyrdubbling. quadriiply, -i, ad. fyrdubbelt.

quære, (lat. imperat. : fråga! sök!) kwé'rè, såsom inledning till en tviflande anmärkning flågaS (om ej); s. fråga, jfr query.

quæstor, se questor.

quaff, kwåf, va. poet. klunka, dricka ymnigt, tömma i djupa drag; insupa (the air etc.); vn. poet. klunka, tömma (botten)bägare; s. ett slags dryckeskärl (stånka) af trä med<^' öron o. med beslag; ~ off, dricka ur, tömma. ~er, -ur, s. en som är stark i dryckjom, dryckeskämpe. ~ing, -ing, prt.; s. jfr ofvan drickning.

quag, kwåg, se quagmire.

6: note, o: do, è: nor, i: not, i: tube, å: tub, ti: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.qüaggä

r talspråk. iOÖ6 P Lågt språk.

Quanta

quagga, kwag'a, s. zool. kvagga (ett sydafrikanskt djur liknande zebra : EqUUS el. Asinus

quagga). 4 quaggy, kwag'i, a. sumpig, dyig. quagmire, kwag'mir, s. dyig mark, myr, (gung)fly, -afv. biid. osäker, förrädisk grund; va.)j< sänka i dy. quail, kwal, J. 5. zool. vaktel (Coturnix); Am. äfv. se ruffled grouse. ~-Call, ~-pipe, s. vakt el pipa (att locka vaktlar med).

quail †, kvvàl, 2. vn. löpna, ysta sig. quail, kwàl, 3. vn. (helt och hållet) förlora modet, bäfva, darra, sjunka ned (ei.ihop), blifva tillintetgjord af ångest; ra.fkufva, förkrossa.

quaint, kwànt, a. (gammaldags och) sällsam, gammalmodig, underlig, konstig; nätt, vacker, fin; sirlig, tillgjordf; konstrik, sinnrik †. ~neSS, -nës, s. (jfr föreg.) besynnerlighet, sällsamhet. quake, kwàk, vn. darra,bäfva, skälfva {with, af, fear etc.); skaka, darra, skälfva om jorden etc.; va. † komma att bäfva; s. darr-ning, skälfning; skalf (jfr earth-»*). -ur, s. en som darrar etc.; kväkare (eg. spe-

namn på medlem af en bekant sekt, som kallar sig själf

Society of Friends); Oh, a meeting! F det gick en ängel genom rummet! (yttrande när allmän tystnad inträder i ett samkväm); ✓v; gun, Am. falsk kanon af trä. ^reSS, -urës, s. kväkerska. ~rish, -urisj, a. kvä-karaktig. ~l*ism, -urizm, s. kväkarnes lära ei. lefnad. ~Hy, -urli, a. se n7'ish. ~ry †, -un. s. se turism. quaking, kwa'kmg, prt. af föreg, v.; s. darr-ning. ~-bog, (ei. ~-mire, ei. ^-mud), s. gungfly. ^-grass, s. bot. darrgräs (Briza). ~-mOSS, s. gungmosse. <vjy, -ii, ad. med en darrande rörelse; med bäfvan, quaky, kwa'ki, a. darrande, skakande; gungande (bog, e(c. jfr sms. under föreg.).

qualifiable, kwolifi'abl, a. som kan modifieras, afpassas, mildras etc. (jfr qualify). qualification, kwolifika'sjun, s. handlingen

att göra ngn (ei. ngt) lämplig (for, för ngt); »kvalifikation», erforderlig egenskap, förutsättning, duglighet; närmare bestämning; begränsning, inskränkning, minskning, mildring, qualificative, kwol'lflkatlv, a. som har kraft att närmare bestämma, inskränka etc. (jfr qualify); s. ngt som inskränker etc.; närmare bestämmelse, qualificator, -tur, kat. kyrk. ämbetsman som vid kyrklig domstol förbereder målen, qualified, kwol'ifid, pp. af qualify; a. lämplig, passande, duglig (for, för; to, att); berättigad; närmare bestämd, begränsad, inskränkt; gällande blott under

vissa vilkor, vilkorlig (fee, indorsement etc.); ~ negative, suspensivt veto; in a n sense, i inskränkt mening, (gällande) med vissa inskränkningar; our joy was somewhat vår glädje var »något blandad»; he ivas not n to shoot, han hade icke jagträttigliet. ~ly, -Ii, ad. såsom kvalifikation; med vissa inskränkningar. ~neSS, -nës, s. lämplighet, duglighet, qualifier , -fiur, s. ngn ei. ngt som gör duglig etc.; ei. som modifierar, närmare bestämmer etc., jfr foij. v.; tillsättning (t. ex. af ngn vätska, för att utspäda). qualify, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) göra lämplig, duglig, gifva erforderliga förutsättningar ei. egenskaper (for, för); berättiga; begränsa, närmare bestämma; inskränka, modifiera; mildra; F utblanda, utspäda (with, med); vn. göra närmare bestämningar ei. inskränkningar; blifva (göra sig) duglig, kompetent; aflägga ämbetsed; ~ ... for a clergyman, bereda (sig) till inträde i kyrkans tjänst, qualifying, -fiing, prt.; a. görande duglig etc , jfr vid. qualificative; s. kvalificerande, jfr qualification; n certificate, intyg om full kompetens.

qualitative, kwol'itativ, a. hörande till cl. uttryckande beskaffenheten, kvalitativ; /v/ analysis, kem. kvalitativ analys, quality, kwol'iti, s. (pl. -ties, -z) m. kvalitet; egenskap; beskaffenhet, art, kynne, lynne; hand. kvalitet, sort; talang (oftast i pl.); stånd, rang; fint (förnämt) folk, (is. the de förnäma, den fina världen, särsk. ortens »crème de la crème» ei. »hono-ratiores»; his good and bad -ties, hans dygder och fel; there is ~ if not quantity, »litet men godt»; these people are real de äro riktigt fint (förnämt) folk; people of förnämt folk, ^-binding, s. ett slags groft ullgarn till mattor o. d.

qualm, kwåm, s. plötsligt illamående, svim-ning, vanmakt; kvaim, kväljningar; sam-vetsoro, pl. samvetskval (~s of conscience). ~ish, -lsj, a. illamående, kännande kväljningar, ^ishness, -lsjnës, s. illamående, äckel, kväljningar, (känsla af) kvalmighet. quamash, kwom'asj, s. se cammas. quandary, kwon'dari, -da'ri, s. F bryderi,

villrådighet, förlägenhet, knipa, quant, kwånt, kwont, s. lång stake med ett tvärstycke nära ändan för att hindra dess nedträugande i dy (is. nytjad att staka fram farkoster, el. till hjälp vid gående öfver dyig mark);

tvärstycke på en quanta, lat., kwon'ta, s. pl. (af quantum) ra-tioner.

Å: fate, fl: far, å: fall, à: fat, L: fast, k: mete, è: met, è: lier, 1: fine 1: fin, i fir,qüaiitiö

% Mindre brukligt. lost † Föråldradt.

qa&ttet

quantic, kwon'tik, s. mat. homogen funktion.

quantitative, kwon'titativ, a. kvantitativ (ianalysis ctc.)r hörande till ei. uttryckande storlek.

quantitive, kwon'titiv, a. kvantitativ, bestämbar till kvantitet, 'vly, -li, ad. i anseende till kvantiteten, quantity, kwon'titi, s. {pl. -ties, -z) log., mat., gram., mus., kvantitet, storlek; mat. storhet; kvantum, belopp, mängd, massa; stor mängd, pl. stora doser (t. ex. a medicine taken in -ties); ^ of estate, jur. utsträckning i tid etc. af eganderätten till jordegendom; ~ of matter, fys. en kropps massa; ~ of motion, fys. rörelsemoment; a r>u of... F, en hop ...; a small litet af ngt; equal -ties of... and ..., i rråga om sammansättning el. blandning lika delar af ...

quantum, (lat. : så mycket som), kwon'tum, S. storlek, mängd, belopp; ~ satis (iat. sä'-tis), ~ sujf (suf, förk. af Sllfficit [lat. SUf'-lSlt '. är tillräcklig t]), tillräcklig (vederbörlig) mängd (dosis).

quap, kwop, se quob.

quarantine, kwor'anten, s. eg. O. jur. tidrymd af 40 dagar; karantän; va. underkasta karantän; to perform to ride at om fartyg ligga i karantän.

quarrel, kwor'el, l. s. liten sned glasruta; glasmästardiamant; förr sk äkta (jfr carrel); tekn. fyrkantig grafstickel ei. d. järn.

quarrel, kwor'el, 2. s. gräl (about, i fråga om;

for, Om (eganderätt, åtkomst) en sak; between, mellan; with, med), huftig ordväxling, träta, kif, tvist, missämja, strid (äfv. i aiim. bet., t. ex. national nu, ... mellan nationer); misshällighet, äfv. med pl. : tvistigheter, stridigheter; vn. gräla (about, for, with, jfr ofvan), tvista, strida; råka i gräl (i tvist, »i delo») (with, med), komma osams; stå i strid (with, med); vara missnöjd (with, med), hafva ngt att invända (mot), att anmärka (på : tadla, kritisera, opponera sig mot); va. (jfr ex.) gräla på; domestic huslig träta; drunken gräl mellan fulla personer (cl. i fyllan); to fasten (ei. fx) a nu upon, to begin (ei. pick, jfr d. o.) a nu with, börja (söka) gräl med; to have a nu against, »lia en gås oplockad med», vara ngn gramse ; it came to a nu, det blef gräl (af), man råkade i gräl (jfr: we, they etc. came to a nu); there must ahvays be two parties to a nuy det är ej ens fel att två träta; ~ about who shall ..., tvista om hvem som skall, äfv. biid. synas täfla om hvem som går längst i att ...; o» with one's bread and butter,

visa, sig missnöjd med sin förvärf skälla

(arbete etc.) och därigenom (riskera att) förlora den (sätta sig upp mot arbetsgifvare el. mot förman ctc.); ~ a man out of his rights, genom gräl drifva ngn ut från hans rättigheter. oJer, -ur, s. en som grälar etc.; grälmakare. (Jll årre I et, kwor'elet, s. (diminutiv ar quarrel, 1.) liten fyrkant (kvadratisk ei. romboi-disk, jfr lozenge), liten (sned) ruta. ' quarrelling, kwor'eling, prt.; s. grälande, gräl, kif, jfr quarrel, 2.; missämja; tad-lande. ~ly, -li, ad. med (el. genom) gräl, på ett grälaktigt sätt. quarrel(l)ous †, -lus, quarrelsome, -sum, a. grälig, argsint; gräisjuk, trätgirig. quarrelsome-ness, -sumnës, s. grälighet; trätgirighet, quarried †, kwor'id, a. poet. försedd med byte.

quarrier, kwor'iur, s. se quarry-man. quarry, kwor'i, T. s. se quarrel, 1. quarry, kwor'i, 2. s. (is. faik)jagt. vildt; (hög af) dödadt vildt; eg. falks byte, rof; inälfvor gifna åt jagtfalkar el. -hundar; V7i. fållga rof om roffåglar.

quarry, kwor'i, 3. s. stenbrott; va. bryta

byggnadssten, marmor, skiffer etc. (ur stenbrott). ~(-)man, s. arbetare i stenbrott, sten-brytare. 'v-StOne, s. ur stenbrott bruten

Sten (byggnadssten el. tuktad gatsten). ^MgS,

-ingz, s. pl. stenskärf, affall af sten i

stenbrott.

quart, kwårt, s. fjärdedel >J<; stop (ett våt-

varumått, äfv. självfva kärlet :

V4 gallon); (kart)

spelt, kvart (4 kort i svit i piquet). ~an, -an, a. med. tredjedags-; s. tredjedagsfrossa (: ~ ague ei. fever); mått som utgör fjärdedelen af ett annat, ^ation, -a'sjun, s. metallurgi kvartering (förening af 1 del guld med 3 delar silfver i o. för guldets utskedning).

quarter, kwa'rtur, s. fjärdedel; »fjärndel»

ss. mått (jfr vid. ned.) samt särsk. af ett kreatur (is. i smsfore-nu : fra in f järding; hind-nu : bakfjärding); kvart : a/4-dels timme (nu of an hour); »fjärdingsväg» (nu of a mile); fjärdedels Cwt (28 lbs : 12,7 kiiogr.); ss. torrvarumått »f järding» (: 8 bushels); ss. längdmått »kvarter» (xjAyard el. ell); Am. 74 dollar (25 cents); månens kvarter; sjö. 1/4 kom pass-streck (: nu-point); kvartal, fjärdedels år; univ. skoi. trimester, termin; väderstreck, håll äfv. biid., jfr ex., sida; trakt; distrikt (t. ex. del af ett grefskap); kvarter i en stad i alla bet., äfv. : »fjärding», »1'Ote» (stadsdel); »l*uta» uppkommen gnm rätvinklig (fyr)delning; del, stycke i allm. bet.; fält särsk. ber. (eg. af en fyrdelt sköld, is. upptill), byg. etc.; tim. fyrkantigt smalt timmer, byg. ss. stötta i mellanvägg; byg. jfr vid. sms.; sjö. hiring 5 sjö. kvartrå (del af en iJL mellan

i: note, o: do, o: nor, 6: not, A: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z; bas.(Jiiartetf

f Talspråk. i08Ö P Lägre språk.

midten o. rånockcn); (of a saddle) sadel-kåpa; skom. sida af bakstycke i skodon, jfr f^-plece; veter. traktvägg (bakre del af horn[: liof]väggens sida), pl. trakterna; oftast i

pl. föij.: kvarter, logis, bostad; mil. förläggningsställe, -område, regementes etc. stånd, kantonnemang; mil. post(ering), station; i sing.: »kvarter», pardon, försköning; va. dela i fyra (lika) delar, fyrdela

äfv. förr ss. straff, äfv. her. : kvadrera, jfr ex.; afdela, indela; utdela, tilldela>|<; mil. förlägga, inkvartera (vanl. i passiv., jfr ex.); vn. ligga i kvarter, vara inkvarterad; om månen ingå i ett nytt kvarter; ridk. göra vol-ter till höger och vänster; fäkt. falla nt till höger och vänster för att undvika motståndaren; sjö. segla med låringsvind ei. för en slör; klyfva spåren om en körande; (so much) a (så och så mycket) i kvartalet; a ~ of a brick, fjärdedelstegel; a ~ of a pound (of coffee etc.), ett kvarts skålpund ...; (at) a ~ to ten, (kl.) tre kvart på tio ; heads and stuck on poles, afhuggna hufvuden och rådbråkade lemmar uppsatta på pålar; a wages, ett lönekvartal, arvode för ett kvartal; the »*'s notice is not yet expired, de tre månadernas uppsägningstid har ännu ej lupit till ända; the four of the world (ei. the globe), de fyra väderstrecken; i talesätt: »världens fyra hörn»; (for) three of an hour, (i) tre lcvart(s timme); to ask (crave, cry : ropa, demand) to beg (call, sue) for mii. bedja om pardon; to beat up the enemy's ~s, anfalla fiendens ställning (ei. läger); (let us go and) beat up his F, ... söka upp honom i hans bostad; to change one's ^s, byta om kvarter etc., flytta; to give (shoio) ~ to, to grant (admit to) mil. gifva pardon; 110 ~ ivas given, där gafs ingen pardon (alt nedhöggs); to have a ~ at French, genomgå en tre månaders kurs i franska; he could procure no ~ for himself, han kunde icke skaffa sig någon bostad; to strike the slå kvarterna); to take up one's r^s, taga kvarter, skaffa sig logis ei. taga in (at, i, å); mii. lägra sig; i aiim. slå sig ned (äfv. to fix one's at a place); from ali ojs, from every från alla håll (och kanter); from the highest »från högre ort»; / hear from the same jag hör (ei. har llört) från samma håll (källa, sagesman); / had little to expect from that jag hade ej mycket att vänta från det hållet (äfv. : den personen [s sida]); in all ^s, in every o*, på alla håll, Öfveralt (of,i, på); in high (the highest) på »högre ort» (afv. in

head-ovs); in what ~ is the wind? från hvilket håll blåser det (: from ivhat ~ does the wind bloiu)? äfv. bild.; sits the wind in that blåser vinden från det hållet (äfv. biid. : låter det så nu) ? to apply in the proper vända sig till rätt person, till den det vederbör; the blame is laid in a different ~ from that where it is deserved, man kastar skulden på annan person än som det förtjänar; on the sjö. om vinden etc. backstags vis, på låringen ; ali hands to n^s! sjö. klart skepp (till aktion)! ~ arms, upptaga (ei. föra) en annan ätts (t. ex. hustruns) vapen jämte sitt eget i en kvadrerad (korsvis delad) sköld; F äfv. (hafva rätt att) föra adligt vapen; to be r^ed, inkvarteras, ligga inkvarterad (at, vid, på etc.; Upon, hos ngn); se vid. ex. under drawn. ~-bad(je, s. sjö. sidogalleri ([blind]fönster) på låringen af mindre fartyg, 'v.-bill, s. sjö. drabbningsfördelning. ~ -blOCk7 S. sjö. Skot- OCh gigtågsblOCk under rår; fotblock (enkelt block fästadt i däck).

~-boat, s. sjö. låringsbåt. ~-Cloths, s. pl.

sjö. skanskläden, fmknätskläden. day, s. kvartals(betainingS)dag, dag som slutar ett borgerligt kvartal (i Engi.: 25 mars, 24 juni, 29 sept., 25 dec.). sjö. half-

däck, akterdäck; a. i sms. halfdäcks-; ~ ladder, stormlejdare (repstege uthängd akterut i svårt väder). ~-face, s. ansigte (ansigtsbild) hvaraf blott fjärdedelen synes; a. i sms (t. ex. a ~ portrait). ~-fast, s. sjö. låuings förtöjning. ~foil, se quatrefoil. ~-gal-lery, s.

sjö. sidogalleri (balkong på låriugeu). ~-grain, s. klufvet trästycke hvars ena klyfningsyta går utefter en årsring. ~ -gunner, s. sjö. underkonstapel i öriogs-fiottan. ~-iron, s. sjö. inre ledsegelsbygel.

^-ladder, s.

öfre däckslejdare (trappa upp till halfdäck). ~-mail, S. kvartersman (uppsyningsman öfver timmermän etc. på ett varf).

rnaster, s. mii. (regementskvartermästare; i öriogsflottau understyrman. ~ma-

Ster-general, s. (pl. -S-general) mil. generalkvartermästare. ~master-sergeant, s.

mil. (pl. jfr föreg.) furil*. ~-nettilig, s. sjö.

låringsräcke, finknät på halfdäck. ~ -note, s. mus. fjärdedels not. ~-pace, s.

byg. trappgång (afdelning at vinkeltrappa) SOm utgör ett fjärdedels hvarf (oftast ~ of stairs). ~-piece, s. fjärdedel(s stycke); fyrkantigt stycke; skom. bakkappa; sjö. hörnpost i r^-gallery. ~-pOint, s. sjö. fjärdedels kompasstreck. ^-railing, s., ~-railS, s. pl. sjö. skansräcke, räcke kring halfdäck. ~-rOUnd, s. byg. fjärdedels rundstaf C/4 cirkel i genomskärning); COIlCave hålkel; quirked ~, echinus; reversed

quirked kudde, tryckt fjärdedelsstaf; upright quirked vulst. (Q)^-SeSSionS, s. pl. kvartalsting, lagtima grefskapsting

hvarje kvartal med fredsdomarne till bisittare.

-Staff, s. grof jernskodd påk ei. pikstaf

(försvarsvapen, 6 '/2 'ångt; fattas med ena handen om midten o. den andra mellan midten o. ändan).

~-wind, s. sjö. låringsvind, backstags vind. ~age †, -adj, s. kvartal(slön). ~ed, -d, pp.; a. i sms. försedd med quarters (t. ex. long-nu shoes), svjng, -ing, prt.; a. seglande »för en slör», jfr rcij.; sjö. låringsvind; rumskots-segiing; s. fyrdelning särsk. förr ss. straff; fördelning; her. vapensködls kvadrering (: indelning i fyra [el. flere] fält, jfr ofvan); mii. inkvartering; byg. räcka af quarters; timm. ribba af en planka sågad i 4 delar längsefter; sjö. låringsvind (jfr nu-wind) (to sail loith a ^ing-block, s. träblock hvarpå delinkvent lades för att fyrdelas. -li, a. fjärdedels-, innehållande en fjärdedel; kvartals-, skeende (utkommande etc.) kvartalsvis; s. kvartalsskrift (tidskrift som utkommer 4 ggr om året); to hear arms Se to quarter arms. <vn, -n, s. jungfru (fjärdedels pint: gill, 1.); kanna (fjärdedels peck)] fyraskålpunds matbröd (bröd som väger omkring 4 eng. lbs el. är ba-

kadt af l/4 stone [: 14 mjöl, äfv. ~n-loaf).

-on, s. fjärdedels skålpund (l/4 Ib); af vissa varor ett fjärdedels hundra (särsk. hand.) med ett på köpet; se vid. följ. 'vOOn, -o'n, se quadroon. quartet, ~te, fl-., kwårtèt', s. mus. kvartett; fyrradig versstrof; liten soffa; fyrväpling. quartic, kwa'rtik, se quantic. quartile, kwa'rtii, s. astrol, kvadraturaspekt

(90 afstånd mellan himlakroppar), quartine, kwa'rtin, s. bot. fjärde (utifrån) hinnan kring froämnet (blott sällan utvecklad). quartO,kwå'rto,s.kvartformat; bok i kvartformat; a. i kvartformat, kvart-, quartz, kwårts, 5. min. kvarts; äfv. bärgkristall (: crystallised ^); radiated /x», tradig kvarts; smoky se Cairngorm(-stone); violet se amethyst. ~-l*0Ck, se »*ite. ~iferOUS, -lf urus, a. min. kvartsförande, kvarts-. ~ite, -it, s. min. kvartsit, kornig kvarts. <vOid, -ojd, s. dubbel sexsidig pyramid ss. krystallform. ~0Se, -os, <%/0US, -us, -1, a. kvartshaltig; kvartsaktig, quash, kwosj, 1. va. slå i stycken, krossa; förkrossa, kufva, kväsa (a rebellion etc.); vn. skakas (af ett buller), quash, kwosj, 2. va. jur. kassera, annullera,

upphäfva, quash, kw6sj, 3. s. se squash. quashee, kwèsj'4, s. si. neger.

quasi, (lat. : som om), kwà'si, i sms. på sätt och vis, kvasi-. ^-nobility, 5. halfadel

(betecknar baronets i mots, till den egentliga nobility,, s. d. o.). Quasimodo, kwasimo'do, (eg. lat.: quasi modo sc. geniti, jfr 1 Pet. II, 2) S. kat. kyrk. första

söndagen efter påsk. quass, rysk., kwås, S. kvass (ett slags öl), quassation †, kwasa'sjun, s. skakning, quassia, kwosj'iå, kwas'ia, s. bot. Quassia

am ar a (ett träd i det tropiska Amerika) ; farm.

dess trä el. bark: kvassia. chips, 5. pl. kvassiaspån. quassin(e), kwésln, kwas'in, quassite, -sit,

s. kem. bitterämne i kvassia. quat †, kwot, s. blemma, finne, quaterfoit, kwå'turfojl, se quatrefoil. quaternary, kwate'rnari, a. bestående af fyra; afdelad fyra och fyra; geoi. k var-tär, posttertiär; s. fyrtal, quaternate, -nät, a. bot. fyrdelt, fyrtalig. quaternion, -nion, s. poet. en fyra; fyrtal, grupp af fyra; ngt fyrtaligt; fyrstafvigt ord; kvatern i lotteri; mat. kvaternion; va. poet. af-dela soldater, quaternity, -niti, s. fyrenighet, fyrhet i enhet, quateron, kwa'turun, se quadroon. quatorze, fr. (: fjorton), kato'rz, S. i piquetspelet fyra kort af samma valör (så kalladt emedan därför räknas 14 points).

quatrain, fr., kwot'ran, ka'tran, s. metr. fyrradig versstrof, quatrefoil, ld'turfoji, kwa'tur-, s. byg. got.

fyrpass (ornament liknande en fyrväpling, äfv. her. :) fyrblad. quatuor, lat. fr., kwat'uor, s. mus. (instrumental) kvartett, quave, kwä'v, vn. iok. se ^miref, se quagmire. -ur, vn. darra, dallra, vibrera; darra på rösten; mus. drilla, tre-mulera; s. mus. tremolo; åttondels not. <vr-rest, s. mus. åttondels paus. ~red, -urd, pp. föredragen tremulando; a. delad i åttondelsnoter. ~rer, -ürur, s. en som darrar på rösten ei. som tremulerar. ~ring, -uring, prt.; a.; s. tremulerande. quay, ké, s. kaj, brobänk, skeppsbro (jfr key); va. förse med kaj(er); lägga (långsides) utmed en kaj. ~-berth, s. kajplats för ett fartyg. ~age, -àdj, S. kaj-pengar.

queach t, kwètj, vn. röra sig; skaka, gifva efter, gunga, jfr följ. -1, a. ostadig om mark SOm ger efter under ens fötter (^ fen, ~ sand).

quean, kwèn, s. † el. prov. (Skoti. etc.) kvinna; eljes numera blott föraktl. : kona.

queasiness, kwe'zines, s. känsla af äckel,

vämjelse, kväljningar, queasy, -zl, a.

i: note, b: do, 6: nor, å: not, à: tube, ft.: tub, ü: bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: lias.

illamående, kännande äckel ei. kväljningar ; kräsmagad, kinkig, »nosgrann»; äcklig, vämjelig. queen, kwén, S. drottning äfv. i schack; kortsp. dam, »fra»; vise (: <x,-bee); tekn. skifferplatta (3X2 fot); vn. spela drottning it)-, va. schacksp. göra cn bonde till drottning; ~ of hearts, hjärter dam; ~ of the meadows, se meadow-sweet; City,

S. Am. namn på Boston ; jfr vid. ex. under dip,

king o. shilling. ~-apple, s. ränett. ~ -Consort, s. regerande konungs gemål. ~-dOWager, 5. enkedrottning, ^-gold, s.

förr en skatt ei. anslag till drottnings underhåll (apanage), <v,-|jke, a. drottninglik, majestätisk kvinna. ~-m0ther, s enkedrottning som är mor åt regerande konung. ~-post, s. byg. hängbjälke (-docka) i dubbelt hän g v er k (-stol), 'v -regent, S. drottning som under minderårighet står i spetsen för riksstyrelsen; i eget namn regerande drottning (afv. ~-reg-nant). ~-r00f, s. byg. tak hvilande på dubbla hängstolar. ~-truSS, s. byg. dubbelt hängverk. (Q)~'S-Bench, (Q)~'S Counsel, (QWs evidence (benämningar nytjade under en drottnings regering, t. ex. under Victorias), se motsv. sms. under king, ^'s-consort, s. regerande drottnings gemål. ~'s-head,

S. (drottningens afbild på) Stämpel (charta si-gillata), (el. i) frimärke. ~'s-metal, s. ett slags finare pläter, en hvit legering af tenn, bly, vismut o. antimon. ~*S-pigeOn, S. zool. Goura Victoria (en praktfull indisk fågel). (Q)oj'S prison, s. benämning på Queen's-B ene h-Uxn-geiset. (QH/s-scholar, se motsv. under king. ~'s-ware, s. ett. slags blekgul fajans. -yellOW, 5. drottninggult (svafvelsyrad kvick-siifveroxid). *v/|y, -li, a. drottninglik; anstående en drottning. <vShip, -sjip, s. drottningsvärdighet, queer, lcwèr, a. som är tvärsemot det normala ei. vanliga : underlig, besynnerlig, »konstig», egen; F med många skiftande bet. : dålig; sjuk; ful; falsk; listig; »ej riktig» i hufvudet, »vriden», vurmig (: ~ in the head)-, s. (the P falskt mynt; a ~ bill, si. en falsk växel; a ^ fellow, en konstig kurre (äfv. »*fish)m, in a ^ street, si. illa i klämman; Fm doing ~ P, det är tvärs för (motigt) för mig, det går illa för mig (ined affärerna); to feel »känna sig konstig i kroppen» (illamående, el. kuslig, ängslig o. d.); to show the ~ P, utprångla falskt mynt. <vish, -lsj, a. litet besynnerlig (konstig etc.). ^neSS, -nes, s. underlighet, egenhet, queest, kwèst, s. zool. ringdufva (Columba palumbus).

quegh, kwå, se quaich. quell, kwèl, va. se † kill; kväfva, kufva, undertrycka uppror, motstånd etc.; lyckas få bugt med; dämpa, stilla oro, sorg etc.; vn. dö†; dämpas, lägga sig)j<; s. † mord. ~er, -ur, s. kufvare, besegrare, quench, kwènsj, va. släcka (is. thirst), stilla; dämpa, kväfva, undertrycka, göra slut på (love, hatred etc.). ~able, -abl, a. möjlig att släcka, stilla, undertrycka etc. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som släcker, kväfver etc.; F klunk, dram. ~leSS, -lès, a. o(ut)släcklig; som ej kan dämpas etc. ~leSSIieSS, -lesnès, s. osläcklighet. quenouille-training, kënojtià'ning, 5. fruktträds uppbindning och tuktande till form af en slända, quercitrine, kwë' 1'Sltnn, S. kem. tekn. mål.

kvercitrin (blekgult färgämne af följ.). qUerCi-tron, -trun, s. bot. kvercitron (Quercus

tinctoria, amerikansk ekart); färg- o. garf-bark af 'V.

querier, kwe'riur, s. P kringvandrande skorsten sf ej are. querimonious, kwerimo'nius, a. se querulous. querimony †, -'-mum, s. klagan, klagomål, querist, kwe'rist, s. frågare, spörjare, querk, kwërk, se quirk. querken, kwe'rkn, va. lok. kväfva, querl, kwerl, va. Am. lok. sno, vrida i hop, tvinna.

quern, kwërn, s. (hand)kvarn. querquedule, kwe'rkwedul, s. se pin-tail. querry, kwer'i, s. (dets. som equerry) se groom. querulous, kwer'ulus, a. klagande (äfv. tone, etc.); fallen för att beklaga sig, knotande, kinkig, äfv. : kitslig (critic etc.), se † quarrelsome. ~ness, -nes, s. benägenhet att klaga (jämra sig), jämmerfullliet; ständigt kinkande.

query, kwe'ri, s. fråga, spörsmål; vn. göra frågor; sätta saker i fråga, yttra tvifvel; va. utfråga, utforska (taga reda på) gnm frågor; undersöka; sätta i fråga, yttra tvifvel om. (Anm. Förk.: qu., qy., utmärka dragande i tvifvelsmål af det föregående ordets el. påståendets riktighet, motsv. hos oss frågetecken [inom parentesl ei.: »månne sant?» »betviflas»), quest, kwest, S. sökande (sällan utom i nedan anförda ex.); ansökan, anhållan †; person utsänd att söka efter ngn †; undersökning †; undersökningsnämd †, jfr inquest; va. o. vn. söka efter (ngt), efterspana; in ~ of, för att söka. ~man, s. en som i lagens namn har att eftersöka ngt; in-drifvare af kommunalutskylder; biträdande kyrkvärd; juryman †. ^monger, s. se föreg.; processmakare.

question, kwest'jun, s. fråga i aiia bet.; spörsmål; mat. etc. problem; sak, ämne i fråga (under debatt : social, political etc. tvistefråga (jfr ~ at issue under d. o.); förhandling, dryftning, debatt, diskussion, dispyt; pari, interpellation, jfr ex.; pari. proposition, jfr ex.; förhör, undersökning, ransakning; pinligt förhör, tortyr †; vn. fråga, göra frågor; disputera (with, med) †; va. (ut)fråga, spörja, ställa frågor till; förhöra (a witness etc.; a schoolboy, t. ex. in history); sätta i fråga, draga i tvifvelsmål, betvifla; misstro; pari. till saken! ~ for oj! (nu kommer jag med) en motfråga (el. den här frågan kan vara lika god som den and ra)! O, of time! (ellipt. för it is a oj of time ei. the whole oj is one of time), (det hela är) blott en tidsfråga! ojs and commands, frågor och svar (lek); catching (entangling) oj, snärjande fråga; fair o/, loflig fråga (»frågan är fri»); nice o>, grannlaga ei. kinkig fråga, fråga hvars besvarande (problem hvars lösning) kräfver mycken omsigt; plain oj, oförtydbar fråga, fråga rakt på saken; the main (principal) oj, hufvud-frågan; pari. voteringspropositionen; ... and 110 ojS asJced, (det kan man fritt göra) utan

att ngn gör ngra frågor : utan hinder, »utan vidare omständigheter»; the oj to be or not to be, frågan om att vara eller icke vara; the ~ is, frågan är (gäller), det är fråga om, det gäller att afgöra, äfv. nu är frågan den (el. nu frågas det) (as to, angående, om; how, om hur; that [så

särsk. i formuläret för den parlamentariska [-propositionsfrågan],-] {+proposi- tionsfrågan],+} whether, om, huruvida; to 0. infin.); the oj is not to our ...-ing, det är här icke fråga om vi göra det eller icke; that's a o,, det är en fråga, ss. tillägg: »frågas»; that's the oj, det gäller frågan; just det är det fråga om; there is no oj but he is ..., det är ingen fråga om att han ju icke är ...; there is no ~ of, det är alis icke fråga om; there can be no oj about it, det kan ej bli ngn fråga därom (att ju icke), det är utom ali fråga (afgjordt, säkert); it has often been a oj with me whether, jag har ofta frågat mig själf om ...; den frågan (äfv.: uppgiften) har ofta uppstått för mig, huruvida ...; if it is a oj, om det är en tilllåten fråga, om man får lof att göra den frågan; what's the oj? hvad är det fråga om? the oj now arises (ei. presents itself), då uppstår den frågan, då kan man fråga (whether, om, huruvida); it became a oj how to ..., det blef fråga om huru man skulle (I don't mean) to argue the

oj, (min afsigt är ej) att dryfta frågan ei. (börja) disputera; to ask one a oj (ei. a o, of one), göra ngn en fråga; ställa en fråga till ngn (äfv. address a oj to, jfr vid. to put a oj to); hoio can you ask the oj? huru kan man göra den frågan (: fråga ngt sådant, sätta ngt sådant i fråga

[: därom är intet tvifvel]); tO beg the o>, se uuder beg; drf begging a oj, särsk. : petitio prin-cipii; to bring a oj before ..., se under bring; to decide (settle) a oj, afgöra en fråga; to put a oj to, förelägga ngn en fråga; ställa en fråga till, äfv. polit. interpellera; to put the oj (näml. dets. som the main oj, jfr ofvan), om en ordförande framställa proposition på saken; i allm. väcka förslag (that ... be om att... skall ...s); to put ojs to vote, framställa voteringspropositioner; to raise the ~ of..., väcka (taga upp) fråga(n) om, bringa å bane (under debatt); to repeat the oj, fråga om igen; to solve a oj, lösa en fråga (problem), jfr to decide a oj; to state the o>, framställa en fråga (ett spörsmål, öf verläggningsämne) i utred t skick, utsäga hvad frågan egentligen går ut på; to work a o», räkna ut ett ploblem, arbeta på lösningen af ett problem; to be beside the oj, ligga utom ämnet (saken i fråga); om en talare gå utom (ifrån) ämnet; beyond (all) oj, utom ali fråga, otvifvelaktigt), obestridlig(t); (examine) by oj and answer, med (i) frågor och svar; to call for (ei. demand) the oj, pari. begära proposition (debattens afslutande); (matter, point etc.) in oj, i fråga (varande), föreliggande, under dryftning (debatt, afgörande); there was ... in oj, det var fråga om (det gälde ei. handlade om); to bring in(to) oj, ställa under debatt, väcka spörsmål om, underkasta kritik, sätta i fråga, bringa på tal; med personobjekt af-fordra ngn räkenskap, gå till rätta med ngn? to cail in(to) oj, ifrågasätta, draga i tvifvelsmål, betvifla; se vid. föreg.; out of oj, se beyond oj; jfr äfv. följ.; ... is out of the oj, ... kommer aldrig i fråga, kan ej blifva fråga om, är ej att tänka på (ngt omöjligt, orimligt); tO put ... OUt of the göra ... otänkbar, jfr föreg.; to put to sätta i fråga, jfr to cail in oj ; to put to the oj, underkasta pinligt förhör, lägga på sträckbänk för att få att bekänna; bild. hårdt ansätta med frågor, »ställa inför Pontius Pilatus»; ... is open to the oj, (därom) kan bli tu tal (är underkastadt tvifvel ei. betänkligheter); without oj, utom ali fråga; and cross-ot, fråga kors och tvärs (öfverhopa ngn med an-

is note, è: do, 6: nor, 6: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.question

F Talspråk. 1092 P Lågt språk.

quiok-wittedness

sättande frågor, låta frågor hagla). able, -abl. a. som kan tillfrågas, inbjudande till frågor)|C; som kan sättas i fråga, tvifvelaktig, problematisk, oviss (iwhether, huruvida); misstänkt, tvetydig (t. ex. society). r^ableneSS, -åblnës, s. tvif-velaktighet, oviss beskaffenhet. ~ary, -ari, a. frågande, innehållande frågor; s. kringfarande spekulant på antikviteter. -ur, s. frågare; interpellant; examinator. ~ing, -ing, prt.; s. frågande, spörjande; to put a stop to ali för att afklippa alla vidare frågor. ist, -1st, s. se ~er†; univ. en som är färdig att aflägga examen. ^ieSS †, -lis, a. otvifvelaktig.

questor, kwës'tur, 5. rom. antik, kvestor (ränt-mästare; äldre: offentlig åklagare). ~ship, -sjip, s. jfr föreg, kvestors tjänst(etid), kvestur. questuary)j(, -tüari, a. vinnings-lysten; s. (vinst-, skatte-)insamlare. queue, fr-, ku, s. kö; they formed themselves into a de stälde upp sig i (de bildade) kö. quey, kwà, s. skoti. kviga, quezal-bird, kwë'zål-bird, s. zool. kolibri, quib, kwib, s. se quip.

quibble, kwibl, s. (undflykt gnm) spetsfundigt påhitt, spetsfundighet(er), ordrytteri; vits, ordlek; vn. söka kringgå en fråga gnm spetsfundigt tal ei. gnm tvetydigheter (: slå bort ... med ordrytteri), slingra, krångla i svar, rida på ord. -år, s. en som gör undflykter medels so-fismer, krångelmakare af hv. man ej kan få ett ärligt svar, ordryttare, quibbling, -ing, prt.; a. ridande på ord, krånglande; s. (jfr ofvan) krånglande i svar, »slingerbultar», sofisteri, ordrytteri, quibblingly, -ingli, ad. gnm sofismer, med ordrytteri, quice, kwis, se queest. quich †, kwitj, se följ. vn. quick, kwlk, a. (jfr kvick i talesätt ss. »kvick i jord») lefvande † utom i vissa talesätt (ss. bibi. : the ~ and the dead); liflig; kvick, flink, skyndsam, snar, hastig (äfv. »af sig»: tni viede), rask, snabb; fin, skarp syn, lukt etc.; ad. is. F kvickt, raskt, snabt, »gesvindt»; s. det lefvande köttet (the jfr »kvicke»), biid. den känsliga delen, »det ömma», jfr ex.; lefvande grönt (växter) i häck, jfr sms.; bot. se nu-grass; va. o. vn. † se nuen; as light(ning, jfr d. o.), ~ as thought, hastig som blixten, som tanken; ~ at figures, snäll i räkna; ~ at history, som har lätt för historia; ~ at learning, ^ to learn, läraktig, »som har lätt för det» (att lära); nu at meat, ~ at work, ordspr. den som äter fort, gör ock alt annat fort; <v in

motions (ei. movement), flink i sina rörelser; ~ in emergencies. ~ of resource, (snar)fyndig (som hastigt hittar på utvägar, som eger »présence d'esprit»); nu of comprehension (apprehension), som har snabb uppfattning; ~ of sale, lätt-såld; ~ of scent, begåfvad med fint väderkorn; ~ of sight, skarpsynt, hastig i att med ögonen upptäcka ngt; of thought, kvicktänkt; (to be) ~ with child, vara i långt framskridet hafvandeskap så att fostrets rörelser äro märkbara; (jfr she ivas ~ with the fruits of their intimacy, hon bar i sitt sköte lefvande bevis på ...); ~ eyes, pigga, lifliga ögon;

fire, liflig eld i dubbel bet.; ~ step, rask gång (takt), jfr sms.; ~ time, rask takt, se vid. sms.; ~ parts, »pigghet», liflig intelligens, godt hufvud (a man etc. of ~ parts); a ~ wit, ett pigt hufvud (kvickhet, intelligens); pigghufvud, kvickhufvud; be skynda dig! ~ come, ~ go, ordspr. hvad som snart fås, snart förgås; to go and return skynda sig i väg och komma snart tillbaka; to cut to the eg. skära ända in i det ömma köttet; biid. (äfv. hit, hurt, mortify, sting, touch to the ~),tagaei. träffa på det ömma, kännbart ei. djupt såra (kränka), skära i hjärtat, äfv. gå igenom märg och ben (äfv. ... »djupt i magen» : till sinnes). ~-beam, s. bot. rönn (Sorbus aucuparia). ~-bom, a. född med lif. ~

-eyed, a. skarpsynt. ~-graSS, S. bot. hven (Agrostis alba o. A. vulgaris); kvick-hvete (Triticum repens). nu-hedge, se quickset hedge, ^lime, s. osläckt kalk. ~-matCh, s. stubin(tråd); tändrör, art. antändningsrör (äfv. ~ tube, jfr priming med sms.), brandrör i bomb etc. ~-may, S. bot. hagtorn. 'X/Sand, s. sand vid (flod)stränder etc. som ger efter för vandrarens fötter; biid. ngt förrädiskt, lömsk fara; flygsand, ^-scented, a. som har skarpt väderkorn. ~set, s. lefvande växt i häck, vani. hagtorn; a. i sms. bestående af lefvande växter, jfr ex.; va. plantera, besätta, infläta etc. med lefvande växter; ~ hedge, lefvande häck. ^-sighted, a. skarpsynt äfv. bild. ~silver, s. kvicksilfver. ~sil-vered, a. öfverdragen med kvicksilfver (el. stanniol). ^Silvering, s. stanniolbe-läggning (som folium på spegelglas). 'v-^Step, S. mus. etc. liflig, rask marsch, jfr time. ~-StOCk, s. se live-stock; äfv. lösegendom. <v-time, s. rask takt ei. (mii.) marsch (: 120 steg : 100 yards i minuten). ~-tfee, se ~

-beam. ~-water, s. förgyiin. kvickvatten (kvicksilfverlösning). ^-witted, a. snarfyndig, kvicktänkt, pigg. ~-wittedneSS, s. snar-

fyndighet. ~-W0rk, S. sjö. lifhult, på krigsfartyg garnering mellan halfdäckets portar; underskeppet (det som &r under lastlinien). ~en, -n, va. göra lefvande, gifva lif åt†; göra liflig, lifva; egga; göra hastigare, påskynda (one's pace etc.); vn. blifva lefvande, kvickna vid; känna lif, jfr ex.; blifva lifligare, hastigare; ~ an edifice, byg. göra en byggnad fri från bråte, ställningar etc.; ~ with child, känna fostrets rörelser, ^en-tree, se n-beam. 'vener, -nur, s. ngn ei. ngt som gör lefvande, lifvar etc.; eggare, påskyndare, pådrifvare, eggelsemedel (t. ex. hunger is a sharp ~ on a journey), ^ening, -ning, prt. påskyndande, eggande etc.; s. lifgifvande; påskyndande, eggande; fysiol, fostrets första rörelser; tekn. beläggning med stanniol, speglars foliering; se vid. n-water.

-ii, ad. hastigt, skyndsamt, fort; snart, inom kort. ~neSS, -nes, 5. raskhet, hastighet, liflighet; snabbhet (of, i); skarpsinnighet; skärpa (of, i sinne, uppfattning; äfv. of taste, jfr pungency); ~ of hearing, skarp hörsel; ~ of parts, snabb fattningsgåfva; ~ of sight, skarp syn, hastig uppfattning af hvad som ses; ~ of wit, kvickhet (som ngn eger).

quid, kwid, s. ngt som tuggas (jfr cud), tobaksbuss; si. f. sovereign; va. o. vn. tugga; om hästar spilla halftuggad föda ur munnen.

quiddany, kwid'am, s. kvittenmos, -marmelad.

quiddative, kwid'ativ, quidditative, -ditàtiv, a. ei. förr utgörande en saks väsende, väsentlig.

quidditf, kwid'it, ~y, -?, s. (pl. -ies, -z)

fil. förr en saks väsen, väsenhet (»quiddi-tas», skolast.); F spetsfundighet, hårklyf-veri, ordvrängning, kitslig fråga, framställd lapprisak.

quiddie, kwid'l, vn. förspilla tiden med lapprisaker, jfr doAodle; s. (afv. ~r, -ur) en som sysslar med lapprisaker.

quidnunc, (lat.: »hvad nu?»), kwid'nungk, S. F nyfiken människa, nyhetskrämare.

quiesce, kwiès', vn. vara stum om bokstäfver. ~nce, -ens, ~ncy, -ënsi, s. lugn, hvila, ro; gram.cn bokstafs egenskap att vara stum. ~nt, -ënt, a. hvilande, i hvila afv. fys. : orörlig; overksam; slumrande biid.; i ro, lugn, stilla; gram. stujn bokstaf; s. stum bokstaf.

quiet, kwi'et, a. stilla (i alla sv. ordets bet., äfv. t. ex. hand.); fy3. i hvila; i stillhet, lugn, ostörd; stillsam; fridsam, saktmodig; tyst; stum, jfr ex.; s. tillstånd af hvila; stillhet, lugn; ostördhet; frid; va. stilla,

försätta i hvila; lugna, stilla (passions, grief, pain etc.); a ~ cup of tea F, »en kopp té i all enkelhet»; a ^ day, en lugn dag (oftare calm ...); a ~ death, en stilla, fridfull död; ~ despair, stum förtviflan ; a ~ horse, en from häst; a ~ life, ett lugnt lif, ett lif i stillhet (i frid); a ~ roio, ett »stilla gurgel», litet bråk (ei. gräl) i ali beskedlighet; ~ sleep, lugn sömn; ~ spirit, bibi. stilla (saktmodig) ande; to be vara (förhålla sig) tyst och stilla, vara lugn; to keep hålla sig stilla i aiia bet.; ~ of the mind, sinnesfrid, själslugn; rural landtlig frid; can't one be at ~ for you f kan man inte få vara i fred för dig? to leave (ei. let be) in lemna i fred (och ro); on the ~ F, i allsköns tysthet, hemligen. ^-minded, a. fridsam; lugn (till sinnes). ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som lugnar. ~ing, -ing, prt.; a. lugnande (t. ex. assurance); med. ingifvande (draught etc.). ~ism, -izm, s. sinnesro; likgiltighet, apati; teol. kvietism. ~ist, -1st, s. kvietist. ~istic, -is'tik, a. kvietistisk. ~ly, -li, ad. stilla, i stillhet ; lugnt (afv. : tåligt); i sakta mak; i fred och ro; fredligt; tyst och stilla (äfv.: obemärkt), sakta; he took it han tog det lugnt (nog). ~neSS, -nës, s. stillhet, lugn, frid. ~ude, -ud, se föreg. ~US, lat., kwiè'-tus, s. ro, hvila, död; nådestöt; slutuppgörelse, generalkvitto, décharge (eg. en sheriff's i the Exchequer) efter aflagd räkenskap; a. jur. kvitt, som fått quill, kwil, s. vingpenna (: ~-feather), is.

Spole i fågelpenna (: ~-pen); gås-(el. annan fågel-)penna nytjad ss. skrif penna; penna

allm. bild.: typ f. skrifkonst etc., jfr ex.; litet l*Ör el. i allm. ngt som liknar en penna, 1'Undt Veck i gåffrering etc.; väfspole ar rör etc.; piggsvins-tagg, pigg; luftsvicka i vinfat o. d.; mus. pinne ei. liten hammare hvarmed vissa instrument (harpa o. d.) anslas; va. is. förr vecka i rörformiga veck, pipa (t. e*.

krås); väf. Spola Upp ränningen; (rulla Och) bundta kanel; tappa (liquors); in the rough, opreparerade gåspennor; Dutch (hardened, prepared) preparerade

(gula, vaxade) gåspennor; Hamburgh ns, hvita, ogenomskinliga gåspennor; to carry (toield) a good hafva en god penna (stil); se vid. ex. under brother.

hand. kinabark i rör (rullade bitar). s. se gouge-bit. driver,

F pennfäktare, bläcksuddare, skrifvare-

karl is. ss. öknamn på bokhållare o. d. <-v-driv-

ing, s. jfr föreg, bläcksudderi. ~-nib, s. (gås)pennspets; afskuren o. formerad gåspenna af en stålpennas form, att iusätta i skaft.

dt: note, o: do, å: nor, t: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.quill-wort

F Talspråk. 1094 P Lågt språk.

quinze

, smörja upp, klå. ~ -WOrk, s. jfr föreg.; äfv. madrassering. ~er, -ur, s. en som vadderar och stickar etc.; vaddermått på symaskin. ~jng, -mg,

pvt.; S. stickning af täcken etc., jfr ofvan; madrassering; Am. täckstickningsmöte

Tör välgörande ändamål (jfr »syförening»); tyg till

täcken; piqué; sjö. märling; sjö. platting. ~ing-frame, s. täck(stick)båge. quina, kwi'na, se quinia. quinary, kwi'nari, a. femtalig (bestående af fem el. cn multipel af fem); indelad i fem Och

fem. quinate, -nät, (1.) a. bot. femtalig, is. med fem småblad, quinate, kwl'nat, (2.) s. kem. kina(syradt) salt.

quince, kwins, s. kvitten(-frukt : oj- apple, ei. -träd : ~-tl*ee, bot. Cydonia vulgaris), rv-pie, s. kvittenpastej. ~-Seed, s. kvittenkärna.

af en quincunx. quinCURX, lat., kwin'kungks, s. anordning af fem föremål (t. ex. träd) i form af en tärningsfemma ('•')> bofc- anordning af blomdelar i astrol, planeters ställning på 150 graders afstånd från hvarann, quindecagon, kwindek'agon, s. geom. fem-tonsidig plan figur.

quinia, kwin'ia, quinina, -må, quinine, -in,

--', S. kem. killin (basisk alkaloid i kinabark);

farm. kinasalt (is. svafvelsyrad kinin : sulphate Of <>u). quininism, kwini'nizm, -'inizm, s. med. kinaförgiftning, quinoa, kwin6'å, -'- -, s. bot. en molla (Chenopodium quinoa) hvars frön nytjas i Peru ss. brödämne.

quinoidine, kwinoj'din, s. kem. kinoidin (amorf

kinin).

Quinquagesima, iat., kwlnkwådjes'lmå, eg.

a. : den femtionde); S. fastlagssöndag (äfv. Sunday, Shrove Sunday). quinquangular, kwlnkwang'gulur, a. fem-

vinklig, femhörnig. quinque-, lat., kwin'kwe, i fr. lat, härstammande sms. fem- (Anm. Sms. behålla uttal o. accent, där ej annorlunda angifves). dentate(d), a. naturv.

femtandad. ~fari0US, -fa'rius, a. fem-

radig; bot. öppnande sig på fem ställen. <vfid, -fid, a. bot. femklufven. <vfoliate(d), a. bot. fembladig, med fem småblad. ~literal, a. med (ei. af) fem bokstäfver. <vlobate, ^lobed, -lobd, a. bot. femflikig. /vlocular, a. bot. femcellig, afdelad i fem smårum. ~nerved, -'- -, a. bot. femner-vig. /vnnial, -n'ial, a. femårig; femårs-, inträffande hvart femte år. ^nnially, -n'iali, ad. hvart femte år. ^nnium, lat., -n'iåm, s. femårsperiod, tidrymd af fem år. ^partite, -pa'rtit, -p'artit, a. bot. femdelad; bestående af fem delar. ~reme, -rèm, s. antik, femroddarskepp. ^syllable, 5. femstafvigt ord. ~valve, -'-valv, ^valvular, a. bot. med fem valvler (fruktblad); zool. femskalig. o/vir, lat., -vir, s. rom. antik, medlem af ett fem-mannaråd. quinquina, kwinkwi'na, se Peruvian baric. quins(e)y, kwin'zi, s. med. strupkatarr, strup-

inflammation. quint, kwint, s. fakt. etc. kvint, äfv. : rad (svit) af fem (t. ex. i piquetspel).

quintain, kwin'tan, s. påle med måltafla

förr brukad vid ringränning.

quintal, kwin'tal, äfv. F ken'tl, s. centner

(: hundred iveight: 100 lbs). quintan, kwin'tan, a. den femte i ordningen)^; oftast med. inträffande hvar femte dag; s. femtedagsfeber (äfv. ~ fever). quintel, kwin'tel, se quintain. quinteron, kwin'turon, se quintroon. quintessence, kwintes'ens, s. kvintessens, kärnan, det egentliga, det bästa i ngt. quintessential, -sen'sja], a. innehållande ei. utgörande kvintessensen af ngt, väsentligast.

quintet, kwintet', ~te, fr., --', ~to, it., -'o, s.

mus. kvintett, quintic, kwin'tik, se quantic. quintile, kwin'tii, s. astrol. aspekt när planeter stå femtedelen af zodiaken (72°) från hvarann, quintillion, kwintil'jun, 5. kvintillion (eui.

engelsk uppfattning: en million upphöjd till femte digniteten : ett tal skrifvet med cn etta o. 30 nollor; enl. franskt system [äfv. Am.] ett tal skrifvet med en etta o. 18 nollor).

quintin, kwin'tin, se quintain.

quintroon, kwintro'n, s. kvinteron (afkomling

af en hvit o. en kvarteron, jfr quadroon).

quintuple, kwin'tupl, a. femfaldig; femdub-bel; mus. % fem fjärdedels takt; va. fem-dubbla.

quinzaine, fr.,kwin'zàn, 5. den fjortonde dagen efter en högtidsdag, quinze, fr., këngz, kwinz, s. »femtonspel»

(ett slags »vingt un»).

quip, kwip, s. stickord, pik, sarkasm; va. gifva stickord, pika; vn. gifva pikar, vara sarkastisk. quip(p)0, kwip'o, quip(p)U,-po,kipo',5. snörfläta till knutskrift i det forna Mexico o. Peru. quire, kwir, l. S. en bok (papper : 24 ark), quire, kwir, 2. se choir. quirister †, kwir'istur, se chorister. quirite, kwir'it, s. (pl. -'èz) kvirit-(romersk medborgare).

quirk, kwirk, s. tvär vändning, ei. kastning åt sidan; fint, undflykt, jfr quibble; påkomma, ryck †; infall, fantasi †; mus. caprice))C; byg. smyg, kil, bit intagen ifrån en större regelbunden (tomt)yta (t. ex. ss. gårdstomt); spetsvinklig ränna el. (i profil taget) inskärning (mellan mouldings); tekn. äfv. kant mellan rännor. ~-bead, S. byg. tryckt rundstaf. ^-moulding, s. en moulding i hvilken en quirk förekommer; äfv. en moulding med ett plötsligt utsprång hvars profil är en konisk sektion. ~ed, -d, a. byg. spetsvinkligt utskuren; ~ bead, se ofvan sms.; ~ torus, se ovolo. ~ish, -isj,«. bestående af ei. innehållande knep, finter etc.; spetsfundig; byg. liknande en quirk.

quish, kwisj, s. se cuish. quit, kwit, va. (imp. o. pp. reg. ei. ~) fritaga (of, från en förbindelse etc.) †; frisäga †, ännu i bet.: låta en lärling flytta; göra sig fri från, fullgöra; betala, vedergälla; lemna bostad, tjänst etc., öfvergifva, gå ifrån; upphöra med, sluta (med) arbete etc.; afstå ifrån, uppgifva; släppa, låta gå; frånträda; nedlägga befäl o. d.; hand. afsätta, lyckas afyttra; vn. resa, lemna orten (el. en person, »OSS» etc.); flytta sin väg; «, fritagen (from, från), ledig, fri (of, från); kvitt (with, med); ~ cost, betala kostnaden, löna sig; ~ one's hold, släppa taget; ~ scores, göra upp sina räkningar (with, med ngn), blifva kvitt med ngn (: »kvitt om kvitt»); notice to <-v/, uppsägning att flytta; ~ ...for..., utbyta (t. ex. en vistelseort, en tjänst) mot en annan; to be ~ of, vara fri från, kvitt (från); äfv. hafva inlöst, infriat löfte o. d. ei. hållit ed etc.; I'll be ~ with him, äfv. hotande det skall han få betaldt för; to get ~ of, blifva ngn el. ngt kvitt; se vid. ex. under quits. ^claim, s. jur. (dokument innehållande) afstående från anspråk; va. afsäga sig. ~rent, s. jur. afgift hvarigenom arrendator är befriad från andra åligganden, qui-tam, kwi'tam, s. jur. angifvelse för brott där hälften af böterna tillfaller angif-varen o. den andra hälften kronan, quitch, kwitj, äfv. 'v-grass, se quick-grass.

quite, kwlt, ad. alldeles, helt och hållet, fullkomligt, fullt; riktigt, helt, särdeles, ganska; ~ a (the) med följ. subst., en riktig (hel) jfr ex. nedan; ~ and clean F, rent af, helt och hållet; ~ another ..., en helt annan ...; ~ another thing, en helt annan sak; ingenting ditåt, långt därifrån; ofta (: ~ the contrary, ~ the reverse) nej tvärtom! nu as much, alldeles (»precis») lika mycket; äfv. just det samma; she ivas ~ a beauty, en riktig skönhet; this is ~ an event, det här är (ju) en riktigt märkvärdig händelse;

a lad, en helt ung pojke, bara pojken; (you are grown to be) ~ a man (now), ... en hel karl, stora karlen; ... ~ a woman, ... stora damen; Mrs B. ivas (by this time) ~ the matron, Fru B. var (hade [redan då] blifvit) en vördig fru; (for) nu three days, hela tre dagar(na), tre fulla da'r; not ~ four weeks, icke fullt fyra veckor; it was ~ time you came home, det var just på tiden att du kom hem; ~ a while F, en riktigt lång tid, »en hel evighet»; this I can ~ believe, det kan jag nog tro; lohen the old man was ~ gone, ... var väl gången (borta); I don t nu know what to think, jag vet ej riktigt hvad jag skall tänka om saken; ~ so! alldeles! just det, ja! rätt så! ~ young, helt ung. quits, kwits, ap. (eg. ett slags pl. af quit, se d.o.); interj. kvitt! uppgjordt! to be om två vara kvitt; to cry förklara för kvitt; to cry nu with, (kunna) vara kvitt med, äfv.: hafva gifvit ngn lika godt igen; jfr vid. double. quittance, kwit'ans, s. kvittering; kvitto, jfr acquittance; betalning, vedergällning †. quitter, kwit'ur, (l.) s. en som lemnar etc.

jfr quit; (2.) s. se quittor. quitting, kwit'ing, prt. af quit; s. lemnande särsk. af plats, flyttning, afskedstagande.

quitter, kwit'ur, s. veter. kronfistel. <v/-bone,

s. veter. hård svulst på kronan (hofven), quiver, kwiv'ur, l. s. koger, quiver, kwiv'ur, 2. vn. darra, skälfva, bäfva i aiim. (with, af fruktan etc.); rysa; dallra; fladdra om lågor.

quivered, kwiv'urd, a. bärande koger; instucken i koger, quivering, kwiv'uring, prt.; s. darrning; rysning, skälfva. ~ly, -li, ad. darrande (med

el. under darrning[ar]).

qui vive, fr., kive'v, (fr., skyltvaktens: hvem där?) s.; to be on the vara på sin vakt, vara spändt uppmärksam på hvad som föregår ei. hvad som skall komma; to keep on the hålla i spänning (i spänd uppmärksamhet).

Quixotic, kwiksétfik, a. donquixotisk, öf-verspänd, romanesk, äfventyrlig, *vally, -ali, ad. à la Don Quixote. Quixotism, kwik's6tizm, Quixotry, tr?, s. donquixotteri; föreställningar ei. företag liknande Don Quixote's, romanesk öfverspändhet. quiz, kwiz, s. F ngt som sätter en myror i hufvudet, gåta; mystifikation, drift, puts; en som drifver med en annan; underlig kurre; driftkuku, föremål för drift; »joujou de Normandie» (en leksak, jfr ban-delore); sc vid. *»zing-glass; va. göra brydd, »sätta myror i hufvudet»; skämta med, drifva med; fixera, se skarpt på, »kika på». ~zer, -ur, s. en som skämtar med andra, spefågel. "fZical, -lkål, a. F komisk, löjlig; skälmsk, ^zing, -ing, pvt.; a. innebärande ci. tjänande till drift; full med »spektakel»; drift, puts, »spektakel», »skoj». ""Zing-glass, s. F enkel-lornjett, »enkel-tjusare». qUOb, kw6b, s. lok. P röra sig; slå om hjärtat.

quockerwodger, kwok'urwodjur, 5. i0k. P

dansmästare (trädocka med armar o. ben som röras genom dragning på snören); si. »docka»,

politiker som går i andras ledband, quod, kwod, 1. s. si. fängelsegård (jfr quad)-, fängelse; va. si. sätta i kurran; to be in sitta »inne» (i kurran). qUOd †, kwod, 2. se quotli. quoddy, kwod'i, 5. Am. ett slags skinnfri rökt ei. salt sill.

quodger, kwod'jur, jur. si. (: quo jure) enligt

hvilken lag? quodlibet, lat., kw6d'libet, s. mus. potpourri (improviseradt af flere spelare); spetsfundighet; pl. frågor ci. satser i allehanda ämnen (till diskussion), ^ical †, -'lkål, a. ej inskränkt till ett visst ämne, blandad, allehanda (disputations, theses,

o. d., jfr föreg. pl.).

quoif, kojf, se coif ~ure, -ur, se coiffure. quoii, koj], se coil.

quoin, kojn, s. is. byg. hörn, utgående vinkel ; hörnsten (afv. ~-St0ne); tekn. kil; art.

riktkil; va. kila, fastkila; boktr, sluta (till) formen med kilar. ~-post, s. slussportstolpe (axel omkring hv. slussport vrides), quoit, kojt, kwojt, s. kastskifva (rom., grek. antik, diskus) (flat sten el. järnring o. d., hvarmed kastas till måls i ~s); vn. kasta spela ~S, -s, s. pl. (jfr »varpa») skif-(diskus-) kastning, jfr föreg. (äfv. game of <v). *ving, -ing, s. gwøflspel. quoll, kwol, s. zool. pungmård (ett australiskt

pungdjur, Dasyurus macrurus). quondam, lat., kw6n'dåm, a. numera blott skämtsamt före detta, förre, forn-, qUOp, kwop, se quob.

quorum, lat., kwo'rum, s. jur. beslutfört, beslutsmässigt (ei. dom fört) antal ledamöter af en församling (el. domstol).

qUOta, iat., kw6'tå, s. proportionel andel,

an par t som hvarje medlem har att få el. erlägga, bidrag, kontingent; utdelning, dividend.

quotable, kwo'tabl, a. som är värd att ei.

kan citeras ei. noteras, quotation, kwota'sjun, 5. citerande, anförande; citat, anfördt ställe; hand. prisnotering; at hand. till noterade priser; sign of anföringstecken. ~ist, -1st, s. en som citerar, quote, kwèt, va. citera, ordagrant anföra (a passage in a zoorh, from ei. out of an author)-, hand. notera (a price; at a price). -ur, s. en som citerar (of, ngn), quoth, kwoth, kwutb, Vn. (nytjas blott i l:sta o. 3:dje pers. sing. pres. o. imp.) sättes före subj.) gammaldags, skämts, säger, sade; ~ he, inskjutet sade han. ~a †, -å, interj. verkligen! jo visst! (eg. »sa' han, ja»), quotidian, kw6tid'iån, a. daglig, återkommande hvarje dag, is. med.; s. med. hvar-dagsfrossa (: ~ fever). quotient, kwo'sjent, aritm. kvot. quotum kwo'tum, s. se quota. quo-warranto, kwowårån't6, s. jur. kunglig (högsta domstolens) befallning om undersökning angående rättsgrunden för privilegier, friheter o. <J.

R, r, år, s. bokstafven r; the three skoi. F : reading, writing, (a)'rithmetic, läsa, skrifva och räkna. Förk.: R., (lat. Rex) King; (lat. Regina) Queen; Rèaumur; is. i titlar Right; i titlar Royal; R., r., railway; rare; read; farm. (iat. recipe) take; R. A., Rear-Admiral; astron. Right Ascension; Royal Academician; Royal Academy;

Royal Artillery; Rad., rad., radical; (i«t. radix) root; R. A. S., Royal Academy of Science; Royal Asiatic Society; Rb., kem. rubidium; R. C., Roman Catholic; R. C. C., Royal College of Chemistry; R. C. P., Royal College of Physicians; Royal College of Preceptors; R. C. 8., Royal College of Surgeons; R. D., Royal Dragoons;

Quixotic, kwiksétfik, a. donquixotisk, öf-verspänd, romanesk, äfventyrlig, *vally, -ali, ad. à la Don Quixote. Quixotism, kwik's6tizm, Quixotry, tr?, s. donquixotteri; föreställningar ei. företag liknande Don Quixote's, romanesk öfverspändhet. quiz, kwiz, s. F ngt som sätter en myror i hufvudet, gåta; mystifikation, drift, puts; en som drifver med en annan; underlig kurre; driftkuku, föremål för drift; »joujou de Normandie» (en leksak, jfr ban-delore); sc vid. *»zing-glass; va. göra brydd, »sätta myror i hufvudet»; skämta med, drifva med; fixera, se skarpt på, »kika på». ~zer, -ur, s. en som skämtar med andra, spefågel. "fZical, -lkål, a. F komisk, löjlig; skälmsk, ^zing, -ing, pvt.; a. innebärande ci. tjänande till drift; full med »spektakel»; drift, puts, »spektakel», »skoj». ""Zing-glass, s. F enkel-lornjett, »enkel-tjusare». qUOb, kw6b, s. lok. P röra sig; slå om hjärtat.

quockerwodger, kwok'urwodjur, 5. i0k. P

dansmästare (trädocka med armar o. ben som röras genom dragning på snören); si. »docka»,

politiker som går i andras ledband, quod, kwod, 1. s. si. fängelsegård (jfr quad)-, fängelse; va. si. sätta i kurran; to be in sitta »inne» (i kurran). qUOd †, kwod, 2. se quotli. quoddy, kwod'i, 5. Am. ett slags skinnfri rökt ei. salt sill.

quodger, kwod'jur, jur. si. (: quo jure) enligt

hvilken lag? quodlibet, lat., kw6d'libet, s. mus. potpourri (improviseradt af flere spelare); spetsfundighet; pl. frågor ci. satser i allehanda ämnen (till diskussion), ^ical †, -'lkål, a. ej inskränkt till ett visst ämne, blandad, allehanda (disputations, theses,

o. d., jfr föreg. pl.).

quoif, kojf, se coif ~ure, -ur, se coiffure. quoii, koj], se coil.

quoin, kojn, s. is. byg. hörn, utgående vinkel ; hörnsten (afv. ~-St0ne); tekn. kil; art.

riktkil; va. kila, fastkila; boktr, sluta (till) formen med kilar. ~-post, s. slussportstolpe (axel omkring hv. slussport vrides), quoit, kojt, kwojt, s. kastskifva (rom., grek. antik, diskus) (flat sten el. järnring o. d., hvarmed kastas till måls i ~s); vn. kasta spela ~S, -s, s. pl. (jfr »varpa») skif-(diskus-) kastning, jfr föreg. (äfv. game of <v). *ving, -ing, s. gwøflspel. quoll, kwol, s. zool. pungmård (ett australiskt

pungdjur, Dasyurus macrurus). quondam, lat., kw6n'dåm, a. numera blott skämtsamt före detta, förre, forn-, qUOp, kwop, se quob.

quorum, lat., kwo'rum, s. jur. beslutfört, beslutsmässigt (ei. dom fört) antal ledamöter af en församling (el. domstol).

qUOta, iat., kw6'tå, s. proportionel andel,

an par t som hvarje medlem har att få el. erlägga, bidrag, kontingent; utdelning, dividend.

quotable, kwo'tabl, a. som är värd att ei.

kan citeras ei. noteras, quotation, kwota'sjun, 5. citerande, anförande; citat, anfördt ställe; hand. prisnotering; at hand. till noterade priser; sign of anföringstecken. ~ist, -1st, s. en som citerar, quote, kwèt, va. citera, ordagrant anföra (a passage in a zoorh, from ei. out of an author)-, hand. notera (a price; at a price). -ur, s. en som citerar (of, ngn), quoth, kwoth, kwutb, Vn. (nytjas blott i l:sta o. 3:dje pers. sing. pres. o. imp.) sättes före subj.) gammaldags, skämts, säger, sade; ~ he, inskjutet sade han. ~a †, -å, interj. verkligen! jo visst! (eg. »sa' han, ja»), quotidian, kw6tid'iån, a. daglig, återkommande hvarje dag, is. med.; s. med. hvar-dagsfrossa (: ~ fever). quotient, kwo'sjent, aritm. kvot. quotum kwo'tum, s. se quota. quo-warranto, kwowårån't6, s. jur. kunglig (högsta domstolens) befallning om undersökning angående rättsgrunden för privilegier, friheter o. <J.

R, r, år, s. bokstafven r; the three skoi. F : reading, writing, (a)'rithmetic, läsa, skrifva och räkna. Förk.: R., (lat. Rex) King; (lat. Regina) Queen; Rèaumur; is. i titlar Right; i titlar Royal; R., r., railway; rare; read; farm. (iat. recipe) take; R. A., Rear-Admiral; astron. Right Ascension; Royal Academician; Royal Academy;

Royal Artillery; Rad., rad., radical; (i«t. radix) root; R. A. S., Royal Academy of Science; Royal Asiatic Society; Rb., kem. rubidium; R. C., Roman Catholic; R. C. C., Royal College of Chemistry; R. C. P., Royal College of Physicians; Royal College of Preceptors; R. C. 8., Royal College of Surgeons; R. D., Royal Dragoons;

A: fate, å: far, i: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,rate >|< Mindre brukligt. 1097 † Föråldradt.

rationalness

Rural Dean; rd., received; R. E., Right Excellent; Royal Engineers; Royal Exchange; rec., se r., farm.; Reed., received; Rec. SeC., Recording Secretary; Recpt., receipt; Red., Rector; Ref., reference; reformation; reformed; reformer; Ref. Ch., Reformed Church; Reg., register; Registrar; (iat. Regius) Royal; regular; Regt., Regent; regiment; Reg. Prof., Regius Professor; Rel., religion; religious; Rel. Pron., relative pronoun; Rem., remark; Rep., rep., report; reporter; representative; republic (mv. Repub.); Ret*|, returned; Rev., Revelation; revenue; (äfv. RevJ) Reverend; Review; revise; revolution; Revs, Reverends; R. G. G., Royal Grenadier Guards; R. G. 8., Royal Geographic Society; R. H. A., Royal Hibernian Academy; Royal Horse Artillery; R. H. D., teat, right hand door; R. H. G., Royal Horse Guards; R. H. 8., Royal Historical Society; R. I,, Am. Rhode Island; Royal Institution; Rich., Richd., Richard; R. I. A., Royal Irish Academy; R. I. P., på grafvård (iat. requiescat in pace) may he (el. she) rest in peace; M., hand, ready money; Resident Magistrate; Royal Mail; Royal Marines; R. M. A., Royal Marine Artillery; Royal Military Asylum; R. M. D., hand, ready' money down (: pr kontant); R. IVI. S., Royal Mail Steamer; R. N., Royal Navy; R. N. R., Royal Naval Reserve; R. N. 0., svensk förk., se K. N. S.; Ro., Robert (äfv. Robt.); Roger; (iat. recto) right-hand page; Rom., Roman; bibi. Romans; Rom. Cath., Roman Catholic; R. P., Regius Professor; (iat. respublica) republic; R. R., railroad; äfv. se föij.: R. Rev., Right Reverend; Rs., Rupees; R. S., se Rec. Sec.;

right side; is. i åtsk. sammanställningar, jfr de

följ., Royal Society (of); R. 8. A., Royal Scottish Academy; Royal Society of Antiquaries; R. S. D., Royal Society of Dublin; R. 8. E., Royal Society of Edinburgh; R. S. L., Royal Society of Literature; Royal Society of London; R. S. S., (iat. Regiæ Societatis Socius) Member of the Royal Society; R. S. V. P. (fr. ré-pondez s'il vous plait) answer, if you please, please reply (motsv. sv.: O. S. A.); Rt., i titlar Right; Rt. Hon., Right Honourable; Rt. Rev., Right Reverend; Rt. Wpful., Right Worshipful; R. T. 8., Religious Tract Society; Rll., runic; kem. ruthenium; RuSS., Russia(n); R. V., Rife Volunteers; R. W., Right Worshipful ei. Worthy; R. V. 0., svensk förk., se K. G. V.; Ry., raihociy.

rab, råb, s. murares käpp för tillblandning af

murbruk med nöthår. rabate, raba't, va. jagt. förr hämta tillbaka

falken.

rabbet, råb'ët, va. falsa, spånta; s. tekn. an-slag(sfals); tim. snick. not; spåntning, äfv.

joint); sjö. spunning; se vid. rabbit, 1. ~-ledge, s. ansiag(siist). ^-plane, s. not-hyfvel, spånthyfvel. ~-wall, s. byg.

anslagsmur, fönsteranfång (afsneddad mur vid fönsteröppning).

rabbi, hebr., rab'i (-bi), s. (R) Rabbi (: mästare; »doktor» ss. titel för en judisk lärd); rabbin (äfv. ~n, -n). ~nic, -n'ik, a. (afv. ~nical, -n'ikal) rabbinsk; s. rabbinernas språk, senhebreiska. ~nism, -nizm, s. rabbinernas lära; rabbinsk språkegendomlighet. ~nist, -mst, ~nite, -nit, s. rabbinernas lärjunge (anhängare af Talmud och rabbinernas traditioner), rabbit, 1'åb'it, 1. S. smed. tryckare i hammar-

ställning.

rabbit, råb'it, 2. s. zool. kanin (Lepus cuni-culus); ~ .../ odd it! en svordom:

tusan plåtar! fan annamma! to buy a si. bli lurad på ett köp; tame ~ F, uppvaktande kavaljer, kurtisör; Welsh kokk. rostadt bröd med rostad ost. ~ -burrow, s. kaningång, -hål. ~-hutch, s. kaninkoja (-hus, -bur), <%<skin, s. kaninskinn. ^-warren, s. kanin gård (inhägnad för kaniner). ~ry, -ri, S. kaningård (med flere r*o-hutches). rabble, råb'l, I .vn. prov. rabbla, rabble, råb'1, 2.5. larmande folkhop; pöbel, pack, slödder; va.)J< se mob; si. illa till-tyga, suska till. <v-rout, s. pöbeloväsen, gatutumult, rabble, rab'l, 3. s. bärg rörstång, raka för att afskumma slagg etc.; va. röra om, afskumma smältande metall. -Ur, S. bärg. skummare,

jfr föreg.; se föreg. S.

rabdology, råbdol'oäji, s. konsten att räkna medels räknestafvar (jfr Napier's bones). rabid, råb'id, a. rasande, vild, is. galen om hund som har vattuskräck; med. vattuskräck-. ~ness, -nës, s. raseri, vildhet, rabies, lat., rå'bièz, s. med. rabies, vattuskräck.

rabinet, rab'inet, s-. rön- bruklig liten kanon. raCCOOn, råko'n, s. zool. sjubb, tvättbjörn (Procyon lotor); vn. si. gå oroligt af och an som en i en bur. ~'S-Skin, s. sjubbskin. race, rås, l... va. (jfr rase) skeppsb. (af)krabba

timmer (uppdraga ritsar i . . . efter mall eller snöre).

race, rås, 2. s. ras, slägt i stort, stam, ätt; svärm, hop; naturv. permanent varietet; för sorten egendomlig styrka, smak, arom, is. pä. vin bouquet; (bi)smak (of af) †;

i: note, 6: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.rafting

karaktär, egendomlighet, skaplynne †; rot af ingefära †. —ginger, s. ingefärsrot, ostött ingefära, race, rås, 3. s. framfart, fortgång †; lopp, is. hastigt lopp; kapplöpning, kappränning (springande, ridning, körning, rodd etc. i kapp); häftig ström(sättning); strömfåra, kanal, (kvarn)ränna (jfr ~ -way); tekn. på en maskin etc. bana (ränna hvari ngt löper); vn. ränna, löpa, gå (i kapp äfv. t. ex. om ångbåtar); ila, skynda; va. jaga på, drifva på; låta löpa i kapp (a horse etc.); löpa etc. i kapp med; his ~ is run, hans bana är slutad (om en afliden, äfv. en invalid etc.); to run a löpa etc. i kapp (with, med); to run n»s, äfv. jaga hvarandra; to take a ila, skynda (sig) äfv.

allm. bild.; ~ it, jaga i väg för att komma först, ss. i kapp med ngn, ila, skynda; göra ilmar-scher. —Card, s. kapplöpningsprogram, —course, s. kapplöpningsbana; kvarn-(o. d. bruks)ränna. —CUp, s. bägare o. d. kapplöpningspris. —horse, s. kapplöpningshäst; zool. se steamer-duck, —track, s. kapplöpningsbana. —way, s. (bruks-, kvarn-)ränna. racemation, rasema'sjun, s. klasbildning,

frambringande af klasar; klase, raceme, råsë'm, s. bot. klase. -d, a. med klase ei. klasar; i klase, racemic, -ik, a. kem. druf-; o/ acid, drufsyra. racemife-rOUS, -semif'urus, a. klasbärande. race-mose, -'ëm6s, a. klaslik; Se vid. föij. race-mous, -'emus, a. bot. växande i klasar, racemulose, -sëm'ulos, a. bot. bärande ei. växande i små klasar, racer, ra'sur, s. kapplöpare, deltagare i en kapplöpning (jfr race, 3); kapplöpningshäst; zool. Coluber getulus (en amerikansk svart orm med snabba rörelser).

rachidian, råkid'iån, a. anat. ryggrads-, rachis, gr., ra'kis, s. anat. ryggrad; bot. skaft

i gräsens ax.

rachitic, råkitlk, a. med. jfr följ. 5.; se rickety. rachitis, gr., -kl'tis, s. med. rakitis, »engelska sjukan»; bot. en växtsjukdom som orsakar frukts felslående, racial, ra'sjal, a. ras- (folkstams-), racier, rå'siår, komp., raciest, -lëst, superi. af racy. racineSS, -nës, s. stark, egendomlig smak; kraft, styrka, vins etc. eld,

bild. om stil o. d.

racing, ra'smg, l. prt. af race, 1.; s. timmers krabbning. —knife, s. rits järn till klibbning.

racing, ra'sing, 2. prt. af race, 3.; s. kappränning.

rack, råk, 1. s. se arrack, —punch, s. ar-

rackspunsch ei. -toddy.

rack, råk, s. balsstycke af får ei. kaif. rack, råk, 3. s. T (jfr wreck) förstöring i uttr. ss.: ~ and ruin, fullständig förstöring; to go to ~ (and ruin), falla i ruiner, falla sönder, förstöras, gå under, »gå i putten». rack, råk, 4. va. afdraga, afhälla vin etc. från

dragg, omtappa för att klara, rack)fC, råk, 5. vn. ånga, ryka; drifva om moln; s. sönderslitna, tunna, för vinden drifvande moln. rack, råk, 6. s. sträckbänk, pinbänk äfv. bild. (jfr ex.), pina; spännhake på armbost; räcke, ställning af olika slag, ss.: hatt-, flask- etc. ställ; hö-, vagns-häck, foderhäck, kärrstege; lång klädhängare med flere krokar ; stekrist för fläsk; mek. kuggstång, -stege; bärg. vaskbord; sjö. nagelbänk; sjö. skärträd, vägvisare; se vid. racking-pace; va. sträcka, spänna ut, uttänja, töja (på) äfv. biid. i tolkning; lägga på sträckbänk, tortera äfv. biid., pina; klå, skinna, utpressa, utsuga; si. kamma; bärg. anrika på vaskbord; sjö. sejsa (med krysstörnar); vn. gå i hastig passgång; ~ and pinion, mek. dref med kuggstång; to be on the ligga på sträckbänk ofta biid. : hållas i plågsam spänning, pinas tin kropp ei. sjal, marteras, anfäktas utan rast ei. ro; to put to (upon) the o*, lägga på sträckbänk, tortera, pina äfv. wid., jfr föreg, ex.; ~ one's brains (one's wits), bråka sin hjärna, grubbla hit o. dit, förgäfves, —bar, s. kuggstång i en domkraft. —block, 5. sjö. vägvisareblock. —chase, 5. boktr, formram med kuggsteg. —jack, s. domkraft med kuggstång, —ladder, 5. kranstege (stock med tvärpinnar). —lashing, s. mil. ingeniör, drejtåg vid brosiagniug. —pin, s. sjö. koffer-nagel. —rent, s. öfverdrifvet stor, ruinerande hyra ei. arrende, —rented, s. underkastad —rent. —renter, s. en som har att betala —rent. —rope, s. se rv-lashing. —Saw, s. såg med glesa tänder. —Stick, s. mil. ingeniör, drejare (käpp gnm hvars kringvridning tåg åtdrages). —wheel,s. urm. spärrhjul. ~er, -ur, s. sträckare, utspännare; pinare, bödel; passgångare. racket, rak'et, s. (1.) rakett, »slagn ät» vid fjäder-

bållspel ; pl. bållspel i hus, jfr <*u-COUrt; Canada snösko i form af en ~; bred träsko ei. brädlapp under foten af en häst för att hindra nedsjunkande å sumpig mark; (2.) oväsen, stoj, slammer, sorl af många röster på en gång; bullrande nöje (dans etc.); si. knep, manöver; va. slå med vn. larma, slamra, bullra; »rusta», »lefva svearna», —court, s. båll-plats, -lius, jfr motsv. under tennis. ~er, -ur, s. »rustare», en som lefver i bullrande nöjen. ~ing, -mg, prt.; a. (life) se följ. ~y,

-i, a. F bullersam, stojande, vild, (lefvande) i sus och dus. racking, rak'ing, l. prt. af rack, 4.; s. vins klarning genom afhällande. *v-Can, s. kärl till vins klarning; bärg. kärl med surt dricka hvari järntrådsämnen doppas, racking, rak'ing, 2. prt. af rack, 6.; a. sträckande, töjande; pinande, skärande, ristande, ytterst plågsam smärta, värk; s. töjning, sträckning; tortyr, pina; bärg. anrikning på vaskbord. ~-hitch, s. sjö. längstek för fatlängor. ~-pace, s. rask passgång. ^-seizing, s. tusenbensbändsel. rac(k)oon , se racoon. racquet, rak'et, s. rakett, jfr racket. racy, ra'si, a. af stark egendomlig smak

vitnande om ursprunget, af äkta smak; kraftig, mustig, stark äfv. bild. om uttryck o. d., eldig om vin; liflig, frisk, »kärnfull» stil etc.; ~ of \ starkt smakande af (the soil from whence it springs). rad, råd, s. F förk. af radical.

raddle, råd'1, (1.) se rabble, 3.; (2.) va. fläta (tillsamman); s. häck-käpp; flätad häck bärg. en jordaktig starkt affärgande hämatit (järnockra); Am. redkam, nyffel vid varpens upplindning på bommen.

raddock, rad'ok,

se ruddock. råde >|C, rad, se raid.

radial, rå'diål, a. radie-; radial-; lik en radie (ei. -dier), strålformigt utgående från ett centrum). ~ly, -i, ad. i stråiform. radiance (-ney), -åns(i), s. strålglans, radiant, -ant, a. utstrålande; utsändande strålar, strålande ei. utgående strålformigt från ett centrum; strålande (äfv. bild. with, af, t. ex. jog), bild. ljus förhoppning; S. optik. ljllSStrå-lande punkt ei. kropp; fys. punkt hvarifrån ljus ei. värme utstrålar, strålcen-trum, -punkt; centrum för ett stjärn-regn; geom. stråle; ~ flower, bot. strålblomma; ~ heat, fys. strålande värme, radiary, -åri, s. ZOoi. stråldjur, radiata, iat., -à'tå, s. pl. zool. klassen stråldjur, radiate, -at, vn. utstråla; utgå såsom radier från en medelpunkt; Stråla af ljus; Va. utstråla; bestråla, omstråla }J<; a. strål-formig; stråligt mineral, i sms. strål- (t. ex. glimmer); bot. bärande strålblommor; zool. hörande till stråldjuren; s. (blott i pl. jfr nedan): ~ animal, stråldjur, radiated, -àtëd, a. strålformig, strålig, jfr föreg.; strålprydd; zool. se föreg.

radiates, -åts,

s. pl. se radiata. radiating, -åting, prt.; a. se radiant; äfv.)‡! ljungande (sentence)', ~ point, strålpunkt, jfr radiant, s. radiation, -a'sjun, s. utsändande af strålar, utstrålande; utstrålning (of heat, of light); strålglans, radiator, -atur, s. kropp som

utsänder strålar; värmeutstrålningsapparat.

radical, rad'ikal, a. hörande till en rot(en), bot. mat. gram. rot-; grund-, ursprunglig; gående till roten, biid. grundlig, genomgripande, radikal; biid. rotfästad, »ingrodd», ursprunglig; s. gram.rot(ord,-bokstaf); kem. radikal; poiit. en radikal, yrkare på genomgripande reform; ~ quantity, mat. kvantitet under rotmärke; ~ sign, mat. rotmärke; ** vinegar, förr ättiksyra. ~ism, -izm, s. poiit. radikalism. ~ity, -'iti, s. ursprunglighet, grundbeskaffenhet; radikalitet i alla bet., jfr föreg. a. <v|y, -i, ad. i roten, från grunden. ~ness, -nes, se ~ity. radicant, -kant, a. rotslående, radicate, -kàt, va. rotfästa afv. biid.; a. (äfv. -d, -ed) rotfästad; inrotad, radica-tion, -ka'sjun, s. rotslående, äfv. biid. : inrotande; bot. (arten af) rotbildning, radicel, rad'isel, s. bot. rotfiber, -tåga, små-rot. radicle, -dikl, s. bot. rotämne (äfv. radicule, -kul); äfv. se föreg, radiometer, ràdièm'ëtur, s. fys. strålmätare;

se vid. forestaff. radish, rad'isj, s. bot. rädisa (Raphanus sa-

tivus); rättika (R. s. esculentus). radius, lat., ra'dius, S. (pl. -dii, -dil) mat. etc. radie; anat. lilla armpipan; bot. en strålblommas bräm; samtliga kantblommors bräm i ett stråibiomster; tekn. reffla, fåra på en kvarnsten. ~-bar, ~-rod, s. ångm. styrstång i Watts parallelogram, radix, lat., ra'diks, s. bot. gram. rot; mat. radix, bas i ett logaritmiskt system, raduliform, radu'liform, a. zool. raspformig. raff, räf, va. † rafsa, vårdslöst (af)rycka, rifva, slita (bort, off; till sig); röfva; s. skräphög, afskrädeshög †; lumpor; bärg. bortskrädt ofyndigt bärg; dräggen af folket, pack; F slusk. ~ish, -isj, a. pö-belaktig, slusk-, skräp-. ~le, -1, (1.) s.

Skräp, jfr ofvan, raffle, råf'1, s. raffel (hasardspel med tärningar); vn. spela raffel, raffla (for, om). -ur, s. en som spelar raffel, raft †, räf t, 1. imp. o. pp. af raff. raft, råft, 2. s. flotte; timmerflotte; va. flotta, forsla på en flotte, /^-bridge, s. flottbro, ^-driver, s. (timmer)flottare. ^-merchant, 5. trävaruhandlare. ~-port,

S. sjö. lastport i fartygssida för bjälklastning o. d.

~er, -ur, s. flottkarl, flottare; taksparre; va. hugga till taksparrar; förse med tak-sparrar; åkerbr. i plöjning stjälpa til tan med grässvålen på det oplöjda. ~er-f00t, S. tak-

stolsfot. ~ered, -urd, a. försedd med taksparrar. ^ering, -uring, prt.; s. tak-sparrars * till- ei. hophuggning. ~ing,

-Ing, s. (timmer]flottning. ~Sman, s. flottare.

rag, råg, l. va. lok. banna, jfr rate. rag, råg, 2. s. trasa; klut äfv. om segel; si. lapp (: sedel); pl. äfv. lump(or); gcoi. lös, grof -kornig bärgart, jfr stone; nu, shag (ei. tag) and bobtail, kreti och pleti, »plebs», patrask. ~-and-bottle shop, s. lumpbod

där hvarjehanda skräp säljes, ~-b0lt, S. sjö.

hackbult (bult med hullingar). carpet, s. trasmatta, ^-cutting-machine, 5. lump-skärningsmaskin i pappersbruk. ~-dust, 5. fint affall vid lumpsönderskärning tin papier-maché. ~-duster, s. lumprensnings-maskin, »raggdust» (sikt), ^-engine, s. papperstiiiv. holländare; pappersmassekvarn. 'v-fair, s. marknad för gamla kläder o. d.; mii. si. persedelvisitation. ~

-gatherer, 5. lumpsamlare. knife, .«?.

knif för lumpens första sönderskärning. ^man, s. se n^-gatherer; lumphandlare, ^-picker, s. se föreg.; äfv. en maskin i pappersbruk. 'vz-pie, se resurrection-pie. ~Stone, s. ett slags mörkgrå kiselartad sandsten till gröfre slipstenar, till murar etc.

~-weed, s. bot. Ambrosia artemisiæ-folia. ~-wheel, s. mek. kettingsskifva, hjul med kuggar hvilka gripa i en kedja (<x/ and chain); i pappersbruk lumpcylinder. ~-W0rk, s. byg. mur af oregelbundna stycken af nu-stone. 'vWOrt, se groundsel. ragamuffin, rågåmufin, s. trashank, hamnbuse, slusk; usling, skojare, rage, rådj, s. raseri; häftighet, våldsam framfart; häftig vrede; häftig passion, häftigt begär (for, för, efter); F hvad som är på högsta modet (jrr fashion); vn. rasa äfv. om storm, pest o. d., vara rasande (at, öfver); to be (all) the nu, vara i ropet, vara på högsta modet, vara högst omtyckt ei. eftersökt (för tillfället), »göra furore»; to become all the komma i ropet; in a i raseri, i vredesmod; to ßy into a to put one's self into a bli topprasande (with, på), ragged, rag'ed, a. trasig, sönderrifven, i trasor; ojämn, skroflig äfv. om rösten; ruggig, lurfvig; ~ school, »trasskola», fattigskola; ~ stick, knölpåk; ~ stone, byg. sten i flisor ei. i oregelbundna stycken.

a. veter. ländbruten häst. -robin, s. bot. göklyst (Lychnis flos cu-culi). ~neSS, -nes, s. trasighet; sönder-rifvet utseende; skroflighet. raging, ra'djing, prt. af rage; a. rasande;

s. raseri, ragout, fr. rågo', s. kokk. ragu. raid, råd, s. plundringståg

(cg. förr å skotska

gränsen); djärft ryttaretåg; (polis-)razzia;

Skoti. F vildt, misslyckadt företag. ~er, -ur, s. röfvare; våldsverkare som gör hemgång.

rail, ràl, 1. s. zool. rallfågel (slägtet Rallus, L.).

rail, ràl, 2.5.liggande stång i ett räcke, skrank, vågrät ribba ss. staket, jfr sms.; ledstång, äfv. sjö., reling; byg. snick. tvärstycke, rigel, liggande list i dörrar, panel etc.; järnv. skena; va. sätta ~ på ei. omkring, inhägna (äfv. med in) äfv. aiim. biid. inom skrankor; skicka på järnväg; ~ it F, »åka på järnväg»; ~ o ff, afstänga med afplanka; by se motsv. under nuway; to leave (ei. run off) the nus, järnv. urspåra. ~-Car, s. Am. järnvägsvagn; spårvagn. ~-fence, s. staket af liggande ribbor hvilande på stolpar, jfr post and railing. nu -joint, s. järnv. sken-skarf. ~road, s. spårväg; is. Am. järnväg; järnv. bana, spår. 'vway, s. järnväg; a. i talrika sms. järnvägs-; by nu, på järnväg. ^-way-carriage, s. järnvägsvagn. ~way-chair, s. jämv. skenstol. ~way -ga(u)ge, s. jämv. spårvidd, ^way-guard, s. banvakt, ^way-guide, s. bok med järnvägstidtabeller, kommunikationstabell i bokform, ^way-line, s. järnvägslinie, -spår. ~way-plant, s. järnvägsmateriel. ~way-ticket, s. järnvägsbiljett; ~ office, järnvägsbiljettkontor, särsk. i London filialkontor på åtsk. ställen i staden. ~Way-Wrapper, s. resfilt.

rail, ràl, 3. vn. i skymfliga uttryck häftigt utfara (med against, at, on † : smäda), n^er, -ur, s. smädare. ~ing, -Ing, (1.) prt.; a. smädande; s. smädande, smädelser.

railing, ra'ling, (2.) s. räcke, skrank, staket (jfr rail, 2.); material till staket etc.; jämv. skenor kollekt, (»rälsen»).

raillery, ni'luri, råråri, s. gyckel, raljeri; to tum into nu, vända (bort i) till gyckel, skämta med.

raiment, ra'ment, 5. klädnad, kläder kollekt.

rain, rån, 1. s. prov. åkcr-ren.

rain, rån, 2. s. regn (äfv. i pl., äfv. : regntid); vn. regna; va. låta regna ned af himmelen, biid. låta hagla (t. ex. blows; on cl. over); nu or shine, eiiipt. det må vara (bli) regn eller solsken, »i alla väder» äfv. : huru än förhållandena månde blifva; it n^s cats and dogs, it pitchforks, ordspr. »det regnar täljknifvar». ^beat(en), s. illa till-tygad af piskande regn. ~bOW, s. regnbåge. showed, a. poet. prydd med ei. i form af en regnbåge. <vbOW-hued, ~bow -tinted, a. regnbågsfärgad, prunkande med (i) aiia regnbågens färger. ~deer, so reindeer. ^-drop, s. regndroppe. ~fall, s. regnfall, nederbörd i form af regn; regn-

à: fate, K: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: lier, 1: fine i: fin, i fir,rainfall

% Mindre brukligt. llOl † Föråldradt.

mängd (t. ex. annual ~-fowl, s. zool. grönspett (Picus viridis). ~-ga(ll)ge, s. regnmätare. ~-napper, s. si. paraply. ~ -pipe, s. byg. stupränna. ~-printS, s. pl.

geol. små gropigheter på ytan af bärglager liknande spår af regn i sand. ~-SOaked, a. genomblöt af regn. ~stOrm, s. skyfall, häftigt oväder med regn. ~-tight, a. regntät. ~-water, s. regnvatten. iness, -mes, s. regnighet. ~leSS, -lès, a. regnlös. -i, a. regnig (clay, weather

etc.), regn- (season, -tid); a ~ day F, wid. den onda dagen : svår, bekymmersam tid (is. i ordspr. : to lay by ei. up, to put by, to save [money etc.] ei. to provide against a 'v» day, spara, gömma till etc.). raip, råp. S. landtm. is. prov. mätstång. raise, ràz, va. (upp)resa i aiim. särsk. byg. : uppföra, uppbygga; upplyfta; upphissa, -vinda, gruf. -fordra; lyfta (ufv. på : af, t. ex. hatten); höja i allm., dels eg. fys. bet. (: göra högre, särsk. : påbygga, ei. : bringa upp i höjden, komma att höja sig, att stiga, att resa sig, jfr ex.), dels wid. (: stegra i styrka, belopp, värde, pris etc.); Upphöja (from, t. ex. a low \e~\state; to, till [äfv. mat., jfr involve o. poicer]', äfv. to be ..., jfr ex.), befordra; uppdrifva i flere bet. (särsk. hides, jfr swell), bild. jfr ned.; drifva Upp äfv. bild. (jfr vid. ned.), uppjaga, uppröra dam; häfva (upp); upphäfva sin röst, ett skri (äfv. belägring, blokad); draga upp (särsk. [blåsor pål skinnet): uppdraga växter, odla (wheat etc.); Uppföda kreatur, Am. F äfv. människor; tekn. (bleckslag. etc.) uppdraga, uppkupa (drifva), konst, i aum. ge relief åt, låta framträda i upphöjdt arbete; sjö. komma att höja sig (gnm att närma sig : the land, a point etc., jfr motsv. under lay); frammana andar; uppväcka (one out of one's sleep, ur sömnen ; from death ei. the dead, från de döda : to life again, åter till lif); aiim. bild. Väcka hopp, misstanke, vrede etc., kalla till lif biid., låta uppstå, gifva uppkomst åt (anledning till), framkalla särsk. gensägelse, skratt etc., en storm, tumult etc., framdraga, komma fram med, bringa å bane en fråga, åvägabringa, orsaka, vålla, äfv. anstifta (t. ex. myteri); Uppdrifva, lyckas få upp (skaffa sig, Upplåna etc.) pengar, Upptaga lån, skatt; Samla, värfva trupper, en här; vn. P se rise; ~ Cain, Am. lefva »rackare», »regera värre», fara fram som en vilde; ~ a calf, lägga på en kalf; ~ (the nap of) cloth, rugga upp kläde; ~ dough, få deg att jäsa upp; ~ the hatch, draga på damluckan; ~ one's head, lyfta upp sitt hufvud ofta wid., bära sitt hufvud högre

(högt), jfr ex. under lift ; r>u a llOrse, jfr ofvan ;

särsk. rid k. lyfta Upp hästens hufvud o. drgnm få hästen att piaffera; his dress would have nvd a mob at his heels, han var klädd så att han kunde hafva orsakat folkskockning på gatan, ... fått gatpoj-karne efter sig; ~ a plan, upptaga (: afteckna) en (t. ex. fästnings-)plan; a purchase, sjö. ansätta ett spel; slå talja på talja;a report, sprida ut (sätta i gång) ett rykte; ~ the steam, få upp ångan; a tack, sjö. sticka upp en hals; ~ tacks and sheets! sjö. ss. kommando halsar och skot! (<vi med följ. subst. ss. obj., se i allm. dessa senare!) ~ again, se ofvan ~ to life; ~ in, biecksi. inhålla; ~ up, resa, lyfta, höja etc. upp, jfr ofvan wid. upphöja; uppväcka (bibi.: I will ~ them up a prophet)-, ~ one's self up, komma sig upp, stiga »i graderna»; he oud himself up to be king of Scotland, han

bragte sig upp på skotska tronen, svingade sig upp till konung ...; ~ upon' a ship, bygga på ett skepp. ~-iron, s. kiädestiiiv. ni gg järn, -di pp.; a. uppböjd, uppstående, särsk. i relief; ~ pie, kaka i form; ~ work, upphöjdt (uppkupadt, drifvet) arbete. ~r, -ur, s. en som uppreser etc.; uppfö-rare af en byggnad; uppväckare, anstiftare, upphofsman, grundare (t. ex. of a family)-, odlare, uppdragare; uppfödare; skattn-upptagare; byg. se riser. raisin, ra'zn, s. russin; vindrufva †. raising, ra'zing, prt. af raise; s. uppresande; upplyftande; uppförande af en mur etc., timrings resande; höjande, stegrande, stegring (t. ex.i pris); upphöjande; uppväckande, framkallande; frammanande; upphäfvande (of a siege etc.); uppdragande af växter; Am. P Uppfostran; tekn. särsk. Uppläggning; uppdragning, jfr vid. raise. ~ -in, ---', s. biecksiag. inhållning. ~-piece, ~ -plate, s. byg. underlagsbjälke under takfot, jfr wall-plate o. pole-plate. raja(h), 1-à'djå, ra'dja, s. ind. raja, infödd furste. ~ship, -sjip, s. ind. raja-värdig-het. rajpoot, rajpo't, s. ind. hindu af krigar-(: furstarnes)kast. rake, råk, l. s. kratta, harka; räfsa; raka;

tekn. skrapa af flerebanda form, jfr äfv. rabble; jordkrats; sjö. kölvatten; va. räfsa; kratta; skrapa, (med together) hopskrapa, kara ihop, aiim. biid. hopsamla, -skaffa; genomsöka; »raka» förbi ei. öfver, hastigt öfver-fara (o. skrapa i), sopa wid.; mil. beskjuta längsefter, bestryka; vn. söka, »rifva», snoka (in, i; for, efter); /v (a ship) fore and aft, beskjuta långskepps; ~ out, raka ut (the fre); ~ up, räfsa, kara etc ihop; biid. skrapa (samla, leta) ihop från

alia h&n; upprifva, -krafsa; up the fire, täcka elden med aska. ^-handle, s. räfs(- etc.)skaft. ~-head, s. tvärstycke på en rake. ~-Stale, s. se nu-handle. rake, ràk, 2. s. sjö. stäfs, masts fall, lutning; byg.ingeniör.lutning, dosering, »anlag»; gruf. malm gång som skär bärglager i nästan lodrät riktning (: ~-vein); vn. luta; sjö. falla ut om staf; hafva fall, hänga om master. ~d, -t, pp.; a. sjö. akterstagad mast. rake, ràk, 3. vn. prov. ströfva, stryka omkring; föra ett utsväfvande lefnadssätt; s. liderlig sälle, rucklare, roué. ~hell, s. se föreg. S.; a. (äfv. ~helly) utsväfvande, liderlig, rucklande. rakee, ry., råkè', s. ryskt finkelbränvin. raker, ra'kur, s. ngn ci. ngt som räfsar, skrapar, rakar ihop etc.; skrapa, jfr rake; gatsopare; (maskin-, häst-)räfsa; tekn. inrättning som rensar rosten (t. ex. på ett lokomotiv); sjö. kanon som beskjuter långskepps. raking, -king, (i.) prt. 0.trake, 1.; a. bestrykande längsefter; s. krattande; (hop)rakande; skrapning; räfsning; ett räfstag; hö hopräfsadt med ett tag; sjö. långskeppsbeskjutning (äfv. ~ fire). raking, ra'king, (2.) prt. af rake, 3.; s. liderligt lefnadssätt, raking, ra'king, (3.) prt. af rake, 2.; a. sjö. utfallande, öfverhängande, rakish, rà'-kisj, (1.) a. sjö. akterstagad, med akter-stagade master o. dfr med ett lätt (om snällsegling vitnande) Utseende (äfv. rakish-looking).

rakish, ra'kisj, (2.) a. liderlig, utsväfvande, rucklande, utrucklad. ~neSS, -nes, 5. liderlighet, rucklaraktighet. rale, rål, ad. F t. real(ly). ralliance, ral'ians, s. (åter)samlande. ral-lier, -lifir, s. en som åter samlar, rally, -li, (1.) va. (imp. o. pp. -lied,-d) åter samla särsk. trupp; återupplifva modet; VII. åter samlas ei. samla sig äfv. biid.; hämta sig; krya till sig; s. återsamlande, is. mil. samling (återställande af ordning i en skingrad trupp);

hämtande af nya krafter; (ny) ansats, fart; i boxning (nytt) angrepp; ~ round a leader, samla sig, sluta sig tillsamman, omkring en anförare; ~ to one's case, sluta sig till ngns sak (parti : »samla sig kring ngns fana»), rally, ral'i, (2.) va. (imp. o. pp. -lied, -d) skämta, gyckla, drifva med; vn. skämta, gyckla; s. skämt, raljeri, drift, rallying, ral'ling, prt. af rally, l.j s. mil.

samlande, samling (ordnande på nytt af skingrad trupp); he is ~ now, han kommer sig, det är ingen fara med hnm längre. ~ -place, tv-point, s. samlingsställe, -punkt.

ram, ram, s. vädur äfv. astron., bagge; mil. murbräcka; ramm (å pansarfartyg el.: själfva det med sådan försedda fartyget : byg.

stenklo; mek. hejare (jfr stamp-hammer o. pile-driver)', piston i en hydraulisk press (jfr plunger)-, se äfv.

hydraulic ~ : water -<v» ; slagträ för en stångjärnshammare; a. prov.

frän, stinkande; va. slå, stöta, drifva in ei. ned (äfv. ~ down)-, packa till, stampa; art. ansätta (kardusen, äfv. ~ down el. Il0111 e) ; sjö. ramma ett fartyg; ~ Latin into hoys, plugga latin i pojkar, ^-block, s.

mek.

pålklubba. ~-piMip, se plunger-lift. rod, s. laddstock. ~7S-bl0Ck, s. kardel-block. ~'s-head, s. bräckstång, kofot;

se vid. föreg. o. u-block.

s-horn, s. F

namn på ammonite. ~-Stag, s. gällgumse. ~'s-t0ngue, S. bot. spetsgroblad (Plan-tago lanceolata). ~-t0ngiie, s. byg. sten-tång, tångformig stenklo. Ramadan, råmådån', s. nionde månaden efter muhammedanska kalendern, muhammedanernas fastlag. ramage †, ram'adj, se rummage. ramai, ra'mal, a. bot. gren-, ramble, ram'bl, vn. ströfva, vandra (omkring), fara hit och dit, flacka (omkring); stryka omkring (about the town, the country, arv. over the country); utbreda sig

vildt, oregelbundet åt alla håll (t. ex. om grenar), äfv. bild., jfr följ. bet.; göra Utflygter äfv. biid. : blifva för vidlyftig; s. ströftåg; utflygt; to take a göra en utflygt, taga sig en promenad. ~r, -ur, s. kring-ströfvare, vandrare, rambling, ram'blmg, prt. af föreg.; a. kringströfvande, -irrande; stor (utbredd) och oregelbunden (t. ex. edifice, staircase, village); s. kringströfvande, jfr ramble, s.; a ~ speech, ett tal fullt af afvikelser från ämnet, tal om ditt och datt, svam-mel. ~ly, -li, ad. oregelbundet; farande ei. ströfvande hit och dit utan bestämd kosa ei. afsigt.

rambooze, rambuse, ram'boz, s. en förr bruk

lig dryck liknande äggtoddy. rambustious, råmbustfjus, se rumbustious. rameal, rà'mèål, se ramai. ramee, malaj., råmé', se grass-cloth. ramekin, ramequin, råm'èkin, s. kokk. liten

brödskifva betäckt med ägg och ost. rament, ram'ent, s. bot. mest i pl. se föij. lat., -'å, s. pl. fjäll, ~aceOUS, -a'sjus, a.

bot. betäckt med fjäll (hornaktiga blad).

rameous, ra'meus, a. bet. gren-, ramification, ramiflka'sjun, s. förgrening, utgrening; grenbildning, ramify, ram'lfi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) förgrena; vn. grena sig.

à: fate, K: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: lier, 1: fine i: fin, i fir,rammer

)|< Mindre brukligt. 11Ö3 † Föråldradt.

range

rammer, ram'ur, s. (jfr ram, va.) ngn ei. ngt som stöter, drifver etc.; hejare; gatläggningsjungfru; laddstake, art. (an)sättare, jfr vid. ram. ~-head, s. art. sättarekolf. ~-log, s. se ram-block, ramming, -ming, prt.; s. rammande; nedslående, tillpackande etc. med en ram(mer); ansättning

af kardus, förladdning o. d.

rammish, raui'isj, a. stinkande ss. en bagge ei. bock, frän, skarp lukt. ~neSS, -nès, s. fränhet. rammy, -mi, a. se föreg. a. ramose, rami's, ramous, ra'mus, a. naturv. grenig.

ramp, ramp, vn. klänga om växter; springa, hoppa, göra skutt (jfr romp)-, † se rampage, vn.-, s. språng, hopp; byg. ramp, sluttande (uppfarts)plan, fort. uppfart (sluttande kommunikationsväg), ^age, "Adj, S.

F våldsamt, vildt uppförande, yra; vn. lok. ei. F rusa, fara vildt fram och tillbaka el. upp och ned; rasa; to be on the ~ F, fara fram (väsnas) som en galning. ~ageOUS, -a'djus, a. F vild, bråkig, stormande, yr. ~ancy, -ånsi, s. öfverhandtagande (of vice). ~ant, -ant, a. kring-gripande, öfverhandtagande; hejdlös; her. upprättstående på bakbenen, stegrande sig; ~ arch, byg. enhöfdad (sned) båge; ~ gardant, her. upprät på bakbenen och med ansigtet vändt mot åskådaren; to be äfv. vara i svang; vara närgången, komma på (en), ansätta; to run ro, gripa kring sig.

rampart, ram'part, s. skyddsvärn, bålverk; fort. (fästnings)vall; va. befästa med vallar. ~-gun, s. fästningskanon, rampier †, -pèr, s. se rampart. rampion, ram'pion, s. bot. rapunsel, »rof-klocka» (en blåklocka Campanula rapuncu-lus); crested bot. en art Lobelia; horned /v, bot. en art Phyteuma. rampire †, ram'pir, poet. f. rampart. ramshackle, ram'sjakl, a. prov. F löst sammanhängande, rankig, »skramlig», skranglig, skraltig, fallfärdig, fallande sönder (i ruiner), förfallen; va. prov. genomsöka, ransaka; a ~ affair (el. concern), äfv. ett gammalt skrälle; äfv. ett ruckel (: a house). ramson, ram'zn, s. bot. ramslök (Allium ur-sinum).

ramulose, ram'uios, ramulous, -lus, a. bot.

med många smågrenar, ran, ran, imp. af run.

rancescent, ranses'ent, a. härsknande, surnande.

ranch †, rånsj, l. se wrench.

ranch, ransj, 2. se ~erO, sp., -à'r6, s.

herde som &r dräng på en (vo, ivO, sp., -o,

S. (Kalifornien, Mexiko, dets. som eljes farm) landtgård (is. en som är anlagd på boskapsskötsel), rancid, ran'sid, a. härsken. ~ity, -'iti, rv-

ness, -nes, s. härskenhet. rancor, rang'kur, amerikanskt stafsätt Tör ran-

cour. ~0US, -us, a. hätsk, rancour, rang'kur, s. gammalt agg, inro-tadt hat, hätskhet, groll; to bear a person <v/, hysa agg mot ngn. rand †, rand, 1. va. se rant. rand, rand, 2. s. rand, kant†; remsa †; lok-härfva (en viss längd linnetråd : 6 leas); rand på en sko; tunn bindsula. randan, ran'dan, 1. s. prov. finaste kli. randan, ran'dan, 2. s. prov. o. Am. bråk, uppståndelse.

random, ran'dum, s. rörelse utan bestämdt mål, försök på slump; kast- el. skottvidd; gruf. afvägning, djup under ett gifvet plan; a. som sker slumpvis, på måfå, lÖS gissning; blind om hugg o. d.; shot, skott i vädret (med hög elevation men utan sigt-ning på bestämdt mål); at på måfå, på en höft (särsk. utan att sigta). randy, ran'di, a. skoti. vild, ostyrig, bråkig, bullersam; s. pockande tiggare; argbigga, rang, rang, imp. af ring. range, ràndj, s. rad, räcka; klass, afdelning; ströftåg; plats, utrymme att röra sig på; område, biid. (verknings-)krets, omfång, gebit; mil. afstånd till målet vid skjut-ning; mil. skjutbana; skottvidd, skotthåll; äfv.bild. (jfr föreg, bet.) portée, (omfång af ngns) förmåga; stegpinne †; köksrist, järnspis (jfr kitchen-*») med fullständig inredning af bakugn, stekugn, vattenvärmare etc.; mjöl-sikt; byg. etc. skikt (t. ex. af stenar); sjö. för-

handsbugt (of a cable)-, sjö. nagelbänk i vant (*» of belaying-pins); Am. i norr och söder gående rad af townships; se vid. cattle-*»; a. i sms. med ... skottvidd (jfr long-*»); va. sätta ei. uppställa i rad (i led), ordna; inrangera (under, under, i en klass; loith, jämte, bland), inordna i systemet, klassificera, bestämma tm arten; ströfva öfver, genomvandra; segla längs efter (a coast); vn. ströfva, vandra omkring (over a country); ligga utsträckt, sträcka

sig i en viss riktning (äfv. allm. bild.), stryka fram (t. ex. om bärgskedjor, skogar o. d.); inrangeras (under, under; with, bland), hafva sin plats, räknas tm en viss klass (jfr rank)', gå (om skott, kanoner, t. ex. four miles; äfv. allm. bild., from, tO, jfr ex.); segla, fara utefter (along the coast); of mountains, bärgs-kedja; ~ of reading, (omfånget af ngns) beläsenhet; ~ of thought, idékrets, ngns intellektuela område; ~ of vision, syn-

is note, b: do, é: nor, b: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, zs has.range

F Talspråk. 1104 P Lågt språk.

rap

krets; ~ of voice, röstomfång; get [find, take) the ~ {of), mil. få in afståndet (till målet); to have a free hafva fritt spelrum (tummelplats o. d.); to take a göra ett ströftåg, fara (vida) omkring (t. ex. all the world over); svärma omkring; utbreda sig; in a ~ with, i linie med, i en sträcka med; (to keep) out of ~ (ei. beyond of, utom skotthåll för; biid. oupphinnelig för; utom ngns, ngts verkningskrets; within ~ of inom skotthåll för; ~ with, gå (löpa, stryka) i linie med, i en räcka med; biid. jfr ofvan, äfv. † passa i stycke med; ~ from ... to, variera från ... till (t. ex. their äges -ging from five years old to twelve, ... af olika åldrar från ...till), ^-finder, s. afståndsmätare (instrument). ~r, -år, inrangerare; kringströfvare (jfr bush-n); stråtröfvare †; stöfvare (hund); mil. hästjägare, ryttare som äfven strider till fots, karabinier; förr jägeritjänsteman, skogvaktare. ~rship, -ursjip, s. en ranger's befattning ei. revir, ranging, -mg, prt.; s. inrangerande, (in)ordnande i klasser etc., klassificering; kringströfvande; utflygt; art. längdafvikelse. ranine, ra'nin, a. grod-.

rank, rångk, 1. S. rad med största utsträckning i sidoled fråu den uppfattandes ståndpunkt; 1'äcka; led soldater; rang, mil. grad; klass, stånd (särsk. högt stånd), ordning; va. (upp-) ställa i linie ei. i led; gifva rang, gifva plats i en klass ei. en afdelning; inrangera (with, bland),klassificera,ordna; biid.räkna, anse, skatta (above, öfver etc.); (nyare) hafva rang framför; vn. hafva sin plats i ett led ei. en klass; hafva rang (as, som, af); anses, räknas (among, ibland; with, lika högt som, ibland); ~ and file, mil. gemene soldater (och korporaler : alla som bära gevär); biid. i aiimht gemene man, vanligt (simpelt, enkelt) folk (t. cx. like the ~ and file of humanity, som folk är mest); all the ns of men, (folk af) alla samhällsklasser; all the ~ and fashion of the place, alt fint och förnämt som fans på orten; to break the ns, se break, vn. mil.; (to be promoted to) the n of (a) captain, kaptens rang; the mil. linien (mots, reserven o. d.); (de djupa) leden biid., simpla soldaternas klass; to take n of, hafva rang framför; to take ~ with, se r\j with; to rise from the tjäna upp sig ur ledet (blifva officer från simpel soldat); to turn into the ns, låta springa gatlopp; (men) of (high) af (hög) rang i alia bet.; to reduce (an officer) to the ns, degradera (en officer) till simpel soldat;

~ high in public opinion, stå högt i allmänhetens omdöme; he with a general, han har generals rang. rank, rångk, 2. a. högväxt, af kraftig växt, yppig, frodig; öfvervuxen (garden); fruktbar, fet jordmån; öfverdrifven, våldsam, stark, grof; af hög, skarp smak ci. lukt, frän, härsken; ad. % starkt, dugtigt; ~ idolatry, grof afgudadyrkan; a n rogue, en ärkeskälm; to set the iron of a plane <v-, slå ned ett hyfveljärn så att det »står för» mycket (tager tjock spån); to taste ~ of smaka starkt af. ranker, rangk'ur, s. (jfr rank, 1.) en som ställer i led, ordnar etc.; mil. F officer som tjänt sig upp ur ledet, ranking, -king, prt.; s. uppställande i led; rättning i led; inrangerande; räknande ibland ...; rang, stånd, rankish, rangk'isj, a. ngt »starlo, jfr rank, 2. rankle, rångk'1, vn. eg. växa högre (frodigare, jfr rank, a.), vinna i styrka; gripa omkring sig, fräta omkring sig; vara sig, bulna, blifva elakartad om sår o. d.; bild. gnaga; bild. blifva alt mer våldsam, rasa (t. ex. ... passion ns in his breast). rankling, -ing, prt.; a. frätande; biid. brinnande, rasande vrede o. d.; giftig biid.; s. frätande; biid. förtärande eld, bitterhet (vredes, afunds). Pankly, -1, ad. af rank,

a. rankness, -ngk'nes, s. yppighet, stark växt, Öfverdrifven storlek; se vid. rancidness.

rannee, råne', s. Ind. infödd drottning ei.

furstinna, en rajah's gemål, ranny, ran'i, (1.) se föreg.; (2.) se shreio-mouse. ransack, ran'sak, va. ransaka, genomsöka;

utplundrat; våldtaga †; s. % plundring, ransom, ran'sum, s. lösen (of a prisoner), lösesumma; lösgifvande; jur. böter; va. friköpa (prisoners from an enemy), utlösa; fordra lösen af †; for (as) the n of in (by the way of) n for, i lösen för. ~er, -ur, s. friköpare. ~|eSS, -les, a. som ej kan lösas ei. friköpas; utan lösen, rant, rånt, vn. skräfla, skrodera, svassa, skräna, tala högtrafvande ei. svulstigt; s. högtrafvande (och högljudt) tal, stora ord, svassande ordsvall. ~er, -ur, s. högtrafvande, larmande talare; pl. kyrkoh. en sekt på 1600-talet (äfv. seekers); förr, förakti. metodister. ~ing, -ing, prt.; a. uppstyltad, svulstig; s. svassande, högtrafvande tal. <vJpole, -ipol, s. F bullersamt barn, »bullerbas», »bråkstake», yrhätta. -i, a. yr, bråkig, bullersam, rantoon, ranto'n, s. velocipedbana. rap, rap, 1. s. rapp, hastigt slag (on, på), »nyp»; knackning (at the door, på dör-

ren); P (: halfpenny) styfver, vitten; va. o. vn. slå, knacka (at [ei. on\ the door, på dörren); I don't care a ~ for, jag bryr mig inte ett fnask om; to give one a ~ on the knuclcle, smälla ngn på fingrarna, bild. tadla, banna; not worth a inte värd ett öre; ~ one's stick, stöta med käppen (i golfvet); /x/ out an oath, utstöta en svordom, rap, råp, 2. va. (imp. o. pp. ortast -t) rycka till (ei. med) sig, rafsa åt sig; hänrycka; P bytaf; s. spinn, garnlängd om 120 yards; ~ and rend F, rycka till sig, roffa åt sig; öfverfalla och plundra. rapaciOUS, råpå'sjus, a. roffande, rofgirig; lefvande af rof, rof- (bird etc.). ~neSS, -nës, S. se följ.

rapacity, råpås'iti, s. rofgirigliet. rapareé, se rapparee.

rape, ràp, l. s. bot. röfva, raps (Brassica Rapa, B. NapUS, m. fi. variet.); wild bot. vild senap (Sinapis arvensis). ~-Cake, s. rapskaka. ~-oil, s. rofolja. ^-Seed, s. roffrö, rapsfrö; äfv. rapsat (B. Napus). rape, råp, 2. s. i Sussex distrikt (af 3—4 hundreds).

rape, råp, 3. s. rif järn, rasp; drnfva plockad ur klasen; russinstjälkar och skal

ss. affall vid vinpressning. 'Xz-WIHe, S. (jfr näst

föreg.) sämre, svagt vin. rape, råp, 4. s. våldsamt bortförande, bort-röfvande (af personer), is. kvinnorof; jur. våldtägt; rof (det bortröfvade); brådska †; va. † bortröfva; våldtaga, rapee, se rappee.

Raphaelite, råfåëiit, s. rafaelit (målare som

följer Rafaels principer).

raphe, gr., rå'fè, S. anat. bot. SÖ1U. rapid, råp'id, a. hastig, snabb, rask; strid alf; s. (ofta i pl.) strömdrag, streke, fors i en flod. ~ity, -'lti, ~neSS, -nës, s. hastighet, snabbhet, rapier, rå'piur, s. förr lång huggvärja, pamp;

värja; florett. ~-fish, † se sioord-fish. rapil, råprll, ~lo, it., -'o, s. ur vulkaner uppkastad sand, lava i små stycken (»la-

pilli> plur.).

rapine, råp'in, s. plundring, röfveri, rof;

våld; va. † röfva, plundra, rapparee, råpårè', s. förr vild irländsk plun-

drare ei. röfvare, rappee, råpè', s. rapé (ett slags snus), rappel, råp'ël, S. mil. rappeli (samlingssignal), rapper, rap'ur, s. en som knackar; F spiritist (spirit-**); portklapp >|<; P svordom ei. grof lögn †. rapport, fr., råp<W't, s. förhållande †; en

(fr.) i magnetisk rapport, rapscallion, rapskal'j&n, s. se rascallion.

rapt, råpt, imp. o.pp. af rap, 2.; a. hänryckt; va. † se rap, 2.; s. † hänryckning; so rapidity; ~ in admiration (ecstasies), i hänryckt beundran (i ekstas). /v,er †, ~0r †, (1.) -ur, s. röfvare. ~0r, lat., -or, (2.) 5. ZOoi. roffågel;^?. (~0rs, -orz, ei. ~0res,- 'rèz) roffåglar(nas ordning). ~0l*ial, -ö'riål, a. rofgirig; danad för rof, rof- om roffåglar o. deras klor, o. d. ~0li0US, -0'riUS, a. se föreg.

~ure, -ur, »jur, s. gripande, bortryckande, bortröfvande †; hänryckning, ekstas, förtjusning; va. hänrycka, förtjusa; in

rare, rår, l. a. is. Am.halfrå, half kokt,-stekt; lösstekt biff.

rare, rår, 2. gles, tunn (fys.: mots, till tät); spridd, sällan (ci. blott här och där) förekommande, ovanlig, sällsynt, »rar> (naturv. o. aiim. äfv. F iron.); sällspord, utmärkt, utsökt, makalös; ^ atmosphere (air), tunn luft; a ~ beauty, en ovanlig, utomordentlig skönhet; in ~ cases, i sällsynta fall, blott undantagsvis; at intervals, on ~ occasions, högst sällan, blott då och då, blott någon enda gång; it is no ~ thing to meet with ..., det är ej ovanligt att påträffa ...; it is the thing, ... en stor sällsynthet. ~e -e, ~e-Sh0W, -èsjo, s. tittskåp. ^faction, rårëfåk'sjun, s. förtunning (of air), ^fiable, rårëfi'åbl, a. som kan förtunnas. ~fied, rår'ëfid, (imp. o.) pp. (af föij.) förtunnad luft. ~fy, rår'ef i, va. förtunna; vn. förtunnas, <v,|y, -li, ad. sällan; förträffligt, ypperligt †. ~neSS, -nës, s. gleshet, tunnhet (of air); sällsynthet; dyrbarhet, rarity, -lti, s. (pl. -ties, -z) tunnhet (of air); sällsynthet; ngt sällsynt, dyrbarhet, raritet,

rareripe, rå'rip, a. brådmogen, tidig(t mognande), bråd frukt; S. tidig frukt, is. ett slags persika.

rasant, fr., rä'zånt, a. art. fort. raserande, be-strykande.

raSCal, rås'l<ål, a. jagt. mager, eländig (is. deer); usel, gemenf; s. jagt. mager hjort†; lymmel, kanalje, skojare; skälm, krabat. ~ity, -'lti, s. tjufstreck, skälmstycke; skojaraktighet; pack †. ""lion, -'jun, s. usling, trashank, buse. ~ly, -i, a. skojar-aktig, gemen, nedrig; a ^ trick, ett tjufstreck, skojarknep.

rase, råz, va.% snudda utefter, se graze; rasera, se raze; utplåna, se erase; vn.% jämnas med marken, falla, omstörtas;

à: note, do, nor, not, i: tube, ft: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

En g el sk-sv ensk ordbok. 70rase

r Talspråk. 1106 P Lägre språk.

rate

s. utskrapning †, jfr erasure; skrubbsår; jur. förr struket mått. ~e, se razee. rash, råsj, 1. a. rask, snabb, hastig, häftig

(verkande hastigt), bråd(skailde) †; altför hastig (af sig), altför brådskande, obetänksam, äfv. om handling : förhastad, öfverilad; öfverdådig, dumdristig; prov. om säd torr (så att den rasar ur axen),

rash, råsj, 2. S. rask (tyg af kort ull), rash, råsj, 3. s. med. frisel, hettblemmor. rash †, råsj, 4. va. klyfva, sönderskära i remsor. ~er, -ur, 5. fläskskifva tin stekning, rashness, råsj'nës, s, för stor brådska, förhastande, öfverilande; obetänksamhet; öfverdåd, dumdristighet; öfverilning, rasing, ra'zing, prt. af rase; s. skrapning;

rasering; se vid. racing, skeppsb. rasorial, råz6'riål; a. zool. se gallinaceous. rasp †, råsp, i. s. se "»berry, <x,berriade,

razber'iad, s. hallonsaft utblandad till läskdryck. ~berry, råz'bëri, s. hallon; hallonbuske (: ~ bush). rasp, råsp, 2. s. rasp (grof fil); rifjärn; va. raspa trä etc.; rifva på rifjärn o. d.; bild. såra, stöta, reta, förolämpa gnm grofhet; gnata på. ~atOry, -åturi, a. kir. benfil. ~er, -iir, s. ngn ei. ngt som raspar; rasp, rifjärn, raspmaskin; sport, hvasstoppig häck ei. d. hinder vid kapplöpning; Am. si. ngt drifvande», jfr stunner, ^ing, -ing, prt.; s. raspning; rifning, jrr ofvan; pl. raspspånor;

kokk. rifvet bröd. ^ing-machine, ~ing

-mill, s. raspmaskin ei. -kvarn för färgträ.

-i, a. »rifvande», sårande, svår att fördraga, led, gnatig (upon, mot), rasure, se razure.

rat, råt, s. zool. råtta (Mus, L.); F hårvalk; eg. pari. F öfverlöpare, förrädare; vn. jaga råttor, jfr ratting; pari. F svika, öfvergifva sitt parti ci. sina kamrater, vara öfverlöpare; särsk. bland boktryckeriarbetare underbjuda yrkesbröder; as poor as a "», fattig som en kyrkråtta; to smell a "» F, »osa brändt horn», »lukta luntan», »märka ugglor i mossen»; ~ out,»smita bort» (från sin post o. d.). —catcher, s. råttfångare, »kammarjägare», —hare, s. zool. piphare (Lagomy8 pusillus). —run, s. råttgång, -hål. ^sbane, s. råttgift; arsenik, <x/'S -tail, —tail, s. råttsvans; tekn. spetsig rund

fil; vetcr. spritt (utväxt på karleden hos en häst); tagellös svans (sjukdom hos häst); cigarr med ett litet halmrör i smaländan; a. rund, smal och afsmalnande till en spets (jfr tapering), —tailed, a. med svans liknande råttsvans; se vid. föreg. a. —trap, s. råttfälla, ratability, ratabil'iti, s. uppskattbarhet, jfr föij.

ratable, ra'tabl, a. uppskattbar; som kan uppskattas ei. anslås (at, till); taxerbar, beskattlig, skattbar; skattskyldig; pro-portionerlig; ~ part, prorata-del. — ness, -nes, 5. se föreg. s. ratably, -i, ad. i proportion, ratafia, råtåfè'å, s. ratafia, fruktlikör. ratan, se rattan, 1.

rat-a-tat, råtåtåt', interj. (ei. ad. ei. s.) tramtatam ljudhärmande (för t. ex. en trummas rytm).

ratch, råtj, s. (jfr rack, s. mek.) spärr, spärr, jfr vid. ratchet med ex. o. sms.; spinn, se reach.

ratchel, ratj'el, s. stenskärf, lösa stenar i

stenbrott, grufvor etc.

ratchet, råtj'ët, s. spärr-(sparr)hake; tan-dad spärrstång; ~ and click arrangement, "» and pawl, "» with catch, urm. sparr, mek. sparr : spar rhjul (: —wheel) med spärrhake. —brace, —drill, s. tekn. sparrsock, borrsock (borrställning däri skaftet vrides med en hafstång verkande på ett spärrbjul),

»snarka» F. —lever, s. häf stån g (handtag) till —brace. rate, råt, 1. va,, häftigt banna, gräla (»skälla») på (about, for, för, med anledning af), ge ngn en »uppsträckning», »läsa lagen för ngn»; vn. bannas, gräla (»skälla»), rate, råt, 2. s. tillmätt (an)del, portion; grad, mått(stock biid.), förhållande, beräkning; uppskattadt värde, pris äfv. i allm. bet.; hand. notering, kurs ("» of exchange); hastig-het(sgrad), fart, urs gång, jfr ex.; (mått af) minskning el. ökning, jfr ex.; tekn. hand. ftfv. finhet(sgrad); taxeringsbelopp, afgift; kommunalskatt, -utskylder (jfr church-*», poor-"»); is. pl. taxa, tariff; rang, klass, is. sjö. : fartygs cert; va. värdera (above its value; at, till; by, efter), beräkna, anslå, uppskatta, särsk. taxera (at, till); inrangera (in a class), klassificera, räkna (among, [in] ibland), bestämma ngns, ngts klass, rang; † se ratify; justera kronometer; vn. värdera, göra en uppskattning, ett »öfverslag»; hafva klass (as, såsom), räknas (för), anses (för); <x/ of combustion, bränsleåtgång (of, af så o. så mycket, t. ex. i timmen); ~ of increase, tillökning på viss tid; "» of interest, räntefot; first se first, sms.; äfv. (ad.) utmärkt; the clock has a gaining (losing) "» of 2 minutes, klockan drar sig framåt (tillbaka, efter) 2 minuter i dygnet; at a cheap "», (köpa) billigt; at too dear a (alt-) för dyrt äfv. i aiim. bet. (jfr we purchase pleasure at a dear "», when it is at the expense of our health); at a furious "», med ursinnig hastighet, i vild fart; at a great (high) i full fart (jfr poste-haste); häftigt, öfverdrifvet, med

(till) öfverdrift; till högt pris; i hög grad; i stor skala, på (ei. i) stort; to stand at a low stå lågt i pris, anses föga värd; at any till hvad pris som hälst, »kosta hvad det kosta vill»; i alla fall (händelser), nnder alla omständigheter; at the ~ he goes on, afv. som han lefver (särsk. jfr ex. ned. ... lives ...); at the ~ of, med en hastighet (fart) af (t. ex. 6 lcnots : med 6 knops fart); to buy cloth at the of 10 s. a yard, ... efter ett pris af ...; he lives at the ~ of 1000 a year, han lefver upp 1000 om året; many of the horse could not march at that många kavallerister kunde icke följa med (hålla ut) med den marschhastigheten; at this nu toe shall never have done, med den här farten (på det här viset) blifva vi

. aldrig färdiga med vårt arbete; book of n»s, (tull)taxa, jfr vid. sms.; a spirit of no common <\>, en ande upphöjd öfver det vanliga (öfver vanliga människors ståndpunkt); to remain on the lower ~ of pay, stanna kvar på den lägre aflöningsgra-den; to come upon the nus, se motsv. under parish; ~ ... at (ei. to) its proper value, uppskatta ngt för hvad det egentligen är värdt; that ship is nud (ei. s) in the second class (: is a second ~ ship) (ei. is at 1000 tories1 capacity]), ... är klassi-fieeradt som ett skepp af andra rangen (ei. räknas hafva en drägtighet af 1000 tons); om en sjöman etc., as dets. som tO rank as (jfr ock rating, 2.). ~-b00k, s. skattelängd, taxeringslängd. ~payer, s. mantalsskrifven skattskyldig person, skattdragare, -betalare (is. med afs. på fastighetsskatt). ^abie, se ratable, ^r, -ur, s. uppskattare; taxeringsman.

rateen, se ratteen.

ratel, rå'tël, råtël', s. zool. en art vessla i Indien o. Kap (Batellus mellivorus).

rath, rath, 1. s. i iriand jordvall, -värn, kulle.

rath, 2., rath, a. poet. tidig, snar, bråd ; ad. tidigt, snart. ~ripe † ei. prov., se rareripe.

rather, ra'dhur, ad. snarare, hällre, fastmer; rättare sagdt; tvärtom; tämligen, nästan, ganska, skäligen, ej obetydligt, något, »åtskilligt», jfr ex.; (are you hungry?) svar: jo, något! det är inte fritt! nu less, snarare mindre; ~ more, åtskilligt mer; åtskilliga fler; ~ so F, snarare det; ~ than otherioise, hällre än motsatsen (ofta F för blott ~); anything ~ than ..., hvad som hälst (alt annat) hällre än ..., ingenting mindre än ...; to choose (prefer) ... (äfv. to med infln.) ~

than, föredraga ... (att) framför (att); I'd,

~ (förk. f. I would I had nj), jag skulle hällre vilja, jag skulle hällre (se att; ei. göra det ei. det); det vore bäst (»så godt») att jag ..., jag gjorde bäst i att ...; I'd n» not, nej, jag tackar; jag betackar mig, jag skall be att få slippa, jag ser hälst jag slipper; I ~ like him, jag tycker rätt bra om honom; ... the n* as (ei. because el. that, el. for ...-ing), (jag gjorde det) så mycket hällre (mera) som ..., särskildt som ...; come, don't say no, if you'd ~ not, nå, säg nu icke nej, om det skall vara!

ratification, ratifika'sjun, s. stadfästelse, ratifikation (of a treaty).

ratifier, rat'ifiur, s. ngn ei. ngt som stadfäster.

ratify, rat'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) stadfästa, bekräfta, förklara för gällande, ratificera fördrag.

rating, ra'ting, 1.prt. af rate, 1.; s. snubbor, »uppsträckning» (to give ...a good jfr rate, 1. va.).

rating, ra'ting, 2. prt. z.irate,2.) s.uppskattning; klassificering; klass, grad, sjö. (af) befarenhet; bestämning af hastighet, särsk. af kronometers gång; to hold the <v/ of (a boatswain etc.), ha ...s grad (»indelning»).

ratio, rà'sj(i)è, s. förhållande, proportion;

mat. kvot särsk. i geometrisk progression; regula de tri; to divide in extreme and mean nu, dela efter gyllene snittets regel (så att

den större delen förhåller sig till den mindre som det hela till den förra).

ratiocinate, rasjios'mat, va. göra slutledningar, draga slutsatser, räsonnera, ratiocination, -nå' sjun, s. räsonnerande (medels dragande af) slutledningar, förnuftsslut. ratiocinative, -iv, a. slutlednings-,

ration, ra'sjnn, s. is. mil. ration, ranson, portion. ~-tin, s. mil. fältflaska (äfv. : kokkärl

för den enskilde soldaten under marscher etc.).

rational, rasj'unal, a. rationel äfv. mat., förnufts-, förnuftig; förståndig, »räsonlig»; s. förnuftig varelse (: ~ being, nu creature); nu horizon, sann horisont, ^vß, -nà'lë, s. motiverad förklaring, vetenskaplig analys; grund(er), princip(er), teori för ett fenomen etc. ~iSITl, -izm, S. fil. teol. rationalism. ~ist, -1st, s. rationalist. ~istiC(al), -ist'ik(al), a. rationalistisk, rvity, -'iti, s. förnuftighet, förnuftsenlighet; förnuft. ~ize, -iz, va. omvända till rationalism; tolka rationalistiskt; vn. vara rationalistisk. ~|y, -i, ad. förnuftigt, förnuftsenligt. ~neSS, -nes, se

i: note, 6: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.ratlin(e)

P Talspråk. llOB P Lågt språk.

railin(e), rat lin, ratling, -ling, s. sjö. vef-ling.

ratoon, rato'n, s. skott (från roten af ett afskuret sockerrör); en rotting†; vn. Am. skjuta upp från en gammal rot om skott af

sockerrör.

rattan, ratan', 1. 5. rotting; spanskt rör som

spatserkäpp.

rattan, ratan', 2. se rat-a-tat. ratteen, rate'n, S. ratin (ett kypradt ylletyg), ratten, rat'n, va. arbetar, si. borttaga ei. förstöra verktyg o. d. för icke-strejkande kamrater, ratter, rat'ur, l. s. råttfångare; råtthund; F öfverlöpare, förrädare, jfr rat, F. -1, s. F öfverlöpande, förräderi, jfr föreg, ratter, rat'ur, 2. 5. bärg. såll. rattinet, ratinët', s. ett slags tunnare ratin. ratting, rat'ing, prt. af rat; s. råttfångst;

sport, råttslagtande (sport bestående i att låta en hund bita ihjäl ett visst antal råttor på kortaste tid); pari. si. F öfverlöpande, förräderi mot sitt parti, svek mot kamrater; biand boktryckare ai •betande till underpris; ~ ont, bortsmygande från sin post o. d., »bortsmi-tande>.

rattle, råt'1, l. va. (med down) sjö. vefla (jfr ratline).

rattle, 1'åt'l, 2. vn. skramla (t. ex. om bullret af bjul på stenläggning), larma, rassla, skallra; rossla i halsen; ramla äfv. : pladdra, slamra; smattra om gevärseld, om kulor etc.; va. komma att skramla etc., skramla etc. med; gräla på, »skälla på»; P »ramla» p å (: klå upp); s. skrammel, rammel, rassel, larm (t. ex. trummors), slammer äfv. bild. : bullersamt prat; (högljudda) bannor; (barn-)skallra (: coral, coral(har-)skramla; pladd-rare, »slammertaska»; Am. F se *u~snalce; oftast pl. med. (döds-)rossling(ar); red bot. se louse-2vort; yellow bot. höskallra (Rhinanthus crista galli); ~ away, skramla i väg (åstad : köra, åka åstad : ~ off); ramla, slamra på (: gå på med att etc. : ~ on); up, framrassla; to spring a skramla med (skaka) en skramla ei. skallra. ~-bOX, s. skallra; bot. en art Cro-tolaria; F slammertaska. ^-brained, se nu-headed. ~-Cap, s. si. tanklös människa, is. yrhätta; uug vildhjärna (: ~-pate). ~ -headed, ~-pated, a. yr, yster, obetänksam; bullersam, slammeraktig. ^Snake, s. zool. skallerorm (Crotalus); ~ root,s. bot. senega(rot) (Polygala Senega); ~ weed, bot. Hieracium venosum; arter af manskraft (Eryngium), 'v-trap, s. F (ofta i pl.) skräpsak, »man i kel», pl. saker, grejor, don; si. mun. /xT, -ur, s. ngn ei. ngt som skramlar etc.; si. slamrare, slammertaska; »skramla» (: åkdon, droska, trilla etc.);

pl. si. järnväg; ~ and prads, si. hästar och vagn. rattling, -mg, (1.) prt. ai rattle, 2.; a. skramlande, rasslande, smattrande, larmande; strykande fart; si. präktig, »fa-mos»; si. »(sju)sj ungande», »hejdundran-de»; si. »kilig», »pigg», munvig; s. (vagnars, trummors etc., jfr rattle, s.) skrammel, rassel, buller, larm; gevärselds smattrande, rattling, rat'ling, (2.)prt. af rattle, 1.; s. vef-lande, vanters förseende med veflingar; se vid. ratline. rattoon, se ratoon; % se racoon. ratty, rat'i, a. F råttäten, raucity, ra'siti, 5. ljuds sträfhet; röstens skrof-lighet, heshet. railCOUS, -kiis, a. lies, skroflig röst. raught t, rit, pp. af reach. raunch, rånsj, (jfr ranch, 1.) se wrench. ravage, rav'adj, s. härjning (of an army, of a lion, of fire, of time, etc.); ödeläggelse; va. förhärja, föröda, ödelägga. ~r, -ur, s. (för)härjare, ngt förhärjande, ravaging, -ing, prt.; a. äfv. rasande (vildt,

alt förstörande i vild framfart); S. härjning, jfr ofvan.

rave, räv, vn. yra; tala osammanhängande ei. i yra (of, om); vara vansinnig; rasa (afv. against, at, mot), fara vildt fram; va. † yttra i yra; to ~ (up)on (about ei. of), vurma på, vara galen efter, rave-hook, nl'vhuk, S. sjö. kaifatrares nåthake. ravel, råv'1, va. (med out) upprifva, repa

upp väf, stickning o. d.; Sno Upp ngt tvinnadt; (med out) reda; intrassla (allin. bild. is. i perf. part.); vn. (med out) rifvas upp, repa upp sig; vara upprifven; reda sig; trassla sig, trasslas †; biid. trassla, krångla med invecklade saker; s. väf. redkam. ^(I)er, s. en som upprifver etc. ravelin, råv'(é)lin, s. fort. ravelin, halfmån-skans.

ravel(l)ing, rav'ling, prt. af ravel; s. upp-rifning af väfnad; upprifvet garn, lös tråd ur en väfnad el. stickning, ^-engine, S. papperst.

halfholländare. raven, ra'vn, l. s. zool. korp (Corvus corax); a. korp-, korpsvart, ramsvart. ~('S) -duck, 5. ett slags grof segelduk, raven, rav'n, 2. va. o. vn. röfva, råna; uppsluka; glupa; s. rof. ~er, -ur, s. plun-drare, röfvare; slukare, glupare (en som äter glupskt); roffågel †. ~ing, -ing, prt.; a. rofgirig; glupsk; s. plundring; glupande; glupskhet; roflystnad. ~OUS, -us, a. rofgirig; glupsk (äfv. appetite O. d.). ^ousness, -usnës, s. rofgirighet; glupskhet.

raver, ra'vur, s. en som yrar, rasar, en rasande.

ravin, rav'n, s. rof, jfr raven, 2. ravine, rave'n, s. ravin, klyfta, ränna i marken (i stort), »hålväg», trångt pass. raving, rå/vin g, prt. af rave; a. yrande, rasande, vanvettig, galen: s. yra, vanvett; yrande tal, äfv. i pl. : feberfantasier, ord yttrade i yra; ~ macl, storm tokig, spritt (»skvatt») galen, ravish, rav'isj, va. bortröfva, is. våldsamt enlevera; våldtaga; hänrycka. ~ed, -t, pp.; a. hänryckt, hänförd; ~ with joy, utom sig af glädje. ~er, -ur, s. röfvare; en som bortröfvar ngn; våldtagare; en som hänrycker; förtjusare. ~ing, -ing, prt.; a. hänryckande, hänförande; s. bortröf-vande; våldförande; hänryckning. ingly, -lngli, ad. på ett hänförande sätt; (ända) till hänryckning, ^ment, -mënt, s. bortröfvande, is. våldsam enlevering; jur. våldtägt; hänryckning, raw, rå, a. rå i alla bet. särsk. om metaller (: ut-smält men ej raffinerad); okokt, ej stekt; ej förarbetad (materials etc.); omogen, obe-redd; oöfvad, oförfaren, »grön» F; ny, oförsökt; oblandad (spirits); hudlös, sår af skafning etc.; ruskig, kall och fuktig om luft, väder o. d.; S. (med best. art.) lludlÖS-het, skafsår, sårigt ei. (äfv. bild.) ömt ställe (: ~place); ~ hide, rå (osaltad, oberedd) hud; se vid. sms.; ~ lead, verkbly; ~ matt, metal, bärg. råsten; ~ productions, råprodukter; ~ silk, råsilke; ~ smelting, bärg. råsmältning; ~ steel, rå-stål; ~ sugar, råsocker; ~ (cold) weather, rått väder, gråkallt; in the ~ of daicn, i den kalla morgonluften; (to hit) upon the nu, F »på det ömma». ~-borte †, ~ -boned, a. mycket mager, bara ben och skinn. ~ head, s. buse, spöke att skrämma barn med. ^hide, s. piska flätad af ogarf-vadt läder. ~ish, -isj, a. ngt fuktig och kall luft o. d., gråkall. ~neSS, -nës, s. rått tillstånd; obereddhet; omogenhet, oerfarenhet, oskicklighet; luftens etc. råhet, fuktig kyla, kall och fuktig (gråkall) luft. ray, rà, 1. s. zool. slägtet rocka (Raia), ray †, rà, 2. se array.

ray, rà, 3. äfv. ~-graSS, s. bot. repe, engelskt

rajgräs (Lolium perenne). ray, rà, 4. s. stråle af ljus, värme, etc.; bot. se radius; zool. fenstråle; bild. glans, ljus, klarhet; syn; va. † utstråla, jfr radiate; randa, göra strimmig; a nu of comfort, en ljusglimt af tröst, en stråle af hopp (: a nu of hope); to dart (ei. emit) utsända strålar, stråla; a star of six en sexuddig stjärna, rayah, rà'jå, ra'ja, s. turk. icke-muhamme-dansk turkisk undersåte.

rayal, rà'ål, P f. real.

rayed, ràd, a. försedd med strålar; strål-formig; bot. se radiate, a. raying, ra'ing, prt. strålande; utstrålande. rayleSS, rà'-lës, a. utan strålar, mörk. rayonnant, fr., ra'onant, a. her. utskjutande strålar, försedd med strålkrans (cross-nu, strålkors). rayther, rà'dhur, P f. rather. raze, ràz, 1. s. rot, se race, 1. raze, ràz, 2. va. (jfr rase) jämna med marken (^ to the ground), rasera; slopa; förstöra; utrota; utskrapa, utplåna†. -è', s. sjö. (krigs)fartyg nedhugget från större till mindre o. sålunda förvandladt till ett af lägre råne (t. ex. ett linieskepp gjordt till fregatt); va. nedhugga fartyg, razing, -ing, prt.; s. rasering etc., jfr föreg, razor, rà'zur, 5. rakknif; vildsvins huggtand, back, 5. zool. en art hval (Physalus el. Balæna antiquorum). ^-bill, s. zool. tord-mule (Alca torda). ~-fish, s. zool. Cory-phæna novacula (en fisk i Medelhafvet); Solen en sis (en mussla, äfv.

brynsten, jfr novaculite. ~ Strap, ~-Strop, s. rakstrigel. ~ed, -d, a. formad som en rakknif. razure, rà'zjur, s. se erazure.

Ve, -1', (i sammanhang) F för are. re-, lat., rë, rè (när prefixet bibehållit sin ursprungliga betydelse) prefix åter-; ny- (förnyad, ... om igen); tillbaka; emot; uttrycker stundom blott en förstärkning).

reabsorb, reabso'rb, va. vctensk. ånyo insuga.

reabsorption, reabso'rpsjun, s. återinsug-ning.

reaccess, rèàksës', s. förnyadt besök, reach %>, rètj, 1. se retch. reach, rètj, 2. va. räcka ofta med adv., jfr ned.; fram-, uträcka, utsträcka (äfv. med forth ei. out, t. ex. handen); räcka, langa, gifva, lemna (a person a hook etc., ngt åt ngn i handen); räcka sig efter, taga med handen (ned etc.); komma åt,nå; nå (äfv. komma) fram (upp) till, hinna till; uppnå, upphinna; ernå; gå fram till, räcka (sträcka sig) ända

till; bild. tränga med sin kraft el. verkan till,

»drabba», träffa in på, gälla (om), hafva tillämpning på, omfatta; äfv. fatta, begripa †; lura †; vn. räcka sig (for, efter ett föremål : 1'äcka ut handen efter; i allmännare mening äfv. after, at, efter : söka uppnå, eftersträfvad räcka, sträcka sig (: hafva utsträckning), nå, gå (to, till; into, in i; as far as [jfr äfv. ex.], up to, ända till); anlända, jfr ex.; sjö. kryssa (: göra slag af och an, hålla sig under segel; along the shore, utefter land); s. räckande, sträckande (sig eftor ngt); nående, hinnande; håll

i: note, 6: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.reach

F Talspråk. 1110 P Lägre språk.

reaching-post

(räckhåll, skotthåll, jfr ex.), så långt ngn ei. ngt når, åtkomst; »drägt» (portée); vidd, omfattning; tekn. spinn, valsafstånd (afstånd mellan närbelägna sträckvalsars medelpunkter); utsträckning; sträcka, särsk. konkret landsträcka, rak flod-(ei. kanal)sträcka; fjord, hafsvik som skjuter in i land; sjö. slag, jfr vn.; bild. (omfånget af ngns) (särsk. intellektuela) förmåga, makt; plan, medel att uppnå ett mål)j<; konstgrepp, påfund, anslag, knep)j<; (an excess) that nes blame, icke tadelfri ...; ~ the bottom, nå botten, finna (känna) botten; this example does not ~ his case, träffar icke in på, har ej tillämplighet på hnm; ^ the ceiling, nå upp i tak (till taket); <%/ me (down) that book (from the shelf)! tag ner den där boken ... (och gif den) åt mig! he ned me a full cup, lian räckte mig en full kopp; ... has ned my ears, har kommit för mina öron; out your hand to a striving friend! räck (ut) (en hjälpsam) hand(en) åt en med svårigheter kämpande vän! he had but to n out his hand, han behöfde blott räcka ut handen (biid. ss. i svenskan); pleasures where nothing can n the heart, nöjen i hvilka intet (fins som) talar till hjärtat (under hvilka hjärtat förblifver obe-rördt); that did not ~ his intention, detta träffade ej hans afsigt, ... uppfylde ej hans önskan, ... motsvarade ej hans syfte; your letter has ned me (ei. my hands) safely, ert bref har kommit mig riktigt till handa; the correspondence tohich ned me, de till mig ankomna (ingångna) brefven; I cannot n that, jag kan ej »komma upp» till det is. priset: det är för dyrt (för mig), jag har ej råd att köpa det; he ned those who were gone before, han nådde upp (»fatt») dem som gått före; 1 cannot n the meaning of this, jag kan ej komma åt (utgrunda) betydelsen häraf; ... nes the point of excellency (... perfection), ... når full-komligheten(s höjd) (höjden af ...); the results ned, de uppnådda resultaten; Y.-town is not ned by railway, järnvägen går ej fram till Y., man kan ej komma fram till Y. på järnväg; (a smaller edition) at a value to be ned by ali (purses), till ett pris tillgängligt för alla (kassor); a.? far as the eye could n, så långt ögat kunde nå (i hela synkretsen); the news has not nd here, nyheten (underrättelsen därom) har icke nått (framkommit) hit ännu; ~ home, komma hem, uppnå hemmet; his estate nes as far as that place (as far as to the river), hans

egor gå fram ända dit (ända fram till älfven); his power does not n so far, hans makt sträcker sig icke så långt; the top of the ladder ned to heaven, ste-gen(s öfre ända) räckte upp i himmelen ; this tree sometimes nes to about 100 feet, ... når stundom en höjd af omkring 100 fot; (a gentleman in) a coat ning down to his heels, ... en röck som räckte honom till hälarna (fotsid röck); n of gunshot, kanonhåll, skotthåll; the interminable nes of forest, de oändliga (oöfverskådliga) skogssträckorna (ei. vidderna af skog); profound nes, djupa insigter; to make a n along the shore, göra ett slag längs land; to make a n for, sträcka sig efter för att taga (ned etc.); above my n, öfver min »horisont» (fattningsgåfva, kunskap ei. förmåga i aiim.); beyond n (se beyond), jfr above n 0. out of n; it is beyond the n of human intellect, det går utöfver gränserna för den mänskliga uppfattningen (utöfver »människoförstånd»); a man of deep en djupsinnig tänkare; out of n, utom håll (åtkomst) (of, för); oupphinnelig, oåtkomlig; it is out of my n, jag kan icke nå det; det är oåtkomligt för mig (jfr äfv. above my n); to get out of n, äfv. gå ur vägen, laga sig undan (i Säkerhet); to keep OUt of the n of danger, försigtigt hålla sig undan (från hvarje fara); he is placed out of n of all amusement, han är försatt utom (långt bort från) alla tillfällen till nöjen; within n, inom (räck-, skott)håll (of, för); som kan nås (of, af), upphin-nelig, åtkomlig (för); som står i ngns förmåga (: ... the n of one's power); (medel etc.) som man kan förfoga öfver; put the bag within convenient n! lägg påsen så att man (jag, du) bekvämt kan komma åt (att taga) den; the place is within easy ~ of -chester, ...lätt tillgänglig från-chester (dit är lätt att komma från ...); this is within my n, äfv. detta tror jag är ej omöjligt för mig (detta tror jag mig om att kunna göra ei. lära etc.); to bring the work within the n of all classes, (för att) göra arbetet tillgängligt för alla klasser; / would advise him not to come within my n, jag skulle råda honom att icke komma mig för nära. ~-me-down, a. si.

färdiggjord om kläder tin salu. ^able, -abl,

a. uppnåelig. ~er, -ur, s. en som räcker etc. ~ing, -ing, prt.; a. långt räckande ei. sträckande sig; s. räckande; great men have n hands, ordspr. mäktiga män hafva långa armar. ^ing-pOSt, s. repsi. räckpåle

k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,reaching-post

)jC Mindre brukligt. 1111 † Föråldradt.

i bortre ändan af en repslagarebana.

-lès, a. oupphinnelig, oåtkomlig, react, rèåkt', va. ånyo uppföra, upptaga teaterpjes, spela en roii om igen; vn. reagera äfv. kem. (on, på); utöfva motstånd (against, mot), verka tillbaka; reagera ei. verka tillbaka på hvarann. r^ion7 -ak'sjun, s. mek. kem. med. poiit. reaktion (against, mot; on, på); mot- ei. tillbakaverkan, mot- ei. tillbakaslag; omslag {from, efter ngn riktning). ~ion-wheel, s. mek. reaktionshjul, skotsk turbin, ^ionary, -ak'sjunari, a. reaktionär (i aiia bet.: mot- ei. tillbaka-verkande; poiit. »baksträf vande»); reaktions*; s. poiit. etc. reaktionär, »baksträf-vare». zionist, -ak'sjunist, s. se föreg. s. ~ive, -iv, a. tillbakaverkande. read †, rèd, 1. s. yttrande; ordspråk, sentens; råd, mening, read, rèd, 2. va. (imp. o. pp. read, rèd) läsa

bok etc., författare, språk; ärv. : stlldera (t. ex. Greek)', läsa på el. i, äfv. bild.(: stjärnorna, hjärtat etc.); uppläsa, föreläsa (for, to, för); tolka, tyda tecken, gåtor etc.; förstå; uppfatta särsk. en roll, en karaktär; tekn. väfv. inläsa mönstret; VU. läsa (in, i; of om; : studera for, på, jfr ex.); läsa högt (from a book, i, ur ...), uppläsa (for, to, för); föreläsa; (kunna) läsas, låta läsa sig (jrr äfv. ~ off), vara (stå) att läsa (ärv. »stå skrifvet»), lyda, »låta»

om ett ställe i en bok, om en inskrift etc., jfr ex.; pp. (red) jfr- ofvan; a. (reel) beläst (in, i) (is. i sms., t. ex. well -ro); s. F en läsning, jfr ex.; ~ one's self blind, läsa sig blind; ~ one's self in,

»läsa sig in» (: första ggn läsa böner, texter, el. predika i kyrkan) om en kyrkoherde etc. : göra Sitt

inträde; ~ a course of geometry, läsa en kurs i geometri, särsk. liålla en föreläsningskurs i geometri; the gipsy women 'were r>»ing the hands of the girls, sige-narkvinnorna höllo på att spå flickorna i händerna; ~ a lecture, hålla en föreläsning (äfv. biid., jfr lecture); these things ~ a memorable lesson, detta (dessa händelser) gifva oss en lexa att minnas för framtiden; who is't can ~ a woman? hvem kan utransaka hvad som bor i en kvinnas själ? he cannot ~ (writing), han kan ej läsa (skrifvet); se vid. ex. under run; it funny (paradoxical), det låter lustigt (som en paradox); the line better thus, den raden låter bättre (tar sig bättre ut) på det här viset; how will the matter ~ in England? huru skall det bär taga sig ut när man får höra det (läsa därom i tidningarna) i England ? that will any way, det där kan man tolka huru man vill; this will ~ well in history,

detta kommer att låta bra när man en gång läser därom i historien; ~ (over) again, läsa om igen; aloud (loud), läsa högt, uppläsa med hög och ljudlig stämma; ~ for the church (the law), läsa »på presten» (»på juristen», på examen »till rättegångsverken»); ~ off, (va.) läsa upp; afläsa (ngt på) ett instrument; (vn.) kunna afläsas, duga att afläsa; ^ ön! läs på! fortsätt (att läsa)! ~ out, läsa ut; läsa högt; ~ over, genomläsa, genomse

ngt skrifvet, tryckt, särsk. för att korrigera; Uppläsa i sin helhet (to, för); ~ up, läsa högt, ljudligt zip! läs högre!); uppläsa, föreläsa, föredraga ngt skrifvet; taga reda på gnm läsning, för tillfället sätta sig in gnm läsning, studera sig in i (a subject); ro up for an examination, läsa på examen (läsa sig färdig till examen, repetera för en examen); he is deeply ~ in history, han har grundliga studier i historia; (before going out) I had a ~ in the morning papers F, tog jag mig en titt i morgontidningarna. ^able, -abl, a. läslig. ~able-neSS, -ablnès, s. läslighet. ~er, -ur, s. en som läser, läsare, en läsande; föreläsare (särsk. univ. ungef. extraordinarie professor); lektor; kyrk. prest ei. annan kyrklig tjänsteman (ei. äfv. frivillig privatperson) som läser upp böner och texter i kyrkan; boktr, korrekturläsare (:proof läsebok, jfr reading-book; an apt en som (före)läser bra; gentle benägne läsare! he was a great han läste mycket. ~ership, -ursjip, s. en föreläsares befattning, jfr föreg.

readier, rëdlur, komp., readiest, -iëst, sup. af ready, readily, -ill, ad. (jfr ready) (bered) villigt, gärna; raskt; lätt (t. ex. I can ro understand how ...); genast, readiness, -inès, s. beredskap, färdighet (tillstånd att vara färdig); beredvillighet, redebogenhet (to, att); raskhet; lätthet; ~ for action, slagfärdighet mil. o. bild.; his ~ in doing it, den raskhet hvarmed han verkstälde det; ~ of mind, själsnärvaro; ~ of reply, raskhet, fyndighet i svar (i »repliken»); ~ of resource, praktisk snarfyndighet, lätthet att finna utvägar; ~ of speech, talfärdighet; ~ of £/4øM<77^,kvicktänkthet; ~ of wit, snarfyndighet, kvicktänkthet, slagfärdig kvickhet; vaket skarpsinne; heprofesscd his ' full ~ to do it, han förklarade att han var fullkomligt redebogen (villig ei. beredd på) att göra det; in i ordning, färdig, sjö. klar; jfr föij. ex.; to be in vara i ordning, stå färdig; äfv. hålla sig redo, färdig (: to hold one's self in

tell the housekeeper to have something in ~ against our return, ... att ha ngt i ordning åt oss när vi komma tillbaka: the regiment is uncler orders of ~ to leave, regementet har fått order att hålla sig färdigt till uppbrott.

reading, re'ding, prt.; a. läsande, som läser mycket, begifven på (ei. flitig i) läsning (studier); läs(e)-; s. läsning i alla bet. (särsk. objektivt : lektyr), pari.: behandlingsskede för en motion, jfr ex.; genomläsning; föreläsning; uppläsning; sätt att upp läsa; uppfattning af ngt läst, äfv. allm. bild. (jfr read o. ex.) tolkning (t. cx. af en lagparagraf); läsart (variant); afläsning på en termometer o. d.; tekn. väf. inläsning af mönster; beläsenhet; a ~ man, en läskarl, särsk. univ. F en flitig student; light lätt lektyr; the {of the thermometer) range from ... to ..., temperaturerna (de observerade gradtalen cl. termometerstånden) gå från ... till ...; this is a new ~ of that läto, detta är ett (splitter) nytt sätt att tolka ...; to give from Shakspere, offentlfgen uppläsa stycken ur S.; a man of extensive ... af vidsträckt beläsenhet; Mr T. (the member for -shire) moved the second ~ of his bill on that subject, which was agreed to (mots, negatived, refused), ... väckte fråga om en andra läsning af sin motion i nämda fråga, hvilket beviljades (afslogs), 'v-and-cutting machine, s. väf. kortslagningsmaskin. ~ -book, s. läsebok. ~-boy, s. boktr, mot-läsare. ^-candlestick, s. läs(ei. arbets-) (Ijus)stake. ~-chair, s. biblioteksstol. ~-desk, s. läspulpet; i kyrkor korpulpet där böner etc. läsas. ~-glaSS, S. läsglas (förstoringsglas); pl. läsglasögon för svagsynta. -in, s. kyrk. inträde (jfr read in). ~

-lamp, s. studerlampa. ~-r00m, s. läsrum, tidningsrum, »läsesalong». readjust, readjust', s. återsätta i ordning (ei. justera). ~ment, -mènt, s. återsät-tande i ordning; boktr, ombrytning. readmission, readmisj'un, s. förnyadt (medgifvande af) till- cl. inträde; återupptagande (into, i).

readmit, readmit', va. åter insläppa; återupptaga. stance, -åns, s. medgifvande af nytt inträde; återinsläppande, jfr föreg. s.

readopt, rèådopt', v a. åter antaga cl. upp-taga*

readorn, reado'rn, va. ånyo smycka.

ready, red'i, a. färdig (is. ofta ss. ap. :) redo, i ordning; ständigt till hands, beredd (for, för [på]; to, att); sjö. klar; redebogen, (bered)villig; alltid ei. lätt färdig, snar (to, till [attj; benägen); rask, kvick äfv.:

snartänkt (ej betänksam, som ej tar sig lång betänketid), slagfärdig; lätt, bekväm att göra; gen; ad. i ordning, klart; i sms. med part. perf. färdig-, snar-; s. (the F kontanterna), pengar; mil. färdigt gevär! ~ about! sjö. klart att vända! ~ admission, tillträde (medgifvande) som ej möter några hinder (ei. svårigheter); ~ cash, kontanter; a ~ consent, ett samtycke som gärna gifves (beviljas); a ~ example, ett exempel som ligger nära till hands; <x/ excuse, en ursäkt som man har i ordning om det behöfves; he never is at a loss for a ~ excuse, han är alltid färdig att urskulda sig; ~ money, reda pengar, kontanter; rv payment, kontant betalning; a ~pen, en lätt penna; the ~ position, mil. (ställningen med) färdigt gevär; to find a ~ reply, ha svaret till hands på ...; a ~ way, en genväg äfv. biid.: ett bekvämt, lätt sätt att utföra ngt; ~ wit, fyndighet, kvickhet, »slagfärdighet»; ~ for action mil. (: o/ for

battle), stridsfärdig, slagfärdig äfv. aiim. biid.; (a ship) ~ for sea, färdig att sätta i sjön; (: ~ to sail) segelklar; to be vara (ligga, stå, hålla sig) färdig; vara villig (to, att); vara nära (to faint, to starve etc., att ...); äfv. ligga nära till hands, ej behöfva länge låta vänta på sig, ej sitta långt inne; to get ~ (jfr to make (va.) göra i ordning, göra klar; (vn.) göra sig i ordning, bereda sig (for, för, till, på; to, till att; t. ex. get ~ to set out! gör dig resfärdig!); to have hafva i ordning, till hands, »icke långt efter»; to make göra (sig) i ordning, göra förberedelser (tillrustningar), göra (allting) klar(t), hålla (sig) i beredskap; ~ bridled, påbetslad; ~ prepared, fär-diglagad, -rustad etc., (tillagad) i ordning; ~ saddled, påsadlad, ^-made, a. färdiggjord om kläder o. d.; i beredskap,

färdig, ^-reckoner, s. flink cl. god räknare, snabbräknare »i hufvudet» ei. som begagnar genvägar; »lathund», (bok som) hjälpreda vid räkning; pl. F högländar-regementena i engelska armén. <x/-wit-ted, a. kvicktänkt, »pigg», snarfyndig, »slagfärdig», reaffirm, reafi'rm, va. ånyo bekräfta.

ance, -ans, s. förnyad bekräftelse, reagent, rea'djent, s. kem. reagens.

real, sp., rè'ål, l. S. real (spanskt mynt: omkr. 17 öre).

real, re'al, 2. a. verklig; sak-; riktig; äkta, oförfalskad; jur. fast (estate, property, egendom); hörande till ei. angående fast egendom, real-; ad. F se really; ~ ac tion, jur. egotvist; ~ estate, fast egen-

k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,rise

>js Mindre brukligt. 1113 † Föråldradt.

risk

dom, fastighet; ~ presence, kat. kyrk. Kristi lekamens o. blods verkliga närvaro i nattvarden; a description of ~ life, beskrifning hämtad ur verkligheten; the ~ thing F, äkta vara, »rätta sorten», just det rätta i ngt visst fail (äfv. det som »gör susen»).

realgar, rèål'går, s. kem. min. realgar, röd

svafvelarsenik (äfv. red orpiment). (real)ism, -izm, s. m. konst, realism. ~ist, -1st, s. fil. konst, literat. realist. <vJstiC, -Is'tik, a. realistisk. ~ity, -'iti, s. (pl. ~ities, -'ltiz) verklighet, realitet; jur. se "»ty; 2)1. realiteter; pl. realia; pl. verklighetsbilder; -ties of American life, verklighetsbilder ur lifvet i Amerika; the project became a förslaget blef en verklighet (förverkligades); you could scarcely distinguish the likeness from the man skulle svårligen kunna skilja afbildningen från verkligheten (afbildningen från det efterbildade); in i verkligheten; with startling med slående likhet med verkligheten, med en slående prägel af verklighet (realitet), sizable, -l'zabl, a. som kan förverkligas, som låter realisera sig. ^ization, -izå'-sjun, s. förverkligande; realisering; kapitals placerande i fast egendom; jrr vid. följ. v.; there came to me a that ..., jag blef (alt mera) öfvertygad om att ..., jag fick alt mer klart för mig att ... ~ize, -iz, va. förverkliga; äfv. motsvara föreställning; sätta i verket, bringa till utförande en plan; nedlägga sina pengar i fast egendom; hand. realisera, förvandla till pengar; (nyare) klart och lifligt föreställa sig, göra sig en tydlig bild af, (kunna) tänka sig, »fatta» (klart inse); antaga såsom verklig, tro på verkligheten af; förvärfva, vinna, förskaffa sig; vn. förtjäna (pengar); få valuta; ~ much profit from, förtjäna bra på (draga stor intägt af). ~izer, -izur, s. en som förverkligar, realiserar etc. ~izing!y %, -izingli, ad. så att det blifver en verklighet, reallege, rèålëdj', va. ånyo anföra, andraga, påstå.

realliance, rèåli'åns, s. förnyadt förbund, really, l-èåli', l. va. åter förena, really, rè'åli, 2. ad. verkligen, i sanning; ~ noio, ivhy jo verkligen, »allvarsamt sagdt»; såå? verkligen? är det möjligt? menar ni allvarsamt? realm, reim, s. kungarike, rike äfv. biid. (t. ex. of fancy).

realness, rè'ålnës, s. egenskap att vara verklig, jfr reality, realty, -ti, (1.) s. (pl. -ties, -tiz) «e † reality; jur. fasthet, egen-

skap att vara fast om egendom; fast egendom, fastighet, realty †, rè'ålti, (2.) s. se royalty. ream, rèm, 1. s. ris papper; pWw^er's ris tryckpapper (: 21'/2 böcker); ten ~(s), en bal papper.

ream, rèm, 2. vn. skumma, fradga, bornera, jfr cream. ream, rèm, 3. se reim. ream, rèm, 4. va. (äfv. ~ out) upprymma hål; sträcka ut, draga ut i trådar. ~er, -ur, S. tekn. upprymmare (verktyg att upprymma borrhål).

reanimate, rèån'imåt, va. åter få (bringa)

lif i (t. ex. a droioned person), ofta bild. på nytt kalla till lif, bringa nytt lif i, åter upplifva; ingifva nvtt mod. reanima-tion, -ma'sjun, s. återupplifvande, reannex, rèånëks', va. åter foga till; återförena. nation, -a'sjun, s. återförening, reap, rèp. va. skära sad, afmeja åkerfält, skörda äfv. biid. (advantage, a benefit, from ..., nytta etc. af); vn. skära (sad), meja; skörda; s. prov. aflägg för lien (så mycket säd som skäx-es med ett tag af lien); ett lag

skördefolk. ~er, -ur, s. skördeman; skördemaskin; pl. skördefolk; the (Old) mannen med lien (döden). ~ing, -ing, prt.; s. säds skärande, skördande. ^ing-hOOk, s. skära, 'x/ing-machine, s. skördemaskin, 'v/ing-time, s. skördetid, skördeand. reapparel, rèåpår'ël, va. kläda om. reappear, rèåpè'r, vn. åter synas ci. visa sig, åter framträda; gå igen om aflidnes andar. ~ance, -åns, s. återframträdande; jur. ny inställelse; to make one's åter visa sig.

reapplication, rèåplikà'sjun, 5. förnyad användning. reapply, -pli', va. åter använda.

reappoint, rèåpojnt', va. åter tillsätta. —

mënt, -mënt, s. förnyad utnämning, reapportion, rèåpo'rsjun, va. åter fördela.

rear, rèr, l. a. se rare, 1. rear, rèr, 2. ad. lok. tidigt, rear, rèr, 3. s. bakdel, bakre ei. senare del, sista afdelning; mil. eftertrupp, arrier-garde; mil. kö; mil.rygg; a. bakre, efterst, bak-; va. † ställa efterst; ~ of trenches, ingång till löpgrafvar; to bring up the mii. utgöra eftertrupp, bilda (ei. anföra) arriergardet, sluta tåget, äfv. i aiim. bet. gå (komma) sist i ett tåg; the general had lofty hills in his ~ (el. in the ~ of his army), ... i ryggen (: ... lay in his ~); in ~ of (t. ex. the left flank company), (uppställa sig etc.) bakom in the i

kön (efterst i tåget); to the (vändning etc.) åt bakre ledets (ei. köns) sida, bakåt,;

marching to the marsch bakåt, /n; -admiral, s. sjö. konteramiral. ~-front, 5. mil. sista ledet (ei. andra linien) som genom helomvändning blifvit det första. ~-fork, 5. of a light saddle) bakre sadelbåge. ~-guard, s. eftertrupp, arriergarde. ~ -line, mil. andra linien (träffen) i bataij-ställning. rank, 5. mil. eftersta (andra) ledet; ^ men, mil. 2:are män, underrot-mästare. ^most, a. längst bak, sist. ~ -Squadron, s. sjö. arriergarde. ^-vassal,

s. undervasall (vasalls vasall), bakgård, ^ward, -wurd, ad. bakåt, baktill, mot slutet, i eftertruppen, åt eftertruppen till; s. eftertrupp (: ~ party); bakdel, slut, »svans», »släp», rear, rèr, 4. va. upplyfta, uppresa lyfta, höja, is. biid.; jagt. uppjaga)j(; uppföra (-bygga) >f<; uppdraga, uppföda, uppfostra (jfr raise); vn. stegra sig. ~er, -ur, s. en som uppföder etc. ~ing, -ing, s. uppresande)^; uppfödande {of cattle etc). rearmouse, re'rmaus, s. zool. nattblacka (Vespertilio murinus, afv. leather-winged bat).

rearward, se under rear, 3. reascend, rèåsènd', va. åter bestiga; vn. åter uppstiga, reascension, -sen'sjun, s. återuppstigande, reascent, -sent', s. förnyad stigning (jfr ascent). reason, re'zn, s. fömuft(et); förstånd; orsak, anledning, grund, skäl {for, för, till; of till; to, att); motiv, hänsyn; besked, »räson»; rätt, fog, billighet; vn. göra slutledningar; argumentera; »räsonnera», öfverlägga {with, med; about, upon, om); va. dryfta, diskutera; genom skäl öfvertala, förmå ei. bringa {into, till; out of, från [till att afstå ifrån en sakl); ~ of State, statsskäl; as ~ was, som rimligt var; u the more (ei. all the more »S) zohy ..., så mycket större skäl hvarför (jag skulle, ei. for mig att ...); there is ~ in all things, there is ~ even in roasting an egg, ordspr. allting skall vara (ske) med förstånd (ei. måtta); there is {every) »» to believe (ei. for believing), det är ali anledning att tro ...; there is some ~ in that, det är räson i det, det kan låta höra sig; the ~ for which, the ~ why, orsaken hvarför; {do that) or VII lcnoio (ei. see o. d.) the ~ why, hotande: »annars skall du få se på annat»; that's the ~ {why) he ahoays..., det är orsaken till att han ..., det är därför han alltid ...; what's the hvarför det? skälet därtill? to clo låta vederfaras rätt, tillfredsställa; F göra

ngn besked i dryckjom, när ngn druckit en till;

to have ~ for ..., hafva anledning till;

I have ~ (ei. my for ...), jag har mina skäl därtill; to have »» to (med infin.), hafva skäl till att ...; to hear höra förnuft, jfr to listen to ~; to lose one's förlora förståndet; one ~ for ..., ett skäl (bland alla andra) för (till); by ~ of ..., på grund af, i följd af ...; for a good på god grund, af giltig (skälig) anledning (äfv. det hade sina »randiga skäl» att ...); for some ~ {or other), af ett eller annat skäl; for some unknown for no r>u that can be discovered, af obekant anledning, ovisst på hvad grund; for some ~ best known to himself', af ngn orsak som han bäst själf känner (faktiskt ofta dets. s. föreg.); for this (ei. that) (very) (just) af det skälet; in räsonlig, skälig, billig; se vid. foij.; in (ali) med skäl, med rätta; billigtvis; to bring to bringa till förnuft; to listen to lyda förnuftets röst; lyssna till skäl, »taga räson»; it stands to det är förnuftigt ei. naturligt, det är klart, det faller af sig själf (that, att); with or ivithout med eller utan skäl; anything within hvad som hälst som rimligen kan ifrågakomma; ~ wrong, räsonnera falskt (skeft); I »»ed that..., jag räsonnerade som så, att ...; 1 r^ed with him about his laziness, jag gjorde hnm föreställningar angående hans lätja; J ~ed thus with myself, jag räsonnerade så här; this is impossible to be ~ed against, detta är obestridligt; brute natures that cannot be ~ed with, råa naturer otillgängliga för skäl; ~ away, borträsonnera; ~ down a passion, med förnuftsgrunder bekämpa (ci. öfvervinna) en passion; ~ one's self into, söka intala sig...; try and ~ him out of it, afv. försök att (med förnuftigt tal) taga ur hnm det. ~ able, -abl, a. förnuftig, förståndig; räsonlig; billig, skälig, antaglig (skäl, förfall, pris etc.; terms, vilkor); försvarlig. ^ableneSS, -åblnës, förnuftighet; billighet, rimlighet; måtta. ~ably, -åbli, ad. skäligen, med skäl; billigtvis. ~er, -ur, s. tänkare, logiker, dialektiker, en som räsonnerar, en som talar (dryftar en sak) grundligt och förståndigt; a close en skarp dialektiker. ~ing, -ing, prt.; s. fii. dömande, fällande af omdömen; bevisföring; förnuftsslut; räsonnerande, argumenter, räsonnemang. ~leSS, -lës, a. oförnuftig; oskälig; oförståndig, tokig, reassemblage,rèåsëm'blàdj, 5. förnyad samling; nytt sammanträde, reassemble, -sëmb'1, va. åter församla; vn. åter samlas (sammanträda).

reassert, rease'rt, va. ånyo påstå, förfäkta; (ånyo) utkräfva sin rätt; ~ one's self, (ånyo) taga ut sin rätt; göra sig (sin rätt) gällande, svion, -se'rsjun, s. förnyadt påstående, reassign, rèasl'n, ya.åter anvisa etc., jfr assign. reassimiiate, rèåsim'ilåt, va. åter assimilera (jfr assimilate). reassume, rèåsu'm, va. återtaga (t. ex. government), åter antaga, upptaga; indraga (t. ex. län till kronan). reaSSUmptiOn, -sum'-sjån, s. (jfr föreg.) förnyadt antagande; återtagande, reassurance, reasjo'rans, s. förnyad försäkring; återförsäkring, reassurans. reassure, rèåsjo'r, va. (åter) lugna, göra trygg; återförsäkra, reassurera (jfr reinsure). -ur, s. återförsäkrare. reattach, rèåtåtj', va. åter fästa (vid sig). ~ment, -mènt, s. förnyadt fästande; förnyad tillgifvenhet (jfr attachment). reattempt, rèåtërnt', va. åter försöka, reave †, l-èv, va. (imp. o. pp. reft, rëft) röfva, borttaga; beröfva (jfr bereave). †, -ur, s. röfvare.

reavow, rèåvau', va. åter tillstå, bekänna, re b, rëb, s. Am. förk. f. rebel. rebaptism, rebap'tizm, s. ny döpelse, omdöpning.

rebaptize, rebapti'z, va. omdöpa. -ur,

s. omdöpare, vederdöpare. rebate, rëbå't, va. afstumpa, göra slö†; dämpa; förminska; hand. rabattera, slå af på; tekn. se rabbet; s. klubba att stampa murbruk med; ett slags stämjärn; tekn. se vid. rabbet; se vid. föij. ~ment, -mënt, s. förminskning; rabatt; rabatträkning; lier. yngre liniers bitecken i ett vapen. rebating, -ing, prt.; s. rabattering, afdragning, förminskning; tekn. (äfv. rebatting, -båt'-ing) falsning, äfv. hopplattning together).

rebec(k), rè'bëk, S. mus. ett slags förr bruklig

(spansk) fiol med 2 el. 3 strängar, rebel, rèb'ël, s. rebell, upprorisk undersåte; upprorsman; a. upprorisk (ifö,mot); rebell-; vn. (--') göra uppror, bekriga sin lagliga regering. ~ier, -'ur, s. se föreg. S. ~lion, -'jun, s. uppror; to rise in to break out into (open) göra (öppet) uppror, resa sig. ^lious, -'jus, a. upprorisk. Piousness, -'jusnës. s. upproriskhet, upprorstillstånd, upprorsanda. rebirth %, rebi'rth, s. pånyttfödelse, jfr renaissance.

rebiting, rebi'ting, s. in etsning, fördjupande af linier i en nött gravyrplåt medelst etsmedel.

rebloom, reblo'm, vn. blomma ånyo; åter

blomstra.

reblossom, reblos'um, vn. jfr föreg, reboil, rèbojl', vn. o. va. koka om igen; bild.

bli het. rebore, rëb 'r, va. uppborra. rebouch, rebo'sj, va. art. omtärna. rebound, rèbau'nd, vn. studsa tillbaka, återkastas; springa (hoppa) tillbaka; va. stöta (kasta) tillbaka; komma att åter-studsa; s. återstudsande, studsning; tillbakaspringande; bakslag bild., (tvärt) omslag.

rebrace, rebra's, va. spänna (etc., jfr brace) om igen.

rebreathe, rebre'dh, vn. åter andas, rebuff, rëbuf', va. stöta (slå) tillbaka; af-visa, afsnäsa; s. bakslag, återkastning; (plötsligt, tvärt) motstånd; (snäft) afslag, afsnäsning. ~et, -ët, va. se föreg, rebuild, rèbild', va. åter uppbygga, bygga

om. ~er, -ur, s. återuppbyggare. rebukable, rëbü'kåbl, a. tadelvärd, förtjänt af näpst, rebuke, rëbu'k, va. skarpt tillrättavisa, näpsa, kväsa, läxa upp, banna; s. näpst; bannor, (skarp) tillrättavisning; bibi. tuktan. -ur, s. en som bannar ei. näpser, rebuking, rëbü'king, prt. af föreg. v. ~ly, -li, ad. (med ei.) såsom en skarp tillrättavisning.

rebuoy, rèboj', va. åter göra flytande (flott);

vn. flyta upp igen. re bury, rèbër'i, va. åter begrafva, rebus, (eg. lat. : gnm saker), l'ë'bus, S. 1'ebuS, teckengåta; her. talande vapen; va. förelägga ngn en rebus †; beteckna med rebus, göra en rebus af ett namn o. d. rebut, rëbut', va. drifva ei. stöta tillbaka; jur. bestrida, vederlägga (a surrejoinder, jfr d. o.); vn. genmäla, svara (on, på, a surrejoinder). ~tal, -ål, 8. jur. kärandes mot-bevis ei. genmäle mot svarandes motbevis, vederläggning. ~ter, -ur, s. en som drifver tillbaka; jur. svar på kärandens surrejoinder; to put in a jur. se föreg. va.

recalcitrancy, rëkåPsitrånsi, s. recalcitra-tion. recalcitrant, -trånt, a. motspänstig, gensträfvig, genstörtig. recalcitrate, -tråt, vn. strida (»spjärna») mot, vara gensträfvig; va. % spjärna mot, slå (eg. sparka) tillbaka, recalcitration, -trå'-sjun, s. motspänstighet, gensträfvighet. recall, rëkå'l, va. kalla tillbaka; återkalla;

återkräfva; taga tillbaka yttrande o. d.; återkalla i minnet, erinra om; (to mind) erinra sig; teat, framropa; s. tillbakakallande (särsk. mil. af framkastade trupper : indragning till hufvudstyrkan); återkallande; ~ a capital, uppsäga ett kapital; ~ an

ambassador, a regiment etc., hemkalla ...;

hi note, è: do, è: nor, o: not, i: tube, tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: ha3.recall

F Talspråk. 1116 P Lågt språk.

recency

~ to life, återkalla till lif(vet); past n, oåterkallelig, som ej står att ändra, -abl, a. återkallelig. ~Hient †,

-ment, S. sc föreg. s.

recant, rëkånt'. va. återkalla, taga tillbaka

yttrande o. d.; taga sitt ord

tillbaka, ^ation, -a'sjun, s. återkallelse, återtagande af ord. ~er, -ur, s. en som återkallar, som tager sitt ord tillbaka, recapacitate, rékåpås'itàt, va. åter göra

duglig el. kompetent, recapitulate, rèkåpitfülàt, va. o. vn. återtaga (ngt) i korthet, åter uppräkna hufvudpunkterna (af ngt), rekapitulera, recapitulation, -la'sjun, s. (jfr föreg.) rekapitulering. recapitulatory, -un, a. rekapitulerande, innebärande en rekapitulering (återgifvande i korthet hufvudpunkterna).

recaption, rekap'sjun, s. is. jur. återtagande, recaptor, -tur, s. återtagare, is. återeröfrare af en pris. recapture, -tur,

s. återtagande is. från fienden; återeröfrad pris, ngt (från fienden) återtaget; va. återtaga is. från en fiende, eröfra tillbaka.

recarbonize, reka'rboniz, va. återgifva förlorad kolhalt; åter karbonisera (jfr carbonize).

recarry, rékår'!, va. bära ei. föra tillbaka, recast, reka'st, va. kasta om igen, kasta tillbaka; omgjuta; omstöpa, omarbeta; räkna om ; s. omstöpning, recede, rësè'd, vn. gå tillbaka i aiia bet., äfv. i pris etc.;

draga sig ei. vika, träda tillbaka; afstå {from, från: uppgifva, t. ex. a demand)-, falla 0m tidvatten; va. lemna tillbaka, afstå ifrån, receding, -ing, prt.; a. tillbakavikande, -trädande; äfv. aflägsnande sig, försvinnande i fjärran; s. tillbakavikande etc.; the ~ tide, ebben. receipt, rese't, s. emottagande, erhållande; ngt emottaget : mottagen vara, inkommande gods, särsk. pl. inflytande penningsumma, inbetalning, intägter; skriftligt erkännande att ngt blifvit emottaget : emottagningsbevis, recipisse, kvittens, kvitto (for, på); kvittering; (oriktigt fur recipe) recept (for making ..., to make ..., på att göra ...); va. gifva kvitto på; vn. gifva kvitto (for, på); n in full (of all demands), generalkvitto, kvitto på hela beloppet; ~ of custom (bibi. Matt. ix, 9), tullhus; ~ in part, kvitto på gjord af-betalning; to put a ~ to, kvittera (skrifva »kvitteras» på); to be in n of, mottaga; hafva mottagit, »vara i besittning af», särsk. hand., jfr nästa ex.; 1 am in due n of ..., hand, jag har riktigt emottagit (t. ex. your favour of the 1st in-

stant)', on n of, efter (vid) emottagande af; samples are sent on ~ of 6 stamps, profver sändas mot insändande af 6 frimärken; (deliver it up to him) on taking his n, mot kvitto (af 1mm). ^-book, s. kvittensbok; äfv. (teknisk) receptbok (»kokbok»). ~-stamp, s. kvittensstämpel,

-karta (hvarmed kvitteringar på 2 £ o. däröfver äro belagda). ~ed, -ed, pp. kvitterad; a- bilis, äfv. »betalda räkningar». ~0r, -ur, s. jur. mottagare (af genom sheriffen pantadt gods).

receivability, resevabil'iti, s. egenskap att

kunna emottagas; antaglighet. receivable, rësè'våbl, a. som kan emottagas; antaglig. ~neSS, -nes, s. se föreg. s. receive, rësè'v, va. emottaga; få, erhålla; taga in, uppbära pengar; annamma nattvarden ; antaga särsk. sed, tro; upptaga (into, i); rymma; medgifva, tillåta; röna (t. ex. uppmärksamhet, erkännande) (from, af); lida (drabbas af) skada, förlust, undergå (t. ex. misshandling), ljuta döden; gömma tjufgods; vn. (absolute) taga mot främmande, hafva mottagning; ~ as good (current etc.), taga för god; >v> one's death-ioound, få sitt banesår (få sin bane); ~ back, få tillbaka. ~d, -d, pp.; a. (allmänt) vedertagen, erkänd; ~ Ss. anteckning, hand. mottaget, erkännes, jfr payment, ex.: to be n into a family (a household), ...up into heaven, upptagas i en familj etc., ... i himmelen; universally äfv. allmängiltig, redness, -ëdnës, s. allmänt antagande (of an opinion). -ur, s. (e)mottagare; uppbördsman; inkasserare; registrator i vissa domstolar; jur. depositarie (»taka händer»); jur. tjufgömmare; kem. upptagningskärl, förlag; fys. recipient; mek. kraftupptagare, receptor, &fv. kondensator; telegr. etc. elektrisk mottagningsappa-rat; ~ of goods, varumottagare; n of wrecks, strandfogde; ~'s office, uppbördskontor. ~rship, -ursjip, s. uppbördsmans ämbete.

receiving, rësè'ving, prt. af föreg, v.; s. mottagande; upptagande; antagande, jfr receive; gömmande af tjufgods; äfv. det mottagna, ^-apparatus, s. telegr. mot-tagningsapparat. ~-hOUSe, s. byrå där bref emottagas till inlemnande å posten. ~-hulk, ~-Ship, S. logis-skepp (där sjömän bo, innan de kallas till de fartyg på hv. de skola tjänstgöra).

recelebrate, rèsël'ëbràt, va. ånyo fira. re-celebration, -bra'sjun, s. förnyadt firande.

recency, 1-é'sënsi, s. egenskap att vara nyligen skedd ei. gjord, nyhet, »färskhet»; äfv. »färskt datum».

k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,rèöensè

t Mindre brukligt. ill'? † Föråldradt.

recense >}<, rësëns', va. genomse, granska, revidera.

recension, rësën'sjun, s. granskning, recension; utgifvares textkritik, revision; granskad, reviderad, »kritisk» upplaga; mönstring, uppräkning, lista)J<. ~ist, -ist, s. kritisk utgifvare, recent, rè'sënt, a. ny, »färsk» (: af färskt datum), nyligen skedd, gjord ei. uppkommen, modern; tillhörande en förfluten tid närmare vår, nyare (särsk. gcoi.); up to a (very) ~ day (ei. date), until quite a ~ period, till helt nyligen, ända intill allra sista tiden ; ~ historians, nyare historieskrifvare; ~ news, färska nyheter; (a scene) of ~ occurrence, som inträffat helt nyligen; Ulysses, o* from the storms, ... nyss undkommen stormarna; the traces ivere quite spåren voro helt färska. ~ly, -li, ad. nyligen; one day

här om dagen; till (until) very tills helt nyligen. ~neSS, -nës, s. nyhet, färskhet, färskt datum, jfr recency. receptacle, rësëp'takl, s. förvaringsrum, behållare, gömma, gömställe i aiim. bet.; förvaringskärl, särsk. anat. kavitet hvari ngn vätska samlar sig; kem. se receiver;

bot. blomfäste, fruktfäste, receptacular,

-tak'ulur, a. bot., hörande till (fästad på) blom- ei. fruktfästet, receptibility, rësëptibil'iti, s. mottaglighet, jfr receivability o. receptivity. receptible, -tibl, se receivable, reception, -sjun, s. emottagande i aiia bet. (t. ex. to find ei. meet with a cold ei. kind the ~ of food into the stomach, of a letter, of ideas); upptagande; antagande; mottagning af besökande (t. ex. the Countess' Monday nus). receptive, -'tiv, a. i stånd att emottaga ei. rymma (of, ngt); mottaglig, receptiv, receptivity,-tiv'iti, 5.förmåga att rymma; mottaglighet, fii. receptivitet. receptory †, -'turi, a. se received, a.; s. se receptacle. recess, reses', s. vikande tillbaka, återgång; aflägsnande, ngns dragande sig tillbaka (ss. från det offentliga); tillbakadragenhet, enslighet; tillflyktsort, afskild plats, undan göm dt ställe, gömställe, gömsle, vrå äfv. bild., jfr ned.; byg. etc. fördjupning, insänkning, smyg (alkov [: /x; in,of ei. off a rooni], nisch o. d.); bild. fördoldt ställe, djup. hemlighet (of science etc.); mek. urtagning, infällning; gruf. etc. mötesplats (utvidgning, insprång i väggen af en gång el. ett galleri); afbrott, Uppehåll i offentliga förhandlingar; skolt. fristund mellan lästimmar, lof, (kortare) ferier äfv. särsk. pari.; hist, »recess», beslut (mest: den gamla tyska riksdagens); bot. inskärning (mellan bladflikar);

va. fördjupa, göra fördjupning i (t. ex. a ivall); anbringa i en fördjupning (nisch etc.); during under (parlaments)feri-erna; skoi. under fristunden (»på kvarten»); ^ed arch, byg. ingående båge. ~ -bead, s. byg. etc. hålkäl. <x,ion, -sësj'un, s. tillbakaträdande, afstående (from, från); återlemnande (of, af), återställande af

eröfring; astron, dagjämningspunkternas tillbaka-

ryckande. ~ive, -iv, a. tillbakaträdande, -gående.

Rechabite, 1'ëk'åblt, S. bibi. (jfr Jerem. XXV) rekabit, afkomling af Rechab; bild. nomad; medlem af ett visst sällskap föl-nykterhet och inbördes understöd, F jcr äfv. teetotaller. rechange, retja'ntj, va. åter byta om (ei.

växla); vn. åter förändras (ei. växla), recharge, retja'rtj, va. (o. vn.) anfalla på nytt; göra motanfall (på); motanklaga (ngn); ladda på nytt; s. motbeskyllning; motanfall; förr^adt anfall. recbarter,rètjå'rtur,5. ny oktroj,ny »karta»,

ny urkund; va. gifva ny olctroj. recheat, rëtjé't, s. jagt. rappeli, hornsignal som kallar hundarna tillbaka då de tappat spåret; va. kalla hundarna tillbaka (med hornsignal), recherché, fr., resjërsjà', a. F utsökt (fin, t. ex. supper).

rechoose, retjo's, va. omvälja, rechristen, rekris'n, va.omkristna, omdöpa

äfv. F i aiim.: ge nytt namn åt (t. ex. fartyg, tidning).

recipe, (lat. imperativ: tag), rës'ipè, S. med. kem. etc. recept.

recipience, rësip'iëns, recipiency, -i, s. mottagande, upptagande, jfi receiving, recipient, -iént, a. se receiving, prt.; s. se receiver.

reciprocal, rësip'rokål, a. omväxlande (jfr alternate); ömsesidig; som kan utbytas den (det) ena mot den (det) andra; gram. mat. log. reciprolc; gram. äfv. reflexiv; s. mat. re-ciprok(t värde af en kvantitet [kvantiteten dividerad i il); ~ action, växelverkan; ~ debt, haud. motfordran; ~ proportion, mat. omvändt förhållande, oj ity, -'iti, s. om-sesidighet, reciprocitet, egenskap att vara reciprok. ~ly, -i, ad. (jfr föreg, a.); ~ proportional, mat.

omvändt proportionel. ~ness, -nës, sc f^ity. reciprocate,

-kàt, vn. afväxla, skifta; verka ömsesidigt, stå i växelverkan (till hvarann); va. utväxla, inbördes utbyta; gengälda. reciprocating, -kàting, prt.; ~ motion, mek. fram- och återgående rörelse, re-ciprocation, -ka'sjun, s. ömsesidigt utbyte; omväxling, växlande rörelse, re-

ciprocity, -prés'iti, s. växelverkan, -förhållande; ömsesidighet, ömsesidigt utbyte af förmåner (t. ex. mellan tvänne stater).

recision, rësisj'un, s. afskärande.

recital, resi'tal, s. upprepande af hvad som blifvit sagdt, etc.-, redogörelse, berättelse; uppläsning, framsägande, deklamation, föredrag; jur. framläggande af sakförhållandena (ss. ingress till ett yrkande o. d.).

recitation, rësitä'sjun, s. (1.) upprepande; framsägning, föredragande inför åhörare af ett skaldestycke cl. d.; Am. skol. Uppläsning af lexor; (2.) (resita'sjun) nytt anförande ei. citat (jfr citation).

recitative, rësitåtèv, 5. mus. recitativ; röstens höjande och sänkande i tal, egendomlig tonföljd äfv. i ett språk, tonfall, melodisk accent; a. recitativ-. ~ly, -li, ad. såsom recitativ, recitativmässigt.

recite, rësi't, va. upprepa (rekapitulera); redogöra för; berätta; uppläsa ur minnet, läxa, bön, skaldestycke etc., föredraga, deklamera. ~r, -ur, s. en som upprepar, uppläser etc.

reck, rek, 1. S. gymnastik, räck (smal bom som kan omfattas med handen).

reck, rèk, 2. va. o. vn. numera blott poet. (jfr Care o. mind) (is. i satser af mer el. mindre nekande innehåll) bry sig (about, of) om; fråga (efter); impers. det gör (bekymrar) mig etc. (icke, föga). ~leSS, -lës, a. sorglös, vårdslös, hänsynslös, oförvägen, ej frågande efter (med of ngt, t. ex. lifvet); ~ of life, äfv. utan att fråga efter sitt lif (våghalsig). 'vlessness, -lësnës, s. sorglöshet, vårdslöshet; äfv. hänsynslös våghalsighet, jfr föreg, med ex.

reckon, rek'n, va. räkna, uppräkna; taga i beräkning, medräkna; räkna (among, with, ibland, till en klass); akta, anse (as, såsom); vn. räkna; göra upp räkning, göra upp räkenskaper (with, med, jfr vid. ex.); Engi. prov., Am. F tänka, tro, förmoda, jfr ex.; 1 is. Am. kan jag tro, förmodligen; ~ again, räkna om; ~ for%, göra (aflägga) räkenskap för; ~ on {upon), räkna på, lita på; ~ over, öfverräkna, räkna igenom; ~ up, uppräkna; räkna igenom, summera; beräkna, göra ett öfverslag Öfver; med personobjekt is. F hålla kontroll med, hålla (taga) noga reda på (hvad ngn har gjort); ~ loith, äfv. bild. kalla till räkenskap; ~ without one's host, ordspr. göra upp räkningen utan värden, ^er, -ur, 5. räknare; he is a good han är en god räknekarl, han räknar säkert (ei. flinkt, jfr readyn). ~ing, -ing, prt.; s. räkning, beräkning; räkenskap, vidräkning; (värdshus-)räkning; uppskattning, värdering, bedömande, fästadt afseende (of, på); sjö. bestick, jfr dead-reckoning; ~ from the beginning of March, från början af mars räknadt; besides ~ ..., oberäknadt, utom; a day of räkenskapsdag äfv. aiim. bild.; he makes no ~ of it, han räknar ingenting därpå (fäster sig ej därvid); you are out in your du har räknat fel; ~ up, upp(ei. hop)summering. ^ing-book, s. räkenskapsbok. "Jng-day,

s. räkenskapsdag äfv. aiim. biid. reclaim, rëklà'm, va. åter ei. oupphörligt ropa på; motsäga †; kalla tillbaka (eg. jagt-falkar) bild. (from, från irrfärder, villfarelser, vildhet : jagt. tämja; to, till, t. ex. virtue); tukta, förbättra, omvända; vinna land för odling gnm att dränera etc. (el.: hägna in, dämma in, lägga under plogen); mestjur. återfordra, göra anspråk på, reklamera; (söka) återtaga, återvinna; vn. † jfr va.-, ropa emot, göra invändningar; äfv. vika tillbaka)fC; s. † återfordrande; återtagande, -vinnande; a **ed sinner, en omvänd syndare; land *ued from the sea, land er-öfradt från hafvet; new-r^ed land, nyodling. ^able, -abl, a. som kan återfordras, återvinnas ei. (ännu) omvändas, förbättras; tämbar. ~ant, -ånt, s. vedersakare (som återfordrar ngt), återkräf-vare. ~ing, -ing, prt.; s. återkallande; (åter)vinnande (t. ex. of land, jfr ofvan); förbättrande, omvändande, jfr reclamation. ~leSS, -

lës, a. som ej kan återvinnas; oförbätterligt, reclamation, rëklåmà'sjån, s. återfordrande; (åter)vinnande (of land); invändning, motföreställning, gensaga, besvär, protest; moralisk förbättring ei. räddning, omvändelse, reclasp, rekla'sp, va. knäppa (åter) igen. reclinate, rëk'linåt, rëkli'nåt, a. bot. bakåt-böjd. reclination, -na'sjun, s. lutning

(bakåt); vetensk. reklination, lutningsvinkel, afvikningsvinkel; kir. ett slags operation af starr, recline, rëkli'n, vn. luta (sig); hvila; va. luta (tillbaka) (t. ex. one's head on a pil-loio); a. % oftare -d, se reclinate.

-ur, s. en som lutar ngt ei. ngt som lutar, reclining, -ing, prt.; a. lutande; tillbakalutad; bot. bakåtböjd, nedböjd; to be äfv. sitta tillbakalutad ci. i hvilande ställning; o- board, bräde på hvilket barn ligga för att få en rak växt (ett ortopediskt instrument); ~ chair, hvilstol; ~ couch, hvilobädd för sjuka.

reclose, reklo'z, va. stänga (om) igen. recluse, rëklo's, va. † af stänga; instänga; a. afstängdj afskild (från världen), ens-

k\ fate, i: far, 4: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, i: fia, 1: fir,recluse

% Mindre brukligt. 1119 † Föråldradt.

recollective

. lig; s. munk ei. nunna, som lefver ensam för sig själf, eremit; ~ hermit, ~ monk, eremit; ~ life, eremitlif. ~ly, -li. ad. afskildt, i enslighet. ^neSS, -nes, re-Clusion, -klo'zjun, S. afskildhet från världen, ensligt lif. reclusive, -iv, a. medförande afskildhet; ensam, afskildt lif, ställe reclusoryt, -uri, s. eremitboning.

recoagulation, rèkèågulà'sjun, s. förnyadt löpnande.

rSCOCt †, rèkokt', va. värma upp mat, koka om igen, omkoka; biid. göra om, omdana, göra ny igen. ~ion, -kék'sjun, s. uppvärmning, omkokning. recognisable, se recognizable, recognise, se recognize.

recognition, rekognisj'un, s. igenkännande;

erkännande (abstrakt : vidkännande, ei. vederbörligt uppskattande af förtjänst; o. konkret : vedermäle af erkännande, af erkänsla) ;

erinran, hågkomst, minne; the ~ was immediate, äfv. vi (de) kände strax igen hvarann; to receive (ei. meet with) a due /v, röna det erkännande ... (en) förtjänar; in of som ett erkännande af (t. ex. ngns tjänster) (: in sign of r^J); means of igenkänningstecken (tecken hvarpå ngn, ngt kan igenkännas); past Olgenkänlig (förändrad ei. vanstäld till oigenkänlighet).

recognitor, rekog'nitur, s. jur. nämdeman, juryman vid en assize, /v/y, -i, a. igenkännande, igenkännings-, recognizable, rekogni'zabl, -'---, a. igen-känlig (by, på); som kan erkännas, recognizably , -i, ad. på ett igenkänligt sätt.

recognizance, rekog'nizans, s. igenkännande; erkännande (i allm. af sanning, förpligtelse ; af främmande sändebud, konsul etc.; el. af en stat, t. ex. of the kingdom of Italy); jur. (rekon'izans) (till protokoll tagen) förbindelse som man inför en rätt ei. magistratsperson ikläder sig att göra ngt.

(ss. att inställa sig inför rätta, o. d.); särsk. förbindelse (ei. borgen) som kärande och vittnen gifva att vidare inställa sig; utslag af en assize-jury; to enter into (the required) afgifva sin förpligtelse (jfr ofvan, jur.), recognization, -za'sjun, se recognition o. föreg. S.

recognize, rek'ogniz, va. igenkänna (by, på); erkänna (t. ex. a consid; an obligation); kännas vid; åter pröfva, genomse; rekognoscera †; vn. jur. (Am. --'-) för-pligta sig (jfr recognizance); ~ in the sum of 20 pounds, förpligta sig till inställelse

etc. vid vite af 20 pund st. -è', arv.

-konizè', s. jur. person för hvilken ngn ikläder sig en recognizance (mottagaren af förpligtelsen). ~r, -ur, s. en som igenkänner ei. erkänner o. s. v.; se vid. föij.

recognizor, rèkognizè'r, -kéniz6'r, s. jur. afgifvare af förpligtelse, en som ikläder sig en recognizance.

recoil, rekojl', vn. studsa (springa, hoppa) tillbaka, rekylera särsk. art.; rygga tillbaka, studsa (: fyllas af fasa, fruktan, afsky o. d., with horror; at, vid, öfver); s. tillbaka-studsning (-springande, t. ex. en fjäders); ett eldvapens rekyl; tillbakavikande; ryggande tillbaka; tekn. se rabbit, 1.; (his threaten-ing dark looks made her ^ one step or two, ... kom henne att rygga tillbaka ...; the blood with horror at the sight, ... stelnar af fasa vid ...); an untruth upon itself, en osanning faller tillbaka på sig själf (beslår sig själf). ~er, -ur, s. en som studsar (ryggar etc.) tillbaka. ~ing, -ing, prt.; s. studsande tillbaka etc., jfr recoil, singly, -ingli, ad. med rekyl; studsande (elastiskt; ei. wid., af afsky etc.), vikande tillbaka. ^nient,-mènt, s. se o»ing.

recoin, rèkojn', va. omprägla, mynta om. svage, -adj, s. omprägling; ngt som är omprägladt, omprägladt mynt. ~eP, -år, 5. en* som. ompräglar. <ving, -ing, prt.; s. omprägling. recollect, rëkolëkt', va. (1.) erinra sig, återkalla i sitt minne, påminna sig (arv. »komma på»), draga sig till minnes; lugna, sansa (vanl. endast reflex, el. i pp.); (2.) (rè-k&lekt') åter hopsamla (t. ex. skingrade trupper); s. se recollet; r^ one's self, sansa sig, hämta sig, samla sig, besinna sig, komma till (full) besinning; I remember having seen him before, but I cannot ~ his name, jag minnes att jag sett honom förut, men jag kan ej påminna mig hans namn; if I ~ right, om jag mins rätt (rätt påminner mig). ~ion, -lek'sjun, s. återkallande i minnet, erinrande; eftertänkande (sökande i minnet), besinnande; minne (: cr-inringsförmåga); hågkomst, erinran, minne (objektivt); självbeherskning, fattning, besinning^; I have no of..., jag kan ej erinra mig ...; I have some ~ of..., jag har ett svagt (dunkelt) minne af...; one of my earliest ~s, ett af mina tidigaste minnen; things out of ... som man glömt; not to my icke så vidt jag kan påminna mig; now you bring it to my nu då du påminner mig om det; (nu då du sa' det); ... is not within my /X/, ... har fallit mig ur minnet. ~ive, -iv, a. erinrande, som kan väcka hågkomst.

bi note, b: do, b: nor, bi not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.reöollet

^ Talspråk. 1 120 P Lågt språk.

reconfirm

recollet, rëk'olët, s. reformerad franciska-nermunk.

recolonization, rekoloniza'sjun, s. förnyad kolonisering, recolonize, --'-mz, va. om-kolonisera, ånyo kolonisera, recombination, rekombina'sjun, s. ny sammansättning, ny förening, recombine, -bi'n, va. åter förena (kombinera), recomfort, rèkum'fürt, va. ånyo styrka,

gifva ny kraft; (ånyo) trösta, recommence, rèkomëns', va. börja på nytt, börja om igen. o-ment, -mënt, s. ny början, ett början de ånyo från början, recommend, rëkomënd', va.rekommendera; anbefalla (to one's care, grace, mercy, åt ngns omsorg, nåd; to one's protection, i ngns beskydd; ci. to a person, åt ngn*: -förorda ngn hos ngn); tillråda, tillstyrka (to med infin., att ...; that, att); he had little to ~ him but his high birth, han hade ej mycket som talade för hnm (: till hans fördel) annat än hans börd; they took every opportunity to ~ themselves to the widow, de begagnade hvarje tillfälle att ställa sig in hos enkan; I was ed to eat something, jag blef tillrådd att äta ngt. ^able, -abl, a. värd rekommendation ei. förord, som förtjänar anbefallas; (värd) att tillråda, ^ation, -a'sjun, s. anbefallande, förord(ande), rekommendation; tillrådan(de); he had little ~ except ..., se motsv. ex. under föreg, ord; I did it at (ei. on) his jag gjorde det på hans tillrådan (ei. förordande); every word in ~ of..., alt som sades (var sagdt etc.) till förord (förmån) för ...; letter of oj, rekommendationsbref; through the ~ of a friend, på (grund af) rekommendation af en vän. ~atOry, -aturi, a. anbefallande, rekommendations-. ~er, -Är, s. en som anbefaller, förespråkare, recommission, rekomisj'un, va. gifva nytt förordnande (jfr commission)-, s. förnyad fullmakt, nytt förordnande, recommit, rèkomit', va. ånyo öfverlemna (etc., jfr commit); åter hänskjuta, remittera, återförvisa tin en komité; ånyo häkta. ~ment, -mënt, s. förnyadt hän-skjutande, återremiss; återinsättande i häkte, o-tal, -ål, s. förnyad häktning; se

vid. föreg. S.

recommunicate, rèkomu'n?kàt, va. ånyo meddela.

recompense, relt'ompens, va. vedergälla (for, för, t. ex. service), belöna; godtgöra (for, för, t. ex. loss, damages); s. (med for, för) vedergällning, godtgörelse, ersättning; lön, belöning. -àr, s. veder-gällare, lönare.

recompilation, rekompila'sjun, 5. ny sammanställning, ny kompilation, recompile, -pi'1, va. ån}'0 kompilera (jfr compile).

recompose, rekompo'z, va. ånyo sammansätta; omkomponera; åter lugna. ~r, -ur, s. en som ånyo sammansätter etc. re-composition, -pozisj'un, s. förnyad sammansättning, reconcilable, rëk'onsilåbl, a. försonlig; som kan förlikas ei. biläggas; förenlig, möjlig att bringa till öfverensstämmelse

(t. ex. om stridiga uppgifter). ~neSS, -nës, S. försonlighet; förenlighet, jfr föreg, reconcile, rëk'onsil, va. förlika i aiimht; försona i aiimht (to, med); bilägga; göra förenlig, bringa till harmoni ei. öfverensstämmelse (to, with, med); vn. † (numera :) ~ one's self ei. to be försona sig (t. ex. to God, med Gud), förlika sig, finna sig med undergifvenhet (to, med, i); ~ a per-SOn to a measure (a situation etc., ei. that ... should ...), förlika ngn med en åtgärd etc. (att), förmå ngn att finna sig uti (att), få ngn att gå in på ...; if you can ~ it to your conscience to ..., om du med godt samvete kan (göra det); he was soon <>ud to his fate, han fogade sig (fann sig) snart undergifvet i sitt öde; to get r^d to, äfv. vänja sig vid, lära sig att finna sig (tillfreds) i; can his conduct be with the principles of liberty? ... förlikas med (: vära förenlig med) frihetens grundsatser? o-nient, -mënt, s. förlikning; försoning, sammanjämkning. ~r, -ur, s. förlikare; försonare; samman jämkare. reconciliation, rëkonsilià'sjun,s. förlikning, försoning äfv. teol.; sammanjämkning, förening, (bringande till) förenlighet afskilda

(skenbart) stridiga saker (uppgifter, textställen etc.).

reconciliatory, -sil'iatiiri, a. försonande, försonings-; sammanjäinkande, syftande till sammanjämkning, reconciling, rëk'6nsiling, prt.; a. jfr röreg. a.;

s. se reconcilement. recondensation, rëkondënsà'sjun, .<?. åter-förtätning. reCOndense, -dens', va. åter förtäta, kondensera, recondite, rëk'ondit, rekon'dit, a. fördold, hemlig (t. ex. cause)-, föga tillgänglig ci. åtkomlig; svårutforsklig; djup biid. (abstrakt, rörande sig inom dunkla, abstrusa områden) (sttidies).

reconditory †, rekon'dit uri, s. se repository. reconduct, rèkondukt', va. föra (beledsaga) tillbaka.

reconfirm, rekonfi'rm, va. ånyo bekräfta ei. stadfästa.

k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,reconjoin

>(s Mindre brukligt. 1121 † Föråldradt.

recotfér

reconjoin, rèkondjojn', va. åter förena, reconnaisance, fr., rëkon'àsåns, reconnoi-sance, (fr. äldre form) -nojsåns, S. mil. geoi. landtmät. etc. rekognoscering; ~ in force, mil. rekognoscering med större truppstyrka, »demonstration», rekognosceringsanfall, reconnoitre (el. -ter), rëkonoj'tur, va. O. vn.

mil. landtm. etc. rekognoscera.

reconquer, rekong'kur, va. återeröfra. re-

conquest, -kwèst, s. återeröfring. reconsecrate, rèkon'sëkråt, va. åter inviga, reconsecration, -kra'sjun, s. ny invigning.

reconsider, rekonsld'ur, va. ånyo betrakta ei. pröfva, ånyo taga i betänkande ei. i öfvervägande; återupptaga ärende till ny behandling. ~ation, -a'sjun, s. förnyad behandling af ett ärende, ombepröfning; to be under ligga under (vara föremål för) förnyad behandling, reconstruct, rèkonstrukt', va. åter uppbygga, ombygga; ånyo (an)ordna; ombilda (-dana), nydana, ^ion, -k'sjun, s. återuppbyggande (jfr construction o. föreg.). ~ive, -IV, a. återuppbyggande, om- ei. nydanande, -danings-. recontinue, rekontin'u, va. o. vn. åter fortsätta^).

reconvene, rèk6nvè'n, vn. åter sammanträda; va. åter sammankalla, reconvention, rèkonvën'sjun, s. jur. rekon-

vention(stalan). reconversion, rekonvl'rsjun, s. ny (ei. andra) omvändelse tillbaka, jfr föij. reconvert,

-ve'rt, va. omvända tillbaka tin förr hysta åsigter.

reconvey, rèkénvå', va. föra (forsla) tillbaka; återställa till förre egaren. ^anCe, -åns, s. (jfr föreg, va.) återförande; återställande, recopy, rekop'i, va. åter afskrifva, record, reko'rd, va. erinra sig>|<; upprepa†; inskrifva, taga till (införa i) protokollet, inregistrera; hand. (låta) notera en växel; uppteckna i tideböckerna; om häfder förtälja, omtala; S. (numera vani. rek'ord, utom i uttr.:

Court of ~) protokoll, register; redogörelse (of för), berättelse; urkund; pl. arkiv, registratur (jfr state, sms.); pl. annaler, tideböcker; mus. † se ~er; sport, antecknad tid, drf.: his best den kortaste tid på hvilken han sprungit (åkit, ridit) banan; the (jR)~, rekorditernas tidning; Public (R)oj Office, riksarkivet; clear ~ F, (jfr »klara papper») ren förhåll-ningsbok biid., rent samvete; the Scriptural den Hel. Skrifts berättelse; no ~

was kept of, intet protokoll fördes öfver

...; to make ~ of, uppteckna, inregistrera, »skriftfästa»; trial by mål af-dömdt på grund af prejudikat hämtade från en Court of Court of (R

domstol hvars domar uppskrifna på pergament förvaras i dess arkiv Tör att tjäna som prejudikat (med kraft af lagar, emedan skrifven lagbok ej finnes); debt of os, fordran bevisad genom inregistrering i en sådan domstols handlingar; Tceeper of the se —keeper; loorthy of värd att upptecknas till eftervärldens minne; to leave (place, put) on (låta) taga till protokollet, inregistrera; anteckna i tideböckerna tin eftervärldens hSgkomst; låta stå SOm ett hi-storiskt faktum; on (upon) inregistrerad, historisk, antecknad i historiens annaler; it is on ~ that, det är historiskt att; that is not on därom förmäler historien intet; the only case on ~ (the most remarkable instance on ~ of ...), det enda (det märkvärdigaste) exempel man har på (att...); the greatest general on den störste fältherre historien känner; as long as patriotism was upon så länge patriotism »stod på dagordningen» (ännu var modem); ~ed times, historiska tider, —keeper, s. arkivarie. ~er, -ur, s. protokollssekreterare, registrator; domare i vissa städer; ordförande i en stads brottsmålsdomstol; mus. ett slags flageolettflöjt. ^ership, -ursjip, s. en recorder's (jfr föreg.) befattning. (R)^ing -Secretary, s. protokollssekreterare. — ite, -it, s. rekordit, medlem af ett visst lågkyrkligt parti, recount, rekau'nt, va. (1.) omständligt berätta, uppräkna, upprepa; poet. tälja; (2.) (rekau'nt) räkna om igen. recoup, reko'p, va. eg. tillskära om igen, åter fördela; jur. afkorta, göra afdrag på, innehålla en del af (damages)', hålla skadeslös, ersätta, godtgöra; inbringa, gifva igen; ~ one's self, hålla sig skadeslös, taga sin skada igen. ~e, fr., uttal lika, va. dets.; S. se följ. ~Mient, -mënt, S. jur. afdragande, innehållande (af en dei af skadestånd).

recourse, reko'rs, 5. återvändande, återkomst, återgång; tillflykt; jur. regress; hand. (växel)regress, rekurs, jfr ex.; to have ~ to, taga sin tillflykt till; anlita (list,

andras hjälp el. kassa, äfv. »flaskan»); väljda sig till, hålla sig till (for, för att få); hand. söka regress hos. recover, rekfiv'ur, 1. va. åter betäcka, recover, rěkuv'ur, 2. va. återvinna, återfå, få igen; återtaga, »rädda», »bärga»; taga

igen skada, förlorad tid etc.; hämta Sig fr&Tl,

i: note, è: do, nor, t: not, å: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 71rëööve?

I Talspråk. 1122 P Lågt språk.

rèctaügied

öfvervinna; uppfiska, hämta upp; taga in, indrifva, inkassera; återställa au lif, hälsa, krafter; jur. (söka) återvinna på lag-lig väg (med laga åtgärder), få sig till-, dömd (gum ~?/); (lyckas) uppnå, hinna till; vn. hämta sig, repa sig (from, från, efter; one's terror, surprise etc.; [äfv. of\ a disease); jur. få (ersättning o. d.) sig till-dömd, vinna (in a laivsuit, [i] en [civil] process), jfr va.; s. liten salut med sabel; ~ arms, mil. förr taga »färdigt gevär» från »lägg an»; ~ one's breath, (åter) hämta andan ; ~ a debt, få in cl. upp en fordran ; ~ one's feet, ~ one's legs, åter komma på benen; ^ one's health strength), återvinna hälsan (krafterna); one's fear (panic etc.), öfvervinna sin fruktan; ~

one's senses, komma till sans igen; ~ one's self, hämta sig, återvinna fattningen, sansa sig; samla sina tankar; repa sig, tillfriskna; a blow from lohich he never ~ed, från hvilket han aldrig mera repade sig (efter hvilket han aldrig blef den samme som förr); he icas ~ed from his disease, han hade repat sig från sin sjukdom ; ~ for goods, söka återvinna egodelar, jfr ofvan va. ^able, -abl, a. som kan återvinnas ei. återfås; som kan uppfiskas; som kan återställas ei. botas; som kan återfås på laglig väg, som kan indrifvas. ~ablene3S, -åblnès, s. åter-vinnelighet etc., jfr föreg. a. ~ee, -è', s. jur. person som ådömes att återställa ngt ei. att ersätta. ~er, -ur, s. en som återfår etc-; indrifvare, inkasserare (of debts). -o'r, s. jur. kärande som får (ei. söker få) sig ngt tilldömdt. ~y, -i, s. återvinnande, återfående; uppfiskande, upptagning; återställande (from sickness etc.), konvalescens, tillfrisknande; räddning; jur. tilldömande; common jur. förr brukligt sätt att få lagfart på egendom under form af egotvistemål; the ship töas taking her ~ to windward, ... tog en öfver-halning åt lovart (rätade upp sig igen efter en öfverhalning at lä): beyond past obot-lig; ohjälplig, för alltid förlorad, recreancy, r£k'rëånsi, s. feghet; trolöshet, recreant, -ant, a. feg; trolös, affällig; s. feg stackare (ci. förr niding); to tum ~ to, affalla från, bli förrädisk mot.

recreate, lékrëivt, l. va. ånyo skapa, nyskapa.

recreate, rëk'rëàt, 2. va. vederkvicka, uppfriska; lifva, muntra, förströ, gifva förströelse; vn. hämta vederkvickelse; re-kreera sig, söka hvila, förströelse, recreation, -a'sjun, (1.) s. vederkvickelse; förströelse; nöje, tidsfördrif; to read

for läsa förströelseliteratur, roa sig med lätt lektyr; by way of a little för att förströ sig en smula, recreation, rèkrëà'sjun, (2.) s. omskapelse,

ny skapelse, recreative, rëk'rëàtiv, a. vederkvickande, uppfriskande; roande, förströelse-. ~ly, -li, ad. som (till) förströelse, för ro skull. ~ness, -nes, s. vederkvickande, förströende ei. roande beskaffenhet, recrement, rëk'rëmënt, s. ngt odugligt som afsöndras, afsöndring, med. sekretion; affall, afskräde, skum, drägg; bärg. slagg.

~al, -'Al, ^itial, -isj'ai, ^itious, -isj'us, a. oren, afsöndrings-; skum-, slagg-, recriminate, rekrim'inat, vn. göra motbe-

skyllningar (on, mot : kasta beskyllning tillbaka på anklagare, anklaga tillbaka. [afv.ss. ra.]), recrimination,-nà'sjun, s. motbeskyllning, motanklagelse; accusations (complaints) and »»s, ömsesidiga beskyllningar ei. anklagelser, recriminative, -lv, se recriminatory. recriminator, rëkrim'mätür, s. en som gör motbeskyllningar. -i, a. motbeskyl-lande; innebärande en motbeskyllning; to set up a ~ case, väcka rekonventions-talan.

recross, rèkros', va. åter korsa, åter fara (tvärs) öfver (a passage etc.); ci'oss and fara (gå) kors och tvärs öfver; fara fram och tillbaka öfver.

recrudescence, rèkrodës'ëns, recrudescen-

Cy, -i, s. ett sårs uppbrytande ånyo; sjukdoms förvärrande efter dess aftagande. reCrU"

descent, -sënt, a. som åter går upp om

sår; som förvärras, jfr füreg. 5.

recruit, rëkro't, va. återställa, fylla bristen i, förnya; stärka, uppfriska krafter, lynne etc.; gifva nya krafter, åter förstärka; särsk. mil. rekrytera en här, förse med nytt manskap; vn. återfå krafterna, komma sig, hämta nya krafter, »taga» (ci. friska) upp sig (t. ex. lean cattle ~ in fresh pastures, äfv. ... få nytt hull ...); mil. rekrytera, anskaffa (värfva) n}rtt manskap; s. förnyelse, förstärkning, ersättning; mil. rekryt. ~er, -ur, s. en som rekryterar, värfvare. ~ing, -mg, prt.; s. se följ. s.; ~ officer (serjeant), (under)officer försedd med värfvarepatent. ~ment, -mënt, s. rekrytering, uppsättning (värfning) af nytt manskap, recrystallization, rekristaliza'sjun, s. om-kristallisering, recrystallize, - -'-liz, vn. om kristallisera, rectal, rek'tal, a. hörande till rectum. rectangle, 1-ëk'tångl, s. mat. rektangel. ~d, -d, a. rätvinklig.

rectangular, rĕktång'gülur, a. rätvinklig (figure, triangle, coordinate etc.). ~ity, -lar'iti, se reness. -li, ad. med ci.

(skara) i rät(a) vinkel (-lar). ~neSS, -nes, s. rätvinklighet. rectifiable, rektifi'abl, a. som kan rättas ei. beriktigas; mat. kem. som kan rektifieras. rectification, -fikå'sjun, s. rektifikation : rättande, beriktigande; justerande; kem.

rektifiering (renande i högsta grad gnm förnyade destilleringar); mat. kurvas afveckling, längd-bestämning (finnande af en rät linie som är lika lång som en gifven kroklinie). rectifier, -*- fiår, s. en som beriktigar, rektifierar etc.; rek-tifikator, destiiier. rektifikationspelare (ko-lonuapparat); sjö. instrument till bestämmande af kompassens missvisning (de-klinatorium); metallskifva (ei. ring etc.) för att motverka lokal missvisning, rectify, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) rätta, beriktiga; korrigera, justera; förbättra; kem. rekti'fiera, rena gnm upprepad destillering ; mat. rektificera, afveckla kroklinie, jfr ofvan.

rectilineal, rèktiiin ëai, se följ. a. rectilinear, rĕktilin'èur, a. rätlinig, ^ity, -ar'iti, s. rätlinighet. ~ly, -li, ad. i rät linie.

rection, rek'sjun, s. gram. rektion, styrande

af viss kasus.

rectitude, rek'tltud, 5. räthet rättskaffenhet, redlighet; riktigt omdöme, recto, rek'to, s. jur. se writ of right; boktr.

höger sida af en boköppning, rector, rek'tur, s. styresman }f<; eng. kyrk.

kyrkoherde med fullt åtnjutande af alla pastoratsrättigheter; skolföreståndare, rektor för allm. läroverk; Skoti. Frankr. Universitetsrek-tor; kat. kyrk. klosterföreståndare, superior. ~al, -ål, a. styresmans-; kyrkoherde-. ate, -åt, se ~ ship. ~ess, -es, s. föreståndarska. ~ial, -to'riål, se r^al. ~Ship, -sjip, s. en kyrkoherdes, rektors etc. befattning, >v,y, -i, s. en rector's pastorat; kyrkoherdeboställe (särsk. byggnad : prestgård); rektorsboställe, rectress †, -tres, se rectrix, lat., -triks, s. (pl.

-trices, -tri'sez) se)}C ~ess; zool. styrfjäder, stj ärtpenna, rectum, lat., rek'tum, s. anat. ändtarm, recule †, rek'ul, se recoil. recultivate, rèkul'tivåt, va. åter odla. recumbence, rekum'bens, recumbency, -i, 5. (tillbaka)lutande läge, tillbakaböjd (hvilande ei. liggande) ställning. reCUITJ-bent, -bènt, a. liggande, lutande; tillbakalutad; i hvila, overksam; sysslolös, recuperation, rĕkupurå'sjun, s. återvinnande; återvinnande af krafter, återställande.

rationalness

recuperative, rĕku'puråtiv, recuperatory,

-tiiri, a. återvinnande, syftande till att återvinna.

reCUr, reke'r, vn. återkomma, återvända, komma tillbaka (to, till); förnya sig, repeteras; åter förekomma; åter framträda, jfr ex.; återkomma efter vissa mellanskof (t. ex. om feber); taga sin tillflykt (to, till; for, för att vinna); that name will frequently ~ in the history of..., ... återfinnes ofta (förekommer upprepade gånger) i historien om ...; his fears ~red with tenfold violence, ... återkommo med tiodubblad styrka; this idea will ^ in (ei. to) the mind, denna föreställning återkommer i (för) själen (ei. kommer en i tankarna); ~ to, ko mm a åter till i sitt tai; tänka tillbaka på; anlita, jfr to have recourse to. ~rence, -éns, ~rency, -ënsi, s. återkommande, förekommande (regelbundet med vissa mellanskof); tillflykt. ~rent, -ènt, a. (regelbundet) återkommande; tillbakalöpande (nerve; verse-. vers, lika lydande, läst bakfram); mat. rekurrent serie. ~Sant, -sånt, a. her. rörande sig baklänges (t. ex. eagle, örn som vänder ryggen mot åskådaren).

recurvate, rĕkë'rvåt, va. se recurve; a. bot. äfv. ~d, -ëd, se recurved, recurvation, -vå'sjun, s. tillbakaböjning, recurve, rĕkè'rv, va. böja tillbaka. ~d, -d, a. tillbakaböjd. reCUrvirOSter, -irés;tur,

s. zool. fågel med tillbakaböjd näbb, jfr avocet. recurvirostral, -viros'trål, a. zool. med tillbakaböjd näbb. recurvity, -lti", s. tillbakaböjning. reCUI'VOUS, -us, se recurved.

recusancy, rĕk^zånsi, s. vägran, jfr nonconformity. reCUSant, -zånt, a. motspänstig, motsträfvig; envist vägrande att underkasta sig särsk. Eng. hist, under konungen el. statskyrkan, jfr nonconforming; s. en som hårdnackadt vägrar underkastelse (jfr föreg, a.) under konungen i religiösa ting; kyrk. se nonconformist, recusation, -zå'-sjun, s. vägran †; jur. jäfvande af domare, recuse †, -kll'z, va. jäfva domare.

red, red, 1. va. prov. reda (t. ex.: kamma håret); städa, ordna, sätta i ordning (äfv. med up) (t. ex. the house).

red, red, 2. a. röd (särsk. att märka l*Öd- i sms. is. af naturv. benämningar, hvilka dels återfinnas på senare delen af sms., dels äro sj äl flors t åe liga, hvarför här nedan blott valda ex. el. sms. upptagas); S. rödt, röd färg; rodnad; hand. se ~ fr (un der d. o.); tekn. sc ^-heat; pl. mål. röda färgtoner; pl. med. se menses; pl. rökt sill (kollekt.) jfr ^-herring; pl. Me röda» (jfr ~ republican)-, as ~ as fre, eldröd; as ^

as a turkey-cock, röd som en (kalkon-) tupp (i synen); to be &fV. vara röd i sjmen; to (grow el.) tum rodna; ~ arsenic, se realgar; n ash, bot. en amerikansk askart (Fraxinus pubescens); ~ balls,

röda kulor (3 sådana är skylten för pantlånare i London); ~ birch, bot. Betula nigra; ~ blood, »rödt blod» bild. för förnäm börd (jfr: »blått blod»); ~ COat. 1'Öd röck, jfr sms., särsk. se hunting-coat; the ~ cock, »den röda hanen» (elden, lågorna); ~ crayon, ~ lead-pencil, röd(krit)penna; the ~ cross, S:t Georgskorset (Englands sinnebild); ~ Currant, bot. röda vinbär (Ribes rubrum); ~ lead-ore, min. krokoit, kromblyspat; ~ man, (röd man) indian, pl. : ~ men, »rödskinn»; ~ maple, bot. en amerikansk lönnart (Acer rubrum); ~ mulberry, bot. Moras rubra; ~ oxide of copper, kopparoxidul (min. : cuprite)-, ~ pine, bot. Pinus resinosa; (a bit of)n rag, röd duk (klut), rödt tygstycke; biid. ngt som verkar (retar) som en röd duk på en tjur; ~ republican, röd republikan; the {R)n Sea, Röda hafvet; ~ (sea)-perch, se n-fish, senare bet.; ~ rid-ing-hood, »lilla rödlufvan» i sagan; ~ snow, bot. blodregn (en röd alg som färgar snön röd, Hæmatococcus nivalis); ~ tape, se sms. ~-ant, s. zool. rödmyra (Formica rubra). ~-antim0ny(-0re), s. min. antimonblende, röd mineralkermes (jfr ker mes-miner al). ~-back, s. zool. korsnäbb. ~-bay, s. se avocado. ~-beech, s. bot. rödbok (Fagus sylvatica). ~-berried, a. med röda bär. ~bird, s. zool. Tanagra (jfr Baltimore-bird o. oriole). ~-b00k, s. (the engelska statskalendern. ~-braSS, s. röd mässing, tombak; arv. koppar (i mots, tin mässing), abreast, 5. zool. rödbrösta, rödhakesån-gare, jfr robin. <-vbud, s. bot. se judas-tree. ~Cap, s. zool. steglitsa, jfr gold-finch; Skoti. ett spöke som huserar i gamla slott. ~

-Cheeked, a. rödkindad, rödblommig. ~C0at, S. rödrock (engelsk soldat). ~-C0ated, a. rödrockad. ~-C0pper, s. se red copper

•ore under detta ord. ~*deal, se under deal. ~eye, s. zool. mört, jfr rudd; Am. P ny, stark whisky. ~-eyed, a. rödögd. ~ -faced, a. röd i ansigtet. ~-fil*e, s. fyrv. röd bengalisk eld. ~-fish, s. zool. On-corhynchus lycaodon (en laxfisk l nordligaste delen af Stilla Hafvet); Sebastes viviparus i Atlantiska hafvets nordliga del utanför N. Amerika.

~-flecked, a. rödfiäckig. ~-gum, (1.)

ett slags brand i säd; med. ett utslag hos barn som ha ondt för tänder (: tooth-rash); (2.) se red gum-tree. ~-haired, a. rödhårig. ^-hand, s. her. upprätt öppen vänster hand; ap. ei. ad. på bar gärning is.

vid mord el. d. ~-handed, ap. jfr föreg.; a. rödhändt. ~-liead, s. rödhårig person; zool. en amerikansk andart (Aythea ame-ricana); bot. Asclepias curassavica. ~ -headed,a.rödhårig; rödhufvad. ~-heat, s. rödglödningshetta. ~-hee!ed, a. med röda klackar. ~-herring, s. rökt sill; P se ncoat. ^-hissing, a. fräsande het, glödhet. ~-hot, a. rödhet, glödhet. ~ -iron-ore, S. min. blodsten, hematit; äfv. tekn. rödbräckt järnmalm. ~IaC, s. bot. en art sumak (Rhus succedanea). ~-lakeS, s. pl. röda lackfärger. ~-lead, s. mönja. ~-leather, s. juktläder (-skinn). ~-let-ter, a. utmärkt med röd bokstaf; ~ day (förr: helgdag, helgondag), märklig dag som man ritar ett rödt kors för, bemärkelsedag särsk. lycklig. ~-|iquor, s. rödbeta, alunbeta vid kattuntryckning. madder, s. röd krapplack. ~-

niarl, s. rodin ärgel, F benämning för öfre lager af trias formationen. ^-metal, s. röd mässing, tombak. ~-oak, s. bot. rödek (Quercus rubra). ~ -ochre, s. röd (järn)ockra. ~-pole, s. zool. hämpling (Fringilla linaria); mealy F. borealis, ^-poll, s. se föreg. ~-r00t, s. bot. »rödrot» namn på flere växter ss.: stenfrö (Lithospermum arvense) m. fl., äfv. dets. som blood-root; äfv. ett amerikanskt tésurrogat

(: New-Jersey tea) (Ceanothus). ~-San-ders, se sanders, ^sandstone, s. geoi. röd sandsten. ~Sear, -sè'r, vn. vara rödbräckt om järn; s. rödbräckthet. ~ shank, s. »rödskank», »barbening» (is. fö rr öknamn på skotsk högländare); zool. rödbent strandsnäppa (Totanus calidris). ~Short, a. rödbräckt om järn. ~-Silver, s. min. pyrargyrit. ~-silver-Ore, s. min. rubin-blende. ~skin, se red man. ^-Skinned, a. rödskinnad, med röd hud. <x/-SON*el, S. bot. Vestind. en art Hibiscus. <V/Start, s. se ntail. ~-StOCk, s. byg. rödt glase-radt tegel. ~Streak, 5. ett slags rödstrim-migt äpple; däraf beredd cider. ~tail, s. zool. rödstjärt (Luscinia phænicurus). ^-tailed, a. rödstjärtad; rödsvansad. ~-tape, 5. rödt bindgarn; rödt kansli-silkessnöre); biid. byråkrati(sm); a. byråkratisk, kansli-. ~-tapery, ~-tap(e)ism,

-ta'pizm, s. ämbetsmannapedanteri, byråkratiskt omsvepssystem. ~-tapist, -tà'-pist, s. »man i verken»; pedantisk (byråkratisk) ämbetsman, ^-tombac, s. röd

tombaok (legering af 11 delar koppar o. 1 dei sink). ~top, s. bot. ängshven (Agrostis vulgaris), jfr herdsgrass. ~-vitriol, 5. min. koboltvitriol. ~-water, s. veter. blodpink-ning. ~wing, s. zool. rödvinge(trast) (Turdus iliacus). ~-winged, a. rödvingad.

~W00d, s. bot. ett kaliforniskt barrträd (Sequoia sempervirens); rödved (Ery-throxylon m. fi.); hand. furuvirke, jfr ~

-deal.

redact >j<, redakt', va. bringa i ordning, forma; redigera. ~eur, fr., -ë'r, s. redaktör, utgifvare. ~ion, -dak'sjun, s. ordnande; redigering. ~or, -ur, s. en som gifver ordnad förrn åt ngt. redan, rédån', s. fort. red an (öppet, framskjutande spetsigt verk, utgående vinkel, jfr flecke)) byg. utskjutande stödjemur på ojämn grund, redden, red'n, va. göra (färga) röd; kem. metall, glödga, gnm glödning drifva fuktigheten ur (a cupel); tekn. röka siii; vn. blifva röd, rodna, reddendum, lat., reden'dum, s. jur. undantag,

förbehåll angående hyra, arrende o. d. redder, red'ur, komp., reddest, -dëst, sup. af red. redding, -ding, (l.) s. rödt sommar-äpple.

redding, rëd'ing, (2.) prt. af red, 1.; s. städning etc. (jfr red, 1.; äfv. ~-up). reddish, red'isj, a. rödaktig, stötande i rödt. ~-brOWn, a. rödbrun. ~neSS, -nës,s.röd-aktighet.

reddition, redisj'un, s. återställande, återgifvande; tolkning, utläggning}^, red-ditive, -'ditiv, a. gram. svarande, svars-, reddie, rèd'l, s. rödkrita; rödockra; rödfärg (i Engl. vanl. om sådan hvarmed får märkas).

rede †, se read, 1.

redeem, rede'm, va. återköpa; hand. lösa, utlösa (t. ex. sina saker); inlösa, infria äfv. bild. löfte o. d., amortera; befria från inteckning; säga upp ett lån; friköpa; teol. återlösa, förlossa; godtgöra, upprätta, försona: ~ the day (jfr d. o.), slutligen vinna segern som varit nära att gå en ur händerna; ~ past errors, försona gamla synder gnm ett bättre uppförande; ~ One S fortune, åter vinna framgång, jfr ofvan ... day; ~ one's word (promise), infria sitt löfte; ~ time, taga igen förlorad tid; many foibles ~ed hy many and greater virtues, ... som uppvägdes af ...; a ~ing feature (t. ex. in Iris character), ett försonande drag. ~able, -abl, a. som kan återköpas, godtgöras, etc.; hand. som kan (skall) inlösas med klingande mynt; uppsägbar (loan). ableness, -åblnës, s. egenskap att kunna återköpas etc.. jfr föreg. ~er, -ur, s. åter-köpare, inlösare; befriare; teol. (: the (R)*S), Återlösaren, Förlossaren. redeliberate, rëdëlikruràt, vn. ånyo öfverlägga.

redeliver, redeliv'ur, va. lemna tillbaka; åter öfverlemna; åter befria. ~ance, -åns, s. ny befrielse. -i, s. tillbaka-

lemnande; nytt öfverlemnande; återbe-frielse, jfr föreg, redemand, rèdëmå'nd, va. återfordra; begära tillbaka; s. återfordrande. <vable, -abl, a. som kan återfordras, redemise, rèdëmi'z, va. jur. öfverlåta tillbaka (an estate)-, s. ny öfverlåtelse (tillbaka).

redemptible, rëdëm'tibl, a. som kan återköpas, inlösas etc., jfr redeem. redemption, rëdëm'sjun, s. lösköpning, befrielse; teol. återlösning, förlossning; jur. (in-)lösning (af pantsatt ei. intecknad egendom); hand. infriande. <v,er, -ur, s. en som lösköper sig. redemptive, rëdëm'tiv, a. lösköpnings- (jfr

föreg.), tjänande till lösköpning etc.; teol. återlösnings- (the ~ toork of Christ). redemptorist, rëdëm'turist, s-. kat. kyrk. medlem af redemptoristernas orden, redemptory, rèdèm'turi, a. betalad som

lösepenning, lösköpnings-, löse-. redented, rèdën'tëd, a. tandad, sågformig,

jfr indented.

redescend, rëdësënd', vn. åter nedstiga, redge, rèdj, 5. si. guld. redigest, rèdidjèst', va. åter ordna (i systematisk form), redintegrate, rëdin'tëgràt, va. åter göra fullständig; förnya, återställa, återupprätta; a. † förnyad, återstäld. redintegration, -gra'sjun, s. återupprättande; förnyande, återställande till sitt ursprungliga tillstånd, äfv. kem.(: af en kropp som blifvit upplöst).

redisburse, redisbe'rs, va. återbetala, rediscover, rediskuv'ur, va. åter upptäcka, redispose, rèdisp6'z, va. åter ordna, redisseize, 1-èdisè'z, va. jur. ånyo vräka, jfr disseize, redisseizin, -in, s. jur. förnyad vräkning.

redissolve, rèdizolv', va. åter upplösa, redistil, redistil', va. omdestillera. redistribute, redistrib'iit, va. omfördela; ånyo utdela, redistribution, -bu'sjun, s.

om(görande af skedd)fördelning; ny utdelning; the ~ bill, lagförslaget om ny indelning i valkretsar, redivide, redivi'd, ra. ånyo dela. redly, rëd'il, ad. så att ngt biir rödt. redness,

-nès, s. egenskap att vara röd, röd färg; rodnad; rödletthet; to heat to upphetta till rödglödning.

redolence, rëd olèns, redolency, -1, s. doft (-ande), vällukt, redolent, -lent, a. välluktande, doftande (of, af), redos †, re'dos, s. öppen spis, jfr reredos. redouble, rëdub'1, va. fördubbla (ofta allmännare : öka, t. ex. sina ansträngningar); oftare

upprepa; vn. fördubblas, starkt ökas ei. tilltaga; ofta upprepas, redoubt, redau't, 1. s. fort. redutt (mång-hörnigt slutet verk utan ingående vinklar; jfr äfv. reduct).

redoubt redau't, 2. va. frukta. ~able, -abl, a. fruktansvärd. ~ed, -ed, pp.; a. fruktad, fruktansvärd, redound, rèdau'nd, vn. eg. strömma (vältra) tillbaka som en bölja † ; nu, i allm. bet. komma tillbaka, falla tillbaka, återfalla (on, på); lända (to, till, t. ex. his credit, hnm till heder); flöda öfver, finnas i öfverskott|; s. återkastande (t. ex. af ljud) >j<; poet. återverkan, (medförande af) följd, frukt, redout, redau't, s. se redoubt, 1. redowa, böhm., rëdÖ'vå, S. ett slags polka el. masurka.

redraft, rèdriVft, va. teckna ei. skrifva om, jfr redraiü; s. ny kopia, ny afskrift; hand. retur(: åter)växel, redraw, rèdrå', va. ånyo (om igen) draga, afskrifva etc., jfr draw; vn. hand. draga returväxel.

redreSS, rèdrës', va. ånyo sätta i ordning etc., jfr dress }j< (dock tekn. : hacka [upp] kvarnstenar; draga gevär); ställa till rätta, afhjelpa (abuses, grievances, etc.); godtgöra (injuries), äfv. person: gifva upprättelse; s. (för)bättring >j<; afhjälpande (of abuses, of grievances); hjälp, bistånd; befrielse; upprättelse: beyond ohjälplig(t), som ej står att afhjälpa. ~al, -al, s. se föreg. ~er, -ur, s. afhjälpare; upprättare. ible, -lbl, a. som kan afhjälpas, botas ei. godtgöras. ~ive, -iv, a. afhjälpande, godtgörande; upprättande; befriande. ~leSS, -lës, a. utan hjälp; ohjälplig; utan upprättelse. ~ment, -mënt, s. se redress, s. redriven, redriv'n, a. drifven tillbaka, redsear, se under red.

reduce, redu's, va. eg. föra tillbaka, återföra till sin fürra plats (numera blott kir. : ur led gången lem el. bråck, i rätta läget); föra till, försätta i ott tillstånd, bringa (to, stundom into, i, till, t. ex. elände, jfr ex.); förvandla (to, till, vanl. ngt mindre, lägre, el. sämre; särsk.: högre [lnyntlsort till lägre, el. tvärtom, t. ex. ~ a

dollar to [« hundredJ cents, ei. ~ cents to a dollar); mat. kem. etc. reducera (: bringa till enklare cl. renare form), särsk. metallurg. : framställa metall (ren) ur föreningar, Utvinna (ren) metaii, utsmälta, utdraga etc.; afbilda i mindre skala (a design, a draft etc.); göra mindre (i eg. bet.: sönderdela, finare fördela, jfr ex.), minska, ofta: nedsätta (t.ex. [: slå af på] pris, el. värdet af mynt); draga af el. in på; försvaga (: in strength); inskränka;

bringa till underkastelse, betvinga, kuf-va, underlägga sig; särsk. intaga (ei. förmå att gifva sig) en fästning; tvinga,nödga, drifva, hänvisa (to, till); bringa, föra ([in] under [: to, stundom under] klasser, regler); ~ a coin, nedsätta värdet af ett mynt (myntreduktion); ~ the dislocation, kir. sätta lemmen i led; ~ an equation, alg. hyfsa en ekvation; ~ a figure, afrita en figur i förminskad skala; ~ a foi'tress (place, town) by famine, uthungra en fästning; ~ a fraction (dets. som: ...to the loioest terms), förkorta ett bråk; <v/ fractions to a common denominator, göra bråk liknämniga; 'v a metal by liquation, bärg. utsegra en metall, utvinna ... gfim ut-segring; ~ English money to French, förvandla engelskt mynt till franskt (evalvera ... i ... : uträkna värdet a/ en summa engelskt mynt i franskt); ~ the price by a crown, slå af en krona (på priset); ~ a square, mii. (åter)formera en fyrkant i kolonn; ~ one's terms, nedsätta sina framstälda vilkor ei. fordringar (anspråk, pris), äfv.: »slå af»; to ashes, förvandla till (lägga i) aska, i aiim. bränna upp, om eld förtära; ~ to beggary, bringa till tiggar-stafven; ~ to demonstration, bringarasonnc-mang till logisk bevisnings(slutlednings-) form (till fullkomlig evidens uppvisa sanningen af påstående); ~ to distress, bringa i nöd, till yttersta fattigdom ; ~ to misery (ruin), se föreg.; störta i elände, göra olycklig; ~ to order, bringa till (sätta i) ordning, bringa ordning (o. skick) i; ~ something (from theory) to practice, föra ngt (från teorien) ut i praxis, praktiskt tillämpa teorier; ~ to powder, förvandla (krossa, mala, rifva etc.) till pulver, pulverisera; <*sj to a pulp, förvandla (söndermala, krossa etc.) till en grötlik massa; ~ to the ranks, degradera till simpel soldat; ~ to reason, bringa med stränga medel till förnuft; ~ to servitude (slavery), lägga i träldom, trälbinda; ~ to subjection, bringa (tvinga) till underkastelse, betvinga, (under)kufva; ^ to luriting, »fatta i skrift», affatta skriftligt, uppteckna, uppskrifva; se vid. ex. under ~d, "t,pp.;

a. reducerad; förminskad; inskränkt; om person äfv. afmagrad, medtagen, »aftack-lad» i dubbel bet., jfr ex.; ~ circumstances, knappa(re) omständigheter; to be ~ to, reduceras till, bringas, förvandlas till jfr ofvan; smälta tillsammans (ihop) till (t. ex. nothing, intet : smälta bort); om person äfv. vara (»se sig») bragt till tillstånd, ei. drifven till, tvungen att taga sin tillflykt till, hänvisad till; ~ to despair,

bragt till förtviflan; (tin) to thin leaves, ... i form af tunna blad; ~ to a shadow (a skeleton), (ytterligt afmagrad o. blifven) blott en skugga af sig själf (sitt forna jag) ([till] bara ben och skinn); ~ in one's circumstances ei. (living) in ~ circumstances, (lefvande) i knappa (små) omständigheter; on a ~ scale, i förminskad skala. ~ment †, -mënt, s. återbringande, -förande. ~nt, -ënt, a. reducerande, inskränkande etc., jfr reduce; s. ngn ei. ngt som reducerar etc. ~r, -ur, s. reducerare. reducible, -lbl, a. reducerbar, återförbar, som kan bringas (to, till enklare form; [in] under regler etc.); som kan

förvandlas (to, till), reducibleness, -lbl-nës, s. egenskap att kunna reduceras etc., jfr ofvan. reducing, -ing, pvt.; a. \ sms. reduktions- (agent, kem. medel; scale, skala etc.); 5. reducerande (återbringande etc., jfr reduction); bringande (till lägre ei. enklare form); nedsättning, inskränkreduct, rëdukt', s. byg. (jfr quirJc) stycke ei. del in(ci. af)tagen från större

tomt, af sk ran löning; fort. redutt, samlingsverk (: verk inuti ett annat permanent verk, befäst reträttplats ss. sista tillflyktsort vid stormning).

reduction, reduk'sjun, s. mat. kem. etc. reduktion (jfr reduce); återbringande; försättande, bringande (to, till); förvandling

(särsk. mellan sorter, jfr ex.; into, to, till äfv. i annan form t. ex. poioder, pulp etc.); förminskning; inskränkning; afbildande ei. afbildning i mindre skala; betvingande, bringande till underkastelse; nedsättning (is. of price, i pris : afprutning; on, i, t. ex. the estimates of last year); afskrifning af en del; kir. sättande i led ei. på sin rätta plats; is. i tekn. sms. reduktions- (t. ex. compasses, flame etc.); ~ ascending, mat. förvandling till högre sort; ~ descending, förvandling till lägre sort; this map is a ~ of another, denna karta är en sammandragning af ..., är blott ... i förminskad skala; ~ of coins, myntreduktion (jfr dyl. ex. under reduce); ~ into (to) powder, pulverisering (jfr dyl. ex. under reduce); at a särsk. till nedsatt pris. reductive, rëduk'tiv, a. reducerande (jfr reduce o. reducing), reduktions-; s. kem. metan, reduktionsmedel. ~ly, -li, ad. gnm reduktion; i förminskad skala; i ringare grad; i korthet; till följd af förhållanden (förbindelser).

redundance, rëdiVdåns, redundancy, i. 5.

öfverflöd; för stor vidlyftighet i uttryckssätt;

biid. fyllighet, jfr föij. a. redundant, -dant,

a. öfverflödande•, aitror vidlyftig stil, pleo-

nastisk om uttryck; fyllig(t) klingande, äfv. mustig (t. ex. expletive). reduplicate,rëdu'plikat, va.fördubbla; upprepa, gram. reduplicera; a. fördubblad, reduplication, -ka'sjun, fördubbling; reduplikation. reduplicative, -iv, a. fördubblande; dubbel, upprepande, ree, ré, 5. se rei.

reebok, rè'bok, s. zool. en sydafrikansk anti-

lopart (Antilope capreolus). re-echo, rèëk'6, va. återkasta (ljudet af), låta genljuda; upprepa; vn. återskalla, genljuda (with, af); ljuda tillbaka (såsom svar); s. eko af ett eko, upprepadt eko; åter sk ali. reechy, rè'tji, se reeky.

reed,l-ècl, s. rö äfv. bild., bot. rör (i aiim., Arundo, L.), särsk. vass (Pragmites communis); rör

kollekt, till byggnadsändamål; poet. rörflöjt, herdc-pipa; poet. pil (gjord af rör); (tand, rör i) väfsked; rör, »blad» i klarinett, tunga äfv.

af metall i åtsk. dyl. mus. instrument; snick. liten

rundstaf. ~-bank, ~-bed, s. (en) vass, vassrugg. ~-bird, se foij. o. boblink. ~ -bunting, .<?. zool. säfsparf (Emberiza schæ-niclus). ~-bur, s. se bur-reed. ~-flute, s.

rörflöjt (orgelstämma). ~-graSS, S. bot. namn på åtsk. stora gräsarter; meadow mannagräs (Glyceria aquatica). ~-mace, se mace-reed. ~-maker, s. väfskedsmakare. ~-pipe, s. rörpipa; tungpipa i en orgel. ~ -plot, sc "»-bank. ^-sparrow, se bunting. ~-StOp, s. mus. orgelregister af tnng-pipor. ~-tube, s. särsk. art. antändnings-rör af vassrör. ~-W0rk, s. ngt gjordt af (vass)rör; mus. se *u-stop. ~ed, -èd, a. (be)täckt med (vass)rör; refflad (med utseende ss.) sammansatt af rör ci. små rund-stafvar. ~en, -n, a. af rör, rör-, vass-, re-edification, rèëdifika'sjun, s. återuppbyggande. re-edify, -ed'ifi, va. återuppbygga.

reeding, rè'eling, .<?. byg. beklädande (täckande) med rör; rör kollekt.; liten rundstaf; pl. prydnad af många små rund-stafvar breclvid hvarann. reedleSS, -lës, a. utan rör ei. vass. reedineSS, -inés, s. egenskap att vara: reedy, -di, a. full af vass; hes, sprucken, äfv. gnällig om rost (: tunn), instrument (: skrällig) ei. ljud (: låtande som en rörpipa), reef, rèf, l. s. kli ppref, rad af (undervattens-) skär; gruf. (is. Austral, guldförande) (kvarts-) gång; lurking (kedja af) blindskär, reef, rèf, 2. s. sjö. ref i segel; va. ref va; to have tro o down, gå med dubbelref-vade

segel. ~-band, s. refband (förstärkning tvärs öfver seglet där refhålen sitta). becket, s. refsejsing med knäfring ocb öga.

dt: note, o: do, å: nor, t: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dli: this, w: will, z: has.reef-cringle

F Talspråk. 1128 P Lågt språk.

refection

^•cringle, s. reflöddra. ^-earing, s.

stickbult. ^-hank, ~-|ine, s. refbändsel, reflina. ~-knOt, s. råbandsknop. ~-pen-dant, s. reftaljeskänkling.

refsejsing (liten tågstump hvarmed refvas).

-rope, s. se ^-tackle, s. reftalja.

~er, -ur, (1.) s. en som refvar, (ofta:) sjökadett; afv. (: reef ing-jacket) snäf sjömanströja.

reefer, re'fur, (2.) s. vrakplundrare, strand-tjuf.

reefy, rè'fi, a. (jfr reef 1.) full af ref ei. skär. reek, rèk, l. se rick.

reek, rèk, 2. s. rök, ånga, dunst; vn. ryka; stinka, osa (o/, af). ~y, -i, a. rökig; ned-rökt, smutsig; osande, stinkande, reel, rèl, s. härfvel, haspel; nystvinda, nystfot; repslagarehjul; rulle hvarpå ngt är uppruiiadtei. uppmiias; trådrulle; sjö. loggrulle; en liflig skotsk dans; ragling; vn. haspla, uppvinda garn o. d.; ragla, slingra, tumla hit och dit; fladdra om låga; va. haspla, härfla, uppvinda; afhaspla, afnysta (äfv. ~ off garn); a ~ of cotton, en trådrulle, en rulle fuii af tråd; ~ out, afhaspla, äfv. F »haspla ur sig> (t. ex. sånger); my brain det går rundt omkring för mig. ~ -OVen, s. roterande bakugn, re-elect, rèëlěkt', va. återvälja, omvälja.

o/ion, -ek'sjun, s. återval, omval, re-eligibility, rèëiidjibirlti, s. egenskap att kunna återväljas, re-eligible, --'-djibl, a. som kan återväljas, återvalbar. reeling, re'ling, prt. af reel; s. (af)haspling, (af)härfling off); raglande; ~ ripe, P stupfull.

reem, rèm, 1. s. bibi. »enhörning» (ett i Jobs

bok nämdt djur, som antages vara aurochs). reem, rèm, 2. va. skeppsb. uppdrifva (: utvidga) nåten i o. för drifning.

re-embark, rèëmbå'rk, va. åter föra ombord; vn.åter gå ombord, oration,-a'sjun, s. återinskeppning. re-embody, rèëmbod'!, va. åter införlifva. re-emerge, rèëmè'rdj, vn. åter uppdyka ei.

framträda, jfr emerge. reeming, rè'ming, s. sjö. uppdrifvande af nåten i ett fartyg. ~-iron, s. sjö. drefyxa. re-enact, rèënåkt', va. åter stadga, förordna; åter gifva iag gällande kraft. ion, -ak'sjfm, o-ment, -mënt, s. förnyadt stadgande, re-enforce, rèënfè'rs, se reinforce. re-engage, rèëngå'dj, va. ånyo förpligta, åter taga i tjänst (värfva etc.); förnya ett slag; vn. åter taga tjänst (värfning etc.) ; åter inlåta sig (i strid etc., jfr engage). ment, -mënt, s. nytt åtagande, jfr engagement.

re-engine, rèën'djln, va. förse med ny(a)

maskin(er). re-engross, rèëngr6's, va. åter renskrifva.

~ed, -t, pp.; a. särsk. pari., om en bill, efter (sista) läsningen Omredigerad och i slutlig form renskrifven, re-enjoy, rèëndjoj', va. åter njuta, re-enkindle, rèënkin'dl, va. åter (upp)tända. re-enlist, rèënlist'. va. åter värf va; vn. åter taga värfning. ~ment, -mënt, s. förnyad värfning.

re-enter, rèën'tur, va. åter beträda, åter

träda (komma, gå) in i (ci. på); gravering fördjupa; vn. åter inträda, ^ing, -ing, prt. a. geom. byg. in(åt)gående (angle); ~ polygon, mångsidig figur med en ei. flere inåtgående vinklar, re-enthrone, rèënthrè'n, va. åter sätta på tronen.

re-entrance, rèën'tråns, s. återinträde, re

-entrant, -nt, a. se re-entering. re-entry, rèën'tri, s. se föreg.; jur. förnyadt besittningstagande (t. ex. af jordegaren, om arrendatorn ej uppfylt arrendevilkoren).

reermouse, se rearmouse. re-establish, rèëståb'lisj, va. återupprätta, återställa; åter stadfästa. ~er, -ur, s. återställare, återupprättare etc. ~ment, -mënt, s. återupprättande, reeve, rèv, 1. s. zool. hona af brushane (jfr

ruff)- x

reeve, rèv, 2. va. (imp. O. pp. rove, rov) sjö.

skära in (: insticka en ända i ett block, o. d.).

reeve, rèv, 3. s. förman, fogde, uppsyningsman (numera blott i sms. [t. ex. j90r£-~] el. prov.) särsk. se doggy.

re-examination, rèëgzåmmà'sj un, s. förnyad

pröfning, undersökning ei. examen, re-examine, rèëgzåm'in, va. ånyo pröfva

(jfr examine). re-exchange, rèëkstjcà'ndj, va. åter utbyta ei. utväxla; s. nytt utbyte (växling etc.); återutväxling; hand. motväxel, återväxel, ricambio. re-expel, rèëkspël', va. åter utdrifva, re-experience, rèëkspè'riëns, va. ånyo erfara, ånyo pröfva på; s. förnyad erfarenhet.

re-export, rèëksp6'rt, va. åter utföra införda varor, reexportera; s. (--'-) återutförsel; reexporterad vara. ^ation, -a'sjun, s. re-exportering, återutförande ur riket, re-expulsion, rèëkspul'sjun, s. förnyadt ut-drifvande.

refashion, rèfåsj'un, va. omforma, omgestalta.

refasten, rèfå'sn, va. åter fästa, refect †, rëfëkt', va. förfriska, vederkvicka (med mat och dryck), ^ion, -fëk'sjun, s.

förfriskning, kroppens el. (bild.) själens stärkande med spis; lätt måltid; förfrisk-ningsställe, ställe där man kan få ngt till bästa. ~ive, -iv, a. vederkvickande, stärkande, jfr ofvan; s. förfriskningsmedel. ~0ry, -uri, s. förfriskningsrum; refekto-

rium (matsal i kloster).

refel t, rëfël', va. vederlägga.

refer, refe'r, va. återföra, -sända; (med to, till) hänvisa, hänskjuta; hemställa; hänföra (to, till, en orsak, en bevekelsegrund : tillskrifva : el. till en klass [vid indeluingl); VII. om sak hafva afseende, syfta (to, på : angå); hänföra sig (to, till); om person göra en antydning, anspela, syfta (to, på); vända sig (to, till), äfv. : »gå till» en kunskapskälla, se efter i, slå upp i en bok o. d.; åberopa sig (to, på); ~ one's self to, (hän)vända sig till; åberopa sig på; / ^red him to you, äfv. jag bad hnm vända sig till dig, jag gaf hnm anvisning på dig; <v, the case to -'s judgment, hemställa (öfverlåta) saken (målet) till ...s bedömande (utredande); ~ the reader to a note, hänvisa läsaren till en not; we ~ to our last, vi hänvisa till vårt .förra bref; he constantly ~red to his watch, han tittade oupphörligt på klockan; ~ back to the committee, återremittera till utskottet; se vid. ex. under referring. — able, rëfuråbl, se r^rible. ~ee, -é', s. jur. skiljoman (äfv. ss. titel på viss ämbetsman), mä-tisman; (äfv. sport, särsk. vid boxning) skiljedomare. ~ence, rëfurëns, s. (to, på) hänskjutande; hänvisning; åberopande; förbindelse, förhållande; afseende, hänsyn; häntydning; ngn el. ngt som hänvisas tin : person till hvilken man hänvisar

för meddelande af upplysningar om en(s förmåga, vederhäftighet etc.); ngn som kan rekommendera en (is. pl. »referenser», rekommendationer); ställe i en bok hvartill hänvisas; jur. hänskjutande till skiljoman; boktr, hänvisningstecken (: mark of ss. *, † o. d.); pl. hänvisningar, bi. annat »tecknens förklaring» å en karta; äfv. betj^g (to f urnish [: prestera] to character and abilities)', ~ bible, bibel med parallel-språk; book of ~ book, uppslagsbok (ordbok, konversationslexikon, o. d.); ~ has been made to his private character, man har fört på tal hans ...; the ~ is to ..., there is (a) ~ to... det häntydes på ...; lohich bears (ei. has) no ~ to ..., äfv. som intet har att skaffa med (ej står i ngt förhållande till) ...; to have ~ to, äfv. angå (jfr i aiim. refer to)-, by a ~ to ... it will be seen (ei. found), genom en jämförelse af (om man slår upp) . . . fram-

går ...; in ~ to, med hänsyn till, med afseende på; with ~ to, i fråga om, angående; without ~ to, utan (att taga) hänsyn till. ~endary †, -ën'dåri, s. mä-tisman; referendarie; tjänsteman som aflemnade svar på petitioner till regenten. ~ential, -èn'sjål, a. innebärande en hänvisning, hänvisnings-; hänsyf-tande, »allegorisk» (oath), ^entially, -ën'sjåli, ad. hänvisningsvis. <x/ment†, -mënt, (1.) s. se o,ence.

referment, réfurmënt', (2.) va. O. vn. (låta) jäsa ånyo.

referred, refe'rd, pp. af refer, referrer,

-rur, s. en som hänvisar etc. referrible, -ribl, a. som kan hänvisas ei. hänföras (to, till, äfv. : ... tillskrifvas en orsak; [: hän-

förbar] till, under en kiass). referring, -fl'ring,prt.; s. hänvisande; åberopande; häntydande; ~ to my last, is. hand. i bref med åberopande af min senaste skrifvelse.

refigure, refig'ur, va. ånyo afbilda, refile, rèfi'l, va. uppfila.

refill, rèfir, va. åter fylla, ref ind, refi'nd, va. (imp. o. pp. -found, -fau'nd) återfinna; åter röna.

refine, refl'n, va. rena, luttra; klara vätskor; rena, rektificera spritvaror; raffinera socker etc.; bärg. (raf)finera : färska järn (rättar efine); hvitsmälta tackjärn; gara koppar; af drifva silfver, bly; garfva stål; ske da guld, äfv. finbränna guld, silfver; Omsegra tenn; bild. förfina : förädla, ei. klandrande: göra raffinerad; vn. klaras, renas; förfinas, förädlas; affektera finhet; bruka spetsfundigheter, »göra sig mycket klyftig»; ^ on, förbättra, söka upphjälpa ei. förfina (an author). ~d, -d, CI. renad, ren, fin vara (t. ex. metall); förfinad, elegant; affekterad; raffinerad (äfv. cruelty o. d.); ~ copper, garkoppar; ~ lead, friskbly; ~ steel, garfstål; ~ sugar, raffinad; single ~ (sugar), hand. meliss. ~dly, -ëdli, acl. raffineradt, med tillgjord finhet, konstladt. ~dneSS, -ëd-nës, s. renhet; finhet; (tiiigjord ei. för stor) förfining, polityr biid., »raffinemang». ment, -mënt, s. tekn. luftring, klarning, renande, raffinering etc., jfr föreg, v.; renhet, finhet (renadt etc. tillstånd); förfining : hyfsning, fin bildning, äfv. »raffinemang»; spetsfundighet(er), hårklyfveri(er), »ngt sökt». ~r, -ur, s. en som renar, luttrar, förfinar etc.; (~ of iron) färskare; (~ of sugar) raffinadör; afdrifningsapparat; spetsfundig, subtil dialektiker, hårklyf-vare; fume, lead, blyrök; sweep, guidsm. kräts. ~ry, -uri, s. verk

(cl. Ugn etc.) för rening, färskning etc. (jrr

bi note, b: do, b: nor, bi not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.refinery

F Talspråk. 1130 P L> språk.

refluent

föreg. V.), bland annat (äfv. 'v-furnace) afdl'if-ningshärd, färskhärd, finhärd, jfr sms. af föij.; raffinaderi, refining, rëfi'ning, prt. refine; s. renande, luttrande, klarning, färskning, (raffinering, garfning, gärning, (om)segring etc., jfr refine. ~-boiler, s. salpetersjudnings-kittel. ~-cinderS, s. pl. färskslagg (siång-

järnssmedjeslagg). ~-fire, S. färskhärd is. för järn. ~-fOrge, S. se föreg.; ofta stångjärns-smedja; German »j,tyskhärd. ~-furnaCe, S. (se anm. vid följ.) drifugn; (~ for copper) gar ugn; färskhärd. ~-hearth, s. (ofta dets. som föreg.) fineringshärd; drifhärd; färskhärd. S. stickhärd (i pauschhärd för tenn)- <x,-slag, s. se ^-cinders; äfv. koppar-hyttslagg. ~-Still, s. petroleumdestille-ringsapparat. ~-veSSel, s. guidsm. test, drif skärf va. ~-W0rkS, pl. raffineringsverk i aiim., jfr refinery. refit, refit', va. åter utrusta; reparera, åter iståndsätta; särsk. sjö. kölhala ei. förbygga (a ship); Vn. reparera (sina skador, t. ex. om

en flotta). ~ment, -mènt, s. utrustning ånyo; reparation, iståndsättning. refix, rëfiks', va. åter fästa; ånyo fastställa, reflect, rëflëkt', va. knsta tillbaka (an eye on the past: glory, honour, on...); särsk. fys. återkasta, reflektera värme, ljus, ljud; återspegla; vn. reflektera (återkastaljus, värme etc); spegla, återspegla föremålen; återstudsa, reflekteras; reflektera, tänka särsk. tillbaka (upon, på : eftersinna, betrakta, öfvertänka, besinna, begrunda); betänka, (kunna) tänka sig (that, att); bild. återfalla (t. ex. om ära, tadel, on, på) ; bild. kasta skugga ei. en ofördelaktig dager (on, på : ställa i ett ofördelaktigt ljus, bringa nesa [skam] öfver, blifva [till] en skam för, ådraga tadel); göra tadlande anspelningar (on, på : yttra sig ofördelaktigt om, tadla, kritisera). ~ed, -ed, pp. reflekterad (light etc.); a. bot. tillbakaböjd; to be ~ on, vara föremål för klander. ~ent, -ënt, a. fys. reflekterad, tillbakafallande; se vid. ^ing. ~ible,-ibl. a. reflexibel, som kan reflekteras. ing, -ing, prt.; a. reflekterande, tillbakakast: in de ljus, värme o. s. v.; i vetensk. sms.

reflexions-; tänkande, eftertänksam; ~ circle, astron, reflexionscirkel; ~ mind, tänkande sinne (sinne fallet för begrundande); f\j mirror, reflexionsspegel; ~ telescope, spegelteleskop, singly, -ingli, ad. med reflexion; klandrande, ^ion, -ëk'sjun, s. fys. tillbakastudsande, återkastande, reflexion; återspegling, spegelbild; återsken, reflex; eftertänkande, besinning, betänkande, (efter)tanlce, betraktelse,

reflexion (on, öfver); nedsättande, kränkande anmärkning (jfrpersonal, ex.); kritik, klander; ngt nedsättande, nesa (upon, för), jfr ex.; it is a ~ on my family, det är en skymf (nesa) för to cast (a) ~(.s) on, kasta skugga på, nedsätta äfv.: klandra, yttra sitt ogillande öfver; to make göra reflexioner, anställa betraktelser (on, öfver); angle of ~, fys. reflexionsvinkel ; people of <v, människor med (förmåga af) eftertanke; (up)on (further) vid närmare besinnande (då jag öfverväger saken [närmare]); he was left to his own ^s, han öfverlemnades åt sina reflexioner (lemnades ensam att göra sina betraktelser öfver saken cl. hvad som förefallit ctc.).

~ive, -iv, a. reflekterande (jfr ~ing), eftersinnande, besinningsfull; reflektions-(mirror etc.); gram. reflexiv; the de tänkande människorna; of a ~ him, spekulativt anlagd, lively, -ivli, ad. genom reflexion; se vid. refiexively. ~iveneSS, a. egenskap att vara eftertänksam-

het. ~0r, -ur, s. ngn ei. ngt som reflekterar; fys. reflektor (spegel); spegeltele-skop; (lamp)skärm; ljudåterkastande tak öfver en predikstol o. d.

reflex, rè'flëks, a. vänd tillbaka, vänd inåt; medveten, härledande sig ur ei. åtföljd af medvetande; vänd emot ngt, tillbaka-verkande, reagerande; fysiol, reflex- (action, rörelse); mål. belyst af reflekteradt ljus; bot. se reflected; s. (äfv. rëflëks') se)fC reflection; mål. reflekteradt ljus, reflex; va. (rëflëks') se reflect, ^ed, rëflëkst', pp.; a. bot. se föreg, nihility, -ibil'iti, s. re-flexibilitet, egenskap att kunna reflekteras. "Jble, rëflèks'ibl, a. reflexibel, som kan reflekteras ei. kastas tillbak a om ljusstrålar etc. ~ion, rëflëk'sjun, se reflection. ~ity, rëflëk'siti, s. egenskap att vara reflekterad (återkastad), jfr vid. ibility. ~ive, rëflëk'siv, a. tillbakaböjd ei. syftande (gående) tillbaka om tanke o. d.; is. gram. : reflexiv. lively, rëflëk'sivli. ad. Jfr föreg, a.; gram- reflexivt. njveness, rë-flëk'sivnës, s. egenskap att vara ~ive.

refloor, reflo'r. va. lägga nytt golf i. reflorescence, rèflérës'ëns, s. ny (upp)blom-

string.

reflourish, reflur'isj, va. ånyo (uppblomstra.

reflow, rèflö', vn. strömma tillbaka is. om

tidvattnet, jfr ebb.

refluctuation, refluktua'sjun, 5. se följ.; ny

fluktuation, refluence, rëfiuëns, refluency, -i, 5. is. tidvattnets tillbakaströmmande (ebb), refluent, -ënt, a. strömmande tillbaka.

reflux, re'fluks, a. Se föreg, a.; reflex- (action, jfr reflex); s. tillbakaströmmande (is.: ebb); aiim. biid. tillbakagående, motströmning (ny strömning i motsatt riktning), äfv. omkastning, omslag (t. ex. in public opinion); the flux and ~ of the tides, tidvattnets stigande och fallande, flod och ebb.

refold, refo'ld, va. vika om igen, åter vika ihop; åter Lägga i de gnmia vecken.

refoment, rèfomènt', va. åter uppvärma etc., jfr foment.

refoot, rèfut', va. sticka vid (nya fötter i) strumpor; försko. reforest, refor'est, va. åter förvandla till

skog; åter plantera med skog. reforge, refo'rdj, va. omsmida; omforma, ombilda, omgöra. -ur, s. omsmidare; ombildare.

reform, refo'rm, va. ombilda, omskapa; förbättra, reformera; rätta, afhjälpa, äfv. afskaffa (t. ex. missbruk); mil. sätta påindrag-ningsstat, afdanka))<; (refo'rm) ånyo skapa, dana; mil. ånyo formera, åter-formera; vn. (refo'rm) bättra sig; s. (refo' rrn) omdaning; reform; särsk. moralisk (för)bättring; ~ out, utmönstra; to make <*»s in the army, göra (vidtaga) reformer inom armén; a ~ oj agriculture, en reform i jordbruket; to promise lofva bättring. ~-aCt, s. ny

vallag för parlamentsval. ~-bill, S. förslag

till parlamentsreform, jfr föreg. ~-SChool, s. uppfostringsanstalt för vanartiga barn, jfr ^atory. ~able, -abl, a. som kan reformeras. ~ado, -ä'do, s. munk som hyllar reform inom sin orden; officer ställd till disposition med anledning af ngt feif. nation, -a'sjun, s. förbättring, reform; kyrk. reformation; (reforma'sjun) nyskapning, ombildning; mil. ny förmering, återformering; ^ of abuses, af-hjälpande (afskaffande) af missbruk; ~ of criminals, fångars förbättring, 'v,-ative, -åtiv, a. omdanings-, syftande till omdaning (ombildning, förbättring), reformerande, reform-, ~atOry, -åturi, a. reformatorisk, reformerande; förbättrings-; s. förbättringsanstalt (t. ex. 1UVC-nile ... för vanartiga barn), korrektionshus. ~ed, -d, pp.; a. förbättrad, reformerad; kyrk. reformert; mil. på indragningsstat (tjänande kvar i regementet ei.armén ei.reserven men utan visst befäl); a sinner, en syndare som bättrat sig, en omvänd syndare. ~er, -ur, s. för-bättrare; reformvän; kyrkoh. reformator. ~ing, -ing, prt.; s. ombildande; reformerande, jfr mation-, to zoant tarfva,

reform(er). ~ist, -5st, s. reformvän; kyrk. reformert.

refortify, refo'rtifi, va. åter stärka ei. befästa.

refound, refau'nd, 1. va. åter grunda; lägga ny grund till; återupprätta, jfr re-establish.

refound, refau'nd, 2. va. smälta om, omgjuta, omstöpa; omdana. ~er, -ur, 5. (1.) en som omgjuter; (2.) återupprättare.

refract, refråkt', va. böja tillbaka i skarp

vinkel; opt. bryta ljusstrålar. ~ed, -hå,pp.; a. naturv. böjd tillbaka i spetsig vinkel, ^ing, -ing, prt.; a. (strål)brytande; re-fraktions-; s. se »»ion. ^ing-teleSCOpe, se ~or. ~ion, -alt's jun, s. fys. refraktion, strålbrytning. ~ive, -iv, a. ljusbrytande, egande förmåga att bryta ljusstrålar, ljusbrytnings-, refraktions- (index, exponent; power, förmåga). ~0r, -ur, s. opt. (astron.) refraktor (tub verkande gnm brytning med giasiinser). ~0rily, -urili, ad. motspänstigt. ~0riness, -urinës, s. motspänstighet, gensträfvighet; kem. min. svår-smältlighet etc., jfr följ. ~0ry, -uri, a. motspänstig, gensträfvig, tredsk, hårdnackad; »svårhandterliga, uppstudsig, oregerlig; kem. min. Svål*Smältl3g; min. äfv. hård (för hammaren); bärg. nödsatt malm ; tekn. äfv. eldfast lera etc.; s. motsträfvig, uppstudsig ei. oregerlig person, refrain, refra'n, 1. va. tygla, hålla tillbaka; afhålla sig från †; vn. afhålla sig (from, från : underlåta, låta bli); styra sig. refrain, refra'n, 2. s. refräng, omkväde, reframe, refrn'm, va. ånyo sätta ihop (jfr frame).

refrangibility, refrandjibil'iti, 5. fys. ljusstrålars brytbarhet. refrangible, refran'djlbl, a. fys. brytbar, jfr

föreg. ~ness, -nes, S. se föreg. S. refresh, rëfrèsj', va. förfriska, stärka, vederkvicka; uppfriska ärv. minnet; svalka; upplifva; vn. intaga nytt proviantförråd: skämts. (: ~ one's self) hämta nya krafter gnm att förfriska sig med mat etc. ei. gnm att hvila sig. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som förfriskar, uppfriskar o. s. v. ~ing, -ing, prt.; a. vederkvickande; uppfriskande. ~ingness, -ingnës, s. uppiif-vande, uppfriskande egenskap. ~ist, -1st, s. F suput, tutare. ~ment, -ment, s. uppfriskning; vederkvickelse; upphvil-ning (jfr horizontal, ex.); förfriskning (mat o. dryck); ~ room, buffet, refrigerant, refridj'urant, a. svalkande, af-kylande; s. med. kylande medel (omslag etc.). refrigerate, -rät, va. afkyla, svalka.

i; note, è: do, 6: nor, 6: not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z; has.refrigeration

r Talspråk. 1132 r Lågt språk.

regally

refrigeration, -ra'sjun, s. äfv. kem. tekn. afkylning; svalkning; tillverkning af konstgjord is. refrigerative, -ràtiv, a. kylande; svalkande; s. med. kylande medel; svalkande läkedryck, refrigerator, -ràtur, 5. af kylningsapparat; kem. tekn. kylare, kyl-fat, byg. kylskepp, kylrum etc.; isskåp; ångm. kondensator; ~ car, järnv. kylvagn för matvaror. refrigeratory, -ràturi,a. se föreg.

a.; S. kem. tekn. kylare särsk. vid destillering, jfr vid. föreg.; isrum i isfabrik; se äfv. refrigerative, s.

refringency, rëfrin'djënsi, s. fys. (strål)bryt-ningsförmåga. refringent, -djènt, a. fys. (strål)brytande. reft, rëft, 1. † o. poet. (imp. o. pp. af reave) se

bereft. reft, rëft, 2. s. se rif t.

refuge, ref'udj, 5. tillflyktsort (: place of tillflykt i aiia bet.: beskydd ei. ntväg, hjälpmedel, jfr ex.; va.)((beskydda; to find (a) finna en tillflykt (from, från : sätta sig i säkerhet för, undfly; at, in, på, i; in, i ett medel; with, hos ngu); to seek (ei. take) söka sin tillflykt (from, från, jfr föreg, ex.; at, ill, vid, i, jfr föreg.; with, hos en person: söka beskydd hos, jfr följ. ex.); taga sin tillflykt (in, till en utväg); to flee for nu to, fly till (och söka sin tillflykt hos); cities of bibi. fristäder. ~-har-bOUr, s. nödhamn. ~e, -è', s. flykting

(is. undan en allmän politisk el. religiös förföljelse, t. ex. the French after the revocation of the edict of Nantes), äfv. emigrant.

refulgence, rëfårdjëns, refulgency, -i, 5.

strålglans, klart, bländande sken. refulgent, -djënt, a. glänsande, strålande, klart skinande ljus, skimrande, blänkande (t. ex.

vapen).

refund, rëfånd', va. återgjuta)((; återbetala, återställa: hand. betäcka växel; (refund') åter fondera. ~er, -ur, s. återbetalare, återställare. ~ment, -mënt, s. återbetalning; ersättning, betäckning, refurbish, refe'rbisj, va. polera om, polera UPP;

refurnish, refe'rnisj, va. ånyo förse ei. anskaffa (etc., jfr furnish)', åter möblera, ommöblera, refusable, refu'zabl, a. som kan vägras, refusal, refii'zal, s. vägran, afslag, »nej», F äfv. »korg»; rätt att antaga cl. vägra (med of), jfr option; rätt att först välja (of, ug0> jfr pre-emption; he has given me the nu of the rooms till next week, han (uthy-raren) låter rummen stå (öppna) för min räkning till nästa vecka; to receive (el. meet with) a nfå afslag, få nej.

refuse, rëfü'z, va. (för)vägra ngn ngt, neka (ej vilja gifva el. bevilja, t. ex. samtycke, hjälp; to, ci. -ing, att gifva, göra ngt); säga nej till, af slå begäran, ej antaga anbud, försmå; tillbakavisa, afvisa (t. ex. a beggar); hand. utmönstra förlegade varor; mil. hålla Ul* slag-linien, behålla som reserv; vn. vägra, neka, säga nej; a. (rëfüs) bortkastad (ss.) värdelös, kasserad, skräp-; s. (ref'us) skräp, affall, afskräde; utskott äfv. biid. : drägg, afskum; bärg. fattig slagg; gruf. se attle; ~ one's self, neka sig (vara) hemma; ~ a person, säga nej åt ngn, afslå ngns begäran, tillbakavisa ngn; he ivas nud admittance, han förvägrades tillträde (fick ej slippa in); they nud him credit, de ville ej gifva hnm kredit (ei. tro hnm, jfr credit); ~ iron, järnskrot, -skräp. ~ -nOOds, s. i)l. hand. utskott(svaror). ~r, -ur, s. en som vägrar, afslår, refusing, -ing, prt.; a. vägrande, tillbakavisande; ~ the Supply, pari. anslagsvägran, refusion, refu'zjun, s. omsmältning; återställande, nydaning †. refutable, refu'tabl, a. vederlägglig. refU-tal -tål, se foij. refutation, -ta'sjun, s. vederläggning, refutatory, -tåturi, a. vederläggande, gendrifvande; mot-(t. ex. bevisning). refute, -fii't, va. vederlägga, gen-drifva anklagelse etc. refuter, -tår, s. vederläggare, gendrifvare. refuting, -ting, prt.; a.; s. vederläggande, regain, rega'n, va. återvinna, få igen; åter

nå ei. hinna till. regal, rè'gål, a. kunglig; regal; s. † ett slags liten orgel. iat.,-gå'lè, (1.) s. regale,

kungligt prerogativ. regale, rëgà'l, (2.) s. »kunglig» (präktig, festlig) måltid, kalas; va. regalera, traktera, präktigt undfägna (äfv. biid. : the ear, the eye etc., with, med); vn. (afv. ~ one's self) förpläga sig, kalasa, festa (on, på, med afv. biid. : »frossa på»); ~ one's eyes with, fröjda sina ögon åt (med), låta sina blickar frossa af (öfver, i); he nud us with some ...stories, han undfägnade oss med .. .historier. ~ment, -mënt, s. präktig traktering, undfägnad, kalasande, regalia, lat., rëgà'liå, s. pl. kungliga företrädesrättigheter; kungliga insignier, (riks)regalier; (ordens)insignier (tecken af ens värdighet); ~ of a church, en kyrkas af konung erhållna privilegier; stundom se patrimony. regality, rëgåriti, s. kunglighet, suveränitet; skoti. förr landsherrlig jurisdiktion (af konungen förlänad öfver vissa länderier); Lords of nu, innehafvare af länderier med /v», regally, rè'gåli, ad. (af regal) kungligt.

regard, rëgå'rd, va. betrakta, beskåda †; stå ansigte mot ansigte mot†; betrakta, anse (as, såsom); gifva akt på, lägga märke till; iakttaga; taga i betraktande, fästa afseende vid (på), taga hänsyn till (äfv. med that, att); beakta; hafva afseende på, vidkomma, angå>}<; s. blick †; uppmärksamhet, iakttagande; hänsyn, afseende; undseende, aktning (for, för); anseende; pl. (vördsamma) hälsningar

(t.0, till, jfr ex.); i skogslagstiftningen besigt-

ning, syn; ~ the person, »hafva anseende till personen», fästa afseende på

perSOnen(s yttre ställning i sitt bedömande); ~ one's wishes, fästa tillbörligt afseende vid ngns önskningar; he only the public interest, han är (i sitt handlingssätt) blott betänkt på det allmänna bästa, tager blott hänsyn till nyttan för det allmänna; ~ as useful, anse som nyttig; ~ what is right, taga hänsyn till hvad som är rätt; I ^ed myself as the lawful proprietor, jag ansåg mig vara rätter egare; she was <>ued with an unfavourable eye (ei. feelings) by ..., hon betraktades med oblida ögon (känslor) af ...; as ..hvad ... beträffar; (my) kind <\jS to ..., hälsa hjärtligen to have a ~ for, hysa aktning för ngn; äfv. F ej vara likgiltig för (hysa en inklination för); to pay (have) ~ to..., fästa (vederbörligt) afseende vid, taga hänsyn till; to pay jfr motsv. under respect; to

pay no ~ to, ej bry sig om, ej fråga efter, åsidosätta (t. ex. föräldrars befallningar); in ~ of, på grund af †; (oriktigt) i betraktande af, för ... skull, jfr följ.; in (with) ~ to, med afseende på, med hänsyn till; (i fråga, ei. äfv. handlande) om, angående; out of ~ for, af aktning (undseende) för; out of ~ to, af hänsyn till. ~ant, -ånt, a. her. seende tillbaka (med hufvudet vändt bakåt; efter subst., t. ex. lion feodal, lag. fäst vid jorden (villain, träl, lifegen). ~er, -ur, s. iakttagare; jur. skogsinspektör, öfverskogsuppsyningsman. ~ful, -ful, a. visande uppmärksamhet, undseende ei. aktning, som iakttager, tager hänsyn till (med of); uppmärksam (of, på); to be <"v» of, äfv. iakttaga; äfv. lyda, följa. fully, -full, ad. uppmärksamt; aktningsfullt. ~ing, -ing, prt.; prep. rörande, beträffande; s. beaktande; it is an alternative not worth ej vardt att tagas i betraktande (... »med i räkningen»). less, -lës, a. utan hänsyn, undseende ei. aktning (of, till; för); vårdslös, likgiltig (of, för : försummande, utan att fråga

efter ...); förbisedd, föraktad >j<j o* of

consequences (expense), utan att fråga efter följderna (kostnaden); to be ~ of, försumma, ej fråga efter, jfr to pay no regard to; (he rushed on) ~ how the rain pelted his face, utan att fråga efter att ... ~leSSly, -lësli, ad. vårdslöst, jfr föreg. ~lessness, -lèsnës, s. ouppmärksamhet, hänsynslöshet, likgiltighet (of, för), vårdslöshet, regather, regadh'ur, va. åter hop(ei. upp)-samla.

regatta, it., rëgåtfå, s. (pris)kapprodd ei.

-kappsegling, regeal, rèdjè'1, va. åter frysa till is; åter hopfrysa, regelation, -djëlà'sjån, s. förnyad frysning till is; återhopfrysning af

två isstycken.

regency, rè'djënsi, s. styrelse, regering, is. tillförordnad regering, förmyndareregering, regentskap (äfv.: samtliga medlemmar i en tillförordnad regering).

regeneracy, rëdjèn'urasi, pånyttföddhet. regenerate, rëdjën'uràt, va. ånyo alstra, förnya; teol. föda på nytt; a. frambragt ånyo; pånyttfödd (to become ~ness, -nës, s. pånyttfödt tillstånd, regeneration, -ra'sjun, s. förnyelse, återalstring, fysiol, nyalstring, reproduktion af en förlorad el. förstörd kroppsdel; teol. ny födelse;

baptismal pånyttfödelse gnm dopet (nya födelsens bad), regenerative, -IV, regeneratory -un, a. förnyande, egande kraft att förnya ei. åter(ny)alstra, förnyelse-; pånyttfödande. regent, 1-è'djënt, a. styrande, regerande

(särsk. i annans ställe, jfr queen-^J); s. styresman; regent(inna), riksföreståndare (-derska); styrelsemedlem (särsk. univ. : graduerad akademisk medborgare efter visst antal år); skoi. lärare i lägre klasserna; Am. i staten New York medlem af direktionen öfver allmänna läroverken; French F, ett slags fransk potatis. ~ -bird, s. zool. Sericulus chrysocephalus (en austral, fågel, ett slags oriole). ~eSS, -ès, s. regentinna. ~ship, -sjip, s. regent-värdighet; regentskap, jfr regency. regerminate, redje'rminat, vn. gro på nytt, skjuta nya skott, regermination, -nà'-sjun, s. nytt groende, ny knoppning, reget, l-ègët', va. (jfr get) återfå, regicidal, rëdjisi'dål, a. hörande till konungamord ei. till konungamördare, regi-Cide, -'-sid, s. konungamördare (särsk. i

eng. hist.: ngn af Karl I:s domare); konimga-mord.

regild, règild', va. (jfr gild) omförgylla, regime, fr., razje'm, ~n, lat., rëdj'imën, s. regeringssystem; anordning; faststäld ord-

ning; lefnadsordning, diet; kur; gram. styrande, rektion ; styrdt ord; low (strict) låg (sträng) diet. ~nal, rëdjirn'ënal, a. (jfr föreg, s., is.) lef nadsordnings-, die-tisk.

regiment, redj'iment, s. (jfr föreg.) mil. regemente; va. indela i ei. formera till regementen. -al, a. regements-; uniforms- (clothing o. d.). ~alS, -'ålz, s. pl. mil. (regem ents)un i form.

region, re'djfin, s. region i alia bet., trakt, nejd; viss (del af) rymd, område, krets; arv. luftlager. -ål, a. regions-, trakt-.

register, redj'istur, s. register i aiia bet.; lista, förteckning, längd, rulla (särsk. jfr pai'ish-nv); protokoll(sbok); registrator;

tekn. registreringsapparat (beräknande o. antecknande t. ex. cn maskins hastighet, effekt etc.); ång.

registermanometer (steam-pressure ~); tekn. inrattniug hvarmed ngt regleras : regulator, särsk. fiir (varm)lufttillträde : Spjäll; boktr, motsvarighet mellan kolumnerna (sidorna); mus. orgelregister(drag); mus. stämmas omfång; sjö. bilbref; va. (in)registrera, anteckna, uppföra (å en lista), införa (i en längd); pollettera resgods; post. äfv. rekommendera, jfr ex.; särsk. om instrument : visa (t. ex. the harometer low); patentera; vn. boktr, hålla register (motsvara hvarann, jfr ofvan); to keep a ~ of, hålla register etc. öfver; ~ed letter, rekommenderadt (ei. assureradt) bref. ^-measurement, s. sjö. (officiel) uppmätning; uppmätt drägtighet. ~-office, s. inskrifningsbyrå, -kontor, byrå där register föres; sjömanshus; i Edinburg riksarkiv; General (Zs!)~, statistiska centralbyråns afdelning) för befolkningsförhållanden (födda, döda, ingångna äktenskap o. d. : sammandrag af rikets »kyrkböcker»).

förr registerskepp. <v-stOve, s. ugn med reglerande ventiler ei. spjäll. ^-thermometer, s. självfregistrerande termometer, termometrograf. 'v-ticket, s. se seaman's ticket, o/ing, -ing, jirt.; a. i sms. register-, registrerings-, (självfregistrerande; s. (in-) registrering; boktr, se register. ~ship, -sjip, s. se registrar ship.

registrar, redj'istrur, s. registrator, en som inför ngt i en längd 0. s. v.; protokollsförare. (R)~-General, s. chefen för General Re gist er-office; returns, offentliga berättelser öfver befolkningsförhållandena (jfr General Register-office). Ship, -sjip, s. registratorsbefattning. /v,y, -i, s. se registrar.

registration, rëdjistrà'sjun, s. införande i en längd, inregistrering särsk. i mantalslängd (ei. »kyrkobok»), jfr öfv. register -Office (slutet).

registry, rëdj'istri, s. se föreg.; registratur; arkiv; protokoll)j<; ~ of court, dom-

b.ok'

regins, lat., re'djlUS, a. kunglig (t. ex. i titeln: (i2)~ Professor, innehafvare af en professur grundad på en kunglig donation).

regive, rëgiv', va. (jfr give) gifva tillbaka, reglet, reg'let, s. byg. etc. tunn, smal list;

boktr, regiett (längre mellanslag, tunt steg).

regnal, reg'nal, a. regerings- (t. ex. years). regnancy, -nånsi, s.regering; herravälde, regnant, -nant, a. regerande (jfr sms. af queen); herskande, rådande, regorge, rego'rdj, va. spy upp, kräkas upp;

ånyo slukad; poet. begärligt sluka regraft, regra'ft, va. ånyo (in)ympa. reg rant, regrii'nt, va. ånyo bevilja ei. förläna; åter tillstå; s. ny förläning af det

samma.

regrate, regra't, 1. va. mur. skrapa gammal

mur o. d.

regrate, regra't, 2. va. uppköpa matvaror för att åter försälja dem; vn. idka förköp (förr belagdt med straff). ~r, -ur, S. uppköpare,

förköpare (jur. äfv. regrator). regreet, regre't, va. hälsa ånyo; hälsa tillbaka.

regress, règrës, s. återvändande, återgång; rätt till återvändande (särsk. till återinträdande i ämbete); vn. (règrës') återvända, gå tillbaka, återinträda i sin förra stäiiuing. ~ion, régrèsj'un, s. återgång, tillbakagående. ~ive, règrës'iv, a. återgående, tillbakagående, regret, règrèt', va. sörja öfver; vara ledsen öfver, beklaga; ångra; sakna, känna saknad efter, längta tillbaka till; s. sorg (at, for, öfver), saknad (efter); beklagande, ledsnad ; ånger; längtan tillbaka till ngt; I ~ to say, det är med ledsnad jag får Omtala, beklagligtvis förhåller det sig så att ...; deign to accept my mottag uttrycken af min uppriktiga ledsnad (öfver hvad som förefallit); to feel ~ at (el. fOr) the LoSS of (ei .for having...), sörja öfver förlusten af (ei. att hafva ... : ångra ...); some of the invited were ill and sent (their) <^s, några af de inbjudna gästerna voro opassliga och sände återbud (beklagande att de ej kunde ha den äran); it is a matter of (deep) det är (mycket) att beklaga (: it is to he ~ted, ... beklagligt). ful >j<, -ful, a. bedröfvad; sorglig; ångerfull. stable, -abl, a. sorglig, beklaglig, regrowth, regro'th, 5. återväxt, reguardant, se regardant. regular, reg'uiur, a. mat. gram. mil. etc. regulier, regelbunden; regelbundet återkommande; regelmässig; (skeende ei. gjord

etc.) efter (»alla konstens») regler; särsk. nål. reglementerad, lagligen föreskrifven; reglerad; ordentlig (äfv. in, i); riktig (särsk. F jfr ned.), formlig, verklig; äfv. stadig, jämn, jfr ex.; F »riktig» (som rent af el. otvetydigt är...),

»äkta», »sannskyldig», »rejel», »fnllklappad» o.d., ärke-; s. kat. kyrk. andlig ordens medlem som aflagt munklöften; mil. soldat af stående armén, oftast i pl.: liniesoldater, -trupper (the ns arv. : »linien», armén i mots, till milisen); pU F tjurars andelar (af rofvet); ~ clergy, kat. kyrk. ordenspresterskap, jfr ofvan s.; a ~ devil, en riktig satan; a n frequenter, afv. en stamkund; ~ physician, legitimerad läkare; a n quarrel, en liktig (full) träta (öppet gräl); a ~ siege, formlig belägring enligt alla konstens regler med löpgrafvar etc.;

~ troops, reguliera trupper (af stående armén), linietrupper; ~ working, en maskins jämna gång; se vid. ex. uuder clock

-work. .—'ity, -lar'iti, s. regelbundenhet; ordentlighet; for sake, för ordningens skull. ^|y, -Ii, ad. regelbundet i aiia bet.; ~ every day, regelbundet hvarje dag (alla dagar). ~ness, -nës, s. (beskaffenhet af) regelbundenhet.

regulate, reg'ulat, va. reglera; ordna; lagbinda, gifva föreskrifter för ei. åt (t. ex. en patient); stadga, fastställa; uppgöra, bestämma; mek. ställa ur o. d., ställa in,

(in)rikta. regulation, -la'sjun, s. reglering; ordnande med regier, lagar, bestämmande; regel, föreskrift, förordning, pl. reglemente, statuter; a. \ sms. (särsk. mil.) reglementerad (t. ex. cap, sword, uniform : mössa etc. »enligt faststäld modell»), regulating, -ing, f>rt.; a. särsk. i sms. reglerings-apparat etc.; s. reglerande; ~ screic, ställskruf (mikronieterskruf). regulative, -iv, a. reglerande; ei. (särsk. Kant) regulativ. regulator, -ur, s. ngn som reglerar; ngt som reglerar, mek. regleringsapparat, regulator (af hvarjehanda form : hjul, krän, balans etc.); proberur (säkert gående ur); Am. frivillig

ei. väld domare och exekutor i en person

å orter där statens arm är vanmäktig.

reguline, rëg'ülin, a. regulinsk, regulus-(ren mctaii). regulize, -liz, va. reducera till regulus. regUlUS, lat., -lus, S. is. förr kem. regulus (återstod af ren metall i degeln), särsk. antimonregulus of antimony).

regurgitate, rege'rdjitat, va. (åter) uppspy

i aiim. bet.; utgjuta ei. kasta vätska tillbaka, låta åter utströmma; vn. utströmma tillbaka. regurgitation, -tà'sjån, s. tillbakaströmning; återuppsvälj ande (jfr re-ab-sorption) ; med. naturlig, lätt Uppkastning hos

späda barn.

rehabilitate, rehabil'itat, va. rehabilitera, återuppsätta, återställa ngn till hans förra plats, rang, anseende; återgifva äran. rehabilitation, -ta'sjun, s. rehabilitation, återupprättelse, återinsättning i förra värdigheten etc.

rehash, rèhasj', va. åter hacka, jn- hash; biid. uppkoka; s. ngt ånyo hackadt ei. till-lagadt, uppkok (äfv. biid. t. ex. of an old speech).

rehear, rehe'r, va. ånyo (för)höra; ånyo ransaka (i), upptaga ett mål till ny behandling.

rehearsal, rèhè'rsål, s. upprepande; uppläsning af en läxa etc., framsägande, återgifvande, berättande; teat, repetition; the play is under n, ei. is placed in ei. put in(to) n, ... under repetition.

rehearse, rehe'rs, va. upprepa, berätta; förtälja, besjunga bild., ngns makt, gärningar etc.; uppläsa (one's lesson); repetera särsk. teat.; examinera, förhöra }j<; ^ a ivord, skoi. böja igenom ett ord (i ordning upprepa alla dess former). ~r, -år, s. en som upprepar etc. rehearsing, -ing, prt.; s. se rehearsal.

reheat, rèhé t, va. anyo uppvärma is bärg., jfr äfv. weld, ^ing, -ing, s. uppvärmning, is. bärg., jfr äfv. Welding.

rehibition, rëhibisj'ån, s. jur. rehibition, återställande af ngt köpt till säljaren på grund af ngt fel, återgång af köp. rehibi-

tory, --'-tåri,«. inhibitions-; medförande rehibition (vice, fel i varan).

rehousing, rehau'sing, s. hand. återförande till magasin; kostnad för

rei, rè, S. rei (portug. myntenhet; 1000 ~s = omkr. 4 kr.).

reigle, rägl, règl, s. tekn. fals, ränna (för att

leda ngt som rör sig :) bana, Spår.

reign, ràn, vn. regera (over, öfver); herska, vara förherskande; s. regering, Regeringstid; kunglig makt; herravälde; rike†; ~ of terror, skräckregering; tyrants have commonly short ns, stränga herrar regera sällan länge; he ioho like a father held his som regerade faderligt; in (during, under) the ~ of, under ...s regering; in the of Elisabeth and James, under Elisabets och Jakobs regeringar.

reilluminate, reilo'minat, va. åter upplysa, reillumination, -nà'sjån, s. förnyad upplysning (illumination), reillumine, -lo'-

min, se föreg. V.

reim, boll. ty., rèm, S. i Kap rem af oxhud till tåg.

reimbursable, reimbe'rsabl, a. återbetal-bar, som skall återbetalas ei. amorteras (t. ex. in 10 years, på 10 år).

reimburse, reimbe'rs, va. återbetala, återgälda; amortera; hålla skadeslös, godt-göra, betäcka; särsk. hand. rembursera; ~ one's self, hålla sig skadeslös, göra sig betald (särsk. by a draft on, gnm en tratta dragen på en person). ~ment, -mënt,

s. återbetalning; ersättande; betäckning särsk. för en växel, rembursojV, -ui*, s. en som återbetalar, ersätter etc. reimplant, reimpla'nt, va. åter inplanta, reimport, reimpo'rt, va. åter införa (importera). nation, -a'sjun, s. återinförsel af

exporterad vara.

reimpose, reimpo'z, va. ånyo pålägga skatt o.d. reimpregnate, rèimprëg'nåt, va. åter befrukta, ånyo göra drägtig; ånyo impregnera; ånyo mätta en vätska.

reimpress, rèimprës', va. omtrycka. ~ion,

-prèsj'un, s. omtryck(ning) (: ny upplaga), reimprint, rèimprint', va. omtrycka, ånyo

upplägga ei. utgifva bok o. d. reimprison, reimpriz'n, va. åter fängsla, häkta. ~ment, -mënt, s. förnyad arrestering.

rein, rån, s. tygel &fv. biid., töm; va. tygla &fv. biid.; to double the se under double; to draw förhålla hästen, äfv. (om ryttare) stanna; to give the oj(s) to, gifva lösa tyglar äfv. aiim. bild.; to take the fatta tyglarna (äfv. biid. : regeringstömmarna, >styret», styrelsen, ledningen); to hold (keep) a tight ~ over, hålla i sträng tygel (tukt), »hålla kort» ei. »stramt»; without , otyglad(t); ~ back, rygga hasten, stryka med; ~ in, ridk. förhålla (låta hästen gå långsammare), äfv. bild. tygla, hålla tillbaka; ~ up, upplyfta hästens hufvud, reinaugurate. rèinå'giiràt, va. ånyo inviga, reincense, reinsëns', va. ånyo röka (med rökelse).

reincite, reinsi't, va. uppegga på nytt. reincorporate, rèink6'rp
reincur, réinkè'r, va. ånyo råka i. reindeer, ra'nder, s. zool. ren (Cervus tarandus); ~ moss, bot. »renmossa», renlaf (Cladonia rangiferina). reinforce, rèinfo' rs, va. förstärka; s. art. förstärkning (tjockare delen af en kanon); first kammarstycke; second tappstycke, foment, -mënt, s. förstärkning mek. etc.

ftfv. bild. af manskap.

reingratiate, reingra'sjiat, va. åter bringa i gunst.

reinhabit, rèinhåb'it, va. åter bebo. reinless, rà'nlës, a. otyglad, tygellös. reins, rànz, s. pl. njurar (is. bibi. t. ex. J am he which searcheth the o» and hearts)-, länder, trakten omkring njurarna; ~ of a vault, hvalfstöd, murar som uppbära ett hvalf.

reinsert, reinse'rt, va. åter infläta, införa ei. inflicka. ~ion, -se'rsjun, s. nytt inflätande ei. inflickande, reinspect, rëinspëkt', va. ånyo besigtiga.

~ion, -ëk'sjun, s. ny besigtning. reinspire, reinspi'r, va. ånyo inspirera; åter upplifva.

reinspirit, reinspir'it, va. åter upplifva. reinstall, rèinstå'1, va. åter insätta (jfr install). ~ment, reinstalment, -mënt, 5. återinsättande, reinstate, reinsta't, va. åter insätta (infunctions, in possession, etc.). ~ment, -ment, s. återinsättande, reinstation -stä'-

sj&n, se rö reg. S.

reinsurance,reinsjo'råns,s. återförsäkring; ny försäkring (jfr reassurance), reinsure, -sjo'r, va. återförsäkra, reassurera. reintegrate)fc, rèin'tëgrät, se redintegrate.

reintegration, se redintegration. reinter, reinte'r, va. ånyo begrafva, reinterrogate, rèintër'6gåt, va. åter tillfråga, åter förhöra, reinthrone, reinthr^'n, se re-enthrone. reintroduce, reintrodu's, va. åter införa, reintroduction, -duk'sjun, s. nytt införande, återinförande, reinvest, rèinvëst', va. åter ikläda, åter sätta i besittning, åter bel än a etc., jfr invest. ~ment, -mënt, s. nytt iklädande, nytt belänande, jfr föreg, reinvigorate, rèinvig'6ràt, va. återupplifva,

gifva ny styrka, reis, ar., ris, rès, s. höfding, kapten. ~-ef-fendi, -ëfën'di, s. turkisk utrikesminister, reissue, reisj'o, va. åter utgifva, åter utsläppa sedlar o. d. i rörelsen; s. ny emission (jfr issue). reiterate, reit'urat, va. ånyo el. oupphörligt upprepa; a.% ånyo upprepad. ~d, -ed, a. (se föreg.) idkelig. dly, -ëdli, ad. upprepade gånger, idkeligen. reiteration, -ra'sjun, s. (nytt) upprepande; boktr, sekundaform. reiterative, -iv, s. gram. 01'd uttryckande upprepande; ord bildadt genom reduplikation, ord grundadt på rim (t. ex. dilly-dally). reiver, re'vur, s. Skoti. prov: se rover. reject, rëdjëkt', va. förkasta; af visa, bortstöta; afslå anhållan; tillbakavisa (: kug-ga) examinand (~ from an examination)-, äfv. »gifva korgen»; a o,ed bill, pari. en afslagen motion, ^able, -abl, a. förkastlig. /v,er, -år, s. en som förkastar etc. ~ion, -ëk'sjun, s. förkastande, för-kastelse, tillbakavisande; afslag; äfv. >korg». /v^ive, -iv, a. förkastande, för-

kastelse-. ~ment, -merit, s. ngt förka-stadt.

rejoice, rëdjoj's, vn. glädja sig, vara glad, fröjdas, jubla (at, äfv. in, vid, åt, öfver); äfv. hafva att glädja sig (med in, åt: hafva den lyckan att ega); triumfera (over, öfver, t. ex. a fallen enemy); va. glädja, fröjda; ~ with them that do ~/ glädjens med dem som glada äro! to hejdat, glädja sig öfver. ~r, -ur, s. en som fröjdar sig. rejoicing, -ing, prt. af föreg, v.; s. fröjd, jubel; lustbarhet; ofta pl. glädjeyttringar, aiimänt jubel, rejoicingly,-ingii, ad. med fröjd och gamman, med jubel, rejoin, rëdjoj'n, va. åter förena ei. sammanfoga; åter förena sig med; åter uppsöka ei. sluta sig till etc. (jfr join), återse; genmäla, svara; vn. jur. afgifva svaromål på kärandens replik (jfr replication). ~der, -dur, s. genmäle, svar, replik; jur. duplik, svar på replik, rejoinf, redjoj'nt, va. åter sätta i led igen;

byg. fogstryka, rejourn †, redje'rn, se adjourn. rejudge, rèdjudj', va. ånyo ransaka, ånyo

(be)döma. rejuvenate, redjo'venat, va. föryngra, rejuvenescence, rèdjovënès'ëns, s. föryngrande. rejuvenescent, -ënt, a. föryngrande; blifvande ung på nytt. rekindle, rekm'dl, va. ånyo upptända; åter-upptända, ånyo uppegga; vn. åter tändas (ei. tända sig), relade, rela'd, va. lasta ånyo, omlasta. reland, rèlånd', va. o. vn. se re-embark. relapse, rèlåps', vn. oftast biid. falla tillbaka, återfalla {into, i, t. ex. into former errors, into vice); åter insjukna (into, i, t. ex. fever); s. återfall; recidiv; ~ from a state of grace, teol. falla ur nådaståndet; to have a ~ of one's complaint, hafva fått ett recidiv. ~r, -ur, s. en som återfaller etc. relapsing, -Ing, prt.; s. återfallande; ~ fever, ett slags hungertyfus. relate, rela't, va. förtälja, berätta (to, för); förbinda genom slägtskap ()J< utom i pp. se nedan);

vn. hänföra sig, hafva afseende (hänsyn), stå i förbindelse (relation) (to, till, på : angå). -èd, pp.; a. beslägtad (äfv. i allm. bet., t. ex. forces, Words), förvändt (to, med); closely (nearly) nära beslägtad. ~dneSS, -ëdnës, s. slägtskap, förvandtskap is. i aiim. bet. ~r, -ur, s. berättare, (sago)förtäljare. relation, rëlà'sjun, s. berättelse, redogörelse; förhållande (to, till); slägtskap (to, till); förvandtskap, gemenskap (to, med); slägting; jur. hänförande till (räknande från) en förfluten tid; he is a ^

of mine, han är en slägting till mig; to bear ei. have a ~ to, stå i ett visst förhållande (samband) till (äfv. »hafva att göra

med»); tO hold as\> tO, jfr föreg.; särsk. stå

i slägtskapsförhållande till; in ~ to, i förhållande till; with ~ to, med afseende på, beträffande. ~al, -ål, a. beslägtad; innebärande förvandtskap, förhållande ei. relation. 'vShip, -sjip, s. samband; förvandtskap, slägtskap; to claim with, räkna slägt(skap) med.

relative, rël'åtiv, a. m. gram. etc. relativ; som har afseende (to, på); mus. beslägtad (key, tonart); s. ngt relativt, korrelat; iog. relativ term; gram. relativt ord; slägting; o- terms, korrelata termer; benämningar uttryckande inbördes förhållande (ss. husbonde, tjänare) el. särsk. slägtskapsfÖrhållande; ~ to, (jfr ofvan) äfv. med hänsyn till, angående. ~ly, -li, ad. relativt; jämförelsevis. ~ness, -nës, relativity,---'iti, s. relativitet.

relator, rèlà'tur, s. jfr relater; jur. angifvare. relatrix, -triks, s. jur. angifverska.

relax, rëlåks', va. göra lös, göra slapp, slappa, lossa på, låta slakna; utjämna pannan(s veck); släppa (efter); minska ansträngning, dämpa ifver; lindra, mildra stränghet; förströ, låta hvila (the mind); med. lösa, laxera (the bowels); vn. blifva slak ei. slapp, slappas (in ardour, in discipline etc.); lindras; (få) hvila sig, förströ sig, jfr ofvan, ^able, -abl, a. som kan lossas ei. förmildras. ~ant, -ånt, s. med. laxermedel, ^ation, -sa'sjun, s. lossande, slappande, eftergifvande, minskning i stränghet, lindring; med. laxering; hvila, förströelse, vederkvickelse; a ~ of the throat, prestsjuka. ~ative, -åtiv, a. se föij.; s. % se **ant. ~ed, -t, pp.; ~ stomach, löst lif; a ~ throat, se ex. under mation. ~ing, -ing, prt.; a. lösande; med. laxerande.

relay, rèlà', 1. s. (ngt i förråd till) ombyte (is.: friska hästar ei. hundar); nytt skift, inträdande arbetslag af friskt (uthviladt) manskap; hästombyte, skjutshåll; àkerbr. träda; eiektr. telegraf, öfverdragare (relais).

relay, relä', 2. va. lägga om (a pavement; a roof: omtäcka). <v/ing, -ing, prt.; s. omläggning.

releasable, rëlé'zåbl, a. som kan befrias, jfr release, 2.

release, rele's, 1. va. ånyo utarrendera (jfr lease).

release, rèlè's., 2. va. lössläppa, lösgifva; släppa (one's hold, sitt tag); befria (from, från); försätta på fri fot; frikalla (from,

från förpligtelse); (med from) låta ngn slippa

6: note, è: do, è; nor, 6: not, à: tube, å: tub, di bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

P Talspråk. i 138 P Lågt språk.

arbete; låta fam, uppgifva fordran, anspråk, afstå ifrån; s. lössläppande; lösgifvande, försättande på fri fot; befrielse (from, från); frikallclse; förlossning i aum. bet.; eftergift, afstående, efterskänkande (of a right etc.); jur. öfverlåtelse af en rättighet; kvittering ror betald skuld; ångm. ångans utsläppande innan slaget är fullbordadt; we were for half an hour, vi fingo ledigt (voro fria) en baif timme; the hour of förlossningens timme; it will be a happy äfv. »det blir ett glädjelik».

-é', s. jur. person till hvilken öfverlåtelse sker. ~ me lit -mënt, s. se release. fN/P, -ur, s. befriare, jfr föreg. v.

relegate, rëPegàt, va. förvisa, landsförvisa, relegation, -ga'sjun, s. förvisning (på viss tid).

relent, rëlënt', vn. blifva mjuk, ei.lös, slapp, smälta; upplösas †; biid. mjukna, blifva • mild(are),ge mildare känslor rum, vekna, låta beveka sig, gifva efter; va. % npp-mjiika; mildra, beveka; a. † smält, upplöst; s. f uppehåll, dröjsmål, ^ing, -ing, prt.; s. medlidande. ~leSS, -lës, a. hård, obeveklig. ^leSSneSS, -lësnës, s. hårdhet, obeveklighet. relessee, rèlësè', se releasee. releSSOI*, -so'r, s. jur. person som öfverlåter ei. afstår ngt. relet, rélët', va. åter uthyra, åter utarrendera.

relevance, rërëvåns, relevancy, -i, 5. tiii-

- lämplighet, förbindelse med saken i fråga, användning, betydelse, gagn i ett visst faii; vigt, värde; lämplighet; Skoti. jur. tillräcklighet af ett bevis; to have

helgons kvarlefvor, aflefvor (reliker), relict, rërikt. s. efterlemnat maka, enka. /vedj -'ëd, a. jur. kvarlemnad, bar (om land genom vattnets undanfallande). *>J0n, -ik'sjun,

s. jur. land som blottats genom vattnets undanfallande. relief, rëlè'f. s. lättnad, lindring; undsättning (äfv. mil., jfr ned.); hjälp i arbete, i fara, i försvar, särsk. till att få sin rätt, Upprättelse; understöd, bistånd; fattigunderstöd (jfr parochial befrielse, ngt som befriar; mil. aflösning (from a post), vaktombyte, aflösningsmanskap, friskt manskap (jfr relay); upphöjning, framskjutande; fort. bröstvärns höjd(förhållande), anlag; konst-relief, upphöjdt arbete; aiim. biid. afstic-kande, kontrast; bold stark (hög) relief; high se high, sms.; low se bass-»»; to afford some to give a partial gifva någon lättnad, i ngn mån lindra, hjälpa; to bestow ~ on, gifva hjälp, understöd; to receive åtnjuta (fattig)understöd; a vigorous attempt was made for the ~ of the fortress, tt kraftigt försök gjordes att undsätta fästningen; to stand in ~ from, synas höja sig (stå upp ei. fram) öfver ei. mot, afteckna sig (skarpt) mot (: to stand out in sharp ei. strong ~ against); to bring out ei. to throw into strong starkt framhäfva gnm kontrast o. d.; with a sigh of med en suck af lättnad; to come to ...'s komma till ngns undsättning (och hjälpa ngn). ~ -committee, s. undsättningskomité. less, -lës, a. utan hjälp, utan understöd.

relier, reli'ur, s. en som litar ei. förtröstar (on, på).

relievable, rëlè'våbl, a. som kan afhjälpas ei. lindras; som kan (bör) hjälpas ei. få understöd.

relieve, rele'v, va. upplyfta, höja num. blott biid. : framhäfva gnm kontrast etc., låta synas upphöjd, göra framstående, gifva relief; trösta, lugna; lätta börda, lindra smärta, afhjälpa behof, brist etc.; bispringa, understödja, hjälpa (the poor, in dcaiger); befria (from ei. of a btirden)', förhjälpa till rätt, skaffa upprättelse; mil. aflösa

vaktpost, äfv. allm. byta ut ngn vid ett arbete ;

~ each other in ...-ing, byta ut hvarann i ..., tura om med att ...; ~ one of, hjälpa ngn af med; green the eye, grönt är godt för ögonen; to ~ the tedium of the journey, (för att) fördrifva tiden under resan; he felt han kände ngn lindring (lättnad). ~ment, -mënt, s. understöd, lättnad, lindring, hjälp. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som afhjälper, lindrar, etc.; aflösare; befriare; undsättare. relieving, -ing, prt. af föreg, v.; s. se relievement; ~ arch, se discharging arch; ~ army, undsättningshär; ~ officer, fattigföreståndare, fattigvårdssyssloman; the ~ officer,

si. pappa, ens far; ~ tackles, sjö. grund-taljor; stopptal jör. relievo, it., rèliå'vc>, rëlè'vë, s. konst, relief;

upphöjdt arbete, jfr relief med (de första) ex. relight, rèli't, va. ånyo tända; åter upplysa; vn. åter antändas, religion, rëlidj'un, s. religion, gudsdyrkan; gudsfruktan; to get P, bli omvänd. ~ism, -izm, s. (is. fanatisk ei. hycklande) religiositet: »pietism», »läseri». ~ist,-ist, s. religiös svärmare, bi gott människa, »pietist», »läsare». ~|gSS, -lës, s. religionslös; utan religion; irreligiös. religiosity -djios'iti, s. religiositet, religious, rëlidj'us, a. religiös i alia bet.; hörande till religion, religions-; andlig; gudlig (book etc.); gudfruktig, from, »kristlig»;

andaktsfull, andäktig (silence)-, sträng(t) samvetsgrann; ~ establishment, andlig (»from») stiftelse, inrättning; ~ house, se föreg.; äfv.kloster; r^ journey, vallfart, pilgrimsfärd. ~ly, -li, ad. (jfr föreg.) religiöst; samvetsgrant (t. ex. observed, iakttagen); ~ inclined, religiöst (andligt) sinnad, religiös, from. ~neSS, -nës, s.religiositet, fromhet; samvetsgrannhet. relinquent, rëling'kwënt, a. se relinquishing ; s. se relinquisher. relinquish, rëilng'kwisj, va. lemna i aiim. bet-öfvergifva; släppa (one'sgrasp, sitt tag); lemna ifrån sig, öfverlåta, afträda; låta fara, Uppgifva (t. ex. alt hopp, alla tankar på ...) ; afstå från föresats, fordran (: efterskänka); låta köp, aftal etc. gå tillbaka (äfv. ~ back)-, upphöra med; business, lemna (draga sig tillbaka från) affärerna. ~er, -ur, s. en som lemnar etc. ~ing, -ing, prt.; s. se föij. s. ~ment, -månt, s. lemnande, öf-vergifvande; afstående; uppgifvande, reliquary, rërikwåri, s. relikskrin, relikgömma. relique, fr., rëlè'k, s. se relic. reliquiae, lat., -lik'wie, s.pl. kvarlefvor, af-lefvor, jfr relic, pl. reliquidate, relik'widat, va. åter göra flytande; åter likvidera (jfr liquidate), re-liquidation, -da'sjun, s. ny likvidering (jfr liquidation). relish, rèrisj, va. finna smak i, tycka om; sätta smak på, gifva god, finare, förhöjd smak åt; vn. vara välsmakande, smaka (godt); vara angenäm,vinna bifall; smaka,hafva Smak (of, af); S. angenäm smak äfv. bild. : behag (förmåga att väcka välbehag); egendomlig smak, bismak (icke klandrande), bild. anstrykning (of, af); »krydda» (i allmht: ngt som gör ngt smakligt), kryddande (smaken förhöjande) tillsats; smak, tycke; high hög (stark) smak; stark krydda aiim. bild.; to give a of... to, gifva en viss smak (anstrykning) af ... åt; to have a n^for, hafva smak (tycke) för, finna nöje (välbehag) i; life has lost its lifvet har förlorat sitt behag (... har ej mer ngt lockande). ~able, -abl, a. smaklig, välsmakande, relive, rëliv', vn. lefva upp på nytt; va. †

återkalla till lifvet, reload, rèl6'd, va. lasta ånyo; ladda om. reloan, relo'n, va. ånyo utlåna; s. ny utlåning af detsamma.

relocate, relo'kat, va. åter uthyra etc., jfr locate, relocation, -ka'sjun, s. nytt anbringande; nytt uthyrande, förnyande af hyres- ei. arrendekontrakt, relucent, rëlo'sënt, a. poet. lysande, skinande, glänsande; klar, genomskinlig. reluCt >|<, rëlukt', vn. sträfva mot, göra motstånd. ~ance, ~ancy, -åns(i), s. mot-sträfvighet, motvilja (against, to, mot). ~ant, -ånt, a. motsträfvig, motvillig, ovillig; he was (ei. felt) ~ to (infin.), äfv. det bjöd honom emot att; he yielded a ~ consent, han gaf, fast motsträfvigt (ogärna), sitt samtycke (det blef svårt att vinna hans bifall, hvilket han dock slutligen gaf). ~ate †, -At, vn. se reluct.

relume †, rëio'm, relumine f, -in, va. åter

upptända ljus, jfr relight.

rely, rëli', va. (imp. o. pp. -lied, -d) lita, förtrösta (on, in%, på); ~ upon that (el. you may ^ upon it)! lita på det! ~ upon my utmost exertions! lita på (var viss om) att jag skall anstränga mig till det yttersta! do not ~ upon his coming, lita ej på (gör dig ej altför säker på) att han kommer; we can ~ upon the army to do its duty, vi kunna lita på att hären gör sin skyldighet; he may be -lied upon to do his utmost, man kan vara viss om (lita på) att han skall göra alt hvad han kan (därför); are these news to be -lied on? kan man sätta (full) tro till dessa underrättelser? remade, rema'd, (imp. O.) pp. (af remake) omgjord.

remain, rëmà'n, vn. stanna (hälst med utsatt tidsbestämning, t. ex. any longer; a week; äfv. till next morning; to dinner etc.), kvarstanna (at, in, på, i ett ställe; with, hos); förblifva, fortfara (att vara) (in a state, i ett tillstånd; under supervision, under

uppsigt; särsk. ofta med subst. el. adj. ss. predikatsfyllnad, jfr ex.); blifva kvar ei. öfrig, återstå (äfv. med for, to, jfr ex.); finnas kvar (särsk. i lifvet: ännu lefva, vara öfverlefvande; el. om saker Stå Uppe, hålla sig [uppe]), (ännu) förekomma; va. % (eiiipt. för ~ to ...) återstå för, vänta; s. kvarblifvande †; oftast i pl. : återstod (er), lem-

i: note, 6: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.remain

r Talspråk. 1140 P Lägre språk.

ningar, kvarlefvor; särsk. ngns »jordiska» (ei. »dödliga») kvarlefvor, »stoft»; pl. ngns efterlemnade verk (: skrifter : literary ~s); few noeä alive, få blefvo vid lif

(öfverlefde detta, kommo ifrån saken med lifvet) ;

~ firm, stå fast (äfv. förblifva orubblig, obeveklig); ännu liålla (sig) (uppe); ~ neuter, hålla sig neutral; ~ single, förblifva ogift; they <^ed friends, de förblefvo fortfarande vänner; he alone of his family, lian är den ende kvarlefvande af familjen (den ende af familjen som ännu lefver : the only one **ing of his family); he the same man T ever knew hirn, han förblifver samme ... man som jag alltid känt honom (sig städse lik, altjämt den samm q); where do you hvar bor du (hvar har du tagit in)? I r>u yours truly, i bref jag förblifver städse eder ...; three from five, (and) two ~(s), (tag) tre från fem, står två kvar; it (that) (still) to be proved, det

återstår ännu att bevisa (uppvisa); it f>js (to say) that, det återstår nu blott att säga, jfr följ.; it <v5 for me to tell you, jag måste ännu därtill säga er (en sak, nämligen) att (... härtill lägga ...); it that I ..., äfv. min enda utväg är nu att jag ...; it ~ed with him to make them happy, det blef sedan hans uppgift att ...; nothing nedfor him but to (infin.), han hade intet annat (äfv. : mer) att göra än att (äfv. : ... ingen annan utväg öfrig än att); nothing ~ed to be done, ingenting var mer att göra (åt den saken); that to be seen, (hur det atiöper) det är just det vi skola (få) se, det skall framtiden utvisa; there nothing of it, däraf återstår intet; here one argument, ännu ett skäl återstår att anföra; the ivorst of ali nued to come, det värsta af alt återstod ännu (... skulle ännu komma); this word in English dialects, ...finnes ännu kvar (har bibehållit sig) i engelska dialekter; that which shall be burned, det som ännu står (fins) kvar skall (hotande ei. befallande) brännas; ~ behind, stanna kvar; ^ over, blifva kvar (öfrig, öfver); at a distance, ~ in possession etc. (i allmlit 'v» med följ. prep. o. subst.) sc under d. o.; to ~ to be called for, på bref att af-lulmtas af adressaten, »pöste restante»; his bloody hans blodiga lik. ~der, -dur, s. återstod, lemning ofta i pl.; pl. särsk. (dödliga) kvarlefvor; mat. rest; jur. hemfallsrätt till egendom grundad i särskildt förordnaude i samma handling som bestämmer öfver eganderätten (i första hand) därtill. ~dei"'man,

8. person som eger hemfallsrätt, jfr föreg.

~ing, -ing, prt.; a. återstående; ännu kvarstående, ännu befintlig; öfverlefvande; (ofta ss. ap.) kvar, Öfrig jfr ex.; s. kvarblifvande,-stannande; förblifvande ; the ~ ten, de tio öfriga (kvarblifvande, återstående, äfv. öfverlefvande); the last ~ to me, den (det) sista jag har kvar; T have but 20 bottles blott ... kvar (öfver); be assured of my ever ~ your dutiful son (i bref), jfr ex. under remain (jag förblifver etc). remake, rëmà'k,V«. (jfr make) göra om. reman, rèmån', va. åter bemanna, förse

med nytt manskap (besättning), remand, rema'nd, va. återkalla)j<; hand. kontramandera; återsända, is. jur. skicka tillbaka en fånge i häkte i förbidan på vidare ransakning, (faktiskt nogare :) uppskjuta ransakning med (a prisoner) (ei. i ett måi) hvarvid denne antingen hålles häktad el. frigifves mot borgen : ålägga anklagad vid vite ny inställelse; s. återsändande is. jur. (jfr ofvan); (sittande i) ransakningshäkte; uppskof med måi i förbidan på vidare ransakning; he is kept under han sitter i ransakningshäkte (eller är förfallen därtill, jfr ofvan); the case is under målet är uppskjutet i förbidan på vidare ransakning. ~ing, -ing, prt.; s. återkallande, återsändande; ~ a prisoner, ransaknings uppskjutande, jfr ofvan. ~ment, -mènt, S. se föreg. S.

remanent f, rem'anent, a. återstående; s. återstod, lemning. remanet, -nët, s. jur. (jfr remand) uppskjutet mål, kvarliggande mål. remark, rëmå'rk, s. iakttagelse, anmärkning (on, öfver), äfv. yttrad anmärkning, yttrande; va. utmärka, beteckna †; iakttaga, (be)märka, lägga märke till; anmärka, väclca uppmärksamhet på, yttra en anmärkning (on, el. about, Öfver; tO, till); (rema'rk) märka om ei. ånyo; vn. (rema'rk) göra (sina) anmärkningar (on, upon, öfver): anmärka (på); it excited (occasioned) det framkallade (folks) anmärkningar; to make a yttra en anmärkning; let them make what they like, låt dem anmärka bäst de vilja; to occasion a particular ^ towards ådraga ngn en särskild (klandrande, obehaglig) uppmärksamhet; to offer (ei. pass) upon, komma fram med (göra, yttra) anmärkningar öfver (ei. klandrande: på); without offering any r>js on, utan att säga ngt vidare om (... anmärka på ei. mot); the meeting(, said he,) was still open for ordet var ännu fritt; open to ej fri för anmärkningar (ej helt och hållet tadelfri); worthy of värd att bemärka, beaktansvärd, anmärkningsvärd, märklig; his conduct has been n^ed upon with severity, bans uppförande (beteende) bar blifvit föremål för skarpa anmärkningar (strängt tad-ladt). ~ab!e, -abl, a. märklig, märkvärdig (/or, för), anmärkningsvärd; the ~ feature in the case, det märkliga i saken; to be ~ for, äfv. utmärka sig genom; there is nothing ~ in it, det är ingenting märkvärdigt med (i) den saken. ~ableness, -åblnës, s. märklighet, märkvärdighet, anmärkningsvärdhet. ably, -åbli, ad. märkvärdigt; i anmärkningsvärd grad, synnerligen; ^ well, utmärkt bra. ~er, -ur, s. iakttagare, an-märkare.

remarriage,-rèmarldj, 5. nytt gifte, remarried, -rid, pp. omgift, remarry, -i, va. (-ried, -d) ånyo bortgifta; gifta om sig med; vn. gifta om sig. re mast, rema'st, vn. förse med ny (a) mast (-er).

remasticate, rèmås'tikàt, va. omtugga, idis-la. remastlcation, -kA'sjnn, s. om tuggning, idislande. remblai, fr., rångblà', 5. (jord)fyllning, uppkastad jord o. d. remeasure, remezj'ur, va. mäta om. remediable, rëmè'dlåbl, a. som kan afhjälpas; som kan botas, remediably, -i, ad. så att det kan botas, ej obotligt, remedial, -dial, a. afhjälpande; botande; s. hjälp(medel); botemedel, remediate †,

-diat, a. se föreg. a.

remediless, rem'ediles, a. ohjälplig, obotlig sjukdom, skada; oåterkallelig dom †; overksam om hjälpmedel †. ~n6SS, -nés, S. obot-lighet.

remedy, rem'edi, s. botemedel (for, för), läkemedel (for, för, äfv. against)}C, mot); hjälpmedel; afhjälpande. bot, hjälp; jur. (: ~ at law) (lagliga medel att erhålla ei. fordran på) upprättelse ei. ersättning, regress; mynt. remedium; va. {iinp. o. pp. -died, -d) böta; afhjälpa; there is a ~ for everything, det fins bot för allting; the ~ loas tuorse than the disease, aiim. biid. detta blott förvärrade det onda (»sista villan blef värre än den första»); beyond (ei. past) obotlig(t), ohjälpligt); in ~ of, till afhjälpande af, för att råda bot på. remelt, rèmëlt', va. omsmälta, remember, remem'bur, va. minnas, hafva i minnet, ihågkomma, erinra sig; påminna †; omnämna †; the ff th of

November, begynnelseorden af en sång som sjunges af gatpojkar o. d. denna dag till åminnelse af

krutkonspirationen 1605 (jfr Gunpowder-plot); ~ to come! glöm ej att komma! ~ the waiter, sir, herrn kommer väl ihåg upp-passaren (med litet drickspengar); ~ me to him, hälsa honom från mig; if I ~ (rightly), om jag mins rätt; not that I nu, ej så vidt jag mins (kan erinra mig); these are things 1 am sure to detta skall jag aldrig glömma; ei. detta är ngt som jag iir säker på, jag är säker på att jag ej missminner mig därvidlag; he desires to be n^ed to you, han ber om sin hälsning till er; let it be ~ed that, må man ihågkomma (hafva i minnet) att; this will be ~ed against you, detta kommer att ligga dig i fatet (man skall i framtiden ihågkomma detta till din nackdel); he might

thereby be n^ed of his duty, detta torde lända hnm till en påminnelse (om hans skyldighet). ~able -abl, a. märklig, minnesvärd. ~ably)}s, -åbli, ad. till erinran; så att man kan minnas. ~er, -ur, .
remembrance, remem'brans, s. minne (i aiia sv. ordets bet., jfr memory); erinrande, återkallande i minnet, erinran, hågkomst; åminnelse; anteckning, urkund; minnestecken (-gåfva), minnesvård; erinring; ~ book, anteckningsbok, minnesbok; they still cherished an affectionate ~ of him, de hade hnm ännu i kärt minne; in ~ of, till åminnelse af; to put in ~ (bring to nu) erinra om; he gave him a watch as a token of ... till (ett) minne (af sig); within (since) my så långt som jag kan minnas. ~r, -ür, påminnare, ngn ei. ngt som erinrar; promemoria; sekreterare i the Exchequer. rememorative remem'orativ, a. påminnande.

re merge, reme'rdj, va. sjunka tillbaka.

remigrate >jc, remi'grat, vn. (in)flytta (i riket) tillbaka; återgå till ett föreg, tillstånd, re-migration, -gra'sjun, .<?. tillbakaflyttning,

emigrants åt e i' i n fly 11 an d e.

remind, remi'nd, va. påminna, erinra (of, om); ~ him of his promise, påminna hnm om hvad han lofvat; you shall never be n*ed of that by me, det är en sak som du aldrig skall behöfva vidare höra mig tala om (: »detta är nu glömdt»). ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som påminner; erinrande); påminnelse; F anmaningsbref. ~fu!, -ful, a. påminnande (of, om).

reminiscence, rëminis'ëns, rèminiscency,

-i, s. hågkomst, erinran; minne, s&rsk.

konkret: hvad man minnes, äfv. i pl. (painful, pleasant *vs); äfv. »eftersläng» af en sjukdom o. d.

reminiscent, rëminis'ënt, a. (med of) ihågkommande; erinrande (of om); s. % en som ihågkommer ngt. ~ial, -ën'sjål, a. erinrings-.

remiped, rëm'ipëd, a. zool. årfotad; s. årfo-tad insekt.

remise, rëmi'z, va. jur. öfverlåta; eftergifva, gifva tillbaka; s. öfverlåtelse, jfr release, 2.

remiss, remis', a. slapp, trög, slö, loj; ef-terlåten, vårdslös, försumlig {in, i).

remit, remit', va. återsända, hand. remittera, Öfversända, in- el. tillsända pengar el. Värdepapper; öfverlemna, öfverlåta; hänvisa, hänskjuta; släppa efter, låta slappas ei. aftaga, minska, gifva efter på, mildra; eftergifva fordian, efterskänka skuld; förlåta synd; vn. gifva efter, sakta sig, aftaga i styrka, i våldsamhet, mildras; ~ (of) one's vigilance, slappas i sin vaksamhet, låta sin vaksamhet slappas; the fever r>us, febern minskas (styckes gifva [ei. hafva gett] sig något»). ~ment, -mènt, s. återsändande, särsk. jfr remandment; eftergift, förlåtelse;)j< se stance. ~tal, -ål, s. återsändande; afstående, öfver-låtande. ~tance, -åns, s. hand. öfver(in-ctc.)sändande; (penninge)remiss. ~tent, -ent, a. med. remittent, tidtals aftagande (fever). ~ter, -ur, s. en som öfverlåter, gifver efter etc., jfr remit; hand. öfversändas, remittent; jur. äldre besittningsanspråks förklarande för giltiga. ~ting, -mg, prt..; s. remitterande etc., jfr ofvan ; efterskänkande. ~tOr, -ur, s. jur. öfversändas, remittent.

remix, rèmiks', va. blanda om igen.

remnant, 1-ëm'nånt, a.)j(öfrig; s. lemning,. återstod,lcvarlefva; (återstående) stycke, bit; smula; hand. stuf(bit).

remodel, rèmod'ël, va. omforma, ombilda; omarbeta.

remodify, rèmod'ifi, va. ånyo omdana, ny-gestalta, omskapa.

remollient))C, rëm6l'iënt, a. mildrande, uppmjukande.

remonetise, rèmun'ëtiz, va. åter göra till rikets (hufvud)mynt; ~ silver, återställa silfvermyntfoten. remonstrance, rënnWstråns, s. (mot)före-ställning, gensaga, invändning, protest; varning; framställning, uppvisande †; kat. kyrk. se monstrance, remonstrant, a. protesterande, framkommande med (ei. inläggande) gensaga; protest-; 5. kyrkoh. remonstrant, remonstrate, -stråt, va. % visa (jfr demonstrate)-, vn. göra (kraftiga) föreställningar (against, mot; with, inför, hos : allvarligt föreställa, förehålla, förevita ngn ngt). remonstration -strå'-sjun, s. föreställning, jfr föreg, remon-Strator, -stråtur, s. en som gör föreställningar, protesterar, remora, lat., rëm'orå, s. hinder †; zool. sug-fisk (Echeneis remora); kir. instrument att kvarhålla delar i sitt läge. remorse, rëmo'rs, 5. samvetskval, ånger; medlidande)f(; to feel (keen) oj for, känna ånger, hafva samvetskval öfver. ~ful, -ful, a. ångerfull. 'vleSS, -lës, a. utan samvetsförebråelser; samvetslös; hjärtlös, obarmhertig, hård, grym. — lessness, -lësnès, s. samvetslöshet; grymhet, obarmhertighet. remote, l'ëmo't, a. aflägsen i tid, rum o. bild.; fjärran, belägen långt bort ei. afsides, afskild från stora världen; fjärran skild (from, från), främmande (för); långt från ämnet; a oj kinsman, en slägting på långt håll; the o,st posterity, den aflägsnaste (senaste) eftervärld; a oj resemblance, en aflägsen (ei. svag) likhet; at no oj time, i en snar framtid; of which he has not the ojSt idea, hvarom han ej har den aflägsnaste föreställning; in the oj, i fjärran. ~ly,-li, arf.fjärran; vida (skildt); långt borta, på långt håll äfv. i förhånande, förbindelse, slägtskap o. d.; drf. äfv. : obetydligt,

ringa, föga; ~ affected, obetydligt berörd; it is oj possible that, det fins en aflägsen (ringa) möjlighet för att. neSS, -nës, s. afiägsenhet, (stort) afstånd äfv. biid., jfr föreg, a.; aflägset läge; F aflägsen ei. undangömd ort. remould, rèmold, va. omstöpa; omgestalta, remount, rèmau'nt, va. åter bestiga; åter montera, jfr mount; remontera; förse med ny(a) (frisk[a]) häst(ar); vn. åter uppstiga el. sitta upp; S. mil.remont (ny häst med ekipering); ny uppsättning; oj one's horse, åter stiga till häst. ~-officer, s. officer som har om hand remontering. ^ing, -ing. prt.; s. remontering; remon ter kollekt.

removability, rëm6våbil'iti, s. egenskap att kunna förflyttas ei. aflägsnas; afsättlig-het. removable, -'vabl, a. förflyttbar, som kan aflägsnas; afsättlig. removal, -'val, s. förflyttning; flyttning (t. ex. of a family, a house etc.); sjö. förhalning; aflägsnande, bortskaffande, undanrödjande &fv.: bäfvande, afhjälpande, botande etc., jfr följ. va.; afskrifning af Bkatter o. d.; afsättning, afskedande; aflösning, ersättande; pl. afv. afgång (t. ex. to replace ns by wreck etc.). remove, remo'v, va. förflytta, flytta (bort)

(t. ex. en byggning); aflägsna, bortskaffa, taga bort; undanrödja; afskrifva skatter o. <L; bäfva, böta en sjukdom, afhjälpa; afsätta, af skeda; vn. flytta sig bort, aflägsna sig; flytta med hela hushållet (into the country, ut på landet); s. (för)flyttning; aflägsnande (jfr removal); spel. drag, flytt(ning); ett flytt: afstånd för flyttning, mellanrum; slägtled; grad, steg, plats; skoi. flyttning; skoi. klassafdelning, ring, läslag; omläggning af en hästskog; maträtt s©m ombytes medan andra blifva kvar, »entrée»; ~ a cause by appeal, jur. vädja ett mål till annan rätt; ~ the cloth, duka af; ~ a man by death, undanrödja en människa; to n this impression from him, för att förtaga detta intryck hos hnm; to ~ any suspicion, för att afvända ali misstanke; they felt it impossible to n their looks, de voro ur stånd att taga sina blickar från (t. ex. honom); he <W continually from place to place, han flyttade oupphörligt från det ena stället till det andra; he nd out of the Engineers as lieutenant, han lemnade Kongl. Ingeniör-kåren med löjtnants afsked; the (i?)~,

skoi. gamla »qvinta» (realistafdelning el. särskild * afdelning för tröga gossar); Only one n OVer, bara ett steg högre (ei. bättre) än (nära på det samma som, ej stort bättre än); dark as he was, he was at least three ns from the African, ehuru mörk till hyn, var han likväl åtminstone genom trenne slägtled skild från den rena negern; to get one's ~ into a higher form, skoi. blifva uppflyttad (i högre klass); I cannot say in what exact n he is a cousin, but a cousin he is, jag kan inte säga huru nära slägt han är, men en slägting är han. ^d, -d, pp. aflägsnad, skild, af söndrad {from, från); a. aflägsen; far ~ from the original type, som aflägsnat sig långt från (vida skild från) urtypen; once n, (om slägtingar) antyder ett leds uppstigande el. nedstigande i slägtled, således: (first) cousins once n, en person och. hans kusinbai'n; a cousin to

the deceased, seven times n, en slägting till den aflidne i sjunde led (ofta nästan: ten [el. several] times n, om aflägsen slägtskap »som det behöfs en tunna krita för att kunna räkna ut»); jfr vid. cousin. ~dneSS, -dnës, se remoteness. -ur, s. en som flyttar, etc.; särsk. byggmästare som flyttar hus. removing, -ing, prt.; s. aflägsnande

etc.; afsättning, remunerabitity, remuniirabil'itl, 5. egenskap att kunna vedergällas; förtjänst, remu-nerable, --'-rabl, a. som kan vedergällas ci. förtjänar belönas, förtjänt, remunerate, --'-rät, va. vedergälla, belöna; betala, löna (for, för), remuneration, -ra'sjun, s. vedergällning, lön, godtgörelse, gengäld, remunerative,--'-rativ,

a. vedergällande rättvisa etc.; lönande (som

lönar sig), remuneratory, --'-raturi, a.

belönande, jfr föreg, remurmur, rème'rm&r, va. o. vn. poet. svara

med sakta sorl, svara sorlande, renage, rëruVdj, vn. Iri. icke bekänna färg i femkort.

renaissance, fr., renasa'ngz, s. renässangs; renal, re'nal, a. auat. njur-; ~ vessels, se

emulgent vessels under emulgent. renard, fr., ren'ftrd, 8. räfven i (djui)sagau.

renascence, renas'ens, renascency, -i, s.

återfödelse (t. ex. konstens : renässangs). renascent, -sent, a. förnyande sig; pånyttfödd, föryngrad. renaSCible, -sibl, a. som kan återfödas ei. danas på nytt. renavigate, renav'igat, va. åter befara ei.

segla öfver, rencounter, renkau'ntur, s. (arv. rencontre, fr., rangkong'tr) möte, sammanstötning; tillfällig skärmytsling, fäktning; va. stöta på, möta)(C; anfalla †; vn. stöta ihop, drabba tillsamman, skärmytsla. rend, rënd, va. {imp. o, pp. rent, rént) sönderrifva (-slita); splittra; rifva, rycka, slita lös. ~er, -ur, (1.) s. en söm rifver sönder ctc.

render, ren'dur, (2.) va. återgifva, återställa (oftast med back); öfverlemna, utlemna, uppgifva (med tip); gifva, lemna; afgifva dom, aflägga räkenskap, tacksamhets-betygeise, anföra skäl, framställa; återgifva en scen, en roll, en passage, tolka; öfver-sätta, återgifva (English into Swedish, engelska på svenska); göra (jfr ofvan gifva o. ex.; särsk. med ett subst, till objekt o. ett adj. såsom fyllnad, t. ex. a person toise); byg. brukslå, grofrappa (jfr ning); tekn. utsmälta fett, klara talg; vn. sjö. vandra, löpa, skära (klart) om en ända i ett block o. d.; s. öfverlemnande, uppgifvande †; afkastning; utgörande, (natura)prestation j ~ assi-

stance {help), lemna (sitt) bistånd, gifva hjälp; ~ a service, göra en tjänst; os thanks, hembära tack; ~ to Cæsar the things that are Ccesai-'s, gifven kejsaren det kejsaren tillhörer; Gocl ivill ~ to every man according to his deeds, Gud skall vedergälla (löna) hvar och en efter hans gärningar; see that nonereplace

utarrenderad (for, för: gifva i ränta, i arrende); black arrende i natura ei. dagsverken; luhite /v, arrende i reda (eg. silfver)pengar; what ~ do you pay ei. how much do you pay for ~ ? hur mycket betalar du i hyra (arrende)? ~ one's self out to, lega bort sig åt (ei. till att göra ngt); he n»ed this house of his neighbour for 100 £s, han hyrde ... af sin granne för 100 pund (om året); this house for a hundred pounds a year, detta hus gifver 100 pund i årliga hyror, <v;-ar--rear, S. resterande arrende (hyra). ~ -Charge, s. jur. intecknad jordränta. ~ -free, a. O. ad. hyresfri(tt). ~-iron, 5. af radsjärn. ~-ro!l, s. förteckning på ens inkomster af arrenden 0. a., drf. ofta i talesätt : »förmögenhet» (t. ex. G. B. succeeded to a long pedigree and a short fick i arf ett stort stamträd men en obetydlig förmögenhet [... arfvegods]). ~seck, -sek, s. jur. icke-intecknad, ouppsägbar jordränta, ^-service, s. jur. grundränta. ~able, -abl, a. som kan arrenderas etc., jfr rent, va. ~al, -ål, s. lista på (jord-) räntor, arrenden o. d. ~er, -ur, (1.) s. en som utarrenderar, uthyr; oftare en som arrenderar, arrendator, förpaktare, renter, rën'tur, (2.) va. (fin)stoppa, sy ei. sticka ihop (så att sömmen ej synes). ~er, -ur, s. en som hopstickar etc. renuent, rën'uënt, a. anat. (hufvudet) bakåt-dragande muskel.

ren ume rate, rè nu'mur åt, va. omräkna, renunciation, rënunsià'sjun, s. af svärj ande, afsägande (of the loorld etc., jfr renounce ex.), afstående; förkastande, förnekande, renverse, renve'rs, a.lier.upp- och nedvänd, reobtain, reobta'n, va. åter erhålla; återfå. ~ab!e, -abl, a. som kan återfås, återvinnas.

reoccupy, reok'upi, va. åter intaga ei. besätta.

reometer, se rheometer. reopen, reo'pn, va. åter öppna; åter upptaga (the case). reoppose, reopo'z, va. åter motsätta (sig), reordain, reorda'n, va. ånyo ordinera (till prest).

reorder, reo'rdur, va. ånyo anordna; ånyo

gifva befallning om. re0rdinati0n,i èoidina'sjun,5. förnyad prest-vigning.

reorganization, rè6rgånizà'sjün, s. omorganisation. reorganize, -o'rganiz, va. omorganisera, omdana, reotrope, se rheotrope.

rep, rep, a. med upphöjda ränder liknande

snören om tyg o. d.; S. så. beskaffadt tyg : 1'ips.

repace, rèpà's, va. åter gå ei. gå tillbaka

samma väg.

repacify, repas'ifi, va. åter lugna (pacifiera

etc., jfr pacify). repack, rèpåk', va. packa om i tunnor (t. ex.

fläsk).

repaid, repa'd, imp. o. pp. af repay. repaint, répà/nt, va. måla om; öfvermåla. repair, repa'r, 1. vn. begifva sig; förfoga sig; vända sig (to, till, for, för att söka); s. förfogande, begifvande sig; tillflyktsort; jagt. en hares lägel'; hvilostlind. repair, repa'r, 2. va. reparera, upphjälpa, upprusta, laga, iståndsätta; sjö.förtimra; återställa; godtgöra skada, upprätta, ge upprättelse för; ersätta förlust; s. reparation, lagning, iståndsättande; pl. reparationskostnader (: cos^[s] of ersättande; återställande, godtgörelse, upprättelse; underhåll af byggnad o. d. (dets. som keeping in godt stånd, jfr nedan; sjö.

förtimring; a loss not to be oued, en oersättlig skada; to (t. ex. the rigging), reparationer på; to make ~s, göra reparationer (lagningar), reparera; in äfv. under reparation (»borta på lagning»); in (good ei. proper) i godt (försvarligt) stånd (skick); to keep in hålla i godt stand gnm nödiga reparationer när så behöfves, underhålla; to get into få i försvarligt skick; out of förfallen, bo-fällig; i dåligt skick, klen, trasig; i olag. 'V.able, -abl, a. se reparable. ~er, -ur, s. en som reparerar. ~ing, -ing, prt.; a. reparations-; s. reparerande; ~ shop, re-pararationsverkstad. ~nient, -mënt, s. reparerande, reparation, repand, rëpånd', a. bot. bugtbräddad. ~0US,

-us, a. uppåt (ei. bakåt) böjd. re-paper, repa'pur, va. omtapetsera. reparable, rëp'åråbl, a. som kan repareras, återställas; som kan godtgöras ei. i aiim. upprättas (injury), reparabiy, -1, ad. så att det kan godtgöras, ej ohjälpligt, ej obotligt, reparation, repara'sjun, s. reparation, upp-lagning, iståndsättning; upphjälpande, hälsans återställande; godtgörelse, skadeersättning (for, för); ~ of honour, upprättelse; to make ~ to, gifva upprättelse; beyond ohjälplig (som ej kan iståndsättas ei. ersättas ei. godtgöras); för hvilket ingen upprättelse kan gifvas, reparative, rëpåråtiv, a. återställande, godtgörande, upprättande; s. ngt som återställer; ngt som godtgör ei. upprättar, upprättelse, repartee, rëpårté', s. kvickt, bitande ei.

dräpande svar (a ^ throws hitch a. johe

upon the joker)) vn. gifva kvicka svar; he teas quick at a ~ (ci. in his ~s), han var aldrig svarslös, hail viste alltid att »bita af» den som kom fram med ngt till-mäle.

repartition, repartisj'un, s. ny fördelning.

repass, repa's, va. åter passera, åter färdas öfver; vn. färdas tillbaka, so ex. under pass. ~aqe, -adj, s. återfärd, repast, rëpa'st, s. måltid; föda, mat; va. † bespisa; vn. † äta; a good ett godt mål (nied god mat); a poorreplace

replace, rëplà's, va. sätta, ställa ei. lägga tillbaka på sitt ställe; återinsätta (t. ex. in government); återställa, återbetala lån; ersätta förlust etc. (by, med), (kunna) träda i stället för j fylla ngns (ngts) plats, aflösa, efterträda ngn; utbyta; ombyta; omflytta)^; I beg to ~ this bill by another of longer date, jag anhåller att få utbyta denna växel mot en annan på längre tid (sigt); (put in a peg there) to ~ the want of a screw, för att göra tjänst i stället för en skruf som fattas; a ... such as money could hardly hvars make man ej kunde få (ei. som man ej kunde få ersatt) för pengar; he was ~d (in the office) by his son, han (afgick och) efterträddes af sin son. -t, pp.; a.; ~ crystal, kristaiiogr. afstympad kristall (hvars kanter el. hörn afstympats : ersatts af planer tillhörande annan grundform). ~meflt, -ment, S. åter(in)sättande; ersättande; kristaiiogr. af stympning, replait, rëplà't, va. ånyo vecka (i flere

veck ei. vikningar). replant, repla'nt, va. omplantera, ^ation,

-a'sjun, s. omplantering, replead, reple'd, va. O. vn. jur. åter plädera, åter behandla (ett mål), jfr plead. ~er, -ur, s. jur. (rättighet till) ny behandling af ett mål (ny plädering), replenish, replen'isj, va. (åter) (upp)fylla; påfylla; stoppa pipan på nytt; ladda (Ley den-jar s)\ multiply and ~ the earth, förökens och uppfyllen jorden. ~er, -ur, s. en som (åter) uppfyller; laddare, jfr föreg. ~ment, -ment, s. fyllande, fyllning; fyllnad; fullhet, (rikt) förråd, replete, rëplë't,a. uppfyld, (Öfver)full (with, med, af), proppfull, stinn; hotels ~ icith every luxury, ... rikt försedda med ali lyx (så is. i braskande annonsstil). ~neSS, -nës,

repletion, -ple'sjun, 5. (öfver)fullhet, öf-verfyllnad; afv. öfvermättnad; med. blodfullhet. repletive, -iv, a. (upp-, utfyllande.

repleviable, rèplëvlabl, a. jur. som kan återfås genom replevin; som medgifves ställa borgen i och för replevin, replevin, -vin, s. jur. (personligt käromål gående ut på) återtagande af gods som med orätt blifvit frånhändt ci. belagdt med kvarstad (medelst ställande af borgon för att saken skall blifva rättsligt behandlad, samt — om målet förloras — godset utlemnas); inlaga

ci. domstols utslag i replevisable -såbi, se föreg. a. replevy, -vi, va. jur. återtaga, återfå medelst replevin; gå i borgen för ngn i replevin; om domstol bevilja ngn (att ställa borgen i och för) replevin.

replica, it., rëp'likå, S. konst, replik (af mästarens egen hand utförd kopia af en tafla).

replicant, rëp^ikånt, a. replikant, genmä-lare.

replicate, rëp'likàt, a. bot. tillbakaviken; s.

mus. se repetition.

replication, rëplikà'sjån, s. svar, genmäle; återsvar, återljud, eko)j<; is. jur. kärandes genmäle på svaromålet, replik, replier, rëpli'ur, s. en som svarar, genmä-

lare; respondent, reply, rëpil', va. o. vn. (imp. o. pp. -plied, -d)

svara (to, på : besvara); särsk. jur. genmäla (on, på); s. svar, jur. genmäle; svars-skrifvelse (letter of r» to, besvara

(fråga, äfv. 1 allm., t. ex. fiendens eld); äfv. bemöta anmärkning etc.; tillmötesgå uppfordran, följa kallelse; he knows not ivhat to han kan icke svara därpå (står svarslös); to this there is no det är ingenting att svara härpå, härtill ges intet svar; to give a svara; I could make her no jag kunde ingenting svara henne (härpå); he received a ~ that ..., han fick till svar att ...; in till svar; an address in en svarsadress; he made 110 observation in han svarade intet härtill (stod stum); W. appeared in ~ to the summons, W. instälde sig på kallelsen; in ~ to, till (såsom) svar å ... (t. ex. your letter). ~ing, -ing, prt.; s. svar, genmälande; there loas no intet fans att svara härpå, repolish, repol'isj, va. ompolera. repone, repo'n, va. skoti. jur. återställa, återinsätta.

repopulation, repopula'sjun, s. återbefol-kande.

report, rëpoVt, va. rapportera, inberätta, afgifva berättelse om, redogöra för, föredraga, referera; anmäla (t. ex. at the custom-house, i tullen : deklarera; Jo,för j to the police, i polisen); berätta, förmäla, omtala; utsprida; vn. afgifva rapport ei. berättelse (to, inför, hos, t. ex. the House; on, öfver, angående); tjänstgöra som referent (for a neiospaper, åt, i, en tidning); anmäla (rapportera) sig (äfv. ~ one's self; to a superior officer, för en förman); s.

rapport, redogörelse, ämbetsberättelse; afgifvet utlåtande, yttrande (t. ex. pari. af ett utskott); anmälan;

tulldeklaration; meddelande; referat af ett tal, ett möte o. d.; pl. förhandlingar, jur. dombok; underrättelse, berättelse; rykte; dån, knall, smäll af ett skjutvapen, skott; ~ one's self ill, anmäla sig sjuk, sjnkrapportera sig; to be ~ed of, hafva (godt ei. ondt) rykte om sig (for, för);

i: note, è: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, zi has.report

he is *ued to have lost a large sum, hail eäges hafva förlorat en stor summa; strange things are n*>ed of her, besynnerliga rykten gå om henne; it is that ..., det förljudes, förspörjes, ett rvkte går, att ...; he was ~e<i absent, ban anmäldes såsom frånvarande; se ex. under progress; visitors f^ed (at the police -station), anmälde resande; current gängse rykte; folks prat, »pratet»; loose lösa rykten; ~ says (ei. has it) ei. the ~ is ei. there is a det går ett rykte, ryktet förmäler (that, att); to make (afv. a ei. one's) Sc ofvan vn.; to know a person by (ei. from) känna ngn ryktesvis, blott till namnet (»par renommée»); a man of good en man som har godt lykte (om sig); according to efter hvad som förljudes, enligt hvad ryktet förmäler (... ett rykte vet att omtala). ~er, -ur, s. en som inberättar etc., meddelare ; föredragande,referent; tidningsreferent, notisjägare; parliamentary riksdagsstenograf. ~ing, -mg, prt.; a.; s. rapporterande, redogörande; afgifvande af berättelse, rapport, redogörelse, referat; ämbetsberättelse, förhandlingar, jtr report, s. ~ingly, -ingli, ad. ryktesvis. ~0ria!, -o'rlal, a. referent-, reposal, repo'zal, s. hvilande; sättande af

lit o. d., jfr följ.

repose, rèpo'z, va. (ned)lägga†; lägga till

hvila, hvila, lugna; sätta förtroende, tniit (in, on, upon, till); anförtro; VII. (med On, upon, på) ligga, hvila äfv. om ting (t. ex. om bärgiagcr); hvila sig (from, efter); sofva; vara grundad (t. ex. upon facts), bero; lita helt o. hållet, trvgt (on, på); förlita sig; s. hvila; sömn; ro, lugn äfv. bild. ss. konstt. : lugn harmoni.; uppehåll, pans; ~ one's interests in the hands of a friend, lägga sin sak i en väns händer, anförtro vården om sina intressen åt en vän; (to say masses) for the ~ of his soul, ... för hans själs ro; in

reposit, repoz'it, va. nedlägga (i förvar), förvara; gömma (in, i); anbringa; deponera; kir. sätta, föra tillbaka i sitt rätta läge, jfr följ. -zisj'un, s. nedläggande

i förvar; (rè--'-) återsättande på sitt ställe, kir. i led (reposition). ~0ry, -iiri, s. förvaringsrum, -ställe, upplagsort; gömställe; (varu)lager, magasin, äfv.: butik, bod; matskåp; si. fängelse; ~ drill, mii. (öfning i) packning.

repossess, rèpozës', va. åter taga i besittning; åter besitta; ~ in, åter insätta i besittning af, återgifva; ~ one's self of, åter taga i besittning, åter bemäktiga sig. ~ion, -zësj'un, s. (tagande i) förnyad besittning.

repOSUre, repo'zjur, s. hvila, ro. repour, repo'r, vn. åter utgjuta, reprehend, rëprëhënd', va. tadla, klandra ngn (of, för : förekasta, förevita, förebrå, muntligen bestraffa ngn, ngt, t. ex. a per son of luxury); banna (for, för); anklaga, beskylla (of, för) †. ~er, -ur, s. tadlare, klandrare.

reprehensible, reprehen'sibl, a. klandervärd, straffvärd. ~ness, -nés, s. klander-värdhet. reprehensibly, -i, ad. ldander-värdt. reprehension, -sjun, 5. tadel, förebråelse, förevitande, tillrättavisning.

reprehensive, -siv, reprehensory, -suii,

a. tadlande, förebrående, innebärande tadel.

represent, reprëzënt', va. framställa i biid, i tal; beskrifva)^; (vara ämnad att) betyda, föreställa i aum., äfv. fil. (: reproducera förut häfd föreställning) äfv. : gifva ngn föreställningar (that, att ...), förehålla (something to a person, ngn ngt); framhålla, påpeka bild. (t. ex. vigten af . . .); uppföra ett skådespel; spela en roii; företräda, representera, vara i stället för, vara ombud för. ~able, -abl, a, som kan framställas ei. representeras. ~ant, -ånt, a.

representerande; s. >j< se native. ation, -a'sjun, s. framställning; föreställning i flere bet.; representation teat. o. polit. : representantförsamling; to make strong r\us to a person, göra ngn kraftiga föreställningar. ~ative, -åtiv, a. (med of) framställande, föreställande (ngt); vetensk. typisk, passande till typ (för); representerande; fil. reproduktiv; s. framställning, bild, afbild; typ för ngt; framställare af en roii; jur. o. aiim. ställföreträdare, ombud, representant i aiim. bet. särsk. polit. (of, för); House of särsk. Am. un-

derhus, folkvald kammare i kongressen el. i en stats lagstiftande församling. ~atiV6ly,

-åtivli, ad. såsom el. genom ställföreträdare; på ett representerande (typiskt) sätt. ~ativeness, -ativnës, s. typiskhet, jfr föreg, ci.; ei. föreställningsförmåga. ~er, -ur, s. framställare; representant, ombud)jc ^ment †, se mation.

repress, rëprës', va. undertrycka (t. ex. ett leende); dämpa, kufva uppror etc.; hålla tillbaka, hejda, hämma, tygla biid. ~er, -ur, s. undertryckare. ~i0ll, -esj'un, s. undertryckande, dämpande; biid. tygel, band;

k: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: lier, 1: fine, 1: fin, |j fir,repression

(under)tryckthet, (för)tryck. ~ive, -iv, a. undertryckande, dämpande; hämmande.

reprieve, repre'v, va. gifva frist, andrum (tillfällig befrielse, from, från); bevilja uppskof (med straff is. dödsstraff); benåda till lifvet; 5. frist, rådrum; uppskof (med dödsstraffs verkställande); benådning till lifvet; to be for transportation, få dödsstraffet förvandladt till transportation, reprimand, rep'rimand, ---', va. skarpt (o.

offentligt) tillrättavisa, banna upp, näpsa, gifva en skrapa (for, för); s. skarp tillrättavisning, näpst, skrapa, bannor, reprint, reprint', va. åter intrycka ei. inprägla; omtrycka, trycka ny upplaga af; s. (re'print) omtryck, ny upplaga; (sepa-rat)aftryck, särtryck; eftertryck is. af en

bok i ett annat land.

reprisal, repri'zal, s. återtagande (is. tagande af ngt från en fiende för att hämnas); vedergällning, pl. repressalier; to make (äfv. ‡ take) nus upon, utöfva repressalier på (mot).

reprise, repri'z, va. † återtaga; vedergälla; s. se † reprisal; sjö. återtagen pris (eröf-radt fartyg); pl. jur. onera å en fast egendom; pl. hand. afdrag genom restantier, reprize, repri'z, va. sätta nytt pris på, omvärdera, reprizes, se reprise, pl. reproach, rèprdrtj, va. förebrå (for, för);

(med with) förevita, tillvita (ngn ngt); utfara mot, smäda; s. förebråelse; skam, skamfläck (of, to, för); pl. smädelser, kränkande tillmälen; to be ~ec/ with ..., blifva tillvitad ...; at a time when the English name was a ~ ..., då det var en skam att heta (: vara) engelsman; he was a ~ to his family, han var en skamfläck för sin familj; to bring (draw down) ~ upon, draga nesa öfver; to incur ådraga sig (välförtjänt) tadel; free from upphöjd öfver (alt) klander; a name of ett skymfligt vedernamn ei. öknamn; a term of ett smädligt uttryck; not a word of ej ett ord af (till) förebråelse; (the knight) without fear and without utan fruktan och utan tadel. ~able, -abl, ».klandervärd; skamlig. ful, -ful, a. klandrande, skymflig, smädlig, lasteligt tal; neslig, skamlig. fulness, -fulnës, s. smädlighet; skamlighet. oJeSS, -lès, a. klanderfri. reprobate, rèp'rèbàt, a. odugligt; förkastad, (moraliskt) försjunken, fördärfvad, förlorad; förtappad, fördömd, gudlös; s.

föi-kastad, förlorad ei. förtappad, varelse,

i grund fördärfvad människa, usling; teol. en förtappad (ej utvald); va. förkasta, bestämdt o. med motvilja afvisaj »bryta stafven öfver», fördöma, äfv. teol. oåterkalleligt bestämma till fördömelse, för evigt fördöma. ~ness, -nes, tillstånd af för-lcastelse, ei. förtappelse; moralisk för-sjunkenhet, fördärf. ~r, -ur, s. en som förkastar.

reprobation, reproba'sjun, s. förkastelse,

äfv. teol. fördömelse; jiv vid. reprobateness. ~er, -ur, s. teol. anhängare af läran om det absoluta nådavalet, reproduce, reprodu's, va. reproducera i aiia bet.-, åter frambringa ei. framställa; återgifva (a story etc.); förnya; fortplanta; to be fortplantas, fortplanta sig;

äfv. åter framträda. -ur, s. ngn ei. ngt som reproducerar, reproduction, reproduk'sjun, s. reproduktion; fortplantning (t. ex. of plants from cuttings)-, (nytt) återgifvande; ny framställning; kopia.

reproductive, rèproduk'tiv, reproductory,

-turi, a. åter frambringande; fortplantande (sig); fortplantnings-, reproduktions- (organs). repromillgate, repromul'gat, va. ånyo offentliggöra. repromulgation, -ga'sjftn, s. nytt offentliggörande, reproof, repro'f, s. skarp förebråelse, tillrättavisning, tilltal (for, för), reprovable, repro'vabl, a. klandervärd, som förtjänar näpst. ~neSS, -nes, s. straff-värdhet, förkastlighet. reprOVably,-i, ad. klandervärdt. reprove, repro'v, wi. skarpt tillrättavisa, förebrå, näpsa, med Ord (muntligt cl. skriftligt)

straffa, banna (for, för). ~r, -ur, s. en som tillrättavisar etc. reproving, repro'ving, prt. af föreg.; a. förebrående, bestraffande (t. ex. look)-, s. jfr reproof. ~ly, -li, ad, på ett tillrättavisande sätt, med förebråelse(r). reprune, rèpro'11, va. ånyo beskära (jfr prune).

reptant, rep'tant, a. bot. krypande och rotslående. reptation, -ta'sjim, s. zool. krypande. repiatory, -tåturi, a. zool. krypande, kräl-djur. reptile, rep'tii, a. zool. krypande, krälande; biid. krypande, låg, nedrig, lumpen; s. kräldjur, reptil; biid. krypande, låg, lumpen människa, reptilian, reptil'ian, a. reptil-, kräldjurs-;

s. zool. kräldjur, reptil, republic, repub'lik, s. stat, det allmänna f; republik, fristat; the ~ of letters, den

lärda världen, de lärde(s republik) ; a, ~

note, å: do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, Ä t bull, th: thing, dh: this, \v: will, z: has.Republic

r Talspråk. 1150 P Lågt språk.

fequin

was proclaimed, republiken proklamerades. ~an, -an, a. tillhörande en republik; republikansk; 5. republikan. anism, -ånizm, s. republicanism, (hyllande af) republikansk statsform. anize, -åniz, va. göra republikansk.

republication, rèpublikà'sjun, s.nytt offentliggörande ci. utgifvande, ny upplaga; eftertryck (jfr reprint).

republish, repub'lisj, va. utgifva på nytt,

Utgifva ny Upplaga af äfv. testamente o. d.; eftertrycka (jfr reprint). ~er, -ur, s. en som utgifver på nytt etc.

repudiable, rëpu'diåbl, a. förkastlig; som bör förskjutas.

repudiate, rèpü'diàf, va. förkasta; förskjuta hustru ; förneka, ej vilja kännas vid. repudiation, -a'sjun, s. förkastande; förskjutande: tillstånd att vara förskjuten; vägran att erkänna (of a debt), repu-diator, -ur, s. en som förkastar, förskjuter etc.

repugn rëpu'n, va. städse motstå, bekämpa. ~ance, ~ancy, -pug'nåns(i), s. motstånd (bekämpande af ngt); moträf-vighet; motvilja (to, mot); afsky (at, öfver); stridighet, oförenlighet; to have a ~ to, hysa motvilja mot (att). ~ant, -pug'nant, a. stridande, motsatt (£ø,mot), oförenlig (to, with)j<, med); motbjudande, stötande; motsträfvig †; it is ~ to me (my feelings), det är mig (högst) motbjudande; it is ~ to reason to ..., det strider mot förnuftet att ... ~antly, -pug'nantli, ad. (jn- röres. «•) på ett däremot stridigt, därmed oförenligt sätt, stridande mot konsekvensen, repullulate rèpul'ulàt, vn. åter knoppas, åter utspricka.

repulse, rëpuls', va. drifva ei. slå tillbaka, jfr repel; afslå, tillbakavisa; s. tillbakaslående, tillbakadrifvande; afslag, vägran; to meet with a oj, blifva tillbakaslagen; få afslag, blifva afvist; »få en svår stöt», utsättas för »bakslag», röna motgång i sin plan o. d. ~leSS, -lës, a. som ej kan drifvas tillbaka. ~r, -ur, s. en som slår tillbaka, som afslår, repulsion, -1'sjun, s. se repulse; fys. repulsion, tillbakastötande, frånstötning. repulsive, -iv, a. drifvande tillbaka (med of); biid. frånstötande; fys. repulsions- (force, power), repulsiveness, -ivnës, s. egenskap att stöta tillbaka; frånstötande karaktär ei. sätt. repulsory, -suri, se repulsive (första bet.).

repurchase, rèpë'rtjås, va. ånyo köpa; köpa tillbaka; inlösa; s. nytt köp; återköp; inlösning.

reputable, rep'utabl, a. aktningsvärd, hedervärd; hederlig; aktad; hedrande, berömvärd (conduct etc.). ~neSS, -nës, s. aktningsvärdhet. reputably, -i, ad. akt-ningsvärdt; med heder (to fill an office reputation, -ta'sjun, s. (oftast godt) namn (och) rykte; anseende (for, för); his oj is none of the best, han har ej just det bästa rykte (om sig); to be high in oj, stå högt i anseende, åtnjuta stort anseende; to know from (ei. by) känna ngn »par renommée». reputatively, -pu'ta-

tivli, se reputedly. repute, rëpu't, va. anse; hålla ngn för (to be); s. anseende; godt namn och rykte: this manias character) is held in good (bad) oj, denne man har (åtnjuter) godt (elakt) rykte (om sig); to be (held) in (high) oj, stå i (stort) anseende, åtnjuta anseende (among, ibland, af); to get into oj, komma i ropet; of ansedd, i stort anseende, »i ropet». ~d, -èd, pp. (allmänt) antagen, ansedd (vara...); a. ansedd; he is oj to be, han anses vara ..., han har namn om sig att vara ... ~dly, -ëdli, ad. enligt allmänna meningen, request, l-ëkwëst', s. begäran, bön, anhållan; anmodan, anmaning; efterfrågan; ansökning, inlaga; va. anhålla om (äfv. vn. med for), begära (from, of, hos, af); utbedja sig; anmoda, bedja ngn (to, att); at the oj of..., på anhållan (anmodan) af ..., på ...s begäran; at several's oj, »på fleres begäran» (: several persons having o^ed it); to be in (great) o,, vara (mycket) eftersökt; stå i högt anseende; hand. röna efterfrågan, vara begärlig; court of ojs, förr domstol i smärre skuldfordringsmål; ~ him to call on me to -morrow, säg åt honom (tillsäg ei. bed hnm) komma till mig i morgon; ~ the loan of 10 dollars, anhålla om ett lån af ...; Mr B. ojs the honour (pleasure) of Mr C.'s company to dinner on Friday next, Hr B. (biljettskrifvaren själf: »undertecknad») anhåller om den äran att få se Hr C. (adressaten) till middag hos sig nästkommande fredag; ~ payment (from ...), anmoda ... om betalning; an early application for j)laces is ojed, anhålles att publiken ville intaga sina platser i god tid; the favour of an answer is o>ed, om benäget svar anhålles. ~er, -ur, s. en som anhåller etc., supplikant, sökande, requiem, (lat. : hvilan [i ackus.l nämt. den eviga, gif dem, o Herre!) rè'kwiëm, s. kat. kyrk. mns. själamessa, rekviem; ro, frid †. requin, rè'kwin, s. zool. hvit haj (Carcharias vulgaris).

requirable, rëkwi'råbl, a. erforderlig, require, rekwl'r, va. fordra, begära på grund

af billighet, rätt el. nödvändighet (offrom, el. at the hands of af; a person to do); göra af nöden, erfordra, tarfva, kräfva, jfr ex. under occasion. ~ment, -mënt, anhållan, fordran; kraf, behof, hvad sora fordras, nödvändigt vilkor; pl. erforderliga ting; the of the age (time[s]), tidens fordringar; the of health, hälsans fordringar; to malce too high upon, ställa för höga fordringar på; heavy or light, according to (i annons) ... efter önskan (efter hvad som för tillfället begäres). ~r, -ur, s. en som fordrar, begär etc. requisite, rëk'wizit, a. erforderlig, nödvändig {for, för; to, till, till att); s. hvad som behöfves; oundgängligt vilkor; förnödenhet, ngt erforderligt {of, för), pl. : rekvisita särsk. teat. (~s for the stage). ~ly, -li, ad. nödvändigt. ~neSS, -nës, s. erforderlighet, nödvändighet, requisition, rëkwizisj'un, s. anhållan, begäran, fordran; (skriftlig, offentlig) inbjudan, kallelse (t. cx.for a public meeting); reklamation, återfordran af en rymd förbrytare; rekvisition, utskrifning af förnödenheter; va. se put in to come into nu, komma till användning (komma bra till pass); to lay under taga i rekvisition, lägga beslag på; belägga med utskrifningar, göra utskrifningar af förnödenheter i (t. ex. fiendeland); to pilt in {into)

taga i rekvisition; taga i anspråk, upptaga; rekvirera; anskaffa, hämta. ~ist, -ist, s. en som rekvirerar, requisitive, rëkwiz'it!v, a. fordrande, innebärande en fordran; s. en som begär, fordrar, jfr föreg. s. requisitor, rekwiz'itur, s. en som gör rekvisitioner); en som är bemyndigad att anställa efterspaningar. ~y)|C, -i, a. fordrad, sökt, begärd, requital, rekwi'tal, s. vedergällning, gengäld, återgäldande {of services, of injuries).

requite, 1-ëkwi't, va. vedergälla, löna (belöna ei. straffa; med tack ei. otack) {for, för); återgälda, gengälda, gifva igen (godt ei. ondt). ~r, -ur, s. en som vedergällen reraw, rèrå', s.; on the P »på kulan», drucken.

reread, rere'd, va. omläsa; to read and

läsa om och om igen. reredos, rè'r(ë)dos, s. byg. skiljevägg bakom altaret, altarrygg, altarskåp, altartafla; korskrank; Öppen spis midt i forntida sal; bakvägg af en eldstad, jfr fire-bach. rere-fief, re'rfif, s. Skoti. jur. se arriere-fief.

rerefine, rerefi'n, va. omraflfinera, jfr refine. reremouse, se rearmouse. rereward, s. se rearguard, rearicard. rering, réring', vn. (jfr ring) poet. se re-echo. resai, rësà', s. Ind. stickadt, stoppadt täcke, resail, rèsà'1, vn. o. va. segla tillbaka, resale, rèsà'1, s. återförsäljning, säljning i

andra hand. resalute, resalo't, va. ånyo hälsa; hälsa

tillbaka, besvara ngns hälsning, rescind, rësmd', va.upprifvabiid., upphäfva, annullera lag, dom, beslut. ~able, -abl, a. som kan upphäfvas. ~ment, -mënt, s. se följ.

rescission, resizj'un, s. upphäfvande {of a

law, of a decree ctc.).

rescissory, resis'uri, a. upphäfvande, rescous, rës'kus, s. jur. sc rescue, jur. rescribe, reskri'b, va. skrifva tillbaka;

skrifva om. rescript, re'skript, s. en romersk kejsares TC-skript; svarsskrifvelse, utlåtande, förklaring från högsta myndigheten; kungabref, förordning; afskrift (jfr counterpart). ~ion, -ip'sjun, s. svarsskrifvelse; besvarande af skrifvelse. ~ive, -'iv, a. hörande till ei. tjänande såsom reskript; afgörande, bestämmande, rescuable, rës'küåbl, a. som kan befrias ei. räddas.

rescue, res'ku, va. med våld befria, rädda {from, från, t. ex. danger; the hands of robbers; the jaws of a wild beast); jur. olagligt återtaga beslagtaget gods ei. befria fånge; s. räddning, befrielse; jur. olagligt återtagande ei. befriande; he cried out: a a ~ / han ropade: hjälp, rädda mig! if a ~ were attempted, om försök gjordes att befria arrestanten; to come to the (ei. his etc.) komma ngn (hnm etc.) till undsättning; to fly (rush, sally out etc.) to one's ila, skynda etc. till ngns undsättning (för att befria ngn). ~r, -ur, 5. befriare, räddare, jfr ofvan; löstagare; jur. se rescussor.

rescussee, rèskusè', s. jur. person som löstages ur rättvisans händer. reSCUSSOr, -kus'ur, s. en som olagligt löstager en ar-

restant.

research, rëse 'rtj, S. noggrann, särsk. vetenskaplig undersökning, forskning (into, i, öfver); va. forska i, undersöka; ånyo undersöka. ~er, -ur, s. forskare, undersökare, reseat, rese't, va. åter sätta ei. anbringa;

sätta ny sits i, ci. nytt bakstycke i byxor, resect >1<, rèsëkt', va. afskära, bortskära, fwion, -sëk'sjun, s. afskärande, bortskärande särsk. kir. af ett ben ur ledgången t re-sektion.

reseek, rèsè'k, va. ånyo söka. reseize, rese'z, va. återtaga; jur. åter taga i besittning (mots, disseize), reseizure, -se'zjur, s. återtagande, resell, rèsël', va. (imp. o. pp. se resold) åter försälja.

resemblance, rezem'blans, s. likhet (between, mellan; in, i; to, med); afbild; to bear a (close ei. strong) to, hafva (mycken) likhet med, (mycket) likna; to bear a faint ~ to, hafva en aflägsen likhet med; points of ~ to, drag af likhet med. resemblant >|<, -blant, a. se resembling. resemble, rezem'bl, va. likna; förlikna, jämföra (to, med); efterlikna, efterbilda †; göra lik)j<; they ~ each other (ei. one another), de likna hvarann, resembling, -ing, prt. liknande i det yttre, i form etc., särsk. i anletsdrag tämligen lik ngn, ngt.

resent, rëzènt', va. känna djupt †; upptaga illa, harmas öfver, känna förtrytelse öfver, känna sig sårad af ei.

förnärmad öfver, blifva stucken öfver; visa sin harm öfver, hämnas, straffa en förolämpning; (measures, steps etc.) which lie *»ed as mortal injuries, ... som han upptog som dödliga förolämpningar. ~er, -ur, s. en som (lätt) barmas. ~flll, -ful, a. snarsticken; långsint, hämdgirig; hämdlysten äfv. om känsla, handlingssätt.

ingly, -ingli, ad. med harm, med känsla af att vara förolämpad. ~ive -iv, a. se "»ful. ~ment, -mënt, s. känslighet, starkt intryck)^; erkänsla, tacksamhetf; förbittring, harm öfver förolämpning, hämd-. lystnad; agg; bitter and implacable bittert och oförsonligt agg; high häftig förbittring, reservation, rëzërvà'sjun, ff. förbehållande, undantagande; förbehåll, undantag; förvar; förbehållsamhet; Am. land undantaget för ngt allmänt ändamål (t. ex. för skolors underhåll); jur. klausul, förbehåll (äfv. jfr exception)-, mental tyst förbehåll; with a (ei. some) med (ett visst) förbehåll.

reservative, rëzë'rvativ, a. undantagande, förbehållande, reservatory, -turi, s. förvaringsrum, gömställe, reserve, rëzè'rv, s. förvarande, sparande,

gömmande till framtida behof; förråd (att använda vid förefallande behof), 1'eserv äfv. mil.; re-servfond; mil. reservmagasin; inskränkning, undantag; förbehåll; förbehållsamhet, betänksamhet, försigtighet, tillbakadragenhet; jur. jfr vid. reservation; tekn. tygtr. reservage(tryck ci. -medel); va. bevara, lägga af i förråd, spara tin längre fram; behålla, hålla inne; förbehålla (for,

för); förbehålla sig (äfv. ~ to one's self)-, undantaga, göra undantag för)j(; in i behåll, i reserv, i förråd, i beredskap för framtida bebor; i bakhand, i bakhåll; "os against bad times (ei. times of trouble), förråd gömda till svåra tider; ^ your advice till need be (ei. till called for), spar (håll inne) dina råd tills de behöfvas; ~ (to one's self) the right (ei.the power) to (ei. of ...-ing), förbehålla sig rättighet att; it was for him to, det var honom förbehållet att ... ~-flind, reservfond, ^-pieces, s. pl. mek. etc. reservdelar tin utbyte. -d, pp.; a. tillbakadragen, försigtig, förbehållsam, sluten; ~ seats, reserverade ei. numrerade platser. ^dness, -ëdnës, s. förbehållsamhet; försigtighet. ~r, -ur, s. en som bevarar, förbehåller o. s. v

reservoir, fr., rëzervo'r, s. reservoar, behållare särsk. för vatten, äfv. bassäng, dam; förvaringsställe. ~-StOVe, s. ugn (spis) med varmvattenbehållare, reset, rèsèt', 1. va. sätta om äfv. boktr.; insätta om igen, gifva ny infattning (jfr set); s. (jfr va.) omsätti^jng, ny insättning; boktr, ngt som är omsatt, reset, reset', 2. va. skoti. jur. gömma tjufgods; hysa brottslingar; S. Skoti. jur. gömmande af stulet gods; brottslingars hysande.

resetter, rèsët'ur, 1.5. omsättare(jfr?'e.9e£, 1.). resetter, rësëfur, 2. s. Skoti. jur. tjuf(gods-) gömmare.

resettle, rèsët'1, va. åter fastställa; åter lugna; åter insätta i pr estämbete, installera (etc. jfr settle); vn. ånyo insättas i (presterligt) ämbete. ~ment, -mënt, s. (förnyadt) lugnande; nytt fastställande; ny insättning (installering) i ämbetet; ny bosättning, reshape, resja'p, va. omgestalta, reship, rèsjip', va. åter inskeppa ei. inlasta; åter utskeppa. ~ment, mënt, s. åter-inskeppning; återutskeppning; återut-försel, (mängd af) reexporterade varor, reside, rëzi'd, vn. fortfarande vistas, längre tid uppehålla sig, bo, residera; biid. bo,ligga, hafva sitt säte (in, i), förefinnas; power n»s with one Being only, makten bor blott hos ett väsen (Gud). ~l1Ce,.rëz'idëns, s. vistelse, uppehåll; vistelseort; bostad, residens; särsk. regents residens(stad); hufvudsäte; kyrk. lag. kyrkoherdes boende i pastoratet; to make a place (a land) one's to take up (ei. fx) one's ~ at a place (in London, in England), slå ner sina bopålar, bosätta sig (taga sitt residens) någorstädes; during his whole så länge han (bor ei.) bott där. ~ncy, rëz'idënsi,

S. se föreg.; silrsk. ämbetsmans ämbetsbostad i Indien. ~nt, rëz'idënt, a. vistande längre tid, fast boende, bosatt (på platsen ; så särsk. i sms.); s. bosatt ei. bofast person, invånare, en som är hemma på orten; minister-resident (: rv minister)-, he was a ^ in (ei. of) London, han var bosatt i London. <x,ntial, rèzidëns'jål, a. residens-, bostads-; beboelig, med bostad försedd (estate); på trakten boende tillhörig, af dem begagnad, lokal (traffic). tiary,

rëzldën'sjåri, a. hörande till residens; residerande; boende, bosatt, bofast; s. bosatt person, invånare; prest som bor i sitt gäll. ^ntship, rez'ident-sjip, s. ministerresident-befattning. #x#rf -ur, s. en som bor, vistas; invånare, residual, rëzid'üål, a. öfvergifven, återstående, öfrig; utgörande återstod,rest-; ~ jyroducts, tekn. biprodukter; ~ quantity, mat. binom med minus mellan termerna (ss.: a—b); ~ root, mat. roten af en quantity, residuary, -uåri, a. rörande återstod, återstods-, rest-; ~ legatee, jur. hufvudarfvinge (arfvinge till återstoden, sedan skulder o. särskilda dispositioner blifvit utbetalda); ^ estate, återstående förmögenhet (den som tillfaller ~ legatee), rø-sidue, -'-du, s. återstod, rest, öfverskott; särsk. jur. huf vudarfvinges arfslott, jfr föreg.

residuous, -uus, a. öfvergifven, återstående. residuum, -UUm, vetensk. jur. se residue.

resign, resi'n, l. va. ånyo underteckna.

resign, rezi'n, 2. va. afsäga sig anspråk etc., afträda (one's rights), nedlägga (one's office, the crown etc.); afstå, öfverlemna (to, till); vn. afträda, nedlägga ämbetet, taga afsked (jfr vid. va.); ~ one's self, öfverlemna sig (to, åt; into the hands of God); (med to) särsk. underkasta sig (t. ex. the will of God); foga sig med undergifvenhet i (one's fate); one's breath, uppgifva andan; ~ one's commission, om cn officer lägga in om afsked; up, uppgifva, anförtro, öfverlemna; se vid. ex.; s. † se föij. ^ation, rezlgna'sjun, s. afsägelse, nedläggande (of an office, etc.), afskedstagande; afstående (to, åt, till); resignation, undergifvenhet (to the will of God, under ...); to give in (sendin ei. tender) one's inlemna afskedsansökan is. om en förtroendeman, ss. minister etc.; to

have one's ~ accepted, få sitt afsked beviljadt. ~ed, -d, pp.; a. undergifven, resignerad; to be vara undergifven (resignerad), med tålamod underkasta sig (med to : undergifvet foga sig i, One's fate etc.). ^edly, -ëdli, ad. med undergifvenhet

(resignation). ~ee, rëzinè', s. jur. en till hvilkens förmån ett afträdande göres. ~er, -ur, s. en som afträder, afsäger sig ngt. ~ment, -mënt, s. afsägelse, afskedstagande.

resilience, rezll'iens, resiliency, -i, s. springande tillbaka, återstudsande (of a ball, of a sound), resilient, -ënt, a. springande tillbaka, studsande.

resin, rëz'in, s. harts, kåda. ^-plaster, s. farm. häftplåster. ^aceOUS, -a'sjus, a. hartsartad, -aktig. ~iferOUS, -if'urus, a. hartsgifvande, hartsalstrande. ~iform, -iform, a. hartsartad, hartslik. ~0-eleC-trie, --6--'-, a. negativt elektrisk. ^OUS, -us, a. hartsig, kådig; hartsartad, harts-; ~ electricity, dets. som negative electricity. ~0USly, -usli, ad. medelst harts. ~0US-ness, -usnès, s. hartsaktighet. ~y, -i, a.

se »uOUS.

resipiscence‡, rësip?s'ëns, s. klokhet (vunnen genom bitter erfarenhet); ånger.

resist, rëzist', va. motstå, göra motstånd mot, motsätta sig; motverka, motarbeta; vn. göra motstånd (to, mot); s. tekn. re-servage (medel som hindrar färg el. beta att taga :

skyddsbeta, -deg : ~-paSte). ~-Style, s. tekn. reservagetryck ss. metod. ~ance, -åns, s. motstånd (to, mot); fys. motståndskraft; jur. (våldsamt, väpnadt) motstånd mot ordningsmakten; to abandon uppgifva alt vidare motstånd. ~ant, -ånt, a. görande motstånd; s. ngn ei. ngt som gör motstånd. ~er, -ur, s. en som gör motstånd. nihility, -ibil'iti, a. egenskap att kunna motstås; fys. se resistance, billie, -ibl, a. som kan motstås; motstånds-; som kan göra motstånd. ^ibleneSS, -lblnës, s. se föreg. s. ~ibly, -ibli, ad. med möjlighet att röna ei. göra motstånd, sving* -ing, prt.; a. görande motstånd i alia bet.; motstånds-; S. motstånd; tekn. användning af reservage, jfr resist, s.; ~ force, fys. se resistance, singly, -ingli, ad. med motstånd. ~ive, -lv, a. som kan göra motstånd. ~leSS, -lës, a. som ej kan göra motstånd, hjälplös)J<; oemotståndlig. ^leSSly, -lësli, ad. oemotståndligt. ^lessness, -lësnës, s. oemotståndlighet.

resold, reso'ld, imp. o. pp. af resell.

resolder, resol'dur, va. (jfr solder) åter sam-

manlöda äfv. biid. resoluble, rëz'olobl, a. upplöslig, som kan lösas ei. smältas (: ~ by fre).

resolute, rëz'olot, a. fast i beslut, bestämd, ståndaktig; beslutsam, behjärtad; s. bestämd, beslutsam ei. behjärtad person, ^ly, -l!,ac2. fast, beslutsamt. ~neSS,-nes,

6 i note, 6: do, å: nor, i: not, å: tube, <i: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 1154 P Lågt språk.

s. fasthet, beslutsamhet, bestämdhet i vilja, behjärtenhet, resolution, -lo'sjun, s.

upplösning äfv. mat., fys., mus. etc., lösning; beslutsamhet, fasthet, ståndaktighet, jfr föreg. 5.; beslut. is. en domstols, en församlings resolution; med. földelning, försvinnande (of a fever, a tumor etc.); to make (take) a fatta ett beslut (to, att); to adopt (pass) a om en rådplägande församling antaga ett beslut, besluta; to arrive at (come to) a komma till ett beslut (slutligen bestämma sig för ngt), resolutive, -lv, «.* med. upplösande, fördelande, resolvability, rezolvabil'iti. s. egenskap att kunna upplösas, fördelas, analyseras ei. lösas, resolvable,våbl, a. upplöslig,

SOm kan lösas etc., jfr föreg, resolve, rëzolv', va. upplösa (into, i), sönderdela; analysera; lösa en uppgift, ett problem, äfv. mat.; upplysa, öfvertyga †; bestämma, förmå †; besluta, resolvera; med. lösa, fördela; vn. upplösas, upplösa sig (into, i); besluta sig (on, för), besluta (to, att); s. beslut, jfr resolution; the House itself into a committee, pari, (under-) huset (upplöste sig [sin under vanliga förhandlingar strängare form 1 ocb) förvandlade sig till komité (jfr commitee, första ex.); ~ within one's self, afv. få klart för sig (that, att). -d, pp.; a. bestämd, fast

besluten (on, för; to, att); beslutsam, be-hjärtad; to be ~ into its elements, upplösas i sina enkla beståndsdelar; no sooner ~ than done, »sagdt och gjordt», »beslut och handling voro ett». ~dly, -edli, ad. beslutsamt, med bestämdhet. ~dneSS, -ëdneSjS. beslutsamhet, fasthet,bestämdhet. ~nd, -énd, S. mat. resolvend (rest efter utdragen rot). ~nt, -ënt, a. (upp)lösande; s. kem. (upp)lösningsmedel; med. fördelande medel. ~r, -ur, s. ngn ei. ngt som upplöser; en som fattar (ett fast) beslut, resolving, -ing, prt.; s. beslutande, beslut, jfr resolution. resonance, rlz'onans, s. återljudande, resonans; ~ box, resonanslåda. resonant, -nånt, a. återskallande, gifvande genljud, med resonans; biid. som låter tala om sig (he had a ~ manhood after having had a roaring youth); to be ~ with (t. ex. the streets are ~ ivith the cries of ...), genljuda af. reSOrb, reso'rb, va. insuga, insupa, absorbera; uppsluka. ~ent, -ènt, a. insugande; uppslukande, resorption, rès6'rpsjun, s. insugande, uppslukande; äfv. se re-absorption. resort, rezo'it, vn. begifva sig; taga sin tillflykt (to, till); 5. tillflykt; tillflykts-

ort; samlingsplats, mötesplats (of the idle, of the fashionable etc.); ~ to, afv. taga sig till, tillåta sig (t. ex. outrages); använda medel; tillämpa (principles); ... may be ~ed to, man må försöka med ...; last sista tillflykt; jur. sista instans; a great place of en mycket besökt mötesplats (t. ex. for invalids); a place of public ett allmänt besökt ställe, ett ställe dit folk (publiken) samlas, resound, rezau'nd, va. återgifva (ljudet af), återskalla; biid. besjunga; vn. återskalla; återkastas om ljud; genljuda (with, af): blifva vidt och bredt beprisad; s. genljud. ~ing, -mg, prt.; a. skallande, ljud-lig (t, ex. ovation).

resource, resors, s. hjälpmedel, utväg, tillflykt; förvärfs- ei. inkomstkälla, tillgång, ofta pl. medel, resurser, (penni nge)till-gångar; a man of en man rik på utvägar, jfr ärv. ex. under readiness; se vid. ex. under left, 1.

respect, respekt', va. betrakta, uppmärksamma, taga i betraktande, beakta, taga hänsyn till, fästa afseende vid; afse, angå, beträffa; (hög)akta, anse, respektera; s. betraktande, uppmärksammande; afseende, hänsyn; motiv, intresse}^; uppmärksamhet, aktning, respekt (for, to, för); anseende; pl. vördnadsbetygelser, jfr ex.; pl. (vördnadsfulla) hälsning (-ar); pl. hand. ens egen vördnadsfulla skrifvelse, bref; ~ the person ei. to have ~ of (ei. to) pei'son(s), »hafva anseende till personen», göra mannamån; as hvad ... angår, i fråga om ...; to make one's self ~ecZ, göra sig respekterad, sätta sig i respekt; my to ..., (jag ber om) min vördnadsfulla hälsning till ...; our last rus, hand. v år senaste skrifvelse (bref); to have a ~ for, hafva respekt för, hysa aktning för; he left his r^s, han bad (vid bortgåendet) Om sin hälsning (till dem han ej träffade); to pay ~ to, visa aktning för, taga tillbörlig hänsyn till; to pay one's to ..., betyga ngn sin aktning (vördnad); göra ngn sin (vördnadsfulla) uppvaktning (aflägga [höflighets] visit hos); äfv. (vördsamt) hälsa ngn från ngn (t. ex. pay my »us to Mrs A.); from (ei. out of) ~ to, af aktning för ; in ~ of (ei. to), med hänsyn till, med afseende på, i fråga om; in all in every i alla afseenden, i alla delar (»stycken»); in no i intet afseende; in some i vissa afseenden; in this (that) i detta afseende; want of bristande respekt, äfv. insubordination; with ~ be it spoken, med respekt till sägandes, med förlof sagdt;

å: fate, å: far, 4: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,fesj>ect if. Mindre brukligt. 1155 † Föråldradt. responsible

loith a great for ali persons present, med ali aktning för de närvarande; with ~ to, med afseende på, med hänsyn till; without ~ of (for, to) persons, ntan anseende till personen, ^ability, -åbiriti, s. aktningsvärdhet; aktad samhällsställning; hand. soliditet. ~able, -abl, a. aktningsvärd ; »bättre» folk, tillhörande bättre folk, »anständig»(t klädd); F afsevärd, ej obetydlig, »god», »vacker»; hand. solid, reel. ~ableness, -ablnes, S. se füreg. s. ~ant, -ånt, a. her. med ansigtena mot

hvarann om tvänne djurbilder. ~ed, -ëd, pp.; a. aktad, ärad; Sir! Årade herre!

~er, -ur, s. en som gör afseende; to be a ~ of, jfr respect, va. ~flll, -ful, a. aktnings-, vördnadsfull (to, mot); höflig; vördsam. ~fully, -full, ad. vördnadsfullt, med högaktning, högaktningsfullt (särsk. vyours i bref). ^fulneSS, -fulnès, s. vördnadsfullhet; aktningsfull uppmärksamhet, höflighet. "Jng, -mg, prt.; prep. med hänsyn till, angående, beträffande. ~ive, -lv, a. uppmärksam, noggrannt; (med of) som tager hänsyn (till), som fäster afseende (på, ngt); relativ; ömsesidig; särskild, hvar och en särskildt tillkommande, »hvar sin», »respektive». ively, -ivli, ad. behörigen; ömsesidigt; särskildt hvar för sig, respektive; relativt †; f\t to, med afseende på, med hänsyn till, i fråga om. respeii, rëspël', va. staf va om; staf va på nytt (sätt).

respirability, rësplråbMti, s. inandbarhet,

tjänlighet för inandning, respirable, respl'rabl, a. inandbar; tjänlig

för inandning. ~neSS, -nës, s. se föreg. s. respiration, réspirå'sjun, s. andning; andhämtning; tillfälle att andas ut, andrum, hvila poet. uppståndelse, vaknande till nytt lif; to lose one's tappa andan. ~al, -ål, a. andnings-, respirator, rës'piråtur, s. respirator. ~y,

-i, -spi'råturi, a. andnings-, respire, rëspi'r, vn. andas, draga andan; andas åter, få andan igen; hämta andan, pusta ut; va. (in- ei. ut) and as; utandas allm. bild., utdunsta, utsända dunster, respite , res'pit, .S*. uppskof; (särsk. hand. betal-nings-)anståud (äfv. jur., jfr reprieve); uppehåll, hvila; vn. bevilja uppskof (jur. jfr reprieve); gifva anstånd; gifva rådrum; uppskjuta; afbryta arbete för att hvila; he was f>ud during Her Majesty's pleasure (jfr d. o.), han blef benådad till lifvet och fick dödsstraffet förvandladt till lifstids-fängelse. ~leSS, -lës, a. utan anstånd;

utan uppskof.

resplendence, -ncy,rësplën'dëns(i), s. glans, skimmer; prakt, resplendent, -dënt, a. glänsande, skimrande, lysande.

resplit, rësplit', va. ånyo klyfva; vn. remna på nytt.

respond, rëspond', vn. svara (to, på : besvara; särsk. skåltal o. d., äfv. : motsvara) ; Am. vara ansvarig, stånda ansvar, häfta, jfr ex.; va. svara på)fC; motsvara)j<; Am. svara för, jfr ex.; s. svar †; byg. sträfpelare; bvg. väggpelare särsk. som slutar en arkad-sträcka; kyrk. psalmvers som afbryter läsningen af ett kapitel; Mr X. ~ed for the Army, Hr X. besvarade skålen för armén; the defendant is held to ~ in damages, svaranden ålägges betala skadeersättning; the surety was held to ~ the judgment of the court, borgesmannen ålades betala det ådömda beloppet; screams above were >ed to by shouts below, skrik ... besvarades af skrän ...; W's address was r\>ed to with a shout of admiration, W's tal besvarades med jubelrop. ~ence, ~ency, -ëns(i), s. svarande, svar. <~ent, -ënt, a. svarande, motsvarande (to); s. univ. respondent, tesförsvarare; jur. svarande i vissa mål (is. i en chancery ei. divorce suit). ~entia, (lat. piur.) -ën'sjiå, s. hand. bodmerilån på fartygs-last; to borrow (el. take up) money at upptaga bodmerilån på last; lender at bodmerigifvare (på last); ~ bond, s. bod-meribref.

response, rëspons', s. svar; respondents svar; mus. svar, comes (temats första upprepning) i en fuga; kyrk. församlingens Svar, responso-rium; to make the framsäga svaren vid gudstjänsten; in ~ to invitation», på (grund

af) inbjudningar, responsibility, -lbiriti, s. (pl. -ties, -z) ansvar, ansvarighet; ansvarsfullhet; ansvarsförbindelse (for, för); betalnings- ei. prestationsåliggande, äfv. skuld (inteckning, onus etc.); jur. hand. betalningsförmåga, vederhäftighet; ~ to law, ansvarighet inför lagen, laga ansvar; to assume (ei. undertake) the ~ for, ikläda (påtaga) sig ansvaret för; to escape gå fri från ansvar, undgå ansvar; to throw off undandraga sig ansvaret; destitute of all sense of his -ties, saknande hvarje känsla af ansvar (samvetslös); (to act) on one's own på eget ansvar; on my på mitt ansvar; he had saddled his estate ivith this han hade belastat sin egendom med detta onus (betalningsskyldighet, inteckning). responsible, -ibl, a. ansvarig (for, för; to, inför); medförande ei. innebärande ansvar; ansvarsfull; vederhäftig,

6: note, å: do, è: nor, t: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.responsible

r Talspråk. 1156 r Lågt språk.

restitution

&fv. skämts. : försvarlig, dugtig ei. »som ser förmögen ut> (t. ex. dressing-gown); to be ~ for, hafva att (an)svara för, bära ansvaret för; vara skyldig att betala en summa; to hold (ei. make) a per son OJ for, göra ngn ansvarig för; to make one's self oj for, ikläda sig ansvaret för, ansvara för. responsibleness, -lblnës, s. ansvarighet. responsion, -sjun, s. svar(ande)†; pl. univ. se little-go. responsive, -iv, a. svarande (som svarar, som kan ei. vill svara); motsvarande (to); äfv. sympatisk, responsiveness, -ivnës, s. egenskap att (kunna ei. vilja) svara; motsvarighet (to, till), responsory, -uri, a. svarande, innehållande svar, svars-; s. % se response,

kyrk.

rest, 1'ëst, 1. S. rest, återstod; hand. en banks reservfond; vn. återstå †; (för)blifva, vara, förhålla sig lugn, nöjd o. d., jfr ex. under assured o. satisfied; the o>, det öfriga, alt det andra; de öfriga; for the , för öfrigt; he hardly said a word for the oj of the day, han sade sedan knapt ett ord på hela (den återstående delen af) dagen.

rest, 1'ëst, 2. S. rast; hvila äfv. fys. (kroppars); stillhet, lugn, ro, frid; sömn, särsk. biid. den sista: döden; hvilopunkt; hviloplats; Stöd (i allm. det hvarpå ngt hvilar) särsk. vid skjutning; biljard, fiol; förr lanssko (jfr lance-oj); förr muskötgaffel; tekn. underlag, lager (särsk. se pillow-block); tekn. försättare, support å svarfstol; mus. paiis(tecken); metrisk taktil vila, cesur; vn. rasta; hvila (sig) (from, efter,t. ex. exertions); vara i hvila; slumra,

sofva äfv. om de döda ; hvila (allin, rent fys. o. biid.) (on, på); ligga (äfv. biid., jfr ex.); vara stödd, stödja sig (äfv. bild., jfr ned.; 071, på); va. hvila; skänka hvila, bringa till ro; luta, lägga, stödja (ngt on, mot, på; äfv. biid. : grunda på); oj be with hirn! frid vare med hnm! he gave himself no oj, han gaf sig ingen ro, han unnade sig ingen hvila; to take (one's) oj, hvila sig, sofva; at oj, i hvila äfv. rent fys.; i ro, i lugn; he is nowhere at han har ingen ro (ingen varaktig stad) någonstädes; to set at oj, lugna (one's mind), stilla farhågor etc., gifva ro åt; bringa på det klara, afgöra sak, fråga; bilägga tvistefråga; to sit down for a sätta sig ned och hvila sig; day of oj, rastedag; hvilodag; to go (get, retire) to gå till hvila, gå och lägga sig; to put to oj, se to set at o,; to shoot without oj, skjuta utan stöd; ^ and be thankful! lugna dig (och nöj dig med hvad du har ei. var glad att det är som det är)! let the matter oj there! låt det blifva därvid! låt saken nu vara!

the credit of being the handsomest place in ... ojs between A... and B..., A. delar med B. äran att vara det vackraste stället i ...; oj in, lngna sig (nöja sig) med, foga sig i; oj on, stödja sig på, förlita

sig på, hålla sig till ss. grund el. hemul, äfv. nöja sig med, låta det bero vid (t. ex.

redan erhållna upplysningar); jfr vid. under va.;

suspicion soon ojed on this man, misstanken (-karna) fästade sig vid (föllo på) denne; ^ with, vara (stå) i ngns makt; ligga hos biid., komma an på, bero på ngn; it ojs with you to decide, det tillkommer er att afgöra detta; God oj his soul (Heaven oj him)\ Gud gifve hans själ frid (den eviga hvilan), må han hvila i frid (jfr R. T. P. under R., förk. o. ex. under peace) (äfv. lätt ironiskt: Gud signe själen!)! ~-day, s. hvilodag; the oj, the prest-day, ordspr. när man skall vara ledig är det ofta mesta bråket. ^harrow, 5. bot. en art puktörne (Ononis, särsk. O. spinosa : thorny oj); zool. en malfjäril (geometer, Aplasta ononaria). ~house, s. ind. hvilohus i ödemarken för resande. 'v-Stick, s. målarkäpp. restant, rës'tånt, a. bot. kvarsittande, sent affallande, kvarblifvande 0111 växtdel (stjälk etc.) efter fullbordade funktioner.

restate, resta't, va. åter uppgifva ei. framställa (etc. jfr state).

restaurant, fr., rèstorang', rës't6rånt, s. restaurant, restauration. ~-man, s. finare värdshusidkare, källarmästare (äfv. restaurateur, fr., -råtë'r). restauration †,

-ra'sjun, se restonation. restem, rèstëm', va. tvinga ei. drifva (tillbaka) mot strömmen; om rartyg röra sig (gå) mot strömmen el. Uppföre en flod.

restful, rësfful, a. lugn, stilla; fridfull död etc.; rogifvande, som verkar lugnande, äfv. estetiskt gifvande ett intryck af lugn (t. ex. the oj sea; jfr äfv. ex. under följ.), 'vty, -1,

ad. med lugn, utan oro, lugnt though unrestingly [: rastlöst]); i ro, fridfullt. ~ness, -nës, s. lugn; ro, frid. restiff, rës'tif, a. se restive; s. istadig häst. restiform, res'tiform, a. anat. repformig. resting, rës'tmg, prt. (af rest [1. o.] 2.); s. hvilande; stödjande. ~-part, s. mek. öfre tapplager för en lodrät axel. oj- place, s. hvilställe; trappafsats; grur. afsats, skulle. <x/-stick, s. se rest-stick. restipulatë, 1'èstip'ülåt, va. stipulera om el. på nytt (jfr stipulate), restipulation, -lå'-sjun, s. ny stipulering. restitute rës'titut, va. återställa; s. se substitute. restitution, -tu'sjun, s. återställande; återbringande, -bärande, "lemnande ; återiståndsättande, återupprät-

tände; återinsättande i rättigheter etc.; upprättelse; (skade)ersättning, godtgörelse; vederlag; to make ~ of, återbära,-ställa; ersätta.

restive, rës'tiv, a. trög, orörlig; istadig; motspänstig, stelsint, styfsint; trilsk. ~neSS, -nes, 5. istadighet; trilskhet. restless, rëstflës, a. rastlös, orolig; otålig; sömnlös. ~ly, -li, ad. äfv. utan rast och ro. ~lieSS, -nes, s. rastlöshet, oro; sömnlöshet.

restorable, rëst
restoration, rëstorà'sjun, s. återställande i

aiia bet. (särsk. from sickness, to health); återlemnande, -bärande, äfv. konkret det återstälda, ersättning; återiståndsättan-de; förnyande, återupplifvande; återinsättande (tO, till, i, rättighet, i makt); jords afvittring; konst. hist, restauration; the (R)nu, eng. hist. Stuartska husets återinsättande på tronen med Karl II; universal teol. världens (människoslägtets) återställande till ursprunglig fullkomligliet (apokatastasis). ~ei',-ur,s. se ~jsm, -izm, s. åsigt att alla människor slutligen skola blifva frälsta, oJst, -ist, s. hyllare af r^ism.

restorative, rësto'råtiv, a. återställande; med. stärkande; s. med. stärkande medel.

restoratorf, rës'torätur, s. restauratör, källarmästare, restore, rèst6'r, l. va. åter magasinera, åter lagra.

restore, rësto'r, 2. va. återställa i flere bet. (särsk. from sickness, to health); återgifva, -bära, -lemna; gifva igen (i ersättning); åter iståndsätta i gammalt godt skick; åter-upphjälpa; återupprätta; åter(in)föra jn-ex.; koust. restaurera; jur. afvittra jord; ~ the battle, återställa stridsordningen, åter med ngn framgång upptaga striden; the king nud him to his good graces, kungen tog hnm åter till nåder; ~ to an estate (an office), återinsätta i besittning (af en egendom) (i ämbetet); ~ in life, återkalla till lifvet, rädda (till lifvet en sjnbart död ei. döende); ~ peace to, återställa freden i landet (återskänka ... fred); peace icas cvd to the country ei. the country was to peace, landet fick åter fred, det blef åter fred i landet; o. the volume to its place, sätt tillbaka volymen på sin plats; to be *>ud to confidence, återvinna förtroende(t); to be to health, återställas till (ei. återvinna) hälsan; to be f\jd to power (to the throne), återinsättas i makten (regementet), återkomma till

styret (åter komma på tronen); when my eyes were ~d to their use, då jag återfick bruket af mina ögon; the r>*d king, den åter på tronen uppsatte (återkomne) konungen. ~r,-ur, s. återställare; åter-upprättare (t. ex. of the liberty); en som restaurerar konstverk etc.; restauratör (-tris). restoring, -ing, prt.; s. se restoration. restrain, rëstrà'n, va. hålla tillbaka, återhålla; afhålla, hindra (from, från); lägga hinder för; inskränka,begränsa; hämma; tygla biid.; undertrycka, dämpa; they ivere <^ed of their liberty, de ledo inskränkningar) i sin frihet. ~able, -abl, a. som kan tillbakahållas, hindras el. inskränkas etc. ~edly, -ëdli, ad. med inskränkning, begränsadt. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som hämmar, inskränker etc.; tygel biid. ~ing, -ing, prt.; s. tillbakahållande, hämmande, jfr följ. ~inent, -mënt, 5. tillbakahållande; återhåll; hämmande, inskränkande, tyglande. ~t, -t, s. se föreg.; inskränkning; hinder; hämmande lag ei. förbud; tygel bild., pl. band, bojor (upon, på); to lay (put) (a) ~ (ei. ~s) on, to lay under lägga (hämmande) band (tygel ei. »hämsko» biid.) på, (söka) hämma, inskränka frihet; to keep in hålla i tygel (tvång), utöfva tvång på, lägga band på; to be under lida tvång.

restrengthen, réstrëng^hn^a.(ånyo) stärka.

restrict, rëstrikt', va. inskränka, begränsa (in, i; to, till); ~ a patient to a certain diet, inskränka en patient (strängt tillhålla ...) till en diet; in a sense, i inskränkt mening, ^ion, -sjun, s. begränsning, inskränkning; pl. band bild. (t. ex. to lay (vs on a trade); to be a ~ to, vara till hinder för, lägga hinder för, utgöra ett band (tvång) på; ~ of ivords, begränsning af ords betydelse tin ngn särskild, -vive, -iv, a. begränsande, inskränkande, hämmande (of, ngt); innebärande inskränkning (t. ex. particle); to be ~ of, inskränka (jfr restrict); ~ system, pro-hibitivt tullsystem. ^iveneSS, -ivnès, s. inskränkning, egenskap att vara inskränkande.

restringency †, rëstrin'djënsi, s. se astnn-gency. restringent, -djènt, a. sammandragande, astringerande; s. med.-sammandragande (astringerande) medel.

restrive, ristri'v, vn. sträfva ei. kämpa ånyo.

resty †, rës'ti, a. trög, lat, jfr restive. resubjection, rèsubdjëk'sjun, s. ny underkastelse.

resublimation, resublima'sjun, s. omsubli-m er ing. resublime, -li'm, va. omsublimera.

6: note, è: do, o: nor, 6: not, i: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.resudation

resudation, rèsudà'sj&n, s. ny (ut)svettning. result, rëzult', vn. springa tillbaka)J<; utfalla, lykta, sluta (in, med: hafva med sig, hafva till följd); följa som verkan, härflyta,härleda sig, vara en följd (from, af); Am. kyrk. F besluta; s. † se resilience; följd, utfallande, utgång, resultat; Am. kyrk. beslut;

af (t. ex. ansträngningar, forskningar); the

reached, de uppnådda resultaten; to arrive at (ci. come to) a komma till ett resultat; in the ~ . #tJ äfv. resultatet blef ..., det visade sig sedan att ... ance, -ans, s. resulterande (det att ngt blir en roijd). ~ant, -ant, a. följande, resulterande; S. fys. mek. resultant, äfv. mat. (jfr eliminant). ~ilig, -ing, prt.; a.; ^ use, jur. nytjanderätt som återfaller till den som förlänat den. ~leSS, -lës, a. resultatlös, utan påföljd, utan frukt, resumable, rèzu'måbl, a. som kan återtagas, jfr följ.

resume, rézu'm, va. återtaga; taga tillbaka; återupptaga (särsk. jur., till behandling), åter börja (på nytt); vn. åter börja; the House underhuset återupptager sina (ordinarie) förhandlingar (sedan det har suttit som komité, jfr committee); ~ one's seat, åter sätta sig. résumé, fr., räzomå', s. resumé, återupprepande i korthet, kort sammandrag, resummon, resum'un, va. ånyo kalla; återkalla. r\,S, -z, s. ny kallelse, resumption, rëzum(p)'sjun, s. återtagande; tillbakatagande (of a grant etc.); åter upptagande, åter börjande, fortsättande, resumptive, rëzum'tiv,

a. återtagande; s. >f<

med. se restorative. resupinate, rësü'pinàt, a. is. bot. uppochnedvänd. ~d, -ëd, a. dets. resupine, resiipi'n, a. liggande på ryggen, resurrect, rësurëkt', va. uppväcka till nytt lif; biid. åter låta framträda offentligt

hvad som varit borta el. glömdt: Am. P stjäla lik, jfr följ. artikel, sms.; the ~ecZ Mr N.. den »återuppståndne» (skämts.: som varit borta) hr N.

resurrection, rëzurëk'sjun, s. uppståndelse (till nytt lif); the bibi. uppståndelsen (äfv. : det kommande lifvet). ~-man, S. F liktjuf som säljer sitt rof till anatomisalen. 'V'-pie, S. F

pastej (jfr pie) af öfverlefvor, »jocksihop», lördagspudding. ~ist, -ist, s. F 8e ~-mora. resurvey, rèsurvà', va. ånyo öfverse (re^ kognoscera etc., jfr survey); s. ny granskning (ei. rekognoscering).

resuscitable, rësusltàbl, a. som åter kan väckas till lif (is. från skendöd), resusci-tate, -tàt, va. återuppväcka, åter kalla

till lif en skendöd etc., en vissnande växt, bild. röretag etc.; återupplifva; vn. åter vakna

till lif; åter upplifvas, resuscitation, -ta'sjun, s. återkallande, återuppvaknan-de till lif; återupplifvande. reSUSCita-tive, -tàtiv, a. återuppväckande (till lif); återupplifvande, ret, rët, va. röta lin, hampa, retable, rètà'bl, s. altarskärm, -skåp, -tafla;

hylla ei. bord bakom altaret för kärl, ljus etc. retail, rëtà'1, va. försälja i minut, utminutera; utkolportera äfv. rykten, skvaller o. d, omständligt berätta, utsprida; s. (Am. rè'-) försäljning i minut, utminutering, minuthandel; a. i sms. minut-, detalj- (business, dealer, price, trade)', äfv. ss. ad. (: to sell dets. som: by (afv. at, in) (sälja) i minut, ^-business, s. detaljhandel (affär), ^-dealer, 5. minuthandlare, kramhandlare. ~-shop, s. minuthandel, diversehandel, krambod; ~ keeper, se föreg. s. ~-tl*ade, S. detaljhandel i vidstr. mening. ~er, -ur, s. (km. rè'- -) detaljhandlare, kramhandlare; utminuterare; utkolpor-terare. ~ing,-ing, prt.; s.utminuterande; utkolporterande; ~ articles, kramvaror. ~ment, -mënt, s. utminutering. retain, rëtä'n, va. kvarhålla i aiimht; hålla kvar på en (sin) plats; (bi)behålla; taga (ei. fortfarande behålla kvar) i sin tjänst (el. sold), tinga, antaga (särsk. a counsellor)-, byg. stödja (afv. förse med stöd), uppbära; vn. † bibehålla, förblifva; (med to) jfr pertain-, veter. blifva drägtig om ston; he could ~ nothing on his stomach, han fick icke behålla ngt (ngn föda); ~ office, hafva kvar sin plats (ämbete). ~ •Wall, se rving-wall. ~able, -abl, a. som kan bibehållas etc. ~er, -ur, s. en som kvarhåller etc.; en som står i annans tjänst el. sold; särsk. tjänare som icke bor i huset, underhafvande; anhängare (to, till), klient (jfr hanger-on); pl. följe, anhang, »påhäng»; hållande af anhängare ei. klienter; beroende, klientel, vassallskap; jur. lagligt kvarhållande, behållande; antagande af advokat; äfv. se <*uing-fee. ing, -ing, prt.; a. kvarhållande. tjänande till att kvarhålla ngt; s. kvarhållande; ~ of ivater, vattens uppdämning. <vJng

-arch, s. byg. bärhvalf. ~ing-fee, 5. jur.

handpengar åt en advokat for att engagera hnm el. förbinda hnm att ej åtaga sig motpartens sak.

~ing-rollers, 5. pl. spinn, refflade matar-valsar. ~ing-valve, s. kulventil. ^ing -wall, s. byg. stödjemur, fodermur. ^ing

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,retaining-works >j< Mindre brukligt. 1159 † Föråldradt.

retire

-works, s. pl. ingeniör, försvarsarbeten. ~ment, -mënt, s. kvarhållande. retake, rètà'k, va. (jfr take) åter (mot-, npp- ete.)taga; återtaga (eröfra tillbaka ctc.). ~r, -ur, s. återtagare, en som tager (eröfrar) tillbaka, retaking, -ing, prt.; s. återtagande, retaliate, rètåriàt, va. vedergälla (med lika

för lika is. ondt), hämnas; vn. utöfva vedergällningsrätt, hämnas (upon an enemy), retaliation, -a'sjun, s. vedergällning (oftast: gifvande af ondt för ondt); hämnande, utöfning af hämd; the ~ of an injury, vedergällning för liden oförrätt; by tvay of n, in till vedergällning, för att hämnas; right of vedergällningsrätt (retaiionsrätt).

retaliative, -låtiv, retaliatory, -iåturi, a. vedergäl-lande, vedergällnings-, retard, rëtå'rd, va. fördröja, försena, försinka, uppehålla, förhålla, hämma; förminska hastigheten af; uppskjuta; ~ the motion, afv. hålla igen (ei. mot). ation, -a'sjun, s. fördröjande; hinder; minskande af hastighet, retardation; nitis. etc. förhållning. ~ative, -ativ, a. fördröjande, försenande. <^er, -ur, s. ngn ei. ngt som försenar etc., orsak till dröjsmål; mek. maskin ei. apparat att sakta af stanna farten. ~ment, -ment, s. fördröjande ; dröjsmål, retch, rètj, vn. (rista, krysta ci. göra ansträngningar för att) kräkas, retecious, rètè'sjus, a. naturv. nätlik, retell, rètël', va. (jfr tell) säga om. retent †, rëtënt', s. det kvarhållna. ~ion, -ten'sjun, s. fasthållande, kvarhållande (afv. i förvar); byg. jfr retaining; (bibehållande; förmåga att fasthålla; minne; inskränkning, tvång; förvar, arrest; jur. retention(srätt), innehållande. ~ive, -iv, a. fasthållande, som har förmåga att fasthålla; Säker, trogen is. om minne; byg. uppdämmande vatten, vattentät; ^ soil, jord (-art ei. -lager [alf]) som ej släpper vatten igenom; n of money, som vet att hålla på pengarna. ~iveness, -ivnes, s. förmåga att fast- ei. kvarhålla; fasthet, säkerhet, jfr föreg. a. retepore, ré'tëp6r, s. zooi.retepor, nätkorall, retexture, rètëks'tjur, s. fysiol. ny(bildning

af) väfnad, retiary, re'sjiuri, a. nätlik; zool. nätspinnande; biid. nätlikt snärjande; s. zool. nätspindel.

reticence, rëtfisèns, reticency, -i, s. förtigande, äfv. retor. se paraleipsis; förtegenhet, tystlåtenhet. reticent, -sënt, a. förtegen, tystlåten.

reticle, ret'ikl, s. litet nät; opt. (system af)

hårkors i teleskop o. d.;)fs se reticule. reticular, rëtik'ülur, a. anat.nätformig; cell-; n substance, ~ tissue, dets. som cellular tissue.

reticulate, rëtik'ulàt, a. nätformig, nätlik;

min. etc. nätformigt strimmig; bot. nät-ådrig. ~d, -ëd, a. dets.; ~ work, byg. opus reticulatum, nätförband af krysskikt (jfr diamond-iuork). reticulation, -la'sjftn, s. nätverk; nätväf. reticule, rëtfikül, s. liten påse af nätverk; sypung, syväska, ridikyl; se äfv. reticle, opt. reticulum, lat., --'-um, s. anat., nät-mage hos idislare.

retiform, ret'iform, a. nätformig, nätlik, retina, lat., rët'inå, s. anat. ögats näthinna, retinaculum, lat., rëtinåk'ulum, s. vetensk. ngt

som fasthåller; boktr, tenakel. retinal, rëfinal, a. af retina. retinasphalt, rëtinasfålt', ~um, -um, min.

retinasfalt (ett gult mineraliskt harts). PGtlIllte, rëfinit, S. min. retinit (dets. som föreg).

retinoid, rètfinojd, a. se resiniform. retinue, rët'inu, äldre --'-, s. följe, svit, cör-

tège; klientskara, retiracy, rëti'råsi, >J<, s. se retirement; Am.

förmögenhet tillräcklig att lefva på. retire, rèti'r, vn. retirera (before an enemy; oftare mil. retreat)-, draga sig tillbaka (from, into, to, jfr ex.; äfv. absolute [: ~ from the world, from business o. d.], el. Am. [: ~ to one's apartment, till sina rum ei.: ~ to bed, to sleep : gå till hvila, gå och lägga sig]); träda (springa, falla, vika) tillbaka (jfr recede o. ex.); aflägsna sig särsk. från sällskap etc., »gå» (jfr ofvan), afträda; draga sig undan från verksamhet el. fara; taga afsked (from office, från tjänsten); va. draga tillbaka

(i eg. bet. †); hand. (nyare) dl'aga in ur rörelsen :

inlösa (bills, bonds); gifva afsked ur tjänsten, sätta på indragningsstat; s. † undangömd vistelseort; reträtt; ~ from business, draga sig tillbaka från affärerna; ~ from notice, draga sig tillbaka i en mera obemärkt ställning; he nd ' from London to a country seat (ei. into the country), han flyttade från London och drog sig tillbaka till ett landtgods (till landet); ~ into private life, draga sig tillbaka till privatlifvet; the shore of the sea ns in bays and gulfs, hafsstranden går (träder tillbaka) in i vikar och bugter; the zuaters nd, vattnet (böljorna) sjönk(o) undan ci. tillbaka; he nd early, han gick tidigt till hvila; he had a handsome independence to ~ on (ei. with), han hade en rätt vacker förmögenhet att lefva på då han drog sig tillbaka från affärerna; let us <x/ to another room, låtom oss draga oss undan in i ett annat rum;

jfr vid. ex. under pension samt följ. "d,

pp.; a. i eg. bet. indragen från linien, inryckt, äfv. tillbakaträdande; äfv. biid. tillbakadragen; afsides liggande, enslig; undangömd; fördold; hemlig; som dragit sig tillbaka från affärerna (»ur rörelsen», ei. till privatlifvet), äfv. lefvande på sina pengar; afskedad (pensionerad, satt på indragningsstat); ~ (and gloomy) courts, afsides (från gatan) belägna (och mörka) gårdar (liggande i »skymundan»); vice N., (han fick platsen) efter N. som fått afsked; a man of ~ habits, .., som lefver tillbakadraget (stilla); (to lead) a ~ life, ett tillbakadraget, stilla lif; ~ list, mil. indragningsstat (förteckning på pensionerade officerare ei. tjänstemän); to put (ei. place) on the ~ list, sätta på indragningsstat, gifva afsked med pension; a ~ place (village etc.), ett ställe (by etc.) som ligger undangömdt för stora världen (afsides); ~ thoughts, hemliga tankar. ~dly, -dli, ad. tillbakadraget; indraget; ensligt, afsides. ^dneSS, -dnës, s. tillbakadragenhet, tillbakadraget lefnadssätt; afsides belägenhet, afskild-het, enslighet; hemlighet. ~ment, -mënt, S. tillbakadragande till det enskilda lifvet, afträde, afgång från ämbete o. d.; mil. återtåg; tillbakadragenhet, jfr föreg.; privat bostad; uppehållsort undangömd från världen, tillflyktsort; to apply for one's lägga in (ansökan) om afsked; to live in lefva tillbakadraget (i stillhet). -ur, s. en som drager (sig) tillbaka. retiring, -mg, prt.; dragande sig (vikande ei. trädande) tillbaka äfv. konst.; småningom försvinnande (t. ex. daylight); sjunkande, fallande vatten; afgående, afskedstagande ämbetsman; O. (jfr föreg.) äfv. ingående, inbugtig (konkav i stort) ei. tillbakalutande (jfr tillbakadragen; försynt, blygsam; af skeds- (allowance, pension, jfr d. o., pension); s. tillbakadragande, afträdande, jfr retirement; mil. åter-tåg(ande); ~ room, städadt uttryck för privy. retold, retold, imp. 0. pp. af retell. retort, rëto'rt, va. böja ci. vrida tillbaka; tillbakakasta, gifva tillbaka ei. igen »svar på tal» (framkasta ett motskäl, en motbeskylluing

o. d.); vn. svara skarpt, »gifva svar på tal»; s. skarpt (dräpande) svar, gensvar, »svar på tal»; motbeskyllning; kem. tekn. retort; ~ violence for violence, möta våld med våld; ~ on a person, skarpt svara ngn (»afsnoppa» ngn), ^-house, s. retort-rum (el. -hus) i gasverk. ~er, -år, s. en

som svarar (skarpt). <ving, -ing, prt.; s. skarpt svar(ande), tillbakakastande (jrr ofvan), »betalning med samma mynt». ion, -to'rsjun, s. tillbakaböjning, vridning tillbaka; tillbakakastande, jfr föreg, o. retort, s. ^ive, -lv, a. tillbakakastande (jfr ofvan), innebärande ett skarpt svar. retoss, rèt6s', va. slänga, kasta (jfr toss) tillbaka.

retOUCh, rètutj', va. åter beröra; konst, re-tuchera, uppfriska (förbättra här o. där); öfverarbeta; uppstryka magnet; hand. ändra på ett anbud; s. retouche, retouchering. retrace, rëtrà's, va. spåra ei. följa tillbaka

märken, spår, äfv. bild. : ursprung o. d.; åter beträda; konst, starkare draga Upp konturer; ~ one's steps, gå samma väg tillbaka, vända om samma väg. retract, rëtråkt', va. draga tillbaka ei. in (is. one's claws); taga tillbaka, återkalla ett yttrande o. d.; vn. taga tillbaka sina ord el. sitt löfte; s. veter.sömstickning, ^able, -abl, a. som kan dragas el. tagas tillbaka: återkallelig. ^ation, -a'sjun, s. tillbakatagande, återkallande, ^ible, -Ibl, se able. ~ile, -il, a. naturv. som kan dragas in ei. tillbaka (t. ex. eyes, feelers), "uion, -ak'sjun, s. tillbakadragande; med. refraktion, sammandragning; se vid.mation. ~ive, -iv, tillbakadragande; se vid. s. det som drager ei. tager tillbaka. ~0r, -ur, s. ngn ei. ngt som drager tillbaka el. tager tillbaka, retrait †, rëtrå't, s. se portrait. retransform, retransfo'rm, va. åter omgestalta; återgifva sin förra gestalt, nation, s. ny omgestaltning (återdaning ei. återgång till förra formen), jfr föreg, retranslate, retransla't, va. ånyo öfversatta (tillbaka till grundspråket), retraxit, lat., rëtråk'sit, s. jur. återtagande

(af käromål), retread, l-ètrëd', va. åter trampa, retreat, rètrè't, vn. mii. retirera; tvungen draga sig undan (from, från), draga sig tillbaka äfv. om ting (t. ex. hafvet), träda (i form gå, falla) tillbaka; söka tillflykt; s. återtåg; tillbakadragenhet; tillflyktsort (afv. djurs gömsle), fristad; äfv. smygvrå; mii. reträtt, återtåg, aftåg; tapto; mii. signal till reträtt etc.; byg. insprång, afsats, en murs aftunnande uppåt, jfr offset; kat. kyrk. afsöndring från världen (förflyttning till kloster o. d. på en tid for att flnna tid) för andaktsöfningar; to beat (sound) a slå (blåsa) tapto el. till reträtt; beyond för långt fram (så att reträtten är afskuren), äfv. biid.; to be in (ei. on) vara stadd i återtåg, äfv. aiim.

biid. vara betänkt på att draga sig undan. 'x/ing, -ing, prt.; a. afv. tillbakaträdande, -fallande, bakåtlutande (forehead); s. reträtt, jfr föreg, s.; a ~ fight was still kept up by the enemy, fienden drog sig tillbaka men altjämt kämpande, retrench, rëtrënsj', va. afskära, afkorta (på); bortskära, biid.borttaga; inskränka, begränsa, göra indragningar i; mii. re-tranchera, förskansa; vn. göra inskränkningar {from, i); inskränka sig, lefva inskränkt, sv||ient, -mènt, s. bortskärande, borttagande; afkortning; inskränk-ning (of expense); mil. förskansning is. ini ett större verk (jfr reduct).

retribute >fc, retrib'ut, va. återbetala, gen-gälda, vedergälla. ~r, -ur, s. vedergäl-lare. retribution, -bu'sjun, s. återgäldande; vedergällning (äfv.: straff); belöning, lön, ersättning; in ~ of till vedergällning för. retributive, -iv, retri-butory, -uri, a. vedergällande (t, ex. justice).

retrievable, rètrè'våbl, a. som kan återvinnas (återfinnas, återfås, räddas), ersätt-lig. ~ness, -nes, s. återvinnelighet, er-sättlighet. retrievably, -i, ad. så att man ännu kan återfå saken, retrieval, -val, s. återvinnande, återfående; räddning; godtgörelse, ersättning.

retrieve, rëtrè'v, va. återfinna, återfå, återvinna (afv. : återupprätta, t, ex. one's character, fame); bringa tillbaka; rädda (from, från iråkadt ondt, äfv. ond vana o. d.); godtgöra; ersätta, få ersatt, upprätta, reparera förlust; böta skada; jagt. apportera skjutet villebråd (jfr ~r) ; ~ One's self, äfv. »repa sig», komma på fötter igen; we may ~ ourselves yet! äfv. än är det dag, än är ej alt förbi; än lefva de gamle gudar! ~ the day, återställa segern; ~ one's errors, vända tillbaka från sina vägars villa; ~ the desperate state of the finances, upphjälpa finansernas usla tillstånd; »» one's losses, »reparera» sina förluster, »taga skadan igen», anient, -mënt, se retrieval. -ür, s. en som

återfår etc.; jagt. apportör (hund).

retrim, rètrim', va. ånyo putsa, putsa upp igeT1*

retro-, lat., rè'tr6, ret'ro, (iat. ad.) ss. prefix

(Anm. Senare delen af sms. behåller uttal o. accent)

tillbaka; bakåt; igen. ~act, vn. verka tillbaka; verka mot (ngt), ^action, s. tillbakaverkan, motverkan. ^active, a. tillbakaverkande, retroaktiv (laio etc.). ^actively, ad. med tillbakaverkan, retroaktivt. ^cede, -sè'd, va. afstå, afträda tillbaka; vn. gå tillbaka, träda tillbaka.

^cedent, -sè'dënt, a. med. som flyttar sig

om sjukdom (gout etc.). ^CeSSiOn, -slsj'un, s. tillbakaträdande; återafträdande. duction, -duk'sjån, s. återförande. flex, flëks, ^flexed, -'-flëkst, a. bot. tillbakaböjd. ~fraCt, -'-frakt, ^vfracted, -frak'ted, a. bot. tvärt tillbakaböjd (likasom afbruten, jfr refracted), ^gradation, s. tillbakaskridande, tillbakagång afv. bild.; astron, planeternas retrogradation. grade, -'- gräd, a. gående tillbaka afv.biid.; (gående i) motsatt (riktning); vn. gå tillbaka, gå baklänges, arv. bild. : gå kräftgången; ~ succession, (ärfva i) bakarf; to move in a ^ direction, röra sig (gå) baklänges; ~ motion, tillbakagående rörelse, rörelse bakåt; a ~ step, ett steg tillbaka (baklänges) äfv. Mid. ^gradingly, -'-gràdingli, ad. baklänges, agression, -gresj'un, s. gående tillbaka, jfr föreg. s. ~gressive, -grès'iv, a. jfr ~grade. pirisive, -pul'siv, a. tillbakadrifvande. ~rse, retro'rs, a. bakåtböjd. 'xTSely, rë-tro'rsli. ad. baklänges. ~SpeCt,-'-spëkt, s. tillbakablick, återblick (of to, på); vn. se tillbaka, kasta en blick tillbaka (på det förflutna). ^SpeCtion, -spëk'-sjun, s. blickande tillbaka (på det förflutna). ^spective, -spèk'tiv, a. blickande tillbaka; biid. gällande om ei. hafvande afseende på det förflutna, jfr active. ^spectively, -spëk'tivli, ad. med en blick (ei. med afseende) på det förflutna. ^version, -vl'rsjun, s. med. om-stjälpning, tillbakaböjning. ~vert,-'-vert, va. vända ei.

böja tillbaka, retrude rètro'd, va. stöta tillbaka, re-

trusion, -tro'zjun, s. tillbakastötande, retry, rètri', va. ånyo försöka; jur. underkasta mål ny behandling; ånyo underkasta ransakning, ånyo tilltala, rettery, rëtfuri, s. röteri, plats där lin 0. d. rötes. retting, -ing, prt. af ret; s. röt-

ning; se vid. föreg. S.

retund †, rëtund', va. göra slö.

return, rete'rn, 1. va. vända om(kring);

åter vända, return, rëte'rn, 2. vn. återvända (to, till en ort, ett tillstånd), återkomma äfv. i allm. bet., komma tillbaka; återfalla (: hemfalla tm förre egaren; el. med upon, på : komma Öfver ngns hufvud); replikera, kasta tillbaka en beskyllning, jfr retort; va. återbringa; återsända, is. hand. returnera; återställa (something to its owner), äfv.: ställa (sätta, lägga) tillbaka (something to its place); återlemna, gifva (skicka) tillbaka, återbetala lån, afv. biid. : återgälda, gengälda (betala med lika tillbaka, t. ex. one's

hatred), vedergälla; besvara särsk. tai (skål), hälsning, salut o. d.; mil. elden; spelt, färg (invit);

genmäla, svara ngt; aflemna, afleverera, lemna (från sig); öfversända, hand. remittera; lemna, gifva särsk. i afkastning, af-kasta, inbringa; afgifva svar, utlåtande, redogörelse ; fälla dorn ; inlemna, ingifva (ämbets) berättelse, rapport, insända; om en ort Sända, välja representant ... to parliament)) (in)rapportera, anmäla; s. återvändande äfv. i allm. bet., återkomst; äfv. årstiders Om-lopp, jfr ex.; återfärd; återgång; retur; returnering, tillbalcaskickande, återsändande; återställande (-gifvande, -lemnande); hand. äfv. ristorno; jur. återlem-nande af handlingar; jur. kommunikationsbevis; återbetalning; gengäldande, besvarande; genmäle, svar (to a question)) betalning, gengäld, vedergällning, lön; anmälan, rapport, uppgift, redogörelse, (ämbets)berättelse särsk. om val; (parlamentsval; förteckning, lista, särsk. mil förslag, pl. (statistiska) uppgifter, tabeller, tabellarisk öfversigt; utbyte, afkastning, vinst, inkomst (äfv. i pl.)) hand. omsättning (oj" a Capital); spelt, revanche ; byg. mek. tekn. afbrott, vinkel, krök, afsprång (fortsättning i annan fel. motsatt! riktning \of a moulding, of a gallery, of a wall etc.; of a house T från hufvudbyggnaden utspringande (sido-) flygel]), fort. hak(e), slag; pl. hand. en sort svag tobak; hand. se —cargo; pl. returvaror; pl. brygg, draf; pl. F dets. som ^ -tickets; (i allm. i sms. retur-, återgående, återvändande el. svars- [skeende för att besvara ngtl); ~ back, återvända; åter gå (färdas, vända tillbaka) samma väg; ~ home, återvända hem; återkomst hem; so, you are ed! jaså, du har kommit tillbaka (äfv. ... du är hemma igen)! as they were "»ing, då de återvände (voro stadda på återväg ei. hemvägen); "» to one's duty, återvända (-gå) till sin pligt (till piigtens väg); ~ to one's self, återkomma till sig själf, till sans ei. besinning (: <v» to one?s senses)-, ~ to the original state, återgå till sitt förra tillstånd ei. urtillståndet, åter blifva hvad man (ngt) varit förut; ~ to the old way, återgå (gå tillbaka) till det gamla (sättet); his fears "»ed upon him, hans fruktan återkom (fick ånyo makt med hnm); the gout has roed upon him, han har fått igen sin gikt; but to "», men för att nu återkomma till ämnet (till hvad vi nyss talade om); (he left ...) never to "», ... för att aldrig mer (dit) återkomma; (ei. ss. postpositivt adj.) som aldrig mer kommer igen (»som man aldrig får tillbaka»); ~

an answer, gifva svar muntligt ei. skriftligt, svara; no answer teas roed, intet svar kom (jag etc. fick intet svar); (7 went into the library) to "» the book, för att ställa (sätta) tillbaka boken (på sin plats); ~ a cail (visit), besvara en visit, göra mot -besök; ~ a capital, omsätta ett kapital; ~ evil for evil, löna ondt med ondt; ~ like for like ei. ~ the like, ge lika (»godt») igen; he "»ed the letter unopened, han skickade brefvet obrutet tillbaka; he "»ed the sword (in) t o the scabbard, han stack värjan åter i slidan; she roed the bunch of keys underneath her pillow, hon lade (instoppade) åter nyckelknippan under kudden; ~ thanks, hembära tacksägelser) (äfv. to God), tacka; Scotland "»s 60 members (nämi. to parliament), Skotland sänder (: väljer) 60 representanter till parlamentet (underhuset);

he was "»ed for Bath, ban blef väld till riksdagsman för (i) Bath; he was "»ed absent (dead), han anmäldes (rapporterades såsom) frånvarande (död); to be roed ivithout expense, på försändelse svar (ei. returporto) betaldt; ~ of affection (of love), besvarad tillgifvenhet (genkärlek); ~ of exchange, se "»-bill; ro of health, hälsans återfående, återstäld hälsa; "»s of population, statistisk tabell öfver folkstocken; mantalslängd; ~ of service, återtjänst; ~ of the writ (summons), äfv. se "»-day; (ive ivish you) many happy "»s (of the day)\ måtte du upplefva många lyckliga sådana (födelse-, minnes-)dagar till! quick (short) "»s, hand. snabb omsättning; to give in a "» of (t. ex. the killed), inlemna förslag ei. rapport öfver (antalet af); to make a "» to (a salutation etc.), besvara, jfr va.) to yield a good "», lemna god afkastning, löna (bära) sig bra; at the "»of the year, vid årsskiftet; according to (el. from) the official *»s, enligt officiela uppgifter; by ~ of post (ei. per "»), (svara etc.) med omgående; in till svar; tillbaka, till gengäld; in "»for, till gengäld (lön ei. tack) för; on "», hand. i kommission (mots, till: i fast räkning); on

my "o, vid (strax efter) min återkomst; he was on his "» home, han var stadd på återresa hem. —ball, s. kula på en elastisk snodd (leksak). —bill, hand. retur-växel. —cargo, s. sjö. hand.returladdning, hemgående laddning. —Carriage, ~ -chaise, s. returvagn ; bakskjuts, —day, s. jur. inställelsedag, stämmodag. ~ -freight, s. returfrakt. —journey, 5. returresa, tillbakaresa. —match, s. re-vancheparti. —movement, s. rörelse till-

à: fate, k: far, å: fall, à: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine \i fin, i fir,return-movement ‡ Mindre bmkngt. 1163 † Föråldradt. revenue-officer

baka, återgång. ~-Smoke, s. in- ei. nedslående rök. stroke, 5. ångm. tillbakagående slag. ^-ticket, 5. returbiljett. ^able, -abl, a. som kan (får ei. bör) återgifvas, -sändas etc. (jfr return, va.); jur. som skall af gifvas, ingifvas (writ etc.); valbar till underhuset. ~er, -ur, s. återställare, -gifvare, -sändare, afv. hand, remittent (of money). ~ing, -ing, prt.; a.; s. (jfr return); the ~ interest in 6 pcirlia-mentary seats, ... inflytande öfver parlamentsvalen till 6 platser; ~ officer, »rapportör» (som afgifver ämbctsberättelse); särsk.

valförrättare; in på återvägen, retuse, rëtu's, a. bot. om blad intryckt i d«n

eljes bredt rundade spetsen.

reunion, reu'njun, s. återförening; nytt

sammanförande efter splittring, skilsmässa el. oenighet; sammankomst, samling, samkväm, samladt sällskap.

reunite, reuni't, va. åter förena; åter sammanföra äfv. bild. (jfr föreg) : försona; vn. åter förenas; (åter) försonas, reuniting, -ing, prt.; s. återsammanförande, jfr föreg. s. reurge, ree'rdj, va.k ter påyrka (etc., jfr urge). reussin, ro j'sin, reussite, -sit, s. min. naturligt glaubersalt, revaccinate, rèvåk'sinàt, va. omvaccinera. revaccination, -na'sjun, s. omvaccine-ring.

revalescence, rëvålës'èns, tillfrisknande, revalescent, -sent, a. tillfrisknande, på bättringsvägen, revaluation, rèvåluå'sjun, s. ny värdering, omtaxering. revalue, -val'ii, va. om-taxera, ånyo värdera, revamp, rëvåmp', va. försko; förstycka;

Am. F lappa (flicka, fuska) ihop. reve, rëv, s. se reeve.

reveal, rivè'1, l. s. byg. sidovägg af yttre

delen af en fönster- ci. dörrsmyg. reveal, rëvè'l, 2. va. afslöja, uppenbara ngt

förut okändt el. fördoldt (mystiskt) (särsk. teol.);

visa (to, för), uppdaga, röja; s. † uppenbarande. ^ability, -abil'iti, s. egenskap att kunna uppenbaras. ~able, -abl, a. som kan uppenbaras. r^ableneSS, -åbl-nës, s. se föreg. s. ~er, -ur, s. uppenbarare. ~ing, -ing, prt.; s. uppenbarande, reveille, fr., rävël'jà, Am. rëv'ålë, s. mii. revelj.

revel †, rëv'ël, l. va. draga tillbaka, revel, rëv'ël, 2. vn. fråssa, kalasa, »festa», hålla bullrande dryckeslag, rumla, svira ; svärma; fara oregelbundet hit och dit; s. bullersam fest ei. gille, vildt dryckeslag; ~ in, fråssa i (t. ex. luxury, yppighet, öfverflöd); otygladt hängifva sig åt (nöjet af), njuta af äfv. : hafva att glädja sig åt, ega; where they held their o,s, ... firade sina orgier; during a under (i) ett dryckeslag. (s), the (R)^, bibi. Johannis Uppenbarelse, revelator -'-làtur, s. se revealer. revellent, rëvël'ënt, a. ryckande (kastande) tillbaka; orsakande afledning, jrr revulsion, med.

reveller, rèv'ëlur, s. fråssare, festare, rum-lare; nattsvärmare. revelling, -ling, prt. af revel; s. festande jfr föij. revelry, -ri, s. kalas(ande), bullersam(t) fest(ande), rummel, sus och dus. revels, rëvëlz', s. pl. jfr reveal, 1. revendicate rëvën'dikàt, va. återfordra ; fordra att få utlemnad, revendication

-kà' sjun, s. återfordrande, jfr föreg, revenge, rëvëndj', va. hämna(s) (a cause-, an injury; one's self; on, på); s. hämd (for, för; on, på); hämdkänslaj hämd-lystnad; upprättelse, spelt, revanche (at, på ett spel); ~ one's self of an insult, hämnas en oförrätt (förolämpning) (on, på); to be ~d, blifva hämnad; hämnas, taga (utkräfva) hämd (of ei. on, på); to have one's hämnas, jfr föreg.; få (taga) revanche (out of, af, på ngn); to take (one's) taga (utkräfva) hämd, hämnas (for, för ngt; on, upon, på ngn); se vid. föreg.; you owe me my du är skyldig mig revanche; to cry (out) for ropa på hämd äfv. bild.; in by way of för att hämnas (for, [för] ngt), till hämd (för Tätt]); af hämdlystnad (t. ex. he will tell all in burning with brinnande af lust att hämnas, ^able, -abl, a. som kan (bör) blifva hämnad (injury). ~ful, -ful, a. hämdlysten, hämdgirig. ~ful-ness, -fulnës, s. hämdlystnad. -ur, s. hämnare, revenging, -ing, prt.; s. hämnande. ~ingly, -ingli, ad. se ofvan in (el. by way of) revenge. revent, rèvënt', va. göra ny öppning i;

borra upp fänghålet på en förnnglad kanon, revenue, rëv'ënu, (officielt, pari. --'-) S. (årlig) inkomst af kapital, af jord etc.; afkastning; statsinkomster (: Public [Æ]~[s], State [_ß]~s, utgöras af Inland o. Customs,

jfr d. o.); tullintägter (-intrader); board of oj, <v/-board, s. finansbyrå, statskontor. ^-cutter, 5. tulljakt, ^-department,

s. finansdepartement. ~-0ffiCer, s. uppbördsbetjänt; tulltjänsteman.

reverb †, rëvè'rb, er ate, -uràt, va. återkasta ljud, ljus, värme etc. (särsk. tekn. a flame) ; smälta i reverberugn †; vn. återkastas, jfr va.) genljuda †. ^eration, -ura'sjun, s. åter(ei. tillbaka)kastande. ~eratory, -uråturi, a. återkastande; s. (äfv. ~ furnace) reverberugn. revere, rëvé'r, va. vörda, hålla i ära.

reverence, rëv'urëns, s. vördnad (for, för; of, to, för) is. ss. visad i det yttre; VÖrdnads-betygelse, ödmjuk hälsning; vördnadsvärdhet; reverens i dubbel bet., äfv. : hög-vördighet (His ss. titel för prester;

va. vörda; betyga sin vördnad; to do (pay) o, (to), visa (betyga sin) vördnad (för); to hold (have) in oj, hålla i ära (vördnad), jfr föreg, ord o. va.; with ~ be it

spoken, med för)of sagdt, reverend, -rènd, a. vördnadsvärd; hög(äre)vördig

(titel för prestman i allmbt, oftast förk. till Rev., jfr r, förk.) ; most OJ, högvördigst (titel för ärkebiskop); right oj. högvördig (titel för biskop); very oj, högärevördig (titel för domprost).

reverent, rëv'urënt, 'v-ial, -rën'sjål, a. vördnadsfull, ödmjuk, reverer, rëvè'rur, s. en som vördar ei. visar vördnad.

reverie, rëv'uri, 5. drömmeri, fantiserande, försjunkande i drömmerier; drömbild; to be in a oj (to fall into a oj), vara (ci. sitta, stå) försänkt i (försjunka i) djupa drömmeri er (själsfrånvaro).

reversal, rëvë'rsål, s. jur. upphäfvande af beslut, af dom; omslag, omkastning (of, i, t. ex. public opinion)', maskins kastande back.

reverse, rëvë'rs, va. vända om, gifva motsatt riktning, kasta (vrida, låta gå) tillbaka, omkasta; kasta en maskin back, backa; vända upp och ned på äfv. biid. : omstörta; totalt omändra; jur. upphäfva dom etc., återkalla, förklara ogiltig; s. frånsida, baksida särsk. af mynt: revers; afvigsida; motsats; omkastning, tvärt ombyte, växling, fullständig förändring ofta tin ett sämre: olycka, motgång; a. omvänd, (gående i) motsatt (riktning); rörande sig

baklänges; bak-sida etc.; bakvänd; upp- och nedvänd; ~ the scene, göra scenförändring; a oj of fortune, lyckans växling (omkastning) äfv. : en olycka; the oj of the medal, baksidan af medaljen äfv. biid. (äfv. the oj side of the picture)', the oj of the shield, biid. sakens andra sida (motsatta synpunkten); the exact (ci. very) oj (of), rena (raka) motsatsen (till); alldeles motsatt förhållande (tvärt emot,

t. ex. hvad man väntat); ~ Current, elektr. etc. motström, ^-gallery, s. fort.galleri i graf-

vens ytterbrant. ~-valve, s. ångm. kontra-ventil. -t, pp.; a. omvänd, bakvänd (jfr föreg, a.); bakvriden (: vänstervriden reffling i gevär; om snäckor, jfr sinistral); bot. se resupinate. ~dly, -ëdli, ad. omvändt; tvärtom. -ur, s. en som vänder om etc. reversible, -ibl, a. som kan omkastas ei. vändas om i motsatt riktning etc., ei. som kan upphäfvas (jfr reverse, va.), reversing, -ing, prt.; s. omvändande, omkastning; maskins slående back; i sms. särsk.: tjänande till att kasta om ei. slå back en (ång)maskin ss.: ~ gear, oj-motion, baksty-ring, omkastningsapparat; <x/ handle, oj lever, häfstång hvarmed omkastning sker.

reversion, rëvë'rsjun, s. återvändande)^;

återgång: naturv. fysiol, (to, till äldre typ); el. jur.: egendoms till öfverlåtaren (donator) el. hans lagliga arfvingar; jur. hemfall(ande); bakarf; förväntningsrätt till lifränta o. d., se äfv. ex. under foij. ord ; survivans, expektans; a ~ to barbarism, återsjunkande i barbari, ^ary, -uri, a. hemfallande, hemfalls-, expektans-; ~ annuity, lifränta som utfaller efter inträdande af ngn i förordnandet uämd händelse (särsk. viss persons frånfälle). ~er,

-ur, s. person som har förväntningsrätt (expektans), jfr föreg, s.; bakarfvinge. reversis, reve'rsis, s. reversi(no) (ett kortspel), revert, rëvë'rt, va. vända om, omkasta, jfr reverse; drifva ei. kasta tillbaka, jfr äfv. reverberate; vn. återgå, återvända till det gamla etc., återkomma, komma tillbaka (t. ex. to the subject)-, jur. återgå, hemfalla; s. mus. se return. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som vänder om etc.; jur. se reversion. ~ible, -ibl, a. som kan vändas om (jfr reversible)-, som kan återgå ei. hemfalla. ~ive, -iv, a. vändande om; förändrande.

revery, rëv'uri, s. (pl. -ries, -z) se reverie. revest, rëvëst', va. poet. kläda om, åter bekläda; se vid. reinvest; vn. jur. åter träda i kraft om rättsanspråk; återfalla, hemfalla (in, till). ~iary †, -iåri, ~ry †, -i, s. se vestry.

revet, rèvët', va. byg. ingeniör, fort. bekläda med murverk, timring etc. ~ment, -mënt, s. beklädnad med mur etc.; beklädnadsarbete, -mur (: ~ wall). revibråte, revi'brat, vn. svänga (vibrera) tillbaka, revibratioil, -bra'sjun, s. tillbak as v ångning, revictual, rèvit'1, va. åter proviantera. review, rëvu', va. (åter) genomse, granska, revidera; särsk. mii. mönstra, hålla mönstring med, inspektera (låta uppvisas för sig); anmäla en bok, i tidskrift o. d., re-

censera; s. återblick, tillbakablick (of, på), öfverblick (of, öfver); öfversigt; genomseende, (förnyad) granskning; revision; mii. mönstring, revy, uppvisning; anmälan af en bok o. d., recension; literär öfversigt; (kritisk) literär tidskrift; to be f^ed by, granskas af; särsk. mii. uppvisas för (t. ex. the king) (: to pass in ~ before); athletic and drill uppvisning i gymnastik och exercis; to take a ~ of anställa granskning af (med), granska; to pass in ~ (va.), låta passera revy, mönstra, granska, kritiskt genomgå ei. betrakta; (vn.) passera revy (mönstring) (before, inför: uppvisas för) äfv. biid. passera förbi ngns (äfv. själs) ögon; bill of jur. revisionsansökan. ~er, -ur, s. granskare; kritisk anmälare, recensent; utgifvare af (ei. medarbetare i) en kritisk literär tidskrift, revile, rèvi'1, va. smäda, håna, lasta (äfv. med at, ngn); s. se följ. ~ment, -mënt, s. smädelse. rs^r, -ur, s. smädare, reviling,-ing, prt.; .5. smädande; smädelse(r). reviiingly, -ingli, ad. med smädelser, revindicate, rëvin'dikat, va. återkräfva, åter

göra sin rätt gällande till. revisal, rëvi'zål, s. genomseende, revidering.

revise, rëvi'z, va. genomse, granska för att rätta; bearbeta en bok; revidera ett korrektur ; s. boktr, andra korrektur; second tredje korrektur, revidér (jfr press, sms.). ~r, -ur, s. granskare; korrekturläsare, revision, revizj'un, s. (nytt) genomseende, granskning, revidering; ngt genomsedt o. granskadt; folkräkning %. /^al, -ål, oary, -uri, a. hörande till revidering, revisions-.

revisit, reviz'it, va. åter besöka. *vation,

-a'sjun, s. nytt besök(ande). revisory, rëvi'suri, a. granskande, jfr revision al.

revival, revi'val, s. återupplifvande i aiim. bet., ofta biid. (of letters, of arts, of commerce, of a fashion, of a relationship, etc.); förnyelse (of a deed); återträdande i kraft (of a law); återuppvaknande; is. andlig rörelse, religiös väckelse; väckelsemöte, religiöst massmöte is. biand metodister; kem. tekn. se revivification; is. teat.

återupptagande, -uppförande, repris; ~ period, konst.renässangs (tidehvarf); ~ style, renässangs(stil). ~isrø, -izm, s. (nyare) väckelseväsen. ~ist, -ist, s. (kringresande) väckelsepredikant; renässangs-konstnär.

revive, rëvi'v, vn. få nytt lif; kvickna vid; återlifvas, lefva upp igen, återupplifvas,

i aiimht, åter tilltaga; hämta sig; kem. tekn. om metaller Uppfriskas (reduceras, återfå sitt naturliga el. metalliska tillstånd); va. åter bringa (väcka) till lif; åter sätta lif i, återupplifva i aiimht; uppfriska (äfv. minnet af); åter framkalla; åter bringa å bane; åter upptaga teaterpjes; förnya; jur. åter göra gällande; göra (så godt som) ny igen, färga upp, snygga upp kläder; kem. tekn. regenerera, uppfriska, jfr ofvan. oX, -ur, s. ngn ei. ngt som återupplifva!* etc.; uppfrisknings-, uppfärskningsmedel. revivification, rëvivifikà'sjQn, s. återkallande till lif, återupplifvande; kem. tekn. regeneration, reducering tillbaka till ren metall, revivify, rèviv'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) väcka till lif igen, återupplifva; kem. teip. regenerera, återupp-friska.

reviving, rëvi'ving, prt. af revive; a.; s. kommande till lif igen, återkallande till lif, återupplifvande.

reviviscence, rëvivis'ëns, reviviscency, -i,

s. återvaknande till lif. reviviSCent, -ënt, a. återvaknande till lif. revivor, rèvi'vur, s. jur. förnyande ei. återupptagande af ell rättegång som blifvit nedlagd på grund af ena partens frånfälle el. d.

revocability, revokabil'iti, s. egenskap att kunna återkallas, återtagas ei. upphäfvas, revocable, rëv'okåbl, a. återkallelig, som kan tagas tillbaka ei. upphäfvas. ness, -nes, s. se föreg. s. revocably, -i, ad. på ett sätt som medgifver återkallande, ej oåterkalleligt, revocation, -ka'sjun, s. återkallande, upphäfvande (of an edict, a will etc.). revocatory, -kåturi, a. återkallande, upphäfvande; upphäfvelse-. revoice, révojs', va. återgifva (röst ei.) rätt

ton, stämma; reparera orgelpipa. revoke, revo'k, va. återkalla, återtaga,upphäfva (an edict, a grant, a law, a will, etc.); återkalla i minnet †; vn. spelt, ej bekänna färg; s. spelt, underlåtande att bekänna.

revolt, rëvtVlt, va. kasta öfver ända (jaga på flykten) ; bringa i uppror oftast bild.; (djupt) uppröra känslorna; vn. vända sig bort †; affalla (against %, from, från), göra uppror, blifva (vara) upprorisk; upproras (at, vid, öfver; from, af, t. ex. the idea of ...), intagas af (häftig) förtrytelse (äfv. against, mot); s. affall; uppror (against, emot); to rise in göra uppror, o^ed, -ëd, pp.; a. upprorisk. ~er, -ur, s. upprorsmakare, upprorsman. ing, -ing, prt.; a. upprörande (to, för); himmelsskriande (cruelty etc.). singly, -ingli, ad. på ett upprörande sätt.

revolute, rev'olut, a. bot. tillbakarullad

{leaf etc.).

revolution, rëvolu'sjun, s. kringsvängning,

(om)hvälfning omkring sin axel, rotation, rullande; astron, omlopp; ett hvarf af en maskin(del)s rörelse, äfv. slag; Omhvälfning, omstörtning; statshvälfning, revolution; the (Ri eng. ii ist. revolutionen 1688; Am. resningen mot moderlandet, befrielsekriget mot England; fransk, hist, den stora revolutionen af 1789; this loill effect a ~ in (science, the medical world etc.), detta skall åstadkomma en (total) omstörtning i ... ~ary, -uri, a. revolutionär;

revolutions-krig etc.; S. se följ. ~er, -ur, s. revolutionsman. ^Jsni, -izm, s. revolutionstillstånd; revolutionära grundsatser ei. läror. ~ist, -1st, s. se ~er. ~ize, -iz, va. åstadkomma omstörtning i; revolutionera, revolve, rëvolv', vn. hvälfva sig (on, about an axis, omkring en axel), rotera; svänga ei. rulla omkring (en medelpunkt, round a centre); va. vrida omkring, sätta i rotation; biid. (äfv. ~ in one's mind) hvälfva i sitt sinne, betrakta, öfverväga, tänka på, umgås med planer (äfv. ~ upon, vn.). ~ment, -mënt, s. reflekterande, (öfver)tänkande (hit och dit), öfvervägande. ~ncy, -ènsi, s. kringhvälfning, rotation. ~r, -ur, s. en som kringhvälfver; revolver (pistol); roterande Ugn; tekn. äfv. benämning för andra roterande saker, jfr sms. af följ. revolving, "ing,

prt.; a. kringrullande, roterande, kringgående (som går omkring), som kan vridas omkring, kring vridbar; ~ furnace, roterande ugn; gun, svängkanon; ~ light, blänkfyr, roterande fyr; ~ pistol, revolver; ~ storm, hvirfvelstorm, cyklon ; ~ tower, (fästnings-, pansar-)torn som kan vridas omkring.

revomit, revom'it, va. (åter) uppkasta (spy

upp).

revulsion, rëvul'sjun, s. plötslig förändring.

omkastning, omslag i sinnesstämning, i tänkesätt; med. afledning af osunda vätskor från en kroppsdel till en annan. revulsive, -siv, s. verkande Omkastning, jfr föreg.; fiendtlig sinnesstämning ; med. afledande.

rewake, rëwà'k, va. åter väcka; vn. åter vakna.

reward, reward, va. vedergälla, löna; oftast belöna; s. vedergällning, lön; oftast belöning; särsk. hittelön; ersättning, vederlag ; ... will ~ every man according to his works, skall vedergälla hvar och en efter hans gärningar; virtue itself and is doubly dygden belönar sig

själf och varder ytterligare belönad; a

~ is out, en belöning (särsk. hittelön) är Utfäst (for, för, särsk. tillrättaskaffande af ngt); as a till belöning (for, för tjänster, äfv. åt; of, för sitt välförhållande); to meet the (ei. one's) få sin (välförtjänta) lön (ofta: straff); to offer (promise) a ~ of 100 £s for his apprehension, utfästa, utlofva en belöning af ... för hans gripande. ~able, -abl, a. som förtjänar att (som kan) belönas, förtjänstfull. ^ableneSS, -åblnës, s. egenskap att förtjäna belöning, förtjänstfullhet. ~er, -år, s. veder-gällare, belönare. ~incj, -ing, prt.; s. ve-dergällande; belönande. ~leSS, -lës, a. lönlös, utan belöning, rewet >fc, ro'èt, 5. bösslås. rewin, rèwin', va. (jfr win) återvinna, rewrite, reri't. va. (jfr write) ånyo skrifva, skrifva om; to write and skrifva om och om igen (omarbeta flere gånger), re-written, -rit'n, pp. omarbetad bok, upplaga.

reynard, ra'nard, ren'urd, s. räf i djursagan ; (R)»v the Fox, Reinecke Fuchs, Mickel Räf.

rhabarbarate, råbå'rbåràt, a. försatt med

ei. innehållande rabarber, rhabdology, se rabdology. rhachis, ra'kis, se rachis. rhaphe, rà'fè, se raphe. rhapsodic, råpséd'ik, ~al, -al, a. rapsodisk, osammanhängande, rhapsodist, -'-dist,

S. (grek. antik.) 1'apsod (kringvandrande sångare) ;

improvisator; uppläsare af vers; dålig poet. rhapsodize, -'-dlz, va. O. vn. författa ei. uppläsa rapsodier, jfr följ. rhap-SOdy, -'-di, s. rapsodi; lösryckt stycke ur en författares verk; osammanhängande ordsvall, ramsa; (literärt) lappverk.

rheinberry, 11'nbëri, se buckthorn. Rhenish, rën'isj, a. rensk, från Rhen, llhen-

(t. ex. wine)-, s. renskt vin. rheo-, gr., rè'6, i vetensk. (särsk. fys. eiektr.) sms. ström-. ~chord, s. eiektr. reokord (ett slags smeter). ~meter, rëom'ëtår, s. reo-meter, mätare(instrument) för elektromagnetiskt motstånd ei. elektrisk strömstyrka (jfr galvanometer). ~metl*iC, -mët'-rik, a. reometrisk, jfr föreg. s. ^metry, reom'etri, s. mätning af elektriska strömmars styrka ei. hastighet; mat. % se fluxions. ~motor, -mètår, s. reomotor, elektromotor (apparat till framkallande af en elektrisk ström). ~phOre, -for, S. elektrisk strÖm(of-ver)förare (tråd). ~SC0pe, -skop, s.

elek-

troskop (instrument till upptäckande af elektrisk ström). rv/Stat, -ståt, S. reostat, elektrisk strömreglerare (apparat), rvtome, -t6m, s.

elektrisk strömafbrytare (apparat), "wtrope, -trèp, 5. elektrisk strömomkastare (apparat). Rhetian, re'sjian, a. geogr. rhetisk (alps). rhetor †, grek.,rè'tur, 5. retor, jfr nician. ~ic, rëtforik, s. retorik, vältalighetskonst; vältalighet. ^ical, -tor'ikal, a. oratorisk, retorisk, hörande till vältalighetskonsten. t^ician, -torisj'an, s. retor, orator, en som är hemma i retorik (vältalighetskonstens teori); vältalighetslärare; (konstlad) vältalare, ^ize, rëforiz, va. framställa medelst retoriska bilder; vn. spela vältalare.

rheum,iat.,rè'um, 1. s. bot. rabarber (Rheum). rheum, rom, 2. s. med. fluss; snufva; slem,

flytning (vätska afsöndrad under flussjukdom).

~atic, -at'ik, a. med. reumatisk. ~atiCS, -at'lks, 5. P för följ. ^atism, -atizm, s. med. reumatism. -i, a. flussartad; snufvig. rhime, se rhyme.

rhinal, ri'nal, a.hörande till näsan ei. nosen, rhine, rin, s. prov. vattenränna, rännil, dike. rhino, ri'no, s. si. (the pengar, mynt. ~ceral, -nos'ural, a. si. rik, penningstark.

rhinocerial, rm6së'riåi, a. af föij. s. rhino-cerical, -ser'ikal, a. se föreg. «.; si. se rhi-noceral.

rhinoceros, lat. gr., rinos'uros, .<?. zool. noshörning. ~-bird, se hombill. ~-hide, s. noshörningshud; biid. »tjock hud» (känslolöshet, otillgänglighet för finare känslor).

rhinoplastic, rinoplast'ik, a. kir. näsbildande (operation), rhinoplasty, -'- - ti, s. kir. konstnäsbildning genom operation.

rhinoscope, ri'noskop, s. med. nässpegel, rhinoscopy, --'képi, s. undersökning medels spegel af näsans inre.

rhizogen, riz'odjën, ci. bot. skjutande rötter; s. bot. parasit på andra växters rötter, rhizoid, riz'ojd, s. bot. rotlikt bihang, rhizoma, gr., rizo'ma, rhizome, -zo?m, .<?. bot. rotstock.

rhizophagous, rlzofågus, a. lefvande af rötter.

rhizophorous, rizoforus, a. bot. försedd med rötter.

Rhodian, ro'dian, a. geogr. rhodisk, från Rhodos; s. invånare på Rhodos, rhodium, ro'dium, s. kem. rodium (en metall).

~-W00d, s. rosenträ, rhododendron, r£dodën'dron, s. bot. slägtet Rhododendron; Rh. ferrugineum (: the Rose of the AIjjs), alpros, rhodonit, ro'donit, s. min. rodonit, rnangan-

augit (jfr red manganese). Rhody, 1'6'di, s. Am. F för Rhode-Island. rhomb, rom, s. mat. romb (sned ruta); kristallogr. romboëder. ~-Spar, s. min. bitterspat.

/vic, -ik, a. rombisk, ^ohedral, -6hè'drål,

a. geom. krystallogr. romboëdrisk. ~ohe-dron, -ohè'dron, s. mat. romboëder (solid figur med sex lika, rombiska ytor), n oid, -6jd, s. mat. romboid; a. (äfv. ^oidal, -oj'dal) romboidal, lik en romboid. ~US, -us, se rhomb.

rhubarb, ro'barb, s. bot. rabarber (Rheum).

n^y, -1, a. lik rabarber, rhumb, rum, s. sjö. kompasstreck, linie på jordklotet som skär alla meridianer under samma vinkel (dets. som loxodromic curve); to sail 011 a ei. by the segla oupphörligt efter samma kompasstreck (sailing by the ~ dets. som oblique sailing). ~ -Card, s. se compass-card. ~-line, s. (jfr rhumb) ett fartygs kurs som skär alla meridianer under samma vinkel, rhus, lat., gr., rus, s. bot. sumak. rhyme, rim, s. rim; rimpar; rimslut; vers, poesi; vn. rimma (to, på, med); göra vers; va. sätta på vers (i rim); without ~ or reason, utan rim eller räson. less, -lës, a. orimmad. ~r, -ur, s. rim-mare, versmakare. ~ry, -uri, s. rimsni-deri, versmakeri. rhymic, -ik, a. rim-, rhymingly, -lngli, ad. rimmande, på rim. rhymist †, -1st, ^ster, -stur, se rhymer. rhythm, rithm, s. rytm; takt. ^ic(al), -ik(ål), a. rytmisk; taktsäker. ^iCS, -iks, s. pl. rytmik. ~leSS, -lës, a. utan rytm. IOmeter, -om'ëtur, s. mus. taktmätare. *vUS, lat., -us, se rhythm. rial, s. (1.) re'al, se real, 1.; (2.) ri'al, s. gammalt engelskt guldmynt (: 10 sh. under Henrik VI, 15 sh. under Elisabet), rib, rib, 5. anat. refben; tekn. ngt som liknar refben : upphöjd rand ss. i tyg; ribba; byg. (hvalf)stråle, korsbåge i krysshvaif fa groin), korsande band i stjärnhvalf; sjö. (timmer i) spant; gruf, pelare lemnad som stöd; bot. nerv, ådra i blad; boktr, skena i press; SprÖte i paraply; si. huStru; pl. rips (tyg); pl. bokb. bind; va. förse med refben; förse med upphöjda ränder; innesluta †; roast of porh, refbensspjäll. ^-band, s. sjö. långsent, bärghultsplanka. ~-graSS, WOrt, s. bot. groblad (Plantago lanceo-lata). ^roast, va. F skämts, genomprygla. ^-system, s. byg. strålsystem (strålar[s [-anordning])-] {+an- ordning])+} i kryss(el. stjärn)hvalf. ^-vaulting, s. byg. krysshvaif, stjärnhvalf. ribald, rib'ald, s. usling, liderlig o. gemen människa; a. gemen, nedrig, otuktig, fräck. ~ry, -ri, s. gement, rått, oanständigt tal; oanständighet, smutsighet i tal. riban, rib' an, se ribbon. -d, s. se ribbon;

sjö. se rib-band; va. se ribbon. ribband, llb'and, S. se nästföreg. S.

ribbed, rib'd, pp. af rib; a. ådrig; med upphöjda ränder; ~ silk, silkesrips. ribbing, rib'ing, prt. af rib; s. ribbor, upphöjda kanter etc. (jfr rib) kollektivt; ribb-verk; bot. nerver, nervighet. ribbon, rib'un, s. siden- etc. band; remsa, strimla; tunn list, se äfv. fillet, särsk. snick o. her.; smal mctaiiskena; sjö. se rib-band; si. starkt bränvin; pl. F tömmar; va. pryda med band; randa; blue (riddare af) strumpebandsorden; the blue äfv. det blåa bandet (nykterhetssällskap); red o.-, (riddare af) Bathorden; the (Æ)~ society, ett hemligt religiöst-politiskt sällskap i Irland från 1808. ~-graSS, s. bot. rörflen, strandflen (Phalaris). ^-lOOtYl, s. band-väfstol. (R)~man, s. medlem af the Ribbon society. nu-s&vi,se belt-saw. ^-weaver, s. bandväfvare. ~ed, -d, pp., a. prydd med band. ^ism, -izm, s. våldsamma laglösa grundsatser som tillhöra the Ribbon society. ribible, lib'ibl, s. se rebec. Ribstone, lib'ston, S. pr. Stad i Yorkshire; ~

pippin, berömd pipping(äPle)sort.

rice, ris, 1. s. bot. ris (Oryza); Indian Am. Zizamia aquatica (en vattenväxt). ~-bird, s. zool. risfågel (den asiatiska, se paddy-bird; den amerikanska, se bobolink). bunting, se bobolink, ^-flour, s. rismjöl. ^-glue, s. lim af målet ris. sv-huller, s. risskalare (maskin). <x/-milk, s. risgrynsvälling. ~ -paper, s. kinesiskt s. k. rispapper. ~ -Shell, s. (1.) skal ei. hylsa kring riskorn; (2.) zool. slägtet Oliva (en snäcka). ~-S0Up, S.

rissoppa. ~-Starch, s. risstärkelse. ~ -weevil, s. zool. Calandra oryzæ (en skade

insekt på ris).

rice, ris, 2. va. risa, störa bönor o. d. rich, ritj, a. rik i alia bet. (in, på); riklig, ymnig; öfverflödande (ivith, på); dyrbar, präktig; yppig; fet «fv. syssla o. d., fruktbar jord; stark lukt, föda (: högst smaklig, kostlig) äfv. bild.; mustig om vin etc., fyllig (äfv. om röst, melodi); klar, liflig färg; F ofta iron, »kostlig», »dyrbar», »värd pengar», dråplig (idea, joke); Ume, fet kalk;

rickets, rik'ets, s. pl. med. engelska sjukan (: rachitis), rickety, -ti, a. rakitisk, behäftad med engelska sjukan; svag (i lederna); skröplig; skranglig, rankig. ricochet, fr., rikosjå', rik'6sjet, s. (åter-) studsning, is. en kulas gräsning, rikochet-tering; mii. rikochettskjutning (: ~-fir-ing); va. % beskjuta med rikochettering. ~-battery, s. rikochettbatteri. rid, rid, va. (imp. o. pp. rid, rid) lösgöra, befria (of, från : skaffa af med); undanrödja)^; (af)rödja; göra undan med, af-färda)(C; pp.; ap. fri, kvitt; to (be) get ~ of göra sig af med (fri från), blifva ngn, ngt kvitt;

komma (slippa) från förbindelse. ~dance, -åns, s. befriande, lösgörande; afrödjning; bortrensande; a good ~ F, ngt som är godt att blifva af med; lie is a good ~ F, det är bra att vara hnm kvitt; thou shalt not make clean ~ of the corners of thy field, bibi. (3 Moseb. xxnr, 22) du skall icke (vid skörden) skära intill yttersta kanten af din åker. ridden, rid'n, ;?/>. af ride. ridder, rid'ur. s. ngn ei. ngt som befriar ei.

skaffar ngn af med ngt, jfr rid. riddle, rid'1, l. s. rissel, groft såll; va. sålla; genomborra med många små hål ss. ett sån; a wall with shot, ... genomborrad af skott såsom ett såll. riddle, rid'1, 2. 5. gåta; vn. † poet. tala i gåtor; va. † poet. gissa, tyda gåtor (jfr unriddle). ^r, -ur, s. en som talar i gåtor. ~-me-ree, -mere', interj. gissa min gåta, »gissa om du kan», riddling, -ing, prt.; s. talande i gåtor, riddlingly, -ingli, ad. gåtlikt, i gåtor, ride, rid, vn. (imp. röde, r6d; pp. ridden, rid'n) rida; åka; sitta (grensle), blifva buren, hvila is. under gungande •rörelse (on, på); sväfva, »simma» (in the air); is. sjö. ligga på vattnet, jfr vid. ex., sjö. rida (at anchor, för ankar [et]); om ridhäst bära lätt, tungt (jfr ex.), el. gå (fast, fort), i aiimht Vara så ei. så (jfr ex.); boktr, gå i bugter, vara sned om rad, Stå Snedt, ojämt om bokstäfver; va. rida; rida på äfv. biid., topprida, regera (med), styra (med), beherska; rida i kapp med; sport, väga (jfr stone); P låta rida (ei. åka); P bära, föra; 5. ridt; ridtur; (ut)färd (i vagn); ridväg (jfr riding); lok. ridhäst, ök; ~ and tie F, tura om med

att 1'lda om två reskamrater med en häst; i aiimht

tura om med arbete och hvila, utbyta hvarann växelvis vid arbete; ~ double, rida två på en häst; ~ easy, rida lätt,

(äfv. åka) makligt (utan stötar); om ridhäst bära lätt; sjö. rida makligt (utan stampning); hard, rida fort; om ridhäst bära tungt;

sjö. rida hårdt (stampa svårt) om fartyg för ankar; ~ high, ligga (flyta) lätt, högt på vattnet; /x/ a-cockhorse, rida ranka; ~ one's hobby (-horse), rida (upp) på sin käpphäst (idke-

ligen återkomma med sitt favoritämne el. favoritsats);

~ a principle to death, rida på en princip; ~ by, rida förbi; ~ doivn, rida omkull, rida öfver; rida utför ...; <v, off, rida bort; he röde off on the pretext that ... han sökte komma ifrån saken med den förevändningen att ...; /n* out, (vn.) rida ut (: go out riding, göra en ridtur);

(va.) sjö. 1'ida Ut (liggande för ankar uthärda) en storm; ~ up, lida fram; (Anm. ~ med följ. subst el. adv., se under d. o., ss. bodkin, hound, post, rough-shod etc.); to take (have) a rida (äfv. åka) ut, göra en rid(åk-)tur; to take a person a taga ngn med (föra ngn ut) på en rid(åk-)tur. <%<able, -abl, a. ridbar. o-r, -ur, s. ryttare; ryttarinna; en körande, åkande, resande; beridare; F profryttare, handelsresande; tekn. ryttare (t. ex. på en fin våg : liten hake af platinatråd som hänges på ss. minsta vigt); tillsatt stycke, förstärkning, kloss, byg. sträfva; förlängningsstycke, tillägg, tillsats till en handskrift, kodicill, hand, allonge på en växel; ett holländskt myntf; gruf. salband, utlöpare af sidosten (omgifvande ofyndigt bärg) som delar en malmgång; pl. sjö. andra (öfre) lager af fat i lasten; pl. skeppsb. kattspår. ~rleSS, -årlës, a. utan ryttare, ridge, ridj, s. rygg(rad) †; bärgsrygg, bärgås, -kam; tekn. rygg, kam, ås, långsgående skarp upphöjning, upphöjd rand, kant; tyg-ryggås, takås; byg.reffelbrygga; åkorbr. tilta (rygg mellan två plogfåror) ; va. upphöja så-som en rygg, förse med rygg(kant jfr ofvan), rygga särsk. åkerbr.; rynka, —and-furrOW roof, s. sågtak. —band, s. ryggstycke, ryggstycksstropp i seldon. —bead,s. (bly-) betäckning på takås (ei. takbrott), takåsbleck. ~-beam, S. ingeniör, bockhuf vud. — bone t, s. ryggrad, —drill, s. åkerbr. drillsåningsmaskin. —lead, s. takåsbly, jfr <\>-bead. —piece, s. byg. takåsbjälke; se vid. ro'beam. —plate, s. se föreg, byg.; se &fv. bead. —pole, s. byg. takåsbjälke; tältåsstång. —rope, 5. sjö. sträcktåg; sjö. mantåg På bogsprötet; sjö. ryggtåg för soltält; se vid. —band. —Stay, s. se "o-band. —tile, s. ryggåstegel, —tree, s. se —joiece, byg. —turret, s. byg. takryttare. ~d, -d, pp.; "o roof, sadeltak. ~let, -let, s. liten ås. /N,r, -Är, s. se "»-band. ridgel, ridj'ël, ~ing, -ling, s. halfkastrerad hane is. bock ei. gumse, ridging, ridj'ing, prt. ar ridge; s. bildande

af åsar etc.; &kerbr. ryggning; byg. takåsens

betäckande ei. betäckning. ~ly, -li, ad. så att ryggar (åsar) bildas, i ryggar (veck), ridgy, -i, a. upphöjd som en ås, ryggradslik, skarpkantig; försedd med åsar, fårad, veckad ss. i ryggar, ridicule, rid'ikul, s. åtlöje, spott, spe; (the det löjliga (of, i); va. förlöjliga, göra spe af (on, för, med anledning af); to bring (cast, throw) ~ upon, to bring (turn) into "o, göra löjlig, förlöjliga, göra till ett åtlöje; to excite väcka löje; in "o of, för att förlöjliga. -ur, s. förlöj-ligare, bespottare. ridiculous, ridik'ulus, a. löjlig. ~ly, -li, ad.

löjligt, till löjlighet, i löjlig grad. ~neSS, -nës, s. löjlighet, (the ~) det löjliga (of, i, hos).

riding, rl'ding, l. s. (eg. thriding, »treding»)

förvaltningsdistrikt i Yorkshire, riding, l-i'ding, 2. prt. (af ride); a. ridande; i sms. rid-; s. ridning; åkning, färd; rid-väg, -bana; boktr, raders krokighet, snedhet. —bed, —bolster, s. se transom-bed.

—bitt, S. sjö. svåra betingen för ankarkättingar na. boots, s. pl. ridstöflar. —COat, s. ridrock; res(öfver)rock. —Clerk, s. kanslirättssekreterare (förr en af de sex se-kreterame i Chancery); handelsresande, —cloak, s. ryttarkappa, —furniture, s. ridtyg, ryttarepersedlar. —ground, s. ridbana för ridskola. —Habit, s. damrid-drägt, amazonklädning. —hat, s. dam-ridhatt, amazonbatt. —hood, s. ridkappa med kapuschong för fruntimmer. ~ -house, s. ridhus, —master, s. ridinstruk-tör, »stallmästare» särsk. mil. ^-mistress, s. fruntimmer som ger ridlektioner. ~ -Officer, s. ("o of the excise) gränsridare. —School, s. ridskola. —SCOpe, s. sjö. så mycket ketting (ei. kabel) som är ute. —turns, s. })l. sjö. öfre slagen af en dubbel bändsel. —whip, s. ridspö, -piska, ridotto, it., ridot'6, s. »redutt», offentligt

dansnöje. rie, se rye.

rietboc, re'tbok, s. zool. en afrikansk anti-

lopart (Antilope eleotragus). riever †, se reaver.

rife, rif, a. mycket allmän, (för)herskande,

gängse (t. ex. rykte), gångbar (t. ex. sjukdom); ymnig, i öfverflöd; full (luith, af); to be o», äfv. vara i svang; conjecture was ro, man gissade på alt möjligt. ~ness, -nës, s. allmänlighet, gångbarhet; öfverflöd.

riff, rif, s. sjö. (klipp)ref, (sand)bank. riffle, rifl, s. bärg. slamtråg; trågvaskning

is. af guld; tekn. se vid. följ. -ül', S. tekn.

l&ssmeda vifÉelfll krökt i ändan.

riffraff, rif'raf, s. sopor, afskräde; biid.

dräggen af folket, slödder, pack, patrask. riffy , rif'i, s. fin egyptisk bomull, rifle, ri'fl, 1. 5. reffelbössa, reffladt gevär, studsare; prov. liepinne, strykspån (bryne för liar); äfv. (is. i pl.) för ~man; va. reffla gevär o. d.; prov. hvassa en lie. nu- barrel, s. refflad gevärspipa, reffelpipa. ~-Cannon, 5. refflad kanon. ~-C0ntest, s. skytte-täflan, prisskjutning. ~-dreSS, s. jägar-drägt ei. -uniform. ~-gallery, s. täckt

skjutbana (t. ex. för salongsgevär). ~-gr86n, s. mörkgrönt stötande i svart (i fråga om kläder), ^man, skarpskytt, mil. äfv. jägare. ~ •patch, s. fetlapp kring studsarkula. ~-pit, s. mil. skyttegrop. ^-powder, 5. gevärs krut. ^-range, s. mil. skjutbana för gevär. ~ -regiment, s. jägarregemente. rifle, ri'fl, 2. va. bortröfva; plundra; bortstjäla; bestjäla. ~d, -d, (1.) pp. bort-röfvad, plundrad ctc. rifled, l-i'fld, (2.) (imp. 0.) pp. (af n^e, 1.) refflad (cannon, gun etc.). rifler,-lär, (i.) 5. se rifiler.

rifler, ri'flur, (2.) s. plundrare, röfvare, tjuf. rifling, ri'fling, prt.; s. refflande; reffling (refflor kollekt.). ~-benCh, s. gevärstillv. ref-felbänk.

rift, rif t, imp. o. pp. † af rive; s. refva, remna, spricka; grundt ställe i en flod, vad; grund fors; va. splittra, spräcka, klyfva; vn. remna, spricka, rig, rig, 1. va. kläda, is. utpynta, utstyra (äfv. ~ out); förse med tillbehör, sjö. tackla, rigga; s. is. grann, löjlig klädsel, utstyrsel, utpyntning; sjö. (is. i sms., t. ex. schooner-»*) rigg, tackling (det sätt hvarpå ett fartyg är tackladt); ~ the capstan, sjö. llt-rusta spelet, göra spelet klart; ~ ont

(jfr ofvan), sjö. 1'igga (sätta) lit en bom cl. lä-segelsspira.

rig, rig, 2. s. yster flicka, yrhätta; lättsinnigt stycke, slinka; lustigt upptåg, iskoj», puts; knep särsk. börs. si., jfr sista ex.; vn. vara yster, odygdas, rasa; svärma omkring (äfv. med about); hand. si. (äfv. va.) göra skälmstycken (puts, knep) (med), jfr ex.; to run a se näst föreg.; to run the nu upon, spela ngn ett puts, skoja med, draga vid näsan (äfv. to lead one a ~ the market, hand. si. genom knep få vissa värdepapper att stiga el. falla, rigadoon, rigado'n, s. rigodon (en gammal eg.

fransk dans).

Riga, rl'ga, rè'gå, s. pr.; nufir, vanlig tall,

is. hand. furuvirke (jfr red deal). rigation)j<, riga'sjun, s. se irrigation. rigg, rig, s. halfkastrerad vallack, klapphingst.

rigged, rfgd, (imp. O.) pp. (af rig, 1. O. 2); ~ sale, hand. si. realisationsauktion på uppfejade skräpvaror; ^ out, grant utstyrd, utpyntad; sjö. utriggad; sjö. upptacklad, rigger, -går, s. en som styr ut (sig) grant; sjö. riggare; tackelmästare (master ~); (i sms.) -riggare om fartyg, rigging, -ging, pvt.; s. utstyrande; utstyrsel; sjö. tacklande, riggning; tackling, rigg; running nu, sjö. löpande gods; standing ~, stående rigg (vant o. staj). right, rit, a. rät (särsk. mat.-, line, cone, cylinder ctc.); rak; upprätt; rätt (äfv.: laglig, t. ex. heir, owner etc.), rättmätig; riktig äfv.: verklig, sann, äkta ei. (ap.): i riktigt förhållande afv. : upprättad; regelrätt; behörig, vederbörlig; rättvis; höger; arf.-rätt; rakt; riktigt, verkligt; högligen, ganska (mycket); i titlar hög- (jfr honourable, reverend etc.); till llöger; s. rätt (: det rätta, riktiga cl. :) rättighet (of, to, till), pl. rättigheter; laglig rätt, befogenhet; rätsida (: ~ side); höger (sida, »hand»: ^ hand); särsk. poiit. (the höger(n) (äfv. ~ side; nu wing mtv. mii.); va. räta, göra rät el. ralc; räta upp, is. sjö. ställa på rät köl; ställa (sätta) rätt; rätta; ställa ur; låta rätt vederfaras, göra rätt (åt), skaffa rätt, upprätta; vn. räta upp sig, is. sjö. resa sig (på rät köl); jfr vid. reflex, under ex.; ~ and left, höger och vänster; dans. cliaine (ang-laise) (äfv. ~ and left figure); (adv.) se vid. ned.; (nota they have all ...) ~ ancl tight, klappadt och klart, >på sina fem fingrar»;

angle, rät vinkel; (to be ei. lie) at nu angles, ligga (vara ställd etc.) i rät(a) vinkel (-lar) (with, med, mot: bilda rät vinkel mot); ~ hand, höger hand äfv. : höger sida; bild. ngns »högra hand» (stöd, hjälpreda); biid. hjälpande hand, kraftig hjälp, styrka, stöd, se vid. sms.; on the nu hand, på höger hand (sida), till höger; ~ nail, se ex. under nail; the nu man in the ~ place, rätta mannen på rätta platsen; to be in one's ~ mind (ei. to be nu in one's mind), vara (fullt) klok, vara vid sina sinnens fulla bruk; his heart was in the nu place, han hade hjärtat på rätta stället; to keep in the ~ path, ej afvika från den rätta vägen (ofta bild. : det rättas, dygdens, stig); the ~ side, högra sidan, högern äfv. poiit., jfr ofvan; the nu thing, just det enda rätta, just det som borde göras, jfr proper, ex.; in the ~ time, i rätt(an) tid; the nu ivay to do a thing, rätta sättet att göra (åstadkomma, verkställa) ngt; to put in the nu way, föra (visa) in på rätta vägen äfv. wid., äfv.: »hjälpa på traf-ven»; nu! rätt, sant (eiiipt. för it is nu, ei.

what you say is oj); all alt väl; (det är) bra, rätt så! alt klart (färdigt, be-styrdt ei. i ordning); kör! i eg. bet. o. :

afgjordt! topp! välan! I'm ali oj, det är inte ngt fel med mig (jag mår bra ei. har det bra); nu är det bra för mig igen, jag är hjälpt till rätta; to be oj, vara (rät, etc. särsk.) upprätt, sjö. vara på rät köl; vara rätt, riktig, i (god) ordning; om person vara i ett rätt förhållande, äfv. vara (bli) upprättad, jfr äfv. ... ali oj; särsk. hafva rätt i mening, påstående; (med to o. infin.) göra rätt i att ...; he is not oj in his head (ei. mind), han är icke riktig i hufvudet (äfv.: ... är litet »svag», »rubbad», »har en skruf lös»); is it oj for you to ...t har du rätt till att göra så? it zuas not oj in you to do so, det var icke rätt af dig att göra det (handladt af dig); is your watch ojf går din klocka rätt? that is oj, det är rätt (riktigt ei. rättvist), äfv. »det går ihop», »det stämmer (ihop)» (: the account is oj); se vid. all everything is oj (/ dare say it is all ~ by this time), alt är nu klart, i god ordning ei. som sig bör; noiu, John, who is oj? nå, J., hvem hade (fick) rätt af oss två? you are oj (there ei. in your conjecture, inference etc.), du har rätt (därvidlag; i din gissning etc.); ~ you are F, ja, det var sant! you are perfectly oj never to (infln.), du gör alldeles rätt i att aldrig ...; to come oj, blifva riktig etc., rätta (ordna, klara) sig, ställas till rätta; om person bli upprättad, få upprättelse; äfv. lyckas (un slut); everything must (ei. tvill) come oj (again) (ei. in the end), ordspr. allting blir (ändå) bra till slut; to keep (all) oj, hålla (alt) i god ordning ei. vid makt; to make oj, rätta, ställa till rätta, ordna, jfr ofvan ... ali oj; to make it ali oj, ställa (saken) till rätta; rangera (ordna, bestyra) på bästa sätt; lie proved oj, han fick rätt

(det visade sig att han hade rätt); to put oj,

bringa i ordning ei. rätt förhållande, jfr föij.; to set oj, sätta, ställa rak (upprätt); göra riktig, beriktiga, rätta, korrigera; afhjälpa brist, fel; visa person till rätta (in på rätta vägen äfv. wid.), äfv. undervisa, upplysa; tillrättavisa ngn, »bringa till förnuft»; upprätta ngn (t. ex. before ei. with the ivorld : ... ngns rykte; ... him in his own eyes, höja ... i egna ögon); hjälpa till rätta; sätta i ordning; ordna, städa, putsa, snygga; ställa till rätta; reglera; ställa ur o. d.; ~ and left, (adv.) till höger och vänster, pä båda (alla) sidor; ~ or wrong, med rätt ci. orätt; ~ about, (vändning) rundt omkring, helt om (förr mii., jfr

ned.); oj about tum,f6vv mil. (jfr: höger om vänder er) helt om; (to the) ~ about (face)l förr mii. helt om! to send (tum) to the oj about, eg. få att göra helt om, mii. drifva på flykten ; biid. F affärda, afsnäsa, visa ifrån sig, köra bort; (he ioas) ~ along (a ...) F, helt och hållet, ända igenom; o> away, is. Am. F, tvärt, genast, med ens; ~ down, rätt upp och ned, lodrätt; ~ on, rakt fram(åt); sjö. kommando rätt som det går! to look oj on, se rätt fram för sig; ~ off, rätt af (bort från ngt etc., jfr off); Am. se ~ aioay; F afv. (uppläsa) obehindradt, ledigt; ~ over, tvärs Öfver (t. ex. bordet, gatan); ~ SO, rätt så (jfr äfv. ~ on, sjö.); ~ soon, ganska snart; ~ through, rätt (tvärs) igenom (t. ex. rutan); ända igenom hela tidén; ~ tum! mii. höger om; to do oj, göra rätt (med to o. infin. ei. in -ing, i att); handla rätt (by ei. to, mot, t. ex. every one, hvar man); to do oj to, äfv. låta ali rätt Vederfaras, göra rättvisa åt; äfv. † göra besked

i dryckjom; We Can't go oj Or do Oj, ordspr.

galet blir det huru än vi vända oss: to judge oj, döma riktigt (rätt, sant, klokt); to see oj, se riktigt; biid. hafva en riktig uppfattning af saken; Mr. (R)oj, Skämts. F »den rätte» (näml.: mannen; t. ex. Mr. (R)oj has come at last, nu har hon ändtligen funnit den rätte : hon är förlofvad); bare oj, naked oj, eganderätt tin ngt utan besittning; the doctrine of divine oj, läran om konungadömet af Guds nåde (om konungamaktens gudomliga ursprung); the exclusive oj to an invention, den uteslutande rättigheten till (utöfvande af) ci. eganderätten till en uppfinning; to claim a oj, fordra ngt såsom sin rättighet ei. sin rätta egendom ; I give you oj, jag ger dig rätt (tillstår att du har rätt); to have oj on one's side, hafva rätten på sin sida; to have a oj in, ega rätt till ei. öfver (t. ex. one's oivn works); to have a ~ to, hafva rätt till (äfv. med infin.: att); kunna kräfva såsom sin rättighet ei. rättmätiga egendom; to have one's oj, få ut sin rätt (: obtain one's oj), få hvad en med rätta tillkommer äfv. aiim. : sin förtjänta lön; to seek one's oj, söka få ut sin rätt; by oj, med rätta: by oj of blood,\i kraft af blodets (: börds)rätt; by the oj, mii. (rättning) (till) höger; (to pos-sess) by the o, of the strongest, med den starkares rätt; by (good) o,s, med rätta; skäligt; riktigt, behörigen; in oj of, i kraft af ngt ss. rättsgrund, Stödd på (äfv. ngns) rätt, jfr de följ. ex.; he inherited (this estate) in ~ of his wife, han ärfde ... (eg.: på grund af sin hustrus rättighet:) med sin hustru; in one's dion (ega, vara, göra anspråk på ngt) på grund af börd, arf o. d. (särskildt i motsats till gnm giftermål, jfr förra ex.; jfr äfv. ex. under lady); he had never jjossessed a guinea in his own ban hade aldrig egt en guiné som han verkligen kunnat kalla för sin; to be in the hafva rätt, hafva rätten på sin sida; of med rätta; on the på höger sida, till höger; mii. på högra flygeln; on one's på höger hand (till höger om sig); bill of o>s, förklaring som uppräknar rättigheter, se under bill; writ of jur. inlaga till domstol gående ut på att återfordra olagligt undanhållen egendom (fee-simple); to the till höger; åt höger; let us hold to the låtom oss hålla fast vid det rätta; to put to se ofvan to put s&rsk. städa, snygga, putsa (äfv. ... onefs self.... sig); putting to o>s, städning, rengöring i rum, husstök; to set to ojs, se föreg. o. to set 'v; they are clearly within their (eg. de hafva icke öfverskridit gränserna af sin befogenhet:) de äro i sin goda rätt; you shall be o*ed, du skall få rättvisa (upprättelse). about -face, s. helomvändning. ^-angled, a.geom. rätvinklig, ^-hand, s. höger hand; a. i sms. höger, belägen till höger (t. ex. door, page); se vid följ.; ~ man, biid. ngns högra hand (jfr ofvan right hand); mii. höger flygelman. /^-handed, a. högerhändt; hö-gervriden (t. ex. shell: högersnäcka); vridande (sig) medsols; högergängad skruf; medsolsslagen,trosslagen om tågvirke; optik, se dextrogyrate, ^-handedness, s. höger-händthet; händighet, skicklighet. ~ -hearted, a. rättsinnig, redlig, sveklös. ~-knot, s. se reef-knot. ^-line-pen, s. dragstift. ~-lined, a. rätlinig, ^-minded, a. rättsinnig, ^-running, a. raktlöpande. ~-side tool, s. svarf. utsvarfningsstål, hake. ^-thinking, a. rättänkande. ~ -whale, 5. zool. grönlandshval (Balaena mysticetus), ^wise †, a. se följ. ^e0US, -jus, a. rättvis; rättskaffens; teol. rättfärdig. ^eousness, -jusnës, s. teol. rättfärdighet i dubbel bet. (i lefverne, el. tillräknad). ~er, -ur, s. en som rättar ei. skaffar rätt, upprättare. ~ful, -ful, a. rättmätig (cause, sak; war etc.), rättvis; rätt, riktig, vederbörlig, laglig (heir, property etc.). ~ful-ness, -fulnës, s. rättmätighet, rättvisa; persons rättfärdighet %. ~ly, -li, ad. rakt, rätt fram†; rätt; rättvist, med rätta; riktigt (noga, precis), lämpligt; he has ~ conjectured, han har gissat rätt; to be named, göra skäl för namnet; I cannot ~ say, jag kan ej riktigt (säkert, noga) säga; jfr vid. ex. under remember o.

serve, ^ness, -nès, s. räthet, rak riktning; rätt beskaffenhet, riktighet; rättvisa, rättfärdighet. ^S, -S, S. plural biform till right, se d. o. med exempel. ~Ward, -WUrd,

ad. åt höger till, till höger, rigid, ridj'id, a. styf, stel; oböjlig; biid.

sträng, hård dom, fader, mästare, manstukt, kritik etc. (äfv. in, i ngt). ~ity, - -'Iti, S. Styfhet, oböjlighet; stelhet arv. i sätt; hårdhet, stränghet. ~neSS, -nës, s. se föreg. s. rig I et, rig'lët, s. bokb. beskärbräde; se vid. reglet.

rigmarole, rig'mår*l, s. F långt osammanhängande tal, ramsa, svammel, galli-matias; »frågor och svar» (sällskapslek); a. osammanhängande tal, svamlig. rigol †, rig'ol, s. diadem, rigoll, rig'jjl, s. ett slags förr bruklig träharmo-nika.*

rigor, lat., rig'or, s. med. frossbrytning; äfv. amerik, skrifsätt f. rigour. ~iSm, -gurizm, s. öfverdrifven stränghet i åsigter. ~ist, -gurist, s. rigorist, jfr föreg. ^OUS, -gurus, a. sträng; barsk, bister (äfv. ivinter o. d.). ^ousness, -gurusnës, s. stränghet, ri-gour, -gur, s. styfhet; oböjlighet; stränghet, hårdhet (of punishment etc.; of climate, of winter); strängt lefnadssätt; barskhet, bisterhet; skärpa (of criticism etc.). rile, ril, lok. F se roil.

rilieVO, it., riliå'vè, -lè'vè, s. konst, se relievo o. relief.

rill, ril, s. bäck; vn. rinna sakta i små bäckar, strila. ~et, -ët, s. liten bäck, rännil.

Tim, rim, s. upphöjd, öfverviken el. eljes framspringande rar.d, brädd, kant is. af ngt rundt (t. ex. mynt); rundgående infattning; tekn. ring, band omkring (kanten af) ngt rundt; hjulring; äfv. hjulskena (järnbeslag); snick. Sarg; låssmed. omsvep; sjö. märsrand; va. sätta kant etc. omkring, förse med arv. ringa (t. ex. beslå hjul); ~ of spectacles, glasögonbåge. rwbase, s. art. tappskifva på kanon.

~-lock, s. omklädt (dörr)lås. ^-square,

S. tekn. anslagsvinkel (lineal), rime, rim, 1. se rhyme. rime †, rim, 2. s. remna, spricka, rime, rim, 3. s. rimfrost; vn. betäckas med rimfrost; it det fryser på, så att marken betäckes med rimfrost (det blir hvitt på marken), rime, rim, 4. s. stegpinne, spole. -ur,

s. (1.) ett slags bandjärn för tillverkning af stegpinnar; (2.) rif ål; upprymmare (borr); skär-borr.

rimose, ri'mos, a. full af jämlöpande sprickor, is. bot. sprickig bark. rimosity, -m6s'iti, s. sprickighet. rimOUS, -mus, a. se föreg. a.

*k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,*roak

)J< Mindre brukligt. 1173 † Föråldradt.

roche-lime

rimple, rim'pl, s. rynka, veck, jfr rumple; va. rynka, rimpling, -ing, prt.; s. rynkning; krusning (t. ex. på vattnet), rimy, ri'mi, a. full (hvit) af rimfrost, frost-betäckt.

rind, rind, s. skal på frukt etc., skinn, hud,

yttre betäckning; (ytterhud på) bark. rinderpest, ty., rin'durpest, s. (nyare) ryska

boskapspesten, rindie, rin'dl, s. vattenränna, rindless, rind'les, a. utan skal (etc. jfr rind), barklös. rindy, -di, a. beklädd med tunt skal ei. med bark. ring, ring, i. vn. {imp. rang, rång o. rung, rung; pp. rung) ringa, klinga; skall a, genljuda (äfv. ~ again; with, af); va. ringa (med, i, på, t. ex. a hell), låta klinga, klinga med; s. ringning; klang af metan, (t. ex. af mynt); klockspel(sringning), jfr chime, peal; klingklang, tomma fraser; ~ at the hell, ringa på (dörr)klockan; ~ down, teat, med en klocka gifva tecken att fälla (ridån) äfv. biid. {on, öfver : göra slut på ngt); ~ for (äfv. to) matins o. d., ringa till ottesång etc.; the hell äfv. det ringer; my ears det ringer i (för) öronen på mig; his wild scream rang in my ears, ... genljöd i mina öron; the bells are *uing for church, det ringer samman; ~ the bell for the servant, ringa på betjänten; ~ changes se d. o.; ~ in, ringa in (t. ex. helgen); ~ out, ringa ut (mots, till föreg.); ~ up, med en klocka gifva signal till (ridåns) uppdragande; genom ringning få upp (väcka etc.); the whole country with his fame, ... genljuder af hans lof; there's a ** (ärv. utan at the bell, at the door) det ringer (på), ngn ringer; that is the ~ of the cant {phrase), så lyder den ihåliga frasen; this piece of money (äfv. biid. this assertion o. d.) has a false (ei. not the right) »har icke den rätta klangen»,

ring, ring, 2. s. ring i alla bet.; tekn. (jfr Coil, collar, eye, hoop) biand annat: öra, ögla; band på kanon; hammar-hylst; kedjelänk; rund plats ei. bana; rännarbana; cirkus; arena, stridsplats för tuppfäktning, boxning etc.; krets äfv. särsk. af personer, äfv. bild., särsk. Am. »ring» (förening is. i mindre hederligt syfte),

»klick»; personer kollekt, som intressera sig för boxning; boxningskonsten; kapplänningens gynnare kollekt.; kappränning; va. förse ei. omgifva med en ring; ringa

svin etc.; träd (: hugga en ring i barken på); inringa särsk. björn; poet. ringfästa (tro-lofva el. äkta med ring); ~ the bull,

il. ett skojarspel vid marknader. o^-amiOUr, s. ringbrynja. ~-bird, se reed-bunting. ~

-blackbird, se nu-ousel. 'v-bolt, s. sjö. ring-bult. o/-bone, s. veter. ringkota. --course, s. byg. ytterskikt i hvalf. ~-dove, s. zool. ringdufva (Columba palumbus). ~-drop-per, s. si. »ringtappare» (ett stags bedragare), 'v-fence, s. ringmur ei. annan rundgående inhägnad rundt omkring en egendom; estate in <v/, jordegendom med egor i ett skift. ~-finger, s. ringfinger, ^-formed, a.

ringformig, ^-gauge, s. ringmått; gevärs-tiiiv. kaliberring. —-head, s. spännrams-del med ring för att sträcka ylleväfnader. ~

-hook, s. ringnagel. «Jead)j<, va. leda, anföra. ~ leader, s. ledare, anförare fölen »ring» ei. för en sammansvärjning, för uppror, myteri o. d. ~-|ock, s. ringlås (bokstafslås). ~-mail, s. ringbrynja. man, s. »guldbrand» (ringfingret); person som intresserar sig för boxning ei. kappränning. 'v-master, s. cirkusledare, stallmästare i en manege; Am. F ledare, be-styrare i aiimht (jfr manager). <v*-0USel, s. zool. ringtrast (Turdus torquatus). ~ -plover, s. zool. större strandpipare (Cha-radrius hiaticula). ~-rope7 s. sjö. stop-pare på kabeln. ~-sail, s. sjö. drifvare. ~ -Saw, s. bandsåg, ändlös såg. ~-SCrew, s. ringskruf. —-shaped, a. ringformig. ~-Stand, s. ställning på toalettbordet för ringar. ~-stl*eaked, a. ringtecknad, försedd med ringformiga fläckar. ~-tail, s. sjö. se m-sail; zool. hona af kärrhök (jfr hen-harrier), ^-tailed, a. ringstjärtad. ~-taw, s. ett gosspel med kulor. ~ -thimble, s. syring. —-wall, s. rundgående beklädnadsmur i ett schakt. —worm, s. med. ringformig reform, ed, -d, pp.; a. ringprydd; försedd med ringformiga fläckar; ~ snake, Natrix torquata (en engelsk snokar t).

ringent, rin'djent, a. bot. gapande om en iäPP-

formig blomkrona.

ringer, ring'ur, s. en som ringer; ringare; gruf. bräckjärn, -spett, ringing, -ing, prt.; a.; hög(ljudd), ljudlig; s. ringande, ringning; ringande ljud; klingande; metallklang.

ringlet, ring'let, s. liten ring ei. krets hårlock. ~ed, -ëd, a. som bär lockar.

rink, ringk, s. täckt bana för sport(täfling), särsk. för skridskoåkning, jfr skating-~; vn. åka (med roll-skaters) på en —ing, -ing, prt.; s. åkning med roll-skaters.

rinse, rins, va. (af)skölja, rensskölja, -spola, -ur, s. en som sköljer, rinsing, -ing, prt.; s. sköljning; pl. skölj vatten.

riot, ri'ot, s. vild framfart; oväsen, tumult, jur. upplopp, (gatu)oroligheter; bullrande nöje(n), rummel, sus och. dus, utsväf-

ning(ar); vn. fara vildt fram, äfv. begå excesser, »lefva som röfvare»; stoj a, göra (gatu)oväsen; störa lugnet, ställa till upplopp; svira, lefva i sus och dus; to make ställa till oväsen, jfr vn.; to raise a anstifta (gatu)upplopp; to run fara vildt fram, jfr vn.; vara öfverdådig, äfv. skena bild., rnsa (blindt) (ärv. med upon, efter ngt); växa vildt och yppigt. ~-aCt, S. upprorslag som af en fredsdomare el. d. skall uppläsas innan militär får ingripa för att skingra folkskockning; to read the uppläsa upprorslagen äfv. biid. skämts. ~er, -ur, s. bråkmakare; orostiftare, deltagare i gatnbuller ei. upplopp, upprors-makare; en som lefver i sus och dus. ~ing, -ing, prt.; s. se riot. rvOUS, -us, a. vild, öfverdådig (i) framfart, lefverne, tygel-lös; stojande, bullersam, larmande folkhop o. d.; fallen för ei. deltagande i ei. utmärkande (utgörande) upplopp, orolig, upprorisk; lefvande i sus och dus, liderlig. ^ousness, -usnës, s. vild framfart; bullersamhet, stojande; upproriskhet; liderlighet. ~ry, -ri, s. se föreg. o. riot. rip, rip, 1.5. P ngt förkastadt el. odugligt; (särsk.: ~ of a horse) gammal krake ei. skinkmärr; usling, odåga, kräk. rip, rip, 2. s. fiskkorg af vide. rip, rip, 3. va. rifva, slita (oftast med adv., ss. open ei. up : upp), upprispa, uppsprätta, fläka upp, skära upp; upphugga, slopa

fartyg; (med O ff el. OUt) lÖSrifva etc.; Vn. Am. F kila i väg; springa i luften; 5. rispa, refva; tekn. bildhuggares skafjärn; häftigt upprörd vattenyta, sjögång, vågsvall orsakad t aT motströmmar ; ~ doiüU planks, snick. skära upp plankor (: såga ut i verkstycken); let her ~/ si. »lass basen»! ~ out an oatll, se motsv. ex. under rap; up, bild. upprifva ngt gammalt, glömdt, draga fram en hemlighet. ~-SaW, S. snickares hand-såg för tillskärning, riparian, ripa'rian, a. hörande till en flodstrand, strand-rätt ctc.; ~ proprietor, strandegare. ripe, rip, a. mogen äfv. biid. ss. i sv. {for, för); färdig, fulländad; va. o. vn. † se the

~ old age of 90 years, den höga åldern af 90 år; ~ cheese, mogen ost; his plan ivas ~ for execution, ... var mogen för (hade mognat till) utförande; things were ou for a ivar, allting var färdigt för (äfv.: bådade) (ett) krig; time was for ...-ing, tiden var inne att...; soon soon rotten, ordspr. brådt moget, snart boket (ruttet). ~ly, -li, ad. moget; fullkomligt; färdigt; i rättan tid- -n, vn. mogna, utveckla sig; va. mogna, bringa till mog-

nad äfv. biid.; our acquaintance *vee? into intimacy, vår bekantskap öfvergick till förtrolighet (antog småningom en förtroligare karaktär). ~ness, -nës, s. mognad äfv. biid. ^ning, -ning, prt.; s. mognande.

ripier †, rip'jur, ripper †, rip'ur, (l.) s. fiskhandlare.

ripper, rip'ur, (2.) s. en som rifver etc. (sönder, upp etc.), jfr rip, 3.; sprättknif; si. ngt »rafflande», ngt utmärkt; si. »rifvande karl», öfverdängare. ripping, rip'ing, prt.; s. (upp)rifvande (jfr rip, va.); upptäckt †. ~-Chisel, s. snedt stämjärn; sjö. bräckjärn. ~-ir0n, s. se rave-hook. ^-Saw, s. se rip-saw; se äfv. cleave-saw. ~-t00l, s. instrument för sprättning af kläder, ripple, rip'l, 1. va. stråka, repa lin; s. linstråka (repkam), ripple, rip'l, 2. vn. krusa sig om en vattenyta, gå i små vågor, skvalpa äfv. om ljudet, porla, framvälla; va. krusa, jfr föreg.; s. krusning på vattnet, smått vågskvalp. ~-graSS, se rib-grass. ~-mark, s. märke efter vågskvalp i sand el. sandsten. 'Xz-marketl, ß.krusad af vågskvalp. -ët, s. liten krtis-• ni?g'

rippling, rip'ling, 1. prt. af ripple, 1.; 5. lin-repning, stråkning. ^-COtllb, s. se ripple, 1. s.

rippling, lip'ling, 2.prt. ar ripple, 2.; s. krusning, skvalpning, vågskvalp. ~|y, -li, ad. med sakta skvalp, krusande sig i små vågor, riprap, rip'rap, s. tekn. byggnadsgrund af stenar utkastade utan ordning (t. ex. i los mark); va. belägga med l ipt, ript, äldre form af ripped af rip, 3. Ripsione, rip'ston, se Ribstone. rise, riz, vn. (imp. rose, roz; pp. ~n, riz'n)

allm. o. bild. lesa sig (särsk. bild. äfv.: ~ in arms, jfr ~ up)', uppstiga (aum. to a height of; biid. to splendour etc., jfr ned.); höja sig; stiga (uppåt) (allm. o. bild., särsk. om ton [: höjas] ; om barometer etc.; om marken; om el. i pris; äfv. om belopp: tO, till); om person särsk. resa sig upp, stiga (stå) upp (after a fall, from the ground; särsk.: from bed, ur sängen; from a chair; from one's knees, från sin knäböjande ställning; from table, från middagsbordet, äfv. from dinner etc.; to a person, [in-] för en person); lyfta sig, om fågel lyfta: gå Upp om himlakroppar; stå (el. sticka) fram ei. upp (out of, ur); framträda, blifva synlig, visa sig, uppträda; biid. uppspringa om flod, vind; uppkomma, om växter etc. skjuta upp, uppspira (from, out of, ur); biid. hafva sin upprinnelse

(källa), härfiyta; uppväxa; (till)växa, ökas,tilltaga; uppstå (: 'x/ from the dead)-, stiga (i grade*na), få befordran; komma sig upp (: ~ in the world, i världen), »göra karrier»; svinga sig upp (äfv. med to be, t. ex. a general, till, t. ex. general); skolt. flytta Upp; bryta lipp (: om en församling äfv. afsluta sina förhandlingar, om möte, session afslutas; om enskilda personer: bryta laget); kokk. välla upp, svälla upp, pösa (jäsa) upp; med. orsaka uppstötningar (»komma igen» om ngt nedsväljdt); metning komma upp och nappa, jfr ex.; boktr, sluta tätt om formen; med. äfv. draga om dragmedel; va. resa, höja, upplyfta; s. stigande (t. ex. of the barometer; of a river, of the water; of prices äfv. : stegring; in price)-, stigning(shöjd), äfv. ingeniör. : stigande sträcka; höjning, höjd, äfv.konkret: backe; tillväxt, tilltagande; uppkomst, upphof; flods källa äfv. bild.; börs. hausse; metning. napp, jfr vn.; bvg. båghöjd; ^ and fall, äfv. gå upp och ned (fluktuera); he at once sank, and did not ~ again, ... och kom icke upp igen; this young man seemed to be made to ... syntes vara skapad till att göra karrier; he does not ~ above mediocrity, han höjer sig icke öfver medelmåttan; the fish (äfv. med to the bait), fisken kommer upp mot ytan för att nappa på kroken, »det nappar»; ~ from a drama, gå bort från åskådandet af ett drama; ~ (up) in arms (jfr äfv. ex. under mutiny o. revolt), resa sig med väpnad hand (against, mot, t. ex. förtryckare); in the saddle, ridk. lyfta sig i sadeln vid hvarje stöt af hästen (»engelsk ridning»); the answer (the word) rose to my hps, ett svar (ordet) kom mig på tungan; I felt my heart jag kände en tyngd öfver mitt bjärta, det kändes som om mitt hjärta velat brista; his spirits rose high, hans mod växte (ci. lifvades); this river r^s in Lake ..., in (äfv. among) the mountains of..., ... upprinner ur ...sjön, på ...bärgen (har sin källa i ,..); the river has ~n, (vattenståndet i) floden har stigit; his courage rose to the occasion, hans mod steg i jäm-bredd med faran; ~ up, resa sig (upp), jfr ofvan vn.; särsk. göra uppror; ~ up to a person, stiga upp för ngn för att visa sin aktning; to get (ei. take) a ~ out of a person, si. lura, narra; gäckas, retas med; to give ~ to, gifva uppkomst åt (anledning till), föranleda; to have a F, komma sig upp; to (have ei.) take its hafva sin uppkomst, upprinnelse (om flod sin källa : upprinna) (in, i äfv. ur; from ei. out of, från, nr); (he fasted) from ~ to

set of sun, från solens uppgång till dess nedgång; to be on the vara i stigande

(t. ex. om priser), 'vll, l'lz'n, pp. af föreg. v. -ar, s. en som stiger upp etc., jfr ofvan; tekn. fot, underlag (bock, stötta); byg. sättsteg i en trappa; an early en som stiger bittida upp om morgnarna, risibility, rizibil'it], s. skrattförmåga (förmåga att kunna skratta); skrattlust, skrattmildhet; löjlighet, risible, riz'ibl, a. skrattlysten, skrattmild >}<; löjeväckande, skrattretande, löjlig, komisk; muscles, skrattmuskler. ness, -nes, s. löjlighet, rising, ri'zmg, prt. (af rise), a. (stadd i) uppgående, uppstigande; stigande, tilltagande, tillväxande; bild. stadd i framåtskridande, uppblomstrande bild., om personer uppväxande, jfr ex.; om person växande i makt, lycka, anseende; is. Am. F ei. P öfverstigande (ss. prep.) öfver, mer än, jfr ex.; s. uppstigande, uppstående; solens etc. uppgång; stigande äfv. bild. om pris etc.; uppståndelse från de döda; förhandlingars afslutande, mötes upplösning; resning (: uppror); stigning konkret, höjning; sjö. resning; biid. känsla som uppstiger inom en (jfr heart sms.); böld, svulst; ~ anvil, sparrhorn (tvåspetsigt städ); ~ arch, se rampant arch; ~ ground, (s.) stigande mark, stigning, höjning i terrängen, (långsluttande) (uppförs-)backe; (a.) uppförs- ; (ad.) uppåt, uppför bärg o. backar; the ~ generation, det uppväxande slägtet; a horse ~ 8 next grass, Am. en häst som blir 8 år i vår; a young man ^ 25 (years), Am. ... som går på sitt 25:te år; ~ of 40 Am. väl sina 40 (år); ~ of a bridge, bro-brink; ~ of steps, trappstegshöjd (jfr riser, byg.); ~ of a vault, bvg. hvalfhöjd. risk, risk, s. äfventyr, fara, risk (äfv. risiko); va. riskera; sätta på spel; utsätta för fara; vedervåga; våga försöket etc.; the ~ of ...-ing, äfv. det betänkliga i att ...; to incur (ei. run) a utsätta sig för en risk; to incur (ei. run) the of, utsätta sig för faran af, löpa fara att ...; will you run the ~ of dinner? vill du äta husmanskost hos mig (jfr pot-luck); to run the ~ (absoi.). våga risken, stå sitt kast; to take a hand. öfvertaga en risk, assurera; at a ~ of life, med fara för (andras lif ci.) lifvet; at one's oion ~ (: on one's own account and hand, på egen risk; at (ei. on) the ~ and peril of..., på ...s risk och ansvar; (I did so) at all nus, det må kosta hvad som hälst; ^ one's person, utsätta sig för personlig fara, våga lifvet; ^ one's self, våga sig

(t. ex. within reach of). ~y, -i, a. F (is. Am.) riskabel, farlig, rite, rit, s. ritus, religionsbruk, (religiös)

ceremoni, högtidlighet, ritornelle, ritférnël, -lo, it., -'6, s. mus. ritur-

. nel1'

ritual, rit'Aal, a. hörande till en ritus, ritual-; ceremonial (law)] s. ritual; kyrkosed; kyrkohandbok. ~ism, -izm, s. ceremonisystem; iakttagande af ei. fasthållande vid religiösa ceremonier; Eng. särsk. högkyrklighet, jfr Puseyism. ~ist, -ist, s. kännare, (sträng) iakttagare af (religiösa) ceremonier; ritualist (särsk. ett parti

inom anglikanska kyrkan som lutar åt katolicism, jfr

Puseyite). fistic, -is'tik, a. ritualistisk. ^ly, -l, ad. enligt ritualen; med (särskilda) ceremonier, rival, ri'val, s. medtäflare (for, om; in, i), rival; a. som strider om företrädet, som täflar (to, med), täflande, rivaliserande; va. täfla (rivalisera) med (in, i). ~ry, -ri, s. egenskap att vara medtäflare; rivalitet; täflan; täflingslust; hand. konkurrens; in n of för att täfla med. rive, riv, va. (pp. äfv. -n, riv'n) rifva, (sönderslita; splittra, klyfva; vn. remna, splittras; s. lok. remna, rivel †, riv'], va. skrynkla, göra skrumpen;

s. rynka. Hven, riv'n, pp. af rive, &. d. o. river, ri'vur, 1. s. en som splittrar etc., jfr rive.

river, riv'ur, 2. s. å, flod, älf; ström, flöde

(~S of blood etc.); i sms. flod- (så särsk. i naturv. benämningar, t. ex. -kräfta); full n,

högt vattenstånd i en älf. ~-basin, s. floddal, en flods vattenområde, ^-bed, s. flodbädd. ^-Channel, s. strömfåra,

»kungsådra», farvatten i en älf. ~-Craft, s. flodfartyg, 'v-dragon, s. poet. krokodil. ~-driver, s. Am. timmerflottare. ~-god, s. flodgud. ~-horse, s. zool. flodhäst (Hippopotamus). ^-meadow, s. sidländt äng vid en älfs strand. ~-mud, s. flodgytja.

^-navigation, s. flodfart. ~-scenery, s.

flodlandskap. ~-side, s. flodstrand. ~ -terrace, s. afsats i terrängen parallel med en flod (gammal bank). ~-wall, s. fördämning utmed en flod, floddam. ~-water, s. älfvatten. ^ain, -an, a. vid flod belägen, flod-, älf-. ~ed, -d, a. (mest i sms., t. ex. well-n) försedd med ei. bevattnad af floder. ~et†, -et, se rivulet. rivet, riv'et, s. nitnagel; va. nita (tillsamman), klinka; binda mur; blid. (orubbligt) fästa (in, i; to, vid), »fastnagla», »fast-nita»; biid. »fastslå», stadfästa ss. gällande for ali tid, befästa; his eyes were ned

upon me, ... voro (»fastnaglade vid») oaf-vändt fästade på mig; ^ed to the spot, (han stod) (såsom) fastnaglad (på stället), ^-hearth, s. flyttbar ässja för nitning. ~-irOn, s. nitjärn. ~-joint, s. nitförbindning. rv-tOngS, s. pl. nitklofve. ~(t)ed, -ed, pp.; jfr ofvan. ~(t)ing, -ing, prt.; a. (i sms.) nit- (-clamp, -klofve; -machine, etc.); s. nitning; klinkning; samtliga nitar; biid. »fastslående» (jfr ofvan), orubbligt befästande; n plate, klinkplåt; ~ stock,

urmakares nitbänk.

riving, ri'ving, prt. af rive; s. klyfning. ~ -knife, s. tunnbindares etc. (band)knif till klyfning.

rivose, rl'v<is, a. zool. tecknad med krokiga,

oregelbundna fåror, rivulet, riv'ulet, s. bäck, liten å.

rix-dollar, riksdol'ur, s. riksdaler (svenskt,

tyskt etc. mynt).

rizzered, riz'àrd, a. skoti. halftorkad o. lätt saltad (haddock etc.).

roach, r<kj, s. zool. mört (Leuciscus rutilus);

sjö. gelning (bugt af undre liket på råsegel); se vid. cockroach; as sound as a »så pigg som en mört».

road, rod, s. väg; körväg; körbana (i mots.

un trottoar); gruf. se gate-way; sjö. redd (äfv. i pl.)] väg, resa †; the ns are bad, det är dåligt väglag (äfv. ... före); to take the (absoi.) fara (välja) stora vägen (i mots, un genvägar o. d.); aiim. taga vägen (by, öfver, förbi; to, till); to take the wrong taga miste om vägen, gå vilse; on the på vägen (äfv. : under resan); on the n tO, allm. bild. på väg till (att blifva); on the right n, på rätta vägen äfv. aiim. biid. : på god väg (to, till); to take to the n, blifva stråtröfvare, ^-agent, s. F landsvägsriddare, stråtröfvare. ~-bed, s. jämv. underbyggnad, banvall, ^-book, s. vägvisare (resehandbok), ^-making, s. vägbyggnad. ~-metal, s. krossad sten till vägbyggnad. ~-roller, s. vält för makadamiserad väg. ^-rolling-machine,

s. (ång)vält (för makadamiserade vägar). n

-scraper, s. vägskrapa (maskin). ~-scrap-ings, s. pl., ^-sweepings, s. pl. vägsopor, vägdam. ~-side, s. vägkant, vägens sida; a. i sms. vid vägen; a n inn, ett värdshus invid stora landsvägen; ön the vid sidan af vägen. ^Stead, s. sjö. redd; in the n, på redden. ~ -sulky, s. karriol (lätt tvåhjuligt åkdon för en person). ~way, s. körbana äfv. på gata. ~er, -ur, s. sjö. se nster. ~S, -z, s. pl. (ar road) särsk. se nstead. ~Ster, -står, s. skjutshäst, körhäst; van körsven; landsvägsvelociped; sjö. tidvattensfartyg.

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,roak

)J< Mindre brukligt. 1177 † Föråldradt.

roche-lime

roak, se voice.

roam, rèm, vn. vandra hit och dit, ströfva (äfv. med about, omkring), flacka omkring; va. genomvandra, genomströfva (t. ex. landet). ~er, -nr, s. kringströf vare, -flackare, "wing, -ing, prt.; s. kringströfvande, roan †, r n, 1. se roe, 2.

roan, r6n, 2. a. rödgrå, skymlig om hästar; 5. skymmelfärg; skymmel; oäkta saffian (af fårskinn); flea-bitten hvit häst med isprängda små röda fläckar, roan-tree, ro'åntrè, s. bot. rönn (Sorbus au-cuparia).

roar, ror, vn. ryta, vråla, tjuta; bullra, larma, brusa, dåna; veter. om en häst låta höra ett egendomligt biljud under andningen (jfr »»ing); s. rytande, vrålande, tjut; skrik, skrän; larm (t. ex. af vagnar), buller, dån, brus (of the loind, of the waves, etc.); ~ with laughter, gapskratta; ~ with pain, tjuta af smärta; the chimney »det dånar i skorstenen»; he r^ed out for pain, han skrek högt af smärta; ~ of applause, bifaUsstorm; ^ of laughter, skallande gapskratt; the company was in a constant of laughter, ... skrattade högt hela tiden. ~er, -ur, s. tjutare, larmare etc.; bullermakare, skränare; veter. häst behäftad med ~ing. ~ing,-ing, prt.; a. rytande etc.; larmande, skränande; dånande, bullersam äfv. biid. : stormig (jfr ex. under resonant); s. rytande, vrålande, larmande,

jfr föreg. S.'} veter. and täppa hos hästar beledsagad af ett egendomligt pipande ljud vid andningen,

kvickdrag; drunk, F sprutfull; the ~ game, Skoti. se curling; ~ trade, F strykande (»sjungande») afsättning; to make (set up) a great ge hals, skrika af alla krafter, singly, -ingli, ad. med rytande, etc.

roast, rist, va. rosta på rost el. halster, äfv. bärg. (malm); Steka på spett, i långpanna, gryta o. d. (äfv. biid. om solen); upphetta, torka starkt (vid eld); bränna kaffe; F håna, obarmher-tigt drifva med; vn. rostas, stekas; s. det som rostas etc., stek; a. stekt, rostad: to rule the vara »herre på täppan», herska, »rida för rusthållet»; the ruler of the (jfr föreg, ex.) den som råder ei. styr (för altihop). ~-beef, s. rostbiff, oxstek. ~ed, -èd, pp. rostad; stekt; bränd etc.; ~ to death, dödbränd jord etc.; ~ starch, dextrin. ~er, -ur, s. en som rostar etc.; bärg. rostvändare; bärg. kalcinerugn; rostugn; stekinrättning; kaffe-bränn are; stek (gris etc.) som stekes. ^ing, -ing, prt.; a. i sms. rost(nings)- (t. ex. ugn); s. röstning, stekning; F starkt skämt, gyckel, drift. ~ing-jack, s. stekvändare.

rob, l-6b, 1. 5. fruktsirap (hopkokad fruktsaft), rob, r6b, 2. va. röfva, plundra, råna (of på); bestjäla, stjäla från; beröfva (of a thing, ngt). ~ber, -ur, s. röfvare, rånare; tjuf. ~bery, -uri, s. (pl. -ries, -z) röf-veri, plundring; tjufnad, stöld; lagt. rån (highway ^v, ... på öppen landsväg); he committed several -ries on his master, han begick flere stölder från sin husbonde. Rob, réb, s. pr. förk. af Robert. roband, r6b'ånd, se rope-band. robbin, réb'in, (1.) se föreg.; (2.) hand. (emballage för) bal af peppar o. d. från Indien; (3.) vagnsfjäder, robe, rèb, s. (vid öfver)klädnad, mantel, rob, kaftan; statsdrägt, domares etc. äm-betsdrägt, talar; Am. beredt skinn, fäll, päls af buffel; va. ikläda en bekläda; long »o, biid. domare- och advokatkåren (afv. the gentlemen of the long Master of the (R)n»s, kongl, garderobsintendent; Mistress of the (R)$, öfverhofmästa-rinna. ~maker, s. en som förfärdigar ämbetsdrägter. -d, pp. iklädd robe, jfr ofvan; allm. bild. (be)lclädd (in, i; With, med, t. ex. fields ~ with green). Robert, rob'ert, s. pr. Robert; (r) s. bot. stinlcnäfva (Geranium Robertianum, äfv. herb-»»); man, röfvare (eg. följeslagare till Robin Hood) †. /vin(e), -in, s. kyrkohist. robertinermunk. robin, rob'in, s. zool. rödhakesångare (Sylvia rubecuia, äfv. red ~ o. ^-redbreast). ~ -good-fellow, s. nisse god dräng. -plantain, s. bot. Erigeron bellidifolium. ~-wake, s. bot. dansk ingefära (Arum maculatum). et, -ët, 5. se robin. robing, ro'bing, prt. (af robe); s. iklädning af robe. ~-r00m, s. klädrum vid domstolar, i parlamentet etc.

Robinson, r6b'inzn, s. pr.; before a man could say Jack ordspr. innan man kunde säga J. ~ ei. ... »räkna till tre» (i ett nu, i ett nafs, i ett huj). roborant, rob'6rånt, a. med. stärkande; s.

stärkande medel, robust, rèbust', a. kraftig, stark till et. om kroppsbyggnad, hälsa o. d., fast äfv. bild. : säker (judgment, omdöme); häftig, rå, grof; kräfvande styrka, styft arbete. <>J0US †, -jås, P dets. ~ness, -nes, s. styrka, stark o. fast kroppsbyggnad; styfhet. rOC, rok, s. fågeln rok i de arab. sagorna.

rocambole, fl-., rok'amb^l, s. bot. skogslök

(Allium scorodoprasum). roccellic, roksel'ik, a. kem. af Roccella (jfr

orchil); ~ acid, roccelinsyra. roche †, fr. (: klippa, sten), r6sj, i sms. klipp-, jfr röck. ~-lime, s. osläckt kalk.

è: note, h: do, è: nor, 6: not, A: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Rochelle

Rochelle, fr., rosjel', S. pr. stad i Frankrike; ro powders, farm. fräspulver; ~ salt, farm. vinstensyradt natron, rochet, rètj'ët, 1. s. förr brukligt öfverplagg, blus; ett slags mässkjorta buren af biskopar; (pärs-)mantel. rochet, rotj'et, 2. S. zool. en fisk (enl. soml.:

roach; enl. andra: piper). röck, 1. se roc. röck, r6k, 2. 5. slända, ten. röck, r6k, 3. s. klippa äfv. bild.; skär, grund

i vattnet; Am. (P om äfv. mindre) Sten ; fasta bärget, bärghällen; bärgart; ett slags karamell; ett slags skum mjölksost fr. Hampshire; Am. si. slant, is. i pl. pengar; zool. se r^-pigeon; lurking sunken undervattens-klippa, blindskär; primary primitive urbärg; belt of skärgård, —bad-ger, se ground-squirrel; se —rabbit. ~ -basin, s. ett Si gs skålformig fördjupning i vissa eng. granitbärg. bound, s. poet. innesluten af klippor. —breaker, s. stenkross. —built, a. bygd på klippan. —butter, s. bärgsmör (ett slags naturlig alun). —COd, s. torsk fångad på klippgrund. —COf'k, s. min. bärgkork (en art asbest). —CreSS, s. bot. glis (Arabis).

—crusher, 5. stenkross. —crystal, s.

min. bärgkri stall. —Cut, a. uthuggen i klippan. —doe, s. stenget, —fish, s. zool. svart smörbult (Gobius niger). ~

-leather, s. se —cor&. —maple, se sugar

-maple, —milk, se mountain-milk. -mortar, s. art. stenmörsare. —mOSS, s. bot. se cudbear, —oil, s. hand. bärgolja. ^-pigeon, s. zool. klippdufva (Columba livia); se sand-grouse. —plant, s. klipp-växt. rabbit, .<?. zool. kapska damanen ei. klipptaxen (Hyrax capensis). —ray, se thornback. —rose, s. bot. solvända (He-lianthemum vulgäre); äfven namn på arter af Cistus. —ruby, s. min. röd i violblått stötande granat. —Salt, s. bärgsalt. ~ -SOap, s. se soap-stone, —tar, s. bärg-tjära, jfr petroleum, —weed, s. »sjögräs» (alger etc.) växande på klippor. —WOOd, s. min. träliknande asbest, jfr *»-cork. ~ -WOrk, s. byg. ohuggen sten i mur verk (opus rusticum); klippanläggning(ar), konstgjord(t) klippa(rti) i en trädgård o. d. rOCk, rok, 4. va. gunga, vagga; vyssa,sofva; vn. vagga, gunga; s. vaggning, gung-ning; r\j one's self, vagga med kroppen;

a child to sleep, vagga ett barn till sömns; ~ a cradle, hålla en vagga i gång; lulled by the gentle ~ of the ship, söfd af fartygets sakta gungning. — away, —s. ett slags fyrhjulig tvåsitsig täckvagn. /vShaft, s. se rocking-shaft.

rockelay, rék'èla, se roquelaure. rocker, r6k'ur, s. en som gungar, vaggar etc., jfr röck, 4.; mede (på vagga ei. gungstol); (inrättning som sätter ngt i en skakande el. gungande rörelse, t. ex.) guldvaskningstråg, bärg. stosshärd o. d.; gunghäst; rundad skridsko; se vid. rocking-shaft; se vid. cradle, graver, rockery, rok'uri, s. se rock-work, sista bet. rocket, rok'et, 1. s. bot. Eruca sativa (en sai-

ladväxt); ärv. namn på arter af Hesperis (nattviol).

rocket, rok'et, 2. s. raket; sko som sattes på lansspetsen vid torneringar; vii. jagt. fara rakt upp i luften; to go up like a ~ and come doion like the stick, ordspr. stiga upp som en sol och falla ned som en skinnpäls (ei. pannkaka.) —battery, raketbatteri. —Carriage, s. lavett för krigsraket. —Case, s. rakethylsa. ~ -composition, 5. raketsats. — practice,

s. mil. kastande af (skjutning med) krigsraketer. —rod, —Stick, s. raketstång, -käpp. ~er, -ur, s. jagt. fågel som skjuter upp rakt i luften, särsk. fasan. Rockies, rok'iz, s. pl. se under rocky, 1. rockiness, rok'ines, s. klippighet, rikedom

på stora stenar, rocking, rok'ing, l. prt. (af röck, 4.); 5. gungning, vaggning. —bed, s. vagga, —chair, s. gungstol, —horse, 5. gunghäst. —Shaft, s. mek. balanseringsaxel; ångm. slidrörelse-axel. —Stone, s. större sten som hvilande på en kant cl. ett par hörn lätt kan sättas i gungande rörelse, rocking, rok'ing, 2. s. tekn. sista kristallisering (of alum). rockless, rok'les, a. utan klippor, rockling, rok'ling, se ivhistle-fsh. rOCky, rok'i, 1. a. klippig; klipp-; sten-; biid. stenhård; the (R)*» Mountains, gcogr. Klippbergen (Am. F äfv. the _R~\-ies). rOCky, rok'i, 2. a. si. rankig, ostadig, osäker; bakvänd, »galen», på tok; it is getting Am.: a dearth is coming. rocoa, ro'kia, s. växtämne hvaraf annotto fås.

rOCOCO, roko'ko, s. konst, rococo (-stil), rod, rod, .5. spö, riskvist; käpp,stake; stång äfv. metall-; (härolds-)staf, spira; metspö, biid. metare; mätstång arv. ss. mått (dets. som pole)] bibi. ätt, stam; of iron, se iron alla bet. —chisel,s. se hot-chisel. ro- fishing, s. metning. —iron, s. stångjärn, särsk. rundjärn, knippjärn, spikjärn; ~ hammer, knipphammare; ~ work, hammarsmedja. —ring, s. laddstocksrörka. ~ -Shaft, 5. gruf. konstschakt. röde, rod, 1. imp. af ride.

k: fate, K: far, l: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,roak

)J< Mindre brukligt. 1179 † Föråldradt.

roche-lime

röde röd, 2.5. se rood, 2. röde, rod, 3. vn. sträcka om fåglar, rodent, 10'dént, a. zool. gnagande; s. zool. gnagare. ~ia, -den'sjia, iat., 5. pl. zool. gnagarna(s klass), rodge, rödj, s. Ctt slags and.

rodomontf, rod'omont, s. skräflare; s.skräf-lande. r^ade, -à'd, s. skryt; skräfvel; vn. skräfla. ^adist, -a'dist, ~ador †, -a'dur, s. skräflare, storskrytare. Roe, ro; Richard af jurister brukadt fingeradt

namn på svaranden, jfr John Doe under J. roe, ro, 1. s. hind; zool. råbock (Cervus

capreolus, äfv. ^buck). roe, rö, 2. s. 1*0111, mjölke; hard ~ F, rom (jfr spawn); soft mjölke (jfr milt). Stone, s. min. rom sten (: oolite), ^d, -d, a. full af rom (ei. mjölke); befruktad med mjölke, rogation, roga'sjun, s. rom. ant. lagförslag; bön, litania †; (R)oj days, kyrk. gångdagar (de tre dagarna före Kristi Himmelsfärdsdag);

(R)o> Sunday, femte söndagen efter påsk; (R)oj iveek, gångvecka, jfr ofvan, rogue, rög, s. landstrykare, jur. lösdrifvare; skojare, kanalje, lymmel; skämts, äfv. smeks. skälm, skalk; vn. † vara lösdrifvare; göra skurkstreck, skälmstycken. ~ry, -uri, s. skurkstreck, kanaljer!, bedrägeri; skojaraktighet; jur. lösdrifveri; mildare skälmaktighet, odygd; skälmstycke, puts. ~'s-march, s. musik när en soldat »trummas ur regimentet» ci. från ett örlogsskepp. ^S-yarn, s. sjö. märkegarn

(röd garnände inslagen i eng. flottans tågvirke, för att det skall igenkännas). SHip, "Sjip, S. se ojry; skämts. Ers »skälmaktighet».

roguish, rë'gisj, a. skojaraktig, lymmelaktig; illparig; skälmaktig, skälmsk. ness, -nës, s. skojaraktighet; skälm aktighet, skälmskhet. roil, roil, va. uppröra, grumla; lok. reta, förarga; prov. bry, göra brydd; vn. lok. stoja, bråka. -1, a. F retad, orolig, roint, rojnt, interj. se aroynt. roist)|<, rojst, ^er, -ur, vn. }j< stoja, väsnas; s. stoj, rummel, »nattskoj» ; se vid. följ. ~erer, -urur, S. bullermakare; bråkma-kare, slagskämpe; »nattskojare», roke, rök, s. prov. rök; malmådra, rokeage, rö'kädj, rokee, -kè, .
majsmjöl med socker, rokelay, (: rockelay) se roquelaure. Roland, rö'lånd, se Rowland med ex. role, fr., rol, s. roll.

roll, rol, va. rulla, trilla, hvälfva omkring, vältra; hoprulla (med up); inrulla, inlinda (into, i); upprulla (on, på); utkafla

out); (ut)valsa plåt etc.; fikerbr. välta åker

äfv. väg; låta trummor hvirfla; vn. rulla, hvälfva; biid. om tid »framrulla», gå fram (ofta med adv.: away, on; jfr vid. ex.); vältra sig äfv. bild. (in, i); tumla om en häst; sjö. rulla, slingra; låta rulla sig; utkaflas; hvirfla om trummor; slå hvirfvel; s. rullning, kringhvälfning, rullande kring sin axel; rulle atv. af band etc., vals; kafle; vält; ngt af cylindrisk form (som rullas, el. blifvit rulladt) ss.: bulle, »franskt bröd»; valk i håret; stång af svafvel; tobaksrulle: (nil-) karda; rund packe; (pergaments-)rulle; rulla, lista, register; urkund, dokument: trum-hvirfvel; se vid. o,-collar; pl. registratur, arkiv, annaler; pl. (R) en del af London mellan City o. Westminster; ~ away, 1'ulla bort; om år o. d. framhvälfva, förflyta (äfv, ~ on); a good many years have o>ed by since then, många herrans år ha gått se'n dess; weeks o^ed on into months, veckor gingo och blefvo till månader; ~ one's eyes, rulla med ögonen; on äfv. (om vagn) rulla fram, köra på; ^ round, trilla så att ngt biir rundt; ~ over, rulla öfver ända, välta om; ~ up, (va.) rulla ihop; (vn.) rulla ihop sig som ett nystan; ~ up one's eyes, »himla sig»; ^ up pilis, trilla piller; to cail the anställa namnupprop; Master of the (i2)~5,»storarkivarie», »riksregistrator» (dou tredje af Englands höga domare); to strike some one off the us, ut-stryka ngn ur milorna. ^abOUt, a. rund, trind, rultig; a ~ girl, en rulta till flicka. ~-Call, s. namnupprop, mil. appell. ^-collar, s. förr bruklig uppstående västkrage, sjalkrage. ~ed. -d, pp. rullad etc.; a. tekn. valsad om järn etc.; ~ beef, kokk. köttrulad; 'n» £o5acco, rulltobak. nuer,-ur, s. ngn, ngt som rullar, valsar etc., jfr föreg. v.; rulle, kafle; (fot)trissa på möbler; vals i valsverk; vält; väfbom; fallvalk; sjö. lång dyning, svallvåg på kusten; boktr, färgvals; kir. bandage, bindel, linda; zool. blåkråka (Coracias garrula, afv. ~er-bird); se vid. föij. ~er-cloth, ~er-t0wel, s. (i ändarna hopsydd) handduk som rör sig på rullar. er-skate, s. rullskridsko (skridsko på trissor), rolley, rë'ië, s. gruf. »hund» (låg vagn), rollie, rol'ik, vn. (imp. o. pp. ~ked,-t) F sorglöst svärma omkring, muntert hof vera sig. r^king, -ing, prt.; a. F hofverande, sorglös, munter och lustig, rolling, ro'lmg, prt. (af roll); a. rullande; rull-; Am. gående i vågor (prairie); ~ fre, mii. snabbeld rotevis, oafbruten (gevärseld; ~ friction, fys. rullfriktion; ~ plant, ~ stock, järnv. rullande materiel; /v/ tackle, sjö. st.ött-talja på underrårna under storm; o, of artillery, kanondunder, kanonad.

chock, ~-cleat, s. sjö. rackklamp. ~ -machine, s. valsmaskin, plåtpress; sati-nérmaskin; vält, jfr road, sms. ~-mill, s. valsverk. ~-pin, s. brödkafle. ~-preSS,

S. tekn. valspress för kopparstickstryck etc. rol(l)y-pol(l)y, ro'lip6li, s. ett slags syltpud-ding (»pouding aux confitures»); ett bållspel hvari bållen rullas i ett hål; ngt rundt OCb tjockt; liten trind person, »rult(a)»; a. rund, rultig, liten och trind (tjock).

rotlock,

se rowlock.

Romaic, rèmå'ik, a. nygrekisk; s. nygrekiska språket. Roman, r
Romansch, råmånsj', s. den romanska dialekt som talas i Graubünden. romantic, roman'tik, a. romantisk; fantastisk; romanesk, öfverspänd. ~ism, -tisizm, s. romantik, romantiskhet (is. den

franska romantiska skolans).

~ist, -tisist, s. romantiker. ~neSS, -nës, s. romantiskhet; det romantiska, det fantastiska (of, i, hos), romanza, it-, r6mån'zå, s. mus. romans. -romanzovite, r6mån'zovit, 5.

min. en art mork-

brunröd granat. Romany, r6'måni, s. sigenare; sigenarsprålc; P rotvälska, tjufspråk (jfr cant).

rombowline, rèmbö'lin, s.

sjö. kasseradt tågvirke, segelduk o. d. Rome, r6m, s. pr. Rom; äfv. (f. the church of oj) den romersk-katolska kyrkan (t. ex. to go over to oj, öfvergå till ...); when you are at oj, do as oj does, ordspr. man

får taga seden dit man kommer. ~ -penny, ~-SC0t, ~-Shot, s. kyrkohist. peterspenning (äfv. Peter-pence). Romish, -isj, a. romersk-katolsk, (mest förklenande:) papistisk.

romp, romp, s. yrhätta; vild lek, ras; vn. rasa, stoja, väsnas; a game at (ei. of) ojs, en yster lek; to be on the o>, leka vildt o. ystert, rasa. ^ing, -ing, prt.; a. rasig, yster, ostyrig; s. ras, yster lek. singly, -ingli, tvishly, -isjli, ad. ystert, stojande. <x,ish, -isj, a. yr, yster, vild, ostyrig, rasig, rasvill, stojig, bråksam. ~ish-neSS, -isjnës, s. ysterhet, bråksamhet. rompee, rompè', rompu, eg. rr., r<Wpà, a.

her. bruten, rondeau, fr., r6ndè', rondo, s. metr. rondeau; mus. rondo.

ronionf, ronyonf, run'jun, s. skabbigt djur;

otäck lunsa, »kofsa», »sjampa». rood, rèd, 1. s. V4 af en acre; stång, jfr rod. rood, rod, 2. s. (Kristi) kors † ; byg. triumfkors; krucifix ofta med Maria o. Johannes vid korsets fot; bild af Treenigheten. ~-arch, 5. byg. triumfbåge i en kyrka. loft, korläktare (sångläktare) med krucifix. ~ -Screen, s. altarskärm med krucifix. ~ -Steeple, ^-tower, s. byg. litet torn (»takryttare») öfver en kyrkas kors. roody, ro'di, a. prov. grof; frodig växt. roof, rof, s. (ytter)tak; bild. hus; hvalf,

hvälfning (t. ex. gommens); gruf. hängande; sjö. ruff; si. se tile, si.; va. täcka; lägga under tak, bringa under tak; a o» and a crust, biid. tak öfver hufvudet och dagligt bröd. ~-bay, s. byg. afståndet mellan två takstolar. ~-slate, s. takskiffer. ~ -tree, s. takåsbjälke; ås biid., poet. : tak. ~ -trUSS, s. takresning. ~ed, -t,pp.; täckt; under tak; ~ with zinc, under sinktak. ~er, -ur, s. taktäckare. ^ing, -ing, prt.; s. takläggning; materialier till takläggning; tak. ~leSS, -lës, a. utan tak; utan tak öfver hufvudet, utan hem, skyddslös. ~let, -let, s. litet tak. ~y)(c/-i, a. som har tak. rook, ruk, 1. s. torn i schack; vn. rockera, rook, ruk, 2. s. zool. råka (Corvus frugile-gus); si. tjuf, skälm; falskspelare; va. si. bedraga, lura, »plocka»; vn. jfr föreg.; se vid. ruck. ~ery, -uri, s. ställe der råkor hafva sina bon; råkbo(n); »kråkslott», hybble, näste biid.; P se brothel, ^y, -i, a. bebodd af råkor; si. bedräglig, tjufaktig, skojaraktig. rOOm, rom, 1. s. mörkblått färgämne af det

ostindiska växtslägtet Ruellia. rOOm, rom, 2. s. rum i aiimht; utrymme; rum (i ett hus), kammare; plats, ställe;

biid. lägenhet, tillfälle, anledning, möjlighet; vn. is. Am. (i colleges) hafva rum, logera, bo (t. ex. at N:o 10, i »tian»); there is no nu for doubt, det fins ingen anledning att tvifla (därpå); to give —, lemna plats; to keep one's —, hålla sig inne (på sitt rum); to make —, bereda rum (plats, (for, för); äfv. bild. gifva anledning, tillfälle till, »öppna dörren för»; make — for me to sit by your side, maka åt dig så att jag får plats att sitta bredvid dig; he saio no — for fears, han fann (insåg) ingen anledning till fruktan; in the — of, se in the place of; to retire (go ei. withdraw) to one's (own) —(s), draga sig tillbaka (gå upp på) sitt rum (sina rum). —-door, s. kammardörr, —-keeper, s. en som håller sig inne på sitt rum, jfr ex. ofvan; person som försörjer sig med att hyra ut rum i andra hand. —-paper, S. vanlig tapet, —-ridden, a. som länge varit tvungen att hålla sig inne på sina rum. /ved,-d,«.isms. med ... rum (t. ex. an eight-** villa, en villa innehållande åtta rum), -x/er, -ur, s. sjö. fartyg med stort lastutrymme; ad. längre bort†; sjö. mer rumt; to go (ei. put) —, vända ei. falla af (styra mer) fördevind. »vful, -ful, s. ett rum fullt (of persons, etc.); a. † rymlig, med många rum. -ill, ad. rymligt.

~iness, -inès, s. rymlighet; stort ut-rj'mme, —leSS, -lès, a. utan rum, utan utrymme. —y, -1, a. rymlig, roon ron, a. röd. roop)|<, rop, s. heshet. rOOSt, rost, 1. s. se roust, 1. rOOSt, rOSt, 2. s. det hvarpå en fågel sitter när han sofver : hönsstång, -pinne, -vagel o. d.; samling af höns o. d. uppflugna för att sofva; vn. sitta och sofva (på en stång «i. d.); F bo, vistas; at —, uppflugen för att sofva; hvilande, sofvande. —-COCk, s. Engi. prov., —er, -år, s. Am. tupp (»högsta hönset i korgen»).

root, rot, s. rot i aiimht (of a nail, of a tree etc.) äfv. biid.: mat. filolog, (jfr radix), etc.; rotfrukt; (rot)skott; si.krukväxt; bild. upphof, grund; grundval, det nedersta af ngt; begynnelsepunkt; mus.grundton; m. rotfästa; rota i, uppböka marken; vu. rotfästa sig (äfv. bild.: in the mind etc.); rota, böka; bild. krypa, snoka, lisma; — and branch (eiüpt.), »till rot och gren» oftast biid. : rubb och stubb, från grunden och ända upp, genomgående, grundlig(t), radikal(t); sweet .—, lakrisrot; the — of all evil, roten (och upphofvet) till alt ondt; to push (ei. send out) new —s, skjuta nya rötter (rotskott);

to strike slå rot5 to strike deep

skjuta (slå) djupa rötter äfv. bild. om hat etc.; to take —, slå rot, rotfästa sig; äfv. biid. om person »växa fast» på ett ställe (t. ex. »gräfva ner sig» på landet); biid. vinna fotfäste ei. insteg; to take deep (ei. firm) —, biid. jfr de båda sista ex.; to be (el. lie) at the — of (t. ex. the evil), vara roten och upphofvet till; to strike at the — of, bild. angripa (t. ex. det onda) i roten; gifva grundskott, tillfoga ett dödligt sår (jfr ex. under lay)-, to pluck (pull, tear) up by the —, upprycka med roten; utrota (äfv. — up); she blushed to the —s of her hair, hon rodnade upp till

hårfästet; — out (away), utrota, abound, a. rotfäst; växande i kruka. —-Cap, s. bot. rotmössa. —-Crop, 5. (gröda af) rotfrukter. —-eater, s. en (ei. djur) som lefver af rötter, —-end, s. bot. rotspets. —-glaSS, s. blomsterlöksglas. —-hair, s. bot. rothår, —-hold, s. rotfäste, fast fot. —-leaf, s. bot. rotblad. —-shoot, s. trädg. (rot)skott. —-show, s. utställning af rotfrukter. —-StOCk, s. bot. rotstock (: rhizoma). —ed, -ëd, pp.; a. rotad; fastvuxen; inrotad (t. ex. aversion) ; djupt, fast rotad; to be ** in, hafva sin rot (biid. källa, upphof) i; he stood — to the spot with astonishment, han stod likasom fastvuxen vid marken af häpnad. —edly, -èdli, ad. fast, djupt. —edness, -ëdnès, 5. tillstånd att vara fast rotad, —er, -ur, s. (jfr root, v.) en som rotar; en som upprycker med roten, utrotar; si. ngt utmärkt i sitt slag. —leSS, -lès, a. utan rot. ~let, -let, s. bot. smårot, rotgren, sidorot; rotämne (jfr radicle)) grodd (-tråd) äfv. brygg. ~y, -i, a. full af rötter, ropalic, ropal'ik, a. naturv. klubblik; versk. om vers(rad) så beskaffad att ordens staf-velseantal växer gradvis. rOpe, l'Op, s. 1'ep, lina, tåg; särsk. sjö. af mer än 1 tums tjocklek : tl'OSS; Sträng (rad af saker uppträdda på ett snöre, t. ex. af lökar), äfv. knippa; ledtåg (t. ex. i en trappa); draglina; ett längdmått om 6 2/s yards; pl. F tömmar; pl. inhägnadståg omkring en täflingsbanao. d.; inälfvor af fågel; vn. forma sig till ei. likasom ett tåg; om en vätska hänga tillsamman, vara seg; si. afsigtligt förhålla hästen så att den icke vinner vid täflan ; Vtt. binda Om (ihop, fast) med rep; draga ([likasom] med ett tåg); sjö. lika (sätta lik på) ett segel; si. förhålla hästen vid kappiöpn.; — of sand, rad af dyner; bild. löst, ohållbart band i allm. bet., löst sammanhang; to give (ei. pay) —, fira på ett tåg som tåiier igen ngt; släppa efter på tömmarna, biid. lirka (med) (jfr »ge och ta» ridk. o. aiim. Mid.); to know the — s, si. förstå sig på saken, kanna till knepen ;

ö: note, å: do, è: nor, å: not, à: tube, tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.F Talspråk. ll82 ? Lågt språk.

tö sèmary

you can show me the si. du kan just visa mig huru det går till (lära mig knepen); to ascend the high wid. sätta sig på sina höga hästar; to be on the high o»s, vara »i hög stämning» (»opp i gasken»); »uppträda på styfva linan» (uppträda med anspråk), »sätta sig på sina höga hästar»; ali upon the high präktigt (storartadt, vräkigt o. d.) skall det vara! alt i stor stil! ~ in, Am. F »trumma ihop», jfr whip in; »v off, afstänga med tåg.

fv/s-end, s. tågstump, tågända sjö. äfv.: »dagg»; va. låta smaka daggen. ~-tOp, s. repsiagares lera. ^-trick, s. galgstreck†; ett slags taskspelarkonst med rep. ~-twine, s. segelgarn. ~-walk, ~-yard, s. repsla-garebana. ~-yarn, s. sjö. kabelgarn (segelgarn: enkelt snodd hampa). ~r, -Är, s. repslagare; (in)packare; Am. si. bedragare, falskspelare som lockar enfaldiga främlingar. ~ry, -uri, s. repslageri (repslagarebana); galgstreck †. ropily, -ill, ad. af ropy, rop-iness, -inës, s. vätskas klibbighet, seghet, jfr ropy, roping, -ing, prt; a. se ropy; s. jfr rope, va.; si. afsigtligt förhållande af kapplöpningshäst; se vid. föreg, s.; ~ needle, sjö. liknål. ropish, -isj. a. något seg, jfr föij. ropy, -I, a. klibbig, seg, »lång»

om en vätska som låter draga sig i trådar.

roquelaure, fr., ro'keior, s. wrr bruklig kort

kapprock, regnkappa, roquet, ro'ka, va. o. vn. krockera i krocketspci. rorqual, r6'rk\vål, s. zool. rörhval (Balænoptera boops). rory %, ro'ri, rt.daggig. rOSaceOUS, roza'sjus, a. bot. roslik; ros-artad, tillhörande rosornas familj (Rosaccæ). rosacic, rtaas'ik, a. naturv. kem. rödaktig, rosaniline, rozan'ilin, s. kem. tekn. rosanilin. rosary, r6'zåri, s. rosenbädd, rosenkvarter i en trädgård; kat. kyrk. rosenkrans, radband, rose, roz, 1. imp. ar rise. rose, r6z, 2. bot. (törn)ros (Rosa); rosett;

byg. takrosett; stril (genomborrad tut på en trädgårdskanna o. d., äfv. ~-head); rosenrödt, rosa-färg; sjö. kompassros; med. se erysipelas; a. i sms. rosen-; va. † öfvergjuta med rosenfärg; ^ of Jericho, s. k. Jeriko-ros; bed of bädd af rosor biid. ss. i sv.;

bloom of f^>s, rosenolja upplöst i vinsprit, rosenessens; oil of ~s, rosenolja; the War of the (i?)~s, eng. hist, kriget mellan hvita och röda rosen; under the (iat. »sub rosa») i hemlighet, i förtroende, ^-aniline, se rosaniline. apple, 5. se under Malabar-plum. bay, 5. bot. se rhododendron; se vid. oleander; äfv. mjölkört (Epilobium angustifolium). <x;-bug, s. zool. guldbagge (Cetonia aurata). ~-burner, se g as-bur ner. ^-blish, s. rosenbuske, ^-campion, s. bot. sammetsblomma (Agro-stemma coronaria). ~-Chafer, s. zool. Macrodactylus (en skalbagge,

skadedjur på rosenbuskar etc.); äfv. se n*-bug. ^-COld, se

nu-fever. ~-COlOUr, s. rosa, rosenfärg, rosenrödt äfv. biid. ~-C0l0Ured, rosen-färgad arv. biid. ^-copper, s. bärg. rosett-

koppar, spritkoppar (fin garkoppar). ~

-Creeper, S. bot. klangros. ~-CUt, a. slipad som rosensten om diamanter o. d. ~ •diamond, s. rosensten (diamant i viss form). ~-drop, s. örring; rose-pastilj; röd näsa, »kopparnäsa», ^-engine, s. tekn. guillo-cheringsmaskin; konstsvarfstol; ~ pattern, guillochering. ~-faced, s. med rödlett ansigte. fever, s. Am. en sjukdom lik hay-fever. ~-fish, s. hand. se Norway haddock. ~-fly, se nu-bug. ~-fruit, s. nypon. ^-gall, s. ett slags galläpple på rosenbuskar, »bedegar» (orsakadt af larven till Rlio-dites rosæ). 'V'-gaS* burner, s. kronbrän-

nare (gasbrännare med många små öppningar i krets).

~-honey, s. rosenhoning. <v/-hued, a. med rosig hy; rosenfärgad. ~-knot, s. (band-) rosett, ^-lake, s. måi. rosa-lack. ~-|ash-ing, s. sjö. rosenkryssning, r^- laurel, s. »rosenlager» (dets. s. oleander). ~-lipped, a. med rosiga läppar, ^v-madder, s. mäi. rosa-krapp, dets. som n^-lake. ~-mall0W, s. se hollyhock. nail, 5. vanlig smidd spik med koniskt facetteradt hufvud. <x,- noble, s. ro-senobel (ett gammalt engelskt guldmynt : 6 à 7,50 kr.). ~-Oil, s. rosenolja. ~-pink, s. oäkta rosa-lack; rosenrödt; a. rosenröd. ~ -rash, s. lok. för roseola; jfr äfv. erysipelas. ~-red, a. rosenröd. ~-rOOt, s. bot. rosenrot (Rhodiola rosea). ~-Stamp, s. tekn. rosenpuns. ^-Steel, s. rosigt stål. ~ -stone, se nu-diamond. ~-water, s. rosenvatten. ^-window, s. byg. rosettfönster. ~W00d, s. jacaranda ei. brasilianskt poc-kenholts; äfv. rosenträ i Here bet.; jfr äfv. Jamaica ~-W0rt, se nu-root. ~ate, -ëat, a. poet. rosen-; rosig, blomstrande.

roselite, ro'zellt, S. min. ett slags kobolt-blomma.

rose-marine †, rozmårè'n, rosemary, r6'z-

mari, s. bot. rosmarin (Rosmarinus).

roseola, roze'ola, 5. med. roseola, rödt utslag.

roset, rè'zët, s. en röd målar- ei. boktryckar-färg.

Rosetta wood, rözëtfåwud, s. ett indiskt

rödgult, ådrigt träslag till finsnickeri, rosette, fl-., rözët', s. (band- etc.)rosett, äfv. byg. rosornament; rosformig prydnad; tekn. mönsterskifva, patron (i cn rose-en-gine); juvel, se rose-diamond; se vid. roset. ^-copper, se rose-copper. Rosicrucian, rosikro'sjan, s. rosenkrguzare

(medlem af en mystisk orden från 17:de årh.); a.

tillhörande el. liknande rosenkreuzare. rosied, ro'zid, a. rosensmyckad; rosenfär-

gad. rosier †, -zjur, s. rosenbuske, rosin, l'Oz'in, s. (eg. annan stafning af resztt)harts ; is. kolofonium (kokt terpentin); va. bestryka med kolofonium, hartsa en stråke. ~-0il, s. hartsolja. -S0ap, s. hartssåpa. ~ -weed, s. bot. kompassväxten på amerikanska prärierna (Silphium laciniatum).

rosiness, r<!)'zinës, s. rosighet, rosenröd

färg, jfr rosy. rosing, ro'zing, prt. af rose; s. färg. tekn. ro-

sering, skoning, rosiny, roz'ini, a. hartsaktig, jfr rosin. rosmarine †, roz'marin, -rè'n, s. hafsskum;

hvalross; se vid. rosemary. rosland, rés'land, s. ljunghed; myr, träsktrakt.

rosolic, rozol'ik, a.;

Malta; rose-likör. rOSS, ros, s. skroflig ytterbark, flarn; växt-afskräde; va. afrifva ytterbarken af bark. rOSSel, r6s'ël. s. lok. lätt, lucker, jord. roSSet, ros'ët, s. zool. vampyr (Vespertilio

vampyrus). rost, rost, s. se roust, 1. fi'OStel, r6s'tël, s. bot. rotämne; sporre på kronblad etc. ~late, -at, a. försedd med sporre ei. (näbblikt) spröt, ^|iform, -'iform, a. sporrlik, sprötlik. ^Ilim, -'um, lat, se föreg. s.

rOSter, ros'tur, s. (smdr. a.t register) mii. tjänstgöringslista; rulla på officerare. rOStral, ros'tral, a. naturv. sprötlik; näbb-;

rom.ant. försedd med skeppsspröt (rostra), rostrate, r6s'tràt, ~d, -ed, a. naturv. försedd med spröt (jfr rostrum). rostriform, ros'triform, a. sprötlik, näbblik. rostrum, ros'trum, s. näbb; näbblikt bihang, spröt; ant. skeppsspröt; talarestol (äfv. pl.: -trå, -rå), rosulate, rtWmlät, a. bot. (med blad) i rosettform.

rosy, r6'zi, a. lik en ros; rosig, blomstrande

by etc.; rosenröd särsk. i ansigtet, rosen-

killdad (: ^-cheeked) el. röd i ansigtet för tillfället, jfr ex.; i sms. rosen- (t. ex. ~-C0l0Ur-ed); (she stepped in) ~ from her walk, varm och röd af promenaden, 'vz-drop, s. med. »bränvinsfinnar» (karbunklar i ansigtet), rot, rot, vn. ruttna, taga röta; biid.»multna»; va. röta (äfv.: ret), orsaka röta i; göra skör, fräta; s. röta (äfv. för cZr?/-~ o.potato veter. fårskabb, -koppor; si. smörja, lort. ~gut, s. dåligt svagdricka; »finkel»,

»lank» (uselt bränvin). ~-Steep, s. tekn. (kattuns doppande i) svagt alkaliskt bad för

att borttaga väfklistret.

rota, lat., rd>'tå, s. skol. etc. lista; kat. kyrk. en

appellationsdomstol i Rom. rotacism, ro'tasizm, s. språkv, skorrning. rotang, rötång', se ratan. rotary, rö'tåri, a. mek. kringsvängande ei. inrättad för kringsvängning, sväng-, roterande, rotations-; ~ blower, »o fan, centrifugalfläkt; ~ brush, roterande cylindrisk rullborste; ~ engine, roterande ångmaskin; ~ motion, kringsvängande rörelse (: rotation)-, ~ puddler, roterande puddelugn; pump, roterande pump, centrifugalpump; ~ shears, mek. rull- ei. rundsax; ~ squeezer, bärg. luppkvarn. rotascope, r 'tåsk p, s. se gyroscope. rotate, ro'tat, a. bot. hjulformig; vn. rotera, svänga omkring (upon) en axel,gå rundt; tura om, afväxla, aflösas i arbete af hvarann; va. svänga kring, låta rotera (ci. gå rundt). ~-plane, a. bot. platt hjulformig. ^d, -ëd, a. se föreg. a. rotation, -ta'sjun, s. rotation, kringsvängning kring en axel; omlopp; kretslopp; afväxling, ömsesidig aflösning i arbete, Omturande, äfv. endcras »tur»; omskiftning, växling; åkerbr. omlopp, cirkulation (i) växelbruk of crops); by ei. in i tur efter hvarann; turvis, omväxlande, växelvis, rotato-plane, -oplàn, se »»-plane. rotator, -'tur, s. ngn ei. ngt som kringsvänger ci. omvrider; anat. vridmuskel; bärg. se rotary puddler. rotatory, -tåturi, a. mek. se rotary; åstadkommande rotation, rotations-; turvis inträdande, omskiftande med hvarann; s. zool. se rotifer. rotche, rotj, s. Skoti. zool. alkekung (Alca

alle ci. Mergulus melanoleucos). rotchet, se rochet.

rote, rèt, 1. s. ett slags förr bruklig lira, rote †, 2. vn. se rotate. rote, röt, 3. s. vågornas brus mot stranden, rote, rot, 4. s. rutin, mekanisk färdighet; (tanklöst) upprepande, upprabblande; (to know, to learn) by utantill (»som en minnesläxa»), ^d, -èd, a. rutinerad.

rother-nail, rodh'urnal, s. se rudder-nail. rotifer, r6'tifår, 5. zooi. hjuldjur. rotiform,

-f6rm, a. naturv. hjulformig. rotten, r6t'n, a. rutten i alla bet. (äfv. t. ex. om järn etc. o. biid.); angripen af röta; murken, skör; skämd; fördärfvad; förfallen o. därigenom osäker, »falsk» (t. ex. bridge); om tänder »maskäten», anfrätt; ~ borough, se d. o.; ~ cheese, gammal ost med mask i; I don't care a ~ nut for, »jag vill ej ge ett par ruttna lingon för»...; ~ at the core, kärn-rutten; biid. fördärfvad i grund; there is something n about ..., det är ngt ruttet i biid.; to get angripas af röta, (för-) skämmas, murkna, ruttna; to smell lukta ruttet. (R)~ Row, s. pr. eleganta världens ridpromenadväg i Hyde Park. ~ -Stone, s. min. tekn. »engelsk jord», trippel. <x,neSS, -ës, s. ruttenhet; röta; med. caries i tänder, rotting, -ting, prt. af rot; s. ruttnande; se vid. föreg. s. rotular, r6t'ülur, a. anat. knäskåls-, rotund, rotund', a. rund : cirkel- ei. klotformig; bot. rundad; afrundad, äfv. full-ständig(gjord); s. % se följ. ~a, -å, s. byg. rotunda, rund byggnad; järnv. se round -house, ~ifoliuS, -lM'lius, a. bot. rund-bladig. ~ity,-iti, s. rundhet. ~0, -o,se~a. rouble, ro'bl, se ruble. rouche, rosj, se ruche.

rOUge, fr-, rozj, a.)(C röd; s. rödt smink; pa-riserrödt, crocus martius (dets. som jeweller's red o. crocus, kem.); va. sminka; vn. sminka sig. ~-Croix, ~-dragon, s. titel

för två af de engelska underhärolderna.

rough, ruf, a.skroflig,ojämn till ytan; knagglig väg; bruten mark, oländig, svårframkom-lig; ruggig; raggig, lurfvig; grof till ytan el. : groft tillyxad äfv. allm. bild., jfr ned.; Oar-betad (t. ex. : ohuggen sten, jfr ned. ex.); oslipad diamant, äfv.biid.; enkel, simpel, tarflig; konstlös; ursprunglig,»primitiv»; »naiv»;

i allm. (gnm grofhet obehaglig för sinnena el. känslan :) sträf (särsk. äfv. bot. o. bild.); skarp, amper; frän; P skämd fisk; missljudande, som låter illa, som skär ci. (äfv. biid,, jfr ex.) »skorrar» i öronen; svår, hård särsk. om väderlek : Stormig äfv. resa, (: upprörd) sjö

(gång); biid. häftig, bister, barsk; frånstötande; biid. rå, ohyfsad, plump (och bråkig, bullersam, jfr s.), »oborstad», »råbarkad»; ej utarbetad, obestämd, ungefärlig beräkning o. d., lÖSt utkast; ad.)J(jfr ex.; s. (ofta i piur.) ohyfsad människa, grobian, rå sälle, buse, slagskämpe; pl. afv. busar, pack; pl. åkerbr. skal, agnar af hvete; pl. bärg. tennslig; va. göra ojämn ei. skroflig (jfr nen)-, mattslipa äfv. råslipa (: ~ down) glas; skärpa hästsko; skarpsko häst; groft

bearbeta (grofhugga etc.), jfr ex.; inrida häst; ~ and ready, som sker ei. är gjord utan särskilda anordningar ei. förberedelser, improviserad; lättvindig; äfv. utan ceremoni (t. ex. we had a n and ready breakfast : »slängde i oss en frukostbit»);

alltid färdig äfv. om person (till handling) : »ej ledsen af sig»; ~ and tumble (fight),

slagsmål (strid utan vapen o. utom konstens reg ler); biid. slit och strid; ~ boards, ohyf-lade bräder; ~ bread, groft bröd; ~ calculation (estimate), ungefärlig beräkning ei. uppskattning; ett öfverslag; cloth, ovalkadt kläde; ~ coat, grof, långhårig röck; raggig päls på djur; ~ copy, koncept; ~ draught, se d. o.; ~ guess, se d. o.; they are a n lot to look at, de se just ruskiga (ohyfsade) ut, de se ut som busar; ~ mast, oarbetadt rundhult (mastträd, spira); ~ music, kattmusik; ~ play, hårdhändt lek, jfr horse-play; hård medfart; to lick with the n side of the tongue P, gifva bannor, ovett; a n subject, en grof, ohyfsad karl; jfr äfv. ex. under customer; n timber(s), ej tillyxadt virke; ~ touch, omild beröring; jfr följ.; ~ treatment, hård medfart; rått behandlingssätt mot person; ~ truth, bitter sanning, sanning svår att höra; n usage, vårdslöst handterande; hård medfart; ohyf-sadt beteende, jfr ~ treatment; to be ~ on a person, si. vara elak (otäck) mot, ovettig på ei. kitslig mot ngn; it was n on me that time, jag slet ondt (hade det svårt) den tiden; jfr ex. under cut (up rough)-, sleeping ~ in the trenches, sofvande (hur man bäst kunde, »huru som hälst») på bara marken i löpgrafvarna; through n and smooth, i mot- och medgång, i nöd och lust; the ns and smooths of life, mot- och medgång; in the n, i rått, oarbetadt (ei. halffärdigt) tillstånd; äfv. utan tillrustningar (förberedelser), utan ceremoni; n in, brukslå; it, slita ondt, dragas med svårigheter; taga (få hålla till godo med) hvad som kommer, slå sig fram, härda ut; ^ it out at sea, slita ondt på sjön; ~ down blooms, utvalsa smältstycken till råskenor; ^ out, groft bearbeta, tillyxa, uthugga etc. ~ -bar, s. bärg. råskena. ~-CaSt, va. groft utarbeta, göra (ett första) utkast till; tillforma, »tillyxa», grofhugga; mur. grof-rappa, brukslå; s. (ett första) utkast; halffärdigt tillstånd, grof, ungefärlig tillformning; mur. grofputs, grofrappning

(ämnet el. det färdiga arbetet; el. göromålet : n

-casting); äfv. spritputs. "w-C0at, S. mur.

grofputs. ~-C0ated, a. med raggig päls.

om djur. ~-CUt, va. grofhugga; pp. grof-huggen. ~-draw, va. göra ett löst utkast till, skissera, ^-dressing, s. timmers grof-huggning, skrädning ®i. tillyxning. ^ -dry, va. hänga upp på tork, lufttorka. ~-edge, s. vankant På virke, ^-footed, a. med lurfvigt beklädda ei. strump- ei. sockbeklädda fötter; se vid. legged. nu -grind, va. grof mala, skrota; råslipa glas. ~-hew, va. grofhugga, skräda virke; tillyxa äfv. bild., jfr nu-cast. ~-heWH, pp. af föreg.; biid. rå, ohyfsad; a ~ man, en »grof-huggare». ~-legged, a. zool. fjösbent fågel. ~-maS0n,S. grofmurare som murar med bruten sten. ~-mUSiC, va. si. uppvakta med kattmusik. ~-plane,s. skrubbhyfvel; va.gvol-hyfla. nu- plastering, 5. se nv-cast. mur. ~-ride, va. inrida; bild. anstränga en tjänstvillig underordnad med för mycket arbete. ~-rider, s. en som först inrider en häst; biid. jfr föreg, va.; mil. (under)beri-dare. ~-SCllff, s. Am. F rå tölp, grobian, »buse»; pöbel. ^-Setter, se mason. ~ -shearing, 5. garf. pålning (hårets afskafning). ~-Shod, a. skarpskodd, broddad; toride nu, vn. fara fram hänsynslöst; (med over) topprida, hundsfottera. ~-Shoe, va. skarpsko häst. ~-Steel, s. bärg. råstål. ~ ~-Stone, va. so hearthstone, ~-StringS, 5. pl. byg. trappsträfvor af oarbetadt timmer. ~-tree, s. sjö. oarbetadt rund-hult (spira). ~-tree-railS, s. pl. sjö. ledstång, bastingeringslist, finknätsreling. ~-W0rk, s. grofarbete, första tillformning; va. grofarbeta. ^-wrought, pp. af föreg. ~en, -n, va. göra ojämn, skroflig etc., jfr rough; vn. blifva ojämn etc., jfr rough; resa borsten; wid. »borsta sig», uppresa sig (against, mot). ~ing,-ing, prt.; 5. första bearbetning (grofhuggning, -valsning; råslipning etc.); ~ rolls, ~ rollers, bärg. grofvalsverk (äfv. ^ing-down -rolls); ~ down, grofvalsning; råslipning af gias; ~ in, (anbringande af) första salvan af grof rappning, brukslagning. ings, -ingz, s. pl. lok. gräs uppvuxet efter slåttern, efterskörd af hö. ^ish, -isj, a. tämligen grof, ojämn etc., jfr rough. ~ly, -li, ad. ojämnt, groft etc., jfr rough; hård-händt, ovarsamt, omildt; mindre noga, på ett ungefär (to estimate ~ speaking, för att säga på ett ungefär, i klump taget, äfv. i rundt tal. ~neSS, -nes, s. skroflighet, ojämnhet etc., jfr rough.

rought †, so raught.

rOUk, se roke.

roulade, fr., rola'd, s. mus. rulad.

rouleau, fr., rolö', s. (pl. -z) mynt. rulle;

mil. faskinknippa.

roulette, fr., rolet', S. rulett (hasardspel, el. kop-parstickarverktyg liknande en sporre); geom. 1'ull-

kurva.

roun †, raun, vn. h viska; va. tillhviska. rounce, rauns, S. boktr, kurvel på digelpress;

handtag på pressbängeln. round †, raund, 1. se roun. round, raund, 2. a. rund (: cirkelrund, kretsformig, klotrund ei. cylindrisk); bild. »rund», »jämn» summa, antal, jfr ex.; afrundad äfv. stil etc.; rättfram, öppen, oförbehållsam, tydlig, frank, utan krus, bestämd om påstående etc., äfv. om person (: yttrande sig oförbehållsamt el. bestämdt, about, on a

subject)-, ärlig (dealing)-, djärf, morsk; mustig ed o. d.; dugtig, kraftig; rask, »lidande» (pace, trot; rate, fart); s. krets, ngt rundt (; cirkel, klot ei. cylinder); ring (t. ex. i dans); ringdans; »rundel»; rund, slag, mil. etc. rond, äfv. : patrull; äfv. (t. ex. brefbarares) distrikt; kretslopp (: rotation) äfv. allm. o. bild.; kringvandring, gång omkring; omkrets; omväg; rad, serie, räcka, särsk. tekn. Uppsättning, »batteri» af kärl etc.; hvarf, omgång; sväng (t. ex. i dans); mus. rundsång, kanon; ridk. voit (äfv.: banan); jagt. en hares bugt; spel. etc. en tur, äfv. fäkt. (: e 11 anfall), mil. Salva (äfv. bild. t. ex. of applause), sjö. glatt lag; mil. is. med taluppgift (skarpt) skott; sjö. mil. fullkula; sjö. se äfv. nu-top; spole, rund pinne i stege o. d.; byg. rund-staf; brygg, ölfat; pl. F skjortkrage; ad. i krets, rundt; rundt omkring i aiia bet.; »om»; tillbaka till utgångspunkten; fram tin'bestämmelse, äfv. hem; prep. (rundt) omkring (äfv. Om, t. ex. hörnet : på andra sidan af); vn. blifva rund; af runda sig äfv. biid.; va. runda, göra rund; af runda (äfv. wid., t. ex. periods); gå (fara, segla etc.) rundt omkring, kringgå, svänga om hörnet, särsk. sjö. dubblera en udde; rundt om omgifva, omsluta (loith, med); innesluta ss. i en krets; ~ blow, slag hvari armen svänges

(i mots, till det i boxning regelrätta Straight b., jfr d. o.); ~ game, kortsp. »sällskapsspel» (hvari många kunna deltaga hvar o. en för egen räkning); he gave a good nu knock at the door, han bultade dugtigt på dörren; the nu men in the nu holes, ordspr. rätta karlarna på rätta platserna (mots.: ... square holes)-, ~ number, rundt (ungefärligt) tal; in nu numbers, i rundt tal; there are always more ~ pegs than ~ holes, ordspr. det fins alltid flere platssökande än platser; at a ~ rate, raskt, fort; ~ robin, se ned. sms.; ~ s?m,rund (ungefärlig) summa; rundligt tilltagen summa (a good ^ sum)', to give a ~ scold, gifva en dugtig skopa

o vett; ct ~ trip, en tur fram ocb tillbaka;

r* of beef lårstycke af oxkött, rundbiff; a t» of buttered toast, en smörgås på rostadt bröd; a o, of cartridges, mil. en patron på man; his life is a constant ~ of gaiety (amusements o. d.), ... en oafbruten rad af nöjen; to ßre a af-lossa en salva; to go (make, walk) the göra sin rond (ei. ronden) (t. ex. of the houses, i husen ; of the newspapers, i tidningarna); gå hvarf vet (laget) omkring; cirkulera, gå man och man emellan (afv. go the om en lista etc.); he made the ~ of the company, han gick omkring till alla i sällskapet; to take a göra en tur; föra ngn med sig på en tur; to draw from the rita efter kloss ei. gipsmodell; to model in the modellera i hel-upphöjdt arbete; ~ and (oupphörligt) rundt omkring; på alla sidor (t. ex. he looked at it ~ and ~ carefully); ~ about, rundt Omkring (äfv. i grannskapet); ali raden (serien) igenom; öfver lag; (öfveralt) rundt omkring, på alla håll; i allmänhet taget, öfverhufvud (afv. skrifvet: all-o»); he ivas the best alisportsman of his time, äfv. han var den mångsidigaste idrottsman på sin tid; he stood (ale) all han bjöd (på öl) öfver lag; all the country hela den kringliggande trakten; all that way rv, hela den långa (om)vägen; all the year hela året om; to bring », gå omkring, göra en omväg; vända sig omkring, »gå rundt» om b jul etc.; gå tillbaka (fram etc.); prep.) gå (fara) omkring i (på); kringgå; (he has sent for me), Fil go ... jag

skall gå dit (till honom); to hand räcka (langa, »låta gå») omkring i sällskapet, låta cirkulera; perhaps he will look

äfv. kanske han tittar in; to order se under o.; to turn (vn.) vrida sig omkring, rotera; vända sig om; (va.) vända om, vrida omkring; kasta om hasten; matters are working sakerna vända sig till ett bättre; ~ the corner, se d. o.; she started and *»ed her eyes,... gjorde stora ögon, spärrade upp ögonen af förvåning; each day <>»ed so much, hvarje dag medförde så mycket (nytt) (var så rik på innehåll; var så upptagen); the circle zoas o>ed, kretsen slöts; <v; in, sjö. hala in på, hala upp i lovarts brass; ~ off, afrunda; ~ to, sjö. lova bidevind, dreja bi; ~ up, hala upp i (jfr ~ in); <\> upon, vända sig om mot (och skälla ned); si. skvallra på, vitna mot, förråda medbrottsling o. d. about, a. gående omkring (i krok); indirekt; omfattande, vidlyftig †; ad., prep. rundt omkring; s. karusell; äfv. karnsellgunga; »talma» (ett slags öfverrock); kavaj; länstol med rundad rygg; ~ way, omväg äfv. biid.; in a ~ toay, på en omväg, indirekt, i förtäckta ordalag. aboutness, s. indirekthet; omvägar, omsvep. /vall, s. akrobaters voit baklänges, ^-backed, a. kullrig i ryggen; kut-ryggig* ~-bored, a. rundborrad; slät-borrad kanon, gevär. broach, 5. tekn. poler-ål, glättare. ~-bllddle, s. bärg. roterande vaskhärd i form af ett koniskt bord. ~-file, s. rundfil. öglass, s. tekn. hålglas. ^-hand, s. rundstil; rundskrift; a. rundad skrifstii. ^head, s. rundhuf-Vlld, puritan; byg. rundbåge öfver dörrar o. fönster; förr morgonstjärna (vapen). ~

-headed, a. rundhufvad. ~-house, s. polisarrest, finka; sjö. däckskajuta, kapp, ruff; sjö. rundhus (kiosettrum); järnv. cirkel-segmentformigt lokomotivstall. <v»-irOn, s. rundjärn. ^-knife, s. rund skafknif. ^-nose-plane, s. skrubbhyfvel. <v-nose -pliers, s. rundtång. ^-pepper, s. peppar i korn, ostött ei. omalen peppar. ~-plane, s. stafhyfvel, rundstafshyfvel. ~ridge, va. åkerbr. plöja i runda ryggar. ~-robin, (fö rvr. af fr.: ruban rond) s. petition med underskrifterna i en krets för att ej utmärka den förste undertecknaren. ~-shouidered, a. med afrundade axlar, jfr os-backed. ~-shot, s. art. fullkula, rundkula. ~sman, s. medlem af cen-tralpolisen som ej har särskildt distrikt utan inspekterar det hela. sole-plane, s. håikei-hyfvel. ~-Stern, s. sjö. rundgattad akter. ~-timber, s. timm. rundvirke. ~-t00l, s.

svarf. skrubbstål med afrundad egg. — -top, 5. sjö. märs. —-trade, s. ett slags byteshandel med negrer, —-tum, S. sjö. rundtörn, rundslag; törn i kettingen. (obs. sms. af round med adr., se motsv. under — ing), —ed, -èd, pp. a. afrundad, rund. —el, -èl, s. rundel i trädgård etc. †; krets, cirkel her.; rund skifva|; rund sköld †; fort. rund skans; byg. liten rundstaf; mus. se följ. -elay, -ëià, s. metr. ett siag3 rondeau; mus. rondo, visa; ringdans, —er, -ur, s. ngn ei. ngt som afrundar etc.; omkrets †; pl. ett slags bållspel (ungef.: »lång-båll>). —ing, -mg, prt.; a. se föij.; s. afrundning; skeppsb. bugt på timmer o. d.; sjö. (uppslagsgods [upprepadt tågvirkel till) vul-ning (omlindning) aftåg. — ing-adze, S. kl'Um-

däxel med hammare. —ing-down, s. is.

skeppsb. nedbllgt(ande) (bjälkes etc. krökning nedåt) (o b s. på dyl. sätt sms. med in. Out, up).

—ing-tOOl, s. smed. rundsänke. —ish, -isj, a. (af)rundad, nästan rund, trind. — ish-ness, -isjnës, s. (jfr föreg), trindhet. —let, -lèt, s. liten cirkel etc., jfr round, s. —|y, -li, ad. rundt; öppet, rent ut, oförbehållsamt; rikligt, ymnigt, frikostigt, utan att spara,till fullo; dugtigt; morskt; raskt; sjö. (hala) villigt. —neSS, -nës, s. egenskap att vara rund etc., jfr round, a.; (af)rundning (äfv. biid. of periods, of style etc.); rättframhet, öppenhet, roup, rop, 1. (jfr roop) en hönssjukdom, roup, rop, raup, 2. s. Skoti. rop; (utrop[ande] på) auktion; va. ropa; (låta) utropa (på auktion); articles of vilkor under hvilka auktionsutropen ske. rousant, rau'zant, a. her. uppflygande. rOUSe, rauz, 1. s. festbägare, »skål» †; (rum-

mel)kalas, dryckesgille, rouse, rauz, 2. va. uppväcka (from sleep)] bild. väcka (from stupor etc.), »upprycka», »sätta lif i»; uppreta (försätta ngns känslor i rörelse), (upp)egga (to, till); uppröra äfv. hafvet etc., sätta i rörelse i allm. bet.; stöta upp, uppjaga vildt; uppskrämma; sjö. hala (jfr ned.); vn. vakna, bli vaken äfv. biid.; fara (rusa) upp, »få fart», komma i plötslig rörelse; rusa (med adv.: upp etc.); sjö. hala; s. mii.revelj; — one's self »ruska upp sig», samla sin energi, göra en ansträngning; — in the slack, sjö. hala in det lösa på ändan. —r, -fir, s. ngn ei. ngt som uppväcker, sätter i rörelse etc.; »uppryckare»; si. ngt dugtigt, »huggare» (jfr stunner). rousing, -ing, prt.; a. P dugtig, stor, häftig; s. uppväckande; eggelse. »upprusk-ning», jfr ofvan; a — fire, en häftig, sprakande eld (brasa).

rOUSt, raust, 1. s. skoti. streke (jfr roost).

roust, raust, 2. va. prov. Am. väcka etc. (jfr föreg. v.)] uppegga, uppreta (äfv. — out)] — out, äfv. »purra ut», väcka ngn och få hnm att gå upp. —about, s. Am. si. lös arbetare, sjåare förhyrd till handräckning ombord på flodångbåt.

rOUt, raut, 1. s. stor samling människor, stort (afton)sällskap, stor bjudning (jfr drum)] bullrande folkhop; jur. folkskock-ning; upplopp, (gatu)tumult; en trupps sprängning, nederlag, vild flykt; va. {: to put to the —) spränga och jaga på flykten, nedgöra ; vn. † skockas (o. göra o väsen). —-Cake, s. ett slags tårta. —-seat,

S. puff el. divan i en salong el. balsal.

rOUt, raut, 2. vn. (jfr root) rota, böka; snoka; va. † böka upp; — about {for food), gå omkring och snoka (efter föda); — out, genomsöka; (uppsöka o.) jaga ut (ur gömställe).

route, fr.,rot (a m.raut) s. väg, kosa; marschruta; en (fr., ang) — for (ei. to), stadd på väg (resa) till; on one's —, på väg {to, till).

router, rau'tftr, --plane, routing-plane, 5.

snick. grundhyfvel (ett slags nothyfvel).

routinary, ro'tinari, a. sedvanlig, slentrianmässig, hvardags-. routine, fr., -tè'n, s. rutin (öfning ei. :) slentrian; hvardags-vanan; hvardaglig ordning, hvardagliga sysselsättningar, sakernas vanliga gång; a. i sms., se föreg. a.

routously, rau'tusli, ad. jur. med folkskock-ning(ar) ei. upplopp, tumultuariskt (jfr rout, 1.).

rove, rov, 1. sjö. pp. af reeve, 2.

rove, rov, 2. va. träda, draga uii, bomull genom ett öga (trång öppning); tekn. grof-spinna, förspinna; karda; åkerbr. egga; lok. upprifva stickning; s. tekn. förgarn, slubb; skeppsb. klinkplåt. — r,-ur, (1.) s. tekn. se roving-frame.

rove, rov, 3. vn. ströfva, svärma, flacka omkring {about the country etc.); va. (gnm ellips af prep. ss. about, through) genomströfva. —r, -ur, (2.) s. kringströfvare, en vandrare på jorden; ostadig, vankelmodig människa; fribytare, röfvare; at 'vs †, (skjuta) på måfå. roving, -ing, (1.) prt.; a. (kring)ströfvande hit och dit, kringflackande; vandrings-iust; skeende (gjord) på en slump, på måfå (t. ex. shot)] — correspondent, »flygande» korrespondent, rovingness, -ingnës, s. egenskap att vara kringströfvande, kringflackande lif.

roving, rtWing, (2.) prt. (af rove, 2.); s. tekn. grofspinning, förspinning; förgarn. — -frame, —-machine, ~-mill, s. förspinn-

maskin (oi. -verk).

i: note, à: do, 6: nor, 6: not, à: tube, &: tub, Ås bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.row

r Talspråk. 118 8 r Lågt språk.

rOW, ro, 1. s. rad; räcka, länga (of houses

etc.); gata äfv. boktr.; the London F, se

Paternoster double äfv. allé; (to put, set, sit) in (ei. of) a i (en) rad; in i rader; ive sat all five of a vi sutto alla fem i rad. —Culture, s. åkerbr. radsåning.

TOW, rau, 2. s. tumult, oväsen, »kolorum»; stormigt uppträde, »spektakel», »krakel», träta, »gurgel» (jfr ex. under quiet); äfv. buller, brak som ngn åstadkommer belt oskyldigt;

va. F ställa till krakel (»gurgla») med ngn, vara ovettig (»skälla») på ngn; vn. si. bråka, vara bråksam, ställa till oväsen; what's the ^ now P, hvad är nu å färde? to have a ~ with, hafva ett »uppträde» (gräl) med; se ex. under kick; to get into a råka i krakel (gräl), row, 3. va. ro en båt (el. : föra ngn i båt); vn. ro; ros; låta ro sig; vara (gå) så o. så att ro; s. rodd, båtfärd; dry, ro torrt så att årorna ej taga i vattnet; 1'0 utan att plaska; ~ fint, skifva med årorna; ~ wet, plaska med årorna; the boat easily, båten är lättrodd; *»ed of ali! väl rödt! ~ well together, aiim. biid. draga jämt, förlikas väl; an hour's en timmes rodd; se vid. ex. under boat; jfr vid. ex. under rowing. —boat, s. roddbåt, —galley, s. större roddbåt, särsk. tullbåt; (rodd)galèr, roddarfartyg, —guard, s. patrullbåt i en hamn. ^lock, (sjö. F rul'uk), S. tullgång : roddlucka (urtagning i relingen för åran), ei.: årklamp, -klyka; årtull i aiimht. pin, s. årtull. —port, s. roddport på

mindre segelfartyg, ^able †, -abl, a. SOU! kan

ros; som kan befaras med roddbåt, rowan, ro'än,rau'ån,äfv .'v.-treejS.se roan-tree. rowdy, rau'di, s. Am. bråkmakare som ställer tin (gatu)oväseu, bullerbas, vild o. larmande sälle, gatbuse; si. pengar; a. bullersam, bråkig, våldsam, rå i uppträdande, brutal, busaktig; si. »vräkig» i kläder; brokig om sällskap; VII. 0. Va. »skälla» (på ngn). ~ (-)dow, -dau, s. si. fortsatt oväsen; a. bullersam, jfr föij. a.; simpel (icke fin), sv/ish, -lsj, a. fallen för bullersamma (gatuuppträden, busaktig. nwism, -izm, S. (jfr ofvan) bullersamhet, oljud; busaktighet; bus-lif, pöbelväsen. rowel, rau'èl,S. liten trissa i betsel, (el. i sporre :) sporrkringla; veter. hank; va. sätta hank i. rowen, rau'en, s. stubbåker; se vid. aftermath.

rower, ro'ur, s. roddare, rowett, rau'et, s. se rowen. rowing, r6'ing, prt. (af row, 3.); a. i sms. rodd-; s. roende, rodd; (that's like) ~ against tide, ... att ro mot strömmen biid.

—matCll, s. roddtäflan, kapprodd. jfr för öfr. sms. under rOW, 3.

Rowland, ro'land, s. pr.; a ~ for an Oliver,

ordspr. lika för lika (lika godt igen). rowley-rag(g), rau'lirag, s. se ragstone. rowly-powly, r6'lipöli, se rolly-polly.

royal, roj'al, a. kunglig (i de flesta bet.: tillhörande konungen el. ständ under konungens beskydd [så is. i titlar, jfr ex.] ei.:) kungens; tillhörande det kungliga huset (äfv. af ..., t. ex. a ~ duke), de kungligas, konungafamiljens; kungs-; biid. präktig, storartad, »i Stor Stil» (jfr battle(Anm. i denna bet., ss. ock stundom eljes, står efter sitt subst.); sjö. i sms. bofvenbrani-; s. regal (äfv. —paper, ett slags papper af stort format); sjö. bovenbram(segel); art. liten mörsare; jagt. tredje taggen på en hjorts horn (: ~ antler)-, tolfgrenig hjort (: ~ stag); mii. förr soldat af första engelska infanteriregementet (: the se vid. rial; (RAcademician, medlem af the (R Academy, kungliga målarakademien; ~ apple, kungsäpple (äppeisort); ~ assent, kunglig stadfästelse af parlamentsbeslut hvarigenom det blir gällande lag; ~ bay, äkta

lager (Laurus nobilis); blood kungligt blod (dock äfv. : a prince of the ~ blood, ... »af blodet^); ~ blue, kungsblått; ... high in ~ favour, ... som står högt i konungens (respektive drottningens) gunst; ~ road, ordspr. kungsväg (lätt sätt, genväg) (there is no road to science)', the (RSociety, engelska vetenskapsakademien; ~ ivood, se king-wood; se vid. sms. under prince samt princess, ex. <N/iSm, -izm, s. rojalism, konungskhet. ~ist, -ist, s. rojalist, konungens anhängare, en »god konungsk». oJze, -iz, va. göra kunglig; göra konungsk(t sinnad). ~ly, -i, ad. kungligt; såsom en konung anstår; med kunglig prakt (t. ex. ~ buried); (a person) ~ descended, af kunglig börd. ~ty, -ti, s. (pl. ~ties, -tiz) kunglighet; konungavärdighet; (kungligt) majestät arv. konkret, jfr ned.; kunglig makt; välde, rike, aiim. biid. område, gebit; kungligt prerogativ; regale; F (R) en kunglig person, »majestätet»; kungliga personer el. »de kungliga»; afgift, (af vissa procent) till patentinnehafvaren för utöfvande-rätt af ett patent, ei. till jordegaren för rättighet till grufdrift; is. pl. kungliga insignier|; (Ritself became her guest, majestätet själf blef hennes gäst; in the presence of (Æ)~, i kungens (drottningens) ei. i de kungliga personernas närvaro.

royster etc., se roister etc.

Royston-Crow, roj'stånkrö, s. zool. grå kråka (Corvus cornix).

rub, rub, va. guida; rifva; tekn. (af)slipa, polera, jfr ex.; skubba; gno, gnugga; skrapa, skafva; skura, skrubba; (af)torka med gnidning; stryka (t. ex. en tandsticka) (against, upon, mot, på); bestryka, ingnida (with, med), frottera, afv. afrifva; vn. skafva (against, mot, upon a sore)-, gnidas etc.; skubba sig; biid. streta (med möda, långsamt arbeta) sig fram (through a wood etc.), jämka sig fram (äfv. ~ along) (through the ivorld)-, s. gnidning; afv. ett tag vid skurning, frottering etc.; ojämnhet i marken som hindrar, biid. hinder, svårighet, »stötesten», motgång, förargelse som möter en; llålT, stickord (äfv. ~ up)-, spelt. rob-bert; se vid. stone; ~ with wax, bona möbler etc.; ~ away, afgnida, jfr ~ off; ~ down, gnida (ren), (af)putsa; stryka (slät) efter håren o. d.; rykta häst; polera; genom gnidning borttaga ojämnheter; rifva färg; ~ down with an oaken towel, »frottera med påkolja», smörja upp; ~ in a colour, »sätta i» en färg; ~ off, (va.) af(: bort)gnida, taga ur med gnidning (t. ex. en fläck), afstryka afv. biid. : af skudda sig ok, boja; stryka ut, jfr ~ out; bild. småningom arbeta bort; af putsa; (vn.) gnidas (slipas biid.) bort, småningom gå bort ei. ur; ~ off a native awkwardness, arbeta bort medfödd tafatthet; ~ off corners, afgnida (-slipa) kantigheter afv. biid.; ~ o ff an old score, göra upp (betala) en gammal räkning; ^ on, knoga sakta framåt; bild. knoga (jämka) sig beskedligt fram (jfr ofvan; äfv. with the world, i världen); ~ out, gnida bort, taga bort el. ur med gnidning (t. ex. en fläck); utplåna; stryka ut; utskrapa (radera); Am. P (is. i perf. part.) göra af med, döda; tekn. äfv. genom gnidning breda Ut (t. ex. färg); stryka ut; ~ up, (va.) afgnida, afputsa, blankpolera; putsa upp; biid. uppfriska (t. ex.

minnet, kunskaperna); Uppigga; väcka, förnya; »rycka upp», egga upp; (vn.) blifva

blank igen gnm skurning o. d.; bild. Uppfriska sina kunskaper; there's (ei. there lies) the »däri ligger knuten», »det är där skon klämmer»; to come to the komma till (taga ihop med) självfva knuten (det värsta, hufvudsaken). ~Stone, s. brynsten, is. plan, fast liggande slipsten för verktyg.

rubace, fr., ro'bds, rubasse, -bås', s. juvei. bärgkristall med rosenfärgade strimmor.

rubadub, rub'adub, s. »tramtamtam» (trummans ljud); bild. alarm.

rubber, rub'ur, s. ngn som gnider etc.; frot-terare; skrapare; ngt som skrapar afv. biid.; hån, stickord, sarkasm; kloss i broms-

inrättning för vagnar; ngt (verktyg) att gnida (skrapa etc.) med,ss.: skur(polér-)lapp, frotter-handduk (-borste, -vante); strykplån för

tändstickor; fys. riftyg på elektricitetsmaskin; skrapa; rif järn; tekn. rasp, bestötfil (grof fli, äfv. —--file); slipsten (jfr rubstone); murares rifbräde; löpare för färgrifning; ett segelsömmarverktyg till sömmars ned-plattning; kautschuk (: India-u, se d. o.); ett stycke kautschuk att utplåna blyertsstrcck med (: gummi elasticum); kautschukhjul-ring å velociped; Am. guttaperkagaloscli (: India-r>J)-, veter. fårskabb; spelt, robbert; i andra spel o. lekar Omgång, tur. ~-b00t,

s. fotplagg af kautschuk, guttaperka-galosch (-stöfvel etc.). ~-cloth, s. kautschukstyg (: tyg öfverdraget med kautschuk, ss. i regnrockar; el. : kautschuk utbredt i tygform).

~-C0at, s. s. k. »guttaperka»rock. ~ -cutting-machine, s. maskin för kautschuks utskäring i band. ~-knife, s. se oj-saio. ~-mOuld, s. form för tillverkning af »gummbartiklar; form af kautschuk. ~-saw, s. (cirkel)såg (i cutting -machine) för kautschuks sönderskär-ning. ~-shoddy, s. söndermalda lemningar af gamla gummiartiklar förarbetade till ämne för »gummi»fabrikat.

rubbing, rub'ing, pvt. af rub; s. gnidning; skrapning, skafning; (glid)friktion; frottering, (in)gnidning; tekn. polering; ~ with wax, bonande. ~-brusll, s. krats-borste. ^-pauncll, s. sjö. mastskål mot skamfilnhig. <v- plane, 5. strykplån. ~-pOSt,

S. skubbstolpe mot hvilken kreatur få skubba sig. 'v-StOne, s. mur. sten hvaremot byggnadssten (-tegel) slätrifves; se vid. rub -stone. ~-Strake, s. båtlist.

rubbish, rub'isj, s. affall, is. byggningsgrus; SOpOl'; skräp; strunt, Smörja allm. förklenande; äfv. drafvel, »goja», nonsens, dumheter. ~ing, -ing, a. F »skräpig», ömklig, lumpen. ~y, -i, a. värdelös (jfr föreg.), skräp-.

rubble, rub'1, s. krossten, stenskrafvel, stenör; gruf. löst, sönderspränydt »grå-bärg»; byg. stenskärf (smärre oregelbundna stenar, sönderslagna tegel o. d.) till murning; klappersten, fältsten; prov. klimjöl, osiktadt

ef term j öl. ^-causeway, ~-pavement, 5.

stenläggning af fältsten. ~-StOne, s. se rubble, gruf. o. mur.; geoi. se graywacke. ~ -wall, ~-W0rk, s. mur(verk) af rubble. rubbly, -1, a. bestående af ei. innehållande rubble.

rubefacient, robëfà'sjiënt, a. med. framkallande rodnad; s. medel som framkallar rodnad.

rubellite, 10'bëlit, s. min. rubellit.

rubeola, lat., rèbè'6lå, 5. med. en art mässling, rubescence, rèbès'èns, s. rodnad, rube-

scent, -sent, a. rodnande, rödaktig, rubican, ro'bikån, a. rödskymlig häst. rubicelle, ro'bisel, s. min. rubicell, rödgul rubin.

rubicund, ro'bikund, a. rödaktig, rödlett.

~ity, -'iti, s. rödletthet. rubidium, robid'ium, s. kem. metallen rubidium.

rubied, ro'bid, pp. af ruby; a. poet, rubinröd. rubific, roblf'lk, a. rödfärgande. ~ation, -a'sjun, 5. rödfärgning; ngt som färgar rödt.

rubiform ro'bift>rm, a. röd. rubiginous, robidj'inus, a. rostig om säd; hot.

rödbrun, rödgrå, rubin †, ro'bin, (~e †, -bin), se ruby. ruble, robl, S. rubel (ryskt mynt), rubric, ro'brik, s. rubrik, titel; anvisning i en kyrkohandbok, liturgisk regel; föreskrift af biskop ei. eljes kyrklig myndighet; förordning, stadga; va. % se ~ate; a. (äfv. ~al) röd om skrift; utmärkt med röda bokstäfver, rubricerad; rubrik-; liturgisk. ~ate, -at, va. utmärka med rödt; rubricera; fastställa, stadga; a. utmärkt med rödt. ~aire, fr-, -år, ~ian, -brisj'ån, ~ist, -isist, s. en som är förfaren i ei. noga håller på gamla stadgar (jfr rubric). rubstone, se under rub.

ruby, ro'bi, 5. min. rubin (ädel korund); rubinfärg; hyns rodnad; röd blemma, karbunkel; boktr, parisienne (stilsort mellan lion-parelj och pärlstil); va.)jC poet. göra l'Öd; a. rubinfärgad (röd), rubin-; ~ of arsenic, »» of sulphur (äfv. ^-Sulphur), se realgar; »» of zinc (äiv. ~-blende), zinkblende; ~ silver, se red-silver. ~-flll0r, s. min. rubinglas. <v,-tail fly, 5. zool. guldstekel (Chrysis). ~-W00d, s. rödt sandelträ, ruche, fr., rosj, S. ryscll (fruntimmersprydnad), ruck, ruk, s. rynka, veck; si. hop, skock, jfr ex.; va. rynka, vecka ihop; skrynkla; vn. rynka ihop sig, vara rynkig ei. skrynklig; huka sig tillsamman, krypa ihop, kura†; lok. rufva; to fall back into the »», (eg. sport. si. om kapplöpningshästar) blifva efter, »komma i sumpen» (i stora hopen af dem som icke utmärka sig el. lyckas).

ructation, rukta'sjun, s. uppstötning, rapning.

rud, rud, s. (jfr red) röd färg; rödfärg, röd-krita; se vid. füij.; va. † göra röd. rud, s. zool. sarf (Leuciscus el. Cyprinus ery-throphtalmus). rudder, rud'ur, l. 5. prov. rissel (jfr riddle). rudder, rud'ur, 2. s. roder, styre. ~-band, ~-braee, S. rorhakens fortsättning i form af |

beslag å rodret. ~-CaSe, S. se »»-trunk. ~

-Chain, s. rortaljeskänkling. ~-C0at, s. rorkrage. ^-head, s. rOl'hufvud (öfversta ändan ar hjärtstocken). 'v-irOU, S. rorjärn, sc »»-band. ~-line, s. styrlina på en båt. ~ -nail, s. rorspik, rorjärnsnagel. ~-perch, s. zool. en art hafsaboiTe (Perca sectatrix). ~-pendant, s. springlina; sorklina; se vid. »»-chain. »»- pintle, 5. rorhake. ~-StOCk, s. hj ärtstock i roder. ~-trUnk, S. TOT' trumma. ~leSST -lës, a. utan (hafvande mistat) roder, ruddied, imp. O. pp. af ruddy. ruddiness, rud'lnes, s. röd färg, is. hälsans rodnad, rödblommighet, frisk färg of cheeks, of lips). ruddle, rud'l, s. (jfr reddle) rödkrita, röd ockra; va. märka med rödkrita. ~-man, s. rödkritgräfvare (o. -försäljare), ruddock, rud'6k, s. se red-breast; guldmynt, ruddy, rud'!, a. rödaktig; röd (lip), rödblommig (cheek)-, va. göra röd; ~ goose, se casarca. ~-cheeked, a. rödkindad, rödblommig, rude, rod, a. ojämn, skroflig; ej bearbetad, grof, simpel äfv. bild.; outbildad; konstlös, primitiv, naiv; rå, ohyfsad, oskicklig i ei. om uppförande, obildad; oförfären,okunnig (in, i); grof, barsk, ohöflig, oförsynt, hänsynslös (to, mot); hård, grym; våldsam, häftig storm, sträng, bister (toin-ter ctc.); ~ attack, häftigt anfall; »»force, råa styrkan; ^ materials, råämnen; ~ people, rått, ohyfsadt folk. »»[y, -li, ad. (jfr föreg, a.); bland annat groft; häftigt; barskt, ohöfligt, hänsynslöst. ~ness, -nes, s. grofhet; råhet; oskick; häftighet, bisterhet etc., jfr rude. rudenture, roden'tjur, s. byg. repstaf ei. eukel Staf som utfyller en reffla i kolonnskaft.

ruderary, ro'durāri, a. hörande till byggnadsgrus †; bot. ruderat-, rudiment, ro'diment, s. första början tin ngt, ngt i ännu outveckladt tillstånd; uaturv. rudiment; ansats konkret, antydning, spår (of, till, t. ex. a tail, svans); pl. första grunder, elementer ar ngn kunskapsgren. ~al, -'ål, ~ary, -'arf, a. outvecklad, begynnelse-: naturv. rudimentär, ofullkomlig(t utvecklad); hörande till första grunderna, elementär, rudish, ro'disj, a. tämligen rå, grof etc. (jfr rude).

rue, ro, 1. s. bot. ruta (Ruta graveolens). rue, ro, 2. va. sörja öfver, beklaga; ångra (äfv. F vilja taga tillbaka, t. ex. a bargain, ett köp o. d. : blifva »ångerköpt», »åtra sig»); s. † ruelse, ånger; sorg; ...or he should »» the day, ... annars skulle han

minsann få ångra hvad han gjorde. flll, -ful, a. sorglig, bedröflig; ynklig (

ruff, ruf, 1. s. zool. gärs (Perca cernua).

ruff, råf, 2. vn. Skoti. trumma med händer el. fötter till tecken af bifall; mil. Sakta röra trumman (jfr ruffle, 1.); va. spelt, sticka med trumf; förvirra, bringa i oordning (jfr ruffle, 2); s. spel. trumfning; mil. dämpad trumhvirfvel; double n, spelt, se cross-n.

ruff, ruf, 3. s. förr bruklig veckad ringkrage; krusad remsa; krås; krusmanschett; mek. fläns; zool. (hanen af) brushane (Machetes pugnax); tofsdufva (Columba cucul-lata rudis); öfversitteri; öfvermod; öf-vermodig el. vild framfart. ~ed, -t, pp.; a. försedd med krus, krås; ~ grouse, zool. en nordamerikansk hjärpe (Bonasia um-bellus, afv. i Am. kallad partridge).

ruffian, ruf'ian, s. kopplaref; vällusting, bolare†; vildsint människa, barbar; bandit, mördare, röfvare; F buse, gatpojke, jfr rough, s.; a. rå, vild, brutal; vn. † rasa vildt, fara fram som en röfvare. ~like, ~ish, -isj, ~ly, -lf, a. rå, vild, brutal; banditlik. *>Jsm, -izm, s. brutalitet; banditaktigt uppförande; banditväsen.

ruffle, råf'1, 1. s. (jfr ruff, 2.) mil. (låg) trnm-hvirfvel ss. honnör; vn. slå en dämpad trumhvirfvel (äfv. va.: ~ a drum).

ruffle, ruf'1, 2. va. (jfr ruff, 3.) rynka, vecka, krusa; uppröra, göra orolig (the sea, the mind)-, störa lugn; förvirra; bringa i oordning; rufsa till (one's hair)-, rafsa ihop i hög, vräka huller om buller; bringa ur »jämvigten», ur fattningen ei. ur lynne; vn.% blifva orolig; fladdra; bråka, gräla; skryta, sprätta, ståta, »vräka sig» (in, i); s. krusad remsa; plissé; (bröst-, hals-, hand-)krås; krusmanschett; upprördt tillstånd, oro, »jäsning»; larm, tumult; a gentle breeze nd the surface (of the lake), en svag fläkt krusade vattenytan; ~ one's temper, störa ngns sinneslugn (jäm-vigt), reta, försätta ngn ur humör; to put in a n, se ofvan Va. bild. bet. ~leSS, -lës, a. utan krås etc., jfr ofvan 5. ^ment, -mënt, s. krusande etc., jfr ruffling, 1. s. -ur, s. tekn. krusmaskin, rynkapparat, särsk. plisséläggare på symaskin; öfversittare, slagskämpe †; bandit †; P landstrykare, ruffling, -ling, (1.) prt. (truffle, 2.); a. (som blir) orolig, bråkig; s. krusning; konkr. krusad remsa ete., jfr ruffle, s.; oro; oroande; oväsen.

ruffling, ruf'ling, (2.) prt.; s. se ruffle, 1.

rufous, ro'fås, a. rödaktig om hår o. d.; rödbrun, ruft, ruft, s. rapning.

rug, rug, 1. va. Skoti. rycka till sig; plundra, rug, råg, 2. s. rugg, rya, grof o. raggig ylle-väfnad (filt, mattväfnad); hårtäcke (äfv. ss. hästtäcke), grof sängfilt (bed-n); matta framför sängen; kakelugnsmatta (jfr hearth-rug); resfilt (railway-n,travel-ling-n)', ullig el. långhårig fäll (fur-n); lurfvig hund. ~-gOWn, s. röck af groft ylle. ^-Strap, s. plädrem, sjalrem. rugate, ro'gat, a. is. naturv. rynkad, skrynklig, gående i veck. rugged, rug'ed, a. (jfr rough) ojämn, skroflig, knotig, knagglig; oländig, kuperad; lurfvig, raggig; sträf äfv. wid., skarp äfv. bot.; bild. »kantig», »knagglig», otymplig, klumpig; häftig, våldsam; stormig †; biid. barsk, kärf, hård; (jfr »knottrig») butter, vresig; bister uppsyn; Am. F stark (till) hälsa (O.) krafter, kraftig, rask. ~ness, -nës, S. skroflighet etc., jfr ofvan a. samt roughness o. rudeness, rugging, -ging, s. grof, raggig ylleväfnad, grof filt till hästtäcken m. m., jfr rug, S.

rugine, ro'djin, s. kir. benfil. rugose, ro'gès, a. rynkig, skrynklig is. bot. rugosity, -g6s'iti, s. rynkighet. rugous,

-'gås, se rugose. ruin, ro'in, s. ruin, fall, förfall; ödeläggelse, undergång, fö-rstöring, tillintetgörelse; fördärf (of, för); ruin, spillra, lemning, is. pl.: ruiner, lemningar (of, af, efter); va. orsaka ngts el. ngns fall el. undergång, bringa på fall, störta, ödelägga, fördärfva, förstöra, ruinera; göra olycklig särsk. (: förföra) en flicka, störta i fördärfvet; förspilla (t. ex. sin framtid); vn. >fC förfalla, störta, gå under; to be the ~ of, vara (orsaken till) ngns, ngts ruin ei. fördärf; to bring ~ on, to bring to bringa i olycka; lända till fördärf, jfr va.; in i ruiner, förfallen; to fall into förfalla, falla i ruiner; to go (run) to <x/, gå sin undergång till mötes; förfalla, ^-marble, s. Florentinermar-

mor, som slipad företer ådringar liknande ruiner.

^able, -abl, a. som kan förstöras. ~ate†, -åt, va. o. vn., se ruin; a. förstörd, ruinerad. ^ation †, -å'sjån, s. F förstöring. ~ed, -d,pp. förfallen byggnad etc., liggande i ruiner; förlorad, olycklig; ruinerad; a n castle, en slotts(ei. borg)ruin; ~ looking, förfallen, med förfallet utseende. ~er, -år, s. förstörare, fördärfvare. iform, -'iform, a. lik ruiner. <v0US, -ås, a. ödeläggande, förstörande; fördärf-

bringande; ruinerande; förfallen, bofäl-

lig; ruin-. ^OUSneSS, -åsnès, s. bofällig-het, förfall; egenskap att vara förstörande, fördärflig ei. ruinerande.

rukh, ruk, se roc.

Tillable, ro'labl, a. som kan regleras el. styras.

rule, rol, s. lineal tekn. af aiieh. slag, afv. vinkelhake, -mått, äfv. snick. smyg (folding jfr arv. plumb-måttstock, tumstock [carpenter's-rj)) boktr, kolumnmått; boktr. äfv. linie; regel, rättesnöre, föreskrift, förordning, stadgande; reglemente; domstols förklaring, utslag; bruk. sedvanligt förhållande; styrelsesätt; rättegångsbruk; styrelse, makt, myndighet (over, öfver); aritm, räknesätt; pl. område (nämi.: of the Bench ei. of the Fleet [Prison]); va. liniera, reglera, rätta (by, efter); leda, styra, regera; regle-mentera, ordna med stadgar; fastställa, stadga; jur. afgifva utslag (that, att); vn. regera, herska (over, öfver); hand. ställa sig, stå om pris; ~ of three, regula de tri; double nu of three, sammansatt regula de tri; the four nus, de fyra räknesätten; fat face boktr, grof linie; double nu, groftin linie; plain boktr, fin linie; waved nu, boktr, våglinie; ~ of thumb, tekn. tråd prof vid sockerkokning; allm. bild. »praktiken», praktiska maximer ei. gammal vana; on ..., regler för ...; to be the vara regel (vanliga förbållandet); the nu is for a ... to (infin.), regeln (ordningen) är att en ... skall ...; that's no nu why you should ... F, därför är ej sagdt att du skall ...; detta är ingen tillräcklig grund (intet skäl) för dig att...; it is a nu with me (to), jag har för regel (att); to have nu over, hafva att befalla öfver, beherska; to lay down nus, fastställa regler; to malce it a nu (to), göra det till en regel (för sig) (att); according to nu, regelrätt, enligt regeln (ei.-glerna); against nu, mot regeln (reglerna); to learn by n^s, lära sig ngt efter regler; to judge all by the same nu, »skära alla öfver en kam»; that was all in ... regelrätt, efter reglerna ei. reglementet; out of nu, emot alla regler, utom vanliga ordningen. -d, pp.; be »låt säga

dig», »tag reson»; a nu case, en afgjord sak; paper, linieradt papper, radpapper; tekn. mönsterpapper, patronpapper. ~less, -ës, a. regellös; själfsvåldig, laglös. ~r, -ur, s. lineal; en som linierar; en som leder, styr etc., ledare, styresman; herskare; tekn. afv. sammetsnål. ruling, -ling, prt.; a. ledande (t. ex. principle)-, förherskande (t. ex. passion); sty-

rande, regerande; i sms. liniér- (t. ex. machine) ; nu pen, dragstift, rullock, rtil'uk, se rowlock. rum, rum, i. 5.rom (spritdryck). ~-and-water, s. grogg. ~-bud, se grog-blossom. ~-slim, -slim, s. P rompunsch, romtoddy. rum, rum,

2. a. si. gammaldags 0. besynnerlig, »konstig»; s. underlig figur, »original» (äfv. a ~ one, a *u customer, jfr d.o.); P bondkaplan †; ~ cull, se cully, si.; se ex. under go.

rumble, rum'bl, vn. mullra, bullra, ramla,

dana om ngt rullande, vagnar, fiskan etc.; S. mullrande, doft dån; polértunna; betjäntsäte bakpå en vagn; to be in (el. on) the nu, sitta bakpå (vagnen), ^r, -ur, s. ngn ei. ngt som åstadkommer mullrande buller; si. fyrhjulig droska, rumbling, rumb'ling, prt. af föreg.; s. mullrande, buller, doft dån; an old house, jfr under rambling o. ramshackle. ~ly, -li, ad. med doft dån. rumbo, rum'bo, s. sjö. si., se följ. S.

-'ling, s. sjö. si. grogg; a. sjö. si. af sämre beskaffenhet.

förfalskad, rumbowline, rumbo'lin, s. se rombowline. rumbumptious, rumbum'sjus, a. si. öfver-sittaraktig, stursk; eländig, usel.

rumbustical, rumbus'tikal, rumbustious,

-tjås, a. F is. Am. öfvermodig, stursk, »stor på sig»; gåpåaralctig, hänsynslös, rumen, lat., ro'men, s. zool. anat. våmb; båll af halftllggad föda hos idislare.

rumgumption, nimgum'sjun, s. si. se gumption. rumgumptious, -giWsjus, a. si (jfr gumptious) fräck, näsvis, framfusig; (alt-för) tvärsäker, inbilsk; rask, rapp; fiffig, illmarig, klyftig, ruminant, ro'minant, a. zool. idislande; s. idislare. ~ia, -nan'sjia, s. pl. iat. piur. af föreg, ruminate, -nät, vn. idisla; bild. fundera, grubbla ei. »rufva» (on, på); va. idisla; grubbla på. rumination, -na'sjun, s. idislande; grubblande, rumiliator, -natur, s. idislare; grubblare. Ruminsch, rominsj', se Romansch. rummage, rum'adj, s. genomsökande, genomletande, snokande; va. genomsöka, genomleta, »vända upp och ned på» (for att finna ngt), ofta F »rafistulera»; sjö. stufva undan (för att få plats); vn. leta, snoka (for, efter); to have a ~ for..., leta öfveralt för att finna ...; ~ the hold, sjö. klara upp lasten, stufva om godset; ~ out, framleta; ~ over ..., genomleta; genomgå i tankarna om igen (för att finna ngt). ~-sale, s. försäljning af kvarliggande gods. ~r, -ur, s. letare, snokare etc,

rummer, ruin-ur, s. remmare (fot-gias). rummy, rftm'i, l. a. af rom, rom-; s. F fyllhund.

rummy, rum'i, 2. a. si. dets. som rum, 2.; a ~

cove, en kostlig kurre, ett original, rumour, ro'mur, s. (löst) rykte; va. utsprida ett rykte, berätta; of ... the ~ went (ei. ran) that ei. there went a ~ that, om ... gick det ryktet att ...; on mere (döma etc.) på grund af ett löst rykte; it is ~ecl (about), ett rykte går, det berättas att. ~er, -ur, 5. utspridare (af ett rykte), berättare. ~01IS †, -us, a. beryktad; poet. mumlande, sorlande (sound). rump, rump, s. rump a, bakdel af djur, ända; gump; värdelös sista kvarlemnad del, tamp, sladd, jfr fag-end; hist, (the ei. Parliame?it) »rumpparla-

.mentet» 1659. ~-piece, s. ländstycke. nu- steak, s. slägt. kokk. biffstek af »fran-

sj'skan» (skifva af ländstycket). -111", S.

hist, medlem af »rumpparlamentet». less, -lès, a. utan rumpa (äfv. : svans), rumple, rum'pl, va. nedskrynkla och förstöra formen af, »tufsa till», »tillknöla» kläder; s. skrynkla, (oregelbundet) veck. rumpus, rum'pus, s. Foreda; oväsen, »bråk»;

»spektakel», »skandal», rumswizzle, rum'swizl, s. ett slags vattentätt vadmal tillverkadt i Irland.

run, run, vn. (imp. ran, rån, run t; pp. run)

ränna; springa äfv. sin kos : fiy (from, från, för), rymma (jfr ~ away); löpa (särsk. i kapp; for, om : täfla om), äfv. aiim. o. bild. (t. ex. om ett hjul, en linie, en väg, tiden etc.), särsk. en växel o. d. : Vara löpande viss tid; sjö. segla (utan tillägg rumskots); vara (hållas) i gång i allm. bet., särsk. om maskiner; gå i en viss riktning (gruf. etc. stryka, Sträcka sig) cl. särsk. regelbundet fram o. tillbaka (t. ex. om ångare, äfv. allm. bild.; jfr tillägg vid föreg, bet., samt (JO, VII., i hvars ställe detta vb ofta inträder särsk. med tillägg af ap. adj., adv. el. adverbiela Uttryck); röra sig med en viss hastighet, skjuta fart; ila, skynda (t. ex. to one's assistance); rusa, störta sig, jfr ned. ex.; komma, råka med prep., jfr ned. ex.; framgå, fortgå ; hafva sin gång, äfv. vara i svang; fortfara att

vara verksam (el. att gälla, jfr ock ned , jur.), särsk. teat, om teaterstycke hålla sig Uppe på scenen, uppföras så o. så länge, »gå»; lyda, låta om anförande, om inskrift, om vers (jfr read, Vil.); röra sig,handla Kom); förflyta om tid, jfr ofvan; rinna äfv. om ögon, sår etc.; flyta; flöda (with, af); smälta, blifva (vara) flytande; läcka om kärl; slå igenom om bläck etc.; flyta omkring el. ihop om färger äfv. bild. (äfv. med into, i, äfv. biid. : omärkligt öfvergå i); öfvergå.utveckla sig (tendera) (in£o,till);

blifva is. med vissa adj., jfr ned. ex.; jur. om stadgande, kontrakt etc. gälla en viss tid; äfv. om afgift, tull etc. belöpa sig, beräknas (on, på); spört. (jfr ofvan) täfla, äfv. si. uppställa sig som kandidat (for, för, t. ex. Congress); Va. löpa bana, (täflings)löpning, vägsträcka, bild. fara (danger, risk); ränna, drifva, stöta, sticka, »köra», jaga (ngt into, i; through, genom; jfr vid. ned. med adv.); sjö. hala in, ut, jfr ned.; sjö. skära in (a rope through a block); låta löpa,ränna, gå etc. (afv. in i ngt), jfr vn.; uppsätta, sätta i gång; hålla maskin etc. i gång, äfv. drifva (a factory o. d.); Am. si. spelt. hålla banken: (upp)draga (tekn. slå ut) en linie; Smuggla (goods); bryta blockad; smälta, skira; stöpa (t. ex. kulor); rinna med, strömma af, jfr ex.; springa efter (jagt. drifva Tpå]); förfölja, jfr ned.; F biid. hårdt ansätta med konkurrens, täfla med; sy med för- och efter-styng (a seam); uppställa (och arbeta för) en kandidat etc., söka genomdrifva (få igenom) ett förslag etc.; si. 1'USa till, jfr ~ on o. ned. s.; s. springande, språng, särsk. mil., jfr ned.; löpning (äfv. mus. jfr roulade), särsk. ss. (ail)sats för ett hopp; täflingslöp-ning; täflan, konkurrens; lopp äfv. bild.; ridt; jagt; fart, gång; tillträde, jfr ex.; fortgång, förlopp; tid då ngt »går» (»är i farten»), »popularitet», särsk. teaterstyckes framgång (tid, antal gånger det uppföres); större ei. mindre lycka, tur; tid som boskap går ute på bete; rusning äfv. i eg. bet. (t. ex. mil. inrusning), ofta bild. F : tillopp af folk, af kunder, anlopp (upon a bank, mot en bank); bild. »storm» af ovilja (against, mot); ifrig efterfrågan (on, efter, på), »springande» efter ngt, hand. rask omsättning, afsättning; färd, tur, resa, is. segling; särsk. smugglingsexpedition; följd (t. ex. of luck, of misfortunes), räcka; kortsp. svit; (is. i sms. t. ex. sheep-»») sträcka af betesmark; sjö. tillryggalagd distans; An», liten å, bäck; ränna äfv. tekn.; plankgång; bärg. utmål; sjö. akterskarp utombords, -pik; ett par kvarnstenarmed tillhörande apparater; gruf. äfv. ras; a. utlupen, slut; förrymd; insmugglad; smält, skir(a)d; (now, let us) ~ for it, (låtom oss nu) springa »för lifvet» (jfr ex. under life); ~ nowhere, si. se to be nowhere under d. o.; ~ from one topic to another, fara (hoppa, hastigt öfvergå) från det ena (samtals)ämnet till det andra; the bill 60 days, växeln är ständ på 60 dagar; the note has still 30 days to »», växeln har ännu 30 dagars löpetid (det är ännu ... kvar till förfallotiden); (Mr. -ton is a big man;) all the -tons ~ large, alla ...-rerna äro storväxta; the

letter as follows, brefvet lyder som följer; the ice begins to isen börjar smälta (afr. det töar på isen); as the phrase —s, som det heter; he who — s may read, det kan man se (förstå) vid första ögonkastet, det är självklart; the street — s east and west, gatan går i öster och vester; time fast, tiden går (fort); a murmur ran round the table, ett mummel gick igenom sällskapet; sometimes a watch, with care, will ~ a hundred years, ... kan gå (hållas i gång) hundra år; the tide —s two miles an hour, tiden löper (sätter) två mil i timmen; on the one side a range of lofty windotos. på ena sidan löper (sträcker sig) en rad höga fönster; the table ran round the whole of the room, bordet gick rundt om hela rummet; ... lest the intelligence should ~ before him, på det att icke underrättelsen skulle komma honom i förväg; this verse smooth[ly), ... har en jämn och ledig rytm ; ~ ivell, löpa etc. lätt, obehindradt; biid. gå ledigt, bra, lyckas; gå till, gå på; it in the (bloocl of the) family, det ligger i familjen (i blodet); it ~s in my head {mind), det föresväfvat* mig ständigt, det kommer (ligger) mig beständigt i tankarna; writs must in the names of both ..., måste vara utstälda (affattade) i bådas namn; the colours ~ into each other, färgerna rinna ihop i bok»taflig mening, el. bild. Öfvergå fint i hvarann, »smälta tillsamman»; the meanings ~ into each other, betydelserna öfvergå i hvarann; to ~ into excesses (into evil practices, into mischief etc.), störta sig i utsväfningar (komma in på dåliga vägar, råka på afvägar; jfr äfv. dyl. ex. på debt, expense); ~ into mistakes, råka göra misstag (dumheter); his regularity sometimes into pedantry, .., går stundom „ till pedanteri; I don't ~ to it, si. jag kommer ej ut därmed; it won't ~ it, si. det (tillgångarna) räcker ej till; ~ chili (ei. cold), stelna (af köld); om blodet stelna i ådrorna äfv. biid. af fasa etc.; ~ dark, hafva sin gång i det fördolda, vara mörk, dunkel, hemlighetsfull; still waters ~ deep, ordspr. »i lugnaste vattnet gå största fiskarna» (äfv.: »hvad stort sker, sker tyst»); ~ distracted (jfr äfv. dyl. ex. under mad), blifva förryckt ei. tokig (äfv. after, efter ngt; with, af, t. ex. glädje); ~ low, eg. om flod hafva lågt vattenstånd, ci. sjunka, hålla på att sina ut; aiim. biid. aftaga, hålla på att taga slut, »vara på upphällningen» is. om förråd o. d. (jfr ock ~ shoj't under d. o.); <v» wild, skena, F äfv. bild.;

(Anm. 'v» med följ. adj. el. ap. ss. ock med följ. prep. o. subst., se i allm. dessa senare ord, t. ex. aground, dry, foul, high, samt seed, waste etc.); ~ {something ei, somebody) close, följa i hack och häl; biid. starkt konkurrera med; wid. gå nära på upp mot; ~ ... hard, jfr föreg.; hårdt ansätta ngn, »gå illa åt» ngn; the streets ran blood, blodet flöt i strömmar på gatorna; ~ a church, Am. si. ombesörja gudstjänsten i en kyrka; this dog doesn't ~ hare, ... går icke på (drifver icke) hare; ~ a horse, rida en häst; låta en häst löpa vid kapplöpning; an arched deck the whole length of the ship, ett hvälfdt öfverdäck går utefter hela skeppets längd; ~ a line, låta en lina löpa, jfr ofvan; ~ a line of steamers {between A. and B.), med ångare underhålla regelbunden trafik (mellan A. och B.); I dare not ~ my luck against him, jag vågar ej mäta min lycka med hans (»ej ge mig i kast med honom»); ive have been ~ning the man the whole night, vi hafva jagat (förföljt) mannen hela natten; the fountains ran wine, springbrunnarna sprutade vin; ~ ... (in)to the ground, se ned. ~ down (va.), jagt. o. is. de sista bild. bet.; (Anm. 'v med obj. se för öfrigt under vederbör, subst., ss. chanct, eye, gantlet, guard, match, race, riot etc.); ~ about, springa omkring hit och dit; /%/ after ..., springa efter äfv. bild. (: eftersöka), ifrigt eftersträfva; förfölja; jaga (efter), söka; ~ against...,ränna (springa) etc. emot; stöta på (t. ex. en klippa), stöta ihop med äfv.: oförmodadt, plötsligt råka (äfv. ut för); rusa på, anfalla; resa sig upp mot; ~ ahead, springa i förväg; (med of) springa om, komma ngn ei. ngt i förväg; ~ along, springa ctc. längs efter ei. framåt; ~ alongside, lägga ombord (t. ex. with the boat); ~ at..., springa på, rusa mot, jfr ~ against; ~ away, springa etc. bort; fly; rymma; flykta äfv. om tid, förrinna; rinna bort (sin kos); skena äfv.bild., durka; ~ away with, rymma med; enlevera; löpa bort med äfv. biid.; om hijst skena (durka) med; aiim. bild. »löpa af med» (och störta; into, i); låta sig bortryckas af, blindt öfverlemna sig åt (that idea); ~ back, (vn.) springa etc. tillbaka; rinna baklänges; (va.) föra tillbaka, komma ... att vända (ila etc.) tillbaka; löpa väg tillbaka; ~ down, (vn.) springa etc. ned ei. utföre; färdas (is. segla) utföre (ei. längs utefter, t. ex. a coast); rinna ned ei. ut; om vatten, flod etc. sjunka, falla; om ur gå ned; om en kedja upprullas; bild. sjunka el. smälta ihop; falla ihop (blifva slapp el. klen, t. ex.

like a jelly-fish, »som en trasa»); (va.) springa, ränna etc. omkull; sjö. segla öfver o. borra i sank; jagt. hetsa (jaga) till utmattning ei. till döds; öfverändakasta, kullstörta; bild. kullkasta, trampa under fötterna; öfverväldiga, förkrossa, besegra i grund; tysta munnen på, »stuka»; i ord nedsätta, förklena, döma hårdt om, »nedskälla»; allin, jaga tills man kan få tag i; (för)följa ngt till dess första begynnelse; riktigt taga reda på; (pp.) jfr föreg., äfv. särsk. : nedgången om ur; utrunnen om timglas o.d.; utmattad, »klen»,»slut»,»förbi»; 'v; in, (vn.) springa etc. in, hastigt inträda J skynda till, rusa fram (on, på; to, till, mot); (va.) ränna, köra etc. in; slå (stöta) in, spränga; sjö. hala in; si. »sätta in» (i kurran), föra på vaktkontoret, arrestera ; skolt. låta sitta kvar under fritimmen ; (I have a mind to) ~ in into my friend's house, ... titta in hos min vän; ~ in with, närma sig till; sjö. hålla iuåt (the land, land); wid. ansluta sig till, förena sig med, hålla med; ~ off, (vn.) springa bort etc., jfr ~ away; rinna af; hand. ha snabb afgång; (off prep.) löpa etc. af (: bort från, jfr ex. under rail); gå Ut från i allm. bet. (t. ex. one of the streets owning off Piccadilly)', (va.) särsk. hand, upprymma, sälja ut; komma att springa etc. bort, äfv. enlevera; ~ on, (vn.) gå på, färdas (segla etc.) vidare; fortlöpa (t. ex. their accounts had ~ on for a year)-, fortsättas vidare framåt; fortgå, fortfara särsk. med att prata, »sladdra på» (about, om); (on prcp.) röra sig om ett innehåll, jfr nedan ex.; F »fara illa med», förfölja med stickord, obarmhertigt drifva (»skoja») med; (va.) fortfara att låta gå etc. (jfr ~ va.); särsk. boktr, sätta fortlöpande; ~ on all fours, springa på alla fyra; F (med with) vara fullkomligt öfverensstämmande (likartad) med, till punkt och pricka stämma med; my mind ioas fining on my home, mina tankar återvände ständigt och jämt till hemmet; ~ on to, låta öfvergå i; 'v; out, (vn.) springa etc. ut; löpa ut särsk. om fartyg; utlöpa om tid el. kontrakt o. d. (: gå till ända) el. äfv. bild. om ngt i rummet: sträcka sig ut (t. ex. itito a point)-, rinna ut äfv. om ebben; taga slut, göras slut på, is. förslösas; blifva läns äfv. bild. jfr ned.; blifva utarmad (he ran out F: »det gick slut för honoms); utbreda sig äfv. bild. (into, i, t. ex. a description ; into digressions; in praise of; about, on, öfver ett ämne); (va.) ränna, stöta etc. ut; utsträcka, uttänja; föra ut, låta gå ei. löpa etc. ut (cl. till linda); sjö. hala.

sätta ei. sticka ut; drifva till sin spets bild.; göra ända på, förstöra, förslösa (property, one's estate etc.); (pp.) till-ändalupen; utgången, om nr nedgången; gjord slut, förstörd, förslösad; ~ out of, blifva läns på, »ställa sig utan» (cash o. d.); ~ one's self out, uttömma sig; blotta sig, göra sig läns, jfr föreg.; the clock rvs itself out, klockan går ned; 7 have ~ myself out F, jag är pank; det är slut med mig, jag har uttömt (särsk. förslösat) mina krafter; ~ over, (vn.) rinna öfver om vätska ei. kärl; springa öfver, äfv. hastigt tillryggalägga (sport. ... the course dets. som to tain in a canter)', gå öfver (to, till ett annat parti etc.); (va.) öfverköra, -rida, -segla; hastigt genomgå i tankarna, el. genomögna (: ~ one's eye over ...), ei. uppräkna; the child was ~ over, barnet blef öfverkördt; ~ through, (va.) genomborra med en värjaetc.; göra ända på, förslösa (a fortune)-, gå igenom el. öfver; (through adv. ei. prep.) rinna igenom; springa etc. igenom ei. tvärs öfver «i. till ända; om väg gå ei. föra igenom; om bläck slå igenom; ränna (t. ex. en värja) igenom ~ one's pen through a line, stryka öfver en rad; he has been ~ through, han har fått ett värj styng tvärs igenom kroppen; ~ up, (vn.) springa (ila etc.). upp(åt); »ränna upp» (: hastigt växa upp, t. ex. om barn el. : hastigt gå upp i allm., stiga el. Ökas, t. ex. om ens debet); hastigt uppgå (to, till); springa etc. fram (to, till); krympa i tvätten; (va.) låta löpa upp i allmht; hissa Upp flaggor o. d.; i hast uppföra, uppkasta ett batteri, »vräka upp» ett hus; köra upp med (t. ex. kanoner); drifva upp pris; öka, stegra; si. öfverdiifvet upphöja, prisa; hopträckla, »draga ihop» ett hål; lägga ihop, hopsummera; up an account lüith a tradesman, börja taga på kredit hos en köpman; a ~ of good fortune, a ~ of (good) luck, (fortsatt) tur, »fläkt»; the ~ of luck went against me, (spel)turen var emot mig, jag hade (satt i) otur; bad (ei. ill) (fortsatt) otur; the common (el. general) ~ of people (mankind, mortals), vanligt folk, som »folket är mest»; good (god) tur i spel; fortsatt framgång för ett teater-ßtycke (som fortfar att vara »kassapjes»); the

(common) ~ of things, sakernas vanliga gång; there is a great ~ on ..., man »springer mycket efter» (»man riktigt slåss om»); äfv. det är häftigt anlopp på banken; to avoid a perpetual ~ of visitors, för att ej bli öfverlupen af besökande; from ß. to G. is a ~ of one night, från

6: note, 6: do, o: nor, é: not, i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.run

F Talspråk. 1196 P L> språk.

running

S. till G. är en natts (sjö)resa; to get the ^ upon a person, si. få öfvertaget öfver ngn, »kunna skratta åt» ngn; to have a (vara Ute OCh) Springa (t. ex. om barn); göra en tur (jfr to take a om teaterpjcs (is. med tillagdt adj.) gå bra, hålla sig Uppe. fortfarande locka publik; aiim. »hafva sin tidi, vara på modet; this play had a greater ~ than, ... upplefde flere representationer (»drog folk längre») än ...; to have the ~ of,, hafva fritt tillträde till, få gå hvar man vill i huset (el. på); I have the ~ of my teeth in this fine old place, jag är när som hälst välkommen (som barn i huset) på detta gamla trefliga ställe; to keep the ~ of meal-times, passa på måltidstimmarna; to take (F fetch) a göra ett anlopp, taga sats (before a leap el. leaping)-, göra en tur, taga sig en promenad (äfv. to go for a (they had accomplishments) above the common som gingo utöfver det vanliga (måttet); to let go by the sjö. kasta loss, låta gå; by (arv. at)‡(el. in) the long på [-]ängden,-] {+]äng- den,+} med tiden, förr eller senare, till sluts; by (el. with) a äfv. i full fart; (falla, rusa) burdus: by the sjö. (förhyra) för den resan i.iott; ont of the common ovanlig(t).

~-away, s. flykting; rym-mare, desertör; a. bortsprungen; (för-) rymd; förlnpen; skenande häst; rymnings-, skedd i samband med rymning ci. enlevering (:. vt. marriage, match), ei. med bortspringande (t. ex. knock : knackning »på skoj» af ngn som springer sin väg); ~ man, sjö. förrymd matros. ~-in, s. sport, sista stycket af kapprännings-banan. --', s. »rusning», tillopp, ef-

terfrågan, jfr ofvan. ~agate, -agat, s. (förvr. af renegate, jfr d. c.) rymmare, flykting; öfverlöpare, affälling; landsstrykare. runcinate, run'smat, a. bot. nedåt parflikig

om blad.

rundel, rim'del, 1. s. rundel, cirkel, jfr roundel.

rundel †, run'del, 2. s. vattenfyld graf,

rännil, jfr runlet, 2. rundle, nWdl, s. stegpinne, -spole, jfr round, s.; † se ball; mek. rund skifva kring en axel; mek. muff. ~-head, s. sjö. se trundle-he ad. rundlet, rund'let, s. kagge, ankare (vanligen

rymmande 14 \'2 gallons : c. 6G liter), rune, ron, s. runa; pl. runor : skrift, (poetisk) litteratur hos de fornnordiska folken ; to cut rista runor. ~-StOne, s. runsten. ~r, -ur, s. run o förfaren man, skald, rung, rung, l. (imp. o.) pp. string; the bell was äfv. det ringde på klockan.

rung, rèng, 2. s. liten rund stake, kafvel, spak, spole; steg-pinne; vale i en triiia (trftlla), drifhjulsstake; spröte i väderkvarnsvinge; sjö. se fioor-timber. head, s. sjö. se floor-head. runic, ro'nik, a. tillhörande runor, run-; (the fornnordiska språket; ~ knot, runslinga, ormslinga; a ~ monument, äfv. en runsten; ~ wand, runstaf. runlet, run'let, 1. 5. se rundlet. runlet, run'let, 2. s. rännil, bäck, liten å, kanal.

runnel, run'el, S. † el. poet. se föreg, runner, run'ur, .<?. ngn el. ngt som löper; snabblöpare; kapplöpare; kapplöpnings-häst; budbärare †; förr detektiv polisbetjänt; utliggare som skaffar kunder för hotell, järnvägar o. d., rl. som värfvar matroser el. lockar dem tin rymning : »runnare»; blockad-brytare (blockade sjö. liten snällseglare; tekn. löpare i flere bet. (t. ex. Öfre kvarnsten, äfv. ~-Stone); slädmede; snick. äfv. styrlist; sjö. klapplöparemantel å ett tackel; sjö. so vid. fore-^; gjut. ingöte (kanal upptill i cn gjutform); tekn. löpande ring, hylsa ei. sölja, löpare(slejf); bot. rotskott, refva, sidoranka; slingerväxt, runnet, rün'ët, s. kalflöpe. running, run'ing, prt. af run; a. löpande i

flere bet. ss. om tid, räkning, växel etc.; längdmått :

löp-, sträck-fot etc.; fortlöpande, fortgående, oafbruten; följande efter hvarandra,

särsk. efter subst, (jfr ex.) (i el.) å rad, efter

hvarandra; kapplöpnings-; tillhörande ei. skeende med ei. under löpning (segling, fart), jfr ex.; rinnande vatten, sår etc. flytande äfv. bild. : ledig (t. ex. hand, handstil); ambulerande ämbete; 5. löpande, »rännande», springande; kraft (skicklighet) att springa (löpa i kapp); lopp, (kapplöpning; bortspringande, rymning; smuggling; blockadbrytande; rinnande; läckande; flytning äfv. konkret, (t. ex. at the nose), ngt som afrinner (t. ex. vid pressning el. destillation); skvalp af vatten i rörelse; ~ board, gångplåt på lokomotiv; ~ bowline-knot, sjö. enkelt pålstelc; ~ button, ~ loop, löpareslejf; ~ credit, löpande ei. stående kredit; ^ days, hand. sjö. löpande dagar; ~ fight, fäktning under segling ei. under reträtt; ~ fire, mil. löpeld, snabbeld; F »hagelskur» af skällsord etc.; ~ footman, löpare (i äldre eg. bet.) som sprang utmed vagnen; oj gear, sjö. se ~ rigging; jarnv. axlar och hjul; ~ interest, löpande ränta; ~ knot, ränknut, löpknut; se vid. noose; ~ leap, hopp med ansats; ~ lift, sjö. topplänta för öfverrårna; ~ merchant, se patter er; ~ part, sjö. ha-

lande part å en talja; ~ pavement, gångbana (trottoar) af en rad större stenar (jfr- »borgmästarstenar»); ~ rigging, sjö. löpande gods; ~ rose, klangros; ~ string, inträdt dragband; ~ title, boktr, kolumntitel; ~ track, löpbana för kappspringning; ~ Vessel, Snäll-seglande fartyg; three days {years) tre da'r (år) å rad; twice två gånger å rad; first ~S (el.fore-r^s), vid destillation fördroppar (det som först går öfver; mots, last ~s); he has still some ~ left in him, ännu orkar han springa; to make ali the ~ F, ensam hålla saken (t. ex. konversationen) i gång; to make good one's ~ with ..., springa lika fort som ngn, hålla jämna steg med ngn äfv. bild.; bild. F vara ngn vuxen, »hålla ngn stången»; to make strong visa sig dugtig i att springa; F bild. »gå på värre»; to make the Sport. forcera farten i början af en löpning; to make the ~ with one, ställa sig in hos ngn; to take

up the (el. one's) sport, vid slutet af löpningen

forcera farten till det yttersta, taga ledningen, aiim. bild. »släppa på för full maskin»; ont of sport. o. F bild. se distanced o. jfr nowhere. ~-dOWn, s. kullrän-nande; öfverkörning, -ridning,-segling.

istöpning. ~-off, - - s. bärg. utslag i masugn. ~-0n, —s. gående på. ~-0Ut, s. utförande (t. ex. sjö. ar ett

varp). ~-0Ut fire, s. bärg. finhärd.

runnion, run'jun, se ronyon.

Plint, runt, s. litet förkrympt djur; »drunt», en som stannat i växten, dvärg, förkrympt varelse; stackare, kräk, stym-pare; Skoti. stubbe, kåistock; bondlolla.

rupee, ropè', S. Ind. rupi (räknemynt); gold omkr. 29 sh.; silver omkr. 2 sll.

Rupert, ro'pert, s. pr.; drops, se ex. under prince.

ruption †, rup'sjun, s. se följ. s. rupture, rup'tjur, s. bristning, remnande, sönderspringande (of a blood-vessel; of a steam-boiler); brytande (of peace, of a treaty)-, brytning äfv. bild. : utbruten ovänskap (ofta open between, mellan; with, med); med. ruptur, bråck; va. spräcka, spränga (t. ex. blodkärl); VII. brista. r>u -WOrt, s. bot. vägört, knytling (Herniaria).

rural, ro'ral, a. landtlig (ofta med bibegrepp ar ngt behagligt, af lugn, enkelhet etc.); landsbygds-; landt-; landtmanna-; landt-bruks-; ~ dean, kontraktsprost; ~ economy, landthushållning. ~ism, -izm, s. se ^ness. ~ist, -1st, s. landtbo; landtman. ~iz8, -iz, va. göra landtlig; vn. vistas pä landet; föra landtmannalif; blifva landtlig, ^ness, -nes, s. landt-lighet; landtligt lugn (behag etc.).

ruse, fr., roz, s. list, fint, knep; ~ de guerre

(gàr), krigslist, rush, rusj, 1. vn. rusa, störta (sig) ofta med adv. el. prep.; frambrusa, forsa fram; forsa, strömma eg. o. bild.; bild. »rusa åstad» (headlong, blindly, hals öfver hufvud, blindt), störta sig (into, i, t. ex. ngt företag, i fara; jfr ex. under presence o. print) ', Va. störta, stöta framåt; F rusa med, hastigt lltföra (a job) ; S. rusning i alla bet. (bild. jfr särsk, run med on); mil. inrusning, storm, häftigt anfall; anlopp i aiimht; häftig framfart, framstörtande; tillopp, till-(el. in-)strÖmning i allm. bet. af människor etc.; (fram)brnsande, forsande, brus; strömning äfv. aiim. bild.; ngt som rusar, strömmar etc. (framåt, till); framstörtande våg i aiim. bet.; folkström, -trängsel; gatavimmel; ~ (in) upon, rusa på (mot, till mötes); ~ on, rusa framåt blindt; (ideas, thoughts) on his mind, trängde sig på hnm; ~ upon, rusa på, störta sig öfver; the blood ~ed to his face, blodet rusade upp i ansigtet på hnm (han rodnade häftigt); tears f^ed to her eyes, tårarna kommo henne häftigt i ögonen; a sudden ~ of tears, en plötslig tåreström, ett häftigt anfall af gråt; there was a ~ (into, to etc.), a ~ took place, det blef en rusning, folket rusade dit ei. till; to make

a <N/, se ofvan VII. (äfv. med adv. el. prep.) ; the

fort ivas carried ivith a fästet togs med storm, rush, rusj, 2. s. bot. säf, tåg (Juncus m. h.); bild. strå, fnask (i uttr. sådana som: it is not worth a I don't care a ^-bearing, a. säfbärande; s. landtlig fest vid kyrkoinvigningsfest hvarvid kyrkgolfvet beströs med säf; dekoration af säf etc. hvarmed kyrkan prydes vid

en ^-bottomed, a. med botten (sits) af säf (chair : rörstol, »rottingstol»). ~ -brOOm, s. bot. espartogräs (Spartium jun-ceum m. fl. arter). candle, 5. dank (eg. med veke af tågmärg). ~-CjraSS, S. bot. slägtet Yilfa. —Mg lit, s. se

^-candle. ~-like, a. säflik ; lik en rö, svag. ~-mat, s. säf matta, rörmatta. ~ wheat, 5. bot. en varietet af kvick-rot (Triticum repens, var. litoralis). rushed, rusjt, 1. imp. o. pp. af rush, 1. rushed, rusjt, 2. a. se rushy. rusher, rusj'ur, s. en som rusar etc., jtr rush,

1.; P inbrottstjuf. rushiness, rusj'ines, s. egenskap att vara rushy.

rushing, rusj'ing, prt. af rush, 1.; a. brusande (sound); s. rusande, rusning etc., jfr rush, 1., s. ~ly, -li, ad. med rusande, med brusande fart. rushy, rusj'!, a. säfbevuxen; gjord af säf.

6: note, 6: do, o: nor, é: not, i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.Self-ignorant

r Talspråk. 1198 f> Lågt språk.

öeif-wrought

rusk, rusk, s. skorpa; sockerbröd, tébröd;

skeppsskorpa, rusky, rus'ki, s. såningsskäppa. rusma, ruz'ma, 5. ett orientaliskt hårbort-

tagande medel. RUSS, TUS, 1US, a. ryska språket; S. ryss poet.;

ryska (språket), russet, rus'et, a. rödbrun; grof, hemgjord, bondsk s. bonddrägt, vadmalskläder; vadmal; ett slags rödbrunt äpple med groft skal (arv. ~[t]ing), »surkart». <vy,

-1, a. se föreg. a.

Russia, rusj'a, 5. pr. Ryssland; s. dets. som ^ leather, juft. -an, a. rysk; s. ryss; ryska (språket); ~ bath, rysk (: finsk) badstu; ~ cattle-plague, se rinder-pest; ** matting, lindbastmattor; ~ sheeting, tunn fin segelduk, rust, rust, s. rost på meunier, äfv. på sad : mjöl-dagg; mögel; ärg of copper); i aiimht förstörande ei. utseendet skämmande beläggning el. öfverdrag af främmande ämne; vn. rosta; mögla äfv. i allm. o. bild.; bild. jfr vid. grow rusty; va. orsaka att ngt rostar (oxiderar) el. fördärfvas; to contract (el. gather) angripas af rost, rosta, rustic, rus'tik, a. landtligt enkel), simpel; bondsk, bondaktig, tölpig, obildad; okonstlad, konstlös; grof (ej finare bearbe tad); »i naturstib, jfr ex.; S. landtbo, simpel bonde; bondtölp; byg. dets. som ~ work; ~ chair, trädgårdsstol af naturliga grenar; ~ house, bondstuga; lusthus af oarbetade stammar; ~ police, landtpolis; <n/ work, byg. »rustikt arbete» (rustica), murverk af ohuggen sten el. på ytan (äfv. medels rappning) imiterande ohuggen sten (»bossage»); arbeten »i naturstil» (möbler etc. af [el. imiterande] naturliga stammar el. grenar, jfr ofvan ex.). ^alneSS, -ålnès, s. landtlighet; landtlig enkelhet; bondaktighet; grof-het, jfr ofvan. ~ate, -ät, vn. vistas (bo) på landet; blifva bondaktig (»sjunka ner på bondlandet); vara för visad (relegerad: to be va. förvisa till landet, is.

univ. förvisa (relegera) på viss tid. ^ated, -atëd, pp. af föreg, va.; a. bestående af ei. liknande rustic loork. ~ation, -a'sjiin, 5. vistande på landet; förbondskning; univ. förvisning (relegation) på viss tid; byg. se rustic work. ~ity, -tis'iti, 5. landtlighet; landtlig enfald ei. enkelhet, konstlöshet; bondaktighet, råhet (brist på hyfsning).

rustily, rust'ili,ac?.rostigt. rUStineSS,-tines, s. rostighet (jfr rusty), rusting, -ting, prt.; s. rostande, rustle, rus'l, vn. prassla (t. ex. om löf); frasa om siden; Va. prassla i ei. med (ruska, skaka

så att ngt prasslar); frasa med; s. prassel; fras(ande); ~ over the leaves of a book, genombläddra en bok. -ur, s. ngn

ei. ngt som prasslar, frasar, rustling, -ing, prt.; a.; s. fras, prassel. rUSty, rust'!,a.rostig; ärgig; möglig; iaiimht betäckt ei. belagd med ngt främmande förstörande ei. vanprydande (t. ex. ~ chin, orakad haka); gammal, förlegad ei. som »legat af sig»; »mossbelupen» bild.; trög; luggsliten; rostfärgad, bot. se rubiginous; bild. knarrig, argsint, vresig; to grow rosta, bli möglig etc.; bild. blifva förlegad ei. »ligga af sig»; to ride ~ P, morska sig, »borsta sig»; to run se to grow biid. vara trög, ovillig, ej vilja däran; to run ~ against (ei. on) P, blifva arg på ngn. rut, rut, 1. s. prov. se rote, 3. rut, rut, 2. vn. vara brunstig is. om hjortdjur; va. betäcka om hjortar; s. parning (is. of deer).

rut, rut, 3. s. hjulspår, vägfåra; med spadea uppdragen fåra ei. afstucken linie; va. göra spår i en väg; göra fåror i marken (med en spade etc.), afsticka en linie på; to cut r^s, göra (hjul)spår; afsticka linier med spade; to move in a bild. »gå i gamla spåret» (slentrianen); to be (ei. have got) {far) out of the right hafva kommit ur rätta spåret aiim. o. bild. rutabaga, rotaba'ga, s. (jfr SV. prov. »rotabagge») åkerbr. röfva (dets. som Swedish turnip).

rutaceous, rota'sjus, a. bot. liknande ei. beslägtad med vinruta (Ruta), ruth, roth, s. poet. medömkan; sorg †. rutha, rut'a, s. ind. låg tvåhjulig (strids)-

vagn (t. ex. om Juggernauts vagn o. d.).

ruthenium, ruthe'nium, s. min. kem. ruthenium (metall). (ruth)ful, -ful, a. medlidsam, barmhertig; sorgsen †; ömklig †. "JeSS, -lès, a. saknande miskund, utan medömkan, obarmhertig, hjärtlös, grym. ^leSSneSS, -lësnès, s. ©barmhertighet, rutil, ro'tll, S. min. rutil (en titanmalm).

~ant, -ant,a.is. bot.rödskimrande. *vate†, -àt, vn. gifva rödt sken, skina, rutted, rut'ed, imp. o. pp. af rut, 2. o. 3. rutter, -tur, (1.) s. (jfr r-ut, 2.) brunstig hjort; (2.) en som gör hjulspår «i. uppdrager fåror (jfr rut, 3.). rutter †, rut'ur, (3.) s. ryttare, kavallerist;

gåpåare, öfversittare, stormodig karl. ruttish rut'isj, a. brunstig; kätjefull. ~ness, -nes, s. brunst; kätja. rutting,

-ing, prt. (ut rut, 2.); s. is. hjortars betäckning, parning, rutty, -ti, (1.) a. se föreg. a. rutty, rut'i, (2.) a. spårig väg.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,service

rutty †, rut'i, (3.) a. full af rötter, ryal, se rial.

rybeck, ri'bék, s. biand judar vinst, »profit», ryder, se rider (tillsats }|<; o. mynt), rye, ri, s. råg; en sjukdom hos falkar; wild A ni. arter af Elymus. <v-graSS, s. ren-

repe, rajgräs (Lolium perenne); slökorn (Hordeum murinum). ^-hOUSe, s. sädesmagasin.

rynd, rind, 5. tekn. segel (bärjärn för öf/e kvarnstenen).

ryot, ri'ét, s. ind. bonde.

S, S, es, S. bokstafven s; tekn. ngt i form af ett latinskt S (S lioolc, S spring etc.); the collar of SS, Strumpebandsordens halskedja. Förk.: S., Saint; Saturday; Sign; Signor; (lat. Socius) Member; Solo; Soprano; South; Sun; Sunday; S., second; shilling; slower på ur; see; singular; son; succeeded; 's, is; S. A., South Africa; South America; South Australia; S. A., S. a., (iat. secundum artem) farm, according to art; Sa., herald, sable; Sab., Sabbath; Sa., Sam., Saml., Samuel; Sarum.,

kyrk. Salisbury; S. A. S., (iat. Societatis Antiquorum Socius) Fellow of the Society of Antiquarians; Sat., Saturday; Sax., Saxon; Saxony; S. B., sodaioater and brandy; S. C., (lat. antik. Senatus Consul-turn) decree of the Senate; (S/C) South Carolina; SC., se scil.; (iat. sculpsit) he ei. she engraved it; SCan. måg., scandalum magnatum; S. Caps., boktr. small capital letters; Sc. B., Bachelor of Science; Sc. D., Doctor of Science; Sch., Schooner; SCil., (iat. scilicet) namely; Scot., Scotch; Scotland; Scottish; SCr., scruple; Scrip(t)., Scripture; Scriptural; SClllp(t)., se sc.; S. D., Spanish dollar; S. E., South East; i adresser i London South Eastern {Postal District); See., secretary; See. Leg., Secretary of Legation; Sec., secant; second; section; Sen., Senate; Senator; senior; Sep., Sept., September; Septuagint; Seq(q)., (iat. sequentes ei.sequentia) the following; the next; Serg(t). ei. Serj(t)., sergeant el. Serjeant; Serv(t)., servant; SeSS., session; sessional; S. 6., Solicitor-General; Sh., Shire; sh., shilling; Shak., Shakspere; S. H. S., (iat. Societatis Historiæ Socius) Fellow of the Historical Society; S. J., (iat. Societas Jesu) Society of Jesus; S. J. C., Supreme Judicial Court; Skr., Sanskrit; S. L., Serjeant-at-Law; Solicitor-at-Law; SI., sloop; S. I. p., (iat. sine legitima prole) without lawful issue; S. m. p., (iat. sine mascula prole) without male issue; S. M., short metre; Senior

Magistrate ; Sergeant-Major ; S. M.Lond.

SOC., (iat. Societatis Medicæ Londinien-sis Socius) Member of the London Medical Society; S. N., (iat.

secundum na-turam) according to nature; S. N. Y., State of New York; S. Of Sol,, Song of Solomon; Sol., Solicitor; Solomon; SOl., kern. etc. solution; Sol.-Gen., Solicitor-General; SOV., Sovereign; S. p., (iat. jur. sine prole) without issue; (hand. it. sopra protesto) under protest; Sp., Spain; Spanish; Sp., spinster; S. P. C. K., Society for Promoting (skoti. Propagating) Christian Knowledge; S. P. 6., Society for the Propagation of the Gospel; Sp. gr., specific gravity; S. P. Q. R., (lat. antik. Senatus Populusque Komanus) the Senate and the Roman People; S. p. S., (iat. sine prole superstite) without surviving issue; Sq., square; (iat. sequens) the fol-lowing; Sqq., (iat. sequentia) the things following; Sr., Senior; Sir; S. R. I., (iat. Sacrum Romanum Imperium) the Holy Roman Empire; S. R. S., (iat. Societatis Regiæ Socius) Fellow of the Royal Society; S. S., (iat. Scriptura Sacra) Holy Scripture; (iat. Socius Societatis) Member of a Society; Sunday (el. Sabbath) School; (hand, före ett fartygs namn) se SS.; (äfv. SS.) se scil.; SS., Saints; SS., (hand. efter ett fartygs nàmn) steam-ship (el. screw

•steamer); S. S. C., Skoti. Solicitor before the Supreme Courts; SS. D., (lat. Sanctis-simus D ominus) Most Holy Lord (titel för påfven); S. S. E., South-South-East; S. S. W., South-South- West; St., Saint;steamer; stone; strait; street; Stat., Statute; statuary; S. T. D., (iat. Sacræ Theologiæ Doctor) Doctor of Divinity; Ste., Saint om kvinligt helgon; Steph., Stephen; Ster., Sterling; S. T. P., (iat. Sacræ Theologiæ Professor) Professor of Theology; Stg., se Ster.; Su., Sunday; Sllbj., subjunctive; SllbSt., substantive; Sllff., suffix; Slin., Sund., Sunday; Sup., se super., superi, ei. supp[l).; Super., superfine; superior; SU-perl., superlative; SUpp(l)., supplement; Supt., Superintendent; Slirg., surgeon;

surgery; Sui*V., surveying; Surveyor; Sill*.

à: note, o: do, 8: nor, o: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, wi will, z; has. service

rutty †, rut'i, (3.) a. full af rötter, ryal, se rial.

rybeck, ri'bék, s. biand judar vinst, »profit», ryder, se rider (tillsats }|<; o. mynt), rye, ri, s. råg; en sjukdom hos falkar; wild A ni. arter af Elymus. <v-graSS, s. ren-

sessile-oirripedes

repe, rajgräs (Lolium perenne); slökorn (Hordeum murinum). ^-hOUSe, s. sädesmagasin.

rynd, rind, 5. tekn. segel (bärjärn för öf/e kvarnstenen).

ryot, ri'ét, s. ind. bonde.

% Mindre brukligt. 1199 † Föråldradt.

S, S, es, S. bokstafven s; tekn. ngt i form af ett latinskt S (S lioolc, S spring etc.); the collar of SS, Strumpebandsordens halskedja. Förk.: S., Saint; Saturday; Sign; Signor; (lat. Socius) Member; Solo; Soprano; South; Sun; Sunday; S., second; shilling; slower på ur; see; singular; son; succeeded; 's, is; S. A., South Africa; South America; South Australia; S. A., S. a., (iat. secundum artem) farm, according to art; Sa., herald, sable; Sab., Sabbath; Sa., Sam., Saml., Samuel; Sarum.,

kyrk. Salisbury; S. A. S., (iat. Societatis Antiquorum Socius) Fellow of the Society of Antiquarians; Sat., Saturday; Sax., Saxon; Saxony; S. B., sodaioater and brandy; S. C., (lat. antik. Senatus Consul-turn) decree of the Senate; (S/C) South Carolina; SC., se scil.; (iat. sculpsit) he ei. she engraved it; SCan. måg., scandalum magnatum; S. Caps., boktr. small capital letters; Sc. B., Bachelor of Science; Sc. D., Doctor of Science; Sch., Schooner; SCil., (iat. scilicet) namely; Scot., Scotch; Scotland; Scottish; SCr., scruple; Scrip(t)., Scripture; Scriptural; SClllp(t)., se sc.; S. D., Spanish dollar; S. E., South East; i adresser i London South Eastern {Postal District); See., secretary; See. Leg., Secretary of Legation; Sec., secant; second; section; Sen., Senate; Senator; senior; Sep., Sept., September; Septuagint; Seq(q)., (iat. sequentes ei.sequentia) the following; the next; Serg(t). ei. Serj(t)., sergeant el. Serjeant; Serv(t)., servant; SeSS., session; sessional; S. 6., Solicitor-General; Sh., Shire; sh., shilling; Shak., Shakspere; S. H. S., (iat. Societatis Historiæ Socius) Fellow of the Historical Society; S. J., (iat. Societas Jesu) Society of Jesus; S. J. C., Supreme Judicial Court; Skr., Sanskrit; S. L., Serjeant-at-Law; Solicitor-at-Law; SI., sloop; S. I. p., (iat. sine legitima prole) without lawful issue; S. m. p., (iat. sine mascula prole) without male issue; S. M., short metre; Senior

Magistrate ; Sergeant-Major ; S. M.Lond.

SOC., (iat. Societatis Medicæ Londinien-sis Socius) Member of the London Medical Society; S. N., (iat. secundum na-turam) according to nature; S. N. Y., State of New York; S. Of Sol,, Song of Solomon; Sol., Solicitor; Solomon; SOl., kern. etc. solution; Sol.-Gen., Solicitor-General; SOV., Sovereign; S. p., (iat. jur. sine prole) without issue; (hand. it. sopra protesto) under protest; Sp., Spain; Spanish; Sp., spinster; S. P. C. K., Society for Promoting (skoti. Propagating) Christian Knowledge; S. P. 6., Society for the Propagation of the Gospel; Sp. gr., specific gravity; S. P. Q. R., (lat. antik. Senatus Populusque Komanus) the Senate and the Roman People; S. p. S., (iat. sine prole superstite) without surviving issue; Sq., square; (iat. sequens) the fol-lowing; Sqq., (iat. sequentia) the things following; Sr., Senior; Sir; S. R. I., (iat. Sacrum Romanum Imperium) the Holy Roman Empire; S. R. S., (iat. Societatis Regiæ Socius) Fellow of the Royal Society; S. S., (iat. Scriptura Sacra) Holy Scripture; (iat. Socius Societatis) Member of a Society; Sunday (el. Sabbath) School; (hand, före ett fartygs namn) se SS.; (äfv. SS.) se scil.; SS., Saints; SS., (hand. efter ett fartygs nàmn) steam-ship (el. screw

•steamer); S. S. C., Skoti. Solicitor before the Supreme Courts; SS. D., (lat. Sanctis-simus D ominus) Most Holy Lord (titel för påfven); S. S. E., South-South-East; S. S. W., South-South- West; St., Saint;steamer; stone; strait; street; Stat., Statute; statuary; S. T. D., (iat. Sacræ Theologiæ Doctor) Doctor of Divinity; Ste., Saint om kvinligt helgon; Steph., Stephen; Ster., Sterling; S. T. P., (iat. Sacræ Theologiæ Professor) Professor of Theology; Stg., se Ster.; Su., Sunday; Sllbj., subjunctive; SllbSt., substantive; Sllff., suffix; Slin., Sund., Sunday; Sup., se super., superi, ei. supp[l).; Super., superfine; superior; SU-perl., superlative; SUpp(l)., supplement; Supt., Superintendent; Slirg., surgeon;

surgery; Sui*V., surveying; Surveyor; Sill*.

à: note, o: do, 8: nor, o: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, wi will, z; has.Self-ignorant r Talspråk. 1200 f> Lågt språk.

öeif-wrought

-Gen., Surveyor-General; 8. V., (lat. sub voce) under the word (el. title)) SUS. per. COll., (lat. suspensus percollum) hanged by the neck; S. W., South-West; i adresser, London South-Western (Postal District); Sw., Sweden; Siuedish; SWd., sewed; sword; SwitZ., Switzerland; Syn., synonym; synonymous; synop., synopsis; Syr., Syria; Syriac; Syr., syrup. Saadh, så'åd, s. Ind. ett slags hinduisk deist

(anhängare af en kvükarliknande sekt).

sab, sab, s. ind. herre (förk. af sahib). Saba, sà'bå, s. bot. ett slags böna. sabadilla, såbådil'å, s. bot. Yeratrum saba-

dilla m. fl. is. mexikanska växter, hvaraf fås (hand. farm.) sabadill, husarfrö (arv. ^-seed[s]). Sabæan, sabe'an, se Sabian. Sabæism, såbè'izm, Sabaism, sa'baizm, se

Sabianism. Saba|, sà'bål, s. bot. en palmart. Sabaoth, saba'oth, s. pr. bibi. Sebaot; the

Lord of Herren Sebaot. Sabbat, såb'åt, S. häxsabbat (trollkarlars,häxors, djäflars nattliga samkväm).

Sabbatarian, såbåtà'riån, a. sabbats-; sab-batariansk, jrr följ. s.; s. kyrk. sabbatarian (en som heligliåller veckans sjunde dag); ifl'are

för sabbatens helgd, ^ism, -izm, s. sab-batarianernas lära. Sabbath, sab'ath, s. sabbat; bibi. sabbatsår; bild. poet. hvila, ro. ^-breaker, s. sabbats-brytare. ^-breaking, s. sabbatsbrott. ~-day, s. kyrk. hvilodag, sabbat. ~|eSS, -lës, a. utan sabbat; utan hvila för

själen.

Sabbatic, såbåfik, ~al, -ål, a. sabbats-; ~

year, bibi. ant. sabbatsår (hvart 7:de år).

Sabbatism, såb'åtizm, s. sabbatshvila. Sabean, såbè'ån, se Sabian. Sabeism, såbè'izm, se Sabianism. sabellana, såbèlà'nå, s. geoi. grus. Sabellian, sabel'ian, a. kyrk. sabelliansk; s.

sabellian. Saber, se sabre.

Sabian, sà'biån, a. geogr. från Saba; teol. sa-beisk, jfr följ.; s. sabéer (dyrkare af himlakropparna); kyrkoh. Johanneskristen. 'vism, -izm, s. stjärndyrkan; sabeism. Sabine, sab'in, a. sabinsk; s. sabinare; sa-binska.

sabine, sab' m, S. bot. se savin; zool. en viss

småfisk som brukar inläggas i olja. sable, sàbi, 5. zool. sobel (Mustela zibellina); sobelskinn; her. den svarta färgen; poet. sorgdrägt (arv. i pl.); a. sobel-; mest poet. mörk, svart; va. † göra svart, mörk. nw-iron, s. en ypperlig rysk järnsort (ursprungligen stämplad med bilden af en sobel). ^-|TlOllSe, S. se lemming.

sabliere, fr-, såblià'r, s. sandgrop; byg. thum.

sparre, syll (långt smalt timmer), sabot, fr., såbo', s. träsko; mil. kulspegel. Sabre, såbr, s. sabel; va. hugga med sabel; nedsabla. ~-tache, ~-tasche, -tåsj, s. mii. sabeltaska. sabulosity, sabulos'iti, s. sandighet, grnsig-het. sabulous, -'-lus, a. sandig, grusig. sac, sak, 1. S. naturv. säck, gömme (liten pung);

se vid. sacque. Sac, sak, 2. s. jur. förr adlig egendomsherres domsrätt. saccade, såkä'd, s. ridk. tvär ryckning på tygeln.

saccate, sak'at, a. naturv. säckformig; försedd med säck (jfr sac). Saccharic, såkår'ik, a. kem. socker-; ~ acid, sockersyra. SaCChariferOUS, -rif'urus, a. sockeralstrande; sockerhaltig. SaCChari-fication, -rifika'sjun, s. kem. sockervand-ling, förvandling till socker. Saccharify, -nfi, va. förvandla till socker. SaCCha-rimeter, -rim'etur, s. se saccharometer. saccharimetry, -rim'etn, s. kem. bestämning af sockerhalt; konsten att göra Saccharine, -'-rin, a. socker-; sockeraktig; body, ~ matter, sockerämne. saccharize, -'-riz, va. förvandla till socker. saccharoid(al), -'-rojd, ---'ål, af en konsistens liknande topp-sockers, saccharometer, -rom'etur, S. kem. tekn.

sackarometer (instrument för bestämmande af en

lösnings sockerhalt). saccharometry, -rom'-ëtri, s. se saccharimetry.

saccholactate, såkoiåk'tåt, 5. kem. mjölksocker. saccholactic, -tik, a. kem. mjölksocker-; ~ acid, se mucic acid. sacciferous, såksif'urus, a. naturv. säckbärande (jfrSrtc). sacciform,-'-form, «. naturv. säckformig. saccular, -'külur, a. se föreg, sacculated, -'küiàtëd, a. naturv. försedd med små säckar (jfr följ.). Saccule, -'kul, s. naturv. liten säck (jfr sac, 1.); påse, jfr satchet.

sacellum, lat., såsërum, s. byg. litet (helgon-)

kapell i en kyrka.

Sacerdotal, såsèrdo'tàl,a. presterlig, prest-.

~ism, -izm, s. prestväsende. sachel, se satchel.

sachem, sä'kèm, Sll'tjem, S. Am. (indianskt ord) indianhöfding. ~dom, -dum, (jfr föreg.) höfdingedöme. ~ship, -sjip, s. (jfr föreg.) höfdingeskap, -värdighet. Sachet, fr., såtj'à, såsjå', s. luktpåse, krydd-

påse, parfymdyna. sacheverel, såsjëv'ërël, s. (eg. pr.) draglucka af järn till en ugn o. d. Sack, sak, 1. 5. säck, påse; mått af 3

bushels; ungefärligt mått för vissa varor (t. ex. af

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, i: fir,sack

Mindre brukligt. 1$01 † Föråldradt.

spanmål, mjöl o. d. : 280 lbs); förr slängkappa (kappkrage); ett slags vid öfverrock; afv. se sacque; si. afsked >på grått pappers; va. stoppa i en säck; si. gifva ngn sitt afsked; to have (ei. get) the ~ F, få »packa in» och »ge sig af», blifva afskedad; to have a thing **ed upon oneself si., blifva belamrad med ngt, få ngt besvärligt på sig. "wCloth, s. säckväf, buldan; in ~ and ctshes, bibi. »i säck och asko». "wdothed, a. klädd i säckväf : »sittande i säck och asko», ^-racing, s. kapplöpning i säck. ~ful, -ful, s. en säck full. sack †, sak, 2. S. sekt (torrt spanskt vin, is ett

slags torr sherry). sack, sak, 3. va. plundra en med storm tagen stad o. d.; s. stormning och plundring. ~age, -adj, s, se föreg. ~er, -ur, s. en som (stormar och) plundrar, sackbut, sak'but, 5. dragbasun, sacking, sak'ing, I .prt. af sack, 1.; 5. säckväf; sängbotten af väf i en tältsäng, sacking, sak'ing, 2. prt. af sack, 3.; s. se sack, 3.

sacque, sak, S. förr ett slags vid blusiiknande

öfyerklädning med släp.

sacral, sa'kral, a. anat. hörande till »os sacrum».

Sacrament, sak'rament, s. kyrk. sakrament; högtidlig ed†; to administer the ^ to, utdela sakramentet åt; to receive {take) the annamma sakramentet (nattvarden). rsj- house, kyrk. byg. sakraments-hus, tabernakel. ~al, ---'ål, a. sakramental, sakramenterlig, sakraments-; bunden genom högtidlig ed †; 5. det som hörer till ett sakrament; ngt sakramentalt; ~ wafers, oblater, ^ally, ---'ali, ad. sakramenterligt; såsom ett sakrament. ovarian, -à'rlån, a. se f^al; kyrkoh. hörande till sakramentarierna; s. sakra-

mentarie (en som afviker flån katolska [o. [-lutherska]-] {+luther- ska]+} kyrkan i afs. på läran om nattvarden), ^arjf,

---'åri, a. se föreg.; 5. se föreg.; kat. kyrk.

»sacramentarium» (en gammal handbok innehållande det som rör sakramenterna).

sacre, se saker.

Sacred, sa'kred, a. (eg. pp.) helgad, invigd (to, åt, till); helig; religiös, kyrklig; okränkbar; obrottslig om löfte o. d.; ~ bean, bot. en ostasiatisk vattenväxt liknande näck-ros (Nelumbium speciosum); ~ concert, andlig lconcert; the ~ nine, p0et. de nio muserna; ~ place, jur. hviloställe, grafplats; ~ service, gudstjänst; ~ things, ei. things heliga ting, det heliga: ~from, fredad (säker) för; to the memory of ..., åt minnet af ... (helgas denna

vård); pä. grafvårdar: »här hvilar no-

thing is f\j to (ei. from) him, ingenting är heligt för hnm; this is i bref »detta blir oss emellan»; her name will always be ~ to me, ... mig heligt; to hold hålla helig. ~ly, -li, ad. heligt; obrottsligt; to keep (ei. observe) afv. helig-hålla; helga sabbaten; to promise lofva dyrt och heligt. ^neSS, -nes, s. helighet, helgd; obrottslighet. sacrific(al), sakrif'ik(al), a. använd vid offer.

sacrifice, sak'rifis, -fiz, va. offra {to, åt); uppoffra (to, för, på;ybr, för); förstöra; döda; vn. offra (to, åt); Austr. si. spendera, bestå; s. offer i aiim. bet.; uppoffring; ~ of self, självfuppoffring; to become ei. fall a ~ to ... (oftare ... victim ...), falla offer för ...; to make a ~ of, göra ett offer af, offra i aum. bet.; at a hand. (sälja) med förlust, till underpris; at any till hvad pris som hälst i aiim. bet.; at a tremendous (sälja) för en spott-styfver. -ur, s. offrare; offerprest; F en som gör en uppoffring. Sacrificial, -fisj'al, a. offer-; offrande. Sacrilege, sak'riledj, s. helgerån, vanhelgande; kyrkstöld. sacrilegious, sakrile'djus, a. helgerånande, tempelskändande, vanhelgande; gudlös, fräck. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara helgerånande etc.; gudsförgätenhet, gudlös fräckhet; gäckeri med heliga ting. sacrilegisf, sak'nledjlst, s. helgerånare,

tempelskändare; kyrktjuf. sacring, sa'kring, a. o. s. se consecrating.

sacrist, sa'kiist, s. domkyrkotjänare som utskrifver körens musik; se vid. røij. ^an, sak'ristan, s. sakristan, klockare. sak'risti, s. sakristia. Sacrum, lat., sa'krum, s. anat. »os sacrum». Sad, sad, a. dunkel, mörk (colour); allvarsam, bedröfvad, dyster, sorgbunden, vemodig; bedröflig, sorglig, beklaglig; tung, hård (ej lucker) (soil),

»klad-dig», »daltig» (bread)', F »svår», »tråkig», stygg, »otäck»; a ~ dog, F »vildhjärna», »galenpanna»; to be in a ~ way, vara i ett bedröfligt skick; his mind was in a f>j way, det var illa ställdt med hans förstånd (lian var litet rubbad till förståndet); to make a ~ toork of, förfuska, alldeles misslyckas med ei. i ngt. ^-coloured, a. i allvarsam(ma) färg(er), allvarsam till färgen, dunkel, mörk. <vHron, s. strykjärn; ~ heater, strykugn; stryklod. den, -n, va. göra nedslagen ei. sorgsen;

vn. blifva nedslagen, sorgsen etc., jfr sad. ~der, -ur, komp. af sad.

saddle, sad'l, S. sadel äfv. geol. o. kokk.; tekn. ngt som liknar en sadel, ss.: (sjö.) (sadel)klamp, kloSS särsk. rundt urtagen liggande mot ott rund-hult; däckel å sele; mek. ingeniör, underlag Tör att fasthålla ngt rundt el. ngt pä, en bugtig yta;

öfre lagerpanna; jamv. skenstol; byg. dörrtröskel; Va. sndla; pålägga ss. en sadel; bild. belasta, belamra, betunga {with, med); ~ of mutton, kokk. hammelsadel; to keep one's hålla sig kvar (sitta fast) i sadeln äfv. bild; to get into the stiga i sadeln, sitta upp; to put the ~ on the right {wrong) horse, ordspr. tillskrifva rätt (orätt) person (skulden för) ngt; to be thrown out of the kastas ur sadeln; ~ my nag, hoppa bock (lek); ~ one's nose, P bära glasögon ei. brillor. 'v-back, s. svankrygg; sadelformig bärglopp ei. kulle; gcoi. sadel; byg. sadelformig murkappa cl. krön; zool. se harp-seal; fiskares benämning på ett slags ej ätligt OStl'On. ~

-backed, s. svankryggig. ^-bag, s. sadelficka, sadelpåse. ~-bar, s. byg. fönster-spröte af järn; sidoträ i sadelstomme. ~ -beam, s. byg. underslag; jfr transverse -beam. ~-beam-Sill, s. grundbjälke. ~ •blanket, S. vojlock (flit el. hästtäcke under sadeln). ~-bOW, s. sadelbåge. ~-cloth, s. sadeltäcke, schabrak. ~-flap, s. sadelblad, sadelsladd. ~-gall, 5. veter. sadelbrott. ~-girth,sadeigjord. ^-horse,

s. ridhäst. «v/-joint, S. hopfogning af plåtar medels falsning. 'vz-nail, s. sadelspik, sadel-makarstift. ~-pad, s. sadelputa. ~-l*00f, s. byg. sadeltak.

a. naturv. sadelformig. ~-tree, s. sadelstomme. -ur, s. sadelinakare. ~l*y, -uri, s. materialier för sadelmakeri; sadelmakeri; sadel- och seldou. Saddlicean, saduse'an, a. sadduceisk. Sadducee, sad'use, s. bibi. sadducé. ~ism, —'izm, Sadducisni, --sizm, s. sadduce-ism, sadduceiska grundsatser.

Sadh, sad, se Saadli.

Sadly, sad'li, ad. (jfr sad) dystert; sorgset; F svårt, »svåra». SadneSS, -nes, s. dysterhet, sorgsenhet; bedröflighet, sorglighet ; allvar †.

Safe, säf, a. säker, trygg, i säkerhet {from, för; with, hos); i behåll; välbehållen, undkommen oskadd, räddad; i säkert förvar; säker, pålitlig {guide, harbour etc.)

(äfv. [om person] : som man vet hvar man har); hand. solid, vederhäftig; att påräkna (som man kan vara siiker på skola lyckas el. »gå»); ofarlig,

föga vågsam; s. säkert förvaringsställe;

kassaskåp, kassakista; matskåp med hår-duksdörrar; ~ and sound, frisk och sund, välbehållen; ~ arrival {return), lycklig framkomst (återkomst); at a ^ distance, på »vederbörligt» afstånd nån ngt farligt; iti ~ hands, hand. på säker hand; in ~ keeping, i säkert förvar; with a ~ conscience, med trygt samvete; to be arv. vara att lita på, vara att påräkna; ... is ^ for me, jag kan påräkna (att få), jag har ... att vänta; he is ~ for a good fright, han slipper med blotta förskräckelsen; he is ~ to deal with, man kan trygt inlåta sig (i affärer) med hnm; it is ~ to draw the public, det kommer säkert att *ta'> publiken; he is »» of the vacancy, han är säker om att få platsen; what you have said is ^ with me, ... är i säkert förvar hos mig; it is ~ to say cl. one is ~ in making the statement, man kan trygt påstå; to keep <%/, förvara, bevara; to make ^v, bringa i säkerhet; to make one's self F äfv. »såvera» sig (: rädda sina

pengar); I saw them ~ home, jag följde dem och såg (till) att de kommo lyckligt och väl hem. ~-C0n-dllCt, s. lejd, pass; skyddsvakt, konvoj, fguard, s. beskydd; skydd; säkerhet; öfverkjol vid ridningf; järnv. se cowcatcher; se vid. *»ty-rail; äfv. se föreg, s.; va. beskydda; skydda, trygga, F »såvera». ~ -keeping, s. säker förvaring. ~-pledge, S. jur. säkerhet för inställelse. -Ii,

ad. jfr ofvan; bland annat i godt förvar, lyckligt och väl. ~neSS, -nes, s. säkerhet, trygghet, ofarlighet. ~ty, -ti, s. säkerhet, trygghet; pålitlighet; ofarlighet; godt behåll; säkert förvar; räddning; i sms.: säkerhets- (t. ex. <*»-lamp, f>u-match, ~ -value); lifräddnings- (t. ex. belt, ~ -buoy); which was his only hvilket var hans enda (utsigt till) räddning; for för (sin) säkerhets skull, för att vara trygg; in i säkerhet; i godt förvar, jfr safe, a.; a place of no, ett säkert ställe; the Committee of Public (<S)~, fr. hist, välfärdsutskottet; with <x/, trygt; ostraffadt. ~ty-arch, s. byg. aflastnings-båge, säkerhetsbåge. ~ty-Cage, s. gruf. hisskorg med säkerhetsapparat. ~ty-pin, s. säkerhetsnål. ~ty-rail, s. järnv. ledskena, motskena.

Safflow, -saf'16, se föij.

safflower, saf'lauur, s. bot. saffior (Cartha-mus tinctorius); safflor-rödt.

saffron, såfrån, s. bot. etc. saffran (Crocus); a. saffransgul; bastard 'v», se safjlower.

sag, sag, vn. sjunka, sätta sig om en dorr, byggning m. m.; bågna, gifva (med) sig,

k: fate, å: far, å: fall, å: fat, a: fast, è: mete, è: met, à: lier, i: line 1: fin, \ fir,säg

>j< Mindre brukligt. 12ÖB T Föråldradt.

saiiö?

svigta äfv.bild. om modet; bild. om person sjunka tillsamman, låta modet falla; sjö. bugta, jfr sagging; sjö. sacka; va. nedtynga, komma att sjunka ei. svigta äfv. bild.; s. se sagging; ~ to leeward, sjö. hafva stor afdrift. saga, sà'gå, sa'ga, s. fornnordisk saga. sagacious,saga'sjus,a.med fint väderkorn; skarpsinnig, klok ofta om djur; klyftig. /n>-

neSS, -nes, s. skarpsinnighet. sagacity, -gas'iti, s. fint väderkorn; skarpsinnighet, skarpt förstånd, klokhet. Sagamore, sag'amor, s. Am. indianhöfding. sagapen, sag'apen, ~um, -pe'num. s. farm.

ett bittert illaluktande gummiharts från Persien.

sagathy, sag'athi, s. sajett (jfr sayette). Såge, sàdj, 1. 5. bot. salvia (Salvia, is. S. officinalis); Am. malört (slägtet Artemisia,

äfv. ~-brush, ~-bush). ~-cheese, s. grön (-färgad) ost kryddad med salvia. ~ -cock, 5. zool. en stor nordamerikansk tetra-onid (Ceutrocercus urophasianus). ^ -green, a. mörkgrön. såge, sàdj, 2. a. vis, klok; snusförnuftig; s. en vis (gubbe); filosof; the of Greece, Greklands sju vise, ^-looking, s. »vis», (med) klyftig (min), förnumstig. ~neSS, -nes, s. visdom, sagged, sagd, (imp. o) pp. (ar sag); bågnad

nedåt; om fartyg ryggbruten med bugt nedåt.

sagger, sag'ur, s. tekn. »koka», kapsel af fin

lera hvari porslin är ställdt i brännugnen; va. sätta

in i

sagging, sag'mg, prt. af sag; s. bågnande, sättning (bugtande nedåt); Bjö. kölbrytning med bugten nedåt; afdrift to let-ward).

sagitta, lat., sàdjltfå, S. astron. Pilen; byg. † se keystone; gcom. † se abscissa. -'-tål, a. pil-; pilformig. r^ry, -'-turi, s. myt. centaur †; bågskytt †; a. sc ~te, -'-tàt, a. bot. pillik, stated, -'-tàted, a. se sågo, sa'go, S. sågo (stärkelse af vissa ostind. palmarter).

sagy, sa'dji, a. full af salvia; tillsatt (kryddad) med salvia, sahib, arab., sa'lb, S. Ind. Pers. herre (infödingarnas benämning på o. tilltal till europé). ^ ah, -a, s. (jfr föreg.) fru, herskarinna. sai, så'i, s. se capuchin-monkey. saic, saik, sà'!k, s. ett slags levantiskt kustfartyg (likt en ketch). Said, sed, (imp. o.) pp. (af say); a. is. jur. be-sagd. bemält, förr nämd, berörd; it is det säges, man säger (ofta inskjutet : säges det); he is ^ to be .... det säges att han är ...; T have jag har talat (ut min mening: »dixi»); thou hast du sade det, »som sagdt var», så är det; when (ei. after') all is »när alt kommer omkring»;

no sooner ~ than done, »sagdt och gjordt»; she shall be by me P, hon skall låta säga sig af (: lyda) mig (jag är den som skall säga åt henne om det behöfs).

Sail, säl, S. segel äfv. kollekt.; väderkvarns- o. d. vinge (i eg. bet. poet.); seglare, skepp, fartyg (i denna bet. oförändradt i pl.)) seglats, segeltur; pl. sjö. F se maker; vn. segla (: fara äfv. om ångare) äfv. allm. bild. : Sväfva fram, »simma»; afsegla, afgå om el. med fartyg (äfv. ångare); va. segla på, befara (the sea); navigera, manövrera fartyg; genom-flyga; a ~ icas reported in sight (on the starboard bow etc.), en seglare varskoddes i sigte (på styrbords bog); a three hours' tre timmars segling (sjöfärd); (to go with [ei. under]) easy små segel; (1in) full all out (ei. set), för fulla segel; to make sätta till mera segel; to set hissa segel; gå till segels; to shorten minska segel; to strike taga in segel (: to take in jfr föreg.; stryka segel äfv. bild. : gifva tapt, erkänna sig öfvervunnen; a fleet of 20 en flotta om (på) 20 segel (fartyg); to carry a press of se ex. under press o. jfr ex. under crowd; under under segel; to get under gå till segels; to go under (easy, full, small etc. adj.) gå under (: med) ... segel; ~ under (äfv. with) a captain, segla (»gå») med (: tjäna under) en sjö-kapten; ~ in, insegla; ~ on (a place, a sea, a trade), segla på (befara). <v-boat, s. segelbåt. ~-broad, a. poet. utbredd som ett segel. ~-cloth, ~-duck, s. segelduk.

~-hook, s. segeisömmares segelhake ei. -krok. ~-loft, s. segelsömmareverkstad; segelbod; se vid. r^-room. ~-maker, s. segel-sömmare. ^-needle, s. segelsömmare-nål. ~-r00m, S. sjö. segelkoj (förvaringsrum för rescrvsegel). ~-tWl'ne, ~-yam, S. Segelgarn. ~er, -ur, s. }|< se r^jor; seglare (fartyg

med afseende på seglingsförmåga) i uttr. ss.: a f.lSt

(good, prime) en snällseglare; a heavy (bad) f>u, en dålig seglare, ^ing, -ing, prt. seglande; sväfvande; a. i sms. seglings-, segel-; s. segling; afsegling (afgång, jfr sail); fartygs manövrering; navigation; boat, segelbåt; ~ coaster, kust-farare; ~ directions, seglationsbeskrif-ning (text un sjökort); ~ master, navigationsskeppare (navigatör biträdande en icke examinerad skeppare); i flottan öfverskeppare (na-

vigationsunderofficer); ~ order(s), (af-) seglingsorder; ~ vessel, seglande fartyg, segelfartyg; straight (jfr plain ~ under plain) gående rakt på saken, rättframhet. ~|ess, -ès, a. utan segel. ~0r, -fir, s. sjöman i aiia bet.; matros; sjövan per-

son, jfr ex.; she is no nv, »hon är ingen sjöman» (»en stackare på sjön»); home, sjömanshus; sjömanshem (asyl); legs,

>sjÖben> (förmåga att hålla balansen på skeppsdäck); pay (wages), matroshyra; to be a good arv. tåla sjön bra om en person.

saim, sam, s. prov. svinfett.

sain †, sän, 1. pp. se said.

Sain sån, 2. va. »signa», göra korstecknet öfver; välsigna; beskydda, hägna.

Sainfoin, sa'nfojn, s. bot. helghö (Onobry-chis sativa).

Saint, sant, s. helgon; from människa; en salig; (S) a. (framför namn, ofta förk.: St.) Sankt (Sankta), den Helige (-ga); va. förklara för helgon, kanonisera; vn. F spela helgon, spela dygdig ei. oskyldig (ofta ~ it)] Andrew's cross, Andreaskors (se A. c.); bot. Ascyrum crux Andreæ (en amerikansk buske hvars blomblad bilda ett Andreaskors); (£)~ Geoffrey's day,

si. aldrig; (£)~ George's ensign (fiag), Georgsflaggan (engelsk örlogsflagg, hvit med rödt kors och the unioJl-jack i öfre hörnet); (/S)~ John's bread, bot. johannisbröd, jfr carob. bot.; (S)^, John's wort, bot. johannisört (Hypericum); Monday, si. frimån-

dag; Peter's wort, slägtet Ascyrum;

Hypericum Ascyron 0. H. quadrangu-lum; (aS)~ Vitus's dance, S:t Yeits dans (jfr chorea)-, ~ it, ärv. »himla sig». ~foin, -fojn, se sainfoin. ~-like, a. helgonlik. ~'s-bell, se sacring-bell. ~'s-day, s. helgondag (namnsdag). (S)^-Simonian, -si-mi'nian, a. Saintsimonistisk; s. Saint-

simonist (anhängare af franske grefven St.-Simons socialistiska sekt). ~-like, a. helgonlik. ^ed, -ed, pp.; a. helig; förklarad, saligen af-somnad. ^ßSS -ès, s. kvinligt helgon. ^hOOd, -hud, s. helgonskap, helighet; samtliga helgon, <vliness, -lines, s. helgonlikhet, helighet; fromhet. ~ly, -li, a. helgonlik; helig, from lefnad, människa; ad. heligt, såsom helgon; X. was not X. var intet helgon. ~ship, -sj!p, s. helgonskap (egenskap, värdighet af helgon).

sair, sar, a. skoti. sår(ig); svår; sorglig; våldsam, stark vind, etc.

Sake, sak, s. orsak, sak mest i uttr. ss.: for ...'s ~ (for the ~ o/*), för ...s skull; for my för min skull; for God's för Guds skull (ss. i sv.); for mercy's (pity's) af nåd, af barmhertighet; F »för all del»; for old ^'s ~ F, för gammal vänskaps skull; af gamla vanan; for shortness' för korthetens skull; talking for mere talking prata bara för att prata; all for your **sf my dears, alt för er skull, mina vänner.

Saker, sa'kur, s. zool. en falkart (Falco sacer); förr (falkenerarterm) honan af ~ (hanen : ~et); † 5—8 punaig falkonett. Saki, sa'ki, 1. S. zool. räf svansad amerikansk apa (Pithecia); i aiimht amerikansk apa med icke gripande svans, sak I, japan., Sa'kl, 2. S. japanskt ris-Öl (rusdryck). Sal, sal, 1. s. F förk. för salary. sal, sal, 2. S. förr kem. farm. Salt. ~8øratus, se saleratus. ^-ammOP.iaC7 s. salmiak. ~ -volatile (lat. volat'ile, F vol'atil : flyktigt salt) s. luktsalt, hjorthornssalt. salaam, sala'm, se salam. salable etc., se saleable etc. salacious, sala'sjus, a. se lustful. Salacity, salas'iti, 5. kätja, liderlighet. Salad, sal'ad, s. sallat; his ^ days F, hans jgröna* ungdoms(ungkarls)tid. ~-Cream, ^-dressing, S. fiirdiggjord sallatssås på flaskor. ~-0il, s. matolja. ~ing, -ing, s. grönsaker lämpliga till sallad, grönsallat, salam, sala'm, S. salam (eg. österländsk, skämts, annan hälsning); va. o. vn. hälsa (på eg. österländskt sätt: to make one's ~ [to]). Salamander, salaman'dur, s. zool. salamander; zool. Geomys pinetys (en nordamerikansk pungråtta); si. »eldslukare» (konstmakare); prov. plåtpanna un stekning o. d.; prov. jämten som glödgas till hvarjehanda bruk; ~ säf e, ett slags amerikanskt brandfritt skåp; hair †, wool †, s. min. ett slags asbest, salamandrine, salaman'drin, a. salamander-; salamanderartad; .salamanderlik, uthärdande eld, eldfast. Salamanquese, salaman'kez, a. geogr. från Salamanca, tillhörande S.; s. invånare i S.

salamstein, ty., saia'mstin, salam-stone, s.

min. blå safir från Ceylon. Salaried, sal'arid, pp.; a. aflönad, åtnjutande (fast) lön. Salary, -ri, s. (års)lön, aflöning; va. aflöna; besolda; at (on, with) a ~ of 000 (per annum), med (för) en (årlig) lön af 000; to go out at a gå ut och tjäna, taga tjänst. Sale, säl, s. försäljning; afsättning, marknad; auktion (: ~ by auction, open public dull, heavy, slow trög afsättning; (to meet with a) ready (brisk, quick) (finna) god afsättning; I failed to make a jag fick ej sälja ngt; there is no ~ for that article, den varan går icke; for (on) till salu; to offer for ~ (to set to to put up for utbjuda till salu. ~-r00m, s. auktionslokal. ~Sman, s. försäljare; handelsresande; kreatursförsäljare; en som säljer färdiggjorda kläder; krämare, månglare; dead P köttmånglare. ^SWOITian, s. försäl-

à: fate, å: far, l: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, å: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,sandarac(h)

)(< Mindre brukligt. 1205 † Föråldradt.

sap-boiler

jerska, jfr föreg.; månglerska. ~-WOrk, s. ngt som är förfärdigadt för att säljas färdiggjordt : »fabriksarbete»;

»dussinarbete» (vara af sämre beskaffenhet). ^cll)l67

-abl, a. säljbar. ~ableneSS, -åblnès, s. säljbarhet. saiep, sal'ep, S. farm. Salep, jfr saloop. saleratus, sålërà'tus, 5. Am. kaliseskvikar-

bonat (blandning af soda o. salt till bakning).

salesman, sa'lzman, se under sale. saliant, sa'liant, se salient. Salic, sal'ik, a. (eg. tillhörande de saliska frankerna) hist. jur. salisk; ~ law, salisk

lag (hvilken utesluter kvinnolinien från tronen).

salicaceous, salika'sjus, a. bot. hörande till

pilträden (slägtet Saiix). salicine, sal'ism, S. kern. salicin (bitterämne ur barken af Salix-arter). salicylic, -sirik,«. kem. jfr föreg.; ~ acid, salicylsyra, salience, sal'iens, 5. eg. springande, hoppande; egenskap att vara framspringande, framstående, jfr följ. a. Salient, -ent, a. springande, hoppande is. her.; mat. fort. framspringande, utskjutande; utgående vinkel; bild. mest framstående, fram-stickande, i ögonen fallande; s. fort, utgående vinkel; framspringande verk. saliferous, sålifurus, a. salthaltig; ~ marl,

geoi. keuper. salifiable, såiifhibi, a. kem. saltdanande:

base, (salt-)bas. salification, salifika'sjun, 5. kem. saltbildning.

salified, sai'ifid, imp. o. pp. af föij. salify, -fi,

va. kem. förvandla till salt. saligot, sål'ig6t, se zoater-caltrops. salimeter, salim'etur, s. se salt-gauge. salina, sali'na, s. salin; saltdam; saltverk.

saline, (sa'lin), sali'n, a. salt-; saltaktig; 5. saltverk, saltkälla, jfr föreg. 5.; (sal'in) kem. oren pottaska af potatisblad; ~ draught F, fräspulver (i vatten); ~ marble, Carrara-marmor. ~neSS, -ès, s. sälta; saltak -tighet.

saliniferous, salmifürus, a. saltförande, salinometer, salmom'etur, s. st salt-gauge. Salique, fr-, sale'k, sal'ik, se Salic. Saliva, lat., sall'va, s. saliv, spott. -val, *^ry, sal'ivari, a. spottr. r^nt, sal'ivant, a. befordrande spottafsöndring; s. med. spottdrifvande medel. ~te, sal'ivat, va. befordra (stark) spottafsöndring. ~tion, saliva'sjun, s. med. stark spottafsöndring. SalivOUS, -vus, se salivary. sallenders, sal'endurs, se sellanders. sal I et, sårét, l. S. ett slags lätt hjälm föl- infanterister (i 15:dc årh.), sallet †, sål'åt, 2. ~ing †, -Ing, se salad.

Sallow, sål'6, 1. s. hot. sälg (Salix capræa). ^-thom, 5. bot. haftorn (Hippophaë rham-noides).

SallOW, sål'6, 2. a. gulblek, smutsigt blek,

grå om hy, »blå» under ögonen; »askgrå» af sinnesrörelse. ~ish, -isj, a. gulblek. ~ness, -nes, 5. gulblek färg, sjuklig hy. sally, sal'l, S. mil. utfall is. från en fästning; utflygt, ströftåg; plötsligt utbrott af en känsla; nyck, infall, påhitt; upptåg; byg. utsprång; vn. (äfv. med forth, out) göra utfall; bryta ut, rusa ut; skynda bort, hastigt begifva sig af, tåga af; ~ of wit, kvickt infall; ~ of levity, lättsinnigt (»galet») streck; of youth, ungdomligt streck, pojkstreck. ~-p01*t, s. fort. utfallsport; sjö. båthamn; låringsport på brännare.

Sally, sår!, s.pr. F för Sarah. ~-lun(n), -lån,

S. sallykaka (ett sla<;s tébröd).

Salmagundi, salmagim'di, s. sillsallat; potpourri; röra, mischmasch. salmiac sal'miak, s. se sal-ammoniac. salmi, fr., såPmè, s. kokk. ragu på vildt (med vin).

Salmon, sam'un, s. zool. lax (Salmo). ~-C0-loured, a. laxfärgad. ~-fry, s. laxyngel. ~-peel, s. ung lax. ~-pipe, s. laxkista. ~-trOUt, s. zool. laxöring (S. trutta). ~et, -åt, s. liten lax. rv-oid, -ojd, a. laxartad. Salogen, sal'odjen, s. kem. saltbildare. Saloon, salo'n, s. salong, stor sal särsk. för

allmänheten (t. ex. på en ångbåt; el. för servering : refreshment saloop, salo'p, S. salep (dekokt på rötter af Or-

chis-arter, förr af lägre klassen nytjad ss. morgondryck). ~-Stall, S. salep-bord på gator o. torg. Salop, sål'åp, se saloop. salsafy, sals'afi, se salsify. salses, så/lsèz, s.pl. vulkaniska dyuppkast-

ningar, dyvulkaner. salsify, sal'sifi, (-fi) s. bot. salsofi (Tragopo-

gon porrifolius). salt, salt, 1. 5. kem. salt; F särsk. koksalt (: common culinary kitchenbild. smak; skärpa, kvickhet (Attic attiskt salt); F gammal sjöman, »sjöbjörn»; prov. saltäng; pl. F luktsalt (äfv. smelling ~s); se vid. Epsom salt; a. salt, salt-; bitter, skarp, amper, F »magstark», särsk. Öfverdrifven räkning; va. salta (på), insalta; gifva kreatur salt; si. förfalska genom tillsättning af ei. beströende med något (jfr salted)-, vn. afsätta salt; ~ eel, sjö. si. tågstump, »daggen»; ~ junlc, hårdsaltadt Oxkött till skeppsproviant, wonderful glaubersalt; ~ of sorrel,

etc., se under dessa senare ord; to be worth (el. to earn) one's ordspr. göra skäl för sin

lön (»maten»); above the ~ (jfr r^-foot), förr

6: note, 6: do, o: nor, é: not, i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.salt

ofvan saltkarets plats, vid öfre ändan af bordet, bland de förnämligare gästerna, på hedersplatsen (motsats: below the

the books, si. tillsätta fingerade poster i räkenskapsböcker för att gifva affärsställningen bättre utseende. geoi. saltlager. ~-bOX, s. saltkar (af trä, med look, hängande på köksväggen), saltbinge. ~cake, s. saltkaka, -klump; kem. vattenfritt svafvelsyradt natron, /v-Cat, s. saltklump. ^Cellar, s. saltkar på bordet, /^-curing, s. insaltning (t. ex. af siii). ~-duty, s. saltskatt. ~-fish, s. salt fisk; saltvattensfisk. ~-f00t, s. förr brukligt stort Saltkar (som på bordet utmärkte skilnad mellan gästerna), 'v-garden, 5. Salt-

gård. ~-gauge, s. saitprofvare. <^-glaze, 'v-glazing, s. saltglasyr. ~-lick, 5. salt-

sleke. 'v-marsh, s. saltäng (äng utsatt för öfversvämning af saltvatten). ^-IT)ine, S. Salt-grufva. ~-pan, s. saltpanna; (is. i pl.) saltdam (mar), -verk. ~pit, s. saltgrop; saltgrnfva. ~-p0nd, s. naturlig saltdam.

^-radical, s.

kem. saltbas. ~raker. s. in-

samlare af salt vid saltdammar etc.

Am. med. allm. benämning på godartadt hudutslag

som ej är reform el. skabb.

~-rock, 5. salt-

bärg. ~-Sp00n, s. saltspade. ^-Spring, s. saltkälla. ~-Stand, se cellar. ~-tub, s. insaltning8tunna. ~-water, s. saltvatten; hafsvatten; (the saltsjön, hafvet; pl. saltkällor; a. saltvattens-. ~ -WOrk, s. (äfv. i pl.) saltverk, salin. WOrt, s. bot. saltört (Salsola Kali); äfv. Salicornia m. fl.

Salt †, salt, 2. se salacious.

Salt †, sålt, 3. hopp, språng, ^ant, -ånt, a. hoppande; springande is. her. om vissa djur. station, -a'sjun, s. hoppande, springande, dansande; slående, pulsslag, ^atorial, -ato'rial, ^atory, -åturi, a. (jfr ~ant); som kan hoppa etc.; inrättad för hoppande.

salted, suited

,pp.;s\. se ex.; a. i koloniernahärdad

gnm alt hafva genomgått klimatfebern; finding diamonds, he bought the ground, but discovered afterwards that the land had been ... att man hade gifvit jordstycket ett mera lofvande utseende genom utströende (af diamanter). Salter, -tur, s. en som saltar, saltare; salthandlare; salttillverkare; jfr äfv. dry, sms. Saltern, -turn, s. saltverk; se äfv. salting -tub.

Saltier, sal'ter, s. her. Andreaskors (X äfv. ~-CrOSS); dansare †. ~wise, ad. her. (diagonalt) i form af ett X, korsvis.

saltigrade, sal'tigrad, a. zool. som har ben bildade för hoppande. -z, 5. pl. en

spindelfamilj.

saltimbanco †, it., saltimbång'kà, s. markt-

schreier, charlatan, saltire, sårtèr, se saltier. Salting, si'ltmg, prt. af salt, 1.; s. saltning; nedsaltning; insaltning; se vid.salt-marsh. ~-dOWn, S. tckn. inkokning af saltlag ända till utkristallering af salt; nedsaltning. ~ -tllb, s. insaltningskärl. saltish, så'ltisj, a. saltaktig, saltig. ~neSS,

-nes, s. saltaktighet. saltless, så/ltlës, a. utan sälta, fadd. saltly, -li, ad. saltaktigt, med smak af salt. Salt-ness, -nes, s. sälta, salthalt; salt smak. Saltpetre, såltpè'tur, s. kem. salpeter (sms. jfr under nitr e). saltpetrous, -pe'trus, a. salpeteraktig; salpeterhaltig. SaltS, sålts, s. pl. se salt, pl. F. Salty, sa'lti, a. se saltish; bild. sinnrik, skarpsinnig.

salubrious, salo'brius, a. hälsosam, sund

(befordrande hälsa) luft, klimat etc. ~neSS, -nès,

s. se foij. s. salubrity, -briti, s. hälsosamhet, sundhet, salutarily, sal'iitanl!, ad. hälsosamt. Salu-tariness, -rinës, s. hälsosamhet; jfr foij. a. Salutary, -turi, a. hälsosam, sund (: återställande hälsa) klimat, land, luft o. d.; ofta allm.

bild. välgörande, nyttig (to, för; for, mot); gagnelig, befordrande allmänt väl. salutation, salota'sjun, s. hälsning. Saluta-torian, —t^'rian, 5. Am. univ. festtalare (student) jfr ned. salutatory, --'taturi, a. innebärande hälsning, hälsnings-; s. Am. univ. hälsningstal vid en Commencement, jfr d. o. (mv. ~ oration). Salute, salo't, va. hälsa; förr hälsa med kyssande, kyssa; mil. salutera (with cannon, with the fiag etc.); hälsa (ei. fira en dag) med salut(skott), göra salut med sabel för ei. göra honnör för; s. hälsning; kyss†; mil. salut (jfr va.), äfv. särsk. stor salut med sabel, honnör; to fir c a ~ ci.

gifva salut, salutera med skott.

kunna räddas, jfr följ. salvable >f(, sårvåbl, a. som kan räddas (som ännu står att rädda); medgifvande möjlighet af Räddning (state); som kan frälsas is. teol. Salvage†, sal'vadj, 1. a. o. s. se savage. salvage, sal'vadj, 2. s. bärgning, räddning; jur. bärgarlön (: ~ money)-, hvad som kunnat bärgas; se vid. selvagee; ~ crew, manskap sändt ombord på bärgadt fartyg

för att manövrera detsamma. ~-C0rpS, S. bärg-ningskår (afdelning af brandkår). ~-|'ight, S. bärgningsrätt, strandrätt. /vT, -ur, s.

strandvaktare med afseende på vrakgods.

Salvation, salva'sjun, s. räddning; teol. frälsning; F förmiidring för damnation. (8)~ -army, s. frälsningsarmén. (S)"vist, -1st,

S. frälsningssoldat (medlem af frälsningsarmén). salve, lat., sal've, 1. latinsk intevj. häll! vn.†

(sålv) hälsa. Salve, sålv, 2. va. o. vn. bärga, salve, säv, sålv, 3. s. salva; botemedel, plåster arv. bild..- si. smicker, fagert tal (jfr sof t soap)', va. lägga salva på; lindra, böta; si. 5smeta Öfver» (göra en sak god igen på listigt sätt); snärja med fagert tal. -ur,

(1.) s. en som plåstrar, kvacksalvare. Salver, sal'vur, (2.) s. bricka, presenter-tallrik. 'v- shaped, a. bot. tallriksformig.

salvo, sål'v6, s. (pl. -z) jur. förbehåll; undflykt; ursäkt; mil. hederssalva, salut; generalsalva. Salvor, sal'vur, s. jur.

bärgare vid skeppsbrott. Sam, sam, s. pr. förk. för Samuel; si. nybörjare; si. (DicJcy Liverpoolsbo; Uncle

<"v», skämts, personifikation af Amer. Förenta stater (: United States)-, (U. S. på soldatpersedlar var namnet på [egaren:] den som betalte altsammans; däraf ock:) to stand si. bestå, betala kalaset (för hela sällskapet), samar, sä'mår, ärv. lat., sånrårå, s. bot,

vingfrukt, samare, såmå'r, se simar. Samaritan, såmår'itån, a. samaritansk; s. samaritanska språket; samaritan; the good den barmhertige samariten, samaroid, såm'årojd, a. bot. vingfruktsartad. Sambo, såm'bè, s. afkomling af neger och

mulatt; (S) skämts, namn på neger. Same, sàm, a. samme (äfv. F hand. jur. etc. för the the densamme, detsamma (as, äfv. with, som); nämde; (arv. ss. adv.) likaså; på samma sätt, jfr ned.; ali the (ad.) emellertid, i alla fall; much the ungefär detsamma; it is (ali) the det är detsamma, det kommer på ett ut (urv. it loill be ali the ~); det tjänar till ingenting; at the ~ moment, i samma ögonblick, i detsamma; the <v/ thing, detsamma, samma sak; he is the ~ as ever, han är alltid densamme (sig alltid lik); you'll never think the ~ of me again F, nu får jag väl aldrig din aktning mer; Iloish you the el. the ~ to youl lika godt igen! detsamma tillbaka! if ifs the to you, om det gör dig detsamma (om du icke har ngt däremot); ... went on the as ever, ... gick p å på gamla viset; (he would ...) the ~ as ever, på samma sätt som förut, lika bra för det, lika väl, icke för ty; the

very just densamme. ^neSS, -nës,. s. likhet; egenskap att vara en och samma, identitet, enahandahet; enformighet.

Samian, sa'mian, a. geogr. samisk, från ön Samos; s. invånare på Samos; ~ earth, samisk jord (märgeljord).

samiel, så'miël, se simoom.

Samiot, sà'mi6t, a. o. s. se Samian. <v6,

-ièt, se föreg. S.

Samite, såm'it, s. (jfr »sammet») förr rikt guldinväfdt (o. broderadt) siden.

Samlet, sam'let, se salmonet.

Samoieds, (-y-), såmè'jëdz, s.pl. samojeder.

Samp, såmp, s. Am. majsgröt.

Sampan, såm'pån, s. kinesisk flodbåt.

Samphire, sam'flr, -fir, s. bot. hafsfenkål

(hafsväxt använd som sallat: ChrithilUim mari-timum); Am. dets. som glasswort.

Sample, sam'pl, s. prof is. hand.; profbit, -stuff (t. ex. af ett mineral); exempel, föredöme †; va. visa prof på; taga prof af (: to talce a ^ of); uppvisa maken (ngt liknande) till; by a/, efter prof. ~r, -ur, s. en som tager ©i. utdelar profvet*; mönster (modell); märkduk. Samp* ling, -ing, prt.; s. profs tagande.

samshoo, samshu, kin., sam'sjo, S. kinesiskt risbränvin.

Samson, sam'sun, s. pr. bibi. Simson; (s)^s post, sjö. däckstötta.

sanability, sånåbil'iti, s. egenskap att kunna botas, sanable, -'-bl, a. som kan botas, botlig.

Sanative, sån'åtiv, a. läkande, botande. ness, -nes, s. egenskap att kunna böta, helande kraft.

Sanatorium, sanatorium, s. sanatorium, hälsoort, klimatisk el. luft-kurort.

Sanatory, sån'åturi, a. hälsobringande, befordrande hälsan el. allmänt godt hälsotillstånd; SUndhetS-, hälsö- (angåeude [allmänna! hälsotillståndet, jfr sanitary).

sance-bell f, såns'bëi, sancte-bell †, sankg't-

bël, (jfr saint's-bell) se sacring-bell.

sanctification, sangktifika'sjun, s. helgelse; helgande (äfv.: helighållande, t. ex. of the Sunday); invigning.

Sanctified, sångk'tifid, pp. (af sanctify); a. salvelsefull, gudsnådlig, skenhelig, sanc-tifier, -flur, s. heliggörare (is. den Helige Ande). sanctify, -fi, va. helga; inviga, göra (el. hålla) helig, afskilja till heligt bruk; heliggöra; fridtysa; betrygga; ^ us through Thy truth, helga oss i din sanning, sanctifying, -fling, prt.; s. helgande, jfr föreg. SanCtifyingly, -flingli, ad. på ett helgande sätt. sanctimonious, sångktim6'nius, a. helig,

from †; skenhelig, "salvelsefull. ~neSS,

i; note, 6: do, nor, 6; not, à; tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w; will, z; bas.sanctimoniousness

-nes, s. salvelsefullhet, jfr vid. följ. sanctimony, -'-rn&nl, s. helighet, fromhet †; skenhelighet, fromleri, hyckleri, sanction, sångk/sjån, s. sanktion, (högtidlig) bekräftelse, bifall af högre myndighet, giltighetsförklaring, stadfästelse; stadgande va. (högtidligen) bekräfta, gilla (och) stadfästa; bifalla, gifva sitt moraliska understöd åt, &fv. »sätta sin stämpel på» (t. ex. om religionen); legal laga kraft; to lend ~ to, bekräfta, jfr va.', under the ^ of, äfv. under ...s täckmantel, under namn (ei. sken) af; *>*ed by usage, häfd-vunnen; legally **ed, laga kraftvunnen. sanctity, sangk'titi, s. helighet, fromhet ; okränkbarhet, helgd {of an oath etc.); helgon)j(; (dö) in odour of jfr odour ex. Sanctuary, sangk'tuuri, 5. heligt rum (ställe); helgedom (tempel, kyrka); bibi. det allraheligaste; (helig) tillflyktsort, fristad; tillflykt, skydd; to take söka fristad (tillflykt) särsk. i en kyrka, sanctum, (lat.: det heliga), sangk'tum, S. jfr föreg.; helgedom is. bild. : privatrum, dit man drager sig tillbaka när man vill vara ostörd (t. ex. an editor's ~); ~ sanctorum (lat. -t6'rum) det allraheligaste (: eng. the holy of holies). sanctus, (lat.: helig), -tus, s. kyrk. psalm började med sanctus (eng.: holy). sancwork, se sankioork. sand, sand, s. sand; sandbank; Am. si. mod, kurage; pl. sand kollekt., sandmassa; pl. sandsträckor; pl. sandöken; pl. dyner, sandstrand ei. sandrefvel, sandbank som vid ebben visar sig; va. sanda, sandbeströ; tekn. äfv. slipa med sand; as the on the seashore, (talrik) som sanden i hafvet. ~-bag, S. sandsäck ss. barlast, SS. underlag el. särsk. ss. förskansningsmcdel; Va. förskansa med sandsäckar, ^-ball, s. tvålkula med inblandad sand. ^bank, s. sandbank. ~ -bath, s. kem. med. sandbad. ~-bed, s. gjut. sandbädd ei. -golf (med) öppen sandform. ^-beetle, s. zool. sandjägare (en skalbagge, Cicindela). ^-bliild, a. som ser >m ouches volantes»; svagsynt. ~-blaSt, ^-blower, s. sandbläster för glasslipning. ~-bOX, s. sanddosa »fv. på lokomotiv för att sanda skenorna; bot. (äfv. ~ tree) Hura crepitans (ett sydamerik. trädslag hvars frögömme våldsamt kringkastar fröna). ~-burned, a. (»sandbränd») säges om gjuten metall hvai'S hetta delvis smält den omgifvande gjutsanden så att denna häftat vid och skämt ytan. ^-casting, 5. gjutning i sand. ~-C0rn, s. sandkorn. <v/-crack, 5. veter. hornspalt

(spricka i hästhof). ~-CUpel, S. kem. kapell.

~-drift, s. (drifva af) flygsand. ~-eel, s. zool. sandål, tobis (Ammodytes lanceola-

tus : the greater o. A.tobianus : the lesser). ~-flag, s. sandskiffer, skifrig sand-sten(splatta). ~-flea, 5. zool. Talitrus (en liten krustacé i sanden å hafskusten); se vid. chigoe. <v-f|00d, S. sandström (en hop flygsand som drifves af vinden). ^-fluke, s. zool. sandskädda (Platessa Limanda). ~-fly, s. zool. sandfluga (slägtet Simulium). ^-gall, se ~ -pipe. ~-glass, s. timglas. ~-grass, s.

bot. allmän benämning på sandbindande gräs (t. ex. Psamma). ~-gr0USe, s. zool. (jfr grouse) Pterocles arenarius. <v-heat, s. kem. sandbadsvärme. ~hill, s. sandkulle. <v/- hopper, zool. se f^J-ßea förra bet.; äfv. märla (Gammarus pulex). ~-jet, s. se r^-blast. lark, s. se dotterel. -la(u)nce, s. zool. (jfr r^-eel) blåtobis (en art sandåi, Ammodytes). ~-leek, s. bot. ßkogslök (Allium Scorodoprasum). ~ -lizard, s. zool. sandödla (Lacerta agilis). ~-martin, s. zool. strandsvala (Hirundo riparia). ^-mould, s. sand(gjut)form. ~ -necker, se <^-fiuJce. ~-paper, s. sandpapper; si. champagne; va. polera med sandpapper; ~ tree, bot. Curatella ame-ricana, ~-pillar, s. sandpelare bildad af

skydrag i sandöknar. ^-pip8, S. geol. djupt hål i en kalkklippa fyldt med sand o. d. ~piper, s. zool. snäppa (Totanus); strandvipa (Tringa). ~-pit, s. sandgrop. ~-prey, ~-pride, s. ZOoi. linål (Am-mocætes branchialis). ~-pump, s. sandpump för sands upptagande (t. ex. ur borrhål). ~

-ray, $. se homelyn. ~-roll, s. vals gjuten i sand. ~-SC00p, s. (sand)mudderskopa. ~-Sh0t, s. drufhagel o. andra smärre järnprojektiler gjutna i sand. ~-Skipper, s. zool. Gammarus marinus (jfr ^-hopper).

zool. Atherina. ~-Star, s. zool. en art sjöstjärna (Ophiura). ~St0ne, s. geoi. sandsten. ~StOne-grit, s. dets. s. mill-stone-grit. ~-Storm, s. sandstorm; moln af flygsand. ~-tube, s. blixtrör. ~-waSp, s. zool. Ammophila sabulosa (en stekel). ~-W0rm, s. sand mask. ~W0rt, s. bot. sandnarv (Arenaria).

sandal, san'dal, 1. s. (äfv. ~-W00d) sandelträ (af Santalum-arter): red se sanders.

~-tree, s. bot. slägtet Sandoricum. ~-worts, 5. pl. bot. Santalaceæ.

Sandal, san'dal, 2. s. sandal; katolsk prelats toffel; lätt fruntimmersssko fästad med korsband (i början af i8oo talet); korsband till skor; v a. kläda i sandaler; fastbinda skor med korsband. ~iform, -lform, a. sandal(ei. toffel)lik. ~led, -d, pp. sandalbeklädd; a. se föreg.

sandal-brick, sand'albrik, s. mur. halfbränd tegelsten.

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, her, 1: fine !: fin, i fir,sandarac(h)

)(< Mindre brukligt. 1209 † Föråldradt.

sap-boiler

Sandarac(h)7 sån'dåråk, s. sandarak (kåda af

Thuja-arter); min. se realgar.

sanded, sån'dëd, pp. (af sand) sandad; a. sandig; sandfärgad; poet. småfläckigf; lok. se sand-blind.

sanderling, sån'durling, s. zool. sandlöpare (en vadare, Calidris arenaria).

sanders, san'derz, 5. (äfv. ~-W00d) rödt sandelträ, kaliaturholts (äfv. red (af ett ostindiskt träd, Pterocarpus santalinus, jfr santa-

line). ~-blue, se saunders-blue. ~-green7 s. se mountain-green, mål.

sandever, sån'dëvur, sandiver, -1-, s. se

glass-gall.

sandix t, lat., gr., san'diks, s. ett slags (sämre) mönja.

sandwich, sand'witj, s. dubbelsmörgås (två

brödskifvor [med el. utan smör] hoplagda med salt kött ei. d. emellan); skämts, ngt (arv. en människa) som befinner sig mellan tvänne föremål af ett annat slag; särsk. (äfv. animated nu, ~ man) vandrande dubbelskylt (karl som går omkring med annonsplakat på bröst o. rygg) (: ~ advertisement)', va. tilllaga F lägga (sätta, ställa) emellan två andra ting, lägga emellan hvarf (af ngt annat); ~ed rail, järnvägsskena inkilad emellan längdsyllar; rørcy, järnväg med ^ed rails.

Sandy, sån'di, a. sandig; sandartad; sand-, sandfärgad, blekt rödgult hår.

Sandy, sån di, s. pr. förk. af Alexander; si. (jfr föreg, a.) öknamn på skotte; ~ Claws, Am. julgubben som lägger julklappar i snälla barns därtill uthängda strumpor.

sandyx, se sandix.

sane, sàn, a. frisk, sund kropp etc.; särsk. om o. i afseende på förståndet : vid Sundt förstånd, vid sina sinnens fulla bruk, fullt klok; a ~ mind in a ~ body, en sund själ i en sund kropp; a ~ person anda non-rnj, en klok och en fåne; no ~ person would do such a thing, så gör ingen klok människa; a ~r vieio of matters, en sundare, mera sansad uppfattning (af sakerna). r^neSS, -ës, s. friskhet; sundt förstånd,

jfr ofvan.

Sang, sång, imp. af sing. sangaree, sånggårè', s. vinkallskål. sangfroid, fr., sångfröå', s. köld bild. : kallblodighet, ei. kallsinnighet, likgiltighet.

Sangreal, sang'greal, s. literaturh. heliga Gr al.

sanguiferous, sanggwif'urus, a. blodförande;

~ vessels, anat. blodkärl.

sanguification, sånggwifikà'sjån, s. fysiol, blodbildning, förvandling till blod. San-guifier, -'-flår, s. blodbildare, blodbildande medel, sanguify, -'-il, va. alstra

blod. sanguigenous, -gwidj'enus, a. blod-

alstrande.

Sanguinary, sang'gwln&ri, a. blodig strid o.d.: blodtörstig; s. bot. blodört (Sanguinaria,

amerikansk ört af vallmofamiljen); äfv. se milfoil.

sanguine, sang'gwm, a. blodrik, blodfull;

blodröd; sangvinisk till el. om temperament, liflig, gladlynt, hoppfull; full af hopp, jfr ex.; varm, het, häftig; s. blodfärg särsk. her. se murrey; blodsten (röd hematit)†; expectations, äfv. djärfva (ei. de bästa) förhoppningar; a ~ view of things, en förhoppningsfull åsigt (ei. sätt att se saken);

of success, görande sig förhoppning om framgång; Fm not very ~ {that) ... will ..., jag gör mig ej just så stora förhoppningar om att ... skall ... ~ness, -ës, s. blodfullhet; blodröd färg; sangviniskt lynne, liflighet, hoppfullhet. ^OUS, --'lus, a. blod-; blodbildande; blodfull; blodröd.

sanguinivorous, sånggwiniv'6rås, a. blod-

sngande, lefvande af blod. sanguinolent sanggwm'olent, a. blodad, blodig.

sanguisuge, sang'gwisudj, s. blodigel, jfr leech.

Sanhedrim, san'edrim, s. jud. ant. synedrium,

Sanhedrin (stora rådet i Jerusalem), sanicle, san'ikl, s. bot. sårläka (Sanicula). sanies, så'mèz, s. med. blodvar. sanious,

-mus, a. med. var-, varig, sanitarium, saillta'rium, S. (mindre korrekt för sanatorium, se d. o.) hälsoort. Sanitary, -'-tån, a. hälsö-, gjord för hälsans skull, rörande (allmänna) hälsotillståndet, sanitär. sanitation, -ta'sjun, s. sundhetsvård (hygien), sundhetsväsen. Sanity, san'iti, s. hälsa; sundt sinnestillstånd, särsk. jur. förståndets fulla bruk. Sank, sångk, imp. af sink. sankwork, sangk'wurk, s. si. förfärdigande af (röda) soldatuniformer, militärskrädderi.

sanpan, san'pan, se sampan.

SanS †, fr., sång, sånz, prep. utan (numera is.

skämts.).

Sanscrit, Sanskrit, sans'krit, s. sanskrit

(fornindiska språket).

santalin(e), sån'tålin, s. kem. santalin (rödt

färgämne ur sanders).

Santiclaus, sån'tiklås, se Sandy Claws. santonine, san 'tonin, 5. kem. Santonin (bitterämne i Artemisia-arter).

Sap, såp, 1. s. bot. växtsaft, saf(ve); bot. snick. splint, hvitved, ytvirke (äfv. ~-W00d). ~ -ball, 5. ticka (svamp på träd: Polyporiis). ~-blue, s. mål. etc. saftblått. ^-boiler, s.

kittel för inkokning af sockerlönnsaft.

6: note, 6: do, o: nor, é: not, i: tube, à: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.sap-colour

F Talspråk. 1210 P L> apràk.

/v-colour, S. saftfärg (inkokt växtsaft till målning). ~-green, s. m&i. saftgrönt. ~-rot, s. torröta. ^-SUCker, s. zool. nordamerikansk hackspett (Picus varius, P. pube-scens m. fi.). ~-tllbe, s. bot. saftkärl. Sap, sap, 2. va. undergräfva, underminera (äfv. bild., äfv. the foundation's] of,..); vn. gräfva en sapp; t>iid. i tysthet arbeta på ngts fall; skoi. plugga; s. fort. sapp; skoi. plugghäst; Skoti. dumhufvud (äfv. ^head, ~-skull). ^-roller, s. fort. ett slags ßtor skanskorg som framskjute» framför en sapp

till skydd för manskapet.

sapadella, sApådèrå, sapadillo, -dii'6, se

sapodilla.

Sapajo(U), sap'azjo, s. zool. sydamerikansk

apa med gripsvans (Cebus, m. a.). sapan-wood, sapan'wud, s. sapanträ (ett syd-

asiatiskt rödt färgträ, liknande bresilja, af Cæsalpinia sappan).

sapful, sap'ful, a. saftfull, saf(t)rik. saphire, se sapphire.

Sapid, sap'id, a. smakande, som har smak

(: inverkan på. smakorganen) ; smaklig, välsmakande. ~ity, -'ltl, ~ness, -nes, S. (jfr föreg. a.) smaklighet. Sapience, sa'piens, s. vishet, klokhet. Sapient, sà'piënt, a. vis, klok ofta iron. : förnumstig, snusförnuftig; most högvis. ~ial †, -n'sjal, a. visdoms-, gifvande visdom. ~ize -lZj va. gifva visdom; vn. spela vis.

SapleSS, sap'les, a. saftlös; torr, förtorkad poet. ftfv. allm. bild. Sapling, "ling, S. Ungt träd, skott, planta, telning. Sapodilla, sapèdil'å, 5. bot. Achras sapata

(ett vestind. högväxt träd); ~ plum, dess ätliga frnkt.

saponaceous, sapona'sjus, rt.tvålartad,såp-aktig; besmord med såpa. Saponacity, -nas'iti, s. tvålaktighet. saponary, sap'onari, a. † se föreg, a.) s. bot.

såpört (Saponaria). saponifiable, sapèiufi'åbl, a. som kan förvandlas till tvål ei. såpa. Saponification, saponifika'sjun, s. kem. tekn. saponifikation, såpbildning, förvandling till såpa. Saponify, -pon'ifi, va. förvandla till såpa (tvål)- Saponin(e), -'-nin, s. kem. saponin (ämne i såpört). saponite, -'-nit, s. en tvålliknande lera; se vid. soap-stone. Sapor, lat., sa'por, s. se savour. ~ific, så-pèrifik, a. som framkallar smaksensationer. ^OSity, sap6r6s'iti, s. egenskap att smaka ei. att verka på smakorganen. ~0US)|<, sap'orus, a. smakande, sapota, sap^'ta, se sapodilla. sappadillo, såpådiPè, se sapodilla. sappan-wood, se sapan-wood.

sappar, el. sap'ar, ~ite, -it, s. se cyanite. Sapper, sap'&r, s. underminerare, jfr sap, 2.;

mit. sappör. Sapphic, såfik, a. literaturh., metr. SaptiSK; S.

sapfisk vers. Sapphire, safir, safir, (äfv. -fèr), s. min. safir (blä. ädelsten); Safirblått, azurblått särsk. her.; zool. ett honungsfågelsiägtc (Eucephala); a. >((poet. se följ. a. sapphirine, -in, -in, a. safir-; safirblå; S. min. safirin (ett mineral liknande safir).

sappiness, sap'ines, 5. saftighet; liffullhet, liflighet.

sapping, sap'ing, prt. (af sap, 2.); a. F trä-lande, is. pluggande; s. fort. sapparbete; a ~ fellow, en plugghäst. ~-saw, s. kantsåg, liten cirkelsåg. Sapple, säp'1, s. Skoti. såpvatten. sappodilla, såp6dil'å, se sapodilla. sappurise, sap'uriz, P f. surprise. sappy, såp'1, 1. a. saf(t)full, saftig; ung-domskraftig; ung, späd, vek; liflig; lok. dum, enfaldig; pjållrig,pjåskig (booketc.). sappy †, sap'!, 2. a. möglig, unken, sapsago, såp'sågè, s. ett slags grön schwei-

zerost luktande af honungsklöfver.

saprot, sapwood, se under sap, 1. Saraband, ~e, sar'aband, s. saraband (eu

spansk dans).

Saracen, sar'asen, s. saracen, arab, musul-man. head, s. turkhufvud. ~!C(al), -'ik(al), a. saracensk, morisk, sarasin, se sarrasine, 1. sarcasm, sa'rkazm, s. bitande skämt, hån; stickord; to glance a ~ at-, ge ngn en gliring; to throw ^s on, göra till skottafla för sina stickord. sarcastic(al), sårkås'tik(ål), a. sarkastisk,

bitande, bitter, hånande. Sarcenet, sa'rsnet, s. sarsenet (ett slags tunt

florentinertaft; el. ett enfärgadt foderkattun). ~

-ribbon, s. slätt sidenband, sarco-, gr., så'rk6-, i sms. mest vetensk. termer kött-. ~carp, -kårp, S. bot. kött i stenfrukt. ~cele, -séi, s. med. testikelsvulst. ~C0l, -kol, svCOlla, gr., -kol'a, s. ett gummiharts (af afrik. buskslägtet Pcnæa). ~de)js, -d, S.

se i^rotoplasm. ~derm, -derm, ~derma, gr., -dè'rmå, s. bot. köttig beklädnad pä vissa frön. ~line, -kolen, a. nün. köttfärgad. ~lite, -lit, s. min. sarkolit. ~logiC,-lodj'ik, a. sarkologisk, jfr föij. s. ~Jocjist, -kél'-odjist, s. en som är hemma i f^logy. logy, -k6l'6dji, s. anat. läran om kroppens köttiga delar, nwITia, gr., -'må, s. med. sarkom, köttig utväxt; bot. köttig disk. ^matOUS, -'måtus, a. med. sarkomartad.

^phagous, -k6f'agus, a. köttätande. phagus, -k6f'agus, s. sarkofag (stenlik-

kista); en lycisk kalkstensart af grekerna (fordom) begagnad till likkistor (»lapis Assius»).

~phagy, -kéfådji, s. köttätande. ~sis,

- -'sis, S. kir. köttbildning; se vid. ~m<7, med. 'vUS, -kus, a. fysiol, kött-, sard, sård, s. min. sard, mörkröd karneol.

^achate, -åkàt, S. mill. sardagat (agat innehållande karneol, köttfärgad, fläckig agat).

sardel(le), så ,'rdëlj s. zool. sardell (Clupea aurita).

sardine, sar'din, l. s. se sard.

Sardine, earde'n, 2. s. zool. sardin (Clupea

sardina, äfv. se pilchard). Sardinian, Sardinian, a. geogr. sardinsk; s.

sard, sardinnre. sardius, sa'rdius. se sard. Sardoin, så'rdojn, se sard. sardonian, sardo'nian, sardonic, -don'ik, a.

om leende, skratt sardonisk (: tvungen; grinande; bitter, kall o. elak, hånande), sardonyx, så'rdéniks, s. min. sardonyx (orange-

färgad dyrbar varietet af onyx).

saree, sa're, s. Ind. långsjal. SargaSSO, sargas'o, s. bot. flytande sjögräs : tång (af Sargassum bacciferum m. a.) som i mellersta Atlanten bildar the (S)^> Sea, sjö.

»Sargassosjön». Sari, sa'ri, se saree.

sarigue, såré'g, s. zool. sydamerikansk opossum (pungdjur: Didelphys opossum), sark, sårk, s. Skoti. särk, skjorta. ~ed, -t, a. betäckt med tunna bräder. ~fng, -ing, s. skoti. Engi. prov. (beklädnad af) tunna bräder till fodring el. underlag under takskiffer o. d.

sariac, så'rlåk, sarlyC, -lik, se grunting-bull. sarment, sa'rment, s. bot. refva, krypande

stam (ss. t. ex. hos smultron). ~aCC0US, "à'sjus,

a. försedd med refvor. ~0Se, -'ös, ~0US, -'us, a. se föreg.; krypande, refvig. Sarong, så'r6ng, - S. Ind. ett slags skört el.

kjortel; tyg därtill, hand. kattun, sarplar, sa'rplar, s. stor ullbal om 80 tods. sarplier, sa'rpler, -pliur, s. packduk af

hampa; se vid. föreg.

sarrasin(e), sar'asin, 1. s. fort, fäll galler. sarrasin(e), sar'asin, 2. s. bot. se birthivort;

äfv. bohvete, sarsaparilla, sårsåpårirå, $. farm. SaSSa-parill (äfv. bot. slägtet Smilax; Alli. äfv. benämning på Aralia arter).

sarsen, sa'rsen, s. (eg. prov. fürvridn. af Sara-cen) druidsten (jfr menhir), äfv. ~-St0ne. sarsenet, se sarcenet.

Sartorial, sarto'rial, a. skräddarakiig, skräd-dar(e)-. sartorilis, -rius, s. anat. »skräd-darmuskeln». sash, såsj, 1. s. skärp, prydligt bälte (band

buret öfver axeln el. kring lifvet af militilrer, etc.).

tsh, såsj, 2. s. fönsterbåge(, ram) med ruta el. rutor; fönsterflygel (ett fönster i inslir. bet.; dels: French jfr French window o. [-casement]-] {+case- ment]+} dels särsk. hvad i Engl. mest brukas :) vertikalt (upp o. ned) rörligt skjutfönster (fällfön-ster) (: sliding äfv. (: cased double -hung se ^-window; fönster i aiim. bet. (-luft); tekn. såg(verks)ram; dead fast fönsterflygeH, -båge), ^and-frame (casement), s. flerluftsfönster, fönsteröppning med korspost(er). ~-bar, s. tvärstycke i fönsterkors; fönsterramstycke, -spröt. ^-Chisel, s. stämjärn. ~ -door, S. glasdörr (dörr med ruta i öfre delen).

^-fastener, ^-fastening, s. inrättning (vred ei. rigel) att fästa ett fällfönster

(sash) vid det andra el. fast, på viss höjd, vid fönsterkarmen. ^ -frame, s. fönsterbåge, -ram, is. falsram (sarg) för ett fällfönster; mek. såg-ram. ~-gate, s. skjutlucka i dambord el. på en slussport. ~-line, s. snöre (med lod) hvarmed ett fällfönster (sash) är upp-hängdt. ~-lock, s. se ^-fastener. ~ -pulley, 5. trissa hvaröfver en f^-line löper. ~-rail, s. rigel, vågrätt spröt i fönsterbåge, jfr ofvan. ~-saw, s. snick. slits-såg; mek. ramsåg. ~-sluice, 5. dambord (öppning i dam) med skjutlucka, ^-window, S. engelskt fällfönster (fönster med sash-inrättning). ~ed, -t, a. försedd med glasrutor, cl. (fäll)fönster; ~ door jfr ofvan sms. sasin, sa'sin, s. zool. bezoarantilop (Anti-

lope cervicapra). sasine, sa'sin, s. Skoti. jur. se seizin. sass, sàs, s. o. v. Am. se sauce. sassaby, sås'åbi, .<?. ett slags hartbeest. sassafras, sas'afras, s. bot. sassafrasträd. sassenach, gael. sas'enak, .9. saxare (engelsman). sassolin(e), sas'olin, s. min. sassolin (naturlig

kristallisk borsyra).

sassorol, sas'oroi, r^la, -'à, sp. roch-pigeon. sassy-bark, sas'ibark, s. giftig bark af det afrikanska trädet Erythrophleum guineense. sastra, sa'stra, se shaster. Sat, såt. imp. o. pp. af sit. Satan, sa'tan (förr sat'an), s. Satan. (S)~iC (al), satan'ik(al). a. satanisk, djäfvulsk. satchel, satj'el, s. påse, väska is. for papper

o. d., el. för böcker : skolväska. Sate †, sàt, såt, 1. imp. af sit. Sate, sàt, 2. va. mätta; fullproppa; öfver* mätta, äfv. bild. göra öfvermätt (of, på); r^d of pleasure, blaserad. Sateen, sate'n, ,<?. satinett, »engelskt skinn». Satellite, sat'elit, s. astron, drabant; bild.

efterhängsen, slafvisk följeslagare. Satiable, sà'sjiàbl, a. som kan mättas. Satiate, sa'sjiat, va. mätta; tillfredsställa;

öfvermätta; † se saturate; a. (öfver-)

mätt (of, with, på äfv. : led på). Satiation, -la'sjun, s. mättande; mättnad.

Satiety, sati'etf, s. öfvermättnad, ofta bild. : leda.

Satin, såt'?n, s. satin, (silkes)atlas (tjockt gian-sigt siden); si. f. (fin; a. i sms. atlas-, satin-, ~(-b0wer)-bird, s. zool. Ptilonorhyncus

violaceus (fågel som konstrikt pryder sitt bo), ^-carpet, 5. namn på tvänne fjärilsarter. 'Vi -flower, se honesty, bot. ~-jean, s. se ~ -top. ^-paper, s. satineradt papper, at-

laspapper (fint glansigt skrifpapper). ~-Spar, min. ett slags fibrös kalkspat som polerad antar silkesglans. ~*tOp, S. atlaS-

parkum. ~-tweel, s. atlaskypert. ~ -WOOd, s. atlasträ, satinettholts (af det

vestindiska trädet Ferolia guianensis el. det ost-inliska trädet Chloroxylon).

~ed, -d, a. teku. satinerad, glättad om papper etc. ~et, -It, s. satinad (ett slags tunt atlas); satinett (ett slags halfylletyg). ~ing, -ing, s. satinering,

glättning af papper etc. ~ing-apparatus,

s. pappcrstiiiv. satlnerverk. -i, a. lik-

nande satin; atlasartad väfnad.

Satire, sat'ir, -tir, s. satir (upon, öfver).

Satiric, såtir'ik, ~al, -ål, a. satirisk. ~al-ness, -ålnës, s. satirisk beskaffenhet, satirist, -'-rist, s. satirförfattare, satiriker. Satirize, -'-riz, va. satirisera, förlöjliga.

satisfaction, satisfak'sjun, s. tillfredsställande; tillfredsställelse, belåtenhet; upprättelse; godtgörelse; uppgörelse af skuld; ersättning, vederlag; to give väcka belåtenhet, skänka tillfredsställelse (to, åt: tillfredsställa ngn), vara tillfredsställande, vara (utfalla) till belåtenhet (t. ex.

om beställning, prof); äfv. om person Vara till ILÖ-jes (t. ex. för husbonde); göra skäl (äfv. rätt) för sig; (med for) gifva ersättning (upprättelse etc.) för; it gives me great ^j, det gör mig mycken glädje, det är för mig en sann glädje (t. ex. att höra att ... : det gläder mig att ...); to take ~ for, söka upprättelse (kräfva hämd) för; in full /v» of (a debt), till full betalning af; to general till allmän belåtenhet.

satisfactorily, såtisfåk'tur!li, ad. (på ett) tillfredsställande (sätt), nöjaktigt, satis-fact0riness,-turmës,s. egenskap att vara tillfredsställande ci. tillfyllestgörande, äfv. antaglighet. satisfactory, -turi, a. tillfredsställande, nöjaktig; tillfyllestgörande (äfv. teol. : the ~ death of Christ), fullt tillräcklig; upprättande, godtgö-rande.

satisfiable, sat'isfiabl, a. som kan tillfredsställas ei. uppfyllas ei. godtgöras, jfr roij. va. satisfied, -fid, pp. af roij. va.; a. till-

fredsställd, nöjd, belåten (särsk. F : mätt) (with, med; to [med inön.l, med att [få]...); öfvertygad (about, as to, of, angående, om; that ..., om att ...); to rest rsj with, låta nöja sig med, äfv. låta det blifva vid -det redan vunna el. uträttade, äfv. »lugna sig» med ngt; he is easily han är lätt att göra i lag (förnöjsam); I'm quite jag är fullt belåten äfv.: alldeles mätt; Fm ~ to the contrary, jag är öfvertygad om motsatsen; I was ~ that..,, jag hade fått klart för mig att, var fullt säker på att ... satisfier, -fièr, s. en som tillfredsställer ei. godtgör etc.; upprättare, försonare, satisfy, -fi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) tillfredsställa kraf, behof, for-dringsegarc etc.; göra i lag, göra till nöjes; motsvara, uppfylla vilkor; alg. satisfiera ekvation; fullgöra behof, fordran, lag etc.; mätta;

ersätta, godtgöra, betala; gifva upprättelse åt; öfvertyga, göra förvissad (of, om); vn. göra tillfyllest; I can ~ your curiosity, jag kan tillfredsställa din nyfikenhet; ~ all demands, särsk. betala alla sina skulder; ~ one's self (ei. ~ one's own mind), förvissa sig, skaffa sig riktigt besked (about, om : få klart för sig, få reda

på [hur det förhåller sig medl saken); ~ one'S

self with (one of tivo things to be choosen between), bestämma sig för ...; he merely -fied the examiners, han lyckades nätt och jämt gå igenom examen, satisfying, -fiing, prt. tillfyllestgörande; ^öfvertygande. satisfyingly, -fimgl!, ad. på ett tillfredsställande, tillfyllestgörande sätt.

Satrap, så'tråp (sat'rap), s. satrap (vicekonung, landshöfding i det fornpersiska riket). ~ al, -ål, a. satrap-. -i, s. satrapi (stàthåiiardöme,

jfr ofvan).

Saturable, sat'urabl. a. som kan mättas, jfr ned. va. saturant, -rånt, a. kem. mättande; s. med. medel som neutraliserar magsyra, saturate, -råt, va. is. kem. mätta (loith, med); a. % se följ. saturated, -råted, pp.; a. kem. fys. mättad, saturation, -rå'-sjun, s. mättande, is. kem. mättning.

Saturday, såfërdå, s. lördag; a. i sms. lördags- (t. ex. ~ bairn, Skoti. lördagsbarn i folktron mots, till »söndagsbarn»). StOp, S.

»lördagsafbrott» i laxfiske (förbjuden tid från lördag middag till måndag morgon).

Saturn, sat'lrn, s. myt. astron. Saturnus; kem. förr bly; her. svart färg. (s)~alia, lat., -å'lia, s. pl. rom. ant. o. bild. saturnalier. (S)^alian, -å'liån, a. saturnalisk; vild, uppsluppen, yr. (S)~ian, -'lån, a. satur-nisk; ~ times, poet. gyllene tid, guldålder. (sKine, -in, a. astrol, under inflytande af planeten Saturnus; tung, trög;

dyster; i gamla kem. af bly, bly-. (s)~ist, -ist, s. tungsint person, satyr, sat'ir, s. myt. satyr, ^iasis, gr., -tirl'-åsis, s. med. priapism. ~ic, -tir'ik, a. satyr-. ~ion, -ir'ion, ~ium, -ir'ium, lat., s. bot. satyrört. sauce, sås, s. sås ; prov. o. Am. grönsaker (rötter m. m.) som ätas tillsammans med köttmat, »sallat»; P näsvishet, uppkäftighet, jfr sauci-ness; va. tillsätta med sås, krydda äfv. bild.; si. vara näsvis, oförskämd emot; to serve one (with) the same ~ F, ordspr. »betala ngn med samma mynt»; sweet meat and sour ordspr. godt och ondt om hvart annat. ~-alone, s. bot. hvitlöksört (Alliaria officinalis). <x/- boat, 5. smal SaS-skål (i form af en snipa). ~box, s. impertinent, näsvis människa, »näspärla»; P »käft». ~pan, s. kastrull. ~-tureen, 5. såsskål. -ur, s. tefat; såsskål †; a

storm in a ordspr. »en storm i ett vattenglas». Saucily, så's!li, ad. näsvist, impertinent, sauciness, -nes, s. näsvishet, imperti-nens, impertinent djärfhet. saucisse, fr., sösis', saucisson, -ong', 5.

mil. krutslanga, antändningsrör; fort. lång faskin.

saucy, sa'si, a. oförskämd, näsvis, näbbig,

impertinent, »djärf», saucy-bark, så'sibårk, se sassy-bark. sau er-k rau t, ty., sau'urkraut, s. surkål, saul, sål, S. ett indiskt hartSgifvande timmerträd (Shorea robusta), saulie, sa'ii, s. Sko ti. legd sörjande vid cn

begrafning.

sault, fr., sè, s. Am. streke, fors i vissa ftlfvar. saunders, så'ndèrz, (så'n-), se sanders. ~ -blue, s. (äkta) ultramarin (högbiå färg af kalcinerad lapis lazuli). ~-greefl, se mountain -green.

Saunter, så'ntår, så'ntår, vn. gå och drifva, slå dank, spatsera, ströfva (omkring), flanera; s. spatsertur, promenad; dag-drifveri; ställe där man flanerar. ~er, -ur, s. dagdrifvare; spatserande, flanör, saur, sår, s. lok. smuts, dynga; flytande (ladugårds-)spillning. Sauria, lat., så'iiå, s. pl. zool. ödlor(nas ordning). -riån, a. ödle-, ödleartad; 5. ödla.

sauroid, sa'rojd, a. zool. ödlelik (t. ex. fisk), saury, sa'ri, s. eooi. makrillgädda (Scom-

beresox saurus), jfr skipper. sausage, sa'sadj, (F sas'idj) s. (kött- ei. fläsk)korf; German metvurst; short <x/, se Saveloy. ~-CUtter, S. se följ. /v -knife, s. rullknif. ^-filling, se ~-meat.

~-grinder7 s. köttkvarn. ~-meat, s. korf-

mat. ~-machine,s. korfhackningsmaskin ei. köttkvarn. ~-p0iS0n, s. korfgift. ~ -pudding, s. korfkaka.

sauvegarde, fr., sovgå'rd, s. zool. se monitor.

savacou, fr., såv'åko, se boat-bill, förra bet. Savage, sav'adj, a. vild (: ociviliserad, barbarisk, oodlad, otämd); grym, omänsklig; F topprasande, arg; s. vilde; naturmänniska; F barbar, rå o. grym människa, ^-looking, a. med vildt utseende. dom, -dum, s. vildarnas värld ei. land; alla vildar. ~neSS, -nes, s. vildhet, vildt tillstånd; grymhet. ~ry, -uri, s. vildhet; ociviliseradt tillstånd; barbari; (handling af) vildhet, grymhet; om växter >j<

vildt tillstånd, savagism, -izm, s. vildt tillstånd, naturtillstånd, vildt (viidars) lefnadssätt.

savanna(h), sp., savan'a, s. grässlätt, (eg. amerikansk) stepp; ^ flower, bot. Echitcs

(en vestind. slingerväxt).

Savant, fr., sava'ng, s. en lärd, vetenskapsman.

Save, sàv, va. bevara; frälsa äfv. teol., rädda (from, från, undan), (äfv. : F »såvera»), sjö. bärga; spara (på), gömma (på), taga vara på; hushålla med; inbespara; hopspara; bespara (ngn ngt, t. ex. a person the trouble, ngn omaket), äfv. förskona ngn från ngt; förekomma, förebygga; icke lemna obegagnad, taga i akt, icke försumma tiii-fäiie, jfr ex.; hinna i tid till (a train, etc.); vn. spara (absolute: ~ money: göra besparingar, lägga af, samla pengar); spara kostnad, medföra besparing; prep. undantagande, med undantag af, utom; he has ~d £ 200, han har spart ihop (eger i behållning) 200 pund sterling; ^ you (f. God ~ you) (förr bruklig hälsning) Gud bevare er! God ~ the King! Gud bevare konungen! äfv.: »Bevare Gud vår kung»

(begynnelseord till folksången); tö ~ something out of the fire, bild. för att åtminstone rädda något undan den allmänna förstörelsen (ei. i olyckan); ^ the tide. begagna sig af den inträdande floden; bild. begagna tillfället; (efter försäkran) as I hope to be nvd, el. if I have a soul to be <W (ei. a soul to vid min (själs) salighet;

('v med följ. subst., se för öfrigt under dessa, t. ex.

appearance, bacon, mar/c); ^v, and except, (förstärkning för ettdera af dessa ord) Undantagande ; ~ off\ lägga a f pengar; ~ up, hopspara, gömma; lägga af ei. hop pengar; ~ errors, hand. se errors excepted;your reverence, se saving y. r.; the last ~ one,

näst den eiste j jfor7 utan, om icke ...

i: note, è: do, è: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 12l4 P Lågt språk.

hade varit; <n/ that, utom (det) att. ~

-ali, (inrättning för att till det yttersta taga vara på ngt:) besparingsapparat; ljusknekt; sjö. bonnet (litet segel tillsatt under ett annat); F

knusslare.

Saveloy, sav'loj, s. cervelatmetvurst (ett slags

starkt kryddad korf).

Saver, sa'vur, s. räddare; bärgare; god hushållare, en som vet att spara; sko-besparare (»letallskålla under sulan).

sav(e)y, såv'1, ra. Si. veta; s. si. vett, vetande, klokhet; do you ~ that? vet du det? savin(e), sav'in, s. bot. säfvenbom (Juniperus sabina); Am. dets- s. red cedar (J. Yir-giniana).

saving, sa'ving, prt. (af save) räddande, frälsande; a. sparsam; om en affär som man hvarken vinner ei. förlorar på, som nätt och jämt betäcker omkostnaderna; s. sparande; besparing, pl. äfv. sparpengar; förbehåll, undantag; prep. utom, undantagande; med förbehåll af, (... obetagen, ... oförkränkt, utan att såra ...); ~ clause, förbehåll såsom tillägg, reservation; ~ grace, teol. frälsningsnåd; allm. en räddning, ngt som räddar i eljes svåra förhållanden; ~ institution, sparbank; ~ knowledge, teol. frälsningens (nådens) kunskap; to be n of, hushålla med; ^ is no sin, ordspr. »ingen skam att vara om sig»; ~ your presence (reverence) P, med er tillåtelse, med förlof; ~ that, undantagandes att. ~-fund, s. sparkassefond, reservfond. 'vS-bank, s. sparbank; sparbössa. ~S-bOX, s. sparbössa, ojy, -li, ad. med sparsamhet; teol. till frälsning. Runess, -nes, s. sparsamhet; teol. frälsande kraft.

Saviour, sa'viur, 5. frälsare, is. the teol.

Frälsaren. savonet(te), fr-, såvonèt', s. tvålkula.

SaVOr, sà'vår, amerikansk stafning för savour.

Savory, sa'vur!, s. bot. kyndel (Satureia).

savour, sa'vur, S. smak, lukt; bild. ngts egendomliga smak, bismak (ej klandrande), doft, anstrykning; skoti. salvelse; vn. smaka, lukta (of, af, äfv. bild. : hafva utseende af, hafva en anstrykning af, påminna om); va. smaka, lukta (af))j<; smaka, lukta på med välbehag, finna smak (välbehag) i; if the salt shall lose its om saltet mister sin sälta; that of pride, det där smakar af (röjer, utvisar) högmod. ~ily‡, -ill, ad. med välbehag, med smak; Skoti. med salvelse. ~iness, -inës. s. smaklighet; god lukt; arom. ~leSS, -les, a. smaklös; luktlös; fadd. ~ly †, -li, a. se ^y; ad. se osily. ~y, -i, a. välsmakande; välluktande, doftande; fin, ut-

sökt, ljuflig, angenäm; reiig. si. salvelsefull.

Savoy, savoj', s. pr. Savoyen; i London ett palats i the Strand; (s) savojkål, välsk kål (Brassica oleracea bullata major). ~ard, fr., -ård, s. Savoyard, invånare i Savoyen.

savvey, se savey.

Saw, så, 1. s. Skoti. se salve.

Saw, så, 2. s. saga †; sägen, utsaga, se say, S.

Saw, så, 3. imp. (af see) jag såg ei. (ofta) fick se.

Saw, så, 4. s. såg äfv. spelt, (jfr see-saw); va. (pp. ~ed, -d, o. ~n, -n) såga; snick. (ut-) skära (med såg); Am. F drifva med; smäda, gäckas med, mystifiera; vn. jfr va.-, låta såga sig; ~ timber into planks, försåga (såg)timmer till plankor; ~ your timber! P ge dig af! laga dig i väg! ~ down a tree, såga omkull ett träd; ~ off, såga af; ~ out, såga ut, skära ut trästycken, ämnen; ~ tip, såga sönder, skära ut virke i mindre delar; såga (in) i; this timber smoothly, ... går lätt att såga i; the boughs of the trees are oving against each other, ... såga (skafva) mot hvarann. ~ -bench, s. sågbänk, jfr stable, ^-blade, s. sågblad, -klinga, "u-blOCk, s. sågblock, sågtimmer. <vboneS, s.,si. kirurg; F plåsterlåda. ~-buck, s. sågbock. ~-CUt, s. sågsnitt. ~dust, s. sågspån; si. sodavatten; si. »puder i Ögonen» (smicker för att lura ngn); si. enfaldigt prat, »fånighet». ~-dusty, a. beströdd med ei. full af sågspån; bild. si. »träaktig», utan smak, fadd, ointressant; si. absurd, »fånig». ~ -file, S. sågfil till hvässning af sågblad. ^fisH, s. zool. sågfisk, såghaj (Pristis antiquo-rum). ~-fly,s. zool. sågstekel (Tenthredo); sågfluga (Xylota). ~-frame, s. sågram, sågställ. ~-gate, s. sågram i sågverk. ~ -gin, S. tekn. äldre, enklare bomullsrensnings-maskin. ~-graSS, se bog-rush. ~-log, se f^j-block. ~-horse, ~-jack, s. sågbock. ~-mandrel, s. sågkiofve i svarfstol, <v--mill, 5. såg(-kvarn, -verk). ~-notCh, s. sågsnitt. rv-pad, S. engelskt sticksågskaft. ^ -pit, s. såggrop vid kransågning. ~-SaSh, se gate. ~-set, s. sågtandsskränkare, skränlcjärn. ~-table, s. matarbord för cirkelsåg. ~-t00th, s. sågtand. ^-tOOth-ed, s. is. bot. sågtandad. ~-W0rt, s. bot. ängskära (Serratula). ~-WI*est, se set.

Sawder, sa'dur, 5. (jfr solder) smicker, fagra ord att snärja ngn (ofta: Soft

sawed, sad, pp.; a. bot. sågad.

Sawer, så'ur, se saioyer.

Sawing, sa'ing, prt.; s. sågning; ~ out the timber, virkets tillskärning, ^-horse, s.

k: fate, å: far, k: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, ë: her, 1: fine, ?: fin, i: fir,sawing-ho i*ëe

söabioüå

skränkstock (ett slags skrufstäd af trä hvari såg sättes för att skränkas). ^•machine, såg-maskin, mekanisk såg. Sawney, så'm, s. pr. P se Sandy; öknamn på

skotte; dumhufvud, drummel, »slök», sawyer, sa'jur, s. sågare; särsk. kransågare,

brädsågare; Am. se vid. snag. Sax, saks, S. pr. namn på en fransk uppfinnare af förbättrade blåsinstrument ss.: 'v-horn, ~-tuba (jfr ned. saxophone). saxatile, sak'sati], a. is. veten sk. växande el.

lefvande på klippor; klipp-, saxifrage, sak'sifradj, s. bot. stenbräcka

(Saxifraga); jfr vid. sms. under burnet, golden o. meadow; mountain Saxifraga oppositifolia. saxifragous, såksifrågus, a. is. med. sten-

upplösande. Saxon, sa'ksn, s. pr. saxare; (anglo-) saxiska (språket); a. saxisk; ^ English, rent, osminkadt språk, ^-bllie, s. tekn. saxiskt blått (en indigolösning). ~-green, S. se Brunswick-green, ^ism, -lzm, s. (anglo-) saxisk språkegenhet. oJst, -1st, s. kännare af (anglo)saxiska. -i, s. pr. Sachsen; fint kläde (eg. af saxisk ull, äfv. Saxon cloth). saxophone, såk's6fon, s. mus. saxofon.

Say †, sà, 1. s. ett slags siden; ett slags fint

ylletyg, say †, sa, 2. se assay.

say, sà, 3. va. {imp. q. pp. Said, sed; 3 pres. sing. sèz) säga, yttra ngt (to, till;

about, of, angående, om; on, angående, öfver, med anledning af); framsäga, uppläsa (a lesson o. d.); högt läsa mässa, bön (jfr grace, mass, prayer)) påstå; antaga, jfr nedan; betyda, jfr ex.; vn. säga, tala, svara; s. F ngt sagdt ei. att säga, ord (jfr ex.), replik, anmärkning; ordspråk (jfr saw, 2. o. saying); imper. säg! låtom oss säga, antag; till exempel; drf. framför räkneord eiiipt. ss. prep.: ungefär, bortåt; ~ to one's self, säga (för) sig själf; I**, hör på! llör hit! hör nu ! (så ofta framför en imperativ); (framför påstående, t. ex. ..., here he COmes), nå jag säger ei. må säga, jag tror minsann att ..., nå verkligen ... (kommer han icke); I can't (i svar) det kan jag icke säga (det vet jag icke); though I ~ it (that shouldn't) (ursäktande tillägg, is. när man berömmer sig själf), Om jag får så

säga själf; they 'v, de säga, folket (man) säger; that is to det vill säga; you don't ~ sof hvad säger ni? det menar ni väl inte (på allvar)? verkligen? är det möjligt? let us ~ no more about it, låtom oss ej (: vi skola ej) tala mer om

deri sakenj what do you ^ to that? hvad

säger ni om den saken? ^ what comes uppermost, säga hvad som faller en in (ei. kommer en före för ögonblicket) (improvisera) ; I will have nothing to /v to him, jag har intet otaldt med hnm, ... vill ej mer veta af hnm; you will ^ no, du torde säga nej därtill (bestrida det); he had not much to o* for himself, han hade icke mycket att säga till sitt försvar; &fv. han hade icke mycket som »talade för hnm» (som rekommenderade hnm); what have you to <n/ for yourself f hvad har du att andraga till ditt försvar (ei. ursäkt); it (in ...), det heter (det står skrifvet i en bok); /, P säger jag, »sa' jag»; ~ something off by heart, läsa upp ngt som en utanlexa; ~ on! säg ut! fortfar med det ni har att säga! ~ over, upprepa, repetera; to have one's is. F få säga (ut) hvad man har att säga (hvad man har på hjärtat), ... sin mening (äfV. ~ one's [el. a ei. some] äfv. med out: »sjunga ut»); aiim. wid. hafva sitt ord med i laget, hafva ngt att säga (bestämma) därvidlag; I have had my jag har (nu) sagt hvad jag ville säga

(: »dixi», jfr / have said). ~er, -ur, s. yttrare, en som säger; a ~ of smart (good, witty) things, en infallsmakare.

sayette, fr., såjèt', S. sajett (aars af ylle o. silke).

Saying, sa'ing, prt. (af say); s. sägande; ngt sagdt, hvad ngn sagt, utsaga, yttrande; infall; sentens; sägen, ordstäf, ordspråk (an old ~ that, äfv. med dessa ord; oj and doing are (two) different things, att säga är ett, att göra är ett annat; a dark ett dunkelt tal; as the ~ is (goes), som man plägar säga, som ordspråket lyder; to say one's se motsv. under say; it goes zoithout ~ (that), det behöfver ej nämnas att, det förstås att (är klart att).

SCab, skåb, s. skorpa på sår, rufva; får-skabb ; vn. om sår öfverdragas med skorpa (äfv. ~ over). ~wort, s. bot. ålandsrot (Inula Helenium).

scabbard, skab'urd, s. värj-skida, sabel balja; va. sticka i skidan; förr gif va fuktel med en värjskida; se ex. under return.

scabbed, skåbd, a. betäckt med rufvor; skorfvig; voter, skabbig; P torftig, usel,

erbarmlig. ^ness, -nes, scabbiness,

skåblnës, s. (jfr föreg.) skorf vighet; skab-bighet. SCabby, -i, a. se scabbed.

scabble, skåb'1, se scapple.

scabies, lat., ska'biez, s. med. skabb.

SCabiOUS, skà'biås, a. skabbartad, skabb-, skabbig; s. bot. vädd (slägtet Scabiosa); blåknappar (Jasione montana).

scabline, skab'lin, scabling, -ling, 5. afhuggen

stenflisa, -skärfva. SCabroUS, ska'brus, a. skroflig, sträf äfv. bild., hvars yta är hvass. ~neSS, -nës, S. skroflighet. SCad, skåd, s. zool. se shad; äfv. taggmakrill

(Caranx ei. Scomber trachurus). SCaff, skaf, s. skoi. si. självisk högfärdig kamrat.

SCaffold, skaf'old, -fuld, 5. (byggnadsställning; åskådareläktare; schavott; bärg. försättning i masugn; va. förse med en ställning; stötta under ei. upp, understödja; vn. uppföra en byggnadsställning; to mount (be brought to) the bestiga schavotten (: blifva afrättad). <v,ing, -ing, prts. ställning, jfr föreg.; ngt i hast uppfördt för att stötta under; material för en ställning (schavott etc.). scaglia, it., skårjå, s. ett slags rödaktig kalksten. scagliola, it., -lji'la, s. ett slags Stuck (konstgjord marmor) liknande scaglia.

Scalable, ska'labl, a. som kan bestigas med stege.

scalade † (el. -do), skala'd(o), se escalade. scalariform, skålår'if6rm, a. naturv. steg-

formig, trappformig. SCalawag, skål'åwåg, s. Be scallaioag. SCald, skald, 1. s. (fornnordisk) skald, scald, skåld, 2. va. skålla; uppvärma (öfver elden, milk, etc.), nästan koka (upp); föl'-välla; s, skålisår, brännskada af skållning; skorf (jfr scall); a. † jfr scurvy, &fv. biid.; ^ed peas, släpärter. ~-berry, s. bot. björnbärsbuske, Eubus fruticosus). ~ fish, s. zool. en art hvar (Rhombus arno-giossus). ^-head, s. med. skorf. ~-weed, s. bot. snarrefva (Cuscuta). scalder, skal'dur, se scald, 1. scaldic, -dik,

a. (jfr scald) skalde-; fornnordisk om poesi. Scalding, ska'lding, prt. (af scald, 2.); a. skållhet; s. skållning; blekt tygs kokande med tvål; hvit tvål som brukas därtill. ~ -hot, a. skållhet. r^-house, s. skållrum i ett slägter i. tub, s. skållkittel; kittel hvari tyg kokas, jfr ofvan, scale, skäl, 1. S. skål på en vågskål; is. pl. en vågskål (äfv. a pair of ^s); pl. se balance, astron.; va. Väga äfv. bild.; Vtl. sport, väga; to tum the tynga ned vågskålen äfv. biid., gifva utslag på vågen; bild. gifva utslaget (in a conflict etc.), gifva ngn ei. ngt öfvervigten, ändra förhållandena (of, i ei. med ngt, t. ex. the debate, the fight) un ngns fördel; to weigh a person in his own r^s, döma ngn efter hans egen måttstock; clerk of the (F ofta blott »port. vagare vid kappiopn. (»vid vågen»). ~-beam, s. vågbaik.

SCale, skal, 2. s. eg. stege, trappa †; biid. gradvis fortskridande serie ei. räcka (t. ex. of beings)-, stormstege †; stormlöpning (med stegar) †; skala i alla bet., äfv. mus.; gradation; graderadt- mått, måttstock äfv. biid.; va. bestiga med stege; mil. storma; klättra upp för ei. upp i; P fjättra, förvåna; on a large i stor skala; i stort (taget); äfv. i stor stil, »på stor fot»; on a small ~, i liten skala; (a plan) drawn on the scale ofl inch to a foot, upprättad i skalan: 1 fot lika med 1 tum; a map on the inch-scale (4-, 6- etc. -inch-**), en karta i skalan af en (så o. så många) tum lika med en engelsk mil; (the drawing, plan etc.) is made to the ~ of 100 feet to an inch, ... i skalan: 100 fot på en tum; drawn to ritad efter skala (med iakttagande af verkliga proportioner); ~ down, reducera proportionerligt. ~-rule, s. boktr, kolumnmått. ^-StairS, s. pl. rak trappa utan afsats.

scale, skäl, 3. S. fjäll på fisk, reptilier, växter etc.; skålla, flisa, tunn skifva, blad; bärg. (is. pl.) oxidbeslag, glödspån, (hammar)slagg; ångm. pannsten; va. fjälla fisk; skala; rensa från pannsten o. d.; afskala, aftaga i tunna lager; artill, afblåsa, läska en kanon med löst krut; lok. breda omkring, utsprida († äfv. news)-, vn. fjälla sig; afflagra (äfv. ~ off)) ~ of a knife, tunn metallplatta

(en af de två som bildar skaftet) 1 en fällknif.

^-armour, s. fjällpansar. beetle, se

tiger-beetle. ~-board, (vani. skab'urd), s. boktr, spån, tunt steg; fanér(skifva), tunn träskifva till permar, fodral etc. ~-fem, S. bot. Ceterach officinarum. ~-fish, S. hand. benämning på sämre torskarter. ~"insect, S. zool. sköldlus (Coccus). 'V-mOSS, s. bot. fjällmossa, snigelmossa (Jungermannia). ~-StOne, se tabular spar. ~-tang, s. platt bred tång På en knif. ~-winged insects,

s. pl. zool. fjällvingar (fjärilar : Lepidoptera). -d, a. fjällig. ~less, -ës, a. utan fjäll.

scalene, skåiè' n, a. geom. oliksidig triangel; sned kon; s. oliksidig triangel.

Scaler, ska'lur, 1. s. en som klättrar ei. stormar, jfr scale, 2.

SCaler, skà'lår, 2. s. en som fjällar, skalar etc., jfr scale, 3.

scaliness, skå/linës, s. fjällighet.

scaling, ska'lmg, l. prt. af scale, 2.; s. uppklättrande; mii. stormning, ^-ladder, s. stormstege.

scaling, ska'ling, 2. prt. af scale, 3.; s. (af-) fjällning; (af)skrapning; metallers befriande från oxidhinna, rost o. d. genom glödgning. ~«bar, s. ångm. slaggspett.

i: fate, '&: far, 4: fall, à: fat, å: fast, è: mete, å; met, è: lier, 1: fine 1: üu, 1 fir,soallng-furaace ‡ Mindre brukligt. 1217 † Föråldradt.

scansion

^-furnace, S. bärg. flamugn till bleckplåtars glödgning, -^-hammer, 5. hammare hvarmed pannsten bortskaffas, scaliola, skalj^'la, se scagliola. SCall, skål, s. skorf; skabbighet, spetälska;

a. † (äfv. /ved, -d) se scabby. scallawag, skal'awag, 5. Am. si. odåga, skojare, slusk. scallion, skal'jun, s. bot. se eschalot. SCallop, skal'up, skol'up, s. kammussla, pilgrimsmussla (Pecten); se vid. escalop, her.; (rund) tandning, uddning såsom prydnad; (plissé i) vågor; kokk. ostronpanna hvari ostron stekas; va. udda ut, utskära i (rundade) uddar, ^-oysters, s. pl. stekta (gratinerade) ostron, ^-shell, s. skal af kammussla; zool. en landtmätare-fjäiii (Eucosmia undulata). ~ed, -t, pp.; a. försedd med, gjord med ei. i en scallop; utuddad, försedd med runda uddar; ~ oysters, se ofvan sms. SCalp, skalp, 1. s. Skoti. ostronbank, musslebank ei. -bädd. SCalp, skalp, 2. s. hufvudsvål; skalp; skämts, peruk; hjässa äfv. bild. (t. ex. af ett bärg); hjärnskål; va. skalpera. ^el, -el, s. kir. skalpell (knif). ~er, -ur, s. skalperare;

kir. benfil (instrument hvarmed ben renskrapas).

""ing, -ing, pre.; s. skalpering. ^ing-iron, ee ~er, kir. 'x/ing-knife, s. skalperknif bland. N. A mer. indianer.

scalpriform, skålp'r]fèrm, a. zool. mejsel-formig.

scaly , ska'li, a. fjällig; flagrig, smått skif-rig; P se scabbed; si. äfv. knusslig, snål; ~ fish P, rå matros; ~ mail, se scale -armour; ~ suture, anat. fjällsöm. ~ ant •eater, s. zool. myrslok (Manis). ~ lizard, s. zool. Zootoea vivipara. ^-winged, a. zool. fjällvingad (jfr sms. under scale, 3.).

scamander, skaman'dur, vn. P drifva omkring utan mål, flanera, scamble, skåmb'1, vn. röra sig oroligt; vara orolig, bullersam; slitas, kif vas (for, om); bete sig tafatt; va. stympa, stycka, sönderhugga (förstöra, förfuska det man arbetar på); s. † kringströende, kif; ~ away, förstöra, förslösa. ~r, -år, s. oför-skämd snyltgäst. SCambling, -ing, prt.; a. ostadig, orolig; förvirrad, i oordning; kringströdd, gles. SCamblingly, -ingli, ad. oroligt; oordentligt; glest; på ett påträngande, efterhängset sätt, såsom snyltgäster, scammoniate, skåm^niàt, a. farm. försatt

med scammonium. scammony, skåm'åni, s. bot. en art vinda (Convolvolus scammonia, äfv. ~-bind-weed); farm. scammonium (slemharta däraf).

SCamp, skåmp, s. P strykare, stråtröfvare; F skojare (svindlare), elusk i moralisk bet.; stor slarf, sudder, odåg a; va. si. bland arbetare fuska med arbete; V1I. hand. si. väga (el. mäta) för knapt; ~ed work, fuskarbete, »bara skoj». ~er, -ur, s. (jfr föreg.) fuskare; brådstörtad flykt, »schappande»; hastig färd (ridt); vn. F »schappa», »kila» (^ away, off), »skumpa» i väg, skyndsamt begifva sig af (undan). ~ering, -uring, prt.; s. (ljud af) brådskande steg ei. springande, »schaskande». ""ing, -ing, prt.; s. fuskverk, 'vish, -isj, a. skojar-aktig; mycket (oärligt) slarf vig, suddig.

SCan, skån, ^d †, -d, va. eg. stega (genomgå stegvis) ei. bestiga; skandera vers; gå långsamt igenom, noga pröfva; vn. »gå i hop» (med versmåttet), kunna skanderas (t. ex. this verse well).

SCandal, skan'dal, s. skandal; förargelse (i bibi. meniug), anstöt; förtal, elakt skvaller; lasteligt tal, smädelse, ärerörigt yttrande, jur. äfv. otillbörligt skrifsätt; nesa, vanära, skam (to, för); va. † se f^ize; against a person, skvaller, ondt rykte om ngn; the School for (£)~> »Skvallerskolan»; to create ei. raise (a public) /v/, ställa till ei. väcka (allmän) skandal; to give ~ to, väcka anstöt hos; to bring ~ upon, bringa nesa (draga skam) öfver; it is a ~ to ... (that ... should ...), det är en skam för ... (att... så kan ske); to the great ~ of, till stor förargelse för; to be (lie) under a vara illa utskriken, hafva elakt rykte; ~ -broth, nvwater, si. »skvallersoppa» (té). <N/-m0nger, s. utspridare af skandalhistorier, »ond tunga», skandalhungrig skvall-rare, skvallerbytta. ^-mongering, s. spridande af elakt skvaller, förtal. ~ize, -iz, va. väcka anstöt hos, förarga; smäda, förtalaf; vanhedra, bringa vanära öfver †; to be n^d at, taga anstöt öfver. ~0US, -us, a. förargelseväckande, anstötlig, skandalös; vanärande, skändlig; ärekränkande, ärerörig, smädlig. ~01IS-ness, -usnës, s. anstötlighet, det skandalösa (of, i); skändlighet, skamlighet; ärerörigfiet, smädlighet. ~IM1, lat., -um, s. (dets. s. scandal) blott i uttr.: ~ magna-tum, (magna'tum), jur. ärerörigt tal mot högt uppsatta personer (pärer el. högre ämbetsmän).

scandent, skan'dent, a. bot. klängande. Scandinavian, skandina'vian, a. skandinavisk; s. skandinav.

scanning, skan'ing, prt. (ut scan)) s. skandering; noggrant genomgående, undersökning. scansion, -sjån, s. skandering.

scansores, lat., skans6'rèz, s. pl. zool. klät-terfåglar. SCanSOrial, -rial. a. zool. klättrande; s. klätterfågel. scant, skånt, a. (jfr scanty) knapp, sparsamt tillmätt; snål (of, på)†; sjö. skral om vinden; ad. † knapt; s. † se ~iness; vn. starkt aftaga, blifva knapp; sjö. skralna; va. inskränka, knappa in på ngt för ngn (a person in, t. ex. provisiotis); knappa in på, afkorta på, inskränka, minska; with ~ ceremony, utan mycket krus; ~ one's self, inskränka sig, snålas, draga in (för sig själf) (in the use of..., på ...). ~ily, -ill, ad. knapt, otillräckligt, sparsamt, tarfligt, torftigt. -

vineSS, -inës, s. inskränkthet, knapphet, otillräcklighet; sällsynthet, brist, ringa tillgång (of på); karghet, snålhet. -1, (1.) vn. † vara

otillräcklig; va. † se scant. scantle, skant'1, (2.) va. sönderstycka i små bitar, skära ut (t. ex. timmer) till arbetsstycken; S. tckn. skifferläggares mått hvarefter skifferplattorna tillsküras. ~t †, -et, S. litet

stycke ei. profbit. SCantling, -ing, (1.) s. se † föreg.; ett mindre tiiiyxadt timmer; tvärdimensioner, -mått för timmer (i afs. på bredd och tjocklek); mur. huggen stens dimensioner; timmerm.modell, mall; skiss, croquis; »rit», rits (på arbetsstycket uppdragna konturer); ställning för fat i en källare, scantling skant'ling, (2.) a. se scanty. scantly >j<, -il. ad. se scantily, scantness, -nes, se scantiness, scanty, -ti, a. knapp, otillräcklig; trång, inskränkt; sparsam, sällsynt; karg; snål (of på) †; tarflig, fattig, torftig (of, på), scape †, skåp, 1. s. O. v. se escape ; s. se äfv. escapade, bild. "w-gallows, s. P galgfågel. ~goat, s. eg. bibi. syndabock. ~grace, s.

eg. förtappad varelse, ofta F mildare vildhjärna, lättsinnig odåga, stor slarfver, »dansmästare», en som det ej vill bli »folk» af. ~-wheel, s. urm. steghjul. scape, skåp, 2. s. bot. stängel; byg. kolonnskaft; se vid. apophyge. ~leSS, -lës, a. utan stängel, scapement, ska'pment, s. urm. f. escapement. scapiform, ska'piform, a. bot. stängellik. scapolite, skap'olit, s. min. skapolit. scapple, skåp'1, va. afkila (med hammare etc.

groft afjämna) huggen sten.

scapula, lat., skap'ula, S. (pl. -løe, -lè) anat. skulderblad. -lur, a. skulderblads- ; s. zool. öfre vingpenna; kir. axelband, -bindel; kat. kyrk. skapularium (ett slags mässhake). 'vTy, -låri, S. se Töreg. S.

SCar, skar, 1. s. zool. se parrot-ßsh. SCar, skar, 2. s. ärr, skråma; bot. (frö-)ärr; märke efter affallet blad; kält ställe på en

biirgssluttning (stalp) el. en älfbrink (»nipa» prov.) o. d. (äfv. scaur); va. märka med ärr; vn. ärra sig, bilda ärr; a wound over, ett sår gror igen (och lemnar ett ärr efter sig).

SCarab, skar'ab, ~ee, -è', s. zool. tordyfvel, scarabé (Scarabæus).

SCaramOUCh, skar'amautj, s. skräflande pultron (efter it.: scaramuccio, en dylik figur i den gamla ital. komedien).

Scarborough, skå'rbur6, s. pr. engelsk stad; ~ learning F, varning som kommer efteråt.

Scarce, skärs, a. knapp, otillräcklig; sällsynt, »rar»; ad. se ^ly; money is det är ondt om pengar; a ivork now very ett arbete (bok) som är ganska rart (svårt att träffa på) nu för tiden; ... are (were) det är (var) ondt om ...; to make one's self si. laga sig af, »afdunsta», »försvinna»; »smita», smyga sig bort, schappa, »göra sig osynlig»; make yourself »försvinn», »ryk», laga dig i väg! ojy, -li, ad. knapt; ~ any, knapt någon (-gra), nästan ingen (-ga),högst få; ~ ever, knapt någonsin, högst sällan, nästan aldrig. ~ment, -ment, s. byg. afsats på en mur (vägg). ~ness, -nës, se föij. scarcity, -siti, s. knapphet, brist, ringa tillgång (of, af, på), sällsynthet; ~ root, root of bot. en art beta, se mangel -wurzel.

scard, skard, 5. prov. se shard.

SCare, skàr, va. skrämma; vn. blifva skrämd; s. F skrämsel, skräck; panik ssu-sk. baud.; ~ away, skrämma bort; ~ up, si. snoka upp; he didn't ~ easily, han var ej lättskrämd. ~-babe †, ~-bug†, se bugbear. ~CrOW, s. fågelskrämma äfv. bild. (: ngn som ser »vådlig» ut); »buse», tom skräckbild; skrämskott; tom skrämsel; prov. dets. som black tern. ~fire, s. brandsignal †; eldsvåda som orsakar stor skrämsel.

SCarf, skärf, 1. s. zool. prov. skärf, se cormo-rant.

scarf, skärf. 2. s. (pl. äfv. SCarveS, skårvz)

skärp, bindel, band som prydnad (buren öfver axeln, omkring halsen el. armen etc.); äfv. (band af) sorgflor om armen el. öfver axeln; halsduk ; långsjal; va. påtaga ss. ett skärp; löst kasta öfver sig.

scarf, skärf, 3. 5. timm, etc. skärf, hopfogning af 2 stycken med ändarna mot hvarann medels utsprång o. motsvarande urtag : lask(ning äfv. om plåtar o. d.); om järn (plåt) etc. aftunnad ända (kant) i och för hopvällning; va. (jfr 5.) skarfva, laska; laxa; med. af tunna järnstycken i och för hopvällning; ~ and key, nottapp med kil. <%/-joint, s. lask(fog),

laxning. ~ed, -t, pp.; a. laskad. ~ing,

-ing, prt.; S. lasklling (handlingen;- äfv. se scarf, s. o. joint). scarfskitl, ska'rfskin, s. anat. öfverhud (epidermis).

scarification, skarifika'sjun, 5. kir. in skärning ^ (ristning) i huden, is. koppning. scarificator, -'--kàtur, 5. kir. lancett O. d.

instrument hvarmed ristning göres; särsk. koppjärn. scarifier, -'-fiur, s. en som

koppar m. ni.; kil-, se föreg.; åkerbr. skarifika-tor (redskap på hjul med knifvar som upprista jorden). scarify, -'-fi, va. kir. göra inskärningar i huden; lvOppa; åkerbr. Upprista, jfr föreg.; bild. sönderslita, pina. plåga.

scariose, skà'riös, scarious, -rius, bot.

torr, tunn och seg, hinnartad om bladbildningar.

Scarlatina, lat-, skårlåtè'nå, s. med. skarlakansfeber. scarlatinous, -lat'mus. a. skarlakansröd; mod. hörande till skarlakansfeber, skarlakansfeberartad. scarless, ska'rles, a. utan ärr. scarlet, skå' 1'let, S. skarlakan (rödt tyg el. kläder); skarlakansrödt: a. skarlakansröd, högröd; skarlakans-; va. >j< göra skarlakansröd; to blush (ei. grow) 'v, blifva (blossande) röd i ansigtet, rodna starkt; ~ days, solennitetsdagar vid universitetet, ^-bean, S. bot. ett slags (»turkisk») böna med högröda blommor (en prydnadsväxt: Phaseollis multi-florus). ^-berries, se motsv. under hermes. ~-fever, s. skarlakansfeber; si. »militärfeber» hos unga damer. ~-fish, S. se tele-

scope-carp. (S)~-Lady, se Woman. ~ -maple, s. bot. röd lönn (Acer rubrum). 'v-Oak, s. bot. kermesek (Quercus cocci-

nea). o-i-runner, se f\j-bean. (S)~-Woman,

s. bibi. den babyloniska skökan (kyrk. si. jfr Lady of Rome)-, äfv. »det moderna Babylon» (London). SCarp, skarp, 1. s. her. (fältherres) axelskärp (snedt band [i en vapensköld | i sauima ställning som bend sinister). SCarp, skarp, 2. s. fort. eskarp, grafvens inner-brant: allm. byg. stark sluttning (dosse-ring), brant; va. afskära (göra) brant, skära ned (gräfva) nästan lodrätt en dikeskant etc. ~ed, -t, pp.; a. med brant anlag, brant.

SCarper, ska'rpur, vn. si. »schappa», rymma. SCarred, skard, imp. o. pp. af scar; a. ärrig. SCarry, ska'ri, a. ärrig; ärr-; prov. full af stalp (kala klippor etc. jfr scar, 2.). scart, skårt, (1.) va. Skoti. skrapa, krafsa; klottra; s. skrapa (lindrigt sår); klen, mager stackare; (2.) se scarf\ 1. SCary, ska'ri, l.a. Am. P»haj», plötsligt skrämd; skrämmande.

SCary, ska'ri, 2. s. prov. mager jord med tunn grässvål.

SCat, skat, 1. interj. schas till kattor; scht! tyst! 4

SCat, skat, 2. S. prov. hastigt öfvergående regnby, skur.

SCat‡, skat, 3. s. se sea th.

scatch, skåtsj, S. kappbett (ett ovalt munlag på betsel, äfv. ~-ITlOUth).

scatches, skat'jez, s. pl. ett slags styltor.

SCate, se skate.

SCath †, skåth, ~e, skàdh, s. skada; va. skada, förstöra; bild. plåga. ~ful †, -ful, a. skadlig. ~leSS >js, -lès. a. oskadd.

Scatter, skat'ur, va. sprida, utströ, strö omkring; kasta omkring; förströ, förskingra, spränga; förvirra; bild. tillintetgöra, gäcka planer, förhoppningar; Vh. vara kringspridd; sprida sig, förskingras; bärg. se spit; ~ money, »kasta» bort pengar; ~ to the loinds, kasta omkring (förströ) för alla vindar, åt alla himmelens hörn; förslösa, jfr föreg. ~-brain(s), 5. tanklös människa, ^-brained, a. tanklös. ^gOOd s. slösare. ~ed, -d, pp. a. (tunt) kringströdd; strödd, spridd, tunnsådd; tunt beströdd; förströdd, förvirrad; bot. strödd, stäld (vidfäst) utan viss ordning om blad o. d.; ~ light, optik, diffust (oregelbundet, mångfaldigt reflekteradt) ljus. ^IHQ, -mg, prt.; a. splittrad om röster; S. kring-spriclning; oftast i pl. ngt som är lcring-strödt ei. spridt; bärg. se spitting; ~ gear, art. spridningsapparat på kulspruta. ~ingly, -tngli, ad. kringspridt här och där.

SCaup, skåp, 1. s. (lager af) krossade musslor; Skoti. se scalp.

scaup, skåp, 2. 5. zool. hvitbuk (en art dykand: Fuligula marila, äfv. ~-duCk).

scauper, ska'pur, S. tekn. gejselsnitt (ett gra-

veringsverktvg).

SCaur, skar, s. stalp, klippa (jfr scar).

scavage, skåv'ådj, s. jur. förr accis erlagd af utländska resande köpmän.

SCavenge >f(, skav'endj, va. rengöra, hålla gata ren. -ur, s. gatsopare, sopåkare; renhållningshjon; va. hålla (gård o. gata) ren, sopa gator o. torg; cart, sopåkare-kärra; (S)^'s Daughter (förvr. af Skeving-ton's Daughter), ett tortyrinstru-

ment. ~r-bird, s. zool. adjutantfågel (indisk storkart: Leoptilis argala). scavenging, -ing, prt.; s.; ^ department, renhållningsverket.

scena, lat., it., sè'nå, sà'nå, (sja'na) s. scen

(del af en opera); mus. dramatiskt Solo. 'vTIO,

it., -na'rio, s. konst, scenutkast, -uppränning. ~ry †, se'nuri, s. se scenery o.

föreg. S.

SCene, sen, s. scen i alia sv. ordets bet.; skådeplats ; uppträde (del af ett teaterstycke; äfv. i.iid. jfr ex.); skådespel, syn; utsigt, sceneri; is. pl. kuliss(er); ~ of action, bild. allra, skådeplatsen för ngt; mil. slagfält; >n, of war, krigsskådeplats; the ~ closes, teat, ridån faller; the ~ lies (ei. is laid) at ..., teat, scenen är ..., händelsen tilldrager sig i ...; there ivas a det blef en scen, det kom till ett uppträde, äfv. »tablå»! ive shall have a ~ of it, det blifver »spektakel» af; ... came in and made a ~ of it, ... kom in och stälde till en scen (uppträde, »väsen»); to lay the ~ at (ei. in), förlägga handlingen (äfv. bild. om berättare) till ...; to shift the göra scenförändring; behind the bakom kulisserna bild. ss. i sv.; to disappear from the r^, försvinna från skådeplatsen äfv. aiim. bild. : ej mer höras af; change of bild. ombyte af omgifning; to appear on the äfv. biid. uppträda (för första gången), visa sig, synas; to bring (place) on the uppsätta teaterstycke, sätta i scen. ~man, ^-shifter, s. teatermaskinist (arbetare). ~ -painter, s. dekorationsmålare. ~-paint-ing, s. dekorationsmåleri. ~ry, -uri, s. sceneri; dekorationer; ett landskaps utseende, natur i estetisk bet.; mål. parti i ett landskap; lltsigt(er).

scenic(al), se'nik(al), sen'ik(al), a. scenisk, dramatisk, teatralisk, teater-; 'v artist, äfv. dekorationsmålare; ~ drawing,åoko-rationsmåleri (-målning); se äfv. sceno-graphy; persons, »teatermänniskor»

(aktörer o. aktriser).

scenographic(al), sènogråfik, sen---(ål), a. perspektivisk. SCenography, -nog'rafi, s. perspektivmålning.

scent, sent, va. lukta, vädra (förnimma lukten ar); sätta lukt på, parfymera; vn. lukta † (of, af); följa spåret af vildt, jaga; s. lukt i dubbel bet.; väderkorn; jagt. slag, spår äfv. bild.; »schnitzel» (vid »schnitzeljagt», jfr hare -and-hound); ~ from afar, vädra på långt håll äfv. bild.; to find a jagt. få upp; to get ~ of få väderkorn af (på); biid. få nys om; to get the jagt. få slag, få upp om hund; a dog of nice (good) en hund med fint väderkorn; to throw ... off the äfv. aiim. bild. leda på villospår; (to be, to put) upon the right (wrong) på rätt (orätt: villo)spår äfv. biid. ~-bottle, s. luktflaska; si. afträde. ~-b0X, s. luktdosa; P näsa. ~ful -ful, a. starkt luktande, doftande; begåfvad med god luktförmåga el. med godt väderkorn. ~leSS, -lès, a. luktlös : som ej sprider lukt; utan väderkorn.

SCepter, se sceptre.

SCeptiC, skep'tik, etc., se skeptic, etc.

SCeptre, sep'tur, s. spira, äfv. biid. : kunglig myndighet, makt; va.)|n förläna spira, r^d, -d, a. spirbärande, kunglig. *v|eSS, -lès, a. utan spira.

schah, se shah. schako, se shako.

Schedule, sjed'ul, sed'ul, s. sedel, »papper», dokument; lista, förteckning, register

is. ss. bihang till handlingar (t. ex. parlamentsbeslut) ;

inventarium; hand. prislista; stat vid konkurs; balans; va. upptaga på en lista, registrera; hand. upptaga på listan på sina fordringsegare (bland sina kreditorer); to file (give in) one's hand. jur. gifva upp staten.

Scheele, sjèl, s.pr. (svensk kemist); green, kem. mål. Scheeles grönt, mineralgrönt

(arseniksyrad kopparoxid).

scheik, se sheik.

Schema, gr., ske'ma, s. fii. skema. ~tisiTl)j<, -tlzm, s. skematism, säregen anordning af ngt; astrol, aspekt, ^tist, -tist, S. en som uppgör skemata (planer), jfr foij. ~tize, -tiz, vn. uppgöra skemata (skema-tisera) cl. utkast, projekt.

Scheme, skèm, s. skema; skematisk framställning; grafisk framställning; diagram särsk. astrol.; system; plan; anslag; förslag, utkast, projekt; påfund; va. uppgöra (planer, utkast till); to form (lay) a uppgöra en plan etc.; under the new efter den nya ordningen. ~ -arch, s. byg. flack stickbåge. ~r, -ur, s. en som uppgör en plan etc. (jfr föreg, s.); förslagsmakare; intrigmakare (-maker-ska). Scheming, -ing, prt.; a. som gärna uppgör projekt, full af nya påfund; spekulativ, beräknande (i klandrande mening); intrigant; s. uppgörande af planer (etc., jfr scheme); projektmakeri; intrigerande, schemingly, -ingli, ad. beräknande. SChe-mist †, -1st, se

scherbet, se sherbet.

scherif, arab., sjere'f, s. scherif, emir (muhammedansk hederstitel gifven åt Muhammeds efterkommande, samt åt höfdingarne öfver Mekka o. Mediua).

Schiedam, boll., skédåm', S. pr. stad i Holland; hand. bästa holländsk genever.

schiller-spar, ty., sjll'urspar, s. min. skiller-spat.

schilling, ty., sjll'ing, S. skilling (förr nordiskt

o. tyskt mynt).

schism, sizm, s. skism, (is. kyrklig) tvedrägt. ~-shop, s. si. dissenter-kyrka. atic, -at'ik, a. skismatisk; s. skismatiker, separatist, ^atical. -åt'!kål, a. se föreg. a. ^aticalness, -åtfikalnës, s. skis-

matiskhet. ~atize, -åtiz, vn. väcka split, anstifta (kyrklig) söndring; affalla från kyrkan.

SChiSt, sjist, s. min. skiffer (skiffrig bärgart). ~ic, -ik, -OSe, -os, ^OUS, -Äs, a. skiffer-

artad om gneiss etc., skiffer-.

schlich, ty., sjllk, S. se slick.

schliver, sjiiv'ur, 5. ett slags dolkknif. schnap(p)s, ty., sjnåps, 1. s. »snaps», sup (eg. af holländsk gene ver).

SChnappS >|<, ty., sjnåps, 2. s. pl. snapphanar.

scholar, sk6i'&r, s. lärjunge, elev i en skola : skolgosse ei. skolflicka; en som har studerat, vetenskapligt bildad man, en person med omfattande bildning, lärd: rør-akti. pedant, skolfux; univ. (undergraduate, som är) stipendiat vid ett college; classical en som fått en klassisk bildning (som studerat de döda språken); klassisk filolog; skol. »latinare» (lärjunge pä klassiska linien); a mean en halflärd; a good French en som är hemma i franskan (»styf fransman») ; to be a poor French vara klen i franskan; as a ~ she excelled most of her sex, i lärdom öfverträffade hon de flesta af sitt kön; to be a vara lärd etc., jfr ofvan; F bland folket kunna läsa Och skrifva; he is no han har just ingen (skol)bildning; to be bred a hafva fått en lärd uppfostran; hafva studerat; ^s mate, schacksp. skolmatt. ~like, a. se foij. a. ~ly, -li, a. som anstår en skolgosse, skolgossaktig; som anstår en lärd; lärd, vetenskaplig(t) grundlig (essay etc.); ad. † såsom det egnar en lärd. ^ship, -sjip, s. lärdom; lärd undervisning)^; univ. stipendium (en scholars underliåll ; på 2—7 år).

scholastic, skolåsflk, a. (äfv. ^al) skol-; skolastisk; formalistisk, pedantisk, hår-klyfvande; s. skolastiker; ~ agency, platsanskaffningsbyrå för lärare; ~ profession., lärarekallet. ~ism, -stisizm, s. skolastik; skolastiskt hårkiyfveri.

Scholia, iat., sko'lia, iat. pl. at scholium. ~St, -llåst, s. skoliast, kommentator. ~Stic, -ås'tik, a. skoliastisk; förklarande, scholium, lat., -lium, S. (pl. -lia, se ofvan; äfv. ~S -z) (rand)anmärkning. not; mat. skolie.

School, skol, 1. s. stim (jfr shoal); si. sällskap, trupp, hop, skara; vn. skocka sig i stim, stimma om fisk; aiim. troppa.

School, skol, 2. 5. skola i alla bet. äfv. en filosofs etc.; (skol)nndervisning, -lektion(er); univ. förr fakultet; univ. examenslokal; pl. univ. examen (jfr pass-examination o. poll)', aiim. bild. system, metod, tänkesätt; va. »skola», undervisa, uppfostra^

inöfva, dressera; hålla i tukt, »h.ålla

efter», (be)tvinga (äfv. one's self, sig; to, till att); taga i upptuktelse, läxa upp; a. i sms. skol-; ~ for girls (girls1 flickskola; (a man of) the old »gamla skolan»; to keep hålla skola (förestå ei. undervisa i en skola); to keep a äfv. underhålla, bekosta en skola; to leave <\>, sluta skolan; to miss komma för sent till skolan; to teach äfv. hålla lektion, »läsa» om lärare; after efter skoltiden; efter skoltimmarna; at i skola(n); we were boys (girls) at ~ together, vi voro skolkamrater; life at skollif(vet); ngns skoltid; (an edition of) ... for (the use of) för skolor, till skolbruk; to sit for the univ. taga (vara uppe i) examen (for the poll, ju-d. o.); to take (a boy) from taga (en gosse) ur skolan ; (äfv. ... fresh [ei. just] from ~) mottaga (en gosse) som nyss lemnat skolan; to go into the univ. gå upp i examen; to go to gå till skolan ; gå i skola(n); to put (send) to (el. to place at) sätta i skola. ~-board, s. skolråd; ~ visitor, skolinspektör (-in-spektris). ~-bOOk, s. skolbok. ~-boy, s. skolgosse; a. skolpojks-. abutter, s. si. >smörj». ^-committee, s. skoldirektion.

~-dame, S. (is. gammaldags, jfr »skolmor», »-moster», »läsmor») skollärarinna (-före-stånderska). ~-day, s. läsdag i en skola; oftast i pl. skoltid, skolår. district, s-. skoldistrikt. ~-divine, s. skolastisk teolog. ^-divinity, s. skolastisk teologi. ~ •fee, 5. skolafgift. ~(-)fellow, s. skolkamrat. ~-giii, s. skolflicka. ~-hour, s. lärostund, skollektion(stimme), pl. jfr rKj-day, pl. ~(-)h0USe, s. skolhus; skolmästar(innas)boställe. ^-inspector, s. statens skolinspektör. learning, s. skolbildning. ~-ma'am, s. Am. skolmor (: lärarinna), ^-maid)j<, se <^-girl. ^man, s. (oftast i pl.: rvmen) skolastiker, hufvudman för en skolastisk-filosofisk skola; en skol-lärd. ~master, s. skolmästare; skolföreståndare; bild. tuktomästare; sport, si. väl inriden häst använd att lära en annan att hoppa (i steeple-chase)-, the ~ is abroad, ordspr. upplysningen stiger (bildningen gör framsteg ei. bryter sig väg); a question beyond a ngt som kräfver mer än vanligt förstånd ei. vetande. mate, se ^-felloio. ^-mistress, s. skollärarinna; skolföreståndarinna. ~-rOOm, s. skolrum, lärorum. ~-Ship, s. skol-(öfnings)fartyg. ~-Staff, s. lärarekår, -kollegium (to be on the jfr under staff). ~-taught, a. skollärd, som fått skolbildning; som läa-es i skolor(na). ~-teacher,

s. skollärare (-lärarinna), ^-teaching, s. skolundervisning, lärarekall. ~-time, s. läsetiden i en skola, lärotimmar. ~ing,-ing, prt.; s. (skol-)undervisning, -uppfostran; skolgång; dressering; inridning; skolafgift; upptuktelse, tillrättavisning, »uppsträckning», »läxa»; to give somebody a {good) äfv. taga ngn i (strängt) förhör, »läsa lagen» för ngn. schooner, sko'nur, s. sjö. skonare, skonert.

schori, sjovl, s. min. skörl, svart turmalin, ^aceous, -a'sjus, a. skörlartad. ~ite,

-lt, S. min. ett slags topas. ~0US, "US, -?, o. innehållande skörl, skörl-; jfr äfv.

föreg. a.

schottische, schottlsh, sjotisj'.s.schottisch

(ett slags polka).

schuyt, lion., skit, skot, s. holländsk sköjt

(fartyg).

schwanpan, sjwån'pån, s. kinesiskt räkne-bräde.

schwassle-box, sjwos'lboks, s. Si. marionettteater på gatan (skåpet för Puncll-and-Judy).

Sciagraph, si'agraf, s. genomskärning (ritning) at en byggnad. ~ical, -'ikål, a. jfr följ. -ag'rafi, 5. konsten att teckna

skuggor; siluettritningskonst; byg. se föreg. S.

sciatic, siat'lk, a. anat-, med. höft-; S. (äfv. ~a, lat., -å) med. höftvärk. ~al, -ål, se föreg. (1.

Science, si'ens, s. is. exakt vetenskap (särsk. naturvetenskap, fysik); vetenskaplighet; vetenskapligt system, teori; vetande, insigt ^; konst; si. (afr. the noble se pugilism; the seven liberal ~s, förr de sju fria konsterna; it became a ~ to walk without tumbling, det blef en riktig konst att ...; a man of en vetenskapsman. Scienter, lat., -ent'ur, ad. med fullt medvetande, med vett och vilja.

Scientific, sientlf'ik, a. vetenskaplig i alia bet., vetenskapligt bildad, egnande sig åt vetenskapen; vetenskaps-(man)-, bygd på vetenskapliga grunder; konstmässig, efter alla konstens (skolans) regler, regelrätt, korrekt, ^al >j<, -al, a. dets.

scientism, si'entizm, s. (nyare) vetenskaplighet. scientist,-tist, s. (nyare) (is. natur-) vetenskapsman.

scilicet, lat., siriset, (lat. konj., oftast i eng. förk. till: sc. ei. scil.) nämligen.

SCillitine, sil'Itm, S. kem. farm. Scillitin (bitter-ämne ur Scilla, jfr Squill).

scimitar, scimiter, sim'itur, se cimeter.

SCink, smgk, s. zool. se skink; † cl. prov.förtidigt född kalf.

Scintilla, lat,, sintil'a, S. (lat. gnista); not a icke ett grand. ~nt, -lånt, a. gni-

strande, kastande gnistor; tindrande, rvte, -låt, vn. kasta gnistor; gnistra; tindra. ^tion, -la'sjun, s. kringkastande af gnistor; gnistrande; tindrande; pl. gnistor, biid. »fyrverkeri», sciography, siog'rafi, se sciagraphy. sciolism, si'6lizm, s. ytlig kunskap, half-bildning.

sciolist, si'6list, S. en halflärd (som vill gälla föl-lärd); klåpare (in, i). ~ic, -'ik, a. halflärd, ytlig.

Sciontachy, siom'aki, s. (eg. kamp med skuggor) spegelfäkteri. SCiomanCy, -'-månsi, s. spådom af skuggor. SCion, si'un, s. bot. skott, is. ympqvist; biid. »telning» (afkomling, ättelägg, t. ex. of a royal stock : ... stam), scioptic (el. -trie), siop't(r)ik, a. optik, tillhörande en camera obscura; ~ ball, rörlig genomborrad kula med en lins hvarmed bilder framställas i ett mörkt rum. ~0n, -On, s. ett slags laterna magica. ~S, -s, s. pl. konsten att i ett mörkt rum framställa

färgade bilder af utanför befintliga föremål.

sciotheric, siother'ik, a. fys. solvisar-, scire-facias, lat., sirefa'sjias, s. jur.; writ of befallning till sheriff att låta en svarande veta, att han bör inställa sig för

att förklara sig i en sak hvari utslag blifvit fäldt men domen ej i föreskrifveu tid gått i verkställighet.

SCirOC †, si'rok, ~C0 †, itah, sirok'6, se sirocco.

scirrhosity, skiroslti, 5. med. förhårdning af en körtel, scirrhous, -'us, a. med. förhårdnad, kräftartad, jfr följ. SCirrhllS, lat., -'us, s. med. körtelförhårdning; kräfta, scissars, sis'urz, se scissors. scissel (ei. -sil), sis'el (-il), s. bleckspink,

-spån, -affall vid klippning af metallplåtar; me-tallbleck hvarur myntplattor (runda ämnen) blifvit utstampade. SCiSSion, sisj'un, s. sönderskärning, klyfning med hvasst verktyg, klippning.

scissor % siz'ur, va. klippa. ~-bill, s. zool. saxnäbb, sjökråka (amerikansk sjöfågel,Rhyn-chops nigra). ~-bird,se~-tøz7. ~-Casé,s. saxfodral ei. -etui. ~-grinder, s. skärsli-pare. ~-tail, s. zool. saxstjärt (amerikansk flugsnappare MilvuluS forficatus). ~-t00th, S. skärtand. ~s, -z, S. pl. (vanlig mindre, fruntimmers- etc.) sax (jfr shears); a pair of en sax; ~ and paste, og. urklipp och uppklistrande af tidningsnotiser; hafsig o. urskilningslös kompilation; plagiat, scissure, sizj'ur, s. snitt, klipp; springa,

spricka; klyfta äfv. >j< biid. SCiurine, sl'urin (-'lin), a. ekorrartad; s. zool. gnagare af ekorrfamiljen.

Sclav, sklav, Sclave, sklåv. sklåv, se Slave o. följ. s.

Sclavonian, sklåvo'niån, a. (äfv. Sclavonic,

-vén'ik) o. 5. se Slavonian.

SClerO-, gr., skle'ro, grek. prefix i vetensk. benämn, torr, hård. ~derm, -dërm, s. zool. fisk (familj) med parisarlik beklädnad. ~gen, -djën, s. bot. kem. se lignine. ~tic, -rot'ik, a, naturv. hård; s. anat. hornhinna (äfv. ~ membrane, ~ coat, ^ tunic)', med. medel som verkar torkande och förhårdnande. tvllS, -rus, a. hård, ben artad.

scoat, skot, va. lägga ngt under ett hjul för att stoppa det.

scobiform, skob'iform, a. lik (såg)spån,

jfr följ.

scobs, skobz, s. pl. (äfv. ss. sing.) (såg-, borr-, rasp-, fil)spån; slagg, kräts; alkali, pottaska.

SCOff, skof, s. hån, gäckeri; vn. drifva gäck (at, med : håna, smäda, bespotta); va. }jC bespotta. ~er, -ur, s. bespottare. ~ery, -uri, s. gäckeri. ^ing, -mg, jjrt.; s. hån, bespottande, gäckeri. singly, -ingli, ad. hånande, med spott ei. hån.

scoke, skèk, 5. bot. se pohe(weed).

SCOld, sköld, vn. »skälla», gräla, träta, vara ovettig (at, på; about, för, med anledning af), »brumma»; va. häftigt banna, gräla på, läxa upp; s. en som b ann ar ei. grälar på ngn; grälaktig (person is.) kvinna, argbigga (»Xantippa»); äfv. se ~ing; to be (ei. get) <^ed, få ovett (häftiga bannor). ~er, -ur, s. en som bannar, träter ei. »skäller». ~ing,-ing, prt.; a. ovettig,grälaktig, trätlysten (is. om kvinnor); S. OVett, häftiga bannor, ^ing-bridle, s. förr ett straffredskap för trätolystna kvinnor. ~ingly, -ingli, ad. med bannor, ovet-

Scollop, skol'op, se scallop.

scolopendra,

lat., gr., sk6lopën'drå, s. zool. skolopender, mångfoting (insekt), scomberoid, skom'burojd, a. makrill-; makrillartad; s. zool. fisk af makrill-familjen.

scomfish, skom'fisj, va. Skoti. kväfva; vn. kväfvas.

Sconce, skons, s. eg. skans, fäste †; skydd, skjul, skärm †; hjälm †; F skalle, hufvud, äfv. bild. : förstånd; skydd för ett ljus : lykta, lanterna (fästad i en vägg), lam-pett; lös ljuspipa; koppskatt †; böter † numera blott univ.; väggfast hylla el. bänk; byg. pendentiv; byg. se vid. sconcheon; va. instänga, gömma †; numera blott Oxford univ. bötfälla; vn. † söka skydd bakom ngt, gömma sig. sconcheon, skon'

sjun, s. byg. hörnsten som

bildar vrä vid dörr el. fensteröppning.

SCOnd, skèndj vn. P för abscond (t. ex. ~ to America).

scone, skon, s. (eg. pr.) skoti. liten rostad hvete- ei. kornkaka.

SCOOp, skop, s. skopa af alla slag; öskar; (ku-pig) skofvel; enklare vattenuppfordrings-maskin; tekn. borr för brunnsborrning; tekn. rym järn, upprymmare; bryg. mäskroder; kir. ett instrument för att utdraga främmande kroppar; urhålkning, fördjupning †; börs. si. konstladt prisfall åtföljdt af prisstegring; Va. ÖSa, tömma (äfv. skyfila torra varor) med skopa o. d.; Urhålka; utgväfva (äfv. med out); ~ dry, länsn, tömma. ~-net, s. not för flodfiske som drages efter botten. ~ -wheel, 5. hjul med skopor för vattenuppfordring. ~er, -ur, s. en som öser etc.; zool. se avocet.

SCOOt, skot, vn. Am. si. »skutta» i väg, springa, »kila».

SCOpe, skop, s. mål (i eg. bet. †); syfte; utrymme, plats, utsträckning, fält; spelrum, »fritt fält»; frihet att göra ngt (ofta ample, free ei .full for, för, till); ty-gellöshetf; sjö. m bugt (of a cable), utstucken ei. uttirad del af tåg, jfr riding-^: ^ of vieio, opt. synkrets; his whole ^ of ideas tvås very limited, hans horisont (idékrets) var ganska inskränkt.

scopiform, sko'piform, a. vetensk. kvastfor mig.

scorbutic, skorbu'tik, a. (äfv. ~al) med. skör-bjuggsartad, skörbjuggs-; angripen af skörbjugg (äfv. f^ally affected); s. skör-bjuggspatient. scorbutus, lat., -tus, s. med. skörbjugg.

SGOrce †, se scorse.

Scorch, skortj, va. sveda; (för)bränna (På ytan); aiim. bränna †; bild. pina; vn. blifva svedd, afsvedd, förbränd ei. förtorkad

(t. ex. om marken). ~Mg, -mg, prt.; S. SVed-ning; ~ fennel, bot. slägtet Thapsia. ingly, -ingli, ad. så att ngt svedes.

SCOre, skor, s. skåra, särsk. ss. märke, streck för att markera (på karfstock o. d.); post i en räkning; tjog; Uppnådd poängsumma (hvad ngn spelande »står på»); räkning; »konto», skuld; bild. »räkning», anledning, grund; tvärstreck å en bokstaf; mus. partitur; förr vid bågskjutning tjugu yards ; gruf. mått om tjugu tubs; va. skåra, göra skåror i; märka timmer etc.; beteckna med skåror, markera med streck; märka på karfstock, sätta upp på räkning; i spel o. d. »stryka», markera så o. så många streck (äfv. föl' ngn); räkna så o. så många uppnådda poäng; (be)räkna, notera i räkenskaper i allmht; tillräkna; mus. sätta på noter (i partitur); vn. markera; »föra protokollet» i spel o. d.; long lång

6: note, è: do, 6: nor, Å: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.second

F Talspråk. 1224 P Lågt språk.

seoretary

skuldförteckning, dryg räkning; three ~ and ten, bibi. sjuttio; four ~ (jfr föreg.), åttio; a half ~ times, ett halftjog gånger; of tjogtals; to clear with, göra upp (räkningen, mellanhafvande) med äfv. aiim. biid.,- to quit göra upp (mellanhavande ei.) räkningen, betala alt man är skyldig; to run ity a si. taga på »krita», »krita ner sig» (sätta sig i skuld); to wipe off old stryka ut (göra upp) gamla skulder (äfr. : »betala ngn för gammal ost»); at F »efter noter», dugtigt; to go off at börja (gåendet) från skåran; i aiim. börja (från början), »hugga i»; by tjog vis, tjogtals; in i partitur; (up]on that af den anledningen; on the ~ of, för ... skull, med hänsyn till, af den anledningen, i ...s namn; (to begin the world again) upon a neio ... på ny räkning; on a new arv. af en ny anledning; to put something down to one's skrifva ngt på ngns räkning, biid. gifva ngn skulden för ngt; ~ one to the good, få räkna ett i pius, stå på ett; he ~ed me ten, han satte upp tio (poäng) för mig; ~ out, beteckna med en skåra, markera; utplåna; ~ under, stryka under ngt skrifvet; ~ up, uppskrifva (på räkning, jfr ofvan va.). ~r, -ur, s. markör; märkverktyg för timmer; snick.se SCOr-ing-point.

SCO rf, skorf, va. P glufsa (sluka) i sig.

SCOria, lat., sk^'ria, s. (pl. -riæ, -riè) slagg; pl. äfv. vulkanisk slagg, lava. ~C, -riak, ^CeOUS, -ria'sjus, a. af slagg, slagg-; slaggartad, lik slagg ei. lava. scorification, skorifika'sjun, s. förslaggning. scoriform, -'-fèrm, a. is. geol. lik slagg (ei. lava), slaggartad. SCOrify, -fi, va. förslagga; vn. förslaggas.

scoring, skè'ring, prt. af score; s. skårande, anbringande (skärande) af skåror; märkande; markering vid spel o. d., »protokoll»; gjut. styckes sprickande tin följd af sammandraguing. ~-b00k, 8. markeringsbok i kricket. <"v-machine, s. maskin för att utskära skåror (rännor). ~-point, s. snick. förskärartand. ~-table, 8. markerings-

tafla vid letar.

SCOrn, skorn. s. hån, (kallt) förakt (of, för); föremål för förakt; va. förakta; håna; försmå (to, att); vn. † med at, se föreg, va.; to think <*sj † el. poet., försmå (to, att); to laugh to hånskratta åt, utskratta, håna, förlöjliga; to put to bringa på skam, Skämma Ut äfv. bild. (gnm jämförelse : ställa i skuggan). ~er, -ur, s. föraktare; bespottare siirsk. af det heliga. ~flll, "ful, Cl. full af förakt (of, för : föraktande); för-

aktfull, hånfull, spotsk om skratt etc. 'vi-

fulness, -fålnès, s. hånande öfvermod, spotskhet. oJng, -ing, prt.; s. förakt; bibi. bespottelse.

SCOrp, skérp, va. tekn. bearbeta med

~èr, -Är, S. Skölp (ett träsnidarjärn för ur-hålkning).

Scorpion, sk&'rpiun, s. zool. astron, skorpion,

äfv. bibi. (: ett slags gissel); antik. mil. en kastmaskin; bot. en ginst art (Genista Scor-pius, afv. ~'S thorn); zool. se vid. sea-~. ~-fly, s. zool. skorpionfluga, hornslända (Panorpa). ~-graSS, s. bot. ögonblomma (Myosotisarter). ~-Senna, s. bot. kronärt, ärtbuske (Coronilla emerus). ~*S-tail, s. bot. Scorpiurus. ~-W0rt, s. bot. Ornitho-pus scorpioides; se vid. <^-grass. scorse †, skèrs, vn. byta, köpslå; va. (ut-)

byta; jaga; s. byte. scortatory, sk6'rtaturl, a. sköko-, otuktig. Scot, skét, s. skotte, "wland, s. pr. Skottland; ~ Yard, metropolitan-po]isens huf-vudkontor (»poliskammaren») i Londou.

SCOt, skot, 1. va. se scotch, 2.

SCOt, sk6t, 2. s. skatt, skatteandel; andel i betalning; bötessumma, plikt; and lot, jur. kontribution, (hvars och ens andel i) (kommunal)skatt. ~-free, a. skattefri; fri(tagen) från betalning; ostraffad, oskadd; to escape (pass)

»gåskottfri».

Scotch, skotj, a. skotsk; 8. skotska språket; the 8kottarne; ^ asphodel, bot. björnbrodd (Tofieldia borealis); ** barley, se pearl-barley; ~ bonnets, (s. pl.) bot, en art skifsvamp (Agaricus Oreades); afv. Capsicum tetragonum; ~ coffee, sjö. si.

med rostade skeppsskorpor kokt o. därför (kaffeartadt)

branfärgadt vatten; ^ fiddle, P skabb (-klåda); <v/ fir, ^ pine, bot. tall (Pinus sylvestris); ~ fog. ^ mist F, regntjocka; 'x/ greys, mil. se under grey; P löss; ~ Highlander, högland are (si. äfv. målad träbild ss. skylt för tobaksbodar); ~ pebble F, se Caim-gorm; ~ primrose, majvifva, majblomster (Primula farinosa); ~ rose, bot. smörnypon (Rosa spinosissima); ~ thistle, en tistciart (vägtistel, Carduus lanceolatus : ei. sloktistel, C. nutans; ei. Onopordum Acanthium) ss. Skottlands sinnebild. 'x/tnan,

s. skotte; pl. (~men) P ohyra, <v,woman, s. skotska.

SCOtCh, skotj, 1. va. hacka, göra skåror i, rista i, lätt såra; s. skåra, liten inskärning, hack; rispa, lätt sår; liten fåra, uppritad linie på marken. ^-Collops, s. kokk. kalops. ~-hopper, se hop-scotch.

SCOtCh, skotj, 2. va. stötta under; kila under ett hjui, stoppa, bromsa ett hjul; packa hampa; s. underläggskil, stoppkil.

SCOtChed, skètjt, pp. af föreg. I. o. 2.; ~ col-

lops, se scotch-collops. scotchie, sk6tj'i, s. skoi. si. brokigt strim-

mig marmorkula, jfr alley, 2. scoter, skè'tår, /V)- duck, se blach-diver.

Scotia, sko'sjia, s. lat. poet. namn på Skottland (afv. förr på Irland).

SCOtia, lat., skè'tiå, s. byg. tryckt hålkel is.

på en kolonn.

Scotist, sk6'tist, s. kyrkoh. skotist (anhängare af

' Duns Scotus).

scotograph, skéfégraf, s. ett instrument hvarmed man kan skrifva i mörkret.

•SCOtOmy, skéfomi, s. med. svindel orsakande synförmågans fördunklande (skym-lande).

Scots, sk6ts, se Scotch. ~man, Be Scotchman.

Scotticism, skot'isizm, s. skotsk språkegenhet. Scotticize, -siz, va. göra skotsk.

Scottish, skètlsj, a. se Scotch, a. ~-W0rk, s. byg. resverk; ~ church, stafkyrka.

scoug, skaug, s. Skoti. skugga; skygd.

SCOUndrel, skau'ndrel, s. skurk, usling; skojare, slyngel; a. i sms. skurkaktig, gemen, nedrig. ~ism, -lzm, s. skurkaktighet.

SCOUr, skaur, va. skura, feja, rengöra; tekn. blanka, blankgöra, -skura (t. ex. plåt till hritbleck); renkoka silke, ull etc.; byka garn; vatten, byg. renspola en kanal, jfr flush; rensa (äfv. bild. of, från); med. purgera; bortrensa, aftvå; P klå upp ngn; fara öfver (ei. hit och dit på, t. ex. the sea), genomströfva (o. genomsöka) (the country); fara utefter (the coast) (is. för att rensa från fiender o. d.); vn. jfr va.; laxera häftigt; hastigt fara, löpa, flacka ei. svärma omkring; ~ with shot, mil. (med skott) sopa (ren); ~ up, (upp)skura; ~ away, ^ off, taga till flykten. ~-

W0rt, s. bot. såpnej-lika (Saponaria officinalis), ^age, -adj, s. orent (skur)vatten. ~er, -år, s. en som skurar etc.; fläckuttagaie; med. pur-germedel; en som löper, jfr scour, vn.; kringströfvare, landstrykare; röfvare; is. i London förr nattsvärmare.

SCOUrge, skerdj, s. piska, gissel äfv. bild. : plågoris, straff, hemsökelse; va. piska, gissla; bild. tukta, aga; a ~ of the human race, ett Guds gissel öfver människo-

slägtet äfv. om en människa. ~r, -år, S. en som piskar etc.; tuktomästare ; kjTkoh. flagellant. scourging, -ing, prt.; s. piskning, gissling.

SCOUring, skau'ring, prt. af scour; s. skurning; rengöring (renkokning m. m., jfr scour)', durklopp; pl. sopor. ~-ball, s. fläckkula. barrel, s; tekn. skurtunna

för smärre saker af metall, nålar o. s. v. ^-baSill,

s. vattenbyg. reservoar för vatten att vid behof renspola en kanal, sv-clout, s. skurtrasa. ~-dropS, s. pl. fläckvatten is. af

terpentin m. m. för att uttaga fettfläckar ur siden. ^

-grass, se rush. ^-machine, s. tvättmaskin, särsk. tekn. ulltvättningsmaskin; äfv. cylindervalkmaskin rør kläde. ~-mill, S. tekn. skurkvarn för nålar. ~-pOWer, S. en ströms kraft att 1'ensa (t. ex. en flodmynning). rush, s. bot. tekn. skäftgräs (Equi-setum hyemale). "w-sand, s. skursand. ~-Stick, s. skursticka för gevär. <v-st0ck, S. tekn. kam- el. Stampvalk för kläde.

scourse, se scorse.

SCOUt, skaut, 1. S. spejare (förr ärv. i förklenande bet., jfr sneak), kun skapare, is. mil. »blankare», vedett; utkik (to be on the ~))jC; univ. Oxf. uppassare, »borstis»; (i kricket) F Se fielder; vn. is. mil. kunskapa, speja; va. bespeja; utspionera; rekognoscera; genomsöka, jfr scour.

SCOUt, skaut, 2. va. (äfv. vn. med at) afvisa med förakt ei. hån ; förlöjliga.

SCOllt, skaut, 3. s. † el. prov. (jfr »skuta») hög klippa.

SCOUt†, skaut, 4. s. snabbseglande båt; se vid. schuyt.

SCOvel, skåv'1, s. ngnssopa (-viska).

SCOW, skau, s. is. Am. stor flatbottnad båt (liktare); va. frakta i en <x».

SCOWl, skaul, vn. rynka ögonbrynen; se bister, hotande ei. dyster ut (at, on, på) äfv. bild. (t. ex. om himmelen); Va. † Stöta ifrån sig med en hotande uppsyn; s. rynkad panna, dyster blick, bister uppsyn, hotande utseende äfv. bild. ~ing, -ing, prt.; a. bister, vred, vresig, hotande, singly, -ingli, ad. med en bister uppsyn.

scrabbed, skråbd, (eg. pp. af obrukl.: scrab, jfr följ. v.) a.; rv eggs, hackade hårdkokta ägg blandade med smör, salt och peppar.

SCrabble, skrab'l, vn. krafsa, klösa, skrapa

med fingrar o. d.; klottra; Engl. lok., Am. F (jfr scramble) klättra; va. nedklottra; s. klös-ning; klotter; ~ up, klättra upp (i ei. på).

scraffle, skråf'1, vn. prov., F se scramble', jfr äfv. shuffle, struggle.

SCrag, skrag, a. tunn, mager, skranglig; s. ngt tunt och magert (och »hvasst», knotigt); ngt (ngn) som är bara »ben och skinn»; bakhalsstycke (of mutton, si. äfv. : nackskarfvet; lång och mager hals); P skrangel, benrangel, mager människa; F strykbräde; si.förr stramt bakifrån uppstruket hår å, la chinoise (^-fashion); va. o. vn. P förr hänga (vara hängd). ^ -end, s. se fag-end. ~-necked, a. med lång, mager, skranglig hals. ~ged, -èd, pp. P h.ängd j a. skranglig, tunn, mager

o. knotig; skarpkantig, skroflig. ~ged-ness, -ëdnes, ^ginßSS, -mes, s. (ytterlig) magerhet, skranglighet, knotighet; ojämnhet, skroflighet. ^ging, -ing, s. P förr hängning; <v/ post, P galge. <vgy, -i,

a. sc f^ged.

Scramble, skram'bl, vn. krafla (ci. klättra) (på alla fyra); se vid. ned. ~/or; bild.hafsa; va. (ofta med tip) »rafsa ihop» (tillaga, ordna i hast, hafsigt); s. kraflande, klättrande; nappande, huggande (./or, efter), vild äflan, rusning, kamp, strid, kif (for, för att få, om); hafs; »nappa» (en lek bestående i att nian kastar ngt på marken o. låter barn nappas därom); ~ for, (eg. kraflande på alla fyra) rafsa åt sig; nappas om, kifvas om; ~ through one's work F, hafsa igenom sitt arbete; ^d eggs, se scrabbed eggs; in a rafsigt, på hafs. -ur, s. en som kraflar etc.; en som vildt aflas, som hugger för sig, som ifrigt och hänsynslöst sträfvar (after, efter).

Scrambling, skramb'lmg, prt. af föreg.; a. kraflande; nappande, kämpande; om hus etc. se rambling; i hast anordnad, hoprafsad (t. ex. letter)-, hafsig, oordentlig; s. kraflande; äflan, rusning etc., jfr sci*amble. ^-rocket, s. bot. allmän vägsenap (Sisymbrium officinale). ~ly, -li, ad. rafsigt; utan »vidare omständigheter».

scran, skrån, s. si. matlemningar; mat; out on the ~ P, på jagt efter föda. ~-bag, s. mil. F brödpåse, mattornister.

scranch, skrånsj, va. pl. Am. F krossa ngt med tänderna (så att det krasar); vn. krasa (om ljudet).

scranky, skrang'lu. a. skoti. tunn, mager.

SCrannel, skrån'el, a. skranglig; tunn, mager, smal; klen, usel, ynklig. SCranny,

-ni, a. prov. se föreg.

SCrap, skrap, s. bit, stycke, fragment, stump; se vid. f^-iron, ^-metal; papperslapp; ut-klipp, utklippt stycke ur en bok: lösryckt citat ei. sentens; liten tafla lämpad för uppklistring i en r^-book; pl. skofvor äfv. bild.; matlemningar; gräfvor; vn. P slåss, boxas; not a ~ F, »inte det bittersta»; 'v of food, matbit; ~ of song, visstump. ~*b00k, s. excerptbolc, utklippsalbum

hvari utklipta bitar ur böcker, tidningar o. d. el. små taflor (»gubbar») uppklistras. ^-forging, ~-iron, S. järnspink, -skrot som hoppuddlas o. val sas till drf tillverkadt (tekn. bärg.) stångjärn. ~-metal, S. metallskrot (gammal, sönderbruten metall af hvarjehanda art, jfr äfv. föreg.).

SCrape, skràp, va. skrapa, skafva; skrapa

pa ngt (så att ett skrapande ljud uppkommer); rifva på rifjärn; snick. sickla; gnida (ren), skura; afskrapa (äfv. ~ off)) utskrapa

(äfv. ~ OUt); skrapa ihop (t. ex. pengar, äfv. ~ together, ~ up); vn. skrapa; gnida (ön a violin, på fiol); skrapa med foten (och buga sig) (jfr leg,ex.); s. skrapning; skrapning med foten (toipig bugning); P gnidande på fiol, birfilande; bild. kinkig belägenhet, knipa, klämma; si. skrapsmör; si. smör tunt påbredt (bread and ~ acquaintance with, göra sig bekant med ..ställa sig in hos ...; ~ down, genom skrapning med fötterna nedtysta; sjö. tafsa en sladd; ~ one's feet, torka (skrapa) af (sig om) fötterna; a pretty en snygg historia, ett »skönt spektakel»; to get into a råka i obehag (ut för förargelse), »i klämma», ställa dumt till åt sig. ~ -penny †, s. F gnidare, girigbuk. ~r, -ur, s. ngn, ngt som skrapar, skafver etc.; F birfilare (en som »gnider» på fiol); bild. gnidare, girigbuk; skrapare, skaf vare (arv.:

i allmht verktyg för skrapning el. skafning : sotar-, murar- etc.) skrapa; fotskrapa; skrapjärn; gravors skafjärn. radérjärn; skaf knif; borr-' (bärg-, jord)krats; snick. sickling(sstål); äfv. kara, raka, strykträ, -skifva. ~r -brush, s. fotborste.

SCraping, skra'ping, prt. af föreg, v.; s. skrapande; skrapning (äfv. ljudet); »skrap-ut» (skrapning med foton); skafning; snick. sickling (handlingen); ngt som blifvit afskrapadt ci. hopskrapadt, is. i pl. af skrap i cg. bet., skofvor; (skrap)affali; skafspån; dåligt smör (o. d. skrapadt ur kärlet); (of the street) gatuorenlighet, -sopor; isms. skrap-, skaf-; to be bowing and »bocka och skrapa». ~-block, s. garfvares skafbock. ~-irOn, ~-knife, s. skafjärn, -knif, jfr scraper. ~-tOOl, s. gruf. krats.

SCrappy, skrap'i, a. bestående af bitar (ei. öfverblifna) stycken (jfr scrap); fragmentarisk; kommande bitvis (tidings).

scratch, skråtj, va. klösa; rifva med naglarna, uf v. klå, klia; rispa, repa, rista flere rispor i; tekn. kratsa (polera med kratsborste); rugga kläde; krafsa (t. ex. ett hål i marken, om djur); krafsa i (ci. upp); utskrapa (oft n st med OUt, jfr ned.; sport. si. äfv. utan, t. ex. a horse), »stryka»; Am. kassera; s. rispa, skråma; ritsa, repa; pannsten vid saUsjudning; dust, nappatag; boxn. si. linie tvärs öfver the ring som utmärker platsen där de stridande börja; allm. sport, utgångspunkt (el. -tid) för den som anses bäst o. ej far ngt på förhand; kortklipt t HU (liten peruk, äfv. ~-Wig))j<; pl. veter. sc cratches; a. illa, vårdslöst ei. slumpvis hopkommen, »blandad», särsk. illa hopparad (t. ex. crew : täflande båtbesättning, team,spann); ~ a person's back P, »klå», »smörja upp»

i: fate, å: far, å; fal], K: fat, å: fast, è: mete, è: met, à: her, 1: fine 1: fin, { fir,scarf-joint

‡ Mindre brukligt. 1227 † Föråldradt.

soenary

ngn; — one's head, klå sig i hufvudet; ~ away, rifva bort (t. ex. en flnne); — out, krafsa fram; klösa ut (t. ex. ögonen på ngn); utradera; is. sport. si. utstryka från en lista; utesluta, kassera; si. »smörja ihop» en skrift-, Old ($) —, djäfvulen; to give a —, klösa(s); to toe the —, boxn. si. fatta stånd, ställa upp sig till strid; to come (up) to the —, cg. se föreg.; aiim. bild. gripa sig an; ej vara rädd, ej sticka sig undan när det gäller; jfr vid. ex. under come; when it came to the —, »då det kom till kritan»; he tcon't come up to the —, si. han vill inte däran (»nappa på kroken» : fria); — fight (race etc.), boxningskamp (kapplöpning, kappsegling o. d.), hvarvid intet afseende är fästadt på de täflandes olika chancel* (olikhet i tyngd, skicklighet etc.). — -back, S. ryggskrapa (förr toalettredskap, nu en okynnets leksak). —-brush, s. tekn. krats-borste af mässingstråd. — -Cradle, se Cat's

cradle. (S)—- Land, 5. P Skottland (jfr Scotch fiddle). —-pan, s. saltsjudnings-panna. —-weed, 5. bot. se catch-weed. — -work, S. mål. Sgraffito (art freskomålning), -ed, -t, pp.; s. se föreg.; ~ ticket, valsedel på hvilken utskrapningar af kandidatnamn förekomma. —er, -ur, s. en som klöser, skrapar etc., is. krafsande (höns-) fågel; tekn. skafjärn, kratsjärn. —ing, -ing, prt.; s. krafsning, klösning, skrapning ; snick. tandning med tandhyfvel ; pl. gl*äf-

vor. rving-iron, s. skaf järn, kratsjärn. ~ingly, "ingli, ad. med krafsning, med skrapning.

scrattle, skråt'l,vw. prov.se scramble o. scuttle.

SCrawl, skrål, va. o. vn. »krafsa», klottra

(skrifva, äfv. författa vårdslöst) (till el. ihop); vn. prov. se craiol; s. klotter, kråkfötter; Am. lok. afbruten knastig trädgren, bange; Am. lok. se äfv. scroll. —er, -ftr, s. en som klottrar, gör kråkfötter; jfr äfv. scribbler. —ing, -ing. prt.; s. klotter, jfr scrawl. -i, a. si. klottrig, suddig.

SCrawny, skra'ni, se scranny.

scray, skrå, s. zool. vanlig (fisk)tärna (Sterna hirundo).

SCreak, skrek, vn. (jfr creak) knarra, gnälla om en dörr o. d.; (jfr screech) skrika; s. skrik; knarrande.

SCreaiH, skrèm, vn. skrika eg. om vissa fåglar (with, af smärta, fruktan, hejdlöst skrattande; äfv. om lokomotiv etc.); s. skrik; anskri, (klago-, ångest)rop; to give a (little) —, gifva till, utstöta ett (litet) skri. —er, -ur, s.

en som skriker; zool. namn på sydamerikanska vadare (famiijen Palamedeidæ, is. Palame-dea cornuta : horned samt Chauna

cavavia : ci-ested ~)j si. gatvisån gare ; ngt storartadt, ngt »öfverdådigt», »makalös historia», jfr whacker, —ing, -ing, prt.; a. skrikande, gäll; si. orsakande hejdlöst skratt, grufligt rolig, jfr ex.; »som gör väsen af sig» (»furore»); i allm. öfverlägsen, makalös, »öfverdådig»; s. skrikande; a — farce, ett uppsluppet lustspel, »skratt-pjes»; a — success, si. (puffstii) en utomordentlig framgång, singly, -ingli, ad. jfr föreg, särsk. si. (t. ex. — amused).

SCree, skrè, s. prov. småsten, liten rullsten; hög af nedfallna stenar, sten ras (konkret, vid foten af en klippa).

Screech, skrètj, vn. skrika (jfr scream)-, s. gält skrik af ångest, smärta ; äfv. fåglars. --owl, s. zool. skrikande (natt)uggla, särsk. tornuggla (Strix flammea). —ing, -ing, prt.; s. skrikande. —y, -i, a. skrikande, gäll.

SCreed, skred, s. (jfr shred) remsa; ref va, rispa, remna uppkommen gnm rifning; (ljudet af) rifning; Skoti. ramsa, en bit prosa el. poesi, citeradt stycke, til'ad; mur. vid rappning remsa, upphöjdt band af rappning el. list af trä som först pålägges for att tjäna som l*am för rappningen; si. literär smörja, bläcksudd, kludderi (äfv. : dåüg målning); vn. remna, rispas upp; va. rifva; Skoti. ramsa upp, rabbla upp; — of drink, Skoti. »supning», dryckesgille.

screen, skrèn, S. skärm (konkret, t, ex. art.; ei. :) eldskärm, afdelningsskärm etc.; biid. hägn, skydd; groft såll, rissel, harpa; byg. skiljegaller (jfr paraclose), afdelande skrank ei. skiljevägg; va. skydda medelst skärm; beskärma (from, från); skyla, dölja ett fel etc.; 1'issla, harpa sand, kol o. d. -man, 5. sällare särsk. gruf. —Wall, s. förmur i eg. bet. —er, -år, s. sällare, —ing, -ing, prt.; s. sållning; gruf. sållsättning. —ing-machine, s. gruf. mekanisk sållsätt-ningsapparat. — ings, -ingz, s. pl. affall vid harpning (sållning). screeve, skrev, va. † o. P skrifva tiggarbref

o. d.; rita figurer på en trottoar för att tigga. —r, -ur, s. P trottoarkonstnär.

SCrew, skro, s. skruf; sjö. propeller -propeller); äfv. se rsj-vesset; r se — -shell; F biid. girigbuk, »flåbuse», »blodsugare»; hårdt ansättande, efterhängsen människa (tiggare ei. »björn» ei. frågare ei. examinator); si. eländig hästkrake, skinkmärr; rulle ei. litet paket röktobak; si. »pressning», tryck, hård »pers», Am. univ. si. sträng examen; si. lön; P nyckel, dyrk; va. skrufva ; fästa med skruf, fast-skrufva (to, vid; on, på); tillskrufva; in-skrufva ngn i likkistan; hopvira, -rulla; pressa, klämma, spänna; tvinga; hårdt

ansätta, förtrycka, (ut)pina 5 förvrida,

vränga ansigtet; Am. univ. si. strängt examinera; vn. skrufva (jfr va.); klämma, utöfva tryck, ansätta, vara hård i fordringar etc., jfr va.; gå med skruffartyg; gå, ånga om skruffartyg; female (hollozo, interior, internal) skruf mutter; male (exterior) skruf, skrufbult; right and

left (skruf som i motsatta ändar är olika gän-

gad) vänster- och högergängad skruf; a oj loose, en skruf lös, ngt som ej är som sig bör, »ngt i olag», »ngt på tok»; to drive skrufva in skrufvar; to put on the ~(s), vara sträng, taga i med »hårdhandskarna», ny tja stränga medel (äfv. to use the särsk. ligga åt för att

få sitt igen (ut sin fordran); si. draga in på staten, blifva sparsammare (noggrannare); strained to the last spänd till det yttersta; to put (a person) under the hårdt ansätta i förhör o. d., »klämma åt», pressa, »ligga åt»; ~ down, skrufva till, skrufva fast; bild. jfr va.; ~ in, inskrufva; tvinga in; ~ off, skrufva lös, frånskrufva; ~ utskrufva; framtvinga, »klämma fram» (t. ex. svaren) (of. af ngn); (med of) äfv. afpressa ngn pengar; ^ up, skrufva till, tillsluta med skrufvar; fast tillsluta, knipa hop (t. ex. läpparna); höja medelst sk rufning; stämma stränginstrument (högre); bild. uppskl'ufva (one's courage : taga mod till sig), jfr ex. vid sticking-point; uppdrifva priset; univ. si. tillstänga, tillskrufva dörren för (stänga in) ngn; ~ up the eyes, plira med ögonen. ~-alley, s. propelleraxelgång. ~-arbour, s. skrufspindel, -stift. •auger, S. skrufborr, gängad borr. ~ -bar, 5. skruf i skrufpress. blade, s.

propellerblad, ^-bolt, s. skrufbult. ~ -bOX, s. gängad rörka (bössa o. d.); skruf-docka På en svarfstol; invändigt skruf(ef. gäng-)stål. ~-Cap, s. kapsel, hylsa ei. lock som skrufvas på; betäckning öfver ett skrufhufvud. ~-cheek, se bench-screio. ~-c!amp, s. skruftving. ~-GUShiOn, 5. skrufdyna (sydyna att fastskrufva). ~-CUt-ter, s. skrufskärare; skärtyg för skrufvar; skrufskärningsmaskin. ~-CUttilig, s. gängning, skrufskärning; i sms. skruf-skärnings-. ~-die, s. back i gängkloppa. ~-dOCk, s. skrufdocka i svarfstol, el. för fartyg.

a. i sms. som skrufvas (till) (t. ex. ~ cock, se -t'rt ive). ~-driver, 5. skrufmejsel, skrufzir. ~-gear, s. dref (kugghjul) med ändlös skruf. ~-head, s. skrufhufvud; ~ saio, skurrsåg; ~ file, skurrfil, skärfil. ~-jack, s. domkraft med skruf. ~-key, s. skruf nyck el. ~-knob, sc f^j-head. ~-line,5. skrufiinie. ^-machine,

se f^ing-machine. f-nail, s. träskruf. ~ -nut, s. skrufmutter. ~-pile, s. påle med skruf, sandpåle. ~-pine, s. bot. pandan (Pandanus, tropiskt träd), ^-plate, s. skruf (ei. gäng)skifva. ^-plough, s. snick. förställ-ningsnothyfvel. »%,-pOSt, s. sjö. akterstäf hvarigenom propelleraxel går. ~-presS, s. skrufpress. ~-propeller, s. propeller-skruf. ~-ring, s. ringskruf. ~-Shaft, s. propelleraxel. ^-shell, s. zool. skruf-snäcka (Turbo). ^-Spanner, se ^-key. ^-Steamer, s. propellerångare, stock, s. gängkloppa. ~-St0ne, s. F se en-crinite. ~-tap, s. skruftapp, gängborr hvarmed en mutter förfärdigas. ^-thread, s. skrufgång (: gängor). ~-t00l, s. svarf. skruf-stål. ^-tree, S. bot. Helicteres (tropiskt busk-slägte). valve, s. vanüg krän med skruf, ^-vessel, s. propellerfartyg. ~-vlce, s. skrufstäd; ^pinchers (s.pl.), skrufklofve. ~-well, s. propellerbrunn. ~-wire, s.

skrufträd (spiralvriden metalltråd); art. rymnål. ~-wrench, se key. ~ed, -d,pp.;

a. gängad; si. berusad. ~er, -ür, s. ngn el. ngt som skrufvar, ^ing, -ing, prt.; a. i sms. skruf-; s. skruf ning; gängning, skrufskärning, ^ing-machine, s. metaii-skrufskärningsm askin. ^ving-table, s. smed. mekanisk gängkloppa. -tool.

scribbet, skrib'et, s. målarpensel.

scribble, skrib'l, va. klottra till el. i hop, »smörja» i hop en skrift; tekn. grofkarda, »skrubbla» uii; vn. klottra; s. klotter, kråkfötter; bläcksudd, »smörja» (dålig skiirt); over, fullklottrad. -ur, s.

en som klottrar; »skribler», usel författare ; tekn. se scribbling-machine.

scribbling, skrib'ling, prt. af föreg.; s. klottrande; »hoprafsande» (dåligt författande); tekn. skrubbling, grofkardning. ~-ma-chine, s. förskrubbelmaskin. ~-paper, s. konceptpapper.

SCribe, skrib, s. skrifvare; amanuens, notarie, sekreterare; skriftställare †; bibi. skriftlärd; va. skrifva i ei. på; inrista †; tekn. tinim. snick. märka gnm att 1'itsa i, märka och till- el. hoppassa trästycken; he is no great F han är klen att skrifva

(: författa; el. : har dålig handstil). ~-awl, S. 1'itspets. -ur, S. ritsare (dets. som föreg.);

tunnbindares märk järn (äfv. scribing iron).

SCrid skrid, se shred.

scriggle, skrig'1, vn. lok. se wriggle. scrimmage, skrim'aclj, s. skärmytslingf;

si. gatu-tumult, allmänt slagsmål, krakel, gurgel; sport. si. sammanstöt i fotbåu.

SCrimp, skrimp, va. knappa in på, göra för knapp (för liten, för kort); vn.

Å: fate, å: far. å: fall. 4: fat, å: fast. è: mete. è: met. è: her. 1: fine, fin. i: fir.öörimp

% Mindre brukligt. 122& † Föråldradt.

sorupie

knussla; a. knapp; s. Am. knusslare, gni-dare. -ing, prt.; s. inknappning,

knussel. ~ness, -nes, s. knapphet. ti0H, skrim'sjun, s. prov. se pittance. -i, a. Am. F knapp, knusslig. scrims, skrimz, s. snick. tunt tyg limmadt på baksidan af panel för att förekomma sprickning. scrin, skrin, s. gruf. liten malmåder. SCringe, skrmdj, vn. lok. se cringe. SCrip, skrip, 1. s. väska, (tiggar)påse. SCrip, skrip, 2. s. (skrifven) lapp, sedel; hand. delaktighetsbevis, interimssaktie; a. i sms. interims- (t. ex. receipt: kvitto), ^-company, 5. bolag hvars aktier ej äro stälda till viss man. ~-holder, s. innehafvare af interimsaktie. Script, skript, s. sedel † (jfr föreg.); jur. originalhandling; stil)j<; boktr, skrifstil, pl. -typer kollekt, (äfv. ~-type i båda dessa bet.). ~0rium, lat., -o'rium, s. skrifrum i kloster, ^ory*, -uri, a. skrifven, skriftlig, ^ural, -urål, a. biblisk, bibeltrogen, (strängt, bokstafligt) skriftenlig; Skrift-, bibel-(sentence, text: språk), ^uralism, -ura-lizm, s. sträng bibliskhet, jfr följ. ~ural-ist, -urålist, s. en som strängt följer Skriftens bokstaf, en strängt bokstafligt bibeltrogen. ~ure, -ur, -jur. s. skrifvelse, skrift †; bibelställe; ([S]~ oftast pl.: the [Holy] [S]~S) den Heliga Skrift; (S) a. i sms. bibel-, biblisk; toe have for it that, vi hafva Skriftens intyg på att ...; a (Sexpression, ett bibliskt uttryck; ~ history, biblisk historia. (S)~ure-reader, s. bibei(före-)

läsare (inre missionens). (S)~urist, -urist, s. bibelkännare; jfr vid. ~uralist. scritcll)j(, skritj, se screech. SCrivener, skriv'nur, s. förr offentlig skrifvare, notarie, notarius publikus; penningmäklare; skriflärare. <x/s paisy, s. med. skrif vars juka.

scrobiculate, skrobik'ulat, ~d, -èd, a. bot.

smågropig, småfårad. scrophula, skrofülå, s. med. skrofler. SCrO-

phulous, -lus, a. med. skrofulos, scrog, skrog, s. lok. förkrympt buske; gren som knutit sig; kollekt, snår, ris. ~gy, -i, a. full af dvärgartade små buskar, snårig; förkrympt, knuten om växt. SCroll, skrol, s. pappers-, pergamentsrulle ; lista, rulla †; tekn. konst, slinga, snirkel, vindling, is. bandrullsformigt ornament, spi-ral(formigt)ornament, snäcklinie ss. ornament; byg. särsk. snäcka, volut (på kapitäl : Ionian släng på namnteckning; her. devis-bindel; a. i sms. (jfr ofvan o. följ. a.) rull-, snäck-; Vitruvian meanderslinga. ~

-gear, s. mek. snäckhjul, ^-head, s. sj».

spiralornament som galjon. <v,-saw, s. ett slags mekanisk löfsåg. ~-W0rk, 5. spiralornament (jfr ofvan) kollekt. ~ed, -d, a. formad såsom en rulle; försedd med snirklar ei. arabesker.

Scroop, skrop, s. skärande hvasst ljud, gnissel, knarr; vn. gnissla, knarra.

Scrotal, skro'tal. a. hörande till scrotum, pung-. Scrotocele, -tosèl, s. med. pung-bråck. SCrOtum, iat., -tum, s. med. testi-kelpung.

scrouge, skraudj, skrodj, va. prov. tränga, klämma, knipa (om); vn. P klämma in (ihop) sig i ett höru, krypa undan.

SCrOW, skro, s. se scroll †; affall från skinn

vid garfning, scroyle †, skrojl, s. usling.

SCrub, skrub, va. skrubba, skura med viska, grof borste o. d.; vn. »gno». släpa, »streta och arbeta» i fattigdom (t. ex. ~ harel for a living); s. arbetsträl (och) fattig stackare; ngns»slaf»; futtig karl, »gnidare»; någonting ynkligt ei. futtigt, »uselhet», »ynkedom»; skinkmärr; Am. kreatur af inhemsk oförädlad ras; utsliten kvast ei. skurborste; tät och låg buskskog (äfv. ~-W00d), rissnår; a. ynklig, tarflig, futtig, usel; se vid. f^by; to give one's self a good ~ F, riktigt »skura sig» ren. nu-oak,

S. dvärgek (Am. F namn på flere arter). ~-raCC,

s. kapplöpning mellan sämre (oädla) djur på gyckel. ~"St0ne, S. skursten (ett slags sandsten). ~bed, -d, a. förkrympt, klen; ömklig. ~ber, -ur, s. skrubbare; skrubbjärn, skrapjärn; tekn. en reningsmaskin för lysgas, d:o för läder; se vid. robing-brush; Austral, förvildadt nötkreatur, nwbing, -ing, prt.; s. skrubb ning. ^bing-brUSn, s. skurborste, panelborste; skrubborste, sjö. äfv. levang. ~by, -i, a. se bed; äfv. bevuxen med låg, risaktig buskskog.

SCruff, skruf, 5. (1.) †se scurf; (2.) si. (äfv. of the neck) nacke, nackbast, -skärf; to seize (ei. take) ...by the ^v, hugga ngn i nackbastet (»i hampan»). Scrummage, skrum'adj, se scrimmage. scrumptious, skrum'sjus, a. Am. Fnosgrann, noga, »grätten»; si. fin(fin), utsökt, »härlig», »prima».

Scrunch, skrunsj, se scranch.

SCruple, skro'pl, s. skrupel (vigt: 20 grains : 1,296 gram); obetydlighet; (samvetsbetänklighet, skrupler, tvifvel(smål), obeslutsamhet; vn. hysa samvetsbetänkligheter (about, at, öfver, vid; on, öfver, i en punkt; med -ing el. med to o. infin., för att), tveka (att); va. hysa betänkligheter öfver ei. vid; draga i tvifvelsmål, ifråga-

sätta (the truth of...); to have a to make ~ (about, against ei. of med -ing), jfr vn. -ur, s. en som gör (sig) be-

tänkligheter; en som tvekar, scrupulosity, skropulos'iti, s. samvetsömhet,(öfverdrifven,ängslig) samvetsgrann-het; betänksamhet, altför stor försigtighet; ängslig noggrannhet; betänklighet, scrupulous, skro'pulus, a. (altför) samvetsöm, skrupulös, full af betänkligheter (about, on, jfr vid scruple); (ängsligt) betänksam, försigtig, ängslig; (ytterst) noggrann, nogräknad (about, as to, t. ex. the means). ~|y, -li, ad. (jfr föreg. «.) äfv. noga, strängt. ~neSS, -nes, s. se scrupulosity.

scrutable >fc, skro'tabl, a. som kan utforskas.

Scrutineer, skrotine'r, s. granskare särsk. af

röster vid val o. d.

Scrutinize, skro'tiniz, va. noga (kritiskt) undersöka, granska, mönstra, pröfva.

-ur, s. (jf<- föreg.) granskare, scrutinizing, -ing, prt.; a. noggrann i (ei. om) undersökning, strängt granskande, forskande (äfv. blick); s. granskning. SCruti-nous, -nus, a. se föreg, a.; noga, sträng undersökning. Scrutiny, -ni, s. noggrann (kritisk) undersökning, granskning ei. pröfning; granskning af vid ett val afgifna röster; kanon, lag röstsedel; i äldre kyrkan förhör af katekumener (de som vüie döpas); va. † se scrutinize. scrutoir, skrotwo'r, s. skrifpulpet (jfr escritoire).

scry †, skri, (1.) va. se descry; (2.) s. se cry;

(3.) S. flock af vilda fåglar. SCUd, skud, vn. brådstörtadt fly; ila, löpa, kila, »skutta», »gno» (along)-, sjö. länsa undan för stormen (under bare poles, för topp och tackel); va. † hastigt öfver-fara; s. »kilande», brådstörtad flykt; sjö. länsande (undan); skoi. si. (snabb)löpare, en som springer fort; stormsky(ar), lätt(a)

töckenmoln som jagas hastigt fram af vinden ; prov. of rain), hastigt öfvergående regnskur; prov. liten svärm lärkor. der, -ur, s. en som springer, reding, -ing, prt.; s. sjö. länsande, scuddick, skud'ik, 5. prov. ngt af ringa värde;

si. en shilling. SCUddle, skud'1, vn. (jfr scud o. scuttle, 1.) springa med tafatt brådska, skutta, kojta, skumpa, »flaxa i väg», scudo, it., sko'd , s. (pl. -di, -dé) förr italienskt silfvermynt (värdt omkr. 4 sh.); (: gold påfligt guldmynt (omkr. 4'0 sh.). scufe, skuf, s. Skoti. bållträ (jfr battledoor) i tennis.

SCuff, sküf, 1. se scruff (2.). SCuff, skuf, 2. s. se rough-**. SCuff, skuf, o. vn. (jfr skuffa) F el. prov. släpa fötterna när man går; va. Skoti. stryka utefter, snudda vid. scuffle, skufl, 1. s. prov. trädgårds(-gång-) skyffel (: ~-hoe). ~-haiT0W, 5. ett slags lätt klösharf (jfr scarifier). SCuffle, skuf'l, 2. s. brottning (med urtag, mots, wrestling); slagsmål, tumult; prov. barnförkläde, haklapp; vn. taga liftag, brottas; knuffas, slåss, vara i handgemäng. -ur, s. (1.) brottare, en som slåss; (2.) åkerbr. se scuffle-harroio. SCUft, skuft, s. prov. se scruff (2.). SCUg, skug, va. prov. skyla, gömma; hysa;

s. gömsle; skygd; backsluttning. sculdlldd(e)ry, skuldud'(u)ri, s. Skoti. plump-het(er), oanständigt tal; a. oanständig, plump, altför fri (af sig), sculk, etc., se skulk, etc. SCUll, sknl, 1. se skull, 2. scull †, skål, 2. se shoal (of fish). SCUll, skul, 3. s. liten båt med ett par åror, julle, ökstock; mindre åra; vrickåra; Skoti. flat fiskkorg; va. o. vn. vricka (en båt); ro med ett par lätta åror. ~er, -ur, s. liten båt, jfr föreg.; en som ensam ror en scull; en som vrickar fram en båt. sculiery, skul'uri, s. diskrum; plats där »diskar» (kökskärl) förvaras; i sms. disk-; ~ maid, diskerska, kökspiga. SCulling, skiil'ing, prt. af scull, 3.; s. vrick-ning; rodd med ett par åror; ~ match, kapprodd mellan par-roddare. scullion, skul'jun, s. (1.) kökspojke, diskpojke (äfv. ~-bOy); bild. slusk; (2.) ett slags dålig rödlök. SCUlp †, skulp. va. se sculpture (el. carve,

engrave). ~er, -ur, s. se scorper. SCulpin, skul'pin, s. zool. hafssimpa (Acan-thocottus); Eng. äfv. se dragonet; yellow (jfr sea-raven) Hemitripterus Acadi-anus.

SCulptor, skulp'tur, s. skulptör, bildhuggare, träskärare. SCUlptreSS, -tres, s. bildhuggarinna, träskärerska. sculptural, -turål, a. skulptur-, skulptural, jfr följ. sculpture, skulp'tur, s. skulptur : bildhuggarekonst; bildhuggareaibete (äfv. i trä, träsnideri), bildhuggeri; äfv.jrr engraving; va. skulptera, uthugga, (ut)skära; äfv. jfr engrave. o^Sque, -èsk', a. liknande bildhuggeri; i hög relief. ~SS, -ès, se sculptress.

SCUm, skum, S. skum (orenlighet på ytan af en jäsande el. kokande vätska el. på ytan af en smält metall :) smält slagg, af stråk (t. ex. ~ of lead); äfv. glasgalla; bild. afskum (the ~

of society), slödder; vn. o. va. skumma; fara öfver †, jfr shim. scumber, skum'bur, s. † el. lok. dynga; ex-krementer af räf; vn. rensa sig om

djur.

SClimble, skum'bl, va. måi. dämpa, nedsätta

ngt måladt i toil genom att Öfvermåla med en mattare, ngt täckande färg. scumbling, -ing, pvt.; s. måi. dämpande, öfvermålning, jfr ofvan; i akvarell äfv. färgs Uppblandning med ett medium, jfr d. o. SClimmer, skum'ur, 1. se scumber. scummer, skum'ur, 2. s. skumslef. SCUmming, skum'lng, prt. af scum; s. skumning; pl, skum, det som afskummas. SCUmmy, -mi, a. betäckt med skum (jfr scum).

scuncheon, skun'sjun, s. byg. hörnsträfbåge

öfver hörnen af ett fyrkantigt torn mot hvarannan sida af dou åttkantiga spiran därofvan.

SCUp, skåp, 1. s. Am. gunga; vn. gunga. SCUp, skup, 2. ~paug, -ag, se porgy. SCUpper, skup'ur, s. sjö. spygatt (äfv. ~-hole).

<xs-nail, s. blyspik, sjö. platthufvud. scuppermong, skup'lirmong, S. Am. bot. en art vild amerikansk vinranka (Yitis vulpina, var. cordifolia). SCUrf, skèrf, s. skorf; äfv. utslag på träd; affjällning af huden, rufva, mjäll; bot. fjällighet; åugni. pannsten; smuts (lös återstod af ngt som fäst sig på en yta †, jfr äfv. SCUHl) ;

si. slusk, * skabbhals», simpel människa, finess, -mes, s. skorfvighet; mjällighet. -i, a. skorfvig; mjällig; bot. fjällig.

scurrile, skur'i~l, a. passande en gycklare, rå, plump, gemen, scurrility, -'iti, s. plumphet, rå skämtsamhet; rått språk, groft skämt. SCUrriloUS, -us, a. rått skämsam, grof i ei. om tai, plump, rå.

scurrilousness, -usnës, s. plumphet, jfr

scurrility. SCUrry, skur'i. vn. prov. skynda i väg. scurvily, ske'rvili, ad. ohyfsadt, nedrigt, gement, lumpet, jfr scurvy, a. SCurvi-ness, -nes, s. (jfr scurvy, a.) nedrighet, gemenhet. SCUrvy, -vi, s. mod. skörbjugg; a. skorfvig, skabbig; behäftad med skörbjugg; biid. simpel, rå, ohyfsad; låg, gemen, nedrig, lumpen; futtig: smutsigt snål; ~ grass, bot. skedört, skörbjuggs-ört (Cochlearia). 'scuse, skus, P förk. af excuse. SCUt, skut, s. stubbsvans, svansstump på

hare etc.; hare (el. annat djur) med scutagef, sku'tàdj, se escuage. SCUtate, sku'tat, a. bot. sköldformigt blad;

zool. betäckt med stora fjäll, sköldbetäckt.

SCUtCh, skutj, va. slå, piska numera is. för att därigenom rensa; klappa bomull; skäkta lin o. d.: s. skäkta.

Scutcheon, skutj'un, s. se escutcheon.

SCUtCher, skutj'ur, s. skäktare; skäktma-skin. Scutching,-ing, s. skäktning; (bom-ulls)piskning; ~ machine, skäktmaskin; (äfv. ~ mill) se blower, 1.

SCUte, sküt, s. liten sköld †; garnmalt franskt mynt (écu); klackskålla; zool. sköld (stort fjäll).

scuteili form, skutel'iform, a. bot. se scutate.

SCUti-, lat., Sku'tl, (i vetensk. sms.) sköld-.

form, -form, a. se föreg. a. SCUtter,skut'ur, scuttle,-ti, (l.) vn.»skutta», jfr scud o. scuddle.

SCUttle, skut'1, (2.) s. flat o. vid korg; se vid.

coal-nu.

SCUttle, skut'1, (3.) 5. lucka på en v ii gg med läm el. skjutlucka; takglugg; sjö. lucka (mindre öppning i däck, etc.), (luft)port, ventil; läm, lucka (locket som tucker en sådan öppning); Va. hugga hål i fartyg (t. ex. för att uttaga ngt af lasten, el. för att) borra det i sank ; r>ud blitt, se föij. ~-butt, ~-Cask, s. sjö. vattentunna

på däck, med hål i (hvarur upphämtas till dagligt bruk).

scuttle-fish, se cuttle-fish.

Scutum, lat., sku'tum, s. sköld; anat.knäskål; zool. insekts ryggsköld; jur. † lider, skjul.

SCye, si, s. armspjäll(-kil).

scymitar, (dets. S. scimitar) se cimitar.

SCythe, sidh, s. lie; va. † nedmeja. ^man, s. slåtterkarl; »lieman». ^-Stone, s. lie-brynsten. -d, a. lie väpnad (chariot). Scythian, sith'ian, a. skytisk; s. skyt.

'sdeath †, sdèth, interj. (förk. f. God's death) för tusan!

sea, sè, s. haf; pl. äfv. farvatten (jfr ex. under narroio)-, sjö. sjö, sjögång; en sjö (våg); biid. ofantlig massa, mängd, -»sjö» (of blood), »ocean», »haf» (of troubles, etc.); jud. antik, kopparhafvet i Jerusalems tempel; the <"V/, »sjön» (sjömansyrket), jfr ned. ex.;

the Blaclc Svarta hafvet (obs. på

dyl. sätt äfv. andra namn, t. ex. the Aral (S)^>,

the Caspian the (£)~ of Galilee);

long långa vågor; if there is a ~ on, om det är sjögång; to follow the 'v/, utöfva (hafva egnat sig åt) sjömansyrket, vara (ei. äfv. blifva) sjöman; above (the surface of) the öfver hafvet(s yta); at till sjös, på hafvet (sjön); biid. F (afv. out at ~) rådlös, »på det oklara» (t. ex. on that subject), äfv. »på villospår»; brydd, konfys; to keep (ei. remain) at hålla sjön; at the bottom of the t*, på hafvets botten; at full wid. på sin

liöjdpu.xikt j between the devil and the

se a-elephant

deep ordspr. mellan Skylla och Ka-rybdis, mellan två eldar; between (ei. within) the four <vs, inom Stor-Britan-

niens gränser; beyond the ~(s), bortom hafvet; jur. utom riket; by sjövägen (to go by), sjöledes; (by land and) by till ... sjös (vatten) (äfv. ...on ; in the depth of the i hafvets djup; on the vid hafvet, på (vid) hafskusten; out to ut till hafs; to go to gå till sjös, särsk.: blifva sjöman; to put to (va.) sätta fartyg, flotta i sjön; låta ... utlöpa; (vn.) löpa ut till sjös, afsegla; to stand to hålla (styra) ut till sjös oiu fartyg; to lie under the lägga bi. ~ -acorn, s. se barnacle. adder, s. zool. tångspigg (Gasterosteus spinachia). -air, s. sjöluft (hafsluft); pl. utseende af sjöman (jfr air, senare bet.; t. ex. he gave himself no ~s). ^-anemone, s. zool. hafs-anemone, hafssippa (en polypart: Actinia). ~-ape, s. se r^-fox; äfv. utter, "wbank, s. hafsstrand†; dam mot hafvet, vågbrytare, molo. ~-bar, se rv-swalloiu. ~ -barrow, s. rockägg(shylsa), jfr purse.

basket, se oas/cec-TiSfi. ~-bass(e), s. zool. amerikansk hafsaborre (Centropri-stis atrarius, jrr black-fish). ~-bat, s. zool. en art flygfisk. <v,-bath, s. hafsbad. ~

-bathed,

a. poet. badad af hafvet. ~-bath-ing, s. nytjande af hafsbad, ^-battery, s. 8jö(: kust-)batteri; jur. öfvervåld af skeppare mot besättning. ~-beach, s. flack hafsstrand. ~-bear, s. zool. isbjörn (äfv. polar bear)-, en art säl (Arctocepha-lus el. Otaria ursinus). ~-beai'd, s. bot. vattensilke, hafslin (ett slags aig, Conferva rupestris). ~-beaSt, s. poet. sjödjur, is. hafsvidunder.

beat, ^-beaten, a. poet. piskad af hafvet. ~-be!t, s. bot. socker-tång (Laminaria saccharina). ~-bird, s. hafsfågel; pl.

zool. ordn. Longipennes.

^-biscuit, s. skeppsskorpa, -^-blubber %,

s. zool. medusa, manét. ~-board, s. hafs-kust; a. gränsande till hafvet; ad. mot hafvet (till). ~-boat, s. »sjöbåt» (i a good

o. d. uttryck). ~-bOrd)J(, se aboard. ^

•bordered, se bound. ^-bordering, a.

liggande (belägen) vid hafvet. ~-born, a. poet. född i (på ei. ur) hafvet (äfv. stigande upp ur hafvet); född på hafvet. ~-borne, a. buren (förd) af hafvet; fraktad på hafvet; ~ coal, se u-coal. ~-bot-tOm, 5. hafsbotten, abound, a. poet. haf-omgifven. ~-boy f, s. skeppsgosse, sjömanspojke. ^-breach, s. hafvets inbrott

genom dammar o. d.

se ^-biscuit.

(i) hafvet; uppfostrad för hafvet (till sjöman). ^-breeze, s. hafsvind, »sjöbris». ~ -brief, se letter. ^-buckthorn, s. bot. haftorn (Hippophaë rhamnoides). ~-bu-gloss, se f^-gromwell. -^-blliIty a. bygd (på, i) för hafvet; ~ forts, poet. skepp, ^-cabbage, s. bot. haf sk ål, strandkål (Crambe maritima), 'v-calf, s. zool. »sjökal f>, vanlig säl (Phoca vitulina). ~-Cap-tain, s. sjökapten. ~-card,s.sjö. kompass-skifva. ~-Carp, s. zool. hafskarp (Labrus merula). ~-cat, s. zool. en hajart (Squalns casulus); hafsvarg (en fisk: Anarrhicas lupus); äfv. namn på andra fula fiskar, ss. fjärsing

(Trachinus draco) o. hafskatt (Chimæra). ~-Chart, s. sjökort. ~-chest, s. sjömans-kista. ~-chickweed, s. bot. strandnarv (Arenaria peploides). ~-cliff, s. hafs-klippa. cloak, s. stor sjötröja som ytterplagg. ~ C0al, 5. förr stenkol (ss. kommande sjövägen till London). ~'C0aSt, S. hafskust.

COb, se r>u-gull. rw-COCk, S. zool. sjötupp (namn på två fiskar: Trigla cuculiso.T. hirax); sjö. ångm. sjökran i fartygsbotten; se vid. "v.-rover.

^-colewort, se r>j'Cabbage. ~-C0mpaSS,

s. sjökompass. ~-C0Mlie, s. si. styrman på ett iudiskt skepp. COOk, s. skeppskock. ~-C00t, s. zool. sothöna, jfr coot; sja. si. dålig sjöman. ~-C0riT10rant, se r^-crow. ~-COW, s. zool. »sjöko», jfr manatee; se äfv. walrus. ~-Crab, s. zool. hafskrabba i aiim. (Cancer pagurus, C. Moenas etc.); F gammal sjöbuss. ~-Craft, s. skeppsb. balkvägare. ~-Crawfish, s. zool. tagghummer (Palinurus vulgaris). ~-CrOW, 5. zool. lok. skrattmås (Xema ei. Larus ridibundus). ^-cucumber, s. zool. sjökorf (Holothuria, jfr trepang). ~-Clirrent, s. hafsström. ~ -daffodil, s. bot. Ismene calathina. ~ -dace, se r^-perch. ^-damage, s. sjöskada. ^-damaged, a. sjöskadad. ~ -deity, 5. hafsgud(omiighet). ^-delivery,

S. uttömmande i hafvet af orenlighet (aflopps-vatten). ^-devil, s. zool. djäfvnlsrocka (Ce-phaloptera); se vid. angier, zool. ~-dog, s. zool. hundhaj, jfr dog-fish; se vid. calf; F gammal sjöbuss. ^-dotterel, s. zool. en art strandvipa (Tringa iriterpres). ~ -dragon, s. zool. simpa (Cottus); hafs-drake (fisk i indiska oceanen, Pegasus draco), -w-drake, se ~-crow. ~-duck, s. zool. hafs-and (Fuligtila). ~-eagle, s. zool. hafsörn (Haliaëtus albicilla); äfv. en art rocka, se eagle-ray. ~-ear, s. zool. näcköra (en snäcka, Haliotis). ~-eddy, s. hafshvirfvel. ~-eel, 5. hafsål, jfr conger. ~-egg, s. zool. sjöborre (jfr r^-urchin) hvars taggar blifvit borttagna. ^-elephant, s. zool. elefantsäl (Macrorhinus proboscideus). ^-encirc-

led, a. poet. hafomfluten. ~-fan, s. z&oi. hornkorall (Gorgonia). ~farer, s. sjöfarande. ^faring, a. sjöfarande; s. sjöfart; sjöfärd, segling. ~-fennel, se samphire. ^-fern, s. F ett slags ormbunkslik korall. *v-fight, s. sjöstrid. ~-fir, s. zool. »ett hydralikt sammansatt djur», ^-fire, s. fosforsken på hafvet. ~-fish, s. saltsjöfisk; hafsfisk. ^-fishing, s. hafsfiske. ~-fOam, S. hafsskum; F sjöskum (mineral). ~-fowl, s. sjöfågel. ~-fox, s. zool. en haj -art (Squalus ei. Alopecias vulpes). ~ -froth se f^-foam, senare bet. ~-ga(U)ge, s. ett fartygs djupgående; djupvattensmät-ningsapparat. ~-gate, s. vågdal; pl. vågor; pl. dockportar i en docka Tid hafvet (hvilka öppna sig utåt o. motstå hafvets påtryckning);

to have the open, vara på öppna hafvet. ^-gilliflower, s. bot. hafstrift, »gräsnejlika» (Armeria maritima), ^-girdle, s. bot. bandtång (Laminaria). ~-girt, a. poet. hafomgördlad. ^-god, s. hafsgud, sjögud, ^-goddess, s. hafsgudinna. ~ -going, a. sjö. »sjögående» om fartyg som besegla hafven (göra långturer). 'V'-gOWn †, S.

sjömanskavaj. ~-grape, s. F »sjödrufvor» (bläckfiskägg). ~-graSS, S. se gulf-weed; »sjögräs» i aiimht; bot. bändling, grästång (Zo-stera marina).

hafsstrandväxt). ^-hedgellOg, se r^-urchin.

~-hen, s. zool. sillgrissla (Uria trolle). ~-hog, s. marsvin, jfr porpoise. ~-holly, s. bot. manskraft (Eryngium), sv-holm, S. (J.) se föreg.; (2.) skär, obebodd hafs-holme, utklippa. ~-horse, s. zool. hval-ross; flodhäst; hästfisk, sjöhäst (Hippocampus); äfv. kantnål (Syngnathus); i sagan hafslläst; bild. skämts, »sjöbjörn». ~-hulver, -hulvur, s. se holly. ~ -imp, s. sjötroll. ~-jelly, s. zool. skif-manét, medusa. ~-kale, se cabbage. ~-king, s. hist. (nordisk) sjökonung. ~ -lamprey, s. zool. hafsnejonögon (Petro-myzon marinus). ^-language, s. sjömansspråk. ~-lark, s. zool. större strandpipare (Chai-adrius hiaticula); äfv. jfr sand -piper, ou-lavender, s. bot. mar-risp, ormrot (Statice). ^-lawyer, s. sjö. Si. haj (ss. motstycke till land-shark), ^-lead, s. sjö. djuplod. ~-leech, s. zool. hafsigel (Pon-

tobdella). ~-!egS, s. pl. »sjöben.» (sjövana,

förmåga att gå på däck under sjögång); to get

one's »få sjöben», blifva sjövan. ^•lemon, s. zool. Doris (en mollusk). ~ -leopard, 5. zool. en sälart i Stilla Oceanen (Stenorynchus leptonyx). ~-letter, 5. sjöförpassning, sjöpass. ~-level, s. hafsytan (vid höjdberäkning). ~-life, S. sjömans-lif. f>j- I i |y, zool. liljestjärna (ordn. Crinoidea). ~-|ion, S. zool. sjölejon (F benämning på större sälarter, is. Otaria jubata el. Stelleri). ~-log, s. sjö. se log-boolc. (S)~ -Lord, s. F för Senior Naval Lord. ~ -louse, s. zool. hafslus, allm. benämning på parasitiska krustacéer; särsk. Pediculus marinus. ^-maid, . |<, jfr merman; sjöman dels i allm., dels i inskr. bet., jfr de följ. ex.; able-bodied helbefaren matros; leading förgångsman; ordinary lättmatros, jungman; ticket, nationalitets- ei. legitimationsbevis roreskrifvet för hvarje engelsk sjöman; WageS} ma-

troshyra. ^manship, s. sjömanskap, sjö-mannaskicklighet. ~-marge, ^-margin, s. hafsbrädd, hafsbryn. ~-mark, s. sjömärke (boj, känningsbåk etc.), landkänning. ~-mat-graSS, s. bot. sandrör (Psamma are-naria). ~men's-house, s. sjömanshus. ~ -maw, ~-mell, ~-mew, 5. hafsmås, se ~ -gull. ~-mile,s. (engelsk) sjömil (: nautical mile, se under d. sista ord). milkwort, s. bot. stråndling (Glaux maritima). ~-mon-Ster, s. hafsvidunder; zool. hafsmus (Chi-mæra mons^osa). ~-mOSS, s. bot. korall-mossa; zool. mossdjur, bryozo. ^-mOUSe, s. zool. sjöråtta (en art ringmask, Aphrodite aculeata). ~-mud, se <^-ooze. ~-mule, se ~ -mew. ^-nacre,s. skedmussla (Pinna marina). ~-navel, s. nafveisnäcka. ~-navel-wort, s. bot. en art (syrisk) Androsace. ^ -needle, zool. näbbgädda (Belone vulgaris). ~-nettle, s. zool. hafsnässla (inanét

som bränner liksom en nässla). ~-nymph, S. myt. hafsnymf. ~-oak, se r^-wrack. ~-ogre, s. haf stroll. ~-0ni0n, s. bot. hafslök (Scilla maritima). ~-0n-land, s. F ett siagj karusell med skepp härmande sjögång. ^-OOZe, s. saltsjögytja, hafsdy. orb, s. se globe -fish. ~-0tter, s. zool. hafsutter (Enhydra marina), /v- owl, ae lump-fish. pad, se star-fish. ~-paiT0i, s. zool. se puffin. ~ -paSS, se letter. ~-pea, s. bot. hafsvial (Lathyrus maritimus). ~-peil, s. zool. sjöpenna (en polyp, Pennatula). ~-perch, s. zool. hafsaborre (Labrax lupus); äfv. slägtet Serranus. ^-pheasant, 5. se pintail. ~ -pie, s. (1.) se oyster-catcher; (2.) ett slags

köttpastej som brukas om skeppsbord. ~-pieC6,

s. konst, sjöstycke, marin(målniiig). oj -pike, se ^-needle. sv-pinCUShion, se ~ -barrow. <x;-pink, s. bot. gräsnejlika (slägtet Armeria); äfv. en art hönsarv (Cerastium repens, L.). ^-plant, s. hafsväxt. *w-p00l, s. saltvattensgöl. ~-porClipine, s. F aiim. benämning på taggig fisk af ordn. »fastkäkade» (Plectognathi), särsk. se porcupine -fish. ~port, s. hamn(stad) vid hafvet, sjöhamn; (äfv. a. i:) town, sjöstad. ~ -protest, s. sjöförklaring, ^-pudding, s.

zool. Skoti. en art sjökorf (Holothuria). ~-purse, s. zool. F skinnomhölje omkring äggen af Chondropterygii (jfr ^-barrow). ^-purslane, s. bot. hafsportlak, saltmålla (Atriplex portulacoides). ~ -pye, se f^-pie, (i.). <v-quake, s. »hafsbäf-

nmg» (hafvets häftiga upprörande is. genom jordbäfning). ^-radish, s. bot. hafsrättika (Ra-phanus maritimus). ~-raven, s. zooi.hafs-korp (en fisk från amerik, kusten af Atlanten, He-mitripterus; jfr yellow sculjrin). ~-reed, s. bot. strandrör (Psamma arenaria). ~-rig, s. sjöutrustning, sjömansdrägt. ~-risk,s. sjöfara, sjörisk. ~-|*0bber, 5. sjöröfvare, ^-robin, s. zool. en art knorrhane (Prio-notus lineatus). ^-rocket, s. bot. marviol (Cakile). ~-r00m, 5. sjö. sjörum, öppen sjö. ^-rosemary, s. bot. glatt saltört (Schoberia). 'v-rover, s. sjöröfvare; sjö-röfvarfartyg. ^-TOVing, a. ströfvande kring på hafvet om sjöröfvare etc.; s. sjöröfveri. ~-ruff, S. zool. OrphltS (fiskslägte). salt, s. hafssalt. *v-sand, s. hafssand. escape, S. mål. F sjöstycke (mindre riktig efterbildning af landsca])e). ^-SCOrpiOII, S. zool. fisksiägtet Scorpæna; hafssimpa (Cot-tus Scorpius). ~-Serpent, s. »den stora hafsormen»; se vid. <\>-snake. ~-ser-vice, s. sjötjänst, särsk. örlogstjänst, rv-shell, s. haf smussla; haf smusselskal. ~-Shore, s. hafskust; jur. sträckan mellan (vanligt) hög- och lågvattensmärke. ~-Sick, a. sjösjuk; trött på sjön)j<. ~ -sickness, s. sjösjuka, z^side, s. hafskust; kusttrakt; hafsstrand; a. i ems. hafskusts-, belägen vid hafskusten, kust-, sjö-stad; at the vid (hafs)kusten, vid hafvet. "w-Silk, 5. zool. musslors skägg (byssus). ^-sleeve, s. se calamary. 'v-slug, se ^-cucumber. ~-Snail, s. zool. lumpfisk (Li-paris). ^-snake, s. zool. hafsorm (Hydro-phis). ^-snipe, s. zool. sumpsnäppa (Trin-ga alpina); F 8e bellows-ßsh. ~-Spider, s. zool. hafsspindel (kräftdjur: Maja, is. M. squinado). ~-Sp00n, s. zool. trågmussla (Mya). ^-Squirt, s. zool. sjöpung (Asci-dium). ~-Star, s. se star-fish. ~-star-WOrt, s. bot. blåpoll, strandkil (Aster Tripolium). ~-Stick, 5. sill saltad ombord. ^-Struck, a. (eg. »slagen af hafvet»); a ~ boy, en gosse som fått en okuflig »lust för sjön». ~-SUn-flOWer, s. se rv-cmemone. ^swallow, s. zool. slägtet tärna (Sterna); se äfv. storm-petrel. ~-SWine, 5. zool. hafs-

svin, se dolphin. ~-tang, ~-tangle, 5. bot. (blad)tång (Laminaria). ^-term, s. sjöterm, sjömansuttryck, ^-thong, &. bot. Himanthalia lorea. ~-thrift, se n^-pink. ~-timber, s. skeppsbyggnadsvirke. ~ -titling, se shore-pipit. ~-tOad, s. se angier, zool.-, spindelkräfta (Hyas araneus). ^-tortoise, s. hafssköldpadda; karett-sköldpadda. ~-tossed, ~-tost, a. poet. kringkastad af hafvet. ~-tOWn, s. sjöstad.

^-unicorn, se narwhal, ^-urchin, 5. zool. sjöborre (Echinus). ~-view, s. hafsutsigt ^-voyage, S. sjöresa (resa på hafvet). ~ -Wall, s. dam mot hafvet, ^-walled, a. poet. kringgärdad af hafvet (såsom af en skyddsmur); skyddad mot hafvet af en »u-iuall. ~-wand, se girdle. ~-ware, s. tång etc. som uppkastas på hafsstranden; bot. se ^-girdle. ~-water, s. hafsvatten, saltsjövatten. ~way, s. fartygs gång (framåt) i vattnet; sjögång, hafsvåg(or) med afseende på ett fartyg; ill a i sjögång på stora hafvet, i öppen sjö i afs. på fartyg(s egenskap af »sjöfartyg»). ~-Weed, 5. F »sjögräs» (: tång, hafsalg). ~-wheat, se rush-wheat. ~-wife, s. zool. en art snultra (Acantholabrus yar-relli); äfv. Labrus vetula. ^-willow, s. zool. en art hornkorall (Gorgonia anceps). ~-wing, s. se o>-nacre; poet. segel. ~ -withwind, s. bot. en art binda (Convolvu-lus soldanella). ~-W0lf, s. »hafsvarg»

poet. (motsv. sjöbjörn, sjöröfvare el. d.); zool. hafsvarg (jfr *»-cat); se äfv. elephant. ~-W0rn, a. sjösliten, illa medfaren af sjön. ^-worthiness, s. sjöduglighet. ~ -worthy, a. sjödugiig. ^-wormwood, s. bot. strandgråbo (Artemisia maritima). ~-wrack, s. tång o. d. uppkastad på stranden; se vid. f^-grass, bot. ~-ward, -wurd, a. vänd (vättande) mot hafvet, åt hafvet till; ad. sjövart, mot hafvet.

Seal, sel, 1. s. zool. säl, själ, kobbe (Phoca). ^-blubber, s. sälspäck. fishery, s. säi-fångst(plats). <^-fishing, s. sälfångst. ~ -meadow, s. samlingsplats för sälar. ~ -Skin,s. sälskinn; i sms. sälskinns-. ~-wed-ding, s. stor flock af sälar. ~-oil, s. sältran.

Seal, sél, 2. 5. sigill (aftryck o. signet); pit-schaft; byg. tillkittad fog, tillkittning;

vattenlås; biid. insegel, bekräftelse; reüg. si. en omvänd; bland mormoner kvinna som är »beseglad» ät ngn ss. (andlig) hustru; va. sätta sitt sigill (under ei.) på; biid. sätta sin stämpel på; försegla; noga tillsluta (ofta med tip) el. fästa (hop) tekn. med cement, kitt o. d.; Am. stämpla, kröna måikäri o. a.; besegla, bekräfta; Am. bland mormonerna »besegla», taga (to, åt, för ngns räkning; to Olie's Self, till sig) till en andra (andlig) hustru; Great ($)—, rikssigill; Privy (£)—, se under p.; to pass the r^s, bekräftas med rikssigillets påsättande; to put (set) one's — tO, Sätta Sitt Sigill på el. imder ett dokument; biid. sätta sin stämpel å; bekräfta, stadfästa; to put —s upon, to put under —, försegla, sätta försegling på lösegendom; to set the ~ upon (jfr ofvan), äfv. besegla (t. ex. ngns öde); (everything is) under —, (alt är) förseglad(t); under a person's hand and —, underskrifvet och med sigill bekräftadt af ngn; under garanti af ngn; under the — of secrecy (ei. silence), under hemlighetens insegel, under tysthetslöfte, i djupaste förtroende; (the whole country) was under the o» of tuin-ter, låg höljdt i vintertäcket (snön);'N~ down, — up, försegla; a promise has —ed my lips, ett löfte tillsluter mina läppar; his doom is —ecif, hans dom är redan fäld; a —ed book, en förseglad bok biid. (: ngt förborgadt); — ed earth †, »sigilljord»; a rs»ed subject, ett ämne som man tiger tned (ej berör). —-box, 5. sigillkapsel. — -engraver, s. sigiiigravör. —-lock, s. lås som blott kan öppnas efter brytande af ett sigill. —-paper, S. af lordkanslärn o. $faster of the Rolls utfärdad ordningslista för ärendenas behandling i under dem lydande domstolar. —-preSS,s. mekanisk namn-stämpel(press). —-pipe, s. rör till ett vattenlås. —-ring, s. signetring. —er, -ur, (1.) s. förseglare; bekräftare; en kanslitjänsteman; Am. krönare, justerare (of weights and measures).

Sealer, sè'lur, (2.) s. sälfångare (äfv. fartyg).

Sealing, sè'ling, 1. prt. af seal, 2.; s. förseglande; försegling; tekn. fästande ei. tillslutande medelst kitt ei. cement, —-wax, s. (sigill-)lack (förr -vax). Sealing, sè'lmg, 2. s. sälfångst, säljagt. — -vessel, s. sälfångstfartyg.

seam, sèm, 1. s. fett, ister, talg.

seai^l, sèm, 2. s. ett mått: (för säd) 8 bushels (: 3 hektoliter), (för glas) 120 eng. skålpund (: 54,5 kilogram); ett hästlass timmer (: omkr. 150 kilo).

Seam, sèm, 3. s. söm, Am. äfv. sömnad (hvad som sys); fog (sammanfogningslinie); pa

metaller lödrand, vällrand, gjutrand; tekn. plåtfals; sicka på bleckslageriarbeten; sjö. nåt; springa; långt ärr; geoi. sköl, skiktnings-

klyft (tunt lager mellan två tjockare); pl. veter.

hornklyft, hornspalt; va. sömma; bilda en söm på; sammanfoga; märka med ärr. —-blast, s. sprängning genom sprickors fyllande med krut o. d. --Hammer, .<?. tekn. sickenhammare. —-lace, s. kordong, snöre som täcker en söm i åkdon o. d. — -presser, S. åkerbr. tung vält för nyplöjdt; skräd, pressjärn för att nedpressa sömmar, —-rent, s. uppsluppen söm, spricka i sömmen; a. uppsluppen i sömmen; trasig†. ~ -roller, 5. skom. glättrissa. —-set, S. blecksl. etc. siclcstock. —ed, -d, pp.; a. klen, sjuk eg. om jagtfaik. —ing, -mg, prt.; s. sickning. —less, -lès, a. utan söm; osömmad. Ster f, -stur, s. sömmare. —stress, -^strés

(äfv. sems'tres), s. se det vanligare sempstress. —stressy †, -strësi, se sempstressy. ^y, -1, a. med söm(mar); sömmad; ~ side, ßömsida, afvigsida ufv. aiim. bild. (: den fulare, sämre sidan, skuggsidan af ngt; t. ex. of Ufe).

sean, sèn, se seine.

Seance, fr., saa'ngs, -a'ngs, s. séance, sittning (jfr session); särsk. spiritistisk séance. seannachie, sen'aki, s. Skoti. högländsk skald

el. bard.

seapoy, se'poj, se sepoy. sear, sèr, 1. s. stång i bössiås. —-pin, — -screw, 5. stångskruf. —-spring, s. stångfjäder.

Sear, sèr, 2. va. förtorka, göra vissen; sveda kött, skinn; bränna sår på ytan; bild. härda, förhärda; poet. komma att försmäktat poet. † brännmärka; a. poet. förtorkad, vissen; ~ up, tilltäppa genom bränning (veins), bränna sår. searce sèrs, s. sikt; va. sikta.

Search, sèrtj, vn. söka, leta, spana (for, after, of, efter); anställa undersökningar; forska (into, i); göra efterforskningar ei. efterfrågningar; gruf. skärpa, göra skärpnings(: försöks-)arbeten; va. genomsöka, genomleta; söka efter, leta efter; efterforska; utforska; ransaka, äfv. förhöra; undersöka, särsk. med. sondera ott sår etc.; pröfva, sätta på prof; jur. visitera (a person, a house); s. sökande, efterforskning (for, efter, t. ex. something lost; after [ei. of] truth, efter sanning); (efter-) spaning (for)-, forskning (into a subject; into the Scriptures); undersökning; visitation; —ing his pockets for his snuj)' -box, letande i fickorna efter sin snusdosa; — out, uppsöka, framleta, genom sökande finna; utleta, utforska (truth,

sanningen); narrow (thorough) noggrann (grundlig) letning, efterforskning; strict sträng ransakning; ~ in (ei. of) a house, jur. husvisitation; to make a ~ for, söka, leta efter; ~ was made for ..., man sökte, letade (anstälde letning ei. spaningar) efter ...; every ~ ioas made for man sökte ... öfveralt; in ~ of ..., sökande ..., (ute) för att söka efter; to go in ~ of, (gå för att) leta efter, uppsöka; to set off in begifva sig ut på spaning(ar); to be on the ^, vara stadd på efterspaning; right of jur. visitationsrätt, is. rätt att på öppna hafvet visitera fartyg misstänkta att föra krigskontrabaud. ^-warrant, s. jur. vederbörligt tillstånd (ei. order) att anställa (hus-)visitation. ~able, -abl, a. som kan sökas ei. utforskas. ~er, -ur, s. sökare, undersökare; forskare; ransakare (t. ex. of hearts), pröfvare; visiterare;

tullbesökare; i London förr likbesig-tigare; prov. läderbesigtigare; gruf. skär-pare; instrument hvarmed sökes : SÖkare ; smör-profvare, ost-borr; verkjärn till undersökning af hästhof; art. styckeskrapa; kir. sönd särsk. i o. för sten. ^ing, -ing, prt.; a. forskande äfv. blick; genomträngande; »som sätter åt>, »frestar på»; skarp köld, lukt etc.; kraftig (t. ex. remedy), gripande (discourse); noggrann undersökning; s. sökande; efterspaning; undersökning,ransakning; visitation; gruf. skärpning, singly, -ingli, ad. på ett ansättande, genomträngande sätt; skarpt, ^ingness, -ingnès, s. egenskap att vara genomträngande etc., jfr föreg. a. ~less †, -lès, a. outforsklig. sear-cloth, sé'rklèth, s. plåster(-duk), förbindning; va. lägga plåster etc. på. season, se'zn, s. årstid (: ~ of the year); (kortare) tid, period †; särsk. (tid af året utmärkt af ngt särskildt el. passande för ngn särskild sysselsättning, t. ex.) badtid, jagttid, frukttid etc. (: the ~ for ..., ei. the .. .-ing säsong; rät.t ei. passande tid, tillfälle, jfr ex.; bild. krydda†; va. bringa till mognad; bereda, göra färdig ei. lämplig; vänja {to, vid), acklimatisera; tillaga, göra smaklig, krydda äfv. bild.; moderera, mildra^; torka virke; lagra cigarrer, inröka pipa; tillsätta, impregnera (with, med); † jfr imbue äfv. bild., samt impregnate; vn. blifva mogen, tjänlig ei. användbar; blifva vand ei. acklimatiserad; torka om virke o. d., jfr va.; the ~ is very forward (jfr d. o.), årsväxten är ovanligt framskriden (för denna tid på året); when the ~ is at its highest, in the height (ei.pride) of the midt under lifligaste säsongen (i bästa bad-,

jagt- etc. tidén); this denna säsong; i år; at this ~ of the year, på denna tid af året; for a (för) en kortare tid; för tillfället, tills vidare, (för) en stund; in (due, good) i (god, rättan) tid, i sinom tid; out of /v/, ej i sin rätta årstid (t. ex. om frukt); i otid, olääglig(t); för sen(t); efter siu tid, ej tidsenlig, urmodig; ej på sin plats, opassande; in ~ and out of (gå på) i tid och otid; vid alla tillfällen; (straivberries) just come in ... nyligen komna i handeln, nya för året; it is out of ~ for oranges now, nu är ej rätta tiden för apelsiner; jfr vid. ex. under compliment, dull, full o. rainy. ^-ticket, s. tidsbiljett, abonnemangs-, säsongbiljett. ^able, -abl, a. skeende (använd, kommande etc.) i rättan tid, läglig, lämplig. ~ableness, -åblnès, s. (jfr föreg.) läglighet, lämplighet. -ål, a. hörande till årstiderna. ~ed, -d, pp. a. mognad; gammal och van, härdad; beredd, lagrad, jfr ex.; kryddad; torr om virke; ~ cask (vessel), kärl som fått insupa (vin-, sprit- etc.)smak; F fyllbult; ~ meerschaum, inrökt sjöskumspipa; highly starkt kryddad &fv. bild. (t. ex. stories), af hög smak. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som kryddar; krydda i aiim. bet. ~ing, -ing, s. kryddande; härdning; beredning, torkning etc., jfr ofvan; (det som sätter smak på ngt :) kryddande tillsats, krydda (i allmännaste bemärkelse, således äfv. om socker, salt o. s. v.)

äfv. bild.; (äfv. pl.) klimatfeber. ~leSS, -lès, a. utan (bestämdt skilda) årstider.

Seat, sèt, s. säte i aiia bet. (äfv.: bakdel), äfv. bild. (in parliament; of, för, t. ex. authority : makten, styrelsen; industry etc.); härd bild. (t. ex. of corruption, of famine, of plague); hemvist, boning (jfr särsk. country-seat), residens; plats, läge; stol,

bänk; sits (på en stol, etc.; äfv.: sätt att sitta, is. i ridk.); si. ryttare; sittplats (bänkrum etc.); rätt att sitta äfv.: »säte och stämma» särsk. i parlamentet; gruf. vattendunt (lägsta stället i en grufva); mek. (ugt hvarpå ngt annat hvilar :)

lager etc.; va. sätta, låta sätta sig, gifva (ei. anvisa, bereda) sittplats; förse med sittplatser (stolar etc.; t. ex. en kyrka); placera, ställa; insätta, anställa; sätta sits i en stol, byxor etc.; Vil. sätta sig; ~ of War, krigsskådeplats; to have a good ^, hafva god sittplats etc.; särsk. ridk. hafva vacker sits, sitta väl till häst; (to ride with) the English engelska sättet att rida (jfr ex. under rise); to keep one's förblifva sittande; ridk. hålla sig kvar i sadeln; take a sitt ned! to take one's intaga sin plats (they took their ~s); bild.

à: fate, å: far, å: fal], å: fat, å: fast, è: mete, è: met, 1-. ber, i: fine 1: fin, i fir,öelf-abusö

>)(Mindre brukligt. 1237 † Föråldradt.

seif-ignofant

sätta sig (t. ex. om en sjukdom); ~ a church, anbringa sittplatser (bänkar) i en kyrka; anvisa sittplatser i en kyrka; the church was built to ~ 1500 persons, ... rymma sittplatser för...; ~ one's self, sätta sig på en stol o. d.; nedsätta sig, taga sin bostad. ~-box, s. kuskbock, ^-holder, s. äfv. bänkegare. ~-hole, s. fjöl. ~ed, -ed, pp.; a. försedd med sittplats, med sits (så särsk. i sms. t. ex. a hardsof a : en hård soffa); sittande (in a chair; on a horse); som har sitt säte (t. ex. the government ~ at ...); to be sitta (hafva fått sittplats); äfv. om ort vara belägen; be sitt ned! <vin(J, -mg, prt.; s. sättande, placering; anbringande af sits i stolar etc.; sitsmaterial (möbeltyg, läder, tagel etc.)-

seave, sèv, s. prov. säf. seavy, -i, a. prov.

säfbevuxen. sebaceous, seba'sjus, a. vetensk. talg-, talg-artad.

sebacic, sebas'ik. a. kem. talg-; ~ acid, fettsyra.

sebate, sè'bät, 5. (kem. jfr föreg.) Sebalcyl-

syradt salt. sebesten, sebes'ten, s. bot. bröstbärsträd

(ett tropiskt träd, Cordia); bröstbär (äfv. ~ jilum).

sebiferous, sebif årus, a. bot. alstrande (vegetabiliskt) vax. See, sek, s. F f«rk. rör secretary. secale, lat., seka'le, s. mjöldryga; bot. råg. secancy, sè'kånsi, s. geom. skärning, secant,

-kant, a. mat. skärande; s. geom. trigon. se-kant.

Secede, sese'd, vn. afskilja sig, afsöndra sig, utträda (from a society, a union).

-år, s. en som afsöndrar sig, som utträder, separatist; Skoti. medlem af Secession Church, seceding, -ing, prt.; a., s. afsöndrande (sig), utträdande, secern, sesl'rn, va. åtskilja (skilja på... och ...); afsöndra is. fysiol. ~ent, -ènt, a. med. afsöndrande; s. afsöndrande kärl, afsöndringsorgan. ~ment, -mënt, s. afsöndring, secesh, sësesj', s. Si. för secessionist. secession, sesesj'un, s. utträdande, afsöndring (from fellowship ei. d.); Am. särsk. enskilda staters (is. slafstaternas 1861: the War of

utträdande ur unionen; Church, skotska frikyrkan. ~ist, -1st, s. en som yrkar på (rättigheten till) utträdande,

jfr ofvan.

sechium, se'kium, s. bot. S. edulis (en sydamerikansk växt med gurkartad frukt).

seckel, sek'l. S. ett slags litet men läckert okto-berpäron.

Secle †, såk'1, s. sekel. Seclude, seklo'd, va. afstänga, utestänga, utesluta, afsöndra, skilja. ~ed, -èd, pp.; a. afsöndrad; enslig (life); lefvande i enslighet; afsides belägen, undangömd ort. seclusion, -klo'zjån, s. uteslutning; afstängdhet; afsöndring (from the world)-, enslighet; afsides belägenhet; undangömdhet; to live in rural lefva i lugn och ro långt borta på landet, seclusive, -klo'siv, a. uteslutande; afsöndrande, af-stängande. Second, sek'und, sek'nd, a. andre; följande, nästa; underlägsen (to, ngn, ngt); s. en som kommer efter (i andra rummet) i plats, tid, rang (jfr »sekond»), ngns närmaste man, medhjälpare; understödjare, biträ-dare, jfr ned. va.\ sekundant; sekund (V6o

af en minut [äfv. vid vinkel- el. bågmätning, el.: Yj2 linie] tecknas "), äfv. mus. -intervall, -stämma; hand. sekunda(växel: <v/ of exchange)-, pl. eftermjöl, gröfre mjöl]pl. aiim. ngt (hand. varor) af sämre beskaffenhet (sekunda kvalitet), äfv. andra plats ei. betyget etc., jfr ex. (i allm. hand. tekn. F förkortn. för subst, i plur. föregångna af ; Va. följa

efter, efterfölja †; bistå, understödja, biträda (is. pari. etc.: instämma i, t. ex. a motion, a proposal o. d.); ~ longest, näst längsta, den andra i (ordningen i afseende

på) längd (o b s. På dyl. sätt i allm. vid superi., jfr ock ned. *\j-best)', a ~ day's dinner, middag andra dagen, äfv. särsk. efterkalas (middag) på kvarlefvor efter en fest(middag); the ~ day's festival (festivities), efterkalaset, äfv. särsk. andagsbröllopet; ~ dye, om-färgning; ~ edition, andra (ny) upplaga

särsk. af tidning med de färskaste underrättelserna;

the ~ estate, den andra statsmakten (füngi.: öfverhuset); to play ~ fiddle, spela andra fiolen äfv. bild. : vara blott medhjälpare, spela en underordnad roll; ^ form, boktr, se inner form under f.\ ~ fut-toch, skeppsb. första upplänga; ~ marriage, ngns andra äktenskap; nytt gifte;

quality, sekunda kvalitet, medelgod beskaffenhet; /v/ schools. Oxf. univ. (en afdelning af moderations) kandidatexamen i »law* ei. »modern history» ei. »mathematics-o; ~ story, Am. första våningen (en trappa upp, dets. som i Kngi. first fioor)] (at ei.) upon ~ thoughts, vid närmare besinnande, efter mognare öfvervägande; a (ei. for the) ~ time} för andra gången; the ~ two volumes, de båda nästa (följande) volymerna (banden); Chapter the ss. öfverskrift andra kapitlet; every ~ ..., hvar annan ... (Anm. ~ med följ. subst.

se vid. under dessa el. nedan sms.) ; to be ~ to

none, afv. icke gifva efter för någon; his ~ in command, hans närmaste man (i befälet); he had got univ. han hade tagit andra betyget (examen o. s. v. utan honours); to stand ~ in a duel, vara se-kundant i en duell; to take (ei. sing) a utföra andra stämman, sekundera; ... the pulse beating 5 to the hvarvid pulsen slog 5 slag i sekunden. ~-adveilt, (cl. -coming), s. Kristi andra tillkommelse; /v brethren, kyrk. adventister. ~ ~-best, a. näst bästa, sekunda, andra (premium, pris : accessit); to come of bli den andra vid taflan; ofta dra kortare strået, ^-distance, s. mål. tafias medelplan, mellanparti mellan för- o. bakgrund. ~-hand, s. sekundvisare; besittning i »andra hand» efter ngn annan; a. mottagen från andra, i (ur etc.) andra hand; hand. ej ny, nytjad; antikvarisk bok, bokhandlare etc.; ej ursprunglig, »lånt»; at i andra hand, efter andra, ej ursprungligt). ~-rate, s. andra ordningen, andra klassen (kvaliteten); a. af andra klassen el. rangen (särsk. om örlogsskcpp, förr om 90-kanonslinieskepp); hand. sekunda; medelgod, medelmåttig, ^-shop, a. från en bod där gamla saker säljas, antikvarisk, jfr "»-hand. ~-sight, s. »andra-syrn (»framsynthet»); seende i syne; varsel; förmåga att skåda (skådande af)

andes}7ner (bilder af personer som snart skola dö

ei. d.); bild. förmåga af fjärrskådande, af att se längre i framtiden etc. än andra. ~ -Sighted, a. »framsynt», begåfvad med "»-sight. ~S-hand, s. sekundvisare. ~S -pendulum, s. sekundpendel som gör ett slag i sekunden. ~-watch, s. sjö. hundvakt. ~ -wind, .<?. sport, regelbunden andhämtning (och nya krafter) efter den första and-fåddheten vid våldsam ansträngning; tO get one's hämta andan, flåsa ut, hämta nya krafter äfv. bild.; bild. komma på fötter igen, särsk. skaffa sig ny kredit. arily, -arill, ad. i andra rummet, för det andra†; i andra ordningen; på ett ej ursprungligt, på ett underordnadt sätt; såsom bihang. ~ariness, -årinës, s. beskaffenhet att vara af andra rangen ei. underordnad etc., jfr följ. ~ary, -ali, a. Sekundär (särsk. med.: symptom, sjukdom; optik.: färg; geoi.; eiektr.: inducerad, induktions-); af andra ordningen; underordnad; härledd, ej ursprunglig; medelbar; bi-; s. en underordnad; deputerad; ställföreträdare, vikarie; astron, drabant; zool. vingpenna af andra ordningen på underarmen (afv. ~ quill). ^e, fr., -kongd', s.

fäkt. sekund. ~er, -ur, s. en som un-

derstödjer (en annans förslag, jfr ofvan Va.),

biträdare, hjälpare. <vjy, -li, ad. i andra rummet; för det andra; därnäst. i tal., -kon'do, s. mus. sekund, andra stämman.

Secrecy, se'krlsi, s. afskildhet, afsöndring, tillbakadragenhet,ensamhet; hemlighet, hemlighetsfullhet; förtegenhet, tystlåtenhet; to observe iakttaga förtegenhet, tiga (on, angående, t. ex. a subject)-, in i tysthet, i hemlighet; committee of sekret (: hemligt) utskott. Secret, se'kret, a. hemlig, förborgad; afskild, tillbakadragen, enslig; hemlighetsfull (af sig); tystlåten, förtegen)f(; s. hemlighet; kat. kyrk. en viss bön hörbar blott för presten; pl. genitalier; the ~ is out, hemligheten är uppdagad (röjd,-kommen i dagen); that is (lohere) the ~ of it (lies), däri ligger hemligheten; »det är hela konsten»; the grand ^ F, »det Stora Obekanta» (lifvet efter detta); to have some äfv. bära på en hemlighet; T have no ~ from you, jag har inga hemligheter för dig (döljer intet för dig); to keep (it) hemlighålla, förtiga; to keep the matter a close (cl. profound, strict) nu, göra en djup hemlighet af en sak; to keep (make) a thing a ~ from ..., hemlighålla ngt för ngn; to make a ~ of, göra en hemlighet af (hålla hemlig); he made no about (ei. of) being ..., han gjorde ingen hemlighet af att vara ...; in i det förborgade, i löndom, i hemlighet; to be in the vara invigd i hemligheten; to let ... into a inviga ngn i en hemlighet. Secretarial, sekreta'rial, a. sekreterares. Secretariat, sékrëtà'riåt, -rlåt, s. sekreterares rum (kontor, kabinett); se vid. secretaryship. secretariship, SO secretaryship. Secretary, sek'retarL s. eg. hemlighetsbe-varare sekreterare; expeditionschef (: Under of State)-, expeditionsse-

kreterare (afv. Under [5]<v/ o. Assistant [£]~); kanslіråd, -sekreterare; sekretär (skrifpulpet, »chiffonier»); zool. sekreterarefågel (: ~-bil*d, Falco cl. Gypogeranus serpentarius ei. Serpentarius secreta-

1'ius); boktr, ett slags skl'ifstil liknande textning; ~ of an embassy (ei. legation), legationssekreterare; (S)~ of State, förr statsminister; nu statssekreterare, departementschef, »statsråd» (Anm. Numera bäres denna titel [fuiist.: Principal of State] af följ.

ministrar med portfölj:) (a$)~ of State (for the Home Departement ei.) for Home Affairs, inrikes(o. justitie)minister; (£)~ of State

(for the Foreign Dep. ei.) for Foreign Affairs, utrikesminister; (obs. ofvannämda

ministrar nämnas ofta F kortligen: Home Foreign etc.); (£)~ of State (för

the Colonial Dep. ci.) for the Colonies, kolonialminister} (S)^> of State for War (ei. the War Dep.), krigsminister (som tm-lika ar Master of the Ordnance, jfr d. o.); samt of State (for the Indian Dep.

ei.) for India, minister för Indien; (S to the Board of Green Cloth, ungef. hof-kamrer i hofförvaltningen; Chief (S)*V, äfv. byråchef; Chief (S)<^ to the Lord-Lieutenant of Ireland (kortare: Irish statssekreterare (minister) för irländska ärenden. ~-ship, -sjip, s. sekreterares (respektive ministers, jfr ofvan) ämbete.

Secrete, sekie't, va. undangömma, undan-sticka (t. ex. tjufgods), dölja (from, för); fysiol, afsöndra; a. % (af)skild (from, från), secreting, -mg, prt.; a. afsöndran-

de, jfr secretory; S. tekn. hattm. kanin- etc. hårs behandling med en lösning af kvicksilfver i salpetersyra, secretion, -krè'-sjun, s. afsöndring fysiol., (äfv. konkret) sekretion. secretitious, -kretisj'us, a. afsöndra d, af söndrings- (sekretions-).

Secretive, sëkrë'tiv, a. orsakande afsöndring; hemlighetsfull, hemlighållande, benägen för hemlighetsmakeri. ~neSS, -nes, s. frenoi. hemlighetsfullhet, benägenhet för hemlighetsmakeri, secretly, se'kretli, ad. hemligt; i hemlighet; i själ och hjärta, secretness, -nes, s. egenskap att vara hemlig ei. förborgad; se äfv. † föreg, s.; † hemlighet.

secretory, sëkrè'turi (äfv. -'---) a. fysiol, af-söndrande, afsöndrings- (vessels etc.).

Sect, sekt, s. (1.) sekt; (2.) † afläggare (jfr scion)-, (3.) † P oriktigt för sex. ^arian, -a'rian, a. sekterisk, tillhörande en sekt; s. sektanhängare; partiman, ^arianism, -a'rianizm, s. (fallenhet för) sektväsen, sektanda, partisinne, ^arianize, -à'riå-niz, va. göra sekterisk. ~ary, -åri, s. se »j arian.

sectile, sek'tii, a. vetensk. is. min. SOU! låter skära sig, klyfbar.

Section, sek'sjun, 5. sektion i aiia bet.; skärning (äfv. geom.), delning; snitt; genomsnitt, tvärsnitt, genomskärning; särsk. för mikroskopisk undersökning : objekt, preparat; (afbildning af ngt i genomskärning :) profil, vertikalplan; af snitt äfv. mus.; afdelning, del, stycke af en bok, af land (särsk. Am. : Y36 af ett township : en kvadrat af en eng. mils sida, liggande i de 4 väderstrecken, äfv. : a

mile of land) etc.; sektion, fraktion, (del af ett) parti; mek. Am. lös del af ett instrument ei. en maskin; mii. tropp (half pluton, V4 kompani); paragraftecken (§). «val, -al, a. sektions-, hörande till en sektion, afdelning, parti ei. ett särskildt område; distrikts-, lokal-; tekn. arv. hopsatt af flere delar; ^ interests, lokalintressen. ^al-boat, s. (kanal)båt hopsatt af flere (pontoner) som kan böjas ei. söndertagas. ^al-dock, s. reparationsdocka sammansatt af flere kassuner (ei. pontoner). ^alism, -åiizm, al ity, -åriti, s. lokalanda, provinsintresse(n), landskapspatriotism.

sector, sek'tur, s. mat. astron, sektor; pro-portionalcirkel. ~-wheel, s. mek. sektorhjul. «val, -ål, a. hörande till en sektor.

Sectorial, sekto'rial, a. vetensk. skärande; s.

(: tooth) skärtand. Secular, sëk'ülur, a. sekular, hundraårs-; inträffande en gång på ei. sträckande sig öfver en längre tidrymd så is. astron.; världslig (mots, andlig, kyrklig); kat. kyrk. se-kulär (ej tillhörande kloster, ej bunden af klosterregler) (clergy, priest); s. (äfv. ~ ecclesiastic, jfr föreg, a.) sekulär prest; korsångare; lekman †. ~ism, -lzm, ~ity, -'iti, s. världslighet; sekularism (ett naturligt etiskt system). oJst, -1st, S. (jfr föreg.) Seku* larist; a. sekularistisk. ^izatiOP, -izå'-sjun, S. sekularisering (kyrkogods o. d. indrag-niug o. anslående till världsliga ändamål). ojIZC,

-iz, va. göra (an ecclesiastic) sekulär (jfr ofvan); sekularisera, indraga (jfr föreg.); göra världslig. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara secular; världslighet, världsligt sinne.

secund, sè'kund, sek'und, a. bot, ensidig(t

sittande om blad, blommor).

secundine, sëk'undin, - 5. bot. ett froämnes andra hinna; fysiol, (oftast pl.) se afterbirth.

securable, sëku'råbl, a. som kan betryggas

etc. (jfr secure, va.).

Secure, sëku'r, a. trygg, säker om pers. o. saker (against, from, för),tr3rggad (against, emot); i säkert förvar; obekymrad, sorglös †; säker, viss (of, om); fast besluten †; va. bringa (sätta) i säkerhet; betrygga, skydda (against, mot; from, för); göra fast, stärka; stänga (a door), fastläsa, -binda, -knyta, sjö. fastgöra (t. ex. skepps-luckor), surra kanoner; försäkra sig om (äfv. ~ to one's self); lägga beslag på; gripa, fasttaga (o. hålla i säkert förvar) (a prisoner); i aiimht skaffa sig i tid, beställa (t. ex. plats); förskaffa ngn, försäkra ngn (: göra säker) om ngt; försäkra, garantera; gifva säkerhet åt (a creditor etc.);

tillförsäkra (something to a person, ei. a person of ...); S. (the mil. ställningen »skydda gevär», jfr ex.; ~ arms, mil. skydda geväret mot väta genom att taga låset under armen o. hålla mynningen nedåt: ~ OWe's Self of, försäkra sig om. ~d, -d, pp. tryggad, försäkrad; tillförsäkrad; äfv. prioriterad; well ~ on landed property, med god säkerhet (ei. prioriterad) i fast egendom. ^|y, -1?, ad. säkert; med tillförsigt †. ~neSS, -nes, s. trygghet, säkerhet. -ur, s. ngn ei. ngt som betryggar ei. försäkrar; beskyddare; beskydd, värn. securiform, 6eku'rif6rm, a. bot. yxformig. security, seku'riti, s. (pl. -ties, -z) trygghet, säkerhet (against, from, för, mot); skydd, försvar; säkerhet, garanti (for, för); hand. jur. borgen, säkerhet (real o. personel, äfv. :) borgesman; jur. införsel; hypotek(sobligation); pl. äfv. säkerhetspapper; to give gifva säkerhet, ställa borgen; to stand (he, become) gå (stå) i borgen (for, för); place of säkert ställe; äfv. fängelse; to lend (obtain) on ... mot säkerhet; see to the ^ of the shutters, se till att luckorna äro säkert stängda. Sedan, sedan', s. bärstol, portschäs (äfv. ~-chair).

Sedate, seda't, a. stilla, lugn, stillsam, sansad, allvarsam, stadig. ~neSS, -nes, s. lugn; stillsamt sätt; sans, lugnt allvar. Sedative, sed'ativ, a. lugnande, stillande; is. med. smärtstillande, rogifvande; s. med. rogifvande ei. smärtstillande medel; <n/ salt, borsyra. sedentarily, sed'entariii, ad. af föij. a. sedentariness, -rinës, s. stillasittande

lefnadssätt; tröghet)fc. sedentary, -tån, a.

stillasittande person, lif el. arbete (: SOm kräfver stillasittande); trög †. Sederunt, lat., sede'runt, (skoti. seda'runt), s.

(eg. de, näml. A., B., C. & D., hafva suttit: varit bisittare under sessionen) jur. lista på bisittare ; (domstols)session. Sedge, sëdj, s. bot. starr (Carex), pl. Cype-raceæ. ~-bird, /v-warbler, s. zool. säf-sångare (Sylvia [ei. Acrocephalus] Schæ-nobænus; Salicaria Phragmitis). ~d, -d, a. bestående af starr ei. d., starr-, sedgy, -i, a. starrbevuxen. Sediment, sed'iment, s. fällning, aflagring, bottensats, tekn. äfv. pannsten. ~ary, -'Åri, a. bestående af ci. bildad genom fällning; ~ rocks (formations, strata), flötsbärg, neptuniska bärgarter. Sedition, sedisj'un, s. uppstudsighet mot öfverhet, upproriskhet (upproriskt tal, eggande ei. uppviglande till uppror), agitation mot det bestående, folkförödande

demagogiska anslag. ~ary, -årl, s. upp-rorsmakare, uppviglare, seditious, sèdisj'ås, a. upprorisk, uppstudsig. Seness, -nes, s. upproriskhet, uppviglande, upprorsanda.

SedlitZ, se Seidlitz.

Seduce, sedu'e, va. vilseleda, förleda; locka

(from, från det rätta, cl. bort från hemmet etc.; into, till ondt); förföra. ~ment, -mènt, s. förledande; förförande; lockelse. -år, 5. förledare; förförare (-förerska). seducible, -ibl, a. som kan förledas ei. förföras, seducing, -5ng, prt.; a. förledande; förförisk. Seduction, sèdåk'sjun, s. förförelse; förförande särsk. kvinnas; lockelse, seductive, -tiv, a. förledande, förförisk, seductress, -tres, s. förförerska. sedulous, sed'ulus, a. trägen, flitig, oför-truten. r^neSS, -nes, s. trägenhet.

See, sè, 1. s. säte, tron †; biskopssäte; biskopsstift; the (S)o* of Rome, the Apostolic (SK the Holy (SK the Papal (SK påfliga stolen. See, eè, 2. va. (imp. saw, så; pp. -n) se; se på; bese, beskåda; skåda; skönja; få skåda, bevitna, äfv. upplefva, jfr ex.; bild. inse, förstå; finna (med ett adj. ss. predikatsfyllnad [jfr under fit, good o. proper] el. med en följ. bisats: that, how ...); (med dyl. tillägg, särsk. af ett perf. part.) tillse, Se till el. efter, sörja för huru ... skall ..., att ngt blir ...; träffa ngn (o. tala vid hnm); i allin, umgås med, »se hos sig», taga mot (hos sig) (jfr company ex.), ei. infinna sig hos, gå till (för att tala med), besöka, hälsa

på; »se» (i utlr. ss.: ... bättre dagar, jfr ex. under day), erfara, röna, vara med om, genomgå (training, troubles etc.; jfr särsk. under service); (med följ. adverbial) F ledsaga, följa (homei hem; in, in; off, out, ut etc., jfr ex.); vn. se (: hafva ei. nytja synförmågan) äfr. bild.; (eiHpt. jfr va.) se till; inse, förstå: jfr vid. ned. med adv. o. prep.; tnterj. se (jfr look) l si! arv. P ss. imperf. t. saw; can I ~ the samples? får jag se på profven? 1 ~ it, det förstår jag (»kan jag förstå»); anyone can ~ that, det kan hvem som hälst inse, det måtte väl hvar och en kunna begripa; he did not ~ it, han insåg det inte; han såg ej huru det skulle gå till, »han visste sig ingen råd»; han fann intet skäl därtill (tyckte ej just [omj det); (he proposed ...,) ichich I did not /x/, ... som jag dock ej fann skäligt (rådligt, billigt, möjligt); ~ one another, träffas, råkas; do you ~ the point of his argument? kan du inse hvad som är hufvud-punkten (kärnan, klämmen) i hans be-

visföring (hvad han egentligen vill ha fram)? none of us may ~ the end of this, ingen af oss torde få skåda (upplefva) slutet på detta; he has ^>n a shot fired, >han har luktat krut»; he nobody, han umgås med ingen människa; when may I ~ you? när kan jag få träffa dig? he has the world, han har sett sig om i världen; you could ~ yourself in all the tables, (borden voro bonade så blanka att) man kunde spegla sig i dem; ~ all clear (ready, safe)! se till att alt blir klart (väl ombesörjdt)! ~ all clear to go about! ^ all clear for stays! sjö. (gör) klart att vända! a person about a thing, söka en person i och för (att tala om) en angelägenhet; the ladies (safe) home (to the carriage), följa (eskortera, konvojera) damerna hem (till vagnen); ~ (that) a thing (is [ei. be]) done, tillse (laga) att ngt uträttas; (I loill) ~ justice done (f\t j. d. absolute, jfr ~ fair play under fair) to him, ~ him righted, (jag skall) se till att rätt vederfares honom (att han får sin rätt); you'll ~ it paid, du skall laga att det blir (ut)betaldt; to go (ei. come) to (ei. F and) ~ a person, besöka, hälsa på ngn; ~ what (ei. how) it is to (infin.) / där (härpå) kan man se hvad det är (hvad det vill säga) att...; ~ that he don't give you the slip! se till att han ej smyger sig ifrån dig! I could ~ by her face that she had been crying, jag kunde se på henne(s ansigte) att hon hade gråtit; /-

Om (t. ex. det ftr färdigkokt); ~ if he does not do it, få se om han inte gör'et; let me (ei. us) låt mig se (låt mig tänka på saken)! let us nota ~ if (how) ..., låtom oss nu tillse om (huru) ...; you had better now how to get away, nu är det så godt att du ser till huru du kan komma i väg (att du lagar dig i väg); we shall vi få väl se; ~ double, se dubbelt (särsk. om en drucken); o* right, se under d. o.; ~ wrong, se orätt (miste), förse sig; TU ~ about it, jag skall se till (hvad som kan göras åt saken), jag skall sköta om (ombestyra) saken; äfv. jag skall fundera på saken; ~ after, se efter (vårda, vakta, jfr look after)', äfv. se sig om efter (: söka, t. ex. en plats; äfv. ~ for); ~ into, se, skåda in i, äfv. bild.: i framtiden, i hjärtat; få en inblick i, (söka) utforska, undersöka; äfv. inse, genomskåda (t. ex. the cause)-, ~ deeper, further into ..., skåda djupare, längre in i; ~ a person off, följa med ngn o. bevista ngns affärd (följa till vagnen, ångbåten, järnvägen, ombord etc.); ~ out, se ngt (t. ex. a play) till slut; se slutet af ngt; följa ngn till utgången (jfr off); F bild. Öfverlef va ngn; äfv. (med tålamod el. afvaktande) Se hur långt ngn vill gå; äfv. höra ngn till slut (innan man svarar); ~ through, se igenom oftast wid., genomskåda; öfvervara till slutet; se till, laga, hjälpa till att ngn ei. ngt kommer igenom ngt; you cannot refuse to ^ me through dangers you have helped to bring me into, du kan icke förvägra att hjälpa mig ur faror som ...; a feio pounds more will ~ us through next month, (på) några få pund (sterling) till skola (vi) hjälpa oss fram genom nästa månad; easily nuii through, lätt att genomskåda; ~ to, se (skåda) på †; se till. tillse, hafva tillsyn Öfver folk, företag; Se efter barn, en häst etc., hafva ett öga på (arv.: bevaka ss. en fånge); sköta afv. affärer, sörja för; med uppmärksamhet se på, granska, förvissa sig om, »taga reda på» (jrr look tO, de förra bet.); ~ to it! se dig för, gif akt! Fil ~ to it, äfv. jag skall sköta om (ei. jag svarar för) den saken. ~-bright, s. bot. Salvia Scla-ræa. ~able >)s, -abl, a. som kan ses. -d, imperfi P för saio. seed, sed, 5. fysiol, (i denna bet. blott i sfng.) säd (sperma); bot. o. aiim. frö (äfv.bild. of hatred, rebellion etc.), äfv. kollekt. : utsädesfrö ei. -spanmål, utsäde; pl. hand. frön, frösorter, -varor (: articles ø/~); tekn. silkesmaskägg; bibi. säd, afkomma; börd)j<; vn. gå i frö, mogna; fröa af sig, släppa fröna)J\;

eå; VCl. (\lt)såfcj beströ med frön cl. a.;

beså; to yield ten times the ~ soivn, gifva tionde kornet; to go in gå i frö; to run to gå i frö (run to perf. part, gången i frö); biid. bli gammal och klen (skral), försämras; ~ down, så igen Unda, beså med gräsfrö. ~-ba.II, s. rundt fröhus. ^-basket, s. sädes(: sånings)skäppa. ^-bearing, a. fröbärande; a ~ tree, froträd. ~-bed, s. trädg. drifsäng, drifbänk.

zool. frödyfvel (Mylabris). ~ -bOX, s. frölåda; bot. arter af Ludvigia. ~ -bud, s. bot. froämne. ~-Cake, s. kumminkaka (ci. -bröd), ^-carrier, se ~

-basket. ~-C0at, s. fröbetäckning (ovetensk. för episperm : fröhinna; stundom f. aril : fröhylle). ~-C0d, 5.

prov. se "O-basket.

~-lac, s.

hand. kornlack (sönderstött gummi-

lacca). ~-leaf, s. bot. hjärtblad. ~-leap,

~-lip, s. prov. se basket. ~-lobe, S. bot. hjärtblad. ~-!op, s. se basket. ~-man†, se f^sman. *w-oil, s. olja pressad ur frön. ~-pearl, s. sandpärla. ~-p!at, ~-plot, s.

drifsäng, plantskola äfv. biid. (of, för). ~-pod, s. fröbalja, ^-producing, se ~

/v/-bearing. ^Sman, s. såningsman; fröhandlare; business, fröhandel (enskild affär); shop, fröhandel (bod). 'v-SOWer, s. såningsman: se vid. f^er. ~-time, s. såningstid. ~-tl*ade, s. fröhandeln i stort, ^-vessel, s. fröhus (torrt frögömme i aiimht).

Am. hand. bomull ej rensad från frön. ~ed, -ed, pp.; a. fröad; fröbärande, försedd med frön, särsk. i sms. : -fröig (t. ex. two-^); besådd; beströdd med (ngt som liknar) frön; her. om blommor med fläckar af annan färg. -ur, s. en som sår

(frön) †; mindre, enklare såningsapparat ei. -maskin, finess, -ines, s. egenskap att vara ~ing, -ing, prt.; s. frösådd; bot. fröfällning, -släppning. ~let†,-let, ~ling, -ling, s. planta uppdragen ur frö; liten planta ur plantskola som utplanteras äfv. biid.; a. uppdragen ur frö. ~neSS †, -nes, 5. se r^-time. -i, a. fröad, gån-

gen i frö; F gammal och nött, illa medfaren, Utsliten, luggsliten äfv. om person : afsigkommen (med ett ... utseende), sluskig; »ruskig», gemen; si. »sjaskig», »lumpen i kroppen», »rutten» (t. ex. »dagen efter»); hand. aromatisk konjak. ~y-tOe, S. vctcr. en fotsjllka hos hästar.

Seeing, se'ing, prt.; a. seende; inseende; s.

Seende; Syn (förmåga); IconJ. (eg. prt. ellipt.)

(ofta med that) i betraktande af att, enär, alldenstund; ~ is believing, (eg. att se är att tro, hvad man ser det tror man), nu ha vi »syn för sägen» (påtagliga bevis ror hvad vi trodde el. kunde ana).

seek, sek, va. (imp. o. pp. SOUght, sot) söka; ofta i aiim. bet. eftersträfva (t. ex. knowledge, kunskap[er], peace, frid[én]; the kingdom of God), trakta efter; begära, äska (from, of af ngn); bjuda till, bemöda sig (to med infin., att); genomsöka, ntforskaf; se vid. vn. med£ø†; vn. söka (after, for, efter), sträfva (for, efter); fika (efter) (to, att), trakta (after, efter : stå efter, t. ex. one's life)', ~ one's fortune, söka lyckan; ~ a livelihood, söka ett lefvebröd; ~ and ye shall find, bibi. söken och I skolen finna; to be to ej veta sig någon råd, vara i förlägenhet!; jfr vid. föij.; such a thing is still to ngt sådant äl' ännu Ofunnet (har man aldrig sett ännu); for, äfv. hemsöka, se ex. under sought; ~ out, uppsöka; framleta; söka vinna, eftertrakta, begära; ~ to †, uppsöka o. taga sin tillflykt till, vända sig till. ~-nO-further, 5. Am. F en viss röd-strimmig syrlig äppelsort. ~er, -ur, s. sökare, en som söker (after, of, efter, jfr ex.); kyrkoh. medlem af en eklektisk skeptisk independentsekt på Cromwells tid; after God, de som söka Gud; after novelty, människor fikande efter ngt nytt, nyhetsjägare; a»* of truth, en sanningssökare. oJng, -ing, prt.; s. sökande, traktande, fikande; this quarrel is of your own det är du själf som sökt gräl (som rår för den här trätan).

Seel, Sel, 1. Va. hopsy Ögonen på falkar; allm. binda för ögonen på, lykta ngns ögon, förblinda; vn. sluta till ögonen, blunda; om gamla hästar bli grå omkring ögonen.

Seel, sel, 2. vn. sjö. kränga, rulla i storm; sjö. rullning.

seel †, sèl, 3. s. prov. rätt (års)tid (is. i sms. [jfr sv.»-and»] t. ex.: hay->yv} slåttertid,hö-and).

Seem, sèm, vn. synas, tyckas; synas vara; låtsa (to, att ...)†; va. † se beseem; it (inskjutet efter ett påstående) (som) det tyckes, synes det; säges det, berättar man; iron, kan tänka; it to me, det förefaller mig, jag tycker (that, att); the sun to move, solen tyckes röra sig; he contented. han tycks vara nöjd; I ~ to know hirn, jag tror (tycker) att jag känner hnm; 1 ~ to prefer ..., jag tror nästan att jag föredrager ...; it should det skulle tyckas; it would det kunde tyckas. -ur, s. en som synes vara

ngt; en som låtsar vara ngt. ~ing, -ing, prt.; a. skenbar; låtsad; ögonsynlig, synbar; skenfagerf; passande †; s. sken, utseende, yttre; vackert utseende; ngns mening †. singly, -ingli, ad. till utseendet, synbart; oftast skenbart. <vjngneSS †, -ingnës, s. utseende; skenfagert utseende, skenbarhet; sannolikhet. ~liness, -lmës, s. anständighet, tillbörlighet, det passande; vackert utseende, behag †. ~|y, -li, a. passande, tillbörlig, anständig, höfvisk; som tar sig bra ut; ad. (i st. f. det föråldrade ~lily, -llll) (jfr a.) på ett passande sätt etc. seen, sèn, pp. af see; a. † (latinism) skicklig,

förfaren (in, i). Seep, sèp, vn. Am. sippra. -i, a. Am.

sipprande; vattensjuk jord. seer, ser, 1. a. se sear. Seer, sér, 2. a. prov. se several. seer, sér, 3. S. Ind. en vigt (numera bestämd: kilogram).

Seer, se'ur, sér, 4. s. en som ser, skådare (of, af); siare: ~ of visions, visionär, en som ser i syne, andeskådare (ihghost-^). ~ess, -ës, s. sierska, spåkvinna, seer, se'ur, 5. s. äfv. ~-fish, se seir-ßsh. seerhand, se'rhand, s. ett slags ost-indiskt muslin.

seersucker, se'rsukur, s. ett slags ostindiskt

blåhvitrandigt lärft. seesaw, sè'så. s. gungning, vippning (rörelse [äfv. bild. : vacklande] upp o. ned el. fram o. tillbaka, särsk. ss. lek); gungbräde lagdt öfver en bock; kortsp. »såg» (trumfning från två håll); vn. (äfv. ~ up and doicn) gunga (vippa) upp och ned eg. på gungbräde öfver en bock; röra sig fram och tillbaka; a. rörande sig upp och ned ei. fram och tillbaka (motion)', to play at gunga upp och ned på gungbräde öfver en bock; i allm. bild. omväxla med att stiga (upp) och sjunka (ei. sätta sig), seethe, sèdh, va. (imp. -d, sod †, sod; pp. ~d, o. SOdden, sod'n) Slida, koka; vn. sjuda, koka. -ur, s. en som kokar

ngt; gryta, kittel. Seg †, seg, 1. s. se sedge. seg, seg, 2. s. Skoti. stut (oxe), segar, sega'r, se cigar. seggar, seg'ur, se sagger. Segment, seg'ment, s. afskuren del, afsnitt

konkret; bot. zool. mat. segment; ~ of ali orange, apelsinklyfta. ~-gear, s. segmentkugghjul. ~-SaW,s.fanérsåg; rund-

eåg. Öfriga sms. jfr under -'al, a.

hörande till ei. utgörande ett segment; ~ arch, bjg. segmentbåge, stickbåge; ~ vault, bjg. stickhvalf; ~ window, byg. stickbågsfönster. ~atlOll, -a'sj&n, s. del-

ning ei. klyfning i segment, ^ed, -ed, a. delad i segment, segregate, seg'regat, va. afskilja, frånskilja,

afsöndra; vn. vetensk. vid börjande kristallisering afskilja sig från massan o. ordna sig kring vissa centra; a. † se följ. ~d, "ëd, pp.; a. afskild, afsöndrad. segregation, -ga'sjun, s. afskiljande, afsöndring. Seid, sè'id, sed, s. titel för afkomling af Muhammed.

Seidlitz , ty., sl'dllts, S. pr. ort i Böhmen; F för ~ water; ^ powder(s), se Rochelle poiü-der; ~ water, Seidiitz-bittervatten. seigneurial, fr., senjo'rial, se seigniorial. Seignior, se'njur, 5. länsherre, öfverherre;

herre (äfv. titel, ss. eng. form för det spanska senor, ei. det italienska signor)-, säteriegare; in gross, länsherre utan herresäte

(säteri) blott åtnjutande rättigheter öfver underlydande; Grand (£)~, Storherre (titel för sultanen af Turkiet). ~age, -àdj, S. länsheiTC-rätt(ighet); myntskatt, slagskatt (mynt-ningsafgifi); vinst på myntning (skilnad mellan myntvärde o. metallvärde); vinst(andel) allmännare (jfr royalty); särsk. författarehonorar. ~ial, -jo'rial, a. länsherre-, länsherrlig, herrskaplig; själf rådande, oafhängig. ~ize, -iz, vn. vara (ei. spela) (läns)herre; va. % dets. s. to lord it over. -I, s.

(läns)herrskap; öfvervälde; domän, län; herregods, säteri. Seine, sen, s. (större) not för hafsfiske, vad.

~r, -ur, s. fiskare som använder seine. seir-fish, se'rfisj, s. zool. en makrillartad ostindisk fisk (Cybium guttatum). seise, sèz, se seize, seisin, -in, se seizin. seismal, si'smal, seismic, -mik, a. jordbäf-nings-.

seismo-, sl'smo-jgr., jordbäfnings-. ^graph,

-graf, S. fys. s(e)ismograf (en elektromagnetisk apparat som registrerar rörelserna vid jordbäfningar).

oJogy, -1'odji, s. läran om jordbäfningar. ~meter, -m'etur, s. jordbäfningsmätare,

jfr f^graph o. ~scope. 'vSCOpe, -sk6p, s. jordbäfningsangifvare (ett äldre mindre full-komligt slag än f^grapll).

seizable, se'zabl, a. som kan gripas, fattas,

etc., jfr seize; jur. äfv. beslagsgill. Seize, sèz, va. gripa (by the arm etc., i armen etc.) (särsk. : arrestera el. våldsamt bemäktiga sig ngns person) äfv. om sinnesrörelser o. d.; taga fast i allm.; fatta (uti); våldsamt lägga hand på; (jfr »hugga») (våldsamt) taga i besittning, bemäktiga sig, äfv. i aiim. bet. : få makt med; fatta etc. äfv. om förståndet; Öfverfalla, angripa äfv. om sjukdom o. d.; jur. lägga beslag på, belägga med kvarstad; taga i beslag, taga i mät, utpanta; jur.

arv. (jfr ock ofvan) anhålla; uppbringa fai-

i: note, è: do, 6: nor, i: not, à: tube, å: tub, i\: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.seize

tyg; sjö. sejsa, naja, bändsla, fastsurra; /%/ the pen, fatta (gripa till) pennan; se rid. ex. under hold o. opportunity; — on (upon), kasta sig (falla) öfver wid., rycka (roffa) till sig, lägga hand (»vantarna») på, bemäktiga sig; jur. anhålla, taga i beslag; aiim. Mid. gripa, fatta, få makt med om sinnesstämning etc.; taga fasta på, begagna sig af; — up, sjö. fastgöra en nian vid en trall för afstraffning. — d, -d, pp.; tO be — of,

vara (kommen) i besittning af; to be — with,angripas af en sjukdom; gripas (fattas) af en känsla. —r, -&r, s. en som griper etc., jfr föreg, v.; jur. besittningstagare; beslags-tagare. seizin, -in, s. jur. besittningstagande, fasta, jfr ex.; besittning af fast egendom; egendom (som är föremål för —); — in deed (ei. fact), laga fasta, verkligt egande, innehafvande i motsats tm — in law, besittningsrätt (utan innehafvande); to acquire — of a house, taga fasta på ett hus; livery of —. fastebref. Seizing, -ing, prt.; s. gripande, tagande (i beslag), jfr seize; sjö. sejsning, bänds-lande; najning; surrning, bändsel, (äfv. det därtill använda :) bändsellina (: — stuff). Seizor, -èr, s. jur. besittningstagare, en som tager fasta; beslagstagare, jfr seize o. seizin, seizure, sè'zjår, s. gripande; arrestering (of a thief etc.) ; våldsamt besittningstagande; anhållande, tagande i beslag, indragning, utpantning; häftigt anfall, attack (af sjukdom, is. slaganfall o. d.); ngt taget i besittning ei. i beslag; pl. beslagstagna varor ei. i mät tagen egen-* dom.

sej(e)ant, sè'djant, a. her. sittande om lejon ei. annat djur; — rampant,, her. sittande med ena framfoten upplyftad. Selachian, sela'kian, selacian, sela'sjan, a.

o. s. zool. (tillhörande) ett visst slags brosk-fisk (afdeln. Selachia, hvartill haj o. rocka höra).

Seid †, seid, a. sällsynt; ad. se följ. —Om,

-åm, ad. sällan; a.)|< sällsynt; it is —

that, det är sällsynt att, ei. sällan som.

Select, sèlëkt', va. utplocka; utvälja, utse

(äfv. med as, till; to be, att vara : till; out of, ur, ibland; to an office, till ett äinbete); välja (t. ex. sina uttryck); a. utvald (company, poems etc.); a — body, äfv. ett utskott, en komité: se ex. under committee; a — few några få utvalda, —man, s. Am. kommunalrepresentant, en årligen väld kommunal förtroendeman (3—7 utgöra en nämd med verkställande makt för drätBelärenden, fattigvård etc.);

pl. (—men) äfv. kommunalstyrelse. —ion, -lek'sjun, s. utväljande, val; urval (of boohs etc.); pl. urval, valda stycken (t. ex. from Horace); se vid. under natural o.

sexual; ^ and rejection, förmåga, åliggande ei. handling att välja eller förkasta. —ive, -lv, a. utväljande; val-(power, förmåga). —neSS, -nes, s. utval dhet; utvald beskaffenhet. —Or, -År, s. (ut) välj are.

Selen-, sele'n, prefix kem. selen-. —iate, -lät, 5. kem. selensyradt salt. —ic, -len'ik, a. kem. af selen; — acid, selensyra. —ide, sel'enid, s. kem. selenid, selenförening, -metall; — 0/ silver, selensilfver. ~ifer-OUS,-lënif'ur&s, a. kem. min. innehållande selen, selenhaltig. —ious, -lås, a. kem.;

— acid, selensyrlighet. — ite, sèl'ènlt, s. min. selenit, gipsspat, krystallisk gips; kem. selensyrligt salt. —itic(al), -lenit'ik (-al), a. selenitisk, innehållande selenit;

— mortar, selenitmurbruk (ei. -cement). —ilim, -lum, s. kem. selen. —iuret, -uret, S. kem. selenförening. —iuretted, -urëted, a. innehållande ei. blandad med selen;

— hydrogen, selenväte.

seleno-, sèlën'6, prefix mån-. — g rap he r, -g'rafur, s. en som är hemma i selenography; månbeskrifvare. —graphic(al), -graf'ik(al), a. hörande till månbeskrif-ning. —graphist, -g'rafist, se föreg. s. —-graphy, -g'rafi, s. månbeskrifning.

Self, self, a. † den samme (jfr nedan åsarne); egen †; själf; s. (pl. selves, sëlvz) tu. jag, subjekt, person, individuelt (själfmed-vetet) väsen; det egna intresset, själf-viskhet; enfärgad blomma; — do, — have, ordspr. själf är bästa drängen; his own 'v/, his very ~ F, just han själf; lie is my second (ei. other) —, han är mitt andra jag; for — and partner, på egna och kompanjons vägnar; your gracious (ei. noble) —, Ers nåd; your royal —, Eders Majestät; my unworthy —, min ringa person. (Anm. 1. — ss. senare del af reflexiva pronomina ss. him^o, my— etc., se under d. o.; Obs. dessa uttryck kunna förstärkas med own el. F very, hvarvid ordens delar skiljas åt, t. ex. my own (very) — : just jag själf etc.; uttrycken: his —, their selves äro pror. Anm. 2. — ingår ss. förra delen i mångfaldiga sms. hvilkas betydelse är själfklar; här upptagas blott de vanligaste, el. sådana som torde tarfva förklaring. Anm. 3. Accenten i sms. ligger på det senare ordet). — - abandonment, s. djupaste förtviflan (det att vara »rent öfver sig gifven»).

—-abased, a. förödmjukad af blygsel öfver sig själf, —-abasement, s. blygsel öfver sig själf; själfförnedring. —-absorbed, a. försjunken i sig själf, —-abnegation, s. själfförnekelse, -försakelse, —-abuse, s. missbruk af egna krafter; se &fv. —-pollution; själf bedrägeri; okvädins-

ord mot en själf; orättvis(a) själfankla-gelse(r). ^-acting, a. is. mek. själfverkande; själf reglerande, ^action, 5. handling utgående från en själf; själf verksamhet. ^-active, a. handlande af egen drift, själfverksam. ^-activity, s. själf-verksamhet. ~-aCtor, s. mek. själfverkande maskin; is. själfverkande mule-spinnmaskin o. själf reglerande holländare (papperstiiiv.). ^-admiration, s. själfbeundran. ^-aided, a. själfhjälpt, stödd på egna krafter (medel, tillgångar). ~-an-nihiiation, s. själf förintelse, ^-applause, s. (yttring af) själf belåtenhet, eget bifall. ^-application, 5. själfstudium. ~ -asserting, ^-assertive, a. framhållande sig själf, fordringsfull. ^-assertion, s. framhållande af sig själf, fordringsfull-het. /^-assumed, a. själftillvällad, själftagen. ^-begotten, a. alstrad af sig själf. ~-blinded, a. självförbiindad. ^-closing, a. själftillstängande dörr. ^-Coloured, a. enfärgad om vissa djur (hv. pläga vara brokiga), om blommor, äfv. tyger. ^-command, s. själfbeherskning. ^-communing, ^-communion, s. samtal med sig själf, monolog. ~-C0m-placency, s. själfbeiåtenhet. ^-complacent, a. själfbelåten. conceit(edness),

s. inbilskhet, ^-conceited, a. inbilsk, egenkär, ^-confidence, s. själfförtro-ende. ^-Confident, a. full af själfförtroende, själf säker. ^-Confidently, ad. med själfförtroende. ^-conscious, a. själf-medveten i alla sv. ordets bet.; full af själf-känsla ei. af tanke på huru man tager sig ut för andra, ^-consciousness, s. själfmedvetande; själfmedvetenhet. ~ -consequence, s. personlig »vigt» (»pondus»), Säkerhet i hållning el. uppträdande. ~

-Consistent, a. konsekvent (med sig själf), ^-consumer, s. tekn.rökförtärande ugn. ^-contained, a. själftillräcklig, oberoende äfv. om ting, jfr ex.; sluten (inom sig själf), lugn, kall, förbehållsam, omeddelsam; ~ engine, transportabel (kraft-) maskin (dock ej på hjul); ~ house, flervåningshus med egen ingång afsedt (på det eng.sättet, mots, jfr land) för blott en familj.

^-contradiction, s. självmotsägelse. ~ -contradictory, a. självmotsägande. ~ -control, s. självbeherskning. ~-COnviCt-

ed, a. fäld af sin egen dom (af sitt eget

samvete, el. på grund af egen bekännelse, egna ord).

^-conviction, s. (jfr föreg.) självöfverbevisning. ^-created, a. självskapad. ~-Culture, s. själf uppfostran, själf bild ning. ~ -deceit, ^-deception, s. själfbedrägeri. ^-deceived, a. bedragen af sig själf. ~ -deceiving, a. själfbedrägiig. ^-defence,

s. själfförsvar; the art of boxnings-konsten; in till själfförsvar. ^-defining, a. själfdefinierande, själfförklarlig. ^-delusion, s. själfbedrägeri, tom villa, illusion, ^-denial, s. själfförsakelse, själfförnekelse. ^-denying, a. själfförsakande; (£)~ Ordinance, bist. ett beslut af det »långa parlamentet» 1645 att ingen af dess medlemmar skulle hafva ngt befäl eller ämbete så länge kriget varade, ^-denyingly, ad. med förnekande af sig själf (egna intressen), ^-dependent, ^-depending, a. själfständig, oberoende, ^-destroyer, s. själf-spilling. ^-destruction, s. själfförstörelse; själfmord, ^-destructive, a. själf-förstörande; själfmördande. <v.-determination, s. m. själfbestämmelse. VOted, a. själfuppoffrande; som invigt (gifvit) sig själf till offer, ^/-devotion, s. själfuppoffring (handling el. sinnesriktning). ~

-diffusive, a. egande förmåga att själf sprida sig. ^-discipline, s. själfdisciplin. ^-distrust, s. bristande själfförtroende. ~-dubbed, s. »själfdubbad», som bär själftagen titel, ^-educated, a. själf-uppfostrad. ^-elective, a. väljande sig själf; (om en korporation) kompletterande sig själf genom inval, ^-employed, a. ej anstäld hos ei. legd af andra, arbetande för egen räkning, »sin egen». ~ -ended % a. själfvisk, egennyttig. ~ -ends s- pl- själfviska syften. ~-enjoyment, s. inre tillfredsställelse. ~ -esteem, s. själfaktning; egenkärlek. ~ -estimation, s. själfuppskattning, egen-kärlek. ^-evident, a. själfklar. ^-evolution, själfutveckling. ^-examination, s. själfpröfning. ^-existence, s.

tillvaro genom sig själf, det absolutas (Guds)

själfständighet, ^-explaining, ~-explanatory, a. själf förklarande; själfförklarlig, själf begriplig. <v-faced, a. tekn. naturlig slät sida, fas af en sten (mots, huggen etc.); om sten med en naturlig slät sida. ~ -feeder, 5. själf matande maskin ei. ugn etc. ^-feeding, a. själfmatande, jfr föreg, ^-fertilization, S. bot. själfbefruktning inom en blomma. ^•glorious, a. poet. inbilsk, skrytsam, fåfäng. ~-g0vemment,s. själfstyrelse (polit. kommuners, folkets etc.; äfv. dets. som: control). heal, 4. bot. se sanicle: brunört (Prunella); pimpinella (Pimpinella Saxifraga). ^-healing, a. läkande Sig Själf. ~-help, S. själfhjälp (det att

hjälpa sig själf). ~-helpful, a. som vet att hjälpa sig själf, rådig, aldrig rådlös, »praktisk», /^-ignorance)}C, s. bristande själfkännedom. -^-ignorant, a. saknande

i: note, è: do, 6: nor, i: not, à: tube, å: tub, i\: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Self-ignorant

r Talspråk. 1246 f> Lågt språk.

öeif-wrought

själfkännedom. ^-importance, s. (öfverdrifven) känsla af egen vigt, »vigtigheb, dryghet, egenkärlek. ^-important, a. »vigtig», inbilsk, dryg, egenkär. <v,-im-DOSed, a. själfålagd, själfåtagen (t. ex. task), ^-imposture, s. själfbedrägeri. ^-indulgence, 5. efterlåtenhet mot sig själf, själfsvåid. ~-indulgent, ^-indulging, a. (jfr föreg.) klemande med sig själf, själfsvåldig. ^-inflicted, a. som man själf tillfogat sig. ^-interest, s. egen-nytta. ^-interested)j<, a. egennyttig. ~-invited, «. själfbjuden, objuden gäst. ~ -isolated, a. som afstänger sig själf från yttervärlden, /^-justification, s. själf rättfärdigande. ~-kindled, a. själfantiind. ^-knowing, a. som af sig själf vet; som eger kunskap genom sig själf. ~-knOW-ledge, s. självkännedom. ~-love, s. själf-

kärlek äfv. naturlig, berättigad; egoism. ~

-lover, s. egoist, ^-loving, «. egoistisk, ^-lubricator, s. tekn. självverkande smörjapparat, -kopp. ^-luminous, a. själflysande (t. ex. himlakropp). made, a. sjäif-gjord; is. i: a ~ man, en man som med egna krafter brutit sig väg, som är »sin egen lyckas smed», ^-motion, s. egen (spontan) rörelse, rörelse af egen kraft. ~-mOVed, a. satt i rörelse af egen kraft, begåfvad med egen rörelse; handlande af egen drift, rv-moving, a. själfrörlig. ~-murder >fc, s. självmord, ^-murderer s. själfmördare. ~-oil-feeder, s. se ~ -lubricator. "w-opinioilj 5. ens egen mening †; (altför) hög tanke om sig själf, själfbelåtenhet, egenkärlek. 'v-opinion-ed, ^-opinionated, a. inbilsk, egenkär, själfbelåten; själfklok (jfr &fv. opinionated). /v-owned, a. »självegande» (egd af en själf), egen (t. ex. he lives in a ~ house), rv-partiality, s. partiskhet för sig själf; själföfverskattning. ~-pleas-ed, a. själfförnöjd. ^-poise, s. (sinnets) jämvigt inom sig själf, jfr possession. ^-poised, a. gifvande sig själf jämvigt (i cg. bet. : balancerande [sig])j(o. poet.); se vid. possessed. ^-pollution, s. själf-befläckelse. ^-possessed, a. beherskande sig själf, lugn. ^-possession, s. själfbeherskning; fattning, själsnärvaro; lugn. ~-praise, s. eget beröm, själfberöm; ~ is open disgrace, ordspr. eget beröm luktar illa. ^-preservation, 5. sjäifbeva-relse(drift). ~-pride, s. inbilskhet. ~ -protecting, a. själfskyddande, som vet att skydda sig själf. ~-raised, a. som af egna krafter höjt sig (stigit, svingat sig upp) i vänden, ^-registering, a.

själfregistrerande termometer etc.

ance, s. själftillit. ^-reliant, a. litande på sig själf; själf säker, tvärsäker (air). ^-renunciation, s. sjäifförsakeise. pellency, s. inneboende förmåga af repulsion (frånstötningskraft). ~-repel-ling, a. (af sig själf) repulsiv (stötande ifrån sig), ^-repetition s. upprepande af sig själf (af egna ord ei. handlingar). ~-reproach, s. själfförebråelse. ^-reproached, ^-reproved, a. förebrådd af sitt eget samvete, ^-reproaching, a.

själfförebrående. ^-reproof, s. se

-sufficience †, ^-sufficiency, s. sj älf till-

räcklighet; (för stort) sj älf förtroende; inbilskhet, »suffisance». ^-Sufficient, a. själf tillräcklig, själfgod; inbilsk, själfklok, >suffisant». ^-Sufficing, a. (varande) sig själf nog, själfständig; själf -tillräcklig. ^-Support, s. själfständighet, förmåga att bära sig ei. hålla sig uppe med egna medel (»att stå på egna ben»), ^-supporting, a. själfunderhållande;

själfständig, ekonomiskt oberoende af andras hjälp; om företag bärande sig .själf, ej behöfvande bidrag utifrån; tekn. själfmatande.

^-sustained, ^-sustaining, a. själfunderhållande, oberoende, jfr supporting. ^-taught, a. själfiärd. ^-tormentor,

s. själf plågare, ^-torture, s. själf plågeri. ~-view, s. själfbetraktelse; egennytta, egennyttiga (bi)afsigter. ~-will, s. egen-vilja, egensinne. ~-willed, a. egenvillig, själfrådig, egensinnig. ~-wise, a. själfklok. ^-worship, s. själfförgudning. ~ -wrought, a. själfgjord, själfskapad (t. ex.

cares), ^ish, -isj, a. själfvisk. ~ishness, -Isjnëß, s. själfviskhet. ~ism -izm, s. koncentrerad egenkärlek, alltings uppgående i det egna jaget. ~ist -1st, s. själfvisk person. <vjess, -lès, a. utan själfviskhet. ^leSSneSS, -lësnës, s. frånvaro af själfviskhet, själfförnekelse.

Sell, sel, 1. s. skoti. se self.

Sell †, sel, 2. s. sadel; tron.

Sell, sel,.3. va. (imp. o. pp. SOld, såld) sälja (at, for, för; by public auction, på auktion; by weight, efter vigt; cheap, dear; by the yard, alnvis; to, till); si. kugga, lura, purra; vn. sälja; säljas, finna (få) afsättning, hafva afgång; s. si. knep, spratt; F ordleksgåta; ~ one's lif e dearly. sälja lifvet dyrt; good wares will always goda varor finna alltid afsättning; he cheap (dear), han är billig (dyr) på sina varor; it well, det har god afgång; to ~ (to be sold), i annons till salu; ^ again, återförsälja; ~ off, hand. (va.) försälja, afsätta; bortsluta; realisera, slutförsälja,upprymma (lagret); (vn.) realiseras, blifva slutsåld; ~ out, slutför-sälja, realisera (varor ei. sin egendom); sälja, uppträda som säljare på börsen: sälja sin andel (i en affär); mil. sälja sin commission; se vid >|C foij.; ~ a person up, låta anställa tvångsförsäljning (exekutiv auktion) på ngns egodelar. (Anm. ~ med andra ord se under dessa, ss.: loss, retail etc.).

sellanders, sëråndurz, sellenders,-ëndurz,

S. pl. vetcr. rasp (utslag pä. hästben).

Seller, sel'ur, s. säljare; i sms. -försäljare (-jerska), -handlare (-handlerska).

selling, sëFing, prt.; a. säljande, utbjudande till salu; s. försäljning. ~-off, ~ -OUt, s. hand. (sl)utförsäljning, realisation (jfr sell, ex.).

selters, sërtårz, seltzer, sëit 'zur, (eg. ~ -water) 5. F seltersvatten.

selvage, sërvädj, s. stad P& tyg, salband, kant, list på kläde; kant, bord på plåt; kantplåt på lås; sjö. se -d, a. försedd med sådan list. -è', s, sjö. »servegin», kabelgarnsstropp, kardelstropp, vantstropp.

selvedge, sërvëdj, -d, se selvage(d). selves, sëlvz, pl. af self.

semaphore, sëm'afor, s. semafor (ett slags optisk telegraf el. signalapparat : stång med armar etc.).

semaphoric(al), -f6r'ik(ål), a. semafor-,

jfr föreg.

semblance, sëm'blåus, s. likhet, utseende; skepnad, figur; (med of) ngt som liknar ei. kan (skall) föreställa ngt (en »liknelse» tin ngt), ngt som liknar sig till ngt; to bear ~ to, hafva ngn likhet med (något så när

likna), semblant >f<, -blånt, a. lik, liknande (is. skenbart, blott till det yttre); S. † se semblance.

semble, sëm'bl, va. † framställa (i bild), afbilda; VII. jur. (jfr franskan; S3. 3 pers. opersonl.,

ofta förk. tin sem ei. semb) det synes (rätten) skäligt (rätten pröfvar skäligt), semé, fr., sëm'a, a. her. beströdd (med

prickar el. d.).

semeiography, etc., se semiography, etc. semen, lat., sè'mëll, S. säd (hos handjur); bot. frö: ^ contra, farm. en bitter, aromatisk mal-örtsdrog (afv. ~Cine, -sin), semi-, lat., sëm'l-, prefix mest i vetensk. ord, half-. (Anm. Senare delen af sms. bibehåller uttal o. accent, där ej annorlunda är angifvet), 'vz-at-

tached, a. till en del fästad vid ngn el. ngt; byg. se detached. ~breve, s. mus.

heltaktsnot. ~circle, s. halfcirkel; gradskifva. ^circular, a. halfcirkelfor-mig; ~ arch, bvg. rundbåge; ~ engine, halfroterande ångmaskin. ^Colon, —, s. semikolon. ^-Columnar, a. lik en half pelare (kolonn); bot. halfrund om stam. ^ -detached, a. till hälften fristående, is. byg. sammanbygd med en annan byggnad om den ena af två hopbygda is. villor. diameter, s. halfdiameter, radie, ^-diapason, s. mus. förminskad oktav, ^-diapente, s. mus. förminskad kvint, ^-diaphanous, a. halfgenomskinlig. ~-ditOne, s. mus. förminskad ters. ^-double, a. bot. halfdubbel om blommor hvilkas yttre ståndare öfvergått i

kronblad. floret, se r^-floscule. ~-flos-cular, ^-flosculous, a. bot. strålblomstrig. ~-flOSCule, s. bot. strålblomma, tunglik blomma, ^-fluid, a. half fly t ande. ~-form, -'--, s. ofullkomlig form. 'v-formed, a. ofullständigt formad, ej fullt utvecklad. ~-grand, eg. a. »halfstor»; s. mus. tvåsträngad flygel (piano), kabinettsflygel (äfv. ~ piano). ~-light, s. halfdager, skymning. ^-ligneOUS, a. till hälften ei. nästan träaktig tni konsistens; bot. nedtill trädartad upptill örtartad om buskar.

lunar, ^lunate, a. halfmånformig. ~ -metal, 5. min. kem. halfmetall (ej

smidbar metall). ~-mUte, -'--, a. halfstum; s. halfstum person. Seminal, sëm'inal, a.hörande till säd; frö-;

ursprunglig; ~ leaf, bot. hjärtblad, seminarian, seminarian, seminarist, rist, s. seminarist, lärjunge i utländskt romersk-katolskt prestseminarium. semi-

nary, -'-nårl, s. (jjI. -ries, -z) plantskola

wid. (i eg. mening †); seminarium, skola; † se föreg.

seminatef, sem'mat, va. (ut)så. semination, -na'sjun, s. såning; bot. fröfällning, seminiferous, sèminlf'urus, a. froalstrande, fröbärande; anat. sädförande, hafvande säd; ~ vessel, sädeskärl, -kanal. (semi)-nude, -'--, a. halfnaken (is. bot.). ~ •nymph, -'--, s. zool. puppa el. larv med ofullständig förvandling, ^-occasionally, ad. Am. F någon gång, då och då. semiography, sèmi6g'råfi, 5. med. beskrifning på sjukdomssymptom. semiologiC-al, -l6dj'ikåi, a. af föij. semiology, -érédji,

s. med. läran om sjukdomssymptom. (semi)-official, a. officiös, halfofficiel. ~ -opacous, ~-0paque, a. halfgenomskin-lig; genomlysande. opal, min. half-opai. ~-ordinate†, s. mat. (half) ordinata, ^-palmate, a. zool. med fötter försedda med half simhud. ~ped, -pëd, s. metr. en half versfot. ^pedal, -mip'edal, -pe'dal, a. bestående af en half versfot. (S)~ -Pelagian, a. kyrk. semipelagiansk; s. se-mipelagian. ^quaver, —, s. mus. sextondels not; va.)f(sjunga (ei. spela) i sextondelar. ~-savage, a. halfvild, half-civiliserad; s. half vilde. ~-Steel, s. Am. puddelstål, ^-tangent, —, s. mat. tangent för halfva bågen, ^-tertian, a. med. sammansatt af tredjedags- och hvardagsfrossa; s. (/v, fever) dylik frossfeber. Semitic, semit'ik, a. semitisk. (semi)tone, -'--, 5. mus. halfton. ^tOniC, a. mus. halftons-, bestående af halftoner (scale : kromatisk skala). ~ -transparent, a. halfgenomskinlig. ~ -vocal, -'- - -, a. halfvokalisk. ^-VOWel, —, s. halfvokal. semmit, sem'it, 5. Skoti. undertröja, -skjorta

af ylle.

semolina, semole'na, -li/nå, s. semolina-

gryn (ett slags krossgryn af hvete).

semoule, fr., sèmo'1, s. grofsiktadt hvete

(jfr föreg.).

sempervive, sem'purviv, s. bot. taklök (Sem-pervivum).

Sempiternal, sempite'rnal, a. ändlös, utan slut, evinnerlig, evig. sempiternity, -niti, s. beständighet, ändlöshet, oändlighet i tid, evinnerlighet, evighet, sempster, sem'stur, s. (linne)sömmare. sempstress, sem'stres, s. sömmerska; klädsömmerska. -girl, 5. syflicka. ~y, -1, s. sömnad.

Senary, sen'ari, a. hörande till ei. grundad på sextalet, bestående af ei. indelad i sex.

senate, sën'àt, S. senat; Cambridge o. London

univ. : akademiens styrelse; Fr. Am. etc. : öfre kammare af lagstiftande församling.

Senator, sèn'åtår, s. senator, medlem af en senat (jfr föreg. 5.); förr Eng. medlem af kungliga rådet. ~ial, -to'rlal, a. hörande till en senat, senats-; hörande till ei. passande för en senator, senators-, senatorisk; Am. som har rätt att välja en senator (district), ^ship, -sjip, s. senators ämbete ei. värdighet.

Send, send, va. (imp. o. pp. Sent, sent) sända, skicka (by, med en lägenhet; for, efter; to, till); bibi. förläna, gifva ei. foga, bestämma, jfr ex.; tillskicka; af-sända bud, bref etc.; utsända arv.: (ut)slunga, afskjuta; utbreda (med forth, jfr ned.); sända i väg (särsk. med -ing [rörelseverbl, jfr ned. ex.); göra (med predik, fylln., jfr ex.); VJl. skicka (bud); sjö. (i denna bet. regelb.: imp. o. pp. ~ed, -ed) stampa häftigt, dufva ned med förskeppet; God ~ it, we succeed better! Gud gifve att vi må lyckas bättre! God ~ him a long life! Gud förläne hnm ett långt lif! God n^eth rain on the just and on the unjust, bibi. Gud låter regna öfver rättfärdiga och orättfärdiga; God ~ her victorious! (Gud göre henne segrande) Gud gifve henne seger! ~ vexation etc. upon ..., skicka ... öfver ..., hemsöka ... med ...; Fil ^ him flying, jag skall kasta ut hnm (på dörren); the blow sent him staggering, slaget gjorde att han raglade till; a gun a ball 1000 yards, ett gevär skjuter en kula ...; it would me mad {wild, etc.), göra mig galen (rasande etc.); (Anm. ~ med tillägg se under dessa ord; t. ex.adrift, love,name,packing, word etc.); ~ one about his business F, be ngn sköta sig själf, be ngn dra så långt vägen räcker, jfr nedan ~ one to etc./ ~ round to a person, skicka (bud) hem till ngn; ~ away, bortskicka; afskeda; förkasta; ~ one away smarting, affärda ngn med ett kok stryk; ~ back, skicka (sända) tillbaka ei. åter; förkasta (ej vilja hafva ngt tiiiskickadt); ~ down, skicka ned; sjö. (låta) fira ned, taga ned; univ. F relegera; ~ for, skicka efter i alla bet.; skicka bud på; rekvirera; särsk. om konungen (ei. regerande drottning) skicka efter en person Och bedja hnm öfvertaga bildandet af ett nytt kabinett (t. ex. the Queen has sent for Mr. Gladstone); ~ forth (ei. out), utsända; frambringa, skjuta grenar o. d.; utbreda vällukt o. d.; ~ in, skicka in; insända; ingifva; ~ in to me, skicka bud in till mig; ~ into, äfv. drifva till; ~ off, afsända; expediera; (af)skjuta, -slunga;

~ on, skicka ei. befordra vidare; afsända bref, varor etc. (to, till: tillsända); ~ one to the right about F, äfv. be ngn »veta hut», »huta åt» ngn; ~ up, uppskicka

särsk. skoi. till rektor för att bcstraEfas; sjö. skicka ei. taga upp till väders (t. ex. spars); band. dyrka upp (the prices); skoi. äfv. an-mäla (for, till examen); jur. förvisa (for trial), ^èr, -ur, s. en som skickar, af-sändare. ~ing, -ing, prt.; s. sändning, sendai, sen'dal, S. sindal (tunt siden el. lärft). Seneca, sen'eka, S. pr. ~-oil, s. Am. bärgol ja (eg. som, framvällande af sig själf, uppsamlades af Seneca indianer). 'V-FOOt (äfv. starvadt: -ka*) se följ.

senega-root, sen'egarot, s. farm. senegarot

(jfr rattlesnake root). Senegal, sen'egal, s. pr. geogr.; (S) band. Senegal gummi (f. gum ^-parrot, s. zool. Palæornis senegalus. ~-r00t, s. farm. roten af Cocculus Bakis, senescence^, se nes'ens, s. åldrande,begynnande ålderdomsaftynande. senescent, -ënt, a. till åren kommen, som börjar åldras, som åldrats, något ålderdomsskröplig, seneschal, sèn'ësjål, S. förr i Engl. o. Franki-, kunglig hofmästare (äfv. ceremonimästare o. stundom domare).

sengreen, sen'gren, s. se sempervive. senile, sè' nil, a. is. med. ålderdoms-, gubb-; åldrig, ålderdomsskröplig, senility, sè-nil'iti, s. hög ålder; ålderdomsskröplighet.

Senior, lat., se'njur, a. äldre tm ären ei. i

tjänsten; Am. univ. jfr S.; S. en som är äldre i tjänst etc.; den äldste ei. förnämste, förste (intagande första rummet så is. univ. o. skoi., t. ex. ~ optime, wrangler etc.); hand, principal, en firmas chef (: ~ partner); ålderstigen person, en bland de äldste invånarne; Am. univ. Senior (studerande i 4:de året vid colleges, i 3:dje vid vissa fackskolor; ofta ss. förk. efter namnet: Sr); pl. skoi. högsta klassens lärjungar (äfv. the ~ boys); Mr John Smith ~ (ofta förk.: sen[r].), Hr J. S. senior

(ss. mots, till d:o d:o junior); the (S)^>, skoi. skolans primus; he is 7 or 8 years my ~ (ci. my ~ by ... years), han är 7 eller 8 år äldre än jag (äfv. eventuelt: i tjänsten); ~ chairman, ålderspresident. ~ity, -nior'-lti, s. högre (tjänst)ålder, anciennitet; univ. seniorskollegium; according to efter anciennitet(en). senna, sèn'å, S. farm.

sennetsblad (af Cassia-

arter, äfv. leaves, s. pl.). sennachy, sen'ald, se seannachie. sennet, sen'et, fanfar. Sennight, sen'it, s.(smdr. af sevennight) vecka, en »åtta da'r>.

Sennit, sen'it, s. sjö. platting; fläta af halm,

palmblad o. d. sensate sen'sat, va. förnimma, uppfatta med sinnena; a. se följ.){C, -èd, a. förnummen gnm sinnena, sensation, sensa'sjun, s. sensation i alla bet.; sinnesintryck, sinlig förnimmelse; känsloförnimmelse, känsla; rörelse i sinnet, i sinnena, stort uppseende; si. liten (smak)tår, »droppe» af ngn stark dryck; a. i sms. sensa-tions- (drama, novel); a ~ of cold, en känsla (förnimmelse) af köld; agreeable äfv. lustkänsla; disagreeable äfv. olustkänsla; to produce a väcka sensation. ~al, -al, a. fil. sinlig : hörande till sinnesförnimmelse(r); sensations-, äfv. : uppseendeväckande, »sensations»-

(väckande allmänt lifligt intryck el. uppseende; el. :) effektfull, »spännande» (som lägger an p& att frambringa [teaterleffekt el. vill göra stark verkan på sinnena, allmänhetens känslor) om beskrifning, nyhet, roman etc. 'x/aliSfll, -ålizm, S. fil. hist, sensualism (åsigt att ali kunskap har sin grund i sinnesförnimmelser); F sensationsskriftstäl-leri; hunger efter sensationsnyheter. alist, -alist, s. (jfr föreg.) sensualist, sense, sens, S. sinne (ett af de fem, jfr ex.; el.:) bild. förnimmelseförmåga, känsla (for,

oj, föl*, af ngt : förmåga att uppfatta, att »seutera» ngt, jfr ex.); äfv. en förnimmelse (jfr sensation); medvetande; uppfattningsförmåga), (godt) förstånd, omdömesförmåga), förnuft i friare bet. (särsk.: ngt som är förnuftigt, klokt, förståndigt), klokhet, jfr ex.; besinning, sans (ofta i pl., jfr ex.); uppfattning, mening äfv. : rådande åsigt, her-skande Stämning hos en klass, en församling, jfr ex.); särsk. ords, uttrycks betydelse, bemärkelse, begrepp; sinlighet †; a. i sms. sinnes-intryck, -organ; va. † förnimma, uppfatta; the five nvs, de fem sinnena (the ~ of hearing, hörselsinnet; the * of duty, pligtkänsla; a ~ of gratitude, en känsla af tacksamhet; ~ of locality (: locals), lokalsinne; ~ of propriety, känsla för det passande, anständighetskänsla; äfv. en känsla af hvad anständighetenfor-drar i ett visst fall, »takt»; (that gives) another en annan mening (ei. uppfattning af saken); common (vanligt) sundt förstånd (äfv. plain sundt förnuft (förståndigt innehåll); jfr vid. under Common; it is'nt

common there is not common ~ in it, det fins ej sundt förnuft däri (i sådant tal etc.); a man of (good) common en karl med (vanligt) (godt) »praktiskt» förstånd, ... med sundt omdöme (... »med räson»); deep djup känsla, äfv. erkänsla (of, af, för); djup(are) betydelse; the fine ~ of the poet beats in his heart, skaldens fina känsla klappar i hans hjärta; good godt förstånd, klokhet, godt omdöme, urskilning; ett ords goda bemärkelse (in the good \best] — of the word)-, ei. god (: antaglig, tillfredsställande) betydelse (: tolkning som ger god mening, jfr ned.); the inner the internal si. själfförnimmandet, själf medvetandet; (in a) legal juridisk mening (betydelse); the moral ni.'moraliska känslan (samvetet); the unanimous — of the House, (under)husets enstämmiga mening; (— med adj. se vid. dels ander dessa, dels ned.); as the — goes here, såsom här den allmänna uppfattningen är; i den mening ordet (uttrycket, begreppet) här uppfattas (äfv. som man här »tar saken», efter de här rådande förhållandena); to collect the ~ of the clergy (the clerical etc. order), inhämta presterskapets mening; this is a favour I want words to express my — of, ord fattas mig att uttrycka den tacksamhet jag känner för detta ynnestbevis; to have the — of, äfv. hafva förstånd öm; he had — enough (ei. too much —, ei. the good —) not to say anything, han hade förstånd (det »vettet») (: var klok nog) att tiga; to learn lära sig förstånd (... att bli förståndig); to lose one's förlora sansen (medvetandet) (äfv. to lose the use of one's ~s) ei. besinningen (: »tappa hufvudet», bli alldeles utom sig); förlora förståndet; have you lost your har du förlorat förståndet?

to lose all ~ of shame, »bita hufvudet af skammen»; to make ~ of it, få ngn mening däri; either (explanation) makes good ... ger god mening; you have misconstrued the — (of the author ei. the passage), du har tolkat meningen orätt; to put a ... ~ on ..., lägga en ... betydelse i, gifva en ... tolkning; to recover (: to come to) one's återfå (åter komma till) sans (besinning[en]); to speak ~ (and reason) to, tala förnuft (räson) till (ei. med); he speaks the — of the party, han uttalar hela partiets mening; to take the — of the meeting (the consti-tuency, the House etc.), (genom anstäld omröstning) inhämta mötets etc. mening;

now you talk nu talar du förnuft (räson); according to the ~ of the best authors, enligt de bästa författares mening; against all (common) mot alt sundt förnuft; (to be) in one's vid sina sinnen(s fulla bruk) (äfv. in full enjoyment ei. possession of one's —5), viel full sans (besinning); (fullt) klok is. i uttr. ss. följ.; no man in his #v/S will ..., ingen som är fullt klok (ingen klok människa)

...; in one's right — S, jfr ofvan samt ex. under right o. mind; in ali ~ >j<, i hvarje (alla) afseende(n); in a certain in some i viss mening, på sätt och vis; in a larger (löide[r]) (•.unrestricted) i vidsträcktare (friare) betydelse; in a limited (narrow, restricted) (proper, strict) i inskränkt (egentlig) betydelse; men of förståndigt folk; the uncurbed dominion of the sinnenas (sinlighetens) otyglade herravälde; (to be, drive, frighten, put etc.) out of one's från sina sinnen, från förståndet (»vettet»), förryckt; to bring a person to his ^s, föra till besinning, bringa till förnuft; you ought to bring your nephew to a proper ~ of his extravagance, du bör (genom allvarliga föreställningar) föra ... till en rätt besinning af sitt öfverdådiga lefverne; it stands to ~)j<, se motsv. under reason; under a ~ of \ i känslan af, i medvetandet om (t. ex. ansvaret, sin skuld). * ~leSS, -lës, a. känslolös (: utan känsel om en lem, el. utan känsla); sanslös, som förlorat medvetandet, afsvimmad; liflös kropp (: lik); >|s utan medvetande (of, om); utan förstånd; oförståndig, oförnuftig, dåraktig, orimlig (»hufvudlös»); to become (ei. to be taken) förlora medvetandet (sansen : afsvimma). ~leSSly, -lësli, ad. oförnuftigt, dåraktigt, orimlig. —leSSneSS, -lësnës, s. känslolöshet, medvetslöshet (medvetslöst tillstånd), sanslöshet; oför-nuft(ighet), dåraktighet, orimlighet, sensibility, sënsibiriti, 5. (pl. -ties, -?.)

organismens, äfv. instruments känslighet (to, för), mottaglighet för sinnesintryck, känsel ss. förmåga, jfr ex.; moralisk (fm)känslighet, inre känsla ss. förmåga (: intryck ‡.), känsligt sinne (i denna bet. ofta i pl-)'> tillgänglighet (to, för, jfr ex.); ömtålighet; a frozen limb loses its en förfrusen lem förlorar sin känslighet; ~ to praise (ei. shame), hederskänsla; a girl of strong en flicka med ett känsligt sinne; he tried to reason her out of her morbid han försökte att med förnuftskäl taga henne ur hennes sjukligt öfverdrifna (fin)känslighet (ei. samvetsömtåli ghet).

k', fate, å: far, å: fall, ii fat, å: fast, Å: mete, ht met, è: her, 1: fino, i: fm, i: fir,öelf-abusö

>)(Mindre brukligt. 1251 † Föråldradt.

seif-ignofant

sensible, sen'sibl, a. förnimbar för sinnena (: sinlig, materiel), känbar (möjlig att känna; äfv. i andlig mening, men)|C), märkbar (ärv. : af en viss betydenhet); känslig särsk. om instrument etc. (t. ex. våg, termometer) (of, för, t. ex.

grief, shame); finkänslig, ömtålig >fC5 k än slo-förmåga, jfr sensitive; förnimmande, medveten (of, om, : inseende, jfr vid. ex.; ei. : vid medvetande); vid sans (besinning); förnuftig, förståndig, klok (man; conduct, measure etc.; thing to do), »rationel» äfv. om sak (t. ex. ~ boots F, rationelt gjorda [»fysiologiska»] stöflar); s. † känsla; förnimmande, känsligt väsen; ~ heat, känbar (: fys. fri) värme; ~ horizon, se under horizon; ~ note, mus. se leading note; to be ~ of, hafva förnimmelse af, (kunna) förnimma; hafva sinne (känsla) för, sen-tera; hafva känsla af, känna; vara medveten ei. öfvertygad om, märka, nogsamt inse; to be ^ that, märka, inse etc. (jfr nästföreg.) att ~ of his shortcomings (he humbly ...), i medvetandet om sina brister; no ^ person, ingen klok människa (kan göra så); I am gratefully ~ of your kindness, jag erkänner med tacksamhet er godhet. ~ness, -nes, s. förnimbarhet, känbarhet; känslighet, finkänslighet, ömtålighet; förståndighet, klokhet, sensibly, -i, ad. medels sinnesintryck; förnimbart, känbart, märkbart; (känna) djupt, mycket, svårt; (tala o. d.) förnuftigt, klokt, sensiferous †, sènsifurus, sensifiofc, -ik, a. frambringande sensation(er); känselorgan.

sensism, sen'sizm, s. se sensationalism. Sensist, -sist, s. se sensationalist. sensitive, sen'sitiv, a. utrustad med kän-sel(sensations-, perceptions-)f örm åga, kännande, mottaglig för intryck; känslig (äfv. om ting, t. ex. instrument ; el. kem. tekn. [fotogr.l särsk. för ljusets inverkan) (to, för); i hög grad känslig : ömtålig is. i moral, bet., jfr ex.; hörande till cl. beroende på känsel, känsel-; materiel, förnimbar för sinnena †; ~ faculty, känsel(förmåga); ~ flames, lågor hvilka fladdra under inverkan af vissa toner: ~ motions, känslor; ~ nerves, känselnerver; ~ organ, känselorgan; ~ paper, papper prepare-radt till fotografering; ~ plant, bot. känselblomma, sensitiva (Mimosa pudica o. M. sensitiva); on that point he was ex-quisitively i den punkten var han särdeles ömtålig. ~neSS, -nes, s. känslighet; finkänslighet, Ömtålighet, sensitivity, -'iti, 5. is. vetensk. känslighet (t. ex. the ^ of iodized silver to light).

sensitize, sen'sitiz, va. vetensk. göra känslig, särsk. fotogr. för ljuset : preparera Tör fotografering (paper, a plate etc.). ~r, -ur, s. fotogr. ngt (tillsatt ämne) som ökar materialets känslighet för ljuset, sensitory †, -turi. a. se sensory, sensive †, -siv, a. se sensitive.

SenSOr †, sen'sur, a. se <^y. ~ial, -sè'rial, a. hörande till ett sensorium, jfr följ. s.; sinnes-; känsel-; ~ faculty, känselsinne. ~ilim, -so'rium, s. vetensk. förr förnimmelsernas säte (i) hjärnan ei. ryggmärgen, centralorgan för sensationer; numera nervsystemet ss. förmedlare af förnimmelser; sinnesorgan. ~y, -1, s. se föreg.; a. hörande till ett sensorium; känsel- (nerve). sensual, sen'sual, -sjuål, a. sinlig; köttslig; vällustig; si. sensualistisk. ^ism, -izm, s. sinlighet; ei. sensualism. ~ist, -1st, s. sinlig människa, vällusting; tu. sensualist. ~istic, -is'tik, a. sinlig >{<; sensualistisk. ~ity, -'iti, s. sinlighet, ^ization, -lza'sjun, s. sinlig-(köttslig-) görande (ei. -blifvande). ^neSS, -nes, se r^ity.

sensuism, sen'suizm, -sjå-, se sensualism. sensuo-, sën'su6, -sjué, i sms. sinlig- (t. ex. ^-poetical, sinligt-poetisk.) SenSUOUS, sen'suus, -sjuus, a. sinlig (: hörande till ei. verkande på sinnena; ei.: böjd för sinliga nöjen). ^neSS, -nes, s. (jfr föreg, a.) sinlighet. Sent, sent, 1. imp. o. pp. af send. Sent †, sent, 2. s. se scent. sentence, sen'tens, S. uttalad åsigt (ia. religiös ei. filosofisk); sentens, tänkespråk, uttalad grundsats; gram. mening (simple mening som utgöres af en enkel sats; compound sammansatt sats); jur. utslag, dom i brottmål; i allm. mening (fördömande, fällande) dom (on, öfver); straffdom; va. fälla dom öfver, döma (to, till); a dark ett dunkelt uttryckt omdöme (dom); dependent (subordinate) gram. bisats; to (give, pronounce) pass (a) ~ upon, af-kunna, fälla dom öfver (äfv.: döma, fördöma); to jiass ~ of death upon, afkunna dödsdom öfver, döma till döden; a prisoner under ~ of death, en dödsfånge; ~ to the axe, döma till halshuggning. Sentential, senten'sjal, a. innehållande sentenser; gram. hörande till ei. utgörande en fullständig mening; ~ construction, satsbyggnad; ~ mark, skiljetecken; ~ pause, uppehåll mellan meningar. ~ly, -1, ad. med (genom, i) sentenser, sententious, senten'sjus, a. innehållande ei. rik på sentenser (tänkespråk); uttryckt i ei. uttryckande sig i sentenser; kärnfull, lakonisk, tankediger; senten-tiös, uppstyltad, högtrafvande. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara sententiös (jfr föreg- «.); kärnfullhet, tankedigerhet. sentience -ney, sènsjiëns, -i, 5. känsloförmåga, känsla.

Sentient, sen'sjient, a. kännande, utrustad med känsloförmåga (being, nerve)-, s. kännande (förnimmande) varelse. ~ly, -li, ad. genom ei. med förnimmelse(r).

sentiment, sen'timent, S. känsla (i inre, moralisk bet.: of esteem, of gratitude, of wonder etc.,' el. [mera sällan] förmåga af sådana känslor :) »hjärta» (pl. känslor), känslighet; känslofullhet, -pjunk; stämning, känsloriktning, tycke, persons uppfattning, tanke, åsigt (on, om, i afseende på, i), tänkesätt (ofta pl.: our on religion, religious öns, etc.); tänkespråk, sentens (förr ofta SS. skåltal); ords, uttrycks inre mening, begrepp, konst, grundtanke, ledande idé för ett konstverk; tO express (spealc etc.) Olie^S 'N/S upon the subject, uttala hvad man tänker angående saken; to give (propose) a i korta ordalag föreslå en skål; a marriage not of ~ but of convenience, ...

som var icke ett inklinations-, utan ett konvenansparti; (men) of liberal af liberala åsigter: he pretends to ~ (and liberality), lian gör anspråk på att ega känsla. ~al, -'al, a. tankediger, full af reflexioner, didaktisk^; känslofull; känsloöm, känslopjunkig; känslosam, sentimental; 'ålist, s. en (tillgjordt) känslosam människa. ~ality, -al'iti, s. sentimentalitet, känslofullhet, ofta känslosamhet, känslopjunk. ^alize, -'ållz, vn. spela känslofull; hän-gifva sig åt känslosamhet.

sentinel, sèn't!nël, S. skyltvakt, en som står på (mil.) post; va. hålla vakt öfver, stå på post vid ei. i >f<; förse med skyltvakt; to keep (stand) stå på post. ^v-C!*ab, s. zool. Podophtalmus vigil (krabba i Indiska hafvet).

sentry, sen' tri, s. skyltvakt, (soldat på)

post; skyltvakts tjänstgöring, vakt; to place (post) ~ (over; before; outside etc.), sätta, ställa på post (för att vakta ...); to stand stå på post. ~-bOX, s. vaktkur, skyllerkur.

Sepal, se'pal, s. bot. blomfoderblad ei. -flik. 'v/|ed, -d, a. försedd med blomfoderblad. ~ine, sep'alin, a. liknande blomfoder-fclad; blomfoderblads-. ~oid, sep'alojd, a. blomfoderbladsartad. ~0US, sep'alus,

se f^ine; försedd med blomfoderblad; i

senare delen af en sms. (om blomfoder) -bladig (t. ex. monoenbladig, di^>, tvåbladig).

separability, së parabillti, s. skiljbarhet.

Separable, sëp'åråbl, a. skiljbar, som kan (åt)skiljas. ~neSS, -nes, s. se föreg. s.

Separate, sep'arat, va. skilja (äfv. tekn. särsk. olika slag ei. grofiekar, separera, skeda, skräda, äfv. sortera); afdela (into, i, t. ex. stafvelser) ; sönderdela (into, i, t. ex. elements)-, frånskilja (from, från), afskilja äfv.: uttaga, utvälja; vn. åtskiljas; remna; skiljas från hvarann äfv. hand. (: separera), gå (åtskils) åt hvar sitt håll ei. hvar till sitt; a. skild; frånskild; afskild; afsöndrad, särskild; ensam; egen; hvar för sig; skild från kroppen, okroppslig (spirit, state) †; ~ one's self, skilja sig, skiljas (from, från); ~ estate, jur. hustrus enskilda egendom; ~ maintenance, jur. gifvande af underhåll åt skild hustru, boskilnad (jfr separation from board and bed)-, three ~ times, trenne särskilda gånger; some of the papers have been reprinted in a ~ form, ... utgifna separat (i bokform). ~d, -ëd, pp.; a. afskild etc., jfr föreg.; ~ flowers, bot. skildkönade blommor. ~ly, -li, ad. särskildt, hvar för sig, äfv. separat, »i särtryck», i bokform. ~neSS, -nes, s. afskildhet, tillstånd att vara skild ei. söndrad.

separatical, sëparåfikål, a. kyrk. separatistisk.

separating, separating, prt.; a. afskiljande, tjänande att afskilja (sortera), jfr sms.; s. afskiljande; åtskiljande, sortering. ~ -funnel, s. se separatory, kem. ~-sieve, s. sorteringssåll. Separation, separa'sjun, s. skiljande (from, från); afsöndring; upplösning af förbund, bolag etc.; särsk. jur. (: judicial makars

skilsmässa (from board and bed, till säng och säte; jfr divorce); tekn. afskiljande af olika sorter (separering, skedning, skrädning etc.); ~ of partnership, upplösning af bolng. ~ist, -1st, s. en som yrkar på unions upplösning särsk. (nyare) på den mellan England o. Irland.

separatism, sëp'åråtizm, s. afsöndring(s-anda) is. (kyrklig) separatism.

separatist, separatist, s. separatist, is. kyrk. sektanhängare; se vid. scparationist (nyare); a. separatisters, separatistisk (t. ex. the ~ candidate). ~ic, -'ik, a. separatistisk, sekterisk.

separative)fc, sëp'aràtiv, a. åtskiljande,

ßöndrande. Separator, lat., sep'aratur, s. åtskiljare; (ngt

[maskin] som åtskiljer, t. ex.) (grädd)separa-

i: fatc, à: far, 4: fall, ii fat, à: fast, è: mete, è: met, è: hor, i: fine, 1: fin, i: fir,öelf-abusö tor; åkerbr. tröskmaskin, halmskakare, kastmaskin; bärg. sållsättningsmaskin, malmskiljare; tekn. isoleringsskikt (-filt etc.); kern. se följ.; väfv. väfkam. ~y, -1, a. åtskiljande; s. separatorinm : kem. skiljetratt; kir. skiljeknif, instrument för hjärn-liinnans afskiljande från kraniet. Sepa-ratrix, lat., -triks, s. aritm, decimalkomma. sepawn, sëpå'n, s. Am. majsmjölsgröt. sepia, iat., se'pia, s. zool. bläckfisk, jfr cuttle -fish; sepia(brunt) (färgämne). ^-drawing, ^-picture, s. sepiamålning. SepiC, -pik. a. sepia-; (ritad) i sepia (Self-ignorant r

Talspråk. 1254 f> Lågt språk.

öeif-wrought

sequester, sekwes'tur, va. afskilja, afsöndra, undandraga († utom i reflexiv form, jfr ned.); jur. belägga omtvistad egendom med kvarstad (o.) sätta den i taka händer; taga i besittning till fordringsegarcs förnöjande; Vn. draga sig undan (från världen : out of the world) † (vani. ~ one's self)-, jur. om enka göra sig urarfva; s. se † sequestration; skilj O m an som mottager omtvistad egendom i disposition (staka händer»). ~ed, -d, pp. satt i taka händer; a. afskild, afsön-drad från världen, ensam, enslig; beröfvad egendom ei. särsk. prestgäll. seqiies-trable -tråbl, a. som kan afskiljas; underkastad sekvester. sequestrate,

-trät, Va. se sequester, särsk. Skotl. jur. se

sista bet. sequestration, -tra'sjun, s. afskiljande, afsöndring; undandragande (sig) från världen, ensiighet, afskildhet; jur. beläggande med kvarstad, tagande i beslag för borgenärers räkning o. d.; sekvester.

sequestrator, -'-tràtur (---'-), s. en som

tager i beslag; skiljoman, jfr sequester, s. sequin, se'kwin, s. sek in (gammalt ital. o. turk.

guldmynt motsv. omkr. 8.50 kronor).

sequoia, sekwoj'a, S. bot. kalifornisk jätte tall. seraglio, it., sërål'jo, S. muhammedansk frustuga, seralj, harem äfv. biid.; afstängdt palats, särsk. sultanens boning, serai, pers., sëri', sërà', .
serang, sërång', s. i Ostindien båtsman; infödd artilleriofficer, serape, sp., sërå'pë, i Spanska Amerika pläd, m ans-s j al.

seraph, ser'Af, s. (pl. &rv. [hebr.1 ~im, -?m) seraf. ~ic(al), -'ik(al), a. serafisk; änglaren, himmelsk, sublim; brinnande af helig kärlek el. heligt nit; ~ gum, se saga-penum. ~im, -lm, (hebr. pl. af seraph) änglarnes högsta ordning. ~ilT1S, -imz,

orätt form för föreg. ~ina, -é'nå, ~lne, -111, s. mus. serafon (ett slags orgelharmonium).

seraskier, sërås'kèr, s. turkisk fältmarskalk. Sere, ser, a. se sear.

Serenade, serena'd, s. mus. serenad; va. uppvakta med serenad (: to give a ~ to); vn. hålla serenad; a mock kattmusik

som ngn uppvaktas med. -U1*. S. en SOm

håller (utför) serenad. Serene, sere'n, a. klar och lugn (air, sky, äfv. biid. intrepidity, soul, temper)-, fridfull (aspect); i titlar »durchlauchtig(st)»; va. >j< poet. göra klar (äfv. släta Ut ngns panna) ei. lugn; (S)^j Highness, ss. titel »Durchlauchts; (it's) all F alt väl! ~neSS, -ës, s. lugn, jfr följ.

serenity, sërënlt?, s. klarhet; lugn, stillhet; frid; lugnt sinne, sinneslugn, fattning, kallblodighet; (S) »Durchlauchts

(titel).

serf, serf, s. träl, lif egen i medeltiden, i Ryssland etc. ^age, -adj, ~dom, -dum, s. lifegenskap.

serge, sërdj, 1. 5. särs (tyg).

serge, serdj, 2. S. stort vaxljus som brukas i

kat. kyrk.

Sergeant, sa'rdjent, s. mil. sergeant; polissergeant (-kommissarie); se vid. serjeant. ~-majOr, S. mil. fanjunkare med afs. på rang; med afs. på göromål ungef.: bataljonsadjutant ei. väbel. ~ship, -sjip, s. en sergeants befattning.

Serial, se'rial, a. utgörande el. tillhörande en följd ei. räcka (serie); s. literärt arbete som utgifves i cn serie, i häften ei. i en följd af nummer af en tidskrift etc. (: ~ work). ~ly, -1, ad. i serie; (utkomma o. d.) i nummer, häftesvis.

Seriate, se'riat, a. ordnad i radföljd (serie); tillhörande en serie. -li, ad. i (en)

räcka, seriatim, lat., —'im, acl. i regelbunden följd, i tur (ordning), sericeous, serisj'fis, a. silkes-)(C; bot. silke sh år i g.

sericultural, sënkurturåi, a. af föij. sericulture, -tur, s. silkesafvel, silkes(mask-) odling, sericulturist, -rist, s. silkes-odlare.

series, se'riez, (-rèz) s. räcka, följd; mat. etc. serie; an annual äfv. en årgång (t. ex. af en tidskrift).

Serin, sër'in, zool. en art siska (Fringilla

serinus ei. Serinus hortulanus). serio-comic(al), séiiokom'ik(al)5 a. allvarsam och komisk på samma gång.

SeriOUS, se'nus, a. allvarsam i alia bet.; allvarlig; allvarligt (äfv. : religiöst) sinnad; menad på allvar; af vigt, betydande; betänklig; I am ~ (afv. med about it ei. in the matter), jag menar allvar (med det jag säger), det är mitt allvar; to be för att tala allvarsamt, allvarsamt sagdt så är det så; be tala allvarsamt! it is a ~ thing (business), det är en allvarsam ei. betänklig sak; to grow blifva allvarsam; om saker börja antaga ett allvarsamt (betänkligt) utseende (afv. to become to begin to look ; this looks things look det här börjar se betänkligt ut; a young man of a ~ disposition, en allvarlig ung man, ^ -minded, a. aiivariig(t sinnad). ~-mind-edness, s. persons allvarlighet. ~ly, -li, ad. på allvar; betänkligt etc.; ~ speaking, to speak allvarsamt taladt; may

I take it får jag taga det du säger för allvar, menar du allvarsamt? his affairs are ~ disordered, hans affärer äro i en betänklig oreda; I mean ~ by you, jag menar allvarligt med dig. ^ly-minded, se ^-minded. ~neSS, -nes, s. allvar; all-varlighet; allvarsamhet; betänklig beskaffenhet. Serjeant,sa'rdjent, s.förr rättstjänare; rättslärd af hög rang, jfr ned. sms.; titel på vissa (hof-) ämbetsmän (i vissa sms., jfr nedan); se vid. sergeant. ~-at-armS, S. »vapen-sergeant» (som vid högtidliga tillfällen bär en spira [dfr ärv. Serjeant of the mace] framför vissa högre ämbetsmän); särsk. pari. tjänsteman som öfvervakat' ordningen och verkställer domar (häktningar etc.). ~-at-law, s. jurist af högsta rang bland barristers (unger, juris doktor). ~-SUrgeon, s. kungl, lifkirurg. ~ry, -ri, se r^y. ^Silip. -sjip, s. en serjeants befattning. -i, s. länstjänst (till konungen), särsk. hoftjänst i äldre betydelse. Sermon, se'rmun, s. tal†; predikan (on, öfver); allvarligt tilltal, straffpredikan, (sparlakans)läxa; va. † predika om ei. för; hålla en straffpredikan för, läxa upp; book of predikosamling, postilla. ^et(te), -ët', s. kort predikan. (-al), -mon'ik(al), a. prediko-, predikande, predikoartad. ~ist, -ist, s. en som predikar, jfr föreg. v. ^izG, -iz, vji. predika, hålla (äfv.straff)predikningar; skrifva predikningar; va. ‡ jfr föreg. VII. ~jzer, -izur, s. en som håller (straff)predikningar. sermountain, se'rmauntan, s. bot, en art spenört (en umbeiiat, Laserpitium siler), seron, sëron', seroon, sero'n, s. hand. skinnbal, emballage af skinn för vissa varor; en viss Vigt af vissa (spanska) varor (mandlar etc.).

serosity, sëroslti, s. fysiol, serum, blodvatten.

serotine, ser'otin. s. zool. ett slags flädermus

(Yespertilio serotinus), serotinous, serotinus, a. bot. ser.blommande (senare än närbeslägtade arter).

serous, se'rus, a. tunn, serös. jfr serum. serpent, sè'rpënt, S. orm äfv. fyrv. bild.; mus. serpent (ett blåsinstruraent); vn.))< slingra sig, »orma sig»; va.)j< omslingra. ~ -bearer, s. astron. ormkarlen (konstellation).

~-charmer, s. ormtjusare. ~-cucumber,

s. bot. ormgurka, slanggurka (Trichosanthes colubrina). ~-eater, s. ormätare; zool. ormörn (dets. som secretary-bird). ~

-fence, S. gärdesgård i sicksack. ~-fish, S. zool. Cepola rnbescens (en smal fisk). ~ -like, a. ormlik. ~-!lne, s. spirallinie. ~-pipe, s. distni. spiralrör,, -slang i kylare. ~'s-tongue, s. bot. se adder's-tongue; pa-

leont. ett slags fossil hajtand, (S)~arius,

lat., -a'rius, S. astron, se oj-bearer; zool. se

ou-eater. ~ary, -ftrL a. bot. Aristolochia serpentaria. ~iform, -n'tifèrm, a. ormlik. ~äne, -in, a. ormlik; slingrande; spiralform ig; s. min. serpentin; ormsling-ring, vindling)j<; (SRiver (ofta F the en långsmal slingrande dam i Hyde Park; ~ tongue, veter. ridk. 01'intunga (säges om hästs tunga då han oupphörligt slänger med den);

~ verse, vers som börjar och slutar med samma ord. ^inOUS, -inus, a. min. serpentinartad. ~ry, -ri, s. ormslingring; ställe fullt af ormar, ormbo, ormgrop; ormar kollekt. †.

serpiginous, serpidj'mus, a. med. behäftad med reform.

Serpigo, lat., serpi'go, se ringworm.

serpolet, sè'rpolët, s. bot. vild timjan; olja af timjan.

serpulean, sërpülèån, serpulidan, -lidan,

s. zool. ringmask (af slägt. Serpula, rörmask). serpuline, -'-lin, S. se föreg.; a. jfr föreg, serpulite, -'-lit, s. förstenad rörmask, jfr föreg.

Serrate, sër'ät, ~d, -ed, a. tandad]‡!; bot. sågtand ad.

serration, sera'sjun, s. sågtandning. serrature, ser'atur, 5. uddig inskärning; bot. sågtand.

Serricated, ser'ikated, a. naturv. fint silkeshårig.

Serried, ser'id, a. (eg. pp. af obruki. serry) mil. tätt packad, tät(t sluten) slagordniug.

serrulate, sër'ulàt, ~d, -èd, a. bot, fint sågtandad. Serrulation, -la'sjiin, s. fin sågtandning.

Serum, lat., se'rum, s. fysiol, serum, blodvatten (~ of blood)-, vassla of mille).

serval, se'rvai, 5. zool. afrikansk servalkatt (Felis serval).

Servant, se'rvant, s. tjänare i aiia bet.; tjänstehjon : betjänt, dräng (äfv. ~-man, man-rv) ci. : piga, tjänstflicka (äfv. ~ -girl, ~-maid, ~ woman, maidpl.

äfv. tjänstfolk; ~ boy, betjäntgosse; of all work, piga »som tjänar ensam» (både som huspiga o. koksa); Your humble (el.

obedient) Eder ödmjuke (hörsamme)

tjänare (höflighetsform is. i bref); hall,

tjänstfolkets gemensamma mm för måltider etc. ^ry, -ri, S. tjänstfolket kollekt., tjänarepersonalen. -1, s. tjänareskap.

Serve, särv, va. tjäna (for, till. äfv. såsom; as, såsom; to, till att) (äfv. under el. hos :) vara i tjänst hos; uppassa, betjäna; sköta en syssla, liandhafva, servera kanoner o. d.; behandla (väl; illa : tilltyga); hjälpa, bistå ngn; befrämja, gagna, passa för. tjäna (an end, an object, ett ändamål etc., jfr purpose, ex.); servera, taga in, sätta fram mat (oftast med up el. in; jfr ex.); tillhandahålla (jfr ~ out); foga sig i; vara nog för, tillfredsställa; jur. delgifva (a writ, a summons etc., upon a person, ngn en stämning etc.; a person with a writ: kommunicera ngn en writ, jfr ex.); verkställa (an execution etc.); sjö. kläda (a rope); vn. tjäna; vara i tjänst; vara tjänare; tjänstgöra (äfv. om ting : användas as, for, som, i stället för); passa upp (at table); sport, kasta ut bållen, öppna spelet; förrätta el. göra tjänst; fungera, sitta (i parlamentet; on a jury, ss. juryman, etc.); gagna, vara af nytta, vara tjänlig ei. lämplig, passa, äfv. duga; ~ one's self of , (gallicism) betjäna sig af; ~ one's apprenticeship (one's time), tjäna (ut) sin lärotid (vrithj hos); he had ~d his artides to a London firm of solicitors, han hade tjänat ut sin lärotid hos en advokat(byrå)firma i London; ~ an attachment, jur. verkställa beslag el. arresteringsorder; ~ a church, förrätta (uppehålla) tjänsten i en kyrka; ~ a notice (process, summons) upon a person, delgifva ngn en stämning; it him right, det är rätt (»lagom») åt honom; ... tand ~ him rights, ... »och det kan just vara lagom åt honom»; ^ one a trick, spela ngn ett spratt; ~ one's time, tjäna ut sin (äfv. fängelse-)tid; ~ the time, »skicka sig efter tiden», vända kappan efter vinden; ~ one's turn, uppfylla ngns önskan ei. syfte, lämpa (passa) sig för ngn, kom ma ngn väl till pass (äfv. ^ one well); motsvara ändamålet; ~ a warrant upon ... (efter häktningsorderns uppläsande) arrestera; this fort had been ^d worse than the former, detta fäste hade blifvit värre åtgånget än det förr nämda; ~ as a warning, lända till en varning (varnagel); when the chances rvd, när tillfället erbjöd sig, när lyckan var god; yet it will dock kan det duga i brist på bättre; when the tide sjö. när tiden (ebb cl. flod) blifver gynnande (inträder) (the tide -ving at 2 o'clock, we got clear of the docks); the wind r^d, vinden var (blef) gynnande; ~ off, taga bort maten, duka af (bordet); ^ out, utdela mat, portioner, utportionera; slå ut, spela lipp el. ut bållen; tjäna ut sin tid; F »gifva ngn hans beskärda del», »traktera» ngn, behandla ngn efter förtjänst; up, sätta fram, duka upp, servera mat o. d.; F göra ngn till föremål för drift; ~ up from the ranks, tjäna sig upp ur ledet (från simpel soldat), ^d, -d, pp.; a. P förklarad

saker (skyldig), fäld; dinner (etc.) is serveradt! My Lady is betjäntens »serveradt»! (i förnämt hus); he is rightly det är rätt (»lagom») åt hnm. -ur, s. en som tjänar, passar upp, serverar etc.; kyrk. kyrktjänare som går mässförrättande (altar-) prest till handa; se vid. salver, 2.

service, se'rvis, i. s. bot. rönn (äfv. ~-tree,

jfr roan-tree); Am. se följ. ~-berry, s. rönnbär; bot. se shad-bush.

service, se'rvis, 2. S. tjänst i alla bet.; särsk. krigstjänst: tjänstförhållande, tjänst -pligt; förr länstjänst; underdånighet; gjord tjänst, bevisad välvilja, bistånd (ofta F a piece of ~); gagn, nytta; tjänstgöring; kyrk. (guds)tjänst, kyrklig förrättning, religiös akt; kyrk. mus. (del af) mässan; betjänande, uppassning, servering äfv. af kano-nor, sprutor o. d.; byg. ingeniör. tillförande genom rör af vatten, gas etc. till ett hus; servis (jfr ofvan) äfv. konkret: omgång af rätter; bordsservis af porslin, silfver etc.; uppsättning af saker till ngn viss användning, särsk. af bordslinne, (järnv. o. d.) af vagnar (o. d. trafik-materiel) Tör den regelbundna trafiken på en linie; järnv. äfv. trafik (t. ex. passenger ~ : persontrafik); jämv. äfv. tåg (t. ex. cheap night to Paris); byg. ingeniör, (jfr ofvan) samtliga servisrör (jfr ^-pipe); sjö. klädning af ett tåg; jur. delgifning (of a lurit; of a summons, of a process : stämning), kommunikation; jur. utförande af beslag, verkställande af häktning; en arfvinges formliga insättande i sin rätt; Army Corps, mil. trängkåren; the särsk. krigstjänsten tin lands ei. sjös (äfv. : försvaret) särsk. ss. ett system af tjänstförhållanden (o. pligter,

t. ex. the duties of the personal särsk. länstjänst; my humble my ~ to you! ödmjuka tjänare; secret hemliga (stats)polisen; secret ~ money, hemliga fonderna; United Club, en klubb

för äldre officerare af armén och flottan; to do i aiim. se serve; to do (render) a person a göra ngn en tjänst; to do good vara till stor nytta (to, för); to do (perform) another person's förrätta tjänsten för en annan; to do (perform) the ~ of, om sak tjäna ei. användas till ei. som (el. i stället för); to effect a jur. delgifva en stämning; to enter one's inträda i tjänst hos; to enter the ~ of France ei. the French inträda (gå in i) fransk (krigs)tjänst; to give i båiispei kasta ut (spela ut) bållen; to give (ei. present) a person one's sända ngn sin vördnadsfulla hälsning (bedja om sin ... till ...); to offer (tender) one's erbjuda sitt bistånd (särsk. sina goda

tjänster: »bona officia»); to see vara med i fält, särsk. bevista träffning; äfv. aiim. wid. »vara med» (o. pröfva på); he has seen (ofta med tillagdt some ei. much) han har varit med i fält, han har »luktat krut»; aiim. bild. han har varit med (är »gammal och van»); all these books had manifestly seen good (el. much) ... buro tydliga spår af att hafva varit rätt mycket med (voro mycket nytjade); a friend with ivhom he had seen some ... med hvilken han kamperat tillsamman äfv. aiim. biid.; to take taga tjänst (with, äfv. under, hos); that expression had evidently taken ~ ivith those people, ... hade blifvit (ett) gängse (favorituttryck) hos ...; after after (the) ~ was over, efter gudstjänsten(s slut); to be at one's vara (stå) till ngns tjänst (förfogande); jfa (unfit) for tjänstdug-lig, i tjänstbart skick (oduglig, otjänst-bar; äfv. om sak oanvändbar, t, ex. sjö. ej sjöduglig); to retire from (the) taga afsked ur tjänsten; to be in one's vara i ngns tjänst, i tjänst (tjäna) hos; to stand one in good vara ngn till god hjälp (stor nytta), komma ngn väl till pass; to go into (ei. to) träda i tjänst; to be of r>u, vara till (tjänst ei.) nytta, vara nyttig (to, för : gagna ngn, ngt); can I be of (any) ~ (to you)? kan jag vara (er) till ngn tjänst? on i tjänstgöring), i tjänsten, i tjänsteärenden; (to be used etc.) on active (foreign) i aktiv (utländsk) tjänst; on Her (His) Majesty's ss. p&skrift tjänstebref; out of utan tjänst; utom tjänsten; to go (out) to gå ut och tjäna. ~-book, s. kyrkohandbok. ^-COCk, s. serviskran på en ~ -pipe. ~-mOney, s. drickspengar for gjord tjänst. ~-pipe, s. ingeniör, byg. servisrör (ledningsrör upp i lius etc. som grenar ut från hufvud* el. gatrör). powder, s. krigskrut. ~able, -abl, a. tjänlig, nyttig, fördelaktig, gagnelig (to, för); tjänstduglig, tjänstbar, brukbar (jfr fit for service); tjänstvillig, -aktig. ~ab!eneSS, -ablnës, s. nytta, gagn, fördelaktighet; tjänstduglighet, jfr föreg.; tjänstvillighet. ~ably, -åbli, ad. (jjr föreg, a.) med nytta ei. gagn, lämpligt.

Servient, sè'rv!ënt, a. tjänandet; jur. Skoti. behäftad med servitut (om egendom o. d.).

servile, Se'rvil, -Vll, a. slafvisk äfv. efterbildning o. d.; träl aktig fruktan etc.; trälbunden; träl-, slaf-; krypande (servil); gram. ej hörande till den ursprungliga roten (letter); om vokal Stum (blott tjänande till förlängning af cn föregående, t. ex. G i tone) ; S. Servil bok-

staf, jfr föreg.; ~ war, hist, slafkrig; ~ work, hustjänares arbete (sysslor), ness, -nes, servility, -'lti, s. träldom, slafveri|; slafviskhet; kryperi. Serving, sl'rving,(af serve); a. tjänande; s. tjänande (uppassning etc.); sjö. klädning, klädsel (of a rope); telegr. kabels om-klädnad af hampa etc. mot yttre skada. ~board, s. sjö. klädspån. ~-hatch, s. serveringslucka (t. ex. i väggen i en matsal), ^-maid, s.

tjänstflicka. ~-mallet, s. sjö. klädkila. ~-man, s. se man-servant. servitor, sl'rvitur, s. tjänare †; Oxf. univ. student af lägsta rang med (half)friplats (i ett college, förr tillika uppassare). ~ship, -sjip, s. en servitor's ställning ei. plats. Servitude, -tud, 5. träldom, äfv.)j< bild.; tjänstförhållande †; tjänare kollekt. † (äfv. -tlire, -tjur); jur. servitut. sesame, ses'ame, s. bot. sesam (oijeväxt, Se-samum orientale o. S. indicum); open

(med anspelning på sagan i Tusen o. en natt om Ali B aba o. de 40 röfvarne) sesam Öppna dig! (s.)

besvärjelseformel som öppnar vägöfverait. ~-graSS, Am. se gama-grass. ~-0il, s. sesamolja (nytjad i Orienten i st. f. olivolja). Se-samoid(al), -mojd (---'äi), a. anat. liknande sesamfrön (om vissa benbildningar i ledgångar).

sesban, ses'ban, s. bot. Sesbania (ärtsiägte). seseli, lat., sës'èll, s. umbellatslägtot Seseli. sesqui-, lat., sës'k\Vl, i sms. is. vetensk. termer halfannan; kem. seskvi-, (Anm. senare delen har accent o. behfiller sitt uttal om ej annorlunda är angifvet). ~alter, -ål'tur, a. se följ. a.; s. se

följ. s. ^altera, it., -al'tura, s. mus. seskvi-alter (orgelregister). ~alteral, -al'tural, a. mat. halfannan (förhållande sig un ngt annat som i V2 ti11 i)- ~-carbonate, s. kem.

seskvikarbonat (salt af 3 ekvivalenter kolsyra med 2 af en bas) (Obs. På dyl. sätt i andra kem.

termer). duplicate, a. mat. 2 J/2 gång så stor. ^Odide, -kwi'odid, s. kem. seskvi-jodid. ~pedal †, -kw!p'èdåi, ^pedalian,

-peda'lian, a. en och en half fot lång; skämts, »alnslång», »långrandig» om ord, uttryck. ~pedality, -pedal'iti, s. egenskap att vara 1 fot lång)j(; »långrandighet», begagnande af långa ord. replicate, -kwip'likat, a. mat. förhållande sig (till en annan storhet) som kvadratroten ur en kub förhåller sig till kvadratroten ur en annan (a to a are in the ~ ratio dets. som: a : «'= VP: \'b~tertial,-te'rsjal, ~tertian,-tè'rsjån,^tertional,-të'rsjunåi,

a. mat. förhållande sig som 1 V3 J 1. tone, -'--, s. mus. liten ters. sessile, ses'll, a. is.naturv. omedelbart vidfästad, oskaftad. ~-CirripedeS, s. pl. zool. liafs-

à: note, o: do, 8: nor, o: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, wi will, z; has.sessile-cirripedes

tulpaner (krustaceer: Balanidæ). 'v-eyed, a. zool. med oskaftade ögon. session, sesj'un, s. sittande)(<; session, »sittning» (domstols cl. rådplägandc församlings samvaro), sammanträde; sessionstid, tingstermin; mötestid; läsetermin ei. -år; skoti.

kyrk. se kirk-"v ; pl. (~S, -Z, behandlas äfv. ss. sing.) sessionstid, ting, jfr ofvan; titel på vissa domstolar is. for brottmål; Am. äfv. om domstolssession i förvaltningsärenden (: i Engi. special ~s); of the peace, fredsdomares sessioner; to hold to be in hålla session, hafva sammanträde ei.vara församlad (sitta om domstol); Court of (£)~, Skoti. högsta civildomstol (unger, hofrätt); Lords of bisittare i Court °f ~s-clerk, s. Mr k-sessions, se-

kreterare. ~al, -al, a. sessions-. SeSS-pOOl, ses'pol, se cess-pool. sesterce, sès tèrs. s. rom. antik, sestertie (ett

småmynt, omkr. 15 öre).

sestet, ses'tet, ~t0, it., -'o, s. mus. sextett, sestuor, ses'tuor, s. se föreg, sestine, ses'tin, s. metr. sestin (sexradig stans), set, set, va. (imp. o. pp. lika) sätta (eg. placera

i sittande ställning, 011, pa; el. i allm. fast på en [särsk. på sin rättal plats [: placera], äfv. trädg. : plantera, o. boktr, [oftast med lip] ; el. med följ. pres. part. [jfr t. c\-, goiluf\ el. to o. infin. el. subst.: ngn till [att göra] ngt; äfv. med subst, ss. objekt : orsaka, åstadkomma); i aum. försätta (med prep., is. at cl. in o. subst.) i tillstånd, äfv. (särsk. med ap., jTr t. ex. under free :) göra; (Anm. I. ~ med tillägg af adj. ss. predikatsfyllnad el. subst. ss. objekt, el. prep. o. subst., se i allmht under dessa ord; ärv. jfr ex. med pitt, i h vars ställe i allmännare bet. 'V' ofta kan träda, Aum. 2. ^v åtföljes ofta af adv., se ned. ex.; äfv. utan adv. dets. som sms. af »sätta» ss.:)

ansätta tekn.; besätta (with jewels); insätta, särsk. infatta (in gold etc.; in a frame)-, påsätta; tillsätta segel; uppsätta teaterpjcs, sätta upp (äfv. † : våga på vad; äfv. † erbjuda ngn vad): utsätta snaror o. d., äfv. tid för ngt; lägga ut nät, utställa vakt; åsätta (t. ex. sitt sigill); ställa eg. på ända o. i allm., särsk. (: ställa in) instrument, ur etc. (by, efter), bild. reglera, afpassa (by, efter); bestämma, fixera, fastställa; sjö. pejla (bestämma läget, by, efter, t. t-, the compass etc.); mus. ånge ton för, taga upp sångf; mus. se vid. ~ to music. ; jagt. om hund stå föl' fågel ; anbringa, fästa (to, vid; äfv. : gifva, t. ex. en Häck): låta (komma att) fastna; satta i fast ställning (: ~ fast) ; sätta fast äfv. bild. : »göra ständ», sätta i bryderi; göra att ngt bür fast, komma att antaga fast form (att stelna, koagulera etc., jfr ex.); göra hård; hvässa, bryna, draga eggjärn; mur. afputsa,

släta mur; förelägga ngn en uppgift (jfr orvan »sätta» med to o. infin.) (t. ex. a task, a Slim [tO C?o]); is. (ut)gifva examensuppgift (jfr ex. vid paper); sätta, ställa i ordning, jfr ofvan (med Anm.), särsk. kir. sätta en lem till rätta el. i led; tekn. räta (ut) (t. ex. spik), rikta filar etc.; bärg. släta (ut) stångjärn under hammaren; tekn. skranka såg(tander); hetsa, tussa (at, på; a dog to bay; jfr äfv. ~ together ...); vn. sätta, plantera etc., jfr va.; antaga (bestämma sig i ei. för) en viss riktning, om hafsström sätta (: löpa) i en viss riktning, om vinden blåsa i en viss riktning, om magnet Ställa sig, stanna; sätta sig bild., jfr ned.; om himlakroppar o. bild. sjunka, gå ned; blifva fastare, stadga sig; tjockna, koagulera, sätta grädde; stelna, styf na; hårdna

särsk. om murbruk (o. binda); jagt. Stå för fågel; jagt. jaga med rapphönshund; dans. figurera; F om kläder o. d. sitta bra, passa, kläda; trädg. om fruktträd Sätta frukt; om plantor slå rot; om person (äfv.){s reflex.) Sätta sig (till ngt), börja med ngt, gripa sig an (med about el. to, jfr ned.); pp. placerad i en viss stanning; satt, insatt etc.; ansatt ärv. bild., jfr ex.; boktr, (upp)satt (: ~ in type); infattad (in gold etc.; in a frame); fastsatt; fixerad, bestämd; fastständ, föreskrifver stadgad; a. som satt sig, stelnad, Stannad; fast till konsistens, ärv. allm. (: fixed; prices c. tc.); orörlig, stel, styf; stadig särsk. om väder; stirrande ögon; orubblig, ej eftergifvande arv. : bestämd, envis (in one's opinions); stereotyp om leende etc.; stående uttryck, formlig (t. ex. offer : frieri); regelbunden; utarbetad, öfver-tänkt om tai; väi ordnad, hopsatt; väi (till-) formad; rast bygd, väi skapad (till) växten; »svarfvade» fraser; sport, van, skicklig; s. sätt hvarpå ngt är satt cl. (t. ex. om kläder) sitter :

ställning, sits; (fast) hållning; riktning, ströms sättning; himlakroppars nedgång; sätt-kvist, aflägg, sättplanta till Ulplantering; pl. särsk. äfv. sättpotatis; (permanent) formförändring hos metallföremål då påkänning (sträckning el. sammantryckning) gått öfver elasticitetsgränsen; fullständig uppsättning, samling, ett helt af tillhopa hörande : sats, (om)gång, Ställ (t. ex. of sails), garnityr, servis ar porslin etc., tekn. äfv. batteri; hand. sortiment; iallm. rad, serie, grupp (t. ex. of phenomena) äfv. om personer : sällskap (särsk. i klandrande bet. : »följe»), kotteri, klick, band; ngns krets, lag; spel. sport, parti, dans. tur, äfv. samtliga turer i en kadrilj, en fransäs (äfv. ss. samling af dansande); Vadsiimma; mur. finputs, sista lager af rappning; smed. inrikte, besättning i lås; smed. en lång dubbelböjd hake, se vid. "»-hammer; tekn. såg(täuder)s skränk-

k-. fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, mete, è: met, 1-. her, 1: fine i: fin, f fir,seventeenth

Mindre brukligt. 1259 † Föråldradt.

sexennially

ning, se vid. saiu-rsj; sadeln», stoppning i sadel; teat, se *o~SCene;)J(se äfv. ned. dead ~ o. jfr onset; ~ one's affection (jfr äfv. under heart o. mind) on ..., fästa sig (sitt hjärta) vid; ~ bricks, lägga tegel i mur, mura; ~ buds, sätta (skjuta) knoppar; ~ foot on, sätta foten på, beträda (t. ex. a slave is free as soon as he his foot on British ground); ~ a hen, lägga en hona på ägg; ~ one's hope in, sätta sitt hopp till; ~ little (much) by, sätta föga (mycket) värde på, fråga föga efter (hålla mycket på) (jfr äfv. ~ light, by. under light)-, ~ milk, sätta mjölk, låta mjölk stå (i bunkar) för att sätta grädde (ei. : sätta filbunke); bringa mjölk till att löpna (~ m. for cheese); — one's teeth, bita i hop tänderna, jfr vid. ex. under edge; that ~ me thinking (on), detta kom mig att fundera (gaf mig ngt att tänka på) el. att tänka (på); ~ music to, ^ to music, sätta musik (melodi) till, sätta på noter; ~ on end, ställa (resa) på ända; ~ at (to) ivork, sätta i ei. till arbete; sätta i gång arbete el. maskin (t. ex. blåsa p å en hytta); ~ afloat, göra flott, jfr vid. afloat; ~ even, utjämna; ~ fast (jfr ofvan), äfv. 1'UCka fram en klocka ; ~ wrong, föra (visa, leda) in på orätt väg äfv. biid.; ~ about (something), gripa sig an med, taga i (hop) med (a work), börja, taga sig före (med -ing, att); I will ~ about it otherwise, jag skall gå till väga annorlunda (jag skall göra på annat vis en annan gång); ~ something above another thing, sätta ... öfver ..., gifva ... företräde; ~ against, sätta upp mot i flere bet. (t. ex. a picture against the wall ... (på) ...; el.) : göra fiendtlig, uppstudsig mot; el. sätta upp ss. en ekvivalent, ss. ngt motsvarande c!, till jämförelse med, jfr ~ off: to be ~ against. vara (afvogt sinnad) mot ngn, ngt, ogilla, motsätta sig (: ~ one's self against); ~ apart, afskilja, afsätta, lägga af; se vid. under apart; ~ aside, sätta, lägga åt sidan (ei. undan); undantaga, afsätta till särsk. bruk (t. ex. part of one's income, a certain sum; for, till; to, till att, jfr ~ apart)-, åsidosätta, lemna åsido, afsigtligt förbigå (öfverhoppa etc.); icke taga hänsyn till, försumma; förakta, sätta sig öfver befallning o. d.; förkasta, upphäfva, annullera beslut, testamente etc.; ~ away, bortskaffa; ~ (something) before (a person), framlägga is. biid. (ngt) för (ngn)(s uppfattning), framställa, framvisa; sätta fram ... för (ngn); äfv. bjuda ... (tin att välja); ~ by, sätta (lägga) åt sidan ei. undan ei. å sido : åsidosätta, jfr ~ aside;

(by prep.) jfr vid. ~ little (much) by ofvan; ~

down, sätta ned på marken etc.; Stämma ett instrument lägre; bild. F näpsa, läxa upp, huta åt, stuka; låta ngn stiga ur (en vagn) (t. ex. at the hotel : köra ngn till ...), aflemna; uppsätta skriftligt (: ~ down in writing), nedskrifva;

anteckna, uppskrifva (to one's account, på ngns räkning äfv. biid. :) gifva (to, ngn) skulden för, tillskrifva (to, ngn) ngt; påstå (ss. bestämdt), »fastslå» bild. (ss.) en grundsats ; fastställa regler, ordning etc.; bestämma, uppsätta till afhandlande cl. företagande; anse ngn föl"), »taga» ngn

(for, för att vara ...; äfv. förklara ngn för ...); I ~ him down in my mind for a Frenchman, jag tog hnm (utan vidare) i mina tankar för att vara (tog för afgjordt att han var) fransman; to be ~ down, äfv. stiga ur (vagnen) (at, vid); to be ~ down as, allmänt anses som ...; I wish to be ~ down for something handsome, jag vill (eg. bli antecknad) teckna mig för en vacker summa; ^ forth, (va.) (utrusta o.) utsända †; sätta fram för att visa)j<, (fram)visa, framställa, äfv. i ord framlägga; utveckla (t. ex. prakt; ei. i ord : skildra); utgifva bok; tillkännagifva; högt förkunna lära, särsk. ngns lof; framhålla titi fördel (jfr ~ °ff)', berömma, prisa; (vn.) sätta sig i rörelse (i marsch), bryta upp, begifva sig åstad, bege sig af (on a journey o. d.). afresa (for, till); ~ one's self forth, hålla sig framme; ~ forioarcl, (va.) föra framåt i eg. bet. o. biid. : befordra; (vn.) jfr ~ forth; — in, (va.) sätta in; hjälpa i väg, på traf ven >}<; (vn.) om noden sätta in(åt land); börja, inträda om årstid, månad, tillstfmd etc., inträffa om väderlek ; särsk. inträda (på fullt allvar), stadga sig om väderlek; falla P a om mörkret, dimman, natten; (med to) om person gripa sig an (med, t. ex. his bacon : »hugga in på skinkan»), taga sig till (med), slå sig på (t. ex. hard drinking, »att supa värre»); when it in in good earnest, när det knäpper till på fullt allvar; ~ off, (va.) aflägsna, frånskilja}^; afsätta (t. ex. vinklar) el. bild., jfr ~ apart; sätta i gång (laga att ngt el. ngn kommer i gång, t. ex. the dancers)-, framhäfva, låta framstå, göra i ögonen fallande, kontrastera mot, sticka af mot (tjäna som folie till), förhöja (utseendet af), framställa i en gynnande dager äfv. : framhålla, beprisa; försköna, smycka, pryda; framställa, sätta upp till jämförelse (iagainst, mot); (vn.) begifva sig åstad (jfr ~ forth), afresa (for, till); färga af el. från sig, »sudda», boktr, smörja sig; ^ one off -ing (pres. part.) F, komma (drifva) ngn (till) att ...; on, (va.) egga, hetsa

drifva, »sätta upp», uppmuntra (to, till, till att); sätta i gång biid., sätta ngn till att göra ngt; fast besluta, sätta sig före)|<; anträda, börja; »klämma till» mod ngt (t. ex. and read ei. reading, ... och läsa); anfalla)J<; His you that ~ him on, det är du som sätter (: retar, eggar) upp hnni; ~ them on to fight, tussa ihop dem till att slåss; the citation ^ me on about poets and poetry, ... gjorde att jag kom (mig att tala el. att tänka) in på skalder och skaldekonst; ~ out, (va.) sätta ut i flere bet. (: utåt, utanför), placera omkring, ställa el. (upp)sätta här och där, (nt)plantera plantor; utrusta o. utsända >f<; tillsätta ett segel; afsticka, lägga ut (läggn plan tin), utstaka, äfv. af mäta, tillmäta (t. ex. hvars o. ens lott), begränsa, bestämma; (fram)visa (jfr display), framlägga, framställa (jfr ~ forth o. ~ off), vidlyftigt utveckla, utlägga ei. skildra, utmåla (biid., t. ex. in the worst colours)-, framhålla (jfr ~ off'); utgifva, offentligen förkunna, proklamera; utstyra, utstof-fera, pryda; (vn.) sätta (af ei.) ut (jfr put out); gifva sig i väg, begifva sig af, ut ei. åstad (ofta med on a [ei. one's] journey : anträda resan), afresa (for, till); börja (: göra början, börja sin verksamhet [in life, in the toorld etc., jfr vid. ned. ex.] el. % : uppkomma) ; bild. utgå (i en framställning, fr0111, från en sats); the whist-tables icere ~ out, vistborden framsattes; ~ out in business, börja i affärerna, börja affärsverksamhet; he had not much to ~ out upon, han hade ej mycket (kapital) att göra början med; ~ over ..., sätta ngn till att hafva uppsigt el. befäl öfver; sätta ngn, ngt öfver (ngt) (låta komma öfver, öfverföra); öfver-sända; öfverlåta }j<; <n, over a ditch (a river), sätta (rida, fara etc.) öfver ett dike (en flod); ~ to, (va.) (to prep.) sätta till arbete o. d., jfr ofvan; (vn.) (to adv.) taga i(tu med saken), gripa sig an; börja (striden); hugga in (äfv. »på rätterna»); (to prep.) figurera med ei. för; ~ together, sätta i hop (tillhopa, jämsides); »tussa ihop» (jfr ear, ex.); ~ up, (va.) uppsätta, sätta Upp i flere bet. (väf etc.), sjö. t insätta master; äfv. slå (spika) upp, anslå; uppställa; uppresa (t. ex. cn minnesvård), Uppföra byggnad; inrätta, grunda, grundlägga skola, inrättning; sträcka Upp rekryt (bibringa hnm hållning); sätta ngn upp till herskare (over, öfver andra), upphöja (as a regent, till regent); »sätta på fötter», hjälpa upp ei. fram i ekonomiskt afseende; hand. Sätta Upp, etablera affär; lägga sig till med, skaffa sig, börja att hålla (t. ex. ekipage); etablera

annan person (~ a person up in business); utstöta, uppgifva, »gifva till» ett rop, ett gapskratt etc.; uppställa, komma fram med en mening, en (ny) lära; boktr, sätta (upp) en sida, typer; sjö. ansätta (spänna) stag etc.; (vn.) etablera sig (as c\.for,mm, t. ex. a grocer, a mer chant), jfr ex.; ~ up one's bach, skjuta rygg; biid. kråma sig, sätta näsan i vädret (vara högfärdig -.to be ~ up) (about, öfver); ~ up a competition, börja konkurrens; ~ up shop, öppna bod; ~ up for (va.) taga ngn för (att vara); (vn.) göra anspråk på att ega (t. ex. morality) ei. att vara (t. ex. a dandy, a philosopher), gifva sig ut för, vilja gälla för (äfv. ~ up to be ...); ~ up for a full due, sjö. ansätta vant etc. för godt; ~ up for one's self, etablera sig : sätta eget bo, ei. (hand.) blifva sin egen, börja egen affär; ~ up in business (in trade), börja egen affär, bli sin egen; ~ upon, kasta sig öfver, öfverfalla; a ~ battle, ordentligt fältslag då båda härarna (förut) äro uppstälda i slagordning; ~ eyes, stirrande ögon; a ~ face, ett af trötthet ei. sorg etc. stelt ån-sigte; ^ fair, se sms.; ~ form, bestämdt formulär; ~ phraces, stående, sedvanliga formler (talesätt); väl afrundade ei. »svarfvade» fraser, floskler; ^purpose, fast föresats; on ~purpose, äfv. med fullt vett och vilja; ~ speech, väi öfvertänkt, instuderadt tal; ~ work, infattadt arbete; jfr vid. sms.; to be ~ (up)on ..., vara besluten för; vara ifrig efter (»pickhågad på»); (to be) hard se hard, sms. o. (med to o. infln.) jfr to be hard put to it under put; sharp square U-ell se sms. under d. o.; ~ of accoutrements, full utstyrsel ei. mundering; ~ of exchange, hand, växel in duplo (ei. i tre exemplar); first (second) of a ~ (jfr föreg.), se motsv. under exchange; ~ of instruments, kirurgiskt ei. matematiskt bestick; ~ of pulleys, mek. flaskhäftyg; ~ of teeth, tandrad(er), tandgård; tandgarnityr; ~ of tracks, järnv. spår (»rälsen»); a dead ett »mördande» (häftigt, beslutsamt) anfall, se vid. dead-»* o. jfr dead lock; to make (el. take P) a dead ~ at, anfalla, vara (»flyga») på ngn; raskt, beslutsamt gripa sig an med ei. »hugga in på»; F äfv. »vildt» lägga an på (t. ex. all the girls made a dead ~ at the young foreigner); to be at a dead sitta (ei. »hafva kört») fast, vara Jstäld», ej kunna komma längre, vara i trångmål. ~-back, s. bakvatten, Am. äfv. biid. bakslag (när det »går baklänges» för en). ~-bo!t,

s. sjö. d rif bult. ~-down, s. F »(tillmakning» : skarp läxa, näpst, jfr put-down;

äfv. : dräpande svar; »kurs» (en åkning med åkardroska). ~-fair, 5. på barometer stadigt

vackert; byg. finputs. ^-hammer, s. sätt-hammare. ~-in, s. auu början (jfr setting -in), 'xz-line, s. långref. ~-nut, s. klämmutter, ställmutter. ~-off, s. byg. (mur-)

afsats; ingeniör, äfv. berm; ngt som kan sättas upp mot ngt annat : ekvivalent, ngt fullt motsvarande, äfv. vederlag, ersättning; jur. motfordran, motanspråk; hand. mot-räkning; utseendet förhöjande kontrast, ornament, »folie»; va. boktr, smörja ned ett ark; ~ sheet, hand. balansöfverslag; boktr, smutsark. ~-0Ut,s. anträdande af resa,början (jfr out-set); (lust)parti, tur; sällskap, klick, jfr set, s.; F »tillställning» äfv. si. konkret om snart sagdt hvad som hälst : Uppsättning, utstyrsel, utställning; si. »bestyr», buller o. bråk, oreda, krångel. ~-pot, s. kopparkittel till fernisskokning. ~ -scene, S. teat, fa^t scen med tak o. kulisser som ej kunna hissas upp, rumsdekoration, »interiör». ~-SCrew, s. ställskruf, kläm-ekraf. ~-t0, s. nappatag äfv. : gräl, träta (att två personer »komma ihop»); (knytnäfs-) kamp, slagsmål. ~-wall, s. bot. en art Valeriana. ~-lip, S. hållning; a. (med tillagdt adv.) med ... hållning (t. ex. well ~ : ståtlig, som för sig väl). Seta, lat., sè'tå, s. (pl. -tæ, -té) bot. zool. borst. ~CeOUS, -ta'sjus, a. borstlik; besatt med borst; ~ worm, zool. tagelorm (jn- hair -worm), onda bettet (Gordius). setee, sëtè', se settee, sjö. setfoil, set'fojl, se septfoil. setiferous, setif'urus, a. borstbärande, se-tiform, -'-form, a. borstlik, borstig. S6-tireme, -'-rèm, S. simfot hos vatteninsekt. setness, set'nes, s. fasthet etc. (jfr set, a.); stelhet; formalism; regelbundenhet; envishet.

Seton, se'tun, s. kir. hank. ~-C0rd, s. hankband. ^-needle, s. hanknål. setose, sè't6s, setous -tus, a. naturv. besatt med styfva borst, borstig; ~ spike (ei. ear), bot. borstax. sett, set, S. omgång etc. (mindre riktigt f. set); bärg. grufkomplex som arrenderas på en hand; mek. tving, kläm, knekt (sammanhållningsredskap), äfv. tillsatsstycke under en pålklubba (hejare). Settee, sëtè', s. lång bänk med ryggstöd, rak soffa; sjö. ett slags Medelhafsfartyg. ~-

bed, s. liggsoffa, inventionssoffa. Setter, sëtfur, s. en som (an-, in- etc.)sätter, ställer etc. (jfr set; ofta med adv., jfr ned.); jagt. långhårig rapphönshund som står för fågel; P † spårhund, spion; mus. tonsättare; tekn. stensättare, stenläggare (murare); F en

som vid en auktion ropar på för att Stegra priset; (namn på åtsk. verktyg hvarmed ngt insattes el. [hårdarel ansättes t. ex.) an sättare, brandrörsdrifvare, laddstock för raketer o. d. ~-forth, s. framställare; förslagsställare; förkunnare af en ny lära; stiftare. ~-graSS, se oj-wort. ~-off, s. ngn ei. ngt som gum kontrast förhöjer, jfr set -off. /xz-on, s. uppeggare, tillskyndare, anstiftare, uppviglare. ~-0Ut, s. förkunnare. ~-W0rt, s. bot. stinkande prustrot (Helleborus fætidus). ~-up, s. uppsät-tare.

Setting, sët'lng, prt. (af set); a. nedgående (sun); s. sättande, ställande (jfr se£); planterande, sättning i flere bet. äfv. mus. o. boktr., äfv. strömsättning; fastsättning, insättning på sin plats ei. i ngt: infattning; äfv. ngt infattadt; tekn. ansättande; anbringande; åsättande (t. ex. af sigill); användande (to); teat, iscensättning, uppsättning; uträtning, riktande; sågs skränk-ning; eggjärns hvässande, brynande; himlakropps nedgång; sjö. äfv. kurs; mur. se set o. rsj-coat; stelnande, murbruks o. d. hårdnande; bild. fastställande; framställande, erbjudande. ~-board, s. bräde med korkskifva hvarpå insekter uppsättas.

~-C0at, S. mur. finputs (finaste, öfre lager af rappning). ~-dOg, S. se setter, jagt. ~-dOWtt, s. se set-down F. s. inträdande, bör-

jan. ^-machine, s. maskin för insättning af metalltråd i kardor (i kardmaskiner). ~-off, s. framhäfvande, jft set off; afresa; tekn. in boring) centrering. ~-on, s. uppeggande. ~-0ut, s. afresa; början; afsättande, utstakande. ~-pole, s. båtshake; pulsstake hvarmed båt framstakas; för-töjningsstake nedsatt i sjöbotten hvarvid en båt fästes under fiske. ~-rule, S. se composing -rule. Skill, se oj-coat. ~-Stick, s. planteringspinne; boktr, se composing-stick. ~ -Up, s. uppsättning, etablering (in business); a. i sms. uppsättnings-; ~ drill, sträckningsexercis (jfr set up); <n/ machine, uppsättningsmaskin för kimmar (laggar).

Settle, sët'1, 1. s. fast, lång träbänk, långt säte med hög lygg; en lägre afsats nedom en annan. ~-bed, s. bordbänk, jfr settee, sms.

Settle, sët'1, 2. va. (in)sätta i en fast stanning, äfv. gifva (fast) ställning i världen; fastsätta; fastställa, (lag)stadga, bestämma, förordna Om (t. ex. arfsföljd); fastslå (ss.) grundsats ; anslå årsränta o. d. (upon, åt ngn : tillförsäkra ngn ...); sätta i ordning, inrätta, ordna; sätta (jämka) till rätta kläder; bebygga; kolonisera; fästa, göra fast el. hård särsk. jordytan, vägar etc., jfr ex.; låta

ngn nedsätta sig, bosätta; sätta bo åt; etablera (in business, in trade, jfr set up))

försörja (tillförsäkra framtida försörjning åt) enka, efterlemnade barn, äfv. bortgifta dotter; Äm. tillsätta prest; afgöra en sak: öfverenskommelse o. d., tvisterråga, bilägga tvist; göra upp, afsluta rakning, likvidera, saidera; äfv. afveckla (a business); biid. bringa till fasthet ei. lugn; lugna, ställa tillfreds; F »expediera», tysta munnen på, ei. göra slut på, döda; låta bottensats sätta sig; skaka ned cl. ihop innehållet i ett kärl; klara vätska; v7l. sätta sig i flere bet.; eg. stanna o. taga plats, el. fastna, slå ner om fåglar, kastkroppar etc. (on, på); fästa sig, blifva fast (särsk. om väg : torka) ei. stadig äfv. till konsistens; stadga sig (fysiskt into, i, till en viss form) särsk. om väder, vind (jfr Set), bild. om person (: blifva stadgad); slå sig ned (äfv. blott för natten, el. eljes tillfälligt skafifa sig tak öfver hufvudet), slå sig till ro; nedsätta sig äfv. om ett belt folk, anlägga koloni(er); bosätta sig; sätta eget bo äfv. : gifta sig; etablera sig, börja egen affär, »blifva sin egen»; Am. om prest tillträda (tjänst); bestämma sig (on doing, för att göra; to something, för ngt, t. ex. ett yrke); sätta sig, sänka sig, sjunka is. tekn. om murar o. d.; om vätskor klarna gnm bottensatsens sjunkande; sjunka (fällas) till botten om bottensats; sjunka tillhopa; sjö. sjunka långsamt; lägga sig biid.; lugna sig, stillas; vänja sig (to, vid), foga sig (to, i); göra upp (äfv mellanhaf-vande, räkningen : betala hvad man är skyldig; with, med, t. ex. one's creditors), »betala» (absoi.); förlika sig (with, med); ^ one's self, sätta sig fast, ner ei. till rätta (in one's chair)-, bosätta sig; fatta sig, lugna sig; bestämma sig (to, för, att); ~ the land, sjö. se to lay the land under d. o.; clear weather the roads, vackert väder gör vägarna fasta; ~ one's mind on, fästa sina tankar vid; sc vid. ex. under hash; ~ down, sätta sig, stadga sig, nedsätta sig etc., jfr vn.; slå sig (ei. komma) till ro (into, i); (med to) på allvar taga sig ngt före; jfr vid. följ.; ~ down into ..., stadga sig till att blifva; äfv. reducera (inskränka) sig till att blifva; ~ in life, bosätta sig, gifta sig; the wind in the west, vinden blifver stadigt vestlig; ~ into ..., öfvergå till att blifva (ett stadigvarande tillstånd), uf v. »hamna såsom»; the gloom that had r\jd on his soul, ... som lagt (lägrat) sig öfver hans själ. -d, pp.; a. afgjord,

uppgjord, afslutad, bestämd; fast, stadgad, stadig; inrotad; torr om vsgo. d.; lugn; jur. bofast, fast bosatt; sjö. ankrad; that's (topp!) det är afgjordt! well, now

that's 'v, nå, nu är den saken klar; a ~ thing, en afgjord sak; well äfv. i goda omständigheter. ~dneSS)j(,-dnës, 5. fasthet; stadighet4 ~tnent, -mènt, s. fastställande; fastställelse; afgörande; lösning af en fråga; is. hand. Uppgörelse (of ali account etc.), betalning; aftal; förlikning; biläggande; nedsättning, grundande af nybygge; nybygge, koloni; bosättning; etablering; försörjning in life)-, utrustning; förlänande, anslående af eu summa {upon, åt ngn); jur. förordnande särsk. om arfsföljd; jur. anslag, formlig disposition tin ngns förmån : lifränta, pension, morgongåfva, lifgeding etc.; jur. paktum (: marriage ~); bottensats, fällning; tekn. bygg nåders etc. sättning, sjunkande; jur. laga hemvist, hemortsrätt; Am. anslag en gång för alla åt en prestman vid tillträde af tjänst; prestbol; he had made no «v upon his wife, han hade ej tillförsäkrat sin hustru ngn pension (ei. lifränta); account of hand. sluträkning; Act of (S)^, arf följ ds-lag, is. eng. hist, successionsordningen af 1702 som bestämde tronföljden till huset Hannover.

-ur, s. en (främling) som bosatt sig, nybyggare, kolonist; F dråpslag, ngt som »afgör saken»; dräpande svar, dråpord; jur. en som gör en disposition; tekn. extraktionsapparat för utdragande af amalgam ur slig från amalgameringspannan.

settling, set'ling, prt. (af settle)-, s. nedsättande, bosättning, kolonisering; fastställande, stadgande; anslående af en summa; afgörande, uppgörelse afv. hand,; förlikning; fällande, afsättning (af bottensats); byggnaders sättning; pl. bottensats, fällning, grums, drägg. ~-day, 5. uppgörelsedag på börsen etc. J ~

-pool, s. klarningsdam för vattenledning.

setwali, set'wal,

se under Set.

Seven, sev'n, räkn. a. sju; s. sjutalet; sjua; six days out of sex da'r i veckan; (>S)^ Dials, ett oregelbundet torg i London med 7 gatumynningar (i en fattig trakt, S: t Giles' församling, i omedelbar närhet af West End o. Oxford Street); it would rouse the Nj sleepers, ordspr. det skulle kunna väcka upp de döda (eg. »de sju sofvare»); (£)~ Years' War, sjuåriga kriget. ~-eyes, s. zool. nejonögon (jfr riv er-lamprey). ~fold, a. sjufald; ad. sjufaldt, ^-hilled, a. poet. belägen på (ei. egande) sju kullar; the ~ city, de sju kullarnas stad (Rom). 'V-Ieagued, a. sjumila

stöflar, skog.

leaves, s. pl. se septfoii. ~night, se sennight. ~score, s. sju tjog (140). ~-sh00ter, 5. sjupipig revolver. some, -sum, a. skoti. sjutaiig. ~teen, -tén, räkn. a. sjutton j s. talet sjutton, ^teenth,

-tenth, a. sjuttonde; s. sjuttondedel. ~th, -th, a. sjunde; s. sjundedel; mus. septima; the ~ commandment, motsv. i sv. sjätte budet; to be in the ~ heaven = sv. (S)~th Day, s. lördag, veckans sjunde

dag (is. ss. judarnas sabbat); ~ Baptists, kyrkoh.

en baptistsekt som firar lördagen som sabbatsdag.

tolkare, jfr Septuagint; bibi. de 70 lärjungarna (Luk. x). ~ty-fOUP, räkn. a. sjuttiofyra; s. 74-kanon-skepp.

Sever, sev'ur, va. (våldsamt) skilja, afskilja

del från det hela (from, från); afhugga (t. ex. the head from the body), afskära, af slita; hugga (skära etc.) i tu a body with a blow)', lösrycka (t. ex. Ireland from the Union)-, afsöndra; söndra, splittra; (un-dan)skifta egendom; vn. göra skilnad (between); gå åtskils, skiljas åt; handla hvar för sig. Several, sèv'urål, a. enskild,särskild; sldld,

olik; (vani. med subst, i piur.) åtskilliga, flere; äfv. respektive; s. afskildhet; afskild del, enskild punkt, särskild omständighet >}C; (med följ. [verb il piur.) åtskilliga; ~ more, åtskilliga fler; each ~ house, hvarje särskildt hus, hvart hus för sig; three ^ times, tre särskilda gånger; if there be ~ of the same name, om det fins flere af samma namn; one of en af flere; joint and ~ (bond, note), med solidarisk förbindelse (»en för alla och alla för en»). ~ly, -i, ad. särskildt, hvar(t) för sig; to be jointly and ~ bound (in a contract), vara förpligtade (ansvara) en för alla och alla för en. ~ty, -ti, s. särskildhet; in se föreg, ad.; estate in jur. egendom som innehafves af .en enda person.

Severance, sev'urans, s. afskiljande; delning; söndring; splittring; jur. skifte af egendom; jur. åtskiljande af ett mål i flere.

severe, seve'r, a. sträng i alla bet. äfv. om vinter, väderlek (against, on, upon, mot); skarp, hård (t. ex. blow; äfv. bild. climate, punishment, rule etc., father etc.), obeveklig; allvarsam, svår plåga, sjukdom, prof etc.; smärtsam förlust etc.; ~ language, kortfattadt, koncist, kärnfullt språk; ~ truths, skarpa

Sanningar (yttrades). ~ly, "ii, ad. jfr föreg.;

/v/ wounded, svårt sårad. ~ness, -nes, Severity, sëvër'iti, s. stränghet (jfr föreg, a.: of censure, of climate, of pain, etc.), hårdhet; ~ of life, stränghet i lefnadssätt, sträng lefnadsordning.

severy, sev'uri, s. byg. fack af hvalf ei. byggnadsställning.

Sevil ~le, sev'il, s. prop, geogr. staden Sevilla; se ex. under Orange.

Sèvres, fr., sa'vr, 5. pr. 'N.-ware, s. Sèvres-porslin.

sew, so, 1. va. o. vn. (reg. [~ed, -d]; pp. äfv. ~n, -n) sy; fastsy (into, i; on [to], på

el. i, t. ex. en knapp i en röck); nåtla skor; häfta böcker;shake

F Talspråk. 1264 P Lågt språk.

shallot

fid, -fid, "Jfid, -ifid, a. bot. sexklufven. ~isyllable, -lsil'abl, s. sexstafvigt ord.

SexleSS, seks'les, a. könlös. (sex)locular, -lok'ulur, a. bot. sexgöramig.

~tain, -tàn, 5. metr. sestin (sexradig vers, staus af sex versrader). ~ tant, -tant, s. ni at. sextant (i/6 cirkel); astron, sextant. ~tet, -tet, ~tettO, -tét'ö, se sestet. ~tile, -til, s. astrol, aspekt af två planeter som äro 60° från hvarann, ^tillion, -til'jun, s.

Sextiljon (enl. eng. räkning: ett tal som uttryckes med eu 1 följd af 36 nollor; enl. fransk: 1 med 21 nollor).

sexto, seks'to, 5. (pl. -z) sext (bokformat

som uppstår gnm arkets vikning i sex blad). <v»-

decimo, -des'imo, a. i sedes; s. sedes; sextondelsformat (arket viket i 16 blad; äfv. ~ size; vani. uttr. 16mo, 16:o); bok i se-desformat (: ~ volume).

Sexton, seks'tun, kyrkvaktare; dödgräfvare. ~eSS †, -ës, s. kyrkvakterska. ~ry -ri, ~ship, -sjip, s. kyrkvaktar-syssla.

(Sex)tuple, -tupl, a. sexfald; mus. sexdelt (measure: sexfjärndels takt); s.mus. sextol.

Sexual, séks'iiål, a. hörande till kön, köns-; ~ system, naturv. sexualsystem (äfv. ~ method, dets. som Linnæan system); ~ affinity, artförvandtskap som medgifver hybridi-sering; ~ desire, könsdrift; ~ gratification, könsnjutning, könsdriftens tillfredsställande; ~ intercourse, könsumgänge, parning (samlag); the ~ season, parningstiden; t\j selection, könsurval. ~ist, -ist, s. anhängare af Linnés sexualsystem. ~ity, -'iti, .9. könsåtskilnad. ~ize, -iz, va. skilja i olika kön. ~|y, -i, ad. till ei. i afseende på kön, på grund af könsförhållande.

shab, sjab, s. (jfr scab) skabb på djur; P slusk, trashank; va. gnida, klå, skubba om djur; timm. flänka; vn. † P begagna sig af knep, smita undan, hymla, spela fula streck, bära sig gement åt. ~bily, -ill, acl. uselt, gement, jfr shabby, ^biness, -lnës, s. uselhet i kläder o. bild.; sluskigliet, trasighet; lumpenhet, gemenhet. ~by, -i, a. trasig, luggsliten drägt; ruskig, slu-skig, uselt klädd; futtig, usel, lumpen, gemen. ~by-genteel, a. (om en som sett bättre dagar men nu går barsliten) klädd i »bättre»

(sprättiga) men slitna kläder, sluskigt gentil, trasgrann, lortsnygg.

Shabrack, sjåb'råk, s. sjabrak, sadeltäcke, shack, sjak, 1. s. spillsäd; rätt till bete på

stubbåker; prov. o. Am. ållonbete; prov. landstrykare; vn. spillas om säd; beta på stubbåker; prov. stryka omkring (land och rike) tiggande etc.

shack, sjåk, 2. s. i sms. se shackle, 2. shackle, sjåk'1, l. s. prov. se shack, 1. shackle, sjåk'1, 2. s. (oftast fot)boja; black; länk; ofta i pl. : fjättrar äfv. bild.; tekn. bygel (t. ex. på hänglås); järnv. koppling; sjö. klam, schackel; sjö. portring; va. belägga med (fot)bojor ei. black; fjättra arv. bild., binda, hindra; järnv. koppla. bar, 5. Am. järnv. koppelstång. ~-bolt, s. bult i en shackle; her. se shackle. ~-bone, s. Skoti. handlofve. Shackly, sjak'li, a. Am. se shaky. shad, sjåd, s. zool. staksill (Alosa vulgaris o. A. finta). r^j- berry, frukt af följ. ~ -bush, s. bot. Amelanchier Canadensis

(en nordamerikansk buske, hvars ätliga frukter kallas

June-berry, service-ber ry). ~-Sa«mon, s. zool. ett slags »sötvattenssill» (Coregonus clupeiformis. förekommer i Erie o. Ontario).

Shaddock, sjåd'ok, s. bot. pompelmus (ett

slags orange, Citrus decumana). shade, sjàd, s. skugga (ej belyst ställe, skuggigt ställe; i allm. frånvaro af ljus, äfv. bild.); dunkelhet) (äfv. : obemärkthet); bild. blotta skuggan af ngt; skygd †; bild. skuggsida; (lamp-, ögon- etc.)skärm; fönsterrullgardin; glaskupa (öfver en bordstudsare o. d.); skuggning; schattering; nyans äfv. bild., skiftning; »skymt», fin skilnad, ringa grad, mån, obetydlighet, grand, en »smula»; (ofta i piur.) skugga, vålnad; pl. skuggornas rike (: the realm of pl. F vinkällare; mål. skuggparti(er); va. skugga, öfverskugga, beskugga; skymma (för), hålla för (öfver); ställa i skuggan äfv. bild.; öfverskygga, beskärma, beskydda)^; konst, skugga; schattera, nyansera (äfv. ~ off); fördunkla färg; vn. skugga; öfvergå (gnm schatteringar) småningom ei. omärkligt (into, i); central (perfect) /v», kärnskugga; the in his character, skuggsidorna i hans karaktär; the of (the) night, nattens skuggor;

of opinion, meningsskiftningar; man is but a människans lif försvinner som en skugga; prices are a ~ higher, prisen äro en smula högre; in the ~ (of), i skuggan (af); to be in the äfv. lefva obemärkt; in the i skuggornas rike; to cast (put, throw) into the bild. ställa i skuggan, fördunkla, öfverträffa; to a på pricken, i minsta detalj, ^-fish, s. zooi.hafsgös (Sciæna aquila; afr.maigre, se d. o.). ~-hat, s. fruntimmers vid SOmmar-

hatt, schäferhatt. ~-hook, s. hake ei. knapp för gardinsnöre. ~d, -ed, pp.; a. försedd med skärm, kupa ei. d. ~ful †, -fÅl, se shady. ~leSS,-lës, a. utan skugga, -ur, s. ngn el. ngt som skuggar; bild.

nedsvärtare, förtalare shadily, -lli, ad. skuggigt, skuggande, shadiness, -mës, s. skuggighet; skugga (the — of the forest), shading, -ing, prt.; s. skuggning äfv. i teckning; fördunklande, skymmande; schattering; nyansering äfv. bild.

(t. ex. i musik); konst, se äfv. Washing. shadow, sjad'o, S. skugga (med bestämda konturer, den af en kropp kastade skuggan), slagskugga;

skuggparti; dunkel, skygd (jfr shade); skuggbild (äfv. siluett); svag bild; biid. skugga, skenbild, fantom; vålnad; bild. »ngn som följer en annan såsom skuggan», ständig följeslagare; objuden gäst †; va. beskugga; skugga, schattera (jfr shade); gifva en skuggbild (en dunkel bild) af, blott antyda; bildligt framställa, typiskt beteckna ei. förebilda (äfv. — forth); förmörkat; följa (tyst, troget) som en skugga †; — of death, »dödsens Skugga» (dödsångest, själavånda); the — of a shade, biid. »skuggan af en skugga» (en

•vag skugga af hvad som varit el. kunde vara); I

have not the — of a doubt about it, jag har icke skymten af ett tvifvel därom; core of a nv, inmost —, kärnskugga; afraid of his own rädd för sin egen skugga; he seemed wasted almost to a —, ... affallen som en skugga; under the — of thy wings, under dina vingars skugga; — out, symboliskt framställa (jfr ofvan — forth), —-drawing, s. skuggritning (siluett). -ed, -d, pp. förebildad; F förföljd (bevakad) hvart man går. —iness, -ines, s. skuggighet, jfr —y. —ing, -ing, prt.; s. skuggning, schattering, nyansering (rättare shading); framställning i (skugg)bild. —leSS, -lës, a. utan (kastad) skugga. ~y, -i, a. skuggig, skuggifvande, skuggrik; dunkel, dyster; skugglik äfv. F : mycket oansenlig un kroppen; bildligt framställande, obestämdt af-(före)bildande; overklig, fantastisk, shadrach, sja'drak, s. (eg. bibi. propr.) bärg.

halfsmält järnklump, shady, sja'di, à. skuggig; beskuggad, skyddad (för hetta o. skarpt ljus), SVal (room); si. dålig, »sämre», klen, skral, »på dekadangs?, betänklig, »tvetydig», »ruskig» (,personage, transaction etc.; se äfv. ex. under side); there was something — on both sides, det stod inte rätt (helt) till på någondera sidan (i deras affärsförbindelser); On the f>u side of forty, si. på andra sidan fyrtitalet. Shaft, sjåft, S. eg. i allm. lång, smal cylinder :

stång)|<; (pelar-, kolonn-, pil-, spjut-, hammar- etc.)skaft; långt, rundt handtag; »skäkta», pil äfv. biid.; kastspjut; förstock å gevär; rak stam, spole särsk. i en

fläder; (vagns)tistel, skakel, skälm, pl. skalmar, gaffel; mek. axel; axelledning; tekn. skaft i en väfstol; bärg. Schakt (i grufva; i masugn :fire-room); byg. lodrät trumma; byg. skorsten (den del som höjer sig öfver taket); tornspira; zool. en art honungsfågel (Trochilus). —-alley, s. propeller-axelgång. —-bar, s. skakel-tvärträ. — -beak, 5. mek. axelnabb. —-bender, s. en som kröker timmer (uppmjukadt med ånga), —-drain, s. gruf. vatten(aflednings-) schakt, —-drill, s. bärgborrningsmaskin. —-frame, s. gruf. ok i schakttimring. — -furnace, s. bärg. schaktugn. —-horse, s. häst som går i skaklor, vagnshäst, särsk. gaffelhäst. —-timbering, s. gruf. förtimring i schakt, —ed, -ëd, a. skaf tad; byg. buren af ei. prydd med kolonnskaft. —-ing, -ing, prt.; s. mek. axelledning. —ment, -ment, s. spann (gammalt mått, omkr. 6 tun»).

shag, sjåg, s. sjagg, plys; lurfvigt hår, ragg; grof lugg på tyg; flor, pol (of velvet); zool. toppskarf (Phalacrocorax graculus); (äfv. — tobacco) »skäggtobak» (stark, finskuren tobak); prov. halmboss, agnar; va. rugga, göra lurfvig; rufsa till, vanställa; a. se r^gy. —-bark, S. bot. ett amerikanskt valnöt-träd (ett slags hickory: Carya alba) o. dess frukt. —ged, -gëd, sc — gy. —gedness, -gëdnës, —giness, -inès, s. lurfvighet, jfr följ. —gy, -i, a. raggig, grof- o. långhårig; striphårig; lurfvig, ruggig; buskig (eye-broios); skroflig, ojämn; — dog, pudel.

shagreen, sjågrè'n, S. sjagräng (särskildt beredt skinn med knottrig yta); a. (äfv. —ed, -d) gjord af ei. liknande sjagräng; va. tekn. sjagrinera, sätta knottrig narf på. —-ray, --skate, s. zool. Raja fullonica.

shah, pers., sjå, S. persisk konung.

Shaik, sjàk, se sheik.

shake, sjàk, va. (imp. shook, sjuk; pp. shaken, -n) skaka (på), försätta i skakning, rista, ruska (på, upp), äfv. biid.:

uppskaka; bild. rubba (en person i ett) beslut etc., bringa att vackla, försvaga, minska styrkan af-(t. ex. bevis, tro); stöta, skada; mus. drilla på en ton; sjö. ställa seglen så att de lefva; vn. skaka, vackla; darra, skälfva (with fear, with cold); bäfva; mus. drilla; s. skakning; darrning; handskakning;'inre upp-skakning i kroppen (efter en) stöt, knuff (el. fall); bild. uppruskning (for one's mind); pl. F skakningar (»skaken», skälfningar, darrning i kroppen), äfv. frossa ss. sjukdom; mus. drill; (frost)spricka i trä, prov. i marken; staf, bundt af stäfver (: shook), pl. styfver af söndertagna fat; P sköka; — the el-bow, si. spela tärning; the (one's) fist (sticka tc.) at (in one's face), Stkaka (svänga,

. höta med) ... åt, knyta näfven åt; ~ a foot, prov. F dansa; ~ hands on, äfv. tagafasta på biid.; ~ hands with, skaka hand med, gifva handslag; taga ngn i hand; komma öfverens (äfv. förlikas) med ; taga afsked af; öfvergifva; ~ hands! äfv. din hand på det! ~ one's head, rnska på hufvudet; ~ a leg at, si. låta fara, »strunta i»; ~ a loose leg, se ex. under loose; si. äfv. gå på »muff(bal)»; ~ a person by the hand, skaka hand med (på) ngn; ~ one's self F, »ruska upp sig»; one's sides with laughter, skratta så att magen hoppar ei. så att man är nära att spricka; ~ down, (va.) skaka ned (into, i); (vn.) F (eiüpt. f. ~ down a bed) bereda sig ett (tillfälligt) läger; ~ off, af skaka; af skudda, slita sig lös från, göra sig ngn, ngt kvitt (: ~ one's self free of)-, lägga bort; öfvergifva, afvisa >{<; ~ off'the dust from one's feet, skudda stoftet af sina fötter biid. ss. sv.; ~ out, skaka ut; sjö. sticka ut ref; ~ a person out of sleep, skaka upp ngn ur sömnen, ruska på och väcka; ~ up, (va.) skaka ei. ruska upp; rycka upp en häst; »sträcka upp» en person)J<; F äfv. pigga upp; (vn.) se ~ together; ~ in one's shoes (ei. boots), F »vara i byxångest»; ~ like a leaf, darra som ett asplöf; ~ together, »skaka ihop», få bättre rum efter skakning (t. ex. om åkande); F vänja sig vid hvarann, börja trifvas tillhopa; a ~ of the hand, ett handslag; a fair Am. si. en lyckad affär; pretty fair F, ganska bra; no great F, af ingen vigt, inte just ngt att tala om, ingenting att skryta med; with a ~ of the head, med en skakning (skakande) på hufvudet; in a brace (ei. couple) of <*<,s F, i ett nafs (huj), ett tu tre. ~down, s. improviserad bädd

(eg. halm på golfvet; soffa, stolar o. d. hvarpå ngn »kinesar») (äfv. ss. a., t. ex. a ~ bed).

högaffel; her. gaffelkors med kortare och spetsade armar, ~-rag >}<, s. • trashank, ^-willy, s. skakare (maskin för bomullsrensning). -II, })p.; a. full af Spric-

kor om trä; skakad af en stöt el. ett fall; Upprörd; to be sjö. lefva om segel. -ur, s. skakare (ngn, ngt [jfr sms. af shaking] som skakar); (S) kyrkoh. shaker, »skakare» (medlem af ea egendomlig [amerikansk] sekt, äfv.: Shaking Quakers)-, bot. (ofta i pl.) darrgräs (Briza media); P skjorta. (S)~reSS,-ures, s. kvinna tillhörande Shakers. (S)~l*ism, -urizm, s. Shakers' grundsatser. Shak(e)spe(a)rean, sjakspe'rian, s. tillhörande, utmärkande ei. liknande Shakspere(s drama). shakester,sjà'kstur, sjik'sur, s. Pettkvinfolk.

shakiness, sja'kmes, a. egenskap att vara darrande ei. att hafva sprickor etc., jfr shaky.

shaking, sja'king, prt. (af shake)', s. skakning; (upp)ruskning; darrning; Jok. frossa; pl. uppslagsgods, drefmat; brödsmulor o. d. som »skakas» af bordsduken. ~-appa-r at US, s. tekn. skakinrättning särsk. å en kvarnsik t. ~-frame, s. siktbotten i krutkor ni ngsmas kin, krutsåll; bärg. stosshärd (skakande vaskhärd). machine, s. skakmaskin särsk. i pappersbruk. med. förlam-

ning i förening med darrning i kroppen (Paralysis agitans). ~-table, s. roterande vaskhärd (jfr round-buddle).

shako,

eg. ungerska, sjak'o, S. (pl. ~CS, -z) mil. sjakå.

Shaky, sja'ki, a. skakande, darrande; vacklande; F »skramlig», »skraltig», rankig om stol, bord etc.; osäker,

»tvetydig», opålitlig (ej ärlig el. solid, el. i allm. ej duglig); »på kne-ken»; skral, klen till hälsa, krafter el. (univ.) »i sina stycken»; om trä full af Sprickor; to feel ~ F, känna sig »skral» till mods.

Shale, sjal, S. skal (frukthylsa, balja etc.))(C; min. skifferlera, lerskiffer; pl. se scale, 3 pl.; va.% skala; carbonaceous rv, coal-bearing kolskiffer.

shall, sjal, hjälpv. (fins blott i pres. o. imp.) (imp. Should, sjud; 2 pers. pres. Shalt,

sjalt; jfr vid. gram.) (jag) skall; ~ and will are for the king F, (tin barn) din vilja sitter i skogen; ~ my servant call your carriaget får (skall) min betjänt ropa fram er vagn? I ~ have done in time, jag hinner sluta i tid; / ~ lose my place, jag kommer att förlora min plats; he that ~ walk three hours a day will pass in seven years a space equal to the circumference of the globe, den som går tre timmar dagligen tillryggalägger etc.; when the papers ~ be presented, it will be seen whether ..., då handlingarna företes får man se om ...; provided he ~ go, förutsatt att han far; what ~ it bet F hvad får det lof att vara (hvad får jag bjuda på)?

Shalli, sjäPi, se chally.

shalloon, sjalo'n, s. hand. sjalong (ett slags

yttetyg).

shallop, sjal'op, S.

sjö. tvåmastad slup med liten aktermast (jfr sloop).

Shallot, sjålot', s. bot. schalottenlök (Allium ascalonium).

shallow, sjårö, a. grund (icke djup), flat bunke etc.; flack, låg om trappsteg etc.; Svag, tunn om ljud; biid. ytlig, flack; kortsynt, enfaldig, okunnig; P (jfr ex.) half naken; s. grund, grundt ställe i vatten (ofta i pl.)-,

à: fate, K: far, å: fall, 1: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,shallow

)(C Will dre brukligt. 1207 † Föråldradt.

shainröök

pl. lugnvatten; zool. lok. panka, jfr rudd; P (biand costermongevs) platt (frukt)korg ei. skjutkärra; P enfaldig fredsdomare; ~ arcade(s), byg. blindarkad; a ^ fellow, ett dumhufvud; a ~ pretext, en »genomskinlig» (tom) förevändning; to go on the to stand ~ P, uppträda halfna-

ken för att väcka medlidande. ~-brain6tl, se ~

-pated. ~-C0Ve, s. P halfnaken tiggare, ^-draught, a. i sms. grundgående fartyg. ~-mOt, -mot, s. P tiggarkäring. ~-pated, a. tomhufvad, enfaldig. ~-r00ted, a. ej djupt rotad. ~neSS, -nes, s. grundhet; brist på djup äfv. bild.; ytlighet (bristande grundlighet); inskränkthet, enfald. shalot(e), sjalo't, se shallot.

Shalt, shålt, 2. pers. pres. ind. (af shall) du skall; thou ~ do no murder, du skall icke dräpa.

Shaly, sja'li, a. skälig; lerskiffer-,lerskiffer-artad.

Sham, sjåm, s. bedrägeri, låtsande, falskt föregifvande, »spel», »maskerad* bild., förställning; falskt utseende, sken, äfv. »humbug» (äfv. i pl.)', F ngt falskt el. »löst», ngt som blott är »för syns skull», ss. lösärm, 1ÖS-krage (a ^ for the neck) etc.; si. champagne; a. falsk, fingerad, påtagen för till fallet, låtsad, eftergjord, sken-; »blind-» dorr, lucka o. d., »lÖS», jfr ofvan; va. bedraga, lura (gnm falskt sken); låtsa, efterapa, »spela», med. simulera; vn. hyckla, förställa sig, gifva sig ett falskt utseende, simulera; little better than a inte värd ett öre; to put a ~ upon, lura ngt i ngn; ~ ... upon a person, lura ngt i ngn; nu going in, låtsas som om man går (»vill gå») in; ~ mad[ness), ställa sig vansinnig, spela vansinnig; ~ sleep, låtsa sofva; don't ~ stupidl gör dig icke dummare än du är! ~ Abra(ha)m, se under Abraham. ~ COiuiTW, s. blindkolonn (Obs. på dylikt sätt i många sms.).

Shaman, sjam'an, s. prest ei. trollkarl biand

vissa siberiska folkslag.

Shamble, sjam'bl, 1. vn. linka, knega, gå

vacklande el. släpande (såsom om knäna vore svaga).

shamble, sjam'bl, s., oftare shambles,-z, s. pl. (ny t jas äfv. ss. sing.) slagtarhus, slagtarbod; gruf. skulle, hvilplan, af sats i farschakt.

Shambling, sjam'bling, prt. (af shamble)', a. vacklande, släpande gång; s. tafatt, släpande gång, knegande.

shame, sjåm, s. skam; vanära, nesa (to, för); skamfläck; blygsel; blyghet; blygd

(-delar >j<); va. komma att blygas, göra

skamsen; utskämma (äfv. bild. gnm jämförelsen); vanära; håna)f<; vn. % blygas; ~ of o*! o höjden af ali blygd! on hirn that ..., skam vare den som ...; it is a ^ for ...to (be, do), det är en skam för ... att ...; such men who are the of..., ... en skamfläck för (t. ex. sitt land); burning (crying) en skam för alla människor; that's the ~ of the thing, det är det skamliga i saken; to cry ^ at (ei. upon), ropa fy öfver, utskämma; högljudt och skarpt klandra såsom en skam, säga att ngt är en skandal; to take ~ to one's self for, med blygsel tillstå; for för skams skull; (interj.) (i / f\j on you!) fy skam (baj)! du borde skämmas! to put to utskämma, förödmjuka; bringa vanära öfver; to be (dead ei.) lost to all (sense of) to be past hafva bitit hufvudet af skammen; to my ~ be it spoken (1 had •••)> (jag hade) skam till sägandes; to the ~ of till skam för; a person into ..., genom att väcka ngns blygsel förmå honom till ..., få ngn att för skams skull göra ngt; ~ a person out of (t. ex. his cowardice), gnm att söka väcka ngns hederskänsla taga hnm ur ei. förmå att lägga bort (t. ex. sin feghet); I to say that, jag blyges öfver att nämna att ... ~faced, -fast, a. blyg, blygsam, ^faced-neSS, -fast(ei. -fàsëd)nès, s. blyghet, blygsamhet. äst †, -fast, se ojfaced. ^ful, -ful, a. skamlig, neslig. ^fulneSS, -ful-nës, s. skamlighet, det skamliga (of i ngt). ~less, -lës, a. skamlös, oblyg. <v/-lessness, -lësnës,- s. skamlöshet. -år, s. ngn ei. ngt som medför skam ei. bringar ngn att skämmas; utskämmare.

shammels, sjam'elz, s. gruf. se shambles, gruf.

Shammer, sjam'år, s. (jfr sham) bedragare, hycklare, låtsare, aktör bild. (en som spelar en roll, »en som bara gör sig till»); med. simU*

lånt.

shammy, sjam'i, shamois, -ojs, se föij.

shamoy, sjam'oj, s. sämskskinn, jfr chamois. ~ing, -ing, prt.; s. sämskning (: ~-dreS-

sing).

ShampOO, sjampo', s. gnida och sträcka, frottera, knåda ngns lemmar (i förening med varmbad ei. imbad), gifva massage; tvätta och (in)gnida ngns hufvud, sjamponera; s. se "*ing. ~er, -ur, s. (jfr föreg, v.) sjam-ponerare; badare-massagör. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. sjamponerings-maskin etc.; s. frottering, massage (i förening med turkiskt bad); sjamponering.

Shamrock, sjåm'r6k, s. bot. hvitklöfver (Trifolium repens m. fi.) is. as. Irlands sinnebild.

shamshOO, sjam'sjo, se samshoo.

shan, sjån, s. (1.) se shanny, 1.; (2.) ett fel

i timmer, shan, sjån, (3.) a. se shanny, 2. shandry , sjan'dri, äfv. ~dan, -dan, s. ett slags

irländsk trilla, shandygaff, sjan'digaf, 5. Si. blandning af

ale och gingerbeer. shanghai, sjånghl', va. si. supa en matros full och narra hum att underteckna hyreskontrakt.

shangan (el. -gie), sjang'gan (-gi), s. klyka som på odygd sättes öfver en hunds svans, shank, sjangk, s. skänk; lägg (benet från knäet

till foten, stundom om hela benet; äfv. tekn. på bärgborr etc.); tekn. ngt som liknar en lägg, den långa raka del ar ett verktyg som förbinder handtaget med själfva den verkande delen : skaft,

skängel, stång; tång(e); spindel; nyckelpipa; pipskaft; sjö. ankarlägg; gjut. skänk; boktr, stilkropp; knappögla; skom. hålfot; bot. hundrofva (Bryonia alba); va. Skoti. sända (»skjutsa») i väg; vn. Skoti. (äfv. i refl. form) ge sig i väg, ta till benen; vetensk. vara sjuk i stjälken; to ride (S)^s's mare (ei. nag) F, »åka efter apostlahästarna». ~-painter, s. sjö. rnstlina. ~ed, -t, a. försedd med lägg(ar) ei. skaft etc. shanker, se chancre.

shanny, sjan'i, 1. s. zool. en art tånglake (Blen-

nius pholius). Shanny, sjan'i, 2. a. prov. skengalen, vild om

kreatur; tokig, fånig, »yr i mössan», shan't, sjånt, F sdr for shall not. Shant, sjånt, s. P mugg of bivvy, ~ o'

gatter : pot of beer). shantee, shanty, 1. sjan'ti, . js; vn. † lämpa sig (unto an end); s. skapnad, form († äfv. i ord); gestalt; persons växt; lif äfv. på klädning o. d.; skepnad, form konkret; modell; stomme; ämne (tillformadt men ej färdigt arbetsstycke); Stock (att sätta upp ngt på för att bevara dess form, jfr bonnetkokk. blancmanger-(ei. gelé)pudding; band, spets; bild, förebild; F sätt, vis; lok. oreda (jfr piclcle); pl. teat, trikåer; jfr vid. ~ the (one's)

course, sjö. sätta kurs; styra kosan

(for, på, till); bild. »ställa sig», handla, gå till väga; for gloves, handsktän-jare; to cut up (ei. show) si. göra konster, spela spratt; to shoiu one's P schavottera naken (o. slita spö); to talce antaga gestalt (blifva en verklighet); in the ~ of, i form (gestalt, skepnad) af ...; to sit well in the sitta väl (i lifvet) om kläder; out of (ali) oformlig; to get (fall ei. be crushed etc.) out of förlora fason, biid. bli oformlig, förlora i utseende; arv. bli stukad; (appear) under the ~ of, i gestalt af, i en ... s gestalt. smith, s. skämts, en som söker förbättra (sin ei. folks) växt. ~leSS, -lès, a. formlös massa; oskaplig, oformlig. ~ lessness, -lèsnës, s. formlöshet; oformlighet. ~li-neSS, -lines, s. vacker form, vacker figur (växt). ~ly, -li? cl. symmetrisk, skönt formad; välbildad, väl växt. -ur, s. en som formar, gestaltar; tekn. se shaping -machine. -s, s. skämts, flicka som snör sig; oformlig klump.

Shaping, sja'plng, prt. af föreg, v.; s. tillformande (jfr shape) särsk. skeppsb. af plankor el. plåtar medelst tillhuggning (-klippning) o. bockande; gestaltande; pl. afklippta stycken, spink. "w-knife, s. skomakarknif. ^•machine, s. tekn. fräsmaskin (ett slags hyfvelmaskin), klipphyfvel, -maskin.

shard, sjård, s. skärfva af lerkärl o. d ; pl. (sten)skärf; insekts skal-(: täck) vin ge; skal pH ägg, på snigel; se vid. chard. 'v.-CObalt, s. min. flugsten (gedigen arsenik). ~-W0lf, s. zool.

strimmig hyena. ~ed)j<, -èd, a. försedd med skal(vingar). ~y, -i, «. skal-; se vid.

föreg. a.

share, sjär, l. 5. plogbill; knif i radsåningsmaskin o. d.; se † äfv. <^-bone. ^-beam, s. ploghufvud. bone, 5. anat. blygdben (os pubis).

Share, själ-, 2. s. del, andel; hand. lott, aktie (in, i); portion i allm. bet., belopp; va. dela ngt (with, med ngn); dela med sig; utdela (among, betioeen, emellan); taga (få, hafva) andel i; komma i åtnjutande af; vn. hafva (få) andel; deltaga, vara med (in, i: to have ei. bear a ~ in); ~ and ~ (alike), (s. el. gnm ellips adv.) (i) lika delar; (to go ...: dela) lika; personal aktie ställd på viss man; transferable rsj, aktie ställd på innehafvaren; to go t>»s, dela lika, dela vinst och förlust; gå i bolag i friare bet. äfv. i spel etc.; hafva andel (in, i); he has got his han har fått sin beskärda del; he had his full ~ of misfortune and icant, han blef ej utan sin dryga portion af olyckor och nöd; he took an active (ei. strong) ~ in all the proceedings, han tog verksam del i alla dessa ...; (how much) he had for his 'v/, han fick på sin del (som kom på hans anpart); a ship owned in ten (som är ställdt) på tio lotter; to fall (come) to one's falla på ngns lott, komma ngn till del; ~ the same bed, dela säng; ~ equals with, dela lika med; ~ (in) profit and loss, dela vinst och förlust; ~ out, fördela; förhålla ngn hans andel, utesluta ngn vid fördelning. ~ •broker, s. aktiemäklare, ^holder, s. aktieegare. ~-list, s. aktie-priskurant, ^-market, S. aktiebörs. ~-paper, s. ak-tiebref. ~r, -ur, s. utdelare; deltagare

(in, i arbete, mödor etc.; äfv. i känslor); delegare, intressent; to be a ~ in, deltaga i, dela etc., jfr share, sharing, -ing, prt.; s. delaktighet, shark, sjårk, s. zool. haj (Squalus); se vid. 'Vi -moth; biid. F storslukare; roffare, pre-jare, bedragare, svindlare,' industririddare; P tullsnok; skälmstycke, knep †; vn. roffa; snatta, lefva på industriknep j snylta; va. † si. rafsa åt sig, »hugga», snatta; black sjö. si. advokat (jfr land -shark). moth, .
sport. si. invigda spekulanter; iron, slug-huf vuden; va. skärpa, hvassa, göra skarp ei. genomträngande; mus. se vn. F

göra knep, lura, lcugga (folk) i handel; »*> is the word! tiaf ögonen öppna,! se opp

(se väl för dig hvad du gör, var vaksam)! dodge, practice, vingleri, (svindlar-)

knep (is. som lurar folk utan att vara formligen

oiagügt); »fansknep»; ~ practitioner, en som betjänar sig af knep (jfr föreg.), is. bakslug advokat; ^ stomach (appetite), stark (häftig, »strykande») aptit; as ~ as a needle, biid. skarp som en rakknif; five minutes knappa fem minuter; to be ~ at sums, vara ferm att räkna, ... en skicklig räknekarl; to be ~ upon ..., vara sträng, svår mot ngn; to look ~ F, hafva ögonen med sig, vara påpasslig (afv. vara kvick, skynda sig), se upp; vara strängt uppmärksam (upon, på); look se opp! »kvicka» dig! raska (»kila») på! to brace to trim ali ~ up, sjö. skärpa upp i lovarts brassar, brassa hårdt bidevind; at 12 (o'clock) -v» to the moment of the clock, stinking 12, precis klockan 12; ~ to time, (ap. o. ad.) precis(t). ~-CUt, a. skarpt (in)skuren inristning, gravering, med bestämda konturer; klar, bestämd, ^edged, a. hvass, skarp-kantig. ~-eyed, a. skarpsynt afv. bild. ~ -ground, a. hvasslipad. ^-looking, «. utmagrad, med ett hungrigt utseende; vaksam, erfaren, förslagen. ~-set, a. F skarpslipad, hvass; biid. begärlig, lysten (on, efter); uthungrad, glupsk. ~-sh00t-er, s. skarpskytt, ^-shooting, s. skarpskjutning, skjutning med precision; biid. utbyte af skarpa repliker. ~-sighted, se f^-eyed. ^-SightedneSS. s. skarpsynthet.

~-tail, ^-tailed grousé, 5. Am. F Pediæ-cetes phasianellus. ~-witted, a. skarpsinnig; bitande kvick. ~en, -n, va. skärpa, hvässa, göra (mera) skarp, bit-te£, häftig ei. genomträngande (etc., jfr sharp, a.); mus. höja en half ton, förteckna med kors (j|); vn. blifva skarp (jfr sharp, a.); tekn. äfv. aftunna, affasa; ~ up P, rycka upp sig, hugga i. veiling, -ning, prt.; s. skärpning; hvässande; mus. höjande, jfr föreg. ~er, -ur, s. (fiffig) bedragare, industririddare, svindlare; »filur*, listig »rackare», en som är »full af fan». ~ie, -1, s. Am. lok. lång skarpstäfvad flatbottnad segelbåt, vv/ish, -lsj, a. tämligen skarp etc. ~neSS, -nes, s. skarphet, skärpa äfv. bild. i aiia bet., jfr sharp, a.; mus. en tons höjning en half ton.

shaster, sjas'tur, S hast ra, -trå, s. Ina. religiös lagstadga hos hinduerna, pl. bramanska heliga skrifter.

shathmont, sjath'munt, s. Skoti. spann (6 tum).

shatter, sjat'ur, va. sönderslplittra, sönderspränga, krossa (i bitar, to pieces); skjuta

sönder j npprifva. trupp; -våldsamt sltakaj

ramponera, illa tilltyga; rubba hjärnan, förståndet; vn. splittras; springa i stycken; s. (oftast i pl.) spillra, bit, skärfva af ngt sönderslaget; pl. fallna barr; to break (ei. rend) into o>s, krossa i spillror ; ~ed constitution, förstörd kropp(skonstitution), jfr följ. ex.; r^ed health, bruten hälsa; o>ed nerves, förstörda nerver (nervsystem).

~ -brained, ~-pated, a. vansinnig, rubbad; tankspridd, virrig; obetänksam, tanklös, -i, a. bräcklig, skör; lös; tunn.

shave, sjàv, va. (regeib.\pp. äfv. -n) skafva (särsk. tekn. : polera med skafgräs); af-skafva (äfv. med off); raka-, klippa djur intill skinnet; skära i tunna skifvor; »raka» (snudda, stryka) förbi; tekn. (be)skära med bandknif; garf. affalsa (o> off); bild. skinna, klå, preja, uppskörta; P klå till ngn en örfil; vn. skafva; raka; skinna; P slippa undan med ett blått öga ei. med knapp nöd; s. tunn skifva, spån; si. obetydlighet; rakning; snuddande förbi, F bild. undkommande med knapp nöd, »knepig» (kinkig) räddning, jfr ex.; Am. orimligt hög diskont; tekn. bandknif; si. blindt alarm ei. falskt rykte för att lura folk, i aiimht knep, »skoj>, "humbug; ~ close, raka nära; ~ a note, Am. F köpa ett papper med hög diskont ei. taga olagligt hög ränta därå; ~ the train, si. komma till tåget i sista minuten; to get o,d, låta raka sig, bli rakad; a close kortklipt hår, stubbhår; a close (near) o> F, se narrow escape; by a ~ F, på ett (en) hår(smån) när. ^-graSS, s. bot. skafgräs, skäfte (Equisetnm hyemale). ~-h00k, s. trekantigt skrap järn. ^ling, -ling, 5. en som är rakad; en som bär tonsur, ra rak ti. munk. ^r, -ur, s. en som rakar (sig); barberare; prejare, skinnare, flåbuse; skälm, bedragare; F skämts, »ungtupp*, »glop» (young

oj) (yngling som längtar att få börja raka sig).

shavie, -1, s. Skoti. knep, »skoj», narri.

Shaving, sja'ving,. af shave; s. skafning; rakning; ngt afskrapadt (ofta i pl.); (hyfvel-, svarf- etc.)spån. ~-basin, ~-dish, s. barberarebäcken, rakfat. ~-b0X, s. rakask. ~-brush, s. rakborste. ~-Case, s. etui med rakdon. ~-CUp, s. rakfat. ~ -horse, s. slöjdbänk; garf. skaf bock. ~ -knife, s. rakknif; garfv. skafknif (äfv. ~ -tool), ^-machine, se shapinq-machine. ~-Stick, s. raktvål(sstång).

Shaw, sjå, s. Skoti. liten lund, dunge; pl.

prov. strånkar, blast af potatis, rofvor o. d.

shawfowl, sja'fanl, s. konstgjord fågel (tm

målskjutuing).

Shawl, sjål, s. sjal; tyg i sjalmönster; a. i sms. i sjalmönster (t. c*, dressing-coat); va.

sätta sjal på, insvepa i sjal. ~-goat, s. kasjmir-get. 'v-rOOm, s. damtoalettrum. ~-W00l, s. kasjmir-ull. Shawm, sjåm, s. mus. skalmeja, shay, sja, S. P se chaise, /v-cart, s. lätt vagn

som slagtare o. d. nytja. She, sjè, pron. hon (särsk.: »skutan» : den, det om fartyg o. farkoster); S. † fö rak ti. kvinna. (Anm. i sms. hon- utmärker ~ individ af honkön,

t. ex.:) <x,-bear, s. björnhona. ^-Cat, s. katta. ~-hOUSe, si. hus i hvilket hustrun har herraväldet. ~-W0rld, s. (the o,) kvinnovärlden (samtliga kvinnor), shea, sjè'å, S. (äfv. ~-tree) infödingars benämning på butter-tree. ~-blltter, s. vegetabiliskt

smör, jfr föreg.

Sheading, sjè'ding, s. härad, distrikt (ett af

de 6 på ön Man). sheaf, sjèf, 1. s. se sheave. sheaf, sjèf, 2. s. (pl. sheaves, sjèvz) kärfve; bundt; knippe (af pilar: 24 st.); va. binda ihop i kärf var; hopbundta. ~y, -1, a. hörande till kärfvar, bestående af kärf" var; lik en kärfve, kärf-, sheal, sjè]j 1. va. skoti. skala. ~ing, -ing,

(l.) S. prov. skal, hylsa, balja på ärter o. d. sheal, sjèl, 2. s. Skoti. skjul; hydda; sommarbostad is. för sportsmän, jägares, fiskares etc.

koja; va. bringa under tak (skjul). ing, -ing, (2.) s. se sheal, 2. shear, 1, vn. se sheer.

shear, sjér, 2. va. (imp. ~ed, äfv- shore, sjor; pp. 'v/ed, o. shorn, sjorn) klippa is. får; (öfver)skära kläde; Skoti. skära, afmeja; bild. skinna, klå, plundra (of, på : beröfva); S. Sax (numera blott i pl. [se shears] el. i sms.); en klippning af får (i uttr. angifvande fårens ålder, ss. a ram of two ois, a tioo-o, ram, en gumse som blifvit klipt två gånger). ~-bi!l,s. zool. se scissor-bill. ~-graSS, s. bot. kvickrot. ~-hog, s. gumse klipt en gång. ~-hlllk, 5. sjö.

pråm cl. gammalt skrof försedt med en sax (jfr shears). ~-legS, s. pl. (ben i en) mastsax, mastkran. 'Nornan, s. öfverskärare (af kläde); fårklippare. ~-plate, s. plåtsax. ~steel, s.

garf stål. ^-tail, s. zool. ett honingsfågel -slägte (Thaumastura); en nattfjäril (Ha-dona dentina). ~water, s. zool. lira (sjöfågel, slägtet Puffinus); common Manx P. Anglorum. sheard, sjérd, se shard. shearer, sje'rur, s. fårklippare; öfverskärare; klippmaskin; skoti. skördeman, shearing, sje'ring, prt.; s. (fafklippning;

(klipp)ull; afklipp; klädes öfverskärning; bärg. ståls garfning; gruf. kollagers uppskärande (anbringande af lodräta inhugg i ändan); Skoti. säds skärande, skörd; se vid. shearling. ~

à; fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1; fin, |: fir,shearing-machine >f(Mindre hrukllgt. 1271 ^Föråldradt.

sheep-tick

-machine, 5. skärmaskin för kläde; klippmaskin för plåt, mekanisk plåtsax. Shearling, sjè'rling, s. får (i andra året) klipt en gång.

shears, sjèrz, S. pl. större sax (ss. ullsax, skräddarsax, trädgårdssax, plåtsax etc.); ngt som liknar en sax; vangstycken i en svarf; sjö. mastsax för masters insättande.

sheat, se sheet.

sheat-fish, sje'tfisj, s. zool. mal (fisk: Silurus glanis).

Sheath, sjèth, s. skida; slida särsk. äfv. bot.; balja; fodral; zool. insekters par af täckvin -gar; tekn. tunn beklädnad, yttre omhölje : skoning o. d., förhydning; äfv. huf; va. >|<

se ~-knife, s. slidknif. ~«scissors,

s. pl. sax i fodral, ~-winged, a. zool. försedd med täckvingar. ~e, sjèdh, va. sticka svärd i skidan; inlägga i en slida ei. i fodral, sticka in ss. i en slida; öfverdraga, särsk. skeppsb. förhyda. -ed, sjèdhed, pp.; a. särsk. bot. försedd med slida. ~er, sje'dhur, s. en som inlägger (sticker in) i skida etc. ~ing, sje'dhmg, prt.; a. i sms. förhydnings- (t. ex. kopparplåt [: copper papp, spik etc.); s. tekn. bräd-beklädning; förhydning; förhydningsplåt (material); fodral, omhölje, betäckning i aum. äfv. biid. ~leSS, -les, a. utan skida (slida etc.).

Sheave, sjèv, l. s. rund skifva; blockskifva; mek. linskifva; nyckelhålsklaff. ~-hole, s. sjö. skifgatt i block.

sheave sjèv, 2. va. binda ihop i kärfvar; bundta ihop. -z, s. pl. af sheaf.

sheave-o, sjivo', s. sjö. si. dryckeslag, supgille.

shebander, hind. sjeb'andur, s. ind. hamnkapten, shebeck, sjè'bëk, s. se xebec.

shebeen, sjebe'n, s. Iri. lönnkrog; tjuf br and whisky. ~er, -ur, s. lönnkrögare.

shecarrie, sjekar'i, s. se shiharree.

She'd, sjéd, smdr. af she had ei. she would.

Shed, sjëd, 1. 5. skjul, lider; uthus; tiiinuiig hydda, barack; kyffe; tekn. (väf)skel. ~ -rOOf, s. byg. pulpettak.

Shed, sjëd, 2. va. {imp. o. pp. shed) (ut)gjuta (1blood, tears); utbreda, sprida (over, öfver); fälla blad, fjädrar, skinn etc.; byg. om tak o. d. hålla vatten ute gnm att låta det afriima o. ej släppa det igenom, nfhålla regn; vfl. fälla skinnet etc.; om sad rasa ur; .<?. delning (t. ex. hårets : partition); (blott i sms.) utgjutelse (t. ex. blood-r^j); rv a tear, si. taga sig en tår (på tand). ~-l?ne, s. geogr. vat-tenskilnad. ~der, -ur, s. utgjutare (of blood etc.); laxhona. ~ding, -Ing, prt. fällande; a. naturv. affallande; s. (1.) [-utgjutande}-] {+ut- gjutande}+} fällning} ngt (hår etc.) som

fälles; delning, vägskilnad; teeth, mjölktänder.

shedding, sjëd'ing, (2.) s. samling af skjul etc.; se äfv. shed, 1.5.

Sheel, sjèl, ~ing, -ing, se sheal, 1. etc.

Sheen, sjèn, a. prov. el. poet. skinande, blänkande, glänsande; klar; s. sken, glans; si. falskt mynt. ~y, -i, a. glänsande etc., jfr föreg.; s. si. jude.

sheep, sjèp, s. (pl. lika) får äfv. bild. ss. i sv.; bokb. fårskinn. ~-berry, s. bot. on art olvon (Viburnum Lentago). ^-binding, s. bokb. fårskinnsband. ~-bite †, vn. eg. nafsa ss. får; snatta. ~C0t, ~C0te, s. fårfålla, fårhus. ~-dip, se r\s-wash. ~-dog, s. fårhund. ~-faced, a. med fåraktig uppsyn, jfr r^ish. ~-farm, s. schäferi (landtgård egnad åt fårskötsel). ~-farmer, s. fårskötare i stort, fåruppfödare, egare af en farm. ~ -farming, s. fårafvel, fårskötsel som affär. ~fold, s. fårfålla, fårhus; the bibi. fårahuset. ~-fur, s. fårskinn(späls). ~ -holder, 5. Am. bänk hvarpå får fasthålles under klippningen. ~hook, s. fåraherdes

(krum)staf (lång käpp med en järnkrok i ändan).

~-laurel, s. bot. Kalmia angustifolia (en amerikansk ständigt grön buske). leather, s. garfvadt fårskinn utan ull. ~-l0USe, s. fårlus, jfr f^-tich. ^-master, s. fårskötare; fåregare. ~-pen, s. fårfålla. ~-pOX, s. fårkoppor. ~-rUS1, s. (större landsträcka använd till) fårbete. ^'s-beard, 5. bot. Arnopogon (eg. sydeuropeisk prydnadsväxt);

bockskägg (Tragopogon). Clothing, s. fårakläder biid. ~'S-eye, s. F blygt kärligt ögonkast (to cast on, to make at, gifva...). ~-shank, s. fårlägg;

sjö. trumpetstek för att förkorta ett tåg; Va. sjö. bryta trumpet på en ända; to think one's self no eg. Skoti. »ej vilja gå af för hackor». ~'s-head, s. fårhufvud; får-skalle bild.; zool. SparUS ovis fen nordamerikansk hafsfisk). shearer, s. fårklippare, ^-shearing, s. fårklippning (äfv. -sfest el. -stid); a. i sms. fårklippnings-, ^-shears, s. pl. ullsax. ~-skin, s. fårskinn; pergament; F handling på pergament, särsk. Am. univ. diplom; 'v. fiddler P, drubber of F, skalfskinnsplågare» (trumslagare); ~ jacket (: coat lined with fårskinns-päls. ~-skinned, a. kladd i fårskinn; fodrad mèd fårskinn. Split, s. fårskinn klufvet midt i tu. ~('s)-scabi-0US, s. bot. monke (Jasione). ~('S)-S0rrel, s. bot. bärgsyra, svinsyra (Rumex aceto-seiia). ^-stealer, s. fårtjnf. ^-stealing, s. fårstöld(er). ~('s)-W00l, s. fårull. ~ -tender, s. fårskötare (herde). ~-tick, s.

zool. fårlns (Melophagus ovinus) y &f*-. Tri-

chocephalus sphærocephalus. ~-walk, s. (landsträcka använd till) fårbete. ~ -walker, s. (nyare) Austral, innehafvare (arrendator etc.) af en walk. ~-wash, s. vatten (lösning) hvarmed får tvättas för att borttaga ohyra el. konservera ullen. 'vJsll, -isj, a. får(a)-)j<; fåraktig; enfaldigt el. ytterligt blyg, »bondblvg», sjåpig, tafatt, ^ish^looking, a. med enfaldig ei. bondblyg uppsyn, rvjshness, -lsjnës, s. fåraktighet, (bond-) blyghet, sjåpighet, tafatthet. ^y, -1, a. får-; får lik; fåraktig, sheer †, sjèr, l. med sms., se shear med sms. sheer, sjèr, 2. a. skär, klar; ren, oblandad, ofta: idel, pur, blott och bar, bara, fullständig; skir (om tyg: genomskinlig, tunn); lodrät, tvärbrant; ad. † rent af, alldeles, med ens; in ~ compassion, af purt (: blott och bart af) medlidande; ^ forgetful-ness, ren glömska; ~ nonsense,bara dumheter, rent »fåneri»; from ~ obstinacy, af bara (ren) envishet; (to save ...) from starvation, från den nakna hungersdöden (från att rent af ei. »bokstafligen» svälta ihjäl), sheer, sjèr, 3. vn. afvika från sin riktning cl. åt sidan, fara (bära af) åt sidan; tekn. förskjuta sig; sjö. gira; om en hast skygga (at, för) o. kasta sig åt sidan; va. sjö. skära, styra (the ship Jo-[på] her anchor)', hålla kurs; s. sjö. språng; sjö. skär; sjö. gir; ~ alongside, gira långs sidan; ~ away, hålla af (åt sidan), gira af; ~ off, sjö. gira af ei. från; sjö. bära af från sidan, lägga ifrån ei. ut; F laga sig undan, pallra sig af; ~ up, sjö. gira till; to break >v/, sjö. bryta skäret, svaja »förkerd» (orätt) väg

så att kryss o. törn uppkommer i kettingen; to quicken (straighten) the skeppsb. förkorta (förlänga) radien för språnget. ^ -hatten, 5. sjö. röstribba. ~-b00ttl, s. timmerlänsa i flottied. ^-draught, s. fartygs sidoritning, /x^-line, s. ingeniör, spänntåg rdr en löpfärja; skeppsb. däckets Språng(linie). /Xl- plan, se 'V-draught. 'Vf-rail, S. skeppsb. råhultslist; bärghult på båt. ~-Stfake, s. skeppsb. råhult(sgång). # ^-wales, s. pl. mellersta bärghultet. "Jng, -ing, prt.; s. girning. sheers, se shears.

sheet, sjèt, s. vid yta; (ngt som utbreder sig i en stor yta :) flak (of ice, of water)-, tunn, stor skifva, tafla, platta; plåt, bleck; pappersark; segel)j(; lakan; sjö. skot; pl. sitt-bänkar i en båt, tofter; va. utbreda; insvepa (ss. i lakan); lägga lakan pä; sjö. skota (home, an ei. för); a ~ (el. three ~s) in the wind, sjö. si. »på en slör» (: ankommen, drucken); a ~ of fire, ett »eldhaf»; ~ of

lightning, blixt som en bred eldslåga; kornblixt; a thin ~ of paper, eg. ett tunt pappersarks tjocklek; wid. F en hårsmån (t. ex. above starvation); ~ of rain, »skyfall» (regn som synes så tätt som ett vattenfall), jfr nedan; to turn pale (ei. white) as a bli hvit som ett lärft i synen; to turn in between the r\jS F, skämts, »lägga sig mellan lakan» (gå o. lägga sig); in i tunna plattor, i bleck (såi. copper in : rsj-copper etc.); boktr, i ark, ohäftad om en bok; it's coming down in <^s, »det (regnet) står som spön i backen». ~-anchor, s. sjö. pliktankare; biid. »räddningsankare», sista tillflykt. ~ -bend, s. väfknut; sjö. skotstek; se äfv. följ. ~-Cable, s. sjö. pliktankartåg. ~-C0p-per, ~-iron,etc. (jfr copper-sheet,iron-sheet etc.) s. (tunn) koppar-(jäm- etc.)plåt, -bleck. ~-glaSS, s. valsglas, taffelglas. (S)~ -lane, s. skämts, i uttr. down ~ into Bedfordshire, »krypa till kojs», 'vz-|ead, s. bly i skifvor, valsad fc bly. ^-lightning, 5. se ofvan ex. ~-metal, 5. bleck. ~-pile, s. pålplanka. ~-pinS, s. pl. knappnålar i bref. ^-SOngS, s. pl. »visor tryckta i år>. ~ed, -ed, pp. insvept i ett lakan; a. formad till ei. lik ett lakan etc., vid, bred; the whole town was ~ fire (jfr ex. ofvan), ... ett enda eldhaf; ~ up by the snow, öfver-höljd af snötäcket. ~ful, -ful, s. så mycket som rymmes i ett lakan. ~ing, -ing, s. tekn. utbredning, utläggning i breda lager (band, blad etc. t. ex. af tobak, af ull); lärft till lakan; fort. sjö. blindering, betäckning med blindverk; beklädning af plankor utanpå ett pålverk; pile, pålplanka.

sheik(h), arab., sjèk, sjàk, s. arabisk Stamchef, scheik.

sheil, sjèl, ~ing, -ing, se sheal, shealing.

sheil-drake, sjèldràk, se sheldrake.

shekarry, sjèkår'1, s. se shikarree.

Shekel, sjëk'1, s. bibi. sikel; P pengar.

sheld, sjëld, a. prov. spräcklig; s. † sköld. ~afle, -åfl, ^aple, -åpl, 5. prov. se chaffinch. ~-duck, se shelduck.

Sheldrake, sjel'drak, s. zool. grafand (Anas tadorna). shelduck, -duk, 5. honan af föreg ; Am. se goosander.

shelf, sjelf, 5. (pl. shelves, Sjelvz) (bräde i en)

hylla (el. hela ställningen, äfv. i pl. : nest of rvs)\ vägghylla; pl. äfv. atenienn o. d.; tekn. tunt bräde; sandbank, grund, blindskär, ref >j<; tokn. afsats, utstående kant, äfv. bänk, pall; skeppsb. se piece; gruf. vågrätt bärglager; gruf. fast bärg under lösa lagren; (laid) on the <x/, lagd »på hyllan», lagd åsido, ej mer i tjänst, »utmönstrad»; »på öfverblifna kartan»; P pantsatt. ~-piece, s. skeppsb. balkvägare.

à; fate, à: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, her, 1: fine i: fin, { fir,sky-blue >fs

-i, a. full af ref, klippor etc. she'll, sjèl, smdr. af she will. shell, sjël, s. skal på nötter, på djur, på ägg, äfv. bild.; ärtbalja; mussla, snäcka; (ngt som liknar ett skal :) skålla; stomme (af en byggnad); poet. lyra hos de gamle; simpel (inre) likkista, P fattiglikkista med platt lock; gjut. mantel; sjö. blockhus; graverad kopparvals tm tygtryckning; parerplåt; mil. ihålig projektil, bomb ei. granat; skoi. klass inskjuten mellan den 4:de och 5:te; mii. se äfv. ~ -jacket; pl. hand. (infusion på) kakaohylsor; va. skala; fjälla fisk; sprita ärter; rensa; mil. bombardera; vn. fälla skalet; affalla om skal o. d.; falla ur skalet; rasa ur om säd; mil. kasta bomber; to come out of one's biid.

krypa nr sitt skal (blifva tillgänglig, pratsam etc.); ~ Ollt, mil. fördrifva med bomb- ei. granatkastning; si. punga ut med, rycka fram med (slantarna; äfv. absolute ss. vn.). "^-almond, s. krakmandel. ~-apple, s. (orätt) se sheldaple; prov. se crossbill, zool. ~-auger, s. skedborr. ~ -bark, s. se shag-bark; äfv. barken af detta träd. ~-blt, se gouge-bit. ~-boat, s. lätt bygd båt. bottom, art. granatspegel. ~-button, s. öfverklädd metallknapp af två metaiiskàiior; pärlemoknapp. ^-colours, s. pl. musselfärger. ^-dllCk, orätt for shel-duck. ~-fish, s. pl. F vattenskaldjur (ostron, hummer etc.). ^-flower, s. bot. Chelone glabra. ~-friiit, s. bot. baljfrukt. ~-gold, s. mussleguld, guldbrons(färg). ~-gun, s. bomb- ei. granatkanon, ^-heaving †, s. mil. bombkastning. ~-h00k, s. art. bomb- ei. granathake. ~-jaCket, s. mil. släpmundering; lifjacka, kollett, spens äfv. för fruntimmer. ~-laC, se shellac, ^-limß-

Stone, s. musselkalk. ~-marJ, s. mussel-märgel. ~-meat, s. shell-ßsh ss. födoämne. 'v-mounds, s. pl. fornforskn. afskrä-

deshögar (»kjökkenmöddinger»). ~-praCtiCe, s. mil. bombkastning, skjutning med granater. ^-proof, a. bombfast. ~-pump, se sand-pump. ~-road, s. väg brolagd med musselskal. <v/-r00m, s. sjö. bombdurk. ~-Silver, s. musslesilfver, silfver-brons(färg). ~-W0rk, s. snäckarbete; snäck-(ei. mussel)prydnader.

Shellac, sjëråk, s. schellak (harts).

Shelled, sjëld, pp. skalad etc.; a. försedd med skal. shelter, sjel'ur, s. skalare; skalningsmaskin, shelling, sjel'ing, s. skalning; mii. bomb-(granat)kastning, bombardering; hand. se groats, shelly, sjel'i, a. full af skal (musslor, snäckor); mussel-sand etc.; bestående af ei. lik skal.

shelter, sjèl'tur, s. skygd, (be)skydd (against, motyfrom, för, mot; to, åt, för); is. skydd

mot väderleken : tak öfver hufvudet; »hus» (t. zx. for the night, öfver natten), härberge; äfv. lä; mii. betäckning, skyddad ställning (: ~ from exposure) (to take tillflykt; trygghet, säkerhet; hägn, värn äfv. : beskyddare; byg. öppet skjul; skyddstak; va. skydda (from, för, mot); gifva tak öfver hufvudet (: to give <n/ to), låna ngn hus, härbergera äfv. om byggnad o. d., gifva en tillflykt; gifva lä; taga i sitt beskydd, beskydda; dölja; vn. gifva skydd (tak öfver hufvudet etc.); söka skydd; ask låna hus; to take söka skydd (from, för); särsk. under regn : gå under tak; he fled for ^ under an oak, han sökte skydd (undan regnet) under en ek; he stopped for ^ in a cabin, jfr föreg.; äfv. fick tak öfver hufvudet (för natten) i en koja; to take into ~ (under one's taga i sitt hägn; ~ one's self, söka skydd; (söka) komma under tak; gömma sig äfv. biid. (under a pretext). ~-cart, s. pansarvagn* ~-pit, s. mil. mindre skyttegrop (jfr rifle-pit) i fält, för en man. ~-tent, s. mil. skyddstält. ~ -trench, s. mii. skyttegraf; ~ exercise, skyttegrafarbete. ~ed, -d, pp.; a. skyddad is. (: betäckt) mot (from) regn o. d., i lä; säker, trygg. ~er, -ur, s. skyddare ; härbergerare. ~leSS, -lës, a. utan skydd (tak öfver hufvudet etc.); utan tillflyktsort. /vy)j(, -i, a. gifvande skygd.

sheltie, -ty, sjël'ti, s. liten men stark (Shetland-) pony.

Shelve, sjëlv, va. förse med hyllor; lägga på hyllan, äfv. bild. : skjuta å sido, undanskjuta äfv. en person från verksamhet, försumma, låta fara (t. ex. anspråk); vn.luta,slutta; s. % se shelf. <x/S, -z, s. pl. af shelf. shelving, -ving, prt.; a. sluttande; långgrund (bottom); s. läggande på hyllan; hyllor i ett rum etc. kollekt.; (sand)bank, klippa i sjön. shelvy, -i, se shelfy o. föreg. a. Shem, sjëm, s. pr. Sem. ~ite, -it, s. semit.

~!tic, -it'ik, a. semitisk, shend t, sjënd, va. (imp. o. pp. Shent, sjënt) (ut)skämma (jfr shame); skymfa, okväda; to be utterly shent P, skämmas ögonen ur sig.

sheol, hebr., sjè'èl, s. bibi. dödsriket, underjorden.

Shepherd, sjep'erd, s. fåraherde, herde äfv. biid. (t. ex. of souls); pl. (the rvs) valden-serna; va. vakta ss. en herde; si. ej förlora ur sigte, hålla ögonen på. ~-boy, s. herdegosse, vallpojke. (S)~ Kings, s. pl. egypt. hist, herdekungarne (Hyksos). -bag, s. se ^'s-pouch. ~'S-Club, s. tfot. kungsljus (Verbascum thapsus). -CrOOk, s. lierdestaf. ~'s-dog, s. fårhtmd.

shepherd's-knot F Talspråk.

K/'s-knoty s. bot. blodrot (Potent-ilia tor-mentilla). ^'s-myrtle, s. bot. mustörne (Rusens aculeatus). ^'S-needle, s. bot. kamfloka (Scandix pecten); äfv. slägtet Geranium. ~'S-pIaid, s. svart- och hvitru-tigt ylletyg. ~?S-pOUCh, s. herdeväska; bot. lommeört (Capsella bursa pastoris). ~'s-purs6, bot. se föreg.; äfv. skärffl'0 (Thlaspi). ~ 's-rod, ~'S-Staff, s. herde-staf ; bot. kardtistel (Dipsacus pilosus). ~'s-tartan, se s-plaid. watch, ~'s weatherglass, s. bot. rödarv (Anagallis arvensis). ~eSS, -ès, 5. herdinna. ~ish†, -isj, a. herdelik; idyllisk. ~isitl >fC, -Izm, .<?. herdelif. ^ling)|<, -ling, s. liten (får-) herde. ~ly †, -lf, ad. herde-, landtlig, idyllisk.

sherbet, sje'rbet, 5. (jfr sorbet) sorbet; isvatten som läskedryck, sherd, sjèrd, s. (jfr skard) ier-skärfva (i sing, blott i sms., t. ex. pot-rv); pl. trädg. blom-krukskiirfvor nedlagda i blomkrukor.

shereef, pjërë'f, sherif, arab., -lf', se scherif. sheriff, sjèr'if,s. »sheriff», konungens befallningshafvande, öfverexekutor i länet (högste

civile [exckutive| ämbetsman i ett COUIlty, eger äfv. att döma i vissa fail); skoti. domare, häradshöfding; ~ principal (Skoti.), High (Engl.), personlig titel för ~ (i mots, mot under etc.); (S)^'s chaplain, prest som håller tingspredikan; court, domstol i hvilken en sheriff presiderar; Engi. »landskansli»; deputy, underexekutor; s officer, länsman ; deputy en sheriff's ställföreträdare (»landssekreterare»); Skoti. se substitute. ~-Clerk, s. landskanslist, länsnotarie, -bokhållare. ~-officer, s. Skoti. rättsbetjänt, ^-substitute, s. Skoti. vice domare, domhafvande, »tingsför-

rättare» (som sköter en sheriffs funktioner i hans county). ~alty, -ålti, ~d0ffl, -dum, ~ship, -sjip, ~wick, -wik, s. landshöf-dingedöme (äldre för shrievalty). Sherry, sjëri, s. sherry, cg. Jerezvin; vn. P rymma sin kos, »schappa». ~-C0bbler, s. »sherrykobbel» (dryck af sherry m. m. samt is; uppsuges genom ett halmstrå). ~ade, -àd, s. ett slags sherry-bål (sommardryck),

sherry-vallies, sjërlvåitz, s. pl. Am. rid-

ytterb^xor ei. -damasker. She'S, sjèz, förk. f. she is. shest-saw, sjëstfså, s. ett sings handsåg. shet, sjët, Engl. †, Am. P förvr. för shut. sheth, sjèth, S. åkerbr. stolpe i en plog mellan sulan o. bakre ändan af tisteln. door, 5. gruf. lok. se trap-door. SheW, sj6, (1.) äldre för shoil), V. o. S., se detta ord; (2.) Am. P sjå, dets. som showed. -n, se shown.

Shibboleth, hebr., sjib'6lëth, s. schibbolet, partilösen; slagord; ovigtig sak hvarigenom ngn söker utmärka sig. Shice, sjis, a. P bedräglig, falsk (coin)', s. P ingenting, intet (for ~); va. P bedraga, lemna i sticket. -ur, s. P odåga,

»lumprygg», shickery, sjik'un, a. P sliten, dålig, usel. Shie, sji, lok. f. shy. -d, imp. o. pp. af shy. shiel, sjèl, 1. s. Skoti. se sheal, 2. shiel, sjèl, 2. va. se shell.

shield, sjèld, s. sköld i allm. äfv. her. etc., naturv. : platt skifva, särsk. bot. platt lafhus, sköldplätt; (be)skärm, skydd, värn; skyddsskärm, 8kärmtak (t. ex. vid tunnelbyggnader); skyddsplåt; syring; va. värna, skydda (from, för, mot); ~ off,, afvärja, afhålla. ^-bearer, s. vapendragare; sköldbärare; her. sköldhållare. ~-drake †, se sheldrake. ~-fern, s. bot. ormbunke (slägtet Aspidium). ~-like, a. sköldlik. <v-l0USe, s. zool. sköldlus (Coccus). ~leSS, -lës, a. värnlös. lessly, -lèsli, ad. utan försvar, shieling, .sjè'ling, se shealing, 2< Shift, sjift, va. skifta (: utdela †), byta om, (för)ändra; ömsa linne, kläder; växla om, (om)flytta, lägga om; öfverflytta på en annan; aflägsna, göra sig kvitt; vn. skifta, ändra sig; särsk. om person kasta om, slå om, vara ombytlig (: ~ to and fro)-, ändra läge, flytta sig, byta om plats; sjö. förskjuta sig om ballast o. d.; vända sig, springa om om vinden; ömsa kläder (is. linne); (söka att) finna utvägar, hjälpa sig (jfr to make ~); begagna undflykter (»krokvägar», konstgrepp, finter); s. ombyte, växling, förändring; förflyttning; omkastning; (ny) utväg, (nytt) försök; nödhjälp, nödfallsutväg; konstgrepp, fint, knep; F linne, is. fruntimmerslintyg; F ombyte (af linne), rent linne; is. gruf. (arbets)skift; mur. skikt(ens växling i förband, förväxling); åkerbr. omlopp (jfr rotation); gruf. förkastning; mus. (nytt) grepp å violin ; ~ one's self Jr, byta om (linne, kläder); ~ one's battery, biia. ändra taktik (stridssätt) (hitta på en annan utväg, tillgripa andra

medel); ~ berth, sjö. förhala; ~ the cargo, sjö. lämpa (stufva om) lasten; ^ the heim, sjö. lägga om rodret; ~ one's position, ändra position i alia bet.; ~ the scenes, göra scenförändring; ~ wine, (om)tappa vin; ~ for one's self, sörja för sig själf (äfv. : försörja sig själf), reda sig så godt man kan; laga sig undan; the wind has <^,ed a point, vinden har kastat ett streck; ~ about, vända (sig) rundt omkring, åt motsatt sida; svänga (vackla) hit och dit; ~ away, bortpraktisera.

skaffa bort; ~ off, undanskjuta, förhala, • söka att undgå ei. komma ifrån (duties)) skaffa sig af med, göra sig kvitt (a person etc.); ~ of linen, ombyte af linne; tid som man bär ett linneplagg; nytt (rent) linne; of the tide, sjö. tidkantring; a poor (sorry etc.) en ömklig utväg; ett lumpet knep; to make (a) söka hjälpa sig så godt man kan (with, med; without, utan); göra sitt bästa (to, för att : se till, laga att man kan ...); med möda lyckas (to, att); he makes ~ to live, han hankar sig fram; for a för en gång, för ett tillfälligt behof; to be put (reduced) to r*»s, vara (blifva) hän-vist till nödfallsutvägar; to be put to one's last vara bragt till det yttersta, vara i trångmål. ~-SCene, s. teat, rörlig dekoration (kuliss), ^able, -abl, a. som kan skiftas, ändras, flyttas o. s. v. -år,

s. en som skiftar, växlar, flyttar etc. (särsk. so scene-r^); fyndig, förslagen människa; vinglare, ränkmakare; sjö. kocksmat (kockens biträde : cook's salt-provision ~ing, -ing, prt.; a. som flyttar sig, föränderlig; rörlig; ombytbar; tekn. omställbar;, förslagen, knipslug (jfr s. ombyte; omflyttning; mur.förväxling; undflykt; (brukande af) knep, finter. ~ing-backstays, s. pl. sjö. slingerbarduner. ^ing-beach, s. strand af drif(flyg)sand. ^ing-board, s. sjö. slingerskott. ^ing-ground, s. drif-

sandsbotten. ^ing-gauge, s. snickares stryk-

mått. ~ing-sand, 5. drifsand. ~ing-span-ner, s. tekn. universalskrufnyckel. ~ing -Square, s. snick, smyg (jfr b ev el-square). singly, -in gli, ad. genom ei. med ombyte ei. förändring(ar); med »krokvägar», knep ei. finter. ~leSS, -lès, a. utan utvägar, hjälplös, rådlös, »opraktisk», otillräcklig om hjälpmedel. ~leSSneSS, -lësnës, s. hjälplöshet, jfr föreg. ~y, -1, a. föränderlig; rik på utvägar, förslagen; listig, fallen för krångel, full af knep. Shiite, sje'it, s. schiit (reformert muhammedan som förkastar traditionerna).

shikarree (ei. -ry), hind., sjikår'è, (-1). 5. ind.

infödd jägare; sportsman i aiiht. shilf, sjilf, s. prov. halm. shilfa, sjil'fa, s. Skoti. en liten trastart. shill, sjil, va. se slieal 1. 0. 2.

shillalah, sjiià'iå, shillaiy, -i!, shillelag, -le'lag, shilleiah, -lé'lå, s. Iri. knölpåk; ~

practice, skämts, slagsmål på irländskt manér, shillen, sjil'n, s. P för shilling. shilling, sjiring, s. shilling (eng. mynt: V20 pound, omkr. 90 öre sv.); the Queen's (King's) handpenning vid värfning; to take the Queen's taga värfning; to come

back (again) like a bad eg. komma tillbaka lika säkert som ett falskt skilling-stycke, »gå igen» om ngt man förgäfves sökt blifva af med, »komma igen som olyckan»; to cut off with a eg. afspisa med en göra arflös. ^-dreadful, 5. F godtköps-sensationsroman. shilli-shalli, shilly-shally, sjil'isjali, vn. F vara obeslutsam, tveka, hutla; krångla (hit och dit); s. F obesluteamhet, villrådighet; a. villrådig, visande villrådighet, tveksam; ad. med tvekan; to stand ^, to be at stå tveksam, vara villrådig, veta sig ingen lefvande råd; to play a game of krångla hit och dit, jfr vn. Shilo, hebr., sjl'l6, s. bibi. Messias (1. Mos. 49, IO). shilpet (el. -pit), sjil'pet (-pit), a. Skoti. svag

dryck, blaskig äfv. : blek. Shily, se shyly.

shim, sji m, s. åkerbr. ett slags skumplog; mek. tunn metallskifva till underlag ei. mellanlägg emellan maskindelar för att få dem att passa bättre ihop.

Shimmer, sjim'ur,vn. poet. skimra, glimma; s. skimmer; glimt, ^ing, -ing, prt.; s. skimrande, skimmer. Shin, sjm, s. anat. skenben; järnv. laskjärn, skärf järn; skol. si. spark på skenbenet; vn. Am. F springa kring o. »vigga» (låna upp pengar

för tillfället); sparka; va. F klättra uppför (med händer och fötter); ~ of beef, länd-stycke på en oxe; to baric one's bild. »bränna fingrarna på sig» (in trying to ...); to break one's trampa ngn på tårna bild.; P se vid. ofvan vn.; against the ogärna; ~ about P, »gno» omkring. ~-bone, s. skenben. ~-b00t, s. ridk. ett slags benfodral för hästar. ~-leaf, s. bot. Pyrola elliptica. ~-leather, s. F skinnet på skenbenet. ~-log, s. ind. krumtimmer. ^-plaster, s. Am. si. banksedel el. sämre egen växel. ~-rapper, s. en som skade-gör en häst gnm ett slag på florettbenet (jfr splint-bone). shindle, sjin'dl, s. takskiffer(platta); se vid. shingle.

Shindy, sjin'di, s. Si. oväsen, »spektakel», krake], slagsmål; Am. se vid. shinty; Am. F tycke, svärmeri; to kick up a se to kick up a row. shine, sjm, vn. (imp. o. pp. shone, sjèn,

sjon, äfv. regeib.) skina; glänsa, lysa, glimma (t. ex. in the sun; el. om solen); äfv. bild. : briljera; va. P låta skina; si. blanka stöflar; s. sken, glans; si. blankning; F solsken, vackert väder (i förbind, med rain, shadow, shower; t. ex. ~ or rain : i alla väder); Am. F tycke, svärmeri; si. oväsen, bråk, krakel (jfr shindy o. roiu)) the moon

bright, månen lyser klar(t); (few are qualified to) ~ in company (society) ... spela en lysande roll i sällskapslifvet; ~ forth, framlysa; framträda i glans; ~ out, framstråla; framlysa äfv. bild.; lysa (tindra) klart; the sun shone out, solen lyste åter fram (gnm molnen); ~ through, lysa igenom äfv. bild.; to take the ~ (off ei.) out of, taga bort glansen af ngt gnm nytjande; bild. taga förgyllningen af; fördunkla, ställa i sknggan; F taga högmodet (morskheten) ur ngn; to take a to, F fatta ett visst tycke för ngn. ~r, -ur, s. ngt som lyser (t. ex. solen) ei. som blänker; si. (ofta i pl.) guldmynt (sovereign)- Am. F namn

på löja (Leuciscus). shiness, se shyness. shiney, sji'ni, s. si. pengar. Shingle, sjing'gl, s. takspån,(-sticka, -pärta); takskiffer; geoi. (ofta i;;?.) klappersten, småsten kollekt., rent groft grus is. på en strand el. sjöbotten; va. täcka med spån; klippa hår så att det ligger öfver hvartannat liknande ett spåntak; bärg. hopslå (smida) till luppor ei. smältstycken. ~-machine,s. tak.spåns-klyfningsmaskin. ~-mill, s. sågverk för tillverkning af takspån. ~-liail, s. tak-spånsspik. ~-r00fed, a. spåntäckt. ~ -trap, s. se groin, ingeniör. -ur, s.

(spån)taktäckare; takspånsklyfvare (äfv.: »-machine); bärg. se shingling-machine. ~S, -Z, (1.) s. pl. se ofvan under shingle.

shingles, sjing'glz> (2') s. pl. med. bältros (zona).

shingling, sjing'gling, prt. (af shingle); s. täckning med spån; spåntäckning; bärg. hopslagning af smältor (luppor). ~-ham-mer, s. smäithammare. ~-machine, s. luppkvarn. ~-mill, 5. grofvalsverk ei. smältsmedja; äfv. se föreg. ~-rolls, s. pl. grofvalsar, grofvalsverk. shingly, -gli, a. (full) af klappersten; bestående af cl. lik(som täckt med) takspån. Shining, sji'ning,prt. (af shine)', a. skinande; klar; glänsande, lysande äfv. bild.; blank, glansig; bot. glatt; s. skinande, glimmande : stjärnors sken, klarhet; glans; ~ blacking, glanssvärta; ~ ore, järnglim-mer. ~ness -nes, s. se föreg. s. shinlog, shinplaster, se under shin. shinner, sjm'ur, s. Am. si. »viggare» (en som springer omkring o. vigilcrar); † se Stocking.

shinney, sjin'i, s. Se shinty.

Shinning, sjin'ing, s. Am. Si. spring för att

vigil era, »vigg(ning)». shinty, sjin'ti, S. Skoti. dets. som hockey i Engl.;

se äfv. hockey-stick. Shiny, sji'ni, a. glänsande; blank; klar (day); ~ boots, blanklädersstöflar. |

-ship, sjip, i sms. -skap. ship , sjip, s. skepp, (sjögående) fartyg; sjö. (i mots, till barque) fullriggadt skepp, fregattskepp; stundom (skepps)bord, jfr ex.; va. inskeppa; taga ombord; taga in en sjö; afskeppa (äfv. med o ff); inmönstra, förhyra sjömän; sjö. insätta på sin rätta plats ombord (the tiller etc., the oars : göra årorna klara, lägga årorna ut); sjö. si. >instufva», tömma buteljer; V1I. om sjömän mönstra, taga hyra (tjänst) (on board the M., på skeppet M.); armed be-väradt handelsfartyg; general hand. fartyg som mottar i befraktning styckegods från särskilda utskeppare; when the ~ comes home F, bild. »när det stora arfvet kommer», när lyckan gynnar oss, så snart pengar inflyta; ~ of the line, se under line; to take inskeppa sig; (to sell) ex från bord; loithin inombords; ~ a sea, taga in en (stört)sjö; r>» water, taga in vatten (som slår in); ~ off, (va.) utskeppa ei. afsända äfv. person med fartyg; (vn.) mönstra, taga hyra (och afsegla). ^-biscuit, ~-bread, s. skeppsskorpa

(-por) kollekt, aboard, S. skeppsbord (mest i uttr. ss.: on se aboard), skeppsplanka (däcksplanka, bordläggningsplanka). ~ -boy, s. skeppsgosse. ~-borer, s. en som borrar fartyg i sank; zool. se worm. ^-breaker, s. en som (uppköper och) slopar gamla fartyg. ~-broker, s. skeppsmäklare, skeppsklarerare, ^-brokerage, s. skeppsmäklaryrke. ^-builder, s. skeppsbyggmästare; skeppsbyggare, ^/-building, s. skeppsbyggeri; n» yard, skeppsvarf. "u-Canal, s. kanal för sjögående fartyg. ^-Captain, s. fartygsbefälhafvare, skeppare, ^-carpenter, s. skeppstimmerman. ^-carver, s. galionsskärare. ^-chandler, s. skeppsfurnerare, skeppshandlare. ^-chandlery, s. skeppsfurne-rareaffär (ei. -bod); skeppsfurnerings-varor. ^-deliverer, s. fartygslossare. ~ -fever, S. F en art tyfus orsakad af sammanpackning ombord på fartyg (: landtvärnssjuka). ~-holder †, se owner. ~-jack, s. hydraulisk maskin för att lyfta fartyg. ~ -knacker, s. Si. redare som utsänder »flytande likkistor» (usla fartyg). ^-letter, bref afsändt privat med fartyg, ^-load, s. skeppslast, ^-master, s. skeppare. ~mate, S. skeppskamrat; arv. medpassagerare ; (t. ex. the biggest man I ever was <"vs with). ~-mill, 5. flytande kvarn. ~ -money, s. Eng. hist, skatt till anskaffande af örlogsfartyg. ~-0Wner, s. redare. ~ -owning, s. redande i skepp. ~-rigged, s. sjö. fullriggad, fregattacklad. <%,'$-boy,

i: fate, å: far, å: fal], å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine 1: fin, \ fir,ship's-boy

‡ Mindre brukligt. 1277 † Föråldradt.

shoadjng

s. skeppsgosse. ^'s-COmpany, 5. fartygsbesättning (med befäl). ~'s-Crew, s. fartygsbesättning (utom befälet). <v-Sliape, ad. på sjömansvis; aiim. fint och nätt, snygt och putsadt, i mönstergill ordning. -husband, s. korrespondentredare. ~'S -journal, s. skeppsjournal, loggbok. -papers, s.pl. skeppsdokumenter, -handlingar. place, 5. sjö. bestick. ~'s -protest, s. sjöförklaring. ~'s-steward,

S. i örlogsflottan proviantunderofficer; i handelsflottan konstapel. ~'S-Way, s. kölvatten. ~-way, s. sjö. (släpplanka på) stapelbädd. /xz-worm, 5. zool. skeppsmask (Teredo na-valis). ~wreck, s. skeppsbrott äfv. biid.;

vrak)j(; va. om storm, vågor förstöra, sönderslå ett fartyg; låta lida skeppsbrott, bringa att förlisa, ^wrecked, pp.; a. förlist; skeppsbruten äfv. biid.: förolyckad; to be lida skeppsbrott, förlisa, förolyckas. ~wright, s. skeppsbyggmästare; varfstimmerman; skeppstimmerman; t*'s mate, kvartersman, varfsförman. yard, ~-yard, s. skeppsvarf, *vful, -ful, s. så mycket ett skepp rymmer, en skeppslast. ~leSS†, -lea, a. utan skepp. ~ment, -mënt, s. skeppning; varuförsändning sjöledes; skeppadt gods, skeppslast. per, -ur, s. en som inskeppar gods; hand. afskeppare, befraktare. ~ping, -mg, pvt.; a. (in)skeppnings-,befraktnings-, rederi-; sjöfarts-; skepps-, sjö-; s. skepp, fartyg (kollekt., t. ex. [antalet af] samtliga skepp i en hamn); inskeppning; sjölägenhet; skeppsfart: to take se motsv. under ship; ~ articles, förhyrningskontrakt med sjöfolk; ~ charges, lastningsomkostnader; ~ clerk, lastningsbokhållare; »vaterclerk»

(bokhållare hos skeppsmäklare); ^ interest, l*e-deriväsen, sjöfart; redare etc. kollekt.; ~ list, (jfr Lloyd's list) skeppslista.

Shire, sjir (ss. ändelse i namn sjer, sjir), s. landskap, län, distrikt (oftast identiskt med ett county)', knight of the länets representant. ^-Clerk, s. »landssekreterare»; afv. »landskanslist». ~-reeve †, s. se she-riff. ~-tOWn, s. hufvudstad i ett shire.

Shirk, sjirk, va. F söka undandraga sig en pligt; skolka från (school, skolan); vn. skolka; jfr shark; s. se shark bild.; en som SÖker Stjäla sig ifrån en skyldighet (äfv. ~er, -ur); ~ off, F slinka undan, smyga sig bort.

shirl, sjul, 1. se schori.

shirl, sjul, 2. a. prov. se shrill.

Shirley, sji'rii, s. zool. ett slags domherre (Tanagra).

shirr, sjir, s. (inväfning af) elastisk tråd i

tyg; afv. elastiskt tyg; va. irvväfva ela-

stisk tråd i. ~ed, -d, pp.; a. med inväfda elastiska trådar, ~ing, -ing, prt.; S. ett slags »besättning» gjord å symaskin.

shirt, sjirt, s. skjorta; va. % kläda i skjorta (is. reflex., jfr ex.); ~ of mail, pansarskjorta; full "u, manschettskjorta; he had not a ~ to his back, han hade icke skjortan på kroppen (var utarmad); he would drink (play etc.) the ~ off his back, han var färdig att supa opp (spela bort) skjortan på kroppen; he's got his ~ out, P han är uppretad, ur humör, vid dåligt lynne; close sits my but closer my skin, ordspr. kosta hvad det kosta vill, lifvet är dock kärast; in one's (springa etc.) i bara skjortan; clean ~ day, skjortombyt-ningsdag; ~ one's self?, ömsa skjorta.

button, S. skjortknapp som sys fast.

-Cuffs, 5. pl. manschetter. ~-front, s.

skjortbröst. ~-frill, s. skjortkrås. ~-pin, s. kråsnål. ~-sleeve, s. skjortärm; in one's i skjortärmarna. ~-Stud, s. lös skjortknapp. ~-ta.il, s. nedre delen af en skjorta. ~ing,-ing, s. skjorttyg,-lärft, shirting. ~leSS, -lés, a. utan skjorta. ~y, -i, a. si. (jfr ex. ofvan) vid dåligt lynne, knarrig, förargad.

shist, sjist, se schist.

shittle †. sjit'1, se shuttle.

Shive, sjiv, s. skifva †; liten bit; skäfva

af lin.

shiver, sjiv'ur, l. s. liten skifva; splint, spån, sticka, splittra, bit; sjö. se sheave; min. ett slags blå skiffer; va. splittra, slå i bitar (: to break to ~.s); vn. splittras, gå i bitar, gå i kras (: to go to ~s); springa (krevera). ~-Spar, s. min. skifferspat.

Shiver, sjiv'ur, 2. vn. darra (with cold, afv. : huttra; with fear etc.); rysa, skälfva; sjö. lefva om segel; vcl. sjö. skefra ett segel (göra att »det lefver» i seglet); S. darrning, skälf-

< ning, rysning; the frossan; ~ and shake, huttra och frysa; a cold en frosskakning; a cold ~ went (ei. ran) through me, I felt a ~ all over me, en rysning gick öfver mig (hela min kropp); jag kände kalla kårar efter ryg-

Shivering, sjiv'urmg, l. prt. (af shiver, 1.); 5. splittring, bristande i stycken.

Shivering, sjiv'urmg, 2. prt. (af shiver, 2.); s. darrning, rysning; sjö. skefring (att det »lefver» i seglen); « ~ fit, frOSSa, ffOSSkak-

ning(ar). ojy, -li, ad. med rysning, darrande.

shivery, sjiv'uri, a. (1.) bräcklig, skör, lös; (2.) darrande; F fallen för rysningar, som har rysningar; frusen af sig.

shoad, se shode. ~ing, se shoding.

shoal, sjol, 1. s. hop, mängd, svärm (of people); (fisk)stiin; vn. skockas, stimma; Aiu. P slå dank; in i hopar, hoptals. shoal, sjèl, 2. s. grund, skär (jfr shallow); a. grund, ärv. full af grund om farled; vn. om farled blifva grundare (ju längre man kommer fram); va. jfr ex.; the ~ runs out, grundet löper ut ett långt stycke från land; the land out, det är grundt långt ut från land; ~ in to 6 fathoms, gå så långt in att det blir (så grundt som) 6 famnar; the ship o>s her water, fartyget kommer i grundare vatten. ~ineSS,-ines, 5. grundhet; mängd af grund, skär ei. bankar. ~ing, -ing, prt.; a. som blir alt grundare, långgrund; s. långgrund strand; grund(t ställe, is. nog för att ankra :) ankarbotten. -i, a. grund, full af grund ei. bankar, shoar, se shore. 3. s. shoat, sjöt, s. prov. digris, ungt svin. shock, sjok, 1. s. lurfvig hund (äfv. ~-dog); (en massa) tjockt, tofvigt hår, tjock »peruk», dugtig »luf» of hair); a. betäckt med tjockt, lurfvigt hår. ~-head,

S. »borstperuk» (hufvud med borstigt hår). ~ -headed, a. lurfvig i hufvudet, med »borstperuk» (hufvudhår). shock, sjok, 2. S. skock (60 St.); åkerbr. skyl (af 15 kärfvar); va. sätta tillsammans i skylar. Shock, sjok, 3. s. stöt; sammanstötning; angrepp, mil. choc; bild. slag; bild. knuff; anstöt, förargelse, obehagligt intryck; ngt upprörande; elektrisk stöt; med. uppskakning, nervattack; va. stöta ihop med; bild. stöta, uppröra, uppskaka; kränka,förarga,(djupt) såra; förskräcka; the ~ of (t. ex. the two armies [øme/s]), sammanstötningen mellan ...; the death of his son was a dreadful ~ to hirn, ... var ett svårt slag för hnm; the of fortune, ödets slag; to receive a få en stöt (i alla bet.), äfv. en svår knuff, en svår knäck; to stand the uthärda stöten ei. anfallet; such cruelty r^ed me, I was ojed at the sight of such cruelty, en sådan ... upprörde mig, var upprörande (för mig att skåda); to be very much ~ed, äfv. taga mj'cket illa vid sig, taga anstöt, beskärma (»korsa») sig (at, vid ei. öfver); to be o,ed with, äfv. känna sig smärtsamt berörd af. ~ing, -mg, prt.; a. stötande (to, för); upprörande; förargelseväckande, (högst) anstötlig, afskyvärd, F otäck, ohygglig, ryslig, förskräcklig, singly, -mgli, ad. på ett stötande, upprörande sätt.

Shod, sjod, imp. o. pp. af shoe; well väl skodd, F äfv. om människor (: med goda skodon).

Shoddy, sjod'i, s. shoddy, lumpull, konstull af upprispadt yiie; i aiim. underhaltig(a) vara (-or, äfv. w goods); bild. machverk, smörja (om literära arbeten); is. Am. F svindlararisto-krati, rika uppkomlingar (eg. som riktat sig på oärliga leveranser) kollekt., o. alt deras väsen:

uppkomlingsinbilskhet, -dryghet, falsk förnämhet ei. humbug, skoj; a. shoddy

(äfv. i c k e i sms. [bild.], jfr föreg, bet.), Svindlar-, humbug(-); va. förarbeta till ~-fever, s. ett slags bronchitis (jfr hay-fever).

Shode, sjod, s. gr uf. en rad aflossnade stycken af fyndig bärgart som leder till upptäckt af malmådror. ~-pit, s. grur. rymning, skärpning (vid shoding). ~-StOne, s. (af vatten slipadt) malmstycke, jfr shode. shoding, -ing, s. gr uf. uppsökande af malmgångar genom att följa en shode.

shoder, sjà'dur, s. guidsiagares hinnform.

Shoe, sjo, s. sko (i aiia bet.: äfv. ankar-, lläst-, häm-, lans-, pål- etc. sko); skoning; beslag, järn under mede el. köl; hjulskena; va. förse med skor; sko, beslå, belägga, betäcka; handtverk, si. i ett skrå högtidligt upptaga en nykomling; to Cast (throw) a tappa en sko om en häst; to fling an old ~ after one, kasta en gammal sko (ei. toffel) efter ngn (gammal sedvänja, t. ex. vid bröllop, för att gifva ngn lycka); (I see) where the ~ pinches, ... hvar skon klämmer bild. ss. i sv.; to tread the awry, gå snedt på skorna; wid. föra en dålig vandel; to stay for a dead man's o>s, bild. vänta på ngns död för att få ärfva; in one's nus, ofta med skorna på; to be (stand) in another person's vara i ngn annans skor (ställe); to die in one's P, blifva hängd; to step into another man's träda in i ngns stad och ställe; träda i ngns fotspår; the future occupant of their ~s F, deras blifvande arfvinge; my heart went down to my hjärtat kom i halsgropen på mig; (to walk, steal etc. ...) without one's i strumplästen. ~-bind-ing, s. nåtling. ^hlack, s. skoputsare. ^blacking, 5. skosvärta, blanksmörja, nw-block, s. sjö. fiolblock. ~-boy, s. borst-pojke. ~-brush, s. skoborste, ^buckle, s. skospänne. ~-h0N1, s. skohorn. ~ -knife, s. skomakarknif. ^-latchet, s. se o,-tie. ^-leather, s. läder (skinn) till skor; to spare ~ F, »spara skorna» (bespara sig mödan att gå); a better (odder etc.) man never stood (stepped ei. trod) in oj, ... gick aldrig i ett par skor; P tyst, ngn kommer! jag hör steg! maker, s. skomakare; awl, skoma-karsyl; »Ss peg, pligg; thread, becktråd ; <\,'s wax, skomakarbeck. «w-nail, s.

skostift. ~-pack, s. vänd sko (med narf-ven inåt), mockasin, lappsko. ~-peg, s. skopligg. ~-StOne, s. skomakares bryn-sten. ~-strap, s. se o*-string, ^-stretcher, s. uttänjbar läst. ^-String, s. skoband. ~-tie, s. skorem, kängsnöre. ~ -valve, s. bottenventil. ~-vamp,s. of vanläder. ~-vamper, s. skoflickare eg. som förskor. ~ing, -ing, prt.; s. skoning; på-sättning af skor; hofbeslag; en »gång» hästskor. ~ing-horn, s. skohorn; F extra hjälpmedel; förakti. mellanhand, ^ing -Smith, 5. hofslagare. ~leSS, -les, a. utan skor; barfota. ~r, -ur, s. en som skor. shofel, shoful, sjo'ful, P se sllOWful. shog †, sjog, 5. se shock, 3.; va. se shock, 3.; vn. se jog. ^-trot †, se jog-trot. ~gle †, -1, vn. se joggle. shole †, se shoal, 1. Shone, sjon, sjon, imp. o. pp. af shine. Shoo, sjo, interj. schas! shook, sjuk, 1. imp. af shake; P i st. f. shaken. ShOOk, Sjuk, 2. S. (bundt) Stäfver till en tunna

el. d.; va. bundta stäfver. shool, sjol, 1. S. bland judar Synagoga. Shool, sjol, 2. vn. P stryka omkring, gå och

drifva, slå dank. shoon, sjon, s. † ei. lok. pl. af shoe. ShOOt, sjot, va. (imp. o. pp. Shot, sjot) skjuta (äfv. t. ex. huds); afskjuta, affyra; kasta, utslunga; skjuta ei. sticka fram (ut, in); afstjälpa, uttömma, »störta» en «äck, en kärra, sopor etc.; ila fram förbi ei. genom, hastigt genomfara; tekn. tillpassa genom att af-hyfla, »stöta»; jagt. stöta upp, uppjaga; göra spräcklig gnm att bestänka med färg, el. väf. göra skiftande (is. i pp., jfr shot); vn. skjuta (at, på); jaga (med bössa); skjuta fram, hastigt röra sig, flyga, falla; skjuta (sticka) fram (into, i) ei. upp; bild. genomtränga; sticka (kännas stickande),

Värka; sjö. förskjuta sig om lös last el. ballast; s. skott, skjutning, slungande af kastvapen, kast; skott på träd; äfv. se shoat; tekn. inslag i väf; byg. ett hvalfs sidotryckj störtränna (sluttande plan [ränna, trumma] utför hvilket man nedsläpper [»störtar»] ngt, t. ex. särsk. timmer o. d.); afstjälpningsplats; gruf. malmlager strykande i fält; gråda (trängre, stridt ställe i en flod); (särsk. jfr chute) sidokanal förbi en krök; flottränna; ~ a bolt, skjuta för en rigel; ~ a bridge, passera (fram under) en bro; ~ a cover, jagt. afjaga (med bössa) ett stånd; ~ dead, skjuta ihjäl; ~ the moon, se under d. o.; ^ the sun, sjö. F taga solhöjden; my head ~s, det sticker och värker i hufvudet på mig; fi» at a mark, skjuta till måls: ~ into

crystals, anskjuta kristaller; ~ to a

pointer, jaga med hönshund; ^ ahead, sjö. skjuta föröfver, skjuta öfver stäf; i aiim. störta sig (rusa, hastigt fara) framåt; ~ ahead (of), skjuta fram förbi (springa, segla etc. om) ngn, ngt; ~ forth, skjuta fram (va. o. vn.); skjuta upp, uppspira; biid. sträcka sig, sprida sig; ~ ojf) afskjuta; skjuta bort; ~ out, skjuta fram, skjuta ut (va. o. vn.); sticka (sträckas) fram; afstjälpa, tömma, utkasta, »störta»; ~ out into ears, gå i ax; ^ up, skjuta upp, skjuta i höjden, växa; (med to) blifva; to take a Am. välja en ~ i st. f. flodens hufvudfåra; bild. gå genaste vägen till sitt mål; the whole ~ of'em P, hela sällskapet (»smältan»). ~er, -ur, s. skytt; i sms. »-skjutare» (t. ex. six-^ : sex-pipig revolver), ^ing, -ing, prt.; a. hastigt framilande ei. genomilande; i sms. ofta jagt-, skjut-; s. skjutning äfv. : bärg-, sten-sprängning; af-, ut- etc. skjutning; utslungande; jagt (med bössa); jagträtt; jagtmark; stickande smärta; the ~ of the leaf, löfsprickningen; to go a gå på jagt. ~ing-board, s. snick. stötlåda. ~ing-boots, s. pl. jagtstöflar. 'ving-box,

s. jagthus, -hydda (att bebo under jagttiden), jagtpaviljong. ^ing-Clllb, s. jagtklubb. ^ing-coat, s. jagtrock. ~ing-costume, 5.

jagtdrägt. ^ing-dog, 5. jagthund. />Jng -dreSS, se ~ing-costume. oJng-fish, s. se

archer-fish. »Jng-gallery, s. täckt skjutbana. ^ing-ground, s. skottstånd (skjutbana); jagtmark. ~ing-iron, s. sport, skämts, skjutgevär, eld(hand)vapen. »Jng-jacket, s. ett slags jagttröja. "Jng-match, s. prisskjutning. ~ing-party, s. jagtparti, -sällskap. ~ing-plane, se edge-plane. ~ing -season, s. jagttid. ~ing-star, s. stjärnskott. <ving-stick, s. boktr, drifhoits. ~ing -tools, s. pl. bärgsprängarverktyg.

Shop, sjop, s. (handels-)bod, butik; bodlägenhet; verkstad; si. hus, hem; si. den inrättning, institut, skola el. d. som man tillhör; si. anställning, plats; F yrke, fack; F (jfr ex.) fackprat, yrkestalesätt som utmärker ngns yrke. ei.

sysselsättning; vn. besöka handelsbodar, »gå i bodarna»; va. si. afskeda handelsbiträde; mil. si. arrestera, sätta in en officer på högvakt; the Big .(£)~, målar, si. målarakademien (the Royal Academy); that was the wrong si. det var ej rätta stället att vända sig tin, äfv. jag »hade hoppat i galen tunna»; to keep a hålla (Öppen salu)bod; to shut up »slå igen butiken» bild.; to shut the stänga boden; to (cut ei.) sink the F upphöra att tala om yrket, vända sig till allmännare samtalsämnen; to tcilh ~ F,

6: note, do, 6: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.slander

F Talspråk. 1280 P Lågt språk.

slate-peg

tala om sina egna småintressen, sina sysselsättningar, sitt yrke, sitt »geschäft»

(i st. f. om allmänt intressanta ämnen); ny tja yrkeS-talesätt; to play at ~ F, leka bod särsk. om damerna på välgörenhetsbasarer; bild. Spela »brådtom», låtsa sig vara öfverhopad af göromål (mycket upptagen); all over the si. öfveralt i hela »lokalen», ^-assistant, s. butikbiträde. ~-bill, s. förteckning på varor till salu, annonsaffisch, -kort. ~-board, s. verk(stads)bord, -bänk. ~ -book, s. (handels)dagbok, -kladd. ~ -bouncer, se ~lifter. ~-boy, s. bodgosse, ^-fittings, s. pl. bodinnanrede. rv-front,

S. större butikfönster (med utlagda varor). ~

-girl, s. bodflicka, bodmamsell. ~-hand, s. boddräng, ^keeper, s. krämare, bodhandlare, detaljhandlare; hand. F (old vara som ej går åt. ^keeping, s. bodhandlares yrke, bodhandel, w|itter, s. si. bodtjuf. ^lifting, s. Si. bodstöld(er). ~ (-)like, a. krämaraktig; simpel, ^-light, s. ljus(låga) i bodfönster. ~-maid, s. kvinligt bodbiträde, ^man, s. krämare (jfr f^-keeper); bodbetjänt. ~-masher, s. F »bod-adonis». ~-mate, 5. bodkamrat; bodbetjänt, /^money-box, s. se ou-till. ~-rent, s. bodhyra. ~-till, s. bodkassa (-låda). ~-trade, s. bodhandel, ^-walker, s. uppsyningsman i en större butik (som

passar upp på kunderna, anvisar sittplats o. d.).

~-window, 5. bodfönster. ~-woman, s.

fruntimmer anstäldt i en bod, bodmamsell. ro-WOrn, a. förlegad om bodvara. ~0-CraCy, -ok'rasi, s. F skämts, krämararisto-krati, »bodnobless»; krämarvälde. ~0-crate, -okrat, s. F skämts, krämararistokrat, »dryg bracka». ~per, -ur, s. en som besöker bodar, raping, -ing, s. bodbesök; to go (a) gå i bodarna, gå ut och handla (i bodarna); to do some gå i några bodar, gå ut och handla litet. ~py, -i, a. F full af handelsbodar; krämaraktig, köpmans-; »brackaktig», simpel; gärna talande om (ei. om samtal o. d. rörande sig om) yrket; vn. vara yrkesmässig, jfr to talk shop; rv; people, krämarfolk, bodfolk.

Shore, sjör, 1. imp. af shear.

shore, sjor, 2. 5. P se seioer.

shore, sjör, 3. s. stötta för en byggnad, för fartyg på stapeln etc.; Va. (vanl. med up) stötta under.

shore, sjör, 4. s. strand af haf, större sjö, större flod, kust ; i åtsk. sammanställningar (jfr ex.) land (mots, tin »sjön»); va. † landsätta; bold brant strand (med djupt vatten invid land); from (ut) från land; from ~ to från kust till kust (från det ena landet till det andra); on sjö. (gå etc.)

i land; to set (put, bring) on o», landsätta; on the på stranden; to swim to ... i land. ~-bird, s. zool. strandsvala (Hirundo riparia). ^-labourer, s. sjö. sjåare. ^-pipit, s. zool. en art piplärka (Anthus aquaticus ei. obscurus). ~-weed, s. bot. strandpryl (Littorella lacustris). less, -lès, a. utan strand, gränslös (om haf). ~ward, -wård, ad. mot stranden, mot land.

shoreling, sjo'rlmg, se shorling. shorer, sjo'rur, s. en som stöttar; stötta. Shoring, -ring, prt.; s. stöttande, stöttning; stöttor kollekt.

shorl, se schori.

shorling, sjo'rlmg, s. fäll af lefvande klipt får, klippull (mots, morling); se vid. shearling; äfv. † se shaveling.

Shorn, sjorn, pp. (af shear) aflclipt; klipt; a. beröfvad (med of); ~ wool, klippull, sk är ull.

ShOrt, sjört, a. kort (i alla bet. äfv. gram. mus.; hand.: på kort tid); förkortad, kortfattad (t. ex. handbok); gen; kort till växten of stature); bristande, otillräcklig (t. ex. supply); knapp vigt, mått, vind, förråd etc. (jfr ex. vid. allowance o. commons); inskränkt (understanding); (med of) ej uppgående mot, mindre än, under; (med of) i saknad af, otillräckligt försedd med, utan ... ; jfr vid. ned.; si. (eiiipt. f. ~ of money) i penningknipa, pank; kort, lakonisk, tvär, snäsig (ivord, answer); mör om bröd o. d.; skör, bräcklig (jfr hotåkerbr. lös, lucker; si. »torr» (ej utspädd); ad. kort, kortligen, med ett ord; tvärt, plötsligt, med ens; s. inbegrepp, »kort begrepp», sammandrag, »summa»; förkortadt namn (t. ex. Bill t. William) ei. förkortning (t. ex. col. r. colonel); pl. sam-manmalet mjöl; pl. börs. si. personer som ej innehafva de värdepapper de hafva sålt; pl. F knäbyxor, kortbyxor; va. † se f^en; vn. † tryta; ^ of breath, tungbrö-stad, andtäpt; ~ of sight, närsynt; ~ bar, ~ cross, boktr, afskärningssteg; ~ bills (ei. paper kollekt.), hand. korta papper; ~ cut, genväg, se vid sms.; the ~ hand, lilla visaren på ett ur; se vid. sms.; ~ horns, nötboskap af korthornsras; ~ price, hand. nettopris; ~ rib, anat. falskt refben: ~ sale, hastig omsättning; a. sea, sjö. krabb sjö; ~ sorts, boktr, defekter; a ~ 'turn, en tvär vändning; to give ~ weight (measure), väga (mäta) för knapt; to make ~ work with, göra processen kort med, hastigt affärda; snart göra slut på; at ~ date (sight), hand. på kort sigt; at a ~ day, inom kort; at ~ notice, genast vid anmälan, strax efter tillsägelse; inom

Å: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è; met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,slop-work

% Mindre brukligt. 1281 † Föråldradt.

slow-hound

kort, utan vidare omständigheter, »med detsammas; ^ o/',ej hinnande (fram) till; bristande i; i tid före; mindre än, jfr ofvan o. de följ. ex.; to be ~ of,, vara mindre än; ej motsvara fordringar, förväntningar; icke Uppnå eg. o. bild.; hafva brist på, hafva ondt om; roe are ~ of ten jjounds (there are ten pounds vi hafva ... för litet, det fattas ...; anything ~ of..., icke någonting utom (mindre ei. annat än); alt så när som på, alt möjligt utom ... (alt annat, blott det icke kommer till...); to be ~ iüith affärda ngn kort; little ^ of, ej långt ifrån, nära på, nästan (uppgående till), nästan så godt som; nothing ~ of..., ingenting mindre än, jfr vid. anything ~ of o. under nothing; to be äfv. (för att) fatta sig (uttrycka sig) kort; time is det är knapt om tid; to break se un der d. o.; to come Se to fall

af kortbyxor och långstrumpor. ~C0m-ing, s. otillräcklighet; felslående; försummelse j brist, ofullkomlighet. ~-Cllt,

a. kortklipt; kortskuren; finskuren,-hackad; gen, kort väg; s. genväg; (is. i pl.) ngt finhaekadt ei. finskuret, hackelse, hackadt ris o. d. ~-dated, a. kortvarig; hand. kortsigtig. ~-drawn, a. kortdragen suck, ej fullt Utandad; kort andedrägt.

~-hafted, a. kortskaftad. ~-haired, a.

korthåvig. utland,s. kortskrifningskonst, stenografi; snabbskrift; a. stenografisk. ~hand-writer, 5. stenograf, ^handed, a. korthändt; med otillräckligt manskap ei. besättning; strandsatt på arbets- ei. tjänstfolk; stenografisk. ^-Handled, a. se ^j-hafted. ~-head, s. sjö. F diande hvalunge; ridk. backenstycke, sidostycke i betsel. headed, a. korthufvad. ~-horn, s. se ofvan ex. ~-jointed, a. kortledad; med för kort karled om häst. ~-laid, a. krabb-

siagen om tågvirke. leaved pine, bot. Pinus mitis. lived, (livd) a. kortlifvad; kortvarig, ^-necked, a. korthalsad. ~-Sight, s. närsynthet. ^-sighted, a. närsynt; bild. kortsynt, korttänkt; hand. på kort sigt. ^-sightedness, s. närsynthet; biid. kortsynthet, korttänkthet. ~-sleev-ed, a. kortärmad. ~-slip, s. i cricket en af utpartiet. 'v-Spoken, s. F kort i tal o. svar, lakonisk, tvär, butter. ~-waisted, a. kort i lifvet, ^-winded, a. andtäpt. ~-witted, a. korttänkt; enfaldig. ~en, -n, va. göra kortare, förkorta, afkorta; afskära, af-stubba (the hair); afknappa, inskränka, minska; hämma, hålla tillbaka; (med of) beröfvat; kokk. göra deg mör (med smör o. d.) ; vn. blifva kortare; förkortas, minskas; sammandragas; aftaga (t. ex. om dagarna På hösten); ~ sail, sjö. minska segel; ~ in, sjö. hala dör. ~ener, -nur, s. ngn ei. ngt som afkortar etc. ^ening, -ning, prt.; s. förkortande, afkortning, minskande, in-knappning;

kokk. tillsats (smör o. d.) som gör deg lätt. ~ly, -li, ad. kort; kortligen, i korthet; hastigt, hasteligen; inom kort, snart. ^neSS, -nes, s. korthet; knapphet, brist, otillräcklighet; knapphändighet; ~ of breath, kort andedrägt; the ~ °f l\fe> lifvets korthet; ~ of memory, kort minne; for for sake, för korthetens skull.

Shot, sjot, 1. se scot. ~-Clog s. deltagare

i ett sällskap som tillåtes vara med blott föl* betalningens skull. ~-free, se scot-free.

Shot, sjot, 2. se shoat.

Shot, sjot, 3. pp. (af shoot); si. flat, häpen; a. spräcklig, skiftande (med ränning o. inslag af olika färg) (with, i : isprängd med); s. skott; det som är afskjutet: projektil, kula; (bly)hagel (small skotthåll; skytt;

varv. spolens rörelse (fram el. tillbaka); si.

6: note, b: do, å: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. 1282 P Lågt «pråk.

svar på måfå, (vild) gissning; bärg. (äfv. feathered rj) se ^-copper; skoti. notvarp; va. ladda skarpt; förse med kula; I ivisli I may be ~ if ..., mildare svordom du får skjuta ihjäl mig, om ...; ~ of a cable, sjö. splitsning af kabel, splitsad kabel; ~ with ball, skarpt skott; to fly like a fara som Jehu; he was (went) off like a han for i väg som en pil; to fire (get F, have) a ~ at, skjuta på (efter); as long as there is a ~ in the locker, så länge som det fins ett skott kvar, bild. : så länge man har något (förråd, pengar, krafter etc.) kvar; se vid. under locker; to make a bad si. äfv. göra en förtviflad gissning (»uppåt väggarna»); out of ur skotthåll. ~-bag, s. hagel-(ei. kul)pung. ~ -bearer, s. kullyfta. ~-belt, s. bälte med hylsor för patroner, jagtbälte. ^v-belted, a. försedd med jagtbälte. ^-bottom, s. kulspegel. ^-bOX, s. kullåda; ammunitionskista. ^-cartridge, s. hagelpatron till fågelbössa. coloured. se shot, a. ~-C0p-per, s. granulerad koppar, ^-fabric, s. skiftande tyg. ~-free, (2.) a. skottfri; skottsäker, »hård mot skott», 'v-garland, 8. knlkrans. ^-gauge, s. kulschampion. ~-gun, s. hagelbössa. ~-hole, s. hål efter kula; bärg. borrhål, ^-locker, s. sjö. kulkista, kulback. ~-pile, s. kulstapel, kulpyramid. ~-plug, ~-prop, s. sjö. skott-plugg. ~-pOUCh, s. hagelpung. ~pr00f, a. skottfast, kulfast. ~-rack, s. sjö. kulbänk. ~-Silk, s. skiftande siden. ~-S0rter, s. hagelsorteringssåll. ~-tOWer, s. hagel-torn. ^-window, s. byg. framskjutande fönster; skoti. skjutlucka ss. fönster, shote, sjot, s. ett slags forell; se vid. shoat;

Am. si. dagdrifvare, latmask, shotten, sjèt'n, a. (eg. pp. af shoot) som lekt, utlekt om ßsk; ur led (bone); lok. surnad, »gällen» mjölk, shough, sjo, 1. SO shoo. Shough †, sjok, 2. 5. se shock(-dog). Should, sjud, imp. (af shall) (jag) skulle; (jag)

borde ei. bör. shoulder, sjè'ldur, s. skuldra, axel; bog På

kreatur; ngt som liknar en skuldra : afsats, utsprång; tekn. ansats, klack; axelkloss; stoss på hjulaxel; bröst(ning); fort. skul-derpunkt å en bastion; mil. flygel, flank i frontställning; trädg. se sma.; bild. Stöd f;

va. knuffa (med axeln); taga (lägga, kasta) på ei. öfver axeln, axla; bild. påtaga sig; si. bestjäla sin husbonde; ~ of mutton, fårbog; ~ of-mutton-sail, sjö. trekantigt bomsegel, latinsegel, galèr-segel; to give (tum, show, tip up F) (a ei.) the cold ~ to, visa ngn ett kallt mot-

tagande, ej vidare vilja kännas vid, visa sig »stram» mot gamla vänner; VOUnd oj, kutrygg; to put one's ~ to the icheel, »lägga till manken», gripa sig an med kraft; to shrug (shrink up, square) one's rycka på axlarna, axla sig; broad in the axelbred; sore on the ~(s)5 bogbru-ten häst; think o' the devil and he's over your ordspr. när man talar om trollet, så står det redan i farstun; to stand ~ to stå skuldra vid skuldra, stå rygg mot rygg i slutna led, i fast försvarsställning; ~ arms, mil. (taga) hvila gevär; ~ the (ei. a) musket, taga musköten på axeln (bli soldat); ~ out, skuffa ut; ~ up, stödja, hålla uppe äfv.biid. ~-angle,s. fort. skulder-vinkel. ^-band, kir. axelband, -bindel. 'Nz-belt, s. axelgehäng, bantler. ~-blade, s. skulderblad, ^-block, s. sjö. hackblock. ~-bolt, s. sjö. ögonbult (med utsprång). ~ -bone, s. axelben; bogben. ^-grafting, s. trädg. barkympning. ~-knot, s. axelbandros

(ett slags epålett); skämts, betjänt, "w-peggèd,

a. styfbent häst. ~-piece, s. axelstycke; bygn. kragsten. ^-scales, S. pl. fjällbeklädda

epåletter (för t. ex. tungt kavalleri), med. axelförsträckning (ur led),axel-luxa-tion. ^-sprained, a. veter. boglam, försträckt i bogen om en häst. ~"Strain, S. veter. försträckning i bogen. ^-Strap, s. axelband (kir. se o^-band); hängsle; axelstycke; mii. axelklaff, axelslejf. ~ed, -d, pp. kastad öfver axeln, buren på axeln (t. ex. om gevär); a. i sms. -axlad, med ... skuldror.

shouldn't, sjudnt,

smdr af should not.

shouldst, sjudst, 2 pers. sing, af should.

ShOUt, sjaut, vn. ropa, hojta, skrika, oftast af glädje : utbryta i glädjerop, hurra, jubla; va. ropa; hälsa med rop; si. (eg. Austral.) traktera, bjuda på dryckjom; s. rop, skri; jnbelskri; ~ at, hojta åt; hurra för, hälsa med rop; håna med rop, hånande ropa (okvädinsord) åt ei. efter; / to him to come, jag ropade (hojtade) åt hnm att (han skulle) komma; he *»ed with laughter, han tjöt af skratt; ~ aioay, bortjaga med höga rop; ~ out, uppstämma ljudligt, högt (ut)ropa; uppgifva höga rop; of applause, högljudda (skallande) bifallsrop, ljudliga hurrarop; högljudt bifall; it's my si. (jfr of?an) det är jag som bjuder; to give (raise, set up) a gifva till ett högt rop; uppstämma ett hurra; amidst the *>»s of the inhabitants, under invånarnes högljudda jubel. ~er, -ur, s. en som ropar etc. ~ing, -ing, prt.-, a. högljudd, skallande; högljudt jublande, jubel-; s. ropande; hojtande; jubelskri, hurrande.

à: fate, å: far, å: fall, k: fat, å; fast, mete, è: met, I: her, 1: fine, i: fin, i: fir,shovè

shove, sjåv, va. skjuta (fram) (ofta med adv. el. prep.: along, down, in etc.); knuffa, skuffa; staka fram en båt; vn. skjuta (skuffa, knuffa) sig fram; om en båt stöta ut, sätta af (ofta med off, from shore etc.); s. knuff, stöt (pådrifning, »skjuts» i väg); ~ by, stöta bort (: ~ away)) skjuta undan, förkasta; ~ in one's way, si. arbeta ngn (spela ngn ngt) i händerna; ~ off. (va.) skjuta ut (bort): skjutsa i väg; (vn.) sätta af ei. ut, stöta ut, jfr ofvan; ~ something off on a person, pracka på ngn ngt (for, såsom); to give a ~ (to), ge en knuff (skjuts); biid. (: to lend a person a gifva ngn fart, hjälpa ngn på trafven; to lceep on the si. hålla sig i gång. ~-board, 's. irländsk biljard (ett slags förr brukligt spel ; äfv. ~-grOat). ~-net, S. slagnät.

Shovel, sjåv'1, s. skofvel, skyffel; arv. se ~ -hat; va. o. vn. skofla, skvlila, skotta; ~ up, skyffla (skotta) upp; skotta öfver med jord, ned mylla; to put to bed with a biid. begrafva, jorda. ~-board, ^-net, se sms. under shove. ~-hat, S. skämts, »skofvel-hatt» (engelsk presthatt med stora, på sidorna upp-vikna brätten). ~afd, -Urd, S. se följ. zool.

~(l)er, -år, s. skyfflare, skottare; zool. skedand (Anas clypeata). ~flll, -ful, s. en skofvel full.

Show, sjè, va. (reg.; pp. oftast -n) visa ftfv. : bevisa, bete (t. ex. godhet, gunst, aktning; tjänst); låta se, framställa; förevisa, framvisa; uppvisa; (ut)visa ngn, ngt vara; ånge, röja, ådagalägga, bevisa; göra bekant med ngt, undervisa; visa ngu vägen (into, to), ledsaga; anvisa ngn ngt (t. ex. ett rum [att bo ij); VII. visa sig (vara), synas, (numera oftast med adverbial) hafva ...

utseende; passa (with, för)†; s. företeende, framvisande; förevisning; uppvisning särsk. skol. (vid) afslutning med tal etc.; utställning (t. ex. of cattle : cattlengt som visar sig : skådespel, syn; utsigt (sannolikhet), äfv. »skymt», »tecken» (of till); yttre utseende, sken; tillställning i 0. rör, ei. ngt aniagdt på effekt, »parad»; grannlåt, ståt, prål; (Anm. »v» med följ. subst, se i allmh. under dessa, t. ex. cause, colour, face, fight etc.); <v/ one's self (med följ. subst. ss. predikatsfyllnad), visa sig (te sig, framstå) som, visa sig vara ...: what country can ^ such another (ei. something like it)? ... kan uppvisa maken? ~ dirt, taga åt sig smutsen; ~ a person the way, (gå före och) visa ngn vägen; ~ a person mercy, ~ mercy on .... bibi. bete ngn sin nåd, visa ngn barmhertighet; ~ a person (all) over (ei. round) the house, visa ngn omkring i

(hela) huset; time will <%/, det skall tidén utvisa, det kommer att visa sig med tiden; ~ (beautifully ei.) well, uppträda till sin fördel; his figure to great advantage (in that dress), ... visade sig till sin synnerliga fördel; ~ like, poet, likna; ~ as if .låtsa som om; ~ forth, tydligt ei. offentligt (fram)visa; bibi. förkunna (the praise of God); ~ in, visa in, införa ngn; ~ in one's true colours, biid. visa sig i sina sanna färger; ~ off, (va.) visa i fördelaktig dager, skrytsamt framhålla, skryta med, lysa med; ridk. låta en häst his paces*, jfr d. o. (: gå igenom sina allurer [gå i traf, i galopp etc. 1); (vn.) (äfv. ~ one's self off) (söka) visa sig i fördelaktig dager; uppträda »tned glans», vilja lysa (: briljera), »göra sig vigtig», »visa sig på styfva linan»; ~ out, (va.) ledsaga ut, visa vägen ut; visa på dörren; (vn.) träda fram (t. ex. i en målning); ~ Up, (va.) Visa ngu Upp (ledsaga uppför trappan el. d.); biid. visa ngn i hans rätta dager, blotta, demaskera; gifva till pris, förlöjliga (: ~ up to ridicule); (vn.) visa sig, uppträda; ~ of hands, handuppräckning vid val o. d, (jfr nomination); ~ of reason, »skymt af förnuft», rimlighet, sannolikhet; a ~ of wild beasts, ett menageri; ~ of truth, sken af sanning, sannolikhet; there's a good ~ for him in the army, han har goda utsigter att komma sig upp i armén; (let us leave the fishing-ground) there is no det fins ingen utsigt att lyckas här; there loas no ~ of resistance, det visade sig intet tecken till motstånd; dumb stum scen ; stumt spel; pantomim; fairy feeri; se ex. under Lord-Mayor; pious (ei. saintly) fromleri; to make a adverbial för syns (utseendets) skull, »på parad»; to make a of, eg. göra ett skådespel af för allmänheten (äfv. bild., jfr ~ up, bild.), förevisa; visa, tillkänna gifva (being, att man är); is. på skryt visa, vilja lysa med; låtsa (t. ex. anger, vrede : vara vred); (... -ing), göra min af att (vilja) ..., låtsa (sig) ...; to make a ~ as if, låtsa som om; to make a bold ~ for, allvarligt och ifrigt bemöda sig om; it makes a fine det tar sig bra ut (»presenterar» sig bra), det ser präktigt ut; it makes a poor det tager sig »ingenting» (ei. tarfligt) ut, gör en klen effekt; it passes det kan undvara yttre prål (ei. effekt); (merely) for blott för syns (skenets) skull; in till utseendet, skenet; in open för allas ögon; to be on vara att bese; to set to r^t, utställa (utlägga) till bese-

ende, exponera; under the ~ of, under skenet (masken) af. —bill, s. annons-plakat, -affisch, förteckning på varor i ett bodfönster, på en boddörr etc. —bottle, s. skyltflaska i butikfünster; prof butelj. -box, s. tittskåp; utställningslåda (-skåp ei. d.), montre. —bread, s. bibi. skådebröd. —Card, s. annonslista, jfr n^-bill; kort med profver (proflappar). —Case,

S. glaslåda (låda i en butik [disk] med glaslock för utstälda varor), montre. —end, s. prof ända af ett tygstycke. —glaSS, s. titt-glas i tittskåp o. d.; glas(fönster) öfver exponerade varor; äfv. dets. som oj-Case; glas med prof af en vätska, jfr r^-bottle; Spegel †. ~man, S. förevisare (af tittskåp etc.); en som uppvisas såsom ett mönster, en som »alla peka pa» såsom den förnämste (i ngt afseende: rikast, präktigast, elegantast etc.); elegant sprätt som tjänar

som (vandrande) modeskylt. place,.?. plats för offentliga skådespel (tittskåp etc.); utställningsplats; ställe (herrgård etc.) som visas för allmänheten (t. ex. för sina samlingars skull). — rOOm, S. utställningsrum (t. ex. i en större butik); pl. Utställningslokal, exposition, —pupil, s. mönsterelev (som man skryter med). —sheet, s. boktr, uthängst, rentryckt ark. —stand, s. (glas)skåp, montre i en butik etc. —Stone, s. glaskula som brukades till Spådom. (S)—Sunday, s. univ. söndag under Commemoration då

unn ersitetsniedlemmarne visa sig i full parad, 'v

-window, s. butikfönster för (med) framlagda varor, ^er, -ur, (1.) s. förevisare; ~ of tricks, taskspelare. shower, aj au'år, (2.) s. (regn)skur; kaskad; fyr v. gnistregn; biid. skur, ström, regn (of arrows, of balls etc.); öfverflödande mängd; vn. falla i skurar, störtregna, strömma ned; hagla biid. (t. ex. om käpprapp); va. vattna med skurar, genomblöta; utgjuta i skurar; biid. (~ [doion] ... on ...) öfver-ösa, öfverhopa (ngn med ngt); flowers ivere <^cd upon the artist, konstnären öfveröstes af ett blomsterregn ; dignities were ^>ed down on hirn, han blef öfverhopad med äreställen, —bath, s. dusch; duschapparat (-skåp); biid. störtregn, ymnigt fall (utgjutande); a ~ of honours, &fv. ett stjärnfall biid. ~ineSS, -ines, s. egenskap att vara rik på skurar (om en årstid o. d.). ~leSS, -lès, a. utan skurar. -i, a. regnig, regn-; kommande i skurar; lik en skur; ~ arch, poet. regnbåge; ^ season, regnig årstid, regntid.

Showful, sjo'f ål, s. si. se hansom; P falskt mynt; P skojare, humbug; a. P falsk; gemen, usel. —pitcher, S. P utprånglare af falskt mynt. —pitching, P S. utprångling, jfr föreg.

showily, sjo'ili, ad. pråligt, jfr showy. Show-iness, -mës, 5. prål, ståt. showing, -mg,

prt.; s. visande; on one's own efter hvad man själf visar (anger ei. påstår), showish †, -isj, showy, -i, a. uppseendeväckande; älskande prål ei. att göra uppseende; präktig; lysande, grann (äfv. ~ -coloured); prålig, (ämnad) att pråla med, prunkande, shrag †, sjråg, s. O. va. se lop, 3. Shrank, sjrångk, imp. af shrink. Shrapnel, sjrap'nel, s. (eg. nom. pr opr.) art. shrapnel, granatkartesch, kartesch-

gl'anat (granat fyld med musköt kulor) (äfv. ~

-shell).

Shredj sjrëd, va. (imp. o. pp. shred, sjrëd) skära (klippa) smått, i remsor ei. lappar; sönderrifva, -slita; äfv. † se shrag; s. remsa, strimla, lapp, trasa; stump, bit; litet stycke; pl. spink, lappar; äfv. trasor (t. ex. torn to ~s); of time, småstunder, mellanstunder; of wit, kvicka små-stumpar. ^ding, -ing, prt.; s. sönderskärande i remsor ei. i småbitar; remsa, bit; byg. se furring. ~dy, -i, a. bestående af remsor, lappar ei. småbitar. ~leSS, -lës, a. utan lapp ei. remsa, shreetaly, sjre'tali, s. Ind. se talipot-palm* shrew, sjro, 1. s. zool. näbbmus (Sorex, äfv. —mouse), —molé, s. zool. ett slags amer. mullvad (Scalops). shrew, sjro, 2. a. t grälaktig, elak; s. grälaktig person (numera blott om kvinnor :) argbigga, »ragata», Xantippa. Shrewd, sjrod, a. elak, kitslig, svår, bråkig, grälaktigf; skarp(t kritisk) (man, remark etc., ufv.)}(om luft); skarpsinnig, förståndig, klok; listig, förslagen, fiffig, klipsk; tämligen säker slutsats, gissning; stark (grundad) misstanke ; a ~ observer. en fin iakttagare. ~ly, -li, ad. jfr föreg.; starkt, dugtigt. ^neSS, -nës, s. skarpsinne, Slughet, klipskhet etc., jfr ofvan.

shrewish, sjro'isj, a. trätgirig, argsint. —

ness, -nës, s. argsinthet. shriek, sjrèk, vn. skrika af ångest, smärta o. d.; ropa (for, på); s. skrik af ång«st etc. ~ -OWl, se screech-oiol. ~er, -ur, s. en som skriker. ~ing, -ing, a., s. skrikande, shrieval †, sjre'val, a. hörande till en sheriff. ~ty, -ti, s. en sheriffs ämbete, myndighet ei. jurisdiktion, landshöfdinge-döme.

Shrift, sjrift, s. skrift, bikt; to make a ~ to, bikta för; there was short ~ for a boy that made a noise, man gjorde ingen lång ransakning med ... (: straffade genast ...). —father, s. biktfader. Shrike, sjrlk, s. zool. törnskata (Lanius).

Shrill, sjril, a. genomträngande, skarp (om ljud), gäll; vn. poet. ljuda gält; skrika gält (äfv. va.). ~neSS, -nes, s. egenskap att vara gäll ei. skärande. -i, a. poet. se

föreg.; ad. gält, med gäll röst. Shrimp, sjrimp, vn. o. va. † se shrink; s. zool. räka (Cancer crangon); förakti. putte-fnasker, tummeliten, pyssling; white vanlig räka (Palæmon squilla). ~-net, s. räknät, räkhåf. ~er, -ur, s. räkfiskare. ~ing, -ing, s. räkfångst, shrine, sjrin, s. helgonskrin, relikskrin; (helgon)graf; altare, helgedom, heligt ställe; va. poet. se enshrine. shrink, sjringk, vn. (imp. shrank, sjrangk, shrunk, sjtungk; pp. shrunk, shrunken!, sjrungkn) krympa; skrumpna; draga ihop sig, rynka ihop sig; torka ihop; krypa ihop ei. in, sjunka ihop äfv. biid.; biid. studsa tillbaka, rygga (tillbaka) (afv. ~ bach; at, vid, för; from, för), baxnas (from, för); skälfva (loith, af); va. krympa tyg; sammandraga, komma att krympa etc.; s. krympning, sammandragning; skrynkling; ryggande tillbaka, bäfvan; hearts that would not hjärtan som icke (skulle) svika; ~ on (a hoop), krympa på (en hjulring); ~ away, torka in; småningom försvinna; ~ bach into one's self (skämts. ~ into one's shell), draga sig tillbaka inom sig själf (inom sitt skal); »krypa ihop», (få) »krypa i skinnet»; ~ from, äfv. undvika (ej vilja däran), äfv. sky fara; bäfva för; ~ into, krympa ihop till ngt mindre (intet); ~ up, krympa ihop ; bild. krypa ihop. ~age, -adj, s. krympning, sammandragning; minskning geuomafdunstning o. d., el. bild. i värde; krymp(llingS-) mån; hand. ersättning för minskning genom krympning o. d. ~er, -ur, s. en som krymper etc.; krympare (clothen som ryggar tillbaka, feg stackare, mes. ~ing, -ing, prt.; skälfvande; sjunkande ihop; a. skygg, ömtålig, finkänslig; s. (hop)krympning, sammandragning; krympningsmån; ryggande tillbaka; ~ bush, bot. sensitiva (Mimosa pudica). ing-head, s. gjuthufvud. ~ingly, -fngif, ad. med krympning; med bäfvan, skygt. ~leSS, -lès, a. krympfri. shrite, sjrit, 5. namn på trast, shrivalty, sjriv'alti, se shrievalty. shrive sjnv, va. (imp. ~d, -d, shrove, sjrèv; pp. ~d, -d, ~n, sjriv'n) bikta, höra ngns bikt; skrifta; vn. bikta sig; om prest skrifta, höra bikt; to ~ one's self, bikta sig. -ur, s. biktfader. Shrivel, sjriv'l, vn. skrynkla ihop sig, blifva

skrynklig, skrumpna (arv. med up) (the

leaves ~ in the hot sun ; the shin [«/?] with age)-, va. skrynkla, göra skrumpen. ~led, -d, pp.; a. skrynklig, skrumpen (the cover of this booh is quite Shroff, sjrof, s. ind. växlare, bankir; skattmästare, kassör. ~age, -adj, s. undersökning o. sortering af mynt (för afskiljande

af de underhaltiga).

shrood, sjrod, va. lok. afkvista, aftoppa träd. shroud, sjraud, 1. va. lok. se föreg.; s. yfvig trädtopp.

shroud, sjraud, 2. s. skrud poet.; svepning; betäckning, hölje; (gömmande)skydd; göm-sle, hålaf; sjö. vant; mek. se plate; va. (in)svepa, inhölja, betäcka, gömma, skydda; sjö. hala an till vant; hala an vant; clouds ~ the summit of the mountain, moln insvepa bärgstoppen; they ~ed themselves from notice, de gömde sig undan allmänhetens blickar; ^ed in mystery, insvept i hemlighetsfullhet. ~ -laid, a. kabel slagen, fyrslagen med hjärta (om tågverk). ~-plate, s. sjö. puttingsjärn; mek. ling på ett vattenhjul hvari skonarnas ändar äro fästade. ^-trUCk, s. sjö. nagelbänk, skärträ i vant, ei. vantklot. ~ing, -ing, prt.; s. inhöljande; mek. kuggars infogning; se vid. f^-plate, mek.; Vant kollekt. ~leSS, -lës, a. utan svepning; obetäckt. Shrove †, sjrèv, vn. hålla fastlag (karnaval).

fastlagssöndag. (S)~ -tide, s. fastlagstid (slutande med fettisdagen).

(SK-Tuesday, fettisdag, shrowd,

se shroud, 1. Shrub, sjrub, 1. s. dryck af arrack ei. d. med

socker och citronsaft (äfv. ~ punch). Shrub, sjrub, 2. s. buske; pl. tekn. understa tobaksblad; va. (af)rödja (från buskar). ~-pine, s. bot. Pinus inops. ~-plant, s. buskväxt. ~bery, -uri, s. buskskog; buskage, buskverk; buskplantering, liten park. "ubineSS, -binës, s. buskighet, egenskap att vara shrubby, jfr följ. ~by, -1, a. full af buskar; buskig; bestående af buskar; buskartad; ~ orach, busk-målla (dets. som sea-purslané); ~ plant, bot. buskväxt. ~leSS, -lës, a. utan buskar, shruff, sjruf, s. lok. affall, skräp, spink;

slagg; spinkved, vedstickor. Shrug, sjrug, vn. rycka på axlarna for att uttrycka tvifvel, missnöje o. d.; va. oftast i uttr. ~ (up) one's shoulder(s), se d. o., jfr äfv. vn.

ofvan ;

s. axelryckning, shrunk, sjrungk, (imp. o.) pp. (af shrink) (hop)krympt etc.; hopkrupen, -sjunken; in a ~ posture, i hopkrupen ställning, nedhukad. ~en, -n, /?/?.†; a. hopkrympt; skrumpen, skrynklig, shu, sc shoo.

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.slander

F Talspråk. 1286 P Lågt språk.

slate-peg

shuck, sjåk, S. prov. torrt skal p& nöt o. d.; Va. F skala nötter, ärter etc. Shudder, sjud'ur,vre.rysa,bäfva (at, vid, t. ex. tanken på ...); skälfva, darra, »huttra» {with cold); s. rysning, skakning; I oj, jag ryser, det ryser i mig; the mind o,s at it, det ryser i en (man ryser) vid tanken därpå; it makes me /v, it gives me the <vs F, det kommer mig att rysa, jfr föreg, ex. ~ing, -ing, prt.; s. se föreg. s. singly, -ingli, ad. med rysning(ar), skälfvande, shuddy, sjud'i, .

shude, sjod, 5. skal af ris o. d. hvarmed oljekakor förfalskas.

shuffle, sjufl, va. skjuta, skuffa, skjutsa,hysta, Slltta, kasta (från ett till ett annat ställe, hit o. dit, om hvartannat); rafsa, »rafistulera»; blanda (om hvarandra) is. kort; SmUSSla, Smuggla, smyga {away, off, bort; in, into, in; out, ut); vn. blanda (kort); byta om ställning; smyga wid., söka undflykter, krångla, hymla, bruka knep; streta † (jfr shift o. struggle); släpa benen efter sig, hasa, gå ostadigt, »slångla», knega; i dans stryka med foten; s. blandning, virrvarr; ombyte af ställning; strykning med foten; en dans däri fotskrapniug förekommer (jfr jig); krångel, knep, undflykt; ^ and cut, blanda och taga af; ~ away (jfr ofvan), bortpraktisera; 'v off, {va.) hastigt kasta af (slänga ifrån) sig (t. ex. kläder), raskt befria sig från; göra sig kvitt; skjuta (kasta) ifrån sig {to, på andra); kort o. godt affärda, skyndsamt o. vårdslöst undanstöka arbete (afv. ~ through); {vn.) »sjaska» (»jänka» sig) i väg; {off prep.) jänka sig bort från; ~ on, »jänka» (»sjaska») på (vidare); ~ up, rafsa ihop; hafsa ifrån sig arbete. ~-boai*d, se shove-board. ~-Cap){C, s. förr spel med slantar som skakades om i en hatt. ~r, -ur, s. en som blandar kort; en som hasar sig fram; krångelmakare. shuffling, sjuf'lmg, prt. af föreg, v.; a. undvikande (t. ex. svar) ; släpande, ostadig i sill gång; vacklande arv. bild., opålitlig, krånglande; s. blandning; »sjaskande», »slång-lande»; krånglande, (brukande af) knep, undflykter, jfr shuffle, s. ~|y, -Ii, ad. med krångel, knep, på ett oärligt sätt; med släpande gång. shug, sjug, vn. prov. skubba sig. shumac, sjo'mak, s. se sumach. Shun, sjun, va. sky (t. ex. the day, dagens ljus); söka undvika (t. ex. the blow, slaget); fly, hålla sig undan från (t. ex. bad company, ondt sällskap), ^ning, -ing, prt.; s. undvikande; ~ the light, ljusskygg.

Shunt, sj&nt, va. skjuta på, ge en knuff (fart, jfr shove); skjuta undan ei. åt sidan; ge afsked på grått papper; si. söka undvika, gå ur vägen för; järnv. föra (växla) in på {into) ett sidospår; växla, kasta om elektrisk ström; Vn. vika åt sidan; järnv. gå in på ett sidospår, växla; s. se oj ing; kort sidospår vid en station, stickspår; elektrisk omkastningsapparat; ^ something on to another person, (göra sig kvitt och) kasta på en annan. ~er, -ur, s. (jfr ofvan) växlare, ^ing, -ing, prt.; s. vikande åt sidan etc., jfr ofvan; järnv. (mötesplats [: o, place] med) växelspår (stickspår).

Shut, sjut, va. {imp. o. pp. shut) stänga dörr etc., lykta, tillsluta (against, to, för), spärra; låsa till; utestänga (oftast med out; from, från); vn. (till)sluta sig; stängas; gå att stänga, gå igen om en dorr; s. tillslutning; se † shutter; tekn. väll, svets (stället där sammansvetsning skett); a little grove oj them from my sight, ... dolde dem för mig; ~ the house against, stänga sitt hus för, stänga dörren för; ~ the door after ei. behind, stänga dörren efter ngn; ~ the door upon, ... igen om ngn (jfr door, ex.); ~ one's ears (eyes), (till)sluta sina öron (ögon) äfv. bild. (to, för), jfr vid. ex. under eye; ~ a port, spärra en hamn; this door doesn't oj well (o>s hard), går icke riktigt igen (går trögt att stänga); certain flowers oj at night, vissa blommor sluta sig (slå ihop) om kvällen; ~ doion, (va.) stänga till, slå igen etc.; (vn.) stänga (verkstaden, butiken); o> in, (va.) instänga, inspärra; särsk. taga bort utsigten från, undanskymma; skjuta hop en kikare; (vn.) (om natten) se close in; o» off, utestänga; siirsk. tekn. afstänga (t. ex. ånga); oj out, stänga ute, hålla utestängd äfv. allm. bild. (from, från); ~ together, fast förena, is. sammansvetsa; ~ up, (va.) (fast) tillsluta; st änga (jfr shop, ex.), spärra (a passage etc.); afspärra, afstänga (äfv. one's self from society etc.); stänga inne, innesluta; inspärra, sätta under lås och bom ; sammansvetsa; afsluta †; F nedtysta; (vn.) stängas (till, igen) (t. ex. om en bod, ett hus); P »lägga på locket», »hålla käften», (få lof att) tiga; ~ up! will you ~ up! P vill du hålla käften! å, gapa inte! oj up a knife, fälla igen en knif; oi up a window (a door), igenspika ett fönster o. d.; to be oj up P, jfr ofvan; äfv. vara alldeles uppgifven, utmattad ; to get oj of F, bli kvitt; cold oj, fel i väll ei. gjutgods orsakadt gnm ojämn temperatur. ~-mouth, s. ngt som tystar munnen på ngn. ~-up, a.; oj knife, fällknif.

shute, sjot, s. jfr chute o. shoot. shutter, sjut'ur, s. (ngn, ngt som stänger el. tillsluter :) tapp; (fönster)lucka; läm, klaff, tätt lock; damlucka; the were up, fönsterluckorna voro för (stängda). ~ -bar, 5. bom för (bod)fönsterlucka. ~ -bolt, s. skjutrigel. ~ed, -d, a. försedd (stängd) med lucka ei. luckor, shutting, sjut'ing, prt. af shut; s. tillstängning; svetsning (äfv. ~ together, ^-up). Shuttle, sjut'1, 5. skyttel; väfspole, skottspole; äfv. † se o»-cock ; se shutter, sista bet.; vn. fara som en skottspole (jfr scuttle). ~-bOX, 5. skyttel låd a. ~-C0Ck, ~-C0rk †, s. fjäderbåll, volang; va. kasta (slå) fram och tillbaka som en båll. ~-lathe, s. se ~ -box. ~-raCe, S. skyttelns gång fram o. tillbaka i skelet; skyttelbana å symaskin. Shy, sjl, a. {]comp. ~er, -ur; sup. ~est, -est) skygg; folkskygg, blyg; försigtig, ängslig (af sig); rädd (of, för); misstänksam (of mot, på); si. flygtig, oberäknelig; vn. (imp. o. pp. Shied, -d) skygga; va. F singla, slänga, kasta; s. hästs skyggande; si. kast; wid. sidohugg, gliring; to Jig ht ~ of (a p>erson), si. vara rädd för, söka undvika ngn; to have a ^ at, si. måtta (kasta) efter; gifva ett sidohugg (gliring); försöka sig på, göra ett försök med; göra en »titt» till en ort (: to take a at). ~er, -ur, 5. en som skyggar, skygg häst. ^neSS, -nes, s. skygghet; blyghet, shyster, sjis'tur, s. P se shicer; Am. si. (sji'-stur) skojare i handel o. vandel, »lufver» is. om advokat. Si, ital., sè, S. mus. h (sjunde tonen).

sialogogue, siårégog, s. med. spottdrifvande medel.

Siamese, siame'z, a. siamesisk, från Siam;

s. (pl. lika) siames; siamesiska språket. Siberian, sibe'rian, a. sibirisk; s. invånare i Sibirien; ~ acacia, ~ pea-tree, bot, sibiriskt ärtträd (Oaragana); ~ barley, tvåradigt glatt ryskt korn; ~ crab, bot. Pyrus prunifolia; ~ dog, sibirisk hund (lik lapphund); ~ stone-pine, cembratall. siberite, sibe'iit, s. min. siberit (röd turmalin), sibiiance, sib'ilans, s. hväsning, hväsande ljud. sibilant, -lånt, a. hväsande; s.språkv, hväsljud (t.ex.s, z; Mv.^ sound). sibilation, -la'sjun, s. hväsning. Sibilate, -lät, va. uttala med hväsning: utmärka en bokstaf såsom hväsljud. sibilatory, -låturi, sibiloUS >i<, -lus, a. hväsande, sibyl, sib'il, s. sibylla. ~Iine, -in, -In, a. si-

byllinisk (books). sic, sik, lat. ad. så; brukas ofta parentetiskt vid direkt anförande, ungef.:) »så Stål* det verkligen !»

sicamore, se sycamore. sicca, hind. sik'a, s. ind. en guld- o. silfver-vigt (omkr. 180 grains troy); ~ rupee, ett ostindiskt mynt (: ungef. 2 sh. 2 d.). Siccative, sik/åtiv, a. orsakande (befordrande) torkning, torkande; s. med. tekn. (mål.) torkmedel. sice, sis, s. sexa i tärningsspel; P sexpence-

stycke; 'v point, sexor ali. sich, sitj, P se such.

Sicilian, sisirlån, a. siciliansk; s. sicilia-nare; the ~ Vespers, hist, sicilianska aftonsången. Sicily, -'-li, s. pr. Sicilien; in på S.; the Two -lies, konungariket Bägge Sicilierna. Sick, sik, 1. va. is. Am. tussa; anfalla; is. i:

~ (hirn)! buss på honom! buss i! Sick, sik, 2. a. sjuk (of. i, t. ex. a fever); illamående, is. af kväljningar at the stomach), färdig att kräkas; sjösjuk; bild. »sjuk», utledsen, led (of på, vid); medtagen, klen, svag, skral, i ett betänkligt skick; a ~ person, en sjuk; the de sjuka; ~ at heart, full af vämjelse; hjärtbeklämd, alldeles utledsen, trött vid lifvet (: ~ of this loorld), »häng-färdig»; ~ in body and mind, sjuk till kropp och själ; ~ to death, dödssjuk; a ~ headache, hufvudvärk med allmänt illamående (kväljningar), hufvudvärk »som kommer från magen»; ~ herring, utlekt sill; to be ~ F, &fv. kräkas; to be as as a horse F, må (illa) som en hund; to fall fsj, bli sjuk, insjukna (of, i); to feel känna sig illamående, färdig att kräkas, få kväljningar; känna sig beklämd; it makes one man kan bli sjuk däraf (ei. bild. därvid, jfr ~ at heart); to tum jfr to fall ~ o. to feel -bed, a. Fsängliggande sjuk. ~-bay, s. sjö. sjukrum, lasarett ombord. ~-bed, s. sjuksäng. ~-berth, s. sjö. sjukkoj, sjukrum på örlogsfartyg. ^'Chamber, S. sjukrum, ro -Club, s. sjukhjälpskassa (-förening). ~ -list, s. sjuklista. ~-r00m, s. sjukrum. ~-visit, s. sjukbesök. ~en, -n, va. göra sjuk ei. illamående; väcka vämjelse, afsmak ei. leda hos; göra (hjärt)beklämd one's heart); vn. sjukna; försvagas, aftyna; blifva vämjelig, väcka leda; känna, äckel ei. afsmak, ledas (at, vid, för); ~ the stomach, orsaka kväljningar; it me to think of it, jag blir sjuk när jag tänker därpå, blotta tanken därpå gör mig sjuk (väcker min afsky ei. vämjelse, gör mig beklämd); to ~ him of it, äfv. för att betaga hnm lusten därtill; the boy has ~ed with ..., ... insjuknat i;

my heart r^ed, jag kände mig däraf helt

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.sicken

beklämd (»jag riktigt mådde illa» bild.), 'vener, -n&r, s. (ngn) ngt som >gör en sjuk», ngt vämjeligt, ngt som väcker leda (F äfv. »ngt för mycket af det goda»); F afskräckande medel; it gave me a ~ F, T had a ~ F, jag blef grundligt led åt det, fick riktig afsmak för det. svening, -ning, prt.; a. som kan göra en sjuk, vämjelig; biid. som väcker afsmak ei.leda; s. % insjuknande, opasslighet; he was ~ for the measles, han hade symtomer af mässling; it is a ~ sight, det är otäckt att se på, åsynen däraf kan göra en sjuk. ~ish, -lsj, a. smått sjuk, opasslig, som har lindriga kväljningar; kvalmig; äcklig, vämjelig. ^ishness, -lsjnës. s. sjuklighet; opasslighet; äcklighet.

Sickle, sik'l, s. skära; ready for the mogen för skäran (för skörd). ~man, S. is. poet. skördeman. ~-wort, s. bot. kronärt, ko-ronill (Coronilla). -d, a. försedd

med skära. ~r, -ur, s. se ~man. sickliness, sik'lines, s. sjuklighet; osundhet (of a season etc.).

sickly, sik'li, ad. sjukt (jfr sick); sjukligt (t. ex. sentimental); a. sjuklig äfv. tid etc.; svag, matt, blek poet. äfv. om månen etc.; osund äfv. bild., ohälsosam om klimat etc.; va. † göra sjuklig.

sickness, sik'nes, S. sjukdom (i denna allm. bet. hälst i sms., jfr under falling, green etc.); illamående (med) kväljningar, kvalm (>v of stomach); feeling of äfv. behof att kräkas.

side, sid, S. sida i de flesta bet., äfv. ss. kroppsdel, jfr ex.; kant, håll; geom. o. aiim. gräns(linie ei. yta), sidoyta; långsida; fartygssida; sidovägg af ett kärl etc., ingeniör, etc. vägg, gruf. äfv. stoss; (of a river, of the sea etc., jfr ock d. o. sms.) kust, strand; sluttning (ena sidan af ott bärg el. en kulle); parti (g Ståndpunkt), intresse, sak; del, afdelning (t. ex. univ. af ett större college); part äfv. tekn. : ända, del af lina, dragrem o. d.; (is. i pl.) sida, half sullädershud; si. se cheek, si.; F förk. f. "»-board o. scene; a. i sms. sido-; på sidan; indirekt; vn. luta åt sidan †; biid. ställa sig på en viss sida, taga parti (iagainst, mot; with, för : hålla med, ansluta sig till parti); va. afbila, fyrslå timmer (hugga fyrkantigt); passa med el. fÖr†; each either (på) båda sidor, åt båda hållen, på ömse sidor (of, om); the classical (modern) skoi. si. den klassiska (reala) linien; the blind den blinda sidan af ngt i aiim. o. biid. (jfr blind med sms.); särsk. eg. sidan där ej harnesket skyddar, dfr biid. den svaga (sårbara, åtkomliga) sidan hos ngn ei. af ngt; he has many to him F, han är mycket mångsidig; the other js to a tale, ordspr. hvar sak har två sidor (»audiatur et altera pars»); iveak <\>, svag sida äfv. aiim. biid.; the winning segrarens sida, den som vinner, det segrande partiet; the wrong afvigsidan; den fula baksidan (of, af); aiim. den fula (sämre, ofördelaktiga) sidan (jfr shady ~ ofvan); wrong ~ out, (vända ei. vänd) ut och in; wrong <v up, (vända ei. vänd) upp och ned; to break (split) one's with laughter (ei. laughing), vara nära att spricka af skratt, kikna af skratt; to change ~s, öfvergå till andra sidan, till motsidan ei. till motpartiet; ändra ståndpunkt (åsigt); to choose välja parti, dela sig i partier is. i lek (äfv. to make up ivs, to take

t. ex. for cricket); to shake one's with laughing, skratta så att magen hoppar; to take one's to take ^s with a person, ställa sig på ngns sida, taga parti för ngn; to take up a välja parti, välja sin ståndpunkt; which shall ive go? åt hvilket håll skola vi gå? which ~ does the wind blow? från hvilket håll (väderstreck) blåser det? by sida om (: vid) sida, jämsides (by ei. with, med); along se alongside; at one's bredvid ngn (sig); at the äfv. mellan kulisserna; to look only at one ~ of the shield, eg. blott betrakta sköldens ena sida; ordspr. hafva ensidig uppfattning i en sak, bedöma ngt ensidigt; to look at (ei. on) the bright (sunny) Se ex. under bright; to look at (on) the dark se saken (-kerna) dystert; sword by 'v, med svärdet vid sidan; by the of ..., vid sidan af (uttr. äfv. jämförelse), bredvid, invid, nära; by his vid sidan af hnm;

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine 1: fin, | fir,sky-blue (by ei.) on the father's (mother's) (i fråga om härstamning) på faderns (moderns) sida, på fädernet (mödernet); from to från den ena sidan till den andra; a pain (a stitch) in the (one's) håll och styng; Jack of ali ^s, en som vänder kappan efter vinden, en som vill hålla med alla partier; he is of our han står på vår sida (tillhör vårt parti, ... de våra); on all på alla sidor (: on every) ; (rundt omkring) på alla håll och kanter; från alla håll; on both på båda sidor; på ömse sidor; there is a great deal to be said on both mycket kan sägas både för och mot (i den saken); the feeling is on both ... är ömsesidig; on my (your) på min (eder) sida (i ... intresse, till försvar för); å min (etc.) sida; on one (p)å ena sidan; på en sida; åt sidan, äfv. (sitta etc.) på en »sned», på sned, sned(t), skef(t); (kalla, sntta etc.) afsides; to be on one sitta (stå etc.) på en sned, snedt, vara skef el. ojämn (mer på ena sidan än på den andra); bild. vara ensidig ei. partisk; to wear one's boots on one ~, gå snedt på skorna; on the other (p)å andra sidan; på motsatta sidan; å ei. från den motsatta (: motpartens) sidan; (med of) äfv. på hinsidan ..., bortom ... (t. ex. bron, bärget, hafvet); on the opposite ~ of the street, på andra sidan gatan, midtöfver gatan; on the på sidan; to err on the ~ of prudence, fela af altför stor försigtighet; on this (adverb.) på denna sidan; (ss. prep. äfv. utan of) på denna sidan (af, Om) (t. ex. Alperna; el. nyåret etc.), hitom;

he dropped his head to one han lutade ner hufvudet åt ena sidan. ~ -altar, s. sido- ei. biaitare. ~-årms, 5.])l. sidogevär. ~-bar, se saddle-bar. ~ -blow, s. slag från sidan, aboard, s. sidobräde, -planka; serveringsbord, buffet, skänk i en matsal; pl. si. »fadermördare» (uppstående höga skjortkragar). ~-b0X, sidologe på teatern. ~-boy, s. sjö. fallrepspojke. ~-Candle, s. ljns vid sidan af sängen, ^-carpet, s. se bed-carpet. ~-CUt, s. sidohugg; Am. sido- el. biväg; sidokanal. ~ -Cutting, s. järnv.. skärning i (utefter) sidan af en backe. ~-dish, s. birätt, »hors

d'eeuvre» (grönsaker, salader, mellanrätter o. d. framsatta på bordet närmast kanten, under det att de egentliga rätterna intaga midten). drum, 5. liten trumma (mots, till bastrumma). ~-face, s. profil; byg. sidofasad. ^-fillister, s. snick. frishvfvel. ~-gauge, s. snick. stryk-mått. ~-glance, s. sidoblick. hook,

S. snick. ett slags foällkliak e. ~-|addei*, S.

sjö. fallrepstrappa. ~-lane, s. sidogata äfv. mindre sidoväg som utgår från stora vägen; bild. utlöpare, afstickare (i ett tal; t. ex. the speaker went doion a ~-leap, s. sidosprång; af språng bild., jfr föreg. ~ -lever, S. sidobalans på amerikansk sjömaskin. -—'-light, s. sidoljus, belysning från sidan; sjö. sidofönster i fartygssida; sjö. sido-lanterna. ^long, a. från sidan, sned; sido- (t. ex. blick); ad. på sidan; på sned.

~-pace, s. jämv. bankett. ~-piece, s.

sidostycke i nere bet.; sidobyggnad, flygel. ^-plate, s. sidobleck, -plåt. ^-post, s. sidopost (ss. dörrpost ei. grindstolpe), sidoståndare; byg. sido(stående ^äng-bjälke. ~-rail, s. sidoledstång, räcke

(t. ex. på sidan af en bro); järnv. skena i ett

stickspår ei. motskena, säkerhetsskena, •^-rebate-plane, S. fransk vanghyfvel (fais-

hy fvel skärande åt sidan). "w-rOpe, S. sjö. fallrep. ^-saddle, s. sidosadel, damsadel; ~ fiotoer, bot. slägtet Sarracenia. ~-SCene, s. teat, kuliss(öppning). ~-SCreW, s. sido-skruf; snick. framtång (of a planing-b en ch). ~sman, s. kyrkovärds medhjälpare; partiman, medhållare †; F sidokamrat. ~ -Splitter, s. F »skrattpjes», lustig historia o. d. (som man kan »skratta ihjäl sig» åt).

~-spring, 5. resår å skodon, ^-spring -boot (ei. -shoe), s. resårstöfvel, -känga, (-sko). ~-Stick, s. boktr, buntsteg. -table, s. sidobord; skänk (jfr ^-board). ^-taking, s. tagande parti. ~-t00l, s. svarf. upprymningsstål. ~-view, s. utsigt från sidan; betraktande frånsidan; bild af ett föremål sedt från sidan. "w-Walk, S. is. Am. trottoar, ^ways, ~wise, ad. åt sidan; från sidan; på sned, på tvären. ^ -wheel, s. sido(skofvei)hjui. ^-wheeler,

S. hjulbåt (ångbåt med sidohjul). ~-WfUSkerS,

s. pl. kindskägg, polisonger. ~-wind, s. sjö. sidovind; bidevind; wid. indirekt anfall; indirekt åtgärd som ej direkt leder till målet, »krokväg», »omväg»; by a på omvägar, indirekt. 'vU, -ëd, a. i stns. -Sl-dig (t. ex. ensidig); med smak af

kärlet butter), "Jing, -ling, adv. på sidan; på sned, snedt; a.)j(sned, lutande, sluttande; s. lok. sluttning; åkerren. ~r, -ur, s. medhållare, menings-frände; partiman)jC (numera vani. i sms.: en som tillhör en viss sida, t. ex. out-^)\ hopp på sidan (t. ex. i simkonst), sideral, sid'ural, a. stjärn-)|C; poet. olycks-bringande, fördärflig. sidereal, -de'real,

a, astron. stjärn-, siderisk; ^ day, stjärn-dygn.

siderite, sid'unt, s. min. siderit (jfr cube

-ore o. sparry iron; ufv. safirkvarts)} förr

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.siderite

F Talspråk. 1290 P Ligt språk.

sight

magnetisk järnmalm; bot. se iron-wort,

förra bet.

sidero-, gr., Sld'ur6, i sms. vetensk. ord järn-.

<v/graphic(al),----(-), «• siderografisk,

jfr ned. ~graphist, -rog'rafist, 5. sidero-graf, jfr föij. ^graphy, -rég'rafi, s. sidero-grafi (en art stàigravyr). ~lite, -lit, s. meteorsten. <^SC0pe, -sk6p, s. sideroskop.

Siding, si'ding,^/^. ar side; s. tagande parti; medhållande; jämv. sidospår; mötesplats med dubbla spår (: place); skeppsb. bestämmande af bredd el. tjocklek för timmer, tunning; byg. brädfodringsbräde(n) för en husvägg.

sidle, si'dl, vn. röra sig med sidan främst, >kila (»skufva») sig» fram (på sned); gå på sidan, röra (maka etc.) sig åt sidan; ligga på sidan; ~ off, springa till sidan; ^ up to ..., maka sig (med sidan först) fram till, smyga sig fram till sidan af ngn.

siege, sèdj, s. säte i allm. bet. †; rang †; belägring; va. % se besiege; to lay ~ to, belägga, (börja) belägra; to stand (ei. kohl out against) a (regular) uthärda en (formlig) belägring; state of belägringstillstånd; war of belägrings-krig. ~-park, ~-train, 5. mil. belägringspark (artilleri etc. som behöfves till en belägring).

Sienite etc., se syenite.

sienna, it., sien'a, s. (eg. pr.) (äfv. terra terra di Sienna, siennajord (: ~-bole, ~ -earth); burnt (raw) bränd (obränd, rå) terra di Sienna.

siesta, sp., sies'ta, s. siesta, middagshvila, -sömn; to take one's taga sig en middagslur.

Sieve, Siv, s. såll, sikt; sädes-harpa; rissel (: coarse ; ett slags korg ss. mått för vissa varor; va. sålla, jfr sif t; like a leaky as a

~-cloth, 5. siktduk. ~-frame, ~-hoop, 5.

siktstomme. sieving, -ing, prt.; s. såll-ning, särsk. bärg. sållsättning.

Sift, sift, va. sålla, sikta; harpa sad etc.; sålla bild. : undersöka (och) afskilja, frånskilja (from, från); pröfva, granska, dryfta; rensa i aiim. bet.; utforska (sondera); utströ med såll; likasom sila fram; ~ the chaff from the wheat, ~ grain from hush, skilja agnarna från hvetet äfv. bild.; to ~ the matter to the bottom, (för att) gå till botten med (undersökningen af) saken; I have him on the matter, jag har sonderat hnm i fråga om den saken;

~ in, inströ gnm sållning; ~ out, från-sikta, gnm sållning utvinna; bild. grim pröfning utfinna, utforska (t. ex. the truth). ~er, -ur, s. sällare, siktare; sikt, sikt-inrättning, såll. ~ing, -ing, prt.; s. sållning; pröfning, undersökning; pl. det som frånsiktas.

sigh, si, vn. sucka (for, af, t. ex. grief); susa, hvina om blåst etc.; sörja (for, öfver, t. ex. departed friends; over, öfver : [be-] klaga); längta, tråna (after, for, efter; to, efter att få ...); va. sucka öfver >j<; framsuoka; s. suck; ~ aioay, sucka bort tidén, förnöta med suckan; a ~ broke from hirn, en suck undslapp hnm; to give (draw, fetch, heave) a draga en suck, ^er, -ur, s. en som suckar. ~ing, -ing, prt.; s. suckande; suckan. ~ingly, -ingli, ad. med en suck; med suckan.

sight, Sit, S. Syn (: synförmåga el. det som ses); åsyn; anblick; blick, ögonkast, jfr ex.; Ögon, jfr ex.; synkrets, utsigt (det man ser på en gång); synhåll, sigte (syuligvarande, -blifvande), jfr ex.; skådespel, Syn; (ngt sevärdt, ngt märkvärdigt att skåda :) Sevärdighet, märkvärdighet (is. i pl., jfr ex.; jfr äfv. sms.); beseende, påseende, jfr ex.; hand. sigt; sigte, sigtning, syfte (syftning); observation ss. resultat af sigtuing med instrument; sigtinrättning : sigte (och korn på skjutgevär), el. sigthål, visir, diopter (t. ex. of a quadrant); F stor mängd (oftast med adj., jfr särsk. precious), (ngt) betydligt (äfv. ss. ad., jfr ex.); va. få sigte (syn) på, få i sigte; sigta på, få ini sigtet ett observeradt föremål;

sigta (syfta) med, rikta (in) (medels sigtning) skjutvapen, ställa in instrument; VII. sigta, syfta, taga sigte; (to have) bad (loeak, short, jfr d. o. sms.) (hafva) dålig (svag, klen) syn (dåliga ögon) (: se klent ei. illa); (to have) good (keen, sharp) (hafva) god (skarp) syn (goda etc. ögon) (: se bra); every ~ and sound, äfv. alt hvad man såg och hörde; long short se under d. o.; (quite) a ~ to see, en kostlig syn, ett skådespel värclt (pengar) att se, en »syn för gudar» (: a ~ for the gods); a ~ of you is good for sore (ei. bad) eyes (it's a ~ for bad eyes to see you) F, det var riktigt rart att få se er (till en kärkommen o. sällsynt gäst); a (precious) rsj of money F, en (»faslig», förbaskad) hop pengar; Fd a ~ sooner (do ... than ...) F, jag skulle fanken så mycket hällre ...; a fine ~ more than that F, bra mycket mer än så; I should like it a jolly (damned, precious) ~ better F, det skulle jag tycka fanken så mycket mera om; it's a ~ of times better to ... (than to

å: fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: llr,sky-blue

>fs Mindre brukligt. 1291 † Föråldradt.

slammerkin

...) F, det är bra många gånger bättre att ...; what a ^! hvilket skådespel! what a r>u you do look1 så du ser ut! I can't bear the ~ of..., I hate the very ~ of ..., I can't bear ... in my jag tål ej ... för mina ögon, jag kan ej lida att se (den karlen); to catch the ^, taga sigte, få korn; to get (gain) (a) of, (lyckas) få syn på, få i sigte; to have (get) a ~ of, se, (få) skåda, öfverblicka; to lose one's förlora synen (bli blind); to lose ~ of förlora (släppa) ur (ögon-) sigte; will you see a vill du (ei. kom skall du få) se på ngt märkvärdigt? to see »<js, skåda syner; bese (en orts) märkvärdigheter, »bese sig»; to take taga sigte (korn), sigta; to take a taga en observation med sextaut o. d.; to take a ^ at P, räcka lång näsa åt; to work n^s, sjö. göra pejlingar; räkna ut besticket; after

hand. efter sigt (uppvisning); at a vista (jfr föreg. o. följ. ex., samt se at first at (the) ~ of, vid anblicken af (då man får ei. fick se); at thirty days' ~ (: thirty days after hand, på 30 dagars sigt (30 dagar efter sigt); at first (genast) vid första anblicken, vid första ögonkastet (från första stunden jag såg ...); vid första (ei. ett hastigt, flyktigt) påseende; to play (ei. sing) (off) at spela (sjunga) från bladet; beyond /v, utom synhåll, ur sigte; to know by 'v», känna till utseendet; a letter intended for the ~ of only one jierson, ... ämnadt att ses blott af ..., ämnadt blott för ...s ögon; in (vara, komma) i sigte, i synhåll; in ~ of i sigte af (t. ex. land, the island); i åsyn af, i närvaro af; inför ... s ögon; to keep in behålla i (ögon)sigte; hålla ögonen på (bevaka); hålla sig (förblifva) i sigte (of af); in my etc. i mina etc. Ögon (uppfattning); bill of se under bill; field of synfält; line of Be under line; point of synpunkt, syft-punkt, ögonpunkt; out of ur sigte, utom synhåll, ur ngns åsyn ; ej mera synlig, »försvunnen»; äfv. dold af mellanliggande föremål; (get) out of my bort från mina ögon; out of out of mind, ordspr. borta från ögonen, borta från hjärtat (den borto-varande glömmes snart); to put Something out of <\j, skaffa ngt ur sigte, lägga undan ngt så att det ej synes; putting OUt of n» . .

bortsedt från ..., ... oafsedt, då man lemnar ... ur sigte (utom räkningen); she never could trust her boy out of hon tordes aldrig släppa sin gosse ur sigte; within i sigte, inom synhåll;

synlig j (med of) (vara, Komma) i Sigte af

(t. ex. land : hafva, få ... i sigte). *v-draft, s. växel på sigt, avistaväxel. rv-hole, s. titthål; diopter, ^-memory, s. förmåga att i minnet reproducera ngt sedt. ~ -reading, s. läsning (af noter) från bladet. ^-seeing, a. beseende märkvärdigheter; ute för att »gapa» (t. ex. på en procession); skådelj-sten, som tycker om (är fallen för) att »gapa»; s. beseende af märkvärdigheter; skådelystnad; to go »bese sig». ~-seer, s. en som är ute och tittar is. på en orts märkvärdigheter; en skådelysten, en som tycker om att. »gapa». ~sman >|<, s. person som spelar o. d. »från bladet», god notläsare. ~ -Vane, s. sigte, diopter, jfr alidad, o^ed, -ëd, pp.; a. begåfvad med synförmåga, seende (mots.: biimi); is. i sms. med ...syn, -synt (jfr t. ex. far-ryj, quickom växlar på ... sigt (t. ex. long-fxj)) land was man fick (hade) land i sigte. ~less, -lës, a. blind. ^lineSS, -lines, s. behagligt utseende, jfr följ. ~ly, -li, a. behaglig att se på, vacker, täck, daglig; öppen för allas blickar, fritt liggande, synlig vidt omkring; med fri utsigt. Sigil‡, sidj'il, s. sigill; insegel, underskrift, sigla, lat., sig'la, s. pl. sigler. Sigma, gr., Slg'ma, s. sigma (grekiskt s : <J, <;). sigmoid, sig'mojd, ~al, -'al, n. s-formig. sign, sin, s. tecken i allm., bibi. astron, mus. mat. etc. (of af, för, till), märke; minnesmärke; sinnebild, symbol; förebud; skylt; namnteckning, signatur; va. beteckna, antyda genom tecken; namn-teckna, underteckna, underskrifva; teckna (to, till ngn; to, att); vn. gifva tecken, teckna; hand. teckna sig; it is a s) to a person to ..., gifva ngn tecken att ...; shall be seen in the heavens, tecken skola synas i himmelen; the of the times, tidens tecken; the of the zodiac, tecknen (bilderna) i djurkretsen; to hang (out ei.) up a to put up a sätta ut (upp) en skylt; I put up at the ~ of the Bull, jag tog in på värdshuset Tjuren; ~ artides on board the ..., sjö. taga hyra med skeppet ...; he r-^ed the cross as he entered the church, vid inträdet i kyrkan gjorde han korstecknet (korsade sig) (äfv. ~ one's self with the cross, to make the ~ of the cross); ~ one's name, underteckna sitt namn; (all things are) n*ed and sealed,

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.sign

arv. klappadt och kl art. —board, s. skylt (-bräde). —manual, s.egenhändig namnteckning ; jur.kunglig namnteckning; biid. insegel; ngns märke, —painter, s. skylt-målare. —pOSt, s. skyltstolpe; anslagsstolpe mod cn anslagstafia; landsvägsvägvisare.

Signal, sig'nal, s. signal, tecken (for, till; to, till att verkställa ngt); a. utmärkt, framstående, i ögonen fallande (»eklatanb), .märkvärdig, märklig; va. signalera; a ~ for a pilot, lotssignal; ~ of distress, nödsignal; Code of 0S)~s, signalkodex,

signalbok (förteckning på alla öfverenskoma signaler) is. sjö.; Commercial Code of (S)^s, den förr brukliga signalboken (enl. Marryats system); International Code of (S)**>s, den nu allmänt antagna signalboken. —box, s. jarnv. signal-vaktkur; Am. brandskåp. —COde, s. se Code of Signals, —fire, s. signaleld. —gun, s. signalkanon; signalskott. ~man, s. en som tjänstgör vid signalering; järnv. banvakt; sjö. flagg-dragare. —pOSt, —Staff, s. signalstolpe; signal(flagg)stång. —rocket, s. signal -raket. ~ist, -1st, se ~man. ~ize, -iz, va. utmärka; signalera; signalera till, utbyta signaler med; vn. signalera; ~ one's self, utmärka sig. ~ly, -1, ad. utmärkt; på ett eklatant sätt. ~ment, -månt, s. signalering; signalement, signatory, sig'naturi, a. förseglings- †; sig-natär-, (med)undertecknad (t. ex. powers: de makter som tillsamman undertecknat ett fördrag); s. undertecknare (jfr föreg, bet.), signature, -tur, S. signatur äfv. boktr.; märke, stämpel äfv. biid.; namnteckning, underskrift; mus. förteckning.

Signer, si'når, s. undertecknare.

signet, s!g'nèt, S. signet, is. konungens privata sigill; Clerk of the ständig sekre-

terare hos innehafvaren af the PriviJ Seal (se d. o.); (Clerk ei.) Writer to the (Ä)^, Skoti. förr kanslist i statssekreterarens kansli; numera advokat (ungef. dets. som attorney i Engi.). —ring, s. signetring.

significance, signif'ikans, significancy,

s. betydelse, mening; betydelsefullhet; betydenhet, vigt; kraft, eftertryck. Significant, signifikant, a. betecknande; menande biid.; betydelsefull; vigtig; kraftig, eftertrycklig. ~ly, -ii, ad. på ett be-tj'delsefLilit sätt, med (särskild) mening ei. vigt.

Signification, signifika'sjun, s. betecknande, antydan; betydelse, mening; tecken >|C

Significative, signifikativ, a. betecknande ; betydelsefull, uttrycksfull. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara betecknande, betydelsefullhet.

significator, signifikàtur, s. ngn ei. ngt som betecknar, tecken. ~y, -i, s. tecken; a. betecknande, significavit, lat., signifika'vit, s. kyrk. exkom-

munikation på 40 dagars tid. Signify, sig'mfi, va. beteckna, antyda (äfv. to, ngn; to, att); betyda; låta förstå, uttrycka, tillkännagifva; vn. vara uttrycksfull; vara af vigt; it -fes nothing, it does not '%/, that will not det betyder ingenting; what -fes? hvad betyder det? (i samma mening som föreg.); such ... do not ~ in the least (do not much ... betyda icke det minsta (... icke mj'cket). signior, signor, it., se'njftr, se seignior. Sike, sik, 1. s. skoti., Kngi. prov. liten ström, bäck.

Sike, sik, 2. s. F spefullt medlem af the (S: »psykiska sällskapet» (spcnamn på the Society for Psychical Research). Sikhs, sèks, S. pl. ett halft religiöst, halft militäriskt samfund i nordvestra Indien, sile, Sil, 1. va. prov. sila (t. ex. mjölk); S. sil. sile, sil, 2. s. prov. småsill. silence, si'lens, s. tystnad; tystlåtenhet; tysthet (hemlighet); glömska; interj. (eiiipt.) tyst! stilla! va. tysta, nedtysta, bringa till tystnad (äfv. t. ex. a battery)', förbjuda att tala, Am. att predika (: suspendera eu prest); lugna, stilla oväsen; ~ is (ei. gives) consent, ordspr. den som tiger samtycker; speech is silver(n), ~ is gold-(en), tala är silfver, tiga är guld; a dead (ei. deathlike) dödstystnad; the greatest (mostprofound) ~prevailed, djupaste tystnad rådde; to break (the) bryta tystnaden (börja att tala); to command (order) bjuda tystnad; äska ljud; lysa (tings)frid; to keep iakttaga tystnad; hålla tyst; hålla sig tyst, tiga; vara stilla: I kept however, from the foolish words that tempted 'me, jag teg likväl med de dåraktiga ord jag var frestad att uttala; to impose ~ on ..., to put (reduce) to nedtysta ngn; in i tysthet, tyst, i ali stillhet; under tystnad; to pass over in f^, stillatigande förbigå. Silent, si'lent, a. tyst; tystlåten; tigande, stum äfv. gram. om en bokstaf; stillatigande (i mots, tin uttrycklig); stilla, overksam, passiv (member etc., jn- ex.); a ~ man, en tystlåten man; ~ matches F, tändstickor som icke spraka vid antändningen; ~ partner, hand. bolagsman som blott tillskjuter pengar, förläggare; ~ system, cell(fängelse)system; ^ tears, stumma (under tystnad gjutna)* tårar; to be tiga; to be (keep) ~ about (on), tiga med, vara tyst med (angående, i fråga om,

afv. om historier o. d. : ej [veta att] omtala); to sit (stand) sitta (stå) tyst (stum) ei. utan att säga ett ord.

Silesia, sile'sjia, s.pr. Schlesien; hand. schle-siskt lärft (: lawn, ~ linen). -lån, a. från Schlesien; s. invånare i Schlesien.

siiex, lat., si'leks, s. min. flinta, kisel.

Silhouette, fr., sil'oët, 5. siluett, skugg(kon-tur)bild, teckning i skuggprofil, utklipt helsvart profilbila.

silica, sil'ika, s. kem. kiseljord. ~te, -kat, s. kem. silikat, kiselsyradt salt; ~ of potassium, kiselsyradt kali. ~te-C0tt0n, s. slagg-ull. ~ted, -kàtèd, a. försatt med kiselsyra.

siliceous, silis'jus, a. innehållande kisel, kiselartad, kisel- (t. ex. kaik, talk); ~ varnish, vattenglas.

Silicic, silis'ik, a. kem. kisel-; ~ acid, kiselsyra.

siliciferous, silisif'urus, a. kiselhalt!g.

silicification, silisifika'sjun, 5. förvandling till kisel; förstening genom inverkan af kiselsyra.

silicified, silis'ifld, pp. (af följ.) kiselvand-lad, impregnerad med kiselsyra, silicify, -'sifi, va. förvandla till kisel, (förstena genom att) impregnera med kiselsyra; vn. förvandlas till ei. impregneras med kisel(syra).

SiliciOUS, se siliceous.

silicite, sirislt, s. min. se labradorite.

silicium, silisj'ium, s. (äidre kem.) kisel (ss.

element).

silicle, sirikl, s. bot. kort skida (silicula).

Silicon, sll'ikon, se silicium. silicule, sirikui, se silicle. siliculose, - -' os, siliculous, --'-us, a. bot. med korta skidor; full af ei. bestående af skidor ei. skal †.

siliqua, iat., sirikwå, s. bot. (pl. -quæ, -kwè)

lång skida; tekn. karat.

silique, sirik, (silè'k), s. se föreg. bot. siliqui-form, -wifèrm, a. bot. skidformig. sili-quos, -kwos, siliquous, -kwüs, a. bot. bärande (långa) skidor.

Silk, silk, s. silke; siden; F dets. s. gown, jfr ex.; pl. siden(varor, -tyger); pl. F silkesstrumpor; a. i sms. silkes-, siden-; to take rsj F, blifva Queen's Counsel; pure nu, helsilke, helsiden; raw råsilke; thrown tvinnadt silke; kettsilke, organsinsilke; vegetable vegetabiliskt silke, dets. som ^j-cotton; waste silkesaffall, jfr floss-**; watered silkes-moaré; to make a ^ purse (out) of a soio's

ear, ordspr. se milk bulls. ~-COttOn, s. sil-

kesbomilll (ett bomullslikt ämne som fås från frö-

fjunet af följ.). ~-C0tt0n tree, s. bot. Bombax (ett trop. träd). ~-g00ds, s. pl. sidenvaror. ~-gOWn, s. sidenklädning; sidentalar (äm-betsdrägt för en Queen's Counsel). ~-graSS, s. bot. silkesgräs (Yucca filamentosa). ~ -gut, se r*-worm gut. ~-hat, s. sidenhatt; (silkes)felbhatt. ^-husbandry, s. silkes -

industri (uppfödande af silkesmaskar etc.). ~

-husk, s. afhasplad silkeskokong. ~-lace, s. blonder. ~man, s. se *u-mercer. ~ -manufactory, sidenfabrik, -väfveri. ~-merCer,s. sidenkramhandlare. ~-mill, s. silkesfabrik, -spinneri, moulinerings-anstalt, filatorium; se vid. manufactory. ~-moth, se nu-worm. ~-net, s. silkestyll. se nu-husk. ^-nursery, s. se **

•worm nursery. ~-paper, s. silkespapper. ^-printing, s. sidentryck, ^-plush, ~-Shag, s. silkesplys, silkesfelb. ~ -Spinner, s. silkesspinnare. ~-Stone, s. ett slags fint stenkol. ~-Stuff, s. silke, siden, ^--thrower, ^-throwster, s. (rå) silkestvinnare (moulineur). -^-twister, s. silkessträckare. ~-velvet, s. silkessarn-met. ~-waste, s. flocksiike. ~-weed,

s. bot. se

milk-weed. ~-WOrm, s. silkesmask (Bombyx mori m. fi. arter); ~ gut, (tråd)ämne af silkesmaskens tarmar (tin nietrofvar o. d.); ~ house, ~ nursery, »mag-naneri» (rum el. hus däri silkesmaskar uppfödas); ~ rot, se mus car dine. ~-yam, s. spunnet silke. ~en, -n, a.' silkes-; silkes-lik, -fin, -len; bild. mjuk, len (ej hård ei. hårdhändt); som »sker med sammetshandskar»; »slät»; poet. klädd i siden, yppig, veklig; va. >{< göra silkeslen ei. mjuk; ~ thread, silke(stråd). finess, -inës, s. sil-keslenhet, -mjukhet; veklighet. -i, a. silkes-, siden; silkeslen; bot. silkes-hårig; biid. mjuk, »slät»; ~ to the touch, som kännes mjuk qch fin som silke att taga på. Sill, sil, 1. s. prov. sillunge. Sill, sil, 2. s. byg. syll, bottenstock, dyn-stock; tröskel; (of a ivindoio) liggande (undre) fönsterpost; gruf. liggande

; lok. se

t hill.

sillabub, siråbub, s. »vinost» (jfr ölost) (dryck af vin el. cider vispadt med mjölk, kryddor m. m.)-

sillily, sil'ili, ad. enfaldigt, jfr silly, silli-ness, -lines, s. enfald, dumhet; våpig-het; »tokighet» F. SillOCk, sil'ok, s. lok. yngel af gråsej (coal-m -fish).

Sillometer, silom'ëtür, s. sjö. loggningsma-

skin, mekanisk logg. Sillon, fr., sil'un, s. fort. verk i midten af en

bred fàistningsgraf.

Silly, sil'i, a. säll †; okonstlad, oskyldigt; enfaldig, tanklös o. (praktiskt) oförståndig; fjollig, »tokig», våpig, dum, dåraktig; F toker, våp, fjolla; a ~ fellow, en toker; you o, girl! äfv. din lilla toka! you are very ~ to believe that, du är bra enfaldig som kan tro det; what a ~ question! hvilken enfaldig fråga! the ~ season F, den döda säsongen (jfr dead season under dead); a ~ woman, en fjolla.

SillyhOW, Sll'lhau, S. † el. prov. se Caul, anat.

Silo, si'lo, s. grop i jorden, underjordisk källare tin förvaring af sad o. d.-, foderbehål-lare, -källare (för inlagdt foder : pressfoder, »ensilage»).

Silt, silt, s. (flod-)slam, mudder; va. igenslamma (ärv. ~ up); vn. igenslammas, fyllas af siam; jfr ooze. <v,y, -i, a. slammig, lik siam.

silure, ßilo'r, s. zool. mal (Silurus; äfv. sheat ^ -fish).

Silurian, slli'rian, a. geoi. sibirisk (rocks, system, formation).

silva, lat. (o. sp.), sil'va, s. poemsamling †; bot. skogssträds beskrifning, skogsflora; i Syd-Amerika skogbevuxen slätt.

Silvan, se sylvan. ~itö, se sylvanite. silvate, se sylvate.

Silver,sil'vur,s. silfver i aiiabet.; silfvermynt; se vid. oj-fir; a. af silfver, silfver- äfv. mm. (t. ex. ~ age); silfverklar röst; silfverfär-gad; va. försilfra arv. bild.; foliera spegelglas; beaten se oj-leaf; black min. spröd glanserz, melanglans (äfv. brittle <v» ore {glance); corneous se horn -silver; spun se o,-spun; vitreotis se ^-glance; lightening of bärg. silfver-blick; se ex. under silence; to be born with a spoon in one's mouth, vara född med silfversked biid. ss. i sv. ^-beater, 5. siif-verslagare. ^-beggar, s. P tiggare (stry-kare) med förfalskade »papper» (intyg etc.). ^-bell-tree, s. bot. Haiesia. ^-bush, s. bot. en art räfklor (Anthyllis barba Jovis). ^-fir, s. bot. silfvergran (Abies picea); American A. balsama. ~-fish, s. zool. silfverfisk. ~-f0X, s. zool. silfverräf ("Vul-pes argentatus); pälsverk af silfverräf-'v.-gilding, s. försilfring. ~-gilt, a. för-silfrad; s. förgyldt silfver.sky-blue >fs Mindre brukligt. 1295 † Föråldradt.

made after the ~ of God, skapad efter Guds beläte. Similor, -lèr, s. similor, Mannheimsguld (ett slags mässing).

simious, sim'ius, a. aplik, apartad.

simitar (jfr scimitar), sim'itur, se cimeter.

simmer, sim'år, vn. småkoka, sakta sjuda, puttra; F skämts, vara orolig; va. försätta i en sakta kokning, låta småkoka; koka upp; s. småkokning; bild. F oro.

Simon, si'mun, s. pr.; P för en sixpenny-piece; (simple) si. enfaldigt, Hittrogefc våp; (the real) ~ Pure, si. äkta vara. simoniac, sim^'mak, s. kyrk. simonist, en som gör sig skyldig till simoni,jfr simony.

-ni'akal, a. simonistisk, skyldig till simoni; stötande på ei. inbegripande si-moni.

Simonian, sim
simony, sim'oni, s. kyrk. simoni, ocker med kyrkliga ting, is. handel med kyrkliga ämbeten.

simoom, simo'm, simoon, -mo'n, s. samum

(brännande ökenvind i Afrika, Arabien etc.).

SimOUS, si'mus, a. oppnäst; konkav.

Simper, sim'pår, vn. glimmaf; smila, le dumt ei. tillgjordt; 5. smil, dumt o. fadt leende. ~er, -år, s. tillgjordt småleende person, »sippertippa». ~ing, -ing, prt.; a. smilande, tillgjord(t leende), sipp; s. se simper, singly, -ingli, ad. med ett dumt, tillgjordt leende, sipt.

Simpkin, sim'kin, S. Pierrot i pantomimen; (s) si. ind. champagne.

Simple, simp'1, 1. s. väf. sempel, simpel på en simpelväfstol (äldre dragstol). ~-C0rd, S. (jfr »simpelkort») sempelsnöre, dragsnöre (-kord) i en simpelväfstol.

Simple, simpl, 2. a. enkel, särsk. vetcnsk. osammansatt; simpel; anspråkslös om drägt etc., utan prydnader; tarflig; enfaldig (i god

mening, jfr följ. bet.; el.: lätt narrad), »beskedlig»;

godtrogen; oskyldig, sveklös, trohjärtad; okonstlad, naturlig, naiv; rättfram; otvetydig, tydlig; lätt att förstå; ren (som helt enkelt är ...); låg(bördig) (i mots, till gentle, se d. o. ex.); s. ngt enkelt, ej sammansatt; med. medicinalväxt, läkeört, enkelt läkemedel; ~ addition (division etc.), mat. addition (etc., i aiim. räkning) med obe-nämda tal; ~ contract, jur. kontrakt utan sigill; ~ equation, mat. ekvation af första graden; ~ interest, kapitalränta; se vid. under average, pendulum m. fl. subst.; to have one's cut F, to be cut for one's F skämts, låta »skära» (operera sig för) sin enfald, låta draga ur sig »korken». ~ -hearted, a. enkel till sinnes, enkel och snäll, enfaldig i god bet.; öppenhjärtig,

oskyldig, utan svek. ^-minded, a. okonstlad, naiv; godtrogen; (»from» och) enfaldig. ~ness, -nes, s. enkelhet i flere bet., jfr simple, ^r, -ur, s. läkeörtsamlare. ~tOn, -tån, s. enfaldig människa, dum-merjöns, »tosing», »gås», våp, »tossa». simplicity, simpliViti, S. enkelhet; naturlighet, konstlöshet; okonstladt väsen; uppriktighet; naivetet; enfald; of life, enkelt lefnadssätt, enkla lefnadsvanor; ~ of manners, enkla seder, okonstladt sätt; it is ~ itself, ingenting är enklare.

simplification, simplifika'sjun, 5. förenk-•lin?'

simplify, slm'piifl, va. (imp. o. pp. -fied, -d)

göra enkel, förenkla, simplist, sim'plist, se simpler. simploce, se symploce.

Simply, sim'pli, ad. (af simple) enkelt; enfaldigt; (helt) simpelt, rätt och slätt, rent af; ~ because, helt enkelt därför att, af det enkla skälet att; ~ disposed, enfaldig om människa; it is ~ excellent, det är rent af förträffligt; it is ~ impossible, det är helt enkelt omöjligt; it is /v ridiculous, det är rent af (rent ut sagdt) löjligt.

simulachre †, sWülàkår, simulacrum,

-kråm, s. beläte, simular †, sim'ulår, s. skrymtare, hycklare

(^ of virtue). Simulate, sim'ulat, va. hyckla, låtsa; efterlikna, (skola) föreställa; a. se följ.; ~ the good man, spela rollen af hederlig människa; 'v» sickness, låtsa (simulera) sjukdom, låtsa (sig) vara sjuk. ~d,-ëd, pp.; a. förställd,låtsad,fingerad; ~ pocket,blindficka; with no ~ fervour, med oskrymtadt nit. simulation, -là'sjån, s. förställning, låtsande af ngt som ej är verkligt, hycklande; påtagen mask. simulator, -år, s. hycklare, låtsare; med. simulant, simultaneity, simåltanèlti, s. samtidighet, simultaneous, simultà'nëås, a. samtidig (with, med). "vly, -li, ad.; ~ with, samtidigt med. seness, -nes, se roreg. s. Sin, sin, s. synd; vn. synda (against, emot); försynda sig, bryta (against, mot, t. ex. etiketten); ~ of omission, underlåtenhets-synd; actual ^ of commission, verksynd;

original arfsynd; deadly mortal kat. kyrk. dödssynd; (as) ugly as ful som synden; it is a ^ and a shame, det är synd och skam; it would be a ~ to ..., det vore synd att ...; list of rs,s, syndaregister; he is a man more ~ned against than fining, han har lidit mer ondt än han gjort (han

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.slander

F Talspråk. 1296 P Lågt språk.

kan väl hafva [haft] sina fel, det är ändock synd om hnm på det hela taget). ~-born, a. i synd född. ~-bred, a. i synd aflad. ^-offering, s. bibi. syndaoffer. Sinaitic, sinait'ik, a. sinaitisk; på Sinai utgifven (law). sinapine, Sin'apin, s. kem. sinapin (en bas i senap), sinapism, -pizm, s. med. senapsdeg. Since,-sins, ad. (alt) sedan; sedan dess, sedermera; konj. sedan; då (ju ei. nu), alldenstund, enär, eftersom; prep. altsedan, efter, från; (i satser med negation el. inskränkning) pa en tid, jfr ex.; (satt efter subst.)

för — sedan; 7 have not seen him jag har icke sett hnm sedan (dess); ever alt sedan (dess); (prep.) alt sedan, alt ifrån den tidén; ever ~ he could remember, så långt tillbaka ban kunde minnas; long för länge sedan; ~ you have been here, så länge som du varit här, alt sedan du kom hit; n^you are here, eftersom du (nu) är här; ~ it is so, we cannot help it, eftersom det nu en gång är så, kunna vi ej hjälpa det; ~ your arrival, alt sedan din hitkomst; he had not, ~ a child, been ..., han hade ej, sedan han var barn, varit...; I have not seen him ~ four years, jag har icke sett hnm (nu) på fyra års tid. Sincere, sinse'r, a. oblandad, ren, äkta †; uppriktig, ärlig i vidstr. bet.; sann, oskrymtad välvilja, gudsfruktan etc.; 1 believe he is (han säger så o.) jag tror att han menar det uppriktigt; he was perfectly det var hans uppriktiga mening; to be ~ with you, för att nu tala uppriktigt med dig (om jag skall vara uppriktig, så är det

så ei. så). ~ness, -nës, s. se föij. sincerity,

-ser'iti, s. uppriktighet, ärlighet i aum. bet.; in all (ei. perfect) i ali uppriktighet (på fullt allvar menadt). sincipital, sinsip'ital, a. hjäss-, jfr foij. sin-ciput, -'-put, s. anat. framhufvud, hjässa, sindoc, sin'dok, se sintoc. sindon, sin'dun, s. svepning †; kir. liten linnelapp (vele) som införes i ett hål gjordt med trepan. Sine, iat., si'ne,]. prep.; ~ die (di'è), mtan

utsatt dag», jur. på obestämd tid. Sine, sin, 2. s. mat. sinus; artificial logaritm för sinus; natural tal som uttrycker storleken af sinus om radien tages till enhet; versed sinus versus, sinecural, si'nekural, a. hörande till en sinekur; af beskaffenhet att utgöra en sinekur.

Sinecure, si'nekur, s. sinekur (ämbete utan

tjänstgöring men med inkomster; ursprungl, endast

presterlig^, »namnsyssla». sinecurism,-izm,

s. innehafvande af en sinekur. sinecur-ist, -1st, s. innehafvare af en sinekur.

sinew, sin'u, s. sena; muskel, nerv)j<; bild. (is. pl.) »nerv(er)», kraft; va. % binda hop bild., gifva styrka åt (t. ex. the state); förbinda, förena (t. ex. two families); the s of war, »nervus rerum» (: pengar). ~ -shrunk, s. veter. sprängd, inknipen om häst. ^ed, -d, a. i sms. med ... senor; poet. senig, stark, finess, -mes, s. senighet. ~leSS, -lës, a. utan senor; utan »nerv», utan kraft. ~y, -i, a. senig; lik en sena; sen-; senfull, stark, fast, kraftig, bild kärnfull (t. ex. words).

Sinful, sin'ful, a. syndig, ogudaktig (men, actions etc.), ärv. biid. skämts, (waste of money). ^ness, -nes, s. syndighet. sing, sing, vn. (imp. sang, sang, äfv. sung, siing; pp. sung) sjunga (äfv. t. ex. om en kittel); om kulor, om viuden etc. hvina, hvissla, pipa; va. (af)sjunga; besjunga; ~ false (ei. out of tune), sjunga falskt (mot.: ~ true); ~ before breakfast, cry before dark, ordspr. den som sjunger på morgonen, får gråta innan kvällen; ~ to one's guitar, sjunga ackompagnerad af ...; (to be made to) ~ small, si. (bli tvungen att) stämma ned tonen, vara (blifva) »höflig» (»mjuk»), sätta ned sina anspråk; he a very good song, han sjunger bra, har god (sång)röst; they all ~

one song, biid. de sjunga alla på samma trall; se ex. under praise; ~ the baby to sleep, sjunga barnet till sömns; ~ forth, sjunga, ropa, jfr ~ out; ~ off, (af)sjunga efter noter; ~ out, ropa (högt), skrika; hojta; is. biand sjömän »sjunga» vid arbetet för att ånge takten; sjunga ut biid. ss. i sv.; the ~ of bullets, kulors hvinande. ~-S0ng, s. klingklang, dålig sång; släpande, halfsjungande tal; sjungande ton i ens tal; biid. lappri, obetydlighet, jfr old song; si. sämre sångkvartett el. konsert (på bierstugor o. d.), »fröjd»; a. sjungande, släpande, monoton om uttal o. d.

singe, sindj, va. sveda (off, bort); s. sved-ning; lätt brännsår. ~ing, -mg, prt.; s. svedning; tekn. sengning af lugg på tyger. ~r, -ur, (1.) s. en som sveder; seng-nings-(svednings)apparat.

Singer, sing'ur, (2.) s. sångare; sångerska; sångfågel.

Singhalese, smggale'z, 5. (pl. lika) singales

(invånare på Ceylon).

Singing, sing'mg, prt. af sing; s. sjungande, sång; hvinande; i sms. sång-; he has a <v face, han ser ut att kunna sjunga. ~ -bird, s. sångfågel, ^-book, s. sångbok, (sång)notbok. ~-boy, s. korgosse. ~

Å: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è; met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,singing-club ‡ Mindre brukligt. i297 † Föråldradt.

-Club, s. sångförening. <x/-glass, s. akust. resonansglas. ~-man, s. korsångare. ~ -master, s. sånglärare, /v-saloon, s. café chantant, serveringsställe med sångun-derhållning. ^-WOITian, s. korsångerska. -li, ad. sjungande, i sjungande ton; med hvin, hvisslande (jfr sing).

single, sing'gl, a. (en) enda; enkel; enskild; ensam; ogift; bibi. enfaldig; va. utvälja, uttaga (en och en; ofta med out), utpeka; vn. om en häst falla ur traf ven i ett slags skridt; ~ ale (beer o. d.) †, svagt öl, dricka; ~ bill, solaväxel; egen växel, torr växel; vx* blessedness, skämts, ogifta ståndets behag; ~ combat (fight), envig; ~ file, flankmarsch på ett led, gåsmarsch; «%» life (state), ogift stånd, ungkarlsstånd; ~ line, jämv. enkelt spår, enkelspårig bana; ~ numbers, lösnummer af tidningar o. d.; ~ soldier, Skoti. menig, simpel soldat; every ..., hvar enda ...; not a ~ ..., icke en enda; to live /%/, lefva ogift. ~-armed, a. med blott en arm. ^-bar,se tree. ~-breast-ed, a. om en röck o. d. med en knapprad. ~-Charmer, s. F »enkeltjusare» (enkel-lornjett). ~-CUt-file, s. enkelgradig fil. /v-handed, a. ensam (i tjänst, ei. vid ett arbete), utan biträde, på egen hand; med blott en arbetare; om verktyg afsedd för blott en man, enmans-. ^-hearted, a. utan svek, redlig, uppriktig, trohjärtad, oskyldig. <v-minded, uppriktig

etc., jfr föreg. ~*peeper, S. P en enögd. ~ -Stick, 5. fäktkäpp; käppfäktning. ~ -track(ed) road, S. enkelspårig (järn)väg. ^-tracked, a. enkelspårig. ~-tree, s. svängel på en vagn. ~neSS, -nës, s. ensamhet; enkelhet; uppriktighet (<v of heart)-, bibi. enfald; /v of purpose, ihärdighet i fasthållande af ett mål; enhet i (samfäld) sträfvan, ^s, -z, s. pl. tekn. tvinnadt råsilke, polsilke.

Singleton, sing'gltån, 5. spel. ett kort singel (»seul») i en färg; to lead a dra' för singel.

singling, sing'gling, prt. af single. rwS, -z, s. pl. efterdroppar vid destillering.

sing|ö, sin'gl , s. en fin tesort med stora . blad'

Singly, sing'gli, ad. en och en, hvar för sig; allena, på egen hand, utan hjälp af andra; misfortunes never come ~,en olycka kommer aldrig ensam.

Singular, sing'gulur, a. enkel; individuel; gram. i ental, entals-; ensam i sitt slag, enastående; ovanlig; utmärkt; egendomlig, egen, underlig, besynnerlig; s. ental, singularis (äfv. number)', the ~

thing is how it could ..., det egendomliga i saken är att det kunde ...; he is ~ in his hind, han är ensam i sitt slag (makalös, »unik»); in this vieio of the case we are not vi stå ej ensamma i (äro ej ensamma om) denna uppfattning af saken. ~ity, -lar'iti, s. egendomlighet; besynnerlighet. ~ly, -li, ad. gram. i (ei. som) ental; med singularis' betydelse; eget, sällsamt, ovanligt. -i, a. P för singular.

singultf, sin'gult, s. suck; med. hicka. ~OUS, ^'ås, a. med. besvärad af hicka; hörande till hicka.

sinical, sin'ikal, a. mat. hörande till ei. grundad på sinus; quadrant, sjö. reduk-tionskvadrant.

sinister, sm'istur, (äldre o. ber. --'-) a. vänster is. poet. o. her.; is. poet. olycklig, olycksbådande; afvog, vrång, dålig, ond.

sinistral, sinistral, a. vänster; (om snäckor) vänstervriden. ~ity, -'lti, s. egenskap att vara sinistral, ^ly, -i, ad. till vänster.

sinistrorsal, sinistro'rsal, a. höjande sig

från vänster till höger (om en spiral), vänstervriden, vänstergängad. sinistrorse, -'-trors, a. bot. vänstervriden.

sinistrous sin'istrus, a. se sinister. ~ly, -li, ad. jfr föreg, a.; äfv. vänsterhändt (persons disposed).

Sink, smgk, vn. (imp. sank, sångk, äfv. sunk, sångk; pp. sunk,sungk, sunken†,sungk'n)

sjunka (in, ned) (om vatten äfv. : falla), nedsjunka (into, till; t», i); sänka sig ned i flere bet. (t. ex. på hälarna,dansk.); dyka ned; gå till botten om ett föremål i vatten; försjunka (into, i); gå utföre bild.; förfalla (to, till); öfverväldigas, digna (under, under); bli alt svagare, tyna; aftaga, minskas; nedtränga, intränga; va. sänka; nedsänka äfv. tekn.: gå ned med ett sebaot, gräfva, borra en brunn etc.; göra djupare; fördjupa; tekn. anbringa in uti ngt; försänka bild. äfv. tekn., infälla; bringa till att sjunka äfv. bild.; nedsätta äfv. bild. i flere bet.; minska; störta bild. (into, i), gifva dödsstöten åt bild.; undertrycka, ej låta komma fram bild., tillegna sig (t. ex. pengar) †; bilägga (differences)-, ej (vidare) tala om, förtiga; ej uttala (äfv. : låta en bokstaf vara stum); nedlägga pengar, anbringa kapitäl på ett icke räntegifvande sätt; hand. afhända sig kapital mot lifstidsränta; hand. amortera (a debt); s. afloppsbrunn, -grop; kloak äfv. bild., jfr ex.; (mynning [äfv. ~ -hole] af) afloppsrör (för slaskvatten), slaskrör; sköijsten (t. ex. i ett kök : ~ -Stone); Am. hål i marken hvari rin-

nande vatten försvinner (äfv. ~-hole); ~ or swim, ordspr. (eiiipt.) det må bära eller brista, det må gå hur som hälst; the boat sunk, båten sjönk; the paper papperet slår igenom; the river begins to älfven börjar falla (sjunka); she sunk 011 her mother's bosom, hon sjönk till sin moders bröst; she sunk o?i a sofa (on her knees), hon sjönk ned på en soffa (på knäna, äfv. segnade ned); ~ to sleep, falla i sömn; he rallied for a moment, then sunk, hans krafter syntes upplifvas för ett ögonblick, men sjönko snart; lie is <^ing fast (ei. apace) F, det lider hastigt (mot slutet) med honom (mot döden); his heart sunk within him, hans mod sjönk, han förlorade alldeles modet; these words sunk deep into his heart (mind), trängde djupt in i hans sinne; ~ a vessel, komma ett fartyg att sjunka (om en läcka etc.); sänka ett fartyg, borra ett fart}Tg i sank; the news sank his heart, ... kom lians mod att sjunka; ^ the price, komma priset att sjunka, nedtrycka priset; se vid. ex. under shop samt under sunk; he sunk his voice, han sänkte rösten; /x, one's self arv. hålla sig själf tillbaka, vara själfförsakande; ~ down, nedsjunka; segna ned etc, jfr ofvan vn.; r%> in, (va.) tekn. infälla, infalsa; (vn.) bvg. se settle; a

fund, amorteringsfond; paper, groft filtrerpapper.

sinks, singles, S. pl. si. i tärningsspel »sinkoi*>.

SinleSS,sin'les,a.utan synd, syndfri; oskyldig. ~ness, -nes, s. syndfrihet.

Sinner, sin'ur, s. syndare; vn.)j< skämts, lefva (uppträda) som syndare it ss. mots. tiii: to saint it); as sure as I am a så sant jag är en fattig syndig människa.

Sinnet, sin'et, s. sjö. se sennit.

sinologue, Slll'olog, S. sinolog (eu som studerar

kiuesiska språket el. kinesisk filologi).

sinoper, sin'opur, sinopite, -pit, 5. min. se foij. sinople, -opl, s. mm. röd järnhaltig

kvarts; her. (på kontinenten) grönt, gröna färgeu.

sinter, sin'tur, s. min. sinter; bärg. hammarslagg; calcareous kalksinter, kalktuff.

sintOC, sin'tok, s. farm. sintok-kanel (af en

ostindisk lagerart).

sinuate, sin'uat, vn. bugta, slingra; a. se följ. -ëd, a. bot. bugtbräddad. sinua-tion, -a'sjun, s. bugtande. SinUOSity, -A6s'iti, s. bugtighet; bugtning, bugt(er). sinuous, -uus, a. bugtande, bugtig, våg-formig, slingrande, sinuously, -uusli, ad. i bugter, slingrande.

sinus, lat., si'nus, s. (pl. lika ei. ~eS, -ëz) (hafs)bugt; naturv. grop, hålighet; anat. barm; bot. bugt, urbugtning i blad; geom.)j(se sine.

SiOUX, sio', so, s. (pl. iika) sioux-indian.

Sip, sip, vn. läppja, smutta; va. smutta på, läppja på; (in)suga; s. läppjande; liten klunk; the bee nectar from the floivers.

sipe, slp, vn. prov. se seep.

siphilis, se syphilis.

Siphon, el'fun, s. häfvert, sifon äfv. zool.; a. sifon-; va. öfverföra vätska gnm häfvert; uppsuga (aftappa) gnm häfvert. "w-bottle, s. sifonflaska. ~al, -ål, a. hörande till ei. liknande en sifon. -fon'ik, a. sifon-. ~ifer, lat., -fon'ifur, s. (pl. 'va, -å) zool. blötdjur med sifon (utgörande eu ordning af cephalopoderna). <"v iferous, -f6nif urus, a. (jfr föreg.) sifonbärande. Si-phuncle, -kl, zool. mindre sifon (ss. hos

vissa snäckor, Nautilus m. fl.).

sipper, sip'ur, s. en som smuttar, suger etc., jfr sip. Sippet, -pët, s. prov. brödskifva doppad i mjölk ei. d. sipping, -ping, prt.; s. smuttande; sugande.

Si quiS, (lat.: »om någon»), Bl'kwis, S. kyrk. en prest-kandidats ansökan om ordination ; si. prest-kandidat.

sir, sir, 5. herre (titel tillkommande en baronet el. en kllight, sättes framför dopnamnet); min herre (tilltalsord, brukas af underordnade till förmän o. högre stående, af tjänstfolk till husbonde, af son till fader, lärjunge till lärare m. ti. dyl. fall, för att uttrycka ödmjuk högaktning; äfvensom tvärtom till yngre o. underordnade, uttryckande missnöje, förvåning, ringaktniug, bestraffning el. hot); (S)<"V/?

hvad befalls? down down! couche! lägg sig tin en hund; what's that to you, hvad angår det herrn? Bear (/S)**», i bref Min Herre (ei. H. H.); Dear (S)<^s, i bref (tin firma) Mina Herrar (ei. H. H.).

Sircar, sirkår', si'rkar, s. ind. hinduisk skrifvare ei. bokhållare; äfv. distrikt.

sirdar, sirdar', si'rdar, s. ind. höfding, chef, förman.

sire, Sir, S. fader (numera blott poet. el. om djur, is. hästar); (S) Sire, Eders Majestät (i tilltal till en konung el. suverän); Va. afla om djur is. om hingstar. ~ship, -sjip, 5. faderskap om djur.

Siren, si'ren, s. myt. siren äfv. biid. : förförisk, farlig kvinna; zool. siren (amer. ödleart, äfv. mud-eel); siren, misthorn, -lur, jfr afv. a. siren-, lockande, förförisk, ^e, fr., -ren, S. siren (akustiskt tonhöjdmätningsinstru-ment). "wiCcll, -'lkal, Cl. se föreg. (1.

siriasis, lat. gr., siri'asis, s. med. solstyng. Siritch, aral)., sir'itj, s. sesamolja. sirloin, si'rlojn, s. kokk. ländstycke (»steks)

af en oxe; ~ of beef, rostbiff, sirname, se surname.

sirocco, Sirok'o, S. sirocco (bet vind i södra

Europa).

sirrah, s!r'å, 5. (föraktl., i vrede el på skämt) »mUU-sjör>,»junker»,»karl»,»slyngel»,din krabat! sirup, sil-'up, F sur'up, S. med socker inkokt

_ (växt- el. frukt)saft; se vid. syrup. sis, SIS, s. smeks, för sister.

Sisal, siså'1, s. pr. 'v-grass, ~-hemp, s. beredd fiber af amerikansk aloë (Agave ame-

ricana).

sise, siz, 1. se assize. sise, S1Z, 2. se sice.

siserara, sls'urårå, siserary, -r\, s. Pm

hårdt slag, »däng», »nyp.», siskin, sis'kin, 5. zool. grönsiska (Fringilla spinus).

siskiwit, indian., SIS klWlt, 5. zool. Salmo siskiwit (en laxart i Lake Superior). sismometer, sismom'etur, se seismometer.

SiSS, SIS, vn. prov. o. Am. se hiss.

sissie, sis'!, se sis.

sissoo, siso', s. ind. bot. Dahlbergia Sissoo

(ett träd som gifver godt skeppsiimmer).

sist, sist, va. Skoti. jur. afbryta, uppskjuta (procedure, rättegångsförhandlingarna); instämma; åberopa, anföra; s. afbrytande af rättegång, uppskof; ~ one's self taga plats vid domstolsskranket; 'v parties, förena sig med andra parter i en

rättegång.

sister, sls'tur, s. syster äfv. biid. ss. i sv.; a.

i sms. syster- (af samma slag, samhörande); oj

of charity (ei. mercy), barmhertighets-syster; brother(s) and ~(s), sj^skon; the nine de nio muserna; two ~ craft, två systerfartyg (lika fartyg). —block, s. sjö. syskonblock. ~-C0Untry, s. broderland. ~-in-laW, s. svägerska, ^hood, -hüd, s. systerskap, systerförbund. like, ~ly, -li, a. systerlig. Sistine, sis'tin, a. sixtinsk (tillhörande påfven Sixtus v); the chapel, sixtinska kapellet i Vatikanen.

Sisyphean, sisife'an, a. Sisyfus-; ~ labour,

Sisyfusarbete (arbete som aldrig tar någon ända).

Sit, sit, vn. (imp. Sat, såt, Sate †, sàt; pp. sat, såt, sitten †, sit'11). sitta (i aiim., äfv.

om liiaaer); hålla sittning (session, sam-

mankomst, rådplägning); om en medlem af en rådplägande församling Sitta i parlamentet etc., vara medlem, jfr ex.; sitta till doms (: /x/ in judgment) (upon, öfver, angående); biid. ligga (vara belägen), hvila, bo (on, på); om sorg o. d. tynga (at one's heart, on); förblifva (sitta och...), hålla på (med ngt; med part. el. med at o. subst., jfr nedan ex.); om fåglar ligga (07l eggs), rufva, äfv. bild. : grubbla (on, på, öfver); va. sitta på en häst; si. rida. hålla i tygeln; kläda, passa ngn; P (i st. f. set) sätta (is. med retiex. pron.); s. gruf. pelarbrytning; P plats, anställning; ~ as a judge, sitta som domare; ~ close, sitta trångt; om kiäder sitta åt (äfv. ~ tight); ~ drinking (playing etc.), sitta och dricka (spela etc.); ~ fast, well (on horseback), sitta stadigt, väl till häst (i sadeln), ha en god sits; ~ idle (still), vara (sitta) sysslolös; ~ ill (well), sitta illa (bra) siirsk. om kläder; the ship /v>$ rather low, ... ligger lågt på vattnet; grief <-vs at his heart, sorg bor i hans hjärta; at a great rent, (sitta och) betala en dryg hyra; ~ at table (at a meal, at meat F), sitta till bords; at ivork, sitta och arbeta; ~ by ..., sitta invid (t, ex. the fireside) ei. bredvid, hos ngn; ^ for a certificate (for one's degree), univ. undergå examen; 'v, fora fellowship (for honours), (se föreg.) ... för att vinna docentur (ett hedersrum); ~ for a place (in Parliament), vara representant för en ort; for one's picture ei. portrait (to a painter), sitta för sitt porträtt (för en målare); ~ (up)on, sitta (ligga) på; (hafva sammanträdt för att) råd pl äga, öfverlägga, döma (sitta till doms) angående (om, öfver; äfv. : undersöka en sak, ett fall); bild. hvila lätt, tungt på (öfver), äfv. : hafva lägrat sig på bild.; (med well [ill]) anstå, kläda (illa anstå, misskläda); si. »hundfila», vara svår (kitslig) mot ngn; the commission rating upon the subject, den till sakens utredande samlade komitén; the coroner is come to ~ upon the body, likbesigtigaren (jfr c.) har kommit att besigtiga liket; a council of war sat on them, det hölls krigsråd angående dem, de ställdes inför krigsrätt; the court daily, rätten sammanträder dagligen; the doctors ~ upon him, läkarne rådpläga angående hans sjukdom; care and sorrow ~ heavily upon him, sorg och bekymmer hvila tungt på hnm; horror ^s on each face, fasa står målad på allas anleten; all that easily on his mind, ... tynger ej mycket

hans sinne (: han »tar alt det där ganska

61 note, è: do, h: nor, 6: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.silly

F Talspråk. 1300 P Lågt språk.

similitude

lätt»); he lets every body ~ him, han låter hvem som hälst sätta sig på näsan på hnm; ~ tO . .., äfv. allmännare stå modell at (tjäna som modell); se ex. under commission, jury o. quarter; under ..., vara lärjunge åt; ~ under a minister, dissenter si. regelmässigt åhöra en predikant^ predikningar), tillhöra en själasörjares hjord; ~ down, sitta (ned); sätta sig ned, taga plats; nedsätta sig >j<; slå sig i ro, lugna sig; deltaga (i sittande måltid); ~ down before a town, lägga sig framför en stad för att börja dess belägring; ~ down to dinner, sätta sig till bords (middagsbordet); down to piquet, sätta sig ned (vid spelbordet) att spela piquet (with, med); ~ down with, sätta sig ned i sällskap med, göra ngu sällskap; biid. få hålla till godo med ngt obehagligt (jfr »svälja förtreten»); ~ on, fortfara att sitta, förblifva sittande; ~ out, (vn.) sitta ute (utanför); spel. vara ute; »(få) sitta (Öfver)» under dans, äfv. allm. biid. ej deltaga i nöje, vara blott åskådare; vara ledig, vara utan sysselsättning!; stanna (hålla på) till slutet, sitta kvar tills alla gått; (va.) (jfr Outsit) »sitta Ut», stanna till slutet af (t. ex. the play, the sermon)', uttjäna strafftid, aftjäna straff; ~ a person out, vänta tills ngn gått (slutat); 'v up, »sitta upp», resa sig till sittande ställning; sitta upprätt, rak; sitta om en hund; sitta uppe (ej gå till sängs), vaka (all night; at work, at play; dancing; with a sick person); to make a person ~ up F, sätta ngn i förvåning ei. bryderi, plåga ngn; ~ up for ..., sitta uppe och vänta på; he was fairly sat upon, sport, si. han blef »ständ», bragt i klämman. ~ -down, a. »sittande» (t. ex. supper). ~ -fast, a.% fast(sittande), orörlig, stationär; s. veter. sadeltryck. ~-in-'ertlS, ^-Upons, -'--, s. pl. F skämts, byxor.

Site, sit, s. läge, belägenhet (of a city, of a house etc.); lämplig byggnadsplats, -tomt (for a church, etc.); passande växt- ei. odlingsställe; the ~ of a battle, slagfält, ställe där ett slag stått.

sith †, sith, se since.

Sithe †, se scythe.

sitiology, sft56i'èdji, sitology>|c, sltérédj?, s.

med. dietlära.

sitter, Slt'ur, S. en som sitter (särsk. för en målare, äfv.: [lefvande] modell); en som i en båt sitter stilla och låter ro sig af en annan; passagerare i roddbåt; rufvande fågel; se äfv. sitting-bird.

sitting, sit'mg, prt. (af sit); a. sittande; bot. se sessile; s. sittande; sittning äfv. för en

målare, session, séance, sammankomst; tid som man sitter (o. studerar el. d.) i ett sträck; (tid som en) visit (räcker); sittplats i en kyrka el. d.; liggning på ägg, liggtid; to be rv», sitta; ~ accommodation, ~ room, sittplatser) (t. ex. a theatre with ...for 1000 persons); ~ shot, skott aflossadt i sittande ställning; to give a ~ to an artist, sitta för en målare; I read it through at one ... i ett sträck. ~-bird, s. zool. sitt-fågel. ~-r00m, 5. hvardagsrum (i ett eng. hus, ofta [best dets. som parlour). ~-Up, s. sittande uppe, vakande, vaka.

Situate, sitfààt, ~d, -èd, a. belägen (in; on,

på, vid ett vatten); om person i en viss ställning ei. belägenhet; all men thus alla som befinna sig i en dylik ställning; to be rV, ligga om ort. situation, -a'sjun, s. läge, belägenhet äfv. biid. : förhållanden, omständigheter, i drama (sak)läge, situation; (an)ställning, post; plats, tjänst, kondition; Mr Minns held a responsible ~ under Government (in the ... department), Hr M. innehade en ansvarsfull ställning (beklädde en maktpåliggande post) i statens tjänst (i ... departementet); an application for a ~ on the railway, ansökan om plats vid järnvägen; we are in a capital <v» now, vi ha nu fått en utmärkt plats (nämi. att se); to be in a <v, to ..., vara i de omständigheter att man kan ..., vara i tillfälle att ...; out of utan plats (tjänst).

SitUS, lat., 8l'tus, S. bot. delars, organers ställning, anordning.

SitZ-bath, ty., sits'bath, s. sittbad; sittbalja

för sittbad; badkar, sivey, siwy, siv'i, s. P i uttr. 'pon my Ou! min själ! på min ära!

Six, siks, räkn. sex; s. sextal; talet ei. siffran sex; pl. (~es, -es) »sexor» (F hand..- ljus etc. som gå 6 på skåip.); she is hon är sex år; to throw two <^es, slå sexor all; to be at ~(es) and seven(s), vara i största oordning, ligga huller om buller; that is ~ to the half dozen F, there's o' one and half a dozen o' the other?, det är hugget som stucket (det ena kan vara lika så godt som det andra); r^-lüater grog, sjö. si. SVa-

gaste grogg, bara »vattenblask». ~-and -eightpence (6 s. 8 d.), s. Si. advokat

(emedan detta belopp är det minsta honorar efter en

solicitors taxa). ~-Cleft, se sexfid. svfold, a. sexfaldig. ~pence, s. sexpence-stycke; summan 6 d. (: 45 öre), ^penny, a. värd 6 pence, sexpence- (jfr »50 öres-»). ~penny-worth, ~penn'orth P, -pen'urth, s. sex pence värde; ~ of för sex pence (»50 öre») ... ~-SC0re, s. 6 dussin, storhun-

dra (120). ~-sh00ter, s. F sexpipig revolver. 'vteen, -tèn, räkn. s. sexton; boktr. sedes(format, -volnm). ^teenniO, -tèn-m6, s. se sextodecimo. ~teenth, -tenth, a. sextonde; s. sextondedel. ~th, -th, a. sjätte; s. sjättedel; mus. sext. ~th -rate, s. sjö. örlogsfartyg af sjätte rangen under befäl af en captain. ~thly, -th.il, ad. för det sjätte. ~tieth, -tiëth, a. sex-tionde; s. sextiondedel. ~ty, -ti, räkn., s. sextio; to go along like 8i. fara i väg (springa) »som en galning»; in the -ties, på 60-talet. ~ty-per-Cent, s. (eg. 60 procent) si. växelryttare, diskontör, ockrare.

Sizable, si'zabl, a. af passande storlek (timber etc.); af betydlig storlek, »svår», diger (t. ex. lunta, volym).

sizar, sl'zftr, s. Cambr. univ. gratist, student af lägsta rang (under the pensioners) med nästan fritt kosthåll o. fri undervisning.

-sjip, s. en sizars ställning.

size, siz, 1. s. tunt lim, limvatten; klister för bokbindare etc.; Ii mäktigt el. klibbigt ämne; med. hinna på under inflammation af -tappadt blod; va. limma papper. ~-C0l0Ur, s. limfärg. ~-roll, s. litet pergament-ßtycke fastklistradt vid ett dokument. ~-water, s. limvatten; förgyllningsgrund

af ägghvita o. vatten.

Size, siz, 2. s. storlek, växt; groflek, dimension; »nummer» i fråga om handskar, skor, tråd m. m., måttstock, kaliber, format; (bestämd) portion; cambr. univ. extra portion (mat, dryck) utom den gemensamma middagen

(jfr battel, 2.); va. ordna efter storlek särsk. mil.; tekn. kalibrera; sortera efter storlek (särsk. bärg. malm genom sållning); justera mått, m&i; vn. univ. taga extra portion (mat, dryck) (på räkning); a o» of ale P, en half sejdel öl; that's about the ~ of it F, där träffade du just det rätta (»hufvudet på spiken»); a stone (of) the ~ of a baby's head, en sten så stor som ett barnhufvud; they are all of a de äro alla af samma storlek; full naturlig storlek, kroppsstorlek, jfr d. o. sms. o. life-fKj. ~-Stick, s. skomakarmått. able, se sizable. ~d, -d, a. af viss, afmätt ei. passande storlek; i sms. af ... storlek (t. ex. commonaf vanlig storlek); what 'v» vessels could ..., af hvilken storlek de skepp voro som kunde ... -el, s. (jfr scissel) spink, affall af silfver vid myntjustering. ~r, -ur, (1.) s. ngn, ngt som ordnar efter storlek etc., jfr size, 2. va.; sorterare; tekn. sorteringsmaskin (metallplåt med hål); kalibermått.

sizer, sl'zur, (2.) s. limmare; bokb. plane-

rare.

Sizer, si'zur, (3.) s. se sizar. siziness, si'zines, 8.. klibbighet. Sizing, si'zing, \. prt. af size, 1.; s. limning; väfs etc. klistring; hattm. etc. styf ning; bokb. planering; lim (jfr size, 1.). sizing, si'zing, 2. prt. af size, 2.; a. i sms. sorterings- etc.; s. kalibrering; ordnande (efter storlek) äfv. mu.; sortering; justering af mynt; univ. se size, 2. sizy, si'zi, a. klibbig, tjock och seg om vätska, sizzle , SIZ'l, Vn. prov. Am. fräsa om ngt som svedes el. stekes; va. kokk. fräsa ihop. SiZZ-ling, -ing, prt.; s. fräsande, skain, skàn, 1. s. se skean. Skain, skàn, 2. se skein. Skait, s. se skate, 1. skald, se scald.

skate, skat, i. 5. zool. rocka (jfr ray); true ~ (skoti. blue ei. gray slätrocka (Raja batis).

skate, skat, 2. s. skridsko; vn. åka skridsko, »skrinna»; parlour rullskridsko, -ur, s. skridskoåkare (-kerska). skating, ska'ting, prt. af föreg, v.; s. skridskoåkning. ~-clllb, s. skridskoklubb. ~ -rink, s. (bygd) skridskobana där man åker under tak; rullskridskobana där man åker rullskridsko.

skean, skèn, ~-dhu, -du, s. Skoti. dolk, knif,

kort svärd. Skedaddle, skëdåd'1, vn. is. Am. F taga till fötters, fly hals öfver hufvud, »kila», »schappa» (äfv.: rymma); s. schappande, vild flykt, skeed, sked, se skid.

skeel, skèi, s. prov. träskål till mjölk cl. grädde. Skeet, skèt, s. sjö. gita, gittra (lång, smal skofvel hvarmed vatten kastas upp på segel el. däck under torrt väder); va. gita (begjuta med vatten, jfr S.). skeg, skëg, s. sjö. häl; lok. ett slags vildt plommon; pl. ett slags hafre, skegger, skeg'ur, s. liten lax, laxunge. Skein, skàn, 1. s. härfva, sträng; docka silke. Skein, skàn, 2. se skean. skeletal, skel'etal, a. skelett-, skeletology, skeletol'odji, s. med. skelettlära.

Skeleton, skel'etun, s. skelett; benstomme; benrangel; bild. stomme, ställning som tarfvar ngt slags utfyllning (t. ex. of a crinoline, of an umbrella), äfv. karkas (of a bonnet); uppränning till ngt, äfv. utkast, skema; landtm. nät; a ~ in the cupboard (closet), en obehaglig familjehemlighet (minne), hemligt familjebekymmer; he is a mere han är mager som ett benrangel. ~-bill (ei. ~-b0nd etc.), s. växelformulär. <-v-Cabinet, s. skåp med

öppna fack (i st. r. med lådor : full cabinet).

i: note, do, è: nor, 6: not, à: tube, å: tub, bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.skeleton-drawing F Talspråk. 1302 P Lågt språk.

skin

^-drawing, s. konturteckning. ~-key, s. dyrk; hufvudnyckel. ~-map, s. stom-karta. ~-pr00f, s. konst, tidigt aftryck af gravyr visande blott de allmänna kon-kurerna af bilden. ~-regiment, s. befälskader till ett regimente. ~-Semi0n, s. predikoutkast. ~-SUit, s. helkostym för gOSSar af ett OCh Samma tyg hvari byxorna knäppas på jackan. ~-tOUr, s. marsch-(ei. res-) route. ~-tree, s. sadelstomme. ~ize,-iz, va. skelettera.

Skelly, skëri, vn. lok. skela; s. † skelande.

skelp, skëlp, s. (1.) tekn. platin, järnskena

särsk. hvaraf ämne till ett rör (bösspipa) utsmides; (2.) prov. slag, rapp.

Skene, se skean.

skep, skëp, 5. prov. grof rund korg, kolfat; gruf. hisskorg; skoti. halmkupa, äldre slags bikupa.

Skeptic, skep'tik, s. fil. teol. skeptiker, tvif-lare; a. (arv. ~al, -al) skeptisk, tviflande. ~alneSS, -ålnës, s. tvifvelsjuka; otro. ~ism, -isizm, s. tviflande; tu. skepticism; teol. otro, fritänkeri; tvifvelsjuka. Skerry, sker'L s. klippholme, skär.

Sketch, skëtj, s. skiss, flyktigt utkast (ofta rough ; croquis; konturteckning; kort skildring; grundlinier; skema; va. skissera, göra utkast till (äfv. ~ out); vn. skissera; konst, teckna (lätta utkast) efter naturen. ~-b00k, s. skissbok; ritbok (för utkast efter naturen); konceptbok. ~er, -ur, s. en som skisserar, gör utkast; tecknare. ~ily, -il?, ad. i utkast, skisse-radt, skissartadt. ^ineSS, -inës, s. egenskap att vara blott i utkast, ei. skissartad. ~ing,-ing, s. skissering; teckning (i flyktiga drag) af studier efter naturen; ~ stool, målarstol. -i, a. skisserad, skissartad, löst utkastad, tecknad ei. framstäld blott i hufvuddrag, ofulländad.

skew, skü, a. is. i sms. SIl ed, skef, snedvriden; ad. jfr askew; va. skufva på sned, göra skef, gifva sned riktning; vn. prov. skefva, röra sig (gå) på sned; skygga åt sidan; ~ec? arch, ~-arch, s. byg. ensidig ei. skef båge. ~-back, s. byg. öfversta del af hvalfvederlag. ~-bridge, s. skef bro

som går snedt öfver en flod o. d., o. bildar sneda vinklar mot sina bropclare. snick.

skräddjärn. ~-rabbit-plane, s. sned sims-hyfvel. ^(-bevel)-wheei, s. hyperboloid-hjul.

Skewer, sku'ur, s. steknål, -spjäla; spröt, sticka till fasthållning; gmr. et c. rymnål; va. fästa ei. genomsticka med steknål, -spjäla etc.; sätta spjälor i.

Skid, skid, s. sjö. frihult, bom, afbärnings-spira; vulning; Am. bjälke som tjänar tni

underlag (att rulla på etc.); broms, häm-kedja på en vagn (äfv. ~-Chain); si. f. sovereign; va. bromsa, hämma (med en Am. lägga stockar på underlag, jfr ofvan;

put on the P »lägg på locket» (hån mun)! ~-pan, ~-shoe, s. hämsko, hjulsko, broms. Skied, skid, imp. o. pp. af sky. skies, skiz,

pl. af sky. skiey, ski'i, a. se skyey. Skiff, skif, s. liten båt, julle; va. (^ over)

fara öfver (i en julle). Skilful, ski?ful, a. skicklig (at, in, i), »konst-förfaren», öfvad; ~ labour, arbete som kräfver yrkesskicklighet. ~neSS, -nès, s. skicklighet. Skill, skil, s. skicklighet, färdighet, öfning (in, i); skicklighetsprof †; konst †; vn. † göra skilnad, göra ngt från eller till (opersonl.: it not). ~ed, -d, a. skicklig, förfaren, händig, öfvad (in, i); ~ labour, se ex. under skilful. ~ful, se ski lful. Skillet, skil'et, s. kastrull; tekn. (stål)degel. skilligolee, skiligolè', s. Si. »sluring» (välling

el. soppa i fängelser, fattighus el. om skeppsbord), skilling, skil'ing, 1. s. svensk, norsk etc. skilling, skilling, skil'ing, 2. s. afdelning af en lada,

loggolf; tillbyggnad tin en stuga, skilly, skill, -^golee, se skilligolee. skim, skim, va. skumma; afskumma (äfv. u off)-, afputsa, gifva sista putslagret; fara (stryka, glida) lätt fram öfver (äfv. vn. med along ei. over), bild. ytligt beröra, genomse (t. ex. en bok); S. % se SCUm ; mur. finputs(lager). ~-C0Ulter, S. åkerbr, knif på en skumplog. ~-mi!k, s. skummjölk, skimitry, skim'itri, se skimmington. skimmer, skim'ur, s. skummare; en som hastigt öfverfar ngt, jfr skim; sjöröfvare; snabbläsare; zool. se scissor-bill (: black rsj)-, skumslef; tekn. afstrykningsjärn. Skimmerton, skim'urtun, se skimmington. Skimming. &kim'lng, prt. af skim;- s. skumning; oftast pl. se scum. ~-C0at, S. mur. Sl-

sta putsskikt. ~-dish, s. skumslef. ~ly, -li, ad. strykande förbi, lätt (berörande ytan), snuddande, halkande (förbi), sväfvande.

skimmington, skinringtun, s.; to ride

ett burleskt upptåg för att håna en man som fått stryk af sin hustru, skimp, skimp, a. prov. se ; va. o. vn. prov. se scrimp o. skinch; va. Am. F fuska (undan) med, si arf va ifrån sig. ~y, -i, a. prov. för knapp om kläder ; slankig (t. ex. om en stoppad möbel); liten och obetydlig, små-fnask i g.

skin, skin, 5. hud i allm.; skinn på människor, djur, växter, äfv. korf-; äfv. på vätska etc.;

beklädande (äfv. t. ex. guldslagares) hinna; bot. skal på frukt äfv. allm. (: yttre lager som skiljer sig från en inre kärna, t. ex. på gjutgods); mur. se

coat; boktr, pergament; sjö. skinn, hud, garnering; förhydning (äfv.-. självfva sidan o. botten, is. af järn); sjö. slätduk (den synliga delen af ett beslaget segel); P börs; pl. beredda skinn, skinnvaror ei. lädervaror; pl. P se skins; va. flå, draga af huden på (äfv. t, ex. ål); skinna äfv. bild.; afflå (äfv. med off), stryka af (sig) äfv. bild., jfr ~ off; skala frukt, bönor etc.; öfverdraga med skinn ei. med en hinna (äfv. ~ over), läka ytligt (äfv. 'v/ up)-, vn. öfverdragas ss. med skinn, få skinn, skinna sig (ofta med over), is. läkas (äfv. ^ up); Am. skol. si. recitera andras arbete ss. sitt eget, plagiera; ~ and all, ~ and flesh, (med) hull och hår; the oj of one's teeth F, ingenting; mere (only ei. nothing but) o> and bone(s), (han är) bara ben och skinn; true oj} inre hud (jfr derm, dermis); cast o> (om ormar o. d.), i allm. change oj, ömsa skinn; se ex. under strip; to take off the o>, draga af skinnet (flå); to be in a bad ^ F, vara vid dåligt lynne; I wouldn't (shouldn't like to) be in his ~ for a trifle F, jag ville ej vara i hans kläder (ställe) för bra m}rcket; stowed next the o>, sjö. stufvad näst intill garneringen; to wear flannel next the o>, bära ylle närmast kroppen; (wet)'to the (våt) inpå bara kroppen (genomvåt); to escape with (ei. in) a whole ~ (äfv. ~ whole), slippa undan helskinnad; who can say what's under the o>, ordspr. man kan inte se folk längre än till tänderna (man skall ej döma hunden efter håren); ~ a flint, skinna och skafva på allting, gnida och spara; ~ the lamb, sport. si. vinna alla vaden vid kapplöpning (om bookmakers); oj (up) a sail (in the bunt), sjö. släta skinnet på ett segel; ~ off, stryka af sig, kränga at (t. ex. en strumpa). ~deep, a. o. ad. (hugg, sår som går) ej djupare än till skinnet, ytlig(t), lätt; lindrig(t) »skrapa»; ytligt pålagd som ett yttre skal el. en fernissa (t. ex. civilization). ^-dresser, S. körsnär, bunt-makare. ~flint, s. F gnidare, snålvarg. ~ -merchant, läderhandlare. ~-p!ating, s. sjö. plåtbeklädnad, fartygssida 0. -botten af (järn)plåt. ~-W00l, s. ull tagen af det afflådda skinnet, skinch, skinsj, vn. prov. mäta knapt; snålas, gnida och spara; va. tillmäta ngn ngt knapt, vara snål mot. skinful,' skin'ful, s. skinnet fullt; en skinnsäck full; »bukfylla»,»skråfmål», lystmäte

(of, af), jfr ex.; obetydlig mängd, jfr ex.;

I'd like to have the poor devils to dinner and give them a oj for once in their lives, jag skulle vilja bjuda de fattiga satarne på middag och låta dem få ett godt mål (äta sig mätta) för en gång i lifvet; a oj of work only, ej mer arbete än man kan orka med (i ett tag).

skink, skmgk, 1. .s. zool. ett ormödleslägte (Scincus).

skink, skingk, 2. vn. † o. Am. F skänka i (drycker), sköta utminutering. ~er †, -år, s. munskänk, kypare, skinless, skin'les, a. skinnlös; skal-lös; med tunt skinn ei. skal; ~ oats, bot. skallös hafre (Avena nuda). skinned, skind, pp.; a. med skinn, i sms. ...-skinnad; tjock-skinnad; läderaktig, skinner, skin'ur, s. skinnare i äldre eg. bet.;

hudafdragare; skinnhandlare; o<'s ivool, se skin-ioool. skinniness, skin'ines, s. ytterlig magerhet. skinning, skin'ing, prt.; s. flående; det att ngt »skinnar sig» (o, over); ny hud(bildning); skinnhandel. Skinny, skin'!, a. skinnartad; skinntorr, ytterligt mager, »bara ben och skinn», skins, skinz, s. P skinnberedare, garf-vare.

Skip, skip, 1. s. stor korg, jfr sleep.

Skip, skip, 2. vn. hoppa, skutta (göra små hopp) (with joy etc.); särsk. hoppa med hoppband ; bild. hoppa öfver, jfr Va.; va. (äfv. med over) hoppa öfver orta biid. : öfverhoppa i läsning o. d., förbigå; S. hopp ofta bild. : Öf-verhoppnirg (äfv.: tråkigt ställe i en bok etc. som man hoppar öfver); mus. sprang; Dublin

univ. F studentuppassare, borstis; i bowling o. Curling spelen den erfarne ledaren som spelar sista klotet el. stenen ; o/ a line (a chapter etc.), hoppa öfver en rad etc.; ~ about, hoppa (hoppande springa) omkring ss. lekande barn; to give (make) a göra ett hopp (for el. with joy etc.). ~-fr0g, s. leken hoppa bock. ~-jack, s. se † upstart; hopptossa, dansmästare; zool. se snap-bug; zool. en art spigg, stagg (Gasterosteus sal-tatrix); äfv. dets. som blue-flsh. ~-kenne1, s. springpojke, lakej. ~-rope, se ojping -ropew ~per, -ur, (1.) s. hoppare, en som hoppar och dansar; tanklös ung människa, flaxer, flabb ei. yrhätta; zool. ostmask; zool. nattfjäril; zool. se vid. saury; P lada; vn. (äfv. ~ it) P ligga ute i det fria, i lador etc.; ~ bird, P uteliggare. ping, -ing, prt.; a. hoppande; öfverhoppande; bild. tanklös, lättsinnig, yr. ^ping-rope, s. hopptåg som barn hoppa

med, slängande det öfver hufvudet, rv/pingly,

-in gli, ad. med hoppfan de) ei. öfverhopp-

ningar.

skipper, skip'ur, (2.) s. is. holländsk skeppare,

kofferdikapten j skeppsgosse †. skippet, slcip'et, 5. liten båtfj arkeol, cylindrisk svarfvad urkundsdosa med lock. Skirl, skirl, vn. Skoti. o. Engi. prov. skrika, skräna; s. skrik, skrän, skärande ljud (t. ex. of the bagpipes). ~in(J, -111g, (1.) pvt.; S. se föreg.

skirling, ski'rling, (2.) S. liten forell ei. laxöring o. d.

skirmish, ski'rmisj, s. skärmytsling, förpostfäktning, tiraljörstrid; vn. skär-mytsla, tiraljera; ~ line, tiraljörkedja, skyttelinie; to break away into o*es, upplösa sig i skyttelinie(r). ~er, -fir, s. skär-mytslare, flankör, tiraljör. ~ing, -ing, prt.; s. skärmytslande; ~ fire, tiraljörs-eld; ~ order, skyttelinie, spridd ordning.

skirr t, skir, se scour, va. o. vn. skirret, skir'ët, s. bot. sockermärke, sockerrot (Sium Sisarum); ~ of Peru, batat. skirrhus, skir'us, se scirrhus. Skirt, skirt, s. skört; kiadningskjortel; bräm, snibb, kant; utkant (ofta i pl.; of a town etc.); mellangärde af slagtadt djur; sadei-sladd; tekn. malyta på kvarnsten; va. kanta, infatta; omgifva ss. ett bräm; gå, löpa (äfv. finnas, ligga, bo) utefter; snudda vid (längs efter); vn. befinna sig i utkanten, bo på gränsen; to hang upon the of, hänga efter ngn, (för)följa ngn i hack och häl. ~ed, -èd, pp.; a. i sms. med ... skört. ~tøg, -ing, prt.; s. infattning; skört etc. kollekt.; material för skört etc.; byg. fotlist,

fotpanel (afv. ~ing-board). Skit, skit, s. jänta, slinka †; hån, stickord, gyckel; skämtskrift, smädeskrift, nid-visa, paskill, äfv. parodi (upon, på); va. prov. håna, gissla, »hugga på», gyckla med. ~tish, -isj, a. skygg, lättskrämd, orolig; ombytlig,flyktig,ostadig,»flaxig», nyckfull; lätt(sinnig, -färdig, lösaktig), yr. ^tishness, -isjnès, s. skygghet; ostadighet.

skittle, skit'i, s. kägla i ~-alley, s. bygd,

täckt kägelbana för ~-ball, s. trissa

hvarmed kastas i ~-gr0lWd, S. öppen

kägelbana för s. pl. ett slags

(jfr **-ball) käglor, kägelspel; it isn't all beer and ordspr. det är inte så lätt som det ser ut. skive, skiv, s. polerskifva för diamantslipning; va. tekn. spalta (klyfva) skinn. ~r, -ur, s. spaltadt, färgadt fårskinn (ett slags sämre Saffian till bokbinderiarbeten, svettremmar etc.); se vid. sms. under följ. skiving, -ing, prt.; s. spaltning; machine, maskin, ~ tool, knif för skinns spaltning.

skonce, m. f]. började på SkO..., Be SCO...

Skout, skaut, se guillemot. skow-banker, skau'bangkur, s. is. Austr. »brokikare», buse, landstrykare, skreed, skred, s. issörja, massa af flytande isbitar.

skreek, skrek, vn. P se screak, jfr shriek o. creak.

skreen, skrimmage, skrimp m. a. började på

skr..., se ser... skue, se skew.

skulk, sk&lk, 1. S. skock, flock af räfvar, skulk, skfilk, 2. vn. skolka; sticka (hålla) sig undan ei. gömd; smyga sig, »loma» (away, af, bort), »slinka» (in, out); s. se föij. ~er, -ur, s. skolkare; en som smyger sig undan. ~ing, -ing, prt.; a. o. s. smygande, jfr ofvan; ~ hole, ~ place, smyghål, gömställe. ~ing-ly, -ingli, ad. i smyg; (skamfiat) lo-mande.

Skull, skfil, 1. s. åra etc., jfr scull, 3. Skull, skfil, 2. s. skalle, hufvudskål; place of hufvudskalleplats. ~-Cap, s. kalott, tätt åtsittande mössa utan skärm; mil. förr järnhufva; bot. getnos (Scutellaria). ~-fish, S. bland fångstmän fullvuxen hval. ~-thatcher, s. skämts, halmhattsfabrikant. ~eSS, -ës, a. utan skalle l

eg. bet.

Skulpin, se sculpin. Skum, se scum. Skunk, skungk, s. zool. skunk, stinkvessla (Mephitis); F förrädare, öfverlöpare; va. Am. si. lemna bakom sig vid täflan, biid. öfverträffa; skoi. .si. förråda, lemna i sticket. ~-(black)bird, s. Am. se bobolink. ** -cabbage, se "u-weed. <v,-head, s. zool. Anas Labradora. ~-weed, s. bot. Sym-

plocarpus fætidlis (en amerikansk illaluktande

växt). ~ish, -isj, a. liknande en skunk, stinkande, skurry, skur'i, s. brådska, is. jfr hurry-skute †, sküt, s. skuta (mindre fartyg). Sky, ski, 1. vn. o. va. lok. se shy. sky, ski, 2. s. (pl. skies, -z) sky (förr äfv. : moln), himmel; måi. luftparti; himmelsstreck, klimat; luft, väder; va. (imp. o. pp. ~ed, Skied,-d) si. kasta upp i vädret; konst, si. hänga tafla högt upp å utställning; a bit of blue en (»klara») liten ljusning på himmelen, en ljus fläck mellan molnen arv. biid. : en liten förhoppning; like a clap of thunder from a clear som ett åskslag från en klar himmel; to drop from the falla ned från skyarna; in (ei. on) the på himmelen; to exalt (iextol, cry up, laud, praise [up]) to the skies, upphöja till skyarna; under the open <\>, under bar himmel. «w-blue, a.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine 1: fin, f fir,sky-blue

>fs Mindre brukligt. 1305 † Föråldradt.

slammerkin

himmelsblå; s. himmelsblått, asur; si. blå (vattenhaltig) mjölk. ~-C0l0lir, s. himmelsblått, luftfärg. ^-coloured, a. himmelsblå. ~-high, a.; ad. is. F skyhög(t); to blow one up "» F, läxa upp ngn »så det står härliga till». "»- lark, s. zool. sånglärka (Alauda arvensis); vn. sjö. F springa och leka i riggen; i aiim. rasa, leka vildt. ~-larking, prt.; s. sjö. upptåg el. lekar i tacklingen; i aiim. halsbrytande vild(a) lek(ar), ras. ~-light, s. ljus som ofvan ifrån infaller i ett rum ; öfverljusfönster; takfönster; sjö. »skanejt(er)» (förvr, af det eng. ordet), däcksfönster; va. förse med ~ turret, taklanternin. ~-line, s. himlabryn; horisont; to be (seen) on the "», synas (ei. afteckna sig) mot horisonten. ^-lodging, ^-parlour, s. Si. vindskammare, -kupa. ~-pilot, s. P prest, ^-rocket, s. (signal)raket. 'v-sail, (F skisl) s. sjö. »skyskrapa» (segel ofvan boven-bram). 'v-SCraper, s. sjö. trekantig skyskrapa. 'x/ed, -d, pp. konst. F upphängd uppe vid taket (öm en tafla på en utställning); a. poet. skyomgifven, himmelshög om bärg. ~ey, -i, a. poet. himmelsk, eterisk; himla-, väderleks-, klimat-. ~ward, -wård, acl. mot skyn ; sjö. till väders.

Skye, ski, s. pr. geogr. en af Hebriderna; terrier, en berömd råttliundsvarietet.

slab, slab, 1. a. tjock (t. ex. sora gröt), seg, klibbig; s. † dy; pöl.

Slab, slab, 2. 5. skifva, platta (is. af sten el. metall), äfv. häll; sågbak, ytbräde, vrakbräde (äfv. ~-deal); fällskifva fästad i väggen, läm; tekn. äfv. se slub. ~-eild, S. (vrak)brädstump. ~-line, s. sjö. slabb-gårding. 'v-sided, a. Am. lång och mager, »tunn som ett bräde». ~ber, -år, (1.) s. brädsåg.

Slabber, slab'ur, F slob'år, (2.) vn. drägla; spilla ur munnen (när man dricker el. äter sopp-mat); va. spilla ned, drägla ned; spilla; slafsa i sig; s. drägel. ~er, -år, s. en som dräglar etc.; fåne, idiot. ^ing,-ing, prt.;s. dräglande; ~ bib, haklapp; P presters ei. juristers ämbetskrage. ~y, -1, a. lik el. full

af drägel, klibbig, nedsölad, slabbiness, siablnès, s. klibbighet etc., jfr följ. slabby, -bi, a. klibbig, tjock, seg; slemmig, nedsölad; slaskig.

Slack, slåk, a. slak; lös; mek. glappig, med stort spelrum; slapp äfv. bild., loj; lat, försumlig; långsam (pace etc.), trög (in, i, t. ex. duty, payment; jfr ex.); hand, flau, död (season); ad. slapt; ofullständigt, otillräckligt i sms. (t. ex. "»-baked, "»-dried); v. se "»en; se vid. slake; s. små stenkol, stenkolsstybb (: ~-CO£ll); prov. Skoti. Bänka

i marken, liten kjusa; prov. lugn vatten på

ömse sidor om strömfåran; se följ. ex.; the "v (of

a rope), sjö. det lösa (på en ända); ~ and slim F, smal och smärt, gänglig; ~ water (tide), still vatten, dödvatten mellan ebb o. flod; "»-wire performer, cirkus, konstnär på slak (ståltråds)lina; ~ in stays, sjö. trög i vändningen; she (the ship) carries a <v heim, hon är trög på rodret, lyder rodret trögt; to grow slakna; slappas; to hold on the "», si. sticka (hålla, smyga) sig undan. ~-laid, a. löst slagen om tågvirke. ~ -lime, s. släckt kalk. /v-rope, s. slakt tåg. ~-silk, s. otvinnadt (brodér)silke. ~ed, -t, pp. (jfr slack, sista bet.) släckt kalk. ~en, -n, vn. slakna; lossna; slappna (af); minskas, aftnga, försvagas; sjö. bedarra, mojna om vinden; blifva långsammare; blifva loj ei. trög; va. släppa efter, gifva efter på, lossa på; göra slak; minska; sakta (one's pace, gången, speed, farten); (börja) försumma; sjö. släcka, fira (på); se vid. slake; s. bärg. slaggfluss ss. tillsats för att göra metallen svårsmält; ~ the

hand, ridk. gifva efter på tygeln. «ving, -ing, prt.; s. (jfr ofvan) is. släckning (of lime). ~neSS, -nes, s. slakhet, slapphet, tröghet.

siade, släd, S. † el. prov. sänka i marken.

slag, slag, S. bärg. slagg (äfv. vulkanisk); för-slaggade kol (äfv. pl.)$ vn. förslaggas, sintra (ihop). ~-iron, s. slaggspett. ~ -WOOl, s. slagg-ull. ~gy, -i, a. slagg-, slaggartad.

slaie, slà, se sley.

Slain, slàn, pp. (af slay) dräpt etc.; mil. äfv. stupad, fallen; he fell (was) "», han stupade.

Slake, slàk, va. släcka törst, kaik; tekn. läska; vn. poet. släckas; aftaga, minskas

smeds läskho, -balja. ^leSS, -lès, a. osläcklig.

slakin, slak'in, se slacken, s.

Slaking, sla'kmg, prt. af slake; s. kaiks släckning; tekn. läskning.

Siam, siam, 1. s. prov. alunslam.

Siam, siam, 2. va. slå med buller; dängaei. smälla med; smälla igen en dörr; dänga, kasta; prov. slå, klå, knöla på; spelt, göra siam; prov. slå ned,fälla; vn. smälla (igen) om en dörr; (stå och) slå el. smälla om en dörr, om en maskindel o. d.; si. tala flytande, sladdra på; s. smäll, slag; (igeu)smäl-lande; spelt, (stora) siam; P knep, streck; to win a "», spelt, göra stora siam. ~ -bang, ad. F med brak, med en smäll, med våldsam häftighet (så det smäller); ~ shop, se slap-bang (shop).

slamkin, slam'kln, slammakin, -måkin, slammerkin, -mårk!n, s. prov. slamsa, slampa.

Slander, slan'dur, 8. förtal, baktalande; jur. utspridande af ärerörigt rykte; va. förtala, baktala, beljuga. ~er, -ur, s. baktalare (-talerska). ~0l!S, -us, a. som baktalar; innebärande baktal, äreröriga kränkande o. beljugande. ^Olisness, -us-nès, s. förtal; ärerörighet.

Slang, slang, 1. imp. af sling.

Slang, slang, 2. s. »slang», »ldass-jargon», »klaSSUttryck» el. -Språk» (: bildliga talesätt [oegentliga, indirekta uttryck], ej ss. god skriftengel-ska betraktade, som utmärka ngn viss klass el. ett visst yrke, ss. riksdagsmän, jurister, militärer, sjömän, köpmän, konstnärer, studenter, skådespelare, idrottsmän etc.); P falsk vigt el. falskt mått; si. kringresande trupp, gaturepresen-tation; P urkedja; a. se vn. tala

slang, vara grof i mun; va. tilltala med slang ei. med vulgära uttryck; vara ovettig på; si. lura; to be out on the si. gå omkring ocli sälja struntsaker. ~ ~-whanger, s. F »långrandig» pratmakare, (politisk) skräflare, »vröflare». ~ -whanging, a. F grof i mun, ovettig. ~ey, se finess, -inës, s. egenskap att

vara ~ist, -1st, 5. en som gärna talar slang. ~ular, -gulur, a. slangartad.

-i, a. slangartad; gärna talande slang, full af slang; vulgär, smaklös;

simpel(t vräkig) i tal, äfv. i uppträdande i allm., i klädsel etc.

Slank, slangk, 1. imp. af slink.

Slank, slångk, 2. s. bot. sjögräs, alg (Älgå maritima).

Slank, slank, 3. a. prov. »slank», smärt, smal, gänglig.

slant, slänt. 1. s. svenska ordet slant.

Slant, slant, 2. a. sned, skef; lutande, sluttande; s. lutning; sluttning; lutande plan; bild. sidohugg, gliring, försmädlig anmärkning; va. gifva sned ei. sluttande riktning åt, luta; vn. vara (sitta, »gå» på) sned; luta, slutta; <v; of wind, sjö. liten (kortvarig) bris, vindkåre. ~ing, -ing, prt.; a. sluttande; bakåtlutande paanaetc.; ap. på lut, snedt; s. lutande, jfr slant.

svingdicular, -ingdik'ulår, a. se föreg. a.

ingly,-ingli, ad. på sned, på lut; med sidohugg, med indirekta anmärkningar. ~|y, -li, ~wise, ad. snedt; sluttande, på lut.

slap, slap, s. smäll (med Hata handen el. med ngt bredt), »dask»; P smink; interj. klatsch, pladask, busbas; ad. med ens, kvickt, hastigt (o. vårdslöst), burdus, bums, tvärt »på skifvan»; rätt, rakt; va. smälla (till), slå, »daska»; ~ in the face, munfisk, örfil; ~ one's face, s^å ngn i ansigtet. ~-bang, ad. si. häftigt, våldsamt, plötsligt, »vräkigt»; a. si. häf-

tig, »vräkig»; S. (äfv. ~ shop) si. eg. simpelt spiskvarter, »matservering»; nu (arv. finare) restaurant. ~-dash, ad. (äfv. ss. a.

t. ex. i a ~ VHiy) si. (utvidgningsform af slap)

vårdslöst, på en höft : se vid. slap, interj. o. ad.; a. F alltid glad el. färdig, »inte ledsen af sig»; si. se va. F »daska»

åstad, i hast ei. vårdslöst, anbringa (lägga, kasta etc.); smeta på färg; tekn.iok.se roughcast (äfv. S.).

slape, slàp, a. prov. glatt, hal; bild. förslagen, fiffig.

slash, slåsj, va. upprista, fläka upp; hugga (skära) skåror (ei. skårsor) i; klatscha, smälla med en piska; vn. hugga blindt omkring sig; skära bild. (t. ex. through the waves); s. (knif-)hugg, sår; mode. uppskärning (i förr brukliga vida ärmar etc.). ~-SaW, S.

slitssåg. ~ed, -t, pp., a. uppristad, uppfläkt, uppskuren. ~er,-ur,s. slagskämpe; utmärkt boxare; pl. namn på 28:de infanteriregementet. /veSj-èz, s. pl. Am. hygge, uthugget ställe, ^ing, -ing, j>rt.; a. si. »uppsluppen», lustig; »slipad»; si. drifvande», »bitande», sarkastisk; P se slap-ping; to make ~ loorlc of it, fördärfva arbetet man håller på med.

slashy, slasj'i, a. prov. se slushy.

Slat, slåt, 1. s. (tvär)slå, -ribba (jfr sloat)'y

Spjäla (t. ex. i spånjalusi).

Slat, slat, 2. va. prov. Am. slå, jfr slap; upphetsa; s. slag.

slatch, slatj, s. sjö. lös bugt, det lösa af en ända; kort mellantid af vackert väder; kortvarig vindkåre.

slate, slät, 1. va. prov. tussa en hund på; F gifva påpackning, gå illa åt, nedgöra; gifva stryk.

Slate, slät, 2. s. min. skiffer; skifferplatta, taksten af skiffer; skifva, flagaf; skiffer-(griffel)tafla; Am. prof valslista, förslagsvis uppsatt kandidatlista; va. täcka med skiffer; si. slå ned hatten öfver ögonen på; he has a ~ loose, there is a ~ loose in his roof, han har en skruf lös; to make a clean ~ (of it), biid.låta det förflutna vara glömdt; under the same under samma tak; to start with a clean ~ F, börja ett nytt (bättre) lif. ~-axe, s. skifferhacka. ~-board, s. griffeltafla. ~-clay, s. min. lerskiffer. coal, 5. skifferkol. ^-frame, s. tafvelram på gricfeitafla. ~-gray, a. skiffergrå, blågrå. ~-peg, s. skiffernagel.

Å: fate, å: far, a: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è; met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,slate-pencil

% Mindre brukligt, 1307 † Föråldradt.

sleeker

^-pencil, 5. griffel. ~-pit, ~-quarry, s.

skifferbrott. ~-r0Cks, s. pl. geoi. skiffriga bärgarter. ~-r00f, s. skiffertak. ~-table, s. bord(ci. biljard)skifva af skiffer. ~ -wiper, s. sv&mp (ei. sudd) för griffeltafla. ~-W0rkS, s. pl. skifferverk. ~d, -ed. pp. skifferbelagd; ~ roof, skiffertak. ^r, •ur, 5. skiff ertäckare; zool. gråsugga (Onis-cus asellus). slating, -ing, pvt.; s. (1.) skiffer kollekt., is. ss. ämne för skiffertäckning; skiffertak; (2.) F skonslös kritik, »påpackning»; stryk äfv. mii.

Slåtter, slåt?år, vn. vara vårdslös, slamsa; vara snuskig, ^n, -n, s. slampa, vårdslös ei. osnygg kvinna; a. slampig, slamsig, oordentlig, snuskig; va. >f< (med away) bortslarfva. ~nlineSS, -nlmès, s. slams; snuskighet. ~nly, -nil, a. se föreg, a.; ad.

jfr föreg. <7.

Slaty, sla'ti, a. skifferartad, skiffer- (coal, marl etc.); skiff rig.

Slaughter, sla'tur, s. slagtande; massacker, blodbad, manspillan (of på, bland); va. slagta; dräpa, anställa blodbad på. ~ -house, s. slagteri; si. godtköpsbutik där

»själffürsürjare» inlemna arbeten till réaliseriug; si. (möbel)fabrik som betalar sina arbetare »svältlöner». ~man, s. slagtare; si. (mö-bel)fabrikant, jfr föreg, ^er, -ur, s. slagtare; si. egare af ett house. ~0US, -ås, a. mordisk, blodig.

av (person af slaviska folkstammen).

Slave, slav, 5. slaf, träl äfv. biid. (the ~ of, a ~ to, . ..för, under); slafvinna; a. i sms. slaf-; vn. slafva, träla; drifva slafhandel; va. † se enslave; to be sold as (ei. for) a säljas till slaf. ~-b0m, a. född i träldom, ^-catcher, 5.

Am. slaffångare. (the) (S)^-COaSt, s. pr. geogr. Slafkusten i Guinea. ~-C0ffle, s. band af slafvar som föras att säljas, ^-driver, s. slafpådrif-vare, -uppsyningsman. ~-fork, s. slaf-

tjuga omkring slafs nacke vid slaftransportcr till

lands, ^-grown, a. producerad med slafarbete (sugar etc.). ^-holder, s. slafegare. ^-holding, a. slafegande; .<?. egande ei. användande af slafvar. ~-hlMt, s. slaf-jagt. ^-merchant, s. slafhandlare. ~ -OV/ner, 5. slafegare. ~-Ship, s. slaf-skepp, slafhandlare

(fartyg). (S)~-Sta-

tes, S. pl. förr slafstaterna i Nordamerika. ~ -trade, 5. slafhandel, ^-trader,, s. slafhandlare. -ur, (1.) s. slafhandlare; äfv. sc f*-ship. ~y? -i, s. si. tjänstehjon, is. -'flicka, äfv. »pigan».

slaver, slåv'år, (2.) s. drägel; vn. drägla: vara nersmord med spott; F slaska (och kyssas]T; va.neddrägla, nedsöla. ~er,-år, s. en som dräglar; fåne, idiot. ~ing-bit,

s. tuggträns. 'ving-chain, 5. skumkedja i betsel, singly, -?ngli, ad. med dräglande. Slavery, släVåri, s. slafveri, träldom; to sell

into sälja till slaf. Slavic, slav'ik, a. slavisk, slavish, sla'visj, a. trälaktig, trälsinnad, slafvisk äfv. bild. i alla bet.; slaf-lif. ~neSS, -nes, s. slafviskhet. slavism, sla'vizm, s. (pan)slavism. slavocracy, slavok'rasi, s. Am. slafegare-

intresset; slafhållarearistokrati. Slavonian, slavo'nian, s. invånare i Slavo-nien; slav(er), jfr Slave; a. slavonisk, slavisk, slav-. Slavonic, -von'ik, a. se föreg, a.; s. slaviska (språket), slaw, slå, s. skuren ei. hackad kål som salad.

slawmineyeux, sla'minu, 5. sjö. Si. holländare. Slay, slà, 1. se sley.

slay, slà, 2. va. (imp. slew, slo; pp. slain, si än) slå ihjäl, dräpa; fälla, nedhugga; om svärd o. d. blifva ngns bane. ~er, -år, s. dråpare, mördare; baneman; förgörare, sleave, siév, 5. otvinnadt silke, flocksilke (äfv. ~-silk); 'va. väf. reda, skilja i trådar (jfr sley). -d, pp.; a. otvinnad (silk :

råsilke; thread). Sleazy, sle'zi, a. tunn, gles om tyg; se vid. sleezy. sled, slëd, s. is. Am. (arbets)släde, släpa; kälke; va. föra (transportera) på släde. ~-brake, 5. käikbroms. ^-carriage, s. kälkvagn. ~-runner, s. kälkmede. ^ -Sleigh, s. kälksläde. ~ded, -èd, pp.; a. sittande i ei. transporterad på släde. ding, -ing, s. se sledging. ~ge, -j, (1.) s. släde äfv. tekn.; kälke; rede på en kärra; släpa särsk. förr hvarpå brottslingar drogos till afrättsplatsen; vn. åka på släde ei. på kälke; va. se sled.

sledge, sièdj, (2.) s. slägga (äfv. ^-hammer). (sledge)-apron, s. fotsack på släde. ^ -Chair, s. stol på medar, (elegantare) hög skjutkälke. ~-runner, s. slädmede. ~ -road, ~-way, 5. slädföre. Sledging, sledj'mg, prt. af sledge, (!.); 5. slädåkning, -fart; kälktransport; slädföre. ~-net, s. slädnät. ~-party, s. slädparti.

slee, slé, vn. sjö. slingra; s. skeppsb. släde, sleek, slèk, a. slät, glatt (o. glänsande) (skin etc.; hair, jfr »slickad»); blank; slipprig; biid. slät, hal, »tam», fiffig, fin, listig; s. † glättmedel; tekn. stryklrä; ad. Plätt o. ledigt, helt behändigt, »som om det vore smordt»; precist; va. glätta, göra glatt (blank), släta (till, ut, öfver); utjämna äfv. biid. ~-Stone, s. glättsten. ~er, -ur, s.

glättare ; tekn. bland annat: garf. glaskula el. -rulle till blankstötning; gjut. stryklrä,

i: note, è: do, 6: nor, 6: not, å: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.slander

strykskifva. ~ing, -mg.prt.; s. glättning; garf. blankstötning; isms, glätt-; ~ board, hattmakares gl ättskifva; ~ Stick, ~ tool, skom. glättholts; ~ machine, glättningsmaskin, bokb. glättpress. ~ness, -nes, s. släthet, glatthet.

Sleep, slèp, vn. {imp. o. pp. slept, slept) sofva (in a room; in a bed, on the ground: with, hos el. med) i alla bet.;

bild. »stå (el. sitta) och sofva», vara tanklös ei. oupp-märkeam; vara försänkt i dvala äfv. biid.; vara död, jfr vid. ex.; hvila; vara hvilande om spörsmål o. d.; vara overksam; öfver-natta; insomna; va. sofva en ... sömn etc., jfr vid. ex.; F hafva sofplats(er) åt; 5. sömn; sömnighet; hvila; ~ lightly, vara lättsöfd (: light of ^ like a log (pig, top, tree), sofva som en stock; ~ soundly, 80fva godt el. tungt (äfv. ss. vana i allmht), vara försänkt i djup sömn; ~ standing, stå och sofva i eg. bet.; ~ in peace, hvila i frid (särsk. om aflidne [jfr rest, ex.] : vara död, äfv. ~ with the dead); ~ on both ears, sofva djupt och trygt då vaksamhet behöfves; ~ on the matter, sofva på saken; the sivord in its sheath, svärdet hvilar i skidan; the top r^s, snurran »sofver» (synes skeubart stå stilla); ~ ivith One eye open, sofva med blott ett öga (i sänder); my eyes are r^ing, sömnen tynger mina ögon; my leg is f^ing, benet »sofver» (har domnat); ~ one's self sober, sofva ruset af sig; ~ the day out of countenanced, sofva långt in på stora ljusa dagen ; ~ away, sofva bort tidén; äfv. se ~ off; ~ in, sjö. hafva frivakt (ligga) till kojs; ~ off, sofva bort (sofva så att ngt går öfver, t. ex. hufvudvärk), Sofva af sig ruset; ~ Ollt,

tillbringa natten (ligga, sofva) utomhus; sofva ut tidén it Ollt)) OVCr, sofva Öfver (gnm sofvande försumma); a little (ci. short) en liten lur; he has had no ~ (ei. he could get no the whole night, han har icke kunnat (ei. fått) sofva på hela natten; he had one ~ only, han tog sig blott en lur; han sof blott en gång; to take a taga sig en lur, sofva; during under sömnen; (to talk, to ivalk, to murder a person) in one's (his) i sömnen; want of sömnlöshet; to get (ei. go) to insomna; to drop off (fall) to »v, (jfr föreg.) falla i slummer, somna af, lura till (ei. in); I couldn't get (go) to jag kunde icke somna (ei. få sofva); to send (set) to (in)söfva, komma att somna; heavy (overcome) with sömntung, mycket sömnig. —at-n00n, s. bot. salsofi, ängshafrerot (Tragopogon pratensis). —charged, a. poet. sömn-

tung. —waker, s. person försatt i magnetisk sömn (: —waking). —walker,

s. sömngångare, —walking, s. gående i sömnen. ~er, -ur, s. sofvare; sömnig, trög människa; zool. Vmter-(ei. som-mar)sofvare, djur som periodiskt ligger i dvala; zool. Eleotris dormatrix (tro

pisk sötvattenfisk); byg. timm. ingeniör. Under-lagsbjälke, syll äfv. järnv. (: »sliper»); bottenbjälke (-stock, -syll); bädd(nings-) bjälke; tvärbjälke (-band) (t. ex. i påiverk); tekn. tvärstång i en rist; skeppsb. äfv. häkt-

balksknä; väfv. öfre solfstolpe; the Seven (£)~s, legendens sju sofvare; as to (a)wa-ke(n) the Seven (S)^s, så att det kunde väcka upp de döda; Vm a bad jag har dålig sömn, jag lider mycket af sömnlöshet; a good (sound) en som sofver godt, en som »kan sofva», som har god sömn; a great en sjusofvare. ~ful †, -fal, a. sömnig. ~ily, -ali, ad. sömnigt äfv. biid. ~ineSS, -Ines, s. sömnighet; sömnaktighet. ^ing, -ing, prt.; a. sofvande; s. sömn; hvila; ~ partner, kommanditär, jfr under partner; let <v< dogs lie, don't arouse the ~ lion, ordspr. väck ej björn som sofver (låt saken vara, ofta : låt gömdt vara glömdt), (i sms. bet. ~

oftast sof-1, ex.:) ~ing-car(riage), s. jan»-, sofvagn. ~ing-chamber, s. sofrum, sängkammare. ~ing-compartment,s. järnv. sof-lcupé. ~ing-hourS, s. pl. hvilotimmar, sof-tid. ~ing-place, 5. sofplats. ~ing-room, s. sofrum. ~ing-table, S. bärg. fast vask-härd. rwish †, -isj, se ~leSS, -lës, a. sömnlös; ~ hat, si. »slokhatt», jfr wide -awake. ~lessness, -lësnës, s. sömnlöshet. -i, a. sömnig; sömnaktig, trög, lat; sömngifvande; sömn-; boken, ankommen, litet skämd om frukt etc.; ~ disease, sömnsjuka; ~ draught (drink, potion), sömndryck; to be (feel) vara sömnig; to become äfv. bokna, ^y-looking, a. som ser sömnig ut, med ett sömnigt utseende. ~y-walker, s. P sömngångare.

sleet, slet, s. snöslask, regnblandad snö ef. hagel; regn med isbark (frozen vn. snöslaska.

sleetch, slètj, s. älfgytja, dy, mudder i flod-

holten.

sleetiness, slè't!nës, s. egenskap att vara sleety, sleety, -ti, a. bestående af ei. medförande snöslask (jfr sleet).

sleeve, slev, 1. sc sleave.

sleeve, slev, 2. s. ärm; mek. muff; mek. bössa; va. förse med ärm etc., sätta ärmar i; to pull one's rycka ngn i ärmen; in one's gömd, förstulen (-let); to have .*.. in one's hafva ngt (äfv. en kandidat) i beredskap (gömd, att taga fram vid tillfälle); to laugh in one's skratta i mjugg; to hang on a person's to pin (hang) one's opinion on another jjerson's blindt följa ngn, vara en blindt osjälfständig (eftersägare ei.) anhängare af ngn; to wear one's heart upon one's bära hjärtat på tungan, vara (alt.för) öppenhjärtig. ~-band,s. ärmuppslag; ärmlinning; manschett. ~-b0ard, s. skräddares press-stock för ärmar, ^-button, s. ärm(linnings-) knapp. ~-fish, se calamary. ~leSS, -lès, a. utan ärm(ar); F orimlig, gagnlös, fåfäng (~ errand).

sleezy, sièv.i, a. ojämn o. lös om segelgarn o. d.

Sleid, slàd, se sley, va.

sleigh, slä, is. Am. släde; vn. åka på släde ei. på kälke, ^-bell, s. slädklocka ei. bjällra. ^ing7 -ing, Am. se sledging.

Sleight, slit, s. konst(grepp); behändighet, skicklighet; va. (med aioay) bortsmussla, bortpraktisera; ~ of hand, konststycke beroende på behändighet ei. fingerfärdighet; taskspelarkonststycke, jongleri äfv. biid. ~-of-hand man, s. taskspelare, jonglör.

Slender, slen'dur, a. (hög och) smärt tin

växten om människa, om träd etc. (figure; Stalk,

stein); (lång och) smal, smäcker, tunn; fin tråd; äfv. spinkig växt; späd (constitution, frame, kroppsbyggnad ; voice, röst); aum. bild. svag, klen, skral, ringa, knapp (t. ex. chance, hope; intelligence; means etc.); mager (diet, fare, kost); mparts, klena (förstånds)gåfvor. ^-limbed, a. finlemmad, spädlemmad. ^-waisted, a. smal om lifvet, smärt. ~neSS, -nes, s. smärthet, smärt växt; långsmalhet, smäckerhet, tunnhet; spädhet; svaghet; knapphet, otillräcklighet.

slent, slent, † ei. prov. se slant.

Slept, slept, imp. o. pp. af sleep.

sleuth, sloth, s. Skoti. Spar af människa el. djur som vädras. ~-hOUnd, s. spårhund; jfr blood -hound.

Slew, slo, 1. imp. af slay.

Slew, slo, 2. se slue. ~ed, -d, a. prov., sjö. F småfull, »knöl», rusig.

sley, slå, s. väfsked; va. träda ränningen i väfskeden.

Slice, slis, va. skära (ei. klyfva etc., i allm. dela) i tunna st}Tcken ei. i skifvor; skära upp bröd etc.; s. skifva (of bread, of ham); tunt bredt verktyg, ss. fiskspade; plåsterspade; spatel; (presenter)bricka; boktr, se galley ; skeppsb. ett slags bräckjärn; skeppsb. kilformigt plankstycke; ~ of bread and butter, (mjuk) smörgås; a ~ of good luck,

sport, en lyckträff. -t, pp. uppskuren

i skifvor (ham etc.). ~r, -ur, s. uppskä-

rare; ngt som sönderskär i skifvor, ss. bl'ed

tunn knif; stenhuggares cirkelsåg, slicing, -ing, prt.; s. uppskärning i skifvor; trädg. barkympning.

slich, slitj, 5. se föij.

slick, slik,]. S. bärg. slig (fint bokad, slammad malm).

slick, slik, 2. a. o. ad. P se sleek; ad. P is. Am. genast, med ens, »kort och godt», grundligt; s. si. väggur va. prov. göra slät; P affärda hastigt (ei. »kort och godt»), er, -ur, s. garf. ett slags skrapknif.

slicken-side, siik'nsid, s. geol. gum gnidning slipad o. finrefflad yta af en klyft (remna); gruf. söndringsklyft fyld med lera, lerlager som skär en malmgång; gruf. lok. ett slags blyglans.

Slicking, slik'ing, prt. af slick, 2.; s. (1.) jfr slick, 2. va.; (2.) gruf. tunn, smal malmådra.

Slid, slid, imp. o. pp. af slide, ^den, -n. pp. af slide. ~der, -ur, vn. slinta, halka till då o. då, slira; a. † (äfv. ~dery) se slippery.

slide, slid, vn. (imp. slid, slid; pp. slid, slid-den, slidn) glida; »åka», hasa; halka; slinta; snäf va o. falla äfv. bild. (into, i : råka i, t. ex. fara, en svår ställning etc.); slira; slinka (lätt, obemärkt passera) (ofta med tttvay, in, etc.); »skrilla», »slå kana», åka bana; va. låta glida etc., släppa o. låta åka ned, föra, skjuta fram (t. ex. på isen) ngt som glider; (med in) insmyga, låta ord inflyta; s. halkande, glidning; jordskred, ras; geol. liten förkastning (jfr äfv. slicken-side, gruf.); bana utför el. på liv. ngt glider; isbana, »kana»; (jfr shoot) rutschbana, stnpränna för timmer; glidyta; mek. slid, jfr bar; i allm. tekn. ngt instrument el. maskindel som glider, skjutbar del, ss.:

löpare; löpring; löpknut, löpareslejf; skjutbar stropp; sjö. kursör; skottlucka; skjutregel, -skifva; skufbräde; skjutglas i laterna magica; Utdrag(sskifva etc., t. ex. ss. tillsats i bord); järnv. vändskifva; tekn. äfv. släde; mus. dubbelt förslag; to let låta glida etc.; låta fara; biid. låta passera, låta (things, sakerna) ha sin gång; he had let life ~ by him (by procrastinations and laziness generally), han hade låtit tiden slinka sig ur händerna;

a razor over one's cheek, låta en rak-knif lätt gå öfver kinden; ~ away, slinka undan äfv. om tiden; ~ back, biid. återfalla, åter försjunka i gamla olater; ~ doion, halka (hasa, åka) ned; fira (hala) signed; rasa om jordskred o. d.; ~ in, (VII.) halka in; slinka in; smyga in; insmyga sig, oförmärkt komma in ei. emellan; (va.) äfv. insmyga, jfr ofvan; ~ into ..., biid. oförmärkt, småningom öfvergå till.

(Aum. I sins. is. tekn. ben&miiiugar betyder ~ ofta

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.silly

F Talspråk. 116 P Lågt språk.

similitude

skjut- : som kan skjutas in, ut etc.). ~-baP, s. skjutstång, -regel; slid(bana), jfr guide med sms. skeppsb. släde. ~-bolt,

s. skjntregel på lås; se vid. r\>-stop. ~-b0X, s. låda med skjutlock; se vid. följ. ~-Case, ~-casing, . glidyta; ångm. slidplan. ~-gauge7 s. tolk, kalibermått som skjutes; ritmått. ~ •lathe, s. svarf med support (jfr **-rest). ~-l00p, s. löpareslejf. ~-plierS, s. pl. spänntång med smal mule. ~-rail, s. järnv. växeltunga; se vid.turn-table. ~-rest, s. löpande försättare, support på svarf. ~-P0d, s. slidstång. ~-St0p, 5. säkerliets-

bake (t. ex. på gevärslås). ~-ValVC, 5. ångm.

slid; slidventil. ~-vice, s. spänntång med bred mule. ^-window, s. skottfön-ster. -ur, s. en som glider, halkar

etc.; kanåkare, skrillare; mek. ngt som glider, skjutbar del; löpare (jfr slide med sms., vid. sms. af sliding o. runner).

sliding

, 8li'dmg, prt. af föreg.; a. glidande, glid-, löp-, skjutbar, rörlig; s. glidande; halkande; kanåkning. ^-Carriage, s. mek. släde; art. kursörlavett. ~-d00P, s. skjutdörr. ~-fl*iction, s. fys. glidfriktion, ^-gunter-sail, s. trekantigt toppsegel med skjutstång. ~-keel, s. lösköl (centrumbord ei. svärd) som kan hissas upp och ned. ^-keeper, ~-knot, ~-loop, s.

sadelm. löpareslejf. ~-lathe, se slide, sms. ^•pencil, s. blyertsstift att skjuta in och ut. ^-planks, s. pl. skeppsb. aflöpnings-plankor. ^-puppet, s. löpdocka

på svarf.

~-mle, s. tumstock med utdragsstycke; proportionsskala, dubbel skala med mot hvarann rörliga delar (matematiskt instrument för mekaniskt utförande af räkneoperationer). **

-sash,

se under sash, 2. scale, se ~ -rule; ekon. rörlig skala (beräkningssätt). ~

-seat, s. rörligt säte i roddbåt. ~-tongs, 5.

pl. spänntång. Ofr. sms. jfr sms. af slide. slig, slig, se slick, 1.

Slight, slit, a. tunn; svag; spenslig, späd, smärt till el. om växt; lindrig (t. ex. skråma), ytlig, flyktig; obetydlig, ringa; lätt,

jfr föreg. (äfv. »fruntimmer»);

lättsinnig; föraktfull, spotsk; obetänksam, dåraktig, fjolligt; s. bristande aktning, ringaktning, vårdslösande, försummande, försummelse, likgiltighet {upon, mot, för); va. ringakta, visa ringaktning ei. likgiltighet (för ei. mot), vårdslösa, försumma

pligt, vänner etc., sätta å sido bud; tO make of, to put a ~ upon, se ofvan va.; ~ over, halka lätt öfver, slarfva med ei. genom ett göromål. ~er, -ur, s. ringaktare, försummare; to be a ~ of, se ofvan va. singly, -ingli, ad. med ringaktning; |

vårdslöst, ojy, -li, ad. svagt, lätt sårad, obetydligt, en smula blott, (i) ringa (mån); med ringaktning (to speak ~ of); to esteem ej just akta för ngt, föga »estimera»; (are you hungry ?) ~ so, ja, det är inte fritt; ~ made, spenslig (till växten). ~neSS, -nes, s. svaghet; spenslighet; ytlighet, flyktighet; obetydlighet; ringa vigt; likgiltighet, försummelse, ringaktning, ^y, -i, a. se slight, a.

slily, sli'li, ad. i smyg; fiffigt, listigt, klipskt, Kr sly.

Slim, slim, a. lång och smal, spenslig, smärt ärv.om träd o. d.; svag, klen, skral, obetydlig.

Slime, slim, s. klibbig (fuktig) jord ei. lera, gytja, dy; slem i aiim. bet.; siam; bärg. (vask)slam; primeval urslem. ~-pit, s. bibi. jordbecksgrop; bärg. slamgraf. slimi-ness, -inës, s. gytjighet, klibbighet, jfr slimy.

slimness, slim'nes, s. spenslighet, jfr slim.

slimsy, slim'zi, «. Am. tunn, sladdrig om bomullstyg o. d.

Slimy, sli'mi, a. slemmig, klibbig; slammig,

slamartad; gytjig, smörjig väg. sliness, se slyness.

sling, sling, 1. s. Am. grogg af gin, sodavatten, citronskifvor o. is.

sling, sling, 2. s. slunga; slinga, kettings-länga; (fat)länga; bärrem öfver axeln, mil. gevärsrem, (sabel)koppelrem (jfrcarriage, ex.); sjö. boj-stropp, båtbrok; förr (of a yard) råborg, råhangare; kir. hängbindel, armbindel; pl. byg. etc. stenklor (äfv. ~-dog); slängning, kast,slag; mil. (the ställning med ~ arms; va. (imp. o. pp. Slung,slung) slunga; slänga, kasta; hänga upp ngt sä att det slänger ei. i en länga, bärrem etc. (öfver axeln), äfv. kasta öfver axeln; binda, fästa vid ett rep el. d.; lällga fat; slå (en stropp) om; sjö. hanga en rå; vn. P snyta sig i fingrarna; to carry one's arm in a r>j, bära armen i band; ~ arms. mil. bära geväret i remmen öfver axeln med mynningen nedåt; ~ your hook (ei. your Daniel)! P ge dig i väg! packa dig af! ~ ink at, Am. F nedsvärta (»skälla ner») i tidningarna; ~ the yards, sjö. före aktion omlinda rårna med kettingar; ~ about F, svänga, slänga med (one's legs). ~»belt, j.mii. sabelkoppel. "v-Cart,s.is. mil. »traque-

balle-vagn» (vagn hvarmed kanoner o. d. föras upphäugda i kedjor under hjulstocken).

s. pl. sjö. rackklampar. ~-h00k, s. sjö. borgring, råracks. ~er, -ur, s. slungare; en som slår på en länga.

Slink, slingk, vn. (imp. Slunk, slungk, äfv. slank slångk; pp. slunk) slinka, smyga (sig) (oftast med adv.: away, o ff, bort, undan: in, in; out, lit etc.); om djur kasta (jfr jniscarry, med.); va. kasta kaif, lam; a. för tidigt född (calf); s. för tidigt födt djur, is. dödfödd kalf; prov. se sneak; pl. skinn af dödfödda kreatur (kalfvar). ~y, -i, a. P slankig, skranglig.

Slip, slip, 1.5. tekn. slick,porslinsdeg,-massa; prov. slipgOlT. —^ - k i 1117 s. torkugn för lervaror.

slip, slip, 2. vn. (imp. o.~ped,-t) slippa:

oförvarandes glida från sin plats (ofta med adv.: away, undan; down, out etc.); sjö. slira loss; oförmärkt passera, smyga (sig), slinka (jfr föreg. V.; away, off)] om tiden för-rinna, om ett tuifäiie o. d. gå (glida) »ur händerna», gå obegagnadt förbi; om ett misstag, ett fel etc. insmyga sig (into, i); slinta, sn af va, halka (omkull), åka, äfv. sjaifviiiigt släppa sig ned; bild. af ovarsamhet begå ett fel, fela: va. oförmärkt el. af ovarsamhet släppa, låta glida ei. falla; »sticka», smyga (in, äfv. med in; into, i); bild. låta undfalla sig; undfalla, falla ur (t. ex. the memory; jfr vid. ex.); afstryka, draga af sig (äfv. med off, t. ex. kläder); afkasta tygeln, afskudda oket äfv. allm. bild.; afkoppla, (lös)släppa (t. ex. hundar); afhllgga grenar, afkvista; sjö. fira loss, låta gå; om kreatur se föreg. V.; S. slintning, halkning; särsk. tekn. (t. ex. pro-pellerus el. en dragrems) glidning; jord-Skred, mindre ras ei. sättning, bärgiagers förskjutning, förkastning; bild. ouppsåtligt fel (»lapsus», jfr ex.), förseelse, misstag; felsteg, afsteg, afsprång wid.; undkommande, lösgörande, jfr ex.; trädg. afhuggen (sätt-) kvist ei. gren, afläggare, sättplanta; sjö. slip (: ~-way), upphalningsbädd ei. sluttande strand för upphalning af fartyg; långsmalt stycke : trä-sticka, spjäla, ribba; strimla, remsa papper etc., lång lapp; fö rak ti. kodi-cill; långsmal manshalsduk; bokb. bind; boktr, kolumnkorrektur, afdrag; hundkop-pel(rem ei. kedja); (F fruntimmersplagg som man lätt kastar på sig [utanpå] t. ex.) rob; kolt, barnförkläde; kudd-var; is. Am. prång, trång gång mellan byggnader, fast trång kyrkbänk; pl. teat. si. galleriets sidor; kulissgångar; sport, (i cricket) se off-side; his foot o,p)ed, han halkade, foten slant; the lock has ojjjed, låset har gått i baklås; that expression ojped from me in my anger, detta uttryck undföll mig (jag lät undfalla mig ...) ...; oj from one's hold, släppa taget; from her moorings, om fartyg sticka från sig förtöjningarna; it will take me less than no time to ~ into my clothes, det skall gå som ett intet för mig att komma i kläderna, jag skall kasta på mig kläderna i ett Iiuj; ~ into ct 2?ei'son, si. sklu.

upp» ngn; ~ into a thing, si. kraftigt taga itu med ngt; several errors have o>ped into this loork, åtskilliga (tryck)fel hafva insmugit sig i detta arbete; <x» into some one's shoes F, efterträda, ärfva ngn; to let o,, släppa (lös), låta gå (fara) (sig ur händerna), jfr ofvan va. 0. vn.; o, the cable, sjö. sticka från sig kabeln (ket-tingen); ojping the card, voit (med kort); ~ (one's neck out of) the collar (the halter etc.), draga hufvudet ur länken äfv. allm. bild. : draga sig undan sina skyldigheter, draga sig ur spelet; he ojped the purse into his pocket, han lät börsen halka ned i fickan, han stack (stoppade) ...; I ojped a life-buoy round his waist, jag smög (krängde) en lifboj omkring lifvet på hnm; ~ by, glida undan; oj down, halka etc. ned; halka omkull; ~ in, Slinka in (jfr ofvan) äfv. : »titta in» till ngn; oj off, (vn.) halka, glida af; slinka undan, smyga sig undan; (va.) draga (stryka) af sig, afskudda, jfr ofvan; ~ on, (vn.) glida, halka vidare (framåt); slinka undan, förgå om tid; (va.) draga (kasta) på sig kläderna; ~ out, (vn.) glida (halka o. faiia) ut; smyga (sig) ut; undslippa (ngn); hasa af om tofflor o. d.; (va.) smyga (draga etc. jfr ofvan) ut; ~ over, halka öfver biid. : förbigå, öfverfara, öfverhoppa; ~ through, halka igenom (t. ex. the fingers äfv. biid. : gå förlorad för ngn), biid. slinka igenom, lätt (»för godt pris») komma igenom (t. ex. the examination); there is many a ~ betwixt the cup and the lip, ordspr. mycket tappas mellan hand och mun (spilles mellan bägaren och läpparna); a little oj of a girl, en liten flickslinka, flickstumpa; oj of the memory, missminnande, glömska; a oj of the pen, (»lapsus calami») skriffel; a oj of the tongue, missägelse ei. förhastadt yttrande (som undfaller ngn i hastigheten); to make a oj of the tongue, missäga sig; förtala sig; to get the oj F, falla igenom, »bli kuggad»; få korgen; to give the oj, slinka undan ngn, ngt, smyga sig ifrån, lyckas undkomma, lemna i sticket; make a oj, slinta, snäf va; begå ett fel (misstag); a catalogue on ojs,- en katalog på

lösa lappar. ~-board, s. skjutbräde, -lucka; snick. (spåntadt) bräde med fjäder. ^ -bolt, se slide-bolt, första bet. ^coat-cheese, s. ett slags färsk ost. ~-kn0t, s. löpknut. ~-0n, s. skoti. slängkappa, vid kappkrage. ~-rOpe, s. sjö. spring på kabeln el. : ett utfördt varp. ^shod, a. med nedhasade skor, kippskodd; nedhasad sko; vårdslös.

shoe, s. släpande slängande sko (ror stor,

: not, A: tube, ft: tub, Å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.slipshoè

f Talspråk. 1312 P Lågt apràk.

ölop-shöji

som foten halkar i); nedhasad sko, kippsko. ~-SlOp, S. (reduplikation af slop) F skvalp, pjask (dålig soppa el. dryck); Smörja äfv. allm. bild. (t. ex. om tal, skrift); Cl. SVag, pjaskig dryck; intevj. plask! dask! ad. burdus, bums om fallande el. sjunkande i vatten (he Went

~ to the bottom). ~-sloppy, a. F slaskig, sörjig. ^-String †, s. vettvilling, vanartig, vild människa (jfr prodigal). ~ -thrift †, s. vanvettig slösare. ~-tie,s. sjömansknut på halsduk. ~per, -Ur, S. toffel; barnförkläde; hämsko ; bot. toffelblomma (Calceolaria [: ~ wort\; Crepis; se afv. 7a-dy's-*»); a. † se ropery; to hunt the

»smussla sko» (iek). ~per-barnacle, s. zool. toffelmussla (Patella), ^per-bath, s. badkar liknande en sko. ~per-Stirrup, s. damstigbygel; äfv. turkisk ei. spansk stigbygel. ~pered, -urd, a. klädd i tofflor. ~perily, -årili, ad. slippriqt, halt, så att ngt halkar (slirar). ^periness, -urines, s. slipprighet äfv. bild.; ostadighet; (of the tongue) jfr glibness. ~pery, -åri, a. slipprig, hal arv. biid. as an eel); otillförlitlig, opålitlig, osäker; svår att fasthålla; ostadig, slirande; okysk †. ^ping, -ing, prt. af slip; s. glidande (undan), halkande; jordras. ~py †, -i, a. se föreg, -t, äldre form f. ~ped (so under slip).

slish, slisj, s. P hugg (släng ei. sår).

Slit, slit, va. (imp. o. pp. Slit, ei. ~ted, -èd) klyfva ei. skära (sprätta, klippa) upp längs efter; fläka (upp); sönderskära, -hugga; vn. klyfvas; s. uppskärning konkret, skåra, spricka, springa, remna, ritsa; tekn. ränna, inskärning, spunt; ~ one's nose etc., rista upp (ge ett knifhugg i) näsan etc. på ngn; ^ a quill, göra spricka på en gåspenna; ~ open, fläka upp, klyfva. ~ -Clltter. S. mek. klufven kil. ~-deal, s. halftumsbräde; ^ plane, se grooving -plane, ^-grafting, s. trädg. klyfymp. ~ -iron, S. bärg. skärjärn (gnm klyfning åstadkommet [spik 1 ämnesjärn). ~-n0Se bit, S. pinnboiT

med en tand. ~-rod, s. bärg. skärten (jfr f^-iron). ~ted, -èd, pp. ~ iron, se ofvan sms. ~ter, -ur, s. en som klyfver; bärg. smed vid knippjärnssmide, jfr ofvan sms.; b&rg. skärskifva; gruf. kilhacka; klyfma-skin, jfr vid. ned. snft. ^ting, -ing, s. klyfning, uppristande etc., jfr slit, va. rating -file. s. skärfil (jfr screw-head file), opting •mill, s. stenskärverk (jfr slicer, sista bet.); bärg. järn skärverk (jrr r^-iron). ~ting-rol-ler, S. skär(verks)vals; pl. se föreg. bärg.

~ting-saw, s. klyfsåg. ^ting-work, s.

skärverk.

sliver, sli'vur, sliv'ur, va. klyfva i långa tunna skifvor, spjälka; s. lång tunn skifva,spjäla,

spila, lång spån, strimla, remsa, band; gam-sträng; spinn, (vadd)band. sloakan, slo'kan, s. se laver, 2. sloam, sl6m, s. gruf. lerlager i kolflöts. Sloat, sl6t, s. tvärträ, slå, regel, kalf (smalt

trästycke som förenar två större, t. ex. i en kärra).

Slobber, slob'ur, F f. slabber; va. P skälla på. ~er, -ur, 5. se slabberer; prov. lat bonde; skrädderiarbetare, ^ing, -ing, prt., s. se slabbering, ^ing-chain, s. se slavering-chain.

slockingstone, sl6k'ingston, s. F rik malmstuff utkastad som lockbete för gruf-spekulanter. Sloe, sl6, s. bot. slån(bär ei. -buske, Primus spinosa). ^-black, s. F nattsvart, becksvart. ~-W0rm, s. ormslå. slog, slog, va. sport. si. klå, dänga på, piska upp äfv. mil. Slogan, keit.,sl6'gån, s. Skoti. iiögiändarncs krigsrop, samlingsrop, fältrop (arv. aiim. bild.), slogger, sl6g'ur, (l.) s. si. dängare, en som slår etc.: sport, en som slår hårdt, stark slagman i cricket; smörj, stryk; (2.) s. univ. sport. si. (förvr. ar slow-goer) kapproddsbåt af andra afdelningen, slogging, -ging, prt. af slog; s. si. dängande, (utdelande af) smörj, stryk äfv. mil. sloke, sl6k, s. (jfr »sleke») dets. som sloakan. sloop, slop, S. sjö. slup (mindre fartyg med en mast o. bomsegei); ~ of war, mindre örlogsfartyg med skonert-, brigg- el. skeppstackling, is. mindre korvett. Slop, slop, 1. s. slask, (fläck af) utspildt vatten; pl. sköljvatten, diskvatten; F pjask, dålig dryck; P polisbetjänt; va. utspilla; slaska, spilla ned; vn. slaska; spillas (jfr ~ over); dricka glupskt, slafsa i sig (äfv. ss. va. †); over, skvimpa öfver, spilla(s); bild. taga munnen för full, tala mycket och öfverdrifvet i en sak. basin, ~-bOWl, S. spilkum på tebordet, i hv. hålles vatten hvarmed kopparna uppvärmas. ~-dash, s.

F teskvalp, pjaskig dryck i aiim. ^-hop-per, s. klosettkärl af porslin, ^-pail, s. diskämbar, slaskhink, slop, slop, 2. S. löst plagg som man kastar öfver sig, nattrock o. d. † ; pl. byxor is. förr sjömans-; pl.färdiggjorda (äfv. säng)kläder; sjö.kom-misspersedlar, (gång- och koj)kläder; si. skräddare; a. i sms. kommiss-, släp-, slarf-(sämre, gammal) om kläder; »godtköps»- (»dålig o. biiiig»). ~-C0at, s. hvardagsrock, arbetsrock, slarfrock. ^-made, a. färdiggjord

till Salu om klädespersedlar. ~-man, se ou-sel-

ler. /N^-rOOm, s. förvaringsrum för klädespersedlar. ^seller, s. klädmäklare, försäljare af färdiggjorda kläder, ^-shop, s. salumagasin för färdiggjorda kläder.

~-W0rk, s. förfärdigande af (numera äfv. »bättre») färdiggjorda kläder.

Slope, slop, a. >|< sluttande; ad.% sluttande; s. sluttande, lutning(svinkel, -förhållande); ingeniör, dossering, anlag; vägs etc. stigning; nods fall på viss längd; (back-) sluttning konkret; terrass (t. ex. i en park); gruf. donläge; snick, gering; mil. (the jfr ned. ex.; va. göra (anlägga etc.) lutande ei. sned; ingeniör, skära ned i sned vinkel, dossera, gifva ett anlag; luta (på), hålla lutande; af snedda; mii. sänka (hålla med spetsen nedåt) sabel etc., fana (till salut); vn. luta, slutta; falla ned i terrasser; is. si. smyga sin väg, »kila», »försvinna»; ~ arms, mil. hvila geväret öfver vänstra axeln med starkare lutning än i vårt »hvila gevär» (det senare : shoulder arms).

Sloping, sloping, prt. ntslope; a. sluttande, lutande; afsneddad, sned; s. lutning, dossering etc., jfr slope, s.; to make |<, ad. sluttande, snedt (nedskuret). ~ly, -11, ad. äfv. på lut, snedt. ~ness, -nes, s. lutning, sluttande.

sloppiness, slop'lnes, s. slaskighet; vägars smutsighet. Sloppy, -pl, a. slaskig, smutsig is. om väglag.

slopy, slo'pl, a. se sloping.

SlOSh, slosj, s. se slush; (äfv. ss. interj.) ljudet af en kropps fall o. inträngande i en mjuk massa; vn. vara genomvåt; F vada gnm snöslask o. sörja, pulsa. -1, se

slushy.

Slot, slot, 1. s. jagt. spår (of a deer); mek. (äfv. ~-hole, ~-way) spår, fals, ränna

(för regel el. krysspinne), i allm. Öppning, »gap» mellan maskindelar (t. ex. vangstyckena i en svarf)

hvari ngn maskindel rör sig; ån gm. samlings-miiff. ~-hoiind †, se sleuth-hound.

slot, slot, 2. S. se sloat; va. † el. prov. se siam, 2. o. bang.

slote, sl6t, s. (1.) teat, fallucka; Skoti. hj ärtgrop ; (2.) † se sloat.

Sloth, sloth, sloth, s. tröghet, senfärdighet, lätja; zool. sengångare (Bradypus); vn. † vara lat. ~flll, -ful, a. trög, lat. ~ful-ness, -fulnès, s. tröghet, lätja.

Slotted, slot'ed, a. inskuren, försedd med ränna etc., jfr slot, 1.; ~ hole, se slot-hole.

slottery, sléfuri, a. smutsig, snuskig; slaskig.

slotting-machine, siotflngmåsjèn, 5. mek. stickmaskin, tapphålsfräsmaskin.

Slouch, slautj, vn. hänga ned, sloka; hafva en hängande, tölpig hållning ei. gång, släntra, släpa fötterna efter sig, loma (away, out etc., sin väg); hafva en sömnig ei. skygg uppsyn; va. låta hänga,

sloka (med); s. hängande med hufvudet; drumlig, tölpig gång ei. hållning; bond-tölp; drummel, slök, knöl; tafatt, trög, lat, dolsk, vårdslös ei. »bortkommen» människa; ~ the hat, sloka med hatten

(trycka ned hatten på hufvudet o. låta brättena sloka);

a f>»ed hat, slokhatt, ""ing, -ing, prt.; a. hängande, slokande; tölpaktig; som drar benen efter sig; s. tölpaktig hållning etc.

Slough, slau, 1. s. dypöl, moras, hål med gungfly; dy äfv. bild.; the ~ of despair, förtviflans dy; to sink deeper in the bild. sjunka djupare i dyn (i olycka el. elände).

slough, sluf, 2. s. (urkrupet) ormskinn; med. rufva på sår; dödkött; kvicke i hom; vn. med. bilda rufvor; skilja sig (från friska delarna, äfv. med off), affalla om rufvor o. d. från sår.

Sloughy, slau'i, l. a. kärraktig, full af dy, moras-.

Sloughy, sluf'i, 2. a. liknande dödkött, gan-grenös; lik sårskorpa.

sloven, sl&v'(e)n, S. i det yttre vårdslös el. snuskig karl (el. pojke), slusk. ^ liness, -lines, s. sluskighet, jfr följ. ~ly, -il, a. sluskig, vårdslös i klädsel; oordentlig (om klädsel); ad. vårdslöst.

SlOW, slo, a. trög, långsam (at, in, of, i); senfärdig; (för) sen; F eftformig, tråkig, trivial, »död» om sällskapsnöje o. d.; betänksam, trögtänkt, dum; »efter sin tid» (i allm. si. mots, till fast); va. göra långsam(mare), sakta (farten för) en ångbåt etc.; vn. sakta farten; ~ and sure, ~ and steady ivins the race, ordspr. »festina lente», skynda varligt; ~ coach, F trög, tråkig, »tungrodd» människa, sölmakare, »trögdas», »dålmåns»; ~ fever, smygande feber; ~ fire, sakta (ei. långsam) eld; ^ lemur, zool. Lemur tardigradus (äfv. lazy monkey); ^ poison, långsamt (verkande) gift; ~ pulse, trög, matt ei. svag puls; a ^ thing F, ngt tråkigt, sömngifvande; a ~ stream, en långsamt flytande flod; ^ of action, långsam i handling; trög ei. långsam i verkningar; ~ of development, sen i sin utveckling, som utvecklar sig sent; ~ of offence, ej snar till vrede, ej lätt retad; ~ of payment, trög att betala; ~ of speech, långsam i sitt tal; ~ to wrath, bibi. sen till vrede; the clock (watch) is (one minute too) klockan går (en minut) efter; you are five minutes too «ni kommer fem minuter för sent, ^down, --', s. sport, afsaktad rodd. ~ -goer, s. sengångare biid., en som är »trög i vändningarna», »trögmåns», »»-match, s. art. lunta. <vi-WOrm, se blind-worm.

slow-hound †, sl6'liaund, s. se sleuth-hound.

6: note, b: do, å: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 83slowly

F Talspråk. 1314 P Ligt språk.

slushy

(slow)ly, -li, ad. långsamt, sakta. ~n6SS, -nls, 8. långsamhet; senfärdighet, tröghet; betänksamhet; tråkighet, jfr sloiv. ~S, -Z, s. Am. med. »mjölksjuka»; sport, i kricket långsamt rullade bållar.

Slub, slub, s. tekn. spinn. slubb, förspånad, förgarn afull; va. förspinna (ullkaidau : draga ut den o. gifva den en lätt snoning). ~ber, -år,

(1.) s. förspinnare (-nerska).

slubber, slub'ur, (2.) va.)fC slarfva med, hafsa med (äfv. med over); se vid. slabber. ~degullion,-degul'jun, 5. P trashank,buse; slampa, »trasmaja». singly))(, -ingli, ad. hafsigt.

stubbing, slublng, s. förspinning af uii; se slub. ~-biily, ^-machine, s. förspinnmaskin.

Sludge, sludj, s. dy, gytja, mudder, blöt smörja; snö- ei. issörja, stöp; bärg. se si i me. door, hole, ån gm. aftapp-

ningsliål för orenlighet. ~ r, -ur, s. jordbon-för borrning i dy el. lös sand. sludgy, -i, a. dyig, lös, blöt, smörjig, smutsig.

Slue, slo, va. o. n. sjö. kantra rundt, svänga omkring (ary. med round); s. svängning af

en kanon på pivot.

Slug, slög, 1. s. rännkula, cylindriskt ei. cy-lindriskt-ovalt metallstycke nytjadt i st. f. bösskuia; (äfv. pl.) bärg. halfrostad malm; va. ladda med ^s.

Slug, slug, 2. s. drönare, lathund; zool. snigel utau hus (Lim-ax); hand F vara som ej går åt; vn. † lata sig, dröna; va. † göra lat. ~a-bed, s. sjusofvare, ^gard, -urd, s. lathund, lätting, drönare; a. se foij. gish, -isj, a. drönig, lat; trög; långsam äfv. om ting (t. ex. långsamt flytande flod); stillastående, orörlig, ^gishness, -isj-nès, s. lät ja, drönighet; håglöshet; tröghet; långsamhet (äfv. om ting). ~gy, -i, se r^gish.

Sluice, slos, s. sluss; damlncka; ström eg. ur en vattendrag; bild. sluss, källa, port; tekn. vattenrör med ventil; ångm. injektionskran; P bad; va. öfverskölja, öfversvämma; skölja; rensa; utsläppa ss. genom en damlucka cl. i strömmar)^; vn.)JC utströmma, strömma (öfver); to have a ~ P, bada sig. ~-board, s. damlucka: dämbord. ~-C0Ck, 5.

ångm.

utsläppningskran. ~-gate, s. damlucka

(öppningen el. det hela);

slussport. ~-hatch, s. damlucka (självfva lammen, jfr board).

~-keeper, ~-master, s. slussvaktare. ~ -money, s. slussningsafgift, slusspengar. ~-valve, s. se ~-cock. ~-way, s. vattenränna ei. kanal som regleras med dam-lucka o.d. ~ry, -uri, s. Pkrog. sluicy,-i, «. fallande om regn, ei. rinnande i strömmar.

Slum, slum, s. (illa beryktad) gränd, bakgata, is. ss. smyghål för tjufvar; fattigkvarter; P (bedrägeri genom) bref; P kista; vn. si. besöka fattigkvarteren ss. modesak; univ. si. smyga Omkring i olofliga ärenden ; Vtt. P dölja.

Slumber, slum'bur, vn. slumra, sofva äfv. bild.; S. (äfv. i pl.) slummer äfv. bild. ~er, -ur, s. slumrare (-rerska). ~ing, -ing, pvt.; s. slummer. ~ingly, -ingli, ad. såsom i sömnen. ~less, -les, a. sömnlös. ~0US, -us, ~y †, -i, a. söfvande, inbjudande till slummer; söinngifvande. slumbrous, -brus, a. se ovOUS.

Slummer, slum'ur, s. en bakgatornas ei. grändernas invånare, slumming, -ing, prt.

(af slum); tO go se shim, Vll. si.; polit. si. arbeta för de fattigare klassernas höjande. slummy, -i, a. full af bakgator ei. gränder (o. tjufnästen). Slumopolis, -op'-èlis, s. skämts, »fattigstaden».

Slump, slump, 1. s. slump, klump; va. slumpa ihop ei. tillsamman (äfv. ~ together); (to take, things) in the ... i slump; a ~ sum, en rund summa.

Slump, slump, 2. vn. plumsa ned ei. i (oförmodadt falla ned i träsk, genom svag is o. d.); 8. prov.

träsk; Skoti. plumsande; ~ through the floor F, (vara färdig att) sjunka gnm

golfvet af stark sinnesrörelse (t. ex. häpenhet). ~y, -1, a. prov. kärraktig, lös (så att man lätt sjunker ned).

slung, slung, imp. o. pp. af sling. ^-sllOt, .<?. slungkula, kula i en slunga; slunga ei. dagg af en tågstump med en kula i ändan.

Slunk, slungk, imp. o. pp. af slink.

Slur, slèr, va. smutsa, sudda ner, besudla, befläcka äfv. wid.; förklena, nedsätta; »sudda öfver», hastigt fara öfver för att söka dölja; i tal, läsning etc. halka lätt öfver ngt obehagligt (äfv. ~ o v er); suddigt uttala; mus. föredraga legato; boktr, dubblera, jfr mackie; † lura, narra; s. fläck äfv. biid. (t. ex. upon one's honour), skamfläck, nesa; knep, bedrägeri; boktr, orent tryck; mus. legatobåge, bindetecken, portamento; ~ through, slarfva igenom ett arbete: to cast (throw) a, <v/ upon, kasta skugga på, äfv. i sitt tal (vilja) nedsätta, förklena. ~-page, s. boktr, smutssida. ~red, -d, a. mus. förenad med bindetecken, sammanbunden.

slush, sliisj, s. dy, blöt jord, sörja, jfr sludge; F snöslask; (maskin)smörja; skumfett is. på fartyg; ångm. blandning af kalk och blyhvitt; va. smörja; bestryka med F blöta, skölja; vn.)}< F vara genomblöt. ~y, -l, a. (jfr sludgy) smörjig; slaskig; s. sjö. si. skeppskock.

Slut, slut, 1. s. teiegrafspr. : safely arrived. Slut, slut, 2. s. lortlolla, slampa, kofsa;

slusk; hynda; piga †. slutch, slutj, s. jfr sludge, slush. sluth-hound, slo'th-haund, se sleuth-hound. sluttery, slut'uri, s. slampighet, snuskighet. sluttish, slut'isj, a. slampig, snuskig, slu-

skig. ~neSS, -nës, se sluttery. Sly, sil, a. knipslug, behändig, skicklig, fiffig; (il)listig, skälmaktig, klipsk; tunn, fin†; förstulen, obemärkt; a ~ dog (blade, card, fellow, one), en listig krabat, »luri-fax», »lufver»; on the ~ F, listigt; i smyg, i hemlighet; to be out on the hafva smugit sig ut, gått ut olofvandes. —boots, s. F slnghufvud, fiffig, förslagen karl. ~ly, -li, ad. knipslugt, listigt; oförmärkt, i smyg. ~ness, -nes, s. listighet, jfr a. smack, smak, 1. s. sjö. smack (holländsk galeas till kustfart o. fiskhandel); transportbåt.

smack, smak, 2. s. smackning; smällkyss; (pisk)smäll, slag med flata handen, smäck; smak, (behaglig) eftersmak äfv. biid., bismak; anstrykning (jfr smattering); smakbit, liten smula; vn. smacka; smälla; gifva smällkyssar (äfv. va.); smaka (of, af äfv. biid.); va. smacka med läpparna; smälla med en piska; this word has a Celtic ~ about it, detta ord har en keltisk anstrykning, en viss keltisk karaktär, påminner om keltiskan ; he <^ecl his great fist into mine, han slog sin stora labb i min med en smäll. smooth, ad. fritt och öppet, obehindradt; fullkomligt jämt och slätt. ~er, -ur, s. en som smackar etc.; ngn, ngt som smakar; F smällkyss; smäll, klatsch. ~ing, -ing, prt.; a. F dugtig, »rifvande», »så det smäller efter»; »knattrande», frisk vind; s. se smack; ~ kiss, smällkyss. Small, smal, a. liten, ringa (i sms. små-; utmärker framför ämnesnamn att ämnet är fördeladt i mindre stj-cken, jfr — CØaZ); obetydlig; fill om regn, tryck etc.; tunn, smal; sjö. smäcker; svag om ljud, om dryck; S. (the ~ of...) smal, tunn del af ngt; pl. knäbyxor; oxf. univ. förberedande examen, jfr little-go;

amboss (ei. anvil), handstäd; ~ bower (-anchor), sjö. dagligt bogankare; capitals, boktr, kapitäler; ~ coin, småpengar, skiljemynt, slantar; spelmarker; ^ craft, småfartyg (mindre än brigg; äfv. kollekt.); ~ deer F, småvaror, diversavaror; ^ fruits,

bär ss. händels- el. matvara; ~ fry, gli äfv. om barn; (8Germans F, små korfvar; ^ goods, plockgods; hand. se ~ wares; (the) ~ hours, »småtimmarna» (de första efter midnatt); in the ~ hours, arv. bittida på morgonkvisten; ~ island, holme; ~

maid (servant), tjänsteflicka, »pigslinka»; ~ master, »självförsörjare» (handtverkare som utan biträden arbetar på styck för butikerna); CL ~

matter, en småsak, en bagatell; ~potatoes, Am. si. Strunt (jfr vid. ned. ex.); ~ price, lågt, ringa pris; ~ stuff,sjö. smått tågverk, smäckra ändar; hand. FSe ~ wares; ~ talk, småprat, kallprat; ~ wares, hand. korta varor; bandVarOl' (band, spetsar, fransar o. d.); no ~er a man than Captain L., ingen ringare person än the ~ of the back, veka lifvet, korsryggen; the ~ of the butt, mil. det runda af stocken; the ~ of the leg, smalbenet; to feel vara (blifva) blyg, känna sig »stukad» (flat, förlägen); to look nu, se obetydlig ut; F se förlägen ut; he's very ~ potatoes, si. han spelar ingen roll i världen, han är en komplett nolla; he doesn't think ^ beer (coals, potatoes Am.)

of himself si. han har inga små tankar om sig själf, han »går inte af för hackor»; to write skrifva petigt. —arm, a. i sms. handgeväрs- (t. ex. drill);

»tjugoöring» (ett mynt, omkr. 2 V2 d.). ~pOX, S. (saknar plural) koppor. —Shot, S. (bly-)

hagel. —S0uled,tt. med en liten själ, små-sinnad. —SWOrd, s. värja; florett. ~age, -adj, s. bot. se celery. ~ish, -isj, a. tämligen liten. ~neSS, -nës, 5. litenhet, obetydlighet, jfr small, a. ~S, -z, s. pl. se ~ -clothes; se vid. ofvan small, pl. Oxf. Smalt, smalt, S. smalts (en blå fkoboltlfärg), azurblått; pale se zaffer. ~jne, -in, s. min. speisskobolt. smaragd †, smar'agd, s. min. smaragd (numera emerald). ~ine, -in, a. smaragd-, smaragdgrön. oJte, -it, s. min. smaragdit

(en art hornblende), smart, smart, a. skarp (om smärta, smak, strid etc.); stickande; smärtsam; svår, hård (pain etc.); häftig, dugtig (slag o. d.); liflig äfv. om person; fart, gång; mil. träffning, skottväx-Ung etc.; rask, rapp, flink, pigg; frisk vind, lif; spetsig, kvick 0.n svar (äfv. boy etc. [: [-»vaken»]);-] {+»va- ken»]);+} »vräkig», sprättig, kokett, elegant, »stilig», »piffig»; på modet; (med) >u svän-

gen»; »slängd», »skarp» affärsman etc.; Am. fiffig, »slipad», knipslugj s. häftig, stickande smärta (äfv. själssmärta); si. en som vill uppträda mycket pigg, liflig etc., ei. sprättig etc., fin herre, sprätt; mil. F se ~ -money; vn. känna en liflig smärta (ei. sveda); lida (for, för; under the lash, under sufferings); svida (med for, äfv. : umgälla, jfr ex.); va. si. orsaka smärta, gå illa åt; to lead a ~ life, lefva friskt undan; ~ sayings, ~ things, kvicka infall, kvickheter; right Am. lok. si. (ad. o. s.) riktigt dugtigt, rätt mycket (äfv. med of ...); to make one arv. klå efter ngn; he shall ~ for it (ei. feel the ~ of it), »det skall han få sota för»; to send away ~ing, affärda ngn med ett kok stryk. ~-money, s. jur. plikt utöfver full skadeersättning; jur. bot för svéda och värk; mil. gratifikation åt en sårad; invalidpension; mii. friköpningspeilgar för att värfning skall få gå tillbaka. ~-ticket, s. intyg af befälhafvare hvilket berättigar en sårad (sjöman) till nKj-money. /N>-weed, s. bot. vattenpeppar (Polygonum hydropiper). ~en, -n, va. (oftast med up) uppfiffa (ofta reflex.). ~ly, -li, ad. skarpt; raskt; fiffigt etc., jfr ofvan a. f^neSS, -nes, 5. skärpa, smärtsamhet; raskhet, kvickhet; sprättighet; »vräkigt», »stiligt» ei. kokett utseende (äfv. of houses etc.); fiffighet etc., jfr smart.

smash, småsj, va. slå i kras (F ~ to pieces), krossa; vn. F gå i kras; si. blifva ruinerad, göra bankrutt (ofta med up); P utprångla falskt mynt (med upon : o. lura dem på ngn); s. F krossning, sönderslagning, förstöring; »kras», ruiner, »bitar»; si. bankrutt; Austr. si. iskall grogg; a. P oäkta, falsk; the windows were fönstren blefvo inslagna; to come (to be bloiun) to a »j F, rasa, krossas; (to go) all to ~ F, (gå) alldeles i kras, »i putten»; si. (göra) bankrutt. ~-up, s. F krossning, förstöring etc., jfr ofvan. ~er, -ur, s. ngn, ngt som krossar; Am. slätborrad pansarbrytande kanon; F ei. lok. ngt riktigt dugtigt, »huggare»; P utprånglare af falskt mynt. <^ing, -ing, prt.; a. dugtig, stark; s. krossning; fönster-inslagning.

smatch †, småtj, s. smak, jfr smack; zool. stenskvätta (Saxicola ænanthe).

Smatter, smat'ur, vn. hafva en svag smak (i munnen) af ngt; (med of) känna en smula till ngt, hafva en hum om; tala ytligt om ngt; s. se »ning. ~er, -ur, s. en half-lärd, en som har en ytlig kunskap om ngt. ~ing, -ing, s. ytlig kännedom, »hum» (of om); anstrykning (of learning).

Smear, sme'r, s. smörja; (fett)fläck; va.

smörja (with oil etc.); nedsmörja; fläcka, äfv. bild. % (t. ex. with infamy); sudda; ~ out, sudda (stryka) ut (t. ex. off a slate); . biid. utplåna (of my head F, ur skallen

på mig : ur mitt minne), smeath, smèth, se smeiv. Smectite, smek'tit, s. min. en art valklera el. saponit.

smeddum, smed'um, s. finaste (malt)gröpe; bärg. finare malmdelar som gå igenom sållet vid sållsättning; F biid.

skarpsinnighet, snabb uppfattning, lifligt »ingenium», smeeth, smèth, va. (1.) † sota ned; (2.) prov. se smooth.

Smegmatic,smègmåt'ik,«.tvålartad; renande. smegmatite, -'-tit, s. min. smegmatit. smeir, Smèr, S. tekn. saltglasyr på lervaror, smell, smell, va. (imp. o. pp. ~ed, o. smelt, -t) lukta (på), känna lukten af; vn. lukta (at el. to, på, t. ex. blommor; of af, äfv. bild. : hafva en anstrykning af); s. lukt (of af); luktsinne; ~ a rat, »lukta luntan», »osa brändt horn», ana oråd; ~ out F, vädra upp, komma på spåren, få nys om; ~ sweet, lukta godt, dofta (aromatiskt); ~ of the shop, altför mycket påminna om (bära prägeln af) ngns yrke(t). ~ -feast, s. snyltgäst som snokar upp hvar ngt godt vankas †; kalas där man blott får lukta på maten, ^-fungus, s. bokmal bild. ~er, -ur, S. en som luktar (i dubbel bet.), ei. vädrar; (is. pl.) P näsa (näsborrar); P näsknäpp. ~ing,-?ng, prt.; a. i sms. lukt-; s. luktande; lukt(sinne); ~ bottle,luktflaska; ~ salt(s), luktsalt, smelt, (1.) pp. se ofvan. Smelt, smèlt, (2.) s. zool. nors (Osmerus eper-lanus); dumhufvud % (jfr: »dum som en norsa), smelt, smèlt, (3.) va. smälta malmer; vn. smälta, ^er, -ur, s. smältare; hyttegare, brukande bärgsman; smältdegel. ~ery, -uri, s. hytta, ^ing, -ing, s. smältning. ~ing-charge, s. bärg. beskickning. *ving -furnace, s. smältugn; masugn, rwing -house, ~ing-work(s), s. hytta, sm er k, se smirk.

smerlin, sme'rlin, 5. zool. smarling (en fisk,

Cobitis aculeata). Smew, smu, s. zool. salskrake, skalslukare

(Mergus albellus). Smicker, smik'ur, se smirk. smicket, smik'et, s. (dim. af smock) chemisette.

smiddum-tails, smid'umtals, s. pl. bärg. siam

vid malmvaskning; grufsylta.

smiddy, smid'i, P f. smithy.

smifligate, smifligàt, va. si. tysta munnen

på, kväfva, kväsa. Smift, smift, s. bärg. tändrör, stubin, »ryttare».

k: fate, ki far, å: fall, i: fat, i: fast, mete, å: met, è: her, 1: fine, Is fin, i: fir,sky-blue

>fs Mindre brukligt. 1317 † Föråldradt.

slammerkin

smile, smil, vn. le, småle (at, öfver; åt; on, åt, mot, biid. : gynna); hånle; va. genom ett leende uttrycka (t. ex. assent, consent, sitt bifall: samtycka leende till), ei. åstadkomma, jfr ex.; s. (små)leende; smil, hån-leende; gladt utseende; wid. gunstbevis (of fortune), nådebevis (of Providence etc.); Am. si. drick, klunk; you have very little to at, du har just ingenting att vara glad öfver; du har intet skäl att rosa markna'n (jfr »man kan hålla sig för skratta»); good fortune now began to ~ upon him, nu började lyckan le mot hnm; to move (provoke) a framkalla ett leende, komma en att le; every face is once more in allas anleten uppklarna ånyo; ~ a person into good humour, genom glad vänlighet försätta ngn i godt lynne; ~ a.way, förjaga med leende ei. med vänlighet. ~r, -år, s. en som ler. Smiling, smiling, prt. af föreg.; a. leende äfv. wid., jfr smile. ~ly, -li, ad. (med) leende. ~ness, -nes, s. leende utseende äfv. biid. Smirch))C, smirtj, va. smörja ned, nedsöla; fördunkla.

Smirk, smirk, vn. småle tillgjordt, mysa, smila; s. tillgjordt leende, söt min, mys-ning; a. prov. se foij. a. *vy, -1, a. prov. tillgjord; fiffig, fin. smit >|<, smit, se under följ.

smite, smit, va. (imp. smote, smèt, smit †, smit; pp. smit >jc, Smitten, smit'n) slå (äfv. biid. : tukta, straifa); dräpa; slå, öfvervinna i krig; fördärfva, förstöra; drabba, gripa, träffa (with, med); smärta; intaga, betaga om el. med en passion o. d. (is. i part. perf.), fängsla biid.; vn. slå (stöta) ihop (itogether); s. prov. slag; ~ hip and thigh, slå sönder och samman, i grund nedgöra; these things smote his heart (... him to the heart), ... gåfvo (drabbade) hans hjärta (som) ett våldsamt slag; /n/ terror into, injaga skräck hos; ~ together, slå i hop (tillsamman, mot hvarann). ~r, -ur, s. en som slår etc.; zool. Columba livia per-CUSSOl* (en duf-varieteO; P knytnäfve. smith, smith, s. smed (äfv. poet. bild.); va. % smida. (S)~field, smidh-, S. pr. kreaturstorg i London; ~ bargain, handel i hvilken köparen luras, skojeri; giftermål för pengar marriage). ~'S-Shop, s. smedja, zx/s-work, s. smide i alla bet. smither, smidh'ur, s. prov. fint duggregn; pl. (äfv. ~eenS, -è'nz) prov. småstycken, flisor, bitar; (the wind blew the sails) all to r>», ... i trasor; i kras. Smithery,smith'uri,s. smedja; smide. Smithing, -ing, s. smidning; smide såsom konst. Smithy, -i, s. smedja; vattenho ei. läsk-

tråg i en smedja; ^ coal, smides(sten-) kol.

Smiting, smi'ting, prt. af smite, r^-|ine, s. sjö. nedhalare på mesan.

Smitt, smit, s. rödockra i kulor, rödkrita för att märka får (jfr reddle).

Smitten, smit'n, pp. (af smite) slagen (äfv. bild.: with amazement etc.); dräpt; drabbad, träffad; angripen (with, af en sjukdom o. d.; ofta så i senare delen af sms.); intagen,

betagen (loith a passion, with love : häftigt förälskad; with, i [: förälskad i] en person).

smittle, smit'1, va. prov. smitta; s. smitta; a. (äfv. smittlish, -isj) prov. Skoti. smittosam.

Smock, sm ok, s. (frunt.immers-)lintyg; se vid. frock; i sms. is. förr kvinno-, »kjortel-». ~-face, s. »flickansigte» bild.

-lès, a. utan lintyg.

smoke, smok, S. rök; F ett »bloss» (att man röker en pipa etc.); vn. ryka; ånga; röka (tobak); »damma i väg»; lida, sota, plikta (for it) †; va. röka tobak; skinkor etc.; äfv. tekn. anröka, svärta med rök; the chimney kakelugnen ryker in; ~ out, röka ut i alla bet.; >js se smell out;

up, gå upp i rök; (it goes) like ~ F, »som ett intet», »som jag vet inte hvad»; let's have a låtom oss röka (ska' vi ha oss) en cigarr (pipa); to take (enjoy) a röka en pipa ei. en cigarr; to end (go up) in biid. gå upp i rök; to hang (dry) in röka matvaror, o-1" hell, s. rökhatt af glas öfver en gaslåga. ~-b!aCk, S. kimrök. ~

•board, s. skärm (skifva, plåt etc.) som i rökfång hindrar röken att slå ner. ~ -bOX, s. rökfång; tekn. rökkammare, rökupptag. ~-burning, ^-consuming, a.rök-förtärande (t. ex. furnace)-, s. rökförbränning. ^-consumer, s. tekn. rökförbrän-

nare; ugn ei. d. som förtär sin egen rök.

doctor, s. rökfördrifvare (jfr chimney -doctor). ~-dried,p^.;a.rökt kött etc., jfr foij. ~-dry, va. röka kött o. d. ~-flue, s. skorstenspipa. ~-h0USe, s. boningshus med eldstad †; rökeri för matvaror; bastu; garf. svettkammare. ~-jack, s. stekvändare

(som drifves genom draget i skorstenen). ~-pipe,

s. rökrör, kaminrör af piåt; ångbåts etc. (plåt)skorsten. ~-plant, se tree. ~ -room, s. rökrum tekn. el. för tobaksrökning. ~-Sail, s. sjö. röksegel. ~-Stack, s. (lokomotiv- ei. ångbåts)skorsten. rw-tree, s. bot. sumack (Rhus cotinus). ~-W00d, S. bot. T en art skogsrefva (Clematis Vi-

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.smoke-wood

F Talspråk. 1318 P Lågt språk.

smudge

dalba, hvars stjälkar pojkar »röka» ss. cigarrer).

-wreath, s. rökhvirfvel. ~able, -abl, a. rökbar. ~d, -t, pp.; a. smakande af rök. ~less, -lès, a. utan rök, rökfri (jfr ~ 'consuming). ~r, -ur, s. (tobaks)rökare; en som röker matvaror; P tung, kvalmig dag; a great en stark rökare; an old en gammal fiffikus (skälm), smokily, -ill, ad. rökigt, (så att ngt blir) fullt af rök. SmokineSS, -Inès, s. rökig-

het, jfr smoky.

smoking, smo'king, prt. (ar smoke); a. rykande; rökande; afsedd för rökning (af tobak), rök-; inhalations- (mixture); skåll-het (äfv. ~-hot); s. rökning; rökande; a ~ gentleman, en rökare; ~ was general, man rökte allmänt;

no ~ allowed (ei. permitted), »förbud att röka», »tobaksrökning förbjuden». ~-bOX, s. afplanlcning för tobaksrökning. ~-Cap, s. rökmössa, ^-carriage, ^-compartment, 5. rökkupé. ~-pipe, s. tobakspipa. ~-r00m, s. rökrum för tobaksrökning.

Smoky, smo'ki, a. rykande; ångande; rökig; rökande; full af rök; röklik; nedrökt; mörk, dunkel; biid. vågad, tvetydig; P nyfiken, misstänksam; a ~ house, ett hus där det ryker in; ~ quartz, rök-topas (jfr cairngorm).

smolder, se smoulder.

smolt, smölt, s. is. Skoti. ung lax så gammal att han går ned i hafvet.

SmOOCh, smotj, (jfr smutch) se smut.

smoor, smor, va. † cl. prov. se smother.

smooth, smodh, a. (i allm. mots, till rough, jfr d. o. med ex.) slät, jämn; len, fin; glatt äfv. bot. : glaber; sjö. smult vatten; tekn. slät-hyflad, -slipad, -polerad etc.; jämt (fram-) flytande; (som går) lätt; lugn, ostörd; obehindrad, flytande om tal, tunga, äfv. hal, söt, inställsam, falsk; mild, vänlig, behaglig; S. jämn yta, den släta delen af ngt; F ßlätning; Am. äng; va. jämna, glätta, släta (ut); tekn. slät-pressa, -hyfla, -slipa, -polera etc.; afpntsa off); göra jämn, obehindrad, lätt ei. flytande bild.; utjämna, lindra, mildra; stilla, lugna; smickra >f<; släta öfver, bemantla ett fei (äfv. ~ over); vn. blifva slät, jämn, utjämnas; lugnas om vatten; smickra †; ~ hair, glatt (slickadt) hår; om djur glänsande hårrem; ~ log, sjö. renskrifven loggbok; a ~ problem, en lättlöst uppgift; ~ sailing, segling i smult vatten;

bild. lät-t arbete (när ngt går som af sig själft, jfr ptlain ex.); ~ water, lugnt, stilla vatten; sjö. smult vatten (äfv. a ~ sea); bild. jfr föreg, ex.; to run framgå lätt, utan svårigheter, ej möta några svårigheter om ting

(t. ex. the course of true love never did run ; to take things by their ~ handle, taga allting lätt, se ... från den ljusa sidan; (aioay) a difficulty, utjämna (aflägsna) en svårighet; ~ the way, bana en jämn väg, göra vägen lätt (to, för, t. ex. acquaintance); ~ down, släta, slätstryka, stryka ut skrynklor; biid. utjämna; lirka med, smeka (för att ställa sig in hos ei. för att lugna), 'v-bore, s. slätborradt skjutvapen (gevär, kanon etc.). bored, a. slätborrad. ^-chinned, a. med slät haka, skägglös, ei. finrakad

(: ^-shaven), ^-crape, s. flor (tyg). ~ -faced, a. med glatt ansigte, jfr föreg.; med vänlig min, fryntlig, blid. ~-file, s. tekn. slätfil; dead snperfin slätfil (finaste, minsta filsort, för urmakare etc.). 'v»- grinding, s. blankslipning. ~-shod, a. slö-skodd. ^-spoken, a. med hal tunga, söt i orden (äfv. ~-tongued); hal, inställsam

om ord, fagert tal. ~en †, -n, se föreg. va. ~er, -ur, s. en som jämnar, glättar; bokb. polersten. ^ing, -111g, prt.; s. glättning, jämnande, jfr smooth, va. ^ilig-Chisel, s. snick. stickbettel. ~ing-iron, s. strykjärn; pressjärn; ~ heater, stryklod. ~ing -machine, S. glättmaskin, jfr sleekingma-chine. ^ing-plane, s. glätthyfvel, slät-hyfvel. ~ing-press, s. glättpress, sati-nérpress. ~ing-Stone, s. bokb. glättsten.

-li, ad. slätt; glatt, jämt; smidigt; obehindradt, flytande, lätt; inställsamt; to Win oj, flyta ledigt bild., jfr ex. under smooth; om vers vara lättflytande. ~neSS, -nes, s. jämnhet, släthet, glatthet; flytande beskaffenhet; mildhet, vänlighet.

Smote, smot, imp. af smite.

Smother, smudh'flr, va. kväfva (gnm rök, os;

i allm. gnm att beröfva tillgång till frisk luft; a

child, fire), förkväfva, äfv. biid. : dämpa, undertrycka; hölja öfver ei. omkring på alia sidor, instoppa (t. ex. one's head in the bedclothes); P se smear; vn. kväfvas; se vid. smoulder; s. (kväfvande) rök, dammoln etc.; kväfningstillstånd †. ~ed, -d, pp.; ~ mate, schacksp. kväfmatt. ~ilig, -ing, prt.; s. kväfvande, singly, -ingli. ad. kväfvande. ~y, -i, a. kväfvande; full af rök ei. dam.

SmOUtCh, smautj, (jfr smut), va. nedfläcka, -söla, -smutsa; s. smuts, fläck.

Smoulder, smo'ldur, vn. (»ligga och») ryka, pyra, brinna utan tillräcklig luft; äfv. biid. glimma (glöda) under askan; s. kväfrök. ~ing, -ing, prt.; a. pyrande, smouldring, -dring, smouldry -dn, a. se föreg.

Smudge, smudj, s. prov. kväfvande rök; Am. rykande (svagt brinnande) eld för att h&iia

insekter på afstånd; F smuts(fläck), Smörja; va. prov. kväfva; F nedsmutsa, nedsudda; sudda till. 'v-COal, s. gruf. F Se anthracite. -d, pp. a. suddig om tryck el. ritning.

smug, smug, 1. a. F (tillgjordt) fin, siratlig (äfv. saying etc.); nätt, uppfiffad, på sprätten; slät, hycklande; va. † putsa, uppfiffa. ~-faced, a. F med glatt ansigte, »slät», sirlig, siratlig.

Smug, smug, 2. va. P »hugga», »strala», »snyta» (bortsnappa); s. lok. si. smuggling. gings, -gingz, s. pl. Si. det »huggna», »stra-lade» ei. »snutna»; interj. skol. si. »blåst!»

(utrop när man »hugger» ngt af ngn).

Smuggle, smug'1, va. O. vn. smuggla, lurendreja; i aiimht i smyg bedrifva oloflig näring (t. ex. lönkrögeri el. lönbränneri); ~ in^ insmuggla. ~r, -ur, s. smugglare, lu-rendrejare; smugglarfartyg. Smuggling, -ling, prt.; s. smuggling; smyghandel; ~ hen, illa beryktadt hus.

smut, smut. S. (äfv. i pl.) smuts, fläck af sot, kol o. d.; brand (rost) å säd (arv. ~-brand); biid. smutsighet i ord; si. kopparkittel; va. nedsota, nedsmutsa; angripa med brandrost; vn. blifva sotig ei. nedsmutsad; taga smuts åt sig: sota ifrån sig; skadas af brand om säd. ~-ball, s. bot. kä-ringfis (svamp, Lycoperdon Bovista); äfv. Tilletia caries. ~-mill, s. sädesrensningsmaskin. ~ch, -j, va. o. s. se smut. ~ted, -tèd, pp.; a. se *uty. ~tineSS, -lnës, s. so-tighet, smutsighet äfv. biid. ~ty, -i, a. nedsotad, smutsig af kol o. d.; oanständig, obscen.

Smyrniot, smè'rniot, a. från Smyrna; s. invånare i Smyrna.

Snack, snak, s. andel † (numera blott i to go F, se to go shares)-, »gaffelbit», »matbit» (lätt måltid på stående fot); va. si. retas, gyckla, drifva med; to take a ta' sig en bit.

Snacket, snak'et, s. se snecket.

SnaCOt, snak'ut, se sea-needle.

snaffle, snåf'1, s. ridk. bridong, trens; äfv. se f^j-bit; si. lärdt, yrkes- ei. privat samtal tråkigt för det öfriga sällskapet; P stråtröfvare; va. lägga trens på, betsla; tygla äfv. biid.; si. sätta fast; P »knycka», »lägga vantarna på», arrestera; vn. prov. tala dumt, tråkigt; to ride on a rida med trens. ~-bit, s. trensbett, ledadt munlag.

snag, snag, s. knast, knöl (på träd), kort (skroflig) gren; förakti. bet : (framskjutande) tand, gigeltand (: ~-t00th); tagg på en hjorts horn; horn; Am. sjunken trädstam med ena ändan i flodbotten; va. prov. »snagga», afhugga; afkvista, grofhugga en trädstam ; Am. köra en &ngt>ät mot

en ~; vn. >|< vara vresig, knarrig. ~ -boat, 5. Am. ångbåt försedd med apparat att borttaga snags. ~ged, -d, a. se föij. första bot. ~gy, -?, a. knölig, knutig; F »knottrig», vresig, knarrig, grinig.

snaggling, snag'ling, s. gåsfiske (fånga gäss medelst metref, krok o. bete).

snail, snål, s. zool. skalsnigel, trädgårdssnäcka (Helix); tekn. snäcka, spiral; bild. drönare, långsam ei. trög människa; bot. se "u-clover; vn. krypa långsamt som en snäcka \along, fram); edible the great vine zool. vinbergssnäcka (H. pomatia); at a ~'é? pace (post, trot), skämts, med snäckans fart. ~-Clover, s. bot. en art smäre ei. luzern (Medicngo scutellata L.). ~ -flower, s. bot. snäckböna (Phaseolus caracalla). ^-leech, s. blodigel. ~-like,

a. ad. lik(t) en snigel; med snäckans fart. ~(s')-pace, vn. »krypa fram» biid. (gå ytterst långsamt). ~-paCed, ~-sl0W, a. med snäckgång. ~-piece, s. snäcka i ur. ~ -Shell, s. snigelhus. ~-StOne, s. min. snäck-sten. ^-trefoil, se "»-clover.

snake, snàk, s. zool. snolc, tomtorm (the common ~ : Coluber natrix); orm i aiim.; slang; F boa, jfr tippet; va. sjö. svigta vant etc.; Am. draga ut ur ett hål (äfv. med out); vn. Am. kräla som en orm; orma, slingra sig krypande; it will give him a ~ F, det skall reta honom (»gå hnm i magen»). ~-bird, s. se darter, zool. ~-charmer, s. ormtjusare. fence, se motsv. sms. af serpent. ~-g0Urd, 5. bot. Tricosanthes

anguina (slingerväxt i Ost-Asien, hvars frukt liknar

en orm). head, s. bot. dam spelslilja (Fri-tillaria meleagris); a m. bot. se shell-flower; Am. ändan af en järnvägsskena som rest

sig Upp o. stundom blir farlig för vagnarna. 'V»

-headed, a. med ormhufvud äfv. her. ~ -mOSS, se club-moss. ^-Iieck, s. se darter, zool. ~-nUt, S. bot. frukten af ett träd i De-marara (Ophiocaryon paradoxum) hvars embryo liknar en hoprullad orm. rv(-)T00t, S. bot. ormrot (namn på åtsk. växter [el. rötter af växterl som anses tjänliga mot ormbett, t. ex.: black

Sanicula, is. S. Marilandica; Virginia Aristolochia serpentaria; se vid. rattle-snake-root m. fi.). ~ 's-head, .<?. bot. se oj -head; ~ iris, bot. en svärdslilja (Iris tuberosa). ^-StOne, S. populär benämning på ammonite; en spräcklig skotsk brynsten. ~'s-tOngue, s. bot. ormtunga (Ophioglos-sum); äfv. Lygodium. ~(-)weed, s. bot. se bistort; Am. se ofvan Virginia snakeroot.

farm. Orm trä (mindre grenar af Strychnos colubrina, en ostindisk Slingerväxt); jfr anm. under ^»rOOt; namn på åtsk. växter hvaraf delar likna ormar, ss. Ophioxylotl m. fl.;

i: note, o: do, è: nor, é: not, i: tube, å: tub, à: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.snake(-)wood

snatoh

se vid. letter-wood. Snaking, -ing, prt.; a.; s. slingrande; sjö. svigtning; ~ line, sjö. svigtningslina. snakish, -isj, a. ormlik, orm-. Snaky, -i, a. ormlik, orm-; slingrande, bugtande; listig, bedräglig; full af ei. betäckt (beklädd) med ormar.

snam, snam, va. si. nappa åt sig, »knycka».

Snap, snap, va. bortsnappa, nappa, hugga (t. ex. med tänderna); knäcka af, bräcka, »smälla» (hugga) i tu (afv. in two; in ei. to pieces); slå, smälla; smälla med (a whip), knäppa med (one's fingers; at, åt); »smälla af», affyra en pistol o. d.; F kort affärda; vn. brytas (tvärt och med smäll) af, »gå af», bräckas, knäckas, springa (af); nappa, hugga, nafsa (at, efter); nappa på, gärna antaga ngt; gläfsa, bitas, biid. »fräsa», utfara i skarpa ord (at, mot : bita af, jfr nedan ~ off,

grepp; knäck (äfv.: ett slags karamell), Smäll (ljud); knäpp(ande) (t. ex. af ett lås); P pistolskott; knäppe på en bok, armband o. d., jfr ock "u-lock; särsk. knäpp-örhänge; bit, ngt som hugges ei. nappas; en som hugger åt sig)^; Am. kort ryck (af köld, som »knäpper till»); mör pepparkaka (mest i pl.)\ zool. se **-bug; si. »knyck», »piff», »ruter»; ~ at the bait, nappa på kroken äfv. biid.; death **ped him away, döden bortryckte hnm; ** off, (va.) bita tvärt af; biid. afbita (afsnäsa); bryta, knäcka af; smälla af pistol, knallhatt etc.; (vn.) knäckas af; ~ out F, lakoniskt framstöta ord; ~ up, »bita af» (med skarpa ord), fara ut mot, snäsa; gripa; a cunning en spektakelmakare; a ** of one's finger, eg. fingerknäpp uttryckande förakt; biid. obetydlighet (i talesätt som: J don't care a ~ of my finger ...); we shall have a *\> of cold by and by, snart knäpper det till och blir kallt; to give (make) a r*, at, nappa efter, nafsa till; at one »i ett nafs», med ens; a ~ victory, poüt. etc. si. en knapp (mödosamt tillkämpad) seger. ~-bug, s. zool. knäppare (Elater). ^dragon, s. bot. lejongap (Antirrhinum); tekn. glasblåsartång; se vid. fiap-dragon.

~ha(u)nce †, -håns, s. snapphanelås, snapphanegevär; hvasst, (af)bitande svar. ~-head, s. rundt hufvud på bult o.

d.; se vid. r^-tool. ^-hook, s. fjäderhake. ~ -link, fjäderlänk i pansar, kedjor o. d. ~-l0Ck, s. snapplås. ~(-)sack † el. r, se knapsack. ~-shot, s. kastskott (hastigt skott utan noggrann sigtning); sky tt skicklig i kast-skott (ei. flygskytte); pl. plottereld (spridda skott). ~-t00l, s. nitstämpel. ~-weed, s. bot. springkorn (Impatiens). ~per, -år, s.

ngn som nafsar eto.; ngt som smäller etc.; smällkaramell; vresig, argsint människa; si. »dalkarl», »röfvarhistoria» (otrolig historia); pl. si. kastanjetter, ^pish, -isj, a. som gärna biter, hugger ei. nafsar; »som bits»; arg, bitande arv. om svar o. d., fräsig, snä-sig, snarsticken; the dog is hunden bits. 'vpishness, -isjnës, s. egenskap att vara r^pish; argsinthet, fräsighet etc., jfr föreg. a. ~py, -i, a. se «*pish. SnappS, snaps, s. P snaps, sup. Snare, snår, s. snara; bild. försåt; i aiim. bedrägeri konkret (ngt hvarpå man bedrar sig; a delusion and a ~); sej are (tarmsträng spänd öfver undre skinnet på trumman); va. snara,

snärja äfv. biid.; fånga i snara(n), lägga ut en snara för (ei. -ror för) : to lay (ei. set, spread) a ** (ei. ~s) for. ^-drutll, s. liten trumma. ~-head, s. sejarskinn (undre skinnet) på en trumma. ~r, -Ur, S. en SOm

lägger ut snaror, snärj are äfv. bild. Snaring, -ing, prt.; s. snärjande. Snarl, snårl, 1. va. trassla (ihop ei. till), hoptofva håret, en härfva; S. trassel, knut &fv. biid. ~-knot, s. prov. hårdknut. Snarl, snårl, 2. va. tekn. slå ut, uppkupa,

drifva (med snarling-iron). Snarl, snårl, 3. vn. morra äfv. bild.: »brumma» (at, öfver); s. morrning; brumning; gräl, träta, ^er, -ur, (1.) s. en som morrar, grälig människa, brumbjörn, tvärvigg, snarler, snå'rlur, (2.) s. en som arbetar

med snarling-iron. snarling, snå'rling, prt. af snarl (1, 2, ei. 3); a.; s. (1.) tilltrasslande; (2.) uppkupning, -drifning; (3.) morrning; brummande. ~-ir0n, S. tekn. furst, snarrjärn (krokigtjärn hvaraf man betjänar sig för att inifrån uthamra kärl af metallplåt).

snarly, snå'rli, a. grälig, knarrig, snary sna'ri, a. snärjande äfv. bild. snäst †, snäst, s. ljusbrand, sköre. Snatch, snåtj, va. (hastigt) gripa, rycka (nappa) till sig, »hugga», »knycka»; stjäla sig till i aiim. bet. (t. ex. a moment's repose); bortrycka, bortsnappa (äfv. med away, off etc.); s. hastigt gripande, hugg, grepp, tag; ryck (kort stund af verksamhet); stump, bit; Skoti. se snack; ~ a kiss, stjäla en kyss; ~ a meal, i största hast kasta i sig en matbit; ~ the moment (the occasion o.d.), raskt begagna ögonblicket; ~ from the jaws of death, rycka ur dödens käftar; a brand o*ed out of the burning, en brand ryckt ur elden; ~ at, gripa efter (jfr ned. ex.); ~ up, gripa, rycka till sig, »hugga»; a <x, of sleep, en tupplur; ~es of sunshines, solglimtar; give us a ~ of song! låt oss höra en (vis)stump!

to make a ^ at, söka bortsnappa (ei. stjäla etc.); by ryckvis, skoftals; (hastigt och) i smyg; in ~es, tala i afbrutna (lösryckta) meningar; komma ryckvis, rycktals. ~-block, s. sjö. kastblock, kipblock. ~-cleat, se belaying-cleat. ~er, -ur, s. en som rycker till sig etc. ~ing, -ing, prt.; s. gripande, nappande, singly, -ingli. ad. med ett ryck; häftigt, tvärt, hastigt; ryckvis. -1, a. skeende

ryckvis.

snath, snath, snådh, 5. prov. lie-arf (skaft

pä, en lie).

snead, snèd, (1.) se föreg.; (2.) prov. snodd, snöre.

sneak, snèk, vn. smyga (sig) (ofta med adv. ss.: about, omkring; away, off, bort: skamflat ei. rädd loma af); snoka; krypa (äfv. med to, för), bära sig lumpet åt; skoi. si. skvallra; P »knycka», »hugga»; s. feg, lumpen, krypande människa; skoi. si. skvallerbytta; P (is. bod-)tjuf (äfv. ~sman, -smån). ~er,

-ur, se föreg, s.; prov. mindre dryckeskärl, skål. finess, -inès, s. se ~ingness. sving, -ing, prt.; a. smygande;

krypande, feg, lumpen; smutsigt snål. 'vingness, -ingnës, s. krypande feghet, lumpenhet; girighet, snålhet, sneap, snèp, va. (1.) se nip; (2.) snäsa, jfr

snub; s. snäsning. sneath, snèth, snèdh, se snath. sneck, snèk, s. Skoti. dörrklinka. }< ss. va. utan prep.); s. hånfull min, hånleende, »grin»; hån, drift; »gliring», stickord; you may <v, at him for {being) a novel-reader, man må göra narr af hnm för att han läser romaner. ~er, -ur, s. (kall)grinare, hånare, begabbare. ~ing, -ing, prt.; s. grin(ande), kant hånleende, begabberi. singly, -ingli, ad. med hån, hånfullt, kallgrinande. Sneeze, snez, vn. nysa; s. nysning; P näsa; not to be at F, ej att förakta; to give a violent nysa häftigt. ~-box, s. si. snusdosa. ~-weed, s. bot. nys ört (Hele-nium autumnale). ~-W00d, s. bot. Pte-roxylon utile (sydafrikanskt träd med vackert virke). ~r, -ur, s. nysare; si. näsa; si. näsduk; si. snusdosa; sjö. si. storm, orkan. Sneezing, -ing, prt.; s. nysning; ~ powder, nyspulver. snell, snèl, 1. a. »snäll», rask, flink †; Skoti. skarp, genomträngande, bitande (frost,

wind).

snell, snèl, 2. S. tafs för metkrok, snell, snèl, 8. s. P nål. ~-fencer, s. P kringvandrande nålhandlare. Snet f, snët, s. hjorttalg; va. snyta (one's nose). sn i b, snib, se sneap.

snick, snik, (1.) s. skåra; va. skära, klippa; (2.) s. prov. se sneck; (3.) se snack; and snee, flandrisk knifkamp (strid med knifvar).

Snicker, snik'år, l. vn. fnissa; s. fnissning. Snicker, snick'ur, 2. s. si. dryckesbägare. snickersnee, snik'ursne, sjö. si. se snick

and snee; dolkknif. Snickup †, snik'åp, interj. (eg. his neck up)

dets. som: be hanged! Snide, snid, a. P oäkta, eftergjord, falsk (coin, witness); durkdrifven, inpiskad (a ~ *un), ~r, -ur, (1.) s. P skälm, smygare, spion; se vid. snyder. Snider, sni'dur, s. pr.; (S) (2.) s. Snidergevär. Sniff, snif, vn. »snusa» : hörbart draga in luft gnm näsan, hörbart vädra, fnysa (at, åt); va. insupa, inandas gum näsan; vädra (t. ex. danger)-, s, »snusning», fnysning; (det man inandas gnm näsan el. gnm) vädring (t. ex. a ~ of air, jfr ex. under snuff); ~ about, gå och snoka, spionera; to give a scornful fnysa föraktligt. ~le, -1, vn. prov. se föreg. o. snuffle; P »grina», »tjuta», snift, snift, 1. s. prov. se sleet. snift, snift, 2. vn. (jfr snyfta) se sniff o. † snort; s. prov. ögonblick, mellanstund. ~ing -valve, 5. ångm. snarkventil (utblåsningsventil). snig, snig, (1.) se snag, va.; (2.) vn. prov. se sneak.

snig, ~g, snig, (3.) S. prov. ett slags ål; ett slags fartyg.

Snigger, snig'ur, se snicker, 1. Sniggle, snig'1, va. O. vn. fånga ål genom utläggning af bete; bild. fånga, lura.

Snip, snip, va. (af)klippa, »knipsa» (af); taga, snatta litet i sänder †; s. klipp; (jfr slip) afklippt bit, remsa; bit, litet stycke; P andel; si. skräddare; pl. tekn. biecksiagares etc. sax; a little <"v> of a girl, en liten flickstumpa; he never did say rsj to her, so to speak, han sade ej så mycket som »kvitt» åt henne en gång; to go se motsv. under share; snap,

snout (ei. snorum, sno'rum), (itt£er/.)snipp, snapp, snorum (hej bassalorum, nu är visan ali). ~-Snap, a. kort, tvär, likasom afhuggen; hastig, liflig; s. »munhuggande», skarp ordväxling. Snipe, snip, s. zool. beckasin (Scolopax); si. lång räkning; si. advokat; pl. si. sax; common enkel beckasin, horsgök; whistling se greenshank. ~-fish, s. se

bellotos-jish.

bi note, è: do, bi nor, o: not, A: tube, tub, &: bull, th: thing, dh; this, w: will, z: bas.snipper

F Talspråk, 1322 P Lågt språk.

snow-shelter

Snipper, snip'ur, s. en som klipper (jfr snip); tillskärare; P skräddare; pl. P sax. ~ •snapper, s. F fnasker, vasker, fjanter.

Snippet, snip'et, s. liten bit, fragment. iness, -mes, s. fragmentariskhet, knapphändighet. -i, a. knapphändig, obetydlig, löjligt liten.

Snitch, snitj, va. P förråda, angifva; s. P förrädare, angifvare (äfv. ~er, -ur).

snite, snit, va. snyta näsan; snoppa ett ljus. snithe, snidh, snithy, snith'i, a. prov. skarp, bitande viud.

Snivel, sniv'l, s. snor; vn. snöra, hafva en rinnande näsa; snöfla; F »grina», skrika om barn; va. snyta; ~ out, snyta ut. ~Ier, -ur, s. en som är snorig ei. snöflar; F »grinolle», »liper», »pipsill», »gnällspik», "Jing, -ing, pvt.; a. o. s. snörande; snöflande; »grinande», jfr roij. ~ly, -1, a. snorig; ynklig, gärna jämrande sig, gnällig, grinig.

snob, snéb, S. »snobb» (person som vill gifva sig sken att vara förmer [rikare, förnämare] än han är),

inbilsk, dumhögfärdig o. ytlig person; »vräkig» herre; sprätt; univ. skoi. si. bracka, fillSter (ickeakademisk medborgare); arbetaresl. en icke-strejkande (äfv. ^-Stick, jrr knob -stick)-, öknamn på skomakarpojke, -gesäll, (gesäll)lurk, »knöl». ~bery, -un, s. snobberi, snobbaktighet. ^bisll, -isj, a. snobbig, snobbalctig (uppblåst, dumhögfärdig); sprättaktig. ^bisllfiess, -isjnës, ^bism, -izm, g. se <^bery. ~by, -i, a. se r^bish. ^ocracy, -ok'rasi, s. snobbvälde, snobbregemente, samtliga snobbar.

SnOOd, Snod, S. Skotl. »Snodd», hårband utmärkande ogifta kvinnor; se vid. Sliell, 2.; va. uppbinda håret med hårband. ~ed, -èd, a. bärande hårband.

SnOOk, snok, 5. se sea-pike.

SnOOp, snop, vn. F begärligt vädra, nosa, snoka.

SnOOZe, snoz, vn. (jfr »snusa») F taga sig en lur, »lura», sofva; s. F lur, kort sömn (to take a ~-Case, s. P örngått. ~r, -ur, s. F en som tar sig en lur, »lurare». snoozing-ken, s. P se dossing-ken.

Snore, snor, vn. snarka; s. snarkning. ~ -hole, S. tekn. sugrör el. -hål på en pump ; fuks i en ugn. ~r, -fir, s. snarkare. Snoring, -ing, pvt.; s. snarkande, -ning; tolle sofva och snarka.

Snort, snort, vn. se)j< föreg.; frusta; fnysa; pusta, stöna ärv. om en ångmaskin; Am. F gapskratta; s. frustande; fnysning; pustande, stönande. ~er, -ur, s. frustare, stö-nare etc.; box. si. slag på näsan. ~ing, mg, prt.; s. frustande etc., jfr ofvan.

SnOt, snot, s. snor; ljusbrand, sköre; P förbannadt luder (okvädinsord); va. P snyta. ~ter, -ur, vn. prov. se snivel; s. sjö. af-

krängningsstropp, spristropp. ~tifieSS, -lnès, s. snorighet. stinger, -indjur, s. P »snytduk», »snorkläde». ~ty, -i, a. snorig; snuskig, sluskig, gemen; F knarrig, »grinig», bitter, hånfull. Snout, snaut, s. »snut», tryne,nos, äfv. Fförakti.: näsa; tut, pip, rörspets af metan, munstycke på slangar etc.; va. förse med pip etc ~ed, -ed, pp.; a. i sms. -nosig. SnOW, snà, 1. S. sjö. förr snau (ett slags brigg, jfr sms.). 'Vz-maSt, S. en extra aktermast tätt akter om stormasten med ett gaffelsegel (: ~

-sail).

SnOW, sno, 2. s. snö; pl. snömassor, snö-drifvor, snöfall; pl. äfv. »vintrar» (gammal); im. (regelb.; prov. †, Am. F imp. SneW, Snil, o. pp. -n) snö(g)a; va. is. poet. låta

falla (såsom snö); o* fell steadily the whole night, snön föll ..., det snöade ...; last year's den snön som föll i fjor;

driven snödrifva (-vor); white as

the driven , hvit som snön; there has been a (heavy) fall of det har snöat (mycket); ~ in, insnöa; ~ed up, insnöad. ~-ball, s. snöbåll; bot. (äfv. ~ tree) snöbållsbuske (jfr gelder-rose); P neger; vn. (o. va.) kasta snöbåll (på). ~-berry, s. bot. snöbär (Symphoricarpus racemosus). ~-bird, s. zool. snö-

Sparf (benämning på flere fågelarter, is. jfr ~

-bunting). a. snöblind. ~-blind-

ness, s. snöblindhet. -blink, s. snö(ei.

is)blink (fenomen i arktiska trakter).

s. snöblock; tätt packad (stängande) snödrifva, ^-bound, a. stängd ei. hindrad af snö; insnöad. ~-bi*0th, s. snöslask, snövatten; prov. iskall dryck. ~ -bunting, s. zool. snösparf (Emberiza nivalis). ^-capped, ~-clad, ~-crowned,

a. is. poet. snöklädd bärgstopp.

~-deep, s.

bot. snöblomma, -träd (Chionanthus). ~ -drift, s. snödrifva. ~drop, s. bot. snödroppe (Galanthus nivalis); ~ tree, Ha-lesia (prydnadsbuske). ~-drOpper, S. P tvätt-tjuf (som stjäl tvätt uthängd till torkning). ~

-finch, s.

se ^-bunting. ~-flake, s. snöflinga; zool. se rsj-bunting; bot. snöklocka, hvit löfkoja (Leucojum vernum). ~-fleck, 5. se ^-bunting. ~-flood, s. snöflod (flöde,

Öfversvämning i följd af snöns smältande : vårflod).

^-gatherer, s. P se dropper. ^-giant,

s. snögubbe. ~-g00Se, s. zool. snögås (Anser hyperboreus). ~-heap, s. snöhög. ^-house, ~-hut, s. grönländares SUÖ-hus. ~-light, s. se r^-blink. ~-like, a. snölik, snöhvit. ~-line, s. geogr. snögräns. ^-plough, ~-p!ow, s. snöplog.

~-Shed, S. snötak (skyddstak mot snö öfver järnväg etc.).

^-shelter , S. se föreg.; järnv.

äfv. snöskärm. ~-shoe, s. snösko, skar-båge. ^-shoveller, s. snöskottare. ~ -shower, 5. starkt snöfall. <v-skate, s. skida. ~-skater, s. skidlöpare. ~-skat-ing, s. skidlöpning. ~-slip, s. snöskred, snöras, lavin. ~-S0Ck, s. snösocka. ~ -Storm, s. snöstorm, yrväder. ~-SWeeper, s. snösopare (äfv. maskin), 'v-white, a. snöhvit. ~-wreath, s. snödrifva. ~less,-iës, a. snölös, utan snö; snöfri. -I, a.

snöig; snötäckt; snöhvit äfv. (poet.) biid.; ~ owl, zool. snöuggla (Strix nivea). snowd, snaud,. ~ing, -ing, s. kort metref.

Snub †, snub, 1. vn. snyfta.

Snub, snub, 2. va. afstympa (jfr nip), af-snoppa arv. biid., afsnäsa, »stuka», snubba, tillrättavisa; sjö. hålla an (tillbaka) o. (skiftevis) släcka, sticka ut; s. knöl, jfr sna-g; stnkning, afsnäsning. ~-featured,«. trubbig i synen, jfr wij.'o. ~-nOSe, s. trubbnäsa, potatisnäsa. ~-nOSed, a. trubb-näst. ^-pOSt, s. sjö. fastgöringspållare.

snudge, snudj, vn. se snug; s. jfr sneak o. miser.

Snuff, snuf, va. draga in gnm näsan : lukta, nosa, snusa (i sig), vädra, insupa; snoppa (jfr »snyta») ljus; vn. »snusa», fnysa, hörbart vädra; bild. missnöjdt fnysa, fräsa, vara ond (»rynka på näsan») (at, åt);

.<?. snopp, sköre (svartnade delen af en ljusveke); vädring, »snusning»)J< (jfr sniff); snus; ~ pepper P, blifva stucken (arg), fatta humör; ~ it ?, »köla af» (do); ~ out, släcka ljus, jfr ofvan; bild. tillintetgöra äfv. : »stuka»; ~ up, inandas, »draga i sig»; a »o of pure air, (få) en näsa(n full af) frisk luft; to take snusa (äfv.: vara snu-sare), taga en pris; to take ^ at ... F, to take ... in ~ F, bli stucken, ta humör, förargas öfver ngt; pinch of pris snus; up to si. ej lätt att lura, ej bortkommen, full af hin, knipslug. ~-and-blltteí*, a. gulbrun om hudfärg. ~bOX, s. snusdosa; is. boxn. si. »snushorn» (näsa). ~-COlOUred, a. snusbrun. ~-maker, s. snusfabrikör. ~-mill, s. snuskvarn. ~-taker,

s. snu-sare. ~er, -ur, s. fnysare; snusare; ljusputsare; pl. (: a pair of ljussax. ~er-stand (ei. -tray), s. ljussaxbricka. ~ing, -ing, prt.; s. fnysning; snusning; ljusbrand, singly, -ingli, ad. (med) fnysande; fräsigt, argt. ~le, -1, vn. »snusa», hörbart andas gnm näsan; snöfla; tala i näsan; s. snöfling; näston äfv. tiiigjord, jfr cant, 2.; pl. F snufva, nästäpthet. ~ler, -lur, s. snöflare, en som talar i näsan. ^ling, -ling, prt.; a.; s. P krypande, jfr sneaking; snöflande, talande i näsan.

~y, -i, a. sniisigj osnoppad om ljus, full

af ljusbrand; Skoti. vresig, argsint; P på »snusen», på »kulan» (berusad).

snug, snug, 1. s. mek. knagg(e).

Snug, snåg, 2. vn. ligga (ei. lägga sig, »krypa») (to, tätt intill [a child to its mother] ei.) varmt och godt, ei. bekvämt ei. dold; göra sig bekväm(t); ap. krupen tätt intill ngt; i ro och frid, trygg(t); gömd, obemärkt; a. trygg, lugn; (tarflig men) bekväm, nätt, (små)treflig; safe and i fred och ro, lyckligt och väl (t. ex. in bed, i säng); to keep ~ F, hålla hemlig; to lie se ofvan vn.; arv. hålla sig dold; to make (ali) sjö. bärga segel, göra (alt) klart för en väntad by; made ~ for, i allm. redo att mottaga ngt väntadt; he is ~ in bed, han ligger (i godan ro) i sin varma säng; a ~ berth (place), biid. en betryggad ställning; a ~ income (sumo.d.), en nätt (rätt vacker) inkomst etc.; a ^ party, en liten förtrolig krets. ~gery, -år?, F liten treflig boning, »krypin», äfv. »dockskåp» biid.; bekvämt o. srnåtrefligt litet rum, budoar. ~gle, -1, vn. (jrr föreg. vn.) krypa ner (t. ex. i bädden); ~ together, krypa ihop för att hälla sig varma. ~ify, -lfl, va. F göra bekväm, treflig etc., jfr ofvan. ~ness, -nes, s. bekvämhet etc. jfr snug, a.

sny, sni, s. skeppsb. (konvex) kantkrumning, språng. ~ing, -ing. s. skeppsb. rund planka för bogen. Sny der, sni'dur, s. P skräddare.

SO, sè, ad. så, sålunda (betecknande identitet, jfr as som betecknar: i lika grad), på detta sätt, till den (i samma) grad; (i svar) så-å (&fV. eng. ordet uttaladt med dragning, slutande med förhöjd ton), jaså, verkligen? (jfr ~ be it) så, nå väl, godt(!); interj. så! (t. ex. tin kreatur) stilla! sjö. vast! håll an! rätt så, stött! konj. altså, följaktligen, därför; så framt,

blott (j fr ~ that); (Anm. motsv. sv. pronomen det predikativt el. ss. objekt, jfr gram. o. nedan ex.); ~,~,si och så (tämligen klent); nå väl! bra, bra! ~ and så och så, så eller så; afv. det eller det, den och den (t. ex. Mr ~ and ~ : Hr N. N.); ~ fre it, vare det så (äfv. ~ let it be), ske altså! ~ help me God! därtill mig Gud för-hjälpe! så sant mig Gud hjälpe! >x/ (it) please Your Majesty! och må det behaga E. M., om B. M. behagar; ~ said, ~ done, sagdt och gjordt; ^ say ali, så säga (de) alla (ei. alla människor); ~ won, ~ lost, ordspr. det gick som det kom, hvad orätt fås med sorg förgås; ~ to speak, så att säga; ~ bad a temper, ~ sioeet a countenance, (att man kan hafva) ett så dåligt lynne (och) se så snäll (söt) ut; a man ~ busy as you are,

en så (ovanligt) verksam man som du (är) (: en man med din flit) (jfr: ... as busy as you : en annan man som är lika verksam som du); he never read ~ bad a book, but he drew some profit from it, han läste aldrig ngn (än) så dålig bok att han icke inhämtade ngt nyttigt ur den; he is ~ very weak, han är så (rysligt) klen (att han ej ...); he has ~ fine a garden, han har en s å (utmärkt) vacker trädgård; ~ Obetonadt) far as 1 know, (icke) så vidt jag vet (jfr vid. far, samt many, more, much)-, nu låte as 1300 the northern Sweden was a wilderness, så långt fram i tiden som 1300 var ...; ~ (betonadt) long as ..., så länge som ... (men ej längre), jfr vid. long, ex.; nu SOOU as, så snart som, jfr föreg, ex.; (obs. ~ far [soon etc.] as F dets. som as far etc. as); ~ ... as (efter inskränkning, F dock äfv. eljes, alldeles likbrtjdande med aS . .. as), så ... SOm; ~ . . . as tO, se under as o. jfr ex. under kind; nu that, så ..., att; (konj.) (mer el. mindre P ss. ock ~ as) så framt (blott), om bara, för så vidt som; ~ then, altså; äfv. nå väll (t. ex. ~ then, Albert, if you were ..., would you ...?); how nu? hur så? hur då? if just quite se d. o.; not nu, det är ej så, visst icke; icke så! ingalunda! bort det! nej! my brother is an exception, not ~ I, ... är ett undantag, men det är icke jag; why nu? hur så? hvarför det? after a week or efter en 8 dar eller så (omkring); my house was burnt down and ~ I lost my fortune, mitt hus brann ned och på detta sätt (ei. därigenom) förlorade jag min förmögenhet; 1 am afraid (eiiipt.) jag är rädd för det (att så är); I am sure jag är säker därpå; if you like her, ~ (eiiipt.), ... så är alt godt och väl; since it must be efter det nu skall så vara; he laughed, and ~ did ive, han skrattade och (det gjorde) vi med (också); (you are ...) is it not o»? är det icke så? ... eller hur? ... ive have been ill and are ~ still, vi hafva varit sjuka och äro det ännu; he was great ere fortune made him han var stor innan lyckan gjorde hnm till det (upphöjde hnm); you don't say det menar du väl icke (jfr vid. under say) ? who says *u? hvem påstår det? T have been told man har sagt mig det (jag har hört så sägas); he had tried to carry his point several times and been as often unable to do »v, han hade försökt åtskilliga gånger men lika många gånger misslyckats; does he ~ (efter en annans påstående) ? gör han det? verkligen? († för

blott does he?)} is he nu (jfr föreg.) †, dets. som is he? (mera modernt:) ~ he is, det är han; oj he does, det gör han; (Igave, it you; svar:) <x/ you did, ... ja, det gjorde du; he is (ett adj.), and nu am I (is she etc.), han är ... och jag (hon etc.) med (också); (efter ett påstående) and (truly) ~ it is, OCh så förhåller det sig verkligen; I believe I think ~ (i svar), ja, jag tror det; J hope nu, jag hoppas det; nu, you are going? jaså, skall du (nu) (verkligen) gå (fara)? welcome, ~ (that) thou come not too låte †, var välkommen, men du får ej komma för sent. ~beit †, se albeit.

SOak, sèk, va. lägga i blöt (i vatten etc.); blöta; genomdränka, mätta; blöta igenom, trän ga igenom (om en vätska, ofta med through); insuga (om huden el. d.; äfv. med in); se † vid. drain; vn. blötna, ligga i blöt, insuga (draga i sig) vätska; (äfv. med in) suga sig in om en vätska (into, i, t. ex. the earth), uppsugas; P supa (jfr »blöta på»); s. blöt; ~ one's clay, »fukta sin aska»; to be nued through F, vara (blifva) genomblöt, våt in på bara kroppen; to lie and to lie in nu, ligga i blöt; to put in nu, lägga i blot; in ~ P, »fuktig» (berusad); to come out oj nu P, nyktra till. ~age, -adj, 5. blötning; liggande i blöt; insugning, ^er, -år, s. en som lägger i blöt; P supare; F våt väderlek, »(rot)blöta». ^ing, -ing, prt., a. genomblötande; s. blötning; blöta; F »fylla»; garf. drifning; a ^ rain, slagregn, rotblöta; ~ wet, genomblöt; to get a nu, bli genomblöt. ~y, -i, a. våt, blöt, genomblöt; fuktig.

soal, se sole, 1. o. 2.

SOap, sèp, s. såpa (soft tvål (dry biid. F smicker, jfr soft-soap; va. intvåla, bestryka med såpa; F smickra; how are you off for nu, se has your mother sold her mangle under mother; ~ over P, med smickrande ord intala, narra ngn. ~ -apple, se nu-plant. <v-ball, s. tvålkula. ~-berry, s. bot. såpbär som kan nytjas i st. f. såpa : frukten af: —berry-tree, S. bot. Sapill-

dus saponaria (ett tropiskt träd), —boiler, s. såpsjudare; kittel för såpkokning. ~ -boiling, s. såpkokning. —box, s. tvålask; rakask. —bubble, s. såpbubbla. ~ -Cerate, 5. tvålplåster. —CUp, s. tvålkopp. —dish, s. tvålfat, -kopp. —earth, s. valklera. —house, s. såpsjuderi. ~ •maker, —manufacturer, s. tvålfabrikör;

jfr äfv. nu-boiler. —nut, s. bot. frö af Mimosa abstergens. —paste, s. tvålmassa; tvålpasta. —plant, s. bot. Phalangium (ett

kaliforniskt växtslägte). ~(-)StOUe, S. min. Stea-

tit. späcksten, fettsten, jfr French chalk.

i; fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, Å: mete, è: met, I: lier, i: fine, 1: fin, i: fir,soap-sud bubble Mindre brukligt. 1325 t Föråldradt.

~-sud bubble, s. såpbubbla. ~-suds, s.

pl. såp-(tvål)vatten. ~-tray, s. tvålfat. ~-tree, jrr plant. ~-W0rt, s. bot. såpört (Saponaria). ^er, -ur, s. såpsjudare. »v-ing, -mg, prt.; s. insåpande, intvålande.

-l, a. såp- ei. tvålaktig; bestruken med såpa ei. tvål, intvålad, (in)såpad.

SOar, sor, vn. svävfva (liögt), svinga sig i höjden (äfv. ofta ~ aloft, ~ high), äfv. bild. : »taga en högre flygt»;/», hög flygt, ^ing, -mg, prt.; a. högt flygande; biid. eldig, hänförd; her. med utbredda vingar; s. se föreg.

SOb, sèb, vn. snyfta; s. snyftning; broken k väfd snyftning; ~ out, framsnyfta.

Sober, si'bur, a. måttlig; nykter; sansad, lugn; opartisk; visande självbeherskning, förståndig i ei. om uppförande; allvarsam (äfv. om färg o. d.; mots, gay)', Vtt. göra nykter; vn. blifva nykter (sansad etc.), »nyktra till» (afv. med down); as ~ as a judge F, spik nykter; in ~ earnest, på rama allvaret; in one's ~ senses, nykter, »på nykter kaluf»; vid fullt redig sinnesförfattning, äfv. »fullt normal»; the farmer could not have been in his ~ senses, when he paid such a high price for his farm, ... icke rätt klok ..., ej vid sitt fulla förnuft (när han kunde göra så). ~ -minded, a. hofsam, sansad, lugn, allvarlig. ~-mindedneSS, s. sans, besinning, lugn, lidelsefrihet, ^-tinted, a. allvarsam till färgen, mörk(färgad). ~-water, s. skämts, sodavatten o. d. ~neSS, -nes, s. nykterhet; jfr vid. sobriety.

S0b0leS, lat., sob'olez, s. bot. rotskott, soboliferous, sobolifurus, a. bot. skjutande rotskott.

Sobriety, sobri'et!, s. nykterhet, måttlighet; sans, lugn; allvarsamhet, allvar (t. ex. the ~ of riper years); a man of <%/, en nykter man.

S0C, s6k, s. jur. feod. jurisdiktion, domsrätt (öfver egna underhafvande); hofverifri-het, frihet från dagsverksskyldighet; kvarntvång. ~age, -adj, s. jur. innehafvande af jord mot bestämd tjänst, hofven; common kronoskatte. ~ager, -ådjur, 5. en som innehar jord mot bestämd tjänst, sociability, s6sjabil'iti, s. sällskaplighet,

umgängsamhet. Sociable, so'sjabl, a. sällskaplig, umgäng-sam; som umgås med människor, gärna med i umgängslifvet; vänlig, förtrolig, treflig {party); förenligt; s. »sociabel»

(ett slags öppen promenadvagn med två säten midt emot hvarann); F »trehjuling» (tricykel) för två personer; F ett slags »konversationssoffa» för tvi; Am. soaré. ~neSS, -nes, s.

sällskaplighet, sociably, ad. sällskap-

SOCiai, sè'sjål, a. samfunds-, samhälls-, samhällelig, social, borgerlig; sällskaps-, umgänges-; sällskaplig; ^ company,säll-skapslif, umgängeskrets; the ~ evil F, prostitutionen; ~ philosophy, samhälls-lära; ofta nationalekonomi; ~ plants, bot. växter som gärna växa tillsammans i grupper; ~ science, samhällslära (jfr sociology); ~ stock, hand. ett bolags gemensamma kapital. ~ism, -lzm, s. socialism. ~ist, -ist, s. socialist, fistic, -ist'lk, a. socialistisk. ~ity, -'iti, s. samhällelighet; sällskaplighet, ^ize, -iz, va. göra social ei. samhällelig; göra sällskaplig; ordna efter socialistiska grundsatser. ~ly, -i, ad. socialt; sällskapligt, ^ness, -nes, s.

se f^ity.

SOCiety, sosi'eti, s. samfund(et), samliälle(t); sällskap, äfv. : förening (jfr särsk. trade-^j; sällskapslif(vet), umgänge; hand. bolag; nv of shareholders, aktiebolag; charitable förening för välgörande ändamål; learned lärdt samfund; to go into (mix in) söka umgänge, »lefva med» i sällskapslifvet, umgås med folk, »vara ute» bland människor; to meet a person in sammanträffa med ngn ute i sällskapslifvet (i »societeten»); to be taken into (introduced to) bli upptagen i umgänget, bli presenterad i »societeten»; to be fond of gärna umgås i världen, tycka om att vara med (i um-gängeslifvet). ^-journal, s. (mod)jour-nal för den fina världen.

Socinian, sosm'ian, a. kvrkh. sociniansk; s.

socinian. ~ism, -lzm, s. socinianism. sociologic(al), s6sj!oi6dj1k(åi), a. af föij. Sociology, -ol'odji, s. fil. samhällslära.

SOCK, sok, 1. s. prov. plogbill.

SOCk, sèk, 2. S. antik. SOCCUS (jfr buskin, äfv. biid.: lustspel); strumpsocka, halfstrumpa; los inläggssula, (filt)sula.

SOCk, sok, 3. s.

skoi. si. traktering; si. kredit (on ~); si. stryk, smörj; vn. (med into) si. gifva stryk, smörja upp (: to give ... m).

~dolager, (-lo-), dol'å(o)djur, 5. box. Si. afgörande slag (stöt), nådestöt; biid. dråpslag, dräpande svar, grundskott; Am. dubbel metkrok med fjäder som slår ihop vid napp.

SOCket, sok'et, s. hålighet

hvari ngt är inpas-sadt; anat. (ögon-, tand)håla; anat. ledpanna: ljuspipa; tekn. mek. hylsa, hölster, rörka, panna, sko; rörskarf, -ända tjockare än det öfriga röret, -muff (äfv. ~-end, ~-joint); maskin, bussning; tapplager, rsj-

chisel, s.

tekn. större lock-betel, huggjärn med pipa. 'v-joint, s. se b all-and-so eket-joint. ~-key,

i: note, b: do, è: nor, 6: not, à: tube, &: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.sooket-key

F Talspråk. 1326 P Lågt språk.

soften

genom dessa blifva allmänt relativa) som hälst

som, än; how strong huru stark än

han må vara.

SOfa, so'fa, s. soffa; to sit on the sitta i (på) soffan. ~-bed, ~-bedstead, s. liggsoffa, inventionssoffa. soffit, SOf'lt, S. byg. soffit, plafond is. under

taklist el. arkitrav, sofi, pers., so'fi, s. ett siags muhammedansk munk ei. dervisch. ~Sfll, -zm, s. sofis mystiska läror, soft, soft, tf. mjuk i aiim., äfv. bild.; fin för känseln, len särsk. om uttal; lätt, maklig rörelse; sakta, låg om röst; dämpad om färgton, om ljud;

s. ångm. toppnyckel, cylindrisk skrufnyc-kel. ~-m0ney, s. Si. pengar afpressade gnm hot att blottställa ngn. ~-pipe, s. tekn. rör(del) med muff. ~-pole, s. sjö. ett slags bärling. ~ed, -ëd, a. försedd med en socket.

sockless, sok'les, a. utan sockor, utan skor (skodon) på fötterna.

socky, sok' i, se soaky.

socie, sokl, sokl, s. byg. sockel, plint, fotstycke.

socman, sok'man, s. (pl. -men, -men) se socager.

Socratic, ~al, sokra.t'ik(al), a. sokratisk. ~ally, -ali, ad. sokratiskt, på sokratisk metod.

Socratism, so'kratizm, s. Sokrates' lära ei. metod. Socratist, -1st, s. lärjunge af Sokrates.

SOd †, sod, 1. imp. 0. pp. af seethe.

SOd, sod, 2. s. grästorfva; gräsmatta; va. belägga ei. bekläda med grästorf, torf-lägga; (he is) safe under the ~ F, (han ligger) lyckligt och väl i grafven o. ar i frid för lifvets stormar. 'v-Seat, S. grässoffa.

SOda, so'da, s. hand. F soda (: kem. carbonate of 'v/); F äfv. for o*-water; kem. natron. ~ -ash, s. rå soda. ~-plant, s. bot. sodaväxt (Salsola Soda); äfv. Salicornia m. h. ~ -powder, s. farm. fräspuiver. ~-salt, s.

kem. natronsalt. ~-water, s. sodavatten. ~lite, -lit, 5. min. SOdallt. <v/ works, 5. pl. sodafabrik.

Sodality, sodal'iti, s. brödraskap; broderskap.

SOdden, sod'n, 1. va. genomblöta, genom-dränka, mätta (luith, med); vn. blötna; (med into) koka ihop sig till; bild. öfvergå

till att blifva.

SOdden, sod'n, 2. pp. (af seethe) kokt; a. ej genombakad, degig, kladdig; varm o. fuktig; genomblöt, -dränkt, mättad med fuktighet; biid. uppblåst, uppsväld, svampig. ~-faced, a. F kladdig, daskig i synen.

soddy, sod'i, a. bestående af ei. beklädd med grästorf.

SOder †, so'dfir, se solder.

SOdium, so'dium, 5. kem. natrium, sodger, s6'djur, P t. soldier.

Sodom, sod'om, s. pr. bibi. gcogr.; ~ Apple, Sodomsäpple (se ex. under apple) äfv. bild. om förhoppningar och fröjder som efterföljas af ånger och afsmak. oJte, -it, s. invånare i Sodom; (S) sodomit. (S)~it-ical, -it'ikal, a. sodomitisk. (S)~y, -!, s. sodomiteri, Sodoms-synd.

soe, SO, S. † el. prov. så.

soever, SOev'ur, ad. (i sms. med frågeorden who, what, where, when, how, etc. [jfr d. o.'j, hvari-

mild äfv. min; smak, fiirgton etc.; om väder, luft:

blid ; ljuf sömn; vek, blot biid.; ömtålig; veklig, kvinlig; sentimental; beskedlig numera is. i ironisk bet., blödig, försagd; svag; F öm, kärlig, förälskad (upon, i, jfr ex.); si. dum, »fånig», enfaldig, oerfaren; ad. stilla, sakta (äfv. ss. interj.); s. F ei. si. svag, enfaldig stackare, fån; si. sedlar (jfr ~ -money); ~ and fair goes far, ordspr. med lampor (milda medel, saktmodig-liet) kommer man längst; ~ file, tekn. se smooth-file; ~ goods (ivares), hand. bomulls- och yllevaror; the ~ impeachment, F Skämts, »den ljufva skulden» (: sin kärlek, ärv. allmännare), jfr under impeachment; ~ iron, smidt järn; ~ roe, (fisk)mjölke; a ~ place in one's head, ngns svaga sida, en punkt däri ngn är oförståndig; to pick a ~ plank P, göra sig det bekvämt; to sit on a ~ seat, sitta mjukt; ~ soap, se d. o. samt ned. sms.; ~ tack, ~ tommy, sjö. P mjukt bröd (i mots, till skeppsskorpor); ~ veides, flytande verser; ~ water, mjukt vatten; to be ~ upon, vara litet »svag» för (förtjust i). ~-brained, a. enfaldig, inskränkt, narraktig. ~ -graSS, s. bot. vektåtel (Holcus mollis), ^-headed, a. se oj- brained. ~-hearted,

a. godhjärtad, mild; svag till karaktären; vekhjärtad, xblöt», omanlig. ~-hearted-neSS, 5. mildhet, vekhet, jfr föreg. ~-honi, s. F »gröngöling», våp. ~man, s. ång-kvarnsarbetare. ^-money, s. F pappers-mynt. ^-roed, a. P se r^-hearted. ~-rUSh, s. bot. veketåg (Juncus efftisus). ~-saW-der, ~-S0ap, ^-solder, 5. Si. fagert snack, inställ samt tal, smicker. ~-Spoken, a. som talar sakta ei. mildt, snäll o. vänlig i sitt tal. ~en, sofn, va. uppmjuka, göra mjuk äfv.biid.; mildra, lindra; förmildra (jfr palliate); göra mild(are stämd), beveka, blidka; stilla; förljufva; göra vek; försvaga; förvekliga; måi. nedsätta i ton, dämpa; måi. fördrifva; tekn. borttaga härdningen ur, göra smidig stål etc.; vn. mjukna

A: fate, i: far, å: fall, a: fat, å: fast, 4: mete, è: met, è: lier, 1: fine, 1: fin, i: fir,squall

‡ Mindre brukligt. 1327 † Föråldradt.

square(-bar)-iron

äfv. biid.; blifva mjuk(are), mildare etc., jfr va. o- soft, a.; oj doion, förmildra; nedsätta, dämpa färgton; blifva mildare. ened, sofnd, pp.; a. mjuk. ~ener, s6f'-nur, s. ngn, ngt som uppmjukar etc.; lindringsmedel. ~ening, sofning, prt.; s. uppmjukning; (för)mildring; måi. nedsättning i ton; mål. fördrifning (of the outlines); tekn. borttagande af härdning (aducering); ~ of the brain, hjärnuppmjukning. ~ening-furnace, s. bärg. flamugn för mjukgörande af hårdbly. ~ish, -isj, a. något mjuk etc., jfr soft, a. ~ling -ling, s. vekling, ^ly, -li, ad. mjukt, sakta, varsamt; mildt, stilla, stillsamt (jfr soft, a.); to speak oj, tala sakta; fair and

oj goes far, jfr ordspr. under SO ft. ~neP, se opener. ~neSS, -nes, s. mjukhet, mildhet, ömhet, svaghet etc. (jfr soft, a.). ~y, -i, s. F dummerjöns, tossa. soggy, sog'i, a. våt, blöt, jfr soaky.

SOhO, soho', interj. hallå! äfv. ss. s. (the hounds were going to a oj) o. va. (a third hare was o>ed : ficks upp).

soil, sojl, 1. S. jagt. sump, kärr dit vildsvin etc. taga sin tillflykt; VII. >|< dets. som to take o> (to run to oj) jagt. springa ner i kärr o. d.; biid. söka skydd.

SOil, sojl, 2. va. grönfodra hästar etc. (för att purgera dem). ~ing, -mg, prt.; s. grön-fodring.

SOil, sojl, 3. s. smuts; dynga, gödsel; biid. (skam)fläck †; va. solka, (ned)söla, smutsa; fläcka; åkerbr. gödsla †;

vn. smutsas, taga smuts åt sig; ~ed goods F, förlegade bodvaror. ~-pipe, s. afloppsrör från afträde (vattenklosett), jfr vid. cess -pipe. ~-tank, s. latringrop, -behållare, rved, -d, pp.; a. smutsad; fläckad biid.; smutsig.

SOil, sojl, 4. 5. mark; öfre jordlager; matjord, odladt land (poet. äfv.: country, land); jordmån; (vegetable växtmylla, humus. «w-bOlind, a. poet. bunden vid torf-van. ~less, -ës, a. utan matjord.

Sojourn, so'djern, vn, uppehålla sig, vistas

en kort tid på främmande ort; S. vistelseort. ~er, -ur, s. en som vistas (jfr föreg.), »gäst*, resande, främling. ~ing, -ing, prt.; s. vistande, vistelse. ~ment, -mënt, s. se

föreg. S.

SOke, sok, s. jur. se soc; domsaga.

sol, lat., SOl, 1. S. poet. Solen; alkem. guld; her.

guld(färg).

SOl, sàl, 2. 5. SOU (ett franskt skiljemynt).

SOl, SOl, 3. 5. mus. SOl (ital. namnet på 5:te tonen i diatoniska skalan).

SOla, lat., SO'la, femiu. af solus, jfr d. o. <x*-blll,

s. liana, solaväxel.

Solace, sol'as, s. tröst; vederkvickelse; va. trösta; vn. † tröstas, trösta sig. ^meilt, -ment, s. tröstande; tröst, solanaceous, solana'sjus, a. bot. hörande

till ei. utmärkande fam. Solanaceæ. Solander, solan'dur, se sellanders. solan-goose, sö'iångos, soland, so'land, se

gannet.

solanine, s6l'ånin, s. kem. solani n (alkaloid i växtsiägtet Solanum). Solanoid, -nojd, a. med. liknande potatis om ett slags kräfta, solar, so'lur, a. is. vetensk. sol- (day, year, Spectrum, spots etc.); s. byg. förr svale, loft, vind(srum, -våning); ~ floioers, bot. blommor som öppna och sluta sig på bestämda tider, ^-engine,, s. solmaskin. ~-oil, s. kem. hand. solarolja.

soldanel, sol'danel, s. bot. alpros* (Solda-

nella alpina). Solder, sol'dur, så'dur, s. va. löda; bild. förena; bilägga misshällighet; försona; s. lod; hard oj, slaglod; soft oj, snällod, veklod, tennlod; biid. se soft, sms. ~er, -ur, s. lödare. ~ing, -ing, prt.; s. lödning; a.

i sms. löd-. ~ing-bolt, ~ing-iron, s. löd-kolf. ~ing (blow)-pipe, s. blåsrör (föi-lödning).

soldier, so'ldjur, s. soldat; militär; krigare; zool. hvit myra, termit; si. böck-ling; vn. F tjäna som soldat; spela soldat; an old oj, en gammal praktikus (»räf» biid.); to come the old ~ over F, (försöka) lura ngn; pomatum P, en bit talgljus; to play at o>s, leka soldat; togo fora oj, gå ut som soldat, taga värfning. -crab, se hermit-crab. ~-like, se ojly. <-v,'s -boy, s. trosspojke. ~*S-Cloth,s. kom misskläde. ~'s-pay, 5. sold. ~'s-pouch, 5.

patronkök. ~-W00d, s. bot. purpurakasia (Inga purpurea). ~ing, -ing, s. soldatlif, soidatstånd. ~ly,-li, a. soldatlik; krigsmanna-, soldat-, militärisk; martialisk; manhaftig, tapper, ^ship, -sjip, 5. sol-datskap; militäriskhet; militärisk duglighet. y, -1, s. krigsfolk, soldater, militär kollekt.; knekthop, soldatesk. sole, sol, 1. S. (fot-, sko)sula; tekn. i allm.

benämning på platt del hvarpå ngt hvilar, el. på botten (t. ex. aKerbr. af en fàra); plogsula;

bärg. såla i stoll, i ugn; sjö. Sllla; byg. bot-tenbjälke, bolsterstock, syll, underlag; veter. hornsula i hästhor; zool. hafstunga (ett slags Hundra, Solea vulgaris); va. sula; inner se insole. ~-leather, s. sulläder, 'v-plate, s. se bed-plate. Sole, s6l, 2. a. ensam, ende; exklusiv; jur. ogift (jfr femme, sms.); ~ bill, hand. solaväxel; ~ dominion, uteslutande (odeladt) herravälde; ~ heir, universalarfvinge; ~ trade, monopol, solecism, sérèsizm, s. solecism, oriktighet i uttryckssätt, språkfel; fel, blunder (to commit a

solecist, sol'esist, s. en som begår en solecism, jfr föreg. ~ic(al), -'ik(ål), a. begående ei. innebärande en solecism. SOled, sold, pp.; a. i sms. sulad. solely, s6'lèli, ad. (jfr sole, 2.) endast ocli

allenast, uteslutande. Solemn, so'lem, a. högtidlig i alia bet.; festlig; allvarligt stämd; jur. formlig. ~eSS, -nes, s. högtidlighet (egenskap). ~ity, -'nitl, s. högtidlighet (äfv.: högtidlig ceremoni); ali varsamhet; jur. iakttagande af vederbörliga former, ^ization, -niza'sjun, s. högtidlighållande, firande; ~ of marriage, vigselakt, brudvigsel (äfv. ritual), svize, -niz, va. högtidlighålla, fira; stämma högtidligt (the mind)-, ~ a marriage, förrätta en vigsel; will nothing ~ you? kan ingenting förmå dig att hålla dig allvarsam? ~izer, -nizur, s. högtidlig-hållare, jfr röreg. ~ly, -li, ad. högtidligt; allvarligt; / ~ assure you, jag försäkrar eder högtidligt. ~ness †, -nes, se ~ess. solen, gr., so'len, s. zool. se razor-shell; anat. ryggmärgskanal; kir. se cradle. <^acean, -a'sjean, s. zool. skaldjur af samma familj som solen. ^aceOUS, -a'sjus, a. jfr föreg. svOid, s. -ojd, s. eiektr. solenoid, Amperes elektriska magnet, elektrodynamisk spiral. SOler(e), s6'lur, s. se solar, s. solfa, it., sélfå', vn. mus. solmisera, sjunga skalor med tonernas italienska namn (: do,

re, mi, fa, sol, la, si).

solfanaria, it-, solfana'ria, s. svafvelgrufva. solfatara, it , s6lfåtå' rå, s. geoi. svafvel vulkan.

soli, it., s6'lè, pl. af solo. Solicit, s6lis'it, va. anropa, ifrigt bedja (ngn ; for, om; to, [om] att); utbedja sig (ngt; of, af), (ifrigt) bedja om; (an)söka (an office); anmoda om, anhålla om (t. ex. payment)-, påkalla uppmärksamhet, väcka, egga; inbjuda aiim. bild.; oroa >{<. ~ant, -ant, 5. en som ansöker om ngt, sökande, petitionär; en som anropar ngn. ~a-

tion, -a'sjun, s. anropande; ifrig bön; maning, eggelse. ~ing, -ing, prt.; s. se föreg. s. ~or, -ur, s. se ~ant; förespråkare; jur. praktiserande jurist, sakförare, advokat, befullmäktigad, juridiskt ombud (förr blott vid courts of chancery; nu mera utan åtskilnad från attorney); pi'okuiator.

(S)~Or-General, s. kronadvokat, kron-

jnrist (i rang niist efter Attorney-General; båda tillsamman motsvar. ungef. »justitiekanslär»). ~0US, -vis, a. ifrig, angelägen (for, of%, efter, om; to obtain, att vinna, få); be* kymrad, orolig (about, for, öfver, för, för ... skull); ^ about the future, bekymrad för framtiden; to be ~ to (infin.), äfv. låta sig det angeläget vara att. ously, -usli, ad. ifrigt, med oro. ^vOllS-ness, -usnès, se r^ude. ^ress, -res, s. kvinna som anropar ei. anhåller; ansö-kerska. ^ude, -ud. s. bekymmer, oro, ifrig omsorg (for, för, om).

Solid, sol'id, a. geom. solid; fast äfv. rys.; sammanhängande, fyld (af massa) (icke ihålig), tät, massiv; hård, bastant, gedigen (t. ex. om arbete; P äfv. om metall); geom. äfv.)j\ se CU-

bic; allvarlig, grundlig, tillförlitlig, pålitlig (friend); hand. solid, »reel», säker, vederhäftig; parlam. si. enhällig, samfäld (vote); s. fys. fast kropp; geom. solid figur; tekn. kärna, massiv del; anat. med. (ofta i pl.) fasta delarna af en kropp; pl. F fasta födoämnen. ~arity, -ar'iti, s. solidaritet, gemensamt intresse ei. ansvar, ömsesidig förpliktelse, ^ification, -ifika'sjun, s. bringande till fast form. ~ify, -'ifi, va. bringa till fast form; göra fast ei. kompakt; vn. blifva fast. ~ity, -'lti, s. fasthet, fast tillstånd; soliditet, täthet, massivitet; grundlighet, tillförlitlighet; hand. soliditet, vederhäftighet; geom. en kropps solida innehåll, volym. ~|y, -il, ad. fast; solidt; grundligt; parlam. si. enhälligt, samfäldt. ^neSS, -nes, se ~ity. Oj ungular, a. zool. enhofvad.

ungulate, ---'--, s. zool. enhofvadt djur. ^ungulous, ---'--, a. se föreg. a.

solifidian, solifid'ian, a. s. teol. (en) som antager att tron allena (utan gärningar) gör salig. ~iSm, -izm, S. sådan lära.

Soliloquize, solil'oltwiz, vn. tala för sig själf; va. säga till sig själf. Soliloquy, -kwi, s. samtal med sig själf, monolog.

SOling, so'ling, prt. af sole, 1.; s. sulning.

soliped, séripèd, -pèd, s. zool. enhofvadt djur. ~0US, - -'-us, a. enhofvad.

SOlitaire, fr., solita'r, s. jfr >|< solitary; ensam infattad juvel; solitärspel (ett slags

räfspel, med kulor, för en ensam person); zool. en

art dront (Didus solitarius).

à: fate, i: far, 4: fall, 4: fat, å: fast, mete, è: met, 4: her, i: fine, 1: fin, i: fir,àoütaril?

>|< Mindre brukliètt. 132Ö † Föråldradt.

Somerset

solitarily, s6r!tårli?, ad. ensligt, solitariness, -ltårmës, s. enslighet. Solitary, sol'ituri, a. ensam, ende; ensam i Sitt slag, enastående (utan like el. likhet); enslig; människotom; afskild; afsides belägen; ödslig, dyster; s. ensling, eremit; äfv. (i uttr. som: committed for 18 months' F för ~ confinement, cell(fän-gelse)straff; the ~ confinement system, ensamhetscell-systemet. SOlitude, séritud, s. ensamhet, enslighet; enslig belägenhet; ödslighet; folktomhet; ensligt ställe; ödemark; to seek söka ensamhet(en). sollar, sol'ur, S. byg. se Solar, s.; gruf. prov. anfart (nedgång), lafve; gruf. äfv. sktüle (afsats i schakt).

solmization, sélmizà'sjun, 5. mus. solmise-

ring, jfr solf a. Solo, it., s. (pl. ~s, -z; äfv. -Ii, -li) mus.

solo.

Solomon, s6l'6m6n, s. pr. Salomo; ^'s puzzle, bot. huslök, kärleksört (Sedum Telephium); ~'s seal, bot. bockrams, Salomos sigill (Convallaria Polygonatum); Song, Salomos Höga Yisa. solstice, sérstis, astron, solstånd, solstitial, s6lstisj'ål, a. solstånds-. Solubility, sélublriti, s. kem. lösbarhet, jfr följ. a. Soluble, -'lübl, a. upplöslig; kem. löslig (in a. fiuid); bot. sammansatt af flere leder som af sig självfva lossna från hvarann. SOlubleneSS, -'lublnës, se föreg. s. solund-goose, s6'lundgos, se gannet. SOluS, lat., sè'lås, a. (fem. SOla, s6'lå) ensam

i skådespelsanvisningar o. d.

solute, sélu't, a. kem. se soluble; bot. lös, ej vid vuxen; fri †; glad)j<; va. † se absolve, dissolve. Solution, -lu'sjun, s. lösning äfv.

kern. mat. både om operationen (lösandet) o. produkten däraf; tydning, svar; afsöndring; upplösningstillstånd; jur. befrielse från förpligtelse, is. fritagande från betalning af skuld; med. sjukdoms slut, kris; to hold in om vätska hålla ngt upplöst, solutive, -'-lv, a. kem. med. lösande, solvability, solvability, s. betalningsförmåga (mera % för solvency). Solvable, s6l'våbl, a. som kan (upp)lösas ei. tydas; som kan betalas. ~ness, -nës,

S. se föreg. S.

SOlve, solv, va. upplösa, lösa (ofta biid.: difficulties, problems, questions, riddles etc.); mat. solvera. ~ncy, -ënsi, s. solvens, betalningsförmåga, vederhäftighet, ^nd, -ënd, s. kem. ämne som skall lösas (i mots, mot följ.). /v/llt, -ënt, a. upplösande, lösande is. kem.; i stånd att betala skulder, solvent, vederhäftig; tillräcklig att betala egarens skulder; s. lösningsmedel. ~r, -år, s. ngn som löser ei. förklarar, utredare. SOlvible, -lbl, se solvable. somatic, somåtlk, ~al, -al, a. kroppslig, -s, s. pl., somatology, -tél'odji, s. läran om kroppar i aiimht.

SOmbre, sém'bur, a. mörk, dunkel, dyster; va. >j< göra dunkel ei. dyster; s. † se följ. ~ness, -nës, s. dunkel; dysterhet, ^ro, sp., -brà'rè, s. bredskyggig hatt. SOm-brOUS, -brus, a. se sombre, a.

Some, sum, pron. a. (jfr gram.) någon; några (äfv. självständigt, substantiviskt, jrr ex.), Somliga; en eller annan;

en viss (gifven, men rör öfrigt obekant); något, litet (obestämdt antal af ngt, jfr ex.), en smula; framför taluppgifter »en», omkring, vid pass; ad. F något, se someiohat; <>»... (and) ~ somliga (ei. några)..., andra ...; ~ and ali † (ei. P), alla (människor); ~ day, endera dagen, en vacker dag; give me water! gif mig (litet) vatten! there is no rule without ~ exception, (det fins) ingen regel utan (åtminstone något) undantag; I have ^ fear that ..., jag hyser en viss farhåga för att ...; they have children, de ha barn; he has ~ ?øi£,han har »hufvud»; there was ~ shade, det fans en smula skugga; in degree, to <v» extent, i någon mån, till en viss grad; ive have got most delicious apples, may I send you ... får jag skicka er några? there are some (people) who will ..., några (människor) (ei. de) finnas som ...; few, några (få); do tell me ~ more about ..., låt mig höra ngt (litet) mera om ...; ~ one, (s.) någon; other day, en annan dag; ... or other, en eller annan (bestämdt någon, men ovisst hvilken ; jfr ex. under time)-, (iti) ~ way or other, på ett eller annat sätt, på något sätt (skall det väl gå); with ~ such thoughts, med ungefär dessa (följande) tankar; ~ two or three persons, en två eller tre stycken, ett par personer; ~ twenty ..., omkring tjugu, ett tjog ungefär; at o* 2 o'clock F, vid 2-tiden. <v/body, jprørc. s. någon ; en person af betydenhet (he pretends to be ; ~ knocks, »det knackar». ~llOW, ad. på något (ett eller annat) sätt, i alla fall, äfv. ~ or other (obs. or other tillägges på detta sätt till sms. af SOme för att förallmänliga), på ett eller annat sätt, huru det nu än är (var) ei. må bli.

somersault, sum'&rsåit, somerset, -sët, (i.) s. luftsprång, -voit, kullerbytta, salto-mortale; to do (tum * i. throw) a stupa kullerbytta, göra ei. slå en voit etc. Somerset, sftm'ursèt, s. pr. ett högadligt slägtnamn ; grefskap i sydv. Engl.; (2.) (S) ett slags Sadel

stoppad framför knäet o. bakom låret; House, stor byggnad på södra sidan af the Strand i London, som innesluter flere is. administrativa ämbetsverk, o. där stämpelpapper tryckes; a cleric in House, »en man i verken». (some)thing, pron. s. något, någonting; ad. i någon mån, något; as, ~ like ... F, vid pass. ungefär; ngt som liknar sig till, ngt stötande på (äfv. »ngt spår af», t. ex. opposition); något till (t. ex. a lover, älskare); I might have become ~ {if), det kunde hafva blifvit något af mig; that's ~ towards it F, det är någonting ditåt, det låter höra sig; there is ~ in that, det ligger något (någon betydelse) däri; det där är ngt att taga vara (ei. fasta) på; there is a certain (indescribable) ~ about ..., det ligger ett visst något (jag vet icke hvad) i, det är ngt visst (eget) med he seems to be /x/ of a gentleman, han har ett visst utseende af ...; it looked ~ awful F, det såg något rysligt ut; I wouldn't (be, t. ex. in his shoes; ei. do that) for n^, jag skulle icke vilja ... för bra mycket; a glass of <x/ F, »ett glas» (af ngn spritdryck); (said lie) with ~ of an air, ... med en viss (min af) sjelfkänsla, ^thinged, -thmgd, a. r evfemism för damned. ~time, ad. fordom, en gång i det förflutna; någon gång, en gång (framdeles); stundom, då och då; a. † som förut varit (före detta); se vid. some time under d. o. ~times, -timz, ad. emellanåt, stundom, ibland. ~what, s. något, en del; ad. något så när, någorlunda (det samma); något litet, i någon mån; tämligen; ~ of a humbug, ett stycke skojare (ban är ngt skojaraktig); ci ... ~ in the shape of, till formen tämligen lik ... ~where, ad. någonstädes; to be always ~ about F, alltid hafva brådtom, alltid hafva ngt att bestyra; ~ about 2 dozen, så där omkring 2 dussin; ~ about the New Year, (någon gång) vid nyårstiden; ~ else, annorstädes, på något annat ställe, ^while †, ad. någon tid. ~whither)j<, ad. till ngt (obestämdt) ställe, någonstädes hän. ~wise, ad. på ngt sätt; på sätt och vis (äfv. % in sommerset, se somerset. somnambulation, somnambula'sjun, s. gående i sömnen. somnambulator, --'-làtur, s. sömngångare, somnambulic, --'-lik, a. gående i sömnen; somnambulisk; sömngångar-, somnambulism, --'-lizm, s. vandrande i sömnen; somnambulism, somnambulist, --'-list, s. sömngångare; somnambul. somnambulistic, -list'ik, a.

sömngångar-, jfr föreg. a.

somni-, lat-, som'ni, prefix sömn-. sx/ferOUS, -nifurüs, a. sömngifvande; ~ potion, sömndryck, o-fic, -nif'ik, a. se föreg, eloquence, -1'okwëns, s. talande i sömnen. oJoquiSt, -1'okwist, s. en som talar i sömnen. ^loqUOUS, -1'okwus, a. talande i sömnen, ^pathist, -p'athist, s. person som befinner sig i ett tillstånd af magnetisk sömn. ^pathy, -p'athi, s. magnetisk sömn.

somnolence, som'noiens, somnolency, -i, s.

sömnighet, sömndruckenhet; med. sörnn-dvala, tillstånd mellan sömn och vakande. Somnolent, -lent, a. sömnig, sömn-drucken; dåsig, somnolism, som'nolizm, s. (läran om) magnetisk sömn. somnopathy, somn6p'athi, se somnipathy. SOn, sun, S. son äfv. bild. ss. i sv.; ~ of a bitch P, son af en hynda, »förbannad fähund» (ett uttryck af största förakt); yOU are your father's du brås på din far (mest vid loford); se mother, ex.; of a gun, karl-slok, »socius», (glad) »hudik»; skojare, slusk äfv. skämts.; skämts, kanonier, artillerist; the (£)~ of Man, Människones Son. —in-law, s. svärson, måg; P styf son. SOnant, sonant, a. ljudande; språkv, vokali-

serad; /v- letters, se vocal letters. SOnata, it., sona'ta, s. mus. sonat, soncy, son's!, se sonsy. song, song, s. sång; visa; (Sof (S)~s, bibi. Höga visan; ~ of joy, glädjesång; se ex. under long o. plain, sms.; tO give a sjunga (föredraga) en visa; to sing the same ~ over and over again, »gå på med sin gamla visa»; but they all sung another when ..., men det »blef annat ljud i skällan» när ...; (to get, buy, sell) for a (an old ~ jfr d. o., a mere ... för en spottstyfver; nothing to make a ~ about F, »ingenting att hurra för»; to be in (full) sjunga om fåglar i deras

sångtid. —bird, s. sångfågel. —sparrow,

S. zool. Melospiza melodia (en nordamerik. fink); se äfv. Ii edge-sp ar r ow. —thrush, s. se throstle o. thrush. ~ful, -ful, a. lifvad för att sjunga; sångbar, melodiös. — leSS, -lès, a. utan sång; ~ birds, fåglar som ej sjunga. ~Ster, -stür, s. med ett lätt förakt sångare; sångfågel. ~StreSS, -strës, s. (jfr föreg.) sångerska.

soniferous, sonif'urus, a. ljudande, klingande.

sonkey, sung'ki, 5. P tölp, drummel, sonless, sun'les, a. sonlös, utan son. sonna, se sunna.

sonnet, son'et, s. sonett, —writer, s. sonettdiktare. ~eer, -è'r, S. vanl. föraktl.

kt fate, å: far, i: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine 1: fin, 1 fir,sönnetee*

)|C Mindre brukligt. 1331 † Föråldradt.

soprano

sonettdiktare, klingklangskald, småpoet; vn. † Be följ. ~ize, -iz, vn. skrifva sonetter, sonnite, se sunnite. sonny, sun'i, s. F liten son. Sonometer, sonèm'ëtur, s. tys. ljudmätare

(monokord). sonorous, son
fulltonig; språkv, jfr sonant; ~ figures, fys. klangfigurer. ~ness, -nes, s. egenskap att gifva ett klart ljud (t. ex. of metals); klangfullhet, fyllig ton; malmklang, »metall» i rösten.

sonship, sun'sjip, s. sonskap; sonligt förhållande.

sonsy, sonsie, son's!, a. prov. Skoti. lycklig, blomstrande, trefven, som frodas ei. förkofras; godmodig; frodig, »välbehållen», vid godt hull. soocey, so'si, 5. Ind. ett randigt tyg af bomull och silke, sooder, so'dur, soodra, so'dra, se sudra. soofee, so'fi, s q so fi. soojee, so'dje, s. ind. ett slags semolina. SOOn, son, a. snart; strax; tidigt; gärna (jfr ned. as ~ got, ~ gone, ordspr. lätt

fånget, snart förgånget; ~ after, kort därefter; as ~ (med would, ei. dyl. uttr.),lika så gärna; as (so F) ~ as, så snart som; as ~ as 1 can, (jag skaii göra det) så fort jag kan, med det allra första (: very as ~ as possible); as ~ as (ever) I get home, så snart jag kommer hem, »bara» (strax) jag... ~er, -ur. komp. af föreg, snarare, förr, tidigare; äfv. hastigare, fortare; fastmer, hällre; ~ or later, förr eller genare; ~ than med infin. (utan to), hällre än att; it is ~ said than done, det är lättare sagdt än gjordt; 1 had ~ (jfr rather) die (first), förr vill jag dö (än göra det); no ej förr; knapt; no ~ ... than, knapt (icke väl) ..., förrän; the ~ the better, ju förr dess hällre. ~est,-est, sup. (af soon); at (the) tidigast, snarast (möjligt), soonee, so'ne, se sunnite. sooshong, se souchong.

SOOt, sut, s. sot; va. sota ner. ~-bag, s. ßot(ar)påse; si. syväska, retikyl. ^-black, s. kimrök. ~-coal, s. sotkol; stenkol som sota ifrån sig. SOOterkin, so'turkin, 5. månkalf (ett slags diktadt missfoster); biid. orimligt förslag, vanvettig plan (»misslyckad från födseln»), sooth †, soth, s. poet. (is. jfr ex.) sanning; smicker, smek; a. sann, trogen; ljuf, smekande; for in i sanning, sannerligen; to say sanningen att säga. fast>jC, a. sann, tillförlitlig. ~Say, vn. »sia», förutsäga. ^Sayer, s. spåman, si-

are. 'vsaying, s. spående, siande; förutsägelse, orakelsvar; samtal, sanning †. SOOthe, sodh, va* smeka, smickra; lugna,

Stilla ngn (el. ngns vrede o. d.) gnni mildt tal;

trösta; lirka med; lindra, gifva ngn lindring ei. ro. -ur, s. smickrare; ngn som lindrar etc.; lindringsmedel. SOOthing, -mg, prt.; a. mild, blid; s. lugnande; lindring; smicker. SOOthingly, -ingli, ad. (på ett) smekande (sätt); med smicker ei. ljufva ord; mildt, sootiness, sut'ines, s. soti gliet, sootish, -tisj, a. sotaktig, af sot; sotig. SOOty, -ti, a. sotig; sotande; sotsvart; svart, mörk. SOp, sop, s. ngt idoppadt, is. brödstycke

doppadt i vin, soppa etc. for att ätas; gOü-

bit gifven för att lugna, stilla ei. tysta munnen på ngn; si. mutor; si. se vid. milksop; obetydlighet †; va. doppa, blöta; as wet as a f^ped through F. raping wet F, genomvåt, »lungblöt». ~(S)-in-wine, s. ett slags nejlika (jfr pmÆ). soph, sof, s. univ. F se sophister o. sophomore. sophi, sÖ'fi, se sofi; äfv. titel för sjallen af Persien.

sophism, sof'izm, s. 01. log. sofism. sophist, sofist, S. fil. sofist äfv. bild. (: en som

begagnar falska slutledningar el. i allm. skenfager bevisning). ~er, -Ur, S. se föreg. †; univ. is. Cambr. student under sitt andra (Junior r^ : »recentior») ei. tredje (Senior ~ : »junior») läseår. ~ic(al), -'ik(ål), a. sofistisk. ^icalness, -'ikåinés, s. sofisteri. ~icate, -'lkàt, va. förfalska (gnm inblandning); fördärfva, bortfuska; biid. tubba, förföra, förvilla; förkonstla, »bortkollra med flärd ei. falsk klokskap»; a. förfalskad. ~ica-tion, -ika'sjun, s. förfalskning; bortkollrande (borttagande af naivitet), förkonstling, jfr föreg. ~icator, -'ikàtur, s. förf älskare. ~ry, -ri, a. sofisteri, (brukande af) sofismer; logik †. sophomore, séfomor, s. Am. univ. student af andra året. Sophomoi'ic(al), -mor'ik(al),

CL. Am. jfr föreg.

sopor, lat., so'por, 5. med. dvala, ovanligt tung sömn. ^iferuUS, -if'urus, a. sömn-gifvande. ~iferOUSneSS, -lf'urusnes, s. sömngifvande egenskap. ~ific, -if'ik, a. sömngifvande; s. med. sömn(gifvande) -medel. ~0Se, -ös, ~OUS, -us, a. sömngifvande; med. tyngd af dvallik sömn, sömn sjuk.

sopped, sopt, sopping, SOp'ing, se under sop. SOpper, -pur, s. en som doppar, blöter, jfr sop. SOppy, -pi, a. idoppad, blött, blöt; genomdränkt (loith, af), sopranist, sopra'nist, s. mus. (en som sjunger) sopran. SOpranO, it., -no, s. mus. sopran (stämma).

b: note, 6: do, 6i nor, not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.sorb

F Talspr&k. 1332 P Lågt språk.

öört

sorb, s6rb, s. rönn (Sorbus, äfv. octree);

rönnbär (arv. ~-apple). sorbefacient, sèrbëfà'sjënt, a. med. befordrande absorption, absorberande, insugande; s. absorberande medel. SOrbet, so'rbet, s. sorbet, orientalisk läskedryck (lemonad). SOrbiC, sè'rbik, a. (jfr sorb) kem. rönnbärs-(acid, -syra, dets. som malic

Sorbonical, sorbon'ikal, a. tillhörande ei.

utmärkande Sorbonne (d. teolog, fakulteten i Paris). Sorbonist, sè'rbènist, s. teologie doktor från Sorbonne, medlem af Sorbonne.

SOrCereP, sè'rsurur, s. trollkarl, häxmästare; he is a äfv. han kan trolla; is no är ingen trollkarl (kan icke uträtta mer än vanliga människor; el. iron.: är ej just så

klyftig), sorceress, -rès, s. häxa. sorce-rous, -rås, a. trolldoms-, full af häxeri; trolsk. SOrcery, -ri, s. trolldom, häxeri; trollkonst, trolleri; förtrollning; there is no 'V/ in it, det är just ingen trollkonst.

sordes, lat., s6'rdèz, s. orenlighet, smuts,

drägg, exkrementer. sordet, så 'rdet, se sordine. sordid, så'rdid, a. smutsig (i eg. bet. †; bild., t. ex. avarice); usel, lumpen; smutsigt snål, girig, ^ness, -nes, s. lumpenhet, gemenhet; smutsig girighet, sordine, so'rden, s. mus. sordin, dämmare. SOre †, s6r, 1. s. jagt. falk i första året; råbock i fjärde året. sore, s6r, 2. a. »sår», sårig, is. öm af lmdiöshct el. inflammation; illa tilltygad; »ond», sjuk om kroppsdel; känslig, ömtålig, retlig, kinkig (about, i afseende på); smärtsam,

häftig, svår sjukdom, olycka o. d.; ad. poet.

»svåra», i hög grad, svårt, häftigt; s. (lätt) sår (ej af eggjärn o. d.), sårighet, hud-löshet, ömt ställe; biid. ondt, plåga, smärta, sorg; va. † såra; (to have) ~ eyes, »ondt i ögonen»; it is good for ~ eyes to (t. ex. see you), det är en syn som gör en(s »gamla» ögon) godt att ^ place, eg. ömt, ondt (hudlöst, jfr ofvan) ställe, sår; ofta biid. ömtålig punkt (äfv. ~ point), svag sida; a ~ sight, se motsv. under sorry; ~ subject, ömtåligt ämne (som man ej bör röra vid); a ~ throat, »ondt i halsen» (inflammerad strupe, heshet); ~ throat, bot. tulkört (Cynanchum Yin-cetoxicum); a ~ time, en svår tid (for, för). ~ly, -li, ad. smärtsamt; svårt, »svåra»; mycket, högeligen, häftigt, starkt (smärta, plåga o. d.); ömkligt, bedröfligt; he was ~ missed, han saknades mycket. ~neSS, ömhet, sårighet, ömtålighet.

sorehon †, si'rhon, s. iri. förr (skyldighet att vara underkastad) (ei. länsherres, höf-dings rätt till) våldgästning, sorel sér'ël, 1. s. råbock i tredje året.

sorel, 2. se sorrel, 1.

sorghum, iat., so'rgum, sorg(h)o, it., -gè, s.

bot. (det senare F) slägtet Sorghum (jfr durra), särsk. kinesisk sockerhirs (S. sacchara-tum).

SOriteS, lat., s6ri'tèz, s. log. sorit, kedjeslut.

sorn, sorn, s. (jfr sorehon) Skoti. tvångsgäst-ning; vn. våldgästa, inkvartera sig objuden. ~er, -ur, s. tvångsgäst, objuden gäst.

sororal, s6r6'rål, a. systerlig, syster-, systrars.

sororicide, sor6'risid, s. systermord, systermördare.

SOrrel, s6r'ël, 1. a. brungul ei. -röd, ljust fux-röd om hästar; s. fuxfärg; /N/ horse, ljus fnx.

SOrrel, s6r'ël, 2. s. bot. syra "(Rum ex m. fi.); little ivood harsyra (Oxalis); mountain fjällsyra (Oxyria); salt of kem. oxalsyradt salt. ^-tree, s. bot. Oxy-dendrnm ei. Andromeda arboreum (ett

amer. träd).

sorrily, s6r'ili, ad. sorriness, -rinës, s. ömklighet, jfr sorry, a.

SOrrOW, s6r'o, s. sorg, bedröfvelse (for, öfver); (själs)lidande, svårt bekymmer; vn. sörja, vara bedröfvad (at, iör; for, öfver); ~ on you! må olyckan drabba dig! ~ a (thing) is. iri. P, se devil a ..., never a ...; to feel ~ for, sörja öfver, jfr ofvan vn.; to my great <v, till min stora sorg; to give way to öfverlemna sig åt sorg(en). ~-Stricken, a. drabbad af sorg(en), »djupt slagen». ~ful, -ful, a. sorgsen, bedröfvad; bekymrad; sorglig, dyster; smärtsam, bedröflig, beklaglig (accident etc.). ~fulneSS, -fulnes, s. sorgsenhet; bekymmersamhet, bedröflighet. ~ing, -ing, prt.; a.; s. sörjande. "wleSS, -lès, a. utan sorg.

SOrry, sor'i, a. sorgsen, ledsen, bedröfvad (for, öfver; to, öfver att); bedröflig, sorglig; ömklig, eländig, jämmerlig; ynklig, klen; I avi ~ for you, det gör mig ondt om er, jag beklagar er; T am ~ to say, jag måste (ehuru) med ledsnad säga, tyvärr (är det så); I am ^ to hear (it, that ...), jag hör (det) med ledsnad (att); I am very ~ for what has happened, jag beklagar mycket hvad som händt (passerat); a ~ fellow, en stackare, usling; a "w sight, en ömklig syn att skåda.

SOrt, sort, s. sort, slag; sätt; grupp, samling, sällskap (jfr set) †; pl. boktr, stilar som finnas i för stort «i. litet antal; va. sortera; ordna; sammanställa; utvälja †

i; fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, Å: mete, è: met, I: lier, i: fine, 1: fin, i: fir,spreading-machine >|c

Mindre brukligt. 1358 † Föråldradt.

spring

(äfv. ~ out); utsortera; afskilja (from, från); gruf. (ut)skräda malm, bärgart; vn. vara förenad, förena sig (with, med), sälla sig (to, till); passa (with, tillsammans med); sämjas, trifvas (with, tillsammans med); lyckas, utfalla, hafva ... utgång †; ~ of ... (ad. P) så att säga, liksom, tämligen; a ~ of, ett slags, på sätt och vis en ...; äfv. en viss ... (t. ex. nyfikenhet); en hop, skara, ett sällskap †; all of ..., alla slags ...; all of things, allahanda, hvarjehanda, litet af hvarje, diverse; this ~ of people, detta slags (det där slaget, sådant där slags) människor; (you will say that ... is ...) and that ~ of thing, och (alt) »tocke där»; this ~ of thing, sådant här; what ~ of . ..f hvad slags, hurudan? the better ~ F, »bättre» folk; that's your Pfor att uttr. bifall »det var rätt», bra! after a in some på sätt och vis; lie was a good (right) ~ P, det var en bra karl, ... en af rätta sorten; the higher ~ P, fina världen; nothing of that ingenting ditåt; he's my ^ P, det är min man, han är efter min smak; out of (cg. osorterad, som ej har tillräckligt af alla sorter) F opasslig; olifvad, ur humör; to run upon ~s, boktr, behöfva ovanligt antal af vissa typer, r^abie, -abl, a. sor-terbar; lämplig †. ~ed, -ed, pp. sorterad, ordnad. -ur, s. sorterare; ad. Am. P (f. sort of) jfr kinder. sortie, fr., so'rte, s. mil. utfall, sortilege , so'rtiledj, s. lottkastning; spådom genom lottkastning. SOrtilegiOUS, -le'djus, a. lottkastnings- (jfr föreg. s.).

Sorting, so'rting, prt.; s. sortering.

SO-SO, söso', a. F dräglig, passabel, »si och så»; P illa beryktad, »lahitlaha».

SOSS †, sès, va. o. n. vräka (sig), kasta (sig), sitta vårdslöst, lätjefullt; s. prov. lat människa; tungt fall, duns; prov. dy-grop, pöl; smörja, röra; interj. plums!

SOt, sot, s. dumt fä †; försupen o. därigum förfäad människa; va. >{< se besot ; vn. ^ supa så att man blir förfäad. ~-weed, s. P tobak.

soteriology, s6tèriol'odji, s. med. hälsö- el. sundhetslära; teol. frälsningslära.

Sothic, s6th'lk. a. kroncl. (af egyptiska namnet på Sirius) sotisk; ~ year, egyptiska året om 865 dagar o. 6 timmar.

sottish, sot'isj, a. dum†; försupen, förslöad af dryckenskap. ~ness, -nes, s. dumhet †; slöhet, förfäadt tillstånd, försupenhet.

SOU, fr., so, s. (pl. <-vS, -z) SOU (förr ett franskt skiljemynt).

soubah, <vdar, se subah,

Souchong, sosjéng', s. blomté (ett slags fint

brunt té).

SOUgh, suf, 1. s. afloppstrumma.

sough, suf, 2. vn. hvina om vinden, susa o vn träden; brusa om vågor på afstånd; Va. fram-

gnälla; s. hvinande, sus (&fv. in the ears); brus af vågor på afstånd; SUCk; Skotl. rykte SOU1 går; Skotl. enformig glällighet i tal (predikan).

sought, sot, imp. O. pp. af seek; a. (äfv. ofta ~ after, ^ for) eftersökt, efterlängtad; the long-**for North-west passage, ... som man så länge sökt finna; to have ... ~ for as an accomplice in ..., låta efterspana ngn såsom medbrottsling i ...

SOUl, s6l, s. själ (äfv. bild., t. ex. the ~ of an enterprise, i ett företag); väsendet, det förnämsta; person; he is the (very) o» of honour, han är »hedern själf», »självfva hedern»; a good F en »hederlig själ», beskedlig människa; poor »stackars karl» (»människa»); simple hederliga (enfaldiga) själ; it came from his very det kom (gick) från djupet af hans (innersta) hjärta; (up)on my (vid) min själ! to hate ... with one's vjhole ... med hela sin själ; se vid. ex. under body, heart, living o. mother. ~-bell, s. själaringning, ^-destroying, a. själsförstörande, själa-mördande. ~-felt, a. känd djupt (i själen). ^-inspiring, a. själsupplyftande. ^-piercing, a. genomträngande (eg. själen; äfv. gnm »märg o. ben»:) skärande (t. ex. sound, whistle). ~-SC0t, ~-shot, s. likstol; betalning för själamässor, ^-searching, s. trängande till själens djup. ~-seller, s. en som säljer människor (is. sjöfolk till fartyg). ~-sick, a. sjuk i själen. ~-Stir-ring, a. självsskakande. ~-stricken, a. djupt (ned)slagcn. ~ed, -d, a. i sms. med ... själ, -själad (jfr minded) (t. ex. large ädelmodig, storsinnad; «a?*?*ow?-/v,trång-hjärtad, småsint). ~ful, -ful, a. själfull (t. ex. om ögon). ~leSS, -ës, a. själlös; andefattig; låg, usel, lumpen.

SOUnd, saund, 1. s. (fisk)simblåsa; zool. se cuttle-fish.

sound, saund, 2. s. sund (is. i vissa gcogr. be-nämuingar, ss.: the Öresund); (£)~

dues, Oresundstull; (S)<v/ list, lista på genom Öresund passerade fartyg.

SOUnd, saund, 3. a. sund, frisk; oförsvagad hälsa o. d.; ofördärfvad; i allm. felfri (särsk. om häst), i godt stånd; fullgod vara (jfr särsk. currency); oskadad, oskadd, välbehållen; äfv. Vid full k'raft (»VIgör»); frisk om timmer; sund, rätt, riktig om lära, omdöme o. d., välgrundad, tillförlitlig mening o. d., hållbar, giltig om grund, skäl; gedigen bild.; bibi.

rättrogen; stark, fast; dugtig, kraftig slag, släng; djup, OStÖrd, god sömn; ad. F för soundly (t. ex. to sleep sofva godt); as ~ as a colt (bell, roach) F, »frisk som en nötkärna»; ~ in body, med sund (oför-därfvad) kropp; ~ in limb, se a. o.; ~ in mind, se of ~ mind under d. o.; the ~ value of ..., värdet af ... i oskadadt skick; a ~ whipping, ett dugtigt kok stryk. ~ -headed, a. med sundt naturligt förstånd; med oförvilladt omdöme. ~-heart-ed, a. med ofördärfvadt hjärta.

SOUnd, saund, 4. s. ljud; skall; klang, ton; vn. ljuda, låta; skalla, genljuda; va. låta ljuda, särsk. mynt för att pröfva klangen däraf o. därignm halten; blåsa trumpet, ringa klockor, anslå en ton o. s. v.; mil. gifva (med trumpet, trumma) signal till : blåsa, slå (the charge, till anfall; [the ei. «ra] alarm, larm; to horse, »till häst», etc.); uppstämma (t. ex. en marsch); uttrycka, låta höra; (äfv. med abroad) utbasuna (one's praise); betyda †; she r^ed to be such a ...person, det lät på henne som om hon var...; that speech did not ~ well in her mouth, ... lät icke bra ...; things that ~ so fair, ... som låta så vackert (lofvande); ~ on, blåsa på (t. ex. a horn); he ~ed the tree, han slog på trädet för att höra om det var ihåligt. ~-board, s. akust. ljudskärm

(t. ex. öfver en scen, i ett klocktorn, taket öfver en predikstol); mus. resonansbotten; väderlåda i orgel; byg. 1 jndförtagande mellanvägg, jfr ock (särsk. i pl.) följ. ^-boarding, S. byg. mellanskär (piur.), extra brädlag under the plugging (jfr d. o.). ~-b0W, s. slagring på

klocka. byg. (jfr ofvan sms.) dets. som

u-proof floor. ~-pOSt, s. mm. ljudpinne i fiol. ~-pr00f, a. ogenomtränglig för ljud (t. ex. floor). ~-roof, s. byg. tak öfver ljudöppning i klocktorn.

SOlind, saund, 5. va. kir. sondera; undersöka (eg. medelst borrning, t. ex. jordborr; äfv. biid. :) pröfva, utforska; sjö. pejla pumpen, djupet (arv. med out); vn. loda, kasta lodet; dyka om en hval; 5. kir. SOlld. ^ablö, -abl, a. som kan sonderas ei.utforskas; lodbar. Sounder, san'ndfir, (1.) s. † vildsvinshjord; (2.) (jfr sound, 4.) en som ljudar, blåser etc.; (3.) (jfr sound, 5.) lodare; sonde-rare.

SOUndlng, sau'nding, 1 .prt. (af sound, 4.); a. ljudande, klingande; ljudande; skall, genljud; ~ ivords (phrases etc.), högtraf-vande, svassande ord (etc. : words >v> Mg and lofty, jfr big-rsj, high-rv). ~-board,

m. fl. sms. se motsvar. under SOUlld, 4.

SOUnding, sau'nding, 2. prt. (af sound, 5.); s. sondering; pejling, lödning; pl. sjö.

lodbart vatten, ankargrund; lodskott; bottenprof som fås med lodet; to strike nå botten med lodet, komma på lodbart farvatten (äfv. »uppgående grundar» sjö.). ~-bOrer, S. jordbon- (för undersökning). <v,-buoy, s. lodpåse. ~-lead, s. sjö. lod. ~-line, s. lodlina. ~-rod, s. pejistock. ^-thermometer, s. djupiod-ningstermometer. soundless, sau'ndles, a. (1.) ljudlös; (2.) ej lodbar, bottenlös; outgrundlig.

SOUIldly, sau'ndli, ad. (af sound, 3.) sundt; grundligt, eftertryckligt (siå, piska upp); lugnt, djupt, ostördt (to sleep ~ : sofva »godt»), soundness, -nes, s. (jfr sound, 3.) sundhet, friskhet; felfrihet, godt skick; kraft, dugtighet; giltighet; hållbarhet, riktighet, sanning; ~ of faith, rättrogenhet, ortodoxi.

SOUp, sop, s. (kött)soppa; portable »bouillon de poche». ~-basin, s. soppskål. ~-kitchen, s. soppkokningsanstalt. ~-ladle, s. föriäggarsief. ~-plate, s. djup tallrik. ^-StOCk,5.soppkött; inkokt buljong, buljong-substans, 'v-tureen, s. soppskål. ~-tieket, S. sopp-polett till fattigsoppa.

SOUr, saur, a. sur; surnad; bitter, svår (adversity); sträf, vresig, butter, tvär, trumpen; s.)}< ngt surt arv. biid.; P falskt mynt; pl. tekn. syrebad; va. göra sur; tekn. lägga i syrebad (till blekning); släcka kalk; bild. förbittra; göra missbelåten, vresig etc.; vn. surna; blifva sur, bitter, knarrig etc., jfr a.; rsj of temper, af ett vresigt lynne; the and sweets of life, motgång och medgång här i lifvet (lycka och olycka, »upp- och nedförsbackar»); to turn (grow) se vn. ^-crout, ~-krOUt, se sauer-kraut. ~-d0Ck, s. bot. se sorrel. ~-g0Urd, s. bot. apbrödträd (Adansonia). ~-gum-tree, s. bot. tupeloträd (Nyssa villosa). ~S0p, s. bot. taggigt flaskträd i w. ind. (Anona mu-ricata). ~-W00d, se sorrel-tree.

SOUrce, sors, s. källa äfv. bild.; ursprung; upphof; orsak (of consolation, of evil etc.); ~ of income, inkomstkälla; ~ of information, kunskapskälla; en författares källa; to have (take) its om flod hafva sin källa, upprinna (at, vid; in, i, äfv. ur, t. ex. a lake); biid. hafva (leda, taga) sitt ursprung (from); to draw from a hämta från (ösa ur) en källa; edited from the best ... efter de bästa källor; to have . ..from a hafva (t. ex. en nyhet) från en ... källa.

sourdet, so'rdet, s. (jfr sordet) mus. dämpare

is. å en trumpet.

SOUring, sau'ring,prt. (afsour); s. surnande; syrande, (behandling med) syrningsme-

spring

del; suräpple, sourish, -risj, a. syrlig, sourly, -li, ad. surt; bittert; vresigt, sourness, -nes, s. surhet, svrlighet; bitterhet; sträfhet; missbelåtenhet, vresighet, tvärhet.

SOUS, so, (F saus) (eg. pl. af SOU) se SOU.

SOUSe, saus, s. saltlake; salt kött, is. svinfötter o. d.; svinsylta; prov. svinöra; doppning, plumsande; ad. plums, bums (»i kanalen»), (om fallande i vatten) hufvudstupa, plask, pladask; va. lägga i saltlake; skämts, blöta; doppa, ge en doppning; störta ned i vatten (into, i); biid. öfverhopa, bestorma på alla sidor (with, med, t. ex. arguments)-, vn. störta sig ned (äfv. med down)-, störta ned (upon, på : rusa på); to go (fall) o> into the water, plumsa ner i vattnet; ~ with, hälla ngt öfver ngn ei. ngt. ~-wife, s. syltgumma, mångelska som säljer salta köttvaror. -t, pp.; oj

pig, gris sylta.

souslik, so'slik, s. zool. ett slags murmeldjur med kindpåsar (Spermophilus Cuv.).

souter †, so'tur. s. skoflickare.

SOUth, sauth, s. syd, söder; a. syd-, sydlig, sunnan-; ad. sydligt, mot söder, sydvart; från söder (om vinden); vn. (saudh) vända sig mot söder, stäfva syd vart; astron, passera meridianen (is. om månen); oj pole, sydpol; the södern(s länder); in the på södra sidan; i södra delen af landet, (med of) i det Sydliga (t. ex. Sverige); i södern; on the oj of, på sydsidan (södra sidan) af ...; to the o>, mot söder, »sör-öfver», sydpå (sjö.); this wall is denna vägg vätter åt söder; to go ~,fara (draga, segla) mot söder, sydpå ei. sydvart; the wind blows vinden är sydlig; ~ of.... söder om. (S)~dOWn, a. i sms. från the Southdowns i Engl.; ~ sheep, en berömd ras

af köttfår (äfv. ~downs, 5. pl), ^-countryman, s. sydländing. ~-east, (F siidh'est, P saue'st) s. sydost; a. sydostlig; at sydostlig(t). ~-easter, (P saue'stur), s. sydost(-vind, -storm), ^-easterly, ~

-eastern, a. se föreg.a. (S)~-Sea,s.pr. (the'

geogr. Söderhafvet, Stilla oceanen; ~ rose, se oleander; oj tea, blad af en nordamerikansk buske (Ilex vomitoria). ~-south -east, s. sydsydost. ~-SOUth-weSt, s. syd-sydvest. ~-west, (F sanwëst') s. sydvest ; a. sydvestlig, ^-wester, (F sauwes'tur) s. sydvestlig storm; sydvest (sjömausregn hatt) (äfv. ~ cap ei. hat), ^-westerly, ~ -western, (uttal, jfr föreg.) a. sydvestlig, overly, sudh'urli, a. sydlig, ^ern, sudh'-

urn, (Obs. dylikt uttal äfv. i nedan följ. härledda) a. sydlig; (8)oj Cross, s. astron, södra korset. rwërner, s. sydbo; Am. sydstatsbo.

~ernly, ad. mot söder, sydligt. ~ern-most, ad. sydligast. ~emW00d, s. bot. åbrodd (Artemisia abrotanum). ^ing, sau'dhing, prt.; a. gående mot söder (sun); s. riktning ei. rörelse mot söder; sjö. distans syd, förändrad sydbredd; astron, månens kulmination; to make oj, förändra bredd (latitud), komma (på) sydligare (latitud). ~ly, -li, ad. sydligt.

-nës, S. Sydlig riktning is. magnetens sydpols mot jordens. ~rOn, sudh'run, s. i?ydbo, innebyggare i södra delen af landet, »v-ward, -wård, Fsudh'urd, ad. (äfv.~wards, -wurdz) mot söder, sydvart, söderut; s. södern, söderns länder. Souvenir, fr., so'vner, s. minnesgåfva, sou'wester, F se south-wester.

SOV, sov, P forkortn. för sovereign (mynt), sovereign, sov'urin, (P suv'-) a. högst i makt, oansvarig, oinskränkt, suverän (prince); oberoende, oafhängig, själfständig (state); öfverväldigande, förherskande, mest ingripande, kraftig makt, inflytande; ofelbar, »specifik» om läkemedel; s. herskare, suverän (regent i en monarki), äfv. herska-1'inna; ett engelskt guldmynt (: £ 1, omkr.

18 kr.). ~ty, -ti, suveränitet; öfverherrskap; herravälde.

SOW, sail, 1. S. SUgga; se vid. oj-bug; tekn. bärg. (metall-; järn-, bly-)tacka, »gält», eg. metallstycke som bildas i hufvudutslags-rännan (^-channel); mil. förr belägringsskjul; o>'s baby P, gris; sexpence. ~ -bane, 5. bot. en målla (Chenopodium. mu-rale). ^-bread, s. bot. jordbröd (Cyclamen, hvars rötter tjäna till svinföda). ~-bug, S.

zool. gråsugga (Oniscus asellus). ~-fei1-nel, s. bot. en art mjölkrot (Peucedanum officinale). ~-thistle, s. bot. mjölktistel (Sonchus); downy o>, bot. Andryala.

SOW, so, 2. va. (imp. ~ed, -d; pp. ~n, -n, 0. ~ed) så; beså (with, med); utså äfv. biid. (t. ex. discord, dissension, tvedrägt); öf-verså, Öfversålla (med stjärnor etc.); VII. så (äfv. ~ the seed för undvikande af förblandning med det likaljudande seiü). ~er, -Uf, S. en gom sår ei. utsår äfv. biid., såningsman, bibi. »sä-desrnan». ~ing, -ing, prt.; s. (ut)sående; såning, sådd. <-ving-machine, s. sånings-maskin.

sowans, so'anz, sowens, -ènz, sowins, -mz,

s. pl. Skoti. hafremjölsvälling.

SOWar, saua'r, s. ind. infödd kavallerist.

SOWn, pp. af sow; jfr seed, ex.

soy, soj, S. soja (sås; äfv. växten hvaraf den fås, Dolichos Soja).

Sozzle, soz'1, vn. o. va. (jfr soss) Åm.iok. slarfva (med), slänga (hit och dit), röra till; sla-ska (ned); s. slampa; oredig röra.

6i note, b: do, è: nor, 6: not, à; tube, å: tub, bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.spa

r Talspråk. 1336 r Lågt spr&k.

Spanish

Spa, spå, s. (af Spaa i Belgien) mineralkälla, hälsobrunn, surbrunn, is. tysk brunnsort; brunnssalong. Space, spås, S. rum (vetensk., fil.: rummets kategori, »tomma rummet»), rymd, utsträckning; mellanrum; utrymme, plats; vidd, afstånd; tidrymd; kort stund)j(; boktr, utslutning, särsk. spatie (: hair-*»); mus. liniernas mellanrum i notplauet; astr. (till-ryggalagd) bana; ångm. se steam-room; va. boktr. 8luta ut, äfv. SpälTa (äfv. out); ~ in the head, sjö. plikt; ~ of the sea, sjö. sjöstreck, sjötrakt: intermediate mellanrum; järnv. spåret; the noxious fys. skadliga rummet i en pump etc.; for a ~ †, en stund; for the ~of half an hour, (på) en halftimmes tid; in the ~ of (om tid), under loppet af ...; to fade into ~ F, försvinna i tomma rymden (till intet); to vanish into unknown (jfr föreg.) spårlöst försvinna (äfv. komma bort). ~-line, s. boktr, mellanslag. ~-l*ule, s. fin linie af stiimetaii. ~leSS -lès, a. utan rum el. utsträckning. Spacing, -mg, prt.; s. boktr, utslutning; ~ out, spärrning, spacious, spa'sjus, a. vid, vidsträckt, rymlig. tvness, -nes, s. vidsträckthet, rymlighet.

spaddle, Spåd'1, S. spaktel (liten spade). Spade, spad, 1. s. kastreradt djur; jagt. treårig råbock, ^-guinea, s. klipt guinea. Spade, spad, 2. va. spade; pl. spader; va. bearbeta med spade; afskära torfven från, uppgräfva; to cail a ~ a nämna hvar sak vid dess rätta namn. ~-bone >)<, s. skulderblad. ~ful, -ful, s. en spade full, (så mycket som) ett spadtag.

spadiceous, spadisj'us, spadicose, -'dikos,

a. bot. lik en kolf (spadix); (om rarg) se bay.

spadiile, spådil', s. spelt. spadilj, spader ess

i lombre m. m.

spadix, lat., spa'diks, s. (pl. spadices, spà'-

disèz) bot. blomkolf. spadroon, spadro'n, s. (lättare) huggvärja. spae, spå, va. o. vn. skoti. spå. ~-man, s. Skoti. spåman. ~-wife, s. skoti. spåkvinna. ~r, -Är, 5. spåman, spahee, spahi, spå'hè, s. turkisk ei. algerisk

kavallerist, spaid, spàd, s. se spade, 1., jagt. spait, spàt, se spate. Spake †, spak, äldre imp. af speak. spake-net, spa'knet, s. kräfthåf; krabbnät. spale, spal, s. prov. spjäla, ribba; sticka,

spån; gruf. se spall. Spall, sp ål, (1.) s. † skuldra; (2.) s. prov. spån, jfr föreg.; stenskärf(va), sönderslagen sten; va. bärg. sönderknacka maim för

att skräda den; gruf. igensätta grurrum med ofyndigt bärg; grofhacka sten; ~ off, af-flisas, springa af. ~er, -ur, s. bärg. skrä-dare. ~ing,-ing, s. bärg. sönderbokning (och) skrädning; stens grofhackning. spallet, spal'et, s. byg. innan(fönster)lucka

som hopvikes efter längden. Spalpeen, spålpè'n, 5. 111. F pojkvask, spoling, slyngel, lymmel, spalt, spalt, S. min. flusspat; bärg. fluss (tillsättning för att åstadkomma lättare smältning); a.

lättklufven, som lätt splittras, skör; prov. vårdslös, tanklös, näsvis; va. o. vn. prov. afflänka(s), afspänta(s). Span, spån, 1. imp. † ei. prov. af spin. span, spån, 2. S. spann (afståndet mellan tummens o. lillfingrets ändar, ss. mått : 9 tum) ; kort Stund ; byg. spännvidd (of an arch etc.); bro-spann, hvalf, båge; sjö. hanfot; brok; skänk-ling; Am. (an)spann af hästar (i Sydafrika äfv. ar oxar); va. mäta (eg. med utspända fingrar); om en bro o. d. spänna öfver en flod; förspänna; prov. tjudra, hälla; sjö. surra; vn. spänna (over, öfver; jfr va.)-, kva. passa väl i par om dragare. ~"bay, s. se roof-bay. ^-Ceiling, s. byg. tak med synliga bjälkar, paneleradt tak. ~ -counter, ^-farthing, ~-feather, s. ett slags kronvägg. ~-long, a. ett spann lång. ~ -piece, s. byg. bindbjälke i takstol, jfr collar-beam. ~-

r00f, s. byg. sadeltak, tvåsidigt tak. ~-saw, s. såg med ställning, ^-shackle, S. sjö. stagbult i backbjälken. ~ -WOrm, s. zool. Am. larv af mätare (Geo-metra). ~Cel, -sël, S. prov. tjuder hvarmed ett kreaturs ben hopbindas; Va. hälla, fjättra (bakbenen på) häst etc. <-vdrel, -drèl, s. byg. hvalf njure (: den delen af en hvalfbåge som ligger mellan dynan o. slutstenen); hvalfsvickla.

^drel-wall, s. byg. af hvalfbågar uppburen mur.

spang, spång, (1.) † se spangle, s.; (2.) Skoti.

s. språng, hopp; vn. hoppa, spangle, spång'gl, s. paljett; litet glittrande ting; va. besätta med paljetter ei. små glittrande föremål. -d, pp. a.

paljetterad; (i sms. is. poet. ss. dewstar etc.) glittrande (af...), glimmande. Spaniard, span'jurd, s. spanjor(ska). spaniel, spån'jèl, s. långörad och långhårig vaktelhund, »silkeshund»; bild. krypande, inställsam person; a. % krypande; to play ~ to (t. ex. a person's whims), göra sig till en lydig slaf under, slafviskt foga sig i (ei. passa [upp] på). Spanish, spån'isj, a. spansk; s. spanska språket; bayonet, bot. Am. en art Yucca; <v/ black, korksvärta; ~ bolt, tekn. byg. espagnolettstång j ~ broom, bot. en art

har-ris (Spartium junceum); ~ brown, m&l. brunrödt (järnoxid); ~ chalk, min. ett slags steatit, späcksten, hand, skräddar-krita; /v cloaJc, slängkappa; ~ coin F, biid. tomma komplimanger, smicker; ~ cress, bot. ett slags krasse (Lepidium car-damine); ~ elm, bot. Cordia (ett vestindiskt träd); ~ fly, zool. farm, spansk fluga (Can-tharis vesicatoria); ~ foiol, spanska höns; garlich, bot. skogslök (Allium scorodoprasum); ~ grass, se esparto; ~ juice, se liquorice; ~ leather, karduan, (spanskt) saffian; the ^ Main, geogr. förr Spanska sjön (Atlantiska hafvet utanför nordliga delen af Sydamerikas kust; äfv. själfva denna kust); ~ merchant, en sittlek (»ett skepp kommer farande» etc.); ~ nut, bot. Moræa Sisyrinchium (en sydeuropeisk lökväxt); ~ oak, bot. Quei'CUS falcata (en amerik, ek); ~ onion, bot. spansk lök (varietet af Allium Cepa); paint, se ~ white; pepper, bot. spansk peppar (Capsicum annuum); ~ potato, bot. batat (Convolvulus Batatas); ~ red, ett slags röd ockra (likn. Venetianskt rödt); 'v lohite, en hvit färg; hvitt smink (finslammad krita ei. d.). ~-W0man, s. spanjorska.

spank, spångk, va. F daska till, slå ngn med flata handen; vn. trafva fort, röra sig fort; s. F smäll, dask, slag. ~er, -ur, s. (1.) litet mynt (jfr spang)-, (2.) F en som går med långa steg; springare, traf vare (häst); lång person; ngt ovanligt stort, »bjässe», »huggare»; groft tilltagen lögn m. m.; sjö. mesan; ~ boom, mesanbom; ~ boom-sheet, sjö. bomskot. ^itlg, -ing, prt.; a. F hastig, rask; i aiim. dugtig, väldig, »dängande», »lifvande» (t. ex. a ~ breeze, at a a; rate, a ~ present); s. aga, »bastu» (med flata handen).

Spanner, span'ur, s. en som mäter etc., jfr span; tekn. (skruf-, kran-)nyckel; spän-nare, drejare; vred (löst handtag). Span-new, span'nu, a. spillerny, splitterny.

Spar, spår, 1. s. min. spat; pl. F prydnader gjorda af spat; brown *», brunspat; calcareous kalkspat; heavy tungspat.

Spar, spår, 2. s. byg. († ei. prov.) sparre (jfr rafter)-, bom; sjö. spira, rundhult; va. † tillbomma; sjö. förse med rundhult; ~ down, sjö. naja upp lattor (tin veüing). ~ -deck, s. sjö. k obrygga, <v-gate, s. fort. gallerport. ~-piece, se span-piece. ~ -torpedo, s. stångmina.

Spar, spår, 3. vn. (i boxning) svänga knytnäf-varna (innan slaget gifves); boxas på lek; fäkta i luften ; munhuggas, käbbla, disputera; S. Utfall (som) i boxning; låtsadt slag:

boxning tin öfning, pä. lek; käbbel.

Sparable, spar'abl, s. (förvr. af sparrow-bill) skostift.

Spare, spar, va. spara på, hushålla med; bespara; spara ihop; afvara, undvara, umbära; underlåta, låta vara, (ej) sky ansträngningar, mödor; afhålla sig från (to, att); skona, förskona ngn för ngt; unna ei. öfver-låta (åt) (: låna ei. skänka); vn. spara; vara sparsam ei. skonsam, jfr föreg.; a. sparsam, knapp; hushålkaktig (of på); till öfverlopps, obegagnad, ledig, reserv-aukare, mast, hjul etc.; mager, klen diet, spenslig växt, smalt bygd (t. ex. ~ about the shoulders); s. sparsamhet †; extra slag i kägelspel; se vid. placket(-hole); to (efter ett subst.), (pengar) till öfverlopps, öfver; (tid) ledig; not to ~ a person, äfv. »ej lägga fingrarna emellan»; to have little (t. ex. time) to hafva knapt (ondt) om ...; Papa could never ^ me to go abroad, pappa kunde aldrig undvara mig (mitt sällskap) så att jag kunde få gå ut (i staden); if God (the Lord) ~(s) me, if 1 am o»d, om jag får lefva (så länge ei. till dess); enough and to nog och öfver-nög, till Öfverlopps (af den sorten); ~ JlOUrS, lediga stunder; ~ money, sparpengar; time, öfvertid fri från arbete, ledighetstid. ~-deck, se spar-dech. ~rib, s. ref-bensspjäll. ~-i*00m, s. ledigt rum som ej bebos (i hvardagslag), gästrum; handkammare (förvaringsrum för divers e). ~ful †, -ful, se sparing, a. ~ly, -li, ad. sparsamt. ^neSS, -nës, s. magerhet. ~r, -ur, s. en som sparar, (god) hushållare. Sparger, spa'rdjur, s. öfversilningsapparat

is. brygg, (för maltets öfvergjutning med vatten).

spar-hawk, spå'rhåk, se sparroio-hatok.

Sparing, spa'ring, prt. (ar s^are); a. sparsam, karg (of på); sparsam, knapp, tarflig (diet); »tunnsådd», ringa; skonsam †; to be ~ of, äfv. knussla med; he was not ~ of ..., han sparade icke på ..., han lät icke ... tryta. ~ly, -li, ad. sparsamt i alla bet. ~neSS, -nes, s. sparsamhet; tarflighet; försigtighet, hofsamhet.

Spark, spårk, s. gnista äfv. bild. (of life etc.); (gammaldags) sprätt; kurtisör, tillbedjare; pl. si. diamanter; vn. se † uppträda

som kurtisör %. <v-arrester, ^-catcher,

s. gnistfångare (t. ex. på lokomotiv). ~-eyed, a. med strålande ögon. ~er, -ur, s. Am. se catcher. oJsh †, -isj, a. liflig; fin, fiffig, elegant, sprättig. <v,le, -1, vn. gnistra, spraka; glänsa, glittra, tindra; mussera, fräsa, pärla, skumma (om drycker o. d.); va. förströ, spränga en Mr †; utsprida rykte; kasta gnistor; S. gnista; gnistrande; glitter; pl. bärg. smidesslagg. ~le

è;-note, l: do, nor, 6: not, i: tube, å: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.sparkle-metal

F Talspråk. 1338 P Lågt språk.

speak

•metal, s. bärg. ett slags (koppar)koncentra-tionssten. ~ler, -lår, s. ngn ei. ngt som glänser etc.; person med gnistrande, strålande ögon; si. modeherre, -lejon. ~let †, -let, s. liten gnista, "Jing, -ling, prt.; a. gnistrande (äfv. biid., t. ex. wit); glänsande, strålande (eyes), glimmande; liflig; fräsande, skummande (musserande); ~ Hock, musserande Hochheimer (rcnskt vin). ~ling-heat, s. bärg. svesshetta. ~ling-ness, -lingnès, s. gnistrande, glans, tindrande.

sparling , 8på'rling, s. prov. se smelt, zool.

Sparring, sparing, prt. bispar; s. boxnings-öfning; fäktande i luften; munhuggande (lingual e); ~ match, täfling (ett parti) i boxning.

SparrOW, spar'o, s. zool. sparf, fink (Fringilla etc.); common house gråsparf (F. domestica). —bil!, s. skostift, —grass, s. P förvr. af asparagus, se d. o. —hawk, s. zool. sparfhök (Engl. vanl. Falco nisus; Am. F. sparverius). —mouthed, a. P »storkäftade —WOrt, 5. bot. en art ljung (Erica passerina).

Sparry, spa'ri, a. min. spatig, spatartad, bla-dig; ~ calamine, min. zinkspat; ~ iron, järnspat; ~ iron-ore, hvit järnmalm.

sparse, spårs, a. (kring)spridd, tunnsådd; bot. strödd; va. † se disperse. ~ dly, -èdli, ad. här och där. ~neSS, -nës, 5. tillstånd att vara spridd, tunnsåddhet (t. ex. of]wpulation). Spartan, spå'rtån, a. spartansk; härdad, ståndaktig, tapper; s. spartan.

sparterie, spå'rtåri, s. väfnader af (alfa- ei.) spartogräs (jfr esparto).

spasm, spazm, s. med. spasm, krampaktig ryckning; biid. spasmodisk, krampaktig (häftig men hastigt upphörande) ansträngning ; plötsligt (påkommet men hastigt öfvergående o. gagnlöst) ryck (t. ex. of repentance); to fall into få spasmer. ^odiC, -od'ik, a. (äfv. ~0dical) spasmodisk; krampaktig; ryckvis skeende (ei. verksam) men snart afstannande; s. med. medel mot kramp, ^ology, -él'6dji, s. med. läran om spasmer.

spastic, spas'tik, a. sc spasmodic. ~ity, -tis'iti, s. fallenhet för spasmer; krampaktigt tillstånd.

Spat, spåt, 1. imp. $ af spit.

Spat, spat, 2. s. skaldjursrom i aiim.; snrsk. ostronyngel.

Spat, Spåt, 3. S. prov. F lätt slag (jfr pat); Am. liten träta, gnabb; vn, † gnabbas.

SpatCh-COCk, spatj'kok, s. höna ei. d. som slagtas och tillredes i hast vid oförutsedda behof.

Spate, spàt, s. Skoti. häftig bärgsflod (orsakad af) skyfall, forsande regnbäck.

Spatha, lat., spa'tha, 5. bot. se spathe. eCe0US, -thä'sjås, a. bot. liknande blomhölster; se vid. röij. -thai, a. försedd med hölster (flower).

Spathe, spàdh, s. bot. blomhölster. -ëd,

a. se föreg. a.

Spathic, spath'ik, a. min. spatartad, spatig (bladig); ~ iron, se sparry iron. Spathi-form, -lform, a. lik spat, spathose, spåth'ès, spathous, -ås, a. bot. se

spathal; min. se spathic.

Spathulate, spath'ulat, se spatulate.

Spatial, spa'sjal, a. hörande till rymden (jfr space).

Spatter, spatfår, va. nedstänka (med smutsvatten o. d.); biid. smutskasta, vanrykta; vn. se sputter. ~dashes, -dåsjëz, s. pl. ytterbyxor vid ridning, höga damasker (jfr leggings). ~ing, -ing, prt.; s. bestänkande, nedsmutsande.

Spattle, spåt'1, (1.) s. se spatula; (2.) s. † se spittle; va. tekn. bestänka lervaror med annan färg, m arm orera, spattling-poppy, spat'lmgpopi, s. bot. tarald, smälla (Silene inflata).

spätts, spåts, s. pl. Skoti. damasker (låga spatter-dashes).

Spatula, spat'ula, s. liten spade, spaktel;

farm. plåsterknif. ete, -lat, a. bot. spadlik.

Spavin, spav'in, s. veter. spätt; blood bog blodspatt, blötspatt; bone ben-spatt. ~ed, -d, a. behäftad med spätt.

spaw, spå, se Sf)a.

spawl, sp ål, 1. sc spall.

spawl, sp ål, 2. 5. Spott som oförvarandcs far ur munnen; VII. spotta (kring sig när man talar). oJng, -ing, prt.; S. se föreg. S.

Spawn, spån, s. (utan pl.) (lagd) rom ; föraktl. yngel, afföda; bot. svampämne, massa af svampgroddtrådar (mycelium); trädg. rotskott kollekt.; vn. lägga rom, leka; föraktl. aflas, uppkomma, härstamma †; va. lägga rom; föraktl. afla, frambringa, »framkläcka». -ver, -år, s. romfisk, fiskhona. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. (fiskars) lek- (bed, plats; time, tid); s. romläggning, fiskars etc. lek.

Spay, spä, 1. va. kastrera honor, borttaga äggstockarna på.

Spay, spä, 2. s. kronhjort i tredje året. ade, -àd, s. is. licr. se föreg.

speak, spèk, vn. (imp. spoke, sp ok, spake †,

späk; pp. spoken, spo'kn, äfv. spoke>fc)

tala (about, of, om; against, mot; for, för, jfr ned.; to, till, med, jfr vid. ex.; with, med : samtala med; in a tone; in a tongue, på ett tungomål); hålla tal (at a

meeting; in Parliament,in public; against, mot; for, för; on, öfver, om); F talas vid; utlåta sig; ljuda (is. poet.; jfr äfv. ex.); va. tala (a language); yttra, säga (a word)-, uttala särsk. : uttrycka (one's mind, one's sentiments, sin mening, sina tankar), äfv. i aiim. bet. beskrifva; framsäga (t. ex. the prologue)-, förkunna (one's praise)-, sj». preja (ropa an [: tala med] a ship, ett fartyg); ~ fair, »tala vackert» (»väl»), säga vänliga ord (ei. artigheter), jfr ex. under fair; ~ fast (quick), tala fort; ~ forth, tala ut, tala tydligt, tala högt; ^ loud, jfr föreg.; äfv. vara högröstad; ~ low, tala sakta (: ~ softly)-, vara lågmäld; ~ plain(ly), tala rent ut (öppet 0. oförbehållsamt), säga ifrån; ~ small %, tala fint (i diskant som ett fruntimmer, i falsett); ~ thick(ly), tala »tjockt» (»grötigt»),sluddra, hastigt o. otydligt stöta fram orden; ^ well (ill) of, tala (äfv. allm. om saker o. sakförhållanden : vitna) väl (illa) om; it ill for him (to have ... ei. that he has ...), det vitnar emot hnm, det nedsätter hnm (att han har ...); could the old walls they ivould tell a thrilling story), om de gamla väggarna kunde tala ...; if T chose to om jag ville uttala hvad jag tänker (ei. vet om saken); the Coldstreams could not get their wet rifles to

utpeka i sitt tal (jfr preach at); ~ for el. in favour of, vara förespråkare för, tala till förmån för, jfr ofvan; inlägga ett godt ord för; anhålla om, påyrka; biid. vitna till förmån för (: well for, äfv. ... godt om); it for itself, saken talar för sig själf; ~ of, tala om, jfr ofvan; äfv. omtala, nämna; not to r^ of ..., för att nu ej tala om (ei. nämna); no loss to ~ of, ingen nämnvärd förlust (jfr äfv. nothing, ex.); ~ on, tala vidare, fortsätta att tala; ~ out, (vn.) tala »ut», tala högt och tydligt (i mots, tin hviska, mumla etc.); säga »ut» (sin mening : one's mind), »sjunga ut», tala rent ut, »taga bladet från munnen»; säga ifrån (: ~ plainly)-, (va.) (ut)tala tydligt äfv. biid. jfr vn.; ~ to ..., tala till cl. vid (a Jierson), äfv. bild. tilltala ngns känslor (: göra intryck på); tala försoningens (ei. varningens) ord till, förlika sig med, göra Upp med vederdeloman; el. säga (till) åt, barina upp (O dear auntie, I wish you'd

~ to Totty, she keeps putting her legs up so, söta tant, var snäll och säg till åt T., hon »sitter och» ...); jur. o. aiim. biid. vitna om, intyga (t. ex. one's identity; a person's hand, ngns egenhändiga namnteckning ei. stil); ~ to a matter (from one's own knowledge), yttra sig i (om) en sak, intyga (om); men ~ to an instance of two bears slaying each other, folk vet att tala om ett fall då ...; letters that ~ to his character, bref som intyga hans goda uppförande; tcitnesses to ~ to one's character, äfv. referenser, rekommendationer (personer som kunna rekommendera en ss. välkänd etc.) ; 1 do not

know him to ~ to, jag är icke så nära bekant med hnm att vi språkas vid då vi råkas; I have not seen him to *k> to this iveek, jag har ej på en vecka träffat hnm så mycket att vi kunnat få talas vid; up, tala ut (högt), tala tydligt (jfr ~ out); ~ up for, uppträda till försvar för, taga i försvar; se vid. ex. under nose m. fl. subst. <%,able, -abl, a. som kan uttalas ei. sägas. ~er, -ur, 5. en som talar, den talande; talare; talman särsk. i eng. underhuset; the best <^>s, de som tala språket bäst; a plain en som talar rent ut, en frispråkig person, o^ership, -ur-sjip, s. talmansbefattning, ^ing, -ing, prt.; a. talande äfv. biid., jfr ex.; s. talande, tal; talkonst, framsägningskonst; deklamation; pl. (ss. rubrik i ajöfartsunderrättelser) prejade fartyg: ad. (gnm ellips) jfr ex.; a ~ acquaintance, bekantskap som inskränker sig till ett tillfälligt utbyte af några ord; ~ likeness, talande likhet; (äfv. ~ portrait) lifslefvande likt porträtt; >v/ part, talroll; to be on ~ terms, vara så pass bekanta (ei. goda vänner) att man talas vid när man träffas; not to be on ~ terms, särsk. om gamla bekanta Vara Osams o. dfr ej mer tala vid hvarann; ~ of..., då jag (vi) nu talar om ...; på tal om ..., à propos; ~ on the outside F, allra högst, högt tilltaget; ~ within bounds (jfr ex. under mark), minst sagdt, lågt tilltaget; se vid. under generally, properly, strictly. ~ing-pipe, ^ingtube, talrör (t. ex. mellan rum), "wing-trumpét, s. språkrör; sjö. rop are. spear, spér, l. P r. sphere.

Spear, spèr, 2. s. spjut, lans; harpun; ljuster; stickspett, tullbetjänts sökare; gruf. pumpstång; grässtrå (jfr spire); veter. ridk. lansmärke (hårhvirfvei på hästhals; äfv. streak of the va. sticka (genomborra) med spjut etc. (jfr s.); hugga med harpun, lju-stra; vn. spira upp, skjuta upp, jfr spire.

6: note, å: do, å: nor, i: not, i\: tube, &: tub, å: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.spear-foot

F Talspråk. 1340 P Lågt språk.

spectacle

~-f00t, S. ridk. höger bakfot på en häst. ~ -grass, s. högvuxet, styft gräs, särsk. bot. en art ängsgröe (Poa rigida). ^-hand, s. ridk. höger hand. ~-head, s. spjutspets, ^man, s. spjut-(ei. lans)beväpnad man, pikbärare, pikenerare, lancier. ~mint, s. bot. grön mynta (Mentha viridis). ~ -point, s. spjutspets. ~-side, s. manliga linien, svärdssidan. ~-Staff, s. spjut-(lans)skaft. ^-thistle, s. vägtistel (Cir-sium lanceolatum). ~W0rt, s. bot. vattensolöga (Ranunculus lingua); äfv. (the lesser ältgräs (Ranunculus Flammula). ~er †, -ur, s. se f^vian. -!ng, prt.; s. genomborrande med spjut (jfr ofvan); ljustring.

Spec, spèk, F förk. f. speculation; on på spekulation.

Special, spesj'al, a. utmärkande ei. tillhörande en art ei. ett slägte; speciel, special-; särskild; synnerlig, utomordentlig; extra-, äfv.: urtima; undantags-; uttrycklig (order, befallning); s. ngt särskildt (jfr item))|<; en särskildt (för tillfället) antagen person is. sakförare; F tidnings särskilda korrespondent (: ~ correspondent); exti anummer af en tidning (: ~ edition); järnv. extratåg (: ~ train); äfv. dets. som ~ constable se d. o.; ad. F se ^ly; ~ bastard, barn födt före äktenskapet; <v, committee,arbetsutskott; ~ department, ngns särskilda fack, »specialitet»; ~ feature, en specialitet, ngt särskildt utmärkande, drag som utmärker ngn cl. ngt från alla andra; jury, licence etc. se d. subst.; ~ pleader, sakförare vid en af the Inns of Court som befattar sig med mål efter common law; ifrig, hänsynslös förfäktare, försvarare, förespråkare; ^ pleading, jfr föreg.; särsk. sofistisk bevisföring; ~ verdict, jury-utslag som blott konstaterar fakta; in specielt, särskildt. ~ist, -ist, s. specialist. ~ity, -'lti, s. specialitet i aiia bet.; art-(ei. slägt) egendomlighet; egenhet, egendomlighet, utmärkande drag; särskild begåfning; särskildt fack; särskildt fall. <v/ization, -izà'sj&n, s. specialisering, ^vize, -iz, va. använda på ngt särskildt, på en specialitet ("v knowledge), ei. i en särskild riktning. ~Iy, -i, ad. särskildt, specielt, särdeles, jfr föreg, a.; för ett särskildt ändamål; extra-ordinärt; enkom, för tillfället. ~ty, -ti, s. se r^ity; jur. dokument (kontrakt ei. skuldsedel) i laga form.

Specie, spe'sji, s. klingande valuta, mynt; in <x/, i klingande mynt; ~ basis, myntfot; ^ dollar, speciedaler (riksdaler ei.

thaler specie).

species, spè'sjiz, s. (2)1. lika) vetensk. art, spe-cies; slag, slägte, sort; farm. beståndsdel i medikament; farm. blandning, sammansatt pulver; jur. form. Specific, spèsiflk, a. (äfv. ~al, -ål) utmärkande för en art, art-(character, name); egendomlig; bestämd, noggrann uppgift; med. specifik, af en särskild (ofelbar) verkan; s. med. »specificum», medel af särskild (ofelbar) verkan (for, mot); /x/ gravity, fys. specifik vigt; ~gravity float, areometer till bestämmande af egentlig vigt; ~ heat, fys. värmekapacitet; ~ legacy, jur. testamentering af ett särskildt ting. ~ally, -ali, ad. i och genom sin art, särskildt, specifikt; väsentligt. ^alness, -ålnès, s. egenskap att vara specific, nation, -a'sjun, s. artbestämning, angifvande af aiia (art)känne-tecken; uppräkning af alla detaljer, spe-cificering; specifikation, förteckning på alla poster; en post, en artikel; detaljeradt kostnadsförslag. Specify, spes'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) noga ei. särskildt omnämna, angifva ei. uppräkna, specificera. Specimen, spes'imen, s. prof, prof stycke, profbit äfv. biid. : exempel; modell, mönster, formulär; min. stuff (of ore); naturv. exemplar; a. i sms. prof-; an admirable ~ of, ett praktexemplar af ...; botanical torkade, pressade växter, herbarie-exemplar.

speciosity ‡7 spèsièsltl, s. skenfager beskaffenhet, jfr följ. a.

SpeciOUS, spe'sjus, a. i ögonen fallande; skenfager, som tnger sig bra ut vid hastigt påseende, prålande; falsk, sken-; (gjord) för syn skull, hycklad. ~neSS, -nes, s. skenfagert utseende, jfr föreg. a.

Speck, spèk, 1. se spick.

Speck, spèk, 2. s. (liten) fläck, prick, stänk; (hval-)späck; si. skadad (frukt is.) apelsin; va. fläcka, nedstänka; 'v in loood, masur (-fläck). /N/le, -1, S. (liten) fläck af olika färg mot den omgifvande ytan; Va. sätta fläckar på, märka med små fläckar ; göra spräcklig. ~led, -Id, pp., a. småfläckig, spräcklig, tigrerad, masurerad, brokig; ~ bird F, person som »sticker för mycket af» mot sällskapet o. drgnm blir föremål för ett visst misstroende ; tvetydig person; ^ paper, mar-moreradt papper; ~ wood, masurträ. ledness,-ldnès, s. (små)fläckighet, spräcklighet, jfr ofvan. ~Si0neer, -sjune'r, S. bland hvaifångare flänsareförman.

SpeCS, spëks, s. pl. F förk. f. spectacles. spectacle, spëk'takl, s. skådespel, syn, anblick; uppträde; pl. glasögon (pair of

Spectator, spekta't&r, s. åskådare; iakttagare; åsyna Vittne; the (S)~ en framstående moraliskt-literär tidskrift i början af 1700-talet. ~icll,

-tåt6'rial a. af föreg, spectatress, -tres, Spectatrix, lat , -triks, s. åskådarinna. spectral, spek'tral, a. spöklik, spök-; fys.

spektral- (hörande tin spectrum,) (t. ex. analysis); f>u colours, färgerna i spektrum, regnbågens sju färger. Spectre, spek'tur, s. gengångare, spöke;

spökbild, (ande)syn. spectrology, spektrol'odji, s. fys. spektralanalys (ss. vetenskapsgren). spectrometric, -mëfrik, a. spektroskopisk. speCtrO-scope, -'-skop, s. fys. spektroskop, spectrum, iat., spek'trfim, s. (pl. -trå, -trå) synförnimmelse, bild; fys. spektrum; ~ analysis, spektralanalys; ~ test, spek-tralprof; chromatic färgspektrum; ocular o*, fys. efterbild af ett föremål i komplementfärgen;solar solspektrum. Specular, spek'ulur, a. speglande, spegel-; ~ iron, spegeljärn; (äfv. ... -ore) min. järnglans.

Speculate, spek'ulat, vn. spekulera, anställa betraktelser, tänka (on, öfver); hand. spekulera (in, i: uppköpa "för att sedan försälja; on, på, t. ex. prisfall), speculation, -la'sjun, 5. seende, blick)fC; oi. hand. spekulation; F fundering, specula-tiSt†, -ist, 5. tänkare, en som uppgör teorier.

speculative, spek'ulativ, a. fallen för (teoretiska) betraktelser, teorier ei. hypoteser; spekulativ, teoretisk, ideel, trans-scendent; band. spekulerande; tillhörande spekulationer; gjord på spekulation; ~ builder, byggnadsspekulant; ~ science, förnuftsvetenskap. ~ly, -il, ad. hand. på spekulation. ~neSS, -nes, s. (jfr föreg, a.) egenskap att vara spekulativ ei. att vara grundad på ei. tillhöra spekulation(er). speculator, spek'àlàtur, 5. se speculatist; hand. spekulant, en som ligger i spekulationer. ~y, -i, a. se föreg, a.; beräknad på att speja.

speculum, lat., Spèk'ulåm, S. spegel (is. vetensk.); kir. speculum; reflektor (ar ~ metal, en

legering af koppar och zink) i spegelteleskop.

Sped, sped, imp. o. pp. af speed.

Speech, spètj, l. s. hjulnaf med ekrar.

speech , spètj, 2. s. tal, talförmåga; ngns särskilda sätt att tala, målföre; (tungo)mål, språk; offentligt tal, oration, föredrag; ngns ord, ett yttrande (så mycket som säges på en gång); réplik; the King's (Queen's) the ~ from the throne, (rontalet; to deliver a hålla tal; hålla ett tal ei. ett föredrag (on, öfver, med anledning af); to get (have) ~ of (ei. loith), to obtain (ei. come to) r>j with, (komma åt att) få tala vid, komma i tal (till tals) med; to get the rsport. si. få en vink; to give the si. ge en vink om ngt; hearing ~ urns now out of the question, att höra hvad folk (någon) sade var ej mer (värdt) att tänka på; to make a hålla tal; yttra ett ord, yttra ngt; to recover one's återfå talförmågan; få mål i munnen igen; he had his freedom of r*, han hade fnll talfrihet (förde fritt tal, fick säga hvad han ville); (he is) deprived of n*, han är (ei. blott för tillfället står) mållös (ban kan ej få fram ett ord); a man of little en ordkarg man; parts of gram. ordklasser; to be slow of /v/, tala långsam t, hafva trögt målföre. (S)~ -day, s. skolt. afslutningsdag vid terminens slut då offentliga oratoriska (o. dramatiska) öfningar hållas. —belt,

s. se wampum. ~-Crier, s. utropare af en afrättad brottslings »sista ord» (jfr ex. under dying), ^-maker, s. talare, is. en som ofta och gärna håller tal. <vifica-tion, -ifikà'sjån, s. tal kollekt., orerande, jfr

föreg. sms. o. följ. ~ifier, -lfiur, S. (jfr ~

-maker o. följ. vn.) en som gärna håller tal. ~ify, -ifi, vn. F skämts, o. för ak ti. hålla tal, orera. rv|eSS, -lës, a. mållös, stum

is. af sinnesrörelse, jfr ex.; to be Struck (el.

taken) blifva mållös ei. stum, förstummas (t. ex. with astonishment, af förvåning); to stand stå alldeles förstummad, jfr föreg. ex. ~lessness,-lèsnës, a. mållöshet; stum förvåning o. d. speed, sped, vn. (imp. o. pp. reg., äfv. sped, spëd) skynda (sig), ila, hasta, löpa, »jaga»

(färdas, gå [om bantåg etc. 1 fort) (ofta med along

ei. on : framåt); bild. hafva framgång, lyckas väl el. illa, »hafva det» bra, dåligt, »fara» väl, illa; om en sak gå väl el. illa; Va.

påskynda; gifva fart, (hastigt) sända i väg, äfv. utslunga (an arrow etc.); sätta i full fart (t. ex. one's horse); hjälpa, befordra, bistå; gynna, gifva framgång, låta lyckas (äfv. med on); affärda en afresande med välönskningar j förpassa ur världen,

expediera (: döda), fördärfva †; s. god, stark fart, (grad af) hastighet, snabbhet; (t. ex. fartygs) snabbgående; hast, skyndsamhet; framgång, lycka †; time tiden ilar; ~ thither! poet. skynda dit! God ~ you! (eg. goöd ** ! jfr good, sms.) Gud vare med dig; lycka till! how have you sped†? hur har det gått för dig? ~ one's steps, påskynda sina steg; full full fart (särsk. sjö.); äfv. fyrsprång, sträckt galopp; to go full (0m ångbåt o. d.) gå med full fart (med full maskin); the more haste, the worse ordspr. skynda varligt; (at) full at (a) high i (med) full fart, i sporrsträck; to be coming at full komma sättande i full fart; half o* ahead! sjö. sakta (med half maskin) framåt! to accelerate (el. increase) the öka farten; to lessen the minska (sakta) farten; to make göra fart; skynda, ila, jfr ofvan vn.; at a ~ of 9 knots per liour, med en fart af 9 knop (i timmen); at a reduced (gå) saktare; she is built for hon (skutan, fartyget) är bygd för snabbgående; with all possible med all möjlig skyndsamhet; with the ^ of light, med (eg. ljusets) blixtens hastighet. ~-COne, s. mek. remsnäcka. ^-indicator, s. mek. hastighetsmätare (-angifvare). ^Wöll, s. bot. äkta ärenpris (Veronica officinalis); brook -lime <v/, se d. o.; se vid. germander. <^er, -år, s. ngn ei. ngt som (på)skyndar; snabbgångare. ~ily, -ili, ad. hastigt, skyndsamt; snart, ofördröjligt; inom kort. finess, -inès, s. skyndsamhet, snabbhet. <>Jng, -ing, prt.; a. skyndande sig; framilande, -rusande etc.; dödlig, döds-stot etc. †. ~y,-i, a. skyndsam, snabb; rask; snar, ofördröjlig; hastig (t verkande, t. ex. poison); plötslig, speelken, spe'lken, s. P se spellken. speer, spèr, vn. Skoti. Nordeugi. prov. spörja;

s. fråga, spörsmål. Speight, spät, s. t el. prov. hackspett, spil-kråka.

speiss, ty., spis, s. min. SpeiSS.

spelding, spel'ding, s. is. Skoti. torkad kolja

(haddock). spelicans, spërikånz, 5. pl. se spiUkin, pl. spelk, spëlk, s. prov. (jfr spjälka) spjäla, sticka, spell, spel,

1. s. arbetsskift (tid som arbetas i ett sträck, ei. : arbetslag), sjö. törn; en dust, ett tag; period, »ryck» (kort tid); Am. handräckning, frivillig arbetshjälp; va. aflösa (i arbete); /v ho! lös af! a ~ of fine weather, en glimt (en kort mellantid) af vackert väder; a of luck F, hafva tur (»fläkt») en tid; a long ** of cold iceather

F, ihållande kyla; (to work) ~ and about (is. sjö. F) ci. by F, ... i (arbets-) skift som aflösa hvarann, turvis, hvar sin stund; fresh friskt (nytt, uthvi-ladt) folk som löser af; to give a indela ngn på ett arbetsskift; Am. gifva en granne en handräckning, jfr ofvan; to have a ~ at F, taga itu med, försöka sig på; to take a ~ at a heim, sjö. taga rortörn; at ryckvis, tidtals, då och då (kommer det på ngn att vara ...); as much WOrk as is done at one ... i ett kör, åt gången. Spell, spel, 2. s. driffjäder som kastar upp bållen i knurr- och spell(båll)spelet; se

vid. spill, 1.

Spell, spel, 3. s. berättelse †; trollformel; förtrollning; häxeri; pl. äfv. trollkonster, trolleri; va. (imp. o. pp. ~ed, -d, Spelt, spèlt) berättat; stafva, bokstaf vera; poet. förtrolla, förhäxa; si. efterlysa; vn. stafva; stafva sig fram, läsa mindre flytande; bokstafveras, stafvas (till), jfr ex.; to cast a ~ on, förhäxa, »förgöra»; laid under (magic) bunden af en förtrollning, förtrollad; he ojs his name with a W, han stafvar sitt namn med W; ~ one's way through (the lines), stafva sig (fram) genom; he cannot ban kan icke stafva (särsk. : stafva rätt, skrifva ortografiskt); it with a t, det skrifves med t; can you tell me what d, r, y <^s? ... hvad d, r, y säga tillhopa (ei. säger)? ~ for, si. se (höra) efter att man kan få, se sig om efter, trakta (längta) efter; ~ out, stafva ihop, dechiffrera, tyda, läsa; bild. »stafva ocli lägga ihop» till, utforska, upptäcka; ~ it out to him, stafva (upp) det för hnm. ~-bound, a. bunden af förtrollning, förhäxad, fasttrollad. ~-W0rd, s. trollformel. ~-W0rk, s. trolldom, häxeri. ~er, -ur, s. staf vare; (god) rättstafvare; Am. abc-bok; he is a good (bad) han är säker (klen) i stafning. ~ing, -ing, prt.; s. stafvande; stafning; stafsätt; rätt-skrifning(skonst, -lära), ortografi; false rws, staffel (piur.). ~ing-bee, s. Am. samkväm där man öfvar sig med stafnings-uppgifter. ~ing-b00k, s. abc-bok. spellken, spërkën, s. P teater, »spex». Spelt, spëlt, 1. imp. o. pp. af spell. Spelt, spëlt, 2. s. se spalt. Spelt †, spëlt, 3. vn. o. va. se spalt. Spelt, spëlt, 4. s. bot. spelt (Triticum spelta,

afv. ~-wheat), Spelter, spël'tur, s. bärg. spiauter, (rå)zink. spener spëns, s. Skoti. prov. visthus, matbord. -ur, s. skaffare †; (eg. propr.) spens, (lif)jacka; lifkofta; sjö. gaffelsegel

i: fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, ë: met, è: ber, 1: tiue i: flu, i fir,squall

‡ Mindre brukligt. 1343 † Föråldradt. square(-bar)-iron

utan bom (gaffelfock ei. gaffelapa). -mast, S. sjö. snaumast för gaffelsegel, jfr föreg.

Spend, spend, va. (imp. o. pp. Spent, spent) förbruka; utgifva, lägga ut pengar (for, för); använda (pengar, jfr ofvan: in, on, upon, på; tid: in, på, ofta in -ing, på att), offra i allm. bet. (tid, arbete, krafter, jfr ofvan), egna, nedlägga; särsk. tillbringa, fördrifva tid (in, med, in -ing, med att); öda, ödsla, förslösa, »sätta öfver styr», göra af med, göra ända på egendom etc.; bild. uttömma kraft, (ut)matta; vn. gifva ut (göra af med) pengar; hafva stora utgifter, slösa; gå åt, förbrukas; låta använda sig, vara (komma) till nytta †; ~ one's self, offra sig (sina krafter) (for, för); to ~ and to be spent, offra pengar och krafter, jfr föreg.; ~ the evening, tillbringa aftonen (i sällskapslif); ~ one's forces (one's strength), förbruka (äfv. »storma på» ei. öda bort) sina krafter (upon, på); a mast, sjö. segla af (knäcka, bräcka) en mast, förlora en mast (t. ex. i en storm); ~ One's money on trifles, plottra bort sina pengar på småsaker (ei. strunt); coward dogs their mouths, ordspr. den hund som skäller biter inte; without ing a shilling upon himself, utan att kosta på sin egen person en shilling; ~ time upon debate, spilla, tiden på tvister; ~ freely, gifva ut (»kasta kring sig») pengar med fulla händer; se vid. under spent. ~thrift, s. slö-sare, ödslare. ~er, -ur, s. förbrukare, en som utgifver etc. (t. ex. of money); se vid. föreg, ""ing, -ing, prt.; s. förbrukande, utgifvande; utgifter.

Spent, spent, pp. (af spend); a. jfr ex.; the tempest has ~ its fury (äfv. ~ itself), stormen har uttömt sitt raseri; a ~ ball (bullet), en förlupen kula; a "»fish (herring), en utlekt fisk (sill); ~ with hunger (toil, watching etc.), utmattad, »uppgifven» (»alldeles slut» F) af hunger etc.; to be

spere, spèr, 1. vn.; s. skoti. iri. prov. se speer.

spere, spèr, 2. s. byg. förr skärm framför ingången till en matsal.

Sperm, spèrm, 5. fysiol, sperma, säd af djur, is. manlig; se Spawn; F se aceti. ~-Oil, S. spermaceti- ei. valrafolja, spermolja (för

t. ex. symaskiner). ^aceti, -ase'ti. s. spermaceti, valraf; a. i sms. spermaceti- (candle; oil; whale, jfr cachalot). ~ary, -ån, s. anat. sädeskörtel. ^atic(al), -at'ik(al), a. anat. fysiol, sädes-; gland, se föreg. S. *>»'

atocele, -åtosèi, 5. med. uppsvällning af sädesrören. ^atology, -atol'odji, s. läran om sperma, ^atophore, -atofor, s. sädessträng. ~ atozoid, -åtoz6'id, s. fysiol, sädesdjur; bot. frö träd. ^atOZOOn, gr., -åt6zè'on, s. (pl. -ZOa, -z6'å) fysiol, sädesdjur. ~oderm, -odèrm, s. bot. fröhylle.

spetches, spetj'ez, s. pl. benlingar o. annat affall från garfverier, skinnbitar o. d.

hvaraf lim beredes, limläder.

Spew, spu, va. (ut)spy; bild. med afsky stöta ifrån sig (bibi.: I will thee out of my mouth); vn. spy, kräkas; åkerbr. (om jorden) kasta upp utsädet; art. slå sig krokig vid mynningen. ~er, -ur, s. en som spyr. sx/ing, -ing, prt.; s. kräkning. ~y, -i, a. prov. våt, dimmig.

Sphacelate, sfås'ëlät, vn. med. angripas af kallbrand ei. af (ben)röta (om ben); a. (äfv. <x»d, -èd) angripen af kallbrand ei. af

(ben)röta. sphacelation, -la'sjun, s. (angripande af) kallbrand, (ben)röta. sphacelus, -lus, s. med. kallbrand, (ben)röta; äfv. af kallbrand (röta) förstörd del.

sphene, sfèn, s. min. sphen, ädel titanit.

Spheno-, sfe'no, i sms. kil(formig)-; anat. hörande till kilbenet, ^graphy, -g'rafi, s. kilskrift(skunskap, -stolkning). ~grani, -gram, s. kilskrifttecken, ^-maxillary, a. hörande till kil- och käkbenen. ~id, -jd, a. anat. kilformig; s. anat. kilbenet (äfv. ~ bone); min. krystallogr. Sphenoid, 'vidal, -j'dal, a. se föreg. a.

spheral, sfe'ral, a. sfärisk, klotrund; symmetrisk, afrundad, (form)fulländad, fullkomlig.

sphere, sfer, s. sfär äfv. biid.; klot, glob; iog. omfång; aiim. område; krets is. bild. : verkningskrets, verksamhetskrets (: ~ of labour); ngns stånd, klass; håla (jfr soc-ket) †; persons moving in higher ... som röra sig i högre (sällskaps)kretsar; he is quite in his han är i sitt rätta element (ei. i sin rätta omgifning); out of one's utom omfånget af ngns fattningsgåfva, »öfver ngns horisont»; utom ens stånd ei.umgängeskrets; the music of the fil. hist. poet. sfärernas musik (äfv.

~-melody, ^-music). ~d -d, a. (pp.) försatt i en sfär, (gjord) klotformig.

spheric, sval, sfèr'ik(ål), a. sfärisk (aberration, trigonometry, etc.), klotformig, kul-formig, kul- (t. ex. valve); planetarisk. ^alness, -ålnes, s. klotform (t. ex. of a

" drop of water). ~ity, -ris'iti, s. se föreg.

-1, s. liten sfär, litet klot; kula. ~S, -s, s. pl. sfärisk trigonometri ei. geometri.

spheroid, sfe' rojd, S. mat. sfäroid (jfr äfv. under oblate o. prolate); a. (äfv- ~al, -'al) sfäroidisk, nästan klotformig, plattadt klotformig; ~ state, fys. sfäroidaltill-stånd. ~ic(al),-'ik(al), se föreg.

spherometer, sfèr6m'etur, s. sfärometer tin

mätning af bugtighetsgrad (t. ex. för linser).

spherosiderite, sferosid'urit, min. sfärO-siderit, järnspat i njurformiga massor, spherulate, sfer'ulat, a. med små kulor el. knölar, spherule, -rol, s. liten kula (t. ex. of quicksilver); litet rundt korn. Spheru-lite, "lit, 5. min. sfärolit (obsidianvarietet).

sphigmometer, se sphygmometer. Sphincter, gr., sfingk'tur, s. anat. slutmuskel,

stängmuskel (t. ex. of the mouth). sphinx, sfingks, s. (pl. ^es, -ëz) myt. sfinx; zool. Sphinx (fjäriisiägte, jfr hawk-moth); en babianart (Cynocephalus papio). sphragide, sfradj'id, s. min. se Lemnian earth. sphragistics, sfradjis'tiks, s. pl. sigill-lära. sphygmic, sfig*mik, a. med. hörande till pulsen, puls-, sphygmometer, -mom'etur, s.

med. pulsmätare (instrument), spica, lat., spi'ka, s. (lat.: ax) (pl. SpiC8B, spi'sé) kir. armbrottsbindel; astron, en stjärna i stjärnbilden jungfrun. ~te, -kàt, ~ted, -kàtèd, a. bot. bärande ax; axformig. spice, spis, s. krydda äfv. biid.; bild. tillsats,

dosis ar ngt; äfv. drag (af ngt, t. ex. i ngns ka-raktär); biid. smak, anstrykning; se † species; va. krydda; fylla med kryddoft, göra aromatisk. ~-bag, s. kryddpåse ss. läkemedel. bed, s. kryddsäng, "u-bush, ~-W00d, bot. se Benjamin-bush. the (S)~ Islands, s. pl.propr. Kryddöarna. ~-nut, se gingerbread-nut. ~-plant, s. kryddväxt. -t, pp. a. kryddad, krydd-(t. ex. ale, bread, loaf [: limpa], wine etc.); aromatisk, kryddoftande. -ur, s. en som kryddar; kryddhandlare. ~ry, -uri, s. specerier, kryddvaror; förvaringsrum för kryddor, spicily, -ill, ad. jfr spicy. spiciness, -inës, s. kryddaktighet; aromatisk beskaffenhet, vällukt. Spicing, prt. (ar spice); s. kryddning. spick, spik, s. prov. spik. ^-and-span, a. splitter ny, spiller ny, spritt språngande ny (arv. ~ new); ad. alldeles, spicknel, spik'nel, s. bot. Athamantium. spicula, lat., spik'ula, s. (pl. -løß, -lè) bot. småax; liten pigg, spetsig ei. köttig utväxt. -lur, a. spetsig, pigglik; se vid. följ. ~te, -làt, a. bot. betäckt af små piggar; (om ax) delad i småax, sammansatt.

Spicule, spik'ul, s. naturv. pigg, jfr spicula.

Spicy, spi'si, a. kryddaktig, krydd-; aromatisk, (krydd-)doftände; biid. kryddad, pikant (words, debate).

spider, Spi'dur, S. spindel; redskap som liknar en spindel : ett slags såspanna; trefot; maskinställning med utstående tvärstycken; sjö. utstående järnarm för brass, skot o. s. v.; si. ngn som lockar andra i nätet, ss. uteliggare för (som lockar folk till att spela på) spelhus;

Austral, si. lemonad med konjak, 'v-catcher, s. zool. ett slags trädkrypare, murhackspett (Certhia muraria). ~-Crab, se sea-spider. ~-f|y, s. zool. hästfluga (Hippobosca equina). line, optik, spindelväfstråd vid astronom, observationer. ~-monkey, s. zool. AteleS (ett apslägte med långa extremiteter). oj -shanks, s. pl. spindelben ss. öknamn. ~ -shell, en art Murex. ~-table, 5. divansbord med grenad fot. ^-thread, s. spindeltråd. ~-web, s. spindelväf. ~ -work, S. ngt arbete som liknar Spindelväf. ~W0rt, 5. bot. Anthericum.

Spied, spid, imp. o. pp. af spy.

Spiff, spif, s. si. sprätt. ~ed, -t, a. P drucken. 'vin(g), -in(g), a. P härlig, präktig;

läcker, kostlig. -i, a. bi. sprättig,

fiffig.

spiflicate, spif'likat, va. si. kväsa, »stuka», krossa, tillintetgöra, tysta munnen på. spiflication, -ka'sjun, s. si. kväsning, »stakning».

spignel, spig'nel, se spicknel.

Spignet, spig'net, s. (eg. F f. spikenard) bot. Aralia racemosa.

Spigot, spig'ut, s. liten plugg, svicka. -(and-faucet)joint, s. tekn. mufförbindning & rör. ~-end, s. (oj of a pipe) rörhals, rak rörända.

Spike, spik,s. stor spik, nagel (t. ex.rälspik); spetsig (järn)ten, (järn)pigg, pik (t. ex. på en bjälm); dom, torn äfv. bot.; bl'Odd under sko; bot. ax; (majs)kolf; skott, telning; äfv. förk. f. handoj; se vid. oj-lavender; va. Spika, nagla; förnagla (äfv. med up) kanoner, ^•head, s. nagelhufvud; järnspets på staket o. d. häst. -t, pp. mil. lömaglad;

a. bot. bärande ax; försedd med naglar, piggar etc.; spetsig; ~ helmet, pickelhuva. ~let, -let, s. bot. småax. o^nard, -nård, F spik'nèrd, s. bot. nardus (Engi. Andropogon nardus, en ind. växt; Am. Aralia racemosa; de gamles nardus var af en art

i: fate, k: far, å: fall, i: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,staff-sergeant

)|c Mindre brukligt. 1861 † Föråldradt.

stagnate

Valeriana: Nardostachys Jatamansi, hvaraf) nardusolja. Spiky, -i, a. spetsig, jfr axlik.

Spile, spil, s. tapp, träpropp, svicka; påle; va. sätta tapp etc. i, tillplugga; ~ a cask, borra ett fat (för att stjäla), »v-hole,

lufthål å en tunna, SVickhål.

spilikin, spil'ikin, S. liten markeringspinne;

pinne i skrapnosspel; pl. skrapnosspel. Spiling, spi'ling, s. skeppsbyg. kantkrumel. spill, spil, 1. s. spjäla, slå (t. ex. på en stol); sjö. etc. pinne, liten tapp, svicka, jfr spile; spillra †; liten järnten; »fidibns» (pappersremsa el. d. att tända med).

spill, spil, 2. va. (imp. o. pp. reg. o. Spilt, -t) spilla; utgjuta blod; F kasta af hästen ei. vagnen; F stjälpa med en vagn; förspilla, föröda, fördärfvat; vn. spillas; s. Fstjälp-ning, fall från hästen etc., kullerbytta; biid. lätt »knäck»; a sail, sjö. dämpa, taga vinden ur (buken af) ett uppgigadt segel. ~age, -adj, s. hand. förlust genom spinning. ~er, -ur, s. en som spiller; se vid. följ. ~et, -ët, ~!ard, -jurd, s. ett slags långref. ~ing, -ing, prt.; s. spillande. ~ing line, 5. sjö. dämpgårding, nödgårding. spillekin, spilliken, se spilikin. Spilt, spilt, imp. o. pp. af sjrill; to cry over ~ milk, gråta öfver ngt som ej kan hjälpas; he was han blef afkastad, han föll af

hästen el. ur vagnen.

spin, spin, va. (imp. Spun, spun; Span †. spån; pp. Spun) spinna; sno; (med out, biid.) utspinna (draga ut på längden); snurra, försätta i en snurrande rörelse, låta hvirfla rundt omkring, låta rulla (F äfv. »pengarna»), sätta (hålla) i gång (a top)) tekn. uppdraga i en svarfstol, svarfva metall; si. »kllgga» i en examen; VII. Spinna; snurra (ofta med round), svänga omkring; rulla (t. ex. om slantar[na]); hvirfla (äfv. upp, fram); strömma (hastigt ur en liten öppning, t. ex. om blodet ur en öppnad åder); S. sport si. rask fart, hastigt lopp; si. sväng, »rutsch», hastig tur, »titt»; ~ (a tioist ei.) a yarn, sjö. F berätta en lång (skeppar-) historia; ~ out (the time), (vn.) dra' ut på tiden (längden); söla; ^ out large volumes, »haspla ur sig» (skrifva) tjocka band (fuiia); ~ over, öfverspinna; linda (öfver); my head (round and round), det går rundt omkring för mig, jag är alldeles yr i hufvudet, spinaceous, spinà'sjås, a. spenatartad. Spinach, spinage, spin'adj, s. spenat, spinal, spi'nal, a. anat. ryggrads-; /v, brace, kir, ryggkors (bandage för ryggradskrökning); ~ column, ryggrad; cord, marrow,

ryggmärg.

spindle, spindi, s. mek. Spindel särsk. i spinneri (äfv. i ur, se äfv. fusee), axel, -tapp; spole; spinnrocksten, slända; byg. trapp-spindel, i aum. mellanstycke (t. ex. sjö. i en sammansatt mast), sjö. äfv. Spelnal i gångspel;

lång, smal stjälk, stängel; vn. skjuta upp ei. ut ss. i långa smala stjälkar; ~ of yarn, omkr. 15000 yards (af bomull: 15120 yards : 18 hanks; af linne: 14400 yards : 24 lieers). ~-legged, a. spindelbent, långbent. ~"legs, ^-shanks, s. pl. spindelben (särsk. ss. öknamn på en långbent person).

^-shaped, a. bot. se fusiform. ~-shell, s.

zool. spolsnäcka (Fusus). ~-StairS, s. pl. byg. spindeltrappa, ^-staysail, 5. sjö. bo-venstångstagsegel. ~-tree, s. bot. benved, alster (Evonymus europæus). ~-W0rrtt, S. zool. Gortyna Zeæ (fjärilslarv skadlig för majs). Spindrift, spin'drift, se spoondrift. spine, spin, s. anat. ryggrad; i aiim. rygg, lång upphöjning, skarp ås; skenben; zool. tagg; bot. torn; F med. ryggradskrökning, -d, a. taggig, besatt med tornar. Spinel, spin'el, 1. s. tekn. blekt linnegarn

till snören.

spinel, spin'el, - -', 2. äfv. ~le, --', S. min.

spinell; red ~ ruby, juvel, rubin, spinescent, spines'ent, a. bot. afsmalnande till en torn, utlöpande i en tornlik spets, spinet, spin'et, S. mus. spinett (klavér). spiniferous, spinif urus, a. bot. tornbärande, spiniform, -'-fèrm, a. bot. tornformig. spininess, -'-nës, s. bot. tornighet. Spink, spingk, 1. sc finch. Spink, spingk, 2. s. bot. ängskrasse (Carda-

mine pratensis). spinnaker, spm'akur, 5. sjö. (is. kappseglingssport.) spinacker (trekantigt extra segel vid länsning).

Spinner, spin'år, s. spinnare, spinnerska; spindel; tekn. spinnmaskin; zool. spinnare (larv af Bombyx); se äfv. följ. ~et, -ët, s. zool. spinnorgan, spinnvårta hos spindlar etc. -i, s. spinneri. Spinney, spin'i, s. se spinny, 2, Spinning, spin'ing, prt. (af spin)) s. spinnande; spånad; a. i sms. spinn-. ~-jenny, s. tekn. jenny(spinn)maskin. ^-mill, s. spinneri; filatorium för slike. ~-mule, s. tekn. se mule-jenny. ~-0Ut, —', a. F pratsam, talträngd, långrandig. ~-top, s. snurra som sättes i gång med ett snöre. ^-Wheel, s. spinnrock; repslagarhjul. Spinny, spin'i, 1. a. långsmal, smärt. Spinny, spin'i, 2. s. skogssnår, tätt skogsbestånd med underskog.

spinose, spi'nos, a. bot. väpnad (med tornar, taggar). SpinOSity, -nos'iti, s. tor-

nigTaet, taggiglaet; tua. vansklighet, kin-

kighet, svårighet. SpinOUS, -nas, se spi-nose.

Spinozism, spino'zizm, s. fil. hist. Spi-

nozas system, panteism i likhet med Spinoza®.

spinster, spin'stur, s. spinnerska; jur. ogift kvinna; (gammal) ungmö; spinnhushjon †.

spinule, Spin'ul, S. naturv. liten tagg (dimin. af spine). ^SCentj -les'ent, a. bot. småtor-nig; något tornig. spinulöse, -ös, SpinU-lOUS, -us, a. bot. småtornig, taggig.

Spiny, spi'ni, 1. a. tornig, taggig; sefspinny, 1.; biid. törnbeströdd, full af svårigheter, besvärlig.

Spiny, spl'ni, 2. s. se spinny, 2.

spiracle, spi'rakl, spir'akl, s. anat. por, luft-Öppning; andhämtningsöppning hos insekter.

Spiral, spi'ral, a. spiralformig, spiral-; s. spiral geom. (: snäcklinie, skruflinie, äfv. ~-line) o tekn.; spiralfjäder (: ~-Spring). —apparatus, —pipe-oven, s. tekn. bärg.

(varm)blästerapparat med i spiral gående rör. —pump, s. fys. vattensnäcka, Arkimedes' skruf, ely, -i, ad. i spiral, spiralformigt.

Spirant, spi'rant, S. gram. spirant (aspirerad

konsonant).

Spire, spir, s. spiral,-linie; spiral vridning, snoning, vindling; ett hvarf ar en skruf: stigning; byg. (torn)spira; kägla, topp, spets äfv. bild.; skott, Spira af en växt; VII. skjuta upp i en spets (kägla), spira upp ; gro om malt. ~d, -d, a. försedd med spira.

Spirit, spirit, s. luft †; andedrägt|; ande

i alla bet. äfv. : snille ; person; ängel; tomte etc.;

själ; ande(uppenbarelse), spöke; (jfr »fläkt» af u"t högre) »schwung», lyftning; hederskänsla, stolthet; lifskraft, -

mod, lif (is. i pl. lifsandar); (ofta i pl.) lifaktighet, lust, ifver, entusiasm, eld, kraft, fart (energi); mod, behjärtenhet; (is. i pl.) lynne, humör, (sinnes)stämning; andemening, anda, väsende; kem. spiritus; sprit, pl. spritdrycker, spirituösa; tekn. (~ of tin) tennlÖsniilg för färgning el. tygtryckning; Va. besjäla; lifva, uppmuntra (äfv. med up) ; (oftast med away el. off) bortsnappa, -smussla, -praktisera, stjäla; bortlocka, -föra, -röf-va (t. ex. bam); a e of contradiction, mot-sägelseanda; e of nitre, sked vatten (jfr nitric acid); e of salt, saltsyra (jfr muriatic acid); ~ of salt-ammoniac, salmiak-spiritus; ~ of verdigris,a* radical vinegar under v.; e of wine, vinsprit; The Holy (£)~, Den Helige Ande; if the ~ moved us, om (när) anden kom på oss; evil ond (»oren») ande; the evil (foul) den onde; good e, god anda; good gladt, godt

lynne; a steed of generous en eldig gångare; high <v/, mod, stolthet, (stark) hederskänsla; high lifvad sinnesstämning, munterhet, friskt mod ; ivhen his ~ was up, då han var lifvad; he had the ~ to (try ...), han hade mod nog att...; he had not his m, »han var ej vid sitt fulla humör» (sitt vanliga kurage); to keep up one's hålla modet (krafterna) uppe; to put a new ~ into, bringa nytt lif i; to recover one's repa mod; in (high) <vs, vid godt humör, glad, lifvad, modig; in low (depressed) out of vid dåligt lynne, nedslagen, förstämd, »nedsatt»; in the i andan (af ngt); till andemeningen (mots, in the letter); in the ~ of the subject, äfv. i stil med ämnet; to enter into the ~ of (the thing), intränga i andan af; gå in på, sätta sig in i (situationen), vara (ei. »spela») med; a man of e, en man med ömtålig hederskänsla; there is something on my ~ (which I would tell you), det ligger något (och tynger) på mitt sinne; with med kraft, med lif, hand. lifligt; ~ aioay F, (vn.) försvinna, »bortdunsta»; (va.) se ofvan; ~e<i (oß) into the mountain, bärgtagen. e -broken, a. nedslagen, modlös. —Colour,

s. tekn. (jfr ofvan) tennfärg, applikations-färg. —duck, s. zool. se buffel-duck. ~ -farm, s. (sprit)utskänkningsmonopol i

vissa europ, kolonier i östern. ~-gaUtje, S. al-

koholometer. —knocking, se —rapping. —lamp, s. spritlampa, —level, s. rör-

libell, rör vattenpass (med sprit). ~ -licence, s. rättighet(»er») att försälja spirituösa, —rapper, s. spiritist som föreger sig mana knackandar. —rapping, s. (jfr föreg.) andeknackning. —rOOm, s. spritrum, bränvinskällare ombord på fartyg. —Stirring, a. själsskakande. ~ed,

-ed, pp.; .a. liflig (t. ex. skildring); om person ei. sak lifvad, eldig (t.ex. oration), rask, pigg (t. ex. answer), modig, djärf (t. ex. undertaking), munter; kvick, spirituel (t. ex. om svar); (ofta i sms.) vid ... mod (t. ex. high-rv, jfr ofvan in high spirits). <v,ed!y, -edli, ad. lifligt etc., jfr föreg.; Spiritlielt. e edness, -èdnès, s. liflighet, mod, kraft; stämning, sinnesbeskaffenhet (ofta i sms.). 'MSITl, -izm, s. spiritism, eist, -ist, s. spiritist. ~leSS, -lës, a. själlös, andefattig; kraftlös, modlös, nedslagen, klenmodig; utan lif, utan eld. eleSSneSS, -lësnës, s. modlöshet; själlöshet, slöhet; jfr föreg. a. — OUS, -us, se nuuous. ety, -i, a. skämts, ande-, spölclik, öfverjordisk. eiial, -üal, a. andlig, okroppslig; andlig (kyrklig), ecklesiastik (corporation, court etc.); e adviser,

ngns själasörjare, biktfader; se vid. ex. under lord, sms.-, Peers dets. som Lords-^ualism, -üalizm, s. fii. spiritualism; spiritism, ^ualist, -uålist, s. ei. spiritualist (mots. materialist); spiritist; en som har en andlig (: kyrklig) befattning. 'Vlialistic, -ualis'tik, a. spiritualistisk. nw lia| i ty, -ual'iti, s. andlighet, okroppslighet; kyrkliga ting ei. angelägenheter, privilegier, kyrklig egendom; kyrklig hierarki, presterskap ^lialization, -ualiza'sjun, s. förandligande; görande till kyrklig, jfr följ. ^ualize, -uåliz, va. förandliga, göra andlig; förfina, luttra själen etc.; gifva lif; gifva andlig mening ei. förklaring; kem. destillera (draga sprit ei. spiritus ur), ^ually, -uali, ad. andligt, på andligt sätt; rent, fromt, gudligt; i andanom. ^lial-mindedneSS, s. andligt sinne(lag). ~U0US, -uiis, a. andlig; fin, flyktig; spirituös; liflig †. ^OUSneSS, s. andlighet; lifaktighet, kraft; spirituös beskaffenhet, sprithaltigliet. spirketing, spi'rketing, s. sjö. lif hult, sätty ägare, spirling, spi lling, se smelt. spirometer, spirom'etur, s. med. andhämtningsmätare. Spirt, spirt, se spurt; s. börs. si. plötsligt stigande el. fallande af kursen. ~le, -1, va. kringspruta, stänka omkring, spiry, spi'ri, a. spiralform ig, slingrande, snoende (sig); spirformig, slutande i en spets (t. ex. turret); poet. prydd med tornspiror {toton). spissated >j<, spis'ated, se inspissated. spissitude, spis'itud,s. om vätskor o. d. egenskap att vara tjock ei. trögflytande. Spit, spit, 1. s. spett, stekspett; smal landtunga ei. långt i sjön utskjutande grund; boktr, pressvef, kurvel; tekn. väf. spolstift, -sticka; prov. spade (jfr spade, spaddle), ett spadtag djupt; va. sätta på spett, sticka med spett ei. d., spetsa; prov. jfr spade; ~ one in the face, sticka ngn i ansigtet med ngt hvasst instrument. ~-Sticker, s. grav. spetsstickel. Spit, spit, 2. vn. (imp. o. pp. Spat, spåt, Spit; pp. äfv. † ~ten, -n) spotta; fräsa af ilska; bärg. spritsa (om silfver); Fsmåregna,dugga, stänka (äfv. ~ with rain)) va. (ut)spotta (äfv. med forth, out)) bild. utspy; s. spott; ~ in one's face, spotta ngn i synen; ~ on, spotta på; biid. bespotta, behandla med förakt: he's the very ~ of his father P, han är sin faders afbild. ~-box, s. spottlåda. ~fire, s. F argsint människa (en som är »het som krut»); a. argsint,

ilsken, »eldsprntan.de» (t. ex. ögon).

Spital †, spit'al, s. hospital (»spetalshus»). spitch-cock, spitj'k6k, va. kokk. fläka (krydda och steka) åi; s. fläkt och halstrad ål. Spité, spit, s. ondska, ovilja, förtrytelse; groll, agg; elakhet konkret; va. behandla med illvilja, visa groll mot; skoi. vara kitslig mot; göra ngn emot (förtret), förtreta, förorätta; fylla med hat, förtörna; to have a ~ against ..., to bear (owe) a person a hysa agg mot, hafva ett horn i sidan till ngn; ~ of, in ~ of, (i) trots (af), oaktadt; till trots för; ~ of one's teeth, se under tooth; out of i förargelse^), på trots. ~flll, -ful, a. ondskefull, elak, skadeglad, hätsk. ^flllneSS, -ful-nès, s. agg, illvilja, elakhet, spitfui, spit'ful, s. (jfr spit, i.) se spadeful. spitted, spit'ed, pp. at spit, 1.; a. framskjutande i spetsar (om en ung hjorts born), spitten †, spitn, pp. af spit, 2. Spitter, spit'ur, 1. s. en som sticker på spett; jagt. spetshjort, ung hjort hvars horn börja blifva spetsiga, spitter, spit'ur, 2. s. en som spottar, spot-tare; byg. utskjutande takränna, spitting, -ting, prt.; s. spottande; bärg. spritsande;

box, spottlåda; ~ of blood, blodspottning. Spittle, -ti, (1.) s. spott, spittle †, spit'1, (2.) s. se spital. Spittle, spit'1, (3.) s. (jfr spit, 1.) prov. liten

spade; va. prov. gräfva, skyffla. SpittOOn, spito'n, s. spottlåda. splanchnic, splangk'nik, a. anat. hörande till inälfvor. Splanchnography, -nog'rafi, splanchnology, -nol'odji, s. anat. inälfs-beskrifning, -lära. splash, spläsj, vn. plaska, slaska; skvätta, stänka; va. nedstänka (with loater, dirt, mud)-, s. plaskande; »länk (vatten, smuts o. d., som stänkt på ngt); si. ansträngning, försök, »tag»; si. puder för ansigte o. hals; a. P fin, elegant, »nobel»; ad. o. interj. pladask. ~-board, ~-wing, s. smutsskärm (frampå åkdon), stänk-läder, fram-skärm. ~-lip, a. o. ad. P finfin(t), extrafilt). ~er, -ur, s. ngn, ngt som stänker (ned ngt); skärm öfver vagnshjul, hjulskärm. ~ing, -ing, prt.; a. se splash, a. ~y, -1, a. fullstänkt, nedstänkt; smutsig, slaskig, dyig; si. pudrad; P se splash, a. Splat, splåt, s. spjäla. ~-f00t, se sp>lay-foot. Splatter, splat'ur, vn. jfr spatter o. splash. sv/dash, s. F tumult, oväsen, förvirring, »kolorum», /v-dashes, s. pl. se spatter -dashes.

Splay, splà, va. se † display, bryta ur led (a shoulder-bone)) boga (göra bogbruten) häst; byg. afsnedda, göra fönster- el. dörröppning större inåt ei. ntåt; s. v>yg. utvidg-

i: note, 6: do, 6: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.square-barley

r Talspråk. 1348 P Lågt språk.

squeegee

ning (utåt), smyg; a. i sms. utbredd. ~ -fOOt, 5. plattfot; a. plattfotad. ^-footed, a. plattfotad; in a ~ posture, i spärr (stående bredt) med benen, spetande ut med fötterna. ~-mOUth, s. stor bred mun; mungipornas utdragning (ss. hånande nun). ~ed, -d , pp.: ~ joint, timmcrm. sned-stöt. ~ing, -mg, prt.; s. veter. bogning.

Spleen, splén. s. anat. mjälte; mjältsjuka; dåligt lynne; groll, vrede, ilska; nyck, infall >j<; va. beröfva ngn mjälten; misshaga; förarga; to vent one's utösa sin galla, gifva sitt onda lynne luft. WOrt, s. bot. bärgspring, lånke (Asple-nium). ~ful, -ful, -isj, se ^ishness, -lsjnës, s. mjältsjuka; knarrighet.

-i, a. mjältsjuk, hypokondrisk; kinkig, retlig, knarrig, vresig.

Spleget, spledj'et, s. kir. tyglapp doppad i

ngn vätska för att tvätta sår.

splendacious, splenda'sjus, a. si. grann (låts-), stilig, »famös», präktig.

Splendent, splen'dent, a. skinande, glänsande, lysande arv. biid., jfr füij.

Splendid, splen'did, a. glänsande, lysande ofta biid. : härlig, präktig, praktfull; ärofull (victory)', a ~ sun, en klart strålande sol, äfv. ett det härligaste väder. ~ness, -nës, s. glans, prakt, splendiferous, -difurus, a. si. se splendacious. splendor Am., splendour, -dur, 5. glans, härlighet, prakt, ståt. splenetic, splènëfik, a. (äfv. ~al, -al) mjältsjuk, jfr spleeny; s. mjältsjuk person, hy-pokonder.

Splenic(al), splen'ik(al), a. hörande till mjälten, mjält-. splenish f, -nisj, a. se spleenish.

spleno-, splëno, i sms. vetensk. termer mjält-, t. ex. ~ ography, -g'rafi, 5. anat. mjältbe-skrifning.

Splent, splënt, med sms. se Splint med sms.

Splice, splis, va. sjö. etc. splitsa, hopfoga tåg

o. d. gum parternas sammanflätning; skarfva, la-slca timmer, maskindelar etc.; sjö. si. gifta (ihop), vn. sjö. si. gifta sig; s. sjö. splits; skärf, lask; si. bröllop, giftermål, parti; si. hustru; ~ the main-brace, eg. splitsa store-brass; sjö. F utdela extra förplägning af spirituösa; si. taga sig en »styrkare» (sup o. d.) när man är ruskig, »fukta strupen», ^-grafting, s. trädg. klyfymp(ning). /x; -piece, s. järn v. (sken)laskjärn.

Splicing, spli'smg, prt. af föreg.; s. splits-ning, skarfning, laskning. ~-fid, s. sjö. splitshorn.

spline, splin, s. mek. krysspinne, krysskil, sprint, splining-machine, s. maskin för skärning af krysspår.

Splint, splint, s. splint etc., jfr <^er; kir. spjäla; mek. sprint; skena i en rustning; veter. Öf-verben (hård utväxt på hästben); se vid. <^-bone; se vid. f^-coal; V a. se † kir. Spjäla

ett brutet ben o. d. ^-basket, s. spånkorg, spjälkorg. ~-bone, s. veter. griffel-ben, florettben i hästens fot. ^-bottomed, a. med spjälbotten ei. -sits; ~ chair, spjälstol. ~-C0al, s. splitterkol (ett slags skotska sekunda cannel-coal). ~er, -ur, s. splint, splittra; spjäla; skärfva; va. splittra; spjälka (sönder äfv. up); bräcka ei. sönderspränga i skärfvor; af-spillra; vn. splittras, sönderspringa (: to fly into *»s). ~er-bar, s. tekn. springvåg & vagnsunderrede; se vid. spring-bar. ~er

-proof, a. mil. ogenomtränglig för bomb-ei. granatskärfvor; ~ shelter, fort. splittertak (skjul). ~ery, -åri, a. splittrig, skärf vi g.

Split, split, va. (imp. o. pp. lika; % ~ted, -èd) splittra, klyfva, fläka; slita upp, rifva sönder längscfter; sprita ärter; spränga (open, upp); si. halfvera, dela en butelj; söndra; F ge på båten (jfr jilt); vn. splittras, klyfvas, gå i stycken, springa sönder, klyfva sig, fläkas, remna, spricka; biid. söndras, blifva oense; F skrefva, spärra ut benen; klifva med stora steg, »skala» i väg aioay); si. skvallra (upon, på : förråda kamrat); pp. o. rt. klufven äfv. bot.; fläkt; sjö. förlist om fartyg (blifven vrak och" remnad); s. spricka, remna; F split, splittring, söndring; väfv. tand i väfkam, rittända; v äfv. en enkel tråd; Am. F fart (springande); Am. si. bastard (between, mellan); si. skvallrande, förräderi; si. angifvare; ~ one's self (one's sides) with laughing, jfr ex. under side; ~ company P, skiljas åt olika

håll för att undvika misstankar; the difference, ~ hairs, ~ straws, se under d. o.; ~ one's ears, kunna spränga örhinnan på ngn; ~ legs, klyfva ben med en motsittaude; ~ wood, hugga (sönder) ved; my head mitt hufvud värker som om det ville spricka; on a röck, lida skeppsbrott, stranda äfv. biid.; ~ loith a person, bryta ei. blifva osams med ngn; ~ up, (va.) klyfva sönder (i smått), hugga (sönder), spänta (t. ex. ved); Sönderdela äfv. kem.; (vn.) klyfva sig, dela sig (äfv. t. ex. the type has ~ up into several forms); well ~ up, box. si. tillräckligt lång i benen; ~ in two (three), två(tre-)klufven (äfv. bot. : bifid, triflid); ~ cod, klippfisk; crow, skämts, dets. som) ~

eagle, fläkt örn; ~ hides, spaltade hudar; /v; hoof, klöf; ~ peas, spritade ärter; ~ pike, kokk. fläkt gädda; a ~ soda, a soda si. en

A: fate, å: far, å: fall, å: fat, K: fast, 4: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,stenograph

>)\ Mindre brukligt. 1349 † Föråldradt.

step-box

flaska sodavatten för två (som man delar på två man); ~ ticket, ^ vote, röstsedel med två ei. flere namn, röst som delas på kandidaterna. ~-CauSe, s. si. lag-vrängare. ^-CUtter, 5. se slit-cutter. ~ fig, s. skämts, »kryddbonesare», »sviskon-prins». ~-flag, s. klufven flagg, flagg med tungor. ~-hair, 5. se hair-splitter. ^-leather, s. spaitadt läder. ~-ring, 5. nyckelring. W00d7 s. klyfvirke. ~ter, -ur, (1.) s. en som klyfver; redskap att klyfva med; a ~ of a headache, jfr under föij. ~ting,-ing,;;?^.;«.; äfv. brakande sönder; s. klyfning; fläkning; (t. ex. virkes) remnande, uppsprickning; tekn. se äfv. slitting; a ~ head[ache), en »brinnande» hufvudvärk, »sprängvärk» i hufvudet (som

käns som om hufvudet ville spricka); a£ a pace, sport. si. i sträckt galopp. Splitter, split'ur, (2.) se splutter. splodger, splodj'ur, s. bonddrul,-lurk,-tölp. splotch, splotj, 5. fläck. Splurge, splå'rdj, s. Am. F stor kraftansträngning (anläggande på effekt), stora åthäfvor; bråk, väsen, buller och bång; vn. göra mycket väsen (af sig), uppträda med stora åthäfvor. Splutter, splut'ur, vn. P, Am. F stänka omkring (sig); sprätta om en penna; Små-spotta när man talar; sluddra, tala fort och oredigt; s. fjäsk, oväsen, förvirring; sludder. ~er, -ur, s. en som talar fort och oredigt, spodium, sp^'dium, S. äldre kem. metall. UgUS-

brott, zinkblomma, spodomancy, spod'omansi, s. spådom medels aska. SpodomantiC,-man'tik,rc. af föreg spoffish, spoflsj, spoffy, -fi, a. P fjäskig,

beskäftig; näsvis. Spoffle, -fi, vn. prov. fjäska, fjanta, vara beskäftig,hafva brådt med små-(strunt)saker. Spoil, spojl, s. rof, byte: rofferi, plundring; förvärf, vinst †; fördärf †; afkastadt (orm)skinn; ingeniör, uppgräfd jord o.d. som skall bortföras; va. (reg.; imp. o. pp. äfv. ~t,

-t) plundra (of på); (bort)röfva, roffa åt sig (one's goods), råna; fördärfva, förstöra, spoliera, skämma, förspilla; skämma bort (äfv. children : klema med); vn. fördärfvas, blifva förstörd (oduglig), skämmas (bort); bcxn. si. se peel for a fight); he ~t it ali, han förstörde altihop, han skämde bort hela saken; Paris has r>ut me for anything else, (mitt vistande i) P. har skämt bort mig så att jag ratar alt annat; ~ a book, bokhandi.si. på nytt utgifva ett verk hvars äldre upplagor äro utgångna; sport, förstöra leken (ei. glädjen, det

roliga i ngt); a en gammal ut-

nött kvickhet. ~-bank, s. hög ei. bank af uppkastad jord vid gräfning. ~-iron, s. P smed. ~-Sport, s. glädjeförstörare; »döddansare». ~-trade, s. bönbas, fuskare, en som gör intrång i yrket. ~er, -ur, s. röfvare, plundrare; fördärfvare; ngn ei. ngt som skämmer bort ngt. ^ing, -ing, prt.; s. plundring; fördärf vande; bort-skämning.

Spoke, spok, 1. s. hjuleker; stegpinne, -spole; hämmspak på hjul; handtag; sjö. drillspak; va. förse med ekrar etc.; to put a ~ in one's wheel, lägga hinder i vägen för ngn, korsa ngns planer. ~-shave, s. tekn. bandknif. Spoke, spok, 2. imp. (o. pp.) af speak; ^/ pari. (han) talade, har redan talat! (utrop som kallar till ordning den talare som söker för andra gången yttra sig i en fråga, hvilket i allm. ej är tillåtet, utom då huset sitter ss. committee).

-ën, prt. (af speak); a. talad (: lefvande språk), tal- (t. ex. ~ English : engelskt talspråk); i sms. talande (t. ex. civil : som uttrycker sig belefvadt); ... is not to be ~ of, får ej talas om (vidare) (bör hemlighållas); low be it (inskjutet), men tyst därmed, »tyst, tala aldrig om'et!» I'd not be ~ to as a ... by you, jag vill ej heta ... af dig (»ej vara ngn ... för dig»)! ~Smail, -smån, s. en som för ordet, talman, ordförande; en som talar för en annan, förespråkare (to constitute one's self ~ for, göra sig till talman för).

spoliary, spo'liuri, s. afklädningsrum. spoliate, sp6'liàt, vn. o. va. plundra, röfva. Spoliation, -a'sjun, s. plundring i krig (särsk. utöfvad till sjös mot neutrala fartyg, på högre befallning); beröfvande: kyrk. inkräktande af kyrkliga inkomster. Spoiiative, -iv, a. med. borttagande, tömmande (t. ex. blood -letting). Spoliator, -ur, s. plundrare. Spoliatory, -un, a. plundrande; förstörande, ödeläggande. spondaic(al), sponda'ik(al), a. mctr. spon-deisk.

-Spondee, spon'de, s. metr. spondé (----).

spondyl(e), spon'dil (-d.il), s. anat. ryggkota, spondylus, spon'dilus, s. zool. »taggostron»

(ett mussleslägte). spong, spong, S. prov. oregelbunden jordremsa, »kil» som skjuter in.

Sponge, spundj, s. (tvätt)svamp; ngt svamp-likt; deg som jäser; art. viskare; veter. hästsko-hake; se va. aftorka med

en svamp; borttorka, upptorka med en svamp (äfv. ~ up)', art. viska en kanon; tekn. anfukta, dekatera kläde; vn. suga i

sig; jäsa upp (om deg); F snylta (med Oil,

hos : hänga sig på ngn, »lefva på» ngns bekostnad, »SUga» ngn, t. ex. gnm ständiga ficklån); v pyrotechnical fnöske; to drink like a ~ F, supa »som en borstbindare»; to set a kokk. sätta jäst till deg och ställa den att jäsa; to throw up the si. gifva tapt

(vid boxning understödes den fäktande af en sekun-dant, som efter hvarje round aftorkar blodet med en svamp; denna kastas upp i luften till tecken att den stridande ger sig); ~ OUt, stryka ut, torka bort (med svamp). ~-bath, s. afskölj-ning med svamp; badbalja af vulkaniserad kautsjuk. ~-bag, s. svamphållare, -påse. ~-Cake, s. poröst sockerbröd, biscuit. Oj- head, art. viskarehufvnd. ~ -tree, s. bot. vestindiskt svampträd (Acacia Farnesiana). ~let, -let, s. se spongiole.

~0US, -US, a. SVamplik ; porÖS som en svamp.

oT, -ur, s. en som torkar med svamp; F snyltgäst, »matfriare», en som lefver på andra; svamphuggare; svamphuggare-fartyg. Spongiform, -if6rm, a. svamplik, porös, sponginess, -inès, s. svamp-aktighet.

Sponging, spun'djing, prt. (af sponge); s. (af-) torkande med svamp; utsugande; utpressande; snyltande. ~-h0USe, s. förr en exekutionsbetjänts hus användt ss. tiiifäiügt privat bysättningshäkte. spongiole, Spun'dji^l, S. den (förr förmodade) svamplika ändan af en rottåga.

spongiose, spun'djios, spongious, -us, se

spongeous.

Spongy, spun'dji, a. svampaktig, porös; mjuk o. våt; lätt insugande vä-tskor; si. supig; ~ iron, tekn. kalfostjärn; ~ metal, bärg. ett slags mycket ren kopparkoncentra-tionssten; ~ platinum, platinasvamp. SpOnk, se spunk.

sponsal, spon'sal, a. bröllops-, brud-, sponsible, spoivsibl, prov. se responsible. sponsing, spon'slng, s. sjö. afvisare (utvidgning för o. akter om själfva hjulhuset).

sponsion, spon'sjfm. s. ingående af borgen, (iklädande af) ansvar (för en annan), garanti, sponson, spon'sun, se sponsing. sponsor, spon'sur, s. en som ansvarar fölen annan, löftesman, borgesman; fadder; va. representera, företräda ngn; to stand stå fadder (of, åt äfv. bild.). ~ial, -so'rial, a. af föreg. ~ship, -sjip, egenskap af fadder etc.; kaution. Spontaneity, spontane'iti, s. ai. självbestäm-ning; egen (fri, inre) drift, frivillighet; naturnödvändighet, spontaneous, sponta'neus, a. spontan, frivillig, af egen drift, självmant; af sig själf, utan påverkan utifrån; naturlig, natur-, omedelbar (t. ex. gift); ~ com-

bustion, självförbränning, uppbrinnande genom själf antändning; ~ generation, självalstring; ~ growth, självväxt (det att

ngt växer af sig själft, »vildt», utan att vara plan

te rad t); ~ ignition, själf antändning; ~ plants, vildt växande växter, ojy, -li, ad. af sig själf, af egen (inre) drift ei. kraft. ~neSS, -nes, s. uppkomst af sig själf; se vid. spontaneity.

spontoon, sponto'n, s. sponton, halfpik,

handpik buren förr af infanterisubalterner.

SpOOk, spok, s. spöke.

Spool, spol, s. (garn)spole,bobin; trådrulle; va. spola. ~-Cann0n, s. spolrör. ~-hol-der, ~-Stand, .<?. spolställning; ställning för trådrullar. ~er, -ur, s. spolare, spo-lerska. ~ing, -ing, prt.; s. spolning.

SpOOm, sporn, vn. sjö. länsa (undan), gå för en slör.

spoon, spon, 1. vn. se föreg. ~drift, 5. sjö. sjöstänk, vågskum som yr af vågorna.

SpOOn, spon, 2. s. sked; si. se ^ey; vn. F gå och sucka ss. en förälskad; vara förälskad (on, i); va. F sucka (»slå») för, vara förälskad i; to have one's o-, in the soup, hafva sitt finger med i saken; I will either make a ~ or spoil a horn, ordspr. is. Skoti. det må gå hur det vill, jag vågar försöket; it is a case of with them, si. de (gå och) äro kära i hvarann, alt är klappadt och klart dem emellan; to $e past the ~s, hafva trampat ut barnskorna; to take it with a ...litet i sänder, i små portioner. ~(-)bill, s. zool. skedgås (Platalea). o,-bit, s. tekn. spetsigt konkavt (hugg-, borr-)järn, näbblik skedborr, skölp. ~-boat, s. skedkorg. ~-chisel, S. skedjärn. ~-g0Uge, s. bild-hugg ar-slcedjärn. ~-hand,s. (the"»)högra handen. ~-meat, s. supanmat. ~-shell,

S. zool. Mactra (en snäcka). ~-W0riH, S. zool. Thalassema (ett stråldjur). ~-W0rt, se scurvy -grass. ~ey, -i, s. F (förälskad) narr, fjanter, fån; a. se ~y. ~ful, -ful, 5. (ett) skedblad. ~y, -i, a. F narraktig; förälskad, »tokig» (upon, i ei. efter).

spoor, spor, S. jagt. spår af jagadt vildt.

sporadic(al), sporad'ik(al), a. is. naturv. sporadisk, spridd; uppträdande enstaka (case of disease ; flower etc.).

spore, spor, s. (äfv. sporid, -id) bot. spor. ~ -case, sporocarp, -okårp, s. bot. spor-

kapsel, sporgömme hos kryptogamer.

Sporran, spér'ån, s. Skoti. väska af skinn med

håret kvarsittande, hvilken högländarna bära frampå magen.

Sport, sport, s. lek, nöje; tidsfördrif, förströelse, förlustelse, kroppsöfning is. i det fria : idrott, »sport», ss. jagt, fiske, kapp-

ridning, -rodd, bållspel o. d.; byte, fångst vid jagt el. fiske; nöje af jagt, fiske etc.; skämt, drift, jfr ned. ex.; bild. lekbåll (tf/, för); bot. se sporting plant; Am. yrkes-sportsman; spelare till yrket; vn. leka, roa sig (ufv. reflex.), öfva ~ (jagt, fiske etc.); skämta, drifva (with, med); va. lekande framställa †; F ståta med (a new hat; a gold snuff-box etc.); of the field, tidsfördrif ei. nöjen (kroppsöfningar, idrotter) i det fria (athletics, shooting, hunting, coursing, yachting, fishing, hawking, racing, boat-ing, pedestrianism, bicycling, skating, rural games)', the ** of fortune, en lekbåll för ödet (lyckan); the **s of the arena, kamplekarna på arenan; now quite a different ~ began, mi började en helt annan lek (ei. »dans»); we had some good jagten (ei. fisket) gick bra (för oss); one of the best o f days' ** is to be had on a fishing picnic, en af de roligaste idrotter hvarmed man kan tillbringa en dag i det fria är en fisketur; to make skämta, göra sig lustig (at, of, with, åt: drifva med, afv. to have ~ with): to be in skämta, ej mena allvar; for "v, for sake, in på skämt, på lek; for one's för att roa sig; it is a ~ to him, det är (blott) en lek (en »småsak») för hnm; to be made ~ of, vara föremål för drift; ~ one's silk, sport. si. uppträda i jockeyjacka; ~ one's door, se ~ one's Oak under detta senare. -Ur, S. skäm-

tare ; jfr vid. **sman. ~ful, -ful, a. skämtsam, full af upptåg, lekfull; gjord på skämt, ^fulness, -fulnës, .5. lekfullhet, jfr föreg. a. ~itig, -ing, prt.; a. idrotts-, som tillhör sport, ei. som egnar sig åt sport; jagtälskande; jagt-; s. en sportmans sysselsättning(ar), (idkande af) idrott, (öfvande af) jagt etc.; ~ character, idrottsman, sportsman ; ~ door, univ. si. ytterdörr (där dubbeldörr finnes, jfr ex. under oak); ** plant, bot. växtexemplar som mycket afviker från arttypen, ^ing-book, s. vadhållningsbok. ^ing-dog, s. jagthund. ~ing-gun, s. jagtbössa, -gevär. ~mg -house, s. hus hvari sportsmän bruka församlas. ~ing-mail, s. idrottsman, en som utöfvar jagt, fiske etc.; en som utöfvar ei. är beskyddare af kappridning, boxning o. d. "ving-powder, s. jagtkrut. ingly, -ingli, ad. på lek, på skämt. ~ive, -iv, a. skämtsam, lekfull, upprymd, munter, lustig, lively, -ivli, ad. lekfullt, på lek. ^iveness, -Ivnës, s. skämtsamhet, munterhet. ~leSS †, -lës, a. sorglig, tråkig. 'x/Sman, s. idrottsman, sportsman, särsk. jägare, ^smanship, s. utöfvande

af ei. skicklighet i idrott, särsk. idkande af jagt.

Sporule, spor'ul, s. bot. liten spor.

Spot, spét, s. fläck äfv. biid. (in, on, på); prick; plätt, äfv. litet stycke land (: a ** of ground); plats, Ställe; zool. en varietet af tamdufvan (Columba livia ma-culata); biij. acquit; va. fläcka, göra fläckig, sätta fläck(ar) på; biid. befläcka rykte etc.; förr sätta moucher på; tekn. mar-morera papper; märka fläckvis (t.ex.bläcka timmer); sport. si. utvälja, fästa sig vid; si. (jfr mark) lägga märke till, taga (känne-) märke på, »pricka», känna igen, ertappa; to get the black ~ upon one, to tip one the black si. (jfr nästföreg.) taga märke på ngn för att utse hnm till offer, angifva ngn för polisen; there was only a greasy r\j left of him, box. si. det blef bara en våt fläck kvar efter hnm, han blef »bultad till ett gelé»; (up)on the (ad.) på fläck(en), på stående fot, genast; på ort och ställe; hand, in loco; (ap.) F till hands, jvaken», alltid färdig; to live upon the vara bosatt på orten; after a visit to the efter ett besök på platsen (på ort och ställe); ~ the ball, biij. lägga acquit; 1 **ted him at once, jag kände igen hnm med detsamma; I **ted you for a ... (the very moment you ...), jag fann strax att ni var en ... (genast då

ni, t. ex. öppnade munnen). ~leSS, "lës, a. utan fläck(ar), fläckfri, äfv. biid. obefläc-kad, ren. ~IeSSneSS, -lësnës, s. fläckfrihet, jfr föreg. ~ted, -ed, pp.; a. fläckig, märkt med fläckar; prickig; si. (be-) märkt ei. känd af polisen; ~ donkey, skoi. si. korintkaka med mycket korinter; 'N; fever, med. fläckfeber; ^ net, prickig tyll. ter, -ur, s. en som fläckar ei. som gör fläckar (prickar, marmorerar etc., jfr ofvan va.). ~tiness, -inës, s. fläckighet; fläckar kollekt. ~ty, -i, a. fläckig, fläckad; spräcklig; prickig.

SpOUSal, spau'zal, a. hörande till giftermål, äktenskaps-, bröllops-, brud-; s. (oftast i pl.) giftermål, bröllop; bröllops-kväde.

SpOUSe, spauz, s. make, maka; brudgum, brud; va. † äkta; bortgifta. ~leSS, -lës, a. poet. utan make ei. maka, ogift.

SpOUt, spaut, s. pip, tut; ränna, rör; störtränna (jfr shoot); si. pantlånekontor; äfv. se water-**; va. o. vn. (ut)spruta (ss. ur ett rör); F på ett högtrafvande sätt framsäga, »predika», deklamera, hålla tal; si. pantsätta (äfv. to put [ei. sAøre] up the **). ~-fish, s. zool. trågmussla (Mya). ^-hole, s. spruthål i hvalflskens huf-

vud. ~-plane, s. rundhyfvel. *ver, -&r, s.

F högtrafvande talare ei. deklamatör; P offentlig roddare; sjö. si. hval-fångare; h valfisk. ~ing, -mg, pvt.; s. sprutning; F deklamation(er), högtrafvande tal; ~ cluh F, diskussionssällskap, förening för talöfningar; P amatörteater, sprack, språk, sprag, språg, (l.) a. prov. vig, rask, liflig, kvick.

Sprag, språg, (2.) s. (jfr sprig) kort trästycke, träkloss; gruf. stämpel, (diago-nal)stötta; prov. ung lax; prov. half vuxen torsk; va. bromsa gnm att insticka en 'v mellan ekrarna, ^ging, -ing, prt.; s. bromsning, jfr ofvan.

Sprain, spràn, s. försträcka; vricka (ur led); s. försträckning, vrickning.

spraints, sprànts, s. pl. jagt. utterspillning.

Sprang, språng, imp. af spring.

sprat, språt, 1. S. Skoti. namn-på, flere tåg-arter (Juncus articulatus m. fi.). ~-barley, s. borstkorn.

Sprat, språt, 2. s. zool. hvassbnk, brisling, skarpsill (Clupea sprattus); si. för sixpence; si. falskt skiljemynt; vn. fiska hvass-buk; to throw out a o» to catch a herring, ordspr. med en liten gåfva uppnå mycket. ~-day, 5. F 9 november (första dageu hvass-buk säljes på gatorna). ~-weather, s. sjö. si. »hvassbuksväder» (de mörka vinterdagarna, synnerligen lämpliga för hvassbuksfiske).

sprattle, språt'l, vn. sprattla (jfr scramble); s. sc scramble.

Sprawl, språl, vn. sträcka ut alla lemmar o. lägga sig raklång på marken; ligga och kafva, krafla, sprattla, vältra sig; skrefva, spärra ut benen; krypa (omkring), utbreda sig oregelbundet om växter; speta hit och dit (upp och. ned) om handstil; mil. utbreda (ei. sprida) sig oregelbundet,

svärma om kavalleri el. tiraljörer; P el. prov. släpa på målet (jfr drawl)-, va. spärra ut, spärra med benen; s. spärrande, spetande; kaf vande, kraflande, sprattling; svärmande; prov. (oftast i pl-) (ris)kvist; grenverk, kvistar kollekt. ^Gr, -ur, s. kraflare etc., jfr ofvan ; zool. Petasia cassinea (en fjäril), r^ing, -ing, prt.; ~ charge, mil. svärmanfall; ~ hand, »spetig» (ojämn, upp-och nedgående) handstil; ~ on one's bach, liggande på rygg med ben och armar utspärrade; ~ out one's legs, spärrande med benen. -i, a. F vräkig i hållning, lat, fallen för att självsvåldigt sträcka sig.

Spray, språ, s. kvist, mindre gren, skott, telning; kvist med grönt ei. blommor äfv.

(konstgjord) ss. prydnad å fruntimmerstoalett el. (afbildad) ss. fason å tyger etc.; kvistar kollekt ,

grenverk; (torrt) ris, riskvist(ar); stänk, yrande skum i luften från vågor, vattenfall etc.; bärg. grenar af ingötet; va. (kring)stänka; bestänka. oj- drain, s. åkerbr. täckdike lagdt med ris. Spread, spred, va. (imp. o. pp. spread, spred) (ofta med abroad) (ut)sprida (äfv. bild. : a disease, a report etc.); sprida omkring sig; utbreda i alla bet. (t. ex. en matta, en duk [: lägga på] ; armarna, vingarna etc.) (Over, öfver, på); breda (omkring ei. på) (t. ex. smör på bröd) (äfv. : stryka, smörja, t. ex. en salva); utsträcka, utspänna; utveckla fana; Sätta Upp (ngt bredt, t. ex. segel, tält); Utströ,

lägga ut (här och där); vn. (jfr va.) sprida sig, utbreda sig; (om eldsvåda, sjukdom etc.) gripa omkring sig, (om ngt ondt) äfv. fräta • omkring sig; låta utsträcka sig (t. ex. om en metall); s. utsträckande (-ning), utbredande (-ning); spridning särsk. art.; om-kringgripande; vidd, (stor) yta; öfverdrag, Am. täcke; si. sjal; si. bordsduk; si. dukadt bord; si. kalas, (fest)måltid, sport, si. festmiddag; si. smör (på bröd); börs. förbehållen rättighet till visst pris å vissa värdepapper inom viss tid; ~ one's self, Am. F breda ut sig i svassande tal; i allm. »breda» (vräka) sig; ~ bread, o, butter, breda smörgås; ~ canvas (sail), hissa (alla) segel; ~ the cloth (ei. the table), duka bordet; ~ (a feast) a repast, uppduka en (fest)måltid; ~ the sheets, Am. bädda (sängen); this disease will not oj, denna sjukdom är ej smittosam; <x/ out, utbreda (sig); ~ harmony, mus. öppet ackordläge; ~ of canvas, (stor) segelarea; fulla segel; a oj of land, en landsträcka. ~-eagle, s. her. fläkt örn; kokk. uppsatt stekt fågel med champignoner; sport, »dubbelåtta» (en figur i skridskoåkning); Am. börs. si. fondspeklllatio-

ner utan kapital; a. uppstyltad, svassande ultrapatriotisk talare, tal o. d.; va. sport. si. om en (täflande) häst Sprida Och lemna

bakom sig (the field, jfr d. o.). ~-eagleism, -èglizm, s. Am. si. ultrapatriotisk bombast. ~er, -ur, s. (ut)spridare, utbredare (etc. jfr ofvan); (ngt som tjänar till utbredande el. spridning, t. ex.) strålspridare (bredt munstycke på rörmynning); plåsterspade; se vid. o»ing-machine. ~ilig, -ing, prt. utbredande sig, gripande omkring sig etc. (jfr spread); a. vidsträckt, vid, bot. utbredd, öppen (t. ex. trädkrona); lummig; s. utbredning, -spridning, omkringgripande (etc. jfr spread); tekn. giastiiiv. sträckning; spinn.

påläggning jfr ned. sms. ~ing-furnace, s. giastiiiv. sträckugn. ^ing-machine, s. sp-mn. rensmaskin med vaddrörelse (för bomuii),

k: fate, å: far, å: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, h fin, i: fir,spreading-machine >|c Mindre brukligt. 1358 † Föråldradt.

spring

vaddmaskin, slag- och vickelmaskin; linbands- ei. påläggningsmaskin (för linspinning). ^ing-oven, se "»ing-furnace. ing-stone, s. sträcksten i sträckugn. ~ingly, -ingli, ad. tilltagande, alt mer och mer. sprechery, spretj'uri, s. skoti. rof våde skräpsaker.

spreckled, sprek'ld, se speckled. spree, sprè, s. is. sjö. F lustigt lag (med) galna upptåg, »lifvadt skoj»; skämt, rolighet (not only for the vn. »skoja», svira, »surra», lefva i sus och dus; to be out (ei. to go) on the vara ute på skoj, på »surr», på »luft», sprew, spro, s. med. se thrush. Sprig, sprig, s. skott, liten kvist äfv. i tyg etc.; telning, äfv. biid. : ättling, ättelägg (ngt föraktl.); lätt föraktl. Spoling, pojkvaskei* ; tekn. Stift (t. ex. glasmästares), Spik lltan huf-

vud, dylcert; sjö. hackbult (äfv. ~-bolt); va. märka ei. utsira (väfva, brodera etc.) med små kvistar; fästa med stift. ~ -Crystal, s. min. knippe af bärgkristaller. ~ged, -d, pp. blommig, brokig(t målad etc.); ~ calico, blommigt kattun. ~gy, -i, a. full af kvistar etc. spric|ht †, sprit, s. smdr. af spirit. ~ful †, -ful, a. liflig, jfr nvly. ^/leSS †, -lès, a. utan lif, själlös, trög, slö. ~liness, -lines, s. liflighet, jfr foij. ~ly, -li, a. sprittande

liflig person, musik, dans, lynne etc., munter,

lifvad; spöklikt-Spring, spring, vn. (imp. sprang, språng, äfv. Sprung, sprung; pp. Sprung) springa

äfv. om liflösa ting (af elasticitet), hastigt fara,

störta (sig), rusa, »flyga», skjuta (fram,

tillbaka, upp etc.; äfv. utan adv. i dessa bet.);

bräckas (knäckas) (af); explodera; hoppa, göra språng; kasta sig (upp, ned,

jfr ofvan o. ex., äfv. om virke : slå Sl'g krokig); fjädra sig; (ofta med forth, out, Up) uppspringa, -spira (eg. om plantor), upprinna; i aiim. uppkomma, uppstå, utgå (from, of, out of); hafva sitt ursprung, äfv. om person härstamma; inbryta om dagen, gry; framspricka om tänder; va. komma att springa upp (: att häftigt öppna sig, att »flyga» upp), ei. ihop (: att sluta sig, slå igen etc.); låta springa sin häst, en mina, äfv. si. pengar (: spendera, försträcka); jagt. stöta upp, uppdrifva (äfv. si. pris, vad etc.); låta frambryta ei. hastigt uppkomma etc. (jfr vn.); plötsligt sätta i gång; åstadkomma, börja, framkomma med (t. ex. a project); spränga, bräcka en mast etc.; (eiiipt. i st. f. over) spränga (sätta, hoppa) öfver (a fence etc.); s. språng, hopp (from, ned från); farande tillbaka, återstudsning, fjädring; elasticitet, spän-

stighet, spännkraft; metaii-fjäder, ressår; (långa armen af) slagfjädern i bössiås; driffjäder (jfr mainäfv. bild., drifkraft; biid. energi; (spring)källa äfv. biid. (of till); hälsobrunn (mineral i pl. : brunns(o. bad)ort; vår äfv. biid.; ungt skott, telning, planta; liten (busk)dunge; hagtorn; se † springal; afkomma, ätt, familj, ras t; byg- se springing, äfv. jfr apo-phyge; sjö. tvärsköra, -bräcka i rundhult etc.; sjö. spring på kabeln, ända (tross) att svaja för; sjö. se vid. r>»-tide; jagt. flock af krickänder; with a furious leap she sprung from bed, hon rusade upp ur sängen med ett vildt språng; lie sprang head foremost, han störtade sig hufvudstupa; ~ from a good family, härstamma från en good (ansedd) familj; J. sprang out of Judæa, J. härstammade från Judéen; a covey of partridges r^ing in our front, en flock rnpphöns som flög upp framför oss; ~ at, springa (störta fram) mot, rusa på

(: ~ upon), anfalla; ~ back, fara (springa) tillbaka ss. ngt elastiskt som fjädrar sig; (förskräckt) studsa, »hoppa till»; ~ in, bända in en bjälke o. d. på en för tråug plats där den sedan gnm egen spänstighet får räta ut sig; ~

into life (existence), få lif; bild. dyka upp, uppkomma; suddenly the whole plain sprang into life (there poured out vast bodies of French troops), plötsligt fick hela slätten lif (det blef lif öfveralt på slätten) (stora massor af franska soldater vältade fram); ~ (up)on, springa (rusa) på ngn; öfverraska ngn med ngt (t. ex. a scheme) o. vilja narra på ngn ngt; ~ on to, hoppa upp på; tears were "»ing to his eyes, tårarna kommo honom i ögonen; ~ to one's feet, rusa upp; reproaches toere ^ing to her lips, förebråelser ville tränga sig fram öfver hennes läppar; ~ to the saddle, kasta sig upp i sadeln (på hästen); ~ up, se ofvan; fara etc. upp; uppspira, skjuta (upp) i höjden; biid. uppväxa, uppstå; höja sig, resa sig (t. ex. again, åter); si. biand skräddare kasta ihop; ~ an arch, byg. slå (påbörja) en båge; ~ a ball, biij. spränga en ball; o» a butt, sjö. få en plankända i fartygsklädningen los-sad (the planking has sprung a butt); ~ clothes, se motsv. under sprinkle; ~ a leak (ei. aleak), sjö. springa (blifva) läck; n» a light, tända upp ljus; ~ a rattle, skramla med en (har)skramla; ^ a trap, låta en fälla smälla igen (upon, om); ~ a well, borra ei. gräfva en brunn; the ~ of (the) day, gryningeii; the ~ of pork †, nedre delen af ett svins framfjärndel; to give a ryj, göra ett språng; rusa upp (fram

6i note, b: do, è: nor, 6: not, à; tube, å: tub, bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.spring

F Talspråk. 1354 P Ligt språk.

sprinkling

etc.); to take a e, taga sats, göra en ansats; to visit the besöka baden (en brunnsort); at n^s, vid springtid; in e, om våren; in the e of 1889, (på) våren 1889; in the ~ of life, i lifvets vår (ungdomen); like a lion on the såsom ett lejon färdigt till språng; with one med (i) ett språng; on the ~ side of 50, dets. som right side, se under side; (obs. i sms. e ofta : fjäder- f: försedd med fjäder, el. med fjäderverkanl, el. : V ål'-). —arbOUI*, S. spindel

i ur. —assizes, s. pl. vår-ting. —back,

s. bokb. fjäderrygg som gör att boken »ligger

uppe». —balance, s. fjädervåg. —bar,

8. vagnsfjäder-tväl'trä. — barrel, se —

—béarn, s. ångm. hjulaxelbalk; tryckare i (snäll)hammarverk o. d.; ej Understödd bindbjälke tvärs öfver en lada. —beetle, s. zool. knäppare (Elater). —bird, s. vårfågel, —board, s. språngbräde rar

hoppöfniugar, hopp-pall; Svigt i simskolor.

—böe, —bock, —bok, —huck, s. zool.

afrikansk springbock (Antilope euchore). —bolt, s. fjäderregel. —box, s. fjäderdosa, fjäderhus. —brace, s. fjäderrem,

hängrem På en vagn; pl. äfv. fjäderhäng-

slen. —Carriage, s. fjädervagn, vagn på fjädrar. —cart, s. fjäderkärra. —catch, s. fjäderhake; mek. spärrverk. —chape, s. fj^derbygel. —Cramp, s. se lock-cramp. —dividers, pl. fjädercirkel. —door,

S. fjäderdörr som smailes igen af en fjäder.

—flax, s. bot. Linum crepitans. —fore-l0Ck, s. fjädersprint. —gold, s. fjäderguld. —graSS, s. bot. vårbrodd (Antho-xanthum odoratum). —gun, s. gillrad bössa, »självskott». —halt, s. string-halt. —head, 5. källa; biid. urkälla, —holder,

S. pappersklämma (med fjäder). —hole, s. infällning för en fjäder. — hook, s. fjäderhake, -hänke å lokomotiv etc.; se vid. lock -cramp, —key, s. fjädersprintfjäder-knäppe. —knife, s. fäliknif. —lancet, s. snäppare. —latch, s. fjäderklinka. ~ -line, .9. diagonalt Spänntag mellan pontoner, —lock, s. enkelt fjäderlås, snapplås. e -mattreSS, S. ressårmadrass. —pin, s. fjäderstöd på lokomotiv etc. plate, s. fjäderblad. —rye, s. vårråg, —scales, s. pl. se —

balance. —Stay, s. sjö. borgstag. —Steel, s. fjäderstål. —StOCk, s. hand. vårlager. —Stock-lock, s. franskt lås med tillhållning. —StOne, s. se springing -stone. —Strap, 5. fjäderband sammanhållande fjädcrbiad. —tester, s. fjäderprofvare (hydraulisk press). —tide, s. sjö. springtid (kort efter fuilmåne, då floden når sin största höjd);

se ärv. följ. —time, s. vår(tid); in (the) om våren. —tOngS, s. pl. fjädertång. e

-tOOl, s. lätt glasblåsartång; fjädervin-dare. —trap, s. fjäderfälla (fäiia, äfv. rar-sax, giller, dona som slås igen af en fjäder), —tree-bar, s. tistelvåg; svängel på vagn. —van, s. ru3tvagn på fjädrar hvilken äfven kan apteras till åkvagn. —Wall, se Springing

-wall, —water, s. källvatten, —well, s. springbrunn, e-wheat, s. vårhvete. ~ -wheèl, 5. mek. dref, drif, trilla. —yard,

se ^-balance. springal(d) †, spring'al(d), s. Skoti. rask yngling, »flink fyr», »friskus»; »ungtupp» biid. Springe, sprindj, s. (fågel)snara, dona; va.

fånga i en e. Springer, spring'ur, s. en som hoppar etc.; en som uppdrifver (uppstöter) vildt; långhårig rapphönshund (jfr spaniel)-, ung lax; zool. (jfr »springare») se grampus; zool. se spring-boc; byg. hvalftot, jfr impost; se vid. springing-stone; byg. ribba i stjärn-hvaif, hvalfstråle; bot. en art skifling (Aga-ricus arvensis). springiness, spnng'ines, s. spänstighet i aiia

bet., jfr springy; rikedom på källor. Springing, springing, pvt. (af Spring); a. (fram- ei. upp)springande äfv. om vatten etc.; plötsligt uppspirande ei. framträdande; her. springande, höjd på bakbenen, färdig till språng om hjortar o. d.; S. (fram- el. Upp-)

springande; framstörtande; uppspirande, uppkomst; uppväxt, tillväxt†; byg. hvalf-fot, -ailfång (nedersta delen af hvalf el. båge);

e water, springvatten. —COUrse, s. byg. öfversta skikt i hvalf vederlag. ~

-level, —line, s. byg. stödiinie. —stone, s. byg. vederlagssten, sten i ^-course. ~ -USe, s. jur. dets. som contingent use. ~ -wall, s. byg. vederlagsmur. springless †, spring'les, a. utan källor.

Springlet)^, -let, s. liten källa; bäck. Springy, spring'!, a. som fjädrar sig, elastisk, spänstig äfv. gång etc.; rik på källor, väl bevattnad; vattensjuk, våt (land). Sprinkle, spring'kl, va. stänka; skvätta; (be)stiinka (with, med), fukta med stänk-ning; utströ; beströ (t. ex. a floor xoith sand); inströ, ispränga, inblanda här o. dar; bibi. rena (from, från); vn. stänka; (impers.) regnstänka, dugga (it <^s); s. stänk; ngt utströdt; ngt att stänka med, stänkkvast etc., jfr följ.; se † vid. tinkle; ~ clothes, stänka kläder. ~r, -ur, s. ngn som (be)stänker ngt; (ngt att stänka med :) stänkborste; vigvattenskvast (holy water e); stänkapparat: vattenkanna med stril. Sprinkling, springk'ling, prt. (af sprinkle); s. (be)stänkande; utströende ; stänk (äfv.: obetydlig nederbörd, ~ of rain el. of Silow), »skvätt»; liten portion, liten kvantitet

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, 6: her, 1: fine 1: fin, i fir,stenograph

>)\ Mindre brukligt. 1355 † Föråldradt.

step-box

ei. litet antal inströdt (isprängdt) här och där, obetydlig uppblandning ei. tillsats. ~-brUSh, S. (t. ex. murares) stänkborste. ~-machine,s. gatuvattningsmaskin (vagn).

Sprint, sprint, s. kort kapplöpning i full fart (äfv.~-race); vn. löpa en kort sträcka i full fart. ~-runner, ~er, -ur, s. en som löper races.

Sprit †, sprit, 1. se sprout, s. o. v.

Sprit, sprit, 2. s. sjö. spri(stång); se vid. bowsprit. ~-Sail, s. sprisegel; förr blinda. ~ -sail gaff, 5. Sjö. viskert. ~-sail-yard, s. blindrå. ~-tOp-Sail, s. sjö. skufblinda.

Sprite, sprit, med afledo, o. sms. se Sprigllt.

Sprocket-wheel, sprok'èt-hwèl, s. mek. tandkrans (jfr ray-wheel).

Spröd, spréd, s. prov. lax i andra året.

SprOUt, spraut, vn. gro; framspira äfv. om horn etc.; skjuta grodd(ar) el. skott; bilda (anskjuta i) förgreningar (ss. vitriol))j(; s. (äfv. malt-)grodd; skott; pl. späd kål (jfr under Brussels); pl. Am. ris-, kvistknippa.

spruce, spros, 1. S. se sms. is. följ. ~-fjr, 5. bot. gran (Pinus Abies ei. Abies excelsa,

äfv. Nomuay-rv)-, Amor. namn på flere arter Abies, särsk. jfr hemloch~-beer, s. »tallstruntöl» (nogare sirapsöl med essence

af gran sk ott: ^-essence). ^-leather, s.

sämskade lamskinn. ~-0Chre, s. fin gulockra.

spruce, spros, 2. a. sprättig, fiffig, utpyntad; aitför noga i klädsel; rask, karsk †; vn. kläda sig fint, sprättigt; va. göra fin ei. grann, uppfiffa (äfv. med up). ~ness, -nes, s. sprättighet. sprucify, -|fi, va. se spruce, va.

Sprue, spro, 1. 5. bärg. ingöt (: ingjutnings-hål ei. gjuttapp); verktyg hvarmed gjut-hål göres i en form.

Sprue, spro, 2. s. med. se thrush.

sprug, sprug, va. se spruce (äfv. ~ up); s. Skoti. sparf.

sprung, sprung, (imp. o.) pp. (af spring)

bräckt; a. si. »knäckt», »lifvad» af drycker, »opp i gasken».

sprunt, sprunt, vn. springa fram ei. (äfv. ~ up) upp, äfv. skjuta upp, uppspira; Am. F se bristle up; a. rask, liflig, karsk, kry; «<?. språng, hopp; prov. brant (väg)backe; ngt kort och stadigt.

Spry, spri, a. is. Am. F (jfr föreg, a.) rask, kry, kvick, snabb, pigg, »vaken».

Spud, spud, s. smal spade, spadkäpp till att bortrensa ogräs; tekn. spadformig borrgri-pare; ngt kort o. tjockt, ss. iri. P potatis, Am. kokk. klimp; va. gräfva upp (ogräs, äfv. ~ up). ~dy, -i, s. si. en som säljer dålig potatis.

spue, se ?pew.

spuilzie, spulzie, spo'lji, Skoti. byte, rof; jur. självpantning; va. (bort]röfva, roffa.

Spuke, spuk, se spook.

Spume, spum, s. skum, fradga; vn. skumma, fradga sig. 'vscence, -mes'ens, Spum-iness, -ines, s. skummighet. spumous, -lis, a. skummig, bestående af skum; skummande, fradgande. spumy, -5, o. skummig; skummande.

Spun, spun, (imp. o.) pp. (af spin) spunnen; Woolwich si. kuggad i examen; ~ butter, SmÖl* pressadt genom durkslag o. upplagdt i fasoner liknande ringlande trådar; ~ cotton, bomullsgarn; ~ gold, guldtråd (silke öfverdraget med guld); ~ goods, spånads-varor; ~ hay, snodt hö, hörep; ~ silk, spunsilke (silkesgarn af kokonguffall); <N/ silver, se under d. o.; ~ sugar, kokk. spunnet socker (karamell i fina trådar på bakverk); ~ tobacco,

spunnen (tugg)tobak, långtobak; ~ yarn, sjö. sjömansgarn hoplagdt af två kabelgarn.

spunge, se sponge, spunging, se sponging.

Spunk, spungk, s. torrved, töre, tunder; fnöske (jfr touch-wood); svafvelsticka i eg. mening; F eld, liflighet, hetsighet, friskt mod (ibröstet). ~-fencer,s. Ptändsticks-

försäljare. ~ie, -i, s. o. a. skoti. se foij. ~y, -i, a. F »som lätt fattar eld», liflig, eldig, hetsig; Skoti. hemsökt af spöken, spök-; 8. lyktgubbe; F hetsig människa.

Spur, spér, s. sporre äfv. bot. zool. o. bild. : eggelse (to, till); brodd under stöfvel ; ngt som utskjuter som en sporre : en af ett träds llllf-vudrotgrenar; se äfv. snag; afstickare, af-språng från bärg, bärgutsprång; byg. sträfva, (sned) stötta; fort. förbindningsmur; bot. åkerbr. (sädeskorn med) mjöldryga; anat. vinkel under hvilken blodkärl utgrena sig; prov. se spurre; sjö. betingsstötta, däckskalf; va. sporra; bild. drifva (på), egga (to, till); förse med sporrar; vn. spränga, jaga, skynda framåt (äfv. ~ on, ei. onward)-, to put (clap, set) s to one's horse, ge hästen sporrarna, sätta sporrarna i hästen; to win one's vinna (riddar)sporrarna; on (ei. at) the ~ of the moment, (utan betänkande, oförberedt, genast) på ögonblicket; ~ hard, rida skarpt. "u»gall, s. (sår af) sporr-hugg; va. såra med sporren, sporrhugga. ~-gate, s. grind på en ridväg. ~-gear, ^-gearing, s. mek. kugghjulsledning, -utväxling (af wheels). ~-nut, ~-pinion,

5. mek. 1'akt dref (litet drifhjul). ~-r0W6l, S. sporrtrissa. ~-rOyal, s. ett äldre eng. guldmynt (värdt 15 sll.). ~"ShOre, S. Slied-stötta. ~-wheel, s. stjärnhjul, vanügt rakt kugghjul. ~-wing, s. zool. F fågel med hornigt utskott på vingen (Palamedeidae).

6: note, å: do, å: nor, i: not, i\: tube, &: tub, å: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.spur-wood

~-WOOd, s. ältgräs. kärrsolöga (Ranunculus Flammula). ~-W0rt, s. åkermadd, blåmadra (Sherardia arvensis). Spurge, spèrdj, s. bot. räf mjölk (Euphorbia). <x/-flax, S. bot. Daphne gnidium (en sydeuropeisk ständigt grön buske). ^-laurel, s. bot. (jfr föreg.) Daphne laureola. ~-0live, s. bot. (jfr föreg.) Daphne oleoi'des; äfv. vanlig käl-lerhals (D. Mezereum). ~-W0rt, s. bot. en art svärdslilja (Iris foetidissima); pl. Euphorbiaceæ. spurging, spl'rdjing, se purging. spurious, spu'rius, a. oäkta (äfv. issue etc.), falsk; understucken, eftergjord, förfalskad; ~ disease, med. spurisk sjukdom

(sjukdom som misstages för att vara annan än den verkligen är; t. ex. pleurisy, bröstmuskel-reumatism); ~ wing, se bastard-wing. ~neSS, -nes, s. oäkthet, spurless, spè'rlës, a. utan sporre (-rar), spurling, (jfr spirling) se smelt. spurling-line, spe'rlinglin, s. sjö. lina som förenar ratten med the telltale (jfr d. o.); lina med ledare (jrr fair-leader) för löpande ändar.

Spurn, spërn, va. sparka; stöta tillbaka (med förakt), afvisa (away, from one's presence); behandla med förakt; vn. spar-ka(s); spjärna (against, emot: trotsa); 5. spark (i cg. bet. †); afvisande, föraktfull behandling, snäsning; förakt, trots; gruf. sträfva, stötta, is. liten stenkolspelare; ~ at, se va. ~-water, s. sjö. vattenränna

för ändan af däcket. ~er, -UT, S. en 80111 sparkar, som trotsar etc. ~ey, -i, s. se spurrey.

spurre, spel-, se sea-swallow; se † spur. Spurred, spe'rd, (imp. o.) pp. (af spur) sporrad; a. försedd med sporrar ei. sporre äfv. bot., zool.; angripen af mjöldrygor. spurrer, -rur, s. en som sporrar; eggare; eggelse.

spurr(e)y, spe'ri, 5. bot. spergel (Spergula). Spurrier, spe'rjur, s. sporrmakare. Spurt, spèrt, va. o. vn. (ut)spruta, frusta (ut) (äfv. med out); vn. si. löpa, rida etc. så att det stänker efter; s. utsprutande, ström, stråle; liten handspruta; F häftigt utbrott, (kort, häftig) ansträngning, »ryck», »tag»; to put on the (ei. a) anstränga sig, »taga ett tag», taga i, göra en kraftansträngning. ~-grasS, s. bot. hafssäf (Scirpus maritimus). sputation †, sputa'sjun, s. med. spottning, sputter, sput'ur, vn. småspotta (äfv. om sur ved, äpplen som stekas o. d. :) fräsa; Sprätta (om en penna); sluddra, tala slarf vigt och fort; va. se ex.; s. spott el. vattenstänk som flyger omkring från brinnande ved o. d.;

F bråk, väsen; <v out, frusta ut; fram-sluddra. ~er, -ur, s. en som småspot-tar etc.

Sputum, lat., spu'tum, s. med. saliv, (lltspot-tadt) slem, särsk. (i pl.: -ta, -tå) upphostadt i bröstsjukdomar.

spy, spi, va. (imp. o. pp. Spied, spid) be-speja, utspionera, utforska (äfv. med out); upptäcka (på långt håii), få ögonen på, varseblifva; vn. speja, spionera (on, på); snoka (into, i, efter); s. spion, spejare (on, på), äfv. mii.: kunskapare; 1 ~,»dunk», »bo för bisen» (lek). ~-boat,s.kunskapare-fartyg, avisofartyg, förr »jagare». ~-glaSS, s. (fick)kikare; lornjett. hole, s. titthål. ~-money, s. betalning för spione-ring. ~dom -dum, ~j$m -izm, s. spionerande, användande af spioner, spionerisystem.

Squab, skwéb, a. tjock och fet, knubbig; köttig; ofjädrnd om fågelunge; s. tjock, fet person (is. om fruntimmer:) lunsa; ofjädrad fågelunge; ung dufva; (stols-, vagns-etc.)dyna; stoppad soffa, »puff»; ad. pladask, med en »duns». ~-chick, s. ej fullfjädrad kyckling. ~-pie, s. pastej af dufungar ei. af kött, lök och äpplen. ~bish, -isj, a. tjock, fet, tung, lunsig.

Squabble, skwob'1, vn. kifvas, käbbla (about,

Oin), bjäbba; va. boktr, förskjuta rader etc. så att de blandas om hvarann; S. käbbel, gl'äl, kif.

~r, -&r, s. käbblare, grälmakare; bjäbba.

Squabby, skwob'i, a. se squabbish.

squacco, skwak'o, s. zool. en hägerart (Ardea comata).

Squad, skwod, s. mii. mindre afdelning (kor-poralskap, halftropp); litet sällskap; sjö. si. förk. for squadron; va. uppställa, indela i ~(s); awkward »gärdesgårdsbatal-jon», tropp af »maruflar»; bild. allm. hop af drumliga människor; ~ drill, (rekryt-) exercis på mindre afdelningar.

Squadron, skwèd'run, s. mii. skvadron; sjö. (naval eskader, division; flying sjö. kryssareskader; pari. si. skara af själfständiga som ej rösta med ngt parti; the Royal Yacht (/S)~, »Kongl. Segelsällskapet». ~ed †, -d, a. uppstäld i fyrkant(er) ei. i skvadroner etc.

Squalid,skwol'id, a.(mycket) smutsig. ~ity, -'iti, ~ness, -nes, s. smutsighet, osnygghet, smuts.

squall, skwål, vn. skrika (t. ex. ss. barn), ga-sta, ge hals; s. skrik, skrän; sjö. by, stark väderil (äfv. ~ of loind); black en by beledsagad af svarta moln, äfv. (: thick ~) regnby, åskby (~ of wind with rain, with thunder and lightning); white sjö. hvit by (en som kommer oförmodadt, utan att

åtföljas af varnande moln); to be Struck by (cl. caught in) a få en by öfver sig, öf-verfallas af en by; look out for a klart för en by! pass opp för »hurriln»! some people had better look out for a vissa personer borde taga sig bättre i akt så att inte de råka ut för ngt värre (obehag). ~er, -ur, s. en som skriker; skrikhals (is. om barn). -i, (1.) a. by-

aktig, byig väderlek.

Squally, skwa'li, (2.) a. åkerbr. o jämn, afbruten af kala fläckar; (om väfnad) ojämn.

squaloid, skwa'lojd, a. zool. hajlik.

Squalor, lat., skwa'lur, skwol'ur, s. smuts (-ighet), osnygghet, snusk; äfv. nesa; ~ carceris Cat.), Skoti. jur. bysättningsäfven-tyr.

squama, iat., skwa'ma, s. {pl. -mae, -mè) bot. fjäll; zool. äfv. skalvinge, täckvinge. CeOUS, -ma'sjus, se squamose. ~te, -màt, a. fjällig. ~tion, -ma'sjun, s. naturv. fjäll-

bildningar). squamiform, -miform, a. fjällik, squamigerous, -midj'urus, a.

naturv. bärande fjäll, fjällig. Squamoid, -mojd, a. lik fjäll; se vid. följ. SquamOSe, -mès, squamous, -mus, a. fjällig, betäckt med fjäll; liknande fjäll. Squander, skwon'dur, va. förslösa, bortödsla (äfv. ~ aioay; in, på); vn. slösa, ödsla; ~ one's health, storma på sin hälsa. ~er, -år, s. slösare. ~ing, -mg, prt.; a. slösande, ödslande, singly,-ingli, ad. slösaktigt; genom slöseri.

Square, skwàr, 5. geom. aritm, kvadrat; fyrkant äfv. mil. o. sjö.; (glas-, schack- etc.) ruta; byg. fyrkantig platta; boktr, ett visst mått af tryckt; timm. 100 kvadratfot bräder; Öppen (fyrkantig, ofta planterad) promenadplats i en stad (med hus på alla sidor); (äfv. stundom) huskvarter; tekn. snickares etc. vinkelhake, ritares vinkellineal; tekn. rät vinkel; biid. riktigt förhållande, regelbundenhet, jämnmått, motsvarighet, jrr ex.; astrol, se quartile; bokb.

framspringande permkant; a. kvadratisk; fyrsidig, fyrkantig; aritm, i kvadrat; i fyrkant; kvadrat- (om mått); perpendikulär, rätvinklig; tekn. äfv. fyrslagen, fyr(sidigt)huggen; undersätsig; reglerad, jämn; riktig; öfverensstämmande (to, med), »som går ihop», om räkningar balancerad, uppgjord (utan saldo, utan rest): billig, rättvis; redlig, ärlig; si. anständigt fruntimmer; sjö. (i) fyrkant (: i rät vinkel mot fartygets medellinie); sjö. bred om segel, lång om rå; ad. i rät vinkel (to, mot); F rättfram, ärligt, öppet; va. göra kvadratisk, fyrkantig rätvinklig etc., tekn. hugga etc. i fyrkant

(: fyi-lrugga, »beslå.» virke), ei. rätvinkligt

(: kantllligga); mur. etc. med vinkellineal o. d.

bringa i rät vinkel (rikta); sjö. brassa

rår fyrkant (ställa vinkelrätt mot fartygets medellinie); ordna i fyrkant; mat. kva-drera, söka kvadratinnehållet af (t. ex. the circle) ei. upphöja ett tai till kvadrat (multiplicera med sig själf); afmäta; afpassa, reglera (by, efter, enligt; to, efter); utjämna; hand. afsluta, balancera räkning, Uppgöra mcllanhafvanden; vn. passa ihop, (öfverens)stämma (with, med); F ställa sig färdig (»en garde») till boxning (ofta med up, äfv. off; jfr spar), intaga en utmanande ställning; ali ~(s), se all right; hollow mil. fyrkant; how go the ~sf huru går det (eg. [schack]spelet)? to break gå ifrån vanliga ordningen; that will break no det gör ingenting (»vi äro lika goda vänner för det»); there are no broken between them, mellan dem är alt godt och väl; to form mil. bilda fyrkant; by the vinkelrätt; to stand in o», mil. stå uppstäld i fyrkant; paper divided into rutadt papper; to form (el. throw) (a battalion etc.) into (a) uppställa i fyrkant, låta formera fyrkant; on (upon) the vinkelrätt; bild. på jämlik fot (with, med); (handia) riktigt, öppet, ärligt; to be upon the ~ with, (jfr föreg.) vara på det klara med ngn, vara kvitt med; lefva i vänskap med ngn; out of o», ej i (rät) vinkel, skeft, snedt; to bring to the se ofvan va., tekn.; ~ bodice (bosom), i fyrkant urringadt kläd-ningsiif; ~ coat, livré (uniform) med ståndkrage; ~ collar, uppstående krage, ståndkrage; ~ cross, grekiskt kors (*); a ~ meal, ett ordentligt (dugtigt, stadigt) mål; ~ measure, ytmått; ~ number, mat. kvadrat (produkten af ett tal mul-tipliceradt med sig själft); ~ root, mat. kva-dratrot; ~ threads, flackgängor; (obs. four ~ feet, fyra kvadratfot; däremot four feet <n/, fyra fot i kvadrat [en kvadrat med 4 fots sidaj = 16 kv.f.); three-(ßve- etc.)

med 3 (5 etc.) lika sidor (t. ex. file)-, o» one's self for action, sätta sig i strids-ställning (försvarsställning), jfr ofvan vn.; ~ one's actions (conduct) by the opinions of others (on the principle of...), rätta sina handlingar (sitt uppförande) efter ...; ~ one's elbows, sätta (breda) ut armbågarna (jfr ex. under shoulder)', ~ the guns! sjö. (kommando) kanon tvärs sväng! ~ the job F, ordna saken; ingå en kompromiss; ~ the yards by the lifts, sjö. toppa rårna; theory and practice are sometimes difficult to "v, ... svåra att bringa öfverens (förlika). ~w(-bar)-il*On, s. fyrk ant -

järn. ~-barley, s. sexradigt korn. ~ (-boring)-bit, s. kronborr. ~-built,a.bygd

i fyrkant ci. fyrkantig; undersätsig, axel-bred. ~-CUt, a. fyrlinggen; skarpkantig. ^-dealing, s. redbart handlingssätt. ~ -file, s. fyrkantfil. ~-f00t, s. kvadratfot. ifrarne, s. skeppsb. perpendikulär-spant. ~-frame-saw, 5. ramsåg. ~-fram-ed, a. snick. hopsatt med blott räta vinklar, hopbladad. ~-joint, s. snick. hop-plattning, bladning, rätvinklig träförbindning. ~-knee, s. skeppsb. vinkelknä. ~-leg, S. (i cricket) en af utpartiet stående bakom slagmannen (the batsman). ^-paPSley, S. Meum Bunins. ^-ribband, s. skeppsb. tvär-sent. ~-rigged, a. sjö. tacklad med råsegel; försedd med ni}Tcket långa rår; si. välklädd. ~-r00f, s. rätvinkligt tak

i hv. taksparrarna bilda rät vinkel mot. hvarann.

sjö. råsegel, is. ss. undersegel; bredfock. ~-seam, s. t.värnåt. ~-Set, a. undersätsig. ~-shoilldered, a. bredaxlad. ~-Stern, s. sjö. platt akterspegel.

a. sjö. med flat akterspegel, plattgattad. ~-StOne, s. kvadersten. ~ -thread, ~-threaded, a. flackgängad. ~ -timber, s. bjälke;

skeppsb. rakt spant. ~ -toed, a. bred fram i tårna (om skor); F prudentlig, pedantisk, jfr följ. ~-toeS, s. prudentlig, pedantisk, ei. gammal och knarrig person, tvärvigg. ~-W0rk, s. gruf. pelarbrytning. ~-yard, s. kvadrat-yard ; sjö. underrå. ~ly, -Ii, ad. kvadratiskt; fyrkantigt; rätvinkligt; rakt på saken, rättfram, öppet, redligt, ärligt; äfv. utan vidare omständigheter, utan krus, tvärt (»på skifvan») (t. ex. ordered to march ~ into a rain of bullets); he sat himself down ~ at the table, han satte sig ned och gjorde sig bred vid bordet; ~ and fairly, öppet och ärligt. ~neSS, -nes, s. kvadratisk form, fyrkantighet, rätvinklighet; öppenhet, redlighet. ~r, -ur, s. en som gör ngt fyrkantigt, afmäter, passar etc.; grälmakare, slagskämpe † (jfr ofvan vn. F). squaring, -ing, prt. af föreg.; S. huggande i fyrkant, fyrslagning. SCjuar-ish, -isj, a. nästan kvadratisk; nästan fyrkantig.

squarrose, skwor'os, squarrous, -rus, a.

naiurv. utspärrad (stående nästan rätt ut, t. ex. från stammen); betäckt med utstående bihang (fjäll o. d.).

squash, skwosj, l. 5. förk. af musquash.

squash, skwosj, 2. 5. bot. Am. F äppelkurbits, melonkurbits (Cucurbita melopepo, äfv.

Am. zool. Coreus tristis (en skinnbagge som lefver på föreg.). ~-pie, paj af squash.

squash, skwosj, 3. va. krama, krossa (till en [platt ei. oformlig] mjuk massa); knöla ihop (t. ex. papper till en tuss); S. ngt mjukt som lätt kan sönderkramas; omogen ärtskida; fallet af ngt mjukt. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som krossar. ^ineSS, -ines, s. mjukhet, blöthet. ~y, -i, a. mjuk, blöt. Squat, skwot, vn. huka (ner sig, äfv. med down), sitta på huk (på hasarna ei. på hälarna), krypa ihop; jagt. trycka; gömma sig; krafla, sprattla; Am. o. kolon, nedsätta sig (på annans, is. statens mark) utan rättighet; va. trycka ned; klämma ihop (jfr squash) †; nedhuka, jfr ned.; a. på huk, hopkrupen; hoptryckt, kort och tjock; s. »huk», hukande ställning; bärg. malmnäste, liten obetydlig malmgång; min. tennspat; plötsligt fallf; ~ one's self, to be r>uted, to lie (sit) ei. at se ofvan vn. ~ter, -ur, s. en som sitter nedhukad; Am. en som utan rättighet nedsätter sig (is. på statens ouppodlade område); Austr. förr fri vörden f. d. deporterad som slagit sig ned på oupptagen mark; numera får- ei. boskapsegare som innehar statsjord (ofta ofantliga vidder) mot ringa afgift.

ting, -ing, prt.; a. sittande på huk, nedhukad; tjänlig att sitta på; s. nedhu-kande, »huk», nedhukad ställning; nedsättande (sig) utan rättighet, jfr ofvan, squaw, skwa, S. Am. (eg. indianskt ord) kvinna, hustru. ~-C0rn, s. majs. ~-man, s. hvit som gift sig med en indianska. ~-r00t,

S. bot. Am. Conopholis (liknande Orobanche). bot. Am. Senecio aureus. Squawk, skwåk, 5. o. vn. se de två följ. orden.

squawl,

se squall, vn. Squeak, skwèk, vn. pipa, hvina, skrika gält

(om barn, grisar etc.); gnissla om hjul etc.;

sladdra ‡ (on, på); P bekänna †; s. pip, skrik; P (narrow knipa, se narrow escape. ~er, -ur, 5. ngn (ngt) som skriker, piper ei. talar gält; skrikhals, barnunge; ung fågel (dufva, rapphöna etc.); orgelpipa. ~ing, -mg, prt.; a.; s. pipande, skrikande, singly, -ingli, ad. jfr föreg.: äfv. gält.

Squeal, skwèl, vn. skrika (uthållande) (ss. gris som slagtas, äfv. jfr Squall)', gnissla; S. långt, gält skrik, squeamish, skwe'misj, a. benägen för äckel (äfv. stomach), kräsmagad, kräsen, grätten; noga, kinkig, (altför) nogräknad, finkänslig, samvetsöm. ~neSS,-nës, s. egenskap att vara kräsmagad; kräsenhet; öfverdrifven samvetsömhet, squeasy †, skwe'zi, a. se föreg. a. o. queasy. Squeegee, skwèdjé', se squillgee.

square(-bar)-iron

squeezable, skwe'zabl, a. hopklämbar.

Squeeze, skwéz, va. krama, klämma (between, mellan; with, med), hårdt trycka; pressa, gnm tryck drifva (t. ex. vatten, into, in i; through, genom); klämma (pressa) fram, utkrama (äfv. med out); wid. (för-) trycka, pressa, ansätta, plåga med utpressningar; vn. trängas, tränga sig (through, igenom); s. klämning, krarn-ning, tryck; se vid. **ing; ** one's hand, vänskapligt trycka ngns band; ~ one's self ei. ~ one's way, tränga sig (fram) (in, in; into, in i; äfv. t. ex. in i parlamentet); to be r>*d to death, (vara nära att) bli ihjäl-klämd; ~ money out of a person, af-pressa ngn pengar; ~ together (ei. into a small space), klämma ihop; ~ up, klämma ei. pressa ihop. ~d-in, a. inklämd; gnetig, petig stii. -ur, s.

ngn ei. ngt som kramar ei. klämmer; (is. pl.) tekn. pressverk, -maskin; bärg. pud-delklämma; rota(to)ry bärg. luppkvarn. Squeezing, -ing, prt.; s. klämning, kram-ning; F stark trängsel; tekn. afklappning af upphöjdt arbete; pl. det utkramade, pressrester. squeezing-box, s. tekn. tryck ei.

presscylinder för lervaror.

squelch, squelsh, skwëlsj, va. F krossa, sönderklämma; förkväfva eld; vn. ^krossas, klämmas sönder; s. † tungt fall. ~er, -ur, s. förkrossare; Am. F ngt som verkar alldeles förkrossande (t. ex. om en rafflande tidningsartikel).

squeteague, skwëtè'g, S. zool. Am. en art snul-tra (Labrus squeteague ei. Otolitlius re-galis).

squib, skwib, ff. svärmare (fyrverkerij.jes); smällkaramell; afplockad sparris; spe-glosa, stickord; ütet tal med hvassa utfall mot politiska motståndare is. under valstrid;

smädeskrift,paskill; vn. kasta svärmare; gifva stickord, munhuggas; va. skrifva smädeskrift(er) (mot).

Squid, skwid, s. bläckfisk, jfr calamary. ~ -line, s. metref med en bläckfisk som bete.

squiggle, skwig'1, vn. skölja munnen med slutna läppar, låta en vätska skvalpa i munnen; Am. P se squirm.

Squill, skwil, s. bot. hafslök (Scilla maritima); zool. hafsgräshoppa (Squilla mantis); hvalfisklus (Oniscus ceti, äfv. ~ insect).

squil(l)(a)gee, skwil'(å)djé, s. sjö. däcksralca

klädd med skinn el. guttaperka till däcks rengöring.

squinch, skwinsj, s. se sconce, b.vg. squinancy †, skwin'ansi, squinsy, skwin'si,

se quincy.

Squint, skwint, vn. skela, vara vindögd; kasta sneda blickar; F titta, blänga; gå snedt, slutta; va. skela med (the eye); a. skelande, vindögd; kastande sneda blickar afv. biid.; s. skelande, vindögdhet; titt, lång blick; byg. öppning på sned, is. sådan hvarigenom man från tvärskeppet kan se högaltaret (äfv. ~-hole); among the blind a ~ is king, ordspr. bland de blinda är den enögde kung. ~-COin, s. byg. yttre sned vinkel (hörn). ~-eye,s. skelande öga, skelöga (äfv.: person som skelar).

~-eyed, a. skelögd; kastande sneda blickar (af afund o. d.). ~er, -ur, s. en som skelar. ~ing, -ing, prt.; s. skelande, squir, skwir, va. slunga, kasta så att det hviner

efter; vn. komma hvinande, surra fram. squiralty †, skwi'ralti, se squirarchy.

squirarchal, skwinVrkål, squirarchical,

-a'rkikal, F a. af följ. squirarchy, skwi'rarki, s. landtadel, gods-egararistokrati(ens intresse), godsegare-parti, samtliga squires; ärv. se squireship. Squire †, skwir, 1. s. se square o. jfr mile. squire, skwir, 2. s. (förk. af esquire, jrr d. o.) förr knape, junker; landtjunkare, egendomsherre ; »riddare», kavaljer (of a lady); Am. titel för domare; va. tjäna som väpnare åt†; F eskortera, ledsaga (a lady);

(i tilltal till en herre! patron ! ~arcfiy, -årki, se squirarchy. ~en, -é'n, s. skämts, liten landtjunkare; halfherre på landet, bondpatron. ~SS, -ës, s. godsegarfru, egendomsegarinna på landet, ^hood, -hud, ~ship, -sjip, s. en squire's värdighet ei. ställning, rvlike, ~ly, -li, a. junkeraktig, junkerlig. ~ling, -ling, 5. se ~en. squirm, skwirm, vn. vrida sig, sno sig, slingra sig som en ål; F biid. våndas, pinas; klänga; knorra sig af hetta; va. vrida, sno. squirr, se squir.

squirrel, skwir'el, s. zool. ekorre (Sciurus). ~-Cage, s. ekorrbur; tekn. kåpa, trumma

i slagmaskin för bomull. <"v>-C0m, S. Am. bot. Dicentra canadensis. ~-CUp, s. Am. se liver-leaf. ~-fish, s. ett slags aborre. ~ -tail(-grass), 5. bot. hafskorn (Hordeum maritimum). Squirt, skwirt, va. o.n. spruta; sprita, strila; P pladdra, skvallra †; s. liten (hand)spruta; sprutande, fin vattenstråle †; Am. F ung glop, flabb; si. »giftblandare», kvacksalvare, »plåsterprins» (apotekare, doktor). ~er, -ur, s. en som sprutar etc. ^ing, -ing, prt.; s. sprutande; byg. brukslående; /x; cucumber, bot. sprutgurka (Ecballium

agreste) o. dess frukt som vid mognaden plötsligt atfaller, på samma gång utsprutande saft o. frön. <vàsh, -isj, a. F flabbig, slyngelaktig.

squish, skwisj, s. univ. si. marmelad. ~ •squash, s. O. interj. plask-plask, »tjask»,

»klafs» (när man går i väta).

Srub, srub, P r. shrub, 1.

Stab, stab, 1. 5. arbetar, si. (f. establishment el. established wages) fast (vecko)lön; verkstaden; on the fast anställd, arbetande pr vecka, ei. mot (dags)aflöning.

Stab, stab, 2. va. genomborra, (ihjäl)sticka,

(ned)stöta (med spetsigt vapen, dolk, spjut, ljuster etc.); hacka i ngt med ngt spetsigt; bild. »mörda», lömskt angripa ei. förstöra (one's reputation); biid. gifva ngn ett dödligt styng, djupt såra, »skära» ngn i hjärtat; vn. sticka, stöta (at, efter); jur. resa (spetsigt) vapen mot ngn, hota ngn med våld; biid. såra, smärta; s. styng, (dolk)stöt, arv. bild. (: lömskt angrepp). ~-W0rt, s. bot.harsyra (Oxa-lis acetosella). ~ber, -ur, s. en som sticker etc.; lönmördare; sjö. liten märlspik; tekn. segelsönimares etc. pryl el. håljärn.

bing, -ing, prt.; s. genomborrande, -stickande särsk. tekn. (t. ex. bokb.); jur. Öfvervåld med resande af vapen, ^bingly, -ingli, ad. med (dolk)styng äfv. biid.

Stability, stabil'iti, s. stabilitet; stadighet; stadga, fasthet; varaktighet.

Stable, stabi, 1. a. stadig, fast; stadigvarande, varaktig; stadgad (t. ex. karaktär, person, styrelse etc.); Ståndaktig; fys. Stabil (jfr equilibrium, ex.); va. † fästa, sätta fast.

Stable, sta'bl, 2. S. stall äfv. för nötkreatur, pl. »stallare, stallbyggning; pl. mii. stalltjänstgöring (to be at o,s); va. sätta i stall; hålla, sätta ei. ställa på stall (ei. i ladugård); vn. stå på stall (ei. i ladugård); to lock the oj door after the horse is stolen, ordspr. stänga buren sedan fågeln flugit sin kos. ~-boy, 5. stallpojke, stalldräng. ~-C0llar, s. grimma. ~-help-er, S. tillfälligt stallbiträde utan stadig plats. ~-keeper, s. en som håller (hyr)stall. ~ -man, s. stalldräng, stallknekt. ~-r00m, s. stallrum (utrymme); äfv. utrymme för stall(ar); drängstuga. ~»yard, s. stallgård, ladugård (själfva gården vid fähuset).

stableness, sta'blnes, se stability.

Stabling, sta'blmg, prt. (af Stable)', S. kreaturs hållande på stall; stallbyggnad(er); stallrum.

Stably, sta'bli, ad. fast, stadigt, jfr stable, 1.

Stack, stäk, s. haim- etc. stack, vedtrafve, hög; brädstapel; vedfamn (108 kub.-f.); grupp af flere skorstenar (oj of chimneys)-, skorsten på fabrik, lokomotiv el. ångbåt; bärg. llärd, ä8ja; kem. tekn. ngn, kammare; mii. (o, of arms) gevärspyramid ei. -koppel; Skoti. enstaka pelarlik klippa i hafvet; va. lägga i stack, stacka; uppstapla, upptrafva ved etc.; mil. koppla gevär, resa i pyramid. ~-C0ver, s. betäckning för en stack (pressenning ei. d.). ~-funnel, s. lufttrumma i en halm-stack. ~-guard, se oj-cover o. föij. ~-r00f, s. tak öfver en halmstack. <v/-Stand, s. ställning ei. (timradt) underlag (ei. stomme, skelett) för en stack. ~(-)yard, s. gård el. plats där (halm)stac-kar stå. ~age)}(, -adj, s. stackadt hö ei. halm etc.; skatt på stackade varor. ~ed, -t, pp. stackad; npptrafvad, -stiplad. ~er, -ur, s. en som stackar etc. ~et, -èt, s. Skoti. se stockade, ^ing, -ing, prt.; s. stackande; upphäfvande; ~ band, ~ belt, tåg som håller i hop en (halm)stack; ~ stage, ställning som man står på vid uppläggandet af en stack.

Stacte, gr., stak'te, s. farm. myrra(droppe, -saft).

Staddle, Städ'], s. stöd, stötta, underlag, se stack-stand; ungt träd som lemnas stående vid rödjning; äfv. se Staff-IV 00 (l; Va. lemna träd i skogen, rödja skog. ~-l*00f, ~ -Stand, se stack, sms.

Stade, städ, s. (1.) landningsplats, jfr staith; (2.) † se stadium.

Stadium, lat. gr., stcà'dium, s. (2)1. -dia,-dia)

gr. antik. Stadion (längdmått, omkr. 85 meter; kapplöpningsbana); stadium, (utvecklings-) skede is. med.

Stadtholder, stat'holdur, s. hist, ståthållare

i nederländska republiken. ~ate, -àt, ~ship, -sjip, s. ståthållarskap, jfr föreg.

staff, staff, s. (2)1. ~S, -s, O. staves, stàvz)

staf (äfv. byg. jfr rudenture); stake; (of command) kommandostaf; taktpinne; käpp; biid. stöd; lans-, flagg- etc. stång; långt handtag; (steg)pinne; tekn. äfv. mätstång; rätskifva, lineal; äfv. läkt, ribba; kir. ledare; mus. notplan; strof, stans †, jfr stave; (pl. ~S, -s) stab; kår, samtliga tjänstemän, (fast) personal (of clerks; of reporters ei.reporting oj : samtliga referenter etc.); skoi. lärarekår; ~ of life, (ombröd) nödtorftig föda, den mat man skall »stöda» (sig) på; a oj to his old age, ett stöd för (på) hans ålderdom; to have (keep) the o, in one's own hand, »hafva husbondeväldet», »vara herre i eget hus», behålla sin makt, råda öfver sin egendom; so set up one's oj of rest, slå upp sitt tjäll, slå sig ned; persons on the oj, de som tillhöra (den ordinarie) personalen (t. ex. en redaktions, el. en Iärarektu- etc.).

~-college, s. krigshögskola. ~-herding, s. jur. kreaturs Vallande på allmänningsskog. ~-hole, s. bärg. litet hål i puddelugn. ~man, 5. tekn. silkessträckare. ~-0fficei*, s. stabsofficer; byråchef. ~-sergeant, s.

i: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, I: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,staff-sergeant)|c Mindre brukligt. 1861 † Föråldradt.

stagnate

mil. fanjunkare. ~-snake, s. zool. ana-konda (en art Boa). ~-tree, s. bot. Celastrus. ~-W00d, s. stäfver.

Stag, stag, s. zool. "hjort (Cervus elaphus,

liane, is. i femte året); i sms. karl; prov. stut; prov. föl, unghäst (till tredje året); äfv. gåskarl m. fl. handjur; prov. yr flicka; hand. si. aktiespekulant, börsspelare (som ej är köpman); aktiesvindlare, »gründer»; si. angifvare af medbrottsiingar; si. falskt vitne tin yrke; si. shilling; vn. (jfr s. si.) uppträda som en spekulera i aktier; va. vakta på, förfölja (jfr dog). ~-beetle, s. zool. ekoxe (Lucanus cervus). ~-dance, s. Am. ett slags vild dans som dansas blott af karlar. ~-evil, S. veter. »hjortkramp» (stelkramp i käken hos hästar). ~ -foot graver (ei. sculper), s. grav. ovalstickel. ^-hound, s. skotsk hjorthund. ~-hlinting,s. parforcejagt på hjort. ~-party, s. Am. Fkarl-(herr)bjudning. ~S -Horn, s. bot. (äfv. ~ moss) se club-moss; äfv. Rhus typhina, Hypnum purum m. a. ~-W0rm, s. zool. hjortstyng (Oestrus cervi).

Stage, Stàdj, S. (timrad) ställning för arbetare, murare ete.; upphöjning, afsats (äfv. hylla i ett skåp etc.) äfv. i en grufva etc.; ingeniör, bankett, berm; estrad, platform; lastnings-. kaj; objektivbord tin mikroskop; (teater-) scen, skådeplats äfv. i aiim. bet.; (post-)sta-tion, hästombyte(splats), gästgifvaregård; hvilostation, mil. etapp; (skjuts)-håll, afstånd mellan stationer; dagsresa, dagsmarsch; postvagn, diligens; trappsteg biid., grad af framsteg ei. utveckling, utvecklingsskede. uppnådd ståndpunkt, stadium; va. sätta ei. ställa upp på en ställning; uppföra på scenen, sätta i scen,uppsätta teaterstycke; to enter (come on) the beträda skådebanan, uppträda på scenen äfv. biid.; (ito have) a clear <v,... fritt fält, inga hinder; to get up for the uppsätta ett teaterstycke; to go off (leave, quit) the afträda från skådebanan äfv. biid.; by short (easy) med (i) korta dagsresor, i

godt male, lugnt och bekvämt, utan brådska; to do it by easy gifva sig god tid (därmed); to be in an advanced of progress, befinna sig i ett långt framskridet stadium; to go on the uppträda på scenen (gå in vid teatern); (these plays) still keep their place on the ... hålla sig ännu uppe på scenen (på repertoaren); to place (ei. put) on the uppsätta ett teaterstycke, bringa det till utförande; put on the uppsatt (för Scenen), Satt i SCen. (Anm. ~ i sms. dels: post-, postdiligens-; dels: teater-, scenisk). ^-aside, se i»-iohisper. ~-box, s.

teat, avantscenloge. ^-Carpenter, s. teatermästare. ^-carriage, ~-coach, s.

postvagn, omnibus, diligens (numera blott

i officiel stil). ^-coachman, ^-driver, s.

kusk på en postdiligens, ^-direction, s. scenanvisning i ett teaterstycke. ~-door, S. teat, bakingång till en teater (för personalen). ~-effect, 5. teatereffekt, ^-lights, se foot-lights. ~man †, s.. skådespelare. ~-manage, va. O. vn. (nyare) regissera. ~ -manager, s. regissör, scendirektör. ~ -painting, s. dekorationsmålning. /v,-pi-geon, se carrier-pigeon. ~-play, s. teaterstycke. ~-player †, s. skådespelare, ^-practice, s. teater-(ei. scen)vana. ~ -Stricken, ^-Struck, a. som fått vurm för teatern. ^-waggOII, s. paket-, gods-, postvagn med regelbundna turer; se † ~ -coach. ~-whisper, s. teaterhviskning, hörbar ei. tydlig hviskning (eg. »aparte» på scenen). ~-writer †, s. skådespelsförfat-tare. ~d, -d, pp.; a. is. i sms. satt i scen (t. ex. a well-ou modern comedy). -ur, s. skådespelare F (oftast old nu) gammal praktikus, gammal »kund»; (gammal) posthäst †. ^y, -i, a. teatralisk; aktörs-(aktris)aktig.

Staggard, stag'urd, s. jagt. fyraårig hjort.

Stagger, stag'ur, vn. vackla, stappla, ragla; svigta; biid. börja gifva vika ei. fälla modet; blifva (vara) betänksam,tveka; tvifla (at, på); va. komma att vackla, göra vacklande; göra betänksam ei. tveksam; förbluffa; tekn. sätta ekrar i hjulnaf i sicksack ; s. stapplande, ragling; pl. se si. .utkik, spejare; this all belief (ei. credibility), detta är för starkt äfven för den starkaste tro, detta gränsar hardt när till det otroliga. ~-bUSh, S. bot. en amor. art rosling (Andromeda ei. Lyonia mariana). ~-W0rt, se rag-ioort. ~er, -ur, s. en som vacklar etc.; si. se stunner. ~ing, -ing, prt.; s. svigtande; vacklande, tvekande. ~S, -Z, s. pl. veter. koller hos hästar; kring-sjuka hos får- mad (ei. sleepy) koller härrörande från hjärninflammation;grass (ei. stomach) ... från indigestion.

Staging, sta'djlng, s. ställning(ar), jtr scaffolding; byg. ingeniör, äfv. pålrust, rustverk; diligenstrafik; resa(nde, »kuskande») i diligens.

stagnancy, stag'nansi, se stagnation, stagnant, -nånt, a. stillastående, stagnerande vatten, SOm stockar sig om blod; trög, slö; hand. stilla, flau. Stagnate, -nat, vn. stå stilla o. dgnm förvärras, stagnera; stocka sig; blifva (vara) trög ei. overksam; händ. vara stilla ei. flau; air ~s in a close room, luften blir kvaf (o. förskämd) i ètt

täpt rum; business (ei. trade) all rörelse ligger nere, affärerna stå stilla. Stagnation, -na'sjun, s. stagnation, stillastående, stannande; stockning.

Staid, stad, (imp. o.) pp. (af stay); a. stadig, stadgad, lugn, allvarlig.

Staig, stag, s. Skoti. fåle, ung oinkörd häst.

Stail, stal, s. se stale, 2,

Stain, stån, va. fläcka äfv. bild. : befläcka; göra fläckig; färga, betsa trå, trycka tapeter, måla o. inbränna färger i glas; s. fläck (in, on, på; äfv. bild.), skamfläck; ~ (el. cast [leave] a darlc on) one's character ei. honour o. d., sätta (lemna) en fläck på ...; /v» glass, färga glas i frittan (i massan, under bereduingen); on glass, måla (på) glas; we ~ed our fingers of a dark brown, vi fingo mörkbruna fläckar på fingrarna. ~and, -and, a. her. »fläckande» om vissa färger använda i vanhedrande märken. ~ed, -d, pp.; a. befläckad; rv cotton, gulfläckig bomull; ~ glass, måladt glas (med inbrända [figurer i] färger); ~paper, brokigt kulört papper, marmoreradt papper; ^ wood, betsadt trä is. i sjakaranda-färg. ^er, -ur, s. en som fläckar, färgar etc.; betsare; tapettryckare. ~ing,-ing, prt.; s. fläckande; färgande; betsning; desertörers brännmärkande; of ei. on glass, glasmåleri; ~ mould, svartkrita. Seless, -lës, a. utan fläck; ren, obefläc-kad. ^lessness, -lèsnës, s. renhet.

Stair, står, s. trappsteg (biid. †); pl. trappa (: en rad trappsteg, äfv. flight ei. pair of above uppe, i öfre våningen; bland herrskapet; below ~s, en trappa ned; i jordvåningen, nere i köket; bland tjänstfolket; down utför trappan; nere (i ett hus); up uppför trappan; uppe i öfre våningen, jfr above up one pair of en trappa upp; jfr flight. ~Case, s. trappuppgång, trappa i ett hus (såsom ett helt), trapphus, ^case shell, s. zool. perspektivsnäcka (Solarium). ~ -foot, S. trappfot (nedersta del af en trappa). ~ -head, s. öfversta delen af en trappa; öfre trappafsats, -plan. ~-rod, s. se zoire; trappledstång. ~-Vl"ce, s. vindeltrappa. ~-Way >j<, s. trappuppgång; inmurad trappa. ~-wire, s. (trapp)mattkäpp af

metall.

Staith, stàth, s. landningsbrygga, is. förlängning af järnvägsspår till en lastningsplats, hamnspår (på utbyggnader vid en kaj o. d.); järn v. lastkaj, -platform för kol; prov. upplagsställe för kol vid hamn.

Stake, stäk, S. stake i gärdesgård, till utstakniug etc.; Stör; smal stolpe (t. ex. å en lastvagn etc.); liten påle särskildt en sådan vid hvilken martyrer buudos, dfr biid. bålet, martyrdöden; insats i spel, vid vadhållning, is. pl. kapplÖpningS-pris; vågspel; tekn. mindre städ, hand-städ, blecksl. »stake», »Stock»; skeppsb. se stråke; biid. ställning, anseende; va. förse med, fästa vid ei. stödja med störar, stakar; genomsticka ei. såra med stake, påle ei. stör; hålla, (ut-, in)sätta vid vad ei. spel, satsa; bild. sätta på spel; sätta i pant, våga, jfr ex.; ~ and bound, ~ and rice, gärdesgård flätad med ris (is. sport, ss. hinder); to butter the si. höja insatsen; to have a ~ in the country, hafva en viss ställning (intressen, ngt att förlora) i landet; to sweep taga in alla insatserna; at ou, (satt) på spel, i fara; to be (lie) at stå på spel; life (my honour) is at det gäller lifvet (min heder); to perish (to be burned) at the dö martyrdöden (på bålet); to set on the to put to sätta på spel, vedervåga; ~ one's honour, sätta sin ära i pant; ~ money on a card, spel. besätta ett kort; ~ off, sjö. aftaga klädningen på ett tåg; ~ out, utstaka. rw-head, s. repsi. mick. "v-holder, s. den hos hvilken insatser äro deponerade; jur. se depositary. ~-net, s. fisk. staknät, botten garn. ~-pOSt, s. repsi. mickstolpe.

-ur, s. in-(ut)sättare, en som vedervågar ngt.

Staktometer, staktom'etur, 5. droppmätare. stalactic(al), staiak'tik(ai), stalactitic(al),

-tit'ik(al), a. lik stalaktit, stalaktit-, droppstens-.

Stalactite, stal'aktit, s. min. stalaktit, droppsten.

stalagmite, stalag'mit, -'--, s. min. skorpsten

på botten af en droppstensgrotta, stalagHlit (botten-stalaktit).

Stalagmitic(al), stalagmit'ik(al), a. stalag-

mit- (jfr föreg.).

Stalder, sta'ldur, s. ställning för tunnor.

Stale, stal, 1. vn. stalla; s. flytande spill-ning.

Stale, stål, 2. s. långt handtag, skaft; stegpinne.

Stale †, stål,3. s. falskt lockmedel; se stalking-horse; se laughing-stock; se följ. sms. ~-mate, s. 1 schack patt (äfv. a.); va. göra kungen patt.

Stale, stål, 4. a. fördärfvad genom ålder, gammal om matvaror o. d., dufven, som slagit af sig, unken; fadd, förlegad; utsliten äfv. biid. (joke etc.); hand. flau; va. göra dufven, förlegad etc.; ~ demand, jur. kraf hvarpå under lång tid anspråk ej gjorts;

~ tobacco-smoke, gammal (instängd, unken) tobaksrök. <vness, -nes, s. dufven-het; faddhet; egenskap att vara utsliten

äfv. bild. om sats, kvickhet etc.

Staling, sta'ling, prt. (at stale, 1.); s. stallande, kreaturs urinkastning; profuse v eter. lutterstall.

Stalk, ståk, 1. s. strå, stjälk; stängel; bladskaft; blomskaft; pennrör, fjäderspole; kärnspindel af järn i en gjutkärna; skorsten, jfr (chimney-]stack. ~ed, -t, försedd med

stjälk etc.

Stalk, ståk, 2. vn. gå med stolta (gravitetiska) Steg, skrida fram med värdighet (poet.); vanl. mera föraktl. gå SOm på Styltor, »stylta», klifva; »gå och spankulera»; gå sakta och försigtigt, smyga sig (jfr va.); va. is. jagt. (krypande ei. medelst en skärm, jfr o^ing-horse) smyga sig på ei. efter äfv. biid.; F gå och spankulera omkring på gatorna; s. jagt. se ^ing; ~ on, skrida fram; smygande närma sig. ~er, -ur, s. en som klifver med gravitetiska steg; en som smyger sig (på), (i sms.) smygjägare (t. ex. deer—ing, -ing, prt.; a. ärv. med gravitetiska (fasta) steg; s. smygande (jfr föreg. V.), särsk. jagt. smygjagt på hjort, ren, stenget. horse , s. jagt. skjut-

häst; biid. förevändning, mask, bulvan.

stalkless, sta'kles, a. utan stjälk (etc. jfr stalk, 1.). Stalklet, -let, s. småbladskaft. Stalky,-i, a. lik en stjälk (strå etc.); hård som ett strå.

Stall, stål, s. stall)}s; spilta, bås; korstol; kanikprebende (jfr canonry); teat, stol med säte som kan slås upp, orkesterplats, parkettplats; salustånd, -bord; jtv finger-n*; gruf. (arbets)rum; P medhjälpare som går före ei. efter en ficktjuf (ei. e*i garotter); bi. förevändning (äfv. ~-off); va. se † install; sätta in i ett stall (ei. spilta); ställa el. hålla på stall, stallgöda; gömma, väl förvara†; sätta fast i dyn hästar, vagn; si. aflägsna under ngn förevändning; vn. bo †; se kennel; fastna ei. sitta fast i dyn; ej vilja äta mer (om kreatur). js. en som läser böcker vid en bokhandel i det fria (bookstall), —age, -adj, s. rätt att hålla salustånd; ståndafgift; stallspill-ning†. —ed, -ä,pp. hållen på stall; gödd.

—er, -år, s. banérförare †; P medbrotts-ling, jfr stall, P. —ing, -ing, prt.; s. hållande på stall, —ing-ken, s. P Si. hus där tjufgods gömmes, binger, -indjur, s. prov. stallhållare.

Stallion, stal'jun, s. hingst, beskällare.

Stallon †, stal'un, 8. stickling, aflägg, stalwart, ståiwiut, stal-, stalworth -wèrth, a. stor och stark, dugtig, dråplig; käck, modig, tapper, stamen, iat., sta'men, s. (pl. stamina, ståm'-

lnå) ränning, varp † i gammaldags upprätt väfstol; (nu oftast i pl.) fasta delar (t. ex. af en djurkropp); hufvudbeståndsdel, stomme, grundval, kärna; det som håller ngt uppe ei. gifver krafter (äfv. ngt att stå emot med); krafter, styrka, uthållighet; (pl. —S, -s) bot. ståndare; he is a hard hitter (runner etc.) for a time, but he ivants -mina, ... han saknar uthållighet i längden. —ed, -d, a. bot. försedd med ståndare.

Stamin, sta'min, s. etamin (ett slags ylletyg, jfr linsey-woolsey).

Stamina, lat., stam'ina, s. pl. se under stamen. —I, -nål, a. hufvud-, väsentlig, grund-; gifvande styrka o. uthållighet (t. ex. food : föda »som man kan stöda på»); bot. ståndare-. -te, -minàt, va. † gifva styrka; a. bot. bärande ståndare.

Stamineal, stamin'eal, a. bot. se föreg. o. följ. stamineous, ståmin'èås, a. trådig; bot. hörande till (ei. fästad vid) ståndare; ståndare-; — floioers, blommor som sakna kronblad.

Stämme| †, stam'el, s. ett slags ylletyg (jfr stamin); ett slags blekt skarlakansröd färg; prov. stor klumpig häst; a. blekröd.

Stammer, ståm'år, vn. stamma; va. (äfv. med out) framstamma; s. stammande. —er, -år, s. stammare, —ing, -ing, prt.; s. stammande. —iligly, -ingli, ad. stammande.

Stamp, stamp, vn. stampa (with one's foot; on the floor, on the ground A golfvet, i marken; äfv. sjö. om fartyg); va. stampa på (i) (the ground etc.); stampa med (the foot); trampa på; stämpla (loith, med); inprägla (äfv. biid.: on the mind etc.); ut-stampa, uthugga med en stamp; prägla, slå mynt; bild. gifva en prägel; tekn. bärg. (sönder)stampa, boka; frimärka, frankera (a letter : to put [ei. stick] a — on ...); s. stampning, trampning; stamp

(i alla sv. ordets bet. bärg. etc., äfv. i st. f. sms., ss.: —-hammer, —ing-mill etc.); stämpel (i alla sv. ordets bet.: verktyg hvarmed stämplas; intryck, aftryck däraf; (pappers)stämpel, märke som påsattes); stämpelpapper, karta (»charta

Å: note, è: do, è: nor, S: not, à: tube, &: tub, Å: bull, th: tbing, dh: this, w: will, z: has.stamp

f Talspråk. 1364 P Lågt språk.

stand

sigillata»); tull-(post-, varu- etc.)stampel; frimärke; förr aftryck (litografiskt, stålstick o. d.); prägel äfv. bild.; karaktär, beskaffenhet, slag, sort; (ngt prägladt:) medalj etc.; boktr. (is. mindre) typ, stil; pl. stämpel afgifter; pl. tekn. lump af färgade tyger; pl. si. ben; ~ out, förkväfva, undertrycka (t. ex. smitta, eldsvåda), Utrota ondt (som botar att sprida sig); ~ with the impression of..., påtrycka stämpeln af ...; to bear (have) the ~ o/*, bära prägeln af ...; of the right af rätta sorten. ~-aCt, s. lag (förordning) om stämpelafgift. ~-book, s. frimärksalbum (-samling). ^-collector, s. »charta-sigillata

ombudsman» (person som uppbär stämpelafgift);

frimärkessamlare. ^-CUtter, s. stämpel-skärare. ^-distributor, s. stämpelförsälj-ningsman. ~-duty, s. stämpelafgift; to charge with arv. belägga med karta.

bärg. tekn. fallhammare; hejare i ett fallverk. v,-head, s. stamp-li uf vud, -sko (ända), sv-mill, s. bokverk, stamp. ~-note, s. (stämplad) notis från tullkammare som medgifver en skeppare att mottaga fraktgods.

~-0ffice, s. stämpelkontor (där stämpelafgift uppbäres; el. där manufakturvaror stämplas : »manufaktur-stämpel-

verk>). ^-officer, s. stämpelmästare (jfr föreg.). ~"tax, so <^-duty. ~ed, -t, pp. stämplad etc.; ~ envelope, frankokuvert.

Stampede, stampe'd, ,<?. Am. panisk skräck

o. brådstörtad flykt (eg. om dragare på präri-ema); va. jaga på flykten, förskingra i vild flykt; vn. allmänt taga till flykten af panisk skräck.

Stamper, stam'pur, s. en som stampar ei.

stämplar; verktyg hvarmed stampas etc. : Stamp, stämpel; stöt; tekn. se stamp-hammer o. "»-mill; hattm. valkstock; P si. fot ei. sko; pl. si. trappor.

Stamping, stanrping, prt.; s. stampning, stämpling etc.. jfr stamp, ^-machine, s. stämplings-, präglingspress för bleckvaror. ~-mill,s. stampkvarn; bokverk. ~-preSS, s. slagpress.

Stance, stans, s. Skotl. ställe, ort, belägenhet; se vid. † stanza.

Stanch, stånsj, va. hämma, afstanna, stilla (biod)fiöde; tillstoppa, täta läcka; vn. upphöra att rinna, stanna om blodflöde; a. tät (ej läck), fast; stark, orubblig; säker, pålitlig; ihärdig, oförtruten, ståndaktig,

trogen (t. ex. försvarare, anhängare); dugtig,

ärke-; ~ a wound, hämma blodflödet ur ett sår; ~ hound, säker spårhund; remain oj to, hålla troget fast vid, förblifva ... trogen.

Stanchel, stan'sjel, se stanchion.

Stancher, sta'nsjur, s. ngn ei. ngt som hämmar (biod)ööde. stanching, -sjing, prt.; s. hämmande, stillande.

Stanchion, stångån, s. byg. etc. stolpe, stötta; spiltstolpe; uppståndare; is. sjö. däcks-, finknäts- etc. stötta, /v-gun, s. nickhake. stanchless, sta'nsjles, a. omöjlig att hämma ei. tillstoppa. StanchneSS, -nes, s. (jfr stanch, a.) täthet, fasthet; oförtruten-het, pålitlighet.

Stand, stånd, vn. (imp. o. pp. Stood, stud) stå i allmht, »stånda»; F (äfv. absolute) stå fadder o. d.; stå upprätt ei. på ända; (för)blifva stående; stå fast, hålla stånd ; hålla sig, stå (sig), stå vid lag, hålla, vara varaktig; ega bestånd (with, tillsammans med : vara förenlig med), ofta : fortfarande gälla; bibehållas, stå orörd (orubbad cl. oförändrad); lyda, före-ligga; »ligga», vara belägen (by, vid, etc.; on a river, vid stranden af en flod); stå till, förhålla sig (opers. med adv., t. ex. it well with ...); stå (hafva ställning) i (rang)ordning, i spel, i affärer, jfr ex.; stå

stilla (äfv. jfr stagnate), stanna, göra halt; stanna kvar, dröja †; sjö. stå, ligga, sträfva, hålla, styra kurs (down the river etc.; for, på; in, out; to sea, ut till sjös); ställa sig, träda, stiga (med adv., jfr ned. ex.); med adj. el. pp. ss. predikatsfyllnad, el. med subst, med prep. (jfr ned. ~ in ... etc.), (för)blifva, vara; is. pari. uppträda som (val)kandi-dat (jfr ned. ~ fo7'); jur. (jfr ofvan) äfv. inställa sig för rätta, iakttaga inställelse; va. stå för, hålla stånd mot, (om person ei. sak) med fasthet uthärda, tåla vid, hålla ut; uthärda, vara utsatt för, (få) lida, undergå; F tåla, fördraga, foga (finna) sig i; hafva råd med ei. till (kunna betala); »stå för», ansvara för (betalningen af); F bestå, bjuda på; (nyare,eg. P) ställa (upp,resa upp); hålla, mäta, jfr ex.; S. plats där man står, ställning, post, ståndpunkt,mil. stånd (särsk. i »hålla stånd»); (åkar)station; ställning, rang†; stående, stannande, halt mil., stillastående; stockning, svårighet, förlägenhet; hinder, motstånd; (timrad) ställning, (åskådare)läktare vid kapplöpningar (: grand <%/); i allm. ställning hvarpå ngt är uppstäidt: underlag, (lamp- etc.) fot, ställ, stativ; (gevärs-)ståndare; mindre bord (särsk. t. ex. för objektet vid mikroskop) ei. hylla; (salu)stånd, -bord (jfr stall); Am. vitnes plats i domsal; träd på egen rot, ej ympadt träd, se oc\i staddle; ö\-tunna stäld på ända†; boktr, regal; hand. en vigt för beck (250—300 lbs); uppsättning, ett helt (jfr set, samt ex. nedan); stå (håll stånd)! halt! stanna! (jfr deliver,

square(-bar)-iron

ex.); who goes there! halt! werelä! ^ or fall, stå eller falla aiim. wid. ss. i sv. (t. ex. by, med, t. ex. the consequences, a judgment etc. [: bero på ...]; together with, med); the bottle r^s with you, buteljen stannar kvar hos er (uppmaning att

servera sig själf o. låta flaskan gå laget kring); the bottle did not ~ loith hirn (jfr föreg.), han viste att göra besked för sig, han spottade icke i glaset i ett gladt lag; the church east and west, kyrkan står (ligger) i öster och vester; the clock klockan står; a colour that will en färg som sitter i (är äkta); an egg lies, for it cannot ett ägg ligger omkull därför att det ej kan stå; that kingdom cannot bibi. det riket varder icke beståndande; how does our account band, huru är vår ställning, huru stå våra affärer? aiinniunare how do we huru

stå vi? ei. (i spel) hvad stå vi på? the enemy will not fienden kommer icke att hålla stånd; the fact thus, sakförhållandet är följande; as matters ~ (as the matter , as it now), som sakerna (nu) stå (jfr äfv. case, ex.); as the clause finally stood, som ... slutligen (definitivt) kom att lyda; as it now som det nu lyder; the ivork, as it noic, som verket (boken) nu föreligger (är det

t. ex. en förbättrad upplaga af . . .); SO it fiä

förhåller det sig med saken; äfv. så lyder det, så står det skrifvet; at 2 o'clock the poll stood thus, ... var röstställningen (omröstningsresultatet) denna; let it låt det vara såsom det (sagdt, aftaladt etc.) är; he never suffers an account to han låter aldrig någon räkning stå obetald (»bli gammal»); ~ accused (affected, assured etc.), vara anklagad (lifligt berörd, försäkrad ei. säker etc.); ~ aghast (amazed), stå (ei. vara) häpen; ^ alone, stå ensam äfv. bild.; om barn kunna stå för sig själf (kunna »släppa sig», »stå lull»); he f>us condemned for murder, han är dömd för (saker till) mord; ~ confessed, (eg. på grund af egen bekännelse) otvetydigt vara; you ~ confessed for what you are, du har nu tydligen visat (röjt) hvad du är för en; the cockney confessed in that one remark, londonarn röjer sig tydligen i bara den anmärkningen (... ett sådant yttrande (äfv. he confessed a cockney \in ...]); ~ fair, vara lofvande etc., se under fair 1. o. jfr ned. ~ for; ~ fast (ei. firm), stå fast, vara ståndaktig (ei. orubblig), ej gifva vika; hålla fast (by, vid, t .^.principles); ~

first {second etc.), stå först (...), intaga för-

sta (andra etc.) rummet (among, bland); he six feet (high) (in his socks), han är tre alnar lång, mäter tre alnar (i strumplästen); ^ gaping (gazing, star-ing), stå och gapa af lutter förvåning; ~ godfather (godmother), stå fadder (to, åt); ~ good, gälla, vara giltig; vara säker, tillförlitlig; (...in laid) vara laggill; ~ high, stå högt (jfr high)-, ^ indebted, stå i skuld; <\> loose, vara lös (och ledig), vara fri; ~ stiff, hålla sig styf (ej ge sig)» ~ security (surity), ~ Sam P, stå (ei. gå) i (vara ci. ikläda sig) borgen; ^ sentinel, ~ sentry, se d. o.; ~ it, stå ut, härda ut, stå på sig, hålla stånd, hålla sig, »stå bocken»; I can ~ this no longer, jag härdar ej ut längre (mitt tålamod är slut); I can't ~ that fellow, jag kan ej lida (tåla att se) den karlen; ~ cold (heat etc.), uthärda, tåla, vara härdig mot köld etc.; ~ drink (a treat; ~ monkey P, ro Sam P) si. bjuda (på dryckjom) (förtäring) (öfver lag); ~ five, (lugnt, modigt) stå för (hålla stånd under) fiendens eld; om en bäst ej vara skotträdd; se ground, ex.; ~ halves, se go halves under d. o.; ~ no nonsense, ej tåla »några dumheter»; äfv. ej vara att leka med; ~ shot, stå för skott; lugnt kläda skott; ~ the trial (the test), bestå (hålla) profvet; ~ washing, hålla att tvätta; ~ wear and tear, hålla att slita på, »tåla vid hvad som hälst»; se vid. shock, m. fl. subst.; ~ about, stå bredvid (ei. i närheten), stå och hänga här o. där omkring about doing nothing)-, (about prep.) göra afseende på, fästa afseende vid; the gravel stood about in heaps, gruset låg rundt omkring i högar; ~ above, stå ofvanför; ligga högre; ~ across, sjö. vid kryssning ligga Öfver (till andra landet); ~ against, stå ei. ställa (sätta) sig mot, göra motstånd, uppträda mot; äfv. se ~ out against; ~ aside, stiga ei. träda åt sidan äfv. i bild. bet.; gå ur vägen, gå undan; ~ at attention! mil. gif akt! ~ at ease, (vn.) mil. (göra) på stället hvila (intaga en otvungen ställning); (va.) låta exercerande göra på stället hvila; ~ at the head of, bild. stå i spetsen för; ~ away, hålla sig undan (jrr aside)-, sjö. hålla undan (fly); uteblifva (from, från); ~ back, stå ett stycke bakom el. tillbaka (t. ex. om ett hus, from the road); träda (stiga) tillbaka (äfv. bild.; mots. ~ forth, ~ Out); ~ between, stå mellan i flere bet.; vara mellanman ei. -hand; ~ by, stå bredvid, vara närvarande, bevista, vara med (is. ss. åskådare : åse; men äfven :) hjälpa till; vara undanskjuten (åsidosatt); sjö. stå klar vid

sin post o. passa på; stå (ligga) invid ngn cl. ngt; stå vid ngns sida; stå ngn bi, försvara, hjälpa, understödja; stå (hålla) fast vid, hålla sig till (t. ex. beslut, löfte), låta det bero vid, vidblifva, ei. stödja sig vid et. på; ~ by one's self, stå (afsides) för sig själf (jfr ~ alone); stå ensam (ei. vara enstående) i sitt slag; ~ by one's post, stå ei. (för)blifva på sin post; ~ for, jfr ofvan Vn., särsk. sjö.; stå i Stället för (i ngns stad ocli ställe, representera ei. :)

gälla för (jfr ned. ex.), (skola) betyda (t. ex. om tecken, om initialer etc.; ss. M. D. for Medicinae Doctor; the sign & for mnd so forth*); uppträda som kandidat till (t. ex. consul) el. (oftare) för en valkrets; vara bestämd (utsedd, utsatt etc.) för ei. till; äfv. (ofta med adv. ss .fair, well) hafva (god) utsigt till ei. (godt) hopp om (t. ex. befordran); hålla med, förklara sig för, uppträda till försvar för, försvara; ~ for a cipher, gälla för ingenting, anses som en nolla; ~ for nothing, ingenting betyda, icke gälla, vara ogiltig; what does the word »it> for? hvad har tit» afseende på (här)? ~ forth, stå fram (jfr äfv. ~ out); stiga fram; framträda; erbjuda sig; oj forward, träda fram, jfr föreg.; ~ from, gå undan från; sjö. hålla (styra) (ut) från (t. ex. the shore, land); /v; from under! sjö. »under» (varningsrop tin nedanför stående)! ~ in, (in adv.) sjö. Stå inåt, styra kurs mot land (arv. ...for land, ~ in-shore), hålla in (äfv. med for, mot, på, t. ex. [om flottan] the forts); (ill prep.) Stå (ofta : vara) i en ställning, belägenhet, ett tillstånd (med subst., se i allm. under dessa, t. ex. awe,

fear, light, need, stead); F taga del i, deltaga i, vara med i (på, om); stå ngn till

så o. så mycket, kosta (t. ex. it ojs me i?l 100

fs); ~ in with, göra gemensam sak med; taga parti för; ~ in a relation to, stå i ett visst förhållande till; ~ off, hålla sig på afstånd, ej komma nära ei. närmare; ej vilja vara med (ej deltaga, äfv. ej umgås); vara obenägen; framträda (jfr ~ out); sjö. (äfv. ~ off-shore) se ~ out; (off prep.) sjö. vara (ligga) på höjden af; ~ off or 1 shoot you! kom ej närmare eller jag skjuter! ~ off and on, sjo. kryssa i närheten af land, göra slag än från än till land; biid. vara vankelmodig, jfr off, ex.; ~ on, (on adv.) sjö. fortsätta samma kurs, behålla kursen; (cwprep.) stå på (äfv. bild. hålla på, t. ex. one's right, jfr vid. ~ upon); ligga vid en flod (Cologne o,s on the Rhine); se vid. ~ upon; oj on end, stå på ända; resa sig (upp, på ända); enough to malce one's hair oj on end, så att håret kunde resa sig på

hufvudet; I've not a foot to o, on F, jag (är så trött att jag) kan inte stå på benen; jfr leg, ex.; ~ on the port tack, sjö. ligga på babords bog (för babords halsar); ~ out, stiga (träda) fram; stå ut, skjuta fram (from, från); framträda (särsk. estet, i relief [jfr relief, ex.]), afteckna sig skarpt, tydligt, sticka af (against, from, mot en bakgrund); vara framstående bild. jfr följ. bet.; göra sig bemärkt (among, bland;from the croiüd : höja sig öfver stora hopen); (äfv. om en sats, en sanning) göra sig gällande; träda ut, gå ut (of the game, ur leken); stå ute (t. ex. i regnet), äfv. Vara Utestående (om fordran, jfr outstanding) ei. vara ouppgjord (om räkenskaper); vara ute (el. ej med), äfv. »sitta öfver»; sjö. hålla (»sticka») ut (till sjös, äfv. ...to sea); bild. äfv. om ting hålla u t (ännu Stå Upprätt, t. ex. om ett gammalt hus);

hålla i sig, stå på sig, ej visa sig angelägen om att få sälja en vara; ej gifva vika, göra motstånd (against, mot), strida (mot), envisas; they stood out a fair target for the Russian gunners, de voro tydligt synliga (mot t. ex. den ljusa bakgrunden) Och erbjödo ett lätt mål för ...; soldiers ojing out against the shame of retiring, soldater som ej fördraga nesan af en reträtt (o. därför hålla stånd); ~ OUt to dance with, ställa upp sig till dans med, föra ut till dans, tråda dansen med; ~ out for, stå fast vid, hålla på; fortfarande kräfva; ~ out of the loay! undan, ur vägen! out upon, hålla på, jfr ~ upon; ~ over, (over adv.) »stå öfver», (få) anstå; (over prep.) stå öfver (jfr ex.); the application ~s over, målet förklaras hvilande; domestic servants whose mistress has to <x, over them all the time are unsatisfactory, tjänare som matmodern måste stå öfver (bevaka) jämt och samt kan man ej vara nöjd med; let the matter over, låt saken anstå (tills vidare), låt det vara (så länge); to, sjö. se ofvan vn.; hålla stånd vid, icke vika från; träda (gå) till för att bruka, taga fatt på, gripa (till), jfr ex.; bruka (med kraft), fortfarande bruka; Stå fast vid, vidblifva (yttrande, fordran, iifv. that, att); hålla sitt ord, löfte; hålla sig till (t. ex. [en annansl löfte), äfv. »vädja till» svärdet; hålla på, jfr ex.; »stå för», ikläda sig, underkasta sig följderna; bjestå med, vara förenlig med; (med infin.) hafva utsigt att, vara säker om att; ~ to the east (west, etc.), hålla ei. styra (kurs) ostligt (mot öster) (vester etc.); ~ to (one's) arms, träda i gevär; aiim. bild. hålla stånd, försvara sig tappert; ~ to your guns (pieces)! till kanonerna! ei. stån kvar vid (viken

ej från) edra kanoner! to it, hålla stånd, stå fast; vidblifva, fasthålla (that, att); o, to ones offer, stå fast vid sitt anbud; to one's post, ståndaktigt stå kvar på sin post, ej öfvergifva...; ^ to the proof, stå för (uthärda) profvet; it f^s to reason (ei. sense), det är förnuft(senl)igt, det är naturligt (självklart), jfr vid. reason; it don't f>u to sense F, det är oförnuftigt; se ex. under trial; can you to such a trifle? kan du fästa dig vid (hålla på) en sådan småsak? I will not to a year or two, jag håller ej på ett par år mer eller mindre (i min uppgift); we stood to win a fair 1000, vi voro så godt som säkra på att taga in en 1000(-lapp på affären); together, stå tillhopa (jämte hvarann), äfv. hålla ihop; stå tillsammans äfv. : vara förenlig {with, med); ~ under, stå under i flere bet.; sjö. ligga under (el. gå för) (t. ex. små) segel; bild. vara utsatt för, uthärda; ~ up, stå (äfv. om ting : vara ställd)

uppe, upprätt; äfv. förblifva stående; stå (stiga) upp, resa sig särsk. rör att tala; uppträda. jfr följ.; ^ up against, uppträda mot, motsätta sig, bekämpa, kämpa mot i aiim. bet.; ~ up for, uppträda (till försvar : up in defence of) för, understödja up in favour of), försvara; sport, ställa upp sig för att börja en strid, ~ up for a dance with, (ställa sig upp o.) tråda dansen med; ~ up from one's chair (seat etc.), stiga upp från stolen (sin plats); ~ up under doorways and arches (for shelter), gå in i portgångar och under hvalf (till skydd mot regnet); ~ upon, stå (vara) på; hålla mycket på, fästa vigt vid; yfvas öfver (t. ex. one's birth)', fasthålla (krafvet på), påstå (t. ex. one's right), påyrka, fordra, kräfva; bibi. stå öfver, anfalla; (impers.))|C vara af vigt för, intressera el. tillkomma, anstå; ~ upon ceremony (icompliment), hålla på etiketten, göra många ceremonier (»omständigheter»), vara kruserlig, krusa; se ex. under defence, guard, leg o. punctilio etc.; ^ upon the point of honour, hålla noga på sin ära, vara ömtålig i hederssaker; ~ with, bestå tillsammans med, vara förenlig med ; (med adv.: well etc.) opers. se ofvan VII.; om person stå (: vara anskrifven) så o. så hos ngn; jfr vid. ex.; I Won't ~ loith you for so small a matter, jag vill ej tvista med dig (»vi slca inte gräla») för en sådan småsaks skull; ~ of ammunition, mil. en skarp (enhets)patron, ei. kula, krutpatron och kulspegel; ~ of arms (pl. lika, t. ex. 1000 ~ of arms), gevär med bajonett och alla tillbehör (arv.

bandoler, patronkök), fullständig Utmstning

(af bevärings- och remtygspersedlar) för en soldat; ~ of colours (pl. lika, t. ex. 40 "o of colours), mil. en fana; ~ of grape, mil. ett karteschskott, karteschdosa; a rv against, ett uppträdande (motstånd) mot; to make a göra halt och

front mot fienden, hålla 8tånd; stanna allm.; göra motstånd (against, mot, äfv. resa sig mot); to take one's intaga sin bestämda plats (station, post), fatta posto; biid. intaga sin ståndpunkt (välja sin position) (upon a subject, i [afseende på] ett ämne); ställa sig (upon a principle etc.: taga ... som sin basis, stödja sig på ..., taga till grundsats, äfv. gå ut från on sats); at a r\j, (på den punkt att man el. det ej kan komma längre :) på sin kulminationspunkt; stannande, stillastående; i stockning; »ställd», brydd, i förlägenhet; to bring to a <v/, få att göra stånd; bringa att stanna; stanna (transitivt); se äfv. to put to a ; to COme to a uppnå sin kulminationspunkt; (af)stanna; to put to a stanna, stoppa; göra ngn * ställd» (brydd, häpen); drifva ngn till det yttersta, ... in i en återvändsgränd biid. ~-CP0p, s. bot. Crassula minor. ~-fast, s. mil. stödjepunkt, upptagsställning. 'V-hOUSe, S. vid kapplöpning prisdomarnes byggnad. *v,-off, a. F tillbakadragen, högdragen (»retiré»). *v-pipe, s. stående rör; ångm. matar-rör; se vid. hydrant. 'Vz-point, S. (nyare, bildadt efter tyskan) ståndpunkt i aiia bet. ~-Still, s. stillastående, stannande, stockning; to be at a »sitta fast», vara ställd, »stå där vackert», ej veta hvad man skall taga sig till; om rörelse hafva afstannat ei. råkat i stockning, om amirer ligga nere; to come (etc.) to a (af)stanna, jfr under stand. <n/ •table, $. hyllbord, »servante». ~-up, a. (upp)stående; boxningssi. ordentlig, regelbunden (fight, afv. aiim. biid.: beslutsamt motstånd, strid [with, medj); s. si. en dans i allmänna danslokaler; ~ desk, ståpulpet; ~ lunch etc., frukost etc. på stående fot, (vid) »gående» (bord) ... ^age, -adj, s. (standard

F Talspråk. 1868 P Lågt språk.

stannotype

migt träd; trädg. fristående (frukt)träd

(i mots, till spalierträd); hand. »standard» (ku-bi km fit t för bräder o. d.); skeppsb. bakvändt skeppsknä (ärv. knee); bot. segel i ärtblomma; a. fullmålig, fullhaltig (af normal storlek, vigt, finhet); allmänt antagen ei. faststäld (ss. norm), normal-, likare-, prof-, probér-, mönster-; fullgod, mönstergill, af bestående värde; klassisk (author, literary work); trädg. fristående (jfr ofvan s.), högstammig (rose : stamros); va. bestämma halten af; ^ of action, regel för ngns handlingssätt, ngns praktiska principer; a ~ for language, ett rättesnöre för språket, ett språkmönster; beloio the undermålig; underhaltig; to try ...by the ~ of Indian morality, (för att) nu döma ... enligt den indiska måttstocken på det sedliga (den ... moralens fordringar); to measure a person by his own att mäta en person efter hans egen måttstock (med hans eget mått); up to the ^v, hållande målet (of, t. ex. mankind generally : lika god som de fleste); fullgod. ~-bearer, s. Btandarbärare, (fan-)förare. ~-gauge, s. normalmått (etc. jfr gauge), ~-gold, s. probér- ei. prof-guld (på dyl. sätt äfv. ~ -Silver, etc.). ~-man, s. F man stående på en allmän plats med en våg på hvilken förbigående få väga sig. ~-pr00f, a. (om spritvaror) af normalstyrka, af laglig grad styrka.

Standel, stån'dèl, s. gammalt träd †; jur.

ung ek som enligt lag (till visst antal på viss areal) lemnas stående vid arverkning.

Ständer, stån'dur, s. en som står; gammalt (timmer)träd)|<; understödjare, stödje-pelare biid.; old F, en som varit länge med, »gammal kund» (sällskapsbroder etc.), »en som är gammal och van». ~-by, s. se bystander, r^-up †, s. en som tager parti, medhåll are.

Standing, stan'ding, prt.; a. stående i flere bet. (jfr rigging o. ned. ex.); stillastående vatten; varaktig, hållbar, (0m färg) som »sitter i», äkta; oföränderlig (äfv. : en gång for aiia faststäld), ständig; fast, tekn. ej (om)flyttbar, äfv. på fot; permanent (t. ex. committee); åkerbr. stående på rot, växande (corn, crop); s. stående; upprätt ställning; stillastående; stannande; (stå-) plats, ställe; salustånd, -bord; möjlighet (rum) att stå; fotfäste; tid som ngt varat; varaktighet; häfd, burskap bild.; ålder i tjänst o. d., anciennitet; (samhälls-) ställning, »position», rang, anseende; ~ army (ei. forces), stående här; ~ artillery, fästningsartilleri; ~ carriage, mil.

fästningslavett; >v dish, stående rätt; ~ joke, stående skämt (it is a ~ joke with him, det är hans ..det skämt som han alltid kommer med); ~ net, lana; ~ order, häfdvunnet bruk, gällande ordning; ^ orders, en gång för alla gifna order (föreskrifter); (särsk. underhusets) reglemente; f^part, sjö. stående part; <\> p>ress, stor, tung faststående (t. ex. b0kbindare-)press; ~ rule(s), se ~ order(s); r^ stone, arkeol, bautasten, stendös; ~ vice, skrufstäd; ^ water, stillastående vatten; sjö. stående vatten, dödvatten; to turn in ali sjö. »törnå in» (gå till kojs) som man går och står (med kläderna på); ~ in contempt, jur. tredskande; to gain (obtain) a vinna en (fast) ställning (en viss position); vinna häfd för sig, »få burskap» (t. ex. in the language); of long af gammalt datum, som varat länge, gammal; äfv. inrotadt ondt, kronisk sjukdom; som varit länge med, gammal i tjänsten; this is of old (long) detta är gammalt, har varat länge; a debt of long en gammal skuld; of many years' mångårig; /x/ in, sjö. styrande (hållande) in mot land; ~ off, sjö. styrande från land. ~-place, s. ståplats; ställe där man el. ngt står, belägenhet; ståndpunkt i eg. bet. ~-r00IT1, s. ståplats, plats till att stå; skänkrum utan sittplatser. ~-up, a. se stand-up (supper etc.). standish, stån'disj, s. skriftyg, skrifställ. Stäng, stäng, s. † ei. prov. stång; to ride the rida på stången (jfr ••• »trämärren») (ett förr brukligt skamstraff), r^-ball, se bar-shot.

~ey, -i, s. si. skräddare; toffelhjälte (akta

man som står under toffeln).

stanhope, stan'hop, F stan'up, s. (eg. 8 pr.) ott slags lätt schäs ei. jagtvagn; boktr, stan-hopepress (den första tryckpressen af järn) (äfv.

~-press).

Stank)|<, stångk, 1. imp. af stink. Stank, stångk, 2. vn. prov. stånka, pusta. Stank, stångk, 3. s. vattengraf, dam, pöl; prov. fördämning; va. uppdämma†; göra brunn vattentät. Stannary, stan'an, a. tenngrufve-; s. tenn-grufva, -bärgverk; tennmalmfält, -bärg (-slag); ~ court, särsk. grufrätt i Cornwall o. Devonshire. stannate, -nåt, 5. kem. tennsyradt salt. Stannic, -nik, a. kem. tenn-; ^ acid, tennsyra, -(hydro)oxid. stannel, stån'el, s. se kestrel. stanniferous, stånifurås, a. tennhaltig, tennförande, stannine, stan'in, s. min. tennkis. Stannotype, stan'otip, s. fotografi på (för-) tenn(t järnplåt).

stannous, stånds, a. kern. tenn- (om tcnnoxidul o. däraf bildade salter); ~ chloride, tennklorur; ro oxide, tennoxidul.

Stanyel, stån'jël, (jfr stannel) se kestrel.

Stanza, it., stan'za, s. byg. rum; metr. stans; strof. -za'ik, a. hörande till (ord-

nad i) stanser.

stapedial, stapedial, a. anat. stigbygelfor-mig. StapeS, iat.,.stà'pèz, s. anat. stigbygel

i örat.

staphyline, stafilin, a. min. se botryoidàl.

Staple, ståpl, s. stöd, stötta †; stapelvara, en orts hufvudprodukt; stapelplats, marknad)^; hufvudbeståndsdel; råämne, stoff; fiber, tråd i bomull, lin, uii; krampa, märla, haspe; slutbleck å lås, öfverfall; tekn. gruf. (ventilations)schakt mellan olika bottnar; a. stapel- % (town)', fastställd på handelns område; hufvudsaklig, förnämst (commodities, goods, wares)', äfv. i aiim. stående, fast (argument etc.), stadig; va. sortera uii o. d. ~-knee, se standard-knee. "»-punch, S. puns med två spetsar för anbringande af två hål för märlor etc. -d, a. hand. tekn. (i sms.) -trådig, med ... fibrer (t. ex. long-»» tvool). -ur, s. en som handlar med stapelartiklar; ullsorterare; ullmäklare, ullgrosshandlare.

Star, står, s. stjärna äfv. bild. (särsk. framstående skådespelare ei. sångare, sångerska); ordensstjärna; boktr, asterisk (*); mek. se Cam; si. »skön juvel» bild.; va. pryda ei. beströ med stjärnor; F gifva en »stjärnsmäll», spräcka (a mirror, a window)-, vn. glänsa som en stjärna biid.; F teat, (ofta ~ it) gastera (och) göra furore, fira triumfer; and garters, »(ordens-) stjärnor och (-)band»; r^s and stripes, stjärnbaneret (Förenta staternas flagga); blazing komet; falling shooting stjärnfall; fixed fixstjärna; of

Bethlehem, bot. morgonstjärna (Ornitho-galum umbellatum); (Order of the) (£)~ of India, »Indiens Stjärna» (en nyare orden för förtjänster om det Britisk-Indiska riket); ($)o»» oj Jerusalem, se Jern salem-star, förra bet.; (S)n» of the earth, bot. flikigt groblad (Plantago Coronopus); ~ a glaze P, skära ut en fönsterruta; ~ it over one F, öfverglänsa ngn. ~-anise, s. bot. stjärn-anis (Illicium anisatum). ~-apple, s. bot. stjärnäpple (en vestindisk frukt af ChrysO-

phyllum Cainito). ~-baiiner, se spangled banner, ^-blind, a. lialfblind. ~ -bright, s. stjärnklar, ^-chamber, s. Eng.

hist. St järnkam maren (fordom en hemlig domstol i Westminster). ^-diamond, 5. stjärndia-mant (diamant strålande i form af sexuddad stjärna). ~-falling, s. se nostoc. ~-finch, BC ved

-tail, oafish, s. zool. sjöstjärna (Asterias); bot. Stapelia Asterias. ^-flower, s. bot. Stjärnblomma (Stellaria m. fi.); en amerikansk Trientalis; se äfv. Star of Bethlehem. 'v-fort, s. fort. stjärnskans. 'v-gazer, S. stjärnkikare (skämts, för astronom, astrolog; äfv. för häst som gärna kastar upp hufvudet; äfv.

namn på en fisk [Uranoscopus]). ^-gazing, s. stjärnkikande (astrologi). <v-graSS, s. bot. Hypoxis erecta; Aletris; äfv. jfr <^-iooi't. ~-hawk, se sparrow-hawk. ^-hyacinth, ~-headed hyacinth, s. st järnhyacint, blåstjärna (Scilla autumnalis o. S. bifolia). ~-jelly, se nostoc. '—'light, s. stjärnljus; a. stjärnklar. ~-like, a. stjärnlik, stjärn-formig; poet. strålande†. ~-map,s. stjärnkarta. ^-monger †, s. stjärntydare. ~ -ruby, s. stjärnrubin. ^-sapphire, s. stjärnsaffir. ~-shake,s. strålformig spric-kighet i trä (fiån märgen utåt). shaped, a. stjärnformig. shoot, s. se r^-snoi; bot. se r^-jelly. ~-sh00ter†, s. förakti. stjärnkikare (astronom). ~-ShOt, S. stjärnskott (v an 1. fa l ling star). ^-Spangled, a. stjärnbeströdd; the ~ banner, stjärnbaneret

(Förenta staternas flagga). ^'StOne, S. min.

stjärnsaffir. ~-tail, s. zool. Phaëton (fågel), ^-thistle, s. bot. en art klint (Centaurea calcitropa). ~W0rt, s. bot. stjärnblomma (Stellaria; Aster); yellow ^, se elecampane.

Starboard, sta'rbord, F -burd, s. sjö. styrbord; a. i sms. styrbords-; va. o. vn. lägga (rodret) om styrbord; jfr heim, ex. starbowlines, stå'rb6linz, s. pl. sjö. F (jfr

föreg.) styrbördingar (manskapet på styrbords [: kaptcnensl vakt).

Starch, startj, s. kem. etc. stärkelse; biid. stelhet i sätt, styfhet, sturskhet (to take the out of: taga ...en ur ngu, göra ngn mjuk, kväsa); a. styf, stel; va. stärka linne. ~-blue, s. blåelse. ~-com, s. sexradigt korn; bot. se spelt, 4. ^-glaze, s. »glanskaka» (af paraffin för att sätta glans på stärkt linne). 'v>- hyacinth, s. bot. grenig pärl-drufva (Muscari racemosum). ^-SUgar, s. stärkelsesocker. ^vWOrt, s. bot. dansk ingefära (Arum maculatum). ~ed, -t, pp.; a. styf, stel biid. (: högdragen ei. pedantisk). ^edness, -ëdnës, s. stelhet arv.: pedanteri. ~er, -ur, s. en som stärker linne; stärkelsefabrikör ei. -handlande. ~ing, -ing, prt.; s. stärkning. ^neSS, -nës, se redness. ~y, -i, a. stärkelseaktig; biid. styf, stel, pedantisk.

Stare, stål-, l. s. stare, jfr starling.

Stare, står, 2. s.bot. starr (benämning på Carex--arter, äfv. på andra styfva StrandgräS, ss. strandrör etc.).

starvation

T Talspråk. 1370 r Lågt språk.

state-prison

Stare, stål-, 3. vn. vara styf, stå (styf) på ända om hår o. d. †; starrbliga, stirra, glo stint (at, upon, på), gapa arv.: göra stora ögon (se förvånad, häpen ut; at, vid, Öfver); konst, »stirra», vara alt för mycket i ögonen fallande; va. stirra på, skarpt och länge se på, jfr ex.; s. stirrande, stel blick; ~ vacantly (before one), ~ at vacancy, stirra (fånigt) rätt framför sig, ut i tomma rymden; ^ about, stirra omkring

sig utan bestämdt mål, jfr föreg, ex.; ~ at Olle,

arv. spänna ögonen i ngn; ~ down, genom att oblygt stirra på ngn få honom att slå ned ögonen; ~ a person (full) in the face, stirra ngn (rakt) i ansigtet, se ngn stint i synen; stirra mot en äfv. biid. (t. ex. om döden, nöd etc.); om ting äfv. ligga föl*

ögonen på en, vara i ögonen fallande (ögonsynlig, uppenbar); ~ a person into ..., gnm ett skarpt oaflåtligt betraktande förmå ngn till ...; ~ a person out of countenance, gnm stirrande bringa ngn ur fattningen, göra en förlägen; to take a long ~ at, länge stirra på. ~e >fC, -è', 5. en som ngn stirrar på. -ur, s. stirrare. Staring, -ing, prt.; a. stirrande blick etc.;-stående på ända (jfr bristling); se vid.glaring; s. stirrande, starrbligande; sc ex. under stand. Staringly, -ingli, ad. med (vildt) stirrande blick.

Stark, stärk, a. stark † (numera)j(blott bild.); styf, stelnad af köld, cl. stel i döden (ofta ~ and stiff, o» and cold); skarp, bitande vind †; naken †; ren, fullkomlig, idel; ad. (vid vissa adj.) alldeles, fullkomligt, helt och hållet (jfr ex.); ~ blind, stenblind; ^ dead, stendöd; ~ empty, alldeles tom, äfv. »kav» slut (tömd); ~ mad, bindgalen, spritt galen, stormtokig, äfv. »rent förgjord»; ~ naked, splitter naken; ~ nonsense, bara dumheter, »rent fåneri»; the arctic regions lying ~ in eternal winter, ... som ligga stelnade i evig vinterköld ; ~ staring mad, spritt språngande galen; it fell ^ calm, det blef blick stilt.

StarleSS, sta'rles, a. utan stjärnor.

Starling, sta'rling, I. s. zool. stare (Sturnus).

Starling, sta'rling, 2. s. vågbrytare framför en bro, bropelarhufvnd.

StarOSt, stå'rost, s. starost (adlig länsinnehafvare i |det gamlal Polen). ~y, -1, S. Stai'OSti (län).

Starred, stård, pp.; a. beströdd med stjärnor, stjärnprydd; under stjärnor(na)s inflytande (is. i sms., jfr iil-^>). starriness, -rinës, s. rikedom på stjärnor; stjärnglans. Starry, -n, a. stjärnbeströdd; stjärnklar; tindrande (som stjärnor); af stjärnor, stjärn- (light etc.); poet. stående

i samband med ei. beroende på stjärnorna; stjärnlik äfv. bot. (jfr stellate).

Start, start, 1. s. fågei-stjärt, svans †; stjälk; prov. långt skaft, plogstjärt; gruf. vind-spelsarm hvarvid en häst anspännes.

Start, start, 2. vn. störta (i väg, jfr ned. särsk. ~ away o. off gtc.), rusa (is. ofrivilligt, yrvaken el. skrämd etc.) fara Upp (äfv. utan tillägg; med adv. [jfr ned.l fara ei. jygga tillbaka etc.); spritta (rycka) till af skrämsel, obehaglig öfverraskning o. d., »haja till»; studsa (at, vid; with horror etc.); skygga; begifva sig åstad (af) (on a journey), fara af (ei. ut), sätta (sig) i gång, sätta i väg, sätta af, komma i fart, särsk. sport. »Starta»; om ångfartyg etc. (af)gå, om bantåg gå (ut); afresa (from, från); bild. utgå i tal, räsonnemang (from, från); börja, göra början (in business, äfv. : börja en [sin] affär), begynna sin bana (ei. verksamhet); plötsligt uppkomma, framträda ei. visa sig (äfv. med out, up, jfr ued.); uppträda som kandidat (for, för, till, se vid. ned.); biid. kasta om, göra en tvär vändning (ändring) (äfv. : kasta sig in på ngt nytt, t. ex. ett nytt ämne, i tal) ; tekn.

springa loss, gå lös, lossna, gå upp (ei. sönder), skeppsb. sjö. (om plankor) »gapa»; sjö. (om ankaret) blifva lätt (släppa botten); va. komma ngn att spritta till ei. att studsa, skrämma (jfr~/e); oroa; frammana.frambesvärja †; uppjaga, stöta upp vildt; sätta i gång en maskin, ett företag, börja med, äfv. Sätta Upp en a Rar, en tidning etc.; hjälpa ngn

åstad (på traf ven), etablera (in business); gifva signal åt (täflande) att börja, sport, »starta», (äfv. allmännare) sätta i farten; plötsligt framkalla ei. väcka förslag, bringa å bane, hitta på, komma upp (fram) med (äfv. : yttra), framkasta (a question); F lägga sig till med en persedel, en möbel (jfr ex.); plötsligt bringa ur sitt läge, förrycka, äfv. rycka ur led; is. sjö. tömma (a liquor from a cask), »störta» (tömma) ett fat, packa upp (bread etc.); sjö. lätta ankaret; sjö. stöta (spränga, jfr spring) loss; sjö. skräcka (lossa el. släppa efter litet) på (a sheet, a tack); sjö. F gifva fart med en »ända- (daggen); s. plötsligt uppfarande, studsning, sprittande, ryck, språng (äfv. om en elastisk kropp, jfr Spring) ; anlopp, fart som man tar el. får, ansats äfv. bild. : infall el. ryck (kort ansträngning); sport, »start», själfva början af kapplöpning o. d., äfv. af resa (: af-färd, uppbrott) o. allmännare af företag; försprång, jfr ex.; sport. äfv. se r^ing-post; he r^ed, it made him han spratt till, det ryckte till i hnm; she <^ed as from a dream, hon for upp likasom ur sömnen (såsom yrvaken); ~ afresh (ei.infresh),

A: fate, à: far, å: fall, a: fat, a: fast, k: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,stern-post

börja om igen (från början) med nya krafter, »börja på ny kula>, taga ny fart; ~ after, sätta (af) efter, rusa efter (förfölja): "» against, uppträda som motkandidat mot; ~ aside, rygga (is. om hästar: kasta sig) åt sidan, skygga; away, sätta i väg, sätta af: rusa sin väg; ~ bach, fara tillbaka, rygga (a step or two); studsa (at, vid, jfr ofvan); ~ for, begifva sig af till; särsk. uppträda som kandidat för en ort el. till en beställning; "» for home, bege sig på hemvägen; ~ forth, rusa ut (bort); sätta af (i väg); ~ from, fara upp etc., ei. fara ut, afgå etc. från ; bild. plötsligt vika af från (och kasta sig in på ngt

annat); bild. utgå ifrån (grund, antagande, sats

etc. : taga till utgångspunkt): ~ from one's seat, (förskräckt) fara upp, el. i allm. hastigt resa sig från sin plats; the end of the rafters "»ed from the wall, bjälk-ändar sköto ut (stodo fram) från väggen; we are now upon the very spot from which we "»ed, vi äro nu på samma punkt från hvilken vi utgingo (: tillbaka vid utgångspunkten igen); /v; in one's sleep, spritta till i sömnen, äfv. fara upp yrvaken; ~ in the world, börja sin (lefnadsbana; the tears "»ed in kis eyes, tårarna kommo hnm i ögonen; ~ into, plötsligt komma i ett läge, råka i; they f>»ed into life (at the tuords), ... de fingo plötsligt (nytt) lif, det blef lif i dem (jfr ex. under spring); off, se ~ away; off we äfv. nu bär det af; ~ (up) on (ei. to) one's feet, hastigt resa sig (ei. stå) upp, rusa (fara) upp; ~ out, rusa ut; bild. plötsligt uppträda, framkomma, blifva till; ~ out of bed, springa upp ur sängen ; ~ up, fara upp (särsk. yrvaken), Spritta till; störta upp, plötsligt resa sig; bild. plötsligt uppkomma ei. uppträda; ~ up a gentleman P, helt tvärt uppträda som en fin herre, »blifva på sprätten», »gentilna till»; ~ up from the dead, bli uppväckt från de döda; to "» with, (till) att börja med; a capital to "» with, ett kapital att göra början med, förlagskapital; my father was to furnish the sums necessary to "» me fairly and keep me ßoating, min far skulle skaffa nödiga pengar att hjälpa mig att börja affären på hyggligt sätt OCh hålla den Uppe tills vidare; a "» of 10 miles (10 miles' "»), tio mils"försprång; a queer "» F, en besynnerlig idé; a rum "», si. »en härlig tillställning», se motsv. ex. under go (subst.); to get (ei. kåve) the "» (of), få (hafva) försprång (framför); F draga ngn vid näsan, öfverlista; to give a "»,

(jfr ofvan vn.) spritta till ctc. (t. ex. of joy,

af glädje); (jfr ofvan va.) gifva fart (to, åt); the words gave me a (sudden) "», arv. det klack till i mig vid dessa ord; to have a good "v (in life), börja sin (lefnads)bana under gynsamma omständigheter; to take one's "» in life, »göra sitt första inträde på lifvets bana», börja sin bana i lifvet; by "»s, jfr by jits and "»s under fit, 2.; ready for a "», klar (färdig) till afgång ei. uppbrott. s. hög sko †; P konststyeke bestående i hastigt Uppspringande från liggande på rygg; se vid. † upstart; a. ny, nyligen uppkommen, uppkomlings-, -år, s. en som far upp, ger sig i väg etc. (jfr start, vn.); en som lätt spritter till, som är rädd af sig †; en som bringar ngt å bane, som hittar på ngt, igång-sättare i aiim. bet.; ^is. sport, »startare* (en som ger tecken till kapplöpnings början); Stöfvare; kaninunge. ~ful †, -ful, a. lättskrämd, skygg. ~ing, -ing, prt.; a. skyggande häst; S. (upp)sprittande, (t. ex. en yr-vakens) uppfarande, häftig rörelse ar skrämsel o. d., äfv. skrämsel; skyggande; störtande åstad; affärd, uppbrott, särsk. sport, »start», »startande» (»när det bär af»); äfv. i aiim. bet. början(de), anlopp; igångsättning (så särsk. mek., ångm. med många sms., jfr ned. exempelvis anförda); at "», vid »starten»;

strax i början, (redan) från första stund (-en). <v/ing-bar, se ~ing-lever. »»ing -bolt, a. se drift-bolt. ^ing-hole†, s. kryphål. ~ing-lever, 5. maskin, igångsättnings-(påsläppnings)liäfstång. »Jng-place, s. utgångsställe, plats hvarifrån det bär af (från hvilken man reser, rider etc. ut), ^ing-point, s. (jfr föreg. o. följ.) utgångspunkt äfv. allm. bild. ~ing-pOSt, s. sport, stolpe (ei. barrier) från hvilken kapplöpning börjas. ~ish, -lsj, a. F skygg, lättskrämd, ^le, -1, vn. (mer el. mindre †) se start, »».; Skoti. skena, kesa om boskap; va. komma ngn att spritta till (att fara upp etc.), skrämma, göra ngn »haj»; bringa att studsa (baxnas), komma obehagligt öfverraskande på (som en öfverraskning öfver) ngn; s.)jC häftigt uppfarande, skrämsel (»alteration»); obehaglig öfverraskning (F äfv. ~ler, -lur); to be "»d, blifva förskräckt, bestört, »haja till»; studsa, baxnas (at, vid), sv|ing, -ling, prt.; a. (häftigt, is. obehagligt) öfverraskande, förskräckande, uppståndelse väckande, sensations(väckande)(røe«?s); slående (jfr reality, ex.). "Singly, -lingli, ad. på ett öfverraskande ei. förskräckande slitt, förskräckligt (så att man kan bli rädd). <v,lish, -lisj, se o,ish.

Starvation, stårvà'sjån, s. (ihjäl)hungrande,

lidande af hunger (ei. köld)} svält(mng)

starvation

T Talspråk. 1372 r Lågt språk.

state-prison

afv.: utsvältande, svältfödande; afmatt-ning, kraftlöshet; to put on — allowance, sätta på svältkur (på ytterst knapp kost); se vid. ex. nnder sheer.

Starve, stårv, vn. lida yttersta nöd, (vara nära att) förgås af elände, omkomma af brist på det nödvändiga, is. (: — with ei. for ü\.%of hunger) svälta (hungra) ihjäl (äfv. <>/ to death), (men äfv. for % el. with cold : frysa ihjäl); äfv.)j(i allmännare mening lida brist, slita ondt; va. låta förgås (af elände), oftast uthungra, utsvälta; svälta (fram), svältföda; aum. bild. förstöra, utmatta, »förlama» (gnm brist på näring); — (ei. to be —d) for, äfv. vara nära att omkomma af brist på (t. ex. Lazarus starving for a crust of bread)-, — into, genom svält (uthungrande) förmå ngn till ngt (t. ex. — a garrison into [«] surrender, ... uthungra en besättning, betvinga ... gnm hunger); —

out, uthungra; gnm svält (nöd och köld) utdrifva; — one's self, svälta sig; neka att mottaga föda, självfvilligt hungra ihjäl, —-acre, s. bot. åkersolöga (Ranunculus arvensis). — d, -d, pp. utsvulten; illa medtagen (nära döden) (with cold, af köld); a. naturv. förkrympt af bristande näring, —ling, "ling, rt. utsvulten; tynande gnm brist på näring; S. utsvulten varelse, förkrympt djur ei. växt som tynar (»vantrifves») af brist på näring. starving, -ing, prt.; a. se föreg, a.; s. svältande, lidande nöd (jfr starve); afv. hungersdöd (— to death) (jfr vid. starvation).

stash, stasj, va. P stanna, hejda; vn. P stanna, hejda sig, hålla upp; — it! håll käften! — the glim, se ex. under douse.

statable, sta'tabl, a. som kan an(ci. upp-) gifvas, bestämmas etc., jfr state, va. Sta-tant, -tant, a. ber. stående på alla fötterna (t. ex. a lion —).

State, stat, S. stat (fil. polit. geogr. ra. fl. bet., jfr ned. särsk. the —, i mots, till the church)-, status, stat (förteckning, lista, förslag); stånd, ställning, tillstånd, belägenhet, författning, skick; höjdpunkt (»culmen»); högt stånd, rang, värdighet; (riks)stånd, pl. ständer (riksförsamling, riksdag, representation, särsk. landsting på Jersey); stat, stass, ståt, parad, prakt, gala; högsäte, tron †; tronhimmel †; äfv. egendom † (jfr estate)-, se)|< — ment; a. i sms. stats- (: statens, publik, politisk el. :) parad-säng etc., gala-vagn etc.; ståtligf; va. fastställa †; bestämma, angifva, uppgifva, specificera; förklara, meddela, (in)berätta (to, för ngn); framställa, -lägga, uppställa uppgift att lösa, regel; hand. Uppgöra stat, konto; the (5)—S, F

för the United (£)—s of North-America;

— of affairs, &fv. sakläge (: — of facts)-,

— of affluence, öfverflöd hvari ngn befinner sig (lefver); — of alarm, oro, ångest, jfr föreg, ex.; — of defence, försvarstillstånd; in a — of freedom, (t. ex. om ett djur) i fria tillståndet; in a — of gas, i gastillstånd (-form); — of health, hälsotillstånd (his

— of health, the — of his health); in a

— of intoxication, i berusadt tillstånd; the — of the market, hand, marknadens ställning, afv. (handels)konjunkturerna; the — of the matter, afv. (sak)samman-hanget; (in this) — of things, (i detta) sakernas tillstånd (när ställningen är sådan, när det står så till, under dessa förhållanden); married (single, unmarried) —. gift (ogift) stånd; in a — of nature, sc d. o.; to be in a good —, vara i godt skick; in the toild —, i vilda tillståndet; to hold —, hålla hof, residera; se vid. foij.; to keep —, to live in (great ei. d.) —, föra (stor) stat; in —, i gala, med stor ceremoni; med pomp och ståt; högtidligt, officielt, med vederbörlig ceremoni (t. ex. ... was received in — by the Governor); i all sin glans äfv. iron., med all sin värdighet; to lie in —, ligga på paradsäng (om lik); the King sat in —, konungen satt i full kunglig skrud på sin tron; the King went in — (ei. with royal —) to the House of I^ords, ... begaf sig i högtidlig procession (o. i full kunglig skrud) till öfverhuset; — the case (the fact[s"]), redogöra för sakförhållandet; — one's name, uppgifva sitt namn; if lie is the person he — s himself to be, ... han uppgifver sig vara; it is —d, det uppgifves, man påstår, —-affair, s. statsangelägenhet; ofta i pl. statssaker, politiska angelägenheter ei. frågor (: politiken), —-aided, a. med understöd af staten, åtnjutande (ei. grundad på etc.) statsunderstöd, —-ball, s. galabal, hof-bal. —-carriage, s. statsvagn, galavagn. —-Craft, s. oftast fö rak ti. politik, listig statskonst. —-Criminal, s. politisk förbrytare. (8)— Department, s. statsdepartement särsk. (nyare F) dets. som Department of Foreign Office (se under foreign). — -folks, s. j)l. F statsmän, politici; statsämbetsmän. —-house, s. is. Am. byggnad hvari en stats representation församlas, en stats riksdagshus, —-monger, S. fö rak ti. politikus, —-paper, s. statshandling, officielt staten angående dokument (manifest, proklamation, diplomatisk not etc.); is. pl. statspapper (-obligationer, fonder). —-prison, S. statsfängelse (för politiska förbrytare); Am.

en särsk. stats allmänna statsstraffängelse. —prisoner, s. statsfånge (jfr —criminal). —records, s. pl. riksregistratur, stats-arkiv. —room, s. tronsal; praktram, salong; sjö. kajuta, första klassens hytt; järnv.

sofvagnskupé; sjö. plikt i båt. (S)~'s evidence, s. kronovitne, jfr under evidence. (S)^s-General, s. pl. riksständer,

generalstater, särsk. i gamla franska monarkien o. i Nederländerna. ^StYlcM, S. statsman i alla bet.; prov. (t. ex. i Cumberland) självfegailde mindre landtbrukare; se ex. under blue. ~S-manlike, a. statsmannalik; statsmanna-(t. ex. qualities)', afv. diplomatisk. manship, -smånsjip, s. statsmannaegenskaper, -skicklighet (regeringskonst, erfarenhet i statssaker) ei. -verksamhet, politisk, offentlig verksamhet. ^SWOman)|<, s. föraktl. fruntimmer som lägger sig i statsärenden. —SWOrd, s. rikssvärd. ~d, -èd, pp. angifven, uppgifven (t. ex. as before); a. bestämd (hours), fast (salary)i; stående (joke). ~dly, -èdli, ad. på bestämda tider, regelbundet; attending, afv. i fast tjänst. ^leSS, -lès, a. utan ståt. svlily, -lili, ad. ståtligt, med (i) prakt, med pomp och ståt. "vliness, -lines, s. ståtlighet; ståt, prakt, härlighet; stolt; förnämt sätt. ~ly, -ll, a. ståtlig; präktig, praktfull, afv. storartad (t. ex. temple)-, (<v» in manners) hög, majestätisk, full af värdighet, förnäm i sätt; stolt i el. om hållning; ad. † majestätiskt. ~nient,-månt, s. framläggande, framställning; påstående, angifvande, uppgift is. officiel: (in)berät-telse, förklaring, rapport; öf verslag, kostnads- etc. förslag; specifikation; hand. Stat (en affärs ställning uttryckt i sifror); 'V of average, hand, dispasch; his ~ of the case, hans framställning af saken; fof the market, handelsunderrättelse; ^ of the prices, kurslista; his äfv. jur. hvad

han anfört; weekly veckorapport (ei. handelsberättelse för veckan); (he was a deserter) on his own

Static, stat'ik, a. (äfv. ~al, -ål) fys. statisk. ~S, -s, s. pl. statik, läran om kroppars jämvigt.

stating, sta'ting, prt. af state; s. % se statement.

Station, sta'sjlin, S. mil. kat. kyrk. etc. Station, jämv. bangård med byggnader (: railway -v); bestämd plats, stamhåll, mil. etc.äfv. post; mil. stånd(kvarter), kantonnement; ståplats; ställning, is. samhällsställning (: in life); lefnadskall, stånd, ämbete, rang; natunr. en individs (djurs el. växts) yttre, lokala förhållanden; enstaka gård, utgård; ind. ämbetsmans

boställe; va. stationera, ställa på ei. anvisa bestämd plats åt; äfv. anställa, jfr ex.; mil. pOStera (förlägga, Utsätta posteringar etc.); to take one's placera sig, intaga sin plats (äfv. aiim. bild., t. ex. you will take your ~ among the best)', he washed at the head of the department, han blef ställd i spetsen för (satt till styresman för) ... —bill, 5. sjö. fördelningstabell angifvande manskapets särskilda poster ombord i tjänstgöring.

—calendar, ä. järnv. tafla visande (nästa)

tågs afgångstid el. (Am.) (ini järnvägsvagn) närmaste stations namn. —Clerk, s. jämv. stationsbokhållare. —house, s. järnvftgs-,

post-station(shus); se särsk. police-station.

line, landtmätares mätlina (ei. -kedja), —master, S. stationsföreståndare; särsk. järnv. stationsinspektor (ei. -chef). ~ -meter, se gas-meter, —pointer, S. landtmätares stationsvisare (vinkelinstrument som utvisar på en karta observatörens plats).

staff,

s. landtm. vinkel(bestämnings)instrument. ~al, -ål, a. stations-. ~ary, -Äri, a. stationär, stillastående (äfv. förblivande i samma tillstånd, ej görande framsteg el. ej h&gad för framåtskridande); orörlig, fast (t. ex. engine, ångmaskin); s. % stationär person ei. sak. ~er, -ftr, s. förr bokhandlare; nu.(»bok-och») pappershandlare, försäljare af skrif-(och rit)materialier; (S)^s' Company, bok-handlargillet (»bokförläggarföreningen») i Loudon; (£)~s' Hall, bokhandlargillets föreningshus, bokhandlarbörsen i London; entered at (Ä)~s' Hall, (om en bok) inregistrerad i bokhandlargillets förteckningar o. dgnrn lagligen skyddad mot eftertryck.

statist†, sta'tist, s. statistiker; statsman. ~iC, statist'ik, a. (*fv. ~ical) statistisk; s. % statistiker. "Jcian, statistisj'an, s. statistiker. ~iCS, statist'iks, s. pl. statistik (ss. vetenskap el. : samlade statistiska uppgif.

ter). ~ology, ståtistoFédji, 5. (afhandling i) (räsonnerande) statistik. Statuary, ståfüäri, s. bildhuggarkonst; bildhuggerier), bildstoder kollekt.; bildhuggare, afv. försäljare af (t. ex. gips)bilder; a. bildhuggeri-, bildhuggar-

(t. ex. art, konst; brass, bronze, -brons; marble, -marmor).

Statue, stat'u, s. huggen etc. bild, bildstod, staty; porträtt; va.† förvandla till en stod; uppställa såsom staty, —like, a. statylik, lik (orörlig, stel såsom) en bildstod. ~d >!<, -d, pp.; a. försedd (prydd) med bildstoder. 'x/Sque, fr., -èsk', a. liknande (en) bildstod(er), staty-, bildstods-(jfr ou-like). ~tte, fr., -et', s. statyett, liten bild.

<2>: note, Ä: do, è: nor, 6: not, i: tube, å: tub, Ä: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.starvation

T Talspråk. 1374 r Lågt språk.

state-prison

Stature, ståtfår (-jur), s. se † statue; is. en människas kroppsstorlek, -höjd, växt (grad af reslighet), bild. mått, kaliber; he had a good "», han var »fullmålig» (tämligen reslig); high {low, short, small) "», hög, reslig (liten, kort) växt; high (low etc.) in "», lång (kort) till växten; a man of Car-lyle's intellectual "»,... af C—s intelligens (begåfning i intellektuelt afseende).

StatUS, lat., sta'tus, s. sakernas ställning, tillstånd; samhällsställning (: social "»), position, äfv. anseende; he is of full age and arrived at his full legal "» as a citizen, han är till myndig ålder kommen och har uppnått fulla medborgerliga rättigheter; ~ (in) quo, (lat., in kw6), (subst.) poiit. fredsfördrag som lemnar båda parterna i besittning af hvad de hade före kriget (>in statu quo ante belluni»).

Statutable, stat'utabl, a. grundad i ei. öfverensstämmande med lag(ar) och författningar), lagbestämd, laglig, författningsenlig. Statutably, -i, ad. lagenligt, enligt gällande förordning (författningar).

Statute, stat'ut, s. lag, förordning (antagen af

en representation o. sanktionerad af regenten, i Eugl.

liktydigt med Act of Parliament), pl. författningar; en korporations Statut, regel, stadga; prov. se "»-fair; (S)"»s at large, Eng. samling af allmänna författningar; ~ of limitation, jur. preskriptionsstadga; (S)"»s of the Realm, rikets grundlagar. ~-bOOk, s. rikets allmänna lagbok. ~-fair, s. laglig marknad, särsk. folkmarknad, jfr följ. ^-hiring, s. tjänstfolks lagstädj ande, legande is. på folkmarknad, ^-labour, s. is. skoti. o. prov. dagsverksskyldighet i o. for underhåll af vägar som ej äro allmän landsväg, "v

-law, s. allmän lag (i Engi. den skrifna lagen [mots. Common Laio] sådan den fins upptagen i booTc). Statutory, -un, a. författnings-; lagbestämd, lagstadgad; ~

law, se ofvan "»-law.

staunch, stansj, se stanch.

Staunton, stå' ntn, S. pr. en berömd schackspelare ; men, ett slags förbättrade schackpjeser.

Stave, stav, S. staf † (jfr staff); (tunn)staf, lagg, kim, pl. staf ver; spole, rund pinne i fodcrliäck etc.; mctr. strof, stans; mus. se staff; va. (imp. O. pp. reg.; äfv. stove, st6v) slå hål på, sönderslå ngt hopsatt af stäfver (laggkärl, äfv. båt), bräcka, krossa; utgjuta (wine etc. gnm kärlets sönderslående); tekn. stuka, slå ihop så att ngt blir kortare el. fastare; förse med "»s; vn. >f< fäkta med käppar; ~ and tail †, eg. skjuta björn ifrån sig med en staf och hålla tillbaka den hetsade hunden i svansen; bild. afvärja, hejda; ~ the bottom (of a vessel)

ei. the head (of a cask), slå botten ur ...; ^ in, inslå, slå in, instöta; ~ off\ skjuta (hålla, Stöta) ifrån sig, jfr ofvan ex.; bild. afvärja, afvisa; undanskjuta, skjuta åt sidan, förhindra, förhala med. ~r-0ff, —s. F ngt som af värjer, undan- ei. uppskjuter, föranleder dröjsmål; a "» of rheumatism, ett preventivmedel mot reumatism. ~S, -z, pl. af stave o. staff. <v,(s)wood, s. bot. en art kvassia (Simaruba amara).

staverwort, sta'vurwert, s. bot. stånds (Se-

necio Jacobæa). stavesacre, sta'vzakur, s. bot. (farm.) staffansfrö (frö af Delphinium Staphisagria). stay, stå, vn. (imp. o. pp. reg.; äfv. % staid, -d) stanna (i bet.: upphöra [med rörelse] †), stå stilla, blifva (stanna) kvar; hålla stånd; hålla ut särsk. sport, i täflan; dröja, söla; vänta (for, på); fortfara, förblifva; uppehålla sig, »hålla till», vistas tillfälligtvis, på kortare tid bo (at t. ex. an hotel, in a place; with, hos), logera; bibi. f stödja sig, förlita sig (on, upon, på); sjö. stag-vända; va. stödja, stötta (under), stärka, staga mek. o. sjö.; mek. styfva (med ; stanna; uppehålla, komma ngn att dröja; hålla tillbaka, hejda, hindra (from, från); jur. inställa, inhibera (proceedings, vidare rättsåtgärder); F vänta på; stanna kvar öfver (till, jfr ex.); sjö. stagvända; s. (kvar)stannande (jfr ock standstill), uppehåll, vistelse; dröjsmål; hinder, mötande svårighet; uthållighet; betänksamhet, försigtighet, hofsamhet|; tekn. byg. mek. etc. stöd äfv. bild., stötta (jfr prop, strut), styfvare, stytsa, stag äfv. sjö.; tekn. byg. äfv. förbindning, byg. äfv. ankarjärn; stolpe, stytsa i kettingsiänk (arv. ~-pill); fönster-krok, stormhake; hakrem i hufvudbonad; pl. (: a pair of "»s) korsett, snörlif; pl. var. väfkam; pl. poet. † redd, ankarplats; interj. vänta! where are you "»ing? äfv. hvar har du tagit in? she staid at home, hon stannade (»blef») hemma; you, need not "», (t. ex. tin ett bud) ni behöfver icke vänta (det behöfs intet svar); what was he "»ing for? hvad väntade han på? whether ... or not, I don't ~ here to question, jag vill llär (i talet, i afhandlingen) ej Uppehålla mig med frågan om ... eller ej; ~ till (ei. to) dinner, ~ to dine, äfv. F "» dinner, blifva kvar till middagen; ~ one day, ligga öfver en dag; / don't know where I shall "», jag vet inte ännu hvar jag kommer att hamna (ta in); ~ away, uteblifva, blifva borta (ej komma, ej deltaga) (äfv. med from, från : ej komma till, &fv. ej besöka); ~ behind, äfv.uteblifva; ^

A: fate, à: far, å: fall, a: fat, a: fast, k: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,>j< Mindre brukligt. 1375 f Föråldradt.

steal

for, jfr ofvan o. ex. under shoe; home,

hålla ut ända till slut, nå målet; ~ in, stanna inne (ej gå ut, blifva hemma); ~ 07i, stanna kvar längre, särsk. blifva kvar (i tjänsten); ~ out, (vn.) stanna ute (utanför); (va.) stanna till slutet af; vänta ut; up, (vn.) förblifva uppe, ej gå och lägga sig; (va.) stötta upp; ~ with, äfv. gästa ngn; ~ (a mast) aft, sjö. akterstaga; he r*ed his stomach with apiece of bread and a pint of water, han stillade den värsta hungern med (äfv. »sökte muta magen ined») ~ a commission, lemna ett uppdrag outrättadt; ~ the hand, ridk. hålla (hästen) fast i tygeln; se vid. ex. unàer hand; to make a stanna, uppehålla sig en kort tid, dröja (at, in, jfr ofvan vn.); miss se miss, ex.; at a ~ †, se at a stand; in sjö. (om ett fartyg) inbegripet i

självfva (stag)vändningen, hållande på att gå öfver stag, särsk. (: hove in r^s) som lovat till så mycket att vinden kommer rätt förifrån; to put in låta gå öfver stag; se ex. under slack. sv-cit-llOniC, a. hemmasittande; s. hemmasittare, »stug-gris», »kammarherre». ~-bar, s. byg. etc. horisontel sammanhållande järnstång,

se vid. följ. maskin, stagbult mellan

två plåtar, 'v-binding, se enlace, tv-busk.

s. planschett ei. hvalfiskben i snörlif. ~ -hole, s. sjö. staghål, -öga. «^lace, S. snör-lifssnodd, snör-(korsett)band. o^maker, snörlifstillverkare. ^-plough, s. bot. se s. rest-harrow. ~-rod, s. is. ångm. stagbult; byg. se (\j-bar. ~(-)sail, 5. sjö. stagsegel.

tackle,

sjö. stagtackel.

~ visitors, långvarigt främmande (som

stannar flere dagar el. vecktals).

stead, stëd,

stad, ställe (numera blott i senare delen af sms., is. ortnamn, t. ex. Hampel. i talesätt efter in, jfr ex.); se † bedstead; Skoti. se >ing; tillstånd †; nytta, gagn, jfr ex.; vo.† fylla ngns plats, ersätta; gagna, hjälpa (: to do ~ †); in ~ (vani. instead) of one, in one's (my, his, their etc.) i stället

för ngn (mig etc.), i ngns (mitt etc.)

ställe; to stand (a person) in (good, great ei. dyl. adj.) vara (ngn) till (stor) nytta (ei. gagn), komma (ngn) väl till pass. ~fast, a. stadig, fast, orubblig; ståndaktig; afv. trofast; to abide ~ to ..., förblifva ... trogen. ~fastly, ad. stadigt; afv. oafvändt, oaflåtligt (to look ^ at ei. on : ej vända sina blickar från). ~fast-neSS, s. fasthet; orubblighet; ståndaktighet.. oJer, -iur, komp. af s. ngn el. ngt som ger stadga; sport, extra tyngd på en kapplöpningshäst; P »tillnyktrare» (som gör att man nyktrar till). ~ily, -ill, ad. stadigt; ordentligt, regelmässigt, jfr ^>y; afv. oafbrutet, träget, utan uppehåll, ihållande, finess, -Inès, s. stadighet, fasthet arv. biid., uf v. hand. om priser; orubblighet; ihärdighet, ståndaktighet; trofasthet; pålitlighet; stadga i uppförande, ^fag, -ing, S. (jfr farmstead) åbyggnader på en bondgård. f^y, -i, a. stadig i allm.; fast &fv. pris ; jämn, regelbunden rörelse; stadgad (om ei. i uppförande); ihärdig, trägen (in a pursuit), ståndaktig, ihållande; pålitlig vän etc.; trofast, trogen (to, ngn, ngt); va. hålla ei. göra stadig; göra ngn stadgad, stadga ngn; gifva Stadga (åt); stötta äfv. sjö ; vn. blifva stadig; is. sport, bibehålla ei. åter intaga en stadig, upprätt ställning (afv. 'v down); röra sig stadigt; s. † se stithy; ** (as you go)! sjö. stött! rätt så (som det går)! with ~ hand (eye), med stadig hand (öga); to keep him ~ to his principles (promise etc.), för att hålla honom fast vid ...; ~ aft a sheet, sjö. stötta ett skot. ^y-going, a. som går jämt om maskin etc., med stadig, jämn rörelse; hand. som har en jämn (säker) afsättning; ofta bild. stadgad i el. om uppförande, »Stadig», lugn, pålitlig. ~y-pin, s. tekn. (trä)tapp som fasthåller delar af ngt. sammansatt

särsk. af en gjutflaska. y-reSt, S. fast Stöd (support) för arbetsstycket i en svarf. 'vying, -ling, prt.; ~ lines, sjö. stöttnings-linor, ridare i en båt.

Steak, stäk, s. stek, köttskifva stekt ei. tni stekning. beater, ~-crusher, s. kokk. biff-stekskross. ^-boiler, s. biffsteksrist.

steal, stéi, i. s. prov. trä-skaft, handtag.

Steal, stel, 2. va. (imp. Stole, stèl; pp. Stolen, sto'ln) stjäla; stjäla (»lista») sig till, förskaffa sig ei. göra ngt i smyg; vn. stjäla; (arv. refiexivt: ~ one's self) »stjäla sig», smyga (sig) (along, fram; away, off, bort; doion, ned utför; from, från; into, in i; OUt [o/*], Ut [ur] etc., jfr vid. ned. ex.), oförmärkt komma (gå etc.); ~ a glance (look) at, (våga) kasta en förstulen. blick på, stjäla sig till att se på., i

6: note, do, nor, i: not, à: tube, &: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.standard

F Talspråk. 1876 P Lågt språk.

stannotype

smyg betrakta; »x» a march upon, lista sig till (eg. en dagsmarschs) försprång framför, wid. en fördel öfver ngn gnm att i smyg förekomma hnm (se under march); these horses ~ over more than 30 miles of ground in a day, dessa hästar tillryggalägga helt oförmärkt (utan synnerlig ansträngning, utan att man kunde tro det) mer än

30 mil om dagen; ahead, sjö. sakta glida framåt; ~ aioay, se ofvan; äfv. sticka sig nndan, försticka sig; äfv. om tidén oförmärkt slinka nndan; ~~thily.~~

~~steg.~~

~~Steam, stem, s. ånga; F imma, rök från vatten, &fv. mist, solrök (: haze); vn. ånga, dunsta; »ånga», om ångfartyg gå, jfr vid. ex.; va. af dunsta, utdunsta; tekn. behandla med (utsätta för) ånga för att uppmjuka etc.; basa virke; dekatera kläde; ångkoka, imkoka potatis etc.; is up, ångan är uppe; full with all oj on, (gå) för full ånga (med full maskin); low (high) oj, ångm. låg-(hög)tryck; to get up the få upp ångan, arv. biid. : spänna sin energi (viljekraft) ei. sitt mod, morska upp sig; to have (the) on, to have (the, ei. om fartyg her) ot up, hafva ångan uppe äfv. bild., jfr föreg.; to let off oj on a person, bild. utgjuta sin vredes skålar öfver ngn; to turn off the o>f afstänga ångan; biid. sakta sig, lugna sig; to put (clap, let, turn) on the oj, släppa på ånga; biid. jfr ofvan ex.; to take ou, »ja. F taga bogserångare; under oj, under (med) ånga (mots, under sail); to go under easy gå med lågt ångtryck; ~ it, (äfv. om person) fara med ångbåt (t. ex. over to Dover). (Anm. i sms. ån g-, oftast: drifven med ånga, jfr urval ned.~~

~~ångbad, imbad. ^boat, s. ångbåt, -fartyg; rollers, valsverk till krossning~~

~~af stenkol i dimensioner lämpliga till ång(båts-) kol. 'v-boiler, s. ångkittel, ångpanna. ~ -bOX, se oj-chamber. <%/-buZZer, s. »ång-böia», ett siags ånghvissla. ^-carriage, 5. ångtransport; ångvagn (Am. ~-Car), is. ss. landsvägslokomotiv. ~-case, ~-casing,~~

~~S. ångm. ångtröja, -mantel (huf, trä- etc. beklädnad omkring cylindern etc. för att hindra värmeutstrålning). Oi" chamber, s. ångrum, -kammare, äfv. jfr oj-tank. ~-cheSt, s. ång-låda; ångkammare, -rum tekn. (t. ex. »bastrumma» för bräder, å skeppsvarf). ^-chimney, s. rund kammare rundt omkring ångrör för att öfverhetta ångan.~~ steaming ‡ Mindre brukligt. 137? † Föråldradt. St66ple-il0iUSé

jfr ofvan); ångkokning. -i, a. bestående af ånga, lik ånga, ång-; lik imma; full af ei. fuktig af ånga, immig. Stean †, sten, se steen, ^ing, se steening. Stearate, ste'arat, s. kem. stearinsyradt salt. Stearic, -ar'ik, a. kern. stearin- (acid, syra). Stearin(e), -'- rin, ä. kern. etc. stearin. Stearinery, -'-rmuri, 5. stearintill-verkning.

steatite, ste'atit, s. nün. steatit, ett slags talk (jfr äfv. figure-stone, pot-stone, soap-stone). Steatitic, -tit'ik, a. steatit-, steatitartad. steato-, sté' atö-, i vetenskapl. termer fett-. 'V»-cele, -sel, s. med. fettbråck. ~ma, -to'ma, S. med. fettsvulst. Sted >|<, se stead. ~fast, se steadfast. Steed, stèd, s. is. poet, (yster, eldig) springare, strids- el. paradhäst; se ordspr. under grass; the iron "». the steel skämts, velocipeden.

Steek, stek, va. is. Skoti. sticka; sy; stänga

dörren; s. stick(ande), styng. Steel, stèl, 1. se steal, 1.

Steel, stèl, 2. S. stål äfv. bild.; (ngt af stål, ett stycke ståi:) klinga, svärd; eldstål; brynstål; med. järn(preparat), stålkula; a. i sms. stål-: poet. hård som stål, järnbård biid.; va. ståla (t. ex. eggjärn); härda, stålsätta äfv. biid. (against, mot); göra lik stål (hård ei. blank). ~-band, s. stålband; särsk. plån-boksklämma(re).

(nings)härd. ~-furnace, s. stålugn. ~ -headed, a. med hufvud (spets etc.) af

stål ; stålhufvad särsk. om järnvägsskenor. ~

-hearted, a. hårdhjärtad, ^-jewellery,

s. stål juveler, slipade prydnader (broscher etc.) af stål. ^-master, s. stålverksegare. ^-mill, s. stål vals verk; stålkvarn (mjöl

etc. kvarn med stålvalsar i st. f. stenar); förr eld-stålshjul med flinta till belysning i stenkolsgrufvor. ~-Orß, s. »stålmalm», siderit (jfr siderite o. sj)arry iron-ore). ~-pen, s. stålpenna; ~ coat, skämts, frack. ~-plate, s. stålplåt (t. ex. till pansarbeklädnad); stålplatta särsk. graverad, se vid. "»-engraving. ~-plat"

ed, a. belagd med stålplåt. ~-rail, s. järnv. stålskena. ~-t0yS, s. pl. hand. stål-kramvaror (spännen, korkskrufvar m. ti. småsaker af poleradt stål). ~-trap, S. stål(l'äf- etc.)

sax. ~-wine, s. med. vin innehållande järn. ~-wire, 5. ståltråd i eg. bet. ~-W0rk, s. stålarbete konkret; is. i pl. stålverk (-bruk). ~yard, F stil'jurd, s. besman.

~ed, -d, pp.; «• ståladj blid. stålsatt,

härdad (against, mot); förhärdad (in sin). finess, -mes, s. stålhårdhet, jfr följ. a. —ing, -ing, prt.; s. stålning. ~y, -i, a. af stål, stål-; stålartad; hård ei. blank som stål; biid. hård(sint, -hjärtad); äfv. oböjlig, modig; ~ iron, ståljärn.

steeler, stè iur, s. skeppsb. instickare (bordläggningsplanka som ej går ända fram till stäfven,

äfv. steeling-strake).

Steen, sten, s. † el. prov. stenkiirl; ra. prov. sätta igen ei. belägga väg med sten, is. mura (innantill i) bruun, schakt el. d. ~-faok, -bok, s. se steinbok. ~ing, -ing, s. murbeklädnad, fodermur i brunn o. d.

Steep, stèp, 1. va. stöpa säd o. o., blöta, lägga i blöt, genom-(ei. in)dränka; lägga lin att röta; tekn. beta; helt och hållet neddoppa, nedsänka ä v. biid. : »dränka», »bada», äfv. jfr ned. ex.; låta te o. d. Stå OCh draga; s. ngt som lägges i blöt .etc.; tekn. bad, beta; blöt >|C; prov. påse med-löpe; ~ a person in maxims, (veta att) bibringa ngn sina egna grundsatser; ~ one's senses in forgetfulness, (söka) dränka sina känslor i glömska(ns flod); he lies "»ed to the lips in misery, han »drunknar i» (är helt och hållet försänkt i) elände; ~ed in distrust of, »inbyrd» af misstroende till ...; "»ed in iniquity, »inbyrd» med orättfärdighet, ^-grass, ~-weed, ~ -WOrt, 8. bot. tätgräs, tätört (Pinguicula vulgaris).

Steep, stëp, 2. a. stupande, tvärbrant; biid. ej lätt uppnådd, hög)j<; si. dyr, kostbar; s. .brant, ättestupa, stalp; byg. se scarp; this sounds very "», si. detta låter »fast otroligt», ^-down †, a. brant. ~en, -n, vn. blifva brant(are), (börja att) slutta brant nedåt. ~er, -ur, (1.) komp. af steep.

Steeper, ste'pur, (2.) s. en som stöper etc. (jfr steep, 1.); kärl hvari ngt stöpes, blötes, jfr sms. af "»ing.

steepiness, ste'pmes, s. se steepness.

Steeping, ste'ping, prt.; s. stöpning, blöt-ning; (of fiax) rötning. ~-Cistern, ~ -trough, s. stöpkar för säd. ^-vat, S. tekn. färg. blötkyp.

steepish, ste'pisj, a. tämligen brant.

Steeple, ste'pl, s. (torn)spira, (högt spetsigt) kyrktorn; ldockstapel. —-bush, s. bot. Spiræa tomentosa. ^-chase, s. eg. kapplöpning (-ridning) i rak linie öfver stock och sten med ett kyrktorn ei. d. till mål; sport, kapplöpning med hinder, hinder-ridt. ~-Chaser, s. deltagare (ryttare ei. häst) i "»-chase, ^-engine, s. ett slags hög stående (sjö)ångmaskin. ~-high, a. tornhög. ^-house, s. (bland dissenters föraktl.)

episkopal-, statskyrkans tornkyi'ka (jfr >steil-

6: note, å: do, 6: nor, o: not, i\: tube, &: tub, à: bull, tb: thing, dli: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 87steeple-jaok

r Talspråk. 1378 r Lågt språk.

stencil(l)ing

kyrka»). ~-jaCk, S. karl söm för småarbeten bestiger höga torn. ~d, -d, a. försedd med spira ei. torn; hög, upptornad.

steeply, ste'pii, ad. brant, tvärt, steepness, -nes, s. (tvär)branthet. Steepy -pl, a. poet. brant.

Steer, stèr, l. s. ung tjur; vani. stut; va. ka-strera tjurkaif.

Steer stèr, 2. va. oroa, jfr stir.

Steer, stèr, O. va. sjö. o. bild. styra; leda, föra; vn. styra (sin kosa) (for, på, sjö.; äfv. i aiim. till); (om fartyg) lyda ror; bild. gå en väg, beträda (följa) en bana, uppföra sig; ~ clear of, gå klar för, bild. (förstå att) undvika faror etc.; ~ between, bild. hålla medelvägen; ~ between the (opposite) parties, äfv. »kryssa» mellan ...; ~ by, styra förbi; ~ off, hålla af. ~age, -adj, s. styrning, ledning; sjö. verkan af rodret; sjö. styrplikt †; numera mellandäck för om kajutan, på handelsfart. äfv. ss. skans (el. med kojplatser för underbefälet); ~ passenger, mellandäckspassagerare (2:dra el. 3:dje klassens passagerare). ~age

-Way, s. sjö. nog fart att lyda ror; kölvatten (fåra i vattnet efter fartyg); she (the ship) has hon (skutan) styr (lyder ror).

-ur, s. en som styr, styrman >}<; tredje hjulet, styrhjul på en tricykel. ~illCJ, -ing, prt.; s. styrning; styrmanskonst; i sms. styr-, ^ing-apparatus, .<?. styrmekanism. ~ing-COmpaSS, s. styrkompass, ^ing-tackle, s. grundtalja (reserv-ror-talja). ~ ing-wheel, s. ratt. ~sman,

styrman, rorgängare.

Steerling, stè'rling, s. ung stut (jfr steer).

steeve, stev, s. sjö. ett bogspröts fall (lutning); stufningsspira vid stufning af last; va. gifva fall åt bogspröt; stufva (hårdt tillpacka) balar med domkraft; vn. luta (om bogspröt). ~ly, -li, ad. Skoti.styft. Steeving, -ing, prt.; s. se Steeve, S. sjö.; äfv. stufning, jfr föreg. va.

steganographist, steganog'rafist, s. en som skrifver med chiffer, steganography, -fi, s. chifferskrifning(skonst).

stegnotic, stègnotlk, a. med. adstringerande; s. adstringerande medel.

Stein †, stin, se steen.

steinbok, sti'nbok, s. zool. stenbock (äfv. stone-buck, Ilex); äfv. en sydafrikansk antilop (Calotragus campestris).

Stela, lat., Stè'lä, S. (pl. -læ, -le) fristående, mindre minnessten, pelare (ss. grafmonument o. d.); äfv. inskriptions-(graf)platta (t. ex. i en Vägg).

Stele, stel, 1. se steal, 1.

Stele, stè'lè, 2. se stela. ~ne, --'n, a. pelar-formig; nytjad som (en uppstående) minnesvård.

Stell, stel, S. prov. inhägnad (på betesmark till skydd för får el. boskap); va. † ställa.

Stellar, stel'ur, a. hörande till stjärnor, stjärn- (äfv. ~y,-i); stjärnbeströdd, full af stjärnor Stellate(d), -låt(èd), a. naturv. stjärnformig, strålformig; ~ leaves, blad stälda i krans. StelliferOUS,-lif urus, a. bärande stjärnor, stjärnprydd. Stelli-form, -liform, a. stjärnformig.

Stellio, lat., stel'io, s. zool., -ljnn, s. F

gecko (ödleslägte i Medelhafsländerna).

stellular, stel'ulur, a. is. naturv. lik (små) stjärnor; full af (små) stjärnor.

Stem, stem, S. stam äfv. gram.; bot. stam af alla slag, stjälk, stängel; blad-, blomskaft;

(ngt som liknar en stam el. sijälk, t. ex.) pip-skaft; lång fot på glas; l'Öl" på termometer o. d.; snick. regel på strykmått etc.; boktr, grundstreck i bokstaf, skrifk. Stapel ; mus. nothals; sjö. (jfr »framstam»), förstäf, för; si. ben; bild. stam, ätt)j<; gren (af en familj); framskjuten ställning, ledares plats; bärg. lok. dagsverke, arbetsskikt; va. stäfva mot, vända stäfven mot, segla mot (the tide etc.); äfv. segla på (a vessel); bild. sträfva mot, motsätta sig, trotsa; stämma, dämma (ff torrent etc.; ei. igen, för), bild. hejda, hämma; vn. % stäfva, styra (kosan); (lying) by the sjö. förlastad; from ~ to

stern, från för till akter; äfv. (i mått) öfver stäf; to be moored ~ on to the beach, ligga fastgjord med fören mot land; ~ the tide (stream), äfv. bild. gå mot strömmen, "^-clasping, a. bot. stjälkom-fattande. ~-knee, s. förstäfsknä till förbindning med kölen. ~-leaf, S. bot. Stjälkblad.

~-pOSt, s. förstäf. ~-prop, s. förstäfs-stötta. ^-winder, 5. Ulm. uppdragningsfjäder; se vid. foij. ^-winding watch, .<?. remontoar-ur, ur utan nyckel. ~|ess, -lès, a. bot. utan stjälk; is. bot. oskaftad. ~let,-let, s. liten (späd) .stjälk. ~mer,

-ur, s. gruf. ansättare för borrhål, o^ming, -ing, prt.; s. gruf. förladdning af ler etc. i

borrhål.

Stemple, stem'pl, s. gruf. tvärträ i schakt.

stemson, stem'sn, s. skeppsb. förstäfsknä, resningsknä i rarstarven.

Stench, stënsj,s.stank; lukt †; vn.% stinka; va. % göra stinkande. ~-trap, s. vattenlås, luftspärr (iurättning för att afstänga för-skümd luft kommande från kloaker, slaskrör o. d.).

Stencil, sten'sil, 5. genombruten schablon för målning (t. ex. af tapeter), ei. för märkning medelst pensel, af namn etc.; va. måla,

trycka, märka med schablon. ~-plate, s. se föreg. s. ~(l)er, -ur, s. en som använder stencil, märkare. ~(l)ing, -ing, prt.; s. målning etc. med schablon.

Stenograph, sten'ograf, va. stenografera; s. stenografisk skrift, ngt skrifvet stenografiskt. —er, - -'-ur, s. stenograf. —ic (al), -'ik(al), a. stenografisk. —ist, --'-ist, se —er. —y, - -'-i, s. stenografi, kortskrif-ningskonst, snabbskrift.

Stent †, stent, 1. se stint.

Stent, stent, 2. va. Skoti. jur. taxera; s. Skoti. jur. taxering; skatt.

Stent, stent, 8. gruf. affall, ofyndigt bärg. —ing, -ing, —On, -un, s. gruf. genomslag, öppning i en vägg i eu koigrufva.

Stentorian, stento'rian, a. Stentors- (voice : högljudd stämma; lungs : utomordentligt kraftiga lungor), step, stëp, i. prefix styf-, —-brother, 5. halfbroder, —-child (—-daughter, — -father, —-mother, —-son etc.), 5. styf-

barn (-dotter, -far etc.).

Step, step, 2. se steppe.

Step, step, 3. S. steg i allm. äfv. ss. mått, äfv. bild. : åtgärd; trappsteg (särsk. jfr tread o. se f^-board) äfv. bild. (: ett steg högre i befordran etc.); byg. äfv. (: £?OOr-~) tröskel, pl. särsk. förstugutrappa (: fr on t-door steg-

pinne, -spole; vagnssteg, fotsteg; tekn. af-sats, äfv. (trappformig, rätvinklig) uttagning ei. uthuggning, pall äfv. gruf. (stross); (of an embankment) bankett; mek. (jfr — -bearing) spår äfv. sjö. (jfr mast-—); steg, fjät, gång, sätt att gå; marschtakt; fotspår; mus.heltons intervall; pl. (-.portable —s, a pair el. set of — s) se —-ladder; pl. biid. mått och steg; vn. (imp. o. pp. — ped, -t, äfv. —t, -t) stiga, taga (ett) steg äfv. mil., klif va, gå långsamt el. kortare stycke, äfv. i allin, träda; i aiim. bet. komma; va. (ned-) sätta foten †; beträda †; stega (upp) (mäta med steg); (an)lägga i trappform ei. i terrasser; timm. infälla (t. ex. trappsteg, ärv. med down); sjö. sätta mast i spår; that's a (great)

— in advance (ei. in the right direction), detta är ett stort steg framåt; it's but a

— (ei. a — only) (from here), it is distant but a —, det är blott några steg dit (härifrån); only a — (removed) from ..., blott ett steg från ... (arv. biid.: från ... un ... är blott ett steg); the first — is all the difficulty, det är blott det första steget som är svårt (»som kostar» [på]); the first

— towards the good is to do no evil, det första steget till det goda (till moralisk bättring) är att icke göra det onda; it's a good — F, det är ett godt stycke (väg) (dit); I have but feio — s more to the grave, jag har blott några steg kvar till grafven (står vid grafvens brädd); to gain (get) a —, mil. stiga en grad i befordran; to keep hålla jämna ßteg, gå i

takt; to lose a —, gå miste om (en grad i) befordran; he could not be induced to move one —, det var ej möjligt att få hnm ur fläcken; se vid. ex. under speed, m. fl. verb; I propose this measure as a first —, jag föreslår denna åtgärd till en början; he went a — further, han gick ändå längre; to make a —, taga ett steg; to take a — (—s), se föreg.; bild. vidtaga en åtgärd (taga mått och steg); to make a false —, begå ett felsteg; to take a false —, taga ett felsteg (stiga miste); se ex. under 7iiiss o. retrace; — by —, med jämna steg (jämsides, lika fort); se vid. roij.; by —5, steg för steg, småningom; his progress towards convalescence zoas by very short —5, ... gick med små steg (ganska långsamt, blott småningom); I know him by his —, jag känner igen hnm på gången ; to loalk (go, follow, tread) in one's —5, gå i ngns fotspår; to fall into —, falla in i takten, (börja) taga jämna steg; on the ~(s), på trappan; to be out °f gå i otakt, ej gå (marschera) i takt; with a firm (light, springy) —, med fasta (lätta, elastiska) steg; within a — of, ett steg (ett par steg) från, helt nära; — nearer1 träd närmare!

— short, mil. minska stegen, göra små steg marsch; — it, si. lägga benen på ryggen, kila (i väg); taga till schappen (arv. : rymma); — aside, stiga (träda) åt sidan (undan); gå afsides; — back, taga baksteg, stiga etc. tillbaka, äfv. biid. gå tillbaka (t. ex. tin forntiden); mii. göra tillbaka marsch; — forth, träda fram, framträda afv. biid.; — forward, stiga (träda) fram ; — in, stiga (träda) in (t. ex. i rummet, till en bekant etc.); Stiga Upp (i vagnen); bild. inträda, träda emellan, ingripa (t. ex. to one's assistance ei. relief)-, — into, stiga (gå, komma) in i (t. ex. the house)) wid. utan svårighet träda i besittning af, komma till (ei. åt), tillträda (a large fortune etc.); se ex. under shoe o. lion's share;

— off, sätta sig i marsch; — out, stiga (gå) ut (t. ex. hemifrån); taga ut stegen, mil. marschera med förlängda steg; — over, stiga (klifva, skrefva) öfver; gå förbi ngn vid befordran; (med to) gå öfver till, titta in till (en vän); — to, gå till; — up, stiga upp (t. ex. uppför trapporna) ; — Up tO,

(stiga, träda) gå fram till; F (börja) göra ett fruntimmer sin kur, »slå för» ngn. —-bearing, S. maskin, (spår i) (fot)panna under en upprättstående axeltapp, —-bit, s. nyckelax med trappformiga inskärningar, —-board, s. byg. gångsteg, trampplan i trappsteg; upright —, se riser. —-box, s. maskin, lager-

6: note, å: do, å: nor, i: not, i\: tube, &: tub, å: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.starvation

T Talspråk. 1380 r Lågt språk.

state-prison

bössa med »»-bearing. *x/-grate, s. ångm. stegrist. ^-ladder, s. trappstege, mindre, flyttbar trappa. ~-neck, s. byg. smalsida af en svängtrappa. ^-notches, s. pl. rätvinkliga, trappformiga inskärningar, särsk. infällningar för trappsteg. ~-0Ut, s. svängom. ~-St0ne, s. byg. trappsten

(liten förstugutrappa utanför en husport).

s. terrassfor mig anläggning; särsk. gruf.

pallbrytning.

Steppe, step, 5. geogr. stepp, gräsöken. ^ -murrain, s. se rinderpest.

Stepped, stëpt, pp. gjord trapplik, försedd med afsatser (terrasser) ei. inskärningar i trappform. Stepper, -pur, s. en som stiger, klifver etc. (is. i sms., t. ex. high en [häst] som lyfter benen högt [-[piaf-ferar]);-] {+[piaf-ferar]);+} god trafvare; pl. P ben; P trampkvarn ; si. trappskurerska (legd hjälp att skura förstugutrappan).

Stepping, step'mg, prt. (af step); s. stigande, klifvande; ~ out, tagande ut stegen, marsch med förlängda steg (på dyl. sätt /x/ short etc., jfr under Step). ^-|flill, S. trampkvarn i straffanstalter. ~-plaCe, s. gruf. (schakt)afsats (i farschakt), skulle, lafve. ~-Stone, s. byg. trappsteg af sten; klif-

sten hvarpå man klifver öfver vatten el. i djup smuts; bild. trappsteg, medel ei. öfver-gångsstadium (to, till fortkomst, befordran).

stercoraceous, stèrk6rä'sjus, a. dyng-, lik dynga. SterCOrary -'-rari, s. gödselstad. stercoration, -ra'sjun, s. gödslande med spillning.

Stereo, stër'èo (stè'r-), s. F förk. f. »»type; prefix (åstadkommande cl. egande utseende af) solid; a. i sms. särsk. se »»type. »» bate, -bat, s. byg. (pelar)fot, sockel; fot-panel. ^chrome, -krèm, s. stereokro-misk bild. ^chromic, -krom'ik, a. stereo-kromisk. ^Chromy, -k'rémi, s. stereokromi. ^electric,.....'-, a. hörande till

elektricitet alstrad blott medels fasta kroppar, ^gram, -gram, ^graph, -graf, s. stereoskopisk)bild. ^graphic(al), ----'-(-), a. stereografisk (t. ex. projection). ^graphy, -g'rafi, s. stereografi. ~meter, -m'etur, s. fys. stereometer.

~metric(al), —'-(-),

a. stereometrisk. <N,metry, -m'etri, a. stereometri. ^SCOpe, -skèp, stereoskop. ^SCOpiC, -skop'ik, a. stereoskopisk, stereoskop-; ~ slide, stereoskoptafla med stereoskopiskt dubbel af-bildning.

"fSCOpiCal, -sk6p'ikål, a. stereoskopisk. 'x/SCOpist, -s'kopist, s. en som är hemma i stereoskopi. ~SC0py, -s'kèpi, s. konstruktionen ei. bruket af stereoskop. <x<t0mic(-al), -tom'ik(al), a. af föij. <x,t0my, -t'6mi, s. geom. stereotomi.

~type, -tip, s. stereotypplatta, -plåt, kliché (: »»plate); stereotypi; a. stereo-typ(erings)-; stereotyperad; va. stereotypera; bild. (stër'-) fastslå, göra fast, orubbligt (en gång för aiia) fastställa ei. gifva viss form; printed on (ei. in) stereotyperad, tryckt med stående stil; ~ block, stereotyp platta, kliché; ~ work, stereotyperadt (tryckt) arbete. ~typed, -tipt, pp.; stereotyperad; a. stereotyp äfv. bild. : oföränderlig (äfv. stående, ständigt summa). ~typer, -tipur, s. stereo-typör. ~typery, -tipuri, s. stereotype-ringskonst; stereotypgjnteri. ~typic, -tip'ik, -tipik, a. stereotypisk; stereotyp, ^typing, -tiping, prt.; s. stereotypering, ^typist, se <^typer. ^typography, -tipog'-

rafi,s. stereotyptr}rckningskonst. ^typy, -tipi, 5. stereotypi.

Sterile, ster'il, a. ofruktbar; ofruktsam; bot. gall; bild. utan idéer, andefattig; ~ fiower, gallblomma; hanblomma. ~ -WOOd, S. bot. Coprosma fr. Nya Zealand.

Sterility, -'iti, s. ofruktbarhet, ofruktsamhet.

Sterlet, ste'rlet, S. zool. sterlett (en art stör: Accipenser ruthenus).

Sterling, ste'rling, l. se starling, 2.

Sterling, ste'rling, 2. s. penny}; fullhaltigt mynt; engelskt mynt; (gnm ellips äfv.) F för pound »»; a. om mynt fullhaltig ei. gångbar, om eng. mynt ungof.: »riksmynt»; äkta, gedigen, värdefull, mönstergill; ~ cost (ei. 2^'ice), inköpspris.

Stem, stern, 1. a. barsk, bister, allvarlig, allvarsam (äfv. fordrande allvar, t. ex. Calling, career); sträng, hård is. om anletsdrag o. d. (äfv. om klimat o. d.), grym (t. ex. fate, necessity)-, oböjlig, omutlig (honesty); jfr ex. under sex.

Stern, stern, 2. s. styre †; sjö. akter(spegel);

Stjärt, si. äfv. människors; «. i sms. akter-; sqtiare »», akterspegel; by the »», akterut, -öfver; (trimmed ei. lying) (down) by the »», (liggande) på aktern, akterlastad; se ex. under Stem. ~-board, s. sjö. sackning; förlust på ett slag vid kryssning (to make a »»); bakslag (manöver). ~-boat, s. sjö. häckbåt (båt hängande i dävertar akterut). sjö.

jagt på ett fartyg i dess kölvatten; se vid. följ. ^-chaser, s. sjö. akterkanon, kanon i akterport; si. ben, fot. ~-fast, s. sjö. akterfäste, akterförtöjning, <%/-frame, s. skeppsb. akterställning, akterspegelförtim-ring (akterstäf, häktbjälke o. ransonstimmer).

-knee, 5.

skeppsb. akterstäfsknä, jfr stem-son. ^-ladder, s. (akter- ei.) stormlejdare, ^most, a. o. ad. akterst, akterligast (is. utombords). ~-p0rt, s. sjö. akterport. ~

A: fate, à: far, å: fall, a: fat, a: fast, k: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,stern-post

% Mindre brukligt. 1381 † Föråldradt.

stick

-post, s. sjö. akterstäf; rorståndare i skruf-fartyg; false ei. inner back of the akterstäf följ are. —rail, s. list på akterspegeln. —sheet, s. aktersäte; pl. (jfr sheet, pl.) akter(delen inom bords på båtar, med sittplatser). ^v-thwaPt, S. akteitoft i en

bat-, pl. se föreg. j)l. —timber, S. (akter-) spegeltimmer. ~(-)way, s. sjö. sackning, fart akter öfver, dejsande; ad. (gå) akter-öfver; to fetch (gather) börja sacka (akteröfver); she has ^ (on), hon går akteröfver (sackar); 7 had got ~ on me (sjö.) F, det hade börjat gå baklänges för mig. ~ed, -d, a. i sms. med ... akter(spe-gel), -gattad (t. ex. round

Sternal, ste'rnal, a. anat. hörande till bröstbenet (: Sternum, lat., -num), bröstbens-.

Sternly, ste'rnli, ad. barskt, allvarsamt, strängt, sternness, -nes, s. barskhet,

hårdhet, jfr stern, a.

sternson, ste'rnsun, s. skcppsb. aktra res-ningsknäet.

Sternutation, sternuta'sjun, s. med. nysning. Sternutative, --'tåtiv, a. med. retande till nysning. Sternutatory, - - 'tåturi, a. sc föreg.; s. med. nysmedel, nyspulver. stertorious sterto'rius, a. se följ.

StertOrOUS, stè'rtèrus, a. med. hårdt snarkande. ojy, -li, ad. med hårda snarkningar.

Stet, lat., stët, verbalform må (det) stå; S. boktr.

återställningstecken. ~ processus, s. jur. order att inställa vidare förhandlingar, måls nedläggande (t. ex. we have offered to agree to a if the defendant will only apologize and pay his own costs). Stethometer, stethom'etur, .9. med. stetome-ter (bröstmätare), stethoscope, -'-skop,s. med. stetoskop. stethoscopic(al), -skop'-ik(al), a. stetoskopisk.

Steve, stèv, va. sjö. lok. stufva. ~dore, -ëdor, s. stufvare.

Stew, Stu, 1. S. fiskdam för bordets räkning, jfr store-pond; fasangård (-uppfödningsanstalt).

Stew, stü, 2. va. stufva, långsamt koka; vn. stufvas, kokas sakta; s. badstuga (»bastu») †; imbad; F brådska, förvirring, oro, vånda; kokk. frikassé, stufvad rätt;

kokk. sc äfv. —/xm; kurhus †; (vanl. i pl. men behandladt som sing.) bordell †; Irish /x/, kött och potatis stufvade tillhopa; to be in a F, vara till sig, vara het om öronen ei. alldeles yr i mössan, ei. koka af vrede, —pan, —pot, 5. kastrull, gryta

(hvari stufvas).

Steward, stu'urd, s. hofmästare; skaffare (äfv. bibi.); intendent, skattmästare, ekonomiförvaltare, förvaltare, inspektor;

sjö. proviantmästare; på handelsfartyg konstapel; restauratör på passagerarfartyg ; (ång-båts)uppassare (eg. mate); sport, skiljedomare vid kappridningar; High (/S)~, hedersämbete i åtsk. större städer; univ. en ämbetsman (alltid en pair) som biträder kanslärn o. presiderar i Court L eet / domare som presiderar i öfver-huscts domstol; Lord (S)n* (of the [Queen's] Household), hofmarskalk; Lord (S]nJs Department, hofmarskalksämbetet; Lord High (Sof England, rikshofmästare

(tillfällig ämbetsman vid kröningar o. d.); rope, sjö. skämts, storskot. ^eSS, -es, s. (ång-båts)uppasserska. ~ry†, -ri, ~ship,-sjip, s. en hofmästares, skaffares etc. befattning, förvaltning, »fögderi». Stewartry,

-urtri, s. se † föreg.; Skoti. se regalty.

stewish, stu'isj, a. passande en bordell, otuktig. Stewy, -i, a. immig, osande, kvalmig.

Stibbler, stib'lur, s. Skoti. skämts. prest»gesäll» (-kandidat).

Stibial, stib'ial, a. sc antimonial. ~ism, -lzm, s. antimonförgiftning. Stibiated, -àtëd, a. antimonhaltig, is. farm. försatt med antimon; /v; tartar, kräkvinsten. StibiC, -bik, se antimonic. Stibine, -ben, s. kem. svafvelantimon; min. stibnit, antimon-glans (oftare Stiblllte, -nit). Stibious, -bius, se antimonious. Stibium, -bium, se antimony.

Sticcado, itai., stika'di, s. mus. träharmonika.

stich, 1. Am. se Stitch (åkerb.).

Stich, stik, 2. s. metr. vers(rad); bibelvers; trädrad, ^omancy, -omånsi, s. uppslående på måfå af bibelspråk för att därigenom utforska Guds vilja. 'vOmetry, -om'etn, s. en texts uppdelning i ei. mätning efter (vers)rader. stichwort, se stitchtoort.

Stick, stlk, S. sticka, afhuggen kvist (p/. äfv. ris), ved-pinne, litet vedträ; käpp; stör (t. ex. för bönor); lack-, kanel-, lakrits-, svafvel- etc., raketstång; sjö. si. stång, mast; biljardkö (round-nu); laddstock för patroner o. d.; boktr. (trä)steg i en form (jfr headside-n* etc.), äfv. se comjjosing-nv; snick. etc. lineal; snick. äfv. list; stick, styng, stöt med ngt spetsigt ; knippa (af 25 ålar); pl. bandstol; pl. ett spel (jfr Jack-in-the-box); si. (is. med ett adj., jfr odd) karl(tamp, -slök), drummel, stackare

(poor »x/); si. allmän obestämd benämning för hvarjehanda (jfr »pinal»), is. i pl. si. grejor, pick och pack; va. (imp. o. pp. Stuck, stuk) sticka

(särsk. ngt spetsigt, uddhvasst in, into, [in] i); kokk. sticka i (för att späcka : ~ with lard); ihjälsticka (äfv. : »sticka»,pigs etc.); sticka upp, faststicka, påsticka (on, på ngt spetsigt, t. ex. an apple on a fork); fullsticka,

besätta el. »späcka» med ngt spetsigt ("»full of, t. ex. pins; ~ over with)-, fästa (into, i; on, på), äfv. fastklibba, fast(ei. upp-) klistra; boktr, sätta (type) i vinkelhaken; snick, hyfla (med simshyfvel) lister etc.; si. kugga, lura, klå (på pengar) (äfv. ~ on); vn. blifva fastsittande, fastna (by, vid; in, i; to, vid), klibba fast, häfta, låda (to, vid), fästa; sitta fast; fästa sig, hålla fast (äfv. biid. to, vid); F sitta kvar, sitta i, kvarstanna; F icke kunna komma längre, »komma af sig» i tal, (bli) stå ställd (brydd); göra (sig) betänkligheter (is. med at, vid : rygga tillbaka för; arv. : sky, jfr ned. ex. o. scruple, vn.); väcka betänkligheter (with, hos); ~ of candy (ei. sugar), cylindrisk karamell; ~ of caustic, lapispenna; a ~ of a blif e, ett knifstyng; ~ of tobacco, se plug, Am.; to be a ^ at F, vara en stympare (oskicklig, bortkommen, tafatt) i; he is a ~ at letters, han är en dålig brefskrifvare; he goes at it like P, han går på SOm tllSan; se vid. ex. under cut; to give one the ~ F, låta ngn få smaka käppen; to hold with, hålla ngn stången, (kunna) mäta sig med; to beat all to F, i grund besegra (öfverträffa); to go to and staves F, gå (sönder) i (små) bitar, gå i kras, bli förstörd, förfalla; gå i putten; to be beat with one's own ordspr. få smaka sin egen käpp; ~ no bills! affischering förbjuden! ~ a knife into a man, sätta (sticka) knifven i en karl; he dare not ~ his nose (t. ex-, into the house, on deck), han vågar inte sticka näsan (dit); ~ a pin, arv. köra in en knappnål; ~ a pin on the sleeve, sätta (sticka) en knappnål i ärmen; to make a plaster få ett plåster att fästa (häfta); se ex. under stamp; the name (of...)^sto this day, (ök)namnet ... hänger vid (har ... fått behålla) än i denna dag; se vid. under gizzard, stomach, throat m. fi. subst.; he icill ~ at nothing (to attain his ends), han skyr (ryggar tillbaka för) intet, han är i stånd till hvad som hälst (blott han vinner sina syften); he is not a man to at a trifle, han är inte den som fäster sig vid småsaker; ~ by, hänga fast vid, jfr ofvan; biid. hålla (sig) (troget) fast vid; hänga sig (på :) fast vid (o. besvära); ~ indoors F, sitta inne och kura; ~ in the mud, ofta biid. köra fast (i smörjan); stanna i stöpet; ~ on, si. se ofvan; ~ ont, sticka ut äfv. sjö.; speta ut, stå (skjuta) ut (fram, upp) styft, som pinnar (t. ex. his hair Ollt): bild. se hold OUt (for); ~ tO, i eg. bet. se ofvan; biid. hålla sig till, jfr ~ by; fasthålla, icke släppa; äfv. close [by ei.] to)

ihärdigt (envist) framhärda i; ~ to one's guns F (eg. mii., jfr ex. under stand), förblifva sin sak trogen; ~ to that! blif därvid, håll fast därvid! äfv. det kan du slå dig i backen på; ~ together, fastna, hänga (äfv. biid. : hålla) ihop; ~ up, sticka upp (va. o. vn.)-, stå på ända (t. ex. om håret); resa (sig) upp; klistra upp, sätta upp en affisch etc.; si. sätta upp på räkning ei. taga på kredit; göra slut på, göra om intet (a game)) Austral, si. anfalla och plundra ett hus etc.; ~ one's self up F, sätta näsan i vädret (jfr stuck -up)-, ~ up for F (jfr stand up for), försvara; taga i försvar, taga parti för (is. ngn i hans frånvaro); <v» up to F, fria till; träda upp mot, ihärdigt, modigt bekämpa, ej ge sig för motståndare (äfv. i dispyt) ; si. hålla ngn räkning för ngt, räkna ngn ngt till heder; ~ upon, fastna på (vid, i, t. ex. the memory) ej släppa, fasthålla, äfv. ligga i grundligt. ~-ill-mud, s. P puttifna-sker, tummeliten. ~-laC, s. hand. stocklack (rå gummilacka). ~-play, S. käppfäktning. ~-seed, s. bot. piggfrö (Echino-epermum). ~-Sling, s. klyka (klufven sticka) såsom slunga. ~-SpaCe, s. boktr, dubbelspatie. ~ups, s. pl. si. höga »fadermördare». -ur, s. ngn ei. ngt som håller fast, sticker, fäster etc. ei. uppklistrar (jfr bill-~); F påhäng, efterhängsen »plågoande»; F dräpande svar (ei. replik); Am. hand. F vara som ej går åt; si. stuggris; a zip of skittles, en kägel-resare. ~flil, -ful, s. boktr, full(satt) form ; empty the boktr, lyfta ur. <>JlieSS, -mes, s. seghet, klibbighet, jfr ~y. ~ing, -ing, prt.; s. stickande; fastnande, klibbande (vid); snick. hyfling med simshyfvel; gruf. smal malmåder; slägt, se *»ing -piece. sv/ifig-piece, s. slägt. halsstycke; pl. sämre bitar tin korfmat. ^ing-plaC6, se följ. ^ing-point, s. yttersta punkt man

kan skrufva till vid stämning af stränginstrument ;

aiim. biid. slutpunkt, höjdpunkt; to screw one's courage up to the skrufva upp modet till det yttersta, taga alt sitt mod till sig, göra sig riktigt modig, »hålla öronen styfva». ~ing-plaster, s. häftplåster. -it, a. skoti. stucken;

misslyckad, tillbakavisad, kuggad (t. ex. ~ minister, misslyckad prestkandidat). 'V.le, -1, vn. eg. (om sekundanter) med eil käpp åtskilja stridandet; taga parti, kämpa (for, för : förfäkta [is. ovigtiga saker] utan tillräcklig grund o. envist, taga hett i, lätt bli ifl'ig när det gäller att uppträda för, jfr ex.);

vackla (mellan två partier), vända kappan efter vinden, söka tjäna två herrar;

A: fate, à: far, å: fall, a: fat, a: fast, k: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,stickle

>fC Miudre brukligt. 1383 † Föråldradt.

still

va. lägga sig i strid, skilja; s. (1.) se prickle; (2.) prov. grundt, stridt ställe

i en å ei. d. ~le-back, äfv. ~le-bag, s.

zool. stagg, spigg (fisk Gasterosteus). ~!e -haired a. stickelhårig, styfhårig. ler, -lur, 5. sekundant, skiljedomare †; ifrig, envis förfäktare {for, för, af; ärv. en pedant i fråga om); to be a ~ for, (städse) (vara färdig att ifrigt) uppträda till försvar för, ifrigt hålla på (jfr stand upon med ex.), (alltid) taga hett i när det gäller ... -i, a. klibbig, vidhängande, seg; s. si. vax. ~y-fingered, a. iS. skoti. långfingrad biid.

Stiddy, stid'i, 5. se stithy.

Stiff, stlf, a. styf i de flesta bet. särsk. sjö. (om fartyg, mots, till rank ; el. om kultje); stel äfv.

biid.; oböjlig äfv. }J< biid.; stelnande, sammanhängande (liquid, paste); spänd sträng etc.; tvungen, ceremoniös; stark (breeze, grog); si. »styf», dyr; F sträng examen; s.

. si. papper, växlar o. d.; ~ with cold, stelnad af köld; ~ with gum, styfgumme-rad; ~ manners, stelt sätt, stelhet; ~ soil, styf jordmån; to be on ~ terms with, stå på spänd fot med; a ~ 'un (one) P, ett lik; to become (e>. grow) }< tjockna, blifva hård; förhärdas †; blifva styfvare, friska 1 om kultje; börs si. blifva dyrare, stiga. ~ener, -nor, s. ngn ei. ngt som gör styf; styfvare, styf ning konkr.; bakkappa i skodon; inlägg i en spännhalsduk, ^eiling, -ning, prt.; s. stelnande, styfnande; styfning; stärkning; ngt att styfva med, stärkelse ; äfv. jfr föreg.; the ~ coal, sjö. den mängd stenkol som behöfves ss. barlast. ~ening-girder, s. ingen, styfvare i hängbro. ~ening-order, 5. hand. tillstånd från tullen att före fullbordad lossning taga ombord tungt gods ss. barlast. ~ish,

-isj, a. tämligen styf i flere bet.; stel (is. i afs. på hållning :) ngt »stel af sig»; a ~ sum, bi. en »styf» summa. ~neSS, -nes, s. styfhet; oböjlighet, stelhet äfv. biid.; spänning (of a rope); Seghet (en viss rasthet, jfr spissitude); tröghet, slöhet; dyrhet, dryghet (t. ex. of rates).

Stifie, stl'fl, 1. S. knäled (hos hästar, äfv. ~ -joint); sjukdom i knäskålen hos kreatur. ~-bOne, S. knäskål hos hästar. ~d, -d, a. sjuk i knäskålen.

Stifle, stl'fl, 2. va. kväfva; hämma, dämpa; bild. undertrycka andedrägt, eld, ljud, oroligheter; nedtysta ett rykte o. d. ~r, -ur, S. lok. F se busy-body; P dråpslag; mil. kväf- ei. fladdermina (jfr camoußet). Stifling, -ing, prt.; a. kväfvande.

StifflM, stif un, P för (a) stiff 'un (one). stigh, se sty.

Stigma, lat. eg. gr., Stig'ma, S. (pl. äfv. vctensk. ~ta, -mata) brännmärke äfv. biid., skamfläck; bot. märke; med. liten röd fläck i skinnet; pl. (~ta) kat. kyrk. märken liknande dem af Kristi sår; pl. (~ta) zool. luftrörsöppningar hos insekterna. ~tic(al), -mat'ik(al), a. brännmärkt; lik vit stigma; sättande märke på likt ett stigma; bot. hörande till pistillens märke. ~tist, -må-tist, s. kat. kyrk. människa som på ett öf-vernaturligt sätt blifvit märkt i likhet med Kristi sår. ~tize, -matiz, va. brännmärka äfv. bild.; stignuitisera, jfr ofvan kyrk. ~tized, -inåtizd, pp.; a. kat. kyrk. stigrna-tiserad; med. liknande stigmata (~ dots). ~tOSe, -matos, a. bot. hörande till märket; med stort, bredt märke.

Stikpile, stik'pil, s. bot, kamnäfva (Erodium cicutarium).

Stilar, se stylar.

Stilbite, stil'bit, s. min. stilbit..

Stile, stil, 1. säjare, jfr style.

Stile, stil, 2. s. (klif)stätta; byg. snick. upprättstående sidostycke i ramverk, ståndare (t. ex. i dörrar, fönsterbågar etc.).

Stiletto, it., stil et'6, s. stilett, liten spetsig, i genomskärning rund dolk; pryl; kir. nål; va. † Sticka (med en stilett).

Still, stil, 1. a. stilla; stillsam; lugn; tyst; tystlåten; om vin icke musserande (t. ex. Hock); beständigt; s. poet. stillhet, tystnad; pl. bland begrafningseutreprenörer si. dödfödda; ad. ännu (om tid o. som förstärkning till en komparativ); altjämt, fortfarande; konj. ändock, likväl; va. stilla, lugna (the sea, passions); tysta; ~ ivaters have deep bottoms, ~ waters run deep, ordspr. »i lugnaste vattnet gå största fiskarna»; ~ as a mouse, vanlig liknelse tyst som en (liten) råtta; mil. gif akt! to be vara

bi note, b: do, è: nor, b: not, à: tube, ft: tub, ti: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.still

F Talspråk. 1384 P Lågt språk.

(hålla sig) stilla, tyst; (På dyl. sätt: to lie, sit, stand oj)-, hold oj! stilla! tyst! ~ and anon †, beständigt; ~ less, än(nu) mindre; ~ more, ännn mer; it is not much, but oj it is something, det är icke mycket, men dock alltid något. ~-birth, s. födelse utan lif; dödfödt foster (arv. bild.). ~-bOrn, a. dödfödd (äfv. bild., t. ex. om förslag); to fall o>, ofta biid. visa sig vara dödfödd, från början misslyckad. hunting, s. krypskytte. ~-life, s. mål. stilleben. ^/-Stand f, se stand-still.

Still, stil, 2. s. destillationsapparat; destil-lerkolf, -retort; bränvinspanna; bränneri (äfv. ~-H0USe); va. destillera (jfr distill). ~-burn, va. (för)bränna under destillering. ^-Column, s. kolonnapparat för bränvinsdesliMation. ~"head, S. hjälm (hatt, retort) på bränvinspanna. ~-rOOIH, s. dcstilleringsrum; rum för husbehofs-bränning; kallrum, -skänk i ett enskildt hus där spritvaror o. matvaror förvaras ; oj maid,

skänkjungfru. ~atOry -åturi, s. de-stillerkolf; laboratorium, bränneri. ~er, -ur, (1.) se distiller.

Stiller stil'ur, (2.) s. en som stillar, lugnar, tystar; komp. af still.

Stillery, stil'uri, se distillery.

stilliform, stil'ifoi •m, a. naturv. droppformig.

Stilling, stil'ing, l. prt. af still, 1.; s. stillande, lugnande.

Stilling, stil'ing, 2. prt.. s. se distilling.

Stilling, stil'ing, 3. s. ställning för tunnor

el. fat i en källare.

stillness, stil'nes, s. stillhet, lugn, tystnad; tystlåtenhet †.

Stillion, stil'jun, s. se stilling, 3.; brygg, jäst-(uppsamlings)tråg.

Stilly, stiri, a. % poet. stilla; ad. stilla, lugnt; sakta; tyst.

stillyard, se steelyard.

Stilt, stilt, s. stylta; byg. stötta, påle; prov. krycka; prov. plogstjärt; bot. luftrot zool. långt ben hos vadare)j<; zool. (äfv. ~

-bird, ^-plover) vadare med långa ben, is. Himantopus; bild. % uppblåsthet; va. upplyfta på o>s; uppstylta äfv. bild., upp-rörn, uppegga; to go (walk) on ojs, gå på styltor; to go o f on the ojs about, sätta sig på sina höga hästar då man talar om ..., tala i en hög (stolt, skrytsam) ton om. ^-vaulting, s. dans på styltor, ^-walking, s. gående på styltor. ~ed, -ed, pp.; a. uppstyltad, pompös, svulstig

stil, uttryck; ~ arch, byg. Styltad (starkt förhöjd) båge. ~ify, -ifi, va. se föreg. va. ^ing, -ing, s. P industriknep, ficktjufnad.

Stilton, stil'tun, (eg. s. pr.) s. Stilton-ost (: ~ cheese)-, that's the o>, si. så skall det

vara (när det är fint), det är * stil *; it's not the si. det går inte an, det duger (passar sig) inte.

stilty, stirti, a. se stilted, is. bild.

stime, stim, s. skymt, gnista biid.

Stimulant, stim'ulant, a. eggande, retande; biid. sporrande; med. stimulerande; s. eg-gelsemedel; mod. stimulerande medel.

Stimulate, stim'ulat, va. o. vn. med. stimulera, reta till förhöjd verksamhet; biid. egga, sporra (to, till). Stimulating, -ing, prt..; a. stimulerande, retande, eggande. Stimulation, -la'sjun, s. med. stimulation; förhöjd verksamhet; biid. eggelse, retning. stimulative, -iv, a. stimulerande; eggande, retande; s. retmedel. Stimulator, -ur, s. en som eggar, retar etc.; uppeggare, tillskyndare. StimulatreSS, -res, s. kvinna som eggar etc., till skyn-derska. stimulus, lat., -lus, (pl. -Ii, -li) med. stimulus, retmedel; bild. eggelse, sporre (to, till); bot. brännhår, -borst, stimulose, -los, a. bot. försedd (beklädd) med brännhår.

Stimy, sti'mi, s. (i golfed) egen bålls placering vid hålet så att den hindrar motståndarens att komma däri; va. stänga

motståndaren, jfr S.

Sting, sting, s. zool. gadd; bot. brännborst (stimulus); stick, styng äfv. bild.; udd i ett epigram; va. o. VII. (imp. StUng, stång,

äfv. stäng †, stäng; pp. stung) stinga, sticka; bränna om nässla o. d.; bild. sticka, smärtsamt beröra ei. träffa, såra, plåga, pina (with, med); sporra, reta (to, till); ~ of remorse, samvetsstyng; Death, where is thy oj ? bibi. du död, hvar är din udd? to take away the oj of a refusal, för att förtaga det bittra i ett afslag; ~ to the heart, gifva ett styng i hjärtat, djupt smärta; jfr under quick, ^-bull, s. zool. fjärsing (Trachinus draco). ~-fish, s. (jfr föreg.) Trachinus vipera. ~-nettle, s. brännässla. ~-ray, s. zool. spjutrocka (Trygon pastinaca). ^-winkle, s. zool. taggsnäcka (Murex erinaceus). ~aree, -are', se oj-ray. ~er, -ur, s. ngn ei.ngt som sticker, sårar, orsakar svår smärta; (in-sekt)gadd; F hårdt (smärtsamt) slag (jfr stunner, biid.), kränkande anmärkning; F bitande kyla.

stingily, stin'djili, ad. snålt, stinginess,

-djinës, s. snålhet, knussel, njugghet.

Stinging, sting'ing, prt. af sting; a. stickande; sårande, smärtande. ~-hair, s. bot. brännhår, -borst. ~-nettl6, s. brännässla. ~-hymenoptera, s. pl. steklar (Aculeata). -li, ad. stickande, bi-

tande biid., på ett smärtsamt sätt.

à: fate, å; far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, èi her, i: fine, i: fin, i: fir,stopper

)(C Mindre brukligt. 1385 † Föråldradt.

stingless, sting'lès, a. utan gadd; utan udd.

stingo, sting'g , s. P stark dryck, is. gammalt (starkt) öl.

Stingy, sting'i, l. a. stickande, skarp ofta bild. : bitande (t. ex. klander).

Stingy, stin'dji, 2. a. snål, knusslig, njugg; karg, knapp %.

Stink, stingk, vn. (imp. Stunk, stungk, äfv. Stank, stangk)|<; pp. Stunk) stinka, lukta illa (o/*, af); s. stank; si. skandal, obehaglig historia (afsiojande); pl. univ. si. kemi; the more you stir (in) it, the more it — s, ju mer man rör i saken, dess värre luktar den; romanism stanlc in his nostrils, ... stack i näsan på hnm, ... var hnm vidrig (»en nagel i ögat»); — out P, gnm stank fördrifva; to raise (el. stir up) a —, röra i en obehaglig sak (väcka skandal); there's a great — about it P, det rörs så mycket i den smörjan bild., det göres så mycket väsen af det. —-ball, s. stinkkula, stinkande och brinnande sats ss. krigsmedel. —horn, s. bot. stinksvamp (Phallus impudicus). —-pot, s. stinkpotta (krigs-mcdei). —-Stone, s. min. stinkkalk, orstenskalk). —-trap, se stench-trap, —-tree, s. bot. olvon (Viburnum Opulus). —-WOOd, S. benämning på flere illaluktande träslag el. växt slägten. — ard, -urd, s. sluskig, otäck, gemen karl †; zool. stinkdjur (Mydaus meliceps). —er, -ur, s. ngn ei. ngt som stinker, jfr föreg. o. — -pot. —ing, -ing. prt.; a. stinkande; rutten; bild. otäck, gemen, nedrig; to cry — fish P, tala illa om sina slägtingar.

Stinkomalee, stingkomalè', s. (pr.) univ. si.

öknamn (bland de äldre universitetens studenter) på

Londonuniversitetet.

Stint, stint, va. begränsa, inskränka (in, i, i afseende på); knappa af, inknappa (på ngt; på ngt för ngn); spara på, knussla med (ei. in); sätta på förknappning ei. knapp diet (: — a person for food ei. in his meals)-, hämma, jfr äfv. stunt; Am. F förelägga ngn ett visst minimum af arbete

(efter hvars fullbordande han är fri); vn. † el. poet.

hejda sig, stanna, upphöra; s. gräns, begränsning; inskränkning; förknappning, knussel; mått, beskärd del†; förelagdt (minimum af) arbete; zool. strandvipa (Tringa; common —, T. alpina; little —, T. minuta); he does not — himself, han vet att taga för sig, han spar inte, han frågar ej efter hvad han kostar på sig, han förnekar sig ingenting; — himself of the luxuries he was accustomed to, (i ngt afseende) förneka sig ...; that's his — P, han nöjer sig aldrig med mindre.

^ed, -ed, pp.; Cl. knusslig, afv.' stäld på

knussel. — edllßSS, -ëdnës, s. inskränkthet; knapphet, —er, -ur, s. ngn ei. ngt som inskränker etc. —ing, -ing, prt.; s. inknappande; knussel. —leSS, -lës, a. obegränsad; hejdlös.

Stipe, stip, 1. s. prov. si. för stipendiary magistrate.

Stipe, stip, 2. s. bot. stjälk, (palm- el. orm-bunks-)stam; fot på hattsvamp. —I, -ël, s. bot. (småblads)stipel. —|låte, -ëlàt, a. bot. försedd med stipler, stipelbärande.

Stipend, sti'pënd, s. (fast) lön (sold, gage etc.); va. aflöna. —iarian, -ia'rian, a. legd, fal; se vid. följ. a. — iary, -'iåri, a. aflönad, besoldad; s. en som har fast lön, löntagare, jrr ex.; förakti. soldtagare, »legdt kreatur» biid.; biid. en som släpar och arbetar; — estate, län mot tjänst; — magistrate, af staten aflönad magistratsperson (jfr magistrate) i större städer vid sidan af de folkvalda. — leSS, "lës, a. lönlös, utan (ej åtnjutande) fast lön. stipes, lat., sti'pez, .<?. se stipe, stipiform, -piform, a. (med stam) lik en stipe. Sti-pitate, -pitàt, a. bot. skaftad ei. uppburen af en stipe.

stipple, stip'i, va. konst. grav. afsticka; äfv. måin. teckna ei. måla med punktering (i punkteringsmanéret), punktera (med graf-stickel, penna, pensel etc.); S. se följ. stippling, -ing, prt.; s. punktering, punktermanér.

stiptic, se styptic.

stipula, lat., stip'uia, s. (pl. -lae, -lè) bot. se stipule. —CeOUS, -la'sjus, a. lik stipler (trädande i stiplers ställe), stipelartad; stipel-. —r, -lur, — ry, -luri, a. (jfr röreg.) liknande ei. tillhörande stipler, stipel-. —te, -lät, (1.) a. försedd med stipler, stipelbärande. —tion, -la'sjun, (1.) s. bot. stiplers läge och byggnad.

Stipulate, stip'ulat. (2.) va. stipulera, bestämma, uppgöra (kontrakt om), förbinda sig till (ei. med to, till att); vn. göra upp, träffa aftal (for, för, t. ex. a longer time; ei. om : betinga sig, t. ex. a price)-, öfver-enskomma (for, om). —d, -ëd, pp.; a. stipulerad, aftalad, bestämd, betingad tid, pris, vilkor etc. Stipulation, -LVsjån, (2.) s. stipulerande; öfverenskommelse, aftal, kontrakt, bestämmelse, betingelse. Stipulator, -ur, s. en som aftalar, betingar sig (ngt) ei. öfverenskommer, kontrahent.

Stipule, stip'iil, s. bot. stipel. —d, -d, a. stipelbärande, försedd med stipler.

Stir, stir, va. flytta ur stället (t. ex. a foot); röra, sätta i rörelse äfv. (allm. bild.) sinnena etc., äfv. sätta lif (fart) i, lifva, elda; röra

om (uti) elden etc.; TÖra Om i grytan; rÖl*a

upp vattnet; bild. röra Upp el. röra i (jfr t. ex. stink), bringa på tal, framkasta, väcka en fråga; väcka † (from sleep); uppröra, oroa; uppegga (to, till); vn. röra om etc., jfr va., röra (arv. bild. in the matter); röra (på) sig, vara i rörelse (äfv. : gå); flytta sig (from a place); vara i verksamhet; om mynt etc. vara i omlopp; äfv. förefalla, höras af, vara å bane; väcka uppmärksamhet, vara på tal; F komma (vara) på benen på morgonen, vara uppe ei. stiga upp (ur sängen om morgonen, äfv. — from one's bed, — from the bedside); s. rörelse; oro ; larm, oväsen, tumult; orolighet, uppror (äfv. biid. — of the mind, of passions); hand. lif, liflig efterfrågan; he could not —, han kunde icke röra sig från stället; he did not —, äfv. lian gaf icke et-t ljud (knyst) ifrån sig; not a leaf —s, ej ett löf rör sig; — about, (vn.) röra (på) sig (gå ut, promenera etc.); (va.) se — round; — abroad, — out, gå ut (hemifrån); — round, röra om en vätska o. d.; — Up, (va.) 1'Öra Upp (t. ox. the sediments of a liquid), röra om; sätta i rörelse ofta biid. : uppröra; väcka (the mind), äfv. uppväcka (t. ex. oenighet); uppegga, reta; lifva; uppvigla (to rebellion); uppvigla till, anstifta uppror; upptända biid.; (vn.) gå omkring; vara uppe (ej ligga till sängs) och i rörelse; vara i omlopp; — of life, lifstecken; there was immediately a —. äfv. där blef strax en rysüg uppståndelse; there ivas no — in the house, ingen var i rörelse (var ännu uppe) i huset; coffee experienced some —, hand, kaffe var något lifligare; to give a —, försätta i rörelse, skaka på, röra (om, i), jn- ofvan va.; to make a (great) —. sätta sig i rörelse, röra sig; ställa till oväsen, göra mycket väsen (about, i fråga om, med, öfver); väcka uppståndelse (om nyhet etc.); to raise a —, äfv. anstifta uppror; the place is full of life and — (and business), orten är full af lif och rörelse : to be in — P, sitta inne (i fängelse). — (-)abOUt, s. skoti. mjölröra, hafremjöls-gröt. —fess)j<, -lès, a. orörlig.

Striated, stir'iated, a. med hängande prydnader liknande istappar.

stirk, stirk, s. prov. ungnöt : kviga ei. ung-stut.

Stirrer, sti'rur, s. ngn som rörer (sig); ngn som sätter i rörelse, agitator, uppeggare.

Uppviglare (sifv. — Up)' verktyg hvarmed omröres : rörkrycka, -stång, -spett, spaktel etc.; »rörom»; early —, en som stiger upp bittida, sottefågel».

Stirring, stvnng, prt. (ar stir); a. i rörelse, rörlig, liflig (scene, town etc.), rastlös, drif-

tig; orolig, upprörd (t. ex. tid); idog; biid. väckande (t. ex. ord); väckande allmänhetens uppmärksamhet, sensationsväckande, högst intressant, spännande; s. (upp-) rörande; omröring; eggelse, uppvigling; åkcrbr. omplöjning; to be —, vara uppstigen, vara i rörelse; vara på benen; röra (på) sig (äfv. : vara i gång, gå); vara å bane, »låta höra af sig»; anything — ? höres det af ngt nytt? hvad nytt? the «v cause, den brännande frågan; a —

information, en sensationsnyhet; — time, bråd tid. —-Stick, s. tekn. käpp (ei. liten spade o. d.) hvarmed omröres.

Stirrup, stir'öp, (sti'rupf). s. stigbygel; (ngt

som liknar en stigbygel :) byg. maskin, etc. bygel,

krampa; årklyka; skomakares spannrem; sjö pertridare. —-Cup, —-glaSS, s. afskedsbä-

gare (eg. när man redan är i sadeln), färdknäpp,

»ett glas i pälsen». —-foot, 5. ridk. vänster

fot. ^-iron, s. själfva stigbygeln utan remmen. — - leather, se —-strap. —-oil, s. »påk-olja». ~-piece, s. byg. hängband. —-StOCk-ings, s. pl. ytterstrumpor, damasker. — -Strap, s. stegläder, stigbygelsrem.

Stitch, stitj, s. styng (med en nål); maska i stickning; F »klut», »tråd», jfr ex.; Stick, styng, häftig lokal smärta (t. ex. in the side); åkerbr. (jord)rygg mellan fåror på en åker; va. sticka (med synål); Sy ; lläfta en bok; nåtla skor; åkerbr. rygga, lägga upp i ryggar; to let down a —, tappa en maska; to take up a —, taga upp en maska; a — in time saves nine, ordspr. bättre att stämma i bäcken än i ån; every — of canvas, hvarenda klut (segellapp); ivith every — of clothing wet, genomvåt i anseende till hvarenda tråd; —together, sy (sticka) tillsammans, nocka; — up, sy (fästa, nästa) ihop. —-l)00k, s. häftad bok, broschyr. —-wheel, s. sadelmakares piicktl'issa. —-WOrt, s. bot. stjärn ört (Stellaria särsk. S. Holostea). —ed, -t, pp. a. stickad (med nål); häftad. —er, -ur, s. en sorn stickar etc., jfr ofvan va.; häftare (-terska); nåtlare (-lerska). ~ery, -un, s. föraktl. sömnad, —ing, -ing, prt. s. stickning, sömnad; häftning; nåtling: åkerbr. ryggning. —ing

-machine, s. häftmaskin. —ing-needle, s. häftnål. —ing-paper, s. stramaljpapper.

stith †, st!th. 1. a. styf, stark; 2. s. so följ.

stithy, stidh'r, s. prov. städ; smedja †; en sjukdom hos oxar; va. † smida (på ett städ).

Stive †, stiv, va. jfr stuff' o. stew; s. mjöldam

i kvarnar; (äfv. i pl.) se vid. SteiOS.

Stiver, stl'vur, S. holländsk etc. styfver; bild. ngt af ringa värde, det minsta möjliga : »vitten», Öre etc.; is. med ncgat.: not a —, »inte en vitten».

storm and stress

stivy, sti'vi, va.'te stimy.

Stoak, stok, va. sjö. tillstoppa; stoppa igen för.

stoat, st6t, s. zool. lekatt (i sommardrägt).

stoccade, stoka'd, Stoccado †, -o, s. värjstöt, utfall; se äfv. stockade.

StOCk †, stok, 1. 5. lång värja; se vid. föreg.

StOCk, stok, 2. s. (trä-)stam; äfv. bild. ätt, om kreatur afvel; trädg. grundstam hvari ympas (savage wild stock (äfv. bild. om en människa); stubbe, kubbe, kloss; (stöfvel-) block; tekn. i allm. den fasta delen (is. af Irä) af ngt verktyg : (gevärs-, hyfvel-, ankar-)stock; skaft, handtag; hjulnaf; borrskaft, jfr brace; kloppa (jfr diescreicsvarf. se head-rsj; skeppsb. stapelblock, pl. stapel, bädd; spännhalsduk; bot.löfkoja (Matthi-ola, särsk. M. incana); kokk. buljong-substans; se † äfv. stocking; hand. lager in hand), förråd äfv. allm.; kapital; grundfond, rörelsekapital; pl. fonder, statspapper; Am. äfv. delaktighetsbevis, aktier; uppsättning; spel. talong (högen af outgifna kort); åkerbr. »stam», kreatursbesättning (jfr live materiel, (samtliga) materialier; åkerbr. döda inventarier (dead rå-

materi al särsk. (lump etc.) för papper; hand.

(byggnadstimmer af vanliga dimensioner; hand. konto ; pl. stock (straff); pl- tekn. hårdbrända, glaserade tegel; pl. nöd-spilta; a. »stående», ständig, »som man har på lager», »som användes vid alla tillfällen» (sermon [: »näfver»J, actor etc.; play : repertoarstycke); va. förse med stock, skaft o.d., stocka gevär, ankare ; Samla ihop, lägga i förvar, lägga i hop pengar; utrusta, fylla, förse (med en uppsättning, med nödigt förråd); ~ and block, altsamman, rubb och stubb: ~ and fluke., sjö. si. se föreg, ex.; in bank, banks

grundfond; ~ in tracle, varulager; uppsättning af nödiga verktyg och materialier; i aiim. bet. tillgångar äfv.: förmåga; ~ of bee?, bistock; ~ of cash, penningmedel, kapital; the ~ is at a premium, aktierna stå öfver pari; to lay in a ~ of, anskaffa ett förråd af, förse sig med nödig mängd ...; to sell upprymma lagret; to take ~ in, taga aktier i; bild. intressera sig för, befatta sig med, lägga sig i; to take ~ (of), inventera; bild. si. noga (misstänksamt) mönstra; payment in afrad; (to have ei. keep) in i förråd, på lager; to be in hafva kapital; to place (capital) in placera i aktier; to be put in the sättas i stocken; on the på stapeln äfv. aum. bild.; ~ a cow, låta en ko gå omjölkad mer

än dygnet om (innan man utbjuder henne

till saiu); ~ the cards, lägga ihop korten i en hög (talong); ~ a farm, förse en egendom med kreatursbesättning; ~ land, is..Am. beså jord; ~ a pond, plantera fisk i en dam; ~ down, åkerbr. lägga igen åker till linda, gräsbeså; ~ with inhabitants ei. people, befolka. ^-aCCOUnt, s. band. kapitalkonto, ^-adventurer, s. se ^-jobber. ^-and-bit, se brace-and-bit. ~ -and-die, s. fullständig gängkioppa med backar. ^-book, s. hand. lagerbok, inventariebok; bok innehållande obligationer (ak-tiebref o. d.). ^-broker, s. fondmäklare, aktiemäklare, fv-brush, s. tvåsidig hvitlimningsborste. ~-dOVe, s. zool. skogsdufva (Columba ænas). ^-exchange, s. fondbörs, ^-farmer, 5. landtbrukare som uppföder (mycken) boskap. ~-feeder, s. se föreg.; självverkande utfodringsapparat för kreatur. ~-fish, S. stockfisk. ~ -fowler, se blunderbuss. ^-gang, s. uppsättning af flere sågblad i en sågram. ^-gillyflower, s. bot. vinterlöfkoja (Mathiola incana). ~-gold s. guldförråd. ~-grower, se ~ -farmer. ~-holder, s. obligationsinnehavare; aktieegare. ~-horse, s. packhäst. ^-jobber, s. börsspelare; aktie-vinglare. ^-jobbing, s. handel med börspapper, (stats)obligationer o. d.; börsspel, kursvingleri. ~-Iist, s. fondlista, kurslista. ~-lock, s. gröfre rigel-(skjutfalls-)

lås (till portar o. d.). 'X/|tian, S. eg. Austral, boskapsherde i stort, ^-market, s. se exchange ; kreatursmarknad. ~-nut, s. hasselnöt). ~-p0t, s. soppkastrull. ~-pump, s. Am. pump som sättes i rörelse af kreaturen som komma att vattnas, ^-purse, s. gemensam kassa; mii. ett regimentes sparkassa. ~-rail, s. järnv. fasta skenan i en växel, ^-raiser, s. kreatursuppfödare.

~-range, s. större betesmark. ~-shave,

S. blockmakares skafknif. ~-SliearS, S. pl. trädsax; smed. stocksax; tillskärares etc. större sax. ~-station, s. Austr. kreatursstation (ut-gård där boskap hålles) el. -distrikt. ~-Still, a.

alldeles stilla, »molstilla». ^-subscrip-tion, s. aktieteckning, ^-tackle, s. sjö. kattgina. ~-taking, s. band. inventering. ~-WOrk, s. gruf. stockverk.

Stockade, stoka'd, 5. fort. ingeniör, palissad, pål-verk; staket, inhägnad, boskapsfålla >{C; va. fort. omgifva, förskansa med pålverk, palissadera; inhägna med staket.

Stockdologer, stokdol'odjur, se sockdolager.

Stocker, stèk'ur, s. en som förser (gevär ctc.) med stock, som stockar; stockma-kare; låssmed (som gör stock-locks).

Stockinet, stok'met, s. stockinett, trikot-

tyg-, stickväfnad, -tyg (t. ex. »Jägers-tyg»), Stocking, st6k'ing, prt. (&t stock); s. ßtock-ning af gevär; (lång)stl'Umpa äfv. kir.; va. förse med ei. påkläda strumpor; blue se under blue; to have a long ~ F, hafva bra med pengar; to wear yellow F, vara svartsjuk; in o>s, i strumplästen; lie was (stood) six foot in his "»s ("»-feet), han mätte 6 fot i (blotta) strumplästen. ~-f00t, s. strumpfot; strumpsocka; pl. jfr föreg. ex. ^-frame, ^-loorn, s. strump-(trikot-)väfstol. ^-mOllld,s. strumpbräde. »»-weaver, s. strumpväfvare. ~-yarn, 5. strumpgarn, stickgarn. ~er, -ur, 5. se ~ -weaver. ^leSS >jC, -lës, a. utan strumpor.

StOCkS, se stock, pl.

Stocky, stok'l, a. kort och tjock (om personers växt), »stabbig», undersätsig; prov. förstockad^) envis, omedgörlig.

Stodge, stodj, va. P fullproppa (med mat), istoppa; vn. P äta sig mätt, fullproppa sig; s. prov. soppa, skedmat. Stodgy, -1, a. P iproppad, (propp)stinn, däst, tjock.

Stoic, sto'ik, a. ei. bist. stoisk, tillhörande stoiska skolan; s. (S) stoiker äfv. bild. ~al, -ål, a. stoisk, lik stoikerna; orubbligt lugn; kall,likgiltig,känslolös, »»ally, -ali, ad. stoiskt; med orubbligt lugn, med kall likgiltighet. ^alneSS, -alnës, s. stoiskt väsen; ståndaktighet, fasthet, orubbligt lugn; likgiltighet, känslolöshet. sx/ism, -lsizm, s. stoicism, äfv. bild. (jfr föreg.) stoiskt lugn.

Stoke, stök, va. o. vn. sköta (röra) om (en eld). ~-hole,s. ångm. eldrum ; tekn. arbets-

hål i en (puddlings- etc.)ugn; sjö. hål i däck för

en koltrumma. ~r, -ur, s. eldare; äfv. }j<

se poker; "»'s rod, eldares, ugnsskötares Spett.

stola, lat., sto'la, S. (pl. -lae, -lè) rom. ant. stola, fotsid klädning.

stole, stöi, 1. s. bot. se sucker.

Stole, stil, 2. s. fotsid klädnad, mantel, jfr

stola; kat. kyrk. Stola (långt band höraude till prestens drägt vid högtidliga förrättningar) ; äfv lång besättningsremsa rör fruntimmersdrägt; Groom of the (S)^, öfverstekammar-junkare. ~-feeS, s. pl. kyrk. jura stolæ (sportier). ~d, -d, a. iklädd stola, jfr orvan.

Stole, st6l, B. imp. (ar steal). ~n, -n, pp. (af steal); a. förstulen; ~ fruit, förbjuden frukt; a ~ match, ett hemligt giftermål; /x/ loaters are sioeet, bibi. förbjuden frukt smakar bäst.

Stolid, stoPid, a. dum, slö. ~ity, -'lti, »»-ness, -nes, s. dumhet, slöhet.

Stolon, sto'lon, se stole, 1. ~ifei*0US, -lf'urus, a. försedd med rotskott ei. refvor.

Stoma, gr., sto'ma, s. (pl. »»ta, -mata) anat. zoot. bot. mynning, särsk. luft-(andhämt-nings)öppning, bot. klyföppning.

Stomach, stum'ak, a. måge; matlust, appe-tit; lust, begär; vrede †; envishet†; högmod †; va. blifva vred på†; F (is. med en negation) >smälta>, fördraga," tåla; acid "», acidity of "», magsyra; bad (iveak) dålig (klen) måge; big "», stor måge (fett-buk); good (ei. long) "», god måge; (he has) a good ~ for (t. ex. fish),goå aptit för (han tycker mycket om att ata ...); to get (up), to give a "», se motsv. under appetite; se vid. ex. under stay; to turn one's orsaka kväljningar, uppkastning; it goes against my »det bär emot för mig» (jag har motvilja därför); it sticks in my "», bild. »det går mig i magen», »jag har svårt att smälta det»; height of "», grötmyndighet, pösande dryghet; to lie (heavy) on one's "», (om mat) tynga ngn i magen; on an empty "», på fastande måge; it is ill working on a full "», det går illa ätt arbeta med fyld måge; he could not keep it on his »», han fick icke behålla det (jfr ex. under retain). ~-ache, s. bukref, magplågor, kolik. <v-C0ligh, s. maghosta. ~-piece, s. skeppsb. forstäfsföljare. "» -pump, s. med. magpump. ~-skins, s. pl. en sjukdom hos kycklingar, »»-staggers,

S. pl. veter. se under staggers. ~-t00th, S. Am. barnspr. aptit. »»-Warmer, S. maggÖr-del. ~al, -al, a. med. mag-

(t. ex. cavity : säck; vessel etc.); s. magstärkande medel. ~ed, -t, pp.; a. med ... måge; ond, vred †. /v,er, s. (1. -ur) en som tål, jrr of van va.; (2. -åsjur) maglapp; bröstlapp, bröstduk, bröstprydnad för fruntimmer; P slag för magen. ~ic, -'ik, a. (äfv. sx/ical, -'ikal) mag-, buk-; med. magstärkande; s. med. magstärkande medel, äfv. en bäsk. »JeSS, -lës, a. utan måge; utan matlust †. ~y†, (t. tjurig, tjurskallig, stomata, st^måtå, pl. af stoma, stomate, -mät, a. bot. försedd med stomata. StO-matic, -at'ik, a. hörande till en stoma ei. till stomata; s. munmedel, stomatitis, -ti'tis, s. med. muninflammation, torsk.

Stomato-, stom'ato-, prefix i vetensk. (med.

anat.) termer milli-.

Stone, ston, S. i alla sv. ordets bet. (äfv. med. etc.) sten; mur. etc. huggen etc. naturlig sten (i mots, till tegel); en sten (: ngt gjordt af sten, t. ex.) grafsten; boktr, slutskifva (: imposing-"»); bot. sten, kärna i frukt; testikel; ett hagel(korn); stengods, krukmakaregods; en vigt (af växlande storlek, den lagliga: 14 lbs., särsk. sport, ryttares, t. ex. he rides

10 "», han väger 140 lbs. i sadeln); dominobricka; va. stena; bekläda, omgifva med sten(mur); taga kärnorna ur, rensa stenfrukt; a. i sms. sten-; af

à: fate, K: far, å: fall, k: fat, å: fast, ë: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,stopper

)(C Mindre brukligt. 1389 † Föråldradt.

storm and stress

krukmakaregods; to leave no ~ unturned, ordspr. försöka alla möjliga sätt,, göra alt hvad man kan; not to leave a ~ standing (ci. one ~ upon another), ej lemna sten på sten; to throio one's ~ to the pile, draga sitt strå till stacken; heart o f nu, sten (hårdt)hjärta; a man of en stenhård man; with 8 ~ in the saddle, sport. si. med en ryttare på 112 marker, —age, s. Stenåldern. —alum, se röck -alum, —axe, s. stenhuggares hacka, —basil, s. bot. bärgmynta (Clinopodium). —blind, a. stenblind. —block, s. byg. tekn. huggen sten,stenblock. —blue,s.smalts, blånelse. —borer, s. stenborrare; sten-borr; zool. F borrmussla. —bottle, 5. krus. —bramble, S. bot. stenhallon (Ru-bus saxatilis). —brash, s. åkerb. alf af krossten. —break, s. bot. stenbräcka (Saxifraga). —bridge, s. stenbro. ~ -bruise, S. sår under foten. —buck, se steinbok. —butter, s. min. bärgsmör (ett slags alun). —chat, —chatter, s. zool. sten-skvätta. —china, S. fint stengods, jfr wedgewood. —COal, s. magert stenkol, jfr anthracite o. blind-coal. —COffin, s. stenkista (äfv. tekn.). —colour, s. grå färg; a. af stenfärg. —coral, stenkorall (större

korallstycken af själfva stammen, i mots, till grenarna). —Cray, s. en sjukdom hos falkar. —Crop, s. bot. fetknopp (Sedum acre); äfv. en trädart ad Chenopodium-art (äfv. ~ tree). —crush, se —bruise. <^-curlew, s. zool. en art spof (CEdicnemus crepitans). —Cutter, s. stenhuggare; stenslipare; sten-huggningsmaskin. —cutting, S. sten-huggning; slipning af (ädla) stenar. ~ -dead, a. stendöd, —deaf, a. stendöf. —doublet, s. P fängelse, —drain, s, mu-radt afloppsdike. —dresser, s. stenhuggare o. -slipare (af byggnadssten). —dUSt, S. stenmjöl, borrmjöl vid borrning i sten. ~

-eater, se —borer. —falcon, s. zool. stenfalk (Falco lithofalco). —fences, s. pl.

Austral, si. iskall grogg, jfr smash, —fem, s. i>ot. stenbräken (Cystopteris). ~-f0X, s. zool. fjällracka (Canis lagopus), —fruit, s. bot. stenfrukt, —gall, s. zool. tornfalk (jfr kestrel); biand stenhuggare isprängda lerklumpar i kvadersten. —hammer, s.

knoster för att krossa el. grofhacka för att grofhugga sten. —hard, a. stenhård, rw -hawk, se —falcon. —head, <?. gruf. första

fasta bärg omedelbart under lösare lager, nu

-hearted, a. hårdhjärtad. —hore, —hot,

s. fetknopp (Sedum acre). —horse †, se stallion. —house, s. hus af (huggen) sten (ej tegel). ~-jug, s. stenkrus; si. fängelse. s. foikbeniimning p& encrinite. ~-marten, s. zool. stenmård (Mårtes Foina). ~ -mason, S. Stenmurare som arbetar med (naturlig, huggen) sten, stenläggare; stenhuggare. —mortar, S. förr stenmörsare. ~ -Oil, s. bärgolja, petroleum, —pillar, S. stenstod, enstaka stenpelare is. ss. afgud, —pine, s. bot. pinie (Pinus pinea). —pit, s. stenbrott, —pitch, s. hårdnadt beck, bärgbeck. —plover, se —cMr/erø. ~ -pock, s. (hård) finne i ansigtet, —quarry,

se nu-jrit. —root, s. bot. Callinsonia (en nordamerik. växt). Cast, S. stenkast (ss.

längdmått). —Seed, s. bot. stenfrö (Litho-spermum). —shot, s. sten (kula) förr ss. kanonkula ;)j(poet. se sms. cast, ^s-mickle,

—smitch, (smitj),! s. se nu-chat. —snipe,

s. (zool.) se nu-curleio; Am. en snäppa (Gam-bella melanoleuca). <v/s throw, s. stenkast (ss. längdmått), —still, a. poet. alldeles stilla. —Wall, s. stenvägg, stenmur. ~ (-)ware, s. krukmakaregods, -varor, sten-kärl. r^-weed, se nu-seed. nv~ wharf, s. stenkaj. fx/(-)W0rk, s. stenarbete, murar-arbete med sten. worship, s. Sten a ra dyrkande. —wort, s. benämuing på åtsk. växter (slägtena Chara, Nitella, jfr t. ex. com -parsley, harf s-tongue). ~-yard, s. sten-huggeri. ~r, -ur, s. en som stenar; en som bekläder med murverk; i senare dei ai sms. (t. ex. ten-nu) en som väger så o. så många StOlieS. -1, S. bland barn brun

marmorkula med röda streck, stonily, -ill, ad. hårdt, stelt, kallt. StOnineSS, -ines,s. stenighet; hårdhet,känslolöshet.

Stony, sto'ni, a. stenig; af sten, sten-; förstenande)j(; hård som sten ofta biid.: känslolös, grym; stel (äfv. stirrande), kall; förhärdad. —COral, s. stenkorall. —hard, s. se stone-seed. —hearted, a se stone-hearted.

StOOd, stud, imp. o. pp. af stand.

StOOk, Stuk, S. åkerbr. skyl (af 12 käiTvar); si. näsduk; va. sätta i skyl, skyla. ~er, -ur, s. en som skylar säd.

StOOl, stol, 1. s. stol (utan ryggstöd), kullerstol; kontorsstol; pall; plats på kontor; (plats vid) arbetsbänk; nattstol (äfv. close stolgång, aiföring, öpp-

ning; Am. se nu-pigeon; byg. se window -stool; art. riktpall; sjö. röst; stickblad, plåt på sabeifäste; ~ of repentance, Skoti. kyrk. förr skampall. —end, S. gruf. kvar-

lemnad bärgpelare. —pigeon, s. lockfågel äfv. bild.

StOOl, stol, 2. s. (afhuggen) stam, stubbe af afskuren moderstam hvarifrån skott siå ut; skott som slå ut från en afhuggen stam; vn. förgrena sig, skjuta ut skott, sätta

sidoskott, s^-ball, s. ett gammalt bållspel

för flickor. ~-bent, s. bot. borsttåg (Juncus squarrosus).

StOOm, stom, va. kypra vin, jfr stum.

StOOp, stop, 1. s. (L.) stop, flaska, krnka; (2.) Am. dörrtrappa, förstugukvist; (3.) prov. stubbe; stolpe; gruf. pelare; ~ and room, gruf. se po st-and-stall (-work); ~ and roop, Skoti. rubb och stubb.

StOOp, stop, 2. vn. luta sig (ned) (äfv. med down), äfv. gå lutad (el. krokig i ryggen), bocka sig, kröka sig, böja sig (äfv. bild., to, för); ödmjuka sig {to, inför); nedstiga, nedlåta sig (to, till); gifva efter underkasta sig)f(; (om fåglar) sänka sig ned, slå ned (afv. jfr swoop); va. luta, sänka, böja ned: luta på, ställa på lut, hälla ett. fat etc.; bringa till underkastelse ; förödmjuka, nedsätta)|C; s. lutning, böjning; nedlutad ställning (hängande ei. vana att gå krokig); nedstigande, biid. nedlåtande; nedsänkande (om fåglar se äfv. swoop); to have a vara (stå, gå) nedböjd, lutande; to make a se ofvan vn.; to walk with a gå krokryggig.

-ur, s. en som lutar ei. böjer sig ned. ~ing, -ing, prt.; s. se stoop, singly, -ingli, ad. i lutande, nedböjd ställning; på stup.

Stop, stop, va. tillstoppa (äfv. med up) ett hål, en läcka, tilltäppa (ofta med up; äfv. täta, igenkitta, tillsmeta etc.); tillspärra, stänga (a passage, the icay); hämma, hejda, hålla tillbaka, mota; Stanna (t. ex. vagnen, ett gående verk, en maskin, ett ur), äfv. : anhålla,»stoppa»; betaga andan; mus. gl'ipa i, nedtrycka strängar; afbryta, inställa (afv. jur. t. ex. an execution), hålla inne med, upphöra (sluta) med vanor (t. ex. playing), äfv. öfvergifva vanor; hindra {jrörn^&fv. of, från), uppehålla; indraga, innehålla, hålla inne ei. draga af på (wages); sjö. stoppa (stanna); fastgöra; sjö. (fast)naja, sejsa; nedblåsa masugn; F (jfr stay) stanna kvar öfver ei. »till» (dinner o. d.); boxn. parera; sätta punkt för, interpunktera)j<; vn. stanna; hålla (stilla); göra halt, stanna tvärt (äfv. ridk.); hand. »stoppa» (jfr ~ payment,); sluta, afbryta; upphöra (from, med ngt); afstanna, hålla upp (t. ex. om regn); dröja (med for) (stanna och) vänta på; is. Am. F uppehålla sig, bo en kort tid, logera (at a place, in a house; with., hos);

stannande, halt; upphörande; paus, uppehåll; afbrott, hinder; slut; skiljetecken; mus. klaff, ventil på blåsinstrument ; grepp, band på gripbrädet af en gitarr o. d.; mus. (orgel)register; tekn. afsats (list, kloss etc.) hvaremot ngt ligger an el. stoppas, snick. stöd, mek. stoppklack, spärr; P detektiv; rv! håll (t. ex. till en kusk; äfv. allm.)

håll upp, sluta! halt! sjö. stopp! ~ her! jrr föreg. (: stopp maskin); ~ one's ears, afv. hålla för öronen; ** up one's ears, äfv. slå lock för öronen på ngn; ~ a man's grog, draga in en mans groggranson; ~ one's noise, liålla sig tyst, tiga stilia; ~ that noise! se hold etc. under noise; ~ one's nose, hålla för näsan; ~ oars, sjö. väl rödt! ~ thief! tag fast tjufven! ~ a tooth, plombera en tand; ~ water, üfv. stryka med årorna; (~ med subst, ss. obj. se vid. dessa ord, t, ex. payment); ~ a while! äfv. håll upp ett tag! ~ dead, tvär-stanna; tvärt upphöra, blifva rent slut »med en gång»; ~ short, se under d. o.; he will not there, äfv. han lär icke stanna med det; we must ~ now, äfv. nu få vi säga stopp; ~ at, äfv. lägga till vid; reform cannot ~ at this bill, reformen kan ej stanna med ...; ~ away, blifva borta, uteblifva (ej gå dit) (from, från); ~ from, upphöra med; ~ out, (va.) betäcka etspiåt med fernissa ei. d.; (vn.) blifva ute (ej gå hem ei. in); ~ over, stanna öfver (kvar tiiis vidare), särsk. lemna ett bantåg å en mellanstation och sedan få fortsätta på samma biljett; ~ up låte, sitta (förblifva) uppe till sent på natten; dead fv, full se under dessa ord; to make a se ofvan V1I.; to put a ~ to, stanna; hejda, hindra; äfv. sätta p för; inställa; göra slut på (jfr ofvan va. o. ex. under questioning). cock, 5. (afspärrnings)kran. ~-gap, s. propp ei. i allm. det hvarmed ett hål tillstoppas el. en lucka fylles; fyllnadsgods, äfv. spaltfyllnad; nödhjälp ; a. i sms. nödfalls-. "w-m0ti0n, S. mek. självfutlösning. ~-nilt, s. nöt i gevärslås. 'v -plank, s. damplanka, ^-valve, s. stoppventil. ~-watch, s. sekundur med häm-

fjäder som kan stannas gnm tryckning på en yttre sprint (för att mäta tid vid kapplöpniugar etc.).

~-W0rk, s. spärrapparat på fjäderhus

hvarigenom uppdragning möjliggöres utan att verket stannar.

ope, stöp, vn. gruf. bryta i pallar (afsatser); sätta igen med ofyndigt bärg; s. gruf. pall. stoping, -ing, prt.; s. gruf. pallbryt-ning; in the back, ~ upwards, overhand gruf. takbrytning, oppage, stop'adj, s. tillstoppande; spärrning, hämmande, stockning; innehållande; inställande; stannande, järnv. uppehåll vid en station ; afbrott; ställe där man stannar, station; afdrag, afkortning på lön o. d.; jur. säljares rätt att innehålla ej betalda varor om köpare befinnes insolvent.

Stopped,;^.; a. stoppad, hämmad; sjö.najad; sjö. beknipen; ~ pipe, i orgel gedackt (täckt pipa). Stopper, -pur, s. ngn, ngt som

tillstoppar, spärrar, hämmar etc.; propp, plugg; plomb i tand; Stoppare, sjö. äfv. stopptalja; (håll)hake; stötbleck på gevär; hämmare i ur; va. tillproppa, sätta propp i; sjö. stoppa, sätta stoppare på kabeln; to put a ~ on, sätta p för, göra slut på. stopper-hole, s. bärg. arbetshåi. stoppered,

-purd, a. försedd med stopper; särsk. med (inslipad) propp (/v bottle). Stopping, stop'lng, prt.; s. spärrande, hämmande; stannande; kittning, spaktling o. d.; Stoppning, fyllning konkret; ~ of payment, betalningsinställelse. -off, s. gjut. gjutformens fyllning delvis med sand då göt önskas mindre än formen. ~-place, s. kvarter, logis. ~-tl*ain, s. jämv. (lokal-) tåg som stannar vid alla stationer, (sms. med out, lip etc., jfr Stop med adv.). StOpple,

-pl, s. propp, tapp, plugg, kork (cork ~); klaff; va. tillstoppa, sätta propp etc. i. Storage, sto'radj, s. lagring, magasinering; magasinshyra.

StOrax, sto'råks, s. bot. storax-träd (Styr ax officinalis); farm, styrax-harts; liquid "», styraxbalsam. Store, stor, s. mängd, hop, stort antal, öfverflöd, ymnighet; förråd, lager, nederlag; förrådshus, magasin; Am. handelsbod, särsk. diversehandel; pl. förråder, is. mii. sjö. munförråd, proviant(förråd) ei. af krigsförnödenheter (ammunition, vapen etc.) ei. utredningspersedlar, sjö. uppbördspersedlar; pl. inventarier; pl. biid. skatter, rika tillgångar, jfr ex.; a. is. i sms. samlad, i förråd (jfr stock); Am bod-, »magasins»-, köpt i bod (färdiggjord); va. lägga upp på lager; (äfv. med up) magasinera {goods)', samla {up, hop : hopn); förse, utrusta (with provisions etc.); proviantera (^ with victuals); the "»s of his genius, hans snilles rika skatter; to set (ample, great, much) "» by F, sätta (stort) värde på, högt skatta; to draw from one's own "»s, hämta ur egen fatabur; in i förråd, i reserv; i beredskap (to have something in for, jfr följ. ex.); hand, på lager; to be in "» for..., to be laicl up (lie) in ~ for ..., ligga (stå) i beredskap för, vänta (förestå) ngn; commissary of "»s, mii. intendent; list of ^s, inventarielista; nu the mind, rikta själen (med kunskaper). "»- book, 5. hand. lagerbok, inventariebok. ~-beer, s. lageröl, mars-öl. ~-bread, s. skeppsbröd (-skorpa). ~ -Closet, s. förrådskammare, visthusbod. ~-clothes, s. pl. Am. färdiggjorda kläder. ~-farmer, se stock-farmer, chouse, s. förrådshus, magasin, nederlag; vist-hus; packhus; rustkammare; skattkam-

mare »lim. biid. ~-ke6per, s. magasinsförvaltare; förrådsförvaltare; magasins-(ei. lagerbokhållare; proviantförvaltare, -skrifvare (jfr purser)-, Am.se shop-keeper. ~-man, s. magasinskarl, packhuskarl. ~-master, s. Skoti. se stock-farmer. "» -pay, s. Am. betalning i varor. ~-r00m, s. förrådsrum; handkammare; rum i ett magasin; sjö. uppbördsrum. ~-ship, s. förråds-(proviant-, ammunitions-)fartyg; transportfartyg. ~-ware-hOUSe, s.neder-lag(smagasin), packhus. ~d, -d, pp. utrustad, försedd; "» up, hopad; samlad på hög; på lager, ^r, -ur, s. en som upplägger, samlar; se vid. keeper. storey, se story, i.

Storge, sto'rdje, s. instinktmässig föräldrakärlek hos djur.

Storied, sto'rid, 1. a. i sms. med ... våningar (t. ex. two-*», tvåvånings-hus).

Storied, sto'rid, 2. pp.; a. berättad, omtalad i

en berättelse cl. i historien; historisk, SOm eger en historia, minnesrik; prydd med (ei. framstäld i) historiska bilder; ~ tables, inskriftstaflor, minnestaflor; it is "» oj ..., man berättar om ... Storiette, storiët', s. liten berättelse.

Storing, sto'ring, prt. (af Store)-, a. liggande på lager; s. lagrande, uppläggning, magasinering; se vid. storage; äfv. transportkostnad för gods till magasin; ~ up power, fys. magasinering af kraft. ~-bat-tery, s. eiektr. se accumulator.

stork, stork, s. zool. stork (Ciconia). ^'S-bill, s. bot. Pelargonium; äfv. näfva (Erodium; Geranium is. Kobertianum).

StOrm, Storm, S. Storm (i eg. bet. äfv. ~ of toind) äfv. bild.; oväder i aiimht (jfr äfv. thunder-^»)-, skur (of hail etc.), skyfall, häftigt regn ("»of rain); yrväder ("» of snow)-, mil. stormning; vn. storma äfv. biid. : vara i uppror; (häftigt) regna, hagla, yra o. d.; rasa, vara i raseri; utbryta i häftiga ord, »väsnas», »skälla» (at, på, öfver); va. mil. storma; a "» in a (saucer ei.) teacup, en storm i ett tvättfat; a "» of abuse, en störtskur af ovett; a "» of applause, en bifallsstorm; a of feeling, ett häftigt känsloutbrott; a "»of indignation, en storm af ovilja (förbittring); ~ of musket-shot, kulregn; of thunder, åskväder; a "» is gathering (F brewing), det drager ihop sig till oväder (storm, rusk); it bloios a "», det stormar, sjö. det blåser (en) (full) storm; after a ~ comes a calm, ordspr. efter regn låter

Gud solen skina; to carry (take) by "», mii. taga med storm. ~ and stress,

(äfv. ss. a. i sins.) öfvers, af ty. »Sturm Ulld

b: note, è: do, 6: nor, b: not, à: tubè, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.storm-beat (en)

F Talspråk. 1392 P Lågt språk.

stowboard

Drang». ~-beat(en), a. is. poet, piskad af stormen; stormdrifven. ~-bell, s. stormklocka. ~-bird, se ^-petrel. ~-bound, a. instängd af (»liggande för») storm någonstädes. ^-breeder, s. sjö. stormmoln. ~ -cock, s. se missel-bird. ~-C0fie, s. konisk stormsignal. ~-drum, s. cylindrisk storm signal, ^-finch, se o,-petrel. ~ -glass, s. stormglas (väderleksspåman). s. sjö. stormklyfvare, förstängstagsegel. ~-kite, 5. ett slags drake använd ss. bärgningsapparat vid strandningar. ~-pave-ment, s. stenskoning på vågbrytares yttre sluttning. ^-petre|, 5. zool. stormfågel (Procellaria). ~-Sa.il, s. sjö. stormsegel. ~ -signal, S. stormsignal på land för sjöfarande. ^-Stayed, ~-Stead, a. uppehållen af fult väder, jfr bound. "^-window, s. ytter-

fönster (särskildt tillsatt för skydd). ~flll)|s,

-ful, a. stormig, rik på stormar. ~ily, -1I1, ad. stormigt (the wind bloios ~ : det blåser en storm) äfv. biid. (the session opened "JneSS, -inës, s. stormighet; häftighet, jfr »»y. ~ing, -ing, prt.; a. stormande; s. stormande; mii. stormning. ~ing-party, s. mil. manskap utsedt till stormning, stormkolonn(er). ~leSS, -lès, a. utan stormar. ~y, -i, a. stormig; storm-; stormande biid., häftig, våldsam (passion); a o, day, en ovädersdag, rusk-dag; ~ wind, storm(vind). ~y-petrel, se »»-petrel.

Storthing, storthing, 5. Norges storting.

story, sto'ri, 1. S. våning (del af ett bus); (Anm. the first ~ är i Am. bottenvåningen [jfr ground-floor], i Engi. våningen 1 tr. upp,

liv. således i Am. kallas the Second ; upprättstående stock (stolpe, pelare) uppbärande en Öfre våning där nedervåningen ej eger murpelare utan blott en glasvägg. [-kyg-thum.-] {+kyg- thum.+} mur. trappmått.

Story, sto'ri, 2. s. en historia, berättelse (sann ei. diktad); saga; F »historia» (dikt, lögn : false, feigned va. f berätta

(mest i pp. se ofvan StOI'ied); childish

barnsaga; idle o, (ei. -ies), dikt, tomt prat; as the ~ goes (runs, has it), som berättelsen lyder, som det berättas; to tell a ~ (ei. -ies), berätta en historia (äfv. en saga) (historier, sagor); F narras, tala osanning; without a really? verkligen, du narras vill inte? they are all in a ~ F, de äro alla med i komplotten (att ljuga). ~-b00k, s. sagobok, -samling; berättelsebok. ~-teller, s. sagoberättare; en som berättar »historier» (osanningar). ~-telling, s. sagoberättande; novelldiktning; uppdukande af »historier», farande med osanning.

StOt, stot, s. skoti. stut, ung tjur.

Stote †, se stoat.

StOUnd, staund, (1.) † s. smärta; slag äfv. biid.; häpnad, förvåning; pp. se stunned; vn. (jfr stöna) våndas, plågas; (2.) s. stund; (3.) S. prov. dricks-Stånka.

stoup, staup, S. Skoti. stop äfv. ss. mått; (stop) kat. kyrk. vigvattenskärl.

Stour, staur, 1. s. Skoti. tumult, strid; dammoln.

StOUr†, stor, 2. a. stor, stark, dugtig, morsk.

Stout, staut, a. dugtig; kraftig, stark (om personer o. saker; äfv. ~ ale o. d.); fast, solid, tjock (t. ex. paper), grof, bastant, stadig arv. biid., jfr föij.; ofta is. F fetlagd, korpulent, stor och tjock (ätv. ^-built, ~-made); fast, ståndaktig, envis; morsk, öfvermo-dig; beslutsam, oförskräckt, behjärtad (äfv. ~-hearted); s. starköl, starkaste porter (: broion hand. var. grof domestik; to groio lägga ut, lägga på hullet. ~ish, -lsj, a. tämligen fetlagd. ~lieSS,

-nes, s. dugtighet; styrka, fasthet; bastanthet, stadighet; fetlagdhet, korpulens; grof-het, tjockhet (t. ex. of paper).

StOUth, stauth, s. (jfr stowed) skoti. förråd, mängd; ~ and routh, fullt upp. ~rief, -rèf, s. skoti. jur. rån (i förening med hemgång), inbrott i förening med våld.

StOVe, stö v, 1. imp. o. pj). af stave.

StOVe, stöv, 2. s. stuga †; varmrum (t. ex.

i växthus; äfv.: llOtllOUse, då äfv. ~-hOUSe);

torkrum, bastu; eldstad : (järn)ugn, kamin, spis ei. kakelugn (: German Dutch portativ värmeapparat, ss. fot .varmare, fotogénkök, handtv. F fyr; sjö. baskista; va. värma i ei. med en ~ ; Skoti. sestew; sjö. basa. ^-burner, s. gasbrännare (-låga) för uppvärmning (kokning etc.). ~-pipe, s. kaminskorsten; si. »skorsten» (hög hatt). ~ -plant, s. drifhusväxt. ~-plate, s. spishäll. ~-tank, s. (varmvattens)reservoar

vid en ugn.

Stover, sto'vur, s. sämre foder för kreatur; ärv. takhalm)jC; prov. stubb; en andra klöfver-skörd.

Stoving, sto'ving, prt. (af stove, 2.); s. torkning i torkrum (badstu etc.).

StOW, stö, va. (in)stufva sjö., packa; † ei. si. gömma undan, undansticka, äfv. »stoppa på sig»; sjö. bärga, beslå stagsegei; sjö. surra ankare; ~ away, (va.) stufva undan; stoppa (gömma, ställa) undan; si. stoppa i sig, äta upp; si. kalasa upp; (vn.) Undansticka sig särsk. sjö. i ett fartyg för att skaffa sig fri resa; ~ in bulk, sjö.

stufva löst i rummet. ~away, s. en som sticker sig undan i ett fartyg fur att få fri resa, jfr ofvan ex. ~board, S. skräpskrubb.

à: fate, å: far, A: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine 1: fin, i fir,ötow-wood

t Mindre brukligt. 139$ † Föråldradt.

straighineså

—-wood, 5. sjö. stufningsved, -klossar, bäddning i rummet. —age, -adj, s. stuf-ning; packning; stufrum; plats att packa i ei. att stoppa nndan saker i; förvärf; stufvarlön))<; det som är (undan)stuf-vadt)j<; in safe —, i säkert förvar. —er, -ur, s. stufvare, packare. —ing, -ing, prt.; s. stafning; gruf. fyllning, igensättning i

gamla arbetsrum (schakt etc.).

strabism, stra'bizrn, —US, lat., -biz'mus, s. med. skelande. Strabotomy, -bot'émi, s. med. operation för skelande.

Straddle, strad'l, vn. spärra ut benen, skrefva; sitta grensle; va. sitta (stå) grensle öfver, grensla; 5. skrefvande; börs. si. kontrakt om rättighet att leverera ei. få värdepapper till ett visst pris. —-legged, ap. skrefvande, grensle. Straddling, -ing, prt.; s. skrefvande; ekrars sicksackställning.

Straggle, stråg'1, vn. afvika fräu kosan; falla ur ledet; aflägsna sig från sällskap, dröja (mil. släntra) efter; ströfva omkring; sprida sig; ligga afskild el. spridd; vara (gå) för sig själf; (t. ex. om grenar) breda ut sig oregelbundet. —r, -ur, s. en som ströfvar omkring för sig själf, som blifver efter sitt sällskap, »ensam vandrare»; kringstrylcare †; mil. eftersläntrare, marodör; ngt som befinner sig ensamt ei. ligger (står etc.) för sig själf; enstaka o. oregelbundet framskjutande gren. Straggling, -ing, prt.; a. förgrenande sig vildt; stående (spetande) ut åt alla kanter (t. ex. om grenar, hår); vidt utbredd Och oregelbunden (t. ex. street, village), arv. glest bebygd; spridd, splittrad; isolerad, enstaka (t. ex. house); s. tekn. tillriktning af slip(bryn)stenar; a — beard, ett långt, stripigt (glest och) tofvigt skägg; — soldier, se straggler, mil.; — trowsers, ölankiga byxor. —-money, s. premie för inlemning af marodörer (ei. desertörer); afdrag på sold för uteblifvande.

Straight, stråt, a. rät, rak, tekn. grad; upprätt, lodrät; väf. tråd rät; biid. rätt, rättskaffens, redlig, Uppriktig (t. ex. svar); si. direkt, gående rakt på saken, oförtäckt, tydlig (t. ex. hint)-, si. otadlig, af obefläc-kadt rykte om en kvinna; Am. spelt, om kort i svit; se >fs vid. strait; ad. rakt (fram); genast, strax; si. direkt, rakt på saken, tydligt, rent ut; s. den raka delen af ngt (t. ex. of timber)) rakhet; Am. spelt, svit af kort; va. % se — en; — as an arrow (dart, shingle, yard), rak som en stör (lineal, »pinal», eldgaffel, majstång, ett »tändt ljllS» etc.); — as an Indian, om en person rak som en »granadör» (»som en fura i

nordan skog»); — course, rak kurs (kosa);

1'aka Vägen utan krokvägar (i dubbel bet.);

— descent, härstamning i rätt nedstigande led; — line, rät (rak) linie (geom. o. aiim.) (for, to, på, till; with, med); to be on the — line P, vara på rätta spåret; — sailing, se ex. under d. o.; — ticket, Am. ren valsedel upptagande blott det allmänna partiprogrammets namn; (a tall, bony woman) — all the way down, rak (och platt) som ett bräde; ali — F, alldeles klar (från skulder); it is as — as you can go, det är raka vägen (dit), det ligger rakt framför er (en); — in the grain, rätklufven om virke; bild. F »renhårig», redlig; to keep a person —, hålla ngn »till marginalen» (»på mattan», i skick och ordning); to make —, räta etc., jfr — en; bild. se följ. ex.; to put (ei. set) (t. ex. things : sakerna, saken; afv. accounts etc.) —, ställa (sätta) i ordning, reda, ställa till rätta; to make ali —, äfv. bilägga saken; to go — at a person, äfv. gå ngn inpå lifvet; I shall go — at the matter, jag skall gå rakt på saken (utan omsvep el. vidlyftig inledning); to look (stare) — before one, titta (se, stirra) rakt framför sig; — forwards, rakt fram(åt); biid. (säga) rent ut (oftare — out))

— in the face F, rakt i ansigtet, »rent i synen»; — on, rakt fram(åt). —-arch, s. byg. horisontalbåge. —-edge, s. tekn. snick. etc. rätskifva, »gradskifva» (lineal). —-

forth †, se f^way. —forward, a. gående (fortlöpande) rätt fram(åt); rät, rak; rättfram, redlig, uppriktig, rätt på saken (ansioer); ad. (jfr a. o. ex. ofvan) rakt fram; rätt på saken, rentut, —forwardness, -forwurdnës, s. (jfr föreg.) rättframhet, —-goer, s. F en som går rakt på saken, —-joint, s. rak fog; stum fog. —-laced,

a. F se motsv. sms. af Strait. —- lined, a. rätlinig, —-ribbed, a. bot. rätnervigt blad. —-Splitting, a.rätklufven om virke. —-Staff, s. se f^-edge. —-Stall, s. gruf. fältort indrifven rakt in i massan af en kolflöts. —veined, a. se —-ribbed. —-walking, a.

o. s. vandrande sin väg rätt fram utan afvikelser (bild., t. ex. Christian). — way(S ‡), ad. på stället, med det samma, genast —en,-n, va. (1.) göra rak (grad tekn.), räta, rikta; (äfv. med out) släta (ut) ngt skryukladt; (2.) se straiten. —ener, -nur, s. en som rätar (ut), riktar etc. — ening, -ning, prt.; s. rätande, riktande, slätning, jfr föreg, v.;

(i sms. 1'ikt- : tjänande till utriktning el. rätning t. ex. —-machine för synålar), —|y)j<, -11, ad.

rakt; rätt fram. —ness, -nes, s. räthet, rakhet; rättframhet etc., jfr t^forward-

Straik7 stråk, (1.) se straké; (2.) Skoti. se stroke.

Strain, strån, l. s. härkomst, ätt; ras, varietet; arf dt anlag, slägtdrag; to cross the —, kroasera rasen.

Strain, strån, 2. va. spänna (äfv. one's nerves, faculties etc., jfr ned.); sträcka; töja (på); fys. mek. i aihnht utöfva tryck (spänning, sträckning etc.) på, fresta; ansätta hårdare, draga åt (ei. till), spänna till; hoppressa, trycka, klämma; anstränga till det yttersta, forcera; öfveranstränga; försträcka en sena etc.; Spränga en häst; framtvinga)}C (t. ex. mirth)-, biid. utsträcka för långt, draga på, tänja ut, »tumma på», gifva en tvungen tolkning, hår-draga, jfr ex.; sila, filtrera; (med out) från-sil a (i dubbel bet. bortsila, genom silning bortskaffa; el. ! genom silning få renad från ngt); VII. anstränga sig; krysta (sig) vid stolgång; silas, gå (rinna) gnm ett filtrum; s. sträckning, spänning; mek. påkänning, frest-ning; press(ning, tryck ss. kraft ei. verkan);

. (stark) ansträngning; krystning; försträckning; tvungen tolkning; biid. sätt att gå till väga ei. uttrycka sig; »stib, »ton»; nms. passage, melodi: sång, visa; — one's self, anstränga sig (till det yttersta); försträcka sig; ~ one's credit, hårdt anlita krediten; — one's eye(s), anstränga ögonen för att se ngt; — one's invention, anstränga sin uppfinnings(ei. gissnings)förmåga (»gnugga sitt ingenium»); — the law, gifva lagen en vidsträckt tolkning; — one's lungs (throat, voice), skrika af alla krafter; — the meaning (the sense of a passage etc), (jfr ofvan ex.) gifva ... en tvungen (»hårdragen») tolkning; milk, sila mjölk; ^v every nerve, spänna alla sina krafter; — a point, göra våld på sig, göra sig den största möda ei. en yttersta ansträngning (äfv. med tO, för att) J gå föl* långt, jfr vid. ex. under point; — too far, allm. bild. gå för långt; the dog —ed at its chain, hunden drog och slet i länken; — at a gnat and sioallow a (ei. the) camel, ordspr. sila mygg och svälja kameler; — for, med ansträngning söka ernå, söka framtvinga, biid. jaga efter (t. ex. effect); to throw a — on, mek. anbringa kraft på; (to talk) in a high —, i hög ton (högstämdt ei. stolt); (he spoke of his friend) in lofty —s, i högstämda (entusiastiska) ordalag; (he said a great deal more) in the same —, i samma stil (»trall» F), som gick ut på det samma; his mind was always on the —, ... i spänning, spänd, —able, -abl, a. som kan spännas; spänstig, elastisk, —ed, -d,

pp. o. a. spänd, ansatt etc.; bild. forcerad, tvungen, hårdragen, krystad, skruf vad, äfv. långsökt; to put a — construction on, gifva ngt en tvungen etc. tolkning, äfv. förrycka meningen af, »skrufva på»; a — relation between ..., ett spändt förhållande mellan ... —er, -ur, s. en som spänner etc.; en som anstränger (sig); en som silar; spännram for målarduk; sil, filtrum. kokk. durkslag. ~ing, -ing, prt.; a. spänd, om ögon stirrande; s. spännande etc. (jfr strain, va.); spänning, sträckning; pressning; påkänning; försträckning; silning, filtrering; sadeim. grundsäte (iädor

[el. dukj so in bildar självfva botten) i en sadel, —ing

-bag, s. filtrerpåse. —ing-beam, s. byg. spännbjälke i takstol. —ing-leather, s. sitsrem i sadel. —ing-piece, se — ing-beam. ^ing-post, S. spännstolpe i järntrådsstaket. —ing-sill, s. byg. extra spännbjälke lagd på (hufvud)bindbjälken mellan fötterna

af två hängbjälkar för att motverka trycket af snedstöttoj na på dessa. — Mg-WCl), S. filtrer-

duk. —t †, -t, s. spänning, ansträngning.

Strait, stråt, a. trång, smal; aitför tätt åtsittande, stram, snäf; trång biid., knapp; sträng, nogräknad; snål, karg; nära, [-förtrolig}^;-] {+för- trolig}^;+} äfv. mindre riktigt f. straight; ad. † trångt, snäft; strängt; s. trång passage (gång, prång etc.) †; näs†; (äfv. i pl.) trångmål, klämma, knipa, förlägenhet, svårighet(er); (oftast i pl.) pass, trång farled, (is. hafs)sund; pl. ett smalt tyg; the gate, bibi. den trånga porten; to be in a — (in [great ei. d.] — s), vara i knipan, i förlägenhet (äfv. med to 0. infin. : om att kunna : hafva svårt att ... [det faller sig kinkigt för... attl; äfv. to be driven to [great] to, t. ex. find out the true reason); se vid. — S. —handed †, a. snål, njugg. — -jacket, s. tvångströja. —-laced, a. hårdt

snörd om person; biid.sträng, »stram»,trång-bröstad, (pedantiskt) noga (in, i fråga om moral el. anständighet). —- waistcoat, se — -jacket, —ed †, -èd, a. (eg. pp.) i förlägenhet (for, för). ~en, -n, va. göra trång ei. trängre, förtränga; draga till, spänna (åt); inskränka, knappa in på; bringa i trångmål, i förlägenhet, i nöd; trycka i

allm. bet.; jfr ex. under följ. — önöd, -nd, pp.;

a. inskränkt, knapp, trång biid.; i trångmål, »hafvande det smått», fattig, jfr ex.; — circumstances, betryckta omständigheter (jfr vid. d. o. samt ex. ned.); — ill-come(s), knappa inkomster; to be — in one's circumstances, vara (lefva) i knappa (»små») omständigheter; —for money, i knipa för pengar, i penningeförlägen-het; we are — for room, vi ha trångt

storm and stress

om rum, här är trångt om plats. ~iy, -li, ad. trångt; håf dt (åtsittande ei.: spändt); (jfr strictly). ~neSS, -nes, s. trånghet; snäfhet; inskränkthet; knapphet, otillräcklighet; trångmål; pedantiskhet,småaktighet of mind)-, trångt pass>fC; ~ of circumstances, knappa, »små» (ei. brydsamma) omständigheter. ~s, -s, s. pl. (jfr strait, s.) hafssund; the of Dover, Pas de Calais; the ~ of Gibraltar, Gibraltars sund; the Settlements, kolonierna vid Malakkasundet; ~ tin, Ma-lakkatenn. stråke †, stråk, 1. s. se bushel. Stråke †, stråk, 2. imp. af strike. Stråke, stråk, 3. s. streck, stråk † (jfr streak); läkt, smalt bräde †; hjulring, -skena i flere delar; sjö. skcppsb. plank gång (en från för till akter fortlöpande längd af bordläggnings- el. garneringsplankor); bärg. slamgl'af. Stram, stram, vn. prov. häftigt fara tillbaka (jfr recoil o. spring); Am. skrefva med benen; klifva med långa steg; va. prov. dänga (i backen), slå. stramash, stråmåsj', va. skoti. o. prov. dänga, slå (i stycken); krossa, förstöra; s. tumult, krakel. stramineous, stråmii^ëus, a. bot. se strawy;

se straw-colour ed. Stramony, stram'oni, s. bot. spikklubba (Datura Stramonium). ~-cigar, s. stramonium cigarr mot andtäppa. StraTld, strand, 1. s. sjö. etc. sträng, part, dukt, kardel (del af ett tåg)? va. slita sönder en kardel i (a rope). ~ed, -ed, (1.) pp. kardelsprungen om tåg; a. i sms. af så o. så många kardeler ei. parter (t. ex. four -'v», fyrslagen tross). Strand, strand, 2. S. strand af hafvet el. en större sjö; Skoti. rännil, vattenränna, rännsten; vn. stranda sällan Mid.; va. drifva ei. »sätta» på strand; the (S)oj, stor gata i London mellan the City o. the West End parallel med Themsen. ~ed, -ëd, (2.) pp.; a. strandad äfv. bild.; to be stranda äfv. bild. (om förhoppning, företag etc.); goods, strandgods. ing, -ing, prt.; s. strandning. Strange, strånd j, a. utländsk †; främmande

i flere bet.; obekant (äfv.: dittills osedd, ohörd etc.), ovanlig, äfv. ny (to., för); sällsam, märkvärdig, egen(domlig), besynnerlig, förunderlig, »konstig»; va. † göra främmande, se estrange; vn. † göras ei. känna sig främmande; förundra sig; ~ (eiiipt. för it is <x»), förunderligt, egendomligt nog så är det så el. så; ~ enough, efter ett påstående (så förhöll det sig) märkvärdigt nog; ^ to say, märkvärdigt (eget) nog ...;

mxsery maJces ~ bedfellows, ordspr. nöden

gör alla lika; a ~ gentleman, en främmande (obekant) herre; a ~ man, en främling, en obekant; a ^ sail, sjö. en obekant seglare; a sort of felloio, en besynnerlig människa (ei. karl); a ~ tongue, ett främmande (okändt, obekant) språk; he is not in a place, han gör sig (ei. är) hemmastadd hvar han kommer; what a ~ thing about (that letter)! det var för märkvärdigt med det där ...! ~-l00king, a. af ett besynnerligt utseende, sällsam att skåda. -li, ad. (jfr ofvan); äfv. i en påfallande ei. förvånande grad. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara främmande ete., jfr strange; sällsamhet, besynnerlighet; äfv. † se estrangement. ~r, -ur, s. främling (to, för); en obekant person; en främmande, en gäst,/)/, främmande folk; en som är okunnig i ei. obekant med ngt (med to), äfv. nybörjare (to, i); jur. en som ej har delaktighet i ei. vetskap om en gärning; «. poet. se Strange; Va. † se estrange; to be a ~ to, vara främmande för ngn ei. ngt; an entire (perfect, total, utter) quite a vildt främmande ; there is a ~ in the hall, det är en främmande där ute; you have become (get, grown) quite a (tin besökande) »ni är så osynlig nu för tiden» (»det var rart främmande»); to feel like a känna sig främmande; we make no ^ of you, vi betrakta ej er som främmande, vi göra inga ceremonier (»anstalter») för er skull; to play the ställa sig främmande; <V/S' book, främlingsboken (anteckningsbok för besökande); fever, Am. F gula febern.

Strangle, strang'gl, va. strypa; förkväfva, wid. dränka; undertrycka (jfr stifié); s. † se strangulation. ~-tare, s. bot. namn på snärjande vickerarter (Yicia lathyroi-des o. Y. hirsuta); äfv. se följ. ~-weed, s. bot. snyltrot (Orobanche); snarrefva (Cuscuta). ~r, -ur, s. strypare. -z,

5. pl. veter. kvarkknuta (ett slags strypsjuka).

strangulate, sträng'gulat, va. † se strangle; a. se föij. bot. -ëd, a. bot. hopsnörd,

oregelbundet (omväxlande) hopdragen (o. utvidgad) ; kir. insnördt bråck.

Strangulation, stranggula'sjun, s. is. vetensk. med. bot. tillsnörpning; strypning.

strangurious, strånggu'rius, a. af föij. strangury, sträng'guri, s. med. stranguri.

Strap, strap, S. stropp äfv. sjö.; sammanhållande rem, spännrem, äfv. bokrem; spannrem; pl.mil.remtyg;

spänntamp; strigel; hälla; klaff att knäppa, slejf, mil. jfr shoulder-*»; mask. dragrem (jfr belt); järnband, förstärknings järn; bjälkband; åugm. etc. bö-

gel, klofve; bot. bladskifva utan slida hos gräs; bot. tunga i tungbiommor; P barberare; va. prygla med (spann)rem; stroppa ett block, förse med <v(s); fästa, binda (fastspänna) med ~ (rem etc.); stryka, draga på en Strigel; arbet. si. tvinga daglönare till största ansträngning; Skoti. bänga. ~-oil, s. skämts. »påkolja», prygel. ~-rail, s. platt järnvägsskena. ~-SaW, se belt-saw. ~ -shaped, se Ugnlate.

Strappado, strapa'do, s. vippgalge (fordom brukligt militäriskt straff); va. bestraffa med

Strapped, stråpt, pp. {uf strap); a. försedd med stropp, hällor etc. Strapper, -pur, s. en som slår, binder etc. med rem; F ngn ei. ngt stor(t) o. dngtig(t), »huggare», ovanligt storväxt o. kraftig person (jfr bouncer). Strapping, -ping, prt.; a. F reslig och stark, grof växt, kraftig, dugtig.

StraSS, ty., strås, 1. S. strass (en komposition lik glas, hvaraf oäkta ädelstenar fölfärdigas).

strass, strås, 2. .<?. silkesaffall.

Strata, lat., strå'tå, pl. af stratum.

Stratagem, strat'adjem, s. krigslist; knep, list; in love and war all are fair, ... äro alla medel tillåtna, strategetics, stratedjet'iks, s. pl. strategi, krigskonst.

strategic(al), stratedj'ik(al), a. strategisk, strategist, djist, s. strateg(iker). stra-tegy, -'-dji, s. strategi, härförarkonst.

strath, stråth, S. Skoti. dalgång med en flod, el. utgörande pass (défilé); äfv. liten ås, kulle.

stratification, stråtifikå^jèn, s. vetensk. geol. etc. skiktning, lagring, hvarfning; läge i lager, lagerföljd.

Stratified, strat'ifid,^/?. af ^fy; a. liggande i lager, is. geol. hvarf vad, skiktad, flo-lägrig. Stratiform, -form, a. lagerformig, flolägrig, jfr föreg. Stratify, strat'ifi, va. lägga ei. ordna i lager, skikta; vn. lagra sig, lägga (ordna) sig i lager.

stratigraphical, stråtigråfikåi, a. (i.) geoi. hörande till (handlande om) skiktning; (2.) se stratographical.

Stratocracy, stratok'rasi, s. militärvälde.

stratographical, stråt6gråf'!kåi, a. af förj.

Stratography, stratog'rafi, s. beskrifning

öfver en här, dess utrustning m. m.

stratum, lat., stra'tum, s. (pl. -ta, -tå, äfv. ~S, -s) lager, skikt, is. geoi. : flöts, bädd. StratUS, lat., -tus, s. meteor, lager-moln.

Stravaig, strava'g, vn. Skoti. stryka sysslolös land o. rike omkring.strike

(om en flod); va.)J< föra vilse; s. driftfä, vilsekommet (bortsprunget) kreatur; se † ^ing; flyktingar kollekt. †; a. kringströfvande utan mài, vilsekommen, bortsprungen (om kreatur, dog etc.); allm. bild. som förirrat sig (in) på orätt hån, tillfällig, jfr ex.; whenever a ~ customer came, näten kund tillfälligtvis kom in; ~ dog, äfv. herrelös hund; a physician's ~ patients, en läkares tillfälliga patienter (personer som för en gång anlita[del hnm); if any shot carries me off\ om tillfälligtvis ngn (för-lupen) kula tager bort mig; a small sprinkling of ~ Russian words, en liten inblandning af några enstaka ryska ord (som tillfälligtvis kommit in i språket).

~-cattle, s. drifnöt koiiekt. ~-line, s. sjö.

förlöpare (ett första, omärkt stycke) på logglinan.

~-mark, s. sjö. första märket på logglinan där förlöparen slutar o. hvarmed loggningen eg. tager sin början, -"^er, -lir, S. en SOm ströfvar (irrar etc.) omkring, ^ing, -ing, prt.; a. o. s. kringströfvande, -strykande; vilsegående etc., jfr stray, vn.

Streak, strèk, s. streck äfv. min. o. gruf.: malmstreck, -åder; strimma; is. tekn. snick. etc. åder, äfv. målad ådring i trä; rand i tyg etc.; skeppsb. se vid. Stråke (äfv. med samma uttal som

d. o.); va. strecka, randa, göra strimmig; tekn. ådra trä; vn. prov. si., Am. F (jfr »ligga som en strimma efter backen») röra sig (springa etc.) fort, lägga i väg, »kila sin väg» (äfv. ~ it), »schappa», taga till fötters (: to make Am.). ~ed, -t, pp.; a. randig, strimmig; ådrad; insprängd; fettsprängd (pork etc.); flammig. ^y, -i, a. se föreg.; F arg, ond(sint).

Stream, Strèm, S. Ström i flere bet., jfr ex.; rinnande vatten, älf, flod, å; strömning äfv. bild. (: tendens, riktning); utströmmande; stråle; vn. strömma (with, af); utströmma äfv. om ljus etc.; rinna; äfv. myllra om en folkhop; fladdra (om hår etc.), svaja, vaja (om plymer), flyga (om fanor), (om flaggor) äfv.

blåsa (ut); va. utgjuta i strömmar, låta-strömma etc.; sjö. »strömma» (utkasta, a buoy)-, pryda (brodera etc.) med ränder, göra randig ei. strimmig; f\j of gas, gasutströmning; ~ of lava, lava-

. ström; ~ of (one's) life, poet. lefnadslopp; bild. äfv. lifvets brusande källor (blodet); ~ of light, ljusström; ~ of people, folkström; to follow in the ~ of people, följa med strömmen; ~ of tears, ström af tårar; ~ of ivater, vattenström; ~ of ivords, ordström, -flöde; lying in the (om fartyg) liggande på strömmen (å revie-ret); to go (el. follow) ivith the is. bild. följa med strömmen 5 with his long hairs

~ing in (äfv. % to) the wind,... fladdrande för (ei. i) vinden; the hounds were already »»ing across the field, (jagt)hun-darna rusade redan i en oafbruten ström ...; the villagers began ~ing out of the church, ... att strömma ut ur kyrkan; till day-light o»ed in upon the party, tills dagsljuset strömmade in öfver sällskapet. ^-anchor, s. sjö. strömankare, stoppankare, svårt varpankare, ^-breaker, s. jfr ice-breaker, ^-cable, s. sjö. ström-ankarkabel, stoppkabel. ~-ice, s. »ström-

is» (drifis i hafvet drifvande framåt i ett långt band).

^-measurer, s. strömhastighetsmätare (-instrument), ^-tin, s. vasktenn. ~ -wheel, s. underfallshjul. ~-W0rks, s. pl. bärg. (tenn)vaskbärg. ^-WOrtS, s. pl. bot. familjen Halorageæ (bästrumpa |Hippurisl o. beslägtade). ^er, -ur, s. sjö. vimpel; poet. flagga; norrskensstråle; bärg. tennletare, arbetare i vaskbärg. ^ing, -ing, prt.; a. o. s. (ut)strömmande; fladdrande etc.; s. arbete i tennvaskbärg. ~let, -let, s. mindre ström : liten å, bäck, rännil. -i, a. rik på rinnande vatten (strömmar, åar etc.); strömmande; strömlik; strål-formig; poet. strålande, fördelad i strålar, street, strèt, 5. gata is. större, i stad; äfv. tekn. bärg.; poet. väg i allm. bet.; to walk the äfv. to be in the ei. to go upon the blifva ei. vara en »»-ivalker; in a (bo) på (vid) en gata; in (Am. äfv. on) the på gatan; in the open på öppen gata; in the middle of the midt på gatan; I never ioas in the äfv. jag har aldrig sprungit kring gatorna (som gatpojke el. gatnymf).. ~-arab, S. si. gatunge.

"w-baliad, s. gatvisa. ~-boy, s. gatpojke. ~-car, s. Am. spårvagn, ^-chanting, s.

P sjungande på gatorna för att tigga. »» -corner, s. gathörn, ^-crossing, 5. sär

skildt stenlagd gångbana från den ena trottoaren till den andra. ~-d00r, S. dörr (port) åt gatan, gatuport, farstudörr; to grin like a ~ knocker F, »grina som en solvarg». ^-fighting, s. slagsmål på gatan. ~-key, s. portnyckel. ~-main, s. gas-hufvudrör. ~-|amp, s. gatlykta. ~ -orderly, s. fast anstäid gatsopare, (gatu-) renhållningshjon. ~-pitCher, s. F gatu-konstnär. ~-pOSt, 5. afvisare i gathörn. ~ -side, s. jfr ex.; he wished he was on the ~ of the housedoor again, ... att han väl vore utom porten (ute på gatan) igen. ~-singer, s. gatsångare, -gerska. ~-SWeeper, s. gatsopare; särsk. gatsopningsmaskin (: ^-sweeping-machine). ~ -walker, s. gatstrykare, flanör †; gat-

strykerska, gatnymf (: prostitute). ~

-Walking, 5. gatnymfslif. —ward, s. förr gatuppsyningsman. —way, s. själfva gatan såsom trafikled, gatllkörbana. ~y)J<, -1, a. gat-; från (ei. passande för) gatan; stadsfödd †.

Streight, stråt, s. O. a. sc strait; ad. se strait o. strictly.

Strelitz, strel'lts, s. (I.) rysk. hist, strelits

(förr gardist); (2.) ett slags lärft.

Strength, strength, S. st}rrka i alla bet.; fys. fasthet, kroppars motstånd(skraft), afv. bärkraft; kraft(er, jfr ex.); nummerstyrka, numerär; the ~ of the enemy, fiendens styrka; of mind, själskraft, energi; armed väpnad styrka; ett lands krigsmakt; his nu fails hirn, hans krafter svika; his true ~ lay in ..., hans (sanna, bästa) styrka låg i ...; to gather (get) samla krafter; (t. ex. om ett rykte) vinna i styrka; to get new vinna nya krafter; to put forth one's ~ (to put all one's ~ to loork), uppbjuda alla krafter; display of kraftutveckling; exertion of kraftansträngning; feat of nu, kraftprof (-dåd); want of nu, kraftlöshet; upon the ~ of, stödjande sig (ci. stödd) på biid., på grund af, i kraft af. ~en, -n, va. stärka, styrka; förstärka särsk. tekn. med beslag o. d.; befästa aum. biid.-, vn. blifva stark(are), vinna (ci. tilltaga i) styrka (ei. krafter). ~ener, -nar, s. ngn ei. ngt som stärker; med. stärkande medel (garlic is a nu of the stomach, ... stärker magen), ^ening, -ning, prt.; a. (för)stärkande; i sms. förstärknings- (t. ex. feather, rib, -ribba; piece, timm. -stycke; work, -arbete); s. stärkande, styrkande; tekn. förstärkning. StrenuOliS, stren'uus, a. ifrig, nitisk, oför-

truteil försvarare, förfäktare; kraftig (effort, protest etc.); kräfvande kraft. ~ly, -li, ad. (jfr föreg, a.); arv. på det kraftigaste (t. ex. to protest nu against ...). ~neSS, -nes, s. ifver, nit, oförtrutenhet.

StreSS, strès, s. fys. mek. tryck, spänning,

påkänning (kraft verkande till formförändring på en kropp), el. kroppens egen motståndskraft, spänstighet; vigt, eftertryck; särskild betoning (-nande), tonvigt; våldsamhet; se † afv. distress; va. utöfva tryck på, (sträfva att) deformera en kropp; se † distress; ~ of iveather, hårdt väder; to lay nu upon, lägga (särskild) vigt ci. eftertryck på; särskildt betona; to put to a utöfva våld på.

Stretch, strëtj, va. sträcka, (ut)spänna; uttänja, töja på; bärg. räcka (ut) (utsmida) järn: utsträcka, uträcka handen; utbreda vingarna; si. hänga (afrätta): (öfver)anstränga; öfverdrifva; biid. utsträcka för långt;

göra våld på, »gå sanningen för när», öfverskrida sin befogenhet, sina instruktioner; vn. utsträckas; sträcka sig, töja sig; utvidga sig; sträcka sig, vara utsträckt, räcka (to, till etc.); prov. sträcka i väg, lägga benen på ryggen; sjö. spänna på med alla segel, segla med stor segelmassa (is. med adv.-, along, etc.); F bild. öfverdrifva, »skära (taga) till i växten», »skarfva», »breda på», prata i vädret, skräfla; s. sträck, jfr ex.; sträckande, sträckning, spänning, töjning; ansträngning; öfverskridande, äfv. missbruk(ande) (of power)-, sträckning, riktning, gruf. strykning (t. ex. af en koiflöts); sträcka, räcka; sjö. slag; univ. si. spatsertur, promenad; P ett års straffarbete; ~ a point, eg. sträcka ut, töja ett grand; wid. öfverdrifva, taga till för mycket, »gå sanningen för när» (afv.'v» things); se vid. to strain a point; ~ out, sträcka (räcka etc.) ut; sjö. sport, hala ut i rodd; to make great nucs F, taga sig stora friheter, gå för långt (jfr ofvan vn. biid.); at (ei. on) a nu, i (ett) sträck, »i ett kör»; to be on the nu, vara i yttersta spänning : »ligga på sträckbänk», vara i plågsam spänning (af ovisshet), ei. vara ansträngd till det yttersta; to put to the utmost nu, spänna ei. anstränga till det yttersta, sätta på det svåraste prof (t. ex. tålamodet).

~er, -år, s. ngn ei. ngt som (ut)spänner, sträcker etc.; (väf-, handsk-)spännare; spännjärn (t. ex.

i ett paraply, jfr äfv. sms. af ~ing); målares spännram; timm. spänn- ei. bindbjälke i ett bjälklag el. -ok; tvärslå mellan stolsben etc.; (sjuk- ei. lik)bår; spännhult (fotspjärn för roddare); mur. löpsten; F öfverdrift, »dalmas», lögn. ~er-bearer, s. mil. »bårbärare», ambulanssoldat. ~er-fencer, s. si. hängsleförsäljare. ~er-mule, s. förspinn-mulemaskin. ~ing, -ing, prt.; s. sträckning, spänning. ~ing-COUrse, s. mur.

löpskikt. ~ing-frame, .5. spinn, (sträckstol i) förspinn mulemaskin; torkram för stärkt musslin. ~ing- hammer, s. bleckslagares etc. spannhammare. ~ing-irOn, s. gaifv. etc. sträckjärn; spännjärn. ^/ing-machine, 5. sträckmaskin is. spinn.; väf. spännram. ~

ing-match, 5. si. afrättning. ~ing-piece,

s. garf. se nuing-iron; byg. se strut.

Strew, stro, strö, va. (pp. äfv. -n) strö, utströ (on, på; over, öfver); beströ (with, med); utsprida rykte †; poet. ligga strödd öfver, betäcka (t. ex. »thousand sleeper.s [döda] nu'd the strand»). ~ing, -ing, prt.; s. (ut)ströende; ngt utströdt †.

Stria, lat., stri'a, S. (pl. Striæ, -è) byg. naturv. reffla, fåra, repa; strimma. ~te, -i'àt, a.

is. veteusk. o. konst, refflad; repig; strimmig.

~ted, -l'ated, pp.; a. se föreg.; ~ rocks, geoi. bärg ei. klippor med glacialrefflor. ~tion, -a'sjiin, s. reffling; randning. /Nature, -i'atur, s. anordning af reffling.

Strick, strik, s. tekn. linknippa lagom bred att bilda band (å linbandsmaskin). ~6n, -n, pp. † (af strike) slagen, drabbad etc., jfr d. o.; a. struken om mål; jagt. o. mil. träffad af skott (sårad cl. fäld, fallen); slagen, full om timme; i sms. (an)gl'ipen, betagen af lust för ngt (jfr stagese vid. ex.; (well) ~ in age (ei. years), bibi. åldrig; a large portion of the English soldiers were so ~ as to be helpless, ... voro så svårt sårade att de ej kunde hjälpa (förflytta) sig själfva. ~Ie, -1, s. (äfv. ~ler, -ur, prov.) strykspån för liar; skäkta, skäkteträ rör lin o. d.; tekn. strykträ äfv. vid mätning, strykskifva; (stryk)mall.

Strict, strikt, a. hårdt åtdragen, spänd, stram i eg. bet. †; noggrann, sträng i aiim. (in, i, t. ex. seder; with, med); strängt begränsad, noga bestämd, inskränkt; to be för att vara noga, äfv. noga uttryckt ei. strängt taget; in a ~ sense, in ~er (ei. the ~est) sense, i inskränkt (ei. egentlig) bemärkelse, i inskränktare (strängare) (i strängaste) bemärkelse; to keep a rxj watch, hålla noggrann vakt (cl. uppsigt), strängt bevaka ngn (ei. ngt). ~ly, -li, ad. strängt (t. ex. kept: efterhållen); strängeligen (tillsäga etc.); noga (taget); ~ speaking, to speak strängt (noga) taget, noggrant uttryckt; äfv. i egentlig mening. ~neSS, -nes, s. fasthet (åtdragning), spänning †; noggrannhet, stränghet; in (all) ~ (of law), strängt taget, efter lagens strängaste bokstaf, ^ure, -ur, -jur, s. kritisk anmärkning, »gliring», »släng»; med.förträngning, striktur. ~-ured, -urd, -jurd, a. förträngd (duct etc.); behäftad med striktur.

Strid, strid, pp. † (äfv. † imp.) af stride; s. prov. stridt ställe, gråda (trång fors mellan höga stränder), ^udetl, -n, pp. af Stride, ^dle, -1, vn. skoti. se straddle.

Stride, strid, s. långt (stolt) steg äfv. ss. mått; biid. stort framsteg (toioards, mot, jfr ex.); vn. (imp. Strode, strod, Strid †, strid; pp. stridden, stridn, strid †) gå med långa steg, skrida, klifva; skrefva, spärra ut benen; va. Poet. klifva öfver; se † bestride; to make (el. i eg. bet. äfv. take) great n»s, gå framåt med stora steg äfv. biid. : göra stora framsteg; he took tioo yards at each han tog ... i hvart steg; a horse of such ~ and power that ..., en häst som tog så långa steg (hade en så vägvinnande skridt) ...; to advance with

raxrid toioards (honours, ruin etc.) gå

med stora steg mot... (ei. ... till mötes); ~ away, aflägsna sig med stora steg; ^ ont, taga ut stegen.

Strident, stri'dent, a. skärande ljud, gäll; gnisslande, hvinande.

Striding, stri'ding, prt. af stride; s. klifvande. -li, ad. med långa steg; med utspärrade ben.

Stridor)j<, lat., stri'dor, s. skärande ljud.

Stridulate strid'iilat, vn. gnissla, knarra (om vissa insekter). stridulation, -là sjun, 5. (jfr föreg.) knarr. StridlllOUS, -lus, a. se strident.

Strife, strif, s. (jfr sträfvan) täflan, äflan (äfv. världens i allm., jfr ex.); Strid, Stridighet, tvist, missämja (between, mellan; with, med); to be at n» with, ligga i strid med; he lived in the thick of han lefde midt i stora världens äflan (i hetaste kampen för tillvaron).

Strig, strig, s. stjälk, stängel. ~a, iat.,stri'gå, s. (pl. -gæ, -dje) s. byg. koionn-refflor, kan-nelering; bot. borsthår.

strigil, stridj'ii, s. rom. antik, badskrapa; frot-teringsborste.

strigose, strl'gos, strigous, -gus, a. bot.

borsthårig. Strike, strik, va. (imp. Struck, struk; pp. struck, stricken †, strik'n) slå ett siag, en

person, eld, mynt, rot etc. (jfr ex.), äfv. (om ur) timmar (äfv. biid., t. ex. the mind ivith astonishment; jfr vid. nedan); slå på el. mot; slå till, tillfoga ngn, ett slag; (om åskan) slå ned i (ei. på); stöta (äfv. ngt i ngt), träffa i flere bet.; påträffa, äfv. Uppnå; anslå sträng, ton etc., äfv. biid. : göra (starkt) intryck på, gripa biid., frappera, äfv. göra bestört (: ~ aghast), förvåna, öfverraska; hamra, smida metaller; inprägla bild.; injaga, jfr ex.; stöta mot (ei. på), sjö. törnå på; stöta på,

påträffa (särsk. vid gräfning el. jordborrning: malmådra etc., jfr ex.); Stryka (i eg. bet. med handen etc. †) (t. ex. säd vid mätning el. ett mått), särsk. sjö. (äfv. fira) segel, stång, flagg (jfr ex.); llt-stryka ett namn, ngn (from a list, jfr ~ o/f) j nedtaga tält etc. (jfr föreg, sjö.), taga in; fälla ned (t. ex. carriage-steps); nedstöta, dräpa; drabba; bibi. tukta, straffa; (med »ett slag», hastigt) frambringa, orsaka, förvandla till, göra (med adj. ss. fyllnad, jfr ned. ex.); fortplanta genom sticklingar; (upp)draga en linie, upprita en figur; uppgöra, (af)sluta fördrag, köp etc. (jfr ex.), hand. räkenskaper : balancera (jfr balance med ex.); tekn. slå (tappa) sockersaft på kylaren; tappa † fat; vn. slå äfv. om klockor : ljuda; stöta (against, mot; o»,-på, äfv. : träffa); stöta (at, efter), hugga (äfv. om en orm),

slå, slåss, fäkta (i allm. bruka handvapen) ;

è: note, å: do, è: nor, 6: not, à: tube, hi tub, å: bull, th; thing, db: this, w: will, z: has.strike

F Talspråk. 1400 P L> språk.

strike

träffa, äfv. (om skott) taga; sjö. stöta, törnå på; drabba, hafva en förödande verkan; intränga; slå rot; (om åskan) slå ned; sjö. stryka (flagg äfv. biid., ei. med årorna); sport, ro; ila, skynda, komma hastigt (med adv., jrr ex.), bege sig (/or, till); taga kosan, vika (tvärt) af (into, in i ei. på), slå in en väg, taga af (jfr ~ off)-, strejka (: ~ work), inställa arbetet (nämi. for higher wages, för att tilltvinga sig högre aflöning); jagt. löpa, vara löpsk; s. strykträ vid mätning af säd, äfv. tekn. strykskifva (jfr straight-edge o. strickle), äfv. raka; ett mått († : 1 bushel, prov. : 4 bushels); knippa (: 25 stycken) ål el. ar lin : så mycket som på en gång bultas (äfv. allmännare : så mycket •om på en gång afhäiies etc.); järnstötta, -ståndare i grind el. staket; fullt mått†; fullgod beskaffenhet †; gruf. gcoi. lagers strykning (i fält); gruf. ställe där malmådra går upp i dagen; spelt, bom (i base-ball etc.); strejk, arbetsinställelse; ~ an account (a ledger), balancera, afsluta ett konto (en räkenskapsbok); ~ bells, sjö. slå glas; ~ a blow, slå (måtta cl. gifva) ett slag (at, åt, mot); ~ the centering, nedtaga skålnin-gen (hvalfstommen), mur. »lufta hvalfvet»; ~ one's chest (heart), slå sig för bröstet; ~ one's colours (the flag), stryka flagg äfv. aiim. biid.; ~ dismay (panic, terror etc.) into, injaga skräck i (hos), slå ... med skräck; ~ terror throughout the province, utbreda (allmän) förfäran öfver hela landskapet; ~ one's ear, träffa (nå, komma till) ngns öra; >x/ one's eye (one's sight, one's view), träffa ngns öga, falla ngn i ögonen; ~ fire, slå eld, stryka eld ; ~ fish, ljnstra fisk; ~ (one's fist on) the table, slå näfven i bordet; ~ hands †, se shake hands; ~ a jury, välja en jury (med uteslutningar från båda parternas sida); ~ a light, slå eld; fatta eld; ~ a match, stryka (draga, repa) eld på en tändsticka; ~ oil, Am. påträffa olja vid

borrning; bild. si. (äfv. uttaladt ss. o. skrifvet ~ ile) träffa på en »guldåder» (en »gifvande» inkomstkälla), göra en lycklig finansiel träff; träffa pricken, anslå rätta tonen, träffa rätta ådran (äfv. ~ water, t. ex. he struck water down here, said he, indicating his heart); ~ one's sword into, stöta sitt svärd i; the wind the sail, vinden träffar, stöter mot seglet; (Anm. ~ med

följ. subst. ss. objekt se vid. under dessa, särsk. ordspr. under iron); it me that ... F, det faller mig in att ..., den tanken faller på mig att ...; det förefaller mig som om ...; an idea (a thought) o*s me, en idé (en tanke) faller mig in (kommer

mig före) (jag får en idé etc.); it never struck me before, det har aldrig förr fallit mig in, jag har aldrig kommit att tänka därpå, jag har aldrig förr (in)sett att; he struck me as being very clever, han gjorde intryck på mig att vara en ganska intelligent person; how does that wine ~ you? hvad tycker du om det här vinet? (his projiosal) struck me favourably, ... gjorde ett gynsamt intryck på mig, ... tilltalade mig (mycket); ~ blind, ~ dead, ~ dumb (speechless), se d. o.; ~ me blind (dumb, ugly etc.) if... P, (mildare cd) måtte jag bli blind (stum, ful som stryk etc.) om ...; ~ me lucky! P topp! öfverenskommet! ~ senseless, våldsamt (likasom med ett slag) beröfva sansen, göra sanslös; St. George, o, for us! o Sankt Göran, strid för oss (kämpa på vår sida, statt oss bi i striden)! a glittering beam 'x/s through the obscurity, en blänkande ljusstråle skjuter fram genom mörkret; ~ to pirates, no, no! stryka (flagg : gifva sig) för sjöröfvare, nej, aldrig! the ho?'-ses will oj for home by a direct course, hästarna lära nog taga raka vägen hem; they struck across the fields, de togo kosan tvärs öfver fälten; she has struck, sjö. hon (skutan) har stött (på); hon (skutan) har strukit (flagg); ~ at, slå (måtta ett slag) åt, stöta (hugga) efter (mot); angripa (äfv. aiim., t. ex. that poison o>s at the brain; a puny subject at thy great glory, poet.); ~ down, fälla (till marken), slå ned; ~ in, (va.) slå ei. drifva (»köra») in; (vn.) störta (rusa, komma plötsligt farande) in; ingripa; (om utslag) slå in i kroppen; falla in i tal, i musik, äfv. afbryta; how warm you ~ in here! F så varmt du har här hos dig! ~ in with, rätta sig efter; förena sig med, instämma med, taga parti för (ställa sig på ngns sida); stämma öfverens med, lämpa sig efter; ~ into, stöta in i; plötsligt slå (taga af) in på en väg o. d.; bild. † plötsligt komma in i ett tillstånd (t. ex. it struck into such reputation, ... kom i ... rykte); ~ into a gallop, fatta galopp; ~ off, (va.) hugga af (t. ex. one's head), slå (knacka) af; skjuta af (bort); våldsamt afskilja; »slå af», draga af (t. ex. det som är för mycket); utplåna, Ut-stryka; borttaga; stryka en person(s namn) (: oj o ff the list), utesluta (t. ex. en juryman); boktr, afdraga (jfr pull off); (på auktion) slå bort (ngt, to, till ngn); (vn.) taga af (vägen) (from the high road; in a different direction, åt annat håll; into the forest; to the luest etc.); ~ one('s name) off the rolls, afföra ur rullorna (på krigsmakten : afskeda);

à; fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: line, i: fin, 1: fir,

strike

stryka från listan på advokater berättigade att fora talan för domstol (: »förklara ovärdig att föra andras talan»); — on, anslå, träffa; — out, (va.) slå (så att ngt kommer) Ut; genom slag framkalla, slå (sparks; fire with a steel); stryka ut, utplåna; hitta på, komma upp med, finna (på) (something new, a new plan etc., jfr vid. ex.); (vn.) plötsligen taga en riktning, sätta i väg; göra en utflygt från egentliga kosan, göra en afstickare; sträcka ut (simtagen) (for, till, för att nå; äfv. aiim. begifva sig till, söka uppnå); is. boxning slå ut slaget (hugga ut hugget, stöta ut stöten) rätt ut; störta sig (bryta ut) äfv. biid. (into, i, t. ex. irregularities); sväfva ut; utveckla sig raskt; — out for one's self, bana sig sin egen väg; — out a new path (a new line) (for one's self), bryta (sig) en ny bana (gå sin egen väg); — through, slå hål på, genombryta; gå öfver; — up, (va.) slå (så att det kommer) Upp; göra Upp eld; stämma upp, spela upp (a tune, a waltz etc.; se äfv. ex. under march)) röra trumman (— up the drum! mil. slå!); uppgöra, ingå, (af)sluta (a bargain; friendship etc.); (vn.) (absolute) Spela upp; slå (jfr ex. under va.)) — upon, göra intryck på; — of day † ei. P, dagbräckning; the first —, första slaget; utslaget i båiispei; by the —, i struket mått; the (work)men on —, de strejkande (arbetarna), deltagarna i strejken; to go out on —, strejka. — -block, s. snick, stöthyfvel, kort foghyf-vel. —-hand, s. strejkande arbetare. —r, -år, s. ngn ei. ngt som slår, stöter etc., släggare (grofsmeds biträde); slagskämpe, våldsverkare, röfvare, grälmakare †; har-punerare; harpun; i båiispei slagman; strejkare; tekn. ett slags ånghammare; slagfjäder el. -Stift i bösslås; bild. ngt SOlll göl* (ett plötsligt, våldsamt) intryck.

Striking, stri'king, prt.; a. slående, träffande, »frappant», påfallande likhet, kontrast etc.; anslående; öfverraskande, som gör starkt intryck, äfv. »bjärt»; s. slående äfv. ett urs; hamrande, släggande; snick. hyfling med simshyfvel; växters fortplantande medels afläggare ei. sticklingar; byg. borttagande af skålning (»hvalfs luftande»); fartygs påstötning; strejkande.

—-clock, s. slag ur. —-distance, s. torPedoS o. d. slag vidd. —-knife, s. garf. sträckjärn (sliktknif). —-machine, s. sliktmaskin; biecksi. etc. uppdragningsmaskin (: —-up -press), —-part, s. slagverk i ur. —-plate, s. slutbleck i lås. —-watch, s. slagur, re-p eter ur. —-wheel, s. siagsKiiva i ur. — -WOrk, s. slagverk i ur. ~ly, -li, ad.

på ett slående (träffande, »frappant», påfallande) sätt.

strikle, se strickle.

String, String, S. sträng på båge, på stränginstru-ment etc.; tåt, Snöre, snodd, band att biuda fast med; dragband (jfr running —); snöre ei. d. (of med ngt därpå upprädt); knippa (of fish, of onions etc.); lång tunn, smal rad (of houses; of men etc.); aiim. biid. kedja, följd; fiber, tåga; sena; gruf. smal utgrening af en malm gång; byg. so —-course; bot. ryggsträng på baljor; skeppsb. balkvä-gare, bjälkväg; bild. (ordspr. jfr ex.) utväg; spelt. biij. poängsumma)}C; biij. tekande om utspelet; pl. mus. sträng(stråk)instrument i en orkester; va. (imp. o. pp. Stmng, strung); stränga, förse med sträng(ar) (snodd etc.); uppträda (hänga upp) (into, på ett snöre); poet. stämma ett stränginstrument; sträcka; poet. spänna nerverna; taga bort ryggsträngen från, »snoppa» bönor; si. my-stifiera, narra; vn. biij. teka; stryka på (med along), gå på och spela fiol o. d., afv. aiim. Am. P dra' på; — of beads, pärlband; a second —, en andra utväg is. sport: en andra häst anmäld för täflan; to have two —s to one's boio, hafva flere utvägar, flere medel för att nå sitt syfte; — up, binda upp, hänga upp. — -band, s. musikkår med stränginstrument. --beans, s. pl. se French beans. — -board, S. se bridge-board. —-COlirse, 5. byg. bandlist, framstående murlist (rullskikt). —

-halt, s. veter. tuppspatt. —-instrument,

s. stränginstrument. —-piece, s. långbjälke, långsyll; golfsyll; under(s)lag i bro etc., brovase; bjälke (bildande tak) under en trappa, —-plate, s. stämnagel-skifva i piano. —-test, s. tekn. trådprof. — -wall, s. byg. vederlagsmur för en trappa. —-WOOd, s. bot. Acalypha rubra, —ed, -d, (eg. pp. af string) a. strängad; försedd med strängar, sträng-instrument. Stringency, strin'djensi, s. bindande beskaffenhet, ovilkorlighet, eftertrycklighet, jfr följ. a.; hårdt (be)tryck, tryckt tillstånd (t. ex. of the money-market), knapphet. Stringent, -djent, a. bindande, ovilkorligen) kräfvande, fordrande; eftertrycklig, sträng.

Stringer, string'ur, s. en som påsätter sträng(ar); byg. bindbjälke (jfr string, sms.); jarnv. längdsyll; skeppsb. balkvägare. stringiness, string'ines, s. egenskap att vara trådig, fibrös, jfr foij. a.

Stringy, string'?, a. fibrös, trådig; som kan dragas ut i trådar, seg (om vätska); senig till kroppsbyggnad >}C —-bark, S. bot. (barken af) Eucalyptus robusta (ett austral träd).

Strinkle, string'kl, Skoti. se sprinkle. Strip, strip, va. rifva (draga) af (med of, t. ex. a tree of its bark; a man of his clothes); afskala; afplocka; (af)repa, afstryka; flå; afkläda; aftaga (from, från); plundra (of, på); beröfva, afhända ngn (of ngt); sjö. aftackla; bläda träd; åkerbr. flå, taga torfven af; sprita fjäder; skäkta hampa; torrmjölka en ko; tekn. afrifva etc. gängorna från en skruf; gruf. afrymma, bort-schakta lösa lager från, blotta malmådra; tekn. äfv. (af)piltsa; stripa tobaksblad (bortrensa stjälk etc.): vn. afkläda sig; blifva af-klädd, afskalad etc.; mek. tappa gängorna (om en skruf); sport, aftaga en häst täckena; S. remsa, strimla; se vid. stripling; — one's self\ kläda af sig; afhända sig (of, ngt);

— off the skin, — the skin of flå; — naked, — to the skin, afkläda ngn inpå bara kroppen. —-iron, s. garf. pälknif,

skafknif (hvarmed narfvcn blottas), stjälkfri tobak, tobaksblad. Stripe, strip, s. strimma, rand af olika färg mot

den omgifvande (t. ex. i tyg); väf.

randning,

randigt mönster; remsa, strimla; band, list

(t. ex. på kläderna, af olika färg), drf Am. r

igenkänningstecken, (parti)färg; mii. galon; strimma, märke efter slag; rapp, släng, slag; bibi. tuktan; pl. hand. blåhvit-randigt lärft; va. göra strimmig, randa; good conduct —, mil. hederstecken för oförvitligt uppförande.

—-furniture, 5. möbel-öfverdragstyg. —-tape, s. randigt (-ga) (lärfts)band. —d, -t. pp.; a, randig, strimmig; — tunny, se bonito. Stripling, stripping, 5. yngling,

oftast skämts.

pojkvasker, spoling. Stripped, stript, (imp. O.) pp. af strip; to be

— of one's gown, »mista kappan» om prester. Stripper, -pur, s. ngn som afdrager, flår, af kläder etc., jfr strip; hampskäktare; spinu. toppkardsputsningsapparat, äfv. »arbetare» i

kardmaskin. stripped, -pet, s. Skoti. liten bäck, rännil. Stripping, -ping, prt. (at strip); s. afflående etc., jfr strip; tekn. (särsk. spinn.) kard(ors el. -)maskiners putsning; filämnens slätfilning; stripning af tobaksblad; ingeniör, afrymning, bortschakt-ning af lösa jordlager; pl. eftermjölk; — off the skin, (af)flående. Strive, striv, vn. (imp. Strove, strov; Striven, striv'n) sträfva, bemöda sig, anstränga sig (to, att); kämpa, strida i aiim. bet. (for, för; against, with, mot, med); täfla (for, om; with, med: in, i); 5. † ansträngning; se vid. strife; — against the stream, kämpa mot strömmen; (they would) — tohich should be first, ... täfla om hvem som skall vara (blifva) den

förste (komma först). —r, -ur, s. en som sträfvar, kämpar etc.

Striving, stri'ving, prt. af föreg, v.; s. sträfvan, ansträngning; kämpande, täflan, —|y, -li, ad. äfv. med allvar, med kraft.

Stroam, ström, vn. ströfva omkring utan mål; prov. klifva, gå med stora steg.

Strobile, strob'il (-bil), s. bot. kotte; lcott-fjäll. strobiliform, -'lform, a. bot. kottlik. Strobiline, -'lin,' a. kott-J se vid. föreg.

strobilus, int., -'-US, s. kotte, strocal, strekal, strode, stio'ki, s. tekn.

skyffel el. slef för glasmassa.

strode, strid, (i.) imp. af stride; (2.) † se strude.

Stroke, str6k, 1. imp. † at strike; s. stråk, slag äfv. af ett ur, hugg; Stöt, släng äfv. bild. : plötsligt anfall af sjukdom etc. (särsk. med. slaganfall : — of apoplexy ei. paralysis), plötslig olycka; (penn-, pensel)drag, streck; konst, penselföring, manér; tag, grepp, drag (t. ex. of genius); tilltag, kupp; (kraft)yttring; kraft, förmåga †; maskin, slag af en maskin, pump, piston etc.; Simtag; sjö. sport, årtag, årslag; sport. äfv. aktersta roddare, se —sman; bärg. ger.omstickande (af) utslagsbål; va. sport, vara —sman i cn båt; a bold — (jfr master-"»),en djärf kupp; ett djärft försök, en djärf kraftyttring; a good —, äfv. en god roddare; he carries on a great — in business, han drifver stora affärer; a great — of business, ett präktigt kap (: aiim. a glorious —) i affärsväg; a good — of... F, »ett bra (nog) tag», dugtigt, mycket; not a — of work F, inte det ringaste stycke arbete;fat, thick —, i skrifning tryckning; straight —, akrifk. stapel, rakt streck ss. nybörjaröfning; at a —, at the first —, med ett slag, i ett tag, i första taget; (up)on the — of (5, 6 etc.), på slaget (5, 6 o. s. v.) (om klockan); at one — of his pen, med ett penndrag; to pull (loith) a long —, ro med (taga) långa (år)tag; G ivith tWO —S, mus. tvåstrukna c. —-oar, s. aktersta årån; sport, se äfv. föij. —Sillan, s. aktersta rod-daren som bestämmer takten, »kapten», »strök».

Stroke, strök, 2. va. stryka (sakta, smekande, med handen), släta, jämna, glätta; s. strykning med handen: Mrs. B. curtsied cmd — d her apron, ... neg och strök sitt förkläde; he "»d his chin, han strök sig om hakan. —r, -ur, s. en som stryker etc.; en som med strykningar kurerar sjukdom; smickrare †.

Stroking, stro'king, prt. af föreg.; s. strykning. —S, -s, s. pl. prov. se strippings.

Stroll, strol, vn. ströfva, vandra ei. färdas omkring; spatsera omkring, flanera; s.

ströfvande; flanerande, promenad, liten Utflygt utan egentligt mål, tur; ^ away, ströfva sin väg, gå bort; to take a to go (out) for a oj, taga sig en promenad; in a oj, på en promenad; to be out for a oj, vara nte och promenera. ~er, -ur, s. en som ströfvar omkring; flanör; kring-strykare; kringresande komediant. ing, -ing, prt. kringströfvande, kringstrykande (is. actors, players).

Strong, strèng, a. stark i alia bet.-, kraftig, mäktig; tjock (varnish etc.); starkt luktande ei. smakande, hög (tin) lukt, smak, arv. frän ost, härsken om smör etc.; ifrig, liflig, varm; våldsam, häftig vind etc.; fast, befästad (place, toton)-, hand. förmögen, penningstark; manstark, jfr ex.; ive were 20 oj, ... 20 man (starka) (jfr muster, ex.); an army ten thousand en här på 10000 man; ~ colour, stark (liflig, hög) färg; ~ colours, uf v. starka färge r bild. ss. i sv.; 'v» language, starka uttryck (ovett); ~ letters of recommendation, varma rekommendation sbref, bref i n n eh ål 1 ande varm a rekommendationer; a o, family likeness, starkt slägttycke; oj liquors, starka drycker; a oj memory, ett starkt (godt, säkert) minne; ~ mind, stark själ, själsstyrka, fasthet; ~ partisan (liberal, tory etc.), nitisk, ifrig anhängare (liberal etc.); a o, point, en stark sida hos ngn ei. ngt; ~ reasons, starka (bindande) skäl; a oj stvim-mer, en stark simmare; ~ voice, stark (ljudlig, högljudd) röst (stämma); ~ as to dates, stark, »styf» i årtal; ~ in Latin, stark i latinet; ~ in numbers, talrik; manstark; to go it oj, si. gå på dugtigt, bruka kraft; se vid. ex. uuder hand o. come, etc.; he was ~ on the reforming side, han var en ifrig anhängare af reformen; I was oj upon the subject {and I could not keep the tears out of the eyes), saken låg in ig varmt om hjärtat (jag var »het» på ..., lifligt intresserad för ...); the feeling was oj upon me, jag beherskades af denna känsla, jag kände lifligt (ei. var lifligt öfvertygad om ...); to smell oj, hafva stark lukt, lukta starkt. ~-baCked,«. med stark rygg. ^-bodied, a. stark, (med) kraftig (kropp) (iifv. ~-made). (O b s. så ofta i sms). ~-b0X, s. kassakista. ~-closet, s. (in-muradt) kassaskåp, jfr oj-room. biland †, s. våld. ~handed, a. med kraftig hand; som har starka händer; försedd med stark besättning, med talrikt manskap el. stor arbetsstyrka. ~hold, s. fäste, bålverk; stamhåll. ~-minded, a. själskraf-tig; energisk. ~-r00m, s. kassahvalf. ~ -Sand, s. gjut. fet (lerhaltig, bindande)

sand. ^SCOOp, s. kokshink. ~-waterS, s. pl. förr skarpa syror (skedvatten etc.); starka (destillerade) drycker. -lf,

ad. starkt; fast (t. ex. bygd, befästad); manstarkt, talrikt; häftigt.

Strontia, stron'sjia, s. kem. strontian (stron-tium-oxid). ~n, -sjian, s.)j(se föreg.; a. strontian; ~ yellow, en blekt kanariegul

färg (af strontian med kromsyradt kali), "^nite,

-sjiånit, s. min. strontianit.

Strontitic, strontit'ik, a. strontian-, strontium-.

strontium, sti6n'sjium, 5. kem. strontium; nitrate of oj, ^-nitrate, s. salpetersyradt strontium, strontiansalpeter.

Strop, strop, s. (jfr strap) strigel; sjö. stropp; länga (tåg med »öga» i båda ändar); Va. Strigla, draga rakknif; sjö. stl'Oppa block.

Strophe, gr., Strife, S. eg. gr. antik, strof (i mots, till an ti s tr of). Stl'Ophic, -1, a. strofisk.

strophiole, stnVfiöi, bot. se caruncle.

StrOUd, strand, s. ett slags grof filt is. ss. indianskt klädesplagg, ^ing, -ing, s. ett groft filttyg (liknande lapptäcke).

StrOUt †, straut, se strut.

Strove, strov, imp. af strive.

Strow, stro, b i form tin streio. -n, pp.

Struck, struk, (imp. o.) pp. (af strike) slagen etc. äfv. bild. ; bestört, frapperad (by, with, af); dödad, äfv. skjuten i krig; träffad af åskan (the house icas a. i sms. jfr anm.

vid stricken; ~ with, gripen af; betagen i (the young men were all ~ with Mary Änne); ~ down, nedslagen; ~ jury, Speeialjury väld genom utstrykandc från jury-manslistan af lika många namn ur hvardera partiet. ~en †, -n, pp. se föreg.

Structural, structural, a. hörande till byggnad ei. byggnadssätt, jfr föij.

Structure, struk'tur, -tjur, s. struktur (t. cx. of rocks), sammansättning (delars anordning),, byggnadssätt; konkret, byggnad, is. större byggning (hus). ~d, -d, a. af regelbunden, organisk struktur. ~leSS, -lès, a. utan struktur, formlös, saknande organisk sammansättning.

Strude, strod, s. besättning (stam) af afvels-ston.

Struggle, strug'l, vn. streta, sprattla; anstränga sig, arbeta, sträfva, kämpa (for, för att vinna; to, för att); strida, brottas bild. (with, med, t. ex. motgång, nöd); arbeta Sig ... (med följ. adv. el. prep., jfr ex.); (absolute)

strida mot, göra motstånd; vrida sig (af kval), våndas; s. stretande; ansträngning; sträfvan, kamp,täflan; vånda,kval, nöd; ~ most manfully, kämpa manliga, äfv. spjärna mot med händer och fötter;

the new law had in fact to ~ against a

t>: note, å: do, å: nor, o: not, i: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z% has.Éuperstitioüs

F Talspråk. 1404 P Lågt språk.

supplement

system already received, den nya lagen hade att kämpa mot ett redan antaget system; ~ for liberty, kämpa för friheten; ~ for power, äfv. kämpa om (täfla att vinna) makten; ~ on, fortsätta kampen; arbeta sig vidare fram; »vi OUt of .. arbeta sig lir svårigheter etc.; ~ through, arbeta sig fram (bana sig väg) genom;

-ur, s. en som sträfvar, kämpar etc. Struggling, -?ng, prt.; s. kämpande etc.

Strum, strum, vn. (o. va., t. ex. a march; a person to sleep etc.) F slamra, »trumma», »hamra> på ett piano ei. d., klinka.

Struma, lat., stro'ma, s. med. struma, skrofulos svullnad; bot. uppsvällning, valk.

Strumming, strum'ing, prt.; s. hackande, klinkande.

strumose, stro'mös, strumous, -mus, a. med. skrofulos, jfr struma; bot. med uppsvallningar.

strumpet, striWpët, s. skök a; a. i sms. skökolik; falsk, fal.

Strung, strung, imp. o. pp. af string; his nerves were highly han(s nervsystem) var i (ett tillstånd af) stark spänning.

Strunt, strunt, 1. vn. skoti. se strut.

Strunt, strunt, 2. s. skoti. spritdryck; dåligt lynne, »fnurra».

struntain, strun'tin, s. ett slags groft ylle(kant-) band.

Strut, strut, vn. strutta, kråma sig, gå pösande (stolt som en tupp); svälla, pösa)((; s. struttande, pösande (kråmande) gång el. hållning; byg. snedsträfva; spännande tvärbjälke, spännsträfva; maskin, sträfva, stag. ~ter, -ur, s. en som går struttande, som kråmar sig. ~ting, -ing, prt.; s. struttande, kråmande; stagning, stöttning med sträfvor; sträfvor kollekt., särsk. snedstöttor mellan två bjälkar hållande dem isär. ~ting-beam, s. spännbjälke, jfr collar-beam. ~ting-frame, s. byg. spänn-verk, -stol. ~ting-piece, s. spännbjälke, -sträfva, jfr straining-piece.

Strychnia, strik'nia, s. kem.stryknin. StrVCh-niC, -nik, a. af föreg. strychnina, -m'nå, strychnine, -nin, 5. kem. stryknin.

Stub, stub, s. stubbe af mindre träd: block, kloss †; ngt kort o. tjockt: stump; gammal

hästskosöm; kort o. tjock spik med bredt hufvud (äfv. ~-nail); va. uppgräfva med roten (äfv. ~ up)-, Am. stöta tårna mot en stubbe ei. d. ~-axle, s. vagnsaxelända (särsk. vidfästad). ~-faCed, a. P kopp ärrig. ~-iron, s. järn af gammal hästskosöm. ^-mortise, s. snick. tapphål som ej går igenom arbetsstycket. ~-short, ~-Shot, s. oarbetad ända af arbetsstycke (t. ex. af ngt svarfvadt) ei. osågad del af en planka.

timm. fot-tapp. ~-twist, s. gevärstiiiv. bandrör (»canon-à-ruban»). bed, -d, a. stympad, stubbad, kort och tjock; grof, okänslig. ^bedneSS, -bèd-nès, s. egenskap att vara kort och tjcck, stubbighet. "wbineSS, -inës, s. se föreg.; egenskap att vara full af stubbar, stubble, stub'l, s. stubb

på åkern; <"v» it. r

håll käften! ~-fed, som gått på bete på stubbåker. ~-field, s. stubbgärde, -åker. ~-rake, s. stubbräfsa. ~d, -d, a. betäckt med stubb. Stubbly, -i,

a. se föreg.;

lik stubb på en åker, stubbig, kort och styf (hair, beard). stubborn, stub'urn, a. oböjlig, fast; envis, halsstarrig, hårdnackad (äfv. om strid, försvar etc.); styfsint; tredsk, motspänstig; styf, stel >}< om hållning o. d.; svårhandter-lig, »omöjlig»; bärg. hårdsmält, nödsatt. ~neSS, -ës, s. envishet; motspänstighet,

jfr föreg. a.

Stubby, stub'i, a. full af stubbar; kort och

tjock ei. styf, stubbig, borstig. StUCCO, it. Stuk'6, S. byg. Stuck (gipsmurbruk); stuckatur(arbete, gipsornamenter: ~-W0rk); va. bekläda med stuck, gipsa. ~man, S. gipsgubbe. <x/er, -år, s. stuck-arbetare, gipsare. Stuck, stuk, (imp. o.) pp. (af stick) (genom-ei. upp)stucken; a. si. pank; »ständ», kuggad; 1 am oj for words, jag kan ej finna ord(en); to be ~ for an article F, fastna för en vara, ^-moulding, s. snick. gesims, listornament utarbetadt i själfva stommens trävirke. ~-0n, a. (jfr föreg.) utarbetad i själfva trävirket. ~-up, a. F biid. uppblåst, »prisnosig», »på sin kant», som »sätter näsan i vädret», som primär sig (about, öfver), (is. penning)dryg. stuckle, stuk'i,

prov. se Stook. Stud, stud, 1. s. stuteri, äfv. depot ei. besättning (uppsättning) af (afvels)hästar. ~-b00k, s. stuteribok, bok innehållande (ras)hästars (ei. -kreaturs) genealogier, 'x, -horse, 5. stuterihäst, afvelsdjur (af häst-si ägtet, is.) hingst, beskällare. Stud, stud, 2. s. stötta (byg. jfr quarter, upright); stift i gevärslås etc., dubb, tapp; bult, nagel (äfv. so ~-bolt); beslagsspik, tenlika (: ~-nail); fasthållande knapp, lös skjortknapp, dubbelknapp för

röck etc.; 1'OCkhållare (af två hoplänkade knappar); länkstolpe; liten pappershållare som stickes genom papperet; VCl. besätta (eg. med studs), pryda, smycka äfv. bild.; späcka

med kanoner etc. mask. sjö. bult

gängad i båda ändar, pinnbult, ställbult. ~-WOrk, s. byg. fackverk, vägg af trästomme med fyllnad af sten etc., mur mellan stöttor. ~ded, -ed, (imp. o.) pp. besatt, beströdd (with, med), ^ding, prt.; s. stöttor etc. kollekt; material för stöttor; beslag. ^ding-Sail, s. sjö. ledsegel; ~ boom, ~ yard, ledsegelsspira.

student,

stu'dent, s. studerande (afv. om ung kvinna : female student; elev äfv. vid tillämpningsskolor, konstakademier etc.; en SOm

studerar ei. en som älskar studier; forskare (t. ex. of history, i historien); close (hard) flitig studerande; trägen forskare; the of an academy, studerandena vid en akademi, ^stlip, -sjip, s. egenskap att vara student etc.; travelling resestipendium.

Studied, stud'id, pp. studerad; a. studerad (i alia bet. :) lärd, bevandrad; öfvertänkt, öfverlagd, utstuderad (t. ex. förolämpning). ~ly, -li, ad. öfverlagdt.

Studio, it., stu'dlè, S. konst, studio, målares el. bildhuggares atelier.

studious, stu'dius, a. flitig i studier, fallen för studier ei. forskning; fallen för ei. egnande sig åt betraktelser, »tänkande»; egnad åt studier; poet. lämplig för studier ei. betraktelser; ifrig (to, att), sträfvande (of, efter), vinnläggande sig (of, om); (med of) uppmärksam (på)>j<; studerad, öfverlagd)|<; to be ~ of beflita sig om; ~ pursuits, bokliga sysselsättningar, studier; ** years, studieår, -tid. ~ly, -li, ad. med ei. under studier; med ifver, flitigt; med flit (afsigt); he ~ avoids ..., han undviker med flit (afsigtligt) ...; they were ~ engaged, äfv. de voro sysselsatta med studier. ~neSS, -nes, s. flit (i studier); fallenhet ei. lust för studier ei. för betraktelser; ifver. Study, stud'i, s. (pl. -dies, -z) studium, studerande; forskning; vetenskapsfack; eftertänkande; tankearbete; djupa tankar; bemödande; (med ett adj.) en SOm (in)studerar ngt (en roll etc.); studerkammare; konst, studie, etyd; vn. studera; va. studera; undersöka, forska i, utforska; öfvertänka; inlära (t. ex. a speech); sträfva för, vara nitisk för (t. ex. one's interests); vinnlägga sig' (to, om att); brown grubbleri; to make it one's ~

to (iuflu.), göra till sin uppgift att, bemöda sig om ei. sträfva att, vinnlägga sig om att; ~ for a physician, studera till läkare; ~ under a person, vara ngns lärjunge. 'v/ing, -ing, prt.; s. studerande, forskning.

Stuff, stuf, s. stoff, materia, ämne; gods; saker (möbler, husgeråd) (nästan †); (ylle-) tyg: medicin, drog, mixtur; smörja (äfv. bild.), särsk. lädersmörja af fisktran o. talg, el. sjö. smörja för master etc.; mur. tunt (kalk- el. gips)bruk; timm. snick. bräder, virke; gruf. bortskrädt, ofyndigt gråbärg; papperstiiiv. pappersmassa, (hel)tyg; biid. dumt tyg, strunt, snack, prat; si. pengar; va. (full-) stoppa, -proppa; (upp)stoppa dynor, möbler, fåglar etc.; vaddera; stoppa (in, ihop etc.), packa; späcka; tillstoppa, -täppa; fylla äfv. kokk.; fnllproppa med kunskaper, nyheter etc., Smäcka i ngn lögner el. groft smicker; VU. proppa sig full med mat (äfv. reflex.); ~ and nonsense! bara dumt prat! to talk afv. prata bredvid munnen; ~ the ballot-box, Am. fylla valurnan med falska röstsedlar; ~ tvith lies, ljuga ngn full. ~-CheSt, S. tekn. blandningsreservoar för pappersmassa (heltyg), /v-engine, s. pappersmassmal-ningsmaskin (-kvarn), ^-gown, s. klädning (etc. jfr gown) af ylletyg; ylletalar (ämbetsdrägt rör en barrister); barrister som ej är berättigad att bära silk gowil (äfv. ~

-gownsman). ~-hat, s. grof filthatt. ~

-Stone, s. min. ett slags kornig kalksten. ~ -vat, s. papperstiiiv. formkar. ~ed, -t, pp.; a. äfv. nästäpt. ~er, -ur, s. en som stoppar etc.; djur- etc. uppstoppare; korfstoppare; stoppnings- ei. packningsmaskin; Am. en som lägger falska röstsedlar i en valurna. finess, -lnès, s. kvafhet, täpthet; Skoti. mod, käckhet; Am. vresighet, halsstarrighet. ^ing,-Ing,prt.; s. stoppande; Stoppning; fyllning (äfv. konkret, t. ex. kokk.), inkråm; inlaga i cigarr; garf. lädersmörja. ~ing-box, s. ångm. packdosa. ~ing-coat, s. bolstervar(styg). ~y, a. täpt, kvaf (air, room etc.); Skoti. modig, beslutsam; Am. envis o. tvär, vresig.

stull, stul, s. gruf. förtimring er plank, uppehållande utskrädd sten.

Stulm, stulm, S. gruf. stoll.

Stulp(e), stulp, S. † el. lok. stolpe.

stultifier, stårtifiur, 5. en som gör dum etc.

Stultify, stul'tifi, va. göra dum, göra till narr; förfäa; göra värdelös, göra om intet; jur. bevisa vara vansinnig; ^ one's self, motsäga sig själf, tvetala sig; F dumma sig. Stultiloquence, stultil'èkwèns, s. dåraktigt,

dumt prat. Stultiloquent, -kwënt, a. som

pratar dumt ei. narraktigt. Stultiloquy,

-tll'okwi, se föreg. S.

Stum, stum, s. vinmust; vin som undergått ny jäsning; nytt vin (ei. annan tillsats) tillsatt till sämre vin; va. förbättra vin genom ny jäsning (medelst tillsats af must); kypra; prov. svafla fat.

Stumble, stum'bl, vn. snafva, stappla äfv. biid.; va. komma ngn att snafva, stappla ei. (biid.) att begå felsteg; biid. stöta †; försätta i bryderi; s. snafvande; fall biid., felsteg; misstag; — at, bild. stöta sig på, råka i bryderi öfver; ~ on (upon), oförmodadt råka på. —r,-ur, s. en som stapplar, begår misstag ei. felsteg.

stumbling, stum'bling, prt. af föreg, v.; s. snafvande, stapplande. —-block, ~-StOne)js, s. stötesten. ~ly, -li, ad. stapplande äfv. bild.

Stump, stump, s. stump; stubbe; kloss; pl. F ben; (i cricket) grindpinne i the loicket; ritning. Stomp; Am. F talarstol (jfr ex.); Vtt. stympa; P stöta mot med tårna; konst, fördrifva ei. rita med stomp; sport, slå ned (the wicket)) sport, drifva en slagman ut ur spelet gnm att slå ned the (äfv. förr ~ out); F utmana; F göra ställd, bry, sätta i förlägenhet, »kugga»; Am. F resa igenom (a State, the country etc.) för att hålla valtal, jfr vn.; vn. stulta, linka, klampa, traska; skryta, skräfla; Am. hålla (val)tal från en (trädstubbe ei. d.) improviserad talarstol; stir your <>*s! rör på benen! to take to the (fara omkring och) hålla valtal (eg. från trädstubbar, jfr ofvan),

uppträda som valagitator (på folkmöten), (börja) uppträda som folktalare; 'v it, se töreg. ex.; si. taga till fötters, ge sig i väg, lägga benen på ryggen, gno; ~ out, (i cricket) se ofvan; bild. si. kugga; klå, göra kål på;

en som går illa, stultar, linkar; storskrytare; Am. F otrolig historia, finess, -mes, s. egenskap att vara stubbig etc., jfr ~ing, -ing, prt.; s. hållande af

valtal, jfr ofvan sms. "Jing, -ling, 5. liten stump. ~y, -i, a. full af stumpar; »stab-big», kort och tjock, undersätsig; s. (the ~) si. pengar (to fork out the ^).

Stun, stun, va. bedöfva ei. göra yr i hufvudet (med ett slag, med buller); slå med häpnad, förbluffa; öfverväldiga.

Stung, stung, imp. o. pp. af sting.

Stunk, stungk, imp. o. pp. af stink. stunned, stund, pp. bedöfvad afv. bud. stunner, -nur, s. ngn ei. ngt som bedöfvar etc.; si. ngt öfverraskande, öfverväldigande; stark lögn; ngt utomordentligt, »öfverdådigt», af »första sorten»; »baddare», »huggare», »öfverdängare». Stunning, -ning, prt.; a. bedöfvande; häpnadsväckande; si. »öfverdådig», högst förträfflig, »extra finfin».

Stunt, stunt, va. hämma i växten, förkrympa, knyta; vn. blifva förkrympt ei. knuten (: stanna) i växten; s. hinder i växten; ngt (djur ei. växt) förkrympt, knutet i växten; två års (mager) hval. ~-end, s. gång o. d. utan genomgång, »återvändsgränd». ~ed, -ëd, pp. knuten i växten in growth), förkrympt, om växter äfv. marig; ~ fir, martall. ^edneSS, -ëdnës, finess †, -ines, s. förkrympthet, knutenhet (i växten). ^neSS -nës, s. förkrympthet.

Stupe, stup, 1. s. med. ylle, blånor etc. till varmt omslag, jfr fomentation; va. med. badda, lägga omslag (~) på.

Stupe, stup, 2. s. F dumhuf vud (: stupid person).

Stupefacient, stupëfà'sjënt, a. bedöfvande; med. döfvande; s. med. döfvande (narkotiskt) medel (opiat etc.).

Stupefaction, stüpëfak?sjun, s. bedöfvande; bedöfning äfv. biid.; slöhet. StupefaCtive, -tiv, a. o. s. se stupefacient, med.

Stupefied, stü'pëfld;^>. af följ.; a. (be)döfvad (loith, af); häpen. Stupefy, stu'pefi, va. bedöfva; förslöa; döfva, stupendous, stupën'dus, a. häpnadsväckande, oerhörd ; ofantlig, väldig. ^neSS, -nës, s. egenskap att. väcka häpnad; ofantlig storlek (styrka, höjd etc.), väldighet.

StupeOUS, stü'pëus, se stupose.

Stupid, stii'pid, a. slö, förslöad (loith, af); enfaldig; dum äfv. om saker; F ledsam, tråkig äfv.: förarglig; s. dumhuf vud; ~ as an ass, dum som en åsna (som ett fä). ~ity, -'iti, s. slöhet; (hög grad af) enfald; dumhet. ^neSS, -nës, s. se föreg.

Stupify †, stu'pifi, se stupefy.

Stuping, stu'ping, prt. &t stupe; s. baddning.

Stupor, lat., stu'pér, s. bedöfning; dvala; (själs)slöhet, likgiltighet.

StupOSe, stu'pos, a. bot. liknande blånor, hopfiltad, tågig.

Stuprate †, stu'prat, va. våldföra, skända. Stupration, -pra'sjun, s. våldtägt. Stup-rum, lat., -pråm, s. våldtägt †; jur. otill-lätet könsumgänge.

sturdied, ste'rdid, a. behäftad med kring-sjuka (jfr sturdy).

sturdily, ste'rdili, ad. af föij a. sturdiness,

-dmès, s. styrka, (hand)fasthet; envishet, trots, jfr föij. a. Sturdy, -di, (1.) a. dugtig, stark, kraftig; handfast; härdig; ihärdig, uthållig; dristig, morsk; egensinnig, hårdnackad, djärf (och grof), fräck †.

sturdy, Ste'l-di, (2.) 5. voter, (blåsmask verkande) kringsjuka bos får; bot. dårrepe (Lo-lium temulentum).

Sturgeon, ste'rdjun, s. zool. stör (Acipenser sturio m. 11. arter).

sturionian, sturio'nian, s. zool. fisk af störarnas familj.

sturk, se stirIc.

Stutter, stut'ur, vn. stamma; va. framstamma (oftast med out)-, s. stamning; se † äfv. föij. ~er, -ur, s. en som stammar. ~ing, -ing, prt.; s. stammande, singly, -ingii, ad. stammande, med stamning.

Sty, sti, 3. s. (svin)stia äfv. biid. : eländigt, smutsigt »hål» ei. liderligt näste; va. sätta på stia.

Sty, sti, 2. vn. poet. stiga i höjden.

Sty (äfv, ~e), sti, 3. s. med. Vagel på ögat.

~an †, -ån, s. dets. Stygian, stidj'ian, a. stygisk, hörande till Styx, till underjorden ei. helvetet; äldre kem. frätande; ~ water †, skedvatten.

Stylar, sti'lur, a. hörande till (stiftet på en) solvisare.

Style, stil, s. antik, stylus (griffel); säjare, visare på solur; grafstickel, (ets)nål; kir. sönd; stift äfv. bot.; konst, tidräkning, etc. stil; uttryckssätt, »språk», »ton»; framställningssätt, konst, manér, äfv. aiim. förfaringssätt, ngns egendomliga sätt (t. ex. i idrotts-öfningar); rådande smak, mod ; fason på varor, kläders snitt; titel, benämning; va. benämna, titulera, kalla; ~ of court, en domstols (vanliga) förfaringssätt; a bad (slipshod) ~ of writing, dåligt (vårdslöst) skrif sätt, äfv. ett föga vårdadt språk; she is bad ~ F, hon är ej af den goda tonen; in ~ F, »i stil», »med smak»; elegant, »comme il fant», »chic», i enlighet med

modets fordringar; pi-äktigt, på stor fot

{in fine ei. grand, great, high dressed in their best klädda i sina bästa toaletter; in the first ~ of fashion, på hög-. sta modet; in good enligt med en god smaks (stilens) fordringar; ofta sport, (in splendid i »stil», på vackert sätt, med vacker hållning; in the ~ of, äfv. i stil med; in true på rätta sättet; efter högsta modet (jfr in under the ~ of, under firma ... ~-W0rt, s. bot. slägtet Stylidium. ~t, -et, s. stilett, mindre dolk; kir. sönd. Styliform, -iform, a. stiftformig, nå,lfor-mig. styline, -in, a. bot. stift-, stylish, -isj, a. stilfull, smakfull; is. F »stilig», »i stil», på modet, fin, »gentil», elegant, stylishness, -isjnès, s. stilfullhet; stilighet; egenskap att vara på modet, elegans, stylist, -ist, s. stilist, stylistic -Is'tik, a. stilistisk; s. stilistik. Stylité, -it, s. kyrkohist. pelarhelgon. Stylobate, -obåt, 5.

bvg. stylobat (fortlöpande fot för en rad af kolonner). stylographic(al), -ogråfik(åi), a. sty-lografisk, jfr föij. Stylography, -og'rafi, s. stylografi. Styloid, -ojd, a. anat, griffel-formig; byg. liknande små pelare. Sty lo-meter, -om'etur, s. byg. instrument för mätning af kolonner.

Styptic, stip'tik, a. (äfv. ~al) sammandragande †; hämmande, tillbakahållande †; med. blodstillande; s. blodstillande medel. ~Ity, -tis'iti, s. blodstillande egenskap.

Styracine, sti'rasin, s. kem. styracin (krystai-

liniskt hartsartadt ämne i styrax). StyraX, lat., -raks, s. bot. se storax.

Stythe, stidh, s. gruf. den kväfvande lukten efter en explosion af grufgas (choke -damp).

Stythy, se stithy.

Suability, süåbil'iti, s. jur. egenskap att kunna blifva föremål för rättegång.

suable, su'åbl, a. som kan bli föremål för rättegång, anhänglig; som kan lagsökas, stämmas.

suant (-ent), sii'ant (-ënt), a. Am. jämn,

jämt utbredd Öfver en yta. ~ly, -ll, ad. jämt, lugnt, sakta, suasible swå'zibl, suasion, swå'zjun, etc.,

se pers...

suave, swåv, a. ljuf, blid, behaglig (i)

sätt etc.

suavify, swav'ifi, va. göra tillgänglig, vänlig.

Suavity, swav'iti, s. sötma †; ljufhet; behag äfv. : ngt behagligt; vänlighet.

SUb-, lat., sub, prefix under- (uttrycker ngt lägre i rum, i egenskap, grad, rang etc.; särsk. kem. Öfverskott af en atom af det positiva elementet i en förening), ofta : något, i någon mån ..., nästan ___; s. al. (förk. ar subordinate) sub-

à: note, è: do, 6: nor, 6: not, i: tube, tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.sub-

P Talspr&k. 14ÖÖ' P Lågt språk.

suberöttë

altera, underordnad tjänsteman (officer).

(Anm. T sms. behåller senare delen uttal o. accent, där ej annorlunda finnes angifvet). ~ acetate, s. kem. basiskt ättiksyradt salt. ^acid, a. något sur, syrlig; s. syrligt ämne. aerial, a. under himmelen (varande), i fria luften; geoi. beroende på atmosfärens inverkan. ~agent, s. underagent, subah, so'ba, s. ind. provins. ~dar, -dar, s. ind. ståthållare, landshöfding; infödd officer af kaptens rang. ^darship, -där-sjip, ~dary, -däri, s. ståthållarskap; en subahdars ämbete, värdighet etc.

(sub)alpine, a. subaipin. ^altern, (arv -'--)

s. underordnad tjänsteman, is. mil. sub-altern(officer) (under kaptens rang); a. underordnad; butter, si. se alligator-pear; ~ opposition, log. subalternationsförhål-- lande (öfver- och underordning); propositions, satser (universelt och parti-kulärt omdöme) stående i subalterna-tionsförhållande till hvarann, ^altern-ant, s. log. universelt omdöme i förhållande till motsvarande ^alternate. ^alternate, a. afväxlande, följande skiftevis efter hvarann; underordnad, lägre; s. log. partiknlärt omdöme i förhållande till ett universelt med samma subjekt, predikat o. kvalitet, men motsatt kvantitet. ~altema-

tion, s. afväxling, inbördes skifte; underordning, underordnadt förhållande, ^aquatic, a. se följ. ^aqueous, a. undervattens-; ~ helmet, dykarhjälm; ^ strata, geoi. (neptuniska) lager bildade gnm aflagringar, under vattnet. ^arch, s. se archivolt. ~arctic, a. subarktisk. ^astringent, a. något adstringerande. subaud)fs, suba'd, va. underförstå (ifylla)

ngt gnm ellips uteslutet. ~itiOn -lsj'llll, S.

underförstående (of a word etc.,- that, att). (sub)axillary, a. anat. belägen under armhålan; bot. sittande under blad vecket. ~-base, ~-baSS, S. mus. lägsta register i en orgei; F brumbas, abasement, s. byg. soubassement (stenfot under en byggnad). ^-bourdon, se base. ~brachian, S. zool. bröstfen ig fisk. ^bromide, s. kern. bromur. ^carbonate, 5. kem. basiskt kolsyradt salt; ~ of soda (äldre benämning), enkelt (neutralt) kolsyradt natron. ^carburetted, a. kem. i lägre grad kolbunden. ~CartilaginOUS, a. delvis broskartad; belägen under brosk. caudal, a. belägen under svansen. Celestial, a. under himmelen, jordisk, ^central, a. nästan central. ~claSS, s.

naturv. underklass, närmaste underafdelning af en klass, ^clavian, a. belägen under nyckelbenet. ^Columnar, a. geoi.

ofullständigt pelarformig. ^committee, s. underkomité. ^conical, a. nästan konisk. ^contract, s. bikontrakt. ~C0n-traCted, a. öfverenskommen (förbunden) genom ett senare kontrakt, ^contractor, s. en som ingår kontrakt med en föregående kontrahent, underentreprenör, ^contrary, a. till hälften motsatt, log. etc. subkonträr; s. log. subkonträr sats (äfv. ~ proposition). rv> costal, s. anat. belägen under refbenen. ^ClltaneOUS, a. anat. (belägen) närmast under huden; ~ syringe, injektionsspruta, ^cuticular, a. anat. belägen närmast under öfverhuden.

^cylindrical, a. nästan cylindrisk.

^lleaCOn, s. kat. kyrk. underdiakon (lägsta

presterliga värdighet). ~deaconry, ~deacon-

Ship, s. underdiakonat. ~dean, s. underdekanus, hjälpprost. ~deanery, —, s. ca subdeans ämbete, värdighet ei. ämbetsbostad. ^dented, a. undertill tandad. -^-dilated, a. ofullkomligt upplöst, ^divide, va. nnderindela; vn. % skilja sig i underafdelningår, ^divided, pp. underindelad, sjö. afdelad genom vattentäta skott, ^division, s. underindelning, förnyad indelning af ngt en gång deladt; underafdelning, ^dominant, s. mus. underdominant (kvart), subduable, subdu'abl, a. som kan betvingas, underkufvas. Sllbdual, -du'al, s. betvingande, underkufvande, subduce, subdu's, va. undandraga, bortdraga; se vid. % subtract. Subduct, subdukt.', se föreg. ~ioil, -duk'sjun,

s. borttagande; äfv. subtraktion %. Subdue, subdii', va. underkufva; öfvervinna; betvinga, undertrycka, kufva (the passions); blifva herre öfver, få bugt med, tämja; dämpa ljus, minska, mildra, sänka rösten; uppodla (land); utrota ogräs.

-d, pp.; a. undergifven; a ~ child, ett gnm for stor stränghet altför mycket kufvadt ei. förskrämdt barn. ~r, -ur, s.

underkufvat, besegrare, betvingare; ngn, ngt som tämjer etc. (sub)duple, a. mat. half, hälften så stor, halfparts- äfv. jfr följ.; s. hälft, ^duplicate, a. förhållande sig såsom kvadratrötterna; uttryckt genom kvadratrötterna ratio : V?). ~-edit, va. utgifva ei. ombesörja utgifvande såsom underredaktör. ^-editor, s. underredaktör, redaktionssekreterare, suberate, su'burat, s. kem. korksyradt salt. suberic, -ber'ik, a. kem. kork-; ~ acid, korksyra. Suberine, -rin, s. korkämne, korkcellulosa. SUberOSe, -ros, (1.) SUbe-rOUS, -rus, a. korkartad; bot. korkbarkig.

i: fate, k-, far, it fall, k: fat, K: fast, it mete, è: met, é: her, i: fine, i: fin, i: fir,(süb)eitosé

)(C Mindre brukligt. 1409 † Föråldradt.

subiimatory

(SUb)erOSe7 (2.) a. bot. smånaggad. —family, s. naturv. underfamilj, ^generic, a. hörande till ett —genus. —genus, s. naturv. underslägte, underafdelning af ett slägte, (hufvud)grupp af arter, ^glacial, a. hörande till undersidan af en glacier, befintlig under en glacier, ^globular, a. nästan klotformig, subhastation }{s, subhasta'sjun, s. auktion. (sub)head, (äfv -'-) s. boktr, bititel, underrubrik. "winfeudation, teod. se under-letting o. under-tenancy.

Subjacent, subdja'sent, a. underliggande, under, lägre ei. nedanför befintlig, ojy, -li, ad. inunder, nedanför.

Subject, süb'djëkt, a. underliggande †; (med to) underdånig (andligen undergif ven bibi.†), lydande (to, under); underkastad, utsatt (to, för); liggande till grund, föreliggande (matter, question)', ansvarig (to, för: skyldig att ersätta); 5. log. gram. etc. subjekt; undersåte, statsmedlem, (med-) borgare; ei. jaget, person (F : individ), väsen, substans; ämne, föremål för omtalande, för (konstnärlig) behandling, stoff; mus. tema; hjälten i ett drama etc.; (på auatomisalar)

kadaver; va. (--') underlägga sig, underkufva, göra underdånig; (med to) underkasta (ngt, t. ex. en pröfning : göra till föremål för); utsätta, blottställa (to, för); biid. göra till slaf (to, för); I estimate the number at 3000, ~ to deduction for the loss incurred by ..., jag uppskattar antalet till 3000, hvarifrån likväl må frånräknas ngt på grund af ...; the inquiry is ~ to great uncertainty, undersökningen är förknippad med mycken osäkerhet; Helgoland is ^ to Great Britain, H. lyder under Storbritannien; I accept the offer, of course, to the approval of my father, jag antager anbudet, naturligtvis under förutsättning af min fars samtycke; £o be r>*> to the cramp, vara utsatt^ (»fast») för ei. lida af kramp; ~ to certain restrictions, (dock) med vissa inskränkningar; a os for conversation, ett samtalsämne; the ~ of the conversation,

samtalsämnet (det hvarom ett visst samtal rörde sig); a ~ of jest, of ridicule, föremål för skämt; taught (studied) läroämne, fack, disciplin; old äfv. äldre personer; to change the byta om (samtals-) ämne, äfv. »tala om ngt annat»; start etc.

a i allmht ~ rid verb med el. utan prep., se under dessa ord! classified according to nvs, ordnad (i klasser) efter innehållet; between ~ and jur. enskilda personer emellan; on the därom, härom (t. ex.

är taladt ...); on the ~ of om; å propos ...; med hänsyn till; med anledning af; while (as, now that) we are on the ^ of ...,, medan (efter som) vi nu äro på tal om ... (»äro inne på kapitlet om ...»); ~ one's neck to the yoke, böja nacken under oket. —matter, s. ämne, innehåll, material för el. i en afhandling, bok etc., Stoff. ~ed, -'èd, a, se)((sub-jacent; gjord till ei. varande undersåte ei. träl >fC; utsatt (to, för), underkastad; undersåtars, undersåtlig †. ~ion, -djek'sjun, s, underkufvande; underdånighet, undergifvenhet (to, under, för); the ~ of women, kvinnans förtryckta ställning; to keep in hålla i beroende (underdånighet), 'vive, -'iv, a. m. subjekts-; subjektiv. ~i veness, -'ivnès, s. subjektivitet. <v» ivism, -'ivizm, s. si. subjektivism. <x/ivist, -'lvist, s. fii. subjektivist. <vivity, -iv'iti, se nuiveness.

(sub)join, va. bifoga, ^joinder s. se rejoinder,

sub judice, (lat.: inför domaren), SUb djå'dlsé, (adverb ielt talesätt) a. O afgjord.

subjugate, såb'djogät, va. underkufva, sub-jugation,-gà'sjun, s. underkufvande, [-sub-]ugator,-] {+sub-]ugator,+}

-år, s. underkufvat, betvin-gare, besegrare, subjunction, såbdjångk'sjun, s. bifogande,

tillfogande bakefter; in t^, to ..., bifogadt (till...).

subjunctive, subdjångk't!v, a. bi(ei. till-)

fogad (to, till) }|C; gram. konjunktiv; s. gram. konjunktiv (: ~ mood); in the ~ (mood), i konjunktivus.

(sub)king, s. underkonung, lydkonung, ^kingdom, s. lyd(konunga)rike; is. naturv. under-rike. ~ lan ate, a. bot. småullig.

sublapsarian, såblåpsà'riån, se infralapsa-rian.

(sub)lease , -'-, se underlease.

„> nnderlessee. ~let, -'-, se underlet, — lieutenant, s. underlöjtnant is. i flottan ei.

artilleriet.

subiigation, såbligà'sjån, s, kir. underbind-ning.

sublimable såbU'måbl, a. kem. som kan sublimeras.

sublimate, sub'ilmat, va. kem. sublimera (gnm hetta förflygtiga); bild. förfina, förädla, höja, lyfta (till det sublima); a. sublimerad; s. sublimat; särsk. kvicksilfversubli-mat (ei. -klorid : corrosive "s»). sublimation, -ma'sjun, s. kem. sublimering; biid. upphöjande, förädling, sublimatory †, -år!, a. kem. tjänande ei. nytjad till sublimering (vessel ;) s. sublimeringsretort,

sublime, sfibii'm, a. hög, upphöjd oftast wid. sublim, ädel; poet. upplyftad, hänförd; s. (the —) det sublima; va. se sublimate; vn. sublimera(s); the ($)— Pörte, Höga Porten (Turkiets regering). ^RÖSS, -nes, s. upphöjdhet, det sublima (o/, i), subliming, SubllWmg, prt. af föreg. V.; S. kern.

sublimering. —-pot, Be sublimatory, s. sublimity, s&blim'iti. s. höghet, upphöjdhet, jfr sublimeness; (afv. med. pl.: -ities, -z) poet. ngn ei. ngt som höjt sig till det sublima; estet, känsla af det sublima; flis , Sultanens titel; to rise into —,

höja sig till det sublima, sublition, sublisj'ån, s. mål. grundning, undermålning. (sub)lineation, s. understrykande af ord o. d. —lingual, a. anat. belägen tmder tungan.

littoral, s. under stranden befintlig, ^lunar, ~lunary, a. under månen befintlig, jordisk. —luxation, s. med. parti el luxation (stark försträckning), —marine, a. underhafs-, undervattens-båt, kabel, vulkan etc.; S. växt (el. ‡ djur) som lefver under vattenytan, —maxillary, a. anat. belägen under käken; underkäks-. medial, a. under midten befintligt; geoi. tillhörande öfvergångsformationen. —-mediant, a. t se föreg, förra bet.; S. mus. UU-dermediant (ters, nedåt räknadt : sfcxten under tonikan).

Submental, submen'tnl, a. anat. under hakan befintlig. Submerge, såbmè'rdj, va. nedsänka; sätta under vatten, öfversvämma, dränka; vn. dyka ned, ligga nedsjunken el. nedsänkt; biid. begrafvas, försvinna, (helt och hållet) uppgå (in, i). —nce, -ens, s. nedsänkande; nedsänkthet; (the ice-block was ... feet thick) there teas a — of 40 feet, they concluded, det låg 40 fot djupt i vattnet, antogo de. submerse, subme'rs, va. % se föreg.; a. (afv. -d, -t) nedsänkt is. bot. : växande under vattenytan. SubmerSion, -mè'rsjån, s. nedsänkning; sättande under vatten; öfversvämning; tillstånd att vara öfver-svämmad ei. dränkt, nedsänkthet i vatten; (jfr submerge) uppgående (in, i), submiss, submis', a. mest poet. undergifven, ödmjuk; mild, dämpad, sakta (t.ex. voice). —ion, -misj'un, s. underkastelse (to, under); ödmjukhet; undergifvenhet (to, under, t. ex. the loill of God); lydnad (to, för, t. ex. of children to their parents); jur. sc arbitration-bond; — to an award, kompromiss; to compel into r>», tvinga till underkastelse, betvinga; with ^ †, med förlof (sagdt). <vJve, -iv, a. undergifven

(to, under), resignerad, ödmjuk; eftergifvande, försagd, »beskedlig», foglig;

— alacrity, villig lydnad; her — features, uttrycket af resignation i hennes ansigte. —iveneSS, -ivnès, s. undergifvenhet, ödmjukhet, jfr föreg. a.

Submit, sftbmit', va. sänka †; underkasta, underställa, hemställa, hänskjuta (to, till); ingifva förslag, plan etc. till högre myndighets bepröfvande, framställa, framföra böner etc.; vn. (med to) underkasta sig, vara ... underdånig; foga sig, finna sig (to, i); ge med sig, gifva efter; — one's self, se vn.; a. † se submissive; se ex. under neck;

— one's opinion, (ödmjukt) anföra sin (joförgripliga», enskilda) mening; — a question to the court, öfverlemna en sak till rättens bepröfvande; — to necessity, finna sig i det oundgängliga, i nödvändigheten; — to be treated ..., underkasta sig att blifva behandlad ..., låta sig behandlas. ~ter, -ur, s. en som underkastar sig; ingifvare.

(sub)mucous, a. anat. liggande under en slemhinna, —multiple, s. mat. (jämn) part, alikvot; a. hörande till en part; gående jämt upp i ett annat tal. — Hai'COtiC, a. svagt

narkotisk. —nascent, a. uppväxande ei. uppkommande under ngt annat, <v-ni-trate, s. kem. undersalpetersyrlig förening; — of bismuth, basisk salpetersyrad vismutoxid. —normal, s. geom. subnormal, binormallinie. —-nude, a. bot. nästan naken ei. bladlös. —OCCipital, a. anat. belägen under bakhufvudet. ~-0Ctave, s. åttondedel †; mus. oktavkoppling i orgel som drager ned tangenter en oktav lägre än de anslagna. mat. utgörande

en åttondedel. ^-office, s. filialkontor. —ordina(n)cy †, s. underordning, —ordinary, s. her. bitecken. —ordinate, a. (under)ordnad (to, under); undergifven; s. en underordnad; va. underordna; underkasta, göra underordnad (to, under); ~ characters, bipersoner; ~ the passions to reason, lägga passionerna under förnuftets välde. —-OrdinateneSS, s. underordning, tillstånd att vara underordnad. —ordination, s. underordnande (to, under); underordning, underordnadt förhållande, gradation; beroende (af förman), lägre ställning; underkastelse (under), lydnad (för) högre myndighet; is. mil. subordination, lydnad för förmän.

Suborn, subo'rn, va. jur. förföra till mened; besticka, muta, »köpa» is. falska vitncn; tubba (to, till att); i smyg (brottsligt) anskaffa, anstifta ei. åstadkomma.

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, c: met, è: licr, i: fine, i: fm, i: fir,strike

>f< Mindre brukligt. 1411 † Föråldradt.

stringy-bark

atiOtl, s. jur. förförande till mened; bestickande, förledande, tubbande; hemligt, svekfullt föranstaltande. ~er, -ur, s. (jfr föreg, v.) förledare.

(SUb)OVal, a. nästan oval. ~0Vate(d), a. is. bot. nästan äggrund. <^0Xide, s. kem. suboxid.

subpena, subpoena, oat. »SUb poena»), subpè'nå,

F såpè'na, s. jur. instämning vid vite; va. ålägga inställelse vid vite. (sub)perpendicuiar, s. se sub-normal. petiolate, a. bot. kortskaftad om blad. phosphate, kem. basiskt fosforsyradt salt, ^pleural, a. med. befintlig under lungsäcken, /vplinth, -'-, s. byg. underplint (en audra, lägre plint under den egentliga).

principal, s. en principal's närmaste man ei. ställföreträdare; byg. bi-sparre, hjälp- sparre; mus. subprincipal (orgeistämma). prior, s. underprior. ^purchaser, s. köpare i andra hand, ^quadrate, s. ofullständigt kvadratisk, ^quadruple, mat. i förhållande af 1:4, som innehåller en V4 af ngt annat, utgörande fjärde parten af ngt annat, ^quintuple, a. i förhållande af 1:5, utgörande femtedelen ar ngt annat. ~ramose, ~ramous, a. bot. föga grenig, med få grenar. ~reCtor, s. (jfr rector) underrektor, vice rektor; vice kyrkoherde.

Subreption, subrèp'sjån, s. jur. erhållande genom falsk uppgift ei. svekfullt förtigande. subreptitious †, -tisj'us, se surreptitious.

(sub)rigid, a. ngt styf. ^-river, -'--, a. under en flod (älf) belägen (a oj passage, en tunnel under en flod), /^rogation, s. jur. insättande i annans ställe ei. rättigheter. 'vsaline, a. ngt salthaltig. salt, s. kem. basiskt salt. ^SCapular, a. anat. belägen under skulderbladet.

subscribe, subskri'b, va. underskrifva, underteckna; intyga, attestera gnm namnteckning; teckna sig för en summa, aktier etc.; bidraga, betala sitt bidrag; utbjuda en bok till subskription, bland förlitggare äfv. upplägga en upplaga (the largest number ever ojd for a ... novel); vn. skrifva under afv. biid. : samtycka (to, till : gå in på, godkänna en åsigt etc.), biträda; abonnera, teckna sig (for, to%, för); sub-skribera, prenumerera (for, på); five pounds towards, teckna sig för ett bidrag af fem pund till; they would o> among themselves for ..., de skulle skjuta tillsamman till ... att anskaffa ...; ~ to charities, teckna (gifva) bidrag till gåfvor åt de fattiga; ~d capital, äfv. grundfond. -ur, s. undertecknare; (aktie-)

tecknare; subskribent, abonnent (tfo, på); the oj, äfv. undertecknad; to be a oj to a paper, äfv. hålla en tidning, subscription, subskrip'sjun, s. underskrif-vande; underskrift; papper etc. med underskrift, subskriptionssedel; subskription, tecknande af en summa; insamling; abonnemang (to, på); summa som man tecknat sig för, tecknad summa, teck* nadt bidrag; år Safgift i ett sällskap etc.; godkännande, antagande (to, af); o, library, lånbibliotek; to open (set on foot, start) a oj, öppna en subskription; föranstalta (sätta i gång) en insamling; to take a o> (to), subskribera (abonnera) (på ngt); to put out a book by (way of) oj, utgifva en bok på subskription. (sub)sectiön, s. underafdelning. <vSemi-tone, s. mus. stora septiman. ^septuple fa s. mat. i förhållande af] :7.

subsequence,sub'sekwens, s. följande, kommande efter, subsequent, sub'sekwent, a. efter-, påföljande; jur. senare tillagd (upphäfvande) (clause); ~ to, efter, senare än; his illness and oj death, hans sjukdom och därpå följande död; in ali oj ivars, i alla (de) därpå följande krig(en); to make a oj payment, betala ett tillskott; oj sentence, eftersats; in oj pages, längre fram i boken. ^ly, -li, ad. efteråt, längre fram. subserve, subsl'rv, vn. bidraga till, befordra, gagna, (i en underordnad ställning) tjäna (a purpose, the use of etc.); vara redskap åt; vn. tjäna (mots, her-

ska, befalla). subservience, subserviency,

-iens(i), s. befrämjande, gagnande (i en underordnad ställning), tjänande, medverkande (till); tjänande ställning, underordning; in oj of, för att gynna, befordra (a design); in oj to ... ivishes, för att villfara ... ngns önskningar, subservient, subse'rvient, a. (med to) tjänande, gagnande,gagnelig; medverkande (till); underordnad; to make (render) begagna sig af, biid. taga i tjänst, låta tjäna (t. ex. to one's private interests); vända till sin nytta; to occupy a oj position, intaga en tjänande (underordnad) ställning.

(sub)sesqui-, kem. prefix som angifver förh. 2:3. ~sesqui-acetate, s. kem. basiskt ättiksy-radt salt. ~sessile, a. bot. nästan oskaftade ^sextuple, a. i förhållande 1:6. subsidation, subsida'sjun, s. byg. sättning, subside, subsi'd, vn. sjunka (undan, ned,

till botten), (af)sätta sig om bottensats, bilda bottensats; sänka sig, sätta sig om en

byggnad o. d.; bild. lägga sig, lugna sig,

bii svagare, aftaga om feber, stormar [i alla bet.l, vrede etc.; Va. komma en byggnad att

sätta sig. /^nce, ~ncy, -ëns(i), s. sjunkande (ned, till botten); markens, byggnaders sättning; fällning; bottensats, subsidiarity, subsid'iarili, cld. af föij. a. subsidiary, subsid'iari, a. understödjande, biträdande, bistående; understöds-, lijälp-(troops); subsidie- (treaty etc.); s. (pl. -ries, -åriz) biträde, hjälpare; /^.hjälptrupper; a ~ idea i ett konstföremål, en bi-idé; /v» quantity, mat. hjälpkvantitet införd i ett problem för lättare lösning; ~ stream, biflod.

subsidize, sub'sidiz, va. understödja (med

penningar, is. om statsbidrag) äfv. i allm. : hjälpa; betala subsidier åt; löna, be-solda.

subsidy, sub'sidi, 5. (pl. -dies, -z) (pen-

ninge)understöd; subsidier (äfv./?/.); penningbidrag, is. statsbidrag; förr gärd, extra bevillning. (sub)sign †, va. underteckna; I the oied, undertecknad. ~sill, jämv. se sleeper. subsist, subsist', vn. ega tillvaro, existera, bestå, finnas till; fortlefva, fortfara, pågå; lefva, hafva sitt uppehälle (on, upon, af, på); va. % underhålla, föda (on, med; out of, på). ~ence, ~ency, -ëns(i), s.

befintlighet särsk. i ngt annat, inherens, . inneboende; tillvaro, existens †; fortvaro)(<; fortfarande bestånd †; lifsuppe-hälle; föda, mat, proviant; underhåll; utkomst, näring(skälla), lefvebröd; ~ money, underhållspengar, kostpengar; to obtain (gain) a o» by one's pen, förtjäna sitt uppehälle med pennan (författarskap). ~ent, -ënt, a. egande tillvaro; förefintlig, varande för handen; m. inneboende {in, i, t. ex. qualities in matter).

(sub)sizar, s. eg. under-s^rn-; dets. som sizar.

åkerbr. alf; jur. marken under (mat)jordlagret; va. djupbearbeta jord, luckra älfven med alfplog; ~ drainage, underdikning, täckdikning; ~ plough, alfplog, alfluckrare; water, grundvatten. ^solar(y) >|<, a. under solen (belägen), jordisk, ^-species, s. underart, substance, sub'stans, s. fii. substans, väsen; ämne, materia, stoff; kem. kropp; grund, det väsentliga, hufvudsak, hufvudinne-håll, kärna bild.; fasthet; verklighet; »medel», egendom, förmögenhet; the o, of the barrel, godset i gevärspipan; there is no o, in it, bild. äfv. det fins ingen saft och kraft däri; in i det väsentliga, i hufvudsak; the dreams grew to oj, ... blefvo en verklighet.

substantial, såbstån'sjål, a. väsentlig; verklig; materiel, kroppslig; fast, stark, varaktig; stadig, dugtig, solid äfv. bild. om pers., kraftig (t.ex. food); gedigen bild., vederhäftig (t. ex. bail); om person välbärgad, burgen, behållen; s. (the o,) det väsentliga;/?/, väsentliga delar, hufvudpunkter; F solida rätter; a ~ meal, ett stadigt mål; ~ tender, hand. fast anbud, ^ity, -sjiaFiti, s. verklighet; ßi. sub-stantialitet, väsenhet, realitet; kroppslighet; fasthet, styrka, kraft; hufvud-saklighet. ~ly, -1, ad. till väsendet; väsentligen, hufvudsakligen; verkligen; SOlidt (äfv. i ekonomisk mening); dugtigt, stadigt etc., jfr ofvan (she was gracefully, though ~ formed), ^ness, -nes, s. fasthet, styrka, jfr föreg. s. substantiate, substån'sjlàt, va. gifva väsen, gifva tillvaro; göra verkligt; göra fast, befästa; bekräfta, bevisa, dokumentera (t. ex. ett påstående). substantiation,-à's jun, s. ådagaläggande, bevisande, bevis.

substantival, sub'stantival, a. gram. substantiv^) (t. ex. the o* use of a word, ett ords brukande substantivt ei. såsom substantiv).

substantive, sub'stantiv, a. självständigt; fast, verklig (etc., jfr substantial) jrr ex.; betecknande tillvaro (om verbet »vara»); gram. substautivisk; s. gram. substantiv; the verb oj, verbet »vara»; (although an acting Lieutenant-Colonel,) his o> rank in the army was still only that of Captain, ... så var hans verkliga rang (»indelning», beställning) blott kaptens. ~ -Colours, s. pl. tekn. färger som fästa sig utan betor. *vly, -li, ad. till sitt väsen)^; väsentligen, i hufvudsak ^C; gram. substantiviskt, såsom substantiv (to be used oj).

substile, se substyle.

substitute, sub'stitut, va. sätta i stället (for, för); låta aflösa; skicka (sätta) i annans ställe; tillförordna; s. ställföreträdare (ombud, vikarie, substitut, suppleant); mil. ersättningskarl; ersättningsmedel, surrogat; a. † insatt i stället för ngn, ngt; to be the ~ of, vara i stället för, företräda, ersätta.

substitution, substitu'sjun, s. insättande ei.

trädande af person ei. sak i stället (of, för); mat. kem. substitution; utbytande; aflösning (of banknotes for gold); gram, syllepsis (utbytande af ett ord mot ett annat). ~al, -ål, a. substitutions-; ersättande, som är i stället for ngn, ngt; vikarierande, ^ally, -ali, ad. ersättningsvis, i ngns, ngts ställe; som surrogat.

(sub)way

substitutive, süVstMtlv, a. som kan träda

i stället för ngn el. ngt annat; tjänlig SOm

surrogat.

(sub)stract †, se subtract. Abstraction († numera blott P) -stråk'sjån, se subtraction.

~strate, (1.) (-'-), a. grundt fårad; (2.) (--') va. utbreda under; s. † se följ. Stratum, s. underlag; underliggande (bärg-, jord)lager, åkerbr. alf; ni. substrat, substans, ^struction >fc, ^structure, s. underbyggnad, byggnads grund(val). ~Sty-lar, a. af följ.; ~ line, dets. som: ~Style, -'-, s. middagslinie på en solvisare. ~-Sul-phate, s. kem. basiskt svafvelsyradt salt. ^-sultory †, a. hoppande, som rör sig ryckvis; krampaktig. ^SUitUS, lat., -sul'-tus, s. med. konvulsivisk ryckning, muskelkramp, subsume, subsu'm, va. subsumera, inbegripa (under, under, i ett röregående, allmännare omdöme, kategori etc,).

subsumpti0n,subsum'sjun,s. subsumerande, inbegripande under ngt allmännare; log. Un-dersats.

(sub)tack, -'tak, s. Skoti. se under-lease. tangent, s. geom. subtangent. ~tartarean,

a. poet. som är under tartaren, underjordisk. ^tenant, se under-tenant. ~tend, va. geom. sträcka sig under, stå emot (om

en sida i förbfillande till en vinkel o. d.). ~tenSe,

S. geom. linie som sträcker sig under, jfr föreg.; körda. ~tepid, a. (svagt) ljum. subter-,iat., sub'tèr, prefix under. ~fluent‡, -'fluent, 'vfluous*, -'fluus, a. som flyter (in) nnder. ~fuge, -fudj, 5. undflykt, förevändning; kryphål bild. ^position,

----s. läge under ngt annat särsk. geoi.

(lagers).

subterranean, subterå'nèån, subterraneous,

-nè&s, a. (i marken) under jordytan befintlig (ei. växande), underjordisk (t. ex. passage); ~ line, särsk. underjordisk telegrafledning. Subtile, såb'til, a. subtil; fin, tunn; genomträngande, stickande, skarp (pain); klyftig, listig (i denna bet. numera oftare Sllbtle).

rvness, -nes, s. finhet, jfr föreg. o. subtlety. subtilization, -iza'sjun, s. förfining, förtunning; hårklyfveri; kem. förr subtilisa-tion, förfinande genom eld; förflygti-gande. Subtilize, -lz, va. göra fin, tunn; kem. förflygtiga; biid. hårdraga, förkonstla, drifva till spetsfundigheter; vn. nytja hårklyfverier, göra altför fina distinktioner, äfv. rida (upp) på ord. SUbtilty, -ti, s. finhet, subtilitet; spetsfundighet, hårklyfveri (i denna bet. oftare subtlety). Subtle, sut'1, a. spetsfundig, skarpsinnig;

förslagen, klipslt, slug, fin, fiffig man, list,

plan. ~ness, -nes, -ti, s. skarpsinnighet, spetsfundighet; slughet, klipskhet, list. SUbtly, -1, ad. af föreg. a. (sub)tonic, 5. mus. se sub semitone; språkv. half-vokal, vokaliserad konsonant (: vocal consonant). Subtract, såbtråkt', va. undandraga, borttaga, (af)draga (from, från); mat. subtrahera. ~er, -ur, s. en som borttager; subtrahend †. »Jon, -trak'sjun, s. mat. subtraktion; fråndragande; borttagande; afdrag, afräkning; jur. undandragande

(sig) från utgörande af ngn skyldighet, förhållande, undanhållande. ~ive, -iv, a. borttagande, som syftar (ei. förmår) att göra afdrag >fC5 mat. negativ, försedd med minustecken.

subtrahend, sub'trahlnd, 5. mat. subtrahend. (sub)translucent, a. ofullkomligt genomlysande. ^transparent, a. ofullkomligt genomskinlig, ^triple, a. mat. i förhållande af 1:8. ^triplicate, a. mat. förhållande sig som kubikrötter; ** ratio (mei-

3_ 3_'

inn a o. b =) forh. \ a \ \b. ^tropical,a. subtropisk. subulate(d), su'bulat(ed), a. bot. sylformig. Suburb, sub'lrb, s. förstad, malm; (äfv. pl.) yttre del(ar), utkant(er); pl. fort. utanverken; the house is in the huset ligger i en af förstäderna. ~an, -'ån, a. förstads-; belägen i, utgörande ei. boende i förstad; s. förstadsbo. ~ed,-d, a. försedd med förstad; liknande en förstad

(sub)variety, 5. undervarietet. subvene^, subve'n, vn. mellankoipma (med bistånd).

Subvention, sftbven'sjun, s. kommande in under)(C, mellankomst, hjälpt; statsbidrag, -understöd, -anslag; va. se följ. ~ize, -iz, va. understödja (med statsbidrag).

subverse †, subve'rs, so subvert, subversion,

-ve'rsjun, s. omstörtning, störtande, kullkastande, förstörande, subversionary, -ve'rsjunari, a. omstörtande; omstört-nings-. subversive, -iv, a. omstörtande, förstörande; omstörtnings-; ^ of, som verkar omstörtande (förstörande) på, som förstör ali ... (t. ex. morality). Subvert, subve'rt, va. öf verand ak asta, omstörta, förstöra: äfv. % jfr pervert. ~ant, -ånt, a. her. omvänd, upp- och nedvänd

om märken. ~ed, -ëd, pp.; a. se föreg. ~er,

-ur, omstörtare, förstörare. ~ible, -ibl, a. som kan omstörtas. (sub)way, -'-, s. underjordisk väg; väg

under en arman 5 underjordisk tunnel ror

t>: note, å: do, å: nor, o: not, i: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z% has.

suöoory

ledningsrör etc. ~WOrker S. biträde,

handtlangare, succades, suk'adz, s. pl. kanderade ei.i socker inlagda ei. syltade (omogna) frakter, succedaneous)jc, sÄksëdà'nëus, a. som kan nytjas i stället för (to), som är surrogat (för ngt annat). SUCCedaneum lat., -nëum, s. (pl. -nea, -nëå) ersättningsmedel, surrogat. SUCCeed, sukse'd, vn. följa (to, efter, på : komma efter, komma i stället, efterträda); komma efter, blifva en följd; ärfva, särsk. ärfva tronen; lyckas : gå - lyckligt (krönas med ei. röna framgång) ei. hafva framgång (in, i; in -ing,i att); va. följa; efterträda; gifva framgång)}s; he almost ~er?, det var nära att lyckas för hnm; the strategem ~ef/, listen lyckades; he »*ed in -ing, lyckades att ...

(äfv. iron., t. ex. att skämma bort altsammans); C.

r>jed (his father) on (ei. to) the throne, C. besteg tronen (efter sin fader) (efterträdde sin fader på tronen); ~ to (jfr ofvan), äfv. efterträda en annan i besittningen nf (an estate, an office), tillträda; (äfv. mera sällan med infiu.) lyckas att; it f^ed

to admiration, det lyckades beundransvärdt väl; the young doctor ~ed to his father's connection, ... fick öfvertaga (hela) sin faders praktik (efter honom); everything to his loishes, allting lyckas hnm efter önskan; the new novel "*>ed better with the public, ... hade bättre framgång hos allmänheten; nothing with him, ingenting vill lyckas för hnm, ingenting »går» för hnm; nothing like success, ordspr. där mycket är kommer mera till. ~ant, -ånt, a. . hcr. efterföljande; följande på hvarann. ~er †, -ur, so successor, ^ing, -ing, prt.; a. efterföljande; (efter hvarann) följande; följande, kommande; senare; s. efterträdande; framgång †; påföljd(er). succentor, suksen'tur, s. anstiftare, uppviglare †; mus. bassångare, andre kantor. SUCCeSS, suksès', s. utgång, påföljd; lycklig utgång; framgång; medgång; lycka, tur; bad (ill) otur; dålig utgång; ~ attend you! måtte du ha framgång (i , ditt förehafvande), lycka till! ~ to the trade! lefve handeln! to be a äfv. vara lyckad, lyckas; the book (the play etc.) was a ... hade framgång, gjorde lycka; the attempt proved (turned out, was) (quite, in every way) a försöket utföll (i alla afseenden) lyckligt, ... fick ett lyckligt resultat; to drink ~ to ..., dricka ngns välgångsskål; to return without återvända med oförrättadt ärende.

oJul, -ful, a. krönt af framgång, framgångsrik, lycklig; to be ha framgång, lyckas (in -ing, i att ...). ^fully, -fiili, ad. med framgång, lyckligt. rvfuln€SS, -fulnës,s. framgång,lycka. ~ion, -sësj'ån, s. (ordning8)följd, (oafbruten) rad; efterföljande, efterträdande (£o, till); succession, rätt att efterträda; arfsrätt; arf-följd; tronföljd; en efterträdare †: samtliga efterträdare, afkomma, ätt; mus. fort-skridning af toner i en melodi, äfv. jfr sequence; åkerbr. of crops) se rotation; the apostolic <v», den apostoliska successionen; divine konungadömet af Guds nåde; the of the seasons, årstidernas växling; in , i oafbruten följd, efter hvarann; to fire in skjuta nummervis; ge rotevis eld; in ~ to, efter (följande på); for ten years in (på) tio år i rad, (på) tio (hela) års tid; the property goes in ~ to his children, ... går i arf till hans barn; to follow in rapid (quick) komma i rask följd efter hvarann, följa tätt på hvarann; the next in den nästa i ordningen; to stand next in ~ to the throne, vara närmaste arfvinge till tronen; the war of the Spanish spanska successionskriget. ^ion-

duty, s. arfsskatt. ional, -sësj'unal, a. hörande till (arf-) följd; kommande i följd ei.efter hvarann, 'vionalist, -sesj'unalist, s. teol. en som fäster vigt vid den apostoliska successionen. ^ive, -iv, a. som följer i oafbruten rad på hvarann; ärftlig, arf-rike †: each ~ day, hvarje dag som gick; during (ei. for) ten ~ days, under tio dagar efter hvarann, tio dagar å rad. ~ively, -ivli, ad. i följd, efter hvar(t) ann(at); efter hand. ~iveneSS, -ivnës, s. egenskap att följa efter hvarann, jfr röreg. a. ~less)j<, -lës, a. utan framgång, olycklig. ~or, -ur, s. efterträdare (of, to, till) (in, i, t. ex. office); tronföljare.

succiferous, suksif'urus, a. innehållande

saft, saftförande. Succinate, suk'sinat, s. kem. bernstenssy-radt salt. -ed, a. kom. bernstens-

sy rad.

SUCCinCt, suksingkt', a. poet. uppskörtad †; kort (och bestämd), hoprängd (koncis), rv/|y, -li, ad. äfv. i få ord, i ali korthet. ~ness, -nës, s. sammanträngdhet, korthet (i uttryck).

SUCCiniC, siiksin'ik, a. kem. bernstens-; ~ acid, bernstenssyra. SUCCinitC, -'-nit, min. gul granat; äfv. bernsten. SUCCinollS, -'-nus, a. af bernsten, bernstens-, lik bernsten.

SUCCOry, suk'url, se chicory.

succotash, suk'otnsj, s. Am. en (eg. indiansk) ratt af grön majs och bönor kokta tillsammans.

SUCCOUR suk'ur, va. skynda till ngns bistånd, bispringa; undsätta en belägrad stad; fijö. förstärka cn mast, en kabel etc.; S. bistånd, hjälp; särsk. mii. undsättning(smanskap : ~ of men)-, hjälpare, undsättare; pl. poet. undsättnings- ei. hjälptrupper <ver, -ur, hjälpare, bispringare, undsättare. ~less, -lës, a. utan bistånd, utan undsättning.

SUCCuba, lat., suk'uba, s. (pl. -bæ, -bè) kvinligt spöke, succubus, lat., -bus, s.

se föreg.; med. mara(n).

succulence, suk'ulens, s. saftighet. SUCCU-lent, -lent, a. saftig, saftfull.

Succumb, sukum', vn. digna (under, under), duka under (under, för, t. ex. calamities; to, för, t. ex. an enemy, äfv.: blifva tvungen att underkasta sig, t. ex. a foreign power). ~ency -bensi, s. dukande under, vanmakt. ~ent)|<, -bènt, a. dukande under, vanmäktig, succursal, fr., suke'rsal, s. kyrk. underlydande (: serving as a chapel of ease) (om en kyrka).

succusation såkusà'sjun, s. poet. traf; skakning, jfr föij. SUCCUSSion, -kusj'un, s. skakning, stöt(ar))j<; nud.nervskakning)j(; med. skakande för undersökniug af bröstet. SUC" CUSSive t, -kus'iv, a. skakande jordbäfning.

SUCh, sutj, pron. a. sådan; dylik, slik; så stor (med that, att; as, att den [detj); pron. S. (med följ. as) jfr ex.; 'X/ a ... (subst.), en sådan; en dylik; en så stor; I never saw ~ a man, maken till karl har jag aldrig sett; ~ a one, en sådan (en); en viss; Mr (Mrs) ~ a one, Herr (Fru) N. N.; ~ a thing, ngt sådant, ngt dylikt; ~ a thing would never occur to me, I should never think of a^ a thing, I toould think of 110 <kj thing, något dylikt skulle aldrig falla mig in; have you ~ a thing as a crown about you? har du (möjligen) en krona (eller så) på dig? ä dinner! en sådan (en så präktig ei. usel) middag! (o b s. däremot utan artikel: conduct iS astonishing, ett sådant [slikt] uppförande ...; ~ impudence! en sådan oförskämdhet!); ~ times! hvilka tider (vi lefva i)! o tempora! o mores! at ^ a moment, i ett ögonblick som detta; (men) a matter of ~ moment, ... af sådan vigt; I got ~ a large piece that J was obliged to leave half of it f, jag fick ett så'nt stort stycke att jag var tvungen att lemna (kvar) hälften; he xoent to *vr a place at

~ (ei. ~ <i?ici a time (cin 7iow), Hail

gick dit och dit vid den eller den tidén (då och då); ~ another, (a.) en sådan, en dylik, maken till ...; (s.) en sådan (en), maken; ~ another success, and we are lost, en sådan »seger» (framgång) till, och vi äro förlorade; there is not <v another bragger in the United Kingdom, maken till skräfiare fins ej i ...; who could show ~ anotherf hvem skulle kunna uppvisa maken? ^ and ~ or den eller den; Mr ~ and Herr den eller den, Hr N. N.; to-*» and ^ a place, äfv. dit eller dit; ^v (a ...) as, sådan som; så stor att den (det)....; (sub-stantiviskt) sådana som; (sådan[a]) som till exempel; så många som; de som; ^ as it isy sådant (som) det (nu) är; he is not u as you have described him, han är icke sådan som du beskrifvit hnm; if a man as Charles had been in his place, om en sådan man som ... hade varit i hans ställe; (he fitted out) ~ an armament as had never been seen before, ... en krigs-styrka hvars make man aldrig förr skådat; the nobles possessed n^ a share of power as equalled that of the sovereign, adeln egde en makt som (: en så stor... att den) var jämförlig med mouarkens; birds of prey, ~ as the eagle and the vulture, roffåglar, som till exempel örnen och gamen; the paper is ~ as you desired, papperet är sådant som du ville hafva det (af den sorten du önskade); the contest was as distinguishes ioar-fare between savages, striden var af den art som utmärker krigföring mellan vildar ; take as I can send you, tag (emot) (: håll till godo med, behåll) det (oi. de sakerna etc.) jag kan skicka (dig); as are rich, de (som äro) rika; ~ as need our assistance, de som behöfva vår hjälp (afv.: behöfvande, fattiga i aiimht); ~ as to (med infinitiv), sådan, så ... att den (kan, kunde); <x/ like F, dylik(t, -a), slik(t), »tocket där» (»tockna där»); and ~ like, och dylikt, med mera (sådant); by ~ means, äfv. dymedelst; ~ others, andra sådana, andra (flere) af det slaget; ~ things, dylika saker; slikt; ~ things have been, sådant (»så tokigt») har man (väl) hört förrj ~ is the case, så förhåller sig saken (ofta formen: ~ being the case : då saken så förhåller sig); ~ are ..., äfv. såsom ..., som till exempel...; ~ are a few of his excentri-cities, detta (nu framstälda) är blott ett par drag af hans egenheter; may be your opinion,, it is not mine, sådan (äfv. detr) må vara din mening, men det är ej min;

~ zvas his .reputation, sådant (så stort)

var hans rykte (anseende) (t. ex. med föij. that, att, el. med ttS to : att ... jfr ofvan) ; as was .,., were så som ... var, så voro ock ...; as (efter ett subst.) se under as; he is a stranger and should be treated as ... bör bemötas som sådan; he is n0 ~ fool as you have taken him to be (ei. ... as to do so), han är icke så dum som du trott hnm vara (ei. ... så att han gör det); there are no beings, det fins inga sådana (varelser); no ~ thing! (efter ett p&ståeDde ei. ss. svar) ingenting ditåt; annat slag! ingalunda! bort det! he did no thing. det gjorde han visst icke; some

dylika (framför subst.); jfr ex. tinder some ;

or some ~ thing, eller ngt dylikt; there must be some to be some of ali sorts, (eg. det skall finnas några sådana, för att det skall vara några af alla slag) ordspr. »det ska' vara det med»; two o* adversaries, två sådana motståndare; these are nv fine flowers (: these flowers are ~ fine ones) F, detta är så'na vackra blommor; one nu rich man F, en så'n rik man (t. ex. fins äfven här). —WiSC, ad. sålunda, på dylikt sätt.

SUCk, suk, va. suga (ofta med adv. in, in : i sig etc., jfr ned. ex.); dia; i allm. bet. insuga, in-supa, äfv. hämta (t. ex. kunskap, visdom; from, out of, från, ur); (liksom) gnm sugning draga till sig, ei. (om en hvirfvel o. d.) draga ned (äfv. down), uppsluka; (upp)pumpa; si. pumpa (på nyheter); vn. suga; dia; s. sugning; di; F klunk (jfr ex.); univ. si. snyltgäst, snyltande påhäng; se vid. sucket; go and teach your grandmother to ~ eggs, ordspr. *ägget vill lära hönan värpa»; ~ one's paws, suga på ramarna; ~ a wound, utsuga (giftet ur) ett sår; the pump sjö. pumpen suger, det är läns(pumpadt) (skutan är läns); ^ away, suga ut; they ivere *<>ed down with the sinking ship, de drogos ned i djupet af den hvirfvel som uppstod då fartyget sjönk; ^ in, insuga; biid. insupa; si. lura; ~ up, (va.) suga upp, uppsuga; draga ei. pumpa upp; suga i sig; (vn.) (med to) si. gnm smicker ställa sig in (hos); to have a ~ at a bottle, taga sig en klunk ur en butelj; to givestrike >f<

dorific, -fik. a. svettdrifvande ; se äfv. föreg.; s. med. svettdrifvande medel.

sudra, hind., sè'drå, s. ind. den lägsta kasten

af de fyra ursprungliga.

SUdS, sådz, s. pl. (skummande) såpvatten med såplödder; to be in the »» F, vara i bryderi, i knipan, »bekyttad», illa däran ei. illa vid sig, »må illa», våndas; to leave in the ~ F, lemna i sticket.

Sue, su, va. följa †; jur. draga ngn för rätta, stämma, söka rättssak med, lagfora, lagsöka (äfv. ~ at law; for a debt, för att utfå en fordran); (ut)söka, söka vinna på rättslig väg % (vanligen ~ for); söka (få), bedja om†; sjö. lemna ett fartyg på det torra; jagt. rensa näbben; vn. anhålla, bedja, petitiouera (for, om); fria (for, till, äfv. bild. t. ex. one's favour); jur. kära, processa (med for, om, för att vinna; äfv. : utsöka); sjö. lemnas (stå) på det torra; /v» for admittance, anmäla sig som for-dringsegare i en konkurs; ~ for damages, lagfora ngn för att utfå skadeersättning; söka få sig skadeersättning tilldömd; <v/ for a divorce, söka skilnad i äktenskapet; ~ for pardon, (om en dömd) bedja om (ei. söka) nåd; ~ out, jur. söka (och få), utverka af domstol (t. ex. a pardon, benådning; a lorit)-, she (the shijy) »»s (ei. is »»d) two feet, skutan står två fot högt på det torra. -ur, s. ansökare; kärande jfr sue, jur.; friare.

SUent, su'ent, a. se suant.

SUet, sü'èt, s. (osmält) (njur)talg. ~-pud-ding, s. njurfettpudding. -i, a. talg-, af talg; talgaktig.

suff, suf, förk. af Sllfficit (lat.,) se under quantum.

suffer, si\f' ur, va. lida förlust, brist, smärta etc.; (få) utstå (humiliations, pain, sorrow etc.); uthärda, tåla, (med tålamod) fördraga ei. bära lidande: undergå straff, äfv. (i allm.) behandling, förändring etc.; fördraga; af bristande kraft medgifva, tillåta, låta (med följ. to o. infin., jfr ex.); vn. lida i alla bet. (from, af, t. ex. some complaint, krämpa; with, af, t. ex. pain, smärta, sorrow etc.; äfv. under a malady); blifva lidande, taga skada, lida afbräck el. förlust(er) (äfv. t. ex. om cn trupp), äfv. (om person) 1'åka illa lit, (äfv. om ting) blifva skadad (t. ex. i krig); lida (sitt) straff särsk. dödsstraff (gå till döden, afrättas); få böta, plikta bild. (umgälla, »sota») (for, för); ~ death, ljuta döden; oftast plikta med lifvet, mista lifvet, afrättas; ~ wrong, lida orätt (oförrätt); I will not »» them to pay for me, jag vill ej tillåta dem att betala för mig; the instructor of a school will »» some things to pass

unnoticed which he does not allow, en skollärare låter åtskilliga saker, hvilka han (egentligen) ej kan tillåta, passera oanmärkta (... ser igenom fingrarna med ...); a careless teacher will »» his pu-pils to neglect their lessons, en vårdslös lärare låter sina lärjungar försumma lexorna; he »»ed the enemies to approach, han lät fienderna (utan hinder) komma närmare: they »»ed the iron to grow cool, de läto järnet kallna (äfv. bild. : försummade det rätta tillfället); he »»ed himself to be persuaded, han lät öfvertala sig; to be »»ed, äfv. få; he had been »»ed to remain there, man hade låtit hnm (medgifvit hnm att få) stanna kvar där; why do you ~ it? hur kan du tåla det? men are born to »», människan är född (»skapt») att lida; they will »», äfv. de komma att afrättas; who will »»? äfv. hvem blir offret? he will have to »»for it, han kommer att få umgälla det (»sota» ei. »plikta» för det); he »»ed dearly (severely) for his ..., han fick dyrt plikta för sin ... (t. ex. oförsigtighet): ~ in the good cause, lida för den goda sakens (rättvisans) skull; the people had »»ed in their fortunes by the long continuance of the war, ... hade lidit i afseende på sin ekonomi ... (jfr ex. under pocket); we all »» under this affliction, vi tryckas alla af detta onda. <^ab!e, -abl, a. dräglig; tillåtlig. ^ance, -åns, s. lidande; tålamod †; medgifvande; fördragsamhet, tolerans; jur. tyst medgifvande af ngt egentligen icke lagligen berättigadt; äfv. (: bill of »»)

frisedel i tullen, frikallelsebref från tull-umgälder; estate at jur. egendom som får innehafvas utöfver den lagliga tiden; tenant at »», innehafvare af en estate at »»; to leave in »», hand. ej honorera en växel; to remain in hand. viigra accept; on »», medgifningsvis; genom tyst medgifvande; af ngns särskilda godhet, af nåd och barmhärtighet, på nåder; tills vidare, i brist på bättre (t. ex. that road tuas maintained on »»; a class he merely mixed with on »»). ~ed, -d, pp.; not to be »», olidlig, odräglig; som ej kan ei. bör tålas ei. tillåtas. ~er, -ur, s. en som lider, utstår, tillåter, tål etc.; delin -kvent; patient; en som blir den lidande (by, på), en som lider skada; to be a (the) r», blifva (den) lidande, förlora (by, på); ~ by fire, brandskadad. ~ing, -ing, prt.; s. lidande.

Suffice, sufi's, vn. förslå, räcka till, vara nog (to, till att; for, to }j<, för.ngn); va. läcka till för, vara nog för, tillfreds-

è: note, å: do, è: nor, 6: not, à: tube, hi tub, å: bull, th; thing, db: this, w: will, z: has.suffice

F Talspråk. 1418 P Lågt apr&k.

sugaring

ställaj ~ it to say, vare det nog sagdt; let it o, thee, låt dig därmed nöja; låt det vara nog (nu).

sufficience †, sufisj'ens, sufficiency, -i, s.

tillräcklighet; det tillräckliga, tillräcklig mängd; utkomst, bärgning; duglighet, kompetens; självförtroende †; ~ in law, rättsgiltighet; (to have) a ~ of..., nog ...; to have only a ~ (of...), hafva det nödtorftiga (af); a more than o* of', mer än nog (af).

sufficient, sufisj'ent, a. tillräcklig (for, för; to, för att); (orta efter subst. :) nog (tillräcklig mängd af); duglig,kompetent, i stånd; självbelåten †; s. † se sufficiency; he has to buy a farm, han har (förmögenhet) nog för att köpa ...; hacl she had strength <\>, hade hon haft tillräcklig styrka (styrka nog); to be o, (for), räcka till (för); ~ in law, jur. rättsgiltig; vederhäftig; ~ unto the day is the evil thereof, »det är nog att hvar dag hafver sin plåga»; beyond what is mer än tillräckligt, öfver nog; in ~ time, tids nog. ~ly, -li, ad. tillräckligt, nog; tämligen mycket, betydligt.

sufficing, sufi'sing, prt. af suffice. ~ness †, -nes, s. se sufficience.

Suffix, suf'iks, s. gram, suffix, (aflednings-) ändelse; mat. suffix, index (ss. i «,, a2 etc.); va. (--') tillfoga i slutet af ord. <>Jon, -ik'sjun, s. tillfogande af suflix; egenskap att vara suffix.

suffocate, suf'okat, va. kväfva (äfv. eld o.)j< bild., jfr stifle); vn. kväfvas (oftare to be vara (verka) kväfvande, jfr följ. prt.: a. † kväfd.

suffocating, suf'okating, prt. af föreg.; a. kväfvande (heat, smoke etc.). -li, ad.

kväfvande (hot), till kväfning, på ett kväfvande sätt. Suffocation, sufoka'sjun, s. kväfning; the room teas crowded to rummet var så fullt af människor att man kunde kväfvas.

suffocative, suf'6kativ, a. kväfvande.

Suffolk, suf'ok, suf'uk. s. pr. grefskap i England; ~ grass, (bot.) hvitgröe, gårdsgräs (Poa annua); ~ poioder, ett pulver mot galna hundars bett; ~ punch, en klumpig, tjock-hufvad, kortbent (arbets)hästras.

Suffragan, suf'ragan, a. biträdande, lyd-biskop); s. lydbiskop; biskop ss. lydande under ärkebiskop.

Suffrage, suf'radj, s. (vaV/röst; stämma, rösträtt; (uttryckt) bifall, instämmande; vitnesbörd †; kyrk. kort bön; församlingens instämmande i bön, allmän förbön, is. för de i tron afsomnade.

suffruticose, siifrè'tik
a. bot. (om stam) till hälften buskartad, nedtill träd-, upptill örtartad.

suffumigate, stifu'migat, va. med. (underifrån) röka sjuka kroppsdelar. suffumigation, -ga'sjun, S. med. rökning, jfr föreg. v.

suffuse, sufu'z, va. öfvergjuta (loith, med),

öfverdraga med en vätska el. en färg; Spl'ida sig öfver; cheeks o>d with blushes, kinder öfvergjutna af rodnad,... djupt rodnande; eyes ojd with tears, ögon fylda af tårar. suffusion, -fii'zjftn, s. öfvergjutning;

utgjlltning (äfv. med.) ar blod etc.; det SOm utgjutit sig öfver ngt. öfverdrag, hinna; med. grå starr; bild. rodnad (på kinderna).

Sufi, so'fi, se sof.

SUg, sug, s. zool. märla (Gatnmarus pulex); plask, skvalp.

Sugar, sjug'ur, s. socker äfv. bild. : socker-söta ord, fagert tal; si. pengar; va. sockra (på); insockra; a. i sms. socker-;

of lead, blysocker; black Spanish oj, lakrits, ^-apple, se sweet-apple(oi. -sop). ~-baker, sockerbagare; äfv. so oj-reflner. ~-barley, se barley-sugar. ~ -basin, s. sockerskål, 'v-beet, s. hvit-beta. ~-berry, se hack-berry. <v/-b0X, s. sockerlåda, -dosa. bush , S. Am. se ^ -orchard. ~-Camp, s. Am. sockerkoknings-läger (plats i en sockerlönuskog där man slagit sig ned för att koka lönusocker). ~-Candy, S.

bröstsocker, kandisocker. ~-cane, s. sockerrör. <v,-hOUSe, s. sockerbruk, soc-kersjuderi. ~-|oaf, s. sockertopp; F soc-kertoppsformig hatt; a. sockertoppsfor-mig (hat etc.); ~ sea, sjö. krabb sjö. ~ -manufacturer, s. sockerbrukspatron. <x/ -maker, s. sockerbruksarbetare; se vid. föreg, o/- maple, s. bot. sockerlönn (Acer saccharinum). ~-maSter, s. sockermästare, sockerkokare. <v-mill, s. sockerkvarn (valsverk för sockersaftens utpressning ur rören ; el. för sockers malande), oj- mite, s. zool.

Lepisma saccharina (en insekt). ~-orchard, s. Am. lund ei. liten plantering af sockerlönnar. ~-paper, 5. sockerpapper, papper till sockertoppar, ^-plantation, s. sockerplantage. ~-plum, s. sockermandel, rund ak tig konfekt, ^-refiner, s. sockerraffinadör. ~-Stick, s. lång rund (c}dindrisk) karamell. ~-tongS, s. pl. sockertång. ~-t0UCh, s. tekn. sockerprof, »trådprof». ~-tfee, s. se o,-maple; äfv. Myoporum platycarpum. ~-W0rk, s. sockerbruk. ~-wrack, s. bot. sockertång (Laminaria saccharina). ^ineSS, -inès, s. sockeraktighet, sockrighet. ~ing,-ing, prt.; s. sockrande, sockring; insockring; sötning; »sött» ss. tillsats; sockertillverk-

i: fate, k-, far, it fall, k: fat, K: fast, it mete, è: met, é: her, i: fine, i: fin, i: fir,sugary

% Mindre brukligt. I£t9 † Föråldradt.

ning. -I, a. sockrig, söt; som tycker om sötsaker.

suggest, sudjëst', va. ingifva, väcka, framkalla (en föreställning [om], to, hos); väcka en tanke på, gifva idén (en anledning) till; antyda, gifva en vink om; (blygsamt) föreslå, framkasta förslag; uttänka, hitta på; förestafva biid.; intala, inråda (med to); fresta, förföra (äfv. vn.) †; nothing o,ed itself to me as a remedy, ingenting framstälde sig för mig som hjälpmedel, jag kunde icke utfinna ngt hjälpmedel; the idea had not ojed itself to ..., det hade icke fallit ... in. ~er, -ur, s. en som ingifver etc., inrådare: på-hittare. ~ing, -ing, prt.; s. ingifvande; inrådan; antydan(de). '>-ion,-jun,(F-djës'-sjun) s. ingifvelse; väckt föreställning, idé, tanke; antydan, vink; intalan, inrådan, hemligt råd, förslag; jur. obeedigadt vitnesmål; jur. meddelande, uppgift; mental oj, tankeöfverfÖring på hypnotiserade; at (on) the ~ of på inrådan (ei. förslag) af; principle of oj, ni. (lagen för) idéassociation.

poet. femin. af ojer.

Suicidal, suisi'da-1, a. själf mördande, innebärande självmord; själf mords-mani etc.

Suicide, su'isid, s. självmord äfv. biid.; själf-mördare; vn. % begå självmord.

SUilline, su'llin, -in, a. zool. svinartad, svin-.

Suing †, su'ing, l. s. genomblötning.

Suing, sii'ing, 2. prt. af sue; s. bemödande att vinna, jfr suit.

Suit, sut, s. förföljelse † ; bemödande att vinna; bön, begäran, anhållan; frieri (love ~); jur. process, (civil)mål; käromål; följe, sällskap † (oftare suite); följd, rad, räcka, svit (of rooms) (oftare suite); en uppsättning af sammanhörande ting, Omgång, garnityr o. a.', is. (: ~ of clothes) (hel)drägt, helkostym; kortsp. färg, jfr ex.; va. afpassa, lämpa (to, efter); passa, anstå (a person to do something); (om kläder, prydnader) kläda; vara läglig för, komma

till pass för; tillfredsställa, göra belåten, göra (vara) till lags (för), behaga; vn. passa, stämma öfverens (to, with, för, med, jfr va); oj of armour, full rustning; 0/ of cards, spelt, »färg», (alla) kort af samma färg; a oj of mourning, en sorgdrägt; ~ of sails, se set of sails ; his strong oj F, hans force (starka sida : det han ar styf i); se ex. under bring o. follow; out of ojs †, utan motsvarighet; icke i öfverensstämmelse; to oj efter ett substantiv, F passande i stycke, jfr to match; ~ cards, ordna kort (efter färgen); ~ the action to the word, låta handling följa på ordet (»sagdt och gjordt»); ~ one's purpose, se under purpose; it o,ed my game to be ..., det passade i.stycke med min plan att vara ...; you may pay me when it you (tohen it will oj your convenience), ... när det faller dig lägligt; to be well o,ed with, finna sig väl i (med), vara nöjd med; (on the very evening of her arrival) the maid was o>ed with a place, ... fick en passande plats. ~able, -abl, a. passande, lämplig (for. to, för); motsvarande (to); in oj language, äfv. i valda (för tillfället lämpliga) ordalag. 'vableneSS, -åblnès, s. lämplighet; motsvarighet (to, till).

Suite, fr., swèt, s. svit; följe; följd, rad af rum etc.; he was one of the oj, han var med i följet.

Suited, su'ted,^. (at suit); a. lämplig, passande. Suiting, -tmg, prt,; s. (hel)kostym-tyg(er).

Suitor, sutur, s. ansökare, supplikant; friare (to, till; for the hand of, till); jur. rättsökande; part; äfv. hvar och en som bivistar en rättegång (vare sig som part, vitne el. juryman). SUitrGSS, -trës, s. (femin. af

föreg.) kvinlig supplikant; kvinlig rättssökande.

sulcate, sul'kat, ~d, -ed, a. bot. (bredt) fårad.

Sulk †, sulk, 1. s. fåra.

Sulk, sulk, 2. vn. F vara vid dåligt lynne, se sur ut, »tjura»; vara vresig (with, mot); s. F tjnrighet, (utbrott af) vresighet (oftare i pl., jfr ned.). -ill, ad. vresigt.

finess, -inës, s. vresighet. ^ing, -ing, prt.; s. »tjurande». ojS, -s, s. pl. F vresighet, trnmpenhet; to be in the oj, vara vid vresigt (tjurigt, surmulet) lynne. -J, a. vresig, trumpen, tjurig; s. tvärvigg; karriol (lätt tvåhjulig enspännare).

sullage, sül'àdj, s. orenlighet, jfr seicage; dy, siam, gytja; gjut. etc. flytande slagg, ^-piece, s. gjut. gjuthufvud.

Sullen, sul'en, a. ensligt; butter, trumpen,

vresig; tjurskallig; mulen, dyster; olyeks-

bådande; poet, trögflytande flod ~neSS, -is, s. butterhet, trumpenhet; tyst ilskn, dolskhet; dysterhet, bisterhet. *»S †, -z, s. pl. se sulks.

Sully, sul'i, va. smutsa, besudla, fläcka äfv. biid.; vn.)}s smutsas, fläckas, taga smuts åt sig; s. smuts, fläck.

SUlph-, Sulf, preßx (i kem. termer, jTr sulphur) svafvel-, -acid, se sulphur-acid, —ate, -ät, s. sulfat, svafvelsyradt salt; ~ of alumina, svafvelsyrad lerjord; — of barium ei. barytes, svafvelsyrad baryt, tungspat; — of copper, kopparvitriol, svafvelsyrad kopparoxid; — of iron, järnvitriol, svafvelsyrad järnoxid; — of Ume, svafvelsyrad kalk (gips); — of potash, svafvelsyradt kali; — of soda, svafvel-syradt natron, farm. glaubersalt; ~ of zinc, zink vitriol, svafvelsyrad zinkoxid. —atic, -at'ik, a. som liknar ei. innehåller ett sulfat; svafvelsyrad, —ide,-id, s.

Sulfid, SVafla (negativ svafvelmetall, -förening);

— of arsenic, svafvelarsenik (jfr nrpi-ment, realgar); — of copper, svafvelkop-par; "»of lead, svafvelbly, blysulf uret. —ite, -it, s. sulfit, svafvelsyrligt salt; — of calcium, svaf velsyrlig kalk; — of soda, svafvelsyrligt natron, natriumsulflt.

sulpho-, sul'fo, preßx. kem. sulf o-, svafvel -(jfr sidph). —carbonic acid, s. kolsvafla. —-Compounds, s. pl. sammansatta svafvel salter. —Cyanate, sulfocyanat, svaf-v el ey an, rhodan; — of potassium, rho-dankalium. — CyatliC acid, s. svafvel-blåsyra. —-metal, s. svafvelmetall. — -quinic acid, s. kinasalt. 'v-salt, s. sulfosalt, dets.

som sulphur-salt. —nic, -n'ik. a. kem. innehållande svavelsyrlighet; — acid, sulf on syra.

Sulphur, lat., suPfur, s. kem., min. svafvel; konst, svafvelaftryck, -form; floiver of —, sublimed —, svafvelblomma; stone of — †, se thunderbolt. —-acid, s. kem. sulfosyra, svafla. —-base, 5.svafvelbas. —-Coloured, a. svafvelgul. —-ore, s. band. F svafvelkis. —-Oxide, s. svafveloxid. —-rain, s. F svafvelregn (gult frömjöl o. d. nedsköljt med regn).

—-salt, s. svafvel salt. —-Spring, s. svafvelkälla. —-WOrt, s. bot. mjölkrot (Peuce-danum). —ate, -at, a. svafvel-, svafvellik-nande,-gul; va. behandlamed svafvel,låta svafvel inverka på; svafvelbinda; svafla; —d match, svafveltråd. —ation, -a'sjim, s. behandling (afv. ingnidning etc.) med svafvel, jfr vid. "»ing. —eOUS, -fu'reus, a. svafvel-, svafvelaktig, innehållande (ngt) svafvel, —et, -ët, s. sulf uret, (positiv) svafvelförening, -metall, -bas, jfr sulphide med ex.; — of antimony, antimon-

svafla. — etted, -et'ed, a. kem. innehållande en sulf uret ei.sulfid, svafvelbun-den; ~ hydrogen, svafvelväte; — waters, svafvelhaltiga mineral(hälso)vatten. —ic, -fii'rik, a. svafvel-, innehållande svafvel, tvic-acid, s. kem. svafvelsyra; min. sulfa-tit. —ine, -in, a. svafvelaktig, jfr ~eous. —ing, -ing, s. behandling med svafvel, utsättande för svafvelångor, rökning ei. blekning etc. med svafvel. —OUS, -Ås, a. svafvel-, svafvelhaltig; — acid, svafvel-syrlighet. —y, -i, a. svafvel-, svafvelaktig. -yl, -fil111, S. kem. radikalen i svafvelsyra. S ulphydrate, suifi'drat, s. suif-hydrat. SUlphydriC, sulfi'drik, a. innehållande svafvel och väte; — acid, hy-drosvafvelsyrlighet. sultan, sèrtån, s. sultan.

(: —a-bird) Porphyrio martinica (en vadare). —eSS, -ës, s. sultaninna. —ic, -'ik, a. tillhörande en sultan, sultan-, —in †, -in,

ott äldre turkiskt el. venetianskt mynt. ~ry,

-ri, s. en sultans rike; österländskt kejsardöme. —ship, -sjip, s. sultanvärdighet. —y -I, se —ry.

sultriness, sul'trines, s. kväfvande hetta, kvafhet. sultry, -tri, a. kväfvande het, kvaf, kvalmig, tryckande luft, afv. dof.

Sum, såm, s. summa; slutsumma, det hela; belopp; (penning)summa; hufvudsumma biid., inbegrepp, sammanfattning; högsta grad, höjd, höjdpunkt >j<; räkneexempel, »tal»; va. summera, addera ihop (afv. med up); räkna; sammanfatta, gifva hufvudinnehållet af; the — of human wretchedness, höjden af mänskligt elände; to do (work) a —, räkna ut ett räkneexempel (t. ex. ... in multiplication, ... ett mnlti-plikationstal); this was the ~ of his speech, detta var hufvudsumman af hans tal, detta var i korthet innehållet af har.s tal; the — and end of it ali is ..., slutsumman (ssumma summarum») af alt-ihop är ...; the — and substance (of an argument, of a book etc.), hufvudsumman. kärnan af ett innehåll; to set a person a —, gifva (förelägga) ngn ett räkneexempel; to be good at —s F, vara snäll i räkning; in —, in summa, i korthet (sagdt); he can read, write, and «», han kan läsa, skrifva och räkna; — up, jfr ofvan va.; sammanfatta (äfv.: uttrycka el. utgöra totalsumman af, t. ex. that iOOO fs by no means —med up his whole indebtedness), innefatta (in one word, i ett ord), rekapitulera, is. jur. säges om domaren, som till led-

ning för juryn afger en sammanfattning af hvad i millet förekommit. ~-tOtal, S. totalsumma, slutsumma.

sumac(h), su'mak, F sjo'mak, s. tekn. sumak

(garf- o. färgämne af Slimakträdet :) ^-trøe, Rhus coriaria m. fl. arter.

sumbul, sum'bul, s. bot. surnbul (Euryan-gium [ei. Ferula] Sumbul, en asiatisk växt); hand. farm. sumbulrot (: ~-r00t, jfr musk -root)', äfv. se spikenard. sum(m)age, sum'adj, s. afgift för kiöfjande

ei. för transport på hästrj-ggen. Summarily, sum'arili, ad* i korthet, i sammandrag; summariskt, utan vidare (omständigheter), utan krus, utan omsvep, summarise, (-rize),-måi gifva en öfversigt af, i korthet sammanfatta, summary, -måri, a. summarisk; kortfattad; kort (som sker utan omständigheter), raskt ei. hastigt verkstäld; s. sammandrag, öfversigt, kort angifvande af det hufvudsakliga innehållet; the proceeding was man gick summariskt till väga; to do (ei. execute) ~ justice upon, öfva summarisk rättvisa på, göra processen kort med (äfv. to inflict ~punishment on). Summation, -ma'sjun, s. summering; aggregat. Summer, -mur, (1.) s. summe-

- rare; beräknare.

Summer, siWür, (2^ s. byg. väse, horisontal bärbjälke särsk. (: breast-**) i väggen öfver en (dörr)öppning (äfv. ~-tree); golf-syll, -väse; mur. se lintel.

Summer, såm'ur, (3.) s. sommar; a. i sms. sommar-; vn. tillbringa sommaren, öf-vérsomra; va. föda, fodra (t. ex. jagtbästar) öfver sommaren; it takes more than one sioalloio to make a ordspr. en svala gör ingen sommar; in om sommaren; in the ** of 1889, sommaren 1889. ~-bird, s. »sommarfågeb, fjäril; se † cuckold. ~

-catarrh, s. jfr hay-fever, ^-cholera, s.

inhemsk kolera. ~-C0ltS, s. pl. F luftens dallring nära marken under stark värme, ^-complaint, s. Am. F sommardiarré. ~-C0rn, s. sommar(vår)säd. ~-CypreSS,

s. bot. en art saltört (Kochia scoparia). ~ -duck, 5. zool.brudand, Karolina-and (Anas ei. Aix sponsa). ^-fallow, s. åkerbr. träde, trädesgärde; a. liggande i träde under sommaren; va. träda under sommaren. ~-house, s. sommarställe, landställe; lusthus. ~-rash, s. med. hettblemmor. ~-Savory, s. bot. säf ver, kyndel (Satureja hortensis). day, s. sommardag. ~

-Seat, s. villa, landställe. ~-snipe, s. zool. drillsnäppa (Totanus hypoleucus). ~-sol-Stice, s. sommarsolstånd. ~-Stir, va. se

r^-jfcillozo, -va. wheat, s. sommar(: vår-)

hvete. ~ilig, -ing, (1.) prt.; s. öfversom-rande; (folk)fest i det gröna, midsom-marfirande %; sommaräpple, summering, sum'uring, (2.) s. byg. hvalf-

kappa i korshvalf. Summerlike, sum'urlik, a. sommarlik, varm och vacker 0m dag, väder, summerliness †, -lines, s. sommarlikhet; varmt, vackert väder. Summery)j<, -mun, se summerlike. summersault, summerset, se somersault, somerset.

Summing, surning, prt. (af sum); s. summering; ~ tip, hopsummering; redogörelse för det hufvudsakliga innehållet, resumé, rekapitulation, jfr sum up, jur. ~-up-apparatUS, s. adderingsapparat. summist, siW'ist, s. en som summerar; sam-mandragare, kompendieskrifvare; kyrki. hist, skolastisk teologisk författare. Summit, sum'it, s. topp, spets; öfversta ända; höjdpunkt äfv. bild. (of one's ambition, of all excellence etc. topogr. vattendelare, vattenskilnad; tekn. högsta nivå tör en kanal, järnbana o. d. leSS)j(, -lës, a. utan topp ei. spets. Summon, sum'un, va. sammankalla (a meeting etc.); tillkalla; inkalla; jur. kalla inför rätta, (in)stämma; (med up) framkalla, äfv.frammana (in one's mind etc.); kalla (to, till; till att); uppmana, uppfordra särsk. mil. till att gifva sig; (med up) uppkalla, (upp)egga, uppbjuda krafterna, modet; ~ to arms, kalla under vapen, inkalla under fanorna; you must ** (up) your courage, du måste uppbjuda alt ditt mod, ... bemanna dig med mod; ~ a garrison to surrender, uppfordra en garnison till kapitulation; on being **ed, på kallelse. ~er, -ur, s. en som kallar, uppfordrar etc.; rättsbetjänt (som delgifver stämningar). ~ing, -ing, prt.; s. sammankallande, inkallande etc.; kallelse, jfr följ. •z, s. maning; kallelse(bref) att infinna sig, is. jur. : stämning (äfv. ss. dokument); mil. uppfordran (att gifva sig); va. P stämma, sumoom, somo'm, se simoom. SUmp, sump, 1. s. log. F förk. af sumption. sump, sump, 2. s. prov. sump, pöl; åkerbr. gödselvattengrop; aiim. uppsamlingsdam el. -grop (jfr äfv. catch-drain), ss. gruf. (sdunt>) vattenuppsamlingsbrunn för upp-pumpning; reservoar, behållare under grader-verk i saltverk; bärg. masugnsställ (där den smälta metallen samlas); Smältgrop, gjutgl'Op.

Slim |J 11, sumf, s. Skoti. d ti mhufvud, nöt, drummel. ~ish, -isj, a. dum, enfaldig, sumpter, sum'tur, s. klöf djur, -ök, packhäst ei. -åsna; oftast ss. a. i sms. klöf(je)-, pack- (~-horse, ~-mule, etc.).

sumption †, såm'sjån, S. tagande; log. (antagande) öfvers ats. sumptuary, såm'tuuri, a. angående el. bestämmande omkostnader; ~ law (el. regulation), öfverflödsförordning, förordning mot lyx.

SUmptUOUS, sånrtuus, a. kostsam, dyrbar; yppig, luxuös; praktfull, präktig, storartad, anlagd på stort. -li, ad. (jfr föreg.) uf v. bibi. kräsligt; he fared ^ every day, ban (den rike mannen) lefde kräsliga hvar dag. ~neSS, -nës, s. dyrbarhet; yppighet, öfverflöd; prakt, sun, sån, i. se sunn. ~-hemp, 'vz-plant,

dets. (bot.).

Sun, sån, 2. sol äfv. wid., äfv. fyrverk;; va. sola; soltorka; the rising den uppgående solen äfv. biid.; soluppgången; öster(n); the setting den nedgående solen (jfr föreg, ex.); solnedgången; vester(n); there is too vin ch där är för mycket sol(igt); that's (as) clear as the det är sollclart, det är klart som dagen; against the mot solen(s gång), ansyls, motsols; lie was bronzed by colonial han var

bronsfärgad tack vare koloniernas tropiska sol; in the i solen; i solskenet; to have been in the to have the ~ in one's eyes F, vara litet »lurfvig» (berasad); under the under solen, på jorden, i denna världen; there was everybody under the ~ F, där voro (dit hade samlats) alla människor; there is no new thing under the ^, ordspr. det fins ingenting nytt under solen; I have nothing, under the to do F, jag har rakt ingenting att göra; what, under the o», are you doing Ff hvad i ali världen gör du? with the (stiga upp) med solen; medsols, rättsols. ~-and-planet (motion ei.) wheels, 5. mek.

planet-rörelse, kretsrörelse (ett slags utväx ling, t. ex.. för snällpressar). ~beam, s. solstråle; zool. Aglæactis (sydamerikanskt kolibri-siägte). ~-bear, s. zool. F tibetansk björn; malajisk björn, ^-bird, s. zool. socker-ätare (tropiskt honungsfågeisiägte, Cinnyris). ^-blind, s. jalusi, fönsterförhänge. v, (-)burned, ~burnt, pp.; a. solbränd hy, person; bränd ei. förtorkad af solen (söil). ^-burner, s. »solbrännar e» (komplex af gasbrännare med reflektorer, i taket på större samlings-

rum). (S)~day, s. söndag; a. i sms. söndags-; ~ after Ascension, 6:te söndagen efter påsk; when two ~s come together F, ordspr. nar det blir två torsdagar i en vecka; month of F, en obestämd (omöjlig) lång tid; in his (their etc.) ~ best, i (sina) allra bästa (söndags)kläder; on (ei. of) a on om söndagarna; ~ closer, en som yrkar på ~ closing; ~ closing, allmänna (förlustelse)ställens (äfv. museers etc.) stängning på söndagen, is. förbud för starka dryckers tillhandahållande på söndag; ~ folks, helgdags-klädda människor (äfv. »söndägspublik»);

keeping, söndagens helighållande; ~ letter, söndagsbokstaf;

school, söndagsskola. ~-dew, s. bot. soldagg, dagghår, sileshår (Drosera). ~ -dial, s. solvisare. ~-dog, s. ljusfläck som stundom synes i solens närhet. ^ down, s. is. Skoti. Am. solnedgång; vester(n). ~ -dried, a. soltorkad. ~-drOpS, 5. pl. bot. namn på gulltrafarter (CEnothera fmticosa o. O. ripa-Tia). ~-feV6r, s. solfeber, tropisk klimatfeber. ~fish, s. zool. klumpfisk, månfisk (Orthagoriscus mola); se vid. kingßsh; äfv. se basking-shark; äfv. benämning på flere nordamerikanska små insjöfiskar (slägt.

Centrarchus, B ryttus, Pomotis). ~flower, s. bot. solros (Helianthus); äfv> (: bastard Helenium; afv. (: little ~) se rose; dwarf <\j, Rudbeckia laciniata. ~-glaSS, s. solglas, flight, s. solsken; tekn. se ~ -burner. ~lit, (-lit) a. solbelyst. ~-0pal, s. min. eldopal. ^,-pain, s. se kemi crania. ^-picture, 6-. fotografi. ~-plane, s. snick. stämhyfvel. ~(-)pr00f, a. ogenomtränglig för solljus. ~rise, s. soluppgång; öster(n); at i (vid) soluppgången. -rising, s. se föreg. ~-rOSe, s. bot. solvända (Helianthemum vulgäre). ~Set, ^-setting, s. solnedgång; vester(n); jfr ex. under o»rise. ~set-gl0W,s. ovanligt rödt sken vid solnedgången. ^-shade, s. markis (external ~ for a windotv), solskärm; soltält; stor parasoll, ^shine, s. solsken äfv. biidi.; a. † se foij. a.; and shower, se rain or shine;

succeeds storm, ordspr. efter regn kommer solsken. ~shiny, a. solskens-; solklar, solig; strålande. ~-SpOt, s.

astron, solfläck, ^-spurge, s. bot. reformsgräs, -ört (Euphorbia Helioscopia). ~-star, 8. zool. en art sjöstjärna (Solaster pap-posa). ^Stone, S. min. solsten (en oligoklas-varietet). ou- stricken, ^-struck, a. drab-

A: fate, far, A: fall, å: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: lier, i: fine i; fin, i fir,sün-struck

Miuclre brukligt. 142É † Föråldradt.

bad af solstyng. ~Stroke, s. med. solstyng. s. Am. soluppgång. ~wai*d, ad. poet. mot solen; mot öster. ~way, ^wise, ad. medsols. 'v-WOrship, s. soldyrkan. ^-worshipper, s. soldyrkare. ~ -year, sol-år. ~der, -dår, (i.) va. Pvov. soltorka.

sunder, sun'dur, (2.) va. söndra, åtskilja (from, från); afskilja, frånskilja; hafva sönder, upplösa; vn.)f< åtskiljas, gå åtskils; s. blott i uttr.: in se asunder; what God has joined no man should hvad Gud förenat skall människan icke åtskilja.

Sundish, sun'disj, a. is. band. Oresunds-tuii etc.

sundown, sun'd aim. se sms. uuder SUn. sundries, sun'driz, s. pl. hvarjehanda småsaker, diverse; tea and ^ F, té och småbröd ; jfr ex. under sundry.

sundrily, sun'drili, ad. växlande, på flere-handa sätt; särskildt, afskildt, afsides †.

sundry, sun'dri, a. olika, hvarjehanda, åtskilliga, diverse; all and ~ (-dries), alla och en hvar, alla i gemen och hvar och en i sjmnerhet (t. ex. be it known to ali and f>j lohom it may concern : ... för hvarjom och enom dem det vederbör); äfv. »kreti och pleti». ~-man, s. diversehandlare.

SUng, sung, imp. o. pp. af sing.

Sunk, sångk, (imp. 0.) pp. (af sink) sjunken etc.; a. insjunken; tekn. försänkt (t. ex. screw), fördjupad ei. bildande en fördjupning; nedsänkt under vattnet el. jordytan; ~ loindow, fönster försänkt i muren, fönster med djup smyg; o* panel ceiling, kassetteradt tak; <v/ work, för-djupadt arbete i panelverk etc. ~-coak, s. timm. tapphål. <vr-fence, s. dike med mur (jfr ha-ha). ~-hole, s. borröppning för försänkt (bult- etc.)hufvud. ^-motion, s. del af ett (t. ex. vals)verk som ligger under golfvet. <ven, -11, pp. †; a. se föreg, a.; liggande på sjöbotten;

sunless, sun'les, a. sollös, utan sol(ljus ei. värme), skuggad, skuggig.

SUnn, sån, s. madrashampa som fås af (bot.) Hibiscus cannabinus, ei. af (bot.) Croto-laria juncea (arv. ~-hemp).

sunniness, sån'inës, s. solighet, jfr sunny.

Sunna, SO'na, S. Sunna (muhammedansk samling traditioner). Sunnite, sun'it, s. sunnit (ortodox muhammedan, som jämte Koran antager Sunna).

Sunny, sun'i, a. sol-; solskens-dag; solig äfv. biid. (jfr side, ex.); solbelyst; rik på sol (-sken); bild. leende ögon, landskap; mest poet. solfärgad, guldgul; window, fönster åt solsidan.

sunup, suil'åp, se sun, sms.

sup, sup, 1. F förk., se super, si.

SUp, sup, 2. vn. äta kvälls vard, supera; va.

† bjuda på kvällsvard. SUp, såp, 3. va. se sip; äfv. bild. röna, erfara, supawn, supå'n, se sep>aion. SUpe, sup, si. se super, si. SUper, lat., su'plr, s. si. förk. för supernume-rary; hand. F förk. f. superfine; förk. f. super-hive; äfv. % F förk. för andra sms.; prefix Öfver, utöfver, i Öfvermätt. (Obs. Seuare delen af sms. bibehåller sin accent, där ej annorlunda ftr betecknadt .) ^abOUJld, Vn. öfverflöd a (with, på), finnas i öfverflöd; those äfv. af den sorten fins det Gudi nog. ^abundance, s. öfverflöd, mer än nog. ^abundant, a. öfverflödig; till öfverlopps; öfverdrifven (t. ex. zeal), ^abundantly, ad. i öfverflöd, till öfverlopps. o^add, va. ytterligare tillägga, tillfoga; to be ed (to), ytterligare tillkomma, ^addition, 8. ytterligare tillfogande, tillskott ei. till-lägg. ~-altar, s. kyrk. förr portativt

altare af sten; se retable. ^angelic, a. högre än änglarna, ^annuate, va. göra för gammal (oduglig, svag af ålder); af-skeda, pensionera, ^annuated, pp.; a. öfverårig, för gammal; uttjänt, afskedad, pensionerad; äfv. afdankad, före detta, ^annuation, s. öfverårighet, otjänstbar-

het på grund af för hög ålder; försättande på indragningsstat, pensionering; pension; ~ fund, pensionskassa för arbetare; ^ money, ånig pension säf gif t. superb, supe'rb, a. ståtlig, präktig, praktfull; F »öfverlägsen», högst utmärkt. <vjy, -li, ad. ståtligt etc.; äfv. F på ett öfverlägset (mästerligt) sätt, äfv. »med glans». ~neSS, -nes, s. ståtlighet, härlighet, prakt, glans. (super)cargo, s. superkarg. ^celestial, a.

öfverhimmelsk i dubbel bet. ^charge, va. ter. sätta en figur ofvanpå en annan; s. figur ofvanpå en annan. ^Ciliary, a. anat. öfver ögonbrynen belägen, ögonbryns- ; ~ arch, ögonbåge. supercilious, supèrsiWås, a. öfvermodig, befallande; högmodig, stolt, högdragen, »öfverlägsen», förnämt nedlåtande. ness, -nes, s. öfvermod, befallande sätt ei. ton, stolthet, högdragenhet, förnäm nedlåtenhet. (super)columnar, a. byg. ställd ofvanpå (om

en rad kolonner af olika ordning mot en undre).

Öfverdominant (sexten öfver tonikan). eminence >fc, ^eminency)†c, s. hög grad

af förträfflighet, öfverlägsenhet. ~emi-nent, a. högst utmärkt, öfverlägsen, supererogation, superërègå'sjun, 5. fullgörande af mer än pligten fordrar; works of is. kat. kyrk. öf verloppsgärningar.

supererogative >K, -ër ogàtiv, -èrog'åtiv, supererogatory, -ër'6gàtun, -ërog'åtåri,

öfverlopps-, som är utöfver hvad pligten fordrar (service, work). (super)essential >K, «• mer än väsentlig; väsentlig mer än ngt annat. ~exalt va. upphöja mycket högt (öfver alt annat); öfverdrifvet stegra, ^exaltation, s. öfverdrifvet (ei. mycket högt) upphöjande; öfverdrifven stegring (af lifs-lcraften). ^excellence, s. öfverlägsen förträfflighet, ^excellent, a. högst (mer än) förträfflig, ^excrescence s. utväxt. /^fecundation, se ~fetation. fecundity, s. öfverdrifven fruktsamhet, ^fetate >j<, -fè'tàt, vn. blifva öfverbefruktad. /^fetation (-fæt-), -fètà'sjun, s. fysiol.

Öf verbefruktning (aüclse hos redan drägtig hona);

biid. onödigt upprepande ei. tilläggande, superficial, suplrfisj'al, a. på (äfv. jord-) ytan; yt- (t. ex. measure, mått; area ei. contents, innehåll); äfv. kvadrat -fot, tum etc. (foot etc. ~); ytlig &fv. bild. (t. ex. knowledge; scholar, liv följ. s.). ~ist †, -1st, 5. ytlig människa; is. ytligt bildad, halflärd person. ~ity, -'iti, s. ytlighet; ngt ytligt ei. ytlig människa. ~ize <, -iz, va. behandla ytligt, *v|y, -i, ad. på ytan)J< (t. ex. coloured); ytligt wid. ~neSS, -nes, s. befintlighet på ytan af ngt; ytlighet, superficiary, superfisj'uri, a. ytlig, belägen på ei. hörande till ytan)j<; jur. på ofri grund; s. en som innehar (ei. be-bygt) tomt på annans grund, superficies, iat., süpërf!sj'èz, s. (pl. uka) geom. yta; jur. det som befinner sig på (ytan af) ngt annat ei. på annans (: ofri) grund; (innehafvande af) tomt på annans grund. (SUper)fine, a. mycket fin, snperfin; altför fin, öfverförfinad †; ~ file, tekn. fin slätfil; ~ sample, praktexemplar äfv. iron, ^fineness, s. finaste beskaffenhet, su-perfin kvalitet, superfluence))(, supe'rfluens, s. se följ. s. superfluity, süpèrflolti, 5. öfverflödighet, onödighet; öfverflöd, öfverflödig mängd; ngt onödigt; ngt som är till öfverflöd, lyxartikel.

superfluous, supe'rfluus, a. öfverflödig, mer än nog; onödig; pleonastisk; öfverdrifven)}C; mus; öfverstigande (interval). ~ly, -li, ad. öfverflödigt. ^neSS, -nes, s. öfverflödighet.

(super)heat, va. (is. ofu i pp.: -ed) fys. , ångm. Öf • verhetta ånga. theater, s. ångm. öfverhett-ningsapparat. ~hive, s. flyttbar öfver-våning af en bikupa, 'vhuilfian, a. öfver-mänsklig. ^impose)|<, va. lägga (ofvan-) på. ^imposition, s. läggande eir liggande ofvanpå ngt annat, ^impregnation, se fetation. ^incumbent, a. ofvanpå lig-'gande (hvilande) på ngt annat; öfverlig-gande (t. ex. bärgiager). ^induce, va. ytterligare tillföra, bibringa (med upon, ngn); ytterligare bevisa (genom induktion), ^induction, s. ytterligare tillfogande, bibringande; (senare) antagande et. till-vänjande (t. ex. of bad habits), ^injection, s. ytterligare insprutning, ^inscribe, va. förse med ytterligare inskrift (anteckning, namnteckning etc.) Öfver el. (t. ex. å ett nytt konvolut) utanpå en annan, ^institution, s. jur. ny tillsättning till ett pastorat som redan är tillsatt, ^intellectual a. som öfvergår förståndet.

Superintend, supårintënd', va. öfvervaka, tillse, hafva uppsigt (ei. tillsyn) öfver; förestå, leda, förvalta, ^ant, -ånt, so r»ent. ~ence, ~ency >j<, -ëns(i), s. öfverinseende, -uppsigt, (högsta) tillsyn, ledning. ~ent, -ënt, a. som har uppsigt öfver ngt; s. öfveruppsyningsman, inspektor, inspektör; direktör; kyrki. superintendent; Am. stationsinspektor,*

Superior, supe'riur, a. öfre, högre (äfv. i rang); öfver-; öfverlägsen (med to : bättre, förträffligare än; upphöjd öfver, äfv.: be-her8kande, herre öfver, t. ex. one's sufferings); utmärkt; log. högre begrepp, af vidsträcktare omfång, slägt-begrepp (i motg. till

artbegrepp); bot. (om blomkrona el. -foder) fästad ofvanpå fruktämnet; (om fruktämne) höjande sig fritt från krona el. foder; 5. en som är öfverlägsen ngn annan i ålder, rang, egenskaper : öfverman; en högre ställd ei. stående; förman; superior, klosterföreståndare (-föreståndarska : female ei. lady /v/); boktr, liten siffra ei. bokstaf öfver raden; Skoti. jur. en som afhändt sig ärftlig egendom mot vissa prestanda; a ~ being, en högre (stående) varelse; (>S)~ court, öfverrätt, jfr court; (to contend witli) ~ numbers, (strida mot) öfvermakt(en); a ~ officer, en högre officer; ens (militära) förman (ei. i aiim. i tjänsten); the icorkmanship is so much , ... är så mycket bättre; to be ~ to, öfvergå, öfverträffa; vara upphöjd öfver lidanden, svagheter o. d.; to rise ~ to, höja sig öfver; he has no ~ as a ..., han har icke sin öf-

verrnan såsom ... (i...), är oöfverträffad såsom ...; I was (far) his *<>, äfv. jag var hnm (vida) öfverlägsen; our de som i ngt afseende stå högre än vi. ~ess, -ës, s. klosterföreståndarska. ~ity, -riör'iti, s. öfverlägsenhet (of age, of rank, of parts etc., i ålder etc.; over, öfver; in forces, of force, äfv. i truppstyrka), företräde; ypperlighet; air of min af öfverlägsenhet, stolt min. superlative, superlativ, a. högst i sitt slag, oöfverträfflig; gram. superlativ; s. högsta grad; gram. superlativ, superlativt uttryck; in the ~ (degree), i superlativ; jfr föij. ad. ojy, -li, ad. i högsta grad, öfvermåttan; i ei. såsom superlativ. ness, -nës, s. (tillstånd att vara för handen i) högsta grad (»potens»); oöf-verträfflighet. (super)lunar ~lunary, a. öfver månen varande, öfverjordisk. ^molecule, s. sammansatt molekyl, ^mundane >|<, a. öfver (denna) världen, öfverjordisk. supernacular †, supernak'ulur, a. förträfflig, utmärkt (om dryckesvara, jfr följ.). SUpei*-

naculum †, -lum, ad. (skämts, gjordt latin) på nageln, jfr ex.; s. god (dryckes)vara; to drink dricka ut till sista droppen, (så att man kan) göra nagelprof (: perform the

Supernal, supl'rnal, a. is. poet, öfre, högre; hörande till högre regioner ei. ting, himmelsk.

Supernatant, superna'tant †, a. simmande på ytan, flytande ofvanpå (on). Super-natation, -nata'sjun, s. simmande ei. flytande ofvanpå. Supernatural, siipèrnåtfurål, a. öfvernatur-1ig; teol. supranaturalistisk. ^ism, -izm, s. teol. supranaturalism. ~ist, -ist, s. supranaturalist; a. se foij. fistic, -is'tik, a. teol. supranaturalistisk. ^ize †, -iz, va. göra öfvernaturlig, behandla såsom öfvernaturlig (ei. på ett supranatura-listiskt sätt). ~ly, -i, ad. på ett öfver-naturligt sätt. ~neSS, -nës, s. öfverna-turlighet.

supernumerary, supèrnu'mururi, a. öfver-

talig; extra; reserv-; öfver (ej på) staten, på reserven; ovanlig, onödigt (t. ex. utgift); 5. öfvertalig, extra person ei. sak; extra-ordinarie; äfv. reservkarl; äfv. reservhäst; mii. syrnumerär (äfv. ~ officer); teat, kompars, statist. (super)oxide, s. kem. superoxid. ^phosphate, s. kem. superfosfat; of lime, kalksuperfosfat; mixed , åkerbr. guano-superfosfat (superfosfat blandadt med andra gödningsämnen).

superpose, superpo'z, va. lägga ofvanpå.

~d, -d, pp.; a. is. geoi. öfverliggande; bot. sittande ofvanpå annan växtdel.

(super)position, s. läggning ei. liggande ofvanpå (ei. öfver ngt annat); ngt som är lagdt öfver ngt annat; geoi. öfverlagring. ^proportion, s. öfverst i gån de förhållande, öfvermätt, ^purgation, s. med. föl-stark purgering. ~refined, a. öfverför-frnad; öfvermåttan spetsfundig, ^reflection. s. återspegling af en spegelbild, dubbel reflex, —royal, a. (eg. mer än kunglig, jfr royal)-, ~ paper, »jesus», papper af största format (27 V2X19 V* inches), ^salt †, -'--, s. kem. surt salt. —

saturate, s. kem. öfvermätta. ^saturation,

s. kem. öfvermättning. ~SCapillar. a. anat. belägen ofvan skulderbladet, superscribe, superskri'b, va. skrifva upptill på ei. på utan sid an af; förse med inskrift; skrifva utanskrift på ett bref.

superscript †, skript, superscription,

-skrip'sjun, s. öfverskriftvande, skrifvande utanpå; öfverskrift; påskrift; utanskrift; omskrift på mynt; inskrift.

supersede, superse'd, va. undantränga (biid.)

bruket af, träda i stället för, göra obehöflig, skjuta åt sidan, uttränga, ersätta, aflösa; (om persou) träda in i stället för, öfvertaga tjänst ei. befäl efter en afsatt; upphäfva, afskaffa; aflägsna (t. ex. a difficulty); sätta i stället för; afsätta, af-skeda, suspendera; jur. uppskjuta, låta hvila, inställa; vn. † jur. inställa vidare åtgärder. ~as, (eg. lat. 2 pers. sing. pres. konj.: »du må inställa»), -ëäs, s. jur. befallning om att inställa vidare åtgärder. ~d, -ed, pp. a. gjord onödig, undanträngd af ngt annat; afskedad och ersatt med en annan; to be afskaffas etc., komma ur bruk.

(super)sensibie, a. öfversiniig. ^sensitiveness, s. öfverdrifven (sjuklig) känslighet, öfverretlighet. ^sensual, ~SenSU-OUS, a. öfversiniig. supersession, sÅpërsësj'ån, s. undanträngande (by, af); aflägsnande; ersättande

(by, af ngn annan el. ngt annat som inträder i stället), äfv. aflösning (by, af); efterträdande; inträdande i Stället för ngn el. ngt; jur. (jfr supersede) uppskof; afsättning, afskedande; the ~ of sailing v essels by steamers, seglande fartygs undanträngande af ångare.

superstition, sriperstisj'un, s. vidskepelse, öfvertro, vantro; religiöst svärmeri; ängslig samvetsgranhet, öfverdrifven noggranhet; pl. vidskepliga religionsbruk ei. ceremonier.

superstitious, superstisj'us, a. vidskeplig; full af öfvertro; svärmiskt religiös; öfverdrifven ängsligt noggrann; ~ use, jur. användande (af jord) till befordrande af en icke tillåten religion. ~neSS, -nes, s. vidskeplighet. (super)stratum, 5. (jfr stratum) öfre cl. öf ver-

liggande lager (mots, substratum). superstruct >|c, supèrstrukt', va. bygga ngt öfver (ofvanpå) ngt annat. ~ion, -k'sjun, s. byggande Öfver (ofvanpå) ngt annat; se vid. ryjure. ~ive, -lv, a. bygd ofvanpå ngt annat. ~ure, -ur, -jur, s. öfverbyggnad (byggnad i motsats till grunden; äfv. bild.; järnv., jfr

permanent-way). (super)substantial, a. fil. öfver hvarje substans; öfverdrifvet fast, grundlig, stark, ^subtle †, a. altför listig ei. klyftig.

sulphate, s. kem. snpersuifat. ^sulphur-eted, a. kem. öfversvafvelbunden. ~tare, s. hand. supertara, ersättning för särskildt omsorgsfull inpackning. ~tem-poral, a. upphöjd öfver ei. oberoende af tiden. ~terraneatl, a. höjd öfver jor-den(s yta), ^terrestrial, a. öfverjor-disk. atonic, s. mus. sekund (andra tonen i skalan). ~tOtUS †, -tè'tus, 5. reskappa På 11-o. 12-hundratalen. ^tragical, a. öfverdrifvet tragisk.

Supervene, superve'n, vn. (ytterligare) tillkomma, tillstöta (to, till); oförmodadt påkomma, uppkomma ei. inträffa. Supervenient, -lënt, a. (ytterligare) tillkommande (to, till), inträdande ei. inträffande; tillstötande, utifrån kommande. Supervention, -ven'sjun, s. (ytterligare, oförmodadt) tillkommande, tillstötande, inträffande, supervisal †, supervi'zal, se supervision, supervise, -vi'z, va. hafva tillsyn öfver, öfvervaka, öfverse; granska(nde) genomse, -läsa; s. † se supervision, supervisee, -vizè', s. person under polisupp-sigt. supervision, -vizj'un, 5. öfverinseende, tillsjön, uppsigt; granskning; of the Police, Police (8polisuppsigt. supervisor, -vi'zur, s. (öfveruppsyningsman, inspektör; kontrollör; revisor, granskare; åskådare †; korrekturläsare, reviderläsare >f<. supervisory, -vi'zuri, a. utöfvande ei. hörande till öfverinseende ei. tillsyn, uppsynings-, inspektions-, gransknings-, supervolute, siipervolu't, a. bot. »öfverrul-iad>, inrullad och omsluten af motstående blads kant rullad i motsatt riktning. supervolutive, -véPutiv, a. bot. (om

biomknopp[iägel) med blad som äro supervolute.

Supination, supina'sjun (-pin-), s. is. med. (liggande på rygg med ansigtet uppåt och i) vidöppen ställning; flata handens vändande uppåt. Supinator, -na'tur, s. anat. muskel som vrider flathanden uppåt.

Supine, su'pin, l. s. gram. supinum.

Supine, supi'n, 2. a. liggande på ryggen med utsträckta lemmar; tillbakaböjd, -lutad; sluttande †; lat, maklig, vårdslös, liknöjd, loj. slapp, »flat». ~ly, ad. på ryggenf; i en vårdslös, lätjefull ställning; lojt, liknöjdt, vårdslöst. neSS, -ès, s. se supination †; för stor passivitet, slapphet, liknöjdhet, maklighet, lätja, vårdslöshet, försumlighet, flathet, lojhet.

suppawn, supa'n, s. se sepawn.

Supper, sup'ur, 1. s. en som smuttar, jfr sup.

Supper, sup'ur, 2. s. kvällsvard, aftonmåltid, supé; the Last (£)~, Kristi sista nattvard (o. afbildning däraf); the Lord's (jS)oj, Herrens nattvard, ^-breakfast, s. nattsexa. ~-time, s. kvällsvardstid; at kvällsvardsdags, supédags. ~leSS, -lès, a. utan kvällsvard.

supping, sup'ing, prt. (af sup 1. o. 2.); s. (1.) smuttande; (2.) intagande af kvällsvard, superande; pl. prov. supanmat.

Supplant, supla'nt, va. slå undan benen för, beröfva fotfäste †; bild. undergräfva, störta, kullkasta; (med list) undantränga, »sticka ut», »undanpeta», ^ation, -a'sjun, s. undanträngande. ~er, -ur, s. en som undantränger etc. ~ing, -ing, prt.; s. undanträngande.

Supple, sup'1, a. böjlig, mjuk, smidig äfv. biid.: krypande, inställsam; eftergifvande, ödmjuk; som gör böjlig)j(; va. göra böjlig, smidig; böja äfv. (bild.) viljan; vn.)j(blifva böjlig; mjukna, ^-chapped >K> a. med hal tunga. ~-jack, s. ett slags smidig promenadkäpp (af Rhaninus volubilis, en amerikansk buske); bot. Pailllinia polyphylla från Jamaika m. fl.

Supplement, sup'lement, s. supplement äfv. mat.; fyllnad, tillägg, bihang; va. supplera, utfylla, ifylla, fullständiga gnm tillägg, göra tillägg till; bifoga (utgifva) ett tillägg till; oath in jur. fyllnadsed. ~al, -'al, a. supplement-båge etc.; supplerande, supplementär, fyllnads-; utgörande (ei. kommande såsom) tillägg (to, till); ~ chords, trigonom. supplementbågars lcordor; to be ~ to, utgöra ett till-lägg (fyllnad) till, supplera. ~ary, -'uri, a. se föreg.; ~ chords, supplementärkor-dor i ellips ei. hyperbei; ~ engine, hjälp-(ång)maskin; estimate, poiit. fyllnads-anslag.

Å: fate, k: far, å: fall, k: fat, å: fast, è: mete, ë: met, I: her, 1: fine 1: fin, i fir,suppleness

^ Mindre brukligt. 1427 † Föråldradt.

Support

suppleness, sup'lnes, 5. böjlighet, smidighet äfv. bild., jfr Slipp!e.

suppletive % sup'ietiv, a. se föij. suppletory,

-turi, a. fullständiggörande, utfyllande, fjdlnads-, tilläggs-: s. ngt som utgör fyllnad; fyllnadsartikel; ~ oath, se ex. under supplement. Suppliant, sup'liant, a. bönfallande, ödmjukt) bedjande; s. supplikant. ~ly, -ll, se följ. ad.

supplicant, sup'likant, a. >j(se föreg, a.; s. en bönfallande, supplikant. ~|y, -li, ad. bönfallande, i ödmjukhet (bedjande), supplicat, (lat.: »ban bönfaller»), SUp'llkat, S. Eng. univ. böneskrift, petition (särsk. med intyg att vissa vilkor äro uppfylda). ~e, -kat, va. bönfalla om, ödmjukt anhålla om, utbedja sig; bönfalla hos, anropa; vn. bönfalla, ödmjukt bedja; s. † se föreg. ing, -kàting, prt. af föreg.; a.; s. (ödmjukt) bedjande, bönfallande. ~ingly, -kàtingli, ad. bönfallande, ödmjukt (bedjande). ~ion, -ka'sjun, s. (ödmjuk) bön, bedjande, åkallan, anropande; (ödmjuk) anhållan, be-. gäran, ansökan, supplik. †, -kätur, s. se supplicant. ~0fy, -kàturi, a. ödmjukt bönfallande; ödmjuk anhållan. Supplier, supli'ur, s. en som förser etc., jfr föij. va.; hand. leverantör, supplies, -pli'z,

pl. af följ. s.

supply, supli', va. (imp. o. pp. -plied,-d) fylla

(en brist †) behof is. hand., marknaden(s), jfr vid.

ex.; träda i stället för, ersätta, tjäna som; förse (with, med), leverera; lemna bidrag till; proviantera; hand. furnera, vara leverantör ei. furnissör åt (t. ex. the Queen); anskaffa, lemna, tillhandahålla, tillföra; bestå, förskaffa, bereda, gifva; s. (pl. -plies, -z) fyllnad, fyllande af behof; bland sekterna predikantsubstitut; förstärkning i allm. bet.; hand. tillgång (mots, efterfrågan), tillförsel ; leverans; bidrag; förråd (ofta i pl.), lager; särsk. proviantförråd; hand. behof konkret, jfr ex.; pari. anslag, (ofta i pl.) bevillning, budget; ~ one's place, fylla ngns plats, träda (in) i stället för, ersätta ngn; ~ a long-felt want, fylla ett länge kändt behof; ~ for one's self, äfv. förse sig; extra pari. extraordinarie bevillning; general pari. allmän bevillning; refusing the oj, riksdagens vägran att bevilja äskade medel, anslagsvägran; to draw one's ~ (-plies) from ..., hand. rekvirera (hämta) sitt behof från ...; he took the whole of his o> from Messrs X $ Sons in London, han tog hela sitt behof från firman X i L.; to vote a is. pari. bevilja (nödiga) medel, antaga den af regeringen föreslagna bevillningen; commissioners of skoti. bered-

nings-(el. taxerings)komité för skattskrifnin-gen; committee of oj, Engi. underhuset ss. bevillningsutskott. "^-association, s. konsumtionsförening. ^-channel, s. ingeniör, matar-kanal. ~-pipe, s. matar-rör.

Support, supo'rt, va. eg. o. aiim. bära (upp), hålla uppe, understödja, äfv. mii. : utgöra (stå som etc.) understöd åt en trupp; tekn.: byg. etc. uppbära, stötta under, utgöra underlag (grundval) åt; stödja; leda, föra vid armen etc., ledsaga, Uppvakta, äfv. sitta vid ngus sida vid bordet; upprätthålla, hålla vid makt; hålla modet uppe; uppehålla lifvet etc., Underhålla sin familj etc., försörja; uppbära en roii; (veta att) bibehålla sitt rykte etc.; gifva stöd (hemul) åt, bekräfta; biträda ett förslag etc.; försvara, uppträda till försvar för (a cause, a party); hjälpa, bistå; (om person o. sak) hafva kraft att uthärda köld, hetta etc., (med styrka) bära (tåla vid, t. ex. olyckor, motgångar, äfv. utgifter), hålla lit (t. ex. kriget, mödor); äfv. (ega förmåga att) bestrida (kunna »bära») kostnader; s. uppbärande, understödjande;

i allm., särsk. tekn. byg. stöd äfv. bild. om en person; tekn. underlag, underbyggnad, fot, uppbärande ställning, stativ etc.; understöd i allm., äfv. särsk. (of a Cause etc.) i tal; mii. äfv. : understödstrnpp; underhållande; underhåll, försörjning, uppehälle, utkomst; näring of life); o, one's Self, allm. hålla sig uppe (stå, ej falla), stå uppe ei. bibehålla sig af egen kraft; försvara ei. hjälpa sig själf; underhålla (»föda», lifnära) sig själf; hand. hålla sig uppe i pris; ~ one's self by (t. ex. needleioork), äfv. föda sig med (sömnad); ~ arms, mii. (göra, taga) i armen gevär(!) (ss. subst, the oj, ställningen med i armen gevär); ~ the debate, hålla debatten uppe (... vid lif), underhålla (fortsätta) debatten; ~ the expenses, (kunna) bära kostnaderna; ~ one's feelings, dämpa sina känslor, lägga band på sig; ~ a fictitious gaiety, (söka ei. lyckas att) vidmakthålla (fortfarande bibehålla) en konstlad munterhet; an only pillar o,s the whole structure, en enda pelare uppbär hela byggnaden; I say nothing that I cannot oj, jag säger ingenting som jag ej kan försvara (svara för, »stå för»); he left the house ojed by his two sons, ... stödd af (stödjande sig på) sina två söner; she was ojed into the carriage, hon bars mera (rättare sagdt) än leddes till (ner i) vagnen; he was the oj of the family, han var familjens stöd (underhöll familjen); to give oj to, gifva (sitt) (äfv. »moraliska») (under)stöd åt, understödja (jfr ofvan na.); in — of, till stöd (ei. försvar) för, för att understödja (bekräfta etc.); line of»», mil.understöd(s-linie), förr andra linien, andra träffen, -able, -abl, a. som kan uppbäras, stöttas, understödjas etc.; som kan försvaras, hållbar sak, sats; uthärdlig, dräglig. —-ableness, -åblnës, s. hållbarhet; dräglighet. —ed, -èd, pp. (under)stödd etc.; a. tekn. (upp)buren, hvilande på (on) ett underlag (särsk. äfv. hor. [om märke] ... på en undre figur); — by evidence, stödd på bevis. • -ef, -Ur, s. (ngn el. ngt som understödjer, stöttar etc., jfr ofvan :) understödjare, försvarare, förfäktare, gynnare, hjälpare, anhängare; vän; ledsagare; (bords)kavaljer; bild. stöd (t. ex. of a family); tekn. byg. stötta, stöd; särsk. byg. »bärare» (bärande figur, ss. atlant, karyatid etc.); byg. äfv. bärjärn, -bjälke, -balk etc.; skeppsb. knä, tryckare (of the cat-liead : kranbalkstryckare); ber. sköldhållare; teat, rollinnehafvare; teat, ngns med(mot)spelare; kir. bärande bindel ei. bandage. oJng, -ing, prt.; s. (under-) stödjande, stöttande etc. —ing- beam, s. stödjebjälke, bärbjälke. ~ing-forCe, —-ing-power, s. bärkraft, —less, -lès, a. utan (under)stöd ei. hjälp, skyddslös. —ress -res, s. understödjerska.

SlippOSable, supo'zabl, a. som kan förutsättas ei. antagas.

suppose, supo'z, va. o. vn. (på grund ar skäl, med nödvändighet) förutsätta,, antaga; förmoda, mena, tro, tänka; äfv. tänka (föreställa) sig; — the following cases, (t. ex. i geometrien) antag (»ponera») följande fall (såsom gifna); — ... should ..., antag (»ponera») att ... (kommer att) ...; — I should marry, antag att jag gifter mig, ärv. tänk om jag skulle (gå 'sta' och) gifta mig; — we go and have some soda at B's! tänk om vi skulle gå (: ska' vi gå) och få oss litet sodavatten hos (»på») B(s); (svar) — we go, ja, tänk om vi skulle göra det, äfv. »ja, så gå vi då» (ja, kör för det); — the shy were to fall, what toould become of all the larks (oi. then larks would be cheap)

(glåpigt inkast mot den som mycket kommer fram med but —), ungef. »tänk om Gud skulle dö!» ci. »om inte om hade varit i vägen, så hade gumman stångat tjuren»; but —, men antag (dock att motsatsen eger rum); / —, äfv. förmodligen, »kan jag tro»; / — J must do it, jag får väl göra det, kan jag tro (»det är väl ingen annan råd»); let us — the lines A and B to be infinitely produced, låtom oss antaga att linierna A och B utdragas i oändlighet; let the

reader — a strong, tall woman ..., läsaren må föreställa sig en ...; an occupation which — s professional skill, en sysselsättning som förutsätter yrkesskicklighet; se vid. ex. under följ. —d, -d, pp.; a.

antagen, förmodad, förment; inbillad; hand. imaginär; the — king, den förmente kungen; a — peace, en skenbar fred; the

— victory gained by the French, segern som fransmännen skulle hafva vunnit; he is *» to be ..., han antages (förmodas) vara ..., man antager (tror) att han är ...; it is to be —, man kan (ei. får) antaga; why, that's to be —, nå, det kan man (väl) tänka sig; it was never to be

— that, det kunde aldrig komma i fråga att ...; as —, efter förmodan. — dly, -èdli, ad. förmodligen, antagligen; förment. —r, -ur, s. en som förutsätter, antager etc. supposing, -ing, j)rt.; s. förutsättande, antagande; — that, förutsatt att, under förutsättning att; ^v him to be ..., förutsatt att han är ...

supposition, supozisj'un, s. förutsättning, antagande; förmenande, förmodan, lös mening, tro; loose (bare, vague) —, lös förmodan; by —, antagningsvis, blott på grund af förmodan; on the — that, på grund af antagandet att, i (under) den förutsättningen att (äfv. under the — that); on a contrary —, med antagande af motsatsen, i motsatt fall; on the most charitable —, äfv. i bästa fall. —al, -ål, a. grundad blott på ett antagande, förutsatt, tänkt, h}Tpotetisk. supposititious, supozitisj'us, a. hypotetisk †; understucken; hemligt förb}rtt bam; uppdiktad, fingerad person; falsk (name), oäkta. —neSS, -nës, s. egenskap att vara understucken, uppdiktad etc., oäkthet.

SUppOSitive, supèz'itiv, a, innebärande ett antagande; antagen, förutsatt, förmodad; gram. hypotetisk; s. gram. ord som innebär ett antagande, hypotetiskt ord (ss.: provided, granting etc.), konditional konjunktion (if etc.).

~ly, -li, ad. med (under) förutsättning, förutsättningsvis.

suppository, supoz'ituri, s. med. supposito-rium, stolpiller.

suppress, suprës', va. undertrycka aiim. bild. (one's rage, a sigh; rebellion etc.); kufva; kväfva biid., återhålla; dämpa, hämma äfv. med.; afskaffa (t. ex. ett ämbete), indraga; förhålla (a letter etc.), o. ej offentliggöra, ej bekantgöra; fördölja, förtiga (t. ex. a name); hindra offentliggörandet af ett rykte etc., ei. spridningen af (a pamphlet: konfiskera, belägga med kvarstad); undantränga (jfr supplant) †. /vible, -ibl, a.

som kan undertryckas etc. ~ion,-prësj'un, s. undertryckande; kufvande, kväfvande biid.; dämpande, hämmande; förtigande; hindrande af ngts bekantgörande; gram. ellips †; ~ of monasteries, klosters indragande; ~ of urine, urinstämma. ionist, -prësfumst, s. yrkare på undertryckande (indragning etc.) af ngt. ~ive, -lv, a. undertryckande; ~ of ..., som hämmar, undertrycker etc., jfr föreg. v. -ur, s. undertryckare etc., jfr ofvan.

Suppurate, sup'urat, vn. med. vara sig; va. † bringa till varbildning. Suppuration,-rà'-sjun, s. med. varbildning; var. suppurative, -iv, a. med. befordrande varbildning; s. med. suppurativ-(varbildning befordrande) medel.

supputate †, sup'utat, va. beräkna. SUppU-iation)j<, -ta'sjun, s. (be)räkning, öfver-slag. suppute f, -pu't, va. se föreg.; äfv. se impute.

SUpra, lat., su'pra, prefix öfver, ofvan; utöfver. (Anm. Angående uttalet af sms., se dylik under super). ^axillary, a. bot. fästad ofvan bladvecket. ~ciliary, a. belägen öfver ögonbrynen. ~cretaci0us, a. geoi. öfver kritan liggande (: tertiär). ~de-compound, a. bot. tredubbelt sammansatt, ^foliaceous, a. bot. växande ofvanpå ei. sittande ofvan ett blad. "Japsarian, -låp-sa'rlan, a. kyrkoh. hörande till supralapsa-rierna ei. deras åsigter; s. supralapsarie. ~lapsary †, -lap' såri, a. o. S. se föreg. mundané, a. öfverjordisk, himmelsk; ofvan vårt världssystem, ^natural, etc., se supernatural etc. ~orbital, a. anat. belägen öfver ögonhålan. ~protest, s. hand. en växels acceptering af tredje man efter protest af trassaten. ~renal, a. anat. belägen öfver njurarna, ^scapular, a. anat. belägen öfver skulderbladet. spinal, a. anat. ofvan ryggraden (belägen); ofvan åsen på skulderbladet.

Supremacy, suprëm'asi, s. supremati, öfverhöghet; herravälde (t. ex. of a. on the seas, öfver ei. på hafven), öfvervälde, öfvervigt; egenskap att utgöra högsta myndighet (auktoritet) särskildt hist. (: Royal ~) monarkens i religionssaker; oath of ed som innebär ett erkännande af engelska monarkens supremati i trossaker med afsvär-

jande af påfvens.

Supreme, supre'm, a. öfverst, högst i makt, rang, förträfflighet, förnämst; suverän, enväldig, allenarådande, -styrande; högsta möjlig, ytterst (äfv. i ond mening, t. ex. ~ baseness); F ypperlig, oöfverträfflig, oförliknelig, makalös; poet. sist (i tiden); bot. högst upp belägen)|<; The

the (SBeing, Den Högste, Högsta Väsendet; ~ command, öfver-befäl)fC; ~ court, högsta domstol, jfr under court; ~ folly, högsta dårskap; ^ pear, muskatellpäron; the ~ Got, den oförliknelige G-. (en fransk aktör); with a ~ contempt, med suveränt förakt; the ~ ruler, högste styresmannen, innehafvaren af högsta makten power) i staten; the Convention ioas ~ in the State, konventet innehade högsta makten i staten; the Congress is ~ in making war and peace, kongressen har makten (»högsta ordet i fråga om») att afgöra öfver krig och fred; his commands are **, hans befallningar äro lagar (oryggliga bud); to rule allena herska, vara allenarådande

äfv. i allm. bet. -ll, ad. högst, i hÖg-

sta grad; med högsta myndighet (ss.: to rule jfr ofvan); F afv. makalöst (t. ex. lazy).

sur-, fr., ser, prefix af samma bet. som super. Sura, arab., so'ra, s. kapitel af koran. Sural, su'ral, a. anat. vad-, surbase, se'rbas, s. byg. list, karnis Pa en (pelar)bas, en fot(panel) etc. -t, fl. försedd

med en sådan list; om båge el. hvalf förtryckt.

~ment, -'mënt, s. i>yg. nedplattning, för-tryckthet (jfr föreg. a.). surbate †, se'rbat, - -', va. cg. såra foten genom gående; utmatta (gnm gående, is. i pp.); veter. göra trånghof vad. surbed, serbëd', va. byg. mur. sätta en sten på

(shög-s) kant. surcease, serse'z, vn. upphöra; va. † sluta,

upphöra med. Surcharge, sërtjå,'rdj, va. öfverlästa, för hårdt belasta; ladda med för stor laddning, öfverladda; betunga; öfverfylla, särsk. jur. släppa för många kreatur in på (en allmänning : a forest, a common); jur. utelemna kreditposter i räkenskaper; hand. debitera för mycket; ångm. öfverhetta ånga; s. (-'-) för stor belastning ei. laddning; bild. för stor börda; jur. missbruk af nytjande-rätt till allmänning (^ of forest); öfver-

debitering (jur. jfr ofvan Va.), hand. för hög

debitering; ångm. öfverhettning. ~ment†, -mënt, s. se surplus. -ur, s. en som

belastar etc. för mycket; jur. se ofvan jur.

SUrCingle, sè'rs!ngl, s. öfvergjord. pack-gjord; bälte, gördel på prestdrägt. -d,

a. omgjordad (med en surcingle). surcoat, sè'rkot, s. Öfverrock (is. den som bars

af riddare öfver rustningen, jfr tabard); äfv. en i medeltiden bruklig fruntimmersrock el. kort öfverklädning. surculose, së'rkul s, a. bot. skjutande rotskott. surculus, lat., -lus, s. bot. se sucker.

è: note, å: do, è: nor, 6: not, à: tube, hi tub, å: bull, th; thing, db: this, w: will, z: has.stool-bent

r Talspråk. 236 P Lågt språk.

stopper

surcurrent, sèrkår'ènt, a. bot. löpande upp

utefter stjälken (om bladbildning). SUrd, sård, a. döf †; dof, ohörbar; mat. ir-rationel (afv. ~al); språkv, tonlös, »hård» (om t. ex. f, p, k, t); s. mat. irrationel kvantitet (afv. ~ number)) språkv, »hård», tonlös konsonant (jfr ofvan), sure, sjor, a. säker (i bet. »utan fara», »i säkerhet» [jfr safe o. secure] †), viss, förvissad (of om, på; to, om att [få, kunna]), öfvertygad (of, om); tillförlitlig, pålitlig, äfv. om ting : säker (att lita på [the thing is ~ : Pm ~ of it], att påräkna el. säkert verkande), äfv. trygg (ingifvande trygghet, skyddande, där man är skyddad, t. ex. om plats, hus etc.); hållbar, fast, stadig; jfr vid. ex.; förlofvad (to, med)†; ad. säkert, otvifvelaktigt; visserligen, sannerligen; the only ~ foundation on which a government can rest, den enda säkra (trygga) grunden hvarpå en styrelse kan hvila (... för en ...); with a ~ hand, med säker (äfv. stadig) hand; a ~ mark (sign) of ..., ett säkert (tillförlitligt, osvikligt) kännemärke på ...; a ^ paymaster, en säker betalare; a ~ remedy, ett säkert (ofelbart, äfv. bepröf-vadt) botemedel; the income is inkomsten är säker (betryggad); the operation is operationen är säker (förfelar ej åsyftad verkan); they (the English dragoons at Balaclava) seemed to ride through the crowd as ~ tyrants, de tycktes rida gnm hopen af flender som oemotståndliga tyranner (såsom om de vore säkra på att kunna fara fram med den som de behagade); ~ °f foot> säker på foten; be ~ (ss. adverb, talesätt) se to be ~; be ~ that I played him a trick, du kan vara (så) säker (du kan ge dig ...) på att jag spelade hnm ett vackert spratt; be ~ to (ei. F oftare and) do it, be ~ you do it! glöm det inte för ali del, laga säkert att du gör det; livas not ~ whether ... or not, jag var ej säker om huruvida ... eller icke; to be

att han kommer att göra det; man kan vara säker att han gör det; han kan ej underlåta (ei. undgå) att ...; he is ~ to be ... ei. he ivill be ~ to be (t. ex. promoted), man kan vara säker på att han blir ..., han blir säkert ...; he is ~ to come, han kommer säkert (bestämdt); Fm ~ toßnd him, jag finner hnm säkerligen; I II be ~ to (infin.), jag skall med ali säkerhet ...; (he was lingering only) to be ~ as to who the stranger was, ... för att taga reda på hvem främlingen var; to be ~ of, vara viss om, vara säker på, äfv. : med säkerhet kunna förvänta; äfv. (kunna) lita på; to be ^ of success, (kunna) vara säker om framgång; äfv. vara säker på sin sak; are you ~ of it? är du säker på det?

you may be ~ that ..., you are very ^ that... F, du kan lita på att (du kan vara »så säker» att ...); are you ~ (that) it toas he (ei. ~ of its being hirn)? är du säker på att det var han? to feel vara öfvertygad (of, om; that, om att); känna sig säker (of på ei. om att få); to make f\>, göra säker (fast etc.); betrygga (t. ex. samfärdseln med . ..; ei. sig själf, against, mot); åstadkomma såsom säkert resultat; göra sig säker, skaffa sig säkerhet ei. visshet, förvissa sig om (that, att; med of, jfr nedan); make your calling and election bibi. gören eder kallelse och utkorelse fast; to make ~ of, försäkra sig om i dubbel bet., jfr ned.; göra (äfv.: tro) sig säker om (ei. på), anse som säker, vara säker på, lita på; bemäktiga sig (t. ex. a person, ngn : »försäkra sig om ngns person»); förvissa sig om, äfv. närmare taga reda på; förvissa sig om att man har ngn på sin sida; oskadliggöra, särsk. P slå ihjäl; to make ~ of the business, I shall go myself för att vara säker på att saken blir riktigt uträttad, skall jag gå själf; to make ~ of his work, äfv. för att vara riktigt säker på sin sak; it is nothing to make ~ of, det är ingenting att lita på; when they saio their victory ~} när de sågo att segern var viss; as ~ as death (F skämts, med tillägg: and quarterday), (det kommer) så säker(t) som döden (... »som amen i kyrkan»); as ~ as fate, jfr föreg.; as ~ as a gun F, »säker(t) som sex»; as ~ as 1 live, så sant jag lefver; ~ enough, helt säkert, helt visst; sannerligen, verkligen; 1 entered the (railway) carriage, and, ~ enough, there ivas ..., ... och sannerligen var icke ... där; a to-be-there visitor, en gäst som man alltid kunde räkna på att få se där, äfv. daglig gäst; äfv. stam-

kund. —footed, a. säker på foten. ~ly, -li, ad. säkert, (lielt) visst, bestämdt; visserligen, säkerligen; nog, väl; fast, trygt. ~neSS †, -nes, s. säkerhet, visshet; for för säkerhets skull, ^tiship)js, se r^tyship. ~ty, -ti, s. säkerhet, visshet; trygghet; hemul; garanti)|<; gisslan; säkerhet, borgen (for, för, an amount, a person), underpant; löftesman (en som ansvarar för ngu, jfr bail, bonds-man); ^ of the peace, jur. borgen för fredligt uppförande som en fredsdomare afifor-drar ngn som hotat med våld (innebär kaution om inställelse vid quarter sessions); to be (become) ~ (for), stå (gå) i borgen (för); to find (-ties), ställa borgen för sig; to make ~ doubly sure, (för att) göra sig alldeles (»tvär»- ei. »storm»-)säker (ei. viss); to stand jur. stånda hemul; hand. stå delcredere; of a säkert, visserligen; letter of lejdebref. ~tyship,

-tisjip, 5. borgen, kaution (egenskap att vara borgesman, förbindelse att svara för en annan ss.

bondsman).

surf, serf, 1. s. prov. åkerbr. botten(del) af täckdike. .

surf, serf, 2. s. bränning, vågsvall, is. vågornas återsvall från en klippa el. d., silgsjö; strandbrott, hajning; si. lismare, snyltgäst ; si. skådespelare som äfven idkar annan sysselsättning. —boat, s. landstig-ningsbåt enkom bygd för att genomfara bränningar, lif räddningsbåt. —boatman, ~man, s. förare af ei. roddare i en ~ -boat, —duck, ~SC0ter, s. zool. CEdemia

perspicillata (en nordamerikansk andart).

manship, -mansjip, s. konsten att ei. skicklighet i att manövrera —boats.

Surface, se'rfas, -ås, s. yta; utsida; vatten-, hafs- etc. ytan; ytlager; jordytan, öfversta jordlager; gruf. dagen; a. i sms. yt-; ytlig, blott på ytan, sken- (loyalty etc.); va. gifva (jämn, slät) yta, jämna, glätta; bearbeta på ytan; genomsöka ytlagret

af marken (is. för att leta guld); bringa Upp till (jord)ytan (t. ex. uppfordra maim till dagen) even (smooth) jämn (slät) yta; as soon as I came to the äfv. så snart jag kom upp igen. —condensation, s. ytkondensering. —condenser, s. ångm. ytkondensor; afdunstningsapparat. ~ -cooler, s. brygg, k yl skepp, —fermentation, s. brygg, öfverjäsning. —lathe, s. svarf med skifvor. ~-man, s. järnv. en man anställd för att hålla öfverbyggna-den i godt skick. —plane(r), s. ett slags hyfvelmaskin. plate, 5. tekn. plan-skifva. —printing, s. »yttryck», aftryckning (ss. boktryck, litograßskt tryck etc.) från

en färgbelagd yta (i mots, till från färg anbragt i fördjupade linier); reliefvals-kattun-tryckning. —roller, 5. reliefvals för kat-tun tryck ning. —SUrVey, s. fältmätning(s-konst). —twitch, s. bot. gårdsgräs (Polygonum aviculare); kryphven (Agrostis stolonifera angustifolia), —water, s. dagvatten, ytvatten, —well, s. brunn som upptager dagvatten, —working, s. gräfvande efter metaller (guld) i öfversta jordlagret, 'v-yeast, s. brygg, öfverjäst. -ur, s. tekn. se "v-plane ; en (särsk.

guldgräfvare) som bearbetar ytlagret, surfacing, -ing, prt.; s. plansvarfning;

bearbetande af ytlagret för vinnaude af metaller, jfr ofvan, dagarbete gruf.

Surfeit, se'rfit, va. öfverlästa med mat, öf-vermätta (with, med, äfv. % bild.); väcka leda hos (gnm öfvermätt); vn. (ofta reøex.: ~ one's self) öfverlästa sig {with, med mat), fråssa, föräta sig (with, på); s. öfver-lastande af magen med mat; förätning (äfv. ~ in eating); öfvermätthet äfv. biid. : leda, vämjelse; I'm afraid I have <^ed myself, jag är rädd att jag har ätit (ei. druckit, afv. t. ex. af vatten) för mycket; he died of a han föråt sig och dog däraf; he was half-killed with a ~ of apples, han hade så när strukit med gnm att äta för mycket äpplen, r^ed, -ed, pp. äfv. blaserad. ~er, -ur, s. fråssare.

surfman, ~ship, se under surf, 2. surfy, se'rfi. a. full af bränningar (jfr surf, 2.); brytande våg, Upprörd sjö, vid stranden.

SUrge, sårdj, s. svall, häfning † (se äfv. † spring); stor brytande våg, brottsjö; vågsvall; sjö. utsvepning (utbugtig del) på spelet- hvarpå kabellarium förfar sig själf; v1i. Svalla, gå högt om sjön; bl'USa allm. bild.; sjö. slira; va. låta tåg hastigt af rulla (ei. åka [af]), sjö. skräcka, hastigt släcka; ~ (the) cable, sticka ketting; ~ the capstan, skräcka på en ända lagd till gångspel så att den förfar sig.

Surgeon, se'rdjun, s. kirurg, fältskär; (underordnad) läkare; is. militärläkare (military [ei. army] särsk. kårläkare; zool. (äfv. ~ -fish) lansettfisk (Acanthurus); army äfv.regementsläkare; assistant, acting assistant underläkare (tjänstgörande »medicine kandidat»); bataljonsläkare; 'x/s instruments, kirurgiska instrument; probe, sönd; scissors, incisionssax.

apothecary, s. en som är på en gång apotekare och läkare (kirurg, jfr ofvan). ~ -dentist, s. tandläkare. —major, s. mil. fältläkare. ~Cy, -si, militärläkare-befattning. surgery, -djuri, s. kirurgi;

fältskärsstuga ci. apotek hållet af en

surgeon. Surgical, -djikål, a. kirurgisk (instruments etc.).

Slirgiant, sè'rdjiånt, a. her. se rousant o. rising.

surgy, sl'rdji, a. svallande, böljande, gående i höga vågor, häftig, hög sjögång.

suricate, siVrikåt, s. zool. ett slags sydafrikansk vessla (Suricata Zenick).

Surinam, so'rinam, s. pr. gcogr.; ~ bark, farm. angosturabark (af Andira enermis); toad, Surinam-padda (Pipa americana). ~ine, -èn, s. kem. en alkaloid i angosturabark.

Surlily, se'rlili, ad. (af study, jfr a. o.) äfv. med sura miner, surliness, -lines, s. surmu-lenhet.

surloin, se sirloin.

Surly, se'rli, a. sur(mulen), butter, vresig (man, tone etc.), (tystlåten o.) kort, tvär i tal o. svar; ilsken hund; dyster >f<,- svår; ful, mulen väderlek. <x,-chops, s. sjö. si. tvär-

surmaster se'rmastur, s. underlärare, is.

konrektor (underskolans öfverhufvud) i St. Paul's School.

surmise, sermi'z, va. anklaga †; förmoda, ana, »misstänka» (that, att); gissa (whether, om); s. förmodan, 10st antagande, mening; gissning, aning; misstanke; anklagelse †. ~r, -ur, s. en som förmodar etc. surmising, -ing, prt.; s. se surmise, s.

Surmount, sermau'nt, va. höja sig öfver

(högre än, t. ex. om en bärgstopp); byg. konst. lier. (om ornament o. d.) vara anbragt el. släld öfver ngt annat (t. ex. the crown "»S the helmet)-, öfverstiga (t. ex. the road the hill)-, öfvervinna (t. ex. difficulties); öfverträffa †. ~able, -abl, a. öfverstiglig; öfvervinnelig. ~ed, -èd, pp.; a. ofvantill (öfverst) försedd (lüith, med), krönt med; byg. förhöjd (arch, vault); her. öfverlagd (charge). ~er, -ur, s. öfvervinnare (of difficulties).

Surmullet, se'rmulët, .9. zool. strimmig röd-fisk (Mullus sur mule tus).

surmulot fr., se'rmiilot, s. zool. se broicn -rat.

Surname, se'rnam, s. tillnamn, familjenamn, farsnamn; binamn, vedernamn; va. (--') gifva (kalla med) ett tillnamn ei. binamn, ^d, -'d, pp.; a. benämd, med tillnamnet ... (t. ex. William ~ Rufus).

surnominal, sernom'inal, a. tillnamns-, hörande till ei. utgörande tillnamn ei. binamn (jfr föreg, artikel).

SUrpaSS, slrpa's, va. öfvergå, öfverstiga; öfverträffa; numera is. hand. öfverskrida (the limits, sin befogenhet, äfv. en order). ~able, -abl, a. öfverträfflig. "Jng, -ing,

prt.; a. öfverlägsen, utomordentlig, oöfverträfflig; öfversvinnelig; häpnadsväckande; poet. äfv. ovansklig ära. ~ingty, -ingli, ad. på ett öfverlägset (utomordentligt) sätt; oöfverträffligt; i ovanlig grad. ^ingness, -ingnës, s. oöfverträff-lighet, öfverlägsenhet, surplice, se'rplis, s. kyrk. mässkjorta; univ.

hvit talar med vida o. långa ärmar (som studenterna bära i kyrkan på vissa helgdagar: ~-dayS).

-fees †, s. pl. se stole-fees. ~d, -t, a. bärande mässkjorta ei. talar, surplus, se'rplus, s. öfverskott; tillgift,

mellangift vid handel; behållning, särsk. jur. nettobehållning af ett bo; a. i öfverskott (befintlig), öfverflödig, öfverskotts-, öfverlopps-; in "v, ytterligare, till på köpet; ~ money, behållen summa, öfverskott; the ~ population, den öfverflödiga befolkningen, öfverbefolkningen; ~ water, öfverloppsvatten, särsk. den del af regnvattnet (dagvattnet) som ej uppsuges i jorden.

~age, -adj, s. öfverskott; öfverflöd (jfr superabundance); hand. öfverskjutande utgift, öfverbetalning †; jur. ngt som ej hör till saken (målet), surprise, serpri'z, 5. öfverraskning i dubbel bet.; förvåning, häpnad, bestörtning (at, öfver); öfverrumpling; va. öfverraska; göra häpen, förvåna, förbluffa; öfverrumpla; it gave me little however, det var emellertid ingen egentlig öfverraskning (kom ej alldeles oväntadt) för mig; by genom öfverrumpling; to take by öfverraska, öfverrumpla; äfv. komma som en öfverraskning öfver (ei. på) ngn; to the (general) ~ of..., till (allmän) öfverraskning för; to be struck with n», blifva öfverraskad (häpen etc.), falla i förvåning; (... replied he) with ... öfverraskad, förvånad; ~ cadence, mus. afbrutet slutfall; ~ party, Am. ett sällskap personer som komma öfverens om att öfverraska en vän med besök (och medhafva förning). ~d, -d, pp.; a. häpen, bestört (at, with, öfver); to (be) feel förvånas, blifva häpen etc. ~-bOX, s. si. bonbon-ask. ~r, -ur, s. en som öfver-raskar etc.; öfverrumplare. surprising, serpri'zing, prt.; a. öfverraskande, förvånande, förundransvärd, utomordentlig. ~ly, -li, ad. på ett förundransvärdt sätt; i en förvånande grad, utomordentligt. ~ness, -nes, s. egenskap att vara öfverraskande ei. förvånande, surrebut, sërëbut', vn. jur. svara på svarandens genmäle (rebutter). ~ter, -ur, s. jur. kärandes SVar på svarandens genmäle (re~ butter).

h'. fate, å: far, i: fall, å: fat, å: fast, b: mete, 5: met, å: lier, 1: fine, i: fin, i: fir,sweafei4

)f< Mindre brukligt. 1433 † Föråldradt.

sweeping-machine

Surrejoin, sèrédjojn', vn. jur. svara på ett genmäle (rejoinder). ~der, -dur, s. triplik, svar på svarandens genmäle (rejoinder).

Surrenai, sere'nal, a. anat. belägen öfver njurarna.

Surrender, suren'dur, va. öfverlemna; lemna ifrån sig, afträda; afstå (från) (a right etc.); uppgifva andan etc., is. mil. (åt fienden) en fästning etc.; utlemna fånge etc.; Vn. gifva sig (i annans våld), is. mil. : kapitulera; jur. afträda sin egendom (to a commission of bankruptcy), jfr nedan reflex.; s. öfverlemnande; uppgifvande, kapitulation; öf-verlåtelse; jur. afstående särsk. af lifförsäk-ring [: försäljande tillbaka till bolagetj, el. af egendom till den som har förväntningsrätt; afträdande, jfr ex.; utlemnande (jfr extradition)', ~ one's self, gifva sig (fången), kapitulera; förklara sig insolvent, »cedera bonis»; bild. hängifva sig, öfverlemna sig (to, åt sorg o. d.); ~ at discretion, gifva sig på nåd och onåd; ~ of property, jur. egendoms afträdande åt borgenär, »cessio bono-rum»; to malce a jur. afträda ngt, göra en öfverlåtelse; göra cession. ~ee, -e', 5. jur. den åt hvilken öfverlåtelse göres; äfv. tillträdande arrendator. ^vOr, -ur, s. jur. person som gör en öfverlåtelse; arrendator som frånträder egendom, surreptitious, sureptisj'us, a. gjord (vunnen, införd etc.) i smyg; insmuglad, falsk-ligen inflickad, understucken, falsk (t. ex. passage in a manuscript). ~|y, -li, ad. i smyg, olofligen, falskligen. Surrogate, sur'ogat. s. ställföreträdare, vikarie, särsk. Eng. för en ecklesiastik domare (biskop etc.); Am. domare i civilmål (äfv. judge of probate, jfr d. o.); va. >j(insätta i stället för en annan, konstituera; (S)»»'s Court, se probate court. ~ship, -sjip, s. en surrogate's befattning, surrogation †, -ga'sjun, .«?. ngns insättande såsom ställföreträdare, surrogatum, lat., 11m, s. Skoti. jur. ngt som träder i ställe för ngt annat.

surround, surau'nd, va. (rundt omkring) omgifva, omsluta; ligga rundt omkring; (om en väg, mur etc.) gå (löpa) rundt omkring; mil. kringränna, omringa, äfv. cer-nera; öfversvämmaf; omkringfara (-segla

ctc.)†; vn. jfr va.; S. Am. ett sätt att jaga bufflar etc. medelst kringränning o. drifvande till bråddjup el. ställe hvarifrån undflykt är omöjlig (äfv. sådant ställe). ~er, -ur, s. öfversvämning†; omringare, kringrännare. ^ing, -ing, prt.; a. omgifvande, omslutande, kringliggande; s. omringande, kringränning; pl. omgifningar; pl. yttre, beledsagande

omständigheter.

surroy, se'roj, s. en af de s öfverhäroldema

(kings-at-arms, vani. kallad Clarenceux). surroyal, seroj'al, s. öfversta gren i kronhjorts horn. sursolid, sersol'id, 5. mat. femte digniteten; a. af ei. innebärande ei. hörande till femte digniteten; ~problem, mat. ett problem som ej kan lösas annat än medelst kurvor af högre grad än koniska sektioner. Surtax, se'rtaks, s. tilläggsafgift (t. ex. Oil sugar); va. (--') lägga tilläggsafgift på, öka skatten på. surtout, eg. fr., sërto', s. (lång, åtsittande)

bonjour; her. öfverlagdt hjärtvapen, surturbrand, isi., se'rturbrand, 5. »surturbrand» (brunkol från Island).

Surveillance, fr-, serva'ljans, s. öfverinseende, öfvervakande, (särsk. polis)uppsigt, bevakande (to exercise ~ over); under under uppsigt (bevakning). SUrveil-lant, -jånt, s. en som har uppsigt öfver ngn annan; vaktare; spion, survey, serva', va. öfverskåda (t. ex. trakten), betrakta; granska, mönstra; taga i skärskådande, besigtiga; syna, inspektera; göra syn på; uppmäta, ref va, kartlägga; sjö. pejla, upploda farvatten; mil. rekognoscera terräng; 5. (se'rva) öfverblick, öfversigt; besigtning(sförrättning), undersökning, mönstring bild.; (värderings)syn; rekognoscering af land; uppmätning., refning; kartläggning; sjö. upplödning; karta, plan; Am. tulldistrikt; Geological (>S)~, rikets »Geologiska undersökning»; Ordnance Generalstabens Topografiska

afdelning; trigonometrical triangelmätning; to take (make) a öfverblicka; taga i skärskådande etc., jfr ofvan va. ^ -wheel, s. vägmätare (instrument). ~ing, -ing, prt.; s. (jfr föreg, s.) besigtning; rekognoscering (särsk. mil.: military uppmätning, refning; landtmäteri; ~ underground, mining markscheideri; ^ service, äfv. landtmäteriförrättning. ~ing-ship, s. sjömätningsfartyg. ~or, -ur, s. uppsyningsman, en som har uppsigt, inspektör; besigtningsman, svne-man; landtmätare,rekognoscör; tullupp-syningsman, -kontrollör; »» S, i sms. landtmätare table, mätbord. ~or-gene-rai, s. öfveruppsyningsman (t. ex. öfver kronogodsen : domänintendent!);

landtmäteri direktör oi. förste landtmätare, worship, -ursjip, s. en uppsyningsman (etc., jfr ^or) befattning. Survival, slrvi'val, s. öfverlefvande, kvarlefvande; äfv. konkret kvarlefva från gamla tider, »gengångare» Mid.; ~ of the fittest, de individers ei. arters fortgående be-

bi note, è: do, o: nor, o: not, ii: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.survival

F Talspråk. 1434 P Ligt språk.

suspension

stånd (i kampen för tillvaron) hvilka äro de mest passande för de gifna yttre omständigheterna (under det att de Öfriga gå under) (dets. som

natural selection).

survive, servi'v, va. öfverlefva (t. ex. en annan

person, en fara, en strid el. en viss ålder etc.); Vn.

lefva längre än ngn ei. ngt; lefva kvar, fort-lefva; he had ojd his faculties, han hade öfverlefvat sig själf; those that o>(d), de kvarlefvande; the zvord o>s in provincial idioms, ordet lefver ännu kvar i landsmål; she cannot ~ three days, hon lefver icke tre dagar till.

Öfverlefver en annan el. en fara etc., den efterlefvande (äfv. jur.); the äfv. de räddade, de som kommit undan med lifvet, survivorship, -ursjip, S. förhållande att ngn öfverlefver, öfverlefvande; jur. survivans, expektans.

susceptibility, snsëptibMti, s. mottaglighet (of, to, för); känslighet; ömtålighet, susceptible, susep'tibl, a. mottaglig, tillgänglig (of, to, för); känslig; ömtålig, retlig; öm (heart)) läraktig †. ~ness, -nes, S. se föreg. S.

susceptive, susep'tiv, a. mottaglig (of, för),

jfr föreg. a. ~neSS, -nès, S. se föreg. S.

SUSlik, se souslik.

SUSpeCt, suspekt', va. misstänka (of, för) i alla bet., äfv. (kunna) ana, hafva en aning om tillvaron af, (»nästan») frukta; vn. hysa misstankar; «.† misstänkt; oviss,osäker; s. misstankef; misstänkt person (: the o^ed party)-, I o^ed as much, jag kunde nästan ana det; I strongly o>ed that, jag hade en stark misstanke (om) att. ~ed, -ed, pp., a. misstänkt; förmodad; he was o>, äfv. misstanken föll på hnm. ~edly, -ëdli, ad. på ett misstänkt sätt. ~eu-neSS, -ëdnës, s. misstänkthet. <^er, -ur, s. en som misstänker (med of, ngt). ful †, -ful, a. misstänksam; misstänkt. ~leSS t? -lës. a. ej misstänkt; omisstänksam.

suspend, suspend', va. upphänga ngt så att

det blir fritt sväfvande (by, medelst: i en tråd etc., vid, på; in, i; on, på, i, t. ex. ett träd; over, öfver; to, vid, i, på), låta sväfva; bild. låta bero (on, på) t; låta förblifva i overksamhet: låta hvila (t. ex. animosities)-, tills vidare försätta i overksamhet : tills vidare upphäfva, suspendera lag, ämbetsman (tillfälligt försätta ur tjänstgöring); inställa (t. ex. fiendtlighetern.i); tills vidare afbryta verksamhet; uppskjuta; dröja (vänta) med, hålla

inne med (ej göra, ej yttra), jfr ex.; hämma, hålla tillbaka; lemna oafgjord; vn. dröja, vänta, jfr va.; hand. t inställa sina betalningar (: ~ payment)-, si. se hang out si.; ^ one's choice, vänta med att göra sitt val (o. förbehålla sig att få välja efteråt); I oj my judgment, jag »suspenderar» (vill ej nu uttala, håller inne med) mitt omdöme; ~ one's opinjøn, förbehålla sig att få uttala sitt omdöme senare; jfr vid. ex. under ojed o. suspension. -èd, pp.; a.

upphängd, fritt hängande (by, i, jfr föreg.; from, ned från, t. ex. taket; i, t. ex. ett tåg); sväfvande (above, over, ofvan, öfver); mus. afbruten (cadence), förhållen {note), jfr ex.; bild. i ovisshet, obeslutsam; in a state of ~ animation, i ett dödslikt tillstånd, i dödsdvala, liknande en död, skendöd ; with o, breath, med tillbakahållen andedrägt; ~ discord, mus. oupplöst disharmoni; to be oj, hänga, sväfva (t. ex. t» the air, in mid-air, i luften; the sioord icas oj above his head)-, matter oj in a liquid, uppslammadt ämne som sväfvar fritt i en vätska (hvarken flyter ofvanpå el. sjunker tin botten); to stand oj, vara villrådig, obeslutsam. ~er, -ur, s. upphän-gare; inställare etc., jfr ofvan; hängsle, vani. i pl. : hängslen; en som tvekar }jC ~ei* -button, s. hängsleknapp i byxor. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. upphängnings-, häng-; s. upphängande, suspensation, suspënsà'sjun, s. (tillfälligt) uppskof, inställande (för kortare tid), jfr suspension.

suspense, suspëns', a. is. poet. upphängd, upplyftad †; (hållen) i ovisshet, oviss, tvifvelaktig, full af tvifvel, villrådig; s. ovisshet, villrådighet, obestämdhet; spänning biid., väntan; uppskof t; jur. upphörande för en tid af en rättighet, suspension; (to be, keep, leave, remain etc.) in oj, (»in suspenso») oafgjord, »sväfvande», SOm »väger» mellan tvänne motsatser (t. ex. between life and death); (om person, om sinnet) i ovisshet, i spänning; to keep a bill in o>, hand. icke acceptera en växel ; in an agony of i den mest kvalfulla spänning, suspensibility, -ibirlti,.?. häng-ei. sväf-förmåga, egenskap att kunna bäras uppe ei. icke falla ei. icke sjunka till botten (i 11 Water, om uppslammadt ämne). SU"

spensible, -Ibl, a. som kan hänga(s), bäras ei. hållas uppe ei. hållas sväfvande; (om uppslammadt ämne) SOm ej sjunker.

suspension, suspen'sjun, s. upphängning

mek. äfv. konkret, äfv. hängsel; hängande (tillstånd), (särsk., fys., uppslammadt ämnes) sväfvande (icke sjuukaude, jfr suspended);

à: fate, à: far, 4: fall, å,: fat, å: fast, è: mete, è: met, èi her, 1: fine, 1: fin, i: fix-,suspension

% Mindre brukligt. 1435 † FörMdradt.

sustain

(tills vidare) inställande ei. upphörande (för en tid); betalningsinställelse (~ of payment); (tillsvidare) upphäfvande, jur. suspension af en lag, af en ämbetsman ; Oviss-het, villrådighet, »sp anning» i sinnet; mus. förhållning (oupplöst disharmoni); skoit. afdelning mellan lower och upper divisions; oj of arms, vapenhvila; to be held in hållas sväfvande, ej sjunka; point of oj, mek. upphängningspunkt, stödjepunkt; to be under oj, (0m ämbetsman) vara suspenderad. ~-beam, s. hängbjälke. ~ -bridge, s. hängbro. ~-rod, s. hängjärn

för hängbro etc. ~-SCale, S. hängvåg (vanlig våg med hängande skålar). ~-Strap, 5. häng-

rem. ~-truSS, s. se suspensor. suspensive, Suspen'siv, a. tvifvelsam, oviss †; verkande uppskof; ~ condition, Skoti. jur. vilkor som förut skall uppfyllas innan ett kontrakt träder i kraft, suspensor, suspen'sur, s. kir. snspensoriurn, suspensoar. -i, a. hängande

(ned), sväfvande; (upp)hängande, uppbärande, häng- (jfr suspending), is. anat., kir.; s. kir. hängbindel, uppbärande bandage; bråckband; suspensorium med pung (äfv. ~ bandage). SUS. per coll., suspèrkol', se 8 förk. suspicion, suspisj'un, s. misstanke (about, om, i afseende på; of, om ; på, mot, till); misstro; F liten tillsats ei. inblandning, »skymt», »doft», anstrykning (t. ex. with just a oj of Irish brogue in her speech; there was just a oj of oil in the mixture);

he has a ~ look (ei. countenance), &fv. han

ser ut att kunna göra hvad som hälst; his silence is ~ to me, ... förefaller mig misstänkt, ... väcker mina misstankar, ^-looking, a. af ett misstänkt (misstänkligt, föga förtroendegifvande) utseende. ~ly, -li, ad. (på ett) misstänksamt (sätt), misstroget; misstänkligt, äfv. betänkligt (t. ex. this is oj like a ..., detta har en betänklig likhet med ...). ~ness, -nes, s. misstänksamhet; misstrogenhet; misstänkt beskaffenhet, misstänklighet. suspiral, suspi'ral, s. lufthål, draghål; täckt,

underjordiskt tillopp till cistern cl. rörledning. SUSpiration †, -rti'sjfln, s. djupt andedrag; suck. SUSpire †, -spir, vn. draga ett djupt andedrag, sucka djupt.

SUStain, susta'n, va. uppbära en tyngd; understötta, stödja äfv. bild.; hålla uppe äfv. bild., hålla vid makt; bära upp eg. o. bild. (t. ex. en roii); uppehålla, bibehålla, underhålla i allm. o. särsk. med föda (life, a family, an army); försvara, taga i försvar, skydda; gynnaf; häfda, bevisa (t. ex. a charge by evidence); jur. antaga, taga för god, gilla (icke afvisa, icke jäfva, t. ex. the objection); (kunna) uthärda, tåla vid, fördraga; (hafva att) bära bild., undergå, genomgå lidanden, lida förluster; mus. hålla lit (a tone); s. >fs stöd; ~ one's self in a position (on the throne), (förmå) hålla sig uppe i en ställning (på tronen); (ill qualified to) ~ comparison with, ... kunna (tåla vid att) jämföras med ...; oj the conversation, hålla konversationen uppe (vid lif); ~ a person in the loater, hålla ngn uppe så att han ej sjunker; ~ the honour of the nation, häfda nationens ära; ~ a shock, uthärda en stöt (ett anfall); ~ a siege, uthärda en belägring; ^ wrong (injuries), lida orätt (förfång, öfvervåld); my labour will oj me, mitt arbete skall uppehålla mig; the loss he ojed in the death of his brother, den förlust han led gnm sin broders frånfälle; the injury the vessel had ojed, den skada fartyget hade lidit; (a beast ojs a load; pillars oj the edifice, ... hvilar på ...; a rope

intet i hans arbete som förmår hålla intresset nppe. -er, -ur, 5. en som uppbar, understödjer etc.; bild. stöd; underhållare, försörjare; häfdare, försvarare, —ing, -ing, prt.; s. hållande uppe ei. vid makt, uppbärande; — power, fys. bärkraft.

sustenance, sus'tenans, s. stöd; underhåll; uppehälle, lifsmedel; to take —, taga näring (föda) till sig.

SUStentation, sustëntà'sjun, s. uppbärande, uppehållande; understöd(jande); underhåll (ande); uppehälle; (intagande af) näring, —-fund, s. kyrklig understödsfond.

susurrus lat., susur'us, s. poet. hviskning; sus.

Sutler, sut'lur, s. marketentare; marketen-terska (— woman, female —). —Ship, -sjip, 5. marketentaryrket.

SUtiing, sut'lmg, a. utöfvande marketentaryrket; marketentare-. —-wench, s. mar* ketenterska.

SUtOr, (indianskt ord), su'tur, S. ett slags sirap af saften ur en kakté (Cereus pitahaya).

SUttee, sute', s. ind. enka som frivilligt låter bränna sig på sin aflidne makes bål; sådant en enkas självoffrande (: —-burning). —ism, -izrn, s. suttiväsen, -system.

SUttle, Slit'1, 1. a. netto,ren (med afdrag af tara); s. hand. netto(vigt) (: — weight).

sutt|e % sut'1, 2. vn. Am. utöfva marketentaryrket. suttling, "ing, prt.; a. se suiting; s. utöfvande af marketentaryrket.

sutural, su'tural, a. naturv. i sömmen, sutu-ral, söm-; — dehiscence, frögömmets uppspringande längs efter en fog. —|y, -i, ad. såsom en söm; i sömmen.

SUture, su'tur, 5. kir. hopsyning; naturv. söm, sutur; tekn. löd(nings)fog. —d, -d, a. förenad ined (i) en söm; försedd med söm (fog, sutur). Suzerain, so'zuran, s. (feodal)öfver(läns-) herre; a. högst herskande, innehafvande ei. utgörande högsta makt. —ty, -ti, s. öfverherrskap, länsöfverhöghet.

swab, swob, s. sjü. svabb, svabel; klut, skurtrasa (på ett skaft) för golf o. a.: ett stycke svamp ei. d. på ett skaft att rensa munnen på sjuka; F epålett; sjö. si. landkrabba; se äfv. pod; va. svabla, skrubba, skura, rengöra, torka med en — (afv. med doion ei. up), —ber, -ur, s. en som svab-lar; på örlogsfartyg underofficer som tillser svablingen.

swad, swod, s. prov. se pod; tölp, »knöl»; Am. P klump, tjock massa; P hop, bundt, bråte; skoti. si. soldat; gruf. tunt lager af sten i botten på kolflöts.

Swaddle, swod'1, va. linda bam; insvepa, kläda i aiim. bet. †; P prygla upp †; s. lindning, lindade kläder, linda. —r, -år, s.

bland irländare (katoliker) föraktfull benämning å

evangelisk sektanhängare (metodist o. d.). svaddling, swod'ling, prt. af föreg, v.; s. lindning, pl.lindor, lindekläder (: —-clothes). —- band, barnlinda, —-cloth, se föreg. o. följ. —-ClOUt, s. blöja, swaddy, swod'i, s.

Si. soldat. Swag, swag, vn. hänga ned (siapt sjunka ned af egen tyngd); SVlgta hit o. dit under gående; Austr. si. stryka omkring med ränseln på ryggen ; s. svigtande rörelse; si. massa, hop. bråte; (andel i) byte, rof; Austr. si. guid-gräfvares bylte, packning, bagage; si. pengar. —-bellied †, a. storbukig. —-belly, s. hängbuk; med. buksvulst, —man, s. Austr. si. landstrykare. —- Shop, s. si. bod med billiga järnkramvaror. —Sman, s. P si. inbrottstjufs medhjälpare. Swage †, swàdj, 1. se assuage. SWage, swädj, 2. s. tekn. sänke (stamp); va. smida i sänke; upper —, öfversänke, sänkhammare; lower —, (under)sänke. —-tool, s. slagverk, hammarverk. Swaging, -ing, prt.; s. smidning i sänke, swagger, Swag'fir, vn. gå med uppblåst, tillgjordt öfverlägsen min : »spankulera», stoltsera, hof-vera sig; skräfla, skrodera; va. † spela öfversittare öfver; s. hofverande; skräf-vel; öfversitteri, »suffisans». —er, -ur, s. skräflare, >Bramarbas»; (bullersam) öfversittare. —ing, -ing, prt.; a.; s. skr äflande, stoltserande. swagging, swag'ing, prt. af swag. swaggy, -gi, a. nedhängande, sjunkande, lutande

(slapt, af egen tyngd).

swain, swàn, s. (is. poet.) ungersven; ung bonde, bonddräng; landtlig älskare, »gosse». SWaip, swäp, vn. prov. gå stolt, swale, swàl, s. prov. o. Am. so vale. swale, swàl, 2. prov. so sioeal. SWallet, swol'et, s. vatten inbrytande i

(tenn)grufvor. Swallow, sw6l'ö, 1. s. zool. svala (Hirundo); one — does not make a summer, en svala gör ingen sommar, —-fish, s. zool. en art knorrhane (Trigla hirundo). —- hawk, zool. se "»-tailed hawk, —-tail, s'. svalstjärt, äfv. tekn. jfr dove-tail; bot. ett slags pil†; fort. ett slags utanverk; zool. ett ko-librisiügtc (Eupeptomena); F frack. — -tailed, a. mek. se dove-tailed; lik en svalstjärt; — coat, frack; — hawk el. kite, zool. amerikansk Svalglada (NaUClei'US el. Elanoides furcatus). —-WOrt, s. bot. svalört (Chelidonium majus); äfv. Thapsia Asclepium; Ficaria; Caltha palustris m. a.

à: fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, &: met, I: her, i; fine, is fin, i: fir,swine-stone

Mindre brukligt. 1437 † Föråldradt.

switch

swallow, swél'o, 2. va. svälja (äfv. med down, ned); sluka (äfv. biid., t. ex. a story); hålla till godo med (jfr föreg, bet.), utan motstånd ei. under tystnad fördraga, jfr ex.; uppsluka (äfv. med up) äfv. biid.; rycka till sig (ensam) †; (äfv. med up) upptaga tid; återtaga sina ordf; s. svalg äfv. wid. : afgrund; glupskhet; klunk; gruf. »sluk», håla hvari vatten försvinner; sjö. tåggatt i block;

/v/ an affront, svälja (med tystnad fördraga) en skymf; ~ the bait, nappa på kroken; ~ the leek, ordspr. svälja pillret; ~ poison, få gift i sig; he has <^>ed shame (and drunk after it), han har bitit hufvudet af skammen; he *»ed the story, äfv. det (historien) gick i hnm; ^ up, svälja; uppsluka aiim. biid.; death is r^ed up in victory, bibi. döden är uppsvulgen i segern; he cannot han kan icke svälja (födan); r^ed up, äfv. fördjupad, försjunken biid. ~er, -ur, s. slukare, storätare, fråssare. ~ing, -ing, prt.; s. sväljande; (upp)slukande (jfr föreg. v.).

SWam, swåm, imp. at swim.

Swamp, swomp, s. myr, sank mark, kärr. mosse, moras; va. sänka, låta sjunka (såsom i en mosse); sjö.sänka, fylla med vatten (t. ex. en båt); biid. störta i oöf vervinneliga svårigheter; öfverväldiga; vn. fyllas, sjunka; ~ one's self, äfv. taga sig vatten öfver hufvudet. fv>- cabbage, se skunk-cabbage. ~-fever, s. sumpfeber, malaria. ~-hel!e-bore, s. bot. Veratrum viride. ~-hen, s. zool. Porphyrio melanatus i Austr. ~

-hickory, s. bot. Carya amara. ~-honey-suckle, ~-pink, s. bot. Azalea viscosa. ~ -laurel, ~-sassafras, s. bot. Magnolia

glauca. "v-oak, S. bot. en kanadensisk varietet af Quercus Prinus. ~-0re, s. myrmalm (jfr bog-iron-ore). ~-pine, s. bot. Pinus uliginosa. ~-Slimach, s. bot. giftsumak (Rhus toxicodendron). ~y, -i, a. myr-, kärraktig, sumpig, sank, sidländ.

SWan, swon, s. zool. svan (Cygnus); - biid. (»sångar»)svan (skald, t. ex. the ~ of Avon : Shakspere); his geese are all r^s, ordspr. hvad som är hans är alltid utmärkt, »hvar och en prisar sin vattvälling». ^ -COat, s. i sagor svanehamn (jfr maiden).

se down. ^-flower, se r^j-wort.

~-hopping, förvr. af >-upping. ~-goose,

s. zool. Guineagås (Cygnus cygnoides). ~-like, a. svanlik, svanhvit. ~-maiden, S. i sagor SVanjlingfl'U (jiv rsj-coat). ~-mark, s. egares märke på en svan. ~-neek, s. svanhals äfv. bild. o. tekn. (sjö., vagnmak. etc. : böjd ten, böjdt rör); bot. se n^-WOrt. ~-mUSCle, S. zool. en art

blåmussla (Mytilus cygneus). ~'s down, s. svandun (afv. : ett slags fint,

tjockt, mjukt ylle- el. bomullstyg, äfv. ~ COttOll).

~-shift, se r^-coat. ~-shot, s. svanhagel. ~-Skin, s. svanskinn; svanboj (: ett slags fin,

tjock, kyprad flanell); äfv. ett slags filt nytjad af (bok)tryckare. ~-upping, s. svanornas infångande ocll märkning på Themsen (förr cn folkfest). ~-wife, s. en r^-maiden som gift sig med en vanlig man. 'v-WOrt, s. bot. Cycnoches (tropiskt orkidésliigte). swang, swång, 1. s. prov. (f. swamp) sidländt

äng, mader. SWang, swång, 2. imp. af string. Swank, swångk, a, Skoti. smärt, smidig, yig. ~ie, -1, s. Skoti. smidig, vig, rask, stark yngling ei. flicka. ~ing, -ing, a. Skoti. rask, vig. Swannery, swon'uri, s. svanuppfödnings-anstalt, svandam, -bo, -hus; svanor kollekt, swanpan, kines., swan'pan, 5. räknebräde. Swap, swop, ad. lok. med ens, bums, vips; va. slå (off, af)†; F byta (bort, against, for, mot, för); utbyta, växla glåpord etc.; vn. ila, rusaf; flaxa med vingarna; byta (»och tjyta»), tuska; s. slag†; F byteshandel); ~ knives P, dra knifven, slåss med knifvar, swape, swap, s. vippstång, brunnssvängel;

ljushållare (jfr sconce): lång (bunk)åra. sward, swård, s. grässvål, grästorf, gräsvall, -matta; prov. (fläsk)svål, skinn, hud; va. >}C betäcka ei. belägga med grästorf. ~-CUtter, s. flåhacka; skumplog; gräs-klippningsmaskin. ~ed, -ëd, pp.; a., -i, a. beklädd med gräsmatta (-torf), sware †, swcàr, imp. af swear. Swarf, swarf, 1. vn. Skoti. svimma; s. Skoti. svimning.

swarf, swårf, 2. s. järnfilspån; prov. slip-

stensaffall, slipgorr. swarm, swårm, 1. s. svärm; bisvärm; myllrande folkhop; vn. svärma (särsk. om bin; äfv. mil.); skocka sig, myllra; vimla (om gator, platser; icith, af folk); va. svärma el. myllra i el. på; of skirmishers, tiral-jörsvärmar. swarm, swårm, 2. vn. o. va. (äfv. med up) (gnm att med armar o. ben omfatta) klättra, klänga (upp för en mast etc. el. i ett träd).

swarry, swor'i, s. Am. P f. soiree; si. kokt fårlår.

swart, swårt, a. svart, jfr swarth; va. † svärta, göra mörk. ~-back, s. zool. hafs-trut (Larus marinus). ~-Star †, s. poet. se dog-star.

swarth, swarth, 1. 5. se swath o. sicard. swarth, Swårth, 2. s. Skoti. varsel (uppenbarelse

af en person som snart skall dö).

SWarth, swarth, 3. a. svart(aktig), mörk, is. mörklagd, svartmuskig. ~inÖSS, -ines,

s. svartmuskighet, mörk hy. ~y, -1, a. svartaktig, mörk; mörklagd, svartmuskig.

SWarve, swårv, s. Skoti. se swerve.

swash, swosj, 1. s. byg. oval figur med listverk snedt mot axeln. ^ -letter, 5. boktr, öfverhängande versal. ~-plate, s. mek. roterande rund skifva snedt ständ mot sitt rotationsplan o. verkande svängning på en därå ständ pistong.

swash, swosj, 2. vn. brusa, forsa (med afs. på ljudet), skvalpa, plaska; plumsa, dunsa (faiia tungt); stoja, väsnas, uppträda bråkigt o. öfvermodigt, skrälla; s. brus, fors(ande) (buller af vattens fall el. stöt), skvalp, plask; Am. lok. se r^-way; † se (hog]ioash; † se ~er; a. prov. mjuk, blöt, »stött», boken om frukt. ~-bank, s. krön på en dam mot hafvet. ~-bucket, s. diskämbar, slaskhink; prov. slampa, lortlolla. ~-bliCkler, s. skräflarc, storskrytare, bråkig öfversittare, »Bramarbas», sabelskramlare. ^ -Way, s. trång kanal vid sandbank där vattnet strömmar fram. <^er, -ur, s. skräflare, en som är »morsk i mun» o. uppträdande, jfr sms. ofvan. ~ing, -ing, prt.; a. plumsande; (fallande) tung(t) (om slag); skräflande, morsk i uppträdande. ~y, -i, a. se siuash, a.

swatch, swotj, s. se † följ. s.; Skoti. lapp, (prof)bit.

swath, swoth, swåth, s. åkerbr. aflägg för lien,

slåttersträng (rad, band af slaget gräs el. skuren

säd); (märke efter) lieslag, liesvep (ei. dyl. efter slåttermaskin); band, remsa, bindel †. ~e, swàdh, va. binda om, (om)linda ett barn; binda (upp) i kärfvar o. d.; insvepa; s. band, bindel, linda. ~ing, swa'dhing. prt.; s. lindning; ~ clothes †, se motsv. under swaddling.

SWay, swa, va. svänga, gunga (fram o. tillbaka); svinga (a sword); komma eg. en våg(skål) att luta; hafva öfverväldigande inflytande på; drifva, påverka; beherska; leda, styra; afgöra, bestämma utgången; afvända (from, från)†; sjö. hissa, hifva; vn. svaja, svänga, gunga; af egen tyngd falla ei. fara åt sidan (ei. på sned); hänga (öfver) på en sned, luta; (om vågskål) gifva utslag, »slå»; hafva öfvervigt; hafva inflytande (with, hos, öfver); styra, herska; s. svängning, svingande (of a weapon); lutning, öfverhängande; utslag eg. på eu våg; utgång, jfr ex.; Öfvervigt bild., öfvertag; öfverväldigande inflytande (over, öfver), våldsamt utöfvad makt, välde; ngt som rör sig med väldig kraft; veter. of the back) korslamhet; ~ the battle, to tum the ^ of the battle, afgöra slaget(s utgång); the laws that society, de lagar

som styra samhället (samfundslefnaden); ~ the world, beherska (regera) världen; he loas easily ^ed by the opinions of others, han lät gärna leda (påverka) sig af andras meningar; her poor heart is r^ed to and fro by contending passions, hennes stackars hjärta drifves hit och dit af stridiga lidelser; ~ up, sjö. hissa upp rår, stänger; the ~ of fashion, modets alt beherskande välde; to bear to hold ~ (afv. ~ the scepter), (vara den) styra(nde), regera, herska. ~-backed, a. svankryggig; äfv. se ~ed. ~-bar, s. vändskena på vagn. ~-beam, S. ångm. balans, ^-bracing, s. mek. tvärstag på en hängbro. ~ed, -d,i>p.; a. veter. in the back) korslam. 'ving, -mg,prt.; s. veter. korslamhet.

sweal, swèl, vn. rinna om ljus, smälta ned cl. bort (förtäras af eld utan låga); Va. SVeda; Skålla svin.

swear, swàr, 1. a. Skoti. lat, trög; ohågad, ovillig.

swear, swàr, 2. (imp. swore, swor, sware †, swàr; pp. SWOrn, sworn) svärja: gå ed, aflägga ed (on the Bible), ei. (nytja, uttala svordomar :) »svära» (at, öfver; by, vid; to, på [jfr ned.l; med infln. att; that, att); F (om kattor som slåss) »fräsa»; bild. konst, (om färger) Svärja mot hvarann, »skrika»; VO. svärja vänskap, trohet etc.; aflägga, gå en ed; svärja på, edfästa, beediga, med ed bekräfta (vanl. dock vn. med to); jur. låta gå ed, taga ed af (a witness etc.), med ed förbinda (to, till); under edlig förpligtelse anklaga ngn för (ngt, t. ex. treason against a person : edligt anklaga ngn för högförräderi); poet. svärja vid, åkalla gudarna †; 5. F ed, svordom; ~ as a trooper, svära som en dragon; to curse and svära och dundra (bannas); ~ false, svära falskt, begå mened, försvärja sig; ~ by, svärja vid; biid. högligen lita (tro)

på, städse Vädja till ss. sin auktoritet; enough

to by it F, en »skymt», en »smula»; you may ~ (to) that, det kan du trygt svära på; Til ~ it against you in court too, den anklagelsen mot dig är jag beredd att edligt bekräfta inför rätta till och med (om så skulle fordras); ~ one to secrecy, låta ngn aflägga tysthetsed ei. låta ngn högtidligt lofva att tiga med saken; I ~ you to secrecy about it, jag besvär dig att tiga därmed; <-v in, taga ed af, låta aflägga trohetsed (t. ex. ... soldiers) ei. ämbetsed; r^ off, afsvärja, med ed förpligta sig att aflägga (t. ex. drinking); se vid. ex. under peace o. sworn; a big ~ F, en mustig ed, en kötted, en grof svordom. ~er, -år, s. en som går

ed; svärjare. ~ing, -ing, pvt.; s. svärjande; svordorn(ar); katts fräsande.

Sweat, swët, s. svett; svettning; svettbad; möda. hårdt arbete; F oro, ängslan; se † oving-sichness; vn. (imp. o. pp. reg., äfv. lika med infin.) svettas; si. få punga ut. (pengar); si. jfr vid. va.; va. bringa i svettning, låta (komma att) svettas äfv. tekn.; utsvettas; si. »åderlåta», pnngslå, klå; si. klå fattiga arbetare gnm svältlöner; to take a taga in svettdrifvande medel; by the ~ of one's brow, i sitt anletes svett; to be in a cold kallsvettas; to be in a ~ to (infin.), Am. si. vara ifrig att (få ...); ~ a coin, bedrägligt göra ett guid-mynt lättare gum bad i en syra el. d.; down,. sport, gnm svettning göra ryttaren lättare; ^ out, gnm svettning fördrifva, »svettas ut ei. bort» en sjukdom. "--gland, s. svettkörtel. ~er, -ur, s. en som svettas; svettdrifvande medel äfv. aiim. bild.; P tungt arbete; si. flåbuse mot arbetare, is. en klädaffärs innehafvare som låter självförsör-jare inom skrädderiet arbeta åt sig för klen betalning. ~ily, -ill, ad. så att man får svettas. ~ineSS, -inës, s. svettighet. ~ing, -ing, prt.; s. svettning äfv. tekn. (t. ex. of malt). ~ing-bath, s. svettbad, imbad, varmluftsbad (»finsk bastu», turkiskt bad o. d.).

svetthus tekn.; badstuga,

imbad (lokalen ; jfr föreg.). ~ing-il'0n, s. häst-

(svett)skrapa. ^ing-rOOm, s. svettrum (jfr oiing-bath o. ^»ing-house), särsk. osttorkrum. ~ing-sickness, s. »engelska

svetten» (epidemi i 15:de årh. etc.). ~ing

•system, s. »svettningssystem», arbets-gifvares klåsystem, jfr ofvan.

Swede, swèd, s. svensk; (s) se Stvedish turnip. -n, s. pr. Sverige. Swedenborgian, swedenbo'rdjian, a. svedenborgiansk; s. svedenborgare, swedification, swedifika'sjun, s. försvenskning. Swedify, -'-fi, va. försvenska.

Swedish, swè'disj, a. svensk; s. svenska (språket); ~ turnip, åkerbr. kålrot, kålrabbi (Brassica campestris rutabaga). ~ize, -iz, va. försvenska.

sweep, swèp, va. (imp. o. pp. Swept, swept) sopa; feja; sota skorsten; (äfv. med away, off) bortsopa äfv. allm. bild. (t. ex. om pesten), bortspola, bortrycka (hopar af folk); rycka med sig; rycka till sig, stryka (»svepa») ill (äfv. med in); släpa efter sig; (is. om vinden o. d.) svepa (hastigt fara) fram öfver, stryka (ila) fram öfver ei. förbi; art. bestrykas aiim. gå öfver, öfverfara, öfverskåda i alla riktningar (t. ex. his eyes ~ the horizon; the heavens with a telescope); slå lyran poet.; tekn. urbugta, rundt utskära;

sjö. dragga efter ankaret, dragga botten; sjö. ro (fram) med en rw; vn. (om vinden etc.) svepa (along, over); hastigt fara, ila (»fly-ga», jaga, störta, spränga etc.) fram (ofta med along; by, förbi); hastigt utbreda sig, öfverfara en vid sträcka; beskrifva en båge, göra en sväng, svänga; »svänga (på) sig», »svansa sig», gå pompöst ss. med siäp; sjö. dragga, fiska (for, efter ankaret etc.); s.sopning; sotning; svep,sväng som beskrifves gnm rörelse (el. i konturer); krökning, bugt, böjning (of an arch etc.); krökt lopp, väg; särsk. konkret, krokig uppkörsväg, uppfart framför ett hus; tags omfång; spelt, siam, »table rase»; omfång, område af ngt i rörelse-, framfart (of an epidemic disease etc.); öfverfaren räcka, krets (t. ex. of vision); hastig öfverblick; ngt som sopar, »släp» äfv. biid. : »svans», följe; gat-sopare, skorstens-fejare, sötare: si. slusk: SOpOl', SOt, bärg. tekn. kräts; rör, slang på en spruta; väderkvarnsvinge; svängel, vippbom; pumpvipp ei. ei. -stång i grufkonst; gjut, mall, formbräde; förr mil., numera her. ballist, stenkastnings-maskin; sjö. hvarje rundad fartygsdel; sjö. bunkåra (stor åra); sjö. (of the tiller) ledvagn; sjö. fisktåg; ~ a courtesy F, göra en djup, högtidlig bugning (el. nigning); ~ out, sopa ut; absolut sopa (rent) (huset, rummet); ~ Up, SOpa äfv. allm. bild» : »skrapa» (få) i hop i hast; of a net, notvarp; ~ of an oar, årtag; a circular äfv. pivot ; (to make) a clean nu (of it), »table rase», »rent hus» (ta aitihop).

~-bar, se sway-bar. ~-net, s. stor (drag)not. ~-saw, se bow -saio. ~stake, s. spelt, (in)tagande af alla spelen ei. insatserna, jfr föij. ^stakes, s. spelt.en som vinner altsamman; is.kappiöpn. (pris af) samtliga insatser; insatsspel; insatslöpning. ~-table, s. tekn. vaskhärd. ~-washer, s. en som utdrager guld ei. silfver ur kräts. ^-washings, s. pl. guld-ei. silfver-kräts. ~er, -ur, s. sopare; sötare; Am. studentuppassare, »borstis»; ~ of the skies, Am. sjö. F nordvestvind. ing, -ing, prt.; a. (alt) omfattande (alla enskildheter), genomgripande; altför omfattande etc.; »positiv», öfverdrifven (om påstående), »radikal» (measure); öfverväldigande majoritet; s. sopning; sotning; sjö. draggande; notdragning; sjö. roende med bunkåror; snick.urbugtning, ursväng-ning (äfv. rund ursågning); the ~ clause (ei. section), den allmänna bestämmelsen i (t. ex. krigs)artiklar som innehåller huru förfaras bör i fall som ej särskildt äro upptagna; a ~ stroke, ett långt, väldigt tag (som tar med sig altsamman). ~ilig

-machine, s. gatsopningsmaskin. ~ing

-mill, åkerbr. kastmaskin, ^ing-tabie, s. bärg. vaskhärd. -i, a. framsvepande, framstrykande; väldigt utbredande sig; »svansande»; böljande.

SWeet, Swèt, a. SÖt; angenäm i aiimht för hvarje siime; välluktande; välklingande; vacker; ljuf, behaglig; mild, blid, huld(rik), älsklig; iron, »snygg», »skön»; färsk, frisk (ej ankommen [härsk etc.l, ej salt, ej sur); dyl',

kär; F betagen, smått förälskad (upon, i); ad. (lukta, smaka) godt; sött, mildt, ljuft; s. sötma; ngt sött is. pl. : sötsaker; söt saft; sött vin; vällukt; ngt ljuft, behaglighet, ofta pl. : behag, nöjen, njutningar; (ss. smekord) älskling (t. ex. my ; XI coal, svafvelfria stenkol; ~ herbs, färska grönsaker; kryddgårdsväxter; ~ stuff, F sötsaker, »klifs», »slisk»; ~ things, äfv. artigheter, komplimanger; (to have a) ~ tooth, smak för sötsaker (vara en läckergom); ~ water, (välsmakande, rent) dricksvatten; it is ~ to die for one's country, döden för fosterlandet är ljuf; to be ~ upon F, (jfr ofvan) äfv. »göra sig till för», »slå för»; they are ~ upon each other, »det är (litet) väl dem emellan»; between ~ and sour, sötsur. ~apple, s. sötäpple; se vid. sop. /v»-bag, s. kry d dp åse, luktpåse. bay, 5. bot. äkta lager; Am. magnolia. ~-birCh, s. bot. Am. B etui a nigra. ~-bitter, 5. se bitter-sweety bot. ~bread, «?.-kalfbräss. ^briar, s. bot. lnkttörne (Rosa rubiginosa, jfr äfv. eglantine). ~-br00IT], s. bot. ljung (Erica), ^-calabash, S. bot. granadilla (vestindiskt frukträd, Passiflora maliformis). ^-Cala-mus, ~-Cane, s. Calamus aromaticus. ^-camomile, s. bot. romersk kamomill (Anthemis nobilis). ^-centaury, se sul-tan-flower. ~-chervil, s. bot. spansk körf-vel (Myrrhis odorata). ~-Chestnilt, s. bot. äkta kastanje (Castanea vesca). ~ Cistus, s. bot. Cistus ladanum. ~-C0m, S. en söt majsvarietet. ~-C0V6y, 5. bot. Erodium moschatum. ~-fern, s. bot. Lastrea fragrans; Am. Comptonia asple-

llifolia (en liten buske med välluktande bräkenlika

blad). ~-flag, s. bot. kalmus(rot) (Acorus calamus). ~-gale, s. bot. pors (Myrica Gale), ^-grass, s. bot. gröe (Glyceria). ~-gum, s. bot. storaxträd (Liquidambar). ~heart, s. käresta : fästman, fästmö, älskare, älskarinna; bot. snarmåra (Galium Aparine). ~-john(S), s. bot. borstnejlika (Dianthus barbatus). ~-leaf, s. bot. Sym-plocas tinctoria (en nordamerikansk buske). ~-marjoram, s. bot. mejram (Origanum majorana). ~meat, s. mjuk konfekt, slisk, (ofta pl.) namnam, sötsaker (svit o. d.); tekn. fernissa för patentläder, ^-mountain, s.

sött malagavin. ~-nanCy, s. trädg. dubbel narciss. ~-naphew, s. bot. åkerrofva, rap-sat (Brassica Ëapus). ~-natlired, a. godsint, mild, vänlig. ~-oil, s. matolja, olivolja. ~-orange, s. apelsin. ~-osier, s. bot. jolster(pil) (Salix pentandra). ~-pea, s. bot. luktärt (Lathyrus odoratus). ~ -pOd, s. bot. johannisbröd(träd). ~-pot, s. potpourri(kruka). ~-p0tat0e, s. bot. b at at (Convolvulus batatas ei. Batatas edulis). ~-r00t, s. bot. lakritsrot (Glycyrrhiza). ~-rush,(jfr ^-cane) se <^>-flag. ~-scented, a. välluktande; ~ grass, se spring-grass; ^ melilot, se trefoil; ~ reseda, se mignonette; ~ shrub, bot. Calycanthus floridus (buske från Carolina); ~ woodroof bot. myskemadra (Asperula odorata). ~

-sedge, ~-seg, se ^-flag. ^-smelling, a.

välluktande, doftande.. ~-S0p, s. bot. vestindiskt flaskträd o. dess frukt (Anona squamosa). ^-sounding, a. välklingande, ljuf att höra. ~-spokeil, a. som talar sött, smickrande. ^-Sllltan, se sultan-flower. ~-tea, s. bladen af chinarot (Smiiax giy-cyphylla) använda som blodrenande te.' ~

-tempered, a. godsint, saktmodig, vänlig, mild, blid till sinnes. ~-trefoil, s. bot. blå honungsklöfver (Melilotus cærulea). violet, s. bot. luktviol (Yiola odorata). ~-V0iced, a. med ljuf röst. ~ -water, s. sötvatten, färskt (ej salt) vatten; ett slags söt drufva; a. sötvattens-(man, sjöman). ~-Weed, S. bot. arter af Scoparia o. Capraria. ~-william, s. bot. trädg. rödglim (Silene Armeria); se vid. ~ -jolin, ^-willow, s. bot. se gale o. ~ -osier. ~-W00d, s. se bay; äfv. Persea indica m. fi.; virke af Oreodaphne exal-

tata (ett träd på Jamaika). ~-W00d"bark, S. lok. kaskarill. ~-W0rt, s. sötsmakande ört i aiimht; brygg. vört. ~en, -n, va. göra söt (välluktande etc.); försötma, förljufva; förmildra; lindra möda, bekymmer; bemantla; rena, göra frisk lurt, vatten, smör etc., desinficiera (a room)-, konst, dämpa dagrar †; göra mark v arm, fruktbar †; vn. blifva söt (ljuf, behaglig etc.). ~ener, -nur, s. ngn, ngt som gör söt (behaglig, mild etc., jfr ofvan); sötningsmedel; förljufvar, lindrare; P si. bedragare, förförare; P si. en som dyrkar upp priset vid en auktion, ^ening, -ning, prt.; s. (jfr n»en) försötmande, förmildrande; handling hvgnm ngt göres välluktande, friskt etc.; sötningsmedel. ~ing, -ing, s. sötäpple; älskling †. ~ish, -!sj, a. sötaktig; svagt välluktande. ~ ishness, -lsjnès, s. sötaktighet etc. 'vly, -li, ad. sött; angenämt; ljuft, mildt, behagligt;

vänligt; nätt, fint. /vneSS, -nes, s. sötma; behaglighet, angenämhet; vällukt; friskhet (of the air etc.), äfv. utan tillägg frisk luft, snygghet i bostäder (i mots, till closeness, poor smell o. d.); ljufhet, älsklighet, älskvärdhet; of temper) mildhet, godhet, vänlighet. ~S, -s, s. pl. se sweet, pl.; the and. sours of life, det ljufva (behagliga) och det bittra i lifvets erfarenheter), jfr roughs and smooths under rough.

Swell, swell, vn. (imp. ~ed, -d; pp. ~ed, äfv. swollen [swoln †] swoln) svälla (upp, ut); bugta ut, hafva en utbugtning; stå ut (fram); svullna; svalla (upp), häfva sig (into loaves); höja sig, stiga (upp) äfv. biid. stegra sig, växa (into, to, till), tilltaga, svälla ut, blifva starkare (t. ex. om en ton, afv :) brusa (fram); blåsa upp sig, pösa (with, af), äfv. biid. : vara uppblåst {with pride); brusa upp, »vilja spricka» (loith rage), »jäsa», »koka» (ärv. om vrede o. d.: »ligga och gro» o. blifva alt starkare); Va. Uppsvälla, komma att (ei. låta) svälla (pösa upp); uppblåsa afv. bild. : göra uppblåst; utvidga, förstora; höja, Stegra antal, styrka ; föröka, (för)stärka; förhöja, äfv. försvåra; mus. småningom förstärka ton, spela ei. sjunga crescendo; s. svällande, sväll-

ning (t. ex. af virke, hudar, malt etc.); (en flods etc.) uppsvällning; utsvällning äfv. tekn. konkret : utbugtande del, utbugtande (-ning) (t. ex. of a Wall), el. föl-Stärkning (tjockare del), utsvängning; upphöjning, förhöjning; uppåtgående i aiim. bet., tilltagande i storlek o. styrka, stigande; stj'rka, kraft i ton, i uttryck; bl'US; markens stigning, höjning,

backe, kulle; sjö. (våg)svall, svallvåg(or), dj^ning; mus. crescendo och diminuendo (c > ►); (organ-?**) (på en orgel) svällare, crescendoverk; si. sprätt, snobb, modelejon; si. matador, »högdjur», kaxe, öfver-dängare; si. äfv. (feminint motsv. båda föreg.) modedam, -docka, fin dam; a. si. fin, fiffig, vräkig; utmärkt, numro ett; a cask in the middle, en tunna sväller (bugtar) ut på midten; a river and overflows its banks, en flod sväller upp (stiger) och öfversvämmar sina stränder (svämmar öfver); many little debts ~ (in)to a great amount, många små skulder växa (blifva) till (utgöra tillsamman) ett stort belopp; the legs ~ in dropsy, benen svullna i vattsot; the melting snoios ~ the rivers in spring, snösmältningen komma älf-varna att stiga om våren; a sound r^s as it approaches, ett ljud tilltager i styrka i den mån det kommer närmare; ~ an

accoitnt, komma räkningen att växa;

these victories <^ed the fame of the commander, dessa segrar stegrade befälhafvaren rykte; ~ the ranks of, sluta (sälla) sig till o. dgnm öka antalet af; to be r^ed with vanity, vara uppblåst (: pösa) af fåfänga; a heavy en svår (hög) dyning; there is a heavy ~ (on ei. running), det går hög dyning; a rolling svår dyning (med långa, jämna vågor); se ex. under howling; the old si. modernt för governor, si. ; the great in literature, »storgubbarna», matadorerna inom literaturen; what a ~ you are to-day F / kors hvad du är fin(t klädd) i dag! to cut a ~ F, vara på sprätten, uppträda vräkigt; a ^ neighbourhood, en finare trakt att bo i (drf [£]~ street si. : the Westend i London); he has come out si. det gick med glans för hnm i examen. ~-b0X, s. låda omkring organ-swell. ~-fish, s. zool. en blåsfisk (Tetrodon turgidus). ~-mob, s. välklädda tjufvar(nas ei. industririddarnas klass), ^mobsman, s. fint klädd tjuf el. industririddare. <x/ing, -ing, prt.; a. svällande; svallande, brusande; pösande, uppblåst; svulstig stil †; s. svällande; svullnad, svulst; utsvällning, upphöjning, jfr swell, tekn.; byg. etc. ansvällning (of a column - shaft:)entasis; häfning, höjning, stigande, svallning, äfv. biid. : uppbrusning. ~ish, -isj, a. F sprättig, vräkig.

SWelter, swel'tur, vn. förs mäkta (af hetta); svettas starkt; va. (vara nära att) kväfva (om hetta, gnm hetta); steka, bränna. SWeltry, -tri, a. se sultry.

Swept, swept, imp. o. pp. af sweep.

swerve, swerv, vn. afvika (from, från raka, rätta vägen), irra (hit och dit), gå (fara) vilse; biid. begå felsteg; (om sak) utbreda sig (oregelbundet, i alla riktningar) †; klättra (jfr swarm, 2) va. vända åt sidan; s. sväng ei. vickning åt sidan. Swerving, -ing, prt.; s. afvikande, afvikelse (från vägen, ämnet, det rätta).

sweying, SWa'ing, s. sveda af ett brännsår.

swidder, swid'ur, se swither.

Swift, swift, a. snabb; rask, skyndsam; snar (to, till: »ferm med», t. ex. ~ to mischief; framför infln. [till] att, t. ex. ~ to hear; äfv. : snart kommande, ofördröjlig, t. ex. destruction; el. hastigt öfvergående †); strid älf; s. ström, strekef; snabb hund; zooi.fjäriissiägtet Hepi-alus (äfv. moth); zool. vattensalamander (jfr newt); tornsvala (Cypselus, is.[: the common apus); garn vinda, haspel, i iin-spinneii hufvud-kardcylinder; sjö. svigtlina; bomtåg på gångspel; vcl. sjö. (äfv. med in) svigta vant; förstärka en mast (med borg-vant och barduner); ~ oj* foot, se. ~

note, è: do, o: nor, b: not, à: tube, à: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 91street-walking

F Talspråk. 1442 P Lågt språk.

striate

-footed; ~ of flight (wing), se winged.

'v-engine, s. spoimaskin. ~-foot †, ^ -footed, ~-heeled,a. snabbfotad. ~-sail-ing, a. snabbseglande. ~-winged, a. snabbvingad, snabbflygande. ~er, -ur, (1.) komp. af swift, a.; (2.) s. sjö. bomtåg på gångspel; svigtlina; långrem; borgvant-tåg; va. se föreg. v. ^ing, -ing, prt.; s. sjö. svigtning; ~ line, sjö. svigt(nings)lina.

-let, s. fågeisiägtet Collocalia. ~ly, -li, ad. snabt, raskt. neSS, -nes, s. snabbhet, raskhet, skyndsamhet; ~ of foot, egenskap att vara snabbsprungen, snabbt språng hos ngn.

Swig, swig, 1. va. prov. kastrera gumse gnm total underbindning.

SWig, swig, 2. va. o. vn. F dricka begärligt, klunka, kolka; sjö.falla i en ända,bräcka; s. dugtig klunk; ett slags mumma (dryck ar varmt oi etc.); sjö. block med icke-parallela parter.

SWill, swil, va. skölja †; svälja (ned, äfv. med doivn), klunka i sig, kolka; ßnpa ngn full, berusa; vn. dricka omåttligt, supa sig full; s. dugtig klunk; diskvatten, skulor, svinmat. ~-barrel, ~-bowl, ~-pot, ~ -tub, s. kärl för skulor, diskämbar; † se föij. ~er, -ur, s. fyllbult. ~ey, -i, S. (1.)

prov. hvirfvel i vattnet; (2.) liten kolflöts. ^ing, -ing, prt.; s. kolkande, supande. ~ing-sick, a. fyllsjuk. rw/ings, -ingz, 5. pl. svinmat, jfr swill, s.

Swim, swim, vn. (imp. Swam, swåm, SWUm, swum; pp. SWUm) simma äfv. bild.; flyta äfv. : vara flott (»vak

a», hålla sig flytande);

glida, röra sig lätt, sväfva; flöda, öfver-svämma; bada bild.; svindla, vara yr, jfr ex.; va. simma öfver ei. på; låta (t. ex. a horse) simma; F simma i kapp med; stöpa

säd ('. kasta kornen i vatten för att se huru många flyta); s. simning; kappsimning; djupt, fritt ställe i flod o. d. särsk. där fiskar samla sig; lätt framglidande, sväfvande)f<; simblåsa; hvirflande rörelse;swine-stone

Mindre brukligt. 1443 † Föråldradt.

switch

pusilla. ~-StOne, se stink-stone. ~-Sty, s. svinstia. ~-thistle, se sow-thistle. ~ry -uri, s. svingård. swing, swing, vn. (imp. SWling, swung, äfv. swang, swång;pp. swung) svinga, svänga, röra sig hit och dit (: ~ to and fro, om en fritt hängande kropp); gunga; (hänga o.)

dänga, dingla; F dingla i galgen, hängaf), blifva hängd; (äfv. ~ round) svänga omkring, äfv. : göra en sväng (en krokväg); sjö. svinga rundt, svaja; va. svänga; slänga hit o. dit (med) (t. ex. one's arms); svänga (vifta) med (äfv. med about)'. svinga (a sword); gunga; prov. packa sill; tekn. se äfv. swingle, va.; s. svängning; sväng; gungning; löst tåg ei. d. hvarpå ngt hänger fritt, slänggunga; svängkraft, »schwung» †; kraft, makt, inflytande †; fritt lopp, spelrum, wid. fri flygt; ohejdad böjelse, drift >|<; tekn. spetsböjd å en svarf (~ of the bed); vagnm. hjuls lutning utåt; she sjö. äfv. hon ser upp för

ankaret; let her Sjö. fall af! if Fm caught, 1 shall ~ for it F, om jag blir fast(tagen), blir jag hängd för omaket (hvad jag gjort); ~ to an anchor, svaja för ett ankare; ~ to the wind, gunga hit och dit för vinden (i blåsten); sjö. svaja (rundt) för vinden; ~ loith the tide, svinga rundt för tiden(s kantring); the door had siaung to, dörren hade smält igen; a room not big enough to ~ a cat in, ett rum så litet att icke en katt får rum att vända sig där; they sumng their hats, de viftade med hattarna (o. hurrade); he swung himself into the saddle, han svingade sig upp i sadeln; ~ the tail, vifta med svansen; ~ the yards round, sjö. brassa rundt; to give (any one) a gifva (ngn) en sväng (knuff, »skjuts-1»); full full fart (gång); fritt spelrum, jfr: to have juli fritt få följa sin böjelse, få göra hvad en lyster; to take a gunga (ett tag i en gunga); let him (have) take his låt honom fritt följa sin böjelse; upon the sväfvande, gungande; halföppen, på glänt (om en gate); to walk with a gunga ei. slänga på sig när man går. ~-bar, se sioingle-tree. ~-beam, s. svängbom; jfr spring-beam sista bet. ~ -boat, s. (stol i) slänggunga. ^-bridge, s. svängbro. ~-dOQr, s. svängdörr, jfr följ. ~-gate, S. svängport el. -grind som svänger på en axel i midten. "v-knifG, S. skäktknif,

-trä. ^-plough, s. svängplog. ~-StOCk, s.

skäktträ. ~-tree, s. se swingle-tree; äfv. svängande bjälke, svängbom. ~-wheel, S. steghjul i ur. swinge* swindj, 1. se singe, va. o. s.

swinge, swindj, 2. va. svänga, slänga †; piska, klå; 5. † släng; jfr vid. sway o. swing bild. ~-buckler †, s. se swash-buckler. swingel, swmg'gl, S. slagträ på en slaga. Swinger, swmg'ur, l. s. en som svänger ei.

gungar; slungare. Swinger †, swm'djur, 2. s. svedjare ei. svän-gare (jfr swinge 1. o. 2.); F huggare, jfr bouncer o. stunner, swinging, -djing, (1.) prt. af swinge; a. F ofantlig, stor. swinging, swmg'ing, (2.) prt. ar swing; s. svängning, oscillerande rörelse; gungning; sjö. svajning. nwbOOm, s. sjö. under-läsegelsbom; vaterbom. ^-mooring, s. hamnankare att svaja för. o^-saw, s. svängande (upphängd) såg, svängsåg. Swingle †, swing'g], l. vn. se swing, vn. ~ -bar, ~-tree, s. svängei På en vagn. ~-tree

-bar, S. förvåg på en vagn.

swingle, SWing'gl, 2. va. skäkta lin, hampa;

prov. af sia ogräs (utan att rycka upp roten); S.

skäkta, skäkt-trä (äfv. ~-knife, ~-Staff, ~-wand).

swingling, swing'gling, prt. af föreg, v.; s. skäktning. ~-knife, ~-staff, ~-wand, se

sivingle, 2. s. ~tOW, s. skäktaffall, blånor, swinish, swi'msj, a. svinaktig; osnygg; otäck, liderlig, djurisk. ~neSS, -nes, s. svinaktighet. SWipe, swip, 1. 5. brunnsvipp, -svängei ei. -stång; slagbalk; slagbom i väfstol; vippstång till blåsbälg el. bro (äfv. ~-beam). ~ -bridge, s. vindbrygga med vippstång. SWipe, swip, 2. vn. o. va. slå (hårdt) is. i bån-spei; dricka hastigt, »svepa i sig»; s. »svep», »nyp», hårdt slag. ~r, -ur, s. en som slår

hårdt i bållspel. ~S, -Z. S. pl. Skotl. si. hembrygdt (svagt) dricka. -i, a. si.

»smord», full. SWiple, swip'1, se sioingel. swipper, swlp'ur, a. prov. kvick i vändningarna, flink, vig. swire, swir, s. hals†; sänka, inskärning å

en kulle nära toppen, dalgång.

swirl, swirl, se whirl, v. o. s. ~ie, -i, a. Skotl.

knotig; knutig, trasslig, swish, swisj, va. svänga med; si. piska, klå. ~ed, -t, pp. si. gift. ~ing, -ing, prt.; s. pisk, stryk. Swiss, swis, a. från Schweiz, schweizisk; s. schweiziskt tungomål; (pl. lika) schweizare (äfv. appellativt, t. ex. i kontinentens domkyrkor), schweiziska (: ~ lady, ~ woman) Switch, switj, s. spö; järnv. växelspets,växel tunga (äfv. ~-tongue); teiegr. o. d. linie» växel, elektrisk strömvändare, -omkastare; gasregleringskran; lös hårpiska (lösfläta, löslock); va. piska med ett spö; (järnv. vani. med off) växla (in på ett annat

spår); afv. teiegr. växla, kasta om; vn. >{< gå och slänga (på Slg), (i sms. tekn. järnv. o. teiegr. växel-), —-board, s. teiegr. växel-bord. —man, s. järnv. spårväxlare. — -rail, s. växelskena. —-rod, s. växelten

mellan skenorna. — -1*00111, S. telefon. växlillgS-

rum. —-whip, s. ridspö, —ed, -t, pp.; a. si. gift. —er, -ur, s. se —man.

switchel, switj'el, s. Am. siraps vatten (ss. dryck).

Switching, switj'ing,/>7*£.; 5. piskande; järnv. etc. växlande; trädg. häckars tuktande medels afskärande af framskjutande årsskotten. —bill,

knif för häckars tuktande, —-engine, s. mindre lokomotiv särskildt för växling.

swith †, swith, a. stark; snabb; ad. starkt, mycket; hastigt; interj. Skoti. bort!

swither, swidh'ur, s. Skoti. tvekan, bryderi; vn. tveka; hvina.

Switzer, swit'sur, s. schweizare (is. hist. ss. legosoldat ei. gardist). 'v|and, s. pr. Schweiz.

swivel, swiv'i, s. tekn. (ngt så fästadt i ngt annat att det kan svängas omkring [på en tapp] '.) lekare,

svirfvel; pivot, svängtapp; ringhake; mii. rembygel på gevär; art. nickhake; vn. svänga på en tapp (lekare etc.); on a —, biid. i en handvändning. — -bridge, s. svängbro, —-crutch, s. rodd-klyka. —-doll, s. leddocka, —-eye, s. sned, skelande blick. —-gun, s. nickhake; svängkanon. —-hook, s. krok på lekare, ringhake. —-joint, s. lekare, vridbar länk. —-loom, s. ett slags band(väf-) stol. --plough, 5. åkerbr. Vändplog. — -pulley, s. svängrulle.

swizzle, swiz'i. vn. se sicill; s. prov. öl och

dricka tillhopa; prov. stark dryck i allmht; si. grogg (spritdryck i aiim. med vatten).

swob, swob, se swab, s. o. v. —ber, -ur, s. se swabber; pl. spelt, ess, kung, dam, knekt i svit el. andra fyra kort hvarom extra vadslagning eger rum (i whist).

Swollen, sw6'ln, pp. af 8%oell; a. uppsväld, uppöst. SWOln †, se föreg.

SWOOn, swon, vn. svimma, dåna, falla i vanmakt (äfv. med away; with, af, t. ex. joy); 5. svimning, vanmakt; to fall into a —, se vn. ^ing, -ing, prt.; s. svimning. —ingly, -lngli, ad. såsom (fallande) i vanmakt.

SWOOp, swop, va. (äfv. med up) slå ned på rof (om en roffågei); rusa på; gripa, rycka till sig, »rafsa åt sig»; vn. eg. (med along o. d.) »svepa» fram (jfr sweep) †; (jfr va.) slå ned (om fåglar) ; sjunka, gå till botten s. (jfr siveep) sväng(ande) slag ss. med en iie)j<; roffSgeis nedslående på rof, nedstörtande o. gripande af rofvet; at a —, i ett tag, med ett slag (33.: the eagle carried away a ivhole litter of cubs at a —).

SWOp, sw6p, se sioap.

SWOrd, sord, S. svärd äfv. bild. (: ss. »rättvisans svärd»; äfv. : vapenmakt; krigsmakten); värja (straight —); sabel; tekn. (jfr strickle o. strike) se scutch-blade; tekn. arm uppbärande väfstols-slagbom (öfverlådan); ($)— of State, rikssvärd; (Knight of) the (&)—, (Riddare af) Svärdsorden; to put to (the edge of) the —, låta springa öfver klingan, nedhugga, döda; to put up one's —, to sheathe the —, sticka svärdet i skidan äfv. biid.; — in hand. (med) draget svärd (: with [/us etc.] — drawn); med väpnad hand; at —'s point, på svärds afstånd; med svärden korsade, färdiga att börja strid på lif ocli död; biid. i argaste fiendskap med hvarann; won by the —, vunnen med vapenmakt (gnm eröfring i krig); the power of the —, makt att föra (förklara) krig. ~-arm, s. höger arm. —-bayonet, s. sa-belbajonett. —-bearer, s. svärdbärare

(som vid ceremonier bär ett svärd, t. ex. framför lord-mayorn af Loudon); hist, svärdsbroder (medlem af svärdsbrödernas riddarorden i Livland omkr. 1200).

—-belt, s. värjgehäng, sabelkoppel. — -bill, zool. ett slags kolibri (Docimastes ensiferus). —-blade, s. värj-(sabel)klinga. —-cane, s. värjkäpp. —-CUt, s. sabel-hugg. —-CUtler, s. svärdfejare. —-dance,

S. svärdsdans särsk. bland skotska högländarna. —-fern, S. bot. Xiphopteris från Vestindien, —-fight, s. (värj)fäktning. —-fish, s. zool. svärdfisk (Xiphias gladius); astron, se dorado. —-flag, s. bot. svärdslilja (Iris). —-graSS, S. bot. en art nörel (ei. narf, Alsine segetalis); äfv. Melilotus segetalis; äfv. se föreg. —-hand, s. höger hand. —-hilt, s. svärd-(värj-, sabel)fäste. —-knot, s. porte-épée, värjtofs; to get one's —, blifva officer. —-law, s. näfrätt, krigets ei. våldets lag. —-lily, s. bot. sabellilja (Gladiolus), —man, se nvsman. —-mould, s. klingämne. —-play, s. »svärdslek», fäktning, huggning på sabel, —-p|ayer, s. fäktare, —-shaped, a. naturv. svärdfor-mig, svärdlik. —-shell, s. värjplåt, parér-plåt. —-slings, S. pl. sabelkoppelrem-mar, »stolpar». —sman, s. fäktare; soldat. —smanship, s. skicklighet i vapen-föring, i (värj)fäktning, i sabelhuggning, (ngns) fäktkonst. —-Stick, se — -cane. —-leSS, -lës, a. svärdlös, utan svärd.

SWOre, swör, imp. af sioear.

SWOrn, sworn, pp. af swear; a. svuren; beedigad; som svurit; edsvuren (t. ex. broker); — brothers, vapenbröder som ingått fostbrödralag; — enemy, afsvuren fiende, dödsfiende; ~ friends, trogna

vänner, vänner »för lifvet»; to be ~ (in), aflägga ed; I'll be P, det vill jag svära på; he loas ~ a member, han aflade ed och upptogs till medlem; to be ~ into office, aflägga ämbetsed; I'm ~ (P f. I have been ~ off) these three years, jag har varit svuren absolutist i tre år (aflagt nykterhetslöfte för tre år sedan); they were ~ of the freedom (and enrolled into the Livery Company), de aflade borgared (och fingo burskap i skrået); they were ~ of the Privy Council, de aflade ed såsom riksråd; ~ to, beedigad, edfäst.

SWOt, swot, vn. mil. si. (jfr svettas) stormplugga tin examen; s. sL matematik; matematiker.

SWOUnS †, swaunz, interj. se zounds.

SWlim, swüm, imp. o. pp. af sioim.

swung, swung, imp. o. pp. af swing.

Sybarite, Slb'arit, S. (eg. invånare i det gamla Sybaris) Vekling. Sybaritic(al), -rit'ik(åi), a. sybaritisk (jfr föreg.), veklig, yppig. Sybaritism, -izm, 5. sybaritism, sybo, si'bà, 5. (pl. ~es, -z) ung lökplanta som ej satt rundad lök.

sybotic sibot'ik, a. hörande till en svinaherde.

Sycamine, s?k'åmin, s. (bibi. Luk. XVII, 6) mnl-bärstrlid; bot. svensk kaprifolium (Loni-cera Periclymenum).

Sycamore, sik'amor, s. bot. bibi. sykomor (Ficus sycamorus); Engi. tysk lönn (Acer pseudo-platanus, äfv. ~ maple)-, Am. (amerikansk) platan, jfr button-ioood; zool. Acronycta aceris (en nattfjäril). ~-tree, s.

se föreg. bot.

Syce, sis, s. ind. infödd ridbetjänt (groom).

sycee, kin., sisè', s. stämpladt silfver i tackor som betalningsmedel i Kina (äfv. ~-SilV©r).

sychnocarpous, gr., siknoka'rpus, a. bot. med (ei. af) många karpeller.

Sycophancy, sik'ofansi, s. kryperi, lismande; bakdanteri.

Sycophant, sik'ofant, s. nedrig angifvare; bakdantare, örontasslare; snyltgäst, låg smickrare; förrädare, bedragare; vn. krypa, lisma; va. förtala, bakdanta; krypa för; ställa sig in hos (genom öron-tasslande). ~ic, -'ik, a. lismande, krypande; snyltande; ~ plants){(, parasit-växter. ~ical, -'lkåi, a. se föreg. ~ish, -'isj, a. se föreg, ^isitl)j<, -izm, se syco-phancy. <vize -iz, vn. se föreg. vn.

syenite, si'enit, 5. geoi. syenit, ^-porphyry, s. geoi. syenitporfyr. syeiliiic, -nit'ik, a. geoi. tillhörande ei. liknande syenit; (S) tillhörande Sy ene i öfre Egypten.

syke, sik, S. Skoti. bäck kommande från en myr.

syle, sil, s. prov. sillunge, -yngel.

syllabarium, lat., silaba'rlum, 5. (pl. -ia, -lå) förteckning på stafvelser (ei. stafvelse-tecken) i ett språk, syllabary, -'-båri, S. dets.

Syllabic, silab'ik, a. syllabisk särsk. mus., jfr ex.; stafvelse-, hörande till ei. bestående af stafvelse(r); ^ tune, sång-(melodi) med blott en not för hvarje stafvelse. ~al)|<, -ål, a. se föreg. ~ally, -ali, ad. efter stafvelser; stafvelsevis, stafvelse för stafvelse, ^ate, -at, va. afstafva. ~ation)|<,-a'sjun, syllabification, -bifika'sjun, s. (af)stafning. Syllabify, -bifi, va. se syllabicate, syllabist, bist, s. (skicklig) (af)stafvare. Syllable, -'-låbl, s. stafvelse: there is not a ^ of truth in the statement, det fins ej en stafvelse som är sann i detta påstående.

syllabub, se sillabub.

syllabus, siråbus, s. (pl. -es, -ëz, 0. -labi,

-låbi) sammandrag, förteckning (på hufvudpunkter); särsk. kat. kyrk. påflig förteckning på villoläror och kätterier.

syllepsis, lat., silep'sis, S. retor. gram, syllepsis. sylleptic(al) , -tik(ål), a. sylleptiskjjrr föreg.

syllogism, sil'èdjizm, s. log. syllogism, slutledning.

syllogistic, silodjis'tik, ~al -ål, a. syl-logistisk, slutlednings-, fortgående gnm, bestående af ei. uttryckt i (form af) slutledningar. ^ally, -ali, ad. medelst (i) sj'llogismer.

Syllogize, sil'odjiz, vn. sluta medelst syl-logismer, bilda slutledningar. -ur, s. en som gör syllogismer.

Sylph, silf, s. sylf, luft-ande, älfva. ~-like, a. älflik, eterisk. ~id, -id, s. sylfid, älfva. ~ine >f<, -in, ~ish, -isj, a. sylfidisk, eterisk (lätt).

Sylva, lat., sil'va, s. (pl. -væ, -vè) skogsflora; diktsamling)J<. -vån, a. skogs-; skogig, skogklädd; landtlig; s. skogsgud, satyr, faun; landtman, bonde a ~ statue, en bildstod föreställande en skogsgud. ~nite, -vånit, s. min. sylvanit, skrifttellur (tellurmalm); äfv. se tellurium. sylvic, -vik, a. kem. se abietic. Sylvifie, -ven, sylvite, -vit, S. min. sylvin (naturligt

klorkalium).

sylviculture, sil'vikultiir, ---'-, 5. skogsskötsel, -hushållning, -plantering.

Sy mar, se simar.

symbal se cymbal.

Symbol, sim'bol, s. symbol, sinnebild, tecken ; bild (of, af); vetcnsk. (t. ex. kem.) formel; teol. symbolum, trosbekännelse. ~ -printing, s. tryckning (el. annan reproduktion) af teckenskrift (annan skrift än vanliga alfabetet, t. ex. telegraftecken). ~iC(al), -'ik(ål), a. symbolisk; sinnebildlig, skeende me-

dels tecken; gram. (om ord[kiassl) betecknande ngt gnm förbindelse med andra ord (ej själf betydande ngt); ~ books, kyrk. symboliska böcker. ^icalneSS, -'ikålnës, s. egenskap att vara symbolisk. ~ics, -'iks, s.pl. symboler †; teol. symbolik, ^ism, -izm, s. system af symboler; teol. symbolik)j<; kem. förening; gram. egenskap att vara f^ical. ~'lSt -ist, s. användare af symboler. f<. ~izer, -izur, s. symboliserare. ^Ogical, -l6d'jikål, a. symbologisk, jfr ~ogy. ^Ogist, -'odjist, s. en som är hemma i symbologi. ~Ogy, -'édji, s. symbologi, symbolik, konsten att framställa genom sinnebilder.

symmetrical, simet'rikal, a. mat. etc. symmetrisk; bot. som har lika antal af hvarje slag af organer (i. ex. fem kronblad, fem ståndare etc.). ~ness, -nës, s. symmetri, sym-metrist, -'-trist, s. en som noga iakttager symmetri, symmetrize, -'-triz, va. göra symmetrisk, bringa symmetri mellan ei. i. Symmetry, -'-tri, s. symmetri; in i symmetri, symmetrisk, sympathetic, simpåthëtfik, -ål, a.

sympatetisk; sympatisk; sympati- (äfv. med. : beroende på ei. verkande gnm -»sympati»); ~ ink, sympatetiskt bläck som blir synligt blott gnm en särskild behandling af det skrifna (värme etc.); ~ medicine, (användande af) sympatikur(er); ~ sounds, ljud af solida kroppar hvilka vibrera med andra kroppar som blifvit satta i vibration. ~ally, -ali, ad. med ei. genom sympati.

Sympathize, sim'pathiz, vn. sympatisera, deltaga med känslan (in, i; with, med); i känslor o. tycken öfverensstämma (with, med); / sincerely ~ with hirn, äfv. jag hyser en uppriktig medkänsla för hnm. ~r, -ur, s. en som sympatiserar, en deltagande, sympathy, -thi, S. sympati i allm. äfv. fysiol, med.; medkänsla, deltagande, medlidande (for, för); samstämmelse, öfverensstämmelse i känslor, i tycken (with, med); to be in ~ with, sympatisera med.

symphonie, slmfon'ik, a. mus. symfonisk, hörande till ei. liknande en symfoni; se afv. följ. symphonies, -fi'nius, a. harmonisk; mus. sc föreg. symphonist, -'fonist, s. sym-fonist, en som komponerar symfonier. Symphony, -'foni, s. mus. symfoni; för-, efter- ei. mellanspel; förr äfv. ouverture.

symphyseal, simfis'èåi, a. af roij. symphysis,

gr., -'fisis, s. med. benfogniug; bot. sam-manväxning.

sympiesometer, simpiësém'ëtur, s. sym-

piesometer (ett slags känslig barometer), symploce, gr., sim'plose, s. retor. upprepande af lika begynnelse- och slut-ord i två på hvarandra följande satser (meningar), symplocium, -pl 'sium, 5. bot. frögömme, -kapsel hos ormbunkar, symposiac, s!mpè'ziåk, a. dryckeslags-, dryckes-(meeting : -lag), symposium, lat. eg. gr., -zium, s.

dryckeslag, gästabud; filosofers samtal vid dryckeslag; (tidskrifts-) artikel hvari flere författare framställa sina meningar i en fråga. Symptom, sim'tum, s. symptom, kännetecken (of, af); särsk. med. : sjukdomsyttring, -kännetecken. ~atiC(al), -tomåt'ik(ål), a. symptomatisk; utgörande symptom ei. kännemärke (of, af, på), ^atology, -tomåtorodji, s. med. symptomlära. synæresis, gr., sine'resis, s. gram. syneresis. synagogical, sinagodj'ikal, a. hörande till synagoga. Synagogue, -'-gog, s. syna-goga.

synalepha (-lae-), gr., s!naiè'fa, 5. gram. 111-stötning af en vokal i slutet af ord framför följande vokalljud. synantheræ, sinån'thurè, s. pl. bot. familjen Synantheræ (ei. Compositæ). Synanthe-rOUS, -rus, a. bot. med sammanvuxna ståndarknappar, tillhörande synantheræ. synanthous, sinån'thus, a. bot. med blommor och blad samtidiga, syncarpous, sinka'rpus, a. bot. sammansatt frukt, syncarpy, -'-pi, S. bot. småfrukters

hopväxning till en sammansatt frukt.

Synchronal †, sing'kronal, a. samtidig; s. samtidig händelse. Synchronical, -kron'-lkål, a. samtidig, synchronism, -nizm, s. samtidighet; synkronistisk sammanställning af historiska händelser; mål. framställning i en och samma tafla af ej liktidiga händelser, synchronistic(al), -nis'tik(åi), a. synkronistisk. synchronization, -niza'sjun, s. samtidighet, synchronize, -niz, vn. vara samtidig, inträffa samtidigt (with, med), sammanfalla till tiden (med); va. bringa till samtidighet ei. öfverensstämmelse i tid; ställa ur lika. synchronizer, -nlzur, 5.

ngn ei. ngt som bringar till samtidighet; (kopplings)apparat som håller ett par ur

samtidiga, synchronoiogy, -nol'odji, ,<?. synkronistisk tidräkning; (jämförande) kronologisk anordning sida vid sida. synchronous, -nus, a. samtidig, synchrony, -ni, s. samtidighet, synciput, se sinciput.

Synclinal, sinkli'nål, a. geoi. synklinal (lutande

nedåt mot hvarann el. utmärkande, tillhörande sådan

lutning); S. synklinal-linie (äfv. —axis, ~ -line : linie utgörande gräns mellan tvänne motsatta lutningar), —dip, s. geoi. rännformig

böjning, »tråg» (: —valley), synclinical,

-klin'ikal, a. se föreg, a.; arv. lika böjd.

Syncopal, sing'kopal, a. synkopal, innebärande ei. tillhörande synkope. syncopate, -pàt, va. synkopera gram. mus. SynCOpa-tion, -pà'sj&n, s. synkopering, jfr föij. syncope, gr., -pè, 5. synkope gram. mus.; med. krafternas plötsliga sjunkande, vanmakt. syncopist -pist, s. en som syn-koperar. SYnCOpize -piz, se syncopate. syncratism, sm'kratizm, se syncretism. Syncretic, sinkret'ik, a. synkretistisk, jfr syncretism; S. synkretist (en som söker förena etc.).

syncretism, sin'kretizm, s. förening af tvänne stridiga element (olika filosofiska el. religiösa system) emot gemensam fiende, is. kyrkoh. synkretism (mellan luterska o. reformerta kyrkorna; el. mellan luterska o. romersk-katolska).

syncretist, -tist, s. kyrkoh. synkretist (jfr föreg.), syncretistic, -tis'tik, a. synkretistisk.

syndactyl, sindak'tii, s. (pl. -{), ^e, -til,

s. zool. samtåig (klätter)fågel (med sammanvuxna tår); äfv. pelikanartad simfågel. ~ic, -'ik, ^OUS, -us, a. samtåig; hörande till the Syndactyli. syndaw, sin'da, s. se syndow. syndic, sin'dlk, S. syndikus (: magistratsperson;

ombudsman; fullmäktig; [i Italien etc.] borgmästare).

~ate, -at, s. syndikat; va. † döma, tadla. SyndOW, sin'dau, s. bot. daggkåpa (Alchemilla vulgaris). Syndrome, gr., sin'drom^. s. sammanträffande, särsk. (med.) af sjukdomssymptom, syne, sin, Skoti. o. poet. för since (jfr under auld). synecdoche, sinek'doke, s. retor. synekdoke (det hela för delen o. omvändt). synecdochical, -dék'ikål, a. af föreg.

syneresis, se synæresis.

Synergy, sin'erdji, s. med. etc. samverkan

(särsk. af olika organ, till sundhet).

synergism, sin'erdjizm, s. kyrkoh. synergism, synergist, -djist, a. >j< Se föij. a.; s. kyrkoh. synergist (semipeiagian). synergistic(al),

-djis'tik(al), a. samverkande; kyrkoh. synergist sk.

syngenese, sin'djenez, s. bot. växt med sammanvuxna ståndarknappar, syngenesia, sindjènè'ziå, s. bot. Linnéanska klassen Syngenesia. -ziån, syngenesious, -zius, a. tillhörande ei. utmärkande syngenesia.

syngraph f, sin'graf, s. jur. samfäldt underskrifven handling (kontrakt o. d.). Synod, sin'od, s. möte, rådsförsamling †;

kyrk. Bynod, kyrkomöteJ poet. himlakroppars

konjunktion †. #val, -ål, a. synodal; s. förr visitationspenningar åt biskopen; synodbeslut ~ic(al), -'ik(ål), a. synod-, synodal; astron, synodisk; ^ month, synodisk månad (tidén mellan 2 på hvarann följ. nytändningar); ^ revolution, synodisk omloppstid (tidén mellan tvänne på hvarann följande konjunktioner af en planet med solen).

-ist, s. anhängare af (en) synod(er)(s beslut).

synonym, (äfv. ~e), sin'onim, s. (pl. -z,

äfv. † -å) gram. synonym (lik- el. samtydigt ord, for, för), >viC, -'ik, a. synonym (liktydig); tillhörande ei. omfattande synonymer, synonym- (list); s. synonymik. ~ical)j<, -'ikål, a. synonym, ^icon †, -'lkén, s. synonym-ordbok. ~ics †, -'iks, s. pl. synonymik (vetenskap). ~ist, --'-ist, s. synonymiker. ~ity, -'iti, s. synony-mitet, liktydighet. ~ize, --'-iz, va. uttrycka ei. förklara genom synonymer. 'vOUS, - -'-us, a. synonym, liktydig (with, to %, med); äfv. lika nämd. <v0USly, --'-usli, ad. synonymt, liktydigt, med samma mening. ~y, --'-i, s. synonymi, liktydighet, begreppsförvandskap; system af synonymer; likbenämd sak †. synopsis, iat. eg. gr., sin6p's!s, s. (pl. -pses, -sèz) synopsis: öfversigt, kort begrepp af en vetenskap; sammanställning af flere skrifter öfver samma ämne. Synoptic, sin6p'tik, a. synoptisk, öfversigt-lig; s. synoptiskt evangelium (ett af de tre första : the ~ gospels); ^ table, öfversigts-tabell. ~al, -ål, a. se föreg. a.

~ally, ali,

ad. öfversigtligt, i öfversigt, synpptist, -tist, s. teol. synoptiker (jfr ofvan), synosteography, sinosteog'rafi, s. anat. led-

beskrifning. Synovia, sino'via, s. anat. ledvatten. /vj,-vial, a. ledvattens-; ~ rheumatism, ledgångsreumatism. synovitis, -vi

'tis, 8. ledgångs-

inflammation. syntactic(al), sintak'tik(al), a. gram. syntaktisk.

Syntax, sin'taks, s. gram. syntax, ordfog* ningslära, satslära. ~"lS)js, gr., -is, dets.

synthesis, gr., sin'thesis, s. (pl. -theses,

-thesèz) vetensk. syntes (sammansättning, förening; mots.: analys); sammanbindning i aiim. (till ett helt), förknippande. ~e))(, -siz, va. sammansätta, förena; vn. syntetisera. ~t †, -t, 5. syntetiker. synthetic(al), sinthet'ik(al), a. syntetisk, jfr föreg, orally, -ali, ad. syntetiskt, genom syntes, sypher, sl'f&r, s.

timm. fog af plankors kanter längs efter så att de komma i samma plan (afv. —joint). ~ing, -ing, s. skepps-

i: note, è: do, 6: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.syphering

T

tim. hopfogande af plankor kant mot

kant s& att ytan blir plan.

syphilids, sif'ilid, s. (pl S, - èz) med. sy-

filitisk hudåkomma, syphilis, sif'ilis, s. med. syfilis, syphilitic, -lit'ik, a. syfilitisk. syphilize, -liz, va. inympa med syfilltiskt gift, syphiloid, -lojd, a. syfilisartad. Syphiloma, -fil'oma, s. (pl. -ta, -löm'åta) syfilitisk tumör.

syphon, sl'fun, e siphon.

Syren, sl'ren, se siren.

Syracuse, sir'akis, s. pr. Syrakusa; (S) ett lätt, sött italienskt muskatvin.

Syriac, sir'iak, a. syrisk; s. (gammal)syri-ska (språket), ~ism, -asizm, s. syrisk språkegenhet; syriskt uttryck. Syrian, -lan, a. syrisk; s. syrier. SyrianiSm, -ianizm, s. se o,ism.

syringa, siring'ga, s. bot. syrén; F äfv. se moclc -orange.

Syringe, sir'indj, s. liten hand spruta; lave-mangsspruta; va. inspruta ei. bespruta med en

syringotomy, siringg6t'émi, s. kir. fistelsnitt (-operation).

Syrinx, gr., sir'inks, s. mus. panspipa; kir. fistel.

Syrup, sir'up, s. sirap; kem. starkt mättad sockerlösning; farm. syrup.

systaltic, sistal'tik, a. fysiol, utvidgande sig och åter sammandragande sig (is. om

hjärtat).

SyStem, sis'tem, s. system; to form into a bringa (ei. sätta) i system; on o,, systematisk^) ; education in the M. family was not on ... var ej satt i system, följde intet (visst) system; a grammar

on a ... (t. ex. an improved) <\>, en språklära efter en (förbättrad) plan (ei. metod); they were examined under the old de togo examen efter den gamla examensordningen. ^-maker, ^-monger s. sy-stemmakare. ^atic(al), -at'ik(al), a. systematisk. ^atism †, -åtizm, s. systematisering. ^atiSt, -åtist, s. systematiker, ^atization, -atiza'sjun. s. systematisering. ^atize, -åtiz, va. systematisera, bringa i system, ^atizer, -åtizår, s. en som systematiserar, ^atology >|<, -åt6l'-édji, s. systemlära. ~ic, -'ik, a. system-; is. anat. med. tillhörande hela systemet (kroppen), <>Jzation -izä'sjun,s.se ojatiza-tion. ~ize, -iz, va. se r^atize. ~izer, -izÄr, se f^atizer. ~leSS, -lès, a. utan system; bot., zool. som ej kan inordnas i systemet (under djur- el. växtriket, t. ex. protozoer, mikroskopiska alger).

systole, sis'tole, s. gram. förkortning af en lång stafvelse; fysiol, hjärtats sammandragning, systolic, -tol'ik, a. (jfr föreg.) sammandragnings-.

systyle, sis'til, -til, s. byg. Fystyl, systylon; a. med närstående pelare, med trång kolonnställning.

syver, si'vur, s. Skoti. täckt afioppsränna.

syves, sivz, s. bot. se chive.

syzygy, siz'(si'z)!djf, s. (pl -gies, -djiz) astron, punkt af månens (ei. en planets) bana där den är i konjunktion ei. opposition; fullmåne ei. nymåne; prosodi sammankoppling af flere versfötter i grekisk el. latinsk vers; ~ tide, flod som inträffar på eftermiddagen den dag då månen är i konjunktion ei. opposition.

T.

T, t, té, bokstafven t; S. (ngt i formen af ett T, t. ex.) T-järn, T-rÖr, jfr sms.; fort. ett slags mina; kir. ett slags bandage; to suit (fit) to a <\,f passa förträffligt (precis, »på pricken»); likna »på håret»; right to a »till punkt och pricka». ~-bevil, s. snick. dubbelsmyg. ~-Chair, s. fotbräde ei. pall för sjuka. ~-ClOtll, S. ett slags simpelt bomullstyg märkt med ett T.. T-gångjärn med beslag i form af ett T. ~ -iron, s. T(-formigt)järn; snick. vagns-hyfveljärn. ~-ra.il, s. järnv. T-skena. ~

•spring, s. tekn. T-fjäder. ^-square, s.

vinkellineal. Förk.: T., tenor; Am. Texas; Thomas: Tuesday; lat. Titus; Tullius; ital. mus. tutti (alla stämmorna); T., t., Territory; Town; Township; ton; tun; t'', F

to (att); F the; 't, it; T/a, hand, their account; Tab., (lat. tabula) tahle (tabell); tal. qual., (lat. talis qualis, ei. -Ies -les etc.) average quality, tjust as they comet (»si så där», [af] medelgod beskaffenhet); Tan., tan., mat. tangent; t. b. f., to be forwarded (: svenskans f. v. b. [: för vidare [-befordran]-] {+be- fordran]+} k adresslappar o. d.); Te., kem. min. tellurium; T. E., Topographical Engineer; temp., (lat. tempore) in the time of (t. ex. temp. Charles I: på Karl den förstes tid); Ten., Tenn., Am. Tennessee; Term., term., termination; Teut., Teutonic; Tex., Am. Texas; text. reC., (lat. textus receptus) the received text (d^n allmänt antagna texten ei. läsarten); Th., Thomas; Thursday; kem. thorium; -th, (efter

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir, syphering

F Talspråk. 1448 P Ligt språk.

T

tim. hopfogande af plankor kant mot

kant s& att ytan blir plan.

syphilids, sif'ilid, s. (pl S, - èz) med. sy-

filitisk hudåkomma, syphilis, sif'ilis, s. med. syfilis, syphilitic, -lit'ik, a. syfilitisk. syphilize, -liz, va. inympa med syfilltiskt gift, syphiloid, -lojd, a. syfilisartad. Syphiloma, -fil'oma, s. (pl. -ta, -löm'åta) syfilitisk tumör.

syphon, sl'fun, e siphon.

Syren, sl'ren, se siren.

Syracuse, sir'akis, s. pr. Syrakusa; (S) ett lätt, sött italienskt muskatvin.

Syriac, sir'iak, a. syrisk; s. (gammal)syri-ska (språket), ~ism, -asizm, s. syrisk språkegenhet; syriskt uttryck. Syrian, -lan, a. syrisk; s. syrier. SyrianiSm, -ianizm, s. se o,ism.

syringa, siring'ga, s. bot. syrén; F äfv. se moclc -orange.

Syringe, sir'indj, s. liten hand spruta; lave-mangsspruta; va. inspruta ei. bespruta med en

syringotomy, siringg6t'émi, s. kir. fistelsnitt (-operation).

Syrinx, gr., sir'inks, s. mus. panspipa; kir. fistel.

Syrup, sir'up, s. sirap; kem. starkt mättad sockerlösning; farm. syrup.

systaltic, sistal'tik, a. fysiol, utvidgande sig och åter sammandragande sig (is. om

hjärtat).

SyStem, sis'tem, s. system; to form into a bringa (ei. sätta) i system; on o,, systematisk^) ; education in the M.

family was not on ... var ej satt i system, följde intet (visst) system; a grammar

on a ... (t. ex. an improved) <\>, en språklära efter en (förbättrad) plan (ei. metod); they were examined under the old de togo examen efter den gamla examensordningen. ^-maker, ^-monger s. sy-stemmakare. ^atic(al), -at'ik(al), a. systematisk. ^atism †, -åtizm, s. systematisering. ^atiSt, -åtist, s. systematiker, ^atization, -atiza'sjun. s. systematisering. ^atize, -åtiz, va. systematisera, bringa i system, ^atizer, -åtizår, s. en som systematiserar, ^atology >|<, -åt6l'-édji, s. systemlära. ~ic, -'ik, a. system-; is. anat. med. tillhörande hela systemet (kroppen), <>Jzation -izä'sjun,s.se ojatiza-tion. ~ize, -iz, va. se r^atize. ~izer, -izÄr, se f^atizer. ~leSS, -lès, a. utan system; bot., zool. som ej kan inordnas i systemet (under djur- el. växtriket, t. ex. protozoer, mikroskopiska alger).

systole, sis'tole, s. gram. förkortning af en lång stafvelse; fysiol, hjärtats sammandragning, systolic, -tol'ik, a. (jfr föreg.) sammandragnings-.

systyle, sis'til, -til, s. byg. Fystyl, systylon; a. med närstående pelare, med trång kolonnställning.

syver, si'vur, s. Skoti. täckt afioppsränna.

syves, sivz, s. bot. se chive.

syzygy, siz'(si'z)!djf, s. (pl -gies, -djiz) astron,

punkt af månens (ei. en planets) bana där den är i konjunktion ei. opposition; fullmåne ei. nymåne; prosodi sammankoppling af flere versfötter i grekisk el. latinsk vers; ~ tide, flod som inträffar på eftermiddagen den dag då månen är i konjunktion ei. opposition.

T.

T, t, té, bokstafven t; S. (ngt i formen af ett T, t. ex.) T-järn, T-rÖr, jfr sms.; fort. ett slags mina; kir. ett slags bandage; to suit (fit) to a <\,f passa förträffligt (precis, »på pricken»); likna »på håret»; right to a »till punkt och pricka». ~-bevil, s. snick. dubbelsmyg. ~-Chair, s. fotbräde ei. pall för sjuka. ~-ClOtll, S. ett slags simpelt bomullstyg märkt med ett T.. T-gångjärn med beslag i form af ett T. ~ -iron, s. T(-formigt)järn; snick. vagns-hyfveljärn. ~-ra.il, s. järnv. T-skena. ~

•spring, s. tekn. T-fjäder. ^-square, s.

vinkellineal. Förk.: T., tenor; Am. Texas; Thomas: Tuesday; lat. Titus; Tullius; ital. mus. tutti (alla stämmorna); T., t., Territory; Town; Township; ton; tun; t'', F

to (att); F the; 't, it; T/a, hand, their account; Tab., (lat. tabula) tahle (tabell); tal. qual., (lat. talis qualis, ei. -Ies -les etc.) average quality, tjust as they comet (»si så där», [af] medelgod beskaffenhet); Tan., tan., mat. tangent; t. b. f., to be forwarded (: svenskans f. v. b. [: för vidare [-befordran]-] {+be- fordran]+} k adresslappar o. d.); Te., kem. min. tellurium; T. E., Topographical Engineer; temp., (lat. tempore) in the time of (t. ex. temp. Charles I: på Karl den förstes tid); Ten., Tenn., Am. Tennessee; Term., term., termination; Teut., Teutonic; Tex., Am. Texas; text. reC., (lat. textus receptus) the received text (d^n allmänt antagna texten ei. läsarten); Th., Thomas; Thursday; kem. thorium; -th, (efter

tal, t. ex. 5th, 6th etc.) utmärker ordningstalet (motsv. svenskans -te, -de); th', F the; Theo., Theodore; Theodosia; Theol., theology; theological; Theor., theor., theorem; thes., thesis; TheSS., bibi. Thessalonians; Tho., Thos., Thomas; Thur(S)., Thursday; T. H. W. M., Trinity High Water Mark (jfr Trinity House); Ti., kem. titanium; Tier., tier., tierce; Tim., Timothy; Tit., kern. titanium; lat., bibi. Titus; Title; Tl., thallium; T. 0., turn over (: »verte» : vänd om bladet); To., Tobias, Toby; Tom., tome; Tonn., tOIW., tonnage; Topog., topographer; topography; Tr., translation; translator; transpose; treasurer; trustee; tr., truss; se iIrs.; Trans., transactions; translated; translation; translator; Trav., travels; trS., transpose; Ts., Am. Texas; T. T., (lat. toto titulo) full title; t.

t., (lat. tum temporis) at that time; T. T. L., (pä. visitkort) to take leave

(: svenskans a. t. a., el. franskans p. p. C.);

Tu., Tues., Tuesday; Typ., TypO., typographer; Typog., typography. tab, tab, S. plös på en känga; skoning på snörband el. kängsnöre; skorem; spetsgarnering på fruntimmersmössa el. -hatt; hängande äl'm på barnblus el. -förkläde; tekn. f 1'iskel, lyftarm för en stamp. första ändan af ett tyg.

tabard, tab'urd, S. förr vapenrock (tunika buren öfver rustningen o. öppen i sidorna); härolds-

kåpa. ~ar, ~er, -ur, s. en som bär en tabard; särsk. stipendiat (frielev) vid Queen's College, Oxford, tabasheer, tåbåsjè'r, s. Iud. tabaschir, »bambusocker», tabbinet, tab'inet, s. fint taft, jfr tabby. tabby, tab'i, s. vattradt (tjockt) taft, moaré; mnrbruk af kalk med stenar, grus och snäckor; spräcklig katt; F katt i aiimht; F gammal mö; zool. Aglossa pinguinalis (fjäril); a. vattrad; fläckig, tigrerad, brokig; svart- ei. gråstrimmig katt; va. vattra; ~ party, kafferep, samkväm af »tanter». ~ing, -ing, prt.; s. vattring.

taberd,

se tabard. tabern, tab'ern, s. prov. se cellar. tabernacle, tåb 'ernakl, s. eg. jud. ant. tält, bibi. tabernakel; kat. kyrk. altarskåp, mon-stråns, relikskrin, helgonnisch (for helgonbild på en konsol under en baldakin): korstol med baldakin etc. i form af ett tempel ; bild. tempel >j<; va. % bo, vistas; feast of ju<iarnas löfhyddohögtid; Christ

en korstol, en nisch etc.

tabernacular, -nåk'-

ulur, a. tillhörande tabernakel cjfr föreg); Be latticed; låg, simpel †.

tabes, lat., tå'bèz, s. med. tvinsot, tabetic, tabet'ik, a. tvinsots-; lidande af tvinsot.

tabid tab'id, a. lidande af tvinsot; bort-trånande, aftärd. ~neSS †, -nes, s. tvinsot, trånsjuka, tabinet, se tabbinet.

tablature, tab'latiir, s. väggmålning; mus. tabulatur, beteckning särsk. med bokstäfver.

table, tàbl, s. tafla (f«rr äfv. i bet. målning: painted skifva, platta, plåt; byg. upphöjdt fält, jfr ned. (äfv. jfr string-course); tafla med inskrift; skriftafla, jrr tablet; bräde; plan; tabellarisk framställning, tabell äfv. i pl. (särsk. se multiplication ; Skol. äfv. skema, läsordning; fölteckning (of på); spelbord; (spel-, dam etc.)bricka †; pl. damspel ei. brädspel †; pl. (hasard-) spel †; bord äfv. bild.; taffel (äfv. juvel., jfr äfv.

cutting); bordssällskap; snick. bräde, planka; väf. drag- ei. harneskbräde å drag-stol; tekn. vågbrygga; läm (den del af en vindbrygga som nedfällcs); tekn. Verkbord, Verk-Skifva på hyfvelmaskin o. d.; bärg. (vask)härd; anat. lamell i kraniet; boktr, fundament på Stanhope's o. d. pressar; Va. Uppskl'lfva på tafla; lägga på ett bord; pari. bordlägga; införa på en lista ei. i tabeller; sjö. fördubbla dukarna i ett segel; skeppsb., timm. sammanlaska (med holländsk lask), jfr (n»-)scarf'; bespisa, gifva kost åt †; vn. † äta, hafva sin kost; The Lord's (TThe Holy (T)^j, Herrens bord, den heliga nattvarden; the Round (T)»», (riddarne af) runda bordet; (Tof Pythagoras, pytagorei-ska tabellen (: multiplikationstabellen); (!T)~s of the Laiu,(T)f>»s of the Testimony, bibi. lagens taflor; Twelve (T)»»s, rom. antik, de tolf taflornas lag (451 f. k.); raised byg. tafla, upphöjdt fält (jfr abacus), is. inskriftstafla i ett gafveifäit; to clear the

duka af bordet; to keep a good hålla ett godt bord; to keep an open hålla öppen taffel; se ex. under join; to lay (out) el. make the duka bordet; the little boy learns his ^s, ... håller på med multiplikationstabellen; to serve bibi. bespisa de fattige; to spread the Am. duka bordet; to turn the gifva saken en annan vändning; to turn the ^(s) on a person, skjuta ifrån sig besväret (bekymret, ansvaret) på ngn annan; »ge ngn lika godt igen», i sin tur få öfvertaget öfver en motståndare, få rollerna ombytta; the are turned, hm. »bladet (lyckan) har vändt sig»; to be (sit, &fv. eat) at sitta till bords (with, med); to play at †, spela »tafel» (bräde ei. dam); to serve (wait) at "O, passa upp vid bordet; neighbour at bordsgranne; a collection of (t. ex. statistical) ett tabellverk; a pair of ett brädspel; a set of ojs, hand. en uppsättning (t. ex. ett dussin) knifvar och gafflar; se vid. ox. under bottom, dinner, head, rise, top; to bring to framsätta på bordet. servera; to sit doton to sätta sig till bords; to lay upon the pari. bordlägga; to lie upon the pari. vara bordlagd. <x/-anvil, s. litet skrufstäd. ~ -basket, s. korg för duktyg, bordsknif-var O. d. ~-bed, bordbänk. 'v.-beer, 5. spisöl, måltidsdricka. ~-bell, s. bordsklocka. ~-board, .5. bordsskifva. ~-book, 5. se † tablet; bok innehållande tabeller (t. ex. multiplikationstabeller, el. öfver mått,

mål o. vigt). ~-brush, s. bordborste. ~ -clock, s. bordstudsare. ^-Clotll, s. (hvit) bordduk; duktyg. ~-C0Ver, s. (kulört) bordduk. ~-CUtting, s. taffelstensslip-ning. ^-diamond, s. min. taffelsten. ~ -friend, s. »bordvän», snyltgäst. <v,-glass, s.taffelglas, fönsterglas. ~-knife,s.bords-knif. ~-land, s. högslätt, platå. ~-lathe, s. se hand-lathe. ~-layerS, s. pl. geoi. platta lager af icke-skiktadt bärg. ~ -linen, s. duktyg. ~-man †, s. brädspels-(dam-)bricka; schackpjes. ~-mat, s.

bordsmatta (på bordet under fat etc.; el.: vaxduksmatta under matbordet, jfr oil-cloth). oj

-money, s. taffelpengar (is. för sjöofficerare).'

^-moving, s. se oj-tuming. ~-plate, s.

silfver- el. guid-bordsservis; äfv. bordskifva. ~-rOCk, s. tvärt afhuggen klippa. ~ -Salt, s. bordsalt. ~-Saw, 5. sticksåg, ' handsåg, snick. »fogsvans». ~-SCarf, s. timm. skeppsb. holländsk lask. ~-Sh0re, s. sjö. låg, flack kust. ~-S0ap, 5. tvål i stora skifvor; jfr Castile soap, ^-spar, s. se tabular spar. ~-sp00n, s. matsked, ^-spoonful, 5. en matsked (ss. mått). ~ -Steel, s. brynstål för förskärareknif. ~ -Stone, s. byg. sockelplatta, gesimssten. ^-talk, s. samspråk vid bordet; prat; föremål för (folks) prat (the oj of...). ~-talker, s. en som skickligt (an)för konversation vid bordet. ~-tipping, ~ -turning, s. borddans. ~-top, s. bordskifva. ~-utensils, s. pl., ~-ware, 5.

bordskärl, -servis, 'v-vice, se bench-vice.

tableau, rr., tåblö', s. (pl. -z) tablå, tafla; tableau vivant (äfv. ~-vivant; pl.

tablet, tab'let, s. liten skifva, platta, jfr table; skriftafla; skrifplån, ofta pl. annotationsbok, plånbok (i eg. mening); liten kaka af konfekt, läkemedel el. d.; byg. äfv. se coping.

tabling, ta'bling, prt. af table; s. se tabulation; bord, kost†; utöfvande af hasardspel †; tekn. skeppsb. laskning, holländsk lask; sjö. fördubbling, foderduk(ar) (dubbelduk längs liken på ett segel).

taboo, eg. austr., tabo', s. F förbud (att nalkas, nytja ei. nämna ngn ei. ngt); va. förbjuda (jfr s.), fridlysa, o^ed, -d, pp. förbjuden, fridlyst.

tabo(u)r, tà'bår, s. tamburin, liten trumma

som slås med blott en pinne ; va. o. Vn. slå på

en trumma. ~et, -èt, s. liten tamburin; taburett, kullerstol; sybåge; ett fa-soneradt (möbel)tyg. ^ine, -in, s. tamburin.

tabret tab' ret, jfr tabor, taboret. tabu, se taboo.

tabular, tab'ulur, a. i (fyrkantiga) skifvor, i plattor; i taflor, tabellarisk, tabell-(afv.: grundande sig på tabeller, beräknad med tabeller, t. ex. right ascension); oj spar, min. tafelspat, wollastonit. ~ize, -lZ, Va. se följ.

tabulate, tab'ulat, va. bringa i form af tabell; uppsätta ei. anteckna å tabeller (äfv. bild. i sitt minne); göra plan, planslipa; a. naturv. skifformig. -èd, pp.; a. med

(en) plan slät yta; min. tafel-; tabellarisk (vieio, öfversigt); ~ diamond, juvel, taffelsten. tabulation, -La'sjun, s. tabellisering, uppsättande i (på) tabeller, tacamahac, tak'amahak, -ha'kä, s. farm.

takamahak-harts; bot. åtsk. is. amer. tropiska växter hvaraf det fås ; N. Amor. äfv. balsampop-pel (Populus balsamifera). tace, tàs, 1. s. krycka ei. kors i form af ett

T, särsk. her. Antoniuskors. taCe, 1st., tà'sè, 2. S. (eg. imper.: »tig»), äfv. ~t, -sèt, (eg. : »fhanl tiger»), mus. tecken föl" att en stämma pauserar under en hel sats. tacheography, takèog'råfi, se tachygraphy. tachometer, takom'etur, s. mek. hastighetsmätare (i nstrument), slagtäljare.

tachygrapher, takig'rafur, s. snabbskrifvare. tachygraphic(al), -gråfik(åi), a. snabbskrifnings-; stenografisk, tachygraphy, -fi, s. snabbskrifningskonst, stenografi.

tacit, tas'it, a. tyst, stillatigande (inbegripen), ej uttryckt (t. ex. consent). ~urn, -èrn, a. tystlåten, ordkarg. ~urnity, -é'r-niti, s. tystlåtenhet, ordkarghet. tack, tak, (1.) s. prov. hyrande af bete; Skoti.

jur. (hyres)kontrakt. tack, tak, (2.) s. prov. osthylla; (3.) † bismak.

tack, tak, (4.) s. spetsig nubb med platt hufvud, (matt-, sadel- etc.)spik, (tapetserar)stift (äfv. se }|< drawing-pin); Styng, el. annan dyl.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1451 † Föråldradt.

testimony

hopfästning; ngt vidfästadt, supplement, kodicill †; hake, haspe †; sjö. hals; sjö. halshorn; (of a jib) uthalare; sjö. stjärt (of a flag); sjö. slag (jfr board); vn. sjö. stagvända; va. vidfoga (vani. med on, särsk. ett supplement); fästa (löst, förloradt, ss. med nubb); tråckla, löst (hop)häfta; förena; sjö. stagvända med (the ship), låta gå öfver stag; hard se hard, sms.; se soft, ex.; to hold »v†, hålla nt; to be (stand) on the starboard ligga för styrbords halsar; on the other på den andra bogen; ~ about, stagvända; biid. »slå om på en annan bog», »sadla om»; to get one r^ed, si. få ngn i sina klor. ~-blOCk, s. sjö. halsblock. ~-Claw, s. klo, liten kofot ss. spikutdragare. ^-hammer, liten lätt (ta-petserar)hammare med tunn el. klufven pen. ~-knot, s. sjö. turkisk knop, vantknop. ~-pin, sc belaying-pin. ~-taCkle, s. sjö. halstalja, stjärttal ja; slagtal ja. ~er, -ur, s. en som vidfogar, hopfäster etc., jfr ofvan v. ~et, -ët, s. liten nubb, stift. <ving, -ing, prt.; s. sjö. ^tagvändning; jur. förening af säkerheter gifna på olika tider; tekn. lös hopfästning; tråckling; tillfällig hoplödning med några droppar lod; ^ thread, tråckeitråd.

tackle, tåk'1, 5. sjö. talja (2 block med tåg); takel, rigg; mek. flasktyg, jfr pulley; redskap, verktyg, »tyg», don kollekt., grejor, si. äfv. : kläder; va. förse ei. lyfta med talja, takel etc.; prov. förspänna (horses); gripa, hugga ei. hålla tag i, ofta (si.) biid. angripa, gå in på lifvet, ge sig i kast med; hugga in på, gripa sig an med göromål; vn. (med to) llUgga i. ~-blOCk, S. takelblock (block Irvari ett tåg löper). ~-b0ard, s. (bräde med hakar ofvan) repslagar-hjulet. ~-fall, s. talje- ei. takellöpare. ~ -hook, s. taljehake. ~-pendant, s. sjö. skänkling, hangare. ~-pulley, s. block-(häf)tyg, flasktyg. ~-rope, se fall. ~d, -d, pp.; a. gjord af (sammanbundna) tåg; ~ stair †, repstege. -ur, s. tack-lare; gruf. kedja med krok (hvarpå maim-tunnan påhakas). tackling, -ing, prt. af föreg. v.; s. sjö. takel, takling; redskap, don kollekt., utrustning; seldon med draglinor o. d. (anspänningsredskap).

tacksman, taks'man, s. Skoti. (jfr tack, (1.)

Skoti.) se lessee.

tact, takt, 8. eg. känsel †; biid. (fin) takt; mus. taktslag. ~leSS, -lës, a. taktlös.

tactic tak'tik, -ål, a. taktisk. ~ian, -tisj'an, s. taktiker. ^S, -s, s. pl. taktik äfv. biid. (t. ex. to alter one's förändra taktik, börja ett nytt sätt att gå till

väga); cTicmge oj* frontförändring blid..

tactile, tak'til, tak'til, a. känbar, förnimbar; vidrörings- (t. ex. sensibility), tactil-ity, -till ti, s. känbarhet. taction, tak'sjun, s. kännande, vidröring. tactual, tak'tual, a. som har afseende på känseln, känsel- (t. ex. power, förmåga), tade, tåd, s. Skoti. se toad. tadpole, tåd'pèl, s. grodunge före förvandlin gen : »grodfrö», »pingla». fish, ~-hake, s. zool. lubb (Raniceps trifurcatus). tael, tal, S. tael (ett kinesiskt mynt, värdt omkr.

6 shill.; el. en vigt : 1 xj2 oz). ta'en, tàn. Skoti. poet. smdr. af taken. tænia, lat., tè'niä, s. byg. ao fillet; kir. se liga' ture; zool. se tapeworm. tafferel, tåfurël, se ta fr ail. taffeta, tåfètå, taffety, -ti, s. hand. taft (tum

siden); med. sidenmusch, taffrail, tåfråi, s. sjö. hackbriide (öfra kanten

af akterspegeln på ett fartyg).

taffy, tåf 'i, s. se toffy; (T) si. f. Welshman. tafia, tafla, s. ett slags (sämre) 1*0 m.

tag, tåg, i. s. lok. ungt får. ~-belt, ~-sore,

S. veter. en fårsjukdom (svanshudlöshet). tag, tåg, 2. S. stift, skoning i ändan på ett snöre, snörnål; (tåg)ända, »tamp»; sista stump, ända i aiimht; svansspets; ngt vidhängdt, vidfästad remsa ei. lapp; påhängd grannlåt; adresslnpp; tag fatt (lok); jfr catch-ioord; P rafs, strunt; pack, kreti och pleti; va. förse med snörnål etc., jfr S.; hänga vid el. på i ändan på ngt; fästa (on, på; to, vid); afsluta (with, med); sammanfoga (with, med); sätta ihop (äfv. biid., t. ex. slanders); kulla i språng, lek; vn. leka jrr s.; (med after) F hänga efter, hänga i hälarna (på ngn). ~-lock, s. knut, tofva i hår, martofva. ^-rag, s. F pack, slödder (äfv. ~ people; ofta med tillägget -and-bobtail). ~-tail, s. en mask med stjärt af olika färg, metmask; en som »hänger sig på» en annan, parasit. ~ged, -d. pp.; ~ point, se tag, 2. s. första bet. ~ger, -ur, s. en som hänger ngt på, som sammanfogar etc.; efterhängsen person ; ngt tillspetsadt, tagg (t. ex. o f a porcupine); ett slags tunt bleck; ~ of verses, versmakare; ~ after women, fruntimmerskarl, en som springer efter kjortlar. ~lei, -lët, 5. dimin. af tag. taglia, it., tal'ja, s. mek. se tackle. taglioni, tålj6'nè, s. (eg.])r.) ett slags öfverrock.

tail, tål, 1. s. jur. begränsning, inskränkning; a. begränsad; estate estate in dets. som entail; next in närmaste arfvinge, fideikommissarie. tail, tål, 2. s. svans (i aiia bet.; of a comet,

etc. &fv. blid.); hästsvans S3, falt el. hedcrstec-

ken i Turkiet; stjärt äfv. på. noter o. tekn., sjö.; släp på kläder, äfv. biid.: följe; bakända, nedre ända, slutet (äfv. i tidén) af ngt; sista slunken; sämre ända, »tamp», »sladd», det sämsta, sista återstoden; avers, baksida af mynt; ngt (långt, hängande, utskjutande) som liknar en svans, ss. bot. stjälk, blomskaft, bladskaft; fjäderfor-migt bihang på vissa frön; tekn. vändstock på en väderkvarn; nedre ändan af en sluss (-graf) (äfv. jfr mill-tail'); sjö. svepning, flätad ända; fort. utgångspunkt för en löpgraf; mus. notskaft; på gevär eldståls-stöt, fängpannestjärt, äfv. stångarm; boktr. (of a page) utgångskolumn; nedsläng på

bokstaf; snick. jfr dove-"n, swalloio-"» ; röck- etc. skört; pl. si. långrock ei. frack; bärg. se n»ing, pl.; va. draga vid svansen †; hänga (sig) efter ei. vid; sjö. stlifva med aktern mot; (med in, on) byg. fästa med ena ändan i en mur; vn. vara fästad med ena ändan i en mur; sjö. svaja upp och ned; /x/ of the eye F, yttre ögonvrån (i fråga om förstulna blickar); head and —, sida vid sida (vid kappridning); skafföttes (to lie ...); head or tail, se under head; to tum —, bild. vända ryggen till, visa ryggen, löpa bort, draga sig undan (to, för); to get the (el. one's) — down, to put one's — between one's legs, sticka svansen mellan benen (loma af rädd ei. skam flat); — off, gifva sig »på sladden», slänta efter; — on, sjö. hänga i, hala. —-bay, S. byg. den del af ett bjälkmellaillTim som ligger närmast muren; nedre inlopp till en slussgraf. —-block, s. stjärtblock. — -board, s. baklucka (-bräde) på en lastvagn ; mus. se —-piece. —-carrier, s. släpbärare ; snyltgäst. —-Chain, s. järnv. släpkedja. —-COat, s. F röck med skört; frack. — •drain, 5. afloppsdike. —-end, s. sladd, det sista; sista slunk, pl. äfv. skäggskvättar; se vid. o»ings. —-gate, s. nedre slussport, —-hammer, s. bärg. stjärthammare. — -piece,s. slutstycke; ngt vidhängdt; boktr, slntvignett; mus. strängbro. —-pin, s. svansskruf på gevär; (bak)dubb i löparedockan å en sva rf. —-pipe, S. laddstocks-rörka på gevär; sugrör i pump; va. hänga ngt (t. ex. en gammal tekanna) vid svansen

på en hund. —-race, s. hjulränna nedom hjulet, —-rope, se —-chain. —S-COm-mon, s. bärg. vaskad blymalm.

—-SCrew, s. skruf för löparedocka. —-valve, s. ångm. utblåsningsventil. —-vice, s. tekn. skaftklofve. —-water, s. spillvatten från ett vattenhjul, —ed, -d, a. försedd med svans; — wasp, zool. trästekel (Sirex); — bladderworm, zool. dynt (Cysticercus). —ing, -ing, prt.; s. byg. inmurad del af

en utstående sten; pl. lätta korn vid kast-n ing; bärg. återstod af (fattigare) siam På en vaskhärd. —leSS, -lës, a. svanslös, utan svans, taillie, ta'ii, se tailzie.

tailor, ta'lur, s. skräddare; Am. en fisk, ett slags shad; jfr äfv. blue-fish; vn. utöfva skräd-daryrket; —'s apprentice, skräddarlärling. —-bird, s. zool. skräddarfogel (Sylvia su-toria). —eSS, -ès, s. sömmerska som syr manskläder. *ving, -ing, prt.; s. skrädderi, skräddararbete, -yrke.

tailzie, ta'lzi, s. Skoti. jur. dets. som entail.

tain, tan, s. tunt tenn ei. tunt hvitbleck; stanniol.

taint †, tant, 1. va. anfalla; bräcka ei. skada

lansen gnm oskicklighet; vn. stÖta fel (med lansen); s. förfelad lansstöt; dust; skada på lansen; försök.

taint, tänt, 2. va. indränka, impregnera is. med ngt skadligt; besudla, befläcka äfv. bild.; besmitta, fördärfva; vn. besudlas, besmittas; blifva angripen (af röta), blifva skämd; s. fläck; skanffläck; anstrykning; smitta; fördärf; (elak, sjuk) lukt, smak (af ngt); ett slags röd Spindel. —-free †, ~leSS,-les, a. fläckfri, obesmittad, oskyl-dig.

take, tàk, va. (imp. took, tuk; pp. —n, -n,

äfv. P tOOk) taga i de flesta bet. (med subst., adj., adv. el. prep., jfr ned. jämte anm.); gripa (jfr ned. »fatta»; el.: taga fast el. i allm. med våld); bemäktiga sig; eröfra; gripa till (arms)', taga sig en pris snus, en lur, tid etc., »friheten» etc. (jfr ned. »göra»); fatta (tag i) (t. ex. ngn by, vid, i, t. ex. the arm; the hand : i hand ei. vid handen); angripa (om sjukdom o. d., jfr taken); taga (sig) (förtära) föda, taga in läkemedel; intaga förfriskningar, äfv. en plats etc. äfv. mil. (jfr ofvan) (i aiim. bet. jfr stand, ex.); biid. »ta», »knipa», »fånga», göra starkt intryck på, »slå an på», vinna bifall hos, tjusa; uppfånga; taga till (jfr betake one's self to) (t. ex. flykten); taga, föra (eg. bort från den talande, mots, bring; t. ex. a person anywhere [äfv.: följa, beledsaga]; this letter to your father etc.; med prep. el. adv., se vid. ned.);

F äfv. bringa, gifva (antvarda, lemna; to, till); bära bort etc., jfr föreg, parentes; taga med, medtaga (äfv. med with one); borttaga (särsk. jfr — off o. ex. under taken); taga mot, mottaga (jfr such, ex.); taga till godo, hålla till godo med (jfr denial, ex.); antaga (: låta gälla ei. : medgifva, ej vägra; äfv. [jfr ex. o. odds] : hålla ss. den förslaget antagande parto.n, mots, lay; äfv. i allm. bet. ss. form, gestalt, färg; el. [: taga, hålla] ngn ngt for, för jfr ned.; SOme-

body ei. something to he, att ngn, ngt är [taga ... för att vara]); anse (as, såsom); fatta i allm. bet. (t. ex. beslut, mod, misshag, tycke, eld) särsk. bild. : uppfatta, förstå (jfr hint), äfv. tåla (skämt, jfr joke); öfvertaga (t. ex. en affär [efter ngn]), fylla en plats; i aiim. (upp)taga på förhand, beställa, tinga, köpa, hyra; lösa biljett (jfr passage, ex.); prenumerera på : hålla (a paper, en tidning); lega, fästa tjänare; i aiim. bestämma sig för, välja (jfr side, ex.); särsk. beträda väg, slå in på, taga af (in på, jfr turn, ex.), taga (jfr course, road); hämta, inhämta råd etc.; taga (välja) som exempel (tin att betrakta biid.); upptaga (jfr ock ~ up) (t. ex. into the number), äfv.: uppbära pengar; bild. Upptaga väl, illa (jfr ill o. part, ex.), el. tid (jfr ex.), särsk. jur.: ett ntål till afgörande; äfv. afhöra (jfr evidence); få, äfv. ådraga sig (a fever, an infection)-, äfv. (inne)hafva (t. ex. precedence, rank); till-egna sig, äfv. tillskrifva sig (jfr credit); vidtaga (measures : åtgärder); företaga;

göra (is. en promenad, en resa, ett hopp etc., men äfv. allmännare); sport, sätta öfver (a hedge; äfv. a river); äfv. göra sig (t. ex. besvär, jfr pains); aflägga (jfr oath, pledge); göra till (jfr prisoner, ex.); begagna (jfr occasion), särsk. ss. vana nytja njutnings- (jfr Snuff) ei. näringsmedel, bruka (jfr ock vain, ex.); använda, behöfva, erfordra; taga sin tillflykt till (t. ex. the bush etc., el. upp i ett träd); komma på ngn, öfverraska (in the act, på bar gärning; jfr äfv. disadvantage, ex.); finna (delight, pleasure; jfr ock interest), erfara, röna, känna (jfr pride); anteckna (jfr ~ down); (af)taga (porträtt, jfr likeness); kasta (en blick, a look, a glimpse, a view); vn. taga (»ta»); fästa sig (wid. jfr ned. ~ with), taga fäste, ei. hafva (göra) verkan; (om fisk) taga, nappa (: ~ the bait); (om spik) draga; (om murbruk) binda; (om lätt antändliga änmen) ta eld, tända; lyckas, »gå»; »slå an»

på publiken ; (om växter) »gå till» (äfv. om vaccin),

»gå på», »taga sig»; taga kosan, begifva sig (to, till); taga sin tillflykt (to, till); hafva sympati (ei. antipati), taga parti (jfr ned. ~ against, ~ to, ^ with); egna sig (to, åt) (jfr vid. ~ to); blifva drägtig; äfv. (gnm ellips) för Va. med ett vanl. obj., jfr ex.; S. »tag» (: tagande, fångande ei. : så mycket som tages på en gång), fång, (is. fisk-)fångst, drägt, varp; äfv. (jfr »tägt) jord lott, ego sträcka; boktr, så mycket manuskript som sättaren tager på en gång; ~ the first street to the right, tag af första gatan till höger; ~ one with the other, taga det ena med det andra i dubbel bet. (jfr äfv. följ. ex.); ~ the good ivith the had, taga det goda med

det onda; taga den onda dagen med den goda (hafva tålamod); I ~ it F, (inskjutet) antar jag, förmodligen; I ~ it that ... F, jag tar för gifvet att ...; jag tror (håller före) ei. min uppfattning är den att ...; 1 ~ you at your word, jag tager dig på orden, jag litar på hvad du säger; ~ that! (se här) tag (mot)! håll till godo (med detta)! (ofta t. ex. om örfilar, stryk etc.) »där har du» (t. ex. for lying, för att du ljuger); ~ this of me, (förr poet.) hör dessa mina ord ...; it a great deal (of time, of work etc.) to (infin.), det behöfves (kräfver, går åt) mycket ... för att; it <\>s ali summer, därtill åtgår hela sommaren; it so little to make a child happy, det behöfves så litet att göra ett barn lyckligt (»litet roar barn»); it Miss A. to sing F, det ska' vara fröken A. som ska' sjunga (om jag skall vilja höra på), ... sjunger utmärkt; it will ^ a better man than you to do that, därtill fordras en dugtigare (»styfvare»,»annan») karl än du är; it would not ~ long, det skulle ej taga lång tid; how long will it tv/ going across f hur lång tid tar öfverfarten; a business which always took him a great deal of time, ett göromål som alltid kostade hnm mycken tid(spillan); this took us till noon, därmed fördrefvo vi tiden till ...; ~ what you can get, tag

hvad ni kail få (särsk. i fråga om försäljning);

(we propose to go to Edinburgh) and ^ the towns of Newcastle and Carlisle on our way, och (anlöpa) fara genom (bese) städerna ... under vägen; l('ll) ~ no ..., särsk. jag tar ej emot ngn ..., jag vill ej veta af ngn, ngt ... (t. ex. refusal, denial, jfr d. o.); 7 should ~ her to be a Frenchwoman, jag vore böjd för att taga henne för en fransyska; I'll ~ ten to one (against, on that horse etc.), jag vill hålla (om ngn erbjuder) tio mot ett (mot, på den hästen etc.); what will you afv. hvad får det vara? hvad får jag bjuda på? do you ~ milk and sugar (ivith your tea) ? nytjar du mjölk och socker (till teet)? will you ~ a cup of tea? får det lof att vara en kopp te? another cigar to ~ you home? får det vara en cigarr till sällskap på hemvägen? ~ an action, vidtaga (laga) åtgärder; I took no action, äfv. jag lät saken vara som den var, jag gjorde ingenting åt saken; a ball (i cricket) slå tillbaka en ball (med säll-träet); ~ breath, hämta andan, pusta ut; ~ the consequences, underkasta sig följderna; he took the dimensions of the room, han mätte upp ...; ~ fright,

bli skrämd; (a glass of) loine with, dricka ett glas vin med ngn, is. vid bordet: skåla med; ~ the name of ..., antaga (få) namnet ...; (Anm. ~ med följ. subst, ss. objekt se under vederbör, subst.); ~

for me and this gentleman! tag betaldt för ...! Pil ~ till to-morrow to think about it, ... taga tid (på mig) till ...; do you F förstår du (hvad jag menar)? this satin (play etc.) wonderfully,

detta sidentyg (denna pjes etc.) »går» utmärkt (har vunnit favör); ~ aback, öfverraska, jfr aback; ~ about, fatta (taga) om(kring), omfamna, sluta i sina armar; föra en resande omkring; ~ after, taga efter, efterlikna; imitera, efterbilda; (söka) likna, följa ngns föredöme el. brås på; ~ after the family, brås på slägten; ~ again, återtaga; ånyo taga, föra etc., jfr ofvan; she always n^s against Hetty, when she isn't well F, hon är alltid kinkig på H., när hon icke mår bra; ~ along, föra bort, föra med sig (... loith one)-, äfv. F lägga på minnet; ~ aside, taga (föra) åt sidan ei. afsides is. för enskildt samtal; ~ away, taga (föra) bort (from, från, äfv.: beröfva, undandraga ngn ngt); aflägsna; förtaga, betaga (t. ex. one's appetite, ngn aptiten); upphäfva; göra ända på (jfr äfv. life, ex.); (absolute) äfv. duka af; 1

strike); (nedjrifva hus; föra ned, ei. till ett ställe (jfr down), ei. ned utför; nedflytta särsk. skol., äfv. hoppa Öfver en kamrat (intaga hans plats); bild. nedslå, nedsätta modet, förödmjuka (pride, högmodet; the jjroud etc.; jfr äfv. peg, ex.); »stuka» (äfv. : gifva en stukning, tillrättavisning); (ned)svälja (äfv. biid.: oförrätter); nedskrifva, uppteckna (afv. med in writing; in shorthand etc.); ~ for. taga för (att vara [jfr ock granted ex.] el. i betalning för :) sälja för (I will not ~ a thousand dollars for it, jag säljer den ej föl* ...); taga ngn i sin tjänst för att göra tjänst som, el. till att göra ngt (el. ngt till ngt); lie

loas a man, ^ him for all in ali, ... på det hela taget; ~ from, taga (föra) från; äfv. subtrahera från; fråntaga; minska, förringa; förklena, nedsätta;

lända till men; ~ in, taga el. föra in; intaga, införa (i ett sällskap); taga in (ombord) vatten el. laddning: (in)lasta; taga in (minska) (: bärga segel, ei. : göra inlägg i klädesplagg) ; förkorta en rem, kedja etc.; mottaga i sitt hus som gäst el. skyddsling el. inackordering (... to board), hysa, härbergera ; taga mot (to nurse etc., jfr föreg.; äfv. arbete, jfr ex.); uppbära pengar; F prenumerera på, hålla en tidning; innesluta; inhägna jord; inbegripa, omfatta; taga med (särsk.: luta vara delaktig, t. ex. vid -»taking lüine», jfr ofvan); intaga, eröfra †; uppfatta (afv. om blicken), fatta, begripa, förstå; F narra, lura, »kugga»; ~ in an idea, fatta en idé; I cannot ~ that story in, den historien går inte i mig; that he cannot ~ in, det går inte i hnm, det kan han inte få i sig (begripa); ~ in needlework, taga mot sömnad, sy linnesöm hemma; ~ in loash-ing, taga mot tvätt; ~ in work, (om handtverkare) arbeta hemma; he in the situation at a glance (at one view), han sätter sig in i (fattar) situationen i första ögonkastet; J icas a stranger and they took me in, (i eg. bet., jfr Matt. XXV, 35) (P ordlek) ... de narrade mig; jfr vid. ex. under taken; »v in with, hålla med; ~ into one's service, (an)taga i sin tjänst; ~ into jfr vid. under vederb. subst.; ~ off, taga (föra) bort; borttaga, (särsk. om döden, om sjukdom) bortrycka; taga af ett lock etc., (sig) klädesplagg o. d.; aftaga (-skära, -hugga) en lem; bortleda, -draga, afleda; undanrödja; dödaf; afskaffa,upphäfva; förtaga (jfr ex. o. ~ away)-, afdraga särsk. boktr, (jfr proof); slå af (jfr strax nedan); förminska, försvaga; stilla hunger; af-hämta; vara afnämare till, tillhandla sig, (upp)köpa; F urdricka (a glass of...); kopiera, reproducera; taga af, porträttera; afbilda; llärma ngns later, röst etc., efterapa is. for att förlöjliga; spela, gifva, uppträda som; (med from) borttaga, bortdraga, afvända (t. ex. ngn, el. uppmärksamheten) från; (off prep.) taga etc. bort från (beröfva); lyfta (t. ex. kitteln) af från (elden); äfv. befria från en börda; draga (slå) en summa af på priset; (vn.) duga att lyfta af; lemna marken vid språnget (the horse r>»s off too soon at a fence); ~ one's self off (se motsv. under ~ away), äfv. göra af med sig; ~ off the edge, förslöa, göra slö (... of a knife etc.); bild. förtaga skärpan ei. det bittra (of, i ngt); ~ off the force of (an argument, a charge etc.), försvaga styrkan af ...; se vid. ex. under name etc.; ~ on, (va.) pålägga (is. reflex., jfr ~ upon), lägga på sig, åtaga sig; antaga (a character; a hue~ a new phase etc.;

A: fate, å: far, å: fall, a: fat, å: fast, è: mete, è: met, é: her, is line, 1: tin, i: tir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1455 † Föråldradt.

testimony

äfv. [om ordJ en betydelse); taga ill (ombord) last, passagerare etc.; (vil.) begynna >f<; taga värfningf; ställa sig (as if, som om)†; F taga (illa) vid sig (at, vid, öfver); tekn. boktr, taga färg (på bållen); ~ on with (a person) F, gifva sig i lag (»slang») med; don't ~ on, my dear, tag nu icke saken så illa, bli inte ledsen, kära du; ~ out, taga (draga, föra) ut; uttaga i aiim. (t. ex. [: taga ur] en fläck, en tand; särsk. jur. [ofta : lösa] stämning, protokollsutdrng, patent etc.; bild.

äfv. one's right : sin rätt); taga (draga) fram ei. upp ur fickan etc.; föra ut (med Sig) pä en promenad etc., gå ut med; särsk.

(utan tillägg) (gå ut och) duellera med; (...a lady) (jfr förra bet.) särsk. leda (kon-vojera) ut till bordet ei. till dans (bjuda upp); spänna (taga) från en bäst-, afv. i aiim. bet. borttaga (of, från, ur); taga krafter etc. ur ngn, jfr ex.; taga (få) lit vederlag, ersättning, valuta, taga i Utbyte, jfr ex.; taga (räkna, mäta) ut (t. ex. quantities for a work); he took me out hunting with him, lian tog mig ut på jagt med sig; he took the value out in money, han tog ut värdet i pengar; let him ~ it, out in goods, han får ta' varor för det (beloppet); to »v out some portion of his expenses, för att få någon valuta för sina utgifter; ten hours' work does ~ a good deal out of a man, tio timmars arbete tar verkligen på krafterna (... tar på en karl. »kostar på», ... »kännes efter»); ~ the fight out of (a man el. a horse), sport, si. taga krafterna el. modet ur; ~ it out, göra sig skadeslös, göra sig betäckt (in, i); he gives me plenty of money, but he it out in abuse, ... men han tager skadan igen gnm att ge mig o vett (jag får betala igen dem gnm alt ovett jag får af hnm); ~ it out of a person, si. fara illa med ngn, vara svår mot ngn ; ge ngn »sin varma mat»; I'll ~ it out of you for this, det här skall du minsann få betala; ~ over, föra Öfver (t. ex. tvärs öfver gatan); föra omkring öfverait i ei. på; öfvertaga affär etc.; ~ to (va. med prep.) föra till; jfr ex. under piece; kalla till (jfr task); (vn. med prep.) taga vägen ei. taga af till (t. ex. the right, höger), begifva sig till, is. taga sin tillflykt till (the woods etc.; jfr äfv. heel, leg etc.); sluta (hylla, trygga) sig till; taga sig till (med), slå sig på (-ing, att..., t. ex. drinking); taga fatt på, taga upp, gripa till (t. ex. the oars); företaga; taga ihop med, egna sig åt,intressera sig för,lägga sig vinn om (ei. lägga sig p å, t. ex. literature; books : böcker, »boken», bokliga sysselsättningar); (börja) fråga efter,bry

sig om; tycka om; he did not ~ much to children, han brydde sig ej just mycket om barn; jfr ex. under heart; ~ to one's self, taga till sig, taga (t. ex. for a wife, till hustru); tillegna sig, tillskrifva sig (jfr credit etc.), tillvälla sig (t. ex. power); r^n tof helping myself, jag

har tag‡r"mig till att söka reda mig på egen hand; <v» unto one's self †, se ~ to one's self, första bet.; ~ up, (va.) taga (lyfta, bära) upp, föra upp(åt); taga

upp, upptaga maskor, ngn ombord etc., särsk. i många bild. bet. (jfr d. folj.) ss. rum, tid, uppmärk-samhet (: sysselsätta); ngn i sitt skydd el. i sitt hus (: taga mot); el. till besvarande, tül behandling, till pröfning; el. varor, pengar (särsk. 011 <??*e-: upplåna); (om vagnar) hämta gästerna; borttaga; taga af (t. ex. mattan); (taga in) förkorta ketting,rem; fasttaga,gripa; arrestera, häkta; anhålla, uppsnappa (t. ex. a spy); uppbära (debts, taxes), utkräfva; taga en

bok, ljusstake, penna etc. (från dess plats); äfv. sin bostad etc., äfv. : fatta (m. fl. bet. & blotta /X/); äfv. välja; antaga sig (another's cause); öfvertaga (o. fortsätta där en annan slutat); äfv. låta gå vidare; taga hand om i aiim. bet. (the matter : ingripa i, göra ngt med anledning af, jfr bet. öfv. o. följ.); börja sysselsätta sig med; börja sysselsättning, yrke; intaga (t, ex. an attitude, a, position : en ståndpunkt); mottaga, antaga (a challenge, jfr vid. ex. ned.); infria, inlösa, honorera (bilis); omfatta; innefatta; F banna, näpsa, tillrättavisa, läxa upp (is. med tiii-lägget: roundly ci. sharply : dugtigt, »så det förslår», »efter noter»); F drifva (gyckla)

med ngn; spelt, slå en bricka i brädspel; kir.

underbinda; (vn.) stanna bild. †; bättra sig†; (om vädret) blifva vackert; taga in, taga sin bostad^; tekn. beläggas med ngt öfverdrag (t. ex. pannsten o. d.); (med With, jfr

ned.); the other men took up the cry, de andra karlarna instämde i ropet, ei. läto ropet gå vidare; ~ up the gauntlet, taga upp den kastade handsken (antaga utmaningen); tohen you ~ up Dickens, you will find it difficult to lay him down, då man tager ett arbete af D. i hand (börjar läsa D.), så får man svårt att lägga det från sig (sluta); ~ up a young person, arv. taga sig an taga under sina »vingars skugga»; se vid. under arms, line, pen m. h. subst.; ~ up with, åtnöja sig ei. hålla till godo med (t. ex. plain fare); inlåta sig med, sällskapa med, blifva förtrolig med, fästa sig vid; when you were good enough to ~ up with me (säger en äkta man till sin hustru), då du ej höll dig för god att »ta» mig; Nancy was too good, in her mothers opinion, to up with such a man as F., ... var alldeles för god att bry sig om (ei. för god för) en sådan karl som F.; 1 oj it upon my authority to adjourn the sale, jag tager det på mitt ansvar att uppskjuta auktionen; ~ upon one's self, taga ei. »lägga» på sig, åtaga sig (t. ex. too much, för mycket [göra]; his son's punishment); påtaga (ikläda) sig ansvar, förbindelse; tillmäta sig (t. ex. to decide upon every subject); ~ (vn.) with, vinna bifall hos, behaga; ~ ivell with the public, hand. vinna favör. ~ -down, s. F »stukning». (-'- o. -•'), s. (pl. ~S-in) F bedrägeri, »skoj»; »humbug» äfv. om person : skojare. (utan tillägg), särsk. bli borttagen (af döden), gå bort; to be o, four times a day, på apotekssaker att tagas fyra gånger dagligen; he was oj first of the brothers, han var den förste af bröderna som »gick bort» (dog); to be oj med ett adj., äfv. blifva (t. ex. deaf, dumb, ill, lame etc., döf, stum, sjuk etc.); to be oj queer (ei. abach ei. to) F, bli häpen, flat, »haj», »altererad», illa vid sig; ~ by surprise, äfv. gripen af öfverraskning; ~ in (and done for P ordlek) (eg. inhyst och uppassad) lurad,»kuggad»; ~ out of one's self, alldeles ifrån sig; to be oj up by, biid. tagas i släptåg af ngn; läggas beslag på af, begagnas som verktyg af ngu; to be oj up zoith, vara upptagen af; to be o, with, blifva intagen af, förtjust i; gripas af, få ett anfall af;

med adv. el. prep. jfr för öfrigt taJce med d:o).

-Är, s. en som tager etc.; fasttagare, gripare; eröfrare, uppbringare; mottagare; an tagare af ett vad etc.; hand. afnämare, spekulant, köpare; (of a bill) växeltagare; entreprenör, jfr föij. ~r-in, s. införare; entreprenör (of a ivorh); en som lurar ngn, lockfågel biid.; fabriksverkmästare; tekn. införingsapparat, särsk. matarvals, spinn, förvals, taking, ta'king, prt.; a. F tilldragande, anslående, tilltalande, lockande, behaglig; smittosam)j<; s. tagande (jfr take); gripande, tillfångatagande; intagande, er-öfrande, uppbringande; besittningsta-

gande; antagande; F bryderi, ängslan, oro †; elakt inflytande (trollskott o. d.) †; pl. (hvad som tages in :) intägter, inkomst (t. ex. i biljettluckan); C. is a oj name, ... är ett namn (en benämning) som alltid slår an (på publiken); ~ ... (vanlig ellips), då man tar ..., jfr föij. ex. o. ex. under one; o, into account, då man äfven tar i beräkning (i betraktande); ~ down, ned-rifvande; ~ in F, narrande, lurande, bedrägeri; ~ off\, afdagatagande; ... was to be had for the oj, ... kunde man få så mycket man ville, ei. när som hälst (för intet), ... det var bara att taga (för sig); ~ up, äfv. uppvindande, -lindande; to be in a oj F, vara »till sig», ängslig, »bekyttad» (about, för... skull) †. ~ly, -li, ad. på ett anslående, behagligt sätt. ~ness -nes, s. anslående beskaffenhet, taky, -ki, a. (is. måi.) si. som »tar», som gör effekt (t. ex. touches). talapoin, tal'apojn, s. siamesisk prest (jfr bonze); zool. svartnosig markatta (Cercopithecus talapoin). talbot, tå'lb6t, s. ett slags jagthund, ei. blodhund.

talbotype, ta'lbotip, s. fotogr. talbotypi. talboy, tå lboj, se tallboy. talc, talk, s. min. talk; hand. äfv. se mica; earthy oj, talkjord; indurated se ~ -slate. ~-alum, s. min. magnesia-alun. ~-Slate, s. talkskiffer. ~ite, tal'sit, s. min. talkit, talkjord. ~ky, -i, 'vOSe,#-os, ~0US, -us, a. talkartad, talk-, tale, tàl, 1. se tael o. tail. tale, tàl, 2. s. tal,räkning: berättelse; saga; vn. f berätta; idle oj, tomt prat; the ~ is that..., det heter (säges) att...; he is, if the o> (ei. all ojs) be true, a ..., om det (alt) är sant som man säger, så lär han vara (en) ...; his oj is told, ordspr. det är slut med hum; thereby hangs a o>, det är ngn historia i sammanhang med den saken, det ligger någonting därunder; to carry ojs, springa med skvaller; to tell o,s, berätta sagor; skvallra, jfr föreg.; to tell ojs out of school, skvallra ur skolan

(förråda kamraters el. yrkes hemligheter); none

had escaped to tell the oj, ingen hade undkommit att omtala händelsen (hur det gick till); go and tell your (own) o,' (to) ..., gå och säg hvad du vill om saken ...; that tells its own oj, saken talar för sig själf; to tell o>s of... to his mamma, skvallra på ... för hans mamma; (to measure) by oj, (räkna) styckevis, efter styck; they are all in the same o>, jfr motsv. under story, o,-bearer, s. en som springer med skvaller. <v-bearing, a.;

s. skvallrande; skvaller, /v-niaker, 5. en som kommer upp med »historier» ei. förtal, lögnsmidare. ^-teller, s. historie-ei. sagoberättare; skvallrare. tåled, ta'led, s. bönkläde hvarmed judarna betäcka hufvudet under bönen.

talega, sp., tålà'gå, s. Am. säck med tusen dollar.

talent, tårënt, s. grek. antik, talent (en vigt el. penningsumma), bibi. »pund»; talang, begåfning, naturgåfva, naturlig särskild fallenhet (for, för); skicklighet; kollekt, talangfulla personel^ alt som eger bildning o. smak; sport. si. vadantagare kollekt. (: takers [of odds] el. backers [of horses]); his lie that way, hans talanger gå i den riktningen, han har talang(er) i den vägen (därför); to have a »» for painting, hafva målartalang; to tum one's »»s to ..., lägga (slå) sig på ...; to waste one's plottra bort sin begåfning, »begrafva sitt pund»; a man of r^s, en talangfull man, »en talang». ~ed, -ëd, a. begåfvad, talangfull. ~leSS, -lës, a. utan talang, tales, (eg. lat. »sådana, dylika»), tà'lèz, S. pl. jur. personer af lika anseende ei. samhällsställning; tillfälliga suppleanter till en

jury tagna i nödfall, bland åhörarna (äfv. ss. sing., jfr ex.); pray a »», anhålla om juryns sup-plering. ^-book, s. förteckning på jurysuppleanter. <v-man, s. tillfällig jurysuppleant.

Taliacotian, tåijåko'sji an, a. (af Tagliacozzi S.

pr.); ~ operation, serhinoplastic operation. talion, ta'liun, s. talion; law ofreta-lionsrätten, vedergällningsrätten (: eye for eye, öga för öga), talipat, tåPipåt, se talipot. talipes, tal'ipez, 5. med. klumpfot, talipot (äfv. -put), talipot (-put), s. bot. solfjäderspalm (Corypha umbraculiphera). talisman, tårizmån, s. talisman. ~ic(al), -'ik(al), a. som har kraften af en talisman, magisk, talith, tal'ith, se tåled. talk †, 1. se talc.

talk, tak, 2. vn. (sam)tala, språka, orda (about, of, over, om; on, om, i ett ämne; to [jfr äfv. nedanl, icith, vid, med; against, mot); berätta (of, om); va. tala (English; nonsense etc.); tala om, jfr under shop; s. samtal; tal, prat (about, om); samtalsämne, ämne för prat, rykte; förtrolig öfverläggning; ~ big (large), tala stora ord, »taga munnen full»; »» of ...l (kom inte och, ei. det var just att) tala om ...! now you ~ F, nu talar ni räson, det kan låta höra sig; people will

folk pratar alltid (så mycket); ~ at, se

speak at; ~ away, prata bort tidén etc.; »» down, »prata omkull»; from the point (the subject), prata på sidan om ämnet; ~ a person into ... (up to ...), öfvertala ngn till; a person out of, afråda ngn från ..., genom prat få ngn att frångå ngt ei. beröfva ngn ngt; ~ to F, tala allvarsamt vid, göra föreställningar; ~ out, »prata ihjäl» (: drifva bort ngn gnm prat), äfv. saken (a bill, gnm att med sitt prat drifva bort alia); ^ over, tala om; öfverlägga om, jfr följ. ex.; öfvertala (äfv. ~ round. »» up); ~ over the matter ei. the matter over, talas (närmare) vid om saken; /v; tip and down, prata hit och dit; se ex. under idle, small. tall etc.; the ~ of (all) the town, föremål för pratet i staden, »en visa i hela sta'n»; äfv. jfr town, sms.; we had a vi språkades vid. ~ative, -åtiv, a. språksam, talför; talträngd, pratsjuk. ~ativeness, -åtivnës, s. pratsamhet, ^ee -talkee, -è...-è, s. F struntprat, sladder. ~er, -ur, s. en som talar, språkar etc.; en som för en ledig konversation, kåsör; pratmakare, pratmakerska; storpratare, skräflare. ~ing, -ing, prt.; a. talande, som kan tala (t. ex. parrot); pratsam; s. prat; ordande; ~ of à propos ... "wing-tO, s. F förmaning, »uppsträckning» (to give one a -i Se native.

tall, tål, a. (om föremål som hafva sin största utsträckning i höjden: människor, torn, träd etc.)

hög, lång, stor; högväxt, reslig (: ~ in stature, ~ of size), smärt; stark, dugtig, morsk†; Am. F stor, betydlig, »värre»; Am. öfverdrifven, jfr ex.; ~ talk, Am. F högtrafvande tal (ord), svulst, skräfvel; hoio ~ the boy grows, så stor den pojken blir (blifvit). ~boy, s. högt dricksglas †; högt skåp med draglådor; ett slags skorsten.

tallage, tårådj, (äfv. talliage, -liadj) s. förr

skatt, pålaga; va. pålägga skatt.

tallier, tal'iur, s. en som håller tally, jfr teller.

tallish, tå'lisj, a. F tämligen reslig ei. hög.

tallness, tå'lnès, s. reslighet, höjd, storlek,

jfr tall.

tallOW, tål's. talg; va. talga, insmörja med talg; göda (t. ex. får); vegetable växttalg (talglikt ämne af "»-tree, m. fi. växter).

~-Cake, s. talgkaka. ^-Candle, s. talgljus. ~-catch †, s. se f^-keech. ^-chandler, s. (talg)ljusstöpare (o. -handlande). ~ -Chandlery, s. ljusstöpning; ljusstöperi. ~-face, s. »bleknos», jfr föij. ~-faced, «. blek (o. pussig), »daskig» i synen. ~

-graves, s.pl. gräfvor. ~-grease,s.(ijus-)

talg. ~-keech †, -kètj, s. rund talgklump.

i>: note, 6: do, è: nor, o: not, A: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

P Talspråk. 1458 P Lågt språk.

—-shrub, s. bot. vaxbuske (jfr myrtle-wax). —-tree, s. bot. (kinesiskt) talgträd (Stil-lingia sebifera); äfv. "Valeria Indica m. a. —er, -år, s. se † ^-chandler; djur som lägger på talgen. ^ing, -ing, prt.; s. tal-gande; gödning, egenskap lios djur att >lägga på talgen». —ish, -isj, a. talg-aktig. —y, -I, a. talgaktig; talgig, fet. tally, tal'i, 1. s. se tally'ho; vn. (o. va.) ropa

Hally-hoy (efter), tally, tåri, 2. s. {pl. -lies, -z) karfstock; motstycke, motsvarande hälft; hand. motbok; namn- el. nummerlapp på växter i trädgårdar; fem dussin, skock; vid markering »kam», fem stycken (streck); Am. fyra stycken röster; se vid. —s/iø/>; va. inskära på karf-stock; afpassa (to, efter); sjö. hala; vn. passa (gå) ihop, stämma öfverens (with, med); to score a —, märka, afsätta en »kam»; to take — of,hålla (anteckna) räkning på; teka, af märka i »kammar»; — aft, sjö. hala an skot; — off, sjö. hala in skot; — up, räkna upp. —-board, s. bräde

fastsittande på lifräddningslina som utkastas med raket till fartyg i sjönöd. ~mail7 S. en som

märker på karfstock; handelsman som lemnar varor »på bok». —-shop, s. bod där varor lemnas på motbok (med vecko-ei. månadsafbetalning). —-system, s. motbokssystem, jfr föreg.; af betalningssystem; to buy on the —, borga varor, taga på motbok; köpa på afbetalning is. fruntimmers-tyger o. d.; to sell on the —, borga ut (varor). —trade, s. handel på motbok. — -wife, s. P ogift kvinna som lefver tillsammans med en man. tally-ho, taPlhè, interj. o. S. ett jagtrop till hundarna; S. namn på postvagn, tal ma, tåFmà, s. ett slags (fruntimjners)rund-kappa.

talmi-gold, tål'mig6ld, s. talmiguld. Talmud, tårmåd, s. jud. talmud, ^ic(al), -'ik(ål), a. hörande till talmud. —ist, -ist, s. talmudist. talon, tal'un, S: (roffågels)klo; spelt, talong;

byg. se ogee ; tekn. utsprång på låsregel, talook, hind., ta'lok, s. ind. större landtegendom. —dar, -dar, s. ind. egendomsegare. talus, ta'lus, s. anat. jfr astragalus, ankle -bone; ingeniör, fort. sluttning, dossering; geoi. stenras vid foten af en klippa; kir. ett slags klumpfot.

tamability, tåmåbiriti, s. tämjbarhet. tamable, ta'mabl, a. tämjbar. —nesS, -nes,

S. se föreg. S.

tamarack, tam'arak, s. bot. amerikanskt

lärkträd (Larix Americana), tamarin, tAm'arin, S. zool. tamarin-apa (Midas).

tamarind, tam'arind, s. bot. tamarind (tropiskt träd af ärtväxternas famiy : Tamarindus Indica); farm. inlagd tamarindbalja. —-fish, s. kokk. en viss ostindisk fisk tillagad med tama-rindens frukt. —-plum, s. bot. Dialium indicum.

tamarisk, tam'arisk, s. bot. tamarisk (Tama-rix mannifera); German —, Myricaria germanica. —-gall, s.

tamarisk-galläpple.

tambac, tam'bak, s. se tombac; se agal-lochum.

tambour, fr., tam'bor, s. tamburin; sybåge (äfv. —frame); broderi sydt på en sådan ! tambursöm (äfv. —-work); fort. O. byg. tambur (jfr drum, se äfv. d. o. mek.); byg. äfv. rund-gående tempelvägg omgifven af kolonner; byg. äfv. förstuga, afplankadt vapenhus; va. o. vn. brodera på båge, sy tambursöm. —ine, -è'n, s. tamburin; ett slags fransk dans. —One, it., -o'nà, s. bastrumma i

militärmusik.

tame †, tàm, l. va. (börja) taga upp ei. taga af, öppna förråd (stacks of corn etc., jfr broach).

tame, tàm, 2. a. tam; kufvad, modlös, spak, »mjuk»; fredlig, mild, hofsam, beskedlig; fadd, färglös, matt (poem etc.); va. tämja; kufva, betvinga; — cat, si. cicisbé; to become (get, grow) —, äfv. spakna. —leSS, -lës, a. okufvad, otamd, vild; otämje-lig. —nesS, -nës, s. tamhet; modlöshet, feghet; undergifvenhet; matthet, fadd-het. —r, -ur, s. en som tämjer, tämjare; betvingare, besegrare.

tamine, tam'in, taminy, -i, s. etamin (ett slags ylletyg); siktduk, silduk, hårduk; sil af hår duk.

tamis, tam'is, s. se föreg, —-bird, se Guinea -fowl.

tamkin, tam'kin, se tampion.

tammin, tam'in, tammy, tam'i, se tamine.

tamp, tåmp, va. tillstoppa laddhål för bärg-

sprängning el. mina cl. d.; tillklappa, till-packa, nedpacka (med upprepade lätta slag), stöta ned is. laddning; stampa till. —er, -ur, (1.) s. laddare; laddstock, ladd-stamp.

tamper, tam'pur, (2.) vn. inlåta sig, blanda sig (with, i); göra (»sina») små försök, göra »konster», företaga små olagliga ändringar (with, med : »tumma på» lagar); kvacksalfva, »kuckla», »plåstra» med en sjukdom; krångla, intrigera; — with a person, olagligt söka lirka med, söka tubba ei. besticka ngn. —er, -ur, s. tubbare, lirkare.

tamping, tam'ping, prt.; s. tillstoppning, tillpackning, bärg. igensättning af utsiagshåi i masugn ; förladdning i spränghål, minor o. d.

— - bar, —-iron, s. laddstamp.

tampion, tam'pion, s. propp, plugg, tapp; art. kanonpropp, mynningspropp; art.kar-teschspegel. tampoe, tam'po, s. en ostindisk frukt, lik ett äpple, tampoon, tam'pon, s. tapp i en tunna, tampon, tam'pun, s. kir. tampon, propp,

stopp ar linneskaf för att stilla blödningar, jfr tent.

tam-tam, tam'tam, s. asiatisk ei. afrikansk trumma; äfv. kinesisk gong-gong. ~ -metal, s. brons af en del tenn o. fyra delar koppar.

Tamul, tarn'ul, s. tamulier (dravidisk sydindier); s. tamuliska (språket), ^ian, -mu'lian, s. tamulisk (dravidisk). tan, tån, s. garfvarbark; kem. garfsyra; läderfärg; a. läderfärgad; va. barka hudar, (lo)garfva; göra brun, bryna hyn; vn. garfvas. ^-ball, ~-Cake, ~-turf, s. barkkaka (jfr peat). ~-bed, Be bark-bed. ~ -House, s. garfveri; magasin för garfvarbark. ~-picl(le, s. garfsoppa, -beta, -lut. ~-pit, s. barkgrop, se vid. bed. "u-Spud, s. barkjärn för afbarkning. ~-StOVe,s. drifhus med beds. ~-vat, s. garfvares barkkar.

~-waste, s. urlakad garfvarbark. <v-yard, s. garfveri(gård med barkkar).

tanacetic, tanase'tik, a. kem. af föij. s. tanacetum, lat., -tum, s. bot. renfana, tanager, tan'adjur, s. zool. ett amerikanskt finksiägte (Tanagra, ei. F familjen Tana-gridæ).

tandem, (eg. lat.: »omsider») tan'dem, ad. i spann den ena efter den andra om hästar; 5. en-spändt åkdon med spann (äfv. ~-Cai*t); enkelt spann (äfv. ss. a., t. ex. a oj horse, en häst i enkelt spann); tricykel för två personer den ena bakom den andra; hand. ett slags lärft; to drive oj, köra med /v. tang, tang, l. s. tång På knif o. d., äfv. ängel på klinga; svansskrufsstjärt; dorn i spanne; gängtappshufvud. tang, tang, 2. 5. skarpt ljud † (jfr twang); (obehaglig) bismak, eftersmak; ngt som lemnar smärta efter sig; bistyng; gadd; va. o. vn. klinga, ringa, skramla (med); oj hees, söka genom skrammel få en bisvärm att sätta sig. tang, tang, 3. s. bot. tång (Fucus), jfr tangle; zool. Teuthis hepatus (en fisk). ~-fish, s. Skoti. se seal.

tangency, tan'djensi, s. geom. tangering. tangent, tåmdjënt, s. geom. tangent; a. tangerande, vidrörande; artificial oj, loga-rithmical oj, logaritm för tangenten; natural oj, längden af tangenten för en båge uttryckt i radier; to be a oj to, tangera; to go {fly) off at (in) a oj, fara af, flyga bort i tangentens riktning; F oförmodadt fara i väg; äfv. biia. tvärt hoppa

ifrån ämnet. ^-SCale, ~-Sight, s. art. uppsättningsinstrument. ~[al, -djen'sjal, a hörande till tangent(en); (som rör sig) i tangentens riktning; ~ force, centrifugalkraft. <N,ially, -djln'sjali, ad. i tangentens riktning, tangibility, tandjibil'iti, se föij. s. tangible, tan'djibl, a. som kan kännas, beröras, tagas på; bild. påtaglig, »handgriplig»; som kan förverkligas. <vneSS, -nes, s. egenskap att kunna vidröras ei. kännas, tangibly, -i, ad. påtagligt. Tangier, tandje'r, (äfv. ~S, -z), s. pr. geogr. Tanger. ~-pea, s. bot. plattvial (Lathyrus tangitanus). tangle, tang'gl, 1. s/bot. (is. ätbar) tång, bladtång (Laminaria digitata o. L. saccharina; äfv. ~-wrack). ~-fish, s. se needle •fish. ~-picker, s. se turnstone. tangle, tang'gl, 2. va. trassla till; göra oredig ei. förvirrad; tillkrångla; insnärja, jfr entangle; vn. vara tilltrasslad ei. hoptof-vad; trassla ihop sig; s. trassel, tofva, knut(ar); bild. jfr entanglement; Skoti. ett »långskrangel» äfv. : gänglig person; in a oj, in ojs, trasslig, tilltrasslad. ~-leg, s. Am. si. lohiskey. ~d, -d, pp. intrasslad; a. trasslig bärfva; krånglig; snärjande fråga, tangling, tang'gling, prt. af föreg. ~ly, -li, ad. på ett trassligt, förvirradt sätt. tangly, -gli, (1.) a. trasslig, full af knutar, intrasslad, invecklad bild., förvirrad, tangly, tang'gli, (2.) a. (jfr tangle, 1) full af tång.

tangram, tan'gram, 5. kinesiskt läggspel, tank, tangk, 1. s. tång, jfr tang, 1. tank, tångk, 2. s. ostindisk vigt el. mått.

tank, tångk, 3. s. vattenbehållare, -dam; cistern; akvarium i rum. ~-Car, s. jämv. cisternvagn (t. ex. för petroleum), ^-engine, s. jämv. tanklokomotiv (lokomotiv med tender i ett). ~-hOUSe, s. järn v. vattensta-tion. ~-iron, s. järnplåt af viss tjocklek

(mellan ångpanneplåt o. kaminrörsplåt). <Vi-W0rm,

s. zool. tagelorm, »onda bettet» (Gordius aquaticus). ~ard, -urd, s. dryckeskanna, stånka, stop (innehållande en pint) med lock.

tannable, tån'åbi, a. garfbar. tannate, -nåt, s. kem. garfsyradt salt, tanned, tand, pp.; a. brynt af solen, tanner, -nur, s. (lo-) garfvare; si. f. six-pence; bark, garfvarbark; oj's lime, garfvarkalk; oj's pit, se tan, sms.; oj's waste, hud-affall. tannery, -nuri, s. garfveri. tannic, -nik, a. kem.; oj acid, garfsyra, tannin, -nin, s. kem. tannin, garfämne, garfsyra, tanning, -ning, prt.; s. garfning; solbränna; si. stryk, smörj; äfv. dets. som ~ liquor : garfsoppa, -lut, -vätska; öfriga sms., jfr under tan.

6: note, h: do, 6: nor, 6: not, i: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.tànreö

$ Talsprlk. 1460 P Lågt språk.

tappit-hen

tanrec, tan'rek, se tenrec. tansy, tan'zi, s. bot. se tanacetum; en förr bruklig rätt; wild Potentilla anserina (äfv. goose ; Agrimonia Eupatoria. tant, tant, s. se taint, zool. tantalic, tantal'ik, a. kem. tantal- (t. ex. acid,

~ oxide, syra; chloride, klorid etc.). tantalism, tån't4lizm, s. Tantalikval. tantalite, tan'talit, s. min. tantaiit. tantalium, -ta'lium, se tantalum. tantalization, tantali(-i-)za'sjun, s. plågande,

kväljande, jfr tantalism. tantalize, tan'taliz, va. plåga med Tantalikval (med oupphörligt ingifvande och ater gäckande af förhoppningar), leka med ngns kval, »hålla på sträckbänk».

-ür, s. plågare, jfr föreg. v. tantalizing, -ing, prt.; a. elakt gäckande, jfr ofvan, tantalum, tan'talum, s. kem. tantal. Tantalus, lat., eg. gr., tan'talus, s. myt. Tantalus; zool. se ibis; t** cup, Tantalusbägare

(en fysikalisk leksak: bägare med en -sifon).

tantamount, tan'tamaunt, a. af lika värde ei. betydelse (to, med : motsvarande, det samma som, lika god[t] som), tantivy †, tantiv'i, s. sporrsträck; vild fart; ad. jagt. i sporrsträck (to ride vn. rida i sporrsträck; fara i vild fart. tantrum, tån'tråm, s. (ofta pl.) F utbrott af lynnighet, »fnurra»; to be in one's <vs, vara vid dåligt humör, vara »på kaporr». tap, tap, 1. va. klappa, gifva ett lätt slag; sula, klacka, klacklappa skodon; vn. klappa (at the door); s. lätt slag, klapp; sul- el. klacklapp; to give <v/s, dets. som vn. tap, tap, 2. s. Skoti. topp (jfr head); lintott; biid. lättretlig människa, ^-pickle, s. Skoti. Öfversta OCh bästa kornet på ett hafrestånd; biid. ens bästa egendom, tap, tåp, 3. va. tappa ett kärl, en vätska, ett träd etc.; i allm. draga, leda ngt från ngt (t. ex. an electrical wire); biid. »pumpa», locka ngt (from, ur ngn); aftappa, urtappa; borra skrufhål i, gänga upp; vn. (om träd) skjuta (ned en) pålrot; s. tapphål, jfr r^-hole; tapp, krän; vätska som tappas; tappning (: SOrt, slag i fråga om drycker); tekn. gängborr, gängtapp; kir. kateter; se vid. ^u-house o. "»-room; and dies, skärtyg (gängtappar och -backar); on uppslagen; färdig att tappas; ~ the admiral, sjö. si. suga ur fat med strå. ~-bolt, s. gängbult (ej genomgående). ~-borer, s. tappborr, sprundborr. "w-droppings, s. pl. det som rinner (spilles) bort vid tappning. ~-hole, s. tapphål; bärg. utslagshål. ~-h0USe, s. ställe där drycker serveras, utskänkningsställe, krog, ölstuga. ~-lasH, s. jfr oj-droppings; skvät-

tar (af öl O. d.); dåligt öl. ^-plate, s. gäng-skifva. ~-r00m, s. skänkrum. ~-r00t, s.

bot. pålrot; biid. egentlig (innersta) rot. ~-rooted, a. egande pålrot. <^-wrench,

s. tekn. svängjärn, snedjärn, vridgaffel, gängkloppa. tape, tap, s. smalt (linne)band; bindtråd; å telegrafstation pappersremsa; va. ombinda ei. genomdraga med blue P gin; red si. ämbetsmannaslentrian; byrå-kratism; P konjak. ~-line, ^-measure, s. måttband. ^-WOrm, s. binnikemask, bandmask (Tænia solium), taper, ta'pur, s. litet (vax)ljus, vaxstapels-bit); afsmalnande o. utdragen spets; bot. se high-^; a. afsmalnande, spetsig, konisk; fin, smal (t. ex. finger); vn. afsmalna till en spets (äfv. ~ up to a point); biid. (äfv. med a way) blifva alt mindre för ögat (om föremål som aflägsnar sig); blifva SVagare (om ljud); va. tillspetsa (äfv. med off); roll of vaxstapel; ~ auger, konisk, spetsig borr; ~ bit, konisk pinnborr; ~ tap, gängtapp; to groio si. af magra, tunna af (till en skugga). ~ed, -d, pp.; a. afsmalnande (is. bot.). ~ing, -ing, prt.; a. se taper; s.afsmalning; äfv. tekn. förjyngning. /vness, -nes, s. afsmalnande, konisk ei. pyramidalisk form. tapestried, tap'estrid, pp.; a. tapetbehängd, gobelinsprydd; the ~ chamber, gobelins-gemaket.

tapestry, tap'estri, s. tapisseri, (väfd) tapet, gobelinstapet; va. is. poet. pryda (ss.) med tapisseri ei. gobelin. ~-carpet, s. engelsk (imiterande veneziansk) varptryckt matta, tapet †, tap'et, S. se föreg, tapeti, tap'eti, s. zool. brasiliansk hare (Le-

pus brasilianus). tapioca, tapio'ka, s. tapioka(mjöl), kassava-

gryn (groft mjoi af manioc). tapir, ta'pir, 5. zool. tapir (Tapirus). tapis, fr., tape', 5. tapet † numera blott i uttr. ss. (to be el. come, ei. be brought) on the på tapeten, å bane (föremål för öfverläggning eJ. samtal).

tappet, tap'et, s. mek. knagge, utsprång (t. ex. på en stamp) hvari en lyftarm hugger i. ^-Wheel, s. hjulstock med lyftarmar.

tapping, tap'mg, prt. af tap (1. O. 2.); s. tappning (äfv. kir.); tekn. gängning medelst en tap; bärg. utslag. ~-bar, s. bärg. smält-spett, slaggspett. <v/-C0Ck, s. tappkran. ~-drill, s. tappborr. ~-hole, se tap-hole. tappit, tap'it, a. Skoti.

dets. som crested. ~ -Hen, s. Skoti. höna med kam; trestops-mugg ei. -butelj (hånande 3 quarts).

à: fate, å: far, 4: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, lier, i: fine, 1: fin, i: fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1461 † Föråldradt.

testimony

tapster, tap'stur, s. (öl-, vin)tappare; kypare.

taptOO, tåpto', se tattoo.

taqua-nut, tå'kwånut, s. elfenbensnöt af Pby-

telephas macroearpa (ett trop. träd, hvaraf fås s. k. vegetabiliskt elfenben).

tar †, tår, 1. se tare, 2. ~-graSS, s. bot. Yi-

cia hirsuta (äfv. † ~-fitCll) o. Y. cracca. tar, tår, 2. s. tjära; F »beckbyxa» : sjöman, matros; va. tjära; ~ and feather, insmörja med tjära samt betäcka med dun (straff). ~-barrel, s. tjärtunna. board, s. tjärpapp. ~-bOX, s. tjärlåda; like a ßy in a »som en lus på en tjärad näfver». ~-bruSh, s. tjärkvast, -borste; he has had a lick of the a™. F ban har negerblod i sig. ~«oil, se coal-oil. ~ -SOap, s. tj är tvål. ~-Water, s. tjärvatten ; ammoniakaliskt vatten från gasverk. ~-well, S. tjärgrop särsk. i gasverk. ~-Wharf, S. tjäl*-

hof. ~-W0rk, s. tjärbränneri. tara, tå'rå, s. bot. (äfv. ~-fern) Pteris escu-

lenta fr. Australien ; äfv. se taro.

taradiddle,tårådid'l,s. F puts, liten (nöd)lögn. tarantella, it., tåråntèFa, s. tarantella (en

neapolitansk dans).

tarantism, tår'åntizm, s. med. hist. en danssjuka (jfr föij.), S:t Yeits dans. tarantula, tårån'tülå, s. zool. tarantel (en giftig

spindel, hvars bett ansetts förorsaka tarantism); äfv. se tarantella. ~ted, -låtëd, s. biten af en tarantel, angripen af tarantism. tardigrade, tå'rdigråd, s. zool. O. bild. sen-gångare.

tardily, ta'rdili, ad. senfärdigt. trögt, långsamt. tardiness, -nës, s. senfärdighet, tröghet, sölighet, jfr föij.; ~ of speech, taltröghet, trögt målföre, tardy, -di, a. senfärdig, långsam, lat, trög (in, i); to take one ~ †, öfverraska ngn. tare, tår, i. hand. tara; va. beräkna taran af.

tare, tår, 2. s. bot. fodervicker (Yicia sativa) ; äfv. Lathyrus Aphaca; lins (slägtet Ervum); bibi. »ogräs» (the parable of the ~ of the fields) (förmodas vara 1'epe, jfr damel).

-ligne, -linj, ~-vetCll, 5. duflins (Ervum hirsutum).

tarentism, tarentula, etc., se tarantism, etc. targe, tårdj, l. vn. banna upp, taga i strängt

förhör; hålla i tuktan; tukta, aga. targe, tårdj, 2.5. se föij. s.

target, tå'l'gët, S. ett slags liten sköld (is. af läder, förr brukad af högländarna); skottafla. ~

-practice, s. målskjutning. ~ed, -ed, s. bärande en sådan sköld. ~eer, -e'r, s. sköldbärare; antik, peltast. Targum, ta'rgum, s. hebr. ant. en kaldeisk

öfversättning ocli kommentar af det

gamla testamentets skrifter. ~ist, -ist, s. författare ei. tolkare ei. kännare af Targum.

tariff, tar'if, s. tariff; tulltaxa; prislista; va. införa i en tariff; ~ of coins, tabell på myntvärden, mynttabell, tarin, tår'in, s. zool. se siskin. tarlatan, ta'1'låtån, S. hand, tarlatan (tunt muslin), tarn, tårn, S. (is. N. Eng.) tjärn (liten bärg. el.

skogssjö); kärr. tarnation, tårnå'sjun, S. is. Am. evfemism för damnation; ofta : damned (el. -ly). tarnish, ta'rnisj, va. förtaga glansen af, fördunkla äfv. biid.; gifva matt yta, anlöpa metall; smutsa, fläcka äfv. biid.; vn. förlora glansen, blifva matt (i ytan); blekna bild.; om metaller löpa an; s. matt yta, dunkel färg; jfr blemish. ~ed, -t, pp.; a. urblekt, dunkel, matt (i ytan), glanslös; svartnad, anlupen. ~er, -ur, s. ngn, ngt som fördunklar; tekn. guldsmeds mattpuns. ^ing, -mg, prt.; s. fördunklande; matt-göring, mattering, mattslipning.

tarO, tå'rO, S. tarOl'Ot (australiskt brödämne) (af en tropisk vattenväxt, Colocasia esculenta o macrorhiza). taroc, tår'ok, S. tarokspel (ett slags kortspel), tarpaulin, tårpå'lm, s. presenning; hatt af oljad duk, sydvest; bild. matros †. ^g, tarpawling, -g, dets. Tarpeian, tårpè'jån, -pi'ån, a. rom. antik, tar-

pejisk (the ~ röck). tarpon, tå' 1'pun, tarpum, -pum, S. zool. en stor nordamerikansk sillfisk (Megalops).

Tarquinish, ta'rkwmisj, 5. tillhörande ei. lik Tarquinius (superbus); öfvermodig, högdragen †. tarrace, tarras(s), tår'ås, se trass. tarragon, tår'ågon, s. bot. »dragon», »estra-gon», kejsarsallat (en malörtsart, Artemisia dracunculus,hvarmed »dragon»ättika kryddas). ~

-vinegar, 5. »dragonättika», kryddättika. tarred, tård, pp. af tar; ~ line, tjäradt tågvirke; ~ link, beckfackla; "»paper, tjär-papper.

tarriance †, tårlåns, s. dröjsmål, tarrier, tår'iur, s. (I.) sölare; (2.) se terrier. tarrock, tår'ok, s. zool. unge af krycka (en

måsart, Larus rissa). tarrow, tår'6, vn. Skoti. knota (at, öfver is.

ranson o. d.); tveka, se vid. följ.

tarry, tår'!, 1. vn. dröja, stanna, vänta, söla; va. † vänta på; s. † stannande, väntan; dröjsmål.

tarry, ta'ri, 2. a. tjärig; lik tjära, ^-breeks, S. Skoti. tjärbyxa (sjöman). ~-fingers, s. pl. Skoti. »långa» fingrar hvarvid saker fastna.

tarsal, tå^sål, a. anat. vrist-, jfr tarsus.

tarse, tål'S, S. anat. se taVSUS.

tarsel †, tå'rsëi, se tiercel. tarso-, tå'rs6, i sms. tars-, vrist-, tarsus, lat., ta'rsus, s. {pl. -si, -si) anat. vrist; tars hos fåglar; brosk i kanten af ögonlock.

tart, tårt, 1. a. kärf, sur (t. ex. apple); biid.

skarp, bitande svar; barsk, vresig, sträf, tart, tårt, 2. s. tårta, bakelse (med sylt i), tartan, tå'rtån, l. S. tartana (ett i Medelhafvet

brukligt kustfartyg; äfv. ett slags spansk täckt vagn).

tartan, tå'rtån, 2. s. tartan, skotskt rutigt

(el. randigt) ylletyg (i olika mönster för hvarje Höglands-elan). ~ed, -d, a. tartanklädd; rutig (i skotskt mönster).

Tartar, ta'rtar, 1. s. se Tartarus. Tartar, ta'rtar, 2. s. tatar, invånare i Tata-riet (: -i); hetsig, uppbrusande människa, »turk», äfv. »ragata»; a. tatarisk; to catch a råka ut för sin öfverman. ~ -bread, 5. (roten af) Crambe tartarica. tartar, tå'rtur, 5. kem. vinsten; ~ lichen, (bot.) örnlaf (Lecanora tartarea, en färgiaf, hvaraf fås röd indigo el. persio) ; emetic f^j, farm.

kräkvinsten (äfv. ~-emetic); cream of »cremor tartari», vinsyradt kali. ~ated, -àted. a. kom. försatt med vinsyra.

Tartarean, tårt;i'rëån. a. (I.) från tartaren, underjordisk; (2.) so Tartarian. Tarta-reOUS, -rens, a. dets.; ~ moss, se tartar lichen.

tartareous, tårtà'rèus, a. kem. vinstens-, innehållande ei. liknande vinsten: bot. skroflig o. söndersmulande sig på ytan

(om lafvnr).

Tartarian, tarta'rian, a. tatarisk; ~ bread,

se Tartar-bread. tartaric, tårtarik, a. kem. vinstens-; ~acid, vinstenssyra, vinsyra. tartarin(e)†, -'-rin, s. se potash, tartarize, -'-riz, va. impregnera ei. rena med vinsten; vn. afsätta vinsten. tartarOUS, -'-rus, se tartareous, kem. tartarum, -'-rum, s. förr vinsyrad kalk.

Tartarus, ta'rtarus, s. gr. myt. tartaren, underjorden, helvetet, tartish, ta'rtisj, a. (jfr tart, a.) syrlig, kärf. tarterine, tå'rt urin, s. Ott slags siden, tartlet, tå'rtlët, s. liten tårta, tartly, ta'rtli, ad. (jfr tart, a.) surt, bittert, skarpt, sträft. tartness, -nës, s. (jfr tart, a.) syra, kärfhet; biid. bitterhet, vresighet, snäsighet. tartrate, tå' rtrat, s. kem. tartrat, vinsyradt salt; farm. järnvinsten (»stuikuia»); ~ of Ume, vinsyrad kalk; ~ of soda {and potash), potassio-sodic se Rochelle

salt.

tartuffe, (fr., eg. s. propr.) tårtuf', 5. skenhelig människa.

tasco, tås'k6, s. ett slags lera för deglar, task, task, 5. förelagdt arbete; uppgift; värf; pensum, läxa; besvärligt, tråkigt arbete; gruf. etc. arbetsskift; va. förelägga ngn ett visst arbete; sysselsätta; ålägga; uppfordra; ställa fordringar på, taga i anspråk, kräfva energi etc.; uppbjuda {all one's poicers etc.); trycka med tungt arbete, »drifva», anstränga; äfv. † se tax; to have a hard ~ ...-ing, hafva ett svårt göra (ett stycke styft arbete) med att...; to set a person a ålägga (förelägga) ngn ett arbete; to take {call) a person to kalla ngn (att stå) till svars {for, för), taga ngn i förhör, läxa (skru-pensa) upp. ~master, en som ålägger ngn ett arbete, arbetsgifvare, mästare; fogde, rättare, uppsyningsman; tuktomästare, plågare, ^-mistress, s. arbetsgifverska, matmor. work, s. ålagdt arbete; ackordsarbete, arbete på beting. ~-WOrker, s. betingsarbetare, arbetare »på styck». ~er, -ur, s. en som förelägger ngn ett arbete (jfr ^-master); dagsverkare, arbetare som lönas »in natura» (statkarl), taslet, tas'let, se tasse, 2. tass, fr. ~ e, (1.), tas, s. is. Skoti. bägare, kopp.

taSSe, tås, (2.), -ët, 5. förr höftskena på

rustning.

tassel, tas'el, 1. se tiercel. taSSel, tas'el, 2. s. tofs; vippa; frans; äfv. se teasel; vn. om växter skjuta vippor; va. förse ei. pryda med tofsar; ~ of a book, (fastsittande) bokmärke. ~led, -d, a. tofsprydd.

tastable, ta'stabl, a. som kan smakas; smaklig.

taste, tàst, va. smaka äfv. biid. : få smaka (på), pröfva på (njuta ei. lida), äfv. genomgå; smaka på; smutta på; undersöka timmer (gnm borrning o. d.); VII. Smaka {of, ngt, t. ex. ~ of garlic, smaka hvitlök), hafva smak {of, af, efter); hafva en anstrykning {of, af); s. smak i alla bet. äfv. biid., (for, för), tycke; fallenhet, lust (for, för); anstrykning, »släng»; smakbit; prof †; differ, there is no disputing of (ei. accounting for) ordspr. tycke

och smak kan ingen förta' (äro så olika); to have a ~ for ..., hafva fallenhet för; to have a, ~ of, (få) smaka (på) äfv. bild.; if I only get a om jag bara får en smakbit (så mycket att jag »får smaken i munnen»); in bad osmaklig, smaklös, stridande mot den goda smakens fordringar; in good smakfull; a man of ... med smak; it's all a matter of

à: fate, k: far, 4: fall, k: fat, &: fast, 4: mete, è: met, è: her, 1: fine, h fin, i: fir,ter-suipimret

... en smaksak, ... beror på, tycke och smak; out of utan smak (i aiia bet.); fadd, osmaklig; my mouth is out of jag har tappat smaken; to one's i ngns smak; every one to his hvar och en efter (ei. har) sin smak; salt to (your) (tag) salt efter behag (t. ex. i kokbok). -ëd, pp.; a. som har (en viss) smak afv. biid.; well-ou, välsmakande. — ful, -ful, a. smaklig; smakfull; begåfvad med smak, estetisk(t anlagd); ^ gratification, tillfredsställande af smakens fordringar, ^fulness, -fulnès, s. smaklighet; smakfullhet. ^less, -lès, a. smaklös; fadd afv. biid.; saknande smak (om person). 'vlessness, -lësnès, s. smaklöshet, faddhet; osmaklighet, brist på smak äfv. biid. ~r, -ur, s. smakare; en som (först) smakar på ngt; afprofvare (person); ost- etc. prof vare; aptitsup †. tastily, -ill, ad. smakfullt, jfr tasty, tasting, -ing, prt.; s. smakande; smaksinne; pröfvande, undersökning (t. ex. af timmer). taSty, -i, a. F smaklig; i enlighet med (den rådande el. goda) smakens fordringar, smakfull; begåfvad med god smak; en som kläder sig smakfullt, elegant (lady). tat, tåt, (i.) s. ind. se pony; (2.) s. ind. tyg af tågor at Corchorus olitorius; (3.) S. si. mest i pl. trasor, lumpor; vn. samla lump; (4.) P si. tärning; (5.) vn. se tätt; (6.) se under tit. tata, ta'ta, 1. S. (i barnspr.) pappa, tata, tata', 2. interj. o. s. F »adé» (adjö), täter, tå'tur, 5. P f. potato. tatouay, tåt oà, s. zool. en art bälta (Dasypus tatonay).

tatt, tåt, vn. slå (knyta) frivoliteter. tatta, tåt'a, S. Ind. våt matta som upphänges framför fönsteröppning o. d. för att svalka luften.

tatter, tat'&r, s. (oftast i pl.) trasa; va. † rifva i trasor (numera blott i pp. :) ~ed, -d, sönderrifven, trasig. ~demaliOn,-dèmå'ljun, s. F trashank, slusk. tatting, tat'ing, s. (1.) lumpsamlande; (2.) frivolitetsarbete (-knytning, -slagning); pl. trådspetsar, »frivoliteter». —Shuttle, s. bindnål för frivoliteter. tattle, tåt'i, vn. prata, sladdra; skvallra; s. prat, skvaller, —basket, s. F slammer-tacka. -ur, s. pratmakare (-kerska); zool. en art Totanus. ~ry, -uri, s. prat, slammer, tattling, -ing, prt.; a. pratsam, sladderaktig, skvalleraktig, tattoo, tåto', 1. s. mil. tapto; vn. F trumma med fingrarna ei. fötterna (äfv. to beat the devil's

tattOO, tåto', 2. va. tatuera; s. tatuerad(e) figur(er). ~ed, -d, pp. tatuerad, ^ing,

-fng, prt.; s. tatuering.

tatur, ta'tur, s. P f. potato. taught, tåt, i. imp. 0. pp. af teach; a. inlärd (i mots, till naturlig); the teacher and the läraren och eleven; to be ~ by, äfv. taga lärdomar af; låta säga sig af, lyda; före-stafvas af ngn, säga efter ngn; he has been »» music, han har fått undervisning i musik (musikalisk underbyggnad); ive are ~ German, äfv. vi läsa tyska (i skolan); I have been ~ there, där har jag fått min undervisning (... gått i skola), taught, tåt, 2. a. hårdt åtdragen, spänd, is. sjö. styf; wid. stram, sträng; biid. med spända krafter (beredd p& hvad som kan komma); to keep a ~ hand over,hålla kort (stramt, strängt), hålla i tukt och förmaning, taunt, tant, 1. a. sjö. (mycket ei. altför) hög

(om master). masted, a. högmastad. taunt, tant, tant, 2. va. utfara mot, skälla på; håna, smäda; s. skarpt tadel; smädelse, hån, speord. ~er, -ur, s. en som ger skarpa förebråelser; tadlare; lastare; bespottare, hånare. ~ineSS, -ines, s. tadelsjuka. ^ing, -ing, pvt., s. se taunt. singly, -ingli, ad. hånande, med smädelser.

taunto, jfr taunt, 1. o. ataunto. taupie, tå'pi, s. skoti. enfaldig (»tåpig») flicka, tauriform, tå'rif orm, a. lik en tjur. taurin(e), ta'rin, s. kem. ett ämne i gallan, taurine, tå'rin, a. hörande till slägtet Bos (Lin. Taurus); hörande till ei. lik en tjur. taurocol, ta'rikol, ~la, -'lå, s. lim af oxhud

(och affall vid oxslagt). Taurus, (lat.: tjur) ta'rfts, S. astron. Oxen (stjärnbild).

taut, se taught, 2. sjö.

tautog, tåto g', 5. zool. amerikansk snultra

(Labrus americanus). tautologic(al), tåtèléd'jik(åi), a. tavtolo-gisk, onödigt omsägande; som har afseende på en tavtologi; ~ echo, eko som upprepar det samma flere gånger, tautologize, --'édjiz, vn. nytja tavtologier. tautology, --'6dji, s. tavtologi, omsäg-

ning, onödigt upprepande af det samma.

tautophonical, tåt6fon'ikåi, «. af föij. tauto-phony, --'foni, s. upprepande af samma ljud (ton).

tavern, tav'urn, s. värdshus, krog, källare; Am. gästgifvaregård, hotell; the (TF för New Inn Hall (Oxford), —

haunter, s. källar-(krog)kund, -stamkund, kroglöpare. —keeper, s. värdshusvärd, krö-gare; Am. hotellvärd. —man †, se de föreg, sms. oj- politician, s. kannstöpare. —poli-tiCS, s. pl. kannstöperi. ~er †, -ur, se ~ -keeper, —token, s. krogskylt; to swal-loxo a ~ F, supa sig full (på krogen).

taw, tå, 1. s. (större) marmorkula som barn leka med; spel med kulor; pl. skoti. karbas af läder; J will be one on your F »det skall du få igen för», taw, tå, 2. va. hvitgarfva. tawdrily, tå'driii, ad. af tawdry, tawdriness, -nes, s. brokig grannlåt, jfr föij. tawdry, -dri, a. brokig, grann, bondgrann; s. grannlåt, glitter; bondkvinnors halsband.

tawer, ta'ur, s. hvitgarfvare. ~y, -i, s. hvit-garfveri. tawing, -ing, s. hvitgarfning, tawniness, ta'nines, s. brungul färg (hy), tawny, -ni, a. brungul, läderfärgad; brun hj ; S. F »brunskinn» (brunfärgad människa, hindu), tawpie, se taupie. taws, tåz, s. (pl.) se taw, 1. pl. tax, taks, s. pålaga (äfv. biid. : onus, börda,

kraf) (oil, på. jfr ex.); Skatt is. till staten: kronoutskylder (land income ~ etc.); pålagd afgift (på vissa artiklar; on, på); förebråelse †; se † vid. task; va. lägga skatt på, beskatta, skattlägga; taxera, uppskatta; jur. bestämma, fastställa (t. ex. costs); aiim. biid.lägga börda på, anstränga, fresta på (t. ex. one's nerves, memory etc.); påbörda ngn ngt (med prep.), lägga till last, tadla, förebrå, beskylla (ivith, äfv. † for, of, för); it is a dreadful on one's nerves, det sätter ens nerver på ett förskräckligt prof; to lay new on, pålägga ngn, ngt nya skatter. 'Vv-cart, s. torgvagn, finare kärra (belagd med en mindre afgift) som begagnas af småhandlare o. d. *v>-C0l-

lector, ^-gatherer, s. skatteindrifvare, uppbördsman. »v/-free, a. skattfri, fri från pålagor; afgiftsfri, ^-payer, s. skatt-dragare. ^able, -abl, a. underkastad skatt; som kan taxeras; jur. som kan lagligen kräfvas af parter (costs). ~able-neSS, -åblnës, s. egenskap att vara underkastad skatt, oration, -a'sjun, s. taxering, beskattning; jur. bestämmande af kostnader i målet; ~ Unit, fyrk. ^ör, -III", S.

en som pålägger skatt, beskattare; jur. taxerare af rättegångskostnader (jfr taxing-master); univ. (Cambr.) kontrollör öfver bröd, vigt etc.

taxicorn, tåk'sik6rn, s. zool. skalbagge med

antenner som äro tjockast i ändan, taxidermic, taksidè'rmik, a. hörande till (djur)uppstoppning(skonsten). taxidermist, -mist, s. djuruppstoppare, konservator vid zoologiskt museum, taxidermy, -mi,

s. djuruppstoppning(skonst). taxing-master, takslngmåstur, s. domstols-re-

V180r som granskar o. bestämmer kostnadsräkningar.

taxless, taks'les, se tax-free. taxonomy, taks6n'6mi, s. naturv. läran om (ei. principen för) klassifikation.

taxor, taks'ur, se taxer, univ.

tay, ta, S. skrifning af äldre eng. uttalet af tea,

~boy, se tea-poy. tazel, ta'zl, se teasel.

tea, te, S. te; infusion (äfv. på andra växter, t. ex. chamomile ~); (afton)måltid då te serveras; förk. af o,-ros\?,; vn. F dricka te; va. F bjuda ngn på te; five o'clock cold mellanmål före dinner af te med kall »smörgås»mat; when ~ is ready, när teet är färdigt; there was little ~ eaten, man åt föga till teet; to make tillaga te vid bordet; to take dricka te. ~

-board, s. tebricka. ~-box, ~-caddy, s.

(mindre) tedosa. ~-Cake, 5. tekaka, te-bröd. ^-canister, s. tekanister, tedosa

af bleck el. d. ~-CHeSt, S. tedosa af trä, fodrad med stanniol; telåda af trä hvari te importeras. ~(-)Clip, s. tekopp. cupful, s. (så mycket som går i) en tekopp, ^-dealer, s. tehandlare (i minut), ^-drinking, a. tedrickande; s.

tedrickning, intagande af te. ~-dust, s. smui-te. ^-equipage, s. tebricka med servis. ~-fight, s. skämts, tebjudning. ~-garden, s. offentlig trädgård (vid värdshus) där förfriskningar serveras; (äfv. i pl ur. form) utvärdshus. ~ -grower, s. teodlare, teplantageegare. ~-House,s.hus där te beredes (t. ex. i Kina); hand. »tehus». ~-lead, s. tebly, kinesiskt bly i tunna skifvor. ~-party, s. tebjudning, tesupé, aftonsällskap. ~-plant, s. växt hvaraf te (jfr ofvan tea) fås, is. tebusken (Thea viridis, Thea bohea, äfv. ~-Shrub, ~-tree). ~(-)pot, s. tekanna; va. F göra till föremål för skåltal. ~pOy, S. prydligt (eg. trebent) tebord med lock o. fack för tedosor el. en teservis; Ind. pärlemor.

-rose, s. bot. te-ros (Rosathea). ~-SaUCer, s. tefat, ^-service, ~-Set, s. teservis. ~ -SpOOn, s. tesked. ^-Spoonful, s. (så mycket som går i) en tesked. ~-Strainer, s. tesil. ~-table, s. tebord; she promised to attend at the äfv. hon lofvade att »komma på te». ~-taSter, s. teprofvare (person). ~-thingS, s. pl. kärl och tillbehör som fordras för tebordet, teservis : a set of ~; to lay the 'v/, duka fram till te. ~-tongs, s. pl. sockertång. ^-trade, s.

tehandeln i stort. ~-tray, s. tebricka. ~

-um, s. tekök, ^-wafer, 5. våffla till te, tebröd. ~-wareS, s. pl. se oj-things. teach, tètj, va. (imp. o. pp. taught, tåt) lära (a person to read ei. reading), undervisa; undervisa i (mathematics, dancing etc.); visa, underrätta; förestafva biid.; vn. undervisa, vara lärare (ei. lärarinna); ~ a school, hålla skola, vara lärare(-rin-na) ei. skolföreståndare(-derska); (I will

i: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine b fin, j fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1465 † Föråldradt.

testimony

give him of the tohip) and oj him better, ... och lära hnm annat (»veta tojs»); ~ him to be a seaman, lära upp hnm till sjöman; go and oj your grandmother (to suck eggs ei. d.), »ägget vill lära hönan Värpa» (det där kunde jag innan jag sàg dig); oj

... how to, undervisa i konsten att (i ngt

praktiskt); jfr vid. ex. under t aug Jlt. 'N/clblC,

-abl, a. läraktig. ~ability,-åbil'iti, ^able-fieSS, -åblnës, 5. läraktighet. teach(e), tétj, s. tekn. vid sockerbruk fjärde OCh

sista sjudkitteln. teacher, te'tjur, s. undervisare, lärare (lärarinna); predikant (ej prestvigd), teaching, -ing, prt.; a. undervisande; äfv. lärar-; s. undervisning, lära, lärdom; bibi. predikan; a oj man, en lärare; 'v/ qualifications, läraregenskaper, -gåfvor, teachy, -tji, (i.) a. F skolmästaraktig, docerande, pedantisk, teachy, (2.) se techy.

teague, tèg, s. P wrakti. irländare. (T)~

-land, P f. Irland, teak, tèk, s. tekträ (: ^-WOOd); bot. tekträd

(: ~-tree : Tectonia grandis*», teal, téi, s. zool. krick-and (Anas crecca). team, tèm, s. spann el. par af dragare; sport, etc. lag, parti, sällskap af samverkande arbetande el. täflande; flock, skara af djur; Va. o. vn. † spänna för; köra med dragare i spann ei. par; he is a whole o,, si. han är så god (dugtig) som ett helt dussin. oj -railway, s. häst(jäm)bana. ~-work, s. arbete hvartill dragare nytjas. ~er, -ur, s. dragare (i spann ei. par). ~ster, -stur, s. kusk som kör ett par ei. spann dragare; forman; medlem af ett (arbets- ei. täflings)lag. tear, tèr, 1. s. tår; droppe is. af kåda, gummi, el. d.; pl. äfv. gl'åt; V?l. † tåras (om ögonen); the ojs came in(to) (ei. rose in cl. to) his eyes, tårarna kommo hnm i ögonen; to draw ojs from, aflocka tårar, röra till tårar (äfv. to affect to ojs) ; I couldn't keep the ojs out of my eyes (... keep back my ojs), jag kunde ej hindra tårarna från att komma i ögonen på mig (hålla mig från tårar); to shed ojs, fälla tårar; in (one's) ojs, under tårar, gråtande; all in ojs, smältande i tårar (förgråten); to be drowned in ojs, bada i tårar; to burst into ojs, brista i tårar, falla i gråt; choking with ojs, gråtfärdig, med gråten i halsen, ^-compelling, a. frampressande tårar; jfr följ. ^-distilling, a. F tårväc-kande, sentimental, mycket rörande. ~ -drop, s. fäld tår, droppe, jfr tear. ~ -falling †, s. utgjutande tårar; ömsint, ^-filled, a. tårfyld (eye); rik på tårar †.

^-shaped, a. bot. i droppform, ^-stained,

a. bärande spår af tårar, tear, tàr, 2. va. (imp. tore, t6r, pp. torn,torn) (sönderrifva, slita (to pieces etc.; apart, i sär; asunder, sönder; one's hair, sig i (ei. af sig) håret); rycka (away, off\ bort; from,ivkn; out, ut); vn. rusa vildt; flänga, ila, rusa (åstad; ärv. sin kos : schappa); fara vildt fram, rasa; vara förtviflad; s. remna; sönderslitning; slitning (ofta ~ and loear, jfr d. o.); vild framfart, fläng, karrier; ~ one's self away, lösslita sig (därifrån); tvärt bryta med ngt; ~ down, sönderslita; <x/ off, slita af; rycka bort; oj open, sönderslita, rifva upp (äfv. mii. om kulor etc.); ~ up, (va.) upprycka; upprifva; sönderrifva; (vn.) rusa upp. ~er, -ur, s. en som söndersliter etc.; en som rasar, tearful, te'rful, a. full af tårar (eyes); gråtande; fallen för gråt, lipig (boy etc.); gråtmild (tone etc.); he stood gazing in ^ silence, han stod och såg på, tyst gråtande. ~neSS, -nes, s. tårfullhet; grät-mildhet, jfr föreg, tearing, ta'ring, prt. af tear, 2.; a. rusande, farande vildt fram, vild, galen; äfv. yr; stojande,larmande ; rasande, häftig (passion etc.); skör (goods); s. sönderrifvande; rusande, vild framfart, fläng(ande). tearless, te'rles, a. tårlös, utan tårar; känslolös.

tease, tèz, va. karda uii o. d.; rugga kläde; biid. reta, retas med; (smått) plåga, förtreta, förarga. -1, s. kardtistel (Dip-sacus fullonum); själfva blomhufvudet af denna växt, s. k. »kardborre»; konstgjord karda för kläde; va. rugga kläde. ~l-frame, s. tekn. kardskifva. ~ler, -lur, s. ruggare, ullkardare. "Jing, -ling, prt.; s. insamlande af kardtistlar; ruggning af kläde. ~r, -iir, s. ngn ei. ngt som retar, förtretar etc.; tekn. rugg-, kardmaskin; ~ of cat-gut, P birfilare. teasle, se teasel, teasling, se teaseling. teat, tet, s. bröstvårta; spene; tut, pip. ~ed, -ëd, a. försedd med bröstvårtor; bot. försedd med utskott liknande bröstvårtor.

teathe, tèdh, s. lok. Skerbr. gödsel af betande kreatur; va. göda (jfr s.). teaze, se tease.

teaze-hole, tè'zhèl, s. tekn. eldlucka, arbets-hål i glassmältugn. teazer, -zår, s. eldare i

glashytta o. d.

teazel, teazle, se zeasei.

techily, tëtj'lii, ad. ar techy, techiness, -nes,

8. kinkighet. technic, tèk'nik, ~al, -al, a. teknisk, utmärkande ett visst yrke ei. konstgren;

fackmässig, konstmässig; i aiim.bet. egentlig (enligt teorien, enligt sakens natur), korrekt; formel (blott yttre); — objection, anmärkning ei. »svårighet» på for-mela grunder, (anmärkt) oformlighet; in a less — sense, i mindre sträng bemärkelse; not ivanting in the ~ respect, ej bristande i den yttre respekten; — skill, teknisk färdighet, »teknik»; — terms, — words, yrkesuttryck, konsttermer. -ally, -ali, ad. (jfr föreg, a.) äfv. på konstspråket; — speaking, äfv. enligt det gängse uttryckssättet. —ality, -al'lti, s. (pl. -ties, -z) ngt som är utmärkande för ett visst yrke, (yrkes)formalitet; yrkes-mässighet; pl. äfv. yrkesuttryck, konsttermer;/)/. teknik. —alness, -ålnës, s. egenskap att vara teknisk, yrkesmässighet. —als, -alz, s. pl. tekniska termer. —ist, -isist, s. tekniker. —S, s. pl. teknik. technologic(al), tëkn6lodj'ik(ål), a. teknologisk, teknisk, som har afseende på slöjder, technologist, --'-djist, s. teknolog. technology, --'-dji, s. teknologi, slöjd vetenskap, läran om ett yrkes utöfning; afhandling om tekniska termer, techy, tëtj'i, a. kinkig, retlig, vresig, tectonic, tëkt<Wik, a. hörande till byggnadskonst. —S, s. pl. tektonik, byggnadskonst.

tecum, te'kum, 5. ott slags fibröst ämne af eti

brasilianskt träd. ted, tëd, va. utbreda nyslaget gräs; vanl. i pp.

<v,ded, -ëd. —der, -år, (1.) s. hövändare

(maskin).

tedder, tëd'ur, (2.) se tether. Te Deum, lat., tèdè'üm, s. Te Deum (lauda-mus), lofsång; is. den s. k. Ambrosianska lofsången; tacksägelsegudstjänst; a — was performed, ... hölls, tedge, tèdj, s. bärg. ingöt. tediOUS, te'dius, a. tråkig, besvärlig, långsam, långtrådig, ledsam. —neSS, -nës, 5. tråkighet; tröttsamhet; långtrådighet; leda, ledsnad, tedium, -dium, s. ledsnad, leda; se ex. under relieve. tee, té, s. (eg. namnet på bokstafven T, se T med

sms., t. ex. T-rör). teek, se teak.

teel-seed, te'lsed, s. sesamfrö (jfr sesame

med sms.).

teem, tèm, vn. afla af sig; föda (ungar), yngla; vara drägtig, biid. vara fruktsam (»hafvande») (with, på, med, t. ex. planer); i allm. öfverflöda, vara full, äfv. vimla, myllra (ivith, af); va. frambringa; föda; the book —s with faults, ... vimlar af fel. —er, -ur, s. en som föder, framalstrar (med of...); barnaföderska †. —ful, -ful, a. drägtig,

hafvande †; öfverfall. ~ing, -ing, prt.; a. drägtig; fruktsam; — with evils, olycksdiger; — buds appear, (af lifskraft) svällande knoppar visa sig; the — clouds descended, de tjocka (ovädersdigra) molnen sänkte sig ned; the — earth, den fruktbara jorden; — truths, fruktbärande sanningar.

teen, tèn, va. prov. inhägna, —age, -adj, s. gärdsel.

teens, tènz. s. pl. ton-år (de lefnadsår hvilkas tal ändas på -teen : thirteen—nineteen) (t. ex. a giid in her —). teeny, tè'ni, a. prov. (1.) liten, se tiny; (2.)

kinkig, retlig. teest, test, s. tekn. slagstock, bänkstäd med

trekantig ban.

teeth, tètb, s. pl. (af tooth) tänder (äfv. of a harrow, of a saw etc.); vn. (tèdh; äfv. —e) få tänder; to show one's —, visa tänderna äfv. biid.; in one's —, rakt i synen på ngn; midt för näsan på ngn; in the — of, rakt, tvärt emot (t. ex. vinden, ett förbud); jfr vid. cut o. set. ~ing, te'dhing, prt.; s. tandsprickning; to suffer from —, hafva ondt för tänder; — rattle, barnskallra med munstycke (ring ei. d.) att bita i. teeto, te'to, s. F förk. t. —taller. —tal, -to'tal, a. F fullständig, absolut, absolutistisk, jfr föij. — tal(l)er, -tA'tålår, s. F absolut nykterist, absolutist (i fråga om alla staika drycker). — taiism, -to'talizm, s. absolut nykterhet. — talist, -to'talist, se —taller. —tally, -to'tali, ad. P f. totally. teetotum, teto'tum, s. »pirra», snurra som

sättes i gång genom vridning med fingrarna; »to-tum» (snurra med fyra sidor olika märkta [en med T., som betyder totum (lat.: »det hela»)], hvarmed spelas som med tärning); Vn. † Snurra 1'Undt omkring.

teg, teg, s. prov. får (ei. dofhind) i andra året.

tegmen, lat., teg'men, s. (pl. -ITlina, -mina)

naturv. hinna, skinn, jfr tegument; bot. se secundine.

tegular, teg'ulur, a. bestående af ei. liknande taktegel; tegellagd (lagd på hvartannat ss. tegelpannor). tegulated, -làtëd, bestående af tegeilagda fjäll, tegument, teg'ument, s. betäckning, beklädning. is. naturv. skal, ytterhinua, hud; zool. vingtäcke hos rätvingar. —ary, -'uri, a. hörande till betäckning, tehee, tèhè', interj. hihi; 5. fnitter, fnissande; vn. fnittra (skratta). — ing,-ing, prt.; s. fnissande, fnittrande.

teil, tèi, —-tree, s. bot. lind. teinds, tèndz, s. pl. Skoti. se tithes. teine, tèn, s. en falksjukdom.

gs fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, f: fir,teinoscope)|C Mindre brukligt. 1467 t Föråldradt.

tell

teinOSCOpe, tè'noskèp, s. prismateleskop, teint †, so tint.

telamones, tèiåmo' neZj S. pl. byg. dets. som atlantes.

telary, tè'lari, a. väfnads-, väf-; poet. spinnande teledu, tel'edo, s. zool. javansk skunk (My-daus).

telegram, tël'ëgråni, s. telegram, telegraph, tèrëgråf, s. telegraf; va. o. vn. telegrafera (for, efter); äfv. F telegrafera till en person; by per telegraf. ~-bell, s. elektrisk ringledning. ~-Cable, s. telegrafkabel. ^-Clerk, s. telegrafist, telegrafassistent. ~-0ffice, s. telegrafbyrå, -station. ~-pole, s. telegrafstolpe. ~ -Wire, telegraftråd. ~IC(al), -'ik(al), a. angående en telegraf, telegraf-; telegrafisk, meddelad genom telegraf (communication, intelligence, meddelande, underrättelse); ~ despatch, telegrafrapport (dets. som numera telegram); ~ line, tele-graflinie ; railways, järnvägar som stå i telegrafförbindelse. ~ ically, -' ikalf, ad. medelst telegrafering; per telegraf. <vist, --'-ist, s. telegrafist. s.

telegrafi.

telemeter, tëlëm'ëtnr, s. af ståndsmätare

(instrument).

teleoiogical, teleolodj'ikal, a. ei. teleolo-gisk. teleology, -èl'6dji, s. m. teleologi, ändamålslära; läran om ändamålsenligheten i naturen, teleost, tëréost, s. se foij. s. ~ean, -'ëån, s.

zool. benfisk: a. benfisk-(artad). telephone, tëPèfèn, s. telefon; vn. telefonera. telephonic,-fon'ik, a. fortplantande ljud på (betydligt) afstånd; telefon-, telescope, tel'eskop, s. teleskop; vn. (nyare is. Am.) (kunna) skjutas in (i hvartannat). ~-carp, s. en röd kinesisk fisk. ~-funnel, s. ångm. skorsten som kan skjutas ihop

(Anm. dylik bet., jfr följ. a. mek., har ordet, i åtsk. tekn. sms.). ^-level, s. afvägningsinstrument med kikare. telesCOpiC(al), -skop'-ik(ål), a. teleskopisk, hörande till ett teleskop; skönjbar blott medelst teleskop (star); egande förmåga att se på stora afstånd (eye, vision); mek. som kan skjutas ihop likt en kikare, telescopist, -ist, -les'kopist, s. en som begagnar teleskop. telescopy, -lës'k6pf, s. nytjande af teleskop, konsten att ny tja teleskop.

telespectroscope, tëlëspëk'troskop, s. spektroskop förenadt med ett teleskop, telesia, tëlé'zjiå. s. min. saffir. telestich, teles'tik, (-'--) s. metr. poem hvari radernas slutbokstäfver bilda ett ord (namn) (mots, acrostic).

tell, tell, va. (imp. o. pp. told, tèld) tälja, räkna, uppräkna; förtälja, berätta (ngn ngt; a story, a tale etc.); omtala (the secret etc.); förkunna, tillkännagifva; säga (a lie, the truth [äfv. tala, jfr under £r.]; a person something, ngn ngt; something to a person, ngn ngt, ngt för [åt] ngn; that ..., att; what, t. ex. one knows); tala vid (somebody, ngn; about, om; of, Om : omtala ngt för ngn; yppa ngt för ngn; göra ngn uppmärksam på ngt); underrätta, låta veta; säga åt ei. till (äfv.: förmana, varna ei. näpsa); tillsäga, anmoda, (to, att; of, om); urskilja, känna igen; uppenbara, uppdaga, afslöja, förråda, röja; v», tala, förtälja (of, om : förkunna); tala, vitna i allm. bet. (against, mot; for, för; in one's favour, till ngns förmån; of, om); »tala om», skvallra (on, på); göra (behörig) verkan, »taga» (on, på), göra intryck; äfv. »kännas» (efter), »kosta på»; (om skott) träffa, »taga»; göra effekt, taga sig ut, äfv. stå fram; s. † berättelse; ~ me! berätta, tala om (för mig)! säg (underrätta) mig! I cannot det kan jag icke säga, »jag vet icke»; don't ~ mel säg icke mig det, det skall du inte säga mig (jfr never, ex.); let me ~ you (efter ett påstående)/ det ska' jag säga dig; I will (I'll) ~ you what, jag skall säga dig en sak (»vet du hvad»); ~ the reason lohy ..säga hvarför ...; <\> him to do that! säg åt hnm att göra det! something rsjs me that ..., det är någonting som säger mig att, det anar mig att ...; ~ right from wrong, skilja på rätt och orätt; nobody could ~ how, ingen kunde säga (: viste) huru (det gick till ei. kom sig); who can hvem vet? no one could ~ one from the other, ingen kunde skilja den ena från den andra; you can always ~ a military man by his walk, man kan alltid känna igen en militär på gången; I can ~ it by the looks of him F, det kan jag se på hnm; the cuckoo-clock told midnight, gökklockan förkunnade midnatt (slog tolfslaget); se vid. ex. under told; every expression (icord; shot) told, hvarje ord (kula) träffade, »tog», gjorde verkan; that would be likely to ~ hard against them, detta skulle troligen blifva svårt för dem att reda sig med (ei. ur); ... well, tar sig bra ut; gör god effekt (verkan); äfv. gör godt intryck (t. ex. in the world); I have to ~ you something, jag skall tala om ngt för er; I have something to ~ you, jag har ngt (särskildt, vigtigt) att säga er; ~ against the sky, se motsv. ex. under stand (out); ~ of, vitna om, jfr ofvan; F (i?, bland barn) »tala om) (skvallra) på; Pil ~ your father of you, »jag skall tala om för din pappa, hur du gör>; ~ off, af räkna, af-dela; mil. detachera (for, till); indela (t. ex. in sections); two companies were told off for that enterprise, två kompanier afdelades (uttogos) till detta företag; ~ on, skvallra på; »taga på»;jowr-neys begin to <v» on my sixty years, resor börja »kännas» vid mina sextio år (när man, som jag, är sextio år); ~ out, räkna upp pengar (t. ex. on the table); ~ over, räkna öfver (igenom); upprepa (... and over again, gång på gång, idkeligen); se vid. ex. under bead, fortune, tale m. fl. subst. ~-tale, s. en som springer med skvaller, rapportör, örontasslare ; mek. instrument som anger en rörelses riktning ei. stj^rka; mekanisk räknare; (nattvakts)kontroll-ur; sjö. axiometer (inrättning som [i kajutan! anger rorpinnens riktning): skvallerkompass; a. skvallrande; förrädisk bild. (blush); sjö. varskoende. ~er, -ur, s. en som räknar (t. ex. röster), räknare; kassör; berättare, en som förtäljer, säger etc.; mek. jfr föreg. s. sving, -ing, prt.; a. som gör stort intryck (speech) ei. (stor) verkan (effekt, t. ex., mil., fre); s. berättande, omtalande; it is ~ on the icood, det börjar att dra på veden; there is no ~ what ..man kan aldrig så noga veta hvad ...; ~ off, indelning

i rotar, plufoner etc. singly, "lngll, ad. med

god verkan (el. effekt), effektfullt.

tel I urate, tèl'uràt, s. kem. tellursyradt salt. telluretted, -rët'ëd, a. förenad (försatt) med tellur, telluric, -lu'rik, a. tellnrisk, tillhörande jordklotet; kem. innehållande tellur, tellnr- (silver); ~ acid, tellursyra. telluride,-rid, kem. tellurförening; ~ of silver, tellursilfver. tellurite, -rit, s. kem. tellursyrligt salt; min. tellurit. tel-lurion, -lü'rièn, s. tellurium (apparat som åskådliggör jordens rörelser). tellurium,-lü'rium, 5. se föreg.; kem. min. tellur (metall), tellurous, -rås, a. kem. tellursyrlig;

temerarious, tëmërà'rius, a. oförvägen, dumdristig.

temerity, tëmër'iti, s. oförvägenhet, (för stor) djärfhet, öfverdåd, dumdristighet, förmätenhet.

Tempean, tempe'an, a. tillhörande, ei. (is. poet.) skön som Tempedalen i Tessalien.

temper, tëm'pår, va. behörigen blanda; tillblanda; Utblanda (särsk. tekn., t. ex. med vatten, colours, mortar, lime, äfv. utröra); försätta (with, med); gifva lagom hårdhet : bärg. härda ei. aducera stål etc.; älta

lera; uppmjuka; mildra, dämpa &tv. bild.; leda, tygla biid.; (af)passa, lämpa (to, efter); s. behörig blandning af egenskaper; riktigt blandningsförhållande; tillsats, tillblandning (jfr ned. tekn.); bild. förmedling, rätt medelväg; naturlig (kropps- †, sinnes-)beskaffenhet, natur; temperament; lynne, sinnesförfattning; sinnelag; besinning, fattning, lugn †; godt humör; F häftigt lynne, svårt humör, »sinne»; tekn. hårdhetsgrad, härdning (of steel etc.); bild. kraft; tekn. kalk el. d. tillsats vid sockers rening; bad dåligt humör; easy beskedligt ei. godmodigt lynne; afv. sorglöshet; hasty häftigt (lätt uppbrusande) lynne; one of the best 'v>s that ever existed, afv. en af de tålmodigaste (beskedligaste) människor på jorden; when the ~ is on him (he doesn't mind ...-ing), när sinnet rinner på hnm ...; his ~ (often) gets the better of him, hans (häftiga) lynne får (ofta) öfverhand, han låter hänföra sig af sitt lynne (han är beroende af sitt lynne); he has a ~ of his own, han har sitt hufvud för sig (ett envist lynne); to keep one's bibehålla sitt lugn (jämvigten i sinnet); hålla sig lugn (ej blifva »het»); to lose one's förlora tålamodet, blifva ond (»het»); to show visa humör; to be in ~ (med ett adj., t. ex. violent etc.), vara till sitt temperament ..., vara af ett ... lynne; they were not in a ~ to do it, de voro icke så stämda att de ville göra det; in in a good vid (godt) lynne; to be of a ... vara af ett ... lynne (. ..-lynfc); (to be, to get) out of rxj, »ur humör», vid dåligt lynne (»het», ond, arg); let them come to their låt dem (lugna sig o.) komma till besinning. ~-SCreW, s. ställskruf. it., -å, se distemper, ^ament, -amënt, s. naturlig beskaffenhet (ei. anordning); kroppsbeskaffenhet, temperament; lämpande, jämkning, förmedling; mus. temperatur; equal mus. sväfvande temperatur. ^amental, -åmën'tål, a. som beror på temperamentet, ^ance, -åns, s. måttlighet, måtta (in, i); återhållsamhet (i mat och dryck), nykterhet; hofsamhet, lugn)}<; ~ hotel, Am. nykterhetsvärdshus; ~ lecturer, nykterhetspredikant; ~ society, nykterhetsförening. ~ate, -it, a. tempererad, måttligt varm; måttlig (i mat och dryck); hofsam, lugn. sansad; mild, dämpad. o^ateneSS, -àtnës, s. tempererad beskaffenhet; måtta; lugn; jfr ^ance. ~ature, -åtår, s. temperatur, värmegrad; blandningsförhållande;

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, fast, Å: mete, è; rutt, b>: her, i: fine it fin, i fir,temperature

% Mindre brukligt. i4ßÖ † Föråldradt.

ten-poundér

behörig blandning hos metaller †; natur †.

-d, pp.; a. i sms. af ... lynne, -lynt (t. ex. goodill-«J). ~ing, -ing, prt.; s. tekn. ståu härdning, anlöpning; aducering; ^ colour, anlöpningsfärg; furnace, aduceringsugn; ~ powder, ce-menteringspulver; loater, härdnings-vatten(-vätska). tempest, tem'pest, s. storm arv. biid. : uppror (t. ex. passionernas); oväder (vanligen: storm med regn, snö etc.); a ~ of applause, en bifallsstorm. ^UOUS, -'üus, s. stormig (äfv. biid., t. ex. debate)-, stormande, våldsam {wind); oväders-(night). ^UOUSneSS, -'uusnës, s. stormighet; egenskap att vara rik på stormar; oro; våldsamhet. Templar, tem'plur, s. tempelherre, tempelriddare (äfv. Knight of the [Order of the'\ Temple ei. Knight juridisk student, medlem af the Temple, jfr d. o.; a. tempel-, template, se templet. temple, tem'pl, l. 5. tekn. väfspännare. temple, tem'pl, 2. s. anat. tinning, temple, tem'pl, 3. 5. tempel; (the [T.]) en

samling byggnader i London med två InriS of

Court (Inner o. Middle va. >fC bygga ett tempel åt; (T)*» Bar, förr stadsporten vid City's vestra gräns. ~d, -d, pp.; försedd med (ett) tempel; innesluten (anbragt) i ett tempel, templet, tem plet, s. tekn. schablon, formbräde; vif. se temple, 1.; byg. remstycke, underlag (kort timmer som uppbär o. fördelar trycket); se My. purlin; glasögonskänkel. templin, tem'plin, (vOil, s. tallstruntolja. tempo, it., tëm'pé, 5. mus. tempo, takt. temporal, tem'poral, 1. a. anat. hörande till tinningen.

temporal, tem'poral, 2. a. hörande till denna världen : världslig (mots, kyrklig); timlig; gram, temporal, tids-, hörande till tem-pus; s. ngt världsligt ei. timligt; pl. se föij. cities, -'ltiz. s. pl. (jfr f^ity) timliga förmåner, timlig välfärd; kyrk. inkomster af världsliga gods (tionde etc.). ~ity, -'it!, s. jur. egenskap att vara på viss tid; timligt godt, det timliga†. ~ty, -ti, s. se ouity (jfr cities).

temporarily, tem'porarili, ad. för (till) en (bestämd) tid. temporarineSS, -rinës, s. egenskap att vara blott för en tid; tillfällighet, kortvarighet. temporary, -rari, a. tillfällig, inskränkt till en viss (kortare) tid; student, hospitant, extra elev, auskultant vid läroanstalt.

temporization, tempérizà'sjun, s. rättande sig efter tidsomständigheterna (»vändande kappan efter vinden»); tidsutdrägt, förhalande; uppskof.

temporize, tèm'p6riz, vn. förhala (med en sak

för att afvakta gynsammare omständigheter); T ätt a

sig efter omständigheterna; »vända kappan efter vinden». -år, s. en som rättar sig efter omständigheterna; förhalare.

temporizing, tem'périzing, prt.; a.; s. förhalande, sökande undflykter. ~ly, -li, ad. äfv. med ständiga undflykter.

tempse, se temse.

tempt, temt, va. fresta (is. bibi.: äfv. sätta på prof); fresta på, försöka (med) locka (into, in i), tubba, förleda (to, till); God will not suffer you to be above what you are able, Gild låter er ej frestas öfver förmågan; to be ~ed, äfv. känna sig frestad. <x<able, -abl, a. som kan frestas, utsatt för frestelse, ^ation, -à'sjån, s. frestelse (to, till [att]); lockelse (to, till);

makes thieves, tillfället gör tjufven; (luatch and pray, lest ye) enter (fall) into ... falla i frestelse; to lead into föra (inleda) i frestelse; to yield to duka under för frestelsen; to be under ~ to ..., vara frestad att ... ~er, -ur, s. frestare, förledare; the djefvulen, ""ing, -ing, prt.; a. förledande, förförisk, retande, singly, -ingli, ad. på ett förföriskt sätt.

temse, tèms, s. prov. sikt; siktduk; va. sikta. ~-bread, s. bröd af finsikt(adt mjöl) (äfv. temsed bread).

ten, ten, räkn. tio; s. talet tio, tia; tiotal; ~ days F, motsvarar vårt »åtta dar»; ~ in the hundred, tio procent; si. procentare; r\,-to-four gentlemen (ei. toff's), si. herrar ämbetsmän (hvilkas ämbetsrum äro öppna 10—4); it is o» to one that .man kan hålla tio mot ett på att up, eg. tio uppsatta

(el. [er]bjudna); börs. si. antyder att mäklaren ej är tillförlitlig; the U])])er ~ (förk. f. ~ thousand), den rikaste och förnämaste delen af samhället, de högmögende, storfolket, »högdjuren»; at klockan tio; äfv. vid tio års ålder; by r>»s and tioenties, i partier om tio och tjugu, i tio- och tjugutal; by of thousands, i tiotusental (äfv. aiim. : tusen sinom tusen). ~ -penny, a. som kostar 10 pence; ~ nail, (eg. sådant slags spik, som väger 10 skålp. per 1000;) grof spik, jfr rafter-nail. ~ pin alley, s. kägelbana. o^-pins, s. pl. käglor, käglespel. ~ pound householder,

s. valman (af lägsta klass) som betalar 10 £ i hyra ei. har egendom (på vaiorten) af 10 £ afkastning, ^-pounder, s. »tiopundare»,

se ex. under pounder; äfv. si. för nästföreg. ~

-spot, S. tia i kortsp. ^-Strike, 5. i kägelspel (fäld) bataljon; biid. rask seger, dugtigt tag, kraftig handling, tenable, ten'abl, a. hållbar, som kan försvaras (om påstående, fästning etc.). n^neSS, -nës, s. (jfr föreg.) hållbarhet, tenace, tën'às, s. spelt, (i whist) det högsta och det tredje kortet tillsamman i efterhand (»sax»); ~ minor, ... det fjärde kortet... tenacious, tënà'sjus, s. fasthållande (of, vid), som håller fast (vid ngt), som håller i sig, ihärdig, envis; säker, trogen (memory)) som fäster sig vid, som sitter i; vidhängande (adhesiv); seg; klibbig; ~ of impressions, som länge bevarar en gång mottagna intiyck; of life, seg-lifvad. ~neSS, -nës, se följ. tenacity, tënås'iti, 5. förmåga att fasthålla (of vid); fys. kohesion, sammanhangskraft; seghet; klibbighet; ihärdighet, envishet; ~ of life, egenskap att vara seglifvad; ~ o f purpose, ihärdighet, tenaculum, lat., tënåk'ülum, s. kir. tenakel. tenail, ~le, fr-, tënà'l, s. fort. tångverk. tenancy, tën'ånsi, 5. jur. innehafvande af annans fasta egendom, förpaktning, arrende äfv. konkret: utarrenderad mindre gård; afv. ut-liyrdt boningshus; ~ at will, innehafvande etc. på uppsägning; <n, in common, joint gemensamt innehafvande, tenant, ten'ant, 1. s. se tenon. tenant, tën'ånt, 2. s. innehafvare (jfr tenancy), förpaktare, åbo, arrendator, landt-bo, brukare (äfv. ~ farmer); hyresman, -gäst; poet. inbyggare, invånare; va. inne-hafva, förpakta; hyra (o.) bebo; ~ at will, innehafvare (arrendator etc.) på uppsägning; ~ for life, innehafvare (arrendator etc.) på lifstid; ~ in capite, ~ in chief innehafvare af kronogods, länstagare omedelbart af konungen; frälsebonde, ^able, -abl, a. som kan förpaktas ei. arrenderas; beboelig; (om reparation o. d.) som det åligger hyresman att verkställa. ^ableneSS, -åblnës, s. jfr föreg.; äfv. beboelighet. ~less, -lës, a. ej utarrenderad; obebodd hyreslägenhet. ~ry, -ri, s. samtliga länstagare ei. arrendatorer. Tench, tënsj, s. P för Detention(-housé) fängelse, häkte, tench, tënsj, s. rooi. lindare, sutare (Cypri-nus tinca). ~-weed, s. bot. gäddnate (Po-tamogeton natans). tend, tënd, 1. va. vårda, sköta (t. ex. en sjuk); pyssla om; vakta, valla; äfv. se attend; jur. erbjuda †; ~ upon uppvakta; ~ a vessel (a ship), sjö. passa på en skuta vid tidkantring, så att hon svajar rätta vägen. ^ance)js, -åns, s. se attendance.

tend, tënd, 2. vn. hafva en viss riktning (towards, till); gå (aiim. biid.) i en viss riktning; ligga, sträcka sig, peka ei. visa i en viss riktning; sträfva, Syfta, tendera; hand. visa ... tendens; ~ downwards (upwards), visa fallande (stigande) tendens hand.; ~ to, gå ut på, sträfva till (el. åt), tjäna till, bidraga till (att), 'vency, -ensi, s. riktning, sträfvan (towards, till); benägenhet aiim. biid. (to, för; till att); syfte, tendens (to, till); äfv. anlag (to, för); a ~ of blood to the head, (fallenhet för) blodvallningar åt hufvudet; consumptive -cies, anlag för lungsot; natural äfv. naturanlag; there is a soporific ~ in him, han är mycket sömnig af sig; to have a ~ to, äfv. hafva en ansats till. tender, ten'dur, 1. s. (jfr tend, 1.) vårdare, skötare; sköterska; uppassare, handtlangare; tekn. särsk. maskinskötare, gruf. konstvaktare; vallare; järnv. tender (vagn med kol o. vatten för lokomotivet) (äfv. ~-car-riage); sjö. tender (mindre fartyg som åtföljer större ss. förrådsfartyg, för orderskickning o. d.); erbjudande; is. i affärer anbud, tillbud; va. tillbjuda, erbjuda; vn. göra anbud (for,

på : teckna sig föl' en summa vid entreprenad): legal (myntsorter som äro) lagligt betalningsmedel inom ett visst belopp (i Engl. koppar t. o. m. en shilling; silfver till 40 sh.)) to invite f°r, inbjuda allmänheten till anbud på (äfv. utlysa entreprenadauktion på : to put for public it is to be disposed of by det skall säljas under hand; se ex. under resignation. tender, ten'dur, 2. a. vek, mjuk; mör (om kött o. d.); fin, späd (t. ex. plant)) Ömtålig; Öm (i alla bet.; of Om) J Varsam hand; känslig; ömsint; vek, blödsint; beveklig, ömmande, rörande; a ~ conscience, ett öm(tålig)t samvete; se mercy, ex.; a ~point (subject), ett ömtåligt ämne (kinkigt att vidröra); the ~ passion, kärleken; to be on a person, hysa ömmare känslor för ngn; his life is as ~ to me as my own, jag är lika rädd om ...; to make röra hjärtat, ^-footed, a. ömfotad. ^-hearted,

a. ömsint, -hjärtad, godhjärtad, ^-loin, S. slägt, ett visst stycke arläuden, »fransyskan».

^-mouthed, «. öm i mun. ~ness, -nës.

s. finhet, spädhet; ömtålighet, vekhet; ömhet (to, mot), mildhet, ömsinthet of heart), känslofullhet; finkänslighet; varsamhet, försigtighet; ^ of conscience, samvetsömhet; of reputation, ömhet om sitt rykte; ~ of temper, blidhet i lynnet; in ~ to }j<, af undseende för. tending, tën'dmg, prt. (af tend, 1., 2.); s. sjö. svajning (jfr tend, 1. sjö.).

Å: fate, å: far, k: fall, i: fat, å: fast, 4:ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1471 † Föråldradt.

testimony

'tending, tën'dmg, förkortn. af attending. tendinous, tën'dinus, a. anat. hörande till senor; senaktig, senig, tendon, -'dun, s. anat. sena. tendrac, ten'drak, se tenrec. tendril, ten'drii, s. bot. klänge, ranka; a.

klängande; omfattande, tendsome, tend'sum, a. prov. Am. som kräfver mycken vård ei. skötsel (child etc.). tenebrific tënëbrifik, a. förmörkande; skymmande. tenebriOUS †, -ne'brius, se tenebrous. tenebrOSe,-'ëbrès, setenebi-ous. tenebrosity, -bros'iti, se tenebrousness. tenebrous, tën'ëbrus, a. mörk, dunkel,

skum; dyster. ^neSS, -nës, s. dunkel, tenement, tën'ëmënt, s. förhyrd el. arrenderad lägenhet; arrendehemman,underlydande gård; hyreslägenhet, (hyrd) bostad, boning i aiim.; byggnad afsedd för uthyrning (ofta i Engl. : »hyreskasern» med bibe-greppet »för obemedladt folk», äfv. —house); jur. alt som innehafves med full besittningsrätt (egendom, rättighet, titel o. s. v., äfv. frank free the ~ establishment, indelningsverket; ~ soldier, indelt soldat. ~al, -'ål, ^vary, -'åri, a. bestämd till bortarrendering, arrende- (lands, -gods, -hemman). <ved, -ed, a. indelt (army, cavalry, infantry).

tenesmic, tënès'mik, a. af föij. tenesmus,

-mus, s. med. stolttränga, -tvång, tenet, tën'èt, s. grundsats, mening, lära,

trosartikel, tenfold, tën'f6id, a. tiofaldig, tiodubbel; to increase tiodubbla(s). tenner, -nur, s.

si. ngt innehållande tio, en »tia» (jfr t. ex. ten

-pounder); to get a ~ P, få tio års fästning, tennis, ten'is, s. tennis (ett slags båiispei). ~ -ball, s. tennis-båll. — COUrt, s. bållhus (ei. gård) där tennis spelas, tenny, tën'i, a. O. s. (i) röda och gula diagonala ränder, tenon, tën'un, S. timmerm., snick. tapp; va. (in)tappa. —Saw, 5. sticksåg, tappsåg, afsatssåg. ^ing-machine, s. tappskärningsmaskin. tenor, ten'ur, s. fortgång,förlopp; hållning, väsen, beskaffenhet, karaktär; innehåll (of a letter etc.); jur. exakt kopia; mus. tenor-parti, -stämma (: —voice), -sångare (: —singer); altviol; even jämn fortgång, äfv. enformighet, lugn (t. ex. of every day's life). tenrec, ten'rek, s. zool. ett slags igelkott (på

Madagaskar).

tense, tens, 1. s. gram. tempus, tidsform, tense, tens, 2. a. (hårdt) spänd; stram. ~neSS, -nës, s. utspändhet, spänning, tensibility, -bil'lti, s. spännbarhet; tänj-

barhet. tensible*, -Ibl, a. spännbar,tänjbar. tensile, -il, -il, a. sträcknings-, spännings-; sträckbar, tänjbar; ^

resistance, resistance to ^ strength, fys. äfv. absolut styrka (seghet), tensility, -ll'iti, s. se tensibility.

tension, tën'sjun, s. spännande, sträckning;

spändhet, spänning (äfv. biid. om viljan etc. :) ansträngning; sträckning, uttänjning; fys. äfv. expansion; ~ of (the) mind, själskrafternas)spänning; the ~ of the moment, ögonblickets spänning, —bridge, s. båghängbro, bro bygd efter »fiskmags-systemet». ^-rod, s. spännstång, spiinn-

band af järn.

tensity, tën'sit!, s. spänning, egenskap att

vara (hårdt) spänd ei. sträckt, tensive, tën'siv, a. spännande, sträckande;

spänd; ~ pain, sönderslitande smärta, tensome, tën'såm, se tendsome. tensor, ten'sur, s. anat. sträckmuskel, tent, tënt, 1. vn. skoti. vårda, vakta; hafva ögonen på äfv. : bevaka, hindra; s. uppmärksamhet, vakt; to take vara uppmärksam (of, påj jfr föreg. V.). tent, tënt, 2. S. vino tinto (ett mörkrödt spanskt

malagavin) (äfv. —wine), tent, tënt, 3. s. kir. vele, charpirulle att håiia sår öppna; va. kir. sondera, undersöka; hålla ett sår öppet (med en vele). tent, tënt, 4. s. tält; is. bibi. paulun; juvel, folie; »vagnstjäll», -tak; se vid. bed; vn. % tälta; va. betäcka ei. förse med tält (is. i pp.). —bed, s. säng med sängtak; tältsäng. —Cloth, s. tältduk. ^ -maker, ^man, s. tältmakare. ~-DeO, -pin, s. tältpinne, —pegging, s. mil. sport, spärridt mot tältpinnar för att i fuiit galopp

försöka med lansspetsen rycka upp dem ur marken el. uppfånga föremål lagda på dem. —pole, 5. tältstång. —rOOf, s. tälttak äfv. byg. —rope, s. tältlina. —Stitch, s. platt-styng. ~wort, s. bot. ruta (Asplenium Ruta muraria), tentacle, tën'tåki, s. zool. trefvare, spröt hos lägre djur. tentaculated, -tåk'ulåtèd, ten-taculiferous, -külif'årås, a. försedd med trefvare, tentaculum, lat., -tak'ulnm, s. (pl. -la, -lå) se tentacle. tentale, tën'tål, s. prov. gruf. grundränta, tentative, tën'tåtiv, a. försökande, försöks-; s. † försök, prof. ~ly, -li, ad. på försök, som ett experiment, försöksvis, tented, tën'tëd, pp. (tf tent, 4.); a. uppspänd

lik ett tält, tältlik. tenter, ten'tur, l. s. fabrik, maskintillsynings-

man, -skötare (t. ex. af väfstoi[arl). tenter, tën'tår, 2. s. tekn. spännram (för att spänna ut tyg o. d. för att torka, äfv. —frame);

se vid. oj-hook; va. (ut)spänna (jfr s.); vn. † låta spänna sig; to be on the s F, »sitta som på nålar», »stå som på glöd» (lest, af fruktan att). ~ing, -ing, pvt.; s. uppspännande.

tentful, tlnt'ful, s. ett tält fullt; ett tältlag

manskap.

tenth, tenth, a. tionde; s. tiondedel; tionde (afgift); mus. decima. -li, ad. för det

tionde.

tenting, ten'ting, s. tältande; tältmateriel; tältduk.

tentleSS, tent'les, a. (1.) utan tält; (2.) skoti. ovarsam.

tentoe, tentow, ten'to, s. tekn. spännträ för

silke.

tenuifolious, tënüif6'lius, a. bot. med tunna ei. smala blad.

tenuirostral, tènuir6s'tråi, a. zool. med smal näbb.

tenuity, tenu'iti, s. tunnhet (äfv. of the air, of a fluid); smalhet; finhet; ringhet †, armod †.

tenuous, ten'uilS, a. tunn (äfv. om luft, jfr föreg.); smal, fin; ringa.

tenure, ten'ur, (-jur), s. vilkor (sätt) för

innehafvande (eg. af lån, af arrende) el. föl* besittning; besittning; prestanda som utgöras af låntagare ei. förpaktare/tjänstetid (oj of office); oj in capite, frälse; the military oj, indelningsverket; of this he had but a short detta innehade han blott en kort tid ; they know the slender oj we have of life, .., på huru osäkra vilkor vi ega vårt lif, ... huru osäkert lifvet är; to hold ...by a base (frail, uncertain) oj, innehafva ugt på osäkra vilkor; during my oj (of office), under min tid; the army of oj, indelta armén.

teocalli. teokal'i, s. fornmexikanskt i terrassform bygdt tempel.

tepefaction, tepefak'sjun, s. lindrig uppvärmning, uppljumning.

tepefy, tep'efi, va. göra ljum; vn. blifva ljum.

tepid, tep'id, a. ljum. ~arium, lat. -à'riåm,

s. tepidarium (måttligt varmt rum) i ett romerskt

bad. ~ity, -'iti, ~neSS, -nes, s. ljumhet.

terapin, se terrapin.

teratology, teratol'odji, s. naturv. läran om medfödda missbildningar; bombast †.

terce, tërs, s. fat, jfr tierce; skoti. jur. enkas

giftorätt till en tredjedel i boet.

tercentenary, tërsèn'tènàri, a. omfattande 300 år; trehundraårs-; s. 300:e årsdag, trehundraårsfest (t.ex. the Shakspeare oj).

tercet, te'rset, s. mus. ters; metrt se triplet. tercine, tl'rsin, s. bot. froämnes tredje och

yttersta hinna, terebinth, ter'ebinth, s. bot. terpentinträd (Pistacia Terebinthus). ^inate, -'inåt, ~ine, -'in, a. terpentinartad; terpentin-, terebrate tër'èbråt, va. borra (i), tere-brating, -ing, prt.; a. borrande (om vissa

mollusker).

teredine, ter'edin, teredo, iat., -rè'dè, s. zool.

skeppsmask (Teredo navalis). teret †, ter'et, a. rund, trind. <N,e, -rè't, a. bot. cylindrisk och småningom afsmalnande.

tergal, te'rgal, anat. so dorsal. tergant, tl'rgant, a. her. vändande ryggen åt åskådaren.

tergeminal, terdjem'inai, tergeminate,

-djem'inat, bot. tredubbelt sammansatt

blad.

tergiferous, terdjif'urus, a. bot. bärande (frö-redningen) på baksidan (af bladet) (Ba.

ormbunkar).

tergiversate te'rdjiversat, vn. bruka (söka) undanflykter, tergiversation, -sà'-sjun, s. sökande af undanflykter; undanflykt; krångel; vankelmod, vacklande hit o.'dit bud., opålitlighet, tergiversator, -ur, 5. en som söker undanflykter; krångel-makare; ostadig, vankelmodig människa, terin †, te'rin, s. grönsiska. term, term, s. gräns, mål, ände; skoi. etc. termin (särsk. : trimester, fjärdedels år; i Oxford 4 på året, i Cambridge 3), i allm. : fastständ tid under hvilkeu, el. tidpunkt före hvilken ngt skall ske; frist; (of, for payment) betalningstermin; jur. tingstermin, domstols sessionstid; log. alg. etc. term, uttryck, särskild benämning; beteckningssätt; byg. se terminal figure; sjö. bildhuggeri på sidan af akterspegeln (äfv. ~-piece); pl. ordalag; pl. eg. jur. vilkor, betingelser, hand. köpevilkor, äfv. pris; pl. förhållande, »fot», jfr ex.; pl. förlikning, jfr ex.; pl. med. se menses; va. kalla, benämna; a oj in art. en konstterm, ett konstuttryck; a oj in chemistry (grammar, music etc.), en kemisk (grammatisk, musik- etc.) term; a oj of the old grammarians, en term hos (nytjad af) de gamla grammatici; his oj of imprisonment is exspired, hans fängelsetid är ute, han har tjänt ut (»setat af») sitt fängelsestraff; oj of office, ämbetstid; ~ of service, tjänstetid; the oj of human life, vanliga lifstiden; his ojs are low, han begär icke mycket, han är billig; what are your ojs? äfv. hvad begär ni, hvad är ert pris? the lowest alg. enklaste uttryck; to eat one's ojs, stu-

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,time

‡ Mindre brukligt. 1473 † Föråldradt. time

derå juridik vid ett af Inns of Court (eg.:

vara inskrifven som elev under en advokat därstädes o. visa sin närvaro gnm att intaga ett visst minimiantal middagar i en dithörande Hall); to lceep a —, univ. bevista (föreskrifven tid af) terminen; to keep — s with, (söka) hålla sig på god fot med; to lose a —, univ. ej få räkna en termin i studietiden (straff); to make uppgöra vilkor föl-

en öfverenskommelse; komma till (ingå) förlikning, komma öfverens, förlikas; to obtain — s, lyckas komma till uppgörelse (förlikning); for a ~ of years, på (för) åratal; för ett bestämdt antal år; for the ~ of his natural life, på lifstid, för beständigt; in ... terms, i ... ordalag

(med tillagdt adj., se under dessa, t. ex. high,

plain); a contradiction in —s, en con-tradictio in adjecto; on på (med) ... vilkor; på ... fot, jfr de följ. ex.; to be on bad (ill) with, ... vara osams med, stå i spändt förhållande till; to be (keep, live) on good (friendly, amicable) with, stå (keep äfv.: [veta att] hålla sig) på vänskaplig fot med; to become (grow) on friendly (etc.) with, komma på vänskaplig fot med; on easy o»s, på lämpliga (ei. billiga, »facila») vilkor, jfr ned.; on even (jfr äfv. d. o.) på lika vilkor

(utan fördel el. öfvertag på uågondera partens sida), likstälda (-dt), jfr äfv. föij. ex.; (to meet) on equal (jfr vid. d. o.) på jämlik fot (såsom likar); äfv. (om fiender) med lika Vapen; Oil these på dessa (sådana) vilkor; on one's own på de vilkor man själf bestämmer (efter godtfinnande); to (be) live on easy (on of intimacy), stå (lefva) på förtrolig fot (with, med); se äfv. ex. under speaking; to bring (reduce) to (oneys own) ^s, föreskrifva ngn (freds-) vilkor; »få ngn att taga räson», bringa till underkastelse, förödmjuka; to come to M.komma öfverens (om en uppgörelse); ingå förlikning, förlikas, —fee, s. advokatsarvode för hvarje term, —time, s. termin univ. o. jur.

termagancy †, tè'rmågansi, s. våldsamhet,

vildhet (of temper etc.), bråkighet; grälsjuka. termagant, -gån t, s. gräl sjuk, ovettig o. larmande kvinna, argbigga, »ragata», »drake», »rifjärn»; förr vild o. rasande man; a. larmande, våldsam, ovettig, grälsjuk.

termer, te'rmur, s. en som bevistar ting ei. domstolssessioner; förr marktschreier, förevisare o. d. som infann sig vid tingstider; benämnare (jfr term, va.); jur. se termor.

termes, iat., tl'rmez, s. (pl. -mites, -mitéz)

zool. tex-mit, h.vit myra.

terminable, te'rminabl, a. som kan inskränkas, begränslig; inskränkt till viss tid (t. ex. annuities); ^ with . . ., (om begrepp o. d.) som i sin användning (tillämpning) bör inskränkas till ... ~neSS, -nës, s. begränslighet. terminal, te'rminal, a. gräns-; tillhörande ei. utgörande slutpunkt ei. ände, slut-, änd-; ytterst; bot. topp-, terminal-knopp; s. ända, slut(del); ^ figure, byg. antik, gränsbild (pelare med ett hufvud).

terminate, te'rminat, va. begränsa; bringa till slut, afsluta; göra slut på (t. ex. tvist); fullborda, äfv. färdiggöra, lägga sista handen vid; vn. upphöra (at, vid); sluta (in, i, med); lykta, (om ord) ändas (in, på).

termination, -na'sjun, s. begränsning;

afslutning; gräns, slut, ände, mål; gram. ändelse; to put a ^ to, göra slut på. terminational,-nà'sjunal, a. gram. ändelse-, slut-bokstaf, -stafvelse, terminative, -iv, «. begränsande, afslutande, som gör slut på (of) ngt; (slutligen) bestämmande, afgörande; definitiv, bestämd, ovilkorlig, terminatively, -ivli, ad. definitivt, bestämdt, ovilkorligt, terminator, -ur, s. ngn, ngt som afslutar ei. (slutligt) bestämmer ngt-, astron, gränslinie mellan månens mörka och dess belysta del. terminer, te'rminur, s. jur. bestämmande, utslag (oftast i: oyer and se under oyer). termini, Iat., pl. af terminus. terminism, tè'rminizm, s. teol. terminism. terminist, -nist, s. teol. terminist; sios. no-minalist.

terminology, tårminèl'6dji, s. terminologi, lära om (vetenskapliga) termer; förteckning på termer (konstuttryck); en vetenskaps, ett facks samtliga termer.

terminus, lat., tl'rminås, s. (pl. -mini, -mini) eg. gräns; ant. gränsgud (äfv. : bildstod af en sådan, jfr terminal figure); gränssten, råmärke; ändpunkt (t. ex. af en kanal); järnv. slutstation(shus is. större); ~ hotel, järnvägshotell, termite, tå' rmit, se termes. ^S, pl. af föreg, (uttal: -s) o. af termes (uttal: -mitéz).

termless †, tè'rmlës, a. utan bestämdt slut,

obegränsad, oändlig, termonolocjy, tårmonèrodji, se terminology. termor, te'rmur, s. jur. innehafvare (förpaktare) på viss tid ei. på lifstid, tern, tern, 1. s. zool. tärna (Starna); the common (ei. great) fisktärna (S. hirundo); arctic <-w, rödnäbbad tärna (S. arctica); black svart tärna (S. nigra), tern, tirn, 2. a. trefaldig, bestående af tre, sammanhörande tre och tre (is. bot.): s"., sammanliörande tretal; tern på lotterier;

Å: note, è: do, è: nor, 6: not, å: tube, år tub, &: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-sv ensk ordbok. 95tern

P Talspråk. 1474 P Lågt språk.

terseness

~ schooner, sjö. skonertskepp. ~ary, -uri, a. bestående af tre; fördelad tre och tre; 5. tretal(et: the ~ number); trehet, tre sammanhörande ting, grupp af tre; in -ries, tre och tre. ~ate, -at, a. bot. tredelad, trefingrad (om blad), -àtli, ad. tre ocli tre.

terne-plate («i. -sheet), të'rnpiàt, s. toka.

matt hvitbleck. ternion, te'rniun, se ternary, s. Terpsichore, gr., tèrpsik'orè, s. pr. mytol. Terpsikore. ~an, -'ån, a. Terpsikores

konst, dalis-.

terra, lat., it., tër'a, s. jord; ~ cotta, (it. kot'a) (fin) bränd lera; terrakottafigur; firma, (lat. fi'rmii) fast mark; fastland; ~ Ja-ponica, (djapon'ika) (japansk jord) se catechu; ~ ponderosa, (lat. pondurö'sä) se baryt.es; ~ Sienna, se sienna; ~ verde, (it. vë'rdè) grön jord (målarfärg).

terrace, tër'as, s. terrass, (jord)afsats; husrad el. högt liggande gata (eg. med hus på den ena sidan o. backsluttning på den andra); platform; platt tak, altantak; va. anlägga terrassformigt, bilda till cl. förse med terrass. <v-walk, 5. perrong, murad af-sats vid en byggnad. ~d, -t, pp. terrasserad; a. i terrasser, (höjande sig) terrassformigt); ~ floor, golf af stampad jord. terracing, -ing, prt.; s. terrassering, jfr

föreg. V.

terrapene, tèr'åpèn, terrapin, -pin, s. zooi.

jättesköldpadda (Ernys); äfv. Am. F annan . sköldpadda.

terraqueous, tënvkwèus, a. bestående af vatten och land; the ~ globe, jordklotet. terras(s) †,' ter'as, S. (1.) se terrace; her. afbildad mark; (2.) se trass. terre, tàr, (franskt subst.: »jord»). ~-falue, S. blå

jord. ~-plain, ~-plein, (-plån), s. fort. vall gång. ^-tenant, s. jur. innehafvare af en jordegendom. ~-VCrte, (-värt), se terra -verde.

terreen, terrene, tèrè'n, i. se tureen. terrene, tere'n. 2. a. åfjord, jord-; hörande

till jorden, jordisk (: timligt); land-, terrestrial, teres'trial, a. terrestrisk. hörande till jorden, jord-; jordisk (hörande

till denna världen); naturv. boende på marken,

på fasta landet, land- (animals, serpents etc., mots, sjö-, vatten); af jordf; s. jord-bebyggare; ~ current, eiektr. jordledning;

heat, jordens värme, jordtemperatur; ~ globe, jordklot;

(vaulig kikare, tub, i mots, till astronomisk).

ness, -nes, s. jordiskhet, jfr föreg. a. terret, tër'ët, s. »nyckel», ring på seldon (genom

hvilken tömmarua löpa).

terrible, ter'ibl, a. förfärlig, förskräcklig, fruktansvärd; F »hisklig», »gruflig», »faslig», »ryslig»; ad. F i st. f. föij. ad. ~neSS, -nës, s. förfärlighet. terribly, -i, ad. fruktansvärdt, förfärligt, »fasligt», jfr föreg. a. terrier, ter'iur, s. (1.) engelsk el. skotsk tax, råtthund; (2.) jagt. räfs, gräfsvins etc. lya.

terrier, ter'iur, (3.) 5. jordebok. terrier †, ter'iur, (4.) 5. borr, is. jordborr. terrific, tërifik, a. fasaväekande, skräckinjagande, fruktansvärd, hisklig, förskräcklig; förfärlig, ryslig. ~al)j(, -al, a. dets. ~ ally, -ali, ad. förfärligt, terrify, ter'ifi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) förfära, förskräcka; skrämma (into, till; to death; out of one's life, ihjäl, lifvet ur); lok.

terrigenous >f<, tëridj'ènus, se earth-born. territ, ter'it, se terret.

territorial, tèrito'riål, a. territoriel, hörande till (medföljande) ett (visst) landområde, territorial-; distrikts-; ~ magnate, jorddrott. ^ize, -lz, va. förstora område; Am. göra till territory.

territory, tër'ituri, s. (land-, jord)område; distrikt, landskap; Am. territorium

(område

som ännu ej upptagits bland staternas antal).

terror, tër'ur, s. fasa, skräck (at, öfver; of, för; to, för); ngt fasaväekande (i denna bet. äfv. med pl. : fasor); o» spread through (over) the country, fasa spred sig öfver his name ivas a o, throughout the country, hans namn var en skräck öfver hela landet; poverty had, from habit, no o>s for him, fattigdomen hade, genom vanans makt, inga fasor (innebar intet förskräckande) för hnm; to standing of, hysa stor fruktan för, vara rädd för; to strike with slå med skräck (fasa); to strike ~ into ..., injaga skräck hos ...; the King of (T)^s, förskräckelsens konung (döden); the reign of fr. hist, skräckregeringen, ^-giving, ^-Striking, a. skräckinjagande, fasansfull, fasaväekande. ^-smitten, ^-stricken, ^-struck,

a. gripen af fasa, slagen med skräck, ^ism, -izm, s. skräck, tillstånd af fasa; skräckvälde, terrorism. ~ist, -ist, s. en som utbreder fasa; is. fr. hist, terrorist, anhängare af skräckvälde(t) ei. skräck-systen^et). 'v/ize, -iz, va. terrorisera. ~leSS, -lès, a. utan fasa el. fruktan, terry, tér'i, s. ett slags (röd) poplin; ett möbeltyg af ylle och silke, terse, tèl-S, a. (eg. fejad, putsad †) (numera blott bild., om språk, stil) ren, klar (och prydlig), koncis och elegant, »afrundad». ness, -nës, s. finhet, prydlighet, elegans

i stil, skrifsätt.

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: lin, i fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1475 † Föråldradt.

ter-sulphuret, tërsul'furët, s. svafvelför-ening innehållande 3 ekvivalenter svafvel.

ter-tenant, terten'ant, se terre-tenant. tertial, te'rsjal, a. zool. tillhörande den tredje (innersta) delen af vingen; s. öfver-armvingpenna; ~ quills, öfverarmens (ving)pennor. tertian, -sjån, a. is. med. inträffande hvarannan dag (fever, jfr s.); s. med. annandagsfrossa; förr ett vinmått (: 70 gallons: 3,18 hektoliter), tertiary, -sji-årl a. af tredje ordningen, is. geoi. tertiär (epoch, formation, strata); colour,

tertiärfårg (en som uppkommer genom blandning af sekundära); s.ngt af tredje ordningen; zool. se tertial. ter ti atö, -sjiàt, va. göra ngt för tredje gången; åkerbr. plöja tredje gången; artil. undersöka godsets tjocklek i en kanon, terzetto, it., tërtsèt'6, s. mus. terzett, trio. tessel, tès'èl, s. bot. filtbladigt kungsljus

(Yerbascum Thapsus). tesselar, tës'ëlur, a. afdelad i (fyrkantiga) rutor, rutad. teSSelate, -lat, va. indela i fyrkantiga rutor; göra rutad, inlägga med rutor (mosaik), tesselated, -låtèd, pp.; a. inlagd med rutor (mosaik); bot. rutig (som ett schackbräde); ^ pavement, mosaikläggning, -golf; ~ worJc, ^mosaik, tesselation, -la'sjun, s. inläggning med rutor; mosaik, tessera, lat., tës'ërå, s. (pl. -råe, -rè) tärning ei. platta af marmor, bränd lera ei. d. till mosaikinläggning. -ål, a. hörande till

ei. innehållande tärningar, kubisk; kri-staiiogr. tesseral, reguliär (system). tessular, tës'uiur. a. se föreg. a. test, tëst, 1. s. kem. proberdegel, skärfvel; metall, bärg. test, drifpanna; kem. reagens; kem. prof; i aiim. prof, försök; probersten, äfv,-biid. : profmedel, särskiljande kännetecken; åtskilnad; urskiljande, dömande †; va. probera, underkasta prof (eg. kem.,

metall.); afdl'ifva (rena ädla metaller från främmande ämnen); i allm. afprofva, pröfva ; jur. attestera och datera; a. i sms. prof-, äfv. kern. normal (syra, lösning.etc.) ; to take the »», aflägga ed enligt the »»-act; to stand the »», bestå profvet; to put to the »», sätta på prof, probera; ~ an electrical wire for faults, undersöka en elektrisk ledningstråd för att uppdaga möjliga fel; ropes, »»ed to a five-ton strain, ... som enligt prof visat sig bära fem tons. <^-aCt,

S. eng. hist, testakten (lag om religionsed af 1673,

upphäfd 1828). ~-fight, s. täflingsstrid." ~ -furnace, 5. drifugn. ~-paper, s. kem. reaktionspapper. ^-tube, s. kem. profrör. test, test, 2. äfv. <x-a, lat-., -å, s. zool. skal; bot.

früliylsa..

testable, tës'tåbl, a. jur. som kan borttestamenteras; vitnesgill. testacean, tëstà'sjån, s. zool. mollusk med skal, jfr shell-fish, testaceous, -sjus, a. af skal, skal-; zool. beklädd med (hårdt, sammanhängande) skal; naturv. brungul, lerfärgad; ~ animals, zool. musslor, testacy, tès'tåsi, s. jur. egenskap att vara testate.

testament, tes'tament, s. testamente; the Old (New) (T)r^, Gamla (Nya) testamentet; the (T)»» F, (det nya) »testamentet». ~al, -'ål, ~ary, -'uri, a. testamentarisk, hörande till ei. innebärande testamente; bestämd ei. förordnad genom testamente (t. ex. guardian). ^ation)|(, -a'sjun, s. te-stam entering, testamur, (lat.: »vi intyga»), testa'mUl', S. univ. examensbetyg, -intyg (om genomgångon examen i the pass-schools). testate, tës'tåt, a. O. s. jur. (en) som har gjort sitt testamente; to die »», aflida efter gjordt testamente, testation †, -tà'-sjun, s. intygande, vitnesbörd, testator, lat., -'ur, .9. jur. testator, en som upprättar testamente, testamentsgifvare. testatrix, lat., -'liks, s. (fem. af föreg.) kvinna som upprättar (ei. upprättat) testamente, tester, tës'tur, 1. s. proberare; prober-apparat.

tester, tës'tur, 2. s. himmel, sängtak. tester, tës'tur, 3. s. ett gammalt franskt o. engelskt silfvermynt, varierande i värde mellan 2 o. 18 pence; si. f. sixpence (äfv. ^n †, -n).

testicle, tès'tfki, s. anat. testikei. testicular, -k'ulur, a. hörande till- testiklarna. testi-culate, -k'ulat, a^Bot. testikelformig; med

två rotknölar liknande testiklar (ss. Orchis-

arter).

testification, tëstifikà'sjån, s. intygande, styrkande med vitnen; vitnesbörd (of, om), testificator, -'--kàtur, s.

intygare, vitne, testifier, -'-fiur, s. (jfr föreg.) vitne, testify, -'-fi, vn. (imp. o. pp. -fied, -d)

(jur.: inför domstol) aflägga vitnesbörd, vitna (of, om); intyga (that, att); förklara sig (bibi. »vitna») (against, mot); va. betyga; intyga såsom vitne; fästa med ed; to ..., intyga, vitna om (sanningen af), testily, tes'tili, ad. jfr testy, a. testimonial, testimonial, s. skriftligt intyg, attest; (subskriberad) hedersskänk, minnesgåfva; a. intygande, jfr följ. s. ~ize, -iz, va. gifva en hedersskänk, testimony, -'-mont, s. vitnesbörd; intyg; jur. beedi-gadt vitnesmål (muntligt ei. skriftligt); bevis (genom vitnen); bibi. lagens taflor; bibi. Gnds lag, Guds ord, uppenbarelsen, den

heliga skrift j to bear jur. aflägga vit-

nesmål; vitna (to, oin : bevitna, intyga); in ~ o/, såsom vitnesbörd om till bevis på ...; on the ~ of..., på ...s intyg, enligt hvad ... intygar (vitnar). testiness, tes'tines, s. egensinnighet, vresighet, jfr testy. testing, testing, prt. af test; s. pröfning, probering, kem. prof; meta», afdrifning. ^-machine, s. profvare-apparat. teston †, test'on, se tester, 2.

testudinal, tèstü'dinål, a. hörande till ei. lik sköldpaddor, testudinarious, -na'rius, a.

se föreg.; lik sköldpadd, sköldpaddfärgad. testudinate(d), -nàt(ed), a. hvälfd som en sköldpaddas ryggsköld; Öfverhvälfd, försedd med kupigt tak (ei. betäckning), testu-dineous, -dm'eus, a. lik ett sköldpadd-skal. testudo, lat., -do, 5. zool. sköldpadda: rom. antik, sköldtak; hyg. flackt hvälfdt tak; med. en art svulst (äfv. tdlpa)', mus. lllta.

testy, tes'ti, a. egensinnig; lättretlig, kinkig; vresig, fräsig, snäsig. tet, tet, 5. »kokaka», ->ruka>. tetanic, tetån'ik, a. med. hörande till tetanus, stelkramp-; s. med. läkemedel som verkar på nerverna och i stora doser framkallar konvulsioner, tetanoid, -'-nojd, a. liknande tetanus, krampartad. tetanilS, lat., eg. gr., nus, s. med. stelkramp, tetauj), tëtè'g, se tanto ff. tetchiness, se techiness. tetchy, se techy. tëte, (fr.: hufvud), tåt, 5. peruk, (fruntimmers-) tur, lösbena. ~-à-tëte, (fr., -å-tåt) ad. ansigte mot ansigte, mellan fyra ögon; s. (jfr ad.) förtroligt samtal; ett slags soffa för två personer vända mot hvarann, 'v-de -pont, (fr., dëp6ng') s. fort. brohufvud. tether, tedh'ur, va. tjudra; bild. fjättra, binda, hämma, inskränka; s. tjuder; the length of one's ^, biid. den gräns utöfver hvilken ngn ej kan gå, ngns »spelrum», gräns för ngns förmåga ei. befogenhet; they well Jcneic the length of their brother's afv. de visste väl huru långt de kunde gå gentemot sin bror; to be at the end of one's ej kunna komma (ei. våga sig) längre; afv. ej kunna reda sig längre, tethydan, tèthl'dån, s. zool. mantel djur. tetra-, gr., tëtfrå, prefix i sms. vetensk. termer fyra. ^-chloride, -'---, s. kem. tenn(tetra)klo-

rid. ~C0rd, -, s. ant. mus. tetrakord (fyr-strängad lyra; system af fyra toner). "d, s.

talet fyra; fyrtal, förening af fyra; kem. atom hvars ekvivalens är fyra. <v/dactyl, -dåktil, s. zool. djur med fyra tår på hvarje fot. ^daCtylOUS, -dak'tilus, a.

fyrtåig. 'v-dite, -dit, s. person som står i ngt synnerligt förhållande till fyrtalet

(t. ex. född den fjärde dagen i månaden etc.).

dymite, -d'imit, -dimit, s. tellurvismnt. adynamia, -dinå'miå, s. bot. klassen tetra-dynamia. ^dynamian, -dinå'miån, s. bot. tetradynamist; a. se följ. ^dynamOUS, -din'åmus, a. bot. egande kännetecknen af ei. tillhörande klassen tetradynamia. ~gon, -gon, s. geom. fyrhörning, ^gonal, -g'6nàl, a. fyrkantig äfv. bot.; kristaiiogr. tetragonal (dets. som dimetric ei. quadratic) (system). ~gynia, -djin'ia, s. bot. ordningen tetragynia. ^gynian, -djln'iån, ^gynous, -dj'mus, a. bot. »fyrkvinnad», som har fyra pistiller; tillhörande ordn. tetragynia. ~hedral, -hè'drål, a. som har fyra sidor; tetraëdrisk äfv. kristaiiogr.; tillhörande ei. liknande en tetraëder. ~he-drite, -he'drit, s. min. tetraëdrit, (koppar-) fahlerz. ~hedron, -he'dron, s. geom. tetraëder. ~l0gy, -1'odjl, s. literaturhist. tetra-logi, sammanhängande serie af fyra dramatiska stycken (is. 3 tragedier [en trilogi] samt ett efterföljande satyrdrama, i det antika grekiska dramat). ~meter, -m'etur, s. tetrameter (vers af fyra taktmått); a. tetramet-risk. ~ndria, -n'dria,

s. bot. klassen tetrandria. ~ndrian, -n'diian, ^ndrous,

-n'drus, a. tillhörande klassen (el. ordningen) tetrandria, som har fyra fria o. ungef. lika stora ståndare. 'V.petalous, —a. bot. med fyra kronblad. ^phylloilS, -fil'us, (--'--) a. bot. fyrbladig; bestående af fyra småblad. ~pla, -plå, s. bibel af fyra olika grekiska öfversättningar; bibel på fyra språk (spaltvis jämte hvarann). ~pteran, -p'tårån, s. zool. insekt som har fyra vingar; a. se följ. apterous, -p'turås, a. fyrvingad insekt. ^ptOte, gram. ord med fyra kasusformer. ~rch, -rårk, -te'trark, s. antik, tetrark, fjärdings-furste

(herskare öfver en fjärdedels provins); sma-

konung. ~rchate, -trårkåt, ~rchy, -rki,

s. tetrarki. ^SpermOUS, -spe'rmus, a. bot. fyrfrö i g. ~Sticfl, -s'tik, s. poem (epigram) af fyra verser (rader). ^Style, -stil, s. byg. byggnad med fyra pelare (kolonner) på framsidan; a. med fyra pelare, jfr s. ^syllabic(al), a. fyrstafvig.

^syllable, ----, s. fyrstafvigt ord. 'x,-

tomic, -tom'ik, a. kem. fyratomig.

tetter, tet'ur, s. utslagssjukdom (ss. ekzem, reform etc.). ~ed, -d, a. angripen af tetter. ~0US, -us, a. ekzemartad jfr ofvan.

Teuton, tü'ton,s. tevton,(forn)german. ~ic, -'ik, a. tevtonsk, germansk; s. forntyska; germanska språkstammen; ~ cross, kryck-kors; the order, tyska orden.

Å: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, hcr, 1: fine 1: fin, { fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1477 † Föråldradt.

testimony

tew, tu, va. (1.) bearbeta, »knoga med»; trötta med hårdt arbete; bulta, banka; bråka lin, hampa, jfr taw; prov. bråka med, oroa, förtreta; (2.) † se tow; s. † materialier; prov. dragtåg, -kedja, svtaw †, va. bearbeta, jfr tete. tewel, tiVèl, s. rör, skorsten †; se vid. twyer. Texan, tek'san, Texian, -sjån, a. geogr. från

Texas; s. invånare i Texas, texas, teks'as, s. Am. den för lotsarna bestämda hytten å öfverdäck.

text, tĕkst, s. text; skriftställe, bibelspråk from ei. of Scripture); predikotext; minnesspråk; textstil (boktr. : 10/4 petit); va. † skrifva. ~-b00k, s. bok som innehåller en text som skall förklaras (med stort afstånd mellan raderna för anmärkningar) †; bibel-

textbok; handbok, lärobok {on, i), skolbok. ~-hand, s. textstil (större skrifstil).

~man >j<, se textualist. ~-pen,.<?. (stål-)

textpenna för stor stil. textile, teks'til, a. som kan väfvas; väfd; s. väfnad (: ~ fabric); spånadsämne, -växt. textorial, -to'rial, textrine, -trin,«. hörande till väfvande; the ~ art, konsten att väfva.

textual, teks'tual, text-; som hör till ei. innehålles i text(en); som tjänar till text, (om skrift) som tjänar till rättesnöre, som har auktoritet; criticism, textkritik; ~ illustration, illustration som förklarar texten, ^vist, -ist, s. en textlärd; en som strängt håller sig vid texten; bibelsprängd person. ~|y, -i, ad. som text; i texten; efter texten, textuar-ist, -tuårist, s. se textualist. textuary,

-tuåri, a. se textual; s. se texttialist; särsk. strängt skrifttrogen jude (karait). texture, teks'tur, -tjur, . thack, th åk, va. † el. prov. se thatch. ~-tile,

s. taktegel, thairm, thårm, s. Skoti. tarmsträn g. thalamus, lat., gr., thal'amus. s. bot. fruktfäste; äfv. se thallus. thaler, ty., ta'lur, s. thaler (tyskt mynt). Thalia, gr., tåli'å, s. pr. mytol. Thalia, thallite, thåi it, 5. min. tall it, järn-epidot. thallium, thal'ium, s. kem. min. tallium (metall), thallogen, thal'odjen, s. bot. kryptogam som

blott består af en bål (jfr följ.) (t. ex. iaf, aig etc.). thallus, lat., eg. gr., -lus, S. {pl. -Ii, -11) bot. bål (solid massa af cel-er utan organisk fördelning i rot, stjälk o. blad) hos lafvar, alger.

Thames, tèmz, s. pr. floden Thames (Tem-sen); the ~ above {below) bridge, Temsen ofvan (nedanför) London-bridge; he will never set the ~ on fire, ordspr. >han var ej med när krutet fans opp».

than, dhån, Jconj. än; My Father is greather ~ I, bibi. min Fader är större än jag; I am older ~ he (F ... ^ hirn), jag är äldre än han; we need go no farther ~ France, vi behöfva ej gå längre än till Frankrike (äfv. i aiim. biid. bet.); they now produce more in a day ~ was produced formerly in a month, ... än som förfärdigades ...; it is more likely you should forget me, ~ that I should forget you, ... än att jag skulle ...; a piece, not heavier ~ a child could carry, ett stycke ej tyngre än att ett barn kunde bära det; for more reasons ~ one, af mer än ett skäl; lying, ~ which no vice is more detestable, lögn, som är den afskyvär-daste af alla laster; Cromwell, tchom no man was better skilled in artifice, C. Ii vilken ingen öfverträffade i list, ... som var bättre förfaren än någon i ...; se vid. ex. under less, more, other, rather, sooner o. that.

thanage, tha'nadj, .<?. fordom en thane's område.

thanatology, thånåt6l'odji, 5. läran om döden.

thane, than, s. fordom (anglosachsisk adelstitel) tan, tignarman {King's ståthållare, läns-höfding; egendomsherre med egen domsrätt {ordinary n^dom, -dum, s. tan-döme (en tans distrikt el. jurisdiktion).

-sjip, s. tansvärdighet (ei. -egendom, jfr

ock föreg.).

thank, thångk, va. tacka, vara tacksam mot {for, för); s. (numera endast i pl.) tack, tacksägelse^-); ^ you.' tack! tack skall ni ha! ~ you very much, jag tackar så mycket; no, ~ you, nej, jag tackar, nej, tack! ~ God, Gud vare lof! Gud ske lof! ~ you for nothing F, det skall du inte hafva tack för; iron, »jag tackar så mycket», »jag ber», »nej tack vackert»; you have {only) yourself to ~ (ci. to yourself) for this mischief, du har endast dig själf att tacka (ei. skylla) för det här obehaget (»spektaklet»); I ~ you most kindly {respectfully), jag tackar förbindligast (ödmjukast); VII ~ you for ..., får jag be om ..., var god och gif (räck) mig ...; Fil ~ you to (med infin.), får jag be er vara så god och ...; I will ~ you to leave the room! var god och lemna rummet (laga er ut)! I told him I'd ~ him to remember how ..., jag bad hnm att han

skulle vara god och komma ihåg hum ...; I loould ~ him to go out, jag skulle vara glad, om han ginge sin väg; he may nu himself for it, han får skylla sig själf; »vs! F (jag) »tackar», tack! very much F, »tackar så mycket»! to ali, jag tackar allesamman; many ^s, mycken tack; no ingenting att tacka för (*jag

ber»)! to give (return) (to), tacka, betyga ngn sin tacksamhet; hälsa och tacka; göra tacksägelse; arv. läsa från bordet; Colonel X. returned for the Army, ... tackade för skålen på arméns vägnar;

ofvan, ^ye, -je, se thar, th år, s. zool. en indisk antilop (Capri-

cornis bubalina). tharm, thårm, s. prov. se thairm. that, dhåt, demonstrat. pron. (pl. those, dhoz) (a.) den (etc.) där, denne (-na, detta), den, det; äfv. nämda, jfr ex.; (5.) den där (blott i visst fall, jfr gram. o. ex.), oftast detta, det, jfr vid. et.; den förre (i sammanställning med this)] relativ, pron. (pl. lika) som; (i st. f. what) det som †; (i st. f. he who) den som)j(; konj. att (i substantivsats; äfv.)fC: »att» med en föreg, prep., jfr ex.); (finalt) på det att; (kausalt) (eg. endast efter UOt, jfr d. o.) därför att; (konsekutivt) (jfr SO o. Such) så att; (efter tidsuttryck: subst. el. adv., jfr ex.) SOm, då, när; (1 en senare vilkorssats i st. f. upprepadt lf) Om †; (förr el. poet.) pleonastiskt jämte andra konj. (t. ex. because if ~ etc.), särsk. efter frågepartiklar (t. ex. how ru [: hurusom], lühere whether ~ etc.); ad. P i st. f. so, jfr ex.; I don't like this large knife, give me ~ small one, jag vill inte ha den här stora knifven, gif mig den där lilla; ~ tree (there) is taller than this (here), det där trädet (där borta) är högre än det här;

~ ingenuous open face of hers, det där oskuldsfulla öppna ansigtet som utmärkte henne; ~ fellow, den där karlen (: ~ man), äfv. föraktl. : den där; ~ one, den där; äfv. denne ende; (äfv. ‡ dets. som the former)] ~ time he failed, den gången misslyckades han; in ^ case, iså fall (: om så förhåller sig som ni sagt : if is the case, jfr äfv. ex. under such); in ~ country, där i landet; at ** place, äfv. därvarande (t. ex. the people at ~ place, jfr vid. d. o., ex., samt this)] very night, just den natten; äfv. redan samma kväll (natt); ^ year is one of the most important epochs ..., detta (ei. nämda) år give me some of and I'll give you some of this, gif mig litet af det där som du har, så skall jag gifva dig litet af det (som jag har) här; 'v being so (ei. the case), då så förhåller sig (jfr äfv. ex. ned.); is you? är det ni? what is hvad är det (där för någonting) (obs. däremot: what are those, jfr d. o.)? what is ~ to me ? hvad rör det mig? who is ~ ? hvem är det där? ~ is, det är ... (ofta F förk. till f>u's); »det var» (jfr ex. under good o. här nedan); (såsom närmare förklarande el. korrigerande

tillägg): nämligen, det vill (egentligen) säga (: ~ is to say, jfr d. o.); äfv. F »förstår», »kan tänka»; relativ pron.) som nu är, närvarande, nuvarande; I have been hearing a good deal about you la-tely from the Lintons, ...from Miss L., f>u is, jag har ... hört mycket talas om er af L., d. v. s. rättare sagdt (egentligen) af (äldsta) fröken L.; a good (dear, jfr d. o.) boy (girl, etc.) F, (som beröm:) det var en snäll gosse etc., det var snält

af d ig; (såsom uppmuntrande tillägg efter en uppmaning) (gör det) så är du snäll! *Js a good one F, jo, det var en riktig en! jo, den är god! all (about it), det är just saken, det är altihop, det är summan af historien; if all, if is it, om det kommer an på det; o/s it F, det är saken: så är det, ja; så var det, det var rätt; »u's it, is it? F är det så? my own brave boy, nu känner jag igen min dugtige gosse; ~ is the question, (just) det är frågan; det kommer an på; ~ is why, det är orsaken hvarför, därför (gör jag så ei. så); (are you really a free man?) svar: ~ I am, ja, det är jag; (will he do it?) svar: ~ he will, ja, det skall han säkert; I will know your business, ~ I ivill, jag vill ha reda på hvad du (egentligen) har här att göra, det är hvad jag vill (det ska' jag); I do not think det tror jag icke; ~ same (för-

gs fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, f: fir,ter-suipimret

)jC Mindre brukligt. 1479 † Föråldradt.

testimony

starkn. af demonstr. (just) den(ne, -na), alldeles (den)samma; which, det som, hvad; , något (visst, jag vet icke hvad) som; den (ei. det) som; there was ~ in his manner which ..., det låg något (jag vet icke hvad) i hans sätt som ...; this house and ~ on the top of the hill (and ~ you have bought), ... och det som står på backen (och det du har köpt); for his own sake and of his family, för sin (hans) egen och sin (hans) familjs skull; I shall do it ..., and o, with a vengeance, ... och det med besked; he is a scoundrel, and ~ a thorough -paced one, ... och (det) en durkdrifven sådan (till på köpet); and ali och alt det där, »och alt tocke där»; not so bad as inte alldeles så illa (»galet häller»); we are not so particular as så noga äro vi icke; so far as så långt (som dit); are you, so hungry as ali är du nu så (»värst») hungrig; less than mindre än så; it is not dear at ~ (price), det är inte dyrt för det priset; at därå, däråt, däröfver; F äfv. till på köpet, också (t. ex. he's got a scolding wife, and an ugly wife at in därutinnan (t. ex. you are mistaken in i ty att (jfr under in); short of äfv. där-förutan; ichat of hvad mer (om den saken)? nå, än se'n då? to <%/, dit (sä, långt); därhän; därtill; därpå, därå; under därunder (mindre än det); they are the same men came yesterday, det är samma karlar som kommo (hit) i går (också); who ~ has such a home would travel... ? hvem vill väl resa ... som har ett sådant hem? ali alt hvad; he den som; God said: I am ~ I am, ... jag är den jag är; anything everything alt som (ei. hvad); (ett subst.) o* is to be, se under be; wretch o, you are! din usling! who has ever ..., has not ..., hvem har icke ... och bar icke ... (utan att hafva ...); ei. hvilken kan hafva ... och har undgått att ...; handsome is ~ handsome does, ordspr. vacker är den som handlar vackert; he consented ~ his son should return, han samtyckte till att hans son skulle (få) återkomma; I thank God ~ it is all over, jag tackar Gud att det är förbi; ~ it should come to this! att det skulle komma därhän! what have I ever done ~ I must suffer such cruel pains? hvad har jag gjort att jag måste ...; I have told you that, ~ you may be wiser for the future, jag har sagt dig detta på det att du må vara förståndigare för framtiden; never ~ I have seen, aldrig så vidt (det) jag har sett (jfr ex. under not); from that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how ~ he must go unto Jerusalem (bibi. Matt. XIV, 21), (i äldre svenska öfvers.) ... förkunna ..., huru han måste gå, (i nyare d:o:) ... förklara..., att han måste gå; she's ~ fond of you, ~ she ... P, hon tycker så mycket om dig att hon I can leap ~ high P, jag kan hoppa så högt (som så); (obs. på dylikt sätt ofta ~ far, ~ long, ~ much, jfr d. o. och so); se vid. ox. under but, not, now, once, one, only, other, so, such, take, than, m. a. ord (särsk. verb); jfr ock this.

thatch, thåtj, s. taktäckningsmaterial, is. takhalm ei. -rör o. d.; halm-(ei. rör)tak; si. »lugg», »peruk»; va. täcka hus, stack (is. med halm, rör o. d.). ~ed, -t, pp.; a. halm-täckt, med halm-(ei. rör)tak; si. försedd med (dugtig) lugg (luf, peruk); ~ roof, halm-(ei. rör)tak. ~er, -ur, s. en söm täcker, is. (halm)taktäckare. ^ing, -ing, prt.; a. i sms. (halm)taktäcknings- (t. ex. reecls, rör); s. täckande; halm (rör o. d.) till taktäckning, that's, smdr. af that IS. thaught, thåt, se thivart,. sjö. thaumatrope, tha'matrop, s. trollsnurra el.

-skifva (optisk leksak).

thaumaturgic(ai), thamate'rdjik(al), a. förundrans väckande, vidunderlig; undergörande. thaumaturgics, -djiks, s. pl. trollkonster, taskspeleri, thaumatlirgist, -djist, -'—, s. trollkonstnär; en som troj* på underverk, thaumaturgus, -gus, -'---, s. undergörare; kat. kyrk. undergörande

helgon, thaumaturgy, -dji, -'---, s. förrättande af underverk, thave, thàv, se theave.

thaw, thå, vn. upptina, smälta (om is), töa upp; biid. »tina upp», aflägga stelhet ei. blyghet; v. impers. (it töa; va. upptina; s. tö; upptinande. ~ing, -ing, prt.; a.; s. upptinande; töande, töväder. -1, a. upptinande; tö- (t. ex. weather). the, dhè (då det är starkt betonadt), dhl (obetonadt framför vokalljud), dhe (obetonadt framför konsonantljud), best. artikel (o. pr on. f. that, jfr ex.) den, det, de; -n, -t, -11a, -n; ad. desto,

dess; ju (jfr ex.); ~ (komparativ), ~ (komparativ), ju ..., dess ...; ~ good, det goda i allm. bet.; de goda (människorna) i aiim. bet.; he is quite ~ gentleman, han är en riktig (sann, äkta) ...; he is ~ man of men, han är en man i ordets högsta betj^delse (en man framför alla andra, en karlakarl); the boy is quite ~ soldier, noio he has a gun, pojken är en riktig

soldat nn se'n han fått en bössa; none of us may see ~ day, ingen af oss torde upplefva den dagen; talking of chess, how do you like ~ game? ... hvad tycker du om det spelet? ~ better for us both, dess (så mycket) bättre för oss båda; r* fool! den narren! ~ one, den (determinate pron.) (jfr vid cx. under One)', he is not ~ (sort of) man to do so, han är ej den (en sådan) som (sådan att han) gör så; jfr vid. ex. under kind, price, time m. fl. subst, thea, lat., the'a, s. bot. se tea-plant. thearchy, thè'årki, se theocracy. theater †, A mer. stafning, se theatre. Theatin(e), the'atm, s. teatiner(munk, ei. -nunna).

theatre, thè'åtur, s. teater; skådeplats; amfiteatraliskt anordnad byggnad ei. lokal (församlingssal, festlokal), särsk. sådan föreläsningssal, hörsal ; anatomisk föreläsningssal; the 'v» of war, krigsskådeplatsen; at the på teatern; to go to the gå på teatern. SalOOn, s. teatersalong; foyer, teaterkafé (förfriskningsiokai inom en teater).

theatric, thèåtfrik, ~al, -ål, a. hörande till en teater ei. teatern, teater- (t. ex. company, troop, -sällskap, trupp); scenisk, dramatisk (performance, föreställning); teatralisk (gestures, åtbörder); ~ season, spelsäsong, ^ality, -ål'iti, s. egenskap att vara teatralisk. ~a!s, -ålz, s. pl. teatern, teaterväsendet; teatralisk(a) föreställningar); teaterrekvisita, scentillbehör ; private sällskapsspektakel, theave, thè'v, s. prov. tacka i första året;

treårsgammalt får. thebaine, thè'båin, s. kem. tebain (ämne i

opium).

Theban, the'ban, a. tebansk (: från Tebe, i Grekland ei. Egypten); s. tebanare; lärd man †; the ~ year, det egyptiska året (om 365 dagar o. 6 timmar). Thebes, thèbz, s. pr. Tebe; ~ of the Hundred Gates, det hundraportade Tebe i Egypten, theca, lat., gr., the'ka, S. (pl. -CcB, sè) naturv. gömme. slida, säck, pung; särsk. bot. ståndarknapprum; äfv. se spore-case. -kål, a. af föreg. S.

thee †, the, 1. se thrive.

thee, dhè, 2. pers. pron. (objektsform af thou, jfr anm. under d. o.) dig; † (för thou) du. ~'st†, -st, förk. för thou hast. theft, theft, s. tjufnad, stöld; stulet gods, tjuf go ds ~-bote, s. jur. uppgörelse med en tjuf om återlemnande ei. ersättande af det stulna mot att han får gå strafflös.

theiform, tlie'iform, a. télik, téartad.

theina, thëi'nå, theine, thè'!n, s. kem. tein. their, dhår, poss. pron. deras; sin, sitt, sina.

f^Sj -Z, poss. pron. (självständig form af föreg.), theism, the'izm, s. fii. teol. teism, tro på en gud.

theist, the'ist, s. (jfr föreg.) teist. ~ic(al),

ik(ål), a. teistisk. them, dhèm, pers. pron. (objektsform af they) dem; sig (is. efter propos.); P för they ei. those; there are three of de äro tre; jfr vid. ex. under many, ^selves, pers. o. reflex, pron. (af föreg.) (de, dem, sig) själfva; sig (om flere); all who know better than alla som hafva bättre reda på saken än de. theme, thèm, s. tema äfv. mus.; ämne rör samtal etc., text; tema, uppsats, kria; besvarad skriftlig (examens)uppgift; gram. verbs stam, grundform; a soldier was the en soldat var på tal, man talade om en soldat; lohen upon this när han var inne på detta ämne. then, dhën, ad. då; sedan, därefter, därpå; därnäst i ordningen; vidare; därvid, jfr ex.; a. (gnm ellips) (med föreg, bestämd artikel) dåvarande; konj. då, altså. därför; ~ ..., ~ ..., än ..., än ...; ~ and there, genast, på stället, »på fläcken», »på stående fot»; ~ he said (he ~ said), äfv. därvid yttrade han; let it be so det får väl bli därvid då; the meeting roas ~ at an end, därmed var sammankomsten slut; but ~ (... is ...), men (nu är) å andra sidan ...; men vidare; noiv and o. now rv, se under now; what hvad då? än se'n då? come se under come; by vid den tiden, vid det laget, då; till till den tiden, till dess; dessförinnan (äfv. before the ~ King of England, den dåvarande engelske kungen, den som då var kung öfver England; the ~ ministry, den dåvarande ministären; if all this be so, ~ man has a natural freedom, om alt detta förhåller sig så, då eger människan af naturen frihet. Thénard, the'nard, s. pr.; blue, kobolt-

blått, kobolt-ultramarin, thence, dhëns, ad. därifrån; från den tiden; därför, af det skälet, däraf (följer); from "v (mindre riktig pleonasm), därifrån;

från den tiden. ~forth, ad. alt ifrån den tiden, altsedan; from jfr föreg. anm. ~forward, ad. från den tiden alt framgent. ~from †, ad. därifrån, theobroma, lat., gr., theobro'ma, s. bot. ka-kao(träd); ett finare kakaopreparat.

theocracy, thèok'råsi, s. teokrati. theocratic(al), théokråt'ik(ål), a. teokra-tisk.

theodicy, thè6d'is?, s. fil. teol. teodicé (försvar för Guds försyn).

theodolite, thè6d'6lit, b. teodolit, vinkel-mätningeinstrument rör höjdmätning, theo-dolitiC, -lit'ik, teodolit-, hörande till ei. verkstäld medelst teodolit (observations).

theogonic(al), thè6g6n'ik(ai), a. af föij. theogony, theog'oni, s. gudarnes härkomst;

teogoni (särsk. titel på ett poem af Hesiodus).

theologian, thè6ià'dfiån, s. teolog, theologic, thè6l6dj'ik, /val, -al, a. teologisk. ~s, -s, s. pl. teologi, theologist, --'-djist, s. teolog, theologize, --'-djiz, va. göra till teologi; vn. teologisera, egna sig åt teologiska spekulationer; uppställa ett teologiskt system, theologue >j<, the'olog, s. teolog, theology,

--'lodji, s. teologi, theomachist, theom'akist, s. gudabekäm-pare, en som strider mot Gud. theo-machy, -ki, s. myt., strid mot (krig med)

gudarna (giganternas mot Olympens gudar); mänskliga viljans strid mot Gud.

theomancy, the'omansi, s. inhämtande af

orakelsvar, theophiiantropist, theofiian'ti opist. s.kyrkoh.

teofilantrop. theorbist, tlièo'rbist, s. teorbspelare. the-

orbo, -bo, 5. mus. teorb, förr bruklig bas-luta.

theorem, the'orem, s. teorem. lärosats (särsk. geom.); regel ~atic(al), -åt'ik(ål), ^ic, -'ik, a. teorematisk, hörande till teo-rem(er), framstäld i lärosatser, theoretic, thèoretfik, ~al, -al, a. teoretisk. ~S, -s, s. pl. spekulation, spekulativa

delen af en vetenskap el. lära.

theorist, the'orist, s. teoretiker. ~ic, -'ik, a. teoretisk (is. i tad'.ande bet.).

theorize, the'oriz, vn. teoretisera, uppställa en teori (on, öfver). ~r, -ur, se föreg. s. theory, -ri, s. teori; vetenskaplig grundlära; in i teorin. theosophic(al), thèèsofik(ài), a. teosofisk. theosophisrn,--'-fizm. se theosophy. theo-sophist, - -'- fist, 5. teosof, teosophy, - -'-fi, s. teosof!.

therapeutic, therapu'tik, ^al, -al, a. med. terapevtisk, som tillhör terapien; läkande; botande; läk-kunnig. ~S, -s, s. pl. med. terapi, läkekonst, there, dhär, ad. där; dit; äfv. (jfr cx.) därifrån; biid. därutinnan, där vid lag, i den punkten (jfr ex.); det, jfr ex.; efter subst. äfv. därvarande; ~/ (äfv. med now, jfr d. o.) där lia vi det! så där, ja! (häftigare, äfv. fördubbladt: ~/) håll! stopp! (el. lugnande) sakta gfr föij. ex.)! that will dol eå där.

nu kan det vara nog! därmed basta! därmed punkt! ~ and bach (again), fram oeh tillbaka, dit och dän (hem igen), tur och retur; ~ is (med subj. i sing.) ei. ~ are (med subj. i piur.), det är, det finnes (gifves); ('v is) ... (vid uppräkning), (och vidare) så hafva vi ...; (ei. i början) först ha vi ... (then ^ is ... sedan ...); ^ is a good boy, jfr dyl. under that (jfr äfv. dear o. love, ex.); ~ is no knowing (saying, seeing etc.), det är ej möjligt (: »godt») att veta (säga etc.), ei. man kan icke (så noga) veta (säga etc.), jfr ex. under no; is 110 denying the fact (striving against the stream), äfv. det är icke vardt att (tjänar till intet att ...); jfr nothing o. something, ex.; ~ is nothing ~ to be got, där fins (står) ingenting att få; ~ was a famine in the country, afv. hungersnöd rasade i landet; ~ are many surprising things (that) happen in this world, det är mycket underligt som händer här i världen; ~ never was a finer morning seen, aldrig hade man sett en vackrare morgon; ~ you are F, ni har träffat rätt, det är riktigt; äfv. ni har ju fått rätt, det var ju riktigt? (jfr here, ex.); ~ they are, där äro ei. finnas de; där ha vi dem; de äro färdiga (to, att ...); ~ it goes, se där kommer det; äfv. nu bär det af; äfv. nu höres det igen (om ett ljud); i aiim. nu ha vi det igen (etc., jfr ex. under go); ~ lived a man in this village, i denna by lefde (bodde) en gång en man; ~ stood a house, det stod ett hus; ~ you are wrong (mistaken, jfr äfv. ex. under out) däri har ni orätt (misstar ni er); reports wrong me ryktet gör mig orätt därvidlag; ali se under all; he was not han var icke där (äfv. närvarande, tillstädes); other boats were quickly ... kommo snart dit (tillstädes, fram, till platsen); is ^ no means? fins det intet (hjälp)medel (ingen utväg) ? nobody killed, is ingen är ju dödad, eller hur? to leave fara därifrån, lemna (den) orten; his being (presence; äfv. living, residing) hans därvaro; our going vår ditresa; put (placed) ditsatt; the way vägen dit; ~ above, däruppe (ofvanför); from därifrån; over sc under over; up där uppe; when ~ (oiiips för when I was (I saio no ...), när jag var där ...; while ~ (jfr föreg.), under vistelsen därstädes. (Anm. 1. I sms. står ~ i st. f. that ss. sv. däl' för den, det). (Anm. 2. I sms. behåller senare delen uttal o. accent). ^abOllt , 'V"

abouts F, ad. där omkring, i den trakten, (på ett ställe) i närheten; (vid taiupp-

6: note, h: do, 6: nor, 6: not, i: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.thereabouts

F Talspråk. 1482 P Lågt språk.

Thibetan

gifter) så omkring (ungefär), nästan; däröfver, med anledning däraf †; ten men or oj, 10 man eller så ungefär. ~after, ad. därefter. ~at, --', ad. därpå, därvid; därsammastädes; åt det hållet; däröfver (angående detta), äfv. däråt; därmed, därvid. ~by, ad. därvid; där fram; därigenom; jfr ex. under tale, 2. ~for, ad. för det,

därför. ~fore, (F thur'for), ad. därföre, för den skull; altså. följaktligen; we could not ~ (infin.), af den orsaken (för den skull) kunde vi icke (det var ingen orsak för oss att ...). ~from, ad. därifrån, därutur. ad. däri; äfv. där-

under. ~int0, ad. dit in. ~0f, (-of), ad. däraf, häraf; därom. ~0n, ad. därpå; däröfver. ~0llt, ad. dämt; ut därifrån. /x/tO, ad. därtill; dit. <vUndei°, ad. därunder. ^unto, se Ojto. ^upon, ad. därpå; strax därefter; därför, för den skull. ~with, ad. därmed, ^withal, ad. därmed; därhos, därjämte; dessutom †. <v/s, -z, smdr. af there is.

theriac, thè'riåk, s. teriak; motgift; a. te-riak-, jfr följ. a. ~al, theri'akal, a. medicinal-, läkande.

thermæ-, lat., thè'rmè, s. pl. varma (mine-ral)källor, naturliga varma bad; antik. bjg. »thermer» (badhus), thermal, -mål, a. värme-; varm (om jordvärme, källor, mineralvatten

O. d.). thermic, -mik, a. (jfr föreg.) fys. värme- ; "w lines, fys.geogr. isotermer; ~ ray, värme-stråle; ~ unit, värmeenhet.

thermidor, thè'rmid6r, s. fr. hist, termidor

(elfte månaden i den republikanska kalendern : 19/7_17/8).

thermo -, gr., the'rmo, prefix i vetenskapl. termer värme-. (Aum. Senare delen i flerstafvig sms. behåller uttal o accent där ej annorlunda

är utsatt). b äro meter, s. termobarometer (värme- o. lufttrycksniätare; el.:) ett slags ebullioskop (barometer angifvande höjden örver hafvet på grund af kokpunkten). ~-CUJTent,

-'---, s. (elektrisk) ström beroende på värme, ^-dynamic, a. termodynamisk, ^-dynamics, s. pl. termodynamik. ~ -electric, a. termoelektrisk (jfr föij. s.); oj couple, o, pair, termoelektriskt element. ^-electricity, 5. (gnm) värme-(orsakad)elektricitet. ~gen, -djen, s. värmeämne, värme is. i fråga om jordvärme, varma

källor o. d. ~graph, -graf, g. själfregistrerande termometer. ~-lamp, s. fys. värmelampa. ~logy, -morédji, s. värmelära. smeter, -m6m'ètur, s. termometer; register oj, self-registering oj, dets. scm graph; vani. F maximi- och minimitermo-meter. ~metric(al), a. termometer- (hörande till en termometer el. verkständ med termo-

meter, t. ex. observations), termometrisk, ^metrograph, s. maximi- och minimi-termometer. ^-multiplier, s. fys. termo-multiplikator (instrument), ^pile, s. termo-elektriskt batteri såsom termometer. /vSCOpe, -skèp, s. termoskop, värmemätare is. för små värmeskilnader. ~Stat, -stat,

s. själfverkande värmeregulator. ~-ten-Sion, s. tekn. utsträckning med tillhjälp af värme. ~tic(al), -mèt'ik(ål), a. värme-. ~tiCS, -mot'iks, s. pl. värmelära. thesaurus, lat., thësâ'rus, s. eg. skattkammare); oftast biid. ordskatt, -förteckning, -samling, lexikon, encyklopedi, these, dhèz, demonstr. pron. (pl. af this, jfr d. o.) desse, dessa; ~ are good horses, detta är goda hästar; ali oj, äfv. alt det där (nu nämda); I have not seen hirn oj two years, jag har ej sett hnm på de sista två åren (... nu på två års tid); in oj days, i dessa dagar; nu för tiden, i våra da'r; in oj practical times, i våra praktiska tider; 1 saw him with oj eyes, jag såg hnm med mina egna ögon. thesicle †, the'sikl, s. liten (underordnad) sats.

thesis, lat., gr., thè'sis, s. (pl. -ses, -sèz) tes, sats; akademisk disputation; uppsats öfver förelagdt ämne; kortare afhandling is. för vin nande af akademisk grad el. d.; mus. metr. tesis, nedslag (i den antika betydelsen '. oaccentuerad taktdel el. versfot), röstens sänkning; to maintain a oj, offentligen försvara en tes (etc.); aflägga disputationsprof, »disputera». Thespian, thës'pian, a. tespislc, tragisk; ~

cart, Tespiskärra. Thessalonians, thèsål6'nianz, s. pl. propr.;

the oj, bibi. tessalonikerna. theurgic(al), thèè'rdjik(ål), a. teurgisk, magisk. theurgist, -'-djist, 5. teurg, magi-ker. theurgy, -'-dji, s. teurgi, andebe-svärjning, (öfvernaturlig) magi. thew †, thu, 1. s. (vani. i pl.) sed, sätt, vis.

theW, tllU, 2. S. (numera endast i pl.) poet. senor,

muskler, styrka, kraft, /vy, -i, a. muskulös, senig, stark, they, dhà, pers. pron. (3 pers. pl. i subjektsform) de (äfv. ss. determin. pron.); ofta motsv. svenskt man, jfr ex.; (who are these gentlemen) (svar:) ~ are his sons, det är hans söner; ~ dance, äfv. man dansar, där dansas; ~ say, de (: folk, människorna) säga, man säger; ~ who, de som. ~'d, -d, sammandr. af they had ei. they would. ~'|l, -1, sammandr. af they will el. they shall. ~'re, -r, sammandr. af they are. ~'ve, -v, sammandr. af they haVC.

Thibet, tib'et, --', s.pr. Tibet; (t) s. tibet (ylletyg). ~an, -ån, a. tibetansk; s. tibeta-

à; fate, å: far, A: fall, i: fat, å: fast, è: mete, è: met, I; her, 1: fine, 1: fin, i: fir,thought if.

Mindre brukligt. 1483 † Föråldradt.

nare. sx/ian, -bè'sjån, a. o. s. se föreg.; ^ shawl, kasjmirsjal. thick, thik, a. tjock i alla bet.; diger; tät skog etc.; grof (t. ex. käpp [: »påk»], streck); ogenomskinlig, oklar luft, vätska, grumlig; otydlig, »sluddrig» röst, tal; F förtrolig, intim {with, med); ad. tätt, tjockt; tätt (tidt) och ofta; tala sluddrigt; s. dumhufvud; se † ~et; {the /v) det tätaste (tjockaste) af ngt; vn. † o. va. >j< se »»en; a ~ one, si. se »»en, s., si.; a ~ crowd, en tätt packad folkhop; ~ sauce, afredd sås; ~ speech {utterance) {to have a »» tongue), (hafva) »gröt i mun» (grötigt, »sluddrigt», oredigt uttal); »» weather, tjock luft, disighet, tjocka; 'w of hearing, lomhörd; {the table was) an inch »» with dust, ... betäckt med ett tumstjockt lager af dam; a mountain »» with wood, ett bärg beklädt med tät skog; the ground is »» with snow, marken är betäckt med djup snö; children were as »» as hops, barnungar fans det så godt om som kottar i skogen; they are very ~ (F ... o» as thieves, ei. pick-pockeis ei. inkle-weavers), de äro mycket såta vänner (de »hänga hop som ler och långhalm», de komma väl öfverens »som tjufvar på en marknad»); to come »», komma tätt, regna bild., hagla, »dugga» (jämt); ~ and fast, tätt efter hvart annat; bullets flew ~ as hail, det haglade kulor; to speak »», se under speak o. jfr ofvan ex.; the com is »», säden står (växer) tjock (tätt); to lay {spread) it on »», »breda på tjockt» bild., jfr vid. ex. under lay; through »» and thin, »i alla väder», genom (trots) alla hinder (skiften), utan att fråga efter hvad som är i vägen (hvad än månde hända); in the »» of, i aiim. midt under (ei. i, ibland) (tätaste, värsta, hetaste ei. d.), jfr de reij. ex.; in the »» of the battle {flght, ei. strife is. i aiim. bet.), i tätaste stridsvimlet (i hetaste striden); to be in the »» of it, äfv. vara med där det gäller, jfr föreg. ex.

<x,-and-thin block, s. sjö. tvåskif vigt block med ena skifvan tjockare än den andra, ^-bodied, a. tjock (i kroppen), undersätsig el. tjock och fet. ~-bOard, s. timm. 1 74 tums planka. ~-COated,a.med tjock ytterbetäckning; tjockskalig; tjockhudad. ^-coming, a. som kommer tätt (ei. hoptals). ~-head, s. tjockhufvud; tjockskalle, dumhufvud. ^-headed, a. tjock-hufvad äfv. biid.; med tät krona, lummig om träd. zool. se stone-curlew.

~-Set, a. tätt satt (planterad); tätvuxen, tät (t. ex. bäck, skog); undersätsig, grofväxt; s. tät ogenomtränglig häck; ett slags tjock bom-

ullskypert (jfr Manchester), 'v-skifl, s. grof (»tjockhudad») människa som »ingenting ta'r på», drummel, tölp, »plös». ~ -Skinned, «. tjockhudad; biid. grof, okänslig, »som ingenting ta'r på», drumlig, dum. f-Skuil, s. tjockskalle is. bild. »» -skulled, a. tjockskallig, jfr föreg. ^-SOWn,

a. eg. tätt sådd; tät (bild. mots, till »tunnsådd»), . ~-Stuff, s. timm. grof plank(a); skeppsb. V ägare (tjocka klädningsplankor iuombords). ~en, -n, vn. tjockna (äfv. om vätskor), blifva tjock el. tät(are, jfr thick, a.), tätna, komma alt tätare, blifva talrikare; skocka sig, trängas, vimla; äfv. om faror, svårigheter hopa si g {around, omkring); draga sig tillhopa biid. (om oväder o. d., jfr ex.), äfv. mogna; fördunklas, förmörkas; växa (om storm); om strid blifva alt häftigare; va. förtjocka; förstärka (t. ex. en mur); göra tjock(are) ei. tät(are); göra talrikare; öka antalet af (jfr ex.) ei. låta komma tätare, äfv. »fördubbla» bild.; kokk. (: ~ with flour) afreda sås etc.; s. si. f. a sovereign; he saw the crowd »»ing, ... folkhopen växa o. blifva alt tätare; the house began to »», salongen började fyllas; misfortune is »»ing about your head, olyckan drager sig tillhopa (som ett hotande moln) öfver ditt hufvud; the plot »»s, förvecklingen drager sig tillsamman, intrigen knyter sig, anslaget mognar; twilight »»s into night, skymningen tilltar och öfvergår till natt; ~ by boiling, inkoka, (låta) koka ihop; ~ the ranks, utfylla luckorna i leden; they »»ed their blows, de läto slagen (huggen) falla tätare, ^ening, -ning, prt.; s. förtjockning (blifvande tjockare); förtätning (blifvande, kommande etc. tätare, tilltagande i täthet etc.); förtjockningsmedel; kokk. af-redning(smedel: ~ stuff ei. matter). ~et, -èt, s. tät dunge, tätt vuxet »skogsbestånd», snår. ~ish, -lsj, a. ngt ei. tämligen tjock (tät etc., jfr ofvan); ~ weather, sjö. disig luft. ~ly, -li, ad. tjockt; tätt; (taia) otydligt, »sluddrigt». ^neSS, -nes, s. tjockhet; täthet; tjocklek; lagers mäktighet; (gods-)styrka; ett lag(er, t. ex. of planking); »»of hearing, lomhördhet; the »»of the woods, täta(ste) skogen, thief, thềf, s. {pl. thieves, thèvz) tjuf äfv.

på ljus; ss. skällsord tjufstryker O. d.; bibi. röfvare (the ~ on the cross); yon »» of the world ?! din ärkeskojare! {it will come upon you) like a »» in the night, som tjufven om natten; opportunity makes the »», tillfället gör tjufven; {to) set a »» to catch a »», sätt(a) den värste karnal-jen att vakta på de andre; stop »»! se under d. o. ^-catcher, ~-taker, s. fast-

à: note, o: do, é: nor, 6: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.thief-taker

F Talspråk. 1484 P I.ågt språk.

thing

tagare, (detektiv) polisbetjänt, ^-proof, a. dyrkfri.

thieve, thèv, vn. stjäla, begå tjufnad (stölder). -uri, s. tjufnad, tjnfveri, stöld ; tjufgods †.

ishness, -lsjnès, s. tjufaktighet.

thigh, tlii, s. lår; jTr hip, ex. ~-bone, .«?. lårben.

thilk †, thilk, pron. (jfr ilk; eg.: »dylik») denne (samme).

thili, thil, s. skakel, skälm, (afv. i pl.) vagnsgaffel; gruf. se sill. ~-horse, s. gaffelhäst, häst som går i skacklor(na).

thimble, thim'bl, s. fingerborg; syring (tailor's tekn. is. Am. se ferrule; tekn. guldsmeds puckelanka (stans); sjö. käns; everything is driven by the there, där hafva fruntimren det mesta att säga. ~-berry, s. bot. amerikanska blåhallon (Rubus occidentalism ^-Case, 5. fingerborgsfodral. ~-rig, ~-rigging, s. taskspelareknep is. ott med 3 små bägare under en af hvilka en ärt el. d. lägges. ~riggei*, S. (jfr föreg.) situp-lare taskspelare som uppträder på marknader o. lurar bönder; börs. si. börsvinglare. 'v-Weed, s. bot. en art Rudbeckia.

thime, se thyme.

tllin, thin, a. tunn (i aiim. mots, tin thick); ej tät, gles, »tunnsådds (föga talrik [blott har o. där förekommande]); mager, spenslig; sjö. smäcker lina etc.; lätt, fin; klen, svag, obetydlig; genomskinlig ofta biid. : lätt genomskådlig (pretext etc.); ad. tunt, glest (ofta i sms. med perf. part. : tnnn-); va. göra tunn i aiia bet.; aftunna; förtunna; utspäda; gnllra skog, bläda; förminska antalet af; vn. (ofta med adv. ss.: away, out etc.) bli tunnare; förtunnas; blifva mindre, aftaga; glesna; ~ of people, folkfattig, -tom, glest befolkad (: ~ -peopled); ~ goods, tunna yllevaror; a rv house, teat, ett klent (glest besatt) hus; to become {get, grow) ner), glesna, äfv. förminskas i antal, blifva mera tunnsådd (ei. sällspord); magra; the ranks are rening, lederna glesna; ~ out, (va.) äfv decimera; (vn.) geoi. gruf. kila ut (om biirglager el. malmgång : bli tunnare o. slutligen försvinna). ~-coated, a. tunnskalig. ~-skin-ned, a. lunnskinnad; bild. ömtålig, känslig för förolämpning etc. ~-S0Wn, a, tunn-

sådd afv. biid. ~-Spun, a. finspunnen, fin tråd.

thine, dbin, poss. pron. (själfständig form at thy) din, ditt, dina (jfr anm. o. ex. under mine); (T)** is the Kingdom, riket är ditt.

thing, thing, s. ting, ett föremål; afv. (is. med adj., jfr ned. ex.) tingest; Sak i allm. (äfv. :

förhållande, händelse, angelägenhet, jfr vid. pl.); Väsen, Varelse; (is. F medlidsamt el. lindrigt ringaktande :) »stackare», »kräk», »liten» (poor silly ^ 0. d., jfr vid. ex.) (a d ni. Efter ett adjektiv tjänar ^ att substantivera

detta, jfr ex.); pl. »saker», (res)effekter, persedlar, plagg, kläder el. andra (medhafda) förnödenheter; »grejor», don (äfv.: verktyg etc.); tillbehör, äfv. kärl, servis (jfr tea, sms.); afv. sakerna, förhållandena; a en sak, något; she walks the water like a ~ of life, hon (skutan) rör sig på vattnet lätt som en lefvande varelse; a ~ of naught, någonting värdelöst; a ~ to do, något att uträtta, ett göromål, ett ärende; it's a ~ agreed on, det är öfverenskommet, det är en afgjord sak; it's a e\> unheard of, det är någonting oerhördt, man har aldrig hört ngt dylikt (ei. »maken»); it is a ~ to be observed, det är ngt att lägga märke till; forbid a fool a ~ and that he will do, förbjud en dåre ngt och då gör han just det; / have a ~ in prose (for the next number), jag har någonting (»en bit») på prosa (färdig till ...); this is a ~ you don't understand, det här är en sak (ngt) som du ej begriper; what a ~ it is that ...! hvilken god sak det är att ...! ei. så ledsamt (förargligt) det var (ei. är) att (så skulle gå)! what a ~ is pluck! hvad det är bra att hafva kurage! a ~ or two, ett eller annat; to know (el. to be up to) a ~ or tWO, se under know; a bit of a ~ F, afv. en tingest; se ex. under such; quite another en helt annan sak, ngt helt annat; any every no ~ o. d., se anything, everything, nothing etc.; one en sak; ett; (äfv. med the) det ena ei. enda (jfr needful ex. o. vid. under one); there was scarcely one ~ in common between them, de hade knapt något gemensamt; to resolve is one to execute, another, att besluta är ett, att utföra ett annat; beslut och handling äro två (skilda) saker; from one ~ to another, från det ena till det andra; what is that hvad är det där (för någonting)? the saken (t. ex. the ~ is that ..., saken är den att ...); tingesten; (med tonvigt) det rätta,jfr reij. ex. o. the proper just the quite the ~ F, just det rätta (jfr afv. the proper ngt riktigt bra ei. utmärkt (afv. om personer :

ett »mönster», »den rätta»); a waterproof cloak is just the ~ for travelling (for travellers), en regnkappa är det bästa man kan ha på resor (...oundgänglig för resande); I'm not quite the ~ F, jag mår ej riktigt bra, jag är ej riktigt väl disponerad, ... ej vid fullt kurage; I want to be in the jag vill vara med; it is not a bad ~ to be ..., det är ej så »dumt» att vara ...; the best det bästa (t. ex. I can do is to ...; jfr ock ex. under next); that's the just den (det), ja; this is what we call the civil ~ F, ... artighet, ... att vara artig (vanligare civil r^s, artigheter, komplimanger; jfr ock ex. under do); a common ngt helt vanligt (allmänt), det vanliga; the first ~ (jfr ex. under first) (ss. adv.) bittida, så fort som möjligt; the last ~ (t. ex. in the night, he did), det sista (man gör), allra sist; sent; to do a foolish (silly, stupid) göra en dumhet; to do the friendly göra (ngn) en vänskapstjänst, visa sig vänlig; lie made a good ~ of his employment, han drog stor fördel af ... (jfr vid. ex. under good); (if we could but save ...) how great a it would be! ... så vigtigt ei. hvilken god sak det vore! they might have done a great ~ for their country, if they had ..., de kunde hafva uträttat ngt stort för sitt land, om de hade ...; the great r*,, however, was to keep the boat afioat, först och främst gälde det att hålla båten flott; (forgetting) the most important ... det vigtigaste; little afv. pyre, »kryp»; thou noble poet. du ädle, du ädla människa! (I will do it, because I believe) it is the only ~ to save him, det är det enda som kan rädda hnm (... »enda räddningen» för hnm); poor

(de rådande) förhållandena; afv. som det nu går till; ~s come about so strangely, det går så underligt till (här i världen); I hope rvs will yet get better, jag hoppas att saken ännu kan hjälpas (... allting kan reda sig, det ta'r sig nog ei. d.); improve, det blir alt bättre, det reder sig; ali allting (jfr vid. ex. under ali)-, above all ~s, framför alt; of ali (mest ei. bäst) af alt; framför alt, jfr följ.; this ...is of all to be avoided, detta ... är ngt som framför alt bör undvikas; to like (ei. love) (it) of ali ~s, sätta (allra) mest värde på äfv. en person; (äfv. med följ. to o. infin.) tycka allra mest om (att), ingenting hällre vilja än; I shall like it of ali äfv. jag ser ingenting hällre; the people who were attending to supposed ..., folket som styrde och stälde (med saken) trodde ...; I am allowed to do s\jS just as I like, jag får göra (ställa och styra [med saken]) alldeles som jag vill; you should take more easily, ... (i allmänhet) taga saken (-ker) lättare; nice r^s, iron, snygga saker; these sådant (dylikt, Slikt), äfv. detta, jfr ex. under ought; to make the best of (jfr ex. under best), framställa saken i så gynsam dager som möjligt (to, för) ei. hålla god min (to, inför); the condition (ei. state, jfr äfv. ex. under d. o.) of sakernas läge (ställning), »ställningen»; in the (common ei. ordinary) course (ei. run) of ^s, in the (natural) order of (jfr dessa ord) enligt sakernas vanliga gång (ordning); se vid. ex. under bad, look, new, now, one, other, past, present, put (med följ.

adv., flere ex.), right, sort, strange, such, sweet, there, think etc. ~ami, -ami, ~um, -um,

umbob, -umbob, ~ummi (ei. -my), -um!, ^ummite, -umit, s. F hvad hette han (hon ei. det) nu igen? Mr Hr N. N. think, thmgk, vn. (imp. o. pp. thought, thot)

tänka (about, of, on, på, jfr vid. ned.); fundera, reflektera (of etc., på); eftertänka (how, huru); va. tänka; föreställa sig; tycka, mena, tro; hålla före, anse (för); I therefore I exist (äfv. that I am I know, because I (öfvers, aflat.: Cogito ergo sum), jag tänker, altså är jag till; man människan tänker (eger tankeförmåga); 7~ not (i svar), (eg. ellipt. för »jag tror att det icke så förhåller sig») jag tror icke det; I don't jag tror icke (att . . .); P iron. (ss. upphäfvande tillägg efter påstående) kan tänka, jo pytt (jfr ex. under left)', I should ~ so, jag skulle tro det; ~ differently, vara af en annan (olika, motsatt) mening (ei. åsigt); to ~

(ellipt. inledande ett pfist&ende), när man beträll-

ker, tänk bara (att hvilken ..., huru ..., t. ex. to oj that she should never see her dolls! to oj how hard it must have been upon her! ... hvad det måste hafva kostat på henne!); oj what you are doing! betänk hvad du gör! stop to oj! gif dig tid att tänka! I oj you are right, jag tror att ni har rätt; he thought he heard something move, han tyckte sig höra någonting som rörde sig; / ~ Pil lcill myself, jag tror jag går och ta'r lifvet af mig, jag har lust att ...; I can't ~ to ho put these things in, jag kan ej begripa (göra mig en föreställning om) hvilken som ...; what makes you oj so? hvad bringar dig på sådana tankar; I o, him (to be) a man of honour, jag anser hnm för (ei. vara) en hederlig man; ~ best, anse bäst; ~ fit (goocl, proper), anse (finna) lämpligt (jfr vid. dessa ord); ~ it long, finna tiden lång; who is to hinder me if I oj it right to do sof hvilken kan hindra mig att göra det, om jag anser det rätt? one would oj (that), man skulle kunna tänka (tro) att; I thought as much, se under d. o.; who would have thought it! hvem skulle hafva trott det! I have other things to ~ about, jag har annat att tänka på; Pil hear what he about the thing, jag har lust att höra hans mening om saken; what do you oj about that? hvad tänker du om den saken? Pil take time to ~ about it (to ~ it over), jag vill taga tid på mig att tänka (fundera) på saken; assistance ivas nearer than we had thought for, ... än vi hade kunnat tänka oss (... vi hade trott); ~ of, tänka på; fundera på (äfv. med -ing, att ... : tänka sig till att, ämna); betänka, besinna; (med adv.) tänka ...om, hafva en ... tanke om (anse för), jfr vid. ned. ex.; ~ of it! tänk (fundera) på saken! ~ of that! äfv. tänk bara! kan man tänka sig (ngt slikt)! now I (come to) oj of it (t. ex. I might as well ...), då jag nu tänker (närmare) på saken (så borde jag kanske ...); orta »medan jag kommer ihåg?, »det var sant», à propos; I would ~ of no such thing, I should never oj of such a oj, något sådant skulle aldrig kunna falla mig in; he would never have thought of such a thing, äfv. ngt sådant kunde han aldrig hafva drömt om; tell me what you oj of it, säg mig din mening (om det); (I ought to have sent back your book) but I did not oj of it, ... men jag kom ej att tänka på det (glömde af det); I really don't know what to oj of his conduct, jag vet sannerligen icke hvad jag

skall tänka om hans uppförande; what do you oj of commencing author, hvad skulle du tycka om att bli författare (hurudant vore det, tror du, om du skulle slå dig på att bli ...)? I oj of going to Paris, jag funderar på att (ämnar) resa till Paris; what could you be ojing of, luhen you did so? hvad tänkte du på (»hvar hade du tankarna») när du kunde göra så? oj no more of it, tänk inte mera på det, låt det vara glömdt (äfv. : förlåt det; äfv. ss. svar på ursäkt : det där glömma vi nu, vi tala inte mer om den saken); I had never thought of buying that horse, äfv. jag hade aldrig haft ngn tanke på att oj well of what you say, tänk noga på hvad du säger (äfv. tänk dig väl före innan du säger så); ivhat to oj of for your amusement? hvad skall man hitta på för att roa er? ~ better of (it), se under better; oj ill (meanly) of, hafva dålig (klen, ringa) tanke om; ~ well (highly) of, hafva god (hög) tanke om; äfv. högt värdera; ~ little of, (äfv. jfr ex. strax ofvan) akta ringa, ej hålla mycket på, ej fråga stort efter, ej anse för ngt stort (äfv. svårt, besvärligt); ~ much of, (i aiim. mots, till föreg.) hålla mycket på; anse för ngt stort (äfv. svårt) (jfr vid. ex. under much)-, she thought no more of going out with Mr. A. than with her old uncle, hon gjorde icke mer affär af (tyckte det ej var ngt värre ei. »farligare») att gå ut och gå med hr A. än med sin gamla farbror; o/ nothing of, ej akta för något, ej hafva ngn hög tanke om; ej fråga efter, ej bry sig (stort) om; anse för en småsak, ej anse för svårt, ej finna svår(t), ej göra svårigheter vid; ~ the worse of, få sämre tankar om; ~ on, tänka (grunda, reflektera) på (öfver); göra till föremål för sitt tänkande, taga i betraktande, låta tankarna dröja vid; ~ out, uttänka, fundera ut; tänka en tanke ut (till slut); ~ a question out, gå till botten med en fråga; uttänka en fråga; you thought to conceal that from me, (jaså) du tänkte dölja det för mig; ~ it (the matter) over, tänka (närmare) (fundera) på saken; betänka sig; ~ to (with, ei. bibi. within) one's self, tänka inom sig (ei. för sig själf); ojs (P) I to myself, då tänkte jag för mig själf (t. ex. nu var du bra dum); ~ back upon, tänka tillbaka på (draga sig till minnes); ~ with, dela åsigt med, tänka lika med, hysa samma åsigt som; se vid. ex. under thought samt aloud, good, hard, likely, only, otherwise, small etc. ~clb!e, -abl, a. som kan tänkas, tänkbar. ~er, -ur, s. tänkare; close grundlig tänkare; deep djup tänkare; free fritänkare. ^itig, -ing, prt.; a. tänkande, förnuftig (being); i sms. tanke- (t. ex. fa* culty); s. tänkande; grubblande; tankar, mening; to sit sitta och fundera; jfr set, ex.; it is obvious to every ^ mind, ... för hvarje tänkande (människa); ali ~ persons, alla tänkande; way of tänkesätt; to be of another per son's way of vara af samma mening som en annan, hysa-samma åsigt som ...; (there is ...) to my i min tanke, enligt min åsigt. ~ingly, -ingli, ad. genom (ei. med) tänkande.

thinly, thin'li, ad. tunt, glest (t. ex. a country ~ inhabited)', sparsamt, fåtaligt; klent, svagt besatt o. d.; the cabins were ~ scattered, stugorna lågo kringspridda här och där på långa afstånd från hvarann, thinner, -nur, komp. ar thin; s. förtun-nare, en som gör ngt tunnare ei. glesare; förtunnings- ei. utspädningsmedel, thinness, -nes, s. tunnhet; magerhet; gleshet, lcringspriddhet; ringa antal, fåtalighet; sparsamhet, ringa förekomst, sällsynthet; fattigdom (of, på); the ~ of game, fattigdomen på vildt; the ~ of inhabitants. den glesa befolkningen, thinning, -ning, pH.; s. förtunnande; utspädning; skogs gallring; glesnande; the wood is skogen börjar glesna, thin-nish, -nisj, a. tämligen tunn, mager, gles etc., jfr thin, a.

third, third, rähi. a. tredje; s. tredjedel (: ~ part)', mus. etc. ters äfv. : sextiondedel af en sekund; tredje man, jfr ex.; hand. ter-tiaväxel (: ~ [bill] of exchange)-, the ~ estate, tredje ståndet (i Engi. dets. som the Commons; Lords Temporal utgöra nämi. det första, Lords Spiritual det andra); the ~ best, den tredje i godhet; the ~ longest, den tredje i (ordningen efter) längd; a ~ party (ei. person), tredje (mellan-kommande) man; as I have been called in and made a som jag har blifvit tillkallad och varit tredje man; two två tredjedelar. -li, ad. för det tredje.

thirl, thirl, 1. se thurl.

thjrl †, thirl, 2. se thrill.

thirlage, thi'rladj, s. kvarnrätt, kvarntvång.

thirst, thirst, 5. törst (after, for, of%, efter); biid. begär, längtan; vn. törsta (for, efter) äfv. biid. : ifrigt längta, trängta (after, for, efter; to, att få ...); a ~ for knoivledge, kunskapstörst, vetgirighet; ~ of gain, vinningslystnad; ~ for revenge, hämdlystnad; he has a constant ~ upon him, han lider af en ständig törst, han är alltid törstig; they that after righteousness, de som törsta efter rättfärdigheten; she for his blood (life), hon törstade efter hans blod (traktade efter hans lif), ^er, -ur, s. en törstande; en som längtar, trängtar etc. (after, for, jfr ofvan). ~ily, -ili, ad. törstigt; begärligt. ~ineSS, -ines, 5. törstighet, törst. ~y, -i, a. törstig; törstande äfv. wid. : trängtande (for, efter); ~ land, jord som törstar efter regn; a

~ soul, en »törstig själ», thirteen, thi'rten, räkn. a. tretton; s. tret-

tontaiet; förr ett mynt: »trettonpenning»; he roas han var tretton år. ~th, -th, a. trettonde; s. trettondedel (: ~ part)', two r\sS, två trettondedelar, thirtieth, thirtieth, a. trettionde; s. trettiondedel (: ~ part).

thirty, thi'rti, räkn. a. trettio; s. talet trettio; (T)** Years' War, trettioåriga kriget. —Ofie, räkn. trettioett; s. ett kortspel (uugef. »vingt-un»). —nine, räkn. trettionio; the ~ articles, kyrk. de trettionio artiklarna (eng. episkopala kyrkans symboliska bok).

this, dhis, demonstr. pron. a. (pl. these, dhèz) denne, detta, den (det) här; den (det) senare, sistnämda (i motsättning mot that, jfr d. o.; äfv. eljes, utmärkande den talandes särskilda intresse); äfv. följande; vid tidsbestämningar innevarande, äfv. sistförflutna; s. detta (mera sällan denne); (eiiipt. f. ~ time) denna tid, innevarande stund, jfr ex.; (eiiipt. f. ~ town etc.) detta ställe, denna ort (äfv. detta hus etc.) (så is. efter leave, jfr ex. under d. o.); äfv. eiiipt. f. ~ way (jfr ex. o. d. ord); ad. F f. thus, jfr ex.; ~ here F, den här (öfverflödigt för blott 'v/ book,

denna bok som jag t. ex. håller i handen; äfv. (: ~ work) föreliggande bok (arbete) som jag talar om el. t. ex. recenserar; in Case, i detta (sådant) fall; äfv. härvidlag; in ~ country (toion etc.), här i landet (staden etc.); äfv. i vårt land (etc.) (Obs. i en engelsmans mun blir detta oftast: England); ~ day, denna dag; den dag i dag är; (ofta adverbieit.) i dag (Obs. på dyl. sätt vid audra tidsuttryck); at ~

day, ännu i dag, ännu så länge; do you not go out refine day t går du icke ut i dag då det är så vackert? (går du inte ut på en så vacker dag som i dag?); ~ fellow, den här karlen, den här; I have been up ~ hour, ... en hel timme redan; ~ house,

detta hus (huset i hvilket vi befinna oss, el. som vi stå framför, el. som utgör ett vigtigt föremål för vårt samtal); ~ life, detta lif(vet) (jordelifvet, det timliga lifvet) ~ man, denne man som jag

pekar på, el. som nyss nämts : sistnämde (man), (särsk. >•& om liufvudpersonen i en berättelse :) »vål* man»; month, dennes (vid datoaugifning);

~ place, detta ställe, denna plats; vår ort; hand. costi, härstädes; about ~place, här omkring, här i trakten; Mr X. of ~ place, Hr X. (som bor) härstädes; the ... consul of nu place, härvarande ... konsul; ~ time, denna tid i hvilken vi befinna oss el. : tiden Tör den omtalade händelsen; ~ Way,

denna väg; på denna väg, här fram; hit bort, hit åt; (på) detta sätt; ~ iveek, denna vecka; innevarande vecka; nu i veckan; (under) på de sista 8 dagarna

(Obs. på dyl. sätt vid andra tidsuttryck); ~ WOrld,

denna värld, den här världen; ~ is my birthday, detta (ti. i dag) är min födelsedag; ~ is a fine day, i dag är det en vacker dag; ~ is the spot, här är stället, här ha vi stället i fråga; a strange place det här är (»var») ett besynnerligt ställe; is ~ the way you keep your word f är det på detta sätt du håller ord?

one, den här, denne; se ex. under once o. under present; ~ same, just den(ne), just (den) samma, alldeles samma; ~ and that, det ena och det andra; äfv. »ditt och datt», alt möjligt (t. ex. he promised ~ and that); ~ or that, det här eller det där, jfr vid. följ.; I like ~ better than that, jag tycker mer om det här (ei. den här saken) än det där (den där); »» or the other, det ena eller det andra; who is ~ coming ? hvem är det som kommer här? ~ is what I have to say (ei. what I have to say is hvad jag vill säga är detta (följande); ~ is all very well, (alt) det där som vi nu hört är godt och väl; ~ is not to be relied upon, härpå får man icke lita; ~ often happens, sådant händer ofta; ~ is to inform you, särsk. hand. afsigten med närvarande skrifvelse (mitt bref) är att underrätta er; [have to finish jag skall först sluta det här (ei. mitt bref, jfr föreg.); will ~ lead me to ...? kan jag på den här vägen komma till ...

(leder den här vägen till ...?); just mark I will ..., lägg märke till hvad jag nu säger, jag vill ...; so far north as så långt i norr som här (ei. hit) (som vi äro); ~ you may be assured of, det kan du vara säker på; about härom (talade de); after härefter, hädanefter; äfv. se after that; at häråt, höröfver; because of -x,, härför, af denna orsak; before härförinnan; between ~ and England, häremellan och England, härifrån till England; between rv, and then, från den tiden och tills

nu; bythong

>f< Mindre brukligt. 1489 † Föråldradt.

those

rem ei. snärt; to cut large of another man's leather, ordspr. skära breda remmar ur en annans hud. ~ed, -d, a. försedd med rem ei. snärt; bunden med rem(mar).

thoracic, thèraslk, a. anat. hörande till thorax, bröst-; s. bröstartär; zool. bröst-fenig fisk.

thoral, tho'ral, a. hörande till (äkta) säng; the ~ line, Yenuslinien i handen; ~ separationskilnad till säng och säte.

thorax, tho'raks, 5. anat. bröstkorg; insekters torax, bröstsköld; brösthamesk, kyrass.

thoria, th^'ria, thorina, -rl'nå, 5. kem. to-riumoxid, min. torjord. thorinum, -ri'num,

5. kem. torium (metall). thOritS, -l'lt, S. min,

torit. thorium, -rium, s. torium.

thorn, thorn, s. bot. torn, (större) tagg; törne, törnbuske, hagtorn (jfr blacks, buckhaul"» etc.); (bild. is. i pl.) »törnen», lidanden, svårigheter; se vid. ~ -letter; va. sticka (såsom) med en törntagg; a ~ in the flesh (in one's side), en »påle i köttet» (plåga, förtret, sorg); to be (sit) on sitta som på nålar; I was on (\jS for you, jag satt som på nålar af oro öfver dig; Our Saviour crowned with ... med törnekronan. —apple, s. bot. spikklubba (Datura Stramonium); frukten af ~back, s. zool. knaggrocka (Raja clavata); äfv. % se stickle-back; si. gammal mö. —bush, s. törnbuske (tag-gig buske). ~but, se turbot. —hedge, s. törnhäck. /vhOUIld, s. zool. pigghaj (Squa-lus acanthias). —house, se graduation -house. —letter, s. bokstafven torn (J)) i anglosaxiskas o. isländskan. ~set, a. besatt med el. bärande tornar, taggig. —wall,s. vägg af törnen o. d. i gradérverk. ~ing, -ing, s. besättande ei. kringgärdande med törne. ~less, -lës, a. utan tornar (oväpnad bot.); utan törnen, ^y, -i, a. törnig, taggig, full af törnen; biid. törnbeströdd.

thorough, thur'o, a. genomgående äfv. biid., genomgripande (t.ex. change, förändring; repair, reparation), grundlig, fullständig, fullkomlig, hel och hållen; fulländad,

uppriktig (som helt o. hållet är hvad man synes); äfv. sann, äkta, djup; prep. † se through; s. åkerbr. lång, genomgående plogfåra; to give a rsj caning, genomprygla ngn; a ~ churchman, eg. en trogen kyrkans anhängare; si. en som går in genom ena kyrkdör-ren och ut genom den andra; from a ~ conviction, af fullaste öfvertygelse; to have a ~ knowledge of känna i grund och botten; hafva grundliga insigter i; a ~ good nap, en grundlig (middags-) lur; (he is a) ~ specimen of a gentleman,

(den) fulländad(e) typ(en) af ...; <v/ room, rum med fönster midt emot hvarann; to get a ~ wetting, bli genomvåt. —base, —bass, s. mus. generalbas. brace, 5.

vagnskorgsl-em (förr i st. f. fjäder), —bred, a. fullblods- (eg. horse; men äfv. bild. om människor); biid. som fått en grundlig (fulländad) uppfostran, i aiim. bet. äfv. utbildad, fullbildad, »fulländad» (t. ex. sailor); ädel, eldig häst; S. fllllblod(safvel) is. om häst. —course, se through, sms. —cut, S. järnv. etc. genomskärning, —draught, s. tvärdrag, korsdrag, —fare, s. passage, ge-nomfart(sväg), mellangata; fri väg (genomfart), allfarväg; äfv.hufvudgata; great (ei. leading, main) en trafikens pulsåder; no förbjudet att färdas här fram, is. med åkdon : »gatan afstängd (för trafiken)!» —going, a. genomgående; biid. genomgripande etc., jfr ofvan; gående till ytterlighet, radikal)(<; ärke- (jfr "»-paced). —go-nimble, s. P »rännis», durklopp, utsot. —lighted, a. (om rum, byggnad) SOm har belysning från motsatta sidor (fönster). paced, a. genomgående biid., hel och hållen, gående till ytterlighet, stock-konservativ; is. i elak bemärkelse : genom-biten, genomdrifven, durkdrifven, utstuderad, genompiskad skälm, fullfjädrad (-klappad), ärke-. —pin, —Shot, s. veter. genomgående hasgalla. —sped >fC, se ~ -paced, —toll, s. genomgångstull för bo-skap. —wax, s. bot. se hare's-ear. ~wort, s. se boneset. ~ly, -li, ad. genomgående, grundligt, helt och hållet, fullkomligt, fulländadt, (ända) igenom (framför adj. ei. adv.); ofta genom- (t. ex. ~ baked, ge-nomgräddad; ~ good, genombeskedlig [ei. -god]; ~ honest, genomärlig); F »riktigt ordentligt»; to examine a thing äfv. gå till botten med ngt; to know ...

känna... i botten. ~ness, -nës, s. fullständighet; grundlighet. thorow †, se thorough. thorp, th6rp, 5. (jfr »torp») se dorp. those, dhèz, demonstr. pron., pl. (af that, jfr d. o.) desse, dessa; ~ evening bells! (hör) de vackra aftonklockorna! ~ joyous hours are past away, de glada stunderna äro nu iängese'n förbi; ~ absent, de frånvarande (jfr äfv. present, ex.); ~ around him, de kringstående, hans omgifning; ~ below, äfv. de som stodo nedanför; I have beheld ~ dear to me on the bed of sickness, ... mina kära (mina närmaste) ...; ~ who, de som; we were hauled up by on shore, vi drogos upp af folket på stranden; Pm no judge of ~ things, ... dylika saker, dylikt; there are <\> who

{say, think, suppose etc.), de ([sådana] människor) finnas hvilka ..., det fins folk som ...; loere oj his sons? var detta hans söner? neither his own wrongs, nor ~ of his house, hvarken de oförrätter han själf lidit eller de som begåtts mot hans ätt.

thou, dhau, pers. pron. (objektsf. theG, dhè)

du (brukas 1 högtidlig stil; i vanligt tilltal blott af kväkare [F vanl. i formen thee, jfr d. o.]); Va.)js dua; vn. >}< ny tja ~ i tilltal, dua folk.

thou', thau, si. for thousand. though, dhö, konj. fastän, ehurn, oaktadt; om än, om ock, äfven om (: even ad. F (i slutet af en sats) dock, ändå, likväl, lika väl, emellertid, (men) i alla fall; r tviflande el. hånande verkligen? jo vackert el. d., jfr ex.; ~ that † för blotta as som om; ~ thousands were arownrctfom än tusentals (människor, fiender) Omgåfve mig; ~ your faults be ever so great, vore dina fel än så stora (huru stora än ... må vara); o> yet in his infancy, ehuru ännu ett barn; the town ..., which my companion had seen before, oj I had not, ... hvilket jag däremot icke hade gjort; king ~ he be, he may be weak, så kung han än är, kan han vara svag; make haste skynda i alla fall ...; (he is a good boy,) he should work more, oj, ... men han borde i alla fall (ei. emellertid) arbeta mer; he did it, unwillingly oj, han gjorde det (det är då sant), men motvilligt; (it can't be night yet, surely?) (svar) indeed, but it is jo men det är det emellertid; I thank you oj ! tack skall ni ha i alla fall (fastän jag afbüjer ert anbud)! it is dangerous, oj, det är dock farligt, (låt oss göra det) men det är farligt; (I saw a ...) (svar) (Oh!) did you o,? såå, gjorde du det? (ei. jo, det gjorde du vackert); now you are nicely caught oj, nu blef du alt kuggad, tror jag; (just mark this, T will pull you up to-morrow) (svar) no! will you, oj! jaså, ni vill det, kan tänka; ei. nej! det gör ni nog inte; el. ja, gör det om det roar er! (se vid. ex. under hut, say o. what).

thought, thot, (imp. o.) pp. (af think) tänkt, ansedd etc. (jfr ex. o. think)-, s. tanke (of, på) (äfv. utan art. tanken, o. i sing.: tankar[na], jfr ex.); föreställning, idé; betraktelse(r), eftertanke, öfverläggning; tänkande; F en »smula», en »skymt», en hårsmån (t. ex. Tm a oj better now)-, he is oj (to be) (a) ..., han anses vara (en) ei. för ...; it is ~ improper, det anses opassande; it was oj he would ..., det troddes (man trodde ei. tänkte allmänt) att han skulle ...; never

(el. not) to be oj of, aldrig (kunna) komma i fråga; (ss. adj.) som ej kan komma i fråga, otänkbar, omöjlig; that he should do it could never be ~ of, ... kunde aldrig- komma i fråga; ~ is free, ojs go free (äfv. my o,s are my own), tanken är fri, det står en fritt att tänka hvad man vill; ivhat a capital ~ / hvilket ypperligt infall! hvilken god idé! (jfr äfv. ex. under bright o. happy) ...; a oj came across me (ei. into my head), a ~ struck me, en tanke föll mig in (slog mig, kom mig [-[plötsligt]-] {+[plöts- ligt]+} före); his last ~ was of her, äfv. hans sista tanke gälde henne; the very oj of... was maddening, man kunde bli tokig vid blotta tanken på ...; his every oj runs upon ..., alla hans tankar gå ut på (röra sig omkring) ...; to bestow a oj (one's ois) upon, to give (a) oj to, egna en (flyktig) tanke åt; to have a ~ (ei. ojs), hysa tankar, tänka, äfv. »fundera» (of, på, jfr vid. de föij. ex.); I have no instant ojs of publishing, jag tänker ej för ögonblicket gifva ut någonting; 1 had no o> of him, jag tänkte ej (alis) på hnm; I had some oj of going to London, jag hade en (»liten») tanke (en »fundering») på att (jag hade för afsigt att, var nästan betänkt på att ...); he had no ~ that he was cruel (in doing so), han hade ingen föreställning om att han var grym (ei. begick en grymhet) ...; to entertain (cherish, harbour, nourish, nurture) a ~ (~s), hysa (nära, umgås med) en tanke (tanken) (tankar); it requires much oj and care, det fordrar mycken omtanke och försigtighet; to speak one's ~(s), uttala (yppa) sin tanke (sina tankar); to take oj (absolute †), grubbla, gräma sig, blifva melankolisk; take no oj for the morrow (ei. for to-morrow)! sörj ej för morgondagen! having taken oj of this probability, efter att hafva tagit denna möjlighet i betraktande (ei. öfvervägt ...); to discard (dismiss) from one's o/s, förjaga från sina tankar (undanskjuta tanken på); nothing can be farther from my ojs, ... mera främmande för mina tankar; in o>, i tanken (i mots. t. ex. till yttre verkligheten); (försjunken, jfr lost, absorbed, buried) i tankar; i tankarna (to remain, to sit in oj; I have been with you in ~); in deep ot, deep in oj, Se under deep; to bear ... in one's o>s, ständigt hafva i sina tankar; to fall into (deep) falla (försjunka) i (djupa) tankar; current (flow) of ojs, succession (train) of ojs, tankeföljd, -kedja, tankegång; depth of oj, tankedjup, djupsinnighet; freedom

à: fate, k: far, 4: fall, k: fat, &: fast, 4: mete, è: met, è: her, 1: fine, h fin, i: fir,thought

if. Mindre brukligt. 1491 † Föråldradt.

thread-paper

of tankefrihet; full of full af tankar; äfv. tankediger; want of tanke-fattigdom; tanklöshet, bristande eftertanke ei. omtanke; on second ~(s), Se under second; to put out of one's 'vs. jfr ofvan to discard ...; äfv. slå ur hågen; to my i min tanke (t. ex. var han ...). ~-!aden, a. is. poet. tankediger. reading, (nyare) tankeläsning. sick, a. poet. plågad af dystra tankar; utmattad af grubblerier, 'ved, -èd, a. i sms. med ... tankar (t. ex. loio-oj : lågsinnad ; äfv.: låg, simpel, t. ex. a ~ thing). ~flll, -ful, a. tankfull; tänkande (mind), allvarlig, djupsinnig; äfv. melankolisk; bekymrad, ängslig; full af tankar äfv. : tankediger el. (t. ex. om en bok) kräfvande tanke(ansträngning) ei. tankeväckande; inbjudande till tankar : ensam, stilla (retreat o. d.) ei. egnad åt ensliga tankar (lualk); »som har tankarna med sig», omtänksam, förtanksam;

of, tänkande på (som har sina tankar riktade på, t. ex. gain, äfv. : ej glömmande), uppmärksam på, betänkt på; all ~ men, alla tänkande (människor). ~fully, -full, ad. jfr föreg.; särsk. med omtanke, omtänksamt. ~fulness, -fulnès, s. tankfullhet; djupa tankar, begrundande; eftertänksamhet; omtänksamhet, sorgfällighet; hänsynsfullhet. ~leSS, -lès, a. tanklös ; utan tankar, tomhufvad, idéfattig; utan tanke (of, på, t. ex. the future); sorglös, lättsinnig)j<; in a ~ moment, äfv. i ett obevakadt ögonblick. ~lessly, -lèsli, ad. tanklöst, af (ei. i) tanklöshet. ~leSS-ness, s. (jfr föreg, a.) tanklöshet; tanketomhet; obetänksamhet ; vårdslöshet, thousand, thau'zand, räJcn. a. tusen; s. tusental, tusende; a o, and fifty, ettusen femtio; a ~ years ago, (för) tusen år sedan; the and one, F de tusentals, de

Otaliga (t. ex. småsaker man behöfver på resor);

a ~ of briclc, ett tusen tegel; it is a ~ tO One, tusen mot ett (på att så sker); of..., tusentals (tusen sinom tusen) ..., ... i tusental; (they perished) by ... i tusental; jfr ex. under of o. pardon. ~-fold, a. tusenfaldig; a ~ (s., ap., ad.) tusen-fnldt. ~th, -th, a. tusende; s. tusendedel; a (ei. one) en tusendedel. thou'st, dhaust, förk. för thou hast. thowel, thowl, thèl, se thole, 1. Thracian, thra'sjan, a. trakisk, från Tra-

kien; s. trakier, invånare i Trakien. thraldom, thra'ldum, s. träldom (to, under), slafveri; trälande; man's ~ to matter, människans slafveri under materien; he had escaped fi "om the of the desk, ...

från trälandet vid pulpeten.

thrall, thrål, 5. träl, slaf; träldom; a. † träl-, i träldom; va. % se inthral, jfr enslave; Warnba, the <v/ of Cedric, W., C.'s träl; born född träl, äfv. lifegen (född

af trälar å sin herres egendom); the fever Still

held him in febern höll hnm ännu fjättrad (på sjuklägret). ~-like, a. trälaktig, slafvisk, ^dom, -dum, s. se thraldom. thrapple, thråp'1, s. Skoti. se throttle. thrash, thråsj, va. tröska; bild. F tröska på, afbasa, piska upp, klå (upp); vn. tröska; arbeta mödosamtf. ~er, -ur, s. tröskare; tröskmaskin; zool. sesea-fox; brown se brown thrush. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. trösk-; s. tröskning; F afbasnirig, ett kok stryk, smörj. ~ing-floor, 5. tröskplats, loggolf, loge. ~ing-machine, s. tröskmaskin. ~ing-mill, s. (se föreg.) tröskverk. ~ing-stick, s. slaga. Thrasonical, thrås6n'!kål, a. (lärdt el. poet.)

skräflande, skrytsam, th rave, thràv, s. † el. Skoti. 2 dussin, 2 tolfter; nek, rök, skyl (24 kalfvar); bild. hop, »hög», »trafve». thraw, thrå, s. Skoti. se throe. thread, tbrëd, 5. tråd i aiia bet.; lång, smal, tunn linie, rad af ngt, jfr ex.; garn-sträng; bot. ståndar-sträng; gruf. smal malmåder; mek. skruf-gänga; bild. »tråd», »gång», sammanhang, jfr ex.; va. träda på en nåi; träda upp pärlor etc.; bild. tränga (leta) sig fram genom (a wood, two lines of boys etc); leta, jfr ex.; ~ of life, lifstråd; the ^ of English infantry (at Inkerman), den tunna (glesa) linien af engelskt infanteri; to draw out (äfv. pick out, undo) the (of cloth),rispa upp; to lose the tappa bort tråden (sammanhanget) (of the discourse, i samtalet); komma af sig; (in order) to resume (et. take up [again] the of my narrative (el. story), för att återtaga tråden i min berättelse; to hang (besuspended) by a a/, hänga i ei. vid en tråd, jfr föij. ex.; his life hung by (ei. upon) a hans lif hängde på ett hår (sväfvade i fara); their hopes hung on deras hopp hvilade på svag grund; ~ one's way, leta ei. tränga (»sno») sig fram, (med möda) finna vägen (through, fram genom; äfv. wid. i forskning (t. ex. ... through a maze of fable). ~bare, a. trådsliten, luggsliten, barsliten röck, person; bild. utsliten, utnött (subject, ämne), ^bareness, -bärnès, s. (jfr föreg.) barslitenhet, utslitenhet. ~

-lace, s. trådspets(ar). ~-needle, s. trädnål; en lek; (T)rsj Street, gata i Londons City; the Old Lady in (T)oj Street, skämts. Englands bank. ~-paper, s. väfspole af papper ; nystkort (papper hvarpå. nystas) ; papil-

à: note, o: do, é: nor, 6: not, à: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.thread-shaped

F Talspråk. 1492 P Lågt språk.

threshold

jott. ^-shaped, a. bot. trådlik. ~-worm, se pin-worm. ~er,-ur, 5. (tråd)påträdare (-apparat). <v/ineSS, -inës, s. trådlikhet, jfr föij. a. -1, a. trådig, af tråd(ar);

trådlik; tunn, hårfin, threap, thrèp, va. prov. envisas med ngt, vara påstridig; va. prov. envisas med, hård-nackadt påstå; hårdt ansätta; köra i ngn ngt, (med häftighet söka) påtruga ngn en mening; prygla, ldå; lura. threat, thrët, s. hot, hotelse; va. is.poet. hota med; empty (vain) tomma hotelser, tomt hot; to use (employ, hold out, utter) bruka (komma fram med, utfara i) hot. ^en, -n, vn. hota (with, med); äfv. höta (with, med, t. ex. a stick); bruka hot, yttra sig hotande, utfara i hot; se hotande ut; va. hota ngn {with, med; to, att); hota med, jfr ex.; the clouds ~ (us) with rain, molnen hota med regn; my attorney ~s hard, mitt juridiska biträde »låter» hotande; ~ destruction to the state, hota staten med undergång; ~ death and devastation to all that ..., hota med död och fördärf alla dem som ...; ~ an invasion, hota med invasion i landet; the o^ed siege, den belägring hvarmed man hotade(s); didn't you hear what I just ~ed, hörde du icke hvad jag nyss hotade (med)? this campaign o»s to be long, detta fälttåg hotar att draga ut på längden; it <^ed to rain, det hotade med regn (vädret såg hotande ut); ny, a person out of, genom hotelser drifva ngn från ngt, ei. af-, från-tvinga ngn ngt. ~ener, -nur, s. liotare, en som hotar, ^ening, -ning, prt.; a. hotande i allm. (äfv.: med hotande utseende, t. ex. clouds, weather, state of affairs etc.); hotelse- (letter); s. hotelse, hot. ^eniligly, -ningli, ad. på ett hotande sätt, med hotelser. ~flll, -ful, a. hotande, full af hot. threave, thrèv, † ei. prov. f. th rave. three, thrè, räkn. a. tre; s. tretal; trea; ~ ins si. : in debt, in gaol, and in danger of remaining there (i uttr.: gentleman of ~ ins, en herre som är illa ute); se ex. under F o. R; ~ is the charm (eg. tretalet har en magisk kraft), ordspr. alla goda ting äro tre, »tredje gången gildt» (äfv. the number ~ is always fortunate); the ~ Emperors' alliance, trekejsarförbundet; (T)nv Kings' festival, Helga Tre Kungars fest (trettondagen); the whole »hela trion», alla tre tillsamman; by i grupper om tre, tre och tre (äfv. ~ and (Anm.

Af de till antalet obegränsade sms., is. med adj. o. part. perf., hvari gemenligen är: tre-, upptages här blott ett urval). ~-Celled, a. bot. trerum-

migt fröhus, ^-centered, a. eg. med tre centra; ^ arch, se oval arch. ~-C0at WOrk, s. mur. »treskiktputs», fullständig rappning i tre omgångar (pricking-up, floating, and a finishing coat). ^--Coloured, a. trefärgad; r>j flag, trikolor. cord, a. i sms. tretråds-, treträdig; s. tretrådig tvinnad tråd (ei. garn). ~-C0mered, a. trehörnig, trekantig; ~ cupboard, hörnskåp, -skänk; ~ hat scraper, sjö. si.) trekantig hatt; ~ note, trekantigt viken biljett. decker, s. sjö. tredäckare. ~-deep, ap. o. ad. tre man högt, på tre led. ~-edged, a. (äfv. bot.) tre eggad, skarpt trekantig. ~-foiled, a. trebladig; ~ arch, se trefoil arch. fold, a. trefaldig; tredubbel, ^-forked, a. treuddig(t gaffelformiga ~-headed, a. trehöfdad (jfr head), ^-inch, ^-inched, a. tretums-; bild. liten, klen, ynklig †. ~ -incher, 5. tretummare, jfr föreg. ~-legged,

a. trebent pan etc. ~-lobed, a. natur v. tre-lobig; treflikigt blad. ~-0Ut, s. Plitet vin- cl. supglas (hvrf 3 gå på en quartern); a. jfr ex.; a ^ brush, målarborste som tömmer pytsen i tre doppningar. ~-parted, a. tredelt blad etc. ~pence, thrip'ens, s. trepenny-stycke (skiljemynt: omkr. 23 Öre). ~penn 'Ol'tll,

s. P tre pence värde; ~ of ..., för tre pence (»25 öre») ... ~penny, thrip'eni, a. i sms. af tre pence värde; F i aiim. af ringa värde, obetydlig, strunt-. ~-pile, s. ett slags tjock (eg. »trepolig», »treflors-»), fin, dyrbar sammet. ~-piled, a. (1.) uppstaplad i högar om tre; (2.) treflors-, jfr föreg, s.; utsökt, ypperst f; poet. öfverdrifven, högtrafvande; förnäm †; ärke- (jfr thorough-paced). ~-ply, a. väf. treskaf-tad, treskäftad; tredubbel >fC ^-quarter, s. mål. knästycke; porträttformat af 30'X25'; a. af detta format; i allm. trefjärde-dels-. ^-quarts, s. porträtt i trefjärdedels- ei. halfprofil. ^SCOre, s. tre tjog, skock, antal ar sextio; a. sextio; ~ and ten, bibi. sjuttio år. ~-sided, a. tresidig

(med tre plana sidor), trekantig (t. ex. file : äfv.

^-square file). ~-skin work, se coat work. ~-slit, a. treklufven. ~-toed, a.

tretåig. ~-lip, s. P ett slags »singla slant» med 3 halfpenny-&\2Lnta,Y. ~-whee!er, s. F tricykel, »trehjuling», threnody, thre'nodi, s. klagosång, threpsology, thrèpsél'odji, s. läran om organiska kroppars näring, thresh, thrësj, se thrash. threshold, thresj'old, s. tröskel; ingång biid., början (of, af, till, på); on the på tröskeln; vid ingången, vid (strax i) början (of, af, till; t. ex. youth, ungdomen; an inquiry; a new life etc.).

threw, tbrè, imp. af throw. thribble, thrib'l, a. pro-.', el. Am. P för triple. thrice, thris, ad. tre gånger; poet, trefaldt, bild. högst (t. ex. ~ blessed, nv noble)) i vanlig prosa mest i uttr. twice or två eller tre gånger.

thrid, thrid, va. (jfr thread) träda (in. upp) ngt, träda ngt genom; sticka (kila, smyga) sig genom; vn. jfr va. thrifallow, se thryfallow. thrift, thrift, s. ekonomisk förkofran; god hushållning; &fv.»födgeni»; god ekonomi, välstånd, välmåga; vinning, fördel, förvärf; kraftig växt, trefnad, frodighet (om växter); bot. trift (Armeria elongata; äfv. arter af Statice). ^ily,-ili, ad. af ~ineSS, -inës, s. ekonomisk förkofran, framgång i affärer, affärers blomstring; välstånd: god hushållning, sparsamhet. ojess, -lës, a. o-ekonomisk, föga hushållsaktig, slösande, »som ej kan sköta sig» i affärer; Utan förkofran el. framgång i el. om affärer; som ej trifves (om växter). ~lessness, -lës-nës, s. dålig hushållning; bristande (ekonomisk) förkofran ei. framgång. -i, a. hushållsaktig, sparsam (of\ med, afv. >j< i allm. bet.); förkofrande sig (ekonomiskt), trefven, som gör goda affärer, välmående, (ofta om en affärsman, landtbrukare, yrkesidkare som det går bra för, ungef. :) dugtig, driftig, »som sköter sig bra»; (om växter) som frodas, frodig, kraftig(t växande); (om yrke, affär) som går framåt, som förkofras, blomstrande i aiim. bet. thrill, thril, va. genomborra (i eg. bet. †, jfr drill) wid. hjärtat; fara igenom (som ci. med en rysning), genombäfva; väcka rysning (bäfvan) hos; kasta †; vn. tränga {through, igenom, jfr va.; to, till, t. ex. hjärtat); genom-bäfvas, rysa (känna en rysning gå igenom sig), bäfva, darra, skälfva (at, vid, öfver; with, af); (om ljud) tränga igenom, vara genomträngande (jfr trill)) s. (genom)bäfvande känsla, skälfning, rysning; borr (jfr drill) †; lufthål †; genomträngande ljud (jfr trill)) an agony which ~ed his every nerve, en ångest som kom hnm att rysa i hvarje nerv; (a cold fear, the praise, the sounds, these words) r^ed through every fibre of his body (... through his whole frame), ... sände (»gick som») en rysning genom hela hans kropp; the tick of the clock <^ed on his ear with such painful distinctness, klockans pickande träffade hans öra med sådan pinsam tydlighet; a ~ of pleasure, en rysning af välbehag. ~ing, -ing, prt.; a. (som kännes) genomträngande (skrik: gäll; känsla

etc.: afv. agon >{<) ; gripande (tale etc.); alt öf-

verväldigande 0interest); 5. genombäf-vande, darrning, jfr thrill. thrive, thriv, vn. (imp. throve, th rov, äfv. regeib.; pp. ~n, thriv'n) trifvas, frodas (om växter, djur); förkofras, hafva framgång i el. om förvärf, affärer, blifva ekonomiskt välmående; i allmännare bet. (om människor el. företag) slå sig (väl) ut, lyckas; taga sig fram, reda sig; afv. blomstra bild., florera; cattle ~ in good pasture, kreatur frodas (må väl, lägga på hullet) då de gå på rikt bete; our fisheries våra fiskerier äro i ett blomstrande skick; ill-gotten goods seldom ordspr. hvad orätt fås med sorg förgås; nothing ~d with him afterwards, ingenting gick hnm sedan väl i hand, ... ville sedan gå (lyckas) för hnm; how the conspirators throve (kapitciöfverskrift), huru det gick för de sammansvurna.

pp. se ofvan. ~r, -ur, s. en som för-kofrar sig, en för hvilken alt går väl i

hand, jfr ofvan.

thriving, thrrving, prt. af föreg, v.; a. som förkofras, som har framgång i ekonomiskt välstånd, trefven, välbärgad; som frodas (om växter etc.), blomstrande (om affärer o. d., äfv. hälsa): indrägtig, lönande; in a ~ condition, i blomstrande skick; a ^ trade, blomstrande handel (näring); afv. ett in-drägtigt yrke. ~ly, -li, ad. jfr föreg, a.; to get (go) on frodas, förkofras, tilltaga i välmåga, »göra goda affärer». ~neSS, -nës, s. förkofran, välmåga, blomstring bild.

th ro', thrë, förk. af through.

throat, thrèt, S. strupe; främre del af halsen; svalg äfv. bot. o. bild.; tekn. hals i flere bet. (: trång öppning, t. ex. i en tröskmaskin cl. [bärg.] i en ugn; sjö. inre nocke af gaffelsegel; el.: smalare del, ss.) sjö. ankar-hals; sjö. äfv. gaffelklyka; sjö. kvark (insida, vinkel af ett knä); snick.,

byg. hålkel; va. frammumla ur halsen †; prov. af me ja bönor från det håll dit de böja sig; his ~ is paved, si. han har en barkad strupe; han är »ful» i mun (ovettig); a sore se sore, ex.; a white hvit strupe (t. ex. hos fåglar); äfv. hvit hals hos fruntimmer; to clear one's klara strupen; to cut one's skära halsen af ngn (ei. sig)'; mörda ngn; biid. »strypa» ngn gnm konkurrens o. d.; to fly at one another's flyga hvarann i strupen; to seize (take) by the gripa ngn i strupen; to force (cram, thrust) something doion the (one's) afv. (med våld) köra i (äfv. aiim. påtvinga) ngn ngt; to have (feel) a ball (lump, something thick) in one's fv, känna en stockning i halsen,

bäfva gråten i balsen; that's a lie in your

det ljuger du i din hals; to give one the lie in his slunga tillbaka ngns lögn mot hnm själf (jfr ex. under lie, 2.); to lie in one's ljuga ngn midt i synen, ljuga fräckt; to stick a thing in one's sätta ngt i halsen, få ngt (mat) (som fastnat) i halsen; this is what sticks in my äfv. det är hvad jag bär på hjärtat ; the confession stuck in his bekännelsen fastnade i halsen på hnm (han hade svårt att komma fram med . . .); the collar (coat) is too tight round the ^v, ... för trång kring (i) halsen ; se vid. ex. under knife. ~-band, s. halsrem på betsel. ~-brail, 5. sjö. gaffel-segels-brok ei. -gigtåg. ~-flap, s. strup-lock. ^-ba|yard, s. sjö. klo-(ei. pik)fall. ~-latch, se ou-hand. ~-pipe, s. luftstrupe. ~-pit, s. halsgrop. ~-r00t, s. bot. fårkum-mer (Geum rivale). ~-vein, s. halsåder. ~-V0ice, s. falsettstämma. ~WOI*t, s. bot. nässelklocka (Campanula Trachelium). ~ed, -èd, a. i sms. med ... strupe. ~incj, -

ing, s. snick, etc. hålkel; byg. kranslist. -i, a. strup-, guttural, throb, throb, VII. eg. om hjärtat, pulsen (hårdt) klappa, slå, bulta, dunka (with, af); s. (häftigt) pulsslag of the pulse); slag, klappande, slående, dunkande; my heart r^s to knoio mitt hjärta klappar högt af ifrig längtan (ei. oro) att få veta ...; my leg det bultar och värker i mitt ben. 'vbing, -ing, p>rt,.; s. se föreg.; the ^ motion of the engine, (ång)maskinens dunkande; ~ pain, bultande värk. tlirodden, † ei. prov. throd'n, vn. se thrive. throe, thrö, 1. 5. späntknif för takspån o. d. throe, thrö, 2. s. (ofta i pl.) pina, kval, häftig plåga, vånda; födslovånda, barn värkar (: of child-birth); dödsångest †; vn. pinas, våndas; va. >j< komma att pinas, förorsaka vånda etc. thromboiite, throm 'bolit, s. min. trombolit

(fosforsyrad kopparoxid).

thrombus, lat., throm'bus, s. med. blodpropp, throne, thron, s. tron; biskopsstoDføpZ. bibi., »troner» (en ängiaordning), poet. himmelska makter, änglar; va. (is. i pp.) poet. sätta på en tron (jfr enthrone); upphöja; vn.)j< sitta på en tron, trona; the ~ of mercy, nådatronen; to ascend (mount) the uppstiga på (bestiga) tronen; to drive from the stöta (störta) från tronen; se vid. ex. under restore, speech, succeed.

-d, pp. upphöjd; poet. tronande, ^-room, s. tronsal. ~leSS, -lës, a. utan tron.

throng, throng, s. (folk)trängsel, - skock-ning; tätt packad folkhop; slcock, hop (of, af ngt som kommer lioptals, som tränger sig in på en.

t. ex. dangers, sensations etc.); vn. skocka sig, trängas (around, omkring; upon, inpå, öfver ngn); va. trängas ei. skocka sig omkring, tränga inpå; till trängsel uppfylla, jfr a. }f< tätt packad; the

heavenly deri himmelska härskaran; the squires now into the lists, väp-

narna störtade nu hoptals in på torner-banan; a crowd of feelings <^ed upon me, äfv. ...bestormade mig; (and a great multitude follioied him) and they ^ed him, bibi. (Markus v, 24), ... och de trängde hnm. ~ed, -d,pp.; till trängsel uppfyld; packad (med folk), vimlande (streets). ~ing, -ing, prt.; a. skockande sig, påträngande ; till trängsel fyllande; s. trängande, skockning. thropple, throp'1, s. o. va. prov. se throttle. throstle, thros'l, s. zool. se thrush; tekn. tro-stelmaskin (en spinnmaskin, äfv. frame), throstling, thros'iing, s. veter. ett slags hals-svulst hos nötkreatur.

throttle, throt'i, 5. anat. luftstrupe; zm.stork-na, vara nära att kväfvas; andas rosslande ss. nära kväfniug; Va. strypa, kväfva; gripa hårdt i strupen; framrossla †. ~ -valve, s. ångm. drottelventil, strypventil

hvarpå regulatorn verkar. -Ul', s. strypare;

ngt som stryper, throttling, -ing, prt.; s. strypning, kväfning. through, till-o, ad. tvärs igenom (från den ena ändan ei. sidan till den andra); (i 0fs. på tid) ända igenom, (från början) till ända, till slut (äfv. med bibegrepp af fullbordan, lyckligt resultat, jfr ned. hänvisn.); prep. (om rum

o. tid) (i)genom, från början till slut af; fram genom (»via») ; fram mellan (t. ex. he crept ~ the rails of the fence); (om rörelse i ett medium [: element]) (fram) i (t. ex. the fish moves ~ the water); (betecknande medel, verktyg, sätt) (jfr ex. under medium) genom, förmedels, med tillhjälp af; äfv. tack vare, jfr ex.: (orsak) (på gj-und) af (t. ex. fear); (Anm. 1. ss. prep. står ofta efter ett subst., jfr ned.); ap. jfr ex.; a. (ellipt. i stället f. sms.; ei. i sms.) genomgående, som passerar hela vägen, jfr ned. ex. o. sms. (t. ex. ou-train); s. F el. tel<n. för sms., jfr ~ -binder; (Anm. 2. ^ ss. adv. el. prep. jämte ett annat ord, is. ott verb el. part., motsvaras ofta af genom- i sms., jfr ned., särsk. hänvisningarna); ~ and (adv.) alt igenom, ända igenom; tvärs igenom; helt och hållet (»durch und durch»), »genomgående»; flere gånger igenom, till slut om igen, gång på gång; he looked the fool ~ and han såg ut som en narr ända igenom (... som en »genomgående» narr); ali (adv. o. prep.) (i allm. ett förstärkt ända igenom;

(adv.) helt och hållet (jfr föreg, ex); äfv. under hela tiden (förloppet); lie was fond of telling the story ali (från bör-

jan) till slut; quite alldeles (ända) igenom; the bullet went straight kulan gick rakt (tvärs) igenom (...); Tm jag är färdig, jag har gjort ifrån mig, jag har slutat; äfv. Am. F jag är mätt; to boolc taga genomgående biljett; to drop »falla igenom», gå sönder, misslyckas (jfr fall ~); to go bild. äfv. gå igenom, genomgå (jfr t. ex. degree, mill, press)-, fullborda ngt; absolute äfv. gå ner sig (på isen); to read (all) läsa igenom ända till slut; äfv. ... en bok från pärm till pärm; balced genomgräd-dad; wet genomvåt; passage genomgång; genomresa; genomtåg (durktåg, mil.); on passing ~ (Hampton), på genomfarten, under genomresan (genom H.); ~ hirn, genom honom, genom hans bemedling (mellankomst, åtgörande), med hans tillhjälp, äfv. tack vare hnm; ~ that, därigenom; ~ 'ing, genom att ... (jfr längre ned.); she put her arm ~ mine, eg. hon stack sin arm inunder min, fattade min arm; a pain shot <*» my heart, en smärta genomfor mitt hjärta; the London and Birmingham railway was opened ~ its whole length in 1838, ... i (utefter) hela sin längd (fullständigt); ~ life (all one's life hela lifvet igenom, äfv. för lifvet; to send letters (conveyance of letters) ~ the post, skicka bref (brefbefordran) (cg. genom postverkets försorg :) med posten; to convey ~ the senses, bibringa (tillföra kunskap) genom sinnena (ss. medium); ~ the streets, fram genom gatorna; ~ the year, the year året igenom, hela året; ~ next year, (för) hela nästa år; he lost his fortune ~ neglect neglecting to ...),... genom försumlighet (genom att försumma, därför att han försummade att...); I gained admission ~ a friend, genom en väns bemedling lyckades jag få tillträde; I received a remittance ~ the bank, jag fick en penningsändning genom banken (sänd från ngn annan); the coach, (post-) vagnen som går hela linien, ei. som passerar här igenom; the ~ Pacific (nämi. train), det genomgående tåget på Pacificbanan (som går hela vägen); (se vid. ex. under break, carry, cut, dash, draw, fall, get, go, line, look, pass, pull, put, run, see, shine, shiver, shuffle, soak, strike etc.; ~ prep, framför subst., se dessa, särsk. nose, press).

~-band, ~-binder, s. byg. mur. bindare

(jfr perpender). ~-bolt, s. genomgående

bult. bred, m. a. † för motsvarande under thorough. ~-C0Urse, s. byg. mur. bindar-skikt (skikt af binders). ~-fare, s. biljettpris för hela vägen; what is the ~ to -burg f hvad kostar det hela vägen till -borg? ~-gang, s. Skoti. genomgång (dets. som thorough-fare), ^-ganging, -ganging, a. Skoti. driftig, rask i vändningarna. ~0lit, - ad. alt (ända) igenom; från början till slut; öfveralt; hela vägen; hela tiden; äfv. genomgående; prep. alt igenom; alldeles igenom; genom hela; öfveralt i (ei. på); under hela tidén; they had heard him de hade hört (på) hnm från början till slut; the mantle was of apiece ... af ett stycke ända igenom; a house elegantly furnished ... elegant möble-radt från ofvan och till nedan, från bottenvåningen och upp under taket; ~ the country, öfver hela landet, öfveralt i landet; (he has travelled) Europe, öfver (ei. i, genom) hela Europa; ~ one's (the whole) life, hela lifvet igenom; ~ town, (jfr ofvan) särsk. i hela sta?n; ^ the voyage, under hela resan; ~ the world, i (kring) hela världen; ~ the year, äfv. hela året om. ~-rate, s. genomgångsfrakt (nedsatt

frakt för gods som passerar flere banor el. trafikleder med samtrafik). , se thorough-pin.

~-StOlie, S. mar. dets. som "»-binder; Skoti. liggare, platt grafsten. ~-tenOn, s. timm. etc. genomgående tapp. ~-ticket, s.

järnv.

genomgående biljett (gällande för hela resan). ~-train, s. genomgående tåg (som går utefter hela linien). †, -li. ad. se thoroughly. throve, throv, imp. af thrive. throw, thro, va. (imp. threw, thrby pp.

-n) kasta (med prep. o. adv., se ned.) äfv. allm. bild., jfr ex. (äfv. utbytligt mot cast, jfr ned. ex.); slunga (t. ex. a röck)-, häfva; utslunga (äfv. framdrifva) kulor; kasta till marken, kasta öfver ända, kullkasta sin motståndare, af kasta ryttaren; (om vissa djur) (af)kasta skinnet; bild. kasta, störta (våldsamt försätta) (into, i, t. ex. ruin), äfv. allmännare lägga (ofta liktydigt med lay, jfr ex. under obstacle ;

äfv. med put, jfr ex. ned.); särsk. inlägga (into, i, jfr ned.); sätta på spel (eg. våga på ett tärningskast) †; jagt. (om kaniner etc.) kasta (: föda) ungar; tekn. slå en brygga;

svarfva, forma på drejskifva; tvinna, mulinera (jfr ~ster); vn. kasta, göra ett kast (i tärningsspel o. d.), äfv. slå; S. kast; kastvidd (jfr stone, sms.); tärningskast; Slag (jfr föreg, bet.; äfv. allmännare, jfr ex.) äfv. ån gm. (: piston- etc. Vandring); bärg. gcol. förkastning i

lodrät riktning (taget), sättning; tekn. krukmakarskif va; prov. svarfstol; se

† throe; ~ the blame on ..., kasta skulden på; ~ cold water on, äfv. ^ a wet blanket over, biid. dets. som to put a wet blanket upon (jfr blanket)', ~ dice, kasta tärning; ~ one's eye aside, kasta blicken åt sidan; ~ the helve after the hatchet, ordspr. kasta yxan i sjön (uppgifva halffärdigt företag); ~ a horse. kasta (omkull) en häst för ngn operation; ~ good money after bad, se under money motsv. ex. med send; ~ money among ..., kasta ut slantar bland; ~ pearls before swine, ordspr. kasta pärlor för svin; ~ shells, art. kasta bomber (granater); ~ stones, kasta sten(ar) {after,

efter; at, på); med subst. ss. objekt, se

i aiim. dessa, särsk. blanket, dust, sarcasm, stone, water)-, ~ one's self, kasta sig

i allm. (med adv. el. prep. i allm. motsv. sv., jfr ock enkla ~ med d:o, samt ex.); ~ about, (Va.) kasta omkring åt alla hån. skingra, sprida; (vn.) se cast about; ~ one's self about, kasta (vrida) sig hit och dit, vara orolig; ~ amiss, förkasta sig, kasta miste, kasta (i käglor slå) bom; ~ aside, kasta (äfv. slå) åt sidan; ~ away, kasta bort, bortkasta; kasta ut på sopbacken o. d.: förkasta: förspilla (t. ex. an opportunity)', förslösa (money : kasta bort pengar; upon, på, t. ex. trifles, strunt); ~ one's self azvay, kasta bort sig själf biid.; ~ back, kasta tillbaka i allm. (t. ex. ngt kastadt [äfv. dets. som reflect o. retort]', hufvudet; slöjan; äfv. mil., t. ex. ~ the outposts back on the main force : drifva tillbaka tin), återkasta; biid. äfv. (med ens) försätta tillbaka (t. ex. ... upon [till] old times), göra att ngn kommer baklänges, att det går bakut för ngn (: ~ back in the world)-, om djur återgå till föregående generationers karaktär; ~ by, kasta åt sidan; lägga åsido; aflägga kläder; åsidosätta, förkasta; ~ down, kasta (slunga, störta) ned; kasta ned på marken, äfv. utkasta (jfr gage o. gauntlet, ex.); kasta från sig vapnon; kasta (störta) omkull; kullkasta äfv. biid. : omstörta, störta; ned-rycka ngn från en hög ställning (jfr degrade)-, rifva ned en mur etc.; fälla, jfr äfv. precipitate; r>u one's self doion, kasta sig omkull; ~ forth, kasta fram (äfv. ~ forward)-, framalstra; ~ in, kasta in; in-slunga; bild. (jfr put in) insticka, inblanda ett ord; låta komma med på köpet äfv. aiim. biid., gifva på köpet (i eg. bet. äfv. ~ into the bargain)-, »draga in på»; uppgifva, låta fara †; ~ in one's lot with, se motsv. ex. med cast; ~ in one's way, kasta (ställa) i ngns väg biia. ss. i sv.; lägga hinder i vägen för, ställa i vägen för, utlägga för ngn; ~ one's self in, kasta sig (äfv. gifva

sig, hoppa) i; ~ into ..., kasta (in) i (t. ex. prison), störta i äfv. bild. (t. ex. ruin, [a state of, t. ex.] despair etc.); förlägga i aiim. (gifva plats, lägga, sätta, ställa [jfr shade, ex.]) i (t. ex. dates are into the margin)-, särsk. inlägga (one's whole energy, soul etc.) i; small farms are into larger ones, små egendomar äro (bli) hopslagna till större (ei. uppgå i större); ~ troops into a town, inkasta ...; ~ one's self into ..., kasta sig in i (t. ex. skogen, fästningen); kasta sig i (t. ex. ngns armar; vattnet); ~ o ff, kasta af (sig kläder), afkasta (äfv. biid., t. ex. all disguise; jfr maskex.); skaka af i aiim., afskudda oket; stöta undan ei. ifrån sig; förjaga i aiim. bet., fördrifva (t. ex. a disease); kasta bort i aiim. bet. (t. ex. all sense of shame); göra sig kvitt; draga sig undan från, vända ryggen till bild. (t. ex. an acquaintance); undandraga sig ansvar; förskjuta; öfvergifva; aflägga kläder, vanor; slå af på priset; boktr, afdraga, taga afdrag, om tryckpressen leverera; jagt. släppa koppiet; (off, prep.) slunga, drifva, stöta bort från (t. ex. se scent etc.; biid. jfr guard); (vn.) jagt. släppa hundarna (börja jagten); ~ off allegiance to the King, uppsäga konungen tro och lydnad; ~ ... off his balance, bringa ngn ur jäm vigten (ur fattningen); ~ ... off his legs, slå omkull ngn, äfv. bild. bringa på fall, störta; ~ ... on (on, prep.), kasta etc. ... på ei. öfver (jfr ex. ofvan); nedkasta (: to put ... on) sina tankar på papperet; välta en börda (bild. skuld) på; drifva ngn att söka tillflykt hos, jfr nästa ex. med reflex.; se vid. ~ upon; (on adv. gnm ellips) kasta på sig kläder; ~ one's self on, söka stöd hos (ei.

tillflykt hos, i); åberopa sig på; vädja till (se ex. under country o. mercy), lita till; taga i anspråk (t. ex. one's generosity),»lägga beslag på»; ~ Open, Öppna, se under d. o.; ~ out, kasta (drifva, slunga etc.) ut, utkasta, utslunga äfv. i allm. bet.; äfv. lägga ut nät; byg. bygga (draga, lägga) ut (a pier; a wing of a building etc.); utsända i aiim. bet. (särsk. värme, ljus, äfv. utstråla); häfva upp, uppgifva rop; framskjuta (jfr ex. vid feeler), utskjuta i aiim. bot.; framkasta särsk. bild. (: låta undfalla sig) yttrande, en vink etc., äfv. framkasta vinkar om, antyda, låta förstå; utdrifva, förjaga; (i cricket) »pinna ut» slagmannen; uttränga, sticka ut, lemna bakom sig, »distansiera» häst; förkasta lagförslag, kandidat; jagt. komma att tappa spåret, bringa på villospår, biid. komma att tappa tråden (sammnn-hanget), villa bort, förvilla; anbringa, använda (into, till); framhäfva, göra mera gäl-

lande (effektgörande konst. o. aiim.) ei. verksam ; ~ one's self out, kasta sig ut etc., jfr föreg, ex.; ~ out of kasta ut ur (se gear, ex.); försätta nr, uttränga från, äfv. beröfva ngn ngt; ~ something out against a person, förekasta, förevita ngn ngt; ~ over, kasta öfver ända, kasta omkull; slå (omkull) käglor; kasta ned (öfver ett räcke o. d.), kasta öfver bord äfv. biid.; störta, kullkasta; bryta med, »ge afsked på grått papper», »ge på båten»; »mankera» ngn(s inbjudning); biid. uttränga, genom ränker afhända ngn ngt, »narra», »lura» ngn (about, på ngt); ~ overboard, kasta öfver bord äfv. bild.; ~ together, föra tillhopa, sammanföra (jfr vid. ex. under ~w); "» up, (va.) kasta etc. upp; bäfva upp i höjden; uppkasta (: kräkas upp, el.) barrikader, fiiltverk o. d.; Uppgifva företag, låta fara, af trötthet, ledsnad lemna, gifva sig ifrån; nedlägga (one's office ei. commission, ämbetet: taga afsked); (absolute) gifva stickord (£o,åt); (vn.) kasta upp, få uppkastning(ar), kräkas; jfr vid. ned. ex.; ~ up the cards, spelt, kasta korten ifrån sig o. lemna spelet, »lägga sig»; biid. (jfr äfv. ex. under game o. sponge) draga sig ur spelet, uppgifva företaget, »gifva sig godvilligt», »ge tapt»; ~ Up one's hat (ei. cap), kasta hatten (mössan) i vädret (och hurra); bild. jubla; ~ up a (sash-) Windoiü, kasta upp ett fönster (gnm uppdragning); ~ up in the loind, sjö. lofva upp i vinden; ^ upon, kasta på, jfr ned. ex. samt ~ on o. under "»ii; "» one's self upon, kasta sig på en fiende; kasta sig upp på (one's horse, hästen); äfv. vädja till, jfr ex. under country; "» expense upon, pålägga, påbörda ngn utgifter; a lucky "», ett lyckligt kast; the "» of the sea, böljslaget; now the "» is mine, nu är det min tur att kasta (ei. slå i bräd- o. kägelspel); let me have another "», låt mig (försöka att) kasta (slå) en gång till; to make a "», kasta ett tag; at (is. i bild. bet.) ei. in the first (... one) "», i första kastet (taget) (i ett kast); to risk all in one sätta alt på ett kort (ei. »bräde»). ~-Cr00k, s. krok hvarmed hörep slås. ~-lathe, s. handsvarf stol. — Off, s. jagt. hundarnas släppande, hets-(jfr hunt)jagtens början. thro, s. prov. svarfstol. ~er, -ur, s. kastare: drejare, formare af lerkärl; se vid. "»ster. ~ing, -ing, prt.; s. kastning; drej-ning; tvinning, mulinering, filering af silke; ("» med adv. ss. OUt etc., jfr dylikt under

throio). ~ing-back, s. tillbakakastande; omkastande, -ning i flere bet.; tekn. vejde-kypens färgförändring (svartnande, skarp-biifvande), <ving-engine, ^ing-lathe,

ing-table, ~ing-wheel, 5. krukmakares drej-skifva. <ving-mill, s. mulinerings-(kett-silke-tvinnings)maskin ei. -verk; se äfv. föreg, 'vn, -n, pp. af throw; a., jfr ex.; he had been "» while in full chase, han hade blifvit afkastad under häftigaste jagten; ~ aback, se d. o.; advice is "» away upon him, goda råd äro för-spilda på hnm; that's so much money "» away, det är rent af bortkastade pengar; to be "» back, tekn. färg. (om kyp) blifva skarp, svartna; (he is ivorth 1000 £s) and this business "» in, ... och vidare (till på köpet) är han egare af den här affären; that's "» in, det följer med på köpet; to be "» off the rails, järnv. urspåra; ~ out, äfv. förvillad, förbryllad, bortkommen, »borta» (t. ex. in one's calculation); ~ over, äfv. »kuggad»; to be "» out, jagt. tappa spåret; they have formed an attachment from having been so much "» together, ... gnm att de varit så mycket i hvarandras sällskap (äfv. »tack vare hus värmen»); they were "» upon their own resources (afv. upon themselves), ... hänvisade till sina egna hjälpkällor (sin egen kraft); ~ (together) with, äfv. sammanparad med; ~ silk, kettsilke, organsin-silke. ~Ster, -stur, s. silkestvinnare (jfr

silk, sms.).

thrum, thrum, l. va. o. vn. »trumma», klinka

(på) ett instrument (gitarr etc.); äfv. »gnida» (på) en viol; S. klink, thrum, thrum, 2. 5. väf. arum (tråd[ar] i ändan på en nedklipt väf); sjö. Uppslaget (-snodt) gröfre tågvirke; grof garnända; bot. ståndare; gruf. mindre förkastning, förskjutning utefter en klyft; si. f. threepence; va. infläta garnändar i, befransa; sjö. späcka en matta; a. se "»my. —Cap, s. luden ei. raggig mössa. ~-W0rt, s. bot. svalting, Stäkra (Alisma Plantago); äfv. slägtet Actinocarpus; se vid. love-lies-a-bleeding. ~my, -1, a. bestående af ei. liknande groft garn ei. garnändar. thrUpS, thrups, s. pl. P f. threepence. thrush, thrusj, 1. 5. zool. trast (Turdus); brown "», amerikansk brun trast (Harporhyncus rufus), thrush, thrusj, 2. s. med. (mun)torsk hos barn ;

veter. strålröta. thrust, thrust, va. (imp. o. pp. thl'USt) stöta (away, off, bort, undan ; down, ned etc.), puffa (till), knuffa, »köra» (aside, åt sidan; etc.); fäkt. göra en stöt mot; tränga, drifva (into, in i), skjuta; inskjuta (äfv. ~ in; between, mellan; into, in i); köra, ränna, stoppa, sticka (t. ex. one's hand into one's pocket; one's feet into slippers; a

pin into, en knappnål i); trycka, klämma (together, ihop); vn. stöta (at, efter), äfv. fak t. göra (en) stöt(ar); (oftare reflex., jfr ned.) tränga(s), tränga sig äfv. bild. : obefogadt »sticka sig» (forward, fram; in, in; into, in i; on, upon, på; jfr vid. ned.); s. stöt i aiim., äfv. fak c. (at, mot); anfall (at, på); stick; knuff; mek. byg. (sido)tryck, påkänning; gruf. brott, sättning i det hängande (insjuukniug af taket); ~ one's Self, tränga 8ig (med adverbial bestämning fram, in etc.); ~ one's self into, äfv. tränga sig på, blanda sig i; how dare you oj yourselves into my meditations? huru vågen I komma ocli störa mig i mina betraktelser? ~ in, (jfr ofvan) Sticka in äfv. ord; he ~ his head in at the door, han stack in hufvudet genom dörren (i dörröppningen); ~ on, drifva på äfv. biid.; tränga (sig) fram; ~ out,drifva ut; köra ut (äfv.fram); räcka ut banden, tungan; ~ through, genomborra med värja etc.; köra ngt igenom; ~ something upon a person, påtruga ngn ngt; pracka på ngn ngt; to make a ~ at, Stöta efter (mot; jfr V1l.); se ex. under cut, home, nose o. throat. ~-hoe, s. gångskyffel. ~er, -ur, s. en som stöter etc. ~ing, -mg, prt.; s. stötande; tryckning,

pressning; prov. vasslans Utklämning urystad mjölk; (äfv. pl.) vassla. ^ing-blade, s. stöt-klinga. ~ing-SCrew, s. prov. (skruf på) (ost)press.

thrustle, thrus'1, s. jfr throstle o. se thrush, 1.

thryfallow, thri'falo, va. åkerbr. träda, som-marplöja för tredje gången.

thud, thud, s. tungt slag med doft ljud (t. ex. af en sten el. kula som nedfaller i mjuk jord; äfv. af en gevärskula som träffar en människokropp),

duns; vindstöt)f<; åskslag)j<; vn. dunsa.

Thug, thug, s. Ind. tug, strypare (medlem af »stryparesekten»). ~gße, -è', ~göry, -uri,

gism, -lzm, 5. tugsystemet, tugoväsendet.

thuja, thu'dja, s. se thuya.

Thule, thu'le, s. pr. antik, geogr. Tule; ultima, (lat. ul'tima) »ultima Thule», världens yttersta ända.

thumb, thum,.?, tumme äfv. i handske ; mek. tapp, grepp; hand. litet oregelbundet stycke, kluns, kula; va. tumma, nedsmutsa, o. nöta med fingrarna; oskickligt handtera; trumma med fingrarna (is. ~ over: trumma ei. »hacka igenom», t. ex. a tune); vn. jfr va.; Tom (T)oj, Tummeliten; indigo in indigo i oregelbundna stycken, jfr ~ -blue; to suck one's oj, suga på tummen; biid. suga på ramarna; he sat eating bread and bacon on his ... åt skinka på bröd, som han höll i handen (smörgås); to have (hold) under the (ei. one's) hafva i sin makt, hålla uppsigt öfver; to keep under the oj, hålla tummen på ögat på, »hålla kort», hålla i tukt och förmaning; his fingers are all o,s, eg. hans fingrar äro oböjliga som om de vore tummar allesamman (ordspr.: han är tafatt); se vid. ex. under bite, finger o. rule, samt miller, sms. ~-bit, s. kött el. d. på bröd (smörgås). ~-b!ue, s. (jfr ex. ofvan) blåkula. ~-bolt, s. (natt)rigel som skjutes för med fingrarna. ~-Cleat, s. sjö. skot-klamp. ~-latch, s. trycke på en klinka.

segel(sömmar)handske. ^ed,-d,pp. tummad; a. med ... tummar; the book is well o>, boken är mycket tummad (bär spår af att vara mycket läst ei. nytjad). kins, -kmz, s. pl. tumskruf (tortyrinstrument). ~less, -lès, a. utan tumme, saknande

tumme (särsk. om djur).

thumerstone, thum'urston, thumite, tlm'-

mit, s. min. axinit.

thump, thump, s. dump, duns (tungt fall o. doft ljud däraf); slag (is. med afs. på ljudet däraf, ss. hammarslag i en smedja), stöt, knuff; vn. dunsa; dunka (äfv.)j(, jfr throb, om hjärtat), slå, Stöta så att doft ljud uppkommer; va. (jfr vn.) slå, stöta el dunka mot; dunka (»klunsa», »dänga») på (klå, piska upp, aga); the ship ojs, skutan stöter mot. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som dunkar, slår etc.; F (jfr bouncer) ngt stort o. dugtigt, »dunderdon»; (jfr »öfverdängare») stor, grof människa, grofhuggare; Pgrof lögn. ~ing, -mg, prt.; a. tung (0m slag, fail); stark (om ljud); stor, grof(växt), F »bastant», »väldig»; s. dunkande (t. ex. a oj on the table).

thunder, thun'dur, s. (åsk)dunder; tordön; åska äfv. biid.; vn. åska (it ~s); dåna; äfv. biid. dundra (against, mot), larma, väsnas (at, öfver); va. (is. med ont) fram dundra, utslunga förbannelse, äfv. fram-Ijunga biid.; ~ and lightning, blixt och dunder (åska); ~ of applause, dånande bifall(sstorm); the o>s of the Vatican, Vatikanens (bannlysnings)åskor; to hurl (el. pour forth) one's o>s, utslunga sina åskor (jfr föreg, ex.) (förkunna bannlysnin-

gs fate, å: far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, f: fir,thunder

% Mindre brukligt. 1499 † Föråldradt.

tic-dolour eux

gar, straffdomar); clap of jfr sms.; peal of åskskräll, åskdunder; in a voice of med tordönsstämma. ~-axe, 5. forntida stenyxa. ~bolt,s. åskvigg (jfr stone); (åsk)blixt äfv. biid.; åskslag; blixtstråle (t. ex. of excommunication : bannstråle); those of war, poet. krigets åskviggar; it (the news) came (ei .fell) over me like a ... som ett åskslag. ~-Clap, s. åskknall, åskslag äfv. biid. ~-ClOlid, s. åskmoln. ~-dint, s. åskdunder, åskskräll. ~ -head, s. meteorol. stackmoln (»cumulus»). ~-peal, s. åskskräll. ~-pick, s. belemnit (jfr finger-stone). ~-pr00f, a. skyddad mot åskan. ~-rod >|C, se lightning-rod. ^-shower, s. åskskur. ~-St0ne, s. åskvigg; F åsksten; vettsten (: belemnit [jfr finger-stone] ei. forntida stenyxa). ~-StOrm, S. åskväder, -by (storm med åska). ~-Strike va. träffa med blixten (ei. biid. med sina åskor), jfr följ. ~-Stl*UCk, a. träffad af åskan; »såsom slagen af åskan» (»tillintetgjord» af skräck ei. ytterst häpen). /%/ -tube, 5. blixtrör, jfr fulgurite. ~er, -ur, s. dundrare, (om Jupiter) »dundergud*; en som utslungar åskor, ^ing, -ing, prt.; a. dundrande, dånande; si. väldig (jfr thumping), »sjudundrande», »gräslig»; s. (åsk)dunder. o-OUS -üs, a. is. poet. dundrande, åslclik.)j<, -i, a. full af åska, åsk- (weather). thunny, thun'i, se tunny. thurible, thu'ribl, s. rökelsekar. thurifer, thu'rifår, s. rökelsekar-bärare. OUS, -rif'urus, a. rökelseframbringande; bärande rökelse, thurification, -fika'sjun, s. rökning med rökelse, brännande af rökelse.

th ur I, the rl, s. gruf. genomslag, kort tvärort (-gång), kommunikationsort mellan rum (orter o. d.) i en grufva; längre stoll i en kolgrufva ; vn. bryta sig in i gamla arbetsrum.

Thursday, thë'rzdå,s. torsdag; Holy Kristi himmelsfärdsdag; ~ before Easter, Maundy skärtorsdag; on om torsdag; i torsdags, thus, lat,, thus, 1. 5. rökelse(kåda), virak. thus, dhus, 2. ad. sålunda, så, på det sättet, på detta (följande) sätt; altså; så till vida, så pass (F framför adj. el. adv. i st. f. so); f^i far, så till vida; äfv. hittills, hittilldags, ännu; ~ much, så pass mycket; så till vida; I know ^ much, så mycket vet jag (om den saken : hvad jag vet är det); ~ much concerning, så mycket (: detta) om . .. (: detta är hvad som kan sägas om, ei : så var det med ...). thuya, thii'ja, s. bot. tu ja, lifstråd (Thuya), thwack, thwak, va. klå, slå, dunka, smälla

på, cULllga (med ngt tjockt cl. platt tillbygge) ;

daska, smaska till; s. slag, dask, rapp, smäll. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som slår etc. thwaite, thwåt, s. (1.) se twaite; (2.) prov.

rödjning, nyodling i skogeu. thwart, thwart, a.; ad. † tvärs (öfver, för); va. gå tvärs öfver (igenom), genomkorsat; biid. korsa (t. ex. schemes, planer); sätta sig på tvären mot, hindra; vn. † vara i vägen ei. (komma, lägga sig) på tvären (with, för, mot : strida mot, hindra); s. sjö. toft, roddarbänk; ivhen he was när han icke fick sin vilja fram. ~-shipS, ad. tvärskepps. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som sätter sig på tvären etc.; veter. ett slags kringsjuka. ~ing, -ing, prt.; a.; s. hindrande, ställande sig på tvären; motspänstighet; äfv. motighet)j(. ~ingly, -ingli, ad. på tvären, tvärsemot. ~n6SS, -nes, s. egenskap att vara tvärsemot äfv. >J< bild.; motighet. thy, dhi, (obetonadt: dhl) p0SS. pron. (förenad form) din, ditt, dina (i sjäifst. form thine);

(71)~ kingdom come, tillkomme Ditt rike.

thyine-wood, thl'mwild, S. ett dyrbart träslag (nämdt i Uppb. XVIII, 12) sannolikt af Callitris quadrivalvis. thyme, tim, s. bot. timjan (Thymus); common T. vulgaris; ivild backtimjan (T. Serpyllum). thymy, -i, a. rik på timjan; doftande af timjan; välluktande. thyroid, thi'rojd, a. naturv. sköldformig, -lik; »v cartilage, sköldbrosk (Adamsäpple); ~ gland, sköldkörtel vid luftstrupen. <x/eal, -'èål, a. anat. sköldbrosk-, sköldkörtel-.

thyrse, thfrs, se thyrsus, thyrsoid(al), -ojd (-'ål), a. lik en thyrsus. thyrSUS, lat., gr., -US, 5. antik, tyrsus, Bakkos' med vinrankor o. murgrön omlindade staf; bot. tät blomvippa, thyself, dhisëlf', dhisëlf, pers. o. reflex, pron, (du) själf, dig själf, dig; thou ~ shalt go, du själf skall gå; know känn _ dig själf.

tiar, ti'ar, poet., ~a, -å'ra, s. tiar(a) (fornpersisk

hufvudbonad ; äfv. förr en fruntimmershufvudprydnad ; vanl.: den påfliga tredubbla kronan); bild. påflig

värdighet, ^aed, -à'råd, a. tiaraprydd. tib, tib, s. P slinka. ~-Cat, s. prov. katta. Tib, tib, S. pr. sm dr. af Tabltha; Skoti. smdr. af* Isabel (äfv. ~bie [skoti.], ~by, -bi); eve, si. aldrig (jfr doomsday in the afternoon). tibby, tib'i, s. Si. hufvudskult, skalle ; to drop on one's si. oförhappandes komma öfver (skrämma) ngn. tibia, lat., tib'ia, S. anat. skenben; antik, flöjt.

<vl. -ål, a. anat. hörande till skenbenet, tie, tik, s. med. nervös, kronisk kramp. ~ -douloureux, fr., (-doloro') s. med. nervös

ansigtssmärta.

i: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, à: tub, Ä: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.také

f Talspråk. 1500 P Lågt språk.

tale-b earing

tice †, tis, &fv. 'tice, F förk. f. entice. tick, tik, 1. s. zool. fästing (Ixodes); kvalster (Acarus), jfr äfv. sheep-**; afv. hund-lus. —bean, 5. bot bondböna, hästböna (Yicia Faba). —seed, s. bot. Coreopsis o. Corispermum. tick, tik, 2. vn. picka (ss. ett ur, en telegrafapparat etc.); pricka, göra prickar (märken) med en penna; F taga på kredit (»krita»); ge på kredit; va. picka med ars. på ljudet (t. ex. its little note); (äfv. med of) pricka för, afpricka, markera (jfr score); s. pic-kande; prick, förprickning, litet märke; F kredit, jfr ex.; to buy ei. take (to go, to run) on (el. upon) köpa, taga (fortfarande saker) på »krita»; to give ge kredit; to have got a ~ at one, ha kredit hos ngn. —tack, s. ett urs tick-tack; äfv.)j< se trick -track; (nine o'clock) to a ^ F, på sekunden, precis. —tick, ad. o. s. (jfr föreg.) tick-tack, pickande. ^er, -ur, s. si. fickur, tick, tik, 3. s. bolstervar; se afv. ticking, 2.

—maker, S. bolstervarsväfvare. ticken, tik'én, s. se ticking, 2. ticket, tik'et, S. (inträdes-, järnvägs- etc.) biljett (tO, för inträde till; for, till en ort); (inträ-des)lcort; (lott-, pant- ctc.)sedel; köpmans räkning, nota † (jfr dock ex.); märke (buret som igenkänningstecken; på droskor etc.), polett;

varu-etikett, prislapp; liten skylt: Am. vallista, förteckning på ett partis kandidater; va. etikettera, vidfästa märke, prislapp etc. (äfv. ~ up); Am. förse mecl biljett etc.; ~ of admission, inträdesbiljett; ~ o f leave, frisedel innehållande till-låtelse att (under polisuppsigt tills vidare) vistas på fri fot; ~ night, teat, afton då benefice-föreställning gifves, hvartill rccettagaren får sälja biljetterna; that's the si. det är just det (den) rätta ei. »det allra bästa» som kan fås ei. göras; det är riktigt, så står det till; the real si. äkta varan; »rätta sorten»; to get —<?, skaffa (lösa) biljetter; to take ~ (at a university), låta inskrifva sig; to take a ~ for (t. ex. London), lösa biljett till (L.); on på räkning, på kredit (jfr tick, 2. ex.); she remained r^ed with that adjective, hon fick behålla det epitetet (öknamnet). —agent, s. Am. biljett-månglare (person boende utom stationen hvilken tillhandahåller järnvägsbiljetter). —Clerk, S. biljettförsäljare vid järnvägen. —COlleCtOr, S. biljettmottagare. —hole, s. biljettlucka, —office, s. biljettkontor. —of-leave man, s. (jfr ofvan ex.) (straffad) person under polisuppsigt (som på vissa vilkor får vistas

på fri fot), —porter, s. en som bär en ticket; is. förr medlem af bära:-egillet i London, »stadsbud». <— seller, s. biljett-

försäljare (-jerska). —Selling, s. biljettförsäljning. <v/ing, -lUg, prt.; S. i grufdistr. (malm-)»lottning» (försäljande på auktion).

ticking, tik'ing, l. prt. (af tick, 2.); s. pickande etc.; Am. F telegram, ticking, tik'ing, 2. s. bolstervarsväf. tickle, tlk'1, va. kittla, bild. smeka fantasien, gommen etc., äfv. fåfängan, smickra; smått reta; vn. känna kittling; vara kittlig; si. sätta fast, göra stäld; ^ one's fancy, äfv. leka i hågen på ngn; äfv. förekomma ngn rolig, roa ngn; ~ the palm, muta; it ^s into me, det kittlar (i) mig. —brain, s. si. stark dryck. -ur, s. en som kittlar ei. smeker biid., smickrare; si. kitslig fråga; Am. si. växelbok. tickling, -ing, prt.; a. kittlande; biid. smickrande (t. ex. expectations); s. kittling; ^ weather, »hvass» kyla. tick-lish, -isj, a. kittlig; ostadig, vacklande, vankelmodig; »kitslig» (t. ex. uppgift), »kvistig» fråga, kinkig äfv. om sak, »benig»; kritisk, svår (times); ömtålig, delikat, betänklig, anstötlig (skabrös); a ~ customer, äfv. en som är kinkig att handskas med (att ha att göra med); it's rather (a) ~ (affair), äfv. det har alt sina betänkliga sidor, tickiishness, -isjnës, s.

kittlighet, »kitslighet» etc., jfr föreg. a. ticktack, se under tick, 2. Tid, förk. f. Theodore.

tid, tid, a. mör, fin. jfr tender. ~bit, s. läckerbit, godbit äfv. bild.; »notis» i en tidning, tidal, ti'dal, a. tidvattens-, som har afseende på ei. beror af tidvatten (ebb och flod); periodiskt stigande o. fallande (jfr tide); utvisande tidvattensförhållanden (bok, karta); ~ basin, ~ dock, hamn-bassäng, (våt-)docka som fjKLles af floden; ~ harbour, ~ (portion of a) river, hamn,flod(sträcka) i hvilken (hafs)floden intränger; ~ observations, tidvattensobservationer; ~ train, järnbantåg hvars af gångstid er bero af tiden för flodens inträdande (i ngn hamnstad); ~ waters, tidvatten ; ~ wave, tidvattens-(: flod)våg. tidder, tid'ur, tiddle, tid'1, va. kela med,

klema med. tide, tid, S. förr tid; numera (jfr ex.) tidvatten, ebb och flod; biid. ström, lopp (t. ex. oj events), strömning, (häftig) rörelse; biid. vändpunkt, omkastning (: turn of the gruf. arbetsskift (om 12 tim.); vn. drifva med strömmen (ebb ei. flod); sjö. begagna sig af »tiden» (tidvattnet) (t. ex. för in-el. ut,segling, ofta ~ it); (om hafvet) stiga

och falla (hafva flod och ebb); the ~ makes, tiden sätter in, floden börjar; se serve, ex.; the ~ runs high, det är högvattenstid (bild. jfr följ. ex.); the ~ ran

strongly against the accused, opinionen var starkt mot den anklagade; the ~ tums, tiden kantrar; the ~ of battle turned, slaget tog en annan vändning; the ~ was in, det var flodtid; to get the ~ against one, sjö. få (»tidén») mot äfv. bild.; to (breast el.) Stem the ~,se under stern; se ex. uuder save; to work double "»S, eg. arbeta med dubbla arbetsskift (dag- o. nattskift), arbeta 3 dagsverken på 2 dagar; i aiim. forcera arbetet; at low vid lågvatten; the guests were in full <v, of talk, ... voro inbegripna i liflig konversation; in the full ~ of the battle, midt under häftigaste striden; to drift {go, run [down]) ivith the drifva (följa) med tidvattnet (strömmen äfv. bild.) (jfr dyl. ex. under swim); o, on, gå framåt, fortgå; ~ over, öfverfara (med flodens tillhjälp); bild F »komma öfver» (t. ex. en svår tid), öfvervinna svårigheter; hjälpa att öfvervinna, hjälpa ngn fram etc. (jfr dylikt under take)) ~ it over, (vn.) fara öfver (med flodens tillhjälp) (to, till); bild. taga tid på sig, »lugna sig», bida sin tid, draga sig fram så godt man kan så länge; ~ it up, fara upp med flodens tillhjälp. ~-ball, s. (tid)kula som tidvattenssignal. current, s. ström(sättning)i ett su nd o. d. orsakad af tidvattnet. ~-day, s. mellantid mellan tvänne högvattensstånd (flodmaxima), /v-gate, S. flodport (vid hafvet, som stänger en tidal

bassin); trångt ställe där tidvattnet löper hårdt. "u-gaUQe, s. tidvattensmätare. -harbour, s. hamn i hvilken man (endast) under flodtid kan inlöpa (jfr äfv. tidal harbour). ~-!oCk, S. flodsluss (som reglerar vattenståndet i en tidal basin). ~-mill, S. kvarn som drifves af tidvattnets strömning; pump som bortskaffar inströmmande tidvatten. ~-rip, s. sjögång orsakad af tidvattensströmnings mötande af en annan dylik. ~-rode, 5. ett fartygs ställning hvilket svajat för tidvattnet; a. svajad för »tiden», strömrätt. ~S-man, s. tullbetjänt som har vakt ombord under lossning. ~-SUrveyor, s. tulltjänsteman som kommer ombord medan fartyget ligger på strömmen. ~-tab!e, s. tabell som utvisar tid för flodens (och ebbens) inträdande. ^-waiter, se "»s-man. ~-water,

S. tidvatten, flodvatten ; (äfv. hafvet vid kusten, så långt ebb o. flod äro känbara, drf. ungef. :) hafskusten (t. ex. railway transportation to "»)• äfv. en flods nedre lopp så långt tidvattnet är märkbart. ~-wave, s. tidvattens-(: flod)våg. ~-way, s. farvatten där tidvattnet »sätter» (strömmar, »löper») hårdt. ~ -wheel, s. vattenhjul drifvet af tidvattnet.

tidily, ti'dili, ad. af tidy. tidiness, ti/dinés, s. snygghet, jfr tidy. tidingiess, ti'dingles, a. utan underrättelser, saknande underrättelser, tidings, ti'dmgz, s. pl. underrättelse(r), nyheter) (»tidning[ar]», »tidender»); glad gladt budskap, glada nyheter, tidivate, tid'ivat, se titivate. tidy, ti'di, a. (eg. som sker i rätt tidf); snygg, fin, nätt, prydlig; i god ordning; ordentlig, städad (»proper»); wid. F»nätt», »snygg», ansenlig (sum of money); va. o. vn. F göra (sig) snygg, sätta i ordning, städa (äfv. ~ up); s. (soff-, stol)duk, anti-makassar; lok. barnförkläde, tie, ti, va. binda äfv. bild. (on, på; to, vid); fästa, fastbinda; ombinda (: ~ around); knyta, tillknj'ta (a knot), hopknyta (äfv. ~ together); bild. binda, hämma; (för-) binda, förpligta (äfv. ~ down) (to, vid, till); mus. förbinda, förena med bindbåge; kir. uppbinda en åder; sjö. knopa; vid täfling vara likstäld med en annan; vn. vara likstäld, markera lika (with, med); s. band äfv. i brädspel (äfv. bild.: förbindelse); knut, slejf; halsduk (jfr necktie); spännrem på en sko; sjö. förtöjning; se vid. lashing; mus. bindbåge; byg. murband, -ankare (äfv. ~-bar, ~-iron, ~-rod); bind-

bjälke; syll äfv. jämv.; vid täfling likställighet, likhet i uppnådt resultat (lika antal erhållna röster el. vunna poäng, t. ex. vid målskjutning); särskild tvekamp mellan två täflande vid allmän täfling; ~ again, knyta om (igen); ~ (fast) hard (tight), hårdt knyta (binda) till, knyta åt; knyta hårdknut på; to cut a ~ (t. ex. of friendship), bryta ett band; ~ a knot in, knyta (slå) en knut på (t. ex. ett band); ~ one's neckcloth, knyta halsduken; ~ a net, binda (knyta) ett nät; ~ a person hand and foot, binda ngn till händer och fötter; ~ something before one's eyes, binda (ngt) för ögonen på ngn; ~ down, binda så att ngt hålles ned; knyta af; binda händerna på ngn äfv. bild.; fjättra; kufva; binda bild. person, äfv. hålla bunden (to, vid, t. ex. care, work; veracity, att hålla sig till sanningen); förpligta; ~ in a bow, knyta med ögla; ~ in a knot, binda tillhopa (t. ex. strings) i en knut; ~ off, knyta bort (t. ex. en vårta); fästa af; ~ on, knyta på; ~ on to, binda (knyta) fast vid (vid-fästa, t. ex. en rosett på axeln); Over, binda öfver (t. ex. en butelj); ~ to, binda (knyta) ngt (ei. bild. ngn) fast vid; ... to the leg, äfv. binda ngt om benet; ~ a person to one's self for ever, binda (fästa) ngn vid sig (sin person) för beständigt; ~ up,

binda (knyta) upp (t. ex. armen); binda

(knyta) till; boktr, utbinda; binda (el. knyta) ihop, tillhopa, äfv. hopbundta (t. ex. papper); binda (fast) kreatur etc.

äfv. bild. (to, vid), fjättra; inknyta (t. ex. some bread in a handkerchief), insvepa (in a shawl), äfv. inlinda, invira (t. ex. some cake in a paper), slå in i paket; ombinda (: förbinda kir.) hufvudet, fingret; lägga band på bild. (t. ex. one's tongue); fästa biid. (t. ex. a wife is <>jd up to the care of her family),

särsk. »fastlåsa» egendom (så att blott inkomsten drf, men ej kapitalet kan åtkommas) ; jfr vid. uudcr "»d;

^ under, binda under ett sår; ~ with ..., binda med (t. ex. braces, bindor; a cord, ett snöre etc.); se ex. under ride; to play (ei. shoot) off a yid oafgjord utgång anställa afgörande sluttäfling mellan dittills likstälda täflande. ~-band, s. byg. hängjärn. ~-beam, s. byg. bindbjälke; takbjälke; spännbjälke.

~-block, s. sjö. platt block. ~-piece, s.

växelbjälke, stickbjälke. s. lock-

peruk, piskperuk, ^d, -d, pp.; a. (i sms., t. ex. white-"») iklädd ... halsduk; ~ up, si. gift; hängd; (om egendom) »fastlåst». -ur, (1.) s. ngn, ngt som binder; bindare; barnförkläde, tiel, tèl, s. bot. (arv. ~-tree) ett slags lind (Tilia glabra).

tier, tèr, (2.) S. rad äfv. teat., lag (t. ex. af kanoner : halft batteri å fartyg), räcka; skifva af en uppskjuten tross.

tierce, tèrs, tërs, s. mus. fäkt. spelt, ters; fat (: i/3 pipa : 42 gallons, äfv. ss. mått för vin); ber. tredelt fält. ~-beef, s. salt oxkött i fat. ~-majOr, S. ters i kortspel, tiercel, te'rsel, ~et, -èt, s. jagt. falkhane. tiercet, te'rset, s. metr. tersett. tiff, tiff, 5. klunk, sup; F litet utbrott af vrede ei. vresighet, fnurra; gräl, gnabb; va. vara fnurrig. tiffany, tifåni. s. flor, silkesgas. tiffin, tlf'in, S. (eg. Ind.) mellanmål (vid middagstiden), lillmiddag.

tiffish, tif'isj, a. F vresig, knarrig, lättretlig,

snarsticken; grälig. tift, tlft, se tiff, S. ~y, -1, se tiffish. tig, tig, s. ta-fatt (en lek, jfr tag); snipskål (förr brukligt dryckeskärl).

tige, fr., tèdj, s. byg. kolonnskaft; tapp i

tappgevär.

tiger, ti'gur, s. zool. tiger; si. livréklädd betjäntpojke) som följer till häst el. åker med; snyltgäst; Am. F allmänt jubelskrän efter regelbundna hurrarop; tO fi. g ht the Am. si. ge

sig i kast med yrkesspelare; American se jaguar, ^-beetle, s. zool. sandlöpare (insekt). ~-bittern, s. zool. Tigrisoma (en sydamerik. vadare). ~-Cat, S. tigerkatt. ~

-COWry, ~-shell, s. zool. tigrerad porslins-

snäcka (Cypræa tigris). ~-hearted, a. tigerhjärtad, grym. ~-lily, s. bot. tigerlilja (Lilium tigrinum). ~'s-f00t, s. bot. Ipomæa; äfv. en Convolvulus. ^-Spotted, a. fläckig som en tiger, tigrerad; ^ Uly, se ofvan sms. ~ish, -isj, a. lik en tiger, . grym.

tigh, ti, s. prov. inhägnad, fålla, tight, tit, a. tät (icke lös, öppen, icke läckande); fast, stadig; trång, stram, tätt åtsittande; för trång; (till)täpt (room); spänd, styf; hårdt åtdragen, åtspänd, tillskrufvad etc., sjö. (jfr hand ~ 0. taut) styfhalad, (bala) »dör»; hel (o. ren) (ej trasig); Am. F snål, knusslig; F knapp, tryckt (t. ex. penningemarknad, tillgång); biid. styft tag, ansträngande arbete; Am. F »bandad», »påstruken»; si. läns på pengar; si. rask, som det är »fart» i; ~ case, si. blyhatt; a fit, det att ngt sitter trångt (hårdt åt) ; säges ock om hvad som med knapp nöd får plats; tO be a fit,

ligga (sitta) trångt, vara packad; ~ waistcoat, se strait-jacket; a ~ week, si. en rummel-(fest)vecka; money is hand. penningtillgången är knapp; to be sitta trångt (el. hårdt åt) (om klädesplagg); to get ~ F, berusa sig, bli full; to hold hålla hårdt i; biid. hålla stramt (jfr to keep a hand over, under hand); to pull (draio) dra till, dra åt. ~-fisted, a. »som håller hårdt i slantarna», »som vänder på tolfsldllingen», snål, nidsk, njugg. ~ -laced, a. hårdt snörd; bild. stram (alt för

sträng el. nogräknad). ~-rOpe, S. Spänd lina rör en ~ dancer : lindansare. ~en, -n, va. göra tät, fast; draga åt, spänna till; sjö. hala dör. ~ly, -li, ad. hårdt, fast, säkert; to hold on hålla sig säkert fast; to be ~ packed, vara tätt (trångt) packade. ~neSS, -nes, s. täthet; trånghet etc., jfr ofvan a. -s, s. pl. tätt åtsittande nedtill tiiiknäpta benkläder; dansös' trikåer.

tigress, ti'gres, s. tigrinna, tigrine, ti'grin, a. tigerartad; tiger-, tigrish, ti'grisj, a. tigerartad, tigerlik; bild. blodtörstig; si. vräkig, vild. tike, tik, (1.) s. se tick, s.; (2.) 5. hund (jfr sv.

tik); (3.) s. bondtölp, -knöl. tilbury, til'beri, s. ett slags gigg. tile, til, S. tunnare tegel (till taktäckning, till golfläggning etc.; mots, brick : murtegel), tegel-

platta, tegelpanna; ("» for draining, drain "J) tegelrör; si. (styf) hög hatt; va. täcka, belägga med (ei. såsom med) tegelpannor; jfr vid. ~d; Dutch kakel; encaustic »tiles», kulörta tegelplattor (tin mosaikgolf); metallic glaserade tegelpannor; half-förglasade tegel med blåaktig färg och metallglans; fiat »»s, plain s, plattegel;

A: fate, K: far, å: fall, à: fat, ås fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,tile

>j< Mindre brukligt. iSÖå † Föråldradt.

timber

hollow "»s, håltegel; Flemish "»s, dubbel-böjda (S formiga i gnmskärning) taktegel (jfr pan ~); to have a "» loose F, hafva en skruf lös. ^-burner, 5. tegelbriinnare. ~-drain, s. täckdike med tegelrör; va. täckdika medelst tegelrör. ~-dllSt, s. tegelmjöl. 'V-earth, S. prov. ett slags styf

lera. ~-kiln, 5. tegelugn. ~-maker, 5.

tegelslagare ei. -brännare, tegelfabrikant. ~-0re, dets. som red copper-ore. ~(-)stOne, s. se tile; ett slags tunnskifvig silurisk sandsten. ~-tea, se brick-tea. -d, a. si. hattbärande; si. (äfv. jfr closeted) jfr ex.; we're "» of course? (Yes, the door is closed), vi äro väl (instängda) för oss själfva så att ingen hör oss? <vr, -ur, s. (tegel)taktäckare; (tak)tegelbrännare; tekn. tegelugn; dörrvaktare i frimurarorden. ~ry, -uri, s. tegelugn, tegelbruk (där tiles

tillverkas).

tiling, ti'ling, prt. af tile; s. täckning med tegel; tegeltak; taktegel, tegelpannor (-plattor kollektivt).

till, til, 1. prep, till (om tid; Skotl. o. prov. äfv. om rum); konj. tills, till dess; ända tills; efter negat. förrän; ~ now, till närvarande tid, hittills, tills nu; <v then, alt intill den tidén, dittills, till dess; äfv. sålänge (i afvaktan på ngt, t. ex. we may borrow "» then)-, I gave him ~ ten o'clock, jag gaf honom anstånd till kl. 10; Queen Elizabeth reigned "» 1603, ... till 1603; it was not, however, "» the afternoon of the fourteenth of June that William landed, emellertid landsteg Yilhelm ej förrän (först) ...; don't send it »» the last moment,... förrän i sista stunden; not "» spring, äfv. icke förrän till våren; he did not come ~ ten, han kom icke förrän kl. 10 (först kl. 10); I despised all things "» 1 loved you, ... tills jag ...; se ex. under called; "» you arrive, tills ni kommer.

till, til, 2. s. (drag)låda is. i en disk : kassalåda; växelkassa i en bod; boktr, press-

B brygga.

till, til, 3. prov. se tare o. vetch.

till, til, 4. s. geoi. icke-hvarfvad (glacial-) lera; Skoti. ofruktbar styf lera; va. plöja, odla, häfda, arbeta jorden. ~able, -abl, a. som kan plöjas. ~age, -äj, s. jordens odling ei. bearbetning (is. plöjning), jordbruk; ~ ground, odlingsmark, ^er, -ur, (l.)s.en som brukar jorden, jordbrukare; plöjare; ploghäst.

tiller*, til'ftr, (2.) se till, 2.

tiller, til'ur, (3.) s. skaft På verktyg, handtag (t. ex. of a saw); sjö. rorpinne, rorkult. ~rope, s. sjö. drilltåg, styrrep, ratt-

lina.

tiller, til'ur, (4.) vn. skjuta rotskott; s. rotskott, ung telning från en gammal stam (stubbe); prov. ungt träd.

tilley-seed, tll'ised, S. krotonfrö hvaraf kroton-olja fås; äfv. krotonträd (Croton pavena

m. fl. arter).

tillot, til'ut, s. hand. bal, packe.

tillow, til'o, vn. se tiller, 4.

tilly-vally †, tillväll, ad. (el. a.) »trantrant»

(fö rak ti. uttryck).

tilt, tilt, 1. s. tälttak, tältdukstak (soltält,

regntält) spändt öfver en kärra el. forvagn (:

-waggon) : »vagnstjäll», el. öfver (aktern af) en båt (: ~-boat); va. täcka (öfverspänna) med tälttak. ~-roof, s. byg. tälttak (ett slags kupol-tak), tilt, tilt, 2. vn. bryta lans,rida spärr,»dnsta», »drabba?,tornera; ringränna; störta fram som i strid, rusa; stöta med värja †; kämpa, strida (against, mot); poet. tumla(s), gunga (over the waves)-, luta, hälla (stå på lut); va. fälla lansen, stöta med; luta (hälla) på (för att) afhälla (a cask etc.); resa på kant; vippa, välta, störta (: tömma, en kärra etc.), stjälpa, hälla (doivn, ned; into, ned i, t. ex. sjön); bärg. smida (ut), räcka (under en "»-hammer),garfva stål; s. (lans)stöt; lansbrytning, tornering, dust äfv. biid.; rännande eg. i tornering, fart, jfr ex.; hällning, (på) »häll», lutning; bärg. se "»-hammer; pl. äfv. stålverk (i sheffield); to run (come, dash, go etc.) full »», »komma sättande», ränna, rusa i full fart (äfv. »blindt») (against, mot en person etc., Äfv. biid. obstacles)-, to give (a cask etc.) a "», se ofvan vä.; to run a "» (jfr atilt) at (el. ivith), »bryta en lans», »våga en dust» med äfv. biid.; to run at »»s, bryta lansar, dusta, tornera. ^-hammer, s. bärg. stångjärnshammare

(räckhammare, mumblingshammare etc.). svffiilly

s. hammarsmedja. ~-yard, s. rännar-bana, torneringsplats. ~er, -ur, s. tornerare, dusträmnare; ringrännare; bärg. räckare, hammarsmed. ~ing, -ing, s. tornering, dustande, ringränning; smidning jfr ofvan bärg., garfning; ~ helmet, tornérhjelm; ~ lance (ei. spear), tornér-lans. ~ing-Cart, s. vippkärra, tilth, tilth, s. jords brukning, häfd; odlad

jord. timbal, se tymbal.

timber, tim'bur, I. s. her. se timbre, 1. timber, tim'bur, 2. s. hand. timmer (skinn :

40 el. stundom 120 st), timber, tim'bur, 3. S. timmer i alla bet.; kollekt, (byggnads) virke, äfv. trälast, äfv. ett tm-yxadt stycke etc.; hufvudbjälke ur ett träd, trädstam; timmerträd kollekt, (men äfv. ett enda), timmerskog, hög(vuxen)skog; sjö.

i: note, è: do, 6: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.think

F Talspråk. 1504 P Lågt språk.

thinkable

skeppstim Iller, spant, pl. äfv. alla spanten : förtimring; biid. virke, stoff, material; Bl. ben (jfr stump o. se ex. under saw); va. timra; bygga; förse med timmer, insätta timmer i, förtimra; vn. »träa», slå ned i ett träd†; bygga bo (om falk). ~ -agent, s. timmer(ei. skogs-)uppköpare. ~-belted, a. poet. omgifven af högskog ei. af höga träd. ~-board, s. skeppsb. sam-bordsplanka. ~-brick, s. tränagel, jfr nog. ~-d0g, S. timmermans hållhake. 'V-fratlie, s. timmerverk, timring i en byggnad. ~

-grating, s. byg. rustverk. 'v-head, s. topp af ett spant, jfr kevel-head. ~-man, s. gruf. stämpelsättare. ~-mare, s. trähäst,

-märr (förr straffredskap), ^-merchant, s. trävaruhandlare; si. tändsticksförsäljare. ~ -scribe(r), s. märkningsinstrument för timmer (jfr scriber). ~-sllip, s. träfartyg; fartyg som för trälast. ~-trade, s. trävaruhandel.

~-tree, s. timmerträd (träd dugligt till byggnadsvirke). ^-WOrR, S. timring i dubbel bet. ~-yard, s. timmergård, -upplagsplats, ungef. »brädgård». ~ed, -d, pp. timrad; a. (ofta i sms.) is. Am. bevuxen med (hög)skog. ~er, -ur, s. se man. ~ing, -Ing, s. timring; timmer i en byggnad etc. kollekt. ~ling, -ling, S. mindre träd i timmerskog.

timbre, fr . tim'bur, 1. S. her. hjälm el. annan prydnad (krona, biskopsmössa etc.) ofvanpå en sköld.

timbre, fr., tim'bur, 2. s. mus. klangfärg.

timbrel, tim'brel, s. tamburin. ~led, -d, a. ackompanjerad af (sjungen till) tamburin.

time, tim, s. tid(en, jfr ex.); tidpunkt; tillfälle; mus. mil. tidmått, tempo, takt; gång; gram. % tempus; pl. tider(na, tidsförhållandena, äfv. ngns samtid, tidehvarf, jfr ex.); i sms. tid-, tids-; va. afpassa efter tid(s-omständigheter) (is. i pp., jfr ~d); välja tidén för, framkomma med (utföra, börja) på rätt (väl afpassad) tid; bestämma (af-mäta, beräkna) tid för (tid som ngt kräfver); art. tempera; beräkna (uppskatta) hastigheten af; bestämma takten för, slå takt för (ei. till); vn. hålla takt (to, efter, med); slå takt; sport, (boxning o. d.) tidén är ute (håll uppl)! ~ after ~(s) and ~(s) again, gång på gång, upprepade gånger, tidt och Ofta; and tide wait for no man, ordspr. tidén väntar icke på ngn; ~ is money, ordspr. tid är pengar; ~ runs (ei. ßies) fast (ei. apace), tiden ilar (fort undan) (jfr under press, ex.); ~ toas when ... (ngt ålderdomligt för : there was a rv ivhen), det var (fans) en tid då ...; the ~ has been, den tiden har varit (är förgången);

~s are changed since then. tiderna ha förändrats se'n dess (äfv. »det var andra tider [då]»); a (ei. the) ~ will come ichen ..., (d)en tid skall komma då ..., det kommer en tid då ...; as go, se d. o.; the nv is up (ei. out), (den bestämda) tiden är ute (äfv. inne); ~ enough, tid nog (to, för att); tids nog, i tid (to, för att); ~ gone by, ~ past, förgången (förfluten) tid, jfr past; 'V of day, sedvanlig hälsning hvari tid nämnes, ss. »god morgon», »god afton» o. d. (to

bid [jtxtss] the ~ of day, hälsa på [säga

god morgon etc. ti 111 [som hastigast]); that's the ~ of day! si. det var fiffigt! det kom just i rätta stunden! ~ of memory, (tid i) mannaminne, jur. tiden från Rikard I; (in) of old se d. o.; ~ out of memory, urminnes tid (äfv. ~ out of mind, ~ immemorial se d. o.); ~ on one's hands, öf-verloppstid (»tid när man inte vet hvar man skall göra af sig», jfr ex. under hand o. lie)-, ~ to breathe, tid att andas, andrum; ofta (: ~ to think ei. consider) rådrum (till att tänka på saken); the ~ to come, framtiden; ~ to spare (jfr äfv. lose ex.), öfverloppstid; this is no ~ to quarrel (ei. for quarrelling), detta är ingen tid för att gräla (nu är ingen tid att gräla, att förspilla med tvister); a äfv. (adv.) en gång; äfv. för for a time; apparent soltid; astronomical astronomisk (medel)tid; another en annan gång (äfv. i hotelser); civil borgerlig tid; close förbjuden (jagt- ei. fiske)tid; common mil. vanlig (tåg)marschtakt (äfv. ordinary gemensam borgerlig

tid; double mil. se double, s., o. double -quick-, every hvarje gång; good se d. o. samt ned. ex. (särsk, in ...); good (prosperous) goda tider; mots, hard (bad) dåliga tider; to have a good (fine, nice, pretty F ei. killing, gorgeous, high [jfr d. o., dubbel bet.l, splendid si.) ~ (of it), hafva trefligt (»rysligt roligt»); we had such a good ~ coming F, vi hade så trefligt på hitfärden; to have a bad ~ of it, hafva det svårt (slita ondt

särsk. ekonomiskt; äfv. med väder etc.), äfv. föra ett uselt lif (äfv. ... sad ...); long se d. o. (flere ex.; he loas a long ^ ...-ing, se ex. med blott long i st. f. long rj); many a rv, mången gång; many over, många gånger om; next nästa gång; äfv. en annan gång (icke nu, t. ex. vill jag göra det); they were here no ~ ago, ... nyss på stunden ; it is no ~ since, det är inte alis länge se'n, det var helt nyligen (ei. nyss på stunden); once is no en gång är ingen gång; I lost no o» in (tell)ing (him

furkels

all that I knew), jag skyndade att ...; se vid. ned. ex. in no ~; there is no to lose (ei. spare), det är ingen tid att förlora; se ex. under old; one r^ he did this, another that, ena gången gjorde han det (afv. »si»), en annan gång gjorde han det (äfv. »så»); one's own {good) den tid man själf bestämmer, den tid då det är lägligt för en, jfr vid. OWn o. ned. ex.; quick ~ (jfr d. o. sms.), mil. motsv. svenskans

»manövermarsch», »vanlig marsch»; se right o. ripe, ex.; slow mil. etc. långsam (marsch)takt; some ngn tid; en gång, äfv. »en vacker dag»; some ~ or other, förr eller senare; äfv. en gång (förr eller senare), ngn gång framdeles; that den tidén; den gången (t. ex. he got off that han slapp undan [för] den gången); all that (ei. the) oj, (under) hela tiden; jfr vid. ned.; this nu; denna gång; äfv. den gången; this ~ two years, för två år se'n (den här tiden); om två år (vid den här tiden); only this bara (för) den här gången; the whole hela tiden; 5 (\ss 6 are (ei. is) 30, 5 ggr 6 är (gör) 30; ßve the sum, den summan fem gånger (en 5 ggr så stor summa); ten as many (ei. as numerous) as, ten more (numerous) than, tio gånger så många som (... mera än); a third (for) the third

för tredje gången; two or three två eller tre gånger; (obs. two användes blott undantagsvis i st. f. twice)-, what hvilken tid (t. ex. går tåget)? huru dags? när (t. ex. kom han)? tohat a

it, det hinner jag icke (med); it is impossible to find the rs, for it, det är omöjligt att (med)hinna; judging the mil. utan räkning af tempo; to keep hålla reda på, iakttaga, passa på tiden, göra ngt (komma etc.) på rätt tid; hålla takt (•en); (om ur) gå rätt; to lose förlora tid; söla, blifva efter, (om ur) dra sig efter; jfr vid. ex. ned. ... no ; what ~ may you make it? F hvad tror du klockan kan vara? (if she could set off to-morrow) he would make ~ to go with her, skulle han (söka) taga sig tid att följa med henne; the r>» made in the descent, tiden som nedstigandet tog; jfr serve, 2 ex.; mark(ing) taktmarkering; mil. äfv. marsch på stället; to take taga, kräfva (draga om), upptaga tid (äfv. [jfr take] take up r\j,fill os, occupy (om person) använda, förbruka tid (det tar ngn tid att ...); ny tja tiden, begagna tillfället (jfr ordspr. under forelock samt följ. ex.); taga tid på sig, gifva sig tid, jfr ned. ex.; take <v/3 while ~ serves, ordspr. nytja tiden medan tid är (medan han är din); to take one's own bestämma (välja) tid själf; gifva sig tid, taga sig tillräcklig tid (to, för att; about a matter, med en sak, afv.: taga sig tid att i lugn tänka på saken; äfv.: företaga en sak när man finner för godt och hålla på med den så länge man behagar); take your own ofta : du behöfver ej skynda, fjäska inte (det är ingen brådska); take your ~ from me, rätta er takt efter mig, låt mig slå takten (gifva tecken, t. ex. för hurrarop); to take up the n», mil. intaga takt och steg; after a (certain) efter en (ngn) tid; to be after (behind) one's vara efter sin tid, vara försenad; komma (inträffa etc.) för sent; (om ur) vara (gå) efter; against »i kapp med tiden», sport, (to go, to run, äfv. a match etc.) »emot tid» (sökande att uppnå högsta möjliga hastighet); äfv. aiim. (to work, to do something ...) i största hast, i flygande fläng; to talk against prata bort tiden; at a på en tid (when, när); åt gången, i taget, i sänder (jfr one ex.); på samma gång (jfr at one ~); i sträck, i ett »kör» (t. ex. only for a few minutes at a /v); two at a två i sänder (i taget); at stundom, tidtals, då och då (äfv. »när det faller på» o. d.); at ..., at others (ei. other *vs) ..., stundtals ..., stundtals (åter); än ..., än ...; at ali <vs, när som hälst (jfr föij.), vid hvarje tillfälle, städse; at any hvilken tid (stund) som hälst (äfv. på hvad tid [klockslag] som hälst : icke på ngn bestämd tid,

t: ex. we dine at ...), när som hälst; någonsin, någon gång; at each oj, för hvarje gång; at my (his etc.) ~ of life (ci. clay), vid min etc. ålder; at no oj, vid intet tillfälle, ingen gång, aldrig; at one vid ett tillfälle; en gång biand aiia andra; en tid (t. ex. ämnade jag ...); på en gång, samtidigt; at one o> or other, vid ett eller annat tillfälle; at some ~ or other, se ofvan some etc.; at that oj, vid den tiden; då, vid det tillfället; då förtiden; äfv. dåvarande; at that oj of day, så dags på dagen; i allm. den tiden, då (t. ex. i min ungdom); at the oj, (jfr föreg. o. föij.) vid tiden

(of, för); vid (ei. på) den tiden; vid det tillfället, då, den gången; he was ill at the oj, han var för tillfället sjuk; at the same på samma gång (with, som); at this oj, på denna tid, så här tids (ei. dags, jfr föij. ex.), nu; äfv. (jfr this, anm.) vid den tiden (vid ifrågavarande tid); at this ~ of day, så här dags på dagen; äfv. i aiim. vid det här laget, vid denna tid (jfr äfv. ofvan at my etc.), särsk. nu så långt efter; at what oj? vid hvad tid ? huru dags? before one's o,, före sin tid, före (rätta) tidén, i förtid; behind (jfr äfv. ofvan after etc., samt behind) för sent; to stay beyond one's oj, stanna kvar för länge, fördröja sig; by oj, i (rättan) tid; by that o>, vid den tiden, då, vid det laget

(oftast om det förflutna; men äfv. om det tillkommande [jfr that med ex.] : till den tidén); by the o>, vid den tiden, vid det laget, jfr föreg.; till den tidén, till dess (hinner jag ...); åt gången; by the oj of her birthday, då hennes födelsedag skulle inträffa, vid hennes födelsedag, (färdig) till hennes födelsedag; be ready by the o» I mentioned, gör dig i ordning till (var i ordning senast vid) den tid jag sade; by this oj, vid den (: ifrågavarande) tiden; äfv. under tiden; vid det här laget, nu; emellertid; numera; by this oj fortnight, om fjorton dagar (så här tids); äfv. för fjorton dagar se'n; during the under tiden; for a oj, för (till) en tid; (adv.) en tid (bortåt) (ufv. for some jfr ned.); to last but for a räcka bara en tid bortåt (ej vara länge); for a long oj, på lång tid; på länge; en lång tid (bortåt); for ali oj, för ali tid (för alltid, för eyigt); for the oj, för tillfället, för ögonblicket; for the oj being, för det närvarande, för denna gång (: for this för den gången (för det tillfället); for some oj, en stund; for some o> past, nu (på) en tid, nu en tid bortåt, (nu ei. äfv. då) på sista tiden; for that o>, äfv. för (att

vara) den tidén; from o> to oj, tid efter annan; emellanåt; from that oj (forth ei. forward), (alt) från den tiden; the marriage was fixed to take place on the fourth day from that oj, ... på fjärde dagen därefter; from this från denna stund, hädanefter; härefter; se vid. from that oj (o. jfr ofvan ex. med this o. that)] ill oi, i ... tid; i rättan (»god») tid (vjust in oj, in due in proper tids nog; i sinom tid, till sluts, med tiden (: in the course [jfr äfv. progress] of oj)-, i takt (to, med, efter); in the oj(s) of (t. ex. King Charles), på ...S tid; se ex. under old o. yore; in his på hans (sin) tid; äfv. i sinom tid, i sin tur, när hans tur kommer; in our ojs, i våra tider (»dagar»); in good i god tid; (inträffa) lägligt, i rätta stunden; tids nog; i sinom tid; in these (those) ojs, nu (då) för tidén; in nice oj, i behaglig tid, i rätta stunden (jfr ex. under nick); in 110 oj, på ingen tid, aldrig någonsin; is. F ofta (äfv. in less than no oj) i ett nu, innan man vet ordet af, i ett huj (»nafs» etc.), i rappet; in one's own (good) oj, när man själf behagar, när det faller sig lägligt för en; in a short oj (: in no long oj), på kort tid; inom kort, snart; (to be) near one's »nära sin tid» (en väntad afgörande tidpunkt, särsk. om kvinnor : »i väntande dagar»); of ojs, tidtals, stundom, då och då; of låte o>s, i senare tider; end of o>, tidens slut; se ex. under fulness; se ex. under length; without loss of oj, utan att förlora ngn tid, ofördröjligen, oförtöfvadt; we have (ei. there is) plenty of oj (before us), vi ha god tid (på oss); the spirit of the o>s, tidsandan; a tale of the o>s, en tidsbild (en skildring från vår tid); at the best of ojs, under den bästa (ngns, pa sin bästa tid) tidén; writers of the o>, samtida författare; on o>, hand. på tid; i tid, jfr ex.; if the train should be on oj, I should reach ..., om tåget kommer fram i rätt tid, så ...; they seemed to be eating on oj, de åto så att man skulle tro att de hade dagspenning för'et; out

of oj, icke (inträffande) i l'ätt tid (jfr ned. ex.);

ur takten, i otakt; som väntat (särsk. tjänat) ut sin (äfv. straff-)tid; jfr knock, ex.; the steamer is out of ångbåten är fördröjd; he is out of oj, han håller icke takten (arv. : jämna steg); han passar icke på tiden (ei. har misstagit sig om tiden, äfv. han vet ej hvad klockan är); (äfv. ... out of his oj) han har stått ut sin (straff-)tid; äfv. han har väntat ut sin tid

k: fate, å: far, a: fall, ki fat, k: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1507 † Föråldradt.

tümulttiousneså

i allm. bet. (t. ex. han har nu ändtligen blifvit myndig); to arrive to (ei. in) (an-) komma i (på) rätt tid, hinna fram (i tid); to come up to "», ej mankera utsatt tid. hinna (fram) i tid ; to put a person up to "» (jfr put up), sätta ngn in i situationen; up to that "», alt intill den tiden, ända dittills; up to the present "»,(ända) till närvarande tid (»stund»); once upon a se under cm.ce; with med tidén; ~ one's self, uträkna huru lång tid man behöfver för ngt; (can't you lceep silent one minuted) (svar) ~ me then, I won't speak a word for 5 minutes, se på klockan skall du få se att jag inte säger ett ord på 5 minuter; ~ the cheering, leda hurraropen; ~ a race, bestämma efter klockan huru länge en kapplöpning räcker; the steamer is "»d at 8 miles an hour, ångaren är beräknad att göra 8 knop; the train is "»d to leave X. station at 11 A. M., tåget skall enligt tabellen afgå från ... kl. 11 f. m.; the colonel had "»d his march so happily (well) (as to be able to attack ...),... hade valt tiden för (afpassat) sin marsch så lyckligt (skickligt) att ... ~-ball, s. tidkula. ^-bargain, s. band. köp (uppgörelse om leverans) på (viss) tid. "» bill, ee "»-table. ~-book, s. anteckningsbok öfver gjord arbetstid (dagsverken), ^-detector, s. (nattväktar)kontrollur. ~ -enduring, a. långvarig. ~-expired, «. uttjänt i aiim. bet. ^-frittering, a.; -V work, plottergöra, tidspillande småbestyr. -fuse, 5. art. tidrör. sv-glass, s. timglas. ~-grey, a. poet. grånad af ålder, gammal och grå. ^-honoured, a. vördnadsvärd gnm hög ålder, gammal och vördnadsbjudande (äfv. ruins etc.); som har gammal häfd, häfdvunnen. ^-keeper, s. tidmätare; kronometer, SJÖ ur; UT i allm.; mus. taktmätare (: metronome); tidkontrollör, person som bestämmer tiden (t. ex. för

omuibusars afgång, i fabriker [öfvervakar arbetstidl, vid täflingar [boxning etc.]); he is a bad "» F, skämts, han kan ej passa på tiden. ~-limit, s. tidsgräns. ^o-nOte, s. mus. hel (takts) not. rv-painted, a. som fått sin färg af tiden, jfr "»-grey. ~-piece, s. tidmätare, is. större ur, särsk. bordstudsare ei. pendyl. ~-pleaser, s. »väderhane» (en som »vänder kappan efter vinden»). ""-Sanctioned, a. häfdvunnen. ^-server, s. se oj-pleaser; krypare under makten, ^-serving, a. »vändande kappan efter vinden» (©självständig), »slingrig»; krypande,»servil»; s. kryperi för makten, servilitet. ^-signal, s. tidsignal, ^-Stained, a. bärande spår af tidens tand, jfr "»-painted; arv. gam- I

mal, murken 0. mossbelupen; äfv. förrostad. stroke, s. mus. taktslag, ^-table, s. timplan; tidtabell i aiim., särsk. jämv., äfv. en tabell som på en station utvisar nästa tågs afgångs- ei. ankomst-tid; skoi. ske-ma; mus. takttabell. ^-taking, a. som tager (kräfver) tnycken tid; om person långsam »i vändningarna». ~-taught, a. vis af erfarenhet. ^-wasting, a. tidsödande. ~ -worn, a. nött (illa medfaren) af tidens tand, gammal o. utsliten om person o. sak (äfv. aiim. bild.). ~d, -d, pp.; a. i sms. afpassad efter tidsornständigheterna (t. ex. ill-"», opassande, oläglig); mus. i ... takt. ~liness,. -lines, s. (egenskap att ske i) passande tid, jfr föij. ~ly, -li, a. o. ad. (skeende) i rättan tid, lämplig, väl till pass; (kommande) tidigt, snart, i tid; a "» concession, en eftergift i tid; a hint, en vink i rättan tid; at a moment, vid ett passande tillfälle, timid, tim'id, a. rädd af sig, ängslig, lättskrämd; skygg, försagd, blyg; of ...-ing, alt för blyg för att, rädd för att ... -—'ity, -'iti, ~ness, -nes, s. ängslighet, rädsla; försagdhet, skygghet, btyghet. timing, ti'ming,prt. (af time); s. beräknande af tid för ngt; afpassande efter tid (och rätt tillfälle); mask. maskindelars reglering så att deras rörelser föija i rätt tidsföljd; i^rt.

tempering; the ~ of things is a main point, att göra hvar sak på sin rätta tid är högst vigtigt, "^-apparatus, 5. mek. jämv. etc. se tachygrapli. ti mist, ti'mist, s. en som iakttager takten, som är taktfast: se † time-server; a poor "», en som är osäker i takten, timocracy, timok'rasi, s. timokrati. timmer, tim'ur, s. se timber, 2. Timorese, temore'z, a. från öu Timor i stilla Hafvet; s. inbyggare på Timor.

timorous, tim'orus, a. rädd (af sig), ängslig (äfv. belief doubts, etc.). ~neSS, -nës, s. rädsla, ängslighet, timothy, tim'othi, s. åkerbr. bot. timotej

(Phleum pratense, äfv. ^-grass). tim-whiskey, tim'wiski, s. ett;siags låggigg. tin, tin, s. tenn; förtent järnbleck, hvit-bleck; bleckdosa, -låda till konservering (t. ex. /v of sardines, sardinlåda); si. pengar; va. förtenna; öfverdraga ei. belägga med stanniol (ei. med förtent järnbleck); inlägga hermetiskt i en »v, ~-aSheS, S. pl. tennkrats; tennaska. ~-bait, s. skädda af bleck på gäddrag o. d. ~-belly, s. si. ky-rassier. ~-box, s. bleckdosa, -låda. -button, s. tennknapp, <x/-canister, s.

blecklåda. ^-Case, s. större blecklåda; afv. portör. 'v-filo, s. tekn. tennfil, engra-

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.

\tin-foil

F Talspr&k. 1508 P L> språk.

tinner

dig fil. ~foil, s. stanniol, tennfolium, bladtenn. —forge, s. tennhytta. —flir-nace, 5. tennsmältugn. —glass, s. tekn. glasfabrlk. se bisMUth. glaze, tekn. i kruk-makerier tennglasyr. —hom,s.bleckinstru-ment. —kettle, s. F

»skränigt» piano. ~ -leafjse ^-foil. alined,belagd med tenn (-folium); förtent, —liquor, s. tennbeta. —lode, s. tenn(malms)ådra. —mallet, s. bleckliammare. ~man, s. bleckslagare; försäljare af bleckslagararbeten; tenn-gjutare; förtennare. ~-meaSlire,s. bleckmått. —mine, s. tenngrufva. —miner, s. tenngrufarbetare. —mordant, se ~ -liquor. —mould, s. bleckform. —mOlild-er, s. tenngjutare. —Ore, s. tennmalm. —oxide, 5. tennoxid. —plate, s. (förtent) järnbleck; tennplatta; crystallized metallmoaré, vattradt järnbleck; ~ worker, bleckslagare. —pot, s. bleckkärl (-flaska, -kruka); tekn. första tennpannan (vid förtenning). —piltty, S. tennaska (oren tennoxid),tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1509 † Föråldradt.

tümulttiousneså

ning vid lödning, tinning, -ning, prt.; s. förtenning äfv. konkret; bleckslageri(ar-bete); inläggning i tins; blecksaker f. tinny, -ni, a. tennhaltig, tenn-; lik tenn; s. skoti. liten (bleck- ei.) tennmugg ei. -skål för barn.

tinsel, tin'sel, s.glitterguld,flitter(mässing); lan; oäkta (guld- ei. silfver)galon; silfver-brokad; paljett; bild. glitter, grannlåt; a. glittrande, prålig; glitter-; ytlig, låtsad, sken-; va. pryda med glitter etc.; gifva ett falskt sken åt. ^led, -d, pp. glitterprydd. ^ling, prt.; s. prydande med glitter. ~ly, -i, a. (godtköps)grann; ad. grant, pråligt.

tint, tint,s.färg,färgton, nyans, schattering; skiftning; kolorit; mâi. (matt) färgblandning (med hvitt el. vatten utblandad färg); va.

lätt färga, gifva en färgton; schattera, nyansera. ~-drawing, s. tonmålning, lätt färglagd ritning, ^v-tool, s. gravörs ton-stickel. ~ed, -ed, pp.; ~ impression, tontryck; ~ paper, tonpapper.

tintinnabular(y), tintinàb'ülur(i), tintinna-

bulant, -lånt, a. klingande som en klocka.

tintinnabulate, -làt, vn. klinga, tintinnabulation, -la'sjun, s. klingande, tilltinna-

bulous, -lus, a. klingande, jfr ofvan, titi-tinnabulum, lat., -lum, S. bjällra, liten klocka t; klockspel (orkesterinstrument el. leksak).

tintless, tint'les, a. färglös.

tinto, sp., tin'to, s. hand. ett sämre rödt Madeira-vin.

tiny, ti'ni, s. liten o. späd; oansenlig; klen, svag, bräcklig; va. % (med up) afbilda i liten skala.

tip, tip, s. tipp (of the ear, of the nose), spets (of the finger, of the toe, of the tongue etc.), i allm. ändan af ngt smalt el. spetsat, snibb, snut(t), pip; tekn. sko(ning), hylsa, skålla i ändan på ngt smalt, spetsigt; tekn. hattfoder ei. pappskifva ei. d. tiii styfning i en hattkulle; skom. kappa; bot. ståndarknapp; si. drickspengar, dusör, »handtryckning»; P pengar; kappiöpn. si. hemlig underrättelse om de täflande hästarnas egenskaper; kappiöpn. si. häst etc. som anses ha chancerna för sig; si. hemlig (olaglig) vink (upplysning) ei. hjälp (på trafven); univ. si. minnesvers till hjälp i examen; P lätt slag el. stöt, klapp (jfr tap) ; (bak)slag i kägelspel; gl'US, stenskärf från stenbrott; va. sätta spets på, beslå el. sko i spetsen, bild. poet. lätt färga (with, med); slå, lätt vidröra, jfr tap; F gifva; si. gifva drickspengar ei. penninggåfva åt; begåfva (with, med); besticka, muta; si.

(jfr s.) gifva, en vink; vippa, stjälpa (ur),

störta (äfv. med up) (a cart; a load)-, vn. falla omkull (öfver ända); P »köla vippen» (dö) (äfv. med off)) <x/ for tap, se tit for tat; that's a straight si. det är tydligt besked; to miss one's si. misslyckas; boys do not forget those <vs at schools nor the givers, ... de »slantar» de fått under skoltiden, ej häller dem (de snälla farbröder) SOm gifvit dem; at the ~ of one's tongue, på tungspetsen; I have it on the ~ of my tongue, jag har det (ordet) på tungan; he coloured up to the *<>s of his ears, han rodnade ända upp till örsnibbarna; a rogue »w me by the elbow, ... stöter sakta till min armbåge; ~ us your fin! si. hit med labben (räck hit din hand)! ~ the lion P, trycka ihop näsa och inun på ngn; 'x, matches, satsa tändstickor; ~ all nine F, slå alla käglorna (i bakslag); ^ the loink, si.

gifva en vink af hemligt förstånd, blinka åt en annan; ~ down, störta ned, nedkasta; ~ i (vn'") Jfr ofvan; (va.) stjälpa i sig (liquor)-, ~ over, kasta öfver ända, välta omkull; falla öfver ända, stupa omkull;

up one's heels, sätta krokben för ngn. ~-Cart, s. Am. F vippkärra. ~-Cat, s. (vipppinne i) »pick-och-pinne», »drifva katt»

(en lek, hvari en piune slås upp med en käpp, äfv.

cheese). ~staff, en rättstjänares, polisbetjänts skodda staf,batong; F rättstjänare, ^-tap-toe, s. »tripptrapptrull» (barnspel). ~t0e, s. tåspets (is. i uttr. ss. at på tåspetsen; on <v/, på tå[spetsarna]); vn. † trippa (gå) på tåspetsarna (go ^ing); to be (stand) on biid. vara i spänning (with [ei. on the ~ ø/*] expectation : i spänd väntan). ~t0p, s. högsta grad, höjd, det högsta (t. ex. of fashion), det bästa; a. F af bästa (finaste) sort, »finfin»; »öfverdådig», makalös; äfv. sprättig. ^tOp -Sawyer, s. den öfre karlen vid kranssåg-ning; F förste man; si. öfverdängare. topper, s. si. öfverdängare; »lejon» biid. ~ped, -t, pp. beslagen i spetsen, skodd; wid. poet. lätt färgad.

tipper, tip'ur, S. ett slags Öl (fr. Brighton).

tippet, tip'et, S. fruntimmers pälskrage; större rund, lös (ämbets)krage; en längd af tagel-ref ei. tafs; halmknippa tiu taktäckning.

tipping, tip'ing, prt.; s. vippning, (om)stjälp-ning; mus. tungstöt i flöjtspelning. ~-Cart, ~-waggon, s. vippkärra.

tipple, tip'l, vn. om en drinkare 1'Umla, »pimpla», »tuta», is. »gå och småsupa», »lulla», »anlita flaskan»; va. »pimpla i sig» starka drycker; S. stark(a) dryck(ei') (det som supés), »starksaker». -d, a. drucken, beru-

sad. -&r, s. »pimplare», drinkare (is.

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.tippler

F Talspråk. 1510 P Lågt språk.

titivate

en som går och »lullar* utan att egentligen

öfverlästa sig).

tippling, tip'ling, prt. af föreg.; s. »pimplande», supande; fylleri. ~-hotl$8, s. krog (jfr dram-shop). tipsify, tip'sifi, va. (is. i pp. : -fied, -d) Si. supa full. tipsily, -li, ad. i fyllan, som en drucken. tipsiness, -nes, 5. jrr följ. tipsy, tip's!, a. drucken, »full»; to get "», berusa sig, supa sig full. ~-cake, s. kokk. maderapudding. tipster, tip'stur, s. sport. si. agent som inhämtar Underrättelser om täflande hästar, tirade, fr., tira'd, s. tirad, citeradt stycke, »ramsa»; ordström, ordsvall; ordrikt, våldsamt utfall (againsт. mot); långt straffتal; mus. löpning genom alla mellanliggande toner.

tirds, tirdz, s. pl. bröst- och bukull. tire, tir, 1. se tier, 2.

tire †, tir, 2. se attire. ~-woman, s. kammarjungfru, hårfrisörska; teat, gardero-bière; sällskapsdam (to, åt, hos), tire, tir, 3. (jfr tier, 1.) barnförkläde, tire, tir, 4. s. hjulskena, järnv. hjulring (»tyre»).

tire, tir. 5. va. uttrötta (äfv. med out; äfv. biid. :) utträka; göra trött ei. led (of, på); vn. tröttas, blifva trött (with, af), tröttna (äfv. biid. : ledsna, blifva led) (of, på); ~ to death, trötta till döds; ... that never "»s, aldrig tröttnande, outtröttlig. -d, pp.; a. trött (of, på, vid; with, af), utledsen (of, på), utråkad; to get "», se föreg, vn.; to grow "», tröttna (of, vid); when you are <*» ...-ing F, när du är trött på att ..., har ledsnat på att ...; to be "» to (med inßn.), tröttna på att .,.; ~ nut, uttröttad. rvdneSS, -dnès, s. trötthet. ~less, -lës, a. aldrig tröttnande (t. ex. patience), outtröttlig. <-vS0me,-sum. a., tröttsam, tröttande; tråkig, ledsam. ~S0meneSS, -sumnes, s. tröttsamhet, tråkighet.

tiring, ti ling, prt. af tire, 2.

-room, s. teat, klädloge, toalettrum, tirl, tirl, s. Skoti. rapp, släng; vn. skramla

med ngt.

tiro, se tyr O.

Tironian, tlr6 'man, a. (af Tiro. Ciceros amanuens); ~ notes, fornromersk kortskrift, tirralirra, tlr'alira, s. (ljudhärmande) tiiTeliri. tirwit, ti'rwit, se lapwing. 'tiS, tlZ, smdr. af it is. tisan, se ptisan.

tisic, tiz'ik, etc. sa phthisic, etc.

tissue, tisj'o, s. (guld- ei. silfverskir; guldbrokad; silkesflor (tyg); se vid. "»-paper; naturv. anat. textur, väfnad (äfv. bild. t. ex. of forgeries, of lies); va. genomväfva,

fasonera; inväfva, in virka. ~-paper, s. silkespapper, tit, tit, 1. s. se teat.

tit, tlt, 2. S. i allm. ngt mycket litet, litet stycke, bit, smula; liten häst; liten flicka, äfv. forakti. flickslinka; zool. se "»mouse; pl. prov. småkreatur; (to give) "» for tat, (gifva ngn) »lika godt igen», lika för lika, »hugget som stucket»; se vid. sms. ~-bit, se tidbit. ~-for-tat, s. (jfr ex. ofvan) gifvande igen lika för lika, betalande med samma mynt, vedergällning. ^

lark, s.

zool. piplärka (Änthus pratensis)> ~man †, s. hästegare; si. t. farmer. ^mOUSe, s. (pl. ~mice) zool. mes (Parus); great "», talgoxe (P. major); crested "», tofsmes (P. cristatus), ^-tat-toe, s. ei. interj. tripp-trapptrull (äfv. med tillagget three in a roio). titan, ti'tan, s. (T) myt. titan; kem. † se "»iuin; a. titansk, jättelik. ~ate, -åt, s. kem. titanat, titansyradt salt; ~ of iron, titan-järn. ~iC, -'ik, a. se föreg, a.; kem. titaniaacid, syra). ^iferCIUS, -lfurus, a. titan-haltig. ~ite, -it, s. min. titanit. ~itiC, -lt'ik, a. kem. titan-. ~ium, -ta'nium, s. kem. titan (metall); ~ sand, titanhaltig järnsand.

tithable, ti'dhabl, a. underkastad att betala tionde.

tithe, tidh, a. † tionde; s. tiondedel; oftast tionde (afgift); va. lägga tionde på; uppbära tionde af; vn. betala tionde; ~ of com, tiondespanmål. ^-collector, s. tiondeuppbördsman. ^-commutation, s. (förvandling till pengar enligt) tionde-markegång. ~-free, a. fri(tagen) från tionde, ^-gatherer, se collector. "» -owner, s. tiondetagare. ^-paying, a. betalande tionde, ^-proctor, -år, se "»•collector. tithing, ti'dhing, prt. af föreg.; s. påläggande ei. upptagande af tionde; tionde; fordom antal af 10 husbönder (Vio af ett härad [hundred]). ~-nian, s. fordom förnämste mannen i ett tithing; jur. fjärdingsman, jfr underconstable; Am. uppsyningsman öfver sabbatens och gudstjänstens helgd, tithonic, tithon'ik, a. fys. (utmärkande ljusstråle) som har kemisk verkan. ~'ity, -nis'iti, s. kemisk kraft hos ljusstrålar, tithymal, tith'imal, s. bot. backtörel, en art

räfmjölk (Euphorbia Esula). titillate, tit'ilat, vn. O. va. kittla äfv. biid. titil-lation, -lå'sjun, s. kittling;- behagligt retande känsla, titillative, -IV, a. kittlande; retande.

titivate, tit'ivat, vn. si. kläda sig (fin), snygga sig, göra toalett (for dinner etc.) (äfv. "» one's self).

k: fate, à: far, å: fall, å; fat, à: fast, èv mete, - è,: met, I: her, 1: fine i: fin, i fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1511 † Föråldradt.

tümulttiousneså

titlark, se under tit.

title, titi, S. titel i allm.: på. person el. på, bok; benämning; kapitel (balk) (öfverskrift) i lagverk ; dokument el. handling som innehåller grunden för åtkomst, för rättighet : åtkomsthandling, eganderättshandling (: ~-deed), äfv.köpe-bref; rättsgrund, rättsanspråk, rättighet, behörighet (to, på, till); boktr. äfv. etikett; vn. betitla; benämna, kalla; the ^ of Baron etc., baron- etc. titeln; ~ of honour, heders-(äre)titel; the ^ of king, afv. kunganamnet; hy the ~ of Baron R., under (ei. med) titeln (af) Baron R.; to act under a rv, stödja sig i sitt tillvägagående på en rättighet ; se empty, ex. ~-|eaf, 5. titelblad. ~-page, s. titelsida. ~-r6le, s. teat, titelroll. ~-SCrOll, S. Ii8ta på en förnäm familjs titlar. -d, pp. benämd; a. som har

en titel, betitlad, titler, tit'lur, 5. tekn. hand. stor afhuggen sockertopp.

titley, tit'li, s. si. dryckesvaror, »starksaker», titling, tit'ling, s. se titlark; se hedge-sparrow; hand. † se stock-ßsh. titter, tit'ur, 1. vn. fnissa, fnittra; s. fnitter, fnissande; flin; to he on (the) full n», F »vara full af grin», fnissa och skratta, titter, tit'ur, 2. P flicka, titter, tit' ur, 3. vn. se följ. ~-tOtter,vw.gunga;

s. gungbräde (jfr seesaio). tittivate, se titivate.

tittle, tit'l, s. prick, jota; grand, minsta smula; not a ~ of it, ej det minsta (ditåt); not (to yield, sacrifice etc.) one ^ of it, ej (gifva efter, uppoffra) ett jota af sina rättigheter; to a »på pricken», precis. ~-tattle (jfr tattle), vn. prata, sladdra; s. tisslande och tasslande, »slidder-sladder», tomt prat; pratmakare >fC tittlebat, tit'l båt, s. se stickle-back. tittup, tit'åp, vn. F »lefva», stoja, »skoja», »ha

skojigt» (»värre lifvadt»), titular, tit'ulur, a. titulär, (som är ngt) blott till titeln, till namnet; s. % se ^y; kat. kyrk. ens liknämda helgon, skyddspatron. ~ly, -li, ad. blott till namnet, ^y, -f, s.

person som blott bär titeln af ett ämbete utan att

bekläda det: titulärinnehafvare; titel-, rättighets- ei. ämbetes-innehafvare (utan afs. på om det skötes af densam,me) ; a. hörande till en titel; titulär-; åtkomst-, tivur, tiv'ur, s. prov. ockra, rödkrita hvarmed

får märkas (jfr reddle, äfv. v.). tivy, tiv'i, ad. jagt. fort. 'Tizer, ti'zår, s. P för Morning Advertiser

(en tidning).

tizzëy, tizzi, tiz'i, s. Si. se tester, si.; äfv. pengar.

tmesis, tme'sls, s. retar, tmesis.

to, té, tå, prep, till (om rum, äfv. tid [jfr sftrsk. from ... o. de flesta bild. bet. ss. i sv.);

intill (jfr last, man; äfv. : up t. ex.

1 angifvande af tid efter klockan [från halftimme till full timme], jfr ex.; i räkning, distributivt [äfv. : »per»], jfr ex. ned. o. under six); (fästa etc., jfr attach, cling, hold etc.) vid; (anstäid) hos (jfr chaplain, ex.); (förenad, jfr allied, pro-mised) med; öfriga tillfälligare bet., se under styrande ord (t. ex. Om, jfr say, ex.); (Anm. ^v efter åtskilliga adj. öfversattes ofta ej i sv., jrr dessa,

t. ex. faithful)-, infinitivmärke att; för att; till att; öfver (vid etc.) att; (Anm. i. ~ med följ. infinitiv ss. adj. el. adv. jfr vederbör, vb, ss. come, löit, jfr ock sure ex.) (Anm. 2. F nytjas ofta ~ ensamt I st. f. ~ o. en [i det föreg, nämd] intin., jfr ex.); ad. till ('. igen); sjö. »bi» (: till vinden, jfr hänvisn. i slutet af artikeln); hit, dit, jfr ex.; to have smthng ~ one's self, ... för sig själf (ensam), för egen räkning; to mutter (say, think etc.) ~ one's self, ... för 8ig själf; ~ you (jfr ex. under here) ! er skål! ... and be damned (hanged) n» you, och för resten må fan ta dej! ~ a hair (nicety, T, little, turn), på pricken; scale: 2 feet to an inch, skala:

2 fot på en tum; se vid. ex. under inch; ten n» one, tio mot en; tio mot ett vid vad; five ~ the second, fem på (i) sekunden; 2 is ~ 8 as 8 is *\> 32, 2 förhåller sig till 8 som 8 till È2; every room there was a separate entrance, till hvart rum fans det särskild ingång; jealous

~ hof änger, svartsjuk ända till raseri;

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.to

war death, krig på lif och död (jfr knife, ex.); to take off one's hat a person, taga af sig hatten för ngn (jfr service, ex.); it was (seemed) ~ me as if..., det föreföll (afv. kändes för) mig som om ...; we came r» where the dead man lay, vi kommo till stället där ...; he is dead ~ the world and now only desires to die ~ himself, han är död för världen och önskar nu blott att dö från sig själf; no man is a hero ~ his valet, ingen är stor i sin kammartjänares ögon; what is it ~ me that ...? hvad angår det mig att ...? ~ a minute, precis på minuten; (ei. vid uppgift) på en minut när; ~ the firing of cannon, (intågade) under kanonsalut; good morning ~ you! god morgon på dig! a happy New Year you all! godt nytt år (önskar jag er) allesamman! this poor abode was a palace ~ that of his brother, denna tarfliga bostad var ett palats mot (i jämförelse med) hans brors; I've been his house, jag har varit hem till honom; with wings ~ their shoulders, med vingar på skuldrorna (jfr shirt, ex.); it is 5 minutes ~ 7, det (hon, klockan) fattas 5 minuter i 7 (jfr quarter, ex. : p å); from ... från ... till (i rummet, i antal [äfv. t. ex. 5 å 7], i utsträckning); on up se dessa ord; what have I ever done ~ you, ~ oblige you ~ seek my life? hvad har jag gjort dig för något som förmått dig att trakta efter mitt lif? ~ come, kommande, som skall (skulle) komma, jfr d. o.; ~ crown all, för att sätta kronan på verket; there were no more houses ~ burn, det fans inga fler hus kvar som kunde brinna; he had all <\> make a man happy, han egde alt som kunde (ei. kan) göra en människa lycklig; how silly I was ever ^v tell him of ..., så dum jag var som kunde gå sta' och ... (jfr fool o. sorry, ex.); ~ med passiv, infin. jfr under got, had o. taken; (don't ask me do it), I am not going <v< F, jag gör'et inte; (don't go yet!) (svar) we don't ~ (P f. biott don't), nej, det göra vi icke; for nu, not (båda med infin.) se d. o.; ~ and again, af och till; se vid. røij.; ~ and back, fram och åter (tur och retur); the horses are hästarna äro för(satta); to draw draga åt, draga till (t. ex. the door); get this fäst, slut, stäng (afv. shut ... knäpp etc. igen den här; (jfr ~ ss. adv. vid bring, clap, come, lie, pull, put, set m. a. vb). ~-day, --', ad. i dag; s. denna dag, innevarande dag, den dag i dag är äfv. i aiim. bet.; ~ mine, to-morrow yours, i dag mig, i morgon dig; one ~ is worth two

to-morrows, ett »i dafe> är värdt två »i morgon»; we bloom to-morrow die, ordspr. i dag röd, i morgon död; in this very (t. o. m.) i våra da'r; **'s Daily News, dagens nummer af D. N.; news, nyheterna för dagen; work, denna dags arbete; as long as ~ and to-morrow F, (så lång[t]) som dagen är lång. ~-d0, s. F »göra», brådska, bråk, besvär, ^-morrow, --'-, ad. i morgon; följande

dag, dagen därpå (afv. ss. s.); s. morgondaggen i aiim. bet.); early i morgon bittida (: 'v morning); ^ came, morgondagen kom (randades); ali hela morgondagen; hela följande dag; ~ week, åtta dar i morgon; I am uneasy about jag är orolig för morgondagen; by tills (senast) i morgon; som i morgon; I will take till ~ to ..., jfr ex. under take; jfr under day o. to-day. ~-name s. Skoti. tillnamn. ~-night, --', ad. i natt; i kväll; s. denna natt; denna (dags) kväll, toad, töd, s. padda (zool. slägtet Bufo). ~ -eater, s. Ftallriksslickare, snyltgäst,krypande lismare, »snobbrumpa». ~-eating, a. snyltande, krypande, lismande. ~ -fish, s. paddfisk (slägtet Batrachus, äfv. jfr angier), ~-flax, s. bot. fluglin (Linaria). <v-in-the-hole, s. ett slags köttpudding; äfv. vandrande skylt (jfr sandwich) med fyra skyltsidor. ~-lily, s. bot. gul neckros, neckblad (Nuphar luteum). ~ -rush, s. bot. kryptåg (Juncus bufonius). ~-Spit, se cuckoo-spit. ~-Stone, s. padd-

Sten (ett slags ädelsten som man trott finnas i paddans hufvud); min. basaltpOl'fj?r, ett slags spräcklig brun trapp-porfyr. Stooj, s. bot. hattsvamp, särsk. skifling (Agaricus). ^y, -i, s. F se eater; vn. o. va. krypa för (ngn), lisma, lågt smickra. ~ying, -ling, prt.; s. kryperi. ~yism, -lizm, s. slafviskt kryperi, lismande, servilt smickrande, toast, töst, va. rosta (bread, cheese); F genomvärma, uppvärma (t. ex. fötterna vid brasan); utbringa en skål för, dricka en skål för (t. ex. a lady); vn. Fgassa sig (: ~ one's self); dricka (ei. utbringa skålar); s. rostad brödskifva, rostadt bröd; utbringad skål; föremål för skål; a reigning föremål för allmän hyllning, (is. förr) en erkänd skönhet; the ~ of the evening, skålen för hedersgästen, högtidstalet; to give (ei. propose) a föreslå en skål; to pledge a dricka en skål; after the usual loyal efter skålarna för det kungliga huset; to have on si. lura, kugga. 'v-master, s. »skål-marskalk» (äfv.

Am. vicevärd) som vid publika middagar äskar

ljud för skålar o. gifver signal till hurrarop). ~

-rack, $. ställning med fack hvari rostade brödskifvor stå på kant. ~er, -år, s. en som rostar bröd o. d.; halster ei. panna för att rosta bröd o. d.; en som utbringar skålar, ^ing, -ing, prt.; s. röstning af bröd o. d.; utbringande af skålar, ^ing-fork, s-röstnings gaffel. <ving-iron, s. rostpanna,

jfr se vid. föreg, s.; skämts. »stekspett»

(värja).

tobacco, t6båk'6, s. tobak; bot. tobaksplanta (Nicotiana tabacum). —bOX, s. tobaksdosa. —paper, s. cigarettpapper. ~ -pipe, 5. tobakspipa; bot. Monotropa uni-flora; clay, piplera; ~ fish, se pipe -fish. —pOUCh, s. tobakspung. —Stop-per, S. pipstoppare (ett nållikt verktyg). —twister, s. tobaksspinnare. —wrap-per, S. täckblad för cigarrer. ~nist, -nist, s. tobakshandlare (-försäljerska); tobaksfabrikant; tobaksrökaref; shop, cigarrbutik, tobakshandel, tobine, t

kälke (på skarsnö). ^er, -år, ~ist, -ist, s. kälkåkare (jfr ofvan), ^ing, -mg, s. kälk-åkning (på skarsnö). Toby, t6'bi, S. pr. förk. för Tobias; namn på Punch's hund; P si. landsväg; vn. idka stråtröfveri; sms. jfr dem af highway, ss. — man, s. Stråtröfvare. tOCO, t6'ko, s. skoi. si. smisk, smörj, däng. tOCSin, tèk'sin, s. stormklocka, lod, t6d, s. tott, tapp hö; knippa, klunga, klase; hand. en viss vigt (28 Q,) ull †; sport. räf. to-day, se under to.

toddle, tod'l, vn. tulta; s. tultande, /vkin, -kin, -år, s. en som tultar; »tulter», »tulta», barnunge, pys, flickstumpa. toddy, tod'i, s. ind. vin (ei. likör) af palmträdet (is. kokospalmen, som äfv. kallas 'Nz-tree);

toddy, —bird, —shrike, s. zool. palmyra-' SVala (Artamus fuSCUS, lefvande å Palmyrapalm).

tody, ti'dl, S. zool. plattnäbb (Todus, ett sydamerik. fågelslägte af sparfvarnas familj).

toe, tè, s. tå äfv. på hof; tekn. grepp, nabb, utsprång; angrepp på ett lås; byg. etc. bred fot; fotkloss; ångm. arm på ventillyftstång; va. F vidröra ei. trampa med tårna; si. fullt uppnå (t. ex. the mark; jfr scratch, ex.); to go f>»s up, to turn up one's si. vända näsan i vädret (dö); to throw up one's r>»s F, taga till fötter; (to come) not by coach, but on one's ~s F,... med apostlahästarna, —toes, s. pl. barnspr. »fotisar», »tåtusar».

-d, a. i sms. med ... tår, -tåig.

toff, t6f, s. si. fin herre, »sprätthök». toffee, toffy, t6f'i, S. knäck (karamell), tofter, téfår, s. si. modedam, -docka, toft, t6ft, s. dunge, lund; jur. (afröjd) hustomt; si. se to ff, tog, tog, s. si. röck; pl. kläder, plagg; va. pynta, utstyra (ofta med out); vn. kläda sig (fin).

toga, t6'ga, S. rom. antik. toga. ~ted, -gàtèd,

o. togaklädd. together, tègèdh'år, ad. tillsammans, tillhopa; ihop; på samma tid; samtidigt, på samma (en) gån g; efter hvarann, å rad, »i sträck»; i förening, i samråd, gemensamt, samfäldt; med verb el. verbalsub.^, ofta : samman- (t. ex. to bring o*, sammanföra; fitting samm anpassning; etc.); s. % samvaro; ~ with, tillsammans med; we have been boys vi ha växt upp tillsamman, vi ha varit lekkamrater; three days 'v, tre dar i rad; to go följas åt; se vid. ex. under ear, get, hold, hour} keep, pull, put.

toggery, tog'åri, s. Si. klädsel, utstyrsel,

»don» (äfv.: redskap), »tyg», »grejor», toggle, tég'l, s. mek. klots, stötta; sjö. knäf-ring, ters; koffernagel. — joint, s. mek. vinkelled, (-)knä, knäledad häfstång. toil, tojl, 1. s. (jägar)nät, snara, toil, tojl, 2. s. (mödosamt) arbete, möda, »släp»; vn. arbeta med möda, arbeta strängt, träla, »släpa», »streta», knoga; va. † öfveranstränga med hårdt arbete;)jC »utsläpa» (äfv. med out); ~ along, r*u onwards, med möda arbeta sig (streta) framåt; ~ up, arbeta sig upp(för); se vid. ex. under moil. ~er, -år, s. en som arbetar hårdt ei. »släpar», arbetsträl, toilet, toj'let, s. toalett i aiia bet.; toalett" bord (: —table); duk på toalettbord (; ^ -COVer); nattpåse (för nattkläderna); klädsel; toalettrum; (vånings)klosett (rpm); to make one's göra toalett. —glaSS, s. toalettspegel, —paper, s. klosettpapper. —service, —set, s. toalettsaker (kärl,

flaskor m. m. på toaletten). 'V'te, fr., --', S. se toilet; särsk. toalettrum, toilful, tojl'ful, a. mödosam, toilinette, fr., tojlinët', S. ett slags piké af ylle

med inslag af silke o. bomull.

toilless, toj'les, a. utan möda. toilsome,

-sum, a. mödosam, besvärlig, tungt arbete.

toilsomeness, -såmnefc s. mödosamhet, besvärlighet, toise, fr., tojz, s. (fransk) famn (: 6 fr. fot = 6,40 eng. f., 1,949 meter).

tokay, tökå', s. tokajervin.

token, tokn, s. tecken (of, till); igenkän-

ningstecken j märke, epårj "vedermäle,

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.token

r Talspråk. 1514 F Lågt språk.

tomentous

bevis (of one's esteem etc.); mynttecken,

polett (utgifven af enskild person el. korporation o. som fått [förr vid åtsk. tillfällen] gälla som mynt) ; boktr. 10 böcker papper †; by (the same) o,, by this oj, som bevis (att jag talar sant), så mycket mera som .... jag kommer »ändå» ihåg att ...; by ali efter alla tecken att döma (he was ...). ~-money, s. mynttecken, toko, se toco. tOl, t6l, Va. jur. se toll.

tolbooth, tàlbodh, s. se tollbooth. told, tåld, (imp. o.) pp. (af tell) sagd; (upp-) räknad; tillsagd ; underrättad etc.; I am oj, man har sagt mig, jag har hört sägas; ali oj (efter taluppgift), inalles (t. ex. they were 5 all ~); a boy can be oj by the company he keeps, man kan bedöma ... (se hvad ... går för) (på grund) af det sällskap han är uti; you shall be oj by me, duskall l}rda mig. tole, tol, va. draga, locka, tubba. Toledan, tole'dan, a. från Toledo, Toledo-klinga. toledo, -do, 5. (eg. prop.) Toledo-klinga.

tolerable,tol'urabl, a. dräglig; tämligen god, medelmåttig (: »passabel»). ~ness,-nes, s. dräglighet; medelmåtta. tolerance,-råns, s. tolerans, fördragsamhet; med. vana att fördraga ngt gift (t. ex. morfin), tolerant,-lånt, a. fördragsam, tolerate, -rat, va. tolerera, fördraga; hafva fördrag ei. öfverseende med arv. personer; se genom fingrarna med, finna sig i, låta utan binder ske. toleration, -ra'sjun, s. fördragsamhet is. i

religionssaker : tolerans, toll, tol, 1. va. jur. upphäfva, annullera. toll, til, 2. se tole.

toll, tol, 3. vn. (o. va.) ringa långsamt o. högtidligt (själaringning, begrafningsringning, samman-ringuing o. d.), klämta (med); slå timmen †; s. långsam o. högtidlig ringning, klämtning, toll, t6l, 4. s. tull (: i allm. afgift för ngn rättighet, is. för att passera fram [öfver en bro etc.J el. för att försälja varor [på en marknad etc.]); vägpengar; bropengar; kvarntull som en mjölnare tager in natura; förr jur. rättighet att idka handel inom ett gods område; vn. betala tull etc.; taga tull, tulla (t. ex. om en mjölnare).

~-bar, tullbom. ~b00th, s. tullhus †; stadshäkte Skoti., fängelse iaiim. ~-bridge, bro vid hvilken betalas bropengar. ~ -collector, se oj-gatherer. 'v.-COm, s. tullsäd i kvarn. ~-dish, s. målkärl för tullsäden. ~-gate, s. tullport. ~-gatherer, s.

tullnär, tulluppbördsman (en som uppbär tuii, vägpengar etc.). se oj-aisn.

s. tullstuga (hus, kontor etc. där tull [vägpengar, bropengar o. d.l uppbäras). kilian, se gatherer.

~-money, s. tullpfgift; to pay o/, sj». F h.önsa. ~ -thorough, s. jur. tull som betalas för en kreatursdrift söm går genom en stad ei. öfver en bro. o^-träverse, s. jur. genomgångstull, tull för passerande öfver privat väg, mark ei. bro. ~-turn, s. jur. tull som betalas för återvändande (osålda) kreatur, sv-union, s. (tyska) tullföreningen. ~able, -abl, a. underkastad tull. ~age, -adj, s. tullpengar. ~er, -år, (l.)s. se oj-gatherer. toller, t

tOlu, tolo', 5. tolubalsam (äfv. ^-balsam). ~-tree, s. bot. Myrospermum toluiferum

(ett sydamerik. träd).

Tom, tom, s. förk. för Thomas ; (Anm. ~ brukas

i sms. ofta i förlöjligande el. föraktlig bet., ss.) oj cony, dummerjöns; oj Thumb, se under thumb; ~ of Bedlam, dårhushjon, dåre, galning, en som ställer sig vansinnig ei. »far fram som en galning», larmar o. skriker; oj long, långtrådig berättare; ~ Tailor, prov. långben (mygga); ~ tell-truth, en (altför ärlig) beskedlig fårskalle: o» Tidier, en sångdanslek hvari nämnes ~ Tidlei'ls

ground, eldorado; ~ Topper, ~ Tug, färjkarl, båtkarl; ~ Trot, skoi. si. ett slags »namnam». (Obs. Följ. sms. med liten begynnelsebokstaf!) ~boy, 5. F vildbasare, ostyrig pojke †; vanligen yrhätta, »pojkflicka^ »vildkatta». ~Cat, s. storväxt katt(hane).

zool. Morrhua pruinosa (en liten nordamerikansk torskart). ~f00l, s. ärkenarr,

tok.

foolery, s. narraktighet; tokeri, zool. se i)u>ffin> dummerjöns. ~-| ig †, se Ojboy. ~tit, (äfv. --') se tit-mouse. ~-toddy, s. prov. se tadpole. ~-t0e, s. prov. stortå, tomahawk, tom'ahak, s. indiansk stridsyxa;

va. nedhugga (dräpa) med en tomato, toma'to, toma'to, s. tomat, kärleksäpple (frukten af Solanum Lycopersicum). ~-SaUCe, s. tomatsås. tOmb, tom, s. murad graf äfv. bild., grafhvalf; grafvård, grafmonument, grafsten (äfv. ~St0ne); pl. (the [TJ~s)

namn på ett fängelse

i New York; va. † begrafva. ~less, -lès, a. utan graf(vård). tombac, tom'bak, s. tombak

(legering af koppar

o. zink).

tome, tèm, s. tom, del, »bok» af ett större literärt verk.

tomentose, tomen'tos, tomentous, -mèn'-

tus, a. bot. filt-ullig.

k: fate, å: far, a: fall, ki fat, k: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1515 † Föråldradt.

tümulttiousneså

tomjohn, tém'djén, s. ind. lätt bärstol. Tommy, t6m'i, s. pr. diminutiv af Tom; si. bröd (is. sjö.), föda; varor som arbetslön; ~ master, arbetsgifvare som betalar i varor; ~ shop, verkstad med betalning in natura (: system); bod där arbetare få uttaga varor mot anvisningar från en ~ master. tompion, t6m'pién, se tampion, art. tOmtit, sc under Tom. tom-tom, t6m't6m. se tam-tam. ton, fr., tong, 1. s. (god) ton, mod, jfr tone. ton, tun, 2. s. ton (en vigt: 20 civt: 1015

kilogr.; i skeppsmätning omkr. 43 kubikfot); fordom dets. som tun.

tone, t6n, s. ton äfv.mus. i aiia bet.; ljud, klang; re tor. betoning; röst, stämma (äfv. ~ of voice) (ss. uttryck för den talandes känslor); sjungande ton (ss. fel i föredrag); ton, hållning (äfv. hand., t. ex. of the market : stämning), karaktär, stil (of manners, of morals); med. tonus, kraft; spänstighet; grad, ståndpunkt; va. uttala med en tillgjord ton; se vid. tune; the firm ~ of the Eng-. lish government, engelska regeringens fasta hållning; a low ~ of morals, en : låg moralisk ståndpunkt; to give the

tong, tung, s. spänntorn. tongo, tong'go, se mangrove. tongs, tongz, s. pl. tång (äfv. a pair of tongue, tung, s. anat. tunga, äfv. ngt som liknar en tunga: på en flagg, en våg, ett instrument etc.;

landtunga; (of a hell) kläpp; tungomål, språk, jfr ned.; mål, tal, talgåfva; snick. fjäder, foglist, spånt på spåntade bräder; snick. äfv. slitstapp; järnv. växeltunga; byg. skiljetunga i en skorsten; snick. etc. blad i en smyg el. tumstock el. d.; plÖS i känga; vagnm. tistelstång; byg. jfr äfv. under egg; sjö. spetsig ända å en topp el. af ett trä;

tekn. se äfv. tang o. tong; se vid. f^-file; va. mus. modulera med tungan el. med tungstöt; si. utskälla †; tekn. förse med en spånta bräder; vn. >fs sladdra; a long a fäst, flippant (glib) "v F, godt »munläder»,

en rörlig tunga; to have a ~ in (ei. to) one's head, ha mål i mun; to have one's ~ well hung (ei. oiled), hafva ett godt »munläder»; malicious (slanderous) elaka tungor; triangular si. bajonett; to find one's få mål i mun (åter, äfv. % med again); to give ge hals (om hundar); to hold (keep) one's »j, hålla mun, tiga (äfv. med about, med en sak); I said everything I could lay my ~ to, jag sade alt som föll mig på tungan (som jag kunde hitta på); to put (thrust) out one's räcka ut tungan; to let one's ~ run, låta tungan löpa, sladdra; to lose ~ F, tappa målet; to set his ~ going, (för att) få hans tunga i gång (få hnm att tala el. prata); he speaks all han talar alla (möjliga) språk; I cannot ttvist my ~ to it, jag kan ej böja min tunga till att uttala det; to have at one's s end (on the tip of one's)<, -al, a. se föreg. a. ~ity, -nis'ltl, s. fysiol, musklers spännkraft, to-night, se under to. tonite, to'nit, s. tonit (sprängämne), tonka-bean, tong'kaben, s. tonkaböna. tonnage, tun'adj, s. fartygs drägtighet (eg. i tons), lastdryghet, lästetal; afgift (fyr-. pengar etc.) som utgår efter tontalet, tonnish, ton'isj, F på modet, »stilig». ness, -nes, s. (jfr föreg.) stilighet.

tonometer, t6n6m,etur, s. ton-, ljudmätare, tonous, t6'nås, a. fulltonig, tonande, ljud-full.

Tonquin, t6n'kwin, s. pr. geogr. Tonkin. ~ -bean , se tonka-bean. ~ese, -e'z, a. o. s. (en) som är från T. tonsil, t6n'sil, a. (äfv. ~e) som kan klippas;

S. anat. mandel (körtel i halsen). ~ar, -Ul', a. af föreg. S. ~itis, -1'tlS, S. med. inflammation i mandlarna, tonsor, lat., tàn'sèr, s. skämts, barberare. ial, -serial, a. hörande till barberare ei. till rakning. tOnSlire, ton'sjur, s. hårets afklippande (o.) af rakande; kat. kyrk. tonsur; to take the antaga tonsuren (bli katolsk prest), 'vd, -d, a. med afrakadt hår, med tonsur; flintskallig, tontine, fr., toiltè'n, S. tontin (växande Iifränta,

ett visst lifräntesystem).

Tony, to'ni, 5. pr. förk. af Anthony; skämts.

jöns (dumhufvud). tOO, to, ad. altför; (ställdt efteråt) också; äfvenså, likaledes; med; dessutom, därtill, till på köpet; ~ good to be true, altför godt (fördelaktigt) för att vara sant; he, knew nothing, äfven han visste ingenting; and I oj, och jag med; the besieged, were not idle, de belägrade å sin sida voro ej häller sysslolösa; (we had fruits) and what fruits oj! ... (vi fingo frukt) och hvilken frukt sedan! jfr vid. ex. under half many o. more. took, tuk, imp. (o. pp. †) af take. tool, tol, s. redskap, verktyg, arv. bild. förakti. om personer: »kreatur» (t. ex. of arbitrary power), instrument; tekn. maskin, is. skärande verktyg: »stål», »järn»; mål. finare pensel; va. bearbeta med ett verktyg; hugga sten; bokb. förse med pressade ornament; si. köra en vagn. ~-b0X, ~-chest, s. verktygslåda. ~-reSt, S. mask. (den del af en maskin som uppbär ett [ej rörligtl stål :) SUppOl't, särsk. svarf. försättare. ~er, -ur, s. si. fick-tjuf. "wing, -ing, prt.; s. bearbetning; finmejsling; bokb. förgyllning. tOOm, tom, a. Skoti. tom; s. afstjälpnings-

plats för grus etc. tOOn, ton, s. bot. (äfv. ~a, -å) tonträd (Ce-

drela toona), hvaraf fås det till snickerier använda

~-wood.

tOOt, tot, vn. tuta; va. tuta i, blåsa (a horn

etc.). ~er, -ur, s. en som tutar. tOOth, toth, s. (pl. teeth, tèth) tand äfv. bot.

tekn. (ss. på kam ; på hjul etc. :) kugg; bild. »gom»

(a dainty a sweet smak för läckerheter); va. förse med tänder; tanda; foga i hvartannat; gripa in i (om kugghjul o.

d.); ~ and nail, »med näbbar och

klor», med ali makt; she has oj and nail, (jfr föreg.) hon har skinn på näsan; to have a ~ out, låta draga ut en tand; I had a oj out, (jfr föreg.) äfv. jag miste en tand; oj for oj, se undor for; he had never a oj to his head F, han hade inte en enda tand i behåll; to hold a person tied by the ~ F, hålla ngn bunden (i beroende); in spite of the teeth of till trots föl*, trots, tvärt emot ngn el. ngt; se vid. fraser under teeth, ^ache, s. tandvärk; to have a (ei. the) hafva tandvärk. ~ -and-pinion-jack, 5. mek. domkraft med kuggstång. ~"brush, s. tandborste. ~ -Cement, s. tandkitt. ^-comb, s. finkam, ^-drawer, s. tandutdragare, tandläkare

(mindre höflig benämning, jfr dentist). ~-draW-

ers, s. pl. tandtång. ^-drawing, s. tand-utdragning. /v>-edge, s. ilande känsla (i tänderna) (ss. Vid ngt nervretande ljud; jfr to set the teeth on edge). ~-key, s. tandnyckel. ~-paSte, s. tandpasta, -tvål. pick, ~picker s. tandpetare. ~-pow-der, s. tandpulver. ~-rash, s. med. tand-sprickningsutslag hos små barn. ~-Shell, s. zool. doppskosnäcka (Dentalium). ~W0rt, s. bot. namn på arter af Dentaria, Lathræa etc. ~ed, -t, pp.; a. i sms. med ... tänder (t. ex. false-oj, med löständer); tandad (äfv. bot. mek.); ~ ornament, byg. tandornament; ~ plane-iron, tandhyfveljärn; ~ wheel, kugghjul. ~ful, -ful, a. † full af tänder; se vid. oj-some; s. si. »fingerborg», liten klunk af ngn stark dryck, ^ing, -ing, prt.; S. tandsprickning; tandning (äfv. konkret t. ex. ss. ornament); mek. kuggning; mur. förtagning. "wing-plane, S. tandhyfvel. ~less, -lès, a. tandlös. ~let, -let, s. liten tand. ^letted, -lètèd, a. försedd med ojlets; bot. småtandad. ~S0Ilie, -sum, a. smaklig, läcker. -i, a. se % ojed; välsmakande. läcker; prov. knarrig, vresig; some~ thing äfv. en läckerbit. tOO-tOO, toto', vn. F se toot. tOOtSieS, to'tSlZ, S. pl. barnspr. se toe-toes. top, top. 1. S. snurra scm sättes i gång med ett snöre, pisksnuiTa, brumsnurra; repsi. lera, hufvud; se ex. under sleep. top, top, 2. s. topp, spets, i aiim. det högsta, öfversta af ngt, öfverdel, »öfverkant» (i aiim. mots. bottom)-, öfre skifva (t. ex. of a table); äfv. lock (of a trunk); hjässa of the head); äfv. tekn. F hufvud (äfv. kål-); blast på rotfrukt; krön; tak, jfr ex.; takås (oj of a house ei. roof, house-oS); öfre yta; se ~ -knot; bild. högsta (främre) plats, högsta grad; höjd(punkt); den högste (förnämste person) †; bot. ståndarknapp ei. märke; sjö. märs; tekn. ullkarda; se äfv. sioandown; pl.

à: fate, far, å: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine, i: fin, i: fir,try

Mindre brukligt. 1517 † Föråldradt.

tubipofé

F f. rsj-boots o. boot-nus; a. (i sms.) öfverst; f ör-nämst, hufvud-; första, prima (quality)-, sjö. märs-; vn. höja sig (högt ei. bild. till högsta platsen); stiga; utmärka sig, vara den yppersta; framträda, vara förherskande; hafva öfverhand; va. betäcka ofvantill (loith, med), bekransa, kröna; nå till toppen af; bestiga ett bärg; höja sig öfver; sport. si. hoppa öfver; öfvergå, öfverträffa; aftoppa, skära (hugga etc.) toppen ei. spetsen af, »kapa»; sjö. (äfv. med up) toppa en rå; si. hänga; ~ and bottom, F (öfver- o. under-)skorpa; (to be kept) nu uppermost (anteckn. på fraktgods), med rätta sidan upp, »denna sidan upp»; the ~ of one's ambition, höjden af ngns ärelystnad; ~ of a bed, sängtak; ~ of a carriage, vagnstak; moveable ~ of a carriage, sufflett; the (tip-) ~ of fashion, högsta modet, (På) högsta Jsprätten»; ~ of marble (of a chest of drawers), mar-morskifva (på en byrå); the ~ of the table, se motsv. under head; the ~ of the water, vattenytan; at the ~ of, i allin. öfverst (högst) i; to be at the ~ of one's class, skoit. intaga första platsen (vara primus, sitta högst) i klassen; at the ~ of the house, i högsta (vinds)våningen; (he cried) at the of his lungs, så mycket han orkade (skrika); at the ~ of one's (ei. the) profession, (i skicklighet) bland de yppersta i sitt fack; at the <>u of one's speed, i snabbaste fart, så fort man någonsin kan; to be at the ~ of the tree, bild. ligga öfver aiia andra, vara liögst(a hönset i korgen); at the nu of one's voice, med hög röst, skrikande; (ropa, skrika) så mycket man orkar; med gäll röst, diskant; to stand at the nu} biid. intaga främsta platsen, böra nämnas i första rummet; from nu, ofvanifrån; from ~ to bottom, ofvanifrån och alt nedan; från takåsen till grunden; from nu to toe, från topp till tå afv. i aiim., jfr föreg.; från hjässan till fotabjället; the second from nu, den andre ofvanifrån, den näst högste; from the ^ of uppifrån; on ofvanpå, ofvantill; to be on nu, ligga ofvanpå i brottning; to set one on nu of the other, sätta den ena ofvanpå den andra; to the nu of one's bent, till sitt lyst-mäte (jfr äfv. ex. under fool); at ~ speed, jfr ex. ofvan; to put it the ~ thing, lägga det öfverst; to fall from a ~ windoio, falla från ett fönster i öfversta våningen; ~ a candle P, snoppa ett ljus; ~ and butt, skeppsb. lägga den smala ändan af en planka tillsammans med den breda af en annan; ~ off F, lägga

sista handen vid, afsluta; ~ up F, arv.

afsluta, sluta (jfr what will you drink to nu up with t). —and-lift, s. sjö. bomdirk. —armour, s. sjö. märskiädsei. —beam,

s. byg. hanbjälke; i bryggor bockhufvud. ~ -block, s. sjö. stängvindareblock. —board, se nu-armour. —boot, s. kragstöfvel. ~ -brace, s. sjö. märsbrass. —breadth, s. skeppsb. bredd efter ytterkant af skarndäck; ~ line, gelingslinie. —burton (tackle) s. sjö. stängtackel. —chains, s.

pl. sjö. råkettingar (hvarmed rårna omlindas under träffning). —COat, s. Eng. Öfverrock, kavaj. draining , s. åkerbr. öppen afdikning, ytdränering. —dreSS, va. åkerbr. öf-vergöda. 'v-dressing, s. åkerbr. öfvergöd-ning. —floor, s. öfversta våning. ~flll, -ful, a. bräddfull. —fuller, s. smed. rund sätthammare. —gallant, a. sjö. i sms. bram- (mast, stång; sail, segel etc.); P öfverlägsen, af bästa sort, ärke-; 5. sjö. bramstång, -vant, i aiim. hela -riggen. ~ -hamper, s. sjö. öf ver-rigg ss. belamring upptill. —hanging wall, s. gruf. hängande salband. —heavy, a. för tung upptill; biid. F »som har däckslast», tung i hufvudet (berusad). —knot, s. hufvudtofs på fåglar ; bandros i hufvudet (hårklädsel); F luf, kaluf (hufvudhår); zool. en art flundra (Rhom-bus punctatus). ^land, s. bärgplatå. -lantern, s. sjö. topplanterna; märslan-terna, -blysa. —light, s. se föreg.; pl. P si. ögon. —lining, s. sjö. foderdukar på märssegel; märsens brädklädsel. ~man, s. bräd(ei. kran)sågare som står ofvantill; sjö. märsgast. ^mast, s. sjö. märs-stång. "»most, a. aiira högst, öfversta, —part, s. öfverdel; gjut. öfverflaska. ~ -piece, s. öfverstycke; öfversta del; F tupé, lugg. —rail, s. sjö. märsledstång; byg. Öfre fris; snick. Öfversta regel i en dörr. —rim, s. sjö. märsrand, -ribba. —rope, s. sjö. stäng vindarerep. —Sail, s. sjö. märs-legel; to pay with the ~, sjö. si. segla ifrån sina fordringsegare. —Sawyer, s. den som vid trädfällning af sågar toppgrenarna; se numan första bet,; si. mästare, den förnämste, öfverdängare. »v/sman, s. se numan; den förnämste af dem som föra en boskapsdrift. ^SOil, s. öfversta jordlagret, ^soiling, 5. bortschaktning af Öfversta jordlagret (t. ex. vid kanalbyggnad). —StOne, s. öfversta stenen; byg. «e vid. key-stone. —SWage, s. smed. öfver-sänke, sänkhammare. —tackle, s. sjö. stängvindaregina. —timber, s. skeppsb. topptimmer; ~ line, gelingslinie. ~ -WOOl, s. fin ull, jfr jersey. topau, topaw, t6'på, s. se hornbill. topaz, ti'paz, s. min. topas.

tope, töp, 1. S. byg. Ind. top (buddhistiskt grafmonument el. -tempel).

tope, top, 2. s. zool. ett slags haj (Galeus). tope, top, 3. vn. dricka, rumla, supa.

-ur, s. dryckeskämpe, rumlare, fyllbult, topet, top' et, s. se crested titmouse (under t.). topful, se under top, 2.

toph, tof, s. min. tuff: med. kalkartad(e) kon-kretion(er) i lederna. ~aceoilS, -a'sjus, a. tuffartad; med. sten-, grusartad, jfr föreg. ~in, -in, ~US, to'fus, se föreg. S. Tophet, hebr., to'fet, s. Tofet (plats i Hinnons

dai); biid. afgrund, helvete, topiary, to'piari, top'-, a. beskuren, tillskuren, klipt, jfr ex.; ~ work, växande buskar, häckar o. d. klip ta i.figurer, topic, top'ik, s. ämne, föremål (of a conversation, of a discourse, för ett samtal etc), tema; hufvudpunkt, kapitel; (allmänt) argument, stående bevis, sannolikhetsskäl; pl. konsten att finna bevisningsgrunder; med. lokalt (utvärtes) medel; a. (äfv. ~al) hörande till ei. bestående af topisk; sannolik (ej nödvändigt sann) (evidence)] med. lokal (utvärtes) (remedy); poem, tillfällighetsdikt; ~ colours, tekn. (kaiiikfi)tryckfärger. topmost, se under top, 2. topographer,topograf ur, topographist,-fist, s. topograf, topographic(al), -graf'ik(al), a. topografisk, topography, -fi, s. topo-grafi.

topper, top'ur, s. (jfr top, v.) si. ngn el. ngt framstående, öfverlägset, »huggare», öf-verdängare; slag på.hufvudet; »länsman» i tobakspipa; cigarrstump; ~ hunter, samlare af bortkastade cigarrstumpar, topping, top'ing, prt. (af top) höjande sig

högt öfver omgifningen eg. o. bild. ; a. Öfverlägsen, framstående, präktig; rik; förnäm, stolt, högdragén, »vräkig»; 5. toppning; sjö. rårs toppande. ~-|jft, s. sjö. (bom)dirk; toppgaj för båtdävertar etc. topple, top'], vn. falla framstupa ei. omkull; nedstörta (äfv. med doivn); va. kasta öfver ända; ~ over, välta; kulbyttera äfv. bild. toppling, -ing, prt.; a. (äfv. med down el. over) fallfärdig; s. vältning, topsy-turvy, top'sitervi, ad. upp och ned, öfver ända; huller om buller; rosenrasande; (va. † o. vn. † dets. som) to turn r^, , välta öfver ända, vända upp och ned på äfv. biid. : bringa i oordning. ~-Snail, s. zool. Hedera perversa (en snäcka), toque, tok, ~t, fr., -à, S. toque (ett slags barett el. mössa); ett räknemynt bland negrer i Vestafrika

(: 40 cowries). tor, tor, s. högt torn †; spetsig klippa, klippspets.

torch, tortj, s. fackla; bloss äfv. biid. (t. ex. the ~es of the night: stjärnorna); pl. bot. F filtbladigt kungsljus (Verbascum Thap-sus). ~-bearer, s. fackelbärare; lamp-ställning %. ~-danCe, s. fackeldans. ~ -light, s. fackelsken (hy vid-...); artificiel belysning, ljussken; ~ procession, fackeltåg. ~-thistle, s. bot. fackeltistel (en art kaktus: Cereus). ~-W00d, 5. bot. se thistle; kådigt trä till bloss.

tore, tor,- 1. imp. af tear.

tore, tör, 2. s. poet. »förna», visset gräs stående

öfver vintern.

tore, tör, 3. s. byg. se torus.

toreutic, töro tik, a. konst, i upphöjdt arbete

(om figurer af elfenben, hårdt trä o. d.).

Torinese, tonne'z, a. från Turin; s. turi-nare.

torment, to'rment, s. plåga, pina; va. (--') plåga, pina {with, med). se

~ing, -'ing, prt.; s. plågande; åkerbr. bearbetning med ~0r, -'ur, 5. pinare, plågare, plågoande, bödel; åkerbr. rullharf. ~ress, -'res, s. kvinlig plågoande, tormentil, to'rmentil, s. bot. blodrot, rödrot

(Potentilla Tormentilla). tormina, lat-, to'rmina, pl. s. med. magplågor, kolik, torminous, -nus, a. lidande af kolik; kolikartad, jfr griping. tom, torn, pp. af tear; a. äfv. trasig, tornado, torna'do, s. (pl. ~es, -z) tornado,

hvirfvelstorm, torose, tö'rös, torous, to'rus. a. bot. knölig.

torosity, -ros'iti, s. knölighet. torpedo, t6rpè'dö, 5. zool. darr-rocka (Raja torpedo, äfv. cramp-fish); sjö. mil. torpedo, undervattensmina; äfv. annan mina; va. (nyare) anfalla med torpedo. boat, s. minbåt. ~-CatCher, s. minuppfångare

(bom el. farkost). ~-net, S. torpedonät. ~ist, -1st, s. torpedo-(ei. min)skötare, person kunnig i torpedokrig. torpescence,torpës'èns,s. domnande, dvala, torpescent, -sent, a. domnande, som håller på att falla i dvala, torpid, to'rpid, a. stel(nad), försatt i dvala, domnad; trög; s. Oxford kapproddsbåt i andra afdelningen, jfr ~ state, se följ. s.

~ity, -'iti, ~ness, -nes, s. dvallikt tillstånd, domning; matthet, trötthet i aiim. bet.; tröghet, slöhet, försoffning. <x/S, -z, s. pl. sport, en andra långsammare afdelning vid kapprodd i Oxford.

torpify, tè'rp!fi, va. försätta i dvala; göra

stel, trög, biid. förlama, torpitude †, to'rpitud, se torpidity. torpor, lat., to'rpor, se torpidity. ~ific, -if'ik, a. söfvande, som orsakar dvala ei. känslolöshet; förslöande.

k: fate, å: far, a: fall, ki fat, k: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, i: fir,try

Mindre brukligt. 1519 † Föråldradt.

tubipofé

torque , tork, s. antik, halskedja, snodd hals-ring. -t, a. vriden; her. böjd som ett S (dolphin). torrefaetion, torefak'sjun, 5. torkning vid

stark värme; röstning, jfr följ.

torrefy, tor'efi, va. torka vid eld; tekn. rosta

metaller.

torrent, tor' ent, s. strid ström, bärgfors, regnbäck; bild. (häftig) ström (af frågor etc.), (väldig) flod (t. ex. of corruption), störtflod ; a. poet. strömmande, framstörtande ; a (sudden) ~ of rain, ett skyfall, stört-regn; it was raining in det stört-regnade; ~ boio, regnbåge vid vattenfall.)}C, -n'sjal, a. se föreg.; äfv. hörande till ei. orsakad af en ström (jfr

ofvan).

Torricellian, torlsèriån, s. tys. hist, tonicel-

lisk (tube, rör), torrid, tor'id, a. förtorkad af solen; het, brännande, alt förtorkande hetta; the ~ zone, den heta zonen. ~neSS, -nës, s. tillstånd att vara förtorkad; brännande hetta, torringtons, tor'ingtnz, s. pl. hand. yllesängtäcken (eg. fr. bjn T or rington). torse, tors, 1. vn. si. handla, tu ska. tOrse, tårs, 2. 5. her. krans på hjälm; jfr tOVSO. -èl, s. ngt spiralvridet, vriden (bandad) pelare, torsion, to'rsjun, s. is. fys. vridning, sno-ning. ^-balance, s. fys. Coulomb's våg. ^-electrometer, s. fys. torsionselektro-meter. ~al, -ål, a. vridnings- (t. ex. force, Strength, -fasthet : motståndskraft mot vridning), torsk, torsk, s. zool. lubb (torskart: Bl'OSmiuS brosme).

torso, It., to'rso, s. konst, torso, bål (af en)

stympad bildstod, tort, tort, 1. se taut.

tort, tort, 2. s. jur. orätt, kränkning, förfång, ^-feasor, s. jur. den som tillfogar en annan en kränkning ei. skada, torticollis, to'rtikolis, s. med. halsvred, snedhals.

tortile, to'rtil, a. vriden, snodd som ett rep; hoprullad.

tortious, to'rsjus, a. jur. kränkande, menlig,

som är till förfång, tortoise, to'rtfis, -tis, s. zool. sköldpadda, särsk. ländsköldpadda (Testudo); antik, se testudo. beetle, s. zool. hjälmbagge. ~ -Shell, s. sköldpaddskal; hand. sköldpadd; a. (i sms.) sköldpadds- (box, comb etc.); spräcklig som sköldpadd; trefärgad katt. tortulous, to'rtulus, a. naturv. växelvis sväld

och indragen, knutig. tortuose, to'rtu6s, se tortuous, tortuosity, -tuos'iti, s. snoning, bugtighet, slingrig-

het, egenskap atfc slingra ei. gå i bugter;

geom. andra krökning på en dubbelkröks kurva. t0rtU0US, -tuås, a. slingrande äfv. biid., slingrig, bugtande; krökt hit och

dit. tortuousness, -tuusnès, s. bugtighet,

jfr tortuosity.

torturation, tortjura'sjun, s. F »plågoande»

(afsigkommet subjekt som ligger öfver en med anspråk på hjälp af alla slag).

torture, to'rtjur, s. tortyr (piniigt förhör); marter, kval, pina; va. tortera; pina, plåga; äfv. vrida, förvränga (into, to, till); the of the damned, de fördömdas kval; to put (ei. subject) to the 'v, underkasta tortyr; lägga på sträckbänken. -ur, s. bödel; plågoande, torturing, -mg, prt.; a. pinande, pinsam, biid. »som håller en på sträckbänken»; s. pinande, marte-rande. torturingly, -ingli, ad. på ett pinsamt sätt. torturous -us, a. pinlig, torus, lat., to'riis, s. bot. torus, äfv. byg. : stark halfcirkel-rundstaf, Vlllst å pelarfot omedelbart på plinten; snick.

rundstaf med en platta; se ex. under quirked.

Tory, to'ri, s. (pl. -ries, -rlz) Eng. pout., hist.

tory; Am. hisi. under frihetskriget rojalist, engelskt sinnad; a. tory-. ~ism, -izm, s. toryism, tory partiets grundsatser (kon-. servatism).

tose, toz, va. prov. f. tease. tOSh, tosj, s. se†£ws& P kloakjägares byte. ~er, -ur, s. si. kloakjägare; skeppsför-hydningstjuf; ett slags fiskarbåt. tOSS, tos, va. slänga; slunga (hit o. dit), vräka, kasta (is. upp med flata handen : »singla», äfv. med up)%, (äfv. med up) kasta med, äfv. knycka på hufvudet; skaka, äfv. biid. oroa; singla slant med ngn; vn. kasta (vältra) sig hit och dit; slungas hit och dit; rulla (om fartyg); bölja, gå högt (om vågor); Vara ytterst orolig; kasta lott (: »teka») ei. slant (for, om), jfr s.; s. kast (of, med, på, t. ex. a ball, the head), släng, häftig rörelse, knyck (särsk. »på nacken»); »tek-ning», lottkastning (om hvem som skall få första platsen vid början af en täfling); F en viss mängd sprats (jfr »kast» strömming); P slunk, sup; ~ a person, si. äfv. spela krona och klafve med ngn; ~ a person in the air, hissa

ngn med armarna (jfr ex. under blanket); se oar, ex.; »v 07i high, kasta upp i luften; ~ off, slänga af sig ei. långt bort (t. ex. one's cloak); F »flänga undan», »slänga

ifrån sig» (hastigt aflfärda el. göra undan); si. störta, kasta i sig ett glas vin o. d.; <N/ (about) (restlessly) in bed, kasta sig oroligt af och an i sängen; up, (va. o. vn.) (jfr ofvan) kasta upp (i luften); singla (slant); kasta lott; rafsa ihop (i hast tillaga); (s.) singla slant; en slump, en »sinkadus»;

i: note, å: do, è: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.toss

F Talspråk. 1520 P Lågt språk.

touoh

they "»ed up which should, de singlade (kastade lott) om hvilkendera skulle ...; it was a "» up whether det berodde på en slump om ... /v(-)pot, se toper. ~er, -ur, s. en som slungar etc. ~ing, -ing, pri.; s. slungande, slängande (upp; hit och dit); kringkastande, omtumlande, våldsam skakning, äfv. biid. slitning (t. ex. of doubt); lottkastning; slantsingling; bärg. vaskning (jfr dolly, bärg.), ^ing-tuh, s. vaskhärd med ornröringsapparat. -i, a. F som knycker på nacken, vräkig, nosig.

tost, tost, i st. för tossed {imp. q. pp. af föreg. V.). tot, tét, 1. va. (vani. med up) si. räkna ut, summera ihop; s. si. räkneuppgift, additionstal; 'x/ down, pricka för. tOt, tét, 2. s. ngt- litet (sSsom smekord) : »toting», »tutta»; prov. litet dryckskärl; si. litet glas (t. ex. ^v of grog)) P kloakjägares (lumpsamlares) fynd ; prov. tok; vn. (äfv. ~ about) se toddle, —picker, s. P lump(ben)sam-lare.

total, to'tal, a. total, hel och hållen, hel, fullständig, fullkomlig; s. totalsumma, bela beloppet; (the "») det hela; jfr sum, ex.; ~ abstinence, absolut återhållsamhet.tunnel-roof

Mindre brukligt. 1558 † Föråldradt.

furkels

string I had **ed, den strängen (äfv. biid..-»i ngns bröst») jag slagit an; can he ~ me ? kan han (rättsligen, med laga åtgärder) komma åt mig? ~ off, göra utkast till, nedkasta på papperet, skizzera; förbättra, retouch era, jfr föij.; si. lura; ^ up, upp utsa; retouchera, »bättra på» (eg. en målning o. d. med små penseldrag); »färska upp» äfv. minnet; si. rycka upp, sätta fart i;- on (upon), snudda vid; beröra, vidröra (a subject, a topic; that string, »den strängen»); inverka på, angripa >{<; anlöpa)|<; in that mystic age when childhood nearly upon youth, i den hemlighetsfulla ålder då barndomen så nära berör (är nära att öfvergå i) ungdom; royal kunglig vidröring (konungens tagande på en sjuk i skrotier); to give a röra vid, jfr ofvan va.; to keep hålla sitt ordf; F vara pålitlig, redligt göra sitt (till saken); I must have a ~ with him, »jag har en gås oplockad med honom»; to have another F, börja på nytt; to have an easy (heavy) ha en lätt (hård) touche; (om piano o. d.) vara lättspeladt (hårdspe-ladt); to stand the hålla profvet; to play at leka ta-fatt; ... is hard (cold etc.) to the kännes kallt (hårdt etc.) att taga på. ^-

and-gO, a. (jfr ofvan) flyktig, hastig (af sig) ; uppsluppen (farce); afv. som man ej bör dröja länge med ; s. flaxer, yrhätta, 'vz-bath, s. (regn-) dusch. ~-bOX, S. förr musketerares lunt-dosa.

~-hoIe,s.fänghål. ~-me-nOt,s.bot. springkorn (Impatiens Noli Tangere); äfv. se squirting cucumber. <v/-needle, s. pro-bérnål. ~-pan, s. fängpanna. ~-paper, s. salpeter-papper. /vStOne, s. probér-sten (min. tät svart kiselskiffer, lydisk sten); wid. pröfvosten. -^-warden, s. kontrollör i guid-kontrollverket. ^-WOOd, s. fnöske, tunder. ~able, -abl, a. se tangible. ~ed, -t, pp.; a. angripen (af lungsot); rörd äfv. F af starka drycker, »knäckt», »ankommen». ~er, -ur, s. en som vidrör etc.; a near si. se ofvan a near touch; as near as a <%/, si. mycket nära, på vippen. ~ily, -ill, ad. jfr ~ineSS, -lnës, s. retlighet, jfr ~ing, -ing, prt.; a. rörande; prep. angående; s. kännande; beröring; pens*i-streck; retouchering; känsel. ^ing-line, se tangent, s. singly, -ingli, ad.på ett rörande sätt. <vy, -i, a. F lättretlig, sharsticken, ömtålig, kinkig; »stött», »knottrig», retad; he is o* upon that point, han är ömtålig i den punkten (... när det kapitlet vidröres); a powder -barrel is a companion F, en krutfjär-

ding är svårhandterligt sällskap.

tough, tåf, a. seg i aiia bet.; segsliten, oböjlig, hårdnackad, envis; stark; dryg (jrr ex.), äfv. påkostande; F-svår, våldsam storm, debatt etc.; s. Am. rough, s.; -at ~ pitch, bärg. ham-margar; ~ work, drygt arbete; the last mile toas a ~ one, den sista milen var dryg; the amount was too ~ for my purse, beloppet var för drygt för min kassa. ^-pitch(-copper), s. bärg. garkoppar, raf-ßnadlcoppar. ~en, -n, va. göra seg; vn. segna, blifva seg. ^ening, -ning, prt.; s. görande ei. blifvande seg; bärg. koppars gärning. <v;ish, -isj, a. tämligen seg etc. ness, -nes, s. seghet; biid. fasthet, oböjlighet, envishet, toupee, topè', toupetjfr ,topä', s. tupé, pannlugg; löstupé, liten tur. -x/-tit, s. zool. tofsmes (Parus bicolor). tour, tor, s. rundresa (of i, genom, omkring), tur (äfv. i dans); liten peruk; vn. resa (som turist), göra en rundresa (in, through); a ~ of concerts, en konsertturné; the ~ of the virtues, dygdernas resa; the grand förr »stora turen» öfver kontinenten (gnm Frankrike o. Schweiz till Italien o. tillbaka gnm Tyskland); pedestrian rss, fot-resa; to make a ^ of Europe, to take a n*t in Europe, göra en (rund)resa genom Europa; to go ~ing, göra (anträda) en rundresa (en turné); fara ut på resor, tourbillion, tèrbil'jun, s. fyrverkerisol. tourist, to'rist, s. turist, resenär; agency, resebyrå.

tourmalin(e), to'rmalin, s. ni in. turmalin. tOUrn, tèrn, s. en sheriffs domstol; prov. spinnrock.

tournament, to'rnament, te'r-, s. tornérspel,

tornering äfv. (modernt) i allm. bet. (: tftflings-strid, t. ex. cheSS-<^>). tOUmey, -ni, S. se föreg.;

vn. tornera, jrr tilt. tourniquet, fr., tè'rnikèt, s. vändkors, korsbom; vred; kir. tourniquet, åderklämma; hydraulic se reaction-wheel. tournure, fr-, to'rnur, s. tournyr i aiia bet. touse, tauz, va. F rycka (i), draga, slita (i); tufsa till, bringa i oordning; vn. fara vildt fram (»som en tosing»), rasa; s. slitande, ryckande; (bringande i) oreda, »spektakel». -1, se föreg. va. -ur,

s. en som rycker etc.; groft förkläde; ett hundnamn: »Hållfast». tOUSle, tau'zl, se tousel.

tout, taut, s. si. utkik, jfr föij.; knep att locka folk; se äfv. vn. stå på utkik,

passa på att fånga kunder, »fiska» (for, efter); spionera, jfr ~er. ~er, -ur, s. en som söker fånga kunder (t. ex. rör ett hoten), »utliggare»; sport. si. kapplöpnings-spion

som under träneringen utspionerar kapplöpn Jngs-

Å: note, è: do, è: nor, 6: not, å: tube, år tub, &: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-sv ensk ordbok. 95touting

f Talsprftk. i522 P Lågt språk.

town's-man

hästars egenskaper. ~ing, "ing, pvt.; a.; S.

»liggande ute», »fiskande», spionerande. tO'Ve, tOV, smdr. af tö IlCtve. tOW, t6, 1. s. blånor; dref; the oj on one's distaff\eg. lintotten på ngns slända (spinn-rockshufvud), biid. det arbetet man har att uträtta. ~-cloth, se pack-cloth. ~ -head, s. blåntott; linperuk (äfv. : hvithårig pojke ei. d.); Am. krusning, hvita vågor i en

älf. ^-headed, a. linhårig, 'v-[jnen, s.

buldan. ~-yarn, s. blångarn. tOW, to, 2. va. bogsera; vn. bogseras, vara på släp; s. bogsering, »släp» (sa. i: to take in oj, »taga på släp», bogsera); äfv. se ~ oj-line; in (under) oj of, bogserad af; with ... in oj, med ... på släp ei. (äfv. biid.) i släptåg; with a boat o>ing astern, med en båt på släp; the ship in oj, det bogserade fartyget. ~-boat, s. bogser(ång-) båt; en båt som bogseras (ei. halas fram med en lina från land). oj- cable, ~-line, ~ -rope, s. släptåg i eg. bet., varplina, -tross; bogserlina, -tross. ~-path, s. »trälväg»,

dragväg (väg på kanalbank för hästar el. manskap som hala fram en båt). ~age, -adj, S. bogsering; betalning för bogsering. >var, -år, s. skoti. repslagare. toward, tè'urd, a. villig, böjlig, lättledd, läraktig; ad. nära, för handen, i beredskap, i görningen; prep. se ojs. ^lineSS, -lines, s. beredvillighet; läraktighet; lydighet. ojy, -li, ad.; a. se föreg. a. ^neSS, -nës, se föreg. s. ojS, -z, ad. † se toward; prep, inemot (om tid, rum, antal); mot, i riktning af i aiim. (jfr ex.), hän emot; i förhållande till (i andlig mening, äfv, [vänlig! mot, i st. f. to); (bidraga) till; hos†; ~ the evening, emot kvällen; ^ the north, nordvart, i nordlig riktning; attempts were made (measures were taken) ~ -ing, man gjorde . försök (vidtog åtgärder) (för) att söka åstadkomma; to come oj, nalkas, närma sig i aiim., gå i riktning mot; which had done much oj it (o, -ing), som mycket hade bidragit därtill; I don't mind giving something oj the support of the family, ... att bidraga med en gåfva till familjens understöd; the palace lay oj the ... Street, ... vätte åt ...gatan; I look o, you?, skål på dej! God and men, mot Gud och människor, towel, tau'el, s. handduk; va. (jfr föij. ex.) si. prygla, klå; oaken o>, si. ekpåk; looped *v, round oj, sejack-oj. ~-horse, ~-rack, »»-railing, s. handduksställning. oJing, -ing, s. handduksväf; si. prygel, smörj, tower, tau'ur, torn äfv. i schack; förr hög hårläggning; is. bibi. borg, fäste, bålverk (äfv. ~ of strength); bild. höjd, upp-

höjning, ngt (ngn) som höjer sig öfver alt annat; hög flygt biid. †; tekn. byg. hängbropelare; vn. resa sig högt äfv. biid.; höja sig (t. ex. above the rest); sträfva högt, flyga högt biid. ~-mill, s. holländsk väderkvarn, /^-mustard, s. bot. rocken-traf, tornört (Turritis). ~ed, -d, a. försedd med torn, tornprydd, ^ing, -ing, prt.; a. upptornande sig, som reser sig högt, tornhög; högt flygande biid.; öfverväldigande, våldsam, ytterlig (passion); in a oj passion (ei. rage), topprasande. ~y, -i, a. se ojed. towing, to'ing, prt. (af tow, 2.); s. bogsering.

Os- path, se sms. under tOW, 2. o>

-pOSt, ~-tim b er, s. bogseringspållare. ~ -Shaft, s. gruf. donlägigt schakt, to-wit, se to wit under ivit. town, taun, S. stad (i allm.; jfr city;) (utan best. art.) hufvudstaden, residensstaden; köpstad; F en stads (ei. hufvudstadens) invånare (jfr »hela sta'n», is. den tongifvande delen); Am. se ojship; Skoti. Eng. prov.

landtgård, by; the oj of York, staden York; to leave oj, fara från sta'n; (a man) about oj, som lefver med i stora världen, i hufvudstadslifvet; in oj, i staden (is. i London [mots, på landet, i provinsen]; el.: i staden där man befinner sig); there is 110 One in

oj, »det är ingen människa kvar i sta'n»

(: den fina världen har lemnat hufvudstaden); a man

of the oj, ... som lefver med i hufvudstadens nöjen, »vivor»; a woman of the oj, allmän kvinna, glädjeflicka; to be (go) on the oj, vara (blifva) prostituerad; he is out of oj, han har lemnat sta'n (ar bortrest el. har rest på landet); (to go) (up) to oj, till staden, till London (jfr up); a man upon oj, (köp)man som känner till stadens (affärs)förhållanden; there is a report upon oj, det går ett rykte i sta'n. <x,-born, a. (hufvud)stadsfödd. ~-bred, a. uppfödd i (huf vud)staden; ~ people, stadsbor. (T)~-Clerk, s. stadsnotarie; magistratssekreterare. (T)^-Council, s. magistrat; stadsfullmäktige. ~-Crier, s. offentlig utropare, ^-delivery, s. (städs-) lokalpost.

S. vaktskyldighet i garnisonsstad. ~-gate, S.

stadsport, "u-hall, s. stadshus, rådhus; rådhussal, rådstuga. ^-hOUSe, s. ett hus i en stad; se vid. föreg. ~-!ot, S. obebygd stadstomt. ^-made. a. förfärdigad i stad (is. i London); F stadsaktig, som har utseendet af en (hufvud)stadsbo. ^-meeting, s. allmän sammankomst af en stads invånare, »allmän rådstuga», ^sfolk, ~S-people, s. stadsboar. />/s-man, s. stadsbo, borgare; en som bor i samma stad

som en annan; Am. se select-man. ^-taik, s. allmänt rykte i sta'n, »skvaller i sta'n»; föremål för pratet i staden (äfv. i icke-klan-drande bet.), äfv. »en visa i liela sta'n». ~-wall, s. stadsmur. ~-weed, s. bot. bin-gel (Mercurialis perennis). ~ish, -isj, a. stadsalctig, (små)stads-. ~leSS, -lës, a. utan stad. ^ship, -sjip, s. stadsområde; Am. landtkommun, underafdelning af ett county. tOWSer, se touser.

tOWy, t<H, a. af blånor, lik blånor, toxicological, toksikolodj'ikal, a. af föij. toxicology, toksikol'odji, s. giftlära. tOXOphillte, toksof'ilit, s. älskare ei. idkare af bågskjutning; ~ hat, se archery hat; oj society, bågskjutningssällskap (klubb), toy, toj, 1. s. skoti. ett slags (nedhängande)

hufva ei. bindmössa (äfv. ~-miltCh). toy, toj, 2. s. leksak (i eg. bet. äfv. child's oj, infant ~); bagatell, lapprisak; vildt infall, dårskap, nyck †; (barn)saga †; a. i sms. leksaks- (ofta : i miniatyr, t. ex. locomotive, temple etc.); vn. leka; skalkas, skämta (with, med); se ex. under German. <v-b00k, s. barnbok med taflor, bilderbok. Of-dog, s. se oj-terrier. ~man, ~ -Seller, s. leksakshandlare, ^-shop, s. leksaksbutik, ^-soldiers, s. pl. leksaks-(t. ex. tenn)soldater. ^-terrier, s. en småväxt varietet af sliithårig råtthund, ^er, -ur, s. skämtare, skalk, upptågsmakare. fvisfl, -isj, a. fjäskig, »fjantig», jfr trifling; barnslig, lekfull, tokrolig; liten, små-

näpen bund etc. (jfr ofvan sms.). ^ishneSS, -isjnës, s. barnslighet, jfr föreg. a. tOZe †, toz, va. rycka, jfr touse, äfv. teaze. tOZy, t6'zi, a. mjuk, fin, len som kardad ull. trabea, lat., trà'bëå, s. rom. antik, tvärrandad toga. ~ted, -åtëd, a. byg. försedd med entablement, ^tion, -a'sjun, s. jfr entablature.

trace, träs, l. s. draglina (-rem, -kedja) fölen vagn; selstläng; se ex. under kick. oj

-bearer, ~-robin, s. sadeim. stränglyfta.

trace, tràs, 2. s. spår (of a man, of a deer, of a sledge etc.); märke, tecken; rits, förteckning på arbetsstycke; geom. skärning af grundplan och projektionsplan; ingeniör, grundplan; kem. spår; min. streck; va. spåra, följa i spåren äfv. bild.; komma på spåren, få spår på, uppspana; röja; gå, vandra (öfver) †; uppdraga konturerna af, (is. genom kalkering) Upprita, göra utkast till, utsticka, utstaka (äfv. ~ out); vn. härleda (kunna spåra) sin härkomst (to, till, från); o, (up) a thing to its (original ei. I

primary) cause (ei. origin), spåra ngt tillbaka till dess första ursprung; this can be o>d to a ... person, detta visar sig härröra från ngn (eh hafva ... till upphofsman); ~ out, jfr ofvan; äfv. Utforska, utspana, ^able, -abl, a. som kan (upp-) spåras, följas (t. ex. to its cause). ~r, -ur, s. en som spårar etc.; förtecknare; kalkerare; ritspets; gevärsfabr. puns. ~ry, -ftri, s. byg. rosverk, masverk (i gotiken).

trachea, lat., trake'a (äfv. tra'kea), s. (pl.

-cheæ, -kè'è) anat. luftrör (ärv. hos insekter etc.), särsk. luftstrupe. -al, a. luftrörs-.

tracheo-, trà'këo, i sms. luftrörs-, ^cele,

-sel, s. med. se goiter. ^tomy, -t'6mi, s. kir. luftrörssnitt.

trachitis, traki'tis, s. med. luftrörsinflamma-tion.

tracing, trå'sing, prt. (af trace); s. spårande; spår, bana; stig; kalkering äfv. konkret, afstickande af konturer (t. ex. af ett mönster) genom påiäggning; utstickande, utstakande; konturteckning; utkast, plan; vanished past all oj, spårlöst försvunnen. ^-cloth, 'V-Iinen, s. kalkérlärft. ~ -cord, ~-rOpe, s. snöre till utstickning; timmermanssnöre. ~-line, s. se föreg.; sjö.

hvarje tåg som löper öfver ett block o. tjänar till upphissning, upp-(ned)halare; se fancy-line.

~-paper, s. kalkérpapper. trachyte, tra'kit, s. min. trakyt.

track, tråk, 1. P se tract.

track, tråk, 2. s. spår (ss. utvisande hvarest ngn el. ngt framgått; efter djur; på en landsväg m. ra.),

fjät, fotspår, hjulspår; jämv. spår, bana, linie; (tillryggalagd) bana, väg; sträcka; (gång)stig, mindre Väg (särsk. en sådan som blott betecknas af hjulspår); Stråt äfv. bild.; ett fartygs seglade kurslinie; kölvatten(sfåra); äfv. spårvidd (: width of ~); va. spåra, följa ngns spår; efterlemna fotspår i ei. på (t. ex. a floor); sjö. »träcka», förhala båt el. mindre fartyg, jfr tOW; a broad oj of Waste land, en bred sträcka öde mark; to make o,s, si. gifva sig i väg, »kila»; clear the oj! Am. F gå ur vägen! the train ran off the tåget urspårade (jfr motsv. under rail)-, to be on a person's vara ngn på spåren; to double on one's oj(s), gå tillbaka samma väg man kommit; out of the common oj, utom den vanliga stråten, jfr ex. under beaten; Oj down, Oj out, uppspåra äfv. bild. en person, äfv. afslöja, röja. <x/-bOat, m. fl. sms., jfr sms. under tOW, 2. Oj' chart, s. sjö. sjökort hvarpå kurser äro uppritade. ^-Clearer, s. jämv. spårrensare (en särskild maskin, el. dets. som COW -catcher; Skerbr. en inrättning på skördemaskin). ~-horse, s. träckhäst som p&. en t räck väg

i: note, do, 6: nor, ti not, à: tube, tub, å^bull, th: thing, dh: this, w: will, z: ha.s.track-iayei4

f Talspråk. 1524 P Lågt språk.

trading

drager (kanal)båt. *v-|ayer, S. järnv. sken-utläggare (äfv. en vagn med redskap), 'v-llian, s. gruf. grofarbetare" vid- uppfordringen; jämv. banvakt, ^-master, s. järnv. ban-mästare. ~-SC0Ut, hoii., -skaut, s. holländsk dragskuta, träckbåt dragen af en häst på kanalbanken. ^-sweeper, s. järnv. spårrensare; äfv. snöplog. ~-Way, S. järnv. Spål'; i allm. (särsk. vid grufvor o. d.) hästbana, spårväg; äfv. träd(rutsch)bana; sport, banad öppen väg. <vage, -ådj, s. träckning, halning af en båt, från land. ~er, -år, s. en som spårar etc.; spårhund, ""ing, -ing, prt.; s. spårande, jagt på spår; jfr ~age; ~ rope etc., jfr sms. under tOW, 2. ^leSS, -lës, a. spårlös, utan spår; obanad; otrampad, af ingen förr beträdd, tract, trakt, 1.5. utsträckning; trakt; sträcka, tract, trakt, 2. s. traktat, liten (religiös) skrift, pl. småskrifter; vn. F utdela småskrifter; the religious ~ society, kristliga traktatsällskapet, /^.-distributor, s. trak-tatutdelare, kolportör, tractability, tråktåbiriti, 5. se tractableness. tractable, tråk'tåbl, a. handterlig; som (lätt) kan behandlas; lättledd, böjlig, foglig; medgörlig; utförbar (t. ex. measures). ^ness, -nes, s. foglighet; med-görlighet; handterlighet. tractarian, tråktå'riån, s. kjrkoh. eg. en af förf. till the Oxford Tracts for the Times, 1833—5; se Puseyite; a. se Anglo-Catholic. seisin, -izm, s. se Puseyism. tractile, trak'til, a. uttänjbar, töjbar; (ut-) sträckbar. traCtility, -'it?, s. (ut)sträck-barhet, uttänjbarhet. traction, tråk'sjån, s. mek. dragning; ut-dragning, spänning; uttänjning; ^v engine, fest dragmaskin; landsvägslokomotiv. -

tractist, tråk'tist, tractite, -tit, se tractarian. tractive, tråk'tiv, a. mek. dragande, drag-,

dragnings- (power). tractor, tråk'tur, s. ngn ei. ngt som drager, trade, tråd, s. handel (kommers, köpenskap); (äfv. utan artikel) handeln; handelsförbindelse, varuutbyte; affärer; omsättning; yrke, näringsfång, handtering, rörelse; handtverk; (personer àf samma) yrke, skrå; samtliga köpmän (the äfv. handelsfartyg kollekt.; förlagsaffärer, samtlige förläggare (bokhandlare); bokhandeln; sysselsättning, göromål; redskap, •verktyg (piur.))fC; »handel och vandel»; vana, sed; handelsväg; sjö.-»trade», fråkt-fart p& visst hån; pl. passadvindar; vn. handla (in, med en vara : »göra affärer i» äfv. bild.; [om fartyg gå] On, to, på en främmande ort; with, med person), idka handel ei. af-

färer; köpa och sälja; schackra; göra en affär; va. handla med, sälja †; drifva byteshandel med, schackra med; bortbyta (for, mot, för); ^ is dull (low ei. slack), handeln ligger nere, marknaden är flau; ~ and commerce stand still, handel och rörelse ligga nere, jfr föreg, ex.; domestic

home inrikes handel; foreign utrikes handel; fair (gnm tullar) skyddad handel; free (tull)fri handel; the Indian ~ (: the ~ on India), handeln på (med) Indien; retail detaljhandel; wholesale grosshandel; to attract (draw) draga kunder till sig; to carry on a in ..., drifva handel med ngt; he had some han hade åtskillig omsättning; to leave off

/v, lemna affärerna ei. yrket; to follow the ~ of a ...,to be by ~ a ..., vara ... till yrket; in äfv. i handel och vandel; he was in han var i handel (inne på köpmansbanan); these works (: books) are not in the ... finnas ej i bokhandeln; of handels-, jfr balance, board o. Jack ex.; object of handelsvara; every one to his hvar och en bör sköta sitt yrke (»skomakare blif vid din läst»); ~ on, biid. ockra på; ~ with a person for a thing, (söka) tillhandla (ei. -byta) sig ngt af ngn. ^-allowance, s. partirabatt gifven åt detaljhandlare. ~ -card, s. handelsfirmas annonskort. ~-dol-lar, s. handelsdollar, spansk daler. ~ -fallen a. bankrutt. ~-mark, s. handelsmärke, varumärke, fabriksmärke. ~ -price, s. partipris, engros-pris. ^-sale, s. auktion på ett lager, is. bokauktion på förlagsartiklar; äfv. (efter) partipris. svS-|ffan, s. yrkesman; handlande (is. som har bod), krämare; Skoti. Am. handtverkare; si. dugtig fackman. /v-SOCiety, s. fackförening. ^-speller, s. P en som skämmer bort yrket (genom konkurrens). •people, s. handelsmänniskor (-män; äfv. jfr f^swo?nan); krämare; one's de som man har affärer med. "»S-union, s. arbetareförening, yrkesförening, fackförening. r^s-unionist, S. medlem af (ei. gynnare af) arbetareföreningar. /vSWOman, s. krämerska, handelskvinna, ^-ticket, s. varuetikett, prislapp. ~-wind, s. pas-sadvind. ~d, -d, pp.; a. egande handel, handelsidkande (town)} erfaren, öfvad †. «JT, -ur, s. handelsidkare, köpman (is. en gros), en Bom drifver handel (t. ex. o» ei. to Canada)', affärskarl; handelsfartyg, särsk. (äfv. regular ~) fraktfartyg som ▼anligeo går med frakter på samma orter.

trading, treding, prt. af Wade; a. handlande, idkande handel; handels- (i många

sms., t. ex. company, town, port, etc.); (om poiit. personer) fal; s. äfv, fraktfart; the ~ line, handelsyrket, handeln; ^ house, handelshus, firma; (varu)nederlag; ~ vessel, se de 2 sista bet. & trader.

tradition, trådisj'Än, s. öfverlemnande äfv. jur.; tradition, muntligt fortplantande; muntligen fortplantad lära ei. berättelse, arfsägen, ärfd fornsägen; arfsed, gammalt fäderneärfdt bruk; the runs (says) that, sägnen förmäler att, det går (fins) en sägen att; it is remembered in (that), afv. det fortlefver i traditionen (äfv. »på folkets läppar» den sagan att). ~al, -ål, a. traditionel; grundad på tradition ei. på sägner; fäderneärfd, uråldrig (om sed o. d.); it is now merely äfv. det är nu en saga blott, "valism, -ålizm, s. traditionalism. ^alist, s. traditionalist, anhängare af ei. fasthållare vid tradition is. i religiösa ting. ^ally, -ali, ad. genom tradition. ~ary, -Än, a. se ~al; s. se föij.; ~ literature, sagoliteraturen; a tale> en folksaga, >ver, -Är, s. se ^ist. ^ism, -!zm, s. traditionalism. ~ist, -1st, s. se ^ alist.

traditive, trad'itiv, a. som muntligen fortplantas (-tats). traditor, lat., -tur, S. kyrkoh. traditor, utlemnare af den heliga skrift åt förföljare.

traduce, tradu's, va. förtala, baktala; lasta, häckla, utskrika. ~nt,-ènt, a. förtalande, häcklande, /vj*, -ur, s. en som talar illa

om ngn.

traducing, tradu'sing, prt. af föreg.; a. se trå-ducent. ~ly, -li, ad. på ett nedsättande ei. häcklande sätt.

traduct †, trådÄkt', va. öfverlemna; s. ngt öfverlemnadt. ~ion, -k'sjun, s. härledning, fortplantning †; öfverlemnande, jfr tradition; öfverförande (t. ex. into another language ; of animals from Europe to America by shipping); ret,)((se transition. ~ive)j<, -lv, a. som kan härledas.

traffic, trafik, s. handel, varuutbyte (eg. mellan olika länder); rörelse, samfärdsel, trafik (t.,ex. in a street, on a railroad); schackrande (in, med, t. ex. honours, places); vn. (imp. o. pp. ~ked, -t) handla, idka handel (in, med en vara; with, med en person; for, för att få); oloflägt, hemligt idka köpenskap med ngt, schackra (in, med); va. handla med, schackra med; utbyta; afsätta, omsätta, —manager, s. järnv. trafikchef. — return, s. trafikberättelse. —taker, s. trafikberäknare på en viss farled, gata etc. ~ker, -Är, s. köpman, krämare. ~king, -ing, prt.; a.; s. handlande, köpande och säljande; schaekrande (in, med). *v«less, -lës, a. utan handel; utan rörelse, utan trafik, tragacanth, trag'akanth, s. tragant-(ei. dragant)gummi (af Astragalus arter; äfv. —gUlll).

tragedian, tradje'dian, s. tragöd, tragediförfattare; tragiker, tragisk skådespelare (ei. skådespelerska), tragedy, -'ëdi, s. sorgespel, tragedi äfv. biid. tragic, tradj'lk, /val, -ål, a. tragisk äfv. biid. : sorglig, olycksdiger; ~ play, sorgespel. ~ally, -åli, ad. tragiskt; to end <v/, äfv. få ett sorgligt slut. ^alness, -ålneSjS. egenskap att vara tragisk; det tragiska i ngt. tragi-comedy, trådjikém'edi, s. tragikomedi. tragi-comic(al), -kèmlk(ål), a. tragikomisk.

trail, trål, va. jagt. spåra, jfr track; draga efter sig, släpa utefter marken; mil. bära geväret i handen, jfr ex.; is. Am. nedtrampa gräs; prov. begagna sig af ngns okunnighet; vn. släpa, hänga lös bakefter ngt; släpas; dragas ut i längden, sträckas ut på längden; om växter krypa; S. jagt. spår efter vildt; ngt som drages ut långt (bakefter ngt annat) : släp,

svans (biid. t. ex. of smoke, of a meteor); ljus-, eid-strimma; byg. löfverk(sornament); Am. indianers väg; gångstig, kreatursstig; inälfvor hos vissa djur (is. vildfågel, äfv. får); ingeniör, färjlina; art. (of a gun-carriage) lavettsvans; mil. (the n*) ställningen (med) i handen gevär; prov. drift, narrande; ~ arms! mil. i handen gevär! on the ** of, i spåren efter (t. ex. en räf), förföljande, —boards, s. pl. sjö. bildhuggeri mellan galjonsbilden och gal jonsregeln, ^-eye, s. art. bröstnagelshål. —flying-bridge^ s. dragfärja, —handle, s. art. svanshandtag, —hook, s. art. släphake. —net, s. släpnät efter en båt; dragnot. plate, art. svansbleck, -skena. <v-tranS0m, s. art. svanskalf. —tongs, —tripes, s. P slam-pa. *ver, -Är, s. ngn som släpar; bot. krypande växt. ^tng, -ing, prt.; a. bot. krypande, ^ing-axle, s. bakaxel på lokomotiv. ~ing-wheel, s. bakhjul På lokomotiv (som ej är drifhjul). <x,y, -1, a. prov. P slampig.

train, tràn, va. draga efter sig (jfr trail); draga, locka; inöfva (to, i; i att, till att), inlära, exercera; dressera, inköra, inrida; sport. trän(er)a; trädg. sätta träd i Spalier (genom uppbindning, beskärning o. d. gifva träd en önskad form); gruf. följa en malmauled- ning till dess början; vn. undergå dressyr (tränering etc.); öfva sig, exercera; s. ngt som drages bakefter (jfr trail); släp på klädning etc.; större, släpande fogelstjäl't; släptåg bild., jfr ex.; tåg (jfr följ. bet.) äfv. järnv. : bantåg, träng äfv. mil.; följe, svit, cortège, procession (äfv. bild., jfr ex.), äfv. följd; rad,

räcka; serie; tanke gång; fortgång, lopp (t. ex. of the night); metod, sätt; jagt. släp, äfv. rad af utlagda lockbeten (»brockar»); lockelse, list, konstgrepp †; krutledning, löpeld; (art. of a gun) se trail; tekn. mek. (hjul-)verk; äfv. gång (antalet af knäppningar på en viss tid); Am. (Canada) 8läde; "» a gull, sjö. art. ställa en kanon (rikta den åt sidan); ~ up, uppfostra; Utbilda (t. ex. soldater), inöfva (t. ex. in the use of...), jfr va.; "» of artillery, artilleriträng; "» of ideas (ei. thoughts), tankeserie, -följd, -gång; fast »», snälltåg; mixed "», blandadt tåg; slow långsamt tåg (jfr stopping-"»); special "», extra tåg (äfv. extra ~); expresståg, kurirtåg; ~ out, järnv. utgående tåg (mots, se in, ex.); to take "»for (el. to), fara (afresa) med tåget till ...; to go by "» to, fara (resa) på järnväg till...; things are in a (good) "» for, sakerna äro på god väg till (att blifva ...); to bring ... in its "», medföra i släptåg (ss. följd); to follow in the "» of..., fölia efter (komma i ngts följe); to put (set) in "», sätta i gång; he fell into a »» of meditations, han försjönk i en följd af grubblerier; to get into "», få i gång ei. i ordning, —band, s. förr miliskompani; pl. borgarbeväpning, milis. —bearer, s. släpbärare (en [page el. d.l

som uppbär ngns släp), —mile, s. järnv. tågmil. —road, s. mindre spårväg för små vagnar (t. ex. vid grufvor). —tackle, s. .sjö. stjärttal ja, in hal artal ja på en kanon. ~able,-abl, a. som kan inöfvas, dresseras ei. trän(er)as.tulip-Wood gå omkring och söka arbete ei. tigga, stryka kring landsvägarna, ^dom, -dum, s. F landstrykare kollekt., vagabondpöbel. ~er, -år, s. en som trampar)j<; landstrykare; vandrande gesäll, ^ing, -ing, prt.; s. traskande, gående, jfr ofvan. ~lc, -1, va. (afv. med doivn) nedtrampa gräs etc., trampa (under fötterna, äfv. med under foot, äfv. biid. :) behandla med förakt; vn. trampa {on, upon, på äfv. büd. : förtrampa, trampa under fötterna, trotsa etc., jfr va.); stampa, gå hårdt; traska. oJer, -lår, s. en som (ned)trampar, stampar; jfr ~er. ~lifig, -ling, prt.; s. trampande (äfv. ~ of feet), stampande; nedtrampande; tramp. oline, -ole'n, s. trampolinhopp. ~00Se, -o's, vn. Am. si. traska (drifva) omkring; wid. arbeta tungt.

trance, tråns, s. hänrvckning(stillstånd), ekstas; med. se catalepsy; va. % poet. gå (passera) öfver; se † entrance. †, -t, a. hänryckt, i ekstatiskt tillstånd; utan medvetande, tranquil, trang'kwil, a. lugn, stilla. 'iti, s. lugn, ro, stillhet, ^lization, -lizà'-sjun, s. lugnande; lugnadt ei. stilladt tillstånd. ~lize, -iz, va. lugna, stilla. lizer, -izår, s. ngn, ngt som lugnar, stillar; tvångstol för rasande dårar. 'vnCSS, -nes, se rvlity. transact, trånsåkt', va. förrätta, bedrifva, uträtta en sak, en affär; förhandla, afhandla; vn. underhandla, träffa öfverenskommelse^-), uppgöra (ngt); ~ (commercial) business, drifva (göra) affärer (with, med : »ligga» i affärer med, stå i affärsförbindelse med). ~ing, -ing, prt.; s. uppgörande, jfr foij.; a great deal of business appeared to be en mängd affärer (ei. uppgörelser) syntes vara i görningen. ~ion, -ak'sjun, s. förrättning, förhandling; underhandling: öfverenskommelse, Uppgörelse; affär; F i allm. hvad som före-hafvcs, sak, »historia»; hand. omsättning (t. ex. in ...goods, i ...varor); jur. vänlig öfverenskommelse, kompromiss; pl. ett lärdt sällskaps handlingar; the on the Exchange, köpsluten på börsen, börsaffärerna. ~0r, -år, s. underhandlare; en som åvägabringar en affär, tillfällig mäklare, (köp)förmedlare. transalpine, trånsår pin, a. geogr. transalpin

(på andra sidan alperna [från Italien räknadt! liggande cl. boende el. därifrån kommande).

transatlantic, transatlan'tik, a. transatlantisk (som kommer från andra sidan Atlantiska hafvet; el. som korsar Atlanten, t. ex. Cable, Steamer).

transcend, trånsënd', va. höja sig öfver i

cg. bet. (t. ex. the clouds); öfverstiga, öfver-

skrida (t. ex. limits); öfvergå, öfverträffa; vn. >(< gå öfver erfarenhetens ei. förståndets förmåga, ^ence, -ens, ~ency, -ènsi, s. öfverlägsenhet, upphöjdhet, företräde, förträfflighet; fil. transcendens. ~ent, -ënt, a. öfverlägsen, upphöjd; fu.transcendent, gående öfver den mänskliga erfarenhetens gränser, öfversinlig; sublim, öfver-jordisk (t. ex. music); s. ngt öfverlägset, cental, -èn 'tal, a. jfr föreg.; mat. fil. trans-scendent(al); ~ philosophy, spekulativ filosofi, metafysik; ~ quantity, kvantitet som ej är bestämbar genom en algebraisk ekvation. <ventalism, -en'talizm, s. transcendental filosofi, mentally, -ent'ali, ad. på ett transcendentalt sätt. ~ently, -ëntli, ad. i högsta mening, öfver alt annat. ^entneSS, -ëntnës, s. se **ence. transcribe, transkrl'b, va. afskrifva, om-

skrifva. -år, s. afskrifvare, transcript, tran'skript, s. afskrift, kopia, afv. imitation, ^ion, -skrip'sjun, s. afskrifning; mus. transkription, transduction, trånsdåk'sjun, s. öfverföring, transept, tran'sept, s. byg. transept i en kyrka,

tvärskepp; korsflygel, -arm. transfer, transfe'r, va. transportera, förflytta; öfverflytta, öfverföra (äfv. biid. hand. etc. upon, på [en annan egare}); hand. äfv. Omföra (öfverföra till annat konto); Öfverlåta (to, till); försätta (into, i); hand. äfv. afskrifva, afföra; s. (-*-) öfverförande; öfverflyttande, -flyttning i aiim.; förflyttning; öf-verförsel; hand. öfverföring, omföring; öfverlåtelse (of a right, etc.; from, från, to, på, till); öfvertryck, jfr reij. bet.; ngt öfverflyttadt (t. ex. konst, en målning på träd el. duk :) öfverförd bild; aftryck (litografisk bild); öfverlåtelsehandling (köpebref o. d.); mil. soldat(er) öfverflyttad(e) från en kår till en annan, ^-book, s. register på aktier etc. som öfverflyttat på annan egare. «v-days, -'--, s. pl. vissa dagar då i engelska banken aktieöfverflyttning inregistreras. ~-paper, -'—, s. hand. värdepapper (aktie o. d.), som är såldt och skall inregistreras såsom öfvergånget till ny egare; särskildt prepareradt öfver-tryckspapper; kopiepapper i en kopiepress, ^-printing, s. öfvertryck (handlingen, konsten). 'v- varnish, s. litogr. öfvertrycksfärg. ^able, -abl, a. som kan öfverflyttas ei. öfverföras; hand. som kan öfverlåtas (transporteras) på annan man (paper; bill of exchange etc.); ~ share, aktie lydande på innehafvaren. ~ee, -è', s. den åt hvilken ngt öfverlåtes. ~(r)ence, -'-ëns,

(-ens), s. öfverflyttande, jfr ofvan s. ~rer, -år, s. en som öfverlåter etc. ~rible, -lbl, se ^able.

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.transfiguration F Talspråk. 1528 P Lågt språk.

transmew

transfiguration, transfigiira'sjun, s. omgestaltning; teol. Kristi förklaring; kat. kyrk. Kristi förklaringsfest(-dag, 6 augusti), transfigure, transf lg'ur, -jår, va. omgestalta;

bibi. (Matt. xvii, 2.) förklara, transfix, trånsfiks', va. genomborra (t. ex.

with a spear); bild. fastnagla blickar etc. transfluent, tråns'flåènt, a. flytande tvärs

öfver el. igenom (is. her. om vatten under en bro).

transform, transform, va. förvandla {into, till); omforma, omskapa; mat. gifva annan form ntan ändring af storlek el. värde; teol. omvända; vn.)fC förvandlas. ~able, -abl, a. som kan förvandlas ei. förändras (into, till) (t. ex. seats ~ into berths), ^ative, -ativ, a. (egande) omformande, omdanande (kraft), nation, -a'sjun, s. förvandling (äfv. naturv.; teol. etc.); omformning, omdaning (into, till); teol. omvändelse; kat. kyrk. se transsubstantiation, <ving, -ing, prt.; a.; s. omskapande, jfr föreg. s. transfuse, transfu'z, va. omtappa, hälla nr ett kärl i ett annat kärl; kir. öfverföra blod från en kropp till en annan; bild. öfverföra (t. ex. sinnelag) från en till en annan, ingjuta, bibringa (t. ex. a spirit of patriotism). transfusible, -ibl, a. som kan öfverföras (eg. om en vätska, jfr föreg. s.). transfusion, -fu'zjun, s. omtappning, vätskas öfverflyttning; kir. transfusion (jfr transfuse)-, bild. ingjutande, bibringande, transgress, trånsgrès', va. öfverskrida i eg. bet.)j(; öfverträda, bryta emot en iag; vn. (för)synda (sig). oJon, -grèsj'ån, s. öfverträdelse; förbrytelse, fel, synd. ^ional, -gresj'unal, a. innebärande (ei. hörande till) en öfverträdelse; brottslig. ~ive, -IV, a. felande, syndig. ~0r, -ur, s. öfver-trädare, syndare, tranship, se transship. transient, tran'sjent, a. förbiilande, hastigt öfvergående, flyktig (nöje etc.; tanke etc.), kort(varig); förgänglig; ^ persons, resande (de som äro på genomresa), 'v|y, -li, ad. äfv. i förbifarten; flyktigt, transit, tran'sit, s. genomgång (äfv. särsk. astron. : passage, over the meridian; of Mercury across the sun's dish etc.); genomfart, resa, öfverfart; öfvergång (äfv. wid. : from one form to another); öfverförande (t. ex. pipe <\> of petroleum, af bärgolja gnm rör), transport; hand. särsk. transito (genomförsel af varor genom ett land) ; transportlinie (trafikväg), transitolinie (t. ex. the Nicaragua se vid. ~-com-

pass (: engineer's el. surveyor's »»); äfv. astron. (: portable »») se »»-instrument; va. astron, gå igenom, passera öfver (skifvan

af); i sms. ofta : transit(o)-varor, handel etc. ~-C0mpaSS, S. landtmätares teodolit i förening med kompass. /-v-duty, S. transitotull.

instrument, s. astron, passageobservations-instrument, ^-storehouse, s. nederlagsmagasin för transitovaror. ~-trade, s. transitohandel. ~ion, -sisj'&n, s. öfvergång (i aiim. bet.: from one form to another; äfv. mus. till annan tonart; ret. till annat ämne); i sms. ÖfvergångS- (särsk. geoi., t. ex.

rocks, -bärg, -formationer; o. byg.); ~ style, öfvergångsstil, sen-(ei. spetsbågig) romansk stil. ^ional, -sisj'ànål, a. hörande till ei. utmärkande öfvergång, öf-vergångs-. ^ionary, -sisj'ànàri, a. se föreg. ~ive, -iv, a. öfvergående, öfvergångs- ‡; öfverförd

bemärkelse; gram. transitiv(verb).

^orily, -Ärllf, ad. öfvergående, jfr ~ory. ~0riness, -firinës, s. kortvarighet, flyktighet; förgänglighet. ~0ry, -àri, a. öfvergående, snart försvinnande, flyktig, förgänglig, translatable, transla'tabl, a. öfverflyttlig, öfversättlig. translate, -li't, va. förflytta

(t. ex. en biskop till annat stift); Öfverflytta (särsk. sjukdom till annan kroppsdel); bibi. borttaga (till himmelen, Ebr. XI, 5); Öfversätta (from, från; into, på, till); utlägga, förklara (med andra ord); omdana †; si. renovera gamla skodon; vn. öfversätta; Ma-caulay ~d, äfv. ... i öfversättning, translation, -la'sjun, s. öfverförande; förflyttning (af en biskop; med. af en sjukdom); Öfversättning (from, från; into, till, på); tolkning; mistakes in öfversättnings-fel. translator, -tur, s. translator, öfversättare; teiegr. öfverföringsapparat; si. (jfr föreg, v.) skoflickare, äfv. försäljare af renoverade skodon; pl. si. gamla renoverade skodon, translatorship, -tursjip, s. trans-1 atorsbefattning. translatory, -turi, a. öfverförande, förflyttande; öfversättande. translatress, -tres, s. öfversättarinna, transliterate, translit'urat, va. omskrifva

med ett annat alfabet (t. ex. arabiska med latinska

bokstäfver), transliteration, -ra'sjun,

s. omskrifning, jfr föreg, translocation, transl6ka'sjun, s. ömsesidig förflyttning, omflyttning, ny placering el. fördelning, ny anordning af delar.

translucence, transio'sens, translucency, -i,

a. halfgenomskinlighet, jfr följ. a. translucent, -sent, a. fys. naturv. genomlysande, half genomskinlig; i aiim. bet. genomskinlig, klar.

transmarine, transmare'n, a. på andra sidan hafvet befintlig (belägen), transmew trånsmu', va. skoti. se transmute.

transmigrant, tråns'mlgrånt, a. utvandrande, utflyttande (jfr föij. v.); s. utvandrare, transmigrate, -gråt, vn. utvandra, utflytta till ett annat land (is. om ett större antal människor); (om själar) öfvergå i en annan

kropp ei. annat tillstånd, transmigration, -grå'sjun, s. utvandring; öfvergång till ett annat tillstånd, is. själavandring (: 'v of souls), transmigrator, -gråtur, s. utvandrare, transmigratory, -m^grå-turi, a. utvandrande, öfverflyttande (jrr föreg. vn.).

transmissible, trånsmis'ibl, a. som kan öfversändas, öfverflyttas ei. ledas öfver; som kan öfverlåtas; som går i arf (äfv. fysiol.); fys. som kan fortplantas, transmission, trånsmisj'un, s. öfversänd-ning, hand. försändning, spedition; befordran (t. ex. af bref); öfverlemnande, öf-verlåtande; efterlemnande i arf; jur. rättighet att Öfverlåta rättigheter, anspråk etc. på annan person (på en arfvinge); fys. genom-släppning, genomgång af ljus etc.; fys. fortplantning, öfverföring, ledning af värme, ljus, krafter etc.; maskin, transmission, (kraft-) ledning (konkret); velocity of den hastighet hvarmed ngt (t. ex. en storm) fortplantas; in lineal i rätt nedstigande led. ^-business, s. hand. speditionsaffär. transmissive, trånsmis'iv, a. öfversänd;

härledd; fortplantad (t. ex. light). transmit, transmit', va. (imp. pp. ~ted, -ed) öfverföra, öfversända, hand. afsända, expediera gods; befordra; öfverlåta, öfverlemna is. ss. arf; fortplanta en egenskap etc., särsk. (fys. :) leda ljus, värme, elektricitet, äfv. (mek. maskin.) kraft, på längre håll, med remmar, linor etc.; fys. genomsläppa ljus. ~tal, -ål, tance){(, -tans, se transmission (abstrakt bet.), »vter, -ur, s. en som öfversänder etc.; befordrare, hand. speditör; teiegr. transmissionsapparat, öfverdragare; äfv. telefon-talapparat (telephonic ~tible, -lbl, se transmissible.

transmogrification, trånsm6grifikå'sjån, s. F omskapning, förvandling, transmogrify, --'-fi, va. F förvandla, omgestalta; omkläda, upputsa. transmutability, trånsmutåbillti, $. förvandlingsbarhet. transmutable, trånsmu'tåbl, a. som kan förvandlas ei. förbytas; föränderlig. ness, -nes, s. förvandlingsbarhet. transmutation, trånsmi!itå'sjun, s. omdaning, förvandling (fysiol, till annan art; georn. t. ex. of a triangle into a square); geoi. gram. etc. omflyttning.

transmute, transmu't, va. förvandla (iinto,

till, i). -ur, s. förvandlai*e. *

transom, trån'såm, s. byg. tvärbjälke; i allm. tvärträ på en dörr (äfv. -rigel, jfr rail o. lintel), vagn etc., tvärslå, på fönster tvär-post : lösholts; art. lavett-k alf; skeppsb. häkt-balk. ~-bed, s. vagn. axelträ, tvärträ i vagnsunderrede. ~-bolt, s. föreningsbult mellan lavetts sidoplankor. ~-kne8, S. skeppsb. häkt-

balksknä. ~-Wind0W, s. byg. fönster med tvärpost; äfv. fönster öfver en dörr, Transpadane, tråns'pådån, a. geogr. på el. från andra sidan Po.

transparence, trånspå'rëns, transparency,

-i, s. genomskinlighet; transparang, transparent, transparent, a. genomskinlig;

konst, transparent laserings(öfverm&lnings)färg.

~ness, -nes, s. genomskinlighet. transpass †, transpa's, va. o. vn. passera öfver ei. förbi.

transspicuous, transpik'ufts, a. genomskinlig.

transpierce, transpe'rs, va. genomborra.

genomtränga äfv. biid. transpirability, trånspiråbil'iti. $. utdunst-

barhet, jfr följ. a.; fys. gasers strömnings^

hastighet, transpirable, --'råbl, a. som kan utdunsta (i aktiv o. passiv bet.), utdunst-bar. transpiration, -pirå'sjun, s. utdunst-ning, afdunstning genom huden; fys. gasers gång gnm fina rör. transpire, -pi'r, va. utdunsta; vn. utdunsta äfv. bild.: komma Ut (till, allmänhetens kunskap), utspridas, blifva bekant; (is. Am., nyare) hända, inträffa, förefalla, transplant, trånsplånf.va. omplantera; omflytta, förflytta till annat ställe, annan ort (from, från; to, till; into, till, i); s. (ny. are) (is. i pl.) person som öfverflyttats till annat land. <vation, -å'sjun, s. omplantering, växters omsättning; förflyttning; med. (of diseases) sjukdomars öfverflyttning till en annan kropp, 'ver, -Är, S. Omplante-rare, förflyttare etc.; trädg. omplanteringsverktyg (el- -vagn för förflyttning af träd).

transpontine, trånspon'tin, a. på andra sidan broarna is. i London: på Sun*ey-sidan; drf: »förstads-», mindre fin (is. i fråga om teatrar o. d.).

transport, trånsp6'rt, va. transportera i allm.; öfverflytta, öfverföra, fortskaffa (from, från; to, till; over, öfver); befordra, forsla större gods o. längre sträckor; förflytta (äfv. in thought, i tanken); jur. döma till deportation, deportera (for life, för lifstid); biid. hänföra, hänrycka; s. (-'-) transport, öfverflyttning, förflyttning, forsling; transportfartyg; en deporterad (förbrytare); hänförelse, hänryckning, (äfv. i pl.) häftig sinnesrörelse, häftigt utbrott (of rage, of

passion, at vrede etc.); in a hänryckt.

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.transport-ship

F Talspr&k. 15B0 P Lågt språk.

trapeziform

~-Ship, -, ^-vessel, —, s. transport-

Bkepp för soldater, för deporterade etc. "^able, -abl, a. som kan transporteras etc.; (om brottsling ei. brott) som kan bestraffas med deportation, ^ation, -a'sjun, s. öfverförande, öfverflyttning; öfversändning, -fraktande, forslande, försändning; förflyttning, omflyttning; (of trees) omplantering; jur. deportation. ~ed, -èd, pp. öfverförd etc., jfr ofvan; hänförd, betagen, gripen, fattad (loith, af glädje, vrede etc.); »utom sig». ^er, -ur, s. öfverflyttat, befordrare etc.; ngt som hänför, försätter ngn utom sig; transportör (landt-mätarinstrument). ~ing, -ing, prt.; a. hänryckande ; s. öfverflyttande, -förande, transposal, trånspà'zål, s. omflyttning, transpose, transp<Vz, va. omflytta, om sätta;

transponera särsk. mus. i annan tonart; alg. öfverflytta en term (med ombyte af tecken); bokh. öfverföra, föra Öfver på annan sida etc.; ~ leaves, bokb. insätta blad på orätt ställe, ^r, -Är, s. omflyttare etc. transposition, transpozisj'un, va. omflyttning, öfverflyttning (jfr föreg, v.); mus. transponering, jfr ofvan. ~al, -ål, a.

omflyttnings- etc.; innebärande ei. medförande omflyttning etc. transpositive, -poz'itiv, a. åstadkommen genom ei. bestående i en omflyttning. Transrhenan, trånsrè'nån, a. från andra

sidan Rhen. transship, trånsjip', va. sjö. omskeppa, om-

lasta (förflytta från ett fartyg till ett annat).

ment, -mënt, s. (jfr föreg.) omlastning, transsummer, trånsum'ur, s. tvärbjälke, jfr transom.

transubstantiate, transubstan'sjiat, va. »stoff-vandia», förvandla till en annan substans (is. kat. teol., jfr följ. S.). trSllSUb-

Stantiation, -U'sjun, s. förvandling till en annan substans, is. kat. teol. (läran om) transsubstantiationen i nattvarden.

transudation, transuda'sjun, s. genomsipp-ring, jfr nästföij. v. o. ex osmose, transuda-tory, -'dåtåri, a. genomsipprande, jfr föij. transude, -su'd, vn. genomsippra, framtränga genom porerna af en organisk väfuad.

transumpt, trånsumt', s. utdrag, afskrift, kopia, transsumpt.

transvection, trånsvëk'sjun, s. (öfverförande, -forslande, transversal, transve'rsal, a. tvärgående

(t. ex. line), tvärs öfver liggande; s. geom. transversal; skärande linie; ~ line, äfv. biid. sidolinie i en slägt; ~ vibrations, fys. trans versal svängnin gar. transverse, trånsve'rs, a. tvärgående, jfr föreg, a., i sms. tvärva. † öfverändakasta;

s. (-'-) geom. längdaxel i ellips el. hyperbel; fort. travers. ~-beam, s. tvärbjälke; äfv. tim. hammarband. ~-gallery, s. fort. etc. kommunikationsgalleri. ^-Strength,s.fys. relativ styrka (motståndskraft mot böjning el. brytning). ~ly, -li, ad. tvärs öfver (hvarann), trant, trånt, vn. † ei. prov. gå omkring och sälja, idka gårdfarihandel. ~er, -ur, s. kringvandrande krämare; sjö. litet kust-fararefartyg, »fisksump». trap, tråp, 1. s. min. trapp (äfv.

ßgurate oj, basalt, trap, tråp, 2. s. flyttbar trappa, trappstege, trap, tråp, 3. s. jagt. etc. fälla (: fall-o,), räf-sax (: steel-o.>), dona ror fågel; laxtina (: salmon-oj); snara i aiim. äfv. bild., äfv. bakhåll i aiim. bet.; klaff, faii-läm, -lucka (jfr oj-door); byg. (afloppsrör med) luftspärr, vattenlås (air-oj, stench-oj); »bålisko», »bållvipp(trä)» (vippande, skedformigt träredskap hvarmed bållen uppslås i oj-ball, äfv. se d. o.); P si. se potato-oj; pl. F pick och pack, plagg, resandes etc. saker; si. se traps; va. fånga i fälla ei. snara; biid. (jfr entrap) få i fällan, fånga, snärja; pryda, utstyra †; vn. jagt. sätta ut fällor ei. snaror (for, för); the o, came down, fällan slog igen; to lay (set) a lägga (sätta) ut en snara äfv. bild. (for, för), lägga bakhåll (för) biid.; he sets a o, to catch his own feet, he is caught in (he falls into) his own o* (a o, of his own setting), han gräfver en grop för andra och faller själf däri; to understand o> F, to be up to o>, si. (jfr motsv. under snuff') vara knipslug, förstå sin fördel. ~-ball, s. »träskobåll», »flyg-

båll», »vippbåll» (jfr ofvan). ~-bat, S. slag-

trä, sällträ i oj-ball. ~-d00r, s. fall-lucka, -läm; byg. lucka i golf ei. tak, vindslucka, källarlucka, taklucka etc.; gruf. luft-, väder-lucka i stenkolsgrufvor för ventilation o. af-stängande af grufgas. o--hole, S. Varggrop äfv. fort. ^-stairs, S. pl. smal trappa ledande till en oj-door. ~-Stick, s. se oj-bat; pl. si. »stickor tin ben». ~-weir, s. laxgård. ~an)((, -ån', va. få ngn i fällan is. biid. (jfr trap): s. fälla biid.; bakhåll, »krigs»list. ~anner >j<, -ån'ur, s. snärj are, lockare i bakhåu. trape >}<, trap, vn. se traipse. ~S, -s, s. slampa; sjampa, gatmaja; sjampande. ~se, -s, vn. se traipse, ^sing (afv. ~zing), -sing, prt.; a. slampig, sjampig, sjampande ; to go (a-)oj (away, to) P, traska, sjaska (i väg, till), trapezate, a. tråp'ëzåt, a. trapezformig. trapeze, tråpè'z, se trapezium, trapezian, -lån, a. som tillhör ett trapezium; trapezformig; kristaiiogr. med sidor bestående af trapezer. trapeziform, -if6rm, a. tra-

k: fate, å: far, å: fall, k: fat, å: fast, è; mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,trap eziform

}j< Mindre brukligt. 1531 † Föråldradt.

pezformig. trapezium, -!um, s. geom. trapezium), oliksidig fyrsiding; anat. tra-pezbenet i handlofven.

trapezo-, tråp'ëz6, i sms. trapez-, ^hedral, -hé'drål, a. trapezoëdral, jfr föij. s. hedron, -hè'drén, s. geom. kristaiiogr. tra-pezoëder (solid kropp [kristall] som har 24 kongruenta trapezformiga sidor). <vld, "jd, S. geom.

trapezoid, ^idal, -jd'al, a. trapezoidisk. trappean, trap'ean, a. min. af trapp, trapp-

artad, trapp-, trapper, trap'ur, s. is. Am. fångstmari, pälsjägare (en som fångar pälsdjur [is. bäfver] i fällor o. d.); gruf. luftluck-vaktare (-stängare). trappings, trap'ingz, s. pl. hästmundering, schabrak i aiim., grant ridtyg; utstyrsel, »pynt», grannlåter, »bjäfs», trappist, trap'ist, 5. kat. kyrk. trappist. traps, traps, s. si. »griphummer», polisbetjänt.

trash, tråsj, s. affall (is. jrr loppings, jfr cane -/v,); skräp, strunt; smörja (is. om dålig maO: omogen frukt; jagt. halsband, rem ei. d. för att hejda en allt för ifrig hund; va. af-kapa, beskära; tukta träd; hindra, hejda)j(. ~-ice, s. issörja. ^ineSS, -inës, 5. skräp-aktighet, värdelöshet. -i, a. som bör

bortkastas såsom värdelös; skräp-, usel (t. ex. bok).

trass, trås, S. min. traSS (en vulkauisk tuff), traul-net, se trawl-net. traumatic, tråmåtlk, a. med. hörande till ei. orsakad af sår; sår-: sårläkande; s. sårläkande medel, traumatism, -'-tizm, s. med. allmänt sjukligt tillstånd framkalladt af ett sår. traunce, se trance. traunt, trånt, se trant. travail, trav'al, vn. möda sig, slita ondt†; befinna sig i barnsnöd, lida födslovånda; va. † plåga, trötta; s. möda, svårt arbetande †; barnsnöd, födsloarbete (t. ex. easy severe trave, trå V, S. nödspilta Tör att sko istadiga

hästar; byg. se traverse. travel, trav'l, vn. resa, färdas (is. utan afs. på ngt bestämdt mål; about, Omkring [i] ; abroad, utrikes [på utrikes orter]; along, framåt; bach, tillbaka etc. med adv.; [by\ post, med skjuts; by rail, steamer etc., med [på]; äfv. by sea, sjöledes [öfver hafvet]; on foot, till fots; to, till is. ngt aflägse land); absolut resa : göra resor (äfv. : vara handelsresande, jfr ex.), vara stadd på resa (ei. mte på resol'»); gå i allm. bet. (äfv. om tid, fort, långsamt); äfv. om ljudet (: fortplanta sig) ; vandra i allm. bet., äfv. mek. (om maskindel) löpa (t. ex. upon, på en annan); se † travail; va. resa väg(iangd); tillryggalägga (space);

resa i, be-, genomresa; fortplanta ijud; 5. resande (handlingen), resor koii. (jfr "»ling); is. Am. ämbetsresa, äfv. rese-ersättning)j<; mek. vandring, väg (äfv. jfr stroke)', se † travail; pl. långa (utländska) resor; pl. äfv. resebeskrifning (nogare book of ^vs); ~ fast {at a quick ?'ate, speedily), färdas hastigt, (äfv. om bantåg etc.) gå fort, komma fort fram (äfv. om bref etc.); he fK>S for a firm in G. (... for orders), han reser för ett hus i G. (för att upptaga order); on, resa vidare, fortsätta resan (färden, sin vandring); -v, out of humanity's range, gå utom mänsklighetens landamären för att finna ...; ~ out of the record, jur. gå från saken, inblanda hvad ej till saken hörer; se ex. under length; voyages and "»s, resor (äfv. om böcker) till sjös OCh lands; rv of a slide (of a valve), ångm. slidvandring; foreign utrikes resor; (he has seen a great deal) in his ... på sina resor; he toas absent on his han var borta på resor, <^-S0iled, ~-Stained, a. fläckad, smutsig (dammig etc.) af »resan».

^-tainted †, a. se ^-writer, s.

författare af reseskildringar. ~-W0m, a. restrött. ~led, pp. genomrest, besökt af resande; a. gjord, vunnen ei. förvärfvad på resor (t. ex. experience, observations)', berest; bevandrad (äfv. bild., t. ex. %n hl-story); som gjort längre resor (äfv. wine etc.). ~ler, -ur, s. resande, resenär; vandrare i aiim. bet.; handelsresande (commercial berest person; forskningsresande (t. ex. African *J); sjö. löpande järnring på båt- o. d. segel, trafvare, lejdare; vandringskaus; se vid. r^ling-crane; (T)^s' F för (T)^s' Club (vid Pall Mall, London); to tip the ~ >fC, si. »berätta skepparhistorier» från sina resor, tier's joy, s. bot. skogsrefva (Clematis vitalba). tiers' room, se commercial room, tier's tree, s. Urania speciosa a Madagaskar. ling, -ing, prt.; a. resande; i sms. rese-, res- (bag, väska, cap, mössa, desk, pulpet, etc.); sjö. mek. löpande, vandrande, rörlig, flyttbar; s. resande (handling att resa), resor kollekt.; circular draft, resekredi-tiv; ~ steam-engine, lokomobil; ~ studentship, resestipendium; ~ tutor, reseguvernör för en ung man. ""ling-Clerk, s. handelsresande, reseexpedit, ^ling -Crane, s. mek. rörlig krän, vandringskran, is. travers-kran på skenor i taket i en mek. verkstad o. d. ~ling-forge, s. fältsmedja. 'V.ling-platform, s. järnv. se traverse-table. ~ling-table, s. mek. rörligt matarbord; (of a boring-machine) borrbord. ^ling

-trunk, s. reskoffert.

traversable, tråv'èrsåbl, a. som kan öfvergås, som man kan färdas tvärs öfver; jur. förneklig, vederlägglig, hvaremot invändning kan göras (af motparten), traverse, trav'lrs, ad. †, prep. †, tvärs öfver; a. se transverse; S. ngt som går (ligger el. kommer) tvärs Öfver ngt annat el. på tvären äfv. wid., oväntadt hinder, motgång, »streck i räkningen»; tvärstycke, -trä; byg. tvärgående (kommunikations-)galleri; afde-lande förhänge, skärm att draga åt sidan †; fort. travers (: tvärvall) äfv. ingeniör, järnv. (se ratable) etc. : apparat för sidoförflyttning; geom. se transversal; sjö. bruten kurs-linie, sicksacklinie bildad af flere olika kurser (äfv. —course); art. (sido)riktning i horisontalled ; jur. motparts invändning, mot-bevis; jur. uppskof i målet (efter nekande); va. lägga ngt tvärs öfver; korsa äfv. biid.; genomfara (färdas, passera, gå, resa, vandra etc. tvärs öfver ei. genom); genomforska, undersöka †; art. sidorikta, svänga en kanon; förneka, särsk. jur. göra invändning mot, bestrida motpartens påståenden, en anklagelse (jfr indictment); snick, hyfla (a board etc.) tvärs öfver trädfibrernas riktning; vn. svänga på en pivot, röra sig åt sidan; fäkt. göra sidorörelser (utfall, marscher ur linien) †; ridk. traversera; to work ([re-] solve) a sjö. beräkna resultanten af en bruten kurslinie, koppla kurser; ~ jury, jur. se petit jury, —beam, se transverse "beam, board , s. sjö. koppeltafla, pinn-kompass. —circle, s. art. svängskena. —drill, s. tvärborrmaskin; maskin för borrning af rännor (spår) hvarvid antingen borr el. arbetsstycke föres sidvarts. —horse, 5. •jö. se jack-stay. —Sailing, s. (seglats med) sammankoppling af olika kurser.

—SaW, S. kapsåg som föres i banor tvärsöfver arbetsstycket, —table, S. sjö. koppeltafla, bestickstabell (rätvinklig triangeltabell); , sammankopplingstabell, jfr —board; järnv. travers, skjutbord, växelskifva för öfverflyttning på sidospår. ^U, -t, pp. öfverkorsad, passerad tvärs öfver; a. ber. vänd till vänster. -år, s. ngn ei. ngt (t. ex. en

visare) som rörer sig åt sidan; jur. en som gör invändningar (jfr traverse), en tilltalad; j&rnv. se —table. traversing, traversing, prt. af föreg, v.; s. gående tvärs öfver; förnekande; sväng-ning, förflyttning (art. riktning) åt sidan. (Anm. I sms. uttr. ~ mek. dels rörlig i sido-led, fram och tillbaka, dels tjänande till förflyttning el. svängning, art. till riktning i sidoled), —handspike, s. art. handspak (-Spik) för sidoriktning. —platform, S. art. bäddning för svängkanon.

travertine, trav'irtèn, s. min. travertin (ett

slags i tal. kalktufif, äfv. ~ marble).

travestied, trav'estid, pp. af följ. v.; a. travesterad, parodierad, travesty, -sti, s. travesti, parodi; a.)f< se föreg.; va. parodiera.

travis, trav'is, s. spiltbalk; se vid. trave. trawl, trål, s. släpnät, grundnät, ett slags

säcknät (liknande en rysja) hvilket släpas fram öfver bottnen (äfv. <—net) (nytjas t. ex. på bankarna i Nordsjön); backa (lång lina med vidhängande krokar); vn. fiska med "v. —beam, S. trawlbom (lång bjälke bildande trawlens långsida), —boat, s. båt som användes till bank-fiske med trawl. —head, s. trawl-bygel,

-»sko» (utgörande vertikalt sidostycke). —Het, S. se ofvan; äfv. naturforskares bottenskrapa. ~er, -år, s. se föreg.; fiskare som arbetar med traiül. ~er-man, s. (jfr föreg.) fiskare som använder olagliga fisksätt ~ing, -ing, prt., s. fiskande med trawl. tray, trå, 1. s. hjorthorns-utsprång (-tagg), tray, trå, 2. s. tråg; hackho; mindre serveringsbricka. —tHp, S. ett slags fordom brukligt brädspel. ~ful, -ful, s. ett tråg fullt, treacher †, tretfjår, s. förrädare. ^OUS,

-ås, a. trolös, förrädisk äfv. om ting, lömsk, t^ousness, -åsnës, s. trolöshet, förrädiskhet, lömskhet. ~y, -i, s. (pl. <vieS, -iz) förräderi; pl. äfv. ränker, treacle, tre'kl, s. sirap (tekn. dets. som clayed syrup; äfv. jfr molasses);

Venice se the-riak. —mustard, s. bot. gyllen, rym (arter af Erysimum m. a.); se afv. föij. ~W0rt, s. skärffrö (Thlaspi arvense). treacly, -l, a. sirapslik; af sirap, tread, trëd, vn. (imp. trod, tréd; pp. trod, trodden, trod'n) träda, trampa &fv. i särsk. bet. om fågel (on, på); va. trampa äfv. i särsk. bet. om fågel; förtrampa; beträda; »tråda» en dans; s. tramp(ning); steg; gång, sätt att gå (äfv. ridk.); trampyta af skosula; byg. trampplan, gångsteg i trappa; glidyta på hjul el. järnvägsskenor; skeppsbyg. kölens längd; trappsteg, fotsteg (t. ex. på en vagn); the grass "»s soft, gräset är mjukt att trampa på; ~ a path, trampa upp en gångstig; ~ the stage, beträda tiljan (scenen); ~ down, trampa ned; biid. förkrossa; ~ in one's footsteps, gå i ngns fotspår (ofta biid.); ~ on (upon), trampa på äfv. biid. : »trampa under fötterna», behandla med förakt; följa tätt efter (: "» upon the heels fjfr vid. d. o.! of ...); ~ on air, gå med elastiska (stolta) steg, biid. gå såsom buren af vingar, »vilja flyga», jubilera; <ni out,trampa ut: utpressa med fötterna (wine), tröska medelst trampning (grain, wheat etc.); släcka med tramp-

fate, i: far, å: fall, å: fat, &: fast, 4: mete, met, I: her, i: fine i: fin, 1 fir,tread

% Mindre brukligt. 1&3B † Föråldradt. treë-prillrfOÖé

ning; wid. kväfva, utrota, förstöra; ~ under foot, trampa under fötterna äfv. wid. ~-mill, s. trampkvarn. ~-wheel, s. tramp-hjul. /ver, -år, s. en som trampar (is. of grapes, drufvor tui vin). ~le, -1, s. trampa på en väfstol, svarfstol o. d.; tuppfjät i ägg;

woven with three treskäftad. ^le -driven, a. som sättes i gång med en trampa.

treason, trè'zn, s. jur. (lands)förräderi (jfr higk-fv o. petty ~ under p.), högmålsbrott. ^abie, -abl, a. förrädisk; delaktig i ei. skyldig till förräderi ei. högmålsbrott; (om handling) innebärande förräderi, svableness, -åblnes, s. (jfr föreg.) förrädiskhet.

treasure, trezj'ur, -år, s. skatt äfv. wid. : klenod; va. (äfv. med up) samla, hopa skatter, rikedomar; gömma (på), bevara (äfv. in one's memory); you are a du är en »krona» (ei. iron. ... en »skön juvel»), ^-house, ~ -room, s. skattkammare äfv. biid., rikt förrådshus), »guldgrufva» (t. ex. of anecdotes). ^-trove, s. jur. funnen skatt, jordafynd. ~r, -år, s. skattmästare; kassaförvaltare; Lord High (T/örr riksskattmästare. ~rship, -årsjip, s. skattmästarebefattning. 'vSS †, -es, s. skattniästarinna; kassaförvalterska. treasury, -i, s. skatt (afv. biid.); skattkammare; vani. (kungliga) skattkammaren, finansdepartementet; First Ijord of the (Tär dets. som premierminister, statsminister (kabinettschef); (T)*» Bench, ministrarnes bänk i underhuset; ~ report, berättelse om statsverkets ställning och behof; ^ warrant, skattkammar-anvisning.

treat, trèt, va. behandla (persons; well, ill), bemöta; afhandla (a subject); undfägna, traktera (with, to, med); vn. handla (cibout %, of on)j<, om : afhandla, behandla); traktera, »bjuda» (jfr stand ~ under d. o); .underhandla (with, med); s. traktering, kalas is. för barn o. d., fest äfv. bild. : ngt »dyrbart» ei. »rart», fägnad, njutning, sällsynt ei. synnerligt nöje (t. ex. it is quite a ~ to see you); an author, a book ^s of (on) a subject, ... behandlar, afhandlar ett ämne; at the time we ~ of, på den tid vi tala om. ~er, -år, s. en som afhandlar ngt; en som trakterar ei. bjuder : värd. ~ise, -iz, s. afhandling (on, öfver); lärobok. ~ment, -mènt, s. behandling

äfv. med. kem.; äfv. (t. ex. en läkares) behandlingsmetod; bemötande (of, mot), med-fart; traktering. -i, s. underhand-

ling; öfverenskommelse; fördrag (meiian stater), konvention, traktat (of peace,

freda-, etc.); the ~ of..., traktaten {för-

draget) i .. .; to be in vara inbegripen (ligga) i underhandling (with, med;ybr, om att få), ^y-making, a. som afslutar

fördrag, oftast om den myndighet i en stat SOm har rätt att afsluta fördrag med andra stater, treble, trëb'i, a. tredubbel, trefaldig; mus. hög, gäll, diskant-; s. diskant; sopran; va. tredubbla; vn. tredubblas; feigned falsett. ~ness, -nes, s. tredubbelhet; mus. höjd, gällhet, diskant. trebiet, treb'let, se triblet. trebling, trebling, prt. af treble; s. tredubbling. trebly, -bli, ad. tredubbelt, trefaldt, tre gånger, trechometer, trèk6m'ltår, s. vägmätare för vagnar.

treck-schuyt, höll., trek'skojt, s. träcksköjt,

dets. som tow-boat. treddle, trèd'1, s. se treadle; se † prostitute;

pl. får-(ei. har)spillning. tree, tre, s. träd äfv. bild., jfr nedan; ett stycke tl'ä (del af ett verktyg af trä [is. i sms.}, särsk. [i st. f. axle-tree, swingle-tree etc.] del af åkdon, seldon o. d. el. sjö. : hult, bom m. 'fl., jfr chess-**, cross-~ etc.); bibi. Kristi kors; galge (the fatal va. drifva (jaga) upp i ett träd; sätta upp på ett trä (block, läst, t. ex. a boot); wid. sätta fast (i klämman), drifva in i återvändsgränd; vn. jagt. »träa»; >v of chastity, se agnus -castus; ~ of consanguinity, genealogical stamträd; ~ of heaven, bot. slägtet Ai-lanthus (äfv. ~ of the gods), is. A. glan-dulosa; ~ of a saddle, sadelbom; of life, bibi. lifsens träd; bot. se arbor-vitæ bot.; »s>.of long life, bot. Glaphyria nitida; ~ of sadness, bot. Nyctanthes arbor-tri-Btis; ~ of the sun, japanesisk cypress; at the top of the si. i goda omständigheter, »i smöret»; up a si. i knipan,

pank. (Obs. I sms. trädnamn molsv. ofta trädartad art af slägtet i fråga, jfr t. ex. løx).

~-beard, s. bot. skägglaf (Usnea barbata). ^-beetle, s. zool. ollonborre (Melolontha). ~-b0X, s. bot. trädartad buxbom (Buxus sempervirens arborescens). ^-Cabbage, s. bot. jättekål (Brassica oleracea arborea). ^-climber, s. zool. klätterfisk (Anabas scandens). ~-Creeper, s. zool. trädkry* pare (Certhia familiaris). ~-fern, s. bot. trädartad ormbunke. ~-fr0g, s. zool. löf-groda (Hyla arborea). ^/-gOOSe, s. se barnacle. ~-hair, s. bot. Cornicularia jubata

(en laf); se vid. r^-beard. ~-irOnS, 8.'pl. svängelkrokar m. a. i vagn. ^-like, a. trädartad. ^-louse, s. zool. bladlus (Aphis). ~näil, (trån'el) 5. tränagel, dubb, dymling; va. hopfoga med ~-0ni0n, s.

bot. Allium proliferum. ~-primrOSe, s.

bi note, bi do, å: nor, bi nöt, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.turn-out

F Talspråk. 1534 P Lågt språk.

turning-chisel

bot. gulltraf (Oenothera biennis). —Såge, s. bot. Salvia aurea. —SOrrel, s. bot. en art syra (Rumex lunaria). —spaiTOW, s. zool. pilfink (Pyrgita montana). —SUgar,s.Am. lönnsocker. —toad, se —frog. —top, s. trädtopp. —WOOl, se pine-wool, "^hood)|(, -hud, ^Ship)j(, -sjip, s. egenskap att vara ett träd. ^leSS, -lès, a. utan träd, skoglös, kal. trefallow, tre'falo, se trifallow. treflee, trèflé, a. her. (i sms.) klöfverblads-

(kor8).

trefoil, tre'fojl, tref'ojl, s. bot. klöfver, väp-ling (Trifolium); arv. Medicago o. liknande (great ^ : Medicago sativa); her. o. byg. (i gotiken) klöfverblad, trepass. —arch, s. byg. klöf verbladsbåge. —tree, s. bot. bönträd, gullregn (Cytisus). treillage, fr-, trëràdj, s. is. trädg. gallerverk, spalier.

trek, hoii., trëk, vn. i Sydafrika draga ut el. bort

ss. utflyttare; s. (vagns)resa, färd. trellis, trel'is, s. gallerverk, flätverk (äfv.

byg. etc. ss. ornament, jfr mat-lOOrk); spalier. ~ed, -t, a. försedd med gallerverk, tremble, trèmb'1, vn. darra, skälfva (with, af); bäfva, förskräckas (at, för, öfver, vid; before, för); gunga, dallra, (om ljud, jfr quaver) tremulera; s. skälfvande, darrning; pl. (the skälfningar i (ss. yttring af) delirium tremens; he ~d daily lest ..., han gick i daglig ångest för att ...; his fate in the balance, hans öde hänger på ett hår; /v/ on the verge of..., sväfva på branten af förd&rfvet; all in (F of) a trembling in every limb, darrande i hela kroppen. foment, -mënt, s. mus. tremulo. -&r, s. en som darrar, skälfver; P kväkare, trembling, trèmb'lmg, prt.; a. bäfvande; darrande; tremulerande; s. skälfning; pl. en fårsjukdom; se vid. tremble, pl. ~ -grass, s. darrgräs (jfr qualcing-g rass). ~ •poplar, s. bot. asp (Populus tremula). ~ -tree, S. Populus trepida (amerikansk aspart).

tremendous, trémén'dus, a. förskräcklig,

förfärlig; F ryslig, hisklig, faslig (: oerhörd, stor, väldig). ~ness, -nes, s. förskräcklighet; det förskräckliga (of, i), tremolite, trem'olit, s. min. grammatit (horn-

blende-art).

tremor, trëm'6r, 5. darrning, skälfvande;

skälfvosot. tremulous, trem'ulus, a. darrande, skälfvande; dallrande; tremulerande; bäfvande, rädd. reness, -nes, s. darrning, dallring (of a leaf etc.). trench, trënsj, s. snitt, skåra † ei. P; dike, graf; vattenfåra; gräfd ränna; rännsten; stenbrytn. schram; fort. löpgraf; va. eg.skära

(upp) †; gräfva diken i, genomdraga med (parallela) grafvar ei. diken; åkerbr. djupplöja; se vid. intrench; vn. se intrench; to open the mil. öppna löpgrafvarna; to relieve the o»es, aflösa vakten i löpgrafvarna; ~ at, anlägga löpgraf var mot; ~ upon, taga hål på; gå (för) nära, jfr intrench upon, —plough, s. åkerbr. rajole-ringsplog, djupplog, grundplog; va. ra-jolera, dj upplöja. —WOrk, S. stenbrytn. gruf. schramarbete, inhnggning af schram. — ant, -ånt, a. skärande, skarp, bild. bitande (t. ex. kritik). ~er, -ur, s. en som gräfver diken ei. (löp)grafvar; skärbräde, trätallrik; bord biid. : mat och dryck; se afv. följ. ~er-cap, s. univ. akademisk Uniformsmössa med en fyrkantig skifva upptill. ~6r-fly †,

~er-friend †, ~er-mate †, 5. taiiriks-slickare, matfriare (of, hos). ~er-man, s. människa som gör skäl för sig vid bordet, matfrisk människa, storätare; äfv. se föreg. ~ing, -mg, prt.; s. genomdragande med grafvar etc.; åkerbr. djupplöjning.

trend, trend, 1. va. prov. rensa (tvätta) ull;

s. rensad ull. trend, trend, 2. vn. hafva (taga ei. sträcka sig i) en viss riktning, böja sig (om en kust o. d.), kröka (t. ex. om en väg), taga af (äfv. med off; to, till; imuard, southioards etc.); s. böjning (of a coast), krökning, ändrad riktning (äfv. ~ing); (of an anchor) ankarhals. ~le, -1, s. rulle, trilla (äfv. jfr trundle). trenne|, tren'el, F f. treenail. trental, trën'tål, s. kat. kyrk. trettio själamässor; sorgesång f. trepan, trèpån', l. vani. stafn. för trapan, se d. o. trepan, trëpån', 2. s. kir. trepan, benborr för att göra hål i kraniet; bärg. jord bärgborr; mek. (båg)drill; va. kir. trepanera. trepang, trëpån g', s. zool. trepang (en art sjö-korf, Holothuria edulis) (en kinesisk läckerhet).

trepanner, trepan'ur, s. en som trepanerar,

jfr trepan, 2. trephine, trëfi'n, -fè'n, s. kir. trefln (ett slags

mindre, förbättrad trepan); Vtt. trepanera med en

trepidation, trepida'sjun, s. darrning, bäfvan; bestörtning; oro, ångest; förvirrad brådska.

tresayle, trës'àl, s. jur. stamfader i fjärde led.

trespass, trës'pås, vn. oiofiigen öfverskrida gränSen till annans område, »taga sig oloflig väg», göra intrång ei. ingrepp (upon, på äfv. : taga [t. ex. ngns godhet, ngns tid] för mycket i anspråk, missbruka ngns tålamod); göra ohägn; gå för långt biid., öfverskrida rätta gränsen; förbryta sig,

à: fate, å: far, i: fall, k: fat, å; fast, è: mete, è: met, Å: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1535 † Föråldradt.

tümulttiousneså

bryta, fela (against, mot; äfv. : öfverträda ett lagbud); s. jur. olofligt (våldsamt) beträdande el. inträngande på annans egendom el. rättigheter: intrång; ohägn; förgripelse; öfverträdelse, synd, förbrytelse; and forgive us our ojes, as we forgive them that ~ against us, och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldige äro. ^-offering, s. bibi. syndaoffer. sv/GF, -ur, s. en som olofligen beträder annans egendom (»tager olofliga vägar»), en som gör intrång; öfverträdare, lagbrytare: syndare; will he -prosecuted, förbjudet att gå fram här vid laga vite. tress, tres, s. hårfläta; hårlock. <v,ed, -t, a.

med flätor ei. lockar; lagd i lockar, tressel, tres'1, se trestle. tressure, trësj'ur,-ur, s. flätning†; hcr. smalare infattning (ramlik prydnad); ^ fiory (fl^'l'l), ~ prydd med blomster (»franska liljor»). ~d, -d, pp. försedd med tressure ei. anbragt i form däraf, trestle, ties' 1. S. tekn. byg. etc. bock; bl'0-pelare (af sträfvor o. stöttor); bordsunder-rede; trefot (stol,pall); garfvares skafbock; pl. skeppsb. varfstöttor;^/. trädgårdsstege, aboard, s. arkitekters, ingeniörers ritbord. ~ •bridge, s. bro hvilande på bockar (jfr ofvan), ^-trees, s. pl. sjö. långsalning. ~ WOrk, 5. underbyggnad för bro, viadukt o. d. sammansatt af bockar (jfr trestle). tret, tret, hand. ref aktie (betalningsafdrag för det som blifvit skadadt el. orent : fusti).

trevat, trè'våt, s. tekn. sammets-uppskär-

ningsknif. trevet, trev'et, se trivet. trevise, trev'is, se travis. trews, troz, S. pl. Skoti. åtsittande byxor, trey, trä, s. kortsp. trea.

tri-, tri-, (eg. lat. gr.) prefix (i vetensk. termer) tre-, triable, tii'åbl, a. som kan ei. bör försökas ei. pröfvas; jur. som bör ei. kan ransakas; som hör under en domstols jurisdiktion (/v before ei. in a court). triad, tri'ad, a. kem. treatomig; s. triad, enhet af tre, trehet; mus. treklang; kem. tre-atomigt element, trial, tri'al, s. prof; försök, experiment; pröfning i aiim. (äfv. olycka), frestelse; skoi. flyttningsförhör, examen; sport, en löpning mellan vindthundar; jur. rättegång(sbe-handling, förhandling), undersökning, ransakning; ~ and error, mat. en indirekt beräkningsmetod; ~ and judgment according to läto, laga ransakning och dom;

at bar, /x/ by record, se d. o.; by battle, förr envig ss. gudsdom; ^ by jury, ransakning inför nämd; the <>* of Bardeli against Pickwick, handläggningen

af B:s mål mot P.; of patience, tåla-modsprof; ~ of the pyx, myntprobe-ring; to give (a thing, a person) a göra försök med, sätta på prof; to make a göra ett försök; aflägga prof; (med of) se föreg, ex.; lie had sad han hade (led, utstod) svåra pröfningar; a forced march that had proved a hard ~ to the horses,... som satt hästarna på ett svårt prof; to move for a new söka ny ransakning (resning) i målet; to stand (to) (one's) to take one's underkasta sig ransakning (rättens pröfning), inställa sig för rätta; by way of a r^. for a rss, på prof, på försök; to commit for inmana i ransakningshäkte; on <v, på försök, på prof (äfv. hand., t. ex. to send on Ifound, on ~, that, jag fann vid ett försök (ei. gnm verkstäldt prof) att ..,; he is on his ^ (t. ex. for murder), han är tilltalad (för mord); this will come out on detta blir nog utredt under sakens gång (förhandling); to put ...on (his) to bring (a man) to (his) ställa inför rätta, tilltala, underkasta ransakning (t. ex. for life, i lifssak); when it comes to the ~ (tve will find ...), när det kommer till afgörande (»till kritan»); to put to (the) au, sätta på prof; to take (a person, a thing) upon (his) (an)taga (ngn, ngt) på prof; without the form of a <x/, utan (formaliteten af) laga ransakning, (döma) ohörd, ^-balance, s. hand. prof-balans, balansöfverslag (ungefärligt öfversiag öfver affärs ställning), ^-boring, S. försöks-

borrning, borrförsök, profborrning. »v -jar, s. kem. profcylinder, -glas. <x-li$t, s. jur. lista på mål som skola behandlas, »v- speed, S. ångfartygs o. d. hastighet uppnådd vid prof-resa. ~-trip, s. profresa. trialogue, tri'al6g, s. samtal mellan tre personer.

trian, trl'an, a. her. vänd till hälften mot

åskådaren, triander, tri'åndur, s. bot. se triandrian. triandria, trian'dria, s. bot. triandria. ~n, -ån, a. tremännig, hörande till triandria; s. bot. triandrist, tremänning. triandrOUS,

-drus, a. se föreg. a. triangle, trl'ångl, s. geom. mus. etc. triangel; tekn. porsiinstiiiv. fajanskors; topogr. triangel-punkt; trebent stativ, trefot; förr mil. gaffel grenad påle af tre hillebarder (strafifredskap); mek. se följ. sms.; to be tied up to a förr mii. bindas vid en ~ (och få prygel). ~-gin, s. mek. trearmadt häftyg, häftyg med flasktyg. ^-square, S. murares etc. vattenpass med lod. -d, a. trevinklig. ^S, s. pl. P delirium.

triangular, triang'gMr, a. triangulär; tre-

vinklig; trekantig; särsk. bot. tresidig; äfv. aiim. 'bild. trefaldig, tredelt, gående åt tre håll (issue etc.). ~ity, -'iti, s.

triangelform, trevinklighet. triangulate, triång'gulàt, va. uppdela i trianglar (t. ex. vid topografisk triangelmätning); göra

triangulär, trianguiation, -là'sjån, s. tri-angulering, uppdelning i-trianglar; landtm. triangelmätning; triangelnät. triarchee, tria'rke, a. her. trebågig, med tre bågar.

triarchy, tri'årki, s. triarki, tremannavälde,

tremannaregering. trias, tri' as, s. geoi. trias(formationen). ~sic,

-'ik, a. af trias-griippen, trias-, triatic-stay, triåtfikstà, s. Sjö. stagtackel-

skänkling. tribasic, triba'sik, a. kem. trebasisk. tribe, trlb, 5. antik, tribus; stam, slägt, familj ; särsk. Stam af ociviliserade (infödingar); hord bild. föraktl.; slägte i allm. bet. (tfr finny, ex.); natüfv. klaSS (nyare is. : Underklass, afdelning mellan familj o. klass); va. % indela i klasser etc.; the descendants of the F. judarna, ^sman, s. (pl. <%/smen) individ tillhörande en tribus ei. stam etc.,

jfr ofvan; ofta i resebeskiifn. o. d. t inföding.

triblet, triviètt, tribo(u)let, trib'o(o)iètt, s.

tekn. dorn is. till dragning af rör; riktkegel; ringdorn (guldsmedsverktyg för att göra en ring rund).

tribömeter, trib6in'ët&r, s. friktionsmätare

(instrument).

tribrach, tri'brak, s. rnetr. tribrachys(v_^wv_^). tribulation, tribula'sjun, s. bedröfvelse (bibi. Matt. xiii, 21), anfäktelse, vedermöda, lidande.

tribunal, tribunal, s. domarsäte; domstol,

rätt; (i Frankr.) orkesterläktare, tribunary, trib'unåri, a. hörande till ei. hafvande afseende på en tribun, tribunate, -nåt, s. tribunat. tribune, trib un, 5. rom. antik, tribun: Frankr. talärestol; ~ of the commons, ^ of the people, folktribun. <^ship, -sjip, s. tribunat. tribunicial, tribunitial, -isj'al, tribu-nician, tribunitian, -isj'an, a. hörande till (ei. passande) en (folk)tribun, tribun-, tributary, trib'uturi, a. tributbetalande, skattskyldig (to, till, under); underlydande, underordnad (t. ex. gods); betald såsom tribut ei. skatt; bidragande; s. en (person, stat etc.) som är skattskyldig under en annans, en som betalar tribut; äfv. biflod (: river, ~ stream; to, till);. *v thing, bisak; /v valley, bidal. tribute, tribut, s. tribut, skatt; bidrag; biid. skyldig gärd, äfv. hyllning (to, åt); gruf. en

viss lott malm gifven såsom betalning åt gruf arbetaren; gruf. malmbrytning; va. † betala såsom tribut; money, skatt i pengar; skattepenning (biid.); ~ pitch, viss del af malmberget afsedd för the to levy a ~ on, lägga skatt på, upptaga skatt af; to pay ~ to, betala skatt till; äfv. gifva (egna) sin hyllning; to lay a country under göra ett land skatt-skyldigt.

tricapsular, trikap'sulur, a. bot. med tre

kapslar, trice, tris, 1. s e trise.

trice, tris, 2. s. ögonblick; endast i «ttr. in a rv, i en handvändning, i ett huj (ett nafs), ett-tu-tre.

tricennial, trisen'ial, a. trettioårig, trettio-års-; som inträffar en gång på trettio år. tricentenary, trisen'tenuri, a. O. s. se tercentenary.

triceps, tri'seps, o. trehöfdad; s. anat. triceps, trehöfdad muskel, trichina, iat., gr., tnki'na, s. (pl. ^nae,-nè)

zool. med. trikin. -nål, a. trikin- ; äfv.

hörande till trikinsjukdom, trichiniasis, -kini'asis, trichinosis, gr., -kinesis, s. med. trikinsjukdom. trichinOUS,-nus, a.trikin-artad.

trichopteran, trikop'turan, s. zool. florvingad insekt.

trichord, tri'kèrd, s. mus. tresträngadt instrument (lyra, gitarr); a. tresträngad (t. ex. pianoforte, d. v. s. med tre strängar för hvarje ton).

trichotomous, trikofèmås, a. bot. etc. tredelad. trichotomy, -ml, s. vetensk, tredel-_ning.

tricing, tri'sing, se trising.

trick, trik, 1. va. utstyra, utstoffera (ofta med prep.: off. out, up); her. teckna, utrita i konturer, blaSOnera figurer i ett vapen.

trick, trik, .2. s. knep; spratt, puts, (pojk-) streck, skälmstycke äfv. i elak bet.: >fnf-fens», tjufknep (jfr knavish, ex.); odygd, oart (bad »»); fingerfärdighets-»konst» som förevisas, konstgrepp äfv. (pl.) : illfundigheter, lömska förevändningar (»konster»); liten Ovana, egenhet i sätt, i åtbörder el. minspel; spelt, ett spel, stick (jir odd ex.); sjö. rortörn at the heim); va. spela ngn ett puts, lura, narra (in the sale of a horse, på hästhandel; into, in i, till; out of från ... : frånnarra, aflura, jfr ned. ex.); vn. lefva på bedrägerier; boy's (è]. boyish) pojkstreck; he has a ~ of drumming loith his fingers, han har den lilla ovanan att trumma med fingrarna; to do (show) göra (visa) konststycken

(on % ei. with cards : kortkonster); he can do all sorts of han kan alla möjliga konster ; I know a ~ worth two of it, jag vet ett knep som är dubbelt så bra; äfv. jag är listigare än så; I see a ~ more than you (for all that), äfv. »din räf biter ej min gås» (mig lurar du inte); to pass (play, put) a ~ on ..., spela ... ett puts, narra; jfr vid. play o. serve ex.; to he full of f\jS, vara full med odygd (-iga påfund); to be up to känna till knepen; ha galenskaper ei. konster (knep, »fulfens») för sig; he seems to have been up to his han tycks ha haft ngt (af sina vanliga) fuffens för sig; to be ~e<Z into ..., äfv. bli pånarrad ngt; ~ a hundred £ out of a person, ~ a person out of a hundred £, lura ngn på ..., lura af ngn ... ^er, -ur, s. (1.) se trickster; (2.) se trigger. ~ery, -un, (1.) s. konstgrepp,

knep (äfv. ss. piur.).

trickery, trik'åri, (2.) s. ^ trick, 1.) utstyrsel, utpyntning. trickiness, trik'ines, s. behändighet, fiffighet.

tricking, trik'ing, \.prt. (af trick, 1.); s. utpyntande, grannlåt, tricking, trik'lng, 2. prt. (af trick, 2.); s. bedrägeri i småsaker, konster, knep. trick-ish, -kisj, a. full af knep, bedräglig i småsaker; slug, fiffig, trickishness, -kisj-

nès, s. (jfr föreg, a.) knipslughet, trickle, trik'l, vn. drypa, rinna i tunn stråle, sippra (om vatten, blod etc.); tillra (om tårar);

~ doion, neddroppa, af drypa; ~ out, ut-(ei. fram)sippra. trickling, -ing, prt.; s. drypande, sipprande, tillrande. trickster, trik'stur, s. en som spelar spratt, bedragare i smått, skojare; en som gör (förevisar) konster, »konstmakare», task-spelare; vn.)|C göra konster, ha knep för sig. tricksy -si, se trickish. trick-madam †, trik'madam, s. se trip-madam. trick-track, tnk'trak, s. triktrak (ett slags

brädspel).

tricky, trik'l, a. odygdig, *full af spratt; full af knep, jfr trickish; (äfv, om sak) opålitlig, osäker, triclinate, trl'klinat, se triclinic. tricliniary, triklin'iari, a. af triclinium. triclinic, triklin'ik, a. kristaiiogr. triklinisk. triclinium, lat,, triklin'ium, s. (pl. -nia, -nia) lat. antik, (matbord med) soffa med tre liggplatser; matsal så inredd-, sed hos de gamle romarna att ligga till bords.

tricolour, tri'kålur, s. trikolor (tiagg el. ko-

kard med tre färger, t. ex. den franska, italienska,

tyska etc.); bot. Amaranthus tricolor. ~ed, -d, a. trefärgad.

tricornered, trlko'rnurd, a. trehörnig, trekantig (t. ex. note).

tricorporate, tnko'rp6råt, a. med tre kroppar, särsk. her.

tricostate, trikos'tat, a. se three-ribbed. triCOt, fr., trikö', s. trikå, sticktyg. ~ee,

-té', s. ett slags virkning, tricuspid, trikus'pid, ^ate, -at, a. naturv.

försedd med tre spetsar, treuddig. tricycle, tri'sikl, 5. tricykel, trehjulig velociped, trehjuling; vn. åka på tricykel. tricyclist, -1st, s. tricykel-åkande, -ryttare.

tridactyl, tridak'til, ^OUS, -US, a. trefing-

rad, tretåad. tride, trid, a. jagt. rask (pace). trident, tri'dent, s. rom. myt., antik, treudd (t. ex. Neptuni), treuddigt spjut; ljuster med tre spetsar; a. % se ~ate. *val, -'al, a. treudds-, jfr ~iferous. ~ate(d), -'àt(èd), a. bot. treuddig, tretandad. ~ed, -ëd, a. som har tre uddar, spetsar ei. tänder, ^iferous, -if'urus, a. treuddsbärande (om

Neptunus).

Tridentine, triden'tin, -tin, a. geogr. kyrkoh. tridentinsk; ^ creed, Tridentinska mötets beslut, triding, tri'ding, se trithing. triduan, trid'uan, a. som varar i tre dagar; som inträffar hvar tredje dag. triduum, lat., -duåm, s. tidrymd af tre märkliga (t. ex. fest- ei. beredeise-)dagar; kyrk. de tre sista dagarna i fastan, tried, trld, imp. o. pp. (af try); a. bepröfvad

(t. ex. trohet).

triennial, trien'ial, a. treårs-, som varar i trenne år, treårig (parliaments etc.), som återkommer (göres etc.) hvart tredje år (elections etc.); the (T)~ Act, Eng. hist, treårslagen (om treåriga parlamentsessioner).

trier, tri'år, s. profvare, pröfvare, försökare, experimenterare (jfr try); prof, pröfvosten; jur. se trior. trifallow, tri'falo, va. åkerbr. träda, sommar-

plöja för tredje gången. trifariOUS, trifa'rius, «. bot. anordnad i tre

rader, treradig; tredubbel, trifid, tri'fid, a. bot. treklufven. trifle, trlfl, s. småsak, lappri, smula, obetydlighet, bagatell; struntsak, barnslighet, (äfv. i pl.) lekverk; kokk. »lappri» (ett

slags sockerkaka i vin, öfverdragen med äggkräm o.

gräddskum); tunna pannkakor med sylt emellan; vn. tala (ei. handla) utan allvar; handskas lättvindigt med ngt; skämta, leka (with, med, t. ex. ngt i handen, a fan etc., ei. [klandrande :] gäckas med : serious things etc.); just a more, bara en liten mån till j the least den minsta småsak

i: note, è: do, å: nor, not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, 2: has.

Engelsk'svensh ordbok. 97triÄe

ei. hårsmån; to get (have, buy etc.) smthng at a ~ (ei. a trifling price), komma öfver ngt för en spottstyfver (för rampris); I wouldn't do it flor a jag skulle inte vilja göra det för bra mycket (för »aldrig det»); not to stand on (upon) ej fästa sig vid småsaker; jfr stick, ex.; ~ away, förslösa på barnsligheter el. struntsaker, »leka bort» (t. ex. tidén, utan nytta); ~ with, äfv. huttia med en person; afv. »peta i» maten. -d, pp.; not to be ~ with, ej

att leka med. ~r, -ur, 5. en som sysselsätter sig med barnsligheter el. med slarf : tok, lättsinnig slarfver, trifling, tri'fling, prt. af föreg, v.; 'a. ringa, obetydlig; utan vigt och värde, lumpen; lättsinnig, ytlig; s. (sysselsättning med)]npprisaker, lekverk, narrverk; ^ article matter), småsak; jfr vid. ex. under trifle. ~ly, -li, ad. utan allvar, på ett barnsligt ei. lättsinnigt sätt. ~neSS, -nes, s. obetydlighet; barnslighet, lättsinne, trifoliate, triM'liat, a. bot. trebladig.

trifoly, tri'(trif')foli, se trefoil. triforium, trif6'rium, s. byg. trifor (galleri i

väggen ofvan ett sidoskepp).

triform, tri'form, a. i tre former (faser), i trefaldig gestalt. ~ity, -'iti, s. trefor-mighet.

trifurcate(d), trifè'rkàt(ed), a. tregrenad,

treklufven. trig, trig, va. fylla, stoppa †; hämma ett hjul, jfr s. o. scotch; a. % se trim; s. underläggskil, sten o. d. som lägges under ett hjul (el. en tunna o. d.) för att hindra det att rulla; sprätt †.

trigamist, trig'amist, 5. en som varit gift tre gånger; en som är gift med tre på en gång. trigamous, -gåmås, a. som har tre

slags blommor (hanblommor, honblommor o. samkönade blommor) i ett och samma blomhufvud ; jfr ock föreg. s. trigamy, -gåmi, s. tre-gifte; tredje gifte, tillstånd att hafva varit gift tre gånger, trigeminous, tridjem'inus, a. eg. födda tre tillsammans, trillings-; trefaldig:, tredubbel.

trigger, trig'ur, s. brinkhake, hämsko på hjul; trycke på gevär, pistol, aftryckare; skeppsb. kil under skråstötta (jfr dog-shore) som

slås undan när ett fartyg skall löpa af stapeln; to

pull (draw) the röra vid trycket, trycka af (gevär etc.); to pull a si. duellera; the ~ is stiff, geväret är hård-tryckt; fine in the löstiyckt gevär, —fish, s. zool. F tryckare fisk (Balistes aculeatus). —guard, s. varbygel. —line, s. art. antändningsrem, fyrsträng, -snöre, —pitt, S. mek. urm. jfr click, pallet. trigintal, tiidjin'tal, se trental.

trim

triglyph, tri'glif, S. byg. triglyf, »treränna»

(tafla med 2 hela o. 2 halfva rännor i en dorisk fris).

a*vic(al), -'ik(ål), a. triglyf-. trigon, tri'gun, s. trehörning, trekant, »val, -génål, trig'onal, ~0US, -gonus, trig'6nus, a. trehörnig, trekantig. ^OmetriC(al), trigonomet'rik(al), a. trigonometrisk. — ometry, trigon6m'ëtri, s. trigonometri. trigraph, tri'graf, s. gram. trigraf (t. ex. i eng.

eau f. u i beautiful). trigyn, tri'djin, s.blomma som har tre pistiller. ~ia, lat., gr., -'iå, s. bot. trigynia. ~ia.il, -'lån, s. växt hörande till trigynia; a. se följ. a. ~0US, tridj'inus, a. med tre pistiller, trihedral, trihe'dral, a. med tre lika sidor, trihedron, -hè'drén, s. figur med tre lika sidor.

trijugate, tndj'ugat, tridjo'gat (äfv. -'--), äfv.

trijugous, -gus, a. bot. treparig. trilateral, trilateral, a. tresidig. trilingual, tnling'gwal, a. trespråks-, bestående af (ei. affattad på) tre språk, triliteral, trilit'ural, a. språkv, bestående af tre bokstäfver (root, word); s. ord(stam) som består af tre bokstäfver; ~ languages, benämning på semitiska Språk, — ism, -izm, ~ity, -' iti, s. egenskap att hafva tre bokstäfver, jfr föreg, trilith, tri'lith, s. se ~ic, -'ik, a. tre-

stens-, jfr följ. S. ~0n,-6ll, S. fornforsk. (graf-) . monument (stendös) af tre stenblock

(2 stående o. 1 ss. öfverstycke).

trill, tril, 1. vn. se trickle. trill, tril, 2. s. mus. drill; vn. drilla; vibrera, tremulera; va. drilla på en ton; framdrilla. ~ing, -ing, (1.) prt.; s. drillande, trilling, triring, (2.) s. trilling trillings-kristall.

trillion, tril'jun, s. trillion (enligt eng. räkningen million upphöjd till 3:dje digniteten, el. en etta med 18 nollor; enl. fransk (amerikansk): en million ggr en million, el. en etta med 12 nollor).

trillo, it., trirè, s. mus. drill (jfr trill, 2.). trilobate, tri'l6båt, (-lo'b-), a. naturv. med tre

lober, treflikig. trilobed, -lèbd, a. dets. trilobite, tll'lèblt, S. trilobit (en petrificerad

fornvärldskrustacé).

trilocular, trllok'ulur, se three-celled. trilogy, tril'6dji, s. trilogi, serie af trenne dramer.

trim,trim, a. väl hoppassad ei.hopsatt; fast; välskapad; tätt åtsittande, som sitter väl (om klädesplagg); väl ordnad, vårdad, i god ordning; putsad; snygg (äfv. † iron.); va. i aiim. sätta (göra, ställa etc.) i ordning, tillreda, inrätta till ett visst bruk; kläda, pryda, utstyra, uppsnygga (äfv. med up)-, besätta, garnera, montera (with, med); is. plltsa gnm ngts bortskärande (t. ex.

F Talspråk. i5äS P Lågt språk.

k i fate, k: far, å: fall, ki fat, å: fast, è: mete, è: met, é: her, 1: fine h fin, i fir,trini

)k Mindre brukligt. 1589 T föråldradt.

trior

a lamp) (äfv. med off\ jfr nedan); beskära träd etc. (äfv. bokb.); klippa håret, skägget; af-putsa (äfv. jfr finish), släta; släthugga, tälja, bila timmer (jfr dress); tillpassa; hoppassa; inpassa, infoga (äfv. med in); sätta i jämvigt, placera riktigt, (sjö.) sätta fartyg på rätt köl; sjö. stufva (om godset i rummet the hold] el. lasten :) lämpa; kantsätta, ställa seglen (nàml. i den ställning de böra hafva);

F »afsnoppa», »sträcka upp», läsa lagen för, »stuka till», gifva ovett; »klå upp» («x> one's jacket); vn. balansera, vippa upp och ned ei. fram och tillbaka, hålla på att komma i jämvigt, »stå och väga»; bild. vackla mellan olika partier; S. drägt; Utstyrsel; besättning på kläder, garnering; grannlåt, stass; (ordnadt) skick, ordning;

jämvigt, is. sjö. : ett fartygs 1'ätta läge med afs. på djupgående för o. akter; lastens rätta stuf-ning ; masternas rätta ställning (lutning : »stag-ning») o. inbördes afstånd; seglens kantsätt* ning; a ~ soldier, en soldat med god hållning; ^ the fire, raka upp, sköta om elden; ~ a joist, aftrumma, af(ei. ut-) växla en bjälke; ~ a lamp, göra i ordning (putsa o. fylla på med olja) en lampa; in, snick. tim. infoga, -passa, infälla, äfv. stämma in; everything good f^s between extremities, ... väger mellan två motsatta ytterligheter; ~ off, putsa (genom att) afskära, afklippa; when we are in better and calmer <>»,...{ bättre lynne och mera sansad sinnesförfattning; in ballast ~ (om ett fartyg), (blott) barlastad; in fighting i stridbart skick; fullt rustad att slåss; out of i oordning; ur jämvigt (om ett fartyg, hvars last förskjutit sig); F opasslig; to be put out of fighting bli försatt ur stridbart skick. <v-saw, se cross-cut-saw. ~-waisted, a. hårdt snörd (om lifvet), trimerous, trime'rus, (-'--), trim'urus, a.

bot. tretalig (om blomma etc., hvars delars antal är tre el. multipel af tre).

trimester trimes'tur, s. trimester.

trimeter, trim'etur (trl'- -) s. metr. trimeter

(vers af 3 mått el. 6 fötter); a. se följ. (metr.).

trimetric(al), trimet'nk(al), a. metr. trime-

trisk; kristaiiogr. rombisk.

trimly, trim'li, ad. ordentligt, nätt, prydligt. trimmed, -md, pp. iordningstäld, putsad; garnerad, tillpassad etc. (jfr trim, va.); o» joist, aftrummad, af-(ut)växlad bjälke; <%/ work, timm. af-(ut)växling. trimmer, -mur, s. iordningsställare, putsare etc.; sjö. stufvare, lämpare; stofferare; is. poiit. en som vacklar ei. »vänder kappan efter vinden», väderhane, jfr time-server;

byg. växel (bjüike)tekn. arv. beskärnings-,

putsningsverktyg; ståndkroksref; F tillrättavisare, snäsare, »bitvarg»; F ngt utmärkt i aiim., »öfverdängare». trimming, trim'ing, prt. (af trim); s. iord-ningsställande, afputsande, stufning etc.; utstyrsel, stoffering; garnering äfv. kokk.; prydnader (ott* pl.); byg. afväxling af bjälkar; F tillrättavisning, »uppsträckning». ^-joist, S. växelbjälke hvari växeln är infäld.

jfr bobbinet. trimness, trim'nés, s. ordentligt o. prydligt skick, trimorphism, tri'morfizm, s. naturv. trimor-fism.

trinal % tri'nal, a. trefaldig, trindle, trind'1, se trundle. trine, trin, a. trefaldig; s. triad; astrol, planeters aspekt SOm äro 120° (l/3 af zodiaken) från hvarann.

trinervate, trinlrvàt, trinerve(d), trl'-

nlrv(d), a. bot. trenervigt blad. tringle, tring'gl, s. gardin-(sparlakans-)

Stång; byg. liten list is. Öfver en triglyf; snick.

etc. lång och smal list, ribba, nåtlist; timmerm. kritlina; vär. jfr comb-*».

Trinitarian, trinita'rian, a. teol. treenighets-, hörande till treenighetsläran; kyrkoh. tri-nitarie- i alla bet.; s. kyrkoh. trinitarie. (t)~-ism, -Izm, s. trinitarianism. Trinity, trin'it!, s. treenighet; konsth. treenighetssymbol (en triangel); F för ~ House,

(eg. ett hus i London City, tillhörigt) en korporation, som har uppsigt öfver lotsväsendet, sjömärken o. fyrbåkar, undervisningen i navigation o. d. ~-Sun-

day, s. trefaldighetssöndag. 'v-term, s. jur. vårtingstermin (fr. 22 maj tm 12 juni); univ. vårtermin (Oxford: juni 12—juli 10; Dublin: april 15—juni 30).

trink, tringk, s. ett slags fiskarnät. trinket, tring'ket, 1. s. sjö. toppsegel, boven-

bramsegel. trinket †, tring'ket, 2. s.

litet smycke (is. af ju-velcrararbete : berlock, ring o. d.), pl. nipper;

lull ull; en sak af ringa värde, strunt; vn. Skoti. krångla, ljuga indirekt; ligga i maskopi, inlåta sig hemligt (with, med). ~ -box, s. nipperask, -skrin. ~ry †, -ri, s. nipper, grannlåter, trinominal, trin6'minål, at.. alg. trinomisk,

tretermig; s. trinom. triO, it., trè'è, tri'è, S. mus. trio äfv. bild. (skämts, i alla bet.); äfv. klöfverblad bild.

tri0Cta(-0-)hedral, tri6ktå(6)hè'drål, a. kristaiiogr. med tre plan-rader hvardera af åtta plan.

triole, trè'èl, s. mus. triol (vani. triplet). ~t, -èt, tri'6lët, s.

mus. se föreg.; metr. triolett. trior, tri'ur, s. (jfr trier) jur. af rätten utsedd pröfvare som undersöker befogenheten af jäf mot en juryman.

trioxide, triok'sid, s. kem. trioxid. trip, trip, 1. s. prov. hjord, flock; äfv. † trupp, skara.

trip, trip, 2. 5. tekn. färg. engelskt rödt. trip, trip, 3. VII. trippa (gå el. springa med lätta, snabba steg); göra en tripp (en tur, liten resa, utflykt); snäf va, stiga miste, förlora fotfästet; stappla äfv. biid. : göra ett fel, misstaga sig (on, på, i ngt); begå ett felsteg; va. komma ngn att snafva (gnm att slå undan benen för imm), bringa ur jämvig-ten gnm att sätta krokben för (vani. med up); slå omkull; äfv. >j< biid. lägga hinder i vägen för, öfverändakasta, störta; komma på ngn med ett felsteg, ertappa; sjö. lätta ankaret från botten; S. trippande, lätt Steg; tripp, tur, utflykt, liten resa, (lust)färd;

äfv. safstickare» (en liten särskild tur); mek. en tur, ett tag upp o. ned (t. -ex. med uppfordringsverk); äfv. maskins igångsättning; snafvande; felsteg; biid. fel, feltagande, misstag; >kast», krokben, (»käring»)knep i brottning hvarigenom motståndaren slås till marken; sjö. ett slag i kryssning; ögonblick †; his tongue f>uS, han stapplar på orden, han hakar fast (äfv. med on, på ett ord); han försäger sig; ~ it on the light fantastic toe, tråda dansens lätta fjät; se ex. under tripping; ~ up a person's heels, ~ one up (by the heels), sätta krokben för ngn; a ~ in a yacht, en segeltur; se round, ex.; to take taga sats (fart) vid språng; to talce a göra en utflykt (lusttur), ^-hammer, se tiltham-mer. ~-madam, s. en art fetknopp (Se-dum reflexum). <v,-shaft, s. ångm. igångsättningsaxel, tripang, trip ån g', se trepang. tl iparted, tripa'rted, a. bot. o. her. tredelt (ber. i allm. bet., äfv. -klufven).

tripartite, tnp'artit, tripa'rtit, a. bot. etc. tredelt; utfärdad i tre exemplar; afslutad mellan tre parter, jfr ex.; ~ treaty, trippelallians. -li, ad. i tre delar; (delad) mellan tre. tripartition, -tisj'un, s. tredelning.

tripe, trip, s. (ofta i pZ.) innanmäte, ränta; våmb tillagad till mat : slarfsylta o. d.J skämts, buk. ~man, s. en som säljer ränta, jfr föreg. ~ -röck, S. (fr. »tripe de roche») näringsämne af arktiska lafvar. ~-SeIler,S. se r^man. ~-St0ne s. »krössten» (ett slags tarmlik anhydrit).

tripedal, tripè'dål, trip'edal, a. trefotad. tripel, tnp'ël, se tripoli. tripennate, tripen'at, se tripinnate. tripersonal, tripe'rsunal, a. trepersonlig, bestående af tre personer, 'vity, -'!ti, s. (jfr föreg, a.) treenighet, tripery, tri'puri, S. »gårgång» (ställe där man säljer innaumäten af slagtade kreatur).

tripetaloid, tlipefålojd, a. bot. med skenbart tre kronblad (t. ex. Aiisma). tripetaloUS, -lus, a. bot. med tre kronblad, triphtong, trip'thong, s. gram. triftong, vo-kal-trigraf (jfr trigraph). ~al, -'gal, a.trif-tongisk, bestående af ei. tillhörande en triftong. *

triphyllous, trifil'iis, a. bot. trebladig; med

blad ordnade i kransar af tre. tripinnate, tripin'at, a. bot. tredubbelt par-bladigt sammansatt blad. tripinnatifid, -nat'ifid, a. bot. tredubbelt parklufven. triple, trip'1, a. tredubbel, trefaldig; mus. tredelad, trippel- (jfr ex.); va. tredubbla (vani. treble); utgöra tre gånger så mycket som ngt annat; vn. tredubblas; ~ alliance, trippelallians; ~ croion, tredubbel krona (påfvens, jfr tiara); ^ ratio, mat. förhållandet af 3:1; ~ salt, kem. förr dubbelsalt; numera dets. som tl'ibcisic salt; ~ time, mus. trippeltakt, ojämn (tredelad) takt(art); their losses ours, deras förlust uppgick till tredubbla vår (var tre gånger så stor som vår). /^-Crowned, a. bärande den tredubbla kronan (om påfven). ~-headed, a. trehöfdad (t. ex. om Cerberus). ~-ingrain-Carpet, se three-ply carpet. ~ -nerved, a. bot. (om biad) trenervig. ~-star, s. tredubbel stjärna, <x/t, -et, s. sammanfattning af trenne af samma slag, triplett, ett tretal; metr. tre verser (rader) med samma rim ; mus. triol; F trilling; optik, tre linser i förening; a. se föreg. a. -eks,

s. mus. motett ei. d. i tre "delar; trippeltakt. triplicate, -ikåt, a. trefaldig; tredubbel; i tre exemplar; s. triplikat, ett tredje exemplar (en andra afskrift); ~ ratio, mat. kubiskt förhållande, triplication, -lka'sjun, s. tredubbling; jur. se surrejoinder. triplicity, -is'iti, s. tredubbelhet, trefald. triplite, trip'llt, S. min. triplit (manganjärnfosfat), tripod, tri'pod, s. trefot; ingeniör, etc. stativ med tre ben; a. trebent; trefots-. ~y, trip'odi, s. metr. afdelning af tre versfötter.

tripoli, trip'oli, s. (eg. pr. [T] staden Tripolis); min. trippel(jord) titi polering. ~ne, -n, a. (T) från staden Tripolis; min. tripp el artad, af trippel. (T)~tan, - -'-tån, a. från Tripolis; s. invånare i Tripolis. tripOS, tri'pos, s. se † tripod; univ. Cambr. examen för akademisk grad med »honours*, jfr d. o. (motsv. i Oxf. Hhe greats»); F se vid. följ. ex.; (Anm. <"V/ är af tvänne slag: the mathematical som tages först, o. the classical /v-); ^ paper, tryckt lista på dem som gått igenom ~ (nämi. en för wranglers 0. senior optimes, samt en mr junior optimes).

à: fate, å: far, i: fall, k: fat, å; fast, è: mete, è: met, Å: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1541 † Föråldradt.

tümulttiousneså

trippant, trip'ånt, a. her. med högra fram-foten upplyftad (om högviidt; jfr passant). tripper, -pår, s. en som går lätt, trippar; en som gör en liten utflykt; en som slår omkull (motståndaren); en som snafvar

etc., jfr trip, V. trip pet, -pët, S. mek. med-tagare, knagg(e) (gmsmt för cam, lifter, toe etc.). tripping, -ping, prt.; a. trippande; raskt o. lätt gående, lätt, vig, flink; her. se trippant; s. trippande; lätt gång; snaf-vande; lätt dans †; s'ö. ankarets lättande från botten; to catch one komma på (er-tappa) ngn med ett misstag ei. litet felsteg. tripping-line, 5. sjö. nedhalaregöling

på bramrår vid deras nedtagande. trippingly,

-pingli, ad. med lätta, viga steg; lätt, Vigt, flinkt, raskt. trippiSt, -pist, S. (nyare) si. en som gör en utflykt (tripp). tripsiS, gr., trip'sis, s. med. (sönder)rifning gnidning, frottering, massage, jfr shampooing.

triptote, trip'tit, s. gram. ett nonien med blott

tre kasusformer, triptych, trip'tik, s. altarskåp (ei. tafla) i tre afdelningar (två flyglar som slås tillsamman öfver mellanpartiet); anteckningsplån i tre delar att fälla ihop öfver den mellersta; bok i tre delar %. triquetra, trikwè'trå, s. anat. rad af små ben i bakhufvudsömmen; konst, ett slags flät-

slinga. triquetrous, -trus, a. tresidig, is.

bot. dets. som three-edged.

trirectanguiar, tnrëktång'guiur, (om en sfärisk

triangel) triangulär och med räta vinklar, trireme, gr., tri'rem, s. gr. antik, trirem, tre-

roddarskepp, trirhomboidal, triromboj'dal, a. med tre

rombiska sidor, trise, tris, va. sjö. hala upp, upphissa (och fastsurra) ngt med en lina.

trisect, trisëkt', va. (sönder)dela i tre delar. ~ed, -ed, pp. a. bot. tredelt. ~ion, -sek'sjun, s. tredelning, delning i tre lika delar.

trising, tri'sing, prt. (af trise); s. upphal-

ning. ~-line, s. upphalare; äfv. ridare. trismus, lat. gr-, tris'mus, s. med. se locked -jaw.

trisoctahedron, trisoktahe'drun, s. geom. solid tjugufyrasiding hvars sidor tre och tre motsvara (äro lika stälda med) en på en oktaëder.

trispast, tri'spast, ^on, -'un, s. mek. tredubbel talja.

trispermous, trispe'rmus, a. bot. trefröig. tristich, tris'tik, s. metr. tre-vers-stycke.

~OUS, -us, a. bot. treradig. Tristram, tris'tråm, s. pr.; s hook, hvarje

böle om (falk)jagt; Jcnot, bot. Kampa.

trisyllabic(al), trisilåb'ik(ål), a. trestafvig.

trisyllable, --'låbl, s. trestafvigt ord. trite, trlt, a. utnött, utsliten mest biid. : banal, platt. ~neSS, -nes, s. (jfr a.) alldag-lighet, platthet, trivialitet, triternate, trite'rnat, a. bot. tredubbel, tre-

fingradt blad. tritheism, tri'theizm, s. teol. antagande af tre gudar i gudomen, tritheist, -1st, 5. anhängare af tritheism. trithing, tri'dhing, s. förr »treding» (dets. som riding, 1.).

Triton, gr., tri't ån, S. myt. Triton (en hafsgud); zool. (t) namn på en salamander; tritonssnäcka; a ^ among the minnows, ordspr. en jätte bland dvärgar, tritone, tn'ton, s. mus. öfverstigande kvart

(tre hela toners intervall), tritoxide, tri'toksid, s. kem. förr tredje syr-

sättningsgrad. triturable trit'urabl, a. som kan söndermalas (-rifvas etc.) till fint pulver, triturate, -rät, va. krossa, mala ei. rifva till fint pulver, pulverisera; a. ‡ pulveriserad. trituration, -ra'sjun, s. rifning etc. (jfr föreg, v.), pulverisering. triumph, tri'umf, s. triumf; segerfröjd, -jubel; biid. seger; vn. triumfera (over, öfver), segra; jubla; to make a ~ of, jubla öfver, vara stolt öfver; ~ in ..., äfv. visa skadeglädje öfver, ^-beaming, a. segerstrålande. ~al, -'ål, a. triumf- (arch, båge; car, chariot, [äfv. seger-]vagn etc.); ~ crown, segerkrona; ~ march, triumfmarsch äfv. mus.; ~ progress, triumftåg. ~ant, -'ånt, a. triumferande; segerglad, -stolt, -drucken; uttryckande segerjubel (song : triumfsång, segersång); segrande (over, öfver); church teol. ecclesia tri-limphans (den i himmelen segerjublande kyrkan); to be krönas af seger, segra (over, öfver, t. ex. one's rivals), ^er, -ur, s. antik, triumfator; segrare, segerherre,-hjälte. ~ing, -ing, prt.; s. triumferande, triumvir, lat., trnWvir, s. (pl. äfv. ~i, -1) lat. antik, triumvir, ^ate, -åt, s. triumvirat, trernannavälde. triune, tri'im, a. treenig, utgörande tre i en (om treenige Gud). tri un ity, -u'niti, s. treenighet.

trivalent, triv'ålënt, a. kem. tre-ekvivalents-, treatomig.

trivalvular, tnvål'vülur, a. se three-valved. trivet, triv'et, 5. trefot att ställa ngt på (t. ex. kokkärl), is. matvärmare (en ställning som fasthakas vid the bars i en grate för att uppvärma mat); trefotad pall; tekn. sammetsuppskärningsknif; right as a F, (rak ci. kvick)

»som en pinal», kry, i godt skick, vid

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.turn-out

F Talspråk. 1542 P Lågt språk.

turning-chisel

goda krafter o. d.j to suit to a jfr dylikt ex. ander T.

trivial, trivial, a. trivial, hvardaglig, utnött; obetydlig, ovigtig; elementärt; s. † en af de tre vetenskaper som utgjorde trivium, jfr d. o.; ~ name, naturv. artnamn, /v-ity, -'iti, ~neSS, -nës, s. trivialitet, hvardaglighet; obetydlighet; ngt som är hvardagliga triviUHl, lat., -vium, S. i medeltiden de tre (lägre) vetenskaperna (: grammatik, logik o. retorik).

tri-weekly, tri'wekli, a. som inträffar etc. ei.

(om tidning) utkommer tre gånger i veckan, troat, trët, vn. bröla (skrika som en hjort i brunsttiden); S. bröl (hjorts skrik).

trocar, tråkar, s. kir. trokar (stick- o. aftapp-

ningsinstrument).

trochaic, trokälk, a. (afv. ~al) metr. tl'0-kaisk, bestående af trokéer; s. trokaisk vers; trokaiskt versmått, trochanter, trokan'tur, s. anat. ett af lårbenets öfre ledhufvud, 'vic, -ik, a. trochar, se trocar.

troche, trëtj, trosj, s. farm. (medicin i form af) en liten kaka, pastilj, morseli.

trochee, tro kè, 5. metr. trokë (--').

trocheidoscope, trokëi'doskëp, s. ett slags

färgsnurra. trochil, trok'il, se r^zts, zool. ~ic, -'ik, a. snurrande, rullande (ut ei. fram). ~iCS,-'iks, 8. läran om krets(snurr)rörelse. ~US, gr,

lat., -US, S. zool. namn på åtsk. fåglar : ett ho-nungsfågelsliigtc; en vadare; byg. hålkäl, jfr scotia.

troching, tro'king, s. spets, liten gren på

en hjorts horn. trochoid, tro'kojd, s. mat. hjlll-linie (dets. som cycloid).

trochometer, trokom'ëtur, s. hjulomlopps-

mätare (: odometer). trock, trok, vn. skoti. se truck. trOCO, tro'ko, s. (afv. lawn billiards) »trädgårdsbiljard» (ett slugs bållspel liknande krocket).

trod, trod, imp. o. pp. af tread, ^den, -n, pp. af tread; reell äfv. tilltrampad; äfv. mycket nytjad, sliten, troglodyte, trog'lodit, s. troglodyt, grott-invånare.

Trojan, trë'djån, a. trojansk; s. tröjan; si. morsk, dugtig karl, buss; P fattig gubbe †; P tvetydig person, stryker †. troke, trok, vn. Skoti. se truck; s. Skoti. se

truck(ing); äfv. småsak, jfr trinket. trold, trold, 5. se troll, 1. trole, trël, s. rundtur, färd rundt omkring ngt.

troil, trol, 1. 5. i nordiska sagor troil, —flower, 5. bot. bullerblomster, smörbollar (Trol-lius europæus).

troil, trël, 2. va. (låta) rulla; låta gå rundt (äfv. ~ about), låta gå omkring, äfv. låta cirkulera; låta gå laget omkring; växelvis upptaga, sjunga en kanon, jfr catcll, round; sjunga, tralla; slanta, meta med slantspö; meta i; biid. fiska, locka †; vn. rulla, trilla, gå fort (omkring) (vara i suabb rörelse; om tungan f); åka omkring; Si. drifva omkring; slanta; sjunga (jfr ofvan va.); s. se round is. mus.; rulle på metspö; se vid. ^ey, o. si. r^op. —plate, s. mek.

kloppa. ~er, -ur, s. en som drifver omkring; en som slantar fisk. ~ey, trol'i, s. låg skjutvagn, gruf. hund, jämv. tralla; äfv. ban vaktarvagn, dressin; enkel hand- ei. kör kärra; långkärra. ~ing, -ing, prt.; s. rullande etc.; slantning. ^ing-line, s. slantref. ~ing -rod, s. slantspö. ^ing-SpOOH, s. metallfisk som bete vid slantning; skådda på gäddrag.

~0l †, -ol, vn. o. va. tralla (och sjunga). ~0p, trol'up, s. kringdrifvare (-verska); slampa, lolla; gatslinka; hängande trasa, slarf va. ~0ping, -oping, ~0pish, -opisj, ~0py, -opi, a. slampjg. ~y, se ^ey. trolmydames †, trol'midamz, s. franskt trou

-madame, jfr pigeon-holes. trombone, troni'bon, s. mus. dragbasun; basun (orgelstämma); muskedunder på båtar.

trommel, ty-, trom'el, s. bärg. vasktrumma,

sållcylinder. tromp, äfv. ~e, (1.) tromp, s. bärg. tromp, vattenbläster, blåsmaskin för Kataianugnar. /vi|, -il, s. forma (öppning) på en tromp. trompe, fr., tromp, (2.) s. trumpet †; byg. snäckhvalf, utbygdt o. i luften sväfvande hvalf (äfv. ~-vault), tron, tron, s. se trone; gruf. lufttrumma, trona, tro'na, s. tronasoda (ett slags naturlig

soda).

trone, tron, s. förr ett slags betsman el. stor enarmad våg. —Stone †, s. skoti. vigt om 19 V2 pounds. —weight †, s. trone-vigt

(system).

troop, trop, S. trupp i allm., äfv. skådespelar-; hop, skara, skock; is. ryttartrupp; mil. tropp, (half)skvadron (omkr. 60 man); en trumsignal: förgaddring; hastig marsch (: in quick time) †; pl. trupper, krigsfolk; vn. hopa sig, skocka sig; gå i skaror, komma hoptals, samla sig {to, till, omkring); marschera i trupp; aftroppa (med away, off) †; va. troppa fanan; samla, uppställa trupper; to beat the slå förgaddring; to get (obtain) one's ~ F, :få skvadrons, bli ryttmästare; 500 500 man (krigsfolk). horse, 5. kavallerihäst. —ship, s. trupptransportfartyg. ~er, -ur, s. kavallerist, ryttare (soldat); se swear, ex. ~ial, -iål, S. zool. F Icterus (ett amerikanskt

à: fate, å: far, i: fall, k: fat, å; fast, è: mete, è: met, Å: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,trooper

>fC Mindre brukligt. 1543 † Föråldradt.

tremble

fågelslägte beslägtadt med starar o. finkar). "wtøg,

-ing, prt.; ~ the colours, mil. fanans troppande, parad för fanan, trope, trop, s. retor. trop, bild, oegentligt uttryck.

trophied, tro'fid, a. prydd med segertecken, trophy, trè'fi, s. trofé äfv. byg., segertecken. ~-CreSS, s. bot. Indiansk krasse, sköldïng (Tropæolum). ~-mOney †, s. förr en ärlig gärd för anskaffande af harnesk, trummor etc. åt milisen, tropic, trép'ik, 1. a. kem. af a tropin; ~

acid, tropinsyra. tropic, trop'ik, 2. s. astron, geogr. tropik, vändkrets; pl. trakten under ei. emellan vändkretsarna, tropikerna, varma zonen; a. (äfv. ~al, (1.)) tropisk, tillhörande tropikerna (ei. jordbältet mellan tropikerna); ~ circle, vändkrets; ~ fruits, sydfrukter; ~ plants, tropiska Växter : växter tillhörande varma zonen; växter, hvilkas blommor regelbundet öppna och sluta sig vissa tider; ~ year, tropiskt år (tidrymden

mellan tvänne vårdagjämningar). zool.

tropikfågel (Phaëton). ~-lichen, s. med. se prickly-heat. tropical, trop'ikal, (2.) a. (jfr trope) figurlig, oegentlig; ~ writing, symbolisk (hiero-glyf)skrift. tropine, trop'in, s. kem. tropin, tropist, tro'pist, s. en som förklarar ngt (is.

d. heliga skrift, nattvardens instiftelseord) bildligt; en som använder troper. tropologic(al), trOpolodj'ik(al), a. tropisk, bildlig, jfr tropical, 2. tropology, --'-dji, s. (nytjande af) bildligt talesätt, trot, trot, vn. trafva (om häst el. ryttare); bild. F lunka, gno; F traska till fots; va. sätta i traf, låta trafva, köra ei. rida en häst etc. i traf; S. traf; tulter, tulta (smeknamn på barn); långref (arv. ~-line); gammal käring †;

away, nu on, lunka på; ~ high, föra sig högt, bära högt under traf; ~ off, trafva bort; lunka i väg i aiim.; ~ out, (vn.) ; sträcka ut trafven; (va.) framföra, leda

fram en häst för att visa hans sätt att trafva; bild. si. framdraga, rycka fram med, gå på med; framvisa, skylta med hvad man eger ei. vet (t. ex. one's best china; scraps of Latin)-, ~ up, trafva uppför; si. dyrka upp buden för ngn på auktion; to go at a (brisk, smart; full, round; slow) 'v, lida i (hastigt; sträckt; sakta) traf; to put on a nu, to bring to a sätta hasten i traf; to take to nu, »fatta trafven» (börja trafva).

trot-cosy (ei. -sie), trotko'z?, s. skoti. (eg.

throat-cosy) hufva, kapusjong. troth, troth, tr6th, s. (gmi. form f. truth :) tro; sanning, lofven; försäkran; trolof-

ning †; to pledge (ei. plight) one's nu, gifva sin tro och lofven; in nu, sannerligen, på (min) ära; contrary to one's plighted nu, mot tro och lofven; true to one's nu, sitt löfte trogen (i trolofning, o.-a.). ~-plight †, va. trolofva; a. trolofvad; s. trolofning, ^-rifig †, s. förlofningsring, trotter, trot'ur, s. en som trafvar; trafvare; en som går omkring och utbjuder ngt; skämts. F fot; is.]tf. kokta får-(el. svin)fötter; a hard nu, en styf (god) trafvare. ~-CaseS, s. pl. si. skor. trotting, trét'ing, prt. (af trot); s.traf(vande). ~-horSe, s. tränerad trafvare. ~-match, s. traftäfling, kappkörning i traf. trouble, trub'l, va. försätta i stark, orolig rörelse, röra upp (t. ex. vatten); störa; oroa, bekymra; förtreta, plåga, ansätta, anfäkta (with, med); bråka, bry, jfr ex.: falla ngn besvärlig; besvära; göra ngn besvär el. omak (ss. höflighetsuttr., jfr nedan); F lag-söka, stämma för en fordran; vn. uppröras (bli grumlig) †; besvära sig (oftare reflcxivt, jfr ex.); besvära, falla besvärlig, göra omak; s. oreda, förvirring, villervalla; oväsen; orolighet; oro; (anledning till) oläglighet; förargelse, förtret, förlägenhet, bekymmer; »bråk», »trassel», »krångel»; möda, omak, besvär; hufvudbry, bryderi; lidande, sorg, olycka, motgång, nöd; gruf. hindrande skiktningsklyft ei. förkastning; ~ one's self (one's head) about (with) ..., besvära (möda) sig med, bråka (bry) sin hjärna med, bry sig om (äfv.: fråga efter); ~ a person to do a thing, besvära ngn med att göra ngt; don't nu yourself l F gör er ej besvär (: låt bli)! never ~ yourself about (ivith)! äfv. lägg dig aldrig i, befatta dig icke med ...! ~ a f)erson at work, störa ngn under hans arbete; may T ~ you for..., (el. 1 will nu you to give [ei/pass] me ...), får jag besvära er med att gifva (räcka) mig ... (var god och gif, räck mig ...); 1 must nu you to speak to him about it, jag får be dig (göra dig det besväret) att tala med hnm därom;may I nu you ivith this parcel, får jag besvära (er) med (att medtaga) det här paketet; the nu was deeper than that, missförhållandet (»det onda») låg djupare (än så); to be a nu to ..., vara ngn till besvär; vålla ngn omak, jfr följ. ex.; he is a great ^ to his father, han gör sin far mycket bekymmer; ive found him a vi funno hnm (blott vara) till besvär (bra besvärlig); to give orsaka besvär, vålla omak, äfv. kosta besvär; blifva (vara, falla) besvärlig; förorsaka bryderi ci. för-

argelse etc., plåga, förtreta; to give one's self göra sig besvär; to give one's self no farther ~ about it, icke bekymra (bry) sig mer om saken; he has had in the loorld, han har haft många motgångar i världen; to make ~ of -ing, tycka det vara besvärligt att...; don't mention the ingenting att tala om (afböjande tacksägelser); to Spare no spara

ingen möda, göra sig ali möda; I was spared the ~ of ansioering, jag slapp besväret att svara; to take the ~ (of ...ing ei. to med infin.), göra sig besvär (möda, omak) (med att ...), göra sig det omaket (att ...), besvära sig (med att); to be in vara i förlägenhet el. i nöd; hafva bekymmer; vara i klämman, hafva råkat i obehag (... ut för »krångel», förtret etc.) (about, för en saks Skull som man vållat); äfv. vara tilltalad (»/ never was in ~ before*)] to get into /v/, råka i olycka; ådraga sig obehag, förtret, »krångel» etc.; skaffa (vålla etc.) ngn obehag etc.; a path which may lead into ... leda till mycken förargelse (lidandeetc.); in their time of i deras motgångs dagar; years of oroliga år; to put ... to orsaka ngn besvär etc. (jfr ofvan to give ... m. fi. ex.). <x/-feast, ~-mirth, s. glädjestörare i ett samkväm. -d, pp.

oroad, störd; ansatt, plågad (with the gout etc.); orolig äfv. tid; kvalfull dröm; upprörd, grumlig ström; she glanced at him with a ~ face, ... med ett ansigte fullt af bekymmer (... en orolig min); to be ~ about many things, (jfr Luk. x, 41) hafva mångahanda bekymmer; J am ~ at it, det gör mig ondt; ~ in mind, bedröfvad, orolig i sitt sinne; to fish in water, ordspr. fiska i grumligt vatten. ~r, -ur, s. ngn, ngt som oroar etc.; störare (of, af); ~ of the public peace, orostiftare, uppviglare. ~S0me, -sum, a. störande, oläglig (to, för); besvärlig; krånglig; brydsam; förtretlig; orolig (night; äfv. province : landsända); a ~ boy, äfv. en bråkig pojke, »bråkstake»; a ~ debtor, en tredskande gäldenär; ^ guests, besvärliga gäster; gäster som komma olägligt. ^someness, -sumnès, s. besvärlighet; förtretlighet; besvär, troublous, -'us, a. mest poet. upprördt haf; orolig (dream; times); full af bekj'mmer. trough, trof, s. tråg äfv. geoi., ho; kvarn-ränna; rännformig fördjupning, sänkning t. ex. i marken : »sänka»; vågdal of the sea); kanot el. ekstock af en urhålkad trädstam †; tekn. låda, kista, panna, smeds etc. ho; bärg. vasktråg, -»härd».

troul, se troil, 1.

trounce, trauns, va. F banka på, klå upp;

bild. gå hårdt åt, ansätta (t. ex. vid ransak-

ning). trouncing, -ing, prt.; s. kok stryk, troupe, fr., trop, s. se troop; is. skådespelar-trupp.

trous-de-loup, fr., trèdulo', 5. pl. fort. varggropar (rader af trap-holes). trouse, trauz, s. förr barnbyxor. ~red, -urd, a. byxbärande, -beklädd, ... i byxor. ~r-Ieg,-urlëg, 5. byxben. ~rilig, -uring, s. byxtyg. ~rS, -urz, s. pl. benkläder,

byxor (Am. is. om vida sjömansbyxor; andra benämnas pantaloons).

trousseau, fr., trosö', 5. brudutstyrsel af kläder, nipper o. d. trOUt, traut, s. zool. forell (Salmo fario: common river jfr vid. sms. under salmon); biid. † beskedlig, enfaldig människa; as sound as a kry som en aborre. ~ -coloured, s. hvit cl. ljusblack med små mörka fläckar (horse etc.). ~-Stream, s. forellbäck. ^ing, -ing, s. forellfiske. ing-burn, ~ing-stream, 5. forellbäck. ~let, -let, ~ling, -ling, s. liten forell, trove, tro v, 5. jur. fynd, hittande. ~r, -ur, 5. jur. åtkomst, tillegnande is. gnm hittande o. d. (d. v. s. ej gnm laga fåug); (äfv. action of ~ [and conversion]) process om tillbakafående af hittadt (ei. ej gnm laga fång förvärfvadt) gods (samt åtal för förskingringen däraf), trow, tr6, 1. s. båt afsedd för ljustring. trOW, tr6, 2. s. se troil, 1. trOW †, tro, trau, 3. vn. tro, mena, tänka;

interj. månn tro? trowel, traul, 1. vn. sc troll, 2. trowel, trau'el, 2. s. murslef; liten böjd

trädgårdsspade (tin omplantering), »häfvare»; gjut. strykskifva; va. bearbeta med murslef; to lay on lüith a biid. »breda på

tjockt» med smicker. ett slags

faskinknif såsom bajonett. ~-point, s. murslefsspets; byg. (äfv. ~ moulding), se indented moulding. ~ed, ~led, -d,pp.; a. arbetad med murslef. trowl, trèl, s. se troll, 1. trowsers,

se trousers.

troy, troj, äfv. ~-weight, s. troy-vigt (: juvelerar vi gt, guld- o. silfvervigt; 1 pO lind "v [: 273 gram] = 5760 grains); användes äfv. [med annan underindelniugl ss. apothecaries' weight :) medicin al vigt (som äfv. nytjas vid vetenskapliga experiment).

truancy, tro'ansi, s. skolkande, sysslolöshet.

truant, tro'ant, a. skolkande, försumlig i sitt arbete, sysslolös, lat; pligtförgäten; s. en (skolgosse) som skolkar, skolkare; dag-

à: fate, å: far, i: fall, k: fat, å; fast, è: mete, è: met, Å: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1545 † Föråldradt.

tümulttiousneså

drifvare, lätting; vn. >)< skolka; to play (the) skolka (from school, nr skolan : vara skolsjuk), oiofligt »taga sig ledigt»; drifva sysslolös, försumma sin pligt. ness †, -nes, ~ship †, -sjip, s. se truancy. truce, tros, s. vapenhvila, stillestånd; mel-lanskede af lugn ei. hvila; of

God, hist. Gudsfred (treuga Dei); (a) ~ to (ei. with) ...! låt mig vara i fred för ei. upphör med (t. ex. thy blasphemy)\ ~ -breaker, 5. en som bryter öfverenskommelse om vapenhvila. truchman †, trutj'man, se dragoman. truck, truk, 1. vn. byta. idka byteshandel; va. bortbyta (for, för, mot); s. byte, byteshandel; bytesvara; F handel i aiim., »kommers», förbindelse (jfr intercourse o. ex. nedan); pl. F saker (äfv. : resgods, packning); ~ shop, ~ System etc., se tommy shop, tommy system etc. ~man, (1.) se trucker. truck, truk, 2. s. rullhjul, rulle (äfv. ^ -roller); blockhjul (särsk. art.) (obeslaget so-lidt trähjul, äfv. ~-Wheel); sjö. flaggknapp på en mast el. flaggstång, klot på vant etc.; låg vagn för svåra tyngder : blockvagn, rullvagn (äfv.

^-carriage o. ~-cart); iåg skjutvagn, drög, »björn», »hund» (gruf. äfv. ~-dog); art. blockhjulslavett; vagns(kärr)under-

rede, särsk. järnv. (särskildt rörlig del däraf) Under bogie vagn; is. Engi. öppen godsvagn; pl. se troco; pl. si. byxor; from keel to från kölen till toppen; the ship was on fire from the ioater-edge to her skeppets både skrof och resning stodo i lågor. ^-gutted, s. sjö. si. stormagad. ~ -jack, s. domkraft som skjutes på rullar. ~man, (2.) s. en som för (skjuter, kör etc.) varor på en truck. ~age, -adj, (l.) s. godstransport (med truck). truckage, tr&k'adj, (2.) s. byte, byteshandel.

trucker, -kur, s. byteshandlare, truckle, truk'l, 1. 5. (dimin. af truck, 2.) rullhjul, rulle, trissa; se vid. sms.; va. rulla, skjuta på rullar, jfr trundle. o»-bed, s.

skottsäng (säng på trissor som skjutes in under en annan). ~-cheese, s. prov. liten platt rund ost.

truckSe, truk'1, 2. vn. ödmjuka sig, böja sig (to, för), krypa, »kusja»; ~ under F, gifva vika, gifva med sig. ~r, -ur, s. en som

böjer sig slafviskt för en annans vilja. trUCk-

ling, -ing, prt.; a. slafvisk, krypande; s. slafvisk underkastelse, krypande, trucos, sp., tro'kos, s. se troco.

truculence, tro'kuiens, truculency, -!, s.

råhet, vildhet i seder, rramfart el. utseende.

truculent, -lent, a. rå, barbarisk; vild, grym (äfv. tin uppsyn); förhärjande; förskräcklig (äfv. om ting).

trudge, tr&dj, vn. gå med möda. släpa sig fram (along, framåt; up, uppför eto); traska till fots (äfv. ~ it [on foot]). trudge-man t, trudj'man, jfr truchman. true, trè, a. sann; verklig; sannfärdig sak; rätt; noggrann, riktig (särsk. tekn. efter mått o. vinklar, äfv.»grad»), exakt, korrekt; äkta; trogen (med to, äfv. mot ngn : trofast); uppriktig^ menad), oskrymtad tillgifvenhet, fromhet etc.; redlig, ärlig; bill, se d. o. o. jfr under find, ex.; a Christian, en sann (uppriktig) kristen; ~ circle, en fullkomligt rund cirkel; ~ friend, sann (uppriktig) ei. trogen vän; a ~ line, en rät (riktigt rak) linie; a ~ man, en verklig hedersman; a ~ prophet (jfr vid. d. o.), en sannspådd profet; in the ~ sense of the tuord, i ordets egentliga betydelse; stomach, (hos idislare) löpmage; a r» story. en sannsaga; ~ as steel, trogen som guld; se ex. under Gospel; ~ to the last, trogen till ändan (till döden ei. i aiim. till slutet); ~ to the letter, bokstafligen sann; ~ to nature, naturtrogen, »naturlig»; ~ to one's self, sin karaktär trogen; (alltid) sig (själf) lik; ~ to the original, troget följande originalet, trogen afbildning, öfver-sättning etc.; ~ to time, precis på utsatt tid; ~ to one's words (promise), trogen sitt löfte; it is äfv. (det är) visserligen (sant) (men ...); to be arv. F »hålla färgen»; äfv. gälla (jfr följ. ex.); äfv. jfr to come it is ~ of (el. with regard to ...), det gäller om; to come blifva en sanning, besannas, gå i uppfyllelse,

»slå in» (om en dröm, en förutsägelse, t. ex. the

dream came ~); the saying of ... has been made ... har besannats; he said ~ (when he said that ...), han sade sant ...; it still remains ~ that, det gäller ännu som en sanning att ...; se ex. under sing. ~-blue, s. (eg. true blue) äkta blått, äkta blå färg (: s. k. Coventry blue); (jfr a.) en sant redlig, pålitlig människa, hedersman, »krona»; en trogen partianhängare, särsk. en äkta konservativ (torg); a. äkta blå; pålitlig, trogen, ståndaktig, lojal; äkta konservativ. ~-born, a. äkta född (af rätt härkomst, som genom sin härkomst har rätta anspråk); äkta, salin (t. ex.

Englishman). ~-bred, a. af rätt afvel, af ädel ras (horse etc.); (jfr thorough-bred) af rätt uppfostran, »fulländad» (gentleman); biid. verklig, äkta i aiim. ^hearted, a. redbar, redlig, uppriktig, trofast (friend). ~heartedness, s. redlighet etc., jfr föreg. a. ~-love, s. älskling; käresta; bot. se herb-paris; se äfv. † följ. sms.; a. uppriktig^ tillgifven), ~-love-knot, ^-lover's

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.true-lover's-knot

F Talspråk. 1546 P Lågt språk.

trunch

-knot, s. kärleksknut, valknut. <v-penny †, 5. F ärlig karl. <x/-place, S. astron, himlakropps verkliga läge (i mots, till apparenta). ~ -Sighted, s. med säker blick, klarseende bild. ~ness, -nës, s. sanning; uppriktighet; trohet; riktighet; äkthet. -ur, (1.) komp. af true; (2.) s. se truing-tool. truffle, tråf'1, (truf'1 †), s. tryffel (Tuber, särsk. T. cibarium). ~-dog, s. hund som är dresserad på att uppvädra tryffel. <%»-W0rm, S. tryffelmask (larv som lefver på tryffel). ~d, -d, a. tillagad med tryffel, »trygfferad». trug, tråg, S. (dets. som trough med ett äldre uttal) tråg (is. för murbruk); förr ett mått Tör hvete (V3 bushel); korg; se † vid. trull. truing, tro'ing, s. tekn. afjämning (-filning, -slipning etc. för att få ngt »grad»). ~"tOOl, S. gradgörings-(afslipnings- etc.)instrument. truish, -isj, a. något så när sann, riktig etc.

truism, tr6'izm, s. självklar o. allmänt erkänd sanning (sats) (ofta dets. som trifling ~ : banal sanning), ^atic -at'ik, a. jfr föreg.; banal.

trull, trul, 1. s. flicka †; (gat)slinka (jfr drab,

trollop etc.). trull, trål, 2. va. prov. trilla, jfr trundle. truliization †, tråliză'sjån, s. påläggning af

murbruk med murslef, brukslagning, truly, tro'li, ad. (af true) sant, sanningsenligt; troget; uppriktigt, redligt; i sanning; sannerligen, verkligen (äfv. i svar ss. interjektion); med rätta; lagligt; riktigt, noga; ~ or falsely (he is suspected ...), med rätt eller orätt; to estimate uppskatta efter dess sanna (verkliga) värde; to report (represent) gifva en riktig (Fann) framställning af, framställa i enlighet med verkligheten; to say säga sant; to see things se sakerna i deras rätta dager; to speak tala sanning; yours (i brefafsiutning) eder uppriktigt tillgifne (ei. »sanne vännen», äfv. unger.: med sann högaktning); drf skämtsamt »undertecknad» (den talande), trump, trump, 1. 5. kortsp. trumf, »färg»; rön-trumf (ett kortspel); si. hedersknyffel, »krona» (hjälpare när det kniper); va.sticka med tl'Umf;

F biid.»t;iga öfver», öfverträffa; vn.trumfa; "»s may turn up F, lycl&an kan vända sig till ett buttre; clubs are klöfver är (cl. i) trumf; ace of trumfess; to put on (to) the bringa ngn till det yttersta, tvinga till särskilda ansträngningar, sätta ngn i klämman; that, (story) all I ever heard, ... öfvergår ... ~-Card, s. trumfkort (: uppslagskort som bestämmer trumf el. : kort i färg); bild. F ens »bästa kort»; ett lyckligt drag, en mästerkupp.

trump, trump, 2. va. narra, bedraga; <v up, uppdikta, hopsmida, »sätta ihop», »koka ihop» (a charge, a tale)-, ~ upon, påtruga.

trump, tråmp, 3. s. numera poet. trumpet; elefants snabel; Skoti. mungiga; vn. trum-peta; the ~ of doom, the last domsbasunen; tongue of the Skoti. eg. tunga i mungiga; bild. »första fiolen», »stolpen» (hufvudman, hufvudsak i ngt). ~er †, -ål*, S.

trumpetare, trumpery, tråm'påri, s. (jfr trump, 2.) falskt glitter, tom grannlåt; skräp, strunt; struntprat, tomt skvaller; bedrägeri, lögn †; a. i sms. värdelös, strunt-, trumpet, tråm'pët, s. (jfr trump, 3.) trumpet; bibi. o. bild. basun; tekn. trattformig ledare i spinn- etc. maskiner; äfv. se ear-"» o. speaking-"»; mil. trumpetare; bild. utbasunare (t. ex. of one's own praise); va. förkunna under trumpetstötar; äfv. bild. ut-trumpeta (öfverdrifvet prisa), utbasuna (äfv. o* forth); vn. trumpeta (låta som en trumpet, särsk. om en elefant); the last domsbasu-nen; to blow (sound) the stöta i trumpet (äfv. bild. for, för); to blow (ei. sound) one's own bild. (låta) »stöta i basun för sig», förkunna sitt eget lof. 'v-Call, s. trumpetsignal, trumpetstöt, 'v-fish, zool. se bellows-fish, ^-flourish, s. trumpetstöt, -fanfar. ~-flower, s. bot. hvarje växt med trumpetliknande blommor (ss. Bignonia; Tecoma). ~-fly †, Se gray-fly. ^•honeysuckle, s. bot. Lonicera semper-virens. ~-lily, s. bot. Kichardia æthiopica (white "»). ~-major, s. mil. regiments-trumpetare. ~-marine, s. mus. trumpetmarin (stråkinstrument med en enda tjock sträng).

~-Shaped, a. trumpetformig äfv. bot. ~ -Shell, s. zool. trumpetsnäcka (Buccinum o. Triton). ~-tree, s. bot. trumpetträd (Cecropia peltata). 'v-weed, s. bot, Am. Eupatorium purpureum; på Kap Ecklonia

buccinalis hvars ihåliga stam nytjas som vallhjons-

lur. ^-wood, se "»-tree. ~er, -ur, s. trumpetare; utbasunare; zooi. en dufvarietet; trumpetfågel (sydamerikansk hönsfågel, PsO-phia; särsk. spralcfågel, P. crepitans); Latl'i8 hecateia (australisk matfisk).

truncal, trångk'ål, a. hörande till bålen ei. kroppen.

truncate, trångk'àt, va. (af)stympa, särsk. geom. : afskära (a cone etc.); af korta, stubba; lemlästa; a. bot. stympad, afhuggen. ~d, -ëd, pp.; a. vetensk. geom. etc. afskuren, (af)stympad (cone; edge of a crystal etc.). truncation, -ka'sjun, s. afhuggning, -skä-ring, stympande, stubbande; afstymp-

nillg (tillstånd).

trunch, trånsj, 5. stake, kort stör.

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine i: fin, i fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. 1547 † Föråldradt.

tümulttiousneså

truncheon,'.trån'sjftn, s. kort käpp; kom-mandostaf; knölpåk; tuktad trädstam ; spjutskaft †; se † trunk; va. † prygla. ~ed, -d, (pp.) a. försedd med en (kom-mando)staf, knölpåk etc. ~eer, -è'r, s. en som är beväpnad med en påk.

trundle, trund'1, vn. o. va. trilla, rulla; s. trissa, litet hjul; mek. trilla (jrr lantern -wheel) ; pinne, spole i en trilla (jfr föreg. bet. o. rundle); låg vagn, jfr truck. —bedf, se truckle-bed. —head, s. mek. ändskifva i en trilla (jfr ofvan); sjö. undre Spelhufvudct i dubbelt gångspel. —Shot, S. art. ett slags Stång-

kula. —tail, s. ringlad svans; hund med ringlad svans.

trunk, trungk, S. (träd)stam (i motsats mot grenar etc. el. beröfvad grenarna); bål (djurkropp utan hufvud o. extremiteter); byg. kolonnskaft; elefant snabel; zool. insekters torax; hufvud-del, aiim. bild. stam; mil. hufvudstyrka (i) sluten trupp (mots, tiraljörer etc.); järnv. se "w -line; (res)koffert; blåsrör for att blåsa ärter o. d. †; mek. täckt vatten(hj ul)ränna; aflednings-, ventilations-etc.trumma; störttrumma; pipstock (pumpstock); »trumma» (låda, lår för fisktransport); bärg. slamgraf; sjö. ror-trnmma; sjö. propeller-brunn; ångm. »trunk»; kräfthåf; äfv. se "u-hose; lok. trumf; va. se † truncate; gruf. bärg. (af)slamma, anrika genom slamning. —back, s. zool. Am. i ett slags hafssköldpadda (slägtet Spbargis). ^

-breeches, s. pl se o»-hose. end, s. tjockända på en stock, rotända. —engine, s. ångm. trunkmaskin. —fish, s. zool. koffertfisk (Ostracion). hose, förr brukliga cylindriska vida knäbyxor (»Pluderho-sen»). ~-light, s. takfönster (jfr skylight). —line, s. jämv. stambana, hufvudlinie (i mots, till bilinier). —lOCk, lyftfallslås, snapplås. —Iiail, s. koffertnagel, -spik

med kupigt hufvud. —nerVC, S. anat. nervstam.

—road, s. hufvud(lands)väg, chaussée. —Stay, s. stöd som håller koffertlock uppe. —turtle, s. zool. Testudo arcuata. —WOOd, s. virke af stammen. —WOrk †, s. verkande i det fördolda. ~ed, -t, a. försedd med stam etc.; her. äfv. afkvistad. och utan rot ei. af annan färg än grenarna (om trädstam).

trunnel, trun'el, s. (1.) se treenail; (2.) se trundle.

trunnion, trun'jun, S. tapp på en kanon o. d.;

på en oskillerande cylinder, på ett snrideshammar-

skaft etc. —hole, s. tapphål (-panna). ~ -plate, s. art. tapplager, tappskena. ~ -shoulder, s. art. tappskifva. ~ed, -d, a. försedd med tappar.

trUSS, trus, é. bundt, knippa (of hay, beräknas i handeln tui 56 el. 60 lbs ; of straw : 36

lbs); packe, paket (i eg. mening †) särsk. bärg, af järn etc. för hopsmidning; blomflock; byg. tlmm. bjälk-, balkförbindning för att stötta ei. styfva, spännverk ei. hängverk; (of a roof) takstol; häng-bock; maskin, styfning, stöttning; byg. kragsten, konsol; kir. suspensorium, bråckband; förr stoppad tröja (som bars under harnesket); sjö. rack; skeppsb. bildhuggeri under hackbräde; va. binda (till, ihop, upp, äfv. med up); gripa o. bortföra sitt rof om roffåglar; byg. förstärka en bjälke etc., styfva, Stötta (med förbindningar, med spännverk); draga åt (till) band etc.; kokk. »sätta Upp» en fågel som skall stekas, äfv. i allmännare bet. »taga lir» o. göra i ordning till stekning etc.; *\> Up, (se ofvan

va.) uppbinda, fästa upp, uppskörta; inpacka varor; binda en som skall hängas, F hänga; ~ up bag and baggage P, bege sig af med pick och pack, —beam, s. byg. sammansatt järnbalk; se vid. under ~ed -beam, —bridge, s. spännverksbro, fackverksbro. —frame, s. spännverk, hängverk (ei. -bock), —hoop, s. sjö. svigt-ningsring; tunnb. ring kring stäfverna vid läggning, —maker, s. bandagist. ~ -parrel, s. sjö. rackbälte. —piece, s. sträfva i spännverk; skeppsb. diagonal-spännare. —post, s. lodrät bjälke i spännverk; hängbjälke, -docka i hängverk. —rod,*, dragstång i spännverk; murankare. —tackle, s. sjö. racktalja. ~ed, -t, pp.; a. försedd med truss, förstärkt, stöttad med spännverk. ~ed-beam, s. förstärkt (fördubblad) bjälke. ~el, -el, s. se trestle. 'ving, -ing, prt.; s. spännverk, diagonalförbindning; spännverksbjälkar kollekt, trust, trust, s. förtroende, tillit (in, för, till); förtröstan, fast hopp; »god tro», hand. kredit; anförtroende; förtroendeuppdrag; ansvar för ngt anförtrodt; förvar; förvaltning af ngt anförtrodt, kliratel; ngt som blifvit anförtrodt, anförtrodt gods, jur. (jord-) egendom som gnm testamente el. d. blifvit öfverlemnad åt ngn (jfr *»ee) att förvaltas för annans (: cestui que räkning; äfv. donationsfond (t. ex. the Peabody P—ska ...); a. anförtrodd (property, money etc.); va. lita på, förlita sig på; Sätta förtroende till ; tro på ngn(s sannfärdighet); hoppas med visshet, Jbygga på» (äfv. med that, to, att); tilltro sig (to med infin., [om] att...); anförtro (to, åt); betro (with, med); band. gifva kredit åt a customer with goods); vn. förlita sig, förtrösta (in, på; in God); lita, »bygga», »räkna» (to, på [äfv.: förvänta] med föij. for, att få, då det gäller att ernå; med föij. to med infin., för att därigenom kunna ...; t. ex. he n»ed to his legs, to escape f rom [: for escape

...]); to give to ..., sätta förtoende till; to put one's oj in, sätta förtroende till, jfr vn. med in; (to hold etc.) in oj, i förvar; in high oj, högtbetrodd; persons in public^, personer som bekläda offentliga (förtroende)poster; to put a person in oj with, se ofvan ~ with; on, upon oj, på kredit; (to take ...) på god tro (utan undersökning); på tro och lofven; we cannot oj him at liberty, vi kunna ej våga låta hnm vara lös och ledig; ~ one's self for ..., lita på sig själf i det stycket; ~ one's self in the hands of..., betro sig i ngns händer; he would not oj himself in England, ... anse sig säker i (ei, våga sig till) England; I won't o, you in town, jag vågar ej släppa dig (på egen hand) till ei. i sta'n; we icon't oj him out loith a gun, vi våga ej släppa ut hnm med en bössa; let him ~ (to) me to do it, han kan lita på att jag gör det; I dared not o, myself with looking (ei. to look) in his face, jag vågade ej se hnm i ansigtet; ~ to the chapter of accidents, se a. o.; ~ to Providence, lita på försynen; F äfv. dets. som föreg, ex.; äfv. »ta Gud i hågen» (o. våga ngt). <v,-deed, s. fullmakt för en ~ee. ~ -estate, s. egendom förvaltad af trustees. ^worthiness, s. pålitlighet; tillförlitlighet. ~W0rthy, a. värd förtroende, pålitlig; tillförlitlig. ~ed,-éd, pp.; he ivas universally o,, han åtnjöt allas förtroende; not to be oj, ej att lita på; ej pålitlig. ~ee,

-e', S. jur. (person som fått Igenom testamente el. d.J den legala [enl. Common Law gällande] egande rätten öfver egendom, hvaraf en annan [cestui que trustJ skall åtnjuta inkomsten) förmyndare, god man; kurator (o, on a bankrupts' estate); Am. depositarie (»taka händer»); pl. äfv. stiftelses etc. direktion. ~eeshi|), -e'sjip, s. (jfr föreg.) forvaltarskap, kuratel, förmyndarskap. ~er, -ur, s. en som anförtror ngt åt ngn; en som gifver varor på kredit; jur. en som öfverlemnar egendom åt en ojee. ~ful, -ful, a. se oj ing; se o*y. ~ily, -ill, ad. troget, redligt; pålitligt, finess, -inës, s. pålitlighet, redbarhet; trovärdighet. ~ing, -ing, prt.; a. som litar på ngt; förtroendefull. singly, -ingli, ad. med (fullt) förtroende. ~leSS, -lès, a. ej värd förtroende, ej pålitlig; ej tillförlitlig, osäker. oJeSSneSS, -lès-nës, s. (jfr föreg.) bristande pålitlighet.

-i, a. pålitlig; trogen, redlig, lojal; tillförlitlig, säker, truth, troth, s. sanning (äfv. -en, jfr ex. ned. o. under seeker); verklighet (öfverensstämmelse med verkliga förhållandet), sanningsenlighet; sanningskärlek, uppriktighet,redbarhet;

riktighet, noggrannhet;try

Mindre brukligt. 1549 † Föråldradt.

tubipofé

pröfva krafterna i kamp med, inlåta sig i täflan med, »ge sig i kast» med; se ex. under fall, hand o. patience; I shall ~ my best, jag skall (försöka att) göra mitt bästa; ~ all he could (ei. knew) (he was unable to ...), fast han uppbjöd all sin förmåga (gjorde sitt bästa, försökte alt) (kunde kan ej ...); ~ one's luck, pröfva lyckan; and (F vanligare än to) do something, försöka göra ngt; ~ for, (jfr ofvan) &fv. försöka att få ei. åstadkomma; ~ for life, se d. o.; ~ back, eg. jagt. söka komma tillbaka på ett tappadt spår; biid. F söka komma ifrån en svårighet hvari nian invecklat sig; ~ on, (va.) pröfva, probera kläder; (vn.) si. (ofta ~ it on) pröfva på, probera, försöka »huru långt man kan komma med ngt (ngn)» (försöka öfverlista ngn); ~ it out, söka bringa ngt till afgörande, söka »få slut på ngt»; ~ again, försöka om igen; »gissa bättre»; to have a ~ at it F, göra ett försök, försöka. ~-C0Ck, s. prof-kran. ~-plane, s. se trying-plane. *v>- sail, s. sjö. gaffelsegel (apa, gafifelfock etc.), is. brigg-segel. ^-square, s. snick. etc.vinkel(lineal). ~-WOI*kS, s. pl. trankokeri. ~ing, -ing, prt.; a. som sätter på prof; frestande, påkostande, som pröfvar krafterna (el. tålamodet:) tålamodspröfvande; kritisk, vansklig; besvärlig, tröttande, svår, pinsam, kännbar (to, för); s. sjö. biläggning i storm; sofring af metaller, rening, jfr try, tekn.; on vid (efter) försök, då jag etc. fått försöka (på), ^ing-plane, s. foghyfvel, ru-

bank. ^ing-Square, se ofvan square.

rving-up machine, s. hyflings- och fog-ningsmaskin. tryst, trist, s. eg. Skoti. aftaladt möte; vn. o. va. stämma möte (med); to bide (keep) enligt aftal infinna sig på utsatt ort och ställe; to break försumma att infinna sig (till öfverenskommet möte). ~ing, -ing, prt.; a. i sms. utsatt för möte, mötes-(day, place etc.); s. aftal om möte. tsar, tsar. etc., se czar etc. tsetse, tset'se, s. zool. tsetsefluga (Glossina morsitans, en för boskap farlig fluga i Sydafrika), tub, tub, s. kar, öppet fat af trä, så; (is. afskuren) tunna, kagge; balja; badkar; F bad (jfr sponge-bath)-, bytta (äfv. förakti. :

gammal trögseglande skuta); ngt som liknar en bytta o. d.; gruf. se robing; se vid. f^-flsh; (si.

vid Eton etc.) kort, bred båt; va. lägga ei. sätta i ett kar etc.; bärg. förtimra, kläda schakt; vn. F bada i ~; si. ro i en ; to throw a ~ to a whale, ordspr. gifva ngn ngt att syssla med (för att vilseleda); tale of a orimlig historia, amsaga. ~-fish,

s. zool. en art knorrbane (Trigla birundo).

~-man, s. si. en af de två förnämsta barristers i the Exchequer, ^-thumper, s. si. gatu-predikant. 'v.-washing,s.bärg. sållsättning. tuba, to'ba, 1.8. bot. Dahlbergia m. ti. tllba, tu'ba, 2. s. mus. bastuba; anat. se tube; bot. >|< se style, svl, -bål, a. anat. etc. kärl-. ~te, -båt, a. rörformig, tubber, tub'ur, s. 8,uf. spetshacka, tubbing, -bing, prt.; s. förfärdigande af kar etc.; material till kar etc kollekt.; bad ning i balja (jfr ock sponge-bath); sport, roende med tubs; gruf. förtimring eg. med cylindriska kistor, schaktbeklädnad af runda schakt som gå genom lös bärgart. tubbish †, -bish, a. lik en tunna, tjock(magad) som en tunna, tuhby, -bi,

a. se föreg.; låtande ihålig som en tunna.

tube, tub, s. rör, tub (äfv.)j< kikare), pipa; äfv. slang (flexible naturv. kärl, rör; bot. äfv. pip; kir. kanyl; byg. maskin, se äfv.flre-r^ o. flue; art. antändningsrör, slagrör, tänd-rör; äfv. eldrör (kanon); va. förse med rör; bekläda, fodra med rör (a spring). ^ -laniard, s. art. antändningsrem, fyrsnöre.

pouch, art. rörväska. ~-r00t, s. (cg. tuber-root) bot. tidlösa (Colchicum autum-

naie). ~(-roving)-frame, ~-speeder, 5.

spinn, rörförspinningsmaskin.

well,

borrbrunn (jfr Abyssinian well). ~-wheel, s. se turbine. ^-WOrm, 5. rörmask. ~form, a. se tubiform. tuber, lat., tii'ber, s. anat. etc. knöl, knölig-het, utväxt; bot. rotknöl; äfv. se truffle.

Oj

ated, -åtèd, a. knölig, knutig. ~Cle, -kl, s. liten knölighet ei. utväxt; med. tuberkel. ~cled, -kid, a. med små knöligheter, små utväxter; med. behäftad med tuberkler (lung). ~Cular, -'külur, ~Culose, -'kulès, ~CulouS, -'kuliis, a.

jfr föreg.; med. tllberkulÖS. ^CUle, -kill, s. bot. rotknöl sammansatt af många små rotknölar. ^iferOUS, -if'urus, a. knölbärande, rotknölalstrande. ~0Se, -os, 5. bot. tuberos, ostindisk hösthyacint (Polyanthes tuberosa); a. se r^ous. ~OSity, -os'iti, s. knölighet, knottrighet;

anat. bred upphöjning på ett ben hvarvid liga-menter o. muskler äro fästade. <^0US, -US, a. knölig,

is. bot. bestående af småknölar, rotknölsartad. ~0USneSS, -usnès, s. knölighet, jfr föreg. ff.

tubful, tub'ful, s. en balja (etc. jfr tub) full. tubiform, tu'biform, a. rörformig, tubing, tu'bing, prt. (af tube)-, s. förfärdigande af rör; förseende med ei. insättning af rör; rör-material; rörlängd; rörledning; rör, slangar etc. kollekt; nedsänkning af borr-rör (jfr tube-ioell). tubipore, tu'bipor, s. zool. löd orgelkorall,

rörkorall, pip-polyp.

i: note, å: do, è: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.transfiguration

F Talspråk. 356 P Lågt språk.

transmew

tubular, tu'bulur, a. rörformig; sammansatt af ei. försedd med ror, rör-, tubular-(boiler; bridge etc.). tubulate(d), -làt(èd), a. som har form af ett litet rör; försedd med ett utet rör. tubuliform, -liform, a. rörformig.

tubulouS, tu'bulus, a. rörformig (afv. bot. : floret); sammansatt af små rör; bot. bestående blott af rörformiga blommor (a ~ compound flower).

tuck †, tak, 1. s. lång smal värja.

tuck, tuk, 2. s. Skoti. trumslag, -hvirfvel.

tUCk, tak, 3. VCl. i allm. förminska, sammandraga gnm att draga upp, uppfästa, uppvika, uppkafla (t. ex. ärmarna) (ofta med Up) ; göra inlägg i kläder (äfv. ~ in); uppskörta, hålla uppe kläder; binda (in, upp), lägga ihop i ett knyte; vira, linda (t. ex. a shaivl round ...); stoppa (t. ex. a book under one's arm); (äfv. med in ei. up) stoppa in; inveckla, inhölja, is. stoppa om (t. ex. a child into a bed); si. stoppa ned i grafven; prov. valka (jfr full); prov. inpacka sill; s. inlägg i kläder, invikning, horisontalt veck; sjö. nedre delen af akterspegeln; se vid. nu-net; si. mat, is. skoi. si. »snask», rnums», namnam; ~ in, jfr ofvan; si. äfv. stoppa i (ei. »på») sig (äta); ^ into, si. kasta sig in på rätterna; ~ it on, si. »hugga till» vid handel ; **ed out, Am. si. alldeles förbi af trötthet; <x/ up, jfr ofvan; P hänga; nu a person up in bed, lägga ngn till sängs och stoppa om hnm; to take the nu out of Am. si. taga

krafterna af ngn. ~-creaser, ~'folder,

S. veckbrytare på symaskin. <v-in, 5. si.

»mojs», godt mål. <x,-maker, ^-marker,

se nu-creaser. ~-net, s. ett slags fiskhåf. nu 'pointing, s. mur. ett slags fogutfjrllning med kitt. ~-snop, s. si. sockerbagarbutik. <v,ed, -t, pp.; nu up, P hängd; P gift. ~er, -ar, s. en som stoppar in etc.; halsremsa, fruntimmers krås, bröstlapp; zool. sutare, »skomakare» (en fisk, Tinca vulgaris); prov. se fuller; si. se tuck, si.; se vid. nu-creaser.

tuckahoe, indian., tuk'aho, 5. Am. en växt som växer i jorden liksom tryffel (äfv. Indian bread).

tucket †, tuk'et, 1. s. fanfar, förspel på trumpet.

tucket, tuk'et, 2. s. tunn köttskifva (jfr steak, collop).

tucking, tuk'ing, prt. (af tuck); s. inläggning, invikning (äfv. ~-in : inlägg); (om-) stoppning; si. ätning, »mums», jfr tuck,

skol. si.

tUCUm, tu'kum, s. bot. Astrocaryum vulgäre

(en sydamerikansk palm); fiber drf, se tecum.

Tudor, tu'dur, S. pr. namn på en engelsk regent-ätt. ~-arCh, s. byg. Tudor-båge (dets. som four-centered arch). ~-flOWer, s. byg.

Tudor-ros. ~-Style, s. byg. engelsk sengotik.

tuefall, tu fåi, 5. byg. se lean-to o. penthouse. tue-iron, tu'iurn, s. forma i en smältugn (jfr

tioyer);pl. grofsmeds tång. Tuesday, tu'zda, s. tisdag, tufa, it., tü'få, s. min. tuff. ^ceous, -fa'sjas,

a. tuffartad, tuff-; innehållande tuff. tuff, tuf, 1. s. min. tuff. tuff, tuf, 2. s. prov. se följ. tuft, tuf t, 5. kvast (of flowers etc.), tofs, vippa afv.bot.; buske (of feathers); test (of hair); totte; rugge; grupp (of trees),liten dunge; univ. si. adelsman, adlig student (hvilken ss. utmärkelsetecken bär en guldtofs i mös-sau); va. fördela i, sammanbinda i tofsar ei. kvastar; pryda med tofsar etc.; vn. växa i vippor, ^-hunter, s. si. en som fjäskar för el.

som »hänger sig på» hos adliga studenter el. i allm. unga förnäma personer : »snobbsvans»; snyl-tare, parasit i aiim. ^-hunting, a. si. snyl-tande, påhängsen (jfr s.); s. fjäsk, kryperi för förnäma, jfr föreg. <v,ed, -èd, pp. tofsprydd ; buskig, lummig; som växer i klungor ei. ruggar; tuf vig; (om tyg) ojämt långhårig. ~y, -1, a. tofvig, jfr föreg, tug, tug, va. draga med kraft, ihållande släpa, hala; sjö. bogsera; rycka i)fC; vn. släpa, streta, knoga; biid. streta och arbeta (äfv. nu and toil), »slita», kämpa; s. stark dragning; häftig ryckning (t. ex. ridk. with the rein : straff för tygeln); yttersta ansträngning; kraftprof, svåraste dust, »hetta» (of war), nappatag; släpa, drög; svår lastvagn för timmer o. d.; dragrem på seldon; sjö. bogserbåt, -ångare (jfr steam -tug; äfv. "u-boat); gruf. järnring på uppfordringskorg; Skoti. % rå oxhud hvaraf dragremmar skäras; ~ at, draga, hala ei. slita ij the nu of war, biid. värsta ansträngningen, »när det gäller», när »det går hett till»; dragkamp; now comes the ~ of war, nu gäller det (»tag nu i med kraft!»). /v/-H00k, S. draghake för draglina. s^gage, -adj, S. sjö. bogserafgift. ~ger, -år, s. en som drager hårdt etc. "^ging, -\\\g,prt.; a.; a ~ horse, en (stark) arbetshäst, ^gingly, -ingli, ad. med ansträngning, med möda. tuition, tuisj'ån, 5. Uppsigt öfver en ung person, handledning, förmynderskap; undervisning, uppfostran; betalning för undervisning, skolpengar; under the ~ of, äfv. i lära hos. ~ary, -åri, a. undervisnings-. Tula, tu'la. s. pr. geogr.stad i Ryssland. ^-metal, S. tulametall (en legering af silfver, koppar o. bly), tule, tu'la, s. bot. Am. lok. säf, jfr bulrush. tulip, tu'lip, s. bot. tulpan (Tulipa). ~-shell, 5. zool. en art kägelsnäcka (Conus tulipa). ~-tree, s. bot. tulpanträd, kanoträd (Li-

à: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, hi mote, è: met, è: her, i: fine 1: fin, 1 fir,tulip-Wood

X Mindre brukligt. † Föråldradt.

riodendron tulipifera). —WOOd, 5. rosenträ af (bot.) Physocalymma. ~ist, -1st, s. tulpanälskare, tulpanodlare. Romania, -oma'nia, ^many,-mani, s. tulpanmani. ~OmaniaC,-émà'niåk, 5. en som är gripen af tulpanmani, tulpanvurm. fulle, fr., tol, 5. silkestyll, -flor. Tullian, tul'jan, a. ciceroniansk. tulwar, tul'war, s. ostindisk sabel, tumble, tumb'1, vn. tumla öfver ända, dimpa omkull (äfv. ~ over); ramla, falla ned ei. omkull (äfv, ~ down); nedstörta, störta (tillsammans ei. instörta, afv. med down);

(med annan adverb, bestäm, äfv. :) kasta sig (t. ex. - into bed) ei. rusa (t. ex. on, out; out of bed, upp ur sängen; over the stile etc.; over one another, öfver hvarann, i oordning); tumla sig, vältra sig, kullra; vrida och vända på sig, kasta sig oroligt af och an (äfv. ~ about); göra kullerbyttor (volter, luftsprång o. d.); va. kullkasta, kasta öfver ända, kull välta; vända och vrida på alia håll för att undersöka; vända Upp Och ned på, (äfv. med over) slänga, kasta huller om buller, bringa i oordning; vräka, slänga

handlöst, (ofta med adv.: down, OUt etc.) äfv.

kullra. välta; hopskrynkla, tillknöckla, rufsa till linne, ett plagg; home, om fartygs-sidor falla in (när fartyget är smalare upptill);

sideways, hjula; /x, to -pieces, falla sönder; si. >falla omkull», »falla i diket» (: nedkomma, om kvinnor); in, (vn.) si. gå till kojs (sängs); se home; (va.) timm. infälla (-foga); (s.) störtande, fall; kullerbytta; ~ to, si.- fatta, begripa, —bug, s. trollgubbe (leksak: en bit flädermärg med en blykula i ena ändan); se vid. <*»-dung. »v-dOWn, a. F förfallen, fallfärdig (house, place : ruckel, kåk); äfv. biid. ramlande (t. ex. hopes). ~ -dung, s. is. a ni. tordyfvel (särsk. Copro-bius volvens). —home, S. sjö. den del af fartygsskrof som ligger ofvan största bredden. —UpS, s. pl. dricksglas med tjock,

rund botten som resa sig af sig självfva. -àr, s. akrobat, luftspringare; Am. Fett slags baptist; förr ett slags gatufredsstörare; P bedräglig spelare; tumlare (dricksglas); tumlare, tumlett-dufva (Columba livia gyratrix); ett slags gräflingshund, tax (Ca-nis vertagus); tekn. tillhållning, fall (regel), klinka i lås; nöt i bössiås; trumma på ett mudderverk; tekn. gjut. etc. skurtunna, po-lertunna; sjö. ankarlås; äfv. prov. se tumbrel.

~r-axle, s. nöt-axel i gevärsiås. ~r-axle -hole, s. fyrkant (jfr föreg.). ~r-l0Ck, s. till-hållningslås.

-stiir, s. kvinlig akrobat.

tumbling, tumb'ling, prt. af föreg, v.; s. (äfv. med down, over, jfr tumble, vn.) fallande, ramlande; tumlande (öfverända); volter, kullerbyttor, akrobatkonster (afv. /v tricks), —bay, s. skidbord. —bob, s. motvigt i ändan på en häfarm. ~-bOX, S. pO-lértunna; vipptråg. —home, a. skeppsb. infallande sidor; s. topptimmers infallande. —Shaft, s. hjulstock med lyftarmar, tumbrel, tum'brei, tumbril, -brii, s. tvåhjul ig kärra för sand o. d., vippkärra, störtkärra; dyngkärra; mil. ammunitionskärra; skans-verktygskärra; se vid. ducking-stool; prov. häckkorg för hö o. d. tumefaction, tumefak'sjun, s. med. svulst, svullnad.

tumefied, tu'mefid, pp. af följ.; a. svullen, tumefy, -fi, va. med. komma att svullna; vn. svullna, tumid, tu'mid, a. svällande, uppsväld, med. svullen; biid. hög, framstående; svulstig, högtrafvande. ~ity, -'iti, "vneSS, -nes, s. uppsvällning; svullenhet; biid. svul-stighet.

tummals, tåm'ålz, s. gruf. hög, hop, varp af

bortskrädt bärg o. d. tumor, amerik, stafn. af följ. tumour, tu'mur, 5. mon. svulst, tumör, böld ; biid. svulst(ighet). ~ed -d, a. svullen. ~0US†, -&s, a. se tumid. tump, tump, 1. s. liten jordhög; va. lägga jord (ei. gödsel) omkring roten af en

planta el. ett träd. tump, tump, 2. va. Am. släpa hem fäldt villebråd. ~-|ine, S. pannrem hvarmed en bärare stöder börda på ryggen.

tumtum, t&m'tum, s. vestind. pisang-puré,

-mOS äfv. bakadt till kakor.

tumular, ~y, tumülår(i), a. i form af en kulle ei. hög, bestående af ei. bildande en hög. tumulate >j<, -làt, va. höglägga, grafsätta; vn. svälla upp. tumulosity †, -los'iti, s. k ullighet, backighet. tUIHU-lOUS †, -lus, a. k ull i g, backig, tumuli, se under tumulus. tumult, tu'mult, s. tumult, oväsen, förvirradt larm, villervalla; Upplopp; bild. elementens, passionernas etc. uppror; vn. † larma; vara i uppror; ~ of the spirits, jäsning i sinnena, ^uariness, -'uurinès, s. bullersamhet; fallenhet för att ställa till upplopp. ~uary, -'uuri, a. tumultuarisk, upprorisk, larmande, bullersam; vild, förvirrad (t. ex. skirmish); orolig. svUOUS, -'uus, a. tumultuarisk, upprorisk; stormande, larmande, väsnande; bild. i uppror, orolig; våldsam, häftig (t. ex. tal); förvirrad flykt etc. o^uousness, -'üusnës,

s. tvimultuariskhet, upproriskhet j stör-

is note, è: do, b\ nor, t: not, i: tube, ü: tub, å: bull, th; thing, dh: this, w: will, z: has.tumuituousnéss

r Talspråk. 1552 P Lågt språk.

tunnei-roof

mande karaktär (of a meeting etc.); npp-rördt ei. oroligt tillstånd, våldsamhet, tumulus, lat., tu'mullis, S. (pl. -li, -ll) forntida

grafhög; ättehög, tun, tun, s. tunna, vinfat, liggare, fastage;

brygg, jäskar; mäskkar; (ss. mått för våtvaror)

2 pipes ei. 252 gallons (: 1145 liter); äfv. † jfr ton; zool. F suäcksiägtet Dolium; P fyllbult †; se äfv. † flue; va. fylla (tappa) på tunnor el. fat; (äfv. ~ up) packa på tunnor; a o» of timber = 4:0 cub. feet rundtimmer, 54 cub. feet fyrkantigt timmer. lied, a. tjockmagad som en tunna. ~"belly, s. tjock niage. (T)~bridge, s. pr. geogr. stad i England; ware, ett slags finare inlagda snickeriarbeten. ~-buOy, s. sjö. tunnboj. ~-dish †, s. tratt. ^hOOf, (jfr alehoof) se ground-ivy. ~-li(|U0r, s. tekn. moderlut i aiuntiiiv. ^-maker, s. tunnbindare. ~-Stand, s. gruf. lafve. tunable, tu'nabl, a. som kan stämmas; välklingande, harmonisk, melodisk; lyrisk, sångbar, som kan sättas i musik. ~neSS, -nes, s. välklang, jfr föreg, tund, tund, va. skoi. si. klå, »klunsa på», ge smörj. ~ing, -ing, pvt.; s. skoi. (lok. Winchester college) stryk, klass-smörj, tundra, ry., tun'dia, S. tundra (arktisk hed I

Sibirien).

tune,tün, s. ton; låt; melodi; sång, visa; mus. stämning; mus. harmoni; biid. (rati) stämning, (godt) lynne (humör, disposition); va. stämma instrument; sätta i rätt stämning; sjunga (harmoniskt); afpassa, lämpa †; vn. (jfr va.) tralla, gnola; that's the "» the old COW died of, ordspr. om misslju-dande musik; to put "»s to songs, sätta melodier till sånger; to sing another "»(... in ei. to a different "»), biid. tala ur en annan ton, »låta på annat vis», »få annat ljud i skällan», äfv. »få se på en annan dans», jfr föij. ex.; to make (a person) sing another "», to entertain ...to a different "», låta (ngn) få se på annat (»en annan dans»); to hear by the "», höra på »låten» (att...); in "», i (rätt) stämning (mus. o. biid.); mus. (sjunga) rent; to keep in "», hålla stämning; hålla tonen; to put in "», stämma ett piano etc.; to be in "», to Stand well in "», (om instrument) hålla stämningen; in

penningesummor, ungef. : till ett belopp af (t. ex. to be robbed [to pocket out, to be a loser etc.] to the "» of a hundred pounds, blifva plundrad [»klådd»] på [>få punga ut med»] 100 pund); it is (ei. goes) to the "» of..., det går på samma melodi som ...;

up, stämma upp (börja sjunga) ei. : spela upp (äfv. om instrumeut). ^ablß, se tunable. nud, -d, pp.; a. i sms. (t. ex. well-"») -klingande, ljudande. ~ ful, -ful, a. välljudande, musikalisk; harmonisk. ^leSS, -lès, a. missljudande, oharmonisk; poet. tonlös, stum (t. ex. harp). -ur, s. in strumentstämmare; se äfv. tuning-hammer.

tungstate, tüng'stat, s. kem. volframat, vol-framsyradt salt; ~ of (manganese and) iron, volfram; ~ of Ume, tungsten. tung-Sten, sv., -sten, S. min. tungsten; min. kem. volfram; ~ steel, volframstål; trioxide of oj, se tungstic oxide. tungstiC, -stik, a. kem. (jrr föreg.); ~ acid, volframsyra; ~ ochre, volframockra; ~ oxide, volfram-syreanhydrid. tungStite, -stit, s. tung-stit, naturlig volframsyreanhydrid. tung-StOUS, -stås, a. innehållande volfram-; oxide, volfram-dioxid. tunic, tu'nik, s. antik, tunika; pojkblus; mil. vapenrock ; naturv. hinna, membran.

~ary, -åri, s. zool. manteldjur (-mollusk). ~ate, -at, a. bot. betäckt med hinna ei. hinnor (ss. en lök); zool. försedd med mantel (jfr "»ary); s. se "»ary. ~ated, -àted, a. se föreg, 'vle, -1, S. naturv. se integument; kyrk. trång underrock, tuning, tii'ning, prt. (ar tune); s. stämmande,

stämning af ett musikaliskt instrument. ~-føfk,

s. stämgaffel, ^-hammer, ~-key, s. stämnyckel. ~-pin, s. stämnagel i piano. Tunisian, tunis'ian, a. tunesisk; s. tunesare,

innebyggare i Tunis, tunk, tångk, se thump. <v»er, -ur, s. se dunker. tunnage, tun'adj, s. se tonnage. tunnel, tun'el, s. tunnel, hvälfd gång ; gruf. stoll: bärg. (of a furnace) schakt; ångm. (of the screw), propelleraxelgång; se vid. "»-net; se † vid. funnel; va. anlägga en tunnel under ei. igenom; bygga ei. forma i form af en tunnel; jagt. fånga i ett rapphönsnät, jrr "»-net; vn. borra en tunnel (: to cut, drill, drive a "») ei. tunnlar (jfr va.). ~-borer, S. pneumatisk tunnelborr-ningsmaskin. ^-bridge, s. ingeniör, tunnelbro, rörbro. ~-head, s. bärg. masugns (schakts) öfre mynning (uppsättningsmål); tunnelmynning. ~-kiln, s. kalkugn som går med stenkol, r^-net, s. jagt. trattformigt rapphönsnät. "»- pit, ~shaft, s. brunn, (luft)schakt som går ned till en tunnel; gruf. uppfordringsschakt, /v-roof,

ii fate, å: far, A: fall, 4: fat, å: fast, é: mete, è: met, è: hcr, i: fine, 1: fin, |: fir,tunnel-roof

Mindre brukligt. 1558 † Föråldradt.

furkels

s. byg. tunnhvalf. ~ler, -ur, s. tunnelarbetare. slirig, -ing, s. tunnelbyggande, -borrning.

tunning, tim'ing, prt. (af tun); s. tappning

. på tunnor ei. fat. tunny, tun'i, s. zool. tonfisk (Thynnus vulgaris); striped se bonito. tup, tup, s. prov. gumse; va. stånga; springa, betäcka om gumse. ~man, s. gumsuppfö-dare.

tupelO,tu'pelè, s.(ved ei. virke af) black gum. Turanian, tura'nian, a. etnogr, spr&kvet. turansk. turban, te'rban, S. turban (äfv. för fruntimmer); zool. alla vindlingarna på en snäcka. ~-Shell, s. Am. F sjöborre utan taggarna. ~-StOne, s. muhammedansk grafsten krönt af en turban (af sten). ~-top, s. bot. Helvella (en svamp). ~ed, -d, a. iklädd turban. ~less, -les, a. utan turban, turbary, te'rbari, s. torftag, -tägt (grop); jur. rättighet till torftägt på annans jord.

turbeth, tè'rbëth, se turpetli. turbid, ti' rbid, a. grumlig, upprörd (afv.)f(biid. : orolig, full af oro); tjock, oklar vätska; to fish in ~ Waters, ordspr. fiska i grumligt vatten. ~neSS, -nes, s. grumlighet (jfr föreg. fi.).

turbinaceous, turbma'sjus, a. torf artad, torf-.

turbinate(d), te'rbinat(ed), a. hvirflande, snurrande >)C; zool. konisk och spiral vriden (om snäckor); bot. omvändt kägelformig; ~ bones, anat. svamplikt pipiga ben (ss. i näsan). turbination, -na'sjun, s. hvirfvel-rörelse, vridning (kring sin axel), snurrning. turbine, te'rbin, s. mek. turbin, »strömsnurra». turbit, tl'rbit, 5. ett slags kortnäbbig dufva;

se vid.)j< turbot. turbith, te'rbith, se turpetli. turbot, tl'rbut, s. zool. butta, piggvar (en flundreart: Pleuronectes ei. Rhombus maximus).

turbulence, te'rbulens, turbulency, -!, s.

oro, upprördt tillstånd, jäsning, tumult, uppror ofta biid. turbulent, -lent, a. oro-lig(t haf, hufvud), häftigt upprörd; stormande ofta biid., våldsam, bråkig, vild.

Turcism, te'rsism, s. turk-egendomlighet; turkars religion, världsåskådning, karaktär, seder etc. Turco, te'rk6, s. turko (algerisk skarpskytt). turCOiS, se turquois. Turcoman, te'rkoman, s. turkoman. Turcophil, tè'rkofll, -fil, s. turkofil, turkvän. ~ism, -izm, s. tnrkofilism, turkvänlighet, turd, tlrd, s. P lort.

tureen, ture'n, s. terrin, soppskål. ~ful,

-fül, S. en soppskål full (af ngt).

tu rf, tirf, s. grästorf(va); bränntorf; biid. kapplöpningsbanan, -väsen, -sporten; va. torfkläda, betäcka med grästorf; the äfv. dets. som the gentlemen of the (samtliga) idkare och vänner af kapp-ränningssporten; the cutting of the first första spadtaget å en ny järnväg o. d.; to be on the (ss. yrke) idka kapprännings-sport, hålla kapplöpningshästar ei. deltaga i vad vid kappränningar; (om en häst) uppträda på banan; si. dets. som to go upon the streets, se d. o. ~-ant, s. zool. gul myra (Formica flava). <^-bank, ~-benoh, s. grässoffa, ^-built, a. formad ei. bygd af grästorf. ^-clad, a. beklädd med grästorf. ^-CUtter, s. torfknif; torfrist; jfr paring-plough, *v>-drain, s. täckdike af torf. ^-gambling, s. höga vad vid kappränning. ^-hedge, s. grästorfsvall SS. inhägnad. ^-hog, 5. zool. Sus palustris. ~ -house, s. stuga med torftak; koja ei. skjul af torf. ^-knife, s. torfskärare(-knif ei. spade), ^-lining, s. torfbeklädnad. ~man, s. deltagare i kappränning. ~ -mOSS, s. torfmosse. ^-plough, s. skumplog. ~-seat, s. grässoffa,

ett slags fål' hos stenperiodens folk. s. ett stycke grästorf. ^-spade, s. torf-spade. ~en, -n, s. af torf; täckt med torf. ~iness, -inès, s. torfvighet, jfr f>*y. ~ing, -ing, prt.; s. torf beläggning, torf-täckning. «wing-irOn, s. flåhacka; se följ.

~ing-spade,

se oj-spade. ~ ite, -it, s. F idkare af kapplöpningssport, jfr blackleg; a. kapplöpningsälskande. ~y, -i, a. betäckt med grästorf (gräsmatta) ei. torf; gjord af ei. täckt med torf; lik (gräs-) torf, torfaktig; rik på torf; F tillhörande, utmärkande ei. egnande sig åt kapprän-ningssport. turgent, tl'rdjent, a. svällande, pösande etc., jfr turgid, turgescence, -djes'ens, tur-

gescency, -djes'ensi, s. svällning; svullnad; biid. svulst, bombast. turgescent, -djes'ent, a. svällande, turgid, te'rdjid, a. uppsväld; svullen; pösande; biid. uppblåst; biid. svulstig, bombastisk. ~ity, -'iti, s. uppsväldhet, svul-nad; biid. svulst. ~neSS, -nes, se ~ity. turio, lat., tu'rio, S. bot. årsskott betäckt med fjäll. Turk, tërk, s. turk; muhammedan; biid. bråkstake, bullerbas,

»rySS» (ostyrig pojke; ofta a young vild o. grym människa. ~man, se Turcoman. ~'S-Cap, s. bot. kroll-lilja (Lilium Martagon, äfv. ~ lily)', ftfv. stormhatt (Aconitum Napellue);

äfv. se

följ. bot. 'v/'S-head, s. bot. Melocactus communis; sjö. valknop; takborste >}C »Js -turban s. bot. en art ranuiikel. ~eis †,

-is, a. se Turkish; s. se turquois. ~eSS †, . -ës, s, turkinna. Turkey, te'rki, s. (1.) Turkiet; (2.) (t) zool. kalkon (Meleagris gallopavo). ^-berries, s. pl. gulbär, grenetter (dets, som Avignon -berry), ^-berry-tree^ s. bot. Cordia Col-lococca på Jamaika. (t)~"bird, s. prov. gök-tyta. (t)^-buzzard, s. zool. kalkonvråk, urnbu (amerikansk gamart, Rhinogryphus cl.

Cathartes aura). ~-Carpet, s. turkisk matta. (t)~-C0Ck, s. kalkontupp. ~-C0f-fee, s. mokkakaffe. ~-C0m, s. turkiskt hvete, majs. /x,-C0tt0n-yam, s. turkiskt (äkta rödt) garn. ~-earth, se Lemnian earth. ~-grasS, s. ett visst slags strängar från Ostindien som nytjas till metkrokstafsar o. d.

(t)~-hen, s, kalkonhöna; ~ flower, bot. damspelslilja (Fritillaria Meleagris). ~ -hone, se Oj-stone. ^-leather, s. saffian. , ^-merchant, s. köpman som drifver handel på Turkiet; si. en som handlar med smugglade sidenvaror; F skämts, fågelhandlare. ^-millet, s. se durrha. ~-oak, s. bot. 8. k. burgundisk ek (Quercus cer-ris). ^-oilstone, se stone. ~-red, s.

. (äkta) turkiskt rödt. ~-r00t, s, se alizan. '»-Slate, ~-StOne, s. turkisk oljesten, le-vantisk brynsten. ^-Sponge, s.

levantisk bad-(ei. tvättsvamp (zool. Euspongia officinalis). (t)~-vulture, s. se buzzard. ~-wheat s. majs. turkis, te'rkis, se turquoise. Turkism, -kizm, se Turcism. Turkish, -kisj, a. turkisk; ~ bath, turkiskt bad; ~ tobacco, bondtobak (Nicotiana rustica). Turko, -ko, se Turco. turkois, tè rkojs, se turquoise. ~-StOne, s. se

turquoise; äfv. se Turkey-stone. Turlupins, te'rl&pinz, S. pl. en medeltida reforma-

. tørisk sekt.

turm †, term, s. ryttartrupp, -skvadron. turmalin, te'rmalin, 5. min. turmalin, turmeric, te'rmurik, s. bot. ostindisk gul ingefära (CurCUma longa); farm. tekn. gurk-meja (roten af föreg.); is. Am. äfv. för att beteckna

Sangninaria Canadensis, ~-paper, 5.kem. gult reaktionspapper (färgadt med gurkmeja).

- ~-tree, S. bot. Zieria fr. Australien, turmoil, te'rmojl, s. bråk, oro, oväsen; oro-

lighet(er), tumult; va. † oroa; vn. † oroas, vara orolig(t upprörd), tum, tern, va. vända (äfv. utan adv. om, omkring, på, ut och in, upp och ned på; med prep. jfr ned.; äfv. bild. [särsk. med into, to, jfr ex.]);

- svänga, vrida (omkring ei. på), äfv. skrufva (på); i allm. försätta i kringgående rörelse : vefva, sno, snurra; (om vattnet) drifva ett vattenhjul; wid. hvälfva (i sitt sinne [jfr mind, ex.] ofta med about ei. over, jfr ned); dreja, svarfva äfv. bild. (tai, fraser); tillskapa, forma,

bilda (»gifva ngt en viss vändning»); i aiim. gifva ngt en (annan) riktning äfv. b»d. (t. ex. the conversation), (ofta med adverbial, jfr ned.) leda, draga, styra {from, från; to, till

[särsk. nytta, jfr penny ex. o. ned.] äfv. på), rikta i allm. äfv. bild. (uppmärksamheten o. d.) (at, upon, på; the guns against ...; one's eye upon ...); föra, drifva, köra (is. med adv., jfr ned., t. ex. ~ out); spadvända (the sod), omgräfva, uppgräfva, -plöja jord, åker; omskyffla (~ with a shovel); vika (jfr ~ down), göra att ngt (is. the edge) viker sig (göra slö); komma att »skära sig» ei. surna

(om mjölk, vin); i allm. försätta i ett annat tillstånd : förvandla, förändra; förvända (one's sight, synen på ngn); få ngn att ändra sig, bringa på andra tankar; (oftast i pp., jfr ~ed) göra lämplig; band. omsätta pengar (jfr money, ex.); öfverflytta; öfverföra i eg. bet. bibi. †, vani.: omskrifva, öfversätta (into, till, t. ex. English); vika (svänga, vända, gå, fara) om(kring) (the corner, jfr ned. ex.), komma förbi el. öfver (t. ex. en farlig punkt); mil. »turnera», kringgå äfv. i allm. bet., jfr ex.; mil. äfv. tillbakakasta fiendtlig styrka; slå kullerbyttor o. d.; vn. vända sig (äfv. bild. i flere bet. [jfr vid. ned.l, särsk. om person, med blick el. tal, äfv. för att få hjälp el. rådfråga;

to, till); vända sig om, omkring ei. rundt omkring (äfv. ~ round); vrida sig, äfv. »gå rund(t)», (gå att) vridas, gå (löpa, svänga) omkring (t. ex. on its axis, on hinges); göra en vändning ei. en sväng (t. ex. on one's heel, på klacken), arv. ändra (taga en annan) riktning, taga af, vika af (äfv. bild., jfr ned.); (om tidvattnet, vinden) kantra (»springa om»); vända om, återvända; byta om sysselsättning, »gå> (from, to); ändra sig; omvända sig; förvandlas (into, to, till); (öfvergå till att) blifva (paj)ist, soldier etc.-, grey : g råna; pale : blekna; etc.); skära sig, löpna, surna; (om hjärnan, hufvudet) vara (blifva) yr, svindla, bild. blifva »vriden» (förvirrad, tokig); tekn. låta svarfva sig, »gå att svarfva»; boktr, »blockera» (jfr ned. ex.); s. vändning; vridning; vagnars vändbarhet; (om)hvälfning; (om)sväng(ning), hvarf (äfv. i dans), omgång; slag af ngt rundgående el. ... fram och tillbaka (när man går); tur (ordning); kort resa (väg), spatser-, res-tur; lopp, väg; vändning wid'.,' förändring, omskiftelse, omslag, omkastning; (ord)vändning, se vid. ned. ex.; ström-kantring; krök(ning), krok af en väg el. en en bana; bugt särsk. af tåg (äfv. »slag» sjö., rundslag [: single ~ i mots, un haifsiag]), rundtörn; gruf. sänkning ned från en ort o. d.; utslag på våg; handling af välvilja (el. tvärtom:) tjänst, godt »handtag», ei. spratt,

fult streck; »törn», »stöt» (obehaglig, häftig beröring), skrämsel; föremål, syfte; nytta, fördel, jfr ex.; form(ning); böjelse, fallenhet, anlag (natural o,) (for, för); tycke, »smak»; art, beskaffenhet; mus. dubbelslag; börs. F premie, afgift för erhållande af lån (som icke skall räknas för ränta); jur. se tOlirn; spinn, tråd; tekn. äfv. se oj -button; pl. med. F se menses; oj one's bach, vända sig om, vända ryggen till (äfv.: fly); se vid. under bach; oj a person's brain (ei. head), göra ngn yr i hufvudet oftast biid. : förryckt; oj the case, vända om förhållandet i en framställning (låta det vara tvärtom, antaga motsatsen); ~ one's coat, eg. (låta) vända sin röck; biid. skifta parti, gå öfver till motpartiet, sadla om; ^ colour, skifta färg (rodna ei. blekna); the (ei. respekt, a) corner, vända (svänga) om hörnet; biid. komma öfver en vändpunkt, ändra sig el. erfara en ändring (vändning) särsk. till ett bättre; ~ the dice, komma lyckan att vända sig; ~ a difficulty, kringgå en svårighet; äfv. komma öfver en svårighet; ~ the fate of the day, göra omslag i dagens öde (stridens utgång), gifva saken en annan utgång än man väntade i början; the horse had scarcely rs*ed a hair, äfv. hästen hade knapt blifvit det minsta varm (svettig); ~ a hey (the handle of a door, a loch), vrida om en nyckel (ett dörrvred, ett lås); ~ a letter, boktr, vända upp och ned på (blockera) en bokstaf o. insätta den när den rätta felas; she

ojed a pirouette, hon gjorde en piruett; oj one's stomach, (se d. o.) äckla; äfv. komma en att baxnas; ^ one's wrath upon, vända (rikta) sin vrede mot;

(Anm. ~ med objekt se för öfrigt dessa subst., ss.

card, cat, ear, hand, head, flank, mind, penny, scale, shoulder, somersault, table, tail, talent, turtle etc.); oj inside out, vända ut och in (på ngt); kränga en strumpa; vända sig ut och in; ~ upside down, vän-da(s) upp och ned (på ngt); ~ to (good) account {advantage; profit, ... use) (va.) vända till sin fördel; draga vinst (nytta) af; äfv. förtjäna på; (vn.) blifva (ei. vara) fruktbärande ei. inbringande, löna sig; oj a horse loose (ei. out) to grass, släppa ut en häst på bete; (Anm. ~ [va.~\ med predikatsfyllnad, jfr vid. adrift o. loose); oj

and twist, vrida och vända sig; bild. »bråka och krångla», försöka på alla möjliga vis; right (left) o,! mii. höger (vänster) om! his voice was just o>ing, han var just i målbrottet; ~ monh, äfv. gå i kloster; ~ traitor, bli förrädare (förråda, svika [den goda] saken); ~ head Over heels, slå

kullerbytta (el. voit); (Aum. ~ [üW.] med predikatsfyllnad, jfr ofvan); ~ about, vända el. vrida (sig) om(kring); vända sig om; biid. (om samtal) röra sig om ett ämne: ~ about with, äfv. dansa om med; ~ again †, vända om, gå tillbaka; ~ against, (va.) vända vapen mot; rikta ... mot; göra ngn fiendtlig mot; (vn.) vända sig (taga parti, opponera sig, blifva ogynnsam) mot; ~ around, vända (sig, vridas) rundt omkring ei. om; oj aside, (va.) vända (böja) åt sidan; afvända; afböja (eg.: parera, ett vapen); gifva en annan riktning; (vn.) vända sig åt sidan (ei. bort); styra åt sidan; vika af; taga en afväg; gå åt sidan; gå afsides; gå (fara) sina färde; ~ away, (vn.) vända bort, bortvända i aiim.; äfv. slå bort (t. ex. with a joke); is. bibi. afvända (evil, wrath); afleda; böja af, vika ut; af visa (t. ex. en tiggare); köra bort (ur tjänsten), afskeda; bortstöta; (vn.) vända sig bort; vika af, taga af (åt sidan); draga bort, gå (sin väg), aflägsna sig; afvika (from, från, t. ex. the path of right: öfvergifva ..., &fv. idols etc.); ~ back, (va.) vända (vrida etc.) tillbaka; i aiim. kasta om, verka ett bakslag ei. en omkastning i (t. ex. the tide of feeling); återställa i sitt förra skick; (vn.) vända om; gå tillbaka, återvända; vända sig om; ~ down, (va.) vända (föra, draga etc.) ned ei. nedåt; vika ned (t. ex. brätten); vika (af) (a leaf in a book; the page, vid ... den o. den sidan); skrufva ned en lampa; (vn.) vända sig nedåt; vikas, kröka sig ned; gå ned för, vika af utför; ~ down a bed, (bädda en säng o.) vika ned täcket (äfv. o, down the counterpane) och öfver-lakanet; ~ the clothes down, rycka sängkläderna (täcket) af en sofvande; ~ forth, köra ut ei. bort; ~ for, ge en riktning åt ei. på ngt, biid. göra lämplig för, jfr under ojed; oj from ..., vända (sig) från; vända sig bort från, äfv. bild. affalla från, öfvergifva; ~ from sin, öfverge synden, omvända sig; ~ in,(va.) vända inåt; vika in; rikta, föra (förmå att gå etc.) in; sjö. bända in; (vn.) vända sig (vridas etc.) inåt; gå in (inomhus); sjö. »törnå in», gå till kojs, äfv. aiim. F; in one's toes (ei. legs) (in ivalking), gå in med tårna; ~ into ..., förvandla (i ei. till); vända till, jfr vederb. subst. (t. ex. money, night, ridicule); vika af åt; oj of a hue (colour), antaga en färg(skiftning); oj of a deadly hue, bli dödsblek, bli blek som ett lik; ^ off, (va.) bortvända, vända bort äfv. bild. : slå bort (with a joke et. jocularly, med ett skämt; with a laugh äfv.: »bara skratta åt»,

t. ex. en varning); kränga af sig (one's coat; the shackles); gifva annan riktning: afhända, afleda tankar, uppmärksamhet, verksamhet etc. {from, från; into, to, till); af vända, afböja (parera), afslå ettanfaii; afvisa,köra bort, drifva (jaga) bort från sig; låta fara, öfvergifva; (söka) komma ifrån saken; utsläppa ur en rörledning; F göra (få) färdig (t. ex. a great deal of work a day), förfärdiga, leverera, äfv. »af haspla», »rafsa ihop ei. undan» (t. ex. ten pages of copy); runda af; vrida om en krän o. drgnm af stänga ngt som går i en rörledniug (t. ex. the gas : släcka gasen); slå undan falluckan för på schavotten (: hänga) †; (vn.) (om väg, vandrare etc.) vika af, taga af (from, från; to the left etc.); ~ on, (vrida på en krän och) släppa

på vatten, ånga etc., el. Öppna ledning; (On prep.) vända sig om (kring) ngt, se ofvan; vända sig mot (: anfalla); äfv. hänga (bero) på; ^ out, (va.) vända, vrida etc. ut(åt); drifva (köra, jaga) ut (på porten : ~ out of doors, out of the house)-, utköra (t. ex. of school, ur skolan), bortköra, ge afsked (»på grått papper»), af-skeda (: ~ out of office; ~ out of a situation); släppa ut (jto grass, to pasture, på bete); jagt. släppa hundarna; uttömma, låta komma ut (fram), släppa ut; förfärdiga, producera, leverera (om fabrik o. d., t. ex. the factory o,s out 100 machines weekly); mil. låta utrycka, ropa ut vakten; sjö. »törnå» ut, »purra» ut; bild. utbilda, göra ngn till ngt; (vn.) vända (vrida) (sig) ut(åt); böja sig utåt; göra en sväng utåt äfv. : stå ut ei. fram, utbugta; taga af åt sidan (t. ex. om en kusk); ryckas ur sitt läge, gå ur led; sjö. »törnå ut» (»rejs opp»), stiga upp ur bädden ; mil. utrycka från kasern etc. (gå i gevär); gå ut på gatan; F strejka; bild. utfalla, aflöpa, få en god el. dålig utgång, sluta, lyktas, gå (val, iiia); (jfrprove) visa sig, befinnas (that, att); äfv. (med to be ...) befinnas vara, blifva, arta (gestalta) sig; ~ the house out of (the) window, vända upp och ned på hela huset; ^ out the gas, släcka gasen; "» the toes (ei. legs) out (in walk-ing), gå ut(åt) med fötterna; ^ out one's pockets, vända ut och in på fickorna; ~ out bad(ly) (ei. ill), (om t. ex. en gosse) arta sig illa, ej bli ngt ordentligt af; (om sak) gå (utfalla, aflöpa) olyckligt, vara (blifva) misslyckad (om företag: 'x/ out a bad success, "» out a failure); o* out well, gå (utfalla, aflöpa) lyckligt, lyckas, hafva framgång; arta sig väl; out larong, gå på tok; it loill all "» out for the best yet in the end, alt kan ännu få en lycklig utgång (: »bli bra», »reda sig»); he may

out something yet, än kan det blifva ngt af hnm; ~ over, (va.) vända upp och ned på; vända (om) (se särsk. leaf, ex.); kullkasta, -välta, -störta, stjälpa omkull (ei. öfver ända); öfverflytta? öfveiiåta (t. ex. en affär; to, till, på); bläddra i el. genom en bok; hand. omsätta; bild. fundera på (: ~ over in one's mind); hängaf (jfr oj off); (vn.) vända sig (på sidan); kullra om, välta, rulla omkring; stjälpa, gå omkull; om hästar gå Öfver (falla baklänges); bild. »göra en svängning», ändra (sig ei.) åsigt ei. parti, sadla om, öfvergå tm motpartiet; (eiiipt. jfr va.) vända om bladet i en bok, bläddra (om); he "»s over in his shop £ 100 a week, han omsätter ...; (please) oj over! vänd (om bladet)! verte! if you oj over a little further, om du bläddrar (om) litet längre (fram); ~ round se d. o.; äfv. biid. se ~ over, bud.; (round, prepos.) vira ... rundt om (jfr ex. under finger); "» one's self round, vända sig om(kring); ~ round and round, svänga, rotera, snurra omkring; his head "»ed round, det gick rundt omkring för hnm, han var(dt) yr i hufvudet; ~ round (up)on, (om person) vända sig om mot; bild. vända sig fiendtiigt mot, uppträda mot; bryta med, bli oense med (jfr äfv. to round upon o. ofvan ~ one's wrath upon); "» to, vända (sig) etc. till, jfr ofvan ; äfv. bild. gripa Sig an; taga upp göromål, taga ihop med, gripa sig an med; rv< up, (va.) vända, vrida, vika (äfv. föra, draga etc.) upp(åt); uppvika, uppfästa ett klädesplagg; slå upp (t. ex. kragen el. ett kort; äfv. ett ord i ett lexikon etc.), äfv. »få upp»; skrufva upp gas, lampa; vända upp och ned, äfv. ut och in på (t. ex. fickan); bryta upp, gräfva upp, vända om torfven, plöja upp jord; kasta upp, uppgräfva; förse en röck etc. med uppslag (ei. revärer o. d., t. ex. with red, jfr vid. under "»ed); brodda (hästskor : skarpsko hästen); sjö. kalla (skicka) aiie man upp på däck; si. frikänna; (vn.) vända (vrida) sig upp(åt); bild. vända sig till motstånd, sätta sig upp mot förtryck; vara vänd uppåt, stå upp, peka upp; komma upp i allm. bet. (jfr ned. ex.); komma i dagen, komma fram ei. till rätta (om person äfv. »dyka upp» F), uppträda, plötsligen visa sig; (äfv. om tillfälle o. d.:) erbjuda sig, yppa sig; »slumpa till», utfalla, ske, hända; blifva, jfr ~ out; ~ it up, si. gå ifrån (»kasta») altsamman, ge saken på båten, ge sig (äfv. i väg, rymma); "» up one's eyes, himla med ögonen, himla sig; ~ up one's heels, ... one's nose, se d. o. ex.; ~ up trumps, slå (få) upp trumf äfv. biid.; what "»s up, hvad är uppslagsfärgen (trumf)?

biid. hvad är nu å färde, hvad är det frågan om? waiting for something to ~ up, väntande på att ngt (gynnsamt) tillfälle (ngn utsigt, ngt »att göra») skulle yppa sig; ~ upon, vända mot, kasta tillbaka (t. ex. arguments) mot ngn själf; (vn. med prep.) se ofvan; bild. äfv. röra sig 0111 (jfr ~ about); bild. se ~ round upon; äfv. veder-gälla lika med lika; ~ upon the icorld, se to turn loose upon the world, under loose; it had been a ~ of a die whether ... should ... or, det hängde på en slump om ..., eller ...; ~ of life, med. kritisk (klimakterisk) period i lifvet, is. den period hos kvinnor då menstruationen upphör; ~ of mind se d. o.; ~ of the tide, tidkant-ring; biid. omslag (i händelsernas gång) (äfv. ~ of the cards, of the table eg. : vändning i turen); the ~ of one's tongue, ngns egendomliga tal, dialekt, målföre; the ~ of the year, årsskiftet; ~ and ~ about, skiftevis, turvis; aflösande hvarann, hvar sin stund (vid arbete); it is your n* (now), det är er tur; next came the ~ of..., äfv. därnäst kom turen till ...; his f>j lay best for speculation, hans anlag lågo åt ...; bad (ill) otjänst; one good n* deserves another, den ena tjänsten är den andra värd; to do ... a good (jfr d. o. ex.) äfv. visa ngn en artighet (höflighet); ... when ... can do the (hvad tjänar så mycket besvär till) då ... kan göra

samma tjänst (duga lika bra); to get a n*, to have a fair hafva en »chance» (»en utsigt»); to answer (serve, suit) one's komma ngn väl till pass; to give ~ for gifva (vedergälla) lika för lika; to give a ~ to, gifva en vändning (ny riktning), förändra; äfv. väncla, vrida på, jfr ofvan va.; (äfv. med good) se ofvan tO do etc.; skrämma, jfr föij. ex.: it gave me stich a ~ (to hear, to see etc.), he gave one quite a ~ as he (did so), (jag) man blef just skrämd (altererad, »haj», »till sig»); to give the conversation a different ^,föra ... in på ett nytt ämne; do not give such a cruel ~ to my silence, gif ej ... en ... tolkning; it (the wheel etc.) goes (makes) a hundred in a minute, det gör hundra slag i minuten; to have a ~ for (t. ex. music), to have a (literary etc.) to be of a (t. ex. poetical) *>>, hafva anlag (fallenhet, böjelse) för, »vara (t. ex. poetiskt) anlagd»; to take a göra en vändning (äfv. krök, om en väg etc.), sväng, tur ei. ett slag (t. ex. in the garden; el. om en maskin), jfr ofvan 5.; (om ting biid.) taga en vändning (särsk. ofta med tillagdt adj., jfr t. ex. favourable ex., samt nedan); få ett nytt. Upp-

slag, »vända sig», förändras, ändra utseende; (om person) (to take One's nu of...), (passa på att) göra ngt när en3 tur kommer; äfv. göra tjänst (äfv. vakt) i sin tur; to take a personal (om samtal o. d.) antaga en personlig karaktär; to take a wrong (an ugly) börja »se illa ut», »antaga ett betänkligt utseende»; gå alldeles på tok (»åt fanders»); to take 'vs (to do something), tura (byta, skifta) om (att göra ngt); to wait one's vänta till ens tur kommer, passa på sin tur; at every i alla vändningar, oupphörligt, när som hälst, vid hvarje steg biid.; by (ei. in) n^s, turvis, skiftevis, växelvis, omväxlande; efter hvarandra; skoftals, då och då †; to take it by to do some-thing, tura om att göra ngt; it roas taken by äfv. det gick i (ei. efter) tur; ~ for ~ F, lika mot lika; in in one's turvis; i (sin) tur; åter igen, å sin sida; each in its every one in his hvar och en i sin tur; in the ~ of a hand, i en handvändning; in I pressed him to remain with me a day or two, i min tur ;..; (to be) on the (vara) på Vändpunkten i aiim., i självfva vändningen (kantringen om tidvattnet), på väg att slå om; to a (eg. [numi. clone, roasted to a nu :] stekt med precis rätta antalet svängningar af spettet) i aiim. precis, lagom, på pricken, förträffligt (jfr to a T, to a nicety, to a tittle). —about †, s. ny-hetsmakare; yra, yrsel, jfr n^-sickness. —again †, s. vändning tillbaka, återgång; a. återvänds-gränd. —bench, s.

urmakares etc. drillstol (liten svarfstol). ~ -bridge, s. svängbro; äfv. se notable, järnv. —buckle, s. fönster- etc. vred; vridbar kram-pa; art. äfv. kisthållare. (T)~bull, s. pr.; nu's blue, Turnbllll3 blått (ett slags berlinerblått). —button, 5. fönster-vred. —Cap, s. vridbar rökhatt ofvanpå skorsten; bot. kroll-lüja, jfr sms. under turk. ~COat, S. en S0111 vänder kappan efter vinden, »väderhane»; öfverlöpare, renegat, affälling. — COCk, s. (vattenlednings)kran-passare

(persou som liar tillsyn öfver kranarV oj-dOWH, a. i sms. ned vikt (t. ex. collar : fäll krage); s. F nedvikt kant (of a card etc.). ~ -down-boot, .

ning; (i de föij. bet. F) samling, stor hop folk som gått ut för att »gapa» el. till ett möte etc.; i allm. F ngt åstadkommet för att göra uppseende el. att- visa för hopen : »tillställning», äfv. kalas, traktering, bjudning; elegant ekipage; uppträdande, utstyrsel; skådespel, »syn», särskild grupp ei. »nummer» i ett festtåg el. d.; teat, unger.: mellanakt (när publiken går ut på en stund, is. mellan olika pjeser); järnv. se siding (äfv. ~ place, ^ track); we were invited to tea and vi blefvo bjudna på te och supé (ei. och annan traktering). ~-0Ver, 5. vältande, stjälpning; hand. omsättning, inkomst på en viss tid; halfrnnd äppeltårta, »fyld» smörbakelse; lärling som går öfver till annan mästare för att hos hnm fullborda lärotiden; boktr, manuskript till en kolumn och en bit däröfver; förr hvit halsbindel öfver ståndkragen (hos militär); a. att vika ner (jfr f^-down); ~ table, fällbord, ^pike, s. vändkors †; slagbom, vägbom; fort. se cheval-de-frise; tullbom, ei. -grind vid hvilken vägpengar uppbäras; StOl' landsväg, chaussée (: ~-roa(Z); Skoti. vindeltrappa (: ov-stair); va.)|C anlägga (forma) väg som chaussée; ~ man, bomvaktare som uppbär vägpengar; oj money, vägpengar uppburna vid tullbom; ~ sailors, tiggare som utgifva sig för sjömän. ~-pin, S. tapp, plugg i ändan af ett rör. ~-plate, S. skruf skifva; se vid. ~ -table. ~-SCrew, se screw-driver o. screw •key. ^-serving †, s. befrämjande af privata intressen, egennytta. ~-sick, a. yr, fattad af yrsel †; behäftad med kring-sjuka; se följ. ^-sickness, s. kringsjuka hos får. ~SOl, -sol, ~S0le, -sol, S. bot. »sol-vända» (: Heliotropium ei. Helianthus, is. H. annuus); reformstörel, -ört (Euphorbia Helioscopia); äfv. Crozophora tinc-toria o. af dess saft beredt purpurfärgämne; hand. tekn. konst. lackmUS (blått färgämne; jfr orchil). ~spit, s. stekvändare; förakti. dräng, tjänare; ett slags tax (förr använd ss. stekvändare). ~Stile, s. vändkors, gångkors öfver en väg; registering ~ counter, ~ register, vändkors med räkningsapparat angifvande antal personer som gått igenom.

zool. 1 •oskarl (Strepsilas in-terpres). ~-table, s. järnv. vändskifva; vändbart bord, is. rörligt objektbord

till mikroskop.

~-tail, s. fältflykting, en som flyr (ei. flytt). ~-tree, s. gruf. (vänd-) bom i haspel (haudviudspel). ~-t0, s. F ett »tag»; en omgång, ett parti i kortspel o. d. ~-up, a. Uppåtvänd; som kan slås (vridas etc.) upp; s. si. oväntadt lyckokast (godt tillfälle, lycka), »flax»; kortsp. Uppslags-kort, trumfkort; P slagsmål på gatan; ~

bedstead, sängskåp; ~ nose, uppnäsa; ~ table, fällbord, ^-wrest plough, s.

vändplog. ^ed, -d, pp. vriden, svarfvad etc.; a. vänd (med tillägg, jfr ned.); omvänd i lodrät riktning; förändrad; surnad; lämpad, passande, med anlag {for, för, t. ex. trade); prep. (äfv. med of) Öfver, jfr ex.; to be ryj, bli slö; skära sig, surna, härskna; diamond is ruter slogs upp (är trumf); the edge is eggen har lagt sig; his head is ~ by reading, äfv. han är förläst;

backwards, bakåtvänd (på dyl. sätt ~ in-ivards, ~ outwards, jfr respekt, retrorse, introrse, extrorse); to be ~ off\ F, bli hängd ; ~ house, gruf. fältort SOm till efterföljande af malmen fått en från den ursprungliga

afvikande riktning; ~ letters, boktr, spisar; ~ up, upp(åt)vänd; uppviken; uppslagen; med uppslag, jfr ex.; a blue coat ~ up with red, en blå röck med röda uppslag; two little ~ up legs, två små trinda (ei. krokiga) ben; a ^ up nose, en uppnäsa; ~ up seam, kastsöm; it was ~ eight, klockan var öfver åtta; to be ~ of fifty (years), vara femtio (år) fylda, hafva fylt »sina femti». ~er, -ur, s. dre-jare, svarfvare; zool. ett slags klippdufva (Columba livia jubata); (eg. ty.) »turnare»;

chisel, svarfstål; lathe, svarf-

stol; (T]^s yellow, se patent-yellow.

turnerite, te'rnurit. S. min. turnerit (varietet af

titanit).

turnery, te'rnuri, s. svarfning; svarfvar-verkstad; svarf våde arbeten.

turning, turning, prt.; a. vändande sig; vändbar, vridbar, som rör sig omkring, rörlig (on a hinge, on a pivot etc.);

biid. som gärna ändrar sig, föränderlig, ombytlig; s. vändning (àfv.mii., jfr ex.; med. [jfr version] etc.); svängning; ömvändning, upp- och ned vändning (särsk. boktr, of a letter); vridning, (om)snoning; drejning; svarfning; krökning af en väg etc., krok; gathörn, korsväg, vägskel (jfr äfv. 6y-<x/); afvikande från väg, äfv. (bild.) från pligt etc.; mil. turnering, kringgående; strömkantring; utslag på våg; förändring,omkastning; skärning (det att. ngt skär sig), surnande; pl. svarf-spån; ~ movement, mil. kringgående rörelse; se ordspr. under long; ~ the back, bokb. ryggens rundning; ~ med adv., ss. in, off etc., jfr tum med d:o; ~ Up, äfv. motstånd, uppresning mot förtryck; ~ to the right (left), mil. höger (vänster) om vändning. (Anm. ~ i sms. betyder dels kringsvängande, sväng-, dels drej-, svarf-, äfv. svarf-varcs el. tillhörande svarfstol),turning-Chisel)(C Mindre brukligt. 1559 † Föråldradt.

tussling

stål, plattmejsel, ^-engine, s. svarf, (mekanisk) svarfstol; svängbom med tillbehör i väderkvarn. ^-gaUge, S. SVarfmall, -mått. ~-gear, s. maskin, omkastningsapparat. <v/-goug8, s. svarfvares rörmejsel, skrubbjärn. ~-graver, s. svarfstickel. 'v-in, s. sjö. inbändning af vant etc. ~-joint, s. scharnér. ~-lathe, s. svarfstol, svarf. ~-machine, s. ett slags horisontal SVarf- el. borrmaskin. ~-0ff, s. aflevererande (etc., jfr turn off); särsk. tekn. hand. färgskiftning hos tvål i luften. ~-piece, s. rundkantadt bräde; rundadt öfversta skålbräde. ~-plate, S. vändskifva (ett femte hjul under en framvagn, för vändning), äfv. järnv., jfr turn-table (ärv. ~

-platform). ~-point, s. vändpunkt &fv. bild. : kris. ~-SaW, s. rundsåg (jfr bow-saw o. circular saio). ~-table, s. svängbord

hvars skifva kan svängas rundt; järnv. se turn

-table. 'v-tOOlS, s. pl. svarfvarjärn, svarfstål. ~-lip, S. bokb. ryggens plangörillg me-

dan framsnittet skäres.

turnip, te'rnip, s. bot. aiimän röfva (Brassica Kapa), åkerbr. äfv. »turilip»; si. »röfva» (fickur); se ex. under Swedish. ^-cabbage, s. kålrabbi, rof kål. ~-CUtter, s. rof skärnings-maskin. ^-flea, S. zool. en art jordloppa (Haltica nemorum). ~-fly, s. zool. F namn på en fluga (Allthomyia radicum) o. en stekel (Athalia centifolia) hvilkas larfver skada rofvor.

se nv-flea. ~-moth, s. Agrotis segetum (en nattfjäril), ~-radish, s. rättika. ^-rooted, a. med runda rötter, /v-saw -fly, s. zool. Athalia spin arum (en stekel).

^-seed, s. roffrö, ^-shaped, s.rofformig.

~-Shell, S. zool. Bulla rapa (en snäcka). ~ -tops, s. pl. rofblast. turnkey, turnsol(e),

se under tum.

turpentine, te'rpentin, s. terpentin; va. † ingnida med terpentin; spirits of ter-pentinsprit. rv-oil, s. terpentinolja. <v, -Shrub, s. bot. Silphium terebinthaceum (äfv. prairie-burdock). ~-tree, s. bot. se terebinth; äfv. Bursera gummifera; äfv. Tristania albicans (australisk myrtenartad buske). ~-vaniish, 5. terpentinfernissa. turpeth, te'rpeth, s. bot. (farm. roten af) tur-pet (Ipomæa turpethum, äfv. vegetable ~); se vid. foij. sms. ~mineral, s. (m&i. gul

färg af) kem. turpet (anhydrobasiskt kvicksilfver-suifat); 'vic, -'ik, a. turpet(in)-. ^in, -in, S. kem. farm. turpetin (extrakt af turpetrot). turpin, tå'rpln, s. (förvr. af terrapin) landt-

ei. sötvattenssköldpadda. turpitude, te'rpitud, s. skändlighet, skamlighet, nedrighet, uselhet. turps, terps, 5. P för turpentine. turquoise, te'rkojz, (te'rkwaz, -ke'z), 5.

turkos.

turrel, t&r'ël,s. dragskruf (ett tunnbindarverktyg). turret, tår'èt, i. s. se ter ret. turret, tur'et, 2. s. met torn; tornspira (tak-ryttare, fial); antik. mil. belägringstorn; sjö. mil. pansartorn; Am. järnv. taklanternin på passagerarvagnar;

bot. tufstaiT (Carex C8Ö-

spitosa). ~-clock, s. tornur, ^v-dryer, s.

tekn. torktorn. ~-gun, s. torn-kanon Pa

pansarfartyg). ~-lathe, S. ett slags skrufskär-ningssvarf. ~-ship, s. pansar-tornfartyg. 'x.ed, -ëd, a. försedd med torn; lik ett torn

turriculate(d), turik'ülàt(ëd), a. is. naturv.

torn-, spirformig (t. ex. shell). turtle, te'rti, 1. s. zool. turturdufva (Golumba turtur ei. Turtur communis, afv. ~-d0Ve,

<v-pigeon).

turtle, te'rti, 2. s. zool. hafssköldpadda (Chelonia); Am. sköldpadda i allm.; kokk. se ~ -soup; vn. fånga sköldpaddor; to turn a nu (over on its back), stjälpa om en sköldpadda, stjälpa en sköldpadda på rygg o.

drgnm göra den redlös (fånga den); to tU7'11 nu F,

»kapsejsa»,kullra rundt, välta öfver ända. ~-back, s. hvälfdt däck, hvälfd däcks-öfverbyggnad. ~-head, s. bot. Chelone. ~-shell, s. sköldpadd(skal); zool. ett slags taggsnäcka (Murex). ~-S0Up, s. sköld-paddsoppa. ~-StOne, s. F ctt slags spräcklig sten (min. septarium). ~r,-ur, s. sköld-paddfångare. turtling, -ing, prt.; s. sköld-paddsfångst. Tuscan, tus'kan, a. toskansk; s. toskanare; (the nu) se ~ order; ~ hat, italiensk halmhatt; ~ order (ei. style) (of architecture), byg. toskanska (pelar)ordningen. ~y, -i, s. pr. Toskana. tUSil, tåsj, 1. interj. bah! äh! tush, tusj, 2. s. (pl. ~es, -ës) se tusk, 2. tUSk, tusk, 1. se torsk.

tUSk, tusk, 2. s. h uggtand ; vildsvins, elefants etc. bete; en hästs kindtand; smed. tand, angrepp i lås; snick. geringskant på sin-kor (tappar); vn. visa tänderna (betarna), »grina» ei. gnissla med tänderna; (om, befar etc.) sticka fram (nu up). »*ed, -t, -!, a. försedd med betar. tUSSaC, tus'ak, se tUSSOck. Tussaud, fr., tuso', 5. pr. (egarinna till ett berömdt vaxkabinett i London; drf:) a ~ collec-tiony i allm. vaxkabinett (äfv. bild. : samling stela människor).

tussah, tus'a, tusseh, -së, tusser, -sur, s. in

diskt tussahsilke (arv. ~-silk), af vild silkesmask (ow-silkW0rm, Antherea mylitta), tUSSle, tus'1, s. F strid, dust, nappatag, kra-kel; vn. F »vara ihop», kämpa; we shall have a nu for it F, det ska vi bli två öm. tussling, -ing, prt.; s. se föreg. s.

b; note, o; do, o; nor, b: not, ii: tube, å; tub, à: bull, th; thing, dh; this, \v: \yill, z: has.tussock

tuSSOCk, tås'6k, s. tofs, test†; gräs-tufva; bot. (arv. ^-grass) tussockgräs, tofvig hundäxing (fodergräs, eg. från tempererade delen af Syd-Amerika : Dactylis cæspitosa); zool. (äfv. ~ -moth) ett Liparidsiägte (Dasychira). -i,

a. tofvig. tussore, t&s'èr, 5. se tussa h. tut, tåt, 1. interj. stilla! tyst! se så ja! nå! nej då! bort det! vn. † tala med ringaktning {over, om, öfver). tut)K, tut, 2. 5. riksäpple; se vid. hassocJc. tut-bargain, tåfbårgàn, s. köp i stort, i

klump ei. af hela partiet, tutelage, tu'teladj, 5. förmynderskap i aiim.

bet.; myndlingsskap. tutelar, tu'tëlår, ~y, -1, a. förmyndare-; beskyddande, sk}Tdds- (t. ex. genius); ~ demon, skyddsande. tutenag, tll'tënåg, S. tutanego (kinesiskt nysilfver, af koppar, sink' o. nickel); Ind. sink.

tut-mouthed, a. med framskjutande underkäk.

tut-nose, tut'nos, s. prov. potatisnäsa, tutor, tu'tår, s. förmyndare; målsman is. Skoti.jur.; lärare, is. enskild guvernör,handledare, informator (private o>); va. undervisa; vara förmyndare öfver; tukta, hålla i tuktan, vara tuktomästare åt; tillsäga, tillhålla, befalla (to, att); College oj, nniv. tjänsteman som har uppsigt öfver studenterna och ordnar deras studier; private (vid univ.) en fellow som meddelar studenter privat undervisning. ~age †, -àdj, s. jur. förmynderskap; en tutor's (informators etc.) befattning. eSS, -ës, s. privat lärarinna, guvernant. ~ial, -t^'rial, a. hörande till en tutor, informators-. ~ise, -lZ, Va. ss. informator el. guvernör handleda barn. ~Ship, -sjip, 8. en tutor's befattning; se vid. tutelage.

tutress*, -tres, tutrix -triks, s. för-

mynderska; se vid. ojess. tUtSan, (fr. »toute-saine»), tut'san, S. bot. en art

johannisört (Hypericum Androsæmum). tutti, (it.: »alla»), tut'l, S. pl. mus. tutti, alla

stämmorna, tutty, tut'i, 1. s. bärg. ugnsbrott, tutty, tåt 'i, 2. s. prov. körsbärsblom; blomsterbukett †. tut-WOrk, tåtfwërk, s. gruf. etc. betingsarbete. ~man, ~er, -ur, s. gruf. arbetare på beting.

tu-whit, tohwit', tu-whoo, -ho', interj. o. s.

>klähvitt» (för att härma ugglans läte).

tuyere, tuja'r, twèjä'r, s. se Hoyer. twaddle, twod'l, vn. sladdra, snacka, prata >i nattmössan»; s. dumt prat, pladder, siad der. ~r, -år, s. sladdrare, pratmakare. twaddling, -ing, prt.; s. sladder.

twain, twån, räkneord; S. (numera blott poet. el. skämts.) två; in oj, i tu. oj- cloud, s. meteor, cumulo-stratus. twait, ~e, (i.) twåt, s. zool. (äfv, ~-shad) en

art staksill (Alosa finta). twaite, twàt, (2.) s. skogsrödjning, nyjord. twal(l), twål, s. Skoti. se twelve. twang, twång, vn. smälla till (om en sträng o. d.), klinga; va. komma att klinga; s. smäll, klang som af en bågsträng; uttal i nä-san, näston; egendomlig, obehaglig bismak. ~|e }J<, -1, se föreg.

twank, twångk, S. † se föreg.; vn. o. va. jfr föreg.;

äfv. skrälla, skramla (med, på), twankay, twång'kà, S. grönt te af sämre slag. 'twas, twoz, förk. f. it VMS. twattle, tw6t'l, (1.) se twaddle; (2.) prov. va. kela med.

tway †, twå, se twain, ^-blade, S. bot. tveblad (Listera ovata). tweak, twe'k, va. häftigt nypa, knipa, klämma (och vrida) (t. ex. the nose, a person hy the nose); s. klämning; biid. klämma, tweed, twèd, s. »tweed», ett tvinntyg (haif-

kläde för manssommarkläder etc.); tweed-1'OCk, -kostym; a. i sms. af tweed. tweedle, twe'dl, va. lätt beröra, fara öfver, (is. som birfiiare sin fiol) »stryka», gnida på; locka, smeka; S. (härmande af) fiols läte. dee, -dè, -dum, -dåm, S. se föreg. S. (is. i: the distinction [ei. d.l between tweedle-dee and tweedle-dum, skilnaden mellan tril-lili och trallala); P birfiiare. tweel, twèl, s. o. va. se twill. 'tween, twèn, förk. för atween ei. between. tweer, twe'ur, se tioyer. tweese, tweeze, twèz, s. (is. kirurgiskt) bestick, bindtyg. ~r-Case, s. tångfodral för

hårtång o. d., jfr följ. ~rS, -årz, S. pl. liten tång, pincett för att plocka bort hårstrån etc. (äfv. pair of oj); se vid. tweeze. twelfth, twelfth, a. tolfte; s. tolftedel; mus. duodecima. ~-Cake, s. trettondagskaka

(präktigt utstyrd kaka med en böna el. d. uti). (T)1^

-day, (T)~-tide, s. tretton dag jul. (T)~ -night, s. trettondagsafton, 'v-queen, s.

»böndrottning» (flicka som får bönan i oj-CaJce). ~|y, -li, acl. för det tolfte, twelve, twëlv, räkn. tolf; s. tolftal; tolf va; boktr, duodes(format); pl. spelt, sexor ali; a book in ojs, en bok i duodes; the oj, de tolf (apostlarna). ~-day-writ, s. en växelförordning. ~month, (F tvvël'månth) s. ett år; a ~ old, årsgammal; this day oj, i dag ett år till. ~pence, s. 1 shilling. ~penny,a.som kostar 1 shilling. ~SC0re, 5. tolf tjog; 240 fot †. ~-tables, s. pl. rom. antik, de tolf taflornas lag. ^mO, -mo, s. duodecimo.

A i fate, å: far, å: fall, å: fat, 1: fast, è: mete, è: met, 4: her, 1: fine, 1: fin, i: tfr,twentieth

# Mindre brukligt. 1561 † Föråldradt.

twentieth, twentieth, a. tjugonde; s. tjugondedel.

twenty, twen'ti, räkn. a. tjugu; s. (pl.

-ties, -tiz) tjugutal; (ordspråksvis) ett obestämdt, rundt tal (fordom nytjadt ss. förstärkning i allraht); F 20-punds-sedel; ~ questions, en sällskapslek. ~fold, a. tjugufaldig, tjugudubbel. ~-fOlir, räkn. tjugufyra; s. »tjugufyra»

(: 24-pundig kanon, fartyg med 24 kanoner etc.) i

(with]in the ro hours, i(nom) dygnet. fours, s. boktr, ark viket i 24 blad, 24-dels format (skrifves ofta 24:mo).

'twere, twàr, twer, förk. för it icere. twibil(l), twi'bil, s. hillebard †; dubbelhacka

lik en yxa i ena ändan o. en skarfyxa i den andra; åkerbr. skära, twice, twis, ad. två gånger; dubbelt; ~ the sum (amount), dubbla summan; ~ as much, ~ that, that dubbelt så mycket, dubbelt upp; ~ over, två gånger (om); to fold vika (lägga) dubbel; se vid. look, ex. 'vfold, a. tvåfaldig. <^to!d, a. två gånger omtald; poet. välbekant. ~-writhen >K, 5. se bistort. twich, se tivitch.

twiddle, twid'1, va. (jfr tweedle) fingra på, vända mellan fingrarna, sno med fingrarna, »leka med» ngt man har i handen; VII. jfr va.; äfv. prov. se quiddle; ~ one's thumbs, sno tummarna öfver hvarann, twier, se twyer.

twifallow, twifaPö, va. åkerb. sommarplöja

ett trädesgärde för andra gången, twig †, twig, 1. va. bala, draga. twig,twig, 2. va. si. bemärka, iakttaga, gifva akt på; taga reda på, reda; förstå, begripa; vn. si. förstå, begripa; do you (me)? förstår du? begriper du hvad jag säger? twig, twig, 3. s. kvist, spö; (oftast the ~) slagruta; a. † på modet, sprättig; va. piska med spö; fån ga med limspö; si. lura; to hop the rv, si. »trilla af pinnen» (dö); to work the nytja slagruta; bundle of <>»s, risknippa. ~-msh, s. bot. ag, åm (ett slags säf, Cladium Marisens), ^-withy, s. korgpil. ~gen †, -gn, a. (om)flätad af vidjor. ~gy, -1, a. af kvistar, kvist-: full af kvistar.

twilight, twi'llt, S. skymning (äfv. i allm. : mörker); gryning äfv. biid.; svagt sken, skimmer äfv. biid.; a. skymnings-; skum, svagt belyst; ~ comes on (ei .falls), skymningen faller på. 'twill, tWll, förk. af it will. twill, twil, 1. s. spole.

twill, twil, 2. va. väf. kypra, väfva fyrskaf-tadt; s. kypring; kypert. ~ed, -d, pp.; a. kyprad (stuff, cloth). ~y, -i, (äfv. ~y -devil), S) plnn. -vulf, öppnare.

twin, twin, s. tvilling; bild. ngn som mycket liknar en annan : afbild, »broder»; ngt som mycket liknar ett annat : »syster»; (the [T]/v/s) pl. astron. Tvillingarna; a. tvillings-, tvilling- (brother; cristal etc.); tillsammans med ngt annat utgörande ett par (to, med); äfv. »syster-» (alldeles lika, maken till, jfr ex.); bot. etc. dubbel; vn. föda tvillingar; födas tillsammans med ngn annan såsom tvilling; höra tillsammans (on the ... hill there was made) a ^ battery to the other, ett systerbatteri till det andra (ett alldeles lika det förra). ~-boat, s. fartyg sammansatt af två parallela fartygskroppar (skrof). ~-born, a. tvillingfödd. ^ -brother, s. tvillingbror. ~-flower, s. bot. Am. Linnæa. ~-SCrewS, s. pl. dubbel propeller (2 stycken akterut med motsatt gängning

o, rörelse), ^v-sister, s. tvillingsyster. ~ -Steam-engine, s. dubbel ångmaskin. ~ -steamer, s. jfr boat. twine, twin, va. tvinna, sno; (om)slingra (t. ex. one's arms around ...); vn. tvinna; slingra sig särsk. om växter (about, omkring); slingra hit och dit, gå i bugter ‡; förena sig†; s. snoning†; slingring; omsling-ring, sammanslingring, omarmning; tvin-nadt garn, snöre, »segelgarn» (simpelkort o. d.). ^-cutter, s. knif fastsatt i boddisk o. d. hvarpå bindgarn afskäres. ~-graSS, s. bot. kråkvicker, kråkärter (Yicia cracca o. V. hirsuta). 'v-holder, s. segelgarns-hållare (-rulle i en bod etc.). ^-machine, s. tvinnmaskin, tvinnstol. ~-reeler, s. ett slags spinnmaskin (jfr mule). twinge, twmdj, va. nypa, knipa (till); sticka, förorsaka häftig ei. stickande smärta; vn. lida stickande smärta, känna (såsom) styng; sticka; s. nyp (by the ear)-, styng (äfv. biid.: of the conscience), »knip», stickande smärta (in, i t. ex. sidan, jfr ex. under twitch); »»s of rheumatism, reumatiska smärtor, twining, twi'ning, prt. af twine; a. bot. slingrande (i spiral); i sms. tvinn- (jenny, mule etc.); s. snoning, tvinning. twink, twingk, s. se följ. s. ~le, -l, vn. tindra (om stjärnor), blänka; blinka; plira; äfv. gnistra om ögon; s.blink; blänkning; ögonblick; to give a ^ of one's eye, blinka. ~ler, -lur, s. en som blinkar; pl. si. ögon. odling, -ling, prt.; s. tindrande; blinkande, blink; ögonblick (: ~ of an eye); in the ~ of a bed-jiost F, skämts, (för: in the ~ of an eye), i ett ögonblick, twinling, twin'ling, s. tvillings-lam. twinned, twind, a. tviiiing(s)-. twinner,

-når, S. (is. om djur) far el. mor åt tvillingar.

è: note, è; do, å: nor, 6: not, Å: tube, tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.twinning

F Talspråk. 1562 P Ligt språk.

twinning, twining, prt.; s. jfr twin o. sms. ~ -axis, s. krystaiiogr. tvillingsaxel. ~-ma-Chine, s. maskin som På en gång utskär två stycken kammar ur en (horn)platta. 'Xz-SaW, S. såg för kamtänders utskärning, twinter, twin'tur, s. jur. tvåårigt kreatur, twirl, twirl, va. o. vn. snurra, svänga hastigt omkring, svinga (rundt) (äfv. med about); s. (hastig) kringsvängning, snurr-ning; vridning; hvirfvel; kräkla (ss. visp;

äfv. <v,ing-$tick). twist, twist, va. vrida, sno; gifva en båii en

vridning så att den afviker från raka linien; tvinna, spinna; slå en tross; (in)fläta; hopfläta, hopvrida, hopvira, sammanslingra; linda, vira (about, round, omkring); invira, omlinda; förvrida anbtsdragen etc.; bild. förvränga, förtyda (a passage); biid. hopspinna, »göra ihop», uppdikta (a story); vn. vridas, vrida sig, sno sig; snurra; rulla i krokar; låta tvinna (spinna) sig; s. vridning, snoning; hopflätning; ngt som är snodt, fiätadt, tvinnadt, spunnet: snodd ; tvinnadt garn särsk. hand., tekn. maskingarn, »tvist»; tvinnadt sysilke för sadelmakare etc.; liten rulle af spunnen tobak; ett slags småbröd, »fläta»; väfv. varpgarn (ränningstråd); biid. en egendomlighet i böjelse el. anlag; si. (blandad dryck, t. ex. af) konjak och genever; si. aptit †; styng (jfr twinge); of the bowels, tarmvred; ~ one's self in (into), insmyga sig, tränga sig in,inblanda sig i; se ex. under tum o. finger; 3/4 art. spiral-refiiors vridning 3/4 hvarf på pipans längd; to give a ~ (to), ge (t. ex. båiien) en vridning; vricka (t. ex. one's ankle); out of nppsnodd. ~-drilI, s. se drill. ~ed, -ëd, prt.; a. vriden, snodd, tvinnad, spunnen, jfr föreg, va.; spiral vriden; ~ barrels, lindade ei. band-böss-pipor; ~ bit, vridet munlag i betsel (äfv. ~ mouth); snäckborr, skruf borr; ~ drill, spirajborr. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som vrider, snor etc.; tvin-nare, drejare, sejlare; härfvel vid tvinning; tekn. jfr vid. r^ing-frame; timm. bindbjälke (•.girder); (i cricket) båll som får en vridning; ridk. innersida af skänkeln; skämts, lagvrängare. ~ical, -ikål, a. Am. si. slingrande, krånglig (af sig). ~ing, -ing, prt.; s. vridning; snoning, tvinning; bot. hoprulladt läge. ~ing-crook, se t hr o iv -crook. ~ing-frame, ~ing-mill, s. spinn-(tvinn)maskin, -stol. ~ing-machine, 5. se föreg.; äfv. repslagningsmaskin. ~y, -i, a. slingrande, twit, twit, va. F tadla, häckla, »klanka» ei. kinka på; förebrå (for, of%, with, för: förevita ngn ngt); s. förebråelse, tillvitelse: prov. fnurra, elakt lynne.

twitch, twitj, 1. s. se sms. 'v-graSS, s. bot. kvickrot (jfr couch-grass); ängshven (Agrostis vulgaris).

twitch, twitj, 2. va. rycka (a person by the sleeve, i ärmen; off, af, bort; out of, ur); knipa, nypa; s. ryck, ryckning, häftig knyck; krampdrag; knip; nypning; veter. se barnacle; gruf. malmåders förtryckning (plötslig afsmaining); a ~ in the side, håll i sidan. -ur, 5. ngn, ngt som rycker,

kniper etc.; åkerbr. instrument hvarmed ett svins ring tillklämmes; prov. dugtigt slag; öfverskäraresax. twite, twit, s. zool. bärgfink (jfr mountain -linnet).

twitter, twit'ur, 1. s. tadlare, häcklare, jfr twit.

twitter, twit'ur, 2. vn. kvittra (äfv. va. äfv. med out); vara orolig, nervös ei. ifrig; fnittra (jfr titter) †; s. kvitter; nervös oro ei. spänning; ifver, åtrå; paroxysm, anfall (af skräck etc.); se † vid. titter. ~-fait, s. tekn. botten af sänke som upptar skrufhufvud (jfr counter-sink). ~ing, -ing, prt.; s. kvittrande; nervös oro, ifver, åtrå. twitting, twit'ing, prt. af twit; s. förebråelse, ^ly, -li, ad. på ett förebrående ei. tad-lande sätt.

twittle-twattle, twit'ltwotl, s. (jfr t wattle O.

Uvaddle) snicksnack, sliddersladder. 'twixt, twikst, poet. o. F förk. rör betwixt. two, to, räkn. a. två, tvänne; s.

tvåtal, tvåa; ~ faces in a hood, o, faces under the sun, bot. F styf morsblomma, pensé; se ordspr. under game; se ex. under SIX; (to go etc.) ~

and /v, två och två, parvis; ^ or three days, ett par tre da'r; ~ by se ~ and ~ ; äfv. på tu man hand; no ~ houses were constructed alike, det fans ej två hus som voro af lika byggnad; that's one for me and for him, ordspr. »han talar för sin sjuka mor»; ~ upon ten (F: to pun ten,

hvarigenom likhet med uttalet af 2 pounds [and] 10 \shillings']), hand. si. (håll) 2 (ögon) på 10 (fingrar) (en varuing till personalen mot bodtjufvar); the båda, bägge; the ~ first, äfv. the first de båda första; ~s ali, i brädsp. dusen par; to be (at) vara oense; by ~ and by två och två, parvis; in i tu; in a day or o,, (in)om ett par da'r; in ~ F, ett tu tre, i en handvändning; within the last week or på de sista veckorna eller sista veckan, på de sista 8 eller 14 dagarna. ~-bar-relled, a. dets. som double-barrelled; Fskämts, dubbel, tvåfaldig i aiim. (t. ex. a ~ Christian name : två förnamn). <v,-beak-irOn, s. smed. sparrhorn, tvåspetsigt städ. ~ -bedded, a. försedd med två sängar

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, fast, è: mete, è; wet, è; her, i; Hue 1; fin, i fir,two-celled

)(s Mindre brukligt. 1563 † Föråldradt.

type

(room). celled, a. bot. se bilocular. ~ -Cleft, a. bot. se bifid. —COrd, a. tvåtråds-, dubbeltrådig. —decker, s. sjö. tvådäc-kare (linieskepp). —edged, a. tveeggad, —faced, a. tvehöfdad; med två ansigten j biid. falsk. ~fold, a. tvåfaldig; dubbel; ad. dubbelt; tvåfaldigt; ~ leaves,bot. motsatta blad; ~ purchase, fyrskuren talja. ~-f00t, a. mätande 2 fot (i längd, bredd ei. höjd). —forked, a. gaffelformigt delad; bot. klynnedelt. —handed, a. försedd med två händer, tvehändt; tvåhands- (sword) (i sms ofta t. ex. hammer, saw : stocksåg etc.); bild. si. handfast, stor, stark; F praktisk, skicklig, händig (ej tafatt, ej »bortkommen»). ~ -headed, a. tvehöfdad. —inch, a. tvåtums-. —leaved, a. försedd med två blad; bot. tvåbladig (: diphyllous); (om dörr) försedd med två flyglar (döbattanger). —legged, a. tvåbent, —line,

a. i sms.

boktr, af dubbelt så stor kägel (som den nämda stilsorten eljes, t. ex. pearl, pica etc.); ~ English, boktr, dubbelmittel; ~ letter, stor begynnelsebokstaf, —lipped, a. två-läppig (äfv. bot. : bilabiate). —lobed, se bilobate. —masted, a. tvåmastad. ~ -parted, a. tvådelad (bot. jfr bipartite). ~pence, (F.tup'ens), 5. ett mynt om 2 pence; summa af 2 pence; bild. (jfr ex. under care) »vitten», en obetydlighet;

bot. se

money-wort. ^penny, (F tup'eni) a. af 2 pence värde, som kostar 2 pence; F godt-köps-, »sämre», simpel, usel (äfv. —halfpenny, eg. : kostande 2 l/2 pence)-, s. † svagdricka; ~ grass, se föreg. s. bot.; (T)o> Post, förr lokalpost i London. —pty, a. af dubbel tjocklek, dubbel; väf. tvåskaftad med dubbelt inslag. —pronged, a. två-kloig gaffel, —ranked, a. bot. tvåradig, sittande skiftevis på motsatta sidor af stjälken. —rowed, a. tvåradig (om ax); ~ barley, bot. åkerbr. gumrikskorn (Hor-

deum distichum). —Speed pulley, 5.

mek.

dubbel remtrissa (en större skjutbar öfver en mindre för att kunna ändra hastigheten). — -SllOeS,

s. skämts, barnunge, —thirds, --', räkn. s. pl. två tredjedelar, —threaded, a. dubbelgängad; se vid. föij. —threads, a.

i sms.

tvåtråds-, tvåtrådig. —tongued †, a. se double-tongued. —tO-One, s. si. pantlå-narskylt. —valved, se bivalvular. —way COCk, S. tvåvägad krän (skiftningskran). ~ -yearly, a. tvåårig (t. ex. course). 'twould, twud',

förk. för it WOuld. twybill, se twibill. twyblade, twi'blad, se twayblade. twyer(e), twi'ur, S. bärg. forma i masugn

o. d.;

numera ofta (: ~ of

tätta (jfr nozzle med sms. o. blast-pipe) (äfv.

—iron), —arch, s. bärg. bälgbröst. ~ -eye, —hole, s. öppning för forman. ^ -plate, s. formhäll. —Stone, s. sidosten i masugnsställ. twyfoil, twi'fojl, a. tvåbladig; s. se twayblade.

twyst, twist, ad. Am. för twice. Ty, ti, s. pr. F förk. för the City. Tyburn, tl'blrn, S. pr. förr galgbacken, afrättnings-platsen vid London; i sms. galg-; »v» humour, galghumor; ~ pickadill †, ~ tiffany †, ~ tippeff, galgrep; to fetch a ~ stretch, to preach at ~ Cross, si. bli hängd. ~ -tree †, s. galge, tye, ti, s. se † tie; bärg. siam graf, vasktråg; gruf. korsande malmåder; gruf. öfversta pumpstock i en pump-komplex (-sättning); sjö. drejrep (märs- etc. fall); sjö. mantel. —block, s. sjö. drejrepsblock. ~ -hole, s. sjö. hummergatt. ~r †, -ur, s. se tier.

tyfOOn, se typhoon.

tying, ti'ing, prt. af tie; s. bindning, bindande, fästande, knytande; bärg. slam-ning. —up, s. väf. uppsnörning. tyke, tik, s. se tike, 2. o. 3.; si. t. Yorkshire-man.

tyle-berry, ti'lbëri,s.bot. Jatropha multifida. tyler, tl'lur, S. se tiler sista bet. tymbal, tim bal, s. mus. liten puka. tymp, timp, s. bärg. timpel. —arch, s. bärg.

utslagsbröst. —Stone, s. timpelhäll. tympan, tim'pan, s. byg. tympanum, trekantigt gafvelfält; boktr, timpan, däckel; mus. † trumma, puka; aiim. öfverspänd ram; jfr vid. "»urn. --sheet, s. boktr, insticksark. ~iC, -'ik, a. liknande en trumma ei. trum-

hufvild (en öfverspänd ram); anat. trumhinne-. ~iteS, gr., -1'tèz, s. med. vädersot, trum-sjuka. ~itic, -it'ik, a. med. jfr föreg. S. —»tis, -l'tis, s. med. trumhinne-inflamma-tion. ~ize †, -iz, va. spänna ngt öfver; göra till trumma; slå på som på en trumma; vn. trumma. —0, it., -o, s. (pl. -i, -è) mus. puka; a. anat. trum-. —lim, lat., eg. gr., -um, S. trumma äfv. i örat; i allm. Öfverspänd ram liknande ett trumbufvud; byg. dörrfält, gafvelfält, fält i gafvelröste; byg. plint; dörrpanel; maskin, snäckhjul, gammaldags vattenuppfordringshjul; tramphjul trampad t inuti; mus. se tambourine. —V. -i, s. med. se kites', biid. svulst, bombast tyne, tin, 1. s. se tine.

tyne, tin, 2. va. Skoti. förlora; vn. † gå förlorad.

tyne †, tin, 3. s. ängslan.

type, tip, typ i alla bet.; prägel; urbild,

förebild: boktr, en stil, gjuten bokstaf (sty p)

u

(metal kollekt, stil, typer; va. framställa, uttrycka)fC; aftrycka med en ~ -writer; in boktr, färdigsatt, uppsatt; to put in oj, boktr, sätta; bill of oj, boktr, gjutsedel; a man of the old ... af gamla stammen. ~-Case, s. stilkast. ~-CaSter, s. se oj-founder. ^-Casting, s. se oj-found-

ing. ^-composing-machine, se «»-setting

machine. ^-Cylinder, s. boktr, formcylinder. ^-dresser, s. färdiggörare i stilgjuteri, ^-dressing, 5. stils färdiggöring; oj machine, färdiggörarmaskin. ^-founder, s. stilgjatare. ^-founding, s. stilgjutning. ~-found(e)ry, s. stilgjuteri. ~-high, a. af samma höjd som en stil (11/12 inch). ~-metal, s. stilmetall, »stiltyg» (legering

af bly, tenu o. antimon etc.). ^-revolving pfCSS, s. boktr, cylinderpress, ^-setter, s. boktr, sättare; sättmaskin. ~-setting, s. boktr, sättning; ~ machine, sättmaskin; ~ telegraph, trycktelegraf. ~-wheel, s. rund skifva med upphöjda bokstäfver för tryckning, stämpling etc. ~-writer, s. skrifmaskin, mekanisk tryckmaskin för band ersättande skriftlig kopiering; person som nytjar en ^-writing, s. kopiering med ei. nytjande af en oj-writer; a. jfr föreg. ~-written,s. kopierad ei. frambragt medels en oj-writer.

typhoid, tl'fojd, a. tyfoid- (fever)-, s. tyfoidfeber.

typhomania, tifoma'nia, s. med. tyfomani, yra i tyfoidfeber.

typhoon, tifo'n, s. meteor, tyfon, hvirfvelstorm i kinesiska farvatten.

typhous, ti'fus, a. med. tyfös, tyfusartad. typhus, ti'fus, s. n>cd. tyfus (äfv. oj fever); floury oj, spotted oj, fiäcktyfus, -feber.

typic tlp'ik, a. typisk, /»al, -ål, a. typisk; förebildande, urbildlig. ^alnCSS, -alnës, s. typisk beskaffenhet.

typification, tipifika'sjftn, 5. typisk framställning. typifier, -'-fiur, s. ngn, ngt

som typiskt framställer, typify, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) framställa (arv. om ting : utgöra en framställning af, föreställa) typiskt, urbildligt «i. sinnebild-ligt; symbolisera, typo, ti'p6, s. F förk. af ojgrapher; ss. prefix typo-, (bok)tryck(ar)-. ~grapher, -g'rafur, s. typograf; boktryckerikonst-förvandt, sättare; boktryckare. ~graph-ic(al), -graf'ik(al), a. typografisk; se † typical; oj art, boktryckarkonst; ~ error, tryckfel, '»graphic-beetle, s. zooi. Tomicus typographus. ~graphy, -g'rafi, s. typografi, boktryckarkonst; typisk ei. sin-nebildlig framställning(skonst) †. ~logy, -1'odji, s. typologi. tyrant, ti'ran, s. se ojt; a. se ojnical; va. tyrannisera. ~nic(al), -'ik(al), a. tyrannisk. ^nicalness, -'ikålnes, s. tyranniskhet, tyrannisk karaktär, tyranniskt lynne; t}rranni. ^nicide, -'isid, s. tyrann-mord; tyrann mördare. 'vize, tir'aniz, vn. spela tyrann, vara tyrannisk; va. † tyrannisera (vani. ~ over). r^nOUS, tir'anus, a. tyrannisk. ~ny, tir'ani, s. tyranni; wid. stränghet, hårdhet, bisterhet (of winter etc.); envåldsmakt †. ~t, -t, s. envåld sherskare †; tyrann, despot; zool. ett slags flugfångare (fågel af fam. Tyrannidæ, is. slägtet Tyrannus, äfv. ~-bird, ~-shrike); vn. † se ojnize. tyre, til-, 1. s. Ind. mjölkvälling, tyre, tir, 2. s. hjul ring, jfr tire. Tyrian, tir'ian, <7. tyrisk; 5. tyrier. tyro, ti'ro, s. nybörjare, lärling bild. Tyrol, tir'ol, s. pr. (äfv. the o,) Tyrolen. ~ese, -éz, a. tyrolsk; s. tyrolare; jfr vid. warbling, ex. ~ian, -ro'lian, a. tyrolsk. (t)~ite, -it, -ro'lit, 5. min. tyrolit. tyrosine, ti'rosin, s. kem. tyrosin. tythe, tything, se tithe, tithing. tzar, ~ina, tsår(è'nå), se czar, ojina.

\

U, U, ü, s. bokstafven u. ~-ir0n, s. U-järn, rännformigt järn. Förk.-. U., kem. uranium; U. C., Upper Canada; (lat. urbis conditæ : från stadens grundläggande) from the first year

of Rome; U. E. I. C., United East India Company; U. G. R. R., Underground Railroad: Ull., Am. Utah; U. J. D., (lat. Utri-usque Juris Doctor) Doctor of both Laws (: the Canon and the Civil Law); U. K., United Kingdom; U. K. A., Ulster King -at-Arms; Ult., uit., ultimo ([of the] last month); UITl., unmarried; Unit., Unitarian; UViVi., University; Univ., universally; Up., Upper; U. P., United Presbyterian (... C. : ... Church); si. (bokstaf-vering [u pèj af up) jfr ex.; it is all U. P. loith us (him etc.), gärdet är uppgifvet, det är slut med (galet för) oss etc.; U. S., (iat. ut supra) as above; U. S., United States; U. S. A., United States of America; United States Army; U. S. L., United States Legation; U. S. M., United States Mail; United States Marine; U. S. WI. A., United States Military Academy;

u

(metal kollekt, stil, typer; va. framställa, uttrycka)fC; aftrycka med en ~ -writer; in boktr, färdigsatt, uppsatt; to put in oj, boktr, sätta; bill of oj, boktr, gjutsedel; a man of the old ... af gamla stammen. ~-Case, s. stilkast. ~-CaSter, s. se oj-founder. ^-Casting, s. se oj-founding. ^-composing-machine, se «»-setting machine. ^-Cylinder, s. boktr, formcylinder. ^-dresser, s. färdiggörare i stilgjuteri, ^-dressing, 5. stils färdiggöring; oj machine, färdiggörarmaskin. ^-founder, s. stilgjatare. ^-founding, s. stilgjutning. ~-found(e)ry, s. stilgjuteri. ~-high, a. af samma höjd som en stil (11/12 inch). ~-metal, s. stilmetall, »stiltyg» (legering

af bly, tenu o. antimon etc.). ^-revolving pfCSS, s. boktr, cylinderpress, ^-setter, s. boktr, sättare; sättmaskin. ~-setting, s. boktr, sättning; ~ machine, sättmaskin; ~ telegraph, trycktelegraf. ~-wheel, s. rund skifva med upphöjda bokstäfver för tryckning, stämpling etc. ~-writer, s. skrifmaskin, mekanisk tryckmaskin för band ersättande skriftlig kopiering; person som nytjar en ^-writing, s. kopiering med ei. nytjande af en oj-writer; a. jfr föreg. ~-written,s. kopierad ei. frambragt medels en oj-writer.

typhoid, tl'fojd, a. tyfoid- (fever)-, s. tyfoidfeber.

typhomania, tifoma'nia, s. med. tyfomani, yra i tyfoidfeber.

typhoon, tifo'n, s. meteor, tyfon, hvirfvelstorm i kinesiska farvatten.

typhous, ti'fus, a. med. tyfös, tyfusartad. typhus, ti'fus, s. n>cd. tyfus (äfv. oj fever); floury oj, spotted oj, fiäcktyfus, -feber.

typic tlp'ik, a. typisk, /»al, -ål, a. typisk; förebildande, urbildlig. ^alnCSS, -alnës, s. typisk beskaffenhet.

typification, tipifika'sjftn, 5. typisk framställning. typifier, -'-fiur, s. ngn, ngt

som typiskt framställer, typify, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) framställa (arv. om ting : utgöra en framställning af, föreställa) typiskt, urbildligt «i. sinnebild-ligt; symbolisera, typo, ti'p6, s. F förk. af ojgrapher; ss. prefix typo-, (bok)tryck(ar)-. ~grapher, -g'rafur, s. typograf; boktryckerikonst-förvandt, sättare; boktryckare. ~graph-ic(al), -graf'ik(al), a. typografisk; se † typical; oj art, boktryckarkonst; ~ error, tryckfel, '»graphic-beetle, s. zooi. Tomicus typographus. ~graphy, -g'rafi, s. typografi, boktryckarkonst; typisk ei. sin-nebildlig framställning(skonst) †. ~logy, -1'odji, s. typologi. tyrant, ti'ran, s. se ojt; a. se ojnical; va. tyrannisera. ~nic(al), -'ik(al), a. tyrannisk. ^nicalness, -'ikålnes, s. tyranniskhet, tyrannisk karaktär, tyranniskt lynne; t}rranni. ^nicide, -'isid, s. tyrann-mord; tyrann mördare. 'vize, tir'aniz, vn. spela tyrann, vara tyrannisk; va. † tyrannisera (vani. ~ over). r^nOUS, tir'anus, a. tyrannisk. ~ny, tir'ani, s. tyranni; wid. stränghet, hårdhet, bisterhet (of winter etc.); envåldsmakt †. ~t, -t, s. envåld sherskare †; tyrann, despot; zool. ett slags flugfångare (fågel af fam. Tyrannidæ, is. slägtet Tyrannus, äfv. ~-bird, ~-shrike); vn. † se ojnize. tyre, til-, 1. s. Ind. mjölkvälling, tyre, tir, 2. s. hjul ring, jfr tire. Tyrian, tir'ian, <7. tyrisk; 5. tyrier. tyro, ti'ro, s. nybörjare, lärling bild. Tyrol, tir'ol, s. pr. (äfv. the o,) Tyrolen. ~ese, -éz, a. tyrolsk; s. tyrolare; jfr vid. warbling, ex. ~ian, -ro'lian, a. tyrolsk. (t)~ite, -it, -ro'lit, 5. min. tyrolit. tyrosine, ti'rosin, s. kem. tyrosin. tythe, tything, se tithe, tithing. tzar, ~ina, tsår(è'nå), se czar, ojina.

\

U, U, ü, s. bokstafven u. ~-ir0n, s. U-järn, rännformigt järn. Förk.-. U., kem. uranium; U. C., Upper Canada; (lat. urbis conditæ : från stadens grundläggande) from the first year

of Rome; U. E. I. C., United East India Company; U. G. R. R., Underground Railroad: Ull., Am. Utah; U. J. D., (lat. Utri-usque Juris Doctor) Doctor of both Laws (: the Canon and the Civil Law); U. K., United Kingdom; U. K. A., Ulster King -at-Arms; Ult., uit., ultimo ([of the] last month); UITl., unmarried; Unit., Uni-

tarian; UViVi., University; Univ., universally; Up., Upper; U. P., United Presbyterian (... C. : ... Church); si. (bokstaf-vering [u pèj af up) jfr ex.; it is all U. P. loith us (him etc.), gärdet är uppgifvet, det är slut med (galet för) oss etc.; U. S., (iat. ut supra) as above; U. S., United States; U. S. A., United States of America; United States Army; U. S. L., United States Legation; U. S. M., United States Mail; United States Marine; U. S. WI. A., United States Military Academy;

k-. fate, å: tar, å; fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, å: her, 1; fine 1: fin, f fir,tf

)(< Mindre brukligt. 1565 f Föråldradt.

U. S. N., United States Navy; U. S. R., Usher of the Scarlet Rod; U. S. S., United States Senate; United States Ship (ei. Steamer); USU., usually; U, T., Am. Utah Territory.

ubiquitarian, ubikwita'rian, a. allestädes närvarande; kyrkohist. jfr s.; s. en som är allestädes närvarande †; kyrkohist. ubikvi-tarie. ubiquitary †, --'-tåri,«. 0.5. se föreg. ubiquitOllS, --'-tus, a. allestädes närvarande äfv. skämtsamt, ubiquity, - -'-ti, S. alle-städesnärvaro.

udal, u'dal, a. odal-; s. odal. <vmat1, ~ler, -ur, s. odalbonde.

udder, &d'&r, s. jufver. ~ed, -d, a. med jufver.

udometer, udom'etur, s. regnmätare.

Uf er, se upher.

ugar, fig'ur, uggur, ug'or, s. bot. Excæcaria ei. Aquilaria Agallocha (ostindiskt träd, jfr agalloch); agalloch-olja.

Ugh, u, interj. hu, husch! Ugliness, tig'lines, s. fulhet; stygghet, jfr föij. a.

Ugly, ug'li, a. ful äfv. moral. : skamlig, gemen, »ruskig» (t. ex. business); stygg i alla bem. (särsk. Am. : ondsint, elak, vresig) (to, mot), led; otäck; faslig, äfv. svår, farlig (t. ex. WOUnd; jfr ock Customer, ex.); S. förr ar fruntimmer brukad solskärm, skuggskärm fäst framtill vid hufvudbonaden; an ~ case, ett l'U-skigt mål;ultraism

F Talspråk. 1560 P Ligt språk.

ultraism, radikalism, gående till ytterligheter, ytterlighetssystem. ~ist, -1st, s. ultraist (jfr ultra, s. o. föreg.).

ultroneous †, åltrè'nèus, a. frivillig, spontan.

ululate †, ul'ulat, vn. tjuta som en varg. ulu-

lation †, -la'sjun, 5. tjut. ulyle, ulzie, ui'ji, 5. skoti. olja. umbel, um'bel, ~lat, Int., -'å, s. bot. blomflock. rvlal, -'ål, "w|ar, -'ur, a. bot. blomflocks-; blomflocklik, i form af en blomflock. ^late, -åt, a. se föreg.; blomflock-b äran de (: ~lated, -åted); s. † umbel-lat. ~let, -et, s. bot. småflock. ~lifer, -'lfèr, s. (pl. afv., lat., -ae,-if'eré) bot. umbel-lat. /N/Iiferous, -ff årås, a. bot. flockblom-strig. ululated, -'ülåtèd, a. bot. bärande ei (om blommor) sittande i småflockar. ~ule, -ul, s. bot. småflock, umber, åm'bur, 1. s. zool. harr, se grayling; se rid. umbre.

umber, lim'bur, 2. S. min. mål. Umbra (mörk brun lera el. lerfärg); kölniskt brunt; a. umbrafärgad, mörkbrur. (oliv-brun). ~ -brown, s. umbrabrunt, dnnkelbrunt. ~ed, -d, a. poet. mörk, dunkel, umbilic, umbil'ik, a. se ~al; s. † nafvel, biid. medelpunkt. ~al, -al, a. nafvel-; nafvelformig; ~ cord, nafvelsträng; bot. frösträng; ~ hernia, nafvelbråck; ~ point, geom. fokus, ^ated, -åt(ëd), a. nafvelformig naturv. liaflad; bot. äfv. se peltate. ~US, lat., -US, S. anat. o. zool. (hos snäckor) nafvel; bot. se hilum; geom. förr fokus; en punkt på en yta gnm hvilken alla kroklinier gå. umble-pie, se humble-pie. umbles, um'blz, s. pl. inälfvor, innanmäte

(af hjortdjur), umbo, lat., um'bo, s. (pl. ~nes, -'nèz) sköldbuckla; naturv. buckla, liten upphöjning (ss. på en svamphatt, ofvan låset hos musslor etc.).

~nal, -bonåi, a. jrr föreg. s. ~nate(d),

-bonåt(ëd), a. försedd med buckla; bot. naflad svamphatt. umbra, lat., åm'brå, s. skuggat; astron, helskugga, kärnskugga; zool. ett fisksiägte. ~ -tree, S. bot. Pircunia dioica fr. Buenos Ayres. ~ge, -brådj, s. skugga (i eg. bet. : shade shadoiuj), biid. afund, misstroende; anstöt; to feel ~ from, känna sig tillbakasatt af ei. för, vara afundsjuk på; to give nw to, väcka misstro ei. afund hos; to take n» (at), känna sig stött, taga anstöt (vid, öfver). ^geOUS, -brå'djus, a. skuggande, skuggrik; skuggig; skuggad; dunkel, skum †; misstänksam, fallen för misstro ei. afund, lätt tagande anstöt †. ~geOUS-neSS, -brå'djusnës, s. skuggrikhet, skug-

gighet (of a tree). ~te f, -brät, va. se shade, shadow o. foreshadow. ~tiC(al) †, -bråt'ik(ål), ~tll †, -bråtil, ~tile, -bråtil,

a. skuggad, ställd i skuggan äfv. bild., undangömd; fördold; skugglik, overklig; sinnebildlig, förebildande. ~tion, -

brà'-sjun, s. se adumbration, her. umbre, ürcvbur, s. zool. umbrettfågel, umbra-brun stork (afrikansk hägerartad vadare, SCO-pus ardetta ei. S. umbrella), umbrel †, um'brel, s. se följ. Umbrella, umbrel'a, s. paraply; större parasoll (ej om vanlig fruntimmers-); zool. paraply likt simorgan hos maneter; zool. ett snäckslägte; F skämts, »kaluf», >man>; to open (ei. put up) the o., spänna (slå) upp paraplyet; to shut up (el. put down) the spänna (slå) ned paraplyet, 'v-bird, s. zool. peruansk parasollfågel (Cephalopterus orna-tus). ~-case, paraplyfodral. crutch, s. paraplykrycka. ~-frame, s. paraplyställning (-stomme), ^-handle, s. paraplyhandtag. ~-leaf, s. bot. Diphylleia cy-

mosa från Japan o. Nord-Amerika.

s. paraplymakare. ~-palm, s. bot. Co-rypha. ~-plant, s. Saxifraga peltata. ~ -rib, S. paraplyspröt. ^-runner, s. skjuthylsa på paraply. ~-shaped, a. bot. parasoll formig. ~-stand, s. paraplyställ. ^-Stick, s. paraplykäpp. ~-tree, s. bot. parasoll- el. paraplyträd (benämning på flere exotiska träd, ss. Magnolia Umbrella m. fl.; Hibiscus guineensis; Pandanus odora-ti8simus; etc.). ~W0rt, s. bot. Calymenia ci. Oxybaphus. ~less, -les, s. utan paraply. Umbrian, um'bnån, a. umbrisk; s. umbrier;

umbriska (fornlatinsk dialekt).

umbriere †, fr., Wbriär, umbril †, -brll, s.

hjälm-visir. umbriferous, &mbrif'urus, a. skuggifvande,

skuggande, umbrina, sp., &mbri'nå, s. zool. umbra (fisk af

haf8gösarnas familj : Scienidæ).

umbrosef, um'bros, a. skuggig, umbro-

sity, -bros'iti, s. skuggighet. umpire, fim'plr, s. skiljedomare äfv. jur., skiljeman; sport, stridsdomare, prisdomare; vn. npp-(in)träda ss. skiljedomare etc.; va. afgöra tvistefråga ss. skiljedomare †; bedöma täflingsstrid ss. stridsdomare. Ship, -sjip, s. skiljedomarslcap; prisdo-marskap; skiljemannadom †.

umquhilef, Wkwii, umwhile, -hwil, ad.

Skoti. tillförene, före detta, förr; fordom; a. förr varande, före detta (t. ex. her ~ husband).

un-, un, prefix O- (: »leke» : not; sålunda upphäfvande, is. framför adj. o. partic. o. i drf bildade adv. o. abstrakta subst.; äfv. uttr. mot.

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, i: fin, i: fir,Mindre brukligt. 1567 † Föråldradt.

ünàppealabiy

sats cl. frånvaro, i sms. med subst., jfr 1M-dress, untruth). (Anm. I. Med vb bildar ~ [jfr ty. eilt-] ett verb innebärande en handling gående ut på motsatsen af cl. ett upphäfvande [återtagande 1 af resultatet af stamverbets handling, jfr unbind, unsay; med subst, bildar ~ Ofta verb innebärande ber öfvande af de i subst, inneburna egenskaperna, jfr t. ex. Unman ; sällan stât [jämte ord af i sig själfva privativ bet.] öfverflödigt el. lindrigt förstärkande, jfr Unloosen). (Anm. 2. Ot inverkar ej på uttalet för öfrigt o. har nästau aldrig [jfr dock undress] accent, hvarför här nedan gemenligen ej mer däraf utsättes än den betonade stamstafvelsen). (Anm. 3. Då det i det föreg, anmärkta förhållandet isynnerhet gäller om sms. med partic. [adj. o. adv.], o. då antalet af dylika sms. naturligen är obegränsadt, äfvensom deras betydelse på grund af det ofvan sagda är sjäifklar, upptages här nedan blott ett urval).

unabashed, -båsjt', a. ej förlägen (ei. försagd), utan att blygas, oblyg, »utan att låta sig bekomma (ei. förbluffas)», unabated, -bä't-, a. oförminskad; oförsvagad. unabating, a. som ej slappas, ej eftergifvande, ihållig. unabiding, -bi'd-, a. ovaraktig, unable, -à'bl, a. oförmögen, oduglig (for, för); svag, Vanmäktig; vanför, lam (limbs); ur stånd (to, [till] att); to be to (infln.), afv. ej kunna ... unabolished, -b6l'-, a. ej afskaffad ei. upphäfd, ännu gällande lag, som ännu har laga kraft.

unabridged, -bridjt', a. oafkortad; oförminskad.

unaccented, -sen't-, a. oaccentuerad, unacceptable, -sep't-, a. oantaglig; obehaglig, ovälkommen (to, för), unaccepted, a. ej antagen; hand. ej accepterad.

unaccommodating, -kom'-, a. föga tillmötesgående; omedgörlig; ej eftergifven, oböjlig.

unaccompanied, -kum'-, a. ej ledsagad,

aliena; ej åtföljd (by, af ngn följd).

unaccomplished, -kom'-, a. ofullbordad; obildad.

unaccountable, -kau'nt-,«. oansvarig; oförklarlig (to, för), besynnerlig, unaccredited, -krèd'-, a. ej krediterad; ej

bemyndigad, unaccustomed, -kus'-, a. ovan (to, vid);

ovanlig, ny. unachievable, -tje'v-, a. outförbar, ogörlig, unacknowledged, -aknol'-, a. icke erkänd;

icke bekänd ei. tillstådd, unacquainted, -kwa'nt-, a. obekant (with, med); oerfaren, ej van (vid); ovanlig †. ~ness†,.<?. obekantskap (with, med : okunnighet om).

unadoptable, -dop't-, a. oantaglig, unadorned, -do'rn-, a. is. poet. oprydd, utan särskilda prydnader.

unadulterate(d), -dul't-, a. oförfalskad, unadvisable, -vl'z-, a. ej rådlig, oklok, unadvised, -vl'zd, a. oförsigtig, obetänksam ; ej väl betänkt, förhastad. ^neSS, -vi'zednes, s. obetänksamhet. Unaffected, -fek'ted, a. opåverkad, obe* rörd (by, af); icke angripen; oförstäld sorg-, okonstlad, naturlig, naiv. ~ly, ad. okonstladt, utan förställning, ^ness, s. naturlighet, uppriktighet, unaffectionate, -fëk'-, a. okänslig, unagreeable, -grè'-, a. obehaglig (*o,för))(<;

oförenlig (to, med), opassande †. Unaided, -à'd-, a. ohulpen, utan bistånd, unailing, -à'l-, a. utan smärta, plågfri. unalienable, -à'l-, a. oafytterlig, jfr in-. unalist. u'nalist, s. kyrk. prest som blott

innehar en syssla (mots, pluralist). unallied, -li'd, a. utan samband, ej förenad (to, med); utan bundsförvandter, slägtingar, vänner ei. d.; ensam i världen. Unallowed, -lan'd, a. otillåten, oberättigad, unalloyed, -loj'd, a. oblandad, ren (eg. metan,

äfv. nöje).

unalterable, -å'lt-, a. oföränderlig. ~ness, s. oföränderlighet. unalterably, ad. oför-änderligen. unaltered, a. oförändrad; oföränderlig, unambiguous, -big'-, a. otvetydig, tydlig,

viss. ~ness, a. otvetydighet, unambitious, -bisj'-, a. utan ärelystnad;

anspråkslös äfv. om ting. unamiahle, -à'm-, a. ej älskvärd; ovänlig,

frånstötande, unanchor †, -âng'kår, va. låta fartyg gå från ankaret. ~etl, -d, pp.; a. som ej (mera) ligger för ankar. unane(å)led †, -ånè'ld, a. utan att hafva

undfått sista smörjeisen. unanimity, unanlm'iti, s. enighet, enhällighet, enstämmighet.

unanimous, iinan'imus, a. endrägtig, af samma mening, enhällig, enstämmig. ness, -nes, s. se föreg. s. unannounced, -nau'nst, a. oanmäld, unanswerable, -a'nsur-, a. ovedereiiglig; som ej kan besvaras, unanswerably, ad. på ett sätt som ej medger ngt inkast (svar), unanswered, a. o(be)svarad; ej vederlagd; ej (vederbörligen) uppskattad ei. belönt. Unanxi0US,-ang'sjus,rt. obekymrad (/br,för), unappealable, -pè'l-, a. ej vadbar; utan appell; som ej tillåter appell (till högre domstol); från hvilken intet vad finnes, unappealably, ad. utan vad.

unappeasable, -pè'z-, a. sora ej kan stillas ei. tillfredsställas; oblidkelig, oförsonlig, unappeased, -pè'zd, a. ostillad, unapplied, -pli'd, a. icke använd, oanvänd, unappreciabie, -pre'sj-, a. oskattbar, se vid. inappreciable, unappreciated, a. ej (vederbörligen) uppskattad ei. aktad; opåaktad.

unapprehended, -hen'd-, a. ej gripen; obegripen, ej uppfattad, unapprehensive, -hen'siv, a. omisstänksam, obekymrad, utan farhåga; icke begripande, trög att fatta (med of, ngt), jfr inappreh ensive. unapprised, -pri'zd, a. icke underrättad på

förband (ofom), icke varskodd, unapproachable, -pr6'tj-, a. otillgänglig, unappropriate †, -pro'p-, a. olämplig, se vid. inap-...; utan egare; va. † göra fri ei. tillgänglig för alla. ~d, a.; ej tillämpad; oanvänd; oupptagen, ledig; ej ännu af staten bortgifven ; saknande egare; om pengar o. d. ej afsatt till ngt särskildt ändamål.

unapt, -apt', a. olämplig (to, for), oduglig; ur stånd (to, till att); trög, dum, oläraktig. ~neSS, s. oduglighet; oläraktighet; bristande håg, böjelse ei. anlag (to, för).

Unarm †, -a'rm, va. afväpna. ~ed, a. o(be)-väpnad äfv. bot., zool. ~0Ured, -urd, a. opansrad.

unartistic, -tis't-, a. oartistisk; ej i enlighet med konstens regler, unaskable, -a'sk-, a. som man ej kan fråga efter, unasked, -a'skt, a. ej tillfrågad, oanmodad, o(om)bedd; objuden; ej be-gärd.^

unassailable, -sà'l-, a. oangriplig; orubblig; oförgriplig, obestridlig, unassayed, -sà'd, a. oförsökt, opröfvad. Unassisted, -sis'ted, a. ej understödd, utan främmande bistånd, ohjälpt; utan särskilda (konstlade) hjälpmedel, jfr ex.; invisible to the vision, ... för ett oväp-nadt öga.

Unassorted, -so'rtld, a. ej sorterad, blandad (om varor).

unassuming, -sii'm-, a. anspråkslös, unassured, -sjo'rd, a. ej dristig (etc., jfr assured) †; oförsäkrad egeudom. unatoned, -to'nd, a. oförsonad (~ for; guilt etc.).

Unattached, -tatjt', a. ej vidfäst etc.; särsk. ej tillhörande ngn särskild klubb (sällskap) ei. (mil.) kår, regimente (: »i armén», »i reserven», »till disposition») ei. (univ.) ngt särskildt college; jur. ej gripen (häktad) ; oförlofvad; i aiim. ej bunden, fri.

unattainable, -ta'nabl, a. ouppnåelig; oupphinnelig i aiim. bet. ^nöSS, s. ouppnåelig-het.

unattempting, -tèm't-, a. oföretagsam. Unattended, -ten'ded, a. ouppvaktad, utan

följe, ensam; ej omsedd, ej skött †. unattractive, -trak't-, a. föga tilldragande, unau, ünå', s. zool. tvåtåad sengångare (Bra-

dypus didactylus). unauthorized, -å'th-, a. obestyrkt; oberättigad, obefogad; obehörig domare etc. unavailable, -và'l-, a. obegagnelig (hvaraf

man ej kan begagna sig), Onyttig, fåfällg.

unavailing, -vå'l-, a. ej tjänande till något, gagnlös, onyttig, fåfäng, utan kraft och verkan. ~ly, ad. äfv. förgäfves. Unavenged, -vëndjd', a. ohämnad; ostraffad; äfv. ogild. lina VOCe, lat., ü'nå vo'se, ad. »med en mun»,

enstämmigt, unavoidable, -voj'd-, a. oundviklig; som ej

kan annulleras †. Unaware, -wå'r, ap. oaktsam, ej på sin vakt; ad. se to be ~ of (ei. that), ej upp-

märksamma, ej märka, ej varsna; ej afveta (att). ~S, -z, ad. oförmodadt, oförväntadt, oförvarandes (äfv. at ~); oafsigtligt, ouppsåtligt; to take ... komma på ngn oförvarandes, öfverraska. unawed, -å'd, a. som ej hålles tillbaka af fruktan ei. vördnad; (ap.) utan att låta imponera på sig ei. skrämma sig (by, af); oförfärad, djärf, unbacked, -båkt', a. ej inriden; saknande stöd; utan ngn som håller vad på sig; ej förd tillbaka, unbaffled, -båf'l-, a. oförsagd. unbag †, -båg', va. taga fram ur ei. släppa (t. ex. en räf) ur en påse. ~ged, -d; pp.; a. utsläpt ur en påse; ej nedstoppad i en påse.

unbaked, -ba'kt, a. ogräddad; bild. omogen, unbalanced, -bår-, a. ej i jämvigt; saknande jämvigt, ostadig; hand. ej balanserad, ouppgjord, unbale, -bà'l, va. packa upp (ur) bal. Unballast, -bal', va. borttaga (lossa, hyfva) ballasten från ett fartyg. ~ed, -ed, a. utan ballast; ostadig, unbandaged, -bån'd-, a. utan bindel ei. förband.

unbank, -bangk', va. borttaga en bank (jfr d. o.) ifrån.

unbaptized, -ti'zd, a. odöpt.

Unbar, -bå/r, va. borttaga rigeln ei. bommen

från, frånbomma, öppna dörr. unbarbed, -bå'rbd, a. uaturv. saknande hul-

lingar; orakad †. unbarkf, -ba'rk, l. se disembark.

unbark, -bå'rk, 2. va. (af)barka, taga barken af, afskala. /ved, -t, pp.; a. obarkad

i dubbel bet.

unbarrelj-bår'-, va. slå (uttaga) ur en tunna (jfr barrel).

unbated †, -ba'ted, a. se unabated; icke gjord trubbig gnm knopp på spetsen

(om värja).

unbear -bà'r, va. taga stuptygeln af.

able, a. odräglig. Unbearded, -be'rded, a. utan skägg, skägglös ; utan snärp o. d. (om sad). Unbeaten, -be'tn, a. icke slagen (äfv. : icke

öfvervunnen); otrampad, obanad väg. Unbecoming, -kam'-, a. opassande, oanständig; ... is o» in a lady, passar ej ett fruntimmer. ~neSS, s. oanständighet, det opassande (of, i), unbed, -bed', va. drifva ur sängen ei. ... djur från dess läger; taga upp ei. loss ngt från lager, bädd etc. (jfr bed).

unbefriended, -fren'ded, a. utan vännar. un b eg et, -gët'; va. beröfva tillvaro. unbegot(ten), -got'(n), a. ej aflad, ej född;

utan början; evig. unbeguile, -gi'1, v. rycka ur en villfarelse, unbegun, -gun', a. ej begynt, opåbörjad;

poet. af evighet, unbeing -bè'-, a. poet. ej varande, saknande tillvaro, unbeknown >j<, -no'n, a. obekant (to, för), unbelief, -lé'f, s. otro; klentrogenhet. unbelieve)jc, -lé'v, va. ej tro på; misstro. ~r, s. is. teol. eu icke-troende, otrogen; in a doctrine, de som ej tro på en lära. Unbelieving, a. ej troende, klentrogen; otrogen.

unbend, -bènd', va. (imp. o. pp. -bent, -bent') nedspänna; lossa, göra loss äfv. sjö.; lösa; befria från verksamhet, låta hvila; böja ut (el. rak), räta ut det som varit böjdt; VU. slappas från spänning; biid. aflägga tvånget, slå sig lös, blifva mera tillgänglig ei. umgängsam (gemytlig). ~ing, a. oböjlig, styf, oeftergifvande; hårdnackad, oeftergiflig; i sms. egnad åt förströelse (hour). Unbeneficed, -ben'efist, a. som ej har prebende ei. pastorat, unbenign, -ni'n, a. ogunstig; elak. Unbent, -bent', imp. o. pp. af unbend. unbenumb, -num', va. åter upplifva domnade

(stelnade) lemmar.

unbeseem -sè'm, va. förneka i biid. bet. : handla ovärdigt ngt; vara ovärdig, ^ing, prt.; a. opassande, oanständig (om [ngt il

uppförande o. d.).

unbewailed, -wa'ld, a. poet. obegråten, osörjd, unbias †, -bi/ås, va. befria från fördom ei.

förtycke, göra opartisk. ~sed, -t, pp.; a.

fri från förtycke ei. fördom; opartisk, o väldig.

unbid, -bid', a. (I.))|< som ej läst sina böner; (2.) se följ. a. ~den, -bid'n, a. ej befald, ej uppfordrad, oombedd; frivillig; objuden.

unbig0t(t)ed, -big'-, a. fri från bi gotter i (från blind tro ei. nit ci. från förkärlek); ej vidskeplig. Unbind,-bl'nd, va. (imp. o.pp. -bound, -bau'nd)

lösa knut, fjättrar; lossa ngt bundet, unbit, -bit', 1. va. taga betslet ur munnen

på en häst.

unbit(t), -bit', 2. va. sjö. kasta kettingen från betingen.

unbit -bit', 3. a. (äfv. ~ten, -n) obiten, unblamable, -blà'm-, a. otadlig, oförvitlig. ~ness, s. otadlighet. unblamed, -blam'd, a. tadelfri, unbleached, -ble'tjt, a. oblekt tyg. Unblemished, -blëm'-, a. obefläckad; utan

vank; oförvitlig, oskyldig, unblenching, -blen'sj-, a. oförskräckt, fast. unblended, -blen'd-, a. omängd, oblandad

(utan försämrande inblandning), ren.

unblessed, unblest, -blèst', a. ej välsignad; ohelig, profan; olycksalig, olycklig, eländig. Unblock, -blok', va. taga ngt bort (lyfta af etc.) från underlag (etc. jrr bloch).

unblooded, -blud'-, a. ‡ ej af ädelt blod, oädel häst-, se vid. föij. unbloodied -id, a. ej blodad (sword etc.). Unbloody, a. ej blodad; oblodig äfv. strid; ej blodtörstig; ~ sacrifice, äfv. kat. kyrk. mässoffer. unblotted, -blot'-, a. ej fläckad, ofläckad;

ej utplånad, unblown, -blo'n, a. (1.) poet. ej ännu i blom, ej utsprucken; (2.) ej anblåst, om trumpet o. d. tyst; ej påblåst (fire); ej uppblåst; ~ out poet. ej utblåst (ej släckt), unblushing, -blusj'-, a. ej rodnande, oblyg, skamlös, fräck. ~ly, ad. äfv. utan att rodna.

Unbodied, -bod'-, a. befriad från kroppen;

okroppslig. Unboiled, -boj'ld, a. okokt, ej uppkokt. Unbolt, -bÅ'lt, va. frånrigla, öppna dörr; vn. † förklara sig. ^ed, -ed, (1.) pp. af föreg. v.; (2.) osiktad, oskrädd; bild. grof. unbonnet, -bon'-, va. aftaga mössan ei. hatten från ngn, blotta (sitt) hufvud(et); vn. blotta hufvudet. ~(t)ed, a. blottad (om hufvud); med blottadt hufvud; barhufvad. unbooked, -bukt', a. ej antecknad, hvarom ej står att läsa i någon bok. unbookish, a. som ej har någon böjelse för bokliga sysselsättningar, ej boksynt; ej beläst; olärd.

Unboot, -bo't, va. o. vn. aftaga (sig) stöf-

larna. ~6d, -ed, a. utan stöflar. Unborn, -bo'rn, a. ofödd; poet. i aiim. tillkommande (t. ex. years (as innocent as) the child (babe) oj, ... barnet i moderlifvet.

unborrowed, -bor'-, a. ej lånad, egen, ori-

ginel; oförfalskad, äkta. UnbOSOm, -buz'iim, va. yppa, uppenbara i förtroende; gifva luft åt sin vrede etc.; ~ one's sel/%, utgjuta sitt hjärta. ~er s. yppare (of secrets etc.). U(thought, -bo't, a. ej köpt; ej fal ei. mutad;

som ej finner någon köpare, osåld %. unbound, -bau'nd, pp. (af unbind); a. obunden äfv. bok, fri från band (ei. förbindelser).

unbounded, -bau'nded. a. obegränsad (space; power); oinskränkt (attachment; confidence etc.); gränslös (license etc.); ohejdad, tygellös. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara obegränsad; oändlighet; tygellöshet. unbow †, -bau', va. se unbend. ~ed, -d, a. oböjd (ej krokig, ej bågformig) äfv. bild. : okufvad.

unbowel, -bau'el, va. uttaga inälfvorna ur ett djur, skära (sprätta) upp (magen på), unbox, -boks', v. uttaga ur en dosa (låda), unbrace, -bra's, v. spänna (snöra) upp;

nedspänna; lösa, lossa på; göra slapp, unbraid, -brå'd, v. uppfläta, sno upp. ^ed,

-ed, pp.; a. oflätad, upplöst hår. unbranching, -bra'nsj-, a. icke förgrenande sig, ogrenad (äfv. unbranched, -bra'nsjt). unbreast †, -brest', se unbosom. unbreathable, -bré'dh-, a. omöjlig att inandas. unbreathed, -bre'dhd, a. ej inandad; poet. oöfvad)|<. unbred, -brèd', a. poet. se unborn, unbegot-ten; ouppfostrad, obildad, obelefvad; ej inlärd; ej vand (to, vid), unbreech, -brè'tj,v«.taga byxorna af; lossa broken från kanon. ~ed, -t, a. byxlös, utan byxor; som ännu ej fått byxor. Unbridle, -bri'dl, v. betsla af; biid. släppa

lös. -d, pp.; a. otyglad (passions). unbroken, unbroken, -bio'kn, a. ej (af- ei.

sönder)bruten; obruten äfv. biid.; oafbruten; oförsvagad; okränkt; ostörd tystnad, sömn; oinriden, oinkörd, otämd; ej uppkörd jord.

unbuckle, -buk'1, v. spänna (knäppa) upp. unbuild †, -bild', v. nedrifva byggnad, rasera.

unbuilt, a. poet. obygd, ej ännu bygd. unbung, -bung', va. slå upp sprundet på

ett kärl.

unbuoyed, -bojd', a. ej försedd med (uppburen af) boj (ar); ej utbojad (oprickad)

farled.

unburden,-bè'rdn, va. aflasta, befria från en börda. ~ed, -d, pp.; äfv. ograverad egendom, unburied, -ber'id, pp. (af unbury); a. obe-grafven; ej nedmyllad. unbury, va. uppgräfva; utgräfva; bild. bringa i dagen, unbusied, -biz'-, a. saknande sysselsättning, sysslolös, unbusinesslike, a. ej affärsmässig. unbusy, a. sysslolös, lätjefnll. unbutton, -but'-, va. O. vn. knäppa upp (kläderna).

Uncage, -ka'dj, va. befria ur bur (bild. ur fängelse).

uncalcined, -kal'slnd, a. okalcinerad, o-rostad.

uncalculated, -kal'kul-, a. ej beräknad, ej öfverlagd. uncalculating, a. ej (nog) beräknande.

uncalled, -ka'ld, a. okallad ; onämd. ~-for, a. ej begärd, ej fordrad; opåkallad, onödig; obefogad, uncandid, -kan'did, a. oredlig; partisk, ej o väl di g.

uncanny, -kan'i, a. Skoti. oskicklig, obetänksam ; farlig, svår (om slag, fail o. d.); hemsk, ohygglig, »kuslig», »ruskiga; trolsk, spökaktig; otäck, uncanonical, -kanon'-, a. ej kanonisk; ~ hours, kyrk. tider på dagen då vigsel ej får förrättas, uncanonize, -kan'-, va. beröfva kanonisk giltighet; beröfva helgonvärdighet. ~d, -d, a. ej kanoniserad, uncap, -kap', v. fråntaga mössa, huf etc., i

aiim. yttre omhölje; öppna åder. uncapable t, se incapable. uncape, -kà'p, va. taga hufvan af en falk;

äfv. släppa hundar.

uncapped, -kapt', a. utan (hufvud)betäck-

ning (jfr cap, 2.), barhufvad. uncared-for, -kä'rd-, a. opåaktad, som ingen frågar efter ei. bryr (vårdar) sig om; försummad, öfvergifven, uncareful, a. oaktsam (of, om), vårdslös; bekymmerslös; ej vållande bekymmer^, uncarpeted, -kå;r-, a. utan matta (-tor). Uncart, -ka'rt, va. aflasta (afstjälpa) ur en

kärra; släppa (t. ex. en hjort som man ämnar hetsa) ut ur kärran. Uncase, -ka's, va. uttaga ur fodral ei. d.; uppacka, uttaga; afdraga kläder)(<; mil. blotta fanan: biid. afslöja, uppenbara %. uncate, ung'kat, a. se uncinate. uncaught, -kå't, v. ej fångad, fri; ouppnådd.

uncaused †, -ka'zd, a. ej förorsakad, utan

orsak, utan upphofsman. Unceasing, -sè'z-, a. oupphörlig; oafbruten, oaflåtlig. —-|y, ad. utan uppehåll, utan återvändo.

5jv Mindre brukligt. 1571 † Föråldradt.

unoloister

uncensured, -sen'sjurd, a. utan anmärkning, oklandrad, unceremonious, -mo'n-, a. utan ceremonier), ej kruserlig; enkel, rätt fram; otvungen, ogenerad. —|y, ad. utan krus, utan (fvidare) omständigheter, obesvä-radt.

Uncertain, -se'rtan (-tin), a. osäker, oviss

(om .«akoräfv. om person : ej VISS \of] Om ngt); tvifvelaktig: ej tillförlitlig; obeständig, ostadig (weather)-, —debts, osäkra fordringar, —ty, s. osäkerhet, ovisshet; qtillförlitlighet; en oviss sak, en möjlighet (ngt som beror på möjliga omständigheter);

tö quit a certainty for an —, lemna det säkra för det osäkra; to be in — as to (whether), sväfva i ovisshet om (huruvida), uncertificated, -tifikätëd, a. Utan intyg el. betyg (jfr certificate); i aiim. icke certificated. uncertified, -se'rtifid, a. icke intygad; se föreg. a.

unchain, -tja'n, va. befria (från bojor).

—ed, -d. pp. af föreg.; a. ofjättrad.

unchallengeable, -tjaPëndj-, a. obestridlig, oj äf ak ti g. unchallenged, a. obestridd, utan gensägelse, utan anmärkning, opå-tald; ojäfvad. unchancy, -tja'nsi, a. farlig, olycklig Skoti.;

olämplig, oläglig, unchangeable, -tja'ndj-, a. oföränderlig.

Unchanged, af oförändrad; oföränderligt, uncharge, tja'rdj, va. af-, urlasta; fritaga

från skuld (tadel) †. uncharitable, -tjår'-, a. kärlekslös, obarmhertig, hård; icke välgörande (icke gifvande allmosor), icke gifmild niot fattiga. — nCSS, s.

©barmhertighet, hårdhet, uncharm f, -tja'rm, va.befria ur förtrollning.

uncharnel)i<, -tja'rnel, va. poet. åter uttaga ur likhuset, åter uppgräfva ur grafven.

Uncharted, -tja'rted, a. ej angifven å kortet (ei. kartan), uncharyt, -tja'ri, a. oförsigtig, ej hushålls-aktig.

unchaste, -tja'st, a. okysk. —ned,-tja'snd, a. utan tukt, otuktad; ej luttrad (oförbättrad). —ness, -tja'stnes, unchastity, -tjås'titi, s. okyskhet, unchecked, -tjekt', a. ohämmad; otyglad,

otämd; okontrollerad, unchild t, -tji'ld, va. beröfva någon barn; beröfva ett barn ett barns sinne ei. egenskaper; göra ovärdig att kallas barn. unchosen, -tjo'zn, a. icke utvald (förkastad); icke självald, påtvungen. unchristian, -krist'jim, a. okristen; okristlig; va. † se följ. —ize, »a. göra till okvi-

sten, göra okristlig. —|y, a. okristlig;

ad. jfr föreg.

unchurch, -tje'itj, va. utesluta från kyrkan;

beröfva karaktären af kyrka. Uncial, un'sj(i)al, a. uncial; s. uncialbok-

staf (: — letter). Unciform, un'siform, a. naturv. lik en krok (hake).

uncinate(d), un'sinät(ëd), a. naturv. med krökta taggar; krokborstig; krökt i ändan, krok- ei. hakformig. uncircumcised, -si'r-, a. oomsknren. un-circumcision, -sizj'-, .<?. frånvaro af omskärelse; bibi. de oomskurna (hedningarna), uncircumscribed, -sir-, a. ej omskrifven;

obegränsad, oinskränkt, uncircumstantial, -stan'sjal, a. ej omständlig; ovigtig †. Uncivil, -siv'-, a. ohöflig, oartig; icke medborgerlig, icke civiliserad etc. †. —iza-tion /f(, -za'-, s. tillstånd af barbari. — ized, a. barbarisk, ociviliserad; äfv. † se föreg. a.

unclad, -klad', (1.) a. oklädd; (2.) pp. (&t unclothe) afklädd. Unclasp, -kla'sp, va. häkta upp; öppna eg.

spänne, knäppe o. d., äfv. i allm.

Uncle, ungk'1, s. onkel, farbror, morbror; fasters ei. mosters man; si. pantlånare (my —, — Tom, äfv. pantlånekontoret); Dutch —, Indian — F, onkel (rik slägting) från »Amerika», »rika morbror»; so Sam, ex. —in-law, s. ens hustrus ei. mans onkel.

unclean, -kle'n, a. oren äfv. i moralisk el. religiös bet. (t. ex. animals, spirit biid.). —-lineSS, -klen'lines, s. orenhet äfv. biid.; osnygghet. ~ly, -li, ad.; a. (-klen'li), oren, smutsig, osnygg; okysk. —lieSS, -ës, s. orenhet, tillstånd att vara oren (äfv. bibi.

enligt mosaiska ceremoniallagens bud); Syndighet,

besmittelse. Uncleared, -klè'rd,«. ej klarad, ej aföjd ei. (undan)städad; ej rentvagen från beskyllningar; ouppgjord (— Up) om räkenskaper etc.

uncleavable, -klé'v-, a. oklyfbar. unclench, -klensj', va. öppna (t. ex. den knutna

handen).

unclerical, -klër'-, a. opresterlig. unclew, -klo', va. uppnysta, upprulla; lösa

upp; tillintetgöra †. unclinch, -klinsj', va. se unclench; taga upp

nitning.

uncloak, -klè'k, va. o. vn. aftaga (ngn) en kappa (betäckning), —ed, -t, pp.; a. obetäckt, ej bemantlad, ohöljd, unclog, -klog', va. befria från hinder (jfr clog) ei. belamring (äfv. biid. från tyngd), uncloister, -kloj'-, va. taga ur kloster; biid.

poet. försätta i frihet.

unclose, -klo'z, va. öppna, bryta (a letter); se vid. disclose; a. † (-klo's) lösmynt, oförbehållsam. -d, pp. öppnad; a. öppen, oförseglad; ej inhägnad, ej afstängd med stängsel; oafslutad †. unclothe,-klo'dh, va. afkläda, blotta; befria från omhölje i aiim. †. ~d, -d, pp. af-klädd; a. oklädd, naken. UnClOUd †, -klau'd, va. befria från moln ei. dunkel, göra klar. ~ed, -ed, a. molnfri, klar afv. bild., ljus, glad. ~edneSS, -èdnës, s. klarhet, molnfrihet afv. bild. unclllltch, -klutj', va. Öppna (ngt hårdt tillslutet,

is. en knuten hand); slita ngn el. ngt Ul' ngns

klor.

unco, ungk'o, a. skoti. okänd; främmande; oigenkänlig; sällsam, underlig; ad. märkvärdigt, ovanligt, mycket; s. ngt nytt, sällsamt etc.; främling.

uncoated, -ko'tëd, a. obeklädd; obetäckt;

utan hud (skinn, hinna etc.), bar, naken. unCOCk, -kok', va. nedspänna hanen på skjutgevär; slå ut, sprida omkring hö som legat i våini, slå ned (brättena på) en hatt ei. i allm. ngt uppviket.

uncoffined, -kof'-, a. ej nedlagd i likkista,

utan likkista. unCOif, -kojf', va. taga (rycka) mössan (jfr coif) af. ~ed, -t, pp. se föreg.; a. utan mössa ei. kalott. Uncoil, -kojl', va. upprulla ett tåg. uncollected, -lëk'tëd, a. ej samlad; ej insamlad; ej inkasserad, ouppburen (taxes etc.); sora ej ännu hunnit samla sig, som ej återvunnit besinningen, uncoloured, -kul'-, a. ofärgad, ej färgad ei. färglagd; färglös; ej utsmyckad, ej öfverdrifven framställning; % poet. seunclouded.

Uncombed, -ko'md, a. okammad, uncomeatable, -kumåtfåbl, a. F oåtkomlig, otillgänglig, oupphinnelig. unCOmelineSS, -kum'l!-, s. oansenligt yttre, brist på fägring, tarfiighet i det yttre; oanständighet †; ngt opassande, opassande el. ovärdigt uppförande, uncomely, a. saknande (vackert) utseende, som ej ser bra ut, tarflig i det yttre; opassande. Uncomfortable, -kum'f-, a. obekväm (t. ex.

soffa, våning, ställning); otreflig; obehaglig, svår; dyster; illa till mods, olustig; besvärad, »generad»; orolig; olycklig. — neSS, s. obekvämhet; otreflighet; dysterhet; olustighet, uncomforted, a. ej trö-tad; otröstlig.

uncommercial, -kome'r-, a. ej tillhörande handeln; ej enlig med handelsbruk)^; ~ traveller, vanlig (ej handeis)iesande.

uncommissioned, -misj'-, a. ej befullmäk-tigad, utan (uppdrag ei.) fullmakt.

uncommitted, -mitfëd, a. ej begången; ej öfverlemnad, ej satt i pant; ej komprometterad, ej bunden, jfr ex.; pari. (om en bill) ej hänskjuten till utskott; he is ~ to any course oj" action, han har ej bundit sig gnm ngt löfte ei. ngn (komprometterande) handling, så att han har fullkomlig handlingsfrihet (»fria händer»), han har sin fria handlingsrätt, uncommon, -kom'-, a. ovanlig, sällsynt, sällspord; ad. F ovanligt, »ogement»; it was not an ~ thing for them (to ...), det var ej ngt ovanligt (för dem) (att...). ~ness, s. ovanlighet, uncommunicable, -mu'n-, a. omedelbar, som ej kan meddelas (bortgifvas) åt ei. öfverlåtas på andra; omeddelsam. IMCOm-municated, a. ej meddelad, ej öfverlåter ej bortgifven; ej uppenbarad, ej bekantgjord, uncommunicative, a. omeddelsam, förbeliållsam ; ej gärna delande med sig, njugg uncompelled, -kompëld', a. ej tvingad, utan tvång.

uncompensated, -komr-, a. ej ersatt, utan

vederlag; obelönt. uncompetitive, -kompet'-, a. ej täflande, uncomplaining,-plà'n-, a. ej klagande. ~ly, ad. utan klagan, utan knot.

uncompleted, -ple't-, a. ofulländad, uncomplimentary, -plimën't-, a. föga artig,

föga smickrande (ordalag), uncomplying †, -pil'-, a. ej eftergifvande, oböjlig.

uncompounded, -pau'n-, a. osammansatt, enkel.

uncomprehensible, se incom-... uncompromising, -kom'pro-, a. oeftergiflig; ej eftergifven, oböjlig, envis. Unconcern, -se'rn, s. sorglöshet, likgiltighet, bekymmerslöshet. ~ed, -d, a. likgiltig (at, vid; for, för); obekymrad (about, as to, öfver; at, öfver, vid;for, för); utan intresse (for); ej intresserad, utan del (in an affair). ~edneSS, -ëdnës, 5. likgiltighet, sorglöshet; brist på deltagande.

Unconditional, -disj'un-, a. obetingad, utan vilkor. ~ly, ad. (gifva sig) på nåd och onåd.

unconfessed, -fëst', a. obekänd syud; som ej bekänt sitt brott (t. ex. murderer); kat. kyrk. som ej biktat, oskriftad. unconfined, -fi'nd, a. ej (trångt) begränsad, vid, omfattande; tvångsfri, fri från inskränkande band, otvungen. Unconfirmed, -fi'rmd, a. ej stadfästad, ej befästad i aiim. bet.; kyrk. ej konfirmerad; obestyrkt; obekräftad; oerfaren.

unconform †, -fo'rm, a. ej likformig, jfr föij.

'»able, a. ej likformig; geoi. (om lager) ej parallel med underliggande; ej öfverensstämmande (to, med). ~ity, s. bristande likformighet ei. öfverensstämmelse, uncongenial, -dje'mal, a. ej beslägtad, ej

artförvandt; oförenlig, unconnected, -nèktfèd, a. ej förenad; ej sammanhängande, utan samband i aiim. ei. gemenskap (gemensamt intresse etc.) ei. delaktighet (with, med, äfv. i); afskild, särskild; osammanhängande, lös. unconquerable,-kongk'ur-, a. ©öfvervinnelig; okuflig (äfv. aversion o. d.). lltlCOn-quered, a. obesegrad; (hittills) oöfver-vinnelig.

unconscionable, -kon'-, a, oskälig, obillig;

orimlig; samvetslöst; F förfärliga stor).

unconscious, -kon'sjus, a. omedveten äfv.

filos, (of, om : ej vetande af); obekant (of, med); medvetslös; ej tänkande (of, på: ej ihågkommande, utan att akta på); intet anande ei. märkande. ~ly, ad. jfr föreg.; äfv. utan att veta det. ~ness, s. aios. frånvaro af medvetande; omedvetenhet, ove-tenbet (of, om); medvetslöshet, unconsonant))C, -kon'-, a. oförenlig, ej samstämmande (to, med), unconstitutional, -tu'sjun-, a. grundlagsvidrig, författningsstridig. ~ity, -nål'-, s. grundlags vidrighet, unconstrained, -stni'nd, a. ej tvingad ; skeende utan tvång, frivillig, själfvillig; otvungen, ledig.

uncontested, -test'ed, a. obestridd; okvald

besittning: obestridlig.

uncontrollable, -tro'1-, a. som ej kan styras ei. beherskas; ostyrig, oregerlig; oemotståndlig; som ej kan kontrolleras; obestridlig, ovedersäglig)^; som man ej rår för, oundvikliga öde, händelse). Uncontrolled, a. okontrollerad; ostyrd; otyglad; fri, Otvungen ; jfr ock föreg.

unconverted, -ve'rt-, a. ej omvänd; opå-

nyttfödd; oförändrad.

uncooked, -kukt', a. okokt. uncord, -ko'rd, va. lösa upp bauden ei. snörena på el. i; öppna ngt till- el. omknutet, uncork, -ko'rk, va. taga korken ur; draga

(slå) upp en butelj o. d.

uncorrect)fc, -rékt', a. se inc... r»ed, èd,

a. orättad, oförbättrad, uncompellable, -kau'n-, a. oråd lig. uncounted, -kau'n-, a. oräknad; oräknelig, uncouple, -kup'1, va. släppa hundar ur kopp-let; mask. afkoppla, frånkoppla, lösgöra, utflösa.

uncourteous, -k<Wtjus, a. oartig, ohöflig.

~SieSS, s. oartighet, oh.ofligh.et.

uncourtliness, -k6'rt-, s. bristande belef-venhet, ohöfviskhet. uncourtly, a. mindre hof mannamässig; ohöfvisk, oartig, obelefvad.

UnCOUth, unko'th, a. okänd †; ovanlig, besynnerlig, underlig, sällsam (bisarr, kuriös); klumpig, otymplig, tafatt. <»neSS, -nes, s. besynnerlighet; klumpighet, otymplighet. uncovenanted, -kåv'-, a. ej delaktig i förbund (särsk.hist, ej i det skotska covenant)-, ej utlofvad, ej betingad (vid öfverenskommelse); utan kontrakt äfv. i afs. på tjänsteför-håiiande; teol. ej delaktig af döpelseför-bundets nådegåfva; ~ merc.y, teol. stor nåd(egåfva) utöfver hvad utlofvadt är; F (äfv. i pl.) välgärning (iycka) öfver förtjänst ei. förväntan.

Uncover, -kuv', va. taga betäckning (omhölje, lock, tak etc.) af, af täcka; blotta särsk. hufvudet; aflyfta tak, lock etc.; VU. blotta hufvudet, hälsa (medelst hufvudets blottande). ~ed, a. med blottadt hufvud (to stand blottad, oskyld, oskyddad

UnCOWl, -kau'1, va. beröfva munk kåpan.

uncreate >j<, -krea't, va. beröfva ngn, ngt tillvaro; tillintetgöra; a. se föij. a. ~d, -èd, a. Oskapad (ännu ej skapad el. existerande af evighet).

unCredited, -kréd'-, a. ej trodd; som saknar kredit.

uncrippled, -krip'ld, a. ej lemmalytt, frisk

och färdig (om el. i anseende till lemmar); i allm. ej svårt skadad, ännu i fullt tjänstbart skick.

uncropped (-cropt), -kropt', a. obesådd (lancl); oskördad, oplockad)}C; ej afstubbad (t. ex. om hundöron).

uncrossed, -krost', a. ej korsad äfv. bild. om

planer o. d.; ej utstruken post i räkenskaper

o. d. >jC

uncrown, -krau'n, va. beröfva ngn kronan, afsätta, detronisera; ~ one's self, afsäga sig kronan. ~ed, -d, pp. beröfvad kronan, afsatt; a. ej krönt; utan krona; poet. obelönt.

uncrystallizable, -liv, a. okristalliserbar;

sugar, fruktsocker, slemsocker, uncrystalline, -krist'-, a. okristallisk.

Unction, ungk'sjun, s. smörjande (med salva); smörjelse; salva; bild. salvelse; se extreme ex. :

unctuosity, üngkti\6s'iti, s. egenskap att

vara fet etc. (jfr föij.), oljaktighet.

UnCtUOUS, ungk'tuus, a. fet, oljaktig, oljig, smörjig; bild. salvelsefull. ~-SUCker, s. se sea-snail. ~neSS, s. se unctuosity.

uncular, iangk'ulur, a. onkel(s)-.

6i note, è: do, è: nor, 6: not, à: tube, &: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.uncultivated

F Talspråk. 1574 P Lågt språk.

under

uncultivated, -kål't-, a. ej uppodlad; ood-lad, biid. ej utöfvad {art); biid. ej utbildad; rå, okunnig; ~ ground, äfv. afrös-ningsjord. unculture, s. bristande odling, uppfostran ei. bildning; barbari, uncumbered, -kum'burd, a. ej belastad ei.

belamrad (with, med), uncurb, -ke'rb, va. befria häst från kindled ja; biid. lösgöra. ~able, a. otämbar. ^ed, -d, a. utan kindkedja; otyglad, otämd biid. uncured, -ku'rd, a. ej botad, uncurl, -ke'rl, va. släta Ut lockigt hår el. ngt

krusadt; vn. utslätas, rakna. uncurrent, -kur'-, a. ej gångbar (coin). uncursed, uncurst. -ke'rst, a. ej förbannad, uncurtailed, -ta'ld, a. oafkortad. uncurtain, -ke'r-, va. borttaga förbänge

ifrån, afslöja, nftäcka. uncustomable, -kust'um-, a. ej underkastad tull. uncustomed, a. oförtullad; tullfri;

som ej bar kunder; se }j< vid. unaccustomed. UnCUt, -lcut', a. ej afskuren; ej (af)huggen;

ouppskuren bok. undam -dam', va. befria från dammar (fördämningar, biid. hinder); öppna fördämning för. Undamaged, -dam'-, a. ej skadad, oskadad;

ofördärfvad. undamped,-dampt', a. odämpad; bild. ej afkyld, ej modfäld; ej undertryckt ei. förtryckt.

Undated, Än'dätëd, 1. a. vågig, våglik; bot.

vågbräddad. undated, -dà'tëd, 2. a. odaterad, undauntable, -då'nt-, a. som ej kan förskräckas.

undaunted, -dä'ntëd, a. oförskräckt, oförfärad, oförsagd, modig; okufligt mod; ~ by this, afv. utan att låta sig bekomma. ~neSS, -nes, s. oförskräckthet, mod. undebated,-bä'tëd, a. oafhandlad, odryftad, undebauched, -ba'tjt, a. ofördärfvad bild., ren.

undecagon, undek'agon, s. elfvahörning. undecane, undè'kàn, 5. kern. en art paraffin

ar petroleum.

undeceive, -se'v, va. befria från en villfarelse ei. en illusion, taga ngn ur en (villo)mening, »öppna ögonen på». ~d, -d, pp. tagen ur en villfarelse; a. ej bedragen; to be uf v. »få ögonen öppnade», undecennary, undèsën'uri, a.

som sker en gång hvart elfte år. undecenilial. -'niål,

a. elfvaårs-, jfr föreg, undecided, -si'ded, a. oafgjord, oviss, tveksam; oafdömd; s. sport, oafgjord kapplöpning mellan hundar; to leave lemna oafgjord.

undeck, -dèk', va. beröfva ngn en prydnad.

<ved, -t, pp.; a. oprydd; sjö. odäckad. undeclined, -kli'nd, a. ej afvikande †; gram.

odeklinerad, oböjd ei. oböjlig (noun). undee, åndè', a. vågig, vågformig. undeeded, -de'ded, a. ej bestyrkt genom handlingar (fastighetsbref o. d.); poet. bragdlös, dådlös. Undefended, -fènd'ëd, a. oförsvarad; ej skyddad, värnlös; obefäst; ej försvarad (påstådd, förfäktad) särsk. jur. (action); jur. äfv. utan advokat, undefiled, -fi'ld, a. obefläckad, obesmittad,

ren, fläckfri. undefinable, -fi'n-, a. obestämbar, undefined, a. obestämd (limit etc.), sväfvande; obegränsad, odefinierad (ej noga bestämd).

undelayed, -là'd, a. oförtöfvad, ofördröjd, undemonstrative, -mon-', a. ej läggande sina känslor i dagen, tillbakadragen, lugn o. stilla (af sig), undeniable, -ni'-, a. obestridlig, undeniably, ad. ovedersägligen. undepending, -pën'd-, a., oafhängig, jfr independent.

under, un'dur, 2^reP- under (om rum, kategori,

grad; uttr. äfv. underdånighet; i allm. lika med sv.); på, jfr ex.; näst efter, jfr ex.; enligt, jfr ex.; i tid, förhållande; mindre än, äfv. : lägre i värdighet, än; ad. under (jfr föreg, anm.); ned, nere; längre ned, nedan i bok o. d.; a. underordnad, ofta i sms. : under-; those ~ hirn, de som lyda under hans befäl; hans underlydande; hans undersåtar; that word is to be found ~ C, ... bör sökas på C; ~ God (Heaven, jfr Providence, ex.), näst Gild (Himmelen) (har jag ... att tacka för ...); this ivas not so ~ the old Act, så var ej förhållandet under den gamla lagen (då den förra lagen gälde): ~ Ms administration, under hans (ämbets)förvaltning; ~ great afflictions, i stor bedröfvelse; ~ age, minderårig, öfvermaga; ~ a lar m, orolig; 'v arms, mil. under vapen; under gevär; ~ the breath, med låg röst, sakta; ~ one's care, under ngns uppsigt; ~ the date of the 2nd inst., ett bref af den 2:dra dennes; ^ fre, mil. under fiendens eld, i elden; ~ ground, »under jorden» (i jorden, under jordytan); Bessy Atkins became Bessy Lannay, ~ the hand of Rev. G. in the ... church, Betty A. blef (Fru) B. L., vigd af pastor G. ...; se flere ex. under hand; ~ the lee, sjö. i lä (of the land); ~ lock and key, under lås och bom; ~ a feigned name, under ett antaget namn; ~ an oath, bunden genom *ed; under edsförpligtelse; ~ 100 pounds, under (mindre än) 100 fs; ~ Queen Vic-

ki fate, å: far, à: fall, a: fat, k: fast, é: mete, è: met, I: her, i: fine, i: fin, {: fir,under

^ Mindre brukligt. 1575 † Föråldradt.

toria, under drottning Y.(s regering); /v» sail, under segel; ~ sentence, som fått sin dorn afkunnad; ~ steam, under ånga, med ånga uppe; <%/ water, under vattenytan; way (weigh), sjö. i full gång, under segel; jfr för öfrigt subst, föreg, af ~; as 'v/, såsom synes nedan, som nedan följer; from -x/, se d. o. samt ex. under stand; to bring, keep, knock m. fl. verb se dessa; se särsk. ex. under range o. Study. (Anm. i sms. uttrycker ~ befintlighet under el. nedom ngt annat; underlägsenhet äfven i värde, i rang; underordning; är [i sms. V.~\ äfv.: ej nog, för litet, ej så mycket som vanligt; här nedan upptages blott ett urval), ^-action, —s. underordnad handling, bihandling (t. ex. i ett skådespel). ~agent, s. underagent, ^bearer, s. bärare, is. likbärare. <v<bid, —va. bjuda under, bjuda mindre summa än; missbjuda. ~bred, a. som fått mindre god uppfostran; af ei. utmärkande mindre ädel ras. ~bl*idge, s. järnv. vägundergång.

underskog ar buskar som växa under träden. ^Carriage, s. vagnsunder-rede. ^Charge, s. laddning mindre än den vanliga; va. (---') ladda med mindre laddning än den vanliga; underdebitera, belägga med mindre pålagor än vanligt (etc. jfr charge), ^charged, (---'), pp. jfr föreg.; a. eiektr. laddad med negativ elektricitet. ~-Clay, s. geol.

lerlager under stenkolsflöts; åker.

ler-alf. ~Cliff,

S. geol. strandafsats af nedrasade klippblock o. stenar nedom en hög klippa. ~-ClOtHeS, S. pl.,

•Clothing, 5. underkläder. ~C0at,s.underrock. "»constable, s. extra poliskonstapel el. landtpolis. ~Croft, s. byg. krypta i en kyrka, hvalf under ett kor; underjordisk gång. ~crust, 5. underskorpa; skämts, lägre klasserna af samhället. ^Current, s. underström (i ett lägre lager, ss. af vatten, luft etc.). ~Cllt, va. (---') underskära boktryckar-stilar; S. (-'--) kokk. understycke af ländstycket, filet. ~ditch, ---', va. underdika, djupdika. ~d0, Va. göra ngt för litet, särsk.

koka ei. steka för litet; vn.)fC göra mindre än man bör ei. kan. done,----pp.

ej tillträckligt kokt, stekt ei. rostad (: om kaffe bränd), halfrå; äfv. löskokt, lösstekt etc. ~dOSe, s. för liten dosis; va. (---') gifva för liten dosis. ~dot, —va. pricka under. ~drain, s. underjordiskt afioppsdike, täckdike; va. (—') täckdika. ^dressed, a. ej nog tillagad, ej färdigberedd (jfr dress). ~feed, — va. otillräckligt förse med föda, svält-föda. ^filling, s. underbyggnad. ~fC0t, —ad. under (fötterna); sjö. under fartygets botten (om ankaret); CT. † låg, simpel.

^freight, —va. förhyra i andra hand

(till en annan) ett fartyg man själf förhyrt. furnish †., va. otillräckligt förse ei.

utrusta. ~furrOW, va. åkerbr. ned-

plöja; ad. under plogtiltan; to sow plöja ned utsäde, "»gird, ---', va. underbinda, föra gjordar o. d. under. ~g0, va. undergå, genomgå, utstå, (få) tåla; underkasta sig; vn.)(C ega rum.

(en rotskottslående rödlöksvarietet) ; ~ railway,

underjordisk järnväg; Am. förr system af hemliga medel att hjälpa slafvar

att rymma från sydstaterna till nordstaterna el. Kanada; ~ stem, bot. rotstock; ~ water, grundvatten, ^growth, s. underskog af buskar m. m. som växa under högre träd. ~grub, - - va. prov. undergräfva. ^hand, acl. med omvänd hand (knogarna nedåt); hemligt; med hemliga medel; på bakvägar (smygvägar), jfr a.; i cricket (slå) med låg arm; a. hemlig; förstulen; lömsk; bakslug; i cricket med låg arm (se bowling); s. båll slagen med låg hand; ~ business {affair), äfv. »mystisk», »misstänkt» affär ; to play (at) an ~ game, spela intriger, drifva ett hemligt spel; by ~ means, på smygvägar, "^handed, a. jfr föreg, a.; se vid. short-handed. ^hew, va. hugga för litet, slarfvigt tillyxa, nödtorftigt skräda (t. ex. ~ timber), ^horsed, —\ a. otillräckligt försedd med hästar, ^hling,

---a. framskjutande underkäk (el. nedre

del af ansigtet); (om person) med framskjutande underkäk >|C underived, -ri'vd, a. ej härledd. (under)keeper, s. uiider(skog)vaktare. laid, a. underlagd, med underlag. ~lay, va. lägga ngt under ngt;

prov. halfsula; vn. gruf. vara donlägig (luta, slutta); S. underlägg (af papper o. d.); gruf. donläge. flayer, s. en som lägger (ngt) under; underlag; undre lager; gruf. lodrätt schakt ned till malmgången, riktschakt. lease, s. förpaktning, utarrenderande

ei. uthyrande i andra hand. ~let,----

va. utarl'endra, uthyra i andra hand det man själf hyr ; uthyra ngt under värdet. letter, s. en som utarrenderar i andra hand. ~lie, (l.) s. se ~ lay, gruf.; (2.) va. (---') ligga under ci. nedom; bild. upp-

ö: note, è: do, b: nor, b: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.underlie

F Talspråk. 1576 P Lågt språk.

understanding

bära, ligga till grund för; vara underkastad; vn. ligga under ei. nedanför, —line, —va. understryka ngt skrifvet,

^ling, -ling, s. underordnad person, biträde, medhjälpare; obetydlig människa; allas tjänare; stackare, —locks, s. pl. buk-ull. —man, va. is. sjö. bemanna för litet offast i pp.: —manned, för litet bemannad, med för liten besättning (ei. i aiim. manskap), —masted, a. sjö. med för korta master. —master †, s. underlärare, —meal †, s. eftermiddag; middagshvila; aftonvard, —mentioned, ---'-, a. nedannämd. —mine, va.

underminera; undergräfva arv. biid. (t. ex. halsan); s. †(-'--) källare. —miner,---'-, s. person som undergräfver; sappör; skans-gräfvare. —mOSt, a. som ar underst, nederst.

undern †, ån'dern, s. en viss timme på dagen (enl. somliga 11 f. m.; enl. andra 9 f. m.).

(under)neath, -ne'th, prp. O. ad. under, inunder; nedanför, nedantill. — officer, s. underofficer; underordnad tjänsteman, ^officered, a. försedd med underofficerare; med för få officerare, —paid, pp. af föij. ~pay, —va. betala (ei. af-löna) för litet, —payment, s. underbetalning. -peopled a. för glest befolkad, —petticoat, s. underkjol, —pin, ---', va. nndermura, lägga ny grund under (bottenbjälken å) ett hus; stötta under; stödja wid. — pinning, s. undermurande,

-stöttande, jfr föreg.; underlag; grundval; ingeniör, nedgående med murade schakt, —play, ---', vn. spela en underordnad roll †; maska i kortspel. —-plot, s. lömsk plan, intrig; biintrig i ett skådespel, sido-, bihandling. — praise va. ej nog berömma. —price, s. underpris, rampris. —prize, ---', va. underskatta, —prop,

—va. stötta under; störa klängväxter;

understödja i aiim. —- proportioned, — a. af (för) små proportioner; liten, otillräcklig. —pull —vn. i hemlighet hafva trådarna i sin hand, »stå bakom»

ngt förehafvande. —put, - - Va. sätta (etc.

jfr put) under, nedom, —rate, ---', va. uppskatta för lågt; underskatta; s. >f< (-'--) för lågt uppskattande; underpris; to sell at an —, sälja till underpris. —-run, —va. fara under; s. (-'--) under-strömming); — a, cable, sjö. fara med en båt under en kabel (ketting) då fartyget är för aukar för att besigtiga den; — a tackle, sjö. klara en talja. — S3.il, —ad. se ofvan under sail; vn. >j< segla under, —saturated, ---'-•-, a. kem. ej fullt mättad. —Say —va. afböjande, invändande ei. för-

klenande säga ngt. —SCOre, ---', va. understryka. —SCOring, s. understrykning. —-secretary, s. undersekreterare; kopist; äfv. expeditionschef. —sell,---', va. sälja (slumpa bort) till underpris; sälja till lägre pris än en annan, underbjuda konkurrent. —set, - --', va. † understödja (jfr *\>pin, o,prop); s. (-'--) sjö. underström (is. konträr mot vinden). —Setter, s. ngn ei. ngt som stöttar under; stöd, underlag, —setting, s. underlag, fotställning †; ingeniör, stödjande med en mur af jordlager under bärg (i en skärning). —Shapen >j<, a. poet. knuten i växten, förkrympt, dvärglik, —-sheriff, s. undersheriff, landsekreterare. —shot, a. jagt. se ilning; underfalls-; — mill, kvarn som drifves med underfallshjul (: — wheel). —Shrub, s. bot. småbuske, tin hälften busk-artad växt (jfr suffruticose). —Sign, —', va. underteckna; (the) — ed, den ei.de som tecknat under, undertecknare; (I, we) the — ed, undertecknad(e). —shut, a. tillslutande underifrån (valve). —sized, a. under (det vanliga, bestämda) måttet; under medelstorlek; undermålig; liten till växten, ovanligt kortväxt (t. ex. for one's years). —skirt, s. underklädning, kjol. —Soil, s. undre jordlager, alf. — sold, —pp.; a. såld till underpris, bortslumpad; (om person) underbjuden af en konkurrent (som säljer till lägre pris). —SOng, s.

omkväde; bimelodi; biid. underton. —-sort, s. lägsta klassen af folk, —-sparred, a.

se —masted. —Stand, —(imp. o- pp. —-Stood, —') vn. förstå, begripa, hafva förstånd ; va. förstå, begripa, inse (by, af, på grund af); fatta (saken as, som); (med -ing) förstå sig på (att); förnimma, få veto, höra; mena; underförstå; / — (inledande ett påstående), äfv. jag har hört (förnummit etc.), »jag har låtit mig berättas»; ive — (i tidningar, jfr föreg ex.), det fÖrljudeS; what did I — you to say? hvad befalls (när man ej hört riktigt)? I suppose I may — that ..., am I (then) to — that ...? skall jag (då ei. väl) fatta saken så, att det förhåller sig så? a man that — s his business, en man som förstår sin sak; to make a person —, få ngn att inse ngt; se äfv. följ. ex.; to let (a person) —, to give (a person) to —, låta (ngn) förstå; se vid. ex. under "»stood. —-

Standable, -stand'abl, a. begriplig, tydlig, lätt insedd, »klar», —standing, ---'-, prt..; a. förståndig, intelligent; insigts-full; s. förstånd; insigt; intelligens konkret, äfv. »hufvud»; uppfattning, mening; förutsättning, jfr ex.; (särsk. tyst) öfverenskommelse; öfverensstämmelse, enig.

ki fate, å: far, 4: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fiue, 1: fin, i: fir,understanding

% Mindre brukligt. 1577 † Föråldradt.

undesirous

het i uppfattning (on a subject, angående ei. i ...); »hemligt förstånd» (between, mellan); pl. si. »undersåtar» (ben); I must have a clear ~ from you that you loill..., jag begär ett tydligt uttalande (angifvande) af er att ni ...; the commonest det simplaste »bondförstånd»; bad dåligt förstånd; missförstånd; a good »godt förstånd» (between, mellan; with, med); to keep up a good to live on a good bevara det vänskapliga förhållandet, lefva i godt förstånd (på vänskaplig fot) (with, med); a man of en förståndig (intelligent) man; want of bristande förstånd, oförstånd; to the best of my efter (mitt) bästa förstånd; to my poor efter hvad jag i min enfald kan fatta (inse), äfv. enligt min oförgripliga mening; to come to an komma om sams, komma till enighet, enas (om vissa vilkor); (up)on the ~ that, under den förutsättning att; with this på detta vilkor. ^Standingly, (jfr föreg.) ad. med förstånd, med insigt. ~State, —va. förringa ngt i sin framstaiiniug, angifva för lågt. ^Statement, s. förringande framställning ei. utsago, för lågt angifvande. ~StOCked, a. med för ringa förråd. r^stOOd, ---', imp. o. pp. (af stand); they are »» to ..., jag (vi) har (hafva) fått höra att de ...; it is det förstås, det är tydligt; äfv. det för-1 judes, man tror sig veta att; to make one's self göra sig förstådd; it is an r\, thing, det är en erkänd sak (ett faktum); war, open or ^ †, öppet (förklaradt) ei. hemligt krig. ^Strapper, s. underordnad person, medhjälpare, biträde, »tjänsteande»; handtlangare biid. fö rak ti. ^Stratum, s. undre jordlager (jfr »»soil). ^Stroke †, va. understryka. ~Study, va. teat, instudera en annans

roll förutom sin egen för att i nödfail kunna du-biera; s. (jfr föreg.) dublerande aktör ei. aktris. ~-SUit, s. underkläder, drägt under ytterkläderna. ~take, ---', va. o vn. företaga (t. ex. en resa); företaga sig, åtaga sig (äfv. med to, att); taga i tu med; öfvertaga (an office)-, förbinda sig till; taga på sig ett straff; ~ for, taga sig an ngns sak †; gå i god för, i borgen för; '-,p?-t.; s. åtagande; förbindelse (äfv. skriftlig); företag; begrafningars ombesörjande; to give an »», afgifva en högtidlig förbindelse; on an »», (han skulle göra det)

mot en förbindelse från den andras sida (that,

att). *>4ax, va. taxera (beskatta, uppskatta) för lågt. r^taxed, - - a. för lågt taxerad, ^-tenancy, s. (innehafvande på) arrende i andra hand, ^-tenant, s.under-arrendator. ~tOne, s. låg, dämpad ton, röst (in an med ...). ^tOOk, ---', impf. at <v take. ~-tOW, s. sjö. undervattensström; sugsjö (strömning utåt i tillbakafallande våg).

^valuation,.....s. uppskattande under värdet, för låg uppskattning (taxering); underskattande, ^vallie,—va. uppskatta (taxera) för lågt; underskatta, misskänna; förklena, förringa, ringakta; s. underpris; underskattande, "^valuer, s. underskattare. ~weai*, s. underkläder. ~went, —impf. af »»go. »»-wood, s. underskog (jfr »»brush), småskog. ~W0rk, —va. arbeta för bättre pris än; undergräfva, söka gnm intriger störta; vn. arbeta för litet; arbeta för en altför ringa betalning; stämpla, »arbeta i mörkret» med onda anslag)}C; s. (-'--) mindre vigtigt göra†; för litet arbete. worker, s. en som arbetar för litet % ei. för ett för ringa pris, jfr föreg, v.; biträde; handtlangare, ^workings, s. pl. gruf-arbeten. ^WOrld, s. underjord; de lägre klasserna)J<; poet. den delen ar jorden som är under horisonten : »antipoderna», andra sidan ; af jordklotet. ~write, ---', va. underskrifva ; hand. (underskrifva en försäkringspolis :) assurera, försäkra (: öfvertaga risken för, skepp, laddning); vn. hand. drifva assuransaffärer. ^writer, s. en som underskrifver; hand. assuradör. ^Writing, s. hand. assurering, försäkring(sverksamhet). ^Written, - -pp. af föreg. v. ~wrOte, impf. af rewrite.

^wrought, ---', pp. af ~work. undescribable, -skri'b-, a. obeskriflig. ness, s. obeskriflighet. undescribed, a.

obeskrifven. undescried, -skii'd, a. ej upptäckt, undeserved,-ze'rvd, a. oförtjänt,oförskyld. undeserving, a. som ej har någon förtjänst; ovärdig; oförtjänt (of, af), undeservingly, ad. Utan förskyllan eller värdighet, oförskyldt. undesigned, -zi'nd, a. afsigtslös, o afsigtlig; utan biafsigter, uppriktig. ~ |y, -nëdli, ad. utan afsigt, undesirable,-

zl'rabi. a. ej önskvärd, ^ness, -nes, s. egenskap att vara föga önskvärd; det mindre önskvärda (of, i), un-; desired, a. ej önskad; they came. not »» by me, det var ej utan att de voro ganska välkomna för mig. undesiring, a. som ej har någon önskan; likgiltig, un-desirous, a. utan önskningar; (med of)

ej önskande ngt.

undestroyable -stroj'-, a. oförstörbar.

undestroyed, -d, a. ej förstörd, undetached, -dëtatjt', a. ej frånskild, ej af-söndrad.

undetailed, -deta'ld, a. ej detaljerad, undetermined, -tè'r-, a. ej bestämd, ej faststäld; oafgjord; obegränsad (mat. ej de-terminerad); oviss, osäker; obeslutsam, undeterred, -tl'rd, a. ej af skräckt; 60m ej låter afskräcka sig; ~ by, äfv. utan att låta afskräcka (skrämma) sig genom (af). Undeveloped, -vèl'6pt, a. oöppnad; outvecklad äfv. bild.; ouppdagad, undeviating, -dé'-, a. ej afvikande från sin riktning ei. väg, äfv. biid.; rak, direkt; aldrig svigtande, osviklig (t. ex. rectitude)-, orubblig, stadig, fast; konsekvent; ej misstagande sig. ~ly, ad. utan afvikelse, jfr föreg, a.; utan att svigta, med fasthet, orubbligt, äfv. troget. Undevised, -vi'zd, a. ej borttestamenterad

(jfr devise, jur.).

undevout, -vau't. a. ej andäktig, föga from.

~ly, ad. utan andakt, undiaphanous, -diaf'-, a. ogenomskinlig. Undid, -did', imp/, ar undo. undied, -di'd, a. ofärgad, undigenous undidj'ènus, a. född i vatten. Undigested, -djest'ed, a. osmält föda; biid. ej

nog utarbetad, jfr indigested. Undignified, -dig'ni-, a. ej öfverensstämmande med ens värdighet, mindre värdig ei. passande; ovärdig, oädel, simpel i fr&ga

om uppträdande el. uppförande.

undiligent, -dir-, a. ej flitig, undiluted, -lo'tëd, a. outspädd äfv. biid. undiminishable, -min'-, a. oförminskiig. undiminished, a. oförminskad; oafkortad; oförsvagad, undimmed, -dimd', a. ofördunklad. Undine, unde'n, s. kvinlig vattenande, -nymf.

Undiplomatic, -mat'-, a. odiplomatisk äfv.

biid. : oklok. Undirected,-rekt'-, a. ej styrd, ej ledd; utan

adress (om bref).

undiscerned, -ze'rnd, a. ej varseblifven ei. urskild; osedd, obemärkt (by, af), un-discernible, a. se indis-...; äfv. † omöjlig att genomskåda, undiscerning, a. saknande skarp iakttagelse ei. urskilning, föga skarpsinnig, kritiklös. undischarged, -tjå'rjd, a. (jfr discharge) ej ansvarsbefriad, ej fritagen (frikänd); ofullgjord pligt, undisciplined, -dis'-, a. odisciplinerad; ej van vid tukt och ordning, tuktlös, oagad;

rå, Outbildad is. om trupper.

Undisclose,-klo'z, va. ej yppa, hemlighålla.

Undiscovered, -kàv'-, a. oupptäckt; okändt

land.

undiscriminating, -krim'-, a. ej görande åt-skilnad.

undiscussed, -kust', a. oafhandlad, odryftad, ej bragt under diskussion, undisguised, -gi'zd, a. ej förklädd; oförställd; öppen, uppriktig; oförtäckt, ohöljd, undismayed, -mà'd, a. oskrämd (utan att låta sig förfäras), oförsagd, oförskräckt, undisposed, -p6'zd, a. (med o/) som man ej förfogat öfver; oafhänd, oafyttrad, ej bortgifven, ej utdelad, ej såld; äfv. † se indisposed. undisputed, -pu't-, a. obestridd (äfv. mil., t. èx. öfvergång); obestridlig; okvald besittning.

undissembled, -sëm'bld, a. oförstäld, ohycklad; uppriktig; öppen, förklarad. Undis-sembling, a. fri från förställning, som ej förställer sig, redlig, öppen, undissolved, -solvd', a. olöst; oupplöst; osmält.

undistilled, -stild'. a. odestillerad, undistinctive, -Stingk'tiv, a. jfr in discriminating', äfv. behandlande alla lika, lika för alla (death). undistinguishable, -ting'gwisj-, a. otydlig, som ej kan urskiljas (ei. märkas skilnad på; by, af), undistinguished, a. ej utmärkande sig genom bestämda kännetecken, obestämd; otydlig; ej framstående, obemärkt; oberäknelig, obegriplig †; ~ /rom the croivd, ej skiljande sig från (ei. höjande sig öfver) stora hopen, undistin-guishing, a. ej görande (ngn) åtskilnad. undistracted, -trak'tëd, a. oförströdd, oförvirrad.

undistributed, -distrib'-, a. ej fördelad, ej utdelad (jfr dis-)\ log. ej rätt fördelad, jfr ex.; ~ middle, ~ (middle) term, log. ett fel i slutledning beroende på att medeltermen ej förekommer i båda premisserna

el. mot regeln att af blott partikulära el. negativa premisser kan ingen slutsats dragas.

undisturbed, -te'rbd, a. orörd, orubbad äfv. biid.; ostörd, oanfäktad, oantastad ; orubblig; oförvirrad, lugn. ~neSS, -bèdnës, s. ostördhet, lugn. undiversified, -vè'r-, a. utan omväxling, enformig.

undiverted, -ve'rt-, a. ej afledd; ej bortvänd; ej road; not ~ with, ganska road af. Undivided, -vi'd-, a. odelad äfv. bot. (biid. t. ex. attention); hel; bot. äfv. ogrenad; ~ partner, hand. kompanjon; to enjoy the property to retain (remain in) ~ possession (o/ the estate), sitta i orubbadt bo. undivorced -divo'rst,«. ej (lagligen) frånskild (om makar).

undivulged, -vuldjd', a. ej bekantgjord;

hemlighållen. Undo, -do', va. (impf. -did, -did';2?p. ~ne, -dån') göra ogjord; lemna ogjord †; upplösa, knyta upp knut etc.; aftaga ngt fastbun-det, taga upp ngt igenfästadt; taga isär, sönderdela; öppna en dörr etc.; tillintetgöra; afskaffa; annullera; rifva upp biid.; bringa i fördärf, ruinera, störta i olycka, vanära etc., göra ngns olycka; ~ a rope, sno upp ett tåg; se vid. ex. under undone. undock, -dok', va. taga fartyg ur dockan, undoer, -do'-, s. en som upplöser, fördärfvar etc. undoing, prt.; s. omintetgörande, upplösande, upphäfvande; olycka, ruin, fördärf.

undomesticated, -mës't-, a. ej vand vid huset, familjen ei. det husliga lifvet; ej hemvan; otämd. Undone, -dun', pp. (af undo); a. tillintetgjord; förlorad, jfr ex.; ogjord, ofullbordad; he is det är ute (»förbis, »slut») med hnm, han är förlorad; what is done cannot be gjord gärning står icke till att ändra; to come upplösa sig, gå upp om en söm, en knut ctc.; to leave (remain) lemna (förblifva) ogjord, undouble, -dub'1, va. vika nt, i aiim. lägga

etc. enkeh det som varit hopviket el. fördubbladt.

undoubted, -dau'ted, a. obetviflad; otvif-velaktig; obestridlig (right etc.), säker (t. ex. källa); tydlig, klar. ~ly, -li, ad. otvifvelaktigt, utan tvifvel, undoubting, a. ej tviflande ei. tvekande, utan tvekan, undowered, -dau'-, a. utan hemgift (etc., jfr do iver).

undrainable, -drå'n-, a. omöjlig att torrlägga (dränera); poet. outtömlig, un-drained, a. ej torrlagd, undrape, -dra'p, va. aftäcka, blotta. <vd, -t, pp. jfr föreg.; a. odraperad, obetäckt, ohöljd.

undraw -dra', va. draga bort (åt sidan

ett förhänge etc.). -U, a. ej dragen (äfv.

ticket, lott); ej afmålad, oskildrad, obe-skrifven; ej lockad; otappad (beer). undreamed, -dre'md, undreamt, -drèmt', a. ej drömd, som man ej (ens) kunnat drömma om (vani. ~ of), oanad. UndreSS, -drës', va. afkläda; beröfva ngn prydnad(er); med. aftaga förband å sår; vn. kläda af sig (äfv. refex.)] s. (-'-) negligé, morgondrägt (i allm. klädsel när man ej är fuiit klädd); hvardagsdrägt, mii. släpuniform, -mundering; a. hvardags(drägts)-. ~ed, -t, a. ej klädd, oklädd; (om nk) osvept; oprydd; i aiim. ej tillredd, ej bearbetad (jfr dress), oberedd; ogarfvad hud; okokt, i aum. otillagad mat; äfv. rå.

undried, -dri'd, a. ej torkad, ej upptorkad,

fuktig; poet. ej förtorkad (ännu grönskande i full växtkraft) (tree). Undrilled, -drild', a. oexercerad, oöfvad, undrinkable, -dringk'abl, a. odrickbar, undue, -du', a. ännu ej förfallen till betalning; obehörig, olaglig; (stridande) mot spelets, lekens regler, otillbörlig; äfv. öfverdrifven (t. ex. formalism, stränghet), Orimlig.

~ness, -nes, s. otillbörlighet. undulary ån'düluri, a. böljande, gående

liksom i vågor, äfv. i aiim. bet. stigande och fallande (jfr intermittent). undulate, un'dulat, va. }f< sätta i vågformig rörelse; vn. gå i vågor ei. fram och tillbaka, »rulla» (äfv. om ögon); bölja; oskil-lera, svänga; äfv. vara vågformig; a. vågformig; gående i vågor. -ed, a. se föreg.; bot. vågbräddad; ~ trace, fys. våg-

linie. undulating, -ing, prt.; a. gående

(liksom) i vågor, jfr föreg, a.; äfv. rullande;

s. se följ. s. undulatingly, -ingli, ad. i vågor. undulation, -la'sjun, s. vågrörelse äfv. vetensk. : undulation (med. äfv. : fluctuation); svallning; vibration, svängnings-våg, -vågor); vågformighet; våg(or) (bugt [erl). undulatory, -uri, a. gående i vågor; undulations-(^eory : teorien), unduly, -du'li, ad. otillbörligt; öfverdrifvet, (i) orimligt (hög grad).

unduteous †, -dü't-, se följ. undutiful, -du'ti-, a. pligtförgäten; olydig; pligtstridig, -vidrig. ~neSS, s. pligtförgätenhet; pligtförsummelse; olydighet, olydnad (to, mot); pligtstridighet. undying, -di'-, a. odödlig; som ej har (tar) ngn ända; oförgänglig; »dödlig» (hatred, war); oföränderlig; ~ flowers, dets. som everlasting flowers. Unearned, -e'rnd, a. ej förtjänt, ej förvärfvad genom arbete; ~ increment, jords värde-stegring oberoende af egarens åtgörande. Unearth, -e'rth, va. uppgräfva; jagt. upp-drifva ur hålan (lya etc.); draga fram i dagen, leta fram ngt gömdt o. glömdt, leta reda på, snoka upp. ~|y, -li, a. ej jordisk; öfverjordisk; okroppslig; öfvernaturlig; onaturlig, hemsk, ohygglig; andlig, himmelsk. Uneasily, -ë'zi-, ad. jfr uneasy; afv. icke lätt, med svårighet, uneasiness,-nës,s.känsla af obehag; olust; ledsnad, oro, ängslan, bekymmer (about, för); to give a person great vålla ngn besvär, ei. stora bekymmer (mycken oro); you need be under no du behöfver inte vara orolig. Uneasy, a. olustig, illa till mods; orolig, ängslig; tvungen, stel, besvärad, generad ; obekväm; besvärlig, obehaglig; svår

6,: note, èi åor o: nor, i: not, i: tube, å: tub, å;'bull, th: thing, dh: this, w : will, zs has.uneasy

F Talspråk. 1580 P Lågt språk.

unexhausted

(ej lätt att göra ei. tillfredsställa) †; I am (ei. feel) — about ..., jag är orolig för (... s skull), uneatable, -è't-, a. oätlig, oätbar, uneaten,

a. ouppäten. Uneath †, -è'th, ad. poet. svårligen; nästan;

a. poet. svår (to, att), uneclipsed, -klipst', a. oförmörkad astron.,

äfv. bild. i sin fulla glaUS.

unedifying, -ëd'i-, «. föga uppbygglig, uneducated, -ëd'-, a. ouppfostrad; utan uppfostran, obildad; oupplyst, okunnig, uneffaced, -fa'st, a. outplånad, unelastic, se III- ...

unembarrassed, -bar'ast, a. ej besvärad;

obesvärad, ej förlägen; ograverad; skuldfri; ej belamrad ei. intrasslad (with, genom); fri (by, with, från), unembittered, -bit'-, a. utan bitterhet i dubbel bet., oförbittrad, unembodied, -bod'-, a. okroppslig; mil. ej sammansluten till (: ej utgörande) en kår ei. med andra i högre truppförband (— troops). unemployable, -ploj'-, a. oanvändbar (i tjänst), unemployed, -d, a. oanvänd; overksam, sysslolös; arbetslös; utan arbete (äfv.: ej förenad med [tvångsjarbete [-[imprisonment]);-] {+[im- prisonment]);+} ledig (äfv. capital : dödt kapital): the oj, de af kroppsarbetarklassen som sakna arbete, de arbetslöse (som rubrik i tidningar ofta : »arbetsbristen»), unemployment, -mënt, s. ledighet, arbetslöshet.

Unenclosed, -clo'zd, a. oinhägnad, öppen, unencumber †, -kum'bur, va. befria från börda, hinder etc. —ed, -d, a. ograverad (property).

Unending, -ën'd-, a. ändlös, oändlig, evig. unendowed, -dau'd, a. odonerad, utan fonder; utan hemgift (etc., jfr doioer); ej försedd ei. utrustad (with, med), unendurable, -dü'r-, a. outhärdlig, unenfranchised, -fran'tjizd, a. utan representationsrätt i parlamentet, unengaged, -ga'djd, a. oupptagen; ledig; ej bortlofvad ei. borttingad; ej bunden gnm löfte; oförlofvad. unenglish, -ing'glisj, a. oengelsk, unenjoyed, -djojd', a. ej egd; ej njuten, unenlightened, -li'tend, a. oupplyst (ej upplyst af andligt ljus, t. ex. — by relevation); äfv.

dåraktig.

unentailed, -tà'id, a. (om fast egendom) utan stadgad arfsföljd, ej af fideikomissnatur, borttestamenterbar. unentangled, -tang'gld, a. ej trasslig; utredd, klargjord, unentered, -en'turd, a. poet. ej beträdd; som ej fått tillträde; ointroducerad; hand. ej

införd post; ej angifven i tullen, oför-tullad; ej inskrifven, ej upptagen på listan.

Unenterprising, -ën't-, a. oföretagsam, »saknande initiativ», unentertaining, -tä'n-, a. föga underhållande (tråkig), unenviable, -en'vi-, a. föga afundsvärd. un-envied, -d, a. poet. ej afundad; förbisedd, ringaktad.

unequal, -è'kw6l, a. olik; ej vuxen (to a task, en uppgift, ett arbete); oduglig (to, för; till att); otillräcklig; oregelbunden; ojämn rörelse; bot. osymmetrisk, oregelbunden (is. om blad); bild. jfr uneven; oj voices, blandade mans- och fruntimmersröster. —led, -d, a. oöfverträffad; oförliknelig; makalös, utan like (ei. motstycke). —|y, -i, ad. olika; ojämt. —|y -pinnate, a. bot. se imparipinnate. —neSS, -nës, s. olikhet; jfr † inequality. unequivocal, -kwiv'-, a. otvetydig, tydlig; otvifvelaktig. —|y, ad. otvetydigt. —-neSS, s. otvetydighet, tydlighet, unerring, -è'r-, a. aldrig (för)felande (målet), träffsäker; som ej misstager sig; ofelbar, osviklig, viss, säker; biid. som går rätt på målet, äfv. oförtydbar; he takes oj aim, han sigtar. säkert rätt på målet, —|y, ad. särsk. (sigta) säkert, med säkert sigte, unessential, -sën'sjal, a. oväsentlig; s. oväsentlig sak, bisak; pl. mus. harmonifrämmande toner, uneven,-è'vn, a. ojämn (ilfv. t. ex. lynne), skroflig,^™ väg etc.) knagglig, gropig (jfr rough); olik; olika långa (legs etc.); ej horisontal, ej i järn vigt; oriktig; obillig, orättvis; aritm, udda tal. —neSS, s. ojämnhet; olikhet.

uneventful, -vënt'-, a. fattig på ei. utan märkliga händelser, —|y, ad.; the day passed oj, dagen gick utan att ngt anmärkningsvärdt tilldrog sig. unexaggerated, -ëgzådj'-, a. icke öfverdrifven (sann), unexamined, -ëgzåm'ind, a. oundersökt;

oransakad; oexaminerad, unexampled, -egzam'pld, a. exempellös,

enastående, oerhörd, unexcelled, -säld', a. oöfverträffad. unexceptionable, -sëp'sjun-,«.ojäfvig, ojäf-aktig; oklanderlig, otadlig; oförvitlig, ostrafflig.

unexecuted, -eks'-, a. ontförd, overkstäld; jur. ej underskrifven ei. försedd med sigill (contract, deed). unexhausted, -ha'st-, a. outtömd, oförbrukad; oförsvagad (strength).

k: fate, k: far, k: fall, å: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,unexpected

% Mindre brukligt. 1581 † Föråldradt.

unfilial

unexpected, -pëktfëd, a. oväntad, oförmodad, oförutsedd (by, af, föl*), plötslig, •xy|y, -li, ad. mot förmodan, plötsligt. ness, -nes, s. egenskap att vara oväntad etc., det oförmodade (of. i), unexpensive, -pen'-, a. hushållsam; ej (ei. föga) kostsam, ej förenad med stora kostnader, billig, unexperienced, -pè'r-, a. oerfaren (jfr in-...);

oförsökt om ting (som man ej pröfvat på). Unexpired, -ëkspl'rd, a. ej tilländalupen;

oförfallen (bill), äfv. ännu löpande, unexplainable, -pia'n-, a. oförklarlig, unexplained, a. oförklarad, outredd; obegriplig, höljd i dunkel, dunkel, mystisk, unexplored, -plo'rd, a. outforskad; "ej genomforskad af upptäcktsresande, äfv. ej befaren; oundersökt, ogranskad, opröfvad. Unexposed, -po'zd, a. ej framlagd, ej exponerad, ej utsatt (etc., jfr exposed)-, ej blott-ständ, skyddad, med ett skyddadt läge. unexpressed, -prest', a. ej uttryckt (ej uttalad), äfv. underförstådd, unexpressible †, se in-... unexpressive, a. ej uttrycksfull; ej uttryckande, ej angifvande (of,

. ngt); † se föreg. a.

unextended, -tën'd-, a. ej utsträckt; med obetydlig utsträckning; ei. saknande utsträckning i rum (el. tid), unfabled †, -fa'bld, a. ej sagolik (ej »fabelaktig»), ej tillhörande sagan (ei. dikten), historisk, sann, verklig, unfaded, -fà'dëd, «. ovissnad. unfading, a. ej vissnande; oförvissnelig, ovansklig;

äkta (om färger).

Unfailing, -fa'ling, a. ofelbar, osvikligt medel etc.; outtömlig; aldrig svikande, orubblig, fast (t. ex. tro). ~ness, -nes, s. ofel-, barhet.

Unfair, -fà'r, a. ful †; mindre vacker i moralisk bet., ful, gemen; mindre ärlig, ohederlig, oredlig, orättrådig; obillig, orättvis (towards, mot); oskälig arv.: öfverdrifven; trolös, falsk, svekfull; it is ~ of you, äfv. det är ej vackert gjordt af dig (to, att); no ~ sample of..., ett vackert (rätt godt, betecknande) prof på. ~ly, ad. (jfr föreg. a.) oärligt; orättvist. ~neSS ;‡!, s. fulhet; oredlighet etc., jfr föreg. a. unfaithful, -fa'th-, a. otrogen (särsk. i äktenskap); trolös, oärlig; opålitlig. ~neSS, s. trolöshet, förräderi. Unfaltering, -fa'lt-, a. ej stapplande, ej tvekande, fast, stadig, orubblig, unfamiliar, -famil'j-, a. obekant i dubbel bet. (with, med); okänd, främmande (to, för); ovan; oinvigd, ej sakkunnig (t. ex. the ~ reader); the ^ new, det nya man ännu ej vant sig vid.

unfashionable, -fàsj-, a. som ej är på modet; urmodig, omodern; »saknande fasoner», otymplig. ~neSS, s. urmodighet; otymplighet, ofasonlighet. unfashionably, ad. jfr föreg. a. unfashioned, a. ej

formad, formlös; oformlig; † se vid. föreg. a. Unfasten, -fa'sn, va. lösgöra, lossa; upplösa; uppknyta; från rigla; öppna, unfathered)fc, -få'dh-, a. poet. ej alstrad af ngn naturlig fader; utan erkänd fader, oäkta, unfatherly, a. ej faderligt öm),

hård, onaturlig fader.

Unfathomable, -fadh'umabl, a. som ej kan mätas ei. pejlas, bottenlös; omätlig, outgrundlig, ofattbar. ~neSS,-nes, s. omätlighet; outgrundlighet. unfathomed, -umd, a. poet. ej famnad, omätt; omätlig, unfavourable, -fà'v-, a. ogynsam (circumstances etc.). ej gynnande vind etc.; ej bevågen, ogunstig, oblid, onådig; ofördelaktig. oläglig (to, för). "^neSS >f<, s. ogyn-samhet; ofördelaktighet. unfavourably,

ad. (jfr föreg, a.) ofördelaktigt etc.; äfv. med oblida (ei. afundsamma) ögon.

unfeathered, -fëdh'-, a. ofjädrad. unfeatured †, -fè t-, a. ful, stygg, unfed, -fed', a. omatad; fastande; som ej

fått näring; ej underhållen. Unfeeling, -fe'lmg, a. känslolös; utan deltagande; hjärtlös; hård(hjärtad). ad. utan känsla, utan deltagande. ~neSS, s. känslolöshet; hjärtlöshet; hårdhet, unfeigned, -fa'nd, a. oförställd, oskrymtad, uppriktig, verklig. ~ly, -nëdli, ad. utan förställning. ^neSS, -nédnës, s. uppriktighet. unfeigning, a. poet. se föreg. a. unfellowed, -fël'öd, a. utan kamrat (ei. like,

sällskap); omaka; olika, unfelt, -felt', a. ej känd (ej uppfattad af känsel-förmågan el. af känslan) (by, af).

unfeminine, -fèm'-, «. okvinlig. Unfence †, -fens', va. borttaga inhägnad, (skydds)mur etc. från. -t, a. obefäst, ej sladdad af murar o. d. (t. ex. ~ by towers), öppen ; ej inhägnad, unfermented, -mënt'-, a. ej jäst; ojäst; osyrad t bröd.

Unfertile, -fë'r-, a. ofruktbar; ofruktsam, unfetter, -fet'ur, va. befria (cg. från bojor), frigöra (äfv. the mind). ~ed, -d, pp.; a. utan fjättrar eg. o. biid., fri; ohindrad, ej bunden (by, af, t. ex. inskränkuing). unfigured, -fig'-, a. utan figurer (ej afbiidande ngt organiskt väsen, utan människo-, djur- el. växt-afbildningar); ofasoneradt tyg; ej figurlig, bokstafligf; log. ej enlig med modus ei. figur.

unfilial,-fil'j-, a. ej anstående en son (ei. dotter); onaturlig i fr&ga om barns förhållande.

unfilled, -fild', a. ofyld, tom; ~ up, out-

fyld, blank blankett.

unfinished, -fm'-, a. ofullbordad, ofulländad, oafslutad, ej färdig(gjord), äfv. half-färdig.

Unfirin, -fi'rm, a. ej fast (grundad), ostadig, jfr vid. infirm. ~ness, s. ostadigliet. Unfit, -fit', va. göra otjänlig ei. oduglig (for, till); a. opassande, olämplig, oduglig, otjänlig (for, till); ~ for food, otjänlig till födoämne. ~neSS, s. olämplighet, oduglighet. ~ted, -ëd, pp.; a. se föreg. a. Unfix, -fiks', va. lossa (på), lösgöra, upp-lossa, -lösa; göra vacklande; göra flytande, smälta †. ~ed, ~t †, -t, a. ej fast, lös; ostadig, vacklande, obeslutsam, obestämd af sig; ej bestämd (ej fastständ), oviss. ~edness, -ëdnës, s. obestämdhet, vacklande tillstånd; ostadighet. unflagging, -flag'-, a. aldrig svigtande, outtröttlig.

unflattering, -flat'-, a. ej (el. föga) smickrande; föga lofvande (t. ex. väder).

unfledged, -flëdjd',a.ofjädrad; oflygg; ung, späd; »grön», oerfaren; F oklädd, spritt naken.

unflinching, -flm'sj-, a. oförskräckt, aldrig

svigtande, fast, orubbligt vidblifvande utstakad väg i el. om handlingssätt (t. ex. ~ application of a theoi>y). unflushed, -flusjt', a. F klent försedd; 'Vi vn

numbers, föga talrik, fåtalig, unfoddered, -fod'-, a. ofodrad, ostillad, unfold, -fo'ld, va. veckla upp ei. ut; breda ut; taga (stryka) vecken ur, släta ut; öppna; utveckla, förklara, framställa, visa; yppa, uppenbara, lägga i dagen; släppa får ur en fålla; vn. utveckla sig; öppna sig; framträda, visa sig; ~ one's self se föreg. V)l.; äfv. Upprulla sig (t. ex. om en tafla [utsigt], to one's view, för ens blickar). ~er, -ur, 5. en som vecklar ut etc., utvecklare. oJng, prt.; s. uppvecklande, utvecklande; uppdagande, framläggande.

unfollowed, -fol'od, a. utan ledsagare ei.

följe; ej åtföljd (by, af), unforced, -fo'rst, a. ej tvungen; otvungen, ledig; okonstlad, naturlig >J<; lätt, bekväm (accent) %. ~ly }|<, -sëdli, ad. utan tvång, unforcible a. utan kraft, overksam.

unforeknown, -no'n, a. oförutsedd. Unforeseen, -se'n, a. oförutsedd, unforetold, -to'ld, a. oförutsagd, unforgetable, -gët'-, a. oförgätlig, unforgiven, -giv'n, a. oföriåten. unforgiver s. oförsonlig människa, unforgiving, a. oförsonlig, obeveklig, hård.

unformed, -fo'rmd, a. oformad; som förlorat formen, upplöst (i sina delar); formlös; oregelbunden; spridd, ej formerad tin grupper etc.; astr. ej tillhörande någon konstellation, sporadisk (om stjärnor). Unfortified, -fo'r-, a. obefäst, öppen stad, gräns

etc.; i aiim. utan försvar, värnlös, svag. unfortunate, -fo'r-, a. olycklig (som har otur); äfv. om sak : förfelad, misslyckad; s. en olycklig, is. en fallen kvinna, ett »samhällets olycksbarn» (: prostitute). ~ly. ad. olyckligt; olyckligtvis; dessvärre, tyvärr. ^neSS, s. olycka; jfr vid. ex.; to draio an draga en nit aiim. bild. unfostered, -fost'-, a. ej närd; ej uppammad; (om plan, företag) ej omhuldad ei. gynnad, saknande försvarare ei. förespråkare.

unfound, -fau'nd, a. ej funnen; ej ännu uppfunnen.

unfounded, -fau'nded, a. ej grundad, ej grundlagd; utan grund, ogrundad, grundlös (obestyrkt). ~ly, ad. utan grund, unframed t, -frà'md, a. ej formad; ej infattad i ram.

Unfranchised, -från'-, a. se unenfranchised. unfree, -frè', a. ofri. ^d, -d, a. obefriad, unfrequent, -frë'kwënt, a. ovanlig, jfr infrequent; va. ^ (-frekwent') ej mer besöka; o/* ~ occurence, sällsynt, högst sällan förekommande. ~ed, -'ed, pp.; a. obesökt, föga besökt, enslig, öde. ~ly, ad. sällan; not icke sällan, unfriend t, -'frënd, s. ovän. ^ed, --'ëd, a. utan vänner; utan huld eller skyld, öfvergifven. ~lineSS, --'lines, s. ovänlighet. ~ly, --'li. ovänlig; ovänligt stämd (to, mot); ogynsam, skadlig (to, för). Ship)j<,--'sjip. s. ovänskap, flendtlighet. UnfrOCk, -frok', va. afkläda ngn kåpa, blus etc.; beröfva andlig värdighet, »taga kappan af», afsätta prest; to be "»ed, »mista kappa och krage». UnfrOZen,-fro'zn,rt. ofrusen,öppen (om vatten), unfructified, -fruk'-, a. obefruktad, unfruitful, -fro'tful, a. ej fruktbärande växt, äfv. gall; ofruktbar jord etc. äfv. bild., fruktlös, onyttig, gagnlös; ofruktsam kvinna etc., äfv. bild. ~neSS, s. ofruktsamhet; ofruktbarhet; fruktlöshet. unfulfilled, -fulfild', a. ej gången i fullbordan, ouppfyld. unfunded, -fiWdëd, a. ofonderad, ej konsoliderad, sväfvande (stats)skuid. unfurl, -fe'rl, va. utveckla, utbreda; låta en flagg o. d. fladdra; göra loss segel; vn. % poet utbreda sig, fladdra ut. unfurnish, -fe'rnisj, va. utrymma, tömma eg. på möbler o. d.; poet. blotta (of, på : be-

As fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, hi her, 1: fine, ii fin, i: fir,unfurnished

Mtndro brukligt. 158B † Föråldradt.

unguardedness

röfva). —ed, -t, a. ej försedd {with, med nödvändigheter), oförsedd; omöblerad, oinredd; tömd (t. ex. skattkammare), tom.

unfurrowed,-fur'od, a. ofårad, oplöjd; okrusad vattenyta.

ungainliness, -gà'nli-, s. otymplighet, jfr föij. a. ungainly, a. (1.) otymplig, klumpig, tafatt; besynnerlig, underlig, frånstötande; ad. † Otympligt; (2.) † gagnlös, onyttig, ungallant, -lånt', a. föga artig ei. kavaljersakt i g, ohöflig. Ungarrisoned, -gårizund, a. utan garnison,

äfv. blottad på trupper, ungartered, -gå'rt-, a. utan strumpeband. Ungear, -ge'r, va. sela af, spänna från; tekn. frånkoppla (: to throw out of gear), äfv. utlösa.

ungenerated,-djën'-, a. ej frambragt, ofödd. UngenerOUS, -djèn'-, a. ej frikostig; snål,

njugg; oädel; skymflig (peace, fred), ungenial, -djè'n-, a. ofruktbar; ej närande; hård, omild om klimat o. d., oblid ; ogynsam (to, för); ovänlig; osympatisk, ungenteel, -té'l, a. »ogentil», mindre hygglig (äfv. om beteende); ohvfsad.

ungentle, -djen'tl, a. oadlig, ofrälse börd etc. . †; oblid, hård; omild, ovänlig, ohöflig, sträf, —manlike, a. ej anstående (ei. lik) en gentleman; obelefvad, oartig; ohyfsad, simpel, rå; oädel. —manliness, s. brist på hyfsning, på takt ei. på fina seder. —manly, a. se —manlike. —ness, s. , ovänlighet; sträfliet; oartighet, ungently,

ad. ar ungentle. ungerminate, -dje'rminat, a. icke groende

frö, utan att gro. unget -get', va. »göra ofödd» (betrakta såsom icke född).

unghostly % , -go'st-, a. oandlig; ej spöklik,

riktigt materiel (»påtaglig»), ungifted, -gifted, a. icke (el. föga andligen) . begåfvad; utan att hafva fått ngn gåfva %. ungird, -gi'rd, va. lossa gördel, bälte ei. bukgjord etc. på; spänna af, lossa gördel etc.; poet. aflägga)fC. ungiving)|<, -giv'-, a. poet. som ej gifver

några skänker; karg. unglazed, -gl a'zd, a. utan glas (om fönster);

saknande fönster(rutor); oglaserad, unglove, -glàv', va. taga handsken (-skarna) af (t. ex. one's hands). —d, -d, pp.; som tagit handskarna af sig; utan handskar; obehandskad hand. unglue, -glo', va. få att gå upp i limningen; upplösa ngt limmadt; † bild. lösa (from, från); öppna (one's eyes). —d, -d, pp.; a. olimmad; to get (ei. come) —, gå upp i limningen.

unglllted, -glut'ed, a. poet. ej mättad, hungrig.

ungodlily, -god'li-, ad. ogudaktigt, gudlöst. ungodliness, s. ogudaktighet, gudlöshet, ungodly, a. ogudaktig, ogudlig, gudlös. ungored, -go'rd, a. osårad, oskadad; ej ned-blodad.

ungot, -got', —ten, a. ej erhållen; ofödd, ungovernable, -guv'-, a. obändig, ostyrig, oregerlig; tygellös, otyglad, vild passion, -ness, s. obändighet, tygellöshet, vildhet. ungoverned, -guv'urnd, a. ostyrd; utan regering; utan tyglar eg. o. biid.; otyglad, tygellös. ungown, -gau'n, va. »taga kappan af ngn»,

afsätta is. från andligt ämbete (jfr unfrock) el. från domareämbete.

ungraceful, -gra'sful, a. ograciös, saknande behag, oskön; otymplig (manners). —-neSS, -nes, s. brist på behag, ungracious, -gra'sjus, a. onådig, ogunstig, ovänlig; ovillig, motsträfvig; oangenäm, obehaglig,motbjudande^; misshagligt; teol. ej stående i nåden, ofrom †. —|y. -ii, ad. onådigt; ogärna. —neSS -nes, s. ovänlighet; ogudlighet, jfr föreg, a.; obe-^ haglighet (abstrakt).

ungrain, -gra'n, va. garf. borttaga narfven från, stöta läder blankt.

ungrammatical, -mat'-, a. ogrammatikalisk. ungrateful, -gra't-, a. otacksam (äfv. bild. om sak); oförnöjd, obelåten ei. oförnöjsam; oangenäm, motbjudande †. »MiesSj s. otacksamhet; oförnöjsamhet; obehaglighet ungratified,-gråt'-, a. otillfredsstäld; oüpp-

fyld önskan, hopp; oförnöjd. Ungrave f, -gra'v, l. a. ej allvarsam, ej allvarlig. —|y †, -li, ad. utan allvar ei. värdighet, opassande, ungrave †, -gra'v, 2. va. gräfva (taga) upp ur grafven. —d †, -d, a. obegrafven; ej graverad (inristad). Ungräven, -gra'vn, a. ej graverad (inristad), ungrounded, -grau'nded, a. ogrundad, ungrown, -gro'n, a. ej fullvuxen, ungrudged, -grudj'-, a. ej missunnad; utan knot mottagen, ungrudging, a. ej kno-tande; ej knusslande ei. knusslig, frikostig (äfv. tribute), som gärna gifves, väl unn ad. ungrudgingly, ad. utan knot, villigt; utan knussel, ungual, ung'gwal, a. zool. som har afseende på ei. (särsk. anat.) form af nagel (klo, hof o. d.); försedd med nagel etc. unguarded, -ga'rded, a. utan vakt ei. bevakning; is. poet. oskyddad; obevakad (äfv. moment)', oförsigtig, övarsam (som ej är på sin vakt); ofverilad (loord), —-tieSS, s. oförsigtigTaet; öfverilning.

unguent, ung'gwent, s. salva; maskin- etc. smörja, smörjmedel. ~ary -'an, ~OUS)j<, -'us, a. salvlik; innnehållande salva. ~um, lat., -'üm, s. farm, salva, unguessed, -gest', a. ej gissad, oanad, unguical, ång'gwikål, a. klo-, hof-(lik), jfr ungual, unguicular, -k'vilur, a. zool. nagel-(ei.klo)formig; bot.nagelstor (-bred,-lång) (c. 1/2 tum). unguiculate, -k'ulåt, a. (afv. -d, -ed) zool. försedd med (naglar ei.) klor; äfv. kloformig; bot. med klo (om kronblad);

s. † djur försedt med klor. unguided, -gi'dèd, a. ej ledd el. styrd, utan

ledning; ej reglerad, unguiform, ung'gwiform, a. kloformig, klolik.

unguinous, ung'gwinus, a. fetaktig, smörj-lik, oljig.

unguis, lat., ung'gwis, s. zool. nagel, klo, hof;

bot. klo på kronblad, ungula, lat., Ung'gülå, S. se föreg.; geom. hoflikt segment af en rund solid figur (t. cx. af en kon el. cylinder); kir. ett obstetriskt instrument, 'vte,

-låt, a. försedd med hof ei. klöf; hof-formig, klöfformig; s. hofdjur; klöfdjur. unguled, ung'guld, a. her. med hof (ei. klöf)

af olika färg mot kroppen, unguious, ung'gulus, a. se ungulate. Unhabitable †, -håb'-, a. so uninhabitable.

unhabited †, a. se uninhabited. unhackneyed, -håk'nàd, a. ej utsliten el. utnött biid., ej banal; oförsvagad, ännu frisk, unhair, -hà'r, va. beröfva håret; afhåra, garf. päla hudar. ~ing, -ing, pvt.; s. afhå-ring, pålning, "wing-knife, s. garf. skafknif. unhallOW,-hal'o, va. vanhelga; oskära. ~ed, -d, a. ej helgad; profan; ohelig; vanhelgad;

ogudaktig, gudlös. unhammered, -håm'-, a. osmidd, ohamrad, unhand †, -hand', vn. släppa, ^ily, ad. jfr unhandy. ~ineSS, s. oskicklighet, tafatthet, tölpighet; obehändighet, obekvämlighet.

Unhandsome, -hån'-, a. oskön, ful; smaklös; ohyfsad, oartig; opassande; oädel; kinkig, svår†; olycklig, motigt; obehagligt. o^neSS, s. fulhet; smaklöshet; oartighet; oädelt uppförande. Unhandy, -hån'di. a. ej händig; opraktisk, tafatt (at one's toork, i hvad man har för händer); obehändig person cl. sak; ohand-terlig; obekväm (t. ex. ställning). Unhang, -hang', va. nedtaga ngt upphängdt; nedtaga tapeterna i ett rum; aflyfta en dorr O. d. (jfr unhinge). ~ed, -d, unhung, -hung', a. ohängd.

Unhap †, -håp', s. olycka, missöde. ~pily, ad. olyckligt; olyckligtvis, till ali olycka (if nu I should ...). ^pineSS, s. olycka

(: misfortune el. ill-luck †), olycklighet, elände. ~py, a. olycklig (man, life, event etc.), olycksalig; olycksbringande, olycksdag; F ledsen, bedröfvad (at, for, öfver), unharbour †, -ha'rbur, va. jagt. drifva upp; biid. fördrifva. ~ed, -d, a. utan skydd ei. ej gifvande skydd, öppen, unhardened, -ha'rdnd, a. ej hårdnad; ej

härdad metall; bild. ej förhärdad, ej förstockad.

unhardy, -hå'r-, a. ej härdig, ej härdad;

veklig; försagd, saknande dristighet. unharmed, -ha'rmd, a. oskadd, unharmonious,-mö'n-, a. oharmonisk i aiia

bet.; disharmonisk, missljudande. Unharness, -hä'r-, va. sela af, spänna från; afkläda rustningen †; poet. låta slippa ur arbetsselen, befria. Unhasp,-ha'sp, va. öppna lås etc.; poet. släppa

taget.

unhat % -håt', va. taga hatten af ei. från; vn. taga af (sig) hatten. Ming -ing, prt.; s. hattaftagning. unhead, -hed', va. halshuggat; taga ut el.

slå in bottnen på ei. slå upp fat. unhealed, -he'ld, a. ej botad, oläkt. unhealthful -hëlth'-, a. osund (äfv. bild., t. ex. condition of society), sjuklig, jfr un~

healthy, ^ness:‡:, unheàlthiness, s.ohälsa, sjuklighet; osundhet. Unhealthy, a. sjuklig person, utseende etc., icke fl'isk, klen (äfv. plant)', osund (fog, season, town etc.) äfv.

moraliskt, jfr unSOUJld.

Unheard, -he'rd, a. ej hörd; ohörd; obekant person etc., okänd; obemärkt; oberömd; ~ of, ej afhörd; obekant namn etc.; (hittills) oerhörd, exempellös; to judge (condemn) a person döma ngn oliör-dan.

unheated, -he'ted, a. oupphettad, ej uppvärmd; ej uppeldad, oeldad. Unheeded, -he'd-, a. obeaktad, obemärkt; opåaktad; försummad, unheedful, a. ovarsam, is. oförsigtig, obetänksam handling, unheedy, a. oförsigtig, sorglös; förhastad, öfverilad. unhelmed, -hëlmd', a. utan hjälm, beröfvad hjälm. Ullhelmet, va. beröfva ngn hjälmen, rycka hjälmen af. unhelped, -hëlpt', a. ohulpen, utan hjälp, unhelpful, a. ej hjälpande, ohjälpsam; hjälplös.

unhesitating, -hëz'-, a. ej tvekande; gjord (gifven) utan betänkande (ei. tvekan); rask; beslutsam; fast, orubblig. ~ly, ad. utan att betänka sig, utan tvekan, raskt, beslutsamt, genast, unhewn, -hü'n, a. ohuggen sten etc., ej tillyxad ; o arbe tad, rå.

k: fate, å: far, k: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, 4: her, i: fine, 1: fin, 1: fir,Unhindered

‡ Mindre brukligt. 1585 f Föråldradt.

unimmersed

unhindered, -hin'durd, a. ohindrad, ohämmad.

unhinge, -hind]', va. aflyfta från hakarna ei. från gångjärnen, afhaka dörr etc.; lösrycka; rubba arv. förståndet; omstörta; uppskaka, förvirra. -d, pp.; a. &fv. F »alldeles

ifrån sig», unhinging, -ing, prt.; s. af-hakning.

Ullhistoric, -st6r'-, a. ohistorisk (tillhörande

sagan ei. dikten); saknande historia, unhitch, -hitj', va. lösgöra, frigöra (från

krok o. d.), afhaka. unhive, -hi'v, va. aflägsna från en bikupa;

göra husvill; drifva ut från skydd, unhoard, -ho'rd, va. borttaga ur ett förråd;

förskingra, unhoiily, -hè'ii-, ad. jfr unholy, unholiness, -nes, s. ohelighet; gudlöshet, unholy, a. ej helig, ohelig; ej helgad; gudlös, äre-förgäten; F opassande, »tokig» 0. d.; ful, otäck (t. ex. building)-, ~ hours T, stunder på dagen då ej hyggligt folk är uppe ei. vanligen tar emot besök.

unhonoured, -011'urd, a. utan ära, ofrejdad, oberömd.

unhood, -hud', va. borttaga hufva etc. från (särsk. från en falk), jfr hood. unhoodwink, -wink, va. taga bindeln från ögonen på; öppna ögonen på biid. Unhook, -huk', va. lösa el. nedtaga (från krok ei. hake); haka af; häkta af, knäppa upp; sjö. hugga ur hake. unhoop, -ho'p, va. aftaga (slå af) (tunn-)

band etc. på (jfr hoop), afbanda laggkärl. Unhoped, -hè'pt, a. som man ej hoppats, o(för)väntad (oftast ~ fot•); poet. som förlorat alt hopp unhopeful, a. föga förhoppningsfull; föga lofvande; hopplös, unhoping a. som ej hoppas ngt visst. Unhorse, -ho'rs, va. kasta (ei. lyfta) från

hästen; kasta ur sadeln, unhouse, -hau'z, va. göra husvill, drifva från hus och hem; hand. uttaga varor från magasin. -d, a. husvill, hemlös, utan tak öfver hufvudet, unhouselled, -hau'zld, a. som ej fått nattvarden (på sitt yttersta), unhumanize, -hu'm-, va. göra omänsklig,

beröfva mänsklig karaktär, unhurt, -hå'rt, a. ofördärfvad, oskadd, väl-

behållen, helskinnad (to escape unhusk, -husk', va. aftaga hylsa, skal etc. å

(dets. som JlUsk).

uni-, å'ni, prefix en-. ^Camera|, -kam'nral.

rt.-med en kammare (t. ex. om representation).

^capsular, ---'--, a. bot. enrummig. ~ cellular,----'--, a. encellig. (Anm. med ~

börjande ord återfinnas eljes nedan som uppslagsord i sin alfabetiska orduing).

Uniate,u'niåt,a.kyrk.unerad; s.unerad grek. uniCOrn, u'nikèrn, 5. her. enhörning (äfv. bibi. jfr reem); zool. enhornad noshörning (Rhinoceros unicornis); anhima, sydamerik. »värnfågel» (Palamedea cornuta; arv. ~-bird); ekoxe (insekt) †; si. (ekipage med) två stånghästar och en förlöpare. ~-fish, s. se sea-unicorn. ^-plant, s. bot. F Marty nia. -root, s. bot. Helonias dioica. 'N.-shell, s. zool. Monoceros (snäcka). ~'s-h0rn, s. förr »enhörningshorn» (narhvalsspjut); bot. se nv-root. ^OUS, -'us, a. enhornad. unicycle, u'nisikl, s. enhjulig velociped, unification, unifikà'sjån, s. förening, sammanslutning ei. sammansmältning till ett; enhet; the ~ of Germany (of Italy), Tysklands (Italiens) bringande till enhet; the great loork of**, det stora enhetsverket. Unified, -'-fid,pp. (af unify); a. enad (t. ex. ~ Italy, det enade Italien), uniflorous, uniflèrus, a. bot. enblommig. unifoil, u'nifojl, s. her. planta med ett blad. unifoliar, unifè'ljur, unifoliate, -liät, a. bot.

med blott ett småblad. Uniform, u'niform, a. likformig, enahanda; enformig, jämn; alltid sig själf lik, konsekvent; oförändrad; oföränderlig; öfverensstämmande (with, med); i sms. uniforms-; s. uniform ; out of civilt klädd. uity. unify, u'nifi, va. (imp. o. pp. -fied, -fid) förena (till ett), sammansluta till enhet \ sammanfatta, sammanslå (betrakta såsom ett).

unigenOliS, unidj'enus, a. af samma slag ei. art.

unijugate, unidj'ogat, a. bot. parbladig med

ett par småblad, enparig. unilabiate, unila'biat, a. bot. enläppig. unilateral, rmilåfårål, a. bot. ensidig bild.), uniliteral tmilifårål, a. bestående af blott e n bokstaf, unillustrated, -ilås'tràtéd, -il'-, a. oillustrerad.

unilocular, unilok'Mr, a. bot. enrummig, unimaginable, -imadj'-, a. ofattlig för fantasien, otänkbar, unimaginative,«. fantasi-fattig, fantasilös. unilHagined, -irnådj'ind, a. som man ej kunnat föreställa sig ei. ana, oanad. Unimmersed, -mè'rst, a. ej nedsänkt under

vattenytan.

unimpaired, -pa'rd, a. oförminskad, hel;

oförsvagad, ofördärfvad. unimpeachable, -pè'tj-, a. som ej kan anklagas; oantastlig; tadelfri, oförvitlig; oomtvistlig, obestridlig; ojäfaktig. un-impeached,-pè'tjt, a. tadelfri; obestridlig. Unimpeded, -pèd-, a. ohindrad, ohämmad;

oförhindrad; utan hinder, öppen, fri. unimportance, -po'rt-, s. föga vigt, obetydlighet. unimportant, a. obetydlig, o vigtig, oväsentlig, unimposed, -po'zd, a.e] pålagd; ej påtvingad; otvungen, unimposing, a. föga imponerande ei. respektingifvande; poet. ej tvungen, frivillig unimpressed, -prest', a. som ej erfarit (djupare) intryck; poet. ej djupt inpräglad, unimpressible, -pres'ibi, unimpressionable,

-prësj'-, a. omottaglig (ei. föga mottaglig) för intryck, unimpropriated, -pro'p-, a. ej sekulariserad,

ej öfverlåten åt lekmän, unimprovable, -pro'v-, a. omöjlig att förbättra; oförbätterlig; ej odlingsbar. neSS, s. oförbätterlighet; omöjlighet att odla. unimproved, -d, a. oförbättrad; som ej gjort framsteg, obildad, okunnig, rå; oförädlad,oarbetad; obegagnad (särsk. om tillfälle); ej använd till nytta; oodlad, unimproving, -ing, a. ej förbättrande sig, ej gående framåt; ej befordrande förbättring ei. framsteg; ej undervisande, ej förädlande, ej uppbygglig, uninclosed, -klo'zd, a. oinhägnad; ej kringgärdad ei. instängd, unincumbered, -kum'-, a. se un encumbered. uninfected, -fek't-, a. ej smittad: obesmit-tad; ofördärfvad. uninfectious, -fëk'-, a.

ej smittosam. uninflamed, -fla'md, a. ej antänd; bild. ej upptänd (with, af, t. ex. love), uninflammable, -flam'-, a. oantändlig; ~ coctl, magra stenkol, uninfluenced, -In'flu-, a. som ej rönt (särsk. obehörigt) inflytande eller tagit intryck af ngn ei. ngt; ej påverkad; själfständig, uninformed, -fo'rmd, a. ej undervisad, obildad; okunnig (of, om); trög †; färg- o. lif-lös biid.; ~ with imagination, uttryckslös, uninfringed,-fnndjd',rt. som ej lidit intrång; o(för)kränkt patenträtt o. d., obruten lag.

uninhabitable, -håb'-, a. obeboelig. ~ness, s. obeboelighet. uninhabited, a. obebodd. uninitiate(d), -isj'iàt(èd), a. oinvigd, uninjured,-m'djurd, a. oskadad; orörd; väl-beliållen; okränkt, uninjurious, -djo'r-,

a. ej tillfogande andra skada; oskadlig, uninspired, -spl'rd, a. oinspirerad person ei.

skrift.

uninstructed, -stråk'-, a. utan undervisning, okunnig; saknande anvisningar, uninstructiye, a. ej lärorik, uninsulated, -in'sul-, a. eiekt. icke isolerad, uninsured, -insjo'rd, a. oassurerad. unintelligent, -tel'idj-, a. saknande intelligens; omedveten (of, om))j(; ej verkande (-kad) gnm intelligensen, ej beroende af intelligensen, unintelligible, a. obegriplig.

Unintended, -ten'd-, a. ej afsedd ei. menad, oafsigtr.g.

unintentional, -tën'sjån-, a. oafsigtlig; ofrivillig handling.

uninterested, -in'tår-, a. ej delegande, ej intresserad, utan andel (in, i); utan deltagande; ointresserad, likgiltig (in, för); oegennyttig, uninteresting, a. intresselös, ointressant, uninterfered, -fe'rd, a.,- ~ with, ej utsatt för ingrepp ei. intrång af, o(för)hindrad af. unintermitted, -mit'-, oafbruten, uninter-mitting, a. oafbruten, oupphörlig, oaflåtlig, ständig, uninterpreted, -mte'r-, a. outtolkad, oförklarad.

uninterred, -te'rd, a. obegrafven. uninterrupted,-råp'tëd, a. oafbruten; ostörd; bot. fullt symmetrisk till vissa delar. ~ly, -il, acl. oafbrutet, ständigt, utan uppehåll, unintoxicating, -toks'-, a. ej rus(gifv)ande. unintroduced, -du'st, a. icke introducerad;

opresenterad, »påträngsen». uninvested,-vës't-, a. ej beklädd (med makt ei. myndighet); ej försedd (with, med); ~ money, dödt kapital, uninvited, -vi't-, a. obedd; objuden; okallad. uninviting, a. föga inbjudande ei. tilltalande, uninvoked, -vo'kt, a. oåkallad, union, ü'njån, 5. förening arv. konkr.; sammanslutning; enande; enighet, endrägt; öfverensstämmelse; samverkan; förbund i aiim.; kyrk. poiit. union, (stats)förbund; fattigdistrikt (förening af församlingar); se vid. trades-union; (the ~) se vid. »»-workhouse; pärla ar sällsynt skönhet o. storlek †; mek. l'Öl*-koppling (äfv. ~-joint); väf. halflinne med inblandning af bomull (: ~-Cloth); halfsiden (: ~-Silk); brygg, ett bland en serie lagerfat däri öl får eftcrjiisa; sjö. Union (flagg); the hypo-statical föreningen af Kristi tvänne naturer till en person; legislative särsk. Englands och Irlands förening 1800; ~ of customs, tullförening; the (Uo.\f. univ. studentföreningen; Am. Nordamerikanska unionen; se ock följ. ex.; Act of (U)»»,Englands och Skotlands föreningsakt 1707; Storbritanniens och Irlands

ki fate, å: far, à: fall, a: fat, k: fast, é: mete, è: met, I: her, i: fine, i: fin, {: fir,Union

>j< Mindre brukligt. 1587 † Föråldradt.

Univalvular

föreningsakt 1800; ~ by the first intention, kir. läkning af sår utan varbildning; ~ doion, sjö. (hissa flagg) i schau (: upp och ned Inödsignai]); ~ is strength, ordspr. enighet ger styrka. —boy, s. fattighusgosse (gosse uppväxt i ett n*-ioork-house), —carpet, s. tekn. ett slags Kidder-minstermatta. —flag, s. unionsflagg. ~ -jack, s. sjö. gös (dagg), —goods, s. pl. halfylletyger. —pump, 5. pump med maskin och pumpinrättning i en ram. ~ -rustic, s. zool. Apamea connexa (fjäril), —workhouse, s. distrikts-arbetshus ei. -fattighus, -»fattiggård». ~iSH1, -lzm, s. föreningsväsen; poiit. unionism (principen af det förenade parlamentets myndighet öfver hvarje irländsk lokalstyrelse). ~ISt, -1st, S. anhängare af en union ei. af unionism, särsk. poiit. (jfr föreg.) unionist (motståndare till [jfr [-Separci-tioflist]-] {+Separci- tioflist]+} ett särskildt irländskt parlament); medlem af en yrkes-fackförening (jfr trades -union); kyrk. unionist; a. unionist-. ~is-tiC, -is'tik, a. unionistisk (jfr föreg, s.), föreningsvänlig, uniparous, unip'arus, a. som föder blott

e 11 unge åt gången, uniped, ü'nipëd, a. som har blott en fot,

enfotad; 5. enfotadt djur. unipersonal, unipe'rsonal, a. innefattande endast en person; gram. brukligt endast i en person, opersonligt verb. <x»ist, -ist, s. en som antager endast en person i gudomen.

unipolar, unipë'lur, a. eiektr. med en pol, enpolig.

unique, une'k, a. unik, enastående, ensam i sitt slag (afv. of its kind s. ngt unikt, ngt enastående, ensamt exemplar, »uni-cum». ~ness, -nës, uniquity unik'wit!, s. egenskap att vara ensam (t) i sitt slag. uniradiated, un!rà'diåtëd, a. enstrålig. unironed, -l'urnd, a. ostruken tvätt, uniseptate, unisep'tat, a. bot. med en skiljevägg.

uniserial, imise'rial, uniseriate, -riàt, a. enradig.

unisexual, uniseks'ual, a. enkönad; bot. skild-könad.

Unison, u'nisun, s. en oförändradt uthållen ton †; mus. enklang, enstämmighet, unison; biid. harmoni, öfverensstämmelse, samklang (in ~ with); a. ensamt ljudande †; unison; samljudande, biid. fullkomligt öfverensstämmande, lika; in enstämmigt, unisont; biid. jfr orvan o. ex.; their hearts beat in det är tvänne hjärtan och ett slag. ~al, -nis'énål, a. unison, ^ance, -nis'6nåns, s. enstämmighet, enklang. ^ant, -nis'onant, a. enstämmig, unison.

Unit, u'nit, s. etta; mat. fys. enhet (t. ex. of force : kraftenhet; ~ of length, längdenhet; etc.); ett guldmynt (under Jakob I); ** of value, värdeenhet, myntenhet (i Engi. 1 £; Am. 1 $). ~able†, uni'tabl, a. förenlig; som kan växa ihop. ^arian, -a'rian,

S. teol. (en som antager endast e n person i gudomen :) unitarie; monoteist; a. unitarisk; poiit. (urspr, i Italien) enhetsifrande. ~arian-ism, -a'rianizm, s. unitariernas lära ei. sak, ^arianize †, -a'rianiz, va. omvända till unitarianismen; vn. antaga unitaria-nismen.

Unite, lini't, va. förena; sammanbinda; förbinda afv. kem. etc. {with, med); ena (in, into, i, t. ex. one [form]); sammanslå; vn. förena sig; ena sig, enas (äfv. med to 0. infln. ei. in ...-ing, i att ...); sammansmälta, sammanväxa; gå ihop (till ett); a. † se föij. a.; my father with me in wishing you ..., ... förenar sig med mig i att ... 'vd, -ëd, pp.; a. förenad; sam-nad, samfäld; enig (among themselves, sinsemellan; as to, on a subject, i fråga om ...); i förening (t. ex. all his enemies would not have ...); ^ ive stand (divided we fall), förenade stå vi fast (ei. uppe), ordspr. dets. som enighet gör styrka; they stand ~ as one man, de stå som en man; ~ action, samfäldt handlande ei. uppträdande; the (£7)~ Brethren, Brö-draförsamlingen; (their) ~ efforts, förenade ansträngningar; ~ flowers, tve-könade blommor; (£7)~ Greeks, kyrk. une-rade greker; (UIrishmen, ett hemligt irländskt republikanskt förbund (af 1791); the (U)n* Kingdom, Storbritannien och Irland; the (C7)~ Kingdoms, de Förenade Konungarikena (särsk. Sverige och Norge); the (£/)~ Provinces, de Förenade Nederländerna; (U)nu States (of North America), Förenta Staterna (i Nordamerika), ^able †, -abl, a% se unitable. ~dly, -ëdli, ad. i förening, samfäldt; tillsammans; med förenade krafter. -ur, s. fö renare,

person et. sak som förena»; medlare; föreningsmedel. Uniting, -ing, prt.; a. förenande; förenings-medei; s. förenande, sammanslutning.

Unity, u'niti, s. (pl. -ties, -tiz) enhet; endrägt, enighet; samstämmighet; öfverensstämmelse; is power, ~ gives strength, enighet ger styrka; (to be) at (lefva) i enighet, (vara) eniga; at 'v with one's self, enig med sig själf.

univalent, univ'ålènt, a. kem. enatomig.

univalve, u'nivalv, a. zool. enskalig; s. zool. enskaligt blötdjur, snäcka. ~d, -d, univalvular, -'vul&r, a. bot. enskalig.

6,: note, èi åor o: nor, i: not, i: tube, å: tub, å;'bull, th: thing, dh: this, w : will, zs has.universal

r Talspråk. 1588 P Lågt språk.

ünlaid

universal, univl'rsal, a. universel, universal- (särsk. mek. koppling, skrufnyckel etc.); allmän, allmännelig, altomfattande, allsidig; allmängiltig, arv. allmänt antagen, världs-, jfr ex.; s. fu. universum †; log. det allmänna, allmän egenskap ei. bestäm-ning, pl. universalia; log. universelt omdöme (: — proposition); (£7)- Church, den allmänneliga kyrkan; a — favourite, allas favorit; — history, världshistoria;

— joeace, allmänna (världs)freden ; —prime -meridian, af alla nationer antagen första meridian (sedan 1883 den gnm Greenwich);

— religion, världsreligion (mots, nationalreligion); — service, allmän värnpligt; — successor, skoti. jur. universalarfvinge till en intestate; — suffrage, allmän rösträtt (folkomröstning) ; — time, Universaltid Tör hela jorden (medeltid vid första meridianen, jfr ofvan);

— umbel, bot. sammansatt blomflock. —-i Sm, -izm, s. teol. universalism. —ist, -ist, s. teol. universalist. ~ity, -'iti, s. allmän-nelighet, allmängiltighet. —ize)j(r -iz, va. se generalize. ~ly, -i, ad. allmänt, allmänneligen, utan undantag, genomgående.

Universe, univèrs, .<?. värld saltet, universum. University, unive'rsiti, s. högskola, universitet; a. hörande till ett universitet, universitets-, akademisk (t. ex. education). —-taught, a. som fått akademisk bildning.

univocal, univ'okal, a. entydig (ivord), afv. i samma betydelse giltig (utsägbar) om flere; otvetydigt uttryck; mus.

unison, ens-ljudande (t. ex. om en ton o. den som är oktaven högre); S. entydigt ord; slägtord (allmän benämning för flere artbegrepp). — |y, -1, ad. i blott

en betydelse; otvetydigt; på enahanda sätt. univocation †, -ka'sjun, s. entydighet.

unjoint, -djojnt', va. se disjoint. ~ed, -èd, a. sönderdelad, osammanhängande †; bot. oledad.

unjoyful -djoj'-, a. ej glad; bedröfvad, nedslagen, sorgsen, unjoyous -us, a.

sorglig, bedröflig; jrr föreg.

unjudged, -dj&djd', a. odömd.

unjust, -djust', a. orättrådig, orättvis dom, människa; Orättmätig, obillig, ohemill; teol. orättfärdig; the — steward,bibi. den orättfärdige (otrogne) gårdsfogden: now you are —,nu är du orättvis. — ifiable,-ifi'åbl, a. som ej kan rättfärdigas ei. försvaras, oförsvarlig, oursäktlig, ohemnl. —ifiable-ness, -ifi'ablnes, s. oförsvarlighet; oursäktlighet. —ified, -ifid, a. ej rättfärdigad, obefogad, ohemul. —|y, ad. (jfr unjust) särsk. med orätt; to act — towards, handla

orätt mot. —neSS, s. orättrådighet, orättvisa, obillighet, unked, àng'kèd, a. proy. sällsam; enslig †. unkempt, -kèmt', a. okammad (hair etc.);

biid. opolerad, ohyfsad; the —, pöbeln. unkenned, -kent'. a. Skoti. obekant. Unkennel, -ken'-, va. jagt. uppdrifva, utjaga (ur läger, lya, ide, stånd); släppa ur hundkoja; biid. framdraga, uppenbara †. unkept, -kept', a. icke hållen i flere bet. (jfr

keep); icke bevarad, unketh, ång'keth, se unked. unkey, -k4', va. taga nyckeln ur en dörr etc.;

taga sprinten ur. Unkind, -ki'nd, a. obeskedlig; oblid, ovänlig, oartig; omild, hård, elak; onaturligt, —liness, s. ovänlighet, obeskedlighet; elakhet, hårdhet; oartighet. ~ly, a. o. ad. jfr unkind; very — done of you, bra obeskedligt gjordt af dig. —neSS, s. se unkindliness. Unking, -king', va. störta från tronen, afsätta en konung, —like, ~ly, a. okonungS-lig, som ej höfves en konung, unknelled, -nëid, a. poet. utan själaringning, unknightly, -nl'tli, a. oridderlig, unknit, -nit', va. upplösa, upprifva något knutet, stickadt etc.

Unknot, -not', va. knyta upp; lösa, upplösa. Unknowable, -no'abl, a. ovetbar, om hvilken (ei. hvilket) man intet kan veta. Unknowing, a. ej vetande; okunnig; ur stånd (till). Unknown,-n6'n, a. obekant person etc.; okänd; poet. äfv. omätlig, oräknelig; främmande; ovanlig; — quantity, alg. obekant kvantitet (den obekanta, x etc.); the Great (U literaturhist. Walter Scott förrän han gaf sig tillkänna ss. föif. till Waverley-romanerua; — tO,

obekant för (äfv. i, bland); (adv.) F utan att ... vet (visste) af (det), hnm ovetande; contents —, hand. innehållet obekant; se vid. ex. under space. —neSS †, -ès, s. okänd-liet; obekantskap. unlab0ured,-là'burd, a. ej frambragt genom arbete; ej bearbetad (särsk. jord : oplöjd); oarbetad; själfvillig, af sig själf; fri; otvungen, naturlig. Unlace, -la's, va. snöra upp; lösa upp; lösa

af; afkläda; sjö. snöra loss, litsa loss. unlackeyed -lak'id, a. ej åtföljd af betjänt.

Unlade, -là'd, va. aflasta, tömma, lossa last,

fartyg. —n, -èn, pp.; a. olastad, unladylike, -la'dilik, a. otillbörlig el. opassande för en dam, okvinlig. Unlaid, -la'd, pp. af unlay; a. ej lagd; odukad; ej utstäld (som lik) †; poet. ej bortmanad, orolig (ghost).

k: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, h: met, å: her, fine 1: fin, i fir,unlamented

}|< Mindre brukligt. 1589 † Föråldradt.

unloving

unlamented, -mën't-, a. osörjd, obegråten, unlash, -låsj', va. sjö. taga upp, lossa ngt surradt, sejsning.

unlatch, -låtj', va. öppna (eg. klinkan på) en dörr.

unlavished, -lav'isjt, a. oförslösad, ej för-spild.

unlaw, -lå', s. Skoti. jur. (»olag») lagbrott, förbrytelse i allmht; laga böter; va. † göra lag till olag, beröfva laga kraft, upphäfva; ställa utom lagen, jfr outlaw. ^ful, a. olaga, olaglig, lagstridig; oloflig, otill-låten; oäkta barn. svfulneSS, s. olaglig-het; oäkta börd (ett barns).

unlay, -ià% va. slå upp ([the strands of] a

rope, en ända), sno upp, repa upp. unlearn, -lè'rn, va. glömma bvad man lärt (äfv.

lära ngt annat, lära motsatsen till); icke lära †.

/ved, a. (-d) ej lärd, ej inhämtad; (-ed) olärd, okunnig; ovärdig en lärd. ^edness, -èdnës, s. brist på lärdom; okunnighet. unJeased, -iè'st, a. oarrenderad, icke utarrenderad, unleash)j<, -lè'sj, va. släppa lös (eg. ur koppel); biid. lösgöra, lossa, unleave >|<, -lè'v, va. aflöfva ; af repa el. rifva

bladen af. unleavened, -lev'nd, a. osyradt blöd. unled, -led', a. oledd, ej ledd ei. ledsagad. Unless, ånlès', Jconj. med mindre än att, om icke, så framt icke; (framför subst, i sammandragen sats, skenbart prep.) undantagandes; (there are no ...) indeed ..., det skulle då vara ... Unlettered, -let'urd, a. olärd, obeläst; ej betecknad med bokstäfver; utan bokstäfver ei. Bkrift (t. ex. map : blindkarta), unlicensed, -ll'senst, a. som ej har vederbörandes tillstånd, oprivilegierad, oberättigad (som ej fått särskilda rättigheter), otillåten, förbjuden (t. ex. books); smyg-, lön- (distillery,-bränneri; gin-shop,-krog), unlightsome †, -li't-, a. poet. dunkel, mörk. uniicked, -likt', a. oslickad; F biid. jfr ex.; an cub, »oslickad björnunge», en ungdom (pojke) utan »fasoner» ei. folkskick. Unlike, -li'k, a. olik, olika; motsatt (särsk. alg. signs : tecken [+ o. —]); i motsats till (t. ex. he, ~ his brother, never ...); % se ^ly; ~ what I have painted to you, i olikhet mot hvad jag skildrat för er; how ~ my Charles! Sa olikt (mot hvad jag är van att se af) K.! this is ~ her, äfv. man kan ej känna igen henne; this is a mother, äfv. ... föga moderligt; they are very much de äro mycket olika. ~li-hood, s. osannolikhet, rjiness, s. se föreg, ord; olikhet †; fulhet, jfr följ. a. †. ~|y, a. osannolik; mindre tänkbar; ej »liklig»,

föga lofvande, föga rimlig, som här föga sannolikhet att lyckas (t. ex. means) ei. att gå i fullbordan (expectations); utan (ei. med föga) utsigt (to, att kunna); ad. olika; osannolikt; it is very ~ Mr, S. should (do so) (Mr. S. is very ~ to [do so]), det är just icke troligt att Hr S. gör det; it is not det är inte så olikt (: otroligt, omöjligt).

tömma en börs †. ~d, -d, a. ofodrad, unlineal †, -lin'-, a. ej (härstammande) i rätt

nedstigande led. unlink, -lingk', va. taga sönder (led för led, länk för länk) en kedja etc.-, lösa, upplösa; vn. † falla sönder (i sär), unliquidated, -lik'wid-, a. olikviderad, ouppgjord ; jur. ej bestämd till p.enningebelop-pet (t. ex. damages). unlive >j<, va. (1.) (-liv') göra ogjord gnm att lefva om (t. ex. one's life); (2.) (-li'v) beröfva lifvet, aflifva. Unload, -lè'd, va. aftaga bördan från, äfv. biid. befria från börda, lätta; bild. afbörda sina bokjmmer; aflasta, Ul'laSSa; lossa fartyg, last; art. etc. taga skottet ur (a gun) (ur-kratsä); Am. börs. si. göra sig af med, realisera aktier etc.; vn. lossa; realisera, sälja.

unlocatable, -ka'tabl, a. omöjlig att förlägga till ngn bestämd plats, hvarom man ej vet hvar det rätteligen fins (»är hemma») ei. kommer ifrån, unlocated, a. ej förlagd till en bestämd ort ei. plats; Am. ej uppmätt jord, ej utstakad. Unlock, -lok', va. låsa upp; öppna i aum. bet.

†; lösa ngt som fastnat ihop (t. ex. vagnar ur en stockning p& gatan); lösa Ul' bojor †; ~ the form, boktr, aftaga format. ~ed, -t, pp.; a. olåst; öppen, unlooked, -lukt', a.; for, oförmodad, oförutsedd, oväntad, unloose, -lo's, va. lösa; lösgöra, lössläppa, befria; upplösa; vn. upplösa sig, sönderfalla. ~n, -n, va. se föreg. va. unlord -lo'rd, va. beröfva värdighet af lord. ~ly)JC, a. ej anstående en lord; ej herskarlik, ej befallande. unlov(e)able, -luv'-, a. föga älskvärd, unlove †,. -låv', va. poet. upphöra att älska (o. börja) hata. ~d,-d, a. icke älskad. ~liness, S. brist på älskvärdhet ei. behag. ~ly,a.föga älskvärd ei. behaglig (täck, intagande). unloving,a. kärlekslös, ovänlig.

F Talspråk. 1590 P Lågt språk.

unmildness

unluckf, im'l&k, s. olycka. |y, -'ili, ad. olyckligtvis. ^ineSS, -'inës, s. olycka, olycklighet, jfr föij. a. ~y, -'i, a. olycklig

([om person] ej gynnad af lyckan, utan framgång; [om sakl innebärande olycka f: motgång], åtföljd af olycka, t. ex. chance, event., game, year etc.), äfv. olycks- (jfr föreg, ex.); olycksalig, »fatal*; F elak, ostyrig, självsvåldig pojke etc.; to be ha otur; how ~ (it irns that), hvilken otur (olycka) (det var att)! unlute -lo't, va. befria från kitt, upplösa

ngt kittadt.

Unmade, -ma'd, pp. af unmake; a. ogjord, ej

gjord (danad), unmaidenly, -mà'd-, a. ej anstående en (ung)mö.

linmaimed, -mä'md, a. ostympad (hel, välbehåll en).

Unmake, -ma'k, va. tillintetgöra, förstöra; lemna ogjord, odanad ei. oskapad; afsätta (t. ex. a king, en kung), unmalleability, -måléåbll'-, s. osmidbarhet; sprödhet, unmalleable, -mål'-, a. osmidbar; spröd. Wiman,-mån', Vrt.afkläda mänsklighet, göra tillomänniska; snöpa; göra omanlig ei. modlös; beröfva (betaga) modet, nedslå, »knäcka»; förvekliga; utblotta på manskap ei. invånare (a town)-, borttaga manskapet från (a ship; a garrison). unmanageable, -man'adjabl, a. obändig, oregerlig, ostyrig; ohandterlig; omöjlig att handhafva ei. att utföra, omöjlig.

ness, s. obändighet. unmanlike -mån'-, a. omänsklig (äfv. : ej

människolik); se vid. unmanly. unmanliness, -mån'-, s. omanlighet, jfr föij.«. unmanly, -li, a. omanlig (i alla bet. : [-]qvinlig,-] {+]qvin- lig,+} barnslig, vek, rädd, feg); omänsklig, nedrig; ad. omanligt. Unmanned, -månd', pp. (af unman); a. utan manskap, obemannad; poet. omanlig (vek, feg); ej tamd (poet. eg. om falkar).

unmannered, -mån'urd, a. obelefvad, vettlös, ohyfsad, rå, utan folkvett ei. »skick och fasoner», unmannerliness, -linës, 5. obelefvenhet, råhet, unmannerly, -li, a.

obelefvad, ohyfsad (äfv. om sed, sätt etc.); mindre fin, ohöfvisk, oskicklig, opassande (t. ex. joke); ad. ohyfsadt. unmanufactured, -månufåk'-, a. oarbetad,

ej bearbetad, unmanured, -manu'rd, a. ogödslad; ej bearbetad jord †.

unmapped, -måpt', a. ej kartlagd. Unmarked, -ma'rkt, a. omärkt, obetecknad; obemärkt.

unmarketable, -ma'rk-, a. osäljbar, oafsättlig.

unmarred, -ma'rd, a. ej fördärfvad, unmanageable, -mar'idj-, a. som ej kan

ei. får gifta sig; ej ledig till äktenskap; ej giftasvuxen. unmarried, -mar'id, a. ogift; skild i äktenskapet †. unmarry †,

-mår'i, va. skilja äkta makar, frånskilja, skilja sig från. unmarshalled, -mä'rsjåld, a. ej ordnad, ej

uppstäld i ordning. Unmask, -ma'sk, va. taga masken af ngn; bild. afslöja, blotta; vn. aftaga masken, demaskera sig. un mast, -ma'st, va. taga (kapa) masterna

på ett fartyg; afmasta.

unmastered, -ma'sturd, a. okufvad. oöfver-

vunnen; tygellös, vild †. un mat, -mat', va. borttaga mattan från;

(ut)reda ngt hoptofvadt el. trassligt.

un match t, -måtj\ va. skilja ett par. ^able, -abl, a. oförenlig; makalös, oförliknelig, exempellös. ~ed,-t, a. ej hopparad; ensam i sitt slag, makalös, oförliknelig. Unmeaning, -mè'n-, a. meningslös (1words etc.); »intetsägande», uttryckslös (t. ex. face, stare). ~|y, ad. utan mening; på ett intetsägande sätt ei. med ett intetsägande uttryck. Unmeant, -mënt\ a. ej menad; oafsigtlig,

o uppsåt! i g. UnmeaSUrable,-mëzj'ur-. rt.se immeasurable. unmeasured, -mezj'urd, a. omätt; omätlig, ofantlig; poet. utan rytm ei. bestämd takt, oregelbunden)|C. unmeddled, -med'ld, a.; ~ with, orörd, unmeditated, -med'-, a. oöfverlagd; oförberedd.

Unmeet †, -mè't, a. olämplig, opassande, obrukbar. ~neSS †, -nës, s. olämplighet; brist på öfverensstämmelse, unmellowed, -mèröd, a. ej mogen (cl. dämpad etc., jfr mellow).

unmelodious, -lö'd-, a. omelodisk, oharmonisk.

unmelted, -mel'-, a. osmält; wid. ej rörd. unmember, -mem'-, va. beröfva medlemsskap ei. ledamotskap, unmentionable, -men'sjun-, a. som ej kan nämnas ei. omtalas. ~S, -män'sjunåblz, S. pl. »onämnbara» (benkläder, byxor), unmentioned, -mën'sjund, a. onämd. unmerchantable -me'r-, a. se unmarketable.

unmerciful, -me'rsiful, a. obarmhertig, hård, grym; obillig, öfverdrifven (t.ex. demand, fordran))jC. ~ness, s. obarmhertighet. unmerited, -mër'-, a. ofõrtjänt (om sak); oförskyld.

unmiid, -ml'ld, a. omild, hård. ~neSS, s. hårdhet.

A: fate, å: far, 1: fall, å: fat, å: fast, i: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,unminded

)J< Mindre brukligt. 1591 † Föråldradt.

unobtrusive

Unminded, -mi'nd-, a. opåaktad, unmindful, -mi'ndful, a. obetänksam, oaktsam, vårdslös; obekymrad (about, as to, i fråga om); ej aktande (of, på); glömsk (of, af); — of, äfv. utan att fråga efter, utan att bry sig om ... —neSS, s. obetänksamhet; glömska, unmingle †, -ming'gl, va. skilja saker som äro sammanblandade. —d, O. oblandad i allm. (äfv. t. cx.joy), omlingd, oförfalskad, ren, äkta.

unmissed, -mist', a. osaknad. Unmistakable. -tä'k-, a. omisskännelig, påtaglig, klar, tydlig, unmitigable, -mitfigåbl, a. som ej kan mildras; oblidkelig, oböjlig, unmitigated, -rait'igated, a. ej mildrad; oförsonligt bat; F ren, »oförfalskad», ärke-skurk. Unmixed, -rnikst', a. se unmingled. Unmodified, -mod'ifid, a. oförändrad, obegränsad, oinskränkt, unmolested, -molest'-, a. ej besvärad, ej oroad, oanfäktad, oantastad (»i fred»); my pallet is —, min sköld är obefläckad. unmoneyed, -mun'id, a. som är utan penningar: obemedlad. Unmoor, -mo'r, va. sjö. lätta ei. lossa förtöjning från fartyg, kasta loss från moringar; lätta från flere kettingar och lägga (låta rida) för en; vn. lätta: lyfta ankar(et). unmortgaged, -mo'rgadjd, a. ej pantför-

skrifven ei. intecknad, ograverad, unmotherly, -mudli'-, a. omoderlig, ej moderligt öm), unmounted, -mau'nt-, a. oberiden (ej ridande); ej monterad (äfv. ouppklistrad, t. ex. fotografi).

unmoumed, -mo'rnd, a. se unlamented. immovable, -mo'v-, a. orubblig, orörlig biid., jfr vid. immov- o. följ. a. UliniOVed, a. orörd, orubbad; oförändrad; oberörd, obevekt; obeveklig; orörlig; ståndaktig,fast; lugn; okänslig, kall. unmoving, a. orörlig; ej rörande.

unmown, -mo'n, a. omejad, oslagen (om gräs), unmuffle, -miif'1, va. afhölja, blotta (t. ex. the face, ansigtet) (jfr i aiim. muffle); vn. afhölja sig (ei. ansigtet).

unmurmuring, -me'r-, a. ej knotande ei. klagande, utan knot cl. klagan, unmusical, -mu'z-, a. disharmonisk; omusikalisk.

unmutilated, -mii'til-, a. ostympad, hel. unmuzzle, -mfiz'1, va. befria från munkorg äfv. bild.; aftaga mynningshufven från kanon.

unnail, -nà'l, va. taga spikarna ei. naglarna

ur; lösbryta, lossa ngt spikndt. unnamable, -nä'm-,a. onämnbar; outsäglig,

obeskriflig (t. ex. splendours Unnamed,

a. obenämnd; onämd; namnlös (anonym) †.

unnational, -nåsj'-, a. onationel, ofolklig, unnatural, -nåt'-, a. onaturlig (äfv. biid. t. ex. fader); konstlad; — birth, missfall; —offence,, jur. etc. brott mot naturen, se sodomy. —ized, a. ej naturaliserad; onaturlig. -|y, ad. (jfr föreg. «.); not —, äfv. helt naturligt (självklart). —neSS, s. onaturlighet.

unnature t, -nà't-, s. onatur; va. beröfva ei. fråntaga ngn ei. ngt sin natur, förändra ngns cl. ngts natur.

unnavigated, -nav'ig-, a. ej befaren med fartyg.

Unnecessarily, -nes'-, ad. onödigtvis; utan nödvändighet, unnecessariness, -nës'-, s. onödighet; obehöflighet; öfverflödig-het. unnecessary, -nës'-, a. onödig; obehöflig; öfverflödig, unneedful t, -nè'd-, a. onödig, unnegociable, -go'sji-, a. oafytterlig, oaf-

händelig egendom.

unneighbourly, -na'bur-, a. ej anstående en (god) granne, oförenlig med god grannsämja; fiendtlig, afvog; ad. jfr a. Unnerve, -ne'rv, va. enervera, försvaga, förlama i allm. (ngns kraft); borttaga (-skära) senorna på. —d, -d, pp.; a. försvagad; kraftlös, slapp, svag. unnoted, -no't-, a. se följ. a.; omiirkbar †. un-noticed, -no'tist, a. (to escape etc.) obemärkt, ej varseblifven (sedd etc.); ej beaktad, opåaktad; försummad, ej uppmärksammad (ej behandlad med tillbörlig uppmärksamhet); oantecknad; oanmärkt (to leave, to pass —). unnumbered, -num'b-, a. ej räknad; oräknelig, otalig. UnO-, u'no, lat. prefix dets. som uni-. —-rail, s. en-skens-järnväg(s-svstem) hvarvid lokomotivet med (kugg)hjul griper om den enda skenan o. drager vanliga vagnar.

unobjectionable, -djek'-, a. så beskaffad att ingen invändning däremot kan göras; ojäfaktig; oklanderlig, otadlig, unobscured, -sku'rd, a. ofördunklad, unobservable, -ze'rv-, a. omärklig, unobservant, -ant, a. ouppmärksam; ohörsam †. unobserved, -d, a. obemärkt; oanmärkt. unobserving, -mg, a. se öfv. -vant.

unobstructed, -struk'ted, a. oförhindrad

(utan hinder, öppen), unobtainable, -tà'n-, a. som ej kan erhållas, som ej står till att få; ouppnåelig, unobtained, a. ej erhållen; ouppnådd, unobtrusive, -tro'siv, a. ej framfusig ei.

efterhängsen; tillbakadragen, anspråks-

6: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.unobtrusively F Talspråk. 1592 r Lågt språk. unperjured

lös. ad. anspråkslöst. ~tieSS, s. anspråkslöshet, unoccupied, -6k'upid, a. oupptagen; obesatt pints, ledig; äfv. obebodd; herrelös, utan egare; ~ by houses, obebygd. unoffending,-fèn'd-, a. fridsam; oförarglig, harmlös; oskyldig. UHOffensive, -fen'-, a. oskadlig, jfr in- o. föreg. a.

unofficial, -fisj'ål, a. icke-officiel.

unoil, -ojl', va. befria ei. rensa från olja.

~ed, -d, pp.; a. osmord. Unopened, -

unopposed, -p6'zd, a. obehindrad, utan (att röna ei. stöta på) motstånd (ei. gensägelse); obestridd; utan motståndare ei. medtäflare (motkandidat). Unorder, -o'rd-. va. återkalla, kontraman-dera.

unorderly, -6'rd-, a. se disorderly. Unorganized, -6'rg-, a. ej organiserad; oorganisk.

unornamental, -mënt'-, a. ej ornamental; sc vid. föij. a. unornamented, a. utan prydnader ei. ornamenter, äfv.

»slät», unorthodox, -o'r-, a. ej renlärig; kättersk. unostentatious, -ta'sjiis, a. fri från skryt ei. prål; ej prålig; flärdlös, anspråkslös, enkel. ~ly, ad. utan skryt, utan prål. ~neSS, s. flärdlöshet, anspråkslöshet, unowed, -6'd, a. ej skyldig, ej förfallen tin

betalning; ej egd †, jfr UUOWlied. unown >)<, -è'n, va. se disoivn. ~ed, -d, a.utan känd egare; hvartill ingen anmäler sig som egare, som ingen vill kännas vid; ej erkänd.

unoxidated, unoxidized, -6ks'l-, «. ej oxiderad.

unpacified, -pas'ifld, a. ej stillad, ej blidkad, ej lugnad, unpack, -påk', va. uppacka; urpacka. ~ed, -t, a. opackad; jfr vid. ex.; ~ goods,

band. sjö. störtgods; an ~ jury, en opartisk jury (sammansatt på ärligt vis). ~er, S.

uppackare. Unpaid, -på'd, a. obetald; ogulden; ouppgjord räkning etc.; ofrankerad; olönt; lönlös, obesoldad; ~ for, ännu obetald; tagen på kredit; ~ voids, ouppfylda löften; the Great (£/)~, (hela kåren af) olönade (folkvalda) domare och ämbetsmän, unpaint, -pa'nt, va. afskrapa, borttaga färgen från; öfvermåla. Unpaired, -pà'rd, a. ej parad, ej i par, utan make, omaka, udda (ei. enkel); ~ eye, fysiol, ett tredje öga; ~ fins, lodräta fenor, unpalatable, -pål'-, a. osmaklig; oaptitlig; biid. oangenäm, motbjudande; ~ truths, sanningar oangenäma att höra.

unparagoned †, -par'-, a. poet. oförliknelig, makalös.

unparalleled, -pål'-, a. utan like ei. motstycke, oförliknelig, exempellös, unpardonable, -på'r-, «. oförlåtlig. ~ness, s. oförlåtlighet. unpardoned, a. oförlåten. unpardoning, a. oförsonlig, unpared, -pa'rd, a. oskalad potatis, unparliamentary, -pårlimènt'-, a. oparlamentarisk.

unparral (-el), -pår'-, va. sjö. borttaga räcken å en rå.

unparted, -på'rt-, a. icke (från)skild; odelt. unpassable -pà's-, a. ej gångbar (om mynt

o. d.); se vid. impassable. unpassionate)|<, -påsj'-, a. se dispassionate. Unpathed,-på'dhd, a. obanad, stiglös mark etc. Unpatriotic, -triot'-, a. opatriotisk, ofoster-ländsk.

unpatterned †, -påt'-, a. som ej har någon förebild; som ej har sin like; makalös, exempellös, unpave, -på'v, va. bryta upp broläggningen (stenläggningen) på en gata etc. ~d, -d, a. ej brolagd, ej stenlagd gata; obanad; se † castrated.

unpay, -på', va. ej betala (blott i pp., se unpaid); godtgöra (göra ogjord) gnm betalning †. unpeaceful, -pè's-, a. ofredlig; ej fridsam;

ej fridfull; orolig; stormig, unpeeled, -pe'ld, a. oskalad (apple, orange). unpeerable †, unpeered t, -pè'r-, a. oförliknelig, makalös, unpeg, -peg', va. lossa ngt från pluggar, tappar etc.; uttaga pluggar, tappar etc. ur; taga svickan ur en tunna; taga ned från en pinne (hängare), unpen, -pen', va. lössläppa, utsläppa (ur en fålla el. d.); gifva fritt lopp åt vatten som är uppdämdt.

unpensioned, -pen'-, a. utan pension, ej åtnjutande (äfv. poet. ej beroende gnm att åtnjuta) pension, unpeople)fc, -pe'pl, va. utblotta på folk ei. invånare. -d, pp. (gjord) folktom; a. obefolkad, obebodd, unperceivable, -sè'v-, a. omärkbar, omärk-lig.

unperceived, -se'vd, a. obemärkt; oförmärkt; ~ by, utan att märkas (blifva sedd etc.) af ... ~ly, -vëdli, ad. oförmärkt.

unperforated, -pë'r-, a. operforerad, ej genomstungen, unperformed,-fo'rmd, a. ej fullgjord ; oupp-

fyldt löfte.

unperjured, -pè'r-, a. fri från (oskyldig till) mened.

Föråldradt. unpreoarious

unpermitted, -mit'-, a. olofiig; utan (som ej

fått) tillstånd, unpersuadable, -swa'd-, a. som ej står att öfvertala; som trotsar alla övertalningsförsök (alla skäl ei. goda råd), som ej kan fördrifvas gnm öfvertalning (tröstegrunder ei. d.) (t. ex. melancholy). unperverted, -vè'rt-, a. ej förvänd el. förvrängd; ofördärfvad. unpetrified, -pètfrlfid, a. icke förstenad. unphilosophic(al), -séf'-, a. ofilosofisk; ovetenskaplig, linpick, -pik', va. peta (backa) upp med ngt

hvasst instrument)^; Sprätta Upp i sömmarna.

~ed, -t, pp.; a. upp(ei. sönder)sprättad; ej uppetad; ej plockad (ej njuten poet.); ej utplockad, ej särskildt framletad ei. utvald, »tagen (på höft) i högen» (t. ex. samples).

unpickled, -pik'ld, a. ej saltad (ei. ej inlagd

i ättika etc.).

unpierced, -pe'rst, a. ej genomborrad, ej

genomträngd (by, af), unpillared -pil'-, a. utan (el. beröfvad) pelare.

unpjllowed, -pil'od, a. utan hufvudkudde, unpin, -pin', va. lossa ngt som är fästadt med nålar, stift, tappar (jfr pin) etc.; borttaga nålar etc. ur. unpinion, -pill'jlin, va. lösgöra vingar, annar. Unpinked, -pingkt', a. ej försedd med små (snör)hål.

unpitied, -pit'id, a. ej beklagad ei. ömkad,

obegråten; hjärtlös, utan medömkan †. unpitiful, -pit'-, a. omedlidsam, hårdhjärtad, obarmhertig; som ej väcker medlidande. unpitying, -pit'i-, a. poet. omedlidsam, obarmhertig, unplaced , -pla'st, a. som är utan plats (anställning, ämbete); ej innehafvande ämbete, ej i statens tjänst; oplacerad, ej anbragt på viss plats ei. inordnad i systemet; »som man ej vet hvar man skall placera»; ej ordnad, förvirrad; sport, ej framkommen till målet bland de tre första, unplait, -plä't, va. släta lit något veckadt; fläta

upp, upplösa ngt flätadt. Unplanned, -plånd', a. ej planerad ei. planlagd.

unplanted, -plan't-, a. ej planterad, själf-

sådd; oodlad; obebj'gdt land. unpleasable, -ple'z-, a. oförnöjsam, kinkig

af sig.

Unpleasant, -plez'ant, a. oangenäm (to, för), obehaglig, otreflig; ledsam, tråkig; an ~ business, en obehaglig affär (sak), obehaglighet, jfr föij. s. ~ness, s. obehaglighet (äfv. is. F konkret:) obehag, obehaglig affär, ngt »tråkigt», ledsamlret, förtret,

äfv. »missförstånd», mindre missämja (be-tioeen, mellan); to have ~ of, ha (få) obehag af. ~ry, s. ledsamhet, tråk(ighet); konkret obehaglighet, jfr föreg, s.; obehag.

unpleased, -plè'zd, a. missnöjd, otillfreds-ställd.

unpleasing, -piè' z-, a. se unpleasant. ^neSS, S. obehaglighet (abstrakt).

unpledged, -plëdjd', a. ej satt i pant; ej

bortlofvad; som ej bundit sig gnm lörte. unpliant, -pil'-, a. oböjlig, styf; omedgörlig; halsstarrig. ^neSS, s. oböjlighet; omedgörlighet; halsstarrighet, egensinne, unplighted, -pli t-, se unpledged, unploughed, -plau'd, a. oplöjd, unplume, -plo'm, va. beröfva fjädrarna,

plocka; biid. förödmjuka, nedsätta, unpocket, -p6k'-, va. taga (upp) ur fickan. unpoetic(al), -poëtfik-, a. opoetisk. Unpointed, -pojn't-, a. ej försedd med spets, udd etc. (jfr point)-, utan punkter, ej vo-kaliserad (om semitisk skrift); opunkterad, utan skiljetecken, unpoised, -poj'zd, a. bragt ur jämvigten;

oförsigtig, oförtänksam %. unpolarized, -pol'-, a. opolariserad, unpolicied, -pol'-, a. saknande ordnad styrelse; opolitisk; poet. oklok, enfaldig)j<. unpolished, -p6rigjt, a. opolerad; oblankad;

. oskurad bordsknif; OSlipad (om stenar); matt (om guld); wid. obildad, oborstad, ohyfsad, rå.

unpolite, -p6li't, a. oartig, ohöflig, ohyfsad. ~ness, s. brist på förfining, bristande »polityr»; biid. brist på hyfsning; råhet, unpolled, -pö id, a. (vid val) som ej röstat (om person); som ej blifvit inregistrerad (om röst).

unpolluted, -lo'ted, a. obefläckad, ren. unpopular, -pop'-, a. ej populär, impopulär; illa omtyckt af (misshaglig för) folket. ~ity, s. impopularitet. unpopulous, -pép'ulus, a. föga befolkad, folkfattig.

unpcrtioned, -po'rsjund, a. saknande hemgift ei. förmögenhet, unpossess †, -pozès', va. gifva ifrån sig, afstå från cgandet af. ~ed, -t, a. ej i ngns besittning, ej innehafd ei. egd, saknande egare; ej i besittning (of, af). ~ing †, -ing, a. utan egendom, unpowerful, -pau'ur-, a. maktlös, svag, van-m äktig.

unpractised, -prak'tist, a. obevandrad, oerfaren, oöfvad; ovan, okänd)}<. unpraised, -pra'zd, a. oberömd, unprecarious, -kä'r-, a. ej beroende af en annans godtfinnande; oberoende; säker.

unprecedented, -pres'edented, a. utan pre-cendensfall, saknande häfd, alldeles ny; utan motstycke, exempellös, oerhörd, unpregnant †, -prëg'-, a. ej hafvande; ej lönande; lönlös; ofruktbar; oemottaglig (of, för); trög, inskränkt, dum ei. likgiltig..

unprejudiced, -prëdj'udist, a. icke intagen af ngn förutfattad mening, fördomsfri; opartisk, oväld i g. ~neSS, -nes, s. fördomsfrihet; oväldighet, opartiskhet, unpremeditated, -mëd'-, a. ej på förhand uttänkt, oförberedd)|C; oöfverla-gd,'©afsigtlig, ouppsåtlig. Unprepared, -prëpà'rd, a. oberedd (for,

för; to, att); särsk. ej beredd på döden; oförberedd; ej på förhand tillredd. neSS, -pa'rednes, s. brist på förberedelse, obereddhet, jfr föreg. a. Unprepossessed, -pozëst', a. fördomsfri (jfr unprejudiced), unprepossessing, -zes'ing, a. föga intagande ei. vinnande; af mindre fördelaktigt utseende. UnpreSCribed,-skri'bd, a. icke föreskrifver Unpresentable, -zënt'-, a. icke presentabel

i sällskap.

unpreservable, -ze'rv-, a. som ej kan bevaras (ei. gömmas), unpressed, -prest', a. ej tryckt ei. klämd †;

ej ansatt, ej pådrifven, ej nödgad, unpresuming, -zu'm-, a. anspråkslös. UnpreSUmptU0US,-zum'tiuis, a. anspråkslös;

undergifven. unpretended -ten'd-, a. ej föregifven; ^ to, hvarpå intet anspråk göres, unpretending, unpretentious, a. anspråkslös, unprevailing, -và'l-, a. ej öfverlägsen; vanmäktig, svng; onyttig, unpreventable, -vèn't-, a. omöjlig att förekomma. unprevented, -vënt'ëd, a. oförhindrad; oförberedd (ej föregången af

ngt)

unpriest †, -pre'st, va. afsätta från prest-ämbetet. ~ly, a. opresterlig, som ej anstår en prest, unprincely, -prin'-, a. ofurstlig, ej anstående en furste. Unprincipled, -pnn'sipld, a. principlös, utan (goda, fasta moraliska) grundsatser; karaktärslös; omoralisk; samvetslös. ~neSS, -nes, s. principlöshet, brist på (goda) grundsatser; karaktärslöshet; samvetslöshet.

unprinted, -prm'tëd, a. otryckt (i) bok; ej

tryckt (t. ex. cotton : domestik). Unprivileged, -priv'ilëdjd, a. oprivilegierad, unprizable †, -pri'z-, a. oskattbar, ovärderlig; värdelös, unprized, -prizd, a. ej nog värderad; † se vid. föreg.

unproclaimed, -kla'md, a. ej offentliggjord.

unproductive, -duk'tiv, a. ofruktbar; ej

vinstgifvande, lönlös; overksam, utan verkan; ~ funds, döda kapital; ~ of, ej frambringande (t. ex. any real effect). ~ly, ad. utan afkastning, utan vinst. ~ness, s. ofruktbarhet; overksamhet, gagnlöshet. unprofaned -fà'nd, a. poet. ej vanhelgad,

ej oskärad, unprofessed, -fest', a. som ej aflagt klosterlöfte.

unprofessional, -fësj unål, a. ej yrkesmässig; ej tillhörande yrket, ej af facket (t ex. reader)-, föga passande en man af facket, ovärdig ens fack ei. »ämbete (jfr profession) (t. ex. conduct). unprofitable, -prof'itabl, a. ej lönande, ej vinstgifvande; ofördelaktig, lönlös i aiim.; ofruktbar i aiim.; gagnlös, onyttig; ~ stoch, ofruktbart kapital. ~neSS, s. lönlöshet; gagnlöshet, onyttighet. unprofitably, ad. utan vinst; utan nytta, unprogressive, -gres'iv, a. ej framåtskridande, ej görande framsteg, stillastående bild.

unprohibited, -hib'ited, a. ej hindrad, ej förbjuden.

unpromising, -prom'izing, a. ej ei. föga lofvande ei. hoppgifvande, som ser föga lofvande ut; hopplös (om sak), äfv. otacksam (t. ex. jord).

unprompted, -prom'tëd, a. ej eggad, ej manad ei. drifven (by, af); ej ingifven ei.

Uppmanad af andra.

unpronounceable, -nau'ns-, a. ej utsägbar,

som ej kan uttalas (t. ex. by our organs); som ej kan nämnas (t. ex. i städadt sällskap, för höfviska öron). unpronounced, -nau'nst, a. ej uttalad, unprop, -prop', va.-borttaga stötta (stöd) från.

improper -prop'ur, a. ej egendomlig för

ngn särskild ; se vid. improper.

unprophetic(al), :profët'-, a. ej profetisk, unpropitiated, -pisjlàtëd, a. ej försonad, unpropitious, -pisj'us, a. ogunstig, onådig; ogynsam.

unpropped, -propt', a. ej stöttad, ej understödd äfv. bild.

unproportionable, m. fi. Se disproportion... unprosperous, -pros'purus, a. olycklig,

ogynsam. ~ly, ad. utan framgång, unprotected, -protëk'tëd, a. o(be)skyddad, oförsvarad, värnlös, unprotecting, -ting, a. ej skyddande, unprotracted, -trakt'ed, a. icke förlängd,

icke utdragen (äfv. »på tidén»).

k: fate, å: far, k: fall, à: fat, å: fast,-.As mete, è: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,unprovable

‡ Mindre brukligt. 1595 † Föråldradt.

unre canted

unprovable, -pro'v-, obevisiig. unproved, -pro'vd, a. ej pröfvad; oförsökt; obevisad.

unprovide †, -vi'd, va. utblotta; poet. bringa ur fattningen (one's mind); ej förebygga. —d, -ed, a. ej försedd (of †, with, med, äfv.: i saknad af); oförberedd †; — for, oförsörjda barn. Unprovoked, -vo'kt, a. ej retad, ej utmanad;

(om fiendtlig handling) Utan att ngn därtill gifvit anledning gnm ngn fomärmeise (t. ex. assault),

opåkallad, unprovoking % a. oförarglig, unpruned, -pro'nd, a. okvistad, otuktadt träd. unpublicf, -pub'lik, a. ej offentlig; hemlig; indragen (om lefnadssätt), unpublished, -pub'lisjt, a. ej bekantgjord, obekant, hemlig †; outgifven skrift, äfv. ännu föreliggande blott i manuskript, unpunctual,-pungk'-, a. ej punktlig, ej noga

med tiden. — ity, s. brist på punktlighet, unpunished, -pun'isjt, a. ostraffad, onäpst

(to go ei. pass —; to leave —). unpurged, -pe'rdjd, a. orensad; bild. ej renad; ej aftvådd (offence). unpurified, -

pu'rifid, a. ej renad, ej luttrad

från synd.

unqualified, -kwol'ifid, a. oduglig, olämplig, oskicklig (for, till); oblandad; ovilkorlig, obetingad, oinskränkt; obehörig, oberättigad, obefogad, ej kompetent

särsk. jur. (gnm att ej hafva aflagt erforderlig ed, el. i allm. gnm att ej hafva aflagt vederbörliga prof);

obeedigad (statement, uppgift). —neSS, -fiëdnës, s. oduglighet, jfr föreg, unqueen †, -kwè'n, va. afsätta en drottning.

beröfva drottningsvärdighet, unquenchable, -kwèn'sj-, a. osläcklig eld,

törst; omättlig i allm. bet.; okuflig, SOm ej kan stillas ei. undertryckas. —neSS, s. osläcklighet; omättlighet. unquenched, -kwënsjt', a. osläckt; ostillad, unquestionable,-kwèsfc'junabl,«. obestridlig (t. ex. authority); ostridig, ovedersäglig, otvifvelaktig, viss, afgjord; oafvislig; poet. ord k arg †. unquestionably, -i, ad. utan ali fråga; onekligen; ovedersäg-ligen. unquestioned, -kwèstfjund, a. ej satt i fråga, obetviflad, obestridd; obestridlig, jfr föreg, a.; ej frågad; ej förhörd; oundersökt †; poet. oemotståndlig, unquestioning, a. ej sättande ngt i fråga, ej tviflande; obetingad (jfr implicit), un-questioningly, ad. utan frågor el. invändningar, äfv. med fullt förtroende, unquick †, -kwik', a. ej liflig; långsam, trög, slö; lif lös, död. —ened, -ènd, a. som ej

ännu fått lif.

unquiet, -kwi'et, a. orolig i dubbel bet.; upprörd 5 otillfredsstälcl. ~ness, s. oro.

unquotable, -kwo'tabl, a. som ej kan anföras (citeras); hand. som ej kan noteras på marknaden, ungef.: värdelös aktie o. d. Utt-

quoted, -'tèd, a. ej anförd (citerad); hand. ej noterad å kurslistan, utan kurs. unracked, -råkt', a. ej afhäld från dragg, unraked, -rå'kt, a. ej krattad; ej hoprakad

eld †; ej sammanskrapad På oredligt, simpelt sätt (— for) †.

unransacked, -ran'sakt, a. ej genomsökt;

0 plundrad, osköflad f. unransomed, -rån'såmd, a. ej igenlöst, (lös-

gifven) utan lösepenning, unrated, -ra'ted, a. ej beskattad; tullfri, unravaged, -rav'adjd, a. osköflad, ohärjad, unravel, -rav'i, va. reda (ut) något intrassladt; repa upp, upprispa stickning, tyg; utreda, utveckla, lösa (a knot; ma. a problem etc.; the plot of a drama etc.); rifva upp, bringa

1 oordning, förvirra; vn. † reda sig; utveckla sig, lösas, —ling, -ing, prt.; s. se föij. s. —ment, -mënt, s. utredande; (upp-) lösning biid. (t. ex. of the web of the story). — ler, -ur, s. utredare, äfv. tolkare.

unreached, -re'tjt, a. orpphunnen, ouppnådd; ej erhållen. Unread, -red', a. oläst; obeläst; olärd; s. oläst korrektur, —able, -re'dabl, a. oläsbar, oläslig (by, för), unreadiness, -red'!-, s. egensknp att ej vara i beredskap; obereddhet, bristande förberedelse; långsamhet, olust, tröghet, obenägenhet, unready, a. ej färdig; långsam, trög, obenägen, oberedvillig; oklädd †; otympligf; va. † se undress. Unreal, -rè'ål, a. overklig; ogrundad; inbillad, imaginär. —ised, -izd, a. ej förverkligad (expectation), —ity, -'iti, s. overklighet (äfv. konkret); påståendes grundlöshet.

unreaped, -re'pt, a. ej skördad, oskuren sad. Unreason -re'zn, s. oskäl, oförnuft. —-able, a. oförnuftig; oresonlig, orimlig

äfv. om person, (i sina) anspråk : obillig, oskälig, öfverdrifven (t. ex. claim; demand, fordran); did anyone ever hear of anything more — ? har man någonsin hört (ei. kunnat tänka sig) ngt mera orimligt? — able-neSS, s. oförnuftighet; orimlighet; obillighet. -ably, ad. jfr föreg, a.; äfv. utan grund (t. ex. not —). ^ing, a. ej tänkande (sig för), tanklös, unreave †, -rë'v, va. rifva upp; afnysta; utreda (jfr unravel).

unrebukable †, -bü'k-, a. otadlig, tadelfri, unrebuked, -bu'kt, a. oklandrad, onäpst, ostraffad med ord.

unrecallable, -kå'l-, a. oåterkallelig, unrecanted, -kan'ted, a. ej återkallad, ej

tagen tillbaka.

Unreceived, -se'vd, a. ej mottagen (t. ex. om bref: ej kommen till han da); ej antagen mening etc.; ej Upptagen.

unreckoned, -rĕk'nd, a. ej räknad, oräknad, unreclaimable, -klà'm-, a. oåtervinnelig; oförbätterlig, unreclaimed, -kla'md, a. ej återkallad; ej återfordrad; otämd, vild; ej förbättrad, oomvänd; ouppodlad, ej lagd under plogen (land, äfv. : af-rösningsjord). unrecognizable, -k6gnl'z-, a. oigenkänlig; som ej kan erkännas ci. vidkännas, unrecognized, -rek'ognizd, a. oigenkänd; oigenkänlig. unrecommended, -mënd'-, a. ej rekommenderad, ej anbefald ei. förordad. UnreCOmpensed,-rek'ompenst, a. obelönad, unreconcilable, -rëkonsi'1-, a. oförsonlig; oförenlig, unreconciled,d, a. oförsonad (afv. † om brott); oförenlig, ej bragt till harmoni ei. konsekvens; oförsonligt, unrecorded, -kè'rd-, a. ej antecknad ei. uppskrifven särsk. i harderna; ej inregistrerad; ~ times, förhistoriska tider, unrecounted, -kau'ntëd, a. ej berättad (ej hörd).

unrecoverable, -kuv'ur-, a. se irrecoverable, unrecovered, a. ej återbekommen; ej återstäld; ej ersatt, unrectified, -rëkt'-, a. ej rättad; orektifierad sprit.

Unredeemed, -de'md, a. ej återlöst; ej inlöst (afv. om löfte); ej försonad, ej godt-gjord, ej uppvägd gnm ngn förtjänst; ~ bilis, nu notes, oinlösta växlar; 'v debts, obetalda skulder. Unredressed, -drëst', a. oafhulpen; som ej fått upprättelse; oförbättrad moraliskt.

unreduced, -du'st, a. oreducerad; oförminskad; ej indragen; obetvingad, okufvad. unreeve, -ré'v, va. sjö. rappa ur, skära ur en ända från ett block el. d.

Unrefined,-fi'nd, a. ej renad; ej raffinerad, rå (t. ex. sugar, socker); bild. ohyfsad, rå. unreflected, -flek'ted, a. ej reflekterad (t. ex. rays, strålar), unreflecting, a. ej reflekterande; tanklös; okritisk, unreformable, -fö'rm-, a. oförbätterlig, un-reformed, -fo'rmd, a. oförbättrad; teol. oomvänd; oreformerad; poiit. ej väld i enlighet med riksdagsreformen (parliamenti).

unrefracted, -frakt'-, a. ej bruten (om ljus stråle).

unrefreshed, -frësjt', a. ovederkvickt, ej vederkvickt (t. ex. with food); outhvilad. unrefreshing, a. ej vederkvickande, unrefusable, -fü'z-, a. ovägerlig, som ej kan vägras; oafvislig; mycket billig begäran.

Unregarded, -gå'rd-, a. opåaktad, åsidosatt, unregardful, a. oaktsam, ouppmärksam, vårdslös.

unregeneracy, -djën'-, s. teol. opånyttfödt tillstånd, unregenerate, a. opånyttfödd. unregistered, -rëdj'isturd, a. ej (inregistrerad, ej upptecknad, unregretted, -grët'-, a. föga saknad ei. sörjd, unregulated, -rëg'ulàtëd, a. ej reglerad; oregelbunden, unrehearsed, -hè'rst, a. ej öfverläst i aiim.; ej repeterad teaterpjes.

unreined, -ra'nd, a. otyglad; ej hållen i tukt, tygellös. unrejoicing, -djoj'sing, a. dyster, glädjelös, unrelated, -lå't-, a. oskyld (ej slägt); utan samband ei. gemenskap (to, med), unreleased, -le'zd, a. obefriad, unrelenting, -lën't!ng, a. obeveklig, oböjlig, obarmhertig, grym, hård; oeftergiflig, ovilkorlig (rule, regel). ~ly, -li, ad. utan barmhertighet, känslolöst, jfr föreg.

unreliable, -li'-, a. opålitlig, otillförlitlig, unrelievable, -lè'v-, a. ohjälplig, omöjlig att hjälpa, unrelieved, -le'vd, a. ohulpen; som ej erfarit ngn lättnad ci. lindring; mil. ej undsatt, unreluctant, -lukt'-, a. villig, unremarkable, -må?rk-, a. föga anmärkningsvärd, ej märkvärdig; ej märkbar †. unremediable, -mè'd-, a. oafhjälplig, obotlig. unremedied,-rëm'ëdid, a. ej aflijälpt. unremembered, -mëm'burd, a. ej ihågkommer förgäten, unremembering †, a. Poet. glömsk (of, af : förgätande), unremitted, -mit'èd, a. oförlåten; oupphörlig, ständig (ej eftersläpt ei. slappad). unremitting, -mit'ing, a. oupphörlig, oaflåtlig, fortfarande, ständig; outtröttlig. <xs|y, -li, a. utan uppehåll, utan afbrott, ständigt. ^neSS, -nës, s. oupphörlighet. unremovable, -mo'v-, a. (jfr irremovable) orubblig, fast, unremoved, -mo'vd, a. orubbad, fast; äfv. † orubblig, unrendered, -rën'durd, a. osmält, oskirad, unrenewed, -nü'd, a. oförnyad; ej renoverad; opånyttfödd. unrenowned,-nau'nd, a. oberömd, ofrejdad, unrepaid, -pà'd, a. ej återbetald, unrepairable, -pà'r-, a. som ej kan lagas ei. godtgöras; se vid. irreparable, unrepaired, a. ej reparerad; ej afhjälpt; ej ersatt.

unrepealed, -pe'ld, a. ej återkallad; ej upphäfd.

unrepentant, unrepenting, -pën't-, a. obot-

färdig, förstockad, unrepining, -pi'ning, a. tålig, undergifven; utan knot ei. klagan, stum (t. ex. patience).

k: fate, å: far, k: fall, à: fat, å: fast,-.As mete, è: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,ünrepiningly

>jC Mindre brukligt. 159† † Föråldradt.

üürömanized

~ly, -li, ad. ntan klagan, med tålamod.

unreplenished,-plen'isjt, a. ej (på- cl. tillräckligt) fyld. unreported, -pè'rted, a. ej inberättad; ej

(officielt) bekantgjord. Unrepresented, -rëprëzën'tëd, a. ej representerad af ngn ställföreträdare el. i allm. (om art) af ngt exemplar; Onppfördt skådespel.

unrepressed, -prest', a. ej undertryckt; ej kufvad, unrepressible, a. okuflig; som ej kan undertryckas ei. hållas tillbaka, unreprievable, -prè'v-, a. som ej kan få benådning (från dödsstraffet) ei. uppskof därmed. unreprieved, -pre'vd, a. ej benådad, som ej fått uppskof (med dödsstraffet).

unrepr0ached,-pr6'tjt,rt. ej tadlad, tadelfri. unreprovable,-pio'v-,rt. okl an deri i g, ostrafflig. unreproved, -pro'vd, a. ej tadlad;

oklandrad, ej ogillad; † se vid. föreg, unreputable >js, -rëp'ut-, a. se disreputable. unrequested, -kwëstfëd, a. oanmodad, oombedd; ej begärd, ej fordrad, unrequired, -kwi'rd, a. ej begärdt; onödig. aunrequisite, -rek'wizit, a. onödig, unrequitable, -kwi't-, a. som ej kan veder-gällas el. godtgöras. unrequited, -kwi'ted, a. ej vedergäld, olönt; obesvarad kärlek, unrescued, -rës'kud, a. ej räddad, ej frälst

ur fara, nöd.

unresented, -zënt'-, a. som ej väckt vrede

ei. harm, ej hämnad (om förolämpning).

unreserve, -zè'rv, s. oförbehållsamhet, öppenhjärtighet. /vd,-d,af.ej förbehållen, ej undantagen; oförbehållsam, öppen, uppriktig; utan förbehåll, oinskränkt, full;

unrespited, -res'pited, a. som ej fått uppskof; ej uppskjuten; oafbruten, unresponsible, -spöns'-, a. se irresponsible. unrest, -rëst', s. oro. ~ed, -ëd, a. tagen etc. från (ur) underlaget (särsk. lansskon), 'v-ing, -ing, a. icke (aldrig) hvilande, rastlös; oaflåtlig.

unrestored, -sto'rd, a. ej återstäld i acre bet. Unrestrained, -stra'nd, a. oinskränkt, obunden, ohejdad, obegränsad; otyglad; tygellös; ~ by, äfv. utan att (låta sig) hejdas af ... unrestraint, s. frihet från tvång; otvungenhet; tygellöshet. unrestricted, -strik'tëd, a. obunden i aiim.,

oinskränkt; se sense, ex. unretentive,-tën't-,«.utan förmåga att fasthålla; osäker, svag (memory, minne), unreturned, -tl'rnd, a. ej återgifven; ej besvarad; ej återkommen, unreturning, a. ej (aldrig) återvändande, unrevealed, -vè'ld, a. ej yppad; hemlighållen).

unrevenged, -vèndjd', a. ohämnad (person,

sak), unrevengeful, a. ej hämdlysten. unrevered, -vè'rd, a. ej vördad, unreve-renced >j<, -rëv'-, a. jn föreg.a. unreverend,

-rev'-, a. ej ärevördigt; vanvördig (afv.

unreverent) †. unreversed, -ve'rst, a. ej vänd upp och

ned; ej upphäfd; oåterkallad, unrevoked, -vi'kt, a. oåterkallad, unrewarded, -wå'rdëd, a. obelönad. Unriddle, -rid'l, va. lösa, tyda en gåta, tolka, förklara. ~r, -År, s. förklarare, uttydare. unrifled, -l-i'fld, a. oplundrad, osköflad;

orefffladt gevär o. d. unrig, -rig', va. sjö. afrigga, aftackla; F afkläda, blotta, utplundra, unright †, -ri't, a., s. orätt; va. göra orätt. <ve0US, -jus, a. orättfärdig; orättrådig, gudlös; syndig; orättvis. ^eOUSneSS; s. orättfärdighet; gudlöshet; syndighet. ~ful †, a. orättmätig; orättvis, unringed, -ringd', a. oringadt svin. unrip, -rip', va. sprätta, rifva etc. upp (dets. som rip).

unripe, -ri'p, a. omogen frukt etc. äfv. biid. (t. ex. scheme); förtidig, ^ned, -nd, a. ej kommen till mognad, omogen. <vneSS, -nes, s. omogenhet; förtidighet. Unrivalled, -ii'våld, a. som saknar medtäflare; oförliknelig, ojämförlig, makalös, unrivet, -riv'ët, va. lossa ngt nitadt el. nagladt,

taga naglar (nitar) från ei. ur. unroasted, -r6'stëd, a. orostad; ostekt.' Unrobe, -rè'b, va. afkläda; vn. poet. afkläda sig äfv. biid. ~d, -d, pp.; a. äfv. ej ikládd robe (jfr d. o.). Unroll, -ro'1, va. afrulla; upprulla; uppveckla, öppna (jfr unfold); (fram)visa; vn. poet. rulla upp sig. ~ed, -d, pp.; a. ovältad väg. unromanized, -r 'månizd, a. ej gjord romersk ei. latinsk; ej underkastad (ei. anslutande sig till) den romersk-katolska kyrkan.

unromantic, -man'tik, a. oromantisk, unroof, -ro'f, va. taga (rifva) taket af ett hus.

~ed, -t, a. utan tak. unroost, -ro'st, va. drifva höus o. d. från stången ; poet. drifva ur boet aiim. biid. unroot, -ro't, va. upprycka med roten; utrota; vn. † uppryckas med roten; utrotas, unroughf, -ruf', a. ej skroflig; jämn, glatt,

slät; poet. skägglös. unruffle, -ruf'1, vn. poet. lägga sig (om våg3i). rwd, -d, a. ej krusad sjö o. d.; jämn; biid. lugn, stilla, unruliness, -ro'li-, .<?. obändighet, ostyrighet, vildhet, unruly, a. obändig, oregerlig, ostyrig; tygellös, vild, oordentlig, uftrumple, -rump'1, va. släta ut, jämna ut

ngt skrynkligt, veckigt.

Unsaddle, -såd'1, va. afsadla; kasta ur sadeln. ~d, -d, a. osadlad, unsafe, -sà'f, a. osäker, otrygg; farlig; orådlig; opålitlig. ~ty, s. osäkerhet, otrygghet, fara. Unsaid, -sed', pp. af unsay; a. osagd, unsaintly, -sa'ntli, a. icke helig, icke from. unsalaried, -sårårid, a. ej aflönad, utan fast lön.

unsaleable, -sa'labl, a. osäljbar, oafsättlig

vara. -z, s, pl. hand. osäljbara artiklar, unsalted, -sa'lted, a. osaltad (jfr salted); ej

salt, färsk, unsaluted, -lo'ted, a. ohälsad, ej hälsad, unsanctif ied, - sån gk'tlf id, a. ej helgad; ohelig; ej from; ovigd jord. unsanctifying, a. oheliggörande, ohelgande, unsanctioned, -sangk'sjund, a. ej sanktionerad, ej stadfästad, unsanitary, -sånltåri, a. icke sanitär, stridande mot (ei. försummande) en god hälsovård; ohälsosam, unsatiable, se insatiable. unsatisfactorily, -fåk't-, ad. på ett otillfredsställande sätt. unsatisfactoriness, s. egenskap att ej vara tillfredsställande, otillfredsställande beskaffenhet; otillräcklighet. unsatisfactory, a. otillfredsställande; otillräcklig, unsatisfiable, -såt'-, a. Oförnöjsam; omättlig. unsatisfied, a. otillfredsstäld; ostillad drift etc.; missnöjd (with, med); ej öfvertygad; ej förnöjd borgenär, ej betald (äfv. † om skuld O. d.). unsatisfying, a. se unsatisfactory. unsavouriness, -sa'vuri-, s. osmaklighet; oangenäm lukt; oangenämhet, jfr foij. un-savoury, a. utan smak, smaklös; osmaklig; oaptitlig; illaluktande; oangenäm, motbjudande, unsay, -sà', va. (imp. O. pp. -said) återkalla, återtaga ngt sagdt; to say and things,

äfv. tala fram och tillbaka (ena stunden säga ngt, den andra taga det tillbaka el. säga motsatsen);

it is said and you cannot ~ it, det är sagdt en gång och du kan ej taga det tillbaka (och det kan ej blifva osagdt), unscale -skå'l, va. fjälla, affjälla. uriscal(e)able, -skå'l-, a. obestiglig, oöfver-

Stiglig (uiur, bärg etc.).

unscared, -ska'rd, a. ej skrämd (by, af),

oförskräckt, unscarred, -ska'rd, a. poet. utan ärr, osårad, unscathed, -ska'dhd, a. oskadad, oskadd, helskinnad äfv. biid.; äfv. oanmärkt (äfv. jfr scot-free)', to come off slippa undan helskinnad, unscattered, -skat'urd, a. oskingrad, oförströdd.

unscholastic, -skolas'tik, a. ej skolastisk;

ej skolmässig; olärd †. Unschooled, -sko'ld, a. oskolad, ej öfvad;

utan (skol)bildning; ostuderad, olärd. unscientific, -sientif'ik, a. ovetenskaplig; saknande vetenskaplig underbyggnad el. insigt, ^ally, -ali, ad. af föreg.

unscorched, -sko'rtjt, a. osvedd, obränd, unscratched,-skråtjt', a. oskrapad, ej klöst;

helskinnad, oskadad i aiim. (jfr unscathed). Unscreened,-skre'nd, a. ej skyddad, utan

Skärm (skydd mot solstrålar etc.); OSållad, oliai*-padt kol etc.

UnSCrew, -skro', va. skrufva af, skrufva lös; skrufva upp; poet. öppna i aiim.

unscriptural, -skrip'turål, a. ej skriftenlig, obiblisk; F oparlamentarisk, ohöfvisk, mindre städadt språk, »mindre väi valda» ordalag. ~ly, -!, ad. i strid med skriften, unscrupulous,-skro'pulus, a. fri från skrupler ei. betänkligheter ; ej nogräknad, hänsynslös, samvetslös. ~ly, ad. utan skrupler, utan betänkligheter. ~neSS, s. samvetslöshet, unsculptural -skulp'-, a. ej öfverensstämmande med skulpturens principer, äfv. oplastisk.

unscutcheoned, -skutj'und, a. utan (adlig)

vapensköld, unseal, -sè'1, va. taga förseglingen af, öppna ngt försegladt; bild. Öppna i allnj., afslöja †. ~ed, -d, a. öppnad; öppen, oförseglad; obeseglad (äfv: ej stadfäst).

Unseam, -sè'm, va. sprätta upp. unsearchable, -se'rtjåbl, a. outgrundlig, outransaklig (to, för), ^ness, -nes, s. outgrundlighet. unsearched, -se'rtjt, a. ej undersökt; outransakad; ej genomsökt, -letad (ei. visiterad), unseared % -sè'rd, a. ej härdad, unseason -se'zn, va. komma olägligt på.

stable, a. oläglig (om el. i afs. på tid), oläinp-

lig, opassande, (skeende, kommande) i otid; ovanlig (opassande) ei. sen för årstiden; he came home at an ~ hour (ei. time) of night, han kom hem mycket sent på natten. ^ableneSS, s. oläglighet, olämplighet. ~ably, ad. i otid, olägligt (etc., jfr unseasonable). ~ed, a. ej tillredd. okryddad (etc., jfr season, va.); särsk. ej torr (om virke); ej van särsk. vid klimatet; † se föreg. a.

Unseat, -se't, va. drifva från säte, stol etc.; kasta ur sadeln; beröfva säte och stämma i parlamentet, afsätta i iksdagsmau.

unseaworthiness, -sèvèrdhi-, s. ett fartygs sjöoduglighet, unseaworthy, a. (om fartyg)

Sjöoduglig; äfv. % om sjöman oduglig till sjötjänst.

unseconded, -sëk'undëd, a. ej understödd

(om motion o. d.), ej bitl'add af ngn annan; ej

påträffad en andra gång †. unsecret †, -se'kret, a. ej hemlig; ej förtegen; va. yppa, uppenbara, unsectarian, -séktà'riån, a. o.^ekterisk; ej tillhörande ei. utmärkande ngn särskild sekt. 'v/ism, s. osekteriskhet; sektfrihet, unsecularize, -sëk'ül-, va. afsöndra från

världsligt bruk. unsecure -ku'r, a. osäker (jfr insecure).

-d, a. ej skyddad, särsk. ekouom. (liability o. d.) ej skyddad gnm säkerhet (borgen el. realsäkerhet).

unseduced, -du'st, a. oförförd, ej förledd. Unseeing, -sè'-, a. poet. ej seende, blind. Unseemliness, -se'mli-, s. oanständighet, otillbörlighet. unseemly, a. otäck att skåda (t. ex. rags); oanständig, opassande, otillbörlig; ad. % opassande, jfr a. Unseen,-se'n, a. osedd; osynlig; obesedd: oerfaren †; the det osinliga ei. öfversinliga, andevärlden, unselfish,-sël f-, a. osjälfvisk; oegennyttig.

~ness, 5. oegennytta, unsent, -sent', a. oaf sänd, icke (af)sänd; ~ for, icke (: utan att ha blifvit) efterskickad, icke afhämtad; o(på)kallad. unseparable, se insep... unsepulchred, -sep'uikurd, a. poet. obegraf-

ven, utan grafvård, unserviceable, -se'rvls-, a. obrukbar, otjänlig, onyttig. ~ness,s. obrukbarhet, otjänlighet.

unset, -set', a. ej satt fast, på bestämdt ställe; osatt, oplanterad; ej satt till rätta (om ett brutet ben o. d.); ej nedgången himlakropp †; se vid. † unsettled. <v/ting, a. ej nedgående himlakropp; the ~ suti, äfv. midnattssolen, unsettle, -sèt'1, va. rubba från en plats; (föl'-) flytta †; göra vacklande äfv. bild., göra

osäker ci. obestämd, bringa osäkerhet

in i (t. ex. opinions); skaka i aiim.; bringa i oordning (i olag), förvirra; undanskjuta bild.; vn. † vackla, rubbas. ~d, pp.; a. rubbad, i oordning (olag); oafgjordt; obestämd, ej fastställd; osäker, opålitlig, vacklande; klen; vankelmodig, obeslutsam; orolig, upprörd, i oro el. ovisshet; ostadig, föränderlig väderlek, pris; som ej satt sig el. sjunkit (äfv. om byggnader), grumlig, oklar vätska; äfv. oredig; ej stadgad (t. ex. samhällsskick); saknande stadigt hemvist; obebygd, obebodd; oafslutad, ouppgjord (: ej bilagd tvist ei. obetald räkning). ~dness, S. ostadighet i alla bet. unsevered, -säv'-, a. ej åtskild, unsew, -so', va. sprätta upp ngt sydt. a. uppsluppen i sömmen; to become slippa (gå, spricka) upp i sömmen (i sömmarna), unsex, -seks', va. beröfva könet(s egenskaper), gifva ett annat kön (is. göra okvin-lig, jfr unwoman). unshackle, -sjak'1, va. frigöra från bojor äfv.

bild.; sjö. klamma loss. unshaded,-sja'ded, a. ej skuggad; konst, ej schatterad, saknande nyanser i ljus o.

skugga (om målniug).

unshadowed,-sjad'od, a. ej skuggad, ej fördunklad; biid. utan skuggsidor, oblandad

glädje.

unshakable, -sjà'k-, a. orubblig, unshaken,

a. orubbad, orubblig, orygglig, fast. • unshamefaced % -sja'mfasd, a. oblyg, oförskämd, fräck, skamlös. ~neSS, -fa'sed-nës, s. oförskämdhet, fräckhet, unshaped, -sja'pt, se unshapen. unshapely, a. oskaplig, ej välskapad, ej välformad. unshapen, -sja'pn, a. oskaplig, oformlig, vanskaplig; oskapad †. unshared, -sja'l'd, a. ej delad med ngn annan,

odelad (bliss, joy). unshattered, -sjat'urd, a. okrossad, hel. unshaved, -sjå'vd, unshaven, -sjà'vn, a.

orakad.

unsheath, ~e, -sje'dh, va. draga ur slidan,

blotta (jfr ex.); taga förhydningen af fartyg; lösgöra †; ~ the sword, draga svärdet ur skidan, bild. börja krig. ~ed, -ëd, pp.; a. dragen ur slidan, blottad klinga, unshed, -sjëd', a. outgjuten, ofäld (tear),

ospild (blood); obenad (hair). unshell, -sjèl', va. skala bönor etc. (jfr shell). ~ed, -d, a. oskalad (t. ex. barleyX; ospri<-tad (beans); utan skalf; poet. äfv. ofjä-drad,nykläckt; ~ almond, se shell-almond. unsheltered, -sjërt-, a. utan skydd särsk. för väder o. vind; utan tak öfver hufvudet; utan betäckning särsk. mil.; obetäckt, blott-

ställd, värnlös.

6: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.Unshielded

‡ Talspråk. 160Ö P Ligt spr&k.

tinsonsy

unshielded, -sje'ld-, a. is. poet, utan sköld;

obetäckt, blottställd. unship, -sj?p', va. aflasta. lossa skcppsladdning; sjö. taga loss, taga ur (taga bort en sak från den plats på skeppet där den gör tjänst, jfr ex.); afmönstra manskap; — your oars! in med årorna! — the rowlocks, taga ur rodd-tullarna; — the rudder, afhaka rodret; to be ojped, arv. blifva afmönstrad, mista sin hyra. —ment, -ment, s. lossning, unshirted, -sji'rted, a. utan skjorta, unshivered, -sjiv'urd, a. osplittrad, unshocked, -sj6kt', a. utan att uppröras,

utan att taga anstöt. unshod(den), -sj6d'(n), a. oskodd, barfota;

oskodd häst. unshoe, -sjè', va. taga skorna af arv. en häst; taga hjnlskenan af ett hjul. --the-horse,

8. bot. se moonwort förra bet.; ärv. Hippo-crepis comosa (ärtväxt med krokiga baljor).

unshorn, -sj&'rn, a. oklipt får. unshortened,-sjo'rt-, a. ej förkortad; oaf-kortad.

unshot, -sj6t\ va. skjuta ei. kratsa skottet ur ett skjutgevär; a. ej skjuten (ej träffad af skott); ej af sk juten, unshrinkable, -sjringk'-, a. som ej krymper, krympfri (t. ex. flannel). Unshrinking, a. oförfärad, oförsagd, oförskräckt. unshriven, -sjriv'n, a. oskriftad, utan bikt

och aflösning, unshrouded >j<, -sjrau'd-, a. obetäckt, värnlös, unshrunk, -sjrungk', a. okrympt, unshut,-bjut', a. ostängd; öppnad, öppen, unsifted, -sif'tid, a. osiktad; bild. o(be)pröf-vad.

unsight, -Sl't, a. obeseendes; endast i uttrycket to buy a thing —, unseen, köpa något obesedt, köpa »grisen i säcken», —ed, -èd, a. osedd †; sport, som förlorat ngt ur sigte, —liness, s. obehagligt utseende; vanskaplighet, fulhet. unsightly, a. otäck (att skåda; äfv. bild.); ful, Vanstäld, Van-skaplig.

unsilvered, -silv'-, a. ej belagd med (kvick-) silfver.

unsinged, -sindjd', a. osvedd. unsinkable,-singk?abl,a. som ej kan sjunka.

unsinking, a. ej sjunkande; ej svikande, unsinning, -sin'-, a. ej syndande; syndfri. unsisterly, -si'st-, a. osysterlig, ej systerligt

öm ei. kärleksfull, unsized, -si'zd, a. olimmadt papper, unskilful, -skil'ful, a. oskicklig, obevandrad, oerfaren, okunnig (in, i); ej yrkes-bildad. —neSS, s. oskicklighet, okunnighet. unskilled, a. se unskilful; arv. ej klifvande yrkesskicklighet (labour : grof-arbete, daglönararbete)^

unskimmed, -skimd', a. oskummad, unslackened, -slak'nd, a. ej slaknad; oför-

slappad; oförminskad fart. unslain, -slà'n, a. odräpt, ej dödad äfv. biid. (sin).

unslakable, -slà'k-, a. osläcklig (t. ex. törst); hvars törst är osläcklig (throat) %. unslaked, -sla'lct, a. osläckt törst, kaik; ostillad, ej tillfredsstäld (desires) >]<. Unsleeping, -slè'p-, a. alltid vakande (t. ex. eye of God), unsleepy, a. ej sömnig, vaken, pigg.

unsling, -sling', va. lossa från bärrem etc.; taga af ngt som hänger i bärrem etc.; sjö. taga längan af ett fat etc. unslipping,-slip'-, a. ej slirande; fast. unslough, -slau', va. jagt. drifva (jaga) upp

ett vildsvin.

unsluice,-slo's, va. uppdraga slussarna på; öppna slussportarna för, släppa ut ur sluss; biid. gifva fritt lopp åt, låta flöda, unslumbering, -slum'bur-, a. ej slumrande, vaksam.

unsmirched, -smi'rtjt, a. osmutsad, obefläc-

kad, ofördunklad äfv. biid. unsmoked, -sm^'kt, a. orökt i alla bet. (sill,

pipa); utrökt pipa >jC UnsmOOth,-smo'dli, a. ej slät, ojämn, skroflig, unsnare, -snà'r, va. lösa, lösgöra, befria, unsoaped, -so'pt, a. ej insåpad, ej intvålad;

the —, se the unleashed. unsober, -so'bur, a. onykter, is. bild. vild. unsociability, -bfr-, s. osällskaplighet. Unsociable, -si'sjiabl, a. osällskaplig, oum-gängsam, folkskygg, enstörig, tillbakadragen. —neSS, 8. osällskaplighet. Unsocial, -s6'sjål, a. osällskaplig, unsocket, -s6k'èt, va. uttaga ur rör(ka),

hylsa etc. (jfr socket). unsoiled, -sojld', a. ofläckad, osmutsad; biid.

obefläckad, ren. Unsold, -si'ld, a. osåld, oafyttrad. Unsolder, -sold'-, va. upplösa lödningen på, aflöda; biid. söndra, upplösa >}<; to come o>ed, gå upp i lödningen, unsoldierlike (el. -|y), -s6'ldjur-, a. olik en

soldat, omilitärisk. unsole, -s6'l, va. taga sulan af. Unsolemn)fc,-s6rëm, a. icke högtidlig; utati iakttagande af vederbörliga formaliteter.

Unsolicited, -solis'it-, a. oanmodad, oombedd; ej begärd, unsolid -sol'id, a. ej fast kropp; osäker

(ground; hope). unsolvable, -s6lv'-, a. olöslig, oupplöslig;

oförklarlig, unsolved, -d, a. olöst äfv. gåtaetc. unsonsy, -sèn'si, a. skoti. vid dåligt hull, mager, klen; olycklig, olycksbringande ei. -bådande.

à: fato, å: far, 4: fall, i: fat, å: fast, è: mete, è: met, &: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,unsophisticated * Mindre brukligt. 1601 † Föråldradt.

ünstrap

unsophisticated, -sèfis't-, a. oförfalskad;

ofördärfvad; okonstlad, enkel, naturlig, unsorted, -så'rtëd, a. osorterad; ej ordnad

i klasser; opassande, olämpligt, unsought, -so't, a. osökt, ej (efter)sökt

for); ej undersökt †. UnSOUnd, -sau'nd, a. osund; sjuklig (~ in health); felaktig, bristfällig; som har fel (t. ex. horse, timber); i mindre godt skick; ej fast, bräcklig, skör, äfv. osäker (t. ex. bro, is); i allm. ej tillförlitlig, äfv. 1ÖS (t. ex.

argument), ohållbar; murken, maskstun-gen om virke; ej rättrogen, villfarande (idoctrine, lära); oredlig, orättrådig, oärlig; oren, oäkta, oriktig, falsk, sofistisk; orolig {sleep, sömn); hand. ej solid. ness, s. osundhet, otillförlitlighet; oriktighet, ohållbarhet etc., jfr föreg. a.

unsoundable, -sau'nd-, a. som ej kan pejlas, omätbar äfv. biid. : outforsklig. un-sounded, -sau'nded, a. opejlad; biid. obe-pröfvad.

unsoured, -sau'rd, a. osyrad; biid. oförbittrad.

unsown, -sè'n, a. osådd.

unspared, -spä'rd, «. osparad, unsparing,

a. ej sparsam; frikostig (t. ex. with an ~ hand), slösande; skoningslös. Unsparing-neSS, s. frikostighet. unspeak †, -spe'k, va. återtaga, återkalla ngt sagdt. ~able, a. outsäglig; obeskriflig. ~ableness, s. outsäglighet. ~ing †, a.

saknande talförmåga; stum. Unspecified, -spes'lfid, a. ej så noga specificerad.

unspeculative,-spĕk'ulàtiv, a. ej spekulativ; ej fallen för spekulationer ei. teorier, praktisk.

unspent, -spent', a. ej förbrukad (jfr spent);

ej utlupen (ball). unsphere -sfè'r, va. rycka en planet o. d. ur dess bana.

unspied ‡ , -spi'd, a. ej bespejad, ej sedd;

oundersökt. unspike,-spi'k, va. borttaga förnagling från

kanon.

unspilt, -split', a. ospild, ej utgjuten (blood);

se † vid. unspoiled. unspirited, -spir-', a. försagd, modlös, unspiritual, -spiritual, a. oandlig (köttsligt sinnad). ~ize va. beröfva andlig natur; förkroppsliga; göra oandlig el. köttslig.

Unsplit, -split', a. oklufven, ospräckt, unspoiled, -spoj'ld, a. ej fördärfvad, oförstörd, oförödd; ej plundrad †. unspoken, -spo'kn, a. osagd, ej yttrad, outtalad; ~ of ej omtalad, unspool, -spo'1, va. afspola gam.

Unsportsmanlike, -spo'rtsman-, a. ej sportsmässig, ej lik ei. värdig en verklig sportsman (särsk. jägare). Unspotted, -spot'ed, a. ej fläckig; biid. obe-fläckad, fläckfri, ren (t. ex. reputation). ~neSS, s. fläckfrihet, renhet, unsquared, -skwa'rd, a. ej gjord fyrkantig; ej fyrslagen el. fyrhuggen (timber); ej af jämnad; oregelbunden †; ej passande †. unsqueezed,-skwe'zd, a. ej (hop)klämd; ej (ur)kramad, okramad; fri från (som ej lidit) utpressningar, unstable, -sta'bl, a. ej fast, vacklande; osäker, obeständig; ostadig i aiim.; biid. vankelmodig, obeslutsam; ~ equilibrium, fys. labilt jämvigtsläge. ^neSS, -nes, s. se instability.

unstaid, -sta'd, a. ohämmad; ostadig, flygtig; obeständig, föränderlig. ^neSS, s. ostadighet, flygtighet. unstained, -sta'nd, a. ej färgad; wid. obe-

fläckad, ren. unstamped, -ståmpt', a. ostämplad, linstanched,-sta'nsjt, a. ohämmad (t. ex. bioaflöde) ; poet. osläcklig törst.

unsteadfast, -sted'fast, a. ej fast; ej ståndaktig; ostadig, föränderlig. «vne$S, s. svaghet; ostadighet. unsteadily, -stĕd'-, ad. jfr unsteady, unsteadiness, s. obeständighet; ostadighet; vankelmod. unsteady,-i, a. obeständig; föränderlig, ombytlig; ostadig i aum.; oregelbunden särsk. i el. om lefnadssätt (äfv. »lätt», »lös» : utsväfvande); vankelmodig; vacklande.

unsteeped,-stè'pt, a. ej lagd i blöt; ostöpt säd. Unstinted, -stint'ed, a. ospard, ej njugg, riklig, frikostig, obegränsad, unstinting, a. oinskränkt, obegränsad (credit). unstirred, -sti'rd, a. orubbad, lemnad i lugn

(och ro), unstitch, -stitj', va. sprätta upp. unstock, -stok', a. taga af från böss-stock,

skaft etc.; taga af stapeln, unstooping, -sto'p-, a. ej eftergifvande, oböjlig.

unstop, -stép', va. taga proppen ei. tappen ur; öppna. ~ped, -t, a. öppen; obehin-drad, ohämmad, unstored, -sto'rd, a. ej upplagd i magasin, unstow, -sto', va. sjö. taga upp instufvad laddning, stufva om.

Unstrained, -stra'nd, a. ej betvingad †;

otvungen (naturlig, ledig); ej filtrerad.

unstraitened, -stra'tnd, a. ej inskränkt, ej

(hop)trängd; oinskränkt, unstrand, -strand', a. upprifva (parterna i) tåg, repa upp, upplösa.

unstrap, -strap', va. spänna upp, loss ei. af.

i: note, è: do, ti nor, 6: not, à: tube, à: tubj å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

r Talspråk. 1602 P Lågt språk.

üntaök

unstratified, -stråt'-, a. geoi. ej i lager, ej hvarf vad.

linstrengthened, -strength'nd, a. ej (för-)

stärkt; ej understödd, unstring, -string', va. afstränga, borttaga

strängarna från ett instrument; nedspänna, göra slak, slappa; lugna (t. ex. the nerves); lossa (på), lösgöra; afdraga, aftaga ngt på-trsdt (t. ex. beads). ~ed,-d,a. utan strängar, unstripped, -stript', a. ej afrepad, orepad, unstrung, -strung', pp. (af unstring) ned-spänd; nedstämd äfv. bild.; förstämd; a. slappad, slapp (nerves); utan strängar, unstudied,-stud'id, a. ostuderad (om person †), ej (ut)studerad; ej på förhand öfvertänkt; otvungen, ledig, okonstlad, naturlig; ej egnad åt studier †. unstudious, -stu'dius, %a. ej (flitigt) studerande, unstuffed, -stuft', a. ej fullstoppad ei. full-

proppad; ostoppad, unsubdued, -du'd, a. ej underkufvad, okuf-vad.

unsubjected,-djëk'-,a. obesegrad, okufvad; ej underkastad, ej utsatt (to, för); föga underdånig, unsubmissive, -mis'-, a. ej undergifven; motspänstig; uppstudsig; genstörtig; olydig, unsubmitting, -mit'-, a. ej underkastande sig; motsträfvig, jfr föreg. a. unsubscribed, -skri'bd, a. ounderskrifven. utan underskrift †; icke subskriberad, icke gifven, icke tecknad summa.

unsubstantial, -stan'sjal, a. okroppslig, andlig; oväsentlig; overklig, tom, inbillad; klen, svag; ohållbar, lös. unsubverted,-vë'rtèd, a. ej kullkastadäfv.biid. unsuccess, -suksës', s. olycka, misslyckande. ~ful, a. olycklig; misslyckad, fruktlös, utan (ej åtföljd af) framgång, förfelad; to be äfv. misslyckas, hafva otur; to return återvända med oför-rättadt ärende. ^fulneSS, s. misslyckande, felslående, olycklig utgång, unsufferable †, -suf'uråbl, a. odräglig, olidlig. unsuffering, a. icke lidande; otålig, unsugared, -sjug'urd, a. osockrad, unsuggestive, -sudjëstfiv, a. som icke väcker ei. ingifver ngn tanke ei. föreställning (of, om); föga tankeväckande, föga lärorik ; intetsägande, föga betecknande (t. ex. title, name).

unsuitable, -su'tabl, a. olämplig, otjänlig, oduglig (for, till); opassande (for, för). ~neSS, s. olämplighet, oduglighet; otillbörlighet. unsuited, a. icke afpassad; ej försedd med sina behof; opassande (to, för), jfr föreg. a. unsuiting, a. se unsuitable. unsullied, -sul'id, a. obefläckad is. biid. (t. ex. name)-, ren; ^ by, afv. fri från besmitteise.

unsummoned, -sum'und, a. okallad; ej lagligen kallad, ej (in)stämd. unsung, -sung', a. osjungen; obesjungen. unsupplanted, -plånfèd, a. ej öfverända-kastad; ej undergräfd; ej undanträngd (»undanpetad»), unsuppliable, -pli'abl, a. oersättlig. UnSUp-plied, -pli'd, a. oersatt; ej försedd med det

nödvändiga.

UnSUppOrtable,-po'rtåbl,a. se insupportable. unsupported, -po'rtëd, a. ej (under)stödd; äfv. ogrundad, unsuppressed, -prest', a. ej undertryckt, unsure †, -sjo'r, a. osäker, unsurmountable, -mau'nt-, a. oöfverstiglig;

oöfvervinnelig. unsurpassable, -serpa'sabl, a. oöfverträfflig. unsurpassed, -pa'st, a. oöfverträf-

fad; se vid. föreg. «.

unsurveyed, -serva'd, a. ej rekognoscerad

trakt; ej uppmätt (och kartlagd), unsusceptible, -sept'-, a. se insusc... unsuspected, -spëk't-, a. ej misstänkt; ej anad. unsuspecting, a. ej misstänkande, intet (ondt) anande; omisstänksam, unsuspicious, -spisj'us, a. omisstänksam; ej anande ondt (~ of evil); fri från misstanke (ej väckande misstanke). ~neSS, -nes, 5. omisstänksamhet. unsustainable, -sta'n-, a. olidlig, odräglig, outhärdlig; som ej kan försvaras, ohållbar. unsustained, a. ej understödd, unswaddle, -swod'i, unswathe, -swå'dh, va. taga lindor (bindor o. d.) af, lösa från lindor etc., linda upp ett barn.

unswayable, -swa'abl, a. ostyrig, oledbar, obändig, unswayed, -swà'd, a. osvingad (sword); opåverkad, oberörd, unswear, -swa'r, va. återkalla, återtaga en* ed; med ed neka, svära sig fri från; vn. återtaga en ed. unsweet †, swe't, a. ej söt ei. ljuf, bitter, obehaglig, ^ened, -nd, a. osockrad.

unswept, -swept', a. osopad, unswerving, -swe'rv-, a. orubblig; konsekvent.

UnSWOrn, -swo'rn, a. osvuren; obeedigad;

ej edsvuren, ej bunden af ed. unsymmetrical, -simëfrikål, a. osymmetrisk.

unsympathetic, -simpåthët'-, a. osympatisk; jfr föij. unsympathizing, --'-thizing, a. ej sympatiserande (loith, med). unsystematic(al), -sistëmåt'ik(ål), a. osystematisk. unsystematized,--'--tizd, a. ej satt (bragt) i system, untack, -tak', va. lossa, skilja, lösgöra, befria.

Untainted, -ta'nted, a. ej förorenad, ren; ej skämd om mat; obefläckad, obesmittad, ofördärfvad; klanderfri. Untaken,-ta'kn, a. ej tagen; ej intagen (arv.: ej sväijd); ej gripen; ^ away, oborttagen; 'v* up, ej upptagen, untalented, -tål'-, a. utan talanger, untalked, -ta'kt, a.; ~ of, oomtalad. Untamable, -tà'm-, a. otämjelig. obändig,

okuflig, untamed, a. otamd; rå, vild. untangle, -tång gi, va. reda ngt boptrassladt; upplösa.

untanned, -tand', a. obarkad garf. äfv. biid. untarnished, -ta'rnisjt, a. ej anlupen, ej svartnad (gold), ofördunklad; oförbleknad gians; obefläckad. untasked, -ta'skt, a. ej underkastad arbete,

oupptagen, sj^sslolös, ledig, untasted, -ta'sted, a. osmakad, orörd; biid.

opröfvad fröjd el. smärta.

untaught, -ta't, a. ej undervisad; olärd; oerfaren, oöfvad; oskicklig; ej inlärd. Untaxed, -tåkst', a. ej taxerad; oklandrad,

ej beskyld, unteach, -te'tj, va. komma att glömma hvad

man lärt (o. lära annat); lära Om igen, lära

bättre. ~ab!e, a. oläraktig, ^ableness,

s. oläraktigbet. unteam, -tè'm, va. spänna från .dragare el. vagn. Untemper †,-tëmp'ur, va. taga härdningen ur; förveka. ~äte †, se intemp... ^ed, -d, a. ej vederbörligen tillblandad (t. ex. mortar) ei. härdad (t. ex. steel)-, omåttlig, otyglad, utan hof. untempted, -tem'ted, a. oförsökt, ej frestad, untenable, -tën'åbl, a. som ej kan försvaras ei. bibehållas, ohållbar. ~neSS, -nës, s. ohållbarhet, untenantable, -tën'ånt-, a. obeboelig, untenanted, -tën'åntëd, a.utan hyresgäster; obebodd.

untended, -tën?d-, a. ej vårdad, utan vård

ei. .tillsyn; utan sällskap (ei. följe), untender, -tën'dur, a. ej mjuk etc.; oöm,

hård, kärf, ovänlig, untendered, -tën'durd, a. ej erbjuden, untented, -tën'tëd, a. (1.) utan tält; (2.) ej

förbunden, oskött sår. untenty, -tën'ti, a. Skoti. oaktsain. unterrified, -tèrifid, a. oförfärad, utan att

låta sig skrämmas (by, af). Untested, -tës'tëd, a. ej pröfvad, oprofvad. unthanked, -thångkt', a. otackad; tacklös,

som man ej fått tack för. unthankful, -thangk'ful, a. otacksam; tacklös (som ingen tackar för); föga lönande †. 'v ne SS, s. otacksamhet, unthawed, -tha'd, a. ej smält, ej upptinad;

ej upptöad.

untheological, -thëolàdj'ikål, a. oteologisk, untheoretical, -thèorëfikål, a. oteoretisk, unthink †, -thingk', va. i tankarna taga tillbaka ngt tänkt, få andra tankar om; ej mer tänka på. ^able, a. otänkbar, ^ing, a. ej tänkande; tanklös (äfv. : ej vitnande om tänkande), obetänksam äfv. gärning, sorglös (t, ex. youth), singly, ad. tanklöst (äfv. utan att tänka på hvad man gör, omedvetet); obetänksamt, unthought, -tho't, a. obetänkt, obeaktad; <x, of (on † ei. P), opåtänkt, obetänkt; oanad, oförmodad, oväntad, unthread, -thrèd', va. draga en tråd ur (a needle, en nål); biid. upplösa †; leta sig fram genom %. unthreatened, -thrëfnd, a. ej hotad, unthreshed, -thrësjt', a. otröskad, unthrift, -thrift', a. † slösaktig; 5. (-'-) slö-sare; slöseri. ~iness, -inës, ~ness, -nës, s. slösaktighet. slösaktig, slösande,

öfverdådig; vantrefven, som ej trifves (om djur, växter), tynande; som ej har framgång, olycklig. Unthriving,-thii'v-, a. vantrefven; förkrympt i växten, klen, ej frodig; tynande äfv. biid. Unthrone % -thro'n, va. poet. afsätta, störta

från tronen, unthrown, -thrè'n, a. ej kastad, untidily, -ti'di-, ad. jfr untidy, untidiness, 5. ostädadt skick, osnygghet, untidy, a. som sker i otid †; oordentlig i det yttre, slam-pig, ostädad; to make ostäda, untie, -ti', va. upplösa knut; knyta upp; göra loss, lösgöra ngt bundet; lösa i allm., lossa (t. ex. the tongue)-, förklara)j<; vn. lösa upp sig, gå upp om knut; ~ the form, se ex. under Ulllock.

untighten, -ti'tn, va. lossa på ngt åtdraget el.

åtsittande.

until, until',prep. till,intill,ända till (om tid); konj. till dess, tills; förrän (efter negation); ~ then m. fi. jfr ex. under till; not o», äfv. först vid (i, på) ...; först när ... untile, -ti'1, va. taga takteglen af, aftäcka. unfilled, -tild', a. oplöjd, obrukad jord. untimbered, -tim'burd, a. ej skogbevuxen

(med högskog); ej fast timrad †. untimeliness, -ti'mli-, a. otidighet, oläglighet etc., jfr följ. untimely, a. Otidig, (skeende, gjord) i otid; oläglig, olämplig, opassande; förtidig död etc.; brådmogen; ad. i otid, i förtid.

untinged, -tindjd', a. icke färgad; ofärgad; ofläckad; biid. obefläckad, obesinittad, ej anstucken.

untinned, -tind', a. offörtent; ej inlagd i

(hermetiskt slutet) blcckkärl. untip,-tip', va. afvälta, afstjälpa,»störta» lass.

C: note, è: do, è: nor, 6: not, i: tube, ft: tub, å: bull, th: thing, dh- this,-ws will, z: ha3.ttntirable

untirable, -ti'r-, a. outtröttlig, oförtruten. untired, a. outtröttad; oförtröttad, untiring, a. ej tröttnande; outtröttlig, oförtruten. untiringly, -ti'ringli, ad. utan att tröttna, oförtrutet. Untitled, -ti'tld, a. obetitlad; oberättigad. UntO, tin'to, prep. dets. som to (numera blott bibi. el. i högtidlig stil); se † until; verily 1 say ~ you, sannerligen säger jag eder. Untold, -to'ld, a. ej berättad, ej omtalad;

outsäglig; oräknad; otalig, oräknelig, untomb, -to'm, va. uppgräfva ur grafven.

~ed †, -d, a. ej graflagd, utan graf(vård). untooth †, -to'th, va. beröfva tänderna. ~ed, -t, a. tandlös. ~S0me, a. föga välsmakande, osmaklig. Untormented,-mën'tèd, a. oplågad; ej pinad, untorn, -to'rn, a. orifven, hel. untouchable, -tutj'-, «. oantastlig, untouched, -tutjt', a. orörd i dubbel bet.; oberörd (äfv. ej omnämd); oantastad; oskadad; ~ by the world, obesmittad af världen, untoward, -t

jfr föreg. a. ~ness, s. motighet; gensträf-

vighet etc., jfr ofvan.

untraceable, -tra'sabl, a. som ej kan spåras (äfv. tillbaka tin ngt i tidén); outransak-lig. untraced, -tra'st. a. ospårad, ej spårad; utan fotspår, obanad; ej uppdragen (ei. ritad med pantograph o. d.). untracked, -trakt', a. ospårad, ej spårad;

obanad; otrampad, obeträdd, untractable, -trak't-, a. ohandterlig; omed-

görlig, jfr intr...; min. se refractory; med. omöjlig att behandla (att läka), untraded †, -trä'd-, a. ej besökt af köpmän, utan handel; ovan, oerfaren; ej nytjad, ovanlig.

Untrained, -tra'nd, a. ej inöfvad; ej tränad; odisciplinerad; oöfvad, oskicklig; oinriden; oinkörd; fritt växande (ej spa-lierad); oregerlig, obändig †. untrammelled, -tråm'ëld, a. ofjättrad; biid.

utan band ei. hinder, untrampled, -tramp'ld, a. otrampad, untransferable,-transfe'rabl, a. oöfverlåtlig

(som ej kan öfverlåtas el. Öfverflyttas på en annan).

untransferred, -fe'rd, a. ej öfverlåten till

ngn annan.

untranslatable, -ià't-, a. oöfversättiig. untranslated, -la'ted, a. oöfversatt. untransported,-pÅ'rt-, a. ej transporterad; ej öfverflyttat.

untravelled, -trav'eld, a. obeträdd, obesökt af resande (country); äfv. liggande långt från allmänna stråkvägen; obefaren väg; Oberest person.

untraversable, -trav'ersabl, a. omöjlig att genom- ei. öfverfara. untraversed, a. ej genomrest, ej öfverfaren ei. -skriden, untread †, -trëd', va. poet. gå tillbaka (one's steps).

uiltreasure t, -trezj'ur, va. framtaga, framlägga skatter. ~d, -d, pp.; a. ej samlad, ej bevarad; (med of) beröfvad en skatt †.

untrespassing, -trës'pas-, a. äfv. obrottslig (honesty).

Untried, -tri'd, a. oförsökt; ej erfaren, hittills okänd (: som man ej försökt på); oprofvad, opröfvad; obepröfvad; jur. ej förhörd, som ej ännu undergått ransakning; jur. oafdömd, ej ännu afgjordt måi; to leave no means (nothing) lemna ingenting oförsökt (försöka alla möjliga medel), untrimmed, -trimd', a. ej (af)putsad (jfr trim), oputsad; beröfvad sina prydnader †.

untrod(den), -trod'(n), a. otrampad, obeträdd; obanad; an ~ field, bild. ett ännu ej bearbetadt fält. untroubled, -trub'ld, a. ostörd, lugn (äfv. om vatten : ej upprörd); ej oroad, oanfäktad; ogrumlad, klar, ren >jC untrue, -tro', a. osann, falsk; otrogen, trolös (tO, mot); Oriktig äfv. till form, mått etc., äfv. skef (jfr true)-, ~ to nature, ej naturtrogen. untruly, -li, ad. osant, falskt; trolöst.

untrussed, -trust', a. ej uppbunden, untrust †, -trust', s. Be mistrust, distrust. ful }j<, a. misstänksam; se vid. föij. a. —

worthiness, s. Otillförlitlighet; opålitlighet. ^worthy, a. otillförlitlig, opålit-

lig. ~y †, -i, a. se föreg. a.

untruth, -tro'tb, 5. osanning, lögn (to tell an falskhet, trolöshet (to, mot); to tell ojs, äfv. fara med osanning. ~ful, a. osannfärdig person, untuck, -tuk', va. släppa ut ngt inviket (inlägg),

släppa ned ngt uppdraget el. nppfästadt.

untunable, -tü'n-, a. omöjlig att stämma i rätt ton; poet. missljudande, oharmonisk †. untune, va. göra ostämd, förstämma; bild. göra nedstämd; förvirra, untuned, -d, a.

OStämd; bild. »rubbad» hjärna.

unturned, -te'rnd, a. ovänd, ej omvriden,

ej kringsvängd; se ordspr. under stone.

untutored, -tu'turd, a. oundervisad, olärd,

oupplyst; obildad, rå, äfv. konstlös, untwine, -twi'n, vn. sno upp; veckla upp; upplösa; lösa i aiim. bet. (a hnot)\-, vn. lösa upp sig, gå upp.

untwirl, -twi'rl, uei. vrida upp, jfr följ. va. untwist, -twist', va. lösa upp ngt snodt (: sno upp) el. flätadt; bild. (upp)lösa; VTl. Sno Upp sig, gå upp, skilja sig, lossna, unurged, -e'rdjd, a. ej (på)tvungen, otvungen, ej nödgad, frivillig, unusable, -u'zabl, a. obegagnelig, oanvändbar. unused, -u'zd, a. oanvänd, obrukad,

obegagnad (: aldrig förr nytjad el. : för tillfället »stående» [»liggande»! obegagnad); Ovan (to, vid; med infin. vid att).

unusual, -u'zjual, a. ovanlig (to, för); sällspord; it is ^ for rain to fall during ..., det är ovanligt att regn faller ...; it is ~ with him, det är för hnm ovanligt, det är ej hans vana att ... ~ly, ad. ovanligt; sällspordt (: i ovanlig grad); sällan. ~ness, s. ovanlighet, sällsynthet. Unutterable,-ut'urabl,a. outsäglig; obeskriflig. ~S, -z, s. pl. skämts, onämnbara, jfr inexpressibles. unuttered, -ut'urd, a. outtalad, tyst. Unvacated,-kå't-,a.ej lemnad ledig (om syssla) unvaccinated, -våk's-, a. ovaccinerad, unvail, va. se unveil.

unvaluable, -vål'u-, a. ovärderlig; värdelös, unvalued, -val'ud,a. ej nog värderad; försummad, ringaktad; värdelös; ovärder-

unvanquishable, -vang'kwisj-, a. oöfvervin-nelig. unvanquished, -vang'kwisjt, a. obesegrad, oöfvervunnen. unvariable, -và'ri-, a. oföränderlig, jfr invar... unvaried, -va'rid, a. utan variationer ei. omväxling, enformig, unvarnished, -va'rnisjt, a. ofernissad; bild. osmyckad, osminkad (truth), ej färglagd, enkel (tale). unvarying, -va'riing, a. som ej förändrar

sig, oföränderlig. Unveil, -và'1, va. taga slöja etc. af; afslöja äfv. biid. (t. ex. a mystery); aftäcka en staty; uppenbara, lägga i öppen dag. ~er, -ur, s. afslöjare, aftäckare. unventilated, -vën't-, a. oventilerad, unveracious, -vërà'sjus, a. osann, osannfärdig.

Unversed, -vl'rst, a. oförfaren (in, i), unvexed, -vëkst', a. oanfäktad, ostörd, unvindicated, -vind'ik-, a. oförfäktad, oförsvarad.

unviolated,-vi'ol-, a. okränkt; obruten (vow). unvisited, -viz'it-, a. obesökt, unvitiated, -visj'iät-, a. oskämd, ofördärfvad. unvitrifiable, -vitrifi'-, a. som ej kan för-glasas (ei. glasvandlas). unvitrified, - -'- -d, a. oförglasad. unvocal, -vo'kal, a. icke bestående af ei.

lämpad för sång; gram. hård.

unvoiced, -voj'st, a. icke (ut)taladj tonlöst

språkljud.

unvouched, -vau'tjt, a. icke intygad, unvowed, -vau'd, a. ej försäkrad, ej högtidligen lofvad, unvowelled, -vau'eld, a. utan vokaler, unvulgarize, -vul'g-, va. göra icke-vulgär (beröfva egenskapen att vara vulgar, jfr

d. o.).

unwadded, -wåd'ëd, a. ovadderad, unwaited -wå't-, a.; ~ for, oväntad; ~

on, ej uppvaktad, ej uppassad, unwakened, -wa'knd, a. ej väckt, ouppvaknad; ej vaken äfv. bild. (»sofvande», likgiltig). unwall,-wå'l, va. nedtaga, nedrifva ei. -bryta mur(ar) från. ~ed, xé, a. utan murar, obefäst, öppen, unwanted, -won't-, a. ej begärd, ej önskad; som man ej har behof af, obehöflig, onödig; äfv. opåkallad, unware †, -wå'r, a. se unaware; se unf 'ore-

seen; ad. (äfv. ~S, -z) se unaioares. Unwarily, *wà'ri-, ad. (jfr unwary) äfv. utan att ana det. unwarineSS, 5. oförsigtighet, ovarsamhet, vårdslöshet, obetänksamhet, lättsinne, unwarlike, -wa'rllk, a. okrigisk, unwarmed, -

wa'rmd, a. ej uppvärmd, ännu kall äfv. bild.

unwarned, -wa'rnd, a. ovarnad; skeende

utan föregången varning †. unwarp, -wa'l'p, va. göra ngt (som slagit sig) skeft rakt, räta, rätta. ~ed, -t, a. ej gjord skef ei. vrång, ej vrängd; fördomsfri, opartisk.

unwarrantable, -wor'antabl, a. oförsvarlig, oförlåtlig, olaglig, otillåten. ^neSS, s. oförsvarlighet, oiagiighet. unwarranted, a. utan hemul ei. fog, obefogad, oberättigad; osäker; ogaranterad. Unwary,-wa'ri, a. oförsigtig, ovarsam, vårdslös, obetänksam; intet ondt anande, unwashed, -wosjt', a. otvättad; the (Great)

(U)rsj, pöbeln. unwasted, -wå'st-, a. ej förödd; ej förslösad; oförtärd; oförminskad, unwatched, -wotit', a. ovaktad, unwatered, -wa'turd, a. o vattnad; ej vatt-lagd; oblött; ej tillsatt ei. utspädd med vatten, outspädd, unwavering,-waVur-, a. ej vacklande, fast, ståndaktig.

unweakened, -we'knd, a. oförsvagad, unweaned, -we'nd, a. ej af vand (child) äfv. bild.

unwearied, -we'nd, a. ej uttröttad; u th vilad; outtröttlig; oförtruten. ~ly, -li, a. utan att tröttna, oförtrutet, utan uppehåll. ~ness, -nes, s. outtröttlighet.

à; note, o: do, è: nor, è: not, A: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, zj bas.unweave

F Talspråk. 1606 P Lågt spr&k.

unyielding

unweave, -we'Vj va. upprispa eg. väfnad, upp-

rifva, upplösa, draga i sär. unwed(ded), -wåd'(èd), a. ogift. Unweeded, -wè'dëd,a. ej befriad från ogräs,

afv. biid., orensad. • unweighed, -wà'd, a. ovägd; oöfvervägd, obetänkt, unweighing % -wå'mg, a. obetänksam.

unwelcome,-wërkum, a. ovälkommen, oangenäm. -d, a. ej välkomnad, ej väl mottagen.

Unwell,-wël', a. illamående, krasslig, opasslig; to be taken o,, bli illamående, »få ondt».

Unwept, -wëpt', a. obegråten, unwhisperables, -hwisp'-, s. pl. se unmentionables.

unwholesome, -ho'lsum, a. ohälsosam, osund; skadlig, fördärflig. ~neSS, -nes, s. osundhet; skadlighet, unwieldiness, -wè'ldi-, s. klumpighet, otymplighet, ovighet, ohandterlighet, unwieldy, a. klumpig, otymplig, tung o. ohandterlig; ovig, okostig, ofatt, lunsig. Unwilling, -wiring, a. ovillig, obenägen, motvillig, motsträfvig; tredskande; ofrivillig, oförvållad †; to be (ei. feel) ~ to (infin.), mycket ogärna göra ngt; he yielded a most ~ consent to det var blott högst ogärna som han gaf sitt samtycke till ... ~ly, -li, ad. ogärna. ~neSS, -nes, 5. ovillighet, obenägenhet (to, att), unwind, -wi'nd, va. (imp. o. pp. unwound) af vinda, afhaspla, afhärfla, nysta af, af-linda; fira af på; upplinda, vira upp, upprulla; uppveckla; biid. »nysta ur sig»; befria, lösgöra †; vn. gå att (låta sig) af-vinda, upprulla etc.; afnysta sig, gå upp; upprulla sig äfv. biid., utveckla sig. ~ing, a. äfv. ej omslutande, unwinged, -wingd', a. utan vingar, obevingad.

unwindowed, -win'dod, a. utan fönster, unwinking, -wingk'ing, a. ej blinkande; ej

blundande, alltid vaksam, unwinning, -win'-, a. ej vinnande gunst, föga

tilltalande, unwiped, -wi'pt, a. otorkad, ej aftorkad. unwisdom †, -wiz'dum, s. ovishet, oklokhet, dårskap.

Unwise, -wi'z, a. ovis, oförståndig, oklok,

dåraktig människa, handling. ~ly, -li, ad. ovist, oförståndigt, unwish †, -wisj', va. önska bort. ~ed, -t, a.;

nu for, ej önskad, äfv. ovälkommen biid. unwist †, -wist', a. obekant (som man ej vet af, ej tänkt, ej märkt etc.); okunnig.

Unwit †, unwit', va. beröfva vettet (förståndet); s. (-'-) oförstånd; okunnighet.

unwitherable, -widh'år-, a. oförvissnelig. unwithering, a. ej vissnande; oförvissnelig.

Unwitnessed, -wifnëst, a. obevitnad i dubbel bet.

Unwitting, -wit'ing, a. ovetande, okunnig; s. † okunnighet. ~ly, -li, ad. omedvetet, utan att veta det. unwitty, -ti, a. enfaldig, okunnigf; ej »vitter», ej kvick, unwoman, -wum'an, va. beröfva kvinlighet. ~ly, a. okvinlig; ad. på ett okvinligt sätt.

Unwonted, -wun'tĕd, a. ovan (to> vid); ovanlig, sällsynt. ~ly, ad. ovanligt, sällsynt. ^neSS, 5. ovana ; ovanlighet, sällsynthet, unwooded, -wud'ed, a. skoglös. unwooed, -wo'd, a. utan tillbedjare (friare), som ej haft (ei. får) ngt giftermålsanbud, unwork †, -we'rk, va. arbeta bort, undanrödja (jfr undo). ~able, a. outförbar, /v/ing)j<, a. som ej arbetar; overksam, sysslolös, ^manlike, a. ej lik en liktig arbetare; ej passande en god arbetare, klåparaktig, fuskaraktigt utförande.

unworldliness, -we'rldli-, s. frihet från världsligt sinne; oegennytta, unworldly, a. ej världslig(t sinnad); oegennyttig, unworn, -wo'rn, a. osliten, obegagnad, ny unworthily, -we'rthi-, ad. jfr föij a. unworthi-ness, 5. ovärdighet, unworthy, a. ovärdig (äfv. med of, ngt, ngn); värdelös, dålig, usel; opassande; oförtjänt †. unwound, -wau'nd, (imp. o.) pp. af unwind. unwounded, -wurAlëd, a. osårad. Unwoven,-wo'vn, pp. (at unweave) upprispad

etc.; a. ej väfd; ej sammanväfd biid. Unwrap, -rap', va. veckla upp el. ut; taga omslaget af, slå upp, öppna; afkläda yttre omhölje, afhölja, blotta, unwreath, ~e, -re'dh, va. upplösa ngt fiätadt,

tvinnadt etc.; Silo upp.

unwrenched, -rënsjt', a. ej förvriden, unwring,-ring', va. vrida af ei.loss; sno upp. unwrinkle, -ringk'1, va. släta Ut ngt skrynkligt.

ei. rynkigt. ~d, -d, a. ej fårad ei. rynkad, unwrite †, -n't, va. upphäf Va ngt skrifvet, Öf-verkorsa, öfverstryka. ~able, -abl, a. omöjlig att uttrycka i skrift, oskrifbar. unwritten, -rit'n, a. oskrifven (ej nedskrifven

el. hvarpå intet är skrifvet); ~ laiO, eg. Osklif-

ven (gnm traditionen fortplantad) lag; ej kodificerad lag, Eng. se common law. unwrought, -ro't, a. oarbetad (t. ex. metan). unwrung,-i ung', pp. af unwring; a. ej klämd,

osårad, oskadad, frisk. unyielded,-jè'ldèd, a. ej eftergifven, ej uppgifven; ej öfverlåten. unyielding, -je'lding, a. obeveklig, oböjlig, fast, hårdnackad; aldrig slappad äfv.;

oaflåtlig; ej inbringande. <x»neSS, s. obevekliglie t, oböjlighet, fasthet.

linyoke, -jè'k, va. befria från ok, lyfta oket af; spänna från; skilja, söndra, befria †. -t, pp.; a. ovan vid oket; tygellös †.

up, up, ad. upp (särsk. [resa, fara] upp till London [jfr äfv. sms. ss. oj-traitl] el. til! universitetet), äfv. : »upp i vädret» (jfr ex. samt under throw); uppåt; Uppe (uttr. högt läge [mots, »nere», jfr doion] ei. bild. : på sin höjdpunkt [om ngt som stigit]), sjö. : uppe i vinden, i lovart; (Anm. öfriga hithörande betydelseskiftningar af ~ predikativt vid ett verb, ss. Uppgången, Uppstigen etc., se ned. ex., särsk. to be o,); (rycka) upp (jfr move, ex.), (träda) fram; framme; (stänga, binda etc.) till el. igen (jfr äfv. fill, Stop), ihop (jfr äfv. squeeze)-, (lägga, packa, jfr pack, put) in; (låsa, jfr lock) inne; äfv. fast (jfr take)-, i ordning (jfr do oj; touch oj); (om tid, jfr time o. ex. ned.) ute, till ända, förbi, slut; jfr vid. ex. nedan samt under ved er b. verb! interj. upp ! prep. (gå etc.) upp i (t. ex. a tree); uppe i (t. ex. a tree).; uppför, uppåt; s. »uppgång»,»uppgående»

(i uttr. ss. ojS and doions, jfr ned. ex.); vn. o. va. si. (i st. f. come oj, get go oj o. d.), jfr ex. o. särsk. to have ... oj; oj there, där uppe; and doing, uppe (cg. om morgnarna : redan uppstigen) och i full verksamhet (äfv. ~ and about F, ^ and stirring); F aiim. bild. i rask verksamhet, i full rörelse el. gång (äfv. om ting); äfv. (vara) på färde; ~ and down, (ad.) (röra sig) upp och ned (uppåt och nedåt); uppe och nere, upptill och nedtill; (gå, röra sig) fram och tillbaka, hit och dit; (stående) rätt upp och ned, rak(t), rät(t); helt och hållet †; (ap.) bild. si. rättvis, hygglig (ivith, mot); to be oj, vara uppe (särsk. om himlakropp : vara uppgången, hafva gått upp); vara upprest, uppfäst, upphängd, uppsatt (t. ex.

om en tafla o. d.; särsk. i vad, jfr ten, ex.); Vara uppstigen ur sängen; vara på fötterna ei. på benen (äfv. bild. om en här), stå (upprätt); pan. etc. vara uppe och tala (jfr to be on one's legs under d.o.),hafva ordet,uppträda; vara uppsuten, sitta i sadeln; sitta i sitt domaresäte, hålla session, presidera; vara i resning, i krigs- ei. upprorstillstånd (: to be oj in arms; liksom detta uttr. äfv. i aiim. bet. :) vara uppretad, vara i har-•nesk, vara färdig till motstånd ei. strid (about it: däröfver, om den saken : färdig att bekämpa ...); vara i jäsning, sjuda eg. o. bild.; Vara uppbrusande, jfr ex.; (om ting) stå på ända (: to be on end);

vara framme (: hafva kommit fram), särsk. jagt. vid the kill, se d. o.; i täflan hafva vunnit; (om ei. i afs. på tia) vara ute, till ända,

förbi; äfv. vara börjad (the hunt is oj); jfr vid. de föij. ex.; he is oj in a moment, han brusar genast upp (»fattar eld») vid minsta anledning (jfr »sÄe is too much oj, like gingerbeerv; jfr ock ex. under blood); he is (ei. stands) ten han räknar 10 points; something is oj, ngt (»otyg») är på färde; »det ligger en hund begrafven under det här»; ichat's oj, hvad står på? hvad är på färde ? hvad är det fråga om ? the coach is a/, vagnen är framme; the. funds are oj, fonderna ha stigit; the House is oj, underhusets session är slut; the river is oj, floden har stigit högt, det är högt vattenstånd i älfven; the street is oj, gatan är upprifven; to be hard oj, se under hard; to go (jfr d. o.) äfv. gå upp i examen; to have a person oj, antasta ngn o. föra hnm till polisvaktkontoret ei. fredsdomaren, arrestera, »uppkalla» inför polisen; jfr pull he has been had oj several times, han har varit »framme» (»fast»} antastad) åtskilliga gånger (for, för); oj efter ett verb, se vid. dessa, is. deliver, do, get, look, put, pull, run, set, sit, stand, take, tear, use(d), loind; bottom oj, med botten upp; upp- och nedvänd; sjö. med kölen i vädret; feet med fötterna i vädret; from my childhood (youth) oj (bibi., poet. ålderdomligt för ... upwards), alt från min barndom; his coat is buttoned all the way ... knäpt ända upp (under hakan); he is (well) away ~ in the fifties, Am. F han är ett (godt) stycke in på femtitalet; he is oj for re-election, han har uppträdt som kandidat för omval; ~ in, uppe i (t. ex. a tree); to be (ivell) oj in ..., vara hemma i (t. ex. history), vara skicklig (förfaren) i; he flew ~ into his room, han rusade upp på rummet; 'v; to, upp till; fram till; ända till (äfv. tid : until, jfr this o. time, ex.); inemot, uppgående till; bild. motsvarande, VUxen ngt kraf, jfr de följ. ex.; ~ to my face, dets. som to my face, se d. o ; to be oj to . .. (om person) F, vara ngt vuxen; vara inne (»slängd») i, hafva reda på, förstå sig på, begripa (t. ex. one's business : »sin sak»); hafva i sinnet,spekulera på, hafva »för sig» (jfr ex. under mischief o. ned.); to be oj to it, si. vara fiffig (jfr ex. under move, snujf o. thing); he is oj to any game (to anything), han är färdig till hvad som hälst, ... »inte ledsen af sig»; to be oj to the door F, vara gill, vara passabel, hålla målet; oj to the hub, (sjunka) ända till nafvet, äfv. si. i allm. bet., jfr ex. under ear; I wonder what (trick, jfr d. o.) he is oj to now, jag undrar hvad han har för fuffens för si g-, the

horse is not ~ to my weight, hästen förmår ej bära mig; ~ to med följ. subst., jfr via. elboio, mark, scratch, standard, time m. fi.; I don't feel ~ to it, jag känner mig icke stark nog därtill, jag har icke mod (»måge») till det; some paid ~ to 20 dollars, ... ända till 20 dollar; to run <v to town, »kila» (fara) npp till London; ~ to efter verb, se rid. dessa, ss. act, CO me, live ; to be nu with ..., i aiim. hafva upphunnit; to be rs, with a thing, dets. som to be put ~ to a thing; it's (all, jfr d. o.) ~ with him (jrr U. P. under U, Förk.), det är ute med honom, han är förlorad i aiim., särsk. det är intet hopp om hans vederfående; to come ~ with, upphinna, hinna fatt; (as soon as he heard this) he ~ with his fist, ... var han strax framme med (lyfte han) näfven; ~ and at them! upp och på dem ! framåt mot fienden! F aiim. biid. friskt mod! hugg i! ~ with ...! upp med ...! fram med! ~ with a merry stave! fram med (stäm upp, låt höra) en munter sång! nu with, se vid. ofvan o. ned. ex.; ~ (the) country, uppe el. inne i landet;

(fara) inåt landet, till det inre af landet ; ~ grade, uppför backe (på järnväg); ~ hill, uppför backe(n) (jfr vid. hill); bild. motigt, tungt, svårt, jfr sms.; ~ the river, uppför floden; mot strömmen, motströms (: ~ st?%eam); (längre) uppåt floden (på el. vid floden ofvanom det ställe där man befinner sig); nu SOUnd, sjö. från sjön (kommande från hafvet inåt land); ^ the water, se ~ the river; (särsk. i London) (fara, göra en båtfärd) Uppför Themsen ofvan London ; nu med följ. subst., se i allm. under dessa, t. ex.

spout, tree; he has had his and clowns of fortune, he has seen m.any and downs (of ei. in life), han har pröfvat på lyckans växlingar, han har upplefvat många skiftande öden (... åtskilligt [både ondt och godt] här i världen), han har haft blandad lycka, både tur och otur; there are many and downs in theatrical life, äfv. (när man är) vid teatern går det ibland uppföre, ibland ner-före; gold-seeking is a life of nus and doivns, guldgräfvarlifvet är rikt på (tvära) skiften af tur och otur; ~ and down, (vn.) si. höja sig och sänka sig, stiga och sjunka; (and) she *uS and says P, (och) (då rusade) hon opp och sad' ...; ~ with (va.), taga etc. upp; sjö. lägga upp rodret (jfr heim, ex.); he, raping ivith a specimen, shows it to ..., han tar upp ett prof och visar det för; nu sticks, si. packa in och ge sig i väg; (Anm. 1. Sms. af up, se nedan ss. uppslagsord i alfabetisk ordning.') (Anm. 2. Sällsyntare el. föråldrade sms., särsk. sms.

verb, upptagas ej, da betydelsen är densamma sora af det senare ordet åtföljdt af up, ss. t. ex. up-climb, dets. som climb up). upas, u'pas, s. bot. npasträd, ostindiskt pil-giftträd (Antiaris toxicaria; äfv. ~-tree). upbear, üipbà'r, va. (böjning, jfr bear, bära) upplyfta, häfva upp, höja; uppbära, stödja; hålla rakt uppe. Upbraid, upbra'd, va. förebrå (a person, for el. with, för ngt : förevita ngn ngt); Sällan utan följ. prepositionsuttr. gifva ngn förebråelser, banna, tadla; vn. † yttra (utfara i) förebråelser; s. † se ouing; nu one's self bitterly for ..., göra sig bittra självförebrå-elser för ... ~er, -ur, s. en som förebrår etc. tving, -ing, prt.; s. förebrående; förebråelse^'), tadel, singly, -lngli, ad. med (under) förebråelser, på ett förebrående sätt.

upbreak, Äpbrà'k, vn. † bryta upp; frambryta; s. (-'-) se upburst. upburst, up'berst, s. utbrott (t. ex. of lava). upby(e), up'bi, ad. skoti. ett stycke längre fram.

Upcast, up'kast, a. uppkastad, kastad (upp) (t. ex. i båiispei); upplyftad, uppåt riktad (eye); s. kast (uppåt) (t. ex. i båiispei), slag i kägelspel; förebråelse; Skoti. kullstjälp-ning äfv. ss. tillstånd; geol. se UptlirOW; gruf. ventilationsschakt hvari oren luft afgår uppåt

(äfv. —'-pit, ~-shaft). up-country, up'kuntrl, a. tillhörande, utmärkande det inre af landet, inlands-, upgrowth, üp'gr6th, s. uppväxt, utveckling, uphand, fip'hand, a. förd med högt lyftad hand,)}C utom i sms.: ~-sledge, s. slägga. Upheaval, uphe'val, s. häfning, upplyftning;

lyftning allm. bild.; geol. jordytans (skorpans)

höjning, upheave, -hè'v, va. häfva, lyfta

Upp' 2 i Upheld, upheld', imp. o. pp. af uphold.

upher, u'fur, S. byg. etc. Stolpe, spira i murarställning.

uphill, up'hil, a. stigande, gående (»bärande») uppåt (road, väg); bild. besvärlig, motig, mödosam, svår (task, work); ad. uppför backe(n), uppför, uppåt; motigt, »så att det tar emot»; s. (uppförs-)backe; it was nu ali the way, det bar uppför hela vägen; to write skrifva sneda rader så

att dec bär uppför i backar.

uphold, åphë'ld, va. (imp. o .pp. -held,-held') (i aiim. jfr hold up) hålla upp (lyftas) (i höjden, i vädret); hålla uppe (hindra från att sjunka el. falla), Uppbära, Stödja (stötta u n der); biid. uppehålla, upprätthålla, hål la vid makt, underhålla ting, maskin etc. (% person); hålla vid lif bild., fortfara med; stödja biid., försvara, häfda (t. ex. one's

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, k: fast, è: mete, i: met, è: her, 1: fine 1: fin, i fir,upward

>(C Mindre brukligt. 1609 † Föråldradt.

authority, jfr vid. ex.); äfv. upphöja; prisa;

— the day, uppehålla striden, fortsätta slaget, hålla stånd; — the opposition, fortsätta motståndet; J am, here to — the doom pronounced against her to he false %, jag är här för att mot hvar man förfäkta det påstående att domen öfver henne är orättvis, —er, -år, s. stöd biid., uppehållare; försvarare, se † undertaker; se † vid. upholster, —ing,-ing, prt.; s. uppehållande; stödjande, försvarande; underhållande.

Upholster, åphè'lstur, va. tapetsera, stoppa och montera möbler; s. † mäklare, auktionskommissarie; se vid. följ. S. -er, -år, S. tapetserare o. möbelhandlare. — ery, -uri, s. tapetseraryrke; tapetserararbete äfv. konkret: möbler o. d., i aiim. inredning(sper-sedlar) för boningsrum; a. (i vissa sammanställningar, jfr ned. ex.) skenbar; mere — F, bara skenfager yta, tom grannlåt; in the

— way F, för sken skull.

uphroe, u'vr6, S. sjö. ka:n för soltält.

upland, up'land, s. »uppland», högländ trakt,

lägre högland (ej egentl, bärgstrakt), teiTaSS-land; äfv. (lägre) bärgsplatå; aflägsnare (mindre befolkad) landsbygd (jfr inland); hand. bomullssort från högländare trakter i Amerika; O. »Upplands-», höglands- (jfr S.), belägen i höglandet, högt (högre) belägen; högländt; landtlig äfv. bild. (okonstlad, ohyfsad))|<; in — regions, i högre belägna trakter (: in the — s). -er -ur, s. högländare, bärgsbo. —ish †, - -'isj, o. högländt, jfr ofvan a.; bild. landtlig, bondaktig, rå, simpel.

uplift, uplift', va. upplyfta, häfva, höja upp ; räcka upp handen; a. † upplyftad, -räckt (: —ed, -èd); s. (-'-) geoi. upplyftning, »resning, höjning, häfning af bärglager.

upline, &p'lln, järnv. hufvudspår, -linie

förande till ändstationen (i hufvudstaden). Upmost †, ftp'most, s. högst (se uppermost).

upon, upon', prep, uppå; på (eg. blott en förstärkt form af Ön, jfr d. o. i alla bet.); vid (o. med anledning af tillfälle) (el. uttryckande läge vid en flod, jfr under situated o. ex. under on) el. i bedyranden (äfv. på, jfr honour, SOul, ex.); öfver i flere bet. (t. ex. they are — US, jfr ex. under down); efter (t. ex. närmare undersökning, jfr ock ned. ex.); om; i; af; he passed street

— street, ... gata på (efter) gata; thousands — thousands, tusen och åter tusenden; se vid. ex. under OUt, this o. which; i allm. — före subst. o. efter verb, adj. o. subst., se vid. dessa ord!

Upper, up'tir, a. (komp. af up) öfre (särsk. i geografiska namn, t. ex. [C^j'V/ Canada, jfr vid. ned.), äfv. Öfversta, Öfver- (&fv. bild., jfr ex. o.

sms.); högre eg. o. bild. i rang, ställning; S. si. se —-leather; — Benjamin, — Benjy, si. öfverrock; the — Rhine, öfre Rhen (Rhens öfre lopp); an — room, ett rum i öfre våningen; — side, öfre sida; the — story, öfvervåningen; si. : »hjärnkontoret», hufvudet; öfversta våningen; he is zorong in his — story, si. han är »inte riktig i hjärnkontoret» (hufvudet): — teeth, öfre tandrad; — works, sjö. öfverskepp, fartygs Öfverbyggnad öfver bärghultet; se vid. ex. under vederbörande subst., särsk. se under class, hand, house, ten. —-COat, s. öfverrock. —-CrUSt, s. öfverskorpa, öfre skorpan (t. ex. på en pudding); Am. si. de högre klasserna, aristokratien, gräddan af samhället. —-Current, S. öfverström (öfre strömning ofvan en lägre i annan riktning i ett sund etc., äfv. bild., el. ström i vattenytan). —-deck, S. sjö. Öfre däck; på örlogsfartyg öfversta batteridäck, på tre-, däckare mellandäck, —-die, S. tekn. smed. öfversänke, (öfver)stämpel, -stamp. — -hand, s. öfverhand, öfvertag, jfr ex. under hand, —-leather, 5. skom. öfverläder, of-vanläder. — mOSt, a. (superi. tin upper) öfverst; högst; främst, förnämst; (ap.) ofvanpå alt annat; to he —, hafva öfverhand (öfvertaget), vara den segrande ei. herskande; ivhat is — in his mind, det (den föreställning, tanke) som beher-skar hans sinne; he blurts out all that comes — (to his tongue), han pratar alltid [om] det som för tillfället faller honom in (kommer hnm på tungan) (jfr äfv. ex. under say); money was always — in these gentlemen's thoughts, pengar var det (mål) som dessa herrar först och sist hade i tankarna. —-nurse, s. »bonne», tjänarinna som har högsta öfverinseende öfver barnen i ett rikt hus. —-part, s. öfverdel, of-vandel; krona på ädelsten; Öfverställ i masugn. —- sails, s. pl. sjö. öfversegel. —»servant, s. tjänarinna som är »förstyre» för de öfriga. —-Stone, s. tekn. öfversten, löpare i kvarn, —-ten, S. F se ex. under ten. —teO-dom, -tëndum, s. si. se föreg. o. —-crwsZ. — -wall, 5. gruf. hängande (taket)- —-world, s. luftkretsen; himmelen; denna värld (i mots, till lower world o. underworld). uppish, up'isj, a. F stolt, högmodig; »(upp-)

nosig», högfärdig, stlirsk (anspråksfull, in-biisk); drucken †. —neSS, -nes, s. stolthet, högfärd, sturskhet etc. upraise, upra'z, is. poet. f. raise (up). uprear, upre'r, is. poet. f. rear (up). upright, åpVit (--'), a. upprätt(stående), lodrät, stående på ända (ei. kant), tekn. vertikal (med största dimension i lodled, t. ex.

ångmaskin), stående axel etc.; rak särsk. om

i: note, è: do, è: nor, t: not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.upright

F Talspråk. 1610 P I.ågt språk.

upward

kroppsställning, jfr ex.; bild. Uppriktig, rättfram, ärlig, redbar, rättskaffens (conduct; man); S. ngt upprättstående el. lodrätt: byg. (upp)ståndare, stolpe, post, pelare; (of a staircase) se newel; byg. äfv. (: ~ projection) se elevation)}C; gruf. dörrstock, stämpel; ~ as a dart, »rak (i ryggen) som en pinab (jfr ex. under straight o. sms. under holt); ~ bar, timm. band; ~ drill. rännspindel, ränn-(ei. drill)spel; ~ loom, högskaft(: hautelisse-)väfstol;

redligt, rättskaffen. ~neSS, -nes, s. upp-rätthet, rakhet, upprätt ställning, lod-räthet; biid. uppriktighet, redbarhet, rättskaffenhet.

uprise, åpri'z, vn. stiga upp; gå upp (om

himlakropp); (om mark, backar) Stiga, luta Uppföre; S. (äfv. -'-) solens Uppgående, jfr följ.;

bild. uppkomst, utveckling, uprising, -ing, prt.; a.; s. uppstigande; solens etc. uppgång; stigning; uppförslutning,-backe^; resning, uppror †.

uproar, up'ror, s. upprördhet, häftiga känslor, oro †; »uppror», uppståndelse, tumult, oväsen, larm, oljud, »spektakel»; va. (--') † uppröra, åstadkomma oro, »uppror» i (: to put ei. set in, into an vn. (--') >|< ställa till tumult, oväsen etc. (: to make an ~i0US, --'lås, a. stormande, vild, uppsluppen (t. ex. merriment), larmande, bullrande, bullersam; ~ laughter, skallande skratt; there was an ~ scene, där gick det bråkigt till; det kom till ett stormande uppträde. ^ioUSneSS, --'lås-nes, s. stormande (bullersam) beskaffenhet; tumult etc., jfr ofvan.

uprOOt, uprö't, va. upprycka med rötterna;

uppböka; utrota, tillintetgöra, uprouse, åprau'z, vn. uppväcka.

ups, ups, S. pl. se under up.

Upset, upset', va. se set up‡; slå (kasta) omkull; stjälpa (omkull) ei. välta med lass, vagn; sjö. kantra; biid. (om)störta; upphäfva, omintetgöra regier; F bringa ur fattningen ei. ur humör (förbrylla, skrämma, reta), öfverväldiga, bortvilla; tekn. smed. stuka; vn. välta, stjälpa; sjö. kantra, »kap-sejsa»; a. (-'-) uppsatt, fastställd, bestämd; s. (-'-) vältning, stjälpning; to be stjälpa, jfr vn., särsk. köra omkull; bild. F »bli altererad», »bli från sig», ta illa vid sig. ~-price, -'--, s. upp-(ei. ut-)ropspris

vid auktion. ~ter, -fir, s. en som stjälper etc.; smed. stukare; stukningsmaskin. ting, -ing, prt.; a. is. Skotl. F förhäfvande sig, »som vill (tror sig) vara förmer än andra», »öfverlägsen», inbilsk, »uppblåst», »morsk», »nosig», »från»; s. stjälpning; (kull)störtande; smed. stukning. Upshot, up'sjot, s. utgång, resultat, slut: the ~ of the matter was, slutet på saken (»slutsumman på altihop») blef att ...; what is the äfv. hvad är jag skyldig för altsamman? at (in, upon) the slutligen, när alt kommer omkring, till slut, äfv. »en vacker dag». Upside, up'sid, s. uppsida, öfversida. ~ -down, ap. o. ad. upp och ned(vänd) äfv. biid.; huller om buller; va. si.: to tum vända upp och ned på; bild. kasta huller om buller, ställa till oreda (villervalla) i. -z, ad.; to be ~ with †, vara ngn kvitt, upsitting †, Up'siting, S. barnsängs(hustrus mottagande af) visiter, barnsängskalas, barnsöl. UpSOar, upstVr, vn. svinga sig upp. Upstairs, up'starz, ad. uppför trappan; (upp) i öfre våningen, jfr under stairs.

upstand †, åpstånd', vn. stå upp(rätt). ing, -ing, prt.; a. rak i hållning; rask, dugtig, »reel», som det är besked med. Upstart, up'start, s. uppkomling, parveny; a. som hastigt kom mit sig Upp (om personer); uppkomlings-; aiim. hastigt uppkommen, nyskapad, »nybakad»; vn. (--') fara (rusa, springa) upp; hastigt komma (svinga) sig upp. Upstroke, åp'strok, s. skrifk. smalt uppstreck. upsun, up'sun, 5. Skoti. jur. dag, tid mellan

solens upp- och nedgång. Uptake,upta'k,va.† upptaga, taga om hand; hjälpa, understödja; s. (-'-) tekn. ångm. etc. rökupptag, rökfång; bild. uppfattning uptear, upta'r, va. se tear up. upthrOW, åpthro', va. se throw up; s. (-'-) geoi. upphäfning, ena sidans höjning vid förkastning (jfr throw, s.). uptown, up'taun, (--'), a. is. Am. belägen i ei. tillhörande öfre (den högre benigna) delen af en stad, öfre stadens; ad. upp(e) i staden, i ei. till öfre delen af staden, uptrain, up'tran, s. järnv. uppgående bantåg (is. i Engl, till London); Va. †(-'") Uppdraga, uppfostra.

upturn, upte'rn, va. vända (rikta) upp ei. uppåt; se † overturn. ~ed, -d, pp. uppvänd särsk. undersida; a. Upp- OCh nedvänd; with ~ (white of one's) eyes, äfv. »him-lande sig», lipupa, u'pupa, s. se hoopoe. upward, up'wurd, ad. ofvantill se vid. a. uppåtvänd, uppåtriktad; uppåtgående

à: fate, å: far, 4: fall, à: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,upward

>(C Mindre brukligt. 1611 † Föråldradt.

urinometer

äfv. bild. : uppåtstigande pris etc.; 8. † topp, öfvande!, hjässa. ~ly †, -li, ~S, -z, acl. uppåt, upp; mer, därutöfver; ^ of, öfver, mer än; ten years and oj, tio år och därutöfver, mer än tio år (jfr vid. ned. ex.); from this time oj, alt från den tiden; ~ of ten years, öfver (mer än) tio år, äfv. »sina goda (modiga, dryga) tio år». Upwind, upwi/nd, 1. va. se wind up. upwind, up'wind, 2. ad. mot vinden, uraemia, ure'mia, s. med. uremi, urin-blodförgiftning. uræmic, -mik, a. uremi-, uremi sk.

Ural, u'ral, o'ral. s. pr. (äfv. the ~ mountains) Ural. ~-AltaiC, a. nro-altaiska (finska, tu-ranska) språk. <-viau, -a'llan, a. uralsk. ~IC, --'ik, a. uralsk, oftast dets. som oj-Altaic. ~!te, -it, s. min. uralit (hornblende).

uran, u'ran, se ojium. ~ate, --ät, s. kem. uranat. ~ic, -'ik,(1.) a.uranhaltig,uran-; ~ acid, uransyra; ~ oxide, uranoxid, uranic, uran'ik,"(2.)' a. himmelsk. Uranin, u'ranen, s. min. uranin, peckblende. Uranite, -nit, s. uranit, uranglimmer. uranitic, -nit'ik, a. uranit-. uranium, -rà -

nium, s. min. kem. uran; a. i sms. uran-.

urano-, u'rano-, prefix (1.) uran-; (2.) him-

mel(s)-, himla-. ~graphic(al),----'-(-), a.

himmelsbeskrif vande. Mjraphy, - - -'graf!, s. himmelsbeskrifning. ~lite, --'-lit, s. meteorsten. ~logy, — l'odji, s. läran om stjärnhimmelen. ~metry, ---m'etri, s.

bimlamätning. ~S0-, -n6'sè-, a. i sms. kem.

se ojus. ~so-uranic oxide, s. kem. uran-oxidoxidul; native min. uranpeck-

blende. ~US, -nus, a. kem.; ~ oxide, se föreg. s. Uranus, -nus, 5. pr. mytol. astr. Uranus, liranyle, -nil, s. kem. uranyl; oj oxide, se uranic oxide. UraO, ura'o, s. se trona. Urate, u'rat, s. kem. urat, urinsyradt salt; ~

of potash, urinsyradt kali. urban, e'rban, a. stads- (t. ex. population). ~e, -bà'n, a. hyfsad, »städad», »finpole-rad», bildad, belefvad, artig. ~ity, -'iti, s. hyfsning, belefvenhet, lefnadsvett, fin yttre bildning. ~ize †, -iz, va. hyfsa, göra belefvad etc. urceolate, ë'rsëoiàt, a. bot. zool. kruk-ei. kann-

formig. urceole, -èl, s. kat. kyrk. kanna, urchin, e'rtjin, s. igelkott; elak alf i skapnad af en igelkott †; F skämts, pojkbyting, odygdig liten skälm, tjufpojke, vildbasare, odygds-mönster, afv. yrhätta: tekn. spinn, löpare, ure †, ur, 1. s. uroxe, vildoxe, ure †, ur, 2. s. bruk; va. bruka (jfr use). Urea, ü'rèå, s. med. urinämne. uredo, lat., ure'do, s. rost(svamp), brand på

sad; med. nässelfeber.

Ureter, u'rëtur, -rè't-, s. anat. urinledare från njuren. /vitis, -i'tis, s. med. urinledare-inflammation.

Urethra, ure'thra, s. anat. urinrör. -ral, a.

uretic, urëtfik, a. med. urindrifvande.

Urge, ërdj, va. pådrifva, påskynda; tekn. forcera, bearbeta med starka medel (is. hetta); tränga, gå inpå lifvet; följa tätt efter; ansätta (for, för att få); mana, egga, drifva, tillskynda, förmå (to, till); reta (upp), väcka ngns vrede †; enträget bedja, ifrigt uppmana (to, till), äfv. ligga öfver (åt) ei. »bestorma» ngn med böner; mana till, påyrka; enständigt påstå fordran,

göra kraftigt gällande, hålla på; framhålla, åberopa (an argument etc.); andraga, framställa (med kraft, ifver), påkalla uppmärksamhet för, irrigt anbefalla försi.ig, motion; vn. vara ifrig, angelägen; tränga sig fram; ~ theßre(s), fyra (elda) på; ~ objections, göra invändningar; ~ payment, enständigt anhålla om likvid, ligga öfver ngn med kraf; ~ one's way along, tränga (streta) sig fram; ~ on, mana på, pådrifva; tillskynda; anbefalla, påyrka, jfr ofvan; ~ a person on his speed, äfv. sätta fart i ngn, skynda på ngn; ~ upon a per-son (t. ex. the necessity of ...-ing), ifrigt, allvarligt föreställa ngn, lägga ngn på hjärtat (nödvändigheten af); ^v it upon him to (infin.), allvarligt lägga hnm på hjärtat (uppmana hnm till) att..., påyrka att han skall ... ~ncy, -ënsi, s. if ver, enträgenhet, ihärdighet i anmaning, böner; enträgen bön; trängande behof tvingande nödvändighet (: urgent necessity), nödtvång, tryck biid.; äfv. brådska. ~nt, -ënt, a. enträgen, ifrig; trängande, tvingande, maktpåliggande, brådskande, angelägen, vigtig; to be ~ (up)on ... (that ...), ligga öfver ngn (att han må .. .), jfr urge, va. ~r, -ur, s. en som enträget ligger öfver ngn med böner, påyrkare, pådrifvas. urging, -ing, prt.; a. angelägen, jfr ojiit; s. ansättande, pådrifvande, yrkande, jfr ofvan.

Uric, u'rik, a. kem. urin-; ~ acid, urinsyra.

Urinal, u'rinal, s. uringlas ; pissoar. urina-rium, -na'rium, s. åkerbr. urinbehållare, -reservoar, urinary, -når?, s. se föreg, s.; a. urin- (t. ex. bladder, blåsa); urinaktig. Urinate, -nät, vn. låta urin (ssitt vatten»). Urination, -mi'sjun, s. urinering, pinkande. urinative, -nåtiv, a. urindrifvande. urine, u'rin, s. urin; vn. % urinera, låta sitt vatten (: to pass oj); ^ vat, färgares urinkyp. uriniferous, -nifurfts, a. anat. urinledande, uriniparous, -nip'arus, a. fysiol, med. urin-

afsöndrande. UritlOlYieter, -ném'etvir, s.

urinometer. urinOSG, -nès, urinous, -nås, a. urinartad.

urn, Irn, s. urna; se tea-**; bot. mössa på mossor; va. lägga (förvara) i urna; cinerary sepulchral eg.antik, askurna, graf-urna. ~-mat, s. teköksmatta. —Shaped, s. urn form i g. —Stand, s. teköksställ. ~al, -al, a. hörande till urna, urn-. ~ful, -ful, s. en urna full; ett tekök fullt.

Urogenital, urodjen'ital, a. med. urogenital, urology, uroi édji, uronology, -n6i'6dji, s.

med. urinlära.

urry, ur'!, s. ett slags svart (ei. blå) lera vid

kolflöts.

ursa, lat., e'rsa, S. (lat. »björninna»); (£7)~ major (minor), astron. Stora (Lilla) Björnen. UT-siform, -s!form, a.

björnlik; i björnskepnad. ursine, -sin, a. björn-; björnlik.

Ursuline, e'rsulm (-lin), a. kat. kyrk. ursuli-

ner-; 5. ursulinernunna. urticaceous, Irtika'sjus, a. bot. nässelartad, nässle-. urticating, -ting, a, brännande som nässlor, urtication, -sjun, s. med. piskning med nässlor, nässlekur vid förlamningar.

urus, lat., u'rus, s. zool. vildoxe; uroxe.

US, ås, pers. pron. (objekts/, af we) oss; Pf. we.

USable, u'zabl, a. brukbar, bruklig.

Usage, u'zadj, s. bruk; sed, sedvänja, plägsed; behandling, bemötande, medfart (jfr under ill); språkbruk; hand. handelsbruk, usans; good nu, god behandling; godt språkbruk; contrary to the ~ of nations, mot vedertaget internationel bruk; in present äfv. efter gällande språkbruk.

Usance, u'zans, bruk etc., jfr föreg. †; ränta †; ocker †; hand. handelsbruk (^ among merchants); hand. USO, växelfrist (vedertagen löptid); bill at usoväxel; rate of räntefot.

USe, us, s. bruk, begagnande; användning, behof, jfr ex.; gagn, fördel, nytta; skick (och) bruk, plägsed, vana (äfv.~ andzoont); ränta †; jur. nytjanderätt; jur. fördel af ngt (usus fruetus); va. (uz) bruka, begagna, nytja, använda (as, som; for, till); begagna sig af; behandla, bemöta, förfara med, handtera; förbruka; bruka i aiim. bet. (t. ex. force, våld); öfva, utöfva (t. ex. hospitality); ådagalägga, visa (t. ex. discretion, jfr d. o.; discrimination : urskil-ning, »takt»); »föra» (a ... language, ett ... språk); pläga, vara van (med föij. to o. infin., att); vn. † dväljas, vistas; ~ is all in ali, vanan är alt, alt beror på vana (äfv. ... öfning); 'v; is second nature, se motsv. ex. under habit; and customs, seder(na) och bruk(en), häfdvunnen ordning; ~ makes perfect(ness), öfning gör mästarn,

öfning ger färdighet; ... is not half the ~ it (he etc.) might be F, ... är icke till hälften så mycken nytta som det (han etc.) kunde vara; it ivas all no altsamman hjälpte icke, det var icke värdt med någonting; it (there) is no ~ for you to (infin.), det var icke värdt att ni ..., det tjänar till ingenting att du ...; (there is) no ~ in trying, no ~ our trying, det är icke värdt (för oss) att försöka (... att vi försöka); there is no to describe . .., det är öfverflödigt att vi (vi : författaren behöfva ej) beskrifva det för alla välbekanta ...; what (ei. where) is the nu of it (of ...-ing)? hvartill användes det? hvad duger det till? hvad tjänar det till (att ...? hvad är det värdt att...)? it was a ^ with him (to infin.), det var hans vana (att ...: han plägade ...); to find a ~ for, finna användning för; ... may have its ~(s), tan hafva sin nytta med sig, kan alltid duga (användas) till något; have you any ~ for it? har du ngn användning för ...; kan du göra ngn nytta af ...? behöfver du det (längre)? to make ~ of göra bruk af, begagna sig af, använda, begagna, bruka (afv. aiim. t. ex. sin makt; jfr i aiim. ofvan va.); draga nytta af, göra sig till godo; to make a bacl ** of, missbruka; to make good ~ of', väl använda (t. ex. one's time, tiden : vara flitig, skynda sig), rätt bruka; to make many of, hafva (finna) många användningar för, nytja (draga nytta af) på många sätt; to serve the double ~ of (t. ex. carriage) and of (t. ex. boat), (kunna) göra tjänst både som ... och som ...; for the nu of..., till ...s bruk, till användning för ... (t. ex. manuals for the ~ of schools : handböcker till skolbruk : skolböcker); for charitable för (till) välgörande ändamål; (to be ...-ed) for no ~ at ali, ... utan nytta, i onödan; in i bruk (: för tiiiråiiet i användning, nytjad, t. ex. when not in nu, they are shut up; ei. : allmänt bruklig, sedvanlig); the loord is in good nu, ordet tillhör det goda språkbruket; ... is in great användes (brukas) mycket; the gun at present in ~ (el. in present det nu brukliga geväret; to bring into införa i bruket (i allmänt bruk) (äfv. blott: införa); to come into komma i bruk (»komma in», blifva allmän); to be of vara till nytta, göra nytta; it's of no ~ (my) talking with him, det tjänar till ingenting (det är gagnlöst, »det är ej värdt» ei. »lönt») att tala (att jag talar) med hnm; of what ~ is it to ...? hvartill tjänar att ...? to prove of

komma till nytta, visa sig gagnelig; to pass out of komma ur bruk; to kåve a right to the ~ of..., hafva rätt till bruk af ..., rätt att nytja ..., ega nytjande-rätt till...; to put to practical bringa till användning i praktiken; to tum to one's oion (an)vända till sin egen nytta; to turn to wrong missbruka, orätt använda (till dåliga syften); (rum att hyra) with ~ of garden, med tillgång till trädgård; ... ivill not be without its ... kommer ej att vara utan sin nytta (i ett och annat afseende); ~ one's endeavours, göra sig möda; ~ fair means, gå ärligt (hyggligt) till väga; the language he det språk ban för; ~ the road, fara vägen fram; ^ a person ill, misshandla ngn; ~ ... kindly, vänligt bemöta, vara vänlig (hygglig) mot; ~ ... roughly, fara hårdt fram med, fara illa med; a house t>jd to be here, förr stod här ett hus; quite another man than he ~d to be, ... än han var förr; plays ~d to be represented in the open air, man brukade uppföra skådespel under bar himmel; I am poorer than I ^d to be, jag är fattigare nu än förr; ^ one's self to hardships, vänja sig vid mödor (härda sig); ~ up, förbruka, förtära i aiim. bet.; utslita, uttrötta; jfr vid. ex. under ~d. uzd, pp.; förbrukad; begagnad, brukad; a. bruklig; van (to, vid; vid att); to (come to) be <n/, äfv. komma till användning; to be ~ to med infin., äfv. ha för vana att; is ali the luood r^jf är veden slut? the ~ plough is always bright, den plog som nytjas (som är i ständigt bruk) är alltid blank; toine is good, if ~ moderately, ... om det brukas med måtta; it is nothing when you are (get) ~ to it, du frågar ej efter det då du blifvit (blir) van (därvid); lie thought himself hardly han ansåg sig hårdt (illa, orättvist) behandlad (arv. han tyckte att det »var hårdt»); this word is ^ of ..., detta ord begagnas om ... (användes för att beteckna ...); ~ up, si. »förbi», »kaputt» (alldeles uttröttad ei. ruinerad), äfv.»bruten» ei. utlefvad man. 'x/ful, -ful, a. brukbar. gagnelig, tjänlig (for, till); nyttig (to, för); the det nyttiga; ~ effect,mek.nyttig effekt; ~ men, dets. som utility men; ~ for food, matnyttig; a book ~ for improvement, en uppbygglig bok; it will be ~ to try, äfv. det kan aldrig skada att försöka; willing to make himself generally villig att hjälpa till med hvarjehanda som kan förekomma, (i fråga om tjänstsökande) att uträtta (deltaga i) allehanda sysslor. ~fu!neSS, -fulnës, s. bruk-

barhet, användbarhet; gagnelighet, nyttighet, nytta. ~leSS, -lès, a. obrukbar, oanvändbar, otjänlig; oduglig; onyttig; onödig, till ringa nytta, fruktlös, gagnlös, fåfäng; it is ~ to try (it is ~ my attempting), det är icke värdt att försöka (... att jag försöker); (to talk with him of...) would have been worse than ... skulle ha tjänat till mindre än intet (varit totalt fruktlöst). "wleSSneSS, -lèsnës, s. oanvändbarhet; oduglighet; onyttighet, gagnlöshet, fruktlöshet. ~r, u'zur, s. användare; kutym, usans }|<.

USher, usj'ur, s. eg. dörrvaktare, portier; ceremonimästare, marskalk som inför främlingar, introduktör; underlärare, repeti-tör; va. (äfv. ~ in) införa (into, i), introducera, presentera, anmäla främlingar

till audiens el. i allm. inträdande (i sällskap etc.);

aiim. biid. gå före, inleda, vara en förelöpare för; se ex. under black-rod; the book thus <^ed into the world, boken som på detta sätt utsläpptes i världen; a year after I was r^ed into the world, ... sedan jag gjort mitt inträde i världen; a drizzling rain r^ed in the storm, ovädret började med ett tätt duggregn; the feast was f^ed in, poet. festmåltiden serverades; he was promptly out through another door, han leddes strax ut gnm en annan dörr; ~ up, föra (ledsaga) upp för trapporna. ~ing, -ing, prt.; s. införande, introducerande. ~ship, -sjip, s. ceremonimästaresyssla ; underlärareplats.

usquebaugh, us'kweba, s. ett slags whisky; (skotskt ei. irländskt) kryddbränvin (konjak el. bränvin med russin, kryddnejlikor, kanel etc.).

UStiOn, vist'jun, s. (tillstånd af) (för)bränning.

ustulation, ustula'sjun, s. kem. farm. bränning, röstning; glödgning af vin o. d.

USUal, u'zjual, a. bruklig, (sed)vanlig, öflig; as som vanligt; the ~ thing, det vanliga; as is ~ in such cases, som är vanligt i dylika fall; it was ~ for a new comer to stand a treat, det var plägsed att en nykomling skulle »bestå»; as is ~ with the French, som det brukas bland ...; as was ~ with him (to do), som hans vana var, som han hade för vana; more than mer än vanligt. ~ly, -i, ad. vanligt; vanligen, vanligtvis; more than ~ dangerous, mer än vanligt farlig, ovanligt farlig; do you ^ address your superior in that tone ? brukar du tala till ... ? ~neSS, -nes, s. bruklighet, vanlighet, usucaption, uzukap'sjun, s. jur. (eganderätts förvärfvande gnm) häfd.

usufruct, u'zufrukt, s. jur. nytjanderätt (usus fruetus). ~uary, -'üäri, a. tillhörande el.

bestående i nytjanderätt; s. person som har nytjanderätt tin ngt, »nytjare», »brukare».

usure, u'zjur, s. ocker. -ur, s. ockrare, procentare.

llSUrioUS, uzjo'rius, a. ockrande; ockrare-, procentare-; innebärande ocker (t. ex. rent, contract): a ~ man, en ockrare. ~ness, -nes, s. ockerakti gliet, ocker.

USUrp, uze'rp, vn. usurpera, inkräkta; med våld bemäktiga sig, tillskansa sig, tillvälla sig (t. ex. makten, rättigheter). ~ati0Sl, -a'sjun, s. usurpation, inkräktning (of, af, t. ex. the throne), tillvällande (t. ex. of the supreme power)-, ingrepp (on, upon, i is. regerings, stats, rättigheter); nytjande, bruk, vana †. ~er, -ur, s. usurpator, inkräktare (-terska), orättmätig innehafvare (of a throne, of power), singly, -ingli, ad. med våld, orättmätigt.

USUry, u'zjuri, s. ränta †; olaglig ei. öfverdrifven ränta, ockrareränta; ocker; to put one's talent to ockra med sitt pund; to lend upon ockra, drifva ocker; to pay back loith accumulated nu, betala igen med ränta på ränta.

Ut, Ut, S. mus. Ut (grundton : C el. do).

Utensil, uten'sil, s. husgerådssak, bohags-ting, is. köksredskap (: kitchen köks-ei. husgerådskärl; redskap, verktyg i allmännare bet.

Uterine, u'turin, a. hörande till lifmodern; af samma moder men ej samma fader; sam-kveda; ~ brothers and sisters, samkveda syskon, lialfsyskon med samma mor; ~ complaint, underlifslidande hos kvinnor.

utero-gestation, -ro-djëstà'sjun, s. med. hafvandeskap. Uterus, lat., -rus, s. anat. lifmoder.

Utilitarian, iitilitå'riån, a. afseende nytta såsom högsta mål, utilistisk, utilitarisk; s. utilitarie, nyttighetsifrare (som sätter nyttan som högsta måi, jfr ned.). ~ism, -Izm, s. utilitarism, nyttighetsmoral (mil: »största möjliga timlig lycka för största antal människor», Benthanis-lära).

Utility, util'iti, s. nyttighet, gagneligliet. nytta (t. ex. the ~ of the sciences)-, teat, »lltilitet» (skådespelare som nytjas till allahanda slags roller) (äfv. ~ actor, ~ man).

Utilization, utiliza'sjun, s. vändande till nytta, tillgodogörande. Utilize, -'-liz, va. draga nytta af, (an)vända till nytta, tillgodogöra (sig).

uti possidetis, (lat.: »såsom I nu hafven det») ll'tl poside'tis, s. (vid fredsslut) parternas behållande af hvad de innehafva vid fiendt-ligheternas upphörande; jur. beviljande af kvarstad.

Utlary, ut'lari, s. se outlawry.

Utmost, ut'most. a. ytterst eg. o. biid.; bild. högst, störst, djupast; s. (the, one's etc. det (sitt etc.) yttersta, det högsta möjliga, det största; the ~ boundaries of de yttersta gränserna af ...; my ~ hopes, mina högsta förhoppningar (det högsta jag kan hoppas); fifty-two or fifty-three is the femtitvå eller femtitre är det allra högsta; I ivill do my jag vill göra mitt bästa, ... uppbjuda hela min förmåga; to try one's to exert one's self to the anstränga sig till det yttersta; at the högst, på sin allra högsta höjd; in the ~ necessity, i yttersta nödfall; to the ~ degree, till det yttersta; (I luill serve him) to the ~ of my power, ... efter min yttersta förmåga.

Utopia, llto'pni, s. Utopien (idealt mönsterland, eg. i en bok med denna titel af Thomas More 1513).

~n, -piån, a. utopisk, chimerisk, inbillad blott, omöjlig att förverkliga (projects)', s. utopist. ~nism, -piånizm, s. sysslande med utopier; utopi. Utopist, -'-pist, s. utopist.

Utricle, u'trikl, s. liten blåsa; fysiol, cell; bot. engömmig frukt, utricular, -k'ulur, a. innehållande ei.försedd med blåsor; blåsformig (om vissa ångor vid möte af kall kropp).

utriculate, -k'ulat, a. blåsbärande; uppblåst, blåsformig. utriculoid, -'külojd, a.

se de föreg. a.

Utter, ut'ur, a. yttre i cg. men. (dets. som outer) †; biid. ytterlig, ytterst, fullkomlig, fullständig, total; obetingad, bestämd, afgjord (t. ex. denial, refusal)-, äfv. ohjälplig skada; va. räcka fram ei. ut †; afyttra, sälja †; utgifva, utsläppa mynt o. d., is. utprångla (base coin etc.); gifva ifrån sig, uppgifva, utstöta skrik etc.; yttra,uttrycka, uttala, utsäga; låta höra ett ljud; yppa, utsprida (a secret); ^ barrister, förr yngre advokat som pläderade utanför skranket; an rv falsehood, rent af en lögn, en komplett osanning, den värsta osanning; an nu impossibility, en »fysisk» (»absolut», ren) omöjlighet; it is my nu aversion, det är föremål for min största afsky; he is an nu stranger to ..., han är totalt främmande för ... (obekant med ...); ~ a false note, utgifva, utprångla en falsk sedel (revers etc., jfr note)', (skämts, ss. dubbelmening) sjunga

en falsk ton; ~ an oath, utstöta en svordom; a loud shriek ioas nu ed by all on shore, alla människorna på stranden uppgåfvo ett högljudt skri; without nuing a word, utan att yttra ett ord. ~able, -abl, a. som kan yttras, uttryckas etc. ~ance, -åns, s. utgifvande, utfärdande,

à: fate, å: far, 4: fall, à: fat, å: fast, è: mete, ë: met, è: her, i: fine, i: fin, i: fir,tittéranöè

utsläppande i rörelsen, utprångling; af-yttring, försäljandet; utstötande, uppgifvande af ett rop, en suck etc.; uttryckande; uttryck, yttring; uttryckssätt, utförs-gåfva, föredrag; uttal, målföre (jfr thiele, ex.); talförmåga; yttrande; J. says, and his <>vs are clear and to the point, J. (en författare) säger, och hans uttryck äro klara och gående på saken, att...; (sob) which almost cholced her betog henne talförmågan, kväfde orden; to find ~ in, finna sitt uttryck i; as soon as he could gain så snart han återfick målet, ... kunde få fram orden; to give ~ to, gifva uttryck åt, uttrycka sina tankar, känslor; yttra ord; to gasp for kippa efter andan, med ansträngning hämta andan för att åter kunna tala. ~er, -ur, s. utgifvare; utprånglare; uttryckare, yttrare, en som yttrar etc. (of, ngt). ~ly, -li, ad. biid ytterst, helt och hållet, fullkomligt, fullständigt, i grund (t. ex. slagen), alldeles.

totalt, absolut (t. ex. förbjuda); till det yttersta; Ohjälpligt (t. ex. förlorad); it is ~ OUt of question, det kan alldeles icke komma i fråga; he had quarrelled ~ with his family, han hade blifvit osams med sin familj och ohjälpligen brutit med den. ~m0St, -mèst, a. biid. ytterst, högst, störst; s. (the, one's etc. det (sitt etc.) yttersta, jfr utmost.

uvea, lat., u'vea, s. anat. drufhinna. UVeOUS, -veus, a. druflik; (the) coat (of the eye),

se föreg. S.

uvula, lat., u'vula, s. anat. tungspen. <vT, -lur,

a. tungspens-. uxorial, ugzo'rial, a. hustru-; värdig en hustru; se vid. uxorious, uxoricide, -sid, s. hustrumord; hustrumördare. UX0ri0US, -rius, a. svag (in)för sin hustru, hustru underdånig, stående under hustruns välde (»under toffeln»), uxoriousness, -riusnès, s. (jfr föreg, a.) underdånighet under hustru, uzifir, u'zifir, s. blycinober.

V, V, vè, bokstafven v.; Förk.: V., kern. min. vanadium; Victoria; Virgin; Viscount; V., V., verb; verse; (lat. versus) against, in opposition to, towards; (lat. vide) see (vid hänvisning i bok etc.); village; violin; voca' tive; volume; V. A., Vice-Admiral; Vicar Apostolic; V. a., verb active; Va., Am. Virginia; Vat., Vatican; V. aux., verb auxiliary; Vb. n., verbal noun; V. C., Vice-Chairman; Vice-Chancellor; Victoria Cross; V. D., (lat. volente Deo) »vill Gud»; V. def., verb defective; V. dep., verb deponent; V. D. M., (lat. Yerbi Dei Minister) Minister of the Word of God (prest); Ven., Venerable; Ver., Am. Vermont; ver., verse(s); vet., se texteu; V. 6., Vicar-General; Vice-Grand; V. g., (lat. verbi gratia) for example (t. ex.); Vi., Violet; V. i., verb intransitive; Vic, se tex-ten; Vice-PreS., Vice-President; Vld., (lat., vide, jfr ofvan v.); V. imp., verb impersonal; V. irr., verb irregular; Vis(C)., Viscount; viz., (jfr texten) (lat. videlicet) namely, to wit; V. n., verb neuter; Vo., lat. verso, se texten;

VOC., vocative; vol(s)., volume(s); V. 0. P., very old port; V. P., Vice-President; V. R., (lat. Victoria Eegina) Queen Victoria; (lat. kat. kyrk. Virgo Regina); V. r., verb reflexive; V. Rev., Very Reverend; V. S., Veterinary Surgeon; VS., (iat. versus, jfr ofvan v.); Vt., Am. Vermont; V. t., verb transitive; Vul(g)., Vulgate;

VUl(g)., vulgar(ly); V, V., iat. vice versa, se texten; VV. II., (iat. variæ lectiones) various readings.

vacancy, va'kansi, s. (pl. -cies, -z) tomhett; tomrum, tomma rymden; (tomt) mellanrum, lucka (between, mellan, t. ex. two beams, words in writing)-, ledig (obesatt, oupptagen) plats; ledigt nummer; ledig syssla ei. tjänst; ledighet, vakans (in a public office etc.); ledig tid, hvilotid, fritid; pl. ferier; there was a det fans (en) plats (äfv.: syssla) ledig; those little -cies from toil are sweet, dessa små hvilo-tider från mödan äro behagliga; to fill -cies, äfv. ersätta afgången; when a ~ occurs, in cases of on a vid inträffande ledighet (vakans); se vid. ex. under stare.

Vacant, va'kant, a. tom (room etc.; afv. biid., t. ex.: tanketom [-[mind],tanklös,uttryckslös,-] {+[mind],tanklös,uttrycks- lös,+} jfr vid. ex.); ledig, oupptagen, öppen; fri (och ledig) (from, från); obesatt; vakant; jur. utan egare; ~ face, intetsägande (uttryckslöst) ansigte; ~ look, äfv. frånvarande blick (ei. ansigtsuttryck); one's f\j moments (ni. hours, time), lediga stunder, ledighets- ei. fritid; to be om lagenhet stå obesatt, äfv. stå obebodd; to become (ei. fall) blifva ledig (om plats, tjänst). ~ly, -li, ad. jfr föreg, a.; to look (gaze) stirra med en frånvarande blick, jfr äfv. ex. under stare, vacate, vaka't, va. göra torn el. ledig; lemna en plats; utrymma;

6: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has. tittéranöè

‡ Mindre brukligt. 1615 † För&ldradt.

Iraoatö

utsläppande i rörelsen, utprångling; af-yttring, försäljandet; utstötande, uppgifvande af ett rop, en suck etc.; uttryckande; uttryck, yttring; uttryckssätt, utförs-gåfva, föredrag; uttal, målföre (jfr thiele, ex.); talförmåga; yttrande; J. says, and his <>vs are clear and to the point, J. (en författare) säger, och hans uttryck äro klara och gående på saken, att...; (sob) which almost cholced her betog henne talförmågan, kväfde orden; to find ~ in, finna sitt uttryck i; as soon as he could gain så snart han återfick målet, ... kunde få fram orden; to give ~ to, gifva uttryck åt, uttrycka sina tankar, känslor; yttra ord; to gasp for kippa efter andan, med ansträngning hämta andan för att åter kunna tala. ~er, -ur, s. utgifvare; utprånglare; uttryckare, yttrare, en som yttrar etc. (of, ngt). ~ly, -li, ad. biid ytterst, helt och hållet, fullkomligt, fullständigt, i grund (t. ex. slagen), alldeles.

totalt, absolut (t. ex. förbjuda); till det yttersta; Ohjälpligt (t. ex. förlorad); it is ~ OUt of question, det kan alldeles icke komma i fråga; he had quarrelled ~ with his family, han hade blifvit osams med sin familj och ohjälpligen brutit med den. ~m0St, -mèst, a. biid. ytterst, högst, störst; s. (the, one's etc. det (sitt etc.) yttersta, jfr utmost.

uvea, lat., u'vea, s. anat. drufhinna. UVeOUS, -veus, a. druflik; (the) coat (of the eye),

se föreg. S.

uvula, lat., u'vula, s. anat. tungspen. <vT, -lur,

a. tungspens-. uxorial, ugzo'rial, a. hustru-; värdig en hustru; se vid. uxorious, uxoricide, -sid, s. hustrumord; hustrumördare. UX0ri0US, -rius, a. svag (in)för sin hustru, hustru underdånig, stående under hustruns välde (»under toffeln»), uxoriousness, -riusnès, s. (jfr föreg, a.) underdånighet under hustru, uzifir, u'zifir, s. blycinober.

V, V, vè, bokstafven v.; Förk.: V., kern. min. vanadium; Victoria; Virgin; Viscount; V., V., verb; verse; (lat. versus) against, in opposition to, towards; (lat. vide) see (vid hänvisning i bok etc.); village; violin; voca' tive; volume; V. A., Vice-Admiral; Vicar Apostolic; V. a., verb active; Va., Am. Virginia; Vat., Vatican; V. aux., verb auxiliary; Vb. n., verbal noun; V. C., Vice-Chairman; Vice-Chancellor; Victoria Cross; V. D., (lat. volente Deo) »vill Gud»; V. def., verb defective; V. dep., verb deponent; V. D. M., (lat. Yerbi Dei Minister) Minister of the Word of God (prest); Ven., Venerable; Ver., Am. Vermont; ver., verse(s); vet., se texteu; V. 6., Vicar-General; Vice-Grand; V. g., (lat. verbi gratia) for example (t. ex.); Vi., Violet; V. i., verb intransitive; Vic, se tex-ten;

Vice-PreS., Vice-President; Vld., (lat., vide, jfr ofvan v.); V. imp., verb impersonal; V. irr., verb irregular; Vis(C)., Viscount; viz., (jfr texten) (lat. videlicet) namely, to wit; V. n., verb neuter; Vo., lat. verso, se texten; VOC., vocative; vol(s)., volume(s); V. 0. P., very old port; V. P., Vice-President; V. R., (lat. Victoria Eegina) Queen Victoria; (lat. kat. kyrk. Virgo Regina); V. r., verb reflexive; V. Rev., Very Reverend; V. S., Veterinary Surgeon; VS., (iat. versus, jfr ofvan v.); Vt., Am. Vermont; V. t., verb transitive; Vul(g)., Vulgate;

VUl(g)., vulgar(ly); V, V., iat. vice versa, se texten; VV. II., (iat. variæ lectiones) various readings.

vacancy, va'kansi, s. (pl. -cies, -z) tomhett; tomrum, tomma rymden; (tomt) mellanrum, lucka (between, mellan, t. ex. two beams, words in writing)-, ledig (obesatt, oupptagen) plats; ledigt nummer; ledig syssla ei. tjänst; ledighet, vakans (in a public office etc.); ledig tid, hvilotid, fritid; pl. ferier; there was a det fans (en) plats (äfv.: syssla) ledig; those little -cies from toil are sweet, dessa små hvilo-tider från mödan äro behagliga; to fill -cies, äfv. ersätta afgången; when a ~ occurs, in cases of on a vid inträffande ledighet (vakans); se vid. ex. under stare.

Vacant, va'kant, a. tom (room etc.; afv. biid., t. ex.: tanketom [-[mind],tanklös,uttryckslös,-] {+[mind],tanklös,uttrycks- lös,+} jfr vid. ex.); ledig, oupptagen, öppen; fri (och ledig) (from, från); obesatt; vakant; jur. utan egare; ~ face, intetsägande (uttryckslöst) ansigte; ~ look, äfv. frånvarande blick (ei. ansigtsuttryck); one's f\j moments (ni. hours, time), lediga stunder, ledighets- ei. fritid; to be om lagenhet stå obesatt, äfv. stå obebodd; to become (ei. fall) blifva ledig (om plats, tjänst). ~ly, -li, ad. jfr föreg, a.; to look (gaze) stirra med en frånvarande blick, jfr äfv. ex. under stare, vacate, vaka't, va. göra torn el. ledig; lemna en plats; utrymma;

6: note, o: do, o: nor, o: not, à: tube, &: tub, à: bull, th: tiling, dh: this, w: will, z: has.tfacate

P Talspråk. iöiö P Lågt språk.

vagrant

afträda, frånträda (upphöra att innchafva); upphäfva, annullera (a charter, a commission etc.); tillintetgöra †; (it was resolved that) James had —c? the throne of England, ... hade nedstigit från tronen (var afsatt); a place —c? through the death of...t som blifvit ledig gnm ...s frånfälle. vacating, -ka'ting, prt.; s. lemnande, utrymmande, jfr föreg. v. vacation, -ka'sjun, s. upphäfvande; ledighet, frihet, ostördhet ^C; prestsjssias ledighet; domstols-, universitets-, skoi-ferier; Long (F)—, se sms. uuder long.

vaccary †, vak'ari, s. prov. kostall; mjölkkammare; mejeri.

vaccina, lat., vaksi'na, s. (pl. -næ, -nè) se vaccinia. —te, vak'sinat, va. vaccinera, —ting, vak'sinating, prt.; s. vaccinering, —tion, vaksina'sjun, s. vaccination, ko-koppympning. —tor, vak'sinatur, s. vaccinator. vaccine, våk'sin (-sin), a. ko-(t. ex. physician); vaccin-; — disease, ko-koppsjukdom ; — inoculation, kokopp-ympning; — lymph, — matter, — virus, vaccin, vaccinia, lat., våksin'iå, s. med. kokoppor. vaCCinist, vak'sinist, s. vaccinator.

vacher, fr., våsjà', s. Am. lok. koherde, boskapsherde. —y, vasj'uri, s. prov. (el. †) ko-fålla, kohage; mejeri.

vacillancy }|(, vås'ilånsi, s. se vacillation. vacillant, -lånt, a. vacklande, äfv. biid. : obeslutsam ; ostadig, vacillate, -lat, vn. vackla (hit och dit) afv. biid.; röra sig hit och dit, oscillera, slingra; bild. »sväfva» (between hope and fear), vacillating, -la-ting, prt.; a. vacklande; ostadig; slingrande; s. se föij. vacillation, -la'sjun, s. vacklande; slingrande, äfv. fartygs slingringar); ostadighet; biid. obeständighet, ombytlighet, bristande hållning (fasthet, konsekvens) (äfv. med pl.), vacci|latory,-låtèr!, a. vacklande, ostadig.

Vacua, lat., vak'iia, s. pl. af vacuum, —te †, -kuåt, va. göra tom, tömma. —tion)|C, -kuä'sjün, s. uttömmande, jfr evacuation. vacuist, -kuist, s. en som antar tomrum i naturen, vacuity, -ku'iti, s. tomhet; biid. intighet tomrum, »lucka», jrr vacancy. vacuolated, -küolàtëd, a. full af små ka-viteter (jrr vacuole), vacuolation, -kuolà'-sjun, s. bildande (ei. förefintlighet) af många små ihåligheter (tomrum) ss. vid jäsning. vacuole, -ku6\, s. naturv. liten luftcell el. rund ihålighet i organiska celler.

vacuo, (lat. ablativ ar vacuum) våk'u ; in —, i lufttomt rum.

vaCUOUS, våk'uus, a. tom. — ne SS, -nes, s. tomhet.

vacuum, lat-, våk'uum, s. (pl. äfv. -CUa, -lia) tomrum, tomma rymden; fys. vakuum, lufttomt rum; a. i sms. tomrums-, vakuum-(t. ex. pan : -panna, afdunstningspanna ei. i allm. -apparat beroende på användning af lufttomt rum; pump, vakuumpump); nature abhors a —, naturen afskyr tomrum; in a —, se in vacuo. våde †, vàd, vn. gå (bort, förbi); försvinna (jfr fade).

vade(-)mecum, (lat.: gå med mig), vådëmè'k&m, s. vademecum, ngt is. en (hand)bok som man ständigt för med sig, »hjälpreda», »lathund», vadimony †, våd'im6ni, s. jur. pant för inställelse inför rätta, vae, và, se voe.

vagabond, vag'abond, a. rörande sig hit

och dit utan bestämd riktning (i allm. bet. t. ex. om en flagga, om vinden, poet.); kringirrande, kringflackande, kringströfvande, is.kringstrykande utan hemvist; Ostadig, jfr ex.; S. kringvandrare, is. landstrykare, lösdrifvare, en försvarslös; vn. † se ojize; a fugitive and a — shalt thou be in earth, bibi. ostadig och flyktig skall du vara på jorden, —age, -adj, —ism, -izm, — ry, -ri, s. kringstrykande, lösdrifveri; försvarslöshet. —ize, -iz, vn. ströfva, »flacka», stryka omkring, föra lösdrifvarlif. vagal, vå'gål, a. anat. tillhörande de pneu-

mogastriska nerverna, vagarious t, vågà'rius, 5. fantastisk, full af griller, underlig. Vagary, -ri, s. (pl. -ries, -z) kringirrande, -ströfvande †; utflykt af fantasien, underligt infall, bisarr nyck, pl. griller, »tokiga idéer»; within the tropics, dame Nature plays strange -ries, inom tropiken har modern naturen underliga infall, vagina, lat., vådji'nå, s. anat. vagina, moderslida; naturv. slida; bot.bladslida; konst, öfre delen af pelare ei. kolonn ss. piedestal uppbärande en byst ei. figur. —I, -nål, -'djinål, a. vaginal-, slid-; slidformig. —nt, -'dji-nånt, a. omfattande såsom ei. med en Slida, bot. slidomfattande (försedd med stjälk-omfattande slida, om blad). —te(d), -nàt(ëd), a. omfattad af en (särsk. bot. blad-)slida.

vagino-pennous, -djinopën'us, a. zool. (om

insekter) skalvingad dets. som sheath-winged.

vaginula, -djin'ula, s. bot. liten skida; särsk. rörformig (disk)blomma. Vagrancy, va'gransi, s. sysslolöst kringdrifvande; lösdrifveri, landstrykarlif; försvarslöshet. vagrandise, -gråndiz, vn. F stryka (drifva, flacka) omkring, vagrant, và'grånt, a. kringirrande äfv. biid., kringflackande; kringstrykande (t. ex.beggar); s. lösdrifvare, landstrykare; — law,

ki fate, å: far, à: fall, a: fat, k: fast, é: mete, è: met, I: her, i: fine, i: fin, {: fir,vagrant

# Mindre brukligt. 1617 † Föråldradt.

valid

försvarslöshetsstadga, förordning mot lösdrifveri. ~neSS, -nës, s. se vagrancy. vague, våg, a. kringirrande, jfr vagabond †; oviss, obestämd (t. ex. sensation); sväfvande (t. ex. svar, uppgift); löslig (saknande hemul), Otillförlitlig, lÖSt rykte: S. † se vagary; poet. obestämd rymd)|C; vn. † ströfva (irra, stryka) omkring. ~ly, -li, ad. vagt, obestämdt etc. jfr föreg, a.; I was ~ sensible that ..., jag hade en dunkel (sväfvande, obestämd) förnimmelse af att ... ~ness, -nës, s. obestämdhet, oklarhet;

sväfvande allmänhet (bristande bestämdhet), det sväfvande (of, i, t. ex. en uppgift); lös-(lig)het (of a report etc.). vail, v ål, 1. s. o. va. se veil. vail, val, 2.s. (vnn\.ipl.) drickspengar; sportler, oförmodad vinstf; vinst †, jfr av ail, pl, Vail †, vàl, 3. va. låta falla, släppa ned,

Sänka; särsk. Stryka segel el. »hatten» till tecken af ödmjukhet el. underkastelse; Vn. »stryka Segel», böja sig, gifva efter (to, för), vaimure †, va'mur, s. se vaunt-mure. Vain, vån, a. innehållslös, tom bild. (t. ex. wisdom, boast, excuse, pleasure, threats); fåfäng, fruktlös; fåfiinglig; inbilsk, själf-kär, uppblåst (of, öfver); a ~ wish, äfv. en »from» önskan; in förgäfves, utan nytta ei. verkan; äfv. i onödan, i oträngda mål, utan allvar, jfr ned. ex.; all ... was (made) in ... var förgäfves, ... tjänade till intet; ~ effort(s),labour in ~,förspild möda; it was in ~ ...-ing, it was in ~ to (infin.), det var intet värdt (tjänade till intet) att ...; it would be in ~ for me to ..., det vore inte värdt att jag

... gjorde det, det vore förgäfves för mig att (försöka) göra det; to take the name of God in /v/, missbruka Guds namn. glorious, -glo'rius, a. fåfänglig; uppblåst, skrytsam. ~g!ory, -glo'ri, s. fåfänglighet; inbilskhet, uppblåsthet; skryt. ~ly, -li, ad. fåfängt, förgäfves; fåfängligt; in-bilskt, uppblåst; dåraktigt. ~neSS,-ës, s. tomhet; onytta, fåfänglighet; fåfänga, inbilskhet.

Vair, vår, s. gråverk (ekorrskinn tin beklädnad is. fordom); is. her. »framryckta stålhattar»; a. äfv. ~y, -i, a. iklädd ei. beprydd med ekorrskinn; her. försedd med stålhattar is. i silfver och blått: ~ proper; mots. ~ composed, ... i andra färger, vaisya, våis'jå, P bis, S. Ind. tredje kasten bland

hiuduerna.

vaivode, vå'vèd, S. vojvod (furste i Moldau etc.). vakeel, våkè'l, s. Ind. inredd advokat, sakförare, agent. Valais, vålå', s. pr. Wallis, <x/an, -zan, a.

wallisisk; s. invånare i Wallis.

valance, vål'åns, s. hängande draperi, öfverfall, (säng)gardinkappa; (silkes)da-mast (: valentia); va. förse med vale, väl, s. is. poet. dal, äfv. prov. : dalbotten, dalsänkning, liten slätt mellan kullar; kanal, ränna; is. (: jmmp-nu, jfrpump-dale) pumpränna i fartyg, valediction, vålëdik'sjun, s. farväl, afskedstagande, -hälsning), valedictorian, vålëdikto'riån, s. afskedstal are is. (student) i amerikanska Colleges. Val-edictory, -'turi. a. afskeds- (t. ex. address, oration, jfr s.; feast, -kalas; sermon, -pre-dikan); s. afskedstal is. Am. af afgående student.

valence, våréns, 1. se valance. Valence, vä'lëns, 2. s. kem. valens, atomvärde.

Valencia (-tia), våiën'sjiå, s. (eg. V. s. pr.)

ett slags half ylle västtyg med ränning af silke ei. bomull; (silkes)damast (: valance).

Valenciennes, fr., vålångsièn', vålënsè'ënëz, s. pr.; (V.) valenciennes-spetsar. <%,-C0ni-position, s. fyrv. brandsats. valency, våréensi, s. kem. valens, atomvärde, valentine, våréentin, s. »Valentin», käresta väld på S:t Yalentins dag (St. F~'s day :

14:de febr.); kärleksbref halft på lek sändt på denna dag (ofta anonymt), Valentinsbref, -kort. valentinian, -tin'!ån, s. kyrkoh. anhängare af en viss gnostisk sekt i 2: dra årh. valentinite, - -' tinit, s. min. valentinit (antimonoxid).

valerate, vål'urât, s. se valerianate. valerian, vålè'riån,s. bot. vendelsört,baldrian (Valeriana), ^ate, -åt, s. kem. valerian-syradt salt. ~ic, -'ik, a.; acid, vale-riansyra. valeric, vårårik, a. se föreg. a. valeS, vålz, s. pl. se vail, 2. valet, fr., vårèt (vålå', fr.), s. betjänt, kammartjänare (: ^-de-chambre, fr.); i hästdressyr pik, staf med järnpigg; of the place, hyrlakej, hyrbetjänt anstäid p& kort tid, t. ex. hos resande.

valetudinarian, vålëtàdinà'riån, s. sjuklig, »klen» person, sjukling; a. sjuklig, svag, klen (till hälsan) (um person, äfv. t. ex. "v stomach); äfv. aiim. ömtålig, bräcklig (t. ex. virtue), ^ism, -izm, s. sjnklighet, klenhet; pjåskighet i afs. på hälsan. Valhalla, våihårå, 5. pr. nord. mytol.; i Tyskland : »Pantheon» (byggnad med berömda mäns bildstoder).

valiance (-ey) †, vål'jåns(i), s. tapperhet. Valiant, våFjånt, a. tapper (äfv. achievement, action äfv. : bragd, mannadåd), modig, oförskräckt is. i strid; manhaftig, b ål d äfv. skämts. ~ness, -nes, s. tapperhet. valid, val'id, a. stark, dugtig|; hållbar

(duglig, säker, afv. bindande, t. ex. argu-

i: note, b: do, b: nor, b: not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 1618 P Lågt språk.

ment, proof o. d.), giltig, välgrundad; lag-gill, rättsgiltig in law), laglig (t. ex. claim, deed, marriage), äfv. i fullt laga form; to be ega laga kraft; to become vinna laga kraft. ~ity, -'iti, 5. (jfr föreg.) hållbarhet, gällande kraft, särsk. bevisningskraft (jfr föreg., ex.); laggillliet, 1'ättS-giltighet; värde †. ~ly, -ii, ad. äfv. på giltiga grunder. ^neSS, -nes, s. se ~ity. valinch, Val'insj, S. häfvert hvarmed vätska upphämtas ur sprundhålet på ett fat, SUgpipett.

Valise, fr., vale's, s. kappsäck.

valkyr, vårkh-, ~ia, -'lå, s. nord. myt. val-

kyria. ^ian, -'lån. a. af föreg, s.; äfv. poet. strids- (hymns, sånger), vallation, villa's jun, s. förskansning, vall, jfr

circumvallation. valley, val'i, s. (pl. -z) dal; byg. ingående vinkel i tak of a roof ^ between two roofs), ränna; ~ of tears, tåredal, jämmerdal. rw-piece, ~-rafter, s. kälsparre. valonia, vål
ållonskål(ar) af Quercus ægilops. Valorous, vår&rus, a. tapper, manhaftig,

modig, valour, -lur, s. tapperhet. valuable, val'uabl, a. värdefull, värderik; dyrbar, äfv. : högt värderad ei. skattad, kär (friend etc.); mycket inbringande syssla; s. ngt värdefullt, dyrbarhet, is. i pl.: pre-tiosa; värdeförsändelse; for a ri consideration, mot vederlag, mot ersättning i pengar o. d. valuation, -a'sjun, 5. värdering; uppskattning; taxering; evalvation

(beräkning af mynts värde); at a (öfvertaga ngt)

efter värdering, valuator, -àtur, s. värderingsman; taxeringsman. value, vårü, S. värde i allm. (polit. ekon. särsk.: ~ of exchange)-, innebörd, betydelse (of a word etc.); åsätt värde, pris; valör; myntvärde; hand. valuta, belopp, jfr ex.; aktning (for, för ngn : huru högt man skattar ngn))|C; mus. noters valör, tidsvärde; va. värdera (at, till), uppskatta; (högt) värdera ei. skatta (äfv. : akta), sätta högt pris pa en persou, sitt lif, vänskap etc.; göra värdefull (to, för) †; vara värd, uppgå i värde tillf; vn. hand. draga (en växel), trassera (on, upon, på en person; for the sum of..., till ett belopp af); ~ nil, af noll och intet värde; ~ received, hand. valuta bekommen; when due, hand. valuta vid förfallotiden; ~ for one's money, valuta för sina pengar; current värde i handel och vandel; ~ of exchange,exchangeable poiit. ekon. bytesvärde; intrinsic inre värde, värde ngt eger i och för

sig, polit. ekon. (: förmåga att fylla behof :) nytta; (I wish you would give me this ...,) but perhaps you have a special ^ for it (: it

has a special ^ for you), men kanske det har ett särskildt (»affektionsvärde för dig; to pay less than the betala (köpa) ngt under verkliga värdet, ... till underpris; to estimate the ~ of, göra värdering på, värdera ngt; he has got the full ~ of his money, han har fått full valuta för sina pengar; to set (a great, high) ~ on, sätta (högt) värde på; above öfver värdet; (to be taken) at its full till fulla värdet; in i värde (t. ex. a coin in ~ sixteen shillings : ett mynt värdt 16 s.); inferior in af ringare värde; of af värde, värdefull, dyrbar (äfv. aiim., t. ex. : every moment is of /X/); of little af föga värde; of no rw, utan värde, värdelös; äfv. oduglig; declaration of värdeangifvelse; unit(y) of jfr under unit; a present of the ~ of 100 £s, ... till ett värde af ...; to make ... of äfv. gifva ngt värde; to the of, till ett värde af; he left his son to the ~ of 1000 pounds, English money, han efterlemnade åt sin son en förmögenhet uppgående till ett värde af 1000 pund i engelskt mynt; ~ dearly, ~ highly, sätta högt värde på, högt skatta ofta: högakta (och hålla kär: a friendctc.); as you »u your life, så framt lifvet är dig kärt; (that ...) he understood very well how to ... förstod att uppskatta till dess fulla värde (att vederbörligen uppskatta, att sätta värde på); ~ a thing to its utmost worth, uppskatta ngt till dess högsta värde; what he »»d himself most on, was ..., hvad han mest satte sin stolthet i att ega (hvad han mest berömde sig af, ... var stolt öfver) var (t. ex. sin kunskap i ...); nothing to ~ one's self upon, ingenting att vara stnrsk öfver. -d, pj).; a. värderad, högt skattad, aktad; my ~ friend, min (högt) värderade vän; not to be oskattbar; the. whole lot ~ at, hela partiet värderadt till ... ~less, -lès, a. värdelös. -år, s. se valuator;

äfv. en som värderar, skattar (»vet att värdera, att sätta värde på»; med of, ngt). Valuing, -ing, prt.; s. värdering, jfr valuation.

valvasor, val'vasor, s. se vavasor.

valvate, våPvàt, a. liknande ei. görande tjänst som klaff (jfr valve); försedd med klaffar; bot. (om kapsel) öppnande sig längs efter valvlernas sömmar; (om knoppläge : 'v» cEstivation ei. 'v vernation) med kantlagda blad.

valve, valv, s. dörr, is. dörrflygel (ena haifvan af döbattanger), ftygeldörr, porthalfva; lucka (lock); tekn. klaff, ventil; naturv. valvel. ~

b. fate, å: far, A: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,variation

% Mindre brukligt. 1619 † Föråldradt.

vase-shaped

-box, s. ångm. ventillåda. —casing, ~

-Chest, s. ventilkammare; jfr slide-casing. —face, s. ventilyta, slidplan. —gear, s. axelledning(ssystem) för en ventil, ku-lissrörelse, ångm. slidreglering, —guard, s. ventilstoppnre. —motion, s. slidrörelse; se vid. ^-gear. —piston, s. ventil-kolf, genombruten kolf. —rod, s. slid-stång. —rod-link, s. slidsidstång. ^ -Seat, s. ventilsäte, jfr —face. —shell,

S. zool. Yalvata (en sötvattenssnäcka). ~-SteW, $. ventilstång, pistonstång. ^vd, -d, a. försedd med valvler ei. ventiler etc. 'v-let, -let, s. liten valv etc. (jfr valve). valvular,val'viilur,a.valvlik; valv-; egande, försedd med, öppnande sig medels ei. tjänande som valvler, valvule, -vul, s.

liten valv; bot. afv. blomfjäll hos gräs. vambrace, vam'bras, s. armskena i rustning, vamos, (eg. sp.: låtom oss gå vår väg) va'lUOS, vamo's, vn. F »kilas, ge sig i väg, »försvinna», »schappa», rymma. Vamp, vamp, s. ofvanläder, öfverläder; pl. si. gamla (vidstickade) strumpor; mus. F improviseradt ackompanjemang; va. försko ; (äfv. med up) flicka, lappa på, lappa upp ei. ihop (jfr revamp); äfv. biid. F putsa (»fiffa») upp gammalt skräp, förbättra; si. »stampa» (på), pantsätta; mus. F improvisera ackompanjemang till; vn. F improvisera ackompanjemang (to, till); a r^ed play, »ett sceniskt machverk», ^er, -ur, (1.) s. upputsare, (hop)flickare; ackompanjemangsimprovisatör. vamper, vam'piir, (2.) vn. prov. skryta, skräfla. Vampire, vam'pir, s. vampyr (zool. Yampi-rilS, fladdermupslägte : —bat) äfv. bild. Vam-pirism, -'pirfzm, s. vampyrism, (tro på) vampyrers blodsugande; biid. blodsugeri. Vamplate, vam'plat, 5. parérplåt på (tor-nér)lans.

vampoose, vampo's, vn. se vamose. vamure †, va'mur, s. se vaunt-mure. Van, van, 1. s. vagn, se spring0. jfr caravan; järnv. bagagevagn. van, van, 2. s. åkerbr. vanna, kastmaskin (jfr fan o. winnoiving-machine); gruf. kastning (malmrensning) (med) skofvel; va. kasta, jfr ofvan, numera is. gruf.

van, van, 3. 5. avant-garde (afv. i en flotta : ~ -squadron), förtrupp; in the i förtruppen, aiim. »i första ledet», gående i spetsen, främst (in a work). —Courier,s. förelöpare, jfr av ant-courier; is. mil. »éclaireur», »blänlcare». —guard, s. mil. avant-garde, förtrupp(erna).

vanadate, vån'ådàt, vanadiate, -nà'diàt, s. kem. vanadat, vanadinsyradt salt. vana-diC, -ad'ik, a.; rs, acid, vanadinsyra. vanadinite, -ad'illlt, S. min. vanadinit (blyvanadat). vanadium, -na'dium, s. kem. vanadin. va-nad0US,-dus, a. vanadin-(acid, syrlighet). Vandal, van'dal, s. vandal äfv. bild. : rå människa, barbar; a. (v) vandal-; wendisk, se vid. följ. a. (V)~iC, -'ik, a. vandalisk äfv. bild. (V)~ism, -izm, s. vandalism (förstörelseraseri).

Vandyke, vandi'k, s. (eg. pr.) uddad halskrage brukad på 1600 talet; ~ Brown, Van-dykebrunt (en mörkt rödbrun målarfärg).

vane,vän, s. fan på fjäder; flöjel, flög; (kvarn-, propeller)vinge; landtm. bricka på afväg-ningsstång.^ —shank, —Stock, s. flög-skär. —spindle, s. flögstång, -ten. vanfoss , van'fos, s. rort. yttergraf. vang, vång, s. sjö. gärd. vangee, van'dje, s. sjö. »norska vapnet» (pumpinrättning).

vanglo, vång'gl6, s. i Vestindien sesam(frö). vanguard, se sms. under van, o. vanilla, vanil'a, s. vanilj (bot. slägtet Yanilla). vanillic, -lik, a. kem. vanilj-, vanilloes,

-l6z, s. bot. etc. oäkta vanilj (Yanilla Pom-pona).

vaniloquence †, vanil'okwens, s. tomt prat. vanish, van' isj, vn. småningom försvinna; mat. närma sig (tendera) till noll; förgå (äfv. ~ away); s. fonet, efterljud, senare biljud i difiongerad vokal; as (el. like) the dew (ei. snow) before the sun, smälta bort som snö i solsken; ~ from the sight of (spectators), försvinna ur ngns åsyn; ~ into thin air, ~ into nothing, »gå upp i rök», bli till intet; se vid. ex. under space, ^ing, -ing, prt.; a.; s. försvinnande; ~ line, perspekt. horisont; ^point, perspekt. ögonpunkt; to reach (ei. to be reduced to) the ~ point, blifva nästan försvinnande (liten), vanity, van'iti, s. (pl. -ties, -z) fåfänga; fåfänglighet äfv. konkret : tomhet (ngt tomt el. innehållslöst), flärd, skenfagerhet; fruktlös önskan (ei. sträfvan), tom villa, påfund; <v/ of -ties, eg. bibi. (»vanitas vanitatum vanitas») fåfängligheters fåfänglighet; (Fair, »Fåfängans Marknad» (den få-

fängliga världen, världens flärd, med allusion på en skildring i den religiösa allegorien »Kristens Resa» af Bunyan; äfv. titel på en roman af Thackeray);

the world and its pomp and -ties, världen och dess (prål och) flärd; slighted sårad fåfänga; without äfv. »utan att berömma mig själf», utan skryt (sagdt). Van-iohn, våndjon', s. vingt-un (kortspel), vänner, van'ur, s. vannare. en som kastar säd; ~ of gold-sand, guldvaskare. vanning, prt. (af van, 2.); s. vanning, kastning, vanquish, vang'kwisj, 1. s. en f&rsjukdom.

bi note, bi do, b-, nor, bi not, à: tube, à: tub,, å: bullj th: thing, dh: this, w: will, z: has.vanquish

F Talspråk. 1620 P Lågt språk.

variation

vanquish, vang'kwisj, 2. va. besegra, öfvervinna eg. o. i aiim. bet.; öfverväldiga; vederlägga. r^able, -abl, a. som kan besegras, öfvervinnelig. ~er, -nr, s. besegrare, segrare. ~ment †, -mènt, s. besegrande.

vansire, vån'sir, s. zool. Mangusta galera

(ett vesslelikt djur på Madagaskar).

Vant, vant, vn. se vaunt.

Vantage, va'ntadj, s. ()£ f. advantage; brukligt.

is. i vissa smst., jfr ned. ex.) förmån; boktr. si.

»fortel»; va. † gagna, lända till fördel; to have ... at a hafva fördel framför, vara i gynsammare ställning än en motståndare; coign(e) of point (ei. spot) of förmånlig, beherskande punkt : ~ -point, ^-ground, 5. förmånlig terräng ei. (beherskande) position; aiim. bild. stark (öfverlägsen) ställning.

vantbrace †, vånt bi às, vantbrass †, -brås,

s. se vambrace.

vante, vånt, s. prov. fågelsnara, dona.

Vapid, våp'id, a. dufven, afslagen (om dryck, t. ex. beer)\ fadd äfv. bild. äfv. om person; Utan styrka ei. lif, matt, äfv. färglös biid., »flau». ~ity, -'it?, ~ness, -nes, s. dufvenhet, faddhet.

vapor, lat., va'pur (Amer. stafn.) se vapour.

ability,-åbil'iti,5. fördunstbarhet. ~able, -åbl, a. fördunstbar. ~ate †, -åt, vn. fördunsta (jfr evaporate), mating, -å'ting, prt.; point, ångpunkt. ~ation)j<,-å'sjun, s. fördunstning. ^ifei'OUS, -lf'urus, a. af-dunstande, afgifvande dunster, 'vific, -if'ik, a. fördunstande, förvandlande till dunst (ångform), ångbildande, ^iform, -por'iform, a. (existerande) i ångform, sizable, -l'zåbl, a. som kan förvandlas till dunst (ångform), ^ization, -izå'sjun, s. fördunstning, ångbildning, ångvand-ling, vaporisation. ~ize, -iz, va. förvandla till ånga, ångvandla; vaporisera, förflygtiga genom afdunstning; vn. af-dunsta, fördunsta, afgå i ångform. ~izer, -lzfir, s. ngn som låter ngt fördunsta, (ei. ngt) som förvandlar till ånga; ångbildare. rvose, -6s, ^OUS, -&s, a. dunstig, gasformig, ång-; full af dunster; (om föda) väder-alstrande, orsakande vapörer; biid. »dimmig», svamlig, tom, blott inbillad, overklig, innehållslös (speculations, etc.). ousness, -usnes, s. dunstighet, jfr föreg. a.

Vapour, va'pur, s. dunst, ånga (fys. kropp som tillfälligtvis befinner sig i gasform), F imma, dimma, tjocka, (sol)rök; väder i magen †; bild. »tom dunst», tom inbillning, ngt overkligt, ss. en »1'Ök» som snart försvinner (bibi. jfr Jak. iv, 4); pl. »vapörer»; förr hypokondri (-ska inbillningar), griller; vn. dunsta, af dunsta, afgå i ångform; afgifva dun-

ster, ånga †; biid. prata stort, skryta, skräfla, tala vidt och bredt (about, of, om); va. (ofta med away, forth, out) utdunsta, afgifva i ångform; stortalande utsäga, prata (om) (t. ex. nonsense)-, to be in the ^s, hafva ett anfall af »vapörer» ei. hypokondriska griller; to rise in afdunsta, afgå i ångform. ~-batfl, s. im-bad, ångbad afv. kem. tekn.; ångskåp. ~ed, -d, pp.; a. fuktig af ånga, immig; lidande af vapörer; full af hypokondriska griller, hypokondrisk. ~er, -ur, s. skräfiare, stortalande person (pratmakare). nJng, -ing, prt.; a. stortalande, skräflande, skrytsam; s. fördunstning; bild. skräfvel. ~ish, -Isj, a. lidande af väder ei. vapörer; hypokondrisk, jfr <^ed. ~ize, ~0US, se motsv. under vapor. ~y, -i, a. dunstig, full af dunster; hypokondrisk, jfr Varangians, vårån'djiånz, s. pl. väringar, varäger.

vårdö, va'rdo, (1.) va. P si. se (efter); (2.) s. vagn.

vardy, va'rdi, P f. verdict.

varec, vår'èk, s. varek, kelp, tångaska; äfv. vareksoda, tångsoda.

vari, và'ri, s. zool. en art pyssling (Lemur (jfr d. o.l catta).

Variability, våriåbil'iti, s. se variableness.

variable, vå'riåbl, a. föränderlig, växlande, skiftande; obeständig; ostadig, ombyt-

lig om väder, lynne, person etc. ; mek. omställbar; s. ngt föränderligt, mat. variabel (kvantitet); the ^s, de föränderliga vindarnas region vid ekvatorn. ~neSS, -nes,s.föränderlighet; ombytlighet; ostadighet. variance, -låns, s. motsägelse, strid, bristande öfverensstämmelse (between, mellan) särsk. jur.; oenighet, misshällighet (between, mellan; with, med); missämja, split, strid; at i strid (ivith, med), oenig, afv. oförenlig (med : stridande mot, motsägande); to be at stå i strid (with, med); vara oförenlig(a); vara oense, jfr följ.; to be at direct ~ with, stå i uppenbar strid med; to live at lefva i oenighet (with, med), vara osams, ligga i strid (with, med); to set (bring) at rv, stifta oenighet (split) mellan, göra osams, reta, upphetsa personer mot hvarann, äfv. ngn (against, mot), variant)j<, -lånt, a. afvikande, olik; jfr vid. variable; s. variant, afvikande läsart, variate -iåt, va. variera, jfr vary. Variation, -iå'-sjun, s. förändring, omväxling; afvikelse, afvikning; växling, skiftning (t. ex. of colour in different lights), olikhet, skilnad; vetensk. astron, etc. äfv. mus. variation (äfv.: storlek af möjlig ändring); gram. (ords förändring

b. fate, å: far, A: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,variation

% Mindre brukligt. 1621 † Föråldradt.

vase-shaped

gnm) böjning ei. afledning; sjö. of the compass, of the needle) missvisning. ~ -Chart, s. sjö. missvisningskort. ~-C0m-paSS, s. sjö. variationskompass, missvisnings-, pejl-kompass. Varicella, lat., vårisèPa, s. med. vattkoppor. Varices, lat., våriséz, pl. af varix.

variciform, varis'iform, a. liknande ådersvulst. varicocele, -kosè'1, s. med. ådersvulst,-bråck i scrotum, varicose,-'-kos, varicous, -'-kus, a. sjukligt uppsväld, an-

sväld (om blodådror).

varicoloured, varikul'urd, a. brokig, varied, va'rid, pp. (af vary); a. afvikande; växlande, skiftande (from, från; to, till); omväxlande, mångfaldig, åtskillig; olikartad, mångartad; mångskiftande, brokig eg. (i färg) o. allm. Varier -riur, S. poet.

afvikare, en som lemnar den utstakade stråten.

Variegate, và'riëgàt, va. göra brokig, nyansera i flere färger el. färgskiftningar, Variera; äfv. åstadkomma omväxling i, göra omväxlande. ^d, -èd, pp.; a. brokig, mång-färgad; ~ lamps, (brokiga) kulörta lyktor. variegation, -ga'sjun, s. åstadkommande af brokighet, brokiggörande; mångfald i färg, brokighet, variety, vari'eti, s. åtskillighet, mångfaldighet; omväxling, förändring; ombyte; växling, skiftning; mångfald af olika ting; assortiment; naturv. varietet, afart, växelform ; ~ is the spice (ei. salt) of life, ordspr. ombyte förnöjer; a. ~ of..., en mängd olika slags ...; for ~ of expression, för att få olika uttryck; for sake, by way of för ombytes (variations) skull, rv -Store, s. Am. diversehandel, variola, lat., vari'o'ia, s. med. koppor. ~r, -lår, variolic, -rioi'ik, se variolous, vario-lite, va'riolit, s. min. variolit, koppsten. variolitic, -lit'Ik, a. naturv. min. prickig, varioloid, va'riolojd (var'-), a. med. liknande koppor, jfr ock s.; s. mildare afart af koppor (hos en koppympad). variolous, -lus, a. koppartad, kopp-; koppärrig. various, va'rius, a. olika, mångfaldig, mångahanda; skiftande, växlande; olikartad, skild; hvarjehanda, åtskillig(a),»diverse»;

opinion, meningsskiljaktighet; ~ readings, olika läsarter; ~ shades of the same colour, flere olika skiftningar af samma färg; with ~ success, med skiftande (växlande) lycka. ~ly, -li, ad. på mångahanda olika sätt; ßowers ~ coloured, blommor af många olika färger; they ivere ~ employed, de voro sysselsatta hvar på sitt håll, den ene med ett, den

andre med ett annat.

varisse, våris', s. veter. vattenspatt. varix, lat., va'riks, s. (pl varices, var'isez)

ådersvulst, var|et, vå'rlët, s. tjänare, betjänt, lakej †; lymmel, slyngel, slusk. ~ry, -ri, s. pö-bel, pack.

varmint, va'nnint, s. P (f. vermin) »busfrö»,

rackarbyting. varnish, vå'rnisj, s. fernissa (i aiim. tjockt be-

strykningsämne som ger blank yta, jfr t. ex. black tekn. äfv. glasyr på lervaror; äfv. ets-grnnd (etching-; glans, glänsande (äfv. biid. : »pålagd», skenfager) yta; yttre, döljande betäckning, öfverdrag; va. fernissa, öfverdraga med fernissa etc. (äfv. ~ over : to lay ~ on, to wash over with ~); biid. hölja (dölja) ngt med ngt förskönande, gifva en fager yta åt (dölja t. ex. sin ärelystnad under ett sken af nit); särsk. i ord färglägga, försköna, bemantla fel. ~-maker, s. fernissfabrikant. ~-Sandarach, s. s. k. tysk sandarak. o^-tree, s. bot. japanesiskt fernissträd (Rhus vernicifera). ~er, -ur, s. fernissare; biid. bemantlare, förskö-nare; si. tillverkare af falska guldmynt. ~ing, -ing, prt.; s. fernissande; fernissa, fernissämnen; ~ brush, fernisspensel. ~ing-day, s. konst, »fernissningsdag» (dagen

före öppnandet för allmänheten af en konst-[tafvel-] utställning).

Varsity, va'rsiti, P förvr. för university. varvel, va'rvel, s. her. falkon. silfverring omkring jagtfalks ben, med egarens namn. <"v|ed, "d,

a. försedd med ringar, jfr föreg. s. Vary, va'ri, va. ändra (på), förändra; skifta, växla; byta om (t. ex. one's dress)-, variera (mus. etc.), göra omskiftande ei. mångfaldig; vn. ändra sig; skifta, (om)växla; variera (from, to); vara olik(a) (äfv. med from; in, i [afseende på]); vara olikartad (förete många olika utseenden el. former), äfv. vara brokig; afvika (from a law; from rules etc.); s. † förändring, växling. ~ing, -ing, prt.; a. skiftande, växlande (t. ex. with ~ success); olika; there are ~ opinions about that, därom äro meningarna delade. Vascons, vas'kunz, s. pl. (prop.) basker. vaSClllar, vas'ltulur, a. is. naturv. kärl-, försedd med, bestående af ei. verkande gnm kärl; kärlrik; ~plants, kärl växter (högre växter : ~es, lat., -là'rèz, s. pl). ~ity, -lår'-iti, s. kärlbildning, egande af kärl; kärlrikedom. vasculiferous, -lif'urus, a. kärlbärande; bot. med flerrummig kapsel. Väse, vàz, våz, s. vas, (prydnads)kärl; prydlig skål äfv. t. ex. för springbrunn; blomstervas; byg. tambur i koionnkapitäi; bot. blomfoder, -kalk (calyx). ~-shaped, a. vasformig.

vaseline, vaz'elin, S. vaselin (fettämne, biprodukt vid fotogentillverkning, ss. salva, smörjmedel).

~-0lI, s. maskinolja af vaselin. vasiform, våz^form, a. liknande kärl; ~ tissue, bot. prickig kärlväfnad.

Vassal, vassal, a. vasall, läntagare; under-hafvande, en beroende af en annan; tjänare i aiim. bet., slaf; kreatur biid., verktyg; a. vasall-; underdånig; slafvisk; va. † göra till ei. behandla såsom vasall etc., kufva, tyrannisera, ^age, -adj, s. vasallskap, länsförhållande; länspligt; nndersåtlig-het, underdånighet, (politiskt etc.) beroende, afhängighet (t. ex. the Greeks were long held in oj by the Turks); to hold (jfr d. o. vn.) of a person in innehafva län under ngn, stå i vasallförhållande till, vara ngns vasall. ~eSS)j<, -es, s. kvinlig vasall. ~ry -ri, s. samtliga vasaller.

Vast, vast, 1. se avast.

Vast, vast, 2. a. vidsträckt, vid, vidt utsträckt (empire, plain etc.); omätlig; ofantlig, ofantligt stor äfv. höjd etc., betydlig (äfv. i grad, antal, svårighet etc.), väldig F; s. (med artikel) is. poet. stor rymd el. sträcka; the ~ majority, det öfvervägande flertalet.

vastation, våstå'sjun, s. se devastation.

Vastly, va'stli, ad. vida; ofantligt; mycket, högligen, förfärligt F. vastness, -nes, s. vidsträckthet, ofantlig utsträckning; ofantlig storlek (äfv. antal), äfv. betydenhet, vasty -ti, a. se vast.

Vät, Vat. s. större t. ex. brygg , garfvar kal", stort fat; tekn. äfv. tråg; färgar kyp; va.)((lägga i

Vatican, våfikån, s. pr.; the oj, Vatikanen

(äfv. biid. for påfvemakten, jfr ex. under thunder). oJst, -ist, s. strängt påfligt sinnad katolik.

vaticide, vat'isid, s. siare- ei. profetmord ei. -mördare.

vaticinal, våtislnål, a. profetisk, vaticinate

-nät, vn. o. va. profetera, sia. spå. vaticination, -na'sjun, s. profetia, förutsägelse. vaticinator, -nå'tur, s. siare, profet.

Vaud, fr., v6, s. (the country of oj : fr. Pays de o>) s. pr. kantonen Waadt. ^ois, -dwå, s. pr. (pl. lika) waadtländare; valdenser.

vaudeville, fr-, vo'dvel, s. vådevill (eg. bond-visa, numera :) lustspel med sång.

vault, valt, s. hvalf byg. o. allm. (t. ex. the oi of heaven : himlahvalfvet); källarhvalf, hvälfd källare; grafhvalf; voit, hopp, språng särsk. af (manège)häst; va. hvälfva (bjgga, forma i hvalfform); slå hvalf Öfver, öfverhvälfva, äfv. hvälfva sig öfver; biid. kröna (with, med); springa (hoppa) upp på, jfr vn.; vn. hoppa, springa (göra

språng), svinga sig (into the saddle, upon the horse); voltigera, slå voit, göra konstsprång (over, öfver etc.); ~ in full centre, se full-center oj. ^-light, s. ljusöppning 1 hjässan af ett (käiiar)hvalf. ~age †, -adj, S. hvalf, jfr ofvan. ~ed, -ed, a. hvälfd (roof etc.) äfv. bot. om öfre blomläpp; Öfverhvälfd,

hvalftäckt. ^er,-ur,s.voltigör,luftsprin-gare (akrobat), Mng, -ing, prt.; a. bild. för-häfvande sig, uppblåst (ambition etc.); s. hvälfning, hvalf byggnad äfv. konkret: hvalf kollekt.; hoppande, voltigerande, (utförande af) konstsprång; ~ block, gymnastikhäst; ~ horse, voltigehäst; äfv. dets. som föreg.; ~ rope, slak lina, slaglina i gymnastik. ^ing-cell, s. byg. hvalfkappa, lunette. ~ing-pillar, ~ing-shaft, 5. byg. hjälpkolonn, knekt. ~y †, -i, a. bågformig, hvälfd, kupig, konkav.

vaunce f, vans, vn. se advance.

vaunt †, vant, 1. s. främre del, första början, jfr avant o. van, 3. ~-C0Urier, se avant -courier. ~-mure, -mur, s. fort. förmur.

vaunt, vant, vant, vn. stoltsera, yfvas, bra-ska, skryta, berömma sig (of, af att ega); va. prisa, rosa (oftast med refl.), skryta af, skrytsamt beprisa; visa på skryt; s. skryt, ^er, -ur, s. storskrytare, braskande människa. ~ful †, -ful, a. skrytsam, ^ing, -ing, a. skrytsam; s. skryt, skräfvel. vauquelinite, vi'klinit, s. min. kopparkrom-bly.

vaut †, våt, s. o. vn. se vault.

Vauxhall, våkshå'l, F vozå'1, s. pr. förr

ort utanför London med ett storartadt förlustelseställe.

vavasor, våv'åsor, (äfv. vavasour, -sor), s.

förr undervasall med vasaller under sig. o>yj, -sori, s. undervasalls län.

Veal, vél, 5. k alf kött; iri. äfv. kalf; pl. kalf-skinn (Pi.); a. i sms. kalf- (t. ex. cutlet, kotlett); o» tea, kalf buljong; roast(ecl) oj, kalfstek.

Veast, ve'st, s. (prov. f. feast) kyrlcoinvig-

nings(års)fest. vectible †, vek'tibl, a. som kan fraktas, köras etc. vection †, -sjun, s. fraktande, forslande, körande, åkande.

Vector, lat., vek'tor, s. geom. radius vector.

Veda, sanskr., vè'då, và'da. s. "Veda (hinduernas religiösa urkund: el. en af deras fyra heliga böcker).

vedette, fr., vëdët', s. mil. vedett (ryttare som

förpost).

VediC, ve'dik, a. Yeda-, tillhörande Veda.

Veer, vèr, vn. vända sig, vrida sig, svänga (om), ändra riktning, om vinden gå om, om fartyg ändra kurs; biid. kasta om, ändra sig, vackla; sjö. äfv. fira, jfr va.; va. vända, ändra till annan riktning; sjö. fira, släcka,

sticka (på) en kabel, ankarketting; timm. se square; nu and haul, (vn.) (on> vinden) kasta, ömsom rymma och skralna; (va.) fira och hala ömsom; ~ aft, (om vinden) rymma; ~ aivay (starkare ~ out), fira på (jfr let out, pay out)) ~ away the cable to the end, sticka ankartåget (kettingen) från sig. ~able, -abl, a. föränderlig, skiftande, veery, ve'ri. s. zool. Turdus fuscescens (en

nordamer. trast).

Vega7 (1.) vë'gå, s. pr. astron. Vega (en fix-stjärna); (2.) (V) sp. Va'ga, S. fruktbar, rikt odlad slätt; i Vestind. tobaksplantage. vegetable, vedj'etabl, s. växt, planta (individ,

organism af växtriket); köksväxt, is. i pl. köks-växter, »grönsakers (men äfv. inbegripande rotfrukter ss. potatis, kålrötter etc.); a. Vegetabilisk, tillhörande växter ei. växtriket; växtartad; erhållen af (ur) växter; växt-(.acid, syra; anatomy, anatomi etc.); grön-saks-, jfr ex.; ~ chemistry, växtkemi, fyto-kemi; ~ chopper, hackmaskin för rofvor, potatis o. d.; ~ cutter, gurkhyfvel; nu flannel, skogsull-tyg; ~ garden, köksträdgård; ~ ivory, vegetabiliskt elfenben (af elfenbensnöt, jfr taqua-nut)) the ~ kingdom, växtriket; 'v man, grönsaks-månglare; ~ market, grönsakstorg; ~ marroio, bot. trädg. växtmärg (en art gurka,

Cucurbita ovifera); ~ matter, växtämne;

parchment, se d. o.; ~ silk, växtsilke (ett bomullslikt ämne af fröbefäckningen hos Cho-risia speciosa); ~ slicer, se CUtter; nu soil, àkerbr. matjord, humus; ~ soup, grönsoppa; ~ sulphur, nicht; ~ tallow,

växttalg (talglikt ämne hos flere växter; se särsk.

piney, s.); ~ wax, växtvax, vegetabiliskt vax (jfr anm. vid föreg, ex.); särsk. »japanskt vax» (af ett slags enbär af Rhus succedana);

ivealth, växtrikedom; ~ woman, grön-saksmångelska; the ~ world, växtvärlden, växtriket. vegetal -tål, s. se föreg. s.; a. (jfr föreg, s.) egendomlig för växterna, vegetarian, vedjeta'rian, s. vegetarian, växt-

ätare, icke-köttätare (person som af princip lefver blott af växtprodukter o. mjölk etc., icke kött);

a. vegetariansk (t. ex. diet). ~ism, -lzm, S. vegetarianism (försakande af köttmat), vegetate, vedj'etat, vn. växa (ei. lefva) om växter ei. som en växt, föra växtlif; biid. vegetera (biott ata o. växa), vegetation, -tà'sjün, s. växts växande, växtlif; vegetation, växtvärld; kristallers anväxande, kristallisation ; med. växt på. hjärtat; med. granulering på såryta; pl. växter, vegetabilier.

vegetative, vëdj'ètàtiv, a. växande, med

växtkraft (om växter); befordrande växtlighet, växtdrifvande (t. ex. properties of soil); fysiol, etc. vegetativ äfv. : egen-

domlig för växter. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara vegetativ, jfr föreg. a. vegeto-, vëdj'ëté, i sms. vetensk. Växt-, t. ex. ~-animal, a. liknande på en gång växt och djur(ämne). vehemence, vè'hëmëns, s. häftighet, våldsamhet (of wind, of noise etc.); bild. hetta (of temper etc.), glöd (of passion), ifver (to speak with ~ : ifrigt, häftigt), vehement, -ment, a. häftig, våldsam (wind, fire etc.); stark (heat)-, biid. eldig, glödande, hetsig; eftertrycklig, jfr föreg, vehicle, Ve'hlkl, S. vetensk. Vehikel (särsk. farm.: ngt hvari ett läkemedel ingifves el. hvarmed det uppblandas, t. ex. vatten, sirap etc.); meddelelse-medel, uttrycksmedel (speech is a nu of thought), »bärare» bild.; hjälpmedel, befor-dringsmedel; transportmedel, fortskaffningsmedel, fordon, åkdon; mål. of Colours) bindemedel (vatten, olja, gummilös-ning etc.); a proper nu for conveying instruction among the common people, (om en bok) ett lämpligt medel att sprida kunskap bland folket; of grace, nådemedel. -d, a. meddelad gnm vehikel; försedd med ei. befordrad medels åkdom. vehicular(y),-hik'ulur(i), a. ve-hikel-; åkdons-, vagn(s)-; tjänande som vehikel, förmedlande; ~ traffic, trafik med åkdon, körande. Vehmic, ve'mik, fa'mik, a. hist, (tysk medeltid)

fem- (tribunal: domstol), veil, val, 5. liten rund slöja äfv. bild.; dok; täc-kelse, förlåt; bot. slöja (velum) hos hattsvampar; se äfv. calyptra; biid. äfv. täckmantel; va. beslöja; kasta ett täckelse ei. en slöja öfver, inhölja, öfverhölja äfv. biid., äfv. bemantla (: to cast a nu over)) to take the nu, (an)taga doket (bli nunna); to withdraw the nu from, aftäcka, blotta fel etc. ~leSS, -ës, a. obeslöjad; biid. ohöljd, blottad, oförtäckt, uppenbar, vein, vàn, s. anat. ven, blodåder; i aiim. bet. åder, ådra i trä etc. (äfv. biid. satirical ~ etc.), äfv. geol., gruf. : malmåder, -streck; (of water äfv.) stråle ; bot. (blad)nerv; anlag, sinnesart; tynne, stämning; va. ådra, marmorera; to be in vara i (den rätta) stämning(en), »i tagen»; to be in the nu for (t. ex. study) (el. to med infin.) äfv. vara disponerad (lifvad, »upplagd») för (att); Vm not in the giving jag är ej- vid humör att skänka bort ngt. ~-StOne, s., ~-Stllff, s. gruf. gångart. ~al, -ål, a. åder-; ådrig. ~ed, -d, pp.; a. ådrad, ådrig, strimmig; mångfaldig >fC5 bot. försedd med nerver. ~leSS, -lës, a. bot. utan tydliga (blad)nerver. ^let, -let, s. bot. små-nerv. ^y, -1, a. ådrig, jfr ~ed.

bi note, bi do, b-, nor, bi not, à: tube, à: tub,, å: bullj th: thing, dh: this, w: will, z: has.velate

F Talspråk. 1624 P L8gt språk.

Venetian

velate, vè'làt, a. bot. försedd med slöja (velum).

velitation % vëlità'sjun, s. skärmytsling. veil, vèl, s. pror. kalflöpe, löpmage; va. prov.

skära torfven af. velleity, vèlè'iti, s. svag viljeyttring, matt,

kraftlös, dådlös viljeansats, vellicate, vèilkàt, va. rycka (om nerver etc.), knipa; vn. rycka, röra sig ryckvis, spasmodiskt (a nerve —s). vellication, -kà'-

Sjlin, S. ryckning (med. is. i plur., is. i ansigtet), knipning. vellicative, -lv, a. ryckande, orsakande ryckningar, vellum, vel'um, s. finaste pergament; velin (-papper : —-paper). —-Cloth, s. ett slags punserings-ritpapper. —-lace, s. ett »Jags finaste franska spetsar. —-post, s. velin-(post)papper. —y, -1, a. liknande velin,

jfr ofvan.

velocipede, velos'iped, s. velociped, velocity, vëlos^ti, s. is. fys. hastighet af ngt

som rörer sig fritt i rymden (t. ex. of a projectile, of light, of a planet), snabbhet; with the — of thought, hastig(t) som tanken.

velour, velo'r, s. sammetsborste. hattbor-

Ste. —S, (-Z el. lika med föreg.) 5. bomillls-plyS till möbler.

velure †, vei'ur, 5. sammet, velutinous, -lu'-tinfts, a. bot. sammetshårig; sammetslen, velveret, vëlvurèt', s. manchester, jfr velveteen.

velvet, vel vet, s. (silkes)sammet; mjuk, fin, kärlrikhud omslutande spädahjorthorns-grenar; a. sammets-; sammetslen; vn.% måla på sammet; va. >(< göra lik sammet; bekläda med sammet; to he (stand) on —, biid. »inte sitta i gräset», »vara i smöret», ha det bra; kappiöpningssi. vara såverad i alla händelser (gnm att stäiia sina vad slugt), —-black, s. sammetssvart, bensvart. —-Cloak, s. sammetskappa. — -flower, s. bot. sammetsblomma, amarant. —-lace, s. sammetsspets, —-like, s. sammetslik. —-maker, s. sammetsväfvare. —-manufactory, s. sammetsfabrik. — -rose, s. bot. sammetsros (Tagetes). — -runner, s. zool. sammetssnäppa, rail (Ral-lus aquaticus). —-SCOter, s. zool. sväl ta (Oidemia fusca). —een, -è'n, s. bomullssammet; pl. si. skogvaktare, —ing, -ing, s.. ett stycke sammet; sammetsvaror; sammetsflor, -pol (lus*)-venal, ve'nal, 1. a. ven-, venöst blod. venal, ve'nal, 2. a. fal is. i nedsättande bet. (muse, beauties etc.), som kan köpas; be-sticklig, mutbar; legd, köpt (t. ex. services). —ity, vënåriti, s. falhet, bestick-lighet.

venary, vèn'årl, a. hörande till jagt, jagt-.

venatic(al), -nat'ik(al), a. jagt-, venatica, vèn4t'ikå, s. ett slags gröfre mahogni

till skeppsbyggeri.

venation †, vënà'sj&n, 1. s. jagande, jagt. venation, vënà'sjun, 2. S. bot. nervighet (bladnervers anordning).

venatorial, vënåt^riål, a. jagt-; jagare-,

jägarmässig. Vend, vënd, va. sälja, falhålla, utbjuda till salu (mat)varor etc.; S. Säljande (»Salll»), varors afsättning; gruf. stenkoisgrufvas årsleve-rans, -produktion, vendace, vën'dàs, a. zooi. laksill (Coregonus

vendasius). Vendean, vëndè'an, a. från Vendée; s.

Vendé(bo). vendee, vëndè', s. köpare, afnämare, vender, ven'dftr, s. säljare, aflåtare. vendibility, vendibility 5. säljbarhet, afsätt-lighet. vendible, -'dtbl, a. säljbar, af-sättbar; s. (säljbar) vara. vendibleneSS, -'diblnës, s. se vendibility. vendition, -dfsj'un, s. försäljning, vendor,-d&r, (jur. äfv. -dor, --') s. se vender, vendue, -du', s. Am. auktion; — master, auktionsförrät-tnre, -kommissarie, auktionator. veneer, vene'r, s. snick. fanér; biid. tunt öfverdrag, pålagd yta, äfv. »fernissa» biid.; va. fanera äfv. biid., jfr föreg. —-saw, s. fa-nérsåg. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. fanér-(ings)-sag etc.; s. fanering äfv.: faneradt arbete.

veneficet, vën'ëfis, s. förgiftning, vene-ficial †, -fisj'ai, veneficious †, -fisj'us, a.

förgiftande; förhäxande, venenate >(C, vën'ënàt, va. förgifta; a. förgiftad. venenation -na'sjun, s. förgiftande; förgift †. Venerable, vën'uråbl, a. ärevördig, vördnadsvärd, vördnadsbjudande (äfv. t. ex. old ivalls). —neSS, -nës, s. vördnadsvärdhet, jfr föreg. venerate, -råt, va. vörda, ära, hysa vördnad för. veneration, -rà'-sjun, s. vördande, vördnad (for, of, för) (to hold ... in [great] —, to regard with —, jfr föreg. va.), venerator, -ràtur, s. vör-dare, en som vördar, ärar; beundrare, tillbedjare, venereal, vene'real, a. älskogs-, sinlig kärleks-; med.

venerisk (t. ex. disease, medicine, poison); retande könsdriften, ve-nery†, -'nuri, (1.) s. könsumgänge, älskog; (2.) 5. jagt.

venesection, vènësëk'sjun, s. åderlåtning. Venetian, vene'sjan, a. venetiansk; s. venetianare; pl. se — s; — ball, glaskula med teckningar inuti som brefpress; — blinds, persienner; — boat, gondol; — carpet,

à: fato, å: far, 4: fall, i: fat, å: fast, è: mete, è: met, &: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,variation

% Mindre brukligt. 1625 † Föråldradt.

vase-shaped

trappmatta; >v chalk, se Spanish chalk; ** door, glasdörr; ~ glass, venetianskt glas; se vid. ^ ball; o» mast, »venetiansk mast», vid festtillfälle upprest flaggstång med flaggor, giriander etc.; ~ red, venetianskt rödt (en ockra); 'v weight, brefpress af glas, jfr ~ ball; window, bjg. fönster med tre ljusöppningar (ett större i midten). *X/S, -z, s. pl, F dets. som Venetian blinds. venge †, vëndj, va. se avenge o. revenge. ~ance, -åns, s. hämd {for, för; on, på, öfver); a ~ on ...! förbannelse öfver ...! fan annamma ...! (to scream etc.) like (ali) F, som tusan, förfärligt; what a (ei. the) ~! hvad tusan (t. ex. orsakar att ...) ; to cail down ^ on, nedkalla himlens hämd öfver, ropa ve och förbannelse öfver; to take ~ on, taga (kräfva) hämd (hämnas) på; with a »med ali gevalt», så det förslår, »så det svider», dugtiga tag, förskräckligt, »förbaskadt». <v,ful †, -ful, a. se revengeful. Venial, ve'nial, a. ursäktlig, förlåtlig (fault, sin etc.); tillåtlig. ~ity, -'iti, ~ness, -nës, s. förlåtlighet. Venice, ven'is, s. pr. Venezia, Yenedig. ~ -sumach, s. perukträd. ^-turpentine, s.

venetiansk terpentin.

vennel, vën'1, s. trång gata, gränd; prov.

rännil, rännsten. venom, vën'um, s. gift äfv. bild.; va. >}< förgifta; to vent (ei. to give vent to) one's bild. uttömma sin galla (ge sitt giftiga hat lllft). ~0US, -nomus, a. giftig orm, ormbett etc., äfv. bild. (: elak, t. ex. writer). ~0US-neSS, -nomusnëss, s. giftighet, jfr föreg. VenOSe, vëno's, a. bot. grenigt nervig, ådrig,

full af tydliga nerver, venosity, vën6s'iti, s. venös beskaffenhet. VenOUS, ve'nus, a. venös; bot. se venose; ~

hum, med. anæmiska biljud. Vent f, vënt, 1. s. försäljning, afsättning;

värdshus; va. se vend. Vent, vënt, 2. s. lufthål (of a cask etc.);

hål, Öppning hvarigenom ngt kan utgå, is. afloppshål för gaser, ånga; art. fänghål (jfr äfv. "o-piece); zool. kloak, anus is. hos fåglar o. fiskar; fort. förr se crenelle; ångm. spelrum för gasers utströmmande; bild. aflopp, utbrott, fritt lopp, »luft» jfr ex; uttryck, jfr ex.; jagt. väder, slag; va. utsläppa gnm en träng öppning; toilä. uttömma, »Utösa»,

gifva fritt lopp (»luft», uttryck) åt (t. ex. one's anger in maledictions); wid. bekantgöra †; vn.)j< lufta, hämta frisk luft (t. ex. om vattendäggdjur); to find a »skaffa sig luft», komma till utbrott; finna uttryck, uttala sig (in ... words, in a poem); to give ~ to (t. ex. one's feelings, one's anger, ire, jog etc.), gifva luft åt (jfr äfv. spleen o. venom, ex.); låta höra (t. ex. a long whistle); gifva uttryck åt, uttala (... one's opinion, a refection etc.); to give free ~ to (one's) tears, -gifva tårarna fritt lopp; ... must have its ... måste skaffa sig luft; to take komma ut; yppas, blifva bekant; his sorrow will ^v itself in words, ... gifva sig uttryck (lätta sig) i o I'd; he o>ed his ill humour on the boy, han utöste sitt onda lynne öfver gossen, afv, han lät pojken uppbära (få kännas vid) sitt dåliga lynne. ~-bit, s. art. fäng-nålsnafvare, rymnål med borrspets. ^ -COCk, s. liten profkran. 'vz-COVer, s. fänghålsbetäckning, jfr apron art. ~-hole, s. byg. etc. lufthål (jfr air-hole, äfv.bärg.). ~-peg, s. luftliålssvicka, -tapp. ~-piece, s. art. fänghålsstycke, -tapp, -skruf; slutstycke

(skruf el. kil) innehållande nedre delen af fäng-hålet. /v-pin, S. se "»-peg. ~-pipe, S. luft-

afledningskanal, ångafloppsrör. ~-|)!ug, 5. fänghålsplugg. ^-punch, s. art. upprym-ningsstål. ^-Stopper, s. se »v-peg o. plug. ventaii, ven'tål, s. visir På hjälm, hjälmgaller. Venter †, ven'tur, 1. s. en som ger luft åt känslor etc. (jfr vent, 2. va.); utspridare. venter, lat., vën'tur, 2. 5. anat. buk, underlif; anat. uterus, lifmoder; anat. muskelbuk (tjock, utsväid del af muskel); tredje magen hos idislare; jur. (jfr ofvan anat., andra bet.) moder (t. ex. children by different barn af olika mödrar men samma far), gifte (t. ex. he had a daughter by the second ... i andra giftet), ventiduct, ven'tidukt, s. luftledningsrör,

ventilationsrör, -ledning, ventilate, ven'tilat, va. ventilera, lufta (ut), förnya luften i, gifva frisk luft åt (a room etc.); varma, kasta säd (jfr winnou>); bild. ventilera, diskutera, dryfta, bringa under debatt en fråga, ventilating, -ing, prt.; a. i sms. ventilations- (t. ex. fan, fläkt; heater, -ugn); s. jfr föij. ventilation, -la'sjun, s. ventilering äfv. bild. (frå-gors dryftning, jfr ofvan); ventilation, luftväxling; säds kastning; afkylning, svalkande †. ventilative, -iv, a. ventilerande, hörande (tjänande) till luftväxling, ventilations- (t. ex. apparatus), ventilator, -ur, s. ventilator, luftväxlingsmaskin; äfv. fönsterventil, -lucka, »lättruta».

bi note, bi do, b-, nor, bi not, à: tube, à: tub,, å: bullj th: thing, dh: this, w: will, z: has.ventose

F Talspråk. 1626 P Lågt språk.

verberation

ventose, vèn't6s, a. % full af väder; s. †

koppglas; (V) fr., S. Yentose (en månad i republikanska kalendern, börjande den 19 febr.).

ventral, ven'tral, a. underlifs-; bnk- (t. ex. fin, -fena).

ventricle, ven'tnkl, s. hålighet, håla, kavi-

tet, is. anat. (of the heart) hjärtkammare ;

måge †. ventricose (-C0US), -k6s (-kus),

a. naturv. bukig, utsväld på midten (ei. åt

ena sidan), ventricular, -k'ulur, a. hörande till en hålighet, hjärtkammar-; se vid. föreg. a. ventriculous, -k'ülàs, a. bot. något bukig ei. utsväld. ventrilocution, ventriloku'sjun, s. se följ. s. ventriloquial, ---'kwiål, a. af föij. ventriloquism, -tril'okwizm, s. buktaleri; buk-talarkonst. Ventriloquist, -tril'6kwist, s. buktalare, ventriloquize, -tril'6kwiz, va. öfva buktaleri, uppträda som buktalare, ventriloquous, -tril'okwus, a. buktalande, buktalar-. ventriloquy, -triFokwi, s. buktaleri.

venture, ven'tur, -tjur, s. vågsamt företag, djärft försök, (t. ex. i krig : öfverraskning), vågspel, is. i affärsväg ri sk abelt företag, risk, spekulation på försök; (ngt som vågas, ngt satt på spel :) risk, insats vid vad o. i aiim., hand. på spekulation försända varor, särsk. hand. sjö. »förning» (varu-belopp som sjöman för egen räkning för med sig på spekulation); vad; slump, jfr ex.; Vrø. våga; våga sig (forth, fram; into, in i; abroad, out, ut; upon, ut på; up, upp [för], etc.; at, on, på. jfr ex.); spekulera, göra spekulationsaffärer; va. våga; sätta på spel, vedervåga, äfventyra; skicka (ut) på spekulation; drista sig (äfv. »ge sig»; to, [till] att); tilltro †; to try the våga försöket; at a ~ (cg. at adventure), (blott) på försök; på måfå, på en sinkadus, på höft, på en slump; ~ on the ice, våga sig ut på isen; we on it nevertheless, icke dess mindre vågade vi oss därpå (vågade vi försöket); he did not ^ on any reply (unger.: ... to reply), han vågade sig ej på ngt svar (trodde sig ej om att kunna svara därpå); VII ~ to say, jag vågar påstå det (att ...); nothing nothing have, den som intet vågar, vinner intet; she r*vd a little foot on the ladder, hon vågade sätta en liten fot på stegen. ~r, -ur, s. en som vågar, vågsam person; spekulant, afsändare af varor på spekulation. /%/SOme, -sum, a. vågsam, oförvägen, jfr venturous. ^SOmeneSS, -sumnës, s. oför-vägenhet, jfr venturousness.

venturine, ven'tiirin, 5. finaste guldtråd tin brodering; strögnld, pulveriserad guldtråd; min. (äfv. ~ stone) se aventurine, s.

venturing, venturing, s. vågande, vågspel.

venturous, ven'turus, a. vågsam, våghalsig, oförvägen, dristig, djärf. 'vneSS, -nes, s. oförvägenhet, dristighet etc., jfr föreg, a.; äfv. speknlationsanda, företagsamhet, venue, ven'u, 1. s. jur. rättsområde, jurisdiktion, ort där förbrytelse är begången, venue){(, ven'u, 2. s. träff, stöt; dust. venule, ven'iil, s. liten åder. Venus, ve'nus, 5. pr. mytol, astron. VenUS; zool. venussnäcka (; ^-shell); kem. koppar †. ~-bl0SS0mS, s. pl. veneriska utslag i ansigtet, pockor. ~-CUrse, s. veneriska sjukan. ~'S-C0mb, s. bot. se shepherd's needle.

en art hornkorall (Gorgonia). ~'s-flytrap, 5. bot. flugfälla (Dio-næa muscipula). ^'s-looking-glass, s. bot. Campanula speculum. ~'s-navelW0rt, s. bot. Omphalodes ei. Cynoglossum lini-folium.

veracious, vera'sjus, a. sannfärdig man, sann

(innehållande sanningen).

Veracity, veras'iti, s. sannfärdighet, sanningskärlek ; mindre ofta sanning, sanningsenlighet; a man of en sanningsäl-skande man. veranda(h), portug. etc., vera'nda, s. veranda. Verangians, veran'djianz, se Varangians. veratria, vèrà'triå, veratrina, -tri/nå, vera-

trine, -trin, s. kem. veratrin (alkaloid ur prust-rot, sabadill etc.

: fiat.i veratrum, -trum).

verb, verb, s. ord †; gram. verb. ~al, -ål, a. ord- (t. ex. dispute : -strid), uttryckt i ord; angående ord(alag) ei. uttryck (t. ex. criticism); ordagrann, verbal öfversättning etc.; bokstaflig; gram. verbal, verb-; muntlig (message, testimony); se † verbose; s. gram. verbalsubstantiv, ^alism, -ålizm, s. yttrande, muntlig anmärkning, ^alist, -ålist, s. ordkritiker; bokstaflig tolkare. ~ality‡, -al'iti, 5. bokstaflighet, ordagrannhet; blott bokstafligt uttryck; blotta ord; muntlighet. ^alization, -aliza'sjun, s. öfvergång till ei. användning såsom verb. ^alize, -allz, va. verbalisera, göra till verb, använda som verb. ~ally, -ali, ad. muntligen; ordagrant, bokstafligt, ord för(ord. ^arian -a'rian, a. se <^>al. ~arium,-ànum, s. ordläggning, bolcstafs-spel. ^atim, lat., -a'tim, ad. ord för ord, ordagrant; a. ordagrann, verbena, vurbe'na, s. bot. järnört (Yerbena). ~te, -nàt, va. beströ med järnört; a. (äfv. ~ted, -nàtëd) beströdd med järnört, verberate †, vè'rburåt, va. slå. verberation, -ra'sjun, s. slående, slag (pl.); anslag af en kropp, orsakande ljud; (luft)skak-ning, -svängning, -dallring orsakande ljud.

à: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, Å: mete, è: met, è: her, 1: fiue 1: fin, ! fir,verbiage

Mindre brukligt. 1627 † Föråldradt.

verity

verbiage, vå'rbiàdj,s.ordrikedom, ordflöde,

ordsvall, ordsvammel, svamlighet. verbify ve'rbifi, va. se verbalize. verbose, vårbé's, a. mångordig, ordrik, alt för vidlyftig (om, i tan. ~ness, -nès, verbosity, -bos'ltl, 8. ordrikedom, aitför stor mångordighet, vidlyftighet i tal. verd, vård, skogsiagstiftn. rätt till bränsle-huggning, vedtägt; rätt till skogsbete; SC t följ. s. ~ancy, -ånsi, 5. grönhet (äfv. biid., jfr reij. a.), grönska. ~ant, -ånt, a. grönskande, grön(klädd) (fields etc.); bild. F »grön» (naiv, oerfaren youth etc.); biid. blomstrande. —antique, fr., -åntè'k, .<?. min.

konst, verde antico (grön marmor el. porfyrart) ; konst, »patina» (ärg på gamla bronssaker).

verderer (ei. -or), vè'rdurår, s. forstmästare,

skogsinspektör, verdict, ve'rdikt, .<?. jur. jury's utslag; dom i aiim. bet. (t. ex. of the public); open se non liquet; the jury brings in (ei. gives el. delivers ei. returns) their ~ of guilty or not guilty, juryn afgifver sitt utslag gående ut på »skyldig» ei. »icke-skyldig» (äfv. the jury gives their that the prisoner is [not] guilty). verdigris, ve'rdigres, spanskgröna (: ~ green), kem. kopparacetat (ärg); va. % öfverdraga medverity

F Talspråk. 1628 P Lågt språk.

versed

sant, tala sant; of a *\>f i sanning, sannerligen.

verjuice, vå'rdjos, s. (ättika af) sur äppel-ei. drufsaft.

verl, vårl, s. se verrel.

Vermeil, fr., ve'rmil, s. förgyiiares guldfernissa af cinober o. gummigutta; guldsm. fÖrgyldt silfver; förgyld ei. försilfrad brons; juvel.ljusröd granat; se vid. vermilion. vermeologist, vermëorodjist, s. se helmin-thologist.

vermicelli, it., vërmitjëll (el. -sëll), s. kokk. nudelgryn, fina makarongryn, vermi-celler.

vermiciOUS, vermisj'us, a. maskartad, mask-; masklik, -formig.

Vermicular, vèrmik'ülur, a. mask-; masklik, is. slingrande som en mask (motion of the intestines : ... peristaltisk rörelse, jfr peristaltic); med utseende af slingrande maskgångar i trå (work). vermiCU-late, -låt, va. (is. i pp., jfr ex.) inlägga (el. aiim. forma) med masklika figurer; a. masklik; med uppliöjda masklika figurer; krälande; slingrande äfv. biid.; rustic, mur. byg. puts (»rustica») med masklika figurer; ^d work, dets.; äfv. mosaikarbete med masklika figurer, vermicula-tion, -la'sjun, s. maskkrälande, anat. fysiol, peristaltisk rörelse; tekn. härmning af maskgångar i murputs el. mosaikarbete. VÖTmi-Cule)fC, ve'rmikul, s. liten mask ei. masklik kropp, vermiculite, -lit, s. min. vermi-

klilit; pl. geoi. maskgångar i sandsten, ver-

miculose, -lis, vermiculous, -lus, a. full af mask; lik maskar, vermiform, vermiform, a. anat. maskformig. vermifugal, -mifugål, a. maskfördrifvande. vermifuge, ve'rmifudj, s. med. maskfördrifvande)medel.

vermilion, vermil'jun, s. kem. etc. konstgjord cinober afv. ss. fm målarfärg; högröd färg i aiim., jfr ex.; poet. rodnad; se äfv. cochineal; tekn. se äfv. vermeil, första bet.; va. färga med färga röd; cheeks of friska blomstrande, vackert röda kinder.

Vermin, ve'rmin, s. skadedjur is. kollekt., (is.

mindre ss. råttor o.d.); ohyra (äfv. föraktl. om människor :) pack (äfv. om en, jfr varmint); mask kollekt. hunting, jagt på råttor o. d. mindre skadedjur, ^-killer, s. rått-etc. dödare; »kammarjägare»; medel (gift etc.) mot råttor ei. ohyra, råttgift, maskkaka etc. ~ate, -åt, vn. afia af sig (om ohyra etc., jfr ofvan, äfv. föraktl. om människor). ~atiOn, -å'sjun, s. aflande af ohyra (i mängd »så att det krälar»); tarmkolik, knip i magen. ~0US, -us, a. aflande af sig ohyra (maskar etc.); full af ohyra; ~ disease, masksjuka.

vermiparous, vårmip'årås, a. maskfram-bringande. vermivorous, -v'6rus, a. lefvande af maskar (t. ex. birds). Vermont, Vermont', s. pr. geogr. ~er, -år, s. invånare i Vermont. ~ese, -è'z, s. (pl.

lika) F is. skämts, dets.

vernacular, vërnåk'ulur, a. inhemsk, fosterländsk, födelsebygds-; fäderneärfd; s. modersmål, ens egna landsmål (: ~ idiom ei. language, ei. tongue); ^ disease %, endemisk sjukdom; in the (broadest) äfv. på (bredaste) bonddialekt. ~ism, -izm, s. inhemskt språkuttryck ei. -egenhet. ~ly, -li, ad. på modersmålet, med ett äkta inhemskt uttryck, vernal, vë'rnål, a. vårens, var- (is. poet. t. ex. flowers; el. astron, t. ex. equinox)', bild. ung-

doms-, blomstrande, vernation, -na'sjun, s. bot. (blad)knoppläge. vernicose, ve'rnikos-, a. bot. blank, liksom

öfverdragen med fernissa (om blad), vernier, ve'rniur, s. mat. etc. nonie. Veronese, verone'z, a. från Verona, tillhörande Verona; s. (pl. lika) verones. veronica, vëronikå, s. (den heliga Veronicas SVet-teduk med) afbildning af Kristi anlete; bot. slägtet Veronica (jfr speedioell). verrel, vër'ël, s. dobbsko, ring (jfr ferrule);

äfv. svarfrulle. verruciform, vëro'siform, a. naturv. vårtfor-mig. verrucose,-'-kos, verrucous, -'-kus, a. vårtig, vårtfull; vårtlik. verrUCUloSe, -külès, a. betäckt med små vårtlika utväxter.

versable †, vë'rsåbl, a. böjlig, smidig. Versa|, vè'rsål, a. P ei. † rör universal. versant >f<, vë'rsånt, a. (f. conversant) förtrogen (with, med), versatile, ve'rsåtil, a. om vändbar, sväng-

bar)|s; bot. rörlig ståndarknapp; bild. rörlig, obeständig, flygtig, ostadig (t. ex. disposition)', wid. böjlig, smidig; mångsidig (som med lätthet vänder sig till olika ämnen : genius).

~ness, -nës, versatility, -'lti, s. rörlighet,

smidighet, afv. mångsidighet, jfr föreg, a.; obeständighet, flygtighet, ostadighet. verse, vers, s. vers i alla bet. (i bibeln etc.), metr. versrad; (oeg..- i sv.) dets. som strof; skaldestycke; äfv. bunden stil; mus. solo i en hymn; a. i sms. vers-, äfv. på vers, versifierad (t. ex. a ~ satire); va. † dikta på vers, »besjunga»; vn. † göra (skrifva) vers; 8 and 9, (io kapitlet) åttonde och nionde verserna; in på vers; to put into ou, sätta på vers; a volume of ett band dikter; se vid. ex. under chapter, false

o. run. ~man, ~niOnger, s. versmakare, versed, vërst, a. eg. omvänd mat. (se ex. under sine); bevandrad, hemmastadd, förfaren

ii fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1629 † Föråldradt.

virtually

(ofta well oj), skicklig, erfaren, öfvad (in, i äfv.: van vid), verser, ve'rsur, s. se versemonger. versicle, vl'rsikl, s. liten vers. versicolour >fc, oftare ~ed, ve'rsikulur(d), a.

mångfärgadt,brokig; skiftande i flere färger, versicular, vërsik'ulur, a. hörande till vers

(-indelning). Versification, versifika'sjun, s. versifikation, versbyggnad; versförfattande. versificator t, - tur, versifier, -'- fiur, s. versförfattare, versmakare; versifikatör, en som sätter (med of, ngt) på vers, versify, -'-fi, va. (imp. o. pp. -fied, -d) skrifva på vers; sätta på vers, versifiera, gifva versform åt (t. ex. the Psalms, Davids salmer); vn. göra vers. Version, ve'rsjun, 5. ömvändning †; omvandling †; obstctr. fostrets vändning; återgifvande i (andra) ord, framställning (sätt

hvarpå ngt framställes i ord, el. återgifves i andra

ord), »version»; lydelse; öfversättning; the Authorized the Common oj (of the Scriptures), eng. kyrk. bibelöfversättningen af 1611; the Revised oj, eng. kyrk. öfversedda bibelöfversättningen (Nya Testamentet af 1881, Gamla Testamentet af 1885); the New (numera) se (näst)föreg. ex.; this is the Common oj of the story, detta är det sätt hvarpå man i allmänhet berättar historien; he gave his own oj of..., han berättade händeisen på sitt vis. verso, vè'rso, s. boktr, vänstersida, jämn sida. verst, ry., vårst, s. rysk verst (: 1,066 kilom.), versual, ve'rsual, a. hörande till (en) vers, vers-.

VerSUS, lat., vl'rsås, lat. prep. mot, kontra, is. jur. (t. ex. [måietj John Doe oj Richard Roe).

versute >K, vlrsu't, a. listig, vert, vèrt, s. her. grön färg, grönt; skogslag, hvarje gl'Ön växt i skogen.

vertant, vl'rtant, verted, -tèd, a. her. i form af ett S.

vertebra, iat., vè'rtëbrå, s. (pl. -bræ, -brè)

anat. ryggkota. -bral, a. hörande till ryggkotorna (ei. ryggraden), vertebral; se vid. följ. a.; s. (: ~ animal) ryggradsdjur; oj column, ryggrad. ~te, -bràt, a. vertebrerad, försedd med ryggrad; s. se föreg. S. ~ted, -brätëd, a. se föreg, a.; bot. afdelad med insnörningar. vertex, iat., vå'rtëks, s. (pl. eng. -es, -ëz, lat., -tices, -tisèz) topp, spets, höjdpunkt; hjässa; hjässhvirfvel, hjässpunkt, äfv. astron. : zenit.

vertical, ve'rtikal, a. belägen i hjässpunkten ei. zenit; vertikal, lodrät; ~ angle, vertikalvinkel; line, vertikallinie, lod-

linie; ~ plan, vertikalplan; ~ point, hjässpunkt; zenit. ~ly, -lf, ad. lodrätt; äfv. i lodled. ^ness, -nës, s. lodrät ställning; belägenhet i zenit. vertices, ve'rtisez, s. pl. se under vertex. verticil, ve'rtisil, s. bot. blomkrans, ^laster, -as'tur, s. bot. (ett af tvänne blomknippen som från stjälkens motsatta sidor närmande sig tätt till hvarandra bilda en skenbar :) oegentlig blomkrans (t. ex. hos Labiatae). ~late(d), -åt(ëd), a. bot. kranssittande blad etc. ~lus, lat., -'us, s. so verticil, verticity, -s'lti, s. svängningsförmåga, rotation, verticle, vè'rtikl, s. axel; gångjärn, vertiginate vertidj'inat, a. svängande; svindlande, vertigines, lat. pl. af vertigo. vertiginous, -nus, a. kringsvängande, hvirflande, roterande {motion etc.); svindlande, yr; lidande af svindel; to grow få svindel. vertiginOUSneSS, -nåsnës, 5. svärigrörelse,roterande; svindel, vertigo, iat., -'-go, -ti'g6, s. (pl. ~es, -z, iat. -gines,

--'-nèz) med. svindel, yrsel; zool. en snäcka, vertu, se virtu.

vervain, ve'rvan, s. bot. järnört (Verbena). ^-mallOW, s. bot. rosenkattost (Malva Al-cea), trädg. äfv. stockros, verve, fr., verv, s. verv, eld, kraft, »schwung», vervel, vè'rvël, s. se varvel. very, vër'i, a. sann (is. poet. el. bild.), verklig, rätt, riktig; just (denna), samma, själfva, till och med, jfr vid. ex.; ad. mycket (utmärkande grad, framför adv., adj. i positiv samt aktiva particip., mera sällan F framför passivt particip om det ej öfvergått till rent adj.; jfr vid. much, anm.), ganska, särdeles, synnerligen; (framför superlativ) allra; verkligt, riktigt, alldeles; jfr vid. ex.; in the oj act, just som han gjorde detta, »med det samma»; på bar gärning (förstärkn. af in the act, se d. o.); the oj air you breathe, själfva luften man andas; from the ~ beginning, från första början, ända från begynnelsen; to cut to the oj bone, skära ända intill benet; the oj circumstance that ..., blotta (ei. redan) den omständigheten att ...; this oj day, just i denna dag; redan (ei. ännu) i dag; those o, days, äfv. just i de dagarna; the ~ next day, redan dagen därpå; she (his daughter-in -law) hovered round him, patted him etc. like a ~ daughter, ... som en verklig (riktig) dotter (skulle hafva gjort); to the oj end, ända till (allra sista) slutet; his oj enemies, själfva hans fiender, till och med hans ... (t. ex. medgifva); my oj father has told me that, äfv. ingen mer eller mindre än min far själf har ...; what is passing before our o* eyes, hvad som försiggår

6: note, è: do, o: nor, t: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.very

r Talspråk. 1680 P Ligt språk.

midt för (ei. alldeles inför) ögonen på oss ; beneath our ^ feet, rakt under våra fötter; he knew the day and the ~ hour when (they would arrive), han visste på dagen, ja på timmen när ...; the image (jfr ned.: the ~ picture) of..., -s sanna afbild; äfv. riktigt en bild af ...; (he fell to his ivork) like a ~ man, som en hel karl; the man, rätta mannen; den rätte; just den mannen, just den samme, just mannen i fråga; this ~ moment, äfv. genast, på ögonblicket (»på eviga minuten»); the ~ opposite, raka motsatsen; the o, picture of despair, (ban stod där som) en (sann) bild af förtviflan; the ~ picture (likeness, portrait) of his father, en riktig afbild af sin far (»sin far upp i dagen»); cut out of the ~ röck, uthuggen ur själfva klippan; ~ som adj. se vid. ex. under Utile, minute, sight, soul, thing, thought m. a.; my ~ best friend, min allra bästa vän; something ~ different, något helt annat; some ~ good paper, ett utmärkt bra papper; not ~ good, icke så särdeles bra, arv. icke af jnst allra bästa sorten; ~ lately, helt nyligen; ~ many, ganska (särdeles) många; ~ much, se d. o.; ~ much offended, högligen förtretad; ~ much more, betydligt mycket mer; ~ well, mycket bra; se vid. under well; it was ~ cold, toas it not? (svar) yes, var det icke bra (»dugtigt») kallt? jo, det var det visst, det; is he not pleased? (svar) not är han ej belåten? nej, inte så särdeles; se vid. ex. under same, soon etc.

vesica, lat., vësi'kå, s. anat. (urin)blåsa; ~ piscis (lat. pis'is), fiskblåsa, äfv. konst. ves'ikal, a. anat. hörande till urinblåsan, blås- (t. ex. catarrh). ~nt, vës'ikånt, a. med. blåsdragande medel, dragmedel, ^te, ves'lkat, va. uppdraga blåsor på; anbringa (pålägga) dragmedel (t. ex. en spausk fluga) på. ~tion, -sika'sjun, s. uppdragande af blåsor på skinnet, användande af dragmedel. ~t0ry, vës'ikàturi, a. biås-dragande; s. se ojiit. vesicle, vëslki, s.

bot. med. etc. liten blåsa, bläddra; ^ of gall, gallblåsa. vesicular, -sik'ulur, a. bestående af blåsor; blås-; biåsaktig, blåslik; full af blåsor, bot. af glandier å (ei. insänkta i) ytan; jfr äfv. honey-combed, vesiculate, -sik'ulat, vesiculose (el. -lous), -sik'ulta

(-lus), a. biåsaktig, full af blåsor, jfr föreg.

Vesper, vës'për, s. astron, aftonstjärnan (Venus); poet. afton; a. aftonsångs-, vesper-, afton- (hymn, jfr föij.). (V)~S, -z, s. pl. vesper, katolsk aftonsång, -gudstjänst; se Sicilian, ex. (V)~tine, -tin, a. händande om aftonen; afton- (hours-, timmar etc.).

vespiary, vës'piåri, s. getingbo.

vessel, vès'ël, s. kärl (i allm.: fat, kanna, flaska, kopp, skål, bägare etc.) äfv. anat. bot. o. bibi. (bild.: »käril»), jfr ex.; fartyg, farkost; va. † hålla på kärl; of ivrath, bibi. »vredenes käril», ens vredes skålar; a chosen ett utkoradt redskap; empty make the greatest sound, ordspr. tomma tunnor bullra mest; the weaker , det svagare kärilet

(kvinnan). ~ful, -ful, s. ett käl'1 fullt.

vesses, vës'ëz, vessets, -ets, s. prov. ett. slags ylle.

vessicnon (-ign-), vës'ik(-g-)non, 5. veter.

(fluss)galla. vest, vèst, s. poet. klädesplagg; poet. (be-) klädnad, drägt; fruntimmersväst (: ladies'

skrädd, äfv. mansVäst; trikå- el. skinntröja utan ärmar; lindertröja, jfr ex.; va. poet. kläda (in, with); bild. bekläda (förläna; with, med, t. ex. authority, power [to do ...], right \pf...-ingY); jur. gifva till egendom, förläna; (jfr invest) nedlägga, placera pengar (in, i))j<; vn. jur. (med in) öfvergå på, tillfalla, jfr ex.; vara i ngns makt ei. besittning, (om makt o. d.) ligga hos ngn; flannel

ylle(under)tröja; knitted (woollen) sticktröja; the supreme authority is <^ed in the king, högsta makten tillhör konungen; the office is ~ed in him, han bekläder detta ämbete; the property of unoccupied land is o,ed by preoccupancy, eganderätten öfver herrelöst land tillkommer den förste besittningstagare.!!; the entire control o.s in the minister, ... ligger hos, fillhör ministern; upon the death of the ancestor the (right to the) estate in the heir at law, ... tillfaller (går till) den laglige arfvingen. ~ -pocket, s. västficka; a. västficks-, i väst-ficksformat (t. ex. dictionary). Vesta, lat., ves'ta, s. pr. myt. astron. Vesta; (V) ett slags vaxtändsticka (äfv. ~-match).

-tål, s. vestal; iron, kärleksnymf; a. vestalisk, jungfrulig, ren, kysk. vested, vest'ed, pp. (at vest); a. bestämd, fast, stadgad; jur.hemfallen ei.förlänad åt viss egare; häfdvunnen, gammal (right). Vestiarian,vëstiå'nån, a. påklädnings-, toalett-, garderobs-, vestiary †, åri, s. garderob, klädkammare, vestibular, vëstib'ülur, a. tjänande till ei. hörande till vestibul, jfr föij. vestibule, -'-bul, s. förstuga, förhall, vestibul; anat. (of the ear) förmaket (i örat), vestigate †, vës'tigåt, va. se investigate. vestige, fr., vës'tidj, s. fotspår; spår, märke (of, af, efter); pl. äfv. lemningar (t. ex. of ancient magnificence). vesting, ves'ting, s. is. Am. västtyg(er).

kx fate, k: far, k: fall, å: fat, k: fast, 4: mete, è: met, è: her, i: fine, i: fin, !: fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1631 † Föråldradt.

virtually

vestiture ves'titiir, s. tygtillverkning,

-beredning; se vid. investiture. vestment, vëstfmënt, s. is. poet. klädnad, klädning, klädesplagg; skrud. Vestry, ves'tri, s. sakristia; kyrksal (samlingslokal för kyrkostämman); kyrkoråd (: select —,

—-board), äfv. kyrkofullmäktige; kyrkostämma, sockenstämma (: general —, ordinary —, —-meeting, äfv. kyrkorådssammankomst). —-Clerk, s. kyrkoskrifvare, kyrkonotarie, kyrkofullmäktiges sekreterare. —-hall, s. sockenstuga, —-man, s. kyrkoråd(sledamot); lokalpolitiker, —-room, s. kyrksal. —-politics, s. pl. by(gde)politik. vesture, vëst'jur, s. † el. poet. klädesplagg; klädnad, drägt; jnr. växande gröda; besittningstagande >f<. —-shroud, s. svepning. —d, -d, a. (be)klädd. Vesuvian, vësu'viån, a. tillhörande vulkanen Yesuvius; (v) S. min. vesuvian (idokras); stormtändsticka. Vet, vet, 5. F förk. f. veterinary surgeon. vetch, vëtj, s. bot. vicka (Vicia), åkerbr. vicker, äfv. inbegripande närstående slägten (jfr bit-ter-os, chickling- — o. milk-oj, samt ned. sms.).

—-grass, s. vial (Lathyrus). —ling, -ling, s. bot. Lathyrus Aphaca; äfv. se sainfoin. —y, -i, a. vicker-; full af (bevuxen med) vicker; af ärthal m (t. ex. — bed). Veteran, vëtfurån, a. gammal (i tjänst) (och van) (ei. uttjänt) (t. ex. soldier, artist, physician etc.); stridsvan, »som varit länge, mycket med» (»när det har gält»); erfaren, öfvad; (länge) bepröfvad (t. ex. skill); s. veteran, äfv. i allm. bet. jfr a.

veterinarian, vëtur!nà'nån, s. veterinär, veterinary, -'--nuri, a. hörande till djurläkarekonsten (: — art); djurläkare-, veterinär- (t. ex. school); s. (: — surgeon) djurläkare, veterinär.

VetO, (lat.: jag förbjuder), vè't6, S. (pl. —eS, -z)

veto; förbud,afslag (vägrad stadfästelse); förbuds-, förkastelserätt (: right of — ; on, i fråga om); va. inlägga sitt veto mot, vägra att stadfästa, förbjuda (: det vanligare to put one's [el. a] — on); to interpose one's —, inlägga sitt veto. —ist, -1st, s. anhängare af t. ex. regentens vetorätt.

vettura, it, vëto'rå, s. italiensk resvagn. vetturino, it., -re'no, s. vetturin, italiensk

lång-skjutsare, åkare som åtager sig resandes befordran, forman, vex, vèks, va. förarga, reta, göra ngn förtret; idkeiigen, smått plåga, pina; trakassera; förtreta, harma; poet. uppröra hafvet: poet. spänna med hakar †; vn. † förargas, vara förargad; — one's self förarga sig;

he (it) is enough to — a saint, han (det) kan reta en ängel till vrede, han kan reta en sten på sig (det förargar mig i själen); it — es me to a degree, it — es me more than 1 can say, det förargar mig så (till den grad), det harm ar mig mer än jag kan tala om; se vid. ex. under — ed. —ation, -a'sjun, s. förargande, förtretande; förargelse, förtret (for, öfver); förtretlighet, vedermöda, ledsamhet, en plåga (to, %för); plågande, oroande, förföljelse, särsk. trakasserande med rättsåtgärder,/?/, trakasserier. —atiOUS, -a'sjus, a. förarglig, förtretlig, harmlig; retsam, plågsam, ssom ej lemnar en i fred», kitslig, besvärlig, ständigt chikanerande, trakasserande (t. ex. neighbour), men äfv. : betungande (t. ex. wars); full af förtret, oro och be-kymmer (life))j<; a — suit, chikanös process utan rättmätig grund gående ut på att plåga ngn. —atiously, -a'sjusll, ad. jfr föreg.; särsk. blott gjordt på chikan, blott för att förarga ngn. —atiousness, -à'sjusnës, s. förargiighet, förtretlighet; plågsamhet; kitslighet, elak förföljelselusta, trätgirighet; chikan, det chikanösa, harmliga etc. (of, i), —ed, -t, pp.; a. förargad, förtretad, förtörnad, harm sen (at, because of, öfver; with, på); (mycket) omtvistad, oafgjord (question); to be —, förargas, harmas, vara ei. blifva förargad (förtretad etc.); 1 am — to hear (that ...), det förargar (harmar) mig att höra ...; he was — to see that, äfv. han hade den förargelsen (förtreten) att (få) se att ...; 1 am — by the stupidity of that servant, ... dumhet förargar mig (stundligen); to feel —, känna sig förargad, förargas, harmas; — because of it having failed, he went and ..., i förargelsen öfver att det misslyckats, gick ban och ... —er, -ur, s. plågoande; trakasserande förföljare, vexil, vèk'sil, se o»lum. —lar, -&r, a. hörande till en fana ei. (bot.) till seglet; bot. segeltäckt blomknoppsläge. —|ary, -un, a. se föreg.; s. fan- ei. standarbärare, jfr ned. —lation, -là'sjån, s. rom. antik, sfana», kompani (trupp samlad under en fana). — lutll, lat., -'lim, s. rom. antik, fall a, Standar; se vid. föreg.; bot. segel i ärtblomma, vexing, vëk'sing, prt.; a. förtretlig, jfr vexatious; s. förtretande; plågande, trakasserande. —-glaSS, s. anaklastiska glas (fysikai. leksak), —|y, -li, ad. förargligt; för att förarga, ... vålla förtret, veze, vèz, (1.) va. se feeze; (2.) s. F fräsande, hväsande. Via, lat., vi'å, s. (lat.) väg; prep, via (t. ex. to London — Amsterdam)', — lactea (iat.låk'-

tea) astron, vintergatan; ~ media (iat. me'-dia) medelväg.

viability, viabil'iti, s. lifskraft, förmåga att

hålla sig vid lif hos nyfödda, el. (djur)arter.

viable, -'-bl, a. (född vid lif O.) med lifs-_ kraft.

viaduct, vi'ådükt, s. viadukt, bro öfver dal-# gång o. d.

vial, vi'al, s. liten glasflaska (dets. som phial); flaska, krus, kärl i aiim. bet.; va. † slå på flaskor; of wrath, bibi. vredes skålaj;; to pour out the of one's wrath upon, utgjuta sin vrede(s skålar) öfver (häftigt

utfara mot, banna).

viameter, viam'etur, s. vägmätare (dets. som odometer).

viand, vi'and, s. (% utom i pl.) matvara, is. kött

till föda, födoämnen, is. kötträtter, viatecture viatek'tur, s. vägbyggnadskonst.

viatic, viat'ik, a. väg-, rese-. o»UITl, lat., -um, s. reskost, vägkost, matsäck ei. proviant på resan; rom. antik, respengar, -traktamente; rom. kyrk. nattvard åt döende.

vibrant, vi'brant, a. vibrerande, dallrande; luftskakande, dånande, ljudande (t. ex. drums), vibrate,-bråt, vn. vibrera, dallra; svänga hit och dit, oskillera; biid. vackla (between two opinions, from one opinion to the other)-, försätta luften i skakning,]juda (on the ear: fortplanta luftvibrationer till örat: höras); va. låta vibrera; försätta i skakning; svänga, svinga (a sword etc.) †; markera gnm svängningar (t. ex. a pendulum -ting seconds : sekundpendel). vibrating, -bràting, prt.; a.; s. vibrerande, oskillerande; ~ steam-engine, ångmaskin med oskillerande cylindrar, vibratile, -bråtil, a. svängande, vibrerande, svängnings-, vibrations- (t. ex. organs of certain insects), vibratility †, -bratil'iti. 5. vibreringsförmåga, jfr föreg. a. vibration, -bra'sjun, s. vibration, dallring, darrning; svängning, oskillation; tonvåg. vibrator, -bràtur, s. mek. vibrator, hoppvals på maskinpress. Vibratory, -braturi, a. svängande, oskillerande (motion); vibrations-, oskillations-; orsakande oskillation etc., jfr ofvan.

vibrio, lat., vib'ri6, s. (pl. ~neS, -i6'nèz) zool. vibrion(id).

Yic, vik, s. pr. F f. Victoria; äfv. f. Victoria Theatre.

vicar, vik'ur, s. vikarie, ställföreträdare)J<; kyrk. pastor, kyrkoherde som, innehafvande an appropriated ei. impropriated benefice, ej åtnjuter fulla inkomsterna af pastoratet, men i öfrigt är fullt likstäld med en rector; of Christ, Kristi vikarie (ståthållare) (påfven).

(V)~-Apostolic, s. kat. kyrk. apostolisk vikarie (titulärbiskop). (V)~-General, s. kyrk. generalvikarie (biträdande en biskop). ~age, -adj, s. (jfr föreg.) en vicar's pastorat ei. pastorsboställe. /vial, -ka'rial, a. tillhörande en vicar; äfv. se)j(the ~ tithes, den lilla tionden. ~ian †, -ka'rian, s. se vicar. ~iate, -ka'riat, a. se följ.; s. vikariat; se vid. nuship. ~i0US, -ka'rius, a. trädande (handlande, äfv. lidande) i annans ställe; uppträdande på andras vägnar, befullmäktigad, konstituerad, delegerad (agent, officer); innehafd ei. utöf-vad på andras vägnar (t. ex. authority, power); gjord, förrättad (äfv. som lides) i andras ställe (t. ex. sacrifice, punishment). ^iously, -kà'riåsli, ad. å andras vägnar, i andras ställe; genom ombud (ställföreträdare), ^ship, -sjip, s. en vicar's ämbete, pastorsbeställning. VICe, vis, 1. s. last, moraliskt lyte, vanart; äfv. (utan art.) lasten (mots, dygden) äfv. förr i »moraliteterna»: en narr (komisk personlighet uppträdande i djäfvulens följe); Oart, odygd, olat, osed särsk. hos kreatur; warranted free from (om en häst etc.) ansvaras för såsom ej behäftad med osed, ... såsom fullt sedig. vice, vis, 2. s. byg. spiraltrappa †; tekn. skruf-städ, -stycke, -klofve; glasmästares bly vind att draga fönsterMy ; bild. hårdt tag, f äst grepp, klämmande kraft; va. hålla fast (som) i ett skrufstäd, klämma fast, knipa (hårdt om), ^-man, s. en som arbetar vid skrufstäd, filare, vice, lat., vis, 3. prefix vice-; prep. (vi'sè)

i stället för, efter(trädande) (vid utnämningar o. d., t. ex. A was appointed chairman B, who resigned); s. (vis) F för sms. ss. ~ -chairman, chancellor etc.; ~ versa, (iat. ve'rsa) omvändt, tvärtom. (Anm. i sms. behålla flerstafviga ord sin accent). ^-admiral, s. vice amiral; civil domare under amiralitetet. ^-admiralty, s. domstol under admiralty-court. ~-agent, s. underngent. ~-Chair, s. vice ordförandes plats; F se följ. ~-chairman,5. vice (el. andre) ordförande is. vid offentlig middag o. d. chancellor, s. underkansler; univ. prokansler. ^-COHSUl, s. vice konsul. ~gerency, -dje'rensi, s. tjänstförrättande, utöfvande af ämbete i annans ställe. ~-gerent, -dje'rent, a. o. s. (en) befullmäktigad, tjänstförrättande ställföreträdare, ^-king, -'-, s. vice konung. ^-master, s. (jfr master) bland annat konrektor, /^-presidency, s. vicepresi-dentskap (ämbete), ^-president, s. vice president; vice värd. ^-principal, s. se ~ -master. ~(-)regal,a. vicekunglig, viceko-nungs-. ~roy, -'-, s. vicekonung, riksföre-

à: fate, å: far, 4: fall, à: fat, &: fast, è: mete, è: met, i i her, i: fine, 1: fin, i: fir,viceroy

% Mindre brukligt. 1633 † Föråldradt.

viotualling

ståndare, kunglig ståthållare, ^royalty, s. vicekonungs värdighet, ämbete ei. jurisdiktion. ~rOyship, 'rojsjip, S. se föreg, viced, vist, (1.) pp. af vice, 2.; (2.) † a. lastbar, fördärfvad, vicenary, vi'sënuri, a. bestående af ei. tillhörande tjugu, vicennial, visèn'iål, a. is. jur. tjuguårig (prescription).

vicesimo, Vises'imè, S. vices-format (20 blad på

arket).

Vichy-water, visj'iwatur. s. Vichyvatten. viciate, se vitiate.

vicinage, vis'inAdj, s. granskap (konkret), vicinal †, -nål, vicine †, -sin, a. närbelägen, angränsande, vicinity, -'niti, s. närhet, närbelägenhet (äfv. bild. i abstrakt bet., t. ex. a oj of disposition and temper, likhet i lynne och anlag; beröringspunkter i ...);

granskap äfv. konkret : närbelägen, angränsande, kringliggande trakt (t. ex. from the oj of -town)) in its immediate i dess omedelbara granskap. viciOUS, visj'us, a. felaktig, behäftad med fel. oriktig (t. ex. title, reasoning), äfv. ohållbar; förvänd, vrång; fördärfvad,

förskämd (om språk, smak etc., äfv. luft); is. moraliskt: lastbar, sedeslös, dålig (äfv. handling, uppförande); behäftad med oarter, vanartig (om barn), OSedig (om djur), okynnig häst etc., äfv. folkilsken; elak i allmännare bet.; ~ circle, log. cirkelbevis, bevis i kretsgång; ~ habit, ful vana, osed; to contracts habits, äfv. vanartas. ~neSS, -nes, s. (jfr föreg, a.) felaktighet; förskämdhet; fördärf, dålighet, vrånghet; lastbarhet; vanartighet; olater, osedighet, okynne ei. folkilska hos hästar etc. vicissitude, visis'itud, 5. regelmässig (om)väx-ling, omskiftning; pl. växlingar, skiften, äfv. : växlande öden (: ojs of fortune)', (in all) the ojs of life, lifvets skiften ei. skickelser; the ojs of the seasons, årstidernas växling(ar). vicissitudinous,

----'mås, a. oupphörligt, regelmässigt skiftande el. växlande; föränderlig; full af växlingar.

vicissy-duck, visis'idllk, 8. en vestind. vattenfågel, vicontiel, vikon'tiel, a. jur. (förr) hörande till en sheriff.

victim, vik'tim, s. lefvande offer, offerdjur, slagtoffer; wid. offer (to, för); F den narrade (jfr dupe)', a oj to ambition (jealousy, etc.), ett offer för sin ärelystnad, ett ärelystnadens offer; the o>s of the accident, offren för olyckshändelsen, de omkomna; to be a oj to, to be a (ei. the) ~ of, vara ett offer för; to become the oj of a sharper, bli offer för (råka ut för) en bedragare;

to become his oj, bli hans offer; to die (perish) a ~ to (t. ex. the cholera), dö som ett offer för (koleran); to fall-a oj to, falla ett offer för (jfr de 4 föreg, ex.); the plague claimed its every day (in hundreds ...), ... kräfde sina offer ... ~ate †, -åt, va. offra, göra till slagtoffer. ~ize, -iz, va. F göra till sitt offer; uppoffra; lura, bedraga; all those he has ojd, alla som blifvit hans offer. ~izer, -lzur, s. bedragare; den som bedrager ei. bedragit ngn; he was the not the victim, han blef den som narrade den andre (i stället).

Victor, vik tur, . J<; Alexander was ~ at Arbela, Alexander segrade vid Arbela; to be (the) o, (respektive o,s), to COme off (the) oj (ojs),

segra, bli den segrande, vinna (segern); äfv. i aum. vid tvist behålla rätt, få rätt. ~eSS †, -ës, s. segrarinna.

Victoria, vikto' 1'iå, S. pr.', astron, en asteroid (dets. som Clio); bot. (oj regià) en praktfull neck-roslik sydamerikansk flodväxt; (V.) Viktoria (promenadvagn). ~-yellOW, s. Yiktoriagult (ani-lin-orange). victorine, -tore'n, s. fruntimmers skinnkrage; viktorin (frukt lik persika).

Victorious, vikt

victory, vik'tori, s. seger(n, jrr t. ex. under sivallow, 2.); (V) segergudinna; valkyrja; (s. pr.) F f. Victoria (s. pr.); to achieve oftare to gain (to obtain) a (resp. the) vinna séger, segra (over, öfver); both parties (sides) claim the oj, bådadera tillskrifva sig segern ; to cry ropa Viktoria; the o; of Waterloo et c., segern vid W. etc.; in a o> at sea, i en sjöseger; leading them on to oj, förande dem till seger.

victress % vlk'tres, victrix >K, lat., -triks, s.

segrarinna. victual, vit'1, s. näringsmedel, födoämne †;

numera högst sällan annat än i pl. (o/S) lifsmedel, matvaror; munförråd, proviant (is. sjö.); is. tillagad mat; äfv. ngns kost, spis; va. proviantera, förse med proviant (ei. lifsmedel: to provide ei. supply with o,s) (a garnison, an army etc.); ge proviantindelning, ranson; vn. proviantera; cold ojs, kallrätter; se vid. broken, ex. ~age -adj, se ofvan ~ler, -Är, s. proviant-

anskaffare, -leverantör, -mästare; vik-tualiehandlare; värdshusvärd; proviantfartyg; skoti. se com-factor, ^ling, -ing,

i: note, è: do, nor, o: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

prt.; s. provianterande, intagande af proviant; proviant; (i sms. [-proviant[ering]s-t.-] {+proviant[ering]s- t.+} ex. ship), ^ling-house, s. värdsbus. ling-office, s. flottans provianteringsäm-bete.

vicu(g)na, sp., vèko'njå, S. zool. vikunja (sydamerikansk kamelartad idislare, Auchenia vicU-nia).

vide, (lat. imperativ), Vl'dè, Vilt erj. Se ! ~liCet, iat., videl'iset, ad. nämligen (i eng. vanligen förk. till viz). vidette, videt', s. se vedette. vidonia, vido'nia, 5. ett slags madeiravin. viduage, vid'uadj, s.enkestånd; enkor kollekt, vidual -Ml. a. enke-. viduation

-a'sjun, s. enkestånd, enkeensamhet. vie, vi, vn. täfla (with, med, t. ex. each other; in, i, t. ex. accomplishments, beauty, vanities etc.; in . ..-ing, i ntt; to med infin. i att); kämpa i aiim. bet. (with, med; for, om : att vinna); bjuda, »mäla> (i kortspelet gleek o. d.); va. † täfla i; hopa (... on ...); s. † täflan, vielle, fr., viel'j s. mus. lira. Vienna, vien'a, s. pr. Wien; a. i sms. Wie-ner- (t. ex. bread, green). Viennese, -ne'z, a. från ei. tillhörande Wien, Wiener-; s. Wienare.

view, vu, s. (å)syn, blick; anblick; öfverblick; utsigt afv. biid.; (hafva i) sigte; betraktande, (be)skådande; åskådning äfv. biid. : betraktelsesätt (isätt att se saken»), uppfattning, åsigt(er), mening; vy (: ut-sigt, t. ex. af ett landskap) el. afbildning (af en utsigt), biid. (is. i pl.) »idé(er)»; bild (i eg. bet., jfr dissolving i aiim., framställning af ngt; äfv. synpunkt (: point of o,, jfr ex.); syfte, afsigt, mål (i sigte), plan; jfr vid. ex.; va. bese, betrakta (taga i betraktande), beskåda; skärskåda, mönstra, granska; biid.skåda,se (mod adverbial: »i en ... dager*); (jfr vid. ex. o. to take a o> of); a oj of a town (street etc.), utsigt öfver en stad etc.; utsigt (vy) af en stad etc.; aspiring ojs, högtsträfvande (äregiriga) planer; his ojs are rather confined, han har något inskränkta åsigter (»vyer»); what are your o>s concerning ...t hvilka äro dina åsigter (tankar, din mening, ditt omdöme) om ...? our "os of advancement are small, våra utsigter till befordran äro ej så stora; Mount Vesuvius commands (offers) a splendid (magnificent) från Vesuvius har man en praktfull (storartad) utsigt (of öfver) (: from ... a ... oj is gained); apartments commanding a beautiful oj, rum med vacker utsigt; to draw a oj of, afrita en utsigt (vy) af; to get (i eg. bet. äfv. gain) a

to give a '(right) o> of gifva en (riktig) framställning (uppfattning) af; she had other ojs for her daughter, hon hade andra planer med (ei. i sigte för) sin dotter; to have ojs on ..., hafva planer på (äfv. sina särskilda afsigter med äfv. ngn); äfv- »hafva ett godt öga till»; from my tuindoivs I have a ... ~ of the sea, ... har jag en ... utsigt öfver hafvet; (a hill) intercepting the (our etc.) oj} hindrande utsigten; to take a oj, hafva en uppfattning, hysa en åsigt; to take a oj of, taga i betraktande, betrakta, beskåda, öfverskåda, äfv. besigtiga i friare bet.; biid. äfv. skärskåda; jfr ned. ex.; to take a different ~ of, se saken från en annan synpunkt (»i ett annat ljus», på annat sätt),ha en olika (motsatt : to take the other oj of) uppfattning af; to take a gloomy (sombre) oj of life, ha en dyster lifsåskådning (se sakerna i svart); if you had taken my ojs upon ... (before you ...), om du hade inhämtat (hört) mina åsigter om saken ...; at (the) first o,, vid första åsynen; to disappear from one's oj, försvinna ur ens åsyn (från ens blickar); from our (oftare point of) oj it was quite admissible, ur vår synpunkt var det alldeles lofligt; in oj, i sigte (ofta biid.; äfv.: inom synhåll : within oj), inför ögonen biid., jfr ned.; in his oj, i hans ögon (: enligt hans åsigter, inför hans omdöme); the castle ivas in full o>, slottet var nu fullt i sigte; in full oj of everybody, i allas åsyn, inför allas ögon; in oj of a trial, stäld ansigte mot ansigte inför en ransakning (hafvande ... att vänta sig); end in se under end o. jfr följ. ex.; object in oj, föremål i sigte; biid. syftemål; to have in oj, hafva i sigte orta biid. : afse, hafva i tankarna; hafva för afsigt, ämna (med -ing ei. to o. infin. att...); the Creator, in making this world, had in oj the accommodation of those creatures as ivell as ours, då skaparen danade denna värld åsyftade han dessa varelsers trefnad lika väl som vår; she had an advantageous match in ~ for him, lion hade ett förmånligt parti »i kikarn* för hans räkning; to come in oj, to keep in oj, etc , jfr dylika ex. med sight; field of o>, se under d. o.; point of oj, ögonpunkt; synpunkt afv. biid., ståndpunkt; range of oj} se under detta ord samt ex. uuder vision; Oil a doser oj, vid närmare betraktande; to be on vara att bese, kunna få ses (förevisas, exponeras); the harbour opened on our o>, ... öppnade sig för våra blickar; out of oj, utom synhåll, ur sigte; to return (to be lost) to oj} åter blifva synlig (för-

à: fate, K: far, å: fall, å: fat, å: fast, b: mete, è: met, I: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1635 † Föråldradt.

virtually

svinna); to rise to höja sig Öfver horisonten; with a ~ to (ett subst.), med hänsyn till, med syfte på, med ögonen (blickarna) fästade på ... (biid.), med en tanke på ...,i och för ...; (med raij. infin., äfv.med -ing [verbalsubstantiv]) för att, i afsigt att; with a »u to commerce, äfv. i handelsintresse; loith a »o to their own interests, med sin egen fördel för ögonen (ei. i sigte), med hänsyn till egen fördel; on his return he stopped at C. with a ^ to some investments in silver mines, ... för att nedlägga pengar i silfvergrufvor; they ivere produced chiefly with a ~ to the use of schools, de blefvo utarbetade hufvudsakligen för skolbruk; with this i denna afsigt, till den ändan; ivith a double med (i) (ett) tvåfaldt syfte; ~ a subject {a matter) in all its aspects (from different sides), betrakta saken från alla (olika) sidor; ~ in a ... light, in the light of ..., se ex. uu der d. o. med look o. see; lie f>»s our hard position more charitably, ban har icke så dåliga tankar om vår svåra ställning;

rop då man får syn på villebrådet. -111*, s.

betraktare; besigtningsman; inspektör, uppsyningsman; gruf. öfverstigare; lok. äfv. bärgverksdirektör, bärgsfogde. ~ineSS, -inës, s. fallenhet för opraktiska idéer, svamlighet, opraktiskhet, jfr ~y. ~ing, -ing, prt.; s. beskådande, betraktande. ~leSS, -les, a. poet. osynlig. ~|y, -li, SOme, -sum, a. prov. se följ. a. senare bet.

-i, a. F fallen för ei. full af opraktiska idéer, idealistisk ei. spekulativ i klandrande bemärkelse ; P SOm ser bra Ut, SOm faller i ögonen, som tager sig något ut.

vifda, Vlf'da, S. Skotl. lok. (på Orkney- o. Shetlandsöarna) lufttorkadt kött.

vigesimal, vidjes'imal, a. tjugonde; bestående af ei. delad i tjugu, vigesimation -ma'sjiin, s. vicesimation, utlottning af hvar tjugonde man till bestraffning, is. afrättning.

vigesimo-quarto, vidjës'!mèkwa'rto, a. tjugufjärdedels, (med arket) vikt i tjugufyra blad; s. bok i tjugufjärdedels format.

vigia, vidj'ia, s. sjö. förmodadt farligt ställe

(t. ex. där undervattensgrund el. sjunket vrak tros finnas).

vigil, vidj'il, s. vaka, ofta i pl. nattvak; vaksamhet; kyrk. vigilie, nattlig gudstjänst ei. själamässa; helgdagsafton; to keep a r>u, hålla vaka (ei. vakt). ~ance, -åns, s. vakenhet; vaksamhet; uppmärksamhet, påpasslighet; omtanke, omsorg; poet.

vakt t; nu committee, Am. (i nybebygda områden) säkerhetsutskott, frivillig polis utöfvande själftagen domsrätt. ~ant, -ånt, a. vaksam. ~ante, sp., -an'te, s. Am. lok. medlem af en vigilance committee. vignette, fr., vinet', vinjet' (-'-), s. boktr. etc.

vinjett (äfv. byg. •• ranka ss. ornament), vigonia, sp., vigo'nia, a. i sms. vikunja- (jfr vicugna).

vigor, lat., Vlg'ur, amerikansk stafning f. vigour. ~ite, -lt, 5. vigorit (sprängämne, ett slags dynamit). ~0US, -us, a. kraftig, kraftfull (t. ex. attack, body, exertions, youth). ~0US-ness, -usnès, s. kraftighet, kraft, styrka. Vigour, vig'ur, s. kraft, kraftighet, styrka (fysisk; men äfv. of mind : själsstyrka; of intellect); vigor; he is still in the ~ of life, han är ännu i full vigör, i sin kraftiga ålder. Viking, vik'ing, s. viking, vild †, vild, a. se följ. a. vile, vil, a. låg, ringa, oansenlig, simpel (t. ex. om yrke); lumpen, snöd, usel, gemen, nedrig; föraktlig, afskyvärd. ~neSS,-nës, s. lumpenhet; gemenhet; nedrighet. Vilification, vilifika'sjun, s. nedsättande, vanryktande. vilifier, -'-fiur, s. smädare, bakdantare. vilify, -'-fi, va. (imp. 0. pp. -fied, -d) nedsätta, göra usel etc. (jfr vile) /}<; förklena, söka nedsätta ngn i andras tankar, bakdanta, smäda, »skälla ned», vilipend vilipend, va. förakta. ~ency

-'ensi, s. ringaktande, vill, vil, poet. by; jur. äfv. gård, socken, härad etc. ~a, -a, s. villa (finare landtställe). ~age, -adj, s. by; köping; the si. London. ~ager, -ådjur, s. byinvånare, landtman.

Villain, vil'an, 5. skurk, bof, nedrig usling; lymmel, bondtölp; se vid. villein. ^OUS, -ås, a. bofaktig, skurkaktig, nedrig (action, wretch); F otäck, stygg, ful (t. ex. trick of the eye; loeather etc.); ~ judgment, förr neslig dom. ^OUSneSS, -åsnës, s. bofaktighet, skurkaktighet, nedrighet. ~y, -1, s. bofaktighet, nedrighet; skurkstreck, bofstycke, nesligt brott, villakin, vil'akin, s. liten villa; liten by %. villan)J<, vil'an, se villein. ~age, -adj, s. se villeinage; se † äfv. villainy. ^OUS, se villainous. ~y, se villainy. viffanette t, vilånèt', s. liten villa. Villein, vil'an, s. lifegen, träl; ~ service, hofveri. ~age, -adj, villenage, -ënàdj, s. lifegenskap, villi, lat., viri, s. pl. naturv. fina hår, fjun, lo, lugg. ^form, -liform, a. lik fina hår. villose, -16's, se villous, villosity, -iés'iti,

s. ludenhet. villous, -lus, a. naturv. luden.

6: note, è: do, o: nor, t: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.vim

P Talspråk. 1686 P Lfigt spr&k.

violation

vim (lat. ackusativ), vim, s. F kraft, »fart»,

»kläm», energi, viminal, vim'inal, a. med böjliga spölika kvistar; kvist-. vimineOUS,-min'ëus, a. gjord af kvistar; bot. med fina kvistar, vinaceous, vina'sjus, a. vin-, vindrufve-; vinfärgad.

vinaigrette, fr.,vinàgrët', s. salladsås af ättika, olja etc.; luktflaska, -dosa, svampdosa; ett slags drag(ei. skjut)scliäs. vinasse, fr., vinas', s. dragg af betmelass. vinatico, vinat'iko, s. afrikansk mahogni

(ett gröfre slag, af Pcrsea Indica).

vincibility, vinsibil'iti, s. se vincibleness. vincible, vin'sibl, a. som kan besegras, öfvervinnelig. ^ness, -nës, s. öfvervinnelighet.

vincture †, vingk'tur. s. band, bindning, bindel.

vinculum, lat., vingk'ulum, s. (pl. -la, -la) föreningsband; mat. horisontalt streck öfver delar af en sammansatt kvantitet, vindemial, vinde'mial, a. hörande till vinskörd. vindemiate †, -at, vn. skörda vindrufvor. vindemiation †, -a'sjun, s. vinskörd.

vindicability, vindikabil'iti, s. försvarlighet, jfr föij. a. vindicable, -'-kåbl, a. försvarlig, som låter sig försvaras, som kan häfdas ei. rättfärdigas, vindicate, -'-kàt, va. göra anspråk på, kräfva >j<; försvara, taga i försvar (from, mot); förfäkta en sak; häfda, göra sin rätt gällande, äfv. förskaffa lag aktning; rättfärdiga; uppehålla, bevara, rädda mot beskyllningar; hämnas (ngt on, på), straffaf; befria †; one's self, rättfärdiga sig, försvara sig; ... which could rsj his consistency, ... som kunde bevara hans konsekvens, ... rädda hans ståndpunkt, ... fritaga hnm för beskyllning för inkonsekvens, vindication, -kå'-sjun, s. förfäktande, häfdande, försvar, jfr föreg, v.; (to speak etc.) in ~ of till försvar för. vindicative, -'-kàt!v, a. försvarande, tjänande till försvar; se † vindictive. vindicator, -'-kåtur, s. förfäktare, försvarare, häfdare. vindicatory, kà-tåri, a. innehållande ei. tjänande till försvar (... of, för : försvarande, rättfärdigande), försvars- tal etc. vindictive, vindik'tiv, a. hämdlysten, -girig.

/^neSSj -nës, s. hämdlystnad, -girighet, vine, vin, s. vinplanta, -ranka, -stock, -träd ; klängande växt, ranka (i sms., t. ex. bean hop ~ etc.). —Culture, s. vinodling, —dresser, s. vingårdsman. —fretter,

—grub, S. zool. vinvifvel (skadeinsekt på vin,

Curculio Bacchus), —grower, s. vinodlare, vingårdsegare. —hill, s. vinbärg.

—husbandry, s. se nv-culturè. leaf, S. vinblad. —mildew, s. bot. Oidium Tuc-

keri (skadesvamp på vinplantan). —mOUntain,

s. vinbärg. —picker, s. drufskördare. —prop, s. påle ei. grof stör ss. stöd för vinranka. —reaper, s. vinskördare. ~ -Sawfly, s. zool. Selandria vitis. —Stick, s. spatserkäpp af vinranka. ~yard, vin'-jurd, s. vingård, vinbärg; the labourers in the arbetarna i vingården, vinegar, vin'egur, s. ättika; bild. ngt surt, surhet; a. ättiks-; bild. ättiksur; aromatic r>u, vinaigre (de toilette); radical ättikssyra; mother of ättikmoder; jfr vid. ex. under thieves. —Cruet, s. ättiks-karaff(in), -flaska, —fielding, s. ättik-beredning i det fria. —generator, s.

ättikståndare (kärl til! beredning af sriällättika). —plant, 5. bot. ättiksvamp (Mycoderma aceti). —StOVe, s. ättikkammare. ~ -Stoving, s. ättikberedning i kammare. —WOrkS, s. pl. ättiksfabrik. vinery, vi'nuri, s. vindrifhus; Se † vineyard. vinette, vinet', s. prov. kvist, vineyard, vin'jurd, se under vine. vinnet, vin'et, s. se vignette. vinnewed†, vin'jud, a. möglig, vinometer, vinom'ëtur, s. vinprofvare (våg), vinose, vi'nos, a. se följ. a. vinOSity, -nos'iti, s. vinaktighet, jfr föij. a. vinOUS, -nus, a. vinaktig, vinartad, vinlik; vin-smak, jäsning, -syra etc.; strongly vinstark. vinquish, ving'kwisj, s. se vanquish, 1. Vintage, vin'tadj, s. vinskörd; äfv. vinbärgning(stid); ärv. årgång af vin; some bottles of port of the ~ of 1820, ... af 1820 års skörd. ~r, -ur, s. vinskördare, druf-plockare. vintaging, -ing, s. drufskörd, vinskörd.

vintner, vint'nur, s. vinhandlare, vinskänk, vintry, vint'ri, s. vinkällare, vinhandel; lagerkällare (wholesale viny, vi'ni, a. tillhörande vinrankan, vin-,

druf-; rik på vin(rankor). viol, Vl'ol, s. (1.) eg. förr bruklig sexsträngad fiol; poet. fiol i allm.; (2.) sjö. se VOyal. ~a, -å, s. (1.) it. mus. viola, altfiol; (2.) lat. bot. viol.

violable, vi'olabl, a. som kan våldföras (etc. jfr violate).

violaceous, viola'sjus, a. (stötande i) violett; violartad, violate, vi'olat, va. misshandla, våldsamt behandla, afv. afbryta, störa sömn, frid; rubba testsmente; kränka i aiia bet.; våldföra; bryta (mot) löfte, lag; vanära, vanhelga, violation, -la'sjun, s. våldsamt (af)brytande; våldförande; kränkande; kränkning; ~ of an oath, edsbrott; ^ of peace, freds-

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, å: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1637 † Föråldradt.

virtually

brott j ~ of the King's peace (jfrd. o.), ed-sörebrott; in ~ of i uppenbar strid mot lag, regel. violative, -IV, a. kränkande, violator, -iir, s. (af)brytare biid., jfr ofvan; våldförare, kränkare; öfverträdare.

violence. vl'éléns, s. våld; kränkning; våldsamhet; häftighet, hetta biid.; våldtägt; va. † våldföra, förorätta; to commit begå våld(samheter); to do ~ upon, bära våldsam hand på (äfv. ... one's self, Rig själf : begå självmord); våldföra sig på, bruka våld mot särsk. en kvinna : våldföra; to do ~ to, (jfr föreg, ex.) göra våld på äfv. bild. sina känslor etc.; to use ~ against, bruka våld mot, förgripa sig på; by med våld; to die by få en våldsam död (gnm andras åverkan); se vid. ex. under offer o. retort, violent, -lent, a. våldsam

i aiim. äfv. död; häftig storm etc., stark; hetsig; vålds- (deed, -gärning); skeende (äfv. aftvungen) med våld; s. † våldsverkare, angripare; va. tvinga med våld; jfr ex. under hand.

violescent, violës'ënt, a. stötande i vio-(lett.

violet, vi'olet, s. bot. viol(blomma) (Yiola); violett, violblått (äfv. ~-blue, ~-C0l0lir); a. violett, ^-shell, s. zool.

blåsnäcka (Jan-thina). ~-W00d, s. violträ (af Andira violacea); »blå ebenholts», luftholts (af Nissoüa); amerikansk ebenholts (af Erya eb?nus o. a).

violin, vi'olin, s. mus. fiol; F fiolspelare (-.player of el. performer on the violin); leading första fiol. ~-bOW, s. stråke. ~-case, s. fiolfodral, -låda. ~-key, s. fiol skruf.

violine, vi'olin, s. kem. violin (alkali ur Viola).

violinist, violinist, violist, -'-list, s. fiolspelare.

violoncellist, vèolonsël'ist, s. violoncell-spelare. violoncello, it., -lé (äfv. -tjel'o),

s. mus. violoncell.

violone (el. -no), it., vèélo'nå (-no), s. mus. kontrabas.

viper, vi'pur, s. zool. huggorm (Vipera); biid. orm (elak människa); the tongue of a bild. giftig tunga. ~'s-bugloSS, s. bot. blågull, blåeld (Echium vulgäre). ~'s-grass, s. bot. llngormsrot, skorzonerarot (Scorzo-nera hispanica m. fl. arter). ~ine, -in, -in, a. huggorms-, huggormsartad. ~OUS,-us, a. huggormslik; biid. elak, giftig (t. ex. slander, tongue).

viraginian viradjin'ian, a. karlaktig (jfr virago), viraginity -'lti, .
virelay, Vir'lå, S. virelai (ett slags gammalt franskt poem).

virent)fc, vi'rent, a. grönskande, frisk, virescent, vires'ent, a. grönaktig, stötande

i grönt, börjande att grönska, virgaloo, virgålo', se virgoleuse. virgate, vi'rgåt, a. käpp- ei. spöformig; s. †

ett visst ytmått jord.

Virgil, vi'rdjil, s. pr. Virgilius. ~ian, -'ian,

a. Yirgiliansk. virgin, vi'rdjin, s. jungfru, mö; (the F~) astr. se Virgo; a. i sms. jungfrulig; jungfru- (äfv. oil, wax)-, ren, kysk; obrukad, aldrig berörd el. beträdd af människa, Ul'-skogJ min. gedigen

(t. ex. gold)-, the (Holy) (F)~, the ~ Mary, den heliga jungfrun, jungfru Maria. ~ -pine, 5. bot. virginisk tall (Pinus virgini-ana). ~'s-bower, s. bot. skogsrefva (Clematis Yitalba). ~al †, -ål, a. jungfrulig; s. (afv. i pl., äfv. a pair of ~s) mus. spinett. (V)~ia, iå, 5. pr. Virginia, Virginie (kvinnonamn); geogr. Virginia (-ien) (stat i N. Amer.). (V)~ian, -'lån, a. virginisk; s. virginian; ~ creeper, amerikansk vild vinranka, jungfruvin (Ampelopsis hederacea). ity, -'lti, s. jungfrudom, mödom ; jungfrulighet, jungfrulig renhet. Virgo, lat.,-g6, s. pr. astron. Jungfrun, virgoleuse, vi'rgolos, s. hvit doyenne (en

päronsort).

virgulate, vi'rgulat, a. lik ett spö ei. en

kvist, virgule fr-, -gul, s. komma, virid †, vir'id, a. grön. ^escence, -ës'ëns, s. grönaktighet. ~eSCent,-ès'ënt, a.grönaktig, stötande i grönt. ~ity, -'lti, neSS, -nës, s. grönska, grönhet. virile, Vir'll (-il), a. manlig (i allm. utmärkande, tillhörande en man: age, virtttes etc.); matina-(,strength, kraft), virility, -'lti, s. manlighet, mandom; mannakraft i sexuei betydelse, viripotent virip'otënt, s. manbar, giftas-vuxen.

virole, fr., virö'1, s. her. ring af annan färg, på valdhorn o. d. ~d, -d, a. ber. försedd med ring etc., jfr föreg. s.

virtU,it.,virto', s. konstsinne, smak för konst (-saker), is. (samlar)intresse för konstsaker och kuriosa, samlar-liebhaberi; konstsaker, kuriosa och antika föremål (: articles ei. objects of virtual, vi'rtual, a. potentiel >j<; verklig, väsentlig, egentlig, verksam men icke synlig; inneboende (biid.) kraft o. d.; fys. etc. virtuel; the illness of the Marshal caused the ~ leadership to fall to Lord R., ... gjorde att den verkliga ledningen föll på lord "R. ~ize, -iz, va. göra virtuel etc. ~ly, -i, ad. (jfr föreg, a.) äfv. i sak, i verkligheten (mots.: literally, blott till namnet).

virtue, vi'rtu, s. dygd i alla bet., (äfv. utan art.) dygden; förträfflighet, utmärkthet, värde, godhet, ädel egenskap; inneboende kraft; mannamod, tapperhet †; poet. en ängiaordning; ~ is its (ei. her) own reward, dygden är sin egen belöning; ~ rewards itself and is reioarded fourfold, dygden belönar sig själf och varder ytterligare belönad; the oj and agreeable-ness of the beverage depends upon the oj of the berries, dryckens (kaffets) godhet och behagliga smak beror på bönornas rätta kraft (... på att bönorna äro af god kvalitet); to make a ~ of necessity, göra en dygd af nödvändigheten; by ~ of i kraft af; med tillhjälp af (stödd ei. stödjande sig på); by (ei. in) oj of one's office, å ämbetes vägnar, i kraft af sitt ämbete; a paragon of ett dygdemönster. ^less, -lés, a. utan kraft ei. styrka, overksam, svag; utan dygd. virtuosity, virtiios'iti, konstsinne; öfverdrifven estetiskhet is. hos en person hos hvilken det estetiska fit t uttränga det religiösa; (the oj) konstälskarna kollekt.

virtuoso, it., virtiio'so, 5. {pl. <vS, -z O. [it.J -Si, -si) konstälskare, -liebhaber (orta: samlare af virtu); konstkännare; virtuos. ~Ship,-sjip, s. konstintresse, konstsinne; virtuositet. VirtUOUS, Vl'l'tuus, a. dygdig i alla bet.; om kvinnor dygdesam, ärbar, kysk; kraftig (särsk. egande läkekraft, om växt); förträfflig; tapper †. ~ly, -li, ad. (jfr föreg. «.); a child oj educated, ett barn uppfostradt i dygd (och goda seder). 'v-neSS, -nes, s. dyg-dighet; dygd.

virulence, vir uiëns, virulency, -i, s. giftighet äfv. biid.; bitd. äfv. bitterhet, elakhet (t. ex. to attack a person with o,). virulent, -lent, a. giftig; elakartad, högst för-därflig, pestartad; biid. bitter, elak. Virus, lat., vi'rus, s. organiskt gift, giftämne; sjukdomsgift, smittämne; bild. gift (t. ex. of party spirit). Vis, lat., vis, s. is. mek. kraft; ~ inertiæ (ine'rsjie), mek. tröghet; ^ vitæ (vi'té) ei. <v vitalis (vita'lis), fysiol, lifskraft; o, viva (vi'va), mek. lefvande kraft. visa, vi'za, s. visering, konsuls påteckning på

pass; va. visera, påteckna pass. visage, viz'adj, 5. ansigte. ~d, -d, a. i sms.

med ... ansigte, visard, viz'ard, s. se visor; va. maskera. ViS-à-ViS, (fr., adv.: midt emot), vizåvè', s. vis-a -vis (person som står, bor etc. midt emot en annan ; äfv. ett slags vagn för två, »1 äkardroska»). viscera, lat., vis'ura, s. pl. inälfvor. -rål, a.inälfs-. o4e,-ràt; va. taga inälfvorna ur.

viscid, vis'id, a.klibbig, seg, limaktig. ~ity, -'iti, s. klibbighet, seghet; klibbig massa, viscosity, -skos'iti, 5. klibbighet, seghet.

viscount, Vl'kaunt, s. vicomte (fjärde graden af nobility); förr dets. som sheriff. ~ess, -ès, s. vicomtesse. ~ship, -sjip, ~y, -i, s. en vicomtes värdighet (ei. förr ämbete).

VISCOUS, vis'kus, a. klibbig, limaktig. ness, -nes, s. klibbighet, seghet, viscum, lat., -kum, s. bot. mistel (Viscum); fågellim.

vise, vis, s. se vice, 2.

visé, viza', se visa, s. o. va.

Vishnu, visj'no, s. pr. Ind. mytol. VisjllU (andra personen i den hinduiska treenigheten: uppehåll ar en).

visibility, vizibil'iti, .<?. synlighet, synbarhet; to come into oj, blifva synlig (t. ex. om en himlakropp).

visible, viz'ibl, a. synlig i alla bet. (to, för); synbar,tydlig, uppenbar; to be (distinctly) oj, tydligen kunna ses, äfv. visa sig, röja sig; it ivas plainly oj in her face, äfv. ... stod tydligt att läsa i hennes ansigte ; to become o,, blifva synlig, äfv. visa sig (jfr ofvan), framträda; a flash of lightning made darkness oj, en blixt gjorde mörkret synligt, ... lyste ett ögonblick upp i mörkret. ~neSS, -nes, s. synlighet, synbarhet. visibly, -i, ad. synligt, synbart.

Visigoth, viz'igoth, s. hist, vestgot. ~ic, -'ik, a. vestgotisk.

vision, vizj'un, s. syn i allm. (sinne, -förmåga el.: hvad man ser); Synbild is öfvei naturlig, sjuklig (för fantasien); äfv. fantasibild, drömbild, drömsyn, dröm; skådande, seende; va. se i en syn, drömma; the oj of a dream, en dröms3'n; to have ojs, se i syne; skåda syner (: to see ojs), hafva uppenbarelser (St. Paul saw a oj tohile he lay in a trance; feverish people often think they see a oj); Constantine saio the ~ of a cross hung in the sky, K. såg i en syn ett kors på himmelen; to believe in ojs, tro på syner; circle of o,, synkrets; faculty of o,, synförmåga, synsinne; ßeld of synfält; limit of oj, syngräns; range of oj, synkrets, synvidd; ojed terrors, skräckbilder skådade i syne, fasansfulla drömbilder ei. syner. ~al, -al, a. som tillhör en syn, dröm-, drömd. ~ariness, -årinès, s. fallenhet för att se syner, öfverspänd-het; fantastiskhet, orimlighet, omöjlighet, jfr föij. a. ~ary, -fir?, a. fallen för att se syner (ei. »i syne») ci. för drömmerier, drömmande; öfverspänd, svärmisk, fantastisk (äfv. t. ex. project, scheme); inbillad, saknande grund i verkligheten, omöjlig, outförbar; s. visionär, andeskådare,

k: fate å: far, k: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è; met, è: lier, 1: fine, i: fin, i: fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1639 † Föråldradt.

en framsynt, en som ser syner ei. »i syne»; drömmare, fantast, svärmare; ~ image, drömbild. — ist, -ist, s. drömmare, fantast, jfr föreg. s. ~leSS, -lës, a. saknande synförmåga, blind, visit, viz'it, va. besöka, is. for att se till, se om (a physician ojs his patients)-, visitera (t. ex. the guards), inspektera, liålla Visitation i, med el. hos (t. ex. om biskop); gästa (hos) längre tid; bibi. hemsöka; vn. göra visit(er), besöka hvarann, umgås (F äfv. with people); s. besök (to, hos; äfv. i, på ett ställe), visit (to, hos); visitation, jrr nation; oj at a house, vara på besök i (: gästa) ett hus; to pay (Am. make) a aflägga besök (göra visit) (to, hos ngn; på ett ställe); during a oj to Paris, under ett besök (ett vistande) i Paris; to he on a o> to, vara på besök (visit) hos (el. i, på), besöka; he loas then on a ~ to England, han uppehöll sig då (för tillfället) i England; to come on a oj, komma på besök; right of oj, se motsv. under oration; jfr vid. under

ojing. ^able, -abl, a. som kan besökas, is. underkastad inspektion cl. visitation (by, af). ~ant, -ånt, s. besökare, besökande; gäst. nation, -a'sjun, s. besökande, besök; föremål för besök †; visitation, inspektion; hemsökelse, försynens straffdom, äfv. i god bet. skickelse; (F)~ of the Holy Virgin Mary, kyrk. Jungfru Marié Besökelse(dag) (2:dra juli); ~ of the sick, äfv. sockenbud; because thou knewest not the time of thy oj, bibi. ... den tid då du besökt varder; in the day of oj, bibi. på hemsökelsens (straffets) dag; right of o,, visitationsrätt (örlogsmans rättighet att besöKa främmande nations fartyg och försäkra sig om dess fullkomliga neutralitet, att det ej för krigskontraband etc.). "^atONal, -åtÖ'r!ål, a. se oj or i al. fr., Vlze't, s. fruntimmers lätt

sommarkappa ei. -kofta, ni an til j. ~er,-ur, se ojot. a. visiterande, med

visitationsrätt; i sms. visit-; s. (gående på) visiter, (görande) besök, besökande; visitering; / am only oj here, jag är endast på besök här; to go gå (fara) ut på visiter ei. för att hälsa på; there are few people within oj distance, ... som bo så nära att man kan hälsa på hvarann; to be on o> terms, umgås med hvarann, bruka hälsa på hvarann, ^ing-book, s.

Visitbok (anteckningsbok för tillämnade visiter).

~ing-card, 5. visitkort, ^ing-committee,

s. kontrollkomité. ^ing-day, s. visitdag. ojng-governess, s. lärarinna som ger lektioner i elevernas hem. ^or, -ur, s. besökande, person på besök (ei. visit), en

»främmande», gäst; visi tationsförrättare; tillsyningsman, besigtningsman, inspektör, kontrollant; the o,s to one's house, främmande som gästa ens hus, er.s främmande; ojs' book, lista på gäster (ei. på

resande), äfv. (på bad- el. brunnsgäster:) klirlista.

tvorial, -6'riål, a. inspekterande, kontrollerande, utöfvande tillsyn ei. öfverinseende; inspektions-. ~reSS, -res, s. kvinlig besökande ei. gäst; främmande, gästande (resande) fruntimmer; inspek-tris.

visne, vèn, vè'në, s. se venue.

visnomy †, viz'nomi, s. förk. af physiognomy.

viSOr, viz'ur, s. visir, hjälmgaller; mask †; möss skärm; to fight with open ojs, biid. strida med öppet visir. ~ed, -

d, a. försedd med visir etc.; maskerad.

visorium, vizo'rium, s. (eg. divisorium) boktr, divisor (klyka tvärs öfver tenakcln); tenakel.

vista, it., Vis'ta, s. prospekt, utsigt is. i fjärran (äfv. bild. i framtiden) gnm Öppning mellan hinder (t. ex. träd :) glänta, äfv. allé el. d. som öppnar en utsigt framför åskådaren. ViStO)j(, -té, s. dets.

visual, vizj'oal, a. hörande (tjänande) till seende ei. synen, syn- (angle; line; nerve; point: -punkt i eg., optisk bet., ögonpunkt); oj ray, ljuslinie som förbinder en punkt af det sedda föremålet med åskådarens öga. ~ize /fC, -iz, va. göra synlig.

vital, vi'tal, a. lifs- (hörande till el. utgörande vilkor för lif[vet], is. utgörande sätet för lifvet, nödvändig för lifvet) (organs); bild. utgörande ett lifsvilkor ei. vilkoret för ngts existens, väsentlig, högst nödvändig ei. vigtig (to, för); egande lifskraft, lefvande)|<; action, lifsverksamhet; ~ air, lifsluft (vetensk. äldre benämning på syre; äfv. aiim. bild.); ~ change (el. reform), genomgripande förändring;

function, lifsfunktion; of ~ importance to (äfv. blott ~ to), utgörande ett lifsvilkor för, af afgörande vigt för; a question of oj importance), en lifsfråga (to, för); ~ organs, lifsorganer,ädlare organer el. delarna (hjärtat, lungorna, hjärnan etc.); a o> part, en ädlare (ömtålig) (kropps-) del; the ~ part,, äfv. särsk. lifsverksamheten säte : hjärtat; ~ parts, se ~ organs; äfv. »dödliga ställen»; bild. (t. ex. om fartyg) farligare delar (delar hvilkas förstöring hota det hela med undergång); tO hit a oj part,

äfv. gifva banesår; ~ spark, lifsgnista; ~ spirits, lifsandar; to cut the o> thread, afklippa lifstråden; ~ vessels, bot. förr näringssaftkärl, mjölkkärl; oj warmth,

lif svärme. *x/ism, -izm, s. fys. hist, vitalism

(åsigt om lifskraften ss. självständig kraft vid sidan af fysiska, komiska etc. krafter). /vist, -1st, s. (jfr föreg.) vitalist. ~ity, -'iti, s. vitalitet, lifskraft, lif. ^ization, -iza'sjun, s. lifgifvande. ~ize, -iz, va. gifva lif ei. lifskraft. -i, ad. lifsväckande, på ett lifgifvande sätt; väsentligt; nu important, högst väsentlig, utgörande ett lifsvilkor. ~n6SS, -nes, s. se <>»ity. ~S, -z, s. pl. lifs-organer (se vital organs) afv. bild. kärna, hjärta (t. ex. of a state). vite|||n, vitel'in, s. ägghviteämne i äggula. ~e (äfv. -lin) a. äggnle-; bot. höggul, rödgul. vitellus, lat., -lus, s. fysiol, äggula; bot.

allt inom frökärnan som ej tillhör växtämnet,

fröhvita.

Vitiate, visj'iat. va. (för)skämma, fördärfva ofta i moralisk bet.; oskära, skända; omintetgöra, göra ogiltig (t. ex. fraud a contract). vitiation, -a'sjun, s. fördärfvande, förskämmande (t. ex. of the blood)-, oskärande, skändande; omintetgörande gnm ett fel (t. ex. of a contract).

viticulture, vi'tikultur, 5. vinodling, vitiligation †, vitiliga'sjun, s. chikanerande

med ohemul(a) process(er) o. d. vitiosity, visj'iositi, s. se viciousness. VitiOUS, etc. se vicious, etc.

vitreo-, vit'rë6, i sms. glas-, ^-electric, «.

glaselektrisk (: positivt elektrisk). ~US, -ëus, a. glasaktig, glasartad, lik glas; glas-(t. ex. electricity, -elektricitet, jfr ofvan); ~ copper, kopparglans; ~ humour, anat. glasvätskan i ögat; ~ paste,glasfluss; ^ salt, kem. tekn. glasgalla, ^usness, -èus-nës, s. glasaktighet, likhet med glas. vitrescence, vitres'ens, s. glasaktighet; egenskap att kunna glasvandlas; för-glasning. vitreSCent, -sent, a. som kan • glasvandlas; på väg att förglasas. vitrescible, -sibl, a. som kan glasvandlas. vitrifaction, vitrifak'sjun, s. förglasning, glasvandling. vitrifacture, -fak'tur,

s. glastillverkning. Verifiable, -fi'abl, a. som kan förvandlas till glas el. förglasas; ~ (afv.-fied) colour, ~ pigment, emaljfärg; ~ marl, glasmärgel. vitriform, -'-form, a. glaslik, glasaktig, vitrify, -'-fi, va. {imp. o. pp. -fied, -d) glasvandla, förglasa. vitriol, vit'riol, s. F (el. äldre benämn, ss. i sv.) vitriol (kem.: svafvelsyradt salt, sulfat; jfr under

blue, copper, green, lead, red eto.); lohite nu, hvit (: sink)vitriol; oil of nu, vitriol-Olja (: svafvelsyra). ^-chamber, 5. tekn. SVaf-velsyre-(: bly)kammare. ~-cistern, s. cistern, jäm-kärl för svafvelsyretransport.

min. vitriolockra (basiskt järn-sulfat). ~-pan, s. tekn. blypanna för svaf-

velsyrekoncentration. ^ate, -at, va. vi-triolisera, förvandla svafveimetaii till vitriol; a.)fC vitrioliserad. ~ation, -à'sjån, s. vitriolisering. ~ic, -'ik, a. vitriol-; nu acid, vitriolsyra (: svafvelsyra). sizable, -i'zabl, a. som kan förvandlas till vitriol. <vization, -iza'sjun, s. se nation. ~ize, -iz, va. se nuate.

Vitruvian, vitrå'viån, a. vitruviansk, tillhörande Yitruvius (romersk arkitekt), vitta, iat., vitfå, s. antik, (hufvud)bindel; bot. oljekanal i umbellats delfrukt. ^te, -tåt, a. i bandform, strimmig, randig, vittles, vit'lz, s. pl. P f. victuals. vittory, vit'uri, vittry, -ri, s. ott siags oblekt

irländsk buldan ei. segelduk, vituline, vit'ulin, a. k alf-, k alf kött-, vituperate, vitu'puråt, va. lasta, skarpt tadla ei. banna, häckla, nedskälla. vituperation, -ra'sjun, s. skarpt tadel, bannor, hvassa tillmälen, vituperative, -IV, a. skarpt tadlande, snäsande, vituperator, -år, s. bann are, jfr ofvan, vivacious, vivå'sjus, vi-'-, s. liflig (temper, person, conversation, society etc.); lifaktig, rask, outtröttlig; äfv. lefnadsglad; lifskraftig)|C; bot.)J< se perennial. ~neSS, -nës, s. lifskraftighet)|<; se vid. vivacity. vivacity, vivas'iti, vi-'--, s. liflighet i lynne etc., jfr föreg, a.; munterhet; lifskraft.^; nu of countenance, lifligt ansigte, rörligt minspel; a man of great nu, en mycket liflig man.

vivarium, iat., vlvå'ri&m, vivary, -'vari, s. ställe där djur hållas lefvande ss.: djurgård, kaningård, fiskdam ei. inom hus af en naturforskare el. liebhaber, äfv. (l*Um)akvariUm.

vivda, viv'da, s. se vif da. viverS, (förvr. af fr. vivres), viv'urz, S. pl. Skoti. lifsmedel.

vives, V1VZ, S. pl. veter. fibel (svulst i körteln under örat).

vivianite, viv'ianlt, S. min. vivianit (järnfosfat), vivid, viv'id, a. liflig (om saker, t. ex. colours, flames, pain [äfv. skarp], remembrance : hågkomst, minne; ivords etc.); »lifslefvan-de», »slående», naturtrogen (description); äfv. lekande, spelande (imagination); a ~ dream, dröm hvari man tycker sig se ngt >lifslefvande>. ~ly, -li, ad. lifligt; fram-ställa på ett lifslefvande sätt; i lifliga färger i dubbel bet. ~neSS, -nes, s. liflighet äfv. färgers (jfr ofvan), lif, lifaktighet.

vivific, vivif'ik, rx,al, -ål, a. lifgifvande, lifvande. ~ate -åt, va. se vivify; kem. reducera †. ^ation, -a'sjun, s. lifgifvande, (åter)upplifvande. native, -åtiv, a. lifgifvande, (åter)upplifvande. vivifier, -'-fiur, s. ngn ei. ngt som ger lif ei. upp-

lifvar, vivify, -'-fi, va. {imp. 0. pp. -tied, -d) gifva lif; upplifva. viviparous, vivip'arus, a. födande lefvande ungar; bot. (om växt) fortplantande sig med knopplökar ei. med frön som gro medan de kvarsitta på växten, äfv. ax-groende.

vivisection, vivisek'sjun, 5. vivisektion, dissektion af lefvande djur. vixen, vik'sn, s. räfunge; räfhona; argbigga, elak. argsint, grälig kvinna (förr äfr. man). ~ish, -isj, a. argsint, grälig (t. ex. temper). ~ly, -li, a, argbigg-artad, argsint. Viz, viz, (förk. af videlicet) (läses vani. ss. namely ei. to ivit), ad. nämligen, vizard viz'urd,S. mask för ansigtet (jfr visor). Vizier, viz'jur, vize'r, s. visir, österländsk minister; Grand oj, Storvisir (förste statsminister i Turkiet). ~ate, -at, s. visirsämbete ei. -värdighet. ~ial, -ze'rial, a. tillhörande etc. en visir, vizir, -zè'r, se vizier.

Vizirial,

se föreg. a.

VOCable, vo'kabl, a. vokabel, ord, glosa, vocabulary, vokab'uluri, 5. ordlista, -förteckning, ord-, glossamling, kortare ordbok; ngns ordförråd. VOCabulist, -list, s. ordlist-författare, vocal, v6'kal, a. stäm-, röst-, begåfvad med ei. hörande till röst; tonande, klingande; om artikulerade ljud Vokalisk; Vokal-, äfv.: sång-; sångrik, melodisk; uttryckt med rösten, Uttalad, äfv. muntlig; s. rom. kat. kyrk. röstberättigad församlingsmedlem; oj abilities, powers, (sång)röstmedel, -resursel', sångröst; ~ c(h)örd, anat. stämband; ~ composition, sångkomposition (äfv. -nummer); ~ music, vokalmusik, sång; ~ part, sångstämma; ~ performer, sångare, sångerska; ~ prayer, i ord uttalad bön; hills and woods made oj by my song, ... som genljödo af min sång. ~ic, -'ik, a. vokalisk; rik på vokaler (om språk). ~ism, -izm, s. röstorganens nytjande. ~ist, -istj s. offentlig sångare ei. sångerska. ~lty, -'iti,s. vokalitet; uttalbarhet: artikulerade ljuds, bokstäfvers sångbarhet, tonande, ljudande, ^vization,-izä'sjån, s. vokalisering; vokaliskt ei. vokalers uttal. ~ize, -iz, va. bilda till ljud, göra utandning ljudande, låta framträda i ton, uttala; mus. vokalisera (sjunga skalor på en viss vokal); äfv. språkv., fysiol, uttala (half)voka-liskt (tonande). ~ly, -i, ad. ljudligt uttalad; (uttrycka) muntligen, i ord. ^neSS, -nës, s. se "»ity.

vocation, vèka'sjun, s. kallelse (to, till att),

äfv. teol. (el. kallande till frälsning); kall.

vocative, volc'ativ, a. vokativ, tilltals-ord;

s. vokativ (: the ~ case).

vociferate, vésffåràt, vn. O. va. högt (ut-) ropa, skrika, vociferation, -rà'8jån, s. högljudt ropande, skriande, skrik. VOCi-ferous, -rus, a. högt ropande; högröstad, högljudd äfv.: skallande rop. VOClferOUS-neSS, -r&snës, s. högljuddhet.

VOCUle f, vék'ål, s. svagt artikuleradt ljud.

voe, vè, S. (på Skotska öarna) inlopp ar hafvet, vik, bugt.

vogle, v6'gl, s. se vugg.

vogue, fr., vèg, s. mod, tillfälligt rådande bruk; numera blott i: in oj (: fr. en oj), i bruket, på modet, i »svängen», i »ropet».

voice, vojs, s. röst i aiim. (äfv.: uttryckt omdöme, mening [vid val, jfr rø£e],etc.jfrcx.); tal-ei. sångröst, jfr ex.-, stämma äfv.mus.-, tal, ord, uttalande; särsk. bild. befallning; gram. form, jfr ex.; rykte jfr ex.; rönet, röstton; va. stämma orgelpipa; yttra, förkunna †; rösta på (ngn tiii)†; vn.†ropa; the oj goes%, ryktet går; the o, of detraction, förtalet(s röst); place and ~ in a council, säte och stämma i en rådplägande församling; his, oj was still for war, han röstade alt fortfarande för krig; the oj of the people is the oj of God, folkets röst är Guds röst; this officer is the oj of the corporation on all public occasions, ... för ... korporationens talan ..., för ordet för ...; active oj, gram. aktiv form, aktivum; middle oj, gram. medium; passive gram. passiv form, passivum; he is breaking his oj, han är i målbrottet; she could with difficultyßnd her (ei. a) /^/,hon kunde med möda få fram ett ord (»få mål i mun»); I dare not let these thoughts ßnd a oj (ei. give my thoughts a oj), jag vågar ej gifva dessa tankar uttryck i ord; he has no oj, han har ingen (sång)röst; he had a oj in everything, han hade sitt ord med i alt som skulle ske; the French forts had a oj in the matter, ... hade ett ord med i laget (»blandade sig i leken»); we have no oj of our own, vi ha intet att säga; 1 know him by his oj, jag känner igen hnm på rösten (målet); to be in (good).o>, vara vid röst; säga, yttra in a low oj, med låg röst, sakta; they had been speaking in low ojs, de hade talat (fört samtalet) sakta (med låg röst); break (turn) of oj, målbrott: with a trembling oj, med bäfvande stämma (darrande på målet); ... said all with one oj, ... alla med en mun (enstämmigt); se vid. ex. under pitch, top o.

volume, ^-breaking, s. målbrott. ~d, -t,

a. tonande språkljud; is. i sms. med ... stämma; to be oj, hafva (sång)röst. ^leSS, -lës, a. utan röst ei. stämma i dubbel bet.; tigande, stum; tonlöst spr&kijud.

6: note, å: do, è: nor, o: not, à: tube, å: tub, d: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.void

F Talspråk. 1642 P Lågt språk.

volume

VOid, vojd, a. tom (afv. mod of, på), blottad (of på : saknande, utan, äfv.)J< fri från); ledig, obesatt, vakant; oupptagen (hour) >j<; tom, utan innehåll, overklig, oväsentlig; jur. etc. utan laga kraft, ogiltig (jfr null ex.); s. tomrum; lucka; va. göra tom, (ut)tömma (äfv. med out); utrymma; rymma fältet; kroppsligen ge ifrån sig, uppkasta el. uttömma med exkremcnterna ; jur. förklara ei. göra ogiltig, upphäfva; ~ space, fys. tomrum (vacuum); ^ of friendship, fattig på vänskap, utan (ej hysande) vänskap; ~ of interest, intresselös, ointressant; ~ of pity, obarmhertig; to leave lemna blank för att sedan ifylla; to make f>u, annullera, upphäfva; åsidosätta, ej fråga efter; ~ one's self, uttömma sig; rensa sig. ^able, -abl, a. uttömbar; som kan

aff öras (afgå ur kroppen, med uttömningarna); jur. som kan förklaras ogiltig. ~ance, -åns, s. (ut)tömmande ; (nt)rymmande; afsättning is. från prestbeställning; Vakans, ledighet, jfr föreg, bet.; undanflykt †. ~ed, -ed, pp.; a. her. tom inuti. -Är, S. ut-

tömmare; ngt som uttömmer; ngn som annullerar; bordkorg hvari måltidsrester, smulor etc. uppsamlas; äfv. klädkorg; tjänare som dukar af bordet)J<; hcr. ett sköldemärke lik nandc flanch. ~ing, -ing, prt.; a. i sms. tjänande till att tömma ei. >fC att upptaga ngt bortkastadt (t. ex. lobby, skräprum, -skrubb); s. uttömmande; kvarlefva, bortkastad återstod %. ^ing-knife, s. knif hvarmed måltidsrester uppskrapas från bordet. ~ness, -nes, s. tomhet; brist (of, på); jur. ogiltighet.

volalkali, voiårkåii, smdr. af volatile alkali.

volant, volant, a. is. her. flygande äfv. bild.; kurant; hastig, flygtig; corps mil. flygkår.

Volapuk, volåpuk', 5. volapyk (ett slags universalspråk). oJst, -ist, a. volapykist. volatile, v6l'atil, (-til) a. flygtig kem. (: för-

flygtigande vätska, olja) o. biid. : föränderlig, ombytlig (temper etc.), fladderaktig; flygande, bevingad †; s. † bevingadt djur; ot alkali, ammoniak; se vid. under sal.

ness, -nes, volatility, -'iti, s. flygtighet äfv. bild. (jfr föreg. a.). volatilizable, -izåbi, fl. som kan förflygtigas. volatilization, -iza'sjun. s. förflygtigande. volatilize, -iz, va. (låta) förflygtiga.

VOlCaniC, v6lkån'ik, a. vulkanisk, vulkan-; 'x/ g lass, obsidian; ~ rocks, vulkaniska bärgarter. VOlcanism, -'-nizm, s. vulkanisk kraft ei. verksamhet. VOlcanist, -'-nist, s. vulkanist äfv. : vulkankännare, volcanite, -'-nit, $. min. se augite. volcanize, -'-niz, va. utsätta för vulkanisk

eld. volcano, -kà'n6, (pl ^v6S, -nèz) vulkan.

VOle, v6l, s. spelt, (hemtagning af) alla sticken; zool. sork (Arvicola); vn. spelt, taga hem alla sticken.

volery, voPåri, s. större fågelbur, fågelhus,

volière; skara flygande fåglar >K. volitablef, v6i'itåbl, a. se volatile, volitation)|C, -ta'sjun, s. flygande, flygt.

volition, v6lisj'un, s. viljande; viljeyttring, -akt; viljeförmåga, -kraft, (fri) vilja. ~al, -ål, a. vilje-, jfr föij. a.

volitive, v6l'itiv, a. vilje-förmåga etc.; tillhörande, beroende af viljan; gram. uttryckande önskan ei. tillåtelse (proposition).

VOlley, vol'i, s. salva (of shot), svärm, skur

af pilar o. d., äfv. bild. af ord, af svordomar; sport.

båiiens tillbakaslående innan bållen tagit mark; va. afskjuta (utslunga) en salva af; vn. poet. affyra salvor; utslungas i salvor; slå tillbaka bållen i flygten; ~ of applause, bifallsstorm; ^ of musk et shot, muskötsalva; on the

~ †, på måfå (utan sigtning). ~ed, -d, pp.; a. (utslungad el. kommande) i salvor (t. ex. thunder).

Volow †, vél'o, va. föraktl. döpa.

VOlt, voit, 1. s. ridk. voit äfv. fakt.: sidosprång.

VOlt, v6lt, 2. S. elektr. voit (elektromotorisk kraftenhet). (V)~a, -å, s. pr. ~a-electric, — a. galvanisk, galvanoelektrisk. <^agrapliy, -åg'råfi, s. galvanografi. ^aic, -à'ik, a. Volta(s)- (pile : stapel); voltaisk, elektrokemisk, galvanisk (couple, element : element; battery : batteri etc.); ~ arc(h), elektrisk ljusbåge; ^ electricity, galvanisk elektricitet, galvanism; ~ chain, galvanisk giktkedja; ^ ring, giktring. ~aism, -åizm, s. galvanism (jfr ock voltaic electricity). ~ameter, -am'etur, s. voltameter. ^aplast)j<, -åplåst, s. ett slags galvaniskt batteri nytjadt i galvanotypi. ~a-type, -åtip, s. galvanotyp (dets. som electro-

ty.P€4 2 3

voltigeur, fr-, voltizje'r, s. voltisjör (: hoppare,

turnare el. lätt infanterist).

voltzite, volt'zit, s. min. VOltsit (sinkmalm).

voiubilate, voiü'bilåt, volubile, -'-bil, a. bot.

spiralformigt slingrande stam. volubility, -bil'-lti, s. egenskap att kunna rulla(s); rullande, snurming; rörlighet, färdighet; föränderlighet)j<; ~ of tongue, munvighet, flytande tunga. VOlublé, -'-bl, a. lätt rullande; mycket rörlig; flytande tunga; munvig, flink i tungan †; bot. se voiubilate. VOlllbly, -'-bli, ad. (jfr föreg.) särsk. med stor tungfärdighet.

volume, voi'u rn, S. eg. antik papyrus- el. perga-ments-rulle; volym, bok, särsk. ett band af ett större verk; is, poet. vältrande, rullande UiaSSa,

k: fate, k: far, k: fall, à: fat, k: fast, è: mete, è: met, A: her, 1: fine 1: fia, i fir,violation

>j< Mindre brukligt. 1643 † Föråldradt.

virtually

våg; hvirfvel; orms ringling; fys. volym, volumen, raminnehåll, omfång öfv. mus. (of a voice)-, afv. fyllighet (of a tone); (väldig) mängd, (stor) massa is. i plur.; of smoke, rökhvirflar, massor af framhvälf-vande rök; (she is silent, but) her look speaks ... är högst uttrycksfull (uttrycker så mycket mera); to Speak for, tala (biid.) högt för; to collect into samla i bokform; a threenovel, en roman i 3 delar. ~d, -d, a. i rullande, (framvältrande massor (t. ex. mist); väldig, stor <v<triC, -et'rik, a. kem. volumetrisk; ~ analysis, äfv. massanalys, titreranalys. V0-luminous, --'mus, a. bestående af flere

rullar el. ringlar)j<; om skriftverk el. boksani ling bestående af många delar (volymer), volyminös, dryg, diger; som skrifvit många arbeten, produktiv författare. V0-

luminousness, --'inusnës, s. vidlyftighet,

stort omfång (jfr föreg, a.).

voluntarily, vol'untarlli, arf. frivilligt, sjelfmant, af egen fri vilja, voluntariness, -nes, s. (egande af) fri vilja; frivillighet, spontaneitet. voluntary, -ri, a. frivillig, skeende af (ei. med) fri vilja; själf villig, själfmant, otvungen; afsigtlig; is. fysiol, beroende af viljan rörelse, muskel; egande (fri) vilja, fri, själfbestämmande; is. jur. frivillig, skeende (gjord, gifven) gratis, utan vederlag (tjänst, gåfva, äfv. oath etc.); s. mus. fantasi, is. preludium På orgel vid gudstjänstens början; se >j(vid. Volunteer; ~

agent, se free,-agent, ei. Voluntaryism, -rlizm, s. frivillighetssystem i kyrkligt afseende (religionssamfunds bekostande af prest etc. gnm

frivilliga bidrag). volunteer, -te'r, S. is. mil. volontär, frivillig; frivillig »skarpskytt», medlem af skarpskytteförening (rifle jur. donatarie, mottagare af gåfva; a. frivilligt tjänande), volontär-, «i. »skarp-skytte-» (t. ex. companies); va. frivilligt erbjuda (one's services); självfilligt framkomma med el. (af)gifva (t. ex. a declaration); frivilligt erbjuda ei. åtaga sig (to do something); improvisera (a speech); vn. frivilligt erbjuda sig (att vara med [in, i, om ett företag]); gå in (med) som frivillig is. i krigstjänst (t. ex. in the army).

voluptuary, volup'tuari, 5. vällusting; a.

se följ.

Voluptuous', volup'tiuis, a. vällustig, yppig, ^ness, -nës, s. vällust, vällustighet, yppighet.

volute, volu't, .
vindling.

vomer, vè'mur, S. anat. plogbenet i näsan.

ine, -m, a. af föreg. s.

V0mic-nut, vom'iknut, s. farm. räfkaka (nux vomica).

VOmit, vom'it, vn. vomera, ge öfver, kasta upp, kräkas, spy; va. kasta upp (äfv. ~ up>); utspy, upp(ei. ut)kasta (afv. ~ out) afv. i aiim. bet. (t. ex. volcanoes ~ flames, stones etc.); S. kräkning (det uppkastade), spyor; kräkmedel; the fish ~ed out Jonah upon the dry land, fisken uppkastade Jona på det torra. ~-nut, s. »kräknöt» dets. som vomiö-nut. ~ing, -ing, prt.; s, kräkning, uppkastning(ar), utspyende etc. jfr ofvan; ~ of blood, blodkräkning. ~ion, -misj'un, ä. kräkning, uppkastning. ~ive, -iv, a. orsakande kräkningar, kräk- (t. ex. potion), nuo, sp., -me'to, s. gula febern med black vomit. ~0ry, -uri, s. kräkmedel; hufvudutgång fr. en större publik byggning is. (en antik) amfiteater o. d.; a. se föreg. a.

Voracious, voni'sjus, a. glupsk, glupande, slukande, äfv. allm. alt uppslukande (gulf whirlpool etc.); rofgirig; ~ appetite,glupsk aptit, varghunger; <>vfish, svalgfisk. ~ly, -lf, ad. med glupskhet, glupskt (to eat ~ äfv. : glupa, sluka maten). ~neSS, -nës, voracity,-ras'iti, s. gillpskhet; rofgirighet.

VOrau lite, vor'alit, s. min. se lazulite.

VOrteX, lat., vo'rtèks, s. (pl. ~es, -ëz el. [lat.] vortices,-tisez) hvirfvel (äfv. fil. hist, kartesi-an sk; äfv. biid., t. ex. of pleasures); vatten-hvirfvel, strömhvirfvel, hvirfvelgöl, malström; hvirfvelvind. —wheel, s. turbin, vortical, -tikål, a. hvirflande, hvirfvel-(motion, rörelse). VOrticel, -tisël, s. zool. klockdjur (ett slags hvirfveldjur, Yorti-cella).

VOtal, vo'tal, a. (jfr vote) (val)röst-, omröstnings-.

votaress, vo'tårës, s. kvinna som invigts ei. invigt (egnat) sig åt ngn (hei-:g) tjänst (vestal, nunna, prestinna). VOtarist)j<, -rist, s. se följ. s. votary, -rf, a. invigd, helgad; grundad i ei. hafvande afseende på ett (heligt) löfte; s. en invigd, en som egnat sig

åt ngn särskild (helig) tjänst, ett kall el. lifsintresse,

dyrkare i aiim. (t. ex. poetry's, love's -ries; the -ries of fashion, of music, of pleasure : de som offra på nöjets altare); äfv. i aiim. beundrare, tillbedjare.

votation, vëtà'sjun, s. votering, omröstning.

VOte, vët, s. ifrig önskan, bön †; votum, röst, valröst; omröstning; omröstningssedel, röstsedel (written omröstningsutslag, -beslut; vn. votera, rösta, afgifva sin röst; va. gifva sin röst åt, rösta för (: välja); besluta gnm omröstning, votera;

ftfv. gnm omröstning anslå cn summa ; i allm. bot.

6: note, è: do, o: nor, t: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.vote

F Talspråk. 1644 P Lågt språk.

besluta, döma, komma öfverens om, jfr ex.; ~ by proxy, röst afgifven gnm ombud; rösta gnm ombud; ~ of want of confidence, misstroendevotum; casting "», se d.o. sms.; close "», omröstning med ungefär lika röstetal på ömse sidor (... där det sitter hårdt åt hvilken skall segra); equal "», (oafgjord) omröstning med lika röstetal på båda sidor; a silent F »», rådplägande församlings medlem hvilken blott röstar (men tiger under diskussionen, jfr ned. ex.); a split "», delad röst (röstsedel med flera namn); (he is a) steady "»,... »säker i voteringen» ; the ~ loas unanimous, beslutet fattades enhälligt; every share of hundred pounds conferred a "», ... gaf (rätt till) en röst (ei. rätt att deltaga i omröstningen); to cast (give) one's "», afgifva sin röst; counting (of) the rösträkning; to give a afgifva sin röst, rösta (for, för); each elector is allowed to give all his "»s to any one candidate, ... ge alia sina röster åt en kandidat; each elector has two (three etc.) "»s, ... har (eger) ...; the candidate cannot obtain the »»s sufficient for his election, kandidaten kan ej uppnå nödvändigt röstetal att blifva väld; to pass a "», fatta beslut gnm omröstning; se plump, jämte ex.; to split one's "», rösta på flere; to take the "»s, (om valmyndighet, -förrättare) anställa Omröstning; ... by 38 "»s against 37, (beslöto) med 38 röster mot 37; majority of "»s, röstpluralitet; number of "»s, röstantal; to come to the "», komma under omröstning; skrida till omröstning; to put to (the) bringa en sak under omröstning;

against a thing, rösta mot ngt, äfv. rösta nej; <%/ for, rösta för; rösta på ngn; ~ in the majority, rösta med pluralite-ten; right to "», rösträtt; all "»ed her charming, alla (med en mun) förklarade att hon var högst älskvärd; inwardly they both »»ed him an unsufferable old twaddler, inom sig afgjorde de båda att lian var en odräglig gammal pratmakare; ~ doion, rösta omkull förslag; into, invo-tera i; my uncle »»ed himself into the chair, ... utnämde sig själf till ordförande. -ur, s. en voterande, röstande; en röstberättigad, äfv. valman; to be (become) a "», ega (få) rösträtt. VOtitlCj, -ing, prt.; a. röstande; i sms. omröstnings-, röst-; s. votering, röstande, omröstning; ~ by ballot, sluten omröstning; cumulative ett röstsätt vid vai hvarvid hvarje röstande på de olika kandidaterna fördelar sitt röstetal efter behag (äfv. kan ge alia röster åt en); preferential "», graderad

röstning hvarvid den väljande bestämmer en viss ordning (för eventuel röst-öfverflyttning) mellan sina kandidater; single "», afgifvande af en valmans alla röster blott på en kandidat; ~ card, ~ paper, »» ticket, röstsedel; ~ cattle, valmän som blindt följa ledare, valboskap, »valnöt»; ~ subject, föremål för omröstning.

votive, vo'tiv, a. votiv-, gifven (ei. gjord, bygd etc.) i följd af ett (högtidligt) löfte; lofvad; ~ medal, skådepenning; ~ offering, votivskänk, jfr följ. ex.; ~ tablet, votivtafla. ~ly, -lf, ad. i följd af ett (ei. såsom) högtidligt löfte. <v,neSS, -nes, s. egenskap att vara högtidligt lofvad, jfr

ofvan.

VOUCh, vautj. va. .kalla till vitne, åberopa; kalla, uppfordrat; intyga, bekräfta; bedyra; jur. inkalla ngn för rätta o. affordra hnm att styrka sin rätt; vn. vitna (for, för : betyga, intyga, the truth of... etc., garantera i aiim.; äfv. : gå i god för ngn). ~ee, -è', s. jur. person inkallad att (be-) styrka sin rätt. ~eP, -ur, s. intygare, borgesman i allmännare bet.; vitne; intyg, skriftligt bevismedel, verifikation (t. ex. handelsbok, kvitto etc.); jur. inkallande etc., jfr ofvan; jur. se vid. följ. ~0P, -Är, S. jur. inkal-lare som uppfordrar en annan (osee) att styrka sin rätt. ~Safe, -så'f, va. tillåta, tillstädja; bevilja; bevärdiga med, skänka (t. ex. ett svar); vn. nedlåta sig, värdigas (to, att). ~safement, -sa'fment, s. till-städjande, tillåtelse; (nåde)gåfva.

VOUSSOir, fr., voswa'r, s. byg. hvalfsten,-dyna.

VOW, vau, s. (högtidligt) löfte; (äktenskaplig) trohetsed; va. gifva ett heligt löfte om, (högtidligt) lofva Gud; helga, offra åt Gud etc.; svärja vänskap o. d.; äfv. lofva att skänka ngt tin en kyrka o. d.; försäkra, betyga, (högtidligen) påstå; vn. betyga, lofva, svärja (jfr va.); a »» religiously observed, ett löfte som samvetsgrant hållits; ~ of chastity, kyskhetslöfte; I have made a "» to do so no more, jag har lofvat (mig själf) att ej göra så mer; to register a »», äfv. göra inom sig ett »stilla löfte»; to take a aflägga ett högtidligt löfte; to take the »»s, aflägga kloster-(munk-, nunne-)löfte; under a »», bunden af ett högtidligt löfte; ~ and protest, lofva och svärja; I ~ at the altar a love .... jag lofvar (svär) vid altaret en kärlek ...; / ~ to God, jag svär vid Gud; ~ amendment, lofva bot och bättring; he »»ed with a great oath that, ban lofvade med dyr ed att...; "»ed enemy, afsvuren fiende.

à: fate, à: far, å: .fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine i: fin, i fir,warrant

% Mindre brukligt. 1645 † Föråldradt.

wash

VOWel, vau'el, s. vokal, självfljud; a. voka-lisk, vokal-; va. F gifva skriftligt, skrifva revers (jfr I O U) på (a debt). ~(l)ed, -d, a. försedd med vokaler, ^ish -isj, a. vokalartad, (half)vokalisk. VOWer, vau'ur, $. löftesgifvare (jfr vow). voyage, voj'adj, s. (sjö)resa, färd På hafvet ei. floder etc,; resa, färd el. resor i allin. †; vn. resa, fara på sjön; va. poet. befara, resa, färdas öfver hafvet; the going the ~ out, utresan; the ~ home, hemresan; to take a göra en sjöresa ei. sjöfärd; to go on a bege sig ut på (anträda) en (sjö)resa; on (ei. in) a under en (sjö-) resa. ^-writer, s. (sjö)resebeskrifvare. ~able, -abl, a. se navigable. -ur, s. resande till sjös, sjöfarande; the ~ on the Nile, den som färdas på Nilen. ^-UP, fr., -'åzjor, 5. i Kanada pälsverksboiagsagent. VOyal, voyol, Voj'ul, s. sjö. (ett extra groft tåg

vid) kabellarium; kabellarieblock. vugg, vug 11, vog, s. gruf. hålighet i en malmgång.

Vulcan, viil'kan, s. pr. nijtol. Vulkan, Vul-canus. ~ian, -ka'man, a. Vulkans; järn-, metall-; (v) geoi. se plutonian. ist, -1st, 5. se volcanist. ~ite, -it, s. vulkaniserad kautschuk, ^ization, -iza'sjun, s. tekn. kautschuks vulkanisering. ~ize, -iz, va. vulkanisera (göra hård gnm svafvelbehandling) kautschuk. ~izer, -izår, s. tekn. vulkanise-ringsugn ei. i aiim. -apparat. Vulgar, v&l'g&r, a. tillhörande el. utmärkande menige man (den stora hopen, [det lägre] folket); folk-språk; allmän, allmänt utbredd (erkänd, vedertagen); vanlig, alldaglig; simpel, vulgär; platt, lumpen; pöbelaktig, ohyfsad, rå, grof, låg; 5. (the ~) stora hopen, mängden, gemene man, (lägre) folket; folkspråket †; a ~ error, en allmänt utbredd villfarelse, en dum folktro; ~ fraction, se under d. o.; a oj fellow, a man of ru habits (manners), en simpel, ohyfsad karl; ^ minds, låga själar; a matter ofn* no-

toriety, en sak som hvar man känner till; ~ people, simpelt folk; as the believe, som (det okunniga) folket tror. 'v-look-ing, a. (om person) med ett simpelt utseende. ~ian -ga'rian, s. simpel(t tänkande) person. oJsm, -izm, s. lågt uttryck; råhet, plumphet, jfr följ. ~ity, -gar'itf, s. simpelhet, vulgärhet; råhet, plumphet, ^ize, -iz, va. göra allmän bland stora hopen; göra vulgär; draga ned i det simpla, låga. ~ly, -li, ad. allmänt; bland det lägre folket; på ett simpelt, plumpt sätt. ~neSS, -nes, s.

se ojity.

Vulgate, vul'gat, s. (Versio) Vulgata (den af

rom.-katolska kyrkan antagna latinska bibelöfversättningen); a. tillhörande Vulgata. vulned,vårnèd , a. her. sårad, blödande om djur. vulnerability, vulnurabil'iti, *-. sårbarhet, vulnerable, vul'nurabl, a. sårbar; (lätt) angriplig, särdeles utsatt, ömtålig (parts, reputation). ~neSS, -nes, s. sårbarhet, jfr

ofvan.

vulnerary, vul'n&rari, a. sårläkande (plant, potion, remedy), sår-baisam; s. sårläkande medel ei. ört. vulnerate †, -ràt, va. såra, tillfoga sår. VUlnerOSe -rés, s. full af sår.

vulnific(al), vulnifik(ål), a. tillfogande sår,

åstadkommande sår. vulnose, vul'n6s, a. se vulnerose. vulpecide, vul'pesid, vulpicide, -i-, s. sport. si.

1'äfmördare (en som jagar el. dödar räf på annat sätt än med hunting); räfmord. Vulpine, vtil'pin, -pin, a. räf-, utmärkande ei. tillhörande räf (slägtet); räfartad; räf-aktig, (bak)slug som en räf. vulpinite, vul'pinit, s. min. vulpinit (anhydrit). vulture, vårtur, -tjur, -tjur, s. zool. gamsiägtet. Vulturine, -in, -in. a. gamartad, gam-; spejande efter rof. VulturisH, -isj, a. gamlik. vulturous, -lus, a. se de föreg. a. vulviform, vurvifèrm, a. bot. (lat. »vulviformis» :)

lik en springa med utstående kanter. Vying, vi'ing, prt. (af vie); s. täfling.

W, W, (dubl'u), s. bokstafven w. Förk.: W., (äfv. W) week; west; ivestern, särsk. på bref: Western Postal District (London); Wednesday; Welsh; William; W. A., West Africa; West Australia; W. C., på bref Western Central (Postal District, London); water-closet (W. C. paper : klosett-papper); Wed., Wednesday; W. F., Am.

West Florida; W. f., boktr, wrong font;

Wfl., worshipful; W. G. C., Worthy Grand Chaplain (ei. Conductor); (Anm. på dylikt sätt betyder W. G., i flere titlar på värdigheter inom ordenssällskap, Worthy Grand ..., t. ex.

W. G. H., Worthy Grand Herald); whf., wharf; W. I., West India, West Indies; Wi|., Wi||., William; Winton, Winchester; WiS(C)., Am. Wisconsin; wfc., week; W. Lon(g)., Western Longitude; W. M., Wör-

à: note, b: do, è: nor, à: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has. warrant

% Mindre brukligt. 1645 † Föråldradt.

VOWel, vau'el, s. vokal, själfljud; a. voka-lisk, vokal-; va. F gifva skriftligt, skrifva revers (jfr I O U) på (a debt). ~(l)ed, -d, a. försedd med vokaler, ^ish -isj, a. vokalartad, (half)vokalisk. VOWer, vau'ur, $. löftesgifvare (jfr vow). voyage, voj'adj, s. (sjö)resa, färd På hafvet ei. floder etc,; resa, färd el. resor i allin. †; vn. resa, fara på sjön; va. poet. befara, resa, färdas öfver hafvet; the going the ~ out, utresan; the ~ home, hemresan; to take a göra en sjöresa ei. sjöfärd; to go on a bege sig ut på (anträda) en (sjö)resa; on (ei. in) a under en (sjö-) resa. ^-writer, s. (sjö)resebeskrifvare. ~able, -abl, a. se navigable. -ur, s. resande till sjös, sjöfarande; the ~ on the Nile, den som färdas på Nilen. ^-UP, fr., -'åzjor, 5. i Kanada pälsverksboiagsagent. VOyal, voyol, Voj'ul, s. sjö. (ett extra groft tåg

vid) kabellarium; kabellarieblock. vugg, vug 11, vog, s. gruf. hålighet i en malmgång.

Vulcan, viil'kan, s. pr. nijtol. Vulkan, Vul-canus. ~ian, -ka'man, a. Vulkans; järn-, metall-; (v) geoi. se plutonian. ist, -1st, 5. se volcanist. ~ite, -it, s. vulkaniserad kautschuk, ^ization, -iza'sjun, s. tekn. kautschuks vulkanisering. ~ize, -iz, va. vulkanisera (göra hård gnm svafvelbehandling) kautschuk. ~izer, -izår, s. tekn. vulkanise-ringsugn ei. i aiim. -apparat. Vulgar, v&l'g&r, a. tillhörande el. utmärkande menige man (den stora hopen, [det lägre] folket); folk-språk; allmän, allmänt utbredd (erkänd, vedertagen); vanlig, alldaglig; simpel, vulgär; platt, lumpen; pöbelaktig, ohyfsad, rå, grof, låg; 5. (the ~) stora hopen, mängden, gemene man, (lägre) folket; folkspråket †; a ~ error, en allmänt utbredd villfarelse, en dum folktro; ~ fraction, se under d. o.; a oj fellow, a man of ru habits (manners), en simpel, ohyfsad karl; ^ minds, låga själar; a matter ofn* no-

toriety, en sak som hvar man känner till; ~ people, simpelt folk; as the believe, som (det okunniga) folket tror. 'v-look-ing, a. (om person) med ett simpelt utseende. ~ian -ga'rian, s. simpel(t tänkande) person. oJsm, -izm, s. lågt uttryck; råhet, plumphet, jfr följ. ~ity, -gar'itf, s. simpelhet, vulgärhet; råhet, plumphet, ^ize, -iz, va. göra allmän bland stora hopen; göra vulgär; draga ned i det simpla, låga. ~ly, -li, ad. allmänt; bland det lägre folket; på ett simpelt, plumpt sätt. ~neSS, -nes, s.

se ojity.

Vulgate, vul'gat, s. (Versio) Vulgata (den af

rom.-katolska kyrkan antagna latinska bibelöfversättningen); a. tillhörande Vulgata. vulned,vårnèd , a. her. sårad, blödande om djur. vulnerability, vulnurabil'iti, *-. sårbarhet, vulnerable, vul'nurabl, a. sårbar; (lätt) an-

griplig, särdeles utsatt, ömtålig (parts, reputation). ~neSS, -nes, s. sårbarhet, jfr

ofvan.

vulnerary, vul'n&rari, a. sårläkande (plant, potion, remedy), sår-baisam; s. sårläkande medel ei. ört. vulnerate †, -ràt, va. såra, tillfoga sår. VUlnerOSe -rés, s. full af sår.

vulnific(al), vulnifik(ål), a. tillfogande sår,

åstadkommande sår. vulnose, vul'n6s, a. se vulnerose. vulpecide, vul'pesid, vulpicide, -i-, s. sport. si.

1'äfmördare (en som jagar el. dödar räf på annat sätt än med hunting); räfmord. Vulpine, vtil'pin, -pin, a. räf-, utmärkande ei. tillhörande räf (slägtet); räfartad; räf-aktig, (bak)slug som en räf. vulpinite, vul'pinit, s. min. vulpinit (anhydrit). vulture, vårtur, -tjur, -tjur, s. zool. gamsiägtet. Vulturine, -in, -in. a. gamartad, gam-; spejande efter rof. VulturisH, -isj, a. gamlik. vulturous, -lus, a. se de föreg. a. vulviform, vurvifèrm, a. bot. (lat. »vulviformis» :)

lik en springa med utstående kanter. Vying, vi'ing, prt. (af vie); s. täfling.

w.

W, W, (dubl'u), s. bokstafven w. Förk.: W., (äfv. W) week; west; ivestern, särsk. på bref: Western Postal District (London); Wednesday; Welsh; William; W. A., West Africa; West Australia; W. C., på bref Western Central (Postal District, London); water-closet (W. C. paper : klosett-papper); Wed., Wednesday; W. F., Am.

West Florida; W. f., boktr, wrong font;

Wfl., worshipful; W. G. C., Worthy Grand Chaplain (ei. Conductor); (Anm. på dylikt sätt betyder W. G., i flere titlar på värdigheter inom ordenssällskap, Worthy Grand ..., t. ex.

W. G. H., Worthy Grand Herald); whf., wharf; W. I., West India, West Indies; Wi|., Wi||., William; Winton, Winchester; WiS(C)., Am. Wisconsin; wfc., week; W. Lon(g)., Western Longitude; W. M., Wör-

ship ful Master; Wm., William; W. M. S., Wesleyan Missionary Society; wn., when; W. N. W., West-North'West; W. P., F warming-pan; Worthy Patriarch; Wp., Worship; se äfv. följ.; Wpful., Worshipful; W. R., William Rex (lat. : King); IFestf Riding; W. S., IF the Signet;

W. 8. W., JPerf-iSoitfÅ-IFei*; W. T., Am.

Washington Territory; Wt., weight; Wt, what; loith; W. Va., Am. IFes£ Virginia. wabble, wébl, vn. vackla, ragla, slinka hit och dit; dallra som ett gelé, skaka, slingra (om en roterande skifva o. d.); S. vacklande,

dallrande, wabbly, -i. a. vacklande, slinkande gång. wacke, wak'e, wacky, -ki, s. geol. va eka.

wad(d), wod, 1. S. gruf. vad (ott manganmineral); lok. blyerts i klumpar.

wad, wod, 2. s. liteu bundt, tuss, tapp af

hö, hår el. annat mjukt stoppämne; mjuk propp,

ngt instoppadt; furladdning; stopphår; vadd; va. forma till en tuss ei. propp; bereda till vadd; lägga (stoppa) förladdning etc. i (t. ex. a gull)', vaddera ett klädesplagg. ~-hook, 5. k rats, plunderskruf. tiding, -ing, s. föl-laddning; stoppning, stoppningsämne; vaddering; vadd. waddle, WOd'l, vn. gå vaggande som en anka, vanka, ovigt, tölpigt slänga på sig när man går, milta», välta sig fram (om en fet person) (äfv. ~ in one's gait); tillta (om småbarn).

-ur, s. en som vältar sig fram, rul-ta(re). waddling, -ing, prt.; s. vaggande gång, rultande etc. Wade, wàd, vn. vada i vatten (across, over, öfver; through, genom), mödosamt klifva i ngt hindrande, »pillsa» i gjtja, sand etc.; bild.

>knoga», mödosamt arbeta sig fram (through, genom, t. ex. a book, difficulties)-, va. öfvervada (a river)-, låta (t. ex. hästen) vada; ~ into, mödosamt intränga i. -ur, s. vadare afv.: vadarfågel. wading, -ing, prt.; s. vadande, pulsande; ^ bird, vadarfågel; to go ~ through the snow, pulsa (fram) gnm snön.

wadmal, wod'mal, wadmoll, -mul, s. vadmal; a. i sms. vadmals-tröja etc. wadset, wod'set, S. Skoti. jur. ett slags förpant-ning; va. förpanta. ~ter, -ur, s. pant-innehafvare. wady, arab., w6d'i, S. under sommaren uttorkad strömfåra, en oftast torr älf dal, flodränna. Wafer, wa'fur, s. oblat; munlack; våffla, tunnrå (arv. ~-cake); va. försegla med munlack; sacramental nattvardsoblat, hostia. ~-iron, s., ~"t0ngs, s. pl. våffeljärn, råjärn. 'v-WOman, s. våffelgumma. Waffle, wof'1, s. våffla; gorå, tunnrå. ~ -iron, s. våffeljärn, råjärn.

waft, wåft, va. bära, föra gnm en vätska el. luften, fläkta, sprida; vifta (vinka) åt†; vn. sväfva, flyta (jfr ofvan) i allm. bet.; V aj a, svaja; s. viftning; signal medels vift-ning ei. flagg; sjö. flagg i schau; vindfläkt ~er, -ur, s. viftare; transportbåt, färja; viftning (äfv. ~ure, -ur) †.

Wag, wåg, va. svänga (hastigt röra) hit och dit, ruska, skaka (på) is. hufvudet (~ one's head), kroppen etc.; Vl'icka med (el. på kroppsdel); vifta med svansen (~ one's tail)-, vippa på stjärten (om fåglar); vji. svänga, skaka; F skämts, vara i rörelse (och verksamhet), röra sig; ge sig i väg‡; s. spektakelmakare, upptågsmakare, spefågel, skalk, spjufver; ~ one's tongue, låta tungan löpa. —.tail, s. zool. ärla (Motacilla).

Wage, wàdj, va. vedervåga; våga, sätta ut i vad, i spel, slå vad om (t. ex. a dollar); vågsam t ge sig in i ei. på, jfr ex.; vn. † förbinda sig, förpligta sig; s. lön i aiim. (i bot. arbetslön numera oftast i pl., se wages)-, ~ war on (ei. against, afv. }{< with), börja (el. föra) krig mot, bekriga, wagel, se vjagael.

wager, wa'djur, s. vadinsats, vadsumma,

erlagdt vad; vad (ingående af el. föremål för vad); envig; va. hålla vad om, sätta upp, hålla på vad; vedervåga, sätta på spel; utsätta (a sum, t. ex. on a card); vn. hålla (slå) vad (on, på, om); ~ of battle, fört-ställande af borgen ei. gifvande af pant att man förbinder sig till att försvara sin sak med vapen i hand (i envig); ~ of law, förr ställande af säkerhet att man på utsatt dag vill aflägga ed i skuldfordringsmål och styrka sin sak med compurgators; to lay (make) a hålla vad (on, om; with, med; that, om att ...); to run for a springa i kapp om en vadsumma; will you anything f håller du ngt (på den saken)? ~-boat, s. kapp-roningsbåt. ~er, -ur, s. vadhållare. ing, -ing, prt.; s. vadhållning.

wages, wa'djez, s. jil- lön, aflöning is. åt hustjänare o. kroppsarbetare (äfv. ~ of labour), arbetslön ; the ~ of sin is death, syndens lön är döden; ~ are lotv, äfv. dagspenningen är låg (kroppsarbete betalas lågt nu); daily dagspenning; loeekly veckolön, -penning; to loork at daily ~ in a factory, arbeta för dagspenning i en fabrik.

waggel, wåg'l, s. zool. unge af hafstrut (La-

rus marin us), waggery, wag'uri, s. skälmaktighet; (fallenhet för galna) Upptåg, pojkstreck kollekt., spektakel, skoj. waggish, -gfsj, a. skälmaktig, full af spektakel (af upptåg, af

A: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: rnete, è: met, h: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,warrant

% Mindre brukligt. 1647 † Föråldradt.

odygd), pojkaktig; yster, uppsluppen, odygdig, gjord på skoj (o> trick, jfr föreg. s.).

waggishness, -gisjnës, s. skälmaktighet, skalkaktighet.

Waggle, wåg'1, vn. se waddle; va. (t. ex. a bird o>s its tail) se wag, va.

waggon,wag'un, s. lastvagn, fyrhjulig kärra; jämv. godsvagn; va. föra, frakta på en fora; vn. köra foror; light oj, Am. åkkärra, gigg, karriol, ~-body, s. vagnsunderrede. ~-boiler, s. upptill hvälfd (jfr föij. a.) ångpanna. ^-ceiling, S. bjg. hvälfdt innantak (jfr oj-vault). ^-driver, s. süisk. trosskusk, ^--headed, a. upptill lik tälttaket på en öfvertäckt lastvagn, lik ett upp- o. nedvändt

p. ~-horse, s. trosshäst. ~-load, s.

vagnslast, lass, fora. ~-l0Ck, s. vagns-broms(inrättning). ~-man, s. gruf. vagn-skjutare. ~-maSter, s. is. jarnv. vagnmästare; mii. trossbefälhafvare. ~-road, 5. spårväg, lätt järnbana å grufifäit; se vid. ~ •wag. ~-l'00fed, a. (jfr headed) med tak liknande ett upp- o. nedvändt fj. vagnslider, 'x.-shoe, s. hämsko. ~-train, 5. mii. träng, tross; to ride in the o>, åka på trossen; ~ horse, trosshäst. ~-vault, s. byg. tunnhvalf. ~-way, s. körbana på stor landsväg. ~-wright, s. vagnmakare. ~age, -adj, s. forlön; lastvagnar kollekt., äfv. mil. vagnpark, vagnträng. ~er,-ur, s. forman, fraktfordonskörare, -kusk; mil. trängsol-dat, trosskusk, -dräng; astron. (the 1F~) karlavagnen. Wagnerian, wagne'rian, a. mus. hist. Wagne-riansk; s. Wagnerian.

wagon, is. Am. se loaggon. ~ette, fr., -et', s. vagonett, char-à-bancs, vurst.

wagtail, se under wag, sms.

Wahabee, arab., wåhå'bè, 5. vahabit (anhängare

af en viss muhammedansk sekt).

waif, wàf, s. jur. hittegods, herrelöst gods, eg. bortkastadt tjufgods; sjö. vrakgods på stranden; sjö. flagg i Schau; drifnöt; bild. värnlöst barn, i alin», husvill kringstrykare utan huld ei. skyld; ojs and strays, hemlösa stackare.

wail, wäl, va. klaga (öfver), begråta; vn. klaga, kvida, jämra sig; s. klagan, jämmer, ~er, -ur, s. en som klagar ei. jämrar sig. *>Jn(|, -ing, prt.; s. jämmer, klagan. ~ful, -ful, a. klagande.

Wain, wän, s. se waggon; astron, se Charles's-oj. ~-bote, s. jur. (nödigt) virke till fordon. ~-house, s.

prov. vagnslider, ^-rope, s. se cart-rope. jfr vid. sms. under waggon. ~age, -adj, .9. anskaffande af nödiga fordon; jur. se gainage.

WainSCOt, wå'nskét, wen'skut, s. panel(ning,

-verk); boasering, brädbeklildnad på. in-

nanvägg; sjö. skott; eg. ott slags ekvirke †; va. panela; brädfodra, jfr ofvan; äfv. måla (ei. tapetsera) i ekfärg (ge utseende af *v/). ting, -ing, s. panelning; bräder till panel-ning; high oj, vägghög panelning.

wair, war, s. snick. planka 2 yards lång och 1 fot bred.

Waist, wàst, s. midja, (veka) lif(vet); tekn. (is. indragen, smalare) mellandel, lif af fartyg, projektil, klocka, pelare etc.; (the coat) fits loell in the ... sitter bra i lifvet; round the (om)kring lifvet; a grasp round the ett liftag. ^v-band. s. byx-linning; lifband på klädning; fruntimmers skärp kring lifvet, gördel. ~-belt, s. lif-bälte; lif rem; äfv. se sicord-belt; se ex. under carriage. ~-board, s. se wash-board, sjö. ~cloth, s. tyg lindadt om lifvet ss. lifgördel; sjö. skanskläde. ^COat, wes'kot, F wes'kut, s. väst; äfv. underväst, lift-röja (t. ex. fiannel-oj); äfv. kvinno-lifstycke; put a pint of that under your oj, si. stoppa på dig ett kvarter ... ~-deep, ad. se deep, ex. ^-netting, s. sjö. finknät. ~-rail, S. skeppsb. råhnlt. ~-shirt, s. nattkappa, rw-trees, s. pl. sjö. spiror längs relingarna på mellandäck, där brädgång ej finnes el. vid däckslast, för att hindra folk att falla öfver bord.

a. i sms. med ... lif etc., ... -lifvad (jfr short'oj ; sjö. jfr särsk. deep-oj). ^er, -fir, S. sjö. kul gast (sämsta folket ombord).

Wait, wät, vn. vänta (for, på; till, tills), blifva kvar, dröja, gifva sig tid, äfv. »lugna sig» så länge, »se tiden an» (oj and see)-, ligga i bakhåll; passa upp, uppvakta (med on, upon, jfr ned.); va. vänta på, afvakta, afbida; vänta med, jfr ex.; beledsaga, åtfölja ss. följd †; uppvakta †; s. väntan; lur, bakhåll; mellanakt; väktare †; pl. oboer †; pl. musikanter som uppvakta med serenad o. d., äfv. »stjärngossar»; dinner ojs, middagen (maten) (»står och») väntar; you mustn't oj too long F. du får inte dröja för länge; to keep a person ojing, låta ngn få (stå och) vänta; / loas to oj about for hirn, jag skulle vänta hnm där i närheten; at table, passa upp vid bordet; ~ for, äfv. afbida, afvakta (t. ex. an opportunity, gynsamt tillfälle), jfr vid. föij. ex.; for whom are we ^ing ? hvem vänta vi på? without o>ing for a reply, he shut the door, utan att afvakta (afbida) ngt svar stängde han dörren; you shall not have to o> (long) for it, äfv. det skall icke töfva länge; lie ojed for her to begin, han väntade blott på att hon skulle börja; ~ for the clock to strike, vänta (afbida) att klockan skall

slå. (jfr vi a, for, ex.); a train, then ~ing for

London, ...som just skulle afgå till L.; /v» till somebody asks you, vänta (»lugna dig») tills du blir tillfrågad; he nued, however, attack, till the other regiments should come up, han dröjde med anfallet tills de andra regementena skulle hinna fram; ~ upon (on), uppvakta (äfv. med följ. ivith, ined : gå [ei. sända] till ngn med ngt, öfverlemna ngt till ngn [: förära ngu ngt]); uppassa, betjäna; passa upp vid bordet (~ on the table)-, göra sin uppvaktning, besöka; åtfölja ss. en följd; sköta, förrätta tjänst; uppmärksamt betrakta, följa med ögonen >f<; ~ up for a person, sitta uppe och vänta på ngn; nu an age, vänta både länge och väl; ~ a bit! vänta litet! don't ~ dinner for me! vänta icke på mig med middagen; patience, and nu the hour! ... bida din tid (vänta tills stunden kommer)! se tum (vn. o. s.) ex.; after a tiresome efter en lång och tröttsam väntan; to lay ~ (for), ställa bakhåll (för); lo lie in ~ (for), ligga i bakhåll (för), (ligga och) lura (på); cab fare with n^s 3 s. 6 d., drosk-pengar med inberäkning af väntetiden 3 shillings 6 pence. ~er, -ur, s. uppassare, vaktmästare, kypare etc.; presenter-bricka, serveringsbricka; jfr sms. under coast, dumb, head, landing o. tide. ~ing, -ing, prt.; a. uppassande; uppvaktande; vakthafvande; s. väntande, väntan; uppvaktning (-tände); to be äfv. förestå; nu upon, uppassning; to play a ~ gaming, se tiden an, intaga en afvaktande hållning; in nu, uppvaktande; lord in nu, tjänstgörande kammarherre (to, hos); officer in nu, vakthafvande officer hos ngn hög person; jfr ex. under grOOm; to be in nu,

tjänstgöra (som uppvaktande); äfv. stå (ligga) och vänta (t. ex. om en vagn, ett fartyg);

jfr vid. ex. under wait, ^tag-gentlewoman, s. kammarfru, ^ing-maid, ~ing-woman,

s. kammarjungfru; uppasserska. ~ing -rOOIKl, s. väntsal äfv. järnv. ~reSS, -res, s. uppasserska; kammarjungfru.

waive, wåv, va. uppgifva, låta fara, afstå från rättighet o. d., afsäga sig; öfvergifva, förkasta; för ögonblicket bortse från, ej taga i betraktande (t. ex. considerations), ^r^ -ur, s. en som uppgifver etc.; jur. afstå-ende. waiving, -ing, prt.; prep. bortsedt från.

waiwode, wà'w6d, s. se vayvode.

wake, wàk, vn. (imp. äfv. WOke, wèk) vaka, vara vaken; hålla vaka; vakna (äfv. med up); va. (upp)väcka (afv. ~ up) äfv. wid. (the soul, my rage; to new life); vaka vid, hålla (lik)vaka vid (a dead body); s. vaka;

likvaka; kyrkinvigningsfest; vaknande; sjö. kölvatten; jfr ex. under passenger; nu of the screw, det af propellern upprörda vattnet; between ~ and sleep, halfvaken; in the nu of, i kölvattnet efter, i ...s kölvatten (äfv. skämts, om person, t. ex. a boy, following in his masterns ... i spåren,

tätt efter äfv. allm. bild. (t. ex. om en verkan);

to follow in the nu of äfv. följa ngns

exempel (strax efter göra som en annan gjort).

~man, s. lok. borgmästare (i Rippon, Yorkshire). ~-robin, s. bot. dansk ingefära (Arum maculatum); Am. Trillium cernuum. ~flll, -ful, a. vakande; vaken; sömnlös; som håller en vaken. ~fül-ness, -fulnës, s. vakenhet; sömnlöshet. ~n, -n, va. väcka; (äfv. med up) uppväcka äfv. biid.; vn. vakna (upp) (from sleep). ~ner, -mir, s. väckare; eggelsemedel. rening, -ning, prt.; s. uppvaknande ; Skoti. jur. återupptagande af en rättegång, waking, -ing, prt.; a. vakande; vaken; i vaket tillstånd ei. tillhörande vakna tillståndet; s. vaket tillstånd; sleeping or nu, både sofvande och i vaket tillstånd (gjorde han det el. det); a nu dream, dröm (-mande) i vaket tillstånd, drömmeri; my first nu thought, min första tanke då jag vaknade (ei. blifvit riktigt vaken).

Waiachia, wala'kla, s. pr. geogr. Yallakiet. ~n, --iån, a. vallakisk; s. vallack.

Walcneren, wol'kuren, vå'l-, s. pr. (ö i Holland); ~ ague, ~ fever, träskfeber, malaria.

Wald, Wald, s. numera blott i ändelser af namn skög. ~grave †, -gràv, s. öf verskogsuppsyningsman i forna tyska riket.

Waldenses, wolden'sez, s. pl.; the nu, Yal-denserna.

wale, wäl, s. strimma, särsk. valk ss. märke efter slag, piskrapp o. d.; uppstående list; sallist, klädeslist; tygs väfnad|; sjö. bärghult (jfr sheer-rail); äfv. se nu-knot; va. se weal. ~-knOt, se wall-knot. ~-pieCe, s. ingeu. hammarband.

Walhalla, se Valhalla.

walk, wåk, vn. gå på sina fötter, äfv; stiga, träda (ofta med adv. in, in, on, på etc.); »gå ut och gå», spatsera, promenera, »taga sig en promenad^; vanka omkring utan bestämdt mål; (oni bäst) gå i skridt; skridta (äfv. om ryttaren); vara i rörelse, röra sig i allm. poet. biid.; gå i sömnen (: ~ in one's sleep); gå igen; vandra äfv. bild. (is. teol.) (med adverbial, t. ex. after the fiesh, efter köttet; after the spirit, efter andan; by the faith, se d. o.; in darkness, i mörker; in the light etc.), föra en ... vandel, uppföra sig; F gå (fara) sin väg>j<j förk. t. nu the

A: fate, å: far, 4; fall, K: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,well-looking

>|< Mindre brukligt. 1649 † Föråldradt.

well-room

plank; va. gå, på (ei. i, öfver) (passera); låta gå särsk. i skridt, föra (cl. köra, rida) en häst i gående, i skridt; äfv. motionera; gå en väg; gå igenom, utföra cn (långsammare) dau»(tur) (jfr polonaise, ex.), äfv. göra (jfr round, ex.); s. gående, gång (is. sätt att gå); skridt; spatsertur, promenad; (stäiie där man promenerar :) promenadplats, (spat-s er) väg, gån g, gångbana i trädgårdar etc. (jfr graveläfv. allé; trakt, landsträcka for kreatur (jfr sheep-"»); väg, rond mellan dagliga kunder (jfr milk-"»); afv. aiim. o. bild. bana, område (jfr äfv. line), sfär, verksamhetskrets; jagt. kull (of snipes); rise up and "»/ statt upp och gack! the nicest girl that "»s (afv. the earth), ... som fins på jorden; ~ faster, äfv. gå på; the child begins to barnet börjar (håller på att lära sig) gå; here he comes "»ing, här kommer han gående(s); ~ lame, (gå och) halta; (no carriage) we must <v it, vi få lof att gå (afv. med: on foot : till fots); I could ~ it blindfolded, jag kan gå den vägen (hittar dit) med förbundna ögon; ~ the chalk, eg. gå rätt fram efter en uppritad linie (fogen mellan golf tiljorna) för att visa att man är nykter; bild. si. packa sig i väg, jfr vid. under chctlk; when ... ~ed the earth, ... vandrade här på jorden; ~ the hospitals, genomgå praktiska kursen på sjukhusen; as fine men as ever "»ed a plank, ... som någonsin trampat ett skeppsdäck; "» the plank, eg. se under plank; bild. Am. F gå under (förlorad), »gå till skogs», »gå med Davids höns under isen»; få lof att packa in, ge sig af; dö; se round, ex.; ~ the streets, gå, flanera på gatorna (jfr vid. under street); ~ about, gå omkring hit och dit (i ei. t. ex. bland sällskapet), promenera; ~ abroad, gå ut och spatsera; ~ after, eg. gå efter (bakom); vandra efter (i enlighet med) stadgar etc., jfr ofvan; ~ at a pace, se d. o.; ~ away, (vn.) gå sin väg; (va.) se ~ off; ~ back, gå samma väg tillbaka; ~ between, se go betioeen; ~ by, vandra efter (t. ex. a standard), jfr ~ after; jfr äfv. ex. under faith; ~ forward, (vn.) gå fram, stiga fram; (va.) föra fram, framvisa; ~ in, gå (stiga) in (inomhus); gifva sig i (i vattnet); gå ner sig (på isen); (in prep.) gMv^mdra]JL jfr ex- Ofvan, nedan o. under vederb. subst.; a spirit "»s in the house, det spökar i huset; ~ in another person's shoes, efterträda ngn i tjänsten (i besittning ei. i ställning): ~ in upon, komma på ngn, öfverraska; ~ into, si. gå löst på; hugga in på (äfv. en maträtt); anfalla; ge på ngn äfv. med ord, »hunsa» upp; få bugt med; göra kål på; into one's affections,

ställa sig in hos ei. väl med; si. se föreg, ex. de senare bet.; 'V* off, (vn.) gå sin väg; (va.) gå bort, gå af sig, genom gående (promenader) bortskaffa (t. ex. the fumes of wine, a headache); "» off with, ge sig af med (»taga med sig», stjäla); ~ one's self off one's legs, gå sig alldeles fördärfvad, uttrötta sig gum gående; ~ on, gå på, gå (vandra) vidare; ~ on air, se tread on air; "» out, gå ut (ei. vara ute) för att promenera; ^ a person out, föra ut ngn på en promenad, gå ut och gå med ngn; ^ over, gå dit öfver; gå tvärsöfver rummet, gatan etc. (äfv. utan utsatt objekt); ~ over the course, sport, med största lätthet vinna priset ei. segern (äfv. dfr

att alla medtäflare måst draga sig tillbaka), äfv. allm. bild. is. i vaistrid; ~ over one, si. behandla ngn hänsynslöst, låta ngn känna sin öfverlägsenhet, hundsfottera, topprida;

out gå ut och spatsera; a »» cyclopedia, ett vandrande (cl. lefvande) lexikon; 'v» fire,irrbloss; a »»gentleman, en flanör; se vid. sms.; at a »» pace, i skridt; it is bad [heavy) »», det går tungt att gå. ~ing -beam, s. se ivorking-beam. "Jng-cane, s. spatserkäpp. ~ing-fern, s. en art livmmer (Lycopodium). ^ ing-fish, s. zool. Ophio-cephalus ei. Antennaris hispidus (en indisk

fisk, som kan gå på land), ^ing-gentleman, s. teat, statist, ^ing-lady, s. teat, kvinlig statist. ^ing-leaf, s. bot. Caraptosurus rhizo-

phyllus (amerikansk ormbunke som utbreder sig gnm rotskotO; zool. se leaf-ilisect. sving-papei*, se »»ing-tieket. ^ing-Staff, s. vandringsstaf, gröfre spatserkäpp. ^ing-Stick, s. spatserkäpp; biid. krycka, stöd, nödfaiishjälp; zool. en långsmal ostindisk insekt af fam. Phasmidae.

^ing-sword, 5. släpsabel. ~ing-ticket,

s. »respass», »afsked på grått papper». ~ing-tOlir, s. fotresa, fotvandring. ~ing -wheel, s. tramphjul (dets. som tread-wheel). wall, wål, s. mur; vägg äfv. t. ex. anat.; bild. skyddsvärn; vall, pl. murar, vallar, befästningar; bärg. masugns SChakt; gruf. StOSSJ sjö. se »»-knot; va. omgifva med murar; kringmura, kringbygga med mur (jfr ock ex. under »»ed), instänga, inhägna med mur (äfv. in); försvara med murar, befästa; univ. sc gate univ.; »»s have ears, väggarna ha öron; dead »v, se d. o. sms.; to give the »», höriigt gå ur vägen för eg. På

en gata el. trottoar, äfv. i allm. anspråkslöst gifva försteget; to line the »»(s), »kläda väggarna» (sitta stilla o. blott se på, t. ex. på en bal); to take the »», gå närmast väggen på trottoar; taga försteget (of, framför); against the »», tryckt intill, lutande mot el. hängande på väggen; between four »»s, inom fyra väggar ;from »» to »», arv. väggemellan; to drive (push) to the »», drifva i klämman, ... till det yttersta, hårdt ansätta; (besegra och) undantränga; to be driven to the »», to go to the »», tvingas att ge vika, bli undanträngd (besegrad); drifvas till det yttersta, komma i svår klämma; within (without) »»s, inom (utom) stadsmurarna (intra [extra] muros); his religion »»ed him from the pursuits of a citizen, ... afstängde hnm från medborgerliga värf; ~ inf kringbygga ei. inhägna med mur(ar); biid. instänga, hindra, binda bild. (t. ex. the terror of his name that »»s us in); »» up, igenmura, tillmura. ~-barley, s. bot. ett slags vildkorn (Hordeum murinum). ~-bird, s. se »»-creeper. ^-bligioSS, s. bot. åkerrast (Lycopsis arvensis). ~-C0Yer-ing, s. väggöfverdrag, -betäckning (tapet ei. målning). >v-Creeper, s. zool. murkry-

pare (Certhia muraria). v-eye, s. giosöga. ~-eyed, a. glosögd; biid. blind (förblindad, dum; ei. om föDstcr). 'v-face, s. gruf. se forehead, gruf. ~-fern, s. bärgsöta (Poly-podium vulgäre). ~flower, s. bot. lackviol, gyllenlack (Cheiranthus); pl. F

skämts, »panelhöns» (fruntimmer som sitta kring väggarna på en bal); P till Salu Uthängda gamla kläder. ~-frilit, s. spalierfrukt. ^-gillyflower, se ~-fiower. ^-grenate, s. vallgranat. ~-gun, 5. vallbössa. ~-hawk-weed, s. bot. murhökfibla. ~-h00k, s. murhake (krok el. hake i mur). 'Vz-knOt, S. sjö.

(enkel) taljerepsknop. ^-louse, s. vägglus (Cimex). ~-mOSS, s. bot. rymossa (Bryum). r^-nails, s. pl. spalierspikar. ^-painting, s. väggmålning. ~-paper, s. vanlig pappers tapet. ^-pellitory,.«?. bot. väggört (Parietaria officinalis). ^-pennywort, s. se navel-wort. ~-pepper, s. bot. bitter fetknopp, stenört (Sedum acre). ~-pie, s. se »»-rue. ~-piece, s. vallkanon, se äfv. ~ -gun. ~-pier, s. byg. vägg-, murpelare. ~-plate, s. byg. remstycke (underlagsbjälke öfverst på muren för taksparrarna). »»" reaved, a. se »»-sided. 'v-rOCk, s. Am. kornig kalksten till byggnader. ~-rUC, S. bot. mur-ruta (Asplenium ruta muraria). ^-Stded, a. sjö. med lodräta sidor (om fartyg). ~-Späce, S. väggyta (innehåll). ~-SpleenWOI% S. bot. en art lånke (Asplenium Trichomanes). ^-spring, s. källa framspringande ur en klippvägg. ^-String, s. sidoplanka hvari trätrappsteg äro infälda. ~-tent, s. tält med uppräta sidoväggar (»officerstält»). ~-tree, s. spalierträd.

wallabee (-by), wol'abe (-bi), s. Austr. ett kän-guruh-iiknaude djur; to be on the »» track, si. gå och söka arbete.

Wallach, w6l'åk, s. vallack, vlak. ~ia, -là'-kiå, s. pr. Yallakiet. ^ian, -la'kian, a. vallakisk.

walled, wa'ld, pp.; a. med mur(ar); ~ in by houses, kringbygd med hus på alla sidor. Waller, -lur, s. murbyggare.

Wallet, worët, s. (res)väska, herdeväska,

kringvandrande krämares el. tiggares pase; ràn-sel; ngt som hänger som en påse (»»S of fiesh); biid. förråd, »skäppa» (a good »» of stories). ~eer, -è'r, s. F en som går omkring med påsen, landstrykare, tiggare.

Walling,wa'ling,s.murbyggande; mur; murverk; murar, väggar el. material dfr kollekt.; trafve, ngt upptrafvadt (t. ex. 'v-s of books), särsk. tekn. hvarf, lag af tegel i tegelbruk.

k i fate, Ki far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, I: her, i: fine, 1: fin, f: fir,washing-copper

* Mindre brukligt. 1651 † Föråldradt.

waste-water-pipe

Walloon, walo'n, 5. vallon; a. vallonsk; i sms. vallon- (t. ex. reflning-process ei. process of smelting and forging, -smide), wallop, wél'up,tm.hörbart koka, sjuda,puttra; rulta, välta sig fram, komma vältande; sjaska (i väg), (gå ocll) slampa (vara oordent-lig); va. F piska upp, klå; prov. kasta öfver ända ei. huller om buller; prov. kasta in, lägga in löst för tillfället; slänga med; s. vältande, rultande; F tjockt stycke fett, k]uns; F »däng», smörj, ^er, -ur, s. P se pot-walloper. wallow, wol'o, vn. (äfv. reflex.) tulla sig, välta (t. ex. om svin in a mire; arv. biid. in impurity); Skoti. o. prov. vissna; röra sig tungt (jfr föreg, v.) >J<; s. vältande, vickande gång. ~er, -år, s. en som vältar ei. rullar sig; mek. se lantern-wheel o. trundle. ~ish †, -isj, a. fadd, äcklig. Wallsend, wa'lzend, s. Wallsend-stenkol. Walnut, wa'lnut, F wa'nut, s. valnöt; bot. valnötsträd (: ~-tree) i Alli. äfv. ss. benämning på hickory.arter; si. gevär, musköt; over the ivine and "», (tala om ngt) vid deserten (då vinet löst tungornas band).

walrus, wol'rus, s. zool. valross (Trichechus

rosmarus). Walt, walt, s. se wald.

Walter, wa'ltur, s. pr. Valter; Sir ofta: Sir Walter Scott; ~ the penniless, hist. Valter Tomhändt. Walter, wol'tur, vn. prov. se wallow o. welter.

walty %, -ti, a. rank (ship). waltz, waits, s. vals (dans); vn. valsa, dansa vals. ~er, -ur, s. valsör, valsdansare

(äfv. dam).

wamble, womb'1, vn. P hafva kväljningar; äfv. vagga, rulla; s. kväljningar. ~-Crop-ped, a. P illamående, jfr föreg, vn.; klen till mods, »skral», wammel, wom'ei, vn. prov. se wabble. wampee, wåmpè', s. bot. Cookia punctata

(kines. etc. fruktträd). Wampum, indian., wom'pum, s. pärlsnöre (små

kulor af musselskal begagnade s?. bytesmedel el. till prydnad, bland indianer).

wan, won, 1. a. blek (0. mager), af ett sjukligt utseende, affallen; vn. (: grow "») blifva blek etc.; s. % blekhet. wän †, wän, 2. imp. af win (i st. f. won). wand, wond, s. käpp, spö; staf ss. tecken till värdighet, kommandostaf; trollspö (fairy "», magic "»); se runic, ex. wander, won'dur, vn. vandra, ströfva (omkring, äfv. med about)-, flacka ei. vanka (omkring); gå ei. fara hit och dit utan bestämdt mål, irra ei. sväfva omkring aiim. (t. ex. om blicken; jfr ned. ex.); gå bort, aflägsna sig (from, från) afv. i aiim. bet., af-

vika (from, från} t. ex. Thy commandments bibi.); yra, jfr ex.; förirra sig, fara vilse, komma (vara kommen) på villospår; va.)j< vandra genom (: 'v/ through); his eyes unconsciously "»ed, hans blickar irrade hit och dit utan medvetande; she "»s a little, 1 think, jag tror att hon fantiserar ngt (i feberyra); he is "»ing (in his mind), his mind "»s, han yrar, han fantiserar (i feberyra), han talar i yrsel; ~ (to be "»ing) from the point, gå från ämnet (saken); ~

into (a maze of...), inveckla sig i sitt tal i ...; like a ghost he "»s up and doion, som ett spöke irrar han hit och dit. ~er, -ur, s. vandrare, vandringsman; kringflackare; the (TF)~, benämning på den efter slaget vid Culloden 1746 flyktige prinsen Karl Edvard stuart; a "» from duty, en som öfver-gifver pligtens väg. ^ilig, -ing, prt.; a. (kring)vandrande folkslag etc., kringflackande; irrande hit och dit, (om blick) äfv. osäker, frånvarande; oupphörligt flyttande sig, ändrande plats, jfr ex.; s. (kring-) vandrande, kringströfvande, kringirrande; vandring; vilsefarande; afvikelse (from, från); obeständighet; yra, yrsel, feberfantasier; gout, flyggikt; the "» Jeio, den vandrande juden, Jerusalems skomakare; ~ pain, flygvärk; ~ star, »flyttstjärna» (planet); time {years) oj'"», vandringstid (-år), singly, -ingli, adv. äfv. i yra, i yrsel(n). wanderoo, Wonduro', S. en babian-art pa Madagaskar o. Ceylon (Macacus silenus). wandy, won'di, a. prov. lång och böjlig som ett spö.

wane, wàn, vn. minskas, aftaga (is. om månen); biid. gå utför ei. ned(åt), sjunka, vara i sin nedgång ei. i nedgående (jfr on ... "»), vara på upphällningen, lida mot sitt slut (äfv. ~ toioards its close ei. d., <v, away); va. † göra att ngt aftager etc.; s. månens aftagande; minskning; bild. nedåtgående, sjunkande, förfall; prov. fel i bräde (jfr vankant); the moon is in her "» (ei. on the månen är i sitt nedan; to be on the "», biid. (om lycka, makt etc.) vara i nedgående; vara på upphällningen, vara på fallrepet. ~-WOOd, s. vankantadt (ei. eljes felaktigt) Virke (bräder etc.). wang, wång, s. (1.) † skorem; (2.) prov. slag, smäll; (3.) % P käkben, käft, äfv. kindben. ~-t00th †, s. se jaw-tooth. wangan, wong'gan, s. Am. prov. lastbåt, wanghee, kines., wångè', s. rör(käpp). wango, wång'6, s. se boomerang. Waning, wa'ning, prt.; s. aftagande, nedgående (jfr wane); "» stars tell the approach of morning hours, stjärnornas bortblek-

nande förkunnar .his star is <v, hans lyckas, äras stjärna lutar mot sin neder-gång; he was with thewant

under ~CC? o. 7. ~-of-confidence vote,

s. pari. misstroendevotum. waWt, want, F för tuas not. (want)age, -adj, s. det som fattas, hand. manco. ~ed,-ëd, pp. som behöfs ei. åstundas; önskad; behöflig; nödig, af nöden; <vi i annonser åstundas hyra (el. köpa el. d.); »i tjänst åstundas®; to be behöfvas; fattas; åstundas; vara behöflig (äfv. om person, jfr ned. ex.); efterspanas af polisen, äfv. jfr följ. ex.; you are man (ngn) frågar efter er, ... vill tala vid er, det är ngn som

vill er ngt (särsk. ss. höflig form af en polisman vid häktning : följ med mig); 1 was ~ no longer, man behöfde mig icke längre, man hade icke vidare behof af mig (äfv. ville icke mer veta af mig : jag var [en] öfverflödig [person, där på platsen]); what things are ~ (for) ? hvad är det som behöfs (i och för ...)? hvad skall det vara alt för ngt till ...? as much as is så mycket som behöfs; more than mer än som behöfs; it is well det behöfves väl, det är väl behöfligt; what is it o» for? hvad (hvartill) behöfs det? that teas det fattades bara! highly högst behöflig; if äfv. i nödfall; very little is ganska litet behöfves (for ...-ing, ei. in order to med infin., för el. till att...); all that is ~ for a day's journey, förnödenheter för en dags resa (ei. en resedag); a much ~ work, ett högst behöfligt arbete, ett arbete som »uppfyller ett länge kändt behof». ~er, -ur, s. en som lider brist etc.; the de behöfvande. ~ing, -ing, prt.; a. behöfvande, saknande, utan ...; lidande brist, äfv. fattig; som fattas, bristande; som saknas, äfv. borta, jfr vid. ex.; prep, så när som på ..., utom; to be fattas, saknas, felas (to, äfv. in [jfr ex.I i), tryta, mankera, brista; om pers. låta ngt brista, vara »bak-efter» (underlägsen), »ligga under» (in, i, äfv.: sakna [t. ex. courage]); there is a leaf ~ in the book, ett blad är borta i boken; the opportunity was not long tillfället lät icke länge vänta på sig; there are not <%, those who ..., det fins nog de hvilka ..., de finnas nog som ...; I shall not be ~ (in exertion) on my part, jag skall ej underlåta ngt som beror på mig, jag skall göra mitt bästa; what is ~ ? hvad fattas? F äfv..- hvad är det (fråga om)? nothing is det fattas (brister, tryter) ingenting; something is det fattas visst ngt; let nothing be in order to ..., låt ingenting fattas för att (åstadkomma); found befunnen för lätt biid. (: underhaltig ei.

straffskyldig); to be ^

in respect, fela i den aktning man är skyldig ngn; ~ in, äfv. underhaltig i (afseende på), jfr weight, ex.; nothing seemed ~ to his grandeur (shame), ingenting syntes fattas (fela) i hans upphöjelse (nesa) (... för att göra ... fullkomlig); all ~ one, alla (ei. alt) så när som på en (ett), en (ett) blott fattas. ~leSS, -lës, a. utan brist; som ej lider ngn brist; riklig, öfverflö-dande; fruktbar, wanton, won'tun, a. fladdrande för vinden; farande hit och dit; flygtig, ostadig; lekfull, uppsluppen; rasvill, yster, självsvåldig; hänsynslös, nyckfull; lättfärdig, lättsinnig ; slipprig; äfv. i värsta bet. full af lusta, utsväfvande, liderlig, vällustig, kätjefull; tygellös, vild, otyglad; yppig, yppigt växande; 5. lättfärdig ei. lekfull människa; äfv. poet. ss. smekord »liten tok»; kelgris, bortskämdt barn ei. älskling)fC; lättfärdig, liderlig människa (is. kvinna); vn. fladdra hit och dit is. biid., svärma; slå sig lös, skalkas; rasa is. på lättfärdigt satt, kätjas (äfv. to play the -li, ad. själfsvåldigt etc., jfr föreg, a.; särsk. af öfvermod, lättsinnigt, för ro skull, i onödan (blott af nyck) (t. ex. cruel). 'N;neSS,-ës,s. lättfärdighet, lättsinne (etc. jfr föreg, a.) äfv. kätja. wanty, won'ti, 1. a. bristande, bristfällig,

otillräcklig. Wanty, won'ti, 2. s. prov. gördel, läderrem,

packgördel, -rem, yttre sadelgördel, wany, wa'ni, a. vankantad; äfv. fördärfvad

af väta (om virke). Wap, wop, se whap.

WapatOO, indian., wåpåto', S. Am. lok. ätlig pil-örts-lök (af Sagittaria variabilis).

wapacut, indian., Wap'akut, S. Am. en art SnÖ-

uggla (Strix wapacuthu). Waped †, wå'pt, a. nedslagen, eländig, djupt

olycklig, förkrossad, wapentac, wapentake, wå'pntcàk, 5. härad

(i vissa nordliga grefskap ss. Yorkshire etc., motsv.

hundred).

wapenshaw, wå'pnsjå, s. wapinschaw, wå'-

pin-, Skoti. förr vapensyn (mönstring); nyare skarpskyttemöte. Wapiti, wap'iti, 5. 7.001. amerikansk älg (Cer-

vus Canadensis), wapp, wåp, s. sjö. ledare i ändan på en pendant. wappe(t), wåp'(ët), s. prov. (gläfsande) byracka.

wapper, wap'iir, s. en fisk; särsk. se gudgeon. wapping, wop'ing, 1. s. se lohapping. wapping wap'ing, 2. s. gläfsande, skällande.

war, wår, s. krig; fejd, örlig; ofred; strid, kamp, stridighet,osämja; krigskonst(en), krigaryrke(t); krigsutrustning poet.

krigsmakt, här; a. i sms. krigs-; vn. kriga, föra krig (against, äfv. upon, mot); strida i aiim. (against, mot); va. })< bekriga; (ut-) kämpa, jfr ex.; a

bring scars, ordspr. så går det till i krig; to carry on a föra ett krig; to declare ~ against, förklara krig mot; to support a (mäkta) uppehålla ei. fortsätta ett krig; to make ~ on (upon), to levy (wage) nu (against ei. on), föra (ei. börja) krig med, påföra krig, hemsöka med krig, öfverfall, anfalla (med härsmakt); Congress makes ~ and peace, kongressen börjar krig och sluter fred (eger rätt att bestämma öfver krig och fred) ; to be at oj with, ligga i krig (hafva ei. föra krig) med; biid. ligga i strid (fejd) med, jfr föij.; to live at ~ loith, lefva i ofrid (oenighet) med: the powers at nu, de krigförande makterna; all's fair in oj, i krig är allting tillåtet; to engage in o,, inlåta sig i krig; to serve in the o>s, göra krigstjänst; to break out into open bryta ut i öppet krig; in case of o,, vid krigstillfälle, om krig utbryter; expedition of nu, krigståg, härnadståg; man of nu, krigsman, krigare (†); se vid. man, sms.; öfriga ex. däri of oj motsv. kl'igS- se vederb.

subst.; to go to nu, störta sig (inlåta sig) i krig, låta det komma till krig; ge sig i fejd (with, med); se vid. följ. ex.; togo to the oj, draga ut i krig, draga i härnad (t. ex. in Palestine)', aid el. contribution toicards the nu, krigsgärd; ~ a good warfare, bibi. kämpa en god trons kamp; se vid. ex. under articles, establishment, holy, preparation, secretary etc. ~-beat(en), a. utsliten ei. illa medfaren af krig. ^-craft, s. krigskonst. ~-Cry, s. stridsrop, härskri. ~-danCe,S. vildars, t. ex. indianers krigsdans. ^-department, s. krigsdepartement, ^-expedition, s. härfärd, härnads- (ei. krigs)tåg, krigsföretag i fjärran land. ~ -exploit, s. krigsbedrift. ~fare, s. krig, fejd, härnad; krigföring, krigsbruk; kamp, strid; to carry on ei. to icage föra krig. sfärer, s. krigare. ~-field, s. se battle -field, nu- footing, s. krigsfot; on the o,, på krigsfot. ~-game, s. krigsspel. ~-gear, s. krigsutrustning; mintillbehör kollekt, t^-horse, s. stridshäst, kavallerihäst. ~ -indemnity, s. krigskostnadsersättning.

sx/like, a. krigisk; krigsduglig; tapper; krigslysten; krigs- (t. ex. guise, -rustning, -utstyrsel; fashion,-manér; preparations, -rustningar; zueapons, -vapen); krigar-bragd etc., jfr strax ofvan ex.; o> incompetence, en stats militära svaghet, ^likeness >j<, s. krigiskhet. "u-man 5. krigsman, krigare. ^-Office, s. krigsministerium, arméförvaltning. ~-paint, s. krigstatuering; biid. skämts, full utstyrsel, full gala (t. ex. she has put on her nu). ~-party, s. poiit. krigsparti. ~-patll, 5. krigsstig, krigsstråt (eg. i fråga om indianer); to enter the nu, bege sig ut i krig; to be on the o>, vara i krigstillstånd, vara ute i härnad; bild. skämts, »vara i tagen» (att svira etc), ^-preparations,

s. pl. krigsrustningar, ^-premium, s. förhöjd assuranspremie i krigstid. ~-pi'00f, a. bepröfvad i krig, härdad i krig; s. bepröfvad tapperhet. ~-rOCket, s. krigsraket, brandraket. ~-S0ng, S. särsk. indianers krigssång, stridssång. ~-Steamer, s. örlogsångare. ~-Steed, s. stridshäst. ~ -treasure, S. krigskassa (is. sparad kassa i o. för krigsbehof). 'v-vessel, s. örlogsfartyg. ~ -Whoop, s. vildars krigsrop, -tjut, härskri, ^-worn, a. medtagen (trött) af krig; utsliten i krig.

warble, Wa'rbl, l. S. veter. ryggböld af sadel-

tryck el. förorsakad af insekter.

warble, wa'rbl, 2. vn. drilla, slå drillar;

tralla, sjunga (äfv. poet. om vinden, bäcken etc.) ; kvittra; dallra, vibrera (genljuda af ngt); poet. tona, ljuda (sjungas etc.); va. (fram-) drilla, slå drillar; sjunga, kväda; poet. komma att dallra ei. genljuda (af sin sång); s. drill; (t. ex. trastens) slag; sång. <vr, -ur, s. drillare, sångare, is. om sångfågel; zool. slägtet Sylvia (trädgårds- etc. sångare), warbling, -ing, prt.; a. drillande, sjungande (äfv. om en bäck etc.); S. drillande, sjungande, sång; sångfågels slag kollekt,; Tyrolese oj, jodling.

-ward, wård, 1. suffix utmärkande riktning -Vart (t. ex. nordvart), i riktning af, hän emot en ort, åt ... till, äfv. "åt (jfr upward)-, (Anm. hänges äfv. efter orters namn, t. ex. 1 Orkoj).

ward, wård, 2. va. vårda, förvara äfv. i äldre bet. : vakta, bevaka med väktare, hålla vakt vid; försvara, värja, värna, beskydda (from, mot); befästa, hålla skyddad med fästen †; (jfr *u of) afvärja, parera; vn. vakta, hålla vakt†; parera; s. vakt, förvar; vakthållning eg. om dagen (jfr watch med ex.); skydd, värn; räkt. värnställning, gard, ei. stanning för parering; vård, tillsyn; förmynderskap; vaktare, väktare;

vakt konkret, (särsk. förr polis-dagvakt); skydds-

vakt, försvarsstyrka ei. försvarare; fäst-

ning †; myndling; ngt under viss mans tillsyn : uppsyningsman, rotemans distrikt, 1'Ote i en stad; afdelning i hospital,ràngelse o. d., äfv. »sal»; skogs-distrikt; tekn. besättning, in-rikte, villa i lås; (of a key) inskärning(ar) i nyckelax; ~ o fi \ afvärja, parera; hålla ifrån sig, hålla besvärliga personer på afstånd; afvända i aiim. bet.; ~ in Chancery, ~ of court, omyndig person stående under förmynderskap af the Chancery Division of the High Court of Justice; jfr casual, ex.; (to he held, to put) in i (särsk. fängsligt) förvar; alderman of a roteman. ^-COrn †, 5. förr vakt-hållning(sskyldighet), »vardhåll». ~mOte, -mèt, 5. möte af en stadsrotes uppsy-ningsmän och representanter. ~-penny, s. förr vaktarelön (åt sherifi' etc.). ~robe, s. garderob, klädkammare; klädskåp; ngns garderob, kläder, utstyrsel. ~r00m, s. sjö. officerarnes messrum, gunrum. ~S-man >|<, s. väktare. ~-Staff †, s. konstapels battong. ~age, -adj, s. se ~ -penny. ~en, -n, s. vaktare, väktare; »(mynt-)vardein», »värdie»; uppsyningsman, tillsyningsman; föreståndare, rektor (of a college)-, fängelse gevaldiger; ett slags stort hårdt päron; (W)nu of the Cinque Ports, guvernör cl. kommendant öfver de »5 hamnarna» (jfr under cinque)', jfr vid. march, sms. ^en-pie, s. ett siags päronpaj.

o-enry, -nn, ^enship, -nsjip, s. uppsigt, uppsy ni ngsmans befattning (jfr föreg. ord).

-ur, s. väktare, vaktare; vaktkarl; fångförare; förr kommandostaf.

Wardian, wa'rdian, a. (af ett s. pr.); ~ glasses, trädg. skyddsglas för växter.

warding-file, wa'rdingfil, 5. (jfr ward, 2, s.

tekn.) bladfil, skärfil (tunn fil för inskärningar i nyckelax).

wardship, wa'rdsjip, s. förmyndarskap; myndling skåp.

Ware †, war, 1. imp. (af wear i st. f. loore).

Ware, war, 2. sjö. se wear o. veer.

Ware, war, 3. s. vara (i sms. afv. varor, -gods, jfr hard-nu etc.); F (i st. f. earthen nu, china nu) lerkärl (keramiska varor); mest brukl, i plur.,

jfr wares. ^hOUSe, s. nederlag, varulager, magasin; packhus (jfr custom-nu o. ex. under bond); va. hand. magasinera, lägga på nederlag (i packhus); ~ port, nederlagshamn; ~ porter, packhuskarl; ^ privilege, nederlagsrätt; ~ rent, magasinshyra. ~house-Clerk, s. magasinsbokhållare. ^houseman,.<?. magasinsegare; magasinsförvaltare, jfr äfv. föreg.; gl'OSSOr i ylle- ei. bomullsvaror, ^housing, s. varors magasinering; ~ system, (tull)nederlags-system. ^-1*00111, s. magasin, butik.

ware, war, 4. a. försigtig, på sin vakt (jfr wary) †; varse (poet. för aware); va. (äfv. ss. vn. med of) akta sig för (: beware °f) is. (äfv. skrifvet: 'ware) ss. imperativ akta sig för, gå undan för (t. ex. ~ [o/J bull!). ~ful †, -ful, a. aktsam, försigtig. ~less †, -lës, a. oförsigtig; ~ of : unaware of. warence, wa'rens, s. bot. se madder.

Wares, wàrz, s. pl. (af ware-, 3.) varor, kram, gods; small se d. o.

warily, wa'rili, ad. (jfr ivary) varsamt, försigtigt.

wariness, wa'rines, s. varsamhet, försigtighet.

warlike, wa'rilk, se under war. warlock (-luck, †), wa'rlok (-luk), s. trollkarl; a. % trollsk.

Warm, warm, a. varm äfv. om färg o. biid. (t. ex. gratitude, heart, ivish); het (om personer, jfr ex.; strid etc.); ifrig; liflig, eldig (o b s. i flere öfverförda bet. uttr. o-» detsamma soni hot men i lindrigare grad); hjärtlig; F välbehållen, -bärgad, »tät», »som har det bra» (man etc.; to be *v); va. (upp)värma; uppelda rum; göra varm etc. biid.; äfv. intressera, väcka ngns intresse; si. ge ngn en »brasa» (ett kok stryk), piska upp (jfr äfv. jacket, ex.); vn. bli varm ei. uppvärmd; biid. blifva varm (ifrig etc.), eldas; s. F uppvärmning; si. jfr vid. ex.; ~ as toast,, ordspr. så varm som om den komme direkt ur ugnen; ^ bath, varmbad; ~ reception, varmt mottagande

(i dubbel bet. äfv. som en anfallande fiende röner);

on very ~ occasions, när det gick hett till; we shall have ~ work of it, vi få ett godt stycke arbete, det kommer att gå hett till; to be vara varm; vara ifrig ei. het; hafva det (äfv. sitta etc.) varmt; vara välbehållen (ha samlat litet pengar etc.); he (she) is (i lekar) det är varmt (det bräns) (det sökta föremålet är nära); to be nu for, ifra för; he might find things (ei. the place) too ~ for him, han torde komma att finna det för hett för sig bild.; to get (grow) bli varm(are); biid. bli het (ifrig), äfv. förifra sig (in a dispute etc.); to get ~, to make nu, (upp)värma; the wine has n^ed him, vinet har lifvat (upp) honom; her kind kiss and cordial clasp would have nued me, ... äfv. gjort mig varm om hjärtat; his heart nued, han kände sig varm om hjärtat; the speaker nus as he proceeds in the argument, talaren blir varmare (eldigare, lifligare) när han kommer sig längre in i ämnet; to one's work, fatta alt mer intresse för sitt arbete; ~ to it, bli varm i kläderna; the hearts of ali

à: note, b: do, è: nor, à: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.whenever

F Talspråk. 1656 P Lågt språk.

wherewithal

women o» towards young children, alia kvinnors hjärtan klappa varmt för små barn; ~ with one's subject, (bli) intresserad (gripas, eldas) af sitt ämne; oj up, uppvärma (t. ex. mat); blifva varm; sit ye before the fire, and have a oj?, siitt dig vid brasan och värm dig; a oj with si. (för brandy ei. a. and ~ water with sugar :) toddy. ~-bl00ded, a. varmblodig äfv. biid. --headed, a. kort om hufvudet. ~ -hearted, a. varmhjärtad, hjärtevarm, -god, hjärtlig. ~-heartednßSS, s. hjärtegodhet, hjärtlighet. ~er, -ur, s. vär-mare; uppvärmningsapparat; vid destillation förvärmare. ~ing, -ing, prt.; s. (upp-) värmning; si. kok stryk (to give one a oj). ~ing-pan, s. sängvärmare; si. »röfva» (gammaldags tjockt fickur); si. provisorisk ställföreträdare under afvaktan på den egentlige platsinne-hafvaren. ~ing-StOlie, S. ett slags sten fr. Cornwall som länge håller värme. ~ish, -isj, O. ngt

varm, ljum. ~ly, -li, ad. varmt (t. ex. clothed); med värme (ifver,nit). ~neSS)f<, -nës, s. värme, jfr följ. ~th, -th, s. värme i aiia bet.; hetta, ifver; hjärtlighet, nit, entusiasm etc.; all the oj was let out of the room, rummet blef (var) alldeles ut-kyldt.

Warn, warn, va. varsko (o/, om); påförhand el. i tid underrätta (om), låta veta; påminna, förmana (that, att; att); åt-varna (that ... not; not to, att icke); varna (against, of för); utlysa (t. ex. a town-meeting)-, oj away, uppsäga tjänare (äfv. from a lodging); ~ off, tillsäga ngn att hålla sig från ei. gå ifrån ngt ei. gå bort ; be ojed! låt varna dig! ojed by experience, varnad af (: äfv. vis gnm) erfarenheten. <ver, -ur, s. varnare; en som varskor; förmanare. ~ing, -ing, prt.; a. (åt)varnande, varnings- (t. ex. signal); s. tillsägelse på förhand, varskoende: Uppsägning ur tjänst; förmaning, påminnelse; varning; urm. utlösning; a month's oj, en månads uppsägningstid); to be a oj , låta varna sig; mottaga uppsägelse; at a minute's (moment's) oj, (fjirdig, beredd [att ...]) på första vink, vid tillsägelse (hvad stund som hälst). ~ing-bell, S. larmklocka; matklocka som ringes en kvart före måltiden. —ing-! ig 11 t, s. signaleld. ^ing-piece, s. stift i urs slagverk. oJng-Signal, s. varningssignal. ~ing-tick, s. »varsel», knäpp när det »löser Ut» i urs slagverk (en stund före slaget), svingly, -ingli, adv. varnande, för att varna.

warp, wårp, vn. slå sig skef ei. vind, kasta sig (om virke, bräde etc.); (äfv. om saker af metall etc.) krumpna, krypa ihop o. slå sig krokig; poet. (t. ex. om fåglar) flyga i krok, svänga af; biid. vika af, få en falsk (skef) riktning; prov. (om djur) se slink; va. göra skef bräde o. d.; biid. vända (leda, föra) på afvägar, förvända, förvrida, ge en skef (falsk) riktning; prov. kasta (jfr slink); prov. åkerbr. gödsla med mudder (gytja) gnm insläppning af tidvattnet: väf. varpa, 1'änna; poet. väfva)|<; sjö. varpa, förhala; repsi. skära an; s. skefhet, virkes kastning; väf. varp, ränning, ketting; sjö. varp, varptross; åkerbr. gytja ss. gödsel, jfr ofvan; prov. kastning, jfr ofvan; prov. kast (4 stycken, sill); ~ forth (ei. forward), sjö. varpa ei. spela fram fartyg, flotte; o, of a shroud, första delen af ett vant; to run out a oj, sjö. föra ut ett varp; oj a rope, sjö. skära in ett tåg. ~-beam, s. garnbom, ketting-bom på väfstol. ~-COp, s. se pincop. ~ -threads, s. varp- el. kettingstrådar

(-garn), se vid. sms. under ojing. ~age, -adj, S. hamnafgift i vissa hamnar. ~ed, "t, pp. skef äfv. wid., krokig. <ver, -ur, s. en som varpar etc. (jfr loarp, v.); väfv. äfv. varpa. ~ing, -ing, prt.; s. kroknande, kastning, skefning;

varpning etc. (jfr warp); åkerbr. öfvermuddring, jfr öfv. ^ing-bänk, s. vall omkring en åker för att kvarhålla påsläppt tidvatten, jfr ofvan. ^ing-blOCk, s. repsi. skärblock. ~ing-frame, s. skärram, varpa, ^ing-hawser, s. sjö. varptross.

repsi. krok å skärpåle. ~ing

-jack, s. se heck-box. ~ing-røachine, s.

varpa, jfr ofvan o. föij. ^inQ-ITlifl9 s. väf. skärkrona. king post, s. repsi. skärpåle. ~ing -Sluice, s. slussportar hvarigenom vatten insläppes till öfvergödning (jfr ofvan), warrandice, wor'andis, s. Skoti. garanti. Warrant, wor'ant, va. garantera, tillförsäkra; försäkra : betrygga (from, för),

el. is.

F : bedyra; bekräfta, stadfästa; gå

i god för, ansvara för (t. ex. beskaffenheten af det sålda el. trygg besittning af); jur. hemilla äfv. i aiim., gifva hemul; gifva full rättighet, befullmäktiga, bemyndiga, berättiga ngn, göra berättigad (in doing, till att göra ngt); berättiga (till) ngt; vn. garantera etc., jfr ofvan, äfv. stånda hemul, gå i borgen, kavera; s. fullmakt, bemyndigande (med of o. subst., jfr ex.; med to o. infin.

att få); jur.order,befallning till exekutivtjänsteman, särsk. aiTesteringS-order; intyg, bevis konkret, intygande dokument (ei. bilnga); hand. vågattest, vågsedel;

A: fate, å: far, 4; fall, K: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,warrant

% Mindre brukligt. 1657 † Föråldradt.

wash

allvisning att uppbära pengar etc. el. uttaga varor från nederlag; garanti, säkerhet; befogenhet; hemul; tillförsäkran, tillstädjelse; rätt, laglighet †; mil. utnämningsfullmakt utfärdad af officer; I can oj its veracity, jag kan garantera (gå i god för, intyga) dess sanningsenlighet; (take some from S.) he (sells them cheap and) ojs the article

genuine, _____garanterar varans äkthet;

reason ojs it, självfva förnuftet talar därför (bekräftar det); ~ the hope that ..., berättiga ngn till att hoppas att, gifva skälig grund för det hoppet att, ingifva berättigade förhoppningar om att ...; more it seems than the occasion o»ed, ... mera än hvad tillfället gaf (grundad, befogad) anledning till (ei. kräfde); nothing can oj me (I feel not ojed) in giving away ..., ingenting kan berättiga mig (jag känner mig ej berättigad) att gifva bort ...; jfr vid. ex. under ojed; I oj you F, det försäkrar jag er, det kan ni lita på; lo/ me you will ... P, jag garanterar för (försäkrar) att ni kommer att ...; ~ for execution, exekutionsorder, särsk. se death-"»: oj of apprehension, ~ to appear, domares 01'der till exekutiv betjänt Om att hämta en anklagad och inställa hnm för rätta; ~ of arrest, häktningsorder; to issue a oj of arrest against, utfärda en häktningsorder på ngn; ~ of caption, allmän efterlysning efter ngn; ~ of committal, order om ngns insättande i ransak-ningshäkte; ~ of distress, utpantnings-, utmätningsorder (-utslag); o>s are out against him (jfr »han har fått utslag på sig»), äfv. han är efterlyst; he had no ~ for it, han hade ingen befogenhet därför (att göra så); se vid. ex. under attorney, general, serve o. treasury, samt sms. af land o. search. ~-0fficer, s. första klassens underofficer med fullmakt (jfr warrant, s. mil.), ^able, -abl, a. försvarlig, som kan berättigas; tillåtlig (särsk. by läto and justice :) laglikmätig, laggill, laglig; jagt. femårig hjort. ^ableness, -åbinës, s. försvarlighet, tillåtlighet, ^ably, -abl!, ad. (jfr föreg, a.) äfv. med rätta, med fog, ej utan stöd (hemul). ~ed, -ëd, pp. försedd med ei. egande stöd i en warrant; haud. garanterad (för hvilken ngn ansvarar) ; rv. Turkey-red, äkta turkiskt rödt; ~ for three years, garanterad (att hålla etc. i ...) för tre år, med tre års garanti.

-é', s. jur. person som erhållit garanti ei. hemul (fullmakt etc.). ~er, -ur, s. fullmaktsgifvare,befu.llmäktigare; tillförsäkrare, en som garanterar säkerheten, godheten af ngt (t. ex. oj oj a horse : säljare

af en häst som garanterar dess felfrihet). ~or, -ur, s. löftesman, jfr föreg. ~y, -i, s. garanti, säkerhet; tillförsäkran kontrakter o. d. (om eganderätt el. vissa vilkor);

va. garantera, jfr toarrant. warren, w6r'ën, s. hargård, kaningård; fasangård, fasaneri; jur. rättighet att hålla privilegierad mindre djurgård, gehäg (etc., jfr föreg, bet.); fiskgård i en älf; si bordell. ~er, -år, s. djurgårdsvaktare. Warrior, wa'riur, w6r'jur, s. krigare. ~ess†, -ës, s. krigisk kvinna, sköldmö, amason, warry †, wér'i, va. fördöma; se vid. worry. wart, wårt, s. vårta äfv. Pa växter; veter. ink. ~-CreSS, s. bot. väg-kråk-krasse (Sene-biera Coronopus). ~-hog, s. zool. vårtsvin (Phacochærus). ~-W0rt, s. bot. vårtgräs (Euphorbia); äfv. tomtört (Lapsana communis) m. a. ~ed, -ëd, a. full af vårtor (jfr äfv. verrucose). ~leSS, -lës, a. utan vårtor. ~y, -}, a. full af vårtor; vårtlik. Warwick, wàr'ik, s. pr. ^-sandstone, s. geoi.

ett slags gul sandsten fr. ~shire. ~ite, -it, s. min. warwickit. wary, wi'rl, a. varsam, försigtig; tagande sig till vara (of, för); omtänksam, äfv. »om sig»)|C; to keep a o» distance, hålla, sig försigtigt på vederbörligt afstånd; be oj hoio you do it, var försigtig med att... was, w6z, imp. ind. (i o. 3 pers.sing.) (af be) var; blef; P f. were; (Anm. P står ~ äfv. öfverflödigt efter to, t. ex. as I used to oj); the lady that oj to be his wife, hans (då) tillämnade hustru; Mr Schoolmaster that oj, Herr f. d. skolläraren, wase, wàs, s. prov. (jfr »väse») knippa (krans, valk) af halm el. d. lagd under bördor burna på hufvudet.

wash, wosj, va. vaska äfv. tekn. etc.; bärg. äfv. slamma; (af)tvätta golf etc., skura med vatten; (af)diska tallrikar etc.; spola (äfv.med adv. bort, upp etc.); afskölja; bild. aftvå, rentvå; skölja (äfv. om hafvet, stranden), äfv. bada; Öfver-svämma; (äfv. utan adv.) skölja undan, bort (t. ex. om regn, en våg) ; väta, f llkta (t. ex. with (lew); tekn. Öfverdraga tunt med vätska, SS. mål. lavera (tunt öfvermåla med [vatt]färg); förgyll. Öf-verpensla med limgrund etc., jfr ex.; VII. tvätta sig, bibi. två sig (t. ex. in Jordan), skölja sig (jfr ned. refl.); tvätta, anställa tvätt, byka; F tåla att tvätta, »hålla tvätten»; si. stå sig, hålla profvet, jfr ex.; bortsköljas af vattnet (af hafvet, en älf etc.); S. Vask-

ning; spolning, öfversköljning; tvättning; tvätt, byk (äfv.: alla kläder på tvätten); tvättvatten i flere bet., jfr ned.; skölj vatten, diskvatten, slaskvatten, skulor (jfr hogoj), äfv. »drafvel», »pjask» (om dålig mat el. dryck); siam, bottenfällning, dy, mudder som

afsatts of a seioer, of a river); tid-tals öfversvämmad sidländ mark (kust), »marsjland», mad(er), myr, moras; (sträcka af) mycket grundt vatten; distill. mäsk; vatten, tillblandad vätska för neddoppning ci. bestrykning, ss.: skönhets vatten, toalett-vatten, flytande smink, hårvatten, tandvatten (jfr hair-"» m. fl. dyl.), äfv. med. se lotion; kalk vat ten o. d.. tunt utrörd (lim-) färg (byg. jfr limewhitemål. laveringsfärg; äfv. tunt Öfverdrag åstadkommet på sådant sätt: mål. lavering, öfvermålning; förgyiin. förgyllningsvätska; tekn. tunt me-tallöfverdrag, plätering (förtenning, försilfring etc.); guidsm. kräts; årblad; ett mått (: 10 strikes) ostron; ~ the deck (the streets), spola däcket (gatorna); ~ gold, vaska guld; ~ one's hands se d. o.; ~ one's mouth, skölja sig i munnen; ~ a ship, kränga ett fartyg för att komma åt att skrubba och spola sidan; ~ the wood, tekn. vid vattcnförgyllning på trä anbringa lim-grnnden; ~ one's self tvätta sig; taga en öfversköljning; ~ clean, renskölja, -spola; I'll go ~ F, jag vill gå och tvätta mig; will it (tyget, plagget) "»? duger det att tvätta? it won't det tål ej att tvätta, det håller inte tvätten; det (färgen) går bort i tvätten; si. biid. det står sig inte, det duger inte; pluck is the only thing after all that'll , morskhet är ändå det enda som duger här i världen ; ... were ~ed ashore, uppkastades af vågorna på stranden: ^ aioay, bortspola, skölja undan; borttvätta; aftvå äfv. bild., utplåna (t. ex. guilt); ~ down, skölja ned (t. ex. maten); spola ned; spola däck, af tvätta (t. ex. väggarna) ; in, spola in; mål. »sätta i», lägga på laverings färg; ~ ojf, (va.) borttvätta, aftvätta, afskölja (-diska, -spola) ngt från ngt; aftvå bild. (t. ex. the insult in his blood); rentvå; (vn.) utplånas gnm sköljning (i vatten), gå bort i tvätten, gå att tvätta bort; ~ out, spola (el. skölja) lit el. nr; tvätta lir en fläck etc. el. färgen, äfv. taga ur färgen ur tyg gnm tvättning; aftvå bild. jfr föreg.; ~ over, spola, skölja öfver;

öfverdraga, jfr ofvan ; Öfvei*måla,l avera med en lätt ton; ~ up, spola Upp, uppskvalpa, om vägen uppkasta på stranden; tvätta Upp (t. ex. ett golf), (af)diska tallrikar etc. (äfv. absolute ss. Vn.) ;

"u with lye, byka (med lut); ~ with silver, försilfra på våta vägen; after a ~ and a brush up 1 will join you, jag kommer till er sedan jag fått tvätta och putsa mig; to be out at vara ute (bortlemnad) på tvätt(en); to look out the things for the räkna fram (kläderna som skola på) tvätten; to send to the skicka bort på

tvätten, 'v-ball, s. tvålkula, toalett-tvål. ^-beetle, s. klappträ, ^-board, s. tvättbräde; tekn. vaskbräde, -bord; sjö. skvätt-bord på mindre farkoster; sjö. sättbord längs ändarna ar topptimren; sjö. äfv. brädklädsel

under galjonsknän; byg. golf panel, fotlist, jfr skirtivg-board. ~-b0wl, s. tvättfat; sköljskål. ~-day, s. tvättdag. 'vz-floor, s. byg. pågjutet cementgolf. ^-gilding, s. vattenförgyllning. ~-gold, s. vaskguld. ~(hand)-basin, s. handfat, tvättfat. ~ •house, s. tvätthus, -stuga (»brygghus»); public tvättinrättning. <v- leather, s. putsskinn; sämskskinn; ~ glove, sämsk-skinnshandske. ~-mill, s. slamningsma-skin, slamkvarn för lera. a. i sins.

som går ur i vatten (i tvätten), flygtig. ^-ore, s. bärg. vask malm, slammalm (maim

som skall slammas). ~-pOt, S. tvättfat; skÖlj-fat; tekn. sköljpannn t. ex. vid hvitbleckstillv. ~-Stand, 5. tvättställ ning, lavoar: (tvätt-) kommod (enclosed ~-Strake, s. sjö. skvättbord. ~-tub, s. tvättbunke, -balja; diskvattensämbar ei. d. ~-wheel, s. tvätthjul. ^-Whites, s. pl. simpelt kläde, vadmal. Se vid. sms. under "»ing. ~able, -abl, rt. som kan tvättas, tvättbar; äfv. äkta i färgen (om tyg). ~er, -ur, s. tvättare (: man), tvätterska (: ^erWOman) ; vaskare, sköljare; tekn. ärv. jfr sweep, sms.; vaskappa-rat (afv. bärg.); tvättmaskin; sköljmaskin t. ex. föl- buteljer; papperstillv. half(tygs)hollän-dare; mek. underlagsskifva tiu tätning, äfv. tät(nings)ring, el. för att hindra gnidning : gnid-

bleck, skrufbricka, bultbleck, mutter-ring; på vagnar nafring, lunsiiug mellan axeländan och hjulet; bärg. äfv. rökkondenserings-apparat; ~woman's bill, tvätträkning, "wing, -ing, prt.; a. i sms. vask-; tvätt-(ärv.: som duger att tvätta, t. ex. fabric, waist-coat); s. vaskning äfv. bärg., spolning, sköljning; tvättning; tvätt,, byk (jfr wash, parentes o. to take in); tvagning; bärg. tekn. äfv. slamning, utlakning, anrikning, (rening, tillgodogörande) på Vata vägen; konst.

[-lavering,-]

{+la- vering,+} ärv. tuschmanér, aquatintamanér; tekn. ärv. hvitblecks neddoppning i tennlösning; tekn. jfr vid. tuash; börs. si. fingeradt köp uppgjordt mellan två mäklare för att få en artikel noterad :

pl. sköljvatten, diskvatten, skulor; tekn. guld- o. siifverkräts; to be ha byk (för sig), ha tvätt, tvätta kläder; särsk. sms. med adv. jfr motsv. under Wash, "wing-appa-ratUS, s. särsk. slamningsapparat vid amalgamering af siirvermalm. "wing-

basin, s. tvättfat. ^ing-bill, s. tvättnota, tvätträkning, /^ing-block, s. bykstol. ^ing-board, s.

tvättbräde; boktr, vaskbräde. ^ing-bottle, 5. kem. tvättflaska, sprntflaska. <x;ing-C0p-

Å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: hcr, l: fine 1: fin, i fir,washing-copper

* Mindre brukligt. 1659 † Föråldradt.

waste-water-pipe

per, s. bykkittel, brygghuskittel. ~ing -cylinder, ^ing-drum, 5. tekn. tvättcylinder för lump, hvitbetor etc.; bärg. Vasktrumma, cylinderformigt vasksåll. ^ing-day, s. bykdag, tvättdag (dag då man har [stor-1

tvätt). ~ing-engine, s. papperstniv. haif-(tygs)holländare. ^ing-house, s. tvättinrättning; bärg. vaskverk, anrikningsverk, urlakningsverk. "Jng-list, s. tvättnota. ^ing-machine, s. tvättmaskin för orena kia-der. ^ing-mill, s. ursköljningsmaskin vid klädestillverkning ; vaskverk. ^ing-pan, s. guid-vaskningspanna. ^ing-place, s. tvättställe. ^ing-stand, s. se wash-stand. ~ing -Stuff, s. guldförande sand som lönar vask-ning. ~ing-table, s. bärg. vaskhärd. ~ing -trough, s. tvättbalja; bärg. vaskho, vask-tråg; tråg, sump i anrikningsverk. ~ing -tub, s. tvättbalja,

-bunke; bykkar; tekn. vaskfat. ~ing-water, s. tvättvatten; spol-vatten. -i, a. vattnig; vattenaktig, fuktig; vattensjuk,sank; vattlagd äfv.biid.; F pjaskig, slaskig, svag (t. ex. tea); Am. lok. som lätt blir svettig, föga uthållig häst; ~ stuff, (jfr ofvan) pjask, skval.

Wasp, wosp, s. geting; nest, getingbo; ordspr. jfr motsv. under homet. —beetle, s. zool. bredstjärt (Leptura). ~-fly, s. zool. Arilus (getingiik tiuga). ~ish, -isj, a. lik en geting, smal (om lifvet) som en geting; bitande, stickande, kitslig, elak, retsam ; argsint, fräsig, ^ishness, -lsjnès, s. elakhet, kitslighet, argsinthet, jfr föreg. a.

wassail, wos'ei, s. förr hälsning vid dryckeslag: gutår, skål; dryckeslag, kalas, pokule-rande; festdryck att dricka skålar i, »mumma», jfr lamb's-wool; dryckesvisa; vn. hålla dryckeslag, pokulera, dricka i festligt lag, glamma(nde sitta) mellan skål

och vägg. —bOWl, S. stor festbål hvari mumma blandades.

Wast, wost, 2 pers. sing. imp. ind. af be; thou du var; du blef.

Wastage, wa'stadj, s. förlust gnm slitning ei. spillning, hand, spillage.

Waste, wa'st, va. föröda, ödelägga; förhärja äfv. bild.; förtära, borttära, äfv. utmärgla; utslita lif, krafter etc.; öda, förslösa, ödsla ei. slösa bort, misshushålla med, förfara, förstöra, (för)spilla (t. ex. time, money, in ...-ing, i, på att; on, på); jur. van-häfda, låta förfalla (an estate, a house), jfr s.; boktr, makulera; vn. förminskas, aftaga; förtäras, täras bort; mista hull, taga af, magra särsk. sport, under träning; a. förödd, ödelagd; (liggande) öde; ödslig;

improduktiv; onyttig, värdelös; bort-

kastad; affalls-, spill-, jfr sms.; s. förödelse, ödeläggelse; ödslande, ödsel, förslösande, slöseri (of, med), förspillning, misshushållning med ngt; (för stor) åtgång; onödig(a) utgift(er); särsk. tekn. afgång, förlust; hand. se föreg. S.; jur. skadande, låtande förfalla : vanhäfd, äfv. husröta (permissive f>u; i mots, till voluntary : åverkan på inne-hafd egendom); ödesmål; öken,ödemark,öde hed; öde rymd; ödejord (i ödesmål) (: ~ land); affall, afskrap, ngt bortkastadt ss. värdelöst (särsk. af bomull, silke o. d.); boktr, makulatur; gruf. utbrutet bärg, tomrum lemnadt utan igensättning; byg. äfv. se n^-ptpe; ^

one's day, spilla tiden, kasta bort sin tid; ~ one's fortune (one's strength), förstöra, förslösa sin förmögenhet, spilla sina krafter (on, på, jfr ofvau); ~ a whole fortune in gambling (ei. on cards), äfv. spela bort...; he doesn't ~ powder and shot in the air, han kastar ej bort sina skott för intet; se talent, ex.; ~ time, äfv. söla; ~ no words over the affair, icke spilla några ord på den saken; se fre ex.; ~ ground, ~ land, ödejord, afrösningsjord; to lay ödelägga, förhärja, sköfla land; laying ödeläggande; to lie ligga öde om land, ligga (hafva råkat) i vanhäfd, i ödesmål, ligga för fäfot; the blue ~ of waves, the watery vattenöknen, hafvet; engineer's (cotton) bomullstrassel för maskiner; it is ~ of time to sit and hear ..., ... bortkastad tid att sitta och höra ...; (no ... left!) there must have been a nu måtte de ha hushållat illa! to go to to run to råka i förfall (i ödesmål; i lägervall); falla i ruiner, förfalla i aiim.; förfaras; förstöras. —basket, s. papperskorg. —board, s. vrakbräde, utskottsbräde; sjö. svärd mot afdrift, på flatbottnade fartyg; skvättbord. —bOOk, S. hand.

kladd, konceptbok. —gate, s. sluss ei. damlucka för att utsläppa öfverflödigt damvatten. —heat, s. tekn. värme som bortgår obegagnad, ^man, s. makulaturför-säljare; gruf. grufvaktare, jfr öfv. —paper, s. makulatur; ~ bonds, »värdepapper» som ej äro värda papperet hvarpå de äro skrifna, —pipe, s. spillvattens-af-loppsrör; byg. slaskrör. —sheet, s. boktr, makulaturark. —silk,s. affallssilke, sämsta flocksilke. —steam, s. ångm. spill- , ånga. —steam-pipe, S. ångafloppsrör. ^thrift †, s. slösare. —timber, s. spånor

o. stickor ss. affall vid timmermansarbete. ~

-trap, s. vattenlås i afloppsrör. —water,

S. spillvatten (bortgående öfverflödigt vatten ur en dam etc.); ångm. kondensationsvatten. ^-water-pipe, s. (jfr föreg.) afloppsrör. —>

-wear, ~-weir, s.ingen.flödbord,skidbord(s-aflopp) för öfverflödigt vatten vid vattenverk etc. ~-well,5. afledningsbrunn; slukhål. ~ -WOOl, s. affallsull, affall vid ullkardning. ~-WOrd, s. ord som onödigt inblandas i tal (t. ex. »you know*). -èd, pp. för-

ödd ; bortödslad, »bortkastad ntan nytta*; förhärjad äfv. bild. hälsa etc.; utsliten bild., affallen, aftärd (t. ex. to a shadow, jfr d. o.), sv/flll, -ful, a. ödeläggande, förödande; ekonomiskt ruinerande (t. ex. expenses); slösaktig, ödslande; liggande öde ei. i ödesmål (för fäfot) †. ^fulness, -fulnes, s. ödslande, slösaktighet. ~ness †, -nes, s. ödslighet. ~r, -år, s. förödare; ödare, ödslare; misshnshållare; ngt som föröder el. förtär; tjuf på ljus; ett slags fäkt-käpp ei. fäktsabel; Skoti. ljuster; to he a äfv. misshushålla.

Wastel †, wÄst'1, 5. ett slags fint hvetbröd.

Wasting, wa'stlng, pvt. (af waste) förödande, förhärjande, ödslande, sköflande etc.; a. särsk.tärande sjukdom; s. ödande, ödslande; ödeläggelse; härjning, sköflande i aiim. bet.; bortslösande, slöseri med ngt; förstörelse ; aftärning. wastrel, wa'strel, s. af-skrap, affall, ngt bortkastadt ss. värdelöst; ödejord, afrösningsjord; gatunge; prov. utsväfvande sälle.

Wat, wét, s. pr. F förk. f. Walter; jagt. F jösse.

watch, wotj, s. vaka; vaksamhet, vaksam uppmärksamhet; bevakning äfv. konkr.; vakt, vaktande, vakthållning förr eg. om natten, vaktgöring; vakttid; natt-väkt; sjö. Vakt (tjänstgöringstid om fyra timmar el. afdelning af [: halfva! besättningen); vaktmanskap; en vaktare, väktare, nattvakt; vaktpost, -hus; mindre ur, fickur, klocka; vn. vaka, vara vaken (äfv. : spändt uppmärksam); vaka (over, öfver eg. en sjuk), i aiim. vakta, hålla (ei. stå på) vakt (over, öfver : bevaka, jfr ex.); passa på; vänta (for, på, jfr vid. ned.); sjö. Vaka (: fljta t. ex. om en boj); va. vakta en hjord (äfv. valla) etc.; bevaka äfv. jur., jfr ex.; iakttaga, gifva akt på, noga följa med ögonen, uppmärksamt betrakta; se till, passa (på); vaka öfver en sjuk etc.; afvakta, vänta ei. lura på; spionera på; ~ and sjö. vaktombyte hvar fjärde timme (äfv. adverbieit: med ..., t. ex. the sailors were on duty ~ and ... hade tjänstgöring vakt om vakt); ~ and ward,ordningens uppehållares vakt(skyl-dighe.t) natt och dag; i aiim. oaflåtlig uppmärksamhet; port and starboard sjö. babords- och styrbordsvakter; se sms. under dog o. middle; the noon sjö. förmiddagsvakten (8 f. m. till 12 mid.); to keep hålla vakt ei. ett vaksamt öga (on,

over, på, öfver : bevaka); to keep one's r>j, to be on the stå på vakt; vakta, vara på sin vakt, stå på lur; (medfor-.) ~ for, lura efter ei. på, äfv. ifrigt vänta på ei. spana efter, passa p å (t. ex. an opportunity); afvakta; on (one's) på (sin) vakt; ~ and pray, vaka och bedja; ~ ho! sjö. vid lodhifning pass upp (akter)! ~ over, vaka öfver en sjuk, äfv. hafva ett vaksamt öga öfver ngns säkerhet, ngns intressen, jfr Va. med ex.; ~ loith, vaka hos el. öfver en sjuk; ~ one's claim (in bancruptcy) (one's right), bevaka sin fordran (sin rätt); one's interest, äfv. stå på ngns bästa; ~ the movements of a person, bevaka ngns steg biid.; se opportunity ex.; ~ one's time, passa på (tillfälle); they ~ed him sink deeper and deeper, de sågo hnm sjunka alt djupare; ~ the night out, vaka natten ut (ei. >lång>); they ~ed him out, de följde hnm med ögonen tills han hunnit ut; äfv. de följde hnm till utgången. ~-alarm, s. väckarur. ~-bell, s. vaktklocka, skeppsklocka på backen. ~ -bill, s. sjö. vakt(fördelnings)rulla. boat, s. vaktbåt, patrullbåt. ~-bOX, s. skyller-kur, vaktkur äfv. för en banvakt etc.; boett på ur. ~-cap, s. urm. däckel, kapsel öfver oron i ur. ~-Case, s. boett; urfodral. ~ -ClOCk, s. väktarkontrollur. ^-COat, s. mil. kappa för soldat på post; sjö. matros-(öfver)kavaj, -stortröja. ^-Cushion, s. klockdyna. ~-dog, s. gårdvard, bandhund. ~-flle, s. urmakarfil. ~-fire, s. vakteld. ~-frame, s. boett (öfre ei. undre botten). ^-glaSS, s. urglas; sjö. vakt-glas (timglas, sandur, noga: halftimsglas). ~

-guard, s. urkedja, klocksnöre. ~-gun,

S. sjö. vaktskott morgon el. afton. ~-hand, s. urvisare. ^-house,*. vakthus, vaktstuga; äfv. poiis-finka; vaktkur, jfr box. ~-key, s. urnyckel. ~-light, s. nattljus (-lampa); fyrbåk. ~-maker, s. urmakare; si. klock-ficktjuf. ~man, s. vaktare, väktare; nattvakt, -väktare, brandvakt. ~-officer, s. vakthafvande officer. <v-paper, s. etikett å insidan af en urboett med fabrikantens namn.

~-pocket, s. urficka. ^-sharper, s. ldock-skojare. ~-Spring, s. urfjäder. ~-Stand, s. klockställ. ~-String, s. klocksnodd, flä-

tadt urband (»urkedja» af hår etc.).

s. sjö. skräddartalja. ~-t0wer, s. vakttorn. ^-trinket, s. berlock, ~-wheel, s. urhjul. ~W0rd, 8.

mil. fältrop ; allm. lösen, äfv. partis slagord; ^ Great, pass-word Man, fältrop Stor, lösen Man. ~-work, s. urverk, ^er, -ur, s. en som vakar ei. sitter uppe om natten; vakare, is. sjukvak-tare (-vakterska, vakmadam); iakttagare;

A: fate, å: far, 4; fall, K: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,watcher

% Mindre brukligt. 1661 † Föråldradt.

Water-bearer

vaktare, väktare; vakt, utkik; sport. si. (äfv. horse-»») se touter, sport. si. ~flll, -ful, a. vaken; vaksam (of öfver, på : vakande öfver, bevakande); uppmärksam (of, på); varsam, försigtig; på sin post (iagainst, mot); ~ of one's behaviour, försigtig i sitt uppförande; ~ nights, poet. nätter af vaka. /^fulness, -fulnès, s. vakande; vaksamhet; försigtighet. ~ing, -ing, s. vakande, nattvak; sömnlöshet; vaktande, vakt; bevakande; vaksamhet, påpasslighet. ^ing-Candle, s. nattlampa, water, wå/tur, 5. vatten i alla bet. (äfv. om diamanters); vattensamling, -drag; vätska (is. med tillagdt adj. el. i sms., t. ex. till tekniska ändamål el. i kroppen, jfr ex.); tekn. glans; skimmer af skiftande siden; pl. mycket vatten, vattensamling, äfv. poet. aiim. böljor; pl. (hälso)brunn ei. bad; va. vattna jorden, kreatur; genomflyta; dränka (öfverskölja med vatten), begjuta med vatten, blöta, lägga i blöt; fukta med vatten; slå vatten i (t. ex. wine), tillsätta (späda) med vatten; förse med vatten, låta intaga vatten; tekn. vattra, moarera (t. ex. siden): vn. rinna, vattnas, jfr ex., äfv. (om ögon) tåras; intaga vatten om fartyg etc., äfv. »vattna»; (to live on) bread and vatten och bröd; ~ in the fcnee(-joint), vatten i knäet; »» on the chest, vatten i bröstet (bröstvattusot);

of bitterness, eg. bibi. bitterhetens vatten (lidande); the great poet. hafvet; (to get into, to be in) hot bråk, krångel, förargelser, spändt förhållande, osämja, gräl; of the first (el. is. i eg. bet. purest) eg. om diamant af det renaste vatten; aiim. biid. af bästa slag, af högsta fullkomlighet, af »första ordningen», äfv. »af rätta (: »värsta») sorten» (t. ex. a gossip of etc. ...); smooth ~ runs deep, se motsv. ex. under still; (Anm. »» med föreg. adj. se i allm. under dessa, ss. high, low, Still, troubled etc.); se ex. under out; to bach to draw se dessa verb; to pour out like utgjuta som vatten; biid. kasta omkring med fulla händer (äfv. jfr ordspr. under sieve); to hold eg. (äfv. om brunn) hålla vatten, (om kärl) vara vattentät; bild. F vara hållbar (t. ex. om argument), gälla, duga, kunna försvaras, tåla vid en närmare pröfning; äfv. hålla (»gå») i längden; to keep out the utestänga vattnet (äfv. jfr dyl. ex. under weather); sjö. hålla läns; to make »», taga in vatten, läcka (t. ex. om fartyg); kasta (låta) sitt vatten; vid rodd stryka; to make foul sjö. muddra (röra upp muddcr från botten); se Strike, ex.; to take om sjöfåglar o. d. ge sig ut i vattnet; sport. >lägga ut», börja rodden; to take the »»s, (fara till en bad- ei. brunnsort

och) begagna bad- ei. brunnskur, ligga på en badort ei. vid en hälsobrunn, dricka brunn; to throio ~ on, kasta, äfv. (om ei. med [brandlsp rutor) spruta vatten på; to throw cold ~ on, biid. komma (med ei.) som en kall dusch öfver, (verka plötsligt) afkyla(nde) på (t. ex. hopes); to tum slå vattnet ifrån sig, vara vattentät; to loalk the <v«, gå på vattnet (plöja vågen) ; to keep (one's head) above äfv. biid. (kunna) hålla sig uppe (reda sig, slå sig fram); across the tvärs öfver hafvet; på andra sidan hafvet, F särsk. Amerika el. England respektive (mots.: Oil Our Side of the ; to go across the fara öfver hafvet, särsk. si. bli deporterad; se ex. under between; by (fara, transportera) sjövägen, sjöledes; to make a hole in the si. hoppa i sjön och dränka sig; to be in deep biid. vara midt inne i stora svårigheter och faror, jfr ex. under deep; of the first (second) jfr ofvan; on the på vattnet; äfv. (i fråga om sjöresor) »på sjön», Under vägen; she sits on the ~ like a duck, hon (skutan) ligger på vattnet som en sjöfågel; to cast one's bread (up)on the kasta (slösa) bort sitt goda; over the se öfv. ex. med across; ex. med through se unåzvfire; under under vatten, nere i vattnet; se up ex.; my eyes began to mina ögon började rinna af köld, skarp

lukt etc. (ei. tåras : jag fick tårar i ögonen); my mouth fosfor ..., det vattnas i mun på mig af längtan efter (vid tanken på ei. åsynen af); (such fruit) makes my mouth kommer det att vattnas i mun på mig; it is enough to make one's mouth ~ to med infin., det riktigt vattnas i munnen på en då man ...;

se vid. ex. under »»ed. 'Vz-agHmOny, S. bot.

brunskära (Bidens tripartita), ^-aloe, s. bot. dyborre, svensk aloe (Stratiotes aloi-des). ^-analysis, s. kem. vattnets analys.

antelope, s. zool. Eleotragus; se vid. »» -buck. »»- apple, s. se custard-apple. »» -back, s. varmvattenreservoar i bakväggen af en ugn. 'v-bailiff, s. tullbesökare i hamnar; hamnfogde i London †; fiskeri-fogde. ^-balance, s. ett slags oscillerande vattenuppfordringsverk. ^-ballast, s. sjö. vattenbarlast. ~-barometer, s. vattenbarometer med vatten i st. f. kvicksilfver. ~ -barrel, 5. vattentunna, vattenfat; gruf. stor vattenuppfordringspyts af järnplåt. ~ -barrow, s. tvåhjulig (vattnings-)vattenkärra

(skjutkärra med cistern), ^-bath, S. Vattenbad (is. mots, till t. ex. ångbad) el. kem. kokk. (jfr bain

-marié). ~-battery, s. galvaniskt batteri med vatten, f-bean, s. bot. äkta lotus (Nelumbium), ~-bearer,s. vattendragare;

bi note, åi do, å: nor, 6: not, å: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.water-bearer

r Talspråk. 1662 P Lågt språk.

water-flag

astron. Vattumannen, ^-bearing, a. vattenbärande; gcoi. vattenförande lager; s. vattenbärning; mek. inrättning vid axellager hvarigenom vatten gnm mottryck får motverka friktion, ^-bed, s. vattenmadrass af kautsju k innehållande vatten; poet. bädd på hafvet ^-beetle, s. zool. dykare (Dytiscus). ^-bellows, s. vatten-blåsmaskin. ~-betOny, s. bot. vattenflen-ört (Scrophularia aquatica); ~ moth, zool. Cucullia scrophulariæ (nattfjäril). oj -bewitched, S. pjask (svag soppa el. dryck). ~-bird, S. vattenfågel (simfågel el. vadare). ~-blinkS, s. bot. källelunk (Montia fon-tana). ^-blowing-machine, s. se tromp. ~-board, s. «jö. skvättbord. ~-boat, s.

vattenbat som i hamnar tillför fartyg dricksvattenförråd. ^-boatman, s. zool. se boat-fly. oj -börne, a. buren af ei. på vattnet; inlastad i fartyg; sjö. särsk. nätt och jämt flott.

bärg. dubbel vattencistern i en ugu hvari vatten cirkulerar för att skydda ugnen mot

hettan. ~-bOttle, s. vattenflaska, -karaff; toalettflaska. ~-brash, s. med. F se pyrosis. /^-bridge, S. tekn. ångm. etc. eldbl'0 med vattenkylning. ^-buck, s. zool. Kobus el-lipsiprymnus (en sydafrikansk antilop). ~ -bucket, s. vattenämbar,-pyts. ^-budget, s. her. sköldemärke föreställande två vat-tendragarekärl med ok. ~-bug, 5. zool. F vatten(skinn)bagge (familjen Hydrocores). ~-butt, s. öppen vattentunna, ^-calaminth, s. se oj-mint. ~-caltraps, ~-caltrops,5.bot. sjönöt (Trapa natans). ~-Can, s. vattenkanna, -flaska af bleck ; bot. näckros (gul o.

hvit). 'v-canteen,s.fältflaska, ^-carriage,

s. vattentransport, varors förande sjövägen; vattentransportmedel)fC. ^-carrier, 5. vattendragare (-bärare, -åkare); ett siag^ vattenuppfordrings verk med järnlinor för vattenpytsens förande äfv. i vågled till boningshus etc.;

vattenrännledning. ~-Cart, s. vattenkärra särsk. för gatuspoluing. ~-Cask, S. vat-

tenfat is. på fartyg. ~-cement, s. hydrauliskt cement, ^-chestnut, s.

se oj-caltraps.

^-chickweed, s. se o,-b I inks, o,- cistern,

s. vattencistern, -behållare, ^-clock, s. vattenur (jfr clepsydra). ~-cl0Set, s. vat-tenklosett; äfv. klosett(rum) i aiim. ~ -closing, s. byg. vattenlås. ~-C0Ck, s. vattenkran; ångm. krän för ångcylindern, oj -COlOUr, s. vattenfärg; akvarell (tafla); ~ painting, painting in ojs, akvarell, målning i vattenfärg i dubbel bet. ^-COlOUrist, s.

akvarellmålare. ^-Column, s. vattenpelare. ^-communication, .<?. vatten(: sjö-) kommunikation. ^-COnduit, s. vattenledning (medels rör, pipstockar); gruf. vattenort (-stoll), ^-conveyance, s. vatten-

transport, transport sjöledes. ~C0Urse, s. vattendrag, rinnande vatten, flod, bäck etc.; vattenfåra, vatten(af)ledningskanal; jur. jordegares rätt till öppen, obehindrad vattenfåra i vattendrag gnm hans område. ~

-Craft, s. farkoster, båtar. ~-Crane, s.

vattenkastare, vatten(rör med)kran från

en behållare, t. ex. järnv. vid vattenstation. oj

-crake, s. se Oj-ousel. ~-CreSS, 5. bot. källkrasse, vattenkrasse (Nasturtium officinale). ^-crow, s. se Oj-ousel. ~-crow* foot, s. bot. grodnate, grodhår (Ranunculus aquaticus L. : Batrachiumarter med hvita blommor). ~-CUp, s. bot. spikblad, nafvelört (Hydrocotyle). ~-CUre, s. (kall)vatten-kur, (äfv. for ~ establishment :) vattenkur-anstalt. ~"deck, 5. regntäcke (vattentät betäckning öfver en sadlad kavallerihäst), oj- deer, zool. Hydropotes inermis i Kina. ~-deerlet, S. zool. Tragulus aquaticus i Vest-Afrika. ~ -deity, s. vatten(flod-, sjö-)gudoinlighet. ~-dial, s. se 0,-clock. ~-devil, .
Am. namn på arter af Ödla; Skoti. prov. litet, oregelbundet, regnbådande moln. ~-drain, s. vattenafledningsrör ei. -dike ei. -kanal, af-loppsdike, -kanal, ^-drainage, s. vatten-afledning, jfr drainage, ^-dressing,s.med. (behandling med) kallvattenomslag. ~ -drop, vattendroppe; poet. tår >)<. ~ -dropwort, s. bot. stäkra (Oenanthe). ~ -elder, 5. bot. se guelder-rose, ^-elephant s. flodhäst, ^-elevator, s. vattenupp-

fordringsverk i brunnar etc.; hydraulisk hiss (elevator). ~-engine, s. vattenmaskin, vattenmotor; hydraulisk maskin; vat-tenuppfordringsmaskin el. -verk, pumpverk (sättbi med konst i grufvor etc.); äfv. brandspruta. ~fall, s. vattenfall; framtill långt nedhängande halsduk; bredt nedhängande nackhår på fruntimmer. ~ -featherfoil, s. bot. vattenblink, vatten-rölleka (Hottonia palustris). ~-feeder, s. vattentillflöde. ~ -fennel, s. bot. se ~ -dropwort; se oj-starwort. ~-fence, s. is-bräckare framför brokista etc.; vatteustängsel (pålrader, bommar etc.). ~-fern, s. bot. safjabräken (Osmunda regalis); Cera-topteris tlialictroides i Ostindien. fiend, s. sjörå. ~-figwort, se oj-betony. ~-fire-wheel, s. fyr v. vattensol. ^-firework, 5. vattenfyrverkeri, konsteld i vattnet. ~ -flag, s. bot. gul svärdslilja, vattenlilja

(Iris Pseudacorus). ^-flannel, se crow-silk; se nu-net. ^-flea, s. zool. vattenloppa (F namn på åtsk. mindre vattcninsekter af Branchiopoda, ss. hvirfvelbill [jfr whirliwig-beetle]).

flöte is. i ångpannor o. d. verkande på en ventil. **m flood, s. vattuflod, vattenflöde, öfversvämning, ^-t|ower, s. bot. fårkummer (Geum rivale). ~-fly, s. flygande insekt vid vatten, ss. slända afv. wid.; äfv. jfr o^-ßea. ~-f0Wl, s. vattenfågel (jfr nv-bird), äfv. kollekt. ~-fOX †, s. se CClVp, l.

~-frame, s.

tekn. waterspinnmaskin (Ark-

wright's spinnmaskin eg. för vattenkraft).

-furrow, s.

åkerbr. vattenfåra; va. ^C anbringa vattenfåror i. ~-gage, s. se ~ -gauge. ~-gall, s. g rop i marken ss. märke efter en ström; regnbågsfärgad fläck i

skyn, en

andra regnbåge, ^-gang, s. vattenränna, kanal etc. ^-gas, s. vattengas till lyse el. bränsle. ~-gate, S. Vattenport; vatten ventil, vatten-tapphål; gruf. vattenstoll, jfr level; äfv. se head-gate. ^-gauge, 5. hålldam, skyddsdam; ångm.

vatten(stånds)mätare; ~ glass,ångm. pannglas. 'v-gavel, s. förr arrende för fiske ei. i aiim. för begagnande af annans vatten.

^-germander, s. bot. löksnga (Teucrinm Scordium). ^-gilding, s. vattenförgyllning. ^-gladiole, s. bot. blomvass (Buto-mus). ^-glass, s. kem. vattenglas; äfv.)|< se nu-clock; äfv.)fC "»-gauge glass. ^-glue, s. fisklim. husbloss. ~-god, s. vattengud. ~-gold, s. mussleguld, »guldbrons» tin vatt-målning o. d. ~-grUel, S. vattvälling. ~

-guard, s. sjö- el. hamnpolis(vaktpost). ~-gut, s. bot. Enteromorpha.

hammer,

S. fys. »vattenhammare» (fysikalisk leksak : glasrör till hälften fyldt med vatten),

hemlock, s.

odört (jfr hemlock); äfv. Oenanthe crocata. ~-hemp, s.

bot. Am. Acnida; se vid. nu-agri-mony; ~ agrimony, dets. som nästforeg.; &fv. se hemp-agrimony. ~-hen, s. zool. sumphöna (Gallinula chloropus). ~-hog,s. zool. flodsvin, vattensvin (Hydrochærus capy-bara). ~-hold, s. sjö. vattenrum. ~-hole, S. gruf. se sump. "^-hOl'ellOUnd, S. bot.

vattenandorn, strandklo (Lycopus euro-pæus). ^-horsetail, s. bot. vattenslinka, sträfse (Chara). ~-hose, s. vattenslang.

uppmurad

vattenbehållare. ~ -hySSOp, s. bot jord gall a (Gratiola officinalis). <x/-ice, s. glace med vatten. ~ •inch, s.

ingen, »vattentum» (kvantitet vatten som på ett dygn utrinner gnm ett rundt hål af 1 tums diameter på sidoväggen af en cistern, under minsta tryck).

^-indicator, 5.

se rv-gauge, ångm. injector, s. vatteninkastare (injektor) i en ångpanna, ~-laid, s. sjö. kabelslagen (rope : kabel). ~-leaf, s. bot. H3'drophyllnm. ~

-leg, s. ångm. lodrätt vattenrör i en ångpanna förbindande andra vattenkammare; kir. jfr n^-bed. tv-lemon, s. bot. Pas-siflora laurifolia. ~-lens, ~-|entil, s. bot. andmat (Lemna). ~-lettUCe, s. bot. Am. Pi-stia stratiotes. <v-level, s. vattenyta, lugnt vattens nivå, vattenhöjd (-linie : ~ line); vattenpass, afvägningsinstrument, dos-libell med vatten i st. f. sprit; gruf. eg. lägsta vattensamlings nivå (jfr sump, grur.); grundstoll, äfv. (orter på) lägsta botten. ~-lily, s. bot. näckros (white Nymphæa alba; yellow Nuphar luteum). o^-lime, s. hydraulisk kalk. ~-line, s. sjö. vatten-linie, vattengång; light /v/, tomlinie; load rv, lastlinie. 'v-IOCUSt, s. bot. Gle-ditschia monosperma, ^-locked, a. instängd af vatten på alla sidor. ~-log-ged , a. sjö. i marvatten (äfv. in a o* condition); afv. i aum. nedsänkt i vattnet. ~-IOtuS, s. bot. äkta lotus (Nelumbium speciosum). ~-lute, s. vattenlås. o^man, s. båtkarl, roddare, pråmkarl, färjkarl; vattnare af åkarhästar vid statiouen, »tunn-kullrare»; customhouse tullroddare. ~-mark, s. vatten(stånds)märke vid stranden; äfv. se ou-line; vattenstämpel i papper.

^-meadow, s. öfvervattnad äng. ~-mea-

sure, S. förr stort mått för vissa varor som kommo sjöledes, ss. stenkol. ~-melon,s. vattenmelon (Citrullus vulgaris), ^-meter, s. vätten-mätare, mätningsapparat för vatten som

rinner fram gnm en ledning el. för att bestämma mängden af vatten som afdunstar på en viss tid, t. ex. i en ångpanua. 'v-miCe, S. pl. zool. Hydl'Omj'S. ^-milfoil, s. bot. vattenslinga (Myriophyl-lum). /v-mill, s. vattenkvarn, ~-mint, s. bot. hästmynta (Mentha aquatica). ~ •molé, s. zool. se duck-bill; Am. amerikansk vatten mullvad, jfr shrew-mole. ~-mon-Ster, s. vattenvidunder (stort hafsdjur); sjörå. ~-mOSS, s. bot. lönke (Fontinalis anti-pyretica). ~-mortar, se owcement. -motor, S. vattenmotor is. mindre hjul etc.

med användande af vattenledningstrycket för mindre maskiner i privata hus. ~-net, S. bot. Hydra-dictyon utriculatum. ~-newt, s. zool. större vattenödla (Triton cristatus), ^-nixie, s. sjötroll, vattenälfva. ~-nut, 5. bot.

sjönöt (slägtet Trapa). ~-nymph, s. vattennymf, najad; bot. hvit näckros (Nymphæa). ^ -ordeal, förr vattenprof ss. gudsdom. ~ -ousel, 5. zool. strömstare (Cinclus aqua-ticus). ~-pa.il, s. vattenämbar, -hink, -spann, ^-parsnip, s. bot. strätta (Sium latifolium). ~-pepper, s. bot. vattenpeppar (Polygonum Hydropiper); lånkesärf (Elatine Hydropiper). ^-pillar, s. se spont; mek. se crane. ^-pimpernel, s.

bi note, åi do, å: nor, 6: not, å: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.water-pimpernel

f Talspråk. 1GG4 P Lågt språk.

water-weed

bot. dy-ärenpris (Veronica Anagallis) ei. bäck-ärenpris (V. Beccabunga); afv. se brookweed.well-looking

>|< Mindre brukligt. 1665 † Föråldradt.

well-room

mek. vattenhjul; ångbåts-skof-velhjul; vattenuppfordringshjul. ~-wil-lOW, s. bot. vattensälg (Salix aquatica). ~-wing, s. skyddsmur utefter flodstrand vid sidan af en bro.

with(e), s. bot. Vitis caribæa i Vest indien. ~-W0rk, s. vat-tenmåladt tyg till tapeter †; väggars vattenmålning; is. i pl. vattenledning, äfv. vattenkonst; pl. si. uringångar. ~-W0m, s. nött af vattnet. ~W0rt, s. bot. lånkesärf, halting (Elatine). ~age, -adj, s. (betalning för) vattentransport, -frakt, båtlega.

-d, pp.; a. bevattnad; vattrad. ~er, -ur, s. vattnare; vattenhämtare. ~ineSS, -mes, s. vattnighet. ~ing, -ing, s. vattning; bevattning; blötning i vatten, vattenläggning, jfr äfv. **-retting; vattenfyllning; förseende med vatten, vattentillförsel gnm vattenledning etc.; VattningS-ställe; vattring äfv. konkret; äfv. damaske-

ring. —ing-bit, ~ing-bridle, s. vattningssträns. ~ing-Call, s. mil. vattningssignal. ~ing-can, se ~ing-pot. —ing-cap, s. mii. lägermössa. ~ing-Cart, s. se oj-cart. ~ing -engine, s. trädgårdsspruta, ^ing-house, s. krog för kuskar, ^ing-place, 5. vattningsställe; vattenfyllningsställe för fartyg; hälsobrunn ei. badort, ^ing-pot, s. vatten-(: vattnings-)kanna, sprutkanna, trädgårdskanna. ^ing-trOligh, s. vatten-ho för kreatur. ~ish, -isj, a. vattenaktig; tunn, pjaskig om dryck; våt, fuktig; vatt-nig, äfv. »urvattnad» wid.;-biid. utan kraft (styrka, »kärna»). ~SCape,-skåp, s. F marinmålning, sjöstycke. ~y, -i, a. af vatten, vatten-; lik (t. ex. genomskinlig såsom) vatten, vattenklar; vattnig; tunn biid.; full af vatten (poet. äfv. af tårar : tår-full, gråtmild); vattenrik; bevattnad, fuktig; våt; to find a ~ grave, ... en graf i böljorna. ~y-eye, s. med. tårfluss. —y -flounder, s.

zool. F Rhombus maculatus. kem. ett salts upplösning i sin egen kristallisationsvätska. Watt, wot, s.

pr. (is. ångmaskinens uppfinnare); (W) elektr. Watt (elektrisk-dynamisk enhet; 746 motsv. en hästkraft).

Wattle, wét'l, s. spö, kvist, böjlig käpp; ris-flätning, is. ss. gärdesgård, flätstaket; tunn läkt under takhalm o. d.; skägg på tuppar (: slör) etc. o. vissa fiskar (: töm); bot. Austr. namn på flere acacia-arter; se vid. "»-bark; V a. binda, fläta med spön o. d.; (samman-, in-)fläta (af) ris o. d.; omgärda, inhägna med ~; and daub, (hus)väggar af flätverk med påkletad lera. ~-bark, s. wattle-

bark (jfr öfv. bot.) till färgning. ~-bird, S. zool.

Meliphaga phrygia; (äfv. ~-turkey) se brush-turkey. ~-WOOd, s. bot. Lætia Tham-

nia. ~-W0rk, s. flätverk, -d, pp.; a. flätad; omgärdad med flätverk; zool. med skägg etc.; äfv. bot. med bihang liknande slör på en tupp; and combed, her. (omtupp) med slör och kam af olika färg mot kroppen; ~ bird of paradise, zool. Para-digalla carunculata fr. Nya Guinea; ~ honey •eater, zool. se ofvan "»-bird. wattling, -ing, prt.; s. (ris)flätning, äfv. : flätverk.

Watts, w6ts, s. pr.; "»' hymns, uppbyggliga

sånger nytjade till utanläsning för barn.

waucht, wau g ht, wåt, s. Skoti. dugtig klunk.

waul, wäl, vn. jama, skrika som en katt.

waur, war, a. Skotl. värre.

Wave, wàv, 1. se waive.

Wave †, wàv, 2. se wove (af weave).

wave, wàv, 3. S. våg (äfv. fys. ljud-, ljus- etc.

samt i allm., jfr ex.), bölja; vågformig upphöjning (t. ex. i marken, ~ of the ground); poet. vatten; strimma (»flamma») i vattring; svängning, viftande, vink med handen, med en flagga etc.; vn. fladdra, vaja (in the breeze, to the wind); vippa (t. ex. om plymer); vifta, svängas till signal; vinka (to, till); bölja, gå i vågor, vagga; (jfr waver) vackla biid. †; va. göra vågformig göra flam mig, vattra siden etc.)|<; svänga, vinka ei. vifta med; gnm viftning etc. uttrj-cka el. signalera, vinka (äfv. med adv. ut, in etc.) >|< (is. poet.); se † vid. waft; the

breast, s. bibl. bröstet af ett djur olfradt som »veftoffer». ~-CreSt, s. vågkam. ^-hollow, s. vågdal, ^-length, s. våglängd. ~-like, a. våglik, likasom gående i vågor, vågformig. ^-line, s. våg-

linie (is. geol.: märke i strandens sand efter vågslaget; el. skeppsb.). ~-|0af, S. bibl. »vefte-bröd» (jfr offering). —-motion, s. vågrörelse. ^-offering, s. bibl. (4 Moseb. xiv) »veftoffer», häfoffer. —-path, s. linie utefter hvilken (särsk. jordbäfnings)våg fortplantar sig. ~-shell, s. jordbäfnings-

Våg (i jordskorpan, af växlande sammantryckning och utvidgning). ~-theory, s. se undulatory theory. ~-trap, s. vattenbyg. »vågfångare»

(utvidgning inåt af en pirs [möljsl sidor). 'V/'Wine,

s. bot. (åker- o. skogs-)vinda (Convolvulus arvensis o. C. sepium). ~-W0N1, a. nött af vågorna. ~d, -d, pp. svängd (som man viftar med); vattrad %; a. vågformig, vågig; vågtandad. ~less, -lès, a. utan vågor, jämn; stilla, lugn vattenyta, svlet, -let, s. liten våg ei. bölja.

bi note, å: do, i>: nor, b: not, à: tube, å: tub, &: bull, th: thing, dh: this, w: will, zi has.

Eng elsk-sv ensk ordbok. 106wavellite

F Talspråk. 1666 £ Lågt språk.

wavellite, wa'velit, s. min. wavellit, hydrar-gilit.

waver, wa'vur, (1.) S. prov. kvarstående Ungt träd; (2.) vn. fara (slänga, dingla) af ocli an, vara ostadig; vackla (om person is.) wid.: vara ostadig (icke bestämd ei. fast, t. ex. in one's faith, in one's opinion) ei. obeslutsam, ännu tveka; his resolution »us, han vacklar i sitt beslut. ~er, -ur, s. en som vacklar (som är obeslutsam, som ej fattat sitt parti), ^ing, -ing, prt.; a. vacklande, tveksam, obeslutsam, vankelmodig; s. vacklande biid., tvekan. ~ingly, -ingli, acl. vankelmodigt, med tvekan. ~ingneSS, -lngnès, s. vacklande, tveksamhet, obeslutsamhet, vankelmod, waveson, wa'vsun, s. flytande vrakgods efter

skeppsbrott.

waviness, wàvmës, s. vågighet; vågform (-ighet).

waving, wa'ving, prt. (af wave) fladdrande, vajande; a. gående i vågor,böljande (t.ex.

lockar, säd, äfv. människomassa); S. böljande; vajande; svängande (t. ex. of hats, med hattar), viftande, vinkande, wavy, -vi, a. gående i vågor (i eg. bet. : svallande haf poet. †), böljande säd, lockar etc; vågformig, vågig; bot. se undulated. wawl †, wäl, 1. vn. skrika (jfr ivail). wawl, wäl, 2. vn. Skotl. se vild ut, rulla med ögonen.

Wax, wåks, 1. vn. (reg.; pp. äfv. † ~en, -n) växa, tilltaga; (med adj.) blifva (t. ex. cold, feeble, old, warm, longer and longer, toorse and ivorse). wax, wåks, 2. s. vax i aiim. (eg.: common ~

dets. som bees'; men jfr äfv. sms. ss.: ear-'N;, vegetable ~ etc.); lack (: sealingsko-makarbeck (: shoemaker's F (eg. skoi. si.) elakt humör, »sinne», ilska, vrede, arg (retad) sinnesstämning; va. vaxa, be-stryka med vax;

öfverdraga med ei. doppa i vax; tillstoppa, igensmeta med vax; bona (golf etc. : to rub with he is as close as han tiger som en mur; he sticks like han hänger sig fast som en kardborre; to be in a ~ F, vara årg; to get into a ~ F, bli årg; reta ngn till ilska; ~ed leather, vaxläder; n*ed leather boots, vaxläderstöflar; thread, vax-

tråd. —baby, S. vaxdocka föreställande ett litet barn. —basket, s. ståltrådskorg öfverdragen med vax. —bead, s. vaxpärla.

zool. Estrelda. —bleacher, s. vax-blekare. —bleachery, s. vaxblekeri. ~ -bleaching, s. vaxbiekning. —candle, s. vaxljus, —chandler, s. vaxljusstöpare (o. -försäljare). —Cloth, s. vaxduk(smatta). 'vz-COpy, s. vaxaftryck. —doll, s. vax-

docka. —end, s. skomakares beckträd; va. (om)binda med beckträd. —flower, s. artificiel vaxblomma; bot. Clusia insignis.

—image, s. vaxbiid. —kernel s. sjuklig körtelbildning i köttet, —leather, s. vaxläder. —light, s. vaxljus (vaxstapel). ~ -match, 5. vaxtändsticka. modelling, s. modellering (pussering) i vax. —moth, 5. zool. vaxmal (Galleria mellonella). ^ -myrtle, s. bot. vaxbuske (Myrica cerifera). ~-oil, s. vaxolja. —paint, s. vaxfärg. <x/ -painting, s. vaxmålning. —palm, s. bot. vaxpalm (Ceroxylon andicola). —paper, s.vaxpapper. —pearl,s. vaxpärla. —pigment, s. vaxfärg. —piaster, S. vaxplå-ster. —red †, a. röd som lack, —reel, s. vaxrulle. —SCOt †, s. förr ljnspengar till kyrkan, —spiral, s. vaxstapel. -taper, s. vaxljus; vaxstapel(sljus). ~ -torch, s. vaxfackla. —tree, s. bot. Vis-mia i tropiska Amerika; Ligustrum lucidlim i Kina. 'vWing, S. zool. fågelslägtet Ampelis;

European ei. Bohemian sidensvans (A. garrula). —WOrk, s. vaxfigur(er), plastiskt arbete i vax; pl. vaxkabinett; tekn. vid kattuntryckning reservage; bot. Celastrus scandens i n. Amer. ~WOrker,a.vaxmodel-lerare,-pusserare; vaxbi. ~en,-n, (1.) † se under wax, 1.; (2.) a. af vax, vax- (cell; figure; image; tablet, plån, tafla; torch; varnish); mjuk som vax†; ~ chatterer, (jfr öfv. — wing) sidensvans. ~er, -ur, s. vaxare, en som vaxar (bonar etc.); vaxningsapparat

för tråd, på symaskiner etc. ~ineSS, -lnës, S.

vaxighet; F ilska, hetta, ondsinthet. — ing, -ing, prt.; s. vaxande, vaxning; vid kattuntryckning reservage. ~y, -i, a. af vax; vax-; vaxartad (bot. dets. som ceraceous)-, vaxlik, mjuk som vax; bild. vek, efter-gifven; (eg. skoi.) si. arg, het, ond, rasande (to be, to grow way, wà, S. väg i alla bet. (bild. jfr ned. samt ex.); gata (särsk. jfr road~); bana (afv. konkr., jfr permanent, ex.); fortgång, (fram)färd, stråt, lopp; kosa; kanal aiim. o. bild., äfv. anat. o. mek., öppning, genomgång; riktning, led, håll, sida, jfr ex.; vägstycke, bit (väg), afstånd (jfr ex.), äfv. i aiim. sträcka; utväg (i eg. bet. ~ out), medel; tillvägagående, förfaringssätt, metod; sätt, vis, art, sed; vana; afseende, jfr ex.; erfarenhets-ei. verksamhets-område, »synkrets» bild., »väg», fack; (Anm. is. pl. i de följ. bild. bet.:) ngns sätt, fason(er), manér; uppträdande, uppförande; lefnadsvanor, lefnad(ssätt), lif; lefnadsbana, vandring i lifvet, äfv. vandel; sjö. kurs, fai-tygs lopp; sjö. fart, gång, jfr ex. (jfr weigh)-, fort. gång mellan vall och graf {: ~ of the rounds)', interj. for-

is fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, è; Uer, 1: fine i: fin, 1 fir,warrant

% Mindre brukligt. 1667 † Föråldradt.

mans tillrop till hästen: Välld! (enligt andra:) ptro! ~ enough! väl rödt! the ~ in, ingången; ~ out,, väg ut, utgång; äfv. utväg ur svårigheter etc.; the o* there (ei. thither), dit vägen; ~ through, genomväg; ~ up, uppfartsväg; the of God, Guds vägar

(: vandrande inför Gud, gudaktig vandel) el. (...

with ei. to man, med människan : Försynens ledning af en människas öden); ~ of living, lefnadssätt; vandel; se nature, ex.; (as a) ~ of passing the time, (till) tidsfördrif; se thinking, 2 ex.; the of virtue, dygdens vägar (ei. stig); the ~s of the world, världens (väridsiifvets) väsen (»onda vana»); hur det går till i (stora) världen, jfr vid. ned.

ex.;

and means, sätt och medel, utvägar, resurser, särsk. (pari.) till att betäcka de beviljade anslagen, äfv. bevillning (jfr committee, ex.); all the (under) hela (»långa») vägen (äfv. sträckan, längden); jfr äfv. ex. under all; (there were asparagus etc.) brought all the ~ from Germany, ... som kommit ända från all the ^ up, hela vägen upp (ei. fram), (nedifrån och) ända upp (från ofvan och till nedan); any <>», (på) hvilkendera vägen som hälst, (åt) hvilketdera hållet, på hvilken led som hälst, »huru man än må vända», på hvilket sätt som hälst (t. ex. you may explain [write] it ...); huru som hälst, i hvarje fall; he cannot come any ^ with ..han kommer ingen vart med ... (äfv.: han förmår ingenting öfver ...); it does not take us (ei.go) any ~,det förslår ingenting alis; se vid. ex. ned. ... make ...; both (adv.) (på) båda vägarna (ei. sätten), på bägge leden, åt bägge hållen (jfr ex. under cut) (jfr ofvan any 'v/), i båda riktningarna ; (they dispersed) different ~s, åt skilda (»alla») håll; jfr äfv. de föreg, ex.; either se d. o. och jfr ofvan ex.; ärv.

i hvilken riktning som hälst; a good (great) ett godt (långt) stycke (väg) (t. ex. they were ... in advance, ... före); we have a good ~ yet, ännu ha vi ett godt stycke kvar ei. (innan vi hinna) fram; to have good f^s with people, ha ett godt sätt med folk; to go a great (long) n», se ned. o. under gO; se vid. ex. ned. %n ...; a little (short) ett litet (väg)stycke (t. ex. further on, ... längre fram, äfv.: strax bortom; off, bort [dit]); se vid. ned. to make ...; (to go) a long n» about ei. round, taga en lång omväg (göra en stor krok); going a long äfv. dryg ...; the longest ~ round is the shortest ~ home, ordspr. ungef.: »genvägar äro senvägar»; there are many sätten äro mångahanda; there are more than

one of doing a thing (: ordspr. ... more to the wood than one), man kan göra en sak på många vis (: ordspr. »alla vägar bära till Rom»); he has such odd ~s, han har så konstiga fasoner ei. »eget sätt» (... är ett original); one ~ and another, i alla riktningar; på något sätt (som hälst); jfr vid. följ. ex.; like the waterman who pulls one and looks another, likt en rod-dare som ror åt det ena hållet och ser åt det andra (bild af dubbelhet el. deladt syftemål [vankelmod!); one ** and the other, (i) den ena och den andra riktningen, åt det ena och det andra hållet, åt båda hållen, (röra sig) fram och tillbaka, ... hit och dit äfv. aiim. biid.; he said nothing one ~ or the other, han sade ingenting vare sig för eller mot (vare sig till eller från); one's own (på) sitt eget sätt, jfr vid. ned. de följ. ex. o. in...; to be allowed one's own få fria händer att göra hur man vill, få sin vilja fram (äfv. to have ei. get it ali [ei. everything :... i alt] one's own <\>, äfv. : genomdrifva sin mening), äfv. få sköta sig själf; (you can) have it (all) your own (gör) som du vill! hur SOm hälst, gärna för mig! se vid. ex. anfördt under leave; to take one's own <x/, äfv. »följa sitt eget hufvud»; (in) the pecuniary (i) penningvägen; quiet ngns stilla väsen; »enkelt» sätt; the same (gå) (på) samma väg; (på) samma sätt; some ett stycke (på) (väg); någon utväg ei. möjlighet; (på) något sätt (t. ex. there must be some ~ of forcing him to do it: på något sätt skall det väl gå att tvinga hnm till att ...); through September and even some ~ through October, hela september och äfven ett stycke in i oktober; some or other, på ett eller annat sätt, jfr vid. ex. under some; sufficient ~ to tack, sjö. nog fart att (stag)vända; that den vägen; (på) den leden; (på) det sättet; ditåt, äfv. wid. i den vägen, åt det hållet (jfr talent o. lie, ex.); därvidlag, i den saken; he is not bent that hans håg ligger icke åt det hållet, det strider mot hans böjelse; this se d. o.; äfv. hit bort; biid. äfv. på det här viset; I like veal this jag tycker om kalf (tillagad) på det här viset; (they loent away) this ~ and that, åt alla håll (jfr ofvan both different ~s); it's the

true ~ to travel in Spain, detta är det rätta sättet att resa (på) i Spanien;

(Anm. ~ med adj. som attribut, se vid. ex. under dessa ss.: close, covered, crooked, every, fair, little, milky, nearest, old, other, ready, right, sad, winning, wonted, wrong

à: note, b: do, è: nor, à: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.whenever

F Talspråk. 1668 P Lågt språk.

wherewithal

etc. samt ned. ex. med föreg, verb el. preposition); are you going Oakby oj? far du åt

0.-hållet? Mrs O. was gone Rus sel-square ~ F, ... hade gått till R.; starlings are caught chiefly lif ord oj, ... fångas

1.-hållet: i trakten kring I.; it's the ~ with (such people), det är så —s sätt (»art», »lag»); the match is all his o>, partiet ligger helt och hållet för hnm (han bar alla utsigter att vinna . . .); that's his /v, det

är så hans sätt (han har det laget, den sedvanan); äfv. P »det ligger för hnm», det är till hans fördel, jfr föreg, ex.; that's the oj of the tvorld. det är så världens gång; that's the they do it, äfv. så går det till; that's the ~ 10e breakfasted, så gick det till med (äfv. sådan var) frukosten ei. det var den frukost vi fingo; there is a det fins en (ut)väg, ... ett sätt; jfr ordspr. under will; that's the ~ you always spoil our game, så där kommer du alltid och förstör spelet (jfr vid. game) för oss; is that the o* for a maiden to speak? »är det fasoner det» (passar det sig) för en ung flicka att tala så? jfr ex. under this; that's his ~ out of a difficulty, på det viset reder han sig ur en svårighet; this is the oj that all great men forget their old friends, äfv. så är det med de store, de glömma alltid sina gamla vänner; (to learn) which oj the wind blows, (göra sig underrättad, se till, höra efter) hvad det blåser för vind, i hvad riktning opinionen går; to beg one's oj, tigga sig fram ; to break the oj, vika (köra etc.) ur vägen, llålla åt sidan för mötande; to cut one's hugga sig (is. o. eg. med svärdet) en väg (through, genom), slå sig igenom etc., jfr to fight one's oj under d. o.; to eat one's oj through, äta sig (fräta) igenom; to find one's oj, hitta på en utväg (... »på råd»); (kunna) taga sig fram äfv. biid., komina sig fram (to, till : uppnå en ställning); finna (hitta) rätta vägen (ärv. ... the äfv. blott hitta (home, hem; out, ut; to, till etc.); (t. ex. om en vätska) söka sig väg (through, genom, a hole, a passage; in, in, äfv. : oförvarandes komma in, äfv. insmyga sig biid.); biid. finna sig till rätta (t. ex. about the Fathers, ... med kyrkofäderna : börja »komma sig in i»); (med to) äfv. slutligen »hamna i» (t. ex. the County Jail, länsfängelset); a bat had found its oj in, en läderlapp hade oförvarandes kommit in i rummet; to get ~ upon the ship, få skutan i fart; to get one's oj with, se dyl. ex. under loill; to give oj, gifva (bereda) (ut)väg (tillfälle); vika undan ei. ur vägen, väja (köra, gå etc. ur vägen) (for, to, för en

mötande etc.); lemna rum (insteg) (to, åt); hänge sig, öfverlemna sig, ge fritt lopp (to, åt, t. ex. grief, hatred etc.); vika, gifva vika (äfv. om ting), arv. gifva sig (falla, fara, t. ex. om ett stöd) Undan, äfv. bild. om person : falla till föga (to, för : äfv. låta ngn annau få råda ei. få sin vilja fram); svigta; svika i allm. bet. (jfr bet. ofvan, om ting); slappas, mattas; i rodd sträcka ut, hala ut; I dreaded the giving oj of the whole door (roof), jag fruktade att hela dörren skulle »komma in (taket ... ned)»; to go one's oj, gå sin väg lugnt, rätt fram ärv. bild. (... bana), ei. : gå bort, aflägsna sig ärv. (is. i imperat.: go your oj!) packa sig i väg; to go the ~ of all the earth (ei. of ali fiesh, of nature), vandra ali världens väg (dö, förgås); he ivent the o> of Charles, han gick (for) samma väg som (gjorde sällskap med) K.; to go a long ei. great oj, gå (fara) en lång väg, komma långt, biid. jfr vid. ex. under g o; tohich ~ did he go? hvilken väg (äfv. hvart) for han? are you going my oj? har ni samma väg som jag? få vi sällskap ? he goes the right ~ to be ..., han har (beter sig på) rätta sättet att bli ...; he said: fate would have its oj, ... ingen kan undgå sitt öde; let it have its oj! låt saken ha sin gång! let him have his oj! låt hnm hållas! låt hnm få sin vilja fram! to have oj on, sjö. hafva fart (inne); he had a oj of.. .-ing, han hade ett (eget)

sätt att ... (t. ex. svänga med armen då ban gick); to hold (ei. keep) oj ivith, hålla jämna steg med äfv. biid. (täfla med); to hold one's o,, gå vidare på sin väg (samma kosa), fortgå altjämt; I know a oj, jag vet ett sätt (en utväg, ett medel); to know the oj, känna (hitta) vägen (vara väg-kunnig, kunna visa vägen); he knows his ~ about ..., ban är lokaliserad i, äfv. bild. har reda på ...; to lose one's tappa bort rätta vägen, råka (fara, gå) vilse (t. ex. in the darkness, i mörkret); to make göra fart; he began to make a little biid. han började komma sig ngt före

i affärerna; we dorit make any Oj, sjö. vi göra ingen fart; aiim. biid. vi komma ingen vart (göra inga framsteg); to make oj for, bana väg för; gå undan för, låta komma fram ; äfv. om ting (borttagas o.) lemna rum för; to make one's oj, gå fram (t. ex. past, förbi; to, till); bana sig väg (äfv. to make good one's slå sig fram

(through, genom, jrr to fight...), bild. bryta sin egen bana, göra karrier, komma sig före (fram ei. upp) (i världen, arv. med. ... in the world)-, ... made no oj at ali, (jrr de föreg, ex.) kom ingen vart; to prepare (ei.

pave) the ~ for, bana väg för, förbereda, inleda, äfv. föra med sig ss. följd, efterföljas af liknande, ledt af föredömet; the Lord prosper thy »», bibi. Herren göre din väg lyckosam; to see one's »» (clear), se vägen klar (fri, öppen, obehindrad) framför Sig (bild. begripa hur saken förhåller sig el.

inse hur man skall bära sig åt), se ngn

lltväg (is. med negation, jfr ned.); kunna hjälpa sig fram (through, genom, t. ex. the business : kunna reda sig [med affären]); (med to o. infin.) se sig i stånd att; I don't see my »», äfv. jag kan ej reda mig, jag vet (mig) ingen råd (hur [hvad] jag skall göra [med det här : för att reda det här]); to see our »» towards an explanation, för att komma på det klara med (ei. ... möjligen kunna komma till) en förklaring måste vi först betänka ...; as many as could squeeze their »»,... som kunde tränga sig fram (ei. in); to take one's (ei. the) »» to, taga vägen (kosan) till, begifva sig åstad till; he is travelling my »», han reser samma väg som jag, vi få ressällskap; not to know which »» to turn, ej veta åt hvilket håll man skall vända sig (äfv. bild.: ej veta ngn råd); to win One's »», taga sig (ei. komma sig) fram i världen; (med to) äfv. tjäna sig upp till (t. ex. the rank of ...) ei. arbeta sig till (: [lyckas] förvärfva) (t. ex. esteem, a fortune)-, to work one's »» into ..., mödosamt bana sig väg in i; arbeta sig (lyckas komma) in i, sätta sig

in i; (Anm. ~ ss. objekt till vb., se vid. under d. o., ss. ask. carve, clear, come, elbow, feel, force, gather, lead, mistake, pay, push, show, smooth, spell, urge, wedge, wend etc. Obs. one's »» ss. objekt till ett vb. ofta:

»... sig fram».); by »» under vägen; by »» of, förmedels, På ... sätt såsom, till, jfr de följ. ex.; by »» of answer, såsom (ei. till) svar (t. ex. ... he only gave a nod); by »» of apology, till ursäkt; by »» of compensation, såsom ersättning, i vederlag; by »» of curiosity, af nyfikenhet; by »» of information, upplysningsvis; (he said) by »» of introduction, såsom en inledning, inledningsvis; se joke, ex.; wrapped in a blanket by »» of mantle, insvept i en filt i stället för mantel (ei. draperad som en mantel); by »» of revenge, till hämd, för att hämnas; by »» of (a) loaming, såsom (el. till) varning; (han gjorde -el. sade det) för att varna ugn; he is by a great (ei. long) »» the most ..., han är utan ali jämförelse den mest ...; not by a long (jfr föreg, ex.) icke på långt när; by the »», under vägen; i förbigående (sagdt), »i parentes»; by the »»of

(t. ex. York), via, tagande vägen genom;

in a »» (med tillägg af adj. el. motsv. sats), på

ett (...) sätt (som----); se Once, ex.; to be

(get) in a (great) »» F, vara (blifva) till (ei. [rent] »ifrån») sig, ... utom sig; vara (komma) i (ett tillstånd af) (största) spänning (oro); in any »», huru som hälst; to be in a bad »», vara stadd på en dålig väg; vara illa däran (sjuk etc. el. olycklig, jfr poor, ex.) el. i allm. i ett dåligt skick (jfr sad, ex.); äfv. F (jfr föreg, ex.) vara alldeles ur humör (svårt arg etc.); it is in a bad »», det är illa ställdt med den saken; in every n», på alt sätt (och vis); to be in a good »» of ..., äfv. ha det bra ställdt med ...; in a great (large) äfv. i »stor stil»; in his etc. (äfv. med oion) »», på sitt (egendomliga) sätt; that is not (ei. does not lie) in my »det ligger icke i min väg» (mitt fack); she was a good honest creature in her (own) (äfv. F med tillagdt small) »», på sitt (»lilla», »enkla») vis; clever in one's »», skicklig i sitt fack; perfect in its »», fulländad(t) i sitt slag; a dealer in a large »» (of business), en (köpman) som gör affärer i stort; in many »»s, på många(handa) sätt; i många afseenden; se mild, ex.; in more »»s than one, på mer än ett sätt etc.; in no »»(s), i intet afseende; på intet vis, ingalunda, alis icke; to be set in one's »» F, vara envis; in our little »», äfv. efter våra små förhållanden; it may be done in several »»s, det kan göras på flere sätt (ei. vis); in a small »», i liten skala, i smått; in that »», på det viset; äfv. ditåt, i den stilen; in the »», eg. på vägen (t. ex. bibi. they spread their garments in the »»); i vägen; jfr vid. de följ. ex.; in the »» of i fråga om, äfv. i ...-väg (t. ex. everything we need in the »» of furniture, ... i möbelväg); äfv. såsom ..., till ... (jfr ex. ofvan med by); to be in the »», ligga i vägen

(bredvid ngns väg från . . . till) ; bild. Vara i vägen för ngn (äfv. ... in one's »»), hindra (äfv. to hang ei. lie ...);

vara (ligga) till hands (äfv. to be placed ...); (0m tillfälle) erbjuda sig; F dets. som to be in the family »», se under d. o.; to be in the oil »», göra i olja (jfr dyl. ex. under line); se fall, ex.; to get (ei. come) in the »», komma (råka) i vägen (of för); äfv. råka i misshugg; I shall soon get in(to) the »»ofjag skall snart komma (»sätta») mig in i, ... komma underfund med, ... bli van vid (t. ex. ngt arbete); (try and) get into his »»s, ... sätta dig in i hur han vill ha det; to place ... in one's »», ge ngn tillfälle till, erbjuda, förskaffa ngn

ngt, förhjälpa ngn till ngt; to put one in(to) a o> F, (jfr to be in a oj F) försätta ngn utom sig (oroa, förarga o. d.),* äfv. hänföra, »lyfta», »göra ngn alldeles tokig»; to put one in the oj, föra (visa) ngn in på (rätta, jfr right, ex.) vägen (of, till), följa ngn till vägs; ofta biid. : visa ngn sättet (till) att komma till, att ernå, ge ngn medel i händerna (till), skaffa ngn tillfälle (till), förhjälpa ngn (till ngt, t. ex. ... of a good piece of business : att göra en bra affär); to stand in the oj (of) (in one's etc. stå i vägen (för ngn, ngt) (äfv.: hindra ei. »ställa sig [hindrande] i vägen för, förhindra); se throw, ex.; the oj in which she treated him, äfv. (att se) hur hon for fram med honom; in this oj, så(lnnda); på detta (ei. följande) sätt; to fall into a bad ~ (ei. bad ~s)> råka in på en dålig väg; komma i olycka (ei. på förfall, på »dekadens»), råka illa ut; to put one's self into a oj, anträda en väg; F bli alldeles ifrån sig (jfr ofvan to put in a she is innocent (F : ignorant) of all their ojs as yet, ännu har hon ej alis lärt sig deras seder och fasoner; se ex. under best; se line, ex.; right of oj, jur. rätt till väg genom andras egor, ... till genomväg; on the på vägen; (arv. respektive ... my, our etc. ...) under vägen (färden); på väg (to, till, eg. o. bild.); äfv. (t. ex. a bit ..., ett stycke) till vägs; on the ~ out, på utvägen, på utresan; sj». på utgående^); on the oj to town, på inresan till staden; mad, or on the o, to it, galen, eller på väg att bli det; I was on my oj to ..., ... stadd på väg till ...; when we were some miles on our o,, då vi hunnit några mil på resan (äfv. »till vägs»); to see ...on one's oj, följa ngn till vägs, jfr to put one in the oj i eg. bet. (se ofvan); Out of the oj, ur vägen i flere bet.; (gå etc.) undan; borta, icke tillstädes; icke närvarande äfv. med el. i tankarna, icke liggande till hands; aflägse liggande äfv. biid. (se out- ss. sms. ord på o.); ovanlig, märkvärdig, äfv. originel (äfv. om person); äfv. oerhörd, orimlig (t. ex. a price too much ...); it is rather out of my oj, det ligger ej alls i min väg, äfv. bild. (: det hör ej till mitt gebit el. fack, det är inte för mig [öfverensstämmande med mina vanor el. min smakl, det förstår jag

mig ej på); to get out of the oj, (get, vn.) gå ur vägen, gå undan (maka åt sig, väja undan); komma undan (bort), äfv. gå fri, undgå efterspaningar; (get, va.) skaffa (föra, äfv. gömma) undan, aflägsna, undanrödja; get out of my gå ur vägen för mig! stå ej i vägen för mig! to go out of

one's oj, göra en krokväg ei. >afstickare> (to, till); göra sig omak ei. »särskildt» besvär, »genera sig» (for ...'s sake, för [...s sknll]) (: ofta to put one's self out of one's ~); to keep out of the o,, hålla undan (gå, köra etc. åt sidan); gå (ei. hålla sig, stå) ur vägen; hålla sig undan (... dold); se harm, ex.; to put things ont of the o,, få (taga) bort ei. undanskaffa ei. lägga (sätta, ställa) undan saker; förlägga saker; to be put out of one's oj, (jfr ofvau) få besvär, lida olägenhet (by, af), »behöfva genera sig» (äfv. with, med); se stand, ex.; (he lives) over the oj, midt emot (tvärs öfver gatan ei. på andra sidan vägen); under o>, (eg. sjö.) i fart(en), i gång; to get under oj, sjö. börja göra fart (jfr äfv. motsv. under weigh)', äfv. F allm. om fordon etc. (t. o. m. om personer) sätta sig 1 rörelse, komma i gång ei. (sig) i väg, ge sig af. ^-bennet, ~-bent, s. bot. se wall -barley. ~-bill, s. en diligens' passagerare-lista; fraktgodslista, fraktsedel, forsedel; gods-adresslapp. ~-bOlind >|<, a. hindrad på vägen (af snöhinder etc.). ~-bread, s. bot. »vägbreda», vanligt groblad (Plantago major). ~fare †, vn. resa, färdas; s. resa. sfärer, s. vägfarande, resande. ~faring, a. vägfarande, resande; s. >j< resa; ~ tree, s. bot. Viburnum lantana. ~-gate, s. se tail-race; skoti. se ofvan right of way. o/ -goer †, s. vandrare, is. landstrykare, tiggare. ~-going, a. afresande, afgående, bortgående; tillhörande affärd ei. en bortgående; ~ crop, afträdande arrendator (ei. jordinnehafvares) sista skörd. ~-graSS, s. bot. vägört, gårdsgräs (Polygonum aviculare). ~-head, s. gruf. se forehead. ~laid, (--'), pp> af foij. ~iay, (--'),

va. ligga (ei. ställa sig) i försåt (ei. bakhåll) för, lura på, försåtligt öfverfalla. flayer, (--'-) s. en som lurar på ei.

försåtligt öfverfall er ngn. se ofvan right of ivay. ~-maker s. vägbanare, -brytare; förelöpare. ~

mark >|C, s. vägmärke (vägvisare, milstolpe o. d.). ~ -measurer, s. vägmätare (jfr odometer).

~-pane, s. farväg lemnad torr i öfversväm-

madt land. ~-paSSenger, s. passagerare som stiger på under vägen. ~-p0St, s. vägvisare(stolpe). ~-Shaft, s. ångm. axel i parallellogram. ^side, s. vägkant^ a. belägen vid vägen (t. ex. a oj inn); växande vid vägkanten (ei. på vägrenar, ~ flower); hy the oj, vid vägen. ~-Sta-tion, s. Am. mellanstation. ~-thistle, s. bot. åkertistel (Serratula arvensis). ~ -thorn, s. bot. vägtorn, getapel (Rhamnus cathartica). ~ward, -wurd, a. egensin-

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: mete, è: met, å: lier, i: fine, 1: fin, 1: fir,wayward

% Mindre brukligt. 1671 † Föråldradt.

nig; underlig; nyckfull äfv. aiim. bild. (t. ex. roots). —wai'dness, -w&rdnës, s. egen-sinnighet. —-wise, a. vägkunnig. — -wiser s. se ^-measurer.

we, wè, pron. pers. pl. vi; o, ourselves, vi själfva.

weak, wèk, a. svag i allm. (särsk. om en person till kroppsbyggnad el. hälsa, el. karaktär, energi, vilja äfv. : slapp, »flat», efterlåten; äfv. om handlingar: härrörande af svaghet; äfv. gram. i afs. på böjning); klen hälsa, förstånd, måge etc. äfv. allm.; vek, om person äfv.: blödig; bräcklig; matt äfv. bild. estetiskt (t. ex. Style), hand. (: flau) ; för-ståndssvag (: — of intellect), enfaldig (äfv. om sak); kraftlös, maktlös, vanmäktig; svag i antal (föga talrik) (t. en. force, truppstyrka); om en blandad dryck äfv. tunn, »pjaskig»; va. % se ~en; † bli svag, försvagas; a — argument, ett svagt (föga hållbart) bevis ei. (anfördt) skäl; o, beer, svagt, tunt öl; a — bridge, en klen (bräcklig, föga hållbar) bro; — control, slapp eftersyn; a — fortress, en svag fästning; a — point, en svag (äfv. lätt »sårbar») punkt hos ngn ei. ngt, en »svaghet»; se vid. ex. under side o. sight; — in faith, svag i tron; — of brain, svag till förståndet; he is — to her, han är svag (har en liten svaghet) för henne; — with hunger, matt af hunger; to feel (ei. be) känna sig matt; to get —, bli matt; äfv. bli vek; he is growing (getting) —e?* and —er, han blir alt klenare med hvar dag, hans krafter aftaga. —-eyed, a. med svaga ögon; svagsynt. —-fish, s. se squete-ague. —-bllilt >|<, a. svagt bygd; biid. hvilande på svag grund, —-headed, a. med svagt hufvud, klent utrustad på hufvudets vägnar, inskränkt, enfaldig. — •kneed, a. med svaga knän; bild. ledlös, svag, slapp, matt (t. ex. effort). —-loined, a. höftsvag; låghalt. —-made, a. svagt bygd, svag. — -minded, a. karaktärssvag, viljesvag; jfr vid. —-headed. —-minded-ness, s. viljesvaghet, —-sighted, a. svagsynt. —-Spirited,a. viljesvag; klenmodig. försagd. —en, -n, va. försvaga i aiim., göra svagare; veka upp; förveka, förslappa; utspäda, göra dryck etc. tunnare. — ener, -nur, s. försvagare, ngt som försvagar; utspädningsmedel. — etlilig, -ning, prt.;

a.; s. försvagande; utspädning; a —di-

sease, en sjukdom som tar på krafterna. ~l"sh -isj, a. något svag, klen etc., jfr ofvan. — ishness -lsjnès, s. (jfr föreg, a.) svaghet, klenhet, —ling >fC, ling, s. vekling; a. † svag. —|y, -li, arf.'syagt (etc. jfr weak); af svaghet; i ringa grad; utan goda grunder, mindre välbetänkt; a.

svag, klen särsk. till kroppsbyggnad, krafter el.

hälsa; krasslig. —neSS, -nes, s. svaghet i aiia bet. (jfr weak, a.) äfv. konkret (: svag sida, brist, fel, jfr ex.); matthet; ohållbarhet (of an argument); hand. fallande tendens, matthet (of the trade etc.); that is not his —, det är icke hans svaga sida, det är han just icke svag (fallen) för; it is a great — in hirn, det är en stor svaghet hos hnm att han .,.; his — of constitution, hans svaga kroppsbyggnad; — of sight, svagsynthet; — of purpose, bristande ihärdighet; we all of us have our —es, vi ha alla, hvar och en sina, svagheter; to have (a) — for, ha en svaghet för ..., vara svag för; he icas tender to hans ömhet gick ända till svaghet, weal, wèl, 1. s. väl, bästa, välfärd, välgång, lycka; stat(ssamhälle) †; the (com-mon, general ei.) public —, det allmänna bästa, statens väl; the — or woe of nations, folkens väl eller ve; come —, come looe, komme hvad som komma vill, jfr föij. ex.; in — or woe, i väl eller ve, i med-eller motgång, —-balanced †, a. afpassad efter (förenlig med) statens bästa. ~-publiC†, s. det allmänna (bästa),staten. —Sman s. statsman, weal, wèl, 2. s. strimma ei. långsmal svullnad efter slag; va. märka med strimmor, slå, piska så att märken synas. Weald, wèld, s. numera is. poet. skogstrakt; äfv. öppen (skoglös) trakt ei. landssträcka. —-CÈay, s. geoi. valdlera. —en, -n, a. geoi. tillhörande ei. utmärkande valdgruppen; s. (the W.) valdgruppen, -formationen (: the — formation ei. group). wealth, wëlth, s. väl(gång) (jrr weal, l.)†; välstånd, förmögenhet, rikedom(ar), egodelar, gods (och gull); a man of —, en förmögen man. —ful †, -ful, se — y. —ineSS,

-inès, 5. rikedom (egenskap att vara rik el. förmögen). —y, -i, a. rik, förmögen; rik i aiim. †; full, ymnigf. wean, wèn, va. afvänja dibarn; is. poet. (el. †) vänja (from, från), vända hjärta, sinne (from, från); vn.)}s af vänjas från bröstet; vänja sig af, vända sig (from the world etc.); s. Skoti. o. prov. barn, dibarn; unge. —el †, -el, s. se —ling. ^ing. -ing, prt.; s. afvänjande. — ing-brash, s. med. diarré hos småbarn under afvänjningstiden. —-

6: note, è: do, nor, not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: bas.whenever

F Talspråk. 1672 P Lågt språk.

wherewithal

ling, -ling, s. nyligen afvandt barn; af-vand unge (t. ex. kalf el. lam); a. poet. nyligen af vand. weapon, wèp'(u)n,s. vapen (is. hugg- o. stickvapen, ej skjutvapen; äfv. bild.); äfv. till-hygge; afv. försvarsvapen (: defensive oj); bot. torn, tagg o. d.; carnal ojs, bibi. köttsliga vapen; deadly oj, (lifs)farligt vapen; wit ill applied is a dangerous missbrukad kvickhet är ett farligt vapen; to make a oj of everything, nytja hvad som hälst som tillhygge (till vapen); to beat them at their own slå dem med deras egna vapen; the clash of ceased, vapenbraket upphörde. ^-Salve †, s. »svärdsalva» (sympatikur mot sår, struken på det sårande svärdet), oj

-SChaw,-sjå, s. poet. vapensyn,-mönstring.

wear, wér, 1. s. dam (jfr vid. weir).

wear, war, 2. va. o. vn. (ofta ~ ship) vända fördevilld (dets. som veer, se vid. d. o.).

Wear, wèr, 3. va. värja, försvara; afvärja (t. ex. a wolf from sheep).

wear, wär, 4. va. (imp. wore, w6r-,pp. worn,

wörn) bära på sig (kläder, prydnader ss. en kronn, äfv. hår[et så el. sål, mustascher etc.), äfv. utseende, en min; vara iklädd (ei. iförd), hafva på sig, »gå med»; begagna, bruka, jfr första bet. o. ned. ex.; slita (på) kläder, nöta äfv. allm. (ofta med adverb, jfr ned.); Utslita äfv. bild., jfr vid. ex.; tära på, ha en tärande verkan på; utmärgla; vn. (eiiipt.) nöta, slita, tära; brukas (jfr va.), nötas, slitas; utslitas; hålla, räcka; fortskrida långsamt; lida (om tidén ; med adv., jfr ned. ex.); blifva småningom

(t. ex. weary) †; s. brukande, slitning, nötning; arv. hållbarhet mot nötning; drägt, kläder, plagg; mod (det som är på modet) †; ~ an air (of ...), bära en min (af ...); ... wore its accustomed aspect, ... hade sitt vanliga utseende; ~ false colours, föra falsk fiagg;'oj hair -powder, nytja (bruka) puder i håret; ~ a hole (in one's coat etc.), slita hål (på, i); ~ a (t. ex. loearied) look, bära (hafva) ett ... utseende; va. se vid. ex. under breeches, heart, side o. skin); (to have) enough to eat and oj, mat och kläder till nödtorft; you ~ capitally, du bär dina år med heder, du ser riktigt kry ut för dina år, det synes inte på dig att du blifvit gammal och varit mycket med; ~ ill, ej vara hållbar (i aiim. motsats tm föij.); ~ well, hålla (bra) att slita på, vara Stark om tyg o. d., Stå bra emot; (om person) vara rask och kry för sin ålder, se ungdomlig ut (trots år o. mödor, jfr öfv, ex.); this |

cloth will not oj, detta tyg håller icke att slita på; ~ away, (va.) nöta bort; nöta ut, utslita; äfv.utmärgla; tära (bort), tära på, förtära; framsläpa sina dagar; (vn.) (äfv. reflex.) slitas, nötas bort; förtäras; tyna bort; bibi. försmäkta; småningom gå bort el. försvinna; (om tid) (långsamt) framskrida, gå till ända, förgå, förflyta; constant dropping will oj aioay a stone, ordspr. ständigt droppande urhålkar en sten (»gutta cavat lapidem, non vi, sed sæpe cadendo»); ~ off, (va.) bortnöta; afnöta; (vn.) nötas bort; »ligga af sig» (om varor); småningom gå bort (»med tidén»), förgå om friskhet, doft etc., försvinna; ~ on, lida (fram) (om tidén) (t. ex. the afternoon wore on, det led [alt längre] på eftermiddagen); ~ out, (va.) nöta ut, slita ut; bortnöta, äfv. utplåna gnm nötning, gnidning; utsuga jord; småningom göra slut på, förbruka, uttömma (t. ex. tålamodet); framsläpa (t. ex. days of sorrow); (vn.) slitas (nötas) ut; bild. bortnötas, utplånas, försvinna; I wish you may live to oj it out! slit det med hälsan! ~ through, nöta (hål) genom; nöta af; ~ and tear (vani. förstärkning af blotta oj, s.), nötning och slitning; tekn. »slitage»; the o, and tear of life, (det som »tager på en» i) lifvets »slit och släp», mödor och strider; the ~ and tear of time, tidens tärande tand; jfr ex. under stand; all my oj, alt hvad jag har på mig; there is yet a good year's oj in that coat, än duger den rocken att slita på väl ett år till; for oj, att slita på (äfv. att nytja till hvardags i mots, till for grannlåts skull); for summer o>, till sommarbruk, för sommaren (om mder o. d.); jfr vid. ex. uuder Worse; of good oj, 80111 håller att slita på, stark om tyg o. d.; stuff with twice the tyg som håller dubbelt så länge. ~able, -abl, a. »bärbar», »som man kan gå med» (om kläder); s. klädesplagg, ngt som man är iklädd; is. i pl. plagg, kläder. ~er, -ur, s. bärare af ngt plagg o. d., en som bär ngt, äfv. brukare; ngn ei. ngt som sliter, nöter etc.; the oj best knows where the shoe pinches (ei. wrings), den vet bäst hvar skon klämmer, hvilken bär den. wearied, we'rid, pp. (af weary) tröttad; a. trött (of på); ~ out, uttröttad, utmattad to be oj out of patience, alldeles förlora tålamodet, wearily, -rili, ad. trött; på ett tröttande sätt, tungt, med möda (t. ex. oj we plodded on). wearineSSrrmès, s. trötthet; ledsnad, leda (of, på, vid); glädjetomhet, lefnadströtthet, lif sled a (: <n/ of life)-, ngt tröttande, en plåga, jfr

ex.; the Bulgarian question is hy this time a ~ of the flesh, ... har nu hunnit blifva ngt som tröttat ut en människa, ... en riktig leda.

wearing, wa'ring, prt. (af wear) nötande, (ut)slitande äfv. bild., tärande sjukdom, bekymmer; a. i sms. som bäres, att bäras på kroppen, jfr ex.; s. bärande på sig, nytjande; slitande, nötande; kläder, drägt; ~ apparel, gångkläder; articles of klädespersedlar.

wearish, we'risj, a. förvissnad, hopskrumpen; liten o. klen; elak; af intet värde, oduglig; afv. fadd, tråkig.

wearisome, we'risum, a. tröttsam i alla bet.; tröttande; mödosam, besvärlig; tråkig, ledsam. ~neSS, -nes, s. tröttsamhet etc.,

jfr föreg. a.

weary, we'n, a. trött (with, af, genom, t. ex. the journey; is. i högre stil el. bild.:) »mätt» bild., led (of, på); uttråkad, lefnadstrött (: ~ of life : trött på lifvet ei. »på allting»); tröttsam, besvärlig (t. ex. search, way)-, Skoti. ei. prov. klen; va. (ut)trötta arv. biid. : göra led, ledsen på ngt, uttråka (loith, med); besvära, plåga, anfäkta, ansätta (with, med); vn. tröttas; (med for) längta, tråna (efter) }{<; ~ and worn, trött och medtagen; ~ of body and mind, trött till kropp och själ; to get ~ of, tröttna på, ledsna på: he ioas never ^ of repeating ..., han tröttnade aldrig på att upprepa ...; the parents -ried Heaven with fruitless prayers, ... bestormade oupphörligt ...; f>j down, uttrötta; out, alldeles uttrötta, utmatta. ~-look-ing, a. som ser trött nt, med ett trött utseende; afv. blaserad.

weasand (nästan †), we'zand, s. luftrör (: trachea).

weasel, we'zl, s. zool. vesla (Mustela); biid. »snok» †; Am. F öknamn på inbyggare i Syd-Karolina; to catch a ~ asleep, to shave the eyebrows of a ordspr. : vara högst förslagen o. illparig. oj-COöt, (-kot), S. se Smew. ~

-faced, a. hvass i ansigtet, »snipig i synen». ~-fish, s. se whistle-flsh. ~-gutted, a. P tunn (i flankerna) och mager. ~ -SnOUt, s. bot. gulsuga (Galeobdolon luteum).

weasy †, we'zi, a. full af .sinlig lusta.

Weather, wedh'ur, s. väder, väderlek; poet. oväder †; regn (skur) †; storm äfv. biid. (jfr följ. bet.) †; väderväxling, biid. skifte of time) sjö. lovart (is. i sms. lovarts-, jfr ned.); tekn. kvarnvingars skefning, lutning; va. vädra, lufta, (luft)torka †; sjö. gå till lovart om, taga loven af, segla

förbi ett fartyg, lovera förbi, ligga öfver,

förbi, »Upp» ett kap, en udde etc.; uthärda (eg. storm o. d., jfr ned. <%/ OUt), äfv. bild. »hålla stången»; trotsa, bekämpa, utkämpa svårigheter ; byg. gifva fall (lutning) åt en gesims el. list (så att regnet afrinner); geol. förvittra (is. i prt. o. pp.)', vn. vittra; ~ permitting, om väderleken tillåter; bad dåligt (ogyn-samt) väder; fult väder; dry torrt väder, torka; torkväder; äfv. uppehållsväder; fine (fair) vackert väder; foul (dirty sjö.) svårt (hårdt) väder, ruskväder (: wet and disagreeable open rv, lenväder, blid väder; se thick, ex.; wet rsj, väta, dusk; to make fair ~ †, smickra, lisma, ställa sig slät; to make good (bad) sjö. vaka väl (illa) i sjön, vara godt (dåligt) sjöfartyg; the ~ is cold (warm), det är kallt (varmt) (»i vädret», »i luften»); the "o is east, det är östanväder; how is the what is the ~ like? hurudant är vädret? hvad är det för väder? to keep out the skydda (sig) mot väderleken^ växlingar); utestänga köld, blåst och regn; he is down the si. det har gått utför för hnm; in ali i alla väder dets. som: in any i hvad väder som hälst; change of (there will be) a change in the väderskifte, (vi få) omslag i vädret; state of nu, väderlek(sförhållande); ~ the heim! ror i lovart! to dance and sing to ali vända kappan efter vinden; a point, ligga upp (öfver) en udde; sjö. vinna ett streck mot vinden

äfv. bild. (: göra ngt framsteg i kamp, i täflan); <"v>

out a gale (a storm), hålla sjön i storm; (med tillagdt: ...at anchor) se ride out (va.)-, (we discovered a sail) on our ~ beam, sjö. tvärs (in) i lovart; to carry a ~ heim, se sms. <"v -anchor, s. lovarts ankare. ~ -beaten, a. medtagen ei. skadad af vädret, vädersliten; väderbiten; väder-drifven. ~-bit †, se bitten. ~-bitt, s. sjö. rundtörn om bråspelsnocken; va. beta, jfr ex.; ~ the chaincable, beta kettingen (kasta den om bråspelsnocken). ^-bitten, a. väderbiten, jfr hardened. ~-blown, a. kringkastad af stormen. ~-board, s. sjö. lovarts sida; sjö. skyddsbräde öfver Styckeport på ett upplagdt örlogsfartyg; sjö. se äfv. wash-board; byg. vattenlist af trä, vid portar etc.; byg. brädfodringsbräde, jfr reij. s.; va. brädfodra, brädslå ytterväggar el. tak, jfr

följ. ~-boarding, s. brädfodring (-beklädnad, -vägg) med (ei. af) bräder kant öfver kant för att afhålla regn o. d. ~-bOUnd, O. instängd, hindrad att utlöpa ur en hamn el. i aiimht uppehållen af svårt väder (ei. motvind). ~-b0W, s. lovarts bog; on the på lovarts bog. ~-b0X, s. hygrometer,

hi note, hi do, å: nor, à: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.whenever

F Talspråk. 1674 P Lågt språk.

wherewithal

väderleksspåman i form t. ex. af ett litet hus med dockor. ~-CaSt, s. väderspådom. ~ -Cloth, s. sjö. finknätskläde (pressenning). ~C0Ck, s. vindflöjel, väderhane afv. bild. ^-driven, a. väderdrifven. ~-eye, s. öga uppmärksamt på (tecken till) väderskiften ; to have one's ~ well open, to lceep one's ~ awake, si. akta på väder och vind, biid. se sig väl för, »se opp», vara vaksam ei. försigtig; with one's ~ closed, si. sofvande. ~-fish, s. zool. Misgurnus fossiiis. ~-gall, se watergall. ~-ga(u)ge,

S. lov(en), ställning i lovart om ngt annat, fördel af vinden; biid. »lovén» af ngn, öfvertager företräde; to gain ei. obtain (to have) the ~ of, taga (hafva) loven af, komma (vara) i lovart om. glass, s. »väderglas» (barometer), ^-gleam, s. prov. ljus sky nära horisonten. ~-har-dened, a. is. poet. väderbiten, härdad mot väder och vind, »barkad». heim, s. lovarts ror; to carry a vara lov-

girig. ~-house >|<, se nu-box. ~-line, s.

jordranden å en trädstam där den uppkommer ur jorden; sjö. väderstreck. most, a. längst upp i lovart, ^-moulding, s. byg. vattenlist. ~-pr00f, a. härdad mot väder och vind ; (afv.) om sak (t. ex. om en båt) som tål hvad väder som hälst; som utestänger (skyddar mot) väder och vind; afv. vattentät (t. ex. om tak). ~-prO-phet, 5. väder(leks)spåman. ~-qtiartei', sjö. lovarts låring. ~-P0ll, s. sjö. öfver-halning åt lovart. ~-rOpe, s. tältstreck. ~-Sheet, s. lovarts skot. ~-shore, s. kust i lovart, lovarts vall. ~-side, s. lovarts sida, lovart. ~-Stairt, s. fläck orsakad af vädret (af regn etc., t. ex. på en vägg). ~ -Stained, a. bärande märken af vädrets

verkningar. ~-tide, S. sjö. Ström SOm sätter

åt lovart. ~-tight, a. regntät, (vatten)tät om tak o. d. tiling, s. väggs beklädande med tegelplattor; tegelbeklädnad å en husvägg, ^-tinted, se "»-stained. ~-wind, s. bot. skogsvinda (Convolvulus sepium). ~-wise, a. väderklok. ~-wiser, s. vädervisare, väderspåman (instrument el. naturföremål som kan »spå väder»). work, .<?. uppfördt skydd mot vädret †; pl. sjö. öfre delar af fartygsskrof öfver vattnet, utsatta för väder och vind. ~-W0rn, a. vädersliten; förvittrad. ~ed, -d, pp.; a. väderbiten; byg. afsned-dad; geol. (för)vittrad. ~ing, -ing, prt.; a. vittrande; s. väder †; byg. »fall», afsnedd-ning, jfr föreg.; geol.etc.förvittring. ~iiness, -lines, S. jfr följ. a. ~ly, -li, a. (om fartyg) som under bidevindssegiing ej drifver för mycket; /N/ power, lovhållning, förmåga att ej drifva, jfr ofvan; ~ ship, god lovhållare.

weave †, wèv, 1. va. O. vn. se wave.

weave, wèv, 2. va. (imp. wove, wèv; pp. woven, wèvèn, wove %', äfv. ‡ reg.) väfva;

fläta (förfärdiga gnm flätning) (t. ex. gabions), äfv. binda kransar; fläta hop (äfv. ~ together); sammanfläta i alla bet.; inväfva (äfv. ~ in; into, i); spinna aiim. bild. (a plot) †; vn. väfva; infläta sig (in, into, in i); ridk. (om häst) vagga på kroppen som en skottspole; ~ one's self into ..., infläta, inblanda sig i; ~ all pieces on the same loom, ordspr. skära alla öfver en kam. ~r, -år, s. väfvare; väfverska (woman ~); zool. väfvare-fågei (Pioceus, äfv. ~r-bird, ~r-finch);

glass, trådräknare; knot, väf-

knut; loom, väfstol; <*»'s reed (ei. sley), väfkam, väfsked; shuttle, väfskyt-tel; zool. äggsnäcka (Ovulum volva). -fish, se weever. ~ress -urès, s. väfverska. weaving, -ing, prt.; s. väfvande, väfning.

weazen, we'zn, a. (jfr »vissen») infallen, af-magrad, tunn om ansigte. ~-faced, a. med ett af magradt. tunt, hopskrumpet ansigte.

web, wëb, S. väf (uppbommad i väfstolen el. färdig, nedklipt; äfv. ett stycke linneväf [tygstyckel); Spindelväf (spider's ~); väfnad, äfv. bild. intrig, »llät»; is. tekn. ngt som liknar en väf el. ett tygstycke ss. lång pappersbana, ändlöst papper (: endless ^ of paper)-, i aiim. ngt tunt, platt ss. : tunn platta ei. plåt; klinga (of a sword †) is. i såg: sågblad; tunna hvassa delen : eggen af en plogbill, skär; tunnare delen af ett järnvägshjul mellan naf och ring; »lif» (meiiandei) af en järnbjälke; dylik hals af en järnvägsskena; skeppsb. längdförbindning af järn; solida delen af ett nyckelax; vefarm, krumtappaxel; zool. simhud: zool. puppas inre, tunna omhölje; fan på fjäder; geol. fog mellan kolflötser; Va. betäcka med väf, inveckla, inspinna; pin and se pin, med. ~-beam, S. tygbom å väfstol. ~-eye, s. se pin, med. ~-f00t, s. simfot. ^-footed, a. med simfötter, med simhud mellan tårna. ~-girth, S. väfd gördel

(»gjord»). ~-press, ~ printing-machine,

s. boktr, rotationspress, roterande tryckmaskin för ändlöst papper. ~-Saw, s. se frame-saw. ~-wheel, s. skifhjul, hjul med fast skifva i st. f. ekrar. work, s. nätverk, nät i aiim. bet. (t. ex. of nerves). ~bed,-d, a.försedd med simhud; "»foot, simfot. ~ber †, -ur, s. se weaver. ~bing, -ing, s. »gjord», gördel, sadelgjordsväf (groft, väfd t band). ~by % -1, a. väflik. Ster †, -står, s. se weaver. ~Sterite, -urit, s. min. se aluminite.

wecht, wëkt, s. vanna; tamburin †.

we'd, wèd, smdr. af we had ei. we would.

A: fate, å: far, 4; fall, K: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,warrant

% Mindre brukligt. 1675 † Föråldradt.

wash

wed, wåd, va. äkta, taga till äkta, gifta sig med; låta viga sig vid; viga; gifta (to, med), förmäla; biid. intimt förena; med håg och känsla fästa (to, vid); fängsla bild. (to, vid); förbinda (to, med, äfv. : lämpa efter, t. ex. the tone to the word)-, omfatta (a cause)-, jfr vid. under ojded; vn. ingå äktenskap, gifta sig, förmäla sig, träda i brudstol; s. † pant. ~ded, -ed, pp.; a. gift (to, med); innerligt förenad (to, med); fästad (to, vid, afv. som fäst sig vid ei. »hängande fast vid», »fastnad [fången] i», envist fasthållande, t. ex. a doctrine; an opinion; time-honoured traditions etc.); äkta, jfr ex.; äktenskaps-, äktenskaplig (t. ex. bliss, sällhet; life, lif); to demand her oj hand, begära hennes hand (henne till äkta); her oj lord, hennes herre och gemål; they are a ~ pair, ... ett äkta par (... man och hustru); ~ wife, äkta hustru; to be oj, stå brudgum ei. stå brud.

wedder, wed'ur, s. Skoti. se wether.

Wedding, wedding, prt. (af wed)-, s. bröllop; vigsel(akt); a. i sms. bröllops- (t. ex. day, -dag; clothes, -kläder; song, verses, -sång, -verser); äfv. brud- (t. ex. chamber, -kam-mare); äfv. brudgums- (t. ex. shirt, skjorta); diamond o,, golden oj etc. (jfr under dessa föreg, delar af sms.), diamant-, guld- etc. bröllop; when will the oj take place? när skall bröllopet stå? to hold a oj, hålla (göra) bröllop åt ngn; to be at a oj, vara på bröllop; I shall be at the o>, jag kommer med på bröllopet; before the o,, före bröllopet; to invite to a oj, bjuda på bröllop. ~-bed, s. se nuptial bed. ~-breakfast, s. bröllopsfrukost(middag)

hållen af brudens far el. hans ställföreträdare (drf: lie gave the o,: han höll bröllopet for dem). ~-Cake, 8. bröllopskaka (dets. som bride •cake) (: »bröllopskrokan»). ~-Card, s. nygift pars gemensamma visitkort (tillkännagifvande den skedda vigseln o. angifvande när de taga mot i det nya hemmet). dress, s. bröllops-drägt; brudklädning. ~-faV0lir, s. se under bride motsv. sms. ~-feast, s. bröllopsfest. ~-guest, s. bröllopsgäst; pl. bröllopsfolk. ~-knot, s. sjö. råbandsknop. ~-0llt-fit,s.(brud)utstyrsel. ~-party, s. bröllopsskara; brudfölje; bröllopskalas, -sgille). ~-present, 5. bröllopsgåfva. ~-ring, s. vigselring. ~-shoe, s. gammal sko som kastas efter brudparet då det lemnar bröllopsgården ei. kyrkan. ~-St00l, s. brudpall, brudstol (kullerstolar). ~-tHp, S. bröllopsresa af de nygifta.

wedge, wëdj, S. vigg, kil (tekn. drif-, underläggs-etc. o. i allm. ngt kilformigt); bly-tacka; bärg. kilhacka, bräckstång; Bi. silfver(pjeser)j

va. kila sönder ei. fast, inkila (äfv. ~ in; into, i; between, emellan); klyfva (med kil); i aiim. bet. fastkila, fast-(ei. in)klämma i el. mellan ngt; se ex. under wooden; to drive in the oj, drifva in kilen äfv. biid.; the small (ei. thin) end of the oj, biid. »första taget», det första ingreppet, »ett finger in i ngt»; in the form of a oj, kil(ei. vigg-)formig(t); ~ one's way, tränga sig fram (el. in) gnm hinder; oj in, se ofvan; biid. inspärra; ^ on, kila på, fastkila, t. ex.yxa vid skaft; ~ out, utkila; ~ together, kila (ei. klämma fast) tillsamman; ~ up, kila fast, fast Stänga med kilar el. d. ~

-bone, s. anat. kilben, ^-characters, s.

pl. kilskrift. ~-like, a. kilformig. ~ -press, s. kilpress. ~-shaped, a. kilformig, jfr (bot.) cuneate samt cuneiform; oj characters ei. letters, kilskrift. ~-ways, ~wise, ad. som en kil. (W)~-W00d, se Wedgwood, wedging, -ing, prt.; s. (fast-) kilning.

Wedgwood, wedj'wud, s. pr.; (w) se följ. sms. ~-Ware, S. WedgWOOd-fajans (inbegripande flere slag ss. queen's ware etc.; se särsk. iron-stone ware). wedlock, wëd'lék, s. äktenskap, äkta stånd; hustru †; a. i sms. äktenskaps- (t. ex. bands); va. † gifta; born in äkta född, äkta barn; joined in oj, gift; out of oj, utom äktenskapet; ogift; to enter upon träda i äkta ståndet. Wednesday, wenz'da, s. onsdag, wee, wè, a. (eg. Skoti.) F liten; s. liten bit†; skoti. liten stund; a little oj bit, en liten smula; a oj thing, (äfv. om person) ett litet kräk.

weech-elm, we'tjelm, s. se witch-elm. weed, wèd, 1. S. Skoti. feberanfall hos barnsängskvinnor el. ammor.

weed, wèd, 2. s. klädesplagg, pl. kläder †;

si. se hat-band; enkas sorgplagg, vanl. i pl.: enkedrägt, enkas sorgdrägt (: widow's weed, wèd, 3. s. Ogräs äfv. bild. allm.; stundom »gräs», Ört i allm. bet. (jfr sea-oj), särsk. se dyer's-oj; sport, dåligt djur,is. klen,skranglig kapplöpningshäst med utseende af fullblod men saknande dess egenskaper; gruf. ofyndigt bärg (sten); bärg. slagg; si. (the oj) tobak; si. (a en cigarr; va. rensa trädgårdsland o. d. (of\ från), befria från ogräs äfv. biid.; bortrensa ogräs äfv. aiim. biid. : utrota ei. »bortplocka», borttaga ngt (inblandadt) som är i vägen; Vn. bortrensa ogräs, rensa (: to pick ~s); bad (ill) ojs are sure to thrive, bad ojs grow apace, ordspr. »ogräs växer ovattnadt» ei. »...i hvar mans trädgård»; evil never

wither, (ordspr. af samma bet. som det förra) »OTldt

à: note, b: do, è: nor, à: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.water-bearer

r Talspråk. 1676 P Lågt språk.

water-flag

krut förgås ej så lätt», —bind, 'vz-wind, se with-wind. —grown, a. öfvervuxen med ogräs. ~ed, -ed, pp.; a. % poet. ogräsbevuxen. -ur, s. rensare (-serska), en som bortrensar ogräs; ogräsbortrens-ningsverktyg. ~ing, -ing, prt.; s. ogräs †; (ogräs bort)rensning; (i sms. betecknande verktyg : tjänande till bortrensning af ogräs ss.:)

~ing-fork, s. harka. ~ing-hoe, s. trädgårdshacka. ~ing-t00l, s. i aiimht verktyg hvarmed ogräs bortrensas. ~l6SS, -lës, a. utan (ren från) ogräs, /vy, -i, (1.) a. bestående af ogräs, ogräs- f; full af ogräs ; sport, af dålig ras, klen, skranglig, förväxt (äfv. om en yngling etc.).

weedy >}s, we'd!, (2.) a. klädd i (enke)sorg-drägt.

weefs, wèfs, 5. pl. timm. korta timmer till bindare.

weegee, wè'djè, --', s. sjö. ett slags pumpredskap, jfr vangee.

Week, wèk, s. vecka, äfv. »åtta dar»; a ~ to-day, this day i dag åtta dar sen (ei. till); ~ in, ~ out, vecka in, vecka ut; he makes ten pounds a han förtjänar 10 pund i veckan; to have the hafva veckan; by the (t. ex. vara ansläld) på (pr) vecka; for a på (för) en vecka(s tid); under en vecka; from ~ to från vecka till vecka, vecka in och vecka ut; in a på en vecka; om en vecka; on Saturday nästa lördag; förra lördagen, i lördags; within a inom en vecka; se ex. under broken o. holy, —day, s. veckodag, söckendag, hvardag; a. i sms. söckendags-. ~ly, -li, a. vecko-, söckendag)fC; räckande (varande) en vecka,

Vecko- (skeende, kommande etc. en gång i veckan, t. ex. lön, skrift); ad. en gång i veckan; 5. veckoskrift, veckoblad (tidning utkommande en gång i veckan : ~ publication).

weel, wèl, 1. Skoti. ad. o. 5. väl (jfr weal, 1.).

weel, wèl, (2.) † s. hvirfvel (jfr whirlpool) (3.) 5. rys ja (afv. ~y, -1). #

weem, wèm, s. Skoti. jordkoja.

ween, wén, vn. numera blott poet. mena, tro, tänka.

Weep, wèp, vn. (imp. o. pp. wept, wept; † äfv. reg.) gråta, utgjuta tårar; fälla tårar, äfv. allm. (t. ex. om sårade växter) drypa (utgjuta saft, balsam); droppa, äfv. regna; sloka, hafva hängande grenar †; klaga, jämra sig †; va. gråta tårar, blod; begråta, klaga, sörja; ~ at, gråta öfver ei. för ngt; ~ away, gråta bort; med gråt framsläpa tidén; ~ for (ei. with) joy, gråta af glädje; she wept for (ei. over) her brother, hon grät öfver sin bror ei. begrät sin bror; it is enough to make one ** over it, det är så man kan

gråta åt det; over one's lot, begråta sitt öde; ~ out the fire, poet. med tårar släcka elden; he wept with rage, han grät af raseri. ~er, -år, s. en gråtande, gråtare, gråterska; långt hängande sorgflor; »plÖrÖS» (hvit remsa i sorgdrägt); zool. ka-pucin-apa (Cebus capucinus); byg. vatten-afloppsglugg i mur. >>Jng, -ing, prt.; a.; s. gråtande, sörjande; i sms. bot. tradg. med hängande grenar (tree), ofta häng- (t. ex. ash, -ask; birch, -björk); with ~ eyes, äfv. med tårar i ögonen. ~ing-CrOSS, s. kors vid vägen där is. botgörare förrättade sin andakt; to go home (el. return) by (FF)~ -(C.) †, få ångra sig (hafva rönt motgång). —

ing-ripe f, a. p0et. gråtfärdig. ~ing-rock,

s. klippa hvarur vatten framsipprar. — ing-spring,s. källa som framväller droppvis. ^ing-willow, 5. bot. tårpil

(Salix ba-bylonica). singly, -ingli, ad. gråtande, under tårar, weerish, se weaHsh. weet, wèt, 1. va. veta, se wit. weet, wèt, 2. va. väta; s. skoti. väta, regn (-väder).

weever, we'vur, s. zool. fjärsing (Trachinus draco).

Weevil, we'vil, s. zool. vifvel (slägtet Curculio

L.). ~led, -d, a. angripen af viflar. weezel †, wèzl, s. se weasel. weft, wèft, 1. 5. sc waif. weft, wëft. 2. s. viftning, vink; (vind)fläktf;

imp. o. pp. (af wave) †. weft, wëft, 3. s. »väft» (prov.), inslag i väf; väfnad i aum. (äfv. ~age, -adj)

wegotism we'gotizm, s. öfverflödigt bruk

af ordet we. Weigh, wä, l. s. (förvr. af way) sjö. väg, fart, i uttr. under i fart, i gång, äfv. stadd på utgående ur en hamn; to get under lätta ankar, gå till segels, weigh, wå, 2. va. väga en vara på våg etc. el. (om vara etc.): hålla i vigt (t. ex. så o. så många skålpund); lyfta (upp), särsk.: lätta ankaret; bild. afväga,(öfver)väga; skatta, värderaf; vn. vägas; väga (hafva vigt) (t. ex. heavy, tungt) äfv. biid. (: betyda mycket, vara af vigt, utöfva inflytande på ngns mening, göra starkt intryck); gälla (against, mot); tynga (upon, på) äfv. biid. : ligga tung(t) (on, på, t. ex. the heart, the mind; äfv. : trycka, jfr vid. ex.); äfv. »stå och väga»; sjö. lätta (ankar); sjunka, nedtyngas †; s. en viss vigt, se wey; ~ one's expressions (one's words), väga (välja noga) sina ord; ~ a fish, draga upp en fisk med refven (utan tillhjälp af håf ei. d.); ~ one thing against another, (af-) väga en sak mot en annan (jämföra); which heavier, a stone of lead or a stone of

A: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, è: rnete, è: met, h: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,washing-copper

* Mindre brukligt. 1677 † Föråldradt.

waste-water-pipe

feather? hvilketdera är tyngst, ett pnnd bly eller ett pund fjäder? it too much, det väger (äfv. tynger) för mycket; the darkness began to ~ upon hirn, mörkret började förefalla hnm tryckande; the one dreadful secret that <^ed upon her life was ..., ... som nedtyngde (förbittrade) hennes lif ...; all these considerations »»ed with me more or less, alla dessa synpunkter (omständigheter) voro af vigt för mig (... hade mer eller mindre inflytande på mitt omdöme [ei. beslut]); ~ down, (va.) väga ner; tynga (ei. trycka) ned, äfv. gnm sin tyngd komma att digna (under bördan), öfverväldiga; bild. väga upp, öfverträffa; (vn.) luta ned (om vågen), äfv. aum. bild. sjunka (af egen vigt); ~ in, hand. väga in; ~ of, hand. väga af (el. till, upp) ; ~ out, väga ut, afväga i mindre delar, vid utminutering etc.; ~ ... to ..., tillväga ngu

ngt; ~ up, uppväga. ~-balk, ~-bawk,

Skotl. s. vågbalk; pl. våg. ~-board, s. gruf. söndringsklyft af lera. ~-bridge, s.

bryggvåg föl- lastade vagnar. ~-|lOUSe, S. våg-

hus. ~-l0Ck, s. sluss där pråmar vägas. ~-mOney, s. vågpengar. ~-$haft, 5. ångm. slidaxel. ~ able, -abl, a. vägbar; hand. som säljes efter vigt; ^ goods, äfv. löst gods. ~age, -adj, s. vågpengar, våghus-afgift. ~ed, -d, pp.; a. † bepröfvad, erfaren (t. ex. in state matters)-, ^ and found wanting, biid. »vägd på en våg och befunnen för lätt» (underhaltig); to have (goods) äfv. vågföra (varor). ~er, -ur, s. vä-gare, en som väger; vågmästare of the town-hall)\ våg(hus)dräng. <v/ing,-ing, prt.; a. vägande; tyngande etc.: s. (äfv. af-etc.)vägning; så mycket som på en gång väges (t. ex. a »v of beef), ^ing-house, s. våghus; <v/ clerk, våghusskrifvare; ~ ticket (ei. certificate), våg(hus)attesf, vågsedel. ~ing-machine, s. våg i aum.; is.

stor våer för tyngre (o. skrymmande) varor, jfr öfv. »»-bridge. -t, s. vigt äfv. biid. (jfr

ned.) el. att väga med : våglod el. : ett visst vigtsystem (jfr avoirdupois troy ~ etc.); tyngd i dubbel bet.; ngt tungt; biid.: börda,»tunga»; mek. belastning, last; tryck; kiock-, dörr- etc. lod; bild. vigt, betydenhet (äfv. om person: auktoritet, anseende, inflytande), vigtighet; äfv.

styrka, kraft, eftertryck; va. belasta; öka ngts tyngd gnm tillsatser (förfalskning); <^(s) and measure[s), mått, mål och vigt; ~ of evidence, de anförda bevisens styrka, beviskraft; catch sport, fri vigt (jfr vid. catch, sms.); dead ~,full heavy -v, light se dessa o.; top sport, högsta vigt SOm bäres under en löpning; a ~ was lifted

from my mind, arv. »en sten föll fråtn mitt

hjärta»; it is à ~ on my conscience (on my mind), det tynger (hvilar tungt) på mitt samvete (... sinne); ... ivas nota very great ... var icke särdeles tung; ... added »» to every zoord, ... gaf vigt åt hvarje ord; to attach (ei. give) too much n» to, lägga för stor vigt på, fästa för mycken vigt vid, tillägga för mycken vigt (betydenhet); to carry sport, (om en lätt ryttare [ei. häst]) bära påhängda tyngder för att väga lika mycket som en tyngre; bild. hafva (vara af) vigt (betydenhet), jfr vid. to have commanding on this subject more ~ than any other man of our times, egande mer auktoritet i detta ämne ... (..., hvars utsago eger mer att betyda än ...); to give ~ to, gifva vigt (äfv. eftertryck) åt; to give (ei. make) good ge god vigt, väga väl; you have given me an ounce short du har vägt ... för knapt åt mig (jfr vid. ex. under short); to have hafva (vara af) vigt (betydenhet); hafva (ngt, mycket) att betyda, gälla (with, inför, hos, äfv. : hafva inflytande på etc., jfr vid. ned.); to have ~ at high quarters, gälla på högre ort; another reason, which had still more ~ with them, ... som betydde mera för dem, ... som hade mera inflytande på dem (... deras beslut etc.); to have no sakna tyngd; bild. ej hafva ngt att betyda; to have (its) (more, no) ~ with, äfv. gälla ... hos, hafva (mera, intet) »att säga» hos; we lay (set) no ~ whatever on ..., vi fästa ingen vigt alis vid ...; he is double my han väger dubbelt så mycket som jag; worth one's »» in gold, värd sin vigt i guld; wanting in ej full-vigtig, underhaltig i vigt; to sell by the sälja efter vigt; bill (ei. certificate ei. ticket) of vågsedel; capacity of bärkraft; a man of e n man med »pondus», en betydande man, en man med inflytande och auktoritet (... »hvars ord väga tungt»); a matter of en sak af vigt, en vigtig (äfv. allvarsam) sak; to be of ~ with a person, jfr ofvan to have ... »» with; authorities of equal lika goda auktoriteter; of full fullvigtig; of great af stor vigt; with all one's med hela sin tyngd äfv. biid.; the tables groaned with the ~ of the feasts, borden dignade under rätternas tyngd; ~ one unfairly, äfv. skapa ngn obilliga svårigheter. ~t-areometer, s. vigtareometer. ~t-carrier, S. sport, stark häst passande för tung ryttare. ~t-fOr-age, S. sport, åldersvigt (löpning hvarvid hästen bär en en gång för alla bestämd vidhängd tyngd, beroende af åldern). -nail, s. sjö. större spik. ~t-rest, s. tekn.

hi note, hi do, å: nor, à: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.weight-rest

r Talspråk. 1678 P Lågt språk.

welding-steel

försättare på svarfstol som hålles i sitt läge gnm påhängda tyngder. ~ted, -tëd, pp. belastad (with, med), försedd med särskildt vidhängda (ei. inlagda) tyngder; a stick, slight in appearance, but o> at the handle, en käpp som såg lätt ut, men med bly i handtaget. ~tily, -tili, ad. tungt; med särskild vigt (eftertryck, allvar), >med pondus». ~tineSS, -tinès, s. vigtighet; tyngd, vigt äfv. bild., äfv. styrka (of an argument etc.). ~ting, -ting, prt.; s. belastande, belastning. ~tlöSS, -ties, a. utan tyngd, lätt; utan vigt, ovigtig, obetydlig. ~tment, -tmènt, s. vägande. ~ty, -ti, a. tung, mycket vägande äfv. wid. : vigtig, af vigt (argument, reason etc.; äfv. business : maktpåliggande ärende, sak); words o> with thought, tankedigra ord. weil, wèi, 5. Skoti. liten vatten-hvirfvel. weir, wér, s. vattengård, katsegård; dam

(fördämning) för uppdämning, hålldam, spar-dam (med skidbord o. damluckor).

weird, wèrd, s. förtrollning, besvärjelse; trolldom, trollkonster, häxeri; spådom; bestämmelse, öde, äfv. ödesgudinna, norna †; a. trollkunnig, med trolldomsmakt ; häxlik; trolsk; öfvernaturlig, hemsk, ohygglig (appearance, look, sound etc.); va. spå, äfv. ngn; förutsäga; bestämma (ss. ödet); I must dree my oj († ei. Skoti.), jag måste bära mitt öde; the o, sisters, poet. ödesgudinnorna, nornorna, ^-looking, a. med ett trolskt ei. hemskt utseende. ness, -nes, 5. öfvernaturlighet, trolskhet, hemskhet.

weise, wéz, va. skoti. visa, föra, leda, vända.

weism, we'izm, s. se wegotism.

weive †, wèv, (l.) se waive; (2.) se weave.

welaway, wèl'4wà, interj. ack! ve!

Welch, wèlsj, a. s. se Welsh.

welcher, se welsher.

welcome, wel'kum, a. välkommen, kärkom-

men äfv. nyhet etc. : angenäm, glädjande; interj. (eiiipt. för you are ~) välkommen; s. ett välkommen, välkomsthälsning, (gäst-) vänligt mottagande; va. välkomna, hälsa välkommen äfv. biid. : vänligt mottaga ei. med glädje antaga (äfv.t. ex. woe : plågan); a oj guest, en gärna sedd gäst; as oj as fiowers in May, ordspr. mycket välkommen ei. kärkommen; as oj as snow in harvest, ordspr. högst ovälkommen; kommande olägligt; ej gärna sedd; truly riktigt välkommen; you might have the horse, and oj, du kan gärna (för mig) få hästen, håll till godo; you may go to the bottomless pit for me, and ^v/du må dra åt blåkulla, gärna för mig; go and oj, du får gå (säger en lärare till en gosse som ber om

permission); you are most oj, du är mycket välkommen, äfv. det var riktigt bra att du kom; you are ~ to it, ni får det gärna, jag ger er det gärna, det står till er tjänst, (ni skall få det) med största nöje ei. gärna för mig, håll till godo, jag unnar er det gärna, »det är er väl undt», »slit det med hälsan!» äfv. det kan du gärna göra; they were ~ to the money, äfv. de fingo gärna taga pengarna, ingen missunnade dem pengarna; you are o, to make use of it, du får (gärna för mig ei. fritt) begagna (ei. bruka) det (som du behagar), du får (har) fritt bruk däraf

(t. ex. af mitt stall, mitt bibliotek), äfv. det Stål*

öppet för dig, det står för din räkning; to bid (ei. offer, wish) a person ~ (to), önska ngn (bedja ngn vara) välkommen ei. välkomna ngn (till); go, ..., make them oj! gå (ut) och bed dem vara välkomna (ei. och tag mot dem [gästernal); , stanna för länge så att man uttröttar värdfolket; secure of a oj, säker om att vara (blifva) välkommen; cup of oj, välkomstbägare; välkomma (äfv. tankard of oj)-, toast of oj, välkomstskål; ^ a person back (home, in, there), önska ngn välkommen tillbaka (hem, in, dit); ~ in Christmas, hälsa (fira) julens ankomst, inviga julen. ~ly -li, ad. välkommet. ~neSS, -nes, s. egenskap att vara välkommen ei. kärkommen. ~r, -år, s. välkomnare, en som hälsar ngn välkommen, weld †, weld, 1. va. se wield. weld, wèld, 2. .<?. bot. vau (Reseda luteola); gult färgämne ur vau, vaugult (: ~-yel-low). ~-W0rt, s. slägtet Reseda, weld, wëld, 3. va. välla (ihop, äfv. ~ together), svetsa; biid. nära sammanfoga, sammansmälta; vn. taga väll (kunna vällas ei. svetsas); s. väll, svets. ~-iron, s. svetsadt järn (Anm. på dyl. sätt i flera sms. oj = ns,ed). ~able, a. vällbar, svetsbar. ~ed, -èd, pp. hopväld, hopsvetsad; ~ tube, draget o. hopsvetsadt järnrör. ~er, -ur, (1.) 5. vållare, svetsare; (2. jfr weld, 1.) s. iri. brukande arrendator ei. torpare. rwing, -ing, prt.; a. i sms. väll-, svets-(t. ex. heat, hetta, värme; spark, gnista); s.vällning, svetsning. ^ing-point,s. svets-ställe, svets. ^ing-Steel, s. svetsbart stål.

à: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, é: lier, i: fine 1: fiii, i fir,washing-copper

* Mindre brukligt. 1679 † Föråldradt.

waste-water-pipe

welfare,wërfàr, s. välfärd, väl(gång),lycka. welk, wèlk, 1. s. se ivhelk, welk, welk, 2. vn. gå ned, sjunka i vester f; aftaga, aftyna, vissna; va. göra kortare †; komma att vissna i solen; prov. genomblöta; genomprygla. welkin, wel'kln, s. poet. himmel, himlahvalf;

a. poet. himmelsblå †. we'll, wèl, förk. f. we will. well, wël, 1. ad. (komparation jfr better o. best) väl (i de flesta bet. : sv.: skickligt el. dugtigt [afv. på allvar, jfr endeavour], behörigen, tillräckligt [jfr fairly d. bet. o. nästföij.]); fullständigt, tillfylles, rikligen; lämpligt; afv. förmånligt, jfr speak ex.; bra; godt; mycket, betydligt; högt (jfr love, ex.); riktigt, rätt äfv. : med rätta, med skäl; lyckligt (och väl); gärna, jfr ex.; äfv. ett godt stycke, jfr ned. ex. samt Up ; (i början af sats) nåväl, välan, nå, jfr ex.; (blott halft medgifvande el. tvekande svar el. blott som fyllnads-ord) ja; (gnm ellips för it is oj) interj. bra! ap. (jfr ad.) bra särsk. om person : frisk O. rask, vid god hälsa;

rätt; nöjd, belåten †; väl anskrifven, i gunst (with, hos) †; (i fråga om sjöförsäkring) lyckligt (oskadad) framkommen; i frid och ro (om afliden) †; a. % Am. F frisk, jfr ex.; nåå? oj, but

..., ja(a), men ...; oj be it so, ja, det kan väl vara; o>, be it so! ja, ja, må så vara! må ske ! are you going to begin? nå, blir det ngt af? if it must be so, ei.

if it cannot be helped, nåväl, efter det måste så vara (ei. efter det skall så vara så); oj, I don't know, jag vet just inte det; se never, ex.; oj,take care, ja, akta dig bara!

and what next? nå, än se'n då (äfv. enbart oj i samma betydelse) ? oj and good, det är bra; det är (nog) godt och väl (men); o, enough, bra nog, rätt bra, tämligen bra; nog, nogsamt, tillräckligt (äfv. med to o. infin.: för att kunna ...); it is ~ enough, afv. det går väl an; äfv. det är bra som det är; best is ~ enough, det bästa är godt nog; he is oj enough, han är tämligen bärgad (jfr ~ off), han reder sig nog, det går ingen nöd på hnm; äfv. han är nog bra (på sitt vis), »han är icke så tokig»; the girl is oj enough to look at, flickan duger att se på, ser icke så illa ut, »skäms inte för sig»; oj off, i goda ekonomiska omständigheter, »välmående», burgen, »tät»; to be o, off, stå sig bra, ha det bra (ställdt för sig) is. i ekon. afseende ; i aiim. vara lyckligt lottad; se on, ex.; he ...s oj for a ..., han gör det bra för att vara ... (jfr for, ex.); O, o> for him whose ...! väl (säll) den hvars ...! oj into the

Country axoay J"i*om the town, (ut) på lan-

det långt bort från staden; Vm thankful I'm so oj out of it, jag är glad att jag är lyckligt och väl ifrån det, ...att jag sluppit (1. o. v.) undan; I'm now o, out of..., jag har nu lyckligt och väl kommit ur (ei. från) ei. sluppit från (äfv. slutat) ...; oj towards the north of St. Francisco, ett godt stycke norr om S:t Francisco; ~ up in one's parts, (bra) hemma i sina stycken; ~ done! bra gjordt! bravo! ~ ended, lyckligt slutad; that's ~ known, af/.-det där känner man nog till; ~ left, se a. o.; let ~ be, låt bli (jfr let ~ alone under d. o.); repaid, bra betald; äfv. väl aflönad (: ~ salaried)-, this is my beloved son, in whom I aniyoj pleased, bibi. ... i hvilken jag finjLer 3tt godt behag; ~ worth to ..., väl värd att ...; as oj, likaså godt (väl, bra); lika gärna, så godt, jfr ex.; (äfv. ss. konjjfr under as) likaså, äfvenså, äfven; dessutom; it is as oj to be cautious, det är så godt (: bäst) att vara försigtig; it is just as det är likaså godt, »det är så godt, det»; that was just as oj, äfv. det var rätt väl, det; it was just as ~ that he left, det var så godt (: det var bra) att han for sin väg; ... might as ~ (infin.), kunde lika gärna (jfr ex. under for); it would be as oj to tell him so, det vore så godt (ei. det vore skäl, det kunde icke skada) att säga hnm det; as oj as, så väl (bra etc.) som; (konj.) äfvensom, äfv. både ... och ...; tillika med; extremely oj, utmärkt bra; pretty oj, rätt bra (se vid. d. o.); that I know pretty oj, det (där) vet jag nog; very full väl, till fullo; ganska bra; rätt bra; (eiiipt. för it is [allJ very oj) det är (nu) godt och väl, det kan nog vara bra, låt så vara (but still..., men i alla fall...); det är bra som det är, det får bli därvid; nå, välan! må ske, må göra! (jfr de föij.ex. o. längre ned); very o, indeed, riktigt bra; very oj, then! må så vara, då! kör för det då! nå, så slå till då! topp ! jag går in på förslaget; to be o/, vara bra etc.; stå väl till; må bra (äfv. jfr ~ off; se äfv. ex. under pass); all is oj, alt står väl till, ofta all's ^ (ss. skildtvakts o. d. utrop), alt Väl! se ordspr. under end

(vn.); it was oj for him that he did so, det var lyckligt (ei. en lycka ei. tur) för hnm att han det gjorde; it would be oj for the boys to begin .. .-ing, det skulle göra gossarne godt (gagn) att...; it is oj for you to (speak of...), du (tycker du) kan godt

(tala om, skryta af, skämta öfver etc.; men . . .); 1 wish I was o> home again, jag önskar att jag vore lyckligt och väl hemma

igen; now it will be ~ that the reader

should see ..., nu är det skäl (tillbörligt etc., afv. »icke mer än rätt och billigt») att läsaren får se huru ...; to hewell-looking som ser (ei. tar sig) bra ut, med ett godt utseende. --made, a. välgjord; välskapad. ~-mannered, a. städad, hygglig, artig, jfr —-6red. —-meaner, s. en som vill väl (ei. det rätta); välvillig person, ens gynnare, vän. ^-meaning, a. välmenande. ~-meant, a. välment; redbar(t menad), uppriktig, —-met, interj. se under met; jfr ex. under hall, sms. "»• minded a. välsinnad. —-monied, a. välförsedd med pengar. —-moulded, a. väldanad; is. poet. välskapad, välväxt. —-natured †, se good -natured. <%/-nigh, ad. nära på, nästan, så när; hardt när, så godt som, snart sagdt (t. ex. impossible). — -off, a. välmående, burgen etc., jfr well ex. "»• oiled, a. väloljad, välsmord; bild. glatt, slät, hal; lättböjlig, medgörlig. —-Ordered, a. väl reglerad; väl styrd i aiim. bet. —-paid, a. väl aflönad. — painted, a. väl målad; poet. skickligt låtsad, för-ställd †. ^-planted, a. väl anbragt (t. ex. blow), --pleased, a. förnöjd, jfr ofvan. — -pleasing †, a. välbehaglig; s. behagande, ^-proportioned, a. väl proportionerad; väl afpassad ei. beräknad; med vackra proportioner, välskapad, väldanad, vacker. —-provided, a. välförsedd, —-read, a. beläst, studerad, —-regulated, a. väl reglerad (inrättad), jfr "»-ordered; ordentlig; normal; rättänkande. ~-Set, a. väl insatt (t. ex. om juveler: infattad), ei. (fast) hopsatt; välbygd, fast bygd, äfv. välväxt; duglig växt, hårväxt etc.; sport. ridk. väl placerad (t. ex. om hästöron). —-Shaped, a. välbildad, välväxt. ~-sized, a. af betydlig storlek, ansenlig. ~-sped †, a. följd af framgång, lycklig. 'v-Spent, a. väl använd. —-Spoken, a. talande väl, vackert; väl sagd, vältaliga ord, äfv. väl väld, »träffande» uttrvek. ^-spread, a. väl utbredd; väldukadt. bord; vidt utbredd; poet. vidsträckt; bred. —-stocked, ^-stored, a. välförsedd, rikligt fyld. —-tempered, a. begåfvad med ett lyckligt lynne, godlynt, godmodig. —-thewed †, a. stark-lemmad, muskulös; poet. vis. —-thumbed, a. mycket tummad ei. nött (handterad) (t. ex. om en bok). —-timbered, a. försedd med växtlig skog, rikt trädbevuxen; starkt bygd †. ^-timed, a. gjord i rättan tid, väl afpassad, läglig(t kommande); gjord, utförd etc. i god takt, taktmäs-sig. —-to-do, a. välbärgad, välmående, burgen, i goda omständigheter (a — man, äfv.: a man — in the world)-, the —, den burgna samhällsklassen. —- todoness s. burgenhet, ^-tried, a. (väl) bepröfvad. —-trod(den), a. mycket trampad,

upptrampad. —-trusted, a. åtnjutande mycket förtroende, välbetrodd (ej som titel), —-tuned, a. väl stämd; harmoniskt ljud. "»- turned, a. svarfvade fraser. a. mycket brukad, i flitigt bruk. — -vouched, a. välbestyrkt. —-warranted,

a. se föreg.; poet. bepröfvad, pålitlig. "»

-weighed, a. noga öfvervägd. --wilier se "»-wisher. —-wisll, s. välönskan, lyckönskan. —-wished f, a. omtyckt, älskad. ~-wisher, s. gynnare, vän. rm<7),-drag,-os; brunn (äfv. i allm. ss. olje-, min-, propeller- etc.), äfv. (oftast i pl.) hälso-(ei.»sur»)brunn; borrhål i jorden; grop; äfv. schakt aiim.; grur. grufhål, -stöt; tekn. nedfäldt hål, fördjupning (t. ex. i en hyfvel-bänk, i skolbord för bläckhornet etc.; ss. förvaringsrum i en vagn eto. el. ss. enklare källare); bärg. ställ, ugnssula; byg. trapphus, -rum ofta dets. som —-hole; ingeniör, byg. lodrät trumma: ss. hissbrunn ei. brunn hvari en motvigt sänker sig; F trång mörk kringbygd gård; parkett i en domsal (plats för advokaterna); sjö. pumpsot (:pump-"»)) sjö. (fisk-) sump i en båt; sjö. se äfv. "»-room; ångm. vattenbehållare; äfv. eljes tekn. behållare, uppsamlingsbrunn,

-cistern; lok. (på Orken-öarna) göl, hvirfvel, malström; vn. (is. poet.) välla, framkvälla (äfv. med forth, out), rinna, flyta; va. låta framkvälla; "» of a bank, djupt ställe midt i en sandbank; driven "», se tube-"»; flowing —, själf-flödande (olje)brunn; we never know the worth of water till the "» is dry, ordspr. man saknar icke kon forr'n båset är tomt; to drop a bucket into an empty "», ordspr. (det är som) att lugga en flintskallig; to be deep as a "», biid. vara förtegen. — -basket, s. djup torgkorg, matkorg. —-boat, s. fisksump (båt), —-borer, s. brunnsbor-rarej se äfv. "»-digger. —-bucket, s. brunns-hink, -ämbar. —-cleanser, s. brunnsren-sare. —-deck, s. sjö. brunnsdäck; a. med brunnsdäck. —-digger, s. brunnsgräf vare. —-drain, s. uppsamlingsdike, -grop för torrläggning, ränna, dike ledande till en (aflopps)brunn; va. >{< dränera (jfr s.). -graSS, s. bot. källkrasse (Nasturtium officinale). ~-head,s. källa. —-hole,s.brunn, jfr well, ingeniör.; ihålighet i en vindeltrappa utan spindel, hålspindel, trapp-hål. —-house, s. brunnshus. —-mOUth, s. brunnshål. ~-rig, s. borrstänger m. fl. tillbehör för brunnsborrning. —-

room, s.

brunnshus vid surbrunn, brunnssalong; sjö.

ösrum, -hål, -gatt i en båt. ^-sinker, s.

brunnsanläggare, -borrare ei. -gräfvare, ^-sinking, s. brunnsgräfning, -borrning. ~-spring, s. källsprång, källa, <^-stair-Case, s. byg. trapphus (med hole); vindeltrappa utan spindel invändigt. ^ •trap, se stench-trap. ~-tllb, s. brunnskar af trä. ~-tube, s. brunnsrör, -borrnings-rör; ~ point, jordborrstycke, -ax, jord-borrmejsel. water, s. brunnsvatten. <ved, -d, a. försedd med brunn, (om båt) med fisksump etc.

Wellington, wëilngtån, s. pr.; (w) is. i pl.:

ett slags skaftstöflar. Welsh, wèlsj, a. walesisk, från Wales; s. walesiska (språket); jo/, (the walesare, Wales-bor(na); ~ groin, byg. hjässlinie i bäckenhvalf; ~ onion, bot. Allium fistu-losum; ~ parsley †, hampa (o. galgrep); oj rabbit (eg. rare-bit), kokk. rostad (ei. rifven) ost (uppblandad med grädde) på rostadt bröd med smör, engelsk senap och cayenne; ~ ware, brunt stengods, -kärl från Wales; ~ wig F, yllelufva. man, s. walesare. 'vWOman, s. walesiska, kvinna från Wales. Welsh, wëlsj, va. o. vn. si. bedraga vid kapplöpningar (jfr föij. s.). ^er, -ur, s. kapplöpningsskojare hvilken ingår höga vad men gör sig osynlig då han förlorar.

welt wèit, 1. va. se wilt.

welt, welt, 2. 5. fåll, bräm, kant, bård

)j< utom : her. äfv. infattning; skom. rand (läderremsa); förstärknings-plåt-remsa el. -ribba vid sammanfogning, nitning o. d.; vidsticknillg (konkret: stickad remsa ei. bit till vidstick-ning); va. förse med bräm, med bindsula etc.; si. »randa», klå, smörja upp. ~-shoul-ders, s. pl. bindsuleläder. «*ed, -ed, a. prov. trådig, seg (jfr stringy); bot. slak. welter, wël'tur, vn. vältra sig (in the mud etc.; äfv. biid. t. ex. in vice : »i lastens dy»); &fv. bada, simma ibiod; (om vågor) stiga och falla, gå, rulla >|<; va. uppröra vågor; vältra fram äfv. : gnm vältrande i dy etc. åstadkomma; s. dy(pöl) o. d. hvari ngn vältrar sig; förvirring, oreda †. wen, wèn, s. med. F mjuk hudsvulst innesluten inom hinna; afv. flenhus; äfv. struma; biid. utväxt, wench, wensj, s. ung flicka, tös, jänta; numera is. föraktl.: lättfärdig kvinsperson, slinka; Am. färgad piga, negress; vn. † lefva otuktigt, »springa efter jäntor». ~er †, -ur, s. flickjägare. ~ing †, -ing, prt., a., s. springande efter jäntor, wend, wènd, vn. vända †; gå, begifva sig

(† utom i imp.: went, som hänföres till vbt go);

va. is. poet. vända sina steg (äfv.)|C a ship, the bow) styra sin kosa, ställa sin väg o. d. (: ~ one's way, äfv. vandra sin väg [fram]); företaga, göra resor †; S. † en viss sträcka land. Wend, wënd, s. pr. vend (slaviskt folk). >vic, -ik, s. vendiska språket, ^ish, -lsj, a. vendisk; S. se föreg.

wenivel, wënlvël, weniwel, -wël, s. bot.

Coscinium. wennish, wèn'isj, a. svulstartad (jfr wen). went, went, imp. (jfr wend o. go) gick, begaf sig; s. † väg, passage, wentle-trap, wënfltråp, s. zool. vindeltrappa (snäcksiägte: Scalaria); precious äkta vindeltrappa (S. pretiosa). Wept, wèpt, imp. o. pp. at wee.p. Were, wèr, war, F wur, 1. imp. (ind.pl. o. imp. Iconj. af to be) voro, vore; blefvo, blefve; P t. was; ~ not ..., vore icke ...;

0 o> I (ei. 0! that I able to ...! o, kunde jag ...! he oj no ..., oj not..., han vore icke, om icke ... vore (ei. funnes);

1 wish (ei. would) he o, jag skulle önska att han vore o, att han vore ...! it ~ well, the general ~ put in mind of it, det vore så godt (... skäl) att generalen blefve varskodd därom; as you o,!

exercis, tillbaka (i samma ställning som förut)!

if there o» no ..., there would be little ..., om ingen ... funnes, funnes föga ...; if I o» you, om jag vore i ert ställe; se vid. ex. under if o. time.

were †, 2. s. se weiv.

were, 3. va. se wear.

were †, wér, 4. s. dets. som: ~geld †, -gëid, ~giId †, -gild, s. (slägt)böter, mansbot, we're, wèr, smdr. af we are. weren't, wernt, smdr. af were not. werewolf, wè'rwulf, s. varulf, werish, se wearish.

Werner, ty., we'rnur, s. pr. ~ian, -ne'rian, a. Werners, Wernerska (. neptunska) teorien. ~ite, -it, S. min. wernerit (ett slags skapolit), wersej, wlrs, se worse; werst†, (1.) se worst. wersh, wërsj, a. fadd, kraftlös; Skoti. klen,

sjuklig, blek. werst, werst, (2.) s. se verst. wert, wërt, wàrt, imp. Iconj. (2. pe?-s. sing.

af to be) du vore; blefve, wesand †, wè'zånd, s. se weasand. wese, wèz, Skoti. f. we shall. weskit, wës'kit, P f. waistcoat. Wesleyan, wes'lian, a. Wesleyansk; s. Wes-leyansk metodist. ~ism, -izm, s. kyrk. (Wesleyansk) metodism. West, wèst, s. vest, vestan, vestern; vest-ligt land, vestliga delen af ett land; a. vestlig, vest-, vester-; ad. vestligt, vesterut, vestan, (till) vester (of, om); vn. †

A: fate, å: far, 4; fall, K: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, i: fine, 1: fin, i: fir,warrant

% Mindre brukligt. 1683 † Föråldradt.

wash

sjunka (gå ned) i vester †; vända sig åt vester, gå (draga sig) på (: blifva) vest (-lig) (om viuden); by North, vest till

nord; the (TF)~, Vestern, "Vesterlandet; the far (TF)~, den fjärran Vestern (vestra, mindre bebygda delen af Norra. Amerika); fvovi

the nu, vesterifrån; in the i vester; out vesterut; borta i Vestern; the Empire of the Vestromerska kejsardömet; to the nu, vesterut, mot vester; vestligt, i vestlig riktning; to the nu of, vester (vestligt) om; more to the nu, vestligare; towards the vestvart, jfr to the nu; the wind is nu, vinden är (på) vest(lig), det är vestlig vind; jfr ex. under east, north, south; the (W)nu End, Westend (vestra, aristokratiska delen af London; äfv. öfverfördt på d:o i andra städer). (W)~-Gothiail, a. Vestgotisk; vestgötisk, vestgöta-; s. vestgöte. (W)~ -India -man, s. vestindie-farare. (W)~ -Indian, a. vestindisk. (W)~-lndies, s. pl. (the nu) Vestindien. (W)~-North-WeSt, 5. vestnordvest. (W)~-South-West, 5. vest-sydvest. ^-variation, 5. kompassens Vestliga missvisning. ~-wind, s. vestan(vind); it is blowing a nu, det blåser vestan. ~er†, -ur, vn. se west, vn. ~ering, -uring, prt.; a. poet. gående mot vester, nedgående soi. ~erly,-urli, a. vestlig (t. ex. parts); kommande från vester, veetan-viud; ad. vestligt, vesterut, mot vester. js, -würdli, ~wards, -wurdz, ad. vestvart.

Westphalia, wëstfà'liå, 5. pr. Westfalen; pl. F jfr western end; by the peace of nu, i den vestfaliska freden fick ... -an,

a. vestfaliskj s. invånare i Westfalen.

westy, wes'ti, a. prov. yr, svindlande.

wet, wët, a. våt (with, af); fuktig; regnig väderlek; F drucken; s. väta; regnväder, nederbörd; si. litet vått (i sig), ngt att dricka, dryck, ett glas, en sup etc.; va. (reg.)|s; oftare imp. o. pp. wet) väta, blöta, fukta; vattna; nu as a fish (shag), våt som en tupp, genomvåt (: ~ through), våt inpå kroppen (jfr skin etc.); ~ as a sponge (sop), våt så man kan vrida ur den (jfr wringing ex.); ~ compress, med. kalla omslag kring magen; ~ day, regnväders-dag, nederbördsdag; ~ dressing, kir. kallt omslag; (he does it) with a nu finger F, ... med lätthet; ~ fish, färsk fisk; ~ method, nu process, ~ way, kern. tekn. våta vägen; nu paint! ny måladt! ~ quaker, kväkare af den mindre stränga riktningen; si. skåpsupare; ~ weather, våtväder, slask(väder), rusk; ~ year, våtår; it was coming on det började att regna; to get nu, bli våt; väta ner sig; äfv. vätska sig; an excuse for getting en »sugg-tvätt»; to resist utestänga ei. stå mot väta; ~ one's bed, väta under sig (om barn); ~ one's commission F, blöta (krympa) (officers)fullmakten; ~ the other eye! si. tag ett glas till (»ett glas i hvardera foten, så att du ej haltar»)! ~ one's neck, nu one's whistle, si. fukta strupen (»... sin aska»); ...a shower of rain which ~ me through (ei. to the skin), som gjorde mig våt inpå kroppen; a pen ready nu ivith ink, en nydoppad penna; se vid. ex. under heavy, lodge o. soaking. ~-dOCk, s. våtdocka, jfr under dock, ^-gilding, s. vattenförgyllning. ^v-nurse, s. amma. ~-P0t, s. våt förruttnelse. ~-SeaS0n, s. regntid. ~ -sheet bath, s. afrifning (med vått lakan). ~-sheet packing, s. inpackning (i våta lakan) vid vattenkur. shod, a. våt-skodd. ~-Sh0t, a. prov. växande i fuktig mark.

wether, wedh'ur, s. (jfr vädur) gällgumse, hammel.

wetness, wet'nes, s. våthet, väta; fuktighet (särsk. of the weather, of the season : regnighet, rikedom på nederbörd etc.).

wetting, wet'ing, prt.; s. vätning, genom-blöt-ning, fuktning; F »fylla»; se thorough, ex.

~-board, s. boktr, fuktbräde, <x,-trough, s. boktr. fuktfat. wettish, -tisj, a. tämligen (ei. litet) våt, fuktig.

weve †, wèv, (1.) se weave; (2.) se waive.

wevil, se weevil.

wey, wà, S. en vigt- el. mått-enbet för torra varor (: för ull 182 lbs; smör 2—3 cwt; korn o. hafre

48 bushels; hvete 5 quarters; ost 224 lbs;

salt 40 bushels à 56 lbs).

Weymouth, wà'måth, s. pr. ~-bit, 5. ridk. ett slags oledadt munlag. ^-pine, s. bot. Wey-mouthtall (Pinus strobus). Weythemoy, wa'thurnoj, 5. bot. bertram, battram (Pyrethrum ei. Chrysanthemum Parthenium). wezand, se weasand. Wha, ha, pron. Skotl. f. who. whaap, hwap, se whaup. whack, hwåk, va. (jfr thwack) klå, klappa (dunka, smälla) på, dänga, (mör)bulta; vn. slå, dunka, bulta etc.; s. hårdt slag, smäll, dunk, dask; si. andel af byte; äfv. ett glas af ngn dryck, SUp (jfr färdknäpp); ~ away, . gå på med att slå, klå på (t. ex. ... at each other); to go »»s, si. jfr motsv. under share. <ver, -ur, s. en som smäller etc.; si. (jfr öf-verdängare, baddare) ngt stort; grof lögn (jfr bouncer), ^ing, -ing, a. si. stor. whale, hwàl, 1. va. prov. piska upp, klå,

randa, jfr föreg. va. whale, hwàl, 2. s. zool. hval(fisk, -djur) (i allm. . ordn. Cetacea, is. slägtet Balæna); vn. idka hvalfångst, fånga hval; common (ei. right, true) grönlandshval, Balæna mysticetus; Cape {the) Southern B. australis; very like a ordspr. (det är) högst otroligt; se ex. under tub. ~-bird, s. zool. Prion vittatus; Phalaropus fulicarius. ~-boat, 5. hval(fångare)båt. ~ bone, 5. hvalfiskbarder, hand. klufna »hvalfiskben». ~-Calf, s. hvalfiskunge. ~-CUtter,s.(hval-fisk)flänsare, späckhuggare. ~-fin, s. hand. odeladt »hvalfiskben», hvalfiskbard. ~ -fisher, 5. se ^-fishery, s. hvaifisk-

. fångst; trakt af hafvet där hvalfiskfångst bedrifves. ~-fishing, s. hvalfiskfångst. /v»- line, hvalfångarlina fäst vid harpunen. ~-l0USe, s. zool. hvalfisklus (Cyamus ceti). ^man, s. hvalfiskfångare, fångstman. »» -oil, s. hvalfisktran. ~-ship, s. hvalfisk-(fångst)fartyg. ~-sflOt †, s. spermaceti, hvalraf. ~'S bone †, 5. elfenben. -ur, (1.) s. hvalfiskfångare; hvalfisk(fångst-) fartyg; (2.) en som klår, piskar etc. ~ry, -uri, s. se fishery. whaling, -ing, prt.; a. hvalfiskfångst- ei. fångare-fartyg etc.; s. (1.) hvalfiskfångst; (2.) uppiskning, ett kok stryk,smörj; afield,se »»-fishery senare bet. whall, hwål, s. grön starr. Whalp, hwålp, vn. Skoti. ne whelp. whame, hwàm, s. zool. broms, bröms (Taba-nus).

whammel, hvam'el, va. prov. vända upp och ned på.

whampee, hvåm'pè, se wampee. whample, hvam'pl, s. Skoti. slag, släng, whang, hwång, s. snärt; läderrem; remläder; prov. släng, klatsch, slag; Skoti. ngt

stort, stort stycke; va. prov. snärta, piska, dänga; vn. hvina som en piska.

Whap, etc. se whop, etc.

whar, hwår, ad. skoti. se where.

wharf, hwårf, s. (pl. ~s, -s 0. wharves, -rvz)

skeppsbro, brobänk,landningsplats; lastbrygga; lastageplats (jur. sufferance ~); strand †; va. lossa (lägga) på en brobänk etc.; förse (skydda) med brobänk †. ~ -boat, 5. flytande landnings- ei. lastbrygga. ~age, -adj, s. lastbryggor o. d. kollektivt; kajpengar. ~ing, -ing, s. brobänksbygg-nader, jrr föreg, ord; särsk. ingen, ett slags strandskoning. binger, -indjur, s. kajmästare, uppsyningsman vid en skeppsbro etc.; lastageplatsegare. wharves, pl. af wharf.

what, hwot, interr. pron. (s.) hvad (eiiipt. jfr ex.); (a.) hvad, hvad för (en), hvad för slags, hurudan, hvilken (-ka); (i oratoriska frågor el. utrop, äfv. med artikel, jfr ex.); (äfv. ss. fråge ad v.) i hvad afseende (jfr ex. under care), huru (mycket); relät. pron. (tillika inbegripande detcrmin.: that which) hvad (som), det som; något som ; (äfv. adjektiviskt) (alt) hvad (jfr ex.); indefin. pron. något; konj. (åtföljdt ar between, by ei. with) dels ... dels, jfr vid. ex.; »»? F mindre höfligt (ellipt. f. ~ did you say?) hvasa? hvaba? »»! hvad! hvad för slag, hvad nu (äfv. ~ now? jfr ~ then); ~ the deuce ...? »» on earth .. .? o. d. se dessa senare ord! (but then,) ~ of the others, hur är (var; går ei. gick) det då med de andra? jfr dyl. ex. uuder that; ~/ you dare ...! hvad, du understår dig...! ~ but... ? hvad om icke ...? hvad annat än ...? ^ is man that thou art mindful of him? bibi. hvad är människan att du tänker på henne?

are you? hvad är ni (för slag)? (svar t. ex. jag är köpman, jfr ss. mots, likformigt ex. under who); ~ is that (ei. »» do you call that) in English ? hvad kallas (heter) det där på engelska? ~ is the good of that? hvad tjänar det till? ~ is it like? hvad är det för ngt, hurudant är det? (jfr like, flere ex.); ~ are the chief ports of France? hvilka äro de förnämsta sjöstäderna i F.? ~ is his (its etc.) name, ~ do you call it (them etc.)? »hur heter han (det etc.) igen»? jag mins ej hur han (det) heter, ... hur det kallas (Obs. bela frasen äfv. ss. subst., jfr följ. ex.); Mr (W)»»d'yecairem, ei. Mr (W)»»'s-his-name, Herr N. N.; he was fond, as ~ healthy boy is not, of ..., han tyckte om ..., och hvilken frisk pojke gör ej det (ei. ... såsom alla ... göra); (but) ~ was my surprise to find (ei. when I found) ...? huru stor blef ej min förvåning då jag fann ...? (dyl. oratoriska frå-

gor med tillagdt not, se under d. o.) ; 'Vi should I see? hvad fick jag se (kan ni tänka)? to know ~ ... is, äfv. veta hvad ... vill säga; to Tcnow ~ is r>j, hafva reda på huru saken egentligen hänger ihop, hafva reda på sig (ei. ined sig), veta besked, känna till alla om och men; to know ~ to ..., se ex. under know; ... and ~ not, och Gud vet icke alt hvad, och hvad det nu alt heter, alt möjligt, med mera »som ej så noga kan specificeras»; ... and ~ not besides, och en hel hop mera dylikt; or ~ not, eller ngt dylikt, eller hvad det nu kan (kunde) vara; ~ else †? (förr som försäkran) hur skulle det annars vara? ~ ho! hallå! (jfr ho); ~ tf I had ..., nå, om jag nu också hade gjort det, nå än se'n då? ~ though, antaget att också ..., låt vara att ... (hvad är det mer med det?), änskönt; se ~ if;not but visserligen; ~ is it about? hvad är det fråga om (jfr matter o. question, ex.) ? about hvarom ? ~ do you laugh at? hvad skrattar du åt? by ^ (means)? hvarigenom? ~ for? for ~ ? för hvad då? hvarför det? for ~ reason? hvarför? ~ is it good for? se under good; in <* originate all these errors? hvari hafva ... sin grund? of ~ did he die? hvaraf dog han? ~ will this come to? hvad skall bli af det här? hvarthän skall detta bära? with hvarmed? ~ day of the month is it? nu is to-day's date? hvad är det för datum i dag? ~ language is this? afv. hvad är det för tal, hvad för du för språk? ~ people are those? hvad är det för (ena) rnänniskor (... för folk)? ^ stories are these? hvad är det för dumma historier (du kommer med)? ~ time (: at time? jfrd. o.)? när? huru dags? ^ a fine day! hvilken härlig dag!

~ folly! hvilken dårskap! ~ fools! hvilka dårar! sådana dårar! ~ a rogue! en sådan lymmel! <v; a stupid thing ! hvilken dumhet! huru (el. så) dumt! ss. frågepron. jfr ex. under become, can, care, do, done, end, get, know, mean, mind, more, name, next, say, shall, that, then, think, time, want m.fl.); ~ is called (ei. ~ ive, you, they,people call), så kallad (t. c*, that is done with ~ is called a graver, detta göres med en så kallad grafstickel); ^ is important, det vigtigaste härvidlag, det som är af vigt; these ... are alone ~ remain to him, ... äro de enda han har kvar; that's ~ I did, det var just (det) hvad jag gjorde; that's ~ it is, det är just hvad det är; äfv. just det ja (instämmande); he was carrying ~ seemed a ..., något som såg ut som en

.i.; come ~ may, se under come; this is

/v I wanted, ... hvad jag behöfde (el. önskade, ville); (tell me) ~ is wanted, ... hvad som erfordras; be it <x/ it will, det må vara hvad det vill; se ordspr. under heart o. undone; he gave me ~ 1 asked him for, han gaf mig hvad jag begärde; the wood, ~ there was of it, was rotten, (all) den (äfv. det lilla af) ved söm fans var ruttell; there are no springs at ..., at least none but ~ are bitter and unfit to drink, ... åtminstone inga andra än ...; ~ we justly consider our chief blessings, det (nogare de ting ei. d.) som vi med rätta anse vara ...]from ~ I know, efter (alt) hvad jag vet; I must tum to her faults, or ~ appear (Obs. plural, form) such to me, ... till hennes fel ei. det (nogare de egenskaper) som för mig synes (-nas) vara det; he attributed ~ little he knew to his ..., det lilla han visste ansåg han sig hafva sin ... att tacka för ; do ~ he might, he couldn't ..., hvad han än månde försöka, så kunde han inte ...: he founds looked like an old chest, han påträffade ngt som såg ut som en gammal kista; / gave him (half of) ^ money I had,... (hälften af) alla pengar jag hade; on ~ side soever he turned his eye, he saw nothing but ice, åt hvilket håll han än vände sina blickar ...; ^ day, poet. den dag då; ~ time, poet. (för at the time when) den gången då; I('ll) tell you jag skall säga er något, jag; vet ni hvad? rv between his fear, and longing, sliten som han var mellan fruktan och längtan; ~ between (ei. with) grief and illness he was in a deplorable state, i följd af dels sorg och dels sjukdom befann han sig ...; ~ by (ei. with) sleepless nights and hard work he was worn out, dels af sömnlöshet och dels af träget arbete ... ~e'er, -ä'r, poet., ~ever, -ev'vir, relät,. O. indefin. pron. (a.) hvilken som hälst som, hvilken ... än; (ställdt efter de nekande no, none, nothing, any) alls, som hälst; (s.) hvad som hälst som, hvad hälst än, alt hvad ...; interr. pron. F hvad i ali världen? a man, in ~ position in life, if he is content, is certain to be happy, om blott människan är nöjd, kan hon vara viss på att blifva lycklig, i hvilken ställning i lifvet lion än månde vara; (have you anything to say?) (svar) nothing ingenting alls (eg. . .. hvad det än månde vara); (is there any ...?) (svar) none ingen alls; upon any terms på hvad vilkor som hälst; without any knoioledge utan några slags kunskaper; he was a good soldier, ~ his faults, ... hvilka fel han

hi note, hi do, å: nor, à: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.weight-rest r

Talspråk. 1686 P Lågt språk.

welding-steel

än hade, ... med alla sina fel; on no (ci. not on any) pretence under ingen före-värdning, icke under någon förevändning som hälst; a force is oj produces or prevents motion, kraft kallas alt det som åstadkommer eller hindrar rörelse; o, you do, do it carefully, gör med omsorg alt hvad du gör; come, ~ you do! hvad du gör så kom c kom för all del, i alla händelser)! that fellow, ~ was his name, den där karlen, hvad han nu hette. ~(-)not, -not, s. étagère, athénienne, fristående hylla ei. hyllbord. ~soever, -soev'ur, pron. dets. som ojever (men med starkare allmännelig het.) (o b s. soever skiljes äfv. från föreg, delen, jfr ex. under what). ~neSS))<, -nès, S. se quiddity. -S, smdr. af what is; se ex.

under Up.

whaup, hwåp, s. zool. Skoti. se curlew.

wheal, hwèl, 1. s. lok. (tenn)grufva.

wheal, hwèl, 2. se weal, wale; äfv. blemma, finne. ~-W0ri†l, s. se harvest-bug.

wheat, hwèt, s. hvete (bot. Triticum vulgäre); bearded stiff oj, borsthvete, skägghvete, kubbhvete; German Oj, se spelt(-o>). ~-barley, s. skallöst korn, himmelskorn. ~-berry, s. björnbär, blåhallon. ~(-)ear, s. hveteax; zool. stenskvätta (Saxicola ænanthe). ~-eel, &. brandkorn (sjukdom på hvete orsakad af) hveteål (Vibrio Tritici). ~-field, s. hveteåker. ~-f|y, s. hvetefluga (Cecidomyia Tritici). -v-graSS, s. bot. vildhvete (Triticum repens m. fi., äfv. särsk. (Am.) hundhvete (T. caninum).

-harvest, s. hveteskörd. ^-midge, s. so

oj-fly; äfv. Lasioptera obfnscata. ~-mil-dew, 5. (rost på hvete, orsakad af) rostsvamp, »påfälle» (Puccinia graminis). ~-mOth, 5. se corn-motli. ^-pluflI, s. bot. krikon (Pru-nus insititia). ~-sheaf, s. hvetekärfve. ^-starch, 5. hvetestärkelse. ~-StraW, s. hvetehalm. ~en, -n, a. af hvete, hvete-.

wheedle, liwe'dl, va. locka ngn med fagra ord ei. lampor, drilla, narra; frånlocka ngn ngt, jfr ex.; vn. lisma, smickra; s. smicker, (af-) lockande; ~ something out of a person, aflocka ngn ngt, lirka ngt från ei. ur (t. ex. a secret out of ...) ngn; he ojd some money out of the tradesman ci. he ojd the tradesman out of some money, han narrade gnm inställsamhet el. lismeri från köpmannen litet pengar. ~r, -ur, s. lismare, smickrare, en som ställer sig in för att aflocka ngn ngt. wheedling, -ing, prt.; smickrande, lismande, inställsam; s. inställsamhet, smicker, lismeri för att narra

ngt af ngn.

wheel, hwèl, 5. hjul i alla bet., ss. på åkdon, i drif-verk, kugg- etc. hjul, skofvelhjul (jfr paddle-oj,

water-oj); arv. rund skifva till drejning (jfrpotter's oj), slipning (jfr emery oj) etc.; särsk. se spinning o,; trissa; sjö. ratt, drill (: steer-ing-oj)', fyrv. hjul, sol; hjul (förr brukligt tortyrinstrument); cirkel, rund kropp ei. skifva i aiim. †; vagn, kärra †; F velociped; rullning, svängning, kretsrörelse†; omkväde i folkvisa †; pl. F äfv. hjuldon, åkdon; va. svänga, rulla (sätta i rotation), kring-vrida, i aiim. försätta i kringsvängande rörelse; trilla; transportera på hjul (-don), köra, skjuta på kärra; förse med hjul; ridk. tumla (om) hästen; vn. rulla, rotera, svänga rundt ei. i cirkel, vrida sig kretsformigt; kretsa (om en fågel etc.); göra en (om)svängning (äfv. biid. †), ändra riktning, mii. bryta af (jfr ex.); göra en tur, en utflygt|; F åka (ut); F åka på velociped; ~ and axle, hjulet och axeln

(en af de enkla mekaniska krafterna); there are ojs within ojs in this affair, denna affär är af en högst invecklad beskaffenhet; to do the oj F, hjula; run of the oj} hjulring; to break a fly upon the oj (jfr break, ex.), eg. rådbråka en fluga; biid. straffa en obetydlig brottsling orimligt hårdt; i aiimht använda stora krafter för ett ringa mål; ~ about, oj round, svänga omkring, jfr ofvan; round, äfv. springa rundt (om vinden); äfv. dansa omkring; ~ round one's horse, ridk. tumla om hästen, volta; right (left) oj! mil. (infanteri under flankmarscb) (teten) till högel' marsch! (leading file) to the right o»! mil. (kavalleri) (teten) till höger sväng! ^

-animal(cule). .<?. se rotifer. ~-auger, s.

hjulnafvare. ~-band)}C, s. hjulband, hjul-ring, hjulskena (se tire), ^-barometer, s. visarbarometer, hjulbarometer. ~-bar-row,s. skottkärra. ~barrowman,5. (skott-kärr)skjutare, -dragare. ~-bird, s. se goat-sucker. ~-boat, s. hjulbåt (båt på hjul,

hvilken kan dragas öfver land). ~-blig, S. zool.

Arilus. ^-carriage, s. hjul(åk)don (åkdon

på hjul i allmht). rullstol för inva-

lider. ~-C0lllter, s. ett hvasst hjul framtill på vissa plogar. ~-CUtter, s. kugg-skärare. ^-Cutting, s. kuggskärning, tillverkning af kugghjul. ~-drag, s. hjulsko, hämmsko. ~-fire, rundeld (t. ex. omkring ett fat el. i ring kring en degel). ~-greaSe,

s. hjulsmörja. ^-guard-plate, s. gnidbleck på lavetter etc.

~-harnesS, s. stångsele. ^-harrow, s. hjuiharf. ^-horse, s.

stånghäst; ~ rider, art. stångryttare. ~ -house, S. sjö. styrhytt på ångbåtar; äfv. hjul-hus vid vattenverk etc. ~-jack, s. vagnsvind (domkraft). ~-lathe, S. stor SVarf föl' hjuls svarfning, oj-

lock, s. hjullås (gammaldags lås på

à: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, é: lier, i: fine 1: fiii, i fir,washing-copper

* Mindre brukligt. 1687 † Föråldradt.

waste-water-pipe

skjutgevär); ringlås, bokstafslås. ~-nail, s. hjulspik. ~-nave, s. hjuinaf. ~-ore, s.

min. F spetsglans, ^-pit, 5. mek. grop i valsverks etc. golf för stort svänghjul. <N,-plate, vändskena på vagn. 'v-plough, s. hjulplog. ~-race, s. vatten-hjulränna. ~-rope, s. sjö. drilltåg, rattlina, styrrep. ^-shaped, a. hjulformig, afv. bot. jfr rotate. ~-shaft, ~ -spindle, s. hjulaxel. ~'sman, s. sjö. ror-gängare. ~-Stone,s. sliphjul, polerskifva. ~-swarf, s. ett sings kitt af slipgorr. oj -tire, ~-tyre, s. hjulskena. ~-train, 5.

kugghjulssystem (ett helt af kugghjul som gripa i hvarann). ~-window, s. byg. rosettfönster. ^-work, s. hjulverk, ^wright. s. hjulmakare. ~ed, -d, pp.; a. försedd med hjul, i sm?, -lijulig (t. ex. four fyrhjulig), ^er, -ur, s. en som svänger etc.; velocipedåkare; hjulmakare †; stånghäst; en som broderar på muslin;

i sms. hjulbåt (jfr side-oj)-, arv. »-hjuling» (jfr three-oj). ~ing, -ing, prt.; s. transport på »axel» (hjuldon), förande på skottkärra; rullande, trillande, kringsväng-ning; hjulsport (velocipedåkning); mii. svängning, tètens afbrytande till höger ei. vänster; Am. väglag. ~y f, -i, a. cirkelformig.

wheen, hwèn, s. Skoti. hop (obestämdt antal), wheeze, hwèz, vn. flåsa; andas hörbart och tungt, pusta o. hväsa (ss. i andtäppa); hväsa fram orden; s. teater si. af aktören inlagd replik (vits etc.). wheezing, -ing, prt., a., s. flåsande, pustande o. hväsande, jfr ofvan. Wheezy,-i, a. (jfr föreg.) äfv. besvärad af andtäppa; s. (öfvers, af fr.: »Vendémiaire»). wheft, hwèft, s. se waft. whelk, hwelk, 1. s. zool. valdthornssnäcka (Buccinum undatum); se vid .periwinkle. ~-tingle, zool. Nassa reticulata, whelk, hwèlk, 2. s. (diminut. af weal ei. wheal, se d. o.); utslag, blemma, finne; med. en utslagssjukdom (Acne ei. Lycosis). ~ed, -t, a. med upphöjningar, rynkig, whelm, hwëi rn, va. (om el.) med en vätska fullkomligt öfvertäcka, nedsänka i djupet, »begrafva» (jfr overwhelm) afv. bild. (t. ex. to oj in sorroivs). whelp, hwèip, 5. valp; större rofdjurs (björns, lejons etc.) UUge ; skämts, el. föraktl. näsvis pojke, pojkvasker, spoling, glop; sjö. spel-klamp, -docka {pl.: fyllning cl. klädsel af trä för att hindra skamfilning af kettingcn); vii. Valpa;

yngla, jfr s.; va. framföda (o,s, jfr s.); bild. F framkläcka (t. ex. a scheme)-, a bitch (heavy) in oj, en drägtig hynda. ~ing, -ing, prt.; s. valpning. ~ish, -isj, a. valpaktig, näsvis, glåpig. ~leSS, -lès, a. utan valpar.

whemmel, hvem'el, va. prov. se whammel. when, hwèn, ad. (frågande) när? när då? (efter since el. till) den tiden; (ss. relativt adv. efter föreg, subst.) då, när, i (på, vid etc.) hvilken, äfv. där, jfr ned. ex.; (ellipt. f. that time o,) den tiden då (jfr ex.); konj. då (för-fluten tid), den gången när, vid det tillfället då; när (om framtid el. närvarande tid) (om framtid äfv. : när hälst); äfv. ofta ungefär: i det fall då, om, jfr ex.; (knapt) förrän; medan, då tvärtom; (inledande oäkta bisats) hvarefter, hvarpå, och då, och därpå; interj. † hvad! hvad nu då! ~ as, oj that † i st. f. blotta oj; o, and where you please, när ni behngar; ~ is he coming? ~ will he come? när kommer han? I don't know oj he will come, jag vet ej när han kommer; oj I do begin, (men) när jag börjar (på allvar); ~ thou pr ay est, go into thy closet, när du beder, gå in i din kammare; <v» first the Allies sat down before Sebastopol, there was no ..., under den första tidén sedan de allierade börjat belägra S., fans ingen ...; say oj! säg till när jag skall (göra det el. det; is.) sluta (då man slår i ett glas åt ngn) : säg Stopp ! oj

God pleases, it rains with every wind, när (så) (: om) det behagar Gud, så kommer det regn med hvilken vind som hälst; ~ it should be observed, hvarvid bör iakttagas; he had been absent several hours, oj a carriage drew up, han hade (redan) varit borta flere timmar, (men) då körde en vagn fram; at the battle of Culloden, oj the last of the Stuarts was ..., där (i hvilken) den siste ...; ... the day oj we shall see ..., då (på hvilken) vi få ...; he wrote till 8 o'clock, oj he received his friends, han skref till klockan 8, hvarpå han tog mot sina vänner (gäster);

bathing, då man badar (ei. han etc. badade), under badning; oj fishing one day, he was drowned, då han var ute och fiskade en dag, drunknade han : han drunknade på en fisketur; experience, oj dearly bought, is seldom thrown away altogether, erfarenheten är sällan helt och hållet bortkastad, äfven då (ei. i det fall, om) den är dyrköpt; if you lie upon roses, young, you'll lie upon thorns, oj old, om man hvilar på rosor då man är ung, får man ligga på törnen, då man är gammal; jfr dyl. förk. uttr. under boy, due o. there; oj at home, när han etc. är hemma; Oj in use, se d. o. ex.: se vid. ex. under ali o. time etc. ~as †, konj. se ex. under föreg. ever, ad. o. konj. när hälst, när ... än, när som hälst som, hvarje gång (när), (för) hvar gång (som), så ofta som; så

snart som; ~ and wherever you find it, när och hvar ni än påträffar det; come again, you have an afternoon, ... när (så ofta) ni har ngn eftermiddag ledig; ~ you like, när hälst ni önskar, när som hälst (gärna för mig). ~S0ever, - - se

föreg.

whence, hwèns, ad. (frågande ei. relativt) hvarifrån; hvadan, hvaraf (ursprung), hvarföre; did he come? hvarifrån kom han? has this man his wisdom? bibi. hvarifrån har denne sådan visdom; ^follows that, hvaraf följer att; to acknowledge ~ his goods descends, (poet.) hvarifrån hans goda kommer \ from (oegentl. men vanligt) hvarifrån (fråg. o. reiat.); the sentence of this court is that you be taken ~ you came, and be hanged ..., ... att ni föres dit hvarifrån ni kom och ... ~-ever --'-, ^soever, —adv. O. konj. hvarifrån än, hvarhälst ifrån, hvadan ock. ~-forth †, --', se whence.

where, hwàr, ad. (frågande el. relativt) hvar, hvarest, där (relativt), äfv. (efter subst.) i el. på etc. hvilken, hvari etc. (äfv. i allm. bet., jfr ex.); det ställe hvarest; hvart, hvarthän, dit (relativt), det ställe dit; se † nas; se † <-v/-ever; se † whence; se † ichether; s. † (o. %) ställe, belägenhet, plats; ~ are you? F hur är det nu ställdt med dig? ^ does he come from? hvarifrån kommer han? äfv. ... härstammar han? ~ did you get this hat? äfv. hvar har du fått den här hatten ifrån? ~ will all that be then? hvart tar det då vägen med alt det där? ~ ivlll you be, when she has taken up with the other young man? hur går det med dig (hur skall det bli med dig) när hon ...? then, ~ will be all your fiattering smiles? i så fall, hvad har du då för alla dina inställsamma leenden? if so, ~ would be the harm? i så fall, hvad ondt låge däri? hvad vore det för ondt däri? nobody knew ~ to go, ... hvart ban skulle ta' vägen ; the Son of Man hath not ~ to lay his head, Människosonen har icke ett ställe där har. kan lägga sitt hufvud; give me to stand and I will move the world, gif mig en plats att stå på och jag skall rubba världen ur dess bana; ~ are you going ? ~ are you off to ? hvart skall du gå (fara) (»som längst»)? about tioo feet ~ broadest, omkring två fot där det är som bredast (ei.: på bredaste stället); /v» he came, dit han kom, på (ei. till) det ställe dit han kom; is this ~ Mr. C. lives, är det här som (ei. det ställe där) hr C. bor? in cases ~ ..., i fall vid hvilka, vid tillfällen då ...; tum ~ I would (I couldn't

...), hvart jag än vände mig ...; from, f^j do you come? hvarifrån kommer du? I will speak from ~ I stand, jag vill tala från min plats (stående där jag nu står); near ~ we live, nära (i närheten af det ställe) där vi bo; ~ ... to, to hvart; when they came to ~ P—town now stands, då de kommo fram till det ställe där nu P. är beläget; I go to seek a better ~ †, jag går att söka ett bättre hemvist; withal, se where-withal; any every>v, nOr\s, se dessa ord sms.; se vid. ex. under use,

when o. will. ~aboilt(S), -åbau't(s), ad. hvar vid lag, hvar(eet) ungefär, hvar nånstans; angående hvilket, hvarom, hvarför †; s. uppehållsort, vistelseort, tillhåll; belägenhet; förehafvande, syfte, göromål †; to have one's uppehålla sig; I don't know his jag vet ej hvar han uppehåller sig, äfv. jag känner ej hans (närvarande) adress; we advanced to make out the ~ of the fort, ... för att taga närmare reda på fästets läge. ~as, --', konj. under det att tvärtom, medan (däremot ei. nu), då däremot, hvaremot; ehuru dock; is. i lagstii alldenstund, i betraktande af att, enär, eftersom, ^-at,

--', ad. (i allm.: at what, dock ss. frågande >j<)

hvaröfver; hvaråt, hvarvid. ~by,--', ad. hvarigenom, hvarmed, hvaraf; ~ shall I know this? bibi. hvaraf skall jag veta detta? the means ~ I live, (poet.) det jag li-fnär mig med. where'er, hwàrà'r, smdr. af föij. Wherever, hwarev'ur, ad. hvar ... än, hvar hälst än, hvarest det än vara må; (frågande) F hvar i ali världen (t. ex. have you been)?

(where)fore, -fèr, ad. (frågande ei. relativt) hvarför; konj. † alltså, därför, följaktligen; s.)f< (jfr ex.) skäl (hvarför); for every iohy he had a för hvart »hvarför» hade han ett »därför* (ett skäl att andraga). <v»in, " -', ad. hvari; hvaruti(nnan). ~intO †, ---', ad. <fr5g. o. reiat.) hvari, hvarin, in i hvilket. ~-of, ad. hvaraf, hvarom; hvars. ~0n, --', ad. hvarpå; hvaröfver (jfr on). ~OLlt)js, --', ad. dets. som Out of lohich el.

what. ~SO †, se ^soever. ~SOe'er, -soa'r, snuir. af föij. ~SOever, -sèëv'ur, ad. hvarest än, hvarhälst; äfv. † se ivhithersoever. ~through --', ad. hvarigenom. ~t0, --', ad. hvartill. ^untO †, --'-, ad. se föreg. ~upon, ---', ad. hvar(up)på; hvarefter. ~with,--', ad. hvarmed. ~withal, ---',

ad. hvarmed (fråg. o. reiat. äfv.:) med hvilken; hvarmedels; hvarpå; s. (med artikel) medel (ofta: penningtillgångar); materialier, t. ex. the ~ for a bridge)', the

to (infln.), medel, tillgångar atthe had not the — to furnish (supply) (t. ex. a marriage portion), han hade ej råd att anskaffa ..ej medel till... —neSS -nås, s. m. tillvaro i rummet, where's, hwàrz, smdr. af where is. wherret, hwer'et, va. förarga, reta, plåga;

gifva ngn en örfil; s. † örfil, wherry, hwer'i, 1. S. prov. cider (pressadt efter

utpressning af verjuice). wherry , hwer'i, 2. s. lätt, skarpbygd färjbåt, roddarbåt; storbåt, slup (ett slags jakt, haif-däckadt fiskarfartyg), —mail, S. roddare (jfr ofvan).

whet, hwët, va. (reg.; imp. o. pp. äfv. % lika) hvassa, slipa, bryna; skärpa äfv. aiim. (t. ex. the appetite)-, uppegga; uppreta (against, mot) †; s. hvässning, skärpning; ngt som skärper; ngt som retar matlusten (: a — to the appetite)', P aptitsup; ~ forward †,

— on †, drifva på, uppegga (to, till); a oj is no let, ordspr. skynda långsamt; I must have a oj first, först måste jag ta' mig en aptitsup. —slate, s. bryne (af skiffer); min. brynstensskiffer. —-Steel, s. bryn-stål. ~StOne, s. brynsten, bryne; biid. eggelsemedel; min. brynstensskiffer (äfv.

— slate)-, to give the —, förr eg. belöna ngn med ett bryne för att han ljuger så bra (beslå med lögn).

whether, hwedh'ur, pron. † ei. bibi. hvilken (•derå) (af två); ad. † se zohither; konj. (frå gande) (förr el.)j< äfv. inledande direkt fråga) månn'

tro; huruvida, om; vare sig (antingen) ... eller; ~ of the twain did the will of his father f hvilken af de två gjorde det fadern ville? — is greater, the gold, or the temple, bibi. hvilket är för mer. guldet eller templet? I will see o> he he at home, jag vill se om han är hemma; we are in uncertainty (ei. we are uncertain) as to oj ..,, vi sväfva i ovisshet beträffande huruvida ...; — ... or (äfv. med upprepad t oj) ..., vare sig (antingen) ... eller, om ... eller om ...; — or no, i hvilket fall som hälst; äfv. se följ, ex.; — or not, vare sig ... eller icke, om ... eller icke; tve may choose — we will taJce it or not (ei. — or not we will take it), vi få välja om vi vilja taga det eller ej; (T did so) before knowing — or not to believe it, innan jag visste om jag skulle tro det (eller ej) ; se doubt flere ex.

whethering, hwëdh'uring, s. veter. efterbör-

dens kvarstannande bos kor. whetile, hwët'il, s. se woodpecker. whetter, hwëtfur, s. en som bryner, hväs-sar etc.; bryne, brynstål, strigel o. d.; uppeggare; eggelsemedel; se tippler, whet-

ting, -ting, prt.; s. skärpning, hvässande, brynande; to give a oj to, hvässa, bryna, whew, hà, vn. prov. hvissla, pipa, skria med ett gällt, skärande läte (t. ex. om en fågel, ss. en pipare); interj. schytt, ysch, brr ei. dyl. uttryckande förvåning, ovilja el. förakt. ot -duck, ~er, -år, s. zool. prov. se xoidgeon. whey, hwå, s. vassla. —-Cure, s. med. vassle-kur. ~-faee(d) †, se motsv. under pale. ~ey, -i, ~ish, -isj, a. vasslig, vassleaktig; to become (ei. tum) —, vassla sig. —ish-neSS, -isjnës, s. vassleaktighet. which, hwitj, interr. pron. (adj. o. subst.) hvilken (-ket, -ka), hvilkendera (antydande ett urval, därför ofta med partitiv genitiv); relät, pron. (subst, numera blott om saker el. allmänt neutralt; † o. bibi. om person he — etc., jfr ex. under reins; adj. äfv. om personer) hvilken etc., som; indefin. pron. i st. f. —ever; — book do you take? hvilken bok (: hvilken af böckerna) tager du? tell him oj way to take, tala om för hnm hvilken väg han skall gå; — of them f hvilken af dem? hvilkendera? we will see — (of us) can first reach ..., hvilken hinner först till ...; (I cannot tell ei. impossible to make out ei. d.) — is —, ... hvilken är den rätta (omöjligt att skilja dem åt); I don*t know — is —, or what is what, jag vet hvarken in eller ut (höger eller vänster), jag blir ej klok på det här, det är altsamman ett virrvarr för mig, jag kan ej reda mig med det här; we were idly speculating as to — (of the pirates) would probably murder — before nightfall, vi roade oss med att söka utfundera hvilken af dem skulle mörda den andre (och hvilken som skulle bli offret) ...; my father or my mother, I forget has told me, min far eller min mor, jag har glömt hvilkendera (det var), har ...; be it — it may, vare det hvilken (-t) som hälst; in both oj cases, i hvilka båda fall; I will inform you ..., o, done, I hope you will leave me in peace, jag vill upplysa er därom, och när det är gjordt, hoppas jag ...; if he will, oj I doubt, ... hvilket jag betviflar, hvarpå jag tviflar; he likes reading, — 1 am glad to hear, han älskar läsning, hvilket (: och det) gläder mig att höra; he made ships with — to pursue ..., ... för att med dem förfölja ...; — as †, — that †, the —, † för blotta — (reiat.); about —, hvarom ; after —, hvarefter; against —, hvaremot; among —, hvaribland; at —, hvarvid; by —, hvarigenom; by means o/'—, hvarmedels; for —, hvarför; jfr season, ex.; added to oj, hvartill vidare kommer; upon —,

hvarpå : hvarefter ei. : med anledning

hi note, hi do, å: nor, à: not, à: tube, ft: tub, à: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.which

F Talspråk. 1690 P Lågt språk.

whilk

hvaraf; ... a maritime power, compared with every other ..., ... i jämförelse hvarmed ...; (Anm. p& dyl. sätt i allm. med prepos. o. relät, ; se rid. ex. under ali, than

o. that. ~ever, ^soever, (detta

sista i högtidlig stil) relät. o. indef. pron. (adj. o. subst.) hvilken (-ket, -ka) ... än, hvilken som hälst som, hvilkendera; ~ road you take, hvilken väg ni än väljer; ~ of the roads he takes, hvilkendera af vägarna han än tager.

whid, hwid, s. hares Språng, skutt när han ej är skrämd; üten lögn, osanning, påstående taget ur luften, tomt prat; si. ord; vn. skutta, kila, röra sig hastigt.

Whidah (el. -daw), Wl'da (-da). S. pr. afrikanskt land vid Guineabugten. (W)~-bird, (W)~-bU!l-ting, (w)~-finch, 5. zool. »paradisenka» (Vidua paradisea m. fl. arter).

whiddle, hwid'l, vn. Si. prata hit och dit

utan att vilja komma fram med saken.

whiff, hwif, s. pust; rök-puff; »bloss», drag

ur en pipa etc.; prov. skymt, glimt; lok. (Oxford etc.) ett slags Utriggare (tvåårad roddbåt, ej kapp-roddbåt); zool. en art var (Bhombus me-gastoma); va. pusta (ei. blåsa) ut rök etc.; röka upp i pipa; blåsa bort etc. äfv. /)< allm. biid.; dricka, tömma)J(; fiska (med drag), jfr oiing; he took a ~ at his pipe, han drog ett drag (»bloss») ur pipan;

she recovered with a few ojs from the scent -bottle, hon kryade till sig gnm att lukta några tag på luktflaskan. ~et †, -et, 5. liten pust etc. ~ing, -ing, prt.; s. ett slags (drag)fiske för makrill etc. -1, vn.

vifta, svänga fram och tillbaka; kasta (om) (om vinden); biid. vackla, vara obeslut-sam, krångla, huttia; va. svänga, vifta; blåsa bort, skingra †; s. pipa, liten flöjt. ~le-tree, S. svängel på en vagn. ~ler, -lur, s. en som puffar (blåser etc.), rökare; vindböjtel, väderhane, obeslutsam, ostadig, opålitlig människa; krångelmakare, en som brukar undflykter i dispyter; stafbärare i spetsen för en procession; härold, budbärare

whig, hwig, 1. s. skoti. vassla; prov. läskedryck af sur vassla ei. tunn sur mjölk äfv.

med kryddor >j(.

whig, hwig, 2. vn. Skoti. lunka i jämn fart; va. Skoti. drifva på häst, sätta, hålla i jämn lunk.

Whig, hwig, 3. 5. eg. Skoti. se ~amore; poüt. hist, whig, (gammal)liberal (numera undanträngdt af »liberal»); a. i sms. whig- (t. ex. party), liberal. ~(g)amore, -amor, s. Skoti. skotsk presbyterian; a. presbyteriansk. ~(g)archy, s. whigvälde, -regemente. ~gery, -ur!, se <*»gism. ~gish, -isj, a.

whiggisk, utmärkande ei. tillhörande whigs, ^gism, -lzm, s. whiggism, (gam-mal)liberalism. oJilig -ling, s. föraktl. småwhig.

while, hwil, s. liten tid(rymd), stund; ens tid (krafter, möda, jfr worth, ex.); konj. medan (äfv. med bibegrepp af motsats : hvaremot), under det (att), så länge (som); på samma gång som; tills †; va. (äfv. med away) för-nöta ei. fördrifva (time, tiden); vn. söla (bort tiden); a (little) ~ ago, för en kort tid se'n, helt nyligen, just nyss; (it toill be) a long (det dröjer ei. varar) länge, en god stund (before ..., innan); owe ~ (t. ex. I thought ...), en tid (trodde jag); the denna stund ei. tid (tiden) (t. ex. I employed the in ...-ing, ... tiden

medan ngt annat försiggick el. medan jag väntade

ei. d.); (ad.) medan (eiiipt. adv.), under tiden, därunder, (t. ex. jag väntar) »så länge»; poet. äfv. ss. konj. dets. som blotta ~; (ali)

the hela tiden, under tiden; this äfv. för denna gång; this long den långa tiden som nu gått, jfr föij. ex.; nu på länge (t. ex. ha vi ej hört af hnm); what have you been doing this long hvad har du haft för dig (på hela långa tiden); after (ei. in) a <v», om en stund; kort därefter; between då och då,emellanåt; dessemellan; jor a en stund, en tid (bortåt); (gör det) så länge; for a good under (ei. på) en god stund, (på) ganska länge; in a little om en liten stund, inom kort; subst, se vid. ex. under alas, once o. worth); ~ there is life, there is hope, så länge det fins lif, fins det hopp; äfv. man hoppas så länge man lefver; ~ ive live, let us live, låt oss lefva, medan vi lefva (»leben und leben lassen», ska' det vara så ska' det vara); se ordspr. under time; ~ this thing was going on, under det att detta passerade, äfv. under alt detta; I like to have you with me, ~ I may, ... så länge jng kan; ~ listening to his speech, I thought of nothing but..., medan jag hörde på hans tal, tänkte jag blott på ...; ~ speaking of..., dets. som blott speaking of; ~ at work, he ..., medan (på samma gång som) han arbetar, under arbetet (t. ex. sjunger han); ~ (he is) in his castle, he will remain safe, så länge han stannar på sin borg, är han trygg; he did it ~ absent in mind, han gjorde det i distraktion; se vid. ex. under grass (ordspr.), there o. thrown. ~re †, -hr, ad. nyligen, nyss (jfr erewhile). -z, ad. emellertid, under tiden †; skoti. emellanåt, stundom.

whiling, hwi'ling, prt. (af while)-, s. † väntan, tidspillan, söl. ~-time †, s. väntetid.

whilk, hwilk, 1. s. se whelk.

à: fate, å: far, å: fal], à: fat, 4: fast, è; mete, è: met, å: lier, i: fine 1: fin, i lir,world

)fC Mindre brukligt. 1691 † Föråldradt.

worm- destroying

whilk, hwilk, 2. pron. Skoti. hvilken, whilly, hwil'5, VCl. se följ. sms. wha(w), -hwå, va. skoti. ställa sig in hos (»stryka om munnen») med fagert tal (jfr wheedle); vn. lisma, »vara mör i mun», ställa sig in med söta ord; a. i sms. lismande, fagert tal.

Whilom, hwi'lom, ad. † ei. poet. tillförene,

förr (i världen); före detta. Whilst, hwilst, konj. dets. som while (med starkare framhållande af ngt nytt ss. tillägg el. motsats, ofta ungef.) medan tillika (ei. ej dess mindre), under det att till på köpet, under det att äfven (på sin sida); the under tiden (dets. som the while); ~ thus guiding the ... Government at home, he likewise made haste to obtain ... help from ... countries less distant, under det. han sålunda ... skyndade han därjämte ... whim, hwim, 1. s. hugskott, nyck, nyckfullt infall, godtyckligt påfund; pl. griller; vn. hafva nycker, infall; she has her hon har sina nycker; just as »o and fancy took (ei. seized) her, alt efter som nycken kom på henne; if the ~ is on me, om hågen faller på mig, om det faller mig in; he takes sometimes, han får sina nycker ibland; when he takes a ~ in his head, he doesn't value money, då han får ngt infall i sitt hufvud, frågar han ej efter hvad ngt kostar; he has taken a ~ for gardening, det har kommit på hnm en vurm för trädgårdsskötsel; he has taken a ~ to travel, han har fått en vurm för resor; full ofnvs, full af hugskott, nyckfull, whim, hwim, 2. s. vind(spel), hästvind, is. vid grufvor haspel (äfv. ~-gin), »spel», uppfordringsverk äfv. med ånga el. vattenkraft

(: ~-engine). ~-rope, s. gruflina, uppfordringslina. ^-Shaft, s. uppfordrings-schakt.

whimble, hwimb'1, s. se wimble. whimbrel, hwim'brel, s. zool. srnåspof, »kvidbonde» (Numenius phæopns). wllimling f, hwim'ling, s. nyckfull, underlig människa, whimmy f, -mi, se whimsical. Whimper, hwim'pur, vn. gnälla (t. ex. om en hund; äfv. allm. bild.), sakta jämra sig, kvida, klagande pipa (om ett litet barn); Va. (äfv. ~ out) framgnälla (t. ex. complaints); s. gnäll;

(is. vissa djurs, t. ex. råttors) pip ; to be Oil the

<v/ F, vara i gnäll-tagen. ~er, -ur, s. en som gnäller etc., »gnällspik», »pipsill». ~ing, -ing, prt.; s. gnäll(ande), pip(ande). whimpied †, -pld, a. förgråten, vanstäld af grin o. gnäll, whimsey, hwim'si, s. 1. se whim, 1. j

whimsey, hwim'si, s. 2. se whim, 2.; äfv. liten

rörlig krän i magasiner o. d.

whimsical, hwim'sikal, a. full af underliga infall ei. griller, nyckfull; underlig, sällsam, bisarr (om infall, påhitt o. d., el. om person :) »originel»; my neighbours call me ... kalla mig för ett original. ~ity, -'iti, ~ness, -nes, s. fantastiskt lynne, fallenhet för grillfängerier ei. underliga infall; fantastiskhet, bisarrhet, underlighet; »egenhet»; »originalitet», whim wham †, hwim'wham, S. reduplikation af

whim, 1., se d. o. whin, hwèn. 1. s. se loheen. whin, hvvin, 2. s. se whim, 2. whin, hwin, 3. s. bot. is. Skoii. gultörne (jfr

furze); zool. o. min. se sms. ~-ben*y, S. bot. slägtet Vaccinium is. V. myrtillus (blåbär), ^-bruiser, S. hackelse o. krossmaskin för

gultörnes förvandling till foderämne, zool. se furze-chat. ~StOne, S. min. Skoti. se greenstone; biand grufarbetame o. d. hård bärg-art i allm. (äfv. a. i sms. : af whine, hwin, vn. »hvina», gnälla, gny, kvida, klaga; pusta, stånka, jämra sig, äfv. biid. grufva sig, ynka sig, »låta illa»; pipa, hvissla (om vissa djur); S. gnäll äfv. bild, (: kink), pip; gnällande ton ei. föredrag; ~ away, äfv. gråta bort. ~r, -ur, s. en som gnäller etc. (jfr whimperer). Whinger, hwfng'gur, s. Skoti. jagtknif, hirseh-fängare.

whining, hwl'ning, prt. (af whine); a. gnällande; gnällig; s. gnäll, jfr whine; »ynklig låt», klagan, whinny, hwin'i, l. a. full af gultörne (jfr furzy); full af ei. lik basalt etc. (jfr whin-stone).

Whinny, hwin'i, 2. vn. gnägga; s. gnäggning.

whinnock, hwin'ok, s. Am. sista (minsta) grisen i kullen, whip, hwip, va. piska; piska på, (på)drifva (med piska), äfv. fösa (med adv., jfr ex.); SpÖa, ge spö, risa, ge ris(bastu); hudflänga äfv. biid.: gissla (with sarcasm); klå, Am. si. äfv.: öfvervinna, öfverträffa; slå på, med piska hålla en snurra i rörelse ; i allm. (med adv., jfr ned. ex.) hastigt »köra» (sticka, stoppa), slänga, kasta, draga, hala; gripa, snappa, nafsa, rifva; kokk. vispa; tröska)fC;

fiska (i) med kastad ref, jfr ex,; tråckla, nästa ihop (: ~ together); kasta öfver, sy med öfverkast (: ~ down); sjö. tagla (the end of a rope, en ända); vn. (eiiipt.) piska etc., jfr ofvan; »dänga», fara (af) hastigt, sätta i väg, rusa, »kila», »flyga», »sno», »smita» (into, in i; out of, ut ur etc., jfr ex.); P undanhålla del af rofvet; s. piska; gissel äfv. bild.; F kusk; sport. o. pari. »inpiskare» (jfr

nuper-iri); pan. partimedlemmars inkallande,

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.whip

F Talspråk. 1692 P Lftgt språk.

whipping

kallelse till en vigtig omröstning; tekn. (längd af) väderkvarns arm; i sömnad öfverkast; sjö. göling, »stackenat» (stagtakel); signalflagg; si. den enskildes bidrag vid skram-ling till vin o. d. i en mess etc.; interj. vips! f>u the cat, si. gnida, snålas; prov. arbet&rsi. arbeta hemma i husen mot dagspenning o. maten; (we can) ~ all creation, Am. si. besegra (öfverträffa) hela den öfriga världen; ~ one 20 lashes, ge ngn 20 piskrapp ei. slag med spö etc.; ~ a ruffle, krusa en remsa; ~ a (trout-)stream (vid metande af laxfiskar, med långt spö och ref samt konstgjord fluga) långsamt gå på stranden uppåt en

ström och när refven drifvit nedåt åter kasta ut, sålunda liksom piskande strömmen; to he ^ped, få risbastu; slita spö; you ought to he ^ped, du borde ha spö; ~ away, (va.) piska (fösa) bort, drifva bort med piskslag; rycka, snappa bort; (vn.) skynda bort, »dänga» (kila) i väg, sätta i väg (med en fart); ~ bach, (va.) med piskslag drifva (fösa) tillbaka; rycka, slänga, »skjutsa» tillbaka; (vn.) komma (farande) tillbaka (med fart); fara (rygga) tillbaka; ~ down, (va.) rycka, slänga etc. ned; (vn.) komma (hastigt »dängande») ned; ~ forward, med piskslag drifva framåt, piska fram hästarna; ~ in, (va.) piska (fösa) in : jagt. (vid hunting) hålla hundarna tillhopa med piskan; pari. samla ei. hålla tillsammans partimedlemmarna (vid ngn afgörande voter ing); drifva (»skjutsa», slänga) ngt in; (vn.) kila (rusa etc.) in; uppträda som »inpiskare» (jrr ~ in, va.)) kapprodd. si. komma sist (fram); ~ off, (va. o. vn.) se ~ away; äfv. »slänga ifrån sig», »svänga till», hastigt affärda ei. göra undan (ei. expediera); jagt. särsk. med piskan drifva bort hundarna från ett spår; ~ on, (va.) drifva på ci. fram (med piskan) (t. ex. hästarna); slänga på sig kläder; (vn.) »dänga i väg» (framåt); ~ out, (va.) jaga (drifva) ut (med piskan), fösa ut; hastigt draga (ut) (t. ex. värjan) ei. rycka etc. ut, fram, hastigt framtaga; hastigt utsäga, rabbla fram; (vn.) rusa ut; ~ round, (va.) om-veckla, slå in i paket; (vn.) springa etc. omkring o. fjanta; ~ up, med piskslag drifva upp; piska upp el. på (med piskslag sätta i fart) hästarna; rycka upp; hastigt taga upp (och tillegna sig), rycka till (rafsa åt) sig; sjö. hala hastigt upp (med en göling ei. enkel talja); rusa (kila) upp i ei. uppför; (vn.) kila, rusa upp; ^ up and down stairs, dänga (kila) upp- och nedför trapporna; few of us would do our duty, if not fsjped up to it, ... om vi ej vore piskade därtill; ~ and runner, ~ on sjö. talja på talja;

/x; and spur, (ad.) i sporrsträck; double t>u, enkel talja, klapplöpare; a good en skicklig kusk, en som kör braj /orø^r

chambrière; to craclc (el. smacJc) a smälla (klatscha) med en piska; give him the <v/ låt hnm smaka piskan! gif hnm pisk (äfv. risbastu)! to put the ~ to the horse, låta hästen smaka piskan; to receive the få pisk; a craclc (ei. smack) of a en pisksmäll; a cut (ei. lash, stroke) of (ei. with) a ett piskrapp; (done) in a smack of a ~ F, i ett nafs, i ett huj. —Can †, s. dryckeskämpe. —Cat|, a. i sms. dryckes-, sup-. —COrd, s. pisksnodd hvrf pisksnärtar göras; bot. slägtet Chor-daria. —Crane, s. enkel krän för lastning

el. lossning af fartyg. —CHOp, S. bot. OXel;

olvon. —graft, s. trädg. skarfymp; va. skarfympa. —hand, s. »piskhand», ridandes ei. körandes högra hand; bild. öfvertag, fördel (to get ei. to have the ~ over, ... öfver ngn), —handle, S. piskskaft. ~ •jack, s. si. tiggare som ger sig ut för att vara en förlist sjöman. ~-lash, s. pisksnärt; bot. Chorda filum. —maker, s. piskmakare. —net, s. ett slags enkel tyll ei. spetsbotten. —pOOr-will, s. zool. amerikansk nattskärra (Caprimulgus vocife-rus). —ray, s. se sting-ray. —rein, s. höger töm. —roll, s. väfv. sträckbom som garnet passerar mellan gurnbommen och väfskeden.

—rope, s. sjö. se girtline. —round, S. sammanskott, (hop)salning, »skramling». ~ -Saw, s. svepsåg, (great span-**, framed långsåg, kransåg; (~ without frame) engelsk fogsvans, —shaped, a. piskfor-mig. —snake, 5. zool. »spetsorm» (fam. Dryiophidæ). —socket, s. piskhållare

(läderrörka å framskärmen). —Staff †, S. förr ror-

kult. Stalk †, —Stick, s. piskskaft. ~ -Stitch, va. sy med öfverkast, »kasta ihop»; prov. lätt plöja (jfr rafter)', s. (hopsy -ning med) öfverkast, kastsöm; hastverk, fuskverk)fC; skräddare^; åkerbr., jfr va.

—stock, 5. piskskaft. (W)—Tom-Kelly,

s. zool. Vireosylvia viridis (vestindisk fågel).

—thong, s. pisksnärt. —tongue, s. bot. se goose-grass. —top,se ~ping-top. —WOrm, s. zool. piskmask (Trichocephalus). ~per, -ur, s. piskare, en som piskar etc.; profoss som spöar; gisslare (kyrkb. se flagellant); se coal-**; öfverdängare, ngt öfverlägset)(<; spinn, enkel öppnare, vulf. ~per-in, s. »infösare», »inpiskare» (: jagt. huntman's

medhjälpare, »pikör» som väpnad med piska håller hundarna tillhopa; pari. person som sammankallar [o. sammanhålleri partimedlemmarna vid vigtig votering).

~per-Snapper, s. visper, vask er, fjanter, spoling. <vping, -ing, prt.; s. piskning;

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,whipping

>j< Mindre brukligt. i69S † Föråldradt.

whisper

pisk, ris(bastu), (kok) stryk; risning, spöslitning; vispning; sjö. tagling; jfr sound, ex.; to give a »», ge ett kok stryk, ge risbastu. sN/pintj-boy, s. ung furstes lekkamrat hvilken fick stryk för dennes förseelser. ~ping-Cheer s. skämts, traktering med ris, stryk; to distribute »», utdela slängar, ^ping-hoist, s. (ång-)hiss (-krän). ^ping-pOSt, s. spöpåle. ^pjng -Snapping, a. liten och obetydlig,fnaskig, fjantig. ~ping-top, s. pisksnnrra, »snur-ribus». ~ple-tree, -ltrè, s. svängei Pa vagn. ~py†, -1, s. (näsvis) flickslinka. ~Ster †, -stur, s. visper, rörlig ung man; slug karl. ~t, -t, pp. i st. t. whipped. whir, hwir, vn. surra, knarra (om ngt som hastigt rör sig), snurra (t. ex. om spinnrockshjul);

(UPP) (om rapphöna etc. med ett surrande ljud); va. % draga (föra) ctc. så att det surrar efter; s. surr, snurr(ande), knarr, buller, jfr whirring. whirl, hwirl, vn. hvirfla; yra; snurra (surra) rundt, hastigt svänga (rotera) (äfv. »» about, »» round); rulla (framåt) om åkande, om vagn; flyga, ila i aiim.; va. rulla, försätta i hvirflande rörelse, svänga omkring (äfv. ~ round); hvirfla fram; rulla i väg med i en vagn etc.; s. hvirfvel (äfv. of dust, of water etc.); ngt som hvirflar, rullar : trissa, rulle, snurra; sländtrissa, (rulle å) spinnrock }j<; (spindel i) repslagarhjul; se vid. whorl; the dust -ved about us, dammet yrde kring oss; she was in a »» of wonders at the theatre, hon var alldeles yr i hufvudet af förvåning öfver alt det myckna nya hon såg på teatern. ^-abOllt†, s. se ~igig; se)j< ~ -whale. ^-bat >j<, s. ngt som svänges till slag; poet. fäktarhandske (antik, cestus).

beetle, s. se »»igig-beetle. ^-blast)|C, s. poet. se wind. 'v.-bone, S. anat. ledhufvud;

knäskål; ett slags snurra att spela med ss. tärning,

jfr teetotum. ^-Current, s. strömhvirfvel; hvirfvelvind. ~-pit){(, s. se följ. ^pool, s. vattenhvirfvel, strömhvirfvel, hvirfvel-göl, malström; i aiim. bet. gapande afgrund i hafvet etc.; zool. † sc »»-whale. ~-Water % s. se water-spout. ~-whale †, s. is. poet. ofantlig hval. ~wig, s. se »»ig ig-beetle. rewind, s. hvirfvelvind; biid. vildt framrusande flock (t. ex. of hounds and hunters); to reap the ~,(eg. bibi.) ordspr. arbeta (verka) förgäfves, jfr wind, ex.; to ride the »», biid. herska med makt. ~er, -ur, s. hvirflare (äfv.: hvirfvelbill, jfr ned. sms.); ett slags snurra till vetenskapligt experiment för att åstadkomma artificiel horisont; spindel, hake, krok i repslagarhjul. "Jgig, -lgig, S. snurra, »pirra»; karusell; »svängbur» (fordom brukadt

soldatstraff) ; hvirfvel, kretslopp allm. bild.

of time); nyck, kapris; vn. snurra, ^igig-beetle, s. zool. hvirfvelbill, vattenlöpare (slägtet Gyrinus L., is. G. natator). 'ving, -ing, prt.; a. hvirflande; gående rundt omkring, äfv.: yrande, i yra (his words w.ere wild and »»); s. hvirflande, kringsnurrande, kringsvängning. ojng

-apparatus, ~ing-machine, fys. sväng-

skifva för att åskådliggöra centrifugal- o. centripc-talkrafternas verkningar. ~ing-motion, s. hvirf-velrörelse. ^ing-plant, s. bot. Desmodium gyrans. 'ving-table, s. se »»ing - machine; tekn. sc throwing-table.

whirret †, wh!r'ët (hwi'r-) whirick †, -ik,

whirit †, -it, s. se wherret. whirring, hwi'ring, prt. (af whir); a. surrande; knarrande, jfr s.; s. surr, knarr,

smått slammer ss. af ett elektriskt ringverk, af ur som drages upp, bullel' af uppflygande rapphöns q. d. whirtle,hwi'rti,s . tekn. dragskifva för ståltråd etc. whisk, hwisk, s. svep, stråk, hastig rörelse; vindstöt; viska, damvippa af halm, gräs, tagel el. af ngn växts blomvippa (särsk. jfr durra); hö tåtte (jfr wisp); visp ; förr fruntimmers hals-krås, halsremsa; tunnb. kröshyfvel; si. visper, snushane; va. vispa; vifta (med), svänga; hastigt röra äfv. slänga, kasta, sutta (is. med adv., jfr ex.); afborsta, afdamma, viska, sopa med en vippa etc.; V1I. (jfr: »det visjar om öronen») röra sig fort »flyga» (along, framåt), rusa; ~ away, (va.) sopa bort; hastigt rycka bort; (vn.) flyga sin kos, försvinna; the train »»ed by, ... rusade förbi; ~ off, (va.) sopa bort (från); slänga i väg; rycka bort (med sig); (vn.) sätta (»sno») i väg, »kila» bort. ~er, -ur, s. viskare, afdam-mare; viska, visp, jfr föreg, s.; mustasch †; pl. kindskägg, polisonger; pl. morrhår kollekt.; sjö. gajdävert. »» er-hair, 5. ett morrhår. ~ered, -ård, a. försedd med kindskägg ei. morrhår; skäggig; ~ bat, zool. nattblacka (Vespertilio mystacinus); ~ stern, zool. hvitskäggig tärna (Sterna leucopareia). ~erleSS, -urlès, a. utan (kind)skägg. whisket, hwis kèt, s. liten enkel svarfstol; prov. korg.

whisk(e)y, hwis'ki, 1. s. se tim-whiskey. whisk(e)y, hwis'ki, 2. s. whisky, skotskt ei. irländskt (korn)bränvin; ~ hot, whisky-toddy. ~fied -fid, a. berusad af whisky. whisk(e)y-jack, hwis'kidjak, s. zool. Corvus

canadensis, whisking, hwis'king, prt.; a. prov. stor; s.

»flygande», ilande etc. whisp, se wisp.

whisper, hwis'pur, vn. hviska (äfv. poet. om vinden) (to, till); (sam)tala sakta; tissla och tasslaj va. (fram)hviska, uttala sakta

(språkv, klanglöst, utan ton : utan stämbandens spänning); säga i hemlighet; hviska till, arv. sufflera ngn; hviska i (one's ear) >j<; i hemlighet ingifva ngn †; s. hviskning; rykte; kny, knyst, insinuation, vink,jfr ex.; he who ojs, lies, den som hviskar han ljuger; ~ abroad, utsprida; it was o>ed (about) that, o,s were about that, det hviskades man och man emellan, det glunkades, rykten gingo om att ...; it was darkly o»ed that ..., ett dunkelt rykte gick om att...; they o,ed (to) each other, de hviskade till hvarann, de förde ett samtal i hviskande ton; that no oj of the transaction might reach ..., ... ingen minsta antydan, icke en »halfdragen anda» ...; never had they breathed a oj against ..., aldrig hade de låtit höra det minsta knyst mot...; to give ... the oj. si. ge ngn en liten vink; (he informed me) in a oj, in ojs, i en hviskning, i hviskande ton, hviskande; se pig ex. ~ed, -d, pp.; a. afv. hviskande. <vei*, -År, s. hviskare, en som hviskar; skvallrare, skvallersyster; örontasslare; bakdantare (-terska); rapportör, trappspringare, ngns spion }J<. -ing, prt.; s. hviskning,

hviskande, ^ing-gallery, ~ing-dome, 5.

(eiiiptiskt) ekogalleri, -hvalf, akustiskt hvalf, singly, -lngli, ad. hviskande, i hviskande ton, med liviskning(ar). oj-ously -åsli, ad. se föreg. ad. whist, hwist, interj. st! tyst! a. % (is. ss. ap.) tyst (icke talande); s. vist-spel (: game of oj); vn. vara tyst, tiga (stilla); va. % tysta; long oj, 10 poängs vist; short oj, 5 poängs vist; to play oj, spela vist.

whistle, hwis'1, vn. hvissla i alla bet. äfv. om kulor etc., (om vinden) hvina; pipa om fåglar el.: blåsa pipa; va. hvissla ei. blåsa på pipa en melodi etc.; kalla gnm hvissling (back, up etc.); hvissla till (signalera till gum hvissling); S. hvissling; pip, gäll ton hos en fågel; hvin(ande); hvisselpipa ss. jägares, militärers etc. signalinstrumuut el. : enkel, liten flöjt; ånghvissla; si. strupe, jfr wet, ex.; don't oj before you are out of the woods, ordspr. man skall inte ropa hej, förrän man är öfver bäcken, prisa ej dagen före aftonen; -v, for, hvissla på ei. efter; hvissla för att få (t. ex. ~ for a wind in a calm); si. få länge vänta på, få »se sig om efter» (t. ex. one's money, ... att få igen sina pengar), få »sukta efter», få »dra vef-ven»; ~ off †, skicka bort ifrån sig, utsända (eg. en falk); fördrifva med hvissling (t. ex. care); to go oj †, dra åt fanders; as clean as a oj, 8i. (jfr »klar som en flöjt») klart, nätt, behändigt, raskt, jfr clean, ad.; to give a oj, låta höra en hviss-

ling, hvissla; at one's oj, (färdig) på ngns vink; to pay too dear for one's ordspr. (eg. med syfte på en anekdot af B. Franklin) betala för mycket (för ett nöje, för en nyck); to dance to one's dansa efter ngns pipa; to cail ... ivith a oj, hvissla på ngn; worth the oj F, värd att (eg. kallas på) beaktas, beaktansvärd, värd något. ~ -fish, zool. tretömmad skärlånga (en tonfisk, Motella tricirrhata). -ur, s. hviss-lare; pipare, äfv. zool. (ljung)pipare etc., jfr plover, o. veter. jfr roarer; Plönkrögare; zool. ett slags amerikanskt murmeldjur (Al'C-tomys pruinosa). whistling, hwis'ling, prt. af föreg, v.; a., s. hvisslande, hvinande, pipande. ~-billy, s. si. ånghäst, lokomotiv. ~-shop, s. P bränvinskrog, is. lönkrog. ~-SWan, s. zool. sångsvan (Cygnus musicus). whit, hwit, s. liten bit, smula, grand; every o», »(i) hvarenda bit», alldeles, fullkomligt (t. ex. ... as good), totalt; (oj brukas is. i negat. uttr. ss..-) not a oj, inte ett grand (»dyft», »kvitt»; t. ex. he is not a oj better). white, hwit, a. hvit; blank särsk. boktr., jfr ned.; blek (as a sheet, som ett lärft; with fear); blekt lärft o. d.; hand. äfv. orökt, jfr sms.; otjäradt tåg, jfr sms.; hvitt, grå - nadt (hair); hvit(nad) i hufvudet, hvit-hårig, gråhårig (with age); bild. (jfr ~ as snow, hvit som snö wid.) ren, fläckfri, oskyldig äfv.: oskadlig, jfr ex.; skenfager (2üorc?s)†; lycklig, lyckosam (day, dag; latinism); s. hvitt, hvithet; hvit färg (äfv. konkret, jfr French o. Spanish, ex.); en hvit (människa af den hvita rasen) ; ägghvita, äfv.

fröhvita; hvitöga (the oj of the eye); hvita pricken i en skottatia)|<; boktr, blank-kolumn, blank (otryckt) sida (: ~ 27a.(Je)i hand. granvirke (: ~ deal, ~ fr); zool. hvit-vinge (fjuriissiägte: Pieris);^/. hvita färger, alt det hvita i ett landskap etc.; hand. hvita (varu)sorter, hvit vara kollekt., ss. flormjöl, finaste hvitaste hvetemjöl; hvitt kläde; hvita (blekta) linne- ei. bomullstyger; (hvita kläder †, numera särsk.) hvit sports-mans-(bållkastares, roddares)drägt; med. F se leucorrhæa; va. o. vn. † se oju; oj and weary, blek och trött, medtagen; oj alkali, se oj-ash (1.); ~ bread, särsk. hvetebröd; ~ feather (jfr d. o.), bild. feghet; ~ fib, oj lie, liten osanning (afsigtlig tvetydighet ei. d.) ei. nödlögn; ~ hair, äfv. stickelhår (... among dark); oj horses, äfv. hvitvågor på sjön, »hvita gäss», skummande vågkammar; liver, biid. fruktan, feghet, harhjärta; oj money, silfvermynt, silfverslnntar; /n/ rage, raseri på kokpunkten (jfr ~ heat under d. o.);

hi fate, ki far, a: fall, a: fat, ki fast, è: mete, è: met, èi her, 1: fine, 1: fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1695 † Föråldradt.

worm- destroying

the (PF)~ Sea, Hvita hafvet; to standin a oj sheet, iklädd botgöraredrägt göra bot, biid. vara ångerfull, falla till föga; ~ spot, särsk. stjärn, bläs; to hold the oj staff, vara lord-skattmästare; to mark (a day) with a oj stone, beteckna såsom (en) lycklig (dag), »rita rödt kors för i almanackan»; ^ wine (satin ei. tape), si.

gm; oj med subst, se vid. under dessa, särsk.

feather, flag, gill, iron, sheet, snow, squall etc., samt jfr ned. sms.; to get hvitna, blekas; se change o.go,ex.\ to make ...oj, göra ... hvit; to make ~ black, göra hvitt till svart; to make black (into) oj, m. göra natten till dag; spotted oj, hvitprickig; striped oj, hvitrandig; to turn oj, hvitna (t. ex. om hår); blekna, blifva plötsligt blek; to turn up the oj(s) of one's eyes, vända ut och in på ögonen, äfv. dets. som to tum (se uuder d. o.) up one's eyes; (dressed) in hvitklädd. (Sms. is. naturvetenskapliga benämningar som här nedan saknas må sökas ss. ex. under den senare delen ss. uppslagsord), oj- admiral, s. zool. Limenitis Camilla. ~-ant, s. zool. hvit myra, termit, ^-archangel, s. bot. hvit blindnässla, hvit plister (Lamium album). ~*ash, s. (1.) raffinerad soda; (2.) bot. rönn;

amerikansk ask (Fraxinus am ericana); ~ breeze, sjö. skämts, »gransegel» (årorna). ~-ash-herb, s. bot. kväller, kirs-kål (Ægopodium podagraria). ^-back, s. bot. hvitpoppel, r^bait, s. zool. »hvit sill», småsill (Clupea alba, numera befunnen vara: sillunge); ~ dinner, politisk middag hållen af ministrarna i Greenwich inemot slutet af parlamentscssioncn.

bot. Magnolia giauca. ~-beam(-tree), s. bot. norsk oxel (Sorbus Aria). ~-bear, s. zool. hvit björn, isbjörn. ~-beard, s. hvit-skägg (gubbe), ^-bearded, a. hvitskäggig. ^-beech, s. bot. amerikansk hvitbok (Fa-gus sylvatica, var. americana). <%/-ben, s. bot. se oj-bottle. ^-blaze, s. hvit bläs på hästar. ~-bl0W, s. bot. snöhvita, vårblomma (Draba verna); grusbräcka (Saxifraga tridactylites). 'v-bonnet, s. hvitmossa;

si. falsk bjudare vid auktioner, jfr puffer. Oj

-bordered butterfly, s. zool. sorgmantel

(praktfull fjäril, Antiopa). ~-bOttle, s. bot. smälla, ängsglim (Silene inflata). ~boy, s. gullgosse, älskling †; medlem af en orolighetsliga i Irland i förra århr. (oftast i pl.), /^boyism, -bojizm, s. jfr föreg. ~ -brant, s. se snow-goose. ~-brass, s. hvit-mässing, nysilfver. ~-bream, s. zool. blicka, björkna, braxenpanka (Abramis blicca). ~-bristle, s.

veter. F mjältbrand.

, s. Am. en skadeinsekt på vin etc.

-(cabbage)-butterfly, s. zool. hvitvinge,

kålfjäril (Pieris). ~-Campion, s. bot. af-tonklintblära (Melandrium pratense). ~ -Canon, s. F se premonstrant. ~-Cap, s. hvit mössa; skummande våg; bot. hvit skilling (Agaricus arvensis); zool. se tree -sparrow. ~-CaSt-iron, s. bärg. hvitt tackjärn. ~-cedar, s. bot. Cupressus thyoi-des; zederack (Melia Azedarach). ~ -centaury, 5. bot. hvitklint (Centaurea alba). ~-chalk, s. hvit krita; oj pencil, hvitkrit(rit.)stift. (W)~Chapel, s. pr. fattigt distrikt i Londons East-end; si. Utspel af ett ensamt kort; ^ cart, lätt slagtar- etc. kärra. ~-clover, s. bot. hvitklöfver (Trifolium repens). 'v/-COat,s.hvitrock (: t. ex.

förr österrikisk soldat); (skilin af) Sex Veckors

sälunge. 'v-COpper, s. hvit tombak, (kinesiskt) nysilfver. Crime, s. förbrytelse som af allmänheten betraktas som oskyldig eller ej vanärande. ~-Crop, s.

åkerbr. säd i mots, till rotfrukter etc. ~-CrOSS

knight, s. malteser-riddare. ~-C0Unter-pane, s. pikétäcke. ^-dammar, s. ett gummiharts (af Valeria indica). ~-ear, se wheat •ear. ^-elephant, s. hvit elefant (albino;

helig i Siam); bild. F (ngt dyrbart o. sällsynt :) klenod, raritet, särsk. storartad (gnm sin dyrbarhet mottagaren) ruinerande present. oj -eye, s. zool. F fågelslägtet Zosterops. oj -eyed , a. hvitögd; med glanslösa ögon af blek färg; oj monkey (äfv. oj -eyelid monkey), se mangaby. ~-faCe, s. se ~ -blaze; jfr pale-face. ^-faced, a. blek, jfr pale-faced; med hvit framsida, hvit (framtill); the oj shore, poet. den engelska (krit)kusten ; ~ duck namn på honan af scaup, ^-favoured, a. F prydd med hvit sidenbandrosett, jfr favour, ^fieldian, -fe'ldian, s. kyrkoh. anhängare af White-field, kalvinistisk metodist. ~-film, s. veter. hinna Öfver fårögon orsakande blindhet. —fish, zool. F gemensam benämning för hvit-ling, kolja o d. (jfr whiting o. haddock)', särsk. i England mört-slägtet (Leuciscus); särsk. i Am. sik-slägtet (Coregonus), is. siklöja (C. albula); bland hvnlfångare dets. som oj-whale. ~-flag, s. hvit flagg; parlamentärflagg;

Bourbonernas hvita fana. ~-f00t, s. veter.

hvit fläck på hästfot. ~-f00ted, a. hvit-fotad; ~ mouse, deer-mouse. ~-flaw †, s. se whitflaw. ~friar, s. augustiner- ei. karmelitermunk. <v,-frOnted, a. med hvit panna ei. framsida; ~ goose, zool. bläsgås (Anser albifrons). 'v-game, s. seoj-grouse. ^•gentian, s. se laserwort. rv-grass, s. se dart-grass. ~-grOU$e, s. dalripa, snöripa (Lagopus albus). ^-gum, med. ett slags tandsprickningsutslag. ^-gunpowder, s. kalikrut. ~-haired, a. hvithårig. (W)1 ™ ^"

hail, S. pr. förr kungl, palats i London, nu namn på en bred gata därstädes, vid hvilken åtskilliga ämbetsverk ligga, bland andra the Admiralty o. the Horse-guards, se d. o. ^-handed, a. hvithändt. ~-haSS, s. Skoti. se pudding. ~-head,s. bot. Parthenium hysterophorus. ^-headed, a. hvithöfdad; hvithårig af ålder, gråhårig; ~ cabbage, blomkål. ~

-heart(-cherry), s. bigarrå, ^-herring, 5.

orökt (färsk ei. salt) sill. ^-horehoiMQ, s. bot. se horehound första bet. 'v-hOPSe, S. bot. Portlandia grandiflora på Jamaika; zool. (äfv. ~ fish) en art rocka (Raja fullonica). ~ -hot, a. hvitglödande. ^-indigo, s. hvit indigo (jfr indigogen). ^iron, s. h vitbleck, förtent järnbleck; bärg. hvitt tackjärn. ~-iron-pyrites, s. se marcasite. ^-lady, s. se snowdrop. ~-land, s. ett slags ljus lerjord som svartnar vid regn. ~-|ead, S. blyhvitt. ^-leather, s. hvit-(: alun)garfvadt skinn. ~-Ieg, s. med. svullnad i benet, jfr f^-sioelling. ^-legged, a. hvitbent. -lily, s. bot. hvit lilja (Lilium candidum). ~-lime, s. kalk utrörd till hvitlimning.

boktr, mellanrum mellan två tryckta rader, äfv. spaltlinie; sjö. otjärad lina. ~-livered †, a. feg, lättskrämd, har-hjärtad. ~-meat, s. (finare) (hvitt) kött af kalf, kanin, kalkon, höns etc.; mjölkmat

(äfv. inbegripande ägg).

bärg. hvit

(koppar)koncentrationssten; tekn. hvit lagermetall ; i allm. hvit legering af sink, tenn el. nickel etc., jfr (särsk. Parisian ~ :) "v-brass.

'v-money †, s. silfvermynt. ~-mouse, s.

hvit råtta (albino), ^-mustard, 5. bot. hvit se-nap (Sinapis alba). ~-noddy, s. se tern. ~-nun, s. se nun ex.; zool. se smew. ~-0ak, s. bot. hvitek (Quercus alba o. Q. pedunculata); i Austr. Casuarina leptoclada. ~ -Oakum,s. otjärad dref. ~-paper,s. boktr, se

S. first f orm under detta senare ord. ~-peppeT,

hvitpeppar. ~-pig-iron, s. bärg. hvitt tackjärn. ~-pine, S. bot. (o. hand.) Pinus StrO-bus o. P. Tæda. ^-poplar, s. bot. silfver-poppel (Populus alba). ~-poppy, s. bot. äkta vallmo (Papaver somniferum). ~ -pot, S. kokk. »brödpudding» (af brödskifvor, ägg, mjölk, smör, socker etc. kokta i en form). ~

-potherb, s. bot. vårsallat (Valerianella olitoria). ^pudding, s. kokk. äggpudding

(af ägg, mjöl, mjölk o. smör); Skoti. ett slags (»lef-Ver»)korf af fett med hafremjöl. 'Xz-pyNteS, S.

min. hvit svafvelkis.whitewash

ackord ei. gnm att inför rätta bevisa sin oförmåga att betala) med sina for-dringsegare. —washer, s. hvitlimmare, hvitmenare; biid. rentvättare (jfr föreg, va.); si. en som får ackord, —washing, s. hvit-mening; biid. rentvående. — -water, s.

mjölröra (hafremjöl o. vatten); veter. en fårsjukdom. --wave, s. zool. Caberia pusaria (en mätare-fjäril). —"WaX, S. hvitt (blekt) vax. —-Weed, s. bot. hvit prestkrage; hvit tusenskön (Achillea Ptarmica); svensk körfvel, hundloka (Cerefolium sylvestre). —-wild-vine, s. bot. hu n dr of va. —-willow, s. bot. hvit pil (Salix alba).

gin >!<. ~-winged, a. hvitvingad (ingår i flere fågelnamn). —-WitCh, S. F välgörande trollkvinna. —-WOOd, s. hvitved (jfr alburnum); bot. namn på flere träd, ss. PetrO-bium arboreum å S:t Helena; se vid. tulip -tree o. (Am.)

bass-iuood. —-WOrm, s. zool. rotmask, »fetpölsa» (larv af ållonborre). —|y)|<, -li, a. hvitaktig, blek. ~n, -n, va. göra hvit, färga hvit i aiia bet.; bleka tyg ctc.; hvitmena, jfr —wash; garf. slikta; tekn. däcka socker; vn. blifva hvit, hvitna (särsk. o ni hår: lüith age); their bones — the ground, marken är hvit af deras bleknade ben; flocks of swans — the lake, sjön är alldeles hvit af svanflockar; the sea r>»s with foam, hafvet är hvitt af skum, »sjön går hvit». ~ned, -nd,^. af föreg.; a. bot. mjölig (farinosus); (om mörk färg) öfverdragen (laverad) med tunt hvitt, —ner, -når, s. ngn ei. ngt som gör hvit; hvit-menare; blekare; garf. se diving-knife. —ness, -nës, s. hvithet; hvit ei. blek

färg, ärv. blekhet i ansigtet (ständig el. tillfällig); biid. renhet, oskuld; to heat to o,, hvit-glödga. —ning, -ning, prt.; s. hvitgör-ning; blekning; bleknande; sockers däck-ning; garf. hudars sliktning; slammad krita. —ning-knife, s. garf. sliktklinga ei. -knif. —ning-machine, s. risskalningsmaskin. —ning-stone, s. fin slipsten ei. brynsten, polersten. —y, -1, a. i sms. med inblandning af hvitt, hvit-(och-), jfr ned. — y-bllie, a. hvit(-och-)blå. ~y-brOWn, a. hvit-och -brun ei. ljusbrun. — y-gold, a. i hvitt och guld (t. ex. wall-papers). whither, hwidh'ur, ad. hvart, hvarthän (högtidligare än where); (reiat.) dit; till hvilken grad, huru långt † (t. ex. at length wilt thou abuse our patience? öfvers, af Quous-que tandem abutere patientia nostra [Catilina]?); äfv. % för föij. sms.; ~ away? f —bound Ff hvarthän? hvart skall det bära af? — SOevei*, ad. hvarthän. än.

whiting, hwi'ting, prt. af white; s. zool. hvit-ling (torskart: Gadus merlangus); slammad krita; byg. etc. hvitlimning, jfr whitening; se äfv. white-pudding. —-mop †, s. ung hvitling; vacker ung flicka. —-pollack, s. se pollack, —-poilt, s. se pout, 2. whitish, hwi'tisj, a. hvitaktig, stötande i hvitt; äfv. smutshvit; — gray, hvitgrå, ljusgrå; — yellow, hvitgul. —neSS, -nes, s. hvitaktighet, hvitaktig färg. whitleather, hwitflëdhår, 5. se white-leather;

se pax-wax. whitling, hwit'ling, s. grålax i första året. whitlow, hwiflè, 5. med. fulslag. ~-grass, s. bot. nagelört, vårälskling (slägt. Draba), äfv. se följ.; early —, se white-blow, första bet.

whitret, hwifrët, 5. Skoti. se weasel. whitsour, hwit'saur, s. ett slags surt äpple, whitster †, hwit'stur, 5. se whitener. whitsul, hwit'sul, s. prov. (eg.: »hvitt sofvel») en rätt af sur mjölk med ostmysja, ost, smör etc.

Whitsun, hwit'sun, a. i sms. pingst-; s. >j< pingst(tid); the holidays, pingstferierna; pingsthelgen, <v,day, s. pingstdag, —tide, s. pingst(helg, -tid). whittaw(er), hw!t'å(år), 5. prov. sadelmakare, en som arbetar med hvitgarfvadt läder. Whitten, hwit'n, va. prov. bleka etc. jrr whiten; s. (äfv. ~-tree) bot. olvon (Viburnum Opu-lus).

whittie whattie, hwit'i hwoti, s. krånglande hit och dit i tal; »krångelmakare» som narrar folk; VII. krångla gnm att prata hit och dit, bara »nojsa». whittle, hwit'1, 1. S. filt buren som sjal, filt-

sjal. —-shaw|, 5. kasjmirssjal. whittle, hwit'1, 2. s. tälj knif; tunnb. snitsare; va. tälja; tälja af, spetsa till el. tunna af med knif; afkorta, minska på (äfv. ^ down); vn. tälja, kåta; P bekänna på afrättsplatsen. —d †, -d, pp.; a. drucken, whittling, -ing, prt.; s. täljande. Whit-Tuesday, hwit'-tàzdà, s. pr. tredje dag pingst.

Whitworth, hwit'wertb, 5. pr. en uppfinnares namn. —-ball, s. art. Whitworth-kula (-pro-jektil). —-gun, s. Whitworthkanon. whity, hwi'ti, a. i sms. se whitey. Whiz, hwiz, vn. hväsa, hvina, susa (om en pil el. kula); S. hvinande. —le †, -1, vn. se föreg, o. whistle, —zing, -ing, prt.; a.; s. hvinande. —zingly, -ingli, ad. (med ett) hvinande (ljud). Who, ho, mterrog. pron. (subst.; om personer) (pl. lika-, genitiv ~S6, -z; objehtsfl. —(VI,

b-. note, b: do, 6: nor, o: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Engelsk-svensk ordbok. 109withdraw

F Talspråk. 1698 P- Lågt språk.

within

-m) ho, hvem, hvilken (-ka); relät. pron.

(samma böjning; om personer; äfv., is. genitivformen [jfr whose med ex.], om personifierade djur etc.) hvilken (-ka), som; (eiiipt. f. he n») den som;

äfv. dets. som ojever (i tänkespråk, ordspråk o. d.,

jfr ex.); ~ is that gentleman ? hvem är den där herrn ? ~ are those gentlemen ? hvilka äro de där herrarna? oj has done this? hvem har gjort detta? (T could never see him without ...) and oj could? ... och hvem kunde väl det?

Whoa, lrwo'a, interj. ptro! håll! stanna!

who'd, hod, smdr. af who WOuld.

whoever, hoev'ur, relät. o. indefin. pron. hvem än, hvem hälst som, hvilken (subst.) som hälst som, en hvar som, den som; ~ has done it, den som har gjort det,

han må vara hvem som hälst; ~ shall hear the story of his life, will admire ..., en hvar som hör ..måste beundra ...; he shall be jmnished oj he may be, ban skall bli straffad, han (ei. det) må vara hvem som hälst; they would sell ...to oj should purchase it, ... till hvem som hälst som köpte det. whole, hol, a. hel i allm. (eg.: kvantitativt fullständig; äfv. bild., jfr ned. samt ex.); hel Ocll hållen; ali, jfr ex.; fullständig; odelad (äfv. bild.: uppmärksamhet etc.); oförminskad, oförsvagad; äfv. orörd; oskadad; is. bibi. helbregda, frisk; (substantiveradt med artikel ei. med subst, i) pl. alla, samtliga; s. (en) bel (helt tal), (ett) helt, (det) hela; helhet, jfr ex.; pl. gruf. obrutna delar af grufvan; ~ and entire, hel och hållen (fullständig, äfv. alldeles orörd); o> and sound, frisk och snnd; the oj amount (sum), bela beloppet; the ~ city (toion), hela staden

med alla sina delar (mots.: all the town \ »hela

sta'n>, alla stadens innevånare); the oj day (week, month, time etc.), hela dagen (... tidén etc.); bound in ~ calf ... hel-franskt band; the ~ duty of man, människans hela pligt (sammanfattningen af alla pligter); a oj glass, ett helt (ej spräckt) glas; he remained there a oj half-hour, han stannade där en hel halftimme; our oj hope rested upon ..., alt vårt hopp hvilade på ...; there was not a window -pane entire in the ~ house, det fans inte en ruta hel i hela huset; his ~ (the oj of his) income, hela hans inkomst, alla hans inkomster; the oj matter, hela saken (»historien»), det hela; ~ measure, mus. hel takt; ~ note, mus. hel not; se three, ex.; the oj thing reminds me of ..., det hela påminner mig om ... (jfr vid. under thing)-, to gain the ~ thirteen tricks, vinna (taga hem) alla (de tretton) spelen; to produce something oj, åstadkomma någonting helt; (Anm. ~ ss. attribut till ett subst., se vid. under d. o., särsk. liog, length, shoot, skin; se äfv. ex. under limb); they that are ~ have no need of a physician, de helbregda behöfva icke läkare; to bolt a thing o>, sluka ngt helt; to make hela, helbregdagöra (is. bibi., t. ex. the woman was made oj from that hour, från samma stund blef kvinnan helbregda; thy faith huth made thee o>, ... din tro har hulpit dig); a connected ett sammanhängande helt; a logical oj, ett logiskt helt; the people as a oj, folket såsom ett helt; two o>s and a third, två hela och en tredjedel; ... taken asa oj, ... (taget, fattadt) såsom ett helt, äfv.

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1699 † Föråldradt.

worm- destroying

... på det hela taget; the det hela; the ~ ofj hela, all(a), samtliga; the oj of them {of us etc.), de (vi) samtliga ei. allesamman; the ~ of the fish, ali fisken; in the ~ of this land, i hela landet; the ~ of the Catholic poioers, samtliga de katolska makterna; the river empties the ~ of its waters into ..., ... hela sin vattenmassa ...; he was sentenced to 6 years' penal servitude, the ~ of which he served, ... som han utstod i dess helhet; in part and (or) in , delvis och (eller) i sin helhet; in the jfr föreg. ex. samt se on the <>»; in zv/s, i hela (sammanhängande) stycken; to collect ... into a samla ... till ett helt; (up)on the oj, på det hela taget, i allmänhet taget, öfver hufvud. ~bent,

S, art. helspänn (fördjupning i nöten i gevärs-lås). ~-bl00d, s. »helblod» (härstammande från samma par); a. i sms. helblods-, af samm a blod (jfr s.), helskyld. ^-bound, a. i hel-franskt band. ~-fl0UI*, a. af samman-malet (hvet)mjöl (~ bread). ~-hog a. i sms. F (jfr ex. under hog) gående grundligt till väga (a ~ man), ^-hoofed, a. enhof-vad. length, a. i sms. räckande utefter hela längden; i kroppsstorlek, helfigurs-(dets. som full-length); s. afbildning (tafla ei. bildstod) i helfigur. ~-meal, s. sam-manmalet mjöl; a. i sms. af sammanmalet mjöl. <x,-number, s. helt tal. ^sale, s. handel i stort, grosshandel, (i) gross; a. grosshandels-, gross-; som säljer (ei. säljes) i

parti, »en gros»; bild. (skeende, äfv. (om person] verkande, handlande i aiim.) i stort, i massa, mass-; ad. i gross, i stort; by (the) (sälja) i gross; (t. ex. slagta, nedgöra) i massa, i klump (utan åtskil-nad); ~ business, grosshandelsaffär; ~ merchant (ei. dealer), grosshandlare; ~ murderer, massmördare, människoslag-tare; ~ price,partipris; äfv. förläggarpris; ~ slaughter, nedgörande i massa, massmord, massaker, ^-skinned, a. helskinnad. reness, -nës, s. helhet, fullständighet; välbehållet ei. oskadadt skick. SOme, -sum, a. hälsosam (t. ex. air, climate, diet, food, practice; äfv. bild., t. ex. advice, doctrine, truth), äfv. sund; nyttig för väl(befinnande) i allm. bet.; an old COU1I-

tess with rouge up to her eyelids is a but not a pleasant sight, ... kan det vara nyttigt (lärorikt) men föga angenämt att skåda, ^SOmely, ad. hälsosamt. ~S0me-ness, -sumnës, s. hälsosamhet (jfrföreg. a.). wholly, -i, ad. helt (och hållet), fullkomligt (t. ex. osant), fullständigt, alldeles; it is and solely his fault, det är endast och allenast hans fel; not , s.fV. icke (»så») alldeles.

tiom, hom, pron. (objektsform af who, jfr vid. d. o. med ex.) hvem; hvilken, som; pl. (üka) hvilka; ~ the Lord loveth lie chasteneth, biid. den Herren älskar den agar han; Pope, than few men had more vanity, P. hvilken få liknade (ei. öfverträffade) i fåfänga, P. den fåfängaste af alla människor; God the love of*u we consider our duty, ... hvilken vi anse som vår pligt att älska; he is a man, for the love ofou I would do anything, ... af kärlek till hvilken (jfr ex. under whose); in honour of till hvilkens ära, till ära för hvilken; both (all) of oj, hvilka båda (alla), ^ever †, - pron. (objektsform af whoever). ~S0 †,

^soever,---pron. (ebjektsform af wllO-

soever); ask of hirn, or ask of oj he has taught, fråga hnm själf eller hvilken som hälst som han undervisat (hvarje hans lärjunge); the Almighty gives wisdom to nu it pleases Him, den Allsmäktige gifver visdom åt den det Honom behagar; ... to defend himself against ~ should assail him, att försvara sig mot hvem som hälst som anfölle hnm. Whoobub †, ho'bub, s. se hubbub. whoop, hop, s. högljudt rop, skri; hallå, jagt-rop, skallrop; härskri (jfr war sms.); se vid. hoopoo; vn. ropa, skria; hojta; va. † ropa efter (hånande); and hide, dunk (lek). ~er, -ur, s. en som ropar etc.; se vid. hooper (2.). ""ing, -mg, prt.; s. ropande, hojtande; out of all ^ †, öfver måttan, tving-cough, s. kikhosta, whoot, hot, vn. o. va. se hoot. whop, hwép, va. si. dänga (på), klå, piska upp; vn. komma dängande ned, dunsa (plumsa) ner,dimpa; dänga (och) slänga; s. si. däng, släng, rapp, slag; duns, fall. <v.per, -ur, s. »dängare», en som slår etc.; »öfverdängare», baddare, särsk. grof lögn, jfr bouncer o. thumper, *v/ping, -ing, prt,; a. si. stor, grof, dugtig, bastant, whore, hèr, s. hora, sköka; vn. hora, bola; va. göra till hora. ^-master, s. hor jägare; horhusvärd; horskaffare. ~masterly†, a. liderlig. 'v-monger, s. horjägare, 'v-slip, s. horunge, »batting». ~S0n, a. oäkta son (horunge, bastard); a. oäkta, 'vdom, -dum, s. horeri, skörlefnad, boleri; bibi. afguderi, whoring, -ing, prt.; s. horande, bolande; horeri, skörlefnad, otukt. whor-ish, -isj, a. horisk, liderlig, otuktig. whorishness †, s. horiskhet, boleri. whorl,hw6rl,hw!rl,s. snäckas vindling; sländ-trissa på spinnrock; bot. krans, jfr verti-cell. ^ed, -d, a. försedd med vindlingar etc. ~er, -ur, S. krukmakares drejskifva, jfr whir ling-1 able.

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.whort

r Talspråk. 1700 r Lågt språk.

wide

whort, hwlrt, 'vie, -i, oftast ~le-berry, s. bär

ei. växt af slägtet Vaccinium; särsk. blåbär (Y. Myrtillus); red lingon; se afv.

sms. under marsh. who's, h0Z, smdr. af wllO is. whose, hoz, pron. (geuit. af who) hvems, hvars, hvilkens, hvilkas; ~ booh is this ? hvems bok är detta? those ~ duty it is, de hvilkas pligt det är; God ~ love is infinite, Gud, hvars kärlek är oändlig; a man for ~ love I ivould do anything, ... för hvilkens kärlek(s vinnande ei.

egande) jag ... (Anm. ~ nytjas oftare än andra former af who om ting, särsk. mat.:) a Cllbe ~

side is 7 feet, en kub hvars sida är 7 fot. ^soever, ---'t, pron. genit. af whosoever. whoso †, ho'sè, ~ever, ---'-, pron. se whoever.

whummel, hwum'el, va. is. Skoti. vända upp och ned på, kasta öfver ända; s. upp-och-ned-vändning, öfverändakastande. whur, hwir, vn. s(n)urra, jfr whir; rulla (i ei. om uttalet af ?*); knorra, morra; s. snurrande; hastig sväng; rullande i uttal af r; dängande, fläng. ~ry, -1, va. dänga (flänga) i väg med, jfr hurry. whurt, se whort. Why, hwi, 1. s. prov. kviga. Why, hwi, 2. ad. hvi; hvarför (fråg. o. relativt); interj. hur så? nåja! nåå! åh! kors! (inledande ett påstående) jo, ja, men nu (är det så att ...), ju; s. orsak hvarför, skäl; ~ and because, hvarför och därför; no, nej då! ~ not? hvarför inte; ~ sof hvarför det? hur så? hur då? samtyckande nå ja! then! välan då! ~ is it that ..., hvaraf (hvadan) kommer det sig att ...? ~ is thisf hvaraf kommer detta? ~ do you think so? hvarför tror du det? ~ should he do so? hvarför skulle ban göra det? 1 know not jag vet ej hvarför (ei. af hvad orsak); nobody can tell ingen kan säga (el. vet) orsaken; the cause ei. reason (jfr d. o. ex.) orsaken hvarför; you don't say so! åh, så du säger! did I not tell you ..., nåå, sade jag dig inte att...? (what sights you must have seen?) (svar) yes — I have seen more than most ..., åh ja, jag har sett mer än de flesta ...; (I did not ...) as ~ should I? ... och hvarför skulle jag det? for ? † el. F för blotta ~; the ~ is plain, orsaken ligger i öppen dag; the nu and wherefore of his migration, grunden och anledningen till ...; for every nu we must have a wherefore, för hvarje »hvarför» måste vi ha ett »därför» (finna

ett skäl, äfv. en förevändning, ursäkt).

. Wi', WC, Skoti. förk. f. with.

»Wich, -Wlfcj, -wick, wik, suffix i ortnamn by, stad.

wick, wi k, i. 5. prov. bugt, vik; saltgrop, saltdam; (i curling spelet) passage, port mellan medspelares stenar; va. (i Curling) kasta en sten i sned riktning. Wick, wik, 2. s. veke. ~ed, -t, (1.) a. is. i sms. med veke (ei. -kar, t. ex. two-n* lämp). wicked, wik'éd, (2.) a. ond, »arg»,'moraliskt dålig, elak, fördärfvad, lastbar, gudlös, syndig; skändligtdåd; stygg afv. skämts.; skalk-aktig, småelak, odygdig, illparig; kitslig, »full af hin», gemen, otäck (jfr mischievous o. om djur vicious); the bibi. de orättfärdiga; the ~ Bible, en bibelupplaga af 1632 hvari »icke» är uteglömdt i 6:te budet; the nu

one, hin onde. ~neSS, -nes, s. ondska, moraliskt fördärf, syndighet, »arghet» (bibi.), gudlöshet, elakhet, lastbarhet; skändlighet; skalkaktighet, illparighet. wicken, wjk'n, arv. —trée, s. rönn. wicker, w'ik'ur, s. vide; vidja; kvist (t. ex. i hatten ss. fälttecken); korgverk; videkorg

(: —basket); «• af vide, vide-, —bed,

s. korgsäng. —bottle, s. korgflaska. ~ -WOrk, s. korgverk; flätverk; encased in nu, omflätad flaska. ~ed †, -d, a. gjord af ei. öfverdragen med flätverk, wicket, wik'et. s. liten (gång)port ei. dörr i en större (äfv. : —dOGr); portlucka; grind (särsk. i kricketspelet, äfv. platseil däl' Stå); i kricket äfv. slagman (: batsmaJl); ett slags dambord med luckor (liknande dörrflyglar) i hjulränna; Am. improviserad koja i skogen af grenar o. d. —bail, S. (i kricketspelet) förr grindpinne; nu tvärpinne (hvilande i en ränna på toppen af griudpinnarna o. förbindande dessa), nu

-gate, s. grind, —keeper, s. grindvaktare i cricket.

wicking, wiking, 5. veke ss. material, vekar kollekt, wickless, -lès, a. utan veke (lamp). Wic(k)liffite, wik'lifit, s. kyrkoh. anhängare

af Wicliffe (en reformationens föregångare); a. wickliflitisk, af Wicliffe (t. ex. versions). widdle, wid'1, vn. prov. klaga, kinka. ~ •Waddle, ad. slankigt; to go nu, se waddle, vn.

widdy, wid'i, s. skoti. rep, is. vidjerep; galge.

—waddy, a. prov. liten, strunt-, wide, wid, a. vid i aiim. (sleeves,trowsers etc.); vidsträckt äfv. bild., jfr ex.; bred (is. öppning, väg o. d., t. ex. entrance, road; a passage 10 feet äfv. bed, cloth, door, river, table etc.); rymlig; vidtomfattande; vidt utsträckt (äfv. lång[t utsträckt], t. ex. voyage; culture, reading etc.); stor (t. ex. circle of friends)', sport. långt från målet eg. vid bågskjutning äfv. bild. (jfr ned. ex. med of), särsk. i cricket (om en båu) så långt på sidan om grinden (: the wicket) att slagmannen ej kan räcka den med slagträdet; 5. vidd, bredd sport, ball långt från grinden, jfr a.; ad. vida, vidt (omkring); långt (bort), jfr a. sport.; ~ is the gate, and broad is the ivay that leadeth to destruction, bibi. den porten är vid, och den vägen.är bred, som drager till förtappeisen; a ~ difference, en himmelsvid skilnad; sleep, the <v, blessing, poet. sömnen, den stora välgöraren (för alla); to cover a afield, ega stor utsträckning ei. omfattning; the o, world, den stora vida världen; se berth ex.; the river is a mile ~ here, älfven är på detta ställe en mil bred; to be ~ in error, misstaga sig storligen, sväfva i stor villfarelse; a bottle that is <v/ at the mouth, en flaska vid i mynningen (i halsen); ~ in sym]iathies, af v. frisinnad; to go ~ between the legs, gå bredt med benen, vara mycket hjulbent; to open öppna på vid gafvel; spärra upp (to open the mouth ei. the eyes to push stöta (köra) Upp helt OCh hållet (jfr föreg, ex.); the gates stood portarna stodo vidöppna (på vid gafvel); ~ of, långt borta från målet (jfr mark o. purpose ex., samt följ. ex.); a statement ~ of the truth, ett påstående som är (ei. var) långt från sanningen (... från att träffa det rätta ei. öfverensstämma med verkliga förhållandet); I cannot be

away, långt borta; 'v Open, se d. o. ex.; the arrow fell pilen föll ned långt från målet; his fame spread hans rykte spred sig vidt omkring; ^ of human life, långt från människors boningar, Se vidare ex. under o,r o. o>st. (Anm. I sms. har alltid tonen), ^-awake, a. fullt vaken, stor vaken; bild. F vaken, »som har ögonen uppe ei, med sig», vaksam, på sin vakt, ej lätt att lura, förslagen, slug; 5. (äfv. ~ hat) F (»so called because it never had a nap») låg bredskyggig slokhatt, »kalabresare» ; to be ~ to ..., vara fullt uppmärksam på, inse full-väl; to become bli fullt vaken (mor-nad). ^-extended, ^-extending, a. vidt utsträckt, vidsträckt; vidtomfattande. ~-gauge, s. (äfv. a. i sms.) järnv. största spårvidd (2, 15 meter). mouthed, a. med stor (gapande) mun, vidtgapande; med stor mynning ei. öppning. ~-Skirted, a. bredskörtad; med bred kant ei. fåll; poet. vidsträckt (meads). 'v-Spread, a. vidt ut-

spridd; vidt utbredd; vidsträckt; vid (t. ex. beaver : mycket bredskyggig hatt); äfv. vidt utgrenad äfv. biid. ^-Spreading, a. utbredande sig vida; gripande omkring sig; jfr vid. föreg. sms. o. "»-extending. o>

-Where †, ad. när och fjärran, vida omkring. -li, ad. vidt; vidt omkring, vida; i hög grad. mycket, jfr ex.; långt bort; opinions differ o>, meningarna äro vidt skilda, ... mycket delade; ~ different, oj differing, himmelsvidt skild(a), väsentligen olika; ~ diffused, ~ disseminated, vidt utbredd, spridd vidt omkring; ~ famed, vida berömd, vidtfrej-dad; ~ knoivn, känd vida omkring, vidt-bekant; popular, omtyckt i vidsträckta kretsar; he will seldom be ~ out, han lär sällan misstaga sig i någon väsentligare mån; he travelled han gjorde vidsträckta resor. -n, va. (ut)vidga, göra vidare ei. bredare; öppna (ännu mer) dörr etc.; tekn. Upprymma; boktr, spärra el. the lines) slå emellan; vn. blifva vidare ei. bredare, vidga sig; (om öppning, skilnad) blifva större, förstoras, växa; (om dorr, äfv. utsigt) öppna sig (ännu mer); ~ the breach, eg. vidga breschen; biid. (äfv. ~ the giäf) »vidga klyftan», försvåra misshälligheter förvärra (öka) splittringen; his mouth osed into a grin, . hans mun öppnade sig till ett bredt grin; ~ by hammering, uthamra. ~ner, -nur, s. ngn ei. ngt som utvidgar etc. ei. gör en öppning (äfv. biid. splittring) större; tekn. upprymmare, rymjärn. ~ness, -nes, s. vidd, vidsträckthet, stor utsträckning; bredd; rymlighet; (betydlig) storlek (of _ difference), ^ning, -ning, prt.; a. utvidgande sig; s. (ut)vidgning; upprymning. ~ning-bit, s. upprymningsborr, äfv. gnaf-vare. ~r, -ur, a. (komp. af wide) vidare, vidsträcktare, större; the ~ a man's comforts extend, the broader is the mark which he spreads to the arroivs of misfortune, ju större utsträckning en människas materiela förmåner hafva, dess större träffyta erbjuder hon för olyckans pilar ; to make göra vidare (bredare etc.), utvidga. ~St,-est, a. (superi. af wide) vidast, vidsträcktast etc.; a mile broad where (ei. at the) en mil på bredaste stället; (taking the word) in its oj sense, ... i dess vidsträcktaste mening, widgeon, widj'un, s. zool. brun-nacke, bläsand (Anas Penelope); bild. »gås», tok, dumskalle, enfaldig stackare †. Wido, wi'do, a. si. se loide-awake widow, wid'o, s. enka; a. i sms. enke-, blifven enka; beröfvad sin make (t. e*. bird)', F Talspråk. 1702 P- Lågt språk.

within

va. göra till enka, arv. (jfr "»ed) göra till enkling, i aiim. beröfva ngn sin make; beröfva ngn (med of) en förmån, ett godt; förse med enkeunderstöd, enkesäte o.d.†; poet. blifva enka efter, öfverlef va sin äkta man †; Mr N's "», Hr N:s enka, enkan efter Hr N.j to become a »», blifva enka: ske ivas left an early hon blef tidigt enka; se vid. ex. uuder leave, left, mite samt sms. ar grass.

zool. Dendrocyna viduata. ~ -hunter, s. en som friar till rika enkor.

/Vr-

monkey, s. zool. titi (en art ekorrapa : Callithrix lugens). 'v-lady, s. förnäm [-enkefru. o/s cap, s. enkemössa. chamber, s. förr borgarenkas i London rätt till undantag af en sängkammarinredning. fund, s. enkekassa. help, s. enkehjälp. man, s. fingerad örlogsmatros uppbärande lön etc. som går till Greenwich Hospital. "»'S port, s. ett slags sämre portvin, ^v/s right, s. enkas giftorätt. "v's tierce, s. enkas (gifto)rätt till V3 af boet. weeds,

se under detta senare ord. ~-Wail, s. bot. lagerört (en ständigt grön sydeuropeisk buske, Cneorum, is. C. triCOC-cos); äfv. damspelslilja. ~-W0man,s. enka. ~ed, -d, pp.; a. blifven enka, enka vorden; beröfvad sin make ei. maka; poet. beröfvad Stöd (t. ex. om en vinranka), i allm. (med of) beröfvad ngt, utblottad, öfvergifven; tillhörande en enka (t. ex. her »» bed, poet.). ~er, -fir, s. enkling, enke-man. ~ei*hood, -urliud, s. enklingsstånd. ~h00d,-hud, s. enkestånd; enkeunder-håll †. ~ly †, -ii, a. enkelik, passande en enka.

Width, width, s. vidd, bredd (jfr wide med ex.); äfv. geoi. mäktighet; byg. spännvidd (of an arch, of a vault); the "» of the stuff is one yard, tygets bredd är 1 meter; he opened the door to its full ... på vid gafvel.

wiel, se weil.

wield,wèld, va. ega, besitta †; styra, herska öfver †; handhafva, sköta, leda; föra (the sceptre : spiran äfv. biid.; a pen; a baton etc.); handtera, arbeta med (a pestle etc.); ledigt handskas med, svinga (t. ex. a sword); bruka, använda (energies, power; an army etc.); utöfva (authority); "» a sword, äfv. föra vapen, ^able -abl, a. handterlig. ~ance †, -åns, s. handhafvande. ~er, -ur, s. handbafvare, en som för (of the sceptre, spiran), utöfvare (of power). ~leSS †, a. ohandterlig, omöjlig

att sköta, handhafva etc. ^y †, -I, a. handterlig. wier, se weir.

wife, wif, s. (jfr »vif») äkta hustru (äfv. : wedded "»), maka; Skotl. kvinna (eljes i skriftspråket så blott i sms. [: -»gumma», -»madam», -mångelska]), i st. f. det vanligare woman, jfr ale-»», fish-"»; så ock hen-"» : hen-woman); husband (äfv. man) and »», man och hustru ; we had been man and "» for 2 years, vi hade varit gifta i två år; to part man and "», äfv. »lägga sig mellan barken och trädet»; old "», se d. o. sms.; to get a gifta sig (om en man); to take (to one's self) a "», taga sig hustru; he has a "» and family to support, ban har hustru och barn att försörja; to be looking out for a "», äfv. vara stadd i friareärenden (»på giljare-stråt»); he has taken to "» a ... girl, han har tagit en ... flicka till hustru. ~ -bound †, a. se "»-ridden. ~-Car!e, s. skoti. karl som sköter kvinfolksgöra. ^-like, a. hustrulik, värdig en hustru; kvinlig, kvinno- (t. ex. government), ^-ridden, a. stående under »toffeln» (hustruns välde). /x/hOOd, -hud, s. hustruskap. ~leSS, -lès, a. utan hustru, ogift man. ~ly, -Ii, a. hustrulig, en hustrus (t. ex. anxieties, love), jfr "»-like. "»Y -i, s. (dimin. af wife) liten hustru.

wiffle-woffles, wif'lwoflz, s. si. ondt i magen; nedslagenhet, »tristhet» (jfr dumps). wig, wig, 1. s. ett slags bakelse, wig, wig, 2. s. peruk; se big-"»; gammal säl; va. si. banna upp, näpsa, "w-block, s. perukstock. ~-maker, s. perukmakare. ~ -tree, s. bot. fustelholts (Rhus cotinus). wigan, wig'an, s. (eg. pr.) ett slags kanfas. wigeon, se widgeon.

wigged, wigd, a. försedd med peruk, wig-gery >j<, -gåri, s. lösbår; pedanteri, jfr red -tapeism. wigging,-ging,s. si. bannor, »upp-sträckning», fläxa», is. offentlig skrapa; jfr ear-"», wiggy -gi, a. perukklädd, wight, wit, 1. s. öfvernaturlig varelse †; (mer ci. mindre föraktligt) personage, människa, varelse, (karl)kräk, stackare, äfv. kvinsperson; Mr. (PF)~, mäster tok. wight †, wit, 2. s. se weight. Wight, wit, 3. a. krigisk, tapper †; vig, rask, flink, hurtig. ~ly, -li, ad. dugtigt, tappert; raskt, flinkt, wigless, wig'les, a. utan peruk, wigreve †, wig'rev, s. byfogde. Wigsby, wigs'bl, s. pr.; Mr "», skämtsamt om en som bär peruk.

wigwag wig'wag, a. rörande sig fram och tillbaka, vickande; s. ett sjags poiér-

instrument.

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 509 † Föråldradt.

worm- destroying

wigwam, wig'wam, s. wigwam,indianhydda.

Wike †, wik, (1.) 5. bostad, hus; (2.) se week.

wike, wik, (3.) s. prov. käpp, sticka, spö ei. d. 8s. tillfälligt gränsmärke på fältet (en siåtter-äng etc.).

wild, wild, a. vild i de flesta bet. (: i naturtill-ståndet, ej odlad, otämd, ociviliserad etc., jfr följ. bet. o. ex.); vildt växande; otam(d), särsk. skygg (om villebråd, äfv. om människor); Oregerlig, ostyrig pojke etc., tygellös (jfr strax nedan); själfsvåldig, yr, yster; afv. »bråkig», »rustande», »vidlyftig» (ss. mildare uttryck för »utsväfvande», t. ex. IJOllth [i dubbel bet.l), Stormig äfv. i eg. bet., jfr ned.; (häftigt) upprördt haf (äfv. bild., jfr ned.); Ursinnig, rasande (om person: -with passion etc.; äfv. i aiim., ss. storm, strid), bragt utom sig, alldeles ifrån sig (sina sinnen); förryckt,

galen (äfv. om sak, jfr ned. o. ex.; el. F i mildare bet. [jfpWad'F]: »tokig» efter ngt [jfr ned. med preposition samt dyl. vid mad])) i allm. regellÖS, oregelbunden i många begroppsskiftniugar, jfr ofvan o. ned. samt ex.; OOrdentlig (jfr flere bet. ofvan); oredig, förvirrad (om tal, ord; äfv. om person :) »yr i mössan»; planlös (äfv. os^vstema-tisk, irrationel), skeende på måfå, i aiim. utan förståndets ledning : oförnuftig, oskälig, orimlig (: utan skäl el. förnuftig grund), äfv. ogrundad [fears, hopes)) tanklös^ högst obetänksam; äfventyrlig, öfverdådig (arv. adventures etc.), öfverdrifven, öfverspänd (ideas), fantastisk (story, tale), extravagant, bisarr (t. ex. attire), underlig, sällsam; äfv. (vildt) romantisk; oberäknelig (äfv. om sak), ostadig, nyckfull, högst om-bytlig; s. (afv. pl.) vildmark, obygd, öken, ödemark (äfv. hed, stepp etc.); se \weald; P (biand landstrykare) by; ad. vildt; (singing a) oj air, underlig, bisarr visa (melodi); ~ animals, vilda djur (djur i naturtillståndet); a oj (gusty, wet) day, en ruskig (blåsig, regnig) dag (på dyl. sätt ~ evening, night etc.); a oj Country, ett vildt (särsk. ss. bärgigt, med djärfva former, föga banad t el. framkomligt)

land; ~ fancies, vilda (förryckta) fantasier, galna infall; ~ hordes, tygellösa horder; the oj Irishman F, postsnälltåget mellan Eustou o. Holyhead (öfverfartsorten till Irland); ~ land, Ödemark (jfr ofvan s.)) OJ life, vildt lif; se oats, ex.; ^ pace, vild fart; s& pranks, ex.; a oj project (scheme), ett vildt (äfventyrligt, fantastiskt ei. »förfluget») förslag; ~ report, (»löst», ogrun-dadt) förfluget rykte (äfv. ~ story, jfr vid. ofvan); ~ roadstead, öppen redd; ~ sallies, galna infall; ~ shooting, jagt (på vildt); ~ shot, skott på måfå, »slängskott» på

för långt håll för att kunua riktigt sigta; äfv. fÖr-flngen kxila; « ~ sp årh? F, en vildbasare;

in a ot state, i vilda tillståndet; ~ thought, afv. förflugen idé; ~ troops, odisciplinerade, särsk. irreguliera trupper; ~ waters, oroliga böljor, upprördt haf; oj weather, ruskigt, stormigt väder med ~ winds, oregelbundna, häftiga vindar; ~ word, förfluget ord ei. yttrande; ~ words, äfv. osammanhängande ord i yrsci, vrede ei. d.; (Anm. se vid. ned. under sms., is. benämuingar på naturföremål, hvari oj oftast motsvaras af sv. vild-, hvarvid är att märka, att den så sammansatta be-namningen ofta antyder en art i ngn mån liknande en viss annan, men i ngt afseende sämre än denna, ss. t. ex. »vildpersilja»); they behaved like oj. de foro fram som om de varit vilda; he had been oj in his youth, han hade lefvat (tämligen) oordentligt (hade »rustat») i sina unga dar; we were oj about disunion, vi voro ifriga för unionens upplösning; the soldiers were oj for plunder, ... brunno af begär efter plundring; everybody is ~ to go to these reunions, alla människor äro »tokiga» i att springa på dessa tillställningar; he got oj, han blef alldeles ifrån sina sinnen (ursinnig etc.); to go ex>, bli tokig (dets. som to go mad); äfv. (jfr föij. ex.) bli »yr i mössan» ei. d.; he is going oj over any of them, han blir tokig i ..., utom sig (af förtjusning etc.) öfver ...; to grow oj, växa vildt; they grew up o>, äfv. de fingo växa upp (utan tukt och ordning) som vildar; to run oj,

föl-vildas (om växter o. djur; äfv. människor :

försjunka i tygellöshet, »råka på villovägar»); springa lös, löpa fritt omkring (äfv. om människor, t. ex. in the streets; detta senare äfv. : blifva uteliggare), lefva i fritt tillstånd; skena i väg, rusa, flyga vildt; biid. bli vild, oresonlig, oberäknelig etc. jfr de föij. ex.; my conjectures began to run oj, jag började komma in på rena gissningarnas vida fält; speculation in ... stocks runs o>, spekulationen i ...papper har gått till raseri (går öfver ali förnuftig gräns); he lets his imagination run oj, han låter sin inbillning skena vildt (ei. ger den lösa tyglar); run (pp.) oj, förvildad; to stray oj, komma vilse, råka in på villovägar eg. o. bild. (Anm. Själfklara sms. el. sådana som synas under senare sms.-delen el. likbetydande med denna upptagas ej). ~-apple, S.

vildapel. ~-artichoke, s. bot. tistclborre, bomullstistel (Onopordon Acanthium).

^-ass, S. zool. vildåsna (allm. benäm.Ding för

Asinus hemionus [: »halfåsna», [-dschig-getai],-] {+dschig- getai],+} A. Onager o. A. hemippus). ~ -basil, s. se basil-weed. ^-bean, s. bot. Apios tuberosa (nordamerik. ärtväxt med ätliga

rotknölar). vildt djui", vilddjur-

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.wild-beast

F Talspråk. 1704 P Lågt språk.

wildness

(ftfv.: rofdjur) afv. bild. ~-bee, s. vildbi. •beet, s. bot. ormrot, mur-risp (Statice Limonium). ~-bird, s. vild (is. jur. etc. matnyttig) fågel; wid. vildfågel. ~-boar, s. vildsvin; i sms. vildsvins- (t. ex. chase, hunt; herd; pig); o>'s tree, bot. Hedwigia balsamifera. ~-brain)j<, s. vildhjärna. <v,-bugl0SS, s. bot. rast (Lycopsis, is. se wall -bugloss). ~-Cat, s. zool. vildkatt (Felis ca-tus); a. F i sms. hvilande på dåliga grunder, jfr wild o. ex.; a ~ bank, en svindlarebank; a ~ speculation, en vild spekulation. ^-chamomile, s. bot. kamillblomma, sötkullor (Matricaria Chamomilla). ~ -Cherry, s. bot. (frukt af) vildkörsbär (Kngi. allmän körs : Prunus Cerasus ei. Cerasus vulgaris; Am. P. virginiana; P. Pennsyl-vanica [: wild red cherry] samt P. serotina [: wild black cherry]), ^-chervil, ~-CiCe-ly, s. bot. hundloka (Chærophyllum syl-vestre). 'v-cinchona, s. bot. Mussænda frondosa. "v-Cinnamon. s. bot. »vild kanel» (Canella albao. Myrtus coriacea). ^-clove -tree, s. bot. Myrtus acris. ~-C0leW0rt, s. bot. Brassica oleracea syl vestris. ~-C0t-ton, s. se mille-weed. ~-Cre$S, S. bot. namn på Iberis-arter. ~-CUClMlber, s. se squirting -cucumber. ^-CUmin, s. bot. Lagæcia cu-minoides. ~-dog, s. zool. vild hundart (Ca-nis dingo [jfr d. o.l o. G. primævus); förvildad hund, jfr pariah-dog. oj-

dove, 5.

vilddufva. ~-duck, s. vildand, gräsand. ~fire, s. se Greek fire; eld som hastigt sprider sig; »löpeld» bild. (jrr ex.); blixt utan åskdunder; med. (ett slags) rosen, särsk. (veter.) hos får; to Spread like (om rykte) spridas som en löpeld; ~ rash, med. F »flygeld» (erythem). ~-fowl, s. vildfågel kollek.; fågelvildt (is. hönsfågel o. sjöfågel). ~-fringed, a. ojämn i kanten. ~ -ginger, s. bot. en amerikansk hasselört (Asarum canadense). nw-goat, s. zool. F

vild get (allm. benämning för vilda arter af slägt.

Capra, ss. C. ibex, O. pyrenaica, C. cau-casia, C. sinaitica), varieteter af stenbock m. fl. arter. ~-g00Se, s. vildgås (Anser ferus); ~ chase, (vild) jagt efter ngt då man ej vet hvart det bär, ... på måfå efter ngt oupphinnelig^ blind sträfvan, vildt jägtande (förgäfves); to go (ei. run ei. be sent) on a o, chase, äfv. »löpa med limstången», »fara åstad i ogjordt väder»; to lead (send) on a oj chase, narra ngn att fara åstad »i ogjordt väder» (»draga ngn vid näsan», »narra ngn april»). ~grave, (wild'grav), s. öfverforstmästare ei. -jägmästare (i Tyskland).

^-hawthorn, s. se ~

-service-tree. ~-honey, s. vildhonung (af

vilda bin).

'v.-hops, s. (pl.) bot. vildhumle.

sv-horse, 8. zool. vild (el. förvildad) häst. ~-hlint, s.; the »vilda jagten». ~-hya-cinth, s. bot. en art blåstjärna ei. stjärnhya-cint (Scilla nutans), ^-indigo, s. bot. se false indigo under d. o. oj~ lead, min. blende, ^-leek, s. bot. Allium ampelo-prasum. ~-lemon, s. se may-apple. oj -liquorice, s. bot. åkerstallört (Ononis ar-vensis); äfv. Abrus. ^-filare, s. otämd märr; prov. ei. † se night-mare; to ride the dets. som to play at see-saw. ~-oat(S), s. se under Oat. ~-0ll've(-tree), S. bot. vildolje-

träd (Elæagnus); äfv. Daphne Thymelæa

(spansk buske); äfv. se fustet. ~-0X, S. zool.

uroxe (Bos primigenius); äfv. buffel. 'x/ -parsnip, se water-parsnip. ~-pepper, s.

bot. Yitex trifolia. ~-pigeon, s. se passenger-pigeon. ~-pine, s. bot. Tillandsia utricillata. ^.plantain, S. bot. Am. namn på arter af blomsterrörsiägtet (Canna). ~-plum, s. bot. slån (Prunus spinosa). ^-purslain, s. bot. räf mjölk (Euphorbia Peplus). ~ -radish, s. bot. åkerrättika (Raphanus Kaphanistrum). ~-rhllbarb, s. bot. Begonia obliqua. ^-rosemary, s. bot. kaska-rill (Croton cascarilla); en varietet af allmän rosling (Andromeda polifolia). ~ -service-tree, s. bot. Pyrus torminalis. ~

-sheep, zool. vildfår (vilda arter af slägtet Ovis, ss. musmon, big-horn m. fl.). ~ -Steel, s. bärg. »vildt stål», stålartadt tackjärn. ~-tansy, s. se silver-weed. ~-thyme, s. bot. backtimjan (Thymus Serpyllum). ~-vine, s. bot. vildt vin (Yitis Labrusca). ^-Williams, s. bot. gökblomster (Lychnis flos cuculi). ~-W00d a. skogs- (t. ex. flowers). ~-W00dsy)j<, (-wudsi), a. F skogs-(jfr föreg.), påminnande om vilda skogen. ~er, (1.) -ur, komp. ^ wild; (2.) wil'dur, va. % föra vise, jfr beioilder. o^ered, (jfr föreg, v.) pp. äfv. villfarande, vilse; oj into a maze of ..., som förlorat sig i ett nät af ... ~erment wil'durment, s. se bewilderment. ^erness, wil'durnès, s. vildmark, ödemark, öken (äfv. poet. of waters); förvirring, oreda; förvirrad (oredig) massa (hop, hög); trädg. vildpark (särskild del lemnad att växa vildt) the voice of one crying in the bibi. en ropandes röst i öknen. ~ing -ing, a. växande vild, vild blomma; s. (frukt af) vild växt; vildt trä, vildstam; vildäpple. ~ish,-lsj, a. något vild, skygg etc. ~ly, -li, ad. vildt (jfr wild, a.), i vildt tillstånd etc.; to speak oj, tala osammanhängande. ~neSS, -nës, s. vildhet, vildt tillstånd; förvildning; (vild) oordning; sinnesförvirring; tygellöshet; äfventyrlighet, fantastisk (dåraktig etc.) beskaffenhet, oförnuftighet (of a scheme

etc.); öfverdåd; vildhet konkret, dåraktig ei. ursinnig handling, tilltag, påhitt (äfv. med pl.).

wile, wil, s. arg list, illfundighet; knep; va.)j< bedraga (jfr s.); Skoti. se wheedle; (med away, det. som while away) fördrifva tidén.

wilful, wil'ful, a. frivillig (t. ex. poverty) †;

Villig (to infin.: att ...)†; särsk. jur. afsigtlig, uppsåtlig, öfverlagd (t. ex. act, murder); egenvillig, självrådig, egensinnig, hals-starrig, trilsk; hänsynslös †; ~ will do't, ordspr. människans vilja är hennes himmelrike. -i, ad. (jfr föreg, a.) äfv. med vilja, med uppsåt, med berådt mod; 'v; . and knowingly, med vett och vilja. ness, -nës, s. egensinnighet; uppsåtlighet, jfr ofvan.

wilily, wi'lili, ad. (af wily) med (argan) list, med knep, illistigt. wilineSS, -nës, s. ill-listighet; bedräglighet. wilk, wilk, s. se whelk. Will, wil. s. pr. (förk. f. William) »Yille»;

berömdt literärt kaffehus i förra årh.

-the-wisp, ~-with-a-wisp, 5. lyktgubbe,

irrbloss, -sken äfv. biid.; bot. se nostoc. will %, wil, 1. a. prov. »viller», vild (jfr icild). will, wil, 2. va. (o. vn.) (i högre el. i humoristisk stil) (reg.: imp. o. pp. ~ed, -d) vilja, besluta; önska, ämna; vilja komma (fara) (for ei. tO, till) †; befalla, bjuda (mod infin., med ei. utan to) †; bestämma, särsk. genom testamente förordna (that, att); gnm testamente anslå, förordna, testamentera (an estate, a sum; for, tin ett ändamål; to, åt); (vanl. användt ss.) hjälpv. (utan infin. o. participier; pres. I thou wilt, hfy we etc. imp. would, se vid. d. o.) (modalt) jag etc. vill (äfv. har lust, hyser benägenhet för att, skulle vilja etc., i allm. har tendens att, drf äfv. :) plägar, kan; torde (öfriga begreppsskiftningar, jfr ned. ex.); (temporalt, futur-bildande) du, ni, han etc. (2:dra o. 3:dje pers.) skall, kommer att (i sv. ofta presens) etc., jfr ex ; S. vilja (fil : viljeförmåga; i allm. viljeakt, -yttring, önskau; lust, behag; makt, välde, våld); ens »Sl-

sta vilja» (fuiist,: one's last [and [-testament]),-] {+testa- ment]),+} testamente; tifv. se good-^, hand.; Italians! it is needed only to ~ it, for you to he again Italians, ... för att blifva italienare, behöfven I blott vilja det; 1 (one etc.) may ~ it ever so much, afv. »med bästa vilja i världen»; if she would it, Sir; and she should ~ it, ... och hon . bör vilja det; God all men to be saved, Gud vill att alla människor skola frälsta varda; it was simply because Mill. r>^ed it so (and Mr II's <v was strong - ...), det var endast af det skäl att hr H. ville så ha det; though rather slow to

when she had once **ed, scarcely anything had power to shake her resolution, ehuru hon var sen att fatta sitt beslut, kunde knappast något rubba detta, då hon en gång väl bestämt sig; he ~ed 1000 crowns to each of his servants, han anslog i sitt testamente ... åt ...; away, gnm testamente upphäfva en annan bestämmelse; testamentera bort åt annan person (äfv. med from a person o. drgnm beröfva en person [hans väntade] arf); biid. bortgifva, -skänka, afstå ifrån ngt (äfv. med ...from one's self)-, (in case he should) ~ it away elsewhere, ... testamentera bort det till ngn annan; ~ or nill, om man (du, han etc.) vill eller inte; ~ you, nill you, om du vill eller inte (jfr ex. under nill, det vanligaste fallet); / ~ (i svar), ja (jag vill det), drf: his »I sounded ..., hans »ja» ljöd ...; he ~ but cannot, ban vill men kan inte; he shall do it, whether he ~ or not, han skall göra det, antingen han vill eller inte; he ru have his own way, han vill alltid (ei. »skall» då aiitid) ha sin vilja fram (ei. »göra efter sitt hufvud»); do what you (they) ni (de) må göra hvad ni vill; let circumstances be what they (: may), omständigheterna må vara hvilka som hälst (: under hvilka ... som hälst); jfr dyl. ex. under what; if God be with us, who ~ be against us! om Gud är med oss, hvem kan då vara mot oss! he that ~ not when he may, when he would shall meet with nay, ordspr. den som ej vill då han kan, skall ej kunna då han vill; (vi anhålla) that Your Majesty be graciously pleased to ..., att Eders Majestät täcktes i nåder vilja ...; now we ~ see what effect this ~ have, nu vilja vi (lyster oss att ..., »skall det bli intressant att» ...) se hvad detta kommer att göra (för verkan); ~ he do it? kommer han att göra det (: do you expect him to do it)? ~ you (med infinit.) ? vill ni (vara god och ...) (t. ex. ~ you take a glass of wine); ~ you get you gone, vill du (vara så god och) packa dig i väg (äfv.-. get you gone, ~ you!)-, (~ you oblige me by ...?) (svar) ~ I? »om jag vill»? (ja visst vill jag det); you do me the favour ..., you be kind enough to ... (infin.), ni torde hafva den godheten och (ei. att) ...; you ~ learn that lesson (befallning i mildare form), du lär dig nil den här läxan; I ~ trouble you for ..., jag skulle be om ... (finge jag besvära med .... jfr trouble, ex.; jfr ex. under thank); he ~ do nothing of the kind, något sådant vill han visst inte göra (... har han visst inte lust med; det lär ban visst inte

note, o: do, o: nor, not, à: tube, ft: tub, u: bull, tb: thing, dli: this, w;: will, z j bas.will

F Talspråk. 1706 P Lägt språk.

willet

vilja); the machine o> not work, ...vill inte gå (kan inte arbeta); it oj not go, det går inte, det vill (: kan) inte gå; det går aldrig, det kommer ej att gå; now it — do, nu kan det vara nog (jfr do, Here ex.; samt under there); I o> have you speak the truth, jag vill att du skall tala sanning; he oj have it that, se under have; he oj have heen there at that time, ban bar sannolikt varit där den tiden ei. han torde ha varit där ...; such things oj happen, sådana saker kunna inträffa, sådant plägar hända, det händer ibland ngt dylikt; he oj sit all day with a book in his hand, ban plägar (ei. »kan») sitta hela dagen ...; meat oj keep better in winter than in summer,, kött håller sig verkligen bättre ...; when the cat is away, the mice oj p>lay, ordspr. då katten är borta dansa råttorna på bordet; many devils o, hunt a saint, ordspr. många hundar bli horens död; (jfr vid. ex. under say, serve, stick, stand, talk, wash, wear, well [2 ex.1, who, whoever samt sentenser under murder o. truth); mark my words, for this ~ happen, ... detta kommer att inträffa förr ei. senare; you oj repent it, du kommer att få ångra det; he oj have to wait, han kommer att få vänta; he oj get plenty to do, han får nog mycket att göra; he oj recover, I dare say, han kommer sig nog, tror jag; what — he get for it? hvad får han för det? what oj become of him? hvad skall det bli af honom; — it come to anything? blir det någonting af? the doctor says that he (: the patient) ~ die, doktorn säger att han (: patienten) skall dö (»dör nog»); / ~ follow immediately, jag kommer strax (efter); Fm afraid he ~ see us, jag är rädd för att han verkligen får se oss; do you suppose that a shilling — pay for such a dinner as you have eaten, tror ni verkligen att en shilling är tillräcklig betalning för ...? if the money — be of any use to you, you may take it, om pengarna (som jag tror) blifva af ngn nytta för dig, så kan du få ta' dem; it can be finished to-morrow, if that — suit you, det kan vara färdigt i morgon, om det passar er så; (jfr vid. ex. under hope, live, make, more, read, spread, that, this, tohat, when, where, whether etc.; samt se willing o. would); free oj, m. etc. fri vilja; good —, god vilja; välvilja, jfr sms. unåcr good; ill Oj, se sms. under d. 0.; to bear good (ill) 0/ to ..., hysa välvilja (ovilja, groll) mot ngn: joint (ei. common) oj, inbördes testamente; popular oj, folkvilja, jfr national, ex.; Thy oj be done, ske Din vilja; what's your oj? hvad är er önskan? hvad vill ni? for such is our oj and pleasure, ty så är vår nådiga vilja; where there is a oj, there is a way, ordspr. »god vilja drager halfva lasset» (: where the oj is ready, the feet are light), man kan hvad man vill; to accept (ei. take) the oj for the deed, taga (»den goda») viljan (låta afsigten gälla) för gärningen; to have (get) one's oj, få sin vilja fram (äfv. med with, med, särsk. a woman); to have a — of one's own, hafva sin egen vilja (... »sitt hufvud för sig»); to have no sakna vilja; he has the oj and ability (power) to do it, han har både vilja och förmåga (makt, befogenhet) att göra det; if he had his oj, äfv. om han finge råda, om det ginge som ban ville; to make one's göra (upprätta) (sitt) testamente; to prove a o», bevaka (lagfara) ett testamente; whether it — suit his oj and pleasure, om det öfverensstämmer med hans nådiga vilja och behag, äfv. »om det faller nådig herrn in»; to work one's o>, utföra (göra, uträtta) hvad man vill; work your oj! gör hvad dig lyster! jfr öfv. ex. med have, äfv. med with; to force a person against his oj, tvinga ngn mot hans vilja; at oj, efter behng, (ufv. om sak) fritt, utan hinder; jfr vid. föij. ex.: estate at oj, jur. (ömsesidigt) uppsiigbart (jord)arrende; jfr tenancy o. tenant; to get (give) by oj. få (bortgifva) i testamente; it has come to me by —, jag har fått det i testamente; se leave, ex.; to act in good oj, handla i god mening; to put a person in one's oj, ihågkomma ngn i sitt testamente; of free ~ (starkare: of one's free, good, own oj), af fri vilja (o. af hjärtans lust); of its own oj, (om sak) af sig själf; energy of oj, viljekraft; want of oj, brist på vilja; under the oj of his father his means are rather small, hans tillgångar äro tämligen små, för så vidt som de betingas af hans faders testamente; (t. ex. to work ...) with a oj, med lif och lust, »villigt», med kraft, med »kläm», »med fart», raskt »undan», »så det förslår (förslog)»; without my oj and consent, utan min vilja och samtycke, —ed, -d, pp.; a. i sms. med ... vilja, -villig, -sinnad (t. cx. ill-oj, illasinnad; jfr self sms.).

willemite, wirèmlt, s. min. vilhelmit (sink-silikat).

wilier, wil'ur, s. en som bestämmer, testamenterar etc. †; numera blott i sms.: en Som har en ... vilja (t. ex. ill-oj : illvillig människa).

willet, wil'et, s. zool. Symphemia semipalmata (en nordamer. vadarfågel).

)fC Mindre brukligt. 1707 † Föråldradt.

worm- destroying

William, wil'jam, s. pr. Vilhelm; si. (för bill) räkning. ~site, -zite, s. min. en äppelgrön serpentinvarietet; se vid. willemite. williewaught, wil'iwakt, s. Skoti. dugtig klunk, »pokal», »(botten)bägare».

Willing, wiring, {prt. af will); a. viljande, som vill ngt; villig (to, [till] att; äfv.: gärna gifven, gjord etc.); beredvillig; villfarig; frivillig; poet. gynnande vind†; s. vilja(nde)

(det att vilja), jfr ex.; ~ 01' not ~ el. ~ or unwilling, villig eller ej, (görande ngt) gärna eller ogärna, med eller mot sin vilja, »nolens volens^; nothing is impossible (ei. seems hard) to a ~ mind, ordspr. god vilja förmår alt (jfr ordspr. å will, ex.); to be vara villig (hågad) (to, att), gärna vilja; ofta blott vilja; afv. gifva sitt samtycke (that ... should, att ... skulle ei. skall); he was more pleased than he was to own, ... än han ville tillstå; meanwhile we shall be quite ~ to continue our transactions, under tidén vilja vi gärna (ei. ha vi ingenting emot att) fortsätta ...; he was ever ~ to sacrifice his own feelings to the wishes of his friends, han var städse redobogen (färdig) att offra etc.; se God, ex.; ~ is one thing, being able is another, att vilja är ett, att kunna ett annat. ~-hearted †, a. beredvillig, ojy, -li, ad. villigt; frivilligt; gärna, beredvilligt, äfv. »med nöje» (t. ex. T do it I should ~ have done it, but...); med vett och vilja †; not ogärna. ~neSS, -nes, s. villighet; beredvillighet, redo-bogenhet.

williwaw, wiriwå, s. Am. stormby.

willock, wil'6k, s. zool. unge af sillgrisla (jfr guillemot).

willow, wirè, s. bot. säl g, pil, vide (slägtet Salix); bibi. äfv. (troligen) slägtet Oleander; bild. sorgdrägt; sport. si. slagträ (: bat i kricket); spinn, vulf, öppnare; va. spinn, »öppna», luckra, rensa bomull, nil, lump etc.; to wear the bära sorg (el. sörja i eg. bet.) is. (efter) en trolovad el. käresta. ~-gi*0USe, s. se white

-grouse. ^-hedge, s. pilhäck. <%/-herb, 5.

bot. dunört (Epilobium), is. kropp, mjölke (E. angustifolium); videört (Lysimacliia vulgaris); äfv. fackelros (Lythrum Sali-caria). ~-lark)|<, s. se sedge-warbler. ~ -moth, s. zool. Caradrina cubicularis (nattfjäril). ~-0ak, s. bot. Quercus Phellos (en

nordamer. ek). ~-pattem, s. konst, »pilmöll-ster» (ett visst [eg. kinesiskt! ornament p& porslin).

~-thorn, s. bot. haftorn (Hippophaë rham-noides). 'v-warbler, s. se wren. ^ -weed, s, bot. fackelros (Lythrum Sali-caria); pilört (Polygonum) Here arter, särsk. rockor, ryklor (P. lapathifolium). ~

-whistle, s. pilpipa. <v,-wieider, s. sport, si. kricketspelare. ~-W00d, s. pilved; pilskog. ~-WOrt, 5. bot. se rsj-weed, första bet.; pl. Salicaceæ (Lindley). ~-wren, s. zool. löf-smyg, sparfkung (Sylvia [ei. [-Phyllosco-pus]-] {+Phyllosco- pus]+} trochilus). ~ed, -d, pp.; a. poet. bevuxen med pil. ~er, -ur, s. spinn, se toil-low, spinn. ~ing, -ing, prt.; s. spinn, bomulls etc. luckrande o. rensande med vulf o. d. rvish, -isj, a. lik pil ei. vide; af pilfärg.

-i, a. poet. rik på pilar, pilbevuxen; lik en pil, hängande (sina grenar), mjuk, smidig.

willy, will, s. prov. stor vidjekorg; tekn. F Sc

willow; va. se willow. wil(l)yard , wil'jurd, a. skoti. vild, underlig, willy-nilly, wil'inili, ad. (för will ye, nill ye) antingen man (han etc.) vill eller icke, nolens volens. wilsome, wil'sum, a. prov. egensinnig (jfr wilful); oviss, otillförlitlig; däst, fet (o. lat). ~ness †, -nës, s. (jfr föreg.a.) halsstarrighet. wilt, wilt, 1. 2. pers. pres. indi/c. af will

(hjälpv.) (du) vill ei. skall (jfr will). Wilt, wilt, 2. vn. vissna; va. komma att

vissna. ~ed, -ed, pp.; a. vissen. Wilton, wil'tun, 5. pr. ^-Carpet, s. Wilton-

matta (ett slags plysmatta cl. »Brysselmatta»).

Wilts, wilts, s. pr. förk. af Wiltshire. Wily, wi'li, a. illistig, illfundig, illslug;

lömsk (smygande o. verkande ondt), elak, gemen (t. ex. the ~ influence of scandal). wimble, wim'bi, 1. s. borr (äldre benämning för

gimlet o. brace); va. † borra. Wimble †, wim'bi, 2. a. rörlig, kvick i vändningarna, wimbrel, wim'brel, s. se whimbrel. wimple, wim'pi, s. vimpel †; slöja, nunnedok; skoti. vindel, veck; va. † betäcka med slöja; se † hoodwink; lägga i veck; vn. † lägga sig i veck; Skoti. slingra (om en flod); krusa sig (om en bäck etc.). Win, win, 1. s. (skoti. för wind) vind; va. lufttorka, Vädra hö, sad etc. win, win, 2. va. (imp. o, pp. WOn, wån) vinna (from, of, af, från ngn) i de flesta bet. (ofta utbytbart mot gain) (eg. i strid, äfv. i täflan, spel etc.) seger (ff battle, a victory; the day, the field; priset; pengar [på spell \at cards etc.]; vad; i aiim. ära etc.); förvärfva (one's bread); intaga, eröfra (a fortress, a country etc.); tillvinna sig (one's affections, golden opinions etc.); vinna ngn (på sin sida) (ofta med over, jfr ned.; to, för, jfr ex.); skörda, jfr ex.); draga till sig, intaga, behaga, tilltala jfr ex.; lyckas Uppnå (med ansträngning komma tin, en ort, jfr gain))|<; gruf. (ut)vinna (få ur bärget: coal, ore etc.); vn. vinna (seger

i täflan etc.); Skoti. (med adj., adv. el. prep. =

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.win

F Talspråk. 1708 P Lågt språk.

wind

get med d:o) komma, blifva,' S. vinst (framgång, seger, jfr ex.); ~ Derby, blifva segervinnare vid Derbykapplöpningen, vinna Derbypriset; an election, segra vid ett . val, blifva väld; a face that the eye, ett ansigte som gör ett godt intryck, ett tilltalande (behagligt) utseende; ~ the horse or lose the saddle, ordspr. »våga vinna, våga tappa», »sätta alt på ett kast»; ~ laurels, vinna (»skörda», »skära») lagrar; ~ for one's self a place among ..., lyckas förvärfva sig ett rum bland ...; ~ over (afv. med to one1 s side), vinna (på sin sida), jfr gain over; äfv. (lyckas) öfvertala; he won his countrymen to the elegant arts, han vann ... för de sköna konsterna (lyckades ingifva ... smak för ...); ~ loose (free), Skoti. blifva lös (fri); ~ at, Skoti. komma till (ei. åt), uppnå; ~ away, skoti. komma bort; ^ by ..., vinna vid ei. på ngt; ~ in, Skoti. komma in, m. fi. dylika (jfr get [wi.] med adv. el. prep.); ~ of, besegra †; <v/ on, vinna på, öfvervinna; jfr vid. föij. ex.; ~ upon (a person, ei. a person's hearty sympathy o. d.), vinna (ngn), vinna insteg hos ei. inflytande öfver etc., jfr to gain . (ground) upon under dessa ord; se ex. under

way; se vid. winning o. won. wince, Wins, l. 5. tekn. färgares haspel. Wince, wills, 2. vn. sparka (bakut) †; kasta . sig ei. fara tillbaka af fruktan ei. smärta, rycka till, äfv. studsa; nervöst vrida sig, våndas vid kropps- el. själssmärta, Ömma (at, vid); äfv. darra (af ondt samvete, af fruktan att blifva röjd o. d.; t. ex. under the eye of ..., för ngns [domar]blick); s. nervös ryckning, darrning, jfr vn.; without a 'V/, (uthärda kroppsstraff etc.)

utan att röra en muskel (»utan att ändra en min»). -ur, s. ngn som vrider sig, ryggar, ömmar etc. wincey, wm'si,s. »verken» (jfr linsey-woolsey). Winch, winsj, l. s. ryckning, jfr wince, 2.; va.

† so wince, 2. winch, winsj, 2. s. vef, vefsläng (el. dyl. häf-

Stång för kringvridning) (på el. tillsammans med axel); »vinsch», vindspel med vef ei. d., handvind, haspel (t. ex. gruf.); rulle på metspö. —handle, s. so föreg, första bet.

Winchester, wm'tjestur, s. pr. (hufvudort i

Hampshire; namn på en uppfhmare); ss. förk. för <*<> pint †, ett mått = quart; ei. för ~ (repeating-) rifle, Winchestergevär (ett magasinsgevär), —bushel, s. ett äldre torrvarumått. wind, wind, 1. va. (imp. o. pp. WOUnd, waund) vinda; vrida, svänga (vefva etc.) omkring; sno, dreja; vira, linda (ngt round, om[kring]); slingra (round, om); omvira (with, med); (om)veckla; rulla (upp, jfr föij. bet.); (upp)nysta tråd,

garn (into balls, i nystan etc.), äfv. spola upp (/-v on a Spool)-, (för)följa ngn, ngt (väg) bugtande (gående i bugter); surra (a rope,with twine etc.); draga upp ett ur (äfv. ~ up, jfr ned.); sjö. † se Warp; bild. Omsluta, (om)famna†; biid. föra hit eller dit efter behag, leda, styra; biid. insmyga ngt (into, i); bild. bet. jfr vid. ex., särsk. med adv. el. prep.; vn. vrida sig; slingra sig (spiralformigt, t. ex. om en klängvaxt; round, omkring; el. om en orm el. flod, jfr ned.); linda sig, sno sig (äfv. reflex.); slingra; kröka sig hit och dit, gå i bugter (om en flod, en väg etc.), bllgta (äfv. om en hare etc. som rör sig i bugter), ga i krokar (följa en krokig el. slingrande väg), jfr ex.; slå bugt, bugta sig, kasta sig (ei. vara) vind el. skef (om trädstycke, bräde etc.); slå en ögla; s. bugt, slingring; bugtig-het, skefhet; ^ and tum, (va.) vrida och vända (på) (hit och dit), vränga, krångla med (t. ex. lagar); (vn.) jfr va. o. tum and tioist under det förra ordet (o b s. ~ kan träda i st. f. tioist äfv. i andra smställn., jfr ex. under flnger)\ he wound his arm round her waist, han lindade armen om lifvet på henne; TH /x/ your cotton, si. jag skall minsann ge dig ngt att sköta, »du ska' få se på annat»; a horseman was seen <**ing the ... road, ... följa vägens krokar; he ivound his way down a ruined staircase, han gick utför en förfallen vindeltrappa; ~ one's self into one's favour, innästla sig i ngns gunst (ställa sig in hos ngn); ~ one's self into one's heart, vinna ngns hjärta, blifva ngn kär; ~ ojj\ afvinda, afhärfla, afliaspla (into skeins etc.), nysta af, linda (rulla etc.) upp, jfr unwind o. uncoil; ~ on to, nysta upp på (a bobbin etc.); ~ out (va.) † se extricate; (vn.) slingra sig ut, reda sig (of, ur); ~ round, (jfr ofvan) äfv. vinda sig om; ~ up, (va.) vinda upp, gruf. spela upp, uppfordra ; upphaspla (into a skein), nysta upp (ei. ihop; into a ball etc.; ei. på en bobin, rulle etc.); draga Upp urverk o. d.; skrufva upp sträng (: stämma), biid. spänna nerverna, modet etc., äfv. stegra (äfv. med person-obj.) ngns känslor till (högsta) spänning; egga, pådrifva, i aiim. bringa till riktig ei. önskad ståndpunkt))C ei. i ordning (jfr house, ex.) F; gifva ny(a) kraft(er), sätta i gång igen biid., återställa; afsluta ngt göromål i aiim., sitt tal ctc. (with, med; by -ing, med att ...), särsk. hand, (an account etc. :) uppgöra; äfv. utreda, afveckla (one's affairs; a business, en affär); (vn.) sluta (göra afslutning) (by, with, jfr va.)-, ~ up the case (for prosecution), göra slutpåstående; he wound up by saying (with these icords), afv. till sluts sade han ...,

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, <h mete, è: met, 4: her, 1: fine, i; fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1709 † Föråldradt.

worm- destroying

föreslog han etc.; jfr vid. ex. under wound, 1.; out of oj, Skoti. plan, grad, rätvinklig (fri från skefhet ei. vindhet); uppsnodd. ~-Up, 5. (ngt som tjänar till) afslutning, wind, wind (poet. äfv. wind, för rimmets skull) 2. S. vind, blåst; väder (: luft i rörelse, äfv. i en orgel etc.; jagt.: lukt; äfv. Oil the Stomach, i magen); luftdrag ar en kropp i rörelse (t. ex. en kanonkula); fläkt; bild. »munväder», tomt prat, ngt tomt ei. fåfängt; pust, flås-ning; andan (one's oj, [jfr ex.l orta likbety-dandc med breath); »bröst» (goda lungor, förmåga att andas); boxningssl. Underlif (delen under bröstet med mellangärdet; förbjudet att stöta dit vid boxning); väderstreck (i uttr. ss. the four ojs); veter. trumsjuka särsk. hos får; pl. F blåsinstrument (pl.); va. (reg.) utsätta för vinden ei. luften, lufta, vädra, låta genomblåsa, lufttorka; äfv. kasta (jfr winnow); sport. ridn. (anstränga o.) betaga andan, göra andfådd; låta pusta (flåsa) ut, låta hämta andan, låta hvila; jagt. vädra, få väder af, spåra (jfr nose o.scent); sjö. vända för vinden (a ship : kovända); (wind), (äfv. med imp. o. pp. WOlind, Waiind, gnm för-biandn. med wind, 1.) (an)blåsa, stöta i (the cail, a horn, etc.), blåsa (a blast, en stöt); o, and weather (serving ei.) permitting, jfr dyl ex. under loeatlier; halfö,, vind från låringen, fem streck i seglen; med adj.

se i allm. dessa; äfv. i sms., ss. under dead, head, etc.; särsk. ordspr. under Hl); the Oi is dying out, vinden mojnar ut (jfr down, ex.); the oj is getting up, the o, freshens, vinden »friskar i» (blir starkare); the oj is (at the) East, vinden är östlig (jfr ex. under south); the oj was with me, jag hade medvind; their o,s are failing, de (täflande) hålla på att bli andtrutna; what oj blows you here? hvad blåser det nu för vind, efter du kommer hit? how sits (lies, sets) the o,? hvad blåser det för vind (jfr äfv. ex. under quarter, side, way)? to see how the o, blows (lies), äfv. biid. : försigtigt taga reda på (o. rätta sig efter) omständigheterna ei. opinionen (jfr likformigt ex. på land); (o, SS. subj. till vb. se o. jfr i allm. dessa, ss. blow, check, draw, haul, scant, settle, shift etc.); tö break the oj of a horse, spränga en häst; to carry the o>, ridk. sätta nosen i vädret; to catch (ei. get) one's (äfv. sport, si. second) o,, hämta andan, få andan igen, pusta ut; while the columns caught their oj, medan anfallskolonnerna fingo tid att hämta andan; to gain (get) the oj of, taga lofven af äfv. biid.; to get (ei. take) o,, börja komma ut (bland folk), utspridas, förspörjas (om rykte); to get oj of, få väder af (ei. på); biia. få nys om, »få korn på»;

to have the oj against (ahead, in one's teeth), ha vinden emot (»stick i stäf»); to hold a good oj, (kunna) ligga uppe i vinden; to lose one's oj, tappa andan; to raise the oj, si. skaffa sig »schaber» gnm vigiians o. d., »göra (utväg till) pengar»; he that sows the oj will reap the lohirlwind, ordspr. eg. bibi. den som sår vind, får skörda storm; to take the oj out of the (ei. one's) sails, taga lofven af ngn äfv. biid. : undantränga, -sticka, -»peta», vinna fördel öfver llgn gnm knep; (oj ss. obj. se vedcrb. vb, särsk. break, hug o. outstrip); to dispute about the oj, tvista om påfvens skägg; to run (to be running, to sail) before the oj, länsa (segla med förlig vind); between oj and water, sjö. (t. ex. träffa, ett skott) (i) vattengången; biid. (på) ett ömtåligt ställe; särsk. P i skrefvet; by the oj, on a o,, bidevind; birds flying swiftly down the oj, ... med vinden; (to be, go) down the o, F, biid. (vara på »resan) utföre», mot sitt fördärf, (vara) på dekadens, »på upphällningen»; he is down the o> F, det har gått galet (bakut, baklänges, utföre) för hnm ; to wait for a oj, vänta på (god) vind; in the oj, i vinden i flere bet., jfr ali o. throw ex., samt de följ. ex.; bild. vara i görningen, i fråga, i antågande, i faggorna, att vänta; si. se äfv. ex. under sheet; thinking that a good prize was in the oj, troende sig vara en god pris på spåren, ... sig hafva fått korn på en ...; to be in the oj of hafva loven af; to keep in the oj, (jfr ofvan to hold etc.) behålla loven; in the oj's eye, se in the eye of the oj

under eye o. jfr ned. sms. samt det likabetyd. ex.

under teeth; sorely touched (tried) in one's oj, mycket andfådd; near (mots, off) the oj, (segla, hålla) upp i vinden, bidevind (mots, rumt, fullt); bild. jfr close to the oj; breath (puff) of o,, väderpust, vindfläkt; gale °f'r^) se gält; in all the quarters of the oj, i alla fyra väderstrecken; (a boy etc.) of good oj, med goda lungor; sound of oj and limb, med andan i behåll och oskadd (otröttad); ... was a heavy call on oj and muscle, ... kräfde (kostade på) både lungor och muskler; (to run one's self) out of oj, (springa sig) andtruten; runners buckle a belt round their oj, (kapp)löpare spänna ett bälte kring lifvet; to the oj, (upp) mot vinden ; bidevind i flere smnstäUningar (jfr ned. ex. samt ex. under point); (ut) för vinden (jfr ned. ex. samt under Scatter); to cast to the oj (to the four o,s), kasta ut för ali a vindar, förströ för vinden; bild. »slå i vädret», förkasta, låta fara; head to oj, (sjö. skutan ligger) med fören rätt mot vinden, vind-

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.withdraw

F Talspråk. 1710 P- Lågt språk.

within

rätt; to sail close (to run closely) to the segla dikt bidevind; bild. (i handling) »gå bra långt» (gå det rätta, passande etc. altför nära); Russia's pledges were swept to the Rysslands försäkringar voro bortblåsta; to deliver (ei. leave) to the lemna vind för våg; it is talking (preaching) to the det är att tala (predika) för döfva öron, det är en ropandes röst (som förklingar) i öknen; to talk to the äfv. »prata i vädret»; she changes with every hon ändrar sig efter hvarje vind som blåser; to fly aioay luith the afv. blåsa bort; to sail with a fair /v, segla för en slör, ... rumskots; ha vind i seglen äfv. bild. ~-arm, s. stock (stomme) 1 väderkvarnsvinge. ~-bag, s. påse (skinnsäck ei. d.) uppblåst med luft, väderbåll äfv. förr mii.; bild. storpratare, skräflare. ~-ba.il, s. ball, kula ei. üten ballong fyld med luft. ~-band, s. blåsare

kollekt, (exekutörer på blåsinstrument ss. ett helt [: mässings-sextett etc.l el. ss. del af orkester), 'v

-barrow, s. i Kina kärra dragen med tillhjälp af segel. ~-beam †, s. se collar-beam. ~ -berry, s. se bilberry, 'v-bill, s. si. proforma-växel, ackommodationsväxel. ~-bore, s. nedersta del af pump-sugrör; gruf. sugrör : nedersta stycke af pumpsättning. ~-bOUnd, a. se weather-bound. ~-break)JC, va. se to break the wind of. 'v-broacH %, s. se hurdy-gurdy, 'v-broken †, a. se broken-winded. ~-Car, s. se o>-barroio. ^-changing a. poet. föränderlig som vinden, ^-channel, s. väderrör i orgel. ~-cheSt, s. väderlåda i orgel, »^-contusion †, s. inre skada orsakad af kula o. förr ansedd vara en följd af en kulas lufttryck. ^-CUtter, s. skarp kant af hvilken en luftström delas, särsk. öfre labium i orgelpipa. s^-dial, s. vindvisare, anemo-

skop. 'v-dried, a. lufttorkad. ~-dropsy,

s. med. vädersot (magens svullnande af väder, tympanitis). ~-egg, s. vindägg, ^fall, s. vindfälle; (ngt is.) frukt som blåst ned, fallfrukt; fallby; Am. en storms (tornado's) bana betecknad af vindfällen (af stormen afrüjd trakt i skogen); bild. oförmodad förmån (t. ex. oväntadt arf o. d.), oväntad lycka (jfr godsend), ^-fallen, a. nedblåst (af vinden); kullblåst; ~ trees, vindfälle.

/K, ~-gauge, s. vindmätare (jfr anemometer); äfv. mätare af lufttrycket i en

orgels väderlåda. /v-gate, s. luftledning (samtliga) (*väderdörr[ar]»), öppning(ar) för luftväxling i en stenkolsgrufva. ~-giM †, s. se air-gun. ~-hatch, s. se hatch, gruf. ^-hole, s. gruf. luftschakt, väderschakt. Oj" hover, (-huv ur), s. zool. se kestrel. ~-instrument, s. mus. väderinstrument (: blåsinstrument ei. orgel o. d.). ^mill, s. väderkvarn; torr fantasibild, inbillningsfoster (jfr ex.) >j<; to flght (med anslutning till ett bekant ställe i Don Quixote) slåss med väderkvarnar; ~ cap, väderkvarns öfre rörliga del; plant. bot. Desmodium gy-1'ans. ~pipe, s. luftrör äfv. gjut. mek. etc.; anat.: luftstrupe; (i orgel) se r^-channel. ~ -plant, s. bot. hvitsippa (Anemone nemorosa), 'v-pump, s. pump drifven af vindmotor. ~-rode, a. sjö. svajad för vinden, vindrätt (om fartyg för ankar). ~-r0Se, s. vind-ros, -skifva; bot. spikvallmo (Papaver Ar-gemone); äfv. Ræmeria hybrida. ~-rOW,

s. (rad af ngt upplagdt till torkning på fria fältet, ss.) hösträng, kärfvar i en rad på åkern, en rad torfstycken; va. lägga ei. uppstapla i rad (jfr s.); räfsa ihop hö i strängar. rv-sail, s. sjö. vädersegel för spridande af frisk luft under däck; väderkvarns-segel (ei. -vinge). ~-seed, s. bot. Arctotis. o/s eye, s. sjö. det håll hvarifrån vinden blåser. ^-Side †, s. vindsidan. ~ -shake, s. »väderspricka» (timmerträds sprickande efter årsringar orsakadt af köld etc., ej, ss. förr . troddes, af vinden, anemosis). <v<- shaked †, shaken, a. poet. skakad af vinden; skälfvande i vinden. shock †, 5. se Oi -shake. ~-SUCker †, s. se kestrel; bild. person färdig att »slå ned» på ngn ei. på ngn svaghet. o^-SWift, a. poet. vindsnabb. ^-taught, a. sjö. pressad (lagd omkuii) på sidan af vinden (is. om fartyg för ankar). ^

-thrush, s.

zool. se redwing. ~-tight, a. vindtät; sjö. vindstyf. ~-trunk, s. väder-

ror i orgel mellan bälgen o. väderlådan, 'v-

wall,

s. bärg. masugnskrans-mur. Way, s. gruf. luftledning (jfr <>»-gate). ~-wheel, s. mek. vindhjul, vindmotor. ~-W0rn a. poet. piskad ei. illa åtgången af blåsten. ~age, -adj, s. art. spelrum i kanonrör; lufttryck orsakadt af projektil; projektils afdrift till följd af vinden; se † oj-contusion. ~ed, -èd, pp.; a. i sms. med (ei. kräfvande) ... andedrägt ei. andhämtningsförmåga (jjr long o. short, sms.). ~er, -ur, (1.) s. si. slag ei. raskt språng etc. som beröfvar en andan.

winder, wi'ndur, (2.) va. prov. se winnow (jfr

fan); se † wither. winder, wi'ndur, (3.) s. (upp)vindare, vef-vare; härflare, nystare; mek. vind(spel),

haspel; uppdragningsapparat för mekanism med fjäder; härfvel, nystvinda, nystfot; Slingerväxt; byg. steg i vindeltrappa. "»- meb, s. se pewit-gull. windiness, win'dines, s. blåsighet; väder-stinnhet; egenskap att vara vädergif-vande (of food); biid. uppblåsthet %. winding, wi'nding, prt.; a. vindande sig, slingrande; bugtande, bugtig, krokig; krum, vind, skef; s. vindande, slingrande, lindande etc. (jfr wind, 1.); sno-ning; slingring, krökning, bugt(ande), krok; sväng; vindling; vindhet, (vind-) skefhet, kastning (jfr warping); sjö. signal med högbåtsmanspipa ; out of "», se out of wind (1.). ^engine, s. hissverk,

(ång)kran o. d .; gruf. Spel (uppfordringsmaskin); spinn, spol- ei. vickel-maskin (äfv. 'v-frame,

^-machine). ~-gear,s. hissverk, spel, jfr föreg. ~-horn, s. valdhorn. ~-shaft, s. gruf. uppfordringsschakt. ~-sheet,s. sveplakan, ük-svepning. ~-stairS, s. pl. vindeltrappa. ^-sticks, s. pl. snick. dubbel gradskifva. ~-tackle, s. sjö. gina (tackel af

ett tre- o. ett tvåskifveblock). s. Uppvind-

ning (etc., jfr wincl, 1.); afslutning; hand. afveckling, utredning (of a business); »» sale, hand. realisation. />Jy, -li, ad. slingrande, bugtande. windlass, wind'las, s. vindspel, vind, (gruf.) haspel; sjö.bråspel, brottspel; krok,krokväg äfv. biid. †. ~-bitt, s. sjö. brottspels-beting. ^v-end, s. sjö. spelnock(e). ~ -man, s. gruf. haspelvefvare. windle, wind'1, s. nystfot, nystvinda. ~

-Straw, s. sc bent, 2. windleSS, wmd'les, a. vindlös, lugn; utan väder; andtruten, som tappat andan. ~neSS, -nes, s. andtrutenhet, windoek, wm'dok, s. Skotl. se följ. window, win'd
äfv. bild.; äfv. ngt likt ett fönster †; Va. fÖl'Se

med fönster, sätta fönster i; sätta (ställa) i ett fönster)j(; Catherine "», rosettfönster (dets. som Catherine wheel ei. wheel se för öfrigt ex. under double, French, sunny, Venetian etc. samt sms. af bay, bow, dead, sash, slide, etc.; jfr open o. shut med ex.; at the (stå etc.) i fönstret; from a "», (hoppa, faiia) från ei. ur ett fönster; in the »», (om saker) lagd (hand. exponerad) i fönstret; out at el. out of the "», (hoppa, kasta, titta etc.) ut genom fönstret; bild. i flere talesätt »ut på gatan», »vind för våg», (vända) »upp och ned på» biid., öfver ända, »öfver styr»; throw (one's) money out of the "», ordspr. »kasta pengar(na) i sjön» ; se vid. ex. under house (2 St.) O. turn. ~-arch, s. fönstei*båge, ^-bar, s. stång i "»-sash

ei. i fönstergaller; (loooden fönster-spröte. ~-bench,s. fönsterbänk, ^-blind, s. persienne (: Venetian blind); fönsterskärm, jalusi; rullgardin. ~-bole, s. Skoti. del af fönster som tillslutes af en fönsterlucka. ~-bOX, s. fönsterlåda (utanför fönster för krukväxter). ^-CaSe, s. fönster-foder, -infattning, ^-casement, s. fönsterram (ei. s. k. -båge), ^-casing, se ~ -case (jfr »»-frame). ~-Cleaner, s. fönster-tvättare; fönstertvättningsapparat. "» -COrd, s. snöre som gardinhållare. ~ -CrOSS, s. fönsterkors. ~-CUrtain, s. fönstergardin (hängande draperi). ^-CUShiOtt, 5. fönsterdyna. ~-drip, s. fönsterlist. ~ -duty, s. se "»-tax. ^-fastenings, s. pl.

fönsterbeslag (hakar etc. till fönsters stängning).

^-fittings, s. pl. fönsterbeslag; fönstertillbehör. ~-frame, s. fönsterkarm. ^ -glaSS, s. fönsterglas, 'v-grate, s. fönstergaller. ^-hangings, s. pl. fönstergai -diner (-förhängen). ~-hook, s. fönsterhake, -haspe. ~-jack, s. lätt ställning utanför fönster för målare etc. ~-ledge, s. fönsterläning. ~-light, s. dager (ljus) inkommande genom fönster. ~-lock, s. fön-stertillslutning(sapparat: vred, hakar etc.).

~-pane, s. fönsterruta. "»- panel, s. fönsterpanel, fönsterfält af väggen. ~-plat-form, s. fönsterpall. ~-pOSt, s. fönsterpost på sidan stående. <v/-SaSH, s. (engelsk) fönsterbåge, jfr sash, 2. ~-seat, s. stol ei. säte i fönstersmyg. ~-shade, s. fön-sterskärni, -(rull)gardin. ~-shlltter, s. fönsterlucka. ~-sill, s. liggande fönsterpost, fönsterbänk (-bräde), ""-smashing, s. fönsterinslagning. ~-SpaCe, s. fönsteryta (ytinnehåll af samtliga fönsteröppningar å en vägg, i ett rum etc.). "»• splay , s. fönstersmyg. ~-St00l, s. se "»-sill. ~-tax, s. fönsterskatt (upphäfd sedan 1851). ~-Wall, s. fön-stervägg. 'ved, -d, a. försedd med fönster; poet. med många öppningar ei. hål; his "» raggedness, hans trasiga kläder, där dagern lyste gnm hålen. ~less, -lës, a. utan fönster, »»y)j<, -i, a. lik fönster. Windsor, Win'zur, s. pr. stad i Berkshire, Engl. bean, s. bot. etc. bönvicker, bondböna (Yicia Faba). ~-Chair, s. ett slags enkel, solid, polerad trästol med rygg (jfr »skrifstol», »Jönköpingsstol»), ^-knight †, s. (nu kallad Military Knight of Windsor, ei. % Poor Knight of W.) (medlem af en kår af) pensio-nerad(e) militäl-(er) i Windsor. ~-S0ap, s. Windsor-toalettvål. windward, wind'wurd, ad. i lovart; till lovart (äfv. to "» t. o. m. i förra bet.); mot vinden; a. i lovart, lovarts-; s. lovart, vindsida; to be to vara i lovai-t; to get to

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.withdraw

F Talspråk. 1712 P- Lågt språk.

within

~ of, taga lovén af äfv. biid.; to beat {ply, work) to —, arbeta sig upp i vinden, slå sig till lovart med kryssning; to lay an anchor to the —, lägga ut ett ankare i lovart; wid. vidtaga försigtighetsåtgär-der, ... »sina mått och steg» i god tid; from to —, från lovart; that island ioas to — of us, ... låg i lovart om oss. (W)~ Islands, s. pl. (the —) Små Antillerna (»Lo v artsöar na»), windy, win'di, a. af väder ei. vind, vind-(t. ex. side, jfr windward), väder-(äfv. -kolik); stormig, blåsig (om väder, läge etc.); vä-derspänd, -stinn; vädergifvande (food)-, biid. tom, innehållslös, intet betydande; förflugen (t. ex.project)-, Skoti. skräflande; it is getting oj, det börjar att blåsa; se ordspr. under flndy. (W)~ Cap , s. (Erik) »Väderhatt». —- footed, a. poet. vindsnabb. wine, win, s. vin (jäst dryck af vindrufvor, men äfv. af annan frukt; äfv. ojäst liknande, jfr t. ex. palm -—); stark dryck i aiim.; (vin)drickande; rus; univ. enskildt vinkalas; va. % förse med vin; — impregnated with iron, o, of iron, farm, järnvin, stålvin (dets. som steel-~); British oj, domestic hemgjordt vin, fruktvin ei. bärvin; heavy (heady) —, tungt vin; light (small) —, lätt vin; a good oj needs no bush, eg. godt vin behöfver ingen skylt, ordspr. god vara talar för sig själf; when the ~ is in the wit is out, ordspr. då ölet går in går vettet ut; he couldn't carry his —, han tålde icke mycket; to sleep off one's oj, sofva af sig " vinångorna (ruset); to take oj, äfv. smaka (förtära) vin; to take — with, se take ex.; to (be ei.) sit (at ei.) over one's oj, sitta och dricka (sitt vin, särsk., enligt äldre sed bland herremän i Engl., vid det afdukade middagsbordet, sedan damerna aflägsnat sig); there Was a great deal of oj, där fans (vankades) mycket vin (dryckesvaror); flower of oj, vins bouquet; oil of oj, se ethereal (se d. o.) oil; spirit of oj, (vin)alkohol. —-bag, s. vinsäck; F vindrinkare, »fyllpuppa». —-berry,

s. vinbär (röda, svarta etc. : flere arter af RibeS, äfv. krusbär); äfv. blåbär o. lingon. —-bib-ber, s. F vinpimplare. <v,-bill, s. vinräkning. —-bin, s. se bin, 2. —-biscuit, s. vinbakelse (biscuit o. d. serverad till vin). — -black, 5. vinrankesvart (färg af kolad vin-ranka). —-bottle, s. vinbutelj; — cork, vinkork. —-business, s. vinaffär, -handel, —-butt, s. vinlägel, -pipa. —-Card, s. se oj-list. —-Case, s. vinlåda. —-Cask, 5. vinfat, -fastage. —-Cellar, s. vinkällare; spritmagasin. —-COCk, s. vinkran på vinfat o. d. ^-chemist, s. (vin)destillator. ^ -Coloured, a. vinfärgad. <^-C00ler, s. vin-

kylare. ^-cooper, s. tunnbindare som blott tillverkar vinfat. —-Crane, s. vin-häfvert. —-CUp, s. vinbägare, oj-decanter, 5. vinkaraff. ~-dregS, s. pl. vindrägg. ~-drinker, s. vindrickare. ^-fancier, s.

vinkännare. ~-fat, s. vinkar (kärl under vinpress hvari saften nedrinner; el. tråg hvari drufvor

trampa."?). —-flash s. vinflaska, —-glaSS, s. vinglas. —-grower, s. vinodlare, vin-gårdsegare. —-growing, a. vinodlande, vinodlings-; s. vinodling; — district, vindistrikt, vinbygd, -trakt. —- harvest, 5. vinskörd. —- heated, a. is. poet. upphetsad af vin. —-house, s. vinhus haud.; äfv. (förr) värdshus. ~-huskS, s. pl. vindraf (drufskai o. d. återstoder vid viupressning). oj* keg, s. vin-kagge. --jug, s. vinkrus. —-leeS, s. pl. vindrägg. —-licence, s.rättighet att sälja (utminutera) vin. —-list, s. vinlista. — -making, s. vinberedning, —-measure †,

s. gammalt vinmått(system). ^-merchant, s. vinhandlare, —-offering, s. vinoffer. <v-palm, s. vinpalm (vingifvande palm i allmh.). ~-pipe, s. vinpipa. —-preSS, s. vinpress, ^-pressing, s. vinpressning. ~-sap, s. en amerikansk äppelsort. —-shades, s. pl. vinkällare, lagerkällare. —-skin, s. enklaste vinsäck. —-Stain, s. vinfläck. —-SOlir, s. se wild-phim. ^-StOIie, s. vinsten. — -taster, s. vinsmakare, -profvare (se äfv. valinch). —-tax, s. vinskatt. —-test, s. vinprof. ^-treader, s. vintrampare. ~ -vat, s. Se oj'fat. ~-vault, 5. vinkällare;

(ofta i pluralisform men behandladt ss. sing.: a — s)

lagerkällare med servering af vin o. d. ~

-vinegar, 5. vinättika, ^-warrant, s. sedel mot hvilken vin utlemnas från nederlag. ~-whey, s. en blandning af vin, mjölk och vatten. —-WOrkS, s. pl. vinfabrik. —-year, s. vinår. —d, -d, pp.; a. F beskänkt, väl förplägad. —y, -i, a. se winy; si. rusig, drucken, wing, Wing, s. vinge (äfv. bot. etc.; i allm. äfv. ngt som liknar en sådan); byg. o. mil. flygel äfv. af dörr etc.; arm särsk. af fisknot o. vid jagt (skall); sidoutsprång af flere slag, (utskjutande) sidobyggnad, -dam; axelband, epålett; teat, sidodekoration, kuliss; sjö. hjulhusvinge (jfr sponsing); sjö. slag, jfr vid. ~ -passage; biid. flygt, jfr ex.; va. förse med vingar, bevinga; förse med flyglar; poet. flyga genom; poet. flyga (tillryggalägga flygande, one's course etc.); klippa vingarna på; vingskjuta (äfv. biid. såra, lem-lästa); vn. flyga (: ^ one's flight, — one's way : rikta [ställa] sin flygt [kosa]; to, till); svinga sig; 'v and oj, sjö. (om snedsegels-skonare; galärer etc.) platt fördevind med seglen saxade (anskotade på olika sidor);

fear adds to the flight, fruktan bevingar (påskyndar) flygten; to beat (clap) the slå (flaxa) med vin-

garna; to clip (cut) one's ^s, klippa (biid. stäcka) vingarna på ngn; (the) fear lent me fruktan gaf mig vingar; to make flyga; to take taga till vingarna, flyga ut, bort ei. upp (: lyfta jagt.); biid. flyga (ut, bort), flykta, ge sig af; to take ... by the hugga ngn i »vingbenet»; (up)on the (svävfvande) på vingarna; flygande, i flygt(en); biid. färdig att gifva sig af, i farten, jfr föij. ex.; on the ~ for, biid. på väg till; to be on the äfv. stå på resande fot; i aiim. vara i rörelse, i farten, i verksamhet; to mount on the <vs, (om fågel) höja sig på vingarna, uppstiga; to put on the biid. sätta i gång, ställa till med,komma upp med; to rest on the hvila på vingarna, (skenbart stiiia) sväfva i luften (om fågel); se burst, ex.; upon the of the wind, på (med) vindens vingar (i allra största hast); under one's ~(s), »under sina vingar(s skugga»). ~-bone, s. vingben, 'v-broken, a. vingbruten. /v/-case, s. zool. täckvinge

(-gar), ^-compass(es), s. (pl.) bågcirkel. ~-cover, s. se <^-case. ~-coverts, s. pl.

zool. täckfjädrar, vingtäckare. ~-drift, s. gruf. sidoort, tvärslag. ^-feather, s. vingpenna. ^-footed, a. is. poet. vingfotad; snabb(t bortilande äfv. time), ^-gudgeon, s. mek. vingtapp. ^-handed, a. zool. ving-händt (jfr cheiropterous). «%>-joint, s. vingled. ~-like, a. vingiik. ^-membrane, s.

vinghinna hos läderlapp, ^-passage, s. sjö. slaggång på örlogsfartyg. -rail, s. se guard -rail o. side-rail. ~-r00m, s. sidorum. ~ -Sail, s. gaffelsegel, ^-shell, s. zool. täckvinge; zool. vingsnäGka, hvirfvelsnäcka (Strombus); äfv. musseisiagtet Avicula. ~

-Stroke, s. vingslag. ~-Strong, a. ving-stark. ~-SWift, a. vingsnabb. ^-transom,

s. skeppsb. öfversta häktbjiilke./ ~ -wale, s. sjö. sträcktimmer ei. afledare vid hjulhuset på ångbåt. ~-wall, s. ingeniör. sidomur vid en .bros landfäste. ~ed, -d, pp. särsk. jagt. vingskjuten; a. försedd med vingar (etc., jfr ofvan); bevingad; vingad, bild. snabb; biid. högt sväfvande; poet. vimlande af fåglar †; her. äfv. med vingar af olika färg mot kroppens. ~ed-horse, sr pegas, ^ed-lion, s. det bevingade Markus-

lejonet. (republiken Venedigs symbol). ~ed-pea,

s. bot. Tetragonolobus edulis. ~ed-SCrew, s. mek. vingskruf. ~er, -ur, s. sjö. mindre vattenfat som stufvas i rummets sidor. ~ing, -ing, prt.; a. flygande, svingande sig. ~leSS, -les, a. vinglös, saknande

vingar. ~let, -let, s. liten vinge; se ba-stard-ioing; ufv. rudimentär Vinge hos vissa insekter.)(C, -i, a. bevingad (jfr

äfv. flygtig. wink, wlngk, 1. s. P (oftast i plur.) se winkle. wink, wingk, 2. vn. blinka, afv. afsigtligt: med blinkande gifva tecken, gifva en knapt märkbar vink (at, tO, åt, äfv. med följ. to o. infin., att ngn skall göra det el. det); blunda (i eg. bet. f), jfr ex.; (om ljus etc.) flämta (lysa med matt o. ostadigt sken); va. blinka med (one's eyes); s. blink(ande), blinkning; blund; vink (jfr tip, ex.); ögonblick, jfr ex.; ~ at (a thing), blunda för, se genom fingrarna med; as quick as a in a i en handvändning; (to take) five forty F, en liten (tupp)lur; I never slept a ~ (cl. I couldn't get a of sleep) last night, jag sof ej en blund (jag fick ej en blund i ögonen) i natt som var. ~-a-peep, ~ -and-peep, s. bot. rödarv (Anagallis ar-vensis). ~er, -ur, s. blinkare, en som blinkar; skygglapp. ^ing, -ing, prt.; s. blinkande, blink; blundande (at, för); like ~ F, i en blink, i ett huj; a ~ light, äfv. ett »sömnigt» ljus. winkle, wingk'1, s. se periwinkle, zool. winklehawk, (ei. -hole), wingk'lhak (-h6i), s.

Am. fyrkantig refva i tyg. winner, win'ur, s. seger-vinnare, en som vinner i taflan, spel etc., segrare; to be the hafva vunnit (segern), winning, -ning, prt.; a. vinnande; tillvinnande, tilldragande, intagande, behaglig, angenäm; s. vinnande; (is.pl.) vinst; P (stulet) byte; gruf. exploatering, grufdrift, (mäim)upp-fordring; gruf. äfv. (gruffälts afdelning:) ett ut-mål, en grufva; äfv. skärpning, ny gruföpp-ning; the ~ fleld, sport, sista stycket af kappränningsbanan mellan sista hindret och målet; to play a ^ game, spela (täfla i allm.) med säkerhet att vinna, »hafva alla trumfen på hand»; ~ hazard, se d. o.; ~ manners, ~ loays, vinnande, intagande, älskvärdt, behagligt (äfv. »charmant») sätt

(hos en person); 'v post, stolpe som utgör själfva målet på rännarbanan; se Side, ex.; they wore the confident looks of ~ men, de hade det förtröstansfulla utseendet hos personer som äro vissa om seger (»säkra på sin sak»), winnock, win'ok, s. Skoti. se window. winnow, win'Å. m.'vanna, kasta säd; fläkta på, sätta luften i rörelse †; biid. dryfta, pröfva, undersöka, granska; rensa biid., . skilja (truth from falsehood)-, vn. vanna, jfr va. ~er, -ur, s. sädesrensare (äfv. ~ing 'machine)-, dryftare. r^ing,-ing, s. van-nande, säda kastning; dryftning* ^ing

i: note, å: do, o: nor, o: not, à: tube, tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

f Talspråk. 1714 P Lågt språk.

-machine, s. sädesrensningsmaskin, kastmaskin. /ving-sieve, s. vanna. win row, wm'rà, se wind-row. winsey, se wincey.

winsome, Win'sàm, a. med ett trefligt utseende, nätt, täck, vacker; prov. liflig, glad, munter. ~neSS, -nës, s. treflighet, liflighet etc. winter, win'tur, s. vinter i aiia bet.; redskap att hänga i en spiselöppning för att hålla tékittel ei. d. varm; tekn. nedre tvärbjälke på en boktryckarpress; skoti. »sista lasset»

([hemtagande af] sista delen af skörden) ; Vn. Öfvervintra, tillbringa vintern (: to pass the afv. sjö. vara vinterliggare; Da. (låta) . öfvervintra, underhålla ei. bevara under vintern, vårda ei. skydda (äfv. växter) under vintern, framföda, -fodra under vintern, vinterfodra (t. ex. cattle on straw); a. i sms. vinter-; ~ ßnds out what summer lays up, ordspr. hvad som gömmes i snö kommer upp i tö; ~ never rots in the sky, ordspr. vintern uteblir icke; the oj is upon us, vi hafva (snart) vintern här; the ~ of life, lifvets vinter, ålderdomen; se out,ex.\ last förliden vinter, i vintras; next oj, nästa vinter; se open, ex.; this oj, (nu) i vinter; seventy ojs old, sjuttio vintrar gammal; one o,('s) evening (day, morning, night), en vinterafton (etc.); in oj, om (ei. på) vin-, tern; in the (very) depth (dead) of oj, midt i (»smällkalla») vintern, vid midvinter; over the öfver vintern, ^-aconite, s. bot. Eranthis hiemalis. ~-appje, s. vinteräpple. ~-barley, s. vinterkorn. ~ -beaten †, a. skadad af vinterkölden, berry, s. bot. vinterbär (slägtet Prinos); en art Krist-torn (Ilex montana). bioom, s. bot. Hamamelis virginica. /vCherry, s. bot. judekirs ([frukt afj Physalis Alke-kengi); äfv. Solanum pseudo-capsicum m. fl. ^-citron, s. ett slags vinterpäron. ~ -clad, a. poet. vinterklädd, i vinterdrägt. ^-Cloak, s. vinterkappa. ~-C0at, s. vinterrock. ~-C0ld, s. vinterkyla. ^-COUgh, 8. med. F kronisk strupkatarr. ^-crack, s. ott slags sent krikon. yv>-CreSS, 5. bot. som-margyllen, vinterkrasse (Barbarea, is. B. præcox : krasse-sommargyllen). ~-Crop, s. åkerb. vintersäd. ^-fallow, s. vinter-träde. ~-feed, va. vinterföda, -fodra. ~ -fodder, s. vinterfoder; va. se föreg. va. ~ -fruit, s. vinterfrukt, ^-garden, s. vinterträdgård. ^-grape, s. bot. en nordamerikansk vinranka (Vitis cordifolia). green, s. bot. krepling, fjällros (Azalea procumbens); (false oj) vintergröna (Py-rola); äfv. skogsstjärna (Trientalis); Am. . (aromatic oS) sn partridge-berry, första bet.; äfv.. benämning på flere ljungväxter; pl. vlnter-

grönsaker (ss. brysselkål etc.). ^-ground, va. öfvertäcka plantor om vintern, <x/-gull s. (unge af) vanlig fiskmås (Larus ca-nus). ^-harbour, s. vinterhamn; vinterlag. ^-hellebore, s. se oj-aconite. ~-kill, va. Am. förstöra gnm köld, (låta) frysa bort (t. ex. clover, toheat). 'v-lodge, ~ -lodgment, s. bot. vinterbetäckning (jfr hibernaculum bot.). ~-meW, se oj-gull. oj -month, s. vintermånad. ~-moth, s. zool. Cheimatobia brumata (en mätarefjäril), 'v; -pear, s. vinterpäron, ^-proud)|<, a. alt-för bittida skjutande upp och grönskande. ^-quarters, s. pl. vinterkvarter, 'v-rig, va. prov. vinterträda, höstplöja för

att låta ligga i träde under vintern, ^-rye, s.

vinterråg. ^-season, s. vintertid; vintersäsong. ^-Settle †, s. se oj-quarters. ^v-sleep, s. vintersömn, -dvala. ^-SOl-Stice, s. vintersolstånd. ~-spiCe, s. bot. Chimonanthus fragrans, ~-SWeet, s. bot. mejram (Origanum, särsk. O. heracleoti-CUm). ^-Weed, s. F (ogräs som grönskar o. blommar under vintern, ss.) nate, våtarv (Stel-laria media) etc., särsk. bot. F murgröns-bladig ärenpris (Veronica hederæfolia). <v-wheat, s. vinterhvete, hösthvete. ~ -window, s. se double window under double. Winter, Win'tur, s. pr.; oj's bark, ett kinasurrogat af -a, s. bot. Drimys Winteri. winterer)((, win'turur, s. öfvervintrare, vinterliggare. wintering, -ring, prt.; a. öf-vervintrande; s.

öfvervintrande, vinterliggande; (hela vinterns förråd af) vinterfoder. winterly, -11, a. vinterlig, vinterlik, vinter-, kall väderlek etc. Wintery, a. jfr föreg. o. se wintry. wintle, win'tl, vn. Skoti. vackla; kullra omkull ; 5. kullrande. Winton, win'tun, a. från Winchester, Winchester-.

wintry, win'tri, a. vinterlig, vinterlik, vin-ter- (t. ex. weather, landscape), tf* winterly. Wl'ny, wi'ni, a. vinaktig, smakande vin, .vin-

(t. ex. taste). winze, winz, s. gruf. sänkning, (luft)schakt

mellan tvänne bottnar; haspel. wipe, wip, 1. s. se pewit. Wipe, wip, 2. va. sakta gnida, stryka, torka; aftorka (t. ex. with a towel); borttorka (med adv., jfr ex.); biid. rena †; si. »snyta», lura; si. klå, slå; s. (ett tag vid) (af)torkning; si. snärt, gliring; si. märke (jfr brand); si. »nyp», slag; si. (näs- ei, hals)duk; oj dry, aftorka, gnida etc. torr; oj one's eye (d. v. s. one's own ...), si. taga sig ett glas (en sup) till; (d. v. s. another person's ...) si. skjuta det villebråd en annan ieke träffat; taga loven af ng-n, sticka ut ngn,

A: fate, far, k; fall, a: fat, Ä: fast, è: mete, è; met, ài licj-, 1: fine, 1: fin, i: fir,world)fC Mindre brukligt. 1715 † Föråldradt.

worm- destroying

öfverträffa ngn gnm större raskhet; gifva ngn en sup till; ~ one's eyes, torka sina ögon, torka sig i ögonen; ^ one's feet on a mat, torka af fötterna på en matta; ~ otie's hands of dets. som wash one's hands of; ~ one's nose (: one's own), torka sig om näsan, putsa näsan, snyta sig; (: another person's) draga ngn vid näsan, bedraga, lura, »kugga»; they who in quarrels interpose must often a bloody nose, ordspr. den som lägger sig i andras tvist, råkar illa ut till sist; your nose is ni har kuggat (: missräknat) er; ~ away, aftorka. borttorka; wid. utplåna (äfv. ~ • °ff)\ ~ down, aftorka (gnida, ren); ~ , down with an oaken towel, si. ge ngn ett kok stryk; ^v off an account, likvidera, uppgöra en räkning; se score, ex.; ~ out, utstryka, sudda ut; utplåna äfv. biid.; is. Ani. utrota, göra ända på; to give a person a si. snäsa till ngn. /x/-dOWH, s. af torkning. ~r, -ur, s. aftorkare; i sms. -torkare (om sak, t. ex. pen-**); torktrasa, : -klut; handduk; si. näsduk; mek. se carn; krats, läskstång(shufvud). 'vr-wheel, s. se cam-wheel, wiping, -ing, prt.; s. (af)tork-ning; cloth, ~ clout, torkklut, torktrasa. Wife, wir, s. metalltråd (inbegripande brass

mässings-, copper-^, koppar-, iron-**, - järn-, silvers, silfvertråd etc.); elektrisk ledning(stråd) (: conducting electric r>J), telegraftråd ei. telefontråd; F elektriska telegrafen; (ngt gjordt ar ss.) sport. f. ~ 'fencing; snara af metalltråd; F båge i crocketspelet;- tekn. se pile-wire; F telegram; si. ficktjuf; va. ombinda el. fästa med metalltråd; träda upp på metalltråd (t. ex. beads); göra af infläta ~ i (a fence)-, snara (t. ex. fåglar) med F telegrafera; vn. strila fram i tunna strålar †; F telegrafera (from, från; to, till ert, person); the F, kollekt, telegrafen; to pull the ojs, draga i (föra) trådarna eg. å marionetter, »hålla trådarna i sin hand», bild. vara (»den som står bakom alt samman» :)

den egentlige ledaren; to set a /^ utlägga en fågei-snara; by by the F,. per telegraf ; ~ in, (va.) inhägna ei. afstänga med ståltråd(sgaller etc.); (vn.) F lägga sig efter ngt, gripa sig an; äfv. hålla sig framme för att få dela vinsten ; tO be F, (i crocket-npoiei) »ligga i mask». ~-bent, s. bot. stagg, ängsborst (Nardus strieta). ~-blinds, s. pl. (metall- respekt.) ; ståltrådsjalusier; metallduksfönster (t.ex.

i skafferier möt flugor etc.). ^-bridge, S. hängbro hängande i ståltrådslinor. ~-brush, : s. kratsborste af metalltråd. /v-Cablë, s. (metall- is.) järn-(ei. stål-)trådslina> -ka-

bel. ~-Cloth, s. metallduk. <v-Clltter, s.

tekn. trådafskärare (t. ex. vid synålstillverkn.).

^-cutting-nippers, 5. pl. kniptång, af-

nypningstång. 'vdraw, va. draga ut metan till tråd; bild. töja, draga ut på längden, äfv. »utspinna», »hårdraga» till yttersta konsekvenser (arguments etc.), äfv. förvränga (one's Words etc.); ångm. af- el. åtstrypa åügan (släppa ut en del gnm öppningar). ~drawer* 5. tråddragare. ^drawing, s. tråddragning; ångm. (jfr ojdraw) ökad expansion; bild. åtdragning, »hårdragning»; ~ bench, ~ machine, dragbänk för metalltråd; r* iron,

~-edge,s.'råegg, grad på eggjäm. /v-fasten? ing, s. öfverbindning af »ståltråd» & d. (t. ex. på en sodavattensflaska). -fence, ^-fencing, s. järntrådsstaket, ^-fender, s. metalltrådsgaller. ~-ga(ll)ge, s. tekn. tråd-klinka (skifva med hål för att mäta grqfJek af hne-taiitråd). "w-gauze, s. finaste gles metallduk, trådnät. ~-graSS, s. bot. bärggröe (Poa compressa); äfv.Eleusine Indiea. ^-grate, s. metallduksfönster. ^v-grub, s. se-> ~ -worm. ~-guard, Ä. eldskärm af metalltråd. ~-heel, s: véter. hornklyft. ^-iron,

S. bärg. hand. tråd järn {ämnen till tråddragning).

~-làntern, s. lykta öfverdragen med me-talltrådsnät, säkerhétslampa. ~-moilW, s. . tekn. pappersform, ^v-nail, s. (järn)tråd(s-) stift, ^-netting, s.. grof gles metallduk, stängselnät. ^-plate, s. dragskifva. ev -pliers, s. pl. böjtång, ringtång. ^-puller, s. person som drager (eg. för marionetter) i trådarna, den som »håller trådarna i sin hand», ofta biid. : egentlig ledare (»som står bakom», jfr ofvan ex.); politisk intrigör., ~ -pulling, s. (jfr föreg. o. ex. under wire) hemlig påverkan af bakom stående ledare, intrigerande, 'v-ribbon, s. kantilj. ^ -rigging, s. järn- ei. stål-(tråds)rigg. »v -road, s. se tramway. ~-rope, s. järn-(ei. stål-)(tråds)lina; ~ way, se tramway. <v-sieve, s. sikt, sil ei. såll af metalltråd. ~-String, s. metallsträng. ~-tack,s. mindre metallstift. 'v-tramWay, s. spårväg på hvilken vagnar dragas àf en järnlina. /v/ -trap, s. rått fälla af stål-(etc.)tråd. ^-twjst, s. (ämne till) (gevärs)bandpipa, äkta damaskerad gevärspipa (»canon A rubans»). ~-W0rk, s. stål-(etc. metall-)trådsarbete, -flätning, -galler etc.', pl. tråddrageri.' ~ ^worker, 5. en söm arbetar i (ei. med) me-' talltråd, äfv. häktmakare, gördelmakare. ~WOrm, åkerbr. etc. benämning på läl'V af flere arter af knäppare (zool. Elateridae). <v -wove, à. flätad" af metalltråd (afv. ~

-WOVen); bärande märke (randad) af metalltråden i pappersformen, jfr ex.; ~ paper, fint randigt postpapper. <vr -ur, s. en som nj7tjar wire, is. fågei-snarare. wiriness, -ines, s. trådigbet, seghet, jfr wiry, wiring, -ing, prt.; s. användning af wire (jfr d. o.); öfverbindning af fiask-korkar med metalltråd; ^-machine, kork-öfverbindningsmaskin. wiry, -i, a. af metalltråd; lik metalltråd; trådformig (om metall, t. ex. 'v gold : guldtråd); trådig; stripigt hàr)J<; seg (»med tåga i sig») (om person el. kroppsbyggnad:) mager o. Senig, fast o. stark.

wisalls, wis'als, s. prov. blast af morötter o. d. wisard, se wizard.

Wisdom, wiz'dum, s. visdom; vishet äfv. bild.; klokhet, förstånd(ighet); insigt, erfarenhet; (förr titel: ers) »välförståndighet», ungef. »högäre vördighet»; the (PF)<v/ of Solomon, Salomos vishet; se vid. föij.; the Book of (Wbibi. Vishetens Bok; he had the ~ to perceive, han hade det förståndet att inse; with dets. som wisely (jfr d. o.). ~ -tOOth, s. visdomstand; he has not cut his <\>-teeth yet, han har ännu icke fått visdomständerna (biid.: moget förstånd), wise, wiz, 1. S. († utom i vissa talesätt) vis. sätt; (in) no r>», på intet vis, ingalunda; in any på något (möjligt) sätt; in that afv.)fC för in that respect; in (el. on) this på detta sätt; äfv. på följande sätt, på sätt som följer, wise, wiz, 2. a. vis afv. bibi.; klok, förståndig (äfv. om ting, t. ex. conduct, say ing, plan)', vettig; insigtsfull, erfaren; förfaren, kunnig, skicklig; småklok, förnumstig; öfverklok, slug; allvarlig; ad. † visliga; s. † visdom; after the event, efterklok, klok efteråt; a ~ man, en vis man, en förståndig (klok) karl; jfr vid. sms.; a ~ man of Gotham, en (tälje)tok, »en af de (sju) vise» (iron.); men of the east, bibi. vise män från österlanden; the . seven ~ men (of Greece), Greklands sju vise; to put on awish

journey [ei. good speed]; long life and happiness [etc., jfr ex. under joy, same o. [-return']),-] {+re- turn']),+} önska ngn godt nytt år (lycka på resan etc.); ~ a person ill (evil, harm), önska (vilja) ngn (alt) ondt; ~ a person well, önska ngn godt, vilja ngn (alt) godt (äfv. ~ a person all that is good, hvilket äfv. är: framföra till ngn sina bästa välönskningar om alt godt); vilja ngn väl, vara mån om ngns väl, vilja ngns bästa; ^ a person at Jericho (ei. at the bottom of the Red Sea; jfr äfv. devil, ex.), önska ngn dit pepparn växer; / ~ you well home, (jag önskar dig) välkommen hem! (/) ~ you joy / äfv. iron, lycka till! I ~ that you may prosper (be successful; I ~ you success), jag önskar dig (all) framgång (... lycka till); I o/ I may die, jag önskar att jag finge dö; se ex. uuder shot (pp.); I o, you would do it, jag sknlle önska att du gjorde det; 1 was (F i st. f. were) dead, jag önskar (»vånnar») jag vore död; I o, it were more, jag skulle önska att det vore mera; / ~ you to do so, jag skulle vilja (mildare befallning) att du gör (ei. gjorde) det; what do you ~ me to do f hvad vill du jag skall göra? however much I might o» it, så gärna jag än ville; ~ for, önska sig, åstunda, äfv. längta efter; the ~ is father to the thought, man tror gärna hvad man önskar; (one's) best ~es, äfv. välönskningar; his every alla hans önskningar, ali hans åstundan el. traktan ; to attain one's f^es, nå sina önskningars mål; to fulfil (gratify) his uppfylla (villfara) hans önskningar; to have (get el. obtain) one's få sin önskan uppfyld (jfr äfv. ofvan ex. med attain); få sin vilja fram, få som man vill; he cannot have his hans önskan (åstundan) kan ej uppfyllas (villfaras); the King, even if he had the had not the power to ..., om också kungen ville det (ei. hade ngn önskan [därvidlag]), hade han icke makt att ...; / have no for it, jag känner ingen åstundan därefter; against my es), contrary to (el. in opposition to) my ~es, tvärtemot min önskan (mina önskningar); at efter önskan, efter behag; he did so at (ei. to) his father's ... efter (ei. på) ...s önskan (åstundan, begäran); to come to a komma alldeles lagom; with every ^ to do for you to the utmost of my power (I cannot ...), med (: oaktadt) all önskan att (: så gärna jag än ville) göra för dig alt som står i min förmåga; to comply with his ~es, villfara (ei. rätta sig efter) hans Önskningar; ~ subst, se vid. ex. under vain, meet, succeed, ^-bone, s. se merry

-thought. fC, -abl, a. önskvärd. ~ed, -t, pp. önskad; ^ for, efterlängtad; jfr long sms. ~er, -ur, s. önskare, en som uttrycker en önskan ei. önskningar; jfr well sms.; r\js and moulders are never good householders, ordspr. den som bara önskar och vill kommer ingen lycka till. 'vful, -ful, a. önskande (med of, ngt); längtande,längtansfull (t. ex. blick; jfr wfstful); önskvärd †; to be ~ of, önska ngt; to bewistonwish

F Talspråk'. 1718 P Lågt språk.

with

wistonwish, wistànwlsj, se wishtönwish.

Wit, Wlt, vn. (numerà blott i infin.; jfr wist o. lOOt) veta; s. vetande, kunskap †; vett, förstånd, klokhet; förståndsförmögenhet (is. i pl., jfr ned. o. ex.); kvick o. liflig in-billningskraft; kvickhet, kvickt infall el. påhitt ei. yttrande, »vits»; kvickhufvud (äfv. [starkare! quick o/), Snille (i äldre, ngt lägre betydelse, franskans »bel esprit»); bot. gill

bolmört (Hyoscyamns liiteus); afv. bond-tobak (Nicotiana rustica); pl. (godt) förstånd, »ingenium», »hufvud»; pl. afv. besinning, jfr ex.; to (ad.) nämligen (jfr viz); dull (heavy) o/, trög fattningsgåfva, dumhet; lceen (sharp) o>, skarpt förstånd; present (quick, ready, jfr d. o.) o/, slagfärdig fyndighet, kvickt hufvud, jfr readiness of o/ under d. o.; bought o/ is the best, ordspr. erfarenheten är bästa läromästaren, af skadan blir man vis men icke rik; a ~ and a fool, en klok och en fåne; the five o/s †, de fem sinnena; (äfv. efter gammal indelning) de fem själsförmögenheterna (: common o/ [jfr mother-*»], imagination, fantasy, estimation o. memory); as many heads as many o>s, ordspr. så många hufvu'n så många sinnen; my o/s are at a loss, I am at my o/s' (el. o/'s) end, mitt förstånd står stilla, jag är alldeles rådlös, jag vet mig ingen råd; have you your o/s about you? är du klok du? hvar har du tankarna någonstans? jfr ex. under about; to leam bli klokare af erfarenheten, äfv. bli vis af skadan; to lose (el. go out of) one's tappa »hufvudet» (ei. besinningen), tappa (alt) vett och förstånd, bli alldeles utom sig; afv. »bli viller och galen»; have you lost your

o/s (jfr det vanligare uttr. under sense) ? äl' dll från vettet? to try (work) one's o/s, anstränga sitt förstånd; his tongue runs before (ei. away with) his o/, han låter tungan löpa bort med förståndet (talar först och tänker se'n); to live by one's o/s, »lefva på sitt geni» (utan stadigt arbete, på oärlighet, knep o. skoj); to be in one's o/, se motsv, under sense; tainted (crazed) in one's o,s, förryckt, litet rubbad; flashing (sparkling) of o/, snilleblixt; man of kvickhufvud; vitterlekare (»bel esprit», »Schöngeist»); se piece ex.; (to be, carry, drive, frighten etc.) out of one's o/s, (jfr liknande under sense) från förståndet, från vettet; to come to one's o/s again, blifva förståndig igen, sansa sig; with all my ~s together, med samlande af hela min tankekraft, ^-cracker, s. vitsmakare, en som jägtar efter kvickheter. ~-Craft †, s. slutledningskonst,

logik; uppfinningsförmåga, fyndighet. ~-snapper, s. se o/-cracker. *van †, -ån,

s. se witenagemot. witch, witj, s. trollkona, -käring, -packa, häxa; afv. trollkarl †; förtjusande kvinna, förtrollerska, äfv. »litet troll», liten »sat-unge»; va. förtrolla; to be no »icke vara ngn trollkarl (häxmästare)» (icke öfver sig klok, skäligen enfaldig); l am no o>, jag kan (väl) inte trolla (häller). ~ -ball, s. »trollnystan» (hoptofvad massa af grässtjälkar o. d, på stepper). ~Craft, s. häxeri, trolleri; förhäxning; trollkonst(er); öfvernaturlig kraft; trollkraft (over, öfver), förtrollande (förtjusande) kraft, tjusför-måga; there is o/ in it, afv. det går aldrig riktigt till; trial for o/, häxprocess. ~ -elm, s. bot. allmän alm (Ulmus montana). rw-hag, s. lok. svala. ~-hazel, s. bot. »trollhassel» (Hamamelis virginica); äfv. se 0,-elm; äfv. olvon (Yiburnum Opu-lus). ~-meal, s. nikt (frömjöl af lummer). ~ -meat, s. se nostoc. ^monger, s. en som

tror på (o. gärna i alt spårar) häxor Och trolldom, ^-ointment, 5. trollsalva, häx-smörja vid biåkuiiafärder "^ridden)fC, a. förhäxad ; se vid. hag-ridden. ~-tl*ee, s. se mountain-ash; se o/-hazel. ^-WOlf, s. se werewolf. ~ery, -uri, s. se o>-craft. ~es' besoms, s. pl. utväxter på silfvergran

(orsakade af en svamp: Peridermium elatinum).

~es' butter, s. se nostoc; äfv. benairining på Exidia glandulosa (en geléaktig svamp). ~es'

caldron, s. jättegryta. ~es' milk, s. bot. ledkrans, hästsvans (Hippuris vulgaris). ~es'sabbath, 5.8e sabbat. <^es'thimble,

s. bot. tarald (Silene maritima), witchet, witj'et, s. ett slags rundstafhyfvel

hvari ämnet vrides.

witching, witj'ing, prt.; a. förtrollande; tillhörande ei. passande för trolldom ei. häxeri, troll-, häx- (t. ex. time of night: »spöktimmen»). wite †, wlt, va. förevita ngn ngt, förebrå, näpsa, bestraffa; s. vite, böter, straff; tadel, förevitelse(r), förebråelse(r), näpst. ~leSS †, -lës, s. tadelfri, oklanderlig. witenagemot(e), wifënågëmét (-6t), s. (eg.

vise mäns församling) hist, anglosaxemas Stoi'-

ting ei. herredag, with, with, Widh, 1. s. se withe (Sms. se ned. i

alfabetisk ordning), with, widh, 2. prep. med (i de flesta bet., uttr. förening [äfv. blandningl, åtföljande, beledsagande [äfv. omständighet el. tillbehörl, gynnande; samverkan ; gemenskap; samvaro, sällskap; bekantskap [jfr acquaint, ex.]; likhet [jfr equal, even, match, ex.], samstämmighet [jfr Side, Strike in, think], üktidighet [jfr lark o. sun, ex.];

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,with

% Mindre brukligt. 1719 † Föråldradt.

withdraw

medel, verktyg [äfv. arbetsmaterial, t. ex. to COVer ~ slate] ; sätt [Anm. med ett subst, drgnm ofta liktydigt med ett adverb, jfr ~ pleasure] ; jämförelse [jfr compare]; täflan [jfr compete etc.; dfr äfv.:] i kapp med [t. éx. to run ~ ... for a wager]); i sällskap med, tillika med (jfr together äfv. (och där)jämte; i förening med, samfäldt med, i samverkan med; i jämbredd med (uttr. rumsförhållande: i linie med, jfr range, vn.), i samma mån som (jfr increase); (strida) (med ei.) mot; hos (se live, ex.; se fault, favourite o. rest ex.; jfr vid. ned.); (med :) oaktadt, trots, jfr ned. ex.; inför (jfr candid, ex. [: mot] ; särsk. inför ngns omdöme : [hafva vigt] hos, fgälla] inför el. hos, jfr weight, ex.); för (efter uttryck, ss. köpa etc., beskylla [jfr charge] ; särsk. efter uttr., ss. vana, vanligt, jfr

Customary o. USUttl etc.; ärv. möjligt, jfr possible, ex.; jfr vid. förra bet. o. nod. ex.); beträffande, i fråga om, jfr ex. ned.; utbytbart mot to (jfr [spealc o.] think) ; af (uttryck, [is. en sinnesstämning ss.] orsak, ofta vid adj. [ss. faint, mad ete.] el. perf. part. [ss. tired], äfv. eljes vb. [jfr t. ex. iceep; jfr äfv. pregnant o. replete : full; jfr resound, swarm; jfr äfv. heart, ex.]); (ledsen, trött [äfv. conceit, ex.] el. vred, ond [jfr angry]) på ngn; ({charmed, enchanted:] förtjust; kär, jfr love, ex.; hemmastadd, jfr acquainted, conversant; mera tillfälligtvis äfv. i andra sammanställningar, jfr ex.) i; från (uttr. ett skiljande, jfr differ, dispense, part); äfv. åt (jfr I can do nothing ~ ...) (Anm. öfriga mera tillfälliga betydelser äfvensom fall, i hvilka [ss. t. ex. i uttr.: to inspire ~ : ingifva] ~ ej behöfver återgifvas med ngt motsvarande ord i sv., jfr ex. under ord, jämte hvilka ~ förekommer, samt här nedan l); (Anm. ellipt. utan följ. subst, se ex. å hot o. lo arm); ~ one's clothes on, med kläderna på, äfv. oafklädd; ^v, scarcely an exception, nästan utan undantag;

no . .. (så äfv. vid ändra nekande subst. el. adj.),

utan (någon); ~ others life is one long struggle, för andra är lifvet en enda lång (cl. »fortsatt») kamp; his) hat in (his) hand, med hatten i handen; a girl ^ blue eyes, en flicka med blå ögon; ~ such a fellow the loorld does not go ill, för en • sådan där går det nog bra här i världen; ^ such a fellow there is no saying what may happen, i fråga om en sådan karl kan man inte veta hvad som kan hända; it is a great affair ~ me to write even a note, för mig är det en stor sak (: besvärligt göra) att skrifva till och med en bref-lapp; he that is not ~ me is against me, den som icke är med mig är mot mig; it is ~ you as ~ me, det är med dig som med mig; I'm quite ~ you there, jag håller alldeles? med dig därvidlag (ei. om

det; jfr think ex.); matters were changed ~ him, förhållandena hade ändrat sig för hnm (han hade kommit i nya förhållanden); the risk is (jfr lie o. rest ex.) ~ the capitalist, risken blir (ei. är) >kapi-talistens; I can ... (infin.) ~ anybody, jag kan ... i kapp med hvem som hälst, jag kan mäta mig (täfla) med hvem som hälst i att ...; will you come ^ us? vill du komma (arv. »blifva») med (arv. utan oss); difficult to have to do svår att ha att göra med; I can do nothing äfv. jag kommer ingen vart med, (t. ex. detta studium; el. om person; jfr vid. under (Zö ex.);

/ took my little daughter -v me, jng tog min lilla flicka med (mig i sällskap); the letter-box had been seen ~ Mr B., ... hade setts i Hr B:s händer (B. hade varseblifvits innehafva ...); to eat ~ ..., äta med (t. ex. gaffel); äta tillsammans med, i sällskap med; äta i kapp med; äta (t. ex. salt) till maten; he might exclaim ~ the psalmist ..., han kunde utropa (i likhet) med psalmisten ...; have you got the money ~ you? har dn pengarna med (dig) ? he landed in America

withamite, widh'amit, s. min. withamit (afart af epidot).

withdraw, widhdrå', va. (jfr draw) draga tillbaka, bort ei. undan; biid. undandraga sin hjälp etc., taga (t. ex. »sin hand») bort (from, från), vända bort; taga tillbaka,

återtaga, återkalla anbud, beskyllning, för-

t>: note, è: do, èi nor, 6: not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.withdraw

F Talspråk. 1720 P- Lågt språk.

within

slag etc.; indraga (t. ex. en lista); äfv. uttaga insatta pengar; tekn. bryta Upp en pontonbrygga; vn. (äfv. reflex.) draga sig undan; draga sig tillbaka, aflägsna sig (from, från, t. ex. the company), afträda, äfv. utträda (from a firm, ur en firma); afgå (from one's post etc.); ~ the proceedings, — one's suit, låta saken falla, nedlägga målet (ei. sin talan), ^al, -al, s. tillbakatagande, undandragande, indragande etc., jfr föreg. va.; måls nedläggande; afträdande, utträ-. dande, bortgång; (t. ex. ministers) afgång; notice of oj, uppsägning af insatta medel. -ur, s. en som drager (sig) tillbaka otc., jfr ofvan. ""fog, "Hlg, prt.; a. jfr receding; s. tillbakadragande etc., jfr —aZ. , —ing-room †, s. (ursprungliga formen för drcilü-

ing-room, se d. o.) eg. budoar, kabinett, withdrew, widhdro', imp. af withdraw. withe, widh (with), widh (with), s. vid ja; vidjeband; hank; böjligt handtag på verktyg: sjö. bygel med ring, på rundbult; byg. of a chimney) skiljetunga i skorsten; va. binda ei. fästa med vidjeband etc. —-rod, s. bot. en amerik, olvon-art (Viburnum nudum). ~r, -Ur, (1.) s. StOCk passande till bindare.

wither, widh'ur, (2.) s. (numera, utom i sms., blott i pl. se —s). —-band, s. sadelbleck i sadel-stomme. —-Strap, s. mankrem. —-wrung, a. (om häst) bruten i manken. wither, widh'ur, (3.) vn. vissna (bort, äfv. med away), torka bort, förtorka; förtvina, af-tyna; gå ut; förblekna bild. (t. ex. om hoppet); i allin. förgå(s); va. komma att vissna, »bränna» (äfv. om frosten), förtorka; tära (bort), ödelägga, undergräfva bild. (t. ex. anseende); utmärgla; biid. förinta, förkrossa, —ed, -d, pp.; a. förtorkad, vissen; förtvinad; utmärglad. —edneSS, -dnès, s. förtorkadt (förtvinadt etc., jfr föreg, a.) tillstånd. —ing, -ing, prt.; a. förtorkande, förbrännande; biid. förtärande, fördärf -

bringande (afsedd att fördärfva el. i grund ruinera), »tillintetgörande», »förintande», »förkrossande», äfv. »mördande» (t. ex. charge against ..., anklagelse mot ...; look etc.). witherite, widh'urit, s. min. witherit (kolsyrad baryt), withers, widh'urz, s. pl. hästs manke (äfv. point).

withersake †, widh'ursàk,s.(jfr vedersakare) affälling.

withershins, widh'ftrsjinz, ad. is. Skoti. mot-

SOl8.

withheld, widhhèld', imp. o. pp. loithhold. withhold, widhho'ld, va. (jfr hold o. föreg, ord) hålla tillbaka; hindra, hejda (/rom,från); förhålla; undanhålla (t. ex. information

from ..., upplysningar från); innehålla lön etc., hålla inne med; (för)vägra samtycke, sitt bistånd etc.; Upprätthålla †; jfr vid. ex.; — from us this pleasure, neka oss detta nöje; — tribute, vägra att betala tribut, —en †, -en, pp. af föreg, —er, -Är, s. ngn som tillbakahåller, undanhåller etc. ~ment,-mënt, s. tillbakahållande, undanhållande etc., jfr ofvan, within, widhin', prep. inuti (i det inre af, t. ex. the house)-, inom (gräns, jfr bound, limit; äfv. inom ngts gränser, t. ex. the COUIltry ; äfv. i allm. [icke om rumsförhållande], jfr hänvisningar o. ned. ex., särsk. om tid), på (el. till) mindre afstånd (ei. tid) än, jfr ex., inom området af, i aiim. ej öfverskridande, ej gående utom; innanför; hos; i († dets. som in), äfv. under; ad. inuti; inne (äfv. : inomhus); innan(till), på insidan; innanför(e); (... comes, falls) oj the ... Act, faller under lagen om ...; ~ a few days, inom några få dar; på några få dagars tid; för några dar sedan; a few days of ..., några få dagar före (ei. efter); they died — a few days of each other, ... med få dagars mellantid; till oj a few days, tills för några dar se'n; — a foot of the surface, (på) mindre än en fot(s djup) från ytan ; — ten miles round, inom tio mils omkrets (ei. nogare radie); ali — miles of us, alla som bo på bela mils afstånd från oss; jfr of, flere ex.; the prettiest spot oj many miles, ... på många mils omkrets; — the rocks, inomskärs; — a trifle, på en obetj'dlighet när; (she died) oj the week (the year), innan veckan (året etc.) var till ända, (redan) (i) samma vecka etc.; ~ this week, inom (ei. i, under) denna vecka, innan denna veckas utgång; ^ three weeks, inom tre veckors tid (innan tre veckor gått till ända); på mindre än tre veckor(s tid); (lie advanced) to o, six paces of ..., (lian närmade sig) på sex stegs afstånd; to live oj the compass of one's allowance ei. i aiim. ~ one's income (ei. means), ej gå öfver sitt anslagna underhåll, ej lefva öfver sina tillgångar; the Duke of ... lives far — his income, hertigen af ... gör ej på långt när ända på sin årsinkomst; oj a little, mycket nära, så när; he came o. a little of (äfv. t. ex. med ... -ing), han hade så när ...; to resolve (wonder etc., jfr äfv. särsk. think) oj one's self, besluta (undra, tänka) inom sig själf (i sitt sinne); ~ the parish, (a. o. ad.) insocknes; — one's power, (det står) i ngns makt (ej öfvergående ngns förmåga); se vid. ex. under ace, bound (1.), call, compass, door, hearing,

inch, ken, limit, mark, measure, memory> range, reach (flere ex.), right, ship, sight, think, two, wall, year, etc.; is Mr N. ~ t är Hr N. N. inne (hemma) ? to see what is för att se hvad som fins innanför (ei. där inne); from inifrån; äfv. från ngns inre. ^-board, ad. inombords, ^-doors, ad. inomhus (jfr ex. under door). ~forth †, ad. innantill, på insidan, inuti; i ngns inre (själ, hjärta). *vSide †, ad. innantill, på insidan, without, widhau't, prep, utanför, utom (jfr t. ex. door, wall); utom gränserna af (jfr som motsats Within); förutan, utan (uttr. frånvaro, afsaknad el. frihet; ofta med ...-ing : lltan att); (Anm. Äfv., is. F, ellipt. utan följ. subst., jfr ned. ex. samt cold, do, go ex.); ad. utantill, utvärtes; utanför(e) (: doors), äfv. därnte, jfr ex.; i afseende på yttre förhållanden, äfv. med afseende på förhållandet till främmande makter, utåt (om en stat); konj. (oegcntl., drfr mest P) Utan att, med mindre än att (jfr unless); /v it (ei. that), dessförutan; ^ aid of law, utan lagens tillhjälp, utan att behöfva anlita lagliga åtgärder; ~ alloy, oblandad (: unalloyed); ~ excuse, äfv. förfallolöst; ~ fear, utan fruktan; fri från fruktan; ~ a (ei. one's, his etc.) hat, utan hatt, bar-hufvad; ~ hearing a word, utan att höra ett ord; ~ a home, saknande (ett) hem, hemlös; ~ intention (ei. design), oafsigt-lig(t); ~ interruption, oafbrutet (obs. i likhet med de föreg. ex. är ~ jämte ett subst, ofta = ett adj. ei. adv.); ~ joking, utan skämt;

limit, utan gräns, äfv. obegränsad; ~ money, utan pengar; ~ so much as giving a thought to, (han gjorde det) utan att ens egna en tanke på (jfr vid. ex. under much); ~ an otoner, utan egare;witness

F Talspråk. 1722 P Lågt språk.

; WOlf

om mig själf, är mitt vitnesbörd icke sant; I attest you to bear me ** that, jag kallar (ei. åberopar) dig som vitne på att; to examine (hear) the höra vit-nena; to call as (ei. to) to summon as jur. kalla ei. stämma till vitne; to cail ~es to ..., taga vitnen på en sak; before r>*es, i vitnens närvaro; in ~ whereof, jur. : till bestyrkande hvaraf; to take to taga till vitne i aiim.; with « ~ †, med kläm, »så att det förslår» (jfr motsv. under vengeance)', Heaven ^ I have been ... †, må himlen vara mitt vitne att jag varit ...; it is impossible to ~ unmoved .... att utan rörelse vara vitne till (skåda ei. höra) ...; he did not live to ~ the fulfilment, han fick ej upplefva ...

(el. skåda ...; jfr dyl. ex. med See)1 Cail you to f-v this treatment, jag kallar dig till vitne på huru jag blifvit behandlad. <v,-bOX, s. afplankning för vitnena i en engelsk domsal. ~er, -år, s. bevituare, vitne, witted, wit'ed, a. i sms. med ... förstånd ei.

»hufvud», äfv. -»tänkt» (jfr half o. quick, sms.). witters, wit'urz, s. pl. hullingar på ljuster etc. Witticism, wit'isizm, s. kvickhet, kvickt infall el. yttrande, vits. wittily, -till, ad. kvickt, sinnrikt. wittineSS, -tinës, s. kvickhet (som egenskap); sinnrikhet, klipskhet, fyndighet, witting, -ting, prt. af wit. Wittingly, -tingli, ad. med medvetande, »med flit»; knowingly and ~ and wilfully, med vett och vilja, wittol wit'ol, 5. tålig hanrej. witts, witsr s. bärg. bokad tennmalm. Witty, wit'i, a. vettig, förståndig, snillrik †; kvick, vitsig person el. yttrande; to be ~ upon, göra sig kvick öfver. witwal(l), wit'wal, s. zool. F sommargylling (jfr golden-robin)-, stor hackspett (Ficus major).

wi ve †, wi'v, vn. taga hustru, gifta sig (om en man); va. förse med hustru; taga till hustru. fhOOd †, m. fl. aßedn., se motsv. under wife.

wiver(n), wrvur(n). s. her. tvåbent drake, wives, wivz. pl. af wife. Wizard, wiz'urd, s. en vis (man) †; trollkarl, häxmästare (F äfv. : taskspelare); a. f el. poet. bebodd af trollkarlar; trolsk, trollsång, -spö etc.); förtrollande, förtjusande dal etc. ~ly, -li, a. trolsk (jfr föreg. a. o. weird). ~ry †, -ri, s. trolldom. Wizen †, wiz'n, l. s. se weasand. wizen, wiz'n,. 2. vn. Skoti. ei. prov. vissna, förtorka; skrumpna ihop; a. hopskrumpen, tunn (jfr weazen), /-v-faced, a. se weazen -faced. WOa, w6'a, inter]. se whoa.

woad, wid, s. bot. tekn. vejde (Isatis tinc-toria); bot. ('. wild se weld, 2.; bot. afv. se dyer's-broom (afv. —waxen). —mill, s. vejdekvarn. 'v-vat, s. vejdekyp. ~ed, -ed, a. af vejde; färgad (blå) med vejde, woald, wild, s. se weld, 2. WObble, wèb'l, vn. se ivabble. —Shop, s. P olaglig ölkrog. ~r, -ur, s. kavaiierist-si. in-fanterist. wobbly, -1, a. (jfr wabbly) P slinkande, slängande, wode wid, 1. a. rasande, från sina sinnen.

wode †, wid, 2. s. se wood. —whistle, s. bot.

odört (Conium maculatum). WOe, wi, s. ve (jfr weal, ex.); smärta, sorg; olycka; pl. afv. elände, lidande(n), kval, nöd; or.-† olycklig, djupt sorgsen; [-inter}.-] {+in- ter}.+} ve! ~ is me, ve mig (ty ...); ~ betide youl må olyckan drabba dig! ve dig! ofta skämts.: stackare dej! akta dej du! ~ to you if you do it! arv. olycklig du om du gör det! ~ be to those zoho, ve dem som;wolf

)(s Minctre brukligt. 1723 † Föråldradt.

women's rights

the door, to keep the ont, ordspr. "hålla hungern från dörren,utestänga (den svåraste) nöden, (lyckas) slippa svälta; to

- see a ~ †, förlora talförmågan, bli stum. /v-berry, 5. bot. Symphoricarpus occiden-talis (kanadensisk buske). ~-dOg, S. Varghund, fårhund, lapphund; bastard af varg och tnm hund. ~-fish, s. zool. hafsvarg (jfr sea-wolf, sea-cat). ~-holeS, s. pl. fort. varggropar. ~-mORth †, s. vargmånad (januari). ~-net, s. jagt. vargnät; ett slags stort fisknät. ~-pit, s. jagt. varggrop. -bane, s. bot. stormhatt (siagt. Aconitum); äfv' hästfibla (Arnica montana), m. fi. -Claw, s. bot. mattlummer (Lycopodium

clavatum). ~'s-fist, s. bot. fessopp, rök-

- svamp (Lycöperdon Bovista).

- vargskinn; o» fur-coat, vargskinnspäls. 'v's-milk, s. bot. (jfr vargmjölk) törel (Euphorbia, is. E. Helioscopia). ^'s-peach, s. se tomato.

Wolffian, wéifiån, a. (af namnet Wolf[f]) (en tysk filosof m. fl.) Wolffs, woifisk. ~ism, -izm, s. fil. hist, wolfianism.

WOlfish, wul'fisj, a. varglik; glupande, glupsk (is. Am.). ~ly, -li, ad. som en varg; glupskt, wolfkin -kin, wolfling >K, -ling, s. poet, liten varg, vargunge.

wolfram, wélfråm, wulf'ram, S. min. kem. metallen volfram; min. afv. tungsten. ~-0Chre,

. s. se tungstite. ~ine, -èn, -iit, .
Wollaston, wul'astim, s. pr. ^ite, -lt, S. min.

wollastonit, tafelsten. wolverene (ei. -ine), wui'vurln, «>oi. en

art järf (Qulo luscus); Am. si. invånare i Michigan.

wolves, wulvz, s. pl af wolf ^'thistle,.
woman, wum'ån, s. (pl women, wim'en) kvinna (fullvuxen person af kvinnokön,

jfr särsk; ex.); fruntimmer; (lätt föraktligt) ett

* kvinfolk; hustru † (numera blott F, jfr ex.,

o. i sms., jfr milk"» o. ned.); förnämt fruntimmers kammar(jung)fru, uppvaktande (säll-skaps)dam; a. i sms. (jfr lady, a.) kvinlig

' (som är kvinna, t. ex. ~ neighbour [jfr äfv. ex. under i grannkvinna; ~ weaver :

väfverska); va. † göra kvinlig, förvekliga; förena med en kvinna; kalla för »kvinfolk»; ~ of the town, allmän kvinna, gatunymf; ~ of the world, dam af värld; "» was created after man, kvinnan skapades efter mannen; you are quite a »», (tin eii flicka) du har ju blifvit riktigt stor nu (»stora damen»); my dear little*»! min kära lilla gumma (hustru)! like a ~,lik(t) en kvinna; kvinligt, på kvinnors sätt;

old m. fl. sammanställningar med adj., se under dessa ord; to (act eiplay the uppföra sig som en kvinna, vara klenmodig, falla till föga, gråta och klaga a st. t. att modigt handla); hatred of rv, kvinnohat, kvinnans hat; her oj's instinct told her, hennes kvinliga instinkt sade henne; se ex. under man o. read. (obs. ^'S i många självklara smnstäiin. : kvinno- [t. ex. breast, -bröst; dress, -kläder, -drägt]face, -ansigte; craft, guile, trick [konkret], wit, -list; work, [-arbete]-] {+ar- bete]+} ; äfv.: fruntimmers- [t. ex. tailor, [-skräddare]).-] {+skräd- dare]).+} ~-born, a. af kvinna född. -flesh, s. kvinnokött; a beautiful piece of ett vackert (stycke) kvinfolk. ~ -folk, 5. ett kvinfolk.

~-gardener, s. trädgårdsgumma (ei. -»kulla»), kvinna som utför trädgårdsarbete. ~-grown, a. fullvuxen kvinna, ^-guard >j<, s. kvinnolifvakt, amasongarde. ~-hater, s. kvinnohatare. ^kind, s. kvinnokön(et) kollekt., äfv. kvinnan; F kvinfolk koiiek., (is. his, their etc.) fruntimmer kollekt. (I samtliga till familjen hörande). 'v|ike, a. se. *»ly. ^-saint, s. kvinligt helgon. ^-Servant, s. tjänarinna, tjänsteflicka, piga. ^v-tired †, a. poet. se hen-pecked, ^-warrior, s. poet. kvinlig krigare, amason, sköldmö, ^-worship, s. kvinnodyrkan. ^ he(a)d †, -hèd, ^hood, -hud, s. kvinlighet; vuxen kvinnas tillstånd, ålder etc.; kvinnokönet, kvinnor kollek., äfv. kvinnan: se verge, ex. ~ish, -lsj, a. kvinlig ofta föraktl. ~ishness, -isjnès, s. (jfr föreg.) kvinlighet. 'vize †, -iz, va. för-' kvinliga, förvekliga. ~liness, -lines, s. kvinlighet i god bemärkelse. ~ly, -li, a. kvinlig is. i god bemärkelse; ad. kvinligt; truly *», sant kvinlig; your ~ neighbours, edra kvinliga grannar : edra grannkvinnor.

WOmb, wom, s. anat. lifmoder, kved; moderlif, moderligt sköte äfv. allm. bild.; måge, b lik, »våmb» †; va. † innesluta, gömma (i sitt Bköte); the *» of futurity (of time), poet. framtidens dunkla sköte; from the *», från moderlifvet. ~-brÖther †, s. samkved a broder (to, till ei. med).

wombat; wém'båt, s. zool. vombat, pung-gnagare (ett slags australiskt pungdjur, PhaSCO-lomys wombat).

WOmen, wim'en, s. pl. af woman; ascendancy (ei. supremacy) of kvinnovälde; hatred of »», kvinnohat (hat tin kvinnor); se and o. men ex. ~-folk, S. (kollekt.), /X; -folks, s. pl. kvinfolk kollekt, (jfr womankind, F; äfv. ~kind). ^-students, s. pl. kvinliga studenter, »studentskor», (obs. på dyl. sätt pl àf andra sms. med woman). rights, S. pl (agitationen för) »kvinnans rättigheter».

i: note, à: do, o: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.won

F Talspråk. 1724 P Ugt Språk.

Woo

WOn, wun, (imp. o.) pp. (af win) vunnen; a battle o>, en vunnen batalj; se vid. ex. under lightly o. SO.

WOnder, wun'dur, s. under, ngt underbart ei. (för)underligt, underverk; äfv. cn »gåta», jfr ex.; »underbarn», »underdjur»; undran (at, öfver); förundran, förvåning; vn. undra (med frågeord: llOW, what etc.; whether, if, om); vara undersam, förundra sig (at, öfver; that, öfver att); va. † undra öfver; slå med förundran; a. † se oj ful; ad. † se ojfully; a oj of o>s, ett under öfver alla under; (ss. utrop.)

0 oj (of ojs)! o under öfver alla under! that is the oj, det är det underliga (ei. underbara) (i saken); the ~ is to me that he has ..., hvad som förundrar mig är att han har ...; the seven ojs of the world, världens sju underverk; it is a oj (of ojs) to me, det är och förblir en gåta för mig; is it not a oj how they can bear to hear ...? är det ej förunderligt att de kunna tåla atfc höra ...? is it any oj that ...? kan man undra på att...? no oj that ..., (det är) föga (inte så) underligt (ei. ej att undra på) att ...; 110 oj he ... (ei. don't oj that he ...), det är ej underligt att han ...; he is a oj for ... -ing, han är märkvärdig i att kunna ...;it would be a oj if..., det vore underligt om ...; to do (make, perform, work lis. i eg. mening:förrätta]) ojs, göra (uträtta) underverk; to excite oj, to make oj, väcka (för)undran; to express oj at ..., uttrycka sin förundran öfver; to look ali oj, stå alldeles utom sig af förvåning, göra stora ögon; working ojs, se oj-working; äfv. af underbar verkan; to make a oj of, förundra sig öfver; for a oj, underligt (eget) nog; with a look of oj, med en förundrad ei. undersam blick (cl. min); how in the name of oj (can ...)? hur i Herrans namn (ei. i ali världen) (kan ...)? world of oj, en undrens värld, undervärld; (Anm. oj subst., jfr vid. ex. under nine, promise o. whirl); I oj you are willing, jag förundrar mig öfver ei. det förundrar mig att du vill det; I oj what o'clock it is? jag kan undra hvad klockan är; hvad kan klockan vara, månne? I oj whether he can really be so ...? månne han kan vara så ...? where is he, I oj, hvar är han, det kan jag just undra (ei. det skulle jag vilja [: det skulle roa mig att] veta); will he come, 1 oj? kommer han, månne?

1 oj at you, N.,for meddling, jag undrar på er, N., att ni blandar er uti; it is not to be o>ed (at) that, det är inte att undra på att; nor do 7 ~ that they do so, &fv. och icke häller kan jag förtänka dem det.

^-doctor, s. underdoktor, oj* stricken, Oj -Struck, a. slagen med förundran, förvåning. svWOrk s. underverk, ^worker, s. undergörare.

WOndrOUS, wun'drås, a. underbar, förundransvärd, beundransvärd; ad. F underbart etc. (: ~ly); ~ beautiful F, underskön; they were oj good comrades F, de voro ovanligt goda kamrater. ^neSS. -nes, s. (för-, be-)undransvärdhet. wonga wonga, wong'ga wéng'gå, s. Leuco-

Sarcia picata (en australisk dtifva).

wongshy, kin., wong'sji, wongsky, -ski, s. fröhylsorna af Gardenia grandiflora inne-

hållande gult färgämne.

wonner, wun'ur, s. Skoti. rør wonder.

won't, wont, smdr. af ivill not; I OJ go, äfv. jag kommer inte; I oj have it, det vill jag inte veta af; se vid. ex. under do, positive, run, trust, wash etc.

WOnt, w6nt, F wunt, ap. van; s. vana, plägsed; vn. † vara van, pläga, bruka; va. >}< vänja; to be oj, vara van, bruka, pläga (med to o. iufln.); he was oj to say, it was his oj to say, han plägade säga; as is his oj, som hans vana är, som han har för sed; to keep one's old oj, vidblifva sin gamla vana; contrary to his oj, mot sin vana ei. vanan, ^ed, -èd, pp.; a. (sed)-vanlig; van †; as oj, efter vanligheten; a piece of furniture ... in its oj corner, ... i sin gamla vanliga vrå; things went their oj way, ... gingo sin gilla gång. ^edness, -ednës, s. vanlighet.

W00, wå, 1. S. Skoti. se wool.

WOO, wo, 2. va. fria till; bild. is. poet. söka erhålla, inbjuda, påkalla; söka vinna, öfvertala (to, till); vn. fria, gilja; I ojed and won her, jag sökte hennes Jiand och vann henne.

WOO, wo, 3. interj. se whoa.

k: fate, å: far, å: fall, å; fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, i: fin, |: fir,Wood

Mindre brukligt. 1725 T Föråldradt.

Woodlark

wood,wod, l.s.se woad. ~-wash,/v-wax(en),

s. se woad-waxen.

WOOd, wud, 2. s. ved äfv. bot.; trä; (trä)virke; timmer(trä); äfv. skogseffekter kollekt.; träkärl, -fat, jfr ex.; skog; skogsbestånd, skogsdunge (tät samling af [skogsjträd), jfr ex.; konst, träsnitt; pl. mus. träinstrument i orkester; va. förse med ved; gömma i skogen †; vn. förse sig med ved, intaga ved (till bränsle, is. om ångbåt); and forests, forstväsendet; Commissioners of r^s and f orests, Kgl. skogs-(0. domän)sty-relsen; the rang again, det skallade i skogen; to go by the gå skogsvägen i~eg. bet.; drawn from the tappad från fatet; in a P, förvirrad, förlägen; wine in the vin på fat; to get farther and farther into the ~(s), fördjupa sig i skogen; lady of the skogsfru; engraver on se ^-engraver; to take to the begifva sig (: rymma, fly) till

skogs; to look through the ~ P, stå vid skampålen; to keep under the följa skogsbrynet; the Fontainebleau forest thick with <v/s, Fontainebleau-skogen som är rik på täta »bestånd» (ei. dungar) af höga (skogs)träd; se vid. ex. under carver, curled, thickness o. wash samt sms. under dead. (Anm. *en\; ofta i naturv. benämningar : skogs-), /v-acid, 5. träsyra, jfr vinegar. ^-anemone, s. bot. hvitsippa. ~-ant, s. zool. skogsmyra, röd-myra (Formica rufa). —-apple, s. bot. elefantäpple(träd) (Feronia Elephantum)

(ostindisk[t] frukt[träd]). —-aSfieS, s. pl. träaska. -bed, s. vagnsbotten ar trä. bine, s. bot. vrivendel, svensk kaprifolium (Lonicera Periclymenum); äfv. åkerbinda (Polygonum Convolvulus); &e äfv. Virginian creeper. <v»-bird, s. skogsfågel. ~ -blade, s. bot. skogsfryle (Luzula sylva-tica). —-board, s. träpapp. ^-butterfly, s. zool. Lasiomata (fjäriissiagte). <v,-carpet,

s. »trämatta» af duk med pålimmade träspånor; zool. en mätarefjäril (Melanippa rivata). rsu

-Carter, s. vedkörare. ~-carver, s. trä-skärare, -bildhuggare. ~-Carving, s. träsnideri, -skiirarkonst, bildhuggeri i trä

(äfv. konkret: figur etc. skuren i trä). chat

(-shrike), 5. zool. F] ödhöfdad törnskata (Lanius auriculatus). —-Choir, s. poet. sångfåglars kor i skogen, ^chuck, s. zool. amerikanskt murmeldjur (Arctomys mo-nax). -COal, s. träkol (: --charcoal); brunkol (jfr lignite). /%XOCk, s. zool. morkulla (Scolopax rusticola); samlarnamn på vissa arter taggsnäcka (Murex, äfv. /vCOCk - Shell; thorny —, M. tenuispina; —'s head, M. haustellum); biid. dumhuf vud;

si. skräddare. ~COCk-eye, s. se snap-hook.

zool. hafssnäppa (jfr bellows -fish), ^cock-owl, 5. zool. kortörad uggla, kärruggla (Asio accipitrinus). —COCk-pi-lot, s

. zool. tummeliten (Regulus cristatus), ^cock's head, s. zool. so ofvan ~-COC&, ex.; tobakspipa †. ^-Copper, s. se olivenite. ~-C0rn, s. afrad i spanmål för rättighet till skogsfång af affallsved. ^-cracker)jC, se nu-pecker; se afv. nut-hatch. ~Craft, s. forstvetenskap; skogsplanteringskonst; skogsvana, (jägares) konst att hitta i skogen, att finna djurs spår etc. ~-Cr0W-fOOt, s. se anemone. —-Crowned, a.

poet.

skogkrönt. ~-Culver, s. prov. se Oj-pigeon. ~-Cllt, S. träsnitt, -gravyr i träet el. aftrycket. ^cut-block, 5.

träsnittstock (träskifva, oftast af buxbom, hvarpå träsnittet inskäres). *x/-CUt-

ter, s. skogshuggare, ved-, timmer-huggare; äfv. vedsågare; se vid. engraver. —-Cutting, s. träds fällning, skogsfälle, skogshygge; se vid. engraving. ~-di-Strict, s. skogsdistrikt, -trakt. ~-dOVe, se oj-pigeon. ~-drink, s. farm. trädekokt, infusion på trä (t. ex. sassafras). ^-dllCk, s. se summer-duck. ~-engraver, s. trä-snidare, trägravör, xylograf. ~-engrav-ilig, s. träsnidarkonst, xylografi; träsnitt

konkret.

^-extract, s. extrakt af (färg)trä. ^-feller, s. skogshuggare (jrr nu-cutter). ~-fern, s. trädartad ormbunke. ~-fretter, s. trämask, träfrätande mask el. insekt, särsk. zool. trägnagare, barkborre (skalbagge, Bostrichus). ^-fuel, s. ved till bränsle. ~-gaS, s. trägas. ~-gear, s. träkugghjulsutväxling. —-geld †, s. jur. afgift för skogsfång & kronoBkog. ~-ger-

mander, s.

se "v-såge. ~-gnàt, s. zool. skogsmygga (Culex nemorosus). ~-god, s. skogsgud. ~-graSS, s. bot. Andropogon nutans; se vid. "»-blade. ^-grinder, s. trä-(masse)slipningsapparat. ~-gr0USe, s. zool. tjäder (Tetrao urogallus).

[-hanging,-]

{+hang- ing,+} s. trätapet af träfanér limmadt på papper el. tyg. ~-hewer, s. skogshuggare, vedhuggare ; zool. F fågeisiägtet Xipho colaptes. ~-hole, s. vedkontor, -källare; kvisthål i trä. "w-hoopoe, s. zool. skogshärfågel (slägtet Irrisor). <%/-h0USe, s. trähus; vedskjul, vedbod, ^-humble-bee, s.

zool.

skogshumla (Bombus lucorum). ~-j|)is,

s. zool. vadarfägelslägtet TantalllS. ~-irOn, S. min. en limonitvarietet med struktur liknande trii.

~-kern †, s. skogs-(st)röfvare. —-knife, s. hirschfängare, stor jagtknif. ~land, s. skogsland, skogbevuxet land, skogig mark, skogstrakt; a. i sms. tillhörande skog(en), skogens (t. ex. shade), skogs-(t. ex. scenery). <vlark, s. zool. skogslärka,

trädlärka (Alauda arborea). ~-laurel, s. bot. Daphne lauteola. ~-|ayer, s. ung ek ei. d. inplanterad i hagtornshäck. ~like, a. träliknande; träaktig. ~-lily, s. bot. liljekonvalje (Convallaria majalis). ~ -lock, 5. sjö. rorlås. ^-lOUSe, s. zool. gråsugga (Oniscus). ^-maiden, s. poet. skogsnymf. ~man, s. »skogsman» : skogvaktare; jägare; skogsinbyggare; se äfv. "»-cutter. ^-manufacture, s. träföräd-ling(sindustri). ~-meal, s. trämjöl (torr, pulveriserad trämassa). ~-mite, s. zool. horn-kvalster (kräftdjur af familjen Oribatidæ). ~ -mosaic, s. trämosaik (dets. som parquetry). ~-mOSS, S. träd mossa (mössa som växer å träd). ~-mOte †, S. skogsrätt (domstol; numera Court of Attachment). ~-mOUSe, s. zool. skogsmus (Mus sylvaticus). ~ -naphta, s. kem. träolja. ~-nut, s. hassel. ~-nymph, s. skogsnymf; zool. fågeisiägtet Thalurania. ~-oil, s. Dipterocarpus-(ost-indiskt träd)balsam. "w-Opal, S. min. tläd-opal. 'v-OWl, 5. zool. kattuggla (slägtet Syr-nium). ~-paper, s. träpapper, papper af trämassa. ~-paste, s. trämassa af hoppressad sågspån, ^-pavement, s. bro-(gatu-)läggning af träkubbar. ~-pea, s. bot. knylvippärt, gökmat (Orobus tube-rosus). ^peck †, ^pecker, s. zool. hackspett (slägtet Picus); green <"v, gröngöling, grönspett (P. viridis); the greater spotted ~ (äfv. ^-pie), större hackspetten, skogs-knarr; the lesser spotted "», lilla hackspetten. ^-piercer, s. zool. dvärgborr-mussla (Pholus pusilla). ^pigeon, s. zool. ringdufva (Columba palumbus); äfv. >j< skogsdnfva, blådufva (C. ænas). <^-pile, 5. vedstapel, vedtrafve. ~-pimpernel, s. bot. en art videört (Lysimachia nemorum). 'Nz-pulp, S. trämassa för papperstillverkning. ~ -ranger, S. skogsströfvare (kringströfvande jägare). ~-rasp, s. tekn. (trä)rasp. ~-rat, s. zool.råttsiägtet Neotoma. ~-reed,s.bot.bärg-rör (Calamagrostis epigejos). 'vreeve, s. skogsuppsyningsman; skogvaktare. ~ -röck, s. min. träd(iik)asbest. ^-roof, ruff, s. bot. madra (Asperula) särsk. (: sweet "») myskemadra (A. odorata). ~-msh, s. bot. fryle, harbrodd (Luzula). ~-Sage, s. bot, en art gamander ei. löksuga (Teucrium Scorodonia). ^-sandpiper, s. zool. kärrsnäppa (Totanus glareola). ~-sare, s. se cuckoo-spit. SCreW, S. träskruf af metall, jam etc. . scriber, s. snick. ritsare, ritspets. ^-shavings, s. hyfvelspån, i aum. träspån vid täijniug etc. 'v-shed, s. vedskjul, vedlider. ^-stlOCk, s. zool. pekan, jfr (d. o. o.) fisher, zool. z^-skin, 5. stor barkkanot nytjad af indianer l Guiana. 'V-Sttian

s. se "»man. ~snipe †, s, se "»-cock. "» -SOOt, s. sot af brändt trä. ~-S0iTel, s. bot. harsyra (Oxalis is. O. acetosella). ~ -speck, s. prov. se "»-pecker. ~-Spirit, s. ren träsprit (metyl-alkohol). - ~-Spite, s. prov. se "»pecker (särsk. green ...). ~-Split-ter, s. vedklyfvare; vedklyfningsmaskin. ^-spurge, s. bot. Euphorbia Oharacias. ~-Stake, 5. se "»-pile. ~-Stamp, S. tekn. tryckform af trä för kattuntryckning. ~-Star, S. F benämning på vissa kolibri-arter. ^-StOHe,

s. min. förstenadt trä. <x;- strawberry, 5. bot. skogssmultron (Fragraria vesca). ~ -swallow, s. zool. (särsk. australisk) sval-törnskata (särsk. Artamus sordidus).; ~ -tar, s. skogstjära. o^-thrush, s. se redwing, zool. ~-tin, S. miu. ett slags trådig tennmalm (en varietet kassiterit). 'v-var-nish, s. »varnisj», träfernissa utdragen ur trä. ~-vetch, s. bot. skogsvicker (Yicia s}4vatica). ~-vinegar, s. träättika. ~ -vine, s. bot. hundrofva (Bryonia dioica). ~-walker, s. skogsvandrare, -ströfvare; zool. F se gibbon, ^-warbler, 5. se "»-wren. ~ward, s. skogvaktare. ~-Wasp, s. zool. skogsgeting (Yespa sylvëstris). ~-witch, s. bot. stinksvamp (Phallus impudicus). ~-W0rk, s. träverk (t. ex. al t virke i en byggnad); träarbete; arv. boasering. worker, s. trä-arbetare; träbearbetningsmaskin. ~-W0rm, s. trämask. ~-wren, s. zool. skogssångare (Sylvia sylvicola). "» -yard, s. vedgård. ~ed, -èd, a. skogbeklädd, -bevuxen, skogrik (-.richly ~); bild. poet. full af ngt som står tätt som en skog %. ~en, -n, a. af trä-, trä- (t. ex. ben, bord, bro, låda etc.); bild. såsom af trä, »träaktig», klumpig, stel, tafatt; /v brick, byg. träkloss insatt i mur för att spika i; ^ Cail, Stånka; /v, ends, ändar af plankor, plankstumpar; ~ horse, "» mare, trähäst (förr straffredskap); «x/ islands, fasta öar af driftimmer i Mississippi; ~ screio, träskruf (skruf af trå); "»shoe, träsko;j;Z. si.fransmän†; ~ spoon, träsked; Cambr. uuiv. si. den siste junior optime (matematiker); dumbom; "» surtout, si. likkista; ^ toalls, bild. poet. skepp (piur.); ~ ware, små trävaror, is. svarfvade artiklar af trä ss. skålar, skedar etc.; "» wedge, träkil; Cambr. univ. si. den siste på klassiska linien i graden. ~en -headed, a. med träskalle,, dum. ~en -wing, s. sjö. se lee-board. ^enness)j<, -enes, s. träaktighet; stelhet. <vie, -i, s. Skoti. galge, galgrep.. . finess, -Inès, s. skogighet. ^leSS, -les, a. skoglös. woodsia, wud'zia, s. bot. hällebräken. woodsy, wud'zl, a. Am. skogs-. WOOdy, wud'i, a. skogig, skogbevuxen, skog-. rik; träartad {särsk. bot., t." ex. parts of

plants), träaktig; skogs- (t. ex. nymphs))j<; ~ fibre, ~ tissue, bot. väfnad af vedfibrer (Pleurenchyma). —-nightshade, s. se bittersweet, bot. /vStem, 5. bot. trädstam.

WOOer, wo'ur, s. friare, —-bab, s. Skoti. knut med öglor på strumpeband.

WOOf, wof, s. väft, inslag; väfnad, väf. —y, -i, a. tätt väfd; tät,

wool, WUl, s. ull (eg. af får; äfv. i allm. ngt liknande, t. ex. negrers hår; äfv. bot.; bärg.: slagg-ull); ullgarn till stickning ei. (: fancy till finare handarbeten (jfr Berlin, sms.); ylle; F får; si. kurage, mod; ^ in fieeces, fieecy se fieece-o.>; ~ in the grease, otvättad ull; pure —, helylle; great (ei. much) cry, and little — (quoth the devil when he sheared his hogs), ordspr. mycket af munnen och litet af ullen, mycket väsen för ingenting; to break —, sortera ull; to draw {pull) the — over one's eyes. si. slå puder i ögonen på ngn; he came out for o» and went home shorn, ordspr. han gick nt för att klippa andra (skörda vinst), men fick själf släppa till skinnet, äfv. ungef. den som gräfver en grop åt andra faller själf däruti; dyed in the —, färgad i ullen, ullfärgadt tyg; ball of —, ullgarn sny stån; se vid. ex. under match. — -ball, s. boll af ull, särsk. i magen på får. —

-bearing, a. ullbärande, ullproducerande. ~-bird, s. si. får. —-blade, s. bot. kungsljus (Verbascnm). —-breaking, s. ullsortering, --burler, s. ullrensare ei. -noppare som borttager knutar ur ull ei. ylle. -^-burring, s. ulls (ylles) ruggning, ^-business, s.ullaffär, ull(gross)handel(shus). ^ -Card, s. ullkarda. ^-Carder, s. ullkar-dare. —-carding, s. ullkardning. —-COmb, s. ullkam. ^/-COmber, s. ullkammare. ^ -combing, s. ullkamning. —-COttOn, s. se cotton-wool, —-dealer, s. ullhandlare. — -dresser, s. ullberedare, ^.-dressing, s. nllberedning. ^-driver †, s. ulluppkö- v pare. <v-dyed, a. .uiifärgad. —-dyer, s. ullfärgare, ^-factor, s. ullagent, -kom-raissionär. w-fell, s. fårskinn med ullen kvar, ullskinn. ./v-felt, s. yllefilt (ämne), —-gathering, a. eg. plockande ull som fastnat ibuskar etc.; hängifvande sig åt fantasier, drömmerier ei. lösa hugskott, dröm • mande, tankspridd, »frånvarandes; s. (jfr a.) jagande efter lösa hugskott, fantasterier; förströddhet; to go —, äfv. »gå i nattmössan»; his ivits have gone —, hans tankar äro långt borta; arv. han är inte rätt »slug», ^-grower, s. ullproducent (fåruppfödare), —-growing, a. (jfr föreg.) o. s. ullproducerande (-produktion). —

-hall, S. Ullbörs (byggnad). —-loft, S..ull-

vind. —-man, s. ullhandlare i minut. -market, s. hand. ullmarknad, ullbörsen, —-merchant, s. ullgrosshandlare. — -mill, s. spinn, vulf, öppnare, plys; ullspinneri; yllefabrik, ^-moter, e. ullrensare som bortplockar orenlighet som fastnat i ullen. —needle, s. brodérnål, stramaljnål. —pack, s. nllpacke, ullbal (vägande 240 pounds); ngt skrymmande, som ej väger mycket; pl. geoi. massor af ren kalksten inblandad i sämre, 'v- packer, s. ullpackare; ullpackningspress. — picker, s. ullsorterare; ullrensningsmaskin som bortrensar kardborrar o. d. som fastnat i ullen. 'vsack, 5.

ullsäck; pari. lordkanslärns (Lord Chancellor's) säte i lordernas hus. --scribbler, s. ullskrubblare (-skrubbmaskin).. — -scribbling, s. uiiskrubbiing. ^-shears, s. pl. ullsax.

s. sjö. drejare (käpp till omvridning för. surrning).

—ing,-ing, s. vulning, surrning. Woolf, wolf, s. pr.; engine, Woolfs ångmaskin med högtryck.o. 2 (el. 3) cylindrar.

woolled, wuid, a. i sms. med ... ull, ...-ulligr

(t. ex. fine-rs, sheep). woollen, wul'en, a. ull-garn etc., ylle-tyg, väfvare etc.; s. ylle, pl. yllevaror; bot. filtbla-digt kungsljus (Yerbascum Thapsus); to wear — next to the skin, bära ylle närmast kroppen, ^-draper, s. yllehandlare som säljer flanell etc. /^-printer, S. ylle-tryckare. —-scribbler, se motsv. sms. under wool. —ette, -et', s. yllemuslin, woolliness, wul'ines, s. ullighet, jfr föij. a. woolly, wul'i, a. af ull; ullig, lik ull (t. ex. hair); ullbeklädd, äfv. bot.-, ullig; si. »knott-rig», »fnurrig», vid dåligt lynne; s. si. yllefilt. bear, s. zool. F benämning på en viss fjärilslarv. —-blitt, S. bot. namn på Eucalyp-

tus longifolia o. E. viminalis. —- elephant, s. zool. mammut, /^-haired, a. ullhårig neger. —-head, s. »ullhår» (neger), woolsey, wul'zi, s. verken, jfr linsey-woolsey. woolward †, wul'wurd, a. med ylle närmast kroppen (utan [linne]skjorta).

WOOlwich, Wul'ltj, S. pr.; r* child, namü på en

jättekanon från W.

c: wote, 6; *lo, è: nor, t>i not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Wöop

f Talspråk. 1728 P Lågt språk.

_S_

Word

woop, wop, 5. zool. blodfink (Pyrrhula ru-bricilla).

wooraly, wo'raii, woorari, -n, 5. se curan.

WOOtZ, WOts, S. wootz-stål (förträffligt inhemskt indiskt verktygsstål).

wop, wèp, se whop.

worble, WO'l'bl, S. (ofta i pl. form: -z) veter. borren (dets. som warble, 1.).

Worcester, wus'tur, s. pr.; F förk. för ~

sauce, ett slags sås till stek.

word, wèrd, S. ord i alla bet. (äfv. bibi.: the Wn», Ordet, Logos) (gram.: glosa); 'ett sagdt ord,-yttrande, replik i samtal, äfv. samtal, jfr ex.; (utan art. o. blott i siug., efter vb. ss. bring, carry etc., jfr ned. ex.) meddelande, underrättelse, besked, bud; språkuttryck; befallning (: nu of command); (ord ss.) signal, lösen i allm bet. (jfr mil. pass^o, watchnu); ngns hedersord (uttryckligare: ~ of honour), försäkran, löfte; ordspråk †; pl. särsk. (oftast med adj., ss. harsh, hot etc., jfr ned. ex. o. hänvisn.) ordväxling, Ovett; äfv. ordalag; va. uttrycka ei. framställa i ord, affatta, formulera, stilisera (is. i pp.); bearbeta ei. öfverväldiga med ord†; med sitt ord frambringa (ont of af, ur) ei. förvandla (into, till) for ord för ord; se ex. under use; ~ of comfort, trösteord} of course, ~ of truth, se dessa ord; a ~ and a bloio, ordspr. ett ord blott och handlingen följer omedelbart därpå (eg. slaget följer strax på hotelsen; it is always a rsj and ... with you); n»s! ei. mere n^s! ord! ord! (det är tomma) ord blott! (let me have) a ~ (or two) with you, please, får jag tala ett par ord vid er; not a ~ morel not another rv/ icke ett ord mer (om den saken)! äfv. tig! inga invändningar! se wise, ex.; the ~ King was a n» of conjuration, ordet konung verkade som en trollformel; man's nu, man's honour (ei. a man, a ordspr. mans ord, mans ära; en karl står vid sitt ord: as good as his 8e under good; to be worse than one's ej stå vid sitt ord, ej hålla ord; these are the så lyda orden; there has never been a nu between us, vi ha aldrig bytt ett (ondt) ord; came that ..., underrättelse kom att; as his feil, som orden föllo, som han uttryckte sig; the (FT)"^ loas made flesh, bibi. Ordet blef kött; nus]jassed between us, ord föllo (växlades) mellan oss, vi hade en ordväxling; angry hot

häftiga ord (ord uttalade i häftig sinnesstämning); bad nu, dåligt (ej väl valdt ei. eljes oriktigt) ord; fult ord, skällsord; big nus, stora ord, högtrafvande uttryck; stormodiga, morska ord (jfr high, ex.);

to use big n^s, äfv. »taga munnen full»; few nus, many deeds, ordspr. (man bör) tala föga, handla mera; fine nus, vackra, välvalda ord; fagra ord (jfr fair, ex.); good ro, godt ord i aiia bet.; anbefallande; erkännande; he had the good nu of everyone on board, alla ombord talade väl om hnm; it deserves good ~s, det förtjänar alt erkännande (beröm, tack); (jfr vid .good, flere ex.); it is alioays a hard nu with you F, alltid talar du så k ärft (o. elakt), alltid skall du snäsa (gräla); harsh (bitter, sharp) nus, bittra (ovänliga) uttryck, skarpa ordalag; a hasty ett förhastadt ord; high äfv. häftig ordväxling;

(Anm. <v/ med föreg. adj. se vid. under dessa);

Patriarch was the ~for him, ... var ordet (benämningen) som passade in på hnm; quick is the nu, kvickt heter det! skynda, så är lösen; nu gäller det att raska på el. d. (jfr liknande ex. uuder mum o. sharp); to believe one's bare tro ngn på hans blotta ord (... muntliga utsago); to bring nu, framföra hälsning o. bud (till ngn : to carry nu); meddela, underrätta; to drop (let fall) a fälla ett ord; one can hardly get a ~ out of him, man kan knapt få ett ord af (ei. ur) hnm, han är så ordkarg; token he tvas to give the nu, då han gaf signal(en ei. befallning); to give n»s to, gifva uttryck åt; to have a ro in the matter, ha ett ord med i laget; to have a ~ with a person, (få) tala (ett ord) med ngn; ha ett ord att säga ngn (äfv. för att banna ngn); to have with, växla ord med, äfv. ordväxla (gräla) med, råka i ordväxling med; to have nus at command (ei. command of nus), ha ordet i sin makt; 1 have not had a nu from him, jag har icke hört ett ord af hnm (haft bref från hnm); he did not like any one to have the last »» with him, han ville alltid själf behålla sista ordet; I don't loant to hear a ro of it, jag gitter inte höra talas om det; to keep (el. make good) one's hålla (sitt) ord, stå vid sitt ord (äfv. to stand by one's nu); the tailor has not kept his skräddaren har narrat mig; to leave ~ (with), (infinna sig hos ei. skicka bud till ngn o.) (hälsa och) låta säga ngn, lemna besked; leaving ~ that, med den hälsning (ei. det besked) att; make no about it, säg ingenting om den saken, spill inga ord därpå; to mince ros, skräda ord; to return (ei. send back) sända svar (hälsa tillbaka och svara) (that, att); if you could say a ~ for me to ..., om du kunde lägga in ett ord för mig hos ...; you have only to say th q nu, du-be-

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,whitewash

>|(Mindre brukligt. 1729 † Föråldradt.

who

höfver bara säga till (ei. ifrån); he could not speak one ~ of English, ban kunde icke tala ett ord engelska; to speak the nttala (säga) (is. det afgörande) ordet; säga till (ei. ifrån); to speak one's last säga sitt sista ord (i dubbel bet.); to send skicka bud, hälsa och låta säga (afv. to send ~ to say [that]); send him ~ (that; ... how; if & te.), skicka bud och låt hnm veta (att; ... huru; om etc.); to send a kind ~ to ..., sända ngn sin hälsning; take my ~ for it, tro mig på mitt ord, lita på mitt ord, du kan lita på att så är; if his ~(s) may he taken, om man kan (ei. får) tro hnm (så är det så); to want sakna ord (jfr ex. under sense); torite rv, skrifva (bref, biljett) och underrätta;

ss. obj. till vb. se vid. ex. under dessa ord ss.

clip, coin, eat, forfeit, get [m], hear, mark, pass, pick, plight, waste, wed, weigh etc.); to take a person at his taga ngn på orden; open (nämi. the dictionary) at the ~ »word*, slå upp vid (ei. på) ordet nuord*; by med ord; muntligen (jfr ex. under mouth); for se ex. under far; my emotions were too deep for mina känslor voro för starka för att kunna tolkas i ord; to go from one's ej stå vid sitt ord; to pass from ~(s) to act (deeds), (öfver)gå från ord till handling; in a (ei. one) med ett ord (sagdt); to express in (el. dress, put in ei. into) nus, uttrycka (ei. kläda) i ord; (they were a nuisance) in so many rent ut sagdt, kort sagdt; ... or, in the ~s of the law, ... eller, uttryckt med lagens ord, ... som det heter i lagen; the letter ivas in the following ... lydde på följande sätt; in other med andra ord (sagdt); deficiency in ordfattigdom; trafficker in ordkrämare; (he is) a man of his en man som står vid sitt ord, i aum. en man på hvars ord man kan lita; index (list) of ordlista, ordregister; observant of (: faithful ei. true to) one's ordhållig; stock of fsjs, (t. ex. ett språks) ordförråd; loar of ordkrig; upon my på mitt (heders)ord! minsann! he promised, on the ~ of a soldier, ... på sitt hedersord som militär; to come (get) to (afv. med high o. d.) (together, with each other), råka i ordväxling; fight ivith ordstrid; without a rs, to say, äfv. svarslös; föregånget af prep. se vid. ex. under believe, command, far, few, fail, flinch, flow, play, put [m], take, true etc.); ~ it †, munhuggas, tvista. ~-book, s. ordbok. ^-building, s. ordbildning, "w-catcher, s. en som »märker ord», ordklyfvare, ordryttare. ~ fence, s. ordkrig, ^-monger, s. ordkrä-mare, ordmakare, en som svänger sigmed många (ej rätt fattade) ord. ^-painter,

S. »01'dmålare» (en som lägger an på målande

stil), ^-painting, s. »ordmålning», ordmåleri. ^-perfect, a.; to be ~ in (ei. with), kunna ngt utantill ord för ord (»perfekt»), ^-picture, s. målning (liflig skildring) i ord. ~-play, s. ()j< för play on words) ord-ledande). ^-

slaughter, s. ordklyfveri. ^-square, s. ordfyrkant (lek med bokstäfver

skrifna i kvadrat så att \2 el. fierel ord kunna läsas på olika led). ~-StHfe)jC, S. Ordtvist. ~

•warrior †, s. ordklyfvare. ~ed, -ed, pp. affattad, uttryckt i ord; stiliserad; äfv. lydande, jfr ex.; ~ thus, af följande lydelse; this is hoio it is det lyder så här; indifferently klent stiliserad; plainly enkelt (och tydligt) framstäld. ~er -ur, s. talare ei. författare, finess, -inës, s. ordrikedom, mångordighet. ~ing, -ing, prt.; s. ngts uttryckande ei. affattande i ord; ordalag (piur.), lydelse; uttryck(ssätt), stil; this is the ~ of it, det är af följande lydelse. ~leSS †, -lës, a. utan ord, tigande, stum. 'v-y, -i, (1.) a. bestående af ord, uttryckt i ord (jfr verbal), ord- (t. ex. combat, toar, -strid); ordrik (: uttryckt i många ord, vidlyftig), mångordig (t. ex. talare).

wordy, we'rdi, (2.) a. skoti. se worthy.

WOre, w6r, imp. af wear.

work, wèrk, S. arbete i allm. äfv. fys. mek. ; äfv. konkret, särsk. litterärt (: skrift, bok); fruntimmers-

handarbete, konst- (: tapisseri-)söm, broderi, virkning o. d.; »göra», göromål; gärning särsk. bibi. teol. (jfr ex.) oftast i plur. ; Verk i allm. (jfr ned. ex. o. hänvisn.), särsk. litterärt (jfr ofvan), fort., ingeniör o. mek. (äfv. dl'ifverk) (ofta pl.) ; oftast i pl. Verk (: större [t. ex. [-mekanisk]-] {+meka- nisk]+} verkstad el. samling af verkstäder), bl'Uk (jfr sms., t. ex. iron-f^s);gruf. brutet, uppfordradt men ej vidare arbetadt »bärg», malm ; gruf. bryt-

ning(smetod); pl. sjö. del af fartygsskrof (jfr dead, sms. o. upper, ex.); vn. (imp. o. pp. regeib. el. wrought, rot, jfr d. o.) arbeta i allm. (äfv.: mödosamt o. våldsamt röra sig), äfv. om ting (jfr ned.); (särsk. om maskineri, verk) vara i gång, gå (äfv. F: lyckas, om en plan o. d.); arbeta sig (: förflytta sig med motstånd, småningom o. med svårighet (med adv., ss. along, framåt; down, ned; in, i; out, ut; through, genom etc., jfr ex.); särsk. sjö. (om fartyg) »slå sig» (: beat ei. ply, jfr ex. under loindward); vara sysselsatt (särsk. hafva sin dagliga syssel-sättning, vara arbetare; at, med, i ett yrke etc., jfr ned.), syssla; verka (for, för etc., jfr ned.), vara i verksamhet ei. utöfva verkan (on,

b-. note, b: do, 6: nor, o: not, à: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

F Talspråk. 1730 P- Lågt språk.

within

på (äfv. om ting, t. ex. läkemedel); trafikera, drifva trafik, ombesörja trafiken (om egare af kommunikations- [t. ex. järnvägs-, diligens]linie el. t. ex. äfv. omnibuskusk), (om bantåg etc.) ga (from ... to between); (äfv. om ting)

»arbeta», vara i våldsam rörelse, jäsa, likasom sjuda, koka (med afs. på rörelsen), valla; (om hafvet) häfva sig, gå högt, v räka. vara upprörd ei. orolig; sjö. äfv. (om fartyg) »arbeta» svårt i sjön, rulla, slingra ei. stampa (dufva och sätta); tekn. slå sig (om virke); va. arbeta (på, i ei. med); förarbeta (jfr ex. med into); bearbeta (särsk. betydelser beroende af olika objekt, jfr ned. ex.);

äfv. utsy, brodera, virka: låta arbeta, hålla i sitt arbete, sysselsätta arbetsfolk, jfr ex.; llålla i gång en maskin, ett verk; bild. bringa ei. hålla i verksamhet, bringa, ei. hålla ting i rörelse (i jäsning etc.); begagna, ny t ja verktyg (jfr twig, ex.); (leda verksamheten af, vid el. med, ss.) drifva fabrik etc., sköta ngt som är i gång (äfv. bild. företag), äfv. bedrifva, idka; manövrera (med), jfr vid. ex.; anstränga (t. ex. häst, person), ansätta, »exercera med», »gå på med» ngn, »bråka med» ngn, fara hårdt fram med, »regera med»; biid. bearbeta ugn (med öf vertal-ningetc.), förmå ngn (to, till); verka,åstadkomma, utföra, bereda, göra i aiim., jfr ex.; vålla ondt, jfr ex.; Verka på (särsk. om läkemedel, jfr purge)-, beräkna, uträkna (äfv. med out), jfr ex.; tekn. äfv. trafikera, sköta trafiken på järnvägs-, omnibuslinie etc., jfr V1I.tekn. etc. exploatera, särsk. gruf.; gruf. äfv. bryta grufva, kol etc. (äfv. a quarry, ett stenbrott); his oj ut Cicero, hans arbete på förklaringen af el. med (: studerande af) Cicei'0 ; ~ in steel (in wood etc.), stål- (trä- etc.) arbete (konkret); ~ of art, konstverk; ~ of charity, barmliertighetsverk; the of the flesh, bibi.

köttets gärningar; the oj of one s life, ngns lifsgärning; the ojsofHercules, Herkules' storverk; the ojs of Macaulay, Macaulay' s o>s, Macaulays verk (ei. samlade skrifter); the oj of an instant, ett ögonblicks verk; the o, of six, äfv. sex mans arbete, lika mycket arbete som sex (: arbete för sex); his oj on Cicero, hans arbete öfver Cicero; a ~ on history, ett historiskt arbete (: historical ~); ^ done, i aum. gjordt (uträttadt ei. medhunnet) arbete; tillryggalagd väg, äfv. försprång; fys. mek. mekaniskt arbete; all oj and no 2>lay, bara arbete utan förströelse (fras ofta citerad från ett ordspråk: all oj and no play makes Jack a dull boy, all play and no oj makes Jack a mere toy)-, dead ojs, bibi. döda gärningar; sjö. se dead, sms.; detached (outlying) oj, fort, detacheradt verk

(ei. fort); dry »otacksamt» (gagnlöst o. tråkigt) arbete; good ojs, teol. goda gärningar (ei. verk); it is hard (ei. a trying) oj, det är ett drygt arbete, det kostar på; open fort. öppet verk; iaiim. genombrutet arbete i trävirke etc., särsk. i sömnad äfv. hålsöm (open-oj stitch); gruf. dagbrytning; sharp o,, jfr under hot; to make speedy o> of (el. with), hastigt affärda (jfr ex. under short); a stiff (piece of) oj, ett styft arbete; so as to make sure o, of them (fienderna) (dets. som to make sure of...), försäkra sig om, vara säker på att öfvervinna; (Anm. oj med föreg. adj. el. adjektiviska subst, fi sms.] se vid. ex. el. sms. under best, close, embossed, false, fan, fancy, gross, head, hot, indoor, inlaid, night, plain, pierced, public quick, raised, redemptive,

rough, set, tough, upper warm, etc.;

jfr vid. ned. oj efter vb. el. prep.); to bestOll) oj (up)on, nedlägga arbete på; to cut out oj for a person, tillskära (tillmätao. förelägga) arbete åt ngn, sätta (gifva) ngn arbete att göra; skaffa ngn ngt att sköta äfv. bild. (vålla besvär, omak); to do One's oj, Uträtta sitt arbete ei. sina sysslor; fylla sitt värf; to do one's oj for hirn, uträtta en annans arbete, arbeta åt ngn; vara i (hus) tjänst hos ngn; I have some ~ to do, jag har (litet) arbete att uträtta, ... litet att göra, ... ngt att uträtta; the ojs which my Father hath given me to accomplish, the very o>s that I do, bibi. de gärningar som min Fader har gifvit mig, att jag skulle fullborda dem, desamma gärningar som jag gör; to drop one's oj, släppa (tappa) (handarbetet (t. ex. sticksömmen) ur händerna; lägga bort (ei. ifrån sig) arbetet; I have got some oj, jag har fått litet arbete; to have oj, hafva arbete (sysselsättning, anställning); to have oj on hand ei. upon one's hands, hafva göra (som föreligger ei. »ligger på» en); he had an extra (lot of) oj on hand, han hade ett extra arbete under händer (att uträtta); he had quite his oj to hold his own, han hade fullt göra (ei. fullt upp att sköta) med att bibehålla sin egen ställning; he had such a o, with it, han hade ett sådant (»förskräck-ligt») göra (»bråk», besvär) med det; to lay down the oj, nedlägga ei. lemna arbetet (: to leave [off] ~ ; jfr ock, med olika begreppsskiftningar, to knock off ~ o. to strike oj under dessa ord); tekn. göra bestick(et); to make oj, »ställa till bråk», vålla uppståndelse el. oro; tO make (adj.) ~ of, (jfr ofvan ex. samt under sad) behandla, göra med ... så ei. så; to seek oj, söka arbete; to shirk oj, skolka; to stop oj, stanna (afbryta,

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1731 † Föråldradt.

worm- destroying

sluta) arbetet; stanna verket (maskineriet, t. ex. he stopped ** and rahed out the coal)-, to talce up börja arbetet; after efter arbetet, sedan arbetet är slut; at i arbete (arbetande); i rörelse, i

gång (om en fabrik etc.), äfv. i allm., jfr anförda ex.;

to he at vara i (ei. på) arbete, (hålla på att) arbeta, vara sysselsatt (upon, med, äfv. : hålla på med); the builders at de som arbeta vid byggnaden; at se vid. ex. vid hard, keep, quick, set, (äfv.medtø/>), trouble, lohile; at the vid verket (braket); to be beaten by one's duka under i arbetet; to judge a man by his döma ngn efter hans gärningar; by forced genom ansträngdt arbete; capacity for arbetsduglighet, -förmåga; order for arbetsbeställning; to employ in a anställa ei. använda i ett arbete; in full i full verksamhet, i fullt arbete; i full gång (om maskin etc.); a horse ill full äfv. en häst i fullt arbetsdugligt skick; a mine in full en grufva i full drift; Board of (lF)~s, byggnadsnämd; byggnadskontor; äfv. (kortare för ... and Public Buildings) öfverintendentsämbetet öfver allmänna byggnader; a great deal 0/ mycket arbete (ei. mycket att göra); love of arbetslust; to break the neck of the rv, göra undan det värsta arbetet; a piece (el. F Stitch) of f^j, ett arbete som man gör: a pretty piece of ~ F, äfv. »ett snygt spektakel» (ei. »snygg tillställning»); a spell (stroke) of ett litet ryck (tag) af arbete; he is the actor of ali han får spela alla möjliga roller; se maid, servant o. sure ex.; to set on ~ †, se to set to ~; out of oj, without utan arbete, arbetslös, äfv. utan anställning (om arbetare); to throw out of rsj, försätta ur verksamhet, beröfva arbete (anställning); utestänga från arbete (jfr lock-out); past se d. o.; to go to gå (ei. skrida) till verket (äfv. to set ei. set one's self to börja arbetet, gripa sig an, taga i tu med arbetet (jfr fall ex. ; äfv. med följ. adverbial, t. ex. resolutely, with vigour, med kraft), börja att arbeta (med to o. inf., på ei. med att; upon, på, äfv. : börja att förfärdiga, t. ex. a gown); (ofta med adv. bestämning, t. ex. to go rightly el. the right [the wrong, jfr d. o.] way; warily etc. to gå ... till väga, bära sig ... åt; to hold to hålla till arbete; to put to

sätta i gång ett verk, en kvarn etc., äfv. en person;

to stick (close) to (träget) hänga i arbetet, vara trägen, ihärdig; se vid. ex. under tie, warm, etc.', faith ivithout ~s is dead, tron utan gärningar är död; ss. subst.,jfr via. strength, waste etc.); ~ cheap, arbeta

billigt; hard, arbeta träget ei. rastlöst; »arbeta med händer och fötter» (.. Ang, med att; to, för att ...); ~ ill, jfr ned.; äfv. F se turn out ill; ~ like a cart-horse (a galley-slave, a coal-heaver), arbeta som en häst (som en slaf); I'll ~ like ten men, jag skall arbeta för tio; ~ loose, arbeta sig (skufva sig) loss (t. ex. från surr-ningar); glappa; open, gruf. bryta från dagen (drifva arbetet med »dagbrytning») ; things will ~ right in the long run (jfr ock dyl. ex. under round), saken reder sig nog med tiden; ~ slowly, arbeta långsamt; verka långsamt; ~ well, arbeta väl; i aiim. vara till god nytta (for, för); (om maskin etc.) gå bra; ~ double tides, se tide ex.; able to arbetsför, arbetsduglig; to begin to afv. komma (sig) i gång; if the new system were made to ... blefve satt i verket; the children were sent out to barnen skickades ut att arbeta (ei. söka arbete, afv. att »tjäna»); to set to sätta ngn till arbete ei. till att arbeta; the constitution of 1791 would not <n/, ville icke gå (ei. »det ville icke gå med» ...), dugde icke; se will, ex.; ~ one's self, arbeta sig (medadj., t. ex. warm, ... Varm; med adverbiel bestämning [lokal, jfr ofvan vn.], is. into, in i äfv. : (med tänderna, med ett verktyg) borra sig ei. gräfva sig in i; ofta bild., t. ex. in 1 ngns gunst, förtroende etc.; m i el. till ett tillstånd [t. ex. fidgets]; ... into a passion, a temper : blifva alt mer och mer »ifrig» ei. »het», »ilskna till», »reta upp sig»); ~ one's self to death, arbeta ihjäl sig, taga lifvet af sig gnm för mycket arbete; the stream itself clear, strömmen klarar sig själf; ~ an altitude, beräkna en höjd; ~ the bellows, trampa ei. draga bälgen; ^ a benefit, teat. si. biand vänner o. bekanta skaffa sig godt hus på sin recett; ~ boards (planks), skräda, kanta bräder; ~ the casting, gjut. röra om gö-tet; o^ clay, älta ler; ~ confusion, förorsaka förvirring, afv. väcka uppståndelse (among, bland); ^ a coach, sköta ei. köra en vagn (diligens); underhålla diligenstrafik mellan orter; ~ the crew, exercera med besättningen, jfr ned. ~ up; ~ damage, göra (vålla) skada; ^ the day's sjö. uträkna middagsbesticket; ~ a drift, gruf. (upptaga o.) bryta en ort (jfr drift)-, ~ an engine, servera (pumpa o. rikta etc.) en spruta; sköta ei. manövrera en ångmaskin; afv. arbeta en ångmaskin (låta den gå) (t. ex. by hand, för hand); ~ an estate, sköta ett jordbruk, bruka en landtegendom; ~ evil (ill), verka (anstifta) ondt; tone's fall, bringa

ngn på fall, jfr ned. /X* a person's ruin;

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.work

F Talspråk. 1732 P Lågt gpr&k.

~ one's future, arbeta på sin framtid; ~ good, verka godt. vara nyttig, välgörande (äfv. i allm., t. ex. om en ört); ~ « gun, servera (skjuta med) en kanon: ~ one's hands loose, med möda göra sina händer fria; ~ harm (mischief) to a person, vålla ngn förtret, skada ei. ondt; göra ngn förfång; ~ a hat. tekn. valka en hatt; ~ havoc, anställa förödelse (t. ex. in their ranks); ~ a horse, låta en häst arbeta, sköta arbetet med en häst; öfva en häst, låta hnm genomgå skolans öfningar; si. (fortsätta att) bedrifva ngt knep för att skaffa sig pengar;

(så att t. ex. vant och stag slabbna); the soil,

(be)arbeta, bruka jorden; ~ aspell,verka en förtrollning; trolla; verka såsom med trollkraft; ~ a stone, hugga en sten; ~ timber,bila, släthugga timmer; decorators were left to »» his will,... att utföra hans önskningar ei. föreskrifter; (Anm. ~ med objekt, jfr vid. dessa subst., ss. mine, miracle, oracle, question, right, sum, traverse, way, will, wit, wonder, etc.); ~ against, motarbeta; motverka (äfv. om ting: vara till hinders för verksamhet); se time, ex.; ~ at, arbeta på, vara sysselsatt med arbete på ei. med ett företag (ett arbete) ei. i (a trade, ett yrke; one's vocation, sitt kall) ei. vid (a desk); hålla på med (t. ex. Greek); o, at arms' length F, arbeta som en stackare (med dåüg framgång); what are you ~ing at? hvad håller da på med? hvad har du (nu) för dig? hvad gör du (nu för tiden) ? ~ away at it, »gå på» dugtiga tag; ~ by, arbeta med nålen etc.;

by the piece (ei. job), arbeta på styck, på beting; ~ by time, arbeta på tid (för dagspenning ei. vecko[månads-etc.]lön); /v» for, arbeta för (: för ngns räkning, till el. äfv. i ngns tjänst, t. ex. fom en handelsresande! he for A. § Brothers; ei.: för att få el. förtjäna, t. ex. ~ for food, f Or two |

crowns a day); verka för, jfr ex.; our light affliction ... o>eth for us ...an eternal... glory, bibi. vår bedröfvelse, som är kort och lätt, bereder åt oss en evig ... salighet; ~ from a model, arbeta efter modell; ~ in, (in prep.) arbetai(t. ex. wood; one's vocation, sitt kall); arbeta inom, inne i, äfv. på (the field, fältet, åkern); ~ in, (in adv.) (vn.) arbeta sig in, småningom tränga sig in; (va.) arbeta (småningom tränga) in (t. ex. ett verktyg); inarbeta (t. ex. ingredienser i en blandning) (into, in i); invirka, inbrodera, insy; väf. slå in inslaget; ~ into, (gnm arbete, småningom) bringa in i ei. (bild.) till: tränga (sig) in i (jfr föreg. ex. samt ~ one's self into); ~ into each other, (t. ex. om maskindelar) gripa i hvarann; o» leather into a grain, sätta narf på läder; ~ off, (vn.) arbeta Sig loss, gnm el. under rörelse småningom lossna (o. falla af); (va.) (äfv. om ting, t. ex. beer off its impurities in fermenting) arbeta bort (: ~ away) (om person äfv. t. ex. one's anger); genom arbete förbruka; arbeta undan; arbeta af skuld; boktr, trycka ut formen; boktr, draga Upp färgen på färgbordet; ~ 011, (On adv.) fortsätta att arbeta, »gå på» ; (on prep.) arbeta på(iokait, t. ex. a farm, en landtegendom); påverka, se vid. ~ upon; on a newspaper, arbeta (vara anstäld) vid en tidning; ~ out, (vn.) arbeta sig ut, tränga (skufva) sig lit; gnm rörelse småningom lossna o. falla Ul'; biid. tränga sig igenom; arbeta sig fram (biid. o. blifva verksam, verka, göra sig gällande); biid. utfalla (väl, illa) i praktiken; (va.) fullständigt arbeta af en skuld; (gnm straffarbete) aftjäna böter, uttjäna (one's time, sin Strafftid); gnm arbete, med ansträngning verkställa, utföra ei. förvärfva, äfv. tillkämpa sig; fullborda, bli färdig med, afsluta; arbeta fram; utarbeta pian etc.; uträkna (a sum etc.), lösa (a problem); utplåna uttömma, särsk. gruf. utbryta (a mine etc.); bärg. räcka ut stångjärn; ~ out your own salvation with fear and trembling, bibi. arbeten med fruktan och bäfvan på eder frälsning; this scheme did not ~ out its end, ... uppfylde icke sitt ändamål, visade sig icke motsvara sitt syfte; ~ over, tekn. öfverarbeta, retuschera, förbättra, »fila på»; ~ through, &fv. knoga (tråka) igenom; all things ~ to-gether for good to them that love God, bibi. för dem som älska Gud samverkar alt till det bästa; ^ up, (vn.) mödosamt arbeta sig upp ei. (äfv. biid.) fram (t. ex. to prosperity; he ivas with his story o*ing up to some point: han »ville komma till» ngt visst); småningom stiga; (va.) upparbeta; (jfr make

k: fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, å: her, i: fine 1: fin, i fir,with

% Mindre brukligt. 1733 † Föråldradt.

withdraw

up) förarbeta (material tiii ngt, t. ex. steel into knives), bearbeta (t. ex. an old story into a book : behandla en gammal saga i

en bok, skrifva en bok »bygd på» en gammal saga); äfv. behandla (ss. författare, jfr näst ofvan); förbruka, använda (materials); särsk. uppvirka tråd; bättre el. vidlyftigare utarbeta (t. ex. an article, a story; the reckoning, jfr enkla <x/); Omarbeta, förbättra (t. ex. andras arbeten); blanda (till); farm. malaxera, uppmjuka, knåda; instudera (a subject);

bringa (t. ex. hafvet; äfv. bild. person, sinnet) i

häftig rörelse; uppröra, upphetsa (äfv, passions to rage); ansätta, »exercera (med)», »köra med», plåga med hårdt o. onödigt arbete (särsk. sjö. ... the crew : »sjömanna» med manskapet); slita utngn(s krafter), arbeta ut)J<; — one's self upK se ofvan — one's self into a temper; — upon, verka på, utöfva stor verkan (starkt inflytande) på ngns sinne etc., Uppröra känslorna, äfv. »gripa» ngn; bearbeta ngn, inverka på, ansätta; the door —ed upon its pivot, dörren svängde sig på sin hake; education when it —s upon a noble mind, när uppfostran får utöfva inflytande på ett ädelt sinne; — with an instrument, (be)arbeta med ett verktyg ; — with the chisel, mejsla, släthugga med mejsel;

se vid. ex. under Wrought. (Anm. — i sms. vanl. : arbets-; sms. som här saknas må äfv. sökas på liknande under ojing.) — -bag, S. arbets-väska (väska, påse för verktyg), is. fruntimmers sypåse, retikyl o. d. ~-basket, s. arbetskorg (jfr föreg, sms.), sykorg. — -beam, s. väf. tygbom. —-bench, s. verkbänk, -bord, arbetsbord i verkstad. — •bOX, s. arbetslåda, verktygslåda; syskrin. —-fellOW, s. († is. bibi.) arbetskamrat, medarbetare. —-folk(S))(<, s. pl. arbetsfolk. chouse, s. verkstad, fabrik †; arbetshus, försörjningsinrättning, »fattiggård», fattighus (jfr under union); — infirmary, kommuns fattigsjukhus. —-leatl,

s. bärg. verkbly. —-man, s. (pl. —men) arbetare, särsk. i handtverk : yrkesarbetare, handtverkare; skicklig arbetare i aiim.; bad (good) —, dålig (skicklig, dugtig) arbetare; the — is known by his work, verket prisar mästaren. —man-book, s. afräk-ningsbok vid fabrikeretc. —manlike,a. skickligt arbetad ei. (äfv. »mästerligt») utförd; ad. % se —manly. —manly a. se föreg, a.; ad. skickligt. —manship,(-mansjip), s. arbete (med afs. på använd skicklighet); äfv. konkret

(skickligt utfördt) verk; (godt) utförande af ett arbete; arbetsskicklighet; a piece of excellent —, ett (industrialster som är) prof på ett utmärkt arbete, —master

S. mästare i allm. bet. (utförare af ett stort, vackert arbete); skicklig arbetare, —men, s. pl. (af —maw) äfv. arbetsfolk; the —'s movement, arbetarerörelsen. —mistressf, s. mästarinna, jfr—master. —-paper, s. skriftlig examensuppgift. — room, s. arbetsrum

i en fabrik el. verkstad, verkstad. —Shop, 5. verkstad (äfv.-shus, t. ex. en mekanisk verkstad). —-table, s. is. fruntimmers arbetsbord,

sybord. —-weather-dayS, s. pl. sjö. liggdagar för lossning och lastning. *v-W0-man, s. arbeterska i aiim.; (äfv. fjfr —maw,

senare bet. jämte det första ex.l kvinna i allm. med afseende på hennes arbetsduglighet, t. ex. she is a good —, hon är duglig i sitt arbete [sagdt t. ex. om ett handelsbiträde]) ; sömmerska. —-able, -abl, a. som kan bearbetas ei. förarbetas, bearbetlig; som lönar sig att bearbeta (respektive bryta etc., t. ex. malm, grufva); arbetsduglig (äfv. i aiim.), brukbar (t. ex. condition), arbetsför (t. ex. age); — lead, bärg. verkbly; — rates, priser möjliga att arbeta för. —-a-day, s. † arbetsdag; a. tillhörande (utmärkande) arbetsdagen ei. arbetet; praktisk, äfv. prosaisk, —ed, -t, pp. arbetad, bearbetad (etc., jfr work va.); åstadkommen; hållen till ei. i arbete; a. i sms. äfv. arbetande, ansträngd (t. ex. hard-n»: betungad af arbete); to be — by hand, gå med handkraft; the factory (the mine) is not —, fabriken (grufvan) är nedlagd; the scandal may be — up into something, den skvallerhistorien torde vara ngt att göra af (i skrift); wood easily —, trä som är lätt att arbeta i. —er, -ur, s. arbetare i aiim. bet. (äfv. in wood : träarbetare ; in silver : silfverarbe-tare), äfv. zool. (: arbetsbi, arbetsmyra o. d.); ngn ei. ngt som utför (of, ngt); äfv. upphofsman, orsak; tekn. halftygholländare; spinn, »arbetare» (arbetsvals); to be a — of..., (dets. som work, va.) orsaka etc., vålla, —ing, -mg, prt.; a. arbetande (särsk. med kropps-, yrkesarbete); verksam, arbetsam; i verksamhet i allm., äfv. (om fabrik[srörelsel, om verksamhet) i gång, jfr ex. ; i sms. arbets-(jfr ned.); s. arbetande i vidstr. bet., arbete; sätt att arbeta; skötsel, drift; rörelse, gång (särsk. bärg. of a blast-furnace); bearbetande; gruf. brytning, äfv. brytningsmetod; pl. gruf. grufbrott, -skärpningar i vidstr. bet., grufarbeten, äfv. ss. spår af sådana:

iösbrutet (grå)bärg, stenvarp (jfr old, ex.); jäsning; trafik etc. (jfr work, vn. o. va.); to be —, (hålla på att) arbeta (at, på : hålla på med) ; vara i rörelse, i gång

(om maskin, äfv. om företag i allm.) ; not to be —, äfv. Stå (om verk), jfr ex. under — ed; the — classes, arbetsklassen; in a — condition,

t>: note, è: do, èi nor, 6: not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.working

F Talspråk. 1734 P Lågt språk.

world

(om maskin o. d.) i gångbart stånd; a ~ jeweller, en juvelerararbetare; in ~ order, se sms.; a good ~ party, pari. regeringsparti tillräckligt starkt för att ministären skall kunna sköta de löpande ärendena; se vid. ned. sms.; ~ miracles (se äfv. wonder,ex.), undergörande; a woman ~ miracles, en undergörerska; ^ over, tekn. öfverarbetning, retuschering, fulländning; ~ over time, arbete på öfvertid; to leave off nu, afbryta sitt arbete; the of her face, hennes ansigtes rörelse (lifliga minspel ei. ryckningar); (he little knew) the of the human heart, hvad som rörer sig i människohjärtat; the material used in the ~ of the line, äfv. rörliga materielen; of your own som ni själf arbetat (förfärdigat), äfv. »stält till» bild.; se vid. ex. under old, regular O. stomach samt sms. under harel. 'X.ing-ant, s. zool. arbetsmyra. ~ing -arch, s. se tymp-arch. ~ing-barrel, s. pumpstöfvel. ~ing-beam, s. ångm. balans. ~ing-bee, 5. arbetsbi. ~ing-bench, 5. verkbänk. ^jng-box, s. pumpsko. -^ing -Clothes, s. pl. arbetskläder, -drägt. ~ing -coat, s. arbetsrock. ~ing-day, s. arbetsdag (äfv. : arbetstid på en arbetsdag, t. ex. a ~

of eight hours); hvardag, söckendag; a. se rK>a-day,a..; ~ life, afv. hvardagslag. ~ing

-door, 5. bärg. arbetslucka. ~ing-drawing, ,«f. arbetsritning; konstruktionsritning. ~ing-dreSS, s. (is. kvinno-)arbetsdrägt. ^ing-expenses, s. pl. driftkostnader. -ing-furnace, s. giaSsmäitugn. ~ing-hole,

s. arbetshål i glassmältugn. ~ing- hour, s arbetstimme, -stund; pl. arbetstid. ~ing -man, 5. (kropps-)arbetare. ~ing-men, 5. pl. ar föreg. s.; r>Js association, arbetareförening; dwelling, arbetarebostad; the question, arbetarefrågan. ~ing

-order, 5. en maskins o. d. gångbart skick ; i aiim. arbetsordning, för arbete passande skick, »ordning», jfr ex.; masugns gång, äfv. i aiim., jfr ex.; before we have got in nu, innan vi kommit (oss) i ordning för att börja ei. i »gång»; in äfv. »i sitt esse»; out of nu, i olag. ^ing-OX, s. dragoxe. ~ing -party, s. mil. arbetskommendering (afdei

ning soldater kommenderad på icke-militäriskt arbete, »på handräckning»). ^ing-peOplß, s. pl. arbetsfolk. ^ing-pit, s. gruf. uppfordringsschakt (äfv. ~ing-shaft). ~ing-place,5. arbetsplats; särsk. gruf. Ort-bröst, StOSS. ~ing -point, s. gruf. se föreg. s.; mek. angreppspunkt. ~ing-power, s. arbetskraft. ~ing -season, s. fabriks- el. d. arbetstid ; tid som ngt är i gång; masugns blåsning, ojng-side, s. bärg. arbetssida, framsida. ~ing-SpOt, s. gruf. se r^ing-place. ^ing-time, s. arbetstid.

world, wèrld, S. värld i allm. äfv. bild., teol. etc. jfr ex.; äfv. sfär, område, jfr mind ex.; oändlighet, oändlig myckenhet, jfr ex.; ~ without end, (ad.) i alla världens tider, i evighet, evinnerligen; (a.) evinnerlig †; a nu of ..., en »värld» (: oändlighet) af, oändlig(t mycken) ei. (vid en piur.) oändligt många; a ~ of bliss, oändlig sällhet; a ** of enjoyments, oändligt många nöjen; (this did me) a of good, ... oändligt godt (verkade högst välgörande); the ivill be deceived, ordspr. världen vill bedragas; the ~ to come, the future (next ei. other) nu, den kommande världen (en annan värld, lifvet efter detta); ali the rsj, hela världen, alla människor; (äfv. ngns, jfr ned.) alt i världen; hela allmänheten (äfv. F med tillägg: all the ~ and his wife {and daughterJ ei. and their mothers ei. d.); hela den fina världen, hela societeten; she is all the ~ to me, hon är mitt alt i världen; jfr vid. ned. med for o. over; the great (den) stora världen; the inferior (ei. lower) nu, underjorden; outer nu, yttervärld; the new (old, polite,

wide) se under dessa adj. ; se äfv. this ex.

samt upper, sms.; se äfv. ex. under OWn; the

ivhole nu, hela världen (: världsaltet ei. hela jorden); (she would follow him to) the nu's end, världens ända; such is the SO goes the nu (jfr Iikbetydande ex. under way samt go, with 0. wrong, ex.), sådan är världens gång); she töas nus too good for him, hon var oändligt mycket för god för hnm; as long as the ~ has stood. äfv. alt från världens begynnelse (: from the beginning of the ei. since the nu began); what will the ~ say? hvad skall världen (folket, människorna) säga? to begin (jfr d. o. ex.) titi nu again el. anew (with nothing, with no property etc.), börja (sin bana i världen) på nytt (ei. om igen från början, sedan man en gång misslyckats el. »förolyckats», gjort bankrutt etc.) (börja med ingenting, med »två tomma händer»); let the nu slide, låt världen ha sin gång; to see (jfr ock ex. under d. o.) the to see wliat the nu is like, se sig om i världen; (nu Ss. objekt efter vb, se i aiim. dessa, ss. carry, enter, renounce etc.); before the nu, i världens ögon, inför världens dom, jfr right, ex.; he was not much longer for the han hade icke långt igen i denna världen (... att lefva); he would not do so for (ali) the nu (ofta äfv. not for nus), ... icke för alt i världen, för ingenting i världen; for ali (se d. o. ex.) the ~ like ..., ackurat, (fullkomligt, >på pricken» etc.) lik, alldeles som, precis som ...; to remove from

ki fate, å: far, å: fall, à: fat, å: fast, è: mete, è: met, é: her, 1: £ne i: fin, i fir,world

)fC Mindre brukligt. 1735 † Föråldradt.

worm- destroying

the rödja ur vägen, undanrödja (döda, arv. to put out of the to withdraw

[retire ei. exile one's self) from the draga sig tillbaka från världen; what [how el. annat frågeord) in the hvad etc. i ali världen? every day in the ~ F, hvar eviga dag; he is the best... in the ou, ... den bäste ... i världen; all the riches in the /v/, alla världens skatter; to get down (ei. fail) in the förolyckas (»lida skeppsbrott» i lifvet); se ex. under rise; se ex. under get (on) o. way; to bring (in]to the rsj, skaffa afkomma till världen; äfv. uppföda, uppfostra; to come into the ^v, komma till världen, födas; to go into (ei. out in) the gå (draga) ut i världen; to send out (jfr ock usher) into the sända ut i världen; of the ofta världs-(jfr ned.); äfv. (jfr champion, thief ex.) af alla ... i världen, den förnämste ... i världen; child of the världsbarn; citizen of the världsborgare; contempt of the världsförakt; experience of the

världserfarenhet; history of the världshistoria; ignorant of (the ways of) the obekant med ei. främmande för (stora) världen(s flärd), äfv. obesmittad af världen (: untouched by the knowledge of the oj, världskännedom; man of the världsman; äfv. (en man som är) ett världens barn; map of the världskarta (karta öfver hela jorden); part of the nu, världsdel; rose of the bot. Camellia japonica; to go the ivay of the gå ali världens väg (jfr under way dyl. ex. med flesh)', woman of the se under d. o. samt jfr ofvan man of the out of the

(adv.) ut ur världen; (långt) bort från stora världen; (adj.) se under out, sms.; ali over the ~ (ei. all the ~ over), öfver (alt i) hela världen, öfveralt på jorden (jfr range, ex.); he had an ... opening to the ~ before him, han hade utsigter till en ... framtid för sig; to be cast (ei. thrown (at large) (up)on the to be turned (loose) upon the blifva utkastad (vind för våg) i världen, lemnas på egen hand (att taga sig fram); to be beforehand (in el.) with the ~ (äfv. jfr to be forwards in the hafva kommit sig före i världen (mots. ... behindhand ..., jfr d. o. ex.); ~ föregånget af prep., se vid. ex. under enter, launch, throughout, to etc. —city, s. världsstad. —conquering, a. världseröfrande. —creating, s. världsdanande, världska-pande. (W)—English, s. »världsengelska»

(ett af Melville Bell uppfunnet fonetiskt stafnings-system för engelska språket). famed, rvi- famous, a. världsberömd, —hardened %, a.

förhärdad i sin världslighet, —making, a. se ^-creating. —snake, s. myt. Midgårdsormen. —tree, s. myt. Världsträdet (Yggdrasil). —wide, a. utbredd öfver ei. omfattande hela världen (jorden); världsberömd, äfv. världshistorisk; ~ fame, världsrykte. "JineSS, -lines, s. världslighet, världsligt sinne; egennytta, vinningslystnad. 'vJing, -ling, s. världsligt sinnad människa, ett världens barn. ~ly, -li, a. världslig; världs-, jfr ned.; hörande till denna världen, jordisk, timlig (t. ex. one's ~ good)-, köttslig (teol.), sinlig (t. ex. lusts)-, egennyttig; ad. † världsligt, timligt; of the loorld af (: tillhörande) (denna) världen och (lefvande) blott för denna världen; ~ life, världslif; ~ mind, världsligt sinne; ~ person, världsmänniska, världsligt sinnad människa; ~ wisdom, världsklokhet; ~ toise, världsligt vis. "Jy-minded, a. världsligt sinnad, oandlig. ~ly-mindedneSS, s. världssinne, världsligt (köttsligt, oandligt) sinne.

WOrm, werm, s. mask iaiim.(/.ooi. ordn. Vermes, men äfv.: larv etc.; förr kräldjur i allm., äfv. orm †); biid. frätande mask (»matk»); tungband hos hundar; skruf gång, -gänga; skruf i en korkskruf; art. etc. plunderskruf, krats; (of a still) slang(rör), spiralformigt rör; si. poliskonstapel; vn. slingra sig fram; kröka sig; biid. arbeta långsamt, smygande)j<; va. rensa från mask †; (med from, out) försigtigt, listigt draga, »haspla», lirka ut ngt, locka fram (t. ex. a secret, the details out of hirn)-, art. etc. ur-kratsa, med krats rensa (the barrel of a gun), plundra en kanon; si. rensa ostron från skägget; tekn. gänga en skruf; sjö. tränsa. tira en ända; veter. skära tungbandet på en hund; a will turn (fullständigare : the smallest ~ will turn, being trodden on), ordspr. äfven masken i stoftet vänder sig upp mot den som trampar på den; not to harm a icke göra en mask för när; to have r^s (to be suffering from rvs), ha (intestinal)mask(ar); food for f\jS, maskars föda; to hunt for r>*s, leta mask; to flsh with meta med krok och mask (till bete); ~ one's self into a person's favour, småningom innästla sig i ngns gunst (hos ngn); ~ one's way, slingra sig, smyga sig fram. ~(-)and(-) wheel, 5. mek. ändlös skruf och hjul. ~ -bag, s. maskpåse vid metning. bark, s. se Surinam bark. —bit, s. skrufborr-spets. —cast, s. tarmlikt rör af hop-

klibbad jord som en daggmask lemnat efter sig.

—destroying, a. maskförstörande, -dö-

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.worm-destroying % Mindre brukligt. 1786 † Föråldradt.

dande; ~ cake, maskkaka. *v-eat†, va. fräta som en mask; a. se följ. "fØclten, a. maskäten, -frätt, -stungen (äfv. bild.) (eg. om timber, wood). ^-eatenneSS, s. mask-stungenhet, maskstyng (of timber). ~ -eating, s. maskätning (i dubbel bet.); maskstyng; (äfv. i pl.) maskmjöl, maskfrat. ~ -fence, 5. se ser pent-fence. ~-gear, s. mek. se ofvan ~ and wheel. ~-graSS, S. bot. »maskrot» (Spigelia marilandica); äfv. hvitfetknopp, stenört (Sedum album), ou-groove, s. maskgång. "w-hole, s. maskstyng, maskhål, maskgång. ^-like, a. masklik (särsk. anat., t. ex. process); spiral -formig. ~-meal, s. maskmjöl, maskfrat.

~-0il, S. farm. maskolja (af fröna af Chenopo-dium anthelminticum). powder, 5. farm. mask-pulver. ~-safe, s. spritkontrollapparat

(verkande utan att man behöfver borttaga ngn sprit från destilleringsapparaten). *vi-SCreW, s. bärgs-

borrgripare. ~-Seed, s. maskfrö; äfv.

bot. benämning på flere arter malört (Artemisia) etc.; äfv. Spigelia Anthelmia; se ~ -grass, förra bet.; äfv. åkergyllen (Erysimum cheiranthoides, äfv. ~ treacle-mustard). ^seed-Oil, s. malörtsolja hvaraf beredes ab-sint. a. is. zool. masklik: ~ ca-

terpillars, zool. Vermiformes. ~-shell, s. zool. masksnäcka (Vermetus). ~-tea, s. dekokt tjänlig mot mask. ~-tllb, 5. kylfat med kylslang. nw-wheel, s. mek. skruf hjul, kugghjul hvari ändlös skruf griper. WOOd, s. bot. etc. malört (Artemisia absinthium) äfv. bild. (: bitterhet) (i ordstäf: ~ and bitter aloes, ei .gall and ~ed, ~d, pp.; a. gängad, gängig; maskäten, ^ing, -ing, prt.; s. tekn. gängskärning; sjö. träns-ning. "wing-pot, s. tekn. krukm. kärl innehållande färg som utttränger och färgar med ormlika ornament kärl som drejas. slirig †, -ling, s. liten (is. biid. usel) krälande mask. ~ul, -ål, s. »borren», ryggböld hos boskap orsakad af insektslarver. "1,

a. full af mask; biid. krälande i stoftet; poet. maskars, grafvens.

WOrn, worn, pp. (af wear); a. sliten, nött; medtagen (jfr weary ex. o. out); ^ soil, utsugen jord; ~ at the edge, kantstött;

away, ~ bare (~ to a skeleton), af-tärd, afmagrad (till ett skelett); ~ with age, trött af år (»och mycket lefvande»), utlefvad

gubbe; ~ with grief, tärd af sorg; ~ with weeping, förgråten. ~-0llt, a. utnött, försliten, utsliten; bortnött, utplånad; biid. utsläpad, »utarbetad», nedtyngd (with, af); utlefvad; förgången †.

wornal, wè'rnåi, wornil,

-nil, s. se wormul.

Worried, wur'id, (imp. O.) pp. (af worry); pinad etc. (jfr worry) (with, af, gnm); ^

out, utpinad, utsliten, bild. utttråkad, worrier, -riur, s. plågare, kältare (etc., jfr worry), plågoande, worrisome, -risum, a. prov. besvärlig, plågsam. WOrrit, -rit, s., va. o. vn. F se worry.

Drry, wur'i. va. rifva, sarga, slita i (o. bita ihjäl ei. strypa) (om hundar etc.), sönderslita; F ge på i slagsmål; i aiim. fara illa fram med, anfäkta, ansätta, förfölja; F plåga, pina i allm.; »släpa ut» med mycket arbete; gnata (kälta, käxa) på; besvära, tråka ut; vn. rifva och slita, slåss (om hundar); vara orolig, ängslas (»pina [ut] sig själf»); vara (blifva) uttråkad; gnata, käxa; Skoti. (vara nära att) kväfvas gnm ngt som fastnat i strupen, storkna; s. (pl. -ries, -z) rif vande o. slitande; besvär, tråk(ighet äfv. med pl.); sinnes-oro; käx, kält; the wolf, en lek; ~ by inquiries, ansätta (uttråka) med frågor (frågvishet); »» for payment, kälta på betalning; ~ a person into ..., gnm kält etc. förmå ngn till ngt; / will ~ him out of it, jag skall icke lemna hnm ngn ro förrän jag får det; you're enough to ~ the life out of a man (ei. a man out of his life), du kan då pina ihjäl (tråka alldeles ut) en människa; ~ (one's self) to death, pina ihjäl (sig), pina (tråka etc.) ut (sig); to escape all the för att slippa alt tråk; to be in a (state) of ängslas, våndas, vara i ett tillstånd af stor sinnesoro; this was a source of constant »» with him, detta vållade hnm ständig oro, ... pinade hnm ständigt; he is getting thin with han magrar af ständig oro (ei. af ständigt bråk och tråk). <->Jng, -ing, prt.; s. lefvande och slitande (t. ex. of dogs); pinande; jfr vid. worry, s.; to be ~ about..., kälta (käxa) om ngt. singly, -ingli, ad. plågsamt, till stor plåga för ngn (så att man kan bli alldeles utpinad), orse, wårs, a. (föres som komp. till bad o. ill) värre; sämre särsk. tin hälsan; sämre däran, i en sämre ställning; ad. (jfr a.) värre, sämre; S. (substantiveradt medels artikeln) ngt

sämre; försämring; ngn sämre †; va. † se loorst; »» and (blifva) alt sämre; (it would have subjected me to ...) or eller ngt ändå värre; ~ than nothing, sämre (äfv. mindre) än intet, jfr ned.; he is oj than nothing, han eger mindre än intet (har bara skulder); you are ~ than your word, du håller (höll) icke ord; and what is och hvad värre är; and, what ivas ~ than ali, och det allra-värsta (var att); nay, I did ja, jag gjorde hvad som sämre (värre, dummare) var; he can't do a ~ thing, det är det sämsta

(»dummaste») han kan göra; (efter befallning ei. förbud) or it will be (the) o, for you, annars skall det gå dig illa (»annars skall du få se på annat» ei. »värre»); to fare oj, se d. o. ex.; to get (become, grow) oj, blifva sämre (särsk. af sjukdom); i allm. försämra sig; förvärras; he is getting oj from day to day, el. oj and oj every day, han blir sämre för hvar dag; my arm grew oj, (det onda i) min arm blef värre; to be oj off. vara sämre däran, hafva det sämre ställdt; vara mindre försigkommen; till he had some thousands ~ than nothing, tills han skaffat sig några tusen (kronors etc.) skuld; to make oj, göra sämre; (afv. to render oj) försämra; förvärra; to make the matter oj, förvärra saken; to make matters (ei. it) oj, äfv. (adverbieit talesätt) till råga på olyckan; I made myself oj by my rebellion against my uncle, jag försämrade min ställning (äfv. stälde mig själf i en sämre dager) genom min opposition ...; the dess sämre ei. värre; so m-uch the oj, så mycket sämre ei. värre; the o> for, vörden sämre genom, jfr vid. de föij. ex.; the ~ for wear, nött, sliten (t. ex. a coat ..., äfv. : en »sämre» röck); äfv. biid. utsliten (banal, trivial sanning); a hat not much the oj for wear, en så godt som ny hatt; to be (rather) the oj for ..., lida på ei. till följd af ngt, vara (tämligen) illa däran; afv.förlora (ei. hafva förlorat) på ei. gnm; to be the oj for drink (liquor [jfr d. o. ex.1, wine) F, vara »ankommen» af starka drycker; am 1 the oj for that f är jag sämre för det? you are not the ~ for it, äfv. det har du inte tappat på (ei. du tappar inte därpå); you'll not be (el. you'll be never ei. none [jfr d. o. ex.1) the ~ for a walk, en promenad kan inte skada dig; they were the ~ for their ... -ing, de hade ondt af (ei. de hade skäl att ångra) att de gjort så; they are the oj of it, de ha försämrats däraf; to get (have)

the oj of it, se liknande under lOOrst; think

not the oj of him for his ..., tänk inte sämre om hnm för hans ...; to go by the se go, ex.; for jfr better, ex.; for the (förändring) till det sämre (jfr altered, change \vnJ\ etc.); till ngns nackdel; there has been a change for the oj, en försämring har inträdt; the invalid took a long sea -voyage, but only for the oj, sjuklingen gjorde en lång sjöresa, hvilket dock blott gjorde hnm sämre; prepared for the oj, beredd på det värsta af två möjligheter; to go to the o*, Se to get the ivorst; they were put to the o, before Israel, bibi. de hade blifvit slagna af Israel; from bad to oj,

äfv. ur askan i elden; jrr vid. ex. under bad, luck, speed (ordspr.), think, useless, word etc. -n, va. † försämra; förvärra; afv.)j< se ivorst; vn. % blifva sämre, filing -ning, prt.; s. försämring.

WOrSt, wlrst, a. (föres som superi, till bad o. ill) värst, sämst; ringast, underhaltigast etc.; ad. värst; sämst; afv. mest ei. minst (valet beroende på betyd, af det vb som häraf bestämmes); S. (the det värsta el. sämsta; va. besegra, öfvervinna, slå, få öfvertaget öfver; vn. † försämras; he is his own o> enemy, själf är han sin värste fiende (han har ingen värre fiende än sig själf); the oj luck has fallen upon me, den största olycka(n) har drabbat mig, jag har råkat värst (ei. mycket illa) ut; those oj off, de som ha(de) det värst (ei. sämst ställdt för sig), de som äro (voro) mest illa däran (ei. illa ute); ~ of ali, allra värst ei. sämst; äfv. (eiiipt.) det allra värsta var att ...; the oj of it is that ..., äfv. olyckan (det värsta af alltsamman, det ledsammaste [ei. förargligaste ei. [-»dummaste»]-]{+»dum- maste»]+} i saken) är den (det) att...; and that is not the oj of it, och det är ändå inte det värsta; if the ~ come(s) to the oj, in case the ~ should ensue, should the oj arrive, if things reached the in

b\ note, S: do, 6: nor, 6: not, à: tube, tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.worst

r Talspråk. 1738 i Lågt språk.

case of the nu, if matters (things) come to the om det värsta skulle inträffa, om det skulle gå altför galet (ei. illa ei. riktigt på tok), i värsta fall; äfv. (om ngt svårt, farligt etc.) om saken drifves till sin spets; do your nu! gör ditt värsta! to get the <v of it, »draga det kortaste strået», ligga under (i striden äfv. ... of the battle); äfv. hafva det svårt, fara illa (: to have the nu of it, äfv. hafva det värsta [värre än andral att utstå); hafva olycka, misslyckas, duka under; förlora på saken, bli lidande på saken; to make the ~ of, vända till det värsta (i dubbel betydelse); alldeles fördärfva ei. »skämma bort» saken; speak the nu! säg ut hvad du har på sinnet (äfven om det vore det allra värsta)! at the nu, som sämst ei. värst; i sämsta skick; (om person äfv.) minst lyckad ei. lycklig i ngt utförande (äfv. »minst disponerad»); i sitt värsta skede ei. i sin värsta gestalt; i värsta fall; ivhen things are at the nu, they will mend (jfr vid. d. o. ex.), när nöden är som störst, är hjälpen närmast; the disease is at the nu, sjukdomen har nått sin höjdpunkt; they would never come by the ~ (jfr, angående detta uttr., ofvan to get etc. samt ex. under go [by]) of the bargain, de skulle aldrig förlora på köpet ei. (allmännare) bli lidande på affären for the nu, till det värsta; in the event of the nu, i värsta fall; they are none of the nu, de äro icke bland de värsta, de äro icke som värst; to put to the ~ †, besegra, jfr va.; to be nued, draga det kortaste strået; se vid. ex. under remain. ^-Conditioned, a. sämst (beskaffad ei. utrustad). Worsted, wus'ted, s. stickull(garn), brodér-

ullgarn (allm. benämning); spinn, kamull(sgam), redgarn; a. is. i sms. kamulls-,ylle-; nu articles, yllevaror; ~ goods, ~ stußs, kamulls-tyg(er); ~ shawl, yllesjal; ~ stockings, yllestrumpor; to be in the ~ way, handla med yllevaror (garn etc.); ~ yarn, kam(ulls)-garn. ^-frame, S. brodér-, sybåge.

WOrt, wert, 1. s. (numera is. i sms.) ört, planta; ett slags kål †; blåbär (arv. /vS).

WOrt, wèrt, 2. .«?. vört.

WOrth, werth, 1. defekt, v. var(d)e (bioit i uttr.: woe nu the day, woe ~ the man, woe nu thee o. d.).

WOrth, werth, 2. s. värde i eg. bet.; biid. inre (moraliskt) värde, förtjänst(er); (äfv. om ting) värdefullhet, förträfflighet, betydenhet, vigt; ngns förmögenhet (värde i pengar af hvad ngn eger el. har i inkomst); a. värd (utan prep.; så o. så mycket i pengar; el.: förtjänt af [att], jfr ex.); (äfv. om person) »värd» : egande så o. så mycket; hedervärd †; värdefull †; its

~ in money, dess värde i pengar; money can buy money's ~ (jfr sms. under money), ordspr. alt kan fås för pengar; to get the nu of one's money (jfr förra ex. med hänvisn.), få valuta för sina pengar; J know her nu, jag känner hennes verkliga värde; to leave ...at its lemna ngt i sitt värde; a man of great en man af stor förtjänst; ~ asking for, värd att fråga efter; while life be »u (the) having, så länge lifvet är värdt att ega (: eger ngt värde); what is nu having, (köp af sakerna blott) det som duger; the only one o» mentioning, ... som kan förtjäna att nämnas; ~ the money, värd sina pengar; (a book) nu reading, (en) läsvärd (bok); ^ to be remembered, minnesvärd; that was something (really) nu seeing, det var någonting (värdt) att se, det; ~ thinking of, som förtjänar (som »tål att») tänka på, tänkvärd (om förslag o. d.); is it nu troubling yourself to (do so) ? är det värdt att du gör dig besvär med att ...? to be äfv. gälla (t. ex. one pound sterling is ~ 18 croions Siuedish); he is ~ 1000 £s a year, han har en årsinkomst på 1000 pund sterling; he is ~ a million of money (ei. a mine of money), han är (mång)mil-lionär; he died ~ 100000, han lemnade 100000 efter sig; what is she nu? hur mycket kan hon ha'? his living (preferment etc.) was nu 100 £ a year, hans pastorat etc. inbragte ... om året; all he is nu, alt hvad han eger och har; it is as much as his life is det kan kosta honom lifvet; he is ~ two, han är så god (gör lika mycket gagn) SOm två; One hour's sleep before midnight is ~ two hours' after, en timmes sömn före midnatt är lika god som (går upp mot) två timmars efter; (know ...) what he is äfv. hvad han duger till ei. går för; it is nu while (for a person) ...-ing (el. to med infin.), det är mödan värdt att ..., det lönar mödan (för ngn) att ...; he has not found it r^ his while to answer, han har icke gittat svara; the remark must go for what it is nu, anmärkningen får gälla hvad den kan; it must be taken for what it is man får ta' det för hvad det går för (jfr föreg, ex.); the attempt is ~ making, försöket lönar sig att göra, det är värdt ett försök; however, it is nu an inquiry, äfv. i alla fall kan man ju höra efter; jfr vid. ex. under powder, salt, o. weight. ~ier, we'rdhiur, komp. af nuy. ~ies, we'rdhiz, s. pl. (af nuy, jfr à» o.) äfv. »storgubbar»; the nine nu (of the world), förr (is. SS. figurerande i processioner) (tre lieduingar:) Hektor,

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, \: fine, h fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1739 † Föråldradt.

worm- destroying

Alexander, Jul. Gæsar; (tre judar:) Josua, David, Judas Makkabeus; (tre kristna:) Artur, Karl den store, Gottfrid af Bouillon.

»hygglig», jfr ex.; S. {pl. —ieS, -Z, se d. o.)

ngt utmärkt †; man af (framstående) förtjänst, framstående man, stor man; hedersman (äfv. lätt iron.); en orts märkvärdighet ei. ryktbarhet biand befolkningen, »notabilitet», ort-original; a oj example, ett värdigt föredöme; our oj host, vår ärade värd; ~ man, hedersman i aiivarüg bet.; a labourer is ~ of his hire, arbetaren är sin lön värd; a thing well oj (of) the attention of every traveller, som väl förtjänar ... uppmärksammande; (in a manner) of a queen, värdigt (äfv. som kunnat anstå) en drottning; — of consideration, oj of being considered, beaktansvärd, begrundansvärd; — of being hanged, värd att (som borde) hängas; to be ~ of, äfv. förtjäna; to be deemed oj of being (ei. to be) ..., jur. varda befunnen förtjäna att blifva ... (straff); it is not oj of reply, det förtjänar icke ngt svar; you are not o> of lier, du är henne icke värd(ig); it is not oj of us to say any ill of..., det anstår icke oss att säga ngt ondt om ...; — med of, se vid. ex. under notice o. remark; how are you, my oj ? hur står det till, min värderade vän? right oj (titel), hedervärd.

WOt †, wot, vn. o. vci. (eg. 1 o. 3 pers. sing, pres. af wit) veta (nunicra blott i vissa talesätt, jfr ex.); God oj (el. orätt: ojs), gli' vet; how about the matter you ~ off hur är det med det där du vet?

WOUd, waud, s. se woad.

WOllld, wud, imp. (af will; 2 pers. sing, oj St, -st) ville, önskade, skulle vilja; skulle

(tidsbjäipvb); måtte; äfv. (jfr will) kunde, plägade; oj (enbart, med följ. objektssats, jfr de följ. ex.) (eiiipt. för I oj) jag ville ei. skulle vilja, jag skulle önska; (äfv. med föij. to o. subst., jfr God, heaven) gifve (Gud etc. att ...); oj the night were over! jag skulle önska att (ei. ack om ..., Gud gifve [»det vore så väl»] att ...) natten väl vore förbi; ~ that all men could say likewise! äfv. det vore väl om alla kunde säga på samma sätt; you should have stayed to listen, and I oj have told you all, du borde hafva stannat och hört på, så skulle jag hafva talat om för dig altsamman; I o> like, Am. ei. Skoti. för I should like; here I oj remark, här-(vid) skulle jag vilja anmärka; I oj rather he did not, jag ser ogärna att han gör det; fate ~ have it so, ödet ville så ha det (jfr luck, ex.); he ~ fain have had me give ..., han skulle gärna velat att jag gifvit ...; it oj be a pity, det vore skada (ei. »synd»); there o, be no ...-ing, det vore omöjligt att ...; it oj not do, det ville icke hjälpa, det hjälpte icke; ^ you give me ...? skulle du vilja ge mig ... (höflig uppmaning)?withdraw

F Talspråk. 1740 P- Lågt språk.

within

wound, waund, 1. {imp. o.) pp. af wind, 1.;

~ up, särsk. uppdragen om ur(verk); jfr för öfrigt under wind, 1. WOUnd, wund, 2. s. hugg-, stick-, skott-Sår (äfv. i trä[d] etc.; äfv. bild. i själen, särsk. »hjärtesål*») ; djup kränkning; skada tillfogad ens goda namn o. rykte; jur. blodvite (: bleeding va. såra äfv. biid. : kränka känslan, samvetet; skada; vn. såra, tillfoga sår; to get {receive) a rw, få ett sår, bli sårad; to give ...a to inflict a upon ..., gifva ngn ett sår, såra ngn; to heal the struck by the war, för att läka de sår som kriget orsakat; he jests at scars that never felt a den ler åt ärr hvilken aldrig känt (ei. fått) ett sår; se dress, ex. ^-dressing, s. kir. sårs för-bindning(skonst). ~-rOCket, s. allmän sommargyllen, ängskål (Barbarea vulgaris). ~-W0rt, s. bot. syska (Stachys, is. S. gerraanica); harväpling, räf klor (Anthyl-lis Vulneraria); allmänt gullris (Solidago Yirgaurea); äfv. prestkrage; vallört (Symphytum officinale) etc. ~-W0rth, s. bot. Liabum Brownei. ^ablß, -abl, a. sårbar. ~8d,-èd,pp.; a. sårad ; sargad; äfv. skade-skjuten; the {otir, their etc.) de (våra etc.) sårade; deeply djupt sårad (ei. bittert kränkt); desperately {badly, severely) farligt (svårt) sårad; ~ to death, mortally (äfv. biid.) fatally dödligt sårad; the ~ is the feeling heart, det hjärta som själf lidit ömmar mest för andras smärta. ~er, -ur, s. ngn ei. ngt som sårar ei. tillfogar sår. ~ily)((, -lif, ad. svårt (jfr o>y). ^ing, -ing, prt.; s. sårande; sår. ~leSS, -lès, a. is. poet. osårad; utan att såra)j(; osårbar †. †, -i, a. sårande, tillfogande sår (poet,; darts etc.) ; (wau'ndi) F svår, stor; ad. F svåra, värre, wourali, wo'rali, wourari, -ri, s. se curari. W0V6, wov, imp. af weave; pp. >((se föij. ~n, -n, pp. af iveave; a. väfd; ~ in gold, guldstickad, rv-mould, s. papperstiiiv. velinform (jfr föreg.) af finaste väfd metallduk. ~ -paper, S. velinpapper (fint, utan ränder el. d.). WOW, wau, vn. skälla; prov. äfv. jama. ~-W0W, interj.; s. vov-vov; zool. silfver-gibbon (Hylobates agilis ei. leuciscus), jfr gibbon. WOWf, wauf, a. Skoti. vild, förryckt; litet tokig, wox †, woks, pp., † (iika), imp., ~en t,

-n, pp. af wax. wrack, råk, l. s. se rack, 5. wrack, rak, 2. (äfv. † ~e) s. (jfr rack, 3.) se wreck; »släke», på stranden uppkastad tång o. d. (: sea-~); va. se wreck †; plåga, pina, jfr rack, 6. ~graSS, s. se grasswrack. wrain-bolt (rån-), -Staff, se motsv. under wring. wraith, rath, s. Skoti. varsel, ngns vålnad

uppenbarande sig före dennes död ; Spöke.

wrang, rang, 1. imp. af wring. wrang, rang, 2. a., s. o. ad. skoti. t. wrong. wrangle, rang'gl, vn. kifvas, munhuggas, träta, gräla {about, for, om); disputera (särsk. univ.) †; va. † inveckla i gräl; s. träta, gräl. ~r, -år, s. grälmakare, gräl-sjuk människa; disputatorf; cambr. univ. en som fått honnörsbetyg i kandidatexamen å matematiska sektionen {senior 'v/, den som fått högsta betyget i

nämda examen; de därnäst i ordningen : second,

third etc. ~rship, -Ärsjip, s. univ. en

wrangler's, värdighet ei. rum på examenslistan. ~S0me, -sum, a. grälaktig, gräl-sjuk. wrangling, -ing, prt.; s. träta (-tor), gräl(ande). Wrap, rap, 1. va. orätt stafn. i st. f. rap, 2. Wrap, råp, 2. va. {imp. o. pp. ~ped, -t) hopveckla; omveckla, veckla in, insvepa, svepa om, inlinda, invira, packa in, lägga in i ngt omhölje (ofta med up) {in, i); i aiim. inhölja, öfverhölja, betäcka etc., jrr ex.; Vn. (äfv. med Up) Svepa in sig etc., jfr ned. reflex. ; S. Öfverplagg, sjal, pläd o. d. som man kastar öfver sig; ofta i pl. plagg, kläder, is. extra öfverplagg som man för med sig ute för att kasta på sig vid behof; tekn. spinn. hand. pasman (jfr lea, 1.); ~ one's self up, insvepa sig {in, i) äfv. bild.; svepa om sig; »bylta in sig» {in, i), »pälsa» på sig, bona om sig, »taga på sig »{well, väl); f>»ped in a cloud {in darkness, in a fog), höljd (dold) i ett moln (i mörker, i dimma); o>ped in mystery, insvept i dunkel biid.; ~ in paper, slå in i papper, slå pnpper om(kring); *»ped in sleep, liggande (försjunken) i djup sömn; e>»ped {up) in studies, fördjupad i studier; f>»ped in thought, försjunken i tankar; ~ her warmly up (ei. ~ her up well), kläd på henne varmt, svep bra om henne med ytterplagg, sjalar, resfilt el. d.; tO be

r^jped up in, biid. vara försjunken (fördjupad) i, helt och hållet »uppgå i»; vara helt och hållet beroende af; vara alldeles intagen af (betagen i); all his happiness was ~ped up in her, all hans lycka var koncentrerad i henne, hon var alt för hnm; <*»ped up in self uppgående i sitt eget jag. ~-raSCal †, s. si. gröfre öfverrock, ^page, -adj, s. om- ei. insvepande, inpackning etc., jfr ofvan; omhölje, omslag (jfr ~joe?-); paket, bylte. ~per, -ur, s. omhöljare, ngn som invirar,

slår in i paket etc.; i allm. ngt som tjänar till omhölje, omslag äfv. å bok; omslagsduk, packduk; möbel öfverdrag; större konvolut; hylsa; täckblad i cigarr; plagg (jfr wrap), särsk. fruntimmers-morgonrock; löst sittande

öfverrock. — ping, -ing, prt.; a. i sms. omslags- (t. ex. paper); s. in-, omsvepande, invirande etc.; omslag, omhölje, jfr föreg. s. —t, -t, dets. som —ped (is. adj.).

wrasse, rås, s. zool. bärgfisk (slägtet Labrus); hallan —, bärggylta, bärgsnultra (Labrus maculatus); red (ei. cook, spotted, striped) snyltra (Labrus mixtus).

Wrath, rath, rath, s. vrede; passioners häftighet, raseri; bibi. Guds straff (upon, öfver); a. % vred, förgrymmad (jfr wroth); va. † göra vred; vn. † blifva ei. vara vred, vredgas; in great —, i högsta vredesmod; ursinnig; to allow the sun to go down upon one's —, låta solen gå ned öfver sin vrede; se vid. ex. under slow, turn (away) o. wreak, —ful, -ful, a. vred, vredgad (äfv. look, etc.), rasande, ursinnig; ond, förbittrad (with, på); fallen för vrede. —fulness †, -fulnës, s. vrede. —ily, -lif, ad. F i vredesmod. —Ing †, -ing, prt.; s. retande till vrede. —leSS †, -lès, a. ej vred; af mild, lugn sinnesart. —y, -i, a. F förgrymmad, arg.

Wreak, rèk, va. »vräka», kasta, (ut)slunga †; numera blott bild.: utösa (one's rage ei. wrath etc.; upon, öfver); utöfva, utkräfva ([one's] vengeance upon, äfv.: tillfredsställa sin hämd[lystnadj på, hämnas på); äfv. »släcka» vrede etc., jfr anförda ex. (hate, Spite/ Upon, på ngn); hämnas †; s. † hämd; vrede, ilska, —er %, -ur, s. hämnare. ~ful †, -ful, a. hämdgirig, ilsken.

wreath, rèth, s. (pl. —S, rèdhz) (ngt [hop]rulladt el. hopvridet:) 1'ing (t. ex. en orms), pl.

äfv. ringlar; rökhvirfvel; krans, girland; her. hjälmkrans; snödrifva (jfr snow-oj); ngt liknande en fläta, äfv. strimla; va. se — e; —s of spray, (upp)hvirflande skum. — -Shell, s. se screw-shell. —e, rèdh, va. vrida †; vrida ihop, fläta en krans o. d.; omvira, ombinda med en krans ei. d., omslingra; sammanfläta; poet. bekransa (särsk.-. vara virad om ngt, t. ex. flowers — the sparkling bowl); vn. poet. vira sig tillhopa, vara in- ei. sammanflätad (with, med); se)j< writhe, —ed, rèdhd, pp. vriden etc.; a. äfv. ringlande, hvirflande (upp) (t. ex. om rök). —en, rèthn, pp. se föreg.

—y, -i, a. poet. bekransad, omvirad med kransar o. d.; poet. liknande kransar o. girland er, hängande ifestoner(t. ex. foliage); snodd, vriden, spiralvriden (t. ex. bvg. column, spire).

wreck, rek, l. s. bärg. se rack, 6, s. bärg.

wreck, rèk, 2.5. skepps-vrak; äfv. vrakspillror

(el. i allm. hvad [gods] som drifver omkring i sjön; el. [särsk. jur.] hvad som uppkastas på stranden t) Strand-vrak (afv. i pl.), strandgods; bild. spillror

(t. ex. the — of the army); bild. en ruin af hvad som varit (äfv. om person :) en förolyckad; skeppsbrott, äfv. biid. : ödeläggelse, fall, ruin; se äfv. wrack 2.; va. göra till vrak, förstöra gnm skeppsbrott; stranda (förlisa ei. göra haveri) med fartyg; biid. ödelägga, förstöra; illa tilltyga, fördärfva; biid. bringa i olycka ei. i fördärf; biid. kullkasta förslag etc.; »spoliera»; biid. tillintetgöra (t. ex. ngns frid); vn. † lida skeppsbrott, förlisa; a bit (ei. piece) of —, en vrakspillra; the scene of the strånd-ningsstället; to go to — (and ruin), se motsv. under rack; dead —, abandonneradt vrak; jfr vid. under — ed. —-free, a. ej underkastad strandrätt. —-master, s. strandfogde, stråndningskommissarie som tager vård om strandgods (jfr receiver of ivrecks). —-WOOd, s. virke efter förlista fartyg, —age, -adj, s. skeppsbrott †; vrakspillror, strandgods, strandvrak. —ed, -t, pp. förlist; skeppsbruten; — goods, strandgods, vrakgods; to be —, lida skeppsbrott (äfv. biid., of, på), förlisa, förolyckas, stranda (äfv. biid., t. ex. the negocia-tions will be —). —er, -ur, s. vrakplun-drare, strandtjuf; (vrak)bärgare (äfv. fartyg). ~ful)js, -ful, a. orsakande skeppsbrott; förstörelsebringande. —ing, -liig, prt.; s. skeppsbrott, förlisande; ödeläggelse. —ing-Car, s. Am. järnv. vagn medförande redskap för att klara banan från

spillror af förstörda vaguar el. från nedfallna träd etc.

wren, rèn, s. zool. gärdsmyg, tummeliten (Troglodytes, is. [: common —] T. euro-pæus); vn. jaga gärdsmyg; American —, T. domestica; g olden-crested —, kungsfågel (Regulus cristatus); recl-crested —, R. ignicapillus. —-boyS, s. pl. gossar som på juldagen (: —ning-day) gå ut att jaga gärdsmyg, —-tit, s. zool. »gärdsmygsmes» (kalifornisk fågel, Chamæa fasciata).

Wrench, rènsj, va. våldsamt vrida (loss ei. bort) ngt (from, från ngn, ngt), lösbända, bryta loss ei. ut, rycka ut (t. ex. a bar; äfv. med Out, t. ex. en tand) el. Upp ett fönster; jagt. (om hundar) bita i med en vridning af hufvudet, rista; draga ur led, vricka, försträcka)}(; (med from) (bort)rycka ngt äfv. bild. (från ngn äfv.: våldsamt beröfva ngn ngt); (för-) vränga †; P (förvr. af rinse) skölja; s. ryck, häftigt drag, bändning, vridning; urled-vridning, vrickning; knep, bedrägerit; biid. se shock biid. (to receive a — % F f. dyl. under nämda ord); tekn. engelsk skrufnyckel, skiftnyckel; äfv. svängjärn (jfr *ap-—). —-hammer, s. verktyg som är hammare o. skrufnyckel i förening, rving, -ing, prt.; s. vridning etc.

i: note, à: do, o: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.wrest

F Talspr&K. 1742 P Lågt spr&k.

wring-bolt

Wrest, rest, va. rycka, »slita» {from, från

ngn) (jfr föreg, va.)) häftigt Vrida (jfr föreg, va.)) (med from) äfv. afpressa ngn, ngt, aftvinga ngn ngt, äfv. framtvinga ei. frampina (t. ex. bekännelse, hemlighet) (lir ngn); bild. förvränga; stämma (med nyckel) †; vn. † se s. vridning, bändning, ryck (jfr föreg, s.); förvrängning †; tekn. vridnyckel i aiim. (jfr föreg. s. o. spanner); se äfv. särsk. tuning •key o. sawmek. skiljevägg i vattenhjul. ~er, -ur, s. ngn som vrider, rycker etc.; äfv. förvrängare. ~Ie, rés'1, vn. brottas {with, med); i aiim. kämpa, strida (iagainst, mot; for, för att vinna; with, med, mot); va. brottas med; s. brottning; biid. kamp, strid {for, om; på, t. ex. life and death). ~|er, res'lur, s. brottare. <vlin(J, res'ling, prt.; a. i sms.brottnings-; s.brottning, brottningskamp; tvekamp äfv. bild.; match at ~ (: ^ling-match, s.), tvekamp, täfling i brottning, wretch, rëtj, s. eländig stackare (äfv. beklagande cl. lindrigt föraktl.; poor ~ \ poor thing)) US-ling (människa försänkt i nöd o. elände; el. moraliskt:) kräk, »vrak», utskott, (om en kvinna) »gement stycke» of a woman)) how can you he such a t\,f hur kan du vara så usel? ... bära dig så eländigt åt? ~ -COCkt, s. minsta (»hack»-)kyckling (ei. dyl.) i en kull. ~ed, -ed, a. eländig; högst olycklig, F äfv. »förtviflad»; bedröflig, jämmerlig, ömkansvärd (t. ex. state)) usel koja, mat etc.; arm, erbarmlig, ömklig, miserabel (föraktl., t. ex. poem); lumpen, futtig; F otäck, gemen, svår, elak, förfärlig (t. ex. hufvudvärk, väder); förhatlig, afskyvärd †; to lead a ^ life, föra ett bedröfligt lif, lefva i elände, i aiim. lefva i ett bedröfligt tillstånd, i bedröfvelse; such ^ stuff! sådan bedröflighet (konkret)! sådant elände! sådan usel smörja! the de elända; to feel känna sig djupt olycklig; to look väcka medömkan gnm sitt eländiga (om armod o. d. vitnande) Utseende; se högst olycklig ut; you made me

(på) sig (t. ex. on one's chair, på stolen); slingra sig som en ål el. mask (ofta med adv., jfr ned.); bild. slingra sig, svänga sig etc. (med tillägg: OUt etc., jfr ned. ex.); Va. vricka, vicka på, slänga på ei. med axlarna etc.; vifta på svansen; (vrickande hit och dit) skufva bort etc.; s. vrickning, vridning, slingring; a. † smidig, böjlig; ~ away (ei. out of the way), slingra sig undan (vrickande, slingrande begifva sig undan); one's self into a person's favour, innästla sig i ngns gunst, (veta att) ställa sig in hos ngn gnm smidighet etc.; ~ OUt, slingra sig undan; ~ {one's self) out of, slingra (svänga, krångla) sig från (t. ex. förbindelse) el. ur svårigheter; ~ something out of a person, krångla till sig ngt af ngn; the fox f>ud his body into a hen-roost, räfven lyckades slingra sig in i ...; ~ one's way between the rows, skufva sig fram mellan ...; to get ~d out of one's embarrassments, lyckas på listigt (»behändigt») sätt komma ur sin förlägenhet. ~r, -ur, s. ngn som vrickar, skufvar etc.; en som vet att slingra sig, krångelmakare, smidig intrigör el. gunstsökare.

Wright, rit, s. arbetare, handtverkare, för-färdigare, byggare (numera nästan blott i sms., jfr t. ex. play-nv, shij}-^/)', prov. timmerman.

wring, ring, va. {imp. o. pp. wrung, rung)

vrida o. klämma; vrida ur tvättkläder; klämma, hårdt trycka (t. ex. ugns hand) (äfv. drgnm plåga, t. ex. om skodon >|<, jfr wearer, ordspr.); sammantrycka, -pressa (t. ex. one's heart, soul); hårdt ansätta, pressa, pina; (af)pressa (med adv. el. prep., jfr i allm. ex.); förvända, (för)vränga; sjö. bugta en mast gnm stagning, pressa med segel etc.; skeppsb. pådrifva (t. ex. planks)) vn. vrida sig (i plågor))j(; s. vridning; tryck; äfv. knip; ett tag med vridning ei. klämning; ~ one's hands, vrida sina händer; ~ the neck of (ei. one's neck), vrida halsen af (ngn); ~ ... from, vrida vatten ur (c. ex. kläder);(...« person) afpressa (ngn) ngt (t. ex. om smärta ... ett skrik); aftvinga ett löfte; utpre SSa pengar (af ngn); ~ a blanket {flannel etc.) from hot ivater, vrida ur en filt i varmt vatten (: doppa i ... o. sedan ur-vrida); ~ the sword from him! vrid värjan ur handen på hnm! ^ off, vrida af (t. ex. his head ei .neck : halsen, nacken på hnm); ~ out, vrida ur kläder etc.; klämma ut, pina fram, utpressa, jfr ned. ex.; ~ the ivater out of, vrida vattnet ur; ~ money out of a person, utpressa pengar af ngn; ~ up,

skeppsb. uppdrifva bärghulten högre (för o. akter);

<v» of the hand, handtryckning. — bolt,

s. skeppsb. drifbult hvarmed plankor pådrifvas.

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,wring-staff

% Mindre brukligt. 1743 † Föråldradt.

write

Oj- staff, skeppsb. drifboni (vid bordläggningsplankornas pådrifning). ~er, -fir, s. vridare, ngn som (ur)yrider; (: clothes-o/) se vid. o^ing-machine. "wing, -ing, prt.; s. vridande, vridning; knip, ref (of the guts : bukref); kval (of the conscience) †. ~ing -machine, s. (kiäd-ur)vrid(nings)maskin.

tekn. stång om hvilken härf-vor sättas vid vridning, ^ing-wet, a. våt så att man kan vrida ur den. ~le-tail, -ltäl, s. F broms, styng, wrinkle, ring'ld, 1. s. F ny (god) idé, infall, påhitt; »vink», litet godt råd; litet knep; to get a äfv. få litet hum om saken; 1 can give you (ei. put you up to) a ~ or two about such matters, äfv. jag kan lära dig ett och annat (»knep») i fråga om sådana saker. Wrinkle, ring'ld, 2. s. rynka (in cloth etc.), skrynkla (in the face etc.), veck; poet. se äfv. ripple; va. skrynkla, rynka, göra rynkor i (t. ex. pannan); tekn. sätta narf på, krusa skinn; vn. rynka sig, skrynklas, falla i veck. -d, pp.; a. rynkig, skrynklig (särsk. i ansigtet: >vd-faced; with care, with thought etc.), äfv. bot. (jfr rugose); to be (om kläder) äfv.

sitta skrynkligt, wrinkliness, -ines, s. skrynklighet, jfr föij. a. wrinkly, -1, a. ngt, rynkig; viljande falla i rynkor, som lätt skrynklar sig. Wrist, rist, s. handled, handlofve; mek. bult,

dubb å hjul etc. hvarvid en vefstake är anbragt.

~band, (F riz'band) s.handlinning å skjorta, manschett. ~-glove, s. pulsmudd. ~ -joint, s. anat. handled. ~|et, -let, (äfv. F riz'let), s. resårband omkring handleden å fruntimmershandske; armband >|(; handboja, handklofve; pulsmudd Writ, rit, s. skrift † (nu blott i Holy ei. Sacred [l^J/x/); jur. skrifvelse, skriftlig order (stämning, kallelse etc.), reskript; jur. instrument; jur. utslag; äfv. inlaga, ansökan (jfr of error under d. o.); v. (imp. o. pp. af write) †; ~ of capias, o, of Habeas

Cojpus etc., se d. senare ord; (Anm. ^ F äfv. utan tillägg dets. [: stämning ei. [-häktningsorder]-] {+häktnings-order]+} i uttr. ss.: to have ei. take out a ~ against [: på]); se äfv. ex. under clap o. serve samt close, sms.; ojs loere issued for a general election, kallelse utfärdades för allmänna (riksdagsmanna)val; he has come in for a o, F, han har fått utslag på sig. o^able >j(, ri'tabl, a. möjlig att skrifva, ^ative)fC, ri'tativ, a. behäftad med skrif kl åda. write, rit, va. (imp. wrote, rèt; pp. written, rit'n; writ †, rit; wrote †) skrifva ord (äfv. : bokstafvera, stafva till i skrift), bref (to, till) etc.; författa en bok etc.; bild.

inpränta (i. ex. a truth on one's heart); skrifva på, fullskrifva (a paper); skrifva

sig (: kalla sig) † (numera blott reflex., jfr ned. ex.); F (ellipt. [jfr VU. parentes] f. ~ Word [£o]) skrifva till ngn (t. ex. to come : att han [skall] komma); vn. skrifva (äfv. eiiipt.: skrifva bref to, till; of, om ngt); vara an-stäld som skrifvare (kontorist, kopist, sekreterare) (t. ex. in the Post-Office, i posten); författa, vara författare; (om en penna) gå (bra, iiia) (att skrifva med); he ojs himself advocate (count of...), han skrifver sig (kallar sig, äfv. klandrande: »vill kallas») advokat (grefve till...); ~ one's name, skrifva sitt namn (in a book, i en

bok etc. ; on, på [ett papper, etc.l äfv. bild. :

stämpla med sitt namn; sätta sin stämpel ei. prägel på [äfv. F vara den förste som griper sig an med el. »hugger in på», t. ex. steken]);

~ a paper, äfv. skrifva (författa) en uppsats (afhandling, ett förslag); ~ poetry, skrifva vers; ~ a ... style, (om författare) ha en ... stil (i eg. bet. se hand, ex.), ... ett vackert språk; what (date) do we o, to-day t hvad (datum) skrifva vi i dag?

oj med obj., se vid. under dessa ord, t. ex. word;

close(ly), skrifva tätt; ~ fair, ren-skrifva; he (me) to say that ..., han skrifver (till mig) och säger att ...; ~ after, skrifva efter (följa); ~ against, skrifva mot (i skrift uppträda mot); ~ back, skrifva tillbaka (o. svara); doion, nedskrifva, uppteckna; nedgöra i skrift; <v for, skrifva efter (t. ex. pengar), efter-skrifva, rekvirera; skrifva åt ngn; (lära sig) skrifva för ngn; ~ for an examination, aflägga skriftligt prof i och för en examen; off, skrifva (bref o. afsända det) (tot till); afskrifva (afföra ur räkenskaperna) (a bad debt, en osäker fordran); ~ on, gå på med (fortsätta) att skrifva; (orøprep.) skrifva på papper; skrifva öfver (a subject); ~ out, utskrifva (t. ex.

namnet fullständigt, jfr length ex.; el. en räkning; en kopia); renskrifva; one's self out, skrifva ut sig (uttömma sin författareförmåga gnm för mycket författande); ~ over again, skrifva om (igen); ~ up, skrifva upp; beprisa i skrift, förmånligt recensera ei. referera, äfv. »puffa för»; skriftligen utarbeta; bokh. utföra, nedföra räkenskapsbok till dato; se vid. ex. under dictation, how, paper o. uphill. ~r, -ur, s. en som skrifver (med tillagdt adj.: så el. så, jfr ex.); skrifvare, äfv. ss. befattning: kontorist (särsk. förr en i Ostindiska kompaniets tjänst); kopist i åtsk. ämbetsverk (jfr ex. under signet); skriftställare, författare; Skoti. advokat (ei. -sbiträde); skrif maskin (is. i sms., jfr type-oj); a ~ for the press,

en journalist, en tidningsskrif vare; a ~ of novels, en romanförfattare; a ~ on divinity, en teologisk författare; he is a good han skrifver bra, han har vacker (ei. god) stil (i dubbel bet.); the (present) 'v., den som skrifver detta, äfv. insändaren ei. brefskrifvaren, »undertecknad»;

cramp, skrifvarsjuka. ~P6SS >fC, -årås, s. författarinna, ^rling))C, -årling, s. småskrifvare : klen författare, »bläcksud-dare». /vTShip, -årsjip, s. skrifvares (kopists etc.) befattning; författarskap)|C.

writhe, ridli (ridh) Va. (mer el. mindre † el. poet) v&idsamt vrida; förvrida bild., förvränga; (xneåfrom) Skotl. afpressa ngn (t. ex. pengar); vn. vrida sig vanligen i smärta (... »som en mask», with agony, pain etc.), våndas, pinas (arv. andligen, t. ex. he nod with shame). writhing, -ing,prt.; s. vridning(ar) i plågor; he lay ~ on his bed, han låg och vred sig (i plågor) på sängen.

Writing, ri'ting, prt. {atiorite); a. i sms. skrif-(afsedd för skrifvande); s. skrif vande, skrifning; skrifven; skriftställeri; skrif-konst; skrifsätt, Stil (ärv.: skriftställares framställningssätt, »språk» : mode el. style of); skrift (äfv.: ngt skrifvet), pl. ngns skrifter; manuskript; dokument, pl. handlingar, »papper»; inskrift (t. ex. bibi. Joh. XIX, 19); close n», tät stil; double urkund i två exemplar, duplikat; easy ledig stil; epistolary brefstil; fine »sökt» (sirligt) språk, pretentiös stil; (his) miscellaneous <^s, blandade skrifter; obligatory

jur. skuldförbindelse; printed tryckta skrifter; it is not my n», det är icke min stil, jag har icke skrifvit det; there has been a great deal of ~ on the subject, mycket har blifvit skrifvet om ...; I don't like his ~ in the paper, jag tycker inte om att ban skrifver i tidningen; in i skrift, skriftlig(t) (jfr ex. under put [down] o. take]down]); in his own n», äfv. egenhändigt; the art of n», skrifkonsten; se vid. ex. under commit, consign, read o. reduce. ^-ball, S. »skrifknla» (elektrisk skrifel. rättare handtryckmaskin). ~-b00k7 s. skrif bok. ~-CHSe, s. skrif etui (portativ skrifpulpet); skrifportfölj. ^-Chambers, s. pl. advokatkontor. Cloth, s. kalkér-lärft. ~-Craze, s. skrifvurm, -klåda. ~ -desk, s. skrifpulpet; skrifetui (jfr ~ -case), ^-diamond, s. glasmästardiamant. ~-exercise, s. skriföfning (handling). ~ -frame, s. skrifram (t. ex. för blinda). ~-ink, s. skrifbläck. <»-mania, s. se »»-craze. ~ -maniac, s. skrifvurm (person med skrifmani).

^-master, s. skrifiärare. ^-paper, s.

skrifpapper. ~-pen, s. skrifpenna. ~

-proof, s. skrifprof visande kunskaper. ~ -room, S. skrifrum (t. ex. i en skola). ~ -Sample, s. skrifprof visande handstil, stilprof. ^-SChOOl, s. skrifskola. ~-set, s. skriftyg. ^-Stand, s. hög skrifpulpet. ~ -table, s. skrifbord; † se vid. föij. ^-tablet, s. skriftafla. ^-telegraf, s. skriftelegraf.

Written, rit'n, pp. (af write); a. skrifven; fullskrifven (som man skrifvit ngt på, t. ex. paper); skriftlig (mots, muntlig el. lut] talad, t. ex. svar, tillåtelse etc., jfr ex.); äfv. skrift-

(ilanguage : -språk); ~ complaint, besvärsskrift; ~ defense, försvarsskrift; law, skrifven lag (is, i Engl. mots, till unrsj law); to preach ^ sermons, hålla skrifna predikningar, predika efter koncept; ~ statement, äfv. protokoll; se vote, ex.; it is det är skrifvet (is. i Bibeln); where is it hvar står det skrifvet? in his countenance defeat was plainly n», ... stod nederlag(et) tydligt att läsa: se vid. ex. under full o. OUt. ~-|ichen, S. bot. Ope-grapha scripta.

wrong, r6ng, a. vrång, vrängd, förvrängd, förvänd; orätt i aiim.; icke riktig (äfv. om person, jfr ex.), oriktig, »galen», »rasande»; felaktig, osann, skef biid.; vilse; vilse-farande; af vig; oloflig, orättvis, obillig; jfr vid. ex.; ad. orätt, oriktigt, galet; miste, vilse; falskt etc., jfr a. o. ex.; s. orätt; orättvisa, orättfärdighet (konkret); ngt olofligt, oloflighet (konkret); (vålla) Ondt (rättskränkning, öfverträdelse i allm.); förfördelande, kränkning (: lidén orättvisa, anledning till klagomål, jfr ned. to have nJ); äfv. skada; va. göra (tillfoga) ngn orätt, vara orättvis mot, kränka ngn(s ära), förorätta; bedöma ngn orätt ei. för hårdt; sjö. segla om gnm att gå i lofvart om o. taga vinden ur seglen för; vn. † göra orätt; ~ address, orätt (ei. felaktig) adress; to put a ~ construction on, tolka orätt, misstyda; to adopt a ~ course of action, to take a course, slå in på orätt väg

bild. (jfr ned. ex. med ~ Way, bild.), gå oriktigt till väga (äfv. to pursue a ~ course,

om ett fortsatt förfaringssätt); nu desires, Vrång-

visa ei. förvända (till ondt ei. skada ledande) önskningar; the ~ end (jfr vid. d. o.; t. ex. börja i) galen ända; (to place, put etc.) (with) the end foremost (up, uppermost), bakfram (upp och ned); the ~ foot, orätt fot (jfr ordspr. under foremost); I have got the ^ glove (hat, trowsers etc.), jag har fått orätt (vilse, »galen») handske (etc.; Obs. så i allmht i fråga om misstag vid val mellan flere ting af samma sort); to get into nu hands, falla (råka) i orätta (obehöriga : orätt persons) händer; a ~ idea, en

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,whitewash

>|(Mindre brukligt. 1745 † Föråldradt.

who

falsk föreställning, äfv. en skef uppfattning (of, af); ~ impression, orätt (falskt, vilseledande) intryck (jfr föreg. o. ned. ex. med ~ version); —judgment, vrång dom, oriktigt bedömande (ei. omdöme); to put the boots on the oj leg (jfr äfv. ordspr. under foremost) F, »taga miste om person»

i sitt bedömande, med beröm el. tadel; the oj

man (person), orätt (afv. obehörig) man (person); — measure, falskt, (äfv. oafsigtiigt) oriktigt mått; oriktig, felaktig (jfr~ step) åtgärd; oj motive, se ex. under place (va. ... to a ...); to take the oj one (ei. the ~ thing; jfr ofvan anm. vid ... glové), taga miste, taga vilse; ~people F, icke riktigt fint folk, halfbättre folk (som tack vare rikedom etc. få umgås med, men) 80111 icke äl'0 af

familj, »folk som man ej vet hvarifrån de äro komna»; in the oj place, på orätt

ställe; (i allm. sätta, placera, använda) Orätt, oriktigt; to go into the oj room, gå in i orätt rum, äfv. »gå galet»; (the) oj side, afvigsidan) etc., se d. o. (flere ex.) samt talesätt under

blanket, (laugh) mouth o. post; the oj side of the tapestry, biid. medaljens frånsida; (sätta, ställa) (with) the ~ side outward (jfr öfv. ex. med end), äfv. bakfram; the carpet is on the ~ side, mattan (är ei.) ligger

af vig; the oj SOW, se ordspr. nnder take:

oj step, felsteg bild., (begånget) misstag, oriktig (skadlig) åtgärd; he is of the oj stock to give away ... F, han är icke (kommen) af den sorten att han skulle ge bort ngt; he has got the oj version of the thing, ban har fått saken »om bakfoten»; (the) oj way, (s.) orätt väg; afväg biid.; förvändt (tokigt etc.) sätt; (ad.) åt orätt (»rasande») håll; bakfram (jfr ex. å hair)-, på oriktigt sätt (jfr ~ ad. o. "*ly); to go (ei. take) a oj loay, taga (komma in på, ei. gå) orätt väg; to go the oj way, taga miste om vägen; råka komma på afväg, »komma galet» (äfv. om sak, t. ex. komma i galen strupe, ... i vrångstrupen [äfv. med ... down]); to g o it the oj way (äfv. med to o. infin.), bära sig orätt (»bakvändt») åt, gå tillväga alldeles oriktigt, »ej välja rätta sättet» (för att ...); to go the oj way to work, (jfr föreg, ex.) äfv. »börja i galen ända» (jfr äfv. ex. under go [about it]); Oj SS. attribut till ett subst., jTr vid. dessa, se särsk. box, passenger, road, shop, turn, use; oj in itself, radically —, grundfalsk^); — in one's head (jfr äfv. dyl. under upper), »icke riktig» i hufvudet (vriden, tokig); to be oj, vara orätt etc.; (om pcrsou) hafva orätt i hvad man tänker el. säger, misstaga sig (jfr ex. under there)', begå ett misstag, göra (handla, bete sig) orätt

(in .. .-ing, ei. to med infin. : i att...); he is not far oj there, han misstager sig ej så mycket däri; to be very misstaga sig betydligt; that is oj, det är orätt (galet, på tok; oriktigt, ej med verkligheten öfverensstämmande; äfv.: orättvist ei. d.); this is ali oj, det är alldeles uppåt väggarna; something is there is something oj (about the matter), ngt är på tok (har »gått galet»), det går (ei. står) inte rätt till (med den saken), »saken är sjuk»; the loatch is o>, uret går orätt; what is oj with you? hvad fattas dig? to do (ei. act) o>, handla orätt (oriktigt), bete sig oriktigt, gå orätt till väga (obs. do med ~ ss. subst., se ned.); to do it quite o>, göra det alldeles uppåt väggarna; to go —, gå galet (orätt, miste, vilse); komma på orätt väg is. biid. : på afvägar; råka illa ut, misslyckas; bli ruinerad, komma på förfall; (om sak) gå på sned (ei. på tvären), gå baklänges (på tok) biid., slå illa ut, »gå i putten» (»åt fanders»); råka i olag;

(t. ex. om affär, om bolag) »gå 0111 kull»; when the world is going all oj with you, när hela världen går dig emot; gone oj, vilsekommen is. bild., kommen på afvägar; to lead oj, föra vilse; vilseleda; to reckon (count) oj, missräkna sig i eg. bet.; to show oj, missvisa; to write —, misskrifva sig; writing oj, misskrifning; (Anm. ~ Ss. a. cl. ad. efter vb, se vid. dessa ord, ss. Own, reaSOIl, see, turn [out]); right or ~ (äfv. adv.), (med) rätt eller orätt; the rights and the ojs of the story, sammanhanget med hela historien; private ojs, jur. (dets. som civil injuries), kränkningar af den enskildes rätt, civilförbrytelser, förseelser mot civillagen; public ojs, jur. (dets. som crimes ei. misdemeanours), brott mot strafflagen ei. polisförbrytelser; to do oj by (ei. to) a person, to do a person oj, förorätta ngn, göra ngn orätt, särsk. bedöma ngn orätt (orätt tadla ngn, äfv. »misstaga sig» i afseende på ngn); I had done no jag hade intet ondt (ei. i aiim. orätt) gjort; the King can do no oj, poüt. konungen kan icke göra ngt orätt (d. v. s. ansvaret hvilar på ministrarna); the oj received, den orätt ngn lidit,den lidna oförrätten; to redress a gifva upprättelse för begången orätt; in the oj, äfv. »på tvären» biid.; to be in the oj, hafva orätt (icke hafva rätten på sin sida); jfr ex. under own; to put ... in the oj, bringa orätten öfver på ...s sida, jfr föij. ex.; ... that put him formally in the som gjorde att han formelt (till skenet) fick orätt; to take a thing in the oj, taga ngt »på tvären» bild.; how (ei. what) have I ojed you that you should treat me thus t hvad orätt har jag gjort dig efter du behandlar mig på det viset? instead of being o>ed, he was the ~ing one, i stället för att lida oförrätt, var han den förorättande parten; to be o/ed by, lida orätt ei. förorättas af ngn; se vid. ex. under there. ~-dOer, s. en som gör ngt orätt, en som illa gör; den skyldige; förorättare (jur. jfr tort -feasor), ^-doing, s. (görande, vållande af) ondt, orätt; missgärning, försyndel-se; förorättande, rättskränkning; a. verkande (görande, vållande) ondt ei. skada för andra; ärv. skyldig, vållande. head †, s. tjurhufvud; a. se följ. a. ^-headed, a. vrångsint, fasthållande sina förvända idéer, »som kör hufvudet i väggen»; oefterrättligt) envis, tjurskallig, ^-headed-tieSS, -hédēdnës, s. vrångsinthet, tjur-skallighet. 'v-minded, a. vrångsint, fallen för (ei. fången i) oriktiga åsigter, med ett förvändt sinne, ^-timed, a. skeende i otid (på orätt tid). ~-wise †, a. »vrångvis», orättvis. -g&r, komp. af

wrong; s. (-ur) † se o>-doer. ~ful, -ful, a. oriktig, orätt; orättmätig, orättvis; olaglig, lagstridig i aiim.; orättrådig (t. ex. dealing); ~ distress, äfv. själfpantning. flllly, -full, ad. med orätt, olagligt, orättvist (t. ex. accused). <^fu!neSS, -fulnës, s. orättfärdighet, orättvisa; det moraliskt orätta (of, i). ^leSS -lës, a. fri från orättfärdighet, >v|y, -li, ad. orätt; oriktigt, galet; af vigt; med orätt, orättfärdigt, orättvist; to act oj, handla orätt; you are o> informed, ni är illa underrättad (höfligare rör: ni misstar er); to judge döma orättvist, ^ness †, -nes, s. oriktighet, felaktighet; (äfv. med plur.) fel, vrånghet, villfarelse (oriktig åsigt, dåüg vana etc.). ""OIIS, -us, a. se † wrong o. *»ful; Skoti. jur. orättmätig, olaglig, olaga (t. ex. imprisonment). Wrote, rèt, imp. (o. pp. †) af write. wroth, roth, a. vred, förgrymmad (i högre stil ei. skämtsamt; about, öfver, för; with, på); to wax oj, bli vred, förgrymmas, wrought, rot, imp. o. pp. (af work); a. (särsk. i bild. bet.) arbetad (etc., jfr work); bild. upprörd; i ett Öfverspändt nervöst tillstånd; tekn. bearbetad (i aiim. mots, till rough), särsk. slätad (släthuggen, tillyxad etc.); bärg. smidd (valsad, dragen etc., i aiim. mots, till gjuten), jfr ned. ex. o. sms.; this SO o, upon him that ..., äfv. detta grep hnm till den grad att ...; he has oj me to

it, han har (legat öfver mig och) förmått mig till det; han har hetsat upp mig (till det); all the mischief he has all den olycka (skada) han stält till (vållat); (charms of nature) oj up into some beautiful poem, använda af ngn poet i ngt vackert kväde; ~ up to a violent passion, upphetsad till häftig vrede; when o> up to a certain pitch, då hans känslor stigit till en viss punkt; he was oj (ei. worked) up to such a pitch of nervousness, hans oro hade stigit till en sådan höjd; oj upon, påverkad; ~ nails, smidd(a) spik (-ar); high o> (jfr sms. under high), äfv. häftigt upprörd, upphetsad; se vid. ex. under work. ~-iron, s. smidesjärn, stångjärn (smidt ei. valsadt järn); a. i sms. af smidt (ei. smidbart) järn; oj pipe, äfv. draget järnrör; ~ plate, smidd (ei. valsad) järnplåt, wrung, rung, (imp. o.) pp. (af taring); a. vriden; kroknad mast etc.; the country began to be oj with concern for ..., hela landet började pinas af ängslan för (t. ex. sin flottas öde). ~-heads, s. pl. skeppsb. kimning. ~-Staff, s. se wring-staff. wry, ri, a. förvriden (särsk. om ansigte); skef (äfv. bild. : förvrängd, vrång uppfattning etc.); sned; krum, krokig, äfv. slingrande)^; s. † bugt, krok; vn. † vrida sig (jfr writhe); vika af äfv. bild. (.• från det rättas väg); slira, fara på sidan; bugta, gå i krokar; va. † vrida på sned, kröka; förvrida; to make a face, förvrida ansigtet, göra en (ful) grimas af motvilja etc.; to make a oj mouth, göra en ful grimas med munnen, lipa; (to have) a oj neck, jfr sms. ~-leg-ged, a. krokbent. ^-mouthed, a. snedmynt. ^neck, s. zool. göktyta (lynx torquilla); med. F snedhals, halsvred, jfr torticollis o. stiffneck; oj day, si. af-rättningsdag. ^necked, a. snedhalsad. ~neSS, -nës, a. skefhet äfv. >|< bild., sned-het.

wulfenite, wul'fënit, 5. min. wulfenit (molybden-

syradt blv). WUll, Will, Skoti. f. will, V. o. S. wurzel, we'rzl, s. se mangel-wurzel. wuther, wudh'ur, vn. prov. susa; s. sus. wuzzent, wuz'ënt, a. skoti. (för)vissnad. wych-elm, wych-hazel, se witch- ... Wyc(k)liffite, wik'llfit, so Wic(k)liffite. Wye, wi, s. klyka, Y-formig hake som stöd;

tvågrenigt rör ss. vattenkastare ete. wynd, wind, s. Skoti. gränd, wynn, win, s. timmer blockvagn. wyvern, wi'vern, wiv'-, s. her. drake ei. flygande orm med två ben.

k: fate, k: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: her, \: fine, h fin, i: fir, X ‡ Mindre brukligt. 1747 † -Föråldradt. XystUS

X.

X, X, eks, s. bokstafven x; aigebr. o. bild. x (det obekanta); ss. romersk siffra: 10; al. ett visst tag polisbetjänt använder mot en som gör motstånd vid häktning; policemen X, konstaplar af Cityafdelningen. ~-wise, ad. korsvis, i kryss. Förk.: X., Christ; X. d., exclusive of dividend; Xm., Xma$, Christmas; Xn., Christian; X(n)ty, Christianity; Xper, Xr, Christopher; Xt, Christ; Xtian, Christian.

xanthate, zan'that, s. kem. xantat, xantogen-syresalt; o of potassium, xantogensy-radt kalium. Xanthian, zan'thian, a. antik, xanthisk, från Xanthus i Mindre Asien (t. ex. ~ marbles, en skulptursamling i British Museum). xanthic, zan'thik, a. kem.; ~ acid, xantogen-syra (en organisk svafla); ~ oxide (äfv. XaH-thine, -thin, -thin, s.)j kem. xantin. xantho-, gr., zan'tho, prefix i vetensk. termer gul. ~gen, -djën, s. kem. xantogen, jfr föij. ^phyll, -fil, s. kem. bladguit. ^proteic,

-prote'ik, a.; o acid (äfv. ^protein, -pro'-tëin, s.), kem. xantoproteinsyra. ^rham-nin(e), -ram'nin, s. kem. xantoramnin (gult färgämne ur gulbär, jfr Turkey-berries). ^sper-mous, -spå'rmns, a. med gula frön. xebek, xebeque,zè'bëk. s. schebeck (tremastad t

fartyg med latinsegel, i Medelhafvet).

xenium, ze'nium, s. (pl. -nia, -nia) antik. eg. gåfva åt en giist †; pl. stillebens-målningar

(i pompejansk stil).

xeno-, gr. zën'6, prefix i vetensk. termer uttr. likhet (till skilnad från identitet el. abnormitet).

^genesis, -djèn'ësis, 5. fysiol. ett slags ge-neratio æquivoca. ^genetic, -djènètfik, a. af föreg. ~lite, -lit, s. min. xenolit. Mime, -tim, s. min. ytterspat. xenyl, zën'il, s. kem. xenyl, difenyl. ^enic,

-e'nik, -en'ik, a. xenyl-. xer-, zër, prefix, torr. ^anthemum, -ån'thë-nium, s. bot. det typiska slägtet bland eterneller xei'asia, zera'sia, s. med. bårfästets förtorkande (ett slags »alopecia»), xeres, sp , zër'ës, s. (eg. prop. : Jeres) Jeres-

vin, sherry. xero-,gr.,zè'ré, jirefixtoYV. ~derma,-di'rmå, s. med. hudtorrhet. odes, -rè'dèz, 5. med. torr svulst. ~myrum, -mirum, s. torr salva, ^phagy, -f'adji, s. torrskaffning (: ätning); kyrkoh. mager diet, fasta, ophthalmia, gr, -fthal'mia, ^phthalmy, -'- fthal-

mi, s. med. torr ögoninflammation utan svullnad. oteS, gr., -r6'tèz, $. med. torr kroppsbeskaffenhet.

xiphias, lat., eg. gr., zif'ias, s. zool. svärdfisk; astron, svärdformig komet; sé vid. dorado astron.

xipho-, gr., zif'o, prefix svärd-, svärdformig. ~id, -fojd, a. svärdformig (t. ex. cartilage). vidian, -fojd'ian, a. som har afseende på det svürdformiga brosket. ~SUra, lat., -ZO'rå, s. pl. zool. pilsvansar (ordn. bland kräftdjuren).

xylene, zi'len. s. kem. xylen (dets. som xylol).

xylic, zi'lik, a. kem. trä- (t. ex. acid), xylidic, -lid'ik, a. kem. af trä, xylidin- (acid, syra), xylidine, -din, -din, s. kem. xylidin (dets. som xyloidine). ~ red, xylidinrödt. xylite, -lit, s. se rocJc-wood.

xylo-, gr., zl'lo, prefix trä-, ^balsamum, -bal'samum, s. trä af balsamträd (jfr balsam -tree), ei. af arabiska balsambusken (Amy-ris gileadensis); äfv. balsam af sistnämnda. 'N/Carp, -kårp, s. bot. hård träaktig frukt, acarpous, -ka'rpus, a. bot. med träaktig frukt. ~graph, -graf, s. träsnitt. ~gra-pher, -log'rafur, s. xylograf, träsnidare. ographic(al), -grafik(ål), a. xylografisk,

jfr följ.; ~ impression, träsnitt (aftryck), ^graphy, -g'rafi, s. xylografi, triisnidar-konst, »trätryck»; äfv. ett slags dekorativ målning på trä. ~id, -lo'id, s. kem. se xy-lyl; a. (-lojd) liknande trä, träartad. oidine, -lo'idin, -lojd'in, s. kem. tekn. xy-loidin, nitrostärkelse, explosiv stärkelse.

-I', ole, zil6'l, s. kem. xylol, dimetyl-benzol (kolväte), ^pal, S. min. se WOOd-Opal.

~phagan, -fagan, s. trä(d)frätande insekt, stekel etc. 'vphagous, -f agus, a. is. zool. (jfr föreg.) träätande, trä(d)frätande. ^philous, -f'ilus, a. växande på ei. frätande i murket trä. ~plast, -plast, s. träsnidare, träbildhuggare, ^pyrography, -pirog'rafi (pir-), s. konsten att (in)brän-na figurer i trä (jfr poker-picture). ~tech-nographica, -tèknogråf'ikå, s. ett slags konst

att färga trä. <vtile, - tll, s. min. ett slags asbest, xylyl, -lil, s. kem. xylyl.

xyst, zist, s. se xystus. ~er, -ur, s. kir. benskrapa, skrapjärn. ~0S, gr., -os, -US, lat., -us, s. antik. byg. xystos, betäckt portik el. långsmal gård för gymnastik; hos romarna bygd spatsergång.

à: note, bi do, è: nor, bi not, à: tube, å: tubr å: bull, tb: thing, dh: this, w: will, z: has. win F Talspråk. 1748 P Lågt språk. wind

Y, y, wi, S. bokstafven ?/; gammalt skriftecken (cg. förvrängning af ‡)) för th, jfr ned. förkortningar; taltecken för 150 (o. y för 150000); tekn. {pl. ~S, -z) se wye; järnv. grenspår; zool. (afv. [y]-moth) Plusia; (Y) s. pr. en vik af Zuyder-see; si. Edamerost. ~-Ievel, s. landtm. ett slags af v ägnin gsinstr u m ent. needle, s. tekn. fransnål. Förk.: Y, kem. yttrium; year; y', ye; Y. B., year-book; Y. C., yacht -club; yd, yard; yds, yards; Ye, ye, the; thee; Ym, ym, them; Y. M. C. A., Young Men's Christian Association; Y. WI. 0. S., (i bref) your most obedient servant; Y», yn, then; Yr, yr, their; yr, year; younger; your: Yr. B., year-book; yrs, years; yours; Ys, ys, Yt, yt, that; Y. W., yelloio wove-paper; Y. W- C. A., Young Women's Christian Association.

y-, i, prefix (motsv. anglos. o. tyska ^6-) framför ett particip, pcrf. (sällan irapf.) † (forneng. o. hos moderna förf. i skämtsam efterbildning af fornspråket, t. ex. "»clad, dets. som clad).

yacca-wood, jak'awud, S. ett ljusbrunt mörkbrun-

strimmigt trä till finsnickerier (af Podocarpus co-riacea från Jamaika). yacht, jèt, S. lustjakt (tackling: kutter, slättoppad skonert etc.); (kungligt) lustfartyg cl. praktfartyg; vn. segla (göra lustfärder) på en first-class sman. ^ing, -ing, prt.; s. (lust-ei. kapp)segling med lustjakt (äfv. längre kryssning[arl med dylik), Segeltur; a. i sms. jakt-, jfr ned. ex.; ~ match, kappsegling med lustjakter; ~ tour, trip, segeltur, lusttur (äfv. längre segling) med jakt. yaff, jåf, vn. Skoti. se yap. yaffle, jäf'1, s. prov. se (jreen woodpecker; P

slita (rifva etc.) sönder, yager, eg. ty., ja'gur, S. mil. (i fråga om tyska etc. hären) jägare (soldat ar jägareregemente).

yagger, jag'ur, s. Skoti. gårdfarihandlande.

yah, ja, intcrj. (uttryck, ovilja, förakt), yahip, interj. hoppsan (tin en häst) i hej! ohoj! hallål

yahoo, ja'ho, s. vild, rå människa (eg. tillhörande en af Swift, i Gullivers Resor, omtalad låg

ras), ohyfsad björn biid.

yak, jak, s. zool. jak, grymtoxe (Bos ei. Poë-phagus grunniens). ^-lace, s. ett stags grofva spetsar af jak-hår. yakmak, jak'ma k, s. se yashmak. yam, jam, 1. s. bot. jams(rot) ([ätlig rot af]

Dioscorea). yam, jåm, 2. vn. si. mumsa, äta; s. si. mat. yamadou, jam'ado, s. bot. [etc. olja ur fröna afj Myristica sebifera (mindre träd i Guiana). yam(m)er, jam'ur, vn. Skoti. O. prov. jämra

(sig), gnälla, kvida, yang, jang, s. vildgåsens skri; vn. skria

som en vildgås.

yank, jångk, va. Am. F rycka (till på); slänga, vräka; vn. (ofta med on) arbeta flinkt; bjäbba, gnata; s. Am. F ryck, tag. Yank, jångk, s. P se föij. s. Yankee, jang'ke, 5. yankee, »jängkare» (sjö. F)

(Am. öknamn på invånare i New England; under frihetskriget : insurgent mot England; under det sista inbördes kriget [blaud sydstatsarméns soldater] nordstatssoldat el. -inbyggare; Eng. (etc.-bland icke-ame-rikaner) binamn på inbyggare i Nord-Amerikas Förenta stater i allm.); (y) Am. whiskey SÖtadt med sirap; a. i sms. yankee-; amerikansk; ~ duel, duell på gevär; ~ hoaxes, jfr "»ism o. se följ. ex.; ~ notions, se d. o. ex.; fKt tricks, dets. ~doodle, s. den s. k. nordamerikanska folksången; skämts, dets. som yankee. ^doodledom, (-dè'dldàm), s. (under inbördes kriget, bland sydstatsrebellerna)

nordstaterna, New-England, ^-gang, s.

ett slags dubbel sågram i sågverk (2 parallela ramar), <vfied, -fid, a. yankeeaktig. <vi$m, -izm, s. en. yankees egenheter i ait ei. beteende.

yanker, jang'kur, s. Skoti. rask, morsk kvinna; liflig, pratsam flicka; rapp, »nyp»; grof lögn. yanolite, jan'olit, s. min. se axinite. yap, jåp, vn. gläfsa, bjäbba äfv. biid.; s. gläfs, yapock, ja'pok, s. Cheironectes variegatus

(en sydamerikansk gnagare).

yapon, jap'un, s. bot. jfr South-Sea tea. yappy, jap'i, a. Skoti. altför beskedlig, yarb, jårb, s. prov. förvr. af herb.

yard, jård, 1. s. gård(stomt); inhägnad

plats där ngt visst arbete drifves (is. i sms., jfr bricksärsk. varf (jfr dockSkoti. (köks)trädgård; va. instänga på en gård, inom en inhägnad, i en fålla etc.; the liberty of the rättighet rör en fånge att gå fritt omkring på gården ei. inom vissa gränser.

å: fate, å: far, å: fall, å: fat, å: fast, <h mete, è: met, 4: her, 1: fine, i; fin, i: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1749 † Föråldradt.

worm- destroying

yard, jård, 2. s. käpp, stång †; läkt, bjälke

- †; yard (eng. aln : 3 feet ci. 4 quarters: 0,914 meter); alnmått (: —-stick, —-measure, —-wand >)<); anat. penis; sjö. rå; a — of clay F, lång lerpipa; under one's — †, under ngns färla ei. spira; se straight, ex.; to square, the —s, sjö. brassa fyrkant, —-arm, s. sjö. rånock; — and —, sida

Om sida (om tvä fartyg, så nära hvarann att deras rånockar beröra el. gå in om hvarann). —-cleat, s. sjö. nockklamp. —-gasket, s. sjö. be-slagssejsing. —-iron, s. ledsegelsbögel

på rånock. —-land †, S. mått för åkerjord (15—40

acres). —-rope, s. sjö. (den del af) fall(et på bramrår etc. som är) närmast rån. — -Sheet, s. sjö. spirbrass. —-sling, s. sjö. borg. —-tackle , s. sjö. nocktalja. —el, -1,

S. se ru-stich.

yardful, ja'rdful, s. så mycket (så många krea

tur etc.) som rymmes på en gård. yare †, jàr, a. flink, kvick, rask; lätthandterlig, (is. om fartyg) lätt lydande ror. yariyari, sydamer., jårèjåvè, S. elastiskt träslag

af Duguetica quitarensis. yark, jårk, se yerk.

yarke, sydamer., jå'rkl, S. zool. svansapa (slägtet Pithecia). Yarmouth, ja'rmuth, s.pr.; — capon, si. rökt sill; — mittens, sjö. si. sönderstötta, af arbete el. galtvatten trasiga näfvar. yarn, jårn, S. garn (äfv. repsl., äfv. fiske- [: ett

- slags nät]) äfv. bild.; sjö. kabelgarn; bild. ma-

- terial †; is. sjö. F (lång »skeppar»)historia;

- vn. dets. som to spin a —; a tough —, en historia som inte vill gå i folk, en otro-

lig historia. —-assorter, s. garnsorterare. —-beam, s. väf. garnbom. —-clearer, S. en gaffel cl. ett par närstälda klingor för att borttaga ojämnheter å garn som drages emellan. —

-dresser, s. apparat för att klistra o. släta garn. —-meter, s. tekn. apparat som • mäter hur mycket garn en spindel af-lemnat. —-mill, s. spinneri, —-reel, s. garnhärfvel; apparat sorn upphärflar garn från bobinen; sjö vojt hvarpå sjömans-gam slås. —-Spooler, s. garnspolningsap-parat. —-tester, s. garnprofvare. —en †, -ën, a. af garn, garn-, yar-nut, ji'rnftt, s. bot. etc. jordnöt (Bunium

flexuosum). yarpha, ja'rfa, S. Skoti. (på öarna) torfjord-(mån).

yarr, jår, S. bot. åkerspergel (Spergula ar-vensis).

yarrOW, jår'6, s. bot. rölleka (Achillea millefolium).

yarubi, jaro'bi, s. bot. o. hand. se paddle-wood. yarwhelp, ja'rwhelp, s. prov. en art långnäbba (snäppa, Iiimosn ægocephala).

yashmak, turk., jasj'mak, s. fotsid slöja,

kvinnoomhölje. yataghan, turk., jat'agan, s. jatagan (ett slags stor bred dubbelkrökt dolk el. svärd).

yaul, jål, s. se yawl.

yaup, jåp, vn. skoti. skrika som ett barn; S. barn

ei. fågel skrik; ap. hungrig, yaupon, ja'pon, s. se yapon. yaw, jå, 1. S. afrikansk benämning på hallon, yaw, ja, 2. vn. (om kokande sockersaft) häfva Upp i blåsor, skumma; sjö. gira; s. afkrok †; sjö. gir. —ing, -ing, prt.; s. gir(ning). yawl, jål, 1. s. sjö. däckad tvåmastad båt med

(den mindre) akter-masten långt akterut; jolle,

julle.

yawl, jål, 2. vn. skrika, tjuta, yawn, jån, vn. gapa (äfv. om ting, t. ex. graf, af grund : öppna sig vidt); gäspa; äfv. (»stå och») gapa o. stirra af förvåning; s. gapande; gäspning; gap, klvfta, afgrund)fC; — for (ei. at %), gapa (: fika) efter; se yield, ex. —er, -ur, 5. gapare (äfv. om sak), 'ving, -ing, prt.; s. gapande, gäspning, yawp, se yaup.

yaws, jåz, S. pl. (jfr yaw 1.) en smittosam utslags-sjukdom i Afrika, Amerika etc. (med. Frambæ-

sia).

ycteped, yclept, lidèpt', a. (jfr anm. under y

prefix) kallad, ye, jè, pers. pron. (äldre el. bibi. o. poet. form för

yOU; eg. nominativ, tnen stundom orätt brukad ss. ackusat., jfr t. ex. vid thankee) I, ni (eder); jfr ex. under how; praise ~ the Lord! prisen (»lofver») Herren! yea, jå (jè), ad. ja; s. ja (jfr ay, med ex.); let your speech be 'v, —, nay, nay, bibi. låt ert tal vara ja, ja, nej, nej; the —s and nays were required by ..., pari, votering begärdes af .... —-nay, a. i sms., jfr ex.; a — kind of woman, ett beskedligt fruntimmer som bara kan säga ja, nej till hvad man säger ei. som jakar beskedligt med; a — man, en tystlåten karl som bara säger ja och nej; en »jaherre», beskedlig stackare, ett mähä; äfv. kväkare (som ej nytjar eder; jfr bibi. ex. ofvan).

yean, jèn, vn. lamma. —ling, -ling, s. lam-

(unge); a. ung, spädt lam o. d. year, jèr, S. år (afåtskimgaslag, betecknade gnm föreg, ord, se under dessa, ss Julian, Sabbatic etc.); äfv. astron, (betecknande annan planets) omloppstid (t. ex. — of Jupiter); pl. äfv. (jfr ex.) ålder; — and day, år och dag (jfr ned. ex. föreg, af prep.); — after —, äfv. — by —, år för år, år ut och år in (äfv. — in [and] — out); a — old, årsgammal; —5 and — s ago, (detta hände) för många heiTans år se'n; —s rolled on, (många) år(en) förgingo, år gingo om (jfr via. ox. vid roll)', one — with another, det ena året med det andra, år för år (i medeltal taget) (t. ex. uppgår dödlig-hetssiffran tin ...); the before last, afv. förrårs, i förfjor; two hence, afv. om två år; (the rent is; he earns etc.) 100 fs a (ei. the) ... om året, årligen, per år, efter år räknadt; the current (present) det löpande året, innevarande år; last (s.) fjoråret, förra året; (ad.) i fjor; next nästa år (äfv. adv.); this

år sedan; (dyl. ex., jfr andra tidsord, ss. day, month, week samt this); he will not live the ~ out, han lefver inte året ut; she looks younger than her age, hon ser hela år yngre ut än hon verkligen är; to see the new ~ in, inviga (det) nya året; to see the old ~ out, (tillsamman) fira det gamla året(s slut); a edition of a newspaper, en årgång af en tidning; a set of sermons, en årgång predikningar; (what can be expected) at my vid mina år (vid min ålder); contract by the års-ackord; wages by the årslön; during the under året(s lopp); inom år och dag;/or på (hela) (ei. flera) år (jfr for, ex.), i åratal; for ^s and (forstarkn. af föreg.), afv. långa år igenom; under en lång följd af år (äfv. for a great number of ~s); (icke) på många, många år; after having waited for ^s, efter årslång väntan; from ~ to år från år; from end to r^'s end, från årets början till dess slut, hela året igenom (jfr through o. throughout ex.), (t. ex. han var aldrig . ..) på hela året; in a ^, om ett år; (på) ett år (då ...); in the (of grace, jfr d. o.; of our Lord [: after ChristJ) 1889, (det händ«) (år) 1889; to be in one's (t. ex. fortie)th vara i (ei. »gå på>) sitt (fyration)de år; in the tenth ~ of his reign, afv. i hans tionde regeringsår; to be (äfv. med tillagdt advanced ci. stricken, jfr d. o.) in vara till åren (ei. till ålders) kommen; he is getting (on, up) in (ei. ... into han håller på att bli gammal (ei. till åren); up in ~s, till åren kommen; afv. till mogen ålder kommen; to grow in åldras; it's all one in a hundred om hundra år gör det detsamma; the fellow had been in his own ~ at Oxford, karlen hade varit i samma åldersklass som han själf vid Oxford; change of the årsskifte; by the labour of r>us, genom årslånga mödor; at this time of the <x/? vid denna tid på året; of låte på de sista åren, nu på några år; på senare tiden; a man of

his ^s, en man af hans ålder (ei. vid hans år); aJÅJjj£^regiMr£ of four ett litet pyre om fyra år; traditions of 1000 f*s ago, tusenåriga traditioner; since the r^j one, ordspr. alt från världens begynnelse; ... had grown with .... hade tilltagit med åren; loithin a ~ and a day, jur. inom natt OCh år; se vid. ex. under A, förk., age, discretion, look, old,once, return, round, trouble, young (ex. med for, in) etc. —book, s. årsbok innehållande anteckningar af hvad som under året förekommit; pl. äfv. tidebÖC-

ker, annaler. —old, a. årsgammal (äfv. ss. s., jfr filing). <x,ed †, -d, a. räknande år, så o. så gammal (t. ex. ~ but thirty), ^ling, -ling, s. (fjor)årsunge; årsgammalt djur; a. årsgammal, ^ly, -li, a. årlig (t. ex. circuit, feast); ett års- (t. ex. income, rent; return : -berättelse; salary, wages, -lön); ettårig (plant); årsgammal; ad. årligen, yearn, jårn, 1. vn. (jfr earn, [l]) Skoti. löpna,

ysta sig; vn. skoti. bringa att löpna. yeam, jern, 2. vn. längta, trängta (for, after %, efter); tråna; ömma, röras, känna sig »dragen», erfara liflig medkänsla (med to, towards, upon, jfr ned. ex.); sörja (en afliden etc.) †; va. † bedröfva, smärta (afv. opersoni.); klagande ei. sorgligt uttrycka el. låta höra (äfv. t. ex. om en orgel))|C; long have I ~ed for thy return, länge har jag längtat efter att du skulle komma tillbaka; my bowels ~ed for sympathy, mitt innersta längtade efter sympati; her heart ^ed out to him with infinite love and pity, hennes hjärta drogs till hnm med oändlig kärlek och medlidande; my heart ~erZ towards the boy, äfv. jag kände mig lifligt dragen till gossen; Joseph made haste, for his bowels did ~ upon his brother, bibi. ... hans hjärta brann af kärlek till brodern. ~ing, -ing, (1.) prt.; a. längtande, trängtande, längtansfull; s. (afv. med pl.) längtan, trängtan (for, after etc., jfr ofvan); sorg, saknad †; pl. afv. hjärtats dragningar, känslor af kärlek, sympati etc.; longing and längtan och trängtan, singly, -ingli, ad. längtansfnllt, med längtan, yearning, je'rning, (2.) s. (afv. i p/.)skoti. löpe. yeast, jèst, s. jäst; skum, fradga †; vn. † jäsa; dry German pressed pressjäst. —bit, S. brygg, jästsmak på maltdrycker, —bitten, a. brygg, öfver jäst, för mycket jäst. —plant, s. bot. jästplanta (Torula ei. Saccharomyces cerevisiæ). —powder, s. jästpulver. ~y, -1, a. innehållande jäst, lik jäst, jäst-; skummande, fradgande. yeld, jèld, a. skoti. ej mjölkande; ej digif-vande (t. ex. hind).

worm- destroying

yelk, jelk, s. sc yolk. yell, jel, 1. a. se yeld.

yell, jel, 2. vn. gält skrika af smärta, ångest etc., tjuta; skräna; va. (äfv. med forth el. out) framtjuta, skriande utstöta (words etc.); s. gält skri, tjut; skrän (t. ex. of the mob); the women o>ed murder, kvinnorna skreko förtvifladt; hjälp! mördare! to give a

Skoti. so ofvan yell.

yellow, jel'o, a. gul; gullgul (om hår, säd); gul-narlt blad; bild. (jfr ex.) svartsjuk, afundsjuk; Fliberal (mots, blue); s. gult;^>/.»gulingar», gulklädda fattigskolgossar; se vid. vn. gulna; va. göra gul († utom tekn.jfro^rø^);^ looks, gulblekhet, glåmig hy (äfv. tillfälligt); jfr äfv. föij. ex.; to look ~ F, vara svartsjuk; to dye färga gul(t); to turn (get, grow)

rsj, gulna (t. ex. om blad). (Anm. Sms. som saknas här nedan uppsökas under senare delen).

-amber, s. min. bärnsten, ^-ammer, se

oj-hammer. ^-archangel, s. bot. gulsuga (Galeobdolon luteum). ^-baboon, s. se wood-baboon. sv-balsam, s. bot. springkorn (Impatiens Noli tangere). ~-bark, s. farm. gul kinabark. barked oak, se quercitron, ^-bellied, a. gul på magen (ingår i flere zool. benämningar).

»gulmage» (si. f. Lincolnshire-bo). ~-ber-ries, s. pl. gulbär (jfr sms. under AvignOJl o. Turkey). ~-bird, s.

zool. amerikansk gul-fink (Fringilla ei. Chrysomitris tristis); (äfv. summer Dendroica æstiva. ~ -blossomed, a. med gula blommor. ^ •bottle, s. bot. gul krageblomma (Chrysanthemum segetum). «*-boy, s. si. »gu-ling», guldmynt, ^-bugle, s. bot. gul karln gruka (Ajuga Chamæpithvs). ~-bun-ting, s. se r\i-hammer. ~-Caul, s, bot. solöga, smörblomster (Ranunculus acris m. fi.

närstående arter). ^-Centaury, S. se oj-ioort.

-Chestnut, s. bot. Quercus Castanea. -Coralline, s. färg. gul korallin, aurin. ~ -COVered, a. i gult omslag; »v literature, Am. F skräpromaner, »Lördagsmagasins-läsning». ~-CreSS, s. bot. krassesommar-gyllen (Barbarea præcox). ^-deal, s. furuvirke (-plankor etc.). ~-earth, s. gulockra. ~-fever, s.

med. gula febern. <-sj ~-flag, s. bot. gul svärdslilja (Iris Pseu-dacorus); se vid. under flag, 3. ~-gum, s. med. gulsot hos barn (»icterus infantum»); bot. se black-gum. ^-hammer, 5. zool. gul-sparf, gröning (Eniberiza citrinella); si.

guiing (jfr oj-boy) (Y)~-Hercules, s.

bot. Herkulesklubba (Xantoxylon clava Herculis). ~-iriS, s. se o>-flag. (Y)~-Jack, s. F gula febern; gul flagga ss.

pesttecken.

^-jasmine, s. bot. Gelsemium sempervi-rens. <^-lake, s. måi. etc. gult lack. ~ -lead, 5. biyguit (jfr massicot), ^-lead-ore,

se wulfenite. ~-legs, s. zool. se shanks.

^-loosestrife, s. bot. allmän lysing (Lysi-machia vulgaris). ~-man, s. P gul silkesnäsduk. ~-metaS, s. gul förhydningsme-tall (ett slags mässing; jfr Muntz's metal). ~ -Oak, s. bot. se quercitron. ~-ochre, s. gulockra. ~0X-eye, s. se os-bottle. ~-pa-per, s. papper som ej blifvit mycket blå-nadt. ~-pine, s. bot. »gill tall» (namn på 2 nordamerikanska arter: Pinus mitris o. P. ail-stralis); hand. amerikanskt furuvirke, 'v/ -powder, s. brygg, lupulin, pulveriserad humle. ~-r00t, s. bot. Xantliorrhiza apii-folia; Hydrastis canadensis (amerik, växter med gul rot[stockl). ~-shanked sandpiper, ~-shanks, 5. zool. gulbent (amerikansk) snäppa (Totanus flavipes). sheathing, s. förhydning af t^-metal. ~-S0ap, s. gul hushållstvål; hartskärnsåpa. ~-SUCC0ry, s. bot. bittermjölke, snoktistel (Picris hieracioides). ^-Suckling, s. bot. Trifolium minus, ^-tail, s. zool. F fisksiägtet Se-riola. ~-tail moth, s.

zool. Liparis auri-flua. ^-throat, s. zool. Sylvia marylan-

dica (en liten nordamerikansk sångare). ~-tOp, S. ett slags timotej; ett slags Upptill gul röfva (turnip), ^-underwing, s. zool. slägtet Triphæna. ~-vetch(ling), s. bot. en art vial (Lathyras Aphaca). ~-wash, s. subli-

matlösning för tvättning af sär. ~-Weed, S. vau (jfr woad). ^-willow, s. bot. Salix vi-tellina. ~-W00d, s. bot. färg. gulholts (jfr fustic); not. Oxl ey a xanthoxyla (australiskt stort träd); äfv. namn på flere främmande träslag.

-wort, s. bot. slägtet Chlora. ~-WOVe, s. hvitt (ej blånadt) velinpapper. ~-wren, s. se willow-ioren. ~-yoldring, ~-yolring,

s. se oj-hammer. ^ing, -ing, prt.; s. gul-görning (särsk. tekn. knappnålars); gulfärgning; gulmålning. ~ish, -isj, a. gulaktig, stötande i gult; gul- (brown, -brun; gray, -grå etc.). "Jshness, -isjnës, s. gul-aktighet. ~neSS, -nes, s, gulhet; svartsjuka †. -Z, S. pl. gulsot is. hos kreatur: en sjukdom på persikoträd; bot. etc. F se WOad; se green-weed. -1, a. se nuish.

yelp, jèlp, vn. skälla; gläfsa, bjäbba; poet. skryta, »skräna» †; s. skarpt kort skall; gläfs; kort tjut; skrik äfv. biid.

yelt, jélt, s. prov. gylta, ung sugga.

yenite, ja'nit, S. min. jenit, liëvrit (diprismatisk

järnmalm).

yeoman, j^'man, s. (pl. -men) odalbonde, själfegande bonde, hemmansegare; mindre landtbrukare (äfv. arrendator) (jfr gentleman-farmer); kammarlakej, (kammar-)

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.yeoman

F Talspråk. 1752 P Lågt språk.

page sftrsk. vid Löfvet se under-bailiff †; »kronans karl» (titel till soldat) †; medlem af ojry {cavalry); sjö. biträde åt konstapel, båtsman ei. timmerman; of the guard, lif-drabant, kunglig lifgardist. ~Py, -ri, s. yeomen kollektivt, bondestånd, allmoge: frivilligt kavalleri mest bestående af posses sionater o. andra herrcni&D på landet (äfv Ctt•

valry).

yerba, sp., jl'rba, s.; — mate, se d. o. (1). yercum, jè'rkum, —-fibre, 5. fiber af Calo-

tropis gigantea. yergas, jl'rgas, s. ett slags groft ylletyg tin

hästtäcken.

yerk, jerk, vn. slå bakut (äfv. va. i uttr. ss. — ont the heels); sjö. stampa våldsamt, is. dufva (köra ned fö ren djupt); jfr vid .jerk; Va. slå †; Skoti. binda; s. se jerk, —er, -ur, s. häst som slår bakut; ^v jerk er. yern, jern, se yearn.

yernut, jè'rnüt, s. jordnöt (dets. som yar-nut). yes, jès, ad. ja; äfv. jo; s. ja, jaord; — and no, »ja eller nej» (ett sällskapsspel); he said

»jägare» hos en förnäm person, yesh, jesj, vn. skoti. o. Eng. prov. hicka, yest, jëst, se yeast.

yester, jes'tlll*, a. poet. (numera blott i sms.) gårdags- (t. ex. sun); äfv. förliden, förra (: last, jfr ned. sms.). —-day, s. gårdag(en); ad. i går; a. i sms. gårdags-; the day before —, (s.) dagen före gårdagen; (ad.) i förrgår; during under loppet af gårdagen; ... of —, som förskrifver sig från i går, »färsk», ny(-gjord, -»bakad»); they are but of —, de datera sig från i går (de hafva tillkommit helt nyligen); he was not born o*, det var inte i går som ban

föddes (han är minsann rätt gammal). — Il i g ht,

s. gårdagens afton, förliden natt; ad. i går afse; i natt som var (Anm. På dylikt sätt förr sms. med andra ord, ss.

eve, morn). ~ -year s. o. ad. dets. som -last year; where are the snows of — ? hvar är den snö som föll i fjor? yestreen, -trèn, skoti. f

ojiiight. yesty, se yeasty.

yet, jet, ad. ännu (om tid; sällan som förstärkn. till komparativ); hittills, än sålänge; (i frågor) redan ; dessutom; åter, däremot; likväl, ändå; konj. likväl, dock; men; as —, but —, not —, se under dessa ord; even —, ännu; never —, ännu aldrig; nor —, ej häller (ens). (a n m. — nytjas poet. i sins. med perf. partic. : ännu städse, altjämt, t. ex. ~-loved, a. alltid älskad), yether, jedh'ur, va. skoti. slå.

yett, jet, s. skoti. f. gate. ye-up, je'up, interj. hopp! (jfr gee, 2.). yevering-bells, jèv'årlngbelz, s. pl, bot. ensidig vintergröna (Pyrola seeunda). yew, u, 1. 5. se ewe.

yew, u, 2. vn. tekn. (saltsjud.) afsätta en tunn salthinna.

yew, u, 3. s. bot. idegran (Taxus baccata; äfv. --tree; nytjas i Engl. ss. sorgeträd på kyrkogårdar, kallas därför äfv. Dead men's «V/); poet. † se —-boto. —-bOW, s. pilbåge af idegran, o^-brimmle, s. bot. nyponbuske. ~-cy-preSS, s. bot. Taxodium distichum i N.-Am. —en †, -èn, a. af idegran, yezidee (-di), jez'ide, s. djäfvulsdyrkan vid

Ev fra t.

yid, jid, s. si. jude.

yield, je'ld, va. gifva ss. produkt (fruit; seed —5 grain, the sea — 5 fish etc.); ei. ifrån s g (äfv. % rök, lukt); bevilja, skänka; gifva i afkastning (t. ex. 100 bushels of com), af-kasta (äfv. om kapital, t. ex. money —5 6 per cent); inbringa; lemna (jfr t. ex. profit); (is. med up) lemna ifrån sig, gifva ifrån sig, öfverlemna, utlemna, uppgifva en

stad, andan (utan Up : anföra, t. ex. reasons †); afstå från, äfv. öfvergifva (en opiniou), afträda; medgifva; vedergälla, (be-)löna †; vn. gifva efter (to, för, t. ex. pressure

: rent mekaniskt tryck ei. [biid.] påtryckning [ar]), gifva vika (om ting o. person, jfr föreg, parentes); (om ting) äfv. rubbas, röra (på) sig, komma i rörelse (påverkad af en kraft); vika bild. (med to, för, äfv. : vara ngn underlägsen); gifva (med) sig, foga sig (to, efter äfv. : gå in på, efterkomma önskan, begäran etc.); falla till föga, gifva tapt (to, för); duka under (to, för); (absolut) afstå; (om murar etc.) Sätta sig, sjun-ka; s. afkastning särsk. jordens; äfv. utbyte; äfv. halt af malm; — one's self, äfv. finna sig (to, uti); God — you †/ Gud löne dig! his estate him a thousand]jounds a year, hans egendom inbringar hnm (ger hnm i afkastning) 1000 pund om året; Mr. P. r\>ed his full assent, ... gaf sitt formliga samt3*cke (jfr unwilling, ex.); graves, yawn and — your dead, grafvar, öppnen er och gifven ifrån er era döda; the lüilderness — eth for them, bibi. heden gifver dem bröd; ~ the hand, ridk. ge efter på tygeln; / ^ it just, jag medger att det är rätt; poetry has already —ed him much money, poesien har redan inbragt hnm mycket pengar; 'v obedience to, visa ngn hörsamhet, vara ngn lydig, lyda ngn; ~ the point, gifva efter i den punkten; they must me this, de måste medgifva mig detta; — one's

i: fate, à: far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, ès lier, i: Hne 1: fin, i fir,world

)fC Mindre brukligt. 1753 † Föråldradt.

worm- destroying

self prisoner, gifva sig fången; this ore ojs 60 per cent, denna malm ger (éi. håller) 60 procent; ~ the way to, gå ur vägen för; gifva vika för (t. ex. a rival); o> (up) the breath, ~ up the ghost (life), särsk. bibi. ge upp andan; ~ well, gifva god afkastning (t. ex. om ott sädesslag); I'll not oj a bit, jag skall ej vika en hårsmån, jag viker inte en tum; ~ to custom, foga sig efter allmänna seden; /v to despair, öfverlemna sig åt förtviflan; ~ to one's impulse, följa sin impuls (inre drift); ~ to necessity, gifva vika för nödvändigheten, foga sig i det oundvikliga; ^ to the temptation, duka under för frestelsen; they will o> to us in nothing, äfv. de lära inte ligga under oss i någonting; this dog scarcely to the poodle, denna hund(art) är knapt i något pudeln underlägsen. ~er, -ur, s. en som gifver, lemnar, uppgifver, gifver vika, afstår etc. /ving, -ing, prt.i a. eftergifvande eg. (t. ex. fluid) o. bild.; äfv. mjuk, elastisk;

biid. foglig, eftergifven, »beskedlig»; gifvande afkastning (äfv.bördig), inbringande; me-tallhaltig bärgart; s. eftergifvande, gifvande vika (äfv. matcrieit, jfr ned.); eftergifvenhet; afkastning is. af jord: (t. ex. murars) sättning, förskjutning; the oj sex, det svagare cl. mildare könet. ~ingneSS,-ing-nès, s, mjukhet (t. ex. of a cartilage), egenskap att ge efter vid tryck; wid. eftergifvenhet, foglighet, »beskedlighet», osjälfständighet. ~less -lés, a. se unyielding. yird, jèrd, s. Skotl. f. earth. ylk, ilk, a. (pron.) se ilk. y-mOth, se under y.

yodel, j^'dl, vn. jodla; s. jodling. 'vist, -ist,

s. jodlare. yodle, se yodel. yo-ho, joho', interj. hej! vn. ropa hej. yoick, jo'ik, s. se <vs; va. jagt. (vid hunting)

mana på hundarna med rop. ^S, -S, S. ett

jagtrop; interj. stää! hoj! yojan, j6'djån, s. hinduisk mil (varierande, oftast omkr. 8 kilometer).

yoke, j6k, 1. s. so yolk.

yoke, jok, 2. S. ok för oxar el. att bära ämbar etc. med, äfv. gcol. ; i allm. tekn. etc. (ngt grenadt, böjdt, af ok-form, t. ex.) bärande, förenande tvärträ el.

föreningsrör cl. järnbeslag; äfv. klafve; sjö. sty rar m, halfmåne att styra med, ror-skädda; maskin, krysshufvud; åkerbr. äfv. flöjträ; par (dragare, is. of Oxen; pl. lika, jfr ex.); plogland of land); arbetsskift

(t. ex. arbetstiden mellan två måltider): bild. boja,

band; bild. tvång, träldom; va. oka, sätta (lägga) oket på (t. ex. the oxen : to put the oj on the oxen ci. to put the oxen to

the ~); oka ihop, förena med ei. under ett ok (äfv. oj together), äfv. biid. hopoka (with, med), förena (t. ex. in marriage, i äktenskap) äfv. poet. i aiim.; wid. bringa (lägga) under oket (: to bring under the o,), underkufva, lägga i träldom, förtrycka, trälbinda, klafbinda biid.; biid. binda, lägga band på, hämma)j<; vn. % vara förenad(e) med ok, draga i ok (with, med, is. biid., t. ex. bibi. ... the unfaithful, de otrogna); biid. i aiim. vara förenad, förbunden med; ~ of marriage, äktenskaps-ok; I have bought five oj of oxen, bibi. jag har köpt fem par oxar; take my ~ uponyou ... for my o> is easy, bibi. tagen på eder mitt ok ... ty mitt ok är ljufligt; to work two prov. arbeta både för- och eftermiddag; to shake (cl. cast, throw) off the oj, afskudda sig (afkasta) oket; to groan beneath (ei. tinder) the o>, sucka under oket; to carry by (ci. on) a oj, bära (t. ex. ämbar) med (ei. i) ok; to, spänna för; the care that ojs with empire, poet. det bekymmer som följer med makten, *x/-ar-bour, 5. mek. axel med skyddsbygel rcr

dragremmar. ~-bOMe, S. anat. okben. ~-eltH,

s. bot. afvenbok (Carpinus Betulus). ~ -fellow †, s. kamrat, stallbroder, medtjä-nare; make. ~-line, s. sjö. styrrep, -lina. ~-mate †. se fellow. ~-rope, s. se ~

oj-line.

yokeage, j^kàdj, s. se rokeage.

yokel, jo'kl, s. bondtölp, -drummel, bonde

ss. skällsord.

yokelet, jè'klèt, s. (dimin. af yoke [o/ land])

liten gård, litet bondhemman, yoksun, jok'sftn, s. bot. Arundinaria Hooke-riana.

yokey, j6'ki, (1.) a. prov. gul(blek); (2.) s. se jockey.

yokuff, j6'kuf, s. P kista, skrin.

yolk, j6k, S. äggula; svett i ull; anat. o. bot. se

vitellus. <v-bag, s. anat. äggulehiniia. yon, jén, a. o. ad. is. poet., se o/der. <vd, -d, (1.) a. galen, rasande †; (2.) se

följ. ~der, -dur, a. den där, den där borta; ad. där borta, yonker, se younker. yOOk, jok, se yuch.

yoop)j<, jop, s. (ljudhärmande) Snyftning, yore, jàr, ad. fordomtima; (numera blott i uttr.:) of oj, (a.) forntida, forn, jfr ex.; (ad.) af gammalt, fordom, förr; in days (ei. times) of o,, i forna dagar (tider), fordomdags, fordomtima, förr (i världen); what have the heroes of ~ done for me? hvad hafva forntidens hjältar gjort mig för nytta? he is wiser now than of ban är klokare nu än förr.

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.york

F Talspràk. 1754 P Lågt språk.

your

york, jårk, vn. (i cricket) slå en båll så att den faller nära slagträdet, /x/er, -ur, s.

en sådan båll.

York, jèrk, s. pr. stad I Engl.; ^x, pitch, tekn. 50°. ~ist, -ist, 5. hist, anhängare af Yorkska huset (hvita rosen), ^shire, -sjir, s. pr.; va. si. lura, »kugga» ngn (: to come oj over); oj compliment, si. bortskänkande af ngt utan värde för egaren; when 1 come into my oj estates, när jag får det stora arfvet (nar jag får råd); ~ flags (pl.), oj stone, byggnads(sand)sten från fog, oj whites, bot. luddtåtel (Holcus la-natus); <x/ grit, ett slags polérsten; ~ pudding, yorkpudding (ett slags pudding, ätes till kött); ~ reckoning, si. »repning» (när hvar o. en betalar sin andel el. för sig); oj sanicle, bot.

tätört (Pinguicula vulgaris). ^Shireman, s. Yorkshire-bo.

yornut , j6r'nut, s. jordnöt (se yar-nut).

yot, j6t, va. prov. fästa, binda fast.

yOU, 1. se yu.

yOU, jo, 2. pers. pron. I; ss. aiim. tilltalsord ni; äfv. motsv. svenskans du; (objektsform) eder, er; äfv. motsv. svenskans man, en; (Anm. you tillfogas äfv.)J(vid imperativ, jfr yé)) Oj foolish thing, oj goose, din tok! din liiia fjolla! at first oj see no inhabitants, i början ser man icke till några invånare; ~ will find troublesome people everywhere, krångligt (besvärligt) folk träffar man på öfveralt; se ex. under another, for, were o. what. -d, smdr. af you had et. you

would. -1, smdr. af yOU lüill.

young, jung, a. un g (i allm. mots, till old)) äfv. späd, liten (ej vuxen), jfr ex.; ungdomlig (äfv.: utmärkande ungdomen), kraftig, rask, kry; äfv. ungdoms- (jfr ex.); ny; »nykläckta bild., »färsk», oerfaren; ej långt framskriden

(om tid, jfr ex.); S. (jfr ex.) Ungar kollekt.; ~ and old, ung(a) och gammal (gamla); o» for one's age (ei. years), ungdomlig (rask, kry etc.) för sin ålder (sina år); ^ in years, but old in wickedness, ung till åren men gammal i synd (men »redan så fördärfvad»); oj beast, äfv. ungnöt; ~ cat, ungkatt, äfv. (ej späd) kattunge; ~ cock, äfv. ungtupp; (Anm. på djlikt sätt vid andra djumamn); he left a widow and four oj children, ... fyra minderåriga (cl. små) barn; the oj (married) couple, de unga tu, ungfolket, de nygifta; ~ folk(s), ungt folk (: oj people)-, the ~ folks, de unga, ungdomen (t. ex. i familjen, i sällskapet); ärv. ungherrskapet; some ~ folks, några ungdomar; when oj folks romp, när ungdomen rasar; a oj hand, en som är nv i tjänsten ei. oerfaren i ngt göra; ~ ice, nybildad is: ~ ladies, unga damer, äfv.

fröknar; ~ legs, (han har) unga (raska) ben; <v man, ung man, yngling; her oj man F, hennes »fästman», käresta; master, ung(a) herre (herrn), jfr vid. do. ex.; ungfar; Men's Christian Association, Kristliga föreningen af unge män; ~ people, ungt folk, ungdom konkret.; the oj people, äfv. dets. som the oj couple; (F)~ Women's Christian Association, Kristliga föreningen af unga kvinnor; you cannot put old heads upon oj shoulders, ordspr. ungdom och visdom följas ej åt; when i sin ungdom; the night's oj, natten är icke

gammal, ... ej långt framskriden; he is not so oj as he ivas once (ei. used to be), han är icke ngn ungdom längre, åren börja taga ut sin rätt; to get (grow) oj (again), föryngras; to look oj, se ung (-domlig) Ut (för sina år); to bring forth Oj, föda (få) ungar, yngla; books (words) for the oj, äfv. ungdomsskrifter (-literatur); (to be) with oj, (vara) med ungar (dräg-tig); se vid. ex. under big, family, hopeful, o. wise, ojßr, -gur, komp. (af föreg.) yngre äfv. i tjänst etc.; the oj hand, efterhanden; a oj officer, en (i tjänsten) yngre officer; in the oj part of his life, i hans ungdom; a oj SOn, en yngre SOn (särsk. af familj, där den äldste är fideikommissarien ~eSt, -gëst, SUp. (af

young), "fish, -isj, a. tämligen ung,yngre (t. ex. a oj man), ^ling)f(, -ling, a. poet. ung; s. poet. ungt djur; ung människa. ~|y, -li, a. † ung; ad. i ungdomen; ungdomligt (t. ex. she dresses rather too oj for her age)) enfaldigt %. ~neSS,-nes, s. ungdom, egenskap att vara ung. Ster, -stur, s. en ungdom, yngling, ung pojke; yngre sjökadett. ~th †, -th, s. se youth.

younker jung'kur, s. rön- junker, förnäm yngling †; ung (oerfaren) pojke, spoling, »junker» (jfr youngster).

youpon, jo'pun, s. se yapon.

your, jör, poss. pron. (motsv. you) eder, er, edra; din, ditt, dina; ens; denne, den där, sådan där, jfr ex.; I am ~ man, eg. jag är din vassall; oftast F (jfr d. o. ex. mnd 111y likasom i allmht ex. på andra ställen med one's, my m. fi. possessiver) jag är den som skall hjälpa dig, jag följer (blir) med dig etc.; wash oj hands! tvätta dig om händerna! ~ men of business F, ni affärsmän; (»du med») dina affärsmän (»som du jämt kommer med» : talar om); (silent patients die) oj roarer is sure to get well, den som skriker kommer sig säkert: for quarrelling ~ Irishman is without his equal, är det fråga om gräl så söker irländaren sin like; he was none

à: fate, à: far, 1: fall, 4: fat, å: fast, è: mete, è: met, è: her, 1: fine, 1: fin, |: fir,world

)fC Mindre brukligt. 1755 † Föråldradt.

worm- destroying

of rsj easy fathers who readily comply with ..., han tillhörde icke de där släpp-händta fäderna som ...; ~ Bentham, den där B. (äfv. som du talar om); (Y)oj Highness, Ers Höghet (på dyl. sätt vid andra titlar); se none ex. yOllVe, jör, smdr. f. yOU are; äfv. % f. you were. ~n, -n, P för följ.

-z, pron. (självständig form af your); (s.) gnm ellips ditt (edert) (: din egendom); dina (nämi. närmaste, anhöriga, slägtingar); you and- du och de dina; is it oj? är det din (eder)? that brother of o>, den där bror din; jfr ex. under respectfully o. truly. ^vSBlfj pers. o. reflex, pron. (motsv. you ss. tilltalsord) {pl. se följ.) ni (el. du) själf, (ni ei. du) själf; er, dig; er (dig) själf; do it oj, gör det själf; you oj did it, you did it du själf gjorde det, du gjorde det själf; you will hurt oj, (akta dig) du gör dig illa; I have loved you for jag har älskat dig för din egen skull; the practices of oj and others, dina egna och andras bedrifter; come to oj! kom till förnuft, besinna dig! do justice to oj! gör dig själf rättvisa! you shall have it all to du skall få (hafva) det alldeles för din egen räkning, ^selvos, -selvz, pers. o. reflex, pron. {pl. af föreg.) I (ei. eder) självfva; (i, eder) självfva; er; be but o>! våren blott eder självfva (värdiga)! uppträden på ett eder värdigt sätt! you must manage it between o>, det fån I sköta om självfva, youth, joth, S. ungdom äfv. konkret, kollektivt; äfv. en ungdom, yngling, ung man (i denna bet. med piur.); children and oj, barn och ungdom; wisdom and oj are seldom joined in one, ordspr. ungdom och visdom följas sällan åt; heat of o,, ungdomshetta (På dylikt sätt i många förbindelser); oj'S inexperience of the world, ungdomens brist på världserfarenhet; se vid. ex. under flower,

hope, up, wild etc. ~W0rt, s. bot. siles-hår (Drosera rotundifolia). ~ful, -ful, a. ung; ungdomlig (t. ex. enthusiasm, levity, thoughtlessness', äfv. till krafter, lynne etc. :) ungdomsfrisk, -kraftig; ungdoms- (t. ex. companions; days; follies; indiscretions, öfverilningar; love;pranks; sins), rxjully, -full, ad. ungdomligt; äfv. som en ungdom (yngling ei. ung människa), 'vful-ness, -fulnës, s. ungdomlighet (t. ex. with a oj uncommon at his age). you've, jèv, smdr. af you have. yowl, jaul, vn. o. s. prov. f. yawl, yell. yoxter, jèks'tår, s. P en deporterad som

återkommit före strafftidens slut. yron †, l'firn, se iron, f-hard, s. bot. Centaurea nigra, ytterite, itfårit, 5. min. ytterit, gadolinit. yttria, it'ria, s. min. ytterjord; kem. yttrium-oxid. yttriC, -rik, a. kem. yttrium-, yttrl-ferOUS, -

trif'urus, a. innehållande yttrium.

yttrium, ltfriåm, s. min. kem. yttrium. ~

-Oxide, s. yttritimoxid, jfr yttria. yttrO-, it'ré, prefix, innehållande yttrium. OJ calcite, -kal'sit, <vcerite, -sè'rlt, s. min. yttroc-erit, ytterflusspat. COlumbite, -koi'umbit, -^tantal ite, -tan'talit. s. min yttrokolumbit, yttrotantalit. yu, kin., jo, s. min. sejade o. nephrite. yUCCa, (eg. peruvianskt ord), juk'a, S. bot. yilCCa (en aioë-iik växt; jfr Spanish bayonet o. Adam's needle).

yuck, juk, vn. prov. klia; s. prov. klåda, skabb, yufts, jufts, s. {pl.) juft, ryssläder, yulan, jo'lan, s. bot. Magnolia conspicna. yule, jol, S. prov. el. poet. jul; a. i sms. jul-; at vid jultiden, om julen, ^-block, ~-log, s. julkubbe. ~-tide, «<?. jultid, yul-ing, -ing, s. julande, julfirande, yuté, jot, ~-hemp, se 0. jfr jute. ywis †, iwis', ad. visst, säkert.

Z, Z, zed, Am. äfv. zè (se vid. izzard), s. bokstafven z ; ngt. liknande ett Z, jfr zed; förr farm. tecken f. drachm. OJ- crank, 5. maskin, dubbcl-böjd vefsläng. ^-iron, S. tekn. Z-järn. Förk.: Z, kem. zirconium; Zach., Zachariah, Za-chary; Zecll., Zechariah; Zeph., Zepha-niah; Z. G., Zoological Garden(s); Zn., zinc; Zool., zoological; zoology; Zr,, zirconium; ZZ., (iat. zinziber) ginger. za, zå, interj. förk. af huzza. zabaism, za'baizm, zabism, -bizm, s. se sabla nism. zabian, -bian, a., s. sc sabian.

zabucajo, zabuka'djo, ~-nut, s. sàbukajo-

nöt (af Lecythis Zabucajo s. Am.), zacintha (-cyn-), zåsm'thå, s. bot. ett slags

laktuk ei. harkål (Lapsana verrucosa), zaccho, zak'o, s. byg. nedersta del af pelar-sockel.

zaffar, zaffer, zaffir, vanl. zaffre, zåfur, s.

kem. tekn. hand. zaffer (ett slags koboltblått till porslinsfärgning).

zagaye, zåg'à, s. se assagai.

zaim, turk., zåim, s. höfding, anförare för

beriden milis.

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has. world

)fC Mindre brukligt. 1755 † Föråldradt.

worm- destroying

of rsj easy fathers who readily comply with ..., han tillhörde icke de där släpp-händta fäderna som ...; ~ Bentham, den där B. (äfv. som du talar om); (Y)oj Highness, Ers Höghet (på dyl. sätt vid andra titlar); se none ex. yOllVe, jör, smdr. f. yOU are; äfv. % f. you were. ~n, -n, P för följ.

-z, pron. (självständig form af your); (s.) gnm ellips ditt (edert) (: din egendom); dina (nämi. närmaste, anhöriga, slägtingar); you and- du och de dina; is it oj? är det din (eder)? that brother of o>, den där bror din; jfr ex. under respectfully o. truly. ^vSBlfj pers. o. reflex, pron. (motsv. you ss. tilltalsord) {pl. se följ.) ni (el. du) själf, (ni ei. du) själf; er, dig; er (dig) själf; do it oj, gör det själf; you oj did it, you did it du själf gjorde det, du gjorde det själf; you will hurt oj, (akta dig) du gör dig illa; I have loved you for jag har älskat dig för din egen skull; the practices of oj and others, dina egna och andras bedrifter; come to oj! kom till förnuft, besinna dig! do justice to oj! gör dig själf rättvisa! you shall have it all to du skall få (hafva) det alldeles för din egen räkning, ^selvos, -selvz, pers. o. reflex, pron. {pl. af föreg.) I (ei. eder) självfva; (i, eder) självfva; er; be but o>! våren blott eder självfva (värdiga)! uppträden på ett eder värdigt sätt! you must manage it between o>, det fån I sköta om självfva, youth, joth, S. ungdom äfv. konkret, kollektivt; äfv. en ungdom, yngling, ung man (i denna bet. med piur.); children and oj, barn och ungdom; wisdom and oj are seldom joined in one, ordspr. ungdom och visdom följas sällan åt; heat of o,, ungdomshetta (På dylikt sätt i många förbindelser); oj'S inexperience of the world, ungdomens brist på världserfarenhet; se vid. ex. under flower,

hope, up, wild etc. ~W0rt, s. bot. siles-hår (Drosera rotundifolia). ~ful, -ful, a. ung; ungdomlig (t. ex. enthusiasm, levity, thoughtlessness', äfv. till krafter, lynne etc. :) ungdomsfrisk, -kraftig; ungdoms- (t. ex. companions; days; follies; indiscretions, öfverilningar; love;pranks; sins), rxjully, -full, ad. ungdomligt; äfv. som en ungdom (yngling ei. ung människa), 'vful-ness, -fulnës, s. ungdomlighet (t. ex. with a oj uncommon at his age). you've, jèv, smdr. af you have. yowl, jaul, vn. o. s. prov. f. yawl, yell. yoxter, jèks'tår, s. P en deporterad som

återkommit före strafftidens slut. yron †, l'firn, se iron, f-hard, s. bot. Centaurea nigra, ytterite, itfårit, 5. min. ytterit, gadolinit. yttria, it'ria, s. min. ytterjord; kem. yttrium-oxid. yttriC, -rik, a. kem. yttrium-, yttrl-ferOUS, -trif'urus, a. innehållande yttrium.

yttrium, ltfriåm, s. min. kem. yttrium. ~

-Oxide, s. yttritimoxid, jfr yttria. yttrO-, it'ré, prefix, innehållande yttrium. OJ calcite, -kal'sit, <vcerite, -sè'rlt, s. min. yttroc-erit, ytterflusspat. COlumbite, -koi'umbit, -^tantal ite, -tan'talit. s. min yttrokolumbit, yttrotantalit. yu, kin., jo, s. min. sejade o. nephrite. yUCCa, (eg. peruvianskt ord), juk'a, S. bot. yilCCa (en aioë-iik växt; jfr Spanish bayonet o. Adam's needle).

yuck, juk, vn. prov. klia; s. prov. klåda, skabb, yufts, jufts, s. {pl.) juft, ryssläder, yulan, jo'lan, s. bot. Magnolia conspicna. yule, jol, S. prov. el. poet. jul; a. i sms. jul-; at vid jultiden, om julen, ^-block, ~-log, s. julkubbe. ~-tide, «<?. jultid, yul-ing, -ing, s. julande, julfirande, yuté, jot, ~-hemp, se 0. jfr jute. ywis †, iwis', ad. visst, säkert.

Z, Z, zed, Am. äfv. zè (se vid. izzard), s. bokstafven z ; ngt. liknande ett Z, jfr zed; förr farm. tecken f. drachm. OJ- crank, 5. maskin, dubbcl-böjd vefsläng. ^-iron, S. tekn. Z-järn. Förk.: Z, kem. zirconium; Zach., Zachariah, Za-chary; Zecll., Zechariah; Zeph., Zepha-niah; Z. G., Zoological Garden(s); Zn., zinc; Zool., zoological; zoology; Zr,, zirconium; ZZ., (iat. zinziber) ginger. za, zå, interj. förk. af huzza. zabaism, za'baizm, zabism, -bizm, s. se sabla nism. zabian, -bian, a., s. sc sabian.

zabucajo, zabuka'djo, ~-nut, s. sàbukajo-

nöt (af Lecythis Zabucajo s. Am.), zacintha (-cyn-), zåsm'thå, s. bot. ett slags

laktuk ei. harkål (Lapsana verrucosa), zaccho, zak'o, s. byg. nedersta del af pelar-sockel.

zaffar, zaffer, zaffir, vanl. zaffre, zåfur, s.

kem. tekn. hand. zaffer (ett slags koboltblått till porslinsfärgning).

zagaye, zåg'à, s. se assagai.

zaim, turk., zåim, s. höfding, anförare för

beriden milis.

ii note, è: do, o: nor, 6: nöt; à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w t will, z: has.witness

F Talspråk. 1756 P Lågt språk.

; WOlf

zain, zàn, s. musblack häst.

zala, zå'lå, s. se borax.

zambo, zåm'b6, s. se sambo.

zamindar, zamindå'r, s. se zemindar.

zamouse, zamo's, S. zool. inhemskt namn på en

vest-afrikansk ox-art (Bos brachycerus). Zante, zan'te, S. pr. geogr.; (z) hand., tekn. se fustet. o-W00d , s. bot. jfr fustet; äfv. Chlo-roxylon Swietenia. Zantiot(e), -tiét (-èt),

s. zantiot (invånare på ön Zante).

zany, za'ni, s. pajas, gycklare, pickelhäring, ulspegel; vn. † uppträda som gycklare, göra narrstreck. oism -Izm, s.

gyckel, narrspel, zaphara, zåf'åra, s. se zaffar. zapotiila, zap6til'a, s. se sapodilla. zare(e)ba, zare'ba, s. se zeriba. zamich, za'rnik, s. se orpiment. zawn, zån, s. gruf. håla. zax, zåks, s. skifferspetshacka, zayat, zå*jåt, s. burmesiskt härberge. Zeal, zël, s. nit (for, för), ifver, värme; nitälskan ; tjänstenit (: o in the service, ~ °.f °ffice)'i vn' † nitälska, vara nitisk; they have a o of God, but not according to knowledge, bibi. de hafva nit för Gud, men icke visligen; want of o, afv. ljum-het, lojhet, liknöjdhet. oed †, -d, oful †, -ful, a. full af nit. oleSS †, -ës, a. utan nit. oOt, zel'ut, s. zelot, if rare (for, för), fanatiker, svärmare. oOtical zël6t'-Ikal, a. zelotisk, fanatisk. oOtism zel'-utizm, s. nitälskan. oOtry)|<, zëFutri, s. (jfr föreg.) öfverdrifvet nit, fanatiskhet, svärmeri. oOUS, zèVus, a. nitisk (afv. sträfvan etc.), ifrig, brinnande af ifver (for, för en sak; in, i); nitälskande; varmt from †. oOUSneSS, zél'usnès, s. nitiskhet; nit, varm hänförelse, zebec, zè'bëk, s. se xebec. zebra, zè'brå, s. zool. zebra (Equus zebra,

F äfv. inbegripande kvagga m. fl. närstående brokiga hästarter). o-W00d, S. zebraträ (strimmigt träslag af Omphalobium Lambertii m. fl.), ze-brine, -brin, a. zebraartad, zebralik. zebu, ze'bu, s. zool. zebu, indisk puckel-oxe

(Bos Indicus). zechin, ze'kin, zek'in, s. se sequin. zed, zëd, s. namnet på z; ngt som går i siksak som ett z. o-land, s. F skämts, vestra

England (där s uttalas tonande, som z).

zedoary, zëd oun, s. farm. zedoar-rot, sitt-ver (rot af gurkmeja-arter: Curcuma Zedoaria [: round o] o. C. Zerumbet [: long oj);

bot. sittver, jfr ofvau. zee, zè, s. se zed o. z. zein(e), ze'in, s. kem. majs-växtlim. zemindar, pers., zëmindå^, s. Ind. semindar, rikslänsinnehafvare, större godsegare

(tillika ståthållare, skatteupptagare under Moguls rike). oee, oy, -'-dui'1, S. län, gods, semindars område, zenana, pers., zena'na, s. Ind. frustuga, kvin-

nobostad, -gemak, harem. Zend, zënd, s. zend, gammalpersiska; se vid. sms. o-Avesta, s. zendavesta (persernas heliga bok, innehållande Zoroastcrs lära).

zendik, arab., zën'dik, s. otrogen, kättare (o.

trollkarl).

zeni(c)k, zè'nik, S. zool. en afrikansk skunk, se suricate.

zenith, zè'mth, s. astron, zenit, hjässpunkt; biid. höjdpunkt, höjd; his popularity was at its o, ... stod på sin högsta höjd; he is yet in the o of his reputation, han står ännu på höjdpunkten af ära och anseende, o-distance, S. astron, himlakropps zenitdistans, komplement till höjden, o-sector, s. zenitsektor (astronomiskt instrument för att mäta zenitdistans).

zeolite, ze'olit, s. (äldre) min. zeolit; efflorescing o, se laumonite;fibrous feather -o, se natrolite: foliated o, Se stilbite; radiated o, se desmine. Zeolithiform, -lith'iform, a. lik zeolit. zeolitiC, -lit'ik, a. zeolitisk, zeolit-; zeolitartad; innehållande zeolit. zeolitiform,-litlfèrm, a. se zeolithiform. zephyr, zëfir, s. sefir, vestanfläkt, mild vestanvind. o-worsted, o-yarn, s. sefir-garn.

zerda, zë'rdå, S. zool. sydafrikansk Vild huildart

(Canis zerda). zeriba, cg.vPt., zërè'bå, s. medels taggiga häckar

o. d. förskansadt läger, zero, zè'r6, s. noll; nollpunkt på en skala, på termometer etc. (: o-pOint); to be at o, stå på noll(punkten); his sjririts sunk to o, hans mod sjönk till nollpunkten, zest, zëst, s. eg. citron- ei. orange-skal ss. kryddaf; mellanvägg i valnöt †; krydda i aiim.; förhöjd, fin smak (to give a o to); välbehag, njutning; va. gifva förhöjd smak åt, krydda aiim. o. bild.; skära citron-0. d. skal i skifvor|; krama citron i †; o for food, god aptit, zeta, lat., eg. gr., zè'tå, s. litet rum, kammare

särsk. ofvan portalen till en kyrka, tjänstgörande som kyrko arkiv.

zetetic, gr.,zētēt'ik, -te'tik, a. zetetisk, spörjande, sökande; s. sökare (namn på vissa skeptici, jfr pyrrhonist). oS, -s, s. (pl.) del af algebran där fråga är om direkt sökande af obekanta kvantiteter, zeugma, gr., Zll'gma, S. gram, re tor. zeugma.

otic, -mat'ik, a. zeugmatisk. Zeus, züs, s. pr. mytol. Zevs; (Z) (zè'us) zool. se doree.

zibet(h), zib'et(b), s. se civet(-cat). ziff, zif, s. P ung tjuf. zigari, zig'ari, s. se zingari. zigzag, zig'zag, a. gående i sicksack, sicksackböjd; ad. i sicksack; s. ngt (väg etc.) i sicksack gående; sicksacklinie; byg. sicksack-ornament, -fris (: —-moulding); mil. löpgraf, jfr boy au; vn. gå i sicksack; bild. (nyare) fara hit OCll dit i tal, åsigter etc., vackla, krångla; va. föra (lägga etc.) i sicksack, —gery -'uri, s. sicksackgående, slingrande, zillah, zirå, s. Ind. distrikt, ziment-water, zim'entwatur, s. vatten im-

pregneradt med koppar i grufvor etc. zimome, se zymome.

zinc, zingk, s. kem. etc. metallen sink; va. för-sinka (: to coat with —); carbonate of —, kolsyrad sink, sinkkarbonat; native carbonate of —, se —-spar; chloride of—, se —-chloride; oxide of —, se sms.; sulphate o/*-, sinksulfat, svafvelsyrad sink-oxid, sinkvitriol (: vitriol of—, --vitriol); sulphide of —, sulphuret of —, svafvel-sink (min. dets. som —-blende). —-ash, s. kem. sinkaska. —- blende, s. min. sink-blende. —-bloom, s. sinkblomma. — -butter, s. sinksmör, jfr foij. ^-chloride, s. sinkklorid, klorsink. —-dust, s. sink-stoft, sinkgrått. —-flowers, s. pl. farm, etc. sinkblommor (: sinkoxid). --fume, 5. sink(hytt)rök. —-furnace, s. sink(destil-lations)ugn. —-glance, s. min. kiselgal-meja. —-green, s. sinkgrönt. —-lined, a. fodrad (invändigt öfverdragen) med sink (t. ex. box). *v-0re, s. sinkmalm. — -oxide, 5. kern. sinkoxid; impure —, se tutty. —-plate, s. sinkplatta, -plåt. — -powder, 5. se n»-dust. —-retort, s. muff el i sinkugn. —-roofing, s. byg. sinktak. — -Spar, s. min. sinkspat, äkta galmeja. — -sulphate, --sulphide, jfr ex. under zillk. —-Ware, s. saker af sink. —- white, sinkhvitt (: -oxid), —-works, s. pl. sink-hytta. —-worker, s. sinkarbetare. —(k)ic, -lk, a. sink-, af sink. —(k)iferOUS, -if årås, a. innehållande sink, sinkhaltig, -förande, sink- (ore, malm), —king, -ing, prt.; s. försinkning, öfverdragning med sink. —kenite, zinkenite, -ènit, s. min. sinkenit. -(k)ite, -It, s. min. sinkit. —ky, zinky,

-1, a. sinkartad. —0-, -o, prefix, sink-. —Ode, -od, s. gaivan. sinkpol, positiv pöl. —Ograph,-ogråf, s. sinkografi, aftryckt sink-gravyr. —Ographer, -6g'råfur, s. sink-gravör. —Ographic(al), -ograf'ik(al), a. sinkografisk, jfr följ. —Ography, -og'rafi, s. sinkografi, sinkgravering(skonst). —oid,

-ojd, a. sinkartad, sinkliknande.

nine, -énèn, —Onise, -onéz, s, min. sinkblomma. —0-p0lar, a. gaivan. sink-pola-risk. —OUS, -US, a. sink- (is. galvan.: hörande till positiva polen); — pole, sinkpol.

zinganee, zing'gånè, zingari, -ri, s. (eg. pl. af zingaro, -ro) sigenare. zingaree, -ré',

s. sigenarspråk.

zinkenite, zinky, se under Zinc.

Zion, zi'on, 5. pr. bibi. Zion; biid. se afv. Bethel, första betyd.

Ziph, zif, S. skol. si. (i Winchester College) zif-språk (ott slags förvriden engelska).

zircon, zi'rkun, s. min. zirkon. —ate, -at, s. zirkonjordsalt. —ia, -ko'nia, s. kem. zir-konoxid, zirkonjord. — ia-light, s. zirkon-ljus. —ic, -kon'ik, a. zirkon-; — acid, zirkonsyra. — ite, -it, 5. min. zirkon. — iuni, -ko'niåm, s. kem. zirkonium; — oxide, dets. som — ta.

zither(n), tsith'er(n), s. mus. sittra.

zizel, zi'zl, s. se sousinc.

Z0-, z6, prefix, dets. som zoo-. —antharia, -antha'ria, s. pl. zool. blomdjur (ss. hafs-sippa o. d.). ~anthr0py, -an'tlépi, S. galenskap hvari den sjuke tror sig förvandlad till ett djur.

zobo, zo'bè, ZObll, -bo, s. ind. bastard af yah och vanlig tamboskap.

Z0CC0, zok'6, ZOCle, z6'kl, s. se socle.

ZOdiaC, zo'diak, s. astron, zodiak, djurkretsen, -al, -di'akal, a. zodiakal-; — constellations, djurkretsens tecken; — light, zo-diakal-ljuset.

zoedone, zo'edon, s. ett slags champagne-dricka.

zoetrope, z<yitrèp, s. optisk leksak lik thauma-trope.

Zoggy, zog'i, S. F »prisse» (smeknamn åt en liten

hund).

zoisite, zo'islt, 5. min. zoisit, kalkepidot.

zolaism, z6'lålzm, s. zolaism (franske författaren Zolas genre af naturalism). zolaistic, -ist'ik, a. zolaistisk, à la Zola.

ZOna, zo'na, s. med. se shingles, (2.). —r,

-når, s. bälte som i Österlandet utmärker judar el. kristna fr. muhammedanerna.

ZOne, zon, s. bälte vetensk. (i cg. bet. : lifbälte, gördel † ei poet.), zon; zool. bot. äfv. band, strimma tecknad med särskild färg. —d, -d, a. bältebärande †; strimmig; indelad i zoner.

zonnar, zon'ar, s. se zonar.

Zonular, z^'nulur, a. bälteformig.

Z00, zo, s. F förk. f. Zoological garden.

zoo-, zo'o, prefix, zoo-, djur-. —chemical, a. jfr följ. —chemistry, s. djurkemi, fysiologisk kemi. —geographical, a. at föij. —geography, s. vetenskapen om djurarternas geografiska utbredning.

i: note, à: do, o: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.2oographe*

grapher, -ég'råfur, s. djurbeskrifvare. ~graphic(al), -grafik(ål), a. zoografisk. ^g rap hy, -og'rafi, s. beskrifvande djurkännedom, naturhistorisk djurbeskrif-ning. ^gyroscope, s. zoetrope hvari en

serie af ögonblicksfotograficr föreställande djur i rörelse åstadkomma en »lefvande» bild däraf.

ZOOkS †, zoks, interj. för tusan!

(ZOO)latry, -ol'atri, s. djurdyrkan, /v,lite, -lit, s. zoolit, förstenadt djur. ~loger †, -6r6djur,s.se ^logist. ^logical,-lodj'ikal, a. zoologisk; (Z)^ Gardeti(s), zoologisk

trädgård (offentlig park med samling af lefvande djur); ~ region, zoologisk region utmärkt af en karakteriserande fauna; (Zr>J) Society, ZOO-

logisk förening. ^logist, -6l'6djist, 5. zoolog, ""logy, -ol'odjl, s. zoologi. morphic, a. hörande till djurformer, -on, s. fysiol, befruktadt djurämne. ^nic, -on'ik, a. kem. af djur, djur-, ^nomy, -én'6 mi, s. animal fysiologi, läran om lagarna för lifsyttringarna. ^phagan †, -6f'ågån, s. köttätande djur. ^phagOUS †, a. -6f'agus, a. köttätande, "fphoric, -for'ik, a. bärande djur (t. ex. column).

^phyte, -fit, .5. växtdjur. ^phytical, -fit'-ik(ål), a. af föreg. S. ~phytology, -fitoi-édji, s. växtdjurens naturalhistoria. tOmical,-tom'ikål, a. zootomisk. Mortlist, -6t'6mist, s. zootom, dj uranatom. ostomy, -6t'omi, s. zootomi, djuranatomi.

ZOO-ZOO, zo'zo, s. prov. se wood-pigeon.

zoril(la), zorli (--'ä), s. zool. strimmig hil-ler, ett slags skunk (Zorilla striata); afv. se skunk.

Zoroastrian, z6r6ås'trian, a. Zoroasters; -sr. anhängare af Zoroaster. <vism, -Izm, s. Zoroasters lära. ZOSter, z6s'tur. s. med. se shingles (2.). a,

lat., -å, s. bot. bandtång. ZOUndS, zaundz, interj. förr brukad (srndr. af

God's wounds) kors! för tusan! ZOUtCh, zautj, va. prov. kokk. stufva fisk. ZUChe, tsosj, s. trästubbe, zuffolo, it., znf'ol6, s. fågelflöjt. Zulu, zo'lo, zulo', s. zulukaffer. ~land, s.

pr. zulukaffernas land. zumbooruk, hind., zumbo'ruk, s. ind. nick-hake, lätt svängkanon på ryggen af en kamel, zumo..., zumo, se zymo... Zwinglian, zwinglian, a. zwingliansk; s.

kyrkoh. zwinglian, anhängare af Zwingli. ZygO-, gr.,zi'go, prejix. ok-, i par. ^dactylic, ^dactylous, a. partåig fågel. ~ma,-go'må,

s. anat. kindben, okben. ^matic, -mat'ik, a. af föreg.; ~ bone, kindben. ZymO-, zi'mo, prejix. jäsnings-. ~gen,-djën, s. kem. jäsningsämne, ^logic(al), -lodj'-ik(ål), a. zymologisk. ^.logist, -rèdjist, s. zymolog (en som är skicklig i:) ~l0gy, -l'odjl, s. zymologi, jäsningslära. ~me, -mom, s. kem. i alkohol olösligt växtlim. ~ meter, -mom'etur, s. zymometer, jäsningsmätare (areometer använd i bryggerier etc. för att utröna jäsningsgraden). <v<SC0pe, -skop. S. instrument hvarmed jäsningsförmågan i jäst undersökes, ^simeter, -sim'etur, se smeter. ~tic, -t'lk, a. hörande till jäsning; härrörande af jäsning; zymotisk (disease : infektionssjukdom).

å: fate, å; far, å: fall, à: fat, à: fast, è: mete, è: met, ë: ber, i: fine 1: fin, i fir, Egennamn.

(Jfr Ordboken.)

A.

Aaron, a'run, a'run.

Abaddon, abad'n.

Abbas, aba's, ^sides, abas'idz, ab'asidz, pl. abassider.

Abbot, ab'ut. ~sford, -sfurd.

Abdallah, abdal'a.

Abdera, abde'ra.

Abdiel, ab'djel.

Abe, àb, F Abraham.

Abejlnego, åbèd'nëgé.

Abel, à'bl.

Abélard, ab'elard.

Abencerrage, åbën'sëridj, (pl. ouS, -èz), abencerrag.

Aber..., åbår. ^ b rot hock, -broth'uk, å'rbrèth. ^broth-wick, -brotli'ik. <vcrombie, -krum'bi. ~dare, ~gavenny, -gåvèn'}, -gèn'i. /x/nethy, -ne'thi, skoti. -nèth'i. /x/ystwith, -is'tith.

Abimeleck, åbWèlèk.

Abingdon, ab'ingdn.

Abinger, ab'mdj&r.

Abner, ab'nur.

Abram, a'bram.

Absalom, ab'salum. -lon, -lun.

Abury, A'buii

Abydos, åbi'dés.

Abyssinia, abisin'ja, Abessinien.

Acarnania, åkårnà'njå, Akar-nanien.

Achab, à'kåb.

Achæa, åkè'å, Akaja. -n, -n, a. akeisk, akajisk; s. ake-er, ak aj er.

Achæmenes, åkè'mënèz. Achæ-menides, åkèmën'idèz, pl. akemenider.

Achaia, åkà'jå. -n, se

Achæan.

Achæus, ake'us.

Achates, akà'tèz.

Acheen, åtjè'n. ~ese, -è'z, a.

atkinesisk; s. atkines.

Achelous, akelo'us.

Acheron, åk'ërun.

Acherusia, åkëro'zjå.

Achilles, akil'ez.

Achitophel, åkitfofël.

Acre, a'kr, a'kr.

Acropolis, åkrèp'6lis.

Actæon, åkte'un.

Actium, åk'sjum.

Acton, ak'tn.

Ada(h), à'dà.

Adair, ådà'r.

Adalbert, ad'alburt.

Adamite, ad'amit, ad am i t.

Adams, ad'amz. *v,on, ad'amsn.

Addison, ad'isn.

Addy, ad'i, Ade, àd, F Adam.

Adela, ad'ela, Edla. ~ide,åd'è-låd. Adelina, -eli'na. Adeline, -ëlin.

Adelphi, adel'fi.

Aden, å'dn, å'dn.

Adolph(us), åd6lf'(ås), Adolf.

Adonais, adona'is. Adonis, ådo'-nis.

Adria, a'dria. ^n, -n, Adrian. ~na,ådriån'a.~nople,-no'pl. ^nopolis, -nop'6lis. ^nus, -ia'nus, Hadrianus. ~tic, adriat'ik; the ~ (Sea), Adriatiska hafvet.

Adye, Å'dl.

Adullam, adul'am. .

Æacus, e'akus.

Ægæan, edje'&n; the o, Sea, Egeiska hafvet.

Ægates, ègä'tèz; the ei. the Ægatian (-sjun) Islands, Egatiska öarna.

Ægina, edji'na.

Ægisthus, edjis'tus.

Æmilia, emil'ja. Æmilius, -jus.

Æneas, ènè'ås. Æneid(-s), ènè'-ld(-s), è'nèid(-s).

Æolia, éi'lja, Eolien. 'v-n, -n, a. eolisk; s. eolier. Æolis, e'olis. Æolus, è'6lus.

Æschines, és'kinèz.

Æschylus, es'kilus.

Æsculapius, ëskulà'pjås.

Æsop, è'såp, /x/US, ès6'p&8, Esopos.

Æthiop etc., se Ethiop.

Ætna, et'na.

Ætolia, èt6'ljå, Etolien. /vn,

-n, a. etolisk; s. etolier.

Afghan, af'gan, a. afgansk; s. afgan. distan, -istan'.

Afra, åf'rå.

AfriC afrik, se de båda följ.

~a, -å, Afrika, /^an, -ån, a. afrikansk; s. afrikan, marius, -å'nås.

Aga..., ag'a. à'gåg. memnon,-mèm'nån. ^nippe, -nip'e. ~petus, -pè'tås. ssiz, -s'iz, 4g'åsè. /%4ha, -tha. ~thocles, -th'àklèz. 'x/thon, -thn.

Agenor, adje'nur.

Agesilaus, adjesila'us.

Agincourt, adj'inkSrt.

Agis, a'djis.

Agnes, åg'nèz, -nës.

Agnew, ag'nu.

Agravaine, ag'ravan.

Agricola, agrik'ola.

Agrippa, agrip'a. Agrippina, -pi'na.

Aguilar, agihVr.

Ahab, à'håb.

Ahasuerus, ahazuè'rus, Ahasverus.

Ahithophel, åhith'6fël.

Ahmed, à'mëd.

Ahriman, Ariman. 'veSj-m^nèz.

AYdé, k'dl.

i: note, è: do, 6: nor, t: not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

EngelsJc-sv ensk ordbok. ***Aikin

F Talspråk. - 2 — P Lågt språk.

Andove*

Aikin, a'kin.

Ain..., à'n. ~sley, ~slie, -zll. —stie, —sty, -sti. —s worth, -zwftrth.

Air, Ar. —th, -th. *vey,

Aitchinson, à'tji(n)sn.

Aitkin, A'tkln.

Ajalon, adj'alun.

Ajax, 4'djåks.

Akenside, a'knsid.

Ala..., årå. —bar.ia, -bA'ma. <%«ddin, -d*in. —n, ål'n. ' —-ric, -rik, Al(a)rik, ~ska, ala'ska. /vstor, alas'tr.

Alba, al'ba. — Longa, -l6ng'ga. /N/n, -n, a. albansk; s. alba-ner. —nia, -bA'nja, Albanien. ^ian, -bA'njun, a. albanesisk; s. albanes. A'lbAni, al'banl.

Albemarle, alb'marl, Am. —\

Albert, al'b&rt.

—a, -'a. <N/ina,

• -i'na. Magnus, -'us

mAg'nås.

Albigenses, Albidjën'sèz, pl. albi gen ser.

Albin, 'vn, al'bin. <vus, albl'-nus.

Alboin, årb6!n.

Alcsus, alsè'us.

Alceste (-tis), alsës'tè (-tis).

Alcester, Al'sestr, F å'(l)str.

Alci..., al'si. —biades, -bi'a-dèz. — nous,-n'6 iis. —phron, -från.

Alcmæon, Alkme'un.

Alcmene (-na), alkmè'nè (-na).

Alcock, 4'lkuk.

AlCOtt, A'lkut.

Alcuin, Alcwine, al'kwin.

Alcyone, Alsi'6nè.

Aid..., å'ld. —bourne, -b&rn. ebaran, aldebaran. —(e)-borough, -bur6. —en, -n. —ermanbury, -rmunb&ri. —ersgate, -rzgàt. —ershot, -rsj&t. —ine, al'din, a. al-dinsk. —rich, -ritj. —ridge, -ridj.

Aleck, årëk, F Alexander.

Alessandria, ålësiWdna.

Aleutian, alo'sjun; the the o, Islands, Aleuterna.

Alexander, alegzan'dr. Alexandra, -dra. Alexandria, -dria

(ss. klassiskt namn:

-dri'a).

Alexandrian, -drum. Alexan-drina, -dri'na.

Alexis, alèk's!s. Alexius, -siås, -sjås.

Äl(l)eyn, alin.

Alf, alf, —ie, -i, F Alfred.

Alford, å'lfärd.

Alfred, al'fred.

Algeria, aldje'ria, Algeriet. —n, -n, Al ger i ne -djèrè'n, a. algerisk; s. invånare i Algeriet.

Algernon, årdj&rnun.

Algiers, äldjé'rz, Alger.

Algoa, alg6'a,

Alhambra, alham'bra.

Ali, å'lt — Baba, - ba'bA. —ce, Al'is, —sia, alisj'a, äfv. Elsa. —ne, aPèn. —son, al'isn.

Allan, ål'n.

Alleghany, al'eganl; the ~ Mountains, Alleghanybär-gen.

Allen, Al'n. -dale, -dAl.

Alleyne, al'in.

Allie, al'i, F Alice.

Allingham, århig-åm.

Alloa, år6å.

Allobroges, al6b'r6djèz, pl. al-lobroger.

Alloway, al'6wà.

All Saints Bay, alsa'ntsba, All-helgonaviken.

AI(l)sopp, A'lsup.

AI(l)ston, A'lstn.

Ally, ål'l, F Alice.

Alma, al'ma.

Almesbury, å'mzbåri.

Almohades, ål'm6hadz, -hàdz, pl. almohader.

Almondbury, A'munbur?.

Almoravides, almé'ravidz, -idz, pl. almoravid er.

Alne, ån'. Alnwick, -ik.

Alpheus, alfe'us.

Alps, alps, pl. Alper.

Alsace, al'sas, alsa's, Elsass.

Altai, ål ti'; the Altai, /van, -ta'jun, 'v/C, -ta'ik, a. alta-isk, Altai-.

Althaea, altlie'a.

Althorp, å'lthèrp.

Alton, A'ltn.

Alwin, Alwyn, al'win.

Amadeus, åmädè'us.

Amadis, am'adis.

Amalaric, amaPärik, Amalric, am'al rik.

Amalek, am'alek. /vite, -it, --'-it, amalekifc.

Amanda, Aman'dA.

Amarlllis, (-y-), AmAril'is.

Amasis, ama'sis.

Amazon, am'azun; the ^v, Amazonfloden .

Ambiorix, ambl'6riks.

Ambleside, am'blsid.

Amboyna, amboj'na, Amboina.

Ambrose, åm'brèz, Ambrosius -br6'zjus, Ambrosius.

Amelia, Ame'lja, Amalia.

America, amer'ika, Amerika, -n, a. amerikansk; s. amerikan(are).

Amersham, am'ursjum.

Ames, a'mz. —bury, -burt

Amherst, am'urst.

Amirante, Amiran'te; the «v Islands, Amiranterna.

Amlwch, am'ldk.

Ammianus, amja'nfts.

Ammon, am'un. —ite, -it, am* monit.

Amory, a'muri, Am. am'-.

Amos, a'més.

Amphi..AinfL —ctyons, -k'ti-ånz, pl. amfiktyoner. <von, amfi'Sn. —trite, -tri'te. —-tryon, -tfriån.

Ampthill, amt'hll.

Amsterdam, åm'strdåm.

Amy, a'mi. — ntas, amin'tds.

Anabasis, anab'asis.

Anacharsis, anaka'rsis.

Anacreon, anak'reun.

Anak, à'nåk.

Anam, ana'm. — ese, -i'z, a. annamitisk; s. annamit.

Ananiah, an an 1'a . Ananias, -s.

Anastasius, anasta'zjus. Anastasia, -zjå.

Anatolia, ånåtè'ljå, Anatolien. —n, -n, a. anatolisk; s.ana-tolier.

Anax..., ånAks. —agoras, -åg'-èras. —imander, -irnan'dr. —imenes, -im'ënèz.

Anchises, anki'sez.

Ancholme, angk'hom.

Ancus Marcius, ang'kus ma'r-sjus.

Ancyra, ansi'ra.

Andalusia, andalo'zja, Andalusien. —n, -n, a. andalu-sisk; 5. andalusier.

Anderson, an'drsun.

Andean, andè'i\n, a. andisk. Andes, an'dez; the Anderna.

Andover, an'diivr.

Andrea, andra'a.

Andrew, an'dro, Anders. -z.

And ro..., åndrè. ~clus, -drà'-klus- ~mache, -m'åkè. meda, -m'eda. ^nicus, -nl'-kus.

Andskirke, åndz'kårk.

Andubon, ån'dubån.

Angela, ån'djèlå. Angelica, -djel'ika. Angelina,-djeli'na.

Angelo, an'djelo; the Castle of St. borgen S:t Angelo.

Angers, äfv. an'djlrz. Angevin, ån'djëvin, a. från Anjou; the ~ dynasty, hist, huset Anjou.

Angilbert, ång'gilbårt, Engel-bert, Engelbrekt.

Angles, ang'glz, pl. angler

(folkstam). ~ey, -glsi.

Anglia, ang'glia, Ängeln, ^n, -n, a. o. S. af föreg.

Angus, ång'gås.

Ankobar, ånkè'br.

Ann, ån', ~a, -å, Anna. agh, -å'. ~am, se Anam. an, -ån. ^andale, -åndàl. ^apolis, -ap'olis. ~e, ån', Anna. ~ette, -et'. <vesley, -z'li. ~ibal, -ibal, Hannibal. 'vie, -i.

Ansc(h)arius, ånskà'riås, Ansgar, ånz'går, Ansgarius.

Ansel, an'sl. ~m, -sëlm.

Anson, an'sn.

Anstey, an'sti.

Anstruther, an'struthr, F an'str.

Antæus, åntë'ås.

Antenor, åntè'når.

Anthony, ån'tån!, Anton.

Antigone, antigone.

Antigonus, åntig'ènås.

Antilibanus, antilib'anus, Antilibanon.

Antilles, åntè'1, antil'z; the Greater (Larger) Stora Antillerna; the Lesser (Smaller) Små Antillerna.

Antilochus, åntil'okås.

Antimachus, antim'akus.

Antinous, åntm'èus.

Antioch, ån'ti6k, ~ia, -i'å, Antiokia. ~ian, -'jun, a. an-tiokensk; 5. antioken. ~us, -ti'6kus.

Antiope, ånti'6pè.

Antip..., an'tip. ~aros, -'åros. ~as, -ås. ~ater, -'åtr.

Antipholus, åntif'6lås.

Antisthenes, åntis'thènèz.

Antitaurus, åntitå'rus.

Antium, an'sjum.

Anton, an'tn. ~ia, -t6'njå. Antoinette, -tojnèt'. ^inus, -to-ni'nus. ^ius, -tè'njås. ~y, -tuni, Anton.

Antrim, an'trim.

Antwerp, ant'wlrp, Antwerpen.

Anubis, anu'bis.

Anxur, angk'sur.

Apache, apatj'e, en apatje.

Apaczai, åpåtsi'.

Apelles, apel'ez.

Apemantus, åpëmån'tås.

Apennines, ap'eninz; the Apenninerna.

Aphra, af'ra.

Aphrodite, åfrodi'té.

Apicius, apisj'us.

Apis, a'pis.

Apollinaris, åp6linà'ris.

Apollo, ap6l'6. ~dorus,-d6'r&s. ~nia, -l6'njå. ~nius, -là'n-jås. ~n, -n. ~s, -s.

Apollyon, apol'jun.

Appalachee, åpålåtj'è. Appalachian, -la'tjun: the the ~ Mountains (afv. the Appa-laches, -latj'ez), Appala-cherna.

Appian, ap'jun; a. appisk; s. se föij. ~us, -ja'nus.

Appin, ap'in.

Appius, ap'jus.

Apple..., apl'. ~by,-bi. ~dore, -dir. ~ton, -tn.

Appolonia, ap6l<V'nja.

Apulejus, apjule'jus.

Apulia, apu'lja, Apulien. ~n, -n, a. apulisk; s. apulier.

Aquæ Sextiæ, ak'we seks'tje.

Aqui..., ak'wi. ~la, -la, å'kwi-lå. "Jeia, -le'ja. ^lius, -l'jus. ~nas, åkwrnås. <v-no, åkwè'nè. ^num, akwl'-num. ~tain(e),-tan, ~tania, -tcVnjå, Akvitanien.

Arabia, ara'bja, Arabien; ~ Deserta (disè'rtå), Desert Öde Arabien; ~ Felix (fe'liks), the Blessed (ei. Happy Lyckliga Arabien ; ~ Petræa (petre'a), Stony Steniga Arabien. Araby, ar'abi, poet, se föreg.

Arabella, arabel'a.

Arachne, arak'ne.

Arad, d'rad (bibi.).

Aragon, år'ågån, Aragonien. ~ese, -è'z, a. aragonsk; s. aragonier.

Aral, ar'ul; Lake of the Sea of ro, the ~ Sea, Aral-sjön.

Aram, å'råm. <^æa, åråmë'å. ~æan, åråmè'ån, <^aic, årå-ma'ik, a. arameisk.

Arapahoe, åråp'åh6.

Ararat, ar'arat; Mount

Årås, ar'as.

Aratus, årà'tås.

Araucania, år6kà'njå. -n, a. araukansk; s. (äfv. Arau-ko, årå'kè) aurokan.

Araxes, arak'sez.

Arbaces, arba'sez, å'rbåsèz.

Arbela, årbè'la.

Arbroath, å'rbrèth,

Arbuthnot, å'rbuthn6t, skoti.--'-.

Arc, ark; Joan of Jeanne d'Arc. ^adia, å'djå, Arkadien. «v/adic, -å'dik, a. arkadisk. radius, -a'djus. esilas, årses'ilås. ^esilaus, arsesila'us.

Arch, å'rtj. ^angel, årkà'ndjël, Arkangel. ^elaus, årkëlå'-us. ~er, -år. ~ias, a'rkias. ribald, -ibald. F

förkortu. af föreg. "JdamUS,

årkidà'mås. ^ilochus, år-kil'6kås. ^ilochian, årkilà'-

kjån, a. af föreg, "^inledes, årkimè'dèz. ~ i pel ago, årki-pel'ag6; the Arkipelagen. ^ytas, årki'tås.

Arcturus, Irktu'rus.

Ard, år'd; Loch ~agh, -å. ^chattan, -tjat'n. ~ea, -èå. ~en, -n. rennes, -en'; the (Forest of) Ardennerskogen. ^namurchan, -nå-me'rkn. ~och, -åk. ~rish-aig, -risj'ig. ^rossan, -r6s'-ån. ~wick, -wik.

Arelate, arëlä^té, Arelatum, -lå'-tum, Arelat.

Areopagitic, arëopådjifik, a. areopagitisk.

Ares, à'rèz. Arete, årè'tè.

Arethusa, årëthü'så.

Areus, årè'ås.

Argean, årdjè'ån, a. af Argo.

Argentine, å'rdjèntin, a. argentinsk.

Argo, a'rgo. ~an, -go'un, a. af föreg. ^lian, -o'ljun, a. ar-golisk; s. argolier. ~lis, -lis. snällt, -nåt, s. argo-navt. ^nautic, -na'tik, a. argonavtisk. -s.

Argyle, Argyll, årgi'1.

Ariadne, ariad'ne.

Arian, a'riun, se Aryan.

Aricia, arisj'a.

Ariel, a'riel.

Arimathea, arimathe'a.

Arion, ari'un.

Ariovistus, ariovis'tus.

Arist..., ar'ist. ^agoras, -åg'-6ras. ~arch,-årk, carelius, -å'rkus, Aristarkos. ~ides, -ti'dez. ^tippus, -tip'us. obulus, -obn'lus. r^odemus, -ode'mus. ^ogiton, -odji'tn. ~omenes, -om'enez. ~oph-anes, -ofånèz. ^ophanic, -ofan'ik, a. aristofanisk. ~oteles, -ot'elez, ^otle, -étl, Aristoteles.

Arius, ari'us, a'rius.

Arizona, arizo'na.

Arkansas, arkan'sas, Amer. å'r-kanså.

Arklow, å'rkl6.

Arkwright, a'rkrit.

Arlington, å'ilingtn.

Armageddon, armaged'n.

Armagh, årmå\

Armenia, arme'nja, Armenien. ~n, -n, a. armenisk; s. armenier.

Arminius, ärmin'jus.

Armitage, a'rmitidj.

Armley, a'rmli.

Armorica, årmér'ika. -n, a. armorikansk; s. armo-rikan.

Armsdale, a'rmzdal.

Armstrong, å rmstrong.

Arn, ~e, årn. ~hem, -em. old, -uld. ~ulph, -ulf.

Arpad, a'rpad. Arphad, -fad.

Arpinum, arpi'num.

Arr..., år', ^agon, ^apahoe, se Aragon, Arapahoe. ~ah, -a. ^an, -un. ^as, -ås. ~ia, -iå. ~ian, -iun, ^ianus, -ià'-nus. ^ochar, -okr.

Arsaces, a'rsasez, arsa'sez. Ar-sacides, a'rsasidz, pl. arsa-cider.

Arsenius, arse'njus.

Arsinoe, arsin'oe.

Artabazus, artaba'zus.

Artaphernes, årtafl'rnèz.

Artaxerxes, årtågzè'rksèz.

Artemidorus, irtemido'rus.

Artemis, a'rtemis. <x,ia,-mizj'å. ^ium, -mizj'um.

Artemus, å'rtëmås.

Arthur, a'rthur. ~et,-èt. ~ian, -thu'riun, a. af Arthur:

Arun, år'ån. ~del, -dl, Amer. ~delian, -de'ljun, a. af

föreg. ~s, a'runz.

Aryan, a'riun, a.arisk; s.arier.

Asam, se Assam.

Asaph, as'af, 4'såf.

Asbury, az'beri.

Ascalon, as'kalun.

Ascanius, aska'njus.

Ascension,asen'sjun, Himmelsfärd sön.

Ascham, as'kum.

Asclepiades, åsklèpi'adèz.

Ascot, as'kut. Ascue, -ku.

Asdrubal, az'drubal, Hasdru-bal.

Asen, a'zn, Asir, a'zir, j)l. åsar. Asgård, a'zgard, Asgård.

Asgill, az'gil.

Ash, åsj'. ~am, -um. ^antee, ~anti, -åntè', Asjanti. rwbo(u)rne, -bårn. ~burn-ham, -bumüm. ^burton, -burtn, -be'rtn. ~by-de-la -Zouch, -bidelazo'sj. church, -tjurtj. ~dod, -dod. ~don,-dn. ~e,åsj. ~er,-ur. —afield, -fèld. <v,ford, -furd. ~kirk, -kårk. ~ley, -li. mole, -m6l. ~more, -mor. ~over, -uvr. ~pitel, -pitl. ~riel, -riel. ~taroth, -taruth, 'v-toreth, -turèth, Astarte. ~ton, -tn,

Asia, a'sja, a'zja, Asien; ~ Minor, Lesser Mindre Asien. ~n, -n, a. asiatisk. ~tic, -t'ik, a. asiatisk; s. asiat.

Asinius, asin'jus.

Aske, a'sk. as'ku.

Aslocton, aslok'tn.

Asmadai, az'madi, Asmodeus, azmode'us, Asmodeus.

Aspasia, aspa'zja.

Asphaltites, asfaltl'tez; Lake Döda Hafvet.

Aspinwall, as'pinwal.

Aspropotamo, aspropot'amo.

Asriel, as'riel.

Assam, åsam', ås'åm. ~ese, -è'z, a. assamitisk; s. assa-mit.

Asser, ås'år.

Assheton, asj'tn.

Asshur, asj'ur, Assur.

Assiniboia, asin'iboja. Assini-boin(e), -bojn.

Ass(o)uan, Asswan, aswa'n, As-suan.

Assumption, asiimp'sjun, As-suncion, as^m'sjun.

Assy, ås'i, F Alice. ~nt, -nt. ~ria, -r'iå, Assyrien. ~ian, -r'iun, a. assyrisk; s. assyrier.

Astaroth, as'taruth, Astarte, -ta'rte.

Astbury, ast'buri.

Astle, a'sl. ~y, ast'li.

Astolf, as'tulf, Astolphus, -tol'-fus.

Aston, as'tn. Astor, as'tur.

Astræa, (-e-) astre'a.

Astrophel, as'trèfèl.

Asturian, asto'rlun, a. astu-risk; s. asturier. Asturias, -rias; the Asturien.

Astyages, asti'adjez.

Astyanax, asti'anaks.

Atalanta, ;i tal an'tå.

Ataulphus, atå'lfus, Ataulf.

Atchison, atj'isn.

Atcheen, se Acheen.

Ate, a'te.

Atella, atel'a. ~n, -n, a. atel-lan8k; s. atellan.

Atha..., åtha. ^laric, -1'arik, Adalrik. ~liah,-li'a, Atalja. r^naric, -n'arik. ^nasian, -na'zjun, a. athanasianska the ~ creed, Symbolum Athanasianum. ~ nasi us. -na'zjus.

Athboy, athboj'.

Athelney, ath'lni.

Athelstan(e), ath'lstan.

Athen..., ath'en. ~a, athe'na, -è'nè, Atene (gudinnan).

/x/agoras, -ag'oras. ~ais, -à'is. r^ian, åthè'n]ån, a. (af Athens) aten(iensi)sk; s. atenare, atenienser. ~odorus, -odo'rus. ~ry, -ri, -ri\ ~s, -z, Aten.

Atherstone, ath'rstun.

Atherton, ath'rtun.

Athlone, åthlè'n.

Athol, ~e, ath'&l, a'thul.

i: fate, 1: far, A: fall, a:

fat, h: fast, h: mete, b: met, è: lier, 1: fine, 1: fin, i: fir,Athos

Athos, å'th6s; Mount oj.

Atkinson, åtfkinsn.

Atkyns, at'kinz.

Atlanta, åtlån'tå. Atlantis, -tis. Atlas, aflas; Mount oj.

Atossa, åt6s'å.

Atreus, å'trèås, å'trås. Atrides, atri'dez, pl. atrider.

Atropos, åtfrépés.

Att..., at'. ~alus,-ålås. ~en-borough, -nburå. ~erbury, -rbåri. fvica, -ika, Ättika. ~ila, -ila. ^ilius, -il'jus. ~ius, -lås. rwwood, -wud. ~ys, -is, Atys, å'tis.

Aubin, a'bin. Aubrey, å'bri. Auburn, å'bårn.

Auch..., å'k. ~er,-r. ~inleck, -Inlèk, F åflëk. ~terar-der, -tra'rdr. ^termuchty, -trmuk'ti.

Auckland, å'klånd.

Audeley, Audley, å'dli. Audrey, å'dri. Audubon, å'dubån.

Aufidus, a'fidas.

Augeas, å,djè'ås, Augias, ådji'us, a'djius.

August, a'gust. -'a. ~ina, -i'nå. ~ine,-'in, Amor.-'-tén; St. oj (äfv. sirius, -l'nus), Augustinus, ^ulus, -'ulås. ~us, -'us.

Auldearn, a'ldern.

Aulis, å'lis.

Aumerle, 6ml'rl.

Aurelia, årè'ljå. ~n, -n, ~nus, -Ija'nus. Aurelius, -ljus.

Aurora, åro'rå.

Aurungzebe, årångzè'b, -zå'b.

Ausonia, åsè'njå.

Austen, d'stn.

Austin, a'stin, F äfv. Östen ; St. se St. Augustine.

Australasia, åstrålå'zjå, -a'sja, Oceanien, Australien(-Po-lynesien). ~n, -n, a. af föreg.

Australia, åstrå'ljå, Australi-en(s fastland). Nya Holland.

-n, a. australisk; s. au-stralier.

Austria, a'stria, Österrike; Loiuer {Upper) Nedre (Öfre) Österrike. ~n, -n, a. österrikisk; s. österrikare. ^-Hungary, -hung'gfiri, Österrike-Ungern.

Antolycus, åtél'ikås.

Automedon, åt6m'èdån.

Ava, a'va, a'va.

Avar, ava'r, a. avarisk; s. en avar.

Avenel, å'vnel.

Aventine, av'ntin; Mount Aventinus (-'us), Aventiner-bärget.

Averil, åv'åril.

Avernian, åvè'rnjun, a. af röij. Averno, -nè, Avernus, -nus.

Avicen, åv'isn, ~na, -isen'a.

Avison, av'isn.

Avoca, av6'ka.

Avon, av'n, å'vn. o^dale, -dal.

Awe, å. Awnsham, å'nsjåra.

Ax, ~e, åks', abridge, -bridj. tho|rne, -h6m, F ak'sum. ^minster, -minstr. ^mouth, -muth. ~y, -i, F Alexander.

Ayala, iå'lå.

Aycliffe, a'klif.

Ayescha, a'usja, i'usja.

Ayl..., ål. ^esbury, -zburi. ~esford,-zfurd. ^mer,-mr.

Aymer, a'mr. Aymon, a'mn, Haimon.

Aynsley, a'nzli.

Ayr, ~e, ar. «*es, -z. ~ton, -tn.

Ayscough, a'sku, a'skuf.

Ayscue, a'sku.

Ayton, a'tn. Aytoun, a'ton, a'tn.

Azariah, azari'a, Asarja.

Azor, a'zor.

Azores, åzå'rèz, åz6'rz, pl.; the Azorerna. Azorian, -riun, a. azorisk; s. en azorer.

Azrael, az'rael, Azriel, -rièl.

Aztec, åz'ték, a. aztekisk; s. aztek.

B.

Baal, bal, bå'ål.

Bab, bab', F Barbara, o^bage, -ldj. ~er, ~ur, ba'br. ington, -ingtn. ^ylon, -ilån. ^ylonia, -ili'nja, Babylonien.

Bacchus, bak'us.

Bacon, ba'kn. ~ian, -ki'njun,

a. af föreg.

Bactra, bak'tra. Bactria, -triå, Bactriana, -triå'nå, Baktrien. Bactrian, -triun, a. baktrisk; s. baktrier.

Bacup, båk'üp.

Bad..., bad'. ~bie, -bl. ~des-ley, -zli. Henoch, -ènuk. ~en-Powell, ba'dn pan'al.

Bæda, bé'då, Beda.

Bætica, be'tika.

Baffin, baf'in; *v('s) Bay, Baffinviken. Bag, bag', ^chot, bå'djåt. genall, -nål. ~len, -lé'n.

~OaS, -6'US. /N,0t, -fit. rx,-

shaw, -sjå. o^shot, -sjut. Bahama, baha'ma, -hå'ma; the ojs} the Bahamaöarna. Bahrein, bari'n, -a'n. Baiæ, bå'jé. Baikal, bi'kl. Bail(e)y, Bailie, Baillie, ba'li. Bain, ban. abridge, -bridj.

~es, -z. <^ham, -åm. Baird, bård. Bajazet, bi'azet. Baker, bå'kr. Bakewell, -wel. Balaam, bå'låm, Biieam. Balak, bä'låk. ^lava, bålå-klå'vå.

Balaton, bal'atn; Lake ~,Plattensjön. Ba|b... ouriggan, bålbrig'n. ~us, bål'bäs. r^y, bå'lbi. Balcombe, bå'lkåm. Bald..., ba'ld. ~er,bål'dr. erstone, -rst6n. ~(e)wyn(e), -win. "^rick, -rik. ~ring-ham, -ring-åm. ~win, -win, Balduin. Bale, bål. ^s, -z. Baleares, båleå'rèz. Balearic,

-ar'ik, a. balearisk. Balfe, baif'. Balfour, -år, skoti.

Amor. -0'l\

Balham, bal'um. Baliol, bå'ljål, bål'-. Balkan, bå'lkn, bålkån'; the ~ Peninsula, Balkanhalfön. Ballantrae, bål'ntrå. Ballantyne, bal'ntin. Ballina, bålinä'. ~muck, -nå-

måk'. rx^sloe, -nåslo'. Ballinrobe, balinr^'b. Balliol, bal'jul, bå'l-. Bally, bål'i. ^castle, -ka'sl. ^mahon, -maho'n. ^mena, -me'na. ^shannon,-sjån'un. Balmawhapple, bålmåwhé'pl. Balmerino, bålmërè'nè. Balmoral, bålmor'ul, -rål'. Balsham, bå'lsjåm. Balta, bål'tå. Balthasar, bål-thå'sår,bårthåsår, Baltsar. Balthazar, båltliåz'år. Baltimore, bå'ltim6r.

Bamborough, båm'burå.

Bampton, bam'tn.

Banagher, ban'agr.

Banbury, ban'buri.

Bancroft, bang'krèft.

Band..., band', ^a, -å. /von, -n. ousia, -o'zja.

Banff, båmf.

Bangor, bang'g&r.

Banim,bà'nira. Banks, bångks.

Bann, bån'. oatyne, -atin. rie|ter, -ëkr. oockburn, -uk-bårn, —\

Banquo, bang'kw6.

Banting, ban'ting.

Bantry, ban'tri.

Barabbas, barab'us.

Barak, ba'rak.

Barb, bå'rb. ~ara, -Årå. ~ary, -ån, Berberiet; the ~ States, Barbareskstaterna. auld, -båld, -b
Barca, bå'rka, Barka.

Barclay, ba'rkli.

Barcochebah, -bas, bårktVtjè-bå(s), Bar-Cocbba.

Bard, bård. oell, -1, bårdèl'. oesan, -è'sun, oesanes, •èså'nèz. oolph, ~ulph,-ulf. oon, -n. ~sey, -zi.

Barebone, bà'rb<5n.

Barents, bà'rènts.

Barham, bar'um.

Baring, ba'ring.

Bark..., bå'rk. oer,-r. <ving, -ing. ~is, -is.

Barla(a)m, ba'rla(a)m.

Barlow, bå'rl6.

Barmecides, bå'rmèsidz, pl. Barmecider.

Barmouth, ba'rmftth.

Barn, bå'rn. oabas, -åbås. oaby, -abl. ~ard, -urd, afv. Bernhard, ^castle, -kåsl. ~es, -z. ~et, -èt. ~ey, -i. afield, -fèld. ^ham, -Am. gingham, -ingum. ^sley, -zli. ^staple, -stàpl, -ståpl.

Barr, bår. ~a, bar'a. ^abbas, barab'us, (-'--). ~atyne, bar'atin. ~et, bar'et. ~ie, bar'!. Kington, bar'ingtn. ~on, bar'un. ~0W, bar'o. ^ow-in-Furness, bår'6-in -fè'rnès. r>*y, bar'!.

Barston, bå'rstn.

Barttelot, bå'rtlåt.

Bartholomew, bårth6r6mu, Bartolomeus; Bertil; the Massacre of St. the Night (ei. Eve) of St. Bartolomeinatten.

Bartlett, ba'rtlet. Barton, ba'rtn. Bartram, ba'rtrum.

Baruch, ba'r&k.

Barwell, ba'rwel.

Basan, ba'sn, Bashan, -sjn.

Bashkir, basj'ker, en basjkir.

Basilius, basil'jus.

Basiliscus, basilis'kus.

Basing, ba'zing. ~hall, -hål. ^stoke, -st6k.

Baskerville, bå'skrvil, bask'-.

Bass, bås. ^anio, basan'jo. ~ano, basa'n6. r^ett, bas'et.

Bastian, bas'tjun.

Basuto Land, baso't6lund. Ba-sutu, -tu, in basuto.

Batavi, bata'vi, b åt'avi, pl. ba-taver. ~a, -ta'vja.

Bates, bats.

Bath, båth. ~sheba(h), bath-sje'ba, bath'sjeba, Batseba, r^urst, -urst, bath'urst.

Baton-Rouge, bat'nrozj.

Bat(o)um, bato'm, Batum.

Battersea, batfrsè.

BattOCk, bat'uk.

Baucis, ba'sis.

Bavaria, bava'ria, Bajern. ~n, -n, a. bajersk; s. bajrare.

Bavius, ba'vjus.

Baxter, baks'tr.

Bay, bå'. ~ard, bl'&l'd (familje-namn). ~es, -z. ~ham, -um. ~le, -1. ~ley, ~ly, -li. nard, -nurd. ~ne, -n. ~nes, -nz. ^neswater, -nzwåtr.

Beach, be'tj. Head, -ihèd.

Beaconsfield, bek'nzfeld, be'k-.

Beale, bel.

Beamish, be'misj.

Beat, bèt. ~h, bèth. ~on, -n, Skoti. ba'tn. ~oun,-n. ~rice, be'atris, ~rix, be'atriks, afv. Beata. ~son, -sn. ~tie, •!,

Skoti. bet'i. ~y, -i.

Beau, b6. ^cliamp, be'tjum. ~clerk, -klerk. ~fort, -furt, Amer. bu'furt. ~ley, -li.

liew, -li, F bii'li. ^ly, bii'li. ~maris, -ma'ris. ~mont, -munt. ~voir, be'vr.

Bebington, beb'ingtn.

Beccles, bek'lz.

Bechuana, bètjuå'nå.

Beck, bèk, -i, F Rebecka. ~et, -èt. ~ford, -furd.

Beda, be'da, vani. Bede, bed, Beda; the Venerable <x/.

Bedale, bidå'1, be'dal.

Beddoes, bëd'6z.

Bedell, bè'dl, Amer. bidël'.

Bedford, bed'furd. F Beds, bëdz, F rör Bedfordshire.

Bedloe, Bedlow, bed'lo.

Bedwin, bed'win.

Bedworth, bed'wurth.

Bedyll, bèdil'.

Beech, be'tj. ~er, -ur. ~er -Stowe, -Ärst6'. ~ey, -i. worth, -wårth. -i.

Beelzebub, biel'zebub.

Beer-Alston, biral'stn.

Beeton, be'tn.

Behemoth, be'hemoth, bihè'-muth Behemot.

Behn, ben. ~es, bànz.

Behring, bè'ring, ber'ing.

Beiroot, Beirout, so Beyrout.

Beith, bèth.

Beke, bèk. Beket, bek'et.

Bel, bel, F Arabella; Isabella.

Belch, bèlsj. ~er, -ur.

Belesis, bel'esis.

Belfast, belfa'st, bel'fast.

Belford, bèl'furd.

Belgian, bel'djun, ».belgisk; s. belgier. Belgic, -djik, a. (fom)belgisk. Belgium, •djum, Belgien.

Belgrade, bèlgrå'd, Belgrad.

Belgrave, bël'gràу.

Belinda, bèlin'då.

Belisarius, bellsa'nus.

Belize, bëlè'z. Belknap, bel'ndp.

Bell, bel. -å, F Arabella; Isabella. ~airs,-arz. ^amy7 -ami. ~armine, -a'rmin. ~ary, -a'ri. ~aston, -åstn. ~e Isle, ^visle, -i'l. ~enden, -èndn. ~erophon, -er'ofon. ~eville, -vil. ~ingham,-ing--um. ~ona, -6'na. 'v.omont, -omunt. n^ows, -oz.

Belmont, bel'munt.

Beloochee, bèlutjè', a. belut-sjensisk; s. belutsjensare.

Bel per, bel'pr.

Belphegor, bèl'fègér.

Belsham, bel'sjum. Belshazzar, bèlsjåz'ur, Belsasar.

Belt, belt. Belus, bè'lus. Bel-voir, bè'vr, bèv'r.

Bembridge, bem'bridj.

Bemmerton, bem'rtån.

Ben, ben', F afv. Benjamin, /valla, -aPa. ~ Attow, -at'6. ~ Aven, -à'vn. /vbow, -b6. ~ Cleugh, -klo', ^coolen, -ko'ln. ~ Cruachan, -kro'-åkn. ~ Dearg, -de'rg. ~e-dick, -èdik. mediet, -èdikt, äfv. Bengt. ^edicta,-èdik'tå, Bengta. ~ger, beng'gr. — ham, -urn. ^holm, -h6m. 'v/inj-e'n. ~ Lawers,-lå'urz. ~ Lomond, -lo'mund. ~ Macdhu(i), -måkdo'. ~ More, •mo'r. ~net, -èt. ~ Nevis, -ne'vis, skoti. -nev'is. ~nie, ~ny, -i, F Benjamin. nington, -ingtn. ~onl, -6'ni. ~own, -au'n. ^sington, -singtn. ~son, -sn. ^tham, -thum,-tum. ~tinck,-tingk. ~tley, -tlL ^ton, -tn. ~ Voirlich, -vå'rlik, -voj'rlik. ~ Wyvis,-wi'vis. ~yon,-jun.

Beowulf, ba'owulf.

Berber, be'rbr.

Berbice, burbe's. Bereta, be'rkta.

Berecyntus, beresin'tus.

Berengarla, berenga'ria. Be-rengarius, -ga'rius.

Berenger, ber'endjur.

Berenice, bereni'se.

Beresford, ber'ezfurd.

Bergen, be'rgn, Amer. bl'rdjn.

Berkeley, Berkely, Berkley, be'rkli (ba'rkli †).

Berkhampsteadjburkham'sted.

Berkshire, bl'rksjir, F Berks, be'rks.

Berliner, be'rliniir, en berlinare.

Bermondsey, bl'rmundzi.

Bermuda, burmo'da.

Bern, be'rn. ~ard, -urd, Bern-hard. ^e, be'rn, Bern. ~ers, -urz. ~ese, -e'z, a. bernsk; s. bernare. ~ey, -1. ~ice, -i'se. ~icia, -isj'a.

Bertha, be'rtha, Bei ta. Bertie, -ti, FAlbert. Bertram,-trum. Berty, -tf, F Berta.

Berut, se Beyrout.

Bervie, be'rvi.

Berwick, ber'ik, Amer. be'rwik.

Besant, bézånt', bez'nt (Mrs. b.), (be'znt).

Bessarabia, besura'bja, Bess-arabien. ~n, -n, a. o. af föreg.

Bessus, bes'us. Bet, bet, F Betty. Betham, blth'&m. Bethania, bethA'nja, Bethany,

beth'anl, Betanien. Bethesda, bethez'da. Beth..., beth\ ^nal-Green, -n&lgre'n. ^phage, -fådjè, Betfage. ^saida, -sa'da, Betsaida. ~uel,-u'èl. ~ulia, -o'lja, -lili'a, Betulien. une, -u'n. Beton, be'tn.

Bets(e)y, bet's?, Betty, -ti, F

Elisabet, Betty. Betterton, bet'rtun. Beulah, bu'la.

Bev..., bev\ ~an, -n. ^en-den, -endn. ^eridge, -ridj. ~erley, -ly, -rli. <vis, be'vis. Bewdley, bu'dli. Bewick, bu'ik. Beyroot, Beyrout, ba'rut, -ro't,

Beirut. Beza, be'za, Beze, bèz. Bhopal, b6på'l. Biafra, biåfrå. Bianca, biang'ka, Blanka. Bias, bi'us.

Bicester, (bl'sestr, vani.) bis'tr. Bicker..., bik'r. ^staff,-staf.

~steth, -stèth. ~ton, -tn. Bid..., bid'. ~dle,-1. ^dulph, -ulf. ^dy, -i, F Brita. — more, -m6r. Bierley, be'rli.

Big..., big'. ~elow,-el6. —

gar, -a'r (ort), big'r (person).

~low, -16. Bilbilis, bil'bilis. Bilboa, bil'bèå, Bilbao. Bilbrough, bil'bru. Bileam, bil'jum. Bill, bil', äfv. F Yille. ~ericay, -erik'i. gingham, -ing-um. -i, F Yille. Bingham, bing'um. Binkes, Binks, bingks. . Bion, bi'un.

Birch, bi'rtj. ~ington, -ingtn.

~in, -in. Bird, bird. Birkbeck, bi'rkbek. Birkenhead, bi'rknhed. Birley, bi'rli. Birma, bi'rma. Birnam, bi'rnum. Birney, bi'rni. Biron, bir'un. Birstall, bi'rstal. Biscay, bis'ki, Biscaya. ~an,

-ka'jun, a. af föreg.

Bishop, bisj'fip. —Auckland, ~sgate, -sgàt. thorpe, -thèrp.

Bisset, bis'et.

Bithynia, bithin'ja, Bitynien. ~n,-n, a. bitynisk; s. bi-tynier.

Bittlebrains, bitl'branz.

Bizerta, bizl'rta.

Biver, biv'r.

Black, blak'; the ^ Forest, Schwarzwald, madder,-adr. ^bourne, ^burn, -burn, /v-ford, -fård. ~friars, -frl'&rz. ~hall, -hål. sheath,-he'th. ~ie, -i. ~ley, -li. ^more, -mor. ~ness, -nes'. ~pool, -pöl. 'vstone, -stn. ^wall, -wål.

/vwater,-wåtr. ^well, -wèl. /vwood, -wud.

Bladud, bla'dud. Blaenavon, blana'yn. Blage, blàdj.

Blain, ^e, blàn.

Blair, blår. ^ Athol, -ath'ul. ^gowrie, -gau'ri.

Blaise, blàz, Blasius.

Blake, blàk. <vly, -li. -i.

Blanch, ~e, bla'nsj, Blanka.

Blanchard, blan'tjurd.

Biandford, bland'furd.

B|ane, blàn. Blayney, -!.

Blantyre, bi ån ti'r.

Blarney, blå'ini.

Blattergrowe, blåt'rgi6.

Blenheim, blen'im.

Blefuscu, blefus'kA.

Blenkinsop, bleng'kinsfip.

Blennerhasset, blenurhas'et.

Blessington, bles'ingtn.

Blewfields, blo'feldz.

Blewitt, blo'it.

Blifil, bli'fil.

Bligh, bli. ~t, -t.

Blizard, bliz'urd.

Bloemfontein, blo'mfåntèn.

Blomfield, blum'feld.

Blondel, blon'dl.

Bloomfield, blo'mfeld. Blooms-bury, blo'mzburi.

Blount, Blunt, blunt.

Blower, blo'ur.

Blundell, bl&n'dl.

Blyth, blidh.

Boaden,b(Vdn. Boadshaw,b6'd-sjå. Boadicea, boadise'a. Boanerges, b^anl'rdjez.

Bob, béb, F Robert, ^adii, -adil. ~by, -1, se Bob.

Bocchus, bok'us.

i: note, à: do, o: nor, 6: not, à: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Bocher

Bromwich

Bocher, b6tj'år.

Bodenham, b6d'ënåm.

Bodley, bàd'li. Bodiefan, -ån,

a. bodleyansk (library).

Boece, Boyce, bojs.

Bæotia, bi6'sja, Beotien.

Boer, bè'år (bè'år), en boer (i

Sydafrika).

Boethius, bèè'thjås.

Bohemia, b6hè'mja, Böhmen.

Bohemond, b
Boleyn, bul'in.

Bol..., b6r. —eskine,-es'kin. —ingbroke, -ingbruk. —ivar, -Ivar (-è'vår >fC). —ognese, -6njè'z, a. bolognesisk; s. bolognes. —sover, -såvår, F bau'zr. —ton, b6'ltn.

Bombay, bémbà'.

Bo'ness, b6'nës, -

Bon..., b6n'. —iface, -ifås, —ifacius, -ifa'sjfis, Bonifacius. —ner, -ur. —onia, -6'njå. —säll, -sål

Boone, bon. Bootes, b6è'tèz.

Booth, bo'tli. —ia Felix, -jafè'-liks.

Borlase, b&'rlås. Borneo, bo'r-nj6.

Borromean, bor6mé'ån,a.bor-romeisk.

Borrowstounness, b6'nes,

Borussi,bèrås'i, pl. fornpreus-sare. —a, -sjå.

Borysthenes, bèris'thënèz.

Bosanquets, bi'znkets.

Boscastle, bSs'kasl.

Boscawen,bèskå'èn. b6s'k6ën.

Bosjeman, b6sj'mån,busjman.

Bosnia, boz'nia, Bosnien. —n, -n, a. bosnisk; s. bosnier.

Bosporian, b6sp6'riån, a. bo-sporisk. Bosp(h)orus, b6s'-p6rås; the —, Bosporen.

Boston, b6s'tn. —ian, -t6'njån,

a. o. S. af föreg.

Bos well, bèzVël.

Bosworth, boz'wårth.

Bothnia, both'nia. Botten; East (North, West) —, Öster-(Norr-, Vesterbotten. —n, -un, Bothnic, -nik, a. af föreg.

Both well, bèdh'wël. Botolph, bétfålf. Botreaux, bét'ro.

Boucher, bau'tjur.

Boughey, b6'i. Boughton, bå'tn.

Boulogne, äfv. buio'n. Boulton, b

Bourbon, bè'rbn. *vlst,-bånist, anhängare af Bourbonerna.

Bourgeois, bårdjoj's.

Bourke, bl'rk, bo'rk.

Bourne, bè'rn, bo'rn. —mouth, bè'rnmauth, -måth.

Bousfield, bau'zfeld. Boutwell, bau'twel. Bouverie, bo'vuri. Bouvier, buvè'r.

Bow, b6. —dich, —ditch, bau'-ditj. —doin, —don, -dn. ^en, -un. —er, bau'år. ~lby, -lb!. —les, -Iz. —ley, -il —-ling,-ling. — manville,-mån-vil. —rey, bau'ri. —ring, ban'ring. —yer, -jur.

Box, b6ks. —ley, -li.

Boy, boj'. —ce, -s. —cott, -kut;

(b) va. »boycotta> (utstöta ngn ur samhället, förklara ngn biltog gnm att [tvinga alla att] afbryta ali förbindelse med hnm i handel o. vandel). (b)—cotter, -kutur, s. >boycottare>, jfr föreg, (b)—cotting, -kåting, 5. >boy-cottning» (utstötning ur sam hället, jfr ofvan Va.), (b)—COt-

tism, -kåtizm, s. sboycott-ningssystem», jfr ofvan. —-dell, -dl. —er, -ur. —et, -et', —le, -1. —Iston, -Istn. —ne, -n.

Boz, béz (bèz). —zy, -i.

Brabant, brabant', -'-. —ine, -'in, a. brabantsk; s. bra-bantare. —tio, -bån'sj6.

Brabazon, brab'azun.

Brace, bras. —bridge, -bridj. B racy, -i.

Brad, bråd. —bourne, —burn, -burn, —dock, -åk. —dön, -n. —ford, -furd. —laugh, -lå. —ley, -li. —shaw, -sjå. —street, -strét. —wardine, -wårdin. —y, bra'di.

Braggadochio, bragado'kj6.

Braidwood, bra'dwud.

Brainerd, bra'nurd.

Braithwaite, bra'tliwat.

Bramah, bra'ma (familjenamn).

Bramhall, bram'hal. Bramwell, -wël.

Bran, bran, —dan, -dn, Bran-danus. —dön, -dn. —dywine, -diwin. —gton, brang'tn. —t, -t. —tford, -tfård. /x,-well, -wèl.

Brasidas, bras'idas.

Brass, bras. —ey, bras'i.

Bray, brà. -on, -ån. Brazil, brazil', -zé'l, Brasilien. Breadalbane, brëdål'bn. Brechin, brek'in, brè'kin. Breck, brëk. —inridge, -inridj.

—nock, -nåk, Brecon, -n. Brennus, brën'ås. Brent, brent, —ford, -furd.

—on, -n. —wood, -wud. Brereton, bra'rtn. Bressay, brës'i. Bret Harte, bret-ha'rt. Brewer, bro'ur. Brewood, brè'-wÄd. Brewster, bro'str. Brian, bri'ån.

Briareus, brià'rèås, F bri'urus. Bride, brid, Sankta Birgitta. Bridge, bridj. <^north, -north, —port, -p6rt. —s, -ëz. —t, -et, Birgitta, —ton, -tn. —-town, -taun. —water, -wåtr. Bridgman, -mun. Bridlesly, bri'dlzli. Bridlington, brid'lingtn, F bi'r-

lingtn (se Burlington). Bridport, brid'port. Brien, bri'ån. Brierley Hill, bri'rli hil\ Briggs, brigz. Brigham, brig'-åm.

Brighton, brl'tn.

Brigitta, bridjit'a. Brigittine,

-'in, a. birgittiner-. Brinsley, brinz'li. Brinsmead,

-mèd. Brisbane, briz'ban. Briseis, brlsè'is. Bristol, bris'tl. —ian, -st6'ljun,

a. 0. S. af föreg.

Britain, brit'n, Britannien; Great —, Storbritannien. Britannic % -tan'ik, a. bri-tannisk. Britannicus, -tan'-ikås. Briton, brit'n, s. britt. Brittany, brit'ani, Bretagne. Britton, brit' n (familjenamn). Brixham, briks'åm. Brixton,

briks'tn. Broad, bra'd. —haven, -ha'vn. —head, -hëd. —way, -wä. —y, -i.

Brobdingnag, brob'ding-nag. Brock, brok. —lesby, -lzbi. Broderick, bro'drik. Brodie, bro'di.

Brom... —e, brom. —leigh, bråm'li. —s-grove, bromz'-grèv. —ley, bråm'li. — pton, brfim'tn. —wich, bnim'itj.

Brontë, br6n'tè.

Brook, bruk', <^es, -s. field, -fèld. ~line, -lin. lyn, -lin. -s.

Broom, ~e, brèm.

Brough, bråf. ~am, brè'(å)m.

Broughton, bra'tn (ortnamn), brau'tn (familjenamn).

Brown, brau'n. ~ell, -1. ~ie, -i. ~ing, -mg. ~low, -l6. "wrigg, -rig. <vS0n, -sn, brån'sn.

Bruce, bros. Bruges, äfv. bro'-djèz, Brügge. Bruin, bro'in.

Brummel, brum'1.

Brunanburgh, bro'nånberg.

Brun(e)hild, bro'nhild, Bryn-hild. Brunei, brun'1.

Brunne, brun'. Brunton, -tn.

Brute, brot, Brutus,-us, Brutus.

Bruyn, bro'in, brojn.

Bryan, bri'fin. ~ston, -stn. -t. ~twood, -twud.

Bryce, bris.

Brydges, bridj'ez.

Bubastis, bubas'tis.

Buccleuck, båklo'.

Bucephala, busefålå. Bucephalus, -'ålus.

Buchan, buk'n. ^an, -kån'ån. ~ness, -kanès'.

Bucharia, bükà'riå, Bokhara.

Buck, buk', ^enham, -num. shaven, -ha'vn, F -hi'n. ~hurst, -hurst, gingham, -ing-um. ^Jand, -lund, law, -lå. »Je, -1. oJersbury, -lurzbun.

Budge Row, budj'rè.

Budgell, budj'l.

Buenos Ayres, bo'nus a'rez.

Buffalo, buf'al6.

Buist, bust.

Bulgaria, bulga'ria, Bulgarien. ~n, -n, a. bulgarisk; s. bulgar.

Bull, bår. ~amy, -ami. ~ar, ^er, -år. ~ard, -ård. ~en, -n. ^ions, -junz. ~okar, -ukr. 'vsegg, -zeg. Bulwer, -war.

Bumbie, bum'bi. Bumble, -bl.

Bun, bun', /vbury, -båri. ~cle, bung'kl. ^combe, bång'-kum. ~gay, ~gey, bung'gi. ~hill, -hil. ~ker's Hill, bung'krzhil. ~nett, -et. ~s-by, -zbi. ~t, -t. ~yan, -jun.

Bur, bå'r. ^ badge, -bidj.

chell, -tjl. -d. ~dett, -dèt'.^dett-Coutts,-det'kåt's. ~ford, -furd. ~ges, -djës. ~gb,-g.^ghead,-ghèd'. -vgh-ley, -li. ^gh-on-the-Sands, bruf'ondhesan'dz. ^goyne, -gojn'./^gundian,-gun'djun, a. bourgognisk; s. bour-gognare. ~idan, bu'ridan. ~ke, -k. sleigh, ~ley, -li. ^linggame, -linggàm. lington, -lingtn. ~ma(h), -ma, Birma.

Busby, buz'bi.

Bush,busj'. ~man,-mun,busj-man. ~nell, -nl.

Buss, bus, ~ex, -eks.

Bute, but. Butler, but'lur.

Butt, but'. ~ermere, -rmèr. ~erworth, -rwurth. ^evant, -èvånt. ~on, -n.

Buxton, buks'tn. Buys, bojs.

Byblus, bib'lus. Byles, bilz. Byllington, bil'ingtn.

Byng, bing. Byrne, bim. By-rom, bi'rum. Byron, bi'run.

Bysshe, bisj.

Byzantium, bizan'sjum.

c.

Se äfven under K.

Caaba, kä'(å)ba.

Cabool, Cahoul, Cabul, kabo'l, Kabul. ~ee, -è', a. kabule-sislc; s. kabules.

Cabot, kab'at.

Cacapon, kak'apon, F ka'pn.

Cacus, ka'kus.

Caddie, kad'i, F Lina.

Cade, kàd. ~ell, kad'l. ~nus, kade'nus.

Cadiz, ka'diz.

Cadmean, kadme'un, Cadmian, -'miun, a. af föij. Cadmus, -'mås.

Cadogan, kadd>'gn.

Cadoxton, kad'6kstn.

Cadwalader (familjenamn), Cad-wallader (mansnamn), kådwol'-ådr. Cadwallon, kadwol'n.

Cæcilia, sisil'ja. ~n, -n, a. af föij. Cæcilius, -jus.

Cædmon, kad'mån.

Cælius, se'ljus. Cæpio, sè'pjè.

Caer..., kår, se Car...

Caerleon, ka'rljun (kårlè'-ån)fC).

Caerphilly, kårfith'li.

Cæsar, se'zur. ~ea, *sårè'å. ~ion, -sa'riun.

Caffraria, kåfrà'riå, Kafferlandet. Caffre, kaf'r, kaffer.

Caher, Cahir, kå'(å)r.

Cahill, kà'l.

Caiaphas, ki'afus (ka'jafus Kaifas.

Caicos, ki'kus.

Caieta, kaje'ta.

Cain, kà'n (kå'in)}C). ~an, ki'-nun. fve, kà'^i.

Caiphas, ka'fus, Kaifas.

Caird, ka'rd. Cairnes, Cairns, ka'rnz. Cairngorm, kàrn-go'rm.

Cairo, ki'r<!» (i Egypt.), kä'r6 (i Amer.), Kairo.

Caithness, ka'thnes.

Caius, ka'jus (kl'us); kè'z (familjenamn, t. ex. i:) /v College.

Cajetan, kadj'etun, Cajetanus.

Calabria, kålå'bria, Kalabrien, ^n, -n, a. kalabr(es)isk; s. (äfv. Calabrese, kalabre'z) kalabrier, kalabres(are).

Calais, kal'is. Calamy, kal'ami.

Calchas, kal'kus.

Calcutta, kalkåfå, Kalkutta.

Caldecot(e), kå'ldĕkåt, kal'-.

Calder, ka'ldr. ~wood, -wud. Caldwell, ka'ldwel. Cald(e)y, ka'ldi.

Caleb, ka'leb.

Caledon, kal'edun, ^ia, -do'n-ja, Kaledonien (skotland), 'vian, -do'njun, a. kaledo-nisk; s. kaledonier.

Calef, ka'lef. Cales, kà'léz.

Calhoun, kalho'n.

Caliban, kal'ibun. Calicut,-kut.

California, kalifo'rnja, Kalifornien. ~n, -n, a. kalifornisk; s. kalifornier.

Caligula, kalig'ula. Calixtus, kaliks'tus. Calkin, kal'kin.

Callan, kal'n. ^an, kårånån. ~der, kal'andr.

Callcott, kå'lkåt.

Cal lic rates, kålik'råtèz. Calli-machus, -lfm'åkås. Callini-cus, -ni'kås. Calirrhoe, -lir'-6é. Callisthenes, -lis'thènèz.

Calmer, ka'mr. Calmet, kål'-mèt.

Calmuc(k), kål'måk, kalmnck.

Calne, kå'n.

Calpurnia, k4lpå'rnjå. Calpur-nius, -njås.

Calthorpe, kå/lthèrp.

Calverley, kål'vårli.

Calvert, kål'vårt, Amer. kå'l-. 'von, -n.

Calvin, karvin. ~ian, -'j&n, a. calvinsk. nJsm, -izm, Calvinism. ~ist,-1st, calvinist, fistic, -ls'tik, a. calvini-stisk.

Calydon, kal'idun. ~ian,-d6'n-jån, a. kalydonisk.

Calypso, kalip'si.

Cam, kam'. ~aroon,-aro'n (arv. the ~aroons, -z), Kamerun. /^bay,-bä'. ^berwell,-brwël.

rvbria, -briå, lat. uamn på

Wales, r^brian, -brián, «. kambrisk, jfr föreg, ^bridge, ka'mbridj. ^bus, -bus. byses, -bi'sez. ^den, -dn. ^elot, -låt. ~eron, -urån. ^eroon, -åro'n, se maroon. ~illa, -il'å. 'villo, -il'6. IX--illus, -il'ås. ~oens, -åëns. ^pania, -pa'nja, Kampanien. ^pbell, kam'bl, F kåm'1. ~pbelltown,-bltaun. ^pden, -dn. ^pian, -pjån. ^psie, -psi. rv<us, -ås.

Cana, ka'na. ~an, kà'nån, Kanaan, ^anite, -nit, kanaanit. rv-anitess, -ni'tes, en kanaanitiska, ^anitish, -ni'tisj, a. kanaanitisk, ka-naneisk. ^ndaigua, kånån-da'gwa. ~ries, kana'riz; the ~ (ei. the ~ry [kana'n] Islands), Kanarie-öarna.

Cane, kà'n. ^sville, -zvil.

Canidia, kanid'ja.

Cann..., kån'. -é. ~ing, -Ing. ^ington, -ingtn. ~ock, -åk.

Canonbury, kån'ånbån. Canon-gate, -gàt.

Canopus, kani'pus.

Cantabria, kanta'bria, Kanta-brien. ^vns, -nz, pl. kanta-brer (arv. Cantabri, kan'ta-bri).

Cantelow(e)s, k4n'tel6z.

Cantire, -tyre, kanti'r.

Canton, kåntèn' (i Kina), kan'tn (i Amor.), Kanton, ^ese, -é'z, a. o. S. af föreg.

Canute, kanu't, Knnt.

Cape, kå'p; the o, {Colony), Kaplandet. ~ La Hague,-lå-hå'g. ~ Spartel, -spårtël'. ~tOwn, oj Town,-taun, Kapstaden. ~ Verd, -ve'rd.

Capel(l), kåp'1, (ka'pl).

Capernaum, kape'rimm.

Capet, kà'pèt.t

Capitol, kap'itul; the Kapitolium (afv. <%,ium, -pitil-jåm).

Cappadocia, kapadi'zja, Kap-padokien. Capua, kap'ua.

Capulet, kap'ulet.

Caracalla, karakal'a.

Caractacus, kåråk'tåkås, Ca-radoc, kår'ådåk.

Caramania, karama'nja, Karmanien.

Carbondale, kå'rbndàl.

Card, kå'rd. ~an, ~en, -n. ~iff, -if. ^igan, -igun. ross, -rès. ^well, -wël.

Carelia, kare'lja, Karelen. -n, a. karelsk; s. karelare.

Carew, kà'ru, kåro'. Carey, ka'ri. Cargill, ka'rgil.

Caria, ka'na, Karien. -n, a. karisk.

Carib, kar'ib, s. en karib; a. karibiska språket. ~bean, -è'ån, a. karibisk. ~bee, -è, a. karibisk; s. en karib.

Carinthia, karin'thja, Kärnthen.

Carisbrooke, kar'isbruk.

Carleton, Carlton, ka'rltn.

Carlingford, ka'rlingfurd.

Carlisle, kårli'1.

Carlovingian, kårlèvm'djån, a. karolingisk; s. en karoling.

Carlow, ka'rlo. Carluke, -Iak.

Carlyle, kårli'1, (kå'rlil %).

Carmania, kårmà'njå, Karma-nien.

Carmarthen, kårmå'rthn.

Carmichael, kårmi'kl, (kå'r-).

Carmel, ka'rml.

Carn..., ka'rn. ~arvon, kår-

nå'rvn. ~atic, -at'ik. ^e, ka'rn. rvegie, -é'gi. <>Jc, -ik,a. karnisk. ~iola,-j 'lå, Krain.

Carolina, kår6li'nå, Karolina; Carolina (geogr.). Caroline, kår'élin, Karolina.

Carpentaria, kårpntå'nå.

Carpenter, kå'rpntår.

Carpocrates, kårp6k'råtèz.

Carr, kå'r. ^an-Tual, kåran-tu'ål, ~antuohill,kårånthè'-hill. /vick, kar'ik. ^vick-fergus, kånkfe'rgås. ^iden, kar'idn. ~ie, kår'!, F Lina. ^ier, kar'jår. ^igallen, kå-rigal'n. ^ington, kar'ingtn. /vol, /v-oll, kår'ål. ~on, kår'-ån. Luthers, kåro'thårz.

Carshalton, kås-hå'tn.

Carson, ka'rsn. Carstairs, ka'r-stårz.

Cart, ka'rt. ^agena, -tadje'na.

~e, ka'rt. ~er, -tr. >veret, -året. sius, -e'zjus. ullage, -thfdj, ^hago, -thå'g6, Kartago, ^haginian, -thådjin'jån, a. kartag(inens)isk; s. karta-g(inens)er. ^wright, -rit.

Carus, kå'rås. Carver, kå'rvr. Cary, ka'ri.

Casaubon, kasH'bn. ^us, -bà'-nås. Casca, kas'ka.

Cashel, kåsj'1. Cashmere, kåsj-mè'r, -'-. Kaschmir.

Casimir, kas'imer, Kasimir.

Caskets, ka'skets.

Caspar, Casper, kas'pr, Kasper.

Caspian, kås'pjån, a. kaspisk.

Cass, kås', F afv. Kassandra. ~ander, -an'dr. ^andra, -an'dra. ~ilis, -ilis. ~in, -In. ~io, kasj'6. ^iodorus, kåsjodo'rås. ~iope, -i'ope, ^iopea, -iopè'å, Kassiopea. ^ius, kåsj'ås.

Castalia, kasta'lja. -n, a. kastalisk. Castaly, kas'tali, Kastalia.

Castile, kåstè'1, Kastilien.

Castle, ka'sl. ~bar, -ba'r. ~ -Comer, -ko'mr. ~ Garden, -ga'rdn. ^maine, -ma'n. reagh, -rè, -rà'. ~ton, town, -tån.

Cas(e)y, ka'sl, F Kajsa.

Catalonia, katalo'nja, Katalo-

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,Catalonian

Mindre brukligt. -

11 — † Föråldradt.

Chillicothe

nien. -n, Catalan, kat'å-l&n, a. katalonskj s. kata-lonier.

Catesby, ka'tsbl

Cath..., kåth'. ^arina, -årl'-nå, marine, serine, -rin, Katarina. ~ay, kåthå', äldre namn för Kina. ~cart, -kurt. ~le, kå'thL ~leen, rUin, -lè'n.

Catilina, katlli'na. rvrian,-linå'-rlån, a. katilinarisk. Catiline, kat'ilm, Catilina.

Catlin, kat'lin. Cato, ka'to. Catskill, k åts'kil.

Catullus, katul'us. Catulus, kat'iilus.

Cauca, kå'kå. ^sia, -kå'zjå, Kaukasien. ~sian,-kå'zjun, a. kaukasisk; s. kaukasier; indoeuropé. ~sus, -sus.

Caudine, ka'din; the ~ Forks (fèrks), de kaudinska passen.

Caudle, kå>'dl. Caulfield, ka'1-fèld.

Cava, ka'va. >x,n, kåv'fin.

Cave,kå'v. ~ndish,kå(y)'nd!sj. ~rs, -urz. ^rsham, -rsjum. ~ry, Cauvery, kå'vuri.

Cawdor, ka'dur. Cawley, ka'li.

Caxon,kåks'n. Caxton,kåks'tn.

Cayman, kimån'; the ^s, Kai-manöarna.

Cecil, ses'il, sis'il. »Ja, -'jå, -i, Cecilia.

Cecropia, sikro'pja. Cecrops, se'krops.

Cedric, sed'rik.

Cedron, se'drun, Kidron.

Celebes, sel'ebez.

Celestina, selesti'na, Celestine, seles'tin, Celestina. Celestine, sërëstin, Celestin(us).

Celia, se'lja. Celinda, sèlin'då.

Celsius, sel'sius, -sjus.

Ceitiberians, seltibe'rjunz, Cel-tiberi, -bè'ri, pl. keltiberer.

Centlivre, sentliv'r.

Cephalus, sëfålus. Cephissus, sifis'us, Cephisus, -fi'sus.

Ceraunia, sirå'njå, Ceraunus, -rå'nus.

Cerberus, se'rburus. Ceres,

se'rz (geogr.), sè'rèz (mytol.).

Cervin, se'rvin. Cesar, se'zur. Cethegus, sithe'gus.

Cetywayo, këtsjwi'6.

Ceuta, su'ta. Cevennes, såvën'.

Ceylon, silén', -lè'n. ~ese, -è'z, a. singalesisk; s. singales.

Chabrias, ka'bnus.

Chadderton, tjåd'rt&n. Chadwick, tjad'wik.

Chæronea, kirénè'å.

Chaffain, tjåfin. Chailey, tja'li.

Chalcedon, kalse'dn. Chalci-dice, -sid'isè. Chalcis, kål'sis.

Chaldaic, kåldå'ik, a. kalde-isk; s. kaldeiska språket.

Chaldea (dæa), kåldè'å, Kaldéen. Chaldean, -de'un, a. kaldeisk; s. kaldé. Chal-dee, kål'dè, --', a. kaldeisk; s. kaldé; kaldeiska språket.

Chalfont, tjål'funt. Chalmers,

tja'murz, tjål'murz, Skoti. tjå'murz. Chal(l)oner, tjål'-&nur. Chalton, tja'ltn.

Chamberlain, Chamber-

layne, tja'mbrlin. Chambers, tjå'mbärz.

Chambly, sjam'bli. Champlain, sjåmplå'n.

Chandler, tjånd'lur. Chandos, tjan'dus, sjan'dus.

Channey, tjån'i. Channing, tjan'ing. Chantrey, tjan'tri.

Chapin, tja'pin. Chaplin, tjåp'-lin. Chapman, tjåp'mün. Chapone, sjåpè7n.

Chard, tja'rd. Charing, tjå'-ring; ~ Cross (krès).

Charis, ka'ris, en karit (pl. Charites, kar'itez).

Charlecote, tjårlk6't. Charlemagne, sjarlema'n,Karl den store. Charlemont, tjå'rl-munt.

Charles, tja'rlz, Karl; /n/ the Fair, K. den Sköne; ~ the Fat, K. den Tjocke; ~ the Simple, K. den Enfaldige. ~ton, tja'rlstn. <^town, tja'rlstaun (-tn). ^worth, -wurtb. Charleton, Charlton, tja'rltn. Charleville, tja'rl-vil. Charley, Charlie, tja'rli, Kalle.

Chariot, ~te, sja'rlut, Charlotta. 'v.tesville, -svil.

Charmian, ka'rmjun.

Charmouth, tja'rmuth. Char-nock, tja'rnuck.

Charon, kå'run.

Charrington, tjar'ingtn. Char-tens, tjå'rtåris. Chartley, tja'rtli.

Charybdis, karlb'dis.

Chase, tjå's.

Chastleton, tjå'sltån.

Chatham, tjåtfåm. Chat-Moss, -m6s. Chatsworth, -swårth.

Chattahooche(e), tjåtahå'tjè. Chattanooga, tjåtånå'gå.

Chatteris, tjat'uris.

Chatterton, tjat'rtun.

Chatti, kåt'i, pl. katter (folkslag).

Chauncey, tja'nsi, tjd'nsL

Chauser, tjd'sr. ^vian, -se'ri&n, a. af föreg. Chautauqua, sjå-tå'kwå. Chaworth,tjå'wårth.

Cheadle, tjè'dl. Cheapside, tje'psid. Chedsey, tjed'zf. Cheeryble, tje'rlbl. Cheever, tjé'yr. Cheke, tje'k.

Chell, tjël'. Chelmer, -mr. Chelmsford,-mz'furd.tjeraz'-. Chelsea, -sè. Cheltenham, -t'num.

Chenies, tjin'iz. Cheny, tjen'i.

Cheops, ke'ups.

Chepstow, tjèp'st6.

Cherokee, tjèr6kè', a. tjeroke-

sisk; s. tjerokes (indianstam).

Chersonese, kl'rsonez, Chersonesus, -ne'sus.

Chertsey, tj4'rtsi, tjes'i.

Cherwell, tjèVwël.

Cherusci, kerus'i, ^Z.kerusker.

Ches..., tjës'. ^apeake, -upék, ~ebro', tje'zbru. ^elden, tjez'ldn. "wham, tjesj'um. ~hire,tjlsj'ir.rv hunt,-hunt, r^ney,

-ni.

Chester, tjes'tr. afield, -fèld. ~ton, -tun.

Chet..., tjet'. <vtle, -1. wood(e), -wud. ~wynd, -wind.

Cheviot, tjev'jut, tjiv- (tj4'v-). Chevy, tjev'i. Cheynne, sjiën'.

Cheyne, tja'n, tji'n. tja'ni.

Chian, ki'un, a. kiervin.

Chicago, sjikå'g6 Amer., (sjikå'-go Engl.). Chichele, tj'ltj'ele.

Chichester, tjitj'estr.

Chick, tjik'. ~ahominy,-ahom'-ini. 'vamauga, -åmå'gå. asaw, -åså. ~ering, -uring.

Chiffinch, tjif'insj.

Child, ^e, tjhd. ~ers, tjil'-durz.

Chili, tjil'i, Kile. ~an, t.jil'jun, Chilese, -le'z, a. kilensk; 5. kilén.

Chill..., t jil'. ^icothe, -lkuth.

Chillingworth F

/vingworth,-ingwårth. ~on, äfv. sj!l'ån. Chilton, -tn.

Chinee, tjinè', P kines.

Chingachcook, tjinggåtjkuk'.

Chios, kl'ås, Kios.

Chippenham, tjip'nåm. Chippe-way, -ëwà. Chipping, -ing.

Chirnside, tji'rnsid.

Chiron, ki'run.

Chis..., tjiz'. —holm, -åm. —lehurst, -lhèrst. ~well, -wèl. —wick, -ik.

Chittenden, tjit'ndn. Chitty,

, .2, ,2 tjlt 1.

Chloe, kl6'ë. Chloris, kld'ris.

Chocktaw, tjok'ta.

Cholm(e)ley, Cholmondeley, Chol-mondely, tjum'li.

Chorley, tjo'rli. Chorlton, tj6'rltn.

Chosroes, kos'roez.

Choyley, tjoj'll

Chris, kris', F Kristofer. — sie, -i, F Kerstin, Stina. —tahel, -tåbl. — tchurch, kri'st-tjurtj. —tian, krist'jun, Kristian. —tiana, -tjån'å, Kristiana. —tie, -ti, äfv. F Krister, —tina, -fce'na (ti'na), Kristina. —topher, -tufr, Kristofer.

Chronos, krè'nus.

Chry..., kri\ —seis, -sè'is. —sippus, -sip'us. —sostom, -séstum, kiisos'tum, —S0-stomus, -sos'tèmus. —sell, kris'1.

Chudleigh, Chudley, tjud'li.

Chuffey, tjuf'!. Chumleigh, tjum'li. Chund, tjund. Churchill, tje'rtjil. Chuzzlewit,

tjuzl'wit.

Cibber, sib'r.

Cicely, sis'eli, Cecilia.

Cilisia, silisj'a (si-), Cilicien. —n, silisj'un, a. af föreg.

Cimber, sim'br. Cimbri, -i, pl. cimbrer.

Cimon, si'mun.

Cincinnati, sinsina'ti. Cincinna-tus, -na'tus. Cineas, sin'jus.

Cingalese, s!ngålè'z, singales.

Cinna, sin'a.

Cir..., si'r. —cassia, -kasj'a, Cirkassien. —ce,-sè. — ceil, -se'i. —encester, sis'istr, sis'itr.

Cis, sis', ~ley, -li, F Sissi (Cecilia).

Cithæron, sitè'rån.

Clackmannan, klakman'&n.

Clan..., klan', —carty, -kå'rtl. ~donach,-dånåk. — na-Gael, -aga'l. —ranald, -rån'åld. —rickarde, -rik'fird. <vwilliam, -wil'j&m.

Clapham, klap'um. Clapperton, klap'rt&n. Clapton, klap'tn.

Clara, kla'ra, klår'å, Klara.

Clare, kla'r, Klara; Klarissa. —mont, -månt, —morris, -mir'is. »vnee,-klår'åns. —-ndon, klar'ndn.

Claribel, klar'ibl. Clarice, -is, Klarissa. Claridge, -idj.

Clarin, klar'in. —da, -'då. Clarion, klår'iån.

Clarissa, klans'a, Klarissa.

Clark, <ve, kla'rk. —son, -sn.

Claud, —e, klå'd. ~ia, -jå. —ianus, -jcà'nus. —io, -jè. ^ius,-jås. Claughton,klå'tn.

Claver... —house, klåv'urås, F klav'firz. ~ing, kla'vring. —ton, kla'vrtun.

Claxton, klaks'tn.

Clay, klå', —borne, -burn. —-den, —dön, -dn. —ton, -tn.

Clealum, kle'alum.

Cleander, klian'dr. Cleanthes, -an'thez. Clearchus, -a'rkus.

Clearfield, klè rféld.

Cleator Moor, kle'tr mor.

Cleaveland, kle'vlund.

Cleburne, kle'burn, kleb'urn.

Cleckheaton, kleklie'tn.

Cleghorn, klèg'årn.

Cleisby, kle'zbi.

Cleish, kle'sj. —botham, -bu-thum. Cleland, lcle'lund. Clelia, klé'ljå.

Clem, klèm', F Klemens, —ens, -unz, iat. kle'menz. —ent, -ånt, Klemens. —entina, -ente'na, —entine, -ëntin, Klementina, Clémence.

Cleo..., kle'o. —bis, -bis. —bulus, -bu'lås. —menes, -m'enez. —pas, -pas, —-phas, -fås, Kleofas. —pater, -p'åtår. — patra, -pa'tra (-p'åtrå).

Clerk, —e, kla'rk. — enwell. -nwèl.

Clermont, kle'rmunt (i Amer.)

Cleve..., kle'v. —dön, -dun. —land, -lund. —s, -z, Kleve.

Clew, klo'.

Cliffe, kllf. Clifford, -ård. Clifton, -tn.

Clinker, kllng'kr. Clinton, klin'tn. Clio, kli'6.

Clipperton, klip'rtån. Clipstone, klip'stn.

Clisthenes, klis'thenez.

Clitheroe, klidh'år
Clitus, kli'tås. Clive, kli'v.

Clodius,klè'djås.Clælia,klé'ljå.

Clogher, klég'r, kl6k'r.

Clon, kl6n'. —akilty, -akil'ti. —mel, -mel', —tarf, -tå'rf.

Clorinda, klérin'då.

Cloten, klo'tn.

Cloudesley, klau'dzli. Clough, kl uf'. Clowes, klau'z.

Clumsey, klum'zi. Clusium, klo'-zjåm. Clutterbuck, klut'r-buk.

Clyde, kli'd. — sdale, -zdål.

Clytemnestra, klitemnes'tra. Clytie, kli'ti, F se föreg.

Cnæus, Cneus, nè'ås. Cnidus, ni'dus.

Cnut, kno't, (äldre) Knut.

Coalbrookdale, ko'lbrukdal.

Cobb, —e, kob'. —et, -ët. Cobden, -dn. Cobham, -åm.

Coburn, kè'burn.

Cochin, kotje'n, kétj'in. — -China, kåtj'!n tji'na.

Cochran, —e, kok'run.

Cock, k6k'. —burn, ko'burn. —enzie, -en'zi. —erell, -rul. —erill, -nl. —et, -ët. —er-mouth, -rmauth. —le, -1. — pen, -pen', —ram, -rum.

Codes, ko'klez. Cocytus, kosi'-tus.

Coddington, kod'ingtn. Cod-rington, -ringtn.

Codrus, ko'drus.

Cæl..., sè'1. —estinus, -èsti'-nus. — esyria, -esir'ia. —ia, -jå. —ius, -jus.

Coeur de Lion, kurdeli'ån, Rio-kard Lejonhjärta.

Coeymans, kwem'unz.

Coffey, kof'i. Coffin, kof'in.

Cogan,ko'gn. Coghlan,kog'lun.

Coggeshall, kég'sjul. kégz'hål.

Cohen, ko'en. Cohoes, koho'z.

Cokaine, koka'n. Coke, ko'k, kuk'.

Colbourne, Colburn, ko'burn (ko'lburn). Colby, kè'lbi.

Colchester, kè'ltjèstr, kol'-.

Colchis, kol'kis, Kolkis.

i; fate, å: far, å: fall, å;

fat, å; fast, è; mete, è; met, è

her, 1: fine, i; fin, |: fir,Cold

>f< Mindre brukligt. - IB — † Föråldradt.

Crane

Cold, k6'ld. ^en, -11.

Cole, kà'1. 'v/brook, -bruk. ford, -furd. ~ her ne, -hårn. ^man, -mun. /^nso, k6lën'-so. ~ pep per, -pèpr. ~ridge, -ridj9, kol'ridj. -z. ~t, kérèt. Colfax, -fåks.

Colhoun, kolo'n. Colin, kol'in.

Coliseum, kolise'um, Kolossen m.

Coll, kél', -å. ^atinus, -utl'nus, ratine, -utin. ier, -jur. ^ingbourne, -ing-burn. ^ingwood, -ingwud. oJns, -inz. Vinson, -insn.

Colman, ko'lmun.

Colne, ko'ln. ~brook, kon'-bruk, k6'nbruk.

Colo..., kol'6. <^gne, koli'n. ^mbia, -m'bja.

Colquhoun, koho'n.

Colson, ko'lsn. Colston, ko'lstn.

Colt, ko'lt. abridge, -bridj. ~ness, -nës'. ~on, -n.

Colum...,kolum'. ^banus, -bà'-nus. ~bia,-bja. ~bus,-bus, Kolumbus. ~ella, -èl'å.

Colvestone Crescent, ko'vstn krës'ënt. Colville, k6l'vil.

Com...,kom'. ~anche,-ån'tjë,

en komansj (indianstam). ~be,

ko'm, ko'm. ^ ber mere, -brmèr. ^modus, -udus. ~monfort, kum'nfort. ~ne-nian, -ne'njun, a. af reij. nenus,-ne'nus.

~orin,-orin. ~pton, -tn. ~rie, -11. Stock, kum'stuk. ~us, kè'-mus. ~yn, kum'in.

Con..., kon', ^achar, -ak'r. ~an, ~on, ko'nun. ~ant, ko'nunt. ^ception, -sëp'-sjun. ^cord, kong'kurd. ~cordia, kongko'rdja. damine, -dame'n. ~dell, -dl. ~don, -dn. ~ey, ko'ni. ~fucius, -fu'sjus, Konfutse.

kong'. ^gleton, kong'-gltun. 'vgo, kéng'gè. />«-gresbury,ko'nzbuii. ^greve, kong'grev. ~iers, -jurz. tingsby, -ingzbi. skiing, kéngk'ling. ~n, kon. naught, -åt (4't necticut, -ëtlkut. ^nemara, -émå'ra. ~ny,-i. ~olly,-6l'i.

~rad, ivrade,-r&d, Konrad. ~roy, -roj. ~sett, -set', ^stable, -stabl. ^stance, -ståns, Konstantia (förnamn) ; Konstanz (stad); the Lake of nu, Bodensjön. ^stans, -stånz. ^stant, -stunt. Stantia, -stan'sja, Constantia (land, vin); arv. Konstantia (förnamn). ~stantine, -stån-tè'n (ort); -ståntin (förnamn:)

Konstantin. <v/stantinus, -stanti'nus. ^stantinople, -stantino'pl, Konstantinopel. "^stantinopolitan, -stån-tinopol'itun, a. konstanti-nopolitansk; s. konstanti-nopolitan. ~stantius,-stån'-sjus. ^tarin, -tare'n. ~way, -wi. ^ybeare, kun'ibar. yngham, kun'mg-um.

Coo, ko'. ~k, ~ke, kuk\ ~k-son,kuk'sn. ~kstown,kuks'-taun. ~ley, -li. 'vmassie, -ma'si,Kumassi. ~mbe,-m. ~per, -pr. ~te, -t. ^tehill, -thil.

Copais, kép'ais, kopa'is.

Cope, k6'p. ^land, -lund. ~n-hagen, -nha'gn, Köpenhamn. nhagener, -nhå'-gnur, köpenhamnare. ~r-nicus, kope'rnikus.

Cophetua, köfëfua.

Copland, kop'lund. Copleston, ko'plstn. Copley, kop'li.

Copperfield, kop'rfeld. Coppermine, kèp'rmin.

Coquet, kok'ët,

Cora, ko'ra.

Corbet, ~t, ko'rbët. Corbould, ko^rbèld, -buld.

Corcyra, kor si'rå.

Cordelia, korde'lja, Kordelia, Kordula. Cordilleras, -dil'-urus, -dile'rus. Cordy, ko'r-di, F Konkordia.

Corea, kore'a, Korea. ~n, -n, a. koreansk; s. korean.

Corfe Castle, ko'rf ka'sl.

Corfu, korfo', ko'rfu, Korfu. ~te, kè'rfüt, Corfiote, ko'r-

fjut,korfiot (invånare på Korfu).

Corinth, kor'inth, ^us, -'us, Korint.

Coriolanus, koriola'nus (-1-).

Cork, k6'rk.

Corn..., ko'rn. ~bury, -buri. ~elia, -e'lja, Kornelia. me-

lius, -è'lj&s, Kornelius. ~ey, -1. ~hill, -h.il. /N/ishman, -isjmun, invånare i Cornwall. rx/W&ll, -wål, -wél. wallis, -wol'is. ^well, -wèl.

Coro..., kàr'6. ^mandel, -man'dl. ^mbona, -mb^'na. ^nea, -nè'a.

Corpus Christi, k6'rpus kris'ti.

Corr..., k6r. ~ib,-ib. ^ichie, -iki. siskin, -iskin. -i. ^yvrekin, -ivrëk'in.

Corsica, kè'rsikå. ~n, -n. a. korsikansk; .s-. korsikan.

Corstorphine, ko'rsturfen.

Cortez, ko'rtëz. Corvinus, kor-vi'nus. Corwin, kå'rwin.

Coryat, kér'iut. Corydon, -idn.

Cos, kos'. ~by, koz'bi. ~me, ko'm. ^roes, -rèèz. ~seir, -a'r. ~tard, -turd. ^tello, -tel'o. ~ton, -tn.

Cotes, ko'ts.

Cotswold, kots'wold.

Cott..., két'. ^enham,-num. 'vian, -jun, a. kottisk. ~in, -in. ~isford, -sfurd. ^le, -1. ^onwood, -nwud.

Cotys, ko'tis. Cotytto, k6tit'o.

Coulson, ko'lsn.

Council Bluffs, kau'nsilblufs.

Courland, ko'rlund, Kurland.

Courtenay, Courtney, kè'rtni.

Coutts, ko'ts.

Covent Carden, kov'ntgardn.

Cove..., kuv\ ~ntry, -ntri. ^rdale, -rdàl. ~rley, -rli. Covington, -ingtn.

Cow, kau'. /val, ~el, -ul. ~an, ~en, -un. ~dor, -dr. ~es, -z. ~ley, -li. ~pen, -pèn\ ~per, kau'pr, ko'pr.

Cox, ~e, koks'. Coyne, koj'n. Cozzenz, kuz'enz.

Crabb, ^e, kråb'. Crabshaw, -sjå. Crabtree, -tre.

Cracovian, krako'vjun, a. kra-kovsk; S. krakovbo (invånare

i:) Crakow, kra'ko, Krakov.

Cradock, krad'uk.

Craig, kra'g. ^dallie, -dal'i. ^ellachie, -ël'åld. /v,ie, -i. ^millar, -mil'r.

Craik, krà'k. Crail, krå'l.

Cramond,kråm'und. Crampton, kram'tn.

Cran..., krän', ^borne, bourne, -burn. <v brook,-bruk. ~ch, kra'nsj. ~e, kra'n. rv/-

Cranfield

field,-fèld. ~ford,-fård. ^k, krångk. ~mer, -mur. Stoun,-stn. ~worth,-wårth.

Crashaw, kråsj'å. Crassus, krås'ås. Cratchit, kratj'it.

Craterus, krat'urus.

Craven, kra'vn.

Crawford, kra'f urd. Crawley, -lf.

Craye, krà'. Crayford, -furd. Crayon, -un.

Creagh, krà\ Creake, kre'k. Creakle, kre'kl. Creasy, kre'si. Crecy, krls'i.

Crediton, kred'itn.

Creech, kre'tj.

Creichton, Creighton, kra'tn.

Cremonese, kremone'z, a. kre-monesisk; s. kremonesare.

Cremorne, krèmè'rn.

Creole, kre'ol, en kreol. »van, -'jun, a. kreolsk.

Creon, kre'un, Kreon.

Cress..., krës'. ~eide, -e'd, ~ida, -ida. ~y, -i.

Cretan, kre'tn, a. kretensisk; s. kretenser. Crete, kre't. Kreta; kretenser. Cretian kre'sjun, a. o. s. se Cretan.

Creusa, kreo'sa. Crewe, kro'.

Crib, knb'.

Criccieth, krik'ith. Crichton, kri'tn. Cricklade, krik'latl.

Crieff, kre'f. Crillon, kril'n.

Crimea, krime'a; the Krim. ~n, -n, a. krimsk; Krim-.

Crinan, krin'un.

Crisp..., knsp'. ~ian, -jun, ~in, -in, ~inus, -i'nus, Kri-spinus. ~us, -us.

Crittenden, krit'ndn.

Croagh Patrick, kro'a(k) pat'-rik. Croaker, kro'kr.

Croatia, kroa'sja, Kroatien.

Crockford, krok'furd.

Cræsus, kre'sus, Kresus.

Croft, kroft'. ~head, -hed, ~on, -n.

Croghan, kro'gn. Croker, kro'kr. Croly, kro'li.

Crom..., krom', ~artie, arty, -urti. kro'm. ^er, krd>'mr. ~ford, -fård. ton, -tn.

Cronin, kro'nin.

Crooker, kruk'r. Croom, kro'm.

Cropsey, krop'si.

Cros..., kros'. ~bie, ~by, kroz'bi. ~S, ~se, kros", krè's. ~sley, -li. ~smolina,

-mélinå'. ~smyloof, -milof. ~s(s)thwaite, -thwàt, -thwut.

Croudace, krau'dus. Crout, kro't.

Crow, krd>\ afield, -fèld. ~land,-lund. ~le, -1. ~ndale,

krau'ndal. ~ne, krau'n. quiil, -kwil. ~ther, krau'dhr.

Croy, ~e, kroj\ ~don, -dn.

Cruden,kro'dn. Cruger,kro'gr.

Cruikshank,krdk'sjank. ^s,-s.

Crummies, krum'lz. Crump, kråmp. Crupp, krup.

Crusoe, kro'so.

Ctesiphon, tes'ifn.

Cuba, ku'ba. -n, a. kubansk; s. kuban.

Cubitt, ku'bit.

Cuddie, Cuddy, kud'i. Cudworth,

-wurth.

Cuffee, Cuffey, kufl, öknamn på

neger.

Cul..., kul*. ~ford, -furd. len, -n. ~loch, -uk. floden, -o'dn. ^pepper, -pëpr. ross, -ros, F ko'ros. /^ter, -tr, ko'tr.

Cum..., kum*. ku'me.

/N/berland, -b'rlund. ^brae, -brà. ~bria, -briå. ~in, -in. ^-ming, -ing. ^mins, -inz.

Cun... ~ard, kuna'rd. kuna'rd. ^axa, kunak'sa. dall, kån'dl. r^egund,kii'nè-gund, Kunigunda. ~ning-ham, kun'ing-um.

Cupar, ku'pr, ko'pr.

Cupido, kupl'do.

Curiatii,kürià'sj],/i/.kuriatier.

Curio, ku'rid>. Curie, ke'rl.

Curr..., kur'. ~ahee, -åhè'. ~an, -un. ~er Bell, -urbèl'. ~ie, -i.

Cursitor, kl'rsitur. Curtis, -tis. Curtius, -sjus. Curzon, -zn.

Cushing, kusj'ing. Cushman, kusj'mun.

Cuthbert, kuth'burt. Cuthwulf, -wulf.

Cutler, kut'lur. Cuttle, kut'l.

Cuxhaven, kuksha'vn.

Cuyp, kojp. Cuzco, ko'skd).

Cwm, kom. ~du, -di.

Cyaxares, siak'sarez. Cybele, sib'ele. Cyclades, sik'ladez; the Kykladerna. Cyd-nus, sid'nus.

Cyly, kil'i. Cynel, kin'l.

Dampier

Cymbeline, sim'belin, -lln. Cynoscephalæ, sinusef'ale. Cynthia, sin'thja. Cyprian, sip'riun, ^vus, -ria'-nås, Cyprianus. Cypriot, sip'riut, cyprier. 'Cyprus, si'prus, Cypern. Cyrenaic, sirena'ik, a. cyrena-

isk. Cyrene, sire'ne. Cyril, sir'il, ~lus, -'us. Cyrus, sl'rus.

Cythera, sithe'ra. Cytherean,

sithur^'un, a. af föreg. Czech, tjek', en tjeck (folkstam). ~ian, -jun, a. tjeckisk.

D.

Daboll, da'bul.

Daci, da'si, pl. dakier (invånare i Dakien). ~a, -sja, Dakien. ~ian, -sjun, a. dakisk.

Dacotah, dako'ta.

Dacre, da'kr. -z.

Dædalus, ded'alus.

Dagmar, dag'mur.

Dagnall, dag'nul.

Dago, da'gd), Dagö.

net, dag'onet.

Dahlén, dS'ln. Dahlgren, dål'-gren.

Dahomay, -mey, dåhc>'mi, då'-hémi, Dahome.

Daine, da'n, den.

Dakota, dakc>'ta.

Dal..., dal'. ~aber, -ubr. beattie, -be'ti. ~by, da'lbi. ~e, da'l. ~ecarlia,-èkå'rlja, Dalarna. ~ecarlian,-èkå'rl-jun, a. dalkarls-, dalsk; s. dalkarl; ~ girl, ~ woman, dalkulla. ~getty, -get'i. housie,-ho'zi. ~keith,-kè'th, ~las, -us. ~les, -z. ~ling, -ing. ^matia, -ma'sja, Dal-matien. ~matian,-ma'sjun, a. dalmatisk; s. dalmatier. ~meny, -me'ni. ~ry, dalri', daPri. ^rymple, -rimpi. Ston, da'lstn. ~ton, då'ltn.

da'li. yel, -jul. ^-zell, -zël', dåël'. ~ziel, -ziël', dèël'.

Dam..., dam'. ~ara, -a'ra. asippus,-asip'us. ~ian,-jun. socles, -oklèz, ~on, dà'-mun. ~pier, -per.

Dan, dån', F äfv. Danne (Daniel), —a, dà'nå. —ae, -uè. —ai, -ul, pl. danaer (greker). —a-ides, -a'idez, —aids, -uidz, pl. Danaider. —bury, -buri. —-by, -bi. —e, då'n. —elagh, da'nla, Danelagen. — iel, —iell, -jul, -1. —nebrog, -ëbrog. —tzic, -tsik, Danzig. —ube, -ub, -jub; the —, Donau. —ubian, -u'bjun, a. Donau-, —vers, -vurz.

Daphne, dafnè. Daphnis, -nis.

D'Arblay, da'rbli.

Darby, da'rbi. —shire, -sjir.

Darcy, da'rsi.

Dardanelles, dardunel'z; the —,Dardanellerna. Dardani, da'rdani, pl. dardan er (trojaner). Dardania,-da'nja, Dar -danien (Troja). Dardanus, då'rdånus.

Dares, da'rez.

Darfoor, -four, -fur, dårfo'r.

Darien, da'rien (dårièn').

Darius, dari'us.

Darlaston, da'rlastn.

Darling, da'rling. —ton, -tn.

Darnley, da'rnli.

Dart, da'rt. —ford, -furd. —-moor, -mor. —mouth,-muth.

Darwen, da'rwen. Darwin,-win.

Dasent, da'snt.

Dashwood, dasj'wud.

Daubeny, da'beni, d^'bni.

Dave, da'v, F David. —ll,dav'l. —nant, dav'enunt. — nport, dav'np6rt. —ntry, dav'ntri, F då'ntn. —y, -i. David, -id. Davidson, -idsn. Davie, -i, F David. Davies, -iz. Daviess, Davis, -is. Davison, -isn. Davy, -i, F afv. David.

Daw, då'. —es,-z. —kins,-kinz. —son, -sn.

Day, dä'. —lesford, -Izfurd. —-ton, -tn.

Deal, de l.

Dean, —e, de'n. —s, -z.

Dearborn, -burn, de'rburn.

Deasie, Deasy, de'zi.

De Beauvoir, debe'vr.

Deb, dèb', —i)y, -i. F Debora. —enham, -num. —ora(h), -6ra, Debora.

Decatur, deka'tr.

Deccan, Dekkan, dek'n, dëkan'.

Decelea, desele'a, -lia, -li'a.

De Charms, detja'rmz.

Decian, dè'sjun, a. (af Decius) deciansk. Decimus, des'i-mus. Decius, de'sjus.

Decker, dek'r.

Dedham,ded'um. Dedlock,-luk.

Dee, dè. —ping, -ping.

De Forest, dëfér'èst. Defoe, -fo'. De Groot, -gr6't, Grotius.

Deiphobus, diifobås. Dejanira, dejani'ra.

Deidier, di'diiir.

Deira, de'ra, del af Pornengland (motsvar. Yorkshire).

De Kalb, dekålb'. De Kay, -kå\ De la Beche, -luba'sj. De la Ramé, -lurumà'. De la Warr, -luwå'r. De L'lsle, -lè'1.

Dekker, dek'r.

Del..., del'. —agoa,-ågo'å. — ai

-Lama, del'i la'ma (lam'a), Dalai Lama. —ancy, -an'si. —ane, -a'n. —aney, -a'ni. —ano, -unè. —aware, -uwàr.

—ft, -ft', -f\ —hi, -1 (i Ind.), -hi (i Amer.). —ia, de'lja. —ian, de'ljun, a. (at Delos) delisk. —ilah, -i'la, Delila. —ius, de'ljus, a. delisk (om Apollo), —os, de'lus. —phi, -fi, Delfi. —phian, -fjun, —phic, -fik, a. (;.r föreg.) delfisk. —vin, -vin.

Dem..., dem'. —avend,-åvënd'. —erara,-ura'ra. —eter,-è'tr. —etrius, -e'trius. —ocritus, -6k'ritus. —osthenes, -os'-tenèz. —osthenian, -mèstè'-njån, —osthenic, -méstèn'-ik, a. (af föreg.) demostenisk.

Den..., den'. — high, —by, -bi. —ham, -um. — holm(e), -um. —(n)is, -is, F Denis. —(n)ison, -isn. —nie, —ny, -i. —nis, —nys, -is. —tatus, -ta'tus. —ton, -tn. —ver, -vur. — ys, -is.

Depew, dèpu'.

Deptford, dëffurd.

De Quincey, dekwin'si.

Der..., dé'r. —by, dè'rbi (ortnamn), da'rbi (familjenamn). —-

eham, de'rum. —g, -g. —-ham, der'um. —ick, der'ik. —ing, dè'ring, der'-. —mody, -mudi. —rick, der'ik, F Didrik. —ry, der'i. —went, -went.

D'Eresby, dl'rsbi. De Ros, dë-

ros'. De Ruyter, deri'tr.

Des Barres, deba'r. Des Moines,

demoj'n.

Des..., dës\ —borugh, dëz'-buru. —demon, dez'demun, —demona, dèzdëmo'nå. —i-deria, -ide'ria. —iderius, -ide'rius. —mond, dez'mund. —penser, -pen'sr. —sau, —-saw, des'a.

Detroit, detroj't.

Deucalion, duka'ljun.

Dev..., dèv'. —enter, -ntur, da'vn-. — ereux, -uro. —-eron, -urun. —izes, -i'ziz. —onport, -npèrt.

De Vere, deve'r.

Dewees, dëwè'z. D'Ewes, du'z. Dewey, du'i. Dewsbury, dii'z-buri.

De Witt, dewit'. De Worms, dë-

we'rmz.

Dexippus, degzip'us.

Dexter, dëks'tr.

Dhawalaghiri, dåw6lugër*i, dwaludje'ri. Dhu, du.

Di, —e, di', —an, -un, F Diana. —ana,-an'a, dian'a. —antha, dian'tha.

Diarbekir, djårbëkè'r, Diar-bekr, dja'rbekr.

Dibble, dib'l. Dibdin, dib'din.

Diccon, dik'n.

Dick, dik'. —ens, -nz. —inson, -insn. —on, -n, F Dick. —-son, -sn. —y, -i, F Dick.

Diddler, did'lur.

Diderick, did'urik, Didrik.

Didius, did'jus. Dido, di'd6.

Dig..., dig', —by, -bi. —ges, -z. — gle, -1. ~gory, -uri. —hton, di'tn.

Dil..., dil'. —ke, -k. —Ion, -n. —Iwyn, -win. —worth, -wurth.

Din..., din\ —ah, di'na. —a-rian, -a'riun, —aric, -ar'ik, a. dinarisk (Alps), —gle, ding'gl. -gley, ding'gli. —gwali, ding'wal. —mont, -munt. — widdie, -wid'i.

Dio, di'o. —cletian, -kle'sjun, a. diokletiansk; s. se följ. —cletianus, -klisja'nus. —-dorus, -do'rås. —genes, di-6dj'ènèz. —medes, -me'dez. —n, di'un. —ne, -'nè. —-nysia,-nizj'å. —nysian,-nizj'-un, a. dionysisk. — nysus, -ni'sus. — tima, -ti'ma.

jpråk. Eastbourne

Dirce, di'rse.

Dirleton, di'rltun.

Disraeli, dizra'li (-rue'li), Lord

Beaconsfields eget uttal: dlZl'é'll.

Ditton, dit'n.

Dix, diks'. <x,ie, -i. ^on, -n.

Dizzie, Dizzy, diz'i, skämts, föi Disraeli.

Dnieper, ne'pr; the Dnjepr. Dniester, ne'str; the Dnjestr.

Doane, d<Vn.

Dob, dob', F Robert. ~bin, -in, F afv. Robert. ~bs, -z. /v/by, -1, F Robert. ~ell, -el'. ~son, -sn.

Dochart, dok'urt.

Dod..., ~d, dod'. ^dington. -ingtn. ~dridge, -ridj. ~ge, dodj'. ^ington, -ingtn. ^o, dè'dè, F Dorotea. ~ona, -o'na. ^s,-z. ~sley,-z'li. — son, -sn. ~sworth, -z'wurth. 'N/Weli,-Wel. -v worth,-wurth.

Doe, dè.

Dogger Bank, dog'rbank, Doggers sandbank.

Dol..dèr. ^abelia, -abel'a. ^gelly, -geth'li. -, F

Dolly, Dorta (Dorotea).

lond, -und. ~ly, -i, F Se ^phus, -fås, F Adolf.

Dom..., dorn'. ~bay, ~bey,-bi. ~inic, -inik, Dominikus. ^inica, -in'ika (kvinnonamn), -ine'ka (öns namn). ~itian, -isj'un, ^itianus, -isja'nus. ~my, -i, F Dominikus.

Don, dèn'. ~aghmore,-åm6'r. "vaghmoyne, -umoj'n. ~al-bain(e), -lbàn. ~ald, -uld. ^aldson, -uldsun. ^atus, -a'tus. ^caster, dong'kastr. ^egal, -ègål, ---'. ^gola, dong'gola. ~ Juan, don-djo'un. ~ne, don', ^ning-ton, -ingtn. ~ny, -i, F Dominikus. ~nybrook, -ibruk. ~ovan, -åvun. ~ Quixote, -kwik'sut.

Doon, do'n.

Dor, do'r, ~a, -å, F Dora. cas, -kås. ^chester, -tjestr. ~is, -is. ^king, -king. — mer, -mår. ^noch, -nuk. ^othea, d6råthè'å, ~othy, dor'åthi, Dorotea. do'r. ~set, -set. ~sey, -si. ~y-læum, d6rilè'um.

Dotheboys Hall, do'dhebojzlial.

Douce, dau's.

Dougal, do'gl. då'gål. Douglas, Douglass, dug'lus.

Doughty, dau'ti. Doune, do'n.

Dove, duv'. ~s, -z.

Dow, dau'. ~den, -dn. "»gate, -gàt. ~ner, -nur. <vn(e)s, -nz. ~nham, -num. ^ning, -ning. ^npatrick, -npat'rik. ~nton, -ntn. ~se, -z.

Doyle, doj'l. D'Oyley, -1.

Draco, dra'k6, ~n, dra'kn.

Drake, dra'k. Draper, dra'pr. Drave, dra'v; the Drau.

Drawcansir, drå'knsir, -kån'-sir.

Draycote, dra'kut. Drayton, dra'tn.

Drighlington, drig'lingtn.

Drogheda, dra'ida, drog'ida.

Droitwich, droj'titj.

Dromio, dro'mjo.

Dromore, dromo'r, drà'mår.

Drontheim, dréntfim (4m }£), Trondhjem.

Drood, dr6'd.

Drudgeit, drudj'it.

Drum, dråm. ~blade, -bla'd. /vlanrig, -lunrig. ~mle, -1. ^mond, -und. ~oak, -o'k.

Drury, dro'ri; ~ Lane (--la'n).

Druse, dro's, a. drusisk. ~s, -ëz, pl. druser. Drusilla, -il'a. Drusus, -us.

Dryasdust, dri'usdust. Dryden, dri'dn. Duane, dua'n. Dublin, dub'lin.

Dubuque, dubo'k.

Duchran, du'krun. Ducie,du'si.

Duckworth, dåk'wårth.

Ducrow, dukro'.

Dud..., dud'. ^dingstone, -ingstn. ^don, -n. <>Jey, -li. ~u, dodo'.

Duer, du'ur.

Duff, duf'. ~erin, -rin. -1.

Dughdale, dug'dal.

Duil(l)ius, duil'jus.

Dukinfield, dåk'inféld.

Dul..., dül'. ^cinea, -sin'ja. ~eek, du'lek. ^ichium, dü-lik'jum. switch, -itj, -idj.

Dum..., dum'. ~barton,-bå'rtn. ^biedikes, -bicliks. ^blane, -bla'n. ~fries, -fre'z. ~tou-stie, -to'sti.

Dun, dun'. ~bar, -ba'r. /v/-blane, -bla'n. ~can, dång'kn.

~cannon,-kån'un. ^ c ans by, dung'knzbi. ~ciad, -siad. 'vcombe, dung'kum. ^dalk, -da'k. ~das, -das'. ~dee, -dé'. ~don(n)ald, -don'uld. rådrum, -drum, ^edin, -èd'-in. rwfermline, -fe'rmlin, F -fl'rlin. rv/gannon, -gan'un. ^garvan, -ga'rvn. ~geness, -dj(ë)nès'. ^ g lass, -gla's. ^glison, dång'glisn. ^keld, -kèl'(d). ^kellin, -kel'in. ~kirk, -kurk, Dunkerque. ^lace, -lus. oJop, -lup. manus, -ma'nus. ^manway. -mån'wi. ~more, -mor. mow, -m6. ~n, dun', /vnet, -èt. ning, -ing. r^nottar, -uta'r. ~oon, -o'n. craven, -ra'vn. <x<s, -z. ~se, -s. sin(n)ane, -sin'un. ^stable, -stabl. ~stan, -stn. ~ster -str. ^wich, -itj, -idj.

Dupont, dupont'.

Duquesne, duka'n.

Dur..., du'r. ^and, -and', ban, de'rbn. ^ham, dur'um. ~ie, -i. ~sley, de'rzli. ward, dl'rwurd.

D'Urfey, de'rfi.

Dutton, dåt'n. Duyckinck, dl'-kingk. Dwight, dwi't.

Dwina, dwi'na, Dvina, dve'na. Dwining, dwi'ning.

Dy, di', F Diana. ~ce, -s. ~er, -ur. ~ke Akland,-kak'lund. *vle,-1. r^m(m)ock, dim'uk. ^mond,-mund. ^rrachium, diråk'jåm. ~sart, -zårt, di-za'rt,

Dzungaria, dzungga'ria, Dsun-gariet.

E.

Eachard, etj'urd.

Ead(e), è'd, ~ie, -i, F Ida.

Ead ..., ëd' (ss. första stafvelsen i fornengelska namn). ~mer, -mUT.

Eagle, e'gl. ~hawk, -håk. sham, -sjum.

Ealing, e'ling.

Earl, 4'rl. ~om, -um. -i. ~ston, -stn.

Earn, ~e, e'rn. r^slaw, -slå'.

Easdale, è'zdål. Easingwold, è'zingwèld.

East, è'st. ^bourne, -b&rn. ^

Cape,-kàp, Ostkap. ^cheap, -tjèp. ~ Indian, -in'djun. a. ostindisk; s. ostindier, ^hope, -h6p. oJake, -Iak, ~on, -n. ~wood, -wud.

Eaton, e'tn.

Eb..., ëb'. ~bes,-z. ^enezer, -ne'zr. person, -rsån. lis, -lis, arab. djäfvulen. rington,-ringtn. ^ro, è'brè. ~ury, -åri.

Ec..., ëk\ ^ bat an a, -bat'ana. ~clefechan,-lfëk'un. ~cles, -lz. rvclesall, -lzål. ~cles-field, -Izfeld. ~cleshall, -lzbäl. ~cleston, -Iztun. cioo, -lo\

Echard,ëtj'ård. Echidna, ëkid'-nå. Eckford, ek'furd.

Ed..., ëd', F förkortn. för Edmund, Edvard ei. Edvin. ~ay, e'di. ~dy, -i, F förk. för Edvard ei. Edvin, 'vdystone, -istun. ~en, e'dn. ~en-derry, èdndër'i. ^enton, e'dntun. ~es, e'dz. ^essa, ides'a. ~gar, -går. ~ge-baston, ëdj'båstn. ^gecom-be, ëdj'kåm. ^gehill, èdj'-hil. ~geware, edj'war. ~ge-worth, ëdj'wårth. ^inboro', ^inborough % ^inburgh, -inburu. ~ison, -isn. ith, e'dith, ~itha, -itha, Edit. ~mer,-mur. ^monds-bury,'-måndzbåri. ^monton, -muntn. ^mund, -mund. ~na, -nå, Adna. o^nam, -num.

Effie, ef'i, F Evfemia. Effingham, -ng-åm.

Eg..., ëg\ ~an, e'gn. ~bert, -bårt. ~eria, idje'ria. överton, edj'rtun. ~eus, idjë'-ås. ^gan, -n. ~ham, -åm. ^inhard, -inhård. clamour, -låmor. ~Hnton, -lintn. mont, -månt. ~remont, -rè-månt.

Ehen, è'hën. Ehud, è'håd.

Eig, èg\ Eil, è'l. Eildon, e'ldn.

Elah, è'lå. Elaine, ila'n. Elam, è'låm. Elamite, è'låmit, ela-mit. Elatea, ëlåtè'4.

Elbe, ëlb'; the Elbe. Elbi-rich, -irik, Alberik. Elboorz, Elburz, -o'rz; the ~,Elburs-bärgen. Elbrooz, Elbrouz, -ro'z; Mount Elbrus.

E|cho, ël'kè.

Eld..., ëld'. ~en,-n. ~erslie, -rzli. ~on, -n. Ei Dorado,

-dora'do, -rä'-. ~red, -red. bridge, -ridj.

Elea,è'ljå. ~nor, ërinor, Eleonora. ~tic, iljat'ik, a. elea-tisk. 'vzar, elja'zr.

Electra, ëlëk'trå. Elephanta, -fan'ta, Elefanta. Elephantine, -fånti'nè, -fan'tinè, Elefantine. Eleusis, ël6'sis.

Elfrida, ëlfrè'då, Alfrida.

Elgin, ël'gin, (el'djin). Elgitha, ël'githa.

Eli, e'li. e'lja. ^ah, eli'a, bibi. Elia. ^ana,iljà'nå. ~as, ëli'ås, Elias. ~ezer, ëljè'zr, Eleasar. ~hu, èli'hu. ~jah, eli'dja, bibi. Elia; äfv. Elias, •vnor, ërinor, Eleonora. >.ot, ~ott, ël'jåt. e'lis. ~sa, ell'sa, ~ssa, ëlis'å, rom. antik. Elisa, /vsabeth, ëliz'åbëth, bibi. Elisabet, ^sha(h), ëli'-sjå, bibi. Elisa. ~za, eli'za, modernt Elise, ^zabeth, ëliz'-åbèth, modernt Elisabet.

Elkanah, ërkånå, ëlkà'nå.

Eli..., ël'. ~a, -å. en, -n. /venborough, -nbårå. ~ery, -åri. ^esmere, -z'mer. et, -ët. ~ice, -is. ~icott, -ikåt. Kington, -ingtn. inor, -inèr. ~iot(t), -jåt. /viotson, -jåtsn. ~is, -is. viston, -istn. ^sworth, -zwårth. ~wood, -wud.

Elm..., elm', ^er, -år, Helmer. ~es, -z. svina, -è'nå. ~ira, -i'ra. ~sley, -z'li.

El Obeid, ëlobà'id. Eloi, èlo'1. Eloisa, ëloè'zå. Elora,ëlo'rå.

Elphin, ëFfin. ~stone, -stn.

Els..., ëls'. ^a, -å, ~ie, ~y, -si, Elsa. ~ineur, -ino'r, ~inore, -ino'r, Helsingör. <vpeth -pëth, Elsbet. ~tow, ^towe, -t6.

Eltham, ël'tåm. Elton, el'tn.

Elvira, ëlvi'rå.

Ely, è'll. ~ot, el'jut.

Em, ëm', F Emmy. ~bury, -båri. ~erence,-årens, Emerentia.

^erson, -rsån. ~esa, -ëså. 'vilia, -e'lja, Emilien (geogr.); -il'jå, Emilia (förnamn)."vilius, -iPjås, Emil. ~ily,-ili,Emilie. ~in, e'min. ~ley, /vly, -li. ëm', F Emmy. ma, -a. ^manuel, -an'uål, Emanuel. ~maus, -åås. (m)eline, -ëlin. ^met, -ët. 'vmie, ~my, -1, F Emmy. ~(m)ery, ~ory, -åri, Emrik. ~pedocles, -pëd'åklëz. worth, -z'wåi th.

Enceladus, ënsël'ådås.

End..., ën'd. ~ell, -1. ~erby, -rbi. ~erly, -rli. ^icott, -ikåt. r^or, -6r. ^ymion, -im'jån.

Eneid, ënè'id.

Enfield, ën fèld.

Eng..., eng', ^land, ing'-glånd. ~lefield, -glféld. lond, -glånd.

Enid, e'nid. Enna, ën'a. Ennius, ën'jås.

Ennis, ën'is. ~corthy, -kè'r< thi. "^killen, -ldl'n. ^more, -mor.

Enoch, è'nåk. Enos, è'nås. Eos, è'ås.

Epaminondas, ëpåmin6n'dås.

Eph..., ëf'. rhesus, -ësås, ~ialtes, -jal'tez. ^raim, è'fraim, Efraim.

Epi..., ëp'i. ^crates, -k'ratez. A^ctetian, -ktè'sjån, a. (af föij.) epiktetisk. ~ctetus, -ktè'tås. /vcurus, -kü'rås. ^udamnus, -dåm'nås. ^dau-rus, -di'rås. ^menides; -mën'idèz. ^metheus, -mè'-thjås. r^phanes, -fånéz.

rot, -råt, epirot (från Epirus).

~rus, -i'rås.

Eppie, ëp'i. Epping, -ng. Ep-worth, ëp'wårth.

Erard, ër'ård.

Erasmus, ëråz'mås. Erastian, ërås'tjån, a. o.s. (af föij.) era-stian(sk). Erastus, ëras'tås.

Erato, ër'åt6. ^sthenez, ërå-tès'tliënèz.

Ercildoune, è'rcildån.

Erechtheum, ërëkthè'åm. Ere-tria, ërè'triå.

Eriboli, ëirb'åli.

Erie, er'ik, è'r-. Erik. ërè'-kå, Erika. ~ht, -t. ~kson, ^sson, ër'lksn.

i: note, è: do, 6: nor, t: not, i: tube, à: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.

Erie, è'ri.

Erigone, ërig'6nè. Erinnys, erin'is. Eris, e'ris.

Eriscay, er'iski, eris'ki. Erith, &'rith.

Ermangarde, å'rmungård. Er-meland, è'rmëlånd.

Erne, e'rn. /vst, -est, ~stus, -ës'tås, Ernst, <vstine, -ès-tèn, E rnestina.

Eros, e'rus. ^stratus, ërés'-tråtås.

Err..., er'. /vington, -ingtn. /vis, -is. /vol, -ål.

Erskine, è'rskin.

Erymanthus, èrimån'thås.

Erz(e)roum, Erzroom, Erzrum, èrzro'm, Erserum.

Esaias, izi'ås, iza'jus, Esay, è'si, Esaias. Esau, è'så.

Esc..., ës'k. ~alus,-ålus. ombe, -tim. "fulapius, -ulà'-pjås.

Esher, esj'r. Esk, Eske, ësk.

Esmond, ez'mund.

Esop, e'sup. /vus, is6'pås.

Esquilinus, eskwili'nus.

Esquimau))C, ës'kim
Essex, es'eks. Essington, ës'-ingtn.

Esth..., ès't. /ver, -år, Ester, /vonia, -6'njå, Estland, /v-onian,-6'njån, a. estländsk, estnisk; s. estlänning, ester; estniska språket.

Eteocies, ëtè'6klèz.

Ethel, ëth'ål. <vbald, -båld. bert, -bårt. /vberta, -bl'r-tbå. /vind, -ind, /vinda, -in'-då. ~ing, -ing, /vred, -red. /vweard, -wård. /vwulf, -wulf.

Etherege, Etheridge, ëtli'åridj.

Ethiopia, itbii'pja, Etiopien.

Etive, et'iv. Eton, e'tn.

Etruria, etro'ria, Etrnrien. /vn, -n, a. etrurisk, etruskisk (arv. Etruscan, ëtrås'-kån); s. etrurier, etrusker.

Etta, èt'å, F Jetta (Henrietta).

Ettrick, et'rik. Etty, et'i, F arv. Ester.

Eu..., ii', /vbæa, -bè'å, Evbea. /vbulus, -bu'lås. ^charts, -kåris. /vclid, -klid, ~cli-des, -kli'dèz. /vdoxia, -d6k'-

sjå. /vgene, -djèn, -djin, Eugen. /vgenia, -djè'njå. ~genie, -dje'ni, Eugénie. /vgenius, -djè'njås. alalia, -la'lja. /vmenes, -mënèz. /v-menides, -men'idez, pl. Ev-menider. ~phemia, -fe'mja, Evfemia. /vphrasia,-frà'zja. /vphrates, -frå'tèz, Evfrat. /vphrosyne, -fr6s'inè, Evfro-syne. /vphues, -fuèz. /vri-pides, -rip'idez. /vripus, -ri'-

pås. ~rOpa (antik.), -r6'på, /v-rope (modernt), -råp, Europa, ^rotas, -r<Vtås. /vruyale, -ri'ålè. vrybiades,-ribi'ådèz. ~rydice, -rid'ise. ~rymedon, -rim'èdån. 'vrysthenes^ris'-thènèz. /vsden, u'zdn. /vse-bian, -sè'bjån, a. (af foij.) ev-sebisk. /vsebius, -sè'bjås. /vstace, -stis, Evstasius. stachius, -ståk'jås. ~stis, -stis. /vston, -stn. /vtychius, -tik'jås.

Eva, è'va. /vdne, -d'nè.

Evan, ev'n. 'vdale, -dàl. /vder, èvån'dr. «vgeline, evan'dje-lin, Evangelina. /vS, -z. Everts, ëv'årts.

Eve, è'v, Eva. /vlina, evli'na. /vline, <vlyn, ev'lin. ~rard, èv'årård, Eberhard. /vrest, ëv'årëst. ~rett, ëv'årët. ~rs, ëv'årz. /vsham, -zjåm, (-zåm). Eviot, ëv'jåt.

Ew..., u'. /van, -ån. /vart, -årt. <ve, u\ /veil, -ål. /ver, -år. ~es. -z. /ving, -ing.

Exe, eks'. ~ter, -ëtår. Ex-moor,-mor. Exmouth,-måth.

Eye, i'.

Eyre, à'r. /vcourt, -kårt.

Ezekiel, ëzë'kjål, Hesekiel. Ezra, ez'ra, Esra.

F.

Fab..., fà'b. /ver, -r. ~ia, -ja. /vian, -jån. ~ii, -ii, pl. Fa-bier. >v,ius, -jås. ~ricius, fåbrisj'ås. ~yan, -jån.

Fad, fåd'. ~ladeen, -lådèn.

Faed, fa'd. Fagin, fa'gin.

Fainall, få'nål.

Fair..., fà'r. ~bairn, -bårn. /xJax, -fåks. ~field, -fèld. /vlegh, sleigh, r^ley, -li.

Faithorne, fa'thårn.

Fakenham, få'kènåm.

Fal, fal', ^conbridge, fa'kn-bridj. ~coner, få'knur. ~e-rii, -e'rii. ^ernus, -e'rnås. ~kirk, få'lkårk. ^kland, få'klund. ~kner, få'knår. ~l River, få'lrivr. ~mouth, -måth. ^staff, få'lståf.

Fan, fån', F Fanny. r»e, fà'n. ~court, -kårt. ^euil, -il, F fån'l. ~ner, -år. ~nich,-ik. ^ning, -ing. ~nius, -jås. /x/ny, -i. ~shaw(e), -sjå.

Far..., få'r. ~aday, får'ådi. ~eham, fà'råm. ~ewell,fàr-wël'. />-ey, fà'ri. ^ingdon, far'ingdn. sleigh, ~ley. -li. ~naby, -

nåbi. nborough, -nbårå. ~n(e), -n. /vnham, -nåm. ~ley, -li. ~nworth, -nwårth. /voe,

få'r6, fä'i-0; the ~ Islands, Färöarna, ^quhar, -kwår. ^ragut, -ågåt. ~rar, får'år. ~ring-don, far'ingdn. ~rington, far'ingtn. /vwharson, -wår-sån.

Fastolf, fås'tålf.

Fatima, fat'ima, Fatime, -timè. Fatimite, -timit, fatimid.

Faulconbridge, få'knbridj. Faulkland,-klånd. Faulkner, -knår. Fauntleroy, få'ntlë-roj. Fauquier, fåkè'r.

Faustina, fåsti'nå. Faustus, få'-stås.

Faversham, fav'rsjåm.

Faw, få'. ~cett, -set. ~ell, -ål. ~ey, f6'i. r^kes, -ks.

Fay, fà'. ~al, fiå'l. ~ette, -et', ^etville, -ètvil.

Feale, fe'], fä'l. Fear ne, fl'rn.

Featherstone, fëdh'rstån. Fea-therstonhaugh, -hå.

Feckenham, fèk'ënåm.

Fedor, fèd'r, Feodor.

Feejee, fè'djè, jfr Fiji.

Felicia, felisj'a. ~n, -sjån. Felix, fe'liks.

Fellowes, fël'6z.

Feltham, fel'thum. Felton, -n.

Fen..fèn'. /^church, -tjårtj. ~dall, -dål. ~ella, -ël'å. /v/n, fèn'. /v/ton, -tn. wick, -ik.

Feodor, få'ådèr.

Feramorz, fër'åm6rz.

Ferdinand, fè'rdinånd.

å: fato, å: far, h: fall, å: fat, &: fast, è: uiete, è: met, è: lior, i: fine, i: fin, i: fir,Fergus

Fyvié

Fergus, fè'rgås. ~(s)son, -un. Fermanagh, f&rmån'å. Fer-mor, fe'rmr. Fermoy, fftr-

moj\

Fern, ~e, fl'rn. Feron, fer'un. Ferqiihard, fè'rkwurd.

Ferr..., fër'. ~ars, ~ers, -urz. ~ex, -eks. ~ier, -jur. ~in-tosh, -intosj. ~ol, -ö'l. bridge, -ibridj. ^yland, -ilund. Ferumbras,-umbrås.

Festiniog, fes'tinjog. Festus, fes'tus.

Feversham, fèv'rsjum.

Farrington, far'ingtn.

Fidele, fide'le, Fidelia, fide'lja, Fidèle.

Field, fe'ld. ^ing, -ing.

Fiennes, fjën'z.

Fife, fi'f. ~ness, -nës'.

Fiji, fe'dje, fidjé'.

Fil..., fil'. ~by, -bi. ~ey,fi'li. oJmore, -mor. ~mer, -mur.

Fin, fin', finne. ~ch, -sj. ~ch-ley, -sjli. "^ndhorn, -durn. ~dlat(t)er, -d'latr. ~don, -dn. ~gal,fing'gl,fingå'l)j<. »uland, -lund. ~lay, -li. ^layson, -lisån. ~mark, -märk, Finmarken. ~n,fin. ~nan, -un. ~ney, -1. ~ni-ston, -istn. ^sbury, -zburi.

Firmin, fi'rmin.

Fish, fisj'. ~er, -år. /verrow, -urè. ^guard, -gård.

Fitch, fitj'. Fitton, fit'n.

Fitz, fits', vallan, -ål'n. ball, -bå'l. ~-Boodle,-bo'dl. ^-Clarence, -klar'uns. ~ -Fulke, -fulk'. ~gerald, ~ -Gerald,-djer'uld. ~herbert, -hl'rburt. ^-Hugh, -hu. ~ -John, -djén', F fidj'un. maurice, -mér'is. ~-Neal, -nè'l. ~-Osbern, -oz'burn. ^-Osbert, -oz'burt. ~pat-rick, -pat'rik. ~-Ralf, -rålf'. ~roy, -roj'. ~-Thomas, -tom'us. ~urse, -e'rz. ~ -Walter, -wa'ltr. ^-Warren, -w6r'ån. ~-William, -wil'-jum. ~wygram, -wig'råm.

Flaccus, flåk'ås. Fladdock, flad'uk.

Flam..., flåm'. thorough, -bårå. ~inia, in'ja. ~inius, -in'jus. ~mock,-uk. ~steed,

-stèd.

Flanders, flå,'nd&rz, Flandern.

Flavel, flåv'1. Flavia, flå'vjå. Flavius, flå'vjus.

Flaxman, flaks'mun.

Fleance, flè'åns. Flecknoe, flëk'-no. Fleecebumpkin, flèsbum'-kin.

Fleet, fle't. ^street, -strèt. wood, -wåd.

Fleming, flem'ing.

Fletcher, fletj'ur.

Flibbertigibbet, flib'rtidjibet.

Flinders Range, flin'durz ra'nd j. Flint, flint'.

Flockhart, flok'hårt. Flodden, flod'n. Flood, flud'.

Flor..., flo'r. ~es,-ës. ~ez, -ez. ~ian, -iun. ~ida, flor'-idå. ~imel, flèr'imël. ~in-da, florin'da. ~io, -16. ~ise, flore'z. ~izel, flor'izel. rie, ~ry, flor'i, F Flora. ~us, -us.

Floyd, floj'd. Fluellen, fluel'un. Flushing, flusj'ing, &fv. Vlies-singen. Flyter, fli'tr.

Fobbing, fob'ing.

Fochabers, fék'åbårz.

Fol..., fo'l. ~air, fola'r. ~es-hill, -zhil. ~ey, -i. ~kard, fi'ktird. ~kes, fè'ks. ~ke-stone, f6'kstun.

Fonblanque, fonblang'k.

Foochoo, fotjo', Futscheu.

Foote, fut. Footscray, -skrå'.

Foppington, f6p'ingtn.

For..., fè'r. ~bes,-bz, skoti. -bes. ~ce, -s. -d. ~d-ham, -dum. ~dyce, -di's. ^eland, -lånd. ~ester, for'-ëstur. ~far, -fur.

~ney, -ni. ~res, fér'ëz. ~rest, for'ëst. prester, for'ëstur. ~ret, f6r'ët. ~se, -s. ^vster, -stur. ~syth, -si'dh. ~tescue, -të-skå. ^th, -th. ^tinbras, -tinbrås. ~tingal, -tinga'l. ~tnam,-tnum. ~trose, tro'z. ~tuna, -tu'na. ^tunatus, -tuna'tus.

Fosbroke, fos'bruk. Foster, fos'tr. Foston, fos'tn.

Fothergill, fodh'rgil. Fother-ing(h)ay, f6dh'åringgå.

Foula, Fowla, fau'la. Foulis, fau'iis, skoti. fau'lz. Foveaux, févà'.

Fow..., fau'. ~ey, f6'i. ~ke, -k. ~ler, -lur. ~les, -lz.

Fox, fé>ks'. ~ley, -L

Foyers, fi'urz. Foyle, foj'l.

Framlingham, fråmling-åm. Frampton, fram'tn.

France, fra'ns, Frankrike. ~s, -is, -iz, Franciska. Francia, fran'sja. Francis, -is, Fran-ciskus, Frans.

Franconia, frångk6'njå, Franken.

Frank, frang'k, Frans. ~fort, -furt, Frankfurt. ~land, -lund. ~lin, -lin.

Fraser, frå'zr. ^burgh, -huru.

Frea, frè'å, Freja.

Fred, frëd', ~dy, -i, F Frits, 'v-die, -1, F Frida; Fiken. ~eric)fC, ~erick, -(u)rik, Fredrik. ~erica, -(å)rè'kå, Fredrika, ^erickton, -riktn.

Free..., frè'. ~ar, -år. ^man, -mun. ^mantle, -måntl. port, -port. ^town, -taun.

Freind, frënd.

Freischlitz, fri'sjuts; the

operan Friskytten.

Fremont, frëm'unt, frimént'.

Frere, fre'r.

Fries, fre'z. ^-ia, -zjå, Friesland. ~ian, -zjun, ~ic, -ik, ~ish, -isj, a. friesisk. land, -lund, Friesland. lander, -låndr, ^on,-n, fries-länning, frieser.

Frisia, frè'zjå, etc. se Friesia etc.

Frisco, fris'ko, F för San Fran-

Frith, frith'. ~iof, frit'j6f, Fritjof.

Frobisher, fréb'isjur. Frod-sham, fr6d'sjum.

Frome, fro'm.

Frost, frost'. Froth, fréth'. Frothingham, froth'ing-um.

Froude, fro'd, frau'd. Froward, fri'urd. Fry, fri'.

Fudge, fudj'.

Ful..., ful'. ~c, ~k, ~ke,-k. ^ham, -um. ~ler. -ur. lerton -rtun. ~ton, -tn. vius, ful'vjus. 'vwell, -wël.

Funchal, funsjå'l. Fundy, fun'-di. Funen, fu'nën, fè'-, Fyen.

Fur..., fu'r. ~ius, -ius. neaux, furnà'. ~ness, fe'r-nës. ~nivall, fè'rnivul.

Fy..., fi'. ~ers, -urz. ~fe, -f. afield, -fèld. ~ne, -n.

vie, -vi.

i: note, è: do, è: nor, 6: not, i: tube, tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Ö

fr Talspråk. —- - P Lågt sprik.

Grizeh

G.

Gab, gab', F Gabriel. gà'-bii. 'v/oon, -o'n, Gabon. or, ga'bur. ~riel, gå'bri(å)l. t^riella, gàbriërå.

Gad, gad'. ~ara, -åra. <v,es, gà'dèz. litanian, -ità'njån, a. o. s. gaditan(sk). ~ite, -it, gadit (från Gad). ~sden, -zdn. "wShiil, -zbil.

Gæa, djè'å, Gaja. Gætulia, dji-tu'lja, Getulien.

Gage, ga'dj. ^town, -taun.

Gail, gà'l.

Gain..., gà'n. ~es, -z. ~es-ville, -zvil. rvsborough, -zbå-rå. ^sford, -zfurd.

Gairdner, gå'rdnår. Gairlock, gå'rlåk. Gaius, ga'jus.

Gala..., gål'å. ~had, -had. ^pagos, -pa'gus. ^shiels, -sje'lz. ~tea, -té'a. <vtia, gålå'sjå, Galatien.

Galba, gal'ba.

Gale, gà'l. -in,

Galgala, gaPgalå.

Galicia, gålisj'a, Galicien. ~n, -ån, a. galicisk; s. galicier.

Galilæa,gålilè'å,antik. Galiléen.

Gall, gå'l.

Gall..., gal'. ~agher, -ågr. rx/atin, -atin. naudet, -ådèt'. ^egan, -è'gån, ~ego, -é'gd>, gallé gO (galicier). oJa, -ja,

Gallien, <vienus, -jè'nås.

~ipoliS, -ipèlè's (i Amer.).

~us, -us. ~wey, gå'lwi.

Gält, ga'lt.

Galveston, gål'v(ë)stån (gå'v-).

Galway, ga'hvi (gal'-).

Gam..., gam'-. ~aliel,-a'ljel. o^bier, -bèr. ~elyn, -ëlin. ~mel, -1. ~p, -p. ~rie, -ri.

Gån..gån'. ~anoque. -uno'-kè. ~ges, -djèz; the Ganges. ~getic, -djet'ik, a. ganges-. oJesse, -lës. nett, -et. ~ymede, -imèd, ^ymedes, -imé'dëz.

Gar..., gå'r. ^diner, ~dner, -dnår. ~eloch, ga'rluk. field, -fèld. ~gery, -djåri. /v/grave, -gråv. ~ioch, går'-16k. 'vizim, gar'izim.

mouth, -måth. ~net, ^nett, -net. ~ret, gar'et, F Gerhard. ^rett, gar'et. ^rick, går'ik. orison, går'isn. o,-rowe, går'è. ~ry, gar'i. stang, -stång.

Gas..., gås'. ~cony, -kåni, Gascogne. ~coigne, coy(g)ne, -koj'n. Gashford, gåsj'fård. ~kell, -kl. ~st, gå'st.

Gat..., gåt'. ~aker, -ukr. rehouse, ga'thaus. ~es, gå'ts. ^eshead, ga'tshed.

Gath..., gådh\ ~eral,-åràl. erill, -åril. ~orne, gà'thèrn. Gatty, gat'i, F Gertrud.

Gau..., gå'. ~den, -dn. gamela, -game'la. ~nt, -nt

(personnamn); gå'nt (ortnamn:) äldre namn för Gent. ~ntgrim, -ntgrim, Isegrim (i djurfabeln). ~ssen, -sn.

Gaveston, gåv'èstån.

Gawain, ga'in, ga'win.

Gay, gà\ ~a, gi'å. ^ton. -tn.

Gaza, gå'zå.

Geary, ga'ri, ge'ri.

Ged, gëd'. ~aliah, -åli'å, Ge-dalja. ~des, -ës. ^rosia. djedro'zja, Gedrosien.

Gee, gè', dje'. ~fs, ga'fs. ^vl-vink, galving'k.

Geikie, ge'ki, gek'i.

Gel... ~a, djè'lå. ^derland, gël'drlånd. ~ders,gèl'dårz, Geldern. ~imer, gel'imur. /vi, djër. ^Iatl(e)y, gèl'åtli. ~lius, djël'jås. ~on, djè'-lån. ~t, gëlt'.

Gen..., djën'. ~es(s)ee, -èsè'. ~eura,gënu'rå. ~eva,-è'yå, Genève. ~evan, -e'vn, evese, -evé'z, a. genève-, genfisk; s. genf er. ^evieve, -ëvè'v, Genoveva. ~evra, -ev'ra. ^ghis. djeng'gls; ~ Khan (kå'n), Djengis Kan. ^nesaret, gënës'årët. ~oa, -uå, Genova, Genua, ^oese, -åè'z, a. genuesisk; s. ge-nuesare. ~serik, gën'sårik. ^t-Davis, -da'vis.

Geo... ~ffrey, djef'ri, Gottfrid. ^ghegan, gè'gån. gie, djà'rdji, F Göran. ~rge-town, djè'rdjtaun. ~rgia, djè'rdjå, Georgien, ^rgian,

djè 'rdjån, a. georgisk; s. georgier, /vrgiana, djor-djån'å, ^rgina, djordjè'nå, -dji'nå, Georgina.

Gepp, djëp'. Gepidæ, -ide, pl. gepider.

Ger..., djër'. ~ald, -åld, Gerhard. väldin, -uldin. ~al-dine, -åldin, äfv. Gerhardina. o^ard, -urd, äfv. Gerhard. >>Jon, -iån. ^izim. gè'rizim. ^maine, ^man, dje'rmån, Germanus; Herman. nia,djurmå'njå, Germanien. ^manicus, djårmånlkus. r^many, djè'rmåni, Tyskland. ~rard, -ård. ~ry, gër'1. ~tie F, ge'rti, ^trude, ge'rtrod, Gertrud. ~vas(e), dje'rvås (-vis), Gervasius. ~yon, -iån.

Gethsemane, djetsem'ane, Getsemane.

Gettysburg, djëfisbèrg.

Gheezeh, Ghizeh, gè'zå, Gizeh.

Ghent, gent, Gent.

Giaffir, djåfir. Giamschid, djam'sjid.

Gib, gib', ~bie, -i, F Gilbert. ~bet, -ët. ^bon, -n. ~bons, -nz. ~bs, -z. ~eon, -jun. ~erne, -årn. ^raltar, dji-brå'ltur. rvson, -sn.

Giddings,gid'ingz. Gideon, gid'-jån.

Giffen, gif'en. Gifford, gifård.

Giggleswick, gig'lzik.

Gil F, gir, tybert, -bårt, Gilbert; Engelbrekt. ~berts-cleugh, -bårtsklo'. /vboa, -béå, -bè'å. ^Christ, -krist. rvdas, -dås. ~don, -dn. ead, -jåd. ^fillan, -fil'ån.

z^gal, -gul. gli', (familje-

namn). /vi, djil', ^let,djil'èt, ~lian, djil'jun, F Julia (Julia), /vlespie, -es'pi. ^lies, -iz. ^lingham, -ing-um. ~(l)-more, -mor. ~lot, -ut. ~low, -6. ~lray, -ri. ~ls, -z. man, -mån. ~pin, -pin. island, -zlånd. ^ston, -stn.

Ginevra, djinev'ra.

Ginkel, ging'kl. Gipps, gips'.

Gir.. .,gi'r. ~aldus,djiràl'dås. ~ard, djira'rd. idleness, -dlnès'. /^nington, -ningtn. ~ton, -tn. ~van, -vn.

Gizeh, gè'zà, djè'zà.

Gisborne, Gisburne, giz'bårn.

Gla...,gla\ -ddie,-d'i,FGladstone. —dsmoor, — dsmuir,

-dz'mor. — dstonian, -dsto'-njån, gladstonian (Gladstone's anhängare), — islier, glà'zjål\

—mis, —mmis, ~mys, -m'is. —morganshire, -mo'rgnsjir. ~nvill(e), -n'vil. —pthorne, -p'thorn. —sgow, -sk6. —-snevin, -snëv'in. —ssock, -s'åk. —stonbury, -stfnbåri. Glaucus, gla'kus.

Gleig, glèg'. Gleigh, glè\

Glen, glën'. —allan, -al'n. —-cairn, -ka'rn. —coe, -ko'. —croe, -krè'. —dale, -dà'l. —dalough, -dalå. —dinning, -din'ing. —dive, -di'v. —-dower, -dauår, —dwr, -dor. —elg,-elg'. —finnan,-fin'ån. ~gall, -gå'l. —livet, -liv'ët. ~more, -mo'r. —roy, -roj'. —shee,-sjè'. ~varloch,-vå'r-låk. —wood, -wud.

Gliddon, glid'n. Glisson, glis'n.

Glo..., glo'. ~riana, -rià'nå. —ssin,-s'in. —'ster, Gloucester, glos'tur. —ver, gluv'ur. —xin, -k'sin.

Glubdubdrib, glåbdåb'drib. Glumdalclitch, glåmdal'klitj.

Glycera, glis'ura.

Goatfell, gètfèr.

God..., god', —aiming, -ålm-ing. —avery, -a'vuri. —-dard, -ård, äfv. Gotthard, —erich, -ritj. —frey, -fi i, äfv. Gottfrid. —iva, -i'vå. —kin, kin. svman, -mun. ^olphin, -6l'fin. —win(e), -win.

Goervyl, géå'rvil.

Goff, ~e, gof', -1, F Gottfrid.

Gog, g6g'. —magog, -mugog.

Goil, goj'1. Golborne, gol'burn.

Gold, g<5'ld. —iebirds, -ibirdz. —ington, -ingtn. —sborough, -zburu. -smith, -smith. —-thred, -thrëd. —y, -i, F för

skalden Oliver Goldsmith.

Golgotha, gol'gutha, Golgata. Golia(t)h, géli'å(th), Goliat.

Gom..., gém'. —ersall, -rsul. —orrah, —orrha, -6r'å, Gomorra.

Goneril, gén'åril. Gooch, go'tj.

Good, gud'. —all,-ål. —e,gud'. —enough, -inåf. —eve, -èv.

—fellow, -fël6. —ge, go'dj. ~ger, go'djår. —rich, -ridj. ~ricke, -rik. ~win, -win. —year, -jur.

Goold, go'ld. Goole, gå'l.

Gor..., go'r. —bals, -bålz. —boduc, -bådåk. —dian, -djun, —dianus, -dja'nus, Gordianus. —dium, -djum. —don,

-dn. —e, go'r. —ey, -1. —ges,-djëz. — gias, -djås. ~ing, -ing. — manston, -mun-stan. —rie, gèr'i. —ton, -tn.

Gos..., gès'. —berton, gèz'br-tun. —chen, gè'sjën. ^ford, -furd. —forth, -furth. Goshen, gè'sjën, Gösen, —ling, gèz'ling. —nold, goz'nuld. —port, gè'sport. —se, gos'. —sett, -ët. —win, goz'win.

Götha, go'tha, äfv. Göta. Gothia, go'thja, Götaland. Gothenburg, Gottenburg, gèfnbèrg, Göteborg. Gothland, got'lund, Gotland; Götaland.

Gou... —da, gau'da. ~gh, gof'. —lburn,go'lburn. —Id, go'ld. —Idsbury, go'ldzburi. —Iston, go'lstn. —Ity, go'lti. —r, gau'r. —rlay, go'rli. rock, go'ruk.

Govan, gov'un.

Gow, gau'. —en, -in. ~er, -ur, g6'r. —rie, -ri.

Graal, grà'l.

Gracchi, gråk'1, pl. graccher. Gracchus, grak'us. Grace, grà's. Gradgrind,grad'grind.

Græme, gräm. Græmsay, -zi.

Grafton, gra'ftn. Graham(e), gra'um.

Graian, grà'jån, a. grajisk.

Graiguenamanagh, grägnå-man'a. Grainger, gra'ndjur. Graitney, gra'tni.

Grampian, gram'pjun; the — s, Grampianbärgen.

Gran..., gran'. —ard, -å'rd, -urd. —by, -bi. —dison, -disn. —gemouth, gra'ndj-muth. —ger, gra'ndjur. — i-cus, -i'kus. —noch, -åk. —t, grå'nt. —tham, -tum. —ton, -tn. —ville, -vil.

Grape, grà'p.

Gras(s)mere, gras'mer.

Gratian, grà'sjån, —us, -sjà'-nus, Gratianus. <vO,-s

Grattan, gråfån.

Gryffyth

Graves, gra'vz. ~end, -ënd'.

Gray, gra'. —mo(u)nt, -månt. —son, -sn. —town, -taun.

Greal, gràl.

Great Britain, gratbrit'n, Storbritannien. Greatrakes, gra'traks.

Greaves, gre'vz. Greece, gre's, Grekland. Greeley, Greely, gré'li.

Green, ^e, grè'n. —castle, -kåsl. —field, -fèld. ^hithe, -hi'd. —landish, -landisj, a. grönländsk, —ock, -åk. —-ough, -6. —vil(le), -vil. —-way, -wi. —wich, grin'idj.

Greg, grëg'. <vory, -åri, Gregorius.

Greig, grè'g. —h. grà'.

Gremio, gre'mjd).

Gren..., grën'. —ada, -à'då, Grenada (ön). ^admes, -ade'nz. —don, -dn. —ville, -vil.

Gresham, grësj'åm. Gresley, grëz'li. Greswell, grëz'wël.

Gretna, grët'nå; — Green.

Greville, grev'il. Grew, grå\

Grey, grà'. —mouth, -måth. stoke, -stèk.

Gride, gri'd. Gridley, grid'li. Grieve, gre'v.

Griff..., giif. -in,-in. *vith, -ith. ~iths, -iths.

Grim..., grim', —bald, -båld. —es, gri'mz. —esby, gii'mz-bi. —ké, ki. —oald, -ååld. —sby, -zbi. —shaw, -sjå. —-ston(e), -stn. —wig, -wig.

Grin... ^dal, grin'dl. —de-cobbe, gri'ndk6b. — derson. gri'ndrsån.

Griqua, gre'kwa. —land,-lånd.

Griscom, gris'kåm.

Griseld, gris'ëld, —a, -'a, —is, -'is, Grissel F, gris'i, Gri-selda. Griswold, griz'wåld.

Gritty, grit'i, F Greta.

Griz(z)el, griz'l, F Griselda. Grizzie,griz'i. Grizzle, griz'l.

Gro..., gro'. —cyn,-sin. Groot, -t. Groote Eylandt, -ti'lånt. —sart, gréz'årt. — ss et este, -stèst. —svenor, -vnår. —-te, -t. —tius, -sjås. —ve(s), -v(z).

Grueby, gro'bi. Grumball, gråm'bål. Grumio, gro'mj
Gryffyth, grif'ith.

i: note, è: do, 1: nor, i: not, à: tube, å: tub, å: bull, tli: thing, dh: this, w: will, z: has.Guardover

Guardover, ga'rduvur.

Guelderland,Guelders,se Geld...

Guendolen, gwën'dulën.

Guenever, gwën'ëvur. Guenev-ra, gënèv'rå.

Guess, ges'. Guest, -t.

Guiana, gia'na, Guayana. Guiderius, gidè'rius.

Guild... venstern, girdnstlrn. ~ford, gil'furd.

Guin... ~nea, gin'ni. ~ever, gwin'ëvår, ~evere, gwin'-

ëvèr.

Guisborough, giz'buru. Guise, gwè'z.

Gul..., gål'. "fbeyaz, -bi'uz. ~liver, -ivur. ~nare, -nå'r.

Gummere, gum'uri. Gummidge, gum'idj.

Gunhild,go'nhild. Gunter, Günther, gun'tr, afv. Günther.

Gur..., gè'r. ~don, -dn. ~ney, -ni. ~th, -th. ~ton, -tn. ~wood, -wud.

Gus, gus', ~tus, -tus, F Gut-ten (August). ~sy, -i, F Dutta (Augusta). ~tava, -tå'vå. tavus, -ta'vus, Gustaf.

Guth..., guth'. ~lac,-Iak. rie, -ri. ~rum, -rum, Gun-tram.

Guy, gi', Guido, Vitus, ^ana, se Guiana. ~on, -un. ~ot, gi6\ ^sborough, -zburu.

Gwennap, gwen'up.

Gwilt, gwilt'. Gwinn, gwin'.

Gwr, go'r.

Gwyn, ~n'e), gwin. ~edd, -ëd, ~eth,-eth,† för Norra Wales.

Gybbes, gib'z. Gyges, dji'djez. Gyneth, gin'èth.

H.

Hab, håb', F Herbert. ~akkuk, -ukuk, -ak'uk, Habakuk. ^berton, -rt&n. ^bythorne, -ithèrn. ~ersham, -rsjum. ^ington, -ingtn. ^sburg, -zbèrg, Hapsburg håps'-.

Hack..., hak'. ~burn, -burn. ^et(t), -ët. ~ford, -furd.

Had, had'. ~away, -uwi. dington, -ingtn. sleigh, ley, -li. ~rian, ha'driun, Adrian. ~rianus, -ria'nus.

Hag... ~ar, ha'g&r. ^gai, hag'i. regard, håg'ård.

Hag he, ha'g. Hague, hå'g; the Haag.

Hai..., hå'. ~dee, hide'. ~les, -lz. ~lesborough, -lzburu. oJsham, -lsjum. ~nan, hi-nån'. ~nau(l)t, -nè, ànè', Hennegau. ~nes,-nz.

Hake, ha'k. Hakluyt, hak'lot.

Hal, hål', F Hinke (Heunk). ^combe, -kum. ^dimund, -dimund. ~e, ha'l. ~es, ha'lz. ^esowen, halzo'un. ^esworth, ha'lzwurth. ford, -furd. Partus, håli-å'rtus. ^iburton, -ibertn. ^icarnassus, -ikarnas'us. ~idon, -idun. ~ifax, -ifåks. ~kett, -kèt, hak'et skoti. kin, -kin. ~kit, -kit. ~lam, -um. rwleck, -èk. ~lett, -èt. ~ley, -i. ~liday, -idi. ~li-well,-iwel. ~loway,-ui. ~lo-well, hol'uwël. ^pine, -pin. ^sbury, -zburi. ~stead,

-sted (ortnamn);

ha'lsted (Per-sonuamn). ~tOn, hå'ltn. ^t-

whistle, ha'ltwisl. ~yburton, -ibertn. ^ydon, -idn. ~ys, ha'lis.

Ham,håm'. ~an,ha'mun. ~ar-ton, -rtun. ~bledon, -bldun. ~burg(h), -berg. ~erton, -rtun. ^ilcar, -il'kr. milton, -iltn. ~let, -let. ~lin, -lin. ~mersmith, -rsmith. (m)ond, -und. ~pden, -dn. ~pshire, -(p)sjir. ~pstead, -stèd. ^pton, -tn.

Han..., hån'. ~bury, -buri. ~cock,-kuk. ~del -dl, Handel. ~ley,-li. ~nah, Hanna. ~nay, -i. ^nibal, -ibul. over, -uvur, ~sard, -surd. <vSom, -sm. ^son, -sn. way, -wi. ^well, -wèl.

Happer, hap'r. Harald,har'uld.

Harb..., ha'rb. ~augh, -a. ~ord, -urd. ~orne, -urn. borough, -uru.

Harcourt, hå'rkèrt, -kurt.

Hard..., hå'rd. ~castle,-kåsl. ~dee, -dè. ~dicanute, -ikå-no't, Hårdeknut. ~ie, -i. ~ing(e), -ing. ~wick, wicke, -(w)ik. -i. knut, -ikno't, Hårdeknut.

Hare, hå'r. ^dale, -däl. field, -fèld. ^wood, -wåd.

Harford, hå'rfård.

Hargrave, ha'rgrav. -z.

Hargreave, hå'rgrèv. ^s, -z.

Harl..., ha'rl. ~an,-un. ~aw, -å. ~ech, -ëk. ~eigh, ~ey, -i. ~eyford, -ifurd. ~ing, -ing. ~ow, ~owe, -6.

Harm..., ha'rm. ~ar,-ur. attan, -at'n. ^odius, -6'djus. ~on, -un.

Harnage, ha'rnidj. Harney, -ni.

Harold, har'uld, Harald; ~ ^^aaianrf(bla'tund), H. Blåtand ; 'v. Hardraada (hård-rå'då), H. Hårdråde.

Haroun-al-Raschid, håro'nål-rasj'id, -råsjè'd.

Harp..hå'rp. ~agus, -ågus. ~er, -r. ~er's Ferry, -urz-fër'i. ~sfeld, -sfëld.

Harr..., hår'. ~iet, -iët, ~iot, -iut, F Henrika. ~ington, -ingtn. ~iott, -iut. ~is, -is. ^ison, -isn. ~ow, -è. ~ow-by, -ubi. ^owgate, -ugàt.

Hart, ha'rt. ~fell, -fel'. ~ford, -furd. ~house,-bans, ^ington, -ingtn. "Jand, -lund. ~lepool, -lpol. ~ley, -li. ~shorne, -s hèrn.

Harv..., ha'rv. ~ard, -urd. ~el, -1. ~ey, -i.

Harwich, har'idj. Harwood, hå'rwud.

Has... ~drubal, haz'drubul. ~elrig, ha'zlrig. -^leby, ha'zlbi. lemere, hå'zlmèr. /^lewood, ha'zlwud. ~ling-den, haz'lingdn. ^lington, haz'lingtn. ~san, has'un. ^selt, hås'ult. stings, hå'-stingz.

Hatch..., håtj'. ~am, -åm. ~ard, -urd. ~way, -wi. Hatfield, hat'fèld.

Hath... ~away, hath'uwi. erleigh, ~erley, hadh'rli.

Hatt..., hat', ^eraick, -uråk. ~eras, -urus. ~on, -n. ^y, -i, F Jetta (Henrietta).

Haugh..., hå'. ^mond, -mund. ~ton, -tn. Haukins, -kinz. Hauksbee, -ksbè.

Hav..., hav'. ~an(n)a(h),-ån'å, Havanna, ^ant, -unt. ^e-lock, ~elok,-lék. ~en,hå'vn. ^erfordwest,-rfurdwëst'. erhill, -uril (i Engi.), hà'våril (i Amor.). ~erstock, -rstok. fvill, -il. ^isham, -isjåm.

Haw..., hå\ ~aii, håwi'i, Havaji. ^aiian, håwi'jån, a. o. s. havaj(isk). ~ard, ha'wurd. ~arden, -årdn, ha'rdn. 'ves, -z. ~ick, -ik. ~is, -is. ~k(e), -k. ~k(e)s, -ks. ~kesbee, -ksbè. ~kes-bury, -ksburi. ~kesworth, -kswurth. ~kin †, -kin, F Hinke (Henrik). ~kins, -kinz. ^kshaw, -ksjå. ~ley, -li. ~orth, ha'wurth. ~thorne, -thurn.

Hay, ha', ^den, ~dn, ~don, -dn. ~dock. -duk. ~es, -z.

-1. ~Iey, -li. /^market, -market. ~ne, -n. ~nes, -nz. ~ston, -stn. -ti, Haiti. ~tien, -tjen. ~ward, -(w)urd. rwwood, -wud.

Hazel I, ha'zl.

Hazle..., ha'zl. ~dean, -den. ~rigg, -rig. ~wood, -wud. Hazlitt, haz'lit.

Headley, hed'li. Headstone, hed'stn.

Heal, he'l. Healy, -i.

Heanor, he'nur. Hearne, he'rn. Heasman, he'zmun.

Heathcote, hetb'kut. Heaton, he'tn.

Heb..., he'b. -è. ~er, -r. verden, heb'rden. vrides, heb'ridez; the Hebri-derna. ^ron, -run. ~rus, -rus.

Hec..., hek'. ^ate, -utè, -it. ~la, -la. rwtor, -tur. 'vuba, -ubå.

Hedge, hedj'. ~ley, -li.

Hednesford, henz'furd. Hedon, he'dn. Hedwig, hed'wig, Hedvig.

Heep, he'p.

Hegesippus, hedjesip'us.

Heighinton, hi'ntn.

Hel..., hel'. ~en, -n, ~ena,

-ènå, Helena. ~enburgh, -nburu. ^enus, -ènus. — icon, -ikun. ~(i)goland, -(i)-golånd, Helgoland. ~ioga-balus, heljogab'ulus. ~iopo-lis, heljop'ulis. ~ios, he'l-jus. ~las, -us. ~len, -n. ^lespont, -èspont, ^lespon-tus, -espon'tus; the Hellesponten. ~lyar, ~|yer, -jur. ^msdale,-mzdàl. ~ms-ley, -mz'li, hemz'li. ^mund,

-månd'. ~0t, -&t, hè'låt> Helot. svSton, -stn. ~vel-lyn, -vërin. <vvetia, -vè'sjå, Helvetien (: Schweiz)-. ~ve-tian, -ve'sjun, a. helvetisk; s. helvetier. ^vetius, -vè'-sjüs. ^y, he'll.

Hem..., hem'. o^ans, -ftnz (he'munz). ~el,-l. ~(m)ing, -ing,Hemming. ~inge,-ing. ~ingford, -ingfurd. ^pstead, -stèd. ^sworth, -zurth.

Hen, hen', F Henny (Henrik). bury,-buri. ~derson,-drsun. ~don, -dn. ^dricks, -driks. ~eage, -idj. ~essy, -ësi. ~frey, -fri. ^gest, ~gist, heng'gist. ~Iey, -li. ~lopen, -li'pn. ~och,he'nuk,Enok. arietta, -riet'a, Henrietta, Henrika. ~ry, -ri, Henrik. ~ryson, -risn. ~slow, -zlè.

Hep..hep'. ~burn, heb'urn. ^tonstall, -tnstål. ~worth, -wurth.

Hera, he'ra. ~clea, herakle'a. ~cles, her'aklez. ~clides, herakli'dez, pl. heraklider. ^clitus, herak'litus. ~path, her'upath. Heraud, her'6.

Herbert, he'rburt. Hercomer, he'rkumur. Hercu!an(e)um, hårkulà'n(j)um. Hercynia, hlrsin'ja.

Hereford, her'if&rd. Herennius, -en'jus. Hereward, -iwurd. Herford, he'rfurd. Heriot, her'iut. Herkimer, he'rki-mur. Herle, he'rl.

Herm..., he'rm. ~an(n), -un, ~es, -èz. ~ia, -ja. ^v/ione, -i'une. ^itage, -itidj. ~on, -un. Heme, he'rn.

Hero, he'ri. ~d,her'ud, ^des, hero'd^z. ^dias, her^'djus. ^dotus, hlrod'otus. ~n, her'un. ^stratus, her6s'tra-tus.

Herr..., her'. ~ick,-ik. ~ies, -is. ^ing, -ing.

Herschel, he'rsjl.

Hertford, ha'rf urd (eng. ortnamn), he'rtfurd (familjenamn; amer.

ortnamn). ~shire.-sjir. Herts, hearts, förk. af föreg. Hertha, he'rtha. Hervey, he'rvi.

Hes..., hes'. ~burn, hez'burn. ^iod,hè'siud, ~iodus,hesi'-ådus. s^ione, hesi'une.

kett, -kit. /vperla, -pè'rlå, Hesperien (: itaüen). ~peri-des, -pèr'idéz, pl. hesperider. "wperus, -përÄs. ~se, hes', Hessen. ~t(h)er, -tr, Ester. ~ton, -tn.

Hetty, het'l, F Jetta (Henrietta).

Heukbane, hu'kban. Heush, hu'sj. Heversham, hlv'r-sjum.

Hew..., hu'. ~es, -z. ~ett, ~itt, -it. ~orth, -årth. son, -sn.

Hexham, heks'um.

Hey..., hä'. ^gate, -git. ~lin, -lin. /vtesbury, -tsburi. wood, -wud.

Hezekiah, hezeki'a, Hiskia.

Hiawatha, hiuwa'tha (i Engi. ofta: hi'uwotha).

Hick...,hik'. ~athrift,-uthrift. ~es,-s. ~ok,-uk. ^s-Beach, -sbe'tj.

Hiempsal,hiimp'sul. Hierocles, hier'uklez.

Hiero, hi'uro, -n. ^nymus, -n'imus.

Hig..., hig\ ~den, -dn. avförd, -furd. ~g, hig'. ^gins, -inz. ~ginson, -insn.

High..., hi'. ~am, -um. rugate,-git. ~more,-mor. worth, -wurth. ^inbotham, higinb6th'um.

Hilaria, hila'ria. Hildreth, hil'-drëth.

Hill, hil'. ^am, -åm. ^ard, -urd. ~ary, -uri. ~el, -èl. ^ingdon, -ingdn. ^martin, -ma'rtin. ^sborough, -zbu-ru. Hilsey, -si. Hilton, -tn.

Him..., him', ^alaya, -ålà'jå, -ali'a. Malayan, -ala'jun, -ali'un, a. hi malajisk. ~yar, -ja'r.

Hinckley, hingk'li. Hincks, hingks'.

Hind, hi'nd. ~erwell, hin'dr-wèl. ~le, hind'l. ~ley, -li. rostan, rustan hindu-stan', Hindostan. ~s, -z.

Hinesville, hi'nzvil.

Hinton, hin'tn.

Hipp..., hip'. ~archus, -a'r-kus. ~ias, -jus.

svocrene, -okrèn, -6kré'nè. ^odamia, -odami'a. ^olyta, -él'ita. ~olytus, -ol'itus.

Hiram, hi'rum.

note, Ö: do, 6: nor, t: not, i: tube, å: tub, h: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Hislop

F Talspråk. - 24 — P Lågt språk.

Hyndman

Hislop, hiz'l&p. Hispania, hi-

spà'nj4, Hispanien c Spanien).

Hitch, hitj'. —cock, -k&k. —In, -in. —ins, -inz.

Hizkia,hiz'kiå, Hiskijah,-ki'djå, Hiskia.

Hoadi(e)y, hè'dli.

Hoar, —e, h6'r.

Hob... —art, hè'b&rt. —arton, -un, h6br'tun. -nes. h6bz. —bima, h6b'imå. —-house, h6b'haus. —oken, h 'bokn. —son, hob'sn. —y, h6'bi.

Hodg..., —e, hédj', äfv. F Rugge

(Rutger, Roger). — eS, -ez. ~(e)-

son, -sun. —kin, -kin, F se Hodge. —kinson, -kinsn. Hodson, h6d'sn.

Hoe, h '. —y, -I.

Hofland, hof'lund.

Hog, —g, h6g'. —arth, h6'-gårth. —garty, -urti.

Hol..., hö'l. —beach, -bétj, hàFbètj. -beck, h6l'bëk. —hein, horbin. —born, —-bourne, ho'burn. —brook, -bruk. —croft, hol'kroft. —denough, -dënuf. — der-ness,hol'drnès. —ford,-furd. —gate, -git. —inshed, hol'-insjëd, (hol'inzhed). -kar, hol'kr.

Holl..., hol'. —and,-und. —es, -s. —ingworth, -ingwurth. —is, -is. —iston, -istn. —o-way, -ui. —ynshed, -insjëd.

Holm, ho'm. —an, ho'lmun. —by,-bi, h^'lmbi. —e,hèm. —es, -z. —firth, -furth.

Holofernes, holufå'rnèz.

Holston, ho'Istn. Holsworthy, h6'lzwurthi.

Holt, h 'lt. —on, -n. Holwick,

hol'wik.

Holy..., h6l'i. -head, -hed. —oak(e), —oke, ho'ljok. —-stone, -stn. —well, -wèl.

Home, ho'rn (hum). —r, -ur, —rus, -e'rus. —sdale, -zdàl.

Homiidon, hom'ildn. Hominy, hom'ini.

Homoiousian, h6mojau'zjun. Homoousian, homoau'zjun.

Hone, ho'n. — yman, hun'imun. —ywood, hun'iwud. Honiton, hfin'itun.

Honoria, h6no'ria. Honorius, h6nè'rius.

Hoo... —d, håd. -g(h)ly (Ii), hè'gli. ~k(e), huk. —kem, huk'em. —ker, huk'r. —le, hè'l. ^ ley, ho'li. — per, ho'pr. —rn, ho'rn. —sac, hè'suk.

Hop..., hop'. —etoun, —etown, h6'ptaun. —kins, -kinz. —-kinson, -kinsn. —per, -r. —pin, -in. —ton, -tn.

Hor, ho'r. —ace, hér'is, Horatius. —atia, "hora'sja. — atii, h6rà'sji, pl. Horatier. —a-tio, horå'sj6. —atius, hora'sjås. —eb, -èb. — isdale, -isdàl. —ley, -li. —n, —ne, -n. —ncastle, -nkåsl. —ne Tooke, -n tuk'. —nsea, -nsè, —nsey, -nsi. —rocks, —ox, hér'àks. —sa, -sa. —sey, -si. —sforth, -sfurth. —-sham, -sjum, -shåm. —sley, -sli- —sman, -smun. —st, -st. —tensia, -ten'sja. —-tensio, -tèn'sjè. —ton, -tn. —us, -us. —wich, hér'idj.

Hos..., hos'. —ack,-uk. —ea,

hozè'å, Hosea (profeten). —-hea, hosje'a, Hosea (konungen). —kins, —kyns, -kinz. —mer, hoz'mr. —tilius, -til'jus.

Hotham, ho'thum, hot'hum.

Houd, hau'd. —on, -n.

Hough, huf'. —am, -um. —ton, hau'tn, h^'tn.

Houldsworth, h6'ldzwurth.

Houns..., hau'nz. —ditch, -ditj. —low, -lo.

Hourn, ho'rn.

Hous____ —atonic, hosaton'ik.

—sa, hau'sa, Haussa. —ton, ho'stn el. hust'n (i Amer.]j hau'stn (i skoti.).

Houyhnms, ho'inmz, huin'mz, (ho'himz, win'imz).

Hove, ho'v. —den, -dn, huy'dn. —II, liuv'l. —y, huv'i.

How..., hau'. —ard, -urd, h6'-urd. —den, —dön, -dn. —e, hau'. —ell, -ul. —ellz, -ulz. —es, -z. —ick, -ik. —ie, -i. —itt, -it. —land, -lund. —-lett, -let. —ley, -li. -th, -th.

Hoxton, hoks'tn.

Hoy, hoj', —den, -dn. —lake, -Iak. —land, -lund. —le, -1. —ne, -n.

Hrolf, rolf, (aidre) Rolf.

Hub..., hub', -bard, -urd. --

ble, -1. —ert, hÅ'bårt, Hubert.

Huckleberry, håk'lbåri. Huck-nall Torkard, huk'n&lt6'r-kurd.

Hud...,hud'.-dersfield,-rsfèld. —dleston, -lstun.

Hudgson, hudj'sfin. Hudibras, hu'dibras. Hudson, hud'sn.

Huger, judje'r.

Huggin †, hug'in, F Hugo. —s, -z.

Hugh, hu', Hugo. — enden, -èndn. —es, -z. —son, -sn.

Hugo hu'gè, Hugo.

Huick, hu'ik.

Hul..., hul'. -bert,-burt. dah, -da, Hulda. —in(s), hu'lin(z). -I, hul. -lah, -a. —let, -et. —me, hu'm. —se, -s. —ton, -tn.

Hum..., hum', —ber,-br. —-bert, -burt. —biethwaithe, -blthwàt. —e, hu'm. —frey, -fri. —gudgeon, -gudj'un. —ph, -f, F se föij. —phrey, -fri, Humfrid. —phreys, -friz.

Hun, hun', en hunner. —de-bert, -deburt. — gerford, hung'grford. —nis, -is. —s-don, -zdn. —slet, -zlet. —t, -t. —ter, -tr. —tingdon, -tingdn. — tinglen, -ting-glèn. —tley, —tly, -tli.

Hur, he'r. —d, -d. —Iford, -lfurd. —lingham, -ling-um. —on, hu'run. — onian, hu r6'njun,a. (af föreg.) huronsk. —sley, -zli. —st, -st. —st Castle, hurstka'sl.

Huskisson, hus'kisn. Huss, hus. Hussey, hus'i.

Hut..., hut'. —cheon, -tjun. —cheson, -tjësun. —cliinson, -tjinsn. —t, hut. —ton, -n.

Huxham, huks'um. Huxley, huks'li.

Huy, hoj'. —g(h)ens, hi'genz.

Hybla, hib'la. Hydaspes, hi-das'pez.

Hyde, hi'd. —r, -r. —rabad,

-(u)rubad', Hajdarabad. —r Ali, -r ä'li (a'li). -ville, -vil.

Hygea, Hygiea, hidje'a, Hygeia, -dje'ja, Hygia, -dji'a.

Hymettus, himet'us. Hyndman, hi'ndmån.

Hypatia, hipà,'sjå. Hyperion, hi-

påri'un, (shaksp.: hipè'riån). Hyphasis, hifåsis.

Hyrcan, hi'rkn, /vian, -kà'n-jun, a. (af föij.) hyrkansk. ~ia, -ka'nja, Hyrkanien,

Hystaspes, histås'pèz.

Hythe, hi'dh.

I.

(se äfven J och Y.)

lachimo, jak'im6. lågo, jå'g6. lanthe, ian'the.

Ib..., ib', ^bertson, -rts&n. ~eria, ibe'ria, Iberien. rian, ibè'riun, a. iberisk; s. iberier. ^ycus, -ikus.

Ic... ~aria, ika'ria. ^arus, ik'årus. ^habod, ik'ubèd. ~olmkill,ik'umkil. ionium, ik6'njum.

Id..., I'd. ~a, -å. ~aho, -uho. ^desleigh, id'zli. ^omeneus, -6m'ënàs. ^umæan, idumeen, en idumé. ^una, -u'nå.

|field, 1'fèld.

Ignatius, igna'sjus.

Ik, ~e, i'k, F Isak.

II..., il'. ~chester, -tjèstr. derton,-drtun. ~ford,-furd. ^fracombe, -fråkum. ~ion, -jån. <vium, -jum. <^keston, -kstun. ~kley, -kli. ^linois, -inoj'(-inoj'z). oJyria,-ir'ia, Illyrien, oJyrian, -ir'iun, a. illyrisk; s. illyrier.

Immanuel, irnan'uel. Imogen, im'6djen. Inachus, in'akus.

Inch, insj\ ^bald, -båld. cape, -kàp. ~colm, -kum. ^iquin, -ikwin. ^keith, -ke'th.

Ind, ind', poet. Indien, 'viana, -jan'a. ^ianapolis, -jånåp'-élis. <vJes, -iz; the Indien. ^ogerman, -odje'r-mun, indogerman. ~ra, -rå. ~us, -us.

Inez, i'nez, Inez, Agnes.

Ing..., ing'. ~all, -gal. ~e-low,in'djëlö. ^ersoll,-grsol. ~estre, -str. ~ham, -um. ~leborough,-glburu. ~leby, -glbi. ^lefield, -glfèld. ^le-wood, -glwud. ~lis, -glis. /voldsby, -guldszbi. graham,

*vram, -gråm. ^ria, -griå, Ingermanland, ^ulf, in'-gÅlf, ~ulphus, ingul'fås, Ingolf.

Inigo, in'igi, Ignatius.

jnman, in'mån.

Innerleithen, !nurlè'thn. In-nes(s), in'es. Innis, in'is.

Innocent, in'usent, Innocen-tius. lno, l'n6.

In ver, in'vur. ~ary, -à'ri. ~a-schallech, -usjålek. <v,ber-vie, -bè'rvi. ^cargill, -kå'r-gil. /vcauld, -kå'ld. ~gor-don, -go'rdn. ^keithing, -kè'dhing. ^lochy, -lok'!. ~ury, -è'ri. Inville, in'vil.

lo, i'6. «N,n, i'un. ~na, 16'nå, iè'nå. ^ne, i'unè. ~nia, li'nja, Jonien. ~wa, 1'uwa.

Iphicrates, ifik'råtéz. Iphigenia, ifidjeni'a. Ipswich, ips'-witj (ips'idj). Iras, i'rus.

Ire..., i'r. ~by, -bi. ~dell, -del. ^land, -lund, Irland. ~næus,irënè'us. ~ne,-è'nè. ~ton, -tn. Iris, -is.

I ronton, i'urntun.

Iroquois, irukwoj', irokes.

Ir(r)awad(d)y (-di), iråwédl

Irv..., i'rv. ~ine, -in. ~ing, -ing. <v,ingite,-ingit. irvingit.

Irwell, l'rwel. Irwin, -win. Ir-wine, -win, -win a Amer.).

Isa, e'za, F Issa (Isabella). ~ac, i'z&k, Isak. ^acs, l'zuks. ~bel, iz'ubll, sheila, izu-bel'a. Isæus, ise'us. ~go-ras, isag'uras. ~iah, iza'ja. Jesajas.

Iscariot, iskar'iut, Iskariot.

Iseult, i'solt, è'-, Isolde.

Isham, isj'um. Ishmael, isj'-muèl, Ismael. Ishmaelite, -muëlit, ismaelit.

Isidore, iz'idèr, Isidor. Isido-rus, -dè'rus. Isis, i'sis.

Isl..i'l. ~a, -å. ~ay, -i. ~e-don, -dn. ~eworth, -wurth, l'zlwurth. r^ington/iz'lingtn. ~ip, -ip.

Ismael, iz'muel. Ismene, is-me'ne.

Isocrates, isék'råtèz. Isolt, i's6lt, è'-, Isolde.

Israel, iz'rul. Issachar,is'ukur,

Isaskar. Issus, is'us.

Istria, is'tria, Istrien. ~n, -n, a. istrisk. v .

Italia (antik.), itå'ljå, Italy (modernt), it'åli, Italien.

Ithaca, ith'åk4. Ithuriel, ithà'-riul. Iturea, itiire'a.

lulus, 16'lus.

Iv... Ivan, ivån' (-å'n). ivanhoe, i'vnhè. ^erach,i'v&råk. ~es, i'vz. ~inghoe,i'vingh6.

Iwein, iwa'n. Ixion, iksi'un. Ixworth, iks'wårth.

Izard, iz'ård. Izzy, iz'i, F Issa

(Isabella).

J.

(Se äfven I och F.)

iabesh, dja'besj, Jabes.

Jachin, djak'in, dja'kin.

Jac..., djåk'. ~kie, -i, F för Johan ei. Jakob, "fkson, -sn. "uksonville, -snvil. rwo-ba, -6'bå. ~obs, dja'kubz. ^obus, -6'bus.

Jael, dja'ul. Jaffier, djafèr.

Jagellon, djagel'n, Jagello. Jaggers, djag'urz.

JairUS, dja'lrus (Gamla testamentet), djai'rus (Nya test.).

Jake, dja'k, F Joppe (Jakob).

James, dja'mz, Jakob. ~jna, -ë'na, Jakobina. ~on, dja'msn. ^town, -taun.

Jamie, dja'mi, F Jakob. ~son, -sn. ~town, -taun.

Jamshid, djåm/sjid.

Jan..., djån'. ~esville, dja'nz-

vil. ~et, -et Engi., -ët' skoti. Amer., F Hanna, r^iculum, -ik'ulum. ~nekin, -kin. ney, -i. ^uarius, -ua'rius.

Japhet, djà'fët, ~h, -fëth, Ja-fet.

Jaqueline, djåk'(ë)lin, Jakobina. Jaques, afv. dja'ks.

Jar..., dja'r. ~dine,-din. ley, -li. ~ndyce, -ndis. row, djar'o. ~vie, -vi. vis, -vis.

Jason, dja'sn. Jaspar, Jasper, djas'pr, Jesper, Kasper.

Jaup, dja'p. Jaxartes, djaksa'r-téz. Jay, djä.

Jeaffreson, djèfrsun. Jeavons, djèv'nz.

Jean, ~ne, dje'n, skoti. Jenny.

Jebusite, djeb'usit, eu jebusé.

Jed, djëd'. ^burgh, -buru. djëd. ~dler, -lur.

Jef, djef, F förk. för *>frey. /vferis,-åris. /vferson,-rsån. /vfrey, -ri, Gottfrid, ofries, »vfreys, -riz.

Jeh..., djè. /voiachin, -hoj'-åkin, Jojakin. <voiachim, /voiakim, -hoj'ukim, Joja-kim. /voshaphat, -hosj'ufat, Josafat.

Jellicott, djël'ikåt. Jellyby,

djèribi.

Jern, djèm, ~mie, ~my, -i, F Jakob, /vima, -i'må.

Jenk..., djeng'k. /vin,-in. ins, -inz. ~inson, -msn.

Jenn..., djèn'. /ver, -r. /vings, -ingz. Jenyns, -inz.

Jeph..., djëf'. /vson,-sn. /vtba, -tha (djep'tha), Jefta. Jep-son, djep'sn.

Jer.../vdan, dje'rdn. /vemiah (profeten), djërëmi'å, /vemy, djër'ëmi, Jeremias. /vmyn, dje'rmin. /vningbam, dje'rning-um. /voboam, djëru-bè'um, Jerobeam. <vome, djer'um Engl., djër6'm Amer., Jeronimus. /vonimo, dje-r6n'im6. <vrold, djëruld. ~ry, -i. swaulx, dja'rvis. /v vas, dje'rvus. /wis, vois(e), dje'rvis.

Jes..., djës'. ~aiah, -i'å, Jesajas. /vsamy, -umi. ~se, -ë, Tsai. /vsica, -ikå, ~sie F, ~sy F, -i, Jessika. /vup, -up. ~us, djè'zus.

Jew, djo'. /veil, -fil. /vin, -in. /vkes, -ks. /vsbury, -zburi.

Jezebel, djëz'ëbël, Jesebel, Isebel. Jezreel, djëz'rèël, Jisreel.

Jillard, djil'urd.

Jim, djim, ~my, -i, F Jakob.

Jin, djin'. ~ny, -i, F Jenny. ~gle, djing'gl. /vker, djmg'kr.

Jo djè', F Josef. ~ab, -ub. /vachim, /vakirn, -ukim, Joakim. /van,-n,/vanna,-ån'å, Johanna. <vash, -usj, Joas. /vbling, djob'ling. 'vbson, djob'sn. ^casta (-te), djo-kas'ta (-té), /vcelyn, djos'-ëlin. ~ck, djok, F Jöns. docus, djodo'kus, Jodokus, Jösse. ~e, djè, ~ey, -i, F Josef. <xel, -fil. <vhanna, -han'a. *vhn, djèn, Johan.

/vhnson, djén'sn. /vhnston, /vhnstone, dj6n'stn. /vliet, djèl'jët. /vliette, djèljët'. <vliffe, djèl'if. /vnab, -nå, Jona. svnas, -nås, Jonas, /vne -n, Johanna. /vres, -nz. /vnson, djèn'sn. <vppa, djèp'å, bibi. Joppe (Jaffa), /vpson, djop'sn. /vrdaens, j8'rdånz. ^rkins, dj6'rkinz. /vrnandes, djornån'dèz. *vr-tin, djè'rtin. /vsaphat,djès'-afat, Josafat. rvsceline, djos'ëlin. <vsepha, djèsè'få, /vsepbine, djè'zëfin, Josefina. /vsephus, djose'fus. ~sh F, djosj', /vshua, djosj'-åa, Josua. <vsiab, (Josefina).

Ju..., djo'. ~an, -un. /vba, -bå. «vda(h), -då, Juda. /vdaic, -då'ik, a. jud(e)isk. ~dd, djud. ~dea, -dèa, Judén, Judalandet. /vdith, -dith. ~dy F, -di, Judit, /vdson, djud'sn. . ~lius, -ljus. oJlinder, djuFindr. ^mbo, djum'b6. ~mna, djum'na, Djamna. ~nius, -njus. ~pe, -p. ~ra, -rå. ~stin, djus'tin, ~stinus, djusti'nus, Justin(us). stina, djusti'na. ~stinian, djustin'jfin, ~stinianus,dju-stinja'nus, Justinianus. StUS, djus'tus. <vte, -t, en jute. utland, djut'lund. ^venal, -vnul, ^venalis, -vnå'lis. ~xon, djuks'n.

K.

(Se äfven C.)

Kabul, kåbo'1, ka'bul.

Kaffraria, kåfrà'riå, Kafirland, ka'firlund, Kafferlandet.

Kahira, ka'hira, Kairo.

Kaimes, kä'mz. Kale, kå'l. Karnes, ka'mz.

Kamt(s)cbadale, kåmtjådå'l, kamtjadal.

Kan..., kan'. ~a(c)ka, -ak'a, en kan ak. ^awha, -å'wå. ~dy, -di. ~e, -kà'n. ~sas, -zås. ~turk, -tè'rk.

Kar..., kå'r. ^a, -å; the Sea of Kariska hafvet. ling,-ling, en karoling. ~ne, -n. ~ney, -ni. kår.

Kat... kàt, ~ie, ka'ti, F Karin, ^er, ka'tr. ~barine, ~herine, kåth'(å)rin, Katarina. /vinka, kating'ka. /v-rine, kat'rin, ka'trin, afv. F Karin. ~ty, kat'i, F Karin.

Kavanagh, kav'una.

Kay, ~e, kå'.

Kea..., kè'. ^n, ~ne, -n. rie, -ri. ~rney, ka'rni (kl'r-ni). ~rsley, -rzli. ~tch, -tj. ~ts, -ts.

Keble, ke'bl, këb'1. Kedoe, këdo'.

Kee..., kè'. /vlavine, -luvin. /vling, -ling. ~n, ~ne, -n. ~per, -pr.

Kei..., kè'. ~ghley, -thli. /vgbtley, ki'tli. ~ll, -1. -r. ~th, -th. ~thley, -thli.

Kel..., kel'. ~let, -ët. ~ley, -i. rvi lington, -ingtn. /v ioe, -o. ~logg, -ug. ~ls, -Iz. rvly, -i. ~sey, -si. ~so, -sè. ~tie, -ti. /vvedon, -vdun. ~vin, -vin.

Kern..., kem'. ~ble, -bl. pis, -pis. /vpsford, -sfård.

Ken, ken'. ~dall, -dl. ~drick, -drik. /vealey, -è'li. ^elm, këlm. ~ge, -dj. /vilworth, -ilwnrth. /vmare, -mà'r. more, -mur. runaway, -uwi. /vnebec(k), -ëbëk. /vnedy, -ëdi. ~net(t),-ët. ~netb,-ëth. ~nicot(t), -ikåt. ^ninghall, -inghål. 'vnington, -ingtn. /vnoway, -uwi. ~rick, -rik. /vsett,-sët. /vsington,-singtn. /vt, -t. /vtish, -tisj. /vton, -tn. /vtuckian, -tulc'jun, a. kentuckisk; s. kentuckier. /vtucky, -tuk'i. /vtville,-tvil. /vwigs, -wigz. /vyon, -jun.

Keogh, kè'6. Keokuk, ke'ukuk.

Ker, kå'r. /vguelen Land, -gë-lënlund. ~r, kër. ~ry, ker'i. /vsey, -zi. -vshaw, -sjå, kursjå'.

Kes..., kès\ ~ter, -tr, F Kristoffer. ^teven, -tèvën, -tè'vn. r^wick, kèz'ik.

Ket..., ket', ~ty, -i, F Karin. ~tering, -åring. r^tle, -1.

Kew, ku. ^atin, -åtfin, kè-wat'in.

Key, kè. ~es, -z. ~ne, -n. ~nsham, -nsjum. -z.

Khartoom, -t(o)um, karto'm, Khartum. Khatmandoo, -du,

kåtmundo', -man'du. Khy-ber, ki'br.

Kickham, kik'um. Kicklebury, kik'lburi.

Kid... ~d, kid'. ~ron, -run (ki'drun). ~welly, -weFi.

Kil..., kil'. ~barchan, -bå'rkn. /^birnie, -bi'rni. ^brannan, -bran'un. ~bride, -bri'd. ~burn, -burn. bye, -bi. ^chattan, -kat'n. ~cho-man, -kè'mun. ^conquhar, -kong'kr, Fldno'kr. ^creene, -lcre'n. ~dare, -dà'r. ~d-wick, -(w)ik. ^fenoragh, -fë-no'ra. ~kenny, -ken'i. krenan, -kren'un. ~kerran, -ker'un. ^lala, -ulå'. ~la-loe, -lulo' (~laloo -lålo'). blarney, -a'rni. ~learn, -å'rn. ~ley, -1. ~liecrankie, -ikrang'kl. ~liegrew, -igro. ^lingworth, -ingwurth. maine, -må'n. ^mainham, -må'nhum. ^malcolm, -mu-k6'm. ~malie, -må'li. mare, -mà'r. ~marnock, -ma'rnuk. ~more, -må'r. ~muir, -mo'r. ^patrick, -påtfrik. ~renny, -ren'i. rush, -rusj'. ~syth, -si'dh. ^winning, -win'ing.

Kim..., kim'. ~ball,-bl. berley, ~berly, -brli. <v,bol-ton, -bo'ltn.

Kin..., km'. ~caird, -kurd. cardine,-kå'rdm. ^eton,-tn.

King..., king'. ~horn,-ho'rn. ^lake, -Iak. <^s, -z. ~s-bridge, -z'bridj. ~sclere, -zkla'r. island, -z'lund. ~sley, -z'li. ~'s

Lynn,-zlin'. ~'s Norton, -zno'rtn. <x,ston, -stn. ^stown, -z'taun. ton, -tn. Kinkel, -kl.

Kinn..., kin', <x,aird, -à'rd. ~ear, -è'r. ~eff, -ef'. ~oul, -o'l.

Kino, ki'n6. Kinross, kinr6s\ Kinsale, kinsà'1. Kintore, klntè'r. Kintyre, kinti'r.

Kiowas, ki'uwås.

Kippis, kip'is. Kippure, kipà'r.

Kirby, ki'rbi. Kirdford, ki'rd-furd.

Kirghiz, kårgë'z, kirgis.

Kirk, ki'rk. ~aldy, -å'di. burton, -be'rtn. ~by, -bi. ^caldy, -å'dl. ^cudbright, -o'bri. ^dale, -dàl. kirk, ^heaton, -he'tn. intilloch, -intil'uk. ~land, -lund. ^michael, -mi'kl. ^patrick, -påt 'rik. ~stall, -stål. /x/wall, -wäl. ^wood, -wud.

Kirn, ki'rn. Kirwan, ki'rwun.

Kirriemuir, kirimo'r.

Kish, kisj, Kis. Kistna, kist'na.

Kit, kit', F Kristoffer; &fv. Karin. ~chen, -tjën. ~chener, -tjenur. ~e, kit. ~eley, ki'tli. ~son, -sn. ~t, kit, F Kristoffer. ~to, -6. -wty, -i, F Karin.

Knapdale,nåp'dål. Knapp, nåp.

Knares,nå'rz. thorough,-buru. ^dale, -dàl.

Kneeland, ne'lund. Kneller, nel'r.

Knight, ni't. ~ley, -li. ~on, -n. ^sbridge, -sbridj.

Knistineaux, nis'tin^.

Knock, nok'. ^ando, -ån'd6. ~ane, -å'n. ^fergus, -fe'r-gus. ~meledown, -mè'lë-daun.

Knoller, nol'r. Knollys, nol'is.

Knolles, Knowles, Knowllys, n6'lz. Knowlton, no'ltn. Knowsley, n6'zli.

Knox, noks'. ^ville, -vil.

Knut, kno't. ~sford, nuts'furd.

Kohinoor, kè'hinor.

Koord, ko' rd, etc. se Kurd- etc.

Koorile, ko'ril, se Kurile.

Korah, ko'rå. ~ite, -it, korait.

Krauth, kra'th. Kraw, krå.

Krishna, krisj'na, Krisjna.

Krook, kruk.

Kubla, ko'blå. ^i, ko'bli.

Kuper, ku'pr.

Kurd, ko'rd, kurder. ~ish,-is]. a. kurdisk.

Kurile, ko'ril; the ~ Islands, the Kuril erna.

Kurrachee, kuråtj'è.

Kyd, kid. Kyles of Bute, kilz-&vbà't. Kynaston, kin^stn. Kyneton, ki'ntn. Kyrle, ki'rl.

L.

Lab... svan, lå'bn. ^dacus, låb'dåkus. oJenus, låbjè'-nås. ^ouchere, labusja'r. "t/Uan, labua'n.

Laccadive, lak'udiv; the ~ Islands, the Lakkadi-verna. Lacedæmon, låsedè'-mun. Lacedaemonian, låsë-dëm6'njun, a. lakedemonisk ; s. lakedemonier. Laf cey, là'si. Lachesis, låk'èsis. Lachine, lasje'n. Lachlan, lak'lun. Lacinium,låsin'jum. Laconia, låk6'njå, Laconica, låk6n'ikå, Lakonien. Lac-tantius, laktan'sjus. Lacy, lå'si.

Lad..., låd', r^broke, -bruk, Lodbrok, ^islas, -islås, /x/islaus, -islås, Ladislay. ~oda, -ugå, -6'gå. ärones, -ro'nz; the Ladronerna.

Lælius, le'ljus. Laertes, låë'r-téz. Laffan, låf'n.

Lagado, lågå'dè, låg'ud6. Lagan, Laggan,låg'n. La Hogue, laho'g. Lahore, låho'r.

Laider, lå'dr. Laidlaw, lå'dlå. Laing, la'ng. Lairg, la'rg.

Lais, lå'is. Laius, la'jus.

Lake, la'k. review, -vu.

Lalage, lål'ådjè. Lalla Rookh, lålåro'k.

Lam..., lam'. ~b, lam. ^bart, ~bert, -burt. ^beth, -bëtb. ^born, ^bourn, ^bourne, -bårn. ~bro, -br6. ^bton, -tn. sv/ech, là'mëk. ~ert, -urt. ^ia, lå'm]å. ^ian, lå'mjun, a. lamisk. /v/ing-ton, -ingtn. ~kin, -kin. svlash, -låsj'. o^mermoor, ~mermuir, -urmor. ^mikin, -ikin. ~peter, -pètr, -pëtr. ^plugh, -plo'. ^psacus, -psåkus.

Lan..., lån'. ~ark, -urk. cashire, lang'kasjir. ~ce, la'ns. ocelot, la'nselut. chester, -tjëstr.

Land..., lånd'. ~en, ~on, -n. ~er, ~or, -r. ~port, -pèrt.

i: note, è: do, 6: nor, i: not, t, å: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Landsborough

F Talspråk.

28 — P Lagt språk.

Limmerstone

"wsborough, -zbårå. /v,s-downe, -zdaun. ~seer, -sèr.

End, -zend\

Lane, là'n. ^ham, -åm. borough, -zbårå.

Lanfranc, lån'frångk.

Lang..., lång'. ^cale, -kal. ^den, <^don, -dn. »Jord, -furd. r^ham, choline, -åm. thorne, -hårn. ~ley, -li. ~port, -port. ~ridge, -ridj. reside, -sid. ~staff, -staf. ~ton, -tn. squish, lang'gwisj.

Lansdowne, lanz'daun. Lansing, lan'sing.

Lao..., låé. ~coon, -k'uon. ^damia, -dami'a. ^dicea, -dise'a. ^medon, -m'edon.

Lap, lap', lapp. ~ham, -um. /vithæ, -ithè, pl. lapiter. o^land, -lund, Lappland, ^p, lap, lapp. o^pish, -isj, o^ponian)|C, -o'njun, a.lapsk, o^raick, -rà'k. ~rairie, -rà'-ri. ~uta, -u'ta.

Lar, la'r. ~a, -å. ~acor, la-ruko'r. ~amie, lar'umi. bert, -burt. ~dner, -dnur. ~go, -g6. ~gs, -gz. ~ke, -k. 'v/khall, -khal. ^kin, -kin. ~ne, -n. ~ry, lar'i, F Lasse, stills, -sjus.

Las..., las'. ~caris, -kuris. ^celles, -èl'. <^swade, -wàd.

Latham, la'thum, Latheron, ladh'urun. Latherum, lådh'-åråm. Lathom, lå'thåm. La-throp, la'thrup, lath'-. Latimer, lat'imur. Latinus, la-ti'nus. Latium, la'sjum. Lat-robe, latro'b. Latona, lato'na.

Lau..., lå'. -d. ~der, -dr. ~derdale, -drdàl. ^gharne, -garn. ~ghton, -tn. ^nce, la'ns. ^ncelot, la'nselut. ^nceston, la'nstn. ~ra, -rå. ~rence, -rens, Lorens; Lars, ^rens,-rens. ^rentia,-rèn'-sjå. ^rentius, -ren'sjus. rie, -ri, skoti. F Lasse, rinda, -rin'da. rvrium, -rium.

Lav..., lav', rv/aine, -a'n. ovinia, -in'ja. minium,-in'jum.

Law, la'. ~ers, -årz. ~ford, -furd. ~ley, -li. o^rence, -rens, Lorens; Lars, ^rie, -ri, Skoti. F Lasse, ^son, -sn.

Lay..., la', ^amon, -timon, s^ard, -urd. ^ton, -tn.

Lazarus, låz'årås.

Lea, lè'. <vch, -tj. ^denhall, led'nhål. ~dgate, led'git. ~dhills, led'hilz. ~dville, led'vil. Leah, -a, Lea. ~ke, -k. ~m,-m. ~mington,lem'-ingtn. Leander, -an'dr. ~r, -r. /v/therhead, ledh'rhed. overstocking, ledh'rstock-ing. ~thes, -ths. ~ven-worth, lev'nwurth. ~vitt, lev'it.

Lebanon, leb'amin; Mount Libanon. Lebbeus, lebe'us.

Lecky, lek'i. Le Conte, lĕkont'.

Leda, le'da. Ledbury, lĕd'buri. Ledyard, le(d)j'urd.

Lee, lè'. ~ch, -tj. ~ds, -dz. ~k, -k. ~s, -z. 'vson, -sn.

Le Fanu, lef'unu. Lefevre, li-fev'r.

Leg..., leg'. ~äré, -rè'. bourne, -burn. ~er, ledj'ur, Leodegar. ~ge, leg', gett, -èt. /^h, leg. ~horn, -orn, Livorno. ~ree, -rè'.

Leicester, les'tr. Leidy, li'di. Leigh, lè. Leighlin, la'lin (lek'lin)fC). Leighton, la'tn; le'tn (amer. ortnamn). Leinster, lin'str, len'-. Leipzic, li'p-sik, Leipzig. Leisler, li'zlur. Leitch, lètj. Leith, lèth. Lei-trim, le'trim. Leixlip,là'slip.

Lejeune, ledjo'n.

Leiand, le'lund, (i Engi. ofta lèl'-und). Lelia, le'lja. Lely, le'li.

Lem..., lem'. ~an, -un; Lake nu, Genèvesjön. ~nus, nos, -nås. ~on, -un. priere, -pre'r. ~uel, -juål.

Len, len'. ~a, lè'nå. ~nard, -urd. ~nox, -åks. ~on, -ån. ~tulus, -tjulås. ^ville, -vil.

Leo, lè'à. ~fric, -frik. ~line, -lin. ~minster, lem'str (i Engi.), lem'instr (i Amer.). ~n, -n. ~nard, len'urd, Leonard, Lennart. ~nat0, -nå'-to. ^nidas, -n'idås. ~nora, -no'ra. ~ntes, -n'tez. pold, -pold (lep'old †). tychides, -tik'idez.

Lep..., lèp'. ~idus, -idås. ~ontine, -on'tin, a. lepon-tinsk. ^ton, -tn.

Ler..., le'r. ^na, -nå. ~nean, -nè'ån, a. lerneisk. ~wick, (-wik), ler'ik.

Les..., lèz'. -v-bia, -bjå. /x/-bian, -bjån, a. lesbisk, oj-bus, ~bos, -bås. ~keard, les'kfird. ~ley, ~lie, ~ly, -li. 'vmahago, -måhå'g6.

L'Estrange, listra'ndj.

Leth..., lèth'. ~am, -åm. bridge, -bridj.

Letitia, litisj'a. Letterkenny,

letrken'i. Lettice, let'is. Let-ty, let'i, F Letitia.

Leu..., lo', ^cas, -kås. ~ca-dia, -kà'djå. ~cadian, -kå'-djån, a. levkadisk. ^chars, -kårz. ^cippe, -sip'e. cippus, -sip'ås. 'vcosia, -ki'zja. ~cothea, -k6'thea. ~ctra, -ktrå.

Lev..., lev', ^en, -n, (tifv. le'vn). mening, -ning. ~er, le'vr. berett, -året. ~eson-Gower, lèvsng6'år. le'vi, Levi. ~itt, -it.

Lew..., lo', ~es, -is. ~is, -is, Ludvig. »Jsham,-isjåm. viston, -istn. ~kner, -knår. nwsome, -sum.

Lexington, leks'ingtn.

Ley... ~den, li'dn. ^land, lè'lånd. ~ne, la'n. ~ton, la'tn.

Lib..., lib', ^anus, -ånås, antik. Libanon. ~by, -i, F Lisbet. ~eria, libè'rià. ~e-rius, libè'riås. ~erton, -ur-tån. ^itina, -iti'nå. ~ya,-jå, Libyen, ^yan, -jån, a. libysk.

Lichfield, litj'feld.

Licinius, lisin'jus. Lick, lik.

Liddel(l), lid'l. Liddesdale, lid'-ezdål. Liddon, lid'n.

Lieber, le'br. Liege, äfv. le'dj, Luttich. Lieven, le'vn.

Liff, lif'. ~ey, -i.

Lightfoot, li'tfut. Ligonier, lig'-ånèr, ---'.

Liguria, ligo'riå, Ligurien. ~n, -n, a. ligurisk.

Lil..., lil'. ^burne, -burn, r^ian, -jun. --vis, li'lis. ~ith, li'lith. ^lington, -ingtn. liput, -ipåt. 'vlo, -6. ~ly, ^y, -i. ~ybæum, -ibè'åm.

Lim... le'ma (i Peru), li'må (i Nordamer.). r^ehOUSe, li'mhaus. ^ekilns, li'mkinz. ^erick, lim'urik. ~es, li'mz. ~merstone, lim'rstån.

Lin..lin'. —acre, -åkr. coln, ling'kn. >vd, -d. dabrides, -dåb'ridèz. /vde-say, -zi. redfield, -dfèld. —-dlsfarn(e), -disfåra. —dley, -dli. — dores, -dè'rz. — dsay, -zi. ^et, -ët'. ^gard, ling'-gurd. —kinwater, ling'kin-wåtr. —klater, lingk'latr. —ley, -li. ^lithgow, -lith'g6. —næus, -è'ås, Linné, —neil, -1. —nhe, -è. —us, li'nus. —stead, -stëd. —thwaite, -thwa't. —ton, -tn. —wood, -wud.

Lionel, li'ånël. Lionnesse, li&nës'.

Lipari, lip'ari. Lippincott, lip'inkot.

Liris, li'ris. Lirriper, lir'ipr.

Lis... —a, li'za, F Lisa. burn, liz'burn. —doonvarna, lisdonvå'rnå. —keard, lis-ka'rd. —le, lè'l. —leigh, liz'li. 'vmahago,lizmuha'g6. —more, lizmo'r. —son, lis'n. —ter, lis'tr. —towel, lis-tè'èl.

Litchfield, litj'feld.

Lith..lith'. —gow,-g6. —uania, -jua'nja, Litauen, /vuanian, -jua'njun; a. litauisk; s. litauer.

Litt..lit'. ~imer,-imur. —le-borough, -lburu. —lehamp-ton, -lham'tn. —le Röck, -lrék'. —leton, -ltun.

Liv..., liv'. —adia,-à'djå. —er-mere, -rmèr. —erpool,-rpol. —ersedge, -rsëdj. — ia, -jå. —ingstone, -ingstn. —ius, -jus. —onia,-o'njå, Livland. —onian, -o'njun, a. liv-ländsk; s. livländare. —y, -i, Livius.

Lizard, liz'urd. Lizzy, liz'i, F Lisett.

Lian..., Ian'. —badarn Fawr,

-buda'rnvaur. —bedr, -bèd'r. —beris, -bër'is. —daff, -dåf'. —dilo, -di'lo. —dovery, -d6'-vuri. —dudno, -did'ni. elly, -ëth'li. — erchymedd, -urkim'èth. — fyllin, -vith'-lin. — goilen, -goth'lln. —-idloes, -idles, --'-. —rwst, -ro'st. — trissant, -tris'nt.

Llewellyn, luël'in. Loates, lè'ts.

Loch, l6k\ /vaw, -å'. —ee, -e\

»viel, -4'1, -jèl. —invar, -fn-vå'r. —maben, -ma'bn. nagar, -någå'r. —winnoch, -win'uk. —y, -i.

Lock..., <v6, lok', —er, -r. —erbie, -rbi. —hart, -urt. ~sley, -sli. —wood, -wud. ~yer, -jår.

Locri, li'kri, pl. lokrer. —ne, l6kri'n. —s, lo'kris.

Locusta, lokus?tå.

Lod..lod'.

Lof(f)oden, lof6'dn.

Loftus, lof'tus. Lofty, l6f'ti.

Logan, l6'gn. Logie, lè'gi.

Lok, l6k\ —e, —i, l6'ki, Loke.

Lolah, lè'lå. Lollius, lol'jus.

Lomond, 16'mund.

Londonderry, lundnder'i.

Long, long'. — Branch,-brånsj. —champ, -sjum. —don, -dn. ~fellow, -fèlè. —ford, -furd. —forgan, -fo'rgn. — Island, -l'lund. —meadow, -mëdo. — Niddrie, -nid'ri. —ridge, -ridj. —street, -strèt. —-sword, -sèrd. —ton, -tn. —-wood,-wud. —worth,-wurth.

Lonsdale, lonz'dal.

Loo..., lè'. —-Choo, -tjo'; the t>» Islands, Liukiuöarna. —e, lo. ~mis, -mis, lum'is. —p, -p.

Lor..., lor'. — brulgrud, -brul'-grud. —enzo, -èn'zè. —-imer, -imur. —n, —ne, lo'rn. —requer, -rèkur. —ry, -i.

Los... —berne, loz'burn. —-sie, los'i. —twithiel, lost-widh'l.

Lot, l6t', Lot. Lothair(e), lo-tha'r, Lotar. Lothbury, loth'buri. Lothian,lo'dhjun.

LOU, lo', F Ludde (Ludvig). —-dön, —doun, lau'dn.

Lough, luf (familjenamn). —b0-

rough, -buru. —or, laugo'r. —rea, lokrà'. —rigg, -rig.

LOUie, lo'l, F Loya (Lovisa).

Louis % lo'is, Ludvig, —a, lue'za, —ise, lue'z, Lovisa. —iana, luiziån'å. —ville, -vil (lo'ivil †).

Lourie, lau'ri. Louth, lau'dh. Louvain, luva'n, Löwen.

Lov..., lüv'. —at,-ut. —ejoy,

Lycia

-djoj. <vel(l), -1. —eridge, -ridj. ^ett, -it. Low, ^e, 16'. ^ Countries,

-küntriz; the Nederländerna. —ell, -ul. —er, lau'-år. —es, -z. — estoffe, -stof. —estoft,-stèft. —man,-mun. — ndes,lau'ndz. —th, lau'dh. —ther, -dhur, lau'dhr.

Luard, lo'urd.

Lubberland, lub'rlånd, skämts. SlarafEenland; förr äfv.: London.

Lubbock, lub'uk. Lubin, lo'bin. Lubnaigh, lo'bnug.

Luc... —an, lo'kn, ~anus, lukå'nås. —ania, luka'nja, Lukanien. 'vas, lo'kus, Lukas. —e, lo's, F afv. Lucia. —entio, losen'sjo. —erne, luse'rn, Luzern. —ia,lo'sjå, Lucia. —ian, lo'sjun, —ianus, losja'nus. —iana, lo-sjan'a. —ilius, losil'jus. —-inda, losin'då. —io, lo'sj6. —ius, lo'sjus. —know, luk'-nau. —rece, lo'kres, —retia, lokrè'sjå, Lukretia. — retius, lo'kresjus. —ullus, lo-kul'us. —y, lo'si, Lucia.

Lud, lud'. —gate, -git. ^milla, -mirå.

Lugar, luga'r. Luggnagg, lug'-

någ.

Luitprand, lo'itprand.

Luke, lo'k, Lukas. Lukin, -in.

Lum..., lum'. — bey, -bi. —-ley, -li. —phanan, -phan'un. —pkin, -kin.

Lun, lun'. —carty, -ka'rti. —-din, -din. —dy, -di. —e, lo'n.

Lupin, lo'pin.

Lurgan, le'rgn. Lurline, le'r-

lin, Lorelei.

Lus... —atia, losà'sjå, Lausitz. —atian, losa'sjun, a. o. s. af föreg, —combe, lus'-kum. Lushington,lusj'ingtn. —itania, losità'njå, antik. Lusitanien (: Portugal).

Lutetia, lote'sja, antik, o Paris).

Lut..., lo't. —in,-in. —on,-n. —terworth, lut'rwurth. —t-rell, lut'rel.

Luxemburg, lulcs'mberg.

Luzerne, luze'rn a Nordamcr.).

Lyall, li'ål.

Lye... —eum, lise'um. ^ia,

lisj'a, Lykien. ~ian,lisj'ån, a. lykisk. ^Idas, lis'idus. coming, likim'ing. ^urgus, likl'rgås.

Lydford, lid'furd. Lydia, lid'ja, arv. Lydien.

Lye, ll\ -ål. Lyford, llf-ård.

Lyle, li'1. Lyly, lil'i.

Lyme Regis, limrè'djis. Lymington, lim'ingtn.

Lyn..., lin', ^am,-åm. ~ch, -sj. ~chburg, -sjberg. combe, ling'kum. ^dhurst, -dhårst. ~don, -dn. <^dsay, -zi. ~e,li'n. ~mouth,-muth.

lin. ~n Regis, -rè'djis. ^ton, -tn. ~wood, -wud.

Lyon, ll'un. ~nesse,-ès'. ~s,-z.

Lys, le's. ~ander, lisan'dr. ~imachus,lisim'åkus. gingham, lis'ing-um. ^ons, li'-sånz. ~tra, lis'tra.

Lytham, li'dhum. Lythe, li'dh.

Lyttleton, litfltån. Lytton, lit'n.

Lyveden, li'vdn.

M,

M', Mc, mak.

Mabel,ma'bl. Maberley,må'brli.

Mac..., mak'. ~Adam,-åd'um. ~ Alpine, -ål'pin. ^ Ardell, -a'rdl, ^arthur, -a'rthur. ~arthy, Mc Carthy, -a'rthi. ~artney, -a'rtni. M'Carty, -å'rti. ^aulay, ~ Auley,-å'li. 'v/beth, -bèth'. ~ Briar, -bri'ur. ~ Callum, -å'låm. ~ Avoy, -åvoj'. ~ Candlish, -an'dlisj. ~ C hey ne, -sjå'n. ^v/ Clellan, -lel'un. ~cles-field, -lzfèld. ~-Clintock, -lin'tuk. Mc Closkey, -lès'ki. ~-Clure, -lo'r. M'Connel, -6n'l. Mc Cormick, -ér'mik. ~-Cosh, -6sj'. Mc Crea, -ra'. 'N/ Crie, -rè'. ~ Crosskie, -r6s'ki. ~ Cullagh, -ul'å. ^ Culloch, -ul'uk. ~ Donald, -d6n'uld. ~ Donnel, -d6n'l. ~ Donough, -don' . Mc Dou-gal(l), -do'gl. Mc Dowell, -dau'ul. ^duff, -duf'. ~ Duffee, Mc Duffie, -duf'i. ~ Eagh, -è'. ~ Ewen, -u'in.

Macedon, mas'edun, vani. ~ia, -dè'njå, Makedonien. ~ian,

-d^njån, a. makedonisk; s. makedonier.

(Mac)farlane, -få'rlån. ~far-ren, -far'un. ~fie, -fi'. ~fin, -fin'. Mc Fingall, -fing'gl. ~ Flecknoe, -flèk'n6. M'Gar-el-Hogg, mågår'ulh6g. M' Gee, Mc Gee, måge'. ~ Geo-ghegan, -gè'gn. ~ Gerald, -djer'uld. ~gillicuddy, -gil'-ikudi. ~gillivray, -gil'ivri. ^ginn, magin'. ~gregor, magreg'ur. M'Guyre, måg-wi'r.~heath,-hè'th. ^ Hugh, -hu', ^hyntleth, måhånt'-lèth. ^ lan,-i'un. ^ llvaine, -ilva'n. ~ Intyre, -inti'r. Mc Ivor, -i'vr. ^karel, -urèl. ~karness,-å'rnës. ~kay,-å', -i'. Mc Kean, -è'n. ^kenzie, Mc Kenzie, -en'zi. M'Kevin, -e'vin. ~key, -i. ~kinaw,-inå, -inå'. <^kinlay, Mc Kinley, -in'li. <N/kinnon,-in'un. ~kin-tosh, -intosj. ~klin, -lin'. knigbt,-ni't. ^worth,-wurth. klagan, -lag'un. Lane, -là'n. ^laurin, -ld'rin. lean, -lå'n. ~leany, -là'ni. ~leay, -la'. M'Lennan, -lën'-un. ^leod, -lau'd. ~lise, -le's. ^lure, -lo'r. ~ Ma-hon, -måhè'n, (-måè'n). ~ Morrough, ~ Murrough, -mur'6. ~ Morian, -mo'r-lun. ~ Nab, -nab'. ~nagh-ten, -na'tn. ~neil, -nè'l. ~omb(e), -o'm. ~on, ma'kn. ~ Phelim, -fel'im. ~ Pher-son, -får'sn. ~qua(r)rie, -wor'i. ^quoid, -woj'd. 'v,-raw, -rå'. ~ready, -re'di. ~robius, -10'bjus. ~room, -ro'm. ~ Sveeny, -swe'ni. ~ Tavish, -tav'isj. ~ulloch, -ul'uk. ~ Vittie, -vit'i. ~ Wheeble, -hwe'bl.

Mad..måd'. ~den, ~don, -n. ~dox, -uks. ~eley, ma'dli. ~eline, -lin, Magdalena. ~ge, mådj', Magda, nwison, -isn. ^ox, -uks. r^ras, -rås'. ~rid, -rid' (i spaa), -rid (i

Amer.). ~yS0ll, -ISn.

Mæander, mean'dr. Mæcenas, mèsè'nüs. Mælar, ma'lur; Lalce Mälaren. Mænad, me'nad, (pl. -z, /v/es, -èz), menad.

M af fit, måfit.

Mag, måg', förk. af Maggy. dala, -dålå. ~dalena, -dålé'-

nå (sod). Ådalen, -dålën, ^dalene, -dulèn, Magdalena; (må'dlin) College. ~ee, -è'. ^ennis, -en'is. ~gy, -i, F Margret. ~inn, -in. ~og, ma'gug. ~uire, -wi'r. ~yar, måd'jår, s. o. a. magyar(isk).

Mah..., må. ~an,-hån'. ~di, ma'di. -hå'. ~m(o)ud, mo'd, Mahmud. ~omet, -h6m'et, (må'humèt)f(, mà'-humèt)fC), Muhammed. -ho'n,-ho'n, (ma'un). ~ony, -h6'ni. ~oun(d), -hau'n(d), förakti. för Muhammed, ratta, måråfå, en maratt.

Mai..., ma'. ~da, -då. ^dstone, -dstn. -n; the Main. ~na, mi'na. ~ne, -n. tenon, -ntënun. ~nwaring, mån'uring. utland, -tlund.

Majoribanks, må'rtjbångks.

Mal..., mål'. ~achi, -uki, Malakias. ~agasy, -ugåsi, ^agese, -uge'z, a. malagas-sisk; s. malagasser. growther, -ugraudhàr. ~a-prop, -uprop. ^aysia, -å'zjå,

gemensamt namn för Ostindiska

öarna. ~by, ma'lbi. ~den, må'ldn. rv,chusf -kus. 'x,-colm, -kum. ^desen, må'ld-sin. ~dives, -diyz; the Malediverna. nwdon,må'ldn. ^et, -ët. ~fy, -fi. ~in, -in. ~kin †, ma'ldn, F Maja. let, -ët. ^ling, må'ling. loch, -åk. ~lory, -6'ri. low, -6. 'N/mesbury, ma'mz-båri. ~one, -o'n. ^pas, -pus. ~ta, måJltå. ~tby, ma'ltbi. ~te-Brun, må'ltë-brun. ^thus, -thus. ~ton, ma'ltn. ^travers, -tråv'års. ^vern, ma'lvurn. ^volio, -vo'ljo. ~wah, ma'lwa.

Mam..., måm'. lil|ius, -il'jus. ~mon, -un.

Man, mån'. ~asseh, -ås'ë, la-nasse. ^chooria, -tjo'ria, Mantsjuriet. ~dalay,-dålå'. ~dane, -dà'nè. ^deville, -dëvil. ^es, ma'nez. ~etho, -èthè, -èth'è. ~fred, -frèd. /^galore, mânggålo'r. ^ger-

å: fatc, å: far, å: fall, å:

fat, å: fast, è: mete, è: met, é: lier, 1: fine, i: fin, i: fir,Mangerton

ton, mang'grtum. ^gles, mang'glz. ^hattan, -hat'n. ~ilius, -il'jus. ~itoba, -itå-bå', -it6'bå. ^vkasser, -kås'-år. ~ley, -li. ~lius, -lius. ~nering, -uring. ~ners, -urz. filing, -ing. ~nock, -uk. ~nus, -us. ~nyng(e), -ing. ~sel(l), -si. ~sfield, -zfèld. ~t, -t. ~tchooria, se <\>ch... ~tell, -ti. ^tinea, -tinè'å. rctua, -tjuå. ^tuan, -tjuun, a. o. 5. af föreg. ~liel,

-juul. ~utius, -u'sjfis. wood, -wud.

Map, map. ~es, ma'ps. ~le-son, ma'pls&n. ^lestead, må'plstëd.

Mar..., må'r. ~athon, mår'-uthun. ~blehead, -blhèd'. ^cellus, -sel'us. ~cet, -set. ^ches, -tjëz. 'vchmont, -tjmunt. ~cia, -sja. ^cius, -sjus. ^comanni, -kuman'i, pl. markomanner. ^cus, -kus, Markus. ~cy, -si. donius,-dà'njus. ~ee,måré'. ^gallaway, -gal'uwi. ~ga-relon, -går'ëlun. ~garet, -gurèt, Margareta, ^gate, -git. ~gery, -djuri, F Marikka. ~get, -djèt, F Margret. ~gie, -dji, F Marit. ~ia, mari'a, Maria. ~ian, mà'riån, Marianne, 'viana,

m arian'å (personnamn); måri-an'a (geogr. namn); the ~ Islands, Marianerna. anne, màriån', Marianne. ~ina, -l'na. ~ion, rnar'iun, Fäfv.Majken. ~ius, ma'rius. ~jory, -djuri, se ~gery. joribanks, -tjbånks. ~k, -k, Markus. ~kham, -kum. kinfield, -kinfèld. ^kleham, -klhåm. ^Iborough, -lburu, m ~loes, -loz.

low(e), -\6. ~maduke, -mu-duk. ~mion,-mjån. ^rnara, ~mora, -mura. ~0, må'r6. ~onites, mår'ånits, pl. ma-roniter. ~ple, -pl. ~quesas, -kà'sås. ~quez, -kå's. ~rall, -ål. ~ryat, ~yott, mar'iut. ~sden, -zdn. ~seil!es, -sa'lz, Marseille. ~sh, -sj. shal(l),-sjul. ~sham,-sjum. ~ston, -stn. ~tha, -thå, Marta, Märta, ^tial, -sjål,

/vialis, -sja'lis. ~tin, -tin. 'vtineau, -tin6. ^tius, -sjus. ~tin, -tin. ^uja, maro'dja. ~vel(l), -vi. ^wood, -wud.

Mary, ma'ri, Maria. ~borough, -buru. ~culter, -ko'tr. kirk, -kurk. ~!and, -land. ~port, -p8rt.

Mascat(e), Maskat, maskat'. Masefield,må'zfèld. Masham, masj'um. Mas(s)inissa, må-sinis'a. M aske |y ne, mas'ke-lin. Masovia, mås6'vjå, Ma-sovien.

Mass..., mås', ^achusetts,

-utjo'zets. ~agetæ,-ådj'ëté, pl. massageter. ~ey, -i. ~illon, -ilun, (ortnamn). inger, -indjur. ~on, -un. ^ouah, ~owah, Masua, -uå.

Mat, mat', F Matte; Metta. apan, -upån\ ^cham, -tjum.

Math..., måth\ ^eson, -ësun.

~eW, -U (familjenamn). ~eWS, -UZ. ~ias, -l'us (familjenamn).

Mat(h)ilda, matil'da.

Mat..., mat'. ~lock,-l&k. tathias, -uthi'us. ^thew, math'u, Matteus, ^thias, mathl'us, Mattias. ~tie, ~ty, -i, F Tilda. ~urin,

-Urin (familjenamn), o^y, må'ti.

Mau..., må', ^chline, -klin, mok'lin. ~d(e), -d, Magda. ~dlin, -dlin, Malin, /vdsley, -dzli. ~gry, -gri. -1.

~n, -n, F Lena. ~nder, -ndr. ^ritania, -rita'nja, Mauritanien. ~rice, -ris, mér'is, Maurits, Morits. ~ritius, -risj'ås. ~ry, -ri. ~se, -z.

Max..., maks'. ~entius,-en'-sjus. simian, -im'jun, IV-imianus, -im jå'nås. ^imilian, -imil'jun. ^imus, -imus. well, -wèl.

May, ma', F äfv. Majken, Mia. ~bole, -'bAl. ~er, -ur. ~es, -z. ~hew, -hu. ~n, -n,mi'n. ~nard, -nurd. ~ne, -n. nooth,-no'th, (-noth)fC). waring, man'uring. ~o, -6. ^sville, -zvil.

Mazeppa, måzëp'å.

Mead, ~e, mè'd. ~ley, -li.

Meagher, me'gr. Meagles, -glz. Mearns, me'rnz. Meath, m4'dh.

Med..., med', ^burn, -burn. ~ea,mèdè'å. ~hurst,-hurst. ~ia, me'dja, Medien. ^ina, -è'nå, -l'na (i Engl. o. Amer.).

~ora, -6'rå. ^way, -wi.

Meg, mèg', F Greta, ^abazus, -åbà'zås. ~æra, mëdié'rå.

4 4 . 4 2

~ara, -ara. ~aris, -ans. ~arian, -a'riun, a. (afv. aric, -ar'ik) o. s. af föreg. ~gy, -i, F Greta.

Mehemet Ali, ma'hemet å'li.

Meigle, me'gl. Meigs, meg'z.

Meikle, me'kl. ~ Ferry, -fèr'i. ~hose, -hèz. ^john, -djén. ~wham, -hwåm.

Mel..., mel'. ~anippus, -unip'-us. ^bourne, -burn. ~bury, -buri. ~chizedek, -kiz'ëdëk. ^combe,-kum. ~eager, mè-lëà'gr. ^ibæus, -ibe'us. issa, -is'å. ^ksham, -ksjum. ~moth, -muth. ~os, me'lus, Melos (Milo). ~rose, -rè'z, -r6z. ~ton, -tn. ^usina, -use'na. ~ville, -vil.

Mem..., mem'. ~minger, -indjur. ~mius, -jus. ~non, -nun. ^phis, -fis.

Men..., men'. ~ai, -i, -à. ander, -an'dr. ~dip, -dip. ~doza,-do'za. ~elaus,-èlå'-us. ^enius, -e'njus. ~es, mè'nèz. ~nes, -is. ~nonist, -unist, ~nonite, -unit, men-nonit. ~teith, -tè'th. ^tz, -ts, Mainz.

Mephistopheles, mëfistéfëlèz, Mephostophilis, -ustof'ilis.

Mer..., mè'r. ~cia, -sjå. cian, -sjun, a. o. 5. af föreg, ^cutio, -kü'sj6. ~dle, -dl. r^edith, mèr'idith. ~es, me'rz. ~ioneth, mèri6n'ëth. <vivale, mèr'ivål. weather, mër'iwèdhur. ~lin, -lin. ~om, me'rum. ~oe, mèr'-uè. ~ope, mer'upe. ~owing-ian, mèruwin'djun, ~wing, -wing, en meroving. ~rick, mer'ik. ~rilies, mër'iliz. ^rimack, mër'imåk. ~se, -s. ~sey, -zi. ~thyr Tydvil, -thur tid'vil. ~ton, ~toun, -tn. -v. ~vyn, -vin.

Meshech, mè'sjëk, Mesak.

Mes...,mës'. ~opotamia,-upu-ta'mja, Mesopotamien. salinaj-Mi'na. ~sena, -4'nå,

hi note, bi do, è: nor, 6: not, i: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: lias.Messene

—sene,-è'nè. —senia,-e'nja, Messenien. 'vsenianj-e'njun, a. o. S. af föreg. — SiaS, -l'us, Messias. ~tino, -tè'n6, tizo, -tè'zè, mestis.

Met..., met', —a, me'ta, F Meta (Margareta). ~calf, -kaf. ~eyard, me'tjurd. ~huen,

mèth'lIU.11 (familjenamn); mi-tho'un (ortnamn i Amer.).

selah, methu'sela. ~hyen, mëth'jån. ~(t)ius, -jus.

Mewburn, mu'burn. Mewtas, mu'tus.

Mexico, mëk'sik6. Meyrick, må'rik.

Mi..., mi'. ~all, -ul, mjå'1. ~aulis, mjau'lis. ~cawber, mika'br. ~cah, mi'ka, Mika.

Mich, mik', F Mickel. ~ael, ml'kl, Mikael. ~al, mi'kl. ~elli, -el'i. ~igan, misj'-igun. ~ilimackinac, misjili-mak'ind.

Mick, mik', ~ey, -i, F Mickel. ~le,-l. ~lethwaithe,-lthwät.

Mid..., mid'. ~as, mi'dus. ^dleburg(h), -lblrg. ~dle-ham, -lhåm. ^diemarch, -lmårtj. ~dlemore, -lmèr. ~dlesb(o)rough, -lzb(u)ru. ^dlesex, -lsëks. ~dleton, -ltån. ~dletown, -ltaun. ^dlewich, -lwitj. Midgley, midj'li. ~hurst, -hårst. ian, -jun. ^ianite, -junit, midianit. ^ianitish, -juni'-tisj, a. midianitisk. ^leton, -ltun. ^iothian, -lè'dhjun.

Mifflin, miflin. Miggs, migz. Miguel, migël'.

Mike, mi'k, F Mickel.

Mil..., mil', ^an, -un, -ån', Milano. ~burn, -burn. dendo, -dën'dè. ^denhall, -dnhål. ^dmay, mi'ldmi. ~dred, -drëd. ^e End, mil ënd'. ~es, mi'lz. ~ford, -furd. ^lais, -å'. ~lar, -ur. ^Ibrook, -bruk. ripört, -port. ~ls, -z. ~ly, -i. oj-man, -mun. ^ne, -n, skoti. mil. ~nes, -nz, -z. ^ngavie, -gi'. ^nethorpe, -thè'rp. ~o,

mi'l6 (personnamn); mè'lè (geograf. namn). ~tfades, -ti'udez. ~ton, -tn. ~vey, -vi. /v-waukee, -wa'ki.

Min..., min'. ~a Road, mi'na rèd. ~a, me'na, F Mina. ~ch, -sj. ^chinliampton, -tjinbam'tn. ^cing Lane, -sing län. ^ehead, mi'nhed. ^elia, -el'a, F Minett (Vilhelmina). ~erva, -è'rvå. hinnick, -hin'ik. ^greiia, -gre'lja, Mingrelien, ^gre-lian, -gre'ljun, a. o. s. af föreg. ~na, -å, Minna, ^neapolis, -jap'ulis. ^nehaha, -iha'ha. ^nesota, -iso'ta. ~nie, ~ny, -i, F Minna. ~ns, -z. ~ories, -uriz. ~os, mi'nus. ~ot, mi'-nut. ~otaur(us), -6tå'r(us). ^v/Ster, -stur. ^to, -t<^. turnæ, -tl'rnè. ~ucius, mi-nu'sjüs.

Miquelon, miklon'.

Mir..., mir'. ~abel(l), -tibël. o»amachi,-umusjè' amichi, -umisjë'. ~amont, -umont. Luanda, -an'da. afield, mi'r-fèld. ^iam, -ium, Mirjam. ~za, -mi'rza.

Mis..., mis', r^enum, -é'nåm. ~sissippi, -isip'i. ^solonghi, -ul6ng'gi. ^souri, -o'ri.

Mit..., mit', ^cham, -tjåm. ~chel(l), -tjël. ~chill, -tjil. ~ford, -furd. Mithras, mi'-thrås. Mith ridates, mitbri-da'tez.

Mizen Head, mizn'hed.

Mnemosyne, nèm6s'inè.

Moab, m6'åb. ~ite, -it, moabit, vitess, -itès, en moabi-tiska. ^itish, -i'tisj, a. moa-bitisk.

Moberley, mè'brli. Mobile, mobë'l.

Mod..., m6d'. /v^bury, -båri. ~in, mè'din. ~red, -rëd.

Mæris, me'ris. Mæsia, me'sja, Mesien. Mæso-Goth, me'su-g6th, mesogot.

Moffat, m6f'ut.

Mohegan, muhe'gn. Mohecan, mubèk'n. Mohican, m6'-hikn. Mohun, m6'hun.

Moi..., m6j'. ~dart, -durt. ~gne, -n. -r. ~ra, -rå. Mokanna, mokan'a.

Mol..., m6l'. ~ay, -ä'. ~d, mè'ld. ~davia,-då'vjå, Moldau. ^davian, -da'vjun, a. af föreg. ~esworth, m6'lz- , wårth. ~0SSi, -6s'i, pl. molosser. ~ton, m6'ltn. ~uc-ca, -uk'å. ^yneux, -inu.

Momus, m6'mus.

Mon, mon', ~a, mè'nå, aidre namn för Anglesea. ~aghan, -ukån. ~aro, -å'rè. ~boddo, -bod'6. ~ck, mångk. ~ck-ton, mungk'tn. ~creiff, -kre'f. ^flathers, -flådhurz. ~golia, -go'lja, Mongoli-en. ~ica, mè'nikå. ^iplies, -ipliz. ~k, mångk. barns, mångk'bårnz. ~k-land, mungk'lund. ~kton, mungk'tn. r^mouth, -m&th. ~now, -u. ^omotapa, -umu-tå'på. ^ongahela, -ongåhè'-lå. ~ro, ~roe, månr6'. ^ro-via, -rè'vjå. ^tacute, -tåkut. ~tagu(e), -tågu. ^taigne, afv. -tå'n. -^tana, -tå'nå. ^tanus, -ta'nus. ~tcalm, -tka'm. ^teagle, -te'gl. ~tefiore, -tèfjè'rë. ^teith, -te'tb. ^tenay, -tënå'. tenegrin, -tènå'grin, a. o. s. montenegrin(sk). ~terey, -tërà'. ^tevideo, -tëvid'jo. ~tfort, -tfurt. ^tgomery, -tgum'uri, mung6m'uri. ~t-pelier, -pel'jur (i Amer.). ~t-real, -triå'1. ~treville,-trvil. ~trose,-tr6'z. ~royd,-troj'd. 'v/tserrat, -tsëråt'. ^zie, -zi.

Moodies, mo'diz.

Moor, mè'r. ~croft, -kr6ft. ~e, mor, m6r. ^fields, -fèldz. ^gate, -git.

Mopes, m6'ps. Mopsus, m6p'-sus.

Mor..., m&'r. ~a, -å. ^an, muran', ^at, mura't, Mur-ten. ~ay, mur'i. ^daunt, -dunt. ^decai, -dëki, Mor-dekai. ~dred, -drëd. r^e, mè'r. ~ea, murè'å, Morea, ^ecambe, -kam. ~(r)ell, m6rèl'. ~esby, -zbi. ^eton, -tn. ^gain, -gn, Morgana, ^gan, -gn. ^iah, m6ri'å. iarty, mérjå'rti. ~ier, mor'-jur. ^ison, mér'isn. ^land, -lånd. ~ley, -li. ^nay, -ni. 'V/OCCO, murèk'è, Marokko. ~peth, -pèth. ^pheus, -fus, -fjus, Morfevs. ^phy, -fi. ~rice, ~ris, mérls. ~rison, m6r'isn. ^temar, -tèmår. ~timer, -timår. ^tlake,

d: fate, å: far, å: fall, k: fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,/fs Mindre brukligt. - BB - † Föråldradt.

Morton

-tlàk. ~ton, -tn. ~us, -us. ~ven, -vn.

Mos..., mos'. ~covy, -kuvi, Moskoviet. ~covite, -ku-vit, moskovit. ~cow, -ko, Moskva (staden). ~es, mo'-ziz. ~kwa, -kwå, Moskova (floden). ~sgiel, -gè'l. ~sley, -li. ~tyn, -tin.

Motherwell, mudh'rwel. Motley, mot'li.

Mott, mét'. ~eux, -u. ~ram, -rum. Mouat, mau'ut.

Mould, mè'ld. -1.

Moulin, rno'lin. Moulton,m6'ltn.

Moultrie, mo'(l)tri.

Mount, maunt. ~joy, -djoj'. <vmellick, -mel'ik. ~morris, -mor'is. ~pleasant,-plëz'nt. ~rath, -rå'th. ^sorrel, -sir'l.

Mourne, mo'rn.

Mow... ~att, mau'ut. ~bray, m6'bri. ~cher, mau'tjur. ~ee, mo'e. Moxon, mék'sn.

Moy, méj'. ~le, -1. ~sey, -zi. ~unes, -o'nz.

Mozambique, mozambe'k.

Mucius, mu'sjus.

Muckle..., muk'l. ^thrift, -thrift, ^wrath, -rath.

Muddlebury, mud'lburi. Mudge, m&dj'. Mudie, mu'dl, skoti. mo'di. Mugby, måg'bi.

Muggleton, mug'ltn. Etonian,

-t^'njun, anhängare af M.

Muir, mu'r. ^head, -hed. kirk, -ki'rk.

Mul..mul'. ~caster, -kåstr. ~ciber, -sibr. ~der, -dr. ~grave, -grav. mul.

~la,-a. ~laghbrack,-ubrak. klingar, -inga'r. ~och, ^ock, mii'luk. ~rea, -rà'. ~ready, -redi. ~ton, -tn. ~vius, -vjus.

Mumbo Jumbo, mum'bu djum'-bo.

Mummius, mum'jtU.

Mun, mun, F Edmund. ~della, -del'a. ~go Park, mung'gu pa'rk. ~ich, mu'nik, München. ~noch, -uk. ~roe, -r6\

Mur..., me'r. ~chison, -kisn. ~doch, -duk. ~dstone, -dstn. ~e, mur. ^freesborough,

-frèzburu. ~phy, -fi. ~ray, mur'i. ~rumbidgee,murum-

hldyL

Mus..., mås'. ~grave, muz'-grav. spratt, -prat. ~sel-borough, ^selburgh, -lburu.

Mutgrave, måfgràv. Muthill, mu'thil.

My..., mi'. <vcale, mik'ale. ~cenæ, -sè'nè. <%Jitta, -lit'a. ~lne, mil'n. ~ron, -run. ~rra, mir'a. ~sia, misj'a, Mysien. ^sian, misj'un, a. o. s. at föreg. ~sore, -so'r (-so'r). ~tilene, mitilè'né.

N.

Nääs, na's.

Nab, nåb', F Abigail, ^bes, -z.

Nacogdoches, nakudö'tjiz,-do'-sjiz.

Nadab,nà'dub. Nadgett,nadj'ët.

Nævius, ne'vjus. Naggleton, nag'ltn. Nahum, na'hum.

Nailour, na'lur. Nailsworth,

na'lzwurth. Nain, na'n, Nain. Nairn, Nairne, na'rn.

Nal, nal', F Nora (Eleonora). ~a, -a.

Namaqua, numa'kwa.

Namoi, nam'oj.

Nan, nån', F Nanna. ~a,-a, na'-na. ~aimo, -à'mè. ~cy, -si. rvgasaki,nanggusåk'i. -vgle, nang'gl. ~nie,-i, Nanna. tucket, -tuk'it. ^twich, -titj.

Naomi, na'omi, nio'mi.

Naphtali, nåf tuli. Napier, nà'-pjur.

Napoleon, nap6'ljun. /vian, -jo'njun, a. ar föreg.

Nar..., na'r. ~berth, -burth. ^cissa, -sis'a. ~es, na'rz. ~ova, -uvå, Narva. ~ra-ganset(t), narugan'set. ses, -sèz. ~va, -vå, Narva.

Naseby, na'zbi. Nash, nasj.

Nashua, nasj'ua. Nashville, nasj'vil. Nasmyth,nä'smlth.

Naso, na'so. Nassau, nås'å.

Nat, nat', F Natte (Nataniel). ~al, -al\ ~chez, -tjlz. chitoches, -tjitètj'is, naki-tusj'.

Nathan, na'thun, Natan. ~ael (bibi.), ~iel, nathan'jul, Natanael. Natty, nåti, F Natte

(Natanael).

Nau..., nå'. ~crates,-krutèz. s^gatuck, -gåtuk. ~nton,

Newcomen

-ntn. /vplia, -plia. ~sicaa,

-eik'ua. ^voo City, -v6' sit'i.

Nav.... nav'. ~ahoe, -uhè. an,-un. ~arin(o),-årè'n(o). ~arrese, -ure'z, a. o. s. na-varres(isk). ~er, na'vr.

Naw, nå'. ~orth, -urth.

Naxia, nakse'a, Naxos,nak's&s.

Naylor, na'lur.

Nazareth, naz'ureth, Nasaret.

Naze, na'z.

Neaqh, nà'. Neal(e), nè'1. Nea-mes,nè'mz. Nearchus,nèå'r-kus. Neate, ne't. Neath, ne'dh. Neaves, ne'vz.

Nebrasca, nebra'ska.

Nebuchadnezzar, nèbükudnëz'-ur, Nebukadnesar.

Nechinger, netj'indjur.

Necho, ne'ko, Neko.

Ned, ned', ~dy, -i, F Vadde

(Edvard).

Needham, ne'dum. Neelgherry,

nelger'i.

Nehemiah,nèhëmi'a,Nehemia.

Neil..., nè'1. ~gherry, -ger'i. -nèl. ~son, -sn. r^ston, -stn.

Neil, nël', ~y, -1, F Nellie. Nel-thorpe, -thorp. Nelson, -sn.

Nemæa, nèmè'a, Nemea, nè'm-jå. ~n, -mè'un, nè'mjån, a. nemeisk.

Nenagh, na'na, -nå'.

Nen, nen', ^nius, -jus.

Neoptolemus, nè6ptol'ëmus.

Nep..., nëp'. ~al, -å'l. ~ean, -è'un.

Nephele, nëfëlè. Nephin, nëf'-in. Nepos, nè'pus.

Ner... ~eus, ne'reus. ^issa, nëris'å. ~o, nè'rö. ~thus, ne'rthus. ~va, ne'rva.

Ness, nës'. ~us, -us.

Nestor, nès'tr. ~ius, -to'rius.

Netherwood, nèth'rwud. Net-terville, nëfrvil.

Neuse, nüs.

Neva, nè'vå. ~da, nëvå'då.

Nevile, Neville, nev'il.

Nevin, nëv'in. Nevis, nè'vls.

New, nü\ ~ark, -urk. ^berry, -bëri. abridge, -bridj. burgh, -buru. ^bury, -buri. ~buryport, -buripårt. ~by, -bi. ~castle, -ka'sl (ortnamn i Engl.), -kåsl (ortnamn i Amer.; eng. familjenamn). 'vCOmb, 'X;-come,-k&m.~comen,-kåm'n.

~degate, -dëgåt. ^ Forest, -f 6r'ëst. ~foundland,-f au'nd-lånd, -fåndlånd. oJngton, -ingtn. ^man, -mun. milns, -mil(n)z, -mil'(n)z. ^nham, -num. ~ Orleans,

-è'rliunz Engi., -orlè' nz Anier. ^port-Pagnell, -pèrt påg'-nål. ~ Radnor, -råd'når. ~ry, -ii. ^stead, -stëd. ton, -tn. ^town, -taun. ^ York, -jè'rk.

Niagara, niagara (njåg'-).

Nicanor, nikå'når. Niccols, nik'ulz.

Nice, nè's, Nizza; ni'se, Nike. ~a, Nicæa, nise'a.

Nich..., nik'. 'volas, -Ms, Nikolaus. ~ol(l)s, -ålz. olson, -Isån. Nicias, nisj'us.

Nick, nik', F Nikke (Nikolaus). ~leby, -lbi.

Nico..., nik'u. ~bar, -bår; the ~ Islands, Nikobarer-na. ~demus, -de'mus. ~las, -lås. ~l(l)s,-lz. ~lson,-lsun. ~medes, -me'dez.

Nigel, ni'djul. Niger, nl'djur.

Nightingale, ni'tingal.

Nigritia, nigri'sja, Nigritien

(Sudan).

Nile, nil; the Nilen. ^vS, -z. Nilsson, nil'sun.

Nimrod, nim'rfid.

Nin..., ni'n. -å, F Nina, rv/eveh, nin'eve, Ninive. ~us, -us. Niobe, ni'ube.

Niphon, nlfon', Nipon)f<, -p6n'.

Nith, nith. Nixon, nik'sn.

Nizam, nizåm'.

Noel, nè'ål. Noggs, n6gz. No-komis, nuko'mis.

Nolan, n6'lun. Noll, n6l, F Oliver. Nollekens, nol'ekenz.

Nootka, nutfkå.

Nor, nè'r. ~a, -å. n6r. ~folk, -fuk. ouham, -åm. ~ic, -ik, a. norisk. victim, -ikum. ^man, -mån. -v-manby, -munbi. ^mandy, -mundi, ^manton, -måntn. ~na, -nå. ~n(a)s, -n(å)z, pl. nornor. ~reys, n6r'iz. ^ridgewock, nor'idjw6k. ris, nor'is. ~th, -th. ^thal-lerton, -thal'rtun. ^tham, -thåm. ~thampton,-thåm'tn. ^thbrook, -thbruk. ~thcote, -thkåt. svthfleet, -thflèt.

~thleach, -thle'tj. ~thum-berland, -thåm'brlånd. thumbrian, -thåm'briån, a. af föreg. ~thwich, -thwitj. ~ton, -tn. ~val, -vål. wich, n6r'idj Engi.; nér'itj, nè'rwitj Amer. ~wood, -wud.

Nostradamus, nostrudå'mås.

Not,.., not'. ~man, -mån. ~t, nét. ~taway, -åwi. ~ting-ham, -ing'um. ~ting Hill,

nètfing hil.

Nova, no'vå. ~ Scotia, sk6'-sjå, Nya Skotland. ~tian, -sjån, novatian. ~ Zembla, - zëm'blå, Novaja Zemlja.

Nov(o)gorod, nov(å)går6d\

Novit, nd>'vit. Nowell, nau'ål.

Noy, noj. ~es, -z.

Nu..., nu'. ~bbles, nåb'lz. bia, -bjå, Nubien, ^bian, -bjun, a. nubisk; s. nubier. ^gent, -djënt. ~ma, -må. o^mantia, -mån'sjå. ^midia, -mid'jå, Numidien. ~mitor, -mitår. Nump, nump, F Humfrid.

Nun, no'n. ~eaton,"nån'ètn.

Nuttall, nåt'l.

Ny..., ni'. ~ack,-åk. ~sa, -så.

Nym, nim. ophidia, -fid'jå.

O.

Oadby, i'dbi.

Oak, ~e, o'k. ^burn, -burn, /vengates, -ngàts. afield, -fèld. ^ham, -åm. ^ington, -ingtn. ~land,-lånd. ~ley, -li. ~worth, -wårth.

Oates, ots.

Ob, ob'. ~adiah, 6bådi'å, Obadja. ~an, 6'bn. ~eid, -å'id. ~eron, -åron. 6'bi, Ob. ~idicut, -id'ikåt.

O'Brien, èbri'ån. 0'Callaghan, 6kåråhun. 0'Carroll,6kår'ål.

Occam, ok'um. Occleve, ék'lèv.

Oceana, ésè'ånå. Oceania, èsjå'-njå, Oceanien.

Ochil, 6'kil, èk'il. ~tree, -trè.

Ockenden, ék'ndn. Ockham, ék'um. Ocmulgee, 6kmål'gè.

Oconee, 6kö'nè.

O'Connel, okon'l. 0'Con(n)or, ékon'ur.

Octavia, 6ktå'vjå. ~n, -jun, ~nus, -jà'nås. Octavius, -jus.

Odenathus, odënå't(h)ås.

Odger, odj'år.

Odiham, è'dihåm. Odin, 6'din.

Odo, o'do. ~acer, -å'sr. herty, odo'hårti.

0'Donnel, odén'l. 0'Donovan, 6d6n'åvån.

Odysseus, odis'us,-jus. (Edipus, ëd'ipås. CEnone, eno'ne. (Eta, è'tå. GEtean, è'tjån, a. af föreg.

Offley, of'li. Offord, of'ård.

Og, o g. ~den,-dn. ~ilby, 6'gil-bi. ~ilvie, 6'gilvi, (ogil'vi). ~le, 6gl. ~lethorpe, 6'gl-thèrp. ~leby, o'glbi.

O'Groat, ogro't. 0'Hara, ohå'-rå. 0'Hea, ohè'.

Ohio, ohi'6. Oich, ojk. Oikel, oj'kl.

0'Kean,ékè'n. 0'Keef(f)e,ékè'f.

Okehampton, o'kåmtn.

Olaf, o'luf, Olave, 6'låv, Olof.

Old, 6ld. ^buck, -buk. ~bury, -båri. ^castle, -kåsl. ham, -åm. ^mixon, -miksn. ~style, -stil. ~ys, -is, -z.

0'Leary, élè'ri. Olga, 6l'gå.

Oli..., ol'i. ~fa(u)nt, ~phant, -funt. ^mpia, -m'pjå. ~n, o'lin. ~ver, -vår. ~via, -v'ja. Olly, ol'i, F Olla (oiivia).

Olmstead,åm'stëdi Olney, ol'ni.

O'Loghlan, olok'lån.

Olympia, 6lim'pjå. ~s,-s. Olympus, 6lim'pås.

Olynthus, olin'tbås.

Omagh, o'må, 6må'. Omaha, 6'måhå.

O'Malley, omal'i. 0'Mara,émå'-rå. 0'Meara, 6må'rå.

Omar, Omer, i'mår. Omey,è'mi.

Omnanney, omnån'i. Omphale, 6m'fålè. Omri, om'ri, bibi. Amri.

0'More, èmo'r. O'Neal, O'Neil(l),

énè'l.

On..., on'. ~ega,-è'gå. ^eida, -i'da. Ongley, ong'li. ~on-daga, -åndå'gå. ^slow, -zl6. ~tario, -tå'r!6.

Op... ~enshaw, opnsjå'. Ophelia, èfè'ljå, Ofelia. ~ie,o'pi. ^imius, ép?m'jås. ^pius, ép'jås. ^timus, op'timås.

Or..., or'. ~anmore, -ånmo'r. ~angist, -åndjist. ~chome-nus, -kom'ënås. ~cus, o'r-kås. ^egon, -ëgån. ~estes, -ës'tèz. O'Reilly,-è'll ~ford,

d: fate, å: far, å: fall, k:

fat, k: fast, è: mete, è: met, è: ber, 1: fine, 1: fin, i: fir,Kes

% Mindre

brukligt. - 35 - † Föråldradt.

Landport

6'rfård. ~iel, -iål. ^igen, -idjën, ^igenes, -idj'ènèz.

/vigenist, -ldjènist, anhängare af Origenes. ~inOCO, -inè'kè.

~kney, o'rkni; the Or-kenöarna. ^lando, -lan'do. ~lick, o'rlik.

Orm..., o'rm. orm. ~es, -z. ~esby, -zbi. ~eston, ~iston, -stn. svond, -ånd. ~skirk, -zkårk. ~ulum,-nlum. ~us, ~uz, -us. ^uzd, -åzd.

Orontes, oron'tez. O'Rourke, 6rè'rk, érur'k.

Orrery, or'uri. Orrock, or'åk.

Orsin, o'rsin. ~o, -se'no.

Orton, o'rtn. Orway, o'rwi. Orwell, o'rwel.

Os..., os', ^age, -a'dj. ~bal-distone, -bål'distun. ~born, /vborne, oz'burn. ~car, -kr, Oskar, ^good, oz'erud. eney, è'zni.

O'Shanter, osjån'tr. 0'Shaughnessy, osja'nesi.

Osiris, osi'ris. Osman, osinån'.

Osmond, 6z'månd. Osrick, oz'-rik.

Oss..., os'. ~a,-a. ~ian, osj'-un. ~oli, -uli. ~ory, -åri. /vulston, -ålstn. pulton, -ultn.

Ostend, éstend', Ostende.

Ostiaks, 6s'tjåks, pl. ostiäker.

0'Sullivan, èsål'ivun.

Oswald, Oswold, oz'wåld. twistle, -twis'l. Oswego, 6z-wè'gè. Oswestry, oz'estri.

Ot..., ot'. ~ago, -å'g6. ~a-heite, otahe'te. ~ford,-fård. ~fried, -frid. Oth..., oth\ ~ello,-ël'o. man, -mån', ^niel, -njål.

6'tho, Otto.

Otis, o'tis. Otley, ot'li.

O'Toole, oto'l.O'Trigger, 6trig'r.

Otsego, otse'go.

Ott..., ot'. ~awa, -åwå, -åwà. ^ er burn, -rbårn. ^ertail, -rtàl. ~ery, -uri. ~ley, -li. ~0, -o. ~ocar, -åkår, Ottokar. Otway, -wi.

Oude, Oudh, aud. Oudney, -ni.

Oughterard, otårå' rd. Oughtred, ot'red. Ouida, we'da.

Oundle, åndl. Ouse, o'z. Ouseley, o'zli. Outram, o'trum.

Ovampo, ovam'po. Ovari, ovå'-ri. Ovenden, ov'ndn.

Over, è'vår. <vbury, -båri. dees, -dèz. ^end, -end. ton, -tn. Ovid, ov'id, ~ius, -'jus. Ovingdean, 6'vingdèn. Ovington, è'vingtn. Ovoca, 6vè'kå. Owain, o'in. Owen, è'un. ~son, -sun. Ox..., éks'. hendén, -ndn. svenham, -num. Oj enhope, -nhè'p. /venstiern, -nstèrn,

Oxenstierna. ~ley, -li. ~us,

i

-us.

Ozark, oza'rk. Ozell, ozël\

P.

Pabbay, pab'i.

Pachomius, påk6'mjås. Pacifico, påsif'iko.

Pac..., påk'. ~kington,-ingtn. ~olet, -ålët. /vtolus, -to'lus. ~uvius, -u'vjus.

Pad..,, påd'. /vdington,-ingtn. /viham, -iåm. ~stow, -st6.

Pæstum, pes'tum.

Page, pa'dj. ~t, pådj'ët.

Pai..., pà\ ~gnton, -ntn. ne, -n. ^swick, -nzwik. ~s-ley, -zli.

Pakenham, påk'nåm. Paking-ton, pak'ingtn.

Pal..., pår. ~æmon, ~emon, -e'mun. ~æologus,-i6l'ugus. ~amedes,-umè'dèz. ~amon, -åmån. ^atine, -åtin; the Palatinska berget (äfv.: svatinus, -åti'nås). ~ey, på'-li. ~frey, pa'lfri. ~grave, pa'lgrav. oJnurus, -inu'rus. ~ks, pa'ks. ~ladio, -lå'djè. "wlas, -ås. ~mer, på'mr.

~merStOn,-mrstun (ortnamn); på'mrstån (familjenamn: äfv. ortnamn). ~sgrave, pa'lzgrav.

Pam, påm'. ~ela, -è'lå, -ëlå. ~lico, -likè. ^philus, -filus. ^phylia, -fil'ja, Pamfylien.

Pan, pan'. ~ay, -i'. ~cks, pångks. ~cras, pång'krus, Pankratius. ~darus,-dårus. ^dataria, -dåtà'riå. ~der, -dr. ~dora, -do'ra. /vQIOSS, -glés. /vhandle, -håndl. mure, -mur, -mü'r skoti. nonia, -è'njå, Pannonien. ^nonian, -è'njån, a. o. s. af föreg. ~tagruel, -tag'ruel.

/vteague, ~teg, -tè'g. ~ton, -tn. ~za, -zå.

Paoli, pàè'll (amer. ortnamn).

Papa-Stour, påpåsto'r.

Paphlagonia, påflugo'njå, Pa-flagonien. Paphus, pa'fus, Pafos. Papinianus, påpin-jå'nås. Papirius, påpir'ius.

Papua, pap'ua.

Par..., på'r. ^acelsus, pårå-sèl'sås. ~an, pà'rån. ~ana, -ånå'. /vdiggle, -digl. ~doe, -dè. ~edes, pårà'dës. ibanou, -iba'no. ^isina, på-rise'na. ~ker, -kr. n^kes, -ks. /vkesbury, -sbåri. field,-kfèld. ~khurst,-kurst. ^kman, -kmun. ^menides, -men'idez. ^meniOj-me'njo. ~nell, -ni. <vnellite, -nëlit, parnellit. ^olles, parol's. ~opamisus, pårupåm'isås, parupumi'sus. ~0S, pà'rås.

pår. ~ret, par'et. rish, par'isj. ~riss, pår'is. ~rott, pår'ut. ~ry, par'i. ~son(s), -sn(z). ^sonstown, -snstaun. ^thenon, -thénon. ^thenopean, -thenupe'un, a. partenopeisk. ^thia, -thjå, Partien. ^tick, -tik. ~ton, -tn. /vtridge, -tridj. ~ys, par'is. ~ysatis, påris'-åtis.

Pas..., pås\ ^argadæ, -å'r-gådè. /vsiphae, -ifuè. saic, -à'ik. ^samaquoddy,

-umukwod'i. ~to, pa'sto. ~ton, -tn.

Pat, påt', F förk. för Mathilda, Martha ei. Patrick. ~a-gonia, -ågo'njå, Patagonien. svapsco, -åps'kè. ~ay, -à'. ~eley, pa'tli. ~erson, -rsun. Pathhead, pa'thbed. rvience, pa'sjuns. ~ison, -isn. ~koi,-koj. ~lock,-luk. ~more, -mur. ~mos, -mås. ~na, -nå. ~on, -n. ~rick, -rik. ~roklus, -roklås. shull, -sjål. ~terson, -rsån. /vti, -i. ~ti(e)son, -isn. ~ty, -i, F Tilda; Marta.

Pau..., på'. ~la,-lå. niding, -lding. ~let, -let. ~lina, -li'na, -lè'nå, ~line. -lè'n. ~linus,-li'nås. ~(l)lus,-lus. "wsanias, -sà'njås.

Pavier, pa'vjur.

i: note, è: do, 6: nor, i: not,

t, å: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Paw

F

Talspråk--36 - P Lågt språk.

Pippin

Paw..., på', skills, -kinz.

Paxton, pak'stn.

Pay..., pa'. ~ley,-li. ~n(e), -n. ~nter, -ntr.

Pea..., pè'. ~body, -budi. chum, -tjum. ~cock, -kuk. ~le, -1. ~r, pa'r. ~rce, -rs. ~rd, -rd. ~rl, pl'rl. Arlington, pe'rlingtn. ~rson, -rsn. ~se, -a. ~tiaw, -tla'.

Peckham, pek'um. Pecksniff, pek'snif. Pecock, pe'kuk.

Peddie, ped'i. Pedee, pèdè'.

Pedro, pè'drö, pà'drö.

Pee..., pè'. ^bles, -biz. cher, -tjur. ~le, -1.

lite, -lit, anhängare af Sir Robert

Peel. ~rce, -rs. ~rson, -sun. ~rybingle, -ribingl.

Peg, peg', F Greta. ~g, peg. ~gotty, -ot'i, -uti. ~gy, -1, Greta. ~ler, -lur.

Peirce, pèrs, pers. Pekah, pè'-kå. Pekin(g), pèkin(g)', -'-.

Pel..., pel'. ~agius,-a'djus, Pelagius. ~eus, pè'ljus, pe'los. /vian, pè'ljun, a. af

föreg, 'vew, pèlo'. ~ham, -um. ~ion, pè'ljun. ~la, -å. ~lene, -è'nè. ~ly, -1. ^opidas, -op'idås. ~opon-nesus, -åpunè'sus. ~ops, pe'lops. ~orus, -6'rås. sium, -o'zjum.

Pern..., påm'. ~berton, -brtun. abridge, -bridj.

Pen..., pen'. ~arth, -årth. /vdennis, -den'is. /vdleton, -dltun. ^dragon, -drag'n. ~elope, -el'ope. ~feather, -fèdhr. ~ge, -dj. ~gwin-ion, pengwm'jun. ~hurst, hurst. ~icui(c)k, -ikuk. iston, -istn. ~maen Mawr, -munma'r. ^n, pen. ~nair, -a'r. ~nant,-unt. ~nine,-in. ^ninghame, -ingåm. /vnsyl-vania, -silva'nja, Pennsylvanien. ^nsylvanian, -sil-

va'njun, a. o. s. af föreg.

nycuick, -lkwik. /vobscot, -ob'skut. ~r(h)yn,-rin,-rin\ ~rith, -rith, pè'rith. ~rose, -rd>'z. ~ry, -ri'. ^ruddocke, -rud'uk. ~telicus, -tel'ikus. ^telican, -tel'ikun, a. pen-telisk. ~tland, -tlund. tonville, -tnvil. ~zance, -zans'.

Peoria, pèo'riå. Pepin, pep'in. Pipin. Peppered, pep'urel.

Pepys, pep'is, peps.

Per..., pl'r. ~æa, ~ea, pë-rè'å. ~ceforest, -sforëst. ~ceval, ~cival, -sivul. ~cy, -si. ^diccas, -dik'us. ~dita, -ditå. — egrine, per'egrin. ^egrinus, peregrinus. ~ga, -gå. r^gamum (-mus), -gå-mum, (-mus). ~icles, për'-lklèz. /viclean, pèriklè'un, a. perikleisk. ~issa, përis'å. ~ker, -kr. ~kin †, -kin, F Per. <vkins, -kinz. ~kinson, -kinsn. ^onella, përunël'å. ^quimans, -kwim'unz. rers, per'urz. ~rot, per'ut. ~ry, per'!. ~sephone, -sëf'-unè, Proserpina, ^sepolis, -sep'ulis. ~seu€,-sius, -sus. ~shore, -sjo'r. ~sia, -sjå, Persien. ~sis, -sis. ~sius, -sjus. rv^sons, -sånz. ~th, -th. ^tinax, -tmåks.

Peshawar,-wer,-wur,pësjau'ur.

Pet...,pè't. ~e,pèt,F Pelle. erborough, -buru. ^erculter, -rko'tr. ~erhead, -rhèd'. ^erkin -rkin, F Pelle. ~erloo, -rlo. ~er(s), -r(z). ~ersfield, -rzfèld. ~erson, -rsun. o^igru, pet'igro. ~o, -6. ~owker, petau'kr. ~ra, -rå, pet'ra. ^rarch, -rårk, Petrarca. ~re, -r. ~reius, pitre'jus. ~rie, -ri. ~ro-nius, pëtrè'njus. ~ruchio, pètruk'j6. ^tigrew, pet'igro. ^worth, pet'wurth.

Pevensey, pev'nsi. Peveril, pèv'-åril.

Pexhall, pek'sul. Peyton, pa'tn.

Phædra, fè'drå. Phædrus, fè'-drus.

Phalaris, fåruris. Phalerum, fålè'råm. Phaon, fà'un.

Phar..., få'r. ^nabazus, -nå-ba'zus. ~naces, -nusèz. salia, -så'ljå. ^salus, -så'-lus. ~us, fa'rus, Faros.

Phasis, fa'sis.

Phebe, fè'bè, F fèb, Febe.

Phelps, fèlps. Pheny, fè'ni, F Fina.

Pheræ, fè'rè. Phidias, fid'jus.

Phil, fil', F Fille (Fiiip). ~adel-phia,-udël'fjå. ~ario,-ä'rio. vernon, -è'm&n, fil-. ~ip,

-ip, Filip, nwiphaugh, ~ip-haw, -ipa. /vippa, -ip'å, Filippa. /vippeville, -ipvil. ~ippi, -ip'L ^ippians, -ip'-junz, pl. bibi. filipper. ~ip-pine, -ipin; the Filippinerna. ~ips, -ips. /vipson, -ipsn. /vlack, -uk. /vlimore, -imor. /vlips, -ips. ~octe-tes, -uktè'tèz. ~opæmon, -upè'mün. /vostratus, -6s'-trutus. /votas, -6'tås. pot(ts), -put(s).

Phineas, Phinehas, Phineus, fin'jus. Phip(p)s, fips. Phle-gethon, fleg'ethon.

Pho..., fö', /vcæa, -sè'å. -cæan, -sè'un, a. o. 5. af föreg. ~cas, -kus. ~cion, -sjun. ~cis, -sis. <vcian, -sjun, a.. fokisk; s. folder.

Phoebe, fè'bè, Febe. Phoenicia, finisj'å, Phænice, fini'sè, Fenieien.

Phraortes, fnU'rtez. Phrygia, fridj'å, Frygien. Phryne, frl'nè.

Phthiotis, thiè'tis. Phyllis, fil'-is. Physick, fis'ik.

Piatt, pi'ut.

Pic..., pik', /vcadilly, -ådiri. ~enum, pise'num. ~ken(s), -n(z). ~kering,-uring. kersgill,-rzgil. ~kwick,-wik. /vkwickian, -wik'jun, a. &r föreg. ~o, pè'k6. ~tou, -to'.

Pie..., pè'. ~dmont, -dmunt, Piemont.'vdmontese,-dmun-

tè'z, a. o. S. af föreg. ~rC6,

-rs, pers. ~rpont, /vrrepont,

-rpunt. ~rs †, -rs, pers, F Per. ~rson, -rsn. ~ter -Maritzburg,-tr må'ritsbërg.

PigCfl)ot(t), pig'ut. Pigwiggin, pigwig'in.

Pil..pil'. ~ate, pi'lit, ^atus, pila'tus. Pilatus. ~cher, -tjår. ~es, pilz. /vkington, -kingtn. /vlans, -unz. ton, -tn.

Pimlico, pim'lik6.

Pinch, pinsj'. ~wife, -wif.

Pin(c)kney, pingk'ni.

Pindar, pin'dfrr, ~us, -&s, Pindaros. Pindus, pin'dus.

Pink..., pingk'. ^erton, -rtun. /vie, -i. Pinney, pin'L

Pip)fC, pip', F Fille (Piiip). chin, -tjin. ~pin, -in.

i: fate, å: far, A: fall, A:

fat, k: fast, h: mete, è: met, è: her, i: fine, h fin, 1: fir,Piraeus

% Mindre brukligt.

37 — † Föråldradt.

Prytaneum

Piræus, pirè'ås. Pirner, pi'r-når. Pirton, pi'rtn.

Pisanio, pisåʼnjè. Piscataqua, piskatfåkwå. Pisgah, piz'ga.

Pisidia, pisid'ja, Pisidien. Pisistratos, pisis'tråtås.

Pit..., pit'. — cairn(e), -kärn. —caithly, -ka'thli. Pitch-combe, pitj'knm. —field, -fèld. —man, -mun. —sligo, -sli'gè.

Pitt, pit'. —acus, -ukås. —en-weem, -nwe'm. —sburg, -sblrg. — sylvania,-silvà'njå.

Pius, pi'us.

Placentia, plåsën'sjå. Plaistow, plà'stè. Plantagenet, plån-tadj'enet. Plass(e)y, plas'i.

Plat... —a, pla'ta. —tææ, plate'e. —e, plåt. —o, plà'-to. —te, plat.

Plautus, pla'tus. Playfair, plà'-far. Pleasonton, plez'ntn.

Pieydell, pla'dl.

Plimsoll, plim'sul. Pliny,plin'i, Plinius. Plinlimmon, plin-lim'ån.

Plornish, plo'rnisj. Plotinus,

pléti'nås.

Plow..., plau'. —den,-dn. —-man, -mun.

Plum..., plum'. —e, plo'm. —mer, -år. —pton, -tn. —p-tre,-trè. —stead,-stëd.

Plunkett, plång'ket.

Plutarch, plo'tark, —us, -'ås, Plutarkos. Plutus, p.lo'tås.

Plym..., plim\ —ley, -li. —p-ton, -tn. —stock, -ståk.

Po, po. —cahontas, -kuhon'tus. ~cock(e), -kåk. —cklington, p6k'lingtn. —comoke, -kå-m6k. —dolia, podo'lja, Podolien. ^e, po.

Pog..., pog'. —gy, -i. ~ram, pè'gråm. —son, -sn.

Poin..., poj'n. —der,-dr. —-dexter, -dëkstr. —s, -z. —-sett, -set. —t de Gallé, -tdè-gå'l. —t Levis, -t lèvè'.

Pol..., pol', —and, p6'lånd, Polen. —e, pèl. — ixenes, -ik'senez. —k, pèk. —lard, -ård. —lock, —lok, -åk. —lokshaws, -åksjå'z. —lok-shields, -åksjè'ldz. —lux, "UKS. — o, pè'lo. —onius, -è'njås. —tava, -tå'vå. —-warth, -wårth. —ybius, -ib'jås. —ycarp,-ikårp, —ycar-pus, -ikå'rpås. — ycletus, -iklè'tås. —ycrates, -ik'rå-tèz. —ydore, -idèr. —ygno-tus, -igno'tås. —(yh)ymnia, -(ih)im'nja. — ynices, -ini'-sèz. —ypheme, -ifèm, —y-phemus, -ifè'mås. —yxena, -ik'sena.

Pom..., pém\ ~are, -å'rè. —erania, -årà'njå, Pommern. —eranian, -årà'njån. a.pommersk; s.pommerin-kare. —eroy, -roj. —fret, -fret. —ona, -6'nå. —peii, -pè'(j)i, Pompeji. —peian, -pè'jån, a. pompejansk. —peius, -pè'(j)ås, — pey, -pi, Pompejus.

Pon..., pon'. —d, -d. —di-cherry, -disjer'i. —doland, -dålånd. —et, -ët. —sonby, -snbi. —tchartrain, -tjår-tra'n. ^tefract, (-tèfrakt; vani.:) pom'fret. —tiac, -tiak. —tine, -tin, a. pontinsk. —-tius, -sjås. —tus, -tås. —ty-pool, -tipol.

Pool(e), pol.

Pop..., pép', F Bob (Robert). —e, pop. <vham, -åm. —-kins, -ldnz. —lar, -lår. pæa,-é'å. —py,-i.

Por..., po'r. —chester, -tjèstr. —phyry, -firi, Porfyrius. —-rex, por'ëks. —sena, -sënå, —senna, -sën'å. —son, -sn.

Port...,po'rt. — adown,-ådan'n. —aferry, -åfèr'i. —age, -idj. —arlington, -a'rlingtn. — -au-Prince, -åprins'. —chester, po'rtjëstr. —e, port. —eus, -jås. —er, -r. —ia, po'rsja. —ishead, -ishëd'. —law, -lå,'. —madoc, -mà-dok'. —man, -mån. —mo-resby, -mo'rzbi. —nellan, -nël'ân. — patrick, -påtfrik. —reath, -rè'th. —ree, -rè'. — Royal, -roj'ål. —rush, -råsj'. —sdown, -sdaun. —-sea, -sè. —smouth, -småth. —soy, -soj'. —ugal, -ugål.

Porus, pè'rås. Posidon,posi'dn. Postans, pè'stånz. Postle-thwayt,p6s'lthwàt. Post(h)u-mius, péstu'mjås. Post(h)u-mUS, p6s'tumås (shaksp.: --'-).

Pot..., pot'. —idæa,-ide'a. /v-

iphar, -ifår. —omac, -è'måk. —chefstrom, -sjëf'strum. tawat(t)omie, -åwå'tåmi. <v-ter,-r. — tinger, -indjår.

Poughkeepsie, pokip'si.

Poulett, pau'lit. Poulteney, p6'ltni. Poulton, po'ltn.

Pounds, pau'ndz.

Pow..., pau\ —derham, -dår-åm. — el 1, -ål, p6'ål. —er(s), -år(z). —erscourt, -årskort. /verscroft, -årskroft. ~is, -is. — lett, -lit. /vnall, -nål. —rie,-ri. —ys,-is.

Poynings, poj'ningz. Poynter, poj'ntr.

Praed, pråd. Præneste, pri-nes'te. Prague, pràg, Prag.

Pratt, prat.

Praxiteles, pråksitfèlèz,

Preble, prèb'1. Prentice, Prentiss, prën'tis.

Pres..., prës'. — cot(t), -kit. —tbury, prëz'båri. —teigne, -tè'n. —ter, -tr. —ton, -tn. /vtonpans, -tnpan'z. —twich, -twitj.

Pretoria, prëtè'riå.

Prevost, privè'.

Pri... —amus, pri'åmus. —a-pus,t prià'pås. —ce, pris. —(t)chard, pritj'ård. —-deaux, prid'è. Priestley, prè'-stli. Priestman, prè'stmån. —mrose, prim'r6z. —ceton, prin'stn. —ngle, pring'1. —-or, prrår. —scian, prisj'ån. —scilla, prisil'a. —scillian, prisil'jån, Priscillianus. —srend, prisrènd'.

Pro..., pré'. —bus, prè'bås. —byn, prè'bin. —cles, pro'-klèz. —copius, -k6'pjås. —c-ter,— ctor,-k'tr. — me,pr<W —metheus,-mè'tbjås. —per-tius, -pë'rsjås. —serpine, -s'årpin, Proserpina. —s-pero, -s'påro. ^ss, -s. —tagoras, -tåg'årås. —tesilaus, -tèsilà'ås. —theroe,-dh'åro.

Proudfute, prau'dfut. Prout, praut. Providence, pr6v'i-dëns. Prudence, pro'dëns.

Prudentius, prodën'zjås.

Prusias, pro'zjås. Prusom,pro'-såm.

Prussia, pråsj'å, Preussen.

Pry, pri. —nne, prin. —tane-

um, pritanè'åm.

b: note, hi do, hi nor, 6: not, å: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Psammetichus F

Talspråk. — 38 - P Lågt språk.

Reuben

Psammetichus, såmèt'ikås.

Ptolemais, tolèmå'is. Ptolemæ-us, tolemë'ås, Ptolemy, tol'-emi, Ptolemeus.

Publius, påb'liås.

Pudsey, påd'zi. Puggie, påg'i.

Pughe, pu'. Puget, -djët. Pugin, -djin.

Pul..., pål\ ~cheria, -ke'ria. weston, pu'lstn. ~leyn, pål'm. rwlman, pul'mån. ~teney, -tn!. ~tock, -tåk. ~tOwa, -tå'å, Pultava.

Pumblechook, påm'bltjuk.

Punja(u)b,pånzjå'b,Pendsjab.

Pup..., pe'r. ~cell, -si. ~chas, -tjås. ~efoy,pü'rfoj. ^fleet, -flèt. ~us, po'rus. ~ver, -yr. ~vey, -vi.

Putnam, Puttenham, påtfnåm.

Puttick, påtfik.

Pwllheli, putlil(h)å'li.

Py..., pi'. ~dna, pid'nå. ~e, pi. ^gmalion, pigmå'ljån. ~ke, -k. ilades, pil'ådèz. ~le, -1. <vlos, ~lus, -lus. ~m, pim. ~ne, -n.

Pyramus, pir'åmås.

Pyrenees, pir'enez, Pyreneer.

Pyrland, pë'rlånd.

Pyrr..., pir'. ~ha, -å. ~ho, -6. <x/hus, -us.

Pyth..., pith', ^agoras, -åg'-årås. ~eas, -jus. ~ia, -jå.

Q

Quackenbos, kwak'nbos.

Quain, kwàn. ~ton, -tn. Quale, kwål. Quangdary, kwång'-dåri. Quantock, kwan'tuk.

Qu'Appelle, kåpèl'. Quaritch, kwa'ritj. Quarles, kwå'rlz. Quashee, kwåsj'è. Quatre-main, katrma'n.

Quebec, kwibek'.

Queen...,kwè'n. ~sbery,-zbèri. /N/Sborough, -zbårå. ^sbury, -zburi. ~sferry, -zfëri. island, -zlånd. ~stown,-staun.

Queket, kwek'et. Quentin, kwen'tin. Queretaro, kërå'-tårå. Quettah, kwètfå. Quex, kweks. Quilp, kwilp.

Quin, kwin'. ^bus, -bås. ~cey, ^cy, -si. ^tilian, -tirjån, /xtilianus, -t!ljå'nås. ~tin, -tin. svtus, -tås.

Quirinal, kwir'inål; The Kvirinalen. Quixote, kwik'-sut.

Quodling, kwod'ling. Quorndon, kwo'rndn. Quyntrell, kw-in'-trål.

R.

Ra(a)say, ra'si, råså'.

Rab..., råb'. ^anus, -å'nus. sirius, -ir'iås. rå'bi.

Rachael, rå'kl. Rachel, rå'tjål, Rakel.

Rad..., råd'. ~bod, -båd. cliffe, -klif. ~dle, -1. ~ford, -furd. ^igund, -igånd, Ra-digunda. ~nor, -når. stock, -ståk.

Råe, rå'. ~burn, -bårn. muir, -mu'r. Raffles, råflz.

Ragg, råg'. Raglan, -lån. Ragnar, -når.

Rahab, rå'håb. Rahere, råbè'r.

Rahway, rå'wi.

Raikes, råks. Raine, rån. Rain-ham, rå'nåm. Raisen, ra'zn.

Raleigh, ra'li, (ral'i, ra'li).

Ralph, rålf, Rolf, Rudolf.

Ralston, ra'lstn.

Ram..., råm'. ~a(d)ge, -idj. ~ah, rå'må. ~eses, -ësèz. ~iel, -jål. ~iro, -è'rå. orny, -o'rni. ~pton, -tn. say, -zi. ^sbotham, -zboth'-åm. o^sbottom, -zbétfåm. ~sbury,-zbåri. ~sden,-zdn. nuses, -sèz. ~sey, -zi. ~s-gate, -zgit.

Ran..., rån'. ~dal, -dl, Ran-dolf. ~dall, ^dell, -dl. dolph, -dålf. ~elagh, -èlå. o^geley, ra'ndjli. ~kine, rångk'in. ^goon, ^gun, ranggo'n. ~noch, -åk. toul, -tål.

Raphael, råful (Milton: rå'fåål).

Raphoe, rå'få, rä'få.

Rapidan(n), rapid ån'. Rapin, ra'pin. Raploch, råp'låk.

Rappahannock, råpåhån'åk.

Raredrench, rå'rdrënsj.

Raritan, Rariton, rår'itn.

Rashleigh, Rashley, rasj'li.

Ras... ~en, ~in, ra'zn. leigh, råz'li. ^selas, rås'-elås. ~tall, ~tell, ra'stl.

Ratcliff, råtfklif.

Rath-^råth'. mangan,-ång'gn. ^bone, ra'thbon. ^coonay, -kå'ni. ^cormack, -ko'rmåk. ^downey, -dau'ni. ^drum, -dråm'. ^keale, -kå'l. ~lin, -lin. ^melton, -mel'tn.

Rat..., råt'. Lisbon, -izbån, Regensburg, cliffe, -lif. /x-tlin, -lin. /v-tray, -ri.

Raven..., rå'vn. öglass, -glas. ^sbourne, -zbårn. ~scliff, -sklif. r^scroft, -skroft. spur, -spår. ^vsthorpe, -sthorp. "fStondale, -stån-dål. ^swood, -zwud.

Raw..., rå'. ~don, -dn. ~ley, -li. clings, -lingz. ~linson, -linsn. ^marsh, -mårsj. strone, -strån.

Ray, rå', F äfv. Rakel. ~mond, ^mund, -månd. ^mouth, -måth.

Read, ~e, red. Reading, red'-ing. Reay, rå. Réaumur, råo-mo'r.

Rebecca (Nja Testam.), Rebekah

(Gamla Testam.), rëbek'å, Rebecka. Rechab, rè'kåb.

Red..., red'. ~car, -kår. cliffe, -klif. ^ditch, -itj. red. ~esdale, rè'dzdål. field,-fèld. ^gauntlet,-gånt-lèt. ~law, -lå. r^mond, -månd. ~ruth, -roth.

Ree, rè'. ~d, -d. -s. ~th, -tb. ~ve(s), -v(z).

Reg... ~an, rè'gån. villus, rëdjirås. ^ina, rëdji'nå. ~inald, rëdj'inåld, Reinhold, Reinwald. ~ulus, rëg'ålås.

Rehoboam, rèhåbå'åm, Reha-beam.

Reid, rè'd. shaven, -håvn.

Reigate, ri'git. Reims, rè'mz, Reims.

Rem..., rem', ^igius, -idj'ås. ^ington, -ingtn. ~us, rè'-mås.

Ren..., ren'. ~del, -dl. ^dels-ham, -dlsjåm. ~frew, -fro. /x/nell, -ål. ~nie, -i. ~o, rè'nè. ~ton, -tn. ^towel, -tauål. <x,wick, -wik.

Repyngdon, rep'ingdn.

Reres, re'rz. ~by, -bi.

Restalrig, ris'lrig. Restigouche, rèstigå'sj. Retford, rèffård.

Reuben, rå'bn, Ruben.

Rev..., rev'. ~el, -1, Reval. ~erdy, -e'rdi. ~ere, -è'r. ~ett, -ët. Rewcastle, ro'-kåsl.

Reyn..., ren', ^aldo, -al'do. ~ell, -ål. ~old, -åld. rvolds, -uldz. Rezin, re'zin.

Rhadamantus, rådåmån'tås.

Rhætia, rè'sjå.

Rhea, rè'å. rvtown, rà'taun.

Rheidol, ri''dl. Rheims, rè'mz.

Rhine, rin; the Rhen.

Rhod..., rè'd. -a, ^da, rod'a. Island, - i'lånd. ~es, -z, ~us, -ås, Rhodos, ^eswell, -zwèl. ^ogune, rè-dågii'nè. ^ope, réd'åpè.

Rhos, ros.

Rhuddlan, Rhyddlan, ridh'lån.

Rhyl, ril.

Ribb..., rib'. ~esford, -zfård. ~le, -1, svlehead, -lhëd. <vlesdale, -lzdàl.

Ric..., rik'. ~ardo, -å'rd6. ~carton, -rtån. Rice, ris.

Rich, ritj'. ^ard,-ård, Rikard. ~ards, -årdz. ~ardson, -ård-sån. svdale, -dàl. afield, -fèld. rvland, -lånd. ^mond, -månd. Ricimer, ris'imår.

Rickman, rik'mån. r^sworth, -zwårth. Ricot, rik'åt.

Rid..., rid'. ~dell, -1. ~erhood, li'drhud. Ridgway, ridj'wi. ~ley, -li.

Rienzi, rien'zi. Riley, ri'li.

Rilley, ril'i. Rillington, -ngtn.

Rimegap, ri'mgap.

Rinaldo, rinal'do.

Ring..., ring'. ~send, -zënd. ~wood, -(w)ud.

Rio, ri'6, (rè'Å). <v Janeiro, -djånè'r6.

Rip, rip'. ~ley, -li. ~on, -n. ponden, -ndën. ~uarian, -uà'-riån, a. ripuarisk (Franks).

Risborough, riz'bårå. Rising-ham, ri'zingåm.

Rita, rè'tå. Ritchie, ritj'i. Ritson, rit'sn. Rittenhouse, rit'n-haus. Rives, re'vz.

Rivers, riv'årz. ^dale, -dàl.

Roa..., rè\ ~g, -g. 'vn, ~ne, -n. r^noke, -unè'k. ~th, -th.

Rob, rob', F Robert. <vb, rob. ~ben, -n. ~bie, ~by, -i, F Robert. ~erts, -års. <vert-son, -rtsån. ^eson, -sån. -in, F Robert. ~ins,

-inz. <vison, -isån. <vsart, -zårt. ^vson, -sån.

Rocester, rès'èstr.

Roch..., rotj'. 'vard, -urd. dale, -dàl. ^ecliffe, -klif. ~ester,-ëstr. ~estown,rosj'-taun. ~ford, -fård. ~fort, -fårt.

Röck..., rok'. ~bridge, -bridj. ~ford, -fård. ^hampton, -ham'tn. rvingham,-ing-åm. 'vland, -lånd.

Rod..., rod'. ~eric(k), -rik. ~erigo,-rè'g6. ~gers, rodj'-årz. ~ney, -ni. rwolph, rè'-dålf, ^volphus, -ol'fås, Rudolf. 'vomont, -åmont.

Roebling, ro'bling.

Roger, rodj'år. rodjè'rè. <vS, -z. <vstone, -stån. Ro-get, afv. rodj'èt.

Roke..., ro'k. ~by, -bi. ~ley, -li. r^smith, -smith.

Rolf, rolf; ~ the Ganger (gang"-år),Gånge-Rolf. Rolla,rol'å.

Rolle, rèl. Rollo, rél'è, Rolf.

Rolt, rolt.

Rom..., rém'. <valdkirk, -åld-kurk. ~eo, ro'mio. ~eyn, r6'min. ~ford, råm'fård. ~iley,~illy,-ili. ~ney,råm'-ni. ~ola, -åla. ~sey, råm'-zi. /vulus, -ulås.

Ron..., ràn\ ~a, ro'na. ~ald, -åld. ^aldsha(y), -IdsjA. /valdson, -Idzån. /vdout, -dau't.

Rooke, rok. Rookwood, ruk'-wud. Roomelia, se Rouvi...

Root, ro't. Roothing, -ing. Roper, rè'pr. Roque, rok. Ror-ke's Drift, rorks drift.

Ros... ~a, r6'zå. ~abel, r6z'-åbël, ^abelia, rozåbël'å. ^alia, r6zå'ljå, Rosalie, alind, r6z'ålind, Rosalinda, valine, roz'ålin (-lin), Rosalina. ~amond,roz'åménd. Rosamunda. <vario, r6öå'-rio. rvcius, résj'ås. ~coe, rès'kè.~common,rosk6m'n. ~crea, rèskrà'.

Rose, r6z, Rosa. ^berry, -bëri. ~crans,-krans, 'vdale^dàl. .vhall,-hå'l. ~ hearty, -ha'rti. ~markie,-må'rki. ^ncrantz, -nkrånts. -i.

Roslin, Roslyn, roz'lin. Rosoman, réz'åmån.

Ross, r6s' (rès). r6s. dale, -ndàl. ~ie, -i. /vinver, -in'vr. <v/more, -mèr. »v-treevor, -tré'vår.

Roth... ~ay, r6'thi. ~bury, réth'båri. ~er, l^dh'r. ^erfield, r6dh'rfèld. ~er-ham, rédh'åråm. ^erhithe, rédh'år(h)idh, P rëd'rif. ermel, r6dh'rmël. ~esay, ~say, r6th'si. ~ley, roth'li. 'vschild, roth'tjild, (rés'-tjild). ^well,roth'wël; rau'-

ål (familjenamn).

Rouell, rau'ål. Rough, råf.

Roumania, romå'njà, Rumänien. -11. a. o. S. af föreg.

Roumelia, rome'lja, Rumilien.

~n, -n, a. o. S. af föreg.

Rouncewell, rau'nswël. Roun-ton, raun'tn.

Rousay, ro'si. Rouse, raus.

Routledge, råflidj.

Row, ro. ~an, -ån, -ån'. ardennan, -årdën'un. ~att, -åt. 'vcroft, -kroft. ~e, ro. ^vena, rowe'na. elands, -låndz. ~kes, -ks. ~ley, rau'li.

Rox..., röks', ^ana,-à'nå. burgh, -båru. ~bury, -båri.

Roy, roj'. ~le, -1. ~ston(e), -stn. ~ton, -tn.

Rub..., ro'b. ~erslaw, -rzlå'. ~icon, -ikån. ~rick, -rik.

Rudge, rådj.

Rudolf (-dolph), ro'dolf, Rudolphus, -'ås. Rufus, ro'fus.

Rugby, råg'bi. Rugeley, rådj'li.

Rugg, rug.

Rum, råm'. /velia, se Roum... ~ford, -fård. ~sey, -zi.

Runcorn,, rån'korn. Runnymede, rån'lmèd. Ruric, ro'rik.

Rush, råsj'. ~brook, -bruk. /vcliffe, -klif. ~more, -mår. ~olme, -åm. ~ton, -tn. worth, -wurth.

Ruskin, rås'kin. ~gton, rås'-kingtn. Russell, rås'l. Rutgers, råfgårz.

Ruth, ro'th. ~enians, -è'njånz, pl. rutener. ~erford, rådh'-årfård. ~erglen, rådh'år-glën, F råg'lèn. ~in, rådh'-in. ~ven, rådlrvn, F rivn. ~well, rådh'wël, F rivl.

Rutilius, rotil'jås. Rutland, råt'-lånd. Rutledge, råflidj.

Ry..., ri\ ^an, -ån. ^croft, -kr6ft. ~dal, -dl. ~de, -d. /v/der, -dr. ~e, ri. negate, -git. ~erson, -ursån. ^gge, rig. ~hope, -h6p. ^land, -lund. biands, -lånz. ~ley, -li. ~mar, ~mer, -mår. ~s-by, riz'bi. ^swick, riz'ik. <x;ton, -tn.

s.

Sa(a)di, så'di. Sab..såb\ ~a, så'bå. aoth, -u(6)th, -a'uth Sebaot. ^ellius, -el'jus. ~ina, -i'na. ~ine, -in (familjenamn), -è'n (geogr. nnmn). ~ineS, -inz. pl. sabiner. Sacharissa, såkuris'å. Sachev-

erell, sasjev'urul. Sack..., sak'. ~ett, -It. ~nell, -nul. ~ville, -vil. Saco, så'-k6. Sacramento, -rumen'ti. Sad...,såd'. <vdleworth,-lwurth.

~leir, ~ler,-lur. ~lier,-lè'r. Safford, såfurd. Saffron Waldén, saf'run wa'ldn. Sag..., såg'. ~inaw,-inå. ittarius, sadjita'rius, astr. Skytten. ~uenay, -na', »v-untum, -un'tum. Sahara, såhå'rå, (såhä'ra, så'-

hårå^). Said, sae'd. ~a, si'da. Saint,sänt; förk.: St.,sent,sint. ~ Abb's Head, - ab'z bed. ~ Albans, - å'lbunz. ~ Asaph,

- az'uf. ~ Austell, - a'stl. ~ Barbary, - ba'rburi, S:ta Barbara. ~ Basil, - ba'sil, S:t Basilius. ~ Bees Head,

- be'z lied. ~ Clair, - kla'r, F sing'klur. ~ Clare,-kla'r, afv. S:ta Klara. Colme's Inch, - kè'mës insj. ~ Co-lumb, - k6råm. ^ Croix,

- kroj'. ~ Cyprian, - sip'-riun. ~ Davids, - da'vidz. ~ Edmunds (-bury), - ed'munz (-buri). ~ Eustatius, - ustå'-sjus. ~ Fillans, - fil'unz. ~ Gall, - gal, äfv. S:t Gallen. ~ Gothard, - g6t'urd, S:t Gotthard. ~ Gowen's Head,

- gau'enz hed. ~ Helena,

- hèlè'nå, (hel'ena). ~ Helens, - hel'enz. ~ Helier,

-hel'jur. /v; Ives, - i'vz. ^ John, - dj6n' (evangelisten Johannes ; äfv. geogr. namn); Sin'-djun (familjenamn). ~

Kevin,

- ke'vin. ~ Kilda, - kil'da. ~ Louis, - lo'is. ~ Lucia,

- lose'a, - lo'sjå. ~ Loo, -1 h\ ~ Magnus Bay, - måg'nås bå. ~ Maur, - ma'r. ~ Mawes,

- må'z. ~ Neots, - nè'ts. ~ Ninians,-nin'jånz. ~ Pierre,

- pè'r (familjenamn). ~ QuivOX,

- kwiv'ftks. ~ Remy, - re'mi. ~ Ronan's Well, - r6'nunz wël. ~ Thomas, - t6m'us. ~ Ubes, - u'bz. ~ Vincent,

- vin'snt. (Se för öfrigt respektive egennamn!)

Sal, sal', F Sally. ~a, så'lå

(familjenamn). ^adin, -udin.

~amis, -umis. ~awatty, -åwètfi. o^combe, -kum. sal. ~em, sa'lem. ~ford, så'(l)furd, sal'furd. ~ian, sa'ljun, a. salisk (Franks). ~ina,-i'nå (i Amer.). ~isbury, så'lzburi. ^lust(ius), -äst, -us'tjus. ^lybrook, -ibruk. ~masius, -ma'sjus. ~ome, -6'mè. ^omons, -umunz.

~0p, sa'lup, (sal'up), namn

för Shropshire. Salt, sa'lt. ^aire, -a'r. ~ash, -usj. ~burn, -burn. ~coats, -k6ts. J<, Samarien. ~ford, -furd. <>Jasa, -ja'sa. ~my, -i, F Samuel. ~nites, -nits, pl. samniter. ~oa, -o'a. ^oan, -o'un, a. af föreg. ~os, sa'mos. ~oset, -oset. ~pford, -furd. ~pson, -sun. ~uel, -uul, Samuel. ~uel-son, -åulsn. San, sån'. ~cho, sång'k6. -d. ~dars, -durz. ~dbach, -dbåtj. ~dby,-dbi. ~deman, -dimun. ~der, -dr, F Alexander. ~ders, sa'ndurz. ~derson, -drsun. ~dford, -dfurd. ^dgate, -dgit. ~d-hurst, -dhurst. ~die, -di, F Alexander. ~don, -dn. down, -daun. ^dringham,

Scarp e

-dring-i\m. ~ds, -dz. ~dus-ky, -dus'ki. Vvdwich, -dwitj. ^dwith, -dwith. v^dy Hook, -i huk. ~dys, -dis. ~ford, -furd. /x/Francisco, - från-sis'k6. ~gay, -gi'. ~key, sång'ki. ~quhar, sang'kur. ~ Remo, - rà'm6. ^ta Claus (Klaus), -tå klå's, F S:t Nikias; F »julgubben» (jfr Sandy ClaWS o. Santiclaus i Ordboken).‡ Mindre brukligt. — 41 — † Föråldradt.

Sohaghticoke

Schaghticoke, skat'ikuk.

Scheldt, skilt, sjèlt; the Schelde. Schenk, skëngk.

Schenectady, skënëk'tådi.

Schiehallion, sjèhårjån.

Schofield, skè'fèld. Scholey, sk6'li. Schoolcraft, sko'1-kråft. Schomburgk, sjém'-bårk. Schorne, sjèrn. Schouten, sjè'tn.

Schuyler, ski'lr. Schuylkill, sko'lkil. Scilly, sil'i.

Scinde, sind'. Scindiah, -ja.

Scipio, sip'jo.

Sclavonia, sklav6'nja, Slavo-nien.

Sco... ~ne, skon. ^pas, skè'-pås. ~resby, sko'rzbi. ~ry,

. skå'ri. ~tt; skot. ~tia, skè'sjå, poet. Skotland. tus, sko'tus.

Scranton, skran'tn.

Scratchley, skratj'li.

Scriblerus, skriblè'rås. Scribo-nius, skrib6'njås. Scriever, skre'vr. Scrivener, skriv'nr.

Scoggs, skogz. Scrooge, skrodj.

Scrope, skrèp.

Scudder, skud'r. Scurrah,

sknr'a.

Scylla, sil'a. Scythla, sith'ja, Skytien.

Sea..., sè'. ^bright, -brit. combe, -kåm. ~ford, -furd. ~ger, -gr. ~ham, -åm. ~le, -1. ~lsfieid, -lsfèld. Searle, sårl. Sears,-rz. ~ton,-tn. Etonian, -to'njun, a. af föreg.

Seattle, sè'åtl.

Sebastian, sebas'tjun. Seeker, sek'r. Seckford, sek'furd.

Sedbergh, sed'berg.

Sedge..., sëdj'. afield, -fèld. ~moor, -mor. Sedgiey, -li. Sedgwick, -wik.

Sedley,sëd'li. Seely, sè'li. Seer, sèr. Seewah, sè'wå.

Segesta, sëdjës'tå. Seghill, sëg'hil. Seil, sel. Seir, sèr.

Sejanus, sëdjà'nås.

Sel..., sel'. ~borne, ~bourne, -bårn. ~by, -bi. ~den, -dn. ~ene, -è'nè. ^eucia (-cea), -usi'a (-sè'a). ~eu-cids (-kids %), -o'sidz (-kidz) pl. selevkider. ^eucus, -o'kus, Selevkos. ~im, sè'-lim, -è'm. ~ima, -ima. 'v/-juk, -djåk, seldsjuk. ~kirk,

-kårk. r^|ocjk, -åk. ^ma, -må. <v/sea, -sè. ~sey, -si, 'vwood, -wud. ~wyn, -win.

Sem..., sëm'. ^ele, -ëlè. inoles, -inolz, pl. semmoler. ~ i ramis, -ir'umis. ~mes, -z. ~pill, -pil. ~ple, -pl. pronia, -prè'njå. ^prollius, -pr6'njås.

Sen..., sen'. <vegal, -ëgå'l, -ëgål. ~egambia,-egam'b]a, Senegambien. ~nacherib, -åk'årib, (-åkè'nb %), San-herib.

Septimania, sèptimå'nja, Sep-timanien (: Sydfrankrike). Septimius, sëptim'jås.

Ser...,sër'. ~apeum,-åpè'åm. ^aphina, -åfi'nå, Serafina. ^apis, -a'pis. ~ena, -'ë'nå.

Ser..., se'r. ~gius,-djås. ~le, -1. ~on, sè'rån. ~torius, -to'rius. ~via, -via, Serbien. ^vian, -vjån, a. serbisk; s. serber. ~vilius, -vil'jns. ~vius, -vjåz.

Sesostris, sësos'tris.

Seth, sèth. Seton, sè'tn.

Sevenoaks, sèv'noks. Severn, sèv'urn. Severus, sëvè'rås.

Sewall, Sewell, sè'ål.

Seward, su'urd. ^stone, -stn.

Sextius,sëks'tjås. Sextus,-'tus.

Seychelles, sèsjëP(z).

Seyd, sad. Seymour, sè'mår.

Seyton, sè'tn.

Shacklewell, sjåk'lwëL Sha-drach, sjå'dråk, Sadraoh.

Shadwell, sjåd'wël.

Shaf...,sjå'f. ~tesbury,-tsburi. ~ston, -stn. ~ton, -tn.

Shakerley, sja'krli. Shak(e)-spe(a)re, sjà'kspèr. Shalem, sjå'lëm, Salem.

Shallum,sjål'åm, Sallum.Shal-maneser, sjålmånè'zr, Sal-manassar. Shamgar, sjåm'-gr, Sam gar.

Shan... ~dy,sjån'di. ~e,sjån. ~eson, sja'nsn. Shanghai, sjånghi'. ^kee, sjangk'e. /vklin, sjångk'lin. ^non. sjan'un.

Shapinshay, sjap'insji.

Shar... ^ington, sja'ringtn. ~key, sja'rki. ~on, sja'run, Saron. ~p, ~pe, sja'rp. spitlaw, sjå'rpitl4. Shasta, sjas'ta.

Shylock

Shaw, sjå'. /v/nee, -nè. ~un-gunk, sj6ng'gum.

Shay(s), sjå(z). Shaxton, sjåks'tn.

Shea, sjè. Sheaffe, -f. Shearman, -rmun.

Shebah, sjè'bå, bibi. Saba; Seba.

Sheboygan, sjëbofgn.

Shechem, sjè^ëm, Sikem. mite, -it, sikemit. Shedd, sjèd.

Shee, sjè'. ~lin, -lin. Sheep-haven, sjèphà'yn. Sheer-ness, -rnës'.

Sheffield, sjëfèld. Sheffonl, sjëfurd. Shell, sjèl.

Shel..., sjèl'. ~b(<o)urne,-burn. ~by,-bi. ~don, -dn. ~ley, -i. —-lif, -if. ~ton, -tn.

Shenandoah, sjënundè'å.

Shendy, sjèn'di. Shenstone, sjen'stn.

Shep..., sjèp'. ~ard, ~herd, ~pard, -urd. ~ley, -li. perton, -rtun. ~pey, -1. stone, -stn. ~ton, -tn, -n.

Sher..., sje'r. ~borne, -burn. ~boro, -buru. ~brooke, -bruk. ~burn(e),-burn. ~e, sjèr. ~idan, sjër'idun. ~iff-muir, sjéiifmé'r. ~ley, -li. ~lock, -luk. ~man, -mån. ^win, -win. ~wood, -wud.

Shetland, sjëflånd.

Sheva, sjèvå, bibi.

Shiawassee, sjiåwos'é. Shiel, sjèl. Shields, sjèldz. Shif(f)-nal, sjifnål. Shinar, sji'nr, bibi. Sinear (Babylonien).

Ship..., sjip'. ~ley,-li. ^pen, -n. ~ston, -stn. ~ton, -tn.

Shireoaks, sji'rèks. Shirland, sj!'rlånd. Shirley, sji'rli.

Shoebury, sjo'båri. ~ness,-nës.

Shore, sjo'r. ^ditch, -ditj. ham,-åm. Shorncliffe,-nklif.

Short..., sjo'rt. ~-Heath,-hèth. chouse, -haus.

Shoshonees, sjosj6'nèz, pl. sjo-

sjoner (indianstam). Shottery, sj6t'uri. Shovel, sjåv'l.

Shrapnel, sjrap'nul. Shreve-port, sjrè'vport. Shrewsbury, sjro'zbåri. Shropshire, sjrop'sjir.

Shubrick, sj^'brik. Shuckbiirgh, sjåk'bårå. Shufflebottom, sjåflbétåm. Shylock, sji'-låk.

b: note, hi do, hi nor, 6: not, å: tube, å: tub, A: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Siam

Spittal

Siam, sl'um, siam'

Säb..., sib\ ^bald, -uld. ~er, si'br, poet. se föij. ~eria, si-be'ria, Sibirien, ^thorp, -thorp. -il. ~ylla, -il'å.

Sichæus, sike'us. Sichem, si'-kèm. Sickles, sik'lz. Sicyon, sisj'iun.

Sid..., sid'. ~dons,-nz. ~law, -lå. r^mouth, -måth. ^ney, -ni. <v*on, si'dn, Sidon. o^onian, sid6'njun, a. o. s. af föreg. sv/OMUS, -(Vnjus.

Seimens, sè'månz. Sigeum, sidje'um.

Sigismond (-mund), sidj'is-mond, (-mund). ~a, -'å.

Sigourney, sig'urni. Sihon, si'-hun.^

Sikes, siks. Sikkim, sik'im.

Sil, sil', F Sylvester. ~as, si'-lås. ^chester, -tjëstr. mentis, sile'nus. ~ius, -jus. ^liman, -imun. ^loth, -uth. ^oam, sil ö'um, Siloa. vanus, -va'nus. ^verdale, -vrdàl. ~ vester, -ves'tr. ~via, -vjå. ~vius, -vjus.

Sim, sim', F Simon. ~coe, -kc3). ~e, siin. ~eon, -jun. mons, -ånz. A/ms, -z. ~ois, -Ms. A/Onides, simon'idez. ~pcox, -kuks. rs,pson,-(p)sn. ~son, -sn.

Sin... ~ai, si'ni. ~clair,sing'-klur. <^dbad, sind'bad. ~el, si'nl. Singapore (-poor), sing-gftpo'r, -po'r. Singleton, sing'gltun. ^ope, sino'pe.

Sion, si'un. Sirach, si'ruk, Syrak. Sirius, sir'ius.

Sis, sis', F Sissi (Cecilia). ~era, -ura. ^I(e)y, -li, F Sissi, typhus, -ifus.

Sit..., sit'. ~ka,-ka. o^ting-bourne, -ingburn. ~well, -wël.

Siva, sè'vå, Sjiva. Sivewright, siv'rit. Siward, se'wurd.

Sixtus, sik'stus.

Skaw, skå; the Skagen(s horn).

Skeat, sket. Skeena, ske'na.

Skeffington, skef'ingtn. Skeggs, skègs. Skegness, skègnès'.

Skel..., skèl'. ~ligs, -igz. ^manthorpe, -munthorp. ^mersdale, -murzdàl. morlie, -murli. ~ton, -tn.

Skene, sken.

Sker..., sker'. ~ries, -iz. row, -6. ~ryvore, -ivor.

Sketchley, skëtj'li. Skevington, skev'ingtn. Skewton,skü'tn.

Skid(d)aw, skid'a. Skidmore, skid'mur. Skiffins, skif'inz.

Skinner,skin'r. Skipton,skip'tn.

Skipwith, skip'widh.

Skircoat, ski'rkot. Skirling, ski'rling.

Skreigh, skrè. Skurliewitter, ske'rliwitr.

Slackbridge, slak'bridj. Slade, slåd. Slaithwaite, sla'thwat.

Slamannan, slaman'un.

Slane, slån. ~y, -i.

Sleaford,slè'furd.SIeary,slé'ri.

Sleigh, slè. Sieswick, sles'wik, Slesvig.

Slidell, slidèl'. Sliderskew, sli'-drsku.

Slieve, Slievh, slèv. Sligo, sli'-go. Slingsby, sling'zbi.

Sloane, sion. Slocum, sl^'kum.

Slough, si au. Slowboy, slè'boj.

Sludge, sludj. Slumkey, slum'-ki. Slyme, slim. Slyne, slin.

Smalthorn, små'lth6rn. Small-weed, sma'lwed. Smart, smart. Smathrash, små'-thrasj.

Smeaton, sme'tn. Smerwick, sme'rwik. Smethwick, smedh'ik. Smeton, sme'tn.

Smike, smik. Smiles, smilz.

Smirke, smirk.

Smith, smith'. ~son, -sn. sonian, -so'njun, a. af föreg.

Smolkin, smol'kin. Smollett, smol'et. Smotherwell, smudh'rwel. Smyrna, sme'r-nå. Smyth(e), smith, smith.

Snaefell, sna'fel. Snagsby, snagz'bi. Snailsfoot, sna'ls-fut. Snaith, snàth. Snawley, sna'li. Sneaton,snè'tn. Sneerwell, sne'rwel. Snellgrove, snël'gr6v. Sneyd, snèd.

Snizort, sni'zurt. Snitchey, snitj'i. Snodgrass, snod'-grås. Snout, snau't. Snow-don, sn6'dn. Snowhill, sno'-hil. Snyder, sni'dr.

Soa..., sè\ ~me, -m. ~ne, -n. ~r, sor. ~y, -1.

Socinus, sosi'nus. Socrates, sok'rutez.

Soham, s

Sol, sol', F Solomon. ~ent, sclent. ~es, s6lz. ~iman, ~yman, -imån. ^omon, -umon. ~on, sè'lun. Ionian, -o'njllll, a. af föreg. ~S-

grace, -zgràs. ~way, -wi.

Som..., sum'. ~a(u)li, -å'li. ~ers, -urz. ~ersham, -ur-sjam. ~erton, -rtun. ^er-ville, -rvil. ~es, söms. mer, -ur.

Soph..., sof', 'via, -è'å (stad); -l'å (förnamn), Sofia. ^OCleS, -uklèz, Sofokles, ^oclean, -ukle'un, a. af föreg, o^onisba, -funiz'ba. ^ronia. -ro'nja. so'fi, F Sofi.

Sorel, sorel', -'-. Sorrey, sor'i.

Sosia, s6'sja. Sotheby, sudh'bi.

Sothern, sudh'urn.

Souakim, sua'ldm. Soudan, sodan', Sudan. Soudanese, sodune'z, a. o. 5. af föreg.

South, sauth'. ~am,saudh,um, sudh'um. ~ampton,-ham'tn. ~ard, sudh'urd. ^borough, -buru. abridge, -bridj. cott, -kut. ~end, sudh-ënd'. ~erne, sudh'urn. ~ey, saudh'i, (sudh'i). afield, -féld. ~gate, -git. ^old, -6ld. >.owram,sudh-au'rum. ~port, -port. ~wark, -wurk

Amer., sudh'urk Engl..

well, -wèl. ~wick, sudh'ik. ^wold, -wold. ~worth,

-wurth.

Sower, sau'ur. ~berry, -bëri. ^browst, -braust. ~by, -bi.

Soyland, soj'lund.

Spain, sppn, Spanien. Spalding, spa'lding.

Spar..., spa'r. ~kler, -klår. ~ks, -ks. ~sit, -sit. ~ta, -ta. -^tacus, -tukus.

Spean, spèn. Spearman, spe'r-mun. Spedding, sped'ing.

Speke, spèk. Spelman, spël'-mun.

Spen..., spën'. ~cer,-sr. low, -lo. ~nymoor, -imor. ~ser, -sr.

Spey, spà'. ^mouth, -muth.

Spicer, spi'sr. Spiers, spe'rz. spi'rz. Spike, spik. Spilsby, spil'zbi. Spire(s), spi'r, Speier.

Spit..., spit', ^alfields, -lfèldz. <vhead, -hëd. ~tal, -1.

bergen, -sbå'rgn, Spetsbergen.

Spofford, spof'urd. Spokane, spèkà'n. Spooner, spè'nr.

Sporades, spor'ådèz; the Sporaderna. Sporus, spo'-rås. Spottiswood, spètfswud.

Sprague, spràg. Sprat(t), sprat.

Springfield, spring'féld.

Spur..., spl'r. ~geon,-djån.

/vnhead,-nbèd. ~stowe,-stè. Squeers, skwèrz. Squeeze, skwèz.

Squier, skwi'år. Squod, skwèd.

St., se Saint.

Staaten Island, ståtn i'lånd.

Stacey, sta'si. Staffa, ståfå.

Stafford, ståfård.

Stagira, stadji'ra. Stagirite, stadj'hit, stagirit.

Stain, sta'n. ~es, -z. ^sbury. -zburi. ~ton, -tn.

Stalbridge, sta'lbridj. Stale(y)-bridge, sta'libridj.

Stamford, ståm'furd.

Stån..., stån', ^dish, -disj. ~field, -fèld. ~ford, -furd. ~hope, -up. ~islas, -islås, Stanislaus. ~ley, -li. more, -mur. ~sfeid, -zfëld. ~stead, -stëd. ~ton, -tn. ~wix, -wiks.

Staple..., sta'pl. ~ford, -furd. -z. ~ton, -tn.

Star, sta'r. ~cross,-kros. Stare-leigh. sta'rli. ~k, -k. ~key, -ki. /vveling, -vling.

Staten Island, ståtn i'lånd. Statira, ståti'rå. Statius, stä'sjås. Staunton, sta'ntn,

stan'tn (ortnamn ; is. i Amer.).

Stavely, sta'vli. Staverton, stà'-vrtån. Stayley, stA'li.

Ste(a)dman, stëd'mån.

Stee..., stè'. ~l(e), -1. ~nie. -ni, F Stefan. ~nkerk, ~n-kirk, -nkurk, Stenkircben. ~nson, -nsn. Holmes, -z homz. ~rforth, -rforth. ~vens, -vnz.

Stella, stërå. Stenhouse, stën'-haus. Stentor, sten'tr. Ste-no, sta'no, Sten.

Steph..., stèf'. ~ana, -unå, Stefanie. ~ano, -uno. anus, -ånås.

Stephen, stè'vn, Stefan. ~s, -z. ~son, -sn. Stepney, step'ni.

Sterne, stårn. Sterry, ster'i.

Stesichorus, stèsik'urås.

Steuben, stu'bn; arv. (geogr.) stubën'. ^ville, stu'bnvil.

Steve, stèv, F Stefan.

Steven..., ste'vn. <vage, -idj. -z. <-vSon, -sn. ~ston,

-stn.

Stewart, stu'urt. ~on, -n. ~s-town, -staun.

Steyne, sta'n. Steyning, -ing.

Stickney, stik'ni. Stiggins, stig'-inz. Stiles, stilz.

Stil..., stil'. ~icho, -ikè. stil. <vlingfleet, -ingflèt.

Stimpson, stim'sn. Stinchar, stmg'kr.

Stir... ~ia, se Styria. ~k, stirk. ~ling, sterling. rel, stir'ål.

Stoa, stè'å.

Stock.. .,stok'. ^bridge,-brid]. ~dale, -dàl. ~mar, -mur. ~port, -port. ~ton, -tn. well, -wel. Stocqueler, -lur.

Stoddurd, stod'urd. Stoddart, -årt. Stogumber,sto'gåmbr.

Stoke, sto'k. ~s,-s. ^sley,-sli.

Stone, sto'n. afield, -fèld, ston'-. ~ham, -um. shaven, -bàvn,--'. /vhenge, -hëndj. chouse, -bans, ston'aus. sleigh,-li. ~thwaite,-thwåt.

Stonham, ston'um. Stonington, stè'ningtn. Stonor, ston'ur.

Stopford, stèp'furd. Stoqueler, stok'lur.

Stor..., st6'r. ~er, -ur. ~ey, -1. <vks, -ks. ^month, -munth. ^ noway, -nåwi. ~rs, -z.

Stothard, stoth'urd. Stoughton, stau'tn.

Stour, stor. abridge, ste'r-bridj. ~port, ste'rport. ton, ste'rtn.

Stow, ~e, sto. ~ell, -ål. market, -market.

Stra..., strå'. ~bane, -bån'. ~bo, strå'bè. ~cey, -si. chan, -kn, F strån. ~chur, -ko'r. ^dbally, -dbal'i. broke, -d'bruk. ^divarius, -divà'riås. ~fford, -fård. ~han, strån. Straiton, stra'tn. ^ngford, strång'-fård. ~ngways, strång'waz. ~nraer,-niå'r. <vnton,-n'tn. ~tford, -t'fård.

Strath, stråtb. <vaven, -à'vn,

F strå'vn. <vbläine, -blå'n. ~bogie,-bè'gi. 'idn. ~errik, -er'ik. ^glass, -gla's. haven, -à'vn, F stra'vn. kinnes, -kin'ez. ^miglo, -mig'lè. ^more, -m6'r. yre, -i'r. ^-Swordle, -so'rdl.

Stratton, strat'n. Strauchan, strå'kn.

Streatham, strëfåm. Strefford, strèfård. Stretford, strët'-fård. Stretton, strët'n.

Strickalthrow, strik'ltbrè.

Strickland, strik'lånd.

Stringham, string'åm.

Strode, strod. Strokestown, strè'kstaun. Stroma, stro'-må. Stromness, strémnës'.

Stronachlachler, stronuklak'lr. Stronsay, stron'si.

Strood, strod. Strother, strodb'-ur.

Stroud, strau'd. ~water,-wåtr.

Struldbriigs, stråld'brugz.

Strumble, stråm'bl. Strutt. stråt. Strymon, strl'mn.

Strype, strip. Stryver, stri'vr.

Stuart, stu'årt. Stubb (e)s,stubz.

Stukeley, stu'kli.

Stur..., ste'r. ^geon, -djån. ~ges, -djëz. -1. ^minster, -minstr. Sturt, -t.

Stuyvesant, sti'vsant.

Styria, stir'iå, Stejermark.

-n, a. o. S. af föreg.

Styx, stiks. Suabia,

se Swabia.

Suakim, -kin, sua'kim, -kin.

Suckling, såk'ling.

Sud..., såd'. ~an, se Soudan. ~bury, -båri. ~etic, su-det'ik; the ~ Mountains, Sudeterna.

Oj ley, -li.

Sue, så, så, F Sussi (Susanna). ~no, swà'nè, Sven.

Suetonius, swèto'njus.

Sueys, so'iz. Suez, so'ez.

Suffield,såf'ild. Sugdon,såg'dn.

Suir, sjo'r. /vdale, -dal.

Suke, suk, sèk, Suky, -ki, F

Slissi (Susanna).

Sul..., sår. /veirnan, soli-mån', /via,-å. ~ I i van,-i v ån. *vly, -i. /vpicius, -pisj'ås.

Sum..., såm'. ~atra, somåfrå. /vburgh, -bårå. 'v mer field, -rfèld. /v/ner, -nr. ~ter, -tr.

t>: note, o: do, 6: nor, t: not, à: tube, å: tub, u: bull, th: thing, dh: this, w: will, z; has.Sun

F

Sun..., sån', ^art,-årt. -då. <vderland, -drlånd. ~ium, 8u'njàm. ^nyside, -isid.

Superior, supè'riår; Lake Öfre sjön.

Sur..., sl'r. chiton, -bitn. face, -fis. ^inam, sèrinåm'. ~rey, stir'i. ~tee, -té.

Susan F, si'zn, sè'zn, /vna(h), sàzån'å, Susanna. Susie, Suzy, su'zi, så'zl, F Sussi

(Susanna).

Susquehannah, såskwihån'å.

Sussex, sus'eks. Suter, sè'tr.

Sutherland, sudh'rlund.

Sutledge, Sutlej, sut'ledj.

Suttie, sut'i. Sutton, sut'n.

Sutro, so'tré.

Suwaunee, süwå'nè.

Swabia, swå'bjå, Schwaben. ~n, -n, a. o. s. af föreg. Swaff-ham, swof'um.

Swain, swa'n. ~son, -sn.

Swale, swål.

Swan, swèn'. o^age, -idj. bourne, -burn, ^sea, -si. ~ston, -stn. ^wick, -ik.

Swaton, swa'tn.

Swedenborg, swe'dnborg.

Sweedlepipe, swe'dlpip. Sweeney, swe'ni.

Swegen, Sweyn, swan, Swen, swèn, Sven.

Swidger, swidj'ur. Swift, swift.

Swilly, swiri.

Swin..., swin'. ^burne, -burn, /vdon, -dn. ~eford, swi'n-furd. ^eshead, swi'nzhed. »Jord, -furd. oJon, -tn.

Swithin, swith'in. Swivel (ler), swiv'l(tir). Swords, sèrdz.

Syagrius, siåg'rius. Sybaris, sib'uris. Sychar, si'kr, Sikar. Sycorax, sik'uråks. Sydenham, sid'num. Sydney, sid'nL Syene, si'ene. Sykes, siks. Sylla, sil'å. Syltoe, sil'-tè, sil'tue, Sylt. Sylvia, sil'-vjå. Sylvester, silves'tr.

Syme(s), sim(z). Symmachus, sim'ukus. Symonds, sim'-un(d)z. Synell, si'nl. Synge, slndj. Syra, se'ra. Syracu-san, siruku'sn, a. o. s. syra-kusan(sk). Syria, sir'iå, Syrien.

T.

Taaffe, tåf.

Tab... ~era, tåb'urå. ~itha, tåb'ithå. ~le, tåbl; the ~ Mountain, Taffelberget. ~or, ta'br, Tabor.

Tachbrooke, tåtj'bruk. Tacitus, tås'itås. Tacket, tåk'ët. Tack-leton, tak'ltn. Tacoma, tåkern!

Tadcaster,tåd'kåstr. Tadousac,

tådåsåk'.

Taffie, Taffy, taf'i, F David.

Taghkanic, tåkån'ik.

Tagus, ta'gus; the Tajo.

Tahiti, tåhé'ti. ~an, -ån, a. o. s. af föreg. TallOe, tåh6\

Tain(e), tån. Tait, tåt.

Talbot, tå'lbåt. Talfourd, ta'l-furd. Taliaferro, tol'ivur.

Tall..., tål', ^adega, -ådè'gå. ^ahassee, -uhas'e. <vapoo-sa, -upo'så. ~madge, -midj. ~ow, -6. Talmadge, tå(l)'-midj.

Tam..., tåm\ ^aqua, -å'kwå. ~ar, ta'mur. ^burlaine. -brla'n, o-erlane, -rla'n, Tamerlan. ^many, -muni. ~ora, -urå. /vo' Shanter, -usjån'tr. ~worth, -wurth. "wzine, -zin, Thomasine.

Tan..., tån', o^adice, -udis. omagra, -ugrå. ^aquil, -ukwil. ~cred, tång'krëd. ^ey, tå'-ni. ^eytown, ta'nitaun. field, -féld. ^ganyika, -gun-je'ka. ^gipahoa, -djipuh6'. ^nahill, -uhil.

Tap..., tåp'. ~ley,-li. ~lin, -lin. ^pahannock, -uhån'uk. ~pan, -ån. ~pertit, -rtit.

Tar..., ta'r. ~a, -å. ~bert, -burt. ~bet, -bet. ^bolton, -boltn. centum, tårën'tåm. ~entine, tar'entin, a. o. s. af föreg. ~gett, -get. ~leton, -ltn. ^quin, -kwin, ~qui-nius, -kwin'jus. ~rytown, tar'itaun. ~shish, -sjisj, bibi. Tharsis. ^sus, -sus, aSOOS, ojSOUS, -so's, Tarsus. Asian, -sjån, a. (äfv. ~sic, -sik) o. s. af föreg. ~tary, -turi, Tartariet, ^tleton, -tltun.

Tasmania, tasma'nja, Tasma-nien. ^n, -n, a. o. s. af föreg.

Tate, tåt. Tatham, tåt'åm. Tä-tius, tå'sjås. Tatnall, tåfnul.

Tattersall, tåfrsul, -rzål.

Tattycoram, tåtiko'rum.

Taulbee, tå'lbl. Taunton, ta'ntn

(i Engi.); tå'ntn (i Amer.). Tau-rida, tå'ridå, Taurien. Taut-phæus, tåtfè'ås.

Tave, tåv, F Oktavia. Tavener, tåv'nr. Tavistock, tåv'isték.

Tavoy, tåv'oj. Tavy, tàvi, F Oktavia. Taw(e), tå.

Tay, ti, tå. ~getus, tåidj'etås. ~ler, »Jör, ta'lr. ^mouth, tå'måth. Tazewell, ta'zwel.

Tchech, tjek'. /vish, -isj, a. tjeckisk. Tchad,tjåd, Tsad.

Te(a)rn, te'rn. Tearsheet, tà'r-sjèt. Teazle, tèzl. Tecumseh, tekum'se.

Ted, tèd', ~dy, -i, F Vadde (Edvard), o^dington, -ingtn.

Tees, tèz\ ^dale, -dål.

Tegea, tè'djiå. Teify, tl'vè.

Teign, tå'n. o^mouth, -muth, tin'muth.

Teith, tèth. Teivy, tiv'i.

Tel..., tel'. ~amon, -umon. <v,-el-Kebir, -elkebe'r. ~e-machus, -ëm'ukus. ~ford, -fård. ^licherry, -itjer'i.

Terne, tèm. Temiscouata, tè-miskuå'tå. Tempe, tëm'pè.

Temple, tëm'pl. ^michael, -mi'kl. ~more, -mo'r. patrick, -påt'rik. /vrobin, -r6b'in. ~ton, -tn.

Ten..., ten'. ~bury, -buri. ~by, -bi. /vedos, -udès. eriffe, -årif', Teneriffa. iers, -jurz. orison, -isn. nant, ^nent, -unt. ~nessee, -èsè'. ~niel, -jul. ^nyson, -isn. oJerden, -trdèn, -drdën'.

Terah, tè'rå. Terence, ter'uns, Terentius, tërën'sjus, Terentius. Teresa, tërè'zå. Ter-hune, terhu'n. Terrebonne, tårbon', tarbo'n. Terre -Haute,teriho't. Terry, ter'i, F &fv.Terese. Tertullian, tèr-tårjun, Tertullianus, tèrtål-ja'nus.

Testwood, test'wud. Tetbury, tet'buri. Tethys, te'this, Tetis.

A: fate, à: far, I: fall, å:

fat, 4: fast, Å: mete è: met, I: lier, i: fine, 1: fin, i: fir,Teuoer

Torry

Teucer, ti'sr, Tevkros. Te-viot, tiv'jut. Tewk(e)sbury,

tu'ksburi. Tewson, tu'sn.

Texas, tek'sus.

Thacher, thåtj'år. Thackeray, thak'uri. Thaddeus, thådè'-tis, thad'jus. Thais, thå'is.

Thai..., thai'. ~aba, -ubå. ~es, tha'lez. ^iard, -jård.

Thame, tåm. Tliamyris, thåm'-iris. Thanet, thån'èt.

Thatcham, thåtj'âm. Thaxted, thåks'tëd. Thaya, ti'a. Thayer, thå'år.

Thebais, theb'uis, theba'is.

Theberton, thè'brtån. Thekla, thek'la.

Thelluson, thël'åsn. Thelwall, thel'wul.

Themis, the'mis. ~on, them'-isn. ~tocles, themis'tuklez. nwtoclean, themistukle'un,

themistok'liun, a. af föreg.

Theo, the'o, F Teofil, ^bald, -båld, tib'uld. ~critus,-k'ri-tus. ~dora, -dè'rå. ~dore, -dor, ~dorus, -do'rus, Teodor. ~doric, -d'urik, n^do-ricus, -duri'kus. ~dosius, -d^'sjus. ~philus, -f'ilus, Teofil; Gottlieb. ~phras-tus, -fras'tus.

Theresa, turè'zå, Teresia, Thérese. Thermopylae, thermopile. Thersites, thirsi'-tèz.

Thes..thes'. ~eus, the'sius (-sus). ~pis, -pis. ~piæ, -piè. ~salonica, -åluni'kå.

saly, -ull, Tessalien. salian, -a'ljun, a. o. 5. ar föreg.

Thetford, thet'furd. Thetis, the'tis. Thiebalt, te'balt.

Thir..., thi'r. ~lby, -lbi. ^sk, -sk. ^wall, ~well, -wul.

Thisbe, thiz'be. Thistlewood, this'lwåd. Thockmorton, thok'mortn.

Thorn, torn'. ~as, -us, Törnås. ^asa, -usa, ^asine, -uzèn, Thomasine. ^aston, -ustn. 'vastown, -ustaun. ~ond, -und., ~pson, ~son, -sn. -z.

Thor, tho'r, Tor. ~ald, thor'-uld. ~burn, -burn. ~eau, -6. ~esby, -zbi.

Thorn, tho'rn. <x,aby, -ubi.

- bury,,-båri. thèrn. /^ey,

-1. <vham, -åm. <vhaugh, -hå. <vhill, -hil. /N/ton, -tn. ~ycroft, -ikréft.

Thorold, théruld, Torvald.

Thorpe, th6rp.

Thrace, thrås, Thracia, thrå'-sjå, Trakien. Thrale, thrål.

Thrapston, thråp'stn.

Thraso, thrå'sè. Thrasybulus,

thråsibu'låsi

Threipland, thrè'plånd. Tresh-er, thresj'ur.

Throckmorton, trok'mortn.

Throgmorton, thr6g'mèrtn.

Thucydides, thusid'idez.

Thur..., the'r. ~good, -gud. ^govia, -g6'vjå, Thurgau. sx/ingia, thurin'djå, Thürin-gen. <vingian, thurin'djftn, a. o. s. af föreg.,- the ~ Forest, Thiiringer Wald. ~io,thu'-rio. ~les,-lz. ~lmere,-lmèr. ~loe, ~low, -lè. ~lston, -lstn. ~man,-mun. <v,so,-s6.

Thwackum, thwåk'um. Thwai-tes, thwåts. Thyestes, thiës'-téz. Thynne, thin. Thyrsis, thi'rsis, Tirsis.

Tib, tib', F afv. Teobald. bermore, -rmè'r. ~bs, ~z. ~er, ti'br; the Tibern. ~erias, tibe'rius, tiberi'us. ~erius, tibe'rius. ~et, tib'-ét. ~ullus, tibul'us. ~ur, ti'br. ~urtius, tibe'rsjus.

Tichborne, Tichbourne, titj'burn.

Tickell, tik'l. Ticknor, tik'nur.

Ticonderoga, tikonduro'gå.

Tid, tid, F Yadde (Edvard). ~es-well, ti'dzwel. Tierney, te'rni.

Tighe, ti. Tighnabruaich, -nu-bro'åk.

Tigranes, tigrå'nèz. Tigris, ti'gris.

Til..., til'. ~burina, -büri'nå. ~bury, -buri. ~den, -dn. ~desleigh, ~desley, -dzli. ^ghman, -mun. ~licouItry, -iko'tri. rv;lotson,-utsn. ~ly, -i, F Tilda. ~ney, -ni.

Tim, tim', F Timoteus. ~bs, ~ms, -z. ~buctoo, -buk'to, Timbuktu, ^oleon, timo'-ljun. ~on, ti'mun. ^or, -å'r, ti'mor. ~otheus, ti-m^'thjus, ~othy, -uthi, Timoteus. ~(o)ur, -o'r, tl-mè^r, Timur.

Tin..., tin'. <vdal(l), -dl. tagel (-gil), -tågll. ^to, -t6. ~tock, -tåk. ^twistle, -t'wisl. ~wald,-wåld.

Tipp..., tip', ^ecanoe, -ikuno'. /N/erah, -urå. ^erary, -urå'-ri. ~ins,-inz. ~oo,-o'.

Tipton, tip'tn.

Tiresias, tirè'sjås. Tirlsneck, ti'rlznek. Tiryns, ti'rinz.

Tisbury, tiz'båri. Tishbe, tisj'-bè. Tisiphone, tisif'&né. Tis-saphernes. tisåf!'rnèz.

Titania, titå'njå.

Titchborne, titj'burn. Titch-field, titj'feld.

Titcomb, tit'kum. Tite, tit, F Titus.

Tithon, ti'thån. ~us, -th^'nus.

Titian, tisj'un. Titmarsh, tit'-mårsj. Tittenham, tit'num.

Titus, ti'tus. Tityrus, tit'irås.

Tiv..., tiv'. ~erton, -rt&n. ~iot, -jut. ~oli, -uli. ~y, -i.

†ob..., tob. ~ago, -å'go, Tabago. ~ermory, tobrmè'ri. ~iah (bibi.), -i'å, ~ias, -i'us, Tobias. ~in, to'bin.

Tod..., tod'. ~d, tod', ^ding-ton, -ingtn. ~gers, todj'urz. ~hunter, -huntr. /^morden, -må'rdn, -mordn.

Tol..., to'l. ^a, -å. ~and, -ånd. ~er, -ur.

Tollcross,tolkros'. Tollemache, tålmåsj'. Tollington, tol'-ingtn.

Tom, tom', ^ahourich, -uho'-rik. ~buctoo, -buk'to, Timbuktu. ~kins,-kinz. ~lin(e), -lin. ~linson, -linsn. kins, -kinz. ~yris, -iris.

Tonbridge, tun'bridj. Tone, t6n.

Tonge, tong. Tonstall, tun'stl.

Too..., to'. ~dle, -dl. ~ke, -k. ~la, -lå, Tula. ~ley, -li. rwmbs, -mz. ~ts, -ts.

Top..., top'. ~eca, -e'ka. ham, -um. ~sham, -sum. ~sy, -si, F Märta.

Tor..to'r. ~bay, -bà'. ~fe, -f. ^moham, -mo'um. ~mot, -mut. ~0nt0, t^ron'to. phichen, -fikn, -pik'n. porley,-prli. ^quatus,-kwå'-tås. rwquay, -kè'. ~quil, -kwil. ~re, tor. ~res, tor'-ès. ~rey, ~ry, t6r'i. ~ri-

i: note, h: do, å: nor, 6: not, à: tube, å: tub, å: bull, th: thing, dh: this, w: will, z: has.Torridon

Uller

don, tér'ldn. —rington, t6r'-ingtn. —say, -si.

Tostig, tos'tig.

Tot..., tèt'. -hill, -h.il. ^ila, -ila. ~nes(s),-ne8.<vtenham, -nåm. —tingham, -ing-åm.

Toucey, tau'si. Touchwood, tåtj'-wud. Tough, tåf. Toup, taup.

Tourneur, to'rnår.

Tow..., tau\ —cester, -str. —n|ey, ~nly, -nli. —-Law, -lå'. —ns(h end, -nzènd. sontown, -sntaun. —ton, -tn. —y, t6'i. ~yn, -in.

Tox, tèks'. —teth, -teth.

Toynton, toj'ntn. Tozer, tè'zr.

Tracadie,tråkà'di. Tracey, trà'-si. Trachonitis, tråkåni'-tis. Tracy, tra'si, F &fv. Terese.

Traddles, trad'lz. Tradescant,

trad'eskant.

Tradeston, tra'dstn.

Trafalgar, tråfål'gr [-(tråfål-gå'r}j<).-] {+(tråfål- gå'r}j<).+} Trafford, traf urd.

Trajan, trå'djån, —us, trådjà'-nås)fC, Trajanus.

Tralee, trålè'. Trall, trål.

Tramore, tråmo'r.

Tran..., trån'. —ent, -entf. —io, -j6. —mere, -mèr. —-quebar, trangkwiba'r. ^s-waal, -zwå'1. —sylvania, -sil-va'nja, Siebenburgen. sylvanian, -sil'vå'njån, a. o.

s. af föreg.

Trapbois, tråp'bojs. Traquair. trakwa'r. Trasimenus, trå-sime'nus.

Travancore, tråvnko'r. Travers, trav'urz. Travis, tråv'-is. Trawden, tra'dn. Tread-well, tred'wel.

Tre..., tre', ^beck, -bek\ bizond, -b'lzond, Trapezunt. —bonius, -b6'njus. —degar, -d'egur, -de'gur. —dgold, -d'g^ld. —gelles, -gel'z. —-gunter, -gun'tr. Treishnish, trèsjnisj'. —lawny, -la'ni. —maine, —mayne, -mà'n. —-mont, -mont'. —nch, -nsj. —nt, -nt, arv. Tri(d)ent. ^n-ton, -n'tn. —sco(e), —scow, -sk6.

Tresham, tresj'um. Treshinish,

tresj'inisj. Tressilian, trè-sil'jun.

T rev..., trëv'. —anion,-ån'jån.

—elyan, -èl'jån. *wes, trèvz, Trier. —ethin, -thin. —-ithi(c)k, -ithik, --'-. ^vor,

trè'vr.

Trim, trim. ~urti, triml'rti.

Trinculo, tring'külè. Tring, tring. Trinkomalee, tring-kåmålè'. Trinovan, trin'å-van, äldre namn för London.

Triphon, tri'fn. Triptolemus,

tript6l'èmås.

Tris..., tris'. —megistus, triz-medjis'tus. —tam, -tum, —tram, -tråm, Tristan. trem, -trëm*

Troas, tro'us. Troil, trojl. Troilus, troilus. Troja, tro'dja.

Trollope, trol'up. Trondra, tron'dra. Troon, tron. Tro-phonius, trof6'njås. Tro-queer, troke'r. Tro(s)sachs, tro'suks. Trotters, tr6t'urz.

Trotwood, tréfwud.

Troughton, trau'tn. Trowbridge,

tran'brid j (ortnamn); tri'bridj (familjenamn). Troy, tro j, Tro j a.

Truckee, truk'e. Trudy (-ie),

tro'di, F Gertrud.

Trull, trul\ —iber, -ibr.

Trumbull, trum'bul. Trundell, trun'dl. Trunnion, trun'jun.

Truro, tro'ro. Trussel, trus'l.

Truxton, tmk'stn. Tryon, tri'un.

Tuam, tu'um. Tubal, tu'bl.

Tuberville, tu'brvil.

Tucker, tuk'r. —man, -mån. —ton, -tun.

Tufnel, tuf'nl. Tugela, tugel'a.

Tuite, tut.

Tul..tul\ —kinghorn, -king-horn. —la, -å. —|amore, -åmå'r. —lia, -jå. —Hallan, -ial'n. —libardine, -iba'rdin. —lius, -jus. —loch, -åk. low, -o. —lus, -ås.

Tummel, tåm'l.

Tun..., tån', —bridge,-bridj. —gay, tång'gi. —guse, -go's, tunggo's, tungus. —-gusic, -go'sik, a. tungusisk. —is, tu'nis. —ley, -li. —-stall, -sti.

Tuomey, to'mi. Tupman, tåp'-mun. Tupper, tåp'r.

Turberville, te'rbrvil. Turco-mania, tèrkåmå'njå. Turco-manian, tèrkåmå'njån, a. af föreg. Turgeneff, turgen'ef, Turgenjev. Turin, tu'rin.

Turn..., tl'rn. *vbull, -bål. ^effe, -ef'. ~er, ^vour, -år. —ham, -åm. —penny, -pèni. —tippit, -tip'it.

Turpin, ti'rpin. Turiff, tår'if.

Turton, te'rtn. Turveydrop, tè'rvidrép.

Tus..., tås'.

Tutbury, tåtfbåri. Tutt|i||, tåt'-hil. Tuxford, tåks'fård.

Twain, twån. Twamley, twam'li.

Tweed, twe'd. —dale, -àl. —mouth, -måth. —smuir, -zmor. Twemlow, twem'lo.

Twickenham,twik'nåm. Twiggs, twigz. Twigtythe, twig'tidh.

Twinholm, twi'nåm. Twysden, twiz'dn.

Tyana, ti'ånå. Tybalt, tib'lt.

Tyburnia, tibe'rnjå. Tyer, ti'år.

Tyldesley, til'zli. Tyler, ti'lr.

Tyll Owlyglass, til au'liglas, Till Eulenspiegel (stilspegel»). Tylor, ti'lr.

Tynan, ti'nån. Tyndale, Tyndall, tin'dl. Tyndareus,tindå'rèås.

Tyne, ti'n. —dale, -dl. —head, -hed. —mouth, -muth.

Tyng, ting. Tynte, tint.

Typhoeus, tif6'jås, -us. Typhon, ti'fn.

Tyr, ter. —connell, -kon'1. —e, tir, Tyrus, —us, ti'rus. —one, tird>'n. —rel, tir'ul. —rhenian, tirè'njån, a. o. s. tyrren(isk). —tæus, -tè'ås. -whit(t), tir'it.

Tysoe, ti'so. Tyson, ti'sn.

Tytheridge, ti'dhåridj. Tytler, ti'tlår. Tywyn, ti'win.

u.

Uckfield, åk'fèld. Udal(l), å'dl. Uddingston, ådingstn. Udolpho, udol'fo, ud-. Uffington, åfingtn. üfton, åf'tn. Ugie, o'gi, ugè'. Ugolino, ugå-lè'n6.

Uig, wig. Uist, wist. Uitenhage,ü'tnhàg. Ujiji,udjidj'i. Ukraine, u'kran, ukra'n. Ulfilas, ul'filas. Ull..., ål'. —(e)r, -r. — es-

thorpe, -sthorp. ^(e)swater, Ulswater, -zwåtr.

Ulpian, ål'pjun, ~us, -jå'nås.

Ulric, ål'rik, Ulrik, ^a, -å, ålrl'kå, Ulrika.

Ulva, ul'vå. Ulverstone, åPvr-stån. Ulysses, ulis'ez.

Umb..., åm'b. ^agog, -å'gåg. ~ria, -riå, Umbrien. ~riel, rè'l.

Uncas, ång'kås. Unst, un st.

Up..., up'. ~hall, -å'l. ~ham, -um. ^holland, -hol'und. ^perthong, -rthong'. pingham, -ing-um. ~sal, -si, Upsala, 'vton, -tn. well, -wèl.

Ur, è'r. o^ania, i\rå'njå. ^a-nian, ura'njiin, a. af föreg. ~ban, -bn, Urban(us). chinfield, -tjinfèld. ur. ~fried, -fred. ^gan, -gn. sx/iah, ^ijah, uri'a, Uria. ~ian, u'riun. oJel, u'riul. <xJingford, -lingfård. quhart, -kurt. ~r, er. rle, år'i. ~ris, ur'ls. ~sel, -si. 'vsinus, -si'nus. ^sula, -sula. ^ville, -vil.

Ushant, usj'unt, Ouessant.

Usk, usk. Usna(ch), uz'nå.

Ut..., u't. ~ah, -å. ut. ~ica, -ikå. ^recht, -rekt. ~toxeter, utoks'ëtår, F uks'-tår.

Uvedale, u'vdal. Uwchlan, u'klån. Uwins, u'winz.

Uxbridge, uk'sbridj. Uya, wi'å.

Uzzi, uz'i. ~ah, åzi'å. *vel, åz'jål, uz'el.

V.

Vaal, vål.

Val, val', F Valentin. *vdes, -dèz. ~ens, vä'lënz. ~en-tia, -ën'sjå. ^entinian(us), -ntin'jun (-ntinjà'nås). ria, -è'riå. ^erian(us), -èriån (-èriå'nås). ^erius, -e'rius. ^landigham, -ån'digåm. lay, -i. ~py, -pk

Van..., van', ^brugh, -bro'. ~ Buren, - bu'rin. ^couver, -ko'vr. /v,da, -då. r^derbilt, -drbilt. ^derlyn, -drlin. diemens Land, -de'mnz land. ~ Dyck, - di'k. vån.

^essa, -es'å. ^homrigh, -h6m'ri. ~neck, -èk. ~oc, -fik. Rennsselaer, - rën'-sëlår. ^Sittart, -sitfårt. somer, -so'mur. ~ Tromp, - trèmp'. ~ Wart, - wa'rt. ~welt, -wel't.

Värden, va'rdn. Varina, vari'na.

Varius, va'rius. Varney, vå'r-ni. Varro, vår'6. Varus, và'-rås.

Vashti, vas j'ti. Vassar, vås'år.

Vassavour, vås'åvår. Vathek, vath'ek.

Vaughan, vån. Vaux, våks.

Vavasour, våv'åsur.

Vedder, ved'r. Veii, vè'ji, Veji.

Veientes, vèjën'tèz, pl. vejen-ter. Veitch, vètj.

Velleda, vël'ëdå, vëlè'då. Vel-leius, vèlé'jus. Vementry, vèm'ëntri.

Ven..., vën\ ^etia, -è'sjå, Ve-netien. ^naàhar, ^nachoir, -åkår. ^tidius, -tid'jus. nor, -tnur. ^usia, -o'zjå.

Ver..., v!'r. r^den, -dn. ~ges, -djëz. fgil, -djil, Vergilius. ~mont, -mont'. ~ney, -ni. <x/nham, -num. ~non, -nun. ~onica,vëron'ikå,Ve-ronika. ^planck, -plångk'. ~res,vër'éz. ^sailles,-så'lz. ^stegan, -ste'gn. ~tue, -tu. ^ulam, vër'ulum.

Ves..., vës'. ~ey, ve'zi. ~pa-sian(us), -påzjun (-zja'nus). ~t,-t, ~ter,-tr, F Sylvester. ~tris, -tris. ~uvius,-o'vjus.

Vexhelia, vëksbè'ljå. Vholes, v6lz.

Vic, vik', F Vicke (Viktor); Vicka (Viktoria), tvksburg, -sberg. ~ky, -i, F Vicka (Viktoria). ~tor, -tr. rwtoria, -tè'riå.

Vienna, Vlën'å (i Nordamer.).

Vigo, Vl'g6 (i Nordamer.). ~rS, vi'gurz.

Villars, Villers, vil'årz. Villiers, vil'jurz. Vilvorde, vilvè'rd.

Vince, vins'. ~nt, -nt. ~ntio, -èn'sj6. /^ntius, -ën'sjås.

Vindelicia, vindëlisj'å, Vindelicien. Vindhya, vind'jå. Viner, vi'når.

Viol..., vi'ul. ~a, -å. ~ante, -ån'tè. omenta, -ën'tå. ~et, -èt.

Vipan, vi'pn. Vipont, vi'pfint

Vir..., vi'r. ^gilia, -djil'ja. ^ginius, -djin'jås. ~gin« stow,-djinstè. ~giny,-djini, Virginie. ^iathus, virià'-thås.

Vistula, vis'tula; the Weichsel.

Vitalis, vita'lis. Vitellius, vitël'jus. Vitellian, vitël'jun, a. o. s. af föreg. Vitruvius, vitro'v jus.

Vivian, Vivien, viv'jån.

Voel, vo'ul, Voil, voj'1.

Vol..., vol', ^hynia, -hin'jå, Vol(h)ynien. ^pone, -po'n, -pon. ~sci, -si, ^scians, -sjunz,;;Z. volsker, ^timand, -timånd. ^umnia, -um'nja.

Vorst, v6rst. Vortiger(n), vè'r-tigur(n).

Vulcanus, vulkå'nås.

w.

Waal, vål. Wahash, wå'båsj.

Wabster, wab'str. Wabun, wå'-bån.

Wace, vas. Wachusett, wotjo'-sët. Wackbairn, wåk'bàrn. Wackles, wåk']z.

Wad..., wod'. ^dington, -ingtn. wåd. rv/ebridge, wà'd-bridj. rwham, -um. r^hurst, -hårst. ~sley, -zli. ^sworth, ^swurth, -zwurtb.

Wagstaffe, wåg'ståf. Wahab, waha'b. Wahsatch, wåsåtj'.

Wainfleet, wà^nflèt. Wainright, wa'nrit. Waite, wàt.

Wake, wä'k. ~field, -fèld. »v;-man, -mun. Wakley, wåk'li.

Wäl..., wå'l. ^ahmut(t)e, wå-lam'ut. ^brook, -bruk. cot(t), -kut. ^degrave, wol'd-gråv. ~demar, wél'dimår, Valdemar. ~den, -dn. ^v,-doborough, -dåburå. Wales, wa'lz. ~fisch, -fisj. /v/ford, -furd. ~ker, wa'kr. ~king-shaw, wå'kingsjå. rwvisch, -visj.

Wall..., wol'. ~ace, -is. ~ack, -uk. r^asey, -usi. ^enrode, -nrod. ~er, -år. ~ey, -i. ~ingford, -ingfurd. ~ington, -ingtn. ~is, -is. ~op, -åp. ^scourt, wå'lzkèrt.

Walmer, wå/mur. Walmesley, wom'zli. Walney, wa'lni.

Walpole, w6l'pèl.. Walsall, woFzl.

Walsh, wolsj'. barn, -åm. Walsingham, wol'sing-åm. Walsoken, wolso'kn.

Waltham, w6l'tåm (i Engl.), w6l'-thåm (i Amer.). bStOW, w6l'-

tåmst6. Waltheof, wol'thjèf.

Walton, wå'ltn. Walworth, w6l'-wårth. Wamba, wom'ba.

Wän..., won'. bdsworth, -zwårth. b|ey, -li. blockhead, -låkhëd'. osbeck, -sbèk. bsey, -si. bStead, -stèd. btage, -tidj. btley, -tli.

Wapping, w6p'ing.

Wapsipinicon, wopsipin'ikon.

War..., wå'r. bbeck,-bëk. burton, -bårtn. bd, -d. b-den, -dn. bdlaw,-dlå. bdle, -dl. bdour, -dur. ~e, war. beham, wà'råm. betown, wà'rtaun. bgrave, -grav. bham, wor'um. bing, wà'-ring. bkworth, -kwurth. b-leigh, b|ey, -li. bminster, -minstr. 'vne, -n. ~n(e)-ford, -nfurd. ~ner, -når. bren(e), wor'n. brenton, wèr'ntn. brington, wèr'-ingtn. bsaw, -så, Yarsjava. bt, -t. bton, -tn. bwick, worik; i Amer. ar*. wå'rwik.

Wash, wosj'. bburne, -burn, bington, -ingtn. bita, -itå\ btenaw, -tnå. Wastle, wosl.

Wat, w6t'^ F Yalter. baujja, -å'gà,wàtä'gå. bchish,-tjisj.

Water..., wa'tr. bbeach,-bétj. bbury, -buri. bdäle, -dàl. bford,-fård. bhouse,-haus. bland, -lånd. ~loo, -lo', bsay,-si. bton,-tån. ~ville, -vil. bvliet, -vlèt.

Watford, woffård. Wath, woth.

Watkins, wot'kinz.

Watling, wètfling. bton, -tn.

Watson, wèt' sn.

Watt, w6t'. bon, -n. -s. ~y, -i, F Yalter.

Wau...,, wå'. bgh, wL bkegan, -kè'gn. vkesha, -kis]à.

Wav..., wà'v. ~e«ey, -ni. b-erley, -rif. bertree, -rtré.

Wawar(s)ing, wå'wår(s)ing.

Wayland, wà'lånd, afv. Yölund.

Wayne, wà'n. bsville, -zvil.

Weald, wèld.

Wear, we'r. bmouth, -måth.

Weatherall, wëdh'åràl. Weaver, we'rr.

Webb, wëb\ ber, -r. Webster, -str.

Wedderburn(e), wed'rburn.

Wedgè, wëdj. Wedg(e)wood, -wud. Wednesbury, wen'z-buri. Wednesfield, wlnz'feld.

Weed, we'd, bington, -ingtn. rvon, -n.

Weehawken, we'hakn. Weigh-ton, wà'tn. Weir, wèr.

Wel..., wël'. bbeck,-bëk. by, -bi. bdon, -dn. bford, -fård. bland, -und. bier, -ur. blesley, -zli. bling-borough, -ingbårå. bis, -z. bShpool, -sjpol. bterton, -trtun. bton, -tn.

Wem, wèm'. bmick, -ik. byss, wèmz.

Wen..., wën'. bceslaus, -së-slås. Yenceslav. bdell, -dl. bdover, -dåvr. bham, -åm. block, -luk. bSleydale, -zli-dàl. btworth, -twårth.

Weobley, wo'bli. Werfred, wë'r-frèd. Werrington, wer'ingtn.

Wesley, wez'li. Wessel, wès'1.

Wessex, wes'eks.

West, west', ball, -1. bbourne, -burn, bbury, -båri. bChes-ter,-tjëstr. bcote, ^cott,-kåt. berham, -ruin. bern, -urn. bgate, -git. b-Houghton, -hau'tn (-ho'tn). block, -luk. blothian, -lè'dhjun. bmacott, -mukot. bmeath, -me'dh. bminster, -minstr. bmor(e)land, -mårlånd (i

Engl.); -m^rlånd (i Amer.).

bon, -n. bon-super-mare,

-n supr mà'r(ë). bpoint, -pojnt. bpa(y), -rà. bruth-er, -rothår.

Wether..., wedh'ur. bal, bell, -ål. b by, -bi. böd, -èd.

Wexford, wëks'fård.

Wey, wà'. bmouth, -måth.

Whaddon, (h)wéd'n. Whaliey, (h)wol'i. Whalsay, (h)wå'lsi.

Whang, (h)wång.

Wharf(e), (h)wårf.

Wharn(e)cliffe, (h)wa'rnklif.

Wharton, (h)wå'rtn.

Whateley, (h)wà'tli.

Wheat..., (h)wè't. b|ey, -li. bon, -n. bstone, -stn. b-ville, -vil.

Wheel..., (h)wè'l. ber, -år. bing, -ing. bOCk(e), -åk. b(w)right, -rit.

Whernside, (h)we'rnsid. Whetstone, (h)wet'stn. Whewell, hu'ål.

Whickham, (b)wik'um. Whipple, (h)wipl. Whishaw, (h)wisj'å.

Whiston, (h)wis1tn.

Whit..., (h)wit'. bacre, baker, -åkr. badder, -adr. bburn, -bårn. bby, -bi. bchurch, -tjårtj. bcombe, -kåm.

White, (h)wit. ~craft, -kraft, bfield, (h)wit'fèld. bgate, -git. bhaven, -bà'vn. b-head, -bed. blocke, (h)wit'-låk. bway, -wà.

Whit..., (h)wit'. bfield, -fëld. bford, -fård. bgift, -gift. bhorn, -h6rn. bing, (h)wi'-ting. b|ey, -li. bman,-mun. bmore, -mur. bney, -ni. b-stable, -stàbl. btaker, -åkr. btier, -jår. btington, -ingtn. btlesea, btlesey, -lsè. bton, -n. bwell, -wël. bWick, -wik. bwood, -wud. bWorth, -wårth.

Whyte, (h)wit.

Wick, wik'. bfield, -fëld. b-ham, -åin. blow, -lo. blif (fe), Wiclif, -lif.

Widnes,wid'nës. Wiever,wè'vr.

Wigan, wig'n. Weight, wit.

Wigmore, wig'mår. Wigton, Wigtown, wig'tn.

Wil..., wil'. bberforce, -brfors. bbraharn,-bråm. ~brington, -bringtn. bcocks, bCOx, -kåks. bd(e), wild, bdair, wi'ldar. bdfire, wi'ldfir. bdrake, wi'ldràk. bfer, -fr. bford, -furd. bfred, bfrid, -frid, bfrith, -frith, bhel-mina, -hèlmè'nå (-mi'na). bkes, bks, -ks. bkie, -ki. b-kins, -kinz. bkinson, -kinsn. bkyns, -kinz.

Will, wil', F Yille (viiheim). b-amette, -àm'ët. ban, -ån. bard, -ård. besden, -zdn. bet, -ët. biarns, -jåmz. biamsburgh, -jumzberg. biamson, -jumsn. biams-port, -jåmsport. biamstown,

à: fate, å: far, 1: fall, å: fat, à: fast, è: mete, è: met, I: her, 1: fine 1: fin, 1 fir,Williamstown)j\ Mindre

brukligt. — 49 — † Föråldradt.

Yo semite

-jåmstàun. ~ibrod, -ibrèd. "wiewald, -iwåld, Yillibald. ~ieson, -isn. ^ington, -Ingtn. ~is, -is. ~iston, -istn. ^oughby, -åbi. ~s, -Z. -i, F Ville (Vilhelm).

Wilmet(t), wirmèt, F Vilma.

Wilmington, wil'mingtn. Wil-mot, wil'måt, F Vilma. Wils-den, wilz'dn.

Wilson, wil'sn. ~town; -taun.

Wiltshire, wil(t)'sjir.

Wim..., wim'. ~ble, -bl. bledon, -bldån. ^blington, -blingtn. thorne, -burn. ~mera, -ër'å. ^pole, -p6l.

Win..., win', ^canton, -kåntn. ~ceby, -sbi. ^chcombe, -sjkum. r^chell, -tjål. chelsea, -tjlsè. ~chelsey, -tjlsi. idébank, -dbångk. ^dermere, -drmër. ~dham, -dum. ^dhill, -d-bil. brenner, wi'nbrenur. bestead, wi'nsted. ~fred, frid, -frid, Vinfrid. -git. ^gham, wing'åm. kle, wing'kl. ~nebago,-ibà'-g6. ^nie, -i. ^nipeg. -ipèg. ~nipegoosis,-ipëgo'sis. ~ni-pesaukee, ^nipiseogee, -ipi-sok'e. ~slow, -zlo. ~sor, -zår. ^stanley, -stnli. ~ter-bourn(e),-trbårn. ~ton,-tn.

Wirksworth, wl'rkswurth.

Wirtemberg, wi'rtmberg, "Wurtemberg.

Wisbeach, wiz'bitj. Wiscasset, wiska'set. Wisconsin, wis-kon'sin. Wiseman, wi'zmun.

Wish..., wisj'. ~art, ~eart, -Ärt. ~aw, -å.

With..., widh'. ~am, -åm. ~er, -r. ~erington, -ur-ingtn. ~ers, -urz. spoon, -rspon. ~ington, -ingtn.

Wit..., wit', bitterly, -it'rli. ~ney, -ni. ~t, wit. ~ten-bold, -nbold. ~ton, -n. would, -wud.

Wiveliscombe, wil'skum.

Wivenhoe, wiv'nhi.

Woburn, wo'burn, (wo'burn).

Wodehouse, wo'dhaus.

Woden, wo'dn, Odén.

Woking, wo'king. ~ham, -um.

Wol..., wul'. thorough, wol'-burå. ^COt(t), -kåt, (wèl'-

kåt). ~fe, ~ff, -f. ~la-combe,-ukum. ^Istonecraft, -stnkråft. ~mer, -mur. seley, -zli. ~sey, -zi. ^sing-ham, wol'sing-um. ~stan, -stn. ^stanton, -stntun. strup, -strop. ^verhampton, -vrham'tn. ~verley, -vrli. ~verton, -vrtån.

Wombwell, wum'bl.

Wooburn, wo'burn.

Wood, wud'. abridge, -bridj. ~bury, -båri. ~court,-kort. /vfall, -fal. «-ford, -furd. ~ham, -um. shaven, -håvn. ^head, -hed. oj leigh, -li. ~s, -z. ~shaw(e), -sjå. son, -sn. reside, -sid. ~stal, -stl. ~stock, -stuk. ~ville, -vil. ^ward,-wurd. ~worth, -wårth.

Wool, wul'. ^cot, -kåt. ~dale, -dàl. ~er, -år. ~et, -ët. man, -mun. ^ner, -når. sey, -zi. ~ton, -tn. r^wich, -!dj.

Wooster, wus'tr. Wootton, wut'n. Wopsle, wop'sl.

Wor..., we'r. ^dsworth, -dz-wurth. ^kington, -kingtn. ^ksop, -ksup. ^mald, wo'r-muld. ^ms, -mz. ~onzow, wor'ånzè (-zau), woron'suv. ~sborough, -zburu. ~sley, -zli. ^stead, wus'ted. thing, -dhing. ~tle, wur'tl. ~tley, -tli.

Wotton-under-Edge, wutn ån'-dridj.

Wragby, rag'bi. Wrangham, rang'um. Wraxall, raks'l.

Wray, rå'. ~burn, -burn.

Wrekin, rèk'in.

Wren,rën'. ~fordsley,-furdzli. ~tham, -thum.

Wrexham, rëks'åm.

Wright, ri't. ~son, -sn.

Wrington, ring'tn.

Wriothesley, ri'uthsli.

Wrockwardine, rokwa'rdin.

Wroth, roth'. ~am, -um, rodh'um.

Wrottesley, rot'sli. Wroughton, rå'tn. Wroxhall, roks'hål.

Würtzburg, we'rtsblrg. Wulf-stan, wulf'stn. Wulstan, wul'stn.

Wyandot, wi'åndut. Wyatt, wi'-åt. Wycherley, witj'urli.

Wyclif, ~fe, wik'lif. Wycombe, wi'kum, wik'um. Wye, wi.

Wykeham, wik'um.

Wyl..., wi'l. ~am, -åm. ~de, -d. ~ie, -li. Wyman, wi'mån.

Wymondham, win'dåm.

Wyn..., win', ^berg, -berg. ~dham,-dåm. ~ford, -fård. ~n, win. ~ter, -tr. 'vtoun, -tn. ^yard,-jård. ~yatt,-jåt.

Wyoming, wio'ming. Wyre, wir.

Wyse, wiz.

Wythe, with. Wyvill, wiv'il.

Wyvis, wi'vis.

x.

Xan..., zån'. ^thippe, -thip'e, Xantippa. stilus, -thås.

Xavier, zåv'jår, Xaver. Xema, ze'ma.

Xen..., zën\ ~ia, ze'nja. ocrates, -ok'råtèz. ^ophanes, -ofånèz. ^ophon, -åfån.

Xerxes, ze'rksez.

Ximena, zime'na. Ximenes, zi-me'nez. Xina, ze'na, F Stina.

Xit, zit. Xoe, zol

Y.

(Se äfven / och J.)

Yadkin, jad'kin. Yakima, jåk'-imå. Yakoob, jako'b.

Yalding, ja'lding. Yale, jäl.

Yalland, jål'ånd. Yancey, jån'-si. Yankton, jangk'tn.

Yar..., ja'r. ^borough, -b.årå. ~dley, -dli. ~e, jår. ~rel, jår'ël. ~row, jår'o.

Yately, ja'tli. Yates, jåts.

Yaxlee, jaks'le. Yazoo, jåzo'.

Yea..., jè'. <^don, -dn. ~rd-ley, -rdli. ~rsley, -rzli. tes, -ts. Yeh, jà.

Yell, jèl'. ~owstone, -åstån.

Yelverton, jèPvrtån.

Yeovil, jo'vil. Yester, jës'tr.

Yetholm, jët'åm.

Yew, u'. ^dale, -dàl.

Yniol, in'jol. Ynis-Cynhaiarn, iniskinhi'urn.

Yoglan, jog'lån. Yolla, jol'a.

Yonge, jång. Yonkers, jong'-kårz. Yonne, jén.

Yorick, jér'ik. Yorktown, jo'rk-taun. Yosemite, jÅsëm'itè.

Youatt, jo'ut. Youghal, jål. Youghiog(h)en(n)y, j6h&gà'ni,

jèkègà'm. Youl, jol. Young, jung. ^husband,

-håzbnd. Ystwith, ist'with. Ythan,ith'un-Yucatan, jokutan'. Yule, jol. Yuma, jo'ma.

z.

\

Zabdiel, zab'djul. Zabulon, zab'ulon, Sebulon. Zach, zak', F Zakris, ^ariah, ~arias, -uri'å(s), ~ary, -uri, Zakarias. Zack(y), -i, F Zakris.

Zadok, za'duk. Zaleucus, zå-lè'kås. Zama, zà'må. Zam-beze, zambe'z, Zambezi, zamba'zi.

Zanesviile, za'nzvil.

Zanoni, zan^'ni.

Zanguebar, zanggiba'r, Zanzibar, zanziba'r.

Zea, zè\ ^land, -lånd, Zeeland; Själland.

Zebadiah, zëbudi'å, Zebadja.

Zebedee, zëVëdè, Zebedeus.

Zechariah, zekun'a, Zacharja.

Zedekiah, zëdëlu'å, Zeke, zèk, F Hesekiel.

Zelica, zel'ika. Zelis, zel'is.

Zeno, ze'no. ~bia, zeno'bja.

Zephaniah, zefuni'a, Zefanja.

Zephyrus, zëfirus.

Zuyder See

Zerubbabel, zëråb'ubl, Serubbabel. Zetland, zëtflånd. Zeuxis, ziVksis. Ziklag, zik'lug. Zilla, zil'a. Zimri, zim'ri. Zipporali, zipo'ra, zip'ura, Zipora. Zobeidah, zèbà'då, zobi'da. Zoilus, zo'ilus. Zoilean, zoil'jån, a. af föreg.

Zophiel, z6'fjul. Zopyrus, zop'irus. Zoroaster, zoruas'tr. Zosimus, zos'imus. Zouaves, zwa'vz, pl. zuavei Zoucb, zautj, zotj. Zoust, zaust, zost. Zuleika(h), zule'ka. Zutphen, zut'fn, Ziitphen. Zuyder (Zuider) See, zl'dr zè.

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på http://runeberg.org/ensv1905/.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på https://arkivkopia.se/sak/runeberg-ensv1905.

Filen skapad 2018-12-17 13:42:33.083356